C.NO
2036
REFRENCE
P33:4K
111C4K

P33:4k 2036
111C4K
Kittel, Rev. F.
Kannada-English
dictionary

P33:4k
111C4K
REFRENCE
2036
N.
1.

SHRI JAGADGURU VISHWARADHYA JNANAMANDIR
(LIBRARY)
JANGAMAWADIMATH, VARANASI

●●●●●

Please return this volume on or before the date last stamped
Overdue volume will be charged 1/- per day.

A

KANNAḌA-ENGLISH

DICTIONARY

BY

REV. F. KITTEL
B. G. E. M.

BHARATHI PUBLISHING HOUSE
AVENUE ROAD BANGALORE CITY

MANGALORE
BASEL MISSION BOOK & TRACT DEPOSITORY
1894

LONDON
LUZAC & Co.

BASEL
MISSIONSBUCHHANDLUNG

LEIPZIG
O. HARRASSOWITZ

P33:4k
111C4K
1361

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA
JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR
LIBRARY.
Jangamwadi Math, VARANASI.
Acc- No. ...I.S.W.A.... 2036

COPYRIGHT RESERVED
By Registration under Act XXV of 1867.

ACC. NO - 321

Corrections concerning the Preface.

Page:	line:	
III	23	*for* ḷ, r *read* ḷ, ṛ.
V	38	*for* of Ragaḷē *read* or Ragaḷē.
VII	4	*for* Fabricour's *read* Fabricius's.
XI	29	*for* Čhandraprabha *read* Čandraprabha.
XIII	15 & 16	*for* Opr. *read* Čpr.
	18	*for* l into r *read* ḷ into r.
XV	31	*for* teḍll *read* tēḍll.
XVI	41	*for* as r *read* as ṛ.
XVII	16	*for* karṭā *read* karaṭā.
XXI	24	*for* vīlāla *read* vīḷāla.
XXIV	32	*for* meḷasu *read* mēḷasu.
XXVI	33	*for* fr. D. kŏy 2).—*read* fr. D. kŏy 2)—.
	35	*for* čidira *read* čhidira, *for* čudra *read* čhudra, *and for* C. *read* D.
XXVII	27	*for* maraḍī *read* maraḍī.
XXVIII	41	*for* kŏṅkaṇa,* *read* kŏṅkaṇa,*.
XXIX	1	*for* rough, man *read* rough man.
	2	*for* is kāḷ 2, kāra *read* is kāḷ 2. Kāra.
	18	*for* čavuṇḍī *read* čāvuṇḍī.
	34	*for* pŏḍḷva *read* pŏḍaḷva.
XXX	6	*for* valamsa *read* vatamsa.
	23	*for* haḍḍipa *read* haḍḍipa.
XXXII	34	*for* čtri *read* čtrī.
XXXIV	5	*for* khaṭvā,* *read* khaṭvā,*.
	11	*for* khaḍgika *read* khaḍgika.
	27	*for* (p. 381) *read* (p. 481).
	29	*for* a cymbal. etc. *read* a cymbal, etc.
XXXV	26	*for* on account D. *read* on account of D.
XXXVI	9	*for* sūčī *read* sūči.
	30	*for* My. *read* M.
XXXIX	15	*for* kaltta *read* kaltta.
XL	11	*for* Kāvērī, *read* Kāvērī;.
	28	*for* paḷī 2 *read* paḷi 2.
XLI	22	*for* pōlī *read* pōḷi.
	34	*for* bandī *read* bandi.
XLII	23	*for* pl. *read* p.
	28	*for* vīčči *read* vīči.
XLIV	18	*for* kŏṅkaṇa *read* kŏṅkaṇa.

: of the present
e sprung from a
e now[1]) so-called
ḷu are the other

outhern Mahratta
, and to a con-
The number of
n millions.

rn. The first or
unt of polish and
works written by
:y purposes from
al characteristics
adherence to the
ds the end of the
rules of syntax,
(also specifically
ary asṛaṇ aid in
havas (Saṁskṛita
roper distinction
so on this distinc-

Family of Languages,

1. e. since about thirty-seven years.

SRI JAGADGIIRU VISHWAR
JNANA SIMHASAN JNANAM
LIBRARY.
Jangamwadi Math, VARAI
Acc. No. ...

ACC. NO - 321

PREFACE.

I. Some remarks on the Kannaḍa Language.

The Kannaḍa or Canarese Language, which is the subject of the present Dictionary, is one of the vernaculars of Southern India that have sprung from a common origin and form a distinct family of tongues, viz. that of the now[1] so-called Draviḍa (or Drâviḍa), of which Tamiḷ, Malayâḷa, Tĕlugu and Tuḷu are the other principal representatives.

Kannaḍa is spoken throughout the plateau of Mysore, in the Southern Mahratta country, in some of the western districts of the Nijam's dominions, and to a considerable extent in North and South Canara on the western coast. The number of people by whom Kannaḍa is spoken may be estimated at about ten millions.

It includes three chief dialects—classical, mediæval, and modern. The first or *Ancient Kannaḍa* is quite uniform, and shows an extraordinary amount of polish and refinement. It has to the present time been preserved in several works written by Jaina scholars, and appears to have been in common use for literary purposes from at least the 10th to the middle of the 13th century. Its principal characteristics are the elaborate and highly artificial čampû composition,—strict adherence to the use of now more or less disused case- and tense-signs (that towards the end of the mentioned period were fixed in grammatical treatises) and to the rules of syntax, —perspicuity resulting therefrom,—the use of classical Saṁskṛita (also specifically Jaina) words in their unaltered form whenever desirable or necessary as an aid in composition and that of a conventionally received number of Tadbhavas (Saṁskṛita terms changed to suit the tongue of the Kannaḍa people),—the proper distinction between the letters ḷ, ṛ, ḻ, ḷ and ṟ,—alliteration carefully based also on this distinction,—and lastly pleasing euphonic junction of letters.

1) Since the publication of Dr. Caldwell's Comparative Grammar of the South-Indian Family of Languages, i. e. since about thirty-seven years.

After the Ancient dialect the *Mediæval Kannaḍa* began to appear as contained in the poetry of Šaiva and Liṅgâyta authors. It is, as a rule, written in any one of the Shaṭpada metres, is somewhat negligent as to the use of suffixes and the rules of syntax and therefore occasionally ambiguous, uses a few new suffixes, contains a number of Tadbhavas not sanctioned by previous authors, has entirely lost the letter *ḷ* (using *r* or *l* in its stead), and frequently changes the letter *p* of the present or future verbal suffix[1] and an initial *p* into *h*. Its period terminates at about the end of the 15th century. It is, however, to be observed that also after that time several works were written in the Mediæval as well as in the Classical dialect and style.

From about the 16th century Mediæval Kannaḍa gradually got the character of the language of the present day or of Modern Kannaḍa, which transition is seen especially in the poetry of the Vaishṇavas that dates and prevails from that time. Several ancient verbs and nouns fell into disuse, the letter *ṛ* began to be discarded, at least so far as regards its proper position in alliteration, words borrowed from Mahratta and Hindustani came into use, more frequent omission of suffixes took place, etc.

The third or *Modern dialect* comprises the present Kannaḍa of prose writings and common conversation. Of these the first have two branches, one being tales, school-books and letters, and the other business-language (especially that of courts of justice). The first branch differs from the second chiefly in so far as it is more exact in the use of inflexional terminations and less abounding in Hindustani and Mahratti. The language of ordinary conversation (excepting that of the educated classes) may be called a union of the two branches that is less particular in the choice of words, arbitrary about the use of suffixes, and at the same time full of vulgarisms. Many words of the Modern dialect also are Saṁskṛita, especially such as are abstract, religious or scientific terms. The ancient form of the present tense has been changed, most verbal suffixes have been somewhat altered, a few of the suffixes of nouns and pronouns have ceased to be used, many verbs, nouns, and particles have become obsolete, and other verbs and nouns (based on existing roots) have been formed; but in spite of this, of the introduction of much Hindustani and Mahratti, of the lack of refinement, etc. the Modern dialect is essentially one with the Ancient and Mediæval. It is however not uniform, but more or less varies according to localities.

---

1) e. g. In mâḍidahaṁ (Ep. 18, 33, = mâḍidapaṁ) and baham (58, 15, = barpaṁ).

II. Enumeration of the various works, etc. consulted in compiling the present Dictionary.[1]

a) Works written in the *Ancient dialect* (all in verse, except Nos. 2 and 3).[2]

1. Pampa's Âdi-purâṇa* (of A. D. 941).
2. A commentary in Kannaḍa prose on Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ (of about A. D. 1100? or of about 1000, and written by Halâyudha himself?).
3. Nâḍirâḍi's Nâḍirâḍîya, a commentary in Kannaḍa prose on the Amarakôśa (of about A. D. 1158? The two MSS. of Mḍb. used for this work may have been touched, as they contain some mediæval forms; or did such forms already exist *before* the mediæval period, but were excluded from classical poetry? *Cf.* No. 10, and see Nr. s. Abbreviations).
4. Argaḷa's Čandraprabha-purâṇa* (of A. D. 1189).
5. Lîlâvatî-prabandha* (either by Argaḷa or Nêmičandra, of about A. D. 1200).
6. Nâgavarma's Kâvyâvalôkana* (of about A. D. 1200).
7. Nâgavarma's Čhandas (of about A. D. 1200).
8. Kêšîrâja's Šabdamaṇidarpaṇa (of about A. D. 1225).
9. Abhinava Pampa's (Nâgačandra's) Râmačandra-purâṇa* (of about A. D. 1225?).
10. Abhinaya Pampa's Jinamunitanaya* (it contains some mediæval forms, and may have been written for the use of every day life without laying claim to classicality; *cf.* remark to No. 3).
11. Šâstrasâra* (date of the Jaina author unknown).
12. Harîšvara's Girijâkalyâṇa* (of about A. D. 1290; it is in the čampû metre, whereas Harîšvara's verses on Šiva's hosts are in ragaḷês).
13. Bômma's Čaturâsya-nighaṇṭu (of about A. D. 1300? It is composed in Kandas, and exists in two recensions, marked I. and II.).
14. Šabdasâra. (The words of this small but useful vocabulary were originally included in verses, but in the MS. used for this Dictionary are carefully given in prose; it may belong to the 14th century.)
15. Shaḍakshara's Râjašêkhara-vilâsa* (of A. D. 1657).
16. Shaḍakshara's Vṛishabhêndra-vijaya* (of A. D. 1671).
17. Shaḍakharâ's Šabarašaṅkara-vilâsa* (of about A. D. 1680).
18. Rudrabhaṭṭa's Jagannâtha-vijaya* (of about A. D. 1680?).

b) Works written in the *Mediæval dialect*. (The metre, except that of Nos. 1, 4 and 12, is the Shaṭpadi of Ragaḷê of the period.)

1. Sômêšvara's Šataka* (in vṛittas, of about A. D. 1300).
2. Bhîma's Basava-purâṇa (of A. D. 1369).
3. Abhinava Maṅgarâja's Nighaṇṭu (of A. D. 1398).
4. Dêvôttama's Nânârtharatnâkara (in vṛittas, of about A. D. 1400?).

---

1) In the following list of the native works (*a*, *b*, *c*) used for the present Dictionary an asterisk put to a work indicates that not all the words occurring in it are included in this Dictionary. A few of the works, for want of time, have been only slightly consulted.

2) Regarding their dates *cf.* Nâgavarma's Canarese Prosody, Mangalore, 1875, and Mr. B. L. Rice's Bhaṭṭâkalaṅkadêva's Karṇâṭakaśabdânuśâsana, Bangalore, 1890.

5. Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi (of about A.D. 1480).
6. Čâmarasa's Prabhuliṅga-lîlâ* (of about A.D. 1460).
7. Tôṭada Ârya's Šabdamañjari (of about A.D. 1480).
8. Kumâravyâsa's Bhârata* (of about A.D. 1508).
9. Vaishṇava and other Dâsapadas* (in ragaḷè, from about A.D. 1530 to 1800).
10. Virûpâksha's Čannabasava-purâṇa* (of A.D. 1585).
11. Kumâravâlmîki's Râmâyaṇa* (of about A.D. 1590).
12. Bhârata-nighaṇṭu (in Kandas, of about A.D. 1600).
13. Čikka Naṅjêša's Râghavâṅka-čaritra* (of about A.D. 1650).
14. Nijaguṇa's Kaivalyapaddhati* (in ragaḷè, of about A.D. 1650).
15. Raṅganâtha's Anubhavâmṛita* (of about A.D. 1680).
16. Lakshmîša's Jaimini-bhârata* (of about A.D. 1760).
17. Sarvajña's Pada* (in ragaḷè, of about A.D. 1800).
18. Čidânandâvadhûta's Jñânasindhu* (of about A.D. 1820).

c) Works written in the *Modern dialect* (prose).

1. Gaṅgâdhara Maḍivâḷêšvara's Canarese Vocabulary, Translation, Exhibition, Belgaum, printed at Bangalore, 1869. (It is based on the Rev. W. Reeve's Carnâṭaka and English Dictionary and the Amarakôša. Gaṅgâdhara, not knowing that Mr. Reeve's work contains many obscure words that are inserted in it as Ancient Kannaḍa words, but do not exist at all in the Kannaḍa language, selected such words and explained them according to Mr. Reeve. So far Gaṅgâdhara's work is useless, but becomes valuable for the explanation in South-Mahratta Kannaḍa of most of the terms of the Amarakôša.)

2. Siddhânti Subrahmaṇya Šâstri's new interpretation of the Amarakôša, Bangalore, 1872. (Its Kannaḍa is not always correct, and its explanations are occasionally questionable.)

3. Gururâva Viṭhala Môharè's Šabdasaṅgraha, dedicated to Čannabasapa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D., 1874. (It is based on No. 1 or Gaṅgâdhara's work, and besides introduces a number of Saṁskṛita words which it explains in the South-Mahratta Kannaḍa, occasionally giving them questionable meanings.)

4. Canarese School-books, 1—4, Bombay, the Department of Public Instruction, printed at the Mangalore Basel Mission Press, 1882, 1883 and 1886. The school-book No. 5 was the first of the series, and printed in 1868 at a Mysore Press. (All of them are very useful for learning the South-Mahratta Kannaḍa.)

d) Kannaḍa *Proverbs* collected in the South-Mahratta country, Mysore and Canara. (Most of them are old and very instructive, some adopted from Tuḷu, and some of late origin.)

e) *Colloquial words* common to all Kannaḍa people; Mysore and South-Mahratta terms of ordinary conversation. (It has been impossible always to ascertain whether a Mysore word exists also in South-Mahratta.)

f) Dravida-English Dictionaries.

1. The Rev. W. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary, Madras, 1832.
2. A Dictionary of the Tamil and English languages by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834 seq. (based also on Fabricous's Tamil and English Dictionary).
3. A Dictionary of the Teloogoo Language by A. D. Campbell, C. S., Madras, 1821.
4. A Telugu-English Dictionary by C. P. Brown, C. S., Madras, 1852.
5. Tuḷu-English Dictionary by the Rev. A. Männer, B. M. Press, Mangalore, 1886.

g) Saṁskṛita Dictionaries.

1. Professors Böhtlingk and Roth's Wörterbuch.
2. Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, 1872.
3. H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakôša, Serampore, 1825.
4. Professor Aufrecht's Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ, 1861.

h) Mahratti Dictionary.

A Compendium of Molesworth's Marathi and English Dictionary, by Baba Padmanji, Third Edition, Bombay, 1882.

III. Method of working used in compiling this Dictionary.

The Author's principle when preparing Kêširâja's Šabdamaṇidarpaṇa and Nâgavarma's Čhandas for the press had been not to employ any scribes, but to examine and write every word himself. This he followed also first of all in preparing, to his utmost ability, trustworthy MSS. of the Nâcirâcîya, Bomma's Čaturâsya-nighaṇṭu, Abhinava Maṅgarâja's Nighaṇṭu, Dêvôttama's Nânârtharatnâkara, Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi, and Tôṭada Ârya's Šabdamaṇjari, by collating various rare ancient MSS., all of which show the distinction between the letters ṟ and r, which is a very essential one. The same distinction, it may be remarked here, is throughout made in the Mḍb. palmyra MS. of the Čandraprabha-purâṇa which was used, and mostly also in the Mḍb. paper MS. of Abhinava Pampa's Râmačandra-purâṇa (in which some irregularities in this respect occur, but only on account of the Mangalore copyist who was not aware of the great importance of that distinction till it was pointed out to him).

When in India the MSS. of the above-mentioned native vocabularies had been made ready for use, the Author began to write the Index for which he used a number of pure Kannaḍa words collected by himself, the said vocabularies, the Šabdamaṇidarpaṇa, the Čhandas, and Reeve's Carnâtaka-English Dictionary[1].

1) Mr. Reeve states in his Preface p. II: "The rareness of ancient manuscripts, the endless blunders of drivelling and hireling transcribers, the paucity of duplicates for collation, and the comparatively very small number of men to be found among the natives possessing appropriate philological information, soundness of judgment or zeal for literary research and general improvement, all are obstacles the Author has had to encounter in their full force, and which have occasioned no inconsiderable suspense, annoyance and embarrassment; and though, by drudgery and

Remarks on etymology and comparative philology, and references to various other works were adduced, and common colloquial words added. It is unnecessary to describe the further mode of operation and the final writing of the MS. for the press.

---

perseverance, he has surmounted them in some way or other, he cannot entertain the hope that he has done so, in every instance, with complete success. In a few cases, the existing doubt has been expressed by a mark of interrogation; in others, where discrepancies prevailed in the authorities consulted, the words have either been rescinded altogether or those meanings have been attached to them which the majorities of opinions favoured."

"The method adopted in collecting and arranging the materials of which the present work is composed has been briefly as follows. Two clever men were employed in culling from the Amarakôśa and other Sanscrit vocabularies such terms as are current among classical writers on science and mythology; two in writing on the margins of the Telugoo and Tamil Dictionaries corresponding Carnâtaca words; two in the collection, under appropriate heads, of radicals, synonyms, technicalities, peculiar phrases, proverbs etc. etc. etc. occurring in ancient and modern vocabularies and grammars, or marked down for the purpose in other books, during the progress of a long course of reading. The names of the articles of trade and commerce, and those of the implements of husbandry, the tools and apparatuses of mechanics and artists, and the fruits, flowers, grains, etc. etc. cultivated by gardeners and farmers, were obtained by securing, in succession, the attendance of a person, tolerably informed, from each of those trades or callings."

In p. I. he remarks: "The affinity between the Telugoo and Carnâtaka languages is so great that, frequently, it is only necessary to change an initial or an inflection to make the correspondence complete: therefore where the definitions in Campbell's Telugoo Dictionary appeared full and accurate, the Author has, in such cases, adopted them into his own work, with little or no alteration, as it appeared to him to savour less of utility than of pedantry to do otherwise." "In the Sanscrit department of the present work, the chief of what is valuable has been derived from Wilson's Sanscrit Dictionary, though it contains a very large collection of words, in this language, which have never before appeared in print: for these the Author holds himself solely responsible."

Mr. Reeve commenced his Dictionary "as far back as the year 1817".

The Author of the present Dictionary takes the liberty to state (see the words of Professor Monier Williams in the Preface to his Dictionary p. XXI. which he used regarding Professor H. H. Wilson's Sanscrit-English Dictionary) that he must own that he began to write his Index by looking to his predecessor's labours as a very great help to him; and let him here assert most emphatically, not only that, considering the condition of Kannaḍa scholarship when it was compiled, Mr. Reeve's work was a wonderful production, but that, like many others, he must be very thankful indeed for the valuable aid it afforded him in learning Kannaḍa. Nevertheless, sincerity obliges him to confess that as his work advanced, he discovered to his surprise that he was compelled to reject not little of what Mr. Reeve's work contains. His being the first Kannaḍa Dictionary, the obstacles complained of by him in his Preface, the vastness of the matter to be mastered, and the limited time usually granted to do so satisfactorily, will explain to any real scholars the cause of various defects. The Author of this Dictionary, profoundly conscious of the imperfection of his own labours, would not have touched upon this subject, if it did not, to some extent, account for the length of time (about fifteen years) it took him to complete his work. For, accepting Mr. Reeve as a safe guide, he took a considerable number of words (and significations) from him, inserted them in his own still unfinished Index, and believing the words to be quite genuine Kannaḍa endeavoured to establish them as such. After much loss of time he found that they partly were corruptions, partly true forms of Têlugu and Tamiḻ, and partly terms which he could not refer to any language he knew. Being at that time in Germany he was unable to learn whether the words were colloquially used in some part of the Kannaḍa country. After his return to India where he, at first in the Southern Mahratta country, commenced to work out his MS. for the press, he learned that scarcely any of the said terms were known there, but nevertheless inserted all of them, together with various etymological remarks that might possibly lead to the discovery of their origin, in his MS., waiting for the time when he could make inquiries about their use in Mysore. This remained impossible for him to do till he took up his abode at Mercara (in Coorg) where he employed a Brâhmaṇa, born in the north-eastern part of Mysore, as his Moonshi who, however, instead of enlightening him as to the questionable terms, furnished him with others, declaring them to occur in his country's colloquial dialect. Not before his having gone to Mangalore and the printing of his MS. having begun, the Author who had got there a helper in the person of an intelligent Brâhmaṇa Moonshi from the town of Mysore (who took a great interest in the Author's labours and was strongly desirous of their becoming correct), was enabled to form a judgment with regard to the terms (and the signification of others) by the Moonshi's emphatical declaration that he knew only a few of them. So, with the exception of these few and some true Têlugu and Tamiḻ ones, all the others with their appendages were expunged (an insignificant number of corrupt Têlugu and Tamiḻ words were retained to be

IV. Plan and arrangement.

The Compiler's endeavour has been, whenever possible, to adduce the *meaning of words* (Kannaḍa, Saṁskṛita or Tadbhava) as given by ancient and modern native writers. In their vocabularies, etc. they often put the word that is to express the meaning, in the locative, *e.g.* mukku khâdanavišêshê (Sk. locative) or khâdanavišêshadalli (K. locative), that is to say mukku is used in (the sense of) khâdanavišêsha. In such a case simply the crude form of that word appears in the Dictionary, as does also that of the two or more explanatory words in the locative occasionally used by the writers (see *e.g.* mâsu 1 and midi). In the explanation of a verb's meaning not unfrequently, besides a noun in the locative, a verb or two are given by the native authorities (as *e.g.* for kḷ 3, bĕdaku 2 and muḷgu), or a number of synonyms (as *e.g.* for bĕmar 1); they explain also a noun by synonyms (as *e.g.* bĕgaḍu 2 and misuni). All such explanatory words have been put in parenthesis by the Compiler.

Kannaḍa *homonyms* have been separated under two, three or more heads. This has been done not only when they clearly belonged to different roots, but also when there existed any doubt whatever as to their relationship (see *e.g.* aṭṭĕ 2 and 3, aḍĕ 9, 10 and 11).

When no *etymology* of a Kannaḍa noun or particle is given, its derivation is obvious, or either doubtful or unknown.

Ancient Kannaḍa *forms* of verbs or nouns *with a final consonant* are given apart from the modern with a final vowel, also with the intention of showing the difference of inflection.

All Kannaḍa *formative suffixes* have been brought forward.

Kannaḍa *compound words* have always been subordinated to leading words under which they are arranged in alphabetical order and in small type (to save space), a hyphen marking the division of the members of the compound. This method may at first occasion a little embarrassment to beginners, but all difficulty

---

used for philological references), as were also nearly all those furnished by the Moonshi of Mercara (so far as they had not yet been printed). The MS. therefore was very much disfigured, became less perspicuous, and had to be partly re-written, so that much precious time was lost.

From what happened to the Author of this work through the Mercara Moonshi's incomprehensible blundering and from the obstacles of similar kind referred to by Mr. Reeve in his Preface it becomes evident that no blame whatever falls on the latter for the mentioned defects, and the great usefulness of his work remains intact. It would be a matter of futility and impossibility for a single person with limited time to go and search every hamlet for the perhaps possible verification of this or that term of little importance and at all events only local use; in such a case a Moonshi's word is to be relied upon, though an occasional error may happen. For words of the common and written language the Author himself, of course, is above all responsible. In places like Bangalore where nearly as much Têlugu and Tamiḷ is spoken as Kannaḍa, it is but natural that a colloquial Têlugu or Tamiḷ word should pass for Kannaḍa.

will soon disappear with practice. With regard to pure Saṁskṛita it was inadvisable to make this arrangement, but compounds of or with Tadbhavas and such in which the first member is another foreign word, are introduced in the same manner.

In order to bring Kannaḍa *leading words* prominently before the eye fat type has been used, whereas all Saṁskṛita, Tadbhava and other alien words are printed in small type. It is possible that a few of the words pointed out as Kannaḍa will, by closer examination, prove to be foreign.

As it is not only interesting, but also of great etymological value to be able to find out at a glance how many *different forms* one and the same word bears in Kannaḍa, all of them have been put after a sign of equality to one of their number. Because the MS. was not quite ready at the time when printing had to be commenced, unfortunately there occurred some inaccuracies on account of words that had to be struck out as being found to be incorrect (see above s. No. III.) and of others that were introduced afterwards especially under the letter *h*), and also on account of the difficulty in general connected with the matter wherein oversights are not but natural.

The meaning of most Kannaḍa words has been elucidated by *instances* from ancient, mediæval and modern writers and by *references* to their works as well as by *proverbs*, etc. As the first meaning of a word, that is given which seemed to express most clearly the idea of the root.

About the introduction of the proper employment of the *vargîya letters* see s. No. V.

For the benefit of *Draviḍa comparative philology* Kannaḍa roots, verbal themes and nouns have been compared with corresponding and apparently cognate ones in the four principal sister-dialects, Tĕlugu, Tamiḷ, Malayâḷa and Tuḷu. As the laws about the change of letters in those languages have not yet been fully expounded by scholars, a few mistakes may have crept into the comparisons. For the representation of Tĕlugu and Malayâḷa final short a that corresponds to Kannaḍa ĕ and Tamiḷ ĕi, the letter ĕ has been used. Comparisons are included in the parenthesis that is added to a leading word.

The meaning of a Saṁskṛita term which is printed *in italics*, is found either in the Amarakôša or in Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ, or in both of them. With regard to *Saṁskṛita terms in general* it is required to state that very freely and most thankfully use has been made of Professors Böhtlingk and Roth's Sanskṛit-Wörterbuch, Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakôša, and Professor Th. Aufrecht's Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ.

Whenever a term of Saṁskṛita Dictionaries is given without reference to a Kannaḍa work simply because it is found in Mr. Reeve's Dictionary, in order to point it out as a well-known Saṁskṛita term, a full stop has been put after it and then R. in parenthesis[1].

The Compiler's aim has been to raise his work, as far as possible, to the level of modern scholarship, avoiding the creation of such difficulties as cannot easily be overcome by intelligent beginners.

V. The Alphabet and system of Transliteration.

The *Kannaḍa alphabet* employed for this Dictionary, with the exception of two sibilants and two liquids, is the same as that which at present is generally received. As it is impossible to represent exactly the peculiar pronunciation of most of the letters by English ones, the attempt to do so has been abandoned. Instead of it the Dêvanâgarî alphabet (that possesses all the letters used in Kannaḍa, except the above-mentioned two liquids and the vowels *ĕ* and *ŏ*) has been given, its letters being pronounced like those of the Kannaḍa one, though a difference with regard to *ṛ* and *ḷ* was observed by the ancient Kannaḍa people, as they occasionally reproduced the sound of *ṛ* by *ṛ̲* (see *e. g.* Tbh. kâṛa) and that of *ḷ* by *ḷ̲* (see Šmd. 12 seq.) in their writings.

The *system of transliteration* by Roman letters (of which some bear a certain diacritical mark) followed in this work is that which has been used before in the edition of Nâgavarma's Čhandas of the Mangalore Basel Mission Press; it represents the two ancient liquids in the same manner as the Bombay Indian Antiquary does.

The Kannaḍa alphabet (its consonants appearing with the mark that shows their power when being pronounced without a vowel, and that corresponds to the virâma of Saṁskṛita) together with its transliteration and the Dêvanâgarî alphabet is as follows:

---

1) This method of indicating that a Saṁskṛita term of generally known meaning which is used in a Kannaḍa book of narration or fiction (*e. g.* the Čhandraprabha purâṇa, Dasava purâṇa, etc.) or in the Mysore country, is not the exclusive property of that book or country, was also observed wherever a reference to either or both of them was given (see *e. g.* akshîṇa, akshôbha, agamya, prajvalita, prapayipi, puṇṇavana, pôjana, etc.); but after the Author's return to Germany (March, 1892) the pressmen, not knowing the purport of the unusual full stop in the MS., left it out (from about p. 1279 onwards). This omission is of no great importance to Sanskrit scholars, and others will probably be but little concerned about it. It has, however, occasionally happened that where two or more meanings distinguished by numbers were given and at the end a reference in parenthesis was added after a full stop, this reference has, on account of the omission of the full stop, wrongly gone to the last meaning (as *e. g.* in vishnulliṅga).

Kannaḍa	Transliteration	Saṁskṛita	Kannaḍa	Transliteration	Saṁskṛita
ಅ	a	अ	ಝ್	jh	झ्
ಆ	â	आ	ಞ್	ñ	ञ्
ಇ	i	इ	ಟ್	ṭ	ट्
ಈ	î	ई	ಠ್	ṭh	ठ्
ಉ	u	उ	ಡ್	ḍ	ड्
ಊ	û	ऊ	ಢ್	ḍh	ढ्
ಋ	ṛi	ऋ	ಣ್	ṇ	ण्
ೠ	ṛî	ॠ	ತ್	t	त्
ಌ	lṛi	ऌ	ಥ್	th	थ्
ೡ	lṛî	ॡ	ದ್	d	द्
ಎ	ĕ	—	ಧ್	dh	ध्
ಏ	ê	ए	ನ್	n	न्
ಐ	ai, ĕi	ऐ	ಪ್	p	प्
ಒ	ŏ	—	ಫ್	ph	फ्
ಓ	ô	ओ	ಬ್	b	ब्
ಔ	au	औ	ಭ್	bh	भ्
ಂ	ṁ	ं	ಮ್	m	म्
ಃ	ḥ	ः	ಯ್	y	य्
ಀ, ಁ	ḷ	ऀ	ರ್	r	र्
೦೦, ೦೮	ṙh, ṙ	ॅ	ಱ್	ṙ	—
ಕ್	k	क्	ಲ್	l	ल्
ಖ್	kh	ख्	ವ್	v	व्
ಗ್	g	ग्	ಶ್	ś	श्
ಘ್	gh	घ्	ಷ್	sh	ष्
ಙ್	ṅ	ङ्	ಸ್	s	स्
ಚ್	c	च्	ಹ್	h	ह्
ಛ್	ch	छ्	ೞ್	ḷ	ळ्
ಜ್	j	ज्	ೱ್	l	—

The *vowels* ai (ĕi) and au are no proper diphthongs in Kannaḍa, but a convenient way of writing the letters ay (ĕy) and avu (or ava), and have been treated accordingly.

True Kannaḍa has no *aspirated consonants*, except in a few imitative sounds, although in later years through Brahmanical influence they have crept into writings and certain circles of society. In this Dictionary unaspirated ones have been substituted wherever the aspirated were not sanctioned by grammar.

As the letter *š* can never justifiably be used in any true Kannaḍa words or in Tadbhavas, *s* has been throughout put in its place in such words.

Of the two *ancient sibilants* of classical works ಀ or ಁ and ಂ or ಃ, only ಂ appears in the MSS. used for this Dictionary.

The letter ಌ of which the occurrence in the ancient literature has been fully established by the author of the Šabdamaṇidarpaṇa (and which is adduced also in Mr. L. Rice's edition of the Karṇâṭabhâshâbhûshaṇa sûtra 10 and in his edition of the Karṇâṭakašabdânušâsana sûtra 1), is not written in the MSS. (excepting those of the Šabdamaṇidarpaṇa) consulted for this work, but its original existence in them can (pretty certainly) be found out by the letters of alliteration employed at the beginning of each verse-line (see *e.g.* Cpr. 2, 14; 3, 39. 103; 4, 87; 5, 42; 7, 31. 118. 149. 150; 10, 26. 82) and by compounds (see *e.g.* s. ĕraḷ, and Cpr. 5, 42). As the ancient Kannaḍa people did, so also Saṁskṛita people occasionally transformed the letter *l* into *r* (as in *karira* which is a Tadbhava of Kannaḍa *kaḷilŏ*).

The ancient letter ೡ continued firmly to hold its place in Kannaḍa literature till at least the middle of the 18th century. If it does not appear in recent MSS. and prints of works of by-gone periods, its existence is clearly proved by the principal letters of alliteration (at the beginning of each verse-line) in which an *r* is never substituted for an ೡ[1]).

The *introduction of the letters ಌ and ೡ into this Dictionary* has been a matter of necessity; without them Kannaḍa and its grammar cannot be understood. If a word now written with the substitutional letters ಱ or *r* is not found in this work with either of them, it will be found a little further on with ಌ or ೡ. The slight difficulty to be surmounted on account of this will be amply rewarded by the increase of linguistic knowledge gained thereby. It is, of course, unadvisable and even futile to attempt to re-introduce the two letters into *common* Kannaḍa writings.

In Mr. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary the *bindu* or *sŏnnŏ* has been indiscriminately used before classified (vargîya) and unclassified (avargîya)

1) This is still the case e. g. in Lakshmîša's Jaimini-bhârata; but the Kannaḍa Bhârata and Râmâyaṇa and works of similar subordinate classical value have abandoned the old rule. It is proper to observe that with regard to the employment of the letters ಱ and ೡ purposely no Mssnss have been consulted by the Author of the present Dictionary. The valuable Monthly Magazine Vrarirvarnini, appearing since April, 1892 (Sadvidya Mandiram Press, Mysore), has made an attempt to introduce the two letters.

letters. This method is unobjectionable as a convenient mode of writing, but when in a Dictionary the alphabetical order of words is infringed by it (as in Mr. Reeve's work), it becomes confusing and stands in opposition to the laws of etymology. In this Dictionary the letters ṇ, n and m, when followed by consonants of their own class, are always written in their true form, so that words in which they occur cannot but appear in their proper place; the nasals ñ and ṁ however have been replaced by the bindu, as their original form has fallen into disuse, and its printing is connected with difficulties; but their place in the alphabet has been strictly retained (see note under letter o 1 in the text).

VI. Dravida elements in Saṁskṛita Dictionaries.

That Kannaḍa has borrowed many words from Saṁskṛita either in their true form or as Tadbhavas is a well-known fact; and that Saṁskṛita Dictionaries contain a number of Draviḍa terms has to some extent been shown by Dr. H. Gundert in the Journal of the German Oriental Society (23rd volume, 1869), by Dr. R. Caldwell in his Comparative Grammar of the Dravidian Languages (2nd edition, 1875), and by the Author of this Dictionary in the Bombay Indian Antiquary (No. for August, 1872).

Dr. Gundert, in the mentioned Journal (p. 517, see Caldwell p. 462) says: "It might have been expected that a great many Dravidian words would have found their way into Sanskrit. How could the Aryans have spread themselves all over India without adopting a great deal from the aboriginal races they found therein, whom in the course of thousands of years they have subdued, partly by peaceful means, partly by force, and yet imperfectly after all up to this day?.... Where peoples speaking differing languages are in constant intercommunication with one another—when they trade or fight with one another, and have many joys and sorrows in common, they naturally borrow much from one another, without examination or consideration. And this must have happened to the greatest extent in the earliest times, when those nations still stood face to face in their primitive conditions. It might be anticipated, therefore, that as the Aryans penetrated further and further to the south, and became acquainted with new objects bearing Dravidian names, they would as a matter of course adopt the names of those things together with the things themselves." And Professor Th. Benfey, in his Complete Sanskrit Grammar (p. 73, see Caldwell p. 462) felt the necessity to remark with regard to the exotic elements in Saṁskṛita: "Words which were originally quite foreign to the Sanskrit have been included in its vocabulary."

Kumârila bhaṭṭa, who lived about 800 A. D., says in his Tantravârttika (see Dr. A. C. Burnell in the Bombay Indian Antiquary, No. for October, 1872): "It is

now considered (as regards) words which are not known to the inhabitants of Âryâvarta, if they have a meaning known to the Mleccha, is that to be accepted or not?" He suggests (but only to reject the notion) that by application of affixes, etc. it may be possible to convert them into Saṁskṛita words, and gives the following examples: čôr, boiled rice (i. e. T. čôṟu), naḍêr, way (i. e. K., M. naḍĕ, T. naḍai), pâmp, snake (T. pâmbu, K. pâvu, etc.), âl, a person (D. âḷ), she (Tĕ.), and vair, belly (T. vayiṟu, K. basiṟu, etc.)[1]. What Kumârila suggested had been done somehow before and was done so afterwards; on the other hand there are twenty-one words, the so-called Tatsamas, which, as it seems, are acknowledged by Paṇḍitas to have been introduced into Saṁskṛita from Draviḍa without undergoing any alteration[2]. As a rule, however, the Âryas in adopting a Draviḍa word changed it considerably in order to suit it to their tongue, and whenever such a word was imperfectly understood or negligently reproduced, the change naturally became still greater. It is more than probable that Saṁskṛita borrowed a number of words also from Draviḍa tribes the dialects of which are unknown to us, so that in such a case it becomes very difficult and even impossible to trace their origin[3].

Dr. Caldwell in his Comparative Grammar (p. 453) makes the following appropriate remarks: "The grounds or conditions on which I think any word contained in Sanskrit lexicons may be concluded to be of Dravidian origin, are as follows: 1) when the word is an isolated one in Sanskrit, without a root and without derivatives, but is surrounded in the Dravidian languages with collateral,

---

1) Of these five Draviḍa terms vair is probably vĕṟu, the body, of Saṁskṛita Dictionaries.

2) They are the following: aṅka, aṅgaṇa, aṭṭa, kaṅkaṇa, kôṭṭi, gaṇḍa, galla, gôḷa, gôṇi, taḷa, tôraṇa, paṭṭa, bandi, bala, bila, maṇḍa, maṇi, malla, mâlâ, laṭṭa, sabaḷa. They are different from the so-called Samasaṁskṛita words.

3) Here follows a number of terms of the Bĕṭṭada kuṟubas in Coorg, some of which are peculiar: ikki, rice (=akki); čṟèi, undressed flesh (see s. čṟĕ 3); kula, an earthen pot (=kuḷa 2); kâvaḷĕ, darkness (=kâvaḷa); kittôḷi, an orange (=kittôḷĕ); kiri, a sheep (=kuṟi); kîy, a hand (=kĕy, etc.); kuṇḍi, downward (=kĕḷagĕ); kŏnĕ, top, point (=kŏnĕ 2); kĕbbu, sugar-cane (=kabbu); kĕrimbaḍa, a cumley (=kumbaḷa); kôṭa, coolness (=kôṭa 1); kyâṭa, kyâṭa, wind (=gâḷi, etc.); čama, a corpse (=śava); čĕḷi, coldness (=čaḷi 2); takki, jack (the tree); taḍu, taḍiu, a thunderbolt (=iḍi; Tu. teḍi; cf. Sk. taḍit); tâkur, hair; tirĕ, cloth (=stri); naṇḍu, a crab (see s. čaḍi, and observe that nâu I is =âu 1); niĕĕu, cooked rice (cf. nuĕĕu?); nêy, ghee (=nêy 2); nâligĕ, the tongue (=nâligĕ, etc.); pikki, a bird (=pakki); puḷḷi, firewood (=puḷḷi); pûja, a cock (=puja, etc.); pĕni (pĕṇi?), work (=T. paṇi); pôyya, slowly (cf. čyyanĕ); pôri, a male buffalo (cf. hôri); pŏṭṭu, a hen (=hĕṭṭi); pŏṇaka, a female (cf. pĕṇ, etc.); pŏrĕ, the moon (=pĕṇi); pôkĕ, a frog; bugulu, sunshine (=biselu, etc.); buṭṭu, a hill (=bĕṭṭu 2); bĕṭṭa, a stick (=baḍigĕ); maṇḍu, a bull (cf. maṇaka?); mutar, muser, a demon; mĕra, a tree (=mara 1); mĕri, a young (=mari 2); mênĕḷi, upward (=mêlakĕ); mĕ (in mĕkâyntr, pepper-fruit-water), pepper (=mĕḷasu, etc.); yânĕ, an elephant (=âne 2). The corresponding, cognate words in the Tuḷu language and in the Kŏrage language of the Tuḷu country (which as to its nouns appears to be nearly identical with Tuḷu, so far as the Author of this Dictionary has been able to learn) are as follows: ari, rice; kittaḷi, kittiḷi (Tu.), kittali (Kŏr.), an orange; kuri (Tu.), kŏri (Kŏr.), a sheep; kîy, a hand; kŏḍi, top, point; karmbu, sugar-cane; kumbŏḷi, a cumley; gâli, wind; śava (Tu.), a corpse (in Kŏr. puṇa, =K. pĕṇa, only is used, which appears in Tu. also); saḷi, coldness; iḍiḷi, a thunderbolt (in Kŏr. also čĕḍiḷi); tarĕ, hair; stri, cloth; ĕḍĕḷi, a crab; nĕĕĕi (Tu., nĕĕĕu Kŏr.), a kind of cooked rice (Kŏr. uses also avaru, aaru, i. e. K. ôgaru); nêyi, ghee; nâlayi, nâlâyi (Tu.), nâlayi, nâlay (Kŏr.), the tongue; pakki, a bird; pûjĕḷi, a cock; bôlĕ, work; pŏruḍĕ, a hen; pŏṇṇa, a female; mara, a tree; mari, a young (Tu.); mupĕi, pepper; âne, an elephant.

related, or derivative words; 2) when Sanskrit possesses other words expressing the same idea, whilst the Dravidian tongues have the one in question alone; 3) when the word is not found in any of the Indo-European tongues allied to Sanskrit, but is found in every Dravidian dialect, however rude; 4) when the derivation which the Sanskrit lexicographers have attributed to the word is evidently a fanciful one, whilst Dravidian lexicographers deduce it from some native Dravidian verbal theme of the same or similar signification, from which a variety of words are found to be derived; 5) when the signification of the word in the Dravidian languages is evidently radical and physiological, whilst the Sanskrit signification is metaphorical, or only collateral; 6) when native Dravidian scholars, notwithstanding their high estimation of Sanskrit, as the language of the gods and the mother of all literature, classify the word in question as a purely Dravidian one;—when any of these reasons is found to exist, and more especially when several or all of them coincide, I conceive we may safely conclude the word in question to be Dravidian, not a Sanskrit derivative." May it be added that at all events only such words of Saṁskṛita lexicons can be declared to be borrowed from Draviḍa, as will at once be recognised by a Saṁskṛita scholar as foreign or probably foreign constituents of the language. Although the age of a Saṁskṛita or Draviḍa term is to be considered before thinking it to be exotic, age alone cannot be decisive, as may be seen *e. g.* from the ancient Tadbhavas of Saṁskṛita in the mouth of all classes of Draviḍa society.

In the subjoined list of terms probably borrowed by Saṁskṛita from the Draviḍa tongues verbal themes are only so far included as they are necessary to elucidate the connection of some Saṁskṛita and Draviḍa words, as a careful examination of the Saṁskṛita dhâtupâṭhas compels one to think that Paṇḍitas *systematically* inserted many Draviḍa verbal themes or roots into them. To settle this a separate disquisition is required, and if satisfactorily done, will remove various doubts still connected with Indo-European philology. The present list is incomplete and partly only suggestive; its chief object is to encourage others to a more thorough research. About the changes of letters some material help will be afforded by consulting the text of this Dictionary[1]. Words noticed by Dr. Gundert (=Gt.)

1) The interchange of consonants in the Kannaḍa language itself as indicated by grammar and use has to some extent been shown in the Dictionary under the letters of the Alphabet and in other places of the text; the Tadbhavas in Śmd. 80 and 334 seq. are to be noticed especially; and besides the following remarks on the interchange of consonants in Kannaḍa and other dialects, imperfect as they are, may be acceptable:

1, *g* appears as *v* in T. tagĕi = tavĕ 2;—as *m* in Tu. bĕgar = bĕmar 3;—as *y* in Tĕ. baḍiyĕ s. baḍigĕ, in T. vâyal, vâyil = bâgil, and in Tĕ. mĕyilu = mugil;—as *j* (ś, s) in T. vâjal = bâgil;—and as *s* in aḷi 3 = giḷi. See also s. No. 7. — 2, *j* appears as *y* in Tu. âḷi = âḍu 4, Tu. kaṇḍi = kaḍu 1, Tu. tŏj = tŏḍ, Tu. baḍi = baḍi, and Tu. mûḍi = mûḍu —and as *y* in T. mayaṅgu = maḍaṅgu (s. maṅku). See also s. No. 1. — 3, *ḍ* appears as *ḷ* in T. and M. mŏḷḷ = mŏḍ 3. — 4, *ṭ* appears as *ḷ* in T. maṭṭu (s. maṭṭu 1) = maḷḷu, and in Tĕ. mâṭṭi = mâḷḷĕ;—as *ṛ* in hĕṛĕ = hĕṭṭa;—and as *s* in T., M. and Tĕ. vaṭṭi = basi 1, T. vaṭṭi = basi 2, and Tĕ. vaṭṭi = basi 3. — 5, *ṗ* appears as *r* in Tu. mŏṗŏ = mŏṛŏ.

and Dr. Caldwell (=Cl.) have been marked with an asterisk. D. stands for Draviḍa, and indicates the Kannaḍa word or words in question found in this Dictionary together with the word or words of cognate dialects given under it or them. In the text of the work, Tadbhavas that may be supposed to be originally Draviḍa words, have not been marked out as such. It would exceed the limits of the following discussion to try to systematize the rules Saṁskṛita may have used in adopting D. words.

Words probably borrowed by Saṁskṛita from Draviḍa:

a. Words relating to the body.

1. **śraṭa**, flesh. *Cf.* D. **śrĕ** s and the cognate terms adduced under it.
2. **impa*** (in nilimpa, a god). Gt. (p. 529) thinks **nilimpa** comes perhaps from D. **nil**, standing, and **imĕ**, the eyelid (**impa**, one with eyelids): "one whose eyelids stand" or one whose eyes do not twinkle.
3. **kakṣha**, the armpit. See No. 240.
4. **kaṇḍala**, the cheek. *Cf.* D. **kadapu, kadampu, kanna** 2, **kĕkkĕ, kĕnnĕ**. To fix the original idea and root of the D. terms is difficult. Sk. **karaṭa, karṭâ**, an elephant's cheek; a cheek (Mr. 207), **gaṇḍa**, a cheek, and especially also the Tatsama **galla**, the cheek, may be compared.—**kaṇḍala**, gold, reminds one of **kanaka**, *q. v.* (Nos. 97. 180).—**kaṇḍala**, war, battle, appears to be connected with **kadana**, *q. v.* (No. 355).
5. **kalana, kalala, kalâ**, a small round lump, the embryo shortly after conception. *Cf.* D, **kandu** s. As the leading idea is doubtful, the root is likewise so. Sk. **jala**, the embryo or uterus of a cow (see s. D. **janĕ**), and perhaps also D. **kadĕ** may be compared.
6. **kîlâla**, blood. If this word is composed of **kîla** and **âla**, the first meaning might be "red water", **kîla** being formed of D. **kĕn**, etc., "redness", and **âla** being "water" (see s. D. **âli** 1, and *cf.* D. **kĕnnîr**). The Nn. (54) gives also the meaning of "redness" to **kîlâla**, and Mr. (47) that of "a blazing flame". The last one is that of Sk. **kîla, kîlâ**, fire, flame. **kîla**, the sun, belongs to the same D. root; *cf.* especially D. **kisu** 2,

---

— 6, *l* appears as *ṛ* in Tu. **bĕṭṭĕ** = **bĕṛĕ**;—as *d* in the T., M. and Tĕ. terms s. **janĕ** = **tanĕ**, in **maĕĕa** = **matti** 1, in **ĕuṛaḍi** = **tuṛaḍi**, and in T. **ĕĕṛuku** = **tuṛubu** 2;—as *s* in **seppu** = **tappalu**, in **sĕnĕ** = **tĕnĕ** 2, and in **savĕ** 2 = **tavĕ** 1;—and as *l* in **jagali** = **jagaṭi**. — 7, *d* appears as *l* in **kalaḍu** = **kaḍaḍu**, and in **gĕḷi** = **gĕḍi**;—as *r* in **karaḍi** 1 = **kaḍeḍi** (s. Additions), **bari** 1 = **badi** 2, and **maraḷu** 3 = **maḍeḍu**;—as *h* in **mâhu** = **mâdu** 1;—as *y* in **may** 2 = **mada**;—as *v* in M. **vâdil** = **bâval**;—as *ḷ* in **hĕḷĕ** = Tu. **huḍĕ**, **baḷi** 1 = T. **vaḍi**, M. **muḷu** = **mudu** 1, and T. and M. **mĕḷi** (s. **mĕḷi** 2) = Tĕ. **mĕḍi**;—as *s* in T. **mudaliḍi**, M. **mudalĕ** = **mĕsaḷĕ**, in Tĕ. **mîdu** = **mîsal**, and in **bĕdĕ** 2 (as connected with **bisu** 1);—as *g* in M. **bâdil** = **bâgil**;—and as *ṛ* in Tu. **uḍĕ** = **ĕṛĕ** 2, Tu. **kĕḍu** = **kĕṛĕ** 1, Tu. **nâḍu** = **nâṛu** 1, Tu. **nûḍu** = **nûṛu** 1, Tu. **puḍĕ** = **pĕṛĕ**, Tu. **muḍi** = **muṛi** 1, and Tu. **maḍa** = **maṛĕ** 1. — 8, *s* appears as *ḷ* in Tĕ. **vĕnaḷĕ**, **vĕnuḷĕ** = **baḷḷa**. — 9, *m* (also when initial) appears as *v* in **mâlu** 1 = **vâlu**. See also Nos. 1 and 10. — 10, *y* appears as *m* in T. and M. **viyar** = **bĕmar** 1;—as *s* in T. **vayiṛu** and M. **vayaṛu** = **basiṛ**, in T. and M. **vĕyil** = **bisil**, and in T. **pĕy** = **pusi** 1;—as *sh* in M. **mushiṅgu, mushuṅgu** = **muyiṅgu** (s. **muggu** 4);—and as *ḷ* in Tĕ. **gĕyyi** = **kuḷi** 2, in M. **mayal** = **maḷal** (s. **maḷal**), M. **mayi** = **maḷi** (s. **masi**), and M. **muyiṅgu** = **muḷuṅgu** (s. **muggu** 4). See also Nos. 1, 2 and 7. — 11, *ṛ*. See Nos. 2, 3, 5, 6 and 7. — 12, *s*. See Nos. 1, 4, 6, 7, 10 and 14. — 13, *ḷ* appears as *sh* in M. **mushuṅgu** = **muḷuṅgu** (s. **muggu** 4);—and as *s* in T. and M. **vaḷi** = **basi** 1, T. **viḷĕi** = **bisu** 3, **bĕsĕ** 1, and **maḷa** 2 = **masa** 2. See also Nos. 3, 4, 7, 8 and 10. — 14, Regarding the change of initials in one and the same dialect mind also the Tu. words **tuḍĕ, suḍĕ, huḍĕ** (= **pĕḷĕ, hĕḷĕ**), a river; **tû, sû, hû**, to see; **tâḍi, sâḍi, hâḍi**, a road (= **sneĕ** 1, etc.).

kêsu 2, (kiḍi 1);—kîḷâḷa, a sweet beverage, reminds one of D. siyâḷa (si, sweet, âḷa, water), the sweet water of the cocoa-nut.

7. kuñja, a tusk, a tooth. *Cf.* Tu. kûli, kûḷi, a tooth, and D. kôṛĕ (ṛ frequently becoming j).

8. kuñjara, hair. *Cf.* Tu. kujal, the hair of the head. See kuntala (No. 9).

9. kuntala, the hair of the head, hair. *Cf.* D. kûdal, etc., and Sk. kuñjara (No. 8). The first idea of the word is uncertain; could it have been taken from D. kuḷa 1 and guñju 2?

10. kurala, kurula, a curl. This is D. kuruḷ 1.

11. kê* (in kêyûra, a bracelet worn on the upper arm). Gt. (p. 520) thinks kê is D. kĕy 2, etc., kê-ûra literally "that can be put round the arm". For ûra *cf.* D. ûṛu 2, applying to, etc.

12. kharu, ghaṭa, a tooth. Both words are of doubtful origin. kharu may be the same as khara, if its meaning "harsh, cruel" is considered (*cf.* the cognate reduplications karkara, karkaśa), and may then be compared with D. kaḍu 1, etc., kal 4. Perhaps D. kaḍi 3 and 7 are connected, especially with ghaṭa. But could kharu be a misunderstood or corrupt form of D. halu, a tooth?—kharu, white, reminds one of karka, white; fire; a mirror; beauty, for which the so-called Tbh. kaḷĕ, shine, lustre, beauty, (kala, gold), and D. kaḷa 4, kaḷa 2, čalu 1, etc., čalli might be compared.

13. gaṇḍa, the cheek. See kandala (No. 4) and galla (No. 14).—gaṇḍa, gaṇḍu, a joint, a knot, appear to be borrowed from gaṇṭu, said to be the D. Tbh. of granthi (*cf.* also D. gaṭalu, gĕṭṭu 1).—gaṇḍa, (gaḍu), a boil; an excrescence of the neck, may represent the same Tbh.

14. galla, the cheek (Mlr. gâla). This word is one of the 21 Tatsamas. Mr. (207) has the form of "gallĕ". D. gallĕ means also "a lump, a clod" (*cf.* D. kadalĕ, gaḍaṇa); could the leading idea of (kandala, gaṇḍa and) galla be connected with "mass, thickness"? It is impossible to fix the first idea either of the Sk. or of the D. terms.

15. čuta, čuti, čŭtta, (guda), the anus. *Cf.* D. kuṇḍĕ and its cognate terms (Tu. also kûdi).

16. pakṣha,* the side of anything; a side, a flank (in T. written paḍja). Gt. (p. 528) compares pakka (that in K. at least is a so-called Tbh. of pakṣha) and D. pagu (see s. D. pagadi), pasu 3. Does he take "side, party, fraction", "half", as the first meanings? Pakṣha, proximity, might have been borrowed from D. pakkĕ 2, etc.; but a pakkĕ appears also as D. Tbh. of pakṣha, side. No comparison with D. is admissible, if pakṣhin, a bird (in T. written paḍji), is the German "Vogel", as has been supposed by Professor F. Bopp, a supposition accepted by Professors Th. Benfey and M. Williams. (The D. Tbh. of pakṣhin is pakki or, in the Kuṛuba dialect, pikki; Sk. phuka, a bird, appears to be nothing but another form of the D. Tbhs.).

17. para (in âḍampara, âḍambara, the eyelid). This is D. paṛĕ 4, the eyelid. The âḍam appears to be D. âḍu 2, moving, playing.

18. pâḷi, pâḷikâ, the tip of the ear; the ear (Nu. 31). *Cf.* D. pâḷĕ 3, etc., the lobe of the ear, the leading idea of which may have been taken from parĕ 1, etc. ("that is extended or broad").

19. puṭa, pûṭa, a buttock. *Cf.* D. pûṛa, etc. The original idea is "the hind part". The change of ṛ into ṭ is found in D.

20. pura, the skin. *Cf.* D. pŏrĕ 5, etc.

21. pôḍu, the bone forming the upper part of the skull. This is D. ôḍu 1 (the initial p to be explained by D. ô 5).
22. phâla, bhâla, the forehead. *Cf.* D. paṇṭ 1, etc. The first idea is uncertain. About the long vowel observe that Sk. hâlu is halu in D. (see No. 81).
23. maṇḍa, the head. *Cf.* D. maṇḍâ. The leading idea may have been taken from D. maḍu 1 ("that is joined to"), or from maṇi 1 ("that bends").
24. mukha,* the face. Gt. (p. 530) appears to be right in translating it by "the forepart", referring it to D. muk 2, etc.
25. mê* (in mêkhalâ, a waist-band, a girdle, etc.). Gt. (p. 529) takes it to be D. mây, etc., the body. If the comparison is right, khalâ may be D. kala 1, "that is joined or attached to"; (*cf.* Sk. kalita and the D. past participle of kali 2).
26. vasti, the lower belly, abdomen. *Cf.* D. basiṛ, etc. About the change of ṛ into t see No. 19.
27. vêra, the body. This appears to be the vair of Kumârila bhaṭṭa or T. vayiṟu (K. basiṛ, etc.; see s. No. 26).
28. šaya, the hand. *Cf.* D. kay 3, etc.
29. šiṁhâṇa, šiṅghâṇa, siṁhâṇa, siṅghaṇa, siṅghâṇa, the mucus of the nose. *Cf.* D. simbaḷa, sumbaḷa. The root of the words may perhaps be siḍi 3, or siṇ 1, or siṛumbuḷ.
30. šukti,* a curl on a horse's neck. Cl. (p. 461) compares T. šuṟṟu (i. e. D. suttu 2), anything round. *Cf.* D. suḷi 3.
31. hâlu, a tooth. This is D. halu 1, etc. *Cf.* Nos. 12. 22.

b. Words relating to animals.

32. âru, a crab. *Cf.* D. êḍi 1. D. initial â occasionally takes the form of ê, as in êḍu 3 (= êḍu), in êr 4 (= êru), and in êva (= â 3).
33. âla (in arâla, an elephant in rut, and in âlâna, the post to which an elephant is tied; the rope that ties him). This word appears to be D. âne 2, an elephant, q. v.; *cf.* Sk. êla (No. 36). The ara in arâla may be D. aḷ 4 or aḷi 2, destructiveness, so that arâla would mean "a destructive, vicious elephant". The âna in âlâna may be derived from an 2 or aḷ 1, and mean either "that is joined to" or "that holds".
34. êḍa,* a kind of sheep; êḍaka,* a kind of sheep, a ram, a wild goat; êlaka, a ram. Gt. (p. 519) is right in comparing D. êḍu 3 and translating the first two terms by "the playful", the root being êḍu 1. êlaka is but another form of êḍaka; *cf.* the so-called Tbh. êḷaga. Regarding the ê *cf.* No. 32.
35. êṇa, a kind of deer or antelope. This is a contracted form of D. êraḷâ, etc.
36. êla (in êlavâlu, the fragrant bark of Feronia elephantum). It doubtless is D. âne 2, an elephant; *cf.* âla (No. 33). Vâlu appears to be D. bêla, Feronia elephantum (see No. 116).—Aillâya (from êla), "that relates to the elephant", is according to the Dictionaries the same as êlavâlu.—Airâvaṇa, airâvata, Indra's elephant, is no doubt somehow to be derived from êla = D. âne 2.
37. kakuha, a buffalo. See No. 240.
38. kaṇabha, a kind of fly with a sting. *Cf.* D. kaḍaja, kaṇaja, a wasp, a hornet (of D. kaḍi 3).
39. karaṭa, a crow, and karaṭa, a frog, are derived from D. karē 1, and mean "a crier, crower or croaker".

40. kâka, kâga, a male crow, kâki, a female crow. *Cf.* D. kâgĕ, etc.; kâ s, kâvu s. As Saṁskṛita, in the Amarakôśa alone, has nine other names for the crow, it is certain that kâka, kâkî, and kâga have been borrowed from D. wherein kâgĕ and its dialectical forms are the only names for the crow, that is so very common also in the South of India.

41. kira, ĕmika, ĕiri, a parrot. *Cf.* D. giṇi 2, giḷi, the sound kil, and the verbs kiṟaĕu, kiḷir 1, kiṟu 1, ĕṟ.

42. kunta, a small animal, an insect. *Cf.* kunni 1, kuṟu, etc.

43. kurkuṭa, kukkuṭa, a cock, a wild cock; kukkuṭi, a hen. *Cf.* D. kuk, kural, kŏral, kûgu 1 and 2, and also Sk. kurkura (No. 44). There is the Sk. verbal theme kur, to sound, that has apparently been formed of the T. and M. verbs adduced s. kurkura. Kurkuṭa (contracted into kukkuṭa) is either a reduplication of a kuṭakuṭa, or more probably a composition of kur, sound, cry (i. e. T. kurai) and D. kuṭa, beater, utterer (cry-beater or -utterer, i. e. crier, crower). The present and only D. word for a cock, a fowl, is kôḷi, q. v., which bird is found wild in the southern jungles. kôḷi is of course a contraction of some ancient D. term, and kurkuṭa and kôḷi certainly are cognate.

44. kurkura,* a dog. Gt. (p. 519) makes it a reduplicated form, derived from M. kurĕ, T. kurai, to sound, to make a noise. See the so-called Sk. verbal theme kur s. kurkuṭa (No. 43).

45. kûṭa, a horn. *Cf.* D. kŏmbu 2, kôḍu s, kôḷ. The root is D. kuḍu, crookedness.—kûṭa,* an ox whose horns are broken. Gt. (p. 521) thinks that this word is the remnant of a D. negative verb; but there is no negative verb in D. (*cf.* D. a s). Let it be suggested that this kûṭa may rest on D. kûḷĕ (kûḷĕ) 2, or on D. kuṟu, etc.

46. kôka, kôkila,* the cuckoo. This bird is very common in South India. Gt. (p. 519) is right in deriving kôkila from D. kûgu 1. *Cf.* D. kava 2, kukil 1 and 2, kuvi 2, and the so-called Tbh. kôgilĕ.

47. gaḍi, a young steer; a lazy ox; gali, a strong but lazy bull. It is not impossible that the two terms are connected with D. kaḍasu 2, or kaḍi 1, or gaṭṭi, or gaṇḍa.

48. garuḍa,* the mythical eagle. Cl. (p. 478) compares T. kaḻugu, an eagle. *Cf.* also T. kaḻu, Tu. karu, an eagle; Tê. kaṅĕu, a sort of hawk.

49. gardabha,* khara, an ass. Cl. (p. 468) compares T. kaḻudai, an ass. See D. kaḻtĕ. The final bha of gardabha may have arisen from a D. sign of the nominative. The original idea of kaḻtĕ is uncertain. Gardabha appears in Mahratta as gâḍhava.

50. gôṇa, an ox; (khapura, a male buffalo). *Cf.* D. kôṇa, a male buffalo. Sk. gavala, the wild buffalo, if not derived from gava, gô, might be connected. Kôṇa is a contraction of some unknown form; its leading idea cannot be fixed.

51. gôdhâ, gôdhi, an iguana. That "lizard" was the first meaning might be guessed from gôdhikâ in gṛihagôdhikâ, the small house-lizard, and then D. gavuḷi (gavuḷî) might suggest itself for comparison. In Mhr. ghôrapaḍa is a word for the iguana.

52. ghuṇa, (kiṇa), a particular kind of insect found in timber. *Cf.* D. gŏṇṇĕ 1.

53. ghûka, an owl. *Cf.* D. guk, gû, gûgi, etc.

54. ghôṭa,* (Mhr. ghôḍâ), a horse. Its D. Tbh. is gôḷa or ghôḷa. Both Gt. (p. 520) and Cl. (ps. 470. 520) compare Tê. guṟṟa, a horse, and D. kudurĕ, etc., a horse, which they derive from T., M. kudi, to leap. See D. kuduku 1.

55. ĕiri, jhijji, jhiri, jhilli, jhirikâ, jhirukâ, a cricket. See D. giṟu 2, ĕiṟu 2, jiṟu.

56. jalikâ, jalukâ, jalûkâ, jalôkâ, jalaukas, jalaukâ, a leech. These terms, if Samskṛita, are unquestionably to be derived from jala, water, but give only a vague idea of the characteristics of the leech, an animal that abounds in South India. The Śabdamaṇidarpaṇa says that jiguḷi, jiguḷē are the D. Tbhs. of jalûkâ. It would have been apparently much better to say that jalûkâ, etc. were incorrect or fanciful forms of D. jiguḷi, etc., which are so easily and naturally derived from D. jigi 1, etc., glutinousness or slipperiness being the leading idea.

57. nakra, a crocodile, an alligator. This is D. nĕgaḷ, etc. The leading idea is not clear. For another nakra see No. 328.

58. pallava, the young of an elephant (Nn. 130). This appears to be the same as D. palla 1, ava (instead of a 2) being added to pal, a tooth.

59. palli, a small house-lizard. This is D. palli, halli 1. Palli has got its name probably from its well-known sounds; *cf.* D. padaṟu, parisu 2, paṟĕ 1, pala 2, and palumbu.

60. pâli, a louse. *Cf.* D. pên 2, etc. (â standing for ê; see No. 32).

61. piṅga, a young animal. *Cf.* D. piṟiju 2, piḷḷâ.

62. pillakâ, a female elephant. *Cf.* D. piḍi 4.

63. pilu, a worm, an insect. *Cf.* D. puḷu 1, etc.

64. puṇḍra, a worm. *Cf.* D. puḷa 1, etc.

65. pulaka, any kind of insect or vermin infesting animals. *Cf.* D. puḷa 1, etc.

66. pêḍaka, a louse. *Cf.* D. pên 2, pêṭkâ.

67. prû (in kaṭaprû, a worm). *Cf.* D. puḷu 1, etc.

68. balâka, balâkâ, a crane. This is a corrupt form of D. bĕḷḷakki (s. bĕḷ 1).

69. biḍâla, birâla, bilâla, viḍâla, virâla, vilâla, a cat. *Cf.* D. bâkku, bĕrku. The leading idea is doubtful.

70. marka, markaṭa,* an ape, monkey. Gt. (p. 519) thinks that markaṭa is D. mara, tree, and kaḍa, passing over, "tree-jumper"; but he has overlooked that marka too means "an ape". It appears to be certain that marka is the same as D. maṅka, the foolish or apish one; see maṅku. This word maṅku is connected with D. mara 2, etc., maruḷ 1, etc., and its original form may have been maraku or maruku, contractable into marku. Maṅga, monkey, (apparently another form of maṅka), is a word quite common in D.—markaṭa would be marku (i. e. maṅku), foolishness, and D. aṭa, playing, "that plays about foolishly".—marka, a demon or spirit presiding over various sicknesses of childhood, seems to be the above marka with a transitive meaning, "that confuses or bewilders"; *cf.* D. maruḷ, etc., a demon.

71. mâḍâla, a crocodile. *Cf.* D. masaḷĕ, mŏsaḷĕ, and see musalî (No. 74).

72. mina,* a fish. This is D. min, etc. Gt. (p. 529) derives mîn from D. miṉṉu 2, etc., to glitter. He is probably right, though mi 1 might also be thought of.

73. muktâ,* a pearl. Gt. (p. 529) arguing that the Tamiḷ fishermen had not waited for the Âryа tradesmen to give a name to the most precious object caught by them in their profession, believes that the Âryas adopted the now so-called D. Tbh. muttu (môti 1), a pearl, and attached an etymology to it that somehow suited their own ideas. He thinks muttu to mean "the first or best" (of gems), connecting it with D. muttu 4. D. muḷku, however, may be compared, and the meaning be "the im-

mersed one"; but as the original idea cannot be fixed, one must be content with saying that muktâ appears to have been borrowed from D.

74. musali, the house-lizard. This word, no doubt, is connected with D. masaḷè, mŏsaḷè. The circumstances that the D. terms mean "alligator" (probably having been used by the Âryas in jest for the house-lizard), and Sk. mâṭṭâla, an alligator, appears to be but another form of D. masaḷè (see No. 71), go to indicate that musali is originally not Sk.

75. mêka, a goat. *Cf.* D. mêkè, mêṣa, byâ.

76. valguḷa, a flying fox. *Cf.* D. hâval, etc. The animal is a common pest in South India.

77. śalaka, a spider. *Cf.* D. sêḷadi, if Sk. jâlika is not connected.

78. śira, śina, śira, a large snake. This is the very common D. kârè.

79. sêdhâ, a porcupine. It is not impossible that this word has been formed of D. êdu 1, etc.

80. hâliṇi, a sort of large house-lizard. It appears to be connected with D. palli (see No. 59), which in Mhr. is called pâḷa.

81. huṇḍa, a tiger. This word strongly reminds one of D. puli, huli, a tiger. Puṇḍarîka, a tiger, may be compared. It is possible puli (huli) is connected with the idea of yellowish, beautiful colour, in which case *cf.* the terms s. D. pŏḷè; to these Sk. puṇḍa, puṇḍarîka and puṇḍra, are likely to be related.

82. hêramba,* a male buffalo. Gt. (p. 519) is right in deriving the term from D. êmmè, etc.

a. Words relating to plants.

83. arka, a plant with a white milky juice, Asclepias gigantea. D. êrkè, êkkè, etc. are its so-called Tbhs. The idea in Sk. may refer to its flower and denote "that has rays"; but the plant is common over the whole of South India and its name in the mouth of all people, so that it is improbable the name has been borrowed by D. As the leading idea is not evident, any attempt to find the root of the word must prove unsuccessful.—arka, copper. This term appears to be connected with D. êrè 1 and s. to be observed that Sk. has no short ĕ, and that D. ĕ may be substituted for a (*cf.* D. aḍè 15, an 1), so that êraṇḍa would have arisen from an ĕraḷu.

84. êraṇḍa, Ricinus communis. *Cf.* D. haraḷu (which may take the form of araḷu). It is

85. êlâ, cardamoms. This word cannot be Saṁskṛita, as the spots where cardamoms grow, belong to the true D. country, cardamoms were used by the Draviḍas before the arrival of the Âryas, and the word exists in D. without a synonym. In D. the word (êla, êlè, yâla) is always used with the addition of akki, rice, etc., as êlakki, yâlakki, and (in T.) âṭṭi, whence the Mhr. (and H.) forms of ilâchi, ilâyachi, êlachi, and êlâchi arose. The cardamom plant grows best in thick jungles where elephants roam about or used to do so, and it is not impossible that for this reason the Draviḍas called its fruit "the rice of the elephant". See âla and êla (Nos. 33 and 86).

86. kakuha, a dry wood, a forest of dead trees. *Cf.* D. kaṭṭè 2.

87. kaṇṭaka, a thorn; kaṇṭin, name of several thorny plants. The root of these terms appears to be D. kaḍi s, or perhaps kĕraṇṭu. *Cf.* the so-called Tbhs. kaṇṭa 1, kaṇṭi 1.

88. kanda, a bulbous root. *Cf* D. gaḍḍè 1, etc., gĕḍasu, gĕḍasu, and also kadè.

89. karira, karira, the shoot of a bamboo. These words are D. kaḷilā. *Cf.* the terms s. D. kāy 5.

90. kânana, kântâra, a wood, a forest. There is no proper root in Sk. to derive these words from. They may have been formed of D. kāḷ 1, etc.

91. kâshṭha, a piece of wood or timber, a stick; wood or timber in general; kâshṭhikâ, a small piece of wood. The so-called Tbhs. are kaḍḍi and kaṭṭigè. Kâshṭha appears to be D. kaḍita or kaḍata, that has been cut, of D. kaḍi 4. *Cf.* also D. kâṭu.

92. kuṭa, kuṭha, a tree. These are other forms of D. giḍa.

93. kuṭmala, kuḍmala, kudmala, a bud. These words appear to be composed of D. kūṭa 1 or kūḍu 2 and mala (i. e. D. malar 2, a flower), "a shut or undeveloped flower".

94. kâčuka. kâmuka, kaču, kačvi, a plant with an esculent root, Arum colocasia, etc. *Cf.* D. kēsu, etc.

95. guččha, guńja, gutsa, a bunch, a bundle, a bunch of flowers, a cluster of blossoms. *Cf.* D. kōttu 2, gutti, gudi 2, gōṅgal, gōṅgi, gōnā, gōlē 2, the so-called Tbhs. kuṅču, kōṅču, and the terms s. kudā.

96. guńjā, čiṅgi, the shrub Abrus precatorius; its berry forms the smallest of the jeweller's weights. The leading idea seems to be that of "smallness". See the so-called Tbhs. guńji, etc., and *cf.* D. kunni 2, guṇṭa, guṇṭu 2, guńju 1, čuṅču 2, kiṟu 1, kuṟu, ōṟu.

97. čampaka,* čampa, kanaka, a tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia campaka; its flower. Gt. (p. 518) is right in deriving čampaka from D. čan 1, etc., redness, golden colour, as the flower at once suggests that derivation. This is corroborated by kanaka which comes from that D. root in its form of kaṉ, etc.

98. čiṅčā, the tamarind. Although the initial consonant of this word offers some difficulty, it appears to be another form of D. puṉisē which is formed of D. puḷi, sourness. Regarding the initial compare the D. tippali s. pippali, and mind that Tu. hudē (K. hōḷē), a river, appears also in the forms of tudē and sudē.

99. jhaṭi, a small tree. This is D. giḍa, etc.

100. tâmarasa, a red-coloured lotus. This term is evidently connected with tâmra, copper; a coppery red, which is to be derived from D. čan 1, etc. *Cf.* D. tâmarē, tâvarē.

101. tâla, (Mhr. tâḍa), tala, the palmyra. These words must have been borrowed from D. tāḷ 1. The leading idea is not clear.

102. nâraṅga,* the orange. Gt. (p. 519) derives it from D. naṟu, nāṟu, smell.—nâgara, nâgaraṅga, the orange. If these two terms are to be derived from the same D. words, the various changes the letter ṟ can undergo, are to be considered (*e. g.* ṟ=d, and d=g). Nâgara might then be nothing but D. nāṟal or nāṟalu, smelling; that smells, is full of fragrance.

103. panasa,* palasa,* phalasa, the jack. *Cf.* the so-called Tbhs. palasu, halasu. Gt. thinks the words are related to D. pala, much, many (p. 519) that is connected with parē 1 and 2. His leading idea is not easily perceivable. Does he think of the numerousness of fruits on a jack tree? May it be suggested that perhaps D. parē 1, a pointed tooth, is at the root of the terms, referring to the jack fruit as covered with nail-like points (*cf.* Sk. kaṇṭakaphala). In Tuḷu and Kōraga palasa appears as pēla.

104. palâṇḍu,* an onion. Gt. (p. 519) sees D. pala, much, many, in it. It seems preferable to think of D. parē 4, etc., the scale or coat of an onion. Aṇḍu may be D. aṇḍu 1,

the meaning of palâṇḍu being "a going to or combination of coats". But the word might also be looked upon as a contraction of parê-paṇḍu, a coat-fruit (see Tê. s. paṇ 2).

105. pallava, a wood. *Cf.* D. paḷuva, etc.

106. pâli, ginger in its undried state (Nn. 81). *Cf.* D. alla 2 (initial p in pâli being a spiritus lenis, see D. a 16).

107. pippali,* long pepper. Gt. (p. 519) takes the word to be pippala and explains it by "great, excellent fruit", D. piri being "great". Upon this derivation not much dependence can be placed. A D. term of pippali is tippali (see No. 98). If this could be the original form, D. tin 2, irritation, might be thought of, in which case however the leading idea could scarcely have been 'taste' with which tin does not appear to be connected.

108. pilu, grass (Nn. 126; Mr. 489). This is D. pul, etc.

109. punnâga,* the tree Rotleria tinctoria, from the blossoms of which a yellowish dye is prepared. Gt. (p. 518) is right in deriving the word from D. pon, etc., gold. *Cf.* D. punnikê, ponnê, etc.

110. puṟpa, pushpa,* a flower; the menstrual flux. Gt. (p. 527) thinks the word comes from D. pû, to flower; Cl. (p. 474) doubts it, and prefers to derive that verb from Sk. phull, to flower, comparing Mhr. phûla, a flower (i. e. Sk. phulla). But phull does not exactly explain the form of puṟpa. Puṟpa appears to represent an original pulpa and to be somehow connected with D. pul, grass (probably "that is coloured"). This leads to D. pôlê, that is coloured: menstrual flux, the terms adduced under which sufficiently explain puṟpa. The D. words for "flower" are puvvu (i. e. pulvu?), etc.

111. phala,* a fruit, fruit. Gt. (p. 519) and Cl. (p. 484) suspect this word to come from T., M. paḻu, to grow old; to ripen (see s. D. paḻa 2), and to be identical with D. paṟa 2, etc., a ripe fruit. If, however, all the Indo-European words compared by scholars with Sk. root phal are really cognate, phala is not connected with D.

112. bîja, vîja, seed. This word has been formed of D. biḻtu, etc., of biḻ 1, biṟ 1. *Cf.* bindu (No. 160).

113. maríca, maríca, vêḷḷaja, black pepper. Gt. (p. 519) says that maríca is connected with Tê. miriya and T. miḷagu, black pepper. There cannot be the least doubt about it. See D. maḷasu, etc. Maríca and vêḷḷaja (not to be derived from a vêḷḷa) are identical with maríca. The leading idea is unknown.

114. malli, malliká, the Arabian jasmine. The jasmine is a wild-growing and generally cultivated plant in South India, and commonly known as malligê. It is so to say *the* flower, and its name appears to have been formed by contraction of D. maral 2, a flower.

115. mâ (in mâkanda, the mango tree). This is D. mâ 2.

116. mâlûra, Feronia elephantum. This appears to be a corrupt form of D. bêḷala, etc. The D. form bêla probably is the same as vâlu in âlavâlu (see No. 36).

117. mukula, a bud. Gt. (p. 530) is right in connecting it with D. mugi. The verb mugul is still more closely related. See the so-called Tbh. mugul.

118. mudgara, a bud. This may have been formed of D. musuku or musuṟu. *Cf.* also D. mõggê 1.

119. mûla,* a root. Gt. compares D. mŏdal (mudal), etc. (p. 529), of which it doubtless is a contracted form.

120. latâ, a plant of any kind; a creeping plant. It is one of the 21 Tatsamas, and probably formed according to the common Tê. rule which places an initial vowel that precedes a liquid, after this liquid and alters it according to convenience (see vrîhi No. 126, râtri No. 406, and rûpa No. 407). In the case of latâ, as will be seen, the vowel has not been changed, for the word appears to have arisen either of D. aḍar, to climb, to ascend (as creepers or flowers), or of alar, to spread, to open, to blossom, the nouns being either aḍartê or alartê, and following the Tê. rule, either ḍartê or lartê. The elision of the letter r that in this instance has taken place in latâ, is seen *e.g.* also in D. baḍuku 1 and 2. Regarding the interchange of letters ḍ and l also in D. *cf. e.g.* kadaḍu and kadalu.

121. varuka, a species of inferior grain. *Cf.* D. baragu.

122. vidula, a sort of reed or ratan; bidala, vidala, a split bamboo; a bamboo (in Mahîdhara's vaṁśavidâriṇî = bidalakârî). *Cf.* D. biduru, etc., a bamboo. It is probable that the meaning "ratan" of vidula has, in ancient times, originated in an accusable mistake or in generalization. *Cf.* vêtra (No. 124).

123. vêṇu, a bamboo. For this D. bidaru (Tê. vêdaru), a bamboo, is to be compared. Regarding the form observe that madana becomes mayana and mêṇa.

124. vêtra, a cane, the ratan. It is not improbable that this word was originally a Sk. Tbh. of Tê. vêdaru, T. vêdir, a bamboo, if the remark made s. vidula (No. 122) is considered. D. bêtta, a cane, though in common use, is a true Tbh. of Sk. vêtra.

125. vêra* (in śṛiṅgavêra, hṛîvêra) is unquestionably D. bêr, etc., a root. See Gt. p. 518.

126. vrîhi, rice. This term being without a perceivable root in Sk., is no doubt connected with D. akki (or arki, T. ari, ariji; M. ari; Tu. ari, akki) and Tê. vari. The syllable vri is, according to the Tê. rule given above s. latâ (No. 120), the same as Tê. vari, and the syllable hi has been formed of the K. and Tu. ki and the T. ji. In common T. the Sk. word vrîhi is written virigi; T. g often stands in place of h.

127. śimbi, simbi, a legume, a pod. These words appear to be connected with D. sippê, covering, shell, from root kir, q. v.

128. śuṇṭhi,* dry ginger. Gt. (p. 518) derives this term from D. suruḷ; *cf.* D. suruṇṭu. In T. dry ginger is called ŏukku, ŏuŏŏa, ŏuŏŏu, ŏuṇḍi, ŏŏṇḍi, ŏŏṇri; *cf.* D. surku 1 (=T. ŏuruṅgu).

129. hallaka, the red lotus. *Cf.* D. âbal, âval, âla 2, and see D. a 1a.

d. Words relating to metals.

130. kanaka, kandala, kala (Ct. I, 47), kâñcana, gold. There is the Sk. verbal theme kan, to shine (*cf.* D. kâṇ 1), for which, however, there are no authoritative references. The D. terms for gold are ĕini, ĕinna, ĕinni, which are related to ĕan 1, etc. *Cf.* D. kâñcu, kâñcu, kân, etc.

131. karśûra, karbura, karbûra, karvura, karvûra, gold. These terms remind one of D. kaḍavara, kasavara, gold, which, however, are now used only in poetry and are of doubtful origin; is Sk. kaḍâra, tawny, related? D. karbuna, (s. kar 1), the black metal, *i.e.* iron, which in form is nearly identical with the above Sk. words, can apparently

only be adduced on account of the syllables bura, bûra, vura, vûra, (ŏûra), which probably are D. piṇa, puna, etc., metal. The syllable kar of the Sk. words may possibly be referred to D. ŏan 1, etc., ŏan 2, etc., kara 1, kaḷĕ (lustre), kaḷa 2.

132. kâṭha, kânṭa, a stone, a rock. With these terms kaṭhara, kaṭhina, kaṭhôra, hard, are connected, which refer to D. kaḍadu 6, kaḍu 1, etc., gaṭṭi, gaḍaŏu, gaḍusu. *Cf.* D. kaḍal 1, kaṇi 3, kal 4, etc., kâḍu 1.

133. tâmra, a coppery red colour; copper. In D. this word appears as tâmbra, ŏambu, ŏimbu, ŏŏmbu; it is called also kisuvŏu, the red metal (see s. kisu 2). The word is doubtless founded on D. ŏan 1, etc., kisu 2, etc.

134. piṇḍa, iron. This term may refer to D. piṇa, metal, if the meaning intended is not "lump, ingot".—piṇḍa, a lump; a heap, etc. appears to be connected with D. pĕṇĕ 1.

135. bhîru, bhîlu, silver. These words appear to be D. bĕḷḷi, from biḷi, bĕḷ 1. Could D. piñjari, silver, also be connected? (*cf.* No. 158).

6. Words relating to various natural objects, etc.

136. aṭavi,* a jungle. Cl. (p. 454) connects the term with D. aḍar, to be joined, to be crowded, etc. *Cf.* the so-called Thh. aḍavi, and D. aṭṭu 2, etc.

137. ari, the wind. *Cf.* D. ŏral 1, etc.

138. ulkâ, a fiery phenomenon in the sky; a meteor; a firebrand; fire. *Cf.* D. uḷku 3 and 4.

139. kaśîha, the bank of a river. See No. 241.

140. kajjala, a cloud; lampblack. The first meaning may be based on D. kad, etc. and jala, water; the second one is derived from D. kaḷgu, that is to say from its verbal noun kaḷgal, the state of being black (*cf.* also kâḍigĕ).

141. kadali, darkness (Nn. 45). *Cf.* D. kattalĕ, etc.

142. kuṭhâra, fire. This appears to be another form of D. sŏḍar (Tu. tuḍar, tuḍâr).

143. kuṇḍa,* a hole; a pit; a pool. Gt. (p. 521) is right in comparing this word with D. kuḷi 2. *Cf.* also Sk. kûpa, kûma.

144. kûla,* a pond. Cl. (p. 456) and Gt. (p. 521) refer the word to D. kŏḷa 2 (kuḷa), which may be right. They think kŏḷa or kuḷa comes from T., M. kuḷi, to bathe; this is wrong, as kŏḷa means "a hold, a reservoir" (of kŏḷ 1, etc.; *cf.* kuḷa 2, kuḷu). Kûla might also be referred to D. kuḷi 1 and 2; *cf.* Sk. ŏûḍâ, a small well, and ŏuṇṭi, etc. (No. 150).

145. kêdâra, a field. This is related to D. kĕy 4. It might even be disjoined as kĕyda (or kĕda, worked, tilled, fr. D. kĕy 2).—Tbh. âra 2 (or âḷa), and mean "tilled ground".

146. khadira, khidira, (ŏadira), the moon. These words are probably formed of D. kadir, etc., as are also ŏidira, fire; ŏudra, a ray of light (but *cf.* also C. ŏurĕu 2).

147. khaluḷ, darkness. This term may be connected with D. kaḷtalĕ, etc.

148. ghaṭṭa, a ghaut, is one of the 21 Tatsamas, and in D. generally pronounced as gaṭṭa; it is to be derived from D. kaḍadu 5.

149. guḍa, a moat, a ditch. *Cf.* D. kadaŋgu 2, etc.

150. ŏuṇṭi, ŏuṇḍhi, ŏuri, ŏûḍâ, ŏûtaka, a small well. The terms are related to Sk. kuṇḍa (No. 143), kûla (No. 144), and D. kuṇi 2, kuṇṭĕ 2, kuḷi 2, guṇi 1.

151. jaḍa, jala, cold, frigid, chilly; cold, frost, winter; water. *Cf.* D. ŏaḷi 2, taṇ, etc. For "water" D. jani might be thought of.—jaḍa, jala, senseless, stupid, apathetic, etc.

Cf. D. ǰaḷi 1. (Jaḍa and jala have been referred to the Indo-European languages by eminent scholars; the comparison with D. is only suggestive.)

152. taṭit, taḍit, taḷit, lightning. *Cf.* D. siḍil 2 (Tu. tōḍil, Kuṛuba tiḍlu).

153. tiṭha, fire. For this see s. D. ǰūpu, 1, and ti 1 and 2.

154. tira, shore, bank; margin, brink, edge. This is a pure D. word which comes from tir.

155. tôya, water. It is not impossible that D. tuy, etc. are connected with this word.

156. nala, smell, odour. This is D. naṛu, etc.

157. nira, water, has been borrowed from D. nîr. The original idea is uncertain; might D. nĕgaḷ 2 (nigaḷ, nigar) be thought of, so that the meaning would be "that shines or is bright"?

158. piñja, the moon. This word rests on D. pĕṛĕ, the letter ṛ having been changed into j (as *e. g.* in Tu. âji = K. âṛu, six).

159. puri, puṇḍra (Nn. 68), a river. *Cf.* D. pura, pŏnal, pŏḷĕ 1.

160. bindu, vindu, a drop. This has been derived from the Sk. verbal themes bid, bind, to split; to divide; bindu "that is split off or detached". If the themes are ancient, genuine Sk., the derivation appears to be right. But D. biḷtu, that falls or drops down, suggests itself for comparison (see No. 112).

161. bila, vila, a hole (as of a mouse, snake, wild beast, etc.), hollow, cavity; a gap, pit, chasm; an opening, aperture. The term is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it appears also as billa, villa, which are the original forms, as bila or billa come either from D. biḍu 1 or from biri 1 (the verbal nouns being biḍal or biriyal, of which billa, not bila, arises first). Sk. verbal themes bil, bhil, vil, to split, break, divide are probably borrowed from the mentioned D. verbs and not equal to bhid.

162. bhûka, a cavity, hole, chasm. *Cf.* D. bŏkkĕ 2 (pŏṭṭarĕ, pŏr s, pŏḷal; it is not impossible that bhûka is another form of D. biḍuku of biḍu 1 which in Tu. appears as buḍu).—bhûka, the source of a stream, a spring, is D. buggĕ.

163. maru, a mountain, a rock. This appears to be connected with D. maraḍi, etc.

164. mala, a forest (Nn. 22), malaya,* N. of a mountain range; a garden; a celestial grove; mâla, a forest or wood near a village, are based on D. mala 4, etc., the root probably being malĕ 1. See Gt. p. 518.

165. maskari, the moon. This term may have been formed of D. masĕ 2, lustre, shine.

166. mudira, a cloud. This is D. mugil (d = g, as in M. vâdil, a door = K. bâgil).

167. vaiśâkha, the name of a month, April-May. It is conventionally derived from viśâkha, branchless; having spreading branches. Its D. Tbh. is said to be bêsagĕ. It seems as if vaiśâkha were a fanciful derivation from D. bêsagĕ, q. v.

168. śâda, mud. This is a formation of D. kĕsaṛu, under which *cf.* especially the T. and M. The change of letter ṛ into d is frequent in D. (see *e. g.* the Tu. s. D. maṛĕ 1 and 2).

169. śusha, śushi, a hole; śushira, a hole; a wind-instrument. These terms are probably connected with D. kuḷi 2, kŏḍĕ 2, kŏḷal, kŏḷavi.—śushira, fire, reminds one of D. sŏḍar (of suḍu; *cf.* No. 142).

f. Words relating to colour.

170. kar (in karṇâṭaka No. 182, karpaṭa No. 243) means "blackness". *Cf.* Sk. kajjala (No. 140), kambala (No. 242), and D. kar 1; see also No. 355.

171. kashâya, red; brown; the red colour. *Cf.* D. kisu 2, etc.

172. kâla,* kṛishṇa, black; a black colour. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 501) derive kâla from D. kâḷ 3. *Cf.* D. kad, etc., kandu 6, kari 3, karĕ 7, kaṟĕ 1, kargu 2 and 3, karpu, kaḻgu, kâgu, kâḍigĕ, kâḍu 3, from which themes probably also kṛishṇa is derived.

173. ŏôksha,* beautiful, pleasing; pure, clean. Gt. (p. 527) refers this word to D. ŏôku. See D. ŏan 1, etc., and *cf.* No. 176.

174. nîla,* of a dark colour; dark-blue or black; darkness. Gt. (p. 522) gives nîla the meaning of "shade" and compares D. nĕḻal (niḻal).

175. phalgu, reddish, a red powder. *Cf.* the terms s. D. paḻapu.

176. ŏôṇa,* red, crimson. Gt. (p. 527) and Cl. (p. 471) consider this (like ŏôksha) to be derived from D. ŏan 1, etc. For the D. theme ŏan 1, etc. *cf.* also kanaka (No. 180), gaṟĕruka (No. 370), ŏampaka (No. 97), tâmra (No. 133).

g. Words relating to men, etc.

177. ari, a pious man. If this is not a corruption of arya, *cf.* D. aṟa 2. — ari, a master. If this is not a Tbh. of arya, *cf.* D. aṟĕ 1.

178. arka, a learned man. *Cf.* D. aṟi 1, aṟikĕ.

179. âḷi,* a woman's female friend. Cl. (p. 455) compares Tĕ. âlu, a woman, a wife (see s. D. âḍaṅgi). Perhaps D. âḍi, âḷi 1, in the sense of "a person with whom one plays, a playmate", might be thought of.

180. uruṇḍa,* name of a demon. Gt. (p. 518) thinks the word means "the round or rolling one". *Cf.* D. uruḷ 1, etc.

181. ôḍra, name of a people and country, Orissa. See the note s. ôḍra in the text of the Dictionary.

182. karṇâṭa, karṇâṭaka,* the Canarese country; a man of the Canarese country. The words are composed of D. kar 1, blackness, and nâṭa 1, q. v., etc., and mean "the black country" i. e. the country that chiefly consists of black soil, etc. See Gt. p. 518, and kannaḍa s. D. kan 2.

183. kali, a hero. *Cf.* D. kaḷi 4.

184. kalitga, a clever, cunning man. *Cf.* D. kal 1.

185. kiraka, a scribe. If the original meaning be "a scratcher, i. e. a man who writes on a palm-leaf with an iron style", *cf.* D. kiri 1, kĕri 1, gĕri; also kiṟu 3, etc.

186. kinâra, kinâśa, a vile man; a poor man. May it be allowed to suggest that these terms (as also kikaṭa, poor, needy) are possibly connected with D. kin, etc. *Cf.* also D. kina.

187. kuṭṭani, kuṭṭini, kuṭṭani, kûṭṭani, a bawd, a procuress. The original meaning probably is "she who brings together". *Cf.* D. kûṭa 1, kûḍu 1.

188. kubi,* kûbi, a man who is crooked-armed or has a curved or withered arm. Cl. (p. 456) compares D. kûn 1. *Cf.* kuḍu 3, etc. Sk. kubja, crooked, hump-backed; crookedness (Nn. 132) may also be compared, if the Indo-European references are not absolutely certain.

189. kumbha, the paramour of a harlot. *Cf.* D. kûr 3, kûrpu 2.

190. kôṅkaṇa,* name of a people (and their country) on the western shore of the Dekhan. *Cf.* D. kôṅkaṇa. Gt. (p. 518 and 521) connects it with D. kuḍudu, (kôḍagu and kôṅgu), kuḍi 3, kôṭṭu 1.

191. krûra, kûra (Mr. 469. 515), cruel, etc.; a cruel, fierce, ferocious, rough, man. The so-called Tbh. of these words is kṳ̂2, kûra may be the original form (as in kûra, krûra, boiled rice, No. 311), whereas in krûra a Tê. mode may appear that is seen also *e.g.* in Sk. kûrča, krûrča, the beard. Can Sk. kûra in its above meaning be traced in a true D. word? This may be found in D. kûr 1, of which the verb kuṭu, to sharpen, exists in Tu., which when used as a noun, exactly represents the so-called D. Tbh. kṳ̂2. D. kûḷa, a vulgar, rude, rustic man, may also be connected, if the first meaning be "a man of rough, unpolished manners".

192. khaṭṭana, khaḍûraka, kaṭṭêraka, dwarfish; a dwarf. If the short a of the initial syllable is not radical, but has arisen of a short ŏ, D. kiṭṭu 1, etc. may be compared; but there is also the possibility of referring the terms to kaṭuku 1, etc. *Cf.* Sk. kûshṭha (No. 91).

193. khaṭṭika, a butcher. This is D. kaṭaka, etc. (of kaḍi 4).

194. khala,* a wicked man, a scoundrel. Gt. (p. 522) is right in comparing D. kaḷa 7 (of kaḷ 2, etc.).

195. gaṇḍa, a hero. This is one of the 21 Tatsamas. See D. gaṇḍa, and *cf.* kaḍu 1, gaḍaḍu, gaṇḍasu, gaṇḍu.

196. čâmuṇḍâ, a form of Durgâ or Mârî, in D. also čavuṇḍi, čavuḍi. The word is composed of D. sâvu, death; a corpse, and uṇḍâ (uṇḍi, uḍi). Uṇḍi, etc. may be uṇi, uṇṇi 1, or ŏḍati (of uḷ, to possess), or uruṇḍi (she who rolls about; see uruṇḍa No. 180).

197. čundi, a procuress, a bawd. *Cf.* D. sŏndi.

198. nâṭa, nâṭaka* (in Karṇâṭaka), a Nâṭa or Kannaḍa man. This is derived from D. nâḍu, etc. See nâṭa 1, and Gt. p. 518.

199. paṅgu, lame, crippled; a lame man. This appears to be D. pĕḻava.

200. paṇḍita, a skilled, clever man. This word may come from D. paṇṇu 1 (T. also paṇ); paṇṇida (paṇta), one who is made ready or dexterous.

201. pišâči, pêshi, a she-demon. *Cf.* D. piṇa, pênâ, pêy, pêyi s. pê 1, pêtu, and hêdâ. For Sk. piyu, injurious as an Asura, and phi, anger, passion; a wicked man, too see D. pê 1. See also Cl.'s Appendix (p. 530 seq.).

202. putra,* a son. Gt. (p. 526) compares a K. root pudu, to be born. This root is nowhere found in D.; it occurs only in Mr. Reeve's Dictionary that was used by Dr. Gundert. Gt. further compares puytal (of T. puy, to become, to exist), a coming into existence, an existing, and T. pudalva, a son, and then D. puṭṭu 1. T. pudalva appears to be identical with K. pŏḍḷva (of pŏḍaḷ), which may become pŏḍarva, and means "one who comes forth or springs up". See Tê. pŏḍalu, to be born, s. puṭṭu 1. When Cl. (p. 486 and 506) compares T. paydal, etc., a boy (see s. D. pasuḷê, hay, etc.), with putra, he is decidedly wrong.

203. pulinda,* a man of a barbarous tribe. Gt. (p. 528) compares D. pŏḷêya (pulaya) s. pŏḷê. *Cf.* plava (No. 207).

204. pulôma,* name of a demon. For this term too Gt. (p. 528) compares D. pŏḷê, etc.

205. pulkasa,* the son of a Nishâda or of a Šûdra father and of a Kshatriyâ mother. Gt. (p. 528) refers also this term to D. pŏḷê, etc.

206. pôgaṇḍa, not full grown or adult: a boy; deficient in member, deformed. This word appears to be composed first of D. pô and gaṇḍa: having a deficiency of strength and manliness; and secondly of D. pô and Sk. gaṇḍa (see No. 18): having a deficiency

of joints (or members). *Cf.* D. pôgaṇḍikŏ.—pôgaṇḍa, having a redundant member. This is to be explained by "having proceeded beyond the common number of joints (or members)".—But there is also the term apôgaṇḍa, a child; having a limb too few; having a limb too many. If this is not an inaccurate form of pôgaṇḍa (as probably avalaksha of valaksha; *cf.* Sk. arâla, râla; alaktaka, laktaka; avataṁsa, valaṁsa; avalagna, valagna; avasnasâ, vasnasâ; uruvûka, ruvûka), it would, according to the above derivation, literally mean "not having progressed in strength", "not having gone to or reached all the joints"; "not being without a joint that is in excess of the common ones".

207. plava, a Čâṇḍâla. This evidently is D. pôlĕya, pôlăyava, a Puliah. See pôlă, hôlă.

208. phalgu, weak, feeble, worthless, etc.; a weak person, etc. *Cf.* D. paḷa 2, paḷaga, or paṛĕ s.—phalgu, reddish, a red powder. See No. 175.—*Cf.* Gt.'s remark in p. 519.

209. bhilla,* name of a man of a wild mountain race. Gt. (p. 518) is right in comparing this word with D. billa s. bil 2.

210. malla, a wrestler. This is one of the 21 Tatsamas. It is to be derived either from D. maṛu 1, etc., or from malĕ 1 or s.

211. muni,* a sage, etc. Gt. (p. 529) translates it by "the first", or "one who strives forward", and compares D. mun 2.

212. vôraka, vôlaka, a scribe, a writer. This may have been formed of D. ôlĕ (vôlĕ), vâlă, or of barĕ 1.

213. śuṇḍâ, śŭlâ, a harlot. It is certain that these terms are identical with sûlĕ, a term that is most common in D. *Cf.* D. suall 2, etc.?

214. haḍḍika, haḍḍaka, haḍḍîka, haḍḍi, haḍḍipa, a sweeper. *Cf.* D. huḍugu 2, hôḍĕ 1 (used also in sweeping), perhaps also aḍaŏu 2. (ŏ may appear as a, see D. ŏ 1; a may appear as ha, see D. a 18).

h. Words relating to dwelling-places, etc.

215. aṅgaṇa, a yard, a court. This is one of the 21 Tatsamas. Other forms are aṅgaṇa (Sk.), aṅkaṇa (Čt. II). If the original meaning is "a place to walk in", *cf.* D. aṅ, the foot, and the so-called Tbh. kaṇa 2, or aṅgu (for Tĕ. aḍugu), the foot, and aṇa (i. e. aṇĕ s), the original meaning being either "foot-floor", or "foot-playing about".

216. âli, (and with the spiritus lenis) pâli, a raised bank, a dike, a dam. These terms appear to be D. êri. For the interchange of â and ê *cf.* No. 32.

217. êḍuka, êḍûka, êḍôka, êlûka, a wall enclosing bones. *Cf.* D. ĕlu, etc., a bone.

218. kaṭaka, a town, a village, a house, a dwelling. This word is derived from D. kaṭṭu 2. *Cf.* also D. kaṭṭaḍa, etc.

219. kaṭana, a roof, a thatch. *Cf.* D. kaṭṭaṇa and kaṭṭu s.

220. kâra, confinement; a prison. *Cf.* D. root kiṛ, and sĕṛĕ 2, and also Sk. ĕâra (No. 229).

221. kuṭa, a house; a fort; kuṭi,* a house, hut; kuḍi,* a small house, a hut; kûṭa, kûṭi, a house, dwelling; kôṭa, kôṭṭa, a shed, hut; a wall (see Dictionary s. gôḍĕ); a fort. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456 and 503) are right in deriving kuṭi, kuḍi from D. kûḍu 1 (*cf.* kûṭa 1) and comparing D. guḍalu, the so-called Tbh. guḍi 2, etc. The leading idea is either "a place of coming together" (Gt.), or "that has been joined together or constructed". Gt. attempts to derive kôṭa, kôṭṭa from D. kôḍu s, a point, and

Cl. (p. 457) from D. kuḍu 2; but this appears to be unnecessary. Regarding the short form of initial kû *cf.* also the terms s. D. kuppĕ 1 and guḍiyisu, etc., and Sk. kuṭuṅgaka, kuṭaṅgaka, a house, a hut; a roof, a thatch.—D. kôṭĕ (i. e. Sk. kôṭa, kôṭṭa) is one of the 21 Tatsamas.—Kôṭṭa, in the Köraga language, denotes "a hut of the Köragas".

222. kuṭaru, a tent. This, like kuṭa, etc. (No. 221), belongs to D. kûḍu 1. The forms of kuṭaru in D. are guḍâra, (guḍi 2), guṇḍâra, gûḍâra.

223. kuṭira, a hut, a cottage. This is D. guḍil, etc. of kûḍu 1. See s. kuṭa (No. 221), and *cf.* kuṭîra (No. 225).

224. kuṭika, a small house. This represents D. kôṭṭigĕ, etc. of kûḍu 1.

225. kuṭira, a small house, a hut (also kuṭira, kuṭâra); sexual intercourse (also kurira, kuṭṭâra); oneness, aloneness, exclusiveness (also kuṭṭâra). This word in its first meaning is equal to kuṭira (No. 223), q. v.; the second meaning points to D. kûṭa 1, as does also the third.

226. kuṭumba,* the collective members of a household, a family. This word has come from D. kûḍu 1, as suggested by Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456).

227. kuḍupa, a clasp or fastening. This is to be derived from D. kûḍu 1, to connect.

228. kuḍya,* kûḍya, a wall. Gt. (p. 520) is right in referring kuḍya to D. kûḍu 1. *Cf.* also D. kûḷĕ 1 and gûḍu. The so-called Tbh. of kuḍya is gôḍĕ.

229. kâra, binding; a prison. This, like kârâ, is D. sĕṟĕ 2, of kiṟ.

230. nilaya,* a dwelling, an abode. Gt. (p. 529) compares D. nĕlĕ. *Cf.* also D. nilavu, etc. But if Sk. âlaya, etc. is considered, Gt.'s comparison becomes very doubtful.

231. pakkaṇa, the hut or abode of Šabaras. *Cf.* D. pakkĕ 1, etc.

232. paṭṭa, (paṭṭaṇa), paṭṭana, (paṭṇa), pattana, (a settlement), a town. These are to be derived from D. paḍu 2 (P. p. paṭṭu). See Cl. p. 458, and *cf.* haṭṭa, haṭṭi.

233. palli, a settlement, a small village; a hut, a house; a town. This word, like paṭṭa (No. 232), etc., comes from D. paḍu 2. *Cf.* D. paḷḷi (= paḍḷi) 1, etc.; paḍal 1.

234. mañčaka, mañčikâ, an elevated stand etc. These terms are D. mañčikĕ, derived from malagu 1 and 2 ("that is lain upon"). See the Tatsama mañča (No. 295).

235. mandira, a house; mandurâ, a stable; a mattress, a sleeping mat, a bed. These words are related to D. manĕ, mandi 2, mandu, mandĕ 1. Cl. (p. 507) derives D. manĕ from T., M. mannu, manu, to abide, to exist, that are equal to Tĕ. manu, to live, to exist (= jîviñču; *cf.* Tĕ. maniki, existence, living; home, abode; manupu, to cause to live, to nourish, to save = bratikiñču, pôshiñču, rakshiñču; mannĕ, existence, being = jîvana, bratuku). The above verbal themes are not found in their peculiar T., M. and Tĕ. forms in K. and Tu.; but as an initial m occasionally becomes v or b (as *e. g.* in the T. verb manai = vanai), it appears to be certain that they are the same as D. baḷ (vaḷ), to live, the change of letter ḷ being manifold (*cf.* Tĕ. vĕnakĕ = K. baḷika). Vedic Sk. mâna, a building, a house, comes from Sk. mâ, to form, make, construct; could analogously D. manĕ come from maḷ (Tu.) i. e. K. mâḷ, mâḍu 1, to construct, build?—*Cf.* vana (No. 236).

236. vana, a place of abode, a residence. This may be D. manĕ. See s. mandira (No. 235).

237. haṭṭa, haṭṭi, (a settlement), a market-place. Like paṭṭa (No. 232), etc., the terms come from D. paḍu 2. *Cf.* D. paṭṭi, haṭṭi.

238. huḍa, a bulwark, a bastion, a tower. This is D. hûḍĕ of pûḍu 1, hûḍu.

i. Words relating to clothes.

239. ambara, clothes, apparel. This word has no apparent root in Sk. The ancient, true and only words for "cloth" in D. are aṛa 2, aṛavē 2, etc.; the leading idea connected with them is quite uncertain, and a relationship of them and ambara cannot be established, although it may exist. Let it further be suggested that ambara might have been formed of D. amar (which with an inserted nasal might become ambar). This suggestion might be supported by the circumstance that ambara means also "neighbourhood" (i. e. the state of being adjoining?).

240. kakṣha, the hem of a garment tucked into the waist-band (also kaṭṭha). Its so-called Tbhs. are kaṭṭa, kaṭṭā. If the leading idea be "joining", *cf.* D. kaṭṭiṛi, kaṭṭu 4, and kaṭā. — kakṣha, a hiding place. Regarding this term *cf.* D. kariṭu, karē 4. — kakṣha, the armpit. *Cf.* D. kaṭkaḷ, etc., kavuṭkuḷ (of kavi 1?). — kakṣha, the side or flank. *Cf.* D. kaḍaya 2, etc. — kakṣha, a gate. This may be connected with D. kaḍa 1, or with kaḍē 3. — kakṣha, emulation, rivalry. *Cf.* D. kaḍaṅgu 1, etc. — kakṣha, a border, lace. *Cf.* D. karē 6, and Sk. kaṭṭha (No. 241). — kakṣha, a buffalo. *Cf.* D. kaḍasu 2. See also No. 86.

241. kaṭṭha, the hem of a garment tucked into the waist-band. See kakṣha (No. 240). — kaṭṭha, the bank of a river. *Cf.* D. karē 6, and Sk. kakṣha (No. 240).

242. kambaḷa,* a blanket, a cumley (very often of a black colour). Its Tbh. is said to be kambaḷi. Gt. (p. 520) is quite right in saying that kambaḷa is composed of D. kar 1, black, and paṭa, cloth (that may appear as paḷa in D.); *cf.* the Kuṛuba term kārimbaḍa (i. e. D. kari 3 and paḍa = paṭa), a cumley. Kambaḷi, no doubt, originally was karbaḷi (i. e. kar-paḷi), black cloth.

243. karpaṭa,* an old, dirty garment. Gt. (p. 520) is right in finding in this word D. kar 1, blackness, and paṭa, cloth. *Cf.* also D. kaṛē 1, a stain, a spot.

244. kavaṭa, kavasa, a coat of mail. *Cf.* D. kavaṭu 1, etc., kavi 1, the original meaning probably being "that is put on or covers".

245. ōṛi, the hem of a garment. This appears to have been derived from D. kiṛ. *Cf.* D. sēṛagu, and Sk. taṛi (No. 246), siṭi (No. 248).

246. taṛi, the end of a cloth; taṛi, the hem of a garment. *Cf.* D. kiṛ, and saṛagu, etc. See ōṛi (No. 245).

247. niṿi, the folds of a garment to be tucked into the waist-band in front. *Cf.* D. niṛi 2, etc.

248. siṭi, the border or skirt of a cloth (see Nr., Hlâ. and Mr. s. karē 6, who have siṭa). *Cf.* D. kiṛ, sēṛagu, and Sk. ōṛi (No. 245).

k. Words relating to utensils, etc.

249. aḍḍana, aḍḍaṇa, (that crosses), a shield. *Cf.* D. aḍḍa 1, etc.

250. aṇi,* âṇi,* a pin: the pin of the axle of a cart; the pin or bolt at the end of the pole of a carriage; a bound, boundary, limit. Cl. (p. 452) is right in comparing D. aṇi 1 and aṇē 3, the original idea being that of joining, fastening; âṇi in D. means "a nail". *Cf.* also D. aṇasu, âṇa 2, âḷi 1.

251. arara, a covering, a sheath. *Cf.* D. ōṛē 2. For the initial a (= ō) see s. D. ō 1, and observe that letter ṛ in later K. is often written as rr.

252. argaḍa, argala, argalâ, a bar, a wooden bolt to fasten a door. This occurs in D. as argaḷ, which appears to be composed of D. aḍa 6 and gaḍe 1 or gaḷa 2 or gaḷe, a cross-pole.

253. kaṅkaṇa. This is one of the 21 Tatsamas. Kaṅkaṇa, an ornament of the wrist; any ornament or trinket, may be a reduplication of D. kaṇa 3.—kaṅkaṇa, a string or ribbon tied round the wrist; a waist-tie (Nn. 45). *Cf.* D. kaṇi 2?

254. kaṭa, a frame of wood used for conveying a dead body (also khaṭṭi, khaṭṭikâ, khaḍu, khâṭa); a screen. *Cf.* D. kaṭṭu 3, and also Sk. khaṭṭâ (No. 274), etc.

255. kaṭaka, a string; a zone; a bracelet; a ring round an elephant's tusk; a mat. *Cf.* D. kaṭṭu 3, kaṭṭuka, and also Sk. khaṭṭâ (No. 274), etc.

256. kaṭṭâra, a weapon, a dagger. This word is to be referred to kaḍi 4. *Cf.* Sk. khaṭa (No. 273), and, with regard to the form, kuṭhâra (No. 261), kuddâra (No. 266); (kaṭâri, kaṭhâri).

257. kandu, an iron plate or pan for parching, frying or roasting. *Cf.* D. kari 1.

258. kuṭa,* kûṭa, a water-pot. Its so-called Tbh. is kôḍa. Gt. (p. 520) is right when he refers kuṭa to D. kûḍu 1, translating it by "receptacle".

259. kuṭapa,* kuḍava,* and Tbh. kuḍuba, a measure of grain. Gt. (p. 520) compares D. kûḍu 1, which appears to be unobjectionable. *Cf.* kuṭa (No. 258), etc.

260. kuṭṭanti, a kind of dagger. For the explanation of this word there is Sk. verb kuṭṭ, to cut, that has been taken from D. kuṭṭu 1, kuḍu 2.

261. kuṭhâra,* an axe; a sort of hoe or spade. Its so-called D. Tbh. is kôḍali. *Cf.* the D. verbs adduced under kuṭṭanti (No. 260). Gt. (p. 521) too refers the word to them.

262. kuḍikâ, an earthen or wooden water-pot used by ascetics. *Cf.* D. kuḍikĕ, and Sk. kuṭapa (No. 259), etc., kuṇḍaka, kuṇḍikâ, with which it is to be derived from D. kûḍu 1.

263. kuṇapa, a spear. *Cf.* D. kuḍupu, etc.? or kuṭuku 1, etc.?

264. kuṇḍa, a water-pot. This word, like kuṭa (No. 258), comes from D. kûḍu 1, which is corroborated by its meaning of "a lump" as of darbha grass (originally "a united mass").

265. kuṇḍala, a fetter, a tie. This is D. kûḍal in the sense of "that joins or connects".

266. kuddâla,* kuddâra, a kind of spade or hoe. Its so-called D. Tbh. is guddali. Gt. (p. 521) is right in comparing D. kuṭṭu 1, kuttu 2.

267. kûṭa 1, kuṭa, a hammer, a mallet (for breaking small stones). These terms are to be referred to D. kuṭṭu 1, kuḍu 2. *Cf.* D. kôḍati, and No. 361.

268. kûṭa 2, kûṭaka, kuṭaka, a ploughshare. These terms appear in D. as kuḍa 1, kuḷa 2, etc., from which Sk. kuśika, kuśi, a ploughshare, are to be derived, letter ḷ having taken the form of ś (in D. ḷ often = s, see *e. g.* maḷa 2). The leading idea cannot be fixed.

269. kûdi, a fetter for the feet. *Cf.* D. gudi 1 and 2.

270. kôṇa, a stick, a staff, a club; the quill or bow of a lute, a fiddle-stick, etc. *Cf.* D. kuḍupu, etc., kuṇil, kôl 1, etc.

271. kola, a raft, a float, a boat. *Cf.* D. kôl 3. In D. the word has been shortened into kal 3, kul and kŏl 2, from which Sk. kalâ, boat, has come. Is the leading idea that of "joining", and kûḍu 1 ultimately connected, so that guḍalu, etc. might be compared? See T. s. D. kŏlikĕ, D. kŏḷ 1 appears as kŏnu and kŏlu in Tĕ.

272. khaja, stirring, churning; a churning stick. *Cf.* D. kaḍa 4, etc., kaḍē 3, kaḷal 4.

273. khaṭa, an axe, a hatchet; a plough; a kind of blow or wound. This appears to belong to D. kaḍi 4 and 7. *Cf.* kaṭṭāra (No. 256).—khaṭa, a blind well. If the meaning be "that has been dug", *cf.* D. kaḍi 4. (D. karĕ 4 can scarcely be compared.)

274. khaṭṭā,* khaṭṭi, khaṭṭika, khaṭvā,* a kind of bandage; a cot. These words are connected with D. kaṭṭu 2 and 3. Cl. (p. 457) compares T., M. kaṭṭil, a cot. *Cf.* also Sk. kaṭa (No. 254), kaṭaka (No. 255).

275. khaḍga, a sword. Its so-called D. Tbhs. are kaḍuga, kaḷga (kaḷga), khaḷga (khaḷga). Instead of referring khaḍga to the questionable Sk. verb khaḍ (supposed to be = khaṇḍ), to divide, to break, it appears better to derive it from D. kaḍi 4. Sk. khaḍa, dividing, breaking, probably is the same as D. kaḍa 5, kaḍi 7. For Sk. khaḍgika, a butcher, *cf.* khaṭṭika (No 193).

276. khalina, the bit of a bridle. *Cf.* D. kaḍiyapa. etc. (of kaḍi 3), if the word has not been borrowed from the Greek, as scholars suppose.

277. gadā, a club. Its so-called D. Tbh. is gaḍā. The terms appear to be D. gaḍā, etc.

278. gāḷa, gāla, a hook, a fish-hook. This is one of the 21 Tatsamas. It is not found in Sk. Dictionaries. It appears to be connected with D. kaḍu 2.

279. guṇa, a string, a thread, a rope. It is impossible to derive this term satisfactorily from a Sk. root; if D. kuḷa 1 and kūḍu 1 are compared, the meaning of "a joining or uniting" (of strands) is easily obtained.

280. gēṇḍu, a ball. This appears to be D. ĕṇḍu, etc. (of sĕḍē 1 or sĕḍu).

281. gōṇi, a sack. It is one of the 21 Tatsamas, and is a contraction of gavasaṇi.

282. ĕuluka, ĕulaka, ĕaluka, a small vessel or pot; the palm of the hand hollowed to hold water. *Cf.* D. kuḍikā, kuḍitĕ, sōlagĕ.

283. ĕūḍā, a crest, a diadem, etc. *Cf.* D. sūḍu 1.

284. tarī, a club. *Cf.* D. taḷi, etc.

285. tarku,* a spindle. Cl. (p. 381) compares this with D. tiragu, etc.

286. talpa, a float, a raft. This is D. tĕppa 2, q. v.

287. tāḷa,* a cymbal. etc. Gt. (p. 520) derives this word fr. a D. root tal, to beat (sic!). *Cf.* D. taṭṭu 1, taḍā, taḷisu 1, tāku 1, tāṭu 1 and 2. Sk. verbs taṭ, taḍ, taṇḍ, to beat, to strike, are possibly derived from the above D. terms.

288. tōraṇa, a decorative festoon suspended across gate-ways, etc. It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. tōg.

289. para (in āḍampara, āḍambara, a drum used in battle). *Cf.* D. para, etc., a drum. The āḍam may be D. āḍu 2, sounding.

290. parigha, paligha, a pitcher, a water-jar. *Cf.* D. paravi, etc. The leading idea may have been taken from D. pari 1.

291. piṭa,* piṭaka,* pēṭa,* pēṭā, pēṭi, pēṭaka, pēṭāka, pēṭikā, a basket, a box. Gt. (p. 520) derives pēṭa from Tē. pĕṭṭu (i. e. T. pōḍu), to put, place, lay, and piṭa, piṭaka from D. piḍi 1, to hold. In Sk. the terms are derived from piṭ, to put together, to bring together, to accumulate (see s. puṭa No. 292). The so-called Tbhs. are pĕṭṭi, pĕṭṭigĕ, pĕṭṭiya, pĕḍagĕ, pĕligĕ, etc. If D. piḍi 1 be the root, it is to be taken for all the Sk. terms, Tē. pĕṭṭu being quite unnecessary. The Tē. terms, however, s. D. pĕṇĕ 1 might be compared.

292. puṭa, puṭaka, puṭi, a cup made of a leaf folded (and stitched); a basket or vessel or dish made of leaves. Its so-called D. Tbh. is pōḍa. It is somewhat difficult to determine from which root the words have arisen; but there is the Sk. verb puṭ with the meanings of "to unite, to connect, to bind together; to intertwine (saṁślēśaṇa, ślēsha)", and there are the D. verbs pūḍu 1, pūṇu 1, hūḍu, which mean "to unite, to connect, etc.", and also D. puri, piri, which mean "to twist, to twine (see s. puri 2 and *cf.* pōṣe 2). On these verbs puṭa, etc. rest. Sk. verbs puṇ, pūṇ, puḷ, pūḷ, used in the meanings of saṁhati and saṅghāta, piṭ in that of saṁhati, and huḍ, huṇḍ in those of saṅgha and saṅghāta, are evidently cognate. For all the above-mentioned Sk. verbs and their meanings there are no authoritative references, and they may be confidently declared to have been borrowed from the adduced D. verbs which are firmly rooted in the D. language. Puṭa, etc. are therefore ultimately connected either with D. pūḍu 1, etc. or with puri, etc.

293. pushpaka, a frying pan (Nn. 123). This is based on D. puri 1 and 2.

294. bâla, pâla (in karapâla, karabâla,* karavâla,* piṇḍipâla, piṇḍivâḷa, bhiṇḍivâla, bhindamâla, bhindipâla). Gt. (p. 520) is right in comparing D. bâḷ, a knife, a sword. *Cf.* D. basi 2 for bâḷ? Gt. thinks bâḷ (vâḷ) means "that is curved"; *cf.* the D. s. valaya (No. 299).

295. mañcha, a bedstead, a cot, a bed, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and appears to be derived from D. (maḍagu), malagu 1, though a derivation from D. maḍu 1 is not excluded. *Cf.* mañčaka (No. 234).

296. maṇi,* a pearl, a bead, or other globular ornament. The word is one of the 21 Tatsamas. Gt. (p. 529) thinks it to be connected with D. maṇal, etc. He appears to be right.

297. masi, mashi, ink; soot, lampblack. It appears as a Tbh. in the text of the Dictionary; but on account of the T. and M. forms adduced under it and on account D. masi the word is probably D., in which it is deeply rooted. See *e. g.* masa 2, masaka 2, masuḷ, mañku, etc.

298. mudga, a lid. *Cf.* D. muṭṭe, etc., muttige.

299. valaya,* a ring, etc. For the formation of this term there are the Sk. verbs bal, to whirl round in a circle; val, to move round in a circle; val, vall, to be covered, surrounded or enclosed. The so-called D. Tbh. of valaya is baḷe. Gt. (p. 520) accepts a D. root vaḷ, to bend, to be bent; Cl. (p. 461) thinks that Sk. verb val has probably been derived from T. vaḷai (baḷai), to bend; to become crooked, to bow or bend; to environ, beset or surround. *Cf.* D. baḷasu 1, baḷidu, baḷku 2, (ōḷe 2). So far as Sk. root vṛi is possibly concerned with bal, val, a borrowing by Sk. from D. is excluded; but that concernment is not certain. Howsoever that may be, it is a fact that three verbs have been borrowed from D. for Sk. bal or val, bal meaning also "to live", and val 1, "to be attached to, to take pleasure in", and 2, "to increase". The first is D. baḷ, to live, the second D. ōḷ 1 or val, to be pleased, etc., and the third D. baḷe 1, to increase. In consideration of this fact it becomes very probable that Sk. themes bal, val, to move round in a circle, etc., have also been taken from D.

300. vijana, a fan, for the derivation of which Sk. exhibits the verbal theme vij, to fan. It is unnecessary to attempt to form this verb of Sk. vyaj, as vij appears to be the true D. verb bisu 1. *Cf.* D. bisaṇikĕ, bisaṇigĕ, a fan, from which bijjaṇa and bijjaṇigĕ, Tbhs. of vyajana, are to be distinguished.

301. šaṇa, an arrow. This is D. kaṇĕ 1, etc.

302. sabaḷa, a spear (not in Sk. Dictionaries). It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* Sk. šarvalâ, sarvalâ, an iron club or crow; Mhr. sabaḷa, sambaḷa, a crowbar. Could D. saḍĕ 1 be connected?

303. sûḍi, piercing, perforating; a needle. Its Tbh. is sûji, in Tuḷu dûji. There is no Samskṛita root to derive sûḍi from. It seems probable that the word rests on D. tûṛu 2, q. v., s occasionally appearing a t (see *e. g.* Tbh. sûṭĕ) and ṛ often as j. Regarding sûḍana see No. 418).

304. hôḍa, a raft, a boat. This is D. ôḍa (see D. ô 5).

l. Words relating to food.

305. aṭṭa, boiled rice, food. This is the relative past participle of D. aḍu 1, to boil, etc.

306. arka, boiled rice, food. This probably is D. aḍikĕ 2, aḍigĕ, aḷkĕ 2 (of aḍu 1), cooking; that has been cooked or boiled; food.

307. ôdana, boiled rice, food. There appears no root for this term in Sk., and therefore D. ôgura (Kôraga auru, avaru), boiled rice, food, may be compared. What are the terms to be derived from? If their initial has lost an original spiritus lenis (which is possible, *cf.* D. ô 5), it is evident that they are connected with D. puḷgi, q. v. Letter ḷ may become d and d appear as g.—ôdana, a cloud; ôḍma, flowing, flooding; wetting, moistening. *Cf.* D. ôḷku 1 and 2, with which also Sk. ôgha, a stream, and its Tbh. ôgu, may be compared; ôgha, a multitude, reminds one of D. ôḷgu 1 and 2.

308. kaḍara, curds. This word exactly represents D. kaḷaḷ 4 (ḷ=d) curds, which meaning also "buttermilk mixed with water" is the origin also of the Sk. terms kaṭura, kaṭvara, kaḍvara, kaḍara, and kaḍkara.

309. kalya, spirituous liquor. This is D. kaḷ 4, toddy.

310. kaḍipu, kaṇipu, food. This is identical with D. kaḍapu. Tu. kaḍipu means "curry" (=My. and T. kaṛi). *Cf.* D. kaḍi 3, to bite, to chew, to champ (=Tu. kaḍĕ, kaḍĕ).

311. kûra, krûra, kuru, boiled rice. This is D. kûḷ 1 (said to be a Tbh. of krûra). The ultimate root probably is D. kudi 1 (*cf.* kudakal, etc.), although the terms given s. D. kôḷĕ 1 might be thought of.

312. khaja, churning. See No. 272.

313. khaḍa, buttermilk boiled with acid vegetables and spices. This is to be compared with D. kaḍi 3 (and with kaḷi 3?).

314. khaḍiki, fried or parched grain. *Cf.* D. kari 1, kariku.

315. ôusta, tusta, busta, roast meat, fried meat. These are likely to have been formed of a suḍata or suḍita (of D. suḍu 1), "the having been roasted". *Cf.* D. kôṭṭasa, suṇṭagĕ.

316. pêru, causing to ferment. This term is perhaps connected with D. pĕṛ 2, etc.

317. phâla, phâlâ, phâli, remnants of food, refuse, orts. It is not impossible that these terms are taken from D. pâl 2. *Cf.* also D. pâsu 1 (of which a pâsalu, that is disgusting, may be formed), and pê 2. Also D. ŏńjal with an initial spiritus lenis might be thought of.

318. miyêdha,* food set before the gods. Gt. (p. 529) may be right in comparing the word with D. misal. Sk. scholars have compared Sk. mêdha.

319. mairêya, virâ, toddy. *Cf.* Tu. mira, mira, sweet toddy; Sk. mira, a drink, beverage. It is not clear from which root these terms are derived; but if it be allowed to think of a change of letter p into m or v (*cf. e.g.* pikka = vikka, piččhila = vijala, vijina), compare D. pîr.

320. hala, water; spirituous liquor, wine; halahala, halâhala (reduplicated forms), a sort of deadly poison; hâlahala, hâlahâla, hâlâhala, hâhala, hâhâla, spirituous liquor; a sort of deadly poison; hâlâ, spirituous liquor, the spirituous juice of the palm; hârahûra, spirituous liquor, wine; ali, spirituous liquor; âla, any discharge of venomous matter from poisonous animals. *Cf.* T., M. âl, âla, water (see s. D. âli 1); D. pâl 1, etc., that in Tu. appears as pêr, in T. as pâl and pir, and in M. as pâl and pirâ. The ultimate D. root appears to be pîr.

m. Words relating to numerals.

321. ari, six. *Cf.* D. aṛu 3.

322. âlu, a particular number. Could D. âḷu 2 be related?

323. mâlu,* a particular high number. Gt. (p. 529) compares D. mâl, etc. Compare also No. 341.

n. Words relating to diseases, etc.

324. irma, irma (Mr. 330. 396), a wound. *Cf.* D. îṛu 3 (of iṛi 1).

325. kaṇḍu, kaṇḍu, kharju, khasa, the itch. *Cf.* the so-called D. Tbh. kajji (the only D. word for the so very common itch), and D. kaḍi 3, karḍu 1 and 2.

326. kaṭa, a corpse. *Cf.* D. kaḍuku 2? (or is D. ŏaṭṭu 2 connected?).

327. kupapa, stinking, foul smelling; a stench, a foul smell; a dead body, corpse; a carcase. *Cf.* D. kôḷê 1 and 2.

328. nakra, a particular disease of the nose (nâsâjvara). *Cf.* D. nagaḍi, etc.

329. mura (in muragaṇḍa, muramaṇḍa, an eruption on the face). *Cf.* D. mûṛê?

330. vêla, sickness, disease. *Cf.* D. bêṇê.

331. šava,* šavas, a corpse (šavasâna, a cemetery, probably is the original form of šmasâna). The two words are of doubtful origin in Sk. Sk. verb šav means "to go", and "to alter, to change, to destroy" (vikâra). Could the second meaning rest on the D. roots tavu 1, tavê 1, savê 2? and can šava, šavas be derived from the Sk. verb? The second question, it seems, is to be decided in the negative. Gt. (p. 529) and Cl. (p. 461) think that šava is connected with D. sây, to die, sâvu, a corpse. Sây, to die, is say in Tu. *Cf.* No. 196.

332. hêra, demoniacal illusion. *Cf.* D. pê 1, pêtu; bêḷ 3.

o. Various nouns, etc.

333. aṁśa, aṁsa, a share, portion, part. Gt. (p. 523) compares K. haṅḍu 2. *Cf.* also D. aṅḍu 1, paṅḍu 1, pasu 3.

334. aṅka. This word is one of the 21 Tatsamas.—aṅka, a military sham fight; fight, war (Nn. 131). *Cf.* the terms s. D. aḍaḍu 2.—aṅka, proximity. *Cf.* D. aṇḍe 3 and 4, and the terms s. aṭṭu 2 and aḍagu 3.—aṅka, any mark or ornament, ornament, decoration. *Cf.* the D. terms s. aḍagu 3, and aṇi 2.

335. aṭa, roaming, wandering about. *Cf.* D. âṭa, etc. In the Sk. verbal theme aṭ, to roam, D. âḍu 1 is represented with a short vowel.

336. aṭṭa 1, high, lofty; an apartment on the roof; an upper loft in a house; etc. This is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. (aṭṭu 2), aḍaka, aḍaku 1, etc., aḍar.

337. aṭṭa 2, dried, dry. *Cf.* D. aṭṭu 7 and 8, and aṛ 2.

338. ambhṛṇa, crying violently, roaring terribly. This probably is connected with D. arbâṭa (s. arbu) or ârbâṭa (s. ârbu).

339. ara, little. *Cf.* D. arĕ 7, etc. The original idea may be "that is cut or cut off"; see D. ari 1, arĕ 6. *Cf.* also Sk. ardha, arbha, alpa.

340. araṇi, the wood used for kindling fire by attrition. If the original meaning of this word be "that is ground or rubbed", *cf.* D. ari 3, etc., or ŏrĕ 3 (see D. ŏ 1).

341. arbuda, a swelling, tumour; a hundred millions. This word is perhaps related to D. ŏḷḷu, ŏrbu (short ŏ = a).

342. alati, a kind of song. *Cf.* D. âṇati, âḷati.

343. alam, aram, enough, sufficient (implying prohibition); fit; adequate, equal to; competent, able. Alam is said to be derived from Sk. verb al, to prevent (vâraṇa); to be competent or able (vyâpti); to adorn (bhûshâ); but the verb is without authoritative references. It would appear as if al, to prevent, were fancifully formed of D. ala 2, al, to be competent, rested on D. al 3 or âṛ 2, and al, to adorn (to make fit or ready), on D. al 3. *Cf.* also D. aṇa 2, aṇi 1.

344. alâta, a fire-brand. If the initial a of this word is another form of letter ŏ (see D. ŏ 1), *cf.* D. ŏḷḷĕ 5, and uḷku 3; alâta would then be identical with a D. ŏlata, "that shines or blazes".

345. alika, falsehood, untruth. *Cf.* D. âḷi 1, (or aḷi 3).

346. alé, alélé, words in the dialect of the Pišâčas, introduced in plays, etc. *Cf.* D. alĕ 3, etc., and Sk. halé (No. 417).

347. âm, an interjection of assent. *Cf.* D. âgum, âm (T.) and akkum, ahudu (K.), yes.

348. âli, useless, idle, unmeaning. *Cf.* D. âḷi 2 (or aḷi 2).

349. kaṭa 1, much, excessive; excess, superabundance. *Cf.* D. kaḍu 1, etc.

350. kaṭa 2 (in kaṭâkaha, a side-look). This is D. kaṭa 1, etc., a side. *Cf.* also Sk. kaṭaka, the side of a hill.

351. **kaṭu,*** sharp, pungent, fierce, etc. Cl. (p. 455) does not doubt that the origin of this word is D. He compares **kaḍi** 3, **kaḍugu** 1. *Cf.* also **kaḍu** 1, etc., **kay** 2, etc., **kasar**, **kâṭa** 3, etc. Sk. **khara**, (**kharu**), sharp, pungent, acid, etc, are probably also related to these D. terms.

352. **kaṭhina**, hard, stiff; violent, cruel. See the remarks made with regard to **kâṭha** (No. 182), and *cf.* D. **kaṭ** 1, etc., and **kaḍugu** 2.

353. **kadana**, **kandala**, war, fight, battle. The root of these words appears to lie in D. **kadā**, **kalasu**, **kali** 2 (*cf.* **kala** 1), **kalē** 2, to join (v. i.), and the leading idea to be that of a "mêlée", which is seen also in Sk. **kalaha**, **kali**, **khala**, war, battle. It is, however, not excluded to think of D. **tadā**, **sadē** 1, to beat, etc. *Cf.* also D. **kâdu** 1. It is proper to adduce here some Sk. verbal themes from which **kadana** and **kandala** can be derived, which, however, are not true Sk., but borrowed from the above-mentioned and other D. verbs, viz. **kad**, to be confused or agitated (see D. **kadaḍu** 1, etc., **kalaku** 1, **kaḷa** 1);—**kad**, to hurt, to kill;—**kal**, to join, to attach;—**khal**, to join, to collect. *Cf.* also Sk. **kalâpa**, a collection, multitude; **kalita**, attached, affixed; **kalila**, joined, mixed; a heap; confusion.

354. **kadamba**, a mass, a multitude. *Cf.* the D. and Sk. terms s. **kadana** (No. 353), and D. **kadalā**.

355. **kalaṅka**, **kalana**, blackness (Nn. 86; *cf.* No. 170); a spot, a stain. *Cf.* D. **kaṟē** 1, **kallē** 1, and also **kalaṅku**, **kalaḍu**, etc., **kalgu**.

356. **kalandikâ**, **kalindikâ**, knowledge, intelligence, wisdom in general, science. *Cf.* D. **kal** 1, etc.

357. **kalâ,*** any practical art, any mechanical or fine art; skill, ingenuity. Cl. (p. 455) derives this term from D. **kal** 1; he may be right.—**kalâ**, rejection, abandoning (Nn. 150). *Cf.* D. **kaḷē** 2, **kaḷi** 2.

358. **kaluṣha**, **kalka**, **kalmasha**, turbidness, foulness; dirt, filth; a stain. *Cf.* D. **kadaḍu** 1 and 2, **kalaku** 1 and 2, **kalaḍu**, **kalumbu** 1 and 2.—**kalmasha**, darkness, **kalmâsha**, black, remind one of D. **karē** 1, etc.; see also **kalaṅka** (No. 355).

359. **kâshṭha**, thinness, poorness (Nn. 33). This is probably a **kaḷalta**, the state of being thin, etc. (of D. **kaḷal** 1).

360. **kuṭil**, a curvature, a curve. *Cf.* D. **kuḍu** 3, **guḍi** 1, etc., **kurgu** 1, etc., and Sk. **kuṭila**, crooked, **kuṇḍala**, a ring; the coil of a rope. Sk. verb **kuṭ**, to be or become crooked or curved, appears to have been formed of the D. terms.

361. **kuṭṭa**, **kuṭṭaka**, making small, pounding. *Cf.* D. **kuṭa**, **kuṭaka** 1, etc.; **kuttu** 2, etc. Sk. verbal themes **kuṭ**, **kuṭṭ**, to break to pieces, to grind, to pound, are D. **kuṭṭu** 1. *Cf.* Sk. **kûṭa** 1 (No. 267), **kuṭa** (No. 267).

362. **kûṭa,*** a heap, etc. This is D. **kûṭa** 1. *Cf.* Gt. p. 521.

363. **kêtana**, business. *Cf.* D. **kêyta** (of **kêy** 2).—**kêtana**, **kêta**, a house. These words too probably belong to D. **kêy** 2, meaning "a make or structure".

364. **kêtu**, bright appearance, brightness; a ray of light. *Cf.* D. **kêṟu**, **kiḍi** 1, **kêsu** 2, **ti** 2, and see s. **ôṭpu** 1.

365. **kêyûra**, a kind of coitus. *Cf.* D. **kê**?

366. kôṭi,* the end or top of anything; the highest point. Gt. (p. 522) connects this term with D. kuḍi 3, kôḍu 3. *Cf.* also D. kŏṭṭu 1, guḍi 2.

367. kôṇa,* a corner, an angle; the sharp edge of a sword. Gt. (p. 522) compares D. kuḍi 3, kôḍu 3. *Cf.* especially D. kŏṇe 2.

368. khaṭakikâ, khaḍakikâ, a side door; a private or back door, a small or venetian door or window. These curious words are probably identical with Tbhs. kiṭaki, etc. (=Mhr., H. khiḍakī); if not, D. kaṭa 1, kaḍa 3, side, and kada 1, a door, might, though very diffidently, be compared.

369. kharma, virility, strength. *Cf.* D. kaḍumâ.

370. gavêruka, gavêdhuka, red chalk. This appears to be connected with D. kâvi, jâju, jâdu, that rest on ĕan 1, etc. *Cf.* kâvêri (i. e. kâvi-êri, red bank), the river Kâvêri, turmeric.—kâvêra, saffron, is probably also connected with D. kâvi.

371. guḍa, a ball, a globe. This word appears to be cognate to D. guṇḍu 1 and 2. *Cf.* Sk. gula, guli; guḍikâ, gulikâ, and also D. guḍi 1, etc.

372. ĕra, a stroke, line, stripe. *Cf.* D. gîṟu 1 and 2, etc.

373. ĕrpa (in ĕrṇakuntala, curly hair). *Cf.* D. suruṭu, surul, suruḷi, suḷi 1 and 3.

374. jhilli, light, lustre, sunshine; jhillikâ, sunshine; jhallikâ, light, splendour, lustre. *Cf.* D. ĕalli; jalakkanĕ; kiḷi 1; siḷi 2.

375. tala, the under or lower part, the base, the bottom. This word is one of the 21 Tatsamas, and is based on D. talgu, tâḷi 4. *Cf.* Gt. p. 522.

376. tirita, finished, completed. This comes from D. tir.

377. naḍaha, lovely, beautiful. *Cf.* D. nĕṭṭagĕ, etc.

378. narma, sport, play, delight, happiness. *Cf.* D. nala 2, etc. (of nali 1).

379. paṭṭa, a tablet, etc. It is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it has been considered to be a Tbh. of pattra. If "holding" be concerned, *cf.* D. paṭṭu 1 and 2; if "extension", *cf.* D. paraḍu 2, parĕ 1; if "adorning", *cf.* D. paṛi 3.

380. pari 1, embellishment. *Cf.* D. paṛi 6.

381. pari 2, blame. *Cf.* D. paḷi 2.

382. pâli, a part, portion (Nn. 31). *Cf.* D. pâl 2, etc.

383. puṇya, (pûṇya, huṇya, hûṇya), good, right, just, beautiful, etc. Could the original meaning be "that is to be assented to" (of D. pûṇ 2)?—puṇya, a habitation (Nn. 68). This has been formed of D. pûṇ 1, to put together; to construct (see the remarks to puṭa, No. 292).

384. punar,* further; again; back, in return; etc. Gt. (p. 526) is inclined to connect this word with D. pin, etc.

385. pulaka 1, pula, bristling of the hairs. *Cf.* D. pŏm 2.

386. pulaka 2, yellow orpiment. *Cf.* D. pŏlĕ.—pulaka, a flaw or defect in a gem. *Cf.* D. pŏlĕ.

387. pusta, smearing, anointing, plastering; writing, writ; a manuscript, a book. This term is based on D. pûsu 1 (pûsita, that is smeared, etc.).

388. **pustaka,*** a manuscript, a book. Gt. (p. 528) is right in comparing D. pûsu 1. See pusta (No. 387).

389. **pûjâ,*** worship, adoration, etc. Gt. (p. 528) thinks it probable that this word has come from D. pûsu 1, originally meaning "anointing with oil". Sk. verb pûj, to worship, etc. would then be the same as D. pûsu 1.

390. **pûla,*** a pack, a bundle. For the derivation of this word there are the Sk. verbs pûṇ, pûl, to collect, gather, heap up, accumulate, but these are nothing but D. pûḍu 1, pûṇu 1, etc. (see the remarks to puṭa, No. 292). Gt. (p. 528) thinks that pûla is to be referred to D. root pŏl, accumulation (sic! he probably means T., M. pŏli, adduced s. D. pŏm 2); but this, though perhaps possible, appears to be improbable (see pôṭa, No. 392 and pôla No. 393).

391. **pêja** (in tilapêja, sesamum yielding a seed which gives no oil) is D. pê 1 (pêy) that expresses also the growing wild or worthlessness of plants. *Cf.* the idea of D. huccŏḷḷu (s. Tbh. huccu).

392. **pôṭa,** putting together, uniting. For the formation of this word there is the Sk. verb puṭ which however is of D. origin (see the remarks to puṭa, No. 292), and in this case apparently unconnected, for pôṭa appears in D. as pôṭi that, as D. pŏraḷi and pôḍu 1, rests on the D. terms given s. puruḍisu, pŏm 2, and on pŏrĕ 2; *cf.* Sk. pôla (No. 393).—pôṭa, pôṭa, the foundation of a house; the site of a house or dwelling, are connected with the same D. terms.

393. **pôla,** magnitude, bulk; a heap, quantity. This is best compared with D. pŏraḷi (contracted into pôli) formed of pŏrĕ 2, compared with the terms adduced s. puruḍisu and pŏm 2. There is the Sk. verb pul, to be heaped or piled up; to be great or large; to be lofty or high, and the Sk. adjective pula, extended, wide, vast, great, extensive. Verb pul has been given already in connection with puṭa (No. 292), and probably is not the origin of pôla; if however it were, it, with pula, would have been borrowed from T., M. pŏli and Tĕ. pŏrĕ s. D. pŏm 2. The terms s. D. puggu may also be compared.

394. **pâ,** hunger; **pâta,** hungry. These terms are based on D. pasi 1 and 2.

395. **phi, phu,** useless or idle talk. These words appear to be onomatopoetic, and remind one of D. pipi, puyyal 2 and puyyalĕu.

396. **phê** (in phêrava, a râkshasa, a goblin, a demon; a rogue; a jackal) appears to be D. pê 1. See also piśâći (No. 201).

397. **bandi (vandi),** a captive, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and therefore is to be derived from D. bal 1, bali 1 (and not from Sk. bandh).

398. **bala,** power, strength, vigour. This word is one of the 21 Tatsamas, and rests on D. bal 1, etc.

399. **bali,** a gift. To form this word Sk. verbs bal, bhal, bhall, to give, seem to have been invented; bali is D. bali 2.

400. **maṇi** (in maṇibandha, the wrist, generally explained as "the place on which jewels are fastened"). It is not impossible that the current explanation of maṇibandha is wrong, the maṇi being perhaps D. maṇi 2, bending, so that the meaning would be

"the bending-structure". *Cf.* D. maṇikaṭṭu. Let it be added that maṇi, by itself, has also the meaning of "the wrist".

401. mala (in malamâsa, an intercalary month) appears to be D. mala 2.

402. masina, pounded, well ground, finely pounded. *Cf.* D. masĕ 1 and 2.

403. mâyâ (of the later language), illusion, phantom, deception, deceit, etc. The word in these and similar meanings may be somewhat connected with D. *Cf. e.g.* D. maggu 1, maiku, maŏŏu 2, maṭa 1, maṭṭa 4, mabbu, malgu, mâṭa, mây, and Tbh. mâya.

404. mâra, hindrance, opposition. *Cf.* D. mâṛu 2.

405. mâlâ, a garland, a chaplet; a string; a necklace; a row, a line. This term is one of the 21 Tatsamas. It may be connected with D. maḍal 1 and 2, or with maḍi 1 and 2, or with maḍu 1.

406. râtri,* night. Gt. (p. 527) is right in comparing T. iravu, irâ, iruḷ, M. râ, Tĕ. irulu, rĕ, K. iruḷ, Tu. irku, irḷu, night. See D. ĕrĕ 1, and *cf.* the Tĕ. rule given s. latĕ (No. 120).—râtri, a superior, a master (Nn. 161). *Cf.* D. ĕṛĕ 1.

407. rûpa,* form, figure, shape. The Tbhs. of this word are in T. uru, uruva, uruvu, in K. rûpu, rûvu. Gt. (p. 525) and Cl. (p. 465) find the original form of rûpa in T. uṟuppu, a member of the body, the body itself, a form, of D. uṟu, to be, to be firm, etc., both of them adducing the Tĕ. rule given s. latĕ (No. 120). That the two scholars are probably right receives some confirmation from rûpa meaning also "sound, word", which meaning comes from D. uḷi 1 or ĕrĕ 2; *cf.* D. rû.

408. valakaha,* balakaha, palakaha, avalakaha, white; the white colour (the initial a in avalakaha probably has arisen from a careless, vulgar pronunciation, as probably in apôgaṇḍa; see s. pôgaṇḍa No. 206). Cl. (pl. 460) compares D. bĕḷ 1, and especially T. vĕḷḷĕa, light; a light. *Cf.* also D. bĕḷaku, bĕḷagu 1 and 2; paḷakanĕ, etc.

409. vasta, a part, a portion. *Cf.* D. pasu 2, etc.

410. vîci, a wave. The leading idea of this word is not known; could it have been taken from D. bîgu 2, the meaning being "that swells"?—vîci, pleasure. *Cf.* D. bîgu 2.—viśśi, a ray of light. This word may rest on D. biḷi, bĕḷ 1, bĕḷaku, etc. (see No. 408).—vîci, leisure, interval, rest. *Cf.* D. biḍatĕ, biḍikĕ, biḍikĕ, (biŏŏu 1 and 2), bigu 1, bisara.—vîci, small, little. *Cf.* D. piŏu 2.

411. vêla, a garden, a grove; a boundary, limit. This term may be connected with D. bĕli, a hedge, a fence (to form the boundary, etc.), an enclosure for particular cultivation, which D. word may have been formed of bĕṛ, etc.—vêla, passion, emotion, feeling. *Cf.* D. bĕṭa 2.—vêla, speech. *Cf.* D. pĕḷ.—vêla, the food of Śiva. Does this word rest on D. bĕḷ 1? (For another vêla see No. 330). Regarding the first meaning of vêla D. ĕlĕ might also be compared.

412. śaṇḍa, shaṇḍa, a multitude, a heap. For the formation of these words there is the Sk verb śaṇḍ, to collect, heap together, which is based on D. sĕḍĕ 1. *Cf.* also D. sĕḍu and taṇḍa.

413. sûŏa, sûŏana, pointing out, indicating, showing, etc. In Sk. these terms have been connected with sûci, a needle (No. 303). It is, however, more than probable that they are derived from the D. terms given s. ŏupu 1, or from tôŏu, tôṛ, and suṭṭu 2.

414. haṁji, sneezing, a sneeze. This is an onomatopoetic word, reminding one of D. aṟṟi 4 and haṟ (see Additions).

415. hambâ, the lowing of cattle. *Cf.* D. ambâ, etc., and see D. a 16.

416. hala, halya, ugliness; deformity. *Cf.* D. pōlē, hōla 1, hōlē, hōlliya, the a of the first syllable being another form of ō (see D. ō 1).

417. halâ, a vocative particle (in theatrical language). See Sk. alâ, etc. (No. 346), D. a 16, and D. ēlâ.

418. havâ, havâva, terms implying "undoubtedly, certainly". See Sk. âm (No. 347), and compare D. aha, etc.

419. hiruk, huruk, without, except. *Cf.* D. pĕṟagĕ, pŏṟagĕ, hĕṟagu, etc. — hiruk, near. *Cf.* D. pŭṟĕ 3, etc. — hiruk, amongst. *Cf.* D. uḷ 2, ŏḷagu, and see D. u 3 and ŏ 3. — hiruk, below. *Cf.* D. ḻuku, etc. (used as nouns), and see D. ḻ 14.

420. hêḷikĕ (in prahêḷikĕ, a riddle, enigma). *Cf.* D. pĕḷikĕ, hĕḷikĕ.

An enumeration in alphabetical order of the Saṁskṛita words that have been compared with Draviḍa, the numbers indicating those of the above list— aṁśa 333. aṁsa 333. aṅka 334. aṅkaṇa 215. aṅgaṇa 215. aṅgana 215. aṭ 335. aṭa 335. aṭavi 136. aṭṭa 305. 336. 337. aḍḍana 249. aṇi 250. apôgaṇḍa 206. ambara 239. ambhṛiṇa 338. ara 339. araṇi 340. aram 343. arara 251. arâla 33. ari 137. 177. 321. arka 33. 178. 306. argaḍa 252. argala 252. argalâ 252. arbuda 341. al 343. alati 342. alam 343. alâta 344. ali 320. alika 345. alê 346. alêlê 346. avalakaha 408. âḍam 17. 289. âṇi 250. âm 347. âraṭa 1. âru 32. âla 33. 36. 35. 320. âlâna 33. âli 179. 216. 343. impa 2: irma 324. îrma 324. uruṇḍa 180. ulkâ 138. êḍa 34. êḍaka 34. êḍuka 217. êḍûka 217. êḍôka 217. êṇa 35. êraṇḍa 34. êla 36. 35. êlaka 34. êlavâlu 36. êlâ 35. êlu 322. êlûka 217. airâvaṇa 36. airâvata 36. ailêya 36. ôḍra 181. ôḍana 307. kakaha 3. 37. 36. 240. kaṅkaṇa 253. kaṅkara 308. kaṅu 94. kaṅṅara 308. kaṅṅha 139. 241. kaṅṅhu 325. kaṅvî 94. kajjala 140. kaṭa 254. 326. 349. 350. kaṭaka 218. 255. kaṭana 219. kaṭu 351. kaṭura 308. kaṭṭâra 256. kaṭṭêraka 192. kaṭvara 308. kaṭhara 132. kaṭhina 132. 352. kaṭhôra 132. kaḍâra 131. kaṇabha 33. kaṇṭaka 37. kaṇṭin 37. kaṇḍu 325. kad 353. kadana 4. 353. kadamba 354. kadara 308. kadali 141. kadvara 308. kanaka 4. 97. 130. kanda 33. kandala 4. 14. 130. 353. kandu 257. kambala 242. kar 170. karaṭa 39. karira 39. karîra 39. karka 12. karkara 12. karkaśa 12. karôûra 131. karṇâṭa 132. karṇâṭaka 132. karpaṭa 243. karbura 131. karbûra 131. karvura 131. karvûra 131. kal 353. kala 130. kalaṅka 355. kalana 5. 355. kalandikâ 356. kalala 5. kalaha 353. kalâ 2. 271. 357. kalâpa 353. kali 133. 353. kaliṅga 134. kalita 25. 353. kalindikâ 356. kalila 353. kaluṣha 358. kalka 358. kalmaṣha 358. kalmâṣha 358. kalya 309. kavaḍa 244. kavasa 244. kaśipu 310. kashâya 171. kasipu 310. kâka 40. kâkî 40. kâṅga 40. kâñčana 130. kâṭha 132. kânana 90. kânta 132. kântâra 90. kârâ 220. kâla 172. kâvêra 370. kâvêrî 370. kâshṭha 91. 192. 359. kâshṭhikâ 91. kiṇa 52. kiraka 185.

kîkaṭa 186. kîṇâra 186. kîṇâśa 186. kîra 41. kîla 6. kîlâ 6. kîlâla 6. kîśa 6. kukkuṭa 43. kukkuṭî 43. kuṇja 7. kuṇjara 8. kuṭ 360. 361. kuṭa 92. 221. 258. 267. kuṭaka 268. kuṭaṅgaka 221. kuṭapa 259. 262. kuṭaru 222. kuṭi 221. 360. kuṭira 228. kuṭila 360. kuṭîka 224. kuṭîra 225. kuṭuṅgaka 221. kuṭumba 226. kuṭêra 225. kuṭṭ 260. 361. kuṭṭa 361. kuṭṭaka 361. kuṭṭanî 187. kuṭṭantî 260. kuṭṭâra 225. kuṭṭiṇî 187. kuṭmala 93. kuṭha 92. kuṭhâra 261. kuṭhêra 142. kuḍava 259. kuḍikâ 262. kuḍî 221. kuḍupa 227. kuḍuba 259. kuḍmala 93. kuḍya 228. kuṇapa 263. 327. kuṇi 188. kuṇṭaṇî 187. kuṇḍa 143. 264. kuṇḍaka 262. kuṇḍala 265. 360. kuṇḍikâ 262. kuddâra 266. kuddâla 266. kudmala 93. kunta 42. kuntala 9. kumbha 189. kurala 10. kurîra 225. kuru 311. kurula 10. kurkuṭa 43. kurkura 44. kušika 268. kušî 268. kûṭa 45. 221. 258. 267. 268. 362. kûṭaka 268. kûṭî 221. kûḍya 228. kûṇi 188. kûṇṭaṇî 187. kûdi 269. kûpa 143. kûma 143. kûra 191. 311. kûla 144. kṛishṇa 172. kê 11. kêôuka 94. kêta 363. kêtana 363. kêtu 364. kêdâra 145. kêmuka 94. kêyûra 365. kôka 46. kôkila 46. kôṅkaṇa 190. kôṭa 221. kôṭi 366. kôṭṭa 221. kôṇa 270. 367. kôla 271. krûra 191. 311. khaja 272. 312. khaṭa 273. khaṭakkikâ 368. khaṭṭana 192. khaṭṭâ 274. khaṭṭi 254. 274. khaṭṭika 193. 274. khaṭṭikâ 254. khaṭvâ 274. khaḍ 275. khaḍa 275. 313. khaḍakkikâ 368. khaḍu 254. khaḍga 275. khaḍgika 275. khadikâ 314. khadira 146. khadûraka 192. khapura 50. khara 49. 351. kharu 12. 351. kharju 325. kharma 369. khal 353. khala 194. 353. khalâ 25. khalîna 276. khaluj 147. khasa 325. khâṭa 254. khidira 146. gaḍa 149. gaḍi 47. gaṇḍa 13. 14. 195. gaṇḍu 13. gadê 277. garuḍa 48. gardabha 49. galla 14. gavala 50. gavêdhuka 370. gavêruka 370. gâla 278. guôôha 95. guñja 95. guñjâ 96. guṭikâ 371. guḍa 371. guṇa 279. gutsa 95. guda 15. gula 371. gulikâ 371. gulî 371. gêṇḍu 280. gôṇa 50. gôṇî 281. gôdhâ 51. gôdhi 51. ghaṭa 12. ghaṭṭa 148. ghuṇa 52. ghûka 53. ghôṭa 54. čadira 146. čampa 97. čampaka 97. čaluka 282. čâmuṇḍâ 196. čûra 229. čiñčâ 98. čiñčî 96. čimika 41. čiri 41. čîra 372. čîrî 55. 245. čuṇṭi 144. 150. čuṇḍhi 150. čuta 15. čuti 15. čundî 197. čuri 150. čulaka 282. čuluka 282. čusta 315. čûḍâ 144. 150. 283. čûta 15. čûtaka 150. čûrṇa 373. čôksha 173. jaḍa 151. jala 5. 151. jalikâ 56. jalukâ 56. jalûkâ 56. jalôkâ 56. jalaukas 56. jalaukâ 56. jhaṭi 99. jhallikâ 374. jhijjî 55. jhirî 55. jhillikâ 374. jhillî 55. 374. jhîrikâ 55. jhîrukâ 55. taṭ 287. taṭit 152. taḍ 287. taḍit 152. taṇḍ 287. tari 246. 284. tarî 246. tarku 285. tala 101. 375. talpa 286. taljit 152. tâmarasa 100. tâmra 100. 133. tâla 101. 287. titha 153. tîra 154. tîrita 375. tusta 315. tôya 155. tôraṇa 288. nakra 57. 328. naḍaha 377. narma 378. nala 156. nâgara 102. nâgaraṅga 102. nâṭa 198. nâṭaka 198. nâraṅga 102. nilaya 280. nîra 157. nîla 174. nîvi 247. pakkaṇa 281. paksha 16. paṅgu 199. paṭṭa 282. 379. paṭṭana 282. palaksha 408. palasa 103. palâṇḍu 104. paligha 290. pallava 58. 105. palli 59. 283. pâla 294. pâli 18. 106. 216. 382. pâlikâ 18. pâlî 60. piṅga 61. piñja 158. piṭ 291. 292. pîyu 201. pîlu 63. puṭ 292. 392. puṭa 292. puṭaka 292. puṭî 292. puṇ 292. 390. puṇḍa

81. puṇḍarîka 81. puṇḍra 64. 81. 159. puṇya 388. puta 19. putra 202. punar 384. punnâga 109. pura 20. puri 159. puṛpa 110. pul 292. 393. pula 385. 393. pulaka 65. 385. 386. pulinda 203. pulôma 204. pulkasa 205. pushpa 110. pushpaka 293. pusta 387. pustaka 388. pûj 389. pûjâ 389. pûṇ 292. 390. pûta 19. pûl 292. 390. pûla 390. pêčaka 66. pêja 391. pêṭa 291. pêṭaka 291. pêṭâ 291. pêṭâka 291. pêṭikâ 291. pêṭi 291. pêru 316. pêshî 201. pôgaṇḍa 206. pôṭa 392. pôḍu 21. pôta 392. pôla 393. prû 67. plava 207. psâ 394. psâta 394. phala 111. phalasa 103. phalgu 175. 208. phâla 22. phi 201. 395. phu 395. phuka 16. phû 396. phêla 317. phêlâ 317. phêli 317. bandi 397. bal 299. 399. bala 398. balaksha 408. balâka 68. balâkâ 68. bali 399. bâla 294. biḍâla 69. bidala 122. bindu 112. 160. birâla 69. bil 161. bila 161. bilâla 69. bîja 112. busta 315. bhal 399. bhall 399. bhâla 22. bhil 161. bhilla 209. bhîru 135. bhîlu 135. bhûka 162. mañča 295. mañčaka 284. mañčikâ 284. maṇi 296. 400. maṇḍa 28. mandira 285. mandurâ 285. mariča 113. marîča 113. maru 163. marka 70. markaṭa 70. mala 164. 401. malaya 164. malla 210. malli 114. mallikâ 114. mashi 297. masi 297. masina 402. maskari 165. mâ 113. mâčala 71. 74. mâyâ 403. mâra 404. mâla 164. mâlâ 405. mâlûra 116. miyêdha 318. mîna 72. mukula 117. muktâ 73. mukha 24. mudira 166. mudga 298. mudgara 116. muni 211. mura 329. musalî 74. mûla 119. mê 25. mêka 75. mêlu 328. mairêya 319. râtri 406. rûpa 407. latê 120. vana 286. vandi 397. varaka 121. val 299. valaksha 408. valaya 299. valgula 76. vall 299. vasta 409. vasti 26. vâlu 36. 116. vidala 122. vidula 122. vindu 160. virâla 69. vil 161. vila 161. vilâla 69. vîči 410. vîj 300. vîja 112. vîjana 300. vîrâ 319. vêṇu 123. vêtra 124. vêra 27. 125. vêla 330. 411. vêllaja 118. vaišâkha 167. vôraka 212. vôlaka 212. vrîhi 126. šaṇa 301. šaṇḍ 412. šaṇḍa 412. šaya 28. šarvalâ 302. šalaka 77. šava 331. šavas 331. šâda 168. šiṁhâṇa 29. šiṅghâṇa 29. šimbi 127. šira 78. štna 78. štra 78. šukti 30. šuṇṭhi 128. šuṇḍâ 213. šusha 169. šushi 169. šushira 169. šûlâ 213. šôṇa 176. shaṇḍa 412. sabaḷa 302. sarvalâ 302. siṁhâṇa 29. siṅghaṇa 29. siṅghâṇa 29. siš 248. simbi 127. sûča 413. sûčana 413. sûči 303. sêdhâ 79. haṅji 414. haṭṭa 287. haṭṭî 287. haḍika 214. haḍḍaka 214. haḍḍi 214. haḍḍika 214. haḍḍipa 214. hambâ 415. hala 320. 416. halahala 320. halâ 417. halâhala 320. halya 416. hallaka 129. havâ 418. havâva 418. hârahûra 320. hâlahala 320. hâlahâla 320. hâlâ 320. hâlâhala 320. hâlinî 80. hâlu 31. hâhala 320. hâhâla 320. hiruk 419. huḍ 292. huḍa 288. huṇḍ 292. huṇḍa 31. hêra 332. hêramba 32. hêlikê 420. hôḍa 304.

VII. Encouragements and aids received.

When about eighteen years ago the Author was requested by the Committee of the Basel Evangelical Mission Society to undertake the compilation of a Kannaḍa-English Dictionary, he rather reluctantly consented, being conscious of the

great difficulties connected with the task; but soon commenced the work with pleasure, as he found that several gentlemen, interested in the Dravida languages, were in favor of his doing it. In this respect his acknowledgments are especially due to the late Dr. H. Moegling, the late Dr. A. C. Burnell, M. C. S., M. R. A. S., etc. etc., the eminent scholar and promoter of many oriental literary works, Dr. R. Rost, Librarian to the India Office, etc., etc., Mr. B. L. Rice, C. I. E., M. R. A. S., Director of Archæological Researches in Mysore, and the Missionaries of the B. E. M. S. and other Societies. In course of time the number of European and Native gentlemen who showed a kind interest in the Compiler's labours, increased, so that he has been supported by much friendly sympathy up to this day, for which he expresses his gratitude.

His next grateful acknowledgments must be tendered to the Representatives of the India Office and the Government of Mysore for the liberal pecuniary aid rendered to the Basel Evangelical Mission Society towards the execution of the Dictionary.

He has to thank also the Rev. F. Ziegler of Dharwar, who was kind enough to furnish him with a Kannaḍa-English list of a number of plants growing in Southern Mahratta.

Regarding the language of the Southern Mahratta country the Compiler received considerable assistance from the Liṅgâyta Ayya, Vastrada Šivaliṅgappa, of Hoobly, in consulting him on the colloquial words occurring between p. 1 and 675. His special thanks, however, are due to the late M. C. Šrînivâsa Âčâri, an intelligent and painstaking Brâhmaṇa of the town of Mysore, whom he had in his employ for about three years till his regretted death, with the help of whom he revised and enlarged his MS., and carried it through the press up to page 1072.

Lastly the Compiler is deeply indebted to Mr. Bhâradvâja Šivarâu[1], the faithful chief-corrector of the Basel Mission Press, to the painstaking compositors of that Press, its present superintendent Mr. F. Huber, and his predecessor Mr. G. Hirner.

---

1) A list containing a few new Kannaḍa (?) words, and additional meanings of some foreign words or their compounds (partly local Tadbhava, Saṁskṛita and Mahratta) and composed chiefly by the kind endeavors of Mr. Bhâradvâja Šivarâu of the Mangalore Press, reached the Author of the Dictionary at the beginning of August, 1893, when his Preface, etc. had already been sent off to the address of the said Press. As the list was a rough one, and its preparation for and sending to the Press and its printing as a supplement would have delayed the publication of the Dictionary, it was, though reluctantly, decided upon to give up the wish of using the list for this first edition of the Dictionary.

VIII. Defects acknowledged.

The Compiler entreats the public to look upon the present Dictionary with an indulgent eye. He is sensible of the many deficiencies, shortcomings and inelegancies it contains, and has to confess that the longer he worked, the more he became aware of his incompetency to satisfy all the wishes of scholars.

Most of the errors and essential omissions hitherto discovered, whether typographical or caused by the Author's own want of knowledge or the inaccuracy and discrepancies in the native authorities consulted or the limited time presenting itself to search the mass of Kannaḍa literature, have, he trusts, been corrected and supplied in the *Corrections* and *Additions*. *It is earnestly requested to pay careful attention to these Corrections and Additions*[1].

And now the Author thanks the great Disposer of all things that He has spared his life to complete this work, hoping the desire will be fulfilled, expressed by his motto "Omnia ad Dei gloriam!"

Tübingen, 22nd July 1893. *F. Kittel.*

1) Let it be remarked that *e. g.* the editions of the Bhârata, Râmâyaṇa and a few other works printed at native presses and consulted by the Compiler unquestionably contain sundry mistakes and apparently also some doubtful words. In spite of all difficulties it is believed that few true fundamental Kannaḍa terms likely to be met with in literature and common conversation, have been omitted in this Dictionary; but with regard to Saṁskṛita which is used in ancient and later Kannaḍa works nearly without any restriction and of which certainly not little has been given in this work, it is not anticipated that in reading certain Kannaḍa classics the want of a Saṁskṛita Dictionary will not be felt occasionally. Some Saṁskṛita terms of secondary value not observed by the Author in Saṁskṛita Dictionaries and some peculiar meanings attached to others by popular use and vocabularies will be found in this work.

The Author has been unable to prove the existence of any real Adjectives in Kannaḍa, and has to state that all Saṁskṛita Adjectives and Participles may be used as Nouns in it.

Sometimes many numerical references are adduced under a word partly for the sake of well establishing its existence in the language, and partly for that of examining its meaning and use more thoroughly than the Author's time and strength have allowed.

In numerous cases subscribed consonants have broken off in the printing.

LIST OF ABBREVIATIONS.

A.	Anthology (Mangalore, 1874, used only with regard to a few Saṁskṛita terms).
Abhâ.	Anubhavâmṛita (Manuscript; it differs greatly from the edition printed at the Vičâradarpaṇa-mudrâkshara-śâlè, Bangalore, 1874).
Abh. P.	Abhinava Pampa's Râmâyaṇa (Manuscript).
Abhś.	Anubhavaśikhâmaṇi (Manuscript).
adj.	Saṁskṛita verbal adjective.
B.	Bombay, the Department of Public Instruction, Kanarese Books: 1 (1882), 2 (1882), 3 (1883), 4 (1882), and 5 (1868). One of the numbers refers to the book, the other one to the page. The pages of B. 2 have been counted from p. 7 of the text not from the title-page.
Bḍ.	Bêḍas (fowlers) of Dharwar.
Bh.	Kumâra Vyâsa's Bhârata. Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1875.
Bhn.	Bhârata nighaṇṭu (Manuscript).
Bp.	Basava purâṇa. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1850.
Br.	C. P. Brown Esq., of the Madras Civil Service (see Tč.).
C.	Common.
cf.	confer (compare).
Cm.	Commentary.
Čb.	A small Kannaḍa Vocabulary (Śabdasaṅgraha, by Gururâva Viṭhala Môharè) dedicated to Čannabasappa Basalingappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D. (1874).
Č. Bp.	Čannabasava purâṇa. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1851.
Čd.	Hindû Čaritradarpaṇa (Bangalore, 1882).
Čh.	Nâgavarma's Čhandas (Basel Mission Press, Mangalore, 1875). The references are to the Index for the Canarese text, if no v. with a number is added.
Čpr.	Čandraprabha purâṇa by Argaḷa dêva (Manuscript).
Čt.	Čaturâsya nighaṇṭu (according to two different Manuscripts, marked as I & II).
Dh.	The Dhâtuprakaraṇa of the Śabdamaṇidarpaṇa.
Dhw.	A portion of Dhanañjaya's ṭîkâ, printed at Dharwar.
Dp.	Dâsapada. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1850. It is a collection of Dâsa songs from various manuscripts.
dupl.	duplication, that is to say a couple of words that are not the same as to form and meaning, used to make the idea more comprehensive or impressive, *e. g.* akaḷa čakaḷa, âsar bêsar, kâka pôka, giḍa gaḍḍè, giḍagaṇṭi, dana karu, nučču nusi, bandhu baḷaga, makkaḷu mariga-ḷu, mâtu kathè, sandi gondi. Occasionally the *first* word is meaningless by itself, forming a sort of alliteration, *e. g.* akkaḍi takkaḍi, andâ dundi, aradêši paradêši, âḷi dâḷi, ûru pêru, taṭavaṭa, as also the *second* one may be, *e. g.* aḍḍâ tiḍḍi, kara kanna, gaja baja, čûru pâru, ḍôṅku ḍôsaku, tôḷḷè paḷḷè, dêvaru diṇḍaru, dôddè biddè. This last kind may be referred to "reiteration", q. v.
e. g.	exempli gratia (for example).
fr.	from.
G.	A small Canarese vocabulary by Gaṅgâdhara Maḍivâḷêśvara, Translation Exhibition, Belgaum (Bangalore, 1869). The numbers refer to the pages.
Grj.	Girijâkalyâṇa. Bangalore, Lakshmîvilâsa Press, 1886.
Gz.	Gazetteer of the Bombay Presidency, Vol. XXII, 1884.
H.	Hindûstânî.
Hlâ.	Ancient Kannaḍa commentary on Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ (Manuscript).
J.	Jaimini Bhârata. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1848. (Kṛishṇarâjavilâsa Press, 1861 & 1875).

Jm. Jinamunitanaya (Manuscript).

Jñs. Jñânasindhu. Bangalore, Karṇâṭaka Mudrâkharaśâlĕ Press, 1879.

Jnv. Jagannâthavijaya (Manuscript).

K. Kannaḍa.

Kâvy. Nâgavarma's Kâvyâvalôkana (Manuscript).

Kk. Kabbigara Kĕypiḍi (Manuscript).

Kp. Kaivalyapaddhati. Bangalore, Vîcâradarpaṇa Press, 1873.

Llv. Lîlâvatiprabandha. A specimen lithographed at Dharwar, 1873.

M. Malayâḷa (A Malayalam and English Dictionary by the Rev. H. Gundert, D. Ph., Mangalore, 1872).

Mḍb. Mûḍabidar (in South Canara).

Mg. Mangalore (in South Canara).

Mhr. Marâṭhî.

Mr. Maṅgarâja's nighaṇṭu (Manuscript). For the sake of convenience the verses of the whole MS. have been counted successively (without regard to the various divisions), and are quoted in that manner. Four MSS. have been consulted.

MS. Manuscript. (MSS. = Manuscripts).

My. Mysore.

N. Name; proper name.

Nn. Nânârtharatnâkara (Manuscript).

Nr. Nâgîrâdîya, the ancient Kannaḍa commentary on the Amarakôśa. The two Mḍb. Manuscripts used by the Author refer to Trikâṇḍaśêsha, Dhanañjaya, Rabhasa, Viśvaprakâśikâ, Vaijayanti, Subhûtiṭîkâ, Subôdhĕ, and Halâyudha. Are these references by Nâgîrâdî himself?

o. r. other reading. (o. rs. = other readings).

P. Pañćatantra (a new translation, edited by J. Garrett Esq., Director of Public Instruction in Mysore, Bangalore, 1865).

P. p. Past participle. (P. ps. = Past participles).

Pr. W. S. Price Esq., Revenue Survey, Dharwar.

Prll. Prabhulingalîlâ (Manuscript).

Prv. Proverb. (Prvs. = Proverbs).

q. v. quod vide (which see).

R. Rev. W. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary.

Râghĕ. Râghavâṅkaćaritra (Manuscript).

Râm. Kumâra Vâlmîki's Râmâyaṇa. When in the references only two numbers are adduced, they refer to the 31 sandhis (chapters) of the Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1849, which comprize the bâlakâṇḍa, ayôdhyâkâṇḍa, and six chapters of the araṇyakâṇḍa. The other references are to the edition printed in Bangalore, Vîcâradarpaṇa Press, 1881.

relt. reiteration, that is to say a couple of words of which the first one's meaning is made more comprehensive or impressive by the second one, though this is a mere alliterative formation and meaningless by itself (see "duplication"), *e. g.* aḍḍi saḍḍi, ŏkkalu dakkalu, kaṭaku kuṭuku, gaji biji, ćaḷa maḷa, ćuru buriga, taḍa baḍa, baḍa bagga, bêpâra sâpâra, lŏḍa baḍa, vŏćća saćća, sara bara. Especially the syllables *gi* (q. v.) and *pa* (see pa 3) are used in reiteration, *e. g.* âḷu giḷu, kŏḍu giḍu, tandarĕ gindarĕ (s. taru 1), ravi givi, śikhi gikhi, ŏkkalu pakkalu, kaḷa paḷĕ, ćaḍa puḍanĕ, taka pakanĕ, taṭa paṭa, lĕkka pakka.

rep. repetition, that is to say the act of using the same word twice or thrice. See Śmd. 228 seq., and further *e. g.* allalli, ittitta, intintu, inthintha, ĕnitĕnitu, ĕntĕnta, ĕllĕlli, ŭbbŭbba, tama tama, ĕṭṭĕṭṭu, ŏraḍĕraḍu, kâḷu kâḷu, tara tara (s. tara 1), dûra dûra, dŏḍḍa dŏḍḍa, saṇṇa saṇṇa, savi savi, hŏsa hŏsa, aridaridaridu (s. aridu).

Rnć. Râmanâthaćaritra (Manuscript).

Rśv. Râjaśĕkharavilâsa (Manuscript; Bangalore edition, Kṛishṇarâja Vilâsa Press, 1866).

Śm. Tôṭada Ârya's Śabdamañjari (Manuscript).

Śmd. Śabdamaṇidarpaṇa. The Arabic numbers refer to the pages of the edition printed at the Basel Mission Press, Mangalore, 1872; of the Roman ones I refers to the terms with Cᵈ (p. 31 seq.), and II to those of pages 402–407.

Śmd. Dh. The list of Dhâtus (verbal themes) of the Śabdamaṇidarpaṇa.

Śśv. Śabarasaṅkaravilâsa. Bellary, C. L. S. Press (*i. e.* Ćitralipiśâradâ P.), 1886; and Madras, Grantharatnâkara Press, 1887.

Śs. Śabdasâra (Manuscript).

s. sub (under).

Sd. Rev. D. Sanderson's edition of Mr. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary, Bangalore, 1858.

seq. sequentes, sequentia (following, succeeding).

Sl. Siddhânti Subrahmaṇya Śâstrî's new interpretation of the Amarakôśa, Bangalore, Vîcâradarpaṇa Press, 1872. The numbers denote the pages.

Sk.	Saṁskṛita.
S. Mhr.	South Marâṭha (Mahratta).
Sp.	Sarvajñapada (Manuscript & W.).
Śś.	Śômêśvaraśataka (Manuscript; Bangalore edition, Wesleyan Mission Press, 1872).
St. & Pl.	Messrs. C. Stolz and G. Plebst's Five Hundred Indian Plants, Mangalore, 1881.
sum.	summary.
T.	Tamiḻ (A Dictionary of the Tamil and English languages, by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834).
Tbh.	Tadbhava.
Tĕ.	Tĕlugu (Messrs. A. D. Campbell and C. P. Brown's Telugu-English Dictionaries).
Ts.	Tatsama.
Tu.	Tuḷu (Tuḷu-English Dictionary, by Rev. A. Männer, Basel Mission Press, Mangalore, 1886).
V.	Vṛiśhabhêndravijaya. Bangalore, Carnatic Press, 1875.
v.	verse.
v. i.	verb intransitive.
v. t.	verb transitive.
W.	Rev. G. Würth's Canarese Poetical Anthology, Bangalore, 1868.
Z.	Rev. F. Ziegler.
=	equal (in meaning).

A

KANNAḌA-ENGLISH

DICTIONARY

ಅ

A

ಅ a. 1. The first letter of the Alphabet (ಕೆmd. 12). ಅ ಆ ಮಾರಿದ್ದರೆ ಅಮುಧಾನದೂ ಬೇಡು! ಎಮ್ಮನ್ನೆ (Prv.). *Cf.* ಒ 1.

ಅ a. 2. The final letter of many primitive Kannaḍa words of masculine and neuter gender, *e. g.* ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತ, ಆದ, ಆತ, ಇತ್ತ, ತೆಂಕ, ದಮುವ, ಪೆಪ, ಪೊಪ, ಪೊಸ, ಮುತ, ಮೂಪ, ಮೊಲ. — The words ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ which are feminine (ಕೆmd. 148), are considered as Tadbhavas.

ಅ a. 3. A termination to form, with or without auxiliary letters, masculine nouns, *e. g.* ಅಲಗಣ್ಣ (of ಅಲಗಣ್ಣ), ಕೇಸಮಿಯ (of ಕೇಸವ), ಕುಮುವಿಲ್ಲ (of ಕುಮುವಿದ್), ಬಲ್ಲವೆಯ, ಅಗಲ್ಲುರವ (ಕೆmd. 220), ಎಳೆವೇರ, ಕನ್ನುಗೊರಲು, ಬಾಸ್ಕವಿರ, ಪೆಪ್ಪವೆಯ (ಕೆm. 2), ಅಸಿಯ, ಅಸಿಯ, ನಿಪಿಯ (ಕೆmd. 154. 184), ಪಿರಿಯ, ಕೆಲಿಯ, ಕರಿಯ (184), ಎಳೆಯ, ಪಲಿಯ (185). See ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ, ಆಗದ, ಕಣ್ಣ, ಕಾಡ, ಕೂಪ, ಕೆಂಪ, ಕೊಂಗ, ಕೊಪಗ, ಪನ್ನ, ಪಲುಪ, ಪಾಣ, ನಲ್ಲ, ನೂಳ, ಮುಮುಳ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ಕೆಗ್ಗಳೆಯ, etc. etc.

ಅ a. 4. A termination of the infinitive, *e. g.* ಉಪ, ತರ (ಕೆmd. 276), ಪ್ರಯೋಗಿಸ (394). ತರವೇಡ! (278). ರಿಪುಜನರ ಅಧ್ಯಯನಯ ವಿಘಾತದಲ್ ಎನಗ ಬೇಳು (Bh. 1, 8, 56). ಆಮುದೆ ಬರ ಬೇಡು! (2, 13, 34). ಆರ್ಪಮಂ ತಕ್ಕಾಲಕೆ ಈಯ ಬೇಕು (J. 20, 17). ಸಿರಿ ಬಂದ ಕಾಲಕೆ ಪೆಪ್ಪಯ ಬೇಡ (Dp. 22, 3). — In S. Mhr. this form of the infinitive often receives the terminations of the dative, *e. g.* ಮಾಡಲೆ, ಮಾಡಲ್ಕೆ; ಬರಲೆ, ಬರಲ್ಕೆ; ನಡೆಯಲೆ, ನಡೆಯಲ್ಕೆ (generally pronounced ಮಾಡಲ, ಮಾಡಲ್ಕ, etc.). *Cf.* ಒಕೆ.

ಅ a. 5. (= ಅಆ?) The termination which is added to the crude form of verbs in the formation of the negative. See ಕೆmd. 73 where the participle ಇರದೆ, when disjoined, appears as ಇರ ಅದೆ. A Mdb. MS. has there the following quotation: ಬಗೆಪುವ ಮಗ ಇನಿಸು ಇರ ಅದೆ. (*Cf.* T. ಇರಾದೆ, etc. = ಇರ-ಅದೆ, etc.). This ಅ may be the same as ಅ 4, *i. e.* the ಅ of the infinitive, expressing the idea that the state or action of a verb is yet to be about to be or to become or to come to pass; thus ಇರದು (ಇರ-ಅದು), it is yet to be, *i. e.* it is not; ಮಾಡನು (ಮಾಡ-ಅನು), he is yet to do, *i. e.* he has not yet done, or he does not; ಇರದೆ (ಇರ-ಅದೆ), to be even it, *i. e.* not being yet. *Cf.* ಅದ 2.

ಅ a. 6. = ಅಮು 3. A termination of the third person singular in the neuter of the negative. ಕೊಂಯುವಿಲ್ಲಿ ಕುರು ನಲ್ಲು, ಕೊಂಯಡೆಗರ ಕೆರೆ ನಲ್ಲು.—ತಣ್ಣೆಯುವುದ ನಣ್ಣಿಕೆ ನಲ್ಲು, ಒಣ್ಣಿಯಾಗಿ ಮೋಗ ನಲ್ಲು.—ಮಿಗಿದಾದವನ ಪತ್ತರ ಮಗ ನಲ್ಲು, ನಗೆಗಾಪಿನ ಪತ್ತರ ಮೈಕ್ಕಿ ನಲ್ಲು (Prvs.). *Cf.* ಅಲ್ಲು, ಇಲ್ಲು, ಬೇಡ, ಪೊಲ್ಲು.

ಅ a. 7. = ಅಂ 1, etc. A termination of the third person singular in the masculine of the future, imperfect, and negative. ಪೊಡಪ್ಪ್, ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲುವಪ್, ಆಯ್ದು ಅವರಾಸಿಸುವ, .. ಪೊಡಲಪ್ ಆತಂ ಪೊಡಪುದಿಸುವ, .. ಉಪಚಾಸಿಸುವ (Dp. 45, 33). ಆದಗಿನ ದುಷ್ಟಿಯ ಮಾಡಿಸಿದ (Bh. 1, 8, 69). ಪದನಜ (= ಪದನಜಂ) ಎಳ್ಕಲಪ್ (= ಎಳ್ಕಲಂ) ದು ಪದರಿ ಬಂಪೆ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (3, 13, 30). ಗಣ್ಣಿಸು ಕೂಪು ಕೆಟ್ಟೆ, ಹೇಗಸು ಪಿರುಗಿ ಕೆಟ್ಟೆಳು (Prv.). ಆದ ಮಾರ, ಆದ ಮೋಗ, ಆದ ನಡೆಯ (C.).

ಅ a. 8. = ಅಂ 2, (ಉನ 2, ವ 3, ಮಾ). A termination of the first person plural of the imperative (My.). ಕಾವ ಬಾಸುವುದ ಒಪ್ಪಾಗಿ! (Bp. 14, 14). ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಆದರಿಕ್ಕೆ ಮೋಗುದ! (B. 1, 16).

ಅ a. 9. = ಅಂ 3, etc. A form of the nominative singular of masculines, feminines, and neuters with final ಪ. ಒಪ್ಪು ವಿದಪ (Dp. 48, 8). ಒಪ್ಪು ವಿಪ (48, 2; 51, 70; 55, 27). ಏಮೆ ವಿಪ (52 sam.). ಆದ ಮುಪ್ಪ ದಾಪ ಬು (48, 15). ಪೊಗೆದುಮು ಆನಪ ವಿಮುಕಪೀಪ್ಪಾವಿಗಳಿಗೆ (Bh. 1, 8, 91). ವಿಧ್ಯಮಾಮುವೆ..ಬು (J. 4, 21). ಮುವನಪ್ಪಿಪ ಪೊವಿಪಮುಪ್ಪ (8, 3). ಸಕಲಬಲಸಮಿಪ (8, 36). ಸಪಸ ಮಿಗೆ ಸಲಿಪಾಪುವ ಆದಪೆ ಗಳ್ (29, 46). ಮೋಳೆ ತಪ್ಪಿಪ ಬಮಿಳ ಆರ್ಪ ವ್ಯರ್ಥ (Dp. 1, 4). ಬುವಿತಪ ಒಪ್ಪಾಗ ಕೆಲ್ಲಿರ ಮಾಗಲು ಸೇರ ಮಾರದು (3, 2). ಅಳ್ಳ ನಪ್ಪಪ ಳು ಆವರೆ ಮಾಡ ನಪ್ಪ ದಪೇ? (Prv.).

ಅ a. 10. = ಅಂ4, etc. A termination of the accusative singular and plural. ಎಲಪ್ಪೊ, ನೀನ್ ಎನ್ನ ಕೊನ್ನೆಯ್ (Śmd. 164). ತೆಂಕಣಾಡ ಮುಖಮುಳ್ಳೆ ಏನುಂ ಮುಸಂ ಬರ್ಪುದು? (164). ಧರ್ಮದ್ ಎಮ್ಮಿರು ತಾಪ ನುಡಿಪುದ (Bp. 28, 32). ಬಲ್ಲೆಪ ಆವ (28, 40). ದೇವದ ನೋವರ್ ಆಗದು (44, 9). ಪೊಮ್ಮು...ಜೈನರುನಿಸುಲವ ಕೆಪ್ ತಾಳುತ ಇರೆ (52, 11). ಸನ್ಮೀವದ ನೀಲ್ ಉಮುಗು (53, 17). ಬಿಸ್ತೆಯಿಂ ರಸದ ಏಮುಮ (Śm. 81). ಪಪ್ಪುಗಳ ಸಂಪರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವರ್ ಏತ್ತಿ ಅಳುದೆಂ (Bh. 1, 8, 15). ಆಲಿಸಿ ಧ್ರಾವೆಗಳಲಿ ಅಬ್ಧಿಯ ಕುಮಿಯವಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಧರಾಧ್ಯರ; ...ಲೆಲ ಬಲದ ಆ ದ್ವೀಪಪಾಲಕರ ಸಲಿವಿದಿಮು, etc. (2, 4, 12). ಮೂಲ್ಗಿನ ಕಳಿಯಲ್ ಆಗದಲ್ಲ (Sp.). ಪುನಿ ಪೆಣ್ಣನ ಪತ್ತಿ ತಿಪ್ಪಲ್ಲೆ (Sp.). ಸುಖಮು ಏಸ್ಸು ಮಿಸಾನ ಮಿಸಾಲ್ ನುಂಗಿತು (J. C, 8). ಎದವ, ದೋಷಿಸುವಲ್ಲೆ, ಕೊಮುದಮು ಈತಂಗೆ ಸೀಂ (30, 26). ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿ ಇರ್ದ ಅಂಗನೆಯ ಕರತಂಮು, ತಪ್ಪ ದುನೆಗೆ ಆವಳ ಯುಜದಾನಿ ಎನಿಸಿ (Dp. 1, 1). ಆ ನೆಲನ ರಕ್ಷದು ಎನ್ನು, ಎನುತ (1, 2). ಬಿತರನ ಬಿಡ್ಡಾಗ ನೆಣ್ಣರ ಪಾಗಿಲು ಸೇರ ಪಾರಮು (3, 2). ಆವನ ಕೊನ್ನು, ಇವನ ಕೊನ್ದು (4, 1). ಸರಕಲ್ಪಗಳ ಕಟ್ಟು! ...ತಿವಿದ ಕಾಮು ಕೈಲ್ಪೀಧಗಳ ಆಟ್ಟು! (8, 6). See ಉವ 3.

ಅ a. 11. = ಅ3. The termination of the genitive singular and plural. 1, In the singular it is a, either joined to the base without an auxiliary syllable, *e. g.* ವಗಲು, ಇರುಳ (Śmd. 134), ಆವಳ (139), ನೀರ, ತೋಳ, ಪಾಳ, ಪೊಕ್ಕುಬಿ (162), ಬಿಲ್ಲ (133), ಕಣ್ಣ, ಪೊಸ್ಸ (162), ನಿನ್ನ (178); b, or auxiliaries are used, *e. g.* ರೂಢಿಮು (29), ಗಾಳಿಯ (89), ಆನೆಯು, ಕುಮರೆಯು (161), ದುಡುವ, ಗುರುವ (133), ದುಡುವಿನ, ಗುರುವಿನ, ಪೂವಿನ (133), ಸೂಬಿನ, ಮಾತಿನ (61. 133), ಆಗಳಿನ (134), ದೂಡಿವನ, ಆವಪವಳಿನ (89), ಬೇಡುವನ (91), ಸ್ಮಪನ (164), ಆವನ (133), ದುರವ (120), ಇಷ್ಟಿಯವ (1), ಆವಲಿ, ಆತಿವಲಿ, ಮೂಲಿವ (135), ಏವಲಿ (137), ತೆಂಕಣ, ದೋಗಣ (135), ದುರನ, ಗಿವನ, etc. (see ನ 2). 2, In the plural it is added to the auxiliaries, *e. g.* ಕಣ್ಣಿಳ (C. ಕಣ್ಣುಗಳ), ಕುರುಳ್ಳಿಳ (C. ಕುರುಳುಗಳ), ಪೂಗಳ (170), ತೊಡೆಗಳ (117), ಸ್ವಾಮಿಗಳ (125), ಎಳ್ತೆಗಳ (142), ದಾರ್ವರ, ದೇವರ, ತಪ್ಪಿವರ (120), ಆದರ, ಇವರ (121), ಈದರ (167), ಬುಧರ್ಗಳ, ಆವರ್ಗಳ, ಇದರ್ಗಳ, ಅಣ್ಣಿನ್ದಿರ, ಅಣ್ಣಿಗಳ, ತಪ್ಪಿಗಳ (124), ಆದರಿ (93), ಇವರಿ (180), ಪೆಬರಿಲಿ, ಎಲ್ಲರಿ (118). — ಆಣಿಯರರುವ್ ಎಸೆಮು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪವು ದುಣಿಗಾವರ, ಕಂಚಗಾವಿರ, ಒಪಿಗಾವಿರ, ತಿನ್ನಿಣಿ ಎನಿವ ದೂಬೆಗಾವಿರ ಗಣನಾತೀತಂಗಳ್ ಆವಣಂಗಳಿ ಪುಟಿಬೊಳ್ (Śmd. 235). ಬಿಸ್ಸ ದರ ಪೋವದರುಗಳ ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚಿ ನಿನ್ನ ಆಜಾವಸದ್ಗುಣವೃತ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ದು, ಆಗಳುಂ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತ ಇಪೆವು (Bp. 4, 61). ಆರೆ ಮುಗಿದ ಕಪ್ಪೆಗಳ, ವೆಲ್ಲಿನ ತಿರುಗದೆ ಇಪ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳ, ನಸು ಮುರಿದ ಕೊರಲಿನ, ಬಿಗಿದ ನರಗಳ, ತೆಪ್ಪಿವ ನೋರೆವಾಮು, ಉಮುಗಿ ಪಾಗಿದ ತಿರದ, ಸವಲಿದ ತುಟಿಯಿನ, ಉಬ್ಬಿದ ವಿರಲುಮುಟಿಗಳ, ವೆಲಿತ ದೋಪಿಯು, ಕೆದಪು ಮಿಸೆಯು, ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳ (etc. etc.) ಒಡರ್ (46, 56-58). ಪಾಮುವರ, ನೋಪುವರ, ನಾವ ಸಾಧನೆಗಳಂ ದೂಮುವರರ್ ಆರ್ತಿಯಿಂ ದೇಪುವರ ನೆರವಿಯೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸುವರ್ ಆ ಪುರದ ರೂಢಿಸಿದ ಬೀದಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆ (J. 28, 22). See further *e. g.* Bh. 3, 13, 23.

ಅ a. 12. = ಅ4. An indicative letter: a remote pronominal adjective (Tr., T., M.). In Kannaḍa it does not occur by itself, but is used to form such words as ಆಕ, ಆಕೊ, ಆಕ್ಕ, ಆದು, ಆನಿತು, ಆನ್ದು, ಆದ, ಆವಗೆ. *Cf.* ಆಕ್ 1, etc.

ಅ a. 13. = ಎ3. An affix denoting emphasis at the end of genitives. ಎನ್ನಯ (=ಎನ್ನಯೆ) ಕಣ್ಣಂ (Bp. 13, 12). ಎಮ್ಮಯ ತೊತ್ತು (24, 87). ಎಮ್ಮಯ ಜಂಗಮಂ (26, 48). ತನ್ನಯ ದುಪಿ (11, 36). ತನ್ನಯ ನಿಬರ್ (42, 5). ನಿನ್ನಯ ಪವಿ (2, 19). ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರ್ (2, 54).

ಅ a. 14. = ಅ5. A final vocative particle politely or kindly calling for attention, or, in the same manner, exhorting. ಕುಜ! ಕೇಳ್! ನೋಡ! ಪಾಗ! (Śmd. 153). ದೆಸೆಗಳಿರ! ನಲ್ಲುರಿರ! (153). ಆನ್ಯಾ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮುನಿದು ಇರ್ದಪನು? ಪೇಳು! (Bp. 47, 12). ಸಕ್ಕದ್ ಎಮ್ಮುದು ತಾನು ಒತ್ತಲುವ ಗಿನ, ನೋಡ! ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಆವನೆ, ತಾನ್ ಇರ್ದ ಪತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

ಅ a. 15. = ಅ6. An affix denoting polite or kind interrogation. ಇಬ್ಬರಪ್ತಾಣ್ಣಿಯರ ಮುಖಮೆಯಪ್ ಆಲಿಯ, ದೈನ? (Bp. 49, 46). ನೊಸ್ತವಲಿ ನೆನೆ, ಕಣ್ಣ, ಪರದೂತ್ಯನ (Dp. 1, 5). ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಟುಲನ ಪರಣದ ಕುಸ್ಪದೆ ಮುನವಲಿ ಇಟ್ಟು, ನೆನೆ! ಕಣ್ಣ, ಮುನುಜ? (23, 5). ಕೆಟ್ಟೆ! ಕಣ್ಣ, ಬಿಟ್ಟಿದುನವೆ? (34, 1).

ಅ a. 16. The initial a that is connected with initial pa and ha (and ya). *Cf.* ಆ 11. See *e. g.* ಅಂಸಕೂಟ, ಅಕ್ಕಲು, ಅಕ್ಕಿ 1, ಅಗುರ, ಅಗ್ಗ 1 & 2, ಅಚ್ಚು 2, ಅಚ್ಚೆ 2, ಅಂಜು 1 & 2, ಅಂಜೆ, ಅಂಜು, ಅಟ್ಟೆ 3, ಅಡಪ, ಅಡವಿ, ಅಡೆ 5, ಅಣ್ಣ, ಅಡ್ಡು, ಅಣಿಪಿಸು, ಅಣಿ 2, ಅತಿ 2, ಅತ್ತರ, ಅತ್ತಿ 2, ಅನು ಮುಸ್ಸ, ಅಪ್ಪಳ, (ಅಮಳ್), ಅರಮಾರಿ, ಅರಿಮಾಳ, ಅರಿ 5, ಅರಿಗೆ, ಅರಿಮಾಣ, ಅರಿವೆ, ಅಲಿ 2, ಅಲಿಸು, ಅಲಿಗೆ, ಅವಣಿಸು, ಅಸಿ 1, ಅಳವಿ, ಅಳ್ಳಿ 3, (ದಗ್ಗ).

ಅ a. 17. The final of the relative (or adjective) present and past participles, and of the relative negative participle, *e. g.* ಬಿಸ್ಸ (of ಬಿಸ್ಸು), ದೂಡದ (of ದೂಡದೆ), ನಡೆದ, ಕಾಣುವ, ಕಾಣ್ಪ, ಕಣ್ಣ, ಇರ್ದ, ಇರ್ದ. See ಆದ, ದ 6, ವ 2, ಬ 2, ಪ 2.

ಅ a. 1. (= ಅನ್). *A negative prefix: not, un, in.*

ಅ a. 2. A substitute of final ಆ in some Tadbhavas, *e. g.* ಕಳ್ಳರ, ಉಪಹ್ಯಳ, ಕರುಣ, etc. (Śmd. 102).

ಅಂ ಪ್ರ. 1. = ಅ7, ಅನು 2, ಪಿಂ, ನು 1. A termination of the third person singular in the masculine of the present, future, imperfect, and negative. ನೋಡಿದಪಂ (Śmd. 91), ದೂಡಿದಪಂ, ಪದೆದಪಂ (260);—ಕುಮುದಂ, ಏಮಿವಂ, ಪಿರಿವಂ, ನದೆವಂ, ದೂಡುವಂ (260); —ಗೆಲ್ದಂ, ಕೆಲ್ದಂ, ದೂಡಿವಂ; ಸಾರಿಸಿವಂ, ಪದೆವಂ, ಸಿಡಿವಂ (260); —ಎನ್ನಂ, ಉಣ್ಣಂ (87), ದೂಡಂ (261);—ಒಳ್ಳಿದಂ (257). *Cf.* its feminine ಆಳ್, and its plural ಆರ್.

ಅಂ ಪ್ರ. 2. = ಅ8, (ವಂ). A termination of the first person plural of the imperative. ಆಸು ರುಮ್ ಒಪ್ಪಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಪಲ್ಲುನಸೊಳ್ (Śmd. 270). ಏಗೆಯ್ವಂ? ಪೇಟ್ಪಂ! (270). ಆಮ್ ಎಲ್ಲರ್ ಈಗಳ್ ಆವ್ಯಮೋಧದಂ ದೂಡುವಂ (271).

ಅಂ ಪ್ರ. 3. = (ಅ3), ಅ9, ಅಮು 3, (ಉ 5), ಪಿಂ, ಂ 2, ನು 2, (ವ 2). A termination of the nominative singular of masculines, Tbh. feminines, and neuters with final a. ದೂಡಿದಂ, ಆವಪವಳಂ (Śmd. 89), ಆರಸಂ (90), ನಲಿವಂ, ದೇಮುವಂ (91), ದುರಂ (115), ದೇವವಂ (129), ಒರ್ವಂ, ಆದಂ (154), ಆದಂ (183), ಆತ್ತಣಂ, ಮೂಡಣಂ, ಕೆಲವಂ (136), ದಕ್ಷಂ, ಜನಂ (187), ಒಳ್ಳಿವಂ, ತೋರಿವಂ, ಇಸಿಮುಂ, ಎಳೆಮುಂ (184), ಅಲಗರ್ಣಾಂ (220), ಆಕ್ಕಂ, ಆಮ್ಮಂ, ಅವ್ವಂ (148). *Cf.* its feminine ಆಳ್ and its plural ಆರ್.

ಅಂ aṁ. 4. = ಅ 10, ಅನ 3, ಅಸು 4, ಅನ್ನ 3, ಅನ್ನು 2, ಅ 2, ಅಂ 2. A termination of the accusative singular and plural, for the three genders, with and without auxiliaries, *e.g.* ಬಾಹಂ, ಕಾಯುಂ, ನೇಮಂ (Śmd. 156), ಸಲ್ಲಂ (156), ಮಾತಂ (61), ಅಮಂ (184. 261), ಎಕ್ಕಂ, ಕಣ್ಣಂ, ಕೆಯ್ಯಂ (84), ಪೊಸ್ಸಂ (165), ನಿಸ್ಸಂ (178); ಗಾಳಿಯುಂ (89), ನೀತಿಯುಂ (155), ಮುನಿಯುಂ (156); ಪುಲಂ, ಪಯುಲಂ (156), ಗುರುಲಂ (157); ಮುರಲಂ (115. 156), ಪೊಲಲಂ, ನೆಲಲಂ, ಬಿಲಲಂ (130); ಪೆಟ್ಟುಮುಂ, ಪಕ್ಕಮುಂ, ಕುಲಮುಂ, ಪಲಮುಂ (130); ಕುಲಲಂ (Dh. 1, 20, 48), ಸತ್ಯಶೋಚರಂ, ವಿಧವಂ (1, 20, 56); ಮಾನವಿಸಲಂ, ಆವವಧಳಲಂ (Śmd. 89), ಅರವಸಲಂ (90), ಅವಸಲಂ (129), ಅಳ್ಳನಂ, ಅವ್ವನಂ, ಕೋಣನಂ (148);—ಬಾರ್ಗಳಂ (51), ಇವಂ (117), ನಿಮ್ಮಂ (179), ದೇವರಂ (165), etc. See ಉದಂ 2.

ಅಂ aṁ. 5. = ಉಂ 1, etc. A copulative conjunction (Śmd. 149. 396) that is added to the end of words, except it be put to an accusative in which case it has to come between the crude noun and its termination (149. 150; see ಉಂ 1, ಉದುಂ, ಬುದಂ 1 & 2): 1, *and.* ಕಾದುಕರಡೊಳ್, ಎಬ್ಬಿಸ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಬಸ್ಕಪಮೊಳಂ ದೊರೆ ಶೊಳ್ಗು ಏಗಿ ಎದ್ದು ಶಬ್ದಂ (Śm. 81). 2, *both ...and, as well as, and also, and ...and,* being affixed to the end of each word to be connected. ಆತಂಗದ್ ಅರಸಿಗಂ ವಿದ್ಯಾತಿಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕುಲಳಂ ಪಲಳ್ಕಂ ಪೊತಲಮೊಳ್ ಅರ್ಗದ್ ಅಭಿಳಂ (Śmd. 138). ದ್ರೌಣಿಗಂ ನಿನಗಂ ಪಿಣ್ಣಾಡೆಕೆ ಅಮ ಸತ್ಯಸದುಸಿ? (150). ಪುಲಮೊಳದ್ ಆಚಾರ ದೊಳಂ ಕಲಿತನಮೊಳಂ (150). ಈ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಂ ಕರ್ನಾಟಕ್ಕಂ ಸಂ (384). 3, *also, likewise, too.* ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮೊಳಂ ಕೆಲವು ಎದೆಗಳ್ಗಲ್ಲಿ ಅವಸ್ಥೆಕೆ, ಪುಲ್ಲಿಂಗವ ಪ್ರೀಲ್, (ವಿಘಕ್ತಿಗಳ್) ಎಲ್ಲಂ ಸಮಿಗುಂ (Śmd. 148). 4, it *emphasizes* a number. ದೊಡ ಲ್ ಎರಡು ವಿಘಕ್ತಿಯೊಳಂ ಪೊವಲ್ಲುಮ್ ಆಲ್ (Śmd. 146). ಈ ಎರಡು ಸದಾಸವಪಕ್ಕಮ್ ಉಚಿತವಿಧಿಯಿಂ ವಿಕಲ್ಪಮ್ ಇಲ್ಲ (384). ಎರಡುಮುಖ್ ಲೆಸಿ ಶೊಣು (Bp. 50, 36). 5, it expresses that the *whole* of a definite number of things, etc. is meant. ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, ನೈರ್ಋತ, ವರುಣ, ಮರುತ್, ಧನದ, ರುದ್ರ ಈ ೯ ದೂಸಲು ದೊಪಲಾವ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ (for *the* eight regions) ಕ್ರಮವಿಷ್ಟೆ ಒಡೆಯರು (Illâ.). ಇವರಿ ಉಪಾಪರಣೆಗಳಂ ಸೊಲ್ಲಿಸುವೆಲ್ ಎರಡು ಮೊಗ್ಗಂ (with regard to *the* two forms, viz. Saṁskṛita and Kannaḍa; Śmd. 384). ಎರಡು ಕಣ್ಗಳ್ means "two eyes"; ಎರಡು ಕಣ್ಗಳಂ (nominative) "both eyes". 6, if, together with the conditional particle ಒಡೆ (ಅಡೆ, ಆರೆ), it is added to the past participle of ಆಗು, the combined form (ಅಮೊಡಂ) conveys a, the meaning of No. 2. ಪೂರ್ವಪಿಭ್ರಮ್ ಆಮೊಡಮ್, ಅಧ್ಯಯಮ್ ಆಮೊಡಮ್, ಅನೀಶ್ವರಮ್ ಆಮೊಡಂ ವಿಶ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 84). b, that of *at any rate.* ಒಸ್ದು ತೆವಿದ ದುಗಪ್ ಆಮೊಡಂ ಬೀಳು, ಎಲಾ, ದೂಸವರ್ಗೆ (J. 28, 57). c, that of *even, as was not to be expected.* ಧಾವಿಯೆನಿಸಿ ಇರ್ದುಮು ಆಮು ದರಿಧಾವಿಸಿ ಕಳೆಮಳ್ಳೆ ಸಾಧ್ಯಮ್ ಆಗದು ಜಗಮೊಳ್ ದೇವಂಗೆ ಆಮೊಡಂ (Riv. 13, 11). d, that of *soever* in the English whatsoever, whosoever. ನೀವು ಏಘಾಮೊಡಂ ಕುಡಿಪ ತಪ್ಪು, ಎನಗೆ ತೋರ್ಪಮು (J. 28, 30). 7, if, together with ಒಡೆ, it is affixed to any other participle but that of No. 6, the meaning becomes *and if; -soever* (one) *may; though, although.* ದೋಷದುಗ್ ಇದಱೊಳ್ ಏಘಾನುಮ್ ಬಳಿಕ್ಕೆಯಂ ಪ್ರಿಯಮಿ ತಿರ್ಮಗುದು (Śmd. 3). ಅಂತಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಮುಂ ಸದಾಸವಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ; ಆದಱೊಳ್ ಎರಡು ಬರಮು, ಎಟ್ಟು ಓದಿಪೊಡಂ, ಸರ್ವಲಂ (3). ಸಪ್ತಪ್ರಕಾರಮ್ಮುತಿಗೆ, ಆದಱಿಲ್ ಆಕ್ಟುವಂ, ಧೂಸನಿ ಅಕ್ಕಲ್ಲೇ ಬ್ಬಿಂ (Riv. 13, 22). See ಒಡಂ 2. ಒಡೆ 4.

ಅಂಶ aṁśa. = ಅಂಶೆ, ಅಮಸ. *A part; a share, a portion;*—remnant of. 2, a fraction (in arithmetic). 3, a degree of latitude (or longitude, see ಅಕ್ಷಾಂಶ, ರೇಖಾಂಶ). 4, the name of an âditya.

ಅಂಶಕ aṁśaka. = ಅಂಸಕ. *A part; a share.* 2, having a share; a co-heir; a kinsman.

ಅಂಶಚಕ್ರ aṁśa-ćakra. An astrological diagram used by astrologers in casting nativities (My.; Tĕ.).

ಅಂಶತಃ aṁśa-taḥ. By parts, by degrees; bit by bit. (My.). ಅಂಶತಃ ಅಂಶತಃ (D. 5, 123).

ಅಂಶತ್ವ aṁśatva. The being a part or portion (My.).

ಅಂಶನಿರ್ವಾಹಕರ್ತೃ aṁśa-nirvâha-kartṛi. A person who performs a certain part, *e.g.* of a sacrifice (Sl. 238).

ಅಂಶಾಂಶ aṁśa-aṁśĕ. A part of a portion, a share of a share; a sub-division (My.);—a secondary incarnation.

ಅಂಶಿಕ aṁśika. Sharing; a male who partakes of, or is a portion of (Bp. 3, 13; 8, 48). 2, a portion (50, 44).

ಅಂಶು aṁśu = ಅಂಸು. *A ray of light, a beam.* 2, *the sun.* 3, light, splendour. 4, anything minute or pointed; a small end of thread, a small filament, etc. 5, a point or end. 6, dress, decoration. 7, N. of a rishi. 8, N. of a prince, son of Puruhôtra.

ಅಂಶುಕ aṁśuka. *Cloth, dress* (ವಸ್ತ್ರ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 17). 2, fine or white cloth. 3, an upper garment.

ಅಂಶುಕಪ್ರಾನ್ತ aṁśuka-prânta. The end or hem of a woman's cloth (Nr.).

ಅಂಶುಜಾಲ aṁśu-jâla. A collection of rays, a blaze of light. (R.).

ಅಂಶುಧರ aṁśu-dhara. The bearer of rays, the sun. (R.).

ಅಂಶುಮತ್ aṁśu-mat. Radiant. 2, *the sun.* 3, the moon. 4, pointed. 5, having small filaments. 6, a prince of the solar race, son of Asamañja, grandson of Sagara.

ಅಂಶುಮತಿ aṁśu-mati. *The plant Hedysarum gangeticum* (= ಧ್ರುವ, ಶಾಲವರ್ಣ & ಸ್ಥಿರ; Sl. 150). 2, the river Yamunâ.

ಅಂಶುಮತ್ಫಲೆ aṁśumat-phalĕ. *The plantain, Musa sapientum* Roxb., or *Musa paradisiaca* Lin.

ಅಂಶುಮನ್ತ aṁśu-manta. Tbh. of ಅಂಶುಮತ್. (My.).

ಅಂಶುಮಾಲಿ aṁśu-mâli. Having a garland of light. 2, *the sun.*

ಅಂಶುಮಾಲೆ aṁśu-mâlĕ. *A garland of light, halo.*

ಅಂಶುಹಸ್ತ aṁśu-hasta. Having rays in his hand. 2, the sun. (R.).

ಅಂಶೆ aṁśĕ. Tbh. of ಅಂಶ. (My.; Tĕ.). 2, lot, condition, state (My.; Tĕ.).

ಅಂಸ aṁsa. 1. *The shoulder, the shoulder-blade* (ಭುಜಮ್ಮು Illâ.; ಭುಜಮು Mr. 321). 2, N. of a king.

ಅಂಸ aṁsa. 2. = ಪಂಸ. (My.).

ಅಂಸಕ aṁsaka. = ಅಂಶಕ. See ಪ್ಯಂಸಕ.

ಅಂಸಕಳ aṁsa-kaḷa. A strong man (ಬಲ್ಲಿದ, ಬಲವನ್ತ Mr. 240, o. r. ಅಂಸುಳ; see Illâ. s. ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಸಕೂಟ aṁsa-kûṭa. = ಪಂಸಕೂಟ. *A bull's hump.*

ಅಂಸಪಾದ aṁsa-pâda. = ಪಂಸಪಾದ. (My.).

ಅಂಸಬಳ aṁsa-baḷa. See ಅಂಸಕಳ.

ಅಂಸಲ aṁsala. *Strong* (see ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಹ aṁha. = ಆಂಹ್ಯ. Tbh. of ಆಂಹಸ್. Sin (ಮುರಿತ, ಪಾಪ Nn. 39). 2, perplexity, delusion (ಮೋಹ 39). 3, prowess, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 39).

ಅಂಹತಿ aṁhati. Pain; distress; illess. 2, *a gift, a donation.*

ಅಂಹಸ್ aṁhas. = ಆಂಹ, ಆಂಹ್ಯ. Pain; distress, trouble. 2, *sin. Cf.* aṅghas.

ಅಂಹಾ aṁhā. = ಅಮ್ಹಾ. (My.). 2, ಅಂ-ಹಾ, an interjection used by palankeen-bearers, etc. (My.).

ಅಂಹ್ರಿ aṁhri. *A foot.* 2, *a root. Cf.* aṅghri.

ಅಂಹ್ರಿಪ aṁhri-pa. A foot-drinker: *a tree.*

ಅಂಹ್ವ aṁhva. = ಆಂಹ, of which it is the original reading in Nn.

ಅಃ aḥ. = ಅ 12, ಅಂ. An interjection expressing astonishment or admiration: ah! (ವಿಸ್ಮಯವಿಷ ದ್ಯುನ ೫md. 394; Cm. ಮೋದ್ಯವಿಷದ್ಯುನ). ಅಃ (o. r. ಅಗಿ), ಸಜ್ಜ ಯನು ಇಲ್ಲ! ದುಷ್ಟಿದೆ (20). ಏಂಮನ್, ಅಃ (o. r. ಅಗಿ), ಏಂದೀ ದಪ್ ಇತ್ತುದಂ ಪೆನೆದನೆ? ಬಿಡಿ, ಇದಂ ನೆನೆಯುಂ (68. 184). ಎನ್ನೆನ್ನಿ! ಅಃ (o. r. ಅಗಿ), ಕಬ್ಬದ ಒಳ್ಕೆಯ್ತು ಆಯ್ತು (69). 2, = ಅಮ್, an interjection expressing either contempt (My.), or unconcern: umph! (Mhr.) ಅಃ, ಸುಳ್ಳು ಕಥೆಯು ನಿನ್ನ ಮುಸಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 124). ಇದಕೊಳಗೆ ನನಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಅಃ, ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಂಜ ಬೇಡ (5, 142). 3, a sound imitating that of hawking in spitting (My.).

ಅಕ್ a-k. 1. ಅ 12 with half the initial of the next word. *Cf.* ಅಪ್ 2, ಅಪ್ 2, (and see ಅಕ್ಷಣ). — ಅಕ್ಷಣ. That instant, instantly (T.; R.).

ಅಕ್ ak. 2. A form of the verb ಅಗು 1 (the short form of ಆಗು 1), to become, etc., to which the ಕು and ಕುಂ of the future, and the ಕೆ of the imperative are added. See ಅಕ್ಕು 4, ಅಕ್ಕುಂ, ಅಕ್ಕೆ 3. *Cf.* ಆಕ್ಷ, ಆಪ.

ಅಕ್ ak. 3. = ಅಗಿದು of ಅಗು 2. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To champ (C.).

ಅಕ್ ak. 4. = ಅಗಿಸು of ಅಗಿಸು 1. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To hide one's self (My.).

ಅಕ್ ak. 5. = ಅಗಿದು of ಅಗು 1. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To dig, to dig up (My.).

ಅಕ ಆ12-ka2. (= ಅಕೊ, etc.) Lo! behold! (My.). — ಅಕಳ rep. (C.). — ಅಕಲಾ. -ಲಾ. = ಅಕಳ. (My.) — ಅಕಲೆ. -ಲೆ. = ಅಕಲಾ. (My.).

ಅಕ aka. 1. Pain, trouble; sin. (R.).

ಅಕ aka. 2. ಅಕ್ಕ 2, q. v., ಅಗ 1. A Tbh. of ಅರ್ 1, in ಅಕಸಾಲು, etc.

ಅಕಡ akaḍa. Destitute of hair, bald. (R.).

ಅಕಟಿ akaṭi. = ಅಗಸಿ 1, etc. (My.).

ಅಕಟ akaṭa. = ಅಕ್ಕಟ q. v., ಕಟ 4. Alas! o! ah! (My.). ತನ್ನ ಸುತರ ಅಳ್ಕೆಗೆ ಅಯಿತ್ತು ಕಣ್ಣಿಕರದ್, ಅಕಟ! (J. 20, 30). ಅಕಟ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಆದಿದರೇ? (Bh. 1, 8, 89). — ಅಕಟಕ ಟ. rep. ಇದಕೆ ಉದಾಯನನ್ ಆದು ಅಳುದು? ಅಕಟಕಟ! (Bp. 13, 6). ಅಕಟಕಟ! ಸ್ಥಾಂ ಪ್ರಾಣದಂ ಪಿಡುದೆ (27, 18; see also 11, 7; 46, 50; 52, 14). ಅಕಟಕಟ! ಆದು ಆರ ಆಣುಗರ್? ಈ ಸುಸುಗಾರಂ ಮುಟಿವರ್ ಆಕ್ಷಮಿರವಪಿಮಿಂ! (Riv. 13, 98). — ಅಕಟಕಟಾ. rep. ಅಕಟಕಟಾ! ಎನುತ, ದುಃಖಿಸುತ ... ಅಗಲಿದರು (Bp. 46, 59). ಅಕಟಕಟಾ! ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ (B. 3, 90). — ಅಕಟಾ. = ಅಕಟ-ಆ 5. See ಅಕಟಕಟಾ. (My.; Tē.).

ಅಕಟ a-kaṭa. = (ಅಕಳ), ಅಗಡ. — ಅಕಟವಿಕಟ. dupl. Hideously huge; excessively much; frightful, shocking (Mhr.; S. Mhr.); — adverse, contrary, troublesome (My.; Tē.); chicanery (T. ಅಗಡುವಗಡ; M. ಅಗಡುವಗಡು). 2, huge or exorbitant power (My.). — ಅಕಟೋಪವಿಕಟ. = ಅಕಟವಿಕಟ No. 1. (Mhr. & S. Mhr.). — ಅಕಟೋಪವಿಕಟೋಪ. = ಅಕಟೋಪವಿಕಟ. (S. Mhr.).

ಅಕಟುಯಿಸು akaṭuyisu. To become warped, as leather by drying in the sun (Sd.; Mhr. ಆಯಿಸಿಕೋ, ಆಯಿಸಿಕೋ, to contract, shrink, etc.).

ಅಕಡಿ akaḍi. = ಅಕ್ಕಡಿ, in ಅಕಡಿತಕಡಿ, = ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕಣ್ಟಕ a-kaṇṭaka. Free from thorns, difficulties, troubles, or enemies. (R.).

ಅಕರ a-kara. Handless, maimed; — not acting; — exempt from tax. (R.).

ಅಕರಣೆ a-karaṇi. Non-accomplishment; *failure, disappointment.*

ಅಕರಣೀಯ a-karaṇiya. Not to be done (Riv. 13, 13).

ಅಕರುಣ a-karuṇa. Merciless. 2, cruelty (Bp. 4, 45; 60, 56; My. as ಅಕರುಣೆ).

ಅಕರ್ತವ್ಯ a-kartavya. Not to be done, improper. (My.).

ಅಕರ್ಮ a-karma. Without work or action. 2, intransitive. 3, improper work, crime. (My.).

ಅಕರ್ಮಕ a-karmaka. Intransitive. (My.).

ಅಕರ್ಮಕಕ್ರಿಯೆ akarmaka-kriyĕ. An intransitive verb (My.).

ಅಕರ್ಮಿ a-karmi. A man who commits crime (My.).

ಅಕಲ a-kala. (= ಅಕಳ). Not in parts, entire. 2, the water mass of the ocean (ಮುಷಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಮು Mr. 403).

ಅಕಲಂಕ a-kalaṅka. Stainless, pure (Ch. v. 6; Bp. 53, 55; Mr. 521).

ಅಕಲತ್ರ a-kalatra. Without a wife; not married. (My.).

ಅಕಲಾಯ a-kalā-āya. Useless; unrequited (T.; My. rare). ಬಿಟ್ಟಿ ಆಕ್ಷರೆ ಅಕಲಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Sl. 79).

ಅಕಲು akalu. = ಅಗಲ್, etc., in ಅಕಲಾಡು, = ಅಗಲಾಡು (My.).

ಅಕಲ್ಪ a-kalpa. Not subject to rules, uncontrolled; — incomparable (Bp. 18, 100).

ಅಕಲ್ಪಿತ a-kalpita. Not fabricated or invented; natural, genuine (Bp. 24, 17).

ಅಕಲ್ಮಷ a-kalmasha. Sinless, pure. (My.).

ಅಕಲ್ಯಾಣ a-kalyāṇa. *Inauspicious.* 2, bad luck.

ಅಕಸಾಲ aka2-sāla. = ಅಕ್ಕಸಾಲ, ಅಗಸಾಲ. A gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಕೆ aka2-sālikĕ. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ. The business of a gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಗ aka2-sāliga. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಅಗಸಾಲಿಗ. A gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲೆ aka-sālĕ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆ q. v., ಅಗಸಾಲೆ. The workshop of a goldsmith. 2, a goldsmith (C.).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ a-kasmât. Without a wherefore, accidentally, suddenly. (My.).

ಅಕಸ್ಮಾತ a-kasmâta. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. Suddenly (B. 5, 128).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತು a-kasmâttu. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. (My.). ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, unexpectedly, suddenly (B. 3, 7. 127).

ಅಕಳ akaḷa. A term used in tickling (*cf.* ಅಕ್ಕಳಿಕೆ No. 2). — ಅಕಳಪಕಳ. dupl. Excessive tickling (My.). — ಅಕಳಸಕಳ. = ಅಕಳಪಕಳ (My.).

ಅಕಳ a-kaḷa. = ಅಳಿ, (ಅಕಲು). — ಅಕಳಸಕಳ. dupl. Shockingly much (S. Mhr.).

ಅಕಾಂಡ a-kâṇḍa. Without a trunk. 2, unexpected, sudden. (My.). — ಅಕಾಂಡತಾಂಡ. redt. = ಅಕಾಂಡ No. 2. (My.).

ಅಕಾರ a-kâra. The letter ಅ (Śmd. 11; Kâvy. I, 3, 57-59).

ಅಕಾರಣ a-kâraṇa. Causeless. 2, absence of a cause (Śmd. 397).

ಅಕಾರತ akârat. Without cause (My.; Br.; IL.); useless (R.).

ಅಕಾರಾಂತ akâra-anta. Ending in the letter ಅ. 2, a term with final ಅ (Śmd. 65; Kâvy. I, 2, 20-22. 104-108).

ಅಕಾರಾಂತತೆ akâra-antatĕ. The state of ending in the letter ಅ (Śmd. 70).

ಅಕಾರಾಂತತ್ವ akâra-antatva. = ಅಕಾರಾಂತತೆ. (Śmd. 70 Cm.).

ಅಕಾರ್ಯ a-kârya. Not to be done. 2, *an improper act* (ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ Nn. 70).

ಅಕಾಲ a-kâla. Wrong or inauspicious time (Bp. 43, 22). 2, unseasonable, untimely. ಅಕಾಲದ ಮರಣ (J. 18, 13).

ಅಕಾಲಫಲ akâla-phala. Fruit produced out of season (My.).

ಅಕಾಲಮರಣ akâla-maraṇa. An untimely death (My.).

ಅಕಾಲವೃಷ್ಟಿ akâla-vṛishṭi. Unseasonable rain (My.).

ಅಕಿಂಚನ a-kiñcana. Without anything, *poor.*

ಅಕಿನ್ನ akinta. ಅಕೆ-ಇನ್ನ 1. = ಅಕಿನ್ನಾ, ಅಕ್ಕಿನ್ನ, ಅಕ್ಕಿನ್ನಾ, ಅಗಿನ್ನ. A vulgar suffix added to the genitive, denoting *more than.* ಅಮ್ಮನಿಗು ರುಚಾಮಿಗಳಕಿನ್ನ ಕಷ್ಟ ದಿ (B. 5, 264).

ಅಕಿನ್ನಾ akintâ. ಅಕೆ-ಇನ್ನಾ 1. = ಅಕಿನ್ನ, etc. ಕತ್ತೆಗಳು ದೊಪ್ಪ ಹೋತಿನಕಿನ್ನಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 10). ಕರುವಿಗೆ ಳಕಿನ್ನಾ ದುಃಖವು ದೊಡ್ಡದು (5, 258).

ಅಕೀರ್ತನ a-kîrtana. The not telling, celebrating or praising. See ಸದಕೀರ್ತನ.

ಅಕುಟಿಲ a-kuṭila. Not crooked or insincere, upright, honest. (Bp. 14, 34; 22, 3; 53, 60; My.).

ಅಕುಪ್ಯ a-kupya. *Gold; silver.*

ಅಕುಲ a-kula. Not of a good family. 2, lowness of family (Bp. 3, 51).

ಅಕುಶಲ a-kuśala. *Unlucky, inauspicious.* 2, not clever.

ಅಕೂಪಾರ akûpâra. *The ocean.* 2, the king of tortoises supposed to uphold the world; any big tortoise. 3, ಕಳ್ಳಿನ ದೊಡ್ಡ (G.). 4, the sun.

ಅಕೃತ a-kṛita. Undone, unperformed. 2, not wrought or made. 3, native metal (ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮೂಸಾರಿದಿರುವದು ಆಗಿ ಇರುವು Nr.; see Sl. 330). 4, an unheard-of action, or crime.

ಅಕೃತ್ಯ a-kṛitya. Criminal. 2, a crime. (My.).

ಅಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ a-kṛishṇakarma. Free from black deeds, *guiltless.*

ಅಕೆ akĕ. = ಅಕ್ಕೆ, ಅಗೆ. A vulgar form of the suffix for the dative singular ಕೆ. See ಆಕ್ಷ, ಆಕಣ್ಣಾ.

ಅಕೊ a12-k2-ō4. = (ಅಕ, ಅಕ್ಕ), ಅಗೊ, ಅಗೋ, ಆದುಗೋ, ಅದೋ. Lo! behold! (pointing to more or less remote objects, C.).

ಅಕೌಶಲ a-kauśala. Want of dexterity; —evil. (R.).

ಅಕ್ಕ a12-kka. = ಅಕ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ. rep. (My.).

ಅಕ್ಕ akka. 1. An elder sister. (C.; M., Tĕ. ಅಕ್ಕೆ; T. ಅಕ್ಕಾಳ್, ಅಕ್ಕೈ; Tu. ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕೆ; Mhr. ಅಕಾ; Sk. ಅಕ್ಕಾ, mother; ಅಕಸ್, elder brother; ಅಪ್ಪಿ, elder sister; see ಅಪ್ಪೆ). It receives the terminations of the masculine: ಅಕ್ಕಂ, ಅಕ್ಕನಂ, (ಅಕ್ಕನ್ನ, etc.), ಅಕ್ಕನೀಂ (Śmd. 148); its plural: ಅಕ್ಕಂಗಳ್, (ಅಕ್ಕಗಳು), ಅಕ್ಕನ್ದಿರ್ (124. 126). ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅಕ್ಕಗಳಿರ! (Bp. 20, 8). ಬನಮೊಳಗೆ ಪೊಗಿ, ಪೂಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳ್, ಅಕ್ಕು ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Śmd. 73). ಅಕ್ಕನ ಹಗೆ, ದಾವದ ನೆರ್ಪು. — ಅಕ್ಕನ ಜಂಗಾರದಾವರೂ ಅಕ್ಕನಾಕೆ ಪಿತ. — ಉಣುಪುವಕ್ಕೆ ಉಡುಪುವಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ ಕರೆ, ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ದಾಕುವದಕ್ಕೆ ದಾವನ್ನ ಕರೆ (Prva.). ಅಕ್ಕಾ! (B. 4, 2). — A woman elder than one's self is usually styled ಅಕ್ಕ, and endearedly also girls are called so by their elders (My.). A father says to his youngest daughter (ಕಿರಿಯ ಮಗಳ್): ತರಳೆ, ನಿನ್ನಂ ನಮ್ಮಿ ದೋದವೆದ್ದ, ಅಕ್ಕ, ಪನ್ನಕ್ಕ! (Bp. 14, 3). See ದನ್ನಕ್ಕ, ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ, ಹಿರಿಯಕ್ಕ; Prva. s. ಅಕ್ಕಪಿ, ಅಕ್ಕೆ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ! rep. (Bp. 50, 7). — ಅಕ್ಕಣ್ಣೆ. -ಅಜ್ಜೆ. An affectionate or honourable mode of addressing an elder sister, etc. (My.; T. ಅಕ್ಕೈನ್ನೆ). — ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣೆ. = ಅಕ್ಕಣ್ಣೆ. (My.). — ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು. Elder and younger sisters: sisters (C.; B. 4, 153). ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರ ಪಣ್ಣು (= ಪಣ್ಣಾಯಿ, My.). — ಅಕ್ಕಪಾಗಿ. N. of Cannabasava's mother (My.). — ಅಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮು. = ಅಕ್ಕಣ್ಣೆ. (My.); — N. (My.). — ಅಕ್ಕಯ. -ಅಯ. ಅಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಕ್ಕ. (My.; also ಅಕ್ಕಮ್ಮ ನವರು). — ಅಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಅಕ್ಕಣ್ಣೆ. (C.); — N. (My.).

ಅಕ್ಕ akka 2. = ಅಕ 2, etc. (T. ಅಕ್ಕ, metal). See ಅಕ್ಕಸಾಲ, etc.

ಅಕ್ಕ akka 3. Tbh. of ಅಕ್ಕ. See ಅಕ್ಕದಾಸು, ಅಕ್ಕದಾಳ. — ಅಕ್ಕದಾಳ. A die at play (My.).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 1. Wonder, surprise. 2, a wonderful thing. (J. 6, 35; 14, 6; 20, 35; Tĕ.). ಮಿಸ್ಸು ಅಕ್ಕಜದಲ್ ಆಂ ಕನ್ದೆಕ್ (Dp. 11, 22). ಕೃಷ್ಣನ ಅಕ್ಕಜದ ಯಾಯುಧಂ ನಕ್ಷತ್ರಮೆ ಎನಿಪ್ಪು (Mr. 20). — ಅಕ್ಕಜಂ ಎಮಗು. Surprise to become great or abound (Dp. 5, 61; 18, 33; 31, 20; 48, 31).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 2. = ಅಮ್ಮಜ. Envy, displeasure (ಕಮುಜು ರ್ತ. I, 100; ಕಮುಜು, ಅಸೂಯೆ Śm. 60, Ka.).

ಅಕ್ಕಟ akkaṭa. = ಅಕಟ, etc. An interjection expressing *pain, sorrow* or *distress* (ಪೀಡನ Śmd. 393), *envy, displeasure* (ಕಮುಜು ರ್ತ. I, 86), and *wonder* or *surprise* (ಆಶ್ಚರ್ಯ Śmd. 393). (My.; S. Mhr. pretty C.; Tĕ. ಅಕಟಿ, ಅಕ್ಕಟ). ಪುಟ್ಟಲು ನಸು ನಗುತ (ಎಷ್ಟಂ) ಬಂದಮ್ಮ, ಅಕ್ಕಟ, ಮುಸುಕಿತೆ: ತಿದಮರುಳು ನಿನ್ನಿವಂ? (Bp. 10, 3). ಅಕ್ಕಟ, ಎಂತು ಮಾಣಲಂ! ಅತನ ಮುಳ್ಳುಳುದಳಂ! (18, 36). — ಅಕ್ಕಟಿಕಟ. -ಅಕಟ. rep. ಅಕ್ಕಟಿಕಟ, ಮುಪೀಪ್ಪರಕ್ಷ

ದೇವಕ್ಕಿ ಸಂಕಟಿಮ್ ಆಯ್ತು! (Pp. 13, 24; see also 18, 54; 42, 13). — ಅಕ್ಕಟಕಟಾ. -ಆಕಾ. rep. ಅಕ್ಕಟಕಟಾ! ಎನ್ನು, ಗೋಳಾಡಿದ (Bp. 48, 9). — ಅಕ್ಕಟಾ. -ಆ 5. ಅಕ್ಕಟಾ, ಮುಪ್ಪಿನ ನಿ ಇಪ್ಪತ್ತರ ಕಕ್ಕರಿಗೆ? (Bp. 36, 16; see also 31, 13).

ಅಕ್ಕಡಿ (ak1-kaḍi, *i.e.* kaḍë). = ಅಕ್ಕಡೆ. A furrow for growing especially different kinds of pulse between two furrows of the main crop (S. Mhr.; My.).

ಅಕ್ಕಡಿ akkaḍi. = ಅಕಡಿ. — ಅಕ್ಕಡಿಅಕ್ಕಡಿ. dupl. Fraud in weighing or measuring, deceit in words, etc. (My.).

ಅಕ್ಕಡೆ (ak1-kaḍë). = ಅಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕ್ಕದಾನು akka-dâma. Tbh. of ಅಕ್ಕದಾಮು. (My.).

ಅಕ್ಕಮಾಲೆ akka-mâlĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ಅಕ್ಕರ akkara. = ಅಕ್ಕರ, ಅಚ್ಚರ 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ (Śmd. 10. 346; Hlâ. II, 404; My.; Tĕ.). A letter of the alphabet. 2, a syllable (Ch.). 3, a kind of metre (Ch.). See ಏತ್ತಕ್ಕರ, ದತ್ತಕ್ಕರ, ಬೀಜಿಕ್ಕರ. ಅಕ್ಕರವು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ, ತರ್ಕ ತಾ ದಾದಕ್ಕೆ, ಮಿಕ್ಕೆ ಓದುಗಳು ತಿರುಪೆಗೆ; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕರವಕ್ಕರವೆ ಸಾಕು (ವೇದ, Sp.).

ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ akkara-mâlĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ (Śmd. 380).

ಅಕ್ಕರಿಕೆ akkarikĕ. (Tbh. of ಅಕ್ಷರಿಕೆ). A kind of metre (Ch.).

ಅಕ್ಕರಿಗ akkariga. ಅಕ್ಕರ-ಆಗ (Śmd. 233). A man skilled in the alphabet (ಅಕ್ಷರಜ್ಞ, 210 Cm.). See ಮೆಕ್ಕಕ್ಕರಿಗ.

ಅಕ್ಕರಿ akkari. = ಅಕ್ಕರ, etc. (My.). ಅಕ್ಕಜದ ಅಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾ ಗೈ ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಾ ಕಯ್ಕಿ ಆಯಿತು (Prv.).

ಅಕ್ಕರಿತೆ akkaritĕ. = ಅಕ್ಕರ್ತೆ, ಅಕ್ಕರ, etc. (My.; ಪ್ರೀತಿ G.). ನೋಡು, ಆದರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬ್ಯಾಗೆ ಅಕ್ಕರತೆಯಿಂದ ಮೋಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! (B. 1, 24).

ಅಕ್ಕರಿಕೆ akkarikĕ. = ಅಕ್ಕರ. (R.; Tĕ. ಅಕ್ಕರಿಕೆ).

ಅಕ್ಕರು akkaru. -ಪಿಪಾ. = ಅಕ್ಕರ, ಅಕ್ಕರತೆ, ಅಕ್ಕಸ, ಅಬ್ಬರ್ಲು. Affection, love (ನೀಪ ಚೆ. II, 72; My.). ಅಕ್ಕರ್ಲುದೆ ಬಸ ದನಂ ಕೇರ್ಕಿಸುವರೆ ಎನ್ನ ಆಳರೆ? (Bp. 1, 34). ಅಕ್ಕರ್ಂ ಮೆಯ್ದುದ ವಿ, ಮುಗನಂ ತರ್ಕಿಯ್ದಿ (4, 70). ಅಕ್ಕರ್ಸ್ದ ಆದನ ಅಸುರಪ್ ಇತ್ತನು (48 sum.; see also 13, 24; 31, 29). ಅಕ್ಕರಿಕೊಳ್ ಆಳಿಗಳ್ ಅರ್ಧಕಸ ರೋದಸದ ಕೂದ ಅಬಿಯ ತೆರದೊಳ್ ಮೊರೆವವು (J. 28, 36). ಕರಾತರ ಅಂಗಚ್ಯವಿಗಳು, ಅಕ್ಕರ್ಸ್ದ ಆದರದರ ಪಸುಪರಿಮುಳಂಗ ಳಿ ತುಕ್ಕಾದ ಎಳೆಮುಬ್ಬಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ ಎದ್ದುನ್ಗೆ, ಪೊಕ್ಕ ಪೊಕ್ಕು ಅ ದವಿಯೊಳ್, ಕಣ್ಣಿ ಕಾಣಿಸುತ ಇರ್ದವು (28, 43). ಕುಸ್ತುಲಗರಂಗೆ ಅಕ್ಕರ್ಸ್ದ ಅಯ್ತಸ್ಸರ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (31, 27). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕರ್ಲ್ಲದ ತವರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 4). — ಅಕ್ಕರ್ತೆರಸು. -ಪೆರಸು. To be possessed of love (J. 30, 52; 32, 37).

ಅಕ್ಕರ್ತೆ akkartĕ. = ಅಕ್ಕರ. (My.; see Sk. s. ಬಡೆಗೋರಿ). 2, want, necessity, occasion, need (My.; T., Tĕ.; Tĕ. also: desire).

ಅಕ್ಕರ್ತೆರ akkartĕ. = ಅಕ್ಕರತೆ. (My.).

ಅಕ್ಕಲ akkala. (= ಅಳಲ). — ಅಕ್ಕಲಕರೆ. The plant Anthemis pyrethrum (Tĕ. ಅಕ್ಕರಕರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರ್ರೆ; My.). — ಅಕ್ಕಲಾಕಾರ. (= ಗೋಳೋಮಿ G.).

ಅಕ್ಕಲು akkalu. ಅಕ್ಕಲ್. = ಪಕ್ಕಲ್. (My.).

ಅಕ್ಕಸ akkasa. Love. = ಅಕ್ಕರ. (S. Mhr., occasionally in the mouth of females).

ಅಕ್ಕಸಗಾಯಿ akkasa-gâra. A loving man (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಗಾಯಿಳು akkasa-gâraḷu. A loving woman (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಾಲ akka-sâla. = ಅಕಸಾಲ, etc. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ akka-sâlikĕ. = ಅಕಸಾಲಿಕೆ. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ akka-sâliga. = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (C.; Sl. 108; B. 4, 157).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗಿತ್ತಿ akka-sâligitti. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ. (My.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ akka-sâlĕ-iti. (Śmd. 244). A woman of the goldsmith caste.

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka-sâlĕ. = ಅಕಸಾಲೆ, etc. The workshop of a goldsmith (T. ಅಕ್ಕಚ್ಚಾಲೈ, a shop where metals are worked). 2, a goldsmith (ಕಾಮಿಕ್ಕದು, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಕಮಾವ, etc. Nr.; Hlâ.; Mr. 376; C.). ಪದಳಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ದೂಡೆ ಪುಟ್ಟುದು (Śmd. 157). ಮೂಡಿವಂ ದದಳಮುಸ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (301). ಕೊಳುವ ಕೊಡುವ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿವಡೆ ಮೋಳಿಗಳಂ ಮೊಲೆ ಸೂಂಕಿ, ಒಳ್ಳಿಪ ಮೊ ಳೆಯಸ್ ಒರೆಗೊಡ್ಡು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು (Bp. 21, 30). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗಿನ್ನ ಕಳ್ಳನಿಲ್ಲ, ಮುಕ್ಕಿಗದ್ದೆಗಿನ್ನ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. -ಆ 3. = ಅಕ್ಕಸಾಲ (My.; T. ಅಕ್ಕಚ್ಚಾಲೈಯ). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ (G. 62. 65). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಸ್ ಊರಿಂಗೊಕ್ಕಡ್ ಎಚ್ಚಿನ ಜೀವ! ಬೆಳ್ಳು ಬಚ್ಚಿ ಲಿಯ ಪಿಡಿವಕ್ಕೆ; ಊರಿಂಗೆ ರಕ್ಷಸನಪನು (Sp.). — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯವ. -ಆವ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. (My.; ಕಂಸಾಳಿಕ, ಕಂಸಾಳಿ, ಕಮಾವ, ಕಾಮಿಕ್ಕದು G.).

ಅಕ್ಕಳಿಕೆ akkaḷikĕ. Drawing in the muscles of the stomach, or these muscles being drawn in (S. Mhr.). 2, tickling (My.; M. ಇಕ್ಕಳಿ; *cf.* ಆಕಳಿ, ದಕ್ಕಳಗುಳಿ).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 1. = ಪಕ್ಕಳಿಸು. To sprinkle (My.).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 2. = ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1. (C.; Tĕ. ಅಕ್ಕಲಿಂಪು).

ಅಕ್ಕಾಡಿಸು (akkĕ1-âḍu1?). The throat to dry from crying (My., T.; *cf.* Tbh. ಆಕ್ಕು?).

ಅಕ್ಕಿ akki. Rice deprived of its husk (C.; ತಣ್ಣುಲ Mr. 372; T. ಅರಿ, ಅರಿಜು; M. ಅರಿ; Tu. ಅಕ್ಕಿ, ಅರಿ; Tĕ. ವರಿ, rice *in* its husk, pl. ದಮ್ಲು). 2, grain (seed) that resembles rice, *e.g.* ಸವನೆಯ ಅಕ್ಕಿ, ಬಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿ. ಉತ್ತಮದ ರಾಜಾನ್ನದ ಅಕ್ಕಿಯ ಮೋಸವಂ ದೂಡಿ (Bp. 27, 15). ಮೋಸದ ಬಿಗಿದ ಕುಸಿಕಲ ಕಯಿಯಕ್ಕಿಯ ಕೂಟಿ ರಾಸಿಯ ಬಣ್ಣಿ ಮೋಡಿಸಿತು (Bh. 1, 10, 25). ತಾಯಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೇಳೆ ಹಸನ ದೂಮುತ್ತ ಕುಳಿ ತಿದ್ದಳು (B. 3, 83). ಅಕ್ಕಿಯ ಮೀಗಳ ಅಸೆ, ನಕ್ಕಾರ ಮೀಗಳ ಬಯ ಕೆ. — ಅಕ್ಕಿ ಸರಿ ಆಗ ಪಾರದು, ಅಕ್ಕಸ ಮಕ್ಕಳು ಬಡವು ಆಗ ಪಾರದು (Prvs.). — ಅಕ್ಕಿಪ್ಪಲು. = ಅಕ್ಕಿಪ್ಪು. (My.). — ಅಕ್ಕಿಮ್ಮು. = ಅಕ್ಕಿಗಮ್ಮು, of which it is a contraction. (My.). — ಅಕ್ಕಿಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. A kind of drink, being the water in which ಅಕ್ಕಿ has been boiled for a moment; it is drunk either before it becomes sour or occasionally afterwards (ಅಧಿಕವ, ಆದ ನ್ತಿಸೋದು, etc. Hlâ.; Mr. 214; My.). — ಅಕ್ಕಿಗಂಜಿ. Rice-conjee (C.; ಎಸ್ರಾದ G.). — ಅಕ್ಕಿನುಚ್ಚು. Broken rice (C.). — ಅಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ. relt. Rice, etc. (C.). — ಅಕ್ಕಿಮೂರಯಮ್ಮ. N. (Bp. 58, 3). — ಅಕ್ಕಿರಬ್ಬಿಗಿನ. ನೆಲೆವ ಅಕ್ಕಿರಬ್ಬಿಗಿನ (ಅಕ್ಕಿಪೆಸೆ Sl. 146; *cf.* ಪಾ ಉಡೆಪ್ಪಿಸ ಗಿನ). — ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಳ. A mess of broken rice boiled with ghee, jaggory, etc. (S. Mhr.). — ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಗೆ. = ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಳ. (My.). — ಅಕ್ಕಿಸಮೆ. Rice paste (C.). — ಅಕ್ಕಿಪೆಸೆ. The plant Asclepias rosea Roxb. (ಕ್ಷೀರವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Nr.; Sl. 146). 2, a kind of medicinal Sôma or moon-plant, said to be brought from the Himâlaya (? ಪೇಮುಮುಗ್ಧ,

ಮುಕುಳ Mr. 129). See ಅದಲಕ್ಕಿ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕುದಕಲಕ್ಕಿ, ಕುಸಲಕ್ಕಿ, ಕೇಸಕ್ಕಿ, ಜೀರಾಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಜೀರಿಗೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ದಪ್ಪಕ್ಕಿ, ದೇವದಮಲ್ಲಿಗೆಯಕ್ಕಿ, ದೊಡ್ಡ ಬಿಯ್ಯುಕ್ಕಿ (—ಬಿಯ್ಯಿ—), ನವಣೆಯಕ್ಕಿ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪಟ್ಟಿರಾಜಕ್ಕಿ, ಬಗಜೆಯಕ್ಕಿ, ಬಿಡಿಕಕ್ಕಿ, ಬೆಣಚಕ್ಕಿ, ಬಿಬ್ಬಿಯಕ್ಕಿ, ಮುರಳ ಕಾಸ್ತಿಯಕ್ಕಿ, ರಾಜಾನ್ನದಕ್ಕಿ, ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ, ಸಾಜೆಯಕ್ಕಿ, ಹಾಲಕಡಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. 1. = ಪಕ್ಕಿ. A bird. (My.). See ಕೆಂಪಕ್ಕಿ, ಜೊಗಲಕ್ಕಿ, ಪಾಸಕ್ಕಿ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ, ಹಾದಕ್ಕಿ, ಹಾಲಕ್ಕಿ, ಹೆಸ್ತೆದೂಗಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷಿ. (T.; My.). — ಅಕ್ಕಿಜಿಕ್ಕಿ. Power of illusion (My.; also ಅಕ್ಕಿಜಿಕ್ಕೀ ವಿದ್ಯೆ).

ಅಕ್ಕಿನ್ತ akkinta. ಅಕ್ಕೆ 2 -ಇನ್ತ 1. = ಅಕಿನ್ತ, etc., ಇಕ್ಕಿನ್ತ. Very frequently in B. 5, *e. g.* ತೆವಿಗಕ್ಕಿನ್ತ (16), ಸಾದುಸ್ಯದಕ್ಕಿನ್ತ (17), ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿನ್ತ (46), ಯೋಗ್ಯತೆಯಕ್ಕಿನ್ತ (76), ಬಿಗಸಕ್ಕಿನ್ತ (81), ಸ್ಥಿತಿಯಕ್ಕಿನ್ತ (89), ದುಂಬಿನಕ್ಕಿನ್ತ (91), ಇರ್ವರಿಕ್ಕಿನ್ತ (150).

ಅಕ್ಕಿನಾ akkinta. ಅಕ್ಕೆ 3 -ಇನ್ತಾ 1. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ, etc. Very frequently in B. 5, *e. g.* ದುಂಬಿನಕ್ಕಿನಾ (53), ಜಸರಕ್ಕಿನಾ (88), ಈಸಿನಕ್ಕಿನಾ (91), ಇರುವವಕ್ಕಿನಾ (97), ನಸ್ಸಕ್ಕಿನಾ (130), ತಮ್ಮಕ್ಕಿನಾ (169).

ಅಕ್ಕಿರ akkira. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (T.; R.).

ಅಕ್ಕಿಸು akkisu. = ಅಜ್ಜಿಸು. To digest (RÂm. 6, 48, 35).

ಅಕ್ಕು akku. 1. = ಅನಕು. To subdue, to bring under one's control (C. Bp. 19, 41).

ಅಕ್ಕು akku. 2. To embrace, to seize (RÂm. 6, 47, 38; *cf.* ಆವಗು 3, ಆಕ್ಕೆ).

ಅಕ್ಕು akku. 3. Embracing, joining (?). — ಆಕ್ಕಣಿ. -ಆಣಿ. The close adhesion of the woof and warp in the web of a loom (R.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. = ಅಜ್ಜು 1. — ಆಕ್ಕಾದು. -ಆದು. = ಆಜ್ಜಾದು. To come to an end; to lose one's lustre. ಘುಜಗದಲು ಯದ ಮುನ್ನದಾಪ್ರಿಯೆನೆ ರೂಢಿಸಿದ ಘುಜಬಲದ ಸಿರಿ ಆಕ್ಕಾದಿತೇ ತನಗೆ? ಎನುತ, ಪಾಣಾಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಾತರಿಸಿ, ಕಳವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಫೀಡುನು (Bh. 3, 13, 35). ಆಕ್ಕಾದಿದವು ಪಾದಿದವು ದೋಪೆಗಳ್ (Bp. 42, 32). See RÂm. 5, 8, 74. — ಆಕ್ಕೆ ನೋಡು. To look at (a thing) so that its lustre (or purity) disappears (Bp. 14, 8).

ಅಕ್ಕು akku. 5. = ಅಜ್ಜು 2. The state of being well digested (Bh. 4, 2, 58).

ಅಕ್ಕು ak-ku. 6. = ಅಕ್ಕುಂ. It will become; it becomes; it is; etc.—Its meanings are to be taken from ಆಗು, to become manifest, etc. ಕಲಿ ಎನಲು, ವೀರನ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 231). ಸತ್ಯ ರಜಸ್ ತಮ ಮೂಲ ದೋಷದ ದುಃಕ್ಕಿದು ಎದ್ದು ನಮಂ ತಿಮಿರದ್ ಆಕ್ಕು (Kn. 12). ಸರಸತಿಯು ಸಾರವೆ ಎಮ್ಬಿನ ಆರವಿನ್ದ ಭದನ ಆರಸಿಗೆ ಆಕ್ಕು (Śm. 8). — ಆಕ್ಕಕ್ಕು. rep. Yes, yes (= C. ಹೌದು ಹೌದು; see Bp. 24, 29; 55, 44; 58, 43).

ಅಕ್ಕು akku. Tbh. of ವಕ್ಷ. The breast or chest (Tē.; see ಆಕ್ಕಾದು).

ಅಕ್ಕುಂ ak-kum. (Śmd. 289). = ಅಕ್ಕು 6. It will become, etc. ಛತ್ರ ದುನ್ದ ದ್ಯುಗ ಎನ್ನು, ನಿನ್ತು ಆನಿಗಳ್ ದುಃಖಿಯ ಪೆರ್ ಆಕ್ಕುಂ (Illi.). ಎಕ್ಕಸಕ್ಕದ ದೂತುಗಳು ನಿಮಗೆ ಆಕ್ಕುಂ (Bp. 50, 21). ಉಪಲಬ್ಧಿ ಎನೆ ಬುದ್ಧಿ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 223). ಕಪ್ಪಾಲೋ ಕದಿಂ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ದುಃಕ್ತೆ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. 8). ದ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಆಮೆ ದೆ ಆಫಿದ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಆಕ್ಕುಮೆ? (290). ಎನದ್ ಆಕ್ಕುಂ (57. 250). ಪೇಟಿಲ್ ಆಕ್ಕುಂ (141). ಆಗದ್ ಆಕ್ಕುಂ (170). ಸುಖಿಯಕ್ಕೆ ಆಕ್ಕುಂ (180). ಪೆತಿಗೆ ಆಕ್ಕುಮೇ? (188). ಕಾಣದ್ ಆಕ್ಕುಂ (254).

ಅಕ್ಕುಡ akkuḍa. A vigorous, powerful, courageous (or a hasty, eager, rash) man. (ಆಕ್ಕುಡರ್ ಎನೆ ಸತ್ವಗರು Bhn. 52; o. ra. ——ಸತ್ವರರು, ——ಸತ್ವಮುದು; Tē. ಎಕ್ಕುಮು, greatness, height, might).

ಅಕ್ಕುಡಿಸು akkuḍisu. (= ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1). To become small; to wane. (RÂm. 4, 6, 11; 6, 1, 12; *cf.* ಆಕ್ಕುಡಿಯುಸು?).

ಅಕ್ಕುಲ akkula. (Tbh. of ಆಕ್ಕುಲ್ರ?). Good, virtue (J. 5, 56).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. = ಅತ್ಕಳಿಸು 2, (ಅಕ್ಕುಡಿಸು). (The muscles of) the belly to be drawn in or contracted (on account of hunger, etc. c.);—to contract (the muscles of) the belly (ನಿಡುಕುಳ್ಳಿ ತೆmd. Dh.; Bp. 59, 20; C.; T. ಎಕ್ಕು; M. ಇಕ್ಕುಳಿ, ಎಕ್ಕು).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 2. To fear (ಛಮು ತೆmd. Dh.; *cf.* ಆಳ್ದು 1). 2, to flinch, to withdraw (ಮುಮ್ಮಡಿಗೆ, ಪಿಡ ಪಿಮ್ಮು, etc., ಅಪಸರಣ ತೆ.). (ಕುಸ್ತಿಗಳ್) ಕಣ್ಣಿಲದಪ ದೋಪೆಗೆ ನಿಲುಕೆದಪ್ಪು, ಕದುಪಿದಪ್ಪು, ಪಾಯ್ದುಪ, ಪಣಿಗಿ ತುಡುಕಿದಪ್ಪು, ನೆಳೆದಪ್ಪು, ಉಪಿಪು, ಆಕ್ಕುಳಿಸಿ, ಎದುಲು ಬಳಸಿದಪ್ಪು (Bh. 3, 13, 27).

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 1. = ಅಕೆರ್ 1, ಆಜ್ಕೆ 1. Weeping, lamentation, grief (ಕ್ರನ್ದನ, ರುದಿತ, ಕ್ರುಶ್ಟ Nr.; ತಿಮರ, ತೋಳ Nn. 12; Bp. 57, 11; Abh. P. 9, after 151, o. r. ಆಜ್ಕೆ; Bh. 3, 10, 30; RÂm. 6, 45, 20). ದೋಲೆಯುರ್ ಉಣ್ಣಾಜೆ, ಆಕ್ಕೆಯುರ್ ಉಟ್ಟಿದು (Bp. 15, 18).

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 2. = ಅಕೆ, etc. See ಆಕ್ಕನ್ತ, ಆಕ್ಕನ್ತಾ.

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 3. ಅಕ್ಕ 2-ಕೆ 2. (Śmd. 289). May it become, etc. ದೇವದೋಳ್ ಒನ್ದಿದ ಅಯು ನಿನಗೆ ಆಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘ, ಕಲಿಕಾಲಸೂಪಕ್ಕಾ! (200). ನಿಮಗೆ ಆಕ್ಕೆ, ಎದು, ಆಜ್ಞಗರ್ಭನ ಆಯುಂ ಪ್ರೀಯುಂ! (69). ನಿಂಗರದ್ ಆಕ್ಕೆ, ಎದು ಆಜೆಂ (69). — ಆಕ್ಕಕ್ಕೆ. rep. (Bp. 31, 28).

ಅಕ್ತ akta. Smeared over, anointed, tinged. 2, made clear, manifested, distinguished. 3, gone. See ದೃಕ್ತ, ಸಮುಪಕ್ತ.

ಅಕ್ತಿ akti. Manifestation, etc. See ದೃಕ್ತಿ.

ಅಕ್ರಮ a-krama. Want of order, confusion;—injustice (My.). 2, a kind of vâkyadôsha (Kâvy. II, 2, B, 3. 10-18).

ಅಕ್ರೂರ a-krûra. Not cruel, gentle. 2, N. of Krishṇa's paternal uncle and friend (Bhâgavata 10, 33, 1).

ಅಕ್ರೌಢ akrûḍa. ಅಕ್ರೌಢಿ akrûḍi. = ಅಕ್ರೌಢ. (My.).

ಅಕ್ರೌಢ akrûḍa. Tbh. of ಅಕ್ರೌಢಿ, etc. (My.). See ಕೆಂ ಅಕ್ರೌಢ, ಗೌಢಿ 3 & ಗೌಢು. — ಅಕ್ರೌಢದ ಎಣ್ಣೆ. (B. 3, 115). — ಅಕ್ರೌಢದ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (B. 3, 115). — ಅಕ್ರೌಢದ ಸಿಪ. (B. 3, 114). — ಅಕ್ರೌಢದ ಮರ. A large, nut-bearing tree, cultivated in gardens, Aleurites triloba Roxb. (Z.).

ಅಕ್ರೌಢು akrûḍu. = ಅಕ್ರೌಢ. (My.).

ಅಕ್ರೌಢೆ akrûḍĕ. = ಅಕ್ರೌಢ. (My.).

ಅಕ್ರೋಧ a-krôdha. Suppression of anger. (My.).

ಅಕ್ಲೇಶ a-klêśa. Freedom from trouble (Bp. 44, 49; 54, 22; My.).

ಅಕ್ಷ a-kṣha. = ಅಕ್ಷ 3, ಅಕ್ಷು 2. *A die for playing with* (see ಎಕ್ಕದ ಸಾರಿ). 2, playing with dice, *gambling* (ಜೂಜು Kn. 37). 3, *the tree Beleric myrobalan, Terminalia belerica*

Roxb., the seed of which is used as a die (ತಾಪಿ Nn. 37.). 4, the seed of Bel. myrobalan (ತಾರಿಯ ಕಾಯಿ G.). 5, the plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn. (ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ Nn. 37). 6, the marking nut plant, Semecarpus anacardium (ಶೇರ ಗಿಡ G.). 7, the shrub Elecocarpus ganitrus, producing a seed of which rosaries are made. 8, the seed of Elecoc. gan. (ರುದ್ರಾಕ್ಷ G.). 9, *a weight called Karsha* (ಎಪ್ಪತ್ತು ಗುಂಜಿಯಮನು ಒಸ್ಪು ತೂಕ G.). 10, *a wheel.* 11, *the axle of a wheel* (ರಥದ ಆಕ್ಸು Nn. 37). 12, a car, cart (ರಥ, ಬಂಡಿ Nn. 37). 13, a snake (ಪಾವು G.). 14, Garuḍa (Cb.). 15, a N. 16, terrestrial latitude (see ಅಕ್ಷಾಂಶ). 17, the beam of a balance or string which holds the pivot of the beam. 18, *the eye* (ಅಕ್ಷಿ, ಕಣ್ಣು Nn. 37). 19, *an organ of sense* (ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ Nn. 37). 20, *Sochal salt.* 21, blue vitriol. 22, the soul. 23, a nourisher, supporter (ಪೋಷಕ, ರಕ್ಷಿಸುವವ Nn. 37). 24, knowledge. 25, *justice, equity.* 26, *a law-suit.* 27, *an established rule of conduct* or custom. 28, giving, donation (ತ್ಯಾಗ, ಕೊಡುವುದು Nn. 37). 29, disregard of sensual enjoyment (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 37). 30, strength, strong support (ಬಲ್ಲು, ಬಲುಪು Nn. 37; ಬಲ್ಲಿನ ಆಧಾರ Mr. 404). 31, a person born blind. 32, ಆದಶೋಷಧ (Nn. 37). 33, ಅಗರ (Nn. 37). 34, N. of a rākshasa (Rām. 5, 5 sum.). — ಅಕ್ಷತವಿಗೆ. Tbh. of ಅಕ್ಷತೀಯ. (My.).

ಅಕ್ಷತ a-kshata. ಅಕ್ಷತೆ, ಅಕ್ಷಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಷತೆ, ಅಕ್ಷತ್ತೆ. Not crushed, unbroken, whole, unhurt. 2, whole grains of raw rice that are dipped in water, taken out, generally mixed with turmeric, consecrated through the recitation over it of mantras, and then used for religious ceremonies (Mhr.). 3, the sectarian circlet on the forehead in the centre of the stripe and of a colour different from it (Mhr.). 4, the pigment used for the circlet (Mhr.). 5, *fried grain* (ಅಕ್ಷತಂಗಳು). — ಅಕ್ಷತಂಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಂ-ತೆಗೆ ೪. To take (and use) akshata grains (in worship). (Bp. 53, 48).

ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ akshā-tṛitiyĕ. A śaiva feast, in the chaitra month, on the third day of the bright lunar fortnight (My.).

ಅಕ್ಷತೆ a-kshatĕ. A virgin (ಮೊದಲ್ ಸಮಾಗಮವಾದ ಹೆಣ್ಣು My.). 2, = ಅಕ್ಷತ 2 (ತೊಯ್ದು ಅಕ್ಕಿ G.; My.). 3, = ಅಕ್ಷತ 3. (My.). 4, = ಅಕ್ಷತ 4 (My.). ಪೊಸ ಗಣ್ಣದ ಅಕ್ಷತೆ ತುದಿ ಮುಟ್ಟಿದಪ್ಪು ಎನ್ನಿಪ್? (Bp. 47, 14). ದಣ್ಣನದ ಮುತ್ತಿನ ಅಕ್ಷತೆಯ ಶುಂಕಾಮುಮಿಪ್ಪಿನ್ನಿ, ದಳ ಬಾಪೆ ಮೂರ್ಜಾಂಕುರಗಳಿನ್ನಿ ಎಸೆದ ಪೊಗಳಿಗೆಯಿಮು, ಆರತಿಯುಪ್ ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತುಗಳ ಸೇಸೆಪಡಿದರ್ ಸತಿಯರು (J. 18, 28). See ಕೆಮ್ಪು ಕ್ಷತೆ, ಗಣ್ಣಿಕ್ಷತೆ, ಪಿಳಿಯಕ್ಷತೆ, ಮುಕ್ತಾಕ್ಷತೆ, ಹಳದಿಯಕ್ಷತೆ. — ಅಕ್ಷತೆ ಮೊಟ್ಟು. = ಅಕ್ಷತ 3. (C.; T.).

ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ akshā-darśaka. *A judge.*

ಅಕ್ಷದಾಮ akshā-dāma. = ಅಕ್ಷದಾಮ. A string of beads (rudrākshĕs, My.).

ಅಕ್ಷದೃಕ್ akshā-dṛik. *A judge.*

ಅಕ್ಷದೇವಿ akshā-dēvi. *A gamester.*

ಅಕ್ಷಧೂರ್ತ akshā-dhūrta. *A gamester.*

ಅಕ್ಷಸ್ಥೆ a-kshantĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷತ. (C.).

ಅಕ್ಷಪಾದ akshā-pāda. N. of the ṛishi Gōtama (ಗೌತಮ ಮುನಿ G.; My.). 2, a follower of the nyāya or logical system of philosophy (ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲ್ಲವ G.; My.).

ಅಕ್ಷಮ a-kshama. Unable to endure, impatient (Bp. 28, 62; J. 24, 56). 2, incompetent.

ಅಕ್ಷಮಾಲೆ akshā-mālĕ. = ಅಕ್ಷಮಾಲೆ. A string of beads (rudrākshĕs), a rosary (My.; ರುದ್ರಮಾಲೆ G.).

ಅಕ್ಷಮೆ a-kshamĕ. Impatience (My.); envy. 2, incompetence.

ಅಕ್ಷಯ a-kshaya. = ಅಕ್ಷಯ. Exempt from decay, imperishable (Bp. 58, 62); inexhaustible (J. 20, 11; Rām. 3, 6, 5). 2, Śiva (Bp. 60, 53). 3, N. of the last year in the cycle of sixty (S. Mhr.; My.). 4, the state of being exempt from decay, imperishableness (as of a cloth, Bh. 2, 14, 132; 3, 16, 18).

ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ akshaya-pātrĕ. An inexhaustible vessel (Dp. 62, 1; My.; S. Mhr. occasionally); a beggar's alms-vessel (My.).

ಅಕ್ಷರ a-kshara. = ಅಕ್ಷರ, ಅಕ್ಕರ, ಅಚ್ಚರ 2, ಅಕ್ಷರ. Imperishable (ಅಮೃತ Nn. 9). 2, unalterable. 3, ವಿಷಯ Nn. 9; ಅನಂಗತ, ಮೋಕ್ಷ ಪಾರಮಪ್ಯಾದಿ Nn. 75. 4, the supreme being (ಪರಬ್ರಹ್ಮ G.). 5, honey (ಮಧು, ಜೇನ್ Nn. 9). 6, fame, renown (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Nn. 9; ಕೀರ್ತಿ Nn. 75). 7, the colour white (ಶುಕ್ಲ, ಬಿಳಿಪು Nn. 75). 8, *exemption from further transmigration* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 9; ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 75). 9, water (ನೀರು, ಉದಕ Nn. 9). 10, the sky or atmosphere (ಆಕಾಶ, ಆಕಾಶ Nn. 75). 11, penance (ತಪಸ್ಸು G.). 12, law (ಧರ್ಮ G.). 13, ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿ (G.). 14, *a letter of the alphabet* (Kāvy. I, 1*a*, 7 seq.; Śmd. 10; ವಿವಿಧವರ್ಣ Nn. 75). 15, a syllable (see ಅಕ್ಷರ). 16, a word; speech. ಅಕ್ಷರ ಪಾರವದನಿಗೆ ತಿಳ್ದೆಯೇ ದುಃಖ (Prv.). See ಪಾರಮಾಕ್ಷರ. — ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೊಳೆಗಳು. Types used for printing (B. 4, 209; My.).

ಅಕ್ಷರಚಣಿ akshara-chaṇa. *A writer, a scribe.*

ಅಕ್ಷರಚುಂಚು akshara-chuñchu. *A scribe.*

ಅಕ್ಷರಚ್ಯುತ akshara-chyuta. A kind of ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ (Kāvy. III, 2, B., 58. 69 seq.).

ಅಕ್ಷರಚ್ಛಂದಸ್ಸು akshara-chchandas. Metre formed of unalterably fixed syllables occurring at fixed places. See Ch. 24 seq.

ಅಕ್ಷರಜೀವಕ akshara-jīvaka. *A scribe.*

ಅಕ್ಷರಜೀವಿ akshara-jīvi. A scribe (ಸೇನಬೋಕ್ಕ, etc. Mr. 358).

ಅಕ್ಷರಜ್ಞ akshara-jña. A learned man (My.).

ಅಕ್ಷರತ್ರಯ akshara-traya. A collection of three syllables as occurs *e. g.* in the name of ಬಸವ (Bp. 1, 27). ಬಸವಾಕ್ಷರತ್ರಯ (61, 83).

ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ akshara-mālĕ. = ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ. The alphabet (C.).

ಅಕ್ಷರರೂಪ akshara-rūpa. See ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ.

ಅಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸ akshara-vinyāsa. Array of syllables or letters, writing. 2, *a writing.*

ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಿ akshara-vṛitti. The number of syllables in words (Śmd. 95).

ಅಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನ akshara-saṁsthāna. *A writing, scripture.*

ಅಕ್ಷರಸಂಕೇತ akshara-saṅkēta. A kind of secret writing (My.).

ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆ akshara-saṅkhyĕ. The system by which consonants are used to express a numerical value, *e. g.* 1 (one) is represented by the syllables ಕ, ಟ, ಪ and ಯ (Mr. 349). *Cf.* ಭೂತಸಂಖ್ಯೆ.

ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞೆ akshara-saṁjñe. The names and peculiarities of the letters of the alphabet (Śmd. 9 seq.).

ಅಕ್ಷರಸ್ಥ akshara-stha. A learned man (My.).

ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ akshara-âtmaka. Represented or characterized by letters (Śmd. 46 Cm. on ಆಕ್ಷರದೂಪ).

ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ akshara-abhyâsa. The study of the alphabet; a feast at a child's beginning to learn the letters (My; J. 19, 51; 29, 4).

ಅಕ್ಷರಿಕೆ akharikĕ. (= ಆಕ್ಷರಿಕೆ). Containing letters, syllables, or vowels (fem.).

ಅಕ್ಷರುಪಕ akshа-ruṭaka. (ಸೋಪುವ್ಪ G.).

ಅಕ್ಷವತಿ akshа-vati. *A game of dice.*

ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆ akshа-vidyĕ. Gambling (My.; Tĕ.).

ಅಕ್ಷಹೃದಯ akshа-hṛidaya. Innermost nature of dice, perfect skill in gambling (Râm. 26, 23).

ಅಕ್ಷಾಂಶ akshа-aṁśa. A degree of terrestrial latitude (B. 5, 307).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರ akshа-agra. The end of an axle. 2, a linch-pin (ಆಣಿ, ಕೀಲು Mr. 286).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರಕೀಲಕ akshâgra-kîlaka. *The pin of the axle of a carriage, a linch-pin.*

ಅಕ್ಷಾಂತಕ akshа-antaka. Hanumat (Râm. 5, 5 sum.).

ಅಕ್ಷಾಂತಿ a-kshânti. Impatience; *envy* (ಜೊಟ್ಟಿಕತ್ಸು G.).

ಅಕ್ಷಾರ akshâra. = ಅಕ್ಷರ. (Nn. 157, on account of the metre).

ಅಕ್ಷಿ akshi. = ಅಕ್ಕಿ 2, ಅಚ್ಚಿ. *The eye* (ಕಣ್ Nn. 32).

ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ akshi-karṇa. A snake (using its eyes for ears, ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ akshi-kûṭaka. *The eyeball.*

ಅಕ್ಷಿಗತ akshi-gata. Visibly present. 2, *baleful, detestable.*

ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ akshi-madhya-târĕ. The pupil of the eye (ಕಣ್ಣಾಣಿ, ಆಲಿ Mr. 316).

ಅಕ್ಷಿಮೂಲ akshi-mûla. The root of the eye (ಪೂರ್ವಕೀಲ್ತ, ಪೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿರೋಗ akshi-rôga. A disease of the eye (ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗ Nn. 123).

ಅಕ್ಷಿರೋಮ akshi-rôma. The eyelash (ಪಪ್ಪ್ಪ ಎಡ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿವ akshiva. = ಉಪ್ಪಿಡ. Sea salt (ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪು G.).

ಅಕ್ಷಿಶ್ರವಣ akshi-śravaṇa. = ಉಪ್ಪಿಶ್ರವಣ. (Bp. 48, 15).

ಅಕ್ಷೀಣ a-kshîṇa. Undiminished; complete (ಕೊಜತೆಯಿಲ್ಲದ ನ್ಪದು Kn. 90). 2, lasting, permanent. (Bp. 27, 7; 50, 70; 57, 94).

ಅಕ್ಷೀವ a-kshîva. Not intoxicated. 2, *the plant Guilandina or Hyperanthera moringa* (= ಶಿಗ್ರುಗಡ್ಡೆ, ದೋಪರ, ಶಿಗ್ರು, ಕೋಧಾಜನ; ಮುಗ್ಗಿದು ಗಿಡ G.). 3, *sea salt.*

ಅಕ್ಷುಭಿತ a-kshubhita. Not agitated, undisturbed (My.).

ಅಕ್ಷೋಟ akshôṭa. = ಅಕ್ಕೋಟ, ಅಕ್ಕೋಟೆ, ಅಕ್ಕೋಡ, ಅಕ್ಕೋಡು, ಅಕ್ಕೋಡೆ, ಅಕ್ಕೋಡ, ಅಕ್ಕೋಟು q. v.

ಅಕ್ಷೋಡ akshôḍa. = ಅಕ್ಕೋಟು, etc. *A certain tree,* described as *a Pilu* (Careya arborea Roxb., according to others Salvadora persica Lin.) growing in the hills. 2, the tree Alcurites triloba Roxb. 3, a walnut.

ಅಕ್ಷೋಭ a-kshôbha. Freedom from agitation. 2, unagitated. (My.).

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ a-kshôbhya. Immoveable, imperturbable. 2, N. of a commentator on the vêda (My.).

ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ akshauhiṇi. *An army consisting of* 21,870 *elephants,* 21,870 *chariots,* 65,610 *horse,* and 109,350 *feet. Cf.* ಚಮೂ.

ಅಕ್ಷ್ನಯ aksnaya. Tbh. of ಆಕ್ಷರ. (My.).

ಅಖ್ ākh. = ಅಃ No. 2. (My.).

ಅಖಂಡ a-khaṇḍa. Not fragmentary, undivided, *entire, whole,* all;—continuous (Mhr.). (Bp. 9, 36; 18, 56; B. 3, 55).

ಅಖಂಡನ a-khaṇḍana. Not breaking, leaving entire. (My.). 2, non-refutation, admission. 3, time.

ಅಖಂಡಿತ a-khaṇḍita. Unbroken, undivided. 2, continuous. 3, unrefuted. (Bp. 1, 10; 10, 1; 36, 59; 43, 19; B. 4, 172).

ಅಖರ್ವ a-kharva. Not short, not small. 2, much (ಅಪ ಳ G.). (Bp. 7, 17; 24, 37; 36, 39).

ಅಖಲ್ಯ a-khalya. Unfit for war: a coward (Abh. P. 14, 81).

ಅಖಾತ a-khâta. Not dug. 2, *a natural pond or lake.*

ಅಖಾದ್ಯ a-khâdya. Uneatable; improper to be eaten (My.).

ಅಖಿನ್ನ a-khinna. Not distressed, not wearied (My.).

ಅಖಿಲ a-khila. Without a gap, *entire, complete, all.*

ಅಖಿಲವ್ಯಾಪಕ akhila-vyâpaka. All-pervading (Bp. 51, 40).

ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ akhila-advaita. Perfect identity (Bp. 51, 18).

ಅಖ್ಖಡ akhkhaḍa. = ಅಖ್ಖಣ್ಡ q. v.

ಅಖ್ಖಣ್ಡ akhkhaṇḍa. One of the terms in Kannaḍa literature that requires the aspirates (Śmd. 23, o. r. ಅಖ್ಖಡ).

ಅಖ್ಯಾತಿ a-khyâti. Want of fame; bad repute, infamy (My.; Bh. 2, 13, 37).

ಅಗ್ ag. (= ಅಜ್? ?). — ಅಗ್ಗದಲ್. -ಕಡಲ್. A sea of (destruction? or) blood (ದಕ್ಷಯಜ್ಞ Bhn. 13).

ಅಗ aga. 1. = ಅಕ 2, etc. See ಅಗಸಾಲ, etc.

ಅಗ a-ga. 2. Not going, not moving (ಗಡುಸವಲ್ಲದ್ದು G.). 2, *a tree.* 3, *a mountain.*

ಅಗಚು agaḍu. =ಅಗುಚು, ಅಗುಸು, (ಅಡಚು 1, etc.). To press firmly, to compress; to confine, to hold firmly, as a book in the armpit (or under the arm, My.).— ಅಗಚಾಟ. -ಆಟ. Straight, affliction, trouble (Tĕ.; R.). — ಅಗಚಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಅಗಚಾಟ. (R.). — ಅಗಚಾಡು. -ಆಡು. = ಅಗಚಾಟ. (My.).— ಅಗಚಾಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. = ಅಗಚಾಟಿಕೆ. (My.). — ಅಗಚಾಟ್ಟಿದವ. A person who has suffered adversity (R.; Tĕ. ಅಗಚಾಟ್ಟಿದವರು). — ಅಗಚಾಟ್ಟಿ. -ಆಟ್ಟಿ. = ಅಗಚಾಟಿಕೆ. (Tĕ.; R.).

ಅಗಚಿ agachĕ. = ಅಗಚ 1. (St. & Pl.; My.).

ಅಗಜಾತೆ aga-jâtĕ. Pârvatî, the daughter of Himâlaya (Bp. 2, 30).

ಅಗಜಾರಮಣ agajâ-ramaṇa. Śiva, the husband of Pârvatî (Bp. 26, 59).

ಅಗಜೆ aga-jĕ. ಅಗಜಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 1, 2). — ಅಗಜೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 47, 10).

ಅಗಜೇಂದ್ರ agajâ-indra. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 1, 40).

ಅಗಜೇಶ agajâ-îśa. = ಅಗಜೇಂದ್ರ. (Bp. 1, 37; 43, 8).

ಅಗಡ a-gaḍa. = ಅಖಿ. ಅಗಡಜಗಡ. = ಅಖಿಜಖಿ No. 2. (My.).

ಅಗಡು agaḍu. Viciousness, savageness, meanness (S. Mhr.; My.; ಕಾಡು G., Čb.; Tĕ. ಅಗಡು, ಅಗುಡು,

ill fame; disturbance; T. ಅಗಡು, deceit; ignominy; ಆಡು, M. ಆವಡು, meanness, etc.; Mhr., H. ಅಗಡಾ, wild, mischievous; Mhr. ಅಡಾಪಿ, strange, wild, extravagant), *e.g.* ಅಗಡ ಕೂಸು, ಅಗಡ ಹುಡುಗ, ಅಗಡ ಹೆಣ್ಣು, ಅಗಡಾಳಿ, ಅಗಡುಮನಸು, ಅಗಡುಮೋರಿ, ಅಗಡೆಮ್ಮೆ (C.). 2, a wild, etc. ಮಗನಸ್ ಕುದಿಕೆ? ಪಾರಮ್ಮಾಳವ್ ಅಗಡು ಆಡುಮು, ಅವಮ್ಯಾತಿ ತಪ್ಪನ್ನು ತಗಡುಮು ಬಿಟುವರಿ (Bh. 1, 10, 13). — ಅಗಡ. ಅಗಡು-ಆ 3. A vicious, savage man (S.Mhr.; My.). — ಅಗಡವತ್ತ. = ಅಗಡ; also *e.g.* ಅಗಡವತ್ತ ಕುಮರೆ (S. Mhr.; Mhr. ಅಗಡಘೋಸ, a huge, burly fellow). — ಅಗಡವತ್ತಳು. = ಅಗಡಳು (S. Mhr.). — ಅಗಡಳು. ಅಗಡು-ಆಳು 2. A savage woman (S. Mhr.). — ಅಗಡುಕುದುರೆ. A vicious horse. ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ನಿಪ, ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು; ಅಗಡುಕುದುರೆಯೆನ್ನಿ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). — ಅಗಡು ಮಾಡು. To make vicious or profligate, to spoil (as a boy, C.).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. = ಅಗಡು No. 1. (J. 20, 8; C.). ಅ ಗಡುತನ ದೂರವಿರೆ ಪಗಡಿಮುಗ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾನು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಳಿ.

ಅಗಣಿ agaṇi. = ಅಗುಳಿ. (My.).

ಅಗಣಿತ a-gaṇita. Uncounted. 2, Innumerable (ಲೆಕ್ಕಕ ದಾರ ದುದು Kn. 43). 3, a multitude (ಸ್ತೋಮು Mr. 422). (Bp. 24, 83; 49, 42).

ಅಗಣ್ಯ a-gaṇya. Innumerable (Bp. 2, 28; 3, 33; 24, 41; 55, 21).

ಅಗತ agata. = ಅಗತಿ. (S. Mhr.).

ಅಗತಿ a-gati. Want of resort; — necessity; — distress; — hell (My.).

ಅಗತೆ agate. = ಅಗತ, ಅಗರ್ತ, etc. Digging (My.). ಅಗತೆಯನ್ನ ಅದ ನೀರ್ (ಅಶ್ವತತೀರು Mr. 405; see Hlā. s. ಅಗರ್ತ). — ಅಗತೆಯ ಕೆಯ್ಯುದ್ದಲಿ. A small hoe for digging (ಮನಿತ್ತ, ಅದಾರಣ SI.).

ಅಗತ್ಯ a-gatya. (fr. ಅಗತಿ). Indispensableness, necessity, want (B. 5, 87; Mhr.; Tē.; C.). — ಅಗತ್ಯ ಬೀಳು. -ಟು. The want of something to come about or occur; to be wanted or required (My.). ಅದರಿಂದಾವರೂ ಬರಿಗ ನಿಮ್ಮಿಗ ಕರ್ಮಾಪಿ ಮುಕ್ತಾ ಪದರ ಅಗತ್ಯ ಬೀಮುತ್ತದೆ (B. 5, 84). ದುಸುಷ್ಯನಿಗೆ ಪಿಪಾದರೂ ಅಗ ತ್ಯ ಬಿದ್ದ ಸದುಮದಲ್ಲಿ (5, 126). — ಅಗತ್ಯವಾಗಿ. ಅಗತ್ಯ-ಆಗಿ. Necessarily; urgently; positively, by all means (C.).

ಅಗದ a-gada. Free from disease, *healthy*. 2, wholesome. 3, *a drug, a medicine*. 4, the science of antidotes.

ಅಗದಂಕಾರ agada-ṅ-kāra. *A physician.*

ಅಗದಿ agadi. Altogether, wholly; quite; indeed; at all (Mhr.; C.).

ಅಗದು agadu. = ಅಗೆದು. A P. p. of ಅಗೆ 2. (Bp. 31, 5; 47, 27; Prv. s. ಜಗ 2 No. 2).

ಅಗಧರ aga-dhara. The mountain-supporter, N. of Vishṇu (Bp. 13, 15).

ಅಗಪೆ agapē. (fr. ಅಗೆ 2). = ಅಪೆ, ಪಾಪೆ. A scoop or ladle, made of a cocoanut shell or of wood (ತರ್ಮು, ಪಾಪುಪತ್ತಳ Kr.; T. ಅಗಪ್ಪೈ; M. ಅಗಪ್ಪಾಕ್; Tē. ಅಗ ಪೆ, ಅಬೆ).

ಅಗಭೇದಿ aga-bhēdi. The mountain-splitter: Indra; — the tree-cutter: a hatchet; — a thunder-bolt (My.).

ಅಗಮ a-gama. Not going (ಪಂಗಾಡದ್ದು G.). 2, *a tree*. 3, a mountain (ಗುಪ್ಪ G.).

ಅಗಮ್ಯ a-gamya. Improper to be approached. (My.). 2, Inaccessible. (My.). 3, unattainable, incomprehensible, profound (Bp. 30, 9).

ಅಗಮ್ಯಗಮನ agamya-gamana. Illicit sexual intercourse. (My.). 2, incest with a male (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ agamyā-gamana. Incestuous intercourse with a female (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯೆ agamyĕ. ಅಗಮ್ಯಾ. A female that should not be approached. See ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ.

ಅಗಯಿಸು agayisu. = ಅಗಿಸು. To cause to dig. ಪಂಕರವಾಸಿ ಮಾಸಿಂದು ಕೆಯ್ಯಲಿ ಅಗಯ್ಸಿಸಲು (Bp. 23, 34).

ಅಗರಣೆ agaraṇĕ. = ಹಗರಣೆ. Upbraiding (My.).

ಅಗರಿ agari. *A kind of grass, Andropogon serratus.* (*Cf.* Sk. ಗರ & K. ಗಜಿ).

ಅಗರಿಪು agа-ripu. Indra. (My.).

ಅಗರು agaru. = ಹಗರು. The dandruff of the head (My.).

ಅಗರು agaru. = ಅಗಳು, ಅಗಿಲ್, ಅಗಿಲು, ಅಗುರು 2, ಅಗುಳು. *The balsam tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 2, the dark species of Agallochum (ಕಾಳಅಗುರು Mr. 335; ಅಗುರು, ಕಾಳಅಗ್ಗಿ Hlā.; see ಅಗು No. 11). See ಕಂಪಾಯಗರು, ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಶ್ವೇತಾಗರು. 3, (fragrance). — ಅಗರುಗಸ್ತ. = ಅಗಿಲು ಗಸ್ತ. A kind of yellow fragrant wood (ಪಾಯಿತ, ಕಾಳಿ ಯಕ, ಕಾಪಾನುಸಾರಿಯ, ಕರೆ ಅಗುರುಮಕ್ಕೆ SI. 226); a name of various darkish fragrant substances (SI.); ಶ್ವೇಗಸ್ತ (SI.). — St. & Pl.: The wood of two kinds of trees, furnishing the aloe wood or Agallochum, the one growing in Silhet, Aquilaria agallochum Roxb., the other in Cochin-chinа, Aloexylon agallochum Lour.

ಅಗರ್ತೆ agartĕ. = ಅಗುರ್ತ್ತಿ, etc. Digging; — a fort ditch (My.); etc. ಅಗರ್ತಯ ನೀರು (ಪ್ರಾಗ್ಭವತ Hlā.).

ಅಗಲ್ agal. = ಅಕಲು, ಅಗಲು 1, ಅಗಳ್, ಅಸುಲು, ಅಲ್ಲು 2, ಅಳ್ಳು 1. P. p. ಅಗಲ್ದು. To be spacious, extensive, or broad. 2, to separate from, to go away from. ಮನೆಯಿನ್ದ ಅಗಲದೆ ಇರು! (Bp. 14, 2). ಆಚ್ಚಿಯಿನದ ಅಗಲ್ದು ಕೆಮ್ಗಿ ಅಳವಟ್ಟಿ ತಲೆ (52, 40). 3, to go to a distance, to go away, to retire, to get out of the way (My.; T., M.). 4, to be absent. ಕಾರಕಳಂ ಕ್ರಿಯೆ ಗಮನ್ ಆಧ್ಯಾರೋಪದನ್ ಅಮ ಸಾರದನ್, ಅಗಲೆ ಮೋಪಂ (Śmd. 176). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣನ್ ಅಗಲದೆ ನಿನ್ನ ಎದೆ (174). 5, to separate, to part (v. i.). ಅಗಲುಮ ದಕ್ಕಾಳನ್ ಇರು ಳು (J. 15, 18). 6, to separate, to become loose (Tē. ಅಗಲು, ಪಗುಲು, to go to pieces, be broken, burst; see s. ಪಗಡಿ). ಬಸದಂ ತಪ್ಪ ಪಿಟ್ಟುಗೆ ಉಟ್ಟುದಂ ಸುಗಿವುತ್ತನ್ ಇರದ್ ಆ ಮುಟ್ಟುಗೆಯುದು ಒಪ್ಪು ಉಟಿಯೊಳ್ ಅಗಲದೆ ಮಿಗೆ ಪೆಳವ ತಿರಲು (Bp. 11, 33). 7, to be abandoned, forsaken, destitute, cast away, or trodden under foot (ತುಲ Śmd. I). 8, to leave (v. t.). ಈ ನಿನ್ನವರ್ ಅಗಲಂ (Bp. 28, 21). ಪಾರ್ ಉತ್ಪವದೊಳ್ ಇನಿಯನಿನ್ದ ಎನ್ನುವರ್ ಅಗಲದೆ (35, 33). — See *e.g.* J. 3, 37; 6, 36; 8, 20; 15, 18; 17, 34; 18, 4. 33; 19, 12. 18. 19. 20. 30; 30, 21. — ಅಗಲಗ ದ್. rep. To go quickly away, to get quickly out of the way (Bp. 21, 38). ಅತ್ತರ್ ಅಗಲಗದ್! ಎನ್ನ ಕಾಲಂ ಮುಟ್ಟು ದೀಪ

ಯ್ಯ (44, 10). — ಅಗಲ್ದುರದಂ. ಅಗಲ್ದ ಉರದ ಆಂ (*i. e.* ಆ೨). Śmd. 220. A man with a broad chest.

ಅಗಲ agala. = ಅಗಲು೨, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು. Expansion, extension, largeness (ವಿಸ್ತಾರ Bhn. 19; ವಿತಂಕಟು, ವೃಥು, ವೃಥಪ್, ವಿಶಾಲ, etc. Sl.; Ny.; Mhr. ಅಥಳ). ಅಗಲದ ಅಂಗಣ (ಚಾರ Mr. 199). ಅಗಲಕ್ಕೆ ಪರಪಲು ದಿಟ್ಟಿಪು, expanded (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರವೃತ Nr.). ಅಗಲದ ಆಂಗಿ, ಅಗಲದ ಸೀರೆ, etc. (C.). 2, space, extent; width, breadth (ಪದನಾಮ, ವಿಶಾಲತೆ Nr.; Ny.; Sl. 222; *cf.* ಅತ್ತಗಲು). ತೋರಣಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರರವಪಸಿಗಳಿಕ್ಕೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರಪಿಮಿರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ದಿ ಸಿದರ್ ನಗರಿಯು ಅಗಲದಲಿ (Bp. 5, 12). ಜಗದ ಅಗಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನೆ ಪೀವಿದ ಜಠರಂಗಳುಂ (Rśv. 6, after 11). ಪತ್ತು ಅಮ್ಮಿನ ಅಗಲ ಪೃಥ್ವಿ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Sl. 105). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾಲ 288). ಅಗಲ ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಟ್ಟು ತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಷ್ಟಾದು (ನಿಘ 399). ಅಕಾಶಕ್ಕೆನ್ನ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗೆನ್ನ ಅಗಲವಿಲ್ಲ (Prv.). 3, far distance, especially in ಅಗಲಕೆ, ಅಗಲಕ್ಕೆ, to a great distance, abroad, widely, greatly. ಬಸದಸ ಧಕ್ಕೆರಸಧಿಸರಥಮದು ಅಗಲಕ್ಕೆ ನೆರಿದು ಉಪ್ಪರಿಸೆ (Bp. 8, 8). ನೋಡುವದೆಲ್ಲ ಅಳುಕಿ, ಅಗಲಕೆ ಕೆದರಿತ ಪಿಡಲು (22, 14). ಅಗಲಕೆ ಮಿಸುಪ ಪೊಂಗಳ ರಾಸಿ (29, 18). 4, separation (Ny.). ಅಗಲದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು, a man who has the knees apart (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಳ Nr.). ಒಪ್ಪಕ್ಕೆ ಒಸ್ಪು ಪೂರಣಾಗಿ ಅಗಲವಾದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು (Sl. 198). See ಅತಿಮಗಲ, ಉದ್ದಗಲ, ನೋಟುಗಲ; J. 10, 10. 13; 17, 28; 20, 37. 41.

ಅಗಲಿಕೆ agalikĕ. = ಅಗಲುವಿಕೆ, ಅಗಲ್ಕೆ. Separation (esp. from beloved objects); the being exempt from (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ವಿಪ್ರಯೋಗ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಣಾಮ, ವಿಯೋಗ Nn. 149; Mr. 483; Ny.). ಎದುಗೆ ಧಕ್ಕರಿಗೆ ಹೃದಯ ಪೊಳಗೆ ಅಗಲಿಕೆ ಅದು ಉಳ್ವೇ? (Bp. 26, 63). See Prv. s. ಗಣ್ಣ; Bh. 8, 27, 36; Rām. 6, 58, 103.

ಅಗಲಿತು agalitu. = ಅಗಲಿತ್ತು (Śmd. 96).

ಅಗಲಿತ್ತು agalittu. (Śmd. 96). That which is extensive, broad, large (ವಿತಂಕಟು, ವಿಶಾಲ Hlā.).

ಅಗಲಿಸು agalisu. = ಅಗಲ್ಚು, q. v. To remove from (v. t.). ದುಗ್ಗುಲಿಸ್ದ (ನೂಸಲ) ಅಗಲಿಸಲು (Bp. 15, 14). 2, to put away, to refuse. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ ಅಗಲಿಸಿವೆನೇ? (45, 19). 3, to separate, to disunite. ಒಲು ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದವರನ್ನು ಅಗಲಿಸೋಣ (ಉಪಾಖ್ಯಾನ G.). **ಅಗಲು agalu. 1.** = ಅಗಲ್ q. v., etc. P. p. ಅಗಲಿ. To go to a distance; to go away. ಅಗಲಿ ಕುಗ್ಗಿರುತ (Bp. 26, 28; see 19, 29; 46, 8. 7). ದುಃಖಿಸುತ, ದುಗುಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ, ಉಗುಳುತ, ಅಗಲಿ (46, 59). ಇನ್ನು ಒಲ್ಲಿನ್ ಅಗಲಿ ಇರ್ದ ಮುಖ ವಿಮುಂ (J. 18, 46). 2, to go away from. ತಿವಧವಧಂಗಳ ಸ್ಥಾಪ್ಯೇಶ್ವರುಲಿಂಗಂಗಳು ಸ್ವಯಮುದ್ಭವಾರುಲಿಂಗವ ತಮ್ಮ ನಿಜೇಶ್ವರಂಗ ಳಿನ್ನ ಅಗಲಿ (Bp. 57, 42). 3, to leave. ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಬಳ್ಕ ಮಾವನ್ನ (Bp. 47 sum.). ಲಿಂಗವನ್ ಅಗಲಿ (60, 33). 4, to shake, etc. (ಕವಿಯು G. 112). — ಅಗಲಾಮು. -ಅಮು. = ಅಳಲಾಮು, ಅಗಳಾಮು, ಅಲ್ಲಾಮು. To shake, to pendulate (v. l., My.).

ಅಗಲು agalu. 2. = ಅಗಲ, etc. (ವ್ಯಾಸ, ವಿಸ್ತಾರ G.; ಅಯತ, ವಿಸ್ತಾರ ಲೆ.). ಎರಡೂ ಕೆಮ್ಮುಳನ್ನು ಅಗಲು ದೂರಿ ಹೊಸ್ತಿಸಿದ್ದು (ಸೀಹತಲ G.). ಸೂಲು ಸಣ್ಣ, ಉಂಡು ಅಗಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ನೋಡರೋ ಮು ಪೆಣೆಗಾಮುತ್ತವೆ (B. 3, 103). ನೋಡರಗಳು ... ಪತ್ತು ಮೊಲ ಉದ್ದು, ಎರಮುರೆ ಮೊಲ ಅಗಲು ಇರುತ್ತವೆ (3, 103). ಉದ್ದು ಅಗಲುಗಳು (3, 103). See ಅತ್ತಗಲು.

ಅಗಲು agalu. 3. = ಪಗಲು (My.).

ಅಗಲುವಿಕೆ agaluvikĕ. = ಅಗಲಿಕೆ. ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರ ಅಗಲು ವಿಕೆ (ವಿಪ್ರಯೋಗ, ವಿಯೋಗ G.; My.).

ಅಗಲ್ಕೆ agalkĕ. = ಅಗಲಿಕೆ, etc. (ಪ್ರತ್ಯಣಾಪ Hlā.; Abh. P. 7, 8; My.). ಇಪವಿರಹಿಣಿ ವಮ್ಮಿಸಕಾಸ್ತ್ರನ ಅಗಲ್ಕೆಯಲ್ ಅಸ್ತು, ಅವನುಗೆ ಮುಳಿದ ನಿರಾಕಾಸ್ತ್ರನ ಕರಳೆ ಮಿರ್ದ ಮುಳ್ಳಿವರ್ (Rśv. 11, 10).

ಅಗಲ್ಚು agalću. = ಅಗಲಿಸು q. v. To spread out. ಆ ನಿರಿಮೊಗ್ಗೆ ವಿಸಿರ್ ಅಗವನ್ನೆ ಅಗಸೊರ್ ಓಸರಿಸದೆ ಅವೆಗರ್ ಬೀಳ್ಕೆಯರ್ ಅಗಲ್ದಿ, ನೆಲು ಅನೆಗೆಮ್ಮುವ (J. 19, 34). 2, to remove from (Abh. P. 9, after 89). 3, to abandon, to leave out (ತೊಲಗಿಸು Śmd. 134 Cm.). ಅಗಳ್ ಪೆಗಳ್ ಎಮ್ಮು ಎಮೆಗೆ (ಇಲ್ ಎಮ್ಮುವರ್) ಅಗಲ್ದರ್ (Śmd. 133). 4, to remove, to do away with. ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಕರುಮವರ್ ಅಗಲ್ದಿ (ನೋಸಲ ಲಿವಿಯ) ಮುರಳಿ ತೋರೆಯುಲು ತಾಯುಲುಂ ತಂಕರು ದಗರ್ಪಂಗಳು ಅಗದು (Bp. 16, 13).

ಅಗಲ್ತೆ agaltĕ. = ಅಗುತ್ತೆ, etc. A ditch, a moat (ಪೀಠ, ಕಂದಿ Sl. 21).

ಅಗವೈರಿ aga-vairi. Indra (My.).

ಅಗಸ agasa. = ಅಗಸಿಗ, (ಅಸಗ). A washerman (ರಜಕ Mr. 378; ನಿರ್ಣೇಜಕ, ರಜಕ Sl. 337. 339; C.). ದುಡುಮ ತಾಳ್ದಿದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ದುಡಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದು.—ಅಗಸನಲ್ಲಿ ಪೊಗ ಸೆನೀಡು ನಿಕ್ಕಡೊ?.—ಅಗಸನ ಕಡ ಪೊಡಗೆ ತೆಗಡ ದೆಟ್ಟಿಲೆ ಗುಟ್ಟು ನಿಕ್ಕೀಡು (Prvs.). See Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2, Sp. s. ಬಟ್ಟೆಯೊಡಲು.— ಅಗಸರದ. -ಅದ. A washerman (Sl. 337). — ಅಗಸರದವು.-ಅವಳು. A washerwoman (My.).

ಅಗಸಗಿತ್ತಿ agasa-gitti. = ಅಗಸತಿ, ಅಗಸ್ತಿ. A washerwoman (C.; ರಜಕ G.).

ಅಗಸತನ agasatana. The business of a washerman (My.).

ಅಗಸತಿ agasati. = ಅಗಸಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಅಗಸಾಲ agasa-śāla. = ಅಕಸಾಲು, etc. (Sl. 337; C.; Tĕ.).

ಅಗಸಾಲಿಗ agasa-śāliga. = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (Sl. 338. 345; C.).

ಅಗಸಾಲೆ agasa-śālĕ. = ಅಕಸಾಲೆ, etc. (C.; Tĕ.). — ಅಗಸಾಲೆಯದ. -ಅದ. = ಅಗಸಾಲು. (My.). — ಅಗಸಾಲೆಯರದ. -ಅದ. = ಅಗಸಾಲು. (ರುಕ್ಮಕಾಕ G.).

ಅಗಸಿಗ agasiga. = ಅಗಸ. (My.).

ಅಗಸಿದ್ದೆ agasiddĕ. Tbh. of ಬೆಡಪ (S. Mhr.).

ಅಗಸುತೆ aga-sutĕ. ಅಗಸುತಾ. = ಅಗಪಾತ. (Bp. 8, 42).

ಅಗಸುತೇಶ್ವರ agasutā-śvara. = ಅಗಪಾತರಮು. (Bp. 23, 30).

ಅಗಸೆ agasĕ. = ಅಗಸೆ, ಅಗಸೆ. The outer large gate of a town, fort, or village (My.; Mhr. ಅಗಸಿ, a chunammed and uncovered terrace). See ಉಪಗಸೆ. — ಅಗಸೆಯಾಗ. -ಉ. = ಅಗಸೆ. (C.). — ಅಗಸೆಯಾಗಲು. ಅಗಸೇ- = ಅಗಸೆಯಾಗಲ್. (B. 5, 48). — ಅಗಸೆಯಾಗಿರ್, -ಉ. ಅಗಸೇ- = ಅಗಸೆಯಾಗಲ್. (C.; ಗೋಪುರ, ಪೌಪ್ಪಾಲಿಕ G.). ಊರ ಅಗಸೇ ಯಾಗಿರೊಳಗೆ ಇರುವರಾಗಿ ಮಾಡಿಪ ಮುನ್ನಿನ ಇರಿಕಲ (ಪತ್ತಿಕಮ G.). — ಅಗಸೆಯಾಗಿಲು. ಅಗಸೇ- = ಅಗಸೆಯಾಗಲು. (ಪಥಜ G.). ದಣ್ಣು ಒಸ್ಪು ಕೋಟೆಯ ಅಗಸೇ ಯಾಗಿಲವನ್ನು ತೆರಸುವವಕ್ಕೋಸ್ಕರ (B. 4, 217).

ಅಗಸೆ agasĕ 1. = ಆಕಸೆ, ಆಗಸೆ, ಆಗಿಸೆ. Tbh. of ಆಗಸ್ತಿ. A tree with large scarlet flowers, Sesbana (or Aeschynomene) grandiflora Poir. (St. & Pl.; ಆಗಸ್ತ್ಯ Mr. 140; Tē.: a leguminous tree, Coronilla grandiflora).

ಅಗಸೆ agasĕ. 2. Tbh. of ಆತಸಿ (Śmd. 363. 365). Common flax, Linum usitatissimum Lin. (ಆತಸಿ, ಉಮ Nr.; Tē. ಆಗಸೆ, ಆಡಸಿ, ಆವಸೆ). See ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕರಿಯಗಸೆ. — ಆಗಸೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A field of flax (ಜೈವಾಪ್ತ Mr. 93). — ಆಗಸೆಯ ಕಾಯಿ. Lin-seed. (ಆತಸಿ G.). — ಆಗಸೆಯ ಹಿಣ್ಣೆ. The oil-cake of lin-seed. 2, a kind of chatney made of it (C.). — ಆಗಸೆಯ ಪೂ. The flower of flax (ಆತಸೀಪುಷ್ಪ G.). — ಆಗಸೆಯೆಮ್ಣೆ. Lin-seed oil (C.).

ಅಗಸ್ತಿ agasti. = ಅಗಸಿತಿ, etc. (C.).

ಅಗಸ್ತಿ. agasti. *N. of a rishi*, son of both Mitra and Varuṇa by Urvaśī, born in a water jar (*cf.* ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ, ಘಟಯೋನಿ). He is said to have swallowed the ocean (*cf.* ಪಿಟಾಬ್ಧಿ) and compelled the Vindhya to prostrate itself, and is considered as the civilizer of the South. 2, the regent of the star Canopus. 3, = ಆಗಸೆ 1. (Mhr. ಆಗಸ್ತಾ, ಆಗಸ್ತ್ಯ).

ಅಗಸ್ತ್ಯ agastya. *N. of a rishi* (= ಆಗಸ್ತಿ No. 1; Bp. 10, 26). 2, *the star Canopus* or its regent. 3, = ಆಗಸೆ 1, q. v.

ಅಗಹರ aga-hara. Sin-removing (Bp. 54, 45).

ಅಗಳ್ agaḷ. ಅಗಳು. = ಅಗಲ್, etc. (Mhr. ಅಧೇವಣೀಲ, to shake about in water, v. i. & v. t.). — ಆಗಳಿಸು. -ಅಡಿಸು. To cause to swing or pendulate; to wave (v. t.); to shake (v. t.). (ತೊಡಪು, ಗಲ್ಲಿಸು, ನಿವಾಳಿಸು G.). — ಆಗಳಾಡು. -ಆಟ. = ಆಗಾಟ. To pendulate, to swing, to vibrate, to shake (v. i.), to be loose (My.). ಬೇಳಾದಕ್ಕೆ ಆಗಳಾಟದನ್ನ ಎರಡು ತಿವಿಗಳು (B. 5, 18). ಸ್ವಲ್ಪು ಆಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ವಲ್ಪರಣ G.). ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ವಲ್ಪಿರ Cb.). — ಆಗಳಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Swinging, etc. ಇನ್ನು ಹುಟಿ ಹುಟ್ಟು ಇದ್ದಗಳ ಆಗಳಾಟುವಿಕೆ (ಸ್ವಲ್ಪಿರ Cb.). — ಆಗಳ್ಯಾಟ. = ಆಗಳಾಟ. (ಅಲ್ಲಾಡು, ಒಲಾಟ G.).

ಅಗಳ agaḷa. = ಅಗಲ. (My.).

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗುಳು. A grain of boiled rice (C.; ಅಕ್ಕಿದ ಆಗಳು G. 6). See Prv. s. ಮುತ್ತು 1. 2, see ಕಣಜಗಳು.

ಅಗಳು agaḷu. = ಆಗರು, etc. Fragrance. (Tē. ಆಗರು, ಆಗಳು, red sandal-wood). — ಆಗಳ ಸುಣ್ಣಿ. = ಆಗಳು-. (C.; St. & Pl.). — ಆಗಳುಸುಣ್ಣಿ. = ಆಗಳ-, ಆಗಳೆ-, ಆಗುರುಸೊಣ್ಣಿ, ಆಗುಳು-. A wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.).

ಅಗಳೆ agaḷĕ. = ಆಗಳು. — ಆಗಳೆಸುಣ್ಣಿ. = ಆಗಳ-, etc. (St. & Pl.).

ಅಗಿಪ್ agaḷ. 1. = ಅಗುಪ 1, ಅಗುರ್, ಅಗುಪ್1, ಅಗುಪು. To dig. (T.). P. p. ಆಗಟ್ಟಿ. ಆಗಟ್ಟಿಂ (Śmd. 275). ಕುಪಿ ಯೆನ್ನು ಆಗಟ್ಟಿ ಎದೆ (Śmd. I, o. r. ಆಗುಟ್ಟಿ). ಆಗಟುಮಡು (ಆದಾತ, ವೇದವ್ಯಾತ Hlā.).

ಅಗಿಪ್ agaḷ. 2. = ಅಗಟು, ಅಗಟು 2 q. v. What has been dug, etc. (ಗಾಮಿಗೆ Čt. II, 77; Č. Bp. 42, 25. 26. 28; T. ಆಗುಪ್, ಆಗಟು, ಆಗಿಳ್; M. ಆಗುಪ್, ಆಗಿಳ್, ಆಗಿಟ್; Tu. ಆಗರ್, ಆಗಳ್). ಆಗುಟ್ಟಿ, ಆಗಟ್ಟಿಳ್ (Śmd. 52).

ಅಗಲಿ agaḷa. = ಅಗುಪ 2, etc. A fort ditch (C.).

ಅಗಲಿತ agaḷata. = ಅಗುಪತೆ, etc. Digging; what has been dug. 2, a ditch, a moat (S. Mhr.; ಕಂದಕ G.).

ಅಗಲಿತೆ agaḷatĕ. = ಅಗುಪ್ತಿ, etc. (My.; ತೋಟಿಯು ಸುತ್ತಿನ ಕಪ್ಪಡಿಗ G.). — ಆಗಲಿತೆಗಪ್ಪೆ. The mound thrown up from a moat (Sd.).

ಅಗಲಿ agaḷi. = ಆಗಡಿ, ಆಗುಲಿ q. v., ಆಗ್ಗುಲಿ. (C.; ಆಗಲ, ಯುಗಕೀಲಕ, ತಮ್ಮಿ, ಕೀಲ, ಸ್ಥಾಣು G.). — ಆಗಲಿಯ ಗೂಟ. = ಆಗಲಿ. (My.). — ಆಗಲಿಯ ಮರ. = ಆಗಲಿ. ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವಪ್ಪೆ ಅದ್ದು ಮಾಡಲು ಉಳ್ಳ ಆಗಲಿಯ ಮರ (ಆಗಲ Sl. 112). 2, the post in which the ಆಗಲಿ moves (My.).

ಅಗಲಿಸು agaḷu. 1. = ಅಗುಪ್ 1. P. p. ಆಗಲಿ. To dig; to burrow (My.; ಆಗು, ತೋಡು G.).

ಅಗಲಿಸು agaḷu. 2. = ಅಗುಪ್ 2, etc. What has been dug. 2, a ditch, a moat (ಪೇಟೆಯ, ದಂಡೆ Nr.; My.). See Prv. s. ಗೇಣು. 3, an artificial tank (ಬಾತೆ Hlā.). ಬಾತಮ್ ಎನೆ ಹಲವ ಆಗಲಿ ಛೇದಂಗಳ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 417). ಆಗಲಿಗಳಲ್ ಆಗುಬೀಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದು ಕಿ ಪುರದ ಆಗದ ಭಾತಮ್ (J. 3, 19). See Rām. 5, 9, 34. — ಆಗಲು ನೆಲ. A deep place, a ditch. ಆಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಆಗಲುನೆಲದಲ್ಲಿ ಪೀಡಿಲು (Bp. 53, 40).

ಅಗಲಿಸು agaḷu. 3. (ಅಗಳು). To tear off a bit with one's teeth from something firmly kept in the hand (S. Mhr., rare; *cf.* ಅಪ್ಪುಮು 1).

ಅಗಲಿತ್ತೆ agaḷtĕ. = ಅಗತ, ಅಗಕೆ, ಅಗರ್ದೆ, ಅಗಲ್ತೆ, ಅಗುಪತ, ಅಗುಪತೆ. Digging; the being dug (ಪುನರ Śmd. I; 247). 2, a pit or well. 3, a fort ditch (ತೋಟಿಯು ಸುತ್ತಿನ ಕಪ್ಪಡಿಗ G.; Tē. ಆಗಪತೆ, ಆಗಪಿತೆ, ಆಗಪ್ತೆ).

ಅಗಾಡಿ agāḍi. Before, in front, forward; the front, the van. 2, the ropes with which the horse's fore feet are tied. 3, the head-ropes of a horse. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಅಗಾಧ a-gādha. = ಆಗಾಧ. *Deep, bottomless, unfathomable.* 2, *a hole, a chasm.* See ವಾರಿಧಮ್ಮು.

ಅಗಾಧಜಲ agādha-jala. *Having deep waters.* 2, a deep lake or pool. See ಮಡು.

ಅಗಾಧಿಪ aga-adhipa. The chief of mountains, Mēru; any big mountain (My.).

ಅಗಾರ agāra. *A house.* 2, a place (ಸ್ಥಲ G.).

ಅಗಿ agi. 1. = ಅಕೆ 2. To dig; to burrow; to make a hole, or a wound. (C.; ತೋಡು G.; *cf.* ಆಗಪ್ 1). P. pa. ಆಕ್ 5, ಆಗಿದು. ಬೆಟ್ಟ ಆಗದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಉಪ್ಪು ಮುಟ್ಟಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಆಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (Sl. 85). ಕೋಟಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಆಗಿಯುವ ಬಿಟ್ಟು ನೀರು ನಿಲ್ಲ ಕಪ್ಪಡಿಗಳು (91). ಆನೆಯ ಹಂಗೆಯಿಲ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಪ್ ಆಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಆಗಿದ ಭಟ್ಟರ ಬಪ್ಪಣೆ (Bp. 6, 2, 5). See B. 3, 42. 58. 107; 4, 125.

ಅಗಿ agi. 2. To champ; to bite; to chew; to eat (ಪದರಣ Śmd. Dh.; Śm. 81; C.; ತಿನ್ನು, ಕಚ್ಚು G.; *cf.* ಆಗಪ್ 3, ಅಪ್ಪುಮು 1). P. pa. ಆಕ್ 3, ಆಗಿದು. ಕುಲ್ ಕಚ್ಚಿ ಸೊಳು ಬೊಕ್ಕು, ಆಕ್ ದವೇ ತನಿರಸದ ಬೊಪಿಗಣ ಸೋಗೆಯ ಆಗಿದಪ್ಪೆ? (Sp.). ತಿಳಿಗೊಳಪ ತದ್ದು ಆಗಿದ ತೆಪ್ಪೆಯ ತೋಬಿಳಿಕೆಯ ...ಪಸರ ದಲಿ ತೀಡಿದುದು ತಂಗಾಳಿ (Rām. 24, 3). ಬಾಪಗಿದ ದಸುಳೆ (J. 19, 23). ಬಾಪಗಿದುಬ್ದರುಣ್ಣೆ? (30, 38).

ಅಗಿ agi. 3. To tremble, to shake, as a Cāmara (Rām. 6, 10, 12); to fear (ಸಪ್ತಾಸ Śmd. Dh.; ಭಯ, ಭಯ ಪಡ್ Ak. Śm. 40. 81; ಸುಗಿ Kk. 90; ಅಂಜು G.). ಅಗ್ಗಿ ಹಿಂದು

ಸಮುದುಮುೞಲ್ವುಪನಕ್ಷತ್ರಜಿಪ್ ಆಗಿದು, ಏಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಪುಮೊಕೆ? (Rāv. 9, 27; see 7, after 17).

ಅಗಿ agi. 4. To be glad (ಪರ್ಪ Śmd. Dh.; Śm. 81; Rām. 6, 30, 10; *cf.* ಉದ್ಗಿ?).

ಅಗಿ agi. 5. = ಅಗೆ 3 q. v. (S. Mhr.; ಪೊಳೆ, ಸಸಿ, ದಬ್ಬು G.). ಪಿತ್ತಿದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷ ಗೇಣುಗೇಣು ಎತ್ತರ ಆಗಿಗಳು ಬರುವದ್ದು (D. 4, 39).

ಅಗಿ agi. Fire. = ಅಗ್ನಿ, etc. See ಆಗಿಬೆಗೆ, etc.

ಅಗಿಬೆಗೆ agibegĕ. = ಅಗ್ನಿಬೆಗೆ, etc. (S. Mhr.).

ಅಗಿಬ್ಬೆಗೆ agibbegĕ. = ಅಗಿಬೆಗೆ (My.).

ಅಗಿಲೆ agile. = ಅಗ್ನಿಪಣಿ q. v. (ಕೀರು G., Cb.). This term, together with its other forms, is used only by educated *Lingavantus*, especially in their mathas.

ಅಗಿನಿ agini. = ಅಗ್ನಿ, etc. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Śm. 11; My.).

ಅಗಿನ್ತ aginta. ಅಗೆ 1-ಇನ್ತ 1. = ಅಕೆನ್ತ, etc. A vulgar affix added to the genitive: more than; from. ಸಮ್ಬಿಲ್ಲರಿಗಿನ್ತ ಆದರದು ಒನ್ದು ಸಾವಿರ ಬೇಕು ಉಣ್ಣಿ (B. 5, 141). ತರೆದ ಕೇಳುವದ ಮುರುಳಸಿಗಿನ್ತ ಕವಿ (Prv. In 5, 311). ಮುನ್ದ ದೂತು ಆದುದನು ಮುನ್ದಣಗಿನ್ತ ಕವಿ (Prv. In 5, 315).

ಅಗಿಯುವಿಕೆ agiyuvikĕ. Digging (C.).

ಅಗಿಲಿ agili. = ಆಗರು etc., ಆಗಿಲು. Fragrance. — ಆಗಿಲಿಲಿ. = ಆಗಿಲ್-ಇಲಿ (Śmd. 220). Having no fragrance. — ಆಗಿಲಿಲಿದಣ್. -ದನ್. A ripe fruit without fragrance. ಸೊಗಯಿಸುಗುಮು ಪಲ್ಗಿಲಿದಾಮ್ ಆಗಿಲಿಲಿದಣ್ಣಂ ಸದುಸ್ತು ಕೂರಿಲಿಯುದು ಗೋಲ್? (Śmd. 221).

ಅಗಿಲು agilu. = ಆಗಿಲ್, etc. Fragrant substances; fragrance. ಕಪ್ಪು ಆಗಿಪ ಆಗಿಲು ಚಾನಳ, ಕಾಲಿಲಿಯಳ, ಕಾದಾಸುಸಾರ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಳ್ಳು ಹೊರನ ಧೂಪ (benzoin) ಎನ್ದು, ಎನ್ದುರು (Nr.; ಕನಿಪ Mr. 335; see s. ಆಗರು). ಮುಗಮುದಪ, ಪನ್ನಸನ, ಕರ್ಪೂರದ, ಆಗಿಲು ಸಾಮ ಇದಾವಿಗಳ ಸಿದುಗರ್ಪ್ ಎನೆದುದು ಕೋಡೆ ದಾರದಫಲಿಕಾನಿಲುದು (Bp. 12, 11). — ಆಗಿಲುಗನ್ಧ. = ಆಗರು ಗನ್ಧ (St. & Pl.). — ಆಗಿಲುಪಾಗಿಲದಾವ. N. (Bp. 12, 8).

ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ agishṭikĕ. = ಅಗ್ನಿಬೆಗೆ. (My.).

ಅಗಿಸು agisu. = ಅಗೆಯಿಸು. To cause to dig (My.). ಆಗಿಸು! (Bp. 5, 57). ಜನಪರ್ ಆ ಕ್ಷಣದ್ ಆಗಿನೆ (5, 58). ತ ಳದನ್ನು ಆಗಿಸಿದರೆ (D. 4, 120). See Prv. s. ಕುಣಿ 2.

ಅಗಿಸೆ agisĕ. = ಅಗಸೆ. (My.).

ಅಗಿಸೆ agisĕ. = ಆಗಸೆ 1. (My.).

ಅಗು agu. 1. = ಆಗು 1. To become, to grow, etc. (Tĕ. ಆಗು, ಅವು). A *very rare* form of ಆಗು. See ಆಗ್ 2. ಆಗುಬಾಗ್ನದರ್ ಇಳ್ಳದೊವಕ್ಕೆ ಆ ಪಿಗಿದ ಮುಳ್ಳೆಲ್ಲಂ ಮಿಸುಪ ಹೊನ್ನು ಆಗುತಿರಲು (Bp. 31, 12).

ಅಗು agu. 2. = ಅಸುವ, ಪಂಸು, etc. (My.).

ಅಗುಚು aguću. = ಅಗೆದು, ಅಗುಸು. (My.). — ಆಗುಚಾಮು. = ಆಗುಚಾಮು. (My.).

ಅಗುನ್ದಲೆ agundalĕ. Extensiveness; greatness, superiority; superior; greatly (ಪಿಂದು Śmd. II; ಬಪಳ Čt. I, 101; ಕರಂ, ಕೆಪೆ, etc., ಪಿಂದು Kk. 49; ಆಣಿಮರ, etc., 84; ಆಫಳ Śm. 58; ಹಜ್ಜಾಗಿ G.; Abh. P. 3, after 67). ಮೂರೋಳಕ್ಕೆ ಪೆಮ್ಮಲ್ಲೆ ಆಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿ ಇರ್ಮಡು (Śmd. 223 Mdb. Ms.). — ಆಗುನ್ದಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become excellent, etc. ಗುಣಗಣಾರ್ ಆಣಿಮರಮ್ ಎನಿಸೆ, ವೃತ್ತಿ ಚಿತ್ತರಮ್ಬುದೆಯು, ...ಎನ್ದಮ್ ಆಗುನ್ದಲೆವಡೆದೆಯೆ,.... ಗದ್ಯಪದ್ಯಮಮ್ಬುಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಬನ್ಧಂಗಳಂ ಪೇಳ್ದು, ಕೇಳ್ದರ ಚಿತ್ತಮುಂ ಕದರ್ತಗೊಳ್ವ ಕವಿತ್ವದ ಸ್ವಂ (Rāv. 5, after 10).

ಅಗುರ್ agur. = ಅಗುಬ್ಬ್1, etc. To dig. ಇದು ಕಾವಡೆಯ ನೊಕೆಮು! ಪುಲ್ಲುಳಂ ಕೆದರ್ದ ಎಡೆಮು ಇದು! ಗುಣ ಪೋಲ ಪಾವಿ ಇದು! ನರಿ ಆಗುರ್ದ ಇದುಂ! ಕಾಮುಗುಬಿಮುಪ್ಪಬ್ ಇಪ್ಪು ಇದು! (Rāghā. 17, 68).

ಅಗುರ agura. = ಹಸುರು. (My.).

ಅಸುರು. a-guru. 1. Not heavy, light. 2, short, as a syllable (Śmd. 54. 213).

ಅಗುರು aguru. 2. = ಆಗರು, etc. *The dark species of Agallochum* (ಆಗರು, ಕಾತಮುಣ್ಣ Hlā.; ಕೃಷ್ಣಾಗರುವಪ್ಪಸ, ಪಣ್ಣಾಳ G.). 2, *the fragrant aloe wood and tree, Aquilaria agallocha* Roxb. 3, *the tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 4, *a timber tree, furnishing a kind of black wood, Dalbergia sisu* Roxb. 5, the Aśōka tree, Jonesia aśōka Roxb. (Sl. 136). 6, another species of plant, the kapilĕ (ಪರಮಳಯುಕ್ತವ್ ಆದ ಆಗುರು, ಪರಮಗಾಪೋಕ 136). — ಆಗುರುಪಕ್ಕೆ. A chip or bit of fragrant wood. See ಕಕ್ಕೆ. — ಆಗುರುಸೊಣ್ಣೆ. = ಆಗುಳು, etc. (Sl. 142).

ಅಗುರ್ಬು agurbu. = ಅಸುರ್ವ q. v. ಪಾಮಿನಿ ಪ್ರಿಯೆಯ್ಯ ಗೋಬಿಯರ್, ಒರ್ವರಿಪ್ ಒರ್ವರ ಅಗುರ್ಬು (ಒರ್ವರಿಗುರ್ಬು MS.) ನರ್ತಿ (Abh. P. 13, 62).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. To be terrifying or formidable; — to terrify. ಮುತ್ತಪ್ಪನಿಗಳ ದುಸ್ತಳಮಿಂ, ಪಿಪಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರಿಚ್ಛತ್ರಮಾಗದಿಪ್, ಆಗುರ್ವಿದ ಪಣ್ಣಿಯ ಕೊಜ್ಜಿಂದ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಆಗಸಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಳ್ಳ ಎಳಮುತ್ತಪ್ ಆಮುತ್ತಮ್ ಇರ್ದ ಶುರವಿನ್ಯಿಯಾಮಿನಿಮರ್ಚಿಳ್ (Śmd. 142. 166). ನೆಗೆದ ಕುವಿಣಾಲಮ್, ಉಣ್ಮುವ ಬಗೆ ಬಳ್ಳುವ ನದುವ್ಪ, ಆಗುರ್ವಿದ (ನದುವ ಗುರ್ವಿದ MS.) ಆನನವರ್ ಇರೆ, ತಳ್ಳಗದುಂ ಬಲ್'ವಿದು ಉಟ್ಟುತ್ತೆ ಆಗಲದೆ ಪಿದಿತ್ತು ಪಾಮಿಲಂ ತವ್ಪನೆದೊಳ್ (Rāv. 5, 87). ಧರಿತ್ರಿ ರೊಳೆ ಪಾಲಿದ ಪಾಲಮ್, ಆಗುರ್ವಿದ ಅನನಂ . . . ಎನೆಮ್ಬ, ತರಕ್ಕು ದಂಶಿತಸಂವೃತಮ್ ಇರ್ಮಡು (5, 92). See Abh. P. 3, 54; 13, 31; *cf.* ಏಗುರ್ವಿಸು (ಏಗುರ್ವಿಸು).

ಅಗುರ್ವು agurvu. = ಅಸುಬ್ಬ್, (ಸುಬ್ಬ್, ಸುರ್ವ). Amazement, terror; a terrible form (*cf.* ಅ ಗಿ 3; ಅಘೋರ?). ಒನ್ದು ಉನ್ನಣ್ಣ ಪ್ರಮಣಕಣ್ಣೆನದಂ ಗಣ್ಣಿಸೊಳ್ ವಿಲಮಾಗ್ನಿ ಮುಮ್ಮೆತ್ತುದು ಎಮ್ಬ ಆಗುರ್ವ್ (ಎಮ್ಬಗುರ್ವ್ MS.) ಒಳಕೊಣಾ (Rāv. 5, after 115). See Abh. P. 7, 114; 13, 80; 14, after 6; Grj. 1, 99. — ಆಗುರ್ವಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get a terrible form (Abh. P. 13, after 54).

ಅಗುಲು agulu. = ಅಗಲ್. To shake, to move, to become loose, as a peg (My.).

ಅಗುವು aguvu. = ಅಗು 2. (My.).

ಅಗುಸು agusu. = ಅಗೆಯು. (My.).

ಅಗುಸೆ agusĕ. = ಅಗಸೆ, etc. (My). ಜಡಿಗಡದಂ ದ್ವಾರುಸ್ಥದ ಪಡಣಿಗೆ ಆ ದಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ದಿಸಿ, ಅವಳ್ ಆಗುಸೆಯಂ ಪಿರಿಸಿದನು (Bp. 16, 9). ಪಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಆಗುಸೆಯಂ ಪುಗಲೀಯದೆ ಆಕ್ಷಿದನು (60, 26). ಪಟ್ಟಿಯ ಮುಖದ ಆಗುಸೆಯಂ ತೆರ್'ಯಲೊಡನೆ (60, 31).

ಅಗುಳು agulu. = ಅಕೆಳು. A grain of boiled rice (My.). 2, a small lump of rice kneaded into a ball (ಪುರಾಣ, ಪಕ್ಷಿಸಿಕ್ಕಳ, ಕೂರಿ ಆಗುಳು Mr.; Sl. 405; ಪುಲಿ, ಕಮಿಗುಳು Mn. 145; ಪುಲಿ, ಅಕ್ಕದ ಆಗುಳು

Mr. 486; *cf.* ಅಪ್ಪಡು 3 ?). ಆಗುಳು ಸುಂಗಲಿಚ್ಚೆ ತೀರದವನ ಪಾಯಲ್ಲಿ ಕಡುಮು ಪಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಅಗುಳು agulu. = ಆಗರು, etc. — ಆಗುಳುಸುಣ್ಣಿ. = ಆಗಳು-, etc. A climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia W. & A. (ಪಾಕೆ, ಆಮ್ಬಟ್ಟೆ, ವಿಷ್ಣು ಕರ್ಣಿ, ಪಾಪಡೀಲಿ, ಪ್ರಾವಿಣಿ, ರಸೆ, etc. Nr.; ಪಾಠೆ Mr. 142). 2, a wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.). — ಆಗುಳುಸೊಣ್ಣಿ. = ಆಗುಳುಸುಣ್ಣಿ, etc. (Sl. 142).

ಅಗುಲಿ* agul.1. = ಅಗುಲ್1, etc. P. p. ಅಸುಮ್ದು. To dig (ಪುನಸ Śmd. Dh.; ಆಗಿ G.). ಆಗುಲ್ದಂ (Śmd. 49. 55). ಆಗುದ್ದಿದಂ (55). ಆಗುಮ್ಗಂ (55). ಆಗುಲ್ದಿ (55). ವೇಣಿಯಲ್ಲ್ ಇನ್ನು ಆಗುಮಿತ ಇರ್ಪೆ, ಮಾಣಪೆ, ಒನ್ನಳೆ ನೀಲ್ (Bp. 47, 10). ಒಂತೆ ಯಲ್ ಆಗುಮಿತೆ ಇರು! (20).

ಅಗುಲಿ* agul.2. P. p. ಅಸುಮ್ದು. To sink in water, to be immersed, to dive (ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Śmd. Dh.; T. ಮುಮಿಗು, see ಅಳುಗು 2; Mhr. ಆಂಘೊಳ, bathing). ಆಗುದ್ದಿದ್ ಎನ್ನ, ನೀರ್ನೆಲಪ್ಪಿದಂ (Śmd. 1).

ಅಗುಲಿ agull. = ಆಗಲಿ, etc. Tbh. of ಆಗಲ (Śmd. 30. 364). A bolt or pin; a (wooden) beam or bar for locking a door (ತಾಲ್ Śmd. I; Śm. 113; ಪಂಥೆ, ಆಗಲ Mr. 199; My.). — ಆಗುಲಿಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made in the wall to remove the door-bar (for the purpose of robbery). ಧನದ ಮೊನತಿಲುಗನ್ನ ದಂ ಧಮ್ಮನೆ ಆಗದು, ಆಗುಲಿಗನ್ನಮುಂ ಸುಮ್ಮನೆ ಆಗದು (Bp. 31, 5). ಆಗುಲಿಗನ್ನ ವಲ್ ಇಕ್ಕಲೊತನೆ (31, 12).

ಅಗುಲಿಸು agulisu. To cause to dig (ಪುನಸ Śmd. Dh.; My.). ಆಗಮಿಗಳಲ್ ಆಗುಲಿಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಪಿರಿಯ ನಿಮುಪಾವಿಗಳಲ್ ಆಗುಲಿಸಿದಂ (16, 11).

ಅಗುಲಿಸು agulu. = ಅಸುಲ್ 1. (My.; ಆಗಿ G.).

ಅಗುಲ್ದು agulḷu. To cause to sink in water, to immerse (ಜಲಾದಿಯಮುಗ್ನ Śmd. Dh.).

ಅಗೂಢ a-gūḍha. Unconcealed, manifest, transparent. 2, a kind of prasanna in poetic art (Kávy. III, 1, A, 15).

ಅಗೆ agĕ.1. = ಅಕೆ, etc. See ಆಗಿನ್ದ.

ಅಗೆ agĕ.2. = ಅಗಿ 1. To dig (ಪುನಸ Śm. 80; My.). P. ps. ಆಗದು q. v., ಆಗೆದು. ಸದನದಲ್ಲಿ ಸತಿ ಗೋವ್ಯಮಿನ್ ಆಗಲ್ಪುದಲಿ ವಿಧ ನಿಯಂ ಕೇಳಿ (Bp. 47, 8). ಧಾಲ್ ಇಲ್ಲಿ ಒಂತೆಯಲ್ ಆಗಜೊತೆ (v. 21). ಆಗಲ್ಪತ ಇರ್ಪಳು (v. 26). ಒಂತೆಯಲ್ ಆಗದಪಳು (v. 27). ತೀಲದವ್ವರು ದುನಿಯೊಳ್ ಒಂತೆಯಲ್ ಆಗದರು ಉಣ್ಮೇ? (v. 49). — ಆಗೆ ಆಗೆ! rep. (Bp. 23, 34).

ಅಗೆ agĕ.3. = ಅಗಿ 3. (What has grown or germinated; *cf.* ಆಗು 1): a seedling; a shoot from the root of a plant or tree; a sprout (ಅಂಕುರ Śm. 22. 80; Abh. P. 3, 138; C.; ಪೊಳೆ, ಸಸಿ, ದಲಸ G.; Tu. ಆಗ್ಗೆ); especially seedlings of rice, tobacco, pepper, etc. ready for being transplanted (My.; Tĕ. ಆಳು). — ಆಗೆ ಕಟ್ಟು. To raise seedlings in pots, etc. (My.). — ಆಗೆ ಬಿಡು. To sow seed for raising seedlings (My.). — ಆಗೆ ಮಾಡು. To raise seedlings (My.). — ಆಗೆಪ್ಪೊಯ್. -ಪ್ಪೊಯ್. To get shoots (Rśv. 11, 120).

ಅಗೆ agĕ.4. = ಅನೆ 1. (Probably an infinitive of ಅಸು "so that it becomes or is"; *cf.* ಆಗಿ No. 2). A suffix to form adverbs, *e. g.* ನಿಟ್ಟಗೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಕಮ್ಮಗೆ, ಬಿಸ್ಸಗೆ (Śmd. 380).

ಅಗೆ agĕ.5. = ಹಸೆಯ, etc. (My.).

ಅಗೇನ್ದ್ರ aga-indra. A principal mountain, any one of the seven mountains in Bhárata. 2, the number seven (Ch.).

ಅಗೇನ್ದ್ರಜೆ agéndra-jĕ. Párvatí (J. 15, 15).

ಅಗೊ a12-gŏ1-ŏ4. = ಅಕೊ, etc. (C.).

ಅಗೋ a12-gō1-ō3. = ಅಕೊ, etc. (C.). ಗಳೆಯಾ, ಆಗೋ, ಪೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜೀವಿಗಾವಿಸೂ ಕಾಣ್ಬಾಯು ಕಾಯಿಗಳೂ ಈ ಪಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ, ನೋಡು! (B. 4, 19). ಆಗೋ, ಆ ಪಾಪಿಯ ಮೇಲೆ ಜೋ ತಾಮನ ಗೊಂಪಲುಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗು! (4, 180). ಆಗೋ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಸ್ಯ ಬರುತ್ತಾನೆ (4, 182).

ಅಗೋಚರ a-gōcara. Not obvious, imperceptible by the senses; wondrous. 2, anything that is beyond the cognizance of the senses. (Bp. 6, 8; 8, 51; 11, 22; 54, 58; 55, 53; J. 2, 55; see ಪಾಪಾಮ್-).

ಅಗೋಪಗ a-gōpa-ga. Going without a superintendent; N. of a vritta (Ch.).

ಅಗೌರವ a-gaurava. Absence of grandeur; degradation, dishonour (My.).

ಅಗ್ಗ agga. 1. = ಹಗ್ಗ. Tbh. of ಆರ್ಘ (Śmd. 345. 358). Worth, value, price. 2, proper price, the cheapness of commodities; cheapness; cheap (C.; Tĕ. ಆಗ್ಗುವೆ; Tu. ಆಗ್ಗ). 3, cheapness, worthlessness (C.; Tu.). 4, a respectful offering of various ingredients or of water only. ಆಗ್ಗ ದಾವ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉಣ್ಣಾದ ಆದರಣೆ (ನೀವಾರ Sl. 432). ಪಾಪಮ ಕಾಮಿ ಜಡಳ ಬೆಳದರೆ ಆಗ್ಗ ದಾಗುವವೆ (B. 3, 53). ಯಜ್ಞ ಗಳಿಲ್ಲ ಪುಟ್ಟುವ ಆಲೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಬಮ ಆಗ್ಗವಾಗಿ ದೂತ ಪತ್ತಿದ್ದಲು'ನ್ದ (4, 28). ವ್ಯಾಪಾರ ದೂಮುವವರು ಆ ನವಾರ್ಘಗಳು ಆಗ್ಗವಾದ ಸಮಯ ನೋಡಿ (5, 101). ಆವರು ಆಗ್ಗವಾಪಾಗ, ಕಾಮು ಕೊಣ್ಣು,ತುಟ್ಟಿಯಾಪಾಗ ಮಾರುತ್ತಾರೆ(5, 102). See Prv. s. ಬೆಗ್ಗ 1. — ಆಗ್ಗದವ. -ಆವ. A mean or lewd man (C.). — ಆಗ್ಗದವಳು. -ಆವಳು. A low woman (C.). — ಆಗ್ಗಧಾಮು. A cheap manner, cheapness (S. Mhr.). — ಆಗ್ಗಾಳು. A low man (R.).

ಅಗ್ಗ agga. 2. Tbh. of ಆಗ್ರ. Foremost; first. 2, pre-eminent, best. 3, excessive; great. The word is generally used as a noun conveying the meaning of the mentioned adjectives, *e. g.* In Bp. 5, 40; 6, 7. 22; 19, 30; 21, 44; 22, 8. 66; 28, 46; 31, 4; 42, 25; 47, 2; 50, 25; 58, 62. ತೆಗೆಮುಮು ಆಗ್ಗದ ರಮ್ಮು (Bh. 1, 5, 5). ಆಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲ್ (J. 28, 55). ಆಗ್ಗದ ಆರಣ್ಯ (Rśv. 6, 34). ಆಗ್ಗದ ರಮ್ಮುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 34). — ಆಗ್ಗದವ. -ಆವ. An eminent man; a chief soldier (ಭೂಮಿ, ಯೋಧ, ಯೋದ್ಧೃ Sl.). — ಆಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ತೀಲದವ್ವ-.

ಅಗ್ಗ agga. 3. = ಹಗ್ಗ. A rope. (My.; T.). See ಆಗ್ಗರಣೆ.

ಅಗ್ಗರಣೆ aggaraṇĕ. = ಒಗ್ಗರಣೆ. (My.).

ಅಗ್ಗರೆ agga3-raṇĕ. A rope, a tie (ಪಾಮು, ಹಗ್ಗ Kk. 70; ಪೊಲೆ, ರಜ್ಜು Śa.; see ರಣೆ). ಪಿಂಗಾಲ್ಗೆ ತೊಡರ್ಪಿದ ಆಗ್ಗದ ಆಗ್ಗರಣೆಯಂ ಫಟಿಫಟನೆ ಕಿತ್ತು, ತಳಿದುರ್ (Rśv. 6, after 11).

ಅಗ್ಗಲಿಸು aggalisu. = ಅಗ್ಗಳಿಸು q. v. (ಪಿಮುಗದಡೆ Śmd. 187 Cm.; ದಿಗ್ಗಳಮ್ ಆಗು 209 Cm.; ದಿಗ್ಗಳಿಸು 365 Cm.; Tĕ. ಆಗ್ಗಲಿಂಪು). ಆಲರ ಪೊಸಗಬ್ಬಿಸಿನ್ದೆ ಎಮಗೆ ಆಲಮ್ಬಿಸ್ ಆಗ್ಗಲಿಸಿ, ಪೀಠಿ ರಕ್ಷಿಪುದು! (Cpr. 7, 55).

ಅಗ್ಗವಣಿ aggavaṇi. = ಆಗಿಣಿ, ಆಗ್ಗಣಿ. Water.—It seems more than probable that ಆಗ್ಗವಣಿ, etc. are based on ಆಗ್ಗ 1, No. 4 (ಆರ್ಘ, ಆರ್ಘ್ಯ), a respectful offering of *water*. ಆಗ್ಗವಣಿ occurs, *e. g.* In Bp. 12, 33. 34; 16, 6; 24, 2. 54; 30, 9; 47, 15; 53, 46; 55, 28.

REFRENCE

ಅಗ್ಷಿಷ್ಟಿಕೆ aggashṭigĕ. = ಅಗ್ನಿಟಿಗೆ, etc. ಆದರ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೇಷ್ಠ ನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ದಾಖಿದ ಕಪ್ಪಿಣದ ಅಗ್ಷಿಷ್ಟಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 296).

ಅಗ್ಗಳ aggaḷa. (Śmd. 49). = ಅಗ್ಗಳೆ, ಅರ್ಗಳ q. v. (My.; Tē. ಆಗ್ಗಲು; *cf.* ಅಗ್ಗಳಿಕೆ). ದೀಧಿತಿಗಳ ಕೆತಪ್ ಆಗ್ಗಳಂ (159, o. r. ಆರ್ಗಳಂ). ಕೊಮ್ಮು ಇಬಿಸಿದ ಮುರಬಿಸ್ಟೆ ಆಗ್ಗಳಂ ಪಿಣ್ಣಿಮ್ ಆವಂ (289). ಹಲವು ಲಿಪಿಗಳಪ್ ಓದ ಬಲ್ಲ ಆಗ್ಗಳದ ಕರಣಿಕರಂ ಕರಸಿ (Bp. 5, 53). ಆಗ್ಗಳದ ಧಟಿ ಕಳಸಾದಿಗಳ್ (8, 37). ಲೆಕ್ಕಕೆ ಆಗ್ಗಳಮ್ ಆಗಿ ಇರಲು (31, 29). ಗುಗ್ಗಳಂ ಸಾವಮಾನ್ಯಮ್ ಆಯ್ತೆಲ್ಲಿ ಆಗ್ಗಳವಪ್ ಇಕ್ಕಿದೊಡೆ ಆಗ್ಗಿ ತಗ್ಗಿದುದೋ? (47, 16). ಆಗ್ಗಳನ (the poet ಆರ್ಗಳ) ಮುಖ್ಯ ವೆಗ್ಗಳಮಲ್ಲೇ? (Prv.).

ಅಗ್ಗಳಿಕೆ aggaḷikĕ. Greatness; great power (ಅತಿಶಯ, ಸೊಮ್ಮುಳಿ, etc. Śs.; Tē. ಆಗ್ಗಲಿಕೆ, power; sport; eagerness). ತಿವದುರುಳಪ್ ಆಗ್ಗಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ಆವುದವರಂ (Bp. 4, 9). ಆಗಸ್ತ್ಯನು ಮೆಚ್ಚದಜೆ ಭೂತಲಕೆ ಕುಗ್ಗಿದ ವಿಸ್ಮಯನಗದ ಆಗ್ಗಳಿಕೆ ಎನ್ನದಲ್ತು? (19, 26). ಛಲದ ಛಕ್ತಿಯು ಮಹತ್ವದ ಒನ್ದು ಆಗ್ಗಳಿಕೆಯಂ ತಾಪ್ ಆಪ್ತುದುಪ್ ಆಪ್ತಯದ ಪೊಲು (61, 3). ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ ಸಲ್ದುದು ಇಸ್ಸು ಆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 10, 39). See Bh. 1, 1, 9; 8, 26, 2. 5; Č. Bp. 42, 24; Rām. 5, 9, 2; J. 8, 24; 12, 27; 14, 4; 20, 4; 29, 9. 37.

ಅಗ್ಗಳಿಸು aggaḷisu. = ಅಗ್ಗಲಿಸು q. v. To be or become pre-eminent, abundant or redundant; to go beyond measure; to make great efforts; to be superior to, to excel. ಉಲರು ಗಣಿಯುಪ್ತ ಪೊಸೆಗಳಿಪ್ಪ ಆಗ್ಗಳಿಪ ತಿಮಿಪೊದೆವೆಸಿಗಳ್ ಎಸದವು (Bp. 4, 18). ಆಗಸದೊಳ್ ಎಲ್ಲೆಯೊಳು ಬಿಲಿದು, ದಿಕುವಿಂಗಳ್ ಆಗ್ಗಳಿಸೆ (12, 37). ಪೋಗುಳವ ಆಗ್ಗಳಿಸಿ ಪಾಡುತ (15, 14). ಸೊಮ್ಮು ಆಗ್ಗಳಿಸೆ (32, 39). ಜಯಜಯನಿನದಮ್ ಆಗ್ಗಳಿಸೆ (51, 62). ಆಗ್ಗಳಿಸಿ, ತಮ್ಮಂ ಧಾಮ್ಯಳಿಗೆ ಕೀಜ್ಯಾಗಿ ನುನಿವೆ, ಆಲ? (55, 43). ಪೊತ್ತಪ್ಪೆತ್ತು, ಮುತ್ತಿ, ಉಗ್ಗಿಗೆ ಆಗ್ಗಳಿಸಿ ಇರ್ಪಾಗಳ್ (Riv. 6, after 116). See further Abh. P. 13, 35; Bp. 38, 39; 50, 25. 57; 52, 41; 56, 6; 57, 74; 58, 34; 59, 13; 60, 35.

ಅಗ್ಗಳೆ aggaḷĕ. = ಅಗ್ಗಳ, etc. (ಆಧಿಕ Śs.). ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಎನ್ನಪ್ ಆಗ್ಗಳೆಯು ಳವಿಮಂಗಪ್ ಎನಿಸೂದು (Mr. 539). See Bh. 8, 23, 44; J. 7, 46; 8, 8. — ಆಗ್ಗಳೆಯು. ಆಗ್ಗಳೆ-ಆ 3. A great or powerful man (ಬಲ್ಲಿದಂ Bhn. 13). ಉಭಯಮುನಿವಾತಂಗಪ್ ಎದ್ದ ಆಗ್ಗಳೆಯಂ (Bp. 57, 72). See J. 13, 21; 17, 12; 21, 5.

ಅಗ್ಗಲಿಕೆ aggaḷikĕ. Tbh. of ಆರ್ಗಲಿಕೆ. A bolt or bar for fastening a door (ಕಾಳವಿಟ್ಟಿಗೆ Śmd. I, o. rs. ಆರ್ಗಬಿಕೆ, ಆರ್ಗಬಿ). 2, a certain implement (ಆಧುನಿಕ ಮುಟ್ಟು Śmd. I).

ಅಗ್ಗಿ aggi. = ಆಗಿ, ಆಗಿಸಿ, ಪಗ್ಗಿ. Tbh. of ಆಗ್ನಿ (Śmd. 351; Śm. 11; Čt. II, 95). Fire (ತುಳು Kk. 21). — ಅಗ್ಗಿಮೊಗ. = ಆಗ್ನಿಮುಖ. A fire-face. — ಅಗ್ಗಿಮೊಗದವ. -ಅದ. A fire-faced being, a deity (ಸುರ Śm. 8). — ಅಗ್ಗಿಎಳಪೆಣ್ಣೆ. Probably ಆಗ್ನಿ-ಎಲುವ ಎಣ್ಣೆ. Oil with the power of burning, oil made hot, or oil set on fire (ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ Kk. 77). *Cf.* ಉಗ್ಗಿದಳವೆಣ್ಣೆ s. ಉಗ್ಗಿ 1.

ಅಗ್ಗಿಗ aggiga. = ಆಗ್ಗಿ-ಗ, or Tbh. of ಆಗ್ಗಗ. A king (ಆದಸು Čt. I, 5).

ಅಗ್ಗಿಟಿಕೆ aggiṭigĕ. = ಆಗ್ನಿಟಿಗೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ aggiṭigĕ. = ಆಗಿಟಿಗೆ, ಆಗಿಟ್ಟಿಗೆ, ಆಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಆಗ್ಗಿಷ್ಟಗೆ, ಆಗ್ಗಿಟಿಕೆ, ಆಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, ಆಗ್ಗಿಷ್ಟಿ, ಆಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಆಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ. A potsherd used as a fire-pan or chafing dish, and also as a furnace (ಆಂ ಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಆಂಗಾರಶಕಟಿ, ಪಸನ್ನಿ, ಪಸನ್ನಿ Nr.). The terms clearly appear to be Tbhs. of ಆಗ್ನಿ-ಇಷ್ಟಿಕೆ.

ಅಗ್ಗಿಣಿ aggiṇi. = ಆಗ್ಗಣಿ, etc. See Prv. s. ತಿಮಾರ್ಗಣಿ.

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ aggishṭakĕ. = ಆಗ್ನಿಟಿಗೆ, etc. (Sl. 308).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ aggishṭi. = ಆಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ aggishṭikĕ. = ಆಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆ. (My.; ಕುಪ್ಪಟಿ Čb.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ aggishṭigĕ. = ಆಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆ, etc. (My.; Sl. 308; ಆಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಕುಪ್ಪಟಿಗೆ, ಪಸನ್ನಿ G.).

ಅಗ್ಗಿಸು aggisu. (fr. ಅಗ್ಗು). To cause to decay or to become lean (Bh. 3, 4, 22).

ಅಗ್ಗುಳಿ agguḷi. = ಆಗಿಲು, etc. (ಆರ್ಗಳಿ, ಪಂಥ Hlā.).

ಅಗ್ನಾಯಿ agnāyi. *Agni's wife.* 2, the trētā yuga or second age.

ಅಗ್ನಿ agni. = ಆಗ್ನಿ, etc. *Fire.* 2, *the god of fire,* Agni. 3, *the guardian of the south-east quarter.* 4, the sacrificial fire of 3 kinds: gārhapatya, āhavaniya, and dakshiṇa. 5, the number 3 (Mr. 73. 364). 6, the digestive faculty. 7, bile. 8, gold. 9, the plant Plumbago zeylanica (ವ್ಯಾಳ, ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 128). 10, the plant Semecarpus anacardium. 11, ನಿಮ್ಬಿಮ ಮಣ್ಣು (Čb.). 12, ಕೇಸರ (Čb.). 13, N. of a metrical foot (Čh.). — ಅಗ್ನಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Śiva (R.). — ಅಗ್ನಿಗೆಯ್ಮ. -ಕೆಯ್ಮ. Bāṇāsura (R.). — ಅಗ್ನಿಮೂಲೆ. The south-east quarter (My.).

ಅಗ್ನಿಕಣ agni-kaṇa. *A spark* (ತಿ Śm. 12).

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ agni-kārya. Kindling or feeding the sacrificial fire with clarified butter, etc. (My.).

ಅಗ್ನಿಕಾಷ್ಠ agni-kāshṭha. Wood fit for kindling fire (My.). 2, Agallochum.

ಅಗ್ನಿಕುಣ್ಡ agni-kuṇḍa. A hole for the consecrated fire, or for any fire (My.).

ಅಗ್ನಿಕೋಣ agni-kōṇa. Agni's quarter, the south-east. (R.).

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ agni-čit. *One who has arranged a sacrificial fire-place.*

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ತು agni-čittu. Tbh. of ಆಗ್ನಿಚಿತ್ (Śmd. 196 Cm.).

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ agni-jvālĕ. Glow or flame of fire. 2, *a plant with red blossoms, used by dyers, Grislea tomentosa* Roxb. (= ಧಾತಕಿ, ಸುಪಿಕ್ಕೆ). 3, another plant with red blossoms, Jalapippali.

ಅಗ್ನಿತಾರೆ agni-tārĕ. = ಆಗ್ನಿದೇವ. (My.).

ಅಗ್ನಿದೀಪನ agni-dīpana. Stimulating digestion. (My.).

ಅಗ್ನಿದೇವ agni-dēva. The third lunar mansion, the Pleiades.

ಅಗ್ನಿನಯನ agni-nayana. He who has an eye of fire, Śiva. (My.).

ಅಗ್ನಿನೇತ್ರ agni-nētra. = ಆಗ್ನಿನಯನ. (My.).

ಅಗ್ನಿಪಟುಕರಣ agni-paṭukaraṇa. Causing to burn with flame. See ಪೊಟ್ಟು.

ಅಗ್ನಿಫಲ agni-phala. A diamond (ವಜ್ರ Mr. 101).

ಅಗ್ನಿಬಳ್ಳಿ agni-baḷḷi. Smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicababum Lin. (St. & Pl.).

ಅಗ್ನಿಬಾಣ agni-bāṇa. A fiery arrow; a rocket. (My.).

ಅಗ್ನಿಬಾಧ agni-bādha. Annoying or damaging with fire. See ಉರಿಪ.

ಅಗ್ನಿಬಾಧನ agni-bādhana. = ಆಗ್ನಿಬಾಧ. See ತಗುಲ್ಪ.

ಅಗ್ನಿಭೂ agni-bhū. Born of fire. 2, *Shaṇmukha or Skanda,* Śiva's son.

ಅಗ್ನಿಮಥನ agni-mathana. = ಆಗ್ನಿಮುಷ್ಟಿ No 1. (My.).

ಅಗ್ನಿಮಂಥ agni-mantha. Production of fire by friction. 2, *the tree Premna spinosa*, the wood of which produces fire by attrition (=ಜಯ, ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ). See ಸಲಾಪರ್.

ಅಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯ agni-mândya. Languor of the digestive power. (My.).

ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ agni-mitra. The fire's friend; N. of a prince (Bhd. 90); the wind.

ಅಗ್ನಿಮುಖ agni-mukha.=ಅಗ್ನಿದೇವ. A deity;—Brahmâ.

ಅಗ್ನಿಮುಖಿ agni-mukhi. *The marking-nut, Semecarpus anacardium* Lin.

ಅಗ್ನಿರಕ್ಷಣೆ agni-rakshaṇĕ. Preservation of the sacred (especially of the domestic) fire. (My.).

ಅಗ್ನಿವರ್ಣ agni-varṇa. N. of a prince (Râm. 1, 5, 6).

ಅಗ್ನಿವೀರ್ಯ agni-vîrya. Rudra (Mr. 11).

ಅಗ್ನಿಶಿಖಿ agni-śikha. Having a crest of fire. 2, *saffron, Crocus sativus*. 3, the safflower plant, Carthamus tinctorius. 4, a lamp. 5, a rocket. 6, an arrow. 7, gold.

ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ agni-śikhĕ. A flame. 2, *the plant Gloriosa superba* Lin. (Methonica superba Lam.; see ಕಂಗಲಿಹುಲ್ಲು). 3, *the medicinal plant Meniospermum cordifolium* Willd.

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ agni-stôma. Praise of Agni. 2, a protracted sacrifice, extending over several days in spring. (My.).

ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ agni-saṁskâra. The consecration of fire. 2, performance of any rite in which the application of fire is essential, as the burning of the dead body (My.; B. 4, 215).

ಅಗ್ನಿಸಖ agni-sakha. *The wind.*

ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕ agni-sâkshika. Taking Agni for a witness (Sk. 183). *Cf.* Nr. s. ಮದುವೆ.

ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭನ agni-stambhana. The (magical) quenching of fire. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hôtra. An oblation to Agni (Sk. 238).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ agni-hôtri. Practising the agni-hôtra. (My.). 2, maintaining the sacrificial fire. 3, one who has prepared the sacrificial fireplace, or conveyed the sacrificial fire to it.

ಅಗ್ನೀಧ್ರ agni-idhra. *The priest who kindles the fire.*

ಅಗ್ನ್ಯುತ್ಪಾತ agni-utpâta. A fiery portent, *a meteor, a comet.*

ಅಗ್ರ agra. Soreness of the tongue and mouth, the thrush (C.; T. ಆವರ; Mhr. ಆಗರು).

ಅಗ್ರ agra.=ಆಗ್ರ 2. *A top, point, summit,* or *surface* (ಮರದ Nn. 82; ಬೆರಳು 26; ತೃಣ Mr. 516). 2, *the front, fore part* (ಇದಿರ್ Nn. 82; Mr. 516). 3, the beginning (ಮೊದಲ ಕ್ Nn. 82; Mr. 516); an undertaking (ವಿಧಾನ 82, one Ms. ದೂರು). 4, the place near a town (ನಗರೋಪಕಂಠ, ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82). 5, *prominent, excellent, best, chief; the best part* (ಪ್ರಧಾನ, ದೊಡ್ಡ Nn. 82; ಅತಿದೊಡ್ಡ Mr. 516). 6, *excess.* 7, praise (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ 82). 8, a measure of food given as alms. 9, a multitude. 10, a weight equal to one pala. 11, *prior, first.* 12, goal, aim, resting place. See ಕೊನೆ, ಮುಖ್ಯ.

ಅಗ್ರಗ agra-ga. (=ಅಗ್ರಗ). A leader.

ಅಗ್ರಗಣ್ಯ agra-gaṇya. That should be regarded as the foremost, principal, best (Bp. 53, 2; 54, 86).

ಅಗ್ರಗಮನ agra-gamana. Going before, preceding. See ನೋಕ್, ಮುಂದು.

ಅಗ್ರಗಾಮಿ agra-gâmi.=ಅಗ್ರೇಸರ. (My.).

ಅಗ್ರಜ agra-ja. First-born. 2, *an elder brother* (ದೊಡ್ಡಕ, ತನ್ನಿಕ್ಕಪು ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, a Brâhmaṇa (Bp. 57, 38. 69). 4, Vishṇu.

ಅಗ್ರಜನ್ಮ agra-janma.=ಅಗ್ರಜ No. 1. 2,=ಅಗ್ರಜ No. 2. 3, *a Brâhmaṇa.* 4, Brahmâ.

ಅಗ್ರಜಾತೆ agra-jâtĕ. An elder sister (Mr. 313).

ಅಗ್ರಜೆ agra-jĕ. ಅಗ್ರಜಾ. =ಅಗ್ರಜಾತೆ. (Bp. 49, 27). 2. Pârvatî (see ಅಗ್ರಜೇಶ).

ಅಗ್ರಜೇಶ agrajê-śa. Śiva (Bp. 54, 43).

ಅಗ್ರಣಿ agraṇi. *Foremost, best, excellent.*

ಅಗ್ರತಃ agra-taḥ. ಅಗ್ರತಸ್. *In front of, before.*

ಅಗ್ರತಃಕೃತ agrataḥ-kṛita. *Placed in front.*

ಅಗ್ರತಃಸರ agrataḥ-sara. *Going in front, taking the lead.*

ಅಗ್ರತನೂಜ agra-tanûja. An elder brother (Ch. v. 11. 14).

ಅಗ್ರತಾಮ್ಬೂಲ agra-tâmbûla. The first present of betel leaf, etc. made at an assembly (My.).

ಅಗ್ರತೆ agratĕ. The state of being prior, etc. See ಆದ್ಯಾಗ್ರತೆ.

ಅಗ್ರಪೂಜೆ agra-pûjĕ. The first or highest mark or act of reverence; the honours and attentions which at assemblies are rendered to the principal man present; the chief honours. (My.; Bh. 2, 10 sum.).

ಅಗ್ರಬಲ agra-bala. An advance-force, an avant-guard (ಮುನ್ನಡೆಗೆ Bhn. 39).

ಅಗ್ರಮಾಂಸ agra-mâṁsa. *The heart* (ಜುಕ್ಕ Mr. 398). 2, morbid protuberance of the liver.

ಅಗ್ರಶಾಲೆ agra-śâlĕ. The cooking hall of a temple (Mg.). ಅಗ್ರಶಾಲೇ ಉಳಿ, ಪಕ್ಕಶಾಲೇ ನಿಜ್ಜೆ (Prv.).

ಅಗ್ರಹಾರ agra-hâra. Villages or land assigned to Brahmins for their maintenance (Bp. 2, 46; 50, 2; 57, 31. 57; B. 2, 52). ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮುರಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಪೈಠಣೀಯ-, ಸರ್ವಾಗ್ರಹಾರ.

ಅಗ್ರಹಾರಿಕ agra-hârika. A man belonging to an agrahâra. (My.).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯ a-grâmya. Not rustic.

ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವೃತ್ತಿ agrâmya-vachana-vṛitti. One of the *guṇas* in poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 12).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯತೆ a-grâmyatĕ. The state of being not rustic or vulgar (Kâvy. III, 1).

ಅಗ್ರಾಹ್ಯ a-grâhya. Not proper to be received or accepted; inadmissible. (My.). 2, impossible to be perceived (My.).

ಅಗ್ರಿಮ agrima. *Foremost, prior.* 2, *principal, best.* 3, elder, eldest.

ಅಗ್ರಿಯ agriya. *Foremost, principal, best.* 2, *an elder brother.*

ಅಗ್ರೀಯ agriya. *Principal, best.* 2, *pertaining to the point.* 3, an elder brother (ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ C.).

ಅಗ್ರೇ agrĕ. In front; before; at the head; first.

ಅಗ್ರೇದಿಧಿಷು agrĕ-didhishu. *A man belonging to one of the first three classes, who at his first marriage takes a wife that was married before.* 2, a married woman whose elder sister is still unmarried.

ಅಗ್ರೇಶ್ವರ agra-îśvara. A, or the, supreme lord (Bp. 1, 61).

ಅಗ್ರೇಸರ agrê-sara. *Going in front, preceding.* 2, a leader. 3, *best, excellent.*

ಅಗ್ರೋದಕ agra-udaka. Water only to be used for the worship of an idol (My.; J. 9, 27).

ಅಗ್ರ್ಯ agrya. *Foremost, prior.* 2, *principal, best, excellent.* 3, intent, closely attentive.

ಅಘ agha. *Sin, crime* (ಮಂತ್ರ, ಪಾಪ Nn. 115; ಮಂತ್ರ Mr. 515). 2, *pain, suffering* (ದುಃಖ 115; 515). 3, *passion* (ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನ 115; ವ್ಯಸನಕಾರ್ಯ 515). 4, transmigration (ಘಣಾಕ್ಷರ, ಘಟಘಣಾಕ್ಷರ 115; ಘಟಮಾಣಿ 515). — ಅಘವಮ. -ಪಡು. To suffer pain (Abh. P. 13, 148).

ಅಘಟನ a-ghaṭana. Not happening; difficult to be accomplished, difficult; impossible; — what is not happening, etc. (My., also ಅಘಟಿತ, -ತಾ).

ಅಘಟಿತ a-ghaṭita. Not happened; not effected; difficult to be obtained (J. 9, 5); improbable, unlikely; impossible (J. 20 sum.; My.; Mhr.). 2, any wonder or marvel (Mhr.).

ಅಘನ a-ghana. Not dense or solid, *liquid.*

ಅಘಮರ್ಷಣ agha-marshaṇa. Expiatory. 2, *a daily expiatory prayer,* reciting mentally a particular passage from the vêdas, while a little water, in the palm of the right hand, is held to the nose. 3, N. of the author of that prayer, the son of Madhuchchhandas.

ಅಘರಿಪು agha-ripu. Krishṇa (J. 32, 55).

ಅಘಾಟ (a-ghâṭa). A wonder, a marvel; excess, abundance (Bh. 3, 8, 17; Mhr. ಅಘಟಿತ).

ಅಘಾತಿ a-ghâti. That which is not fatal, not injurious, or harmless (Abh. P. 2, 50).

ಅಘಾರಿ agha-ari. An enemy of sin (Bp. 23, 41).

ಅಘೋರ a-ghôra. Not terrific. 2, a *euphemistic* title of Śiva, who really is ghôra, *the terrible.* 3, terrible, formidable (My.; Mhr.). 4, a form of Śiva (Bp. 58, 18).

ಅಘ್ನ್ಯೆ a-ghnyê. Improper to be killed (fem.). 2, *a cow.*

ಅಂ, ಅಙ್ anṁ. = ಅಡಿ 2 (Śmd. 198). The foot; bottom, sole. (T. & M. ಅಗಲ; Tk. ಅಡ, ಅಂ; Tu. ಅಂ). — ಅಂಗಾಲ್. -ತಾಲ್. The sole of the foot (Śmd. 199; ಪದಾತಿಲ Mr. 332). ಒಸ್ಸ ದಸಿ ಅಂಗಾಲು ನಿಕ್ಕಿಪೆ (Bp. 43, 84). — ಅಂಗಾಲು. -ತಾಲು. = ಅಂಗಾಲ್. ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಲು ದಸಿ ನಟ್ಟು, ನಿನಗೆ ನಡೆಯಲು ಬಹುದೇ? (Bp. 44, 8; C.). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಿಪ್ಪರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಪೋಗ ಬಹುದು (Prv.). — ಅಂಗಾಲುಗೆರೆ. A line or wrinkle on the sole of the foot (ರೇಖೆ Mr. 332). — ಅಂಗೆಯ್. -ತೆಯ್. The palm of the hand (Śmd. 199; ಪಾಣಿತಲ Mr. 322; C.). ಅಂಗೈಯ್ಯಲಿ ಅವಗುಪ್ಪುದೆ? (Bp. 54, 11; see also 32, 32). ಅಂಗೆಯ್ಯ ಕೆಸವಂ ತೋಪಿಸುಂ (10, 8). ಶುಂಭಶಾಂಗುರಿಗಳಕ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸ್ಯತಿ Nr.). ನಿಗುರಿದ ದಿಶ ಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪಡೆಳಿ Nr.). ಚಾಪಲ್ ಪಟ್ಟ ದಿಶಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪಡೆಳಿ Sl. 212). ನಿನ್ನ ಅಂಗೆಯ್ ಪುಡುಲ್ ಉನ್ನತ್ತವೆ (B. 1, 22). ಅಂಗೆಯ್ಯುನ್ಗೆಗೆ ಲಕ್ಷವಿ ಯಾಕೆ? — ಅಂಗೆಯ್ ತೋಲ ದಾಸಿ ಅದಲಕ್ಷಣ ಉಳ್ಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ. — ಅಕಾಶ ಪಡಾದು ಪೀಯುವಾಗೆ ಅಂಗೆಯ್ ಒಪ್ಪಿದರೆ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೇ? (Prvs.). — ಅಂಗೆಯ್ಗೆರೆ. A line or wrinkle on the palm of the hand (C.). — ಅಂಗೆಯ್ವೆರ ಱ್. -ವೆರಱ್. A finger of the hand (not a toe). ಅಂಗೆಯ್ವೆರಱ್ ಕಾರ್ ಕವಿದೆತ್ತಕ್ಕೆ ಆಗೆ ತಳ್ಳ ಅಯ್ದಿಲ್ (Rsv. 9, 22). — ಅಂಗ್ಯೆ. -ಯ್. = ಅಂಗೆಯ್.

ಅಂಕ aṅka. = ಅಂಕೆ. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Ćt. II, 48; Kk. 95; Śm. 76). A hook. 2, a curve or bend. 3, *the curve in the human figure above the hip,* where infants are carried (hence often equivalent to *the lap*). 4, the thigh (ತೊಡೆ Nn. 131; Sl. 404; C., Mhr.). 5, the side or flank. 6, the body (ದೇಹ Ćb.). 7, any hook or crooked instrument. 8, a line, a stroke. 9, a numerical figure, cipher (ಸಂಖ್ಯೆ Mr. 527; Ćh. v. 343). 10, *a mark, a sign;* a mark branded on an animal, etc. (ಕುಮಾರ Ćt. I, 48; ದೋಷ, ಕುಮಾರ Nn. 15; ಸಾಪತ್ಯ, ಕುಮಾರ Nn. 114). 11, anything bright or coloured (ಚಿತ್ರ Nn. 131; Mr. 522). 12, a ray (ರಶ್ಮಿ, ಕಿರಣ 131). 13, ornament, decoration (ಅಲಂಕಾರ, ಭೂಷಣ 131; ಅಲಂಕಾರ 522). 14, a spot, fault, offence (ಕಳಂಕ 131; 522). 15, a heavy burden (ಅತಿಭಾರ ಭರ 522); affliction, distress (ಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟ Mr. 527). 16, the sounds of bells and of small and large drums (ಮಂಜಿರ -ಘಣ್ಟೆ-ನಕ್ಕರಿ-ಸುಂದಿಗಳ್ 527). 17, fight, war (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಗ 131; see Bp. 10, 51; 34, 24; J. 14, 1; 18, 6; 22, 28). 18, proximity, vicinity. 19, place, ground (T., M. ಆಗ). — ಅಂಕಕೋಕ. dupl. Excessive crookedness (Tu., My.). ಅಂಕಕೋಕ ನಂಕಟಾಲ ಮುಸಲ ತರಿಗೆ ಪತ್ತು ಕಾಲು (Tu., My. riddle). — ಅಂಕದೇವಯ್ಯ N. (Bp. 58, 8). — ಅಂಕ ಪೌಡಿ. The drug of war, gunpowder (? ಬಳಮುರ್ Śmd. II; Śm. 39; ಬಳಮುರ್ Kk. 84).

ಅಂಕಕಾಱ aṅka-kâra. An influential or a chief servant; a leading hero (Bp. 9, 32. 39; 16, 18; 23, 25; 52, 38; Tk. ಅಂಕಕಾರು = ದೊಡ್ಡಕಾರು, a leader).

ಅಂಕಕಾರ್ತಿ aṅka-kârti. A female aṅkakâra (Bp. 12, 6. 40).

ಅಂಕಗಣಿತ aṅka-gaṇita. Arithmetic (B. 5, 216; Mhr.; My.).

ಅಂಕಣ aṅkaṇa. The (small or large) space either between any two posts or pillars in a wall that support the roof, or between any two beams (C.; T.; Tu.). 2, = ಆಗಣ (Ćt. II, 57). 3, place (ಸ್ಥಳ, ಪ್ರಾಪ್ತ C.). ಆ ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕು ಅಂಕಣವನ್ನು ಇರುತ್ತವೆ (B. 4, 103). ಅಂಕಣದ ಮುಸೆ ಅವರೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prv.). ಅಂಕಣಪಾಯು. -ಅಯು. The measure of an aṅkaṇa (My.). 2, -ಪಾಯು, a line of aṅkaṇas (My.).

ಅಂಕತ್ರಿನೇತ್ರ aṅka-triṇêtra. An allowed arisamâsa (Śmd. 207): the well-known Śiva (?).

ಅಂಕದುವರ aṅka-duvara. A spacious door (Bp. 16, 9).

ಅಂಕನ aṅkana. Marking, stamping, branding, ciphering. 2, = ಆಗಣ, which is its Tbh. (Śmd. 364, one MS. ಆಗಣ).

ಅಂಕಪಾಲಿ aṅka-pâli. Embracing, an embrace. (R.).

ಅಂಕಪಾಲಿಕೆ aṅka-pâlikê. = ಅಂಕಪಾಲಿ. (R.).

ಅಂಕಲಿ aṅkali. = ಅಂಕೋಲೆ, etc. (My.). — ಅಂಕವಿಗಿಡ. = ಅಂಕೋಲೆ ಮರ. (Z.; My.).

ಅಂಕಮಾಲೆ aṅka-mâlê. A list of titles. ಅಂಕಮಾಲೆಯುಮ್ ಓದುವರುಮ್ ಉಪ್ಪವೆಕ್ಕು (Bp. 9, 44).

ಅಂಕಮಣೆ aṅka-maṇi. A decorated stool or seat (Abh. P. 4, 120). ಮುರಮೋಳ್ ಸಮಿಪ ಅಂಕಮಣಿಯುಮ್ ಪಿಜ್ಜಂ (Śmd. 288).

ಅಂಕಪಟ್ಟೆ aṅka-paṭṭê. (Śmd. 386; Kk. 97). A war-drum.

ಅಂಕಮಾತು aṅka-mâtu. (Śmd. 386; Kk. 97). A beautiful word, etc.; a cipher-word.

ಅಂಕವೀರ aṅka-vîra. A battle-hero, a valiant man. (Kk. 11 *a*).

ಅಂಕಿತ aṅkita. Marked (ಗುರ್ತಾದ G.); numbered;—a mark or sign; a signature (My.). 2, a word (ಪದ್ಯ Kn. v. 22. 30. 61). 3, a dedication (of a work, My.; Tē.). 4, in one's own power or subjection (ಸ್ವಾಧೀನ Čb.). See ಬೀಜಪ್ರಾಕಾರ; J. 18, 6.

ಅಂಕಿತನಾಮ aṅkita-nâma. A proper name (Śmd. 93. 94. 95).

ಅಂಕಿಸು aṅkisu. To mark (v. t.), to regard, to look at, to pay attention to. ಸಜ್ಜಿಕೇಪಸಕ್ಕ್ ಉಂಕಿಸುತೆ ಕೇಸರಿಸಿದರ್ ಅಬ್ಬೆ ಯೊಳು (Bp. 2, 26; see also Bp. 4, 8. 14. 36; 12, 57; 15, 14; 21, 41: 26, 6; 30, 29; 32, 27; 38, 39; 53, 29).

ಅಂಕುರ aṅkura. *A sprout, a shoot* (ಚಗೆ, ಮೊಳೆ Kk. 23). 2, hair (ಮುಮ್ಮೈರಿಸ ಕೂದಲು Čb.). 3, blood (ರಕ್ತ Čb.). 4, water (ನೀರು Čb.). 5, a point (ಮುನಿ Čb.). 6, a tumour.

ಅಂಕುರಿತ aṅkurita. Sprouted, broken forth, arisen. See Bp. 2, 57; 35, 31; 36, 49; 39, 51; 53, 55.

ಅಂಕುರಿಸು aṅkurisu. To sprout; to rise, to arise; to occur, to happen (Śmd. 270; Bp. 1, 11; 25, 2; 32, 11; 44, 26; 49, 24; 50, 78; 51, 7; 56, 12; J. 1, 3; 5, 58; 11, 14; 12, 6).

ಅಂಕುಶ aṅkuśa. = ಅಂಕುಸ, ಅಂಕುಳ. *A hook*, especially *an elephant-driver's hook*.

ಅಂಕುಶಚಾರಣ aṅkuśa-čâraṇa. = ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ. Guiding or driving (an elephant) with a hook (ಮಾತ Hlā.).

ಅಂಕುಸ aṅkusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ (Śmd. 335. 357. 372).

ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ aṅkusa-sâraṇe. Tbh. of ಅಂಕುಶಚಾರಣ (Śmd. 376).

ಅಂಕೂರ aṅkûra. = ಅಂಕುರ. *A sprout, a shoot* (ಮೊಳೆ Mr. 106).

ಅಂಕೆ aṅke. 1. (fr. ಆಜ್ಞೆ? or ಅಡಕು?). An order, a command (ಆಜ್ಞೆ Śm. 80; ಅಪ್ಪಣೆ G.; Tē. ಆಳ್; J. 8, 13); authority, control; restraint, check (C.; ಆಳ್ವಿಕೆ Čb.). ಅದನು ಅಂಕುಶವಿಲ್ಲ ಅನಿಮನ್ನು ಪಕ್ಷ ಅಂಕೆಯೊಳಗೆ ತಪ್ಪು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (B. 4, 24). (ಅನಿಲಜ) ನಿನ್ನ ಜಯವಿನ ಪ್ರಭ್ಯಾಸ್ತದ ಅಂಕೆಯೋಳ್ ನಿಸ್ಪು, ದಾಳುಗೆ ಇಕ್ಕದ ಉರಿಯುಸ್ಪ ಅಂಕೆಯಂ ಸುಟ್ಟು (J. 18, 6). ಅರಸನ ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ.—ಅಂಕೆ ಮಿಲ್ಲದ ಕಸಿ ಬಂಕೆ ಸುಟ್ಟಿತು (Prvs.).

ಅಂಕೆ aṅke. 2. (=ಆನಿಕೆ). Leaning against, reclining on; a staff given for support's sake (ಆನಿಕೆ, ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.; *cf.* ಆಡೆ 6). 3, a lover (R.; ಸೂಳೆಯ ಕೆಂಚಲು G.). 3, trust, faith (ಆಪತ್ತ್, ನಿಮ್ಮುಗೆ Śm. 66. 80; Kk. 74; ವಿಶ್ವಾಸ Čb.;=an ಆಪೇ of ಆಪ ? but *cf.* ಆಡೆ 6).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. Tbh. of ಅಂಕ. A numerical figure; an account (ಸಂಖ್ಯೆ, ಲೆಕ್ಕ Mr. 349). ಅಂಕೆ ಪಿಲಿಯದದ ದುಂಕಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.).

ಅಂಕೆಗ aṅkĕga. One who is marked. See ಮಿಗಡ ಅಂಕೆಗ.

ಅಂಕೋಠ aṅkôṭha. = ಅಂಕಳಿ, ಅಂಕೋಲು, ಅಂಕೋಲು, ಅಂಕೋಟೆ. *The plant Alangium hexapetalum.*

ಅಂಕೋಣಿ aṅkôṇi. = ಅಂಗಡಿ. (My.).

ಅಂಕೋಲ aṅkôla. = ಅಂಕೋಠ. (My.). See ಅಂಕೋಟೆ.

ಅಂಕೋಲು aṅkôlu. = ಅಂಕೋಲು. (My.).

ಅಂಕೋಲೆ aṅkôlĕ. = ಅಂಕೋಲು, etc. See ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆ. — ಅಂಕೋಲೆಗಿಡ. = ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Sl. 127). — ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. = ಅಂಕೋಠ. (ಅಂಕೋಲು, ಸಂಕೋಠ Nr.). A shrub or small tree, Alangium lamarckii, Thwaites. (St. & Pl.).

ಅಂಕ್ಯ aṅkya. Fit to be marked or counted. 2, *a small oblong drum.*

ಅಂಗ aṅga. Way, manner, mode. ಎಲ್ಲಂಗಂ, in every way (Śmd. 183. 208). ಇದಕ್ ಎನ್ನ ಮಗನ್ ಒನ್ದು ಅಂಗದಿಂ (Bp. 3, 28). ಆವ ಅಂಗದಿಂ? (9, 10; 24, 64). ನಡಿಗಳ್ ಅರಳೆಯ ಪಾಸು, ನವಮಿಪದಮ್ ಉದರಪೀವನಪೂರ್ಣಮ್ ಆವ ಅಂಗದಲಿ ನಾಪಕ್ಷರಲಿ ನದರವ ತಾಗೆ (Bh. 1, 8, 6). ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡುವ ದು ಆವ ಅಂಗದಲಿ? (1, 8, 23). See ಪಲುಂಗ, ಪಲುಂಗು; and *cf.* ಆಸ್ಯ.

ಅಂಗ aṅga. 1. *A limb, a member.* 2, *a division* or *part of a whole.* 3, a supplementary science, especially the six vēdâṅgas (q. v.). 4, a verse-line (Čh.). 5, the base of a word. 6, *the body.* 7, the whole of the subordinate characters in a play. 8, the mind (ಮನಸು G.). 9, an expedient, a means of success. 10, N. of Bengal proper; the king of Aṅga (Riv. 5, 21). 11, having members or divisions; contiguous, adjacent, near. —ಅಂಗದಚ್ಚು. A petticoat, a slip worn under a muslin gown (Tē.; R.). — ಅಂಗದಚ್ಚು. Tying the dōtra in a peculiar way to the body, as liṅgavanta viraktas do (S. Mhr.). — ಅಂಗಮುದಿಗೆ. -ಮುದಿಗೆ. Cloths or ornaments for the body (R.). — ಅಂಗಮಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Kâma (J. 11, 16). — ಅಂಗರಕ್ಷ. A body-guard man (Abh. P. 13, 78). — ಅಂಗರಕ್ಷೆ. A body-guard (Abh. P. 14, 37). — ಅಂಗವಚ್ಚು. -ಮಚ್ಚು. Roundness of limb; beauty (Râm. 28, 7).

ಅಂಗ aṅga. 2. *A vocative particle:* well; indeed, true; please; rather; quick.

ಅಂಗಗುಣಾತ್ಮಕ aṅga-guṇa-âtmaka. Having the qualities of the body (Bp. 51, 30).

ಅಂಗಂಗಡಿ aṅgaṅgaḍi. See s. ಅಂಗಡಿ.

ಅಂಗಂಗಲ aṅgaṅgala. See s. ಅಂಗಲ.

ಅಂಗಚಿತ್ತ aṅga-čitta. The object in view, the heart's wish (Bh. 3, 13, 19).

ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ aṅga-čēshṭĕ. Gestures of the body, grimaces. ದುಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟಡೂ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಂಗಜ aṅga-ja. Produced from or on the body. 2, the hair of the head (ಕೂದು, ಕೂದಲು Kn. 53). 3, a son (ಪುತ್ರ, ಮಗ 53). 4, love; passion (ಪ್ರೀತಿ Čb.). 5, *the god of love, Kâma* (ಕಾಮ, ದುಜನ 53). 6, disease (ರೋಗ Čb.). 7, blood (ರುಧಿರ, ರಕ್ತ 53). 8, the five organs of sense (ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ 53). 9, water (ನೀರಿ, ಉದಕ 53).

ಅಂಗಜಜನಕ aṅgaja-janaka. The father of Kâma, Vishṇu (My.).

ಅಂಗಜನ್ಮ aṅga-janma. = ಅಂಗಜ. Kâma.

ಅಂಗಜನ್ಮಾನ್ತಕ aṅgajanma-antaka. The destroyer of Kâma, Śiva. 2, sign for a long letter (Čh.).

ಅಂಗಜವೈರಿ aṅgaja-vairi. The foe of Kâma, Śiva (ವರದೇಶ್ವರ, ಈಶ್ವರ Kn. 143).

ಅಂಗಜಾತ aṅga-jâta. = ಅಂಗಜ. Kâma (Bp. 4, 17; 28, 59).

ಅಂಗಜಾನ್ತಕ aṅgaja-antaka. = ಅಂಗಜನ್ಮಾನ್ತಕ. (Bp. 36, 61; 56, 4).

ಅಂಗಜಾರಿ aṅgaja-ari. = ಅಂಗಜವೈರಿ. (My.).

ಅಂಗಡಿ aṅgaḍi. A shop, a stall (C.; ಅಪಣ, ಪಟ್ಟ Nr.; Sl. 100; ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ, ಅಪಣ, ವಿಪಣಿ Hlā.; ಪಣ್ಯ, ವಿಪಣಿ Mr. 195; J. 6, 13; T. ಅಂಗಾಡಿ; M. ಅಙ್ಗಾಡಿ; Tu., Tē. ಅ

ಗನ). ಮಾಣಿಕ್ ಮೇಲಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಸಂಡಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ (ಪ್ರಶ್ನೆ Nr.). ಬಲಭದ್ರನಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂಬ್ಬು, ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ಮಾಣಿ (Bp. 27, 21). ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ (30, 4). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆ ಮುದ ಸುಖಗಳ್ (54, 78; see also 32, 52; 42, 5). ಕಟ್ಟಾಯದ ಅಂಗಡಿಯಲಿ ಇಷ್ಟು ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 3). ಮೇಲಂಬ್ಲಿದ ಗುಣ ಯು ಮಾಣು ಪಿಪ್ಪ ಅಂಗಡಿಯು (54, 1). ಅಂಗಡಿ ಮಾಣಿ ಗೊಂಗಡಿ ಹೊಪ್ಪ ಮಾಗೆ.—ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಗಡಿ ಸಿಕ್ಕಪೆ? (Prvs.).—ಅಂಗಂಗಡಿ. rep. = ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ. (C.).—ಅಂಗಡಿಕೇರಿ. = ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿ. (ಎಪಡಿ Sl. 420). ಅಂಗಡಿಚೀಟಿ. A note to a shopkeeper (S. Mr.).—ಅಂಗಡಿಪೇಟೆ. A market-street, a market (ಎಪಡಿ Nr.; ನಗರು Sl. 442; ಹಬ್ಬ 490).—ಅಂಗಡಿಮನೆ. A house with a shop (Bp. 52, 11).—ಅಂಗಡಿಮುಗಿಗೆ. A prolongation of the front roof of a shop, a sort of verandah in front of a shop (C.).—ಅಂಗಡಿಮುಂಡಿಕೆ. A shop drug (C.).—ಅಂಗಡಿಯವ. -ವರ. A shopkeeper (C.).—ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ. Shop-trade. ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಮಾಗೆ (Prv.).—ಅಂಗಡಿಸರಕು. The goods of a shop (C.).—ಅಂಗಡಿಸಾಲ. A shop-debt (C.).—ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. To open a shop (My.). ಅಂಗಡೀ ಹಚ್ಚಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 3, 77).—ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. = ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. (My.). ಅವನು ಕಾಗದ ದುಸಿ ದುಡ್ಡಾದ ಬಡಿಗೆಗಳ ಅಂಗಡಿ ಯುಸ್ಸು ಹಾಕಿ (B. 5, 218). ಅಂಗಡೀ ಹಾಕುವದು (5, 273). 2, to shut a shop (C.).—ಅಂಗಡಿ ಹೂಡು. = ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. (My.).

ಅಂಗಡಿಕಾರಿ aṅgaḍi-kāra. A shopkeeper (C.; B. 4, 178; 5, 282).

ಅಂಗಡಿಗಾರಿ aṅgaḍi-gāra. = ಅಂಗಡಿಕಾರ. (C.).

ಅಂಗಣ aṅgaṇa. = ಅಂಕಣ, ಅಂಗಣ, ಅಂಗಳ. A Tbh. of ಅಂಕಣ or ಅಂಗಣ (Śmd. 364), and also one of the Tatsamas (Śmd. 384; Śm. 77; Kk. 95). A court, a yard, especially one in front of a house; an open space, an area (ಪತ್ತರ, ಅಪರ Nr.; ಅಪರ, ಪ್ರಾಂಗಣ, etc. Hld.; ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 117; ಅಂಗಳ, ಮನೆಯ ಮುಮ್ಮಿನ ಸ್ಥಳ G.; see ದೇವಾಲಯಾಂಗಣ). ಅಂಗಣದ ನಿಪ್ಪ, ಅಪರೆಯ ಬೀಜ್, ಅಂಗಳದ ಸುಧೆ ಎಸರ್ ಎಸರ ತಿವಸಂಗನಿಸ್ಯಾಪತ್ತಿಪಥಂ (Bp. 60, 44).—ಅಂಗಣಪಲಯ. (Śmd. 386; Kk. 97). The boundary or circumference of a yard.—ಅಂಗಣಬಾವಿ. -ಪಾವಿ. (Śmd. 364. 386; Kk. 97). A well in a yard.—ಅಂಗಣಮೆಟ್ಟಿ. -ಮೆಟ್ಟಿ (? Śmd. 386, c. r. -ದೆಟ್ಟಿ; Kk. 97).

ಅಂಗತ aṅgata. (fr. ಅತಿ+ಗ) = ಅಂಗಳಕ್ಕಲು, ಅಂಗತ್ತ, ಅಂಗಾತ q. v. (My.).

ಅಂಗತಕ್ಕಲು aṅgatakkalu. = ಅಂಗತ. (My.; also -ಲಿ).

ಅಂಗತ್ತ aṅgatta. = ಅಂಗತ. (My.).

ಅಂಗದ aṅgada. *A bracelet worn on the upper arm.* 2, N. of an ape, son of Bâli.

ಅಂಗನ aṅgana. = ಅಂಗಣ, ಅಂಗಳ. Going, walking. 2, *a court, a yard, an area.*

ಅಂಗನಾಜೀವಿ aṅganā-jīvi. One who gets a livelihood by his wife. 2, a dancer, an actor (ಜಾರುಜೀವಿಕ Mr. 378).

ಅಂಗನಾರಜಸ್ಸು aṅganā-rajas. *The menstrual flux.*

ಅಂಗನೆ aṅganĕ. ಅಂಗನಾ. *A woman with a beautiful body.* 2, *a woman, a female.* 3, *the female elephant of the north.*

ಅಂಗನ್ಯಾಸ aṅga-nyāsa. Ceremony of touching certain parts of the body. (My.).

ಅಂಗಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ aṅga-pradakshiṇa. Rolling the body to the right for a considerable distance or round a temple. (R.).

ಅಂಗಭವ aṅga-bhava. = ಅಂಗಜ. Kâma.

ಅಂಗಭವಾಂಗನಾಶ aṅgabhava-aṅga-nāśa. The destroyer of Kâma's body, Śiva (Bp. 18, 94).

ಅಂಗಭೇದ aṅga-bhêda. A certain limb of the body; any of its limbs (My.).

ಅಂಗಮಣಿ aṅgamaṇi. A present given in a girl's marriage, or in her first pregnancy after her marriage (T.; R.).

ಅಂಗಮರ್ದ aṅga-marda. *A man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಮರ್ದಿ aṅga-mardi. *A man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. = ಅಂಗವಸು. (J. 20. 20).

ಅಂಗರ aṅgara. Tbh. of ಅಂಗಾರ. (ಅಂಗಾರ Śm. 11; ಇಂಗಳ 113; ಅಂಗಾರ, ಇಂಗಿ G.). — ಅಂಗರಗಚ್ಚೆ. = ಅಂಗಾರ-. (ಅಪರೆ St. & Pl.).—ಅಂಗರಪ್ಪೇಳಗೆ. -ಪೊಳಗೆ. Tbh. of ಅಂಗಾರಪಕ್ಕೆಳಿಗೆ (ಕೆ. II, 57).

ಅಂಗರಕ್ಷ aṅga-rakṣha. A body-protector. 2, protection or preservation of the body. 3, a coat of mail (ಕವಚ, ಜಗರ, ಮೊಸಪು, etc. Mr. 202).

ಅಂಗರಕ್ಷಕ aṅga-rakshaka. A body-guard (Bp. 50, 38).

ಅಂಗರಕ್ಷಣೆ aṅga-rakshaṇĕ. Protection or preservation of the body (My.).

ಅಂಗರಕ್ಷೆ aṅga-rakshĕ. Protection or preservation of the body (My.). 2, a body-guard (My.; ದೆಮ್ಮಾಡಿ, ಕಾವಲು G.). 3, an amulet or charm (My.). 4, a coat of mail (R.). ಅಂಗರಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮಂಗಾರ ಮಾಳಿ? (Prv.).

ಅಂಗರಣೆ aṅgaraṇĕ. = ಅಗರಣೆ, etc. (My.).

ಅಂಗರಾಗ aṅga-rāga. *Different unguents used for perfuming the body.* 2, perfuming the body after bathing (ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯ, ಉದ್ವರ್ತನ, ಪೀಠಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಅಂಗರಾಜ aṅga-rāja. Karṇa, the king of Aṅga. (My.).

ಅಂಗರುಹ aṅga-ruha. What grows on the body, as hair, wool, etc. (R.).

ಅಂಗರೇಖೆ aṅgarĕkhu. A long coat (My.; H.).

ಅಂಗಲ್ aṅgal. = (ಅಂಗಿಲ್, ಅಂಗುಲ್, *i. e.*) ಅಂಗಲ್ 1. — ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ. -ಆಚಿಕೆ. Crying from grief (My.). — ಅಂಗಲಾಚಿಸು. -ಆಚಿಸು. To cause to lament, etc. (My.). — ಅಂಗಲಾಚು. -ಆಚು. = ಅಂಗಲಾಡು. To cry from grief; to grieve or sorrow (C.; T., M. ಅಂಗಲಾಯ್; Tĕ. ಅಂಗಲಾಚ್ಚು). ಅಂಗಲಾಪುತ್ತ ಅಡಿಬೀಳುವದು (Bp. 36, 14). — ಅಂಗಲಾಪ್ಪ. -ಆಪ್ಪ. Lamentation; grief (My.; Tĕ. ಅಂಗಲಾಪ್ಪು; T. ಅಂಗಲಾಯ್ಪು). — ಅಂಗಲಾಯ್. -ಆಯ್. = ಅಂಗಲಾಚು. (My.).

ಅಂಗಲ aṅgala = ಅಗಲ. etc. The state of being separate or more or less apart; the thinness of corn in a field, etc. (C.). — ಅಂಗಲಂಗಲು. rep. = ಅಂಗಲಂಗಲು. (C.).

ಅಂಗಲು aṅgalu. = ಅಂಗಲ, etc. (C.). (ಪತಾಪ್ಯಗಡ) ಗೋಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪಿಪ್ಪುಗೊಡಲು ಅಂಗಲಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 191). ಅಂಗಲಾಗಿ ಪಿತ್ತಿದ್ದ ಅಗಲುವಾಗಿ ಪಿಪ್ಪುವದು (Prv.).—ಅಂಗಲಂಗಲು. rep. (C.).

ಅಂಗವಡಿ aṅga-paḍi (?). = ಅಳಿಕೆಪಣೆ. A stirrup (T. ಅಂಗಪಡಿ, ಅಂಗಪಡಿ; R.).

ಅಂಗವಣೆ aṅgavaṇĕ. Ability from practice, habitude;—force, vigour; prowess or power (Mhr. ಅಂಗವಣ; see Bp. 12, 9; Bh. 7, 18, 14; Rām. 31, 32; J. 11, 16; 26, 21).

ಅಂಗವಸ್ತ್ರ aṅga-vastra. = ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ. A small cloth for wiping off one's perspiration, cleaning the nose and drying the body after bathing; it is either worn loosely over the shoulder or put into the pocket (S. Mhr.). 2, an upper garment, a dôtra (My.; ಉತ್ತರೀಯ Cb.; see s. ಪಾಮ್ಪು 1). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾಚಾರ ಇಹ ಪಾರದೇ? (Prv.). ಅಂಗಮೂರ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಕ್ಕೆ ಎಂದು, ಅಂಗವಸ್ತ್ರದಿಂ ಒತ್ತಿ (Bp. 43, 30).

ಅಂಗವಿಕಾರ aṅga-vikâra. Change of bodily appearance; collapse, bodily disease or disorder; fainting, apoplexy. (Bp. 50, 54).

ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ aṅga-vikshêpa. *Gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒಂದು ತರದ ಕುಣಿತ G.).

ಅಂಗವಿಸು aṅgavisu. = ಅಂಗೆಯ್ಸು. To come together, to join, to meet, to crowd (v. t.);— to lay hold of, to seize; to concern one's self in (Mhr. ಅಂಗವಿಸೇಂ, to embrace). ಇನಿತು ಇನಿತು ನೆನಪುಗಳಂಗವಿಸ ತದುತದ್ಭ ಪದಣಿಸ ನುಡಿಗಡಣಿಯಿಸ್ಸ ವಿನುತಿಸು ವಡೆ ಆಮು ಕೊಡಿತೆ, ಅಲ್ಲಾ? (Bp. 7, 10). ಲಿಂಗವಸ್ತ್ರನ ಬರವಿಗೆ ಅವ ರುಗಳ್ ಆವ್ಹಗಟ್ಟಿ ಇರಲು, ತುಂಗವಿಕ್ರಮುಂ ಅಮ್ಮಲಿಲಿ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು, ಆಯ್ತರುಷ ನೆರವು ಅಂಗವಿಸಿ ಬವ್ವದರಿಂ ಆ ಮುಡಣಿಯಂ ಕಣ್ಣಾ (21, 39). ಮುಸ್ಸಿನ ಕದುಳೆ ಇಸ್ಸು ಅರ್ ಅಂಗವಿಸುವವರು? (45, 40). ಅಪೆ ಅಂಗವಿಸಿ, ದಯುಗಟ್ಟಿ (55, 15). ಹೀಗಡೆ ಆ ಘಟ್ಟಾದೇವಿವರಿಂ ಅಂಗವಿಸಿ, ಪೊಗಡೊಗದು (56, 12). See ಲೆ. Bp. 37, 49; V. 39, 23.

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ aṅga-vaikalya. A defective or imperfect state of any limb or organ. (My.; B. 4, 34).

ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ aṅga-saṁskâra. *Embellishment of person, bathing, perfuming and adorning the body.*

ಅಂಗಸಂಗ aṅga-saṅga. Bodily contact, coition. (My.; J. 23, 59).

ಅಂಗಸ್ತೂಪ aṅgastûna. = ಅಂಗುಸ್ತಾಣಿ. (S. Mhr.).

ಅಂಗಹಾರ aṅga-hâra. *Gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒಂದು ತರದ ಕುಣಿತ G.).

ಅಂಗಹೀನ aṅga-hîna. *Mutilated, maimed.* 2, incorporeal. 3, Kâma.

ಅಂಗಹೀನಿತ aṅga-hînita. A man who is mutilated. ಅಂಗ ಹೀನರಪ್ ಅವಿಷಂ (Bp. 38, 54).

ಅಂಗಹೀನತೆ aṅga-hînatĕ. The state of being mutilated, etc. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಳು, ಅಂಗುಳ, ಅಂಗುಳಿ, ಅಂಗುಳೆ, (ಅಟ್ಟಣ). The palate of the mouth (C.; Tē. ಅಂಗಿಲಿ; T. ಅಣಂ, ಅಣ್ಣ; M. ಅಣ್ಣ; *cf.* ಆಣ್ 2). — ಅಂಗಳದ ಮುಳ್ಳು. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಣ, etc. (ಪತ್ಪರ, ಎ. ಕ. ಪಪ್ಪರ, ಪ್ರಾಂಗಣ Nn. 143; ಪತ್ಪರ, ಅಟರ, ಅಂಗಣ Sl. 110; My.). ಪಟ್ಟಿಯ ಅಂಗಳ (ಪತ್ಪರ, ಅಟರ, ಅಂಗಣ Sl. 110). ಪಲಜಾಗಿಲ ಮುಸ್ಸಂಗಡೆ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಭಣ, ಪ್ರಧಾಣ 110). ಮುಸೆಲಮಾಳಿಯುಮುಖ್ಖೆ ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಅಂಗಳ (ಮುಖ, ನಿಸ್ಸರಣ 113). ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರ ಜನಸಂಚಾರದಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿ ಬಿಡದೆ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಊರುಮನೆ ಅಗಣ ಅಂಗಳ (ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿಕರ್ಷಣ 113). ಹೆತ್ತಲ ತೋಟ, ಅಂಗಳ ತೋಟ (ಗೃಹಾರಾಮ, etc. 118). ಕಾಲ್ಲು ಕೆಡೆಯೂ ಅಳಿಮುಖದಾಗಿ ಕೆಯ್ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟ ದುಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣು ಇರುವ ಮನೆ (ಸಂಜವನ, etc. 107). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೆತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೊಲ ಸು ಇರಗೊಡ ಪಾರದು (B. 4, 25). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪೇತು, ಮುಂಗಳ ಕಟ್ಟ ಅಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಂಗಳು aṅgaḷu. -ಳ್. = ಅಂಗಳ. (My.). ಪ್ರಾಣಿಗೆಯೂ ಅಂ ಗಳೂ ಆದರೆ ಸರಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಅಂಗಳುಗಳಿಷ್ಟ ಸ್ವಾದ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ (4, 86).

ಅಂಗಾಂಗಿ aṅga-aṅgi. Limb and limb, jointly or reciprocally, in consequence of being related, as one limb to another or to the body (Kâvy. III, 3, B, 164 under saṁsâûha).

ಅಂಗಾತ aṅgâta. = ಅಂಗಡ, etc. Flatways, on the back (C.; ಉತ್ತಾನ G.). ಅಂಗಾತ ಬೀಳು (C.).

ಅಂಗಾಧಿಪ aṅga-adhipa. Karṇa, the king of Aṅga (Śmd. 263).

ಅಂಗಾರ aṅgâra. = ಅಂಗಡ. *Charcoal, either heated or not heated* (ಇಂಗಳ Ct. II, 56; ಅಂಗಡ, ಕೆಣ್ಣಿ, ಇಂಗಳ Śm. 11; ಕೆಲ್ಲಿ, ಕೆಣ್ಣಿ G.). 2, the planet Mars (ಮಂಗಳ G.). 3, ashes (see G. s. ಅಂಗಡ; Mhr.). See Prv. s. ಕೈವ್ಯವ. 4, one of the gandharvas (Bh. 1, 11 sum.). — ಅಂಗಾರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗಡಗಡ್ಡೆ. The plant Physalis flexuosa Lin. (St. & Pl.).

ಅಂಗಾರಕ aṅgâraka. = ಅಂಗಾರ No. 1. 2, *the plant Mars* (ತಿಂ, ಮಂಗಳ Nn. 4). 3, a sectarial mark made with charred wood or ashes. 4, the plant Eclipta prostrata (ಗರುಗ, ಕೈಗ Mr. 130). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾಚಾರ ಇಹ ಪಾರದೇ? (Prv.).

ಅಂಗಾರಕವಾರ aṅgâraka-vâra. Tuesday. (My.).

ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ aṅgâra-dhânikĕ. *A portable fire-place.*

ಅಂಗಾರವಲ್ಲರಿ aṅgâra-vallari. *The plant Galedupa arborea* (= ಮುರ್ಗಿ, ಪಪ್ಪಸ್ಥ).

ಅಂಗಾರವಲ್ಲಿ aṅgâra-valli. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (Siphonanthus Indica).

ಅಂಗಾರಶಕಟಿ aṅgâra-śakaṭi. *A portable fire-place* (ಪಾಣಿ Mr. 211).

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಿಕ aṅgâra-sphôṭaka. = ಅಂಗರವೋಳಿಗೆ. A cake (hôḷigĕ) baked on coals.

ಅಂಗಾಲ್ aṅgâl. -ಲು. See s. ಅಂ (ಅಙ್).

ಅಂಗಿ aṅgi. 1. Having limbs (Śmd. 136).

ಅಂಗಿ aṅgi. 2. A coat, a frock, a jacket (C.; H., Mhr.). ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (B. 1, 20). ಪೊಡ್ಡದು ತೊಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ ಅಂಗಿಯು (4, 92). ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಹಾಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (5, 273). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ನೇಪಿ, ಮುಂಗ ಕಾದ. — ಅಂಗಿನೆ ಬರುವಾಗ ಅಂಗಿ ತೊಪ ಬೇಪದೇ? — ಅಂಗಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಪದೇ? (Prvs.). See ನಿಲುವಂಗಿ.

ಅಂಗಿರಸ aṅgiras. N. of a fish.

ಅಂಗಿರಸ aṅgirasa. Tbh. of ಅಂಗಿರಸ್. (Mr. 258).

ಅಂಗೀ aṅgi. Assent.

ಅಂಗೀಕರಣ aṅgi-karaṇa. Assenting, agreeing, accepting; promising. See ಒಪ್ಪ ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕರಿಸು aṅgi-karisu. To agree to, to accept, to adopt, to choose, to promise. (Śmd. 5; Bp. 40, 88; My.). ಅಂಗೀ ಕರಿಸಿದಳ್ಳಿ (ದಕ್ಷಿಣರ Nn. 112). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿ ಮಯಿಸ್ ಅಂಗೀಕ ರಿಪುದು ಅವಿಲಸುಜನರ್ಕಳು (Kk. 101). ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದೃತ, ದೃತ್ತ, etc. Sl. 378).

ಅಂಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ aṅgi-karisuvikĕ. Agreeing, etc. (Sl. 389).

ಅಂಗೀಕಾರ aṅgi-kâra. = ಅಂಗೀಕರಣ. *Assenting, agreeing,* etc. See ಒಪ್ಪ, ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್, ಎಮ್ಮು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕೃತ aṅgi-kṛita. *Agreed to, accepted, promised.*

ಅಂಗೀಕೃತಿ aṅgi-kṛiti. *Agreement, assent, promise.*

ಅಂಗು aṅgu. = ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಂಗುಟ aṅguṭa. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ. (Rsv. 6 after 11; My.). 2, the leather-nose of a sandal (My.).

ಅಂಗುಡಿ aṅguḍi. ಅಂಗುಡ ದಸರಂ (Ct. I, 85, c. r. ಉಂಕುಡಿ).

ಅಂಗುರಿ aṅguri. = ಅಂಗುಲಿ. *A finger; a toe.*

ಅಂಗುಲ aṅgula. -ಳ. A finger (Bp. 15, 11; 46, 58; ಪದಳು G.; My.). 2, the thumb. 3, *a finger's breadth, a measure equal to eight barley corns.* 4, N. of the sage Čāṇakya.

ಅಂಗುಲಿ aṅguli. -ಳಿ. *A finger.* 2, a toe. 3, the thumb. 4, the great toe. 5, *the finger-like tip of an elephant's trunk.* 6, = ಕಡೀರ, ಅರಿವಾಳ Mr. 102. 7, an ornament for the ears of an elephant (ಆನೆಯ ಕಿವಿಯೋಳಗಿನ ಆಭರಣ G.). 8, = ಅಂಗುಲೀಯ (My.).

ಅಂಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ aṅguli-kriyĕ. A performance with the fingers. See ಪದಜ್ಞ.

ಅಂಗುಲಿಖನನ aṅguli-khanana. Digging with the fingers. See ಪದಪ.

ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣ aṅguli-trâṇa. A finger-protector, a contrivance like a thimble used by archers to protect the fingers from being injured by the bow-string. (R.).

ಅಂಗುಲಿದರ್ಶನ aṅguli-darśana. Pointing at with the finger. See ಸುಟ್ಟು.

ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ aṅguli-praharaṇa. Striking, shooting or propelling with the finger. See ಆಡಿ, ಆಣಿ, ಮಿಡಿ, ಸೊಣಿ.

ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ aṅguli-mudrĕ. *A seal-ring.*

ಅಂಗುಲಿಮೋಟನ aṅguli-môṭana. Snapping or cracking the fingers. (R.).

ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ aṅguli-visarjana. Sending forth the fingers or letting them loose. See ಬಿಸಿ.

ಅಂಗುಲಿಸಂಜ್ಞೆ aṅguli-sandĕśa. Snapping or cracking the fingers as a sign. (R.).

ಅಂಗುಲಿಸಮ್ಭೂತ aṅguli-sambhûta. Produced on or from the finger, a finger nail. (R.).

ಅಂಗುಲೀಯ aṅgulīya. = ಅಂಗುಲೀಯಕ. (My.).

ಅಂಗುಲೀಯಕ aṅgulīyaka. *A finger-ring.*

ಅಂಗುಷ್ಠ aṅguṣṭha. = ಅಂಗುಲಿ, ಅಂಗುಲಿ, ಅಂಗುಷ್ಟ. *The thumb* (ಹೆಬ್ಬೆರಳು G.). 2, the great toe. 3, a thumb's breadth. ಅಂಗುಷ್ಠ ಜಾತರ ಪದ್ಯವಾಡಿಸಿದೆ? (Prv.).

ಅಂಗುಸ aṅgusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ. (My.).

ಅಂಗುಸ್ತಾನಿ aṅgustâni. = ಅಂಗಸ್ತಾಣ. A thimble (Mhr. ಅಂಗುಸ್ತಾಣ, Br. ಅಂಗುಸ್ತಾನು; R.).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗಳ, etc. The palate. — ಅಂಗುಳವದಬು. -ಬಿಡು. The palate to become dry. ಮುನಿಗಳು ಮಿಮು ಳದೆ, ಅಂಗುಳವದಬು, ಗುಳ್ಳೆನ್ನದೇ (Bp. 54, 81).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗುಲ. (My.).

ಅಂಗುಳಿ aṅguḷi. = ಅಂಗಳ, etc. — ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. A disease of the uvula, attended with difficulty of breathing and swallowing. (ತಿಮುವಿನ) ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳಂ ಸುಮತಿ ನನ್ನ ಅಂಗುಳವಿಸ್ ಒತ್ತುವಳು (Bp. 15, 11). ನಿನಗೆ ಏನ್? ಅಜೀರ್ಣವ ಕೋಪದೊಳೋ? ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳಿನ್? (15, 20).

ಅಂಗುಳಿ aṅguḷi. = ಅಂಗುಳ. — ಅಂಗುಳಿಮುಳ್. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. ಇದೆ! ಮುಟ್ಟಿಸಲಿ ಜೊವ್ವಂಗೆ ದಿಟ್ಟಿಯ ಅಂಗುಳಿಮುಳ್ಳಿಯ ಅಯಿತು! ಕೆಟ್ಟಿಸ್! ಇನ್ನು ಏಗುವೆಂ? (Bp. 15, 22).

ಅಂಗೂರ aṅgûra. A grape, or grapes. (R.; Br. ಅಂಗೂರು; Mhr., H. ಅಂಗೂರ).

ಅಂಗೂಷ aṅgûsha. Rapid in motion. 2, an arrow. 3, an ichneumon. (R.).

ಅಂಗೆಯ್ aṅgĕy. ಅಂಗ್ಯ. See s. ಅಂ (ಅಙ್).

ಅಂಗೋಟಿ aṅgôṭṭĕ. = ಅಂಗೋಟು. (My.).

ಅಂಗೋದ್ಭವ aṅga-udbhava. Kâma (J. 3, 29).

ಅಂಗೋಪಾಂಗ aṅga-upâṅga. The body and its members (J. 19, 16).

ಅಂಗೋಷ್ಠ aṅgôṣṭra. Tbh. of ಅಂಗಡಸ್ತ (Sl. 222).

ಅಂಗ್ರಾಣಿ aṅgrâṇĕ. = ಅಂಗರಣಿ. (My.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. A foot (ಕಾಲು Nn. 130; Mr. 332); the fourth part (My.). 2, *the root of a tree.* 3, a verse-line (Čh.).

ಅಂಘ್ರಿಜ aṅghri-ja. The foot-born: a Śūdra (My.).

ಅಂಘ್ರಿತಲ aṅghri-tala. A foot (ಅಡಿ Ct. I, 102).

ಅಂಘ್ರಿತ್ರಾಣ aṅghri-trâṇa. A shoe (Bp. 55, 57).

ಅಂಘ್ರಿಪ aṅghri-pa. Drinking with the foot or root. 2, *a tree.*

ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ aṅghri-parṇikĕ. = ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ. (Sl. 144).

ಅಂಘ್ರಿವಲಯ aṅghri-valaya. The circumference of the foot or the hoof (of a horse, Mr. 278).

ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ aṅghri-vallikĕ. *The plant Hedysarum logopodioides* Roxb. (see Sl. 144).

ಅಚ್ aṭ. = ಅರ್ಧ. — ಅಚ್ಚೇರು. -ಸೇರು. Half a *seer* (C.; Mhr.).

ಅಚಕ್ಷು a-čakshu. Tbh. of ಅಚಕ್ಷುಸ್. (ಅಂಗಣ್ Mr. 159).

ಅಚಕ್ಷುಷ a-čakshus. *A bad or miserable eye, no eye.* 2, blind.

ಅಚಣ್ಡ a-čaṇḍa. Not of a hot temper, gentle, tractable.

ಅಚಣ್ಡಿ a-čaṇḍi. *A tractable cow.*

ಅಚತುರ a-čatura. Not dexterous. (My.; feminine ಅಚತುರೆ).

ಅಚಪಲ a-čapala. Not oscillating; unmoveable, steady. (My.).

ಅಚಪಲತೆ a-čapalatĕ. Steadiness. (My.).

ಅಚಮತ್ಕಾರ a-čamatkâra. Want of admiration; a style which is not elaborate (Bp. 1, 18).

ಅಚರ a-čara. Immoveable. (My.). See ಪದಾಚರ.

ಅಚಲ a-čala. Immoveable, fixed (ಅಲ್ಲಾಡದ್ದು, ಸ್ಥಿರ G.). 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಕೆಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 41). 3, *a mountain* (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ 41). 4, the earth (ಭೂಮಿ G.). 5, exemption from further transmigration (ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ 41). 6, an ascetic (ಪದದುಮೋಗಿ, ಯತಿ 41). 7, a ray (ದುರ್ಗಿ, ಕಿರಣ 41). 8, a man of a barbarous mountain tribe (ಬಾಹುಡ, ಕಿರಾತ 41). 9, a bolt or pin.

ಅಚಲರಿಪು aćala-ripu. The mountain-foe: Indra (Čh.).

ಅಚಲಿತ a-čalita. Not shaking; immoveable. (Bp. 6, 3; 7, 4; 13, 9; 39, 9).

ಅಚಲೆ a-čalĕ. *The earth.*

ಅಚಲೇನ್ದ್ರ aćala-indra. = ಅಗೇನ್ದ್ರ.

ಅಚಲೇನ್ದ್ರತನುಜೆ aćalêndra-tanujĕ. Pârvatî (J. 15, 17).

ಅಚಾತುರ್ಯ a-čâturya. Want of dexterity or ability. (B. 4, 89; ಮೂಢತ್ವ Čh.; My.).

ಅಚಿ aṭi. = ಚಿಕ್ಕ. (My.). — ಅಚಿಮ. Impurity, filth (My.).

ಅಚಿಕ್ಕಣ a-čikkaṇa. *Not smooth, rough.*

ಅಚಿನ್ತ a-cinta. Free from anxiety (Bp. 8, 47).

ಅಚಿನ್ತ್ಯ a-cintya. Surpassing all thought or conception. (My.).

ಅಚಿರ a-cira. Not of long duration, brief, momentary. 2, recent.

ಅಚಿರದ್ಯುತಿ acira-dyuti. Lightning. (My.).

ಅಚಿರರೋಚಿಸ್ಸು acira-rōcis. Lightning. (R.).

ಅಚಿರಾಂಶು acira-aṁśu. *Lightning* (ಪುಂಜು Mr. 43).

ಅಚುಮ್ಬಿತ a-cumbita. Not kissed. 2, unconnected, incongruous (My.).

ಅಚೇತ a-cēta. Tbh. of ಅಚೇತಸ್. (My.); also: very poor (My.).

ಅಚೇತನ a-cētana. Destitute of consciousness, inanimate (My.; ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವ್ G.). 2, unconscious, insensible, fainting (My.; ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ G.). See ಚೇತನಾಚೇತನ. ಅಚೇತನವಾ ಧರ್ಗಗಳು (B. 4. 13).

ಅಚೇತನಾರ್ಥ acētana-artha. An inanimate thing (Kâvy. V, 939).

ಅಚೇತಸ್ acētas. = ಅಚೇತ, ಅಚೇತನ. (Sk.).

ಅಚೈತನ್ಯ a-caitanya. Unconsciousness; insensibility; ignorance; the material world; matter;—also: great poverty (My.).

ಅಚೋದ್ಯ a-cōdya. Not marvellous, not strange. (R.).

ಅಚ್ಚ accа. = ಅಚ್ಚು 1, q. v. (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. A well-defined or proper boundary or proportion; suitable order, size, weight, etc. (S. Mhr.). ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನ, ಬಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚೆನ್ನ (Prv.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಮಾತು. A proper word (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಮಾಸಿಗೆ. A bed of proper size (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಸಿ. -ಊಟ A meal that suits one's means (S. Mhr.).

ಅಚ್ಚ accа. 1. Tbh. of ಅಚ್ಚ q. v., ಅಚ್ಚು. (Śmd. 340; C.). — ಅಚ್ಚಕೆಮ್ಪು. Beautiful redness. ಅತ್ತಿರು ಪಣ್ಣು ಅಚ್ಚಕೆಮ್ಪಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅಚ್ಚಕ್ಕಿ. Clean rice, rice entirely cleared of its husk (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Pure Kannada (Śmd. 44. 45. 375. 386; Kk. 3; Cī. II, 2). ಆ ಸದುಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳಿಗ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳ್ ವಿರಸಿ ಸ ಮಾನಂ ಮಾಡದ್ ಅಗದು (Śmd. 98). — ಅಚ್ಚತಾಮ್ರ. Pure copper (B. 4, 140). — ಅಚ್ಚದೊಗರು. -ತೊಗರು. = ಅಚ್ಚತೊಗರು. — ಅಚ್ಚದೊರೆ. -ತೊರೆ. Tbh. of ಅಚ್ಚಮರ (Śmd. 381, c. r. -ದೊಗರು). — ಅಚ್ಚನೀರು. Pure and fresh water (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ. Tbh. of ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಕೆ (Śmd. 380). — ಅಚ್ಚಮುತ್ತು. A white, silvery pearl (Cpr. 7, 41). — ಅಚ್ಚಲಿಂಗ. An excellent liṅga or one of crystal (Bp. 57, 43). — ಅಚವಣ್ಣ. -ಣ್ಣ. A good colour (My). — ಅಚ್ಚಸಿಂಗಾರ. Pure gold (My.). — ಅಚ್ಚಸವಳ. Tbh. of ಅಚ್ಚಸ್ಫಟಿಕ (Śmd. 376). — ಅಚ್ಚವಿಷ. A refined, effective poison (ಸಿಂಪಘಾಡ, ಕ್ಷೈರೇಯ Mr. 463; *cf.* ವಿಷ No. 37). — ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Clear moon-light. ಪಗಲಕ್ಕೆ ಇರ್ದ ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳಿಂದ್ ಇನ ಕರಣ್ಪೇಣಿಗೆತ್ತಾಗಳ್ (Śmd. 131). — ಅಚ್ಚಶಿವ. A real Śiva (Bp. 6, 1; 28, 47). — ಅಚ್ಚಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 63). A fine elephant. — ಅಚ್ಚೆಳ್ಳು. Good sēḍu (My.). — ಅಚ್ಚೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A fine, beautiful petal (J. 3, 36).

ಅಚ್ಚ accа. 2. (= ಅಚ್ಚು; *cf.* ಅಚ್ಚಪ್ಪ). — ಅಚ್ಚಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. See Prv. s. ಅಪ್ಪನೆಲ್ಲ. — ಅಚ್ಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಗ accaga. = ಅಚ್ಚಿಗ. Agitation of mind; bewilderment. ತನ್ನ ಬತ್ತಿನ ಪೆಚ್ಚಲೆ ಇಬ್ಬಳಮ್ ಆಗೆ ಕುಸ್ಸಳು, ಪೆಚ್ಚಳು; ಅವಱಂ ಜಂಗಮಾವಗೆಗೆ ಒರಿದು ದೂಮುತ್ತ ಅಚ್ಚಗದಿಂ ಉಬಿದ ಅಮಲುಚಿತ್ತಂ ಕೆಟ್ಟಿ (Bp. 29, 9).

ಅಚ್ಚಡ accaḍa. = ಅಂಚಡ, ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.).

ಅಚ್ಚಡೆ accaḍe. Tbh. of ಅಚ್ಚಡ. (My.; Tu. ಅಚ್ಚಡಿ).

ಅಚ್ಚಣೆ accaṇe. Tbh. of ಅರ್ಚನೆ (Śmd. 345).

ಅಚ್ಚಣ್ಟಿ accaṇṭe. = ಅಚ್ಚಡೆ. (My.).

ಅಚ್ಚಯ accaya. Tbh. of ಅಚ್ಚಯ (My.; T.).

ಅಚ್ಚರ accara. 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರ, ಅಪ್ಸರಸ್ (Kk. 10 *b*, 11 *a*). *Cf.* ಅಚ್ಚರಿ 2.

ಅಚ್ಚರ accara. 2. Tbh. of ಅಚ್ಚರ. (My.).

ಅಚ್ಚರಸಿ accarasi. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸಿ (Śmd. 348; Rāv. 2, 22).

ಅಚ್ಚರಿ accarі. 1. = ಅಚ್ಚರ್ಯ, ಅಚ್ಚರಿಯ. Tbh. of ಅಚ್ಚರ್ಯ (Śmd. 366. 393; Cī. II, 29. 103; Rāv. 1, after 135). ಜನರ ಅಚ್ಚರಿಗಳ್ (Bp. 40, 61). ಭುವನದೊಳ್ ಇದು ವರೆದು ನಿಲ್ಲುದು ಒನ್ದು ಅಚ್ಚರಿಯೇ? (Kâvy. I, 1 *a*, 4). See ಕಚ್ಚಿಚ್ಚರಿ. — ಅಚ್ಚರಿಗಡೆ. -ಕಡೆ. Surprise to fall upon (Bp. 18, 50). — ಅಚ್ಚರಿ ಪಡೆ. = ಅಚ್ಚರಿಯಾಡು. ಪಡೆ ಪಡೆ! ಎನ್ದು, ಏಫ್ ಪಡೆದುಮೊ ಪಡೆ, ಪಡೆದು ಅಚ್ಚರಿಯುಂ (Śmd. 272). — ಅಚ್ಚರಿಯಾಡು. -ಪಡು. To be surprised, to wonder (Bp. 3, 22). — ಅಚ್ಚರಿ ತೂಱು. Surprise to arise (Bp. 37, 68). — ಅಚ್ಚರಿ ಮೊಳೆ. Surprise to sprout (Bp. 56, 53). — ಅಚ್ಚರಿಯು. -ಆ 3. A man who wonders or is surprised (Bp. 22, 35; 26, 17). — ಅಚ್ಚರಿಯೊಸ್ವಿಸು. -ಒಸ್ವಿಸು. To cause to experience surprise, to cause to be surprised (Bp. 32, 26). — ಅಚ್ಚರಿಯೊಸ್ವು. -ಒಸ್ವು. To be surprised (Bp. 39, 70). — ಅಚ್ಚರಿಪಡು. -ಪಡು. = ಅಚ್ಚರಿಯಾಡು (Bp. 18, 60; 20, 34; 24, 47; 29, 32; 32, 40; 38, 15; 44, 42; 49, 29). — ಅಚ್ಚರಿಪೆರಸು. -ಪೆರಸು. = ಅಚ್ಚರಿಯೊಸ್ವು. (Bp. 52, 3).

ಅಚ್ಚರಿ accarі. 2. Tbh. of ಅಚ್ಚರೆ (Rāv. 1, after 135; J. 7, 15; Tē. ಅಚ್ಚರೆ).

ಅಚ್ಚರ್ಯ accarya. = ಅಚ್ಚರಿ 1. (ಅಮ್ಮುತ Nn. 8).

ಅಚ್ಚಾವಚ್ಚಿ accā-vacci. **ಅಚ್ಚಾವುಚ್ಚಿ** accā-vucci. Unmeaningly, unconnectedly (in speech); dirtily, foully (in eating, S. Mhr.; Mhr. ಅಚ್ಚಾಪಚ್ಚಾ, ಅಚಾಪಚಾ).

ಅಚ್ಚಾಳ್ (ಅರ್ಚು1-ಆಳ್). -ಳು.= ಅಚ್ಚಾಳು s. ಅಚ್ಚು 1 (?). ಆ ಉಳುವಿಗರಂ, ಬಡಗಿಯರನ್, ಆ ಬಬಿಗೆಲಸರುಂ ಮಾಬ್ಬರಂ, ಅಚ್ಚರ ವಳರನ್, ಅಚ್ಚಾಳುಗಳನ್, ಎಳ್ತಿಗರನುಂ, ಸುಳಿಗರ, ಪುಲಗೆಂಚರನ್, ಅಚ್ಚರಂ, ದೇವಲಳರಂ....ಆಳ್ದು (Bp. 16, 13). ಒಳೆಯೆಚ್ಚವೆ ಹಳ ಮುದ ಅಚ್ಚಾಳುಗಳುಮಂ ಕಳೆದು (61, 27).

ಅಚ್ಚಾಳಿಕೆ accu1-āḷikè. Firmness of a man, his strength of body (My.).

ಅಚ್ಚಿ accі. 1. Bread (S. Mhr.). The term is used only when young children are concerned. *Cf.* ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಚ್ಚಿ accі. 2. Mother. ಅಚ್ಚಿಯುಂ ಬೇಕುಂ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಿಯುಂ ಬೇಕು (My. Prv.). 2, a Malayāḷa woman (R.; M. ಅಚ್ಚಿ, mother; ಅಚ್ಚಿ, mother; a woman of the Nâya or Śūdra caste; a female of animals; ಅಚ್ಚ = Tbh. ಅಚ್ಚು. *Cf.* ಅಚ್ಚ). — ಅಚ್ಚಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಿ accі. 3. A pap, a teat (R.; M. ಆಚ್ಚಿ; Mhr. ಅಂಚಿಕ; *cf.* ಒಂಗು; ಅಮ್ಮನ್ನಿ).

ಅಚ್ಚಿಕೆ accі. Tbh. of ಅಕ್ಕೆ (Śmd. 346; Cī. II, 54. 100; Kk. 33; ಅಲಿ, ಎಚ್ಚಿ Śm. 70).

ಅಚ್ಚಿಕೆ acciké. 1. = ಅಚ್ಚು 4. (Té.; My. only in ಅಚ್ಚಿಕೆದು ಚ್ಚಿ). — ಅಚ್ಚಿಕೆದುಚ್ಚಿ. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚಿಕೆ acciké. 2. (fr. ಅಚ್ಚು 3). Paying unjustly (My.).

ಅಚ್ಚಿಗ accíga. (ಅಚ್ಚಿಗ). = ಅಚ್ಚಗ. ಪೆಚ್ಚಿದ ಆಪಮಿತ್ರರ್ ಒರ್ವನುಂ ತಿದಪ್ ಅಚ್ಚಗಮೊಳ್ ಇರ್ಪರ್ಗ್, ಅಚಿತಮಿ! (Bp. 16, 2). See Abh. P. 9, 149; 14, 100; Rév. 11, 83; J. 30, 2.

ಅಚ್ಚಿಗ accíga. Tbh. of ಆರ್ಚಕ. A worshipper; a priest (My.; *cf.* ಅರ್ಚನೆ).

ಅಚ್ಚು accu. 1. (fr. ಅದಚು 1). = ಅಚ್ಚ. (The state of being firmly pressed), firmness; (bodily) strength; *cf.* ಅಚ್ಚ No. 30. 2, (the state of being confined, limited or controlled), a well-defined, proper boundary or proportion. 3, (that into which something is pressed, etc.), a mould; what has been formed with a mould. 4, (what is impressed), an impression; a sign. 5, (that with which impressions or signs are made), a type, a stamp. 6, a weaver's reed (C.; T., M., Té.; Tu. ಅಚ್ಚೆ). ಳಿತತದ ಅಚ್ಚು (Bp. 28, 47). ಕ್ಷಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚು ಸ್ಪರ್ದಿಸಿ ಮೂಡುವದು (B. 4, 125). ಅಚ್ಚಿನ ದುಸುಮ್ಮನಿಗೆ ಸುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನ (Prv.). See ಪಡಿಯಚ್ಚು. — ಅಚ್ಚಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A printed letter (My.). — ಅಚ್ಚಡಿ. -ಆಡಿ. Form to be destroyed, to be annihilated (V. 23, after 11). — ಅಚ್ಚಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To destroy the form, to annihilate (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1). — ಅಚ್ಚಾಳು. -ಆಳು. A firm, strong man (My.; see it separately). — ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು. (My.). — ಅಚ್ಚುಕೂಟ. A printing press (M.), a printing office (My.; B. 5, 216). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 103). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಸಿದನು (5, 106). ಅಚ್ಚುಕೂಟದ ಒಡೆಯನು (5, 214). — ಅಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become firm, as devotion (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A pin inserted in a mill-stone to turn it (My.; also ಅಚ್ಚುಗೂಟ). — ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ. Boiled treacle poured into a mould and thus made into a cake, such a cake of jaggery. ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚವ್ವಗೆ, ಸುಚ್ಚುಗಂಬ ದೇವವ್ವಗೆ (Prv.). — ಅಚ್ಚುಭಕ್ತಿ. Firm devotion (Bp. 28, 47). — ಅಚ್ಚುಮನೆ. A wooden mould (My.). — ಅಚ್ಚುದು. -ದಿ. The state of being regular or of a good fine character like the impression from a stamp, as household affairs, work, etc. (My.). — ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸು. To cause to be printed (B. 5, 301). — ಅಚ್ಚು ಹಾಕು. To seal (My.; ಮುದ್ರಿಸು G.); to print (B. 5, 101). ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕುವ ಯುಕ್ತಿ (B. 4, 206). — ಅಚ್ಚೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To impress with a mark, to seal; —to impress firmly, or to press firmly to. ನೀನ ಮೊಗು ಪಾಸಿಗದಲ್ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಪ್ಪೆ ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರದಲ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 2, 52). ಮುಸಿಮೊಗೆ (ಶುಚಿಯಂ) ಪೋಗ ಪೆದೆನು, ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಪೆದು ಪೆದು (28, 16). See Abh. P. 14, 70; Č. Bp. 32, 44.

ಅಚ್ಚು accu. 2. = ಪಚ್ಚು, to affix etc. (My.).

ಅಚ್ಚು accu. 3. (= ಅಲಸು 1). To pay unjustly, as rent for land on which the crop has failed, to make a payment which is not properly due and on account of which one suffers loss (My.; Té.; M. ಅಚ್ಚಕ್ಕ, expense, waste, custom, demand for; ಅಚ್ಚವು, expense, esp. customary; see ಅಚ್ಚ 1).

ಅಚ್ಚು accu 4. = ಅಚ್ಚಿಕೆ 1, ಅಚ್ಚುಕ. Intimacy, friendliness, affability, love (*cf.* ಅಚ್ಚು 1; ಅಪಸು; ಅಲ್ಲು; ಅಚ್ಚ). — ಅಚ್ಚುದುಚ್ಚು. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚು accu. 1. Atcheen (R.; T., Té., M. ಅಚ್ಚು). — ಅಚ್ಚುದುಚ್ಚಿ. An Atcheen or Pegu poney (R.; Té., T. ಅಚ್ಚಿ-).

ಅಚ್ಚು accu. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷ (Śmd. 346. 364). A die for playing with (ಮಕ್ಕಳದ ಅಚ್ಚು Nr. 245; Bp. 40, 76); playing at dice, or a dice-box (ಮನೆಯದ ಚಿಟ್ಟೆ.). 2, an axle (Mr. 286; ರಥದ ಅಚ್ಚು Nn. 37; see Śi. 276. 277). ಅಚ್ಚಿನ ಕಡೆ ಗುರಿನಲ್ಲಿ ಆಣೆ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). 3, a certain weight of gold (ವಿಕ್ರಾಂತ, ಸಿಸ್ಯ Nr.). 4, the soul; —a vowel (My.; Té., T.; *cf.* T. ಉಯಿರ್, the soul; a vowel).

ಅಚ್ಚುಕ accuka. = ಅಚ್ಚು 4, etc. ಅಚ್ಚುಕದ ದರಮಾಕುಲ್ಲಿಕ ಮುಖಾಬ್ಜದೊಳ್ ದೊಳೆಯು (Bp. 2, 23).

ಅಚ್ಚುತ accuta. Tbh. of ಅಚ್ಯುತ (My.; T.).

ಅಚ್ಚುಳ accula. Intimacy (*fr.* ಅಚ್ಚು 4 ?); or subordination (*fr.* ಅದಚು 1?).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ accula-âyta. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ಲ. An attendant, a guard, a servant (ಪಂಪಾರಥ Kk. 36). ಅಯ್ತು ಅಚ್ಚಿಯೆ ಗೂರ್ಕೆಸುವಕ್ಕೆ, ಅಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಸಮುಡುವ ದುಳವಯ್ಯಾಯ್ತರ ಸೂಜಿಯಾಯ್ತರ ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ ಕವಡಗಾಯ್ತರ ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಕ್ಷಸಂ (Śmd. 234. 280).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ಲ accula-âyla. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ. etc. (ಪಂಪಾರಥ Śm. 45).

ಅಚ್ಚೆ accé. 1. A kind of fish (Rév. 5, 115).

ಅಚ್ಚೆ accé. 2. = ಪಚ್ಚೆ. Scarifying, tattooing (My.).

ಅಚ್ಚ acca. = ಅಚ್ಚ 1, ಅಚ್ಯ. *Pellucid, transparent, clear, pure, genuine* (ಸ್ವಚ್ಛ, ಪಸಾದ G.). 2, crystal (ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿ G.). 3, *a bear.*

ಅಚ್ಚತುವರಿ accha-tuvari. = ಅಚ್ಚ ತೊವರಿ (Śmd. 381). A good kind of tuvari.

ಅಚ್ಚಭಲ್ಲ accha-bhalla. *A bear.*

ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಕೆ accha-mallikè. = ಅಚ್ಚಮುಲ್ಲಿಗೆ (Śmd. 380). A true Jasminum zambac.

ಅಚ್ಚಸ್ಫಟಿಕ accha-sphaṭika. = ಅಚ್ಚಪಳಿಕ (Śmd. 376). Transparent crystal.

ಅಚ್ಛಿದ್ರ a-c-chidra. Free from clefts or flaws; unbroken (ತೊಡು ಇಲ್ಲದ್ದು G.). 2, uninjured, new (ಮೊಸದು G.). 3, free from defects, not deficient (ತೊಡೆ ಇಲ್ಲದ್ದು G.; J. 2, 26).

ಅಚ್ಛಿನ್ನ a-c-chinna. Uncut, uncurtailed, uninjured; —undivided, inseparable. (My.).

ಅಚ್ಛೋಟನ accheṭana. *Hunting.*

ಅಚ್ಯ âcya. (= ಅಚ್ಚು 4? or Tbh. of ಆಶಿಕರು?). Excessive love (in ಆಚ್ಯ ಮಾಡು, to fondle, to spoil by indulgence, as a child, S. Mhr.).

ಅಚ್ಯುತ a-cyuta. = ಅಚ್ಚುತ. What has not given way or fallen. 2, firm; permanent, imperishable. 3, *Vishṇu, Kṛishṇa* (Bp. 61, 53). 4, the plant Morinda tinctoria.

5, a kind of fish (ಒಂದು ತರದ ಮೀನು G.). 6, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಚ್ಯುತಕ a-cyutaka. N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಚ್ಯುತತ್ವ a-cyutatva. The state of being permanent. 2, the state of being Acyuta or Vishṇu (Bp. 54, 31).

ಅಚ್ಯುತಾಗ್ರಜ acyuta-agraja. Vishṇu's or Kṛishṇa's elder brother: *Balarâma*. 2, Indra.

ಅಚ್ಯ acchya. The MS. form of ಆಚ್ಯ in Śmd. 340. Regarding this form cf. e. g. ಉದಾಹ್ಯರ & ವಿದ್ಯಾರ.

ಅಜ a-ja. 1. Not born, existing from eternity. 2, *Brahmâ* (ಜಂಗಮಾಷ್ಟಕ, ಬ್ರಹ್ಮನು Kn. 47; ಬ್ರಹ್ಮನು Mr. 524; ವೇದವಿಜ್ಞೆಗ ವೆ. 11, 3). 3, *Vishṇu or Kṛishṇa* (ದಶಪಾಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣ 47; ಹರಿ 524). 4, *Śiva* (ಈಶ್ವರ 47; ಥಗರ 524). 5, a Jina or sovereign saint of the Jainas (ಜಿನ 47; ಜಿನವ 524). 6, Kâma (ಮನ್ಮಥ 47; ದುಷೋಣ 524). 7, any one of the seven Munis (ಮುನಿ, ಯತಿ 47; ಸಪ್ತಮುನಿ 524). 8, the number nine (Bp. 5, 64). 9, the sun (ನವಂಗ, ಸೂರ್ಯ 47). 10, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಳೆ 47; ವೃಷ್ಟಿ 524). 11, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 47; ತರುಣಿ 524). 12, old paddy (ಪದಿನೆಲ್ಲು, ಹಳೆಯ ನೆಲ್ಲು 47; ಕಾಳಿ 524). 13, ಧರಣಿ (c. r. ದರುಣಿ, 524). 14, N. of a son of king Raghu (G.), the father of Daśaratha.

ಅಜ aja. A driver, mover, leader. 2, *a ram* (ತಗರ Śm. 104; ಕುರಿ G.). 3, *a he-goat* (ಆಡು Śm. 94; ಮೇಕು Kn. 47; Mr. 524). 4, the sign Aries.

ಅಜಕವ ajakava. = ಅಜಾವ, ಅಜಗವ, ಅಜಗಾವ. Śiva's bow. (Colebr.).

ಅಜಕಾವ ajakâva. = ಅಜಕವ. (Colebr.).

ಅಜಕುಮಾರಕುಮಾರ aja-kumâra-kumâra. The grand-son of Aja: Râma (Râm. 20, 17).

ಅಜಗ ajaga. = ಅಜಗರ. N. of a snake (Bp. 40, 28).

ಅಜಗಣ aja-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಅಜಗಂಧಿ aja-gandhi. Smelling like a goat. 2, the plant ತುಪರಂಗಿ (Mr. 124; Sk. ಅಜಗಂಧ = ಅಜಗಂಧಿ).

ಅಜಗಂಧಿಕೆ aja-gandhikĕ. *The shrubby Basil* or *Tulasi, Ocymum gratissimum* (ತುಂಗಿ, ಕಾಟಂಬಿ G.; see ಕಾಮಿನಿ ವೇಳೆ).

ಅಜಗರ aja-gara. That swallows a goat: *a huge serpent, Boa constrictor* (ಹಯಮು, ದಾಸಪ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಅಜಗಲಸ್ತನ aja-gala-stana. = ಅಜಾಗಲಸ್ತನ. (J. 20, 57).

ಅಜಗವ ajagava. = ಅಜವ, etc. *Śiva's bow.* 2, N. of a snake (= ಅಜಗ).

ಅಜಗವಪಾಣಿ ajagava-pâṇi. Śiva (Râm. 6, 55, 18).

ಅಜಗಾವ ajagâva. = ಅಜಗವ, etc. (Colebr.).

ಅಜಗಿಜ aja-gija. relt. Brahmâ and persons like him (Bp. 54, 5).

ಅಜಜಟೆ aja-jaṭe. Wearing clotted or twisted hair: the flower Artemisia indica (ದವನ, ಮರುಪತ್ರಿ, ಪವನ್ನೆ Mr. 136).

ಅಜಂಡ ajaṇḍa. Not sewed, of one piece, as a cloth (My.).

ಅಜತ್ವ ajatva. The state of being Brahmâ (Bp. 18, 22; 54, 31).

ಅಜಧ್ವನಿ aja-dhvani. The cry of a ram or he-goat. See ಚಿಕ್ಕರಿಸು.

ಅಜನ a-jana. 1. Destitute of living beings. 2, a desert. 3, an insignificant person.

ಅಜನ ajana. 2. Driving, instigating. See ಪ್ರಾಜನ.

ಅಜನನಿ a-janani. Destitute of birth, or of a mother. A word used in cursing (= ಹೆಣ್ಣಿಂ ಹುಟ್ಟಿ Sl. 401).

ಅಜನೆ ajanĕ. Oh, Brahmâ! even Brahmâ. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅಜನ್ಯ a-janya. Improper to be born or produced. 2, unfavourable for mankind. 3, *a natural phenomenon foreboding evil.*

ಅಜಪ್ರಾಸ aja-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಅಜಬಾಬು ajabâbu. Goods and chattels, furniture, tools, apparatus, baggage, things (My.; Mhr., Il.; Br. ಅಸ್ಬಾಬು).

ಅಜಭೇದ aja-bhêda. A kind of sheep. See ತಗರ.

ಅಜಮಾನು ajamânu. Rough calculation; about, more or less (G.; ಉಜ್ಜ Ch.; Mhr., Il.).

ಅಜಮಿಢ aja-miḍha. = ಅಜಾಮಿಳ. N. of men. 2, the town Ajmeer and its district (My.).

ಅಜಮೋದ aja-môda. = ಅಜಮೋದೆ. Goat's delight. 2, Bishop's weed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಓಂಪುಳಕಳಿ, ಓಮ Mr. 130).

ಅಜಮೋದೆ aja-môdĕ. = ಅಜಮೋದ, ಅಜಾಮುಲ, ಅಜಾಮೋದ. *Bishop's weed, Ligusticum ajwaen* Roxb. (ಅಜವಾನ G.). 2, common carraway, Carum carui (see ಓಮಕ್ಕಿ). 3, a species of parsley, Apium involucratum.

ಅಜಯ a-jaya. Non-victory, defeat; defeated (ಸೋಪಪನ್ನ G.). 2, unconquered, invincible. (My.). 3, Vishṇu.

ಅಜರ ajara. = ಅಜಿರ. (T. ಅವರಿ, ಆವಲಿ, M. ಅವರಿ, ಅವರಿ, Tĕ. ಅವಿರಿ, the Indigo plant, Indigofera tinctoria L.). — ಅಜರಸುರಿ. = ಅಜಿರಸುರಿ. A low under-shrub, perhaps Indigo aspalathoides Vahl. (Z.; *cf.* ಸೀಳುಗಿಡ).

ಅಜರ a-jara. Not subject to old age, undecaying (ಮುಪ್ಪು ಇಲ್ಲದ G.; Bp. 54, 58).

ಅಜರ್ಯ a-jarya. Not friable, not digestible. 2, not subject to decay. 3, *friendship.*

ಅಜಶೃಂಗಿ aja-śṛiṅgi. Goat's horn: *the shrub Odina wodier* Roxb. (others: Odina pinnata), the fruit of which resembles a goat's horn. See ಉಮಿಸುರ; ಶುರುಳಿಗೆ.

ಅಜಸ್ರ a-jasra. Not to be injured or interrupted. 2, *perpetual, continual.* ಅಜಸ್ರಂ, *continually, eternally.*

ಅಜಹೆ ajahĕ. *A plant stinging like nettles, Mucuna pruriens* Hook.; — according to others: cowhage, Carpopogon pruriens (ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ, ಆಧ್ಯಣ್ಡಿ, etc., ನಸಗುನ್ನಿ, or also ಕಬ್ಬು ಮಜೆ Sl. 143).

ಅಜಾಗರ a-jâgara. Not awake, not vigilant, not wakeful. (My.). 2, a common weed, Eclipta alba Hassk. (St. & Pl.).

ಅಜಾಗರೂಕತೆ a-jâgarûkatĕ. The state of being not wakeful (My.; Sl. 69).

ಅಜಾಗಲಸ್ತನ ajâ-gala-stana. Nipple or fleshy protuberance pending from the neck of some goats. 2, a useless object. (My.).

ಅಜಾಗ್ರತೆ a-jâgratĕ. = ಅಜಾಗರೂಕತೆ. (My.).

ಅಜಾಜಿ ajâji. *Cumin seed, Cuminum cyminum* (ಜೀರಿಗೆ, ಪೈಜಿಕೆ Mr. 137).

ಅಜಾಜೀವ ajâ-jîva. Who lives by goats, *a goat-herd.*

ಅಜಾಣ a-jâṇa. An unwise, foolish man. ಅಜಾಣನ ಒಡಗುಟ್ಟು ಕಳ್ಳು ದಾಡಪ್ಪ (Sp.).

ಅಜಾಣ್ಡ aja-aṇḍa. Brahmâ's egg: the universe (Bp. 8, 50; 32, 57; 58, 61).

ಅಜಾತ a-jâta. *Unborn, not being in existence.*

ಅಜಾತಶತ್ರು ajâta-śatru. Having no enemy (ಕ್ಷಾರಿ, ಪಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವನು Nn. 74). 2, N. of Śiva, and of several princes, *e. g.* of Dharmarâja (My.).

ಅಜಾಮ ajâma. = ಪಜಾಮ. (My.).

ಅಜಾಮಿಳ ajâmiḷa. Tbh. of ಅಜಮಾಧ. (J. 15, 37; 28, 31).

ಅಜಾಮುಲ ajâmula. A plant, = ಅಜಮೋದ (St. & Pl.).

ಅಜಾಮೋದ ajâmôda. A plant, = ಅಜಮೋದ, etc. (ಓಮುಕಾಯಿ Sl. 158).

ಅಜಾರ ajâra. = ಪಜಾರ. (My.).

ಅಜಿ aji. —ಅಜಿಗು. relt. Pounded or ground lime (ಅರದ ಹೂರ್ಣ Bhn. 43); crushed, bruised state (My.). ಪರಾಸಂ ಗುದ್ದದಿಂ ಸಿಜ್ಜುರದಿಸ್ ಗಾಢಂ ನಲಿಸಿಜಜೆ ಅಜಗಿಲು ಆಯ್ತು ತತ್ಕಮತಂ (Bp. 17, 17).

ಅಜಿತ a-jita. Not conquered, invincible (ಸೋಲುವನ್ನ G). 2, unsurpassed. 3, *Vishṇu.* 4, a sovereign saint of the Jainas (ಧೃಡ, ಜಿನ Nn. 16). 5, Śiva (G.).

ಅಜಿತಸೇನಪಂಡಿತ ajita-sêna-paṇḍita. N. of a Jaina scholar, mentioned in three MSS., in the introduction to Ch., in the following verse: ಅರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ (and) ಗುರುಗಳ್ (and) ನೆಗಟ್ಟಿ ಅಜಿತಸೇನನನಕ್ಕೆ ತವೀದರ್ (or ನೆಗಟ್ಟಿ ಜಿತ-?) ಪೊರೆದ ನೃಪನಣುಗರ್ ಎನೆ ದುರ್ಜನರಿಸುದರ್ ಆರ್? ಪ್ರಾಕಟಿಯರುಳೊಳ್ ಏಂ ದ ಟ್ಟಿದನೇ?

ಅಜಿತೃ ajitṛi. A driver, a mover. See ಕ್ರಾಜಿತೃ.

ಅಜಿನ ajina. *The skin, a hide.* 2, the skin of an antelope (ಚಗರಿಯ ತೊಗಲು G.).

ಅಜಿನಕ ajinaka. N. of a snake (Bp. 46, 28; it is also possible to read ಚಿಕಕ).

ಅಜಿನಪತ್ರಿ ajina-patriṇ. That has skin-wings: *a bat.*

ಅಜಿನಯೋನಿ ajina-yôni. Origin of the skin. 2, *an antelope, a deer* (ಚಗರಿ G.).

ಅಜಿರ ajira. Agile, quick. 2, *a court, a yard, an area* (ಅಗಲದ ಅಂಗಣ Mr. 199). 3, *an object of sense.* 4, air, wind (ಗಾಳಿ G.). 5, the body (ಶರೀರ G.). 6, a frog (ಕಪ್ಪೆ G.).

ಅಜಿವಾನ ajivâna. = ಉಜ್ಜಾಣ. Bishop's weed and its seed (My.; ಅಜಮೋದ, ಗಣ, ಗಣವಾಕಳ, ವೀಜದ, ವೀಜ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಪರ್ಣ, ಯವಾನಿಕೆ, ರಾಕ್ಷಸಿ, ಕ್ಷೇಪದು G.; Mhr., H. ಅಜವಾನ).

ಅಜಿಹ್ಮ a-jihma. *Not crooked, straight, upright.* 2, a fish. 3, a frog.

ಅಜಿಹ್ಮಗ ajihma-ga. Going straight on. 2, *an arrow.*

ಅಜೀರ್ಣ a-jîrṇa. Not decomposed. 2, unimpaired. 3, undigested. 4, indigestion (My.; ಅಜವಿ, ಅಜ್ಜಿಯು Śm. 60, o. r. ಜೀರ್ಣ; B. 4, 32. 123; Bp. 15, 20). ಅಜೀರ್ಣವಿಸ್ಸ ಮೊದಲ ಬಿಸಿ ಆಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ Sl.).

ಅಜೀರ್ಣವಟಕ ajîrṇa-vaṭaka. A pill for curing flatulence (My.).

ಅಜೀರ್ಣವಿಕಾರ ajîrṇa-vikâra. = ಅಜೀರ್ಣ No. 4. (B. 4, 123; Mhr.).

ಅಜೀರ್ಣಾಂಶ ajîrṇa-aṁśa. Slight indigestion (B. 4, 155; Mhr.).

ಅಜುರ ajura. = ಅಜರ. — ಅಜುರಸೀ. = ಅಜರಸುಳಿ (K.).

ಅಜೆ a-jé. ಅಜಾ. Prakṛiti or the original source of the material world, Nature. 2, māyā or illusion. 3, a shegoat.

ಅಜೇಯ a-jêya. Invincible (Bp. 1, 41: 5, 63; 36, 40; 39, 9; 52, 25; 54, 35).

ಅಜ್ಜ ajja. 1. Time or circumstances favourable for the purpose, opportunity (S. Mhr.; Te. ಅಜ್ಜೆ; T. ಅಜ್ಜ). — ಅಜ್ಜಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A crafty thief (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. 2. = ಅಜ್ಜು 2. (A light substance), the dry filaments of the ĕkkĕ and hâlĕ capsules (S. Mhr.; T. ಅಜ್ಜ, ಅಡ್ಡ, thinness, lightness; *cf.* ಪಗುರ). ಅಜ್ಜನು ಪಾಡುಸು, to cause such filaments to fly about, as children do (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. (= ಅಜ್ಜ 2). Tbh. of ಅಯ್ಯ q. v. (Śmd. 356; Kk. 68; Śm. 64). A grandfather (ನಿತಾಮಹ, ತಜ್ಜಿಯ ಪತ್ನಿ G.; B. 3, 25; My.; Tu. ಅಜ್ಜೆ; M. ಅವ್ವ; T. ಅಜ್ಜ, ಅಪ್ಪ). ಕೂಸಿನ ಅಜ್ಜ ದುಷ್ಟನಿರಲು (B. 3, 111). ಅಜ್ಜನ ಕೊಡ್ಮಗ ಆಳಿಳಿ ತಂದಿಪುದು ಆಕ್ಕೆ.—ಅಜ್ಜ ಬಾಲಿದ್ದು ಕೊಡ್ಮಗ ಪಾಲಿದ್ದು ಮೋಡು ಪಾರದು.—ಅಜ್ಜಾ, ದುಮುಡೆ! ಎನ್ನರೆ ಎನಗೋ? ಅನ್ನ (Prvs.). See ದುಷ್ಟಜ್ಜ; Śmd. 89. 234; Kâvy. I, 4, 5.

ಅಜ್ಜಿ ajji. Tbh. of ಅಯ್ಯಾ. A grandmother (My.; Tu.; ತಜ್ಜಿಯ ತಾಯಿ, ಪಿತಾಮಹಿ G.; *cf.* ಅಜ್ಜ 2). ಅಜ್ಜಗೆ ಆಪತ್ತೆಯು ಪತ್ನಿ, ದುಗಳಿಗೆ ಮಿಣ್ಣನ ಪತ್ನಿ.—ಅಜ್ಜ ಸೊತಪ್ಪೆಲ್ಲಾ (for her livelihood) ಅಜ್ಜನ ಉಪಪಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ.—ಅಜ್ಜಂದು ದುಸಿಗೆ ಅಜ್ಜ ಬಜ್ಜಿ ಹಾಗೆ ಆಯ್ತು.—ಅಜ್ಜ ಸಾಕಿದ ದುಗು ಮೊಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪಾರದು.—ಕಜ್ಜ ಇವ್ವ ದುಗೆ ಉಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ, ಉಪ್ಪ ಇವ್ವದುಗೆ ರೊಟ್ಟಿಣಿ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಟ್ಟಿ; ಪೀರೆ, ಜಜ್ಜಿ.—ಅಜ್ಜಕಥೆ. A grandmother's story; an idle or foolish story (My.).—ಅಜ್ಜಗತ್ತೆ. = ದುಜ್ಜಗೆ ಗತ್ತೆ, q. v. (Sl. 146).—ಅಜ್ಜಪಾಪೆ. A kind of spider (My.).

ಅಜ್ಜಿಗೆ ajjigĕ. = ಅಜ್ಜಗೆ. Tbh. of ಅಯ್ಯಕ. A double jasmine, a great-flowered jasmine, Jasminum grandiflora and J. auriculatum (ತರವನ್ನ Śm. 27; ತರವನ್ನಗೆ Śm.; ಪಾಜದು ಲಿಗೆ, ಗಟಕೆ, ಪಾತಿ, ದುಗಳಿ, ಸುಮನಸ್ G.). 2, = ಸಮಿರಣ, ದುರುದಕ, ಪ್ರಸ್ಥಪರ್ಣ, ಧನಿಷ್ಠಕ, ಚಂದ್ರಿರ; ಕೆಲವ್ವರು ದುಗಳ ಎನ್ನ ಎಮ್ಮರು (Nr. *a*).

ಅಜ್ಜು ajju. 1. (= ಅಜ್ಜ 4). The state of living or dwelling together, or that of being associated or on friendly terms (ಸಹವಾಸ Śmd. 11; *cf.* ಅಪಸು).

ಅಜ್ಜು ajju. 2. = ಅಜ್ಜ 2. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು. The state of being thin and small.—ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜುವ್ರಾಯ. The age of corporeal debility (My.). — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು ದುಮುಕ. An imbecile old man (My.).

ಅಜ್ಜು ajju. 3. = ಅದ್ದು 1, etc. To immerse (My.).

ಅಜ್ಜುಕೆ ajjukĕ. *A courtesan.*

ಅಜ್ಜುಕ ajjugĕ. = ಅಜ್ಜಗೆ (Nr. *b*).

ಅಜ್ಜುಕ ajjuṇĕ. = ಅಜಮುಕಿ. *The plant Flacourtia cataphracta* (ಕಿಲುಕಿಲ್ಲಿಯ ಗಿಡ G.).

ಅಜ್ಞ a-jña. Not knowing. 2, *ignorant* (ಅಪ್ರವಣಜ್ಞಾಯದಿಂದ Mr. 239). 3, *unwise, stupid, foolish.* ಅಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಜ್ಞತೆ a-jñatĕ. Ignorance (ಅಜ್ಞಾನ Nn. 124. 156).

ಅಜ್ಞಾತ a-jñâta. Unknown. (J. 24, 62).

ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ajñâta-vâsa. Whose dwelling is unknown. 2, an unknown dwelling-place (Bh. 3, 23, 50). ಅಜ್ಞಾತ ವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಜ್ಞಾನ a-jñâna. *Ignorance.* 2, inadvertence. 3, māyā or prakṛiti.

ಅಜ್ಞಾನಕೃತ ajñâna-kṛita. Done inadvertently. (My.).

ಅಜ್ಞಾನತನ ajñânatana. Ignorance (My.; B. 5, 169).

ಅಜ್ಞಾನಿ a-jñâni. Ignorant, unwise, stupid; a stupid person (ಪಸು ಕೌ. 110). See Bp. 57, 24; 58, 33.

ಅಜ್ಞಾನ ajvâna. = ಅಜವಾನ. (My.).

ಅಂಚ añca. = ಅಂಜನ. See ಕೋಮ್ಮಾಂಚ.

ಅಂಚಡಿ añcaḍi. = ಅಚ್ಚಡ. See ಅಜಿಡಿ.

ಅಂಚನ añcana. Going. 2, bending, curling. See ಉದಂಚನ, ಕೋಮ್ಮಾಂಚನ.

ಅಂಚಲ añcala. -ಳ. *The end or border of a cloth* (ಸಣಗು Mr. 342).

ಅಂಚಿಕೆ añcike. = ಹಂಚಿಕೆ. (My.).

ಅಂಚಿತ añcita. *Gone.* 2, bent. 3, *worshipped, honoured.* 4, manifest, distinguished, noted, apparent, clear, pure; shining, bright; beautiful (ವಿಶದ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ, ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 449; ಚೆನ್ನ G.). 5, asked, requested. See Bp. 2, 4; 4, 68; 22, 4; 24, 3; 39, 57; 55, 47; 60, 44.

ಅಂಚು añcu. 1. = ಹಂಚು. To divide (My.).

ಅಂಚು añcu 2. = ಹಂಚು (My.). See ಕಬ್ಬಣಂಚು, ಕಬ್ಬಣಂಚು.

ಅಂಚು añcu. 3. = ಹೊಂಚು. To lurk, etc. (My.).

ಅಂಚು añcu. Tbh. of ಅಂಜು. (Tē.; *cf.* ಅರಗು 1, No. 1 & 2). An end or top (ಕೊಡೆ, ಆಕ್ಸಿ Sl. 415); the edge or face of a sword (ಆಯುಧಗಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ, ಕೊಡ್ಲ, ಬಾಲಿ, etc. Sl. 291); a brim; the corner or brim of the mouth (ಬಾಯಿಯ ಅಂಚು, ಸ್ಕೃಷ್ಟ Sl. 214); selvage, skirt, border; a boundary, a bank, a shore; side, proximity (My.). ಸೀರೆಯ ಅಂಚು (ಅಂಚಲು, ಅಮುಳಪ್ರಾಸ್ತ Nr.; see B. 3, 102. 103; Sl. 222). ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಂಚಿಕ ಭಯ ತಪ್ಪಿದೇನೆ?—ಅಂಚು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ದಾನು ಇಲ್ಲ (Prvs.).—ಅಂಚುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a bank, boundary, etc.; to fold up the border of a cloth; to form a selvage, etc. (My.).

ಅಂಚೆ añce. 1. A postal road (ಪಥಛೇದ ಕೌ. 85); a stage, a relay;—the post (ಟಪಾಲು Čb.; My.; Tu., T., M. ಆಚಲ್, ಆಂಚಲ್; Tē. ಆಚಿ). ಅಂಚೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಹೋಗುವದು, to go by post (C.). ಅಂಚೆ ಕಾಗದ ಮುಂಚೆ ಬಿದ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾರೆ? (Prv.).—ಅಂಚೆಕಛೇರಿ. A post office (My.).—ಅಂಚೆಕಟ್ಟೆ. A post stage or office (B. 4, 86).—ಅಂಚೆ ಟಪಾಲ್. A post carried on by means of post runners (S. Mhr.).—ಅಂಚೆಮಾರ್ಗ. A post road (B. 5, 2. 209. 300).—ಅಂಚೆಯವ. -ಆಳ. A post runner (My.).—ಅಂಚೆ ಮಾಡು. -ಇಡು. To place a relay of horses, etc. (V. 4, 10).

ಅಂಚೆ añce-ṉ-čē. 2. = ಆಚೆ. On that side, beyond (Čh. v. 87; Tu. ಆಚೆ).

ಅಂಚೆ añcĕ. Tbh. of ಹಂಸ (Kmd. 348. 357; Ōm. 20. 85) or ಹಂಸ (Kk. 9). See ಆರಸಂಚೆ. ಬಿಟ್ಟ ದೈವಾಯ ಎಸೆವ ಅಚ್ಚಾಯ ಸಮ್ಮುಲಂ (Kmd. 24). — ಅಂಚೆದುಪ್ಪಟಿ. -ತುಪ್ಪಟಿ. Goose-down (Rsv. 4, after 14).—ಅಂಚೆದುಪ್ಪಟಿವಾಸು. -ತುಪ್ಪಟವಾಸು. A bed of goose-down (J. 11, 19). — ಅಂಚೆವೇರ. -ವೇರ. He who rides on a goose or swan: Brahmā (Ōm. 8; ಬೋದ್ಧ Kk. 9). — ಅಂಚೆವರ್. -ಮರಿ. A young añcĕ (Rsv. 12, 23).—ಅಂಚೆವಿಂಡು. Tbh. of ಹಂಸವೃಂದ (Kmd. 380). A flock of geese or swans.

ಅಂಚೆದಾರ añcĕ-dâra. A postal officer (My.).

ಅಂಜಕ añjaka. Anointing; making clear. See ಕೃಷ್ಣಾಂಜ.

ಅಂಜನ añjana. Anointing; making clear. 2. *a black collyrium applied to the eye-lashes* (ಕಪ್ಪು ಕ, ಕಾಡಿಗೆ Kn. 61; ಬಂದುಳಿಗಪ್ಪು Čt. II, 80). 3, material of this collyrium, as lamp-black, antimony, etc. 4, magic ointment. 5, ink. 6, night. 7, fire. 8, *the elephant of the west or south-west* (ದಿಗ್ಗಜಛೇದ Kn. 61). 9, a kind of domestic lizard. 10, *a kind of tree* (perhaps Terminalia arjuna W. & A., as our MS. reads ಆರ್ಜುನ).

ಅಂಜನಕೇಶಿ añjana-kēśi. *N. of a vegetable perfume.*

ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ añjana-kriyĕ. Smearing, anointing. See ಎಣ್ಣೆ.

ಅಂಜನಾದ್ರಿ añjana-adri. The collyrium-mountain of the west (J. 7, 55), one of the hills at Tirupati (My.).

ಅಂಜನಾವತಿ añjanâ-vati. *The female elephant of the north-east.* 2, = ಅಂಜನೆ (My.).

ಅಂಜನಿ añjani. A hollow tube for black collyrium (ಕಾಡಿಗೆ ಯ ಕೊಬವಿ Mr. 337).

ಅಂಜನಿಕೆ añjanikĕ. *A species of lizard.* 2, a small mouse.

ಅಂಜನೆ añjanĕ. -ನಾ. N. of Hanumanta's mother.

ಅಂಜಲಿ añjali. = ಅಂಜುಲಿ. *The cavity formed by putting the hands side by side, hollowing the palms* (ಮುದ್ರೆ G.); when the hands in this form are raised towards the forehead, it forms the appropriate salutation from inferiors to their superiors. 2, a measure of corn, etc. sufficient to fill both hands when placed side by side, a kuḍava.

ಅಂಜಲಿಕಾರಿಕೆ añjali-kārikĕ. Making the añjali: *an earthen doll.* 2, the plant Mimosa pudica.

ಅಂಜಲಿಪುಟ añjali-puṭa. = ಅಂಜಲಿ No. 1. (My.).

ಅಂಜಲಿಬದ್ಧ añjali-bandha. Salutation, with the añjali raised towards the forehead. (My.).

ಅಂಜಸ añjasa. Straight. See ಸಮಂಜಸ.

ಅಂಜಸಾ añjasâ. *Straight on, truly, justly* (ಪಟು, ಸಬದ್ಧ Kn. 129; ಪಟು Mr. 537). 2, quickly, soon (ಶೀಘ್ರ, ಬೇಗ 129; ಶೀಘ್ರ 537).

ಅಂಜಿ añji. = ಹಂಜಿ, etc. (My.).

ಅಂಜಿಕೆ añjikĕ. Fear (ಭಯ Ōm. 80; ಭಯ, etc. Sl. 67; My.; B. 2, 16). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಉಣ್ಣು ಮಾಡುವ ಕಾರಣ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಳ (ವೀರಾತಂಸನ Sl. 293). ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15).

ಅಂಜಿಸು añjisu. To frighten. ಅಂಜಿಸಿದಂ ಮೂರ್ಜೋಕ್ಷ ಮುಂ ತಾರಕಂ (Ōmd. 260). See J. 20, 25; Sl. 294; B. 5, 232.

ಅಂಜೀರ añjīra. = ಅಮೂರ. A species of fig-tree, Ficus oppositifolia. 2, a fig.

ಅಂಜು añju. 1. = ಅಳುಂ 1, of which it is a contraction. To fear, to feel anxiety; to be afraid of (ಭಯ Ōmd. Dh.; C.; T., M., Tē., Tu.). ಕೈವಡೆ ಅಂಜಿ, ಪೊಸ ದುಮ್ಮಿ ಇರ್ದಂ (Ōmd. 67). ಪುಲಿಗೆ ಅಂಜಿ, ಪೃತ್ತಮಂ ಪೊಳ್ಕು, ಆವರೆ ಬಾವು ಕೊಸ್ಟುದು (159). ಬಾಸಣ್ಕೆ ಅಂಜುಗುಂ ಶಕ್ರಂ (159). ಉಂಡೆಮೆ? ಅಂಜೆಮೆ? (177). ಅಂಜ ಕೊಮುವ ಧನ (ಅಪ್ಪುವಾರ, ಲಂಜ, etc. Mr. 270). ಅಂಜಿದವನು (ಅಭೀರ, ಕಾತರ Sl. 339). ಅಳುವಲೆ ಅಂಜಿಲೆ (Bp. 17, 11). ಕಣ್ಣಾ, ಪರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜ, ನಿಜ ಧಮ ಗೊಣ್ಣಾ, ನೀಡ್ ಅಮುತ ಇರ್ದಂಯೇ? (18, 56). ಆವಾವಂತೆ ಅಂಜ (25, 29). ಆ ಳುವರಂಗಳಿಗೆ ಅಂಜುವೆನೆ? (43, 58). ದಪಸಂ ದುಸ

ದ್ ಅಂಜು (50, 22). ಬಾರಳ್ಕೆ ಅಂಜಬೆ (56, 22; *cf.* B. 2, 10). ಅಂಜದವನ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಬೀಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಎಲ್ಲರೂ ನಗರಂಜುವರೆ ಕಾಸು ಎರಡಾಗರಂಜುವೆನು (Prvs.). 2, to fear (v. t.). ಅಂಜಲ್ ಎನುವನು (Bp. 31, 25). — ಅಂಜಂಜು. rep. ಅಂಜಬೆ ಇರು, ಅಂಜಬೆ ಇರು! (Bp. 24, 70). ಅಂಜಂಜುತ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಿದ ಪತ್ನಿ ದನ್ನ (B. 5, 132).

ಅಂಜು *añju.* 2. = ಅಳುಂ 2. Fear (In compositions). — ಅಂಜುಗುರುಕ. = ಅಂಜುಬುರುಕ. (My.). — ಅಂಜುಬುರುಕ. -ಕ್ಕುರುಕ. A coward (Cb. 161; My.). — ಅಂಜುಬುರುಕೆ. A female coward (My.).

ಅಂಜುಕುಳಿ *añju-kuḷi.* = ಅಂಜಿಸುಂಗಿ. A male or female coward (My.).

ಅಂಜುಗುಳಿ *añju-guḷi.* = ಅಂಜಿಸುಂಗಿ. (My.).

ಅಂಜಲಿ *añjuli.* -ಳಿ. = ಅಂಜಲಿ. (ಕುವರ, ಕೆಮ್ಮು ಜಾಗೆ Nn. 107; ಜೋಗಳ G.; ಪದ್ಯ Bhn. 60; Mhr.). See ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ; J. 3, 11; 12, 51. — ಅಂಜಲಿಗೊಡಮ. -ಕೊಡು. To salute with the *añjuli.* ಅವಗೆ ಎರಿಗ ಪ್ರಣಮಮುಮದಲ್, ಅಂಜಲಿಗೊಮುಮದಲ್, ಅಮುಮದನು (Bp. 18, 63). — ಅಂಜಲಿನೀರು. Water in the hollow of the palms. ಬಲಕೆ ಅಂಜಲಿನೀರುಮಿ ಪಡ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 15, 9).

ಅಂಜಲೀಕೃತ *añjuli-kṛita.* Placed together to form the *añjuli.* ಅಂಜಲೀಕೃತಕರಕಮಲಲ್ ಆಗಿ (Bp. 29, 24).

ಅಂಜುಳಿ *añjuḷi.* The nozzle of a vessel (J. 3, 11; My.; from ಅಂಜಲಿ?).

ಅಂಜೂರ *añjûra.* A fig; a fig-tree (C.; Mhr., H.; Sk. ಅಂಜೀರ). ಅತ್ತಿಮರ, ಇದೇ ಮುಮುಳ್ಳಿನ ಅಂಜೂರ (ಗುಮಮ್ಮಟ, etc. Sl. 126).

ಅಂಜೆ *añje.* (= ಪಂಜೆ, etc.). (ಕನ್ನಡ ಕೆಸ.).

ಅಂಜೇ *añjé.* = ಪಂಜೇ. (My.).

ಅಂಝಳಿ *añjhaḷe.* = ಝಳ್ಳಿ. *The plant Flacourtia calaphracta* Roxb.

ಅಟ *aṭa.* 1. = ಅಟಿ, etc., ಆಟ. Motion; acting; play; jest; speech, sound *(cf. e. g.* ಆಟಾಟಿ). — ಅಟಮುಟ. dupl. (= ಚಟಪಟ). Trickery, guile, fraud (ತಳ್ಳ Bhn. 35, o. r. ಕಪಟ; My.; Tu.; Tě. ಅಟಮುಟಿ). 2, escape, evasion (ಮಾತಲ್ ಮೋಗುಮದು G.). ಅಟಮುಟದ ಅವಸರಿಗಳಂ ದೂರಿ (Bp. 43, 52). — ಅಟಮುಟಿಗಾಱ. = ಅಟಮುಟಿಗ. (My.). — ಅಟಮುಟಿಗ. ಅಟಮುಟಿ-ಗಾಗ (ಶೆmd. 233). A juggler, a cheat. — ಅಟಮುಟಿಸು. To play off tricks, to deceive (Tě. ಅಟಮುಟಿಂಚು, ಅಟಮುಂಚು). 2, to evade. ಭಟ ದುರಳೆ ಸಪ್ಪಣ್ಣ ಕೊಣ್ಣ, ಅಟಮುಟಿಸಿ, (ಸರ್ವಸಂ) ಗದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮು (Bh. 3, 13, 34). ಸಿಬಿಲಿಂದಿ ನಿಧಿ ಬರದ ಬರಪದಲ್ ಅಟಮುಟಿಸಲ್ ಅರ ಅಳವ (Rām. 32, 42). — ಅಟಮುರಿಸು. = ಅಟಮುಟಿಸು. (My.). 2, to take stealthily away (My., also ಅಟಮುರಿಸು).

ಅಟ *aṭa.* 2. = ಅಟು, ಅಟ್ಟು 11, ಅಷ್ಟು, etc., ಅಸ 1. That much, so much (S. Mhr.; Tě. ಅಟು, in that manner; that).

ಅಟ *aṭa.* 1. — ಅಟಕ. dupl. Weariness (ಜಯಕೆ Bhn. 66, o. rs. ಅಟಕಟಿ, ಅಟಕಾಟು; Mhr. ಅಟಾಟು, ಅಟಾಪಾಟಿ, etc., vehement efforts, toil, pains; the state of exhaustion, that of being harassed, etc.; *cf.* ಅಟ್ಟ 7).

ಅಟ *aṭa.* 2. An obstruction; a bar, nail, etc. used as a lever, etc. (Mhr.). — ಅಟಗೊಳ್ಳು. (= ಅಟ್ಟಗೊಳ್ಳು). A pole used by two men to lift sacks in lading oxen (S. Mhr.).

ಅಟ *aṭa.* 3. = ಪಟ. (My.; Tu.).

ಅಟ *aṭa.* 4. = ಅಟ್ಟ 1, etc. (Mhr. ಅಡ, ಅತ). — ಅಟಾಳ. = ಅಟ್ಟಾಳ, etc., ಅಷ್ಟಾಳು. (My.; Tě.).

ಅಟ *aṭa.* 5. Roaming, wandering. See ಘಾಡುವಾಟಿ, ಸಗ್ಗಾಟಿ ದ್ಯಾಳ್ಗಾಟಿ.

ಅಟಕಾಯಿಸು *aṭakâyisu.* To stop, hinder, check (My.; Mhr., H. ಅಟಕ, obstruction; restraint, control, etc.).

ಅಟಕಾವ *aṭakâvu.* Obstruction, impediment (My.; Mhr., H. ಅಟಕಾವ, ಅಡಕಾವ).

ಅಟಕಿಸು *aṭakisu.* = ಅಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಅಟನ *aṭana.* Wandering about. See ನಿರಾಟನ, ಪರಮಾಟನ; J. 19, 10.

ಅಟನಿ *aṭani. The notched extremity of a bow.*

ಅಟರುಷ *aṭarusha.* = ಅಟರೂಸ, ಅಡಸು, ಅಡಸರೆ, ಅಡಸಾಲು, ಅಡಸಾಲೆ, ಅಡ್ಡಸರ, ಅಡ್ಡಸು, ಅಟರೂಸ, ಅಟರೂಸಕ, ಅಡಸೊಗೆ, ಅಡಸೋಗೆ, ಅಮುಸೋಗೆ. *The shrub Justicia adhatoda* (and *ganderussa*) Lin. (*Adhatoda vasica* Nees.). See ಅಮು ಮುಟ್ಟಿದ ಗಿಡ No. 1.

ಅಟರೂಷ *aṭarûsha.* = ಅಟರೂಸ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟರೂಷಕ *aṭarûshaka.* = ಅಟರೂಸ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟವಣೆ *aṭavaṇe.* 1. = ಅಟ್ಟವಣೆ. Addition and subtraction (In arithmetic, My.). 2, revenue (R.; Br. ಆದಾಯ; Mhr. ಅಟವಣೀ, to gather together, in, up).

ಅಟವಣೆ *aṭavaṇe.* 2. Remembrance; memory (R.; Mhr. ನೆನಪು).

ಅಟವಿ *aṭavi.* = ಅಡವಿ, ಅಡವಿ, ಅಡವೆ. *A wood, a forest, a jungle.*

ಅಟವಿಚರ *aṭavi-chara.* A wood-roamer: a sportsman (ಪೇಟ ಜಾತಿ Mr. 379).

ಅಟವ್ಯವಿ *aṭavi-avi.* A jungle-sheep (ಬಸ್ಕೇರಿಯ, ಕೆಂಬ್ಲಗುಜ್ Mr. 160).

ಅಟಾಟ್ಯ *aṭa-aṭya.* *Roaming.*

ಅಟಾಣ *aṭâṇa.* The name of a tune (My., also ಆಟಾಣ; T. ಆಡಾನಾ).

ಅಟಿಗ *aṭiga.* = ಆಡಿಗ 1, etc. A player; one who is engaged with. It is used as a suffix, *e. g.* ಕೊಳ್ಳುಟಿಗ (Śmd. 240).

ಅಟಿಲ್ *aṭil.* = ಆಡಿಲ್ 2, q. v.

ಅಟಿಸು *aṭisu.* Verb of ಅಟಿ. See ಆಟಾಡಿಸು.

ಅಟು *aṭu.* = ಅಟ 2, etc. (S. Mhr.).

ಅಟಿ *aṭe.* = ಅಟಿ 1, ಅಟ್ಟಿ 1, ಅಡ 1, ಅಡಿ 1, ಅಡಿಕೆ 1, ಅಸ 3. ಅಸಿಕೆ 2, ಅಸ 5, (ಅಡ್ಡೆ 4). Playing, etc. See ಆಲಟಿ, ಉಚ್ಚಟಿ, ಆಚಾಟಿ, ಉಚ್ಚಾಟಿ, ಮೋಸಟಿ.

ಅಟೆ *aṭe.* ಆಟ. Roaming (ತಮಾಷೆಗಾಗಿ G.).

ಅಟೋಪ *aṭôpa.* = ಆಟೋಪ. (My.).

ಅಟೋಪ *aṭôpu.* = ಆಟೋಪ, ಆಟೋಪು, ಆಟೋಪ 1, ಆಟೋಪ. Control, power (My.; S. Mhr.; Mhr. ಆಟಪ, ಆಟೋಪ, control).

ಅಟೋಪು *aṭôbu.* = ಆಟೋಪ. (My.).

ಅಟ್ಟ *aṭṭa.* 1. = ಅಟ್ಟು 2. — ಅಟ್ಟಟ್ಟಟ್ಟ. dupl. Closeness and expansion. — ಅಟ್ಟಟ್ಟಟ್ಟವಾರಣ್ಯ. A thick and expansive jungle (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟ *aṭṭa.* 2. See ಅಷ್ಟ 2 (tatsama).

ಅಟ್ಟ *aṭṭa.* 1. = ಅಟ 4, ಅಡ. Tbh. of ಎಸ್ಮ. Eight. — ಅಟ್ಟಾಳ. = ಅಟಾಳ. (My.).

ಅಟ್ಟ *aṭṭa.* 2. One of the Tatsamas (ಶೆmd. 384; Čt. 2, 48; Kr. 93; Śm. 77). High, lofty; loud; exceeding. 2, na

upper loft in a house used as a place of lumber and repository for stores (C.). 3, *an apartment on the roof.* 4, a tower, a buttress. 5, a scaffold or stand on poles (My.; ಮಂತ್ರಗೆ Sl. 110; T. ಅವಳ್ಳೆ). *Cf.* ಅಟ್ಟಿಕೆ 2, ಅಟ್ಟು. 6, = ಅಟ್ಟಣ No. 2, ಅಂಗಳ, etc., the palate of the mouth (My.). ಅಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ದಾಪಿದ ಬಟ್ಟ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಏನಾಗ್ಬೇಕು?—ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮು, ಬಿಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟು, ಎರಡಾ, ದೂಗಾಪುದ!—ಅಟ್ಟಿದಿನ್ನ ಬಿದ್ದ ದರ ಮಧ್ಯೆದ್ದ ಬಟ್ಟೆ ದರು. — ಅಟ್ಟಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಗಟ್ಟಿ ಮೇರುವಲ್ಲಿ (Prvs.). See B. 4, 121. 136. — ಅಟ್ಟಿಗದರ್. -ಅವರ್. (Śmd. 385). A tall bifurcated (or lateral) branch. — ಅಟ್ಟಿಗೋಲ್ ರ್. -ಕೋಲ್ರ್. (= ಅಟಿಗೋಲು). A long staff or pole (ಕುರು ಪಣ್ಣ Mr. 350, c. r. ಕುರದಣ್ಣ). — ಅಟ್ಟಿದಮಿ. (-ಮಿ?). (Śmd. 385; Kk. 96). A long stick (?). — ಅಟ್ಟಿಹಾಸ. (Śmd. 385; Kk. 96). = ಅಟ್ಟಾಸ. A loud laughter or outery. 2, pomp, parade, ostentation (ಜಾತಾರ Cb.; My.). See J. 10, 35; 16, 25; 26, 34. — ಅಟ್ಟಿಹಾಸಗಾರ. An ostentatious man (My.). — ಅಟ್ಟಾಸುರ. -ಅಸುರ. Excessive trouble (Abh. P. 13, 51).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 3. = ಪಟ್ಟ. A market-place. — ಅಟ್ಟಪಾಸಿ. Dallying in market places: a prostitute (ಪಟ್ಟಪಾಸಿ Nr.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 4. Dried, dry (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 8).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 5. Boiled rice, food (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 10).

ಅಟ್ಟಣ aṭṭaṇa. (The hind part of) the deck of a vessel (used as a cook-room). ಪಡಗಿನ ಆಡಿದ ಅಟ್ಟಣ ತರ್ಪಣವಿನಿಕ್ಕು (Mr. 408). 2, = ಅಟ್ಟಿ 2, No. 6, the palate (Mg.).

ಅಟ್ಟಗೆ aṭṭaṇe. = ಅಟ್ಟಳಿ. See ಮನಿಮಟ್ಟಿಗೆ, ಮುಗಿಲಟ್ಟಿಗೆ.

ಅಟ್ಟವಣೆ aṭṭavaṇe. = ಅಟವಣೆ 1. (My.).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭave. 1. Tbh. of ಅಸ್ಥಿ (Śmd. 385; Śm. 19).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭave. 2. = ಅಟ್ಟಿ 2, No. 2. (My.). 2, a structure of poles put on stones, on which a stack is heaped (My.).

ಅಟ್ಟಳಿ aṭṭaḷe. = ಅಟ್ಟಣ, ಅಟ್ಟಣೆ, (ಅಟ್ಟಿಣಿಗೆ, ಅಟ್ಟು). Tbh. of ಅಟ್ಟಾಲ (Cr. II, 39; ಅಟ್ಟಿಣಿಗೆ Cr. I, 9; ಅಟ್ಟಿ, ಕ್ಷಿಪು, ತಲ್ಪ Nr.; ಅಟ್ಟಿ Mr. 192). See Bp. 16, 10; Abh. P. 5, 103; ಮುಂ ಹಲ್ಲಟ್ಟಿಕೆ.

ಅಟ್ಟಾಲ aṭṭāla. = ಅಟ್ಟಳಿ q. v. & ಅಟ್ಟಾಲಕ. An apartment on the roof (Sk.). 2, a palace (ಅರಮನೆ G.). 3, a breast-high wall, a parapet (ಎದೆಮುಪ್ಪ ಗೋಡೆ G.). 4, a bastion (ಕೋಟ್ಟಲ, ಬುರುಜು G.).

ಅಟ್ಟಾಲಕ aṭṭālaka. *An apartment on the roof.*

ಅಟ್ಟಾಸ aṭṭāsa. Tbh. of ಅಟ್ಟಹಾಸ. (My.; Mhr. ಅಟಾಸ).

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. 1. = ಪಟ್ಟಿ. (My.).

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. 2. (= ಅರ್ಜಿ?). See ಅಟ್ಟಿಟ್ಟಿ s. ಅಟ್ಟು 2.

ಅಟ್ಟಿಗಾಲಿಗ aṭṭigāliga. See ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 1. To take or retain possession of (S. Mhr.; Mhr. ಅಟಿವರ್ಣೇ, to take up, take possession, etc.). ಅವನು ಆ ಕಳ್ಳತ್ತಿ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (S. Mhr.). ಪುಣ್ಯ ಸಾವನ್ನನನ್ನು ಗೋವಿಸರಕಾರದವರು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರು (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 2. To cause to pursue, etc. (C.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 3. To cause to evaporate by boiling or the agency of natural heat (C.). 2, to cause to be wasted or become worn out (C.). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಜಿಸಿ, ಬುವಳೆ ಉಂಡು ಪಕ್ಷಿ, ಅಟ್ಟಿಸಿ, ಉಪ್ಪು ದೂಮುಪ್ಪಾರೆ; ಈ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಅಟ್ಟುಪ್ಪ ಅನ್ನುವ್ತಾರೆ (B. 4, 204). ನೀರು ಅಟ್ಟಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (ಸುಟ್ಟ G.). ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಇಷ್ಟಿನ ತನಕ (ನಕ್ಷ) ಬೀಡಾ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಮೋದಾಡ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಎರಡನೆಯವರ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಮ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲಿ? (B. 2, 33).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 1. (= ಅಂಟ್ಟು 1). An (obsolete) verb to which the krit ಅಟ್ಟಿ 2 (Śmd. 204) belongs. To be joined.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. = ಅಟ್ಟ 1, (ಅಂಟ್ಟು 2). The state of being joined. 2, closeness; imperviousness. 3, the state of being crowded or thronged, pressed or squeezed. 4, joining, fitting, being becoming or proper. 5, relationship (Tē. ಆಟ್ಟು, relationship; T., M. ಅಡು, to come into contact, come nigh, etc.; to beseem, to be fit or proper, to be proportionate to; ಅಡುವರ್ತ, a relation; *cf.* ಅಟ್ಟು 4, ಅಟ್ಟಿ 3, ಅಡಗು 3, ಅಡವು 1, ಅಣ್ಣು 2). — ಅಟ್ಟಿಟ್ಟಿ. -ಟಿಟ್ಟಿ. Intimate love (? Abh. 11, 23). — ಅಟ್ಟವಿ. An impervious forest (S. Mhr.; Bp. 23, 10; 32, 6). — ಅಟ್ಟುಂಜಗಳ. ಅಟ್ಟು-ಒ-ಜಗಳ (Śmd. 204). A close fight. — ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ. ಅಟ್ಟು-ಒ-ಬರಿ (Śmd. 204). = ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ, ಅಟ್ಟುವುಳಿ. Gifts from relations or friends to the bride and bridegroom at the time of marriage (ಬಿಬ್ಬಡು Kk. 53, c. r. ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ). — ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ. = ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ, etc. (ಬಿಬ್ಬಡು Śm. 61). — ಅಟ್ಟುದ್ದುಳಿ. = ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 3. (= ಅಂಟ್ಟು 1, No. 3). To keep close to, to follow, to run after. 2, to pursue, to chase, to drive; to drive away (ಅಸುಧಾವಧ Śmd. Dh.; J. 4, 16; My.). 3, to send, people or things (Abh. P. 4, after 42; 11, 22. 23. 24; My.; *cf.* T. ಅಸುಪು, Tē. ಅಸುನ, to send). ಎಡಬಿದರಪ್ ಅಟ್ಟಿ ಪೋಪುವ ಮನಿಮುಖಗಟ್ಟಿಗೆಗಳ್ (Śmd. 16). ಅಕ್ಕಶಾರಂಗಳಂ ಸಿಲಪ್ ಕೆಯುವೆ, ಅಟ್ಟಿ (J. 26, 4). ದಾಣ್ಡದನ ಸೇನೆ ಅಟ್ಟಿ ಸುಮುವ ಅಸಲಘೂಮುಜ್ಜಾಲೆಗೆ ಒಪನೆ ಗೋಜಾಟ್ಟು (8, 40). ಅಟ್ಟಿ ಬಹ ಮುಪಳರಿಯು ಕಟ್ಟಿ ಬಮುಮು (Dp. 172, 2). ಅದು ಓಡಿ ಪೋಪರು; ದೆರಾಯುಸನು (Darius) ಅವರ ಮೆಸ್ಸ ಪಡ್ತಿದನು; ಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಕುತೀ (Scythian) ಜನರನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ಮೋಗುತ್ತಾ ಮೋಗುತ್ತಾ (B. 4, 217). ಕಾಮುಗುಮರೆಗಳು ದೂತ್ಯ ಎರಪನೆಯ ಕುಮರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಣ್ಣಿಕೊಳಗೆ ಸೇರಗೊಪದೆ, ಬತ್ತೀ ಪಾಸಿ, ಮೆನ್ನ ಪತ್ತಿ, ಅಟ್ಟುವ್ತಾರೆ (B. 5, 13). — ಸ್ವಯಂ ಮೆಮ್ಮಟ್ಟಿಂ ದೂತನ ಅಟ್ಟಿ ದುಂ ದಾರಂ (Śmd. 283). ಎಮುದರ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದಂ (Bp. 28, 38). ಪ್ರಾರಿ (ಹುಗ್ಗಿರುರು) ಪಾಸಿಯು ಕೆಯ್ಯಂ ಅಟ್ಟಿಲು (33, 17). ನೀರ್ ಅದ ನೋಡಿ ಕೋಲ್, ಶಿವರ್ ಅಟ್ಟಿದ ಓಲೆಯನು! (53, 17). ನಿದುರರ್ ಅಟ್ಟಿದ ಏಸರ ಬಣ್ಣನು (Bh. 1, 8, 80). ಇದು ಕಾವ್ಯೇ ಜನರೇಕ್ಷಪ್ ಅಟ್ಟಿದ ಪಥಮ್ಯಾತಂ (Rāv. 5, 22). See also Abh. P. 11, 23; Bp. 5, 6; 25, 29; 28, 36; 39, 44. 48; Prv. s. ಒಡು 2; ಅಟ್ಟಿಯಟ್ಟು, ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಬೆಸ್ಸಟ್ಟು, ಹಿಸ್ಸಟ್ಟು. — ಅಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To pursue, to chase about (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 4. Pursuing, sending. See ಅಟ್ಟುಳಿ 2.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 5. To put (My.; Tu.). ಆದೋಗಿಸುವ ಬುತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಬೋ? ನೀ ಇತ್ತೊ? ಹುಪ್ಪದರ್ ಅಟ್ಟಿಸ್ ಎನ್ನೆಲ್? ಕುಬಿಯ ಬ್ ಆಬಿಬೋ? (Bp. 14, 9). See ನೀರಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. ಒಟ್ಟಟ್ಟಿ (*l. c.* ಅಟ್ಟಣಾಗಿ), ನೀರಟ್ಟಿ ಮುಚ್ಚಿ ಗಳವಾರಿಯು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 6. Putting, placing. — ಅಟ್ಟುಳು. s. of a game in which cowries or tamarind stones are put from hole to hole on a wooden board (My.). — ಅಟ್ಟುಗು ಣಿ. -ಕುಣಿ. = ಅಟ್ಟುಳು. (My.). — ಅಟ್ಟುಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. = ಅಟ್ಟು

ಗುರಿ. (My.). — ಆಟ್ಟುಗುಬ್ಬಾಡುರಿ. The board for that play (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 7. (fr. ಅಟ್ಟ 2). To evaporate (v. i.) on account of artificial or natural heat, to become dry; — to be wasted or become worn-out (C.; Mhr. ಆಟುನೇಣ, to waste or dry up, as the body, a well; to wear and waste through teasing or tormenting; etc.; *cf.* Tbh. ಆಟು 1; ಉಟ್ಟಾಂಸು).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 8. The state of being free from fluidity. — ಆಟ್ಟುಪ್ಪ. Salt produced by evaporation; sea-salt (ಪಾಕ್ಯ, ಪಿಪ Sl. 312; ದಸುಳ Mr. 143; B. 4, 204); a kind of inferior salt (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 9. = ಅಡು 1. To cook (a term only found in Sl.). ಆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಅಡಿಗೆ (Sl. 313. 314).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 10. P. p. of ಅಡು 1, q. v. — ಆಟ್ಟಿದ.-ಎಡ. A place where (one's) food has been dressed: one's native place. ಅವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಆಟ್ಟಿದ ಅಲಿಲಾಡೆ ಪಿಡದು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 11. = ಅಟ 2, ಅಸ್ಟು etc. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 12. = ಎಟ್ಟು 1. To be within reach (My.; *cf.* ಅಸ್ಟು 3).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. A crowd, a throng, a multitude (ಪಟ್ಟಣ G., ಗುಮ್ಮು ಕೆ.); a confused mass. ಮುರುಳಾಟಿಸುವಿಯ ಆಟ್ಟುಳಿ (ಪಿರಸ್ಯ Mr. 85). 2, the state of being close or squeezed: annoyance, trouble (C. Bp. 32, 45; 38, 2; J. 2, 5).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 2. A hunting-animal (ಸೋಪು ದ್ಯಾಗ Mr. 380).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 1. = ಅಟಿ, etc. See ಉಟ್ಟಟ್ಟಿ.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 2. = ಆಟೆ. (That adheres? or that is like a headless trunk?) a leech (My.; T., M.).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 3. A headless trunk, especially one retaining vitality (ಪಜ್ಜ ಕೆm. 44; ಮುಣ್ಣ 89; ಕಮಸು, ಕ ಜ್ಜ Kk. 41; My.; Tē.; T. ಮುಟ್ಟೈ). ರಾಗಿಂದ ರಾಮಕರ ಆಟ್ಟೆ ಯುಂ ತುರಗದ ಆಟ್ಟೆಯುಂ ಅಡಿವನ್ನ ಆಯುರಂಗಡೆಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತರೆ ಪಡೆದ ಆಟ್ಟೆ (Bp. 6, 7). ಗಗಳಧಾಗಳ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಪೋ ಕ ಆಟ್ಟೆಗಳ್ (21, 21). ಆಟ್ಟೆಯಿತ್ತವರ್ ಆಗಬ್ಬು ಕೆಯ್ಗ ಆಳದಟ್ಟೆ ಕ ಕೆ ದುಳು ಧಾಪ್ಪ ಎನುತ ಪೊಕ್ಕಿಟ್ಟು (52, 40). See also Bp. 14, 30; 28, 27; 49, 15; 51, 73; 52, 44; J. 22, 23. — ಆಟ್ಟೆಯಾ ಟ. -ಆಟ. The motions or play of headless trunks (Abh. P. 10, 235).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 4. A sole (of leather); a sandal (ಕ ಶ್ಯ ಕೆm. 89; ಕೆರಪ್ಪ G.; My.; T., Tē., Tu.). ಒಸ್ಕಂ ಆಟ್ಟೆಯಂ ಕೆ ರಪು (Bp. 31, 4). ಆಟ್ಟೆಯಂ ಕೆರವಂ ಮಿಟ್ಟಿಲು ಅಟ್ಟವೇಡ'ದ ಮಾಗಾ ದ್ಯು (Prv.). See ಒಳಟ್ಟೆ, ಪದರಟ್ಟೆ. 2, skin (of any part of the body, My.); bark (of a tree, My.). 3, the juiceless remainder of milled sugar-cane (My.; = ಅಳ್ಳೆ, ಅಳಟ್ಟೆ).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 5. What is pushed: a shuttle. ಪಟ್ಟೆ ಗಾಪರ ಆಟ್ಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ್ಯನ Kr.).

ಅಟ್ಟೆಳಿ aṭṭeḷi. = ಆಟ್ಟಳಿ. (Tē. I, 9; Tu. ಆಟ್ಟೆಳಿಗೆ a loft on poles).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. *Roaming about.*

ಅಟ್ಟು aṭṭu. = ಅಟಿಕೆ, etc. Mud (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. (= ಅಟ್ಟೈಣಿ). A scaffold or stand on poles (My.). 2, = ಆಟ್ಟಣಿ 2, No. 2. (My.).

ಅಠರ aṭhara. Eighteen (My.; Mhr. ಅಠರಾ).

ಅಠಾಣ aṭhāṇa. N. of a rāga (My.).

ಅಡ aḍa. 1. = ಆಟ 1, etc. (ಅಡ 4). Play, etc. See ಆಡಗ 1.

ಅಡ aḍa. 2. = ಅಡು 2, etc. Cooking. See ಅಡುಪ 1.

ಅಡ aḍa. 3. — (T. ಅಡಾ, ಅಡೇ, an interjection used in calling to a man-servant or one of the lowest sort of people; *cf.* ಅಡಾ). — ಅಡ ಅಡಾ. rep. ಅಡ ಅಡಾ ಎಮ್ಮವನನ್ನು (*i. e.* a Tamil man) ಅಪಮಯಲ್ಲಿ ನೀಗು (Prv.).

ಅಡ aḍa. 4. (= ಅಡ 1, ಅಡ 4). — ಅಡುಪ. dupl. Rashly, *e.g.* ಅಡುಪ ತಿನ್ನ (S. Mhr.; Tu. ಅಡುರ; Mhr., H. ಹಡುಪ, hurry and hubbub; tumult and confusion). — ಅಡಪಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡಪಡ). To make haste; to move forward with impetuosity, to rush (Abh. P. 8, after 61). ಗಂಗೆಯು ಮುಮುಗಳ್ದ್ ಅಡಪಡಿಸಿ ಧುಗುಪಿಸಂ ಧುಮುಕಲಮಿಂ (Śmd. 294; Kāvy. I, 5, 37).

ಅಡ aḍa. 5. (= ಅಡ 4?). — ಅಡುಪಿಸು. dupl. (from an ಅಡ ಪು). To move suddenly, to start. ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡುಪಿಸಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು (B. 3, 51). ಅದನಿಯ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡದೆ ಪಿ ಟ್ಟಿನಿಸ್ಯ ಕೆಂಗಟ್ಟು ಅಡುಪಿಸುವ್ಯದೆ (5, 258).

ಅಡ aḍa. 6. = ಅಡವು 2, (ಅಡು 3), ಅಡ್ಡ 1. The state of being across, transverse, or in the way; the state of being awry; that of being broadwise or horizontal (ತಿರ್ಯಕ್ಕು G.); crosswise. 2, obstructing, an obstruction, an impediment. 3, the state of being contrary or perverse. 4, that of being crossed or interbred. 5, (= ಅಡ 3; Mhr. ಅಡ) that of being subordinate, less, minor, or extra. (*Cf.* Mhr. ಅಡಿ, ಅಳಿ, ಅಡ). — ಅಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು 1, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. To arrest, to stop; to thwart (ಅಡ್ಡ ಬಾಗು Bhn. 37; My.). ಪಡಮನ್ನ ಅಡಗಟ್ಟ ಬೇಡ (My.). — ಅಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall across or down before (another), to prostrate one's self. ಘೋಷಾಧಿಪ ಎಡೆಗೆ ಬೇಗದಿ ಬ ನ್ದು, ಅಡಗೆಡೆದಂ (Anubhavaśikhāmaṇi 10, 16). — ಅಡಗೆಡೆ. = ಅಡ್ಡ-. (S. Mhr.). — ಅಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. = ಅಡ್ಡ ಅಂಕೆ. (My.). — ಅಡಜಾ ತಿ. = ಅಡ್ಡ-. A cross breed, a mongrel or inferior kind or caste (S. Mhr.; Tu.; Tē. ಅಡಜಾತಿ). — ಅಡತಂಕೆ. Untrustworthiness (Sd.; Mhr. ಅಡತಾಸಾ, a cross-examination, as of an account). — ಅಡತೊಟ್ಟಲು. -ತೊಟ್ಟಲು. = ಅಡ್ಡ ತೊಟ್ಟಲು, q. v. — ಅಡದೆಡೆ. An additional sickness (S. Mhr.). — ಅಡದುಟ್ಟ. An ill-behaved, bad fellow (S. Mhr.; Mhr. ಅಡದುಟ್ಟ, stupid, awkward). — ಅಡದುಟ್ಟ. ಅಡ-ಟುಟ್ಟ. The contrary of roundness, crookedness, ugliness. — ಅಡದುಟ್ಟಕೊಟ್ಟಂಡಿ. A deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). — ಅಡದುಟ್ಟಕೊಟ್ಟಂಡಿ ಮೊಕ್ಕ. A face that is like a deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). — ಅಡನಾಮ. = ಅಡ್ಡ ನಾಮ. (J. 8, 36). — ಅ ನಾಕಿ. -ಆಕಿ. A cross-pin (My.). — ಅಡನಿಲು. (aḍa-nilu or -ni). To stand in opposition, to take up a hostile position. ಅಡನಿಲ್ದ (Abh. P. 13, 48).

ಅಡ aḍa. 7. = ಅಡೆ 8. — ಅಡಕಲ್ಲು. = ಅಡೆಕಲ್ಲು. (My.).

ಅಡ aḍa. 8. = ಅಡಪ 1. A pawn, etc. (My.).

ಅಡ aḍa. 9. An abbreviation of ಅಡಕೆ. See ಅಡಕೊತ್ತು, etc.

ಅಡ aḍa. 10. = ಅಡೆ 15. — ಅಡಸಿದೆ. -ಕೆದೆ. To fall to the ground or down (Rām. 5, 8, 75).

ಅಡ aḍa. = ಅಟ್ಟು 1, etc. — ಅಡವಾಳ. = ಆಟವಾಳ, ಆಟ್ಟವಾಳ, etc. (My.).

ಅಡಕ aḍaka. = ಅಣಕ 2. Pressing into a narrower compass, compressing; compressed state or condition (My. *e.g.* in ಅಡಕ ಮಾಡು; T., M. ಅಡಕ್ಕ). 2, compacture: the state of being suited to the size of a thing. ಈ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ; ಈ ಬಸ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿವೆ (My.). 3, placing one thing upon another, piling, as pots, paper, etc.; piled state; a pile, a stack (My.; see ಮುಚ್ಚು ಅಡಕ). 4, storing. 5, contracting one's self, shrinking, as an animal from cold (My.; T., M.). 6, the act of stowing away or putting in (as a corpse, etc. in the ground, My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). 7, hiding one's self, entering into so as to disappear, being absorbed in, as in a liṅga (ಅಡಕವಾಗು S. Mhr.; My.); hiding place. ಕಳ್ಳರು ಅಡಕವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ (My.). 8, suiting one's self to, becoming obedient. ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿಗ ಅಜ್ಞೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). 9, being comprehended or contained in. ಧಾರವಡದಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಪಂಡ್ರೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ (My.). 10, abridgment, as of a story (My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). — ಅಡಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To press into a narrower compass, as cotton in a sack; to press, as a bookbinder does a book (My.). — ಅಡಕದ ಕೋಣೆ. A store-room (Bp. 12, 10).

ಅಡಕಲ್ aḍakal. -ಲು. = ಅಡಕೆಲ್ 1, q. v. (S. Mhr.; T. ಅಡುಕ್ಕಲ್). — ಅಡಕಲೆಬ್ಬಿಸು. To raise or make a pile. ಕೆಲಸು ಅಡಕಲೆಬ್ಬಿಸಿದ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮುಟ್ಟಿಸಬಹುದು? (B. 4, 177).

ಅಡಕಿ aḍaki. A woman who stores up or fills. See ಕೀರಡಕಿ.

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 1. -ಲು. = ಅಡಕಲ್, ಅಡಿಕಿಲ್. Piling, putting one closely upon another; a pile. See ನಿಟ್ಟಡಕಲ್. — ಅಡಕಲ್ಕೊಸ್ಪು. -ಪೊಸ್ಪು. One to come upon another (ಒಕ್ಕಲಿ ಮೇಲೆ ಒಸ್ಪು ಇರು Cm., ಅಡಕಲಾಗಿ ನಿಲ್ vṛitti Śmd. 19). (ಪೆಸ್ಪು) ಅದು ಅಡಕಲ್ಕೊಸ್ಪಿ ಇರೆ ಮುಣಿಗೆ ಒಸ್ಪಪೋಲ್, ಎಸಗರ್ದು ಎಸಿಕ್ಕುಂ (19).

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 2. A kind of plant. See ಪೆಸ್ಪಡಕಲ್.

ಅಡಕು aḍaku. 1. = ಅಕ್ಕು 1, ಅಡುಕು 1, ಅಡಪು 1, etc. To press into a narrower compass, as one does in packing cloth, cotton, etc.; to press, as the bookbinder does a book (My.; T. ಅಡುಕ್ಕು). 2, to put one thing closely upon another, to pile, as pots, blankets, grass, earth, etc. (My.). 3, to put one round thing in or upon another so that a conical pile is formed (My.). 4, to put in or on in large quantities, as goods in boxes or on vehicles (My.). 5, to stow away (ಕಸ್ಥಾನಾಸ್ಥರವ್ರಜೀಕ್ಷ Śmd. Dh.). 6, to subdue, to control (T., M. ಅಡಕ್ಕು). See Rām. 5, 9, 5. ಮೂರಯ್ವರ್ ಅಡುಗುಬ್ಬುಗಳ್ ಅಡಕುವನು (Bp. 9, 41). ಮುಣ್ಣಿನ್ ಅಡಕುತ (52, 10). ಸಾಧನಸಮಗ್ರತ ನೂನುನಹಿತ ಅಡಕಪನು, ಧಾರಿಯು ಬಣ್ಣಿ ಜಡ ಜಡಿಯು (Bh. 1, 10, 24; see also 1, 12, 16). ಸರಸುಗಳ್ನ್ ಅಡಕಿದರ್ (Ć. Bp. 47, 20).

ಅಡಕು aḍaku. 2. = ಅಡುಕು 2. The state of being piled conically. — ಅಡಕುಪಾತ್ರೆ. Round vessels that are put one in or upon another so that a cone is formed (My.).

ಅಡಕೆ aḍake. = ಅಡ 9, ಅಡಿಕೆ 3. Areca, the areca palm, Areca catechu Lin., and its nut (ಬಾಡ, ಪೂಗ Nn. 102; ಕ್ರಮುಕ, ಪೂಗ Mr. 112; ಕೌಂಗು Śm. 25. 82; My.; M. ಅಡಕ್ಕೆ, ಆಡಕ್ಕೆ). ಅಡಕೆಯ ಮರ (ಗೂವಾಕ, ಪೂಗ Nr., Hlā.; ಪೂಗ Nn. 66). ಪೂಸ ಅಡಕೆ (Śmd. 70). — ಅಡಕೆಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (Bp. 12, 10). — ಅಡಕೆವೆ. Areca nut and betel leaf (Bp. 12, 10). — ಅಡಕೆಪಂಗು. An obligation of the worth of an areca nut, the least obligation. ಒಸ್ಪು ಅಡಕೆಪಂಗಿನೋಳ್ ಒಡ್ಡಿನು (Bp. 61, 57).

ಅಡಕೊತ್ತು aḍakŏttu. = ಅಡಕೊತ್ತು, ಅಡಕೆಗತ್ತಿ, ಅಡಕತ್ತಿ, ಅಡಕಗತ್ತಿ. A sort of scissors for cutting areca nut (S. Mhr.; Tu. ಅಡ್ಡಕತ್ತರಿ, ಇಡಕತ್ತಿ; Tē. ಅಡಕತ್ತು, ಅಡಕೊತ್ತು, ಅಳಕತ್ತು; Mhr. ಅಡಕತಾ).

ಅಡಕೊತ್ತು aḍakŏttu. = ಅಡಕೆಕತ್ತಿ, etc. (S. Mhr.).

ಅಡಗತ್ತಿ aḍa-katti. = ಅಡಕೆಕತ್ತಿ, etc. (My.).

ಅಡಗತ್ರಿ aḍa-kattri. = ಅಡಕತ್ತಿ, etc. (My.).

ಅಡಗಡಿಸು aḍagaḍisu. To thwart, to counteract (S. Mhr.); to obstruct, to hinder (Mhr. ಅಡಗಡಿಣೇ, to be stopped, etc.; ಅಡಗವಿಣೇ, ಅಡಗಾವಿಣೇ, ಅಡ-, ಅಡ-, to obstruct, etc.).

ಅಡಗಿಸು aḍagisu. = ಅಡಂಗಿಸು, ಅಣಗಿಸು. To cause to hide or be withdrawn from sight (C.). 2, to conceal, to hide (C.). 3, to subdue, as bad people (My.); to suppress. 4, to appease, to alleviate, to soothe, etc., as sorrow, disease, etc. See Bp. 32, 4. 32; 36, 1; 40, 71; 57, 7. ವಿಷವ ಮಳ ಪಟ್ಟಿಯನು ಅಡಗಿಸಿಯೆ ಮಾಲೆಪ್ಪಿದು ಒಡನೆ ಪೇಳ್ದುದ ನುಡಿಯು ತಾ ನು ವಿಷಮು (Dp. 148). ಗಾಳಿಯನ್ನಾದರೂ ಅಡಗಿಸ ಬಹುದು, ಗಯ್ಯಾಳಿ ಬಾಯ್ಮನ್ನು ಅಡಗಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಅಡಗಿಸುಹ aḍagisuha. The act of concealing or hiding. ತಂಗಿದಪ್ ಅಡಗಿಸುಹ (ಅಕಾರಗುಪ್ತಿ, ಅಡಹಿತ್ತೆ Nr.).

ಅಡಗು aḍagu. 1. = ಅಡಂಗು 1, ಅಡಿಸು, ಅಣಗು, ಅಣುಂಗು. To conceal one's self, to hide; to disappear or vanish; to cease (ಗೂಢಪ್ಪ Śm. 84; ಮುಚ್ಚುರ Śā: C.; ಮಾಯು C.; T., Tē.; *cf.* ಅಡ 7). 2, to decrease; to be quenched; to be appeased (My.). 3, to be humbled (My.; Tē., T.). 4, to crouch (My.). 5, to be contained in (Bh. 1, 1, 12; My.; T.). 6, to enter (My.). ಬಸದ ತರಣ್ ಎನೆ ಧರಣಮ್ ಅಡಗುವಡು (Dp. 1,

26). ಮುಸುಕಿಯ ಉಸು ಆಡಗಿಹೊಕೆ ಮುಸುಕಿಯ ಪಲ್ಲವರಾಯನು ಪ ದೆಮಳ್ದೇ? (46, 45). ಪಳುಮೊಳ್ ಕೊರೆಗಳ್ ಒಗೆದು ಪಳುಮೊಳ್ ಆಡ ಗಿದನ್ತೆ (61, 66). ಆಡಗುವದು (ಆನ್ತರ್ಧ); ಒಂದಿ ಆಡಗಿದವನು (ಸತ್ಯ, ತಿರೋಭಿವ Xr). ಕಾರುಣ್ಯೋದ್ಧಾವಿಗಳ್ ಆಮಿ ಸಮಾಧಾನಪ್ರವೃತ್ತಿ ಆಗಿ ಇರುವಿಕೆ (ಶಮ, ವಾಸ್ತಿ Sl. 386). ತಿಮಿರಮ್ ಆಡಗಿದ ಬೋಳ್, ತಿಳ್ತಾ ಕ್ಷಮಣಮ್ ಆಡಗಿದ ದಸ್ತಿ, ಕರ್ಮಪ್ರಪೆಗಳ್ ಆಡಗಿದ ಯೋಗಿ, ರುಜೆ ಆಡಗಿದ ಸರೋತ್ತಮನು, ಹಿದುರ್ ಆಮಿದ ಸರೋಜದ ಆಕ್ಷೆ ಇದುದು ಆಮಲಮತಿ; ಕೆಳ್ಗಳ್, ಪಗೆಗಳ್ ಆಡಗಿದಜೆ ಆಮರರದವರ್ ಎನಿಸುವು ದು (Bh. 1, 8, 24). ಬೆಳಗಾಗೆ...ಪೊಕ್ಕರು ಪಟ್ಟಿದವನು, ಬೆಳಗಡಗೆ ಸಡೆದರು ಪಲಪ್ಪ ಯೋಜನದ (1, 8, 93). ಪೃದಪೊಳ್ ಆಡಗು (J. 28, 45). ಸಡಿಗಳ್, ಉಬ್ಬರಮ್ ಆಡಗಿ, ತಿಳಿದು ಪರಿವಪ್ಪ (25, 3). ನಯಪ್ರಾಪ್ತರ್ಮ್ ಆಸ್ಪ ಆಡಗಲು (26, 26). ಸಾರಂಗಪ್ಪ..ಸೊಪ್ಪೆಯ ಮುಖಿಗೆ ಆಡಗಿ ಕೊಣ್ಣಿತು (B. 4, 42). ಪೃಥವಿ ಆಪತ್ತು, ಆಪಿಲಜಲ ಮುಂ ಳುವಿದುಂ, ಪೃಜೆ ಆಡಗಜೆ, ಆ ಮರೀಚಿಜಲಮುಂ ತವೆಯುವೆ ಕುವಿ ಯರ್ (Riv. 5, 33). (ಸೀಪ್) ಅಪ್ಪುದರ್ ಊಹಿಸಿದೊಡೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಯೊಳ್ ಆಡಗಿ ಇಪ್ಪೆ (Bh. 1, 8, 78). ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಗಿ ಕೊಣ್ಣು ಇರುವ ಪರಿಮಳಾವಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಾಪಡಿಸುವ ಪೈದಾಪ್ಯತ್ತೇ ಜಕಸಾಮಗ್ರಿ (ಪ್ರದೋಷನ, ಆನುಮೋಧ Sl. 223). — ಆಡಗಡಗು. rep. (Bp. 32, 34).

ಅಡಗು aḍagu. 2. (= ಅಡು 4). Flesh, meat (ಪಿಕ್ಕು, ಪಾಮು Sm. 32; ಮಾಂಸ 84; ಪಿಕ್ಕು, ಮಾಂಗು Kk. 41; ಸಂಗರ, ಮಾಂಸ Nn. 19; ಮಾಂಸ Bhn. 52; *cf.* ಆಮಳ 2). ಸುಟ್ಟ ಆಡ ಗು ಘೂಕಿ ಎನ್ನುವದು, ತಾಳಿಸಿದ ಆಡಗು ಘರೂಳಿಕಮ್ ಎನ್ನುವದು, ಆಟ್ಟ ಆಡಗು ಉಬ್ಬುಮ್ ಎನ್ನುವದು (Hlā.). ಒಬಿಗೆಣ್ಣಿಮೊಳು ಸುಟ್ಟ ಆಡಗು (ಘೂಕಿ Mr. 217); ಆಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿನ್ನುವಂ (ಪಾರ್ಶ್ವ 231). ಈ ಸೊಪಪ್ಪನ್ ಇನ್ನು ಆಮುವುದು ಆಡಗು, ಆಳಟ! (Bp. 57, 2). See ಸುಟ್ಟಿಗೆಯಡಗು. — ಆಡಗುದಿನ್. -ತಿನ್. To eat meat. ಆಡಗು ದಿವ್ವುದನು (ಪಾರ್ಶ್ವ Hlā.).

ಅಡಗು aḍagu. 3. The state of being joined, becoming or fit; agreeableness, beauty (R.; Tē. ಆಂಗು, ಆನ್ದ; Tē. ಆಡಿ, near; T. ಅಣಂಗು, ಆಪಿಗು, ಆಳಿಗ, ಆಂಬಿಲ್, ಆವುಜು, ಆಮ್ಮ್ಯ, neatness, beauty, elegance; ಆಂಮ ಲ್, union; ಆಜಲ್, ಆಣೆಜು, ಆಮಲ್, nearness; ಆವ, com- munication, intercourse; see ಆಣ್ಣಿಸು; *cf.* ಆಳ್ಳ 2; ಆಜ್ಜು 1; ಆಟ್ಟ 1 & 2; ಆಡಪ್ಪ 1; ಆಣಿ 2; ಆನು 1; ಆಪ್ಪ; ಆಮ್ಪೆ; ಆಡಗು 1; ಆಲ್ 3; ಆಲಮ್ಮು; ಆವುಸು; ಆಳ 2).

ಅಡಗೆ aḍagĕ. = ಅಡಿಕೆ, etc. Cooking, etc. ಆಡಗೆ ಮೂ ಡುವದ (G. 9).

ಅಡಗ್ಯೆ aḍagĕy. Wind in the womb or bowels (S. Mhr.).

ಅಡಂಗಾಯ್ತ aḍaṅgu2-āyta. A man belonging to a fort (ಕೊಟ್ಟವನ, ಕುಮುಪ್ಪು Kk. 37; ಕೊಮ್ Sm. 45; ಕೊಟ್ಟಗಾವಿ G.).

ಅಡಂಗಿಸು aḍaṅgisu. = ಅಡಗಿಸು. ಪ್ರಸಾದಿಮು ಪಾಪಿವೇದಯ್ಯ .. ನಿನ್ನ ಬುಬುದರ್ಪದಿನ್ ಆಡಂಗಿಸೆ (Bp. 32, 33).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 1. (ಕೊmd. 48). = ಅಗೆಸು 1, etc. (ಗೋವಪ ಕೊmd. Dh.; ಉಳಿ ಕೊmd. I; ಮಿಯ್ಯರೆ Kk. 43; ಮುಸುಳ್ 72, ಕೊm. 44). ಳ್ಳಪ್ಪೋದಾಯಮೆ ಆಡಂಗಿ ಸಿದರ್! (ಕೊmd. 272). ಪಥಮೊಳ್ ಒಗೆದು ತರ್ಬಲತೆ, ಮೇರೆ ಸಥಮೊಳು ಮೊಳೆಮ ಆಡಂಗಿದ ಮೇರ್ (Bp. 61, 66). ಜಡದಿನ್ ಉಡಣಾಲದ್ಯಡಂ ತರೆ ಕವಿಮುಮು ಎನಿಸಿ ಮುರ್ಮಿದೆಳಗಂ ತಳೆದು ಒಪ್ಪದ ಪಾಂಗಿನೊಳ್ ಮಿಂಗಳ್ ತದಳತೊ ಳೆ ಮುಮಿಗುವನ್ತೆ ಆಡಂಗಿಮುವ ಅಗಳ್ (Riv. 12, 12). ಧೀರಿಚ್ಛಾ ಸವಿಸ್ಥಂ ಧಗಣಂ ಇನಸುಮ್ ಆಡಂಗಿ ಇರ್ದ ಮೇರ್ ಪೋಪಂಮುಮ (13, 89). See ಒಳಡಂಗು. — ಆಡಂಗಿಪೆಯ್. ಆಡಂಗಿ-ಪೆಯ್. To beat one so that he hides himself; to cause to become ashamed, to shame. ತಾಮುಸಗೆ ತಾಗಿವ ಸುರಪ ತಾಮುಳರಂ ಕದ ದ್ ಆಡಂಗಿ ಸುರ್ಗ ಒಪ್ಪಿಕೆಗಂ ತಾಮುಪಪ್ ಆಡಂಗೆಪ್ಪುವಂ (ಕೊmd. 293. 406). ರಾಗತಿಕ್ಷೆ ವೆರೆಯಪ್ ಆಡಂಗೆಪ್ಪುದು ಮುಗಿಬುದ್ದರ್ ಎನಲ್ ನರಿಮುತ್ತರ್ ಇರ್ದ ಕೆತ್ತರ ಕೊಲೆ (Abh. P. 13, 66). ತೊಡಂಕಿದ ವೀರನಪ್ ಆಡಂಗೆಪ್ಪುವ್ ... ದರಾಕ್ಷಮಂ (Riv. 6, after 11).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 2. Hiding; a place of hiding or of refuge: a fort. See ಆಡಂಗಾಮ್ಬು & ಡಾಗು.

ಅಡಂಗುಮೆಜು aḍaṅguruḷu. = ಡಂಗುಜುಜು. — ಆಡಂಗು ಮುಡಾಟ. -ಆಟ. A peculiar kind of blindman's-buff, hide-and-seek (ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಲೆ Kk. 74; Šs.).

ಅಡಚಣೆ aḍaṭaṇĕ. Obstruction, difficulty, distress (C.; Mhr. ಆಡಚಣ).

ಅಡಜು aḍaḍu. 1. Related to and partly identical with ಅಗಜು, ಅಗುಜು, ಅಗುನು, ಅಡಕು 1, ಅಡಸು, ಅಡುಕು 1, ಅಣಕು, ಅಣಚು, ಅಣಂಚು, ಅಣುಂಕು, ಅಮುಕು, ಅಪಕು 1, etc. To pack, or pack up, close; to stuff in; to press down; to humble; to hush, to silence, to shut, as the mouth (Tē. ಆಡಚು, ಆಡಂಚು; T. ಆಮೈ, ಆಮೈಜು; My. only: *to stuff into, as food into the mouth; cf.* ಆಡೆ 3).

ಅಡಜು aḍaḍu. 2. To rap, to cuff (R.; Tē. ಆಡಂಚು, ಆಮುಜು, to beat, strike, break, destroy, smite; *cf.* ಆಡೆ 4; ಆಡಲ್ 1 & 2; T., M. ಆವಿ, to beat, to strike).

ಅಡದಲಿಕೆ aḍadalikĕ. A peon (S. Mhr., H.; B. 5, 284).

ಅಡದಿ aḍaḍi. = ಅಡಿವಿ, ಪಡವಿ. Clothes which washermen take home for washing, and occasionally, after washing, give on hire (My.). — ಆಡದಿ ಬಟ್ಟೆ. Clothes hired from the washerman (My.).

ಅಡನೆ aḍanĕ. (fr. ಅಡ 6). = ಅಡ್ಡನೆ, ಅಡ್ಡೆ. Cross-wise, etc. — ಆಡಣಾಸಿ. -ಆಸಿ. That acts perversely: a perverse or stubborn person or beast. — ಆಡಣಾಸಿತನ. -ಆಸಿತನ. Perversity; uncouthness (My.).

ಅಡಪ aḍapa. = ಪಡಪ. A small bag, used as a pouch for areca nut and betel leaves (Abh. P. 3, after 83) and by barbers as a dressing case (My.; Tē., Tu.; M. ಆಡಪ್ಪ; T. ಆಮೈಪ್ಪ, ಆಮೈಪ್ಪೈ, ಆಮಪ್ಪು).

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. (ಕೊmd. 234. 89). = ಆಡಪವಳ್ಳ. A man who carries his master's betel-nut pouch. 2, a barber (ಪಡಪಾಳ Ct. II, 117).

ಅಡಪವಳ್ಳ aḍapa-vaḷḷa. (ಕೊmd. 234). = ಆಡಪವಳ.

ಅಡಪಿಗ aḍapa-iga. (ಕೊmd. 233). = ಆಡಪವಳ, ಪಡಪಿಗ.

ಅಡಪು aḍapu. 1. A kind of pimples or pustules (S. Mhr.). ಮುಡ್ಡಾದರೆ ಪಾಮಿಗಳಗೆ ಆಡಪು ಪಮ್ಮುತ್ತದೆ (B. 5, 29).

ಅಡಪು aḍapu. 2. = ಆಡವ 1, No. 3. A pledge, a pawn (C.; *cf.* ಆಡಪ್).

ಅಡಬಳ aḍa-baḷa. 1. = ಅಡುವಳ. A cook (ಪಾಣಿಗ ಕೊmd. II; ಕೊm. 45; Kk. 36; ಆಡಗೆ ಮಾಮುವರ G.). ತೂಲಧರ, ಸಿಮ್ಮು ಆಡಬಳಂ ನಿರಿಯಾಳ್ (Bp. 9, 40). See ಸಗ್ಗಡಬಳ.

ಅಡಬಳ aḍabaḷa. 2. Flesh (ಮಾಂಸ Bhn. 3; Dp. 59, 3; *cf.* ಆಡಗು 2).

ಅಡಬೆ aḍabĕ. = ಪಡೆಬೆ. Perverseness, wickedness (used of stray cattle, My.; Mhr. ಅಡಣಾ).

ಅಡಂಬರ aḍambara. = ಅಡೆಂಬರ. Ostentation, display (My.).

ಅಡಯಾಳ aḍayāḷa. A mark, a sign (R.; M.; Tē. ಆಡಮೂಲು; T. ಅಡ್ಡಿಯಾ).

ಅಡರ್ aḍar. = ಅಡರು 1, (ಅಮರ್). P. p. ಅಡರ್ದು. To be united with or to be joined to, to join (ಪಡ್ತು Šmd. Cm. 152. 218; Šm. 97; ಪತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಿ Čb.; T.: to be close, etc.; a crowding together, narrowness, a being straitened; M. ಅಡರ್, closing with; Tē. ಅಡರು, to be fit or proper). ಆವಿಸ್ಸಿ ಆಗಿ ಎಡರ್ದಂ ಬಹುದನ್ನದ ಆದರ್ದಂ ಆದರ್ದುದು (Šmd. 151). ಸಮಾಸಮೊಳಡರ್ ಆಸಮಾಸಮೊಳಂ ರೇಫೆ ಆದರ್ದ ಅಕ್ಕರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (218). ತತ್ಪದವ... ಆದರ್ದ ಬಸದನ ಫಲ್ಗುರತಿ (Bp. 4, 60). ಸಿದ್ಧು ಆವಿಯ ಕೈಕೆ ಆದರೆ ತೆ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸವೇಡ್ಕು (22, 41; see also 27, 4; 34, 5). ಸುಗೆ ಸೋಗೆ ಯ ಸೊಡ್ಡು ಆದರ್ದ ಪೂಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್, ಫಣಿ ಪಿಡೆದೆ ಉರಿಮುದು (Rāv. 5, 43). ಚಿಕ್ಕೆಯಿಂ ಬೆಳ್ಳು ಆದರ್ದುದು ಎನೆ ಪಡ್ದುಂ ಶರನ್ಮೇಘಮ್ ಇಳುಂ (6, 4). (ಈ ನಿಘಂಟ್ಟು) ಆದರ್ದ ಪಿತನನ್ನೆ ಲಕ್ಷಣ ಸುಪ್ಪುದುಪ್ ತಪ್ಪದು (Mr. 6). See J. 26, 11. **2**, (to hold on), to climb, to ascend, to mount; to rise (ಅರೋಹಣ Šmd. Dh.; C. as ಆದರು; ಏಜು G.). ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮ್ ಆದರ್ದ ಲತೆ (ಅರೋಹ Nr.). ಸಬ್ಗಗಳಂ ಪಾಪು ಆದರುತಂ (Bp. 52, 15). ಪನಿಯಿಂ ಕೊಸರಿದರೆಗಂ ಪೂ ಪದೆ ಆದರೆ (Ćpr. 7, 53). ಆದ್ದಳದಪ್ ಆದರ್ದಂ (Rāghē. 17, 55). (ಪಾಳೀ ಜಂಘೆಂ) ಪಾಪಾಗ್ರದೊಳ್ ಆದರ್ದು ಆಲುಗಲ್ (Rāv. 9, 29). ಪತಿ ತವಿಗೆ ಆದರ್ದ ಜಲದೊತ್ತುಗಳ ಮುತ್ತುಗಳ ಪದಪಿನಿಂ ಕದಲ್ ಎನೆ ದುಮು (Ć. Bp. 2, 4). ಕೆನ್ನೆಲ್ಲಿ ಆದರ್ದು, ಸಧಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ಮುರಳೆ ಆದರ್ (28, 45). ಅಶ್ವಮುಪ್ ಆದರ್ದಂ (28, 57). See Lilv. s. ಪಡು 3. **3**, to rise and fall upon, to pounce upon, to rush at, as dogs, etc. do (C. as ಆದರು). **4**, to arise, to come, to appear. (Tē.). ಕೆದ್ದು ಆದರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಗಳ್ (Rāv. 14, after 5). **5**, to appear in numbers, to amass, as clouds (My. as ಆದರು).

ಅಡರಿಸು aḍarisu. To cause to adhere; to cause to ascend, etc. (My.; Bp. 18, 40; 32, 57).

ಅಡರು aḍaru. 1. = ಆಡರ್, q. v. P. p. ಆಡರಿ. ಕೆನ್ನೆರಯ್ಕುನ ಆಂಪ್ಪಿಯಪ್ ಆಡರಿ ನೋಡಲು (Bp. 29, 10). ಸಪ್ಪುದಮ್ ಆಡರಿ ಪರಿಣಯದುಂ ನೆಗಪ್ಪು (32, 39). ಚಣ್ಡಿಹುಲುಪೊಟ್ಟಿಗಳ್ ಆಡಿಗಡಿಗೆ ನಿಸ್ಸಹ್ ಆದರಿದಡೆ (18, 50). ಒನ್ದಪ್ ಆಡರಿ ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ನೀಡುದರ್ ಆಬಲೆಯರು ಬತೆಗಳ ಆಪ್ಪದರಿ (40, 77). ದುಷದಿಯ ಮೀಲೆ ದೈಪ್ಪಿಗಳ್ ಆಡರಿ ನೋಡಿದ ಕಂಗಳಂ ಕಳದು (45, 29). ಮೀಲಕ್ಕೆ ಆಡರಿದ ದೊಡಿಕಾಲುಳ್ಳದನು (ಊರ್ಧ್ವಪಾದು, etc. Nr.). ಆವರಿ ಫೂಲಿ ಪುಟ್ಟಿದುದು (ಫೂಲೇಪಟ್ಟಿ Bhn. 36). ಹರುಪ ಮಿಗೆ ಪರಿಪನ್ನು, ಬಣ್ಣಿಪಿರದ ಪಲಿಗೆಯನ್ ಆದರಿವನು (Bh. 1, 10, 27). ಪಾಪು ಆವಸರೋಚಿತಕೆ ಆದರಿ ಸಕ್ಕಿಯಗಳನ್ ಒದರ್ಚಲು (Bp. 50, 32). ಆವಿಶ್ಯ ಪುವಿನೋಪದೊಳ್ ಆದರಿ, ಪಟುವಿದಳೇಳೆಯಂ ಸಲಿಸುತ್ತಂ (59, 24). ಪ್ರಿಯದುಮ್ ಆದರಿ (11, 36). ದಿಡಗು ಆದರಿ (24, 60). ದುಬದರಿ (28, 53). ದೈಪ್ಪದಮ್ ಆದರಿ (50, 10). ಕೆದ್ದು ಆದರೆ (58, 61). ಆದರಿತು ಳ ಕೀರಾರಂ (60, 36).

ಅಡರು aḍaru. **2**. A rising and falling upon, an attack; an attempt. ಸಪ್ಪಿಸುವ ನೋಲಿಸುವ ಆದರುಗಳು (Bp. 40, 62). **2**, a taking fire or kindling of the wick in a lamp-saucer when the oil is exhausted. ಆದರು ಪತ್ತು (My.). **3**, the state of being raised up, as a kaččĕ, etc. — ಆದರಾಟ. -ಆಟ. A scuffle (My.). 2, vying, rivalry (My.). — ಆದರುಗಚ್ಚಿ. -ಕಚ್ಚಿ. A greatly raised kaččĕ (at the back, My.). — ಆದರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To raise and tie, as one's dōtra, the nigigĕ of a sīrĕ, etc. (My.). — ಆದರುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A raised, lifted foot (in walking, My.).

ಅಡರುವಿಕೆ aḍaruvikĕ. A rising, a standing up, etc. ರಾಘವನ ಧನುವಂ ಕಡಿದಪೆದು ಉಬ್ಬಿದ ಗನ್ಧದಾನನ ಆದರುವಿಕೆ (Bp. 19, 30; My.).

ಅಡರ್ಚಿಸು aḍarčisu. To cause (one's self) to be brought together with, to be involved in. ಆಪತ್ತು ಆಡರ್ಚಿಸಿದ (ಆಭಿಪನ್ನ Sk. 439).

ಅಡರ್ದು aḍarču. To bring together; to set in readiness, to prepare (R.; Tē. ಆದರಿಂಪು, to make, to perform).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. (Šmd. 50). Trust (ಆಂಕೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Šm. 66; *cf.* ಆಡೆ 6).

ಅಡಲ್ aḍal. N. of a plant. See ಗುಜಳಡಿಕೆ.

ಅಡಲ aḍala. = ಪಡಲ. (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 1. (= ಅಗಲು 1 No. 4, ಅದರು 1, ಅಲ್ಲು 2). To be shaken, to tremble (R.). **2**, to be afraid (R., Tē.; *cf.* ಆಳಡ್ 1). **3**, to grieve (R., Tē.; = ಆಲಡ್ 1).

ಅಡಲು aḍalu. **2**. Tremor (R.). **2**, whirling, confusion of mind (My.; *cf.* ಆಯಿಲು). **3**, grief; fear (R.; T. ಆದರ್; Tē. ಆದರು, ಆದಲು). — ಆದಲುಹುಳು. A winged insect that continually whirls round (My.).

ಅಡಲು aḍalu. **3**. = ಅನ್ನು, ಅಟಲ್ 2, etc. Mud (My.).

ಅಡವಿ aḍavi. Tbh. of ಆಟವಿ (Šmd. 338; Hlā. II, 55; V, 13; Čt. 11, 91; Nn. 144; Mr. 151; ಪರಭಾ, ಕಾನನ Nn. 11; ವಿಪಿಕ 106; ಶಾಸ್ತ್ರಾರ 117; C.). Also: wild (regarding animals and plants). ಪುಲಯನದರ್ಶನ ಆಡವಿ (Bp. 43, 25). ಆಡವಿಯ ದುಸ್ಸೆ (58, 22). ಆಡವಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು, ವೆಳವಿಗೆ ಆಡವಿಯೆ ಳಗೆ; ಇನ್ನು ಆದರ ಪಾಲಿಳಿಗೆ ಆಡವಿಯೇ ನೆಲೆ! (Bh. 1, 8, 23). See ಪೇರಡವಿ. — ಆಡವಿಅಣ್ಣರಿಕೆ. = -ಆಣ್ಣಿರಿಕೆ. A small prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago aliena Spr. (Z.). — ಆಡವಿಆಣ್ಣಿರಿಕೆ. = -ಆಣ್ಣಿರಿಕೆ (Z.). — ಆಡವಿ ಕುಪ್. The ribfaced or barking deer, Ceroulus aureus (Gz.). — ಆಡವಿಕೋಳಿ. The grey jungle fowl, Gallus sonnerati (Bd.). — ಆಡವಿಗಿಚ್ಚು. -ತಿಚ್ಚು. = ಆಡವಿಗಿಚ್ಚು. Fire in forests or wilds (My.). — ಆಡವಿಗಿಚ್ಚುಗೊಳ್. -ತೊಳ್. To catch the fire of forests, etc. ಆಡವಿಗಿಚ್ಚುಗೊಣ್ಡ ಪುಲ್ಲೆಯನ್ನೆ ಪರಣಂ ಪಡ್ಮಯನ್ನುಪ್ಪದು (Rāv. 13, after 104). — ಆಡವಿಗುಬ್ಬಿ ಳ. -ಕುಬ್ಬಿಳ. = ಆಡವಿಯ ಕುಬ್ಬಿಳ. A sort of creeper with a bulbous root used medicinally (My.). — ಆಡವಿಗುರಿ. Aim or object for, or exposition or prey to, a forest. ಸತಿಸಹಿತ ಆಡವಿಗುರಿಯಾದನು (Rām. 26, 13). — ಆಡವಿಗೆಂಪರ ಗಿಡ. A shrub, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). — ಆಡವಿಜಡ. = ಜಂಜ, q. v. (S. Mhr.). — ಆಡವಿತೊಗಡಿ. A common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z., also -ತಗಡಿ). — ಆಡವಿತೊಪ್ಪಿದೆಸ್ಸೆ. A common plant, Indigofera endekaphylla Jacq. (Z.). — ಆಡವಿಪಲ್ಲಿ. A diffuse perennial herb, Phyllanthus simplex Willd. (Z.). — ಆಡವಿ ಪಾಲು. -ಕ್. A wilderness-lot, a miserable lot, ruin.

ಆವಿಹಾರಾಗು, to go astray; to get into great distress, to be ruined (G.). — ಆವಿ ಬೀಳು. To fall into a jungle, to go astray. ನಿಜಗುಣಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಆವಿಲೀ ಬಿದ್ದನು (B. 3, 125). 2, to become waste, as a field (My.). — ಆವಿಮಲ್ಲಿ. = ಆವಿ ಏ. A name given to different plants of the Malvaceae family, *e. g.* the tree Hibiscus vitifolius Linn., and the annual herb Hibiscus panduriformis Burm.; also the half shrub Hibiscus ficulneus Linn. (Z.). — ಆವಿಮೊಣ ಸಿಪ್ಪ ಗಿಡ. = ಮೊಣಸಿಪ್ಪ ಕಸ. (Z.). — ಆವಿಮೆಣ್ಸೆ. A common weed, Indigofera glandulosa Willd. (Z.). — ಆವಿಯ ಕಾಗೆ. A raven (ಕಾಕೋಳು, etc. Hlk.). — ಆವಿಯ ಕುಬ್ಬಳ ಕಾಯಿ. (ಕಳ್ಳುಬ್ಬಳ G.). — ಆವಿಯ ಮೋಣ. (ಗಡಮ G.). — ಆವಿಯ ಕೋಟಿ. (ಕುಳ್ಳುಳ G.). — ಆವಿಯ ಜನರು. (ಪುಲಿಸ್ಟ Ch.). — ಆವಿಯ ಮುಳಸಿ. (ಕುರಿ Ch.). — ಆವಿಯ ದಾರಿಕಾಳ (B. 3, 114). — ಆವಿಯ ಜಾರಿಗಡ. (ದುಷ್ಟರ Ch.). — ಆವಿಯ ಬೆಳ್ಳ. (B. 3, 30). — ಆವಿಯ ಮುಲ್ಲಿಗೆ. (ಆಸ್ಕೋಟಿ G.). — ಆವಿಯ ಲಕ್ಕಿ. (ಪೇಧಾಲಿಕೆ G.). — ಆವಿಯ ಹೆಸರು. (ಸಬಿ G.). — ಆವಿಯಾಮು. (B. 5, 24). — ಆವಿಯುಮ್ಮು. (ಪಯುಳ್ಳಿ G.). — ಆವಿಯೆಳ್ಳು. (ಜರ್ಕಿಲ G.). — ಆವಿವಾಗಿ. A grass, Dactyloctenium aegyptiacum Willd. (Z.). — ಆವಿವುಪ್ಪಾಕ್ಕೆ. An herb, Celsia coromandeliana Vahl. (Z.). — ಆವಿ ಸಣಬು. An annual plant, Crotolaria sessiliflora L. (Z.). — ಆವಿಸಾಸಿವೆ. A species of wild mustard (My.). — ಆವಿ ಸೀಗೆ. A woody creeper, Caesalpinia mimosoides Lam. (Z.). — ಆವಿಹಪತ್ತಿ. (ಧಾರವ್ವಾಜ Sl. 150). — ಆವಿಹುಳುಃ ಹ್ಯನ ಬಳ್ಳಿ. A slender creeping plant, Desmodium triflorum D. C. (Z.).

ಅಡವು *adavu.* 1. = ಅಡ 8, ಅಡಪ 2, ಅಡಹು, ಅಡಿವ, (ಅಡ್ಡ 2). Suitableness, properness, proper way (T. ಆವು, ಆಡ್ಕೆವು, method, manner; *cf.* ಆಡಗು 3, etc.); the state of being sufficient (My.). 2, the state of being (united), close, thickset, or abundant (G.; *cf.* ಆದರ್, ಆಳುದ್ದು). 3, a pawn, a pledge, a deposit, a mortgage (G.; ಆಧಿ Sl. 432; ಒತ್ತೆ G.; T. ಆವಡಾನ, ಆಡ್ಕೆಮಾನ; M. ಆವಡಾನ; Tu. ಆವು, ಆಮಾನು; Te. ಆವ್ವಮು). ಆವವು ದಾಳರ್ ದುಡ್ಡಿ ಆಳಲು (ಧೇನುಜೈ Sl. 322). ಮುಖ್ಯ ಆವದಾಗಿ ಬಸ್ತು; ಪಯ್ಯು ಆವದಾಗಿ ಬೆಳದವು; ಹಾಲನ್ನು ಆವದಾಗಿ ನೀಡು (S. Mhr.; My. also with the meaning of No. 1). — ಆವಿಕ್ಕು. To pawn, to mortgage (G.). — ಆವಿಮು. = ಆವಿಕ್ಕು. (G.). — ಆವವು ಪಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To redeem a pawn (G.).

ಅಡವು *adavu.* 2. = ಅಡ್ಡ. An impediment, anything to obstruct, *e.g.* a stone placed (S. Mhr.; Mhr. ಆವ). ಆವವು ಅಸಿಸು, ಆವವು ಇಮು, to put such an obstruction, *e.g.* a stone to keep a door, etc. open.

ಅಡಸಟ್ಟಿ *adasaṭṭe.* Estimate, computation (S. Mhr.; Br.; Mhr., H.).

ಅಡಸಲ *adasala.* The state of being overboiled (*i. e.* T. ಉಡ್ಡಕ್ಕಲ್? see ಉಮಿಗು 1). — ಆಡಸಲ ಬಡಸಲ. dupl. Good and bad things promiscuously mixed together (In eating). ಆಡಸಲ ಬಡಸಲ ತಿನ್ನು, --ಉಣ್ಣು (S. Mhr.).

ಅಡಸಲ *adasala.* Tbh. of ಆಡಿದುದು. ಆಡಸಲದ ಗಿಡ (ಸೀಮಾನ್ಯ, ಸೀಮೆ G.; S. Mhr. rare).

ಅಡಸಲೆ *adasalĕ.* = ಆಡಸಲ. (My.).

ಅಡಸಾಲ *adasāla.* = ಆಡಸಲ. ಆಡಸಾಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.; ಆಡಿದುದು, ಬಾಜಿದಕ್ಕಳ, ಬಾಜಿಕೆ G.).

ಅಡಸಾಲೆ *adasālĕ.* = ಆಡಸಾಲ. (My.).

ಅಡಸು *adasu.* = ಆಡಸು 1, etc. To join, to be joined to, to unite with; to be near; to associate one's self to (ಪುರುಗೆ ಆಗು Śmd. Cm. 214. 220; ಅಲ್ಲಿ ಇರ್ 347). ಸರಿಲ್ಲಿ ಸ್ವರವರ್ ಆಡಸೆ (Śmd. 214). ಆಡಸುವುದು ಬಮುಪ್ರೀಯಂಯ ಕಡೆಗೆ ಅತ್ಯಂ (220). ಆಡಸಿದ ಚತ್ಯಕ್ಕೆ ಸತ್ಯ-ಪತ್ಯಂ (347). ಇರುಳು ಹಗಲು ಆಡಸಿ, ಕೆಯ್ಯಿಕ್ಕ ಇಲ್ಲಿಯಂ (Bp. 15, 30). ಪರಾಂಗನೆಗೆ ಆಡಸಿವನೆ? (45, 20). ತಪ್ಪಸದ ದ್ಯುಷದ ಕೆಯ್ಯಲು ಕೊಣ್ಣು, ಸದ್ಯುಷದರ್ ಆಡಸಿ, ದೂಷಕ್ಕೆಶ್ವರಿಂಗೆ ಆರ್ಸಿ (44, 63). ಕೈಬೆ ಆಡಸಿ, ಬಿಕ್ಕ ಸ್ವಾಮಿ, ಪೀಯಂಗೆಯರ್! (47, 45). 2, to come toward or upon, to fall on; to attack; to trouble. ಕೇಡು ಆಡಸಿಪದಸು (ಆವಕ್ಷ, ಆವತ್ಸಾಪ್ತ Nr.). ಕಮಬಿಷತ್ತನರ್ ಆಡಸಿ ಇರಲು (Bp. 27, 1). ಎಡಸು ಆಡಸಿ, ಬಡ ಫಕ್ಕನೊಬ್ಬಿಸು (29, 10). ಎಡಸು ಆಡಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43). ಘುಡಘಾಕ್ಷಿಗೆ ಆಡಸುವ ಫೆಸಕಿವಿರಂ ಘುಡಘನ ಆಕ್ಷಯಂ ಮುಸುಕುಗುಮೆಯ್? (Riv. 13, 17). ರುಜೆ ಬಸ್ಸು ಆಡಸೆ (J. 28, 10). ಕಡುವ ಮಿಗೆ ಕೋಳಂ ಗಳಂ ಪಿಂಡು ಆಡಸಿತು (Bp. 32, 39; *cf.* 40, 39). ಆಡಸು-ಪರಾ ವಿಘಗಳಂ! (Ć. Bp. 47, 22). 3, to be impetuous, to rush. ಕುಂಜರಂ ಧಾ ನಿನ್ನ ಮುಸ್ತಳಕಂಜಧಾಳಕ್ಕೆ! ಎಸುತ, ಆಡಸಿ ಬರೆ (Bp. 28, 25). ಆಗ್ಗದ ದಾಳಹಲರ್ ಇನ್ನು ಆಡಸಿ ಬಸ್ಸುದು ಎಸುತ್ತ, ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ್ ಆಳುಕೆದನು (58, 62). ತಪ್ಪಲರ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಳ್ಳು, ಆಡಸಿ, ಪೊಕ್ಕಬೆದು, ಆದಿಮುದು (Riv. 13, 88). 4, to use force, impetuosity or speed; to lose no time (ಸಂಗಡಿಸು Śmd. Cm. 29). ಆಡಸಿ ಪೊಡೆದ ಮುಗಡೆ (Śmd. 29). ಆದಂ ಬಸ್ಸು, ಕನಕ್ಕನಳಕೋಣಮುಂ ಸಿಡಿದು, ಆಡಸಿ ಪೊಡೆಮಾಗರ್ (Riv. 6, 11). ನಿಮುಗೊದ್ಬರ್ ಆಡಸಿ ಪಿಡಿದು (10, after 57). ಮುಸ್ಸಿಯೊರ್ ಆಡಸಿ ತಿವಿದಪ್ಪು ಮುಲಿಯ (Bh. 3, 13, 30). 5, to be stern. ನಿಜಕುದಾರನುದುಂ ಸುಜಿದಸುತನು ಮಂ ಕೆಯ್ಪುವರ್ ಕದೆಗಣ್ಣಿಕ್ಕೆ ಆಡಸಿ ನೋಡಿ (Riv. 43, 68). 6, to enter closely, firmly or strongly (ಗಾಢ ಪ್ರದೇಶ Śmd. Dh.); to ram one's self in, to stick; to be filled in. ಕೆಗಡಿಯಾದರೆ ದುಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮುಳ ಆಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (My.). ಕಳ ಕಬ್ಬಿ ಆಡಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬಚ್ಚಲುವ ನೀರು ಮೊಗೆ ಮೊಗೆ ದಲ್ಲದು (My.). ಆದಿಗೆ ನಕ್ಷ ಮೇಲಿನ ಕೋಣ ಗಣ್ಣಲು ತನ್ನ ಆಡಸಿ ಕೊಣ್ಣಿದೆ (My.). See Rām. 5, 8, 39. 7, to be firmly fixed, not to leave one's place. ಕೆತಸು ಮೊಗ ಸು; ಇಲ್ಲಿದುರ್, ಆಡಸಿ ಕೊಣ್ಣಿರ್ದಪುದು (Bp. 48, 68). 8, to get into the power of, to fall into. ಬಾವಕ್ಕೆ ಆ ಡಸಿ (Bp. 24, 56). 9, to cause to attain; to convoy to. ನಿಜ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ಆಡಸಿ ಕೊಟ್ಟು (Bp. 4, 60). ತಿವ ಫಕ್ಕರ ಮಣಿಗಳಿಗೆ ಆಗ್ಗವಣಿಗಳರ್ ಆಡಸುವರು (24, 2). 10, to put firmly into; to cram or stuff into (My.; Bh. 2, 2, 103). ತೊವರೆ ವಿಸರ್ ದ್ಯುಗಬಾಂಧನಫೀದರಂ ತಮಿಗೆ ಬೀಸಿವ ಬಾಳುದರ್ ಒತ್ತಿ, ತಪ್ಪು, ಆಡಸಿ ಬಾಕ್ಕೆಯೆಂಗೆರ್, ತೆಗದಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕೆ ದೆಗೆ ಬಸ್ಸುವ ತಣ್ಣಂದಿಕೋಳಿಗರ್ (Liv. 3, 2). ಇದರ್ ಅಸುರುಂ ಗೊಡಗಿಸಿದ ಕಂಬಿರ್ ಆತಿಮುಮೋವರಕೆ ಆಡಸಿ ಕೊಡ್ಪುನೆ? (J. 2. 58). 11, to hold firmly, to confine, as in the armpit or under the arm. ಕಂಕುಬಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು (ಚಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಮುಲ್ಲನ್ನು, etc.) ಆಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು (My.). 12, to cover: ಆಕಾಶವು ಮೋಡ ಆಡಸಿ ಇದೆ (My.). ಆದನಿಗೆ ಮು ಯ್ಯೆಲ್ಲ ಕಜ್ಜ ಆಡಸಿ ಆವೆಗಟ್ಟಿ ಇದೆ (My.). — *Cf.* ಆಡಗು 3.

ಅಡಹಡಿಸು *aḍahaḍisu.* See s. ಆಡ 4.

ಅಡಹು *aḍahu.* = ಆಡವು 1, No 3. (My.).

ಅಡಾ aḍâ. = ಆಡಿ. Two and a half (H.). — ಆಡಾಸೇರು. A weight or measure of two and a half (My.; Mhr. ಆಡ ಪೈಲ್).

ಅಡಾಡಿ aḍâḍi. = ಅಡಾವುಡಿ 1. (Repetition of ಆಡ 4). Rashness, haste, hurry; quickly, restlessly (S. Mhr.).

ಅಡಾಪಿ aḍâpi. Unremunerated and forced labour or service, used of men and beasts (S. Mhr.). 2, a foreigner (S. Mhr.). (Mhr. ಆಡಾಪಿ, the people of a village not employed in cultivation, the villagers who have no lands assigned them in payment of service; ಆಡಾಪೇಡಾಪಿ, a person viewed as rude and barbarous; H., Mhr. ಆಡಾಪಿ, inexpert; clumsy).

ಅಡಾಯಿಸು aḍâyisu. To stop, to arrest (Br.; Mhr. ಆಡವಿಸೇ); —to be restive, as a horse (R.; Mhr. ಆಡಸೇ); —to put before (a person, My.). *Cf.* ಅಡ್ಡಯಿಸು.

ಅಡಾಯುಧ aḍâ-âyudha. = ಅಡ್ಡಾಯುಧ. A sword with a recurved point, a scimitar (ಮುಷ್ಟಿದಾಗ್ರ Mr. 298). See Rây. 5, 52; Mr. 20.

ಅಡಾವಣೆ aḍâvaṇi. ಅಡಾ (ಅಡ 6)-ವಣೆ. Obstacle, hindrance (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍâvuḍi. 1. = ಅಡಾಡಿ. (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍâvuḍi. 2. Alarm, confusion, uproar, quarrel, ravage, riot, routing, fright (R.; T. ಆಡಾದು; Tē. ಆಡಾಡಿ, ಆಡಾವುಡಿ).

ಅಡಿ aḍi. 1. = ಅಟ್ಟಿ, etc. A suffix that occurs, *e. g.* in ಆರಡಿ, ಆಡಿಡಿ (s. ಆಱು 3).

ಅಡಿ aḍi. 2. = ಅಂ, ಅಜ್. The foot (ಕಾದ, ಪಾದ Śm. 70; ಪದ 95; ಅಂಘ್ರಿತಲ Ct. I, 102); the measure of a foot (My.; T., M., Tu.; Tē. ಆಡುಗು). See ಈರಡಿ, ಕುತ್ತಡಿ, ಕೇಸಡಿ, ದಪ್ಪಡಿ, ದೇವಡಿ, ಪೈಪಡಿ, ಮುಯ್ಯಡಿ, ಮೆಲ್ಲಡಿ.—ನಡೆಪುದು ಅಡಿ ಯುಗಂಗಳೊಳ್ ಕ್ಷಾಳ್ಕು ಅಡಿಯೊಳ್ ಉತ್ಕಟಧರ್ಮಮ್, ಆ ಮೂಱು ಅಡಿಯು ನಡೆಪುದು ಧರ್ಮಮ್ ಆ ತ್ರೈತಾಯುಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಡೆಪುದು ಈರಡಿಯಿಪ್ಪಿ ಧರ್ಮಂ ಪಿಡಿದೆ ತಪ್ಪ್ವಿವರಣಿಗರೊಳ್, ನಡೆಪುದು ಒಟ್ಟು ಅಡಿಯಿಪ್ಪಿ ಧರ್ಮಂ ಕಲಿಯುಗಂಗಳೊಳು (Bp. 2, 5). ಅಡಿಗಳಂ ತೊಳದು (12, 7). ಎಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಂ ಪಿಡು (23, 35). ಅಡಿಯುಸ್ ಊಱುತ್ತ (43, 35). ಅಡಿಯ ರತ್ನ (44, 16). ಅಡಿಗಳ್ ಒಪದು (57, 59). ದಪ್ಪಿಸಿ ಕುಲಿಸ್ವನ ಅಡಿಗೆ (J. 20, 40). ಬಸಿದ ನೆತ್ತರ ಗಾಯದ ಎಡದ ಅಡಿಯ ವೇದನೆ (28, 35). — ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆ. To fall down at (on) the feet (of somebody). ಪಾಸಯ್ಯಂಗಳ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರು ಕೆಡಪು (Bp. 23, 35). ಒಡೆಯರ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡದರು (56, 40). — ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೈದ್. --ಪೈಪು.=ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆ. (My.). ಪವಣ್ಣರಸನ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪಿದ್ದು (Bp. 46, 44). ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯನ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೈಪುವೆವು (47, 19). — ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಎಱಗು.=ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೈದ್. ಅಡಿಗಳಿಗೆ ತಾಪ್ ಎಱಗುದು (Bp. 47, 46). — ಅಡಿಗಾಣ್. -ತಾಣ್. To see the feet (of somebody, *i. e.* to see or visit him). ಪೈದರ ಅಡಿಗಣ್ಣು, ಕಪ್ಪದುಸ್ ತೆರದ್ (Rây. 5, 127). — ಅಡಿಗೆದು. -ಕೆಮು. The foot to fall, to become slow or tardy (R.). — ಅಡಿಗೆದೆ. -ಕೆಡೆ.=ಅಡಿಗೆ ಪೈಪು. (J. 14, 28). — ಅಡಿಗೆ ಪೈಪು.=ಅಡಿಯಲಿ ಪೈಪು. (My.). — ಅಡಿಗೆಪಿಗು. -ಎಪಿಗು.=ಅಡಿಗೆ ಪೈಪು. (Rām. 5, 8, 88; J. 17, 50). — ಅಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take to the heels, to run away. ಅಡಿಗೊಳ್ವ ಪೆರ್ಮಾರೆ (Rây. 5, 83). — ಅಡಿತಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A foot-lotus, a foot like a lotus (My.; J. 2, 67; 24, 61). ನಿತ್ಯಪಿಪನ ತಾಣುತ್ತಲೆ ಅಡಿತಾವರೆಯೆ ೪ ಉರುಳುವ ರಾಘವನ (Raghe. 13, 10). — ಅಡಿ ಪೈಪು.=ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೈದ್. ಅದನ ಅಡಿ ಪಿದ್ದನು (My.). — ಅಡಿಯಲಿ ಪೈಪು.=ಅಡಿ ಪೈಪು. (My.). ಅಂಜಲಿ ಪಿದ್ದರೂ ಮಾನಕೆ ದುಷ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). 2, a verse-line; a verse-quarter (Ch.; T., M., Tē.). 3, a step, a pace (My.; T., M., Tē.; ಪೆಜ್ಜೆ G.). — ಅಡಿಗಡಿಗೆ. ಅಡಿಗೆ ಅಡಿಗೆ. From step to step, from time to time, again and again, frequently, perpetually (ಪ್ರಕಟಪುನಃ, ಪತ್ಪತ್, ಅನವರತ, etc. Nr.; My.; ಆ ಗಾಗ್ಗೆ G.); =ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ (G.). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುವಾದ, ಮುಖಪ್ರಾರಂಭ Nr., Hlā.). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ಮಾತು (ಅನುವಾದ Mr. 89). See Bp. 4, 11; 5, 23; 10, 38; 14, 17; 19, 52; 32, 48; 44, 42; 46, 74; 51, 63; J. 3, 32. — ಅಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To step, to walk; to plant the foot. ಏಕಾದಡೆ ಐದುಸಿದ ಒಡ ದೆಗಳಲ್ ಅಡಿಯಿಡದೆ (*i. e.* at once) ಕೆಡ್ಡುದು (Bp. 6, 2). ಬೇಡು! ಬೇಡವೆಕೆ ಅಡಿಯಿಡದೆ (9, 32). ಹಿಂದ ಹಿಂದ್ಗೆ ಅಡಿಯಿಡುಮ (22, 31). See *e. g.* further Bp. 25, 8; 26, 12; 32, 25; 44, 22; Rây. 5, 42; J. 19, 7. — 4, the foot, bottom or base of anything; the root; under (ಅಧಃಪ್ರದೇಶ Śm. 95; ಕೆಳಗು Śmd. 350 & Cm.; ಕೆಳಗೆ 344 Cm.; ತಳ G.; My.; Tē., T., M., Tu.); the anus (My.). ದೃತ್ತರೇಫಮ್ ಅಡಿಯೊಳ್ ಆ (ಮೇಲಣ) ವರ್ಣದ ಫೀಲ್ ನೆಗಳ್ಮಂ (Śmd. 344). ನಿಡದ ಅಡಿ (ಮೂಲ, ಪ್ರಶ್ನೆ Sl. 122). ಅಲಮ್ ಒಲೆದುದು, ಅದರ ಅಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ, etc. (Lilv. 3, 2, see s. ಪದು 3). ಪೆಯೆಯ, ಕೊಡೆಯನ್ತಿರೆ, ಪಿಡಿದು, ಅಡಿಯೊಳ್ ನೆಲೆ ನಿನ್ನ ಮುಖಾಯಸ್ (ಉದಗ) ಆ ನಗರದ ಎಲಂ ಪಿಡದೆ ಅರ್ಜಾಸಿಸಿ (Rây. 5, 44). ಅಂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯಲಿ ಆರದುಸಿಯು ನೇಡಳರು (Bh. 1, 8, 16). The genitive appears also as ಅಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.). ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಮಾನವ್ಯಾಂ ಅ ಪಿ (anus) ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಡಿ ಮೋಗು (Prv.). — ಅಡಿಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The yôni (My.). ಅಡಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The ankle (My.). — ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. The lower mill-stone (My.). — ಅಡಿಗಾಣು. -ತಾಣು. To see the bottom (My.). 2, the bottom to appear (My.). — ಅಡಿಗೆದು. -ಕೆಮು. The bottom to be destroyed (Abh. P. 15, 37). — ಅಡಿಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. The lower portion of a stack of grain (My.). — ಅಡಿತುಣ್ಣ. A piece (of wood) under (another), a plank on which a carpenter works (ಉಪ್ಪಣ Sl. 399). 2, the lower piece of anything (My.). — ಅಡಿ ದಟ್ಟಿ. A door sill (My.). — ಅಡಿಬುಣ್ಣ. The wool at the belly of a sheep (My.). 2, a man entirely void of shame (Tē.; R.). — ಅಡಿಮಳಲ್. The bottom-sand, the sand of the deep (Bh. 8, 21, 8). — ಅಡಿಮುಟ್ಟು. To the bottom or root (My.). — ಅಡಿಮುಡಿ. Root-destruction (V. 4, 6); —the foot and the hair-knot (4, 6). — ಅಡಿಯಾಸು. -ಆಸು. To shake up, as curds, broth, etc. (My.). See Sp. s. ಕೆಯ್ಮಾಡು. — ಅಡಿರಾಸಿ. The lower portion of a heap of corn (My.). — ಅಡಿ ಪತ್ತು. To stick to the bottom, to burn at the bottom of a vessel in cooking (My.). — ಅಡಿ ಪೊಟ್ಟೆ. The abdomen (from the navel downwards, My.). — 5, a, the foot, as an object of adoration. b, the adored person himself (T.: god, a priest, a lady, a sage, a senior; M.: king; Tē. ಆಡ್ತಿ, sir; *cf.* Sk. ಪಾದ= ದೇವ, ಭಟ್ಟಾರಕ Hlā.). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಶ್ರವಿಪದೆಮ ಬಡುವಿದೆಂ (Bp. 27, 44). ಒಡೆಯರಿರ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ್ ಎನ್ನಂ ಪಿಡದೆ ಸಲಹಿ! (27, 72). ಪೃಥಿವಿಗೆ ಆಶ್ರಯಮುಮ್ ಈ ಮುನಿಸು; ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳನ್ತಿದೆ ಸಸ್ಪೃಹಮ್ ಆದಪುದು (47, 45). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ಅಡಿಯಲಿ ತ್ರಿಯ ಗ್ ಇರೆ, ಬೇಡುಪ್ಪದು ಎದೆಯೊಳುಂ ಇರೆಯದ್ ಏಕೆ? (48, 28). ಆ ಸ್ಪರ್ಶಂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (50, 51). ಬೀಯ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ನಿರೋಧಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ಆಹಾ! ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ!

(Śmd. 69). See J. 2, 55; Rām. 8. 21. 6, in composition: a person who has such and such feet; an animal that has so and so many feet. See ಕತ್ತಡಿ, ಪೆದುಡಿ, ಪೆಳ್ಳಡಿ, ಮೂಲಡಿ, ಸಮ್ಮಡಿ; ಅಜಡಿ, ಎಣ್ಣಡಿ, ಮುಂಬ್ಯಾರಡಿ, ಮುಂಬ್ಯಾರಡಿಕ.

ಅಡಿ aḍi. 3. = ಅಡೆ 11. Mud (? ; *cf.* ಅಮುಸು). — ಅಡಿಪಚ್ಚೆ. -ಪಚ್ಚೆ. = ಅಡಿಪಡೆ. A foot-print in mud (ದುಷ್ಟ ಚೆ. I, 47, o. r. ಅಡಿಪೆಚ್ಚೆ). — ಅಡಿಪಡೆ. -ಮಡೆ. = ಅಡಿಪಡೆಗೆ, ಅಡಿಪಡೆಗೆ, ಅಡಿಪಡೆ. (A concave bend in mud), a print of the foot in mud (ಕೆಸರುಳ್ಳ ಇರದೆ ಅದ ಪಚ್ಚೆ Kk. 76, o. r. ಅಡಿಪಡೆಗೆ). — ಅಡಿಪಡೆಗೆ. -ಮಡೆಗೆ. = ಅಡಿಪಡೆ q. v. — ಅಡಿಪೆಚ್ಚೆ. -ಪೆಚ್ಚೆ. = ಅಡಿ ಪಚ್ಚೆ q. v.

ಅಡಿ aḍi. 4. = ಅಡೆ 8. See ಪಚ್ಚಡಿ. — ಅಡಿಗಳ್ಳು. -ಳ್ಳು. = ಅಡಿಗರ್, -ಗಳ್ಳು. (S. Mhr.).

ಅಡಿ aḍi. 5. = ಅಡು 2, etc., ಅಡೆ 14. Cooking, etc.; maturity. (Mhr. ಅಡಿ, ಅಢೀ, a layer of fruits on a bed of straw). — ಅಡಿಗಳ್ಳು. -ಳ್ಳು. = ಅಡುಗಳ್ಳು. (My.). — ಅಡಿ ತೆಗೆ. To take fruits, etc. from under the cover after maturation (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಬಡು. To come to maturity (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಮಾಳು. To put fruits, etc. under straw, etc. to bring them to maturity (S. Mhr.).

ಅಡಿ aḍi. 6. = ಅಯ್ 2. — ಅಡಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಅಯ್-. A time of ruin or death (S. Mhr. rare). — ಅಡಿಯಾಸೆ. = ಅಯ್ಯಾಸೆ. Empty hopes (Tē.; R.).

ಅಡಿ aḍi. 7. Beating; a blow (T.; see ಅಡಪು 2). — ಅಡಿಪಡಿ. dupl. Mutual beating, quarrel (Tē., T.; R.).

ಅಡಿ aḍi. = ಅಜಾ. — ಅಡಿಸೇರು. = ಅಡಾಸೇರು. (C.).

ಅಡಿಕ್ aḍik. A short P. p. of ಅಡಿಗು, in ಅಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳು, to hide one's self, etc. (My.).

ಅಡಿಕಲ್ aḍikal. = ಅಡಕೆಲ 1. That upon which another thing is put. 2, that which subdues or controls (Abh. P. 15, 19). — ಅಡಿಕಲ್ಚಾಪು. -ಚಾಪು. A mattress or mat on which a covering is put (Rāv. 4, after 14).

ಅಡಿಕೆ aḍikĕ. 1. (= ಅಡಿ, etc.). Playing, moving, etc. See ಕೂಳಡಿಕೆ, ತೋಟಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ aḍikĕ. 2. = ಅಡಿಗೆ, etc., ಅಡ್ಕೆ 2. Cooking, boiling, etc. See ಸೀದಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ aḍikĕ. 3. = ಅಡಕೆ. ಅಡಿಕೆಯ ಮರ (ಫೋಟ್ಟೆ, ಪೂಗ, ಕೃ ಮುಖ, etc. Sl. 166. 409). ಅಡಿಕೆಗೆ ಹೋದ ಮಾಣ ಆನೆ ಕೊಟ್ಟು ರೂ ಮಾರದು. — ಅಡಿಕೆ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಣ ಬಾಮನು, ಮರದಾಣ ಮೇಲೆ ಕೂರದು (Prvs.). See ಕಾಪಡಿಕೆ. — ಅಡಿಕೆಸ. A low annual plant, growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Linn. (Z.). — ಅಡಿಕೆಪಾಲಿಗ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಅಡಿಕೆಮರ. The areca palm. ಅಡಿಕೆಮರದ ಫಲ (ಬಜ್ಜೆಲ Sl. 166). — ಅಡಿಕೆಹೂ ಪ್ಪು. A common garden flower, Gomphrena globosa Roxb., the globe amaranth (Z.).

ಅಡಿಗ aḍiga. 1. = ಅಟಿಗ, ಅಡಿಗ, ಅಡಿಸ. A suffix denoting one who (or what) moves in, plays with, is employed on, or deals in (Śmd. 239). See ಬಟ್ಟಡಿಗ, ಬೇಸಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ, ಹೂಸಡಿಗ.

ಅಡಿಗ aḍiga. 2. = ಅಡಿಯ. One who has a foot, etc. See ಕಪ್ಪಡಿಗ, ಮೂಲಡಿಗ.

ಅಡಿಗು aḍigu. = ಅಡಗು 1. ಅಂಜಿ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ ಕಾರಣ (R. 5, 51). See ಅಡಿಗ.

ಅಡಿಗೆ aḍigĕ. = ಅಡಗೆ, ಅಡಿಕೆ 2, etc., ಅಡುಗೆ. Cooking, dressing, boiling; — maturing (see ಅಡಿ 5); — that has been cooked, dinner (My.); — a chemical preparation (ಮಡ, ಮಾಳ Sl. 388). ಅಚ್ಚಿದ ಪಚ್ಚೆ ಅಡಿಗೆ (313. 314). ಕೆಡುವಾದ ಸೀಸದ ಅಡಿಗೆ (ಸೀಸ್ಕಾರ, ಕ್ಷಾಗ ಸಮ್ಮುಸ, ಪಸ್ಪ ಪ್ರಭಾ 334). ಅಚ್ಚೆ ಅಡಿಗೆಯು ಗುಣವಲ್ಲ (Dp. 4). ಅಚ್ಚೆ ಅಡಿಗೆಯು ರುಚಿಯನು ಮುಚ್ಚಿ ತಾ ಬಚ್ಚುವೇ? (Sp.). ಅಡಿಗೆಯು ಗುಣ ಸಾಬ್ಸಿಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮುಡಿಗೆಯು ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು. — ತೀರಿದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬಪ್ಪಿಡೆಯೆ? (Prvs.). See ಬಚ್ಚಡಿಗೆ. — ಅಡಿಗೆಕಲ್ಲು. An artificial gem (My.). — ಅಡಿಗೆಚ್ಚೆ. A male cook (My.). — ಅಡಿಗೆಮನೆ. A kitchen (ದಸದಿ, ಮಾಳ ಸ್ಥಾನ, etc. Sl. 308). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. To cook, etc. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ (Sl. 241). ಮುಡಿದಿ ಮಾ ಮಡುವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು ದರು (Dp. 148). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವನ್ನಾಗಿ ಕಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಅಂಸ ತನ್ನು (B. 4, 223). See Prv. s. ಬಚ್ಚ 1. — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ. A male cook (ಗುಣ, ದಲ್ಲವ, ಸೂಪಕಾರ G.). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು ವವರ ಮುಚ್ಚಳು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಾರೇ? (Prv.). — ಅಡಿಗೆ ಮಾ ಡುವವಳು. A female cook (B. 5, 285). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು ವಿಕೆ. Cooking (Sl. 388). — ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ. A fire-place (ಆಹಿಶ್ರಯಣಿ, ಅಚ್ಚಸ್ಥ, ಪುಲ್ಲಿ G.). — ಅಡಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಿ. = ಅಡಿಗೆಯು ಸಿ. (ಮುಷಾಸ್ಥನ G.). — ಅಡಿಗೆಯವ. -ವಳು. A male cook (ಪಾಣಸಿ ಗ Dhn. 53; ಸೂಪಕಾರ, ದಲ್ಲವ, etc., ಪಾಣಸಿಗ Sl. 308; ಸೂಪ 430). ಫೂಪದಗಳ ಅಡಿಗೆಯವರು (ಸೂಪಕಾರ, ದಲ್ಲವ, etc. Mr. 269). — ಅಡಿಗೆಯವಳು. -ವಳು. A female cook (B. 5, 283). — ಅಡಿಗೆಮಾಗು. -ಆಗು. To be cooked, etc. ಫೂಣ ಅಡಿಗೆ ಯಾದರೆ ಬೆಲ್ಲವೆ ಆಗುವದು (B. 5, 46). ಅಡಿಗೆಯಾಸೆ ಆಪೆ (4, 57). — ಅಡಿಗೆಯಿಂದ. -ಇಂ. (Anything) to be taken from the fire when properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಯಿಂಸು. -ಇಂಸು. To precipitate by boiling. ಬೆಚ್ಚುವ್ಯ ಮುಖ್ಯಾದ ಅಡಿಗೆಯಿಂಸಿದ ಕೃತಿಮುಲವಣವು ಪಿಷಾಲವಣವು (ಪಾಕ್ಯ, ಪಿಷ Sl. 312). 2, to take things from the fire when they are properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಸಾಮಾಜ್ಞ. Materials for cooking (B. 5, 125; My.). 2, cooking utensils (C.). — ಅಡಿಗೆಸಾಲೆ. A kitchen (ದಸದಿ, ಮುಷಾಸ್ಥನ, etc. Sl. 308). ಅಡಿಗೆಸಾಲೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದವನು (ಪೌರೋಗಾದ 308).

ಅಡಿದಿ aḍidi. = ಅಡೆದಿ. (My.).

ಅಡಿಮೆ aḍimĕ. The state of being at the bottom or low down: slavery. (Śd.; T., Br.).

ಅಡಿಯ aḍiya. = ಅಡಿಸ 2. See ಕಪ್ಪಡಿಯ. 2, he who is in a low position: a slave (Śd., Tē.; T. ಅಡಿಯಾಳ್).

ಅಡಿವಿ aḍivi. = ಅಡವಿ, etc. (My.). — ಅಡಿವಿಗಿಚ್ಚು. -ಕ್ಚು. = ಅಡವಿಗಿಚ್ಚು. (S. Mhr.). — ಅಡಿವಿಗೆಣಸು. A kind of yam. ಇಂಥಿಗೆ ಬರುವಹಿಲ್ಲೆನ್ನು ಹೇಳಿದವನು ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಡಿವಿಗೆಣಸು ಮುಚ್ಚಾದ ಆ ದಾರದ ಮುಮ್ಮಳುವನ್ನೆ ತಿರಿಗ ಬೇಡಾತಿಯು (B. 5, 99). — ಅಡಿವಿಚ್ಚು. A jungle cat (B. 5, 30. 64). — ಅಡಿವಿಚ್ಚೆ. = ಅಡವಿ ಚ್ಚೆ. (R.).

ಅಡಿವು aḍivu. = ಅಡಪು. (My.).

ಅಡಿವೆ aḍivĕ. = ಅಡವಿ. (My.).

ಅಡಿಸು aḍisu. To cause to cook, etc. (Bp. 57, 35. C.). See ಸೀದಡಿಸು & ಬಡಿಸು.

ಅಡು aḍu. 1. = ಅಟ್ಟು 9. P. p. ಅಟ್ಟಿ (Śmd. 283; see ಅಟ್ಟು 10). To cook; to boil; to dress; to prepare a

meal; to prepare; to mature (ಪುರ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tu.; Tē. ವಣ್ಣು; *cf.* ಆಯ್ದೆ 2). ಆಟ್ಟ ಕೂಟ್ (Śmd. I). ಫಕ್ಕ್ಯವನ್ ಆಮವವನು (ಆಪ್ತಮಿತ್ರ, ಫಕ್ಕ್ಯನಾರ, etc.); ಮುದಲೆಯಲಿ ಆಟ್ಟ ಬಾಳವ್ (ಉಮ್ಮ, etc.); ಬೆಸ್ಸಾಗಿ ಆಟ್ಟ ಮಾಮುವ (ಪ್ರಣೀತ, etc.); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಟ್ಟ ಮಾಮುವ (ಸಿಪ್ಪೆಲ, etc.); ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಕ್ ಆಮುವ ಬಾಳಲಿ (ಮುಂಡಿಗ, etc. Nr.). ಆಟ್ಟು ಬಾಸನೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ ದಟ್ಟು ದು (ಫಾವಿತ, etc. Sl. 314). ಆಟ್ಟವಗು (ಉಮ್ಮ Hlā.). ಫಾಣ್ಣಮೋಳ್ (ಆಮಗಳ್) ಆಮಟ್ಟೆ (ಉಮ್ಮ Mr. 217). ಈ ಸೊಮವಸ್ ಇನ್ನು ಆಮುಮು ಆಮಗು, ಆಳು! (Bp. 57, 2). ಆಟ್ಟ ಬಾಮುಸದಲ್ಲಿ ಕೆರಾ ಬಿಟ್ಟಿದ ಮಾಗೆ.—ಆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿಮು, ಕೆಟ್ಟ ದೋಸೆ ಬುಟ್ಟಿ ಬಸ್ತು.—ಆಟ್ಟಿಕ್ಕು ದವನಿಗೆ ಪಣ್ಣಾತಿ ಆಗ ವೇದ, ದೊಟ್ಟೆ ಮೊಮುವದನಿಗೆ ಅಳು ಆಗ ವೇದ.—ಆಟ್ಟು ಉಮ್ಮೋದಕ್ಕಿನ್ನ ತಿರಿದು ಉಮ್ಮೋದೇ ಲೇಸು.—ಆಟ್ಟು ಉಮ್ಮೋದು ಆಮು ರೋಟಿಲೆ, ತಿರಿದು ಉಮ್ಮೋದು ಪರಮಸುಮು.—ಆಟ್ಟೀ ಇಲ್ಲದೆನ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇರಿ ತನ್ದಿಕ್ಕು ಆನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಕೆಮು.—ಆದು ಆಮು. rep. ಆಟ್ಟು ಆಟ್ಟು ಕ್ಕಾಣ ಮೋದರೂ ಮೊಟ್ಟೀ ಮಸಿಪ್ಪ ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅಡು aḍu. 2. = ಅಡ 2, ಅಡಿ 5. Cooking, etc. — ಆಮುಗ ಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಆಮಿಗಟ್ಟು. Fuel (ಇನ್ಧನ, ಸಮಿತ್ತು, etc. Nr.; ಇನ್ಧನ, ಕಾಷ್ಠ, etc. Mr. 48). ಮೂರಯ್ಯನ್ ಆಮುಗಟ್ಟುಗಳನ್ ಆವಳುದನು (Bp. 9, 41). ತನ್ನ ಆಮುಗಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಉರಿ ಹಚ್ಚಿಸುತ (16, 20). ಕೆಲವು ಆಮುಗಟ್ಟನ್ ಅಯ್ದು ಒಟ್ಟಿ (18, 28). See also Bp. 44, 21.—ಆಮುಗಾರ್. -ಕಟ್ಟಾರ್. = ಆಮುಗಟ್ಟು. (V. 14, after 27).—ಆಮುಗೂಲಟ್ಟು. -ಕೂಲಟ್ಟು. = ಆಮುಗೋಲಟ್ಟು. A respectable woman who cooks for strangers and travellers. ಆಮುಗೂಲಟ್ಟಿಯ ಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಆಟ್ಟಿಗಿಗೆ ಆಮುತಣಾಗಿರುವದು (Prv.).—ಆಮುಗೂಟಿ. -ಕೂಟಿ. Boiled rice (Śmd. 204).—ಆಮು ಗೂಡಿದ. -ಆದ. A cook (C. Bp. 47, 42).—ಆಮುಗೋಲಟ್ಟಿ. -ಕೋಲಟ್ಟಿ. = ಆಮುಗೂಲಟ್ಟು. (S. Mhr. rare).—ಆಮುಪಾಣಿ. A frying pan (ಪಕ್ಷ್ಯ, ಆಕ್ಟ್ರಂಧ್ರದ Nn. 123).—ಆಡೂರು. -ಊರು. N. of a village. See Prv. s. ವಿಮಿಡ.

ಅಡು aḍu. 3. (= ಅಡ 6). — ಆಮುಮಾಮು. A piercing or challenging word (ತಿವಿದಾಡಿದ ನುಡಿ Bhn. 56).

ಅಡು aḍu. 4. (fr. ಅಡಸು 2). — ಆವಪ್ಪಗ್ಗಿ. -ಪಗ್ಗಿ. Rice mixed with flesh (? Abh. P. 13, 96. 106).

ಅಡುಕು aḍuku. 1. = ಅಡಕು 1. (My.; T., M.).

ಅಡುಕು aḍuku. 2. = ಅಡಕು 2. (My.).

ಅಡುಗೆ aḍugĕ. = ಅಡಿಗೆ. (My.).

ಅನುಪಾಯ (aḍaG-upâya). A secondary or extra means (? Bh. 3, 6, 23; 3, 13, 19).

ಅಡುಮ್ಬು aḍumbu. (T. ಆಡಮ್ಬು, M. ಆಡಮ್ಬು, ಆಮುಮ್ಬು). — ಆಮುಮ್ಬುಬಳ್ಳಿ. A creeping plant, Ipomoea biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಅಡುವಳ aḍu-vaḷa. (Śmd. 234). = ಆವುಳ 1. A cook.

ಅಡುಸು aḍusu. Clay, mud (My.; Tē; T. ಆಮುಳ್ಳು, ಆಮುಜ, filthy, slippery ground, dirt; ಆಳಮು, ಆಮುಮು, ಚೀಮು, mud; Tē. ಆಸಲು, mud; Tu. ಆಡಳ, an unclean place; *cf.* ಆಮಿದ್ 2; ಆಡೆ 11).

ಅಡೆ aḍĕ. 1. = ಅರೆ 1, ಒಡೆ 4. If; when; to. ಉಸುರು ದಡೆ (Bp. 1, 17). ಕೇಕಿಸುವಡೆ (1, 34). ಊಹಿಪಡೆ (1, 63). ಳರುಣಿಪಡೆ (2, 1). ಸಲುಮುವಡೆ (2, 2). ಅಡದೆ (9, 17). ಇತ್ತಡೆ (9, 21). ಇಲ್ಲವಡೆ, ಅಡವಡೆ (9, 24). ಪರಿಸುವಡೆ (3, 64). ಪರಿ ದಡೆ (32, 64). ಕೇಲಿದಡೆ (10, 7). ಪೇಲಿದಡೆ (11, 5). ಕಾದಡೆ (13, 61). ಅಪ್ಪಡೆ (11, 7). ಸೂಚಿಮುಖದುಂ ಕೇಲಿಸುವಡೆ ಅರಿದು ಎಸಿಸಿ ಪೆಟ್ಟಿಯುವ ತದಾಸ್ಥದೊಳ್ (3, 30). ಕೊಡುವಡೆ ಎಮಗೆ ಇಲ್ಲ (23, 8). ಇರ್ದಡೆ (Ct. II, 122). ಸೋಲ್ವಡೆ (II, 76). ಘಾವಿಡೆ (II, 29. 80). ಪೇಲ್ವಡೆ (II, 56). ಒರವಡೆ (II, 88). ತಪ್ಪ ಉಳ್ಳಡೆ (Mr. 3). See Bp. 22, 65. 66; 23, 13; 24, 75; 49, 18; 53, 6. 13; 56, 1; 58, 46.

ಅಡೆ aḍĕ. 2. (= ಅಪಿಡಿ). See ಪೊಟ್ಟಡೆ, ಸವಕ್ಕಡೆ.

ಅಡೆ aḍĕ. 3. To fill, to make full (ಪುರಾಗಳೆಯ್ Śm. 91; *cf.* ಆವುದು 1 & ಆಡೆ 5). — ಆಡೆಪೊತ್ತು. ಆಡೆ (*i. e.* ಆಡೆಯು) -ಪೊತ್ತು. To be fully kindled, to blaze (Abh. P. 11, 154).

ಅಡೆ aḍĕ. 4. = ಅಡಿ 3. To strike, or throw, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; see ಆವುದು 2).

ಅಡೆ aḍĕ. 5. = ಪಡೆ 1. To obtain, to get, to gain, to have;—to be obtained, to come to hand (My.; T., M.; T. also ಆಮೈ; see s. ಆಯ್ 4). ವೇದಾಸುಸಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆವಪ ರಾಗಂಗಳು (Bp. 26, 68). 2, to be enclosed, barred, shut up, choked (T.); to preserve, pickle, season fruits with salt (T.);—to shut, lock, obstruct, close up, shut up, enclose, confine, imprison, shut in, stop the passage (T.).

ಅಡೆ aḍĕ. 6. Trust (ನಿವಮ್ಮಗೆ Śm. 91; *cf.* ಆಂಕೆ 2, No. 3; ಆವಪ್ಪ).

ಅಡೆ aḍĕ. 7. That is covered or hidden (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ Śm. 91; *cf.* ಆವಗು 1, ಆವಿ 1).

ಅಡೆ aḍĕ. 8. = ಅಡ 7, ಅಡಿ 4. The piece of wood on which the five artisans put the article which they happen to operate upon (ಪಂಚಕಾರುಗಳರ್ ಮಾರು Śmd. Dh.; T. ಆಡ್ಡೆ, an anvil). 2, = ಅಡ್ಡ 1, a support, a staff to support (ಆಸರೆ, ಆಧಾರದ ಕೋಲು G.; *cf.* ಆಂಕೆ 2). See ಪಟ್ಟಡೆ.—ಆಡೆಗಲ್. -ಬ್ಬು. -ಕಲ್. = ಆಡಿಗ ಬ್ಬು. An anvil (ಫಕ್ಷ Mr. 383; C.; M., T.; T. also ಆಡ್ಡೆ ಯುಲ್, ಆಡ್ಡೆಗುಡಿಮು). ಆವಳ ತೂವಲು ಆಡೆಗಲ್ಲಾಗಿದೆ, she has a bald head (My.).—ಆಡೆಯು ಮುರ. = ಆಡೆ. ಆಭರಣಕ್ಕು ಮುರದ ಮೇಲೆ ಮುರವನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಆಡೆಯು ಮುರು ಉಪ್ಪನಮ್ ಎನಿಸಿಗು (Nr.; *cf.* Sl. 309).

ಅಡೆ aḍĕ. 9. = ಅಡ್ಡೆಕೆ 1, ಅಡ್ಡ 3. A sticky, clotty mass, a lump, as of dates, tamarind, sugar, hair, etc. (My.; Tē.; T. ಆಡ್ಡೆಯುಲ್, a ball of clay, etc.).—ಆಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become a sticky mass, to be clotted or matted together, as the hair, etc. (My.; Tē.).—ಆಡೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone-like mass of unclean hair (S. Mhr.).

ಅಡೆ aḍĕ. 10. Cowdung (ಗೋಮಯ Kk. 62; ಗೋಮಯ, ಸಗಣಿ Śm. 33. 91; Tu. ಅವ್ವ).—ಆಡೆಗುಣಿ. A pit to fill cowdung in (C.).

ಅಡೆ aḍĕ. 11. = ಅಡಿ 3.—ಆಡೆಪಡಿಗೆ. -ಮುಡಿಗೆ. = ಆವಡಿಗೆ, etc. A foot-print in mud (ಕೆಸರೊಳ್ ಆದ ದಡ್ಡೆ Śmd. II).—ಆಡೆ ಮಗೆ. -ಮುಣೆ (=ಮುಡಿ ?). = ಆಡೆಪಡಿಗೆ. (ಕೆಸರೊಳ್ ಆದ ದಡ್ಡೆ Śm. 65).

ಅಡೆ aḍĕ. 12. A kind of thin bread or cake of rice flour (My.; T.; Tē. ಆಟ್ಟು).—ಆಡೆಹಬ್ಬ. Cake-feast, a feast of women in honor of Lakshmi (My.; Tē. ಆಟ್ಟ ಪಣ್ಡ).

ಅಡೆ aḍĕ. 13. The border, *i. e.* the unwoven threads, of a cloth or blanket (My.);—border.

— ಅಡೆ ಕಟ್ಟು. To interknit the aḍĕ with colored or uncolored threads (My.). — ಅಡೆಪಟ್ಟಿ. A certain portion of a native cart (C.).

ಅಡೆ aḍĕ. 14. = ಅಡಿ 5. — ಅಡೆ ತೆಗೆ, ಅಡೆ ಬರು, ಅಡೆ ಮಾಡು (My.).

ಅಡೆ aḍĕ. 15. = ಅಡ 10, ಎಡೆ 1. See ಇಟ್ಟಡೆ. — ಅಡೆಗಡಮು. -ಕೆಡಮು. = ಎಡೆಗೆಡಮು. To throw to the ground (Bh. 8, 22, 46). — ಅಡೆಪಾಡಾ. -ತಾಣ. Place and place, every place (Rām. 4, 6, 19).

ಅಡ್ಕೆ aḍkĕ. —ಅಡ್ಕೆಬೀಯುಬಳ್ಳಿ. A woody climber, climbing and rooting on the stems of trees, Pothos scandens Lin. (St. & Pl.; Tu. ಅಡಿಕೆಮೂರು-, ಅರ್ಕ-).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. = ಅಕ 6 q. v., etc., ಅಡ್ಡಾ, ಅಡ್ಡೆ 3. The state of being across, etc. (C.; Tu, Tē.; T., M. ಅಟ್ಟ). ಒಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಅಡ್ಡ ದುಱಗಿ ಇರೆ (Bp. 20, 1). ತನಗೆ ದಾಳ್ಕಿ ಕರೆವರ್ ಅಡ್ಡರು? (26, 16). ಅವಂಗೆ ಆ ದಮನಕೋಪದಲ್ಲರ್ ಅಡ್ಡರು? (41, 27). ಅಡ್ಡದ್ ಇರೆ ಕಾರ ಕಾರ್ಮುಗಿಲು ಒಡ್ಡಣ (Rāv. 6, 5). (ಕುಮುದೆಗೆ) ಅಡ್ಡ (ಸುಖ) ದೂರದು ಇರೆ ಸವ್ವದಂ (Mr. 279). — ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡಗಟ್ಟು, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. To fasten across, to put across. 2, to thwart; to stop, to arrest; to stand across or in the way. ಆ ಕಳ್ಳು ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿದ ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಸ್ಸಿರುವ ಒಬ್ಬ ಉಬ್ಬಾಪನಿಗೆ ಹೋಗಿ ದುಬ್ಬಿಸು (B. 4, 150). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 2. The fastening that workingmen make when putting their dōtra over their shoulder and tie it on the back (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 3. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿ. A small dam in rice-fields, etc. for watering (My.). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.; Tē.). — ಅಡ್ಡಕಂಬಿ. The kambi (3) carried on the neck (C.). 2, the ornamental colored cross stripes near the ends of a cloth (C.). 3. a metal band (round boxes, etc. My.). — ಅಡ್ಡಕಸುಬು. = ಅಡ್ಡಕಸಬಿ. A profession or trade contrary to established custom (C.). — ಅಡ್ಡಕಸಬಿ. = ಅಡ್ಡಕಸುಬು. (C.). — ಅಡ್ಡಕಾಲು. = ಅಡ್ಡಗಾಲು. The leg put out of its regular position in walking (C.). 2, the leg put crosswise as a stumbling-block or obstacle, generally used with the verb ಮಾಡು (C.). — ಅಡ್ಡಕಾಲುದಿ. = ಅಡ್ಡಕಾದಲಿ. A by-channel, a subordinate channel (C.). — ಅಡ್ಡಕಾವಡಿ. The kāvaḍi carried on the neck (C.). — ಅಡ್ಡಕಾದಲಿ. = ಅಡ್ಡಕಾಲುದಿ. (C.). — ಅಡ್ಡಕೀಲಿ. A bolt which is put or goes transversely (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಕೂಸು. = ಅಡ್ಡಗೂಸು. A child carried transversely or in the arms (not on the hip, S. Mhr.). 2, a child that (at the time of birth) lies across in the womb (C.). — ಅಡ್ಡಕೆಯ್. -ಕ್ಕೈ. = ಅಡ್ಡಗೆಯ್. The hand or arm placed transversely (C.). — ಅಡ್ಡಕೆಲಸ. Extraordinary work, extra work (My.; B. 5, 285). — ಅಡ್ಡಕೋಲು. Any transverse stick or wooden bar (C.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ. A wooden cross bar (My.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕ್ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 1. (Dp. 69, 2). ಅಂಗದಕ್ಷನ ಬರವಿಗೆ ಅಡರುಗಳ್ ಅಡ್ಡ ಗಟ್ಟಿ ನಿಂದು (Bp. 21, 39). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕ್ಕಟ್ಟು. 2. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ. -ಕ್ಕಟ್ಟಿ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿ. (My.). — ಅಡ್ಡಗಲು. -ಉ ಗಲು. The space or distance across, breadth, width, diameter (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಶಾಲ, ತಿರ್ಯಗ್ವಿಶಾಲ Sk. 222; C.; Tu. ಅಡ್ಡಗೆಲ). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒಡ್ಡಿಸ್ಥಿತಿ ಅಡ್ಡಗಲುದ ಪ್ರಮಾಣ ಎಣ್ಣು ಜನರು ಅಳತೆ ಅಳ್ಳಂ (Mr. 324). — ಅಡ್ಡಗಲು. -ಉಗಲು. = ಅಡ್ಡಗಲು. (ಸೊಪ್ಪಲಿಗೆ C.). — ಅಡ್ಡಗಾಲ್. -ಲು. -ಕಾಲ್. = ಅಡ್ಡಕಾಲು. (C.). — ಅಡ್ಡಗಾಲ್ಯುಡಿ. -ಉಡಿ. N. (Bp. 56, 33). — ಅಡ್ಡಗೀಡು. To make a transverse line or a line across (C.). 2, to cross out (C.). — ಅಡ್ಡಗೀಡು. = ಅಡ್ಡಗೀಡು. (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಗೀಡು. A transverse line or a line across (C.). — ಅಡ್ಡಗೀಡು. = ಅಡ್ಡಗೀಡು. (My.). — ಅಡ್ಡಗೂಸು. = ಅಡ್ಡಕೂಸು. (C.). — ಅಡ್ಡಗೆಯ್. -ಕ್ಕೈ. -ಕೈದು. = ಅಡ್ಡಕೆಯ್. (C.). — ಅಡ್ಡಗೆದಿ. = ಅಡ್ಡಗೀಡು. (C.). — ಅಡ್ಡಗೊಂಬು. -ಕೊಂಬು. A cross branch (C.). — ಅಡ್ಡಗೋಡೆ. = ಅಡ್ಡ-. A transverse wall; a partition wall, a curtain wall (on which sometimes articles are placed; a light put on it uses to flicker on account of the currents of air, and at the same time shines to both sides, C.). ಅಡ್ಡಗೋಡೆದೆಯ ಮೆಲಣ ವೀಪದ ಮಾಗೆ.—ಅದಱ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೆಲಣ ವೀಪ (Prvs.). — ಅಡ್ಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. A figure or figures written from left to right across a page (C.). 2, the total (put under a number of perpendicular figures, My.). — ಅಡ್ಡಚಾವಣಿ. A cover or shelter that is between, *e. g.* a tree, that shelters a person from rain (My.). ಅಡ್ಡಚಾವಣಿ ಹೊಗು ಕೊಳ್ಳು, to take shelter (C.). — ಅಡ್ಡಚೌಕ. A frame which is broader than it is high; a cloth which is broader than it is long (My.). 2, the liṅga box suspended from the neck so that it is to one side of the chest (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಜಾತಿ. = ಅಡಜಾತಿ. (C.; B. 4, 193). — ಅಡ್ಡಂದಿ. -ಉದಿ. = ಅಡ್ಡಕಂಬಿ No 2. (C.). — ಅಡ್ಡಪಿ. -ಅಪಿ. The breadth of the foot (C.). 2, = ಅಡ್ಡಕಾಲು No. 1. (C.). — ಅಡ್ಡಪೆ. -ಅಪೆ. The woof that crosses the warp in a loom (B.). — ಅಡ್ಡಪದ. A transverse manner or position (Rāv. 6, after 11). ಅಡ್ಡಪದೆ. = ಅಡ್ಡಪದೆ. An ill-formed head (C.). — ಅಡ್ಡಪಾಸು. 1. To touch or hit laterally (C.). 2, = ಅಡ್ಡ ತೊಪದು. (My.). — ಅಡ್ಡಪಾಲು. 2. A small field that touches or crosses the boundary of a larger one (My.). — ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡಿ. dupl. = ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾಪಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾಪಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾಮುಡ್ಡಿ. Awkwardness, clumsiness; perverseness, impropriety; awkwardly, etc. (My.). ಕಾವ ಕೊಟ್ಟಾಗಳು ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡ ನಡೆಸಾರ್ಕ್ಕ (B. 3, 24). ಎಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟಾಗಳ ನಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡ ಮಾಗಿ ಇದ್ದಾರ್ಕ್ಕ (B. 5, 21). — ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡ, etc. (C.). — ಅಡ್ಡ ತಿರುಪು. To turn aside; to give a crosswise turn (C.). — ಅಡ್ಡ ತೊಪದು. To contravene, to thwart, to interfere with. ನನಗೆ (ಅಥವ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ) ಅಡ್ಡ ತೊಪದಂತು (My.). — ಅಡ್ಡ ತೊಲಗು. To get out of the way (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಣಿ. A scale-beam (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಣಿಗೆ. A cross beam, the roller over which the warp passes (R.). 2, a scale-beam (C.). 3, the bamboo pole (or poles) across a palankeen, etc. to carry it (C.). 4, = ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ (My.). 5, a pole set horizontally in two opposite walls and used as a shelf (My.). — ಅಡ್ಡದಪ್ಪೆ. The width of the inner round opening of a grain-pit (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡದಪ್ಪೆ. A piece of slit bamboo put or to be put crosswise (C.). — ಅಡ್ಡದೆ. = ಅಡ್ಡದೆ. (C.). — ಅಡ್ಡ ಮುಂಡುಬು. -ಮುಂಡುಬು. A turuḅu put on one side of the head (C.). — ಅಡ್ಡದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A transverse beam (C.). — ಅಡ್ಡದೋಱು. -ತೋಱು. = ಅಡದೋಱು. To appear horizontally. ದೇವತೆ ಎರಡು ಅಡ್ಡದೋಱಲ್ (*o. r.* -ಅಡದೋಱಲ್ಬಲು) ಪೇಳ್ದ (*l. r.* =, Mr. 356). — ಅಡ್ಡದೋಳ್. -ತೋಳ್. An arm put across or crosswise (C.). — ಅಡ್ಡನಗೆ. A side-laugh: a half-suppressed derisive laugh (C.). — ಅಡ್ಡನಾಮ. A surname, or a family-name (C.; Mhr. ಅಡ್ಡನಾವ). 2, a sectarian cross-mark on the forehead made with sandal by Smārtas (C.). — ಅಡ್ಡನಾಲಿಗೆ. A lying tongue (C.). 2, an opposing tongue: contradiction (My., in -ಮಾಡು). — ಅಡ್ಡ ಪಿಲುಪು.

Breadth and height (or length; C.). 2, ಅಡ್ಡಸಿಲುಪ್ಪ. = ಅಡ್ಡಣಿಲೆ. (My.). — ಅಡ್ಡಸುರಿ. Contradiction (ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ Nr.; My.). — ಅಡ್ಡಪಂಕ್ತಿ. A row of people at dinner that forms a right angle with another row previously formed (C.). — ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿ. The upper or lower part of a door or window frame (C.); a small cross beam (My.). 2, a cross stripe (C.). ಬಿಡುವಿಗಳ ಮುಮ್ಮೈಲೆ ಬಾಗಿ ಬಿಗ್ದಿದ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಗಳು (B. 3, 99; 5, 255). — ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. A palankeen carried transversely on account of pomp (C.). — ಅಡ್ಡ ಪೋಗು. To go crosswise, transversely, or horizontally. ಅಡ್ಡ ಪೋದಾತನು (ತಿರುಳ್ದು Nr.). — ಅಡ್ಡ ಬರು. -ದು. To come as an obstacle, to come or be in the way. ಸಮುದ್ರದ ದಕ್ಕೆತ ಪರ್ವತಗಳ್ಕೆ ಸಮ್ಮು ದೃಷ್ಟಿಗೂ ಸಮುಸೆ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿದೆ (B. 4, 69). ಒನ್ದು ಹಳ್ಳ ಅಡ್ಡ ಬನ್ದು (5, 63). — ಅಡ್ಡ ಬೀಳು. -ದು. To fall across; to become an impediment, to hinder (Bp. 2, 3; My.). ಉರುಸಲಿ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದೆಡೆ (32, 4). 2, to fall before (one), to prostrate (My.). ದೂಸರವರಿಗೆ ಅಡಿಪ್ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು (52, 19). — ಅಡ್ಡಬೆಳಗು. A beam that is put across the slopes of two opposite walls. (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡಮರ. A wooden cross bar (to fasten doors, My.). — ಅಡ್ಡಮಾತು. A word that interrupts a speech or deviates from its intent, a word out of place; gainsaying; an evasion (C.). — ಅಡ್ಡ ದಾರಿಗ. A cross way;—a by-path (C.). 2, a wrong way (C.). — ಅಡ್ಡಮುಡಿ. A knot of hair put to one side of the head (ಪಕ್ಷ Mr. 320). — ಅಡ್ಡ ಮೊಗ. An averted face (C.). ಕೋಪದಲಾಗದು, ಆಲ, ಪಾಪಕರಿಸ್ ಎನುತ, ಅಡ್ಡ ಮೊಗವಿಟ್ಟು (Bp. 52, 46). — ಅಡ್ಡ ಮೊಲೆ. = ಅಡ್ಡ ಮೊಗ (C.). — ಅಡ್ಡಮೈಸು. -ಪ್. To fly across one's path. ತೊದರಿ ಅಡ್ಡ ಮೈದರ್ ಜೀವಿಗಳ ಎದೆಗೆ (Bp. 38, 9). — ಅಡ್ಡ ಮೈರಿಯಿಸು. To cause to run in a crosswise manner (Rsv. 6, after 11). — ಅಡ್ಡ ಮರಿ. -ಬಿ. A transverse flank (as of an elephant, (Rsv. 6, after 11). — ಅಡ್ಡ ಮಲಗು. -ಪಲಗು. A cross plank (Bp. 21, 27). — ಅಡ್ಡ ವಾಗು. -ಆಗು. To become or be cross, transverse, or awry. ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ, transversely, cross, broadwise, horizontally, sideways, awry, obstructively (ಸಾಮ, ತಿರಸ್ಸು, ತಿರ್ಯಕ್ Sl. 470. 472). ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು 361). ಬಾಗಿಲು ಕೆಳಗದೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬಲಿ ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ತುಬಿ ಯುವುದಕ್ಕೆ ಡಾಕರ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮೆಟ್ಟಿಹರಿಗೆ (ತಿಲೆ 110). ಕೆಯ್ಗಳಿನ್ದ ಒದಗೂಡಿದ ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ಬಾತರ್ ಪಟ್ಟಿ ತೋಳುಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (ನ್ಯಾಯ 212). ದಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರದ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ಕೊರಳ ಮೇಲಿನ್ದ ಪಾಕ ಕೊಳ್ಳರ್ ಪಟ್ಟಿ ಹುಬ್ಬಿನ ಪಾಕ (ವೈಕುಣ್ಠ 230). ಕೆಲಸದವರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ಇರುವಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳರ್ ಪಟ್ಟಿಯು (ದೇಸ್ಟಿತ, etc. 278). — ಅಡ್ಡ ವಿಡು. -ಇಡು. To put an obstruction, to oppose (C.). — ಅಡ್ಡ ವಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Obstruction, etc. (ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಪ್ರತಿಬೋಧ Sl. 437). — ಅಡ್ಡ ವಿಡಿ. -ಇಡಿ. To gore sidewys, to give a side-blow. ಅಡ್ಡ ವಿಡಿದ ಆನೆ (ಪಂಚತ IIIA.). — ಅಡ್ಡ ಪೊಡಿ. -ಪೊಡಿ. = ಅಡ್ಡ ಹೊಡಿ. (ವಿದಂತಿಕೆ Mr. 213). — ಅಡ್ಡ ಸಜ್ಜಗು. The end of a female's cloth that is put across the breast, the left shoulder, and from there over the head to the right (C.). — ಅಡ್ಡ ಸಾರ್. -ಉ = ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿ (C.). 2, a transverse line or row (C.). 3, a transverse furrow (C.). — ಅಡ್ಡ ಸುಡಿ. 1. To pass by one so as to get only a glimpse of him (C.). — ಅಡ್ಡ ಸುಡಿ. 2. A cross knot in timber (My.). — ಅಡ್ಡ ಹಚ್ಚು. To put or apply horizontally, as the sectarian mark (ಅಡ್ಡ ನಾಮ) on the forehead (C.). — ಅಡ್ಡ ಹರವು. To spread out crosswise (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡ ಹಾಕು. To put crosswise (C.). 2, to put before, to put children before a guru's feet to obtain a blessing for them, or to put criminals before a king's feet to obtain pardon for them (C.). — ಅಡ್ಡ ಹಾಯಿ. = ಅಡ್ಡ ದಾರಿಗ. (C.). — ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್. = ಅಡ್ಡ. To pass by (C., *e.g.* ಒಬ್ಬನ ದುಷ್ಟಿ-). 2, to thwart (*e.g.* ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್ದನು, My.). — ಅಡ್ಡ ಹೆಸರ್. -ರು. = ಅಡ್ಡ ನಾಮ No. 1. (C.; ಅಸ್ಮದ Cb.). — ಅಡ್ಡ ಹೇರು. To put crosswise upon (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡ ಹೊರೆ. A lengthy load or burden that is carried crosswise (on the neck, shoulder, or head, My.). — ಅಡ್ಡ ಹೊರೆಕೋಲು. A pole or bamboo laid over the shoulder or neck for carrying two burdens (ನಿಡಂಗಿಲೆ, etc. Nr.). — ಅಡ್ಡಳತೆ. -ಳತೆ. Breadth-measure (C.). — ಅಡ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become horizontal in position, to lie down (S. Mhr.; B. 4. 155). — ಅಡ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play sideways, *i. e.* to walk backwards and forwards, to promenade; to walk about (C.; B. 2, 46; 3, 47. 67. 77; B. 4, 169; Tu.). — ಅಡ್ಡಾನ್. -ನು. -ಆನ್. To recline, to lean on (C.);—to form a bar (J. 4, 38). — ಅಡ್ಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put across; to put before (= ಅಡ್ಡ ಹಾಕು, C.);—to put up, as an umbrella (C.). — ಅಡ್ಡೆಸಗು. -ಎಸಗು. To make hostile efforts (My.). — ಅಡ್ಡೆಸುಗೆ. -ಎಸುಗೆ. Throwing a stone, etc. with the hand laterally (My.). 2, = ಅಡ್ಡೇಟು. (My.). — ಅಡ್ಡೇಟು. -ಏಟು. A shot beside the mark (My.). ಅಡ್ಡೇಟು ಬಗಿದರೆ ಬಿಷ್ಟಾದರೂ ಗೆದ್ದಾನು (Prv.). — ಅಡ್ಡೇಟುಗಾಣಿ. -ಏಟುಗಾಣಿ. A man who is a bad shot (My.). — ಅಡ್ಡೈಕ್ಕರ್. -ಉ. -ಇಕ್ಕರ್. A new tenant, a fresh comer (My.). 2, a tenant who has more than one landlord (My.). — ಅಡ್ಡೊರಗು. -ಒರಗು. To lie on one side (C.). — ಅಡ್ಡೊಸಲು. An indirect course (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡೋಡು. To run in an eccentric, not direct course (S. Mhr.).

ಅಡ್ಡ adḍa. 2. (= ಅಡವು 1, No. 2). Abundance, used of rain. — ಅಡ್ಡ ಮಳೆ. A heavy rain (C.; T. ಅಡ್ಡಮಳ್ಳಿ, M. ಅಡೆಮಳೆ, ಅಡಮ್ಮಳೆ, incessant rain).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 3. Seven duḍḍus, two aṇas and four pṇys (My.; Te. ಅಡ್ಡಗ, ಅಡ್ಡುಗ). 2, a weight representing the eighteenth portion of a varaha (My.; Sl. 328). ಅಷ್ಟಾದುಡ್ಡಿಗೆ ಮೂರಾಣದೆ ದುಡ್ಡು ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವ? (Prv.).

ಅಡ್ಡಗಿಸು aḍḍagisu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು. (My.).

ಅಡ್ಡಣ aḍḍaṇa. = ಅಡ್ಡಪ. A shield (ಪಂಗ Ct. II, 38; Kk. 40; Sm. 43; ಪಂಗ Ct. I, 11). ಅಡ್ಡಣದ ಒಡ್ಡಿದ ತಾರುಗಳು ಒಡ್ಡಣ (Rsv. 6, 54).

ಅಡ್ಡಣಿಗೆ aḍḍaṇigĕ. 1. A small wooden or metal (generally) three-legged stand (C.; ಪಾತ್ರ Mr. 212; Mhr. ಅಡಣೆ; T. ಅಡ್ಡಣಿಕೆ, a Cingalese bench). ಚಟ್ಟಲು, ಪಡಿಗದ್ದ, ಅಡ್ಡಣಿಗೆ, ಕಂಬಮಾಲೆ (Bp. 12, 12). A description of it and its use occurs in the following riddle: ಸಾಮು ಚಟುವಾಗಿ ಇರುವುದು, ಚಕ್ಕ ತಾಕ್ ಉಲ್ಲ; ಬಾಡ ದೂರು ಆದರೆ ಬಾಣ್ಸು, ಧೈರ್ಯಶಕ್ತ್ ಉಲ್ಲ; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ್ ಬಾಣ್ಸು, ಮೆಲುವಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ; —ಯೀಪಿಸಿಯು ಬಾಣಾರೇ, ಹೇಲ್ ಪೀದಿಲ್ಲ! 2, a three-legged high stand with steps used as a ladder (My.).

ಅಡ್ಡಣ aḍḍaṇa. = ಅಡ್ಡಪ. A shield (Sk.).

ಅಡ್ಡನೆ aḍḍanĕ. = ಅಡವೆ, etc. Across, transversely (R.; T. ಅಡ್ಡನೆ).

ಅಡ್ಡಯಿಸು aḍḍayisu. = ಅಡ್ಡೈಸು, ಅಡ್ಡಯ್ಸು, ಅಡ್ಡವಿಸು. To move obliquely, or obstructingly. 2, to make opposition; to obstruct, to impede (Abh. P. 7, 157). 3, to intervene; to conceal.

ಅಡ್ಡಯಿಸುಹ aḍḍayisuha. Obstruction, opposition (ಪ್ರತಿಬಂಧ, ಪ್ರತಿಷ್ಟಂಭ Nr.).

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. (J. 4, 27).

ಅಡ್ಡಯ್ಸುಹ aḍḍaysuha. Going transversely, etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗಮ Nr.). 2, concealment (ಆಚ್ಛಾದ, ಆವರ Nr.; *cf.* ಆವಹಿಸುವ).

ಅಡ್ಡಲ್ aḍḍal. -ಲು. Crossing; obstructing; an obstacle; across; sideways. — ಆಡ್ಡಲಾಗು. -ಆಗು. To become an obstacle; to oppose (ಅಡಗಟ್ಟು Bhn. 37). ಅಕ್ಕಟಾ, ಕಿಡುಗಿನ ಕೆ ಮಿತ್ರನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಆಡ್ಡಲಾಹೆ! (Rsv. 6, 4). — ಆಡ್ಡಲಾಡು. -ಆಡು. To oppose (ಲೆ. Bp. 42, 28). — ಆಡ್ಡ ಇಡು. -ಇಡು. To put across. ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನೆಲೆ ಕಲಾಗ್ರದುಪ್ ಆಡ್ಡ ಇಮುತೇ (Bp. 26, 29). — ಆಡ್ಡಬೀಳ್ವ. -ಬೀಳ್ವು. To place athwart. (ಕಾಮುಂಜ) ಕ್ರಾಮಂ ಕಾರೆಪ್ಪತ, ಒಡನೆ ಕಾಲಿಪ್ ಆಡ್ಡಬೀಳ್ವಿ ನಿಲ್ಲುತ (Bp. 20, 12).

ಅಡ್ಡವಿಸು aḍḍavisu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. To obstruct, etc. (ತಡಿಯು, ಅಟ್ಟಿ ಮಾಡು, ದುಡಿ ಮಾಡು G.). ಹಕ್ಕ ಸೂರ್ಯರಪ್ ಆಡ್ಡವಿಸಿ, ಹಿರಿಯಾಳ ಹಿರಿಮವು ಮುಗಿಲು ಮೂಡಿಗೆ (Bh. 1, 19, 18).

ಅಡ್ಡಸರ aḍḍasara. Tbh. of ಅಡರುವ. (Sl. 147. 461; St. & Pl.; Tē.).

ಅಡ್ಡಸಲ aḍḍasala. = ಆಡ್ಡಸರ. (St. & Pl.).

ಅಡ್ಡಾ aḍḍâ. = ಅಡ್ಡ 1. — ಆಡ್ಡಾಕಿಟ್ಟಿ. = ಆಡ್ಡಕಿಟ್ಟಿ, etc. (C.). — ಆಡ್ಡಾಡಿಟ್ಟಿ. = ಆಡ್ಡಾಕಿಟ್ಟಿ. (My.; Tē., Tu.). — ಆಡ್ಡಾದುಟ್ಟಿ. = ಆಡ್ಡಾಕಿಟ್ಟಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಾನ aḍḍa1-âna2. Broad, etc. (My.). ಆಡ್ಡಾನ ತೋಟ, ಆಡ್ಡಾನ ಹಲಿಗೆ, etc. (My.).

ಅಡ್ಡಾನೆ aḍḍa1-âné4. = ಅಡ್ಡಾನ. (My.). ಆಡ್ಡಾನೆ ಹಲಿಗೆ or ಆಡ್ಡಾನೇ ಹಲಿಗೆ (My.).

ಅಡ್ಡಾಯಿಲ aḍḍa1-âyila. (Śmd. 252). An opponent.

ಅಡ್ಡಾಯುಧ aḍḍa1-âyudha. = ಅಡಾಯುಧ. (ನಿಘಂಟು, ಕರಪಾಲ, ಖಡ್ಗ, ಕೌಕ್ಷೇಯಕ, etc. Hlā.). ಆಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಷ್ಠಂಭಿಕ Nr.). ಕತ್ತಿಯೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಷ್ಠಂಭಿಕ Sl. 281). (ನಾರಾಯಣನಿದ್ದು) ಆತನ ಆಡ್ಡಾಯುಧಮಂ ನಸ್ಯಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). See Bp. 28, 26; 34, 33; 61, 25.

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. An obstacle; opposition; delay (C.; ವಿಘ್ನ, ಸಂಕೋಚ, ವಿಘ್ನ G.; ಆಡಥ, ಮುರ್ಮಾಡೆ Sl. 432; Tu., Tē.; T. ಆಟ್ಟಿ). ಕೋಟಿಯು ತಳದ ಬಿಲ್ಮಮಲ್ಲಿಯೂ ಕಳ್ಳಕವ ಬಿಲ್ಲಮೂ ...ಎತ್ತರದಾಗಿ ಬಾಳ್ದ ನಿಲ್ಲು ಇರುವ ಮುನ್ನಿನ್ನೆ ಮುನ್ಪಾದ ಆಟ್ಟಿಗಳು (ಪಮ, ದಶ Sl. 107). ಶರದನ್ನ ದುಷ್ಟ ಬೆಗೆಮವನ್ನೆ ಆಟ್ಟಿ ಮಾಡದ್ ಬಳ್ಳ ಆಗುಬೆಯ ಮುದ (ಆರ್ಗಲ 112). ಆಕ್ಷಿಸ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕ ಕಳಚಿ ಬಾಣವನ್ನೆ ಆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಶರಾಣಿಯು ಮೊಳೆ (ಆಣೆ 113). ಆಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದು (ನಿರರ್ಗಳ, ಅವಾಧ 376). ಆಸುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಆಟ್ಟಿ ಮಾಮುವೆಳೆ ಕೆಸುಕೊಳ್ಳುವೆಳೆ ಮುಸ್ಪಾದ ...ಅವಕಾರ (ನಿಗ್ರಹ 391). ಕೆಲಸವ ಮುಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲ ಆಟ್ಟಿ (ವಿಘ್ನ, etc. 394). ನಿನ್ನಮು ಏನೇನೂ ಆಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 6). ನನಗೆ ದೇಶಾವಪ್ಪನ್ನು ಕಾಸು ಹಕ್ಕಿಕ್ಕುವದಕ್ಕೆ ಆಟ್ಟಿ ಏನು? (2, 29). ದೆವರಿಗೆ ಆಟ್ಟೀ ಮಾಮುತ್ತದೆ (4, 24). ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜನರು ವರಪಾಮುಗಳಿಗೆ ಮೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಟ್ಟೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಯಾರೂ ಆಟ್ಟಿ ತರದೆ ಇದ್ದರೆ (5, 291). ಆಟ್ಟೀ ದಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚುವದು, ಆವಗೇ ದಾನವನ್ನು ಬಾಣ್ಣು ತೀರುವದು (Prv.). — ಆಟ್ಟಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To hesitate (B. 4, 188). — ಆಟ್ಟಿ ಮಾಡು. To obstruct one's way, to oppose, to hinder; to delay. See above. — ಆಟ ಯಾಗು. -ಆಗು. To become an obstacle or a hindrance;—a hindrance to take place. See above. — ಆಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟಿ. rcit. = ಆಟ್ಟಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. Ostentation, show (R.; Mhr., H. ಆಡ್ಡಾ, making profession of, priding one's self upon).

ಅಡ್ಡಿಕೆ aḍḍikĕ. = ಅಡ್ಡಿಕೆ. One of the pieces of gold of which the necklace called aḍḍikĕ is composed (C.). 2, a necklace composed of aḍḍikĕs (and worn by women, My.; Tē. plural ಆಟ್ಟಿಗಳು). ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕಡಾಗಿ ಧರಿಸಿದ್ ಬಟ್ಟೆ ಒಡವೆ, ಆಟ್ಟಿಕೆ ದುಸ್ಪಾದವು (ಗೈಡೇಯಕ Sl. 218).

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍigĕ. = ಅಡ್ಡಿಕೆ. (My.). See ಬಾಗುಡ್ಡಿಗೆ.

ಅಡ್ಡೆ aḍḍĕ. 1. A pole or bamboo by which two people carry a burden suspended from its midst, or by which two small burdens suspended from both ends are carried across the shoulder of one man (C.; Mhr. ಆಡೀ, ಆಡೀ, a ridge pole; the ridge along the shoulders). — ಆಟ್ಟೆದಟ್ಟೆ. = ಆಟ್ಟೆ. (My.). — ಆಟ್ಟೆಕ್ಕೋಲ್. -ಮೊಲೆ. (= ಆಟ್ಟಮೊಲೆ?). A burden or burdens carried in the above manner (C. Bp. 47, 40). — ಆಟ್ಟೆ ಮೊಡು. To carry the aḍḍĕ (C.)

ಅಡ್ಡೆ aḍḍĕ. 2. A kind of sowing machine (ಪಡ್ಡೆ Mr. 370).

ಅಡ್ಡೆ aḍḍĕ. 3. = ಅಡ್ಡ 1. (Tē.; R.).

ಅಡ್ಡೆ aḍnĕ. = ಅನೆ, etc. — ಆಡ್ಡಾಪಿ. -ಆಪಿ. = ಆಪಾಪಿ. (S. Mhr.; ದುಪು G.; Tu. ಆಡ್ಡಾಪಿ, ಆಡ್ಡಾಪಿ). — ಆಡ್ಡಾಪಿಪನ. = ಆಪಾಪಿನ. (B. 5, 279). — ಆಡ್ಡಾಪಿ ಜನರು. Uncivilised people (B. 5, 195).

ಅಡ್ಡ aḍla. = ಪಡಲು. (My.). — ಆಡ್ಡಬಳ್ಳಿ. = ಪಡವಲುಬಳ್ಳಿ (St. & Pl.).

ಅಡ್ಲಿಗೆ aḍligĕ. = ಪಡ್ಲಿಕೆ. A flat round basket with several divisions, used by jôgammas (devotees of Mārī or Durgā) to carry their idol and put their alms in (My.). 2, a flat basket, or basin-like tub, or earthen vessel, used by merchants in their shops (My.).

ಅದ್ದು aḍlu. = ಆಡಲು, etc. Mud (My.).

ಅಢಾಳ aḍhāḷa. (Śmd. 24, o. r. ಘಾಳ, q. v.).

ಅಣ್ aṇ. 1. = ಅಳ್ 1. A syllable that, in words denoting direction, is inserted before the ಅ of the genitive, the ಇಂ of the instrumental, and the ಅಂ of the masculine, *e.g.* ಮೂಡಣ, ತೆಂಕಣ; ಮೂಡಣಿಂ, ತೆಂಕಣಿಂ; ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕಣಂ (Śmd. 134-136); ಮೀಗಣ, ಕೆಳಗಣ; ಮೀಗಣಿಂ (Śmd. 350 Cm.); ಮೀಗಣಿಯ, ಇಲ್ಲಿಯಣಿಂ. *Cf.* ಅಣ್ 1. — ಆಗಾಗಮ. The augment ಆಗ್ (Śmd. 133).

ಅಣ್ aṇ. 2. = (ಅಣಲ್ 1), ಅಗ್ 3. — ಆಣ್ಣಾರಿಗೆ. -ಕಾರಿಗೆ. The uvula (My.).

ಅಣ aṇa. 1. = ಅನ 1. A suffix that is used in the formation of a verbal noun (which serves also to express the meaning of the first person plural of the imperative), *e. g.* ಮಾಡುವಣ, ನಡೆವಣ or ನಡೆಯುವಣ (My.). See ಉವಣ, ಊಣ, ಒಣ 1, & ೞಣ.

ಅಣ aṇa. 2. = ಅಣ್ಣ 1. An elder brother. See *e. g.* ಚಕ್ಕಬಸವಣ, ಬಸವಣ, ಮಂಚಣ.

ಅಣ aṇa. 3. = (ಅಣೆ 2), ಅಣ್ಣ 2, ಅಣ್ಣಾ, (ಅಣ್ಣೆ 1). — ಅಣಾಣ. = ಅಣ್ಣಾಣ. A very clever, cunning man (My.). — ಅಣಾಣಿ. A very clever, sly woman. ಅಣಾಣಿ, ಅಣಾಣಿ, ಅಳಗೆಗಬ್ಬು ಮೊಲೆ? ಅಸ್ಸ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಅಣಂ aṇaṁ. = ಅಣಂ. Whatsoever, howsoever (ಏನುಂ Śmd. 390), small, little (ಅಲ್ಪ Čt. I, 94; II, 61). ಬಸ್ತಂ ಳುಲ್ಲುಸಲ್? ಇಲ್ಲ, ಸಸ್ಯಯಮ್ ಅಣಂ ತಾಸ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 20. 281). ಪೆಪೆತೊಸ್ದು ಅಣಂ ಬಗೆಯುವ್ (277). ಕಾರ್ಯಮ್ ಅಣಮ್ ಇಲ್ಲ (301). ಗೂಢವದನ್ಪ್ರಯೋಗಮುಂ ನೆರೆಸಿ, ಪದಾರ್ಥಂಗಳಲ್ ಅಣಂ ದುಸಮ್ಬುಗೆ ಪೇಳ್ದಿಂ (402). ಅನ್ದಮ್ ಅಣಂ ಪದಮುಲ್ ಇವಲ್ ಆಮ ಏನ್ ಆ'ಪದನೋ (o. r. ಗೆಯ್ದುದನೋ? Čh. v. 17). ದುಷ್ಟೆ ನೀರ್ ಇಲ್ಲ ಅಣಮೆ (Śmd. 215 Mḍb.).

ಅಣಕ aṇaka. 1. Mockery, derision, abuse (C.; ಕೊಡಾಡಿಮುದು Čt. I, 14; II, 22; ಕೊಡಾಟ Kk. 55; Śm. 48; ತೆಗಪ್, ಮುಸ್ಸ, etc. Ša.). ಅಣಕಮ್ ಆಲ್ಲ ಇದು! (Bp. 16, 28). ಅಳಯನ ಕೂಡೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟಳ್ ಅಣಕವಲಿ (42, 6). See also Bp. 43, 1; 45, 1; 55, 31. — ಅಣಕ ಮಾಡು. = ಅಣಕವಾಡು. (My.). — ಅಣಕವಲ್ ಆಮು. To mock (ಕೊಡಾಡಿಮುದು Čt. I, 14; Bh. 8, 25, 10). — ಅಣಕವಾಡು. = ಅಣಕವಡಾಡು. (Bh. 2, 3, 8; C.).

ಅಣಕ aṇaka. 2. = ಅನಕ. Closeness, compactness, firmness; the state of being in good repair. (Tu.). ಅಣಕವಾದ ಕೆಲಸ ಅನೇಕ ನೀರು ಕೊಳ್ಳುವುದು (Prv.). ಅಣಕವಾದ ಪತ್ತೀ ಪಿಣ್ಣೆ (My.). — ಅಣಕದ್ಯಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4).

ಅಣಕ aṇaka. = ಅನಕ, ಅಣಕ. *Insignificant, small, contemptible, vile.*

ಅಣಕಿ aṇaki. A mocker (Bp. 40, 52).

ಅಣಕಿಸು aṇakisu. ಅನಕಿಸು, etc. To mock, to deride (My.). ಆದ ಎಷ್ಟಾ ಗಳೆಯು! ವಿಧಾಲು ನಗುಗೆ ಅಣಕಿಸು ತ್ತಾನೆ (B. 2, 36). ಅಳಕುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪಳ್ ಅಣಕಿಪ ಮುಖಗುರುಳ್ (Bp. 4, 29). ಎಮ್ಮುಳ್ ಅಣಕಿಸಿದ (28, 40). See also Bp. 26, 13; 30 sum.; J. 19, 4; Bh. 1, 6, 4.

ಅಣಕಿಸುವಿಕೆ aṇakisuvikĕ. Mocking (My.).

ಅಣಕು aṇaku. = ಅನಕು 1, etc. (My.).

ಅಣಕುವೆ aṇakuvĕ. Humbleness, humility, modesty (Tu.; R.).

ಅಣಗಿಸು aṇagisu. = ಅನಗಿಸು. (My.; Tu. ಅಣಗಿಂಚು).

ಅಣಗು aṇagu. = ಅನಗು 1. (My.; Tu.).

ಅಣಚು aṇaču. = ಅಣಚು. To depress, to humble, etc. (Tu.; R.).

ಅಣಂಚು aṇaṁču. = ಅಣಚು. (Tu.; R.).

ಅಣದಿಗೆ aṇadigĕ. = ಅನದಿಗೆ. A kind of pitcher or water jar (ಗಳಸ್ತಿಗೆ Śmd. 338; ಳಕ್ಕರಿ, ಆಲು, ಗಲಸ್ತಿಕೆ Kr.; ಧರಣಿ Mr. 210, o. r. ಆನಿದಿಗೆ).

ಅಣದು aṇadu. = ಅನಮು. P. p. of ಆಣೆ 3. (My.).

ಅಣಬೆ aṇabĕ. = ಅಣಪ್ಪೆ q. v., ಅಳಪ್ಪೆ, ಅಳಪ್ಪೆ, ಪಣಬೆ. A mushroom (ಛತ್ರಾಕಛತ್ರ Mr. 132; My.; T. ಅಪ್ಪಿ). See ಕಲ್ಲಣಬೆ, ಮರಣಬೆ.

ಅಣಮ್ಬೆ aṇambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (ಪಿರಿಸ್ಕೃ Nn. 86, o. r. ಅಣಬೆ; Mr. 485).

ಅಣಲ್ aṇal. 1. (= ಅನೆ 2). The under part of the mouth (T., M.; *cf.* ಆಂಗಳ; T. ಆಣಿ, the roof of the mouth, palate); — the mouth ಅಣಲೊಳ್ಳಳರುವಿ (Rsv. 5, 65.). ತನಿಮಲುಳ್ದ್ ಅಣಲೊಳಗೆ ಆಮಿ (Bh. 2, 2, 103).

ಅಣಲ್ aṇal. 2. ಅಣಲು. = ಅನಲ್. A squirrel (My.).

ಅಣವ್ಯ aṇavya. (fr. ಅಣ). *A field bearing Panicum miliaceum.*

ಅಣಸು aṇasu. That holds firmly together: a ferrule (C.; *cf.* ಆದಸು 1). See ಕೊಡಣಸು. ಮುದಿಯಲ್ಲಿ ಳಬ್ಬಿಣಅಣಸುಳ್ಳದು (ಆಯೋಗ್ಯ G.). 2, close junction: a throng. ಆನೆದ ಪರಿಗೆಯಿಲ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಆಗಿದ ಭಿಮ್ಮರ ಒಪ್ಪಣೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಅಣ aṇa. = ಆಣೆ, ಆಣ 1, ಆಣೆ 1. The sixteenth part of a rupee, an Anna (R., Tē., M.; Mhr., H. ಆಣಾ, ಆಣೇ, ಆಣಾ).

ಅಣೆ aṇi. 1. = ಅಣೆ 3, q. v. To come near, to touch, etc. (ಮುಟ್ಟು G.; T.: to put on jewels and other ornaments; to dress one's self; to embellish; see ಆಣೆ 2).

ಅಣೆ aṇi. 2. = (ಅಣ 3, ಅದು 1, ಅಳ 2; see ಅನೆಸು 3), ಅಣಿ. Joining, conjunction: (in weavers' language) the union of a certain number of threads for being fastened to the lam of the loom, etc., etc. (C.). 2, fitness; niceness, pleasantness, beauty; order, regularity, array (ಅನು, ಎಪ್ಪ, etc., ದುಸೋಪದ ಕೆಸ.; ಪನ, ಲೇಸು, ಎಪ್ಪ, etc., ದುಸೋಪದ Kk. 16; T., M.); readiness (ಸಿದ್ಧ My.). 3, an array: a body of soldiers, a detachment (ಪಡೆ, ಪದ, etc. Ša.; T., M.). ಸಕಲಸೇನೆಯು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಆಣಿಮಾಗುವಳೆ (ಭಾರತ Sl. 291). ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಗೆಯವರಿಗೆದುರಾಗಿ ಕಲುಹಕ್ಕೆ ಆಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣು, ಧೈರ್ಯದಿಪ್ಪ ಉಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಳೆ (ಭಾರತ, etc. 391). — ಆಣಿ ಕಟ್ಟು. To join a certain number of threads, etc., etc. (C.). — ಆಣಿಕೋಲು. The stick (or splinter) which keeps the loops of the woof or lams apart (C.). — ಆಣಿ ತುಳಿ. To move the loom's treadle with the foot (C.). — ಆಣಿವಸ್ತ್ರ. = ಆಣಿಕೋಲು. (My.). — ಆಣಿವಾದು. The art or secret of a business or trade (My.).

ಅಣೆ aṇi. 3. = ಅಣೆ 5, etc. See ಉಪಣೆ.

ಅಣೆ aṇi. = ಆಣಿ *A linch-pin.* 2, the point of a needle. 3, *a corner.* 4, that part of a house where animals are killed. 5, a boundary, a limit.

ಅಣೆಕಿಸು aṇikisu. = ಅಣಕಿಸು, ಹಣಕಿಸು. (Bp. 17, 5; My.).

ಅಣಿಗ aṇiga. = ಅಟಿಗ, etc. See ಎರವಣಿಗ. (*Cf.* ವಣಿಗ).

ಅಣಿಗೆ aṇigĕ. 1. = ಪಣಿಸೆ. A comb (My.). See ಕೆರವಣಿಗೆ, ಸೀರವಣಿಗೆ.

ಅಣಿಗೆ aṇigĕ. 2. = ಅಟಿ, etc., ಅಡಿಕೆ 1. See ಉಲ್ಲವಣಿಗೆ, ಉರವಡಣಿಗೆ, ಕೊಲ್ಲವಣಿಗೆ, ನೆಲವಣಿಗೆ, ಮುಷ್ಟವಡಣಿಗೆ, ಮುಖವಣಿಗೆ.

ಅಣಿದಿಗೆ aṇidigĕ. = ಅಣವೆ, q. v.

ಅಣಿಮ. aṇima. -ನ್. = ಅಣಿಮ. Minuteness, fineness. 2, *the superhuman power of becoming as small as an atom.* See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ, ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ; Bp. 11, 13.

ಅಣಿಮಾಣಿಕೆ aṇimāṇikĕ. A small water vessel (ಹೊಗೆ Mr. 211, o. rs. ಅಣುಮಾಣಿಕೆ, ಅಣುಮಣಿಕೆ).

ಅಣಿಮೆ aṇimĕ. = ಅಣಿಮ. (ಅಭಿಮ, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳ್ Mr. 455).

ಅಣಿಯರ aṇiyara. Fitness, nicety, greatness, excellence; nicely, etc. (ಪಿರಿಮ Šmd. II; ಅತಿಶಯ Ct. I, 94; ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಘಳ Ct. I, 34; ಅಳವಟ್ಟು, etc., ಪಿರಿಮ Kk. 49; ಅಗುರ್ತಿ, etc., ಪಿರಿಮ 84; ಅಘಳ Šm. 58). ಅಣಿಯರದಮ್ ಎನೆಮ ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪವು....ಅಪಣಂಗಳೆ (Šmd. 235). ಗರ್ಜಿಸುವ ಅಣಿಯರದಮ್ ಎನೆಗೊಣ್ಣ ಇಭಂಗಳಂ..ಕಾಡಿಸಿತು (*l. c.* ಕಾಡಿಸಿದರ್)..ಇಘಾಮೋಘರ್ (Riv. 13, 86). ಗಣಕಗಣದ್ ಅಣಿಯರಂ ನಿನ್ನು, ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು (5, after 127). ಅಣಿಯರದಿಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿದ ಸವರ್ (8, 120). See Riv. 6, 45; Rām. 5, 8, 48.

ಅಣಿಲ್ aṇil. ಅಣಿಲು. = ಅಣಲ್ 2, ಅಳಿಲ 2 q. v., ಅಳಿಲ್, ಅಳುಲ್, ಅಳ್ಳಮ, ಇಣಜೆ. A squirrel (T.; My.).

ಅಣಿಲೆ aṇilĕ. = (ಅರಳೆ), ಅಳಲೆ 1, ಅಳಿಲೆ, ಅಳುಲೆ, ಅಳ್ಳಿ ಅಳ್ಳೆ 1. A large tree, furnishing Indian myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (ಪರೀಷೆ, ಅಭಯ, ದಳ್ಳ Hlā.; ಅಭಯ, ಅಳ್ಳಳೆ, etc. Nr.; ಅಭಯೆ Nn. 9; ಕರಕ, ಅಭಯ 50, o. r. ಅಳಲೆ; ಸದ್ಭಾಯ, ಪರೀಷೆ 63, o. r. ಅಳಲೆ; ವಿಜಯ, ಅಭಯ 94; ವಿಜ, ಅಭಯೆ 6; ಬೀಜಕ, ಹರಿತ್ರೆ, ವಿಜೆ, etc. Mr. 122, o. r. ಅಳಲೆ; ವಿಜ 495; Tu.; T. ಆಂಗಸ). — ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ. = ಅರಳೆ-. The ink-nut (Nn. 63; St. & Pl.).

ಅಣೀಯಸ್ aṇīyas. More minute than usual, *very small.*

ಅಣು aṇu. *Minute, atomic* (ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಅತಿಸಣ್ಣ Nn. 132). 2, an atom of matter or time. 3, Śiva. 4, *a sort of grain, Panicum miliaceum* (ಬಹುಧಾನ್ಯ, ಹಲವು ಧಾನ್ಯ Nn. 132). 5, ಕಿಲ್ಲು (Hlā.). — ಅಣುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A babe (My.).

ಅಣುಗ aṇuga. A son. See ತಿಂಗಳಣುಗ, ಪೀರಣುಗ, ಪೆರ್ಮಣುಗ, ಪಿಸುಗಣ್ಣಣುಗ, ಸುಬ್ಬಮಂಗಳೆಯಣುಗ, ಸದಗಮಲಣುಗ; Dp. 3, 20; 10, 54; 48, 11; J. 21, 65.

ಅಣುಗಿ aṇugi. A daughter. See ಅಮ್ಮಿಲ್ಲೆಯಣುಗಿ, ಇಂಗಮಲಣುಗಿ, ಕುಳಿದೆಳ್ಚಿಣುಗಿ, ಕುಳಿದೆಳ್ಚಿಪೆಯಣುಗಿ.

ಅಣುಗೆ aṇugĕ. = ಅಣುಗಿ. (J. 9, 5. 9).

ಅಣುಂಕು aṇuṅku. = ಅಣಮು. To depress, to humble, to abate, etc.; to ruin, to destroy (R.; Tē. ಅಣುಮು).

ಅಣುಂಗು aṇuṅgu. = ಅಣಗು. To be depressed, etc. (R.; Tē. ಅಣುಗು).

ಅಣುಮೂರ್ತಿ aṇu-mūrti. N. (Bp. 9, 37; 27, 6).

ಅಣುವ aṇuva. N. of Hanumat (Ch. v. 56. 58; Abh. P. 11, 147; 13, 130).

ಅಣೆ aṇĕ. 1. = ಅಲೆ 3. An interjection used in calling to women: ho! ho! (My.; Tu.; *cf.* ಆಲ 3; ಎ 3; T. ಆವ, an interjection used in calling to women of the lowest caste; ಆವೆ, an interj. used by husbands to their wives, but generally to the inferior females of the family only).

ಅಣೆ aṇĕ. 2. = ಹಣೆ. (My.; B. 5, 21; Tu.).

ಅಣೆ aṇĕ. 3. = ಅಣೆ 1. To touch, to come in contact; to draw near (ಸ್ಪರ್ಶ Šmd. Dh., o. r. ಆಣೆ; J. 30, 53; Tu.; T. ಆಣುಗು to touch, etc.; ಆಣ್ಕೆ, to be tied together two and two; to approach; to copulate; to adjoin, to put to, to tie to; M. ಆಣೆ, to approach, to arrive; *cf.* ಅಣ್ಪು 1, ಅಣ್ಣಿಸು, ಅಪ್ಪು 3, ಅಳವಡು 1, ಅಪ್ 2). 2, to strike, to push, to drive (*cf.* ಅಪ್ಪಳಿಸು, ಅಪ್ 1). 3, = ಅಡೆ 4, to strike, or propel, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.). 4, to embrace (T., M.; R.; *cf.* ಅಪ್ಪು 2, ಆಲ್ಕೆ). (ಅವರ್) ಒಪ್ಪವರ ಮುಮುಹ್ಸ ಅಣಮು ಮೊಮ್ಮುತ್ತ (Bp. 61, 28). ಅಸಿಗಳ್ಗಳ್ ಆ ಜೋಧರ ವಾರಣಮೊಳ್ ಅಣೆದು ನೂಕವರ್ ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 73). ಮೊಗವದಮಂ ಸಿದಾದಿ ಕಳೆದು, ಅಂಕುವದಿಪ್ಪೆ ಅಣೆದು, ಅಮರ್, ನೂಂಕೆ ಗಾಳಿಗೆ ಗಜ ಮೂಡಿದಪ್ಪೆ ವರಿದ ಅನೆಗಳ್ (13, 74). ದಿಕ್ಕುವ್ಯಿಗಳ್ ಅಳ್ಕೆ ಬ್ಯೂಹತಿಗಳೆಯುವ್ದು, ಅಂಗಾಗಳ್ ಅಣೆದು,...ಮೊಟ್ಟೆ ಸೀಳ್ದ ಗಜಂಗಳ್ (Riv. 6, after 11). ಕುವರಂ ಕುಶದುಪ್ ಇಕ್ಕಿ, ಸೆಳೆದು, ಎಬ್ಬಿದು, ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣದೂಳ ಅದುಪ್ ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ...ಕಬ್ಬಾಳ್ತನವೆಬ್ಬೆತ್ತ ಆಘೋರರಣರ್ (ditto). ಅಣೆದ ಪರಿಗಜಿಪ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರರ್ ಅಣಸಿಲಿಂ ತಿವಿದು ಅಸಿದ ಘಟ್ಟಿರ ಒಪ್ಪಣೆ (Bh. 6, 2, 5; see 1, 6, 4). — ಅಣೆವಾಡು. To strike repeatedly. (ಎಲರಿಬ್ಬ ನೋಕ್ಕಾನೆ) ತರುಲತೆಯರ್ ಅಣೆವಾಡಿ (J. 3, 24).

ಅಣೆ aṇĕ. 4. = ಅಣೆ 2, ಪಣೆ 5. Approach (ಸಾರ್ಕ Ct. I, 37). 2, a dam, a dike (ಜಲಪ್ರತಿಬಂಧನ Šmd. Dh.; T.; M.; Tē. ಆಣೆ, ಆಣಿ; *cf.* ಆವ 6). — ಅಣೆಕಟ್ಟು. = ಅಣೆಕಟ್ಟಿ. (My.). 2, to construct a dam (My.). — ಅಣೆಕಟ್ಟಿ. A dam (My.; Sl. 92).

ಅಣೆ aṇĕ. 5. = ಅಟ, ಅಣೆ 3, (ಅಣೆಗೆ 2, etc.). See ಉರವಣೆ, ಮೊಣವಣೆ.

ಅಣೆ aṇĕ. 6. To be extinguished or quenched, to go out (T. ಆಣ್ಕು; R.; *cf.* ಆವ 3 & ಆವಗು 1 ?).

ಅಣೆ aṇĕ. = ಆಣೆ, etc. (S. Mhr.; B. 5, 303).

ಅಣ್ಕೆ aṇkĕ. = ಅಣ್ಪು 1. The act of smearing or anointing (ಅಣ್ಪು, ಲೇಪನಕ್ರಿಯೆ Kk. 55, o. r. ಅಪ್ಪುಲೇಪನ); an ointment, etc.

ಅಣ್ಟರಳೆ aṇṭaraḷĕ. = ಅಣ್ಟಾಳ. (My.). — ಅಣ್ಟರಳೆಕಾಯಿ. Its nut (My.). — ಅಣ್ಟರಳೆಕಾಯಿಜುಡುಗು. Lather made of that nut (My.).

ಅಣ್ಟರಿಕೆ aṇṭarikĕ. = ಅಣ್ಪರಿಕೆ. A prickly climbing shrub, Acacia intsia Willd. (Z.). See ಆವಲ-.

ಅಣ್ಟರಿಸು aṇṭarisu. To evaporate, as water does in boiling (S. Mhr.; *cf.* ಘಟ್ಟಿಸು 7).

ಅಣ್ಟಾರು aṇṭāru. To stick to (ಸ್ಪರ್ಶ Ćb.).

ಅಣ್ಟಾವಳ aṇṭāvaḷa. = ಅಣ್ಟಾರಳೆ, ಅಣ್ಟಾಳ, ಅಣ್ಟಾಳಿ, ಅಪ್ಪರಳೆ, ಅಪ್ಪುಣಾಳ, ಅರಣಾಳ, ಅರಣಾಳ, ಅರಿಣಾಳ q. v., ಅರುಣಾಳ. (My.). ಅಣ್ಟಾವಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಅಣ್ಟಾವಳಿಕ್ಕೆ ಮೀಗ ಬೇಳೀ? (Prv.).

ಅಣ್ಟಾಳ aṇṭāḷa. = ಅಣ್ಟಾಳ, etc. (C.; ಅರಿಣಾಳ, ಅರಣಾಳ, ಅರಿಪ್ಪ, ಕಣ್ಣಿಕಾಳೆ, ನಿರಿಗ್ಕಿಳೆ, ಫೇಣಿಲು, ಬಾರ್ಪತ, ಸ್ಪೃತಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ G.).

ಅಣ್ಟಿರಿಕೆ aṇṭirikĕ. = ಅಣ್ಪರಿಕೆ. (Z.).

ಅಣ್ಟಿಸು aṇṭisu. To place in contact, etc. (C.).

ಅಣ್ಪು aṇṭu. 1. (= ಅಟ್ಟು 1). To come or be in contact with, to touch (v. *i.*); to stick, to adhere to; to be contagious; to touch (v. t.) (ಪಂಸಸ Šm. 90; ಮುಟ್ಟು G.; C.; Tē., Tu.; T., M. ಆಣ್ಪು;

cf. ಆನೆ 3). 2, to embrace (C.). 3, = ಅಟ್ಟು 3, in ಹಿನ್ನಣ್ಟು, to follow, to pursue (My.). ದಾಸಿಯ ಅಣ್ಟಿದ ಕಾಲು ಕೊಣ್ಟೆ (Bp. 10, 8). ನೀರೆಗಳಣ್ ಅಣ್ಟಿಪವೆ (21, 21). ಕರ್ಕ ತತಿವಣ್ ಅಣ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಕರಕಮಲವ್ಯಯಂ (38, 37). (ಪದಳದ ಹುಲಿ) ಉದು ಸದುಪ್ರದ ತಳವಲ್ಲಿಯ ಒನ್ದು ಬಣ್ಟಿಗೆ ಅಣ್ಟಿ ಕೊಣ್ಟಿಪ (B. 4, 171). See Bp. 49, 38; 55, 30. — ಅಣ್ಟಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie up closely (My. occasionally). — ಅಣ್ಟಗಾಸು. -ಕಾಸು. To solder (My.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 2. (= ಅಟ್ಟು 2). Adhesion: contagion. 2, that adheres, an impurity. (Tē.) ಅಣ್ಟಿದ ಅಣ್ಟು ಪಾರಿಸುವುದು (ಅಪಹುನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlā.). 3, that is sticky, gum, paste, glue (ನಱ Śm. 90. 117; ದುರದ ಬಗ, ನಱ G.; My.; Rsv. 5, 52). 4, that is viscuous, the menses or courses (ಮುಟ್ಟು Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಿದ; ಮುಟ್ಟಿದ Śm. 64; My.). 5, a graft, a layer or grafted branch (My.; Tē.). 6, a young plant fit for transplanting (My.; see Prv. s. ಪಾಮು 1). ಅಣ್ಟು ಪಪ್ಪದೆ ನಣ್ಟು ತಪ್ಪಲ್ತೇ? (Prv.). — ಅಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To graft (My.). — ಅಣ್ಟಿನ ಮರ. Embryopteris glutinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಅಣ್ಟಮುಟ್ಟು. dupl. Impurity contracted through a death in one's family (My.). — ಅಣ್ಟುಮುರುಪ್ಪು. A small ear-ring attached to the upper part of the ear (My.). — ಅಣ್ಟುಮೋಪು. A venereal disease caught by contagion (My.). — ಅಣ್ಟುರೋಗ. A contagious disease (C.; G. 498. 500). — ಅಣ್ಟೆಪಿ. -ಎಪಿ. Threads joined in weaving (My.).

ಅಣ್ಟುಕ aṇṭu-uka. (Śmd. 239). A sticky or tenacious man.

ಅಣ್ಟ್ಯಳಿಗ aṇṭyāḷiga. = ಅಣ್ಣಾಳಿಗ, etc. (My.).

ಅಣ್ಣ aṇḍa. = ಅಣ್ಣು. *An egg* (ದೊಟ್ಟ Śm. 89; ತತ್ತಿ G.). 2, *a testicle* (ತರಮು G.). 3, the scrotum. 4, the musk bag. 5, semen virile. 6, Śiva.

ಅಣ್ಣಕೋಶ aṇḍa-kōśa. ಅಣ್ಣಕೋಶ. *The scrotum.*

ಅಣ್ಣಜ aṇḍa-ja. *Born from an egg.* 2, *a bird* (Mr. 77). 3, *a fish.* 4, a serpent (Mr. 77). 5, a lizard.

ಅಣ್ಣಜತುರಂಗ aṇḍaja-turaṅga. Having a bird for his steed: Vishṇu. (My.).

ಅಣ್ಣಜಧ್ವಜ aṇḍaja-dhvaja. Having a bird on his standard: Vishṇu. (My.).

ಅಣ್ಣಜಯಾನೆ aṇḍaja-yāṇe. She who rides on a bird: Lakshmi (My.).

ಅಣ್ಣಜಾಧಿಪ aṇḍaja-adhipa. The king of serpents. See next. 2, Garuḍa (My.).

ಅಣ್ಣಜಾಧಿಪಕುಣ್ಡಲ aṇḍajādhipa-kuṇḍala. Having the serpent-king for his ear-ring: Śiva (Bp. 27, 55).

ಅಣ್ಣಲೆ aṇḍalĕ. 1. To use close pressure, to oppress, to trouble, to harass, to torment, to hurt, to treat disrespectfully, etc. (ಅಸಹ್ಯ ಪೀಡಿಸ Śmd. Dh.; ಎಡೆಗಡಿಸು, ಅಳಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಮತ ಕೆಸ.). ಅಣ್ಣಲೆಮುದೆ, ಅದರ ಅದಿಗಳಿಗೆ ಪರಣ್ ಎನುವಲೆ ಇರು! (Bp. 4, 62). ಸಂಕಟಂ ಬಟ್ಟಳ ಅಣ್ಣಲೆಪುದು ಏಂ ಸಿನ್ನು ದ? (15, 32). ದಣ್ಟೆಯ್ದುಗಳು ಉದಲ್ ಅಲ್ಲಿ ಎನ್ನು ದಲ್ ಅಣ್ಣಲಿದವು (18, 56). ಅಣ್ಣಲಿದ ಧೈನದೋ ಜಣಾಕಾಧೀಪನಂ (24, 29). ಪರಮುರಾಗ್ರಧಾತಪಾತಪಿತಧರಾತಲರ ಜಣಾಕಾಧೀಪನಂ ರವಿಮಣ್ಣಲಿಯನ್ ಅಣ್ಣಲಿದು, ಮುಸುಂಳೆ ವಿಸಟಿದ್ದುರಿದ ಕೂ ಳಳಾವ್ಯಂಗಳ್ (Rsv. 6, after 11). ಚಪ್ಪಪಾಪತಿಯೊಳ್ ಶುಲಿಪ್ಪನಪ್ ಅಣ್ಣಲಿಪು, ದಣ್ಟಿಸಿವನ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (J. 31, 26). See Grj. 2, 67; 2, after 71; Č. Bp. 32, 43; J. 6, 31; 7, 61; 10, 3; 12, 19; 16, 14; 18, 4. 46; 23, 38; 26, 64; 30, 35; 31, 65.

ಅಣ್ಣಲೆ aṇḍalĕ. 2. Oppression; trouble (J. 2, 15; 3, 7). ಕಾಮನ ಅಣ್ಣಲೆ (Śmd. 61). ಕುಣ್ಣಿಗಣಿವಪನೆ ಅಣ್ಣಲೆ ಇದು ಬೇಡ! (Bp. 40, 25).

ಅಣ್ಣವಾಪ aṇḍa-vāta. Hydrocele; orchitis (My.).

ಅಣ್ಣವಾಯು aṇḍa-vāyu. = ಅಣ್ಣವಾತ. (My.; Tē.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍigĕ. 1. = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍigĕ. 2. One pannier or pack: half a bullock load (C.; Tēl. ಅಣ್ಟೆಮು). ಅರಳೀ ಅಣ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಮ್ಮ ಒಮ್ಮರು (B. 4, 20).

ಅಣ್ಡಿಸು aṇḍisu. To go near, to approach; to resort to, to come or go to for protection (Č. Bp. 42, 27; J. 3, 7; T. ಉಮು, ಉಮ್ಮೆ, ಉಗ್ಗೆಬು, ಉಣ್ಣು, ಉಗ್ಗು; see ಉದಗು 3, ಉದಸು, ಆನೆ 3).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 1. Going near; an approach, a resort. — ಅಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To resort to (Grj. 1, 104).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 2. A buttock; the buttocks; —the bottom of a vessel; —yōni (of children; My.; ತೆಲುಗ, ಪ್ರೋಢಿ Sl. 451; Tu.; S. Mhr. very rare). ಅಣ್ಡುಗಳು (ಸಿಜ್ಜಿಗಳು, ಕಟಿ, ಪ್ರೋಢಿ, ಕಳುಪ್ಪತಿ 208). ಪೊಡೆಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಟಿಗೂ ದುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸನ್ಧಿ (ದಂಷ್ಟಣ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಡುಗಳ ಬಿಡಿಯ ಪೊಪ್ಪಾಸೆಯ ಪ್ರದೇಶ (ನಿತಪ್ಪು 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪೃಗದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ದೆ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮುಪರ್ಯಾಗವಾದ ಪಿಮ್ಮಿ (ಜಘನ, ದುಪಿಳಿಟ್ಟು 208). ಪೆಣ್ಣಿಳ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಗುಬ್ಬಗಳು (ಕುಚಪ್ಪರ 208). ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ (ನಿತಿಪ್ಪು 208). See Prv. s. ನೀಡು.

ಅಣ್ಡು aṇḍu. Tbh. of ಅಣ್ಣ No. 2. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 1. = ಅಡೆ 8, No. 2. Nearness, vicinity, the side of anything; a support, a prop (Tē.; R.; T. ಅಣ್ಣಲ್, ಅಣ್ಟೆ).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 2. A vessel made of a hollow bamboo, etc., generally with a handle (My.; Tu.). ಅಣ್ಟೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಮುದು, ಮುಣ್ಟೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೂಡದು. — ಅಣ್ಟೆಯೊಳಗಣ ನೀರು ಮುಣ್ಟೆಯ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಪಣ ಸದು (Prv.). ದೊಪ್ಪರವ ಅಣ್ಟೆ (? Mr. 209). See ಪೊಣ್ಣಣ್ಟೆ.

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 3. = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 4. = ಅಟೆ, etc. (?). See ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಡೆಳ್ಳ aṇḍĕḷḷa. = ಅಣ್ಣೆಕಳ್, q. v.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 1. = ಅಂಣ 2. An elder brother (ಅಗ್ರಜ, ಪೂರ್ವಜ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ Hlā.; ಅಗ್ರಯ, ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.; Mr. 311; Sl. 196. 416; C.; M., T.; Tē. ಅಣ್ಣೆ; Tu. ಅಣ್ಣೆ; *cf.* ಅಣ್ಣು 1 & 2). 2, a respectful compellation for an elder male (also Mhr.), and an affectionate mode of addressing boys (C.; see *e.g.* Bp. 24, 41; 47, 29). ಅಣ್ಣಂಗಳ್, ಅಣ್ಣನ್ದಿರ್ (Śmd. 124. 126). ಆವಯಿರ್ಕ್ ನೀಮುಮ್ ಅದುಮದ್ ಒವನೋವಿದೆವು ಎಮ್ಮುವರ್, ಅಣ್ಣಾ? (153). ಆ ಮುನಿ ನಿರಿಯ ತವಮಣ್ಣನೆ, ದಲ ವೆದನೆಗೆ ಕಣ್ಣೆದ್ದು, ಅಣ್ಣಾ! (202). ತಾಮುಮು ಎನ ಅಣ್ಣ (Śm. 12). ಧಾವಮುಯ್ದುನರ್ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನು ಮಾವರ್ ಆಳಿಯನು (Bh. 1, 8, 26). ಆ ತಾತರ್ (ಎಸ್ಸ) ಅಣ್ಣಂಗೆ ಬರಿಸಿ ಕಳು

ಹಿದ ಪತ್ರಮೇ! (J. 30, 27). ಅಣ್ಣ ಮುಣ್ಣ ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ಕೊಳ್ಳ ಮಾಡಿದ.— ಅಣ್ಣ ತಪ್ಪ ದಕ್ಷಾಪರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತಪ್ಪ ದಳೇ? — ಅಣ್ಣಗೆ ಸುಣ್ಣ ವಿಲ್ಲ, ಎತ್ತಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). See ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ.— ಅಣ್ಣಣ್ಣ. rep. Sir! sir! (Bp. 50, 7; Të. ಅಪ್ಪಣ್ಣ).— ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು. Elder and younger brothers: brothers (C.). ಹೆಣ್ಣಿಮು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು Nr.). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ (B. 4, 153). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (5, 150). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಅವರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುವ್ತಾರೆ (Prv.).— ಅಣ್ಣದೇವ. Mr. elder brother (J. 18, 60). — ಅಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. 2, name of a demon at Dharmasthala (Tu.). 3, a useless man (My.). ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ, ವಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ.— ಉಪ್ಪಿನಕೈ ಉಪ್ಪಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prvs.).

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 2. = ಅಣ 3, etc.— ಅಣ್ಣಾಣ. = ಆಣಾಣ. A very clever man (My.). *Cf.* ಅಣ್ಣ 3.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 3. = ಅಣ್ಣ 1.— ಅಣ್ಣದಲಿ. -ಆಯಿ. Excellent quality to be destroyed or lost (Grj. 2, after 71).

ಅಣ್ಣಲ್ aṇṇal. (T. ಅಣ್ಣಲ್, greatness).— ಅಣ್ಣಲ ದೇವ. N. (Bp. 48, 4).

ಅಣ್ಣಾ aṇṇâ. = ಅಣ್ಣ 2.— ಅಣ್ಣಾ ಮಟ್ಟಿಗಾಯಿ. = ಆಣ್ಣಾ ಮೈಟ್ಟಿಗಾಯಿ, ಆಣ್ಣಾ ಮೈಗ್ಗೆಗಾಯಿ. (My.). ಆಣ್ಣಾ ಮಟ್ಟಿಗಾಯಿಸಾಪರೆ ಸುಣ್ಣವೂ (for chewing) ದೊರಕದು (Prv.).— ಆಣ್ಣಾ ಮೈಟ್ಟಿಗಾಯಿ. = ಆಣ್ಣಾ ಮೈಗ್ಗೆಗಾಯಿ. (My.).— ಆಣ್ಣಾ ಮೈಗ್ಗೆಗಾಯಿ. -ಒಗ್ಗೆಗಾಯಿ. A nice solitary man (used ironically): one who shuns work, an idler (My.).

ಅಣ್ಣಿ aṇṇi. An affectionate mode of addressing females (and males). (= ಅಕ್ಕ My.; see ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ; ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ; T. ಅಣ್ಣಿ, the wife of an elder brother).

ಅಣ್ಣಿಗ aṇṇiga. = ಹೆಣ್ಣಿಗ. (My.).

ಅಣ್ಣು aṇṇu. A woman (Të. ಅನ್ನು; R.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 1. = ಅಣ್ಣ 3. Excellence, purity (*cf.* ಅಣ 3 & ಆಣೆ 2? M. ಅಣ್ಣೆ, upwards, above; ಅಣ್ಣಾ, looking upwards; T., Tu. ಅಣ್ಣಾ, to look upward).— ಅಣ್ಣೆವಾಲ್. -ವಾಲ್. Pure milk. ಕಣ್ಣೆ ತಪ್ಪು ಇಟ್ಟು ಅಣ್ಣೆವಾಲಂ ಮುಸ್ಸಮ್ ಕುಟ್ಟುವ ಕಲ್ಲಿದಾಪಂ (Bp. 14 sum.; see 14, 25).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 2. (fr. ಅಣೆ 3, No. 3 ?).— ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. A pebble (or pebbles) tossed in play and caught on the back of the hand (ತಿಪ್ಪಕಲ್ Kk. 60. 63; Sm. 56; My.; ಮಣ್ಣಹುಮಗರು ಅವುಡ ಅಣ್ಣೆಳ್ಳ G.; Të. ಅಚ್ಚನಕಲ್ಲು).— ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲಾಟ. N. of this play (My.).— ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲಾಡು. To play at that game (J. 21, 12; 28, 24).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 3. = ಅಗಣ 3, etc.— ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. A hail stone (ಅಲಿಕಲ್ಲು, ಅಲಿವರಲು, ಅಣಿಕಲ್ಲು G.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 4. = ಹಣ್ಣೆ. The kitchen herb Celosia albida (My.).

ಅಣ್ಪತೆ aṇpatĕ. = ಅಪ್ಪತ, q. v.

ಅಣ್ಪಿತ aṇpita. = ಅಣ್ಪು 2. Relationship; friendship (ನಣ್ಪಾದುವು Ct. I, 65, o. r. ಅಣ್ಪಿತ).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. = ಅಣ್ಮೆ. (Kk. 55; Abh. P. 3, 72).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 2. = ಅಣ್ಪತ, (ಅಮ್ಮು 2). (ನಮ್ಮು Kk. 70; Abh. P. 11, 23; see ಅಮ್ಮು 2; ಅಮ್ಮು 1; ಆಳಿಪ 1 & 2; T. ಅನ್ಪು, love, affection; M. ಅನ್ಪು, to be fond of, connected with).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 1. (= ಅಮ್ಮು 1). To be manly or valorous (ಪಾಡುವ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 147; 14, 102). See ಅರಿಗಣ್ಮು, ಕೆಮ್ಮಗಣ್ಮು.— ಅಣ್ಮಣ್ಮು. rep. (Śmd. 231).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. Manliness, valor (ಪುಣ್ಮದ Śmd. II; Kk. 83; ವರಾಣ್ಮದು Śm. 38; Abh. P. 10, 58, MS. ಅರ್ಮ್; *cf.* ಆಣ್ಮೆ). ಪೌಷದ ಅಣ್ಮು ಪೆರ್ಮಾತು ತುಲಂ (Śmd. 125).

ಅತ್ at. 1. = ಅದ 1. A syllable used as an auxiliary in forming the genitive, instrumental, ablative and locative, taking the form of ಅದ, *e.g.* ಮರ-ಅತ್-ಅ, ಮರದ; ಮರ-ಅತ್-ಇಂ, ಮರದಿಂ; ಮರ-ಅತ್-ಅತ್ತಣಿಂ, ಮರದತ್ತಣಿಂ; ಮರ-ಅತ್-ಒಳ್, ಮರದೊಳ್ (Śmd. 114. 115).

ಅತ್ at2-t. 2. See ಆತ್ 1.— ಅತ್ತಾಣ. That place (T.; R.).

ಅತ್ at. 3. = ಅಮು 1, only in the P. p. ಅತ್ತು.

ಅತಃ ataḥ. = ಅತನ್, q. v.

ಅತಃಪರ ataḥ-para. Henceforth, further on; that is further on or different (Bp. 51, 9).

ಅತಟ a-taṭa. Having no beach or shore, precipitous. 2, *a precipice.*

ಅತನು a-tanu. Having no body: Kâma (ಧನಾರಿ Kâvy. V, 62; Bp. 12, 39).

ಅತನುಜಿತ್ atanu-jit. One who has conquered Kâma: a Jina (Mr. 23).

ಅತಂತ್ರ a-tantra. Having no ropes or strings; unrestrained; not the object of a rule;— useless, void, waste (My.).

ಅತರ್ಕಿತ a-tarkita. *Unconsidered, unthought of, unexpected.*

ಅತರ್ಕ್ಯ a-tarkya. Baffling or surpassing thought or reasoning; invincible (ಪ್ರಾಯ, ಗಲು ಮಾರಮುದು Nn. 88; ಧನ್ಯ, ಗಲು ಮಾರಮುದು 90).

ಅತಲ atala. = ಅತ್ಯಲ.— ಅತಲಕುತಲ. = ಅತ್ಯಲಕೊತ್ಯಲ. rcit. Tumult, bustle, disorder, confusion (Të.; R.; T. ಉದಲ ಕುದಲು).

ಅತಲ a-tala. Bottomless. 2, N. of a hell. 3, Śiva. See a. ಪೋಕ್ಷ.

ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ atala-sparśa or a-talasparśa. Touching the atala, or whose bottom cannot be touched, *very deep.*

ಅತಸ್ atas. = ಅತಃ. From this. 2, *from this place.* 3, *from this cause.* 4, from that time.

ಅತಸಿ atasi. ಅತಸೀ. = ಅಗಸೆ 2. *Common flax, Linum usitatissimum* Lin. 2, Bengal Sapa used as hemp, Crotolaria juncea.

ಅತಸೀಕುಸುಮಗಾತ್ರ atasī-kusuma-gâtra. He whose body is like the flower of flax: Krishṇa (J. 13, 26).

ಅತಿ ati. 1. *Over, beyond.* 2, *exceedingly, much, very.* 3, *surpassing, superior.*

ಅತಿ ati. 2. Tbh. of ಅತಿ. (My.).

ಅತಿಕಥ ati-katha. Of the quality of an exaggerated tale; exaggerated; past tradition or law, deviating from the rules of caste. (R.).

ಅತಿಕಪ್ಪು ati-kappu. A deep black colour (ಮಾಮು Mr. 504).

ಅತಿಕರ್ಮ ati-karma. A great sin (Bp. 3, 48; My.).

ಅತಿಕರ್ಮಿ ati-karmi. A great sinner (Bp. 20, 27; My.).

ಅತಿಕಷ್ಟ ati-kashṭa. Great hardship (ಮುಟ್ಟಾಸಾರ, ಅತಿಕಠಕಷ್ಟ Nn. 125; Bp. 56, 44).

ಅತಿಕಾಟ ati-kâṭa. Great trouble (My.).

ಅತಿಕಾಟಕ ati-kāṭaka. A very troublesome man (My.).

ಅತಿಕಾಂತ ati-kānta. Excessively beloved, charming (ಮುನೀಶ್ವರ, ಸೌಮ್ಯ Mr. 424).

ಅತಿಕಾಯ ati-kāya. Of extraordinary size, gigantic. 2, a son of Rāvaṇa (Rām. 6. 34 sum.).

ಅತಿಕಾಲ ati-kāla. A long time (ಚಿರಕಾಲ Mr. 533).

ಅತಿಕಿರಿದು ati-kiridu. Very small (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಕಿರಿದ Nn. 147).

ಅತಿಕು atiku. = ಅಪಹರಿಸು, etc. (Tē.; R.).

ಅತಿಕೀಳ್ ati-kīḷ. Very low, wicked (ಜಘನ್ಯ, ಕುಪ್ರಿಯ Mr. 453).

ಅತಿಕೃತಿ ati-kṛiti. Name of a type of metres (Ch.).

ಅತಿಕೃಪಣ ati-kṛipaṇa. Very poor (ಅತಿದೀನ Nn. 151); — very avaricious (My.). See ಅತಿಜೀಪ್ಣ.

ಅತಿಕೊಂಕು ati-kŏṅku. Very crooked or deformed, uncouth (ಕರಾಳ, ವಿಕಟ Mr. 450, c. r. ಅತಿಡೊಂಕು). — ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ. (ಕಾಳ Mr. 86).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. Going over or beyond, *transgression, trespass, violation.* 2, surpassing (ಅನ್ಯರ, ಕೆಯ್ಮಿಱಿ ಮೀರಿದ ದು Nn. 77; ಅತ್ಯಧಿಕ, ಮಿಗಿಲ್ Mr. 450). 3, neglect. 4, imposition. 5, a determined onset, *a gallant attack.*

ಅತಿಕ್ರಮಣ ati-kramaṇa. Going over or beyond. 2, trespass. 3, surpassing; excess. 4, going away, passing. 5, spending (time). See ಅಸಱು, ಉರುಬು, ಒತ್ತು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಣ, ಕೆಯ್ಗಡಿ, ಮಿಗು, ಮೀಱು, ಮೊಳ್ದು.

ಅತಿಕ್ರಮಿಸು ati-kramisu. To go beyond, to surpass (Bp. 4, 24; J. 2, 52); to trespass (J. 31, 34). 2, to let pass away (Bp. 48, 2). 3, to become excessive (43, 12). 4, to be spent or passed, as time (My.). ಈ ದುಃಖ, ಈ ದುಃಖ ಇರಿಸ್ ಎನ್ನ, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ದುಃಖಿಪುದು (ಅಪಭ್ರಂಶ Nr.).

ಅತಿಕ್ಲೇಶ ati-kliśa. Great distress (ದುಃಖ Mr. 468).

ಅತಿಗ ati-ga. Going beyond, overcoming. See ದ್ವಯಾತೀತ.

ಅತಿಗಂಡ ati-gaṇḍa. A very excellent man (Bp. 52, 1). 2, N. of the yôga of the 6th nakshatra (Sk.; My.).

ಅತಿಗಂಧ ati-gandha. Having an overpowering smell. 2, lemon grass, Andropogon schoenanthus. (R.).

ಅತಿಗರ್ವ ati-garva. Great conceit (ಮದ, ಸಗರ್ವ Nn. 161).

ಅತಿಗರ್ವಿತ ati-garvita. *Very conceited.*

ಅತಿಗಳಿ ati-gaḷi. -ಳೆ. To remove to a great distance; to disregard, to contemn, to deny (S. Mhr.; ತಿರಸ್ಕರಿಸು, ನೀಗು G.). ದೇವೋಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರಾಧಿಕ್ಯಪಥದೋಕ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳಿದ (Bp. 18, 97). ಲೋಕವಿಧ್ಯಾನ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು (22, 4). ಇನಿಯಳ್ ಇನಿಯನ ದೂತುಗಳನ್ ಅವರಸದೆ ಅತಿಗಳೆದು (44, 54). ನೀತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು ನಡಪುತ್ತ ಇಪ್ಪೆ! (55, 13). See also Bp. 50, 71; 51, 46; 56, 3; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. 2, to spend (time). ಕಾಲವ ಅತಿಗಳೆದು ದೋಷದಲ್ಲಿ (ಅತಿದೇಶೆ, ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ Nn. 132).

ಅತಿಗಾಳಿ ati-gāḷi. A strong wind. ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ದ ಪರಿ (ವೀರಕ Mr. 44).

ಅತಿಗೊರು ati-gŏru. Excessive phlegm (ಕಫ Mr. 386).

ಅತಿಗ್ರಾಹಕ ati-grāhaka. Of quick perception, smart (My.).

ಅತಿಚತುರ ati-chatura. Very clever. ಅತಿಚತುರನೆಂ, I am very clever (Śmd. 258).

ಅತಿಚರೆ ati-charĕ. A changeable female. 2, *the shrub Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅತಿಚಿತ್ರ ati-chitra. Very handsome or wonderful (Bp. 60, 13).

ಅತಿಚೂರ್ಣ ati-chûrṇa. Very small (ಸಣ್ಣಜ Čt. I, 79).

ಅತಿಚ್ಛತ್ರ ati-ch-chhatra. An extraordinary parasol: *a mushroom.*

ಅತಿಚ್ಛತ್ರೆ ati-ch-chhatrĕ. *Anise*, principally *Anisum* or *Anethum sowa* Roxb.

ಅತಿಜಗತಿ ati-jagati. Name of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅತಿಜಡ ati-jaḍa. (Śmd. 128). Very cold or frigid; very much stunned, very stupid; very lazy (My.); — severe fever (My.).

ಅತಿಜವ ati-java. Extraordinary speed. 2, *very fleet.*

ಅತಿಜಾಗರ ati-jâgara. Very wakeful. 2, the black curlew, an aquatic bird. (My.).

ಅತಿಜೀವ ati-jīva. Yet living, surviving. See Sp. s. ಗೊತ್ತು.

ಅತಿಡೊಂಕು ati-ḍŏṅku. = ಅತಿಕೊಂಕು, q. v.

ಅತಿತರ ati-tara. A large crowd (ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಅತಿಥಿ atithi. *An invited guest.* 2, wrath (ಸಿಟ್ಟು Čb.). 3, N. of Suhôtra, grandson of Râma.

ಅತಿಥಿಪೂಜನ atithi-pûjana. Honourable reception of a guest, hospitality (My.).

ಅತಿಥಿಪೂಜೆ atithi-pûjĕ. = ಅತಿಥಿಪೂಜನ. (Bp. 24, 31).

ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ atithi-satkâra. Civilities and kind offices to guests (My.).

ಅತಿದಪ್ಪ ati-dappa. Very thick (My.).

ಅತಿದವಡ ati-davaḍa. Very vile; a very vile man (Bp. 28, 28).

ಅತಿದವಡಿತಿ ati-davaḍiti. A very vile woman (Bp. 40, 53).

ಅತಿದಾಹ ati-dâha. Great heat. 2, violent inflammation 3, great thirst (My.). See ತಿ.

ಅತಿದಿಟ ati-diṭa. Very true or honest; truth, honesty (ಅತಿಸತ್ಯರ, ನಿಜಕ Mr. 453).

ಅತಿದೀನ ati-dīna. = ಅತಿಕೃಪಣ, q. v.

ಅತಿದೀರ್ಘ ati-dīrgha. Very long (Kâvy. IV, 1, 7). 2, ancient (ಪುರಾಣ, ಕಮದೀರ್ಘ Nn. 183).

ಅತಿದುಃಖ ati-duḥkha. Great affliction or sadness (ಅತ್ಯನ್ತ ದುಃಖ, ಪೇರ್ದ Nn. 55).

ಅತಿದೂರ ati-dûra. Very distant. 2, a great distance (ಗಣ್ಯ Bhn. 62). 3, ಪೇರಿಯ (Nn. 137). See ತಿ.

ಅತಿಧೃತಿ ati-dhṛiti. Name of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅತಿಧ್ವನಿ ati-dhvani. A cry. See ಆರ್.

ಅತಿನಯ ati-naya. Nobility, etc. (ಜಾತಿ, ಸನ್ನಯ Nn. 76).

ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುದು ati-naḷḷu-bugudu. Many depressions and elevations (ಎದೋಕ್ಷತ, ಸ್ಖಲನ Mr. 450).

ಅತಿನಿಷ್ಠುರ ati-niṣṭhura. Tbh. of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ, q. v. (ಅತಿದಪೀಡ್ಯ Nn. 80, c. r. ಅತಿನಿಷ್ಕೂರ).

ಅತಿನಿಂದೆ ati-nindĕ. Great blame or reviling (ಅಪ Mr. 535).

ಅತಿನಿರ್ಮಿತ ati-nirmita. Strongly fabricated, deeply rooted (Bp. 3, 40).

ಅತಿನಿರ್ಹಾರಿ ati-nirhâri. *Very diffusively fragrant.*

ಅತಿನಿಶ್ಚಯ ati-niśchaya. Unquestionable certainty (Śmd. 302).

ಅತಿನಿಷ್ಠುರ ati-niṣṭhura. = ಅತಿನಿಷ್ಠುರ. Excessively fierce or severe (ಅತೀವಕಠೋರ Nn. 72).

ಅತಿನಿಷ್ಕೂರ ati-niṣṭhûra. A not unfrequent form of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ. See s. ಅತಿನಿಷ್ಠುರ.

ಅತಿನೀಲ ati-nîla. Dark blue (ಶಾಗು Bhn. 47).

ಅತಿನೌ ati-nau. *Disembarked.*

ಅತಿಪಕ್ವ ati-pakva. Excessively cooked, boiled, or baked. See ಪುಷ್ಟು.

ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ ati-pakva-anna. Rice which has been cooked so as to be burnt at the bottom of the pot. See ಪುಷ್ಟು.

ಅತಿಪಥಿ ati-pathi. *A better road than common.*

ಅತಿಪರಿಚರಿಯ ati-paricarîya. Tbh. of ಅತಿಪರಿಚರ್ಯಾ. (ಮುಷ್ಟಿ ಕೌ. 85).

ಅತಿಪರಿಚರ್ಯಾ ati-paricarya. Superior attendance; great devotion or veneration. See ಒಗ್ಗಾ, ಮುಷ್ಟಿ, ಮುಷ್ಟಿ.

ಅತಿಪಾತ ati-pâta. *Passing away,* lapse. 2, neglect, transgression; *a heinous sin.*

ಅತಿಪಾಪ ati-pâpa. A heinous sin; very bad (Bp. 51, 55; My.).

ಅತಿಪಾವನ ati-pâvana. Very or quite pure or holy (My.). *Cf.* ಅತಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಪಾವನಾತ್ಮ ati-pâvana-âtma. A man of very pure nature (Bp. 53, 1; My.).

ಅತಿಪೀಡನ ati-pîḍana. More than common pressure or force (ಕೌmd. 26).

ಅತಿಪೀತತೆ ati-pîtatĕ. One of the guṇas of sadakîrtana (Kâvy. V, 2, 35).

ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ati-praccĕhanna. Well concealed; the state of being well covered or concealed.—ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಟ. A curtain, a screen (ಶಿವ ಕೌm. 105).

ಅತಿಬಜೆ ati-bajĕ. Tbh. of ಅತಿಮನೆ, q. v. (ವಿಜ್ಞೆ, ಶೃಂಗಿ, ಅತಿಮನೆ, etc. Nr.; Sl. 145; ಧ್ರಾವಚರಿತ್ರ, ಶೃಂಗಿ Mr. 138).

ಅತಿಬಟ್ಟಿಸು ati-baṭṭisu. That is quite round (ಪಿಡ್ಡು, ಸುಬ್ಬಸ್ತ Kn. 69).

ಅತಿಬಂಧನ ati-bandhana. That is well-binding: a dike (? ಪಾಲಿ, ಪಿಡ್ಡ Kn. 31);—close confinement (My.).

ಅತಿಬಲ ati-bala. Very strong or powerful. ಅತಿಬಲರಿಂ, you are very strong (ಕೌmd. 258).

ಅತಿಬಲುಹು ati-baluhu. = ಅತಿಬಲ್ಲು, q. v.

ಅತಿಬಲ್ಲು ati-balpu. Great power or influence (ಜಾತ್ಯ Kn. 74, c. r. ಅತಿಬಲುಹು).

ಅತಿಬಹುಳ ati-bahula. Very capacious or abundant.

ಅತಿಬಹುಳಸ್ಥಿತಿ atibahula-sthiti. A term used in defining the tadguṇa of the atiśaya (Kâvy. III, 3, B, 140).

ಅತಿಬಾಗು ati-bâgu. To be very much bent. ಅತಿಬಾಗಿದಲ್ಲಿ (ಮುಡಿ, ಎಸಡು Kn. 67).

ಅತಿಬಾಲ ati-bâla. Quite young, childish, of tender years (ಜಾಲಿಪ Mr. 475).

ಅತಿಬಿರಿದು ati-biriḍu. Great distinction (Bp. 40, 42).

ಅತಿಬಿಟ್ಟಿಸು ati-bĕṭṭisu. Very rough. ಅತಿಬಿಟ್ಟಿಸು ಉಪ್ಪ ಪೆರ್ಚಿದ್ದಿ (ಕಾಪ್ಪಾರ Mr. 478).

ಅತಿಬೇಗ ati-bêga. Very swift, exceedingly rapid (ಮುಮಾ ಜಿಸ Kn. 97; ಅತಿಬೇಗ್ರೆ, ಕ್ಷಣ 117).

ಅತಿಭಕ್ತ ati-bhakta. A fervent follower or devotee. 2, a N. (Bp. 27, 27).

ಅತಿಭಕ್ತಿ ati-bhakti. Great devotion (ಸ್ವಸ್ತೀಯು Mr. 480).

ಅತಿಭೀ ati-bhî. (Very terrific:) *lightning.*

ಅತಿಭೀಕರ ati-bhîkara. Very formidable.—ಅತಿಭೀಕರಾಕೃತಿ ವಿಪ್. -ಆಕೃತಿ ವಿಪ್. To get or assume a very formidable form (Rây. 5, after 120).

ಅತಿಮಧುರ ati-madhura. Very sweet. 2, = ಮಿಂಚಾಳವಿ, q. v.

ಅತಿಮರ್ಯಾದ ati-maryâda. *Exceeding the proper limit, beyond bounds.*

ಅತಿಮಾತ್ರ ati-mâtra. *Beyond measure, excessive.*

ಅತಿಮುಕ್ತ ati-mukta. Entirely liberated. 2, quite free from passion. 3, seedless, barren. 4, surpassing pearls in whiteness. 5, *a creeper bearing white fragrant flowers, Gaertnera racemosa (cf.* ಅತಿಮುಕ್ತಕ). 6, the tree Dalbergia oujeinensis.

ಅತಿಮುಕ್ತಕ ati-muktaka. *The tree Dalbergia oujeinensis.* 2, mountain ebony, Diospyros embryopteris Pers. 3, *Gaertnera racemosa.* 4, the tree called ಪಂಡುಷ್ಟ.

ಅತಿಮುಖ್ಯ ati-mukhya. An excellent object (ಅಗ್ಗ Mr. 516).

ಅತಿಮುದ ati-muda. Great delight (Ch. v. 226).

ಅತಿಮೂತ್ರ ati-mûtra. Diabetes (ಬಹುಮೂತ್ರ, ಅತಿದೇಕೆ Kn. 132).

ಅತಿಮೂರ್ಖ ati-mûrkha. A great fool (ಕಡುಮೂರ್ಖ Kn. 156; ಆದಿಯಮದ Mr. 224).

ಅತಿಮೋಹ ati-môha. Excessive delusion, etc. (ಪ್ರಸಿದ Kn. 120).

ಅತಿಮೌನ ati-mauna. Quite silent. See ಬಾಸಳಿ.

ಅತಿಯಗಲ ati-agala. Great extension or breadth (ವಿಶಂಕ ಟಿ, ವಿಶಾಲ Mr. 450).

ಅತಿಯಾಕೆ ati-âkĕ. = ಅತ್ಯಾಕೆ, of which it is a vulgar form. ಅತಿಮಾಕೆಯಿಟ್ಟ ಅದದೂ ಪೋಯಿತು.—ಅತ್ಯಾಕೆ ಗತಿಗೆಡಿಸಿತು (Prvs.).

ಅತಿಯುದ್ದ ati-udda. Very high; great height (ಮುಪೋಕ್ಷೇಧ Kn. 77; ಉಚ್ಚೈಧ, ಮುಪೌಚ್ಚತ್ಯ 132).

ಅತಿಯುದ್ಧ ati-yuddha. A great fight. ಅತಿಯುದ್ಧಮಂ ಪಿಡದೆ ಪಣ್ಣೆ ತೆರೆ (ಪಕ್ಕಿತ Mr. 466).

ಅತಿರ a-tira. Tbh. of ಅಸ್ಥಿರ. (My.).

ಅತಿರಕ್ತ ati-rakta. Very red.—ಅತಿರಕ್ತವರ್ಣ. A very red colour (Mr. 275).

ಅತಿರಕ್ತೆ ati-raktĕ. *One of Agni's seven tongues.*

ಅತಿರಥ ati-ratha. A very great warrior fighting from a car. (J. 13, 21). ಅತಿರಥನಾದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಮಾರದು (Prv.).

ಅತಿರಸ ati-rasa. Very succulent, full of juice, essence, or taste. 2, a round, sweet cake (My.). 3, richly endowed with poetic taste or the sentiments of dramatic composition. 4, excess of juice, etc., etc.

ಅತಿರಸಿಕ ati-rasika. = ಅತಿರಸ No. 3. (ಶೌm. 77).

ಅತಿರಿಕ್ತ ati-rikta. *Excessive, redundant.*

ಅತಿರೂಢ ati-rûḍha. Greatly risen; commonly known, generally received, etc.—ಅತಿರೂಢಾರ್ಥ. -ಆರ್ಥ. One of the three guṇas that form the prasanna (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅತಿರೇಕ ati-rêka. = ಅತಿರಿಕ್ತ. 2, redundancy (ಮಾ Kn. 163). See ವ್ಯತಿರೇಕ.

ಅತಿರೋಗ ati-rôga. Very sick, ill, or miserable (ಕೆಟ್ಟಾತ, ಸರೂಪ Kn. 92). 2, consumption.

ಅತಿರೌದ್ರ ati-raudra. Very terrible (ಶಾಲ Mr. 520).

ಅತಿಲೋಭಿ ati-lôbhi. A very greedy person (Kn. 151, as c. r. of ಅತಿಲೋಭ).

ಅತಿವರ್ತಿ ati-varti. Crossing, passing;—guilty of a pardonable offence or of pardonable irregularity;—being very near: a devoted friend (Abh. P. 11, 21).

ಅತಿವಕ್ತೃ ati-vaktṛi. *Very loquacious.*

ಅತಿವಾಕ್ಯ ati-vâkya. Extraordinary speech, scurrilous language, opprobrious or abusive speech. See ಕೆಟ್ಟಮಾ.

ಅತಿವಾದ ati-vâda. Talking much, talkativeness;—opprobrious speech (My.).

ಅತಿವಾಸ ati-vâsa. Fast on the day before performing the śrâddha (Sk.).

ಅತಿವಾಸರ ati-vâsara. = ಅತಿವಾಸ. (My.).

ಅತಿವಾಹಿಕ ati-vâhika. One who undergoes excessive toiling: *a spirit abiding in hell.*

ಅತಿವಿತತ ati-vitata. Greatly stretched out; very accomplished or celebrated (Ch. v. 224).

ಅತಿವಿಷ ati-vishe. = ಅತಿವಿಷೆ. *A very poisonous, yet medicinal plant, Aconitum ferox* (Atis or Betula).

ಅತಿವೇಲ ati-vêla. = ಅತಿವೇಳೆ. *Passing its proper boundary, excessive.*

ಅತಿವೇಳೆ ati-vêḷe. Tbh. of ಅತಿವೇಲ. Excessive (ಅತಿಪಥ, ಎಕ್ಕೇದ Kn. 132). 2, an extensive boundary, the seashore (ಸಮುದ್ರತಟ, ಸಮುದ್ರದ ದಡ 132). 3, spending time (ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ, ಕಾಲವ ಅತಿಗಳದು ಮೀಱಲಿ 132). 4, diabetes (ಅತಿಮೂತ್ರ, ಬಹುಮೂತ್ರ 132).

ಅತಿವ್ಯಕ್ತ ati-vyakta. Very evident or distinguished (Śmd. 116).

ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ati-vyâpti. Unwarrantable stretch, as of a rule or principle. (My.).

ಅತಿಶಕ್ತಿಕ ati-śaktike. *Great power or valour.*

ಅತಿಶಕ್ವರಿ ati-śakvari. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 302).

ಅತಿಶಯ ati-śaya. Pre-eminence; excellence; superiority; excessiveness; a mass; wonder, surprise(ಆಶ್ಚರ್ಯ Ct. I, 94; ಅಸುರ Bhn. 9; ಅತಿವೇಳೆ, ಎಕ್ಕೇದ Kn. 132; ಒಟ್ಟಿಗೆ Ct. II, 51). 2, pre-eminent, superior; abundant; wonderful (Bp. 5, 59; 35 sum.). 3, annoyance, trouble (ಬಾಧ Kn. 64). 4, a kind of arthâlaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 1. 120-146). See ರೂಪಕಾತಿಶಯ. — ಅತಿಶಯಿಸು. -ಸಿ-ವಸು. To wonder, to be surprised (Bp. 5, 56; 11, 30; 18, 79; 53, 62).

ಅತಿಶಯಗುಣ atiśaya-guṇa. A pre-eminent quality (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಅತಿಶಯತರ atiśaya-tara. More eminent than usual, extraordinarily eminent (Ch. v. 222; Bp. 49, 14).

ಅತಿಶಯಿಸು atiśayisu. To become, or make, great, much, etc.; to wonder, etc. (Bh. 8, 23, 25; Kaivalyapaddhati 3, 15 pallavi).

ಅತಿಶೀಘ್ರ ati-śîghra. Very quick (ಕ್ಷಣ, ಅತಿವೇಗ Kn. 117).

ಅತಿಶುದ್ಧ ati-śuddha. = ಅತಿಪವಿತ್ರ. (Bp. 51, 29; 57, 31). *Cf.* ಪರಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಶೋಭನ ati-śôbhana. Very shining, very handsome, etc. (My.).

ಅತಿಸಂಸ್ಕೃತ ati-saṁskṛita. *Highly finished, excellent.*

ಅತಿಸಣ್ಣ ati-sanna. Very fine, minute (ಆಣು, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ Kn. 132; My.).

ಅತಿಸಂಧಾನ ati-sandhâna. *Overreaching, cheating, deceit.*

ಅತಿಸಭ್ಯ ati-sabhya. Very polite, refined or civil (Bp. 55, 5).

ಅತಿಸರ್ಜನ ati-sarjana. *Liberality.* 2, a gift. 3, slaughter, murder.

ಅತಿಸಾಂಗ ati-sâṅga. Quite complete or finished (Bp. 57, 61).

ಅತಿಸಾಂದ್ರ ati-sândra. Very thick or close; very viscid, etc. 2, great thickness, etc. See ದಟ್ಟೈಸು.

ಅತಿಸಾರ ati-sâra. Great excellence or charm (Bp. 6, 26). 2, excessive sap: *diarrhœa, dysentery* (ಬಸುರುಹತ್ತ Mr. 386).

ಅತಿಸಾರಕಿ ati-sâraki. *Afflicted with diarrhœa or dysentery.*

ಅತಿಸುಖ ati-sukha. Great pleasure (ಘೋಗ Mr. 514).

ಅತಿಸುರತ ati-surata. Excess of sexual intercourse (ಪರ್ವ Mr. 522).

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ati-sûkshma. = ಅತಿಸಣ್ಣ. (ಆಣು Kn. 132; ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱುದು Mr. 427).

ಅತಿಸೌರಭ ati-saurabha. *Very fragrant.* 2, extraordinary fragrance.

ಅತಿಸ್ನೇಹ ati-snêha. Unusual affection or friendship. ಅತಿ ಸ್ನೇಹ ಗತಿ ಕೆಡಿಸೀತು (Prv.).

ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ ati-svalpa. Very little, very small (ಅತಿಕಿಱುದು, ಕಿಱುದ Kn. 147; ಕ್ಷಣಿತ 163).

ಅತಿಹಸಿತ ati-hasita. = ಅತಿಹಾಸ. (R.).

ಅತಿಹಾಸ ati-hâsa. Excessive laughter, etc.;—one of the bhâvas (Mr. 74).

ಅತಿಹೆಡ್ಡ ati-hêḍḍu. Great stupidity (ಗಾಣ್ಪು Ct. I, 65).

ಅತಿಹೇಡಿ ati-hêḍi. A great coward (ಕರೀಣ Kn. 120).

ಅತೀಕ್ಷ್ಣ a-tîkshṇa. *Not sharp, blunt.*

ಅತೀತ atî-ita. *Gone by, past;* past actions (J. 21, 54). 2, gone or got over or beyond; surpassing (Bp. 8, 12; 35, 52). 3, gone beyond, surpassed, overcome. 4, having neglected. 5, passed away, dead. 6, excessive.

ಅತೀತಕಾಲ atîta-kâla. The past time or tense (Kâvy. I, 5, 1-5).

ಅತೀತಕ್ರಿಯೆ atîta-kriye. A neglected business (My.).

ಅತೀತೆ atîte. A woman initiated in the Jaina doctrines (ಜೈನಾಗಮುಂಗೊಣ್ಡ ದಳ್ Mr. 303).

ಅತೀಂದ್ರಿಯ atî-indriya. *Beyond the cognisance of the senses.* 2, the soul or puruṣha. 3, nature or pradhâna. 4, the mind or manas.

ಅತೀವ atî-iva. *Exceedingly, very.*

ಅತೀವಕಠೋರ atîva-kaṭhôra. Very severe (ಅತಿನಿಷ್ಠುರ Kn. 72).

ಅತೀವಕಷ್ಟ atîva-kashṭa. Great hardship (ದುರ್ಭಾಸಾರ, ಅತಿಕಷ್ಟ Kn. 125).

ಅತೀವತೀವ್ರ atîva-tîvra. Very fierce or severe (ಅತಿನಿಷ್ಠುರ Kn. 86).

ಅತೀವಲಾಭ atîva-lâbha. Extraordinary gain (ಎಕ್ಕೇದವಾದ ಬಾಧ Kn. 92).

ಅತೀವಹಿಂಸಕರ atîva-himsakara. A very injurious man (ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಸೆಗಳ ಮಾಡುವವನು, ವ್ಯಾಳ Kn. 74).

ಅತೀವ್ರ a-tîvra. Not sharp, blunt. 2, not quick, slow. (My.).

ಅತು atu. = ಅತ್ತು 1, ಅದು 1. That, it. It is affixed to pronouns, *e. g.* ನಿನತು (ನಿನ್-ಅತು), ನಿದುತು (Śmd. 178). ನಿನತು ಬಲದು, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ, ತನತು ದುರಾಧ್ಯೆರ್ಯದ್ ಉದನಿಪತಿಗೆ ಎನೆ (170). See ಎನತು, ತನತು, ನಿನತು, ಎದ್ದುತು, ತದ್ದುತು, ನಿದ್ದುತು; ಪೊನತು; ಒಳತು 1 & 2.

ಅತುಕು atuku. = ಅತಿಕು, (ಅದಕು 1), ಅದುಕು. To be joined, united, or soldered, to cling together; to agree with, to be fit;—to join, unite to,

solder, cement (Tē.; R.; Tē. ಅತ್ತು, ಪತ್ತು, to be joined, etc.; T. ಅಡುಪು, to make firm; ಅಡಿಸ್ಪು, to grow firm; *cf.* ಅಪಗು 3, ಅತಕು 1, etc.).

ಅತುಲ a-tula. Unequalled (Mr. 477. 522; Ch. v. 12; Bp. 3, 35). 2, destitute of weight: the Sesamum seed and plant (ಎಳ್ಳು Ch.). 3, = ಕಳ (Ch.).

ಅತುಲಿತ a-tulita. = ಅತುಲ No. 1. (Bp. 2, 8; 3, 12; 5, 15; 35, 10).

ಅತುಷಾರ a-tushāra. Not cold or dewy. (My.).

ಅತುಷ್ಟಿ a-tushṭi. Dissatisfaction, discontent (My.).

ಅತೃಪ್ತಿ a-tripti. Unsatisfied condition; insatiability. (My.).

ಅತೋಟಿ atōṭi. = ಪತೋಟಿ. (My.).

ಅತ್ತ atta. 1. = ಅತ್ತಲೆ (Śmd. 145), ಅತ್ತಲು. That side; on that side; in that direction, part, or place; to that side, aside; beyond; that time; afterwards. Its genitive is ಅತ್ತಣ (Śm. 134. 135); its ablative ಅತ್ತಣಿಂ, ಅತ್ತಣಿನ್ದಂ (-ದ), ಅತ್ತಣಿನ್ದೆ (135), ಅತ್ತಿನ್ದ (B. 2, 5). By means of this ablative that of other nouns is formed, *e. g.* ಆದ್ದನತ್ತಣಿಂ, ಕೆಲೆಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಲೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (Śmd. 141; see also 160. 165). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ದುಮ್ತಿದರ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ದರ್ ಇನ್ನು ಆಟತರ್ಕಳ್ (145). ದಿಟ್ಟಿದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುವ್ವ ಪೊಟ್ಟಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶಿಲಾಗರ್ Nr.). ಪುಟೆಮುಸ್ ಅತ್ತ ನೂಕುಜ (Bp. 43, 37). ಅತ್ತ ನಿರ್ (57, 57). ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಪಾಪಿಶಾಮದ ಹಕ್ಕೀ ನೋಡು (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ ಪಿರುಗಾವಿ (4, 43). ಅತ್ತ ಗಣ್ಣಿಗೆ ಇಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಕಡೆ. = ಅತ್ತ. (My.). ಅತ್ತಕಡೆಯಿನ್ದ (B. 2, 38. 40). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ (3, 51). ಇತ್ತಕಡೆಗೂ ಅತ್ತಕಡೆಗೂ (3, 113). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಆವರು ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವರಿಲ್ಲ (5, 169). — ಅತ್ತಣಂ. ಅತ್ತ-ಆಗ್-ಆಂ. A man of that side (Śmd 136). — ಅತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತಲ್. ಅತ್ತತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತ-ಅತ್ತಲ್. rep. Far beyond. ಬಸದ ಪರನೆನೆ, ದುಷ್ಟಿವಿಗಳ್ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಓಡುವಪ್ಪ (Bp. 1, 26). ಅತ್ತಲ್ ಇತ್ತಲ್ರಿಗೆ ಆಜಿಪ್, ಆಜಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಆಮ್ಮುತಿಪ್, ಆಮ್ಮುತಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತ ಉತ್ತಲು ರುಪ್ರಪ್, ಆ ರುಪ್ರಂಗೆ ಕೆತ್ತರನು ಅತ್ತಅತ್ತತ್ತತ್ತಲ್, ಈರಂಗೆ ಅತ್ತಅತ್ತತ್ತತ್ತಲತ್ತಲು ರುತ್ತೆಯು ಸದಾತಿದಪ ದೇಲಣ ತಪ್ಪ ನೀಡು ಅಲ್ಲಾ? (61, 53). — ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. Long before. ಆಬ ಹರಿಗನು ಜನಿಸದ ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತ ನೀವು ಎನ್ನ ಅಪ್ಪರ್, ಅಪ್ಪ ಆರ್ (Bp. 9, 50; see also 16, 25). — ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. Before, previously. ಆರಿಯದುದಾಜಪ್ ಎನ್ನಲ್, ಆಮಿದತ್ತು ಮೂದರಿಗೆ ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ ಬಾಜಾತ್ಮಜ್ಞಿ... ಆಗ್ಗೆಶ್ಯಘಾದ ದೈತ್ಯು ನವಪ್ಪ (Bp. 53, 38). — ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. = ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. (Bp. 43, 28). — ಅತ್ತಮೇರ್. Above or upon that side or time; concernig that. ಅತ್ತಮೇಲಣ ವಿಧಿಯ ಅವಘಗಳರ್ ಉತ್ತರಿಸುವುದೂ (Bp. 56, 23). — ಅತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. That and this side; to that and this side; here and there. ಒನ್ದು ಸರಿಯು ಹಸಿದು ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ (B. 2, 15; see 2, 40). ಅದನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಪಾಲು ಕೊಮುತ್ತೇನೆ (5, 94). — ಅತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಅತ್ತಿತ್ತ. ಅತ್ತಿತ್ತಲು ದೂರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಮ ಕೊಣ್ಡು ಪೋಗಲಿ! ಎನ್ನುವೆ (Prv.).

ಅತ್ತ atta. 2. (= ಪತ್ತು 2, No. 2). — ಅತ್ತಪರ. (ಪರ=ಪಱೆ?). A war-drum (ಕಾಳಗದಲಿಗೆ Śmd. 11; ಕಾಳೆಗದಲಿಗೆ Kk. 82, o. r. -ದಲಿಗೆ. *Cf.* Sk. ಉದಮ್ಕ-ಬನ, ಅತಮ್ಕ-ಪರ, ಆಲಮ್ಕ-ಬರ, a drum).

ಅತ್ತರ attara. = ಪತ್ತರ. (My.).

ಅತ್ತರಣ attaraṇa. Tbh. of ಅನ್ತರಣ. A piece of coloured woollen-cloth thrown over the back of an elephant, or over a carriage, etc.; a cover (ಪ್ರಯೇಣಕೆ, ಗಜಸಜ್ಜಿಗೆ Mr. 203).

ಅತ್ತರ attar. ಅತ್ತರು. Attar (ottar, otto) of roses; perfume, essence (My.; Br., Tu.; Mhr., H.).

ಅತ್ತರಿ attari. = ಪತ್ತರಿ, ಪತ್ತರಿ, ಪತ್ತಿ. A carpenter's plane (My.).

ಅತ್ತಲ್ attal. -ಲು. = ಅತ್ತ 1 (Śmd. 145). ಅತ್ತಲ್ ದೇಜೇನ್ದ್ರಂ, ದುತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆರಾಘವೇನ್ (o. r. -ರೇನ್ದ್ರು) ದುಷ್ಟಿ ಇರೆ, ಛೇರಿಛ್ಛನಿ ದರ್ವಾಸ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ದುಸಗಿ ಛೋದ ಶಿಷ್ಟಾದರ್ಶಂ (Śmd. 145). ಇದಂ ತಮ್ಮ ಮುಗರ್ ಎನ್ನು, ಎಮುತ ತಮ್ಮ ಅತ್ತಲ್ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡರು (Bp. 3, 84). ಅತ್ತಲ್ ಅಮ್ಬುದಂ (30, 14). ಅತ್ತಲ್ ಒಸ್ಪು ಪಿಸ (57, 56). See also Ch. v. 171. 242. — ಅತ್ತಲ ಬಾಮೆ. (A mouth of that unknown direction), a perfect stranger, a nobody (S. Mhr.). — ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. Afterwards (Bp. 27, 65; 32, 24; 44, 33). — ಅತ್ತಲಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. = ಅತ್ತಿತ್ತ. (Bp. 58, 60). ಅತ್ತಲಿತ್ತಣ ಪಿಸ್ಪಿ (58, 53). — ಅತ್ತಲಿತ್ತಂ. -ಇತ್ತಂ. = ಅತ್ತಲಿತ್ತ. (Bp. 1, 35). — ಅತ್ತಲಿನ್ನಿತ್ತ. ಅತ್ತಲಿನ್ದ ಇತ್ತ. From that side to this side (B. 3, 80).

ಅತ್ತಲ attala. = ಅಪಲ. — ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲು. = ಪತಲಕುತಲು. (S. Mhr.).

ಅತ್ತಲು attalu. = ಅತ್ತಲ್. (C.; J. 31, 26).

ಅತ್ತಿ atti. 1. The red-wooded fig-tree or country fig-tree, Ficus racemosa Lin. (ಪೆದುಮ್ಬರ, ದುಗ್ಧತರು Mr. 115; My.; M.; Tē.; T. ಆತ್ತಿ, ಆಮಂ, ಇರತ್ತಿ, ಇತ್ತಿ; Tu. ಆತಿರ್). See ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಾವತ್ತಿ, ಪಾಯತ್ತಿ. ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯಿರ್ ಅವ್ವ ಆತ್ತಿ ಪೊವರಾವಪಕ್ಷ'ನ್ದ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Kr.). ದುತ್ತಗದೆ, ದುತ್ತಕ್ಕೆ! ಹಂಗಳೆ, ಆತ್ತಿಯೇ! ಫಾರ್ ಇವಗೆ ಇಮುಮ ನಿಸರ್ಗ ಆರಿಂಎಲೀ? (Bp. 45, 38). — ಅತ್ತಿಮರ. = ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉಮುಮ್ಬರ, etc., ಹುಮುಪುಳ್ಳ ಆಜಾಜಿ, ಪ್ರಧಾನ್ಯಕಾಯಿಯ ಗಿವ Sl. 120). — ಅತ್ತಿಯ ಗಿವ. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಪ್ಪಾ ಅತ್ತಿಯ ಗಿವ ಕೊಡ ದಾವವರು ಕೊಟ್ಟಿ (ವರಿಂ Sl. 431). — ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉಮುಮ್ಬರ, ಜನ್ತುಳು, ಯಜ್ಞಾಂಗ, ಪೇದುಮುಗ್ಗಳ Nr.). — ಅತ್ತಿರಸ. Juice extracted from the root of the atti (My.). — ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್. -ಹಣ್ಣು. Its ripe fruit (Bp. 18, 16). ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಅತ್ತ ಕೆಮ್ಪು ಅದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಿಹಾಲು. The milk of the atti (My.).

ಅತ್ತಿ atti. 2. = ಪತ್ತಿ. Cotton (My.).

ಅತ್ತಿ attl. = ಅತ್ತೆ. See ಸೋದರತ್ತಿ. (*Cf.* Sk. ಆತ್ತಿ, elder sister; T. ಅಪ್ಪ, Tē. ಅಕ್ಕೆ, elder sister).

ಅತ್ತಿಕೆ attikĕ. = Sk. ಆತ್ತಿ, ಅತ್ತೆ, ಆಕ್ಕಿ, ಅಕ್ಕಿಕೆ, ಆರಿಕೆ. *An elder sister.*

ಅತ್ತಿಗೆ attigĕ. (Tbh. of ಆತ್ತಿಕೆ). An elder brother's wife (ಭ್ರಾತೃವಧು Mr. 312; My.; Tu.). ಅಣ್ಣನ ದೆಣ್ಡತಿಯಾದ ಆತ್ತಿಗೆ (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ Sl. 191). ಗುರುವಿನ ಆತ್ತಿಗೆ (Bp. 45, 25). ಅಣ್ಣ ತಕ್ಕದಪಾದರೆ ಆತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕವಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ಬಡವ; ಸೋದರತ್ತಿಗೆ.

ಅತ್ತು attu. 1. = ಅಮು, etc. ನಿನತ್ತು, ಎನತ್ತು, ತನತ್ತು; ನಿಮುತ್ತು, ಎಮುತ್ತು, ತಮುತ್ತು (Śmd. 178). ಮುನಿಸು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಮ್ಮನೆ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ಜಿಸುವ ಎಸಳಂ (170).

ಅತ್ತು attu. 2. = ಅಮು 4, (ಉಮು 2, ಇಮು, ಇತ್ತು 1, ಪು 1). A termination of the third person singular neuter of the imperfect. ಇರ್ದತ್ತು (Śmd. 266). ಪಿರಿಕಲೋಳಿ ನಗುದತ್ತೆ ಇರ್ದತ್ತು (266). ದಸಂಸಿದತ್ತು ಮೂಜವೆನೆ ಯೊಳ್ ವೆಗರ್ದಮ್ತು (266).

ಅತ್ತು attu. 3. = ಅಮ್ತು. P. p. of ಅಪ 3. See ಅಮು 1.

ಅತ್ತೆ attĕ. = ಅತ್ತಿ. A mother-in-law (ಕ್ಷತ್ರಿ Nr.; My.; Tē.;

T. ಅತ್ತೈ; Tu.; Sk. ಅತ್ತಾ, a mother; a mother's sister; elder sister; in Prâkṛita: a mother-in-law). ಅತ್ತೆವರ್, ಅತ್ತೆಗಳ್ (ಶಿmd. 124). ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಪೂಜಾ Mr. 313). ಗಣ್ಣನ ತಾಯಿಯೂ ಹೆಣ್ಣತಿಯ ತಾಯಿಯೂ (ಶ್ವಪ್ರ Sl. 191). ಅತ್ತೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಕೆಲಸ, ಗಣ್ಣ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಪಾಪರ.—ಅತ್ತೆಗೆ ಒಸ್ಪು ಮೂಪು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಅತ್ತೆಗೆ ಪರವಾಸ.—ಅತ್ತೆಯ ತುಟಿಯು ಮಾವಗೆ ದಾನ.—ಅತ್ತೆ ಒಡದ ಡಾತ್ರೆಗೆ ಜೆಲೆ ಇಲ್ಲ.—ಅತ್ತೇ ಒಸ್ಪು ಕಾಲು, ಸೊಸೇ ಒಸ್ಪು ಕಾಲು.—ಅತ್ತೆಗೆ ಒಸ್ಪು ಕಾಲು, ಸೊಸೆಗೆ ಹಲವು ಕಾಲು (Prvs.). See Prvs. s. ಒತ್ತ 1, ಜೆಲೆ, ಮುಬ್ಬಗೆನೀರು. 2, = ಸೋದರತ್ತೆ, a father's elder or younger sister (C). ಅತ್ತೆ ಮಾವರ್. -ರು. Husband's or wife's father and mother (ಶ್ವಪ್ರಶ್ವಪ್ರಗಳ್ Nr.).

ಅತ್ಯಧಮ ati-adhama. Exceedingly low or mean. (My.).

ಅತ್ಯಧಿಕ ati-adhika. Very abundant (My.);—very excellent. See Bh. 1, 8, 34; J. 2, 27; 12, 50.

ಅತ್ಯನಾಯಕ ati-anâyaka. Very anarchical, very disorderly. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತ ati-anta. Beyond its proper end or limit; *excessive, very great.* 2, endless, perpetual. 3, absolute, perfect. See Bp. 39, 10; 54, 79; 57, 65.— ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ. A very bad fellow (ಅವತಾರಿಕ Mr. 253).

ಅತ್ಯನ್ತಕೋಪನ atyanta-kôpana. *Very passionate.*

ಅತ್ಯನ್ತಗಾಮಿ atyanta-gâmi. = ಅತ್ಯನ್ತೀನ. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತಘನ atyanta-ghana. Very bulky, very great (ಸ್ಫಾರ, ಸ್ಫೀತ Mr. 437).

ಅತ್ಯನ್ತದುಃಖ atyanta-duḥkha. Very great affliction or sadness (ಅತಿದುಃಖ, ಬೇಸರ Kn. 55).

ಅತ್ಯನ್ತಪ್ರೌಢ atyanta-prauḍha. A greatly perfected or very clever man (ಎಡಗ್ಗ Mr. 246).

ಅತ್ಯನ್ತೀನ ati-antina. *Going much or fast or far.*

ಅತ್ಯಮ್ಬುಪಾನ ati-ambu-pâna. Drinking largely of water. (My.).

ಅತ್ಯಯ ati-aya. Going over or beyond. 2, surpassing (ತಪ್ಪಿಸ್ಕ ಮೀರಿದುದು Kn. 134). 3, *passing away.* 4, *death.* 5, *transgression, sin, vice.* 6, *danger.* 7, *distress* (ದುಃಖ Nr. 134). 8, *punishment.*

ಅತ್ಯರ್ಥ ati-artha. *Exorbitant, excessive.* ಅತ್ಯರ್ಥಂ, *excessively* (ಪಿರಿದುಂ, ಘಾಡೆ, etc. Ćt. II, 25; ಕಾದುಂ, ಪ್ರಕಾದುಂ, etc., ಪಿರಿದು Mr. 436).

ಅತ್ಯಲಘು ati-alaghu. Very heavy. 2, very big (Bp. 22, 13).

ಅತ್ಯಲಙ್ಕಾರ ati-alaṅkâra. Excessive decoration. 2, fine description by figurative language (ರೂಪಕ Mr. 520).

ಅತ್ಯಲ್ಪ ati-alpa. *Very small, very little.*

ಅತ್ಯವಿರಲ ati-aviraḷa. Very close, substantial, etc. 2, great strength (Mr. 263).

ಅತ್ಯಷ್ಟಿ ati-aṣhṭi. N. of a type of metres (Ćh.; Mr. 362).

ಅತ್ಯಸಿತ ati-asita. Very black.—ಅತ್ಯಸಿತಮುಂ. A guṇa in ayaśa and pâpa of the kâvyasamaya (Kâvy. V, 18).

ಅತ್ಯಾಕಾರ ati-âkâra. *Contempt, blame.*

ಅತ್ಯಾದರ ati-âdara. Great deference or respect or reverence. See ಕೊಣ್ಣಮು.

ಅತ್ಯಾಧಾನ ati-âdhâna. Putting over or beyond. 2, excess (ಅತಿಶ್ಯಮು, ಎಸಗ್ Mr. 450). 3, *imposition, deception.*

ಅತ್ಯಾಶೆ ati-âśe. = ಅತಿಯಾಶೆ. Extravagant desire or hope (ಜಾಳಿ Kk. 67). See B. 4, 52. 182.

ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ati-âśćarya. A great marvel or mystery (ರ ಪ Bhn. 50).

ಅತ್ಯಾಸ ati-âsa. Throwing or putting over or beyond. See ಅತ್ಯಾಸ.

ಅತ್ಯಾಸುರ ati-âsura. Excessive pride (Bp. 54, 49).

ಅತ್ಯಾಹಿತ ati-âhita. *Great calamity or danger.* 2, facing great danger: *a daring action.*

ಅತ್ಯುಕ್ತ ati-ukta. = ಅತ್ಯುಕ್ತಿ. (Mr. 362).

ಅತ್ಯುಕ್ತೆ ati-uktć. N. of a type of metres (Ćh.).

ಅತ್ಯುಗ್ರ ati-ugra. Great cruelness. See Sā. s. ಮುಲ್ಲು.

ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ati-utkṛishṭa. Very eminent (ಕುಕೂಲ Mr. 482).

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ati-uttama. Excessively high, etc. (ನಿಗಡ Ćt. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ).

ಅತ್ಯುನ್ನತ ati-unnata. Highly raised; very high. (My.). See ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ಅತ್ಯುಪಚಾರ ati-upaćâra. Abundance, or excess, of obliging behavior;—a bribe (ಲಂಚ, etc., ಅಂಬ ಕೊಡುವ ಧನ Mr. 270).

ಅತ್ಯುಪಧ ati-upadha. Superior to any test, *tried, faithful.*

ಅತ್ಯುಷ್ಣ ati-uṣhṇa. Very hot; great heat (C.; ಬಹಳ ಸೆಕೆ Ćh.).

ಅತ್ರ atra. *In this; in this respect; in this place; at this time; there; then.*

ಅತ್ರಾಹ atra-aha. *To-day.*

ಅತ್ರಿ atri. *One of the saptarshis and of the seven principal stars of the Great Bear.* 2, *a vedic ṛishi, the husband of Anasûyâ (Asûyâ) and father of the moon.* See Bp. 50, 70; J. 20, 3.

ಅತ್ರಿಜ atri-ja. = ಆತ್ರೇಯ. (ಇಪ್ಪು, etc. Kâvy. V, 62).

ಅತ್ರಿಗೋತ್ರಜ atri-gôtra-ja. Born in the family of Atri: the moon (ಇಪ್ಪು, etc. Mr. 36).

ಅತ್ರಿಜಾತ atri-jâta. Born from Atri: the moon. (My.).

ಅತ್ರಿದೃಗ್ಜ atri-dṛik-ja. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ atri-nêtra-prasûta. Produced by (a flash of) Atri's eye: *the moon.*

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಭೂ atri-nêtra-bhû. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ವ atva. = ಆಕಾರ. (ಶಿmd. Cm. 73. 358).

ಅತ್ವವಿಧಿ atva-vidhi. The form of the letter *a* (ಶಿmd. 211; ಆಕಾರದ ವಿಧಿ Cm.).

ಅತ್ವಾನ್ತ atva-anta. A word with final *a* (ಶಿmd. 103; Cm. ಆಕಾರಾನ್ತಶಬ್ದ).

ಅಥ atha. *An auspicious and inceptive particle,* used in stuti, stautya, maṅgala, mâṅgalya, adhikâra, prakaṇa, prakhyâta (Nn. 89); in hêtu, kâraṇa (89); in âkaraṇa, âkâraṇa (89; Mr. 535); in kutuka, kautuka, âśćarya (89), vismaya (535); in dṛishṭa, pratyaksha (89); in anantara (89); in nindyârutha, nindyavâkya (89), atiniṇḍĕ (535); in prārćhyâvabhâsha, bĕsagŏmbudu (89), and in gaṇḍûsha, ugaḷuvadu (89). *Now.* 2, *then.* 3, *what? how?* 4, *all.* 5, moreover. 6, rather. 7, certainly. 8, but. 9, else, etc., etc.

ಅಥರ್ವ atharva. A priest, a Brâhmaṇa. 2, N. of a certain mythological priest. 3, the fourth or atharva-vêda.

ಅಥರ್ವಕುಶಲ atharva-kuśala. Conversant with the atharvavêda (Śmd. 129).

ಅಥರ್ವಣ atharvaṇa. = ಅಥರ್ವ No. 3. (My.).

ಅಥವಾ atha-vâ. Or. (Sk. 55; B. 4, 186; 5, 91).

ಅಥೋ athô. *The same as aṭha*, q. v.

ಅದ್ ad. 1. = ಅತ್ 1, q. v.

ಅದ್ ad. 2. = ಅದ್ 3, ಅದ್ 2. Only in the P. p. ಆದ್ದ. To be immersed, to sink. ಆದ್ದಂ (ಮುಣುಗಿದಂ Dhn. 59). ಒಸರೊ ಮಕರಧ್ವಜ ಮಹಾರವ ಕೆಸರೊಳ್ ಆದ್ದಪ್ಪು ಕೊಂಡೆಗ ಳು (Bh. 1, 5, 9). ಆಸ್ಫಕಾರವ ಜಲಧಿಯಲಿ ಜಗದ್ ಆದ್ದುದು (1, 16, 15). ಪರಿವಿನ್ನರವ ಘನವ ಘನಮಗನ್ಹೋತ್ಕರನದುಪ್ರದೊಳ್ ಆದ್ದಪ್, ಒಲ್ಲವೆ, ಪಥವ ಪವಮಾನ (Râm. 13, 5). See Dh. 8, 25, 7; 8, 26, 10.

ಅದ ad. Eating. See ಕ್ರವ್ಯಾದ್, ಮಾಂಸಾದ್.

ಅದ (adê-a17). The termination of the relative negative participle, being based on ಅದೆ 2, q. v.; *e. g.* ಮಾಡದ, ತಿನ್ನದ, ಕೊಳ್ಳದ, ಕಳವ (Śmd. 87). See ದ 6, No. 2.

ಅದ ada. = ಆದ್. See ಕ್ರವ್ಯಾದ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ, ಮಾಂಸಾದ, ತಿಲಾದ.

ಅದಃ adaḥ. = ಆದಸ್. — ಆದಃಪುತ್ರ. His son (ತನ್ನ ಪುತ್ರ Śmd. 100).

ಅದಕಿಸು adakisu. To cause to press, etc. (My.).

ಅದಕು adaku. 1. = ಅಗಚು, etc., (ಅಕುಕು), ಅದಪ್ಪ 1, ಅದಮು, ಅದಮು, ಅದುಗು, ಅದುಪ್ಪ, ಅದುಬು, ಅದುಮು, ಅಮುಕು, ಅಮುಗು, ಅಮುಚು, ಅಮುಸು, ಅಮಿಕು, ಅಮುಕು, ಅಮುಸು, ಅಮುದು, ಅವದು 1, ಅವುಕು, ಅವುಸು 2, ಅವುದು 1. To press; to compress; to squeeze; to cram, to pack close (My.; T., M. ಆದಕ್ಕು, to squeeze, to press softly, to mollify a fruit). 2, to be depressed: to be bruised, as a metal vessel (My.). — See ಆದು 1.

ಅದಕು adaku. 2. A bruise in a metal vessel (My.).

ಅದಕ್ಷ a-dakṣa. Unskilful, awkward (Bp. 61, 17).

ಅದಟ adaṭu 3-a 3. = ಅದಳ. A very firm man, a man not easily giving way, a very persevering man; a mighty, powerful, or heroic man (ಕುಂದದ ರೆ. I, 60, c. r. ಆದಳ; ಕದುಮಿಸ್ಸಿ Bhn. 46). ಮುರಹರನಿಕ್ಕೆ ಅಮ್ಮುದಿಸಿಗಬ್ಬಿಯು ಆದಟರ ಫೀಡುಂ (Śmd. 81). ಸಪ್ಪಕ್ಕೆಧ ರುನಿರ್ಮಲಕೀರ್ತಿಸಮ್ಮುಖಿಗೆ, ಆದಟರ್ ಅಪ್ಪಿದಂ, ಘನತೆ ಆಕ್ಕೆಯ್ದೇ ದ್ದುಂ Rkv. 13, 22). ಪೈತ್ಯಪ್ ಉಬಿಂದ ಆದಟರ್ಗೆ ಸೋಲ್ವುಪ್ ಆಲ್ಲ ಎನ್ನು, ಅಮ್ಯತಂ ತಾನೆ ಕೋಪದಿನ್ನೆ ಆವಕಕ್ಕೆ ನದೆ ತಪ್ಪನು (J. 7, 49). See J. 20, 9.

ಅದಟತನ adaṭatana. The state of being heroic, etc. (J. 7, 59).

ಅದಟು adaṭu. 1. To scold, to reprimand, to menace (T. ಆದಟ್ಟು); or to weigh down, to press down, to repress, to subdue (T. ಆದುಟ್ಟು; M. ಆದುಟ್ಟು, ಆದುತ್ತು; see ಆದುರಿಸು). — ಆದಟಿದೆ. -ಆದೆ. To overwhelm and disgrace (? Abh. P. 15, 23). ಆದಂ ಮುರಸರ್ಪ್ ತಿಪ್ಪಪ್? ಆದಂ ಬಳ ಕಂಸ ಕೇಸಿಗಳರ್ಪ್ ಆದಟಿದಂ? (Śmd. 183).

ಅದಟು adaṭu. 2. (= ಅದರು 1). To tremble, to shake (T. ಆದಟ್ಟು; M. ಆದಟ್ಟು, ಆದಟ್ಟು; R.; see ಆದುಗು 1).

ಅದಟು adaṭu. 3. Self-will; boldness; pride; heroism (ಸಿರಿನ, ಕದುಪ್ಪ, ಪರ್ವ ರೆ. II, 49; ಪರ್ವ I, 99; ಧಾರ್ಷ, ಸಾಹಸ Nn. 145; ಆರ್ಷ, ಸಾಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; ಪಪ್ಪ, ಪೆಟ್ಟುರೆ ರ್ಮ, ಪರ್ವ 66; ಆರ್ಷ, ಸಾಸ Śm. 38; ಪರ್ವ Śk.; ದರಾಕ್ರಮ C., Ch.; Tē. ಆದಟು, pride). ಘನರಣಂ ಪಮೆಯ ಎಜ್ಞಾವಿಪರ್ ಆದ ಟ್ಟಿ (Rkv. 13, 87). See Ć. Bp. 47, 10; Rkv. 6, 45; J. 2, 37; 4, 9; 7, 57; 8, 34; 11, 5; 14, 6; 16, 13; 21, 5. 28.

ಅದಡಿ adaḍi. Of counting or numeration, determined by counting, used in selling or buying fruits, etc. (My.; Sk. 327; K.).

ಅದಡ್ಯಕ್ಕು adaḍryakku. Tbh. of ಆದಡ್ಯಪ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದಡ್ಯಜೆ adaḍryaje. Inclining or going to that.

ಅದನ adana. Eating; food. See ಮೃಗಾದನ, ಪಕ್ಷಾದನ.

ಅದಭಾ adabhâ. Low, mean, vulgar (K.). ಅದಭಾಕೆಲಸ, ಅದಭಾ ಮನುಷ್ಯ, ಅದಭಾವೃತ್ತಿ (My.).

ಅದನ್ತ a-d-anta. Ending in the letter ಅ (ಆಕಾರಾನ್ತ Śmd. 64. 73. 120. 126. 128. 138, etc.; Kâvy. I, 2, 12. 13; 14-16; 31-32).

ಅದನ್ತತೆ a-d-antatē. The state of ending in the letter ಅ (ಆಕಾರಾನ್ತತೆ Śmd. 70).

ಅದಪು adapu. 1. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದಪು adapu. 2. To speak intemperately, to upraid, to reprove (T. ಆದಪ್ಪು; R.).

ಅದಬು adabu. Respect, regard (My.; Br.; Mhr., H. ಆದಬ).

ಅದಭ್ರ a-dabhra. *Not scanty, plentiful, much* (ವಿಪ್ಪ, ಬಹಳ Nn. 95).

ಅದಮು adamu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Tē.).

ಅದಮುಯಕ್ಕು adamuyakku. Tbh. of ಆದಮುಯಪ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದಮುಯಜೆ adamuyaje. Inclining or going to that.

ಅದರಿಸು adarisu. = ಅದಲಿಸು, ಅದರಿಸು. To make tremble, to shake (C.).

ಅದರು adaru. 1. = (ಅದಲು 1, ಅದುರು 2), ಅದಲು, ಅದರ್ 1, ಅದರು 1, ಅದುರು 1, ಅದುಲು, ಅದ್ರು. To tremble, etc. (C.; Tē.; Tu. ಆದರ್). ಆದಂ, ಪಿರಿದ್ಯುಗ ದುಸಗಿದವ್ (Bh. 3, 13, 21). See J. 13, 47; 25, 25; Râm. 3, 5, 6. — ಆದರಾಟ. -ಆಟ. Much shaking, trembling or shivering (C.).

ಅದರು adaru. 2. = ಅದರ್ 2, etc. Trembling, tremor (C.; Tē.). — ಆದರುಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಆದುರು-. The pit of the stomach (My.). 2, want of courage, faint-heartedness (My.). — ಆದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯಾಯಿ. = ಆದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯತ (My.). — ಆದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯತ. -ಆದ. A timid man (My.). — ಆದರುವೆದ ಮು. dupl. Shaking and quaking (C.). — ಆದರುವಾಯು. = ಆದುರು-. Tremor of a limb from disease (My.).

ಅದರು adaru. 3. = ಪದರು, etc. Unripe state of fruits (My.).

ಅದರು adaru. 4. = ಅದುರು 4. (My.).

ಅದರ್ಶ a-darśa. 1. *Day of new moon.*

ಅದರ್ಶ (*fr. c.* ಸ)-darśa. 2. *A mirror.*

ಅದರ್ಶನ a-darśana. No-vision, not seeing. 2, non-appearance, *not being visible or present.* 3, invisible, latent. 4, disappearance, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 56. 62. 129. 222 Cm.; Kâvy. I, 2, 104-109). — ಅದರ್ಶನ ವಿಧಿ. = ಲೋಪದ ವಿಧಿ (Śmd. 211. 220 Cm.).

ಅದಲಾ adalâ. = ಅದಲು. (Mhr. ಅದಲಾ, the first or foremost of a series). — ಅದಲಾಬದಲು. = ಅದಲು-. Interchanging or exchanging (C.; ಏಹರ Ćb.; Mhr., H. -ಬದಲ).

ಅದಲಿಸು adalisu. = ಅದರಿಸು, etc. (My.; Tě. ಅದಲಿಂದು, to frighten, menace).

ಅದಲು adalu. = ಅದರು 1. (My.).

ಅದಲು adalu. = ಅದಲಾ. — ಅದಲುಬದಲು. = ಅದಲಾ-. (C.).

ಅದಮಾನ adamâna. Computation, calculation, reasoning (ಊಹ, ತರ್ಕ Ćb.; Mhr.).

ಅದವ adava-a 3. A man who is mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ವಿಕಲಾಂಗ C.).

ಅದವು adavu. (fr. ಅದೆ 1). Desire, hope (?); pleasure (?); or consideration, judgment (?). —ಅದವುದರ್. -ಅದರ್. Grief, sorrow (ಮುಖಕ Śmd. I; ಜೀಗುಪ, ಉದ್ವೇಗ, ಸಂತಾಪ Ks.; Tě. ಅವದವಲ್, confusion, perplexity; ಅವದವಿ = ಮುಖ, ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಷಾದ, ಕೊರ್ವಲ).

ಅದವು adavu. The state of being mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ಅಧಮ, ಪೋಗಣ್ಣ, ಮುಳ್ಳು, ಮೂರ್ಖ G.; Mhr. ಅಧೂ, weak, deformed). — ಅವಯವ ಸ್ತ್ರೀಯರು. = ಕ್ಷುದ್ರೆ (G.).

ಅದೆ a-daiw. An unhappy state, misfortune. (R.).

ಅದಸ adasa. = ಅದು. *That, he, this.*

ಅದಳ adaḷa. = ಅದಿಟು, q. v.

ಅದಾತಾರ a-dâtâra. Tbh. of ಅದಾತೃ. (My.).

ಅದಾತೃ a-dâtṛi. Not giving; not liberal; a miser.

ಅದಾನು adânu. A Tbh. of ಅದವನು or ಅದಮನು (3rd. person singular of the present of ಆಗು, to be), originally meaning "he is" but, in opposition to ಅದಾನೆ (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), ಅದಾನು has got the meaning of "he perhaps is, he may be" (S. Mhr.). Conjugation: ಅದೀನು (= ಅದಮೆಂ), ಅದೀ (= ಅದವಯ್), ಅದಾನು, ಅದಾಳು (= ಅದವಳ್), ಅದೀವು (= ಅದವುದು), ಅದೀವು, ಅದಾರು, ಅದಾವು. *Cf.* ಅದಾನು; and observe ಆಗು 1, of which an ಅದವನು might be formed. *Cf.* also ಇದ್ದಾನು.

ಅದಾನೆ adânu-ě 3. = ಅಯ್ದೆ. He is indeed, he certainly is, he is (C.). Conjugation: ಅದೇನೆ, I am ಅದಿ, thou art; ಅದಾನೆ; ಅದಾಳೆ, she is; ಅದೆ (= ಅದುದೆ; see ಅದೆ 4), it is; ಅದೇವೆ, we are; ಅದೀರಿ, you are; ಅದಾರೆ, they are, ಅದಾವೆ, they are. *Cf.* ಆನ್ನು; ಇದ್ದಾನೆ.

ಅದಾಯಿ a-dâyi. = ಅದಾತೃ. (R.).

ಅದಾಲತು adâlatu. Justice; a court of justice, a judge's court (also ಅದಾಲತುಕಚೇರಿ; C.; Mhr., H.).

ಅದಾವತ adâvat. Enmity, hatred, spite (ದ್ವೇಷ, etc. Śl. 69; C., also ಅದಾವತಿ; Mhr., H.).

ಅದಿತಿ aditi. *The mother of the adityas, or of the gods,* wife of Kaśyapa. 2, the earth. 3, a cow. 4, speech.

ಅದಿತಿಜ aditi-ja. = ಅದಿತಿಸನ್ನ.

ಅದಿತಿಜಪುರ aditija-pura. The town of the Gods, heaven. 2, N. of a metrical foot (Ćh.).

ಅದಿತಿಸನ್ನ aditi-nandana. *A son of Aditi, a god.*

ಅದಿಮು adimu. = ಅದೆಮು 1, etc. (My.).

ಅದಿರ್ adir. 1. = ಅದರು 1, etc. To tremble, to shake, to shiver; to fear (ಕಮ್ಪನ Śmd. Dh.). P. p. ಅದಿರ್ಮ. ಅದಿರ್ಗೆ (Śmd. 55). ಜಯಜಯಧ್ವನಿಗಳಿಸ್ಸ ಉದ್ಭರಮ್ ಅದಿರುತ ಇರಲು (Bp. 32, 40; see also 37, 42; 47, 58). ಅದಿರದೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಜನಕೆ ವಕ್ಷಂ ಕಳುಪ ವೇಳು (J. 18, 39).

ಅದಿರ್ adir. 2. = ಅದರು 2, ಅದರು 2, ಅದುರು 2. — ಅದಿರ್ಗಂ ಚಿ. -ಕಂಚಿ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, q. v. (My.). — ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ಅದಿರುಗನ್ತಿ, ಅದಿರ್ಗಂಚಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. The creeper Gaertnera racemosa, bearing white fragrant flowers (ಅತಿಮುಕ್ತ, ವಾಸನ್ತಿ, ದೂಧವಿ Mr. 126, o. r. ಅದಿರ್ಗಂಚಿ; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ದುಸ್ಟೆಯ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Kk. 18; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Śm. 21). — ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ದೂಧವಿ Hiḷ.). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆವೆಸರ್ ಉಪ್ಪದು; ಅವೆನ್ನೆನೆ, ಮುನ್ನೆ ಬನ್ನು, ನೀನ್ ಎನಗೆ ವಸನ್ತನ ಆಗಮನಮಂ ನೆಪ್ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಯ್ ಎನ್ದು, ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೇರರದಮಿ ಪೊಗಡ್ದು ಇತ್ತ ವಸಾಯದ ಉಕ್ಷ, ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳು ದು ಎತ್ತಲುಂ (Ūpr. 7, 41).

ಅದಿರಿಸು adirisu. = ಅದರಿಸು. (My.).

ಅದಿರು adiru. 1. = ಅದರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅದಿರಿ. ಕಟು ಕಮ್ ಅದಿರಿತು (Bp. 28, 54). ಭೂಲೋಕದಲ್ ಅದಿರಿತು (58, 60).

ಅದಿರು adiru. 2. = ಅದರ್ 2, etc. — ಅದಿರುಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತ, ಪುನ್ನಾಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ದೂಧವೀಲತೆ Mr.).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. Trembling; fear (ಅಳಕು, ಪೆಳಪು, ಭಯ Kk. 42; ತಲ್ಲುಟಿ, etc., ಭಯ Ks.).

ಅದೀಪನ a-dîpana. Not digestive or tonic; bad digestion. (My.).

ಅದೀರ್ಘ a-dîrgha. Not long; not dilatory. — ಅದೀರ್ಘನ ಮಾನ. (Kâvy. IV, 1, 11).

ಅದು adu. 1. = ಅಱು, ಅಪ್ಪು 1 (Śmd. 178); ಅದ್ದು 3, ಅನ್ 2, (ದು 1, etc.). Remote demonstrative pronoun neuter (Śmd. 96. 111; T., M.; Tě. ಆದಿ; Tu. ಆವು): That, it. ಅದು, ಇದು, ಉದು (97. 182). ಅದು ಕುಸಿಕೊರಲ್ (111). ಅದು ವಿದು ಉದುತಿ (111). ಅದೇನ್ (97). ತಾನ್ ಅದು (110). ತಾನ್ ಅದು ಸಿರಿದು (174). ಅದು ಜಗತ್ಪವಿತ್ರಾಣಂ (188). ವಿಕಾರಮ್ ಅದು (131). ಅದು ಸಚ್ಚಿನವೆನ್ (109). Occasionally it occurs with a noun of the masculine gender: ಅದು ಅವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ದಂ? (Bp. 18, 38). ಸುತನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಂ? (24, 31). ಅವರನ್ ಅದು ಏಂಪೊಗದ್ದೆ? (31, 19). ಇತ್ತಲ್ ಅದು ಆರು ಪೋದರ್ (35, 40). ದೂತರೀದೇವರ್ ಅದು ಏಕೆ ಬಾರರು? (37, 14). ಶೀರ್ಷಾಯುದಂ ಕೊಮುವರನ್ ಅದು ಆದಂ? (46, 41). ಧಾತ್ರಿಸರ್ ಅದು ಒರ್ವಂ ಘೂಸುರೇನ್ದ್ರಂ (53, 39; see also 10, 48; 21, 17). ನಿನ್ನ ಕೋದುಲತನುವನು ಪೊಯ್ದುದರ್ ಅದು ಆರ್? (J. 18, 10). As an adjective pronoun ಅದು stands for ಆ 4 (see Śmd. 169. 202): ಪೆರರಂ ಬಪುಡಿಪೊಡೆ ಬಗುವುದು ಅದು ರಕ್ಷನ (Bp. 57, 75). ಅದು ಕಾರಣದಿಂ (Rśv. 13, 18). ಅದುಕಾರಣ (therefore, C.). ಅದುಕಾರಣಂ (Bp. 21, 44). Its final ಉ is generally absorbed in a following vowel, as, *e. g.* the original text of all the above-adduced instances shows; but occasionally it is treated as a permanent vowel followed by ದ್, *e. g.* ಅದುವುಂ (also that, Śmd. 186. 189. 201. 219, instead of ಅದುಂ 250. 296. 378), ಅದುವೆ (just that, even that, 153. 155. 171. 172. 174, instead of ಅವೆ 8. 196); ಅ ಪುವಿಪೆನ್ನವೆ (Bp. 50, 36). —ಅವೆ ಬಿಘರ್ಗೆ ಘಲಂ (Śmd. 8). ಅ

ಪುದು ತೆಲ್ವಾದುದು, ಅದೆ ದರ್ಶನೀಯಂ (174). ಆವೇ ಪ್ರಕಾರ (Just in that manner, B. 4, 176). ತಾಂ ನರಶೇಖರಮ್ ಅದೆ ನಿಜೆ (*i. e.* ತ ಕೈರಾಸದೆ) ಎನಲ್ ನಿದಾದು, ನದೆ ತಪ್ಪಂ (Bp. 2, 44).—Singular Gen. ಅದರ (Śmd. 135; see also 64. 162). Dat. ಅದರ್ಕೆ (140), ಅದಕ್ಕೆ (C.), ಅದಕೆ (C.; Bp. 34, 28). ಅದಕ್ಕೆ ಅದು (*i. e.* ಅ) ಉಳಿಕೊಡತಿಯ ನ್ಯಾಯ (Prv.). Accus. ಅದಂ (Śmd. 26. 184), ಅದ (Bp. 53, 17; C.), ಅದನ (C.), ಅವನು (C.), ಅದನ್ನು (C.), ಅದನ್ನ (C.), ಅದರಿನ್ನು (Sl. 111. 368), ಅದ ರಿನ್ನ (357). Instr. ಅದರಿಂ, etc. (Śmd. 135. 12). Loc. ಅ ದರಲ್ಲಿ, etc. (135).—Plural Nom. ಅವು (Śmd. 117; C.), ಅ ವುಗಳ್, -ಳು (C.). Gen. ಅವರ (Śmd. 191; see ಅವರಿವರ 5. 117; Nr. 422; J. 29. 9), ಅವುಗಳ (C.). Dat. ಅವರ್ಕೆ (Śmd. 140. 91), ಅವಕ್ಕೆ (C.), ಅವಕೆ (Bp. 16, 9; 51, 66; C.), ಅವುಗ ಳಿಗೆ (C.). Accus. ಅವಂ (Śm. 117), ಅವನ್ನು (C.), ಅವುಗಳನ್ನು (C.). Instr. ಅವರಿಂ, etc. (Śmd. 135), ಅವುಗಳಿನ್ನ (C.). Loc. ಅವರಲ್ಲಿ (Śmd. 135), ಅವಕೊಳ್ (13. 21. 43), ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, etc. (C.).—ಅವೆರ್ಮ್. -ಎರ್ಮ್. (B. 5, 74).—ಅವು occasionally stands for ಅ 4: ಕವಿದ ಅವು ಅರುಣಾಂಜುಗಳ etc. (Bh. 2, 13, 26).—ಅವುವಿಂಗೆ (Śmd. 116), ಅವುವಿನ (119) belong to the term "ಅವು".

ಅದು adu. 2. An affix to form certain adverbs, *e. g.* ನೋಕದು, ನೋಳದು, ತೆತ್ತದು (Śmd. 388. 389).

ಅದು adu. 3. = ಅ 6. The affix for the formation of the third person singular neuter of the negative mood, *e. g.* ಉಬ್ಬಯದು, ನಿದ್ಯಾದು, ಪುಟ್ಟದು (Śmd. 290). See its plural ಅವು 3.

ಅದು adu. 4. = (ಅತ್ತು 2), ರುದು 2. (In later Kannaḍa) a termination of the third person singular neuter of the present, (future, and) imperfect tenses, *e. g.* ಬಪ್ಪವದು, ಬಪ್ಪದು, ಬಪ್ಪಿದು. See its plural ಅವು 4.

ಅದುಕು adukku. = ಅತುಕು. (Tĕ.; R.).

ಅದುಕುಳಿ adukuḷi. Delight, happiness (ಪರ್ವ Čt. 1, 78).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 1. = ಹದಗಿಸು, ಹದುಗಿಸು. To mollify by pressing (R.; T. ಅದುಕ್ಕು; see ಅದಕು 1).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 2. = ಅದಕೆಸು. (My.).

ಅದುಗು adugu. = ಅದಕು 1, etc. (My.). 2, to be mollified by being pressed with the fingers (T. ಅದುಂಗು; T. ಆಳ್, to grow mellow).

ಅದುಗೋ adu-gō. = ಅಕೆಂ, etc. (My.; Tĕ. ಅದಿಗೋ, ಅದು ಗೋ). *Cf.* ಅವೆಕೊ, ಅವೆಕೊ.

ಅದುಪು adupu. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದುಬು adubu. = ಅದುಪು, etc. (My.).

ಅದುಬುತ adubuta. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (Bp. 57, 85; 58, 63; Rām. 5, 7, 67; My.).

ಅದುಮಿಸು adumisu. = ಅದುಗಿಸು 2. (My.).

ಅದುಮು adumu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Tĕ.).

ಅದುರು aduru. 1. = ಅದರು 1, etc. ಅದುರುವದು (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ, ಆಳ್ವಾದುವದು, ಒಣಗುವದು, ಕದಲುವದು Sl. 389; C.; Tĕ., Tu.).

ಅದುರು aduru. 2. = ಅದರು 2, etc.—ಅದುರುಗುಣಿಗೆ = ಅದ

ಅದುರು aduru. 3. Native metal. ಗಣಿಯಿಸ್ಸ ತೆಗದು ಕರಗಿದೆ ಇರುವ ಅದುರು (ಶಿಲ್ಪ Sl. 330). (Tĕ. ಅದರು, a sparkle; —dear, costly; T. ಅದರ್, fine sand; ಅಯಿರ್, iron; beauty; ಅವಿರ್, splendour; M. ಅಯಿರ್, iron dust, any ore).

ಅದುರು aduru. 4. = ಅಗರು, ಅವರು 4, ಹಗರು. Dandruff (My; T. ಅಗಿರ್, ಅಜರ್).

ಅದುಲು adulu. = ಅದುಪು 1, etc. (My.).

ಅದುವದು (aduvu-adu?). Considering, regarding, noticing; perplexity, doubt, etc. ಅದುಪದೆನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುಪಂ (Śmd. 11). (See ಅದುಪು, ಅದೆ 1; *cf.* T. ಅ ಪೈಗೈ, ಅಪೈಪು, suspicion, conjecture?).

ಅದುಷ್ಟ a-duṣṭa. Not vitiated, not bad; not having evil intentions (ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದದಂ Mr. 237). 2, a term used in poetical composition (Kâvy. II, 2, B, 7).

ಅದುಹು aduhu. To be perplexed, to suffer doubt, to become suspicious (Rām. 6, 53, 27).

ಅದೃಢ a-dṛiḍha. Not firm. 2, irresolute. (J. 5, 69).

ಅದೃಕ್ a-dṛiś. -ಕ್. *Sightless, blind.*

ಅದೃಶ್ಯ a-dṛiśya. Invisible; latent. 2, not fit to be seen. See D. 5, 143; Bp. 3, 29; 44, 17; 52, 6; 57, 38.

ಅದೃಷ್ಟ a-dṛiṣṭa. Unseen (Bp. 48, 33). 2, invisible. 3, unknown. 4, *unforeseen danger or calamity.* 5, destiny, fate; luck. (My.).

ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ adṛiṣṭa-vanta. A lucky (or unlucky) man (My.). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (ಸುಶೃತ. ಪುಣ್ಯಾಹ್, ಧನ್ಯ Sl. 352).

ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ adṛiṣṭa-śāli. = ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ. (My.).

ಅದೃಷ್ಟಿ a-dṛiṣṭi. *A look of displeasure or malice, an evil eye.*

ಅದೆ adĕ. 1. To be an object of desire or of notice, to be desirable or deserving notice (?); or to be pleasant (?). ಎದುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್, ಕೆಲುಬೊಳ್ ಪದು ವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ, ಮಧುರಪ್ಪೆಯುವಿಲ್ಲದ ಪು, ದಫಯಿಲ್ಲದ ಉಡೆಸು, ಅದೆ ವುದೋ ಬುಧರ್ ಇಲ್ಲದ ಸಭೆ, ಸರಸ್ವತೀರುಚಿಪಾರಾ (Śmd. 67; Kâvy. II, 1 *b*, 11). (See ಅದವು, ಅದುವದು, ಅದುಪು, ಅದು ಕುಳಿ; *cf.* ವದೆ 1?).

ಅದೆ adĕ. 2. (ಅ 5-ಅದು 1-ಎ 3). The termination of the negative participle, being affixed to the crude theme (Śmd. 72. 73. 86. 87; *cf.* ಅವ). ಎಸ್ಸದೆ, ತಿಸ್ಸದೆ, ಉಣ್ಣದೆ, ಒಲ್ಲದೆ, ಒಯ್ಯದೆ, ಕೊಳ್ಳದೆ are the participles of ಎಸ್, ತಿಸ್, ಉಣ್, ಒಲ್, ಒಯ್, ಕೊಳ್, and, as an exception, ಕಳದೆ that of ಕಳ್ (87). ತಲೆಯಲ್ ಅಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಇಟ್ಟು ಬಿಸುವನೆ ಮಾಣ್ಪೆನೇ? (Bp. 15, 30). ಪಾಪಿಳು ಬುದಾ, ಎಲವು, ನಿಸ್ಸಂ ಶಾಸಿಸದೆ ಪಾ ಪಿತೆಂ (20, 16). ತಳುವು ಮಾ ಪಿಪೊದೆ ಎನ್ನ ಸಲ್ಲುಳು ಮುಳಿಯದೆ ಇರಲ್ (28, 14). (ಪಾಣ್ಡವರ್) ಹೋಲಿ ಪಿತ್ತರ್ ಆವೆಡೆ ತಲೆಯು ಬಿಸುವನೆ ಮಾಣ್ಪರೇ? (Bh. 1, 8, 21). ಸೂಕ್ಶೆಗಳೆಸುಪ್ ಉಗ್ರಕೋಪವಿಸ್ಸ ಉರಿಯುಪ್ ಉಗುವದೆ ಮಾಣಾಂ (J. 3, 41). In emphasizing the participle the ಎ is lengthened, *e. g.* ಎನಿಸುಂ ತಪ್ಪದೇ (Bp. 48, 5; see also 48, 16. 17; 50, 37; 52, 8; 54, 81; 57, 78).

ಅದೆ adĕ. 3. = ಅದೇ, (ಅಲೋ; My.; Tĕ. ಅವೆ, ಅ ವೋ, ಅವೋ). Lo! look there! ಅ, ಹೋಗುವಳ್! ಉಂ, ಮ [illegible]! ಅದೆ, ನಿದೆ, ಹೋಪರ್! (Bp. 14, 33). ಏನು [illegible]ಯೊಳ್, ಅದೆ! (34, 9). ಅ

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR LIBRARY Jangamawadi Math, Varanasi Acc. No. 2036

ವಿವೇದನ ಕರುಣಾಶಿಸ್ವಂ ಮೋದದಲ್; ಆವೆ! ಆ, ಮೋದಂ! (44, 33). ಆವೆ, ಇವೆ, ಮೋದಂ! (53, 48). See also Bp. 48, 16; 50, 12. 77; 53, 25. 67; 55, 9; 56, 31.

ಅದೆ adĕ 4. (fr. ಅಹುದು-ಎ 3, see s. ಅದಾವೆ). = ಅಮ್ಮಿ. It is indeed, it is, there is, is. ತುಸ್ತುಅನ್ನೆ ಆವೆ (Bp. 13, 12). ತುವ್ವದು ಆವೆ ನೆಲುಹಿನ ಗಣಿಗೆಯಲಿ (14, 11). ಹುಗ್ಗಿಯದಂ ಸಿರೂಸಿಸು! ದುಃಖದುಸಿಮೊಳ್ ಆವೆ, ಕೊಡುವೆಂ (14, 13). See its plural ಆವೆ. 2, ಅವೆ is used to form the third person singular neuter of the present, *e.g.* ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕಪಿಪ್ರತವೆ ಬಿಜಿಗಾಳಿ ಪೂಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಮುಣ್ಣು ಎಮ್ಮ ತರಮ್ಮ ಇರುತ್ತವೆ (B. 1, 1). See its plural ಆವೆ.

ಅದೆಕೊ adĕ-kŏ. = ಅದುಸೋ. (My.).

ಅದೇ adnĭ-ē 2. = ಅವೆ 3, etc. (My.). ಆವೇ, ಒಬ್ಬರನ್ನಿಬ್ಬರು ಆಗಲಿದರೆ ಪಿಣಿಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಪಾಡು ನಿಮಗೆ ಆಗುವಮು (B. 2, 30). ಆ ದೇ, ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಪ್ಪನೆನ್ನು, ತಿಳಿಮೋ! (4, 77). ಆ ದೇ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸುಖ ದವಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವುಣ್ಟಾಗುವದು (4, 153).

ಅದೇಶಿ a-dēśi. Foreign, not Kannaḍa (Čh. v. 16).

ಅದೋ adu-ō 3. No. 2. (=ಅಕೊ, ಅವೆ 3, etc.). Ah! oh! ho! (ಅಹೋ Mr. 536). *Cf.* ಇದೋ, ಉದೋ.

ಅದ್ಗಣಿ adgaṇi. = ಅದ್ದಗಣಿ. An anvil, especially one of goldsmiths' (S. Mhr.; Sd.; from an ಅಧಸ್ ಕಣಿ? or *cf.* ಉಪ್ಪಸಕ?).

ಅದ್ದ adda. Tbh. of ಅಧರ (Śmd. 245). (Mhr. ಅದ; Tĕ. ಅಡ್ಡೆ).

ಅದ್ದಕ addaka. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Tĕ.; R.).

ಅದ್ದಗಣಿ addagaṇi. = ಅದ್ಗಣಿ. (S. Mhr.).

ಅದ್ದಣ addaṇa. A measure equal to half-a-pint (R.).

ಅದ್ದಯಿಸು addayisu. To immerse, to put into (Bh. 4, 2, 58).

ಅದ್ದಿಕ addika. Tbh. of ಅಧ್ಯಕ್ಷ (Śmd. 362; My.). ತುಮುಹಟ್ಟಿದು ಅದ್ದಿಕದವರು (ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಗೋವಿನ್ದ Nr.).

ಅದ್ದಿಕೆ addikĕ. = (ಅದ್ದಕ), ಅದ್ದುಗೆ. Immersion (t. & l.); dipping, dying (My.).

ಅದ್ದು addu. 1. = ಅಜ್ಜು 3, ಅದ್ದು 2, ಎದ್ದು 2. To immerse; to dip; to dye (My.; Tĕ.). ನನ್ನಿಯಂ ಕರುಣಾಲಸದಮೃತರಸದೊಳ್ ಅದ್ದಿ (Bp. 2, 33). ದೀಪದ ಕಲಿಮಸಾರಂ ಬಹಳ ಕರುಣಾಪರನಿಧಿಯೊಳ್ ಅದ್ದಿ (16, 27). ಅಮಿತಕರುಣಾಮೃತದೊಳ್ ಅದ್ದಲು (27, 27). ಗುಣಪಾಪಂಗಳೊಳ್ ಅದ್ದಿ, ಕವ್ವೆಸೊರೆತಾಂ ಸ್ವಾದಪ್ಪ ದೇ? (Sk. 65). 2, to sink in a fluid. ದುದ್ದಿಕಬ್ಬುಸ ಜಲದೊಳ್ ಸಂರಿಸಿಮೊದೆ ಅಪ್ಪುದದು (Abhâ. 3, 141). — See Bp. 28, 65; 31, 14; 40, 21; 42, 16; 44, 31; J. 22, 20; Bh. 4, 2, 64; 9, 2, 44.

ಅದ್ದು addu. 2. = ಅರ್ದು, ಅದ್ದು 3. P. p. See ಅದ್ 2. ಅದ್ದದೆ, ಅದ್ದ ಪದು (J. 4, 3), ಅದ್ದುದು (25, 61), ಅದ್ದಪು (30, 51).

ಅದ್ದು addu. 3. = ಅದು 1, ದ್ದು, ದು 1, etc. ದೂರವಾದದ್ದು (= ದೂರವಾದ-ಅದ್ದು), ಸವಿಾಪವಾದದ್ದು (= ಸವಿಾಪವಾದ-ಅದ್ದು), ಪತ್ತಿರವಾದದ್ದು (Sk. 372). ಹೊದೆದದ್ದು (B. 2, 19). ಇದ್ದದ್ದನ್ನು (2, 20). ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರವನ್ನು (2, 29). ಆವದ್ದು (2, 45). ಕಣ್ಣದ್ದನ್ನು (3, 6). ತಕ್ಕದ್ದು (3, 13). ಉಟ್ಟಿದದ್ದು (3, 18). ಅನ್ನದ್ದು (Sk. 195).

ಅದ್ದುಗೆ addugĕ. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Râm. 28, 9).

ಅದ್ದೆ addĕ. "Acting". — ಅದ್ದೇ ಕೆಲಸ. Business done in place of another (My.; also ಅದ್ದೆಕ್ಕಾರ

ಅದ್ಧಾ addhâ. *Certainly, truly.*

ಅದ್ಭುತ adbhuta. = ಅದುಬುತ, ಅರುಬುತ, ಅಬ್ಭುತ. Surprising, wonderful, marvellous. 2, *a marvel, a wonder, a prodigy* (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 8). 3, *the marvellous* (in style): one of the rasas in poetry. 4, surprise. See Kâvy. III, 3, B, 171; IV, 1, 9; IV, 2, 42. 47. 48. 52. 57.

ಅದ್ಭುತಚಿತ್ತ adbhuta-citta. A man whose mind is struck with wonder (Bp. 22, 57; 26, 23).

ಅದ್ಮರ admara. *Gluttonous.*

ಅದ್ಯ adya. *To-day.* 2, now, at present.

ಅದ್ಯತನ adyatana. Extending over or referring to to-day; —occurring to-day or now-a-days, modern; —the period of a current day.

ಅದ್ಯತನಭೂತ adyatana-bhûta. The aorist, (the imperfect). (My.).

ಅದ್ರಿ adri. A stone. 2, *a mountain* (ಕುಮ್ಮಟ Nn. 64). 3, *a tree* (ಅವನೀರುಹ, ವೃಕ್ಷ 64). 4, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 64). 5, the name of a measure. 6, the number seven (Čh., also v. 288).

ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ adri-kanyĕ. The mountain's daughter, Pârvati (My.).

ಅದ್ರಿಕೀಲೆ adri-kīlĕ. She on whom the mountains are fastened: the earth (ಪೃಥ್ವಿ Čb.).

ಅದ್ರಿಜೆ adri-jĕ. ಅದ್ರಿಜಾ. = ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ. (ತಿವೆ, ಚಾರ್ಯ 3 Nn. 6. 14).

ಅದ್ರಿಜೇಶ adrijâ-īśa. Adrijâ's lord, Śiva (Bp. 45, 46).

ಅದ್ರಿತಟ adri-taṭa. The slope of a mountain; table-land (ಪೆಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು Kn. 143).

ಅದ್ರಿಭೇದನ adri-bhêdana. Splitting mountains: Indra (My.).

ಅದ್ರಿರಾಜ adri-râja. The king of mountains: Himâlaya. (My.).

ಅದ್ರಿವಿಭೇದ adri-vibhêda. A particular mountain (? ಪರ್ವತ, ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ Nn. 81).

ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ adri-viśêsha. = ಅದ್ರಿವಿಭೇದ, q. v.

ಅದ್ರಿಸಾರ adri-sâra. Essence of stones: iron. (My.).

ಅದ್ರಿಹನ್ತ್ರಿ adri-hantri. Destroying mountains: Indra. (My.).

ಅದ್ರೀಶ adrī-śa. = ಅದ್ರಿರಾಜ. (My.).

ಅದ್ರು adru. = ಅದರು 1, etc. — ಅದ್ರಾಟಿ. = ಅದರಾಟಿ. (C.).

ಅದ್ರುತ a-druta. Not quick, slow (ತರ್ಕ Sl. 475).

ಅದ್ವಯ a-dvaya. Not two, without a second, only, unique (Bp. 51, 11). 2, non-duality, unity. 3, identity; the identity of the Brahma with the universe or with the soul; the identity of spirit and matter. 4, the ultimate truth.

ಅದ್ವಯವಾದಿ advaya-vâdi. One who teaches no double principle. 2, *a Buddha* or *Jina*. 3, a Jaina.

ಅದ್ವಿಜ a-dvija. A non-Brâhmaṇa, *a Brâhmaṇa who has lost his caste by suffering the domestic fire to become extinct.* 2, destitute of Brâhmaṇas. 3, toothless (ಮೋಹ Mr. 380).

ಅದ್ವಿತೀಯ a-dvitīya. Without a second, sole, unique; matchless (Čh. v. 12).

ಅದ್ವಿತ್ವ a-dvitva. The state of being not double (Śmd. 83. 369).

ಅದ್ವೈತ a-dvaita. Destitute of duality; peerless; unique. 2, identity; the doctrine of one unique divine power; the doctrine of the identity of the human soul and the divine essence, or of the Brahma and the universe; pantheism (Bp. 8, 6; 50, 48; 51, 18; see ಅವಿದ್ಯಾದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ). 3, a man who exclusively holds the advaita doctrine (Bp. 53, 10). See ತ್ರಿಮತ, ತ್ರಿಮತಸ್ಥ.

ಅದ್ವೈತಮತಿ advaita-mati. One mind, undivided attention (Bp. 45, 10).

ಅದ್ವೈತಿ advaiti. He that maintains the doctrine of advaita. (My.; Tē.).

ಅಧ adha. Tbh. of ಅಧಃ. (ಅಧರ, ಅಧಸ್ಥ, ಕ್ಕಿಂ Mr. 535).

ಅಧಃ adhaḥ. = ಅಧಸ್, q. v.

ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ adhaḥ-kshipta. Thrown or cast down, bent down (ಸ್ಯಂದಿತ, ತಗ್ಗಿ ಇರುವುದು Mr. 449).

ಅಧಃಪತನ adhaḥ-patana. Falling downwards. See ಉಪರಿಪಾತ.

ಅಧಃಸ್ಥ adhaḥ-stha. Placed low or below; inferior (ಅಧ, ಅಧರ, ಕ್ಕಿಂ Mr. 535).

ಅಧಃಸ್ಥಲ adhaḥ-sthala. A downward or low place (Bp. 54, 50).

ಅಧಃಸ್ಥಾನ adhaḥ-sthâna. Downward situation. 2, the bottom. See ಆದಿ 2, No. 4 and ಅಂತ್ಯ.

ಅಧಃಸ್ರಂಸನ adhaḥ-sraṁsana. Falling or dropping down. See ಜಾರ್ಚು.

ಅಧನ a-dhana. *Destitute of wealth or property.* 2, calamity (ಪಡುವ, ಈಡಿ, etc. Mr. 37).

ಅಧಮ adhama. Lowest. 2, *very low or inferior in place or degree.* 3, *very low, vile, bad.* 4, an unblushing paramour. 5, = ಅಧಪ (G.).

ಅಧಮರ್ಣ adhama-ṛiṇa. *A debtor. Cf.* ಉತ್ತಮರ್ಣ.

ಅಧಮೆ adhamĕ. A vile female (Bp. 40, 52).

ಅಧಮೋಪಮೆ adhama-upamĕ. A bad simile (Bp. 1, 18).

ಅಧರ adhara. *Lower, inferior in place* (ಅಧ, ಅಧಸ್ಥ, ಕ್ಕಿಂ Mr. 535). 2, *the lower part* (ಅಧೋಭಾಗ, ಉಡಿಯಿಪ್ಪೆಲು ಕೆಳಗೆ Kn. 67). 3, *overcome in argument, worsted, silenced* (ತನ್ನ ಸೋಲುವ ನುಡಿಯು ತೊಡ್ಡುಂ Mr. 237). 4, low, vile (ಹೀನ Kn. 67). 5, equal; common (ಸದೃಶ, ತನ್ನ ಸದೃಶನಪಲ್ಲಿ 67). 6, *the lower lip; the lip* (ದಶನಚ್ಛದ, ತುಟಿ 67). 7, redness (ಕೆಂಪು 67).

ಅಧರತಸ್ adhara-tas. *Below, beneath.*

ಅಧರಸ್ತಾತ್ adharastât. *Below, beneath.*

ಅಧರೇದ್ಯುಸ್ adharêdyus. *The day before yesterday, on a previous day.*

ಅಧರ್ಮ a-dharma. Unrighteousness, irreligion, wickedness; demerit, guilt; uncharitableness. See Bp. 3, 47 and s. ಪುಣ್ಯ 2.

ಅಧರ್ಮಿ a-dharmi. An unrighteous, wicked, or uncharitable man. (My.).

ಅಧವೆ a-dhavĕ. A female without a husband: *a widow.*

ಅಧಸ್ adhas. = ಅಧ, ಅಧಃ. *Below, down, downwards, beneath, under, from under.*

ಅಧಸ್ತಾತ್ adhastât. *Below, down,* etc. (= ಅಧಸ್).

ಅಧಸ್ತಾದ್ದಾರು adhastât-dâru. *The lower timber of a door.*

ಅಧಿ adhi. Above; over and above; besides; on; at; upon, concerning; very much.

ಅಧಿಕ adhika. Additional. 2, subsequent, later. 3, surpassing, superior, more numerous, more, too much (ಹೆಚ್ಚು G.). 4, abundant. 5, excellent; an excellent person (Kk. 20). 6, redundant. 7, intercalated. 8, secondary. 9, *surplus.* 10, abundance (ಪೊಕ್ಕಳ Śm. 111; ಎಗ್ಗಳ Ct. II, 19). 11, redundancy. 12, hyperbole (Kâvy. III, 3, B, 148. 156 seq.).— ಅಧಿಕ. Exceedingly; much; more; nicely (ಕೆಸ್ಮಂ Ct. I, 32; ಆನೆಯುವಂ, ಪ್ರಾಣ 34; ಪ್ರಾಣ, ಎಜೆ, ಸಿಜೆ, ಮಿಗೆ, etc. Śmd. 391).

ಅಧಿಕತರ adhika-tara. Unusually much, very much (J. 17, 3).

ಅಧಿಕತೆ adhikatĕ. Addition, excess, redundancy, preponderance (ವಿಸ್ತಾರ Ct. I, 7).

ಅಧಿಕಮಾಸ adhika-mâsa. An intercalated month. (My.; B. 5, 309). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಂದಾಗಲಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಅಧಿಕರಣ adhi-karaṇa. Supremacy. 2, a receptacle. 3, a topic, a subject (Kâvy. I, 1*a*, 5). 4, a substratum. 5, a category. 6, regimen, government. 7, location: the sense of the locative case (Kâvy. I, 2, 2.3; Śmd. 115. 162). 8, a paragraph.

ಅಧಿಕರಣಕಾರಕ adhikaraṇa-kâraka. = ಅಧಿಕರಣ No. 7. (Śmd. 162 Cm.).

ಅಧಿಕರಿಸು adhi-karisu. To superintend, to be at the head of; to aim at; to claim; to master. (J. 2, 56; 29, 7).

ಅಧಿಕರ್ದ್ಧಿ adhika-ṛiddhi. *Abundantly prosperous.*

ಅಧಿಕರ್ಮಿಕ adhi-karmika. The overseer of a market. (R.).

ಅಧಿಕಾಕ್ಷರ adhika-akshara. A supernumerary syllable (Kâvy. II, 2, B, 30).

ಅಧಿಕಾಂಗ adhika-aṅga. Having some redundant member or members. 2, *a bell worn over the coat of mail.*

ಅಧಿಕಾಧಿಕ adhika-adhika. Over and above, very much (My.);—outdoing one another.

ಅಧಿಕಾರ adhi-kâra. Authority (ಅಧ Nn. 89). 2, an office, a post. 3, government, rule, administration. 4, claim, right; privilege. 5, ownership. 6, *the use of royal insignia, royalty, prerogative.* 7, a topic (Ch. p. 24). 8, a paragraph. 9, ಪದಿನ್ Nn. 93.

ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ adhikâra-stha. Established in an office; a man in authority, an officer; the possessor of a right or title. (My.; B. 4, 116).

ಅಧಿಕಾರಿ adhi-kâri. Possessing authority; entitled to; fit for. 2, a superintendent, a governor;—an officer;—a rightful claimant;—a proprietor, a master. (My.; Sl. 258. 259; G.; B. 4, 117; Mr. 272).

ಅಧಿಕೃತ adhi-kṛit. = ಅಧಿಕಾರಿ. (My.).

ಅಧಿಕೃತ adhi-kṛita. *Placed at the head of;* appointed. 2, ruled, administered. 3, claimed. 4, *a superintendent, a manager.*

ಅಧಿಕೋಪಮೆ adhika-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಧಿಕ್ರಮ adhi-krama. Going on or at; an invasion, an attack; undertaking (see ಆಜಾಬಾಧಿಕ್ರಮ).

ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ adhi-kshipta. Insulted. 2, scolded. 3, thrown down. 4, placed, fixed. 5, *dispatched.*

ಅಧಿಕ್ಷೇಪ adhi-kshêpa. *Abuse, contempt.* 2, dismissal.

ಅಧಿಗತ adhi-gata. Found, obtained, acquired. 2, gone over, studied, learned. (My.).

ಅಧಿತ್ಯಕ adhityaka. = ಅಧಿತ್ಯಕೆ. (ದಸದು ಉದು ಆ ಗಿರಿದು ಮೇ ಲಿರ್ದ್ ಅಧಿತ್ಯಕದ್ ಎನಿಸು Mr. 151).

ಅಧಿತ್ಯಕೆ adhityakĕ. *Land, or a wood, on the upper part of a mountain.*

ಅಧಿದೇವತೆ adhi-dêvatĕ. A presiding or tutelary deity. (My.).

ಅಧಿದೇವಿ adhi-dêvi. = ಅಧಿದೇವತೆ (fem.). (J. 19, 38).

ಅಧಿದೈವ adhi-daiva. = ಅಧಿದೈವತ. (My.).

ಅಧಿದೈವತ adhi-daivata. A presiding or tutelary deity; the supreme deity; the divine agent operating in material objects. See ಅಧ್ಯಾತ್ಮದೈವತ.

ಅಧಿದೈವಿಕ adhi-daivika. Spiritual; coming from the adhi-daiva (G. 239).

ಅಧಿನಾಥ adhi-nâtha. A lord, a master. See ಏಣಾಧಿನಾಥ, ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ, ಶತಿಪ್ರರಾಧಿನಾಥ.

ಅಧಿನಾಯಕ adhi-nâyaka. A ruler, a master (Bp. 58, 61). See ಏಣಾಧಿನಾಯಕ.

ಅಧಿನೇತೃ adhi-nêtṛi. A leader; a chief, a master, an owner (My.; ಪ್ರಭು, ಒಡೆಯ G.).

ಅಧಿಪ adhi-pa. *A ruler, a commander, a regent;* a king.

ಅಧಿಪತಿ adhi-pati. = ಅಧಿಪ. *A ruler,* etc. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ಅಧಿಭೂ adhi-bhû. ಅಧಿಪ (Śmd. 103). *A master, a superior.*

ಅಧಿಭೌತಿಕ adhi-bhautika. Relating to beings, coming from man, animals, etc. (G. 239).

ಅಧಿರಾಜ adhi-râja. A supreme king, an emperor. (My.).

ಅಧಿರೋಹಿಣಿ adhi-rôhiṇi. *A ladder.*

ಅಧಿವಾಸ adhi-vâsa. A habitation, an abode (Nn. 168).

ಅಧಿವಾಸನ adhi-vâsana. *Application of perfumes or fragrant cosmetics.* 2, certain ceremonies connected with idols.

ಅಧಿವಿನ್ನೆ adhi-vinnĕ. *A wife whose husband has subsequently married others, a neglected or superseded wife.*

ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ adhi-śrayaṇi. *A fire-place, a hearth* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಧಿಷ್ಠಾನ adhi-sthâna. Standing by, being at hand, approach. 2, standing or resting upon; abiding, staying in. 3, a basis, a base. 4, *a wheel.* 5, *an abode, a seat.* 6, *site, situation.* 7, a settlement, *a town.* 8, *government, authority, power, dominion.* 9, a precedent, a rule. 10, a benediction.

ಅಧಿಷ್ಠಿಸು adhishṭhisu. To superintend, to govern (My.).

ಅಧೀತ adhi-îta. Attained; studied, read; well read, learned. (My.).

ಅಧೀನ adhi-îna. *Subject to, dependent upon, subservient.*

ಅಧೀರ a-dhîra. *Irresolute, timid.* 2, not fixed; confused.

ಅಧೀಶ adhi-îśa. (= ಅಹಿಸ). *A lord, a master.*

ಅಧೀಶತ್ವ adhi-îśatva. Authority, power (My.).

ಅಧೀಶ್ವರ adhi-îśvara. *A king paramount over all the neighbouring princes,* an emperor (Bp. 61, 46). 2, a Jaina Arhant.

ಅಧುನಾ adhunâ. *Now, at present.*

ಅಧೃತಿ a-dhṛiti. Want of firmness or fortitude (ಅಧೈರ್ಯ Cb.). 2, laxity, absence of control or restraint. 3, incontinence. See Bp. 40, 61.

ಅಧೃಷ್ಯ a-dhṛishya. *Not bold, modest.* 2, not put down, invincible.

ಅಧೇಲಿ adhêli. A silver coin, a half-rupee (My.; Mhr., H.; Br. ಅಧೋಲಿ).

ಅಧೈರ್ಯ a-dhairya. Want or loss of courage or of calm self-command. — ಅಧೈರ್ಯಗೊಳ್. -ಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. To become timid (D. 4, 20. 53).

ಅಧೋಂಶುಕ adhaḥ-aṁśuka. *A lower garment.*

ಅಧೋಕ್ಷಜ adhaḥ-akṣha-ja. *A name of Vishṇu or Kṛishṇa* (Bp. 54, 32).

ಅಧೋಕ್ಷಜಗಣ adhôkṣhaja-gaṇa. A class of Kannaḍa metrical feet (Ch.).

ಅಧೋಗತಿ adhaḥ-gati. Descent; downward movement, degradation, perdition (Bp. 41, 17; 58, 66).

ಅಧೋಗನ್ತ್ರಿ adhaḥ-gantṛi. A rat or mouse (ಇಲಿ G.).

ಅಧೋಜಿಹ್ವಿಕೆ adhaḥ-jihvikĕ. *The uvula.*

ಅಧೋಭಾಗ adhaḥ-bhâga. The lower part (ಆಧರ Nn. 67).

ಅಧೋಭುವನ adhaḥ-bhuvana. *The lower world* (ಪಾತಾಳ Mr. 392).

ಅಧೋಮುಖ adhaḥ-mukha. *Having the face downwards,* bending the head (ತಿರದ ಪಾಗುವಂ Mr. 243). 2, upside down. 3, Vishṇu. 4, a division of hell.

ಅಧೋಮೂಲಿ adhaḥ-mûli. A kind of plant (ದಾಗುವಿ Mr. 135).

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lôka. *The lower world* (ಪೋಗಾವತಿ, ಪಾತಾಳ Nn. 23).

ಅಧೋವಾಯು adhaḥ-vâyu. The vital air passing downwards. 2, a fart. See ಪೂಸು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ adhi-akṣha. = ಅಧ್ಯಕ್ಷ. *Observable.* 2, exercising supervision, (watching). 3, *an inspector, a superintendent.* 4, *the plant Mimusops kauki.*

ಅಧ್ಯಕ್ಷತನ adhyakṣha-tana. Superintendence. See ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತನ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ adhyakṣha-tĕ. Supervision, superintendence, rule (ಒಡೆತನ, ಕರ್ತೃತ್ವ Nn. 101).

ಅಧ್ಯಣ್ಡಿ adhyaṇḍĕ. *The plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). See ನಸಗುಜ್ಜಿ and ಕಪಿಕಚ್ಚು.

ಅಧ್ಯಯ adhi-aya. Reading, recital (Bp. 55, 52). 2, a lesson, a chapter.

ಅಧ್ಯಯನ adhi-ayana. Reading, studying, especially the vêdas. See ಪಟ್ಟಿಮರ್.

ಅಧ್ಯವಸಾಯ adhi-ava-sâya. Determining. 2, *attempt, effort, exertion, energy.* 3, *mental effort, apprehension.* 4, concise and forcible language.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ adhi-âtma. *The supreme soul* (ಆಮ, ಬ್ರಹ್ಮ Mr. 502, the ಅಧ್ಯಾತ್ಮ being used as neuter).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ adhi-âtmaka. A man who knows the highest truth (ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾರ್ಥದ ಬಲ್ಲಾತನು Nn. 79).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ adhi-âtmika. Relating to the soul; arising from one's self (G. 239).

ಅಧ್ಯಾಪಕ adhi-âpaka. *A teacher* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂ ಪೇಳ್ವವಂ Mr. 251).

ಅಧ್ಯಾಪನ adhi-âpana. Instruction or lecturing, especially on the vêdas. See ಪಟ್ಟಿಮರ್.

ಅಧ್ಯಾಯ adhi-âya. *A lesson, a chapter.* 2, reading. 3, a reader. See ಉಪಾಧ್ಯಾಯ.

ಅಧ್ಯಾರೋಪ adhi-ârôpa. The act of making one mount or of raising. 2, the act of attributing or assigning (Śmd. 175; KAvy. I, 2, 58-61).

ಅಧ್ಯಾರೋಪಿಸು adhi-ârôpisu. To attribute, to assign (Śmd. 177).

ಅಧ್ಯಾಸನ adhi-âsana. Sitting down upon. 2, presiding over. 3, *a seat.*

ಅಧ್ಯಾಹರಣ adhi-âharaṇa. = ಅಧ್ಯಾಹಾರ. (R.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ adhi-âhâra. *The act of inferring or arguing.* 2, the act of supplying. 3, = ಅಧ್ಯಾರೋಪ No. 2 (Śmd. 176 Cm.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ್ಯ adhi-âhârya. Proper to be supplied (Śmd. 173. 177).

ಅಧ್ಯೂಢೆ adhi-ûḍhe. *A wife whose husband has married an additional wife.*

ಅಧ್ಯೇಷಣೆ adhi-êshaṇe. *A solicitation, a request.*

ಅಧ್ರುವ a-dhruva. Not fixed, not permanent (Śmd. 168; Bp. 51, 28). 2, uncertain, doubtful. 3, separable, as certain objects of the body which can be severed without disastrous effects (*cf.* ಪಶ-).

ಅಧ್ವ adhva. = ಅಧ್ವನ 1. *A road, a way.* 2, time. 3, sky, air. 4, a place. 5, a branch or school of vêdic literature.

ಅಧ್ವಗ adhva-ga. Travelling. 2, *a traveller.* 3, a camel, a mule. 4, the sun.

ಅಧ್ವನೀನ adhvanîna. *A traveller.*

ಅಧ್ವನ್ಯ adhvanya. *Fit for travelling;* a carriage with horses fixed in (ಪಯಣದ ರಥ Hlā.; ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ರಥ Mr. 284). 2, *a traveller.*

ಅಧ್ವಯೋಗ adhva-yôga. A certain computation in Chandas (Mr. 369).

ಅಧ್ವರ adhvara. *A sacrifice, especially the Sôma sacrifice.*

ಅಧ್ವರಿ adhvari. = ಆಧ್ವರ್ಯು. (Śmd. 60. 412).

ಅಧ್ವರ್ಯು adhvaryu. One who institutes an adhvara. 2, any officiating priest. 3, *a special priest, one conversant with and performing the ritual observances connected with the yajur vêda.*

ಅಧ್ವಾನ adhvâna. 1. Tbh. of ಆಧ್ವ (Śmd. 108).

ಅಧ್ವಾನ a-dhvâna. 2. Devoid of sound; having a bad sound (ಹೀನಸ್ವರ, ಹೀನಸರ Kn. 164). 2, a wilderness, a desert, a forest (ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ 164). 3, misfortune (ಆಪತ್ತು 164; Tē.); dearness, excess of price (My.). ಅಧ್ವಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವೇ? (Prv.). See Prv. s. ಆಪದ.

ಅನ್ an. 1. = ಅಮು 5, ಅನ್ನು 1, ಅಮ್ಮು, ಎನ್ 1, ಎಮ್ಮು 2, ಎನ್ನು 1, ಎಮ್ಮು 3. To say; to speak; (to tell); to call, to name (C.; Tu.; Tē. ಆನು). Relative present participle ಅಪ್ಪ (generally ಎಪ್ಪ); P. ps. ಅನ್ನ, ಅನ್ನ, ಅನ್ನಾ, having said, (for which often ಎನ್ನ, etc. are used; see ಎನ್). Third person singular imperfect ಅನ್ದಿತು or ಅನ್ತು. The verb ಅನ್, like ಎನ್, is used to introduce words and sentences, being added to their end, for which purpose it stands there either alone, or its P. p. is followed by any other term connected with "speaking", also by itself, *e. g.* ಬನ್ದರು ಅನ್ದನು, he said that they came, or ಬನ್ದರು ಅನ್ನ, ಬೇಡಾದನು, or ಬನ್ದರು ಅನ್ನ, ಅನ್ನನು. ಹೋಗು! ಅನ್ನ, ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು, he dismissed him saying "go!" ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಅನ್ನ, ಕೇಳಿದನು, he asked "where shall I go?" ನಾನು ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನ, ಹೋದನು, he went away, saying he would go to that village and come back. ಆವನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನದನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾನೇ? (Prv.). ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಅನ್ನನು (My.). ಪಾ! ಅನ್ನು, ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನು (My.). — ಅನ್ತಾ. (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯು ಆನಿ ಅನ್ತಾ, ಆನಿ ಕೊಮ್ಮುವದು (Dhw. 16). ಬಾಣಾಣವಲ್ಲಿ ಪೃಚ್ಛವದ್ದಾ ವಿಕಾರವು ತೋಪದೆ ಅನ್ತಾ, ಆನಿ ಕೊಮ್ಮುವದು (20). ಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕವರು ಸೂಚ್ಯತಪ್ ಅನ್ತಾ, ಆನಿ ಕೊಮ್ಮುನು (30). — ಅನ್ತೆ. ಅನ್ತ-ಎ ತೆ. Having said even. This term is used to express: it is *said* (but has not been *seen*, is not *certain*), "on dit". ಕೊಪಲು ಪನ್ನ ವಂಶವೊಳಗೆ ದಾನ್ತಿದರ್ ಆ ಯುದ್ದು ದುನ್ದಿ ಬುತ್ತರವೇಶವೊಳ್ ಕುನ್ತಿದೇವಿಯ ಬಸುಬೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿದರು ಆನ್ತೆ; ಆವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೆ ದುವದಿ ಆನ್ತೆ; ಆವರೊಳಗೆ ಹಿರಿಯನು ಧರ್ಮರಾಯನು; ಕಟ್ಟಿವಿಯು ಬಾಸವನ್ನು ಒವಮುಟ್ಟಿರುವವಿಯು ಕೂಡಿ ಕಳಿದ ಮೀಲೆ ಸಿರಿಯು ಕೆಮ್ಮುಗಿಸಿ ಆನ್ತೆ (Jōgihâḍu 6. 7). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇರಿಯ ತೋಲ್ಲೇ ದುಪ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವೆ ಆನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ದು ದೊಡ್ಡ ಪನ್ದಿ ಆವೆ ಆನ್ತೆ (B. 4, 52). ಈ ತೋಟಿಯನ್ನು . . ಪಾದಪವನು ಕಟ್ಟಿಸಿವನು ಆನ್ತೆ (4, 146). — ಆನ್ದನ್ನಿಸಿಕೊಳ್. ಆನ್ದು ಆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್. To say (bad words) and have (them or more such words in return) said to one's self, to cause one's self to be abused by abusing others. ಆನ್ದನ್ನಿಸಿಕೊದ್ದು ಆನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಆನ್ದರೆ. If one says, if you say. ಸನ್ಧಿ ಆನ್ದರೆ ಏನು? if you say "sandhi", what is it? *i. e.* what is sandhi? ಆವು ಆಗೇ ಕಲ್ಲು (says one boy), ಆನ್ದರೇನು, ಆಪ್ಪಾ (asks the other, B. 1, 22). 2, if you say, it is. ಧ್ವನ್ತಿ ಆನ್ದರೆ ಒನ್ದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮುವಳೆ (Sl. 48). 3, that is to say. ಸಂಎವತ್, ಆಗುರ್, ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನ, etc. ಈ ಪತ್ತು ಅಂಗೀಕಾರವಪ ಮೆಸರು, ಆನ್ದರೆ ನನಗೆ ಇರಲಿ ಎನ್ದು ಒಪ್ಪವಳೆ (48). 4, ಆನ್ದರೆ is further used to replace, so to say, the simple ಆರೆ, if, *e. g.* ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಾಯಿತು ಆನ್ದರೆ ನನಗೆ ಈ ಗುತ್ತ ಮೊಳಗೆ ಪಾಠ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 3, 128). ಆವನ್ನು ಧಾವಿಸ್ಪರು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಂಚೆ ಕೊಣ್ಣು ಪಿಪುವಾ! ಆನ್ದರೆ ಜನ್ಮದ ದರಿದ್ರ ಎಚ್ಚಿನ್ನವೇ ಆಗುವದು (4, 51). ದೈವ್ಯರೇ, ದಯ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ! ಆನ್ದರೆ ಧಾನು ತದುಗೆ ಎದ್ದಾ ಮಿಚ್ಚಿ ಪೇಬುತ್ತೇನೆ (4, 70). See also B. 4, 113. 114. 152. 180. — The verb ಆನ್ is also put before a sentence to introduce it, *e. g.* ರಾಮನೆಪ್ಪ ಹುಡುಗನು ಆನ್ತಾನೆ—ಆಪ್ಪಾ, ಭೂತ ರಾಕ್ಷಸರ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೇಬು! (B. 5, 127). ತುಳಸಿಯೆಪ್ಪ ಹುಡುಗಿಯು ಆನ್ತಾಳೆ—ಆಪ್ಪಾ, ಇಸಾಪ ನೀತಿಮೊಳಗಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನೆ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ? ನನಗೆ ಪೇಬು! (5, 127).

ಅನ್ an. 2. = ಅಮು 1. *Cf.* ಅಕ್ 1. — ಆನ್ನಪಕ. Till then (My.).

ಅನ್ an. The form of the negative prefix ಅ before vowels.

ಅನ ana. 1. = ಅಣ 1. In S. Mhr. and My. vulgar language, *e. g.* ಮಾಡುವನ! let us do! ಹೋಗುವನ! let us go! See ಉವನ, ಊನ, ಓನ 2.

ಅನ ana. 2. = (ಅವೆ 2), ಅನ್ನ 1, q. v., of which it is the more common form, *e. g.* ಬೆಳ್ಳನ, being white; ಬೆಳ್ಳನ ದ, a white man; ಉದ್ದನ, ನೆಟ್ಟನ.

ಅನ ana. 3. = ಅಂ, am 4. *e. g.* ತಾಮಿನ, ಅತ್ತೇನ, ಪಂಗೀನ, ಮುತಿಗೀನ, ಸೊನ್ನೇನ, etc. (My.).

ಅನ ana. Breath, spiration. See ಆಡಾನ, ಪ್ರಾಣ.

ಅನಕ anaka. = ಅನಕಾ, ಅನ್ನಕ. Till, until, as far as (C.). ಇವಾಪಧವನ್ ಅಧವನ ಸಮಯಮುಂ ಪದೆವನಕ (Bp. 43, 42). ಧನಕನಕವು ಉಳ್ಳನಕ (ಉಳ್ಳ-) ವಿಸಕರನ್ನೆ ಆಕ್ಕು (Sp.). 2, meanwhile (C.). ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಅನಕ ನೀವ್ ಊಟ್ಟಾ (C.). ಅಷಕ ಇರಲಿ (B. 3, 4). — See ಮೊದಲನಕ; *cf.* ಆಕ್ಷಿಗಂ; ತನಕ.

ಅವಕ anaka. = ಅಣಕ. Inferior, low, etc.

ಅನಕಾ anakā. = ಅನಕೆ, etc. (C.). ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಗ್ಗಿ, ಊರಿಗೆ ಬಪ್ಪ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಗ್ಗಿರು (Prv.). ಮುಗ್ಗದುಪ್ಪಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಯಪ್ಪಗಳು ಅನಕಾ ಇರಲಿ (B. 5, 123).

ಅನಕ್ಷರ an-akshara. *Unfit to be uttered; improper speech.* 2, unable to articulate.

ಅನಕ್ಷರಧ್ವನಿ anakshara-dhvani. An inarticulate sound (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಅನಘ an-agha. Sinless, innocent, faultless (Ch. v. 60; Bp. 2, 35).

ಅನಂಗ an-aṅga. Incorporeal. 2, *Kâma.* 3, the other, air, sky.

ಅನಂಗಮುದ್ರೆ anaṅga-mudre. Kâma's seal-ring or form (Abh. P. 11, 88).

ಅನಂಗರಿಪು anaṅga-ripu. = ಅನಂಗವೈರಿ. (Bp. 53, 36).

ಅನಂಗವೈರಿ anaṅga-vairi. Kâma's enemy: Śiva (Bp. 1, 32).

ಅನಂಗಹರ anaṅga-hara. Kâma's destroyer: Śiva (Bp. 18, 58).

ಅನಚ್ಛ an-accha. *Not pellucid, turbid.*

ಅನಡುಹ್ anaḍuh. *An ox or bull* (ಎತ್ತು Śmd. I, o. r. ಅನಡ್ವಾಹ).

ಅನಡುಹ anaḍuha. = ಅನಡುಹ್. (My.).

ಅನಡುಹಿ anaḍuhi. *A cow.*

ಅನಡ್ವ anaḍva. = ಅನಡುಹ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಅನಡ್ವಜಿಹ್ವೆ anaḍva-jihve. = ಎತ್ತುಕಾಲಿಗೆ (Mr. 148).

ಅನಡ್ವಾಹ anaḍvâha. One who mounts or has mounted an ox (ಶಾಶ್ವದಾರೋಹ, ಎತ್ತೇಱುವವರು Mr. 247).

ಅನಡ್ವಾಹ anaḍvâha. = ಅನಡುಹ್, q. v.

ಅನಡ್ವಾಹಿ anaḍvâhi. *A cow.*

ಅನಡ್ವಿ anaḍvi. A cow (ಪಸುವು Mr. 180).

ಅನತ a-nata. Not bent; erect; stiff, haughty (ನೆಮ್ಮು, ಬೆರಿತು ಇಪಪ್ಪಾದು, ಬಾಗದುದು Kn. 76; Bp. 34, 35).

ಅನತಿಶಯ an-atiśaya. Not great, small, easily concealable (ಗುಪ್ತ, ಅಲ್ಪ Kn. 70).

ಅನದ್ಯತನ an-adyatana. Tense which is not applicable to the current day.

ಅನದ್ಯತನಭೂತ an-adyatana-bhûta. The pluperfect tense (My.).

ಅನಧೀನಕ an-adhînaka. *Independent.*

ಅನಧ್ಯಕ್ಷ an-adhyakśa. *Not observable.* 2, destitute of a superintendent.

ಅನಧ್ಯಾಯ an-adhyâya. Not studying; a Brâhmaṇa who neglects his studies (ನಿರಾಧ್ಯಾಪಿ, ಓದಿಲ್ಲದವ Mr. 253). 2, intermission of study.

ಅನನುಕೂಲ an-anukûla. Not favourable, adverse (My.).

ಅನನುನಾಸಿಕ an-ananunâsika. Non-nasal (ಕೆಮ್ಮದ 24; ನಿರನುನಾಸಿಕ Cm.; Kâvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನನ್ತ an-anta. *Endless, boundless, eternal, infinite* (ಗಣಿತಾತೀತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು, ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತು Kn. 57). 2, a multitude (ಸ್ತೋದು Mr. 422). 5, Vishṇu or Kṛishṇa (ವಿಷ್ಣು, ನಾರಾಯಣ Kn. 57). 4, Śiva. 5, *Baladêva.* 6, *the snake king* Śêsha (ಫಣಿರೇಶ್ವರ Kn. 57; ಬಿಷ್ಣು, ಫಣಿರೇಶ್ವರ 38; see ಎಣ್ಣು ಕುಲ). 7, Vâsuki, Śêsha's brother. 8, *the sky, the atmosphere.* 9, the earth (ದಸುಕ್ಷರೆ, ಭೂಮಿ 57). 10, N. of one of the Arhants or sanctified teachers of the Jainas (ತೀರ್ಥಂಕರವಿಶೇಷ 57). See Bp. 53, 58; 54, 77.—ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಣೇ ಸೊಪ್ಪು. The plant Argyreia speciosa or argentea (ಮುಸ್ಸ ಗಣ್ಣಿ, ಫಗಲಾಣ್ಣಿ, ಅವೀಗ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, etc.; ತೆಲುಗರ್ ಇವನ್ನು ಮೋದತರಮು ಅನ್ನುವರು Sl. 150). — ಅನನ್ತಯ್ಯ--ಆಯ್ಯ. A N., *e. g.* of native physicians. ಅನನ್ತಯ್ಯನ ದಾತ್ರಿ ಕೈಕುಣ್ಣಾಯಾತ್ರೆ (Prv.). — ಅನನ್ತನ ವ್ರತ. N. of a general Hindu festival (C.).

ಅನನ್ತತ್ವ an-antatva. Eternity, infinity; boundlessness, excessiveness (My.).

ಅನನ್ತಪಾಲ ananta-pâla. N. of a king (Bp. 55, 24).

ಅನನ್ತರ an-antara. Having no interior. 2, having or leaving no interstice or interval or pause. 3, *following or preceding immediately, next, contiguous* (also used as a noun). ಅನನ್ತರಂ, afterwards. ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ (ಅಥ Kn. 89). ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ, afterwards (B. 4, 55. 151). ಅನನ್ತರದೊಳ್ (Bp. 14, 5).

ಅನನ್ತರೂಪತ್ವ ananta-rûpatva. The state of having innumerable forms or shapes. (My.).

ಅನನ್ತವಿಜಯ ananta-vijaya. N. of Yudhishṭhira's conch-shell. (My.).

ಅನನ್ತಶಯನ ananta-śayana. Tiruvâṅkôḍu (Travancore). (My.).

ಅನನ್ತೆ an-antĕ. *The earth* (Bp. 54, 50). 2, Pârvatî. 3, *the plant Asclepias pseudosarsa* Roxb. (or Periploca indica Lin.). 4, *the prickly plant Alhagi maurorum* Tournef. 5, *bent grass, Panicum dactylon* (or Agrostis linearis). 6, *the plant Gloriosa superba* (= ಉಗ್ಗಿಪಿಪಿ). See Sl. 144. 156. 162.

ಅನನ್ಯ an-anya. No other, not different. 2, self. 3, not having a second, unique. 4, not more than one, sole. 5, fixed on one object.

ಅನನ್ಯಜ ananya-ja. *Kâma, Cupid.*

ಅನನ್ಯವೃತ್ತಿ ananya-vṛitti. *Closely attentive.*

ಅನಪಕಾರಿ an-apakâri. Innocuous. (My.).

ಅನಪರಾಧಿ an-aparâdhi. Innocent. (My.).

ಅನಪಷ್ಣು an-apashṭhu. *Not contrary, coincident.*

ಅನಪಾಯ an-apâya. Free from loss, undiminished. 2, not passing away, imperishable (Bp. 8, 47; 32, 1).

ಅನಪೇತ an-apêta. Not gone off. 2, *not being without,* not separated, faithful to, possessed of.

ಅನಮಿತಮ್ಮಪ an-amitam-paṇa. Not cooking what has not first been measured, niggardly, miserly. (ಕೃಪಣ, ಚಿಕ್ಕ G.).

ಅನಯ a-naya. 1. Bad management. 2, *bad conduct.* See Prv. s. ನಯನ.

ಅನಯ an-aya. 2. Evil course, *ill luck* (ರಿಷ್ಟವು ದುಷ್ಟಿ ಬೈದ Mr. 27). 2, *misfortune, adversity.*

ಅನರ a-nara. A non-man, a deity (Mr. 8).

ಅನರಣ್ಯ an-araṇya. N. of a king of Ayôdhyâ (Abh. P. 3, 48).

ಅನರ್ಗಲ an-argala. *Free from bars, unrestrained,* unfettered, free, haughty, self-willed (ಅಯುಕ್ತಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ, ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದ ಉದ್ದ Mr. 445).

ಅನರ್ಘ್ಯ an-arghya. Priceless, not to be had at any price (Bp. 59, 44). 2, anything but valuable. See ಅಗುರ್; J. 6, 13; 17, 47; 24, 15; Grj. 3, 1.

ಅನರ್ಥ an-artha. Non-value. 2, a worthless object. 3, reverse, evil. 4, nonsense. 5, worthless, useless. 6, unfortunate. 7, void of sense. (My.; B. 3, 20; 5, 228; see Prv. s. ಅರ್ಥ).

ಅನರ್ಥಕ an-arthaka. *Useless, vain, worthless.* 2, *meaningless, nonsensical.*

ಅನರ್ಥಕಪದ anarthaka-pada. A word that is of no special value, *e. g.* ಏಗೆ, ದಲ್, ದಲಂ, etc. (Kâvy. II, 2, B, 33–42).

ಅನರ್ಪಿತ an-arpita. Not delivered, not consigned (Bp. 44, 65; 45, 17). 2, not placed in or upon.

ಅನಲ anala. (= ಅನಲು). *Fire* (ಅಗಿನಿ, ಮುರಗೂಡಿ, ಇಂಗಳ, ಆಗ್ನಿ, ಪಗ್ನಿ, ಕಿಚ್ಚು, etc. Śm. 11). 2, Agni, the god of fire. 3, digestive power. 4, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅನಲನಯನ anala-nayana. = ಅನಲನೇತ್ರ. (Ch.).

ಅನಲನೇತ್ರ anala-nêtra. Having an eye of fire: Śiva (Bp. 20, 16; 54, 57).

ಅನಲಾಕ್ಷ anala-aksha. = ಅನಲನೇತ್ರ. (R.).

ಅನಲಾಯ analâya. N. of a woman (Bp. 52, 25).

ಅನಲು analu. (Tbh. of ಅನಲ). Heat (My., also ಆಣಲು; T.; *cf.* ಆವಿ² 2).

ಅನಲ್ಪ an-alpa. Not a little, much, numerous (Śmd. 40).

ಅನವದ್ಯ an-avadya. Irreproachable, faultless; unobjectionable. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅನವಧಾನ an-avadhâna. *Inattention, inadvertence* (ಪ್ರಮಾದ, ಕುಯ್ತಿಪು Mr. 451).

ಅನವಧಾನತೆ an-avadhânatê. *Inadvertency.*

ಅನವಧಿ an-avadhi. *Unlimited.*

ಅನವರತ an-avarata. *Incessant.* ಅನವರತಂ, continually (Ct. II, 1).

ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ an-avarârdhya. *Chief, principal, best.*

ಅನವಸರ an-avasara. Having no interval of leisure, busy. 2, inopportune. 3, absence of leisure. 4, unseasonableness (Bp. 43, 40).

ಅನವಸ್ಕರ an-avaskara. *Free from dirt, clean, cleansed.* See s. ಪರ.

ಅನವಸ್ಥಿತಿ an-avasthitika. Instable, unsteady (Kâvy. IV, 2, 16).

ಅನವು anavu. = ಅನು 1, etc. Suitable place, proper room, accommodation (S. Mhr.). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಳವಿದ್ದರೆ ಇಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಪರನ್ನು ಮನೆಯವರಿಗೇ ಅನವು ಸಾಲು ವದಿಲ್ಲ (B. 5, 126).

ಅನವ್ಯ a-navya. Not new (ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್, etc., ಪದಿಮ Mr. 435).

ಅನಶನ an-aśana. *Abstinence from food, fasting* (ಪ್ರಾಯ, ಉಣ್ಣದಿರುವುದು Mr. 460).

ಅನಶ್ವರ a-naśvara. *Imperishable* (ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132).

ಅನಶ್ವಳೆ (an-aśvalê). N. of the wife of one of the principal ṛishis (Mr. 258).

ಅನಸ್ anas. *A cart.* 2, boiled rice. 3, mother. 4, birth. 5, a living creature.

ಅನಸು anasu. = ಅನಿಸು 1, ಅನ್ನಿಸು, ಎನಿಸು 1 q. v., etc. To cause to say, etc. (C.; as to form *cf.* ಕೂಡಸು, ಇಡಸು, ಮಾಡಸು).

ಅನಸೂಯಕ an-asûyaka. Not spiteful or envious (J. 25, 15).

ಅನಸೂಯೆ an-asûyê. Freedom from spite; absence of ill-will or envy. 2, a daughter of Dakṣha, the wife of Atri and mother of Durvâsas. (J. 33, 42; 34, 1).

ಅನಹಂಕೃತಿ an-ahaṅkṛiti. Absence of or freedom from self-conceit. (My.).

ಅನಹಿತ anahita. Disadvantage, injury, loss (B. 5, 260; Ch. 144; Mhr.).

ಅನಾಕಾರ an-âkâra. Shapeless. (My.).

ಅನಾಕುಲ an-âkula. Not confused; *unperplexed, calm,* consistent, regular (Kâvy. III, 3, B, 171).

ಅನಾಗತ an-âgata. Not come, not arrived; future; not attained; unknown.

ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ anâgata-ârtavê. *A girl who has not yet attained to puberty.*

ಅನಾಚಾರ an-âcâra. Improper in behaviour; regardless of custom or propriety or law; unprincipled. 2, departure from that which is customary or right. (My.).

ಅನಾಚಾರಿ an-âcâri. = ಅನಾಚಾರ No. 1. (ದುರ್ವೃತ್ತ, ಶಿಷ್ಟಾಪ Mr. 253).

ಅನಾಜು anâju. Grain, corn (Sl. 431; My.; H.).

ಅನಾತಪ an-âtapa. Freedom from the blaze of the sun, *shade.*

ಅನಾತ್ಮ an-âtma. *Not self, another.* 2, something different from spirit or soul. 3, without soul.

ಅನಾಥ a-nâtha. Having no master or protector; widowed; fatherless, helpless, poor, forlorn, destitute. (My.; J. 7, 26; ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ G.).

ಅನಾಥನಾಥ anâtha-nâtha. A friend of the friendless, etc. (My.).

ಅನಾಥೆ anâthê. A widow; a poor, helpless woman (My.).

ಅನಾದರ an-âdara. *Disrespect, contemptuous neglect, slight* (ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Ch. 55; Bp. 30, 32; 57, 77).

ಅನಾದರಣೆ an-âdaraṇê. ಅನಾದರಣ. = ಅನಾದರ. (My.).

ಅನಾದಿ an-âdi. Having no beginning, existing from eternity (Nn. 1; Bp. 3, 63; 51, 50). 2, heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 154). — ಅನಾದಿಕಸ. ಹಿಂದೊಣನೆಯೊಪ್ಪಲು. (Z.). — ಅನಾದಿಮಜರು. A piece of ground which has been lying waste from time immemorial (My.).

ಅನಾದಿವಾರ್ತೆ anâdi-vârtê. *Tradition.*

ಅನಾದಿಷ್ಟ an-âdishṭa. = ಅನಾದೇಶ. (Kâvy. I, 1*b*, 32–41).

ಅನಾದೃತ an-âdṛita. Not respected; *disrespected, despised.*

ಅನಾದೇಶ an-âdêśa. That is not ordered. 2, that is not a substitute or substituted form or letter (Śmd. 80; Kâvy. I, 1*b*, 32–41).

ಅನಾದ್ಯ an-âdya. Having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅನಾಧಾರತೆ an-âdhâratê. The state of having, or wanting, no support. 2, that does not want any support, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು Nn. 157).

ಅನಾಪ್ತ an-âpta. Unattained. 2, not apt, unfit. 3, a stranger. 4, a man not to be trusted (My.).

ಅನಾಮಕ a-nâmaka. = ಅನಾಮಿಕ. Nameless; infamous. 2, piles, haemorrhoids.

ಅನಾಮತು anâmatu. Suspension of office (My.; H.). 2, all, the whole (My.; H.). 3, = ಅಮಾನತು (Tê.; Mhr.).

ಅನಾಮಧೇಯ a-nâmadhêya. Nameless, unknown, obscure (My.).

ಅನಾಮಯ an-âmaya. Free from disease, healthy. 2, wholesome. 3, Śiva. 4, *health*.

ಅನಾಮಿಕ a-nâmika. = ಅನಾಮಿಕ No. 1. (Bp. 51, 17; 57, 5).

ಅನಾಮಿಕೆ a-nâmikĕ. *The ring-finger.*

ಅನಾಮೆ a-nâmĕ. *The ring-finger.*

ಅನಾಯಕ a-nâyaka. Having no leader or ruler; disorderly. See ಅಕ್ಕಾಯಕ.

ಅನಾಯತ an-âyata. Uncheeked, unrestrained. 2, not propped or supported. 3, close, continuous. 4, unextended, having no length.

ಅನಾಯತತರ anâyata-tara. Uncommonly unrestrained, etc. (Śmd. 98).

ಅನಾಯಾಸ an-âyâsa. Absence of exertion, facility, ease. 2, easy, ready. (My.; B. 4, 72. 112).

ಅನಾಯಾಸಕೃತ anâyâsa-kṛita. *Done readily or easily.*

ಅನಾಯಾಸಾರ್ಥಕ anâyâsa-arthaka. *Prepared without exertion or difficulty.*

ಅನಾರತ an-ârata. *Unceasing, eternal* (Bp. 40, 64; 50, 43).

ಅನಾರ್ತ an-ârta. *Unexalted, healthy.*

ಅನಾರ್ಯ an-ârya. Not respectable, vulgar, unworthy, inferior, bad, vile. 2, not an Ârya, a barbarian. 3, destitute of Âryas.

ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತ anârya-tikta. *A medicinal plant, Gentiana cherayta* Roxb.

ಅನಾವರಣ an-âvaraṇa. Uncovering, opening. See ತೆದ್.

ಅನಾವಿಲ an-âvila. *Not turbid, clear, pure;* not marshy.

ಅನಾವೃಷ್ಟಿ an-âvṛishṭi. Want of rain, drought. (My.).

ಅನಾಸು anâsu. The pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr., H. ಅನಸ, ಅನಾನಾ).

ಅನಾಹತ an-âhata. Unbeaten, unwounded, intact. 2, *unwashed, new.* 3, not multiplied, indivisible (ಅಭೇದ್ಯ Mr. 460). 4, one of the mystical ćakras or circles of the body, the root of the nose (ಅಮರಾ 460).

ಅನಾಹತಮತಿ anâhata-matî. A sound intellect (Mr. 7).

ಅನಿಚ್ಛೆ an-ichchĕ. Absence of wish or desire. 2, that is undesired (ಅನಿಷ್ಟ Śmd. 158 Cm.).

ಅನಿತನೆಯ anitanĕya. See s. ಅನಿತು.

ಅನಿತು anitu. = ಅನಿಷ್ಟು. That much, that measure; so much (as that); so long (in time as that); that time (during which something happens); so many (as those, also when occurring before collective nouns in the singular or nouns in the plural). (My.; M. ಅತಿರ, ಅತ್ರ; T. ಅನ್ನೆಪ್ಪು; Tě. ಅನ್ನೆ, ಅನ್ನಿ; Tu. ಅತು; *cf.* ಅಟ್ 2, ಅಟು, ಅಟ್ಟು 11; ಅನೆಯು; ಅಸ್ತು, ಇಸ್ತು, ಎಸ್ತು; ಅಯಿಸು, ಅಯ್ಸು; ಉಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು, ಎಷ್ಟು; ಉನ 1, ಇನ 1; ಅಟು 3, ಕೆಟು, ಏಟು 2, ಓಟು; ಅಸು 3, ಕೆಸು 7, ಓಸು 1, ಏಸು; ಇನಿತು, ಉನಿತು, ಎನಿತು; ಅನಿಸು, ಇನಿಸು, ಎನಿಸು). This remote demonstrative noun and pronoun is called a ದರ್ [ದ್] (Śmd. 121. 122), ಪ್ರದೂರಪುರಣ (243), ಪ್ರದೂರಣಾಖ್ಯ (122 Cm.), and ಪ್ರದೂರಸೂಚಕ (Kk. 61). Gen. ಅನಿತರ, Dat. ಅನಿತರ್ಗೆ (later ಅನಿತಕ್ಕೆ, ಅನಿತಕೆ), Acc. ಅನಿತನ, Instr. ಅನಿತರಿಂ, etc. (Śmd. 135. 140). ಅನಿತಾ (ಅಸ್ಮದ್ ಶಬ್ದಗಳ Cm.) ಮುಪ್ಪಿನ ಸುಕಾರಂ (215). ಸಂಸ್ಕೃತದ ಧಾದಯಃ ಸಂಗಳ್ [ಗಳ್] ಆಯ್ದು, ಅನಿತರ್ಗಳ್ (ಅಪ್ಪರ್ಗಳಯುಂ Cm.) ಬಾಸುಪ್ರತ್ಯಯದನೆ ಪತ್ತಿಸಿ ಸಿದ್ಧಿಸೆ (91). ಎನಿತುಮ್, ಅನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಮಂ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟುಂ (73). ಉರಗಂ ಕೊಣ್ಣಲ್ಲಿಗೆ (o. r. ಕೊಣ್ಣಲ್ಲಿಂ) ಶಾಲ್ವರ ಅನಿತಂ ಕಯ್ದುಳಿಚ್ಚುಂ! (224). ಅನಿತರ್ಗಳ್ (so long) ಒಂದಂ ಪಗಾಸ್ತ್ರಗಳಂ (140. 292). ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಮುಸ್ ಉಚ್ಚರಿಸುವನಿತು ಕಾಲಂ (215). ಎಸ್ಸ ಆಬ್ದನಿತಸ್ ಆಮ್ದೆ ಬೇದ್ಯಂ (231). ತರೀಕ ಭೋಗಮುಂ ತೊಱೆದನಿತರ್ಗೆ ಅವಂಗೆ ಕುವಧಾಗದು ಅನಲ್ಪನಿತಮ್ಬುದಿ ಮೈಯಂ (140). ಅವನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿ, etc. (Bp. 2, 53). ತಿದನೊಳು ತನ್ನ ತಲೆಯಂ ನಿನ್ದು ತಾಟಿಸಿ ಕೊಳುವನಿತಱಿ (whilst, 14, 21). ಅನಿತಱಿ (meanwhile, 27, 16). ಅನಿತಱಿ (the whole time, 47, 59). ಅಣುಮಾತ್ರದನಿತುಂ (48, 3). ಕೊಪ್ಪರಿಗಗರ್ಗ್ ಅನಿತುಮಂ ತರ ಹೇಱು! (59, 18). -ಅನಿತಱೊಳೆ (even so long, 61, 35). ಪಳಿಗೆ ಅಱದೆ, ಪೇರಾಲದ ಕೆಳಗೆ ಇರ್ದನಿತಱೊಳೆ ಪದಲ ಕಪಿ ನಿತಮಗೋದಂ ನೆಳೆದು ಆಲುಗೆ (Riv. 9, 24). ಮೆಲ್ಲನೆ ಏಬ್ಬನಿತ ಅಲಿ (13, after 95). ಅವನೀಪತಿ ತನ್ನ ಮುರಂಗದುಂ...ದಾಜ್ಞೆಯಿ, (ನಿಸ್ಸದಂ) ಕೆಲಸ್ಟರ್ಗೆ! ಎಬ್ಬನಿತರ್ಗೆ ಮುಂಚಿ, ಮುನ್ನವೆ ಸಚಿವಾಪ್ತಮ್ ಆಯ್ದಿ (13, 96). ಬಲಿಮುದು ಅನಿತಱೆ (meanwhile) ಕೋಟಿ (Râm. 13, 2). ಆಮದು ಅನಿತಱೊಳ್ ಅನ್ತಮುಯನಮುಯಂ (J. 17, 20). ಅನಿತಱೆಸ್ಟ (= ಅನಿತಱೊಳ್, Bp. 44, 18. 19). (See also Kâvy. I, 4, 33-38). — ಅನಿತನಿಮು. ಅನಿತು-ಅನೆಮು (Śmd. 243). Amounting to that much. — ಅನಿತನೆಯಂ. -ಅಂ 3. (243). A man of so much (power, influence, rank, etc. as that or those). — ಅನಿತು. ಅನಿತು -ಉಂ 9. = ಅನಿತುಂ. All, the whole (M. ಅತ್ರಯುಂ, T. ಅನ್ನೆತ್ತುಂ; Tě. ಅನ್ನು). ಗೌಳಪಸಿಗಳು ಅನಿತು ಗುಗ್ಗಳದಂ ದುಡಗಡೊದನೆ (Bp. 44, 19). — ಅನಿತುಂ. ಅನಿತು -ಉಂ 1. All, the whole. ಅನಿತುಮುಂ (Acc., Śmd. 73). — ಅನಿಸುರ್. Nominative pl. (Śmd. 122. 123). So many persons (as those). ಆಮದ, ದಿವಿಗವಿದಿದ, ಹರದುಗೆಯ್ದ ಅನಿಸುರೊಳಂ ಆಚಿಗಪ್ರತ್ಯಂರುಮ್ ಒನ್ದುವುದು (240). ಕುಮಾರರನ್ ಆರಸಿಯರ್ದರ್ ಅನಿಸಿನ (*i. e.* ಅನಿಸುರಂ) ದಾರೋದಯನೆಯಲಿ ಮುನ್ನಿಸಿದಂ (Bh. 2, 13, 10). ಉಚ್ಚನೆಲೆ ಬಿನ್ನ ಅನಿಸುರೆಲ್ಲರಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ (J. 18, 39). — ಅನಿಸುರು. ಅನಿಸುರು (-ರ್) -ಉ 9. = ಅನಿಸುರುಂ. All persons, all. (T. ಅನ್ನೆದರುಂ). ಅನಮುಸಪ್ಪಟಿರ್ ಅನಿಸುರು, ಓ! ಎನ್ನ, ಉಸುರುತ ಇರೆ (Bp. 16, 11). ಆದರ ದನಿಯನ್ಸ್ ಅಲಿಸಿ, ಅನಿಸುರಂ (*i. e.* ಅನಿಸುರ್-ಅಂ 5) ಕರೆದು (32, 18). ಆರಸನ್ ಆಗಳು ಪ್ರಾಪನಿಬರಂ ಕರಿಸಿ (44, 70). — ಅನಿಸುರುಂ. ಅನಿಸುರ್-ಉಂ 1. All persons, all. ನೆರೆದ ಆರಸುಗಳನಿಸುರುಮುಂ (Acc.) ಕಾಣಿ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಮನೆ ಕಾರ್ಪಂ (Śmd. 120). ಅನಿಸುರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಛಲ್ಲುಸಱೋಳ್! (270). ನೀದನಿಸುರುಂ ಹೇಟಿಪುದು (Bp. 5, 54).

ಅನಿತ್ತು anittu. = ಅನಿತು (Kâvy. I, 4, 37. 38). ಎನಿತ್ತು ಎನಿತ್ತು ಆಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯರಾ ಧನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕೆರಾವೆಯಾ, ಅನಿತ್ತು ಅನಿತ್ತಂ (rep.) ದಪದೊಳ್ ದನೇದರಂ ತನಿತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾನ್ ಆದರ್ ಆನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (38; Śmd. 144).

ಅನಿತ್ಯ a-nitya. Not everlasting, transient; unstable; occasional. (Bp. 51, 35; 54, 50).

ಅನಿತ್ಯತೆ a-nityatĕ. The state of being transient, etc. (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1).

ಅನಿನ್ದ್ಯ a-nindya. Unblamable, faultless (Ch. v. 11; Śmd. 130).

ಅನಿಬದ್ಧ a-nibaddha. Not tied down, not bound, unattached, *incoherent, unconnected.* (Bp. 1, 18).

ಅನಿಬರ್ anibar. See s. ಅನಿತು.

ಅನಿಮಿತ್ತ a-nimitta. Having no adequate occasion, causeless, groundless; groundlessness; — self-will, etc. (ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ಯದೃಚ್ಛೆ, ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452; Bp. 18, 53).

ಅನಿಮಿತ್ಯ a-nimitya. = ಅನಿಮಿತ್ತ. (Bp. 43 sum.; My.).

ಅನಿಮಿಷ a-nimiṣha. Not winking, looking steadily, vigilant. 2, open as eyes or flowers. 3, not twinkling or

winking (noun). 4, not a moment (ಕಾಲ, ಕಾಲಘಟ್ಟದ Nn. 148). 5, *a god* (ಸುರರ್, ದೇವತೆ 148). 6, *a fish* (ಯಾದವ, ಮೀನು 148). 7, N. of a metrical foot (Čh.). See Prv. s. ನಿಮಿಷ.

ಅನಿಮಿಷಧ್ವಜ animisha-dhvaja. Fish-bannered: Kâma (ಕಾಮ Mr. 22).

ಅನಿಮಿಷಾಲಯ animisha-âlaya. The habitation of the gods, heaven (ಸ್ವರ್ಗ Mr. 471).

ಅನಿಮಿಷಾಶ್ರಯಮೂರ್ತಿ animisha-âśraya-mûrti. Vishṇu, etc. (J. 15, 12).

ಅನಿಯತ a-niyata. Not regulated, uncontrolled, not fixed, uncertain, irregular, casual.

ಅನಿಯತಲಿಂಗ aniyata-liṅga. = ವಿಕೀಕ್ಷಾಘಟ್ಟಪರಲಿಂಗ. (My.).

ಅನಿಯಮಿತ a-niyamita. Having no rule or law, unfixed, irregular (My.; B. 4, 32).

ಅನಿಯೋಗ a-niyôga. Non-use, a meaning that is not usual or common; a term having such a meaning (Śmd. 76. 77).

ಅನಿರುದ್ಧ a-niruddha. Unobstructed, ungovernable, self-willed. 2, *the son of Kâma* (or of Pradyumna). (J. 7, 2; 8, 34).

ಅನಿರ್ಜಿತ a-nirjita. Unconquered, unvanquished (Bp. 22, 51).

ಅನಿಲ anila. *Wind or air* (ಕಡ್ಡುದಶ, ಗಾಳಿ, ಮಿಗಜೇರ, ಎಲರ್, ಎರರ್ Śm. 13; Kk. 16). 2, the deity of wind. 3, *a class of deities forty-nine in number.* 4, one of the rasas or humors of the body. 5, rheumatism, etc. (ವಾತರೋಗ Čh.). 6, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅನಿಲಜ anila-ja. Bhîmasêna (J. 2, 42; 3, 1). 2, Hanumat (18, 6).

ಅನಿಲತನಯ anila-tanaya. = ಅನಿಲಜ No. 2. (Čh. v. 60). 2, = ಅನಿಲಜ No. 1.

ಅನಿಲದ್ವಾರ anila-dvâra. A window (Bp. 18, 39).

ಅನಿಲಬಾಂಧವ anila-bândhava. Fire (Râm. 5, 8, 39).

ಅನಿಲವೇಗ anila-vêga. The velocity of the wind (Bp. 57, 45).

ಅನಿವರ್ತಿ a-nivarti. *Not turning back, brave.*

ಅನಿವಾರ a-nivâra. Irrestrainable; refractory (Mhr.). 2, excessive (ಬಹಳ Čb.; Mhr.).

ಅನಿವಾರ್ಯ a-nivârya. Not to be warded off, inavertible (My.; Mhr.). 2, calamity (My.; Mhr.).

ಅನಿಶ a-niśa. Nightless; sleepless; uninterrupted, continual. ಅನಿಶಂ, *continually.*

ಅನಿಷ್ಟ an-iṣṭa. 1. Unwished, undesirable, disagreeable, hated, unfavorable (ಅಕ್ಷಗತ, ದ್ವೇಷ್ಯ, etc. Hlâ.; ಅಕ್ಷಗತ, ಅಸಮ್ಮತ Mr. 238; Śmd. 128). 2, bad luck, misfortune. 3, crime. 4, hostility, hatred (Śmd. 158. 159).

ಅನಿಷ್ಟ an-iṣṭa. 2. Not offered in sacrifice. 2, not honoured with a sacrifice.

ಅನಿಷ್ಟಪುಷ್ಟಿ aniṣṭa-puṣṭi. A bad breed (Bp. 40, 58).

ಅನಿಷ್ಟಾರ್ಥ aniṣṭa-artha. A disagreeable object or thing or meaning (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಅನಿಸು anisu. 1. = ಅನಸು, etc. (My.). ಅಪ್ಪುಗಳಿಸ್ಸ ಏಣಾಗ ದೇ ಕಾಣಿದೆ ಎಸ್ಟು, ಸಡ ಒನ್ನು ದೇಳೆ ನಿದುಗೆ ಅನಿಸೀತು (B. 4, 60). ಮುಸ್ಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಿಸ್ಸ ದೇ ಅನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ದೇಶಾಗುತ್ತದೆ (2, 41).

ಅನಿಸು anisu. 2. = ಅನಿಸು, etc. (My.).

ಅನೀಕ anika. *The face.* 2, the front. 3, a point, an edge. 4, *an army, a host.* 5, array, march. 6, *war, combat.* See ಪ್ರತ್ಯನೀಕ.

ಅನೀಕಸ್ಥ anika-stha. A warrior or combatant. 2, a general (ಪದುಮಪತಿ, ದಣ್ಣಾಯಕ Mr. 269). 3, *a royal guard, a sentinel.* 4, the trainer of an elephant, an elephant driver. 5, a large military drum. 6, a mark, a signal.

ಅನೀಕಿನಿ anikini. *An army, a host.* 2, *one-tenth of an akshauhini.*

ಅನೀತಿ a-nîti. Impropriety, immorality, injustice (My.; B. 1, 8; ಅನ್ಯಾಯ G.). 2, impolicy, indiscretion.

ಅನೀನಮು aninu. The reins of a bridle (ಪದಮು Čb.; Mhr., H.).

ಅನೀಪ್ಸಿತ an-ipsita. Undesired; that is undesired (Śmd. 158).

ಅನೀಶ an-îśa. One who is not Îśa or Śiva (Bp. 54, 27). 2, one who has not a superior, paramount. 3, one who has no protector, powerless.

ಅನು anu. 1. (Śmd. 59. 302). = (ಅನೆ 2), ಅವಕ, ಅಮುವು, (ಅನ್ವ). Fitness; propriety; nicety, loveliness, that is pleasing, charming or beautiful. (ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ರಮ್ಯ, ಲೇಸು, ಪಸ, ಗಟ್ಟಿ, ಎತ್ತ, ಮುನೋಹರ Śm. 55; ಪಸ, ಲೇಸು, ಚೊಕ್ಕ, ಆನೆ, etc., ಮುನೋಹರ Kk. 18; ಆನೆ, ಎತ್ತ, ಲೇಸು, etc., ಮುನೋಹರ Śś.; My.; Tč. ಅನುವು; Tu. ಅನುತನ, fitness; ಆನೆ, to touch). ಈ ಅನುವಪ್ ಆಪ್ ಒಲ್ಲೆಪ್ ಒಲ್ಲೆಸು (Bp. 20, 32). ಮುಮ್ಮರುವಿನ ಸಡುಕ್ಷದ ಪಚ್ಚಮಂಚಮೊಳ್ ಅನುವಿನಲಿ (at ease) ಕುಳ್ಳಿರ್ದಪನು (39, 43). ಮುನಸಿಜಸುಖಾಮೃತರನಿಘಮೊಳ್ ಓರಾಮಿಸುತ್ತ ಇರುತಿರ್ಪ ಅನುವಿನ ಇರವ ಹೇಳಿದಪೆಂ (41, 18). ಇನಿದ ಮಾಯಸದೊಳಗೆ ಧೃತದ ಒಳ್ಳ ಅನುವು ಇದು ಅಯಿತು (43, 71). ಆ ಕಾರಣಗ್ಗಿ ರುದ್ರೋವನಿನಿವಸರುದಯಪ್ರಾ ಅನುವಿನೋಳು ಪೇಣಿಸತರ್ ಇಪ್ಪ..ಳಿನವಮಪ್ಪಜೆ ಎನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು (43, 74). ಅನುವಪ್ ಆಯ್ತುದೆ (45, 14). 2, worth, merit. ಪರಮಪ್ (Śiva) ಆಯ್ದಂ ಬಸವನ ಅನುವಂ (1, 30). ಇದಂ ಬಸವನು ಕುಮಾರಸಖಳೀಶ್ವರನೇ ಬಲ್ಲನು ಧಾರುಣೀತಲಯಮೊಳ್ ಎನೆವ ನಿಮ್ಮ ಅನುವಿನ ಇರವಂ (61, 72). 3, readiness, see ಅನುಮಾಗು. 4, success. ಎಮ್ಮ ಕಾಯಕದ ಅನುವಿನಿಂ ಪರಮ ಇನಿತು ಧನ ಮ್ ಇದೆ (29, 30). 5, the proper or correct way (of doing a thing). ಬಲ್ಲರ್ ಆಗಳೆ ಕಾರ್ಯದ ಅನುಗಳಪ್ ಎಲ್ಲಮಂ (40, 89). 6, a scheme, a device, an artifice. ಮುಚ್ಚಳೆಯ ಅನುವಪ್ ಆಂದು ಆ ದ್ರಾಣನಂ ಮುತ್ತು ಎನ್ನು ಕೊಪ ಮುದು? (36, 56). (ಪರ) ಅನುವಿನಿಂ ಕಟ್ಟಿ ಬರಿಮಂ (57, 23). ಇನಿತು ಪಿನ್ನಿಸರ್ ಏಕೆ? ಕೌರವಪ್ಪನ, ನಿಮ್ಮ ಅವಿಗಳಿಗೆ ತಾಪ್ ಒನ್ನು ಅನುವ ಪಿಪ್ಪದ ಮಾಮುವೆನು (Bh. 1, 8, 32). 7, proper room, accommodation (C.; see ಅನವ). 8, a combination of circumstances, a good or bad occurrence or circumstance (that may become an obstacle or cause straits, C.). ನೀವು ಆ ಪಾಂಡವ ಈ ಅನುವಪ್ ಇದ (Bp. 48, 28). ಕುಲಪೀನರಂ ತಾವು ಮುನ ಸು ಪೇಸದೆ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಇದ್ದ ಅನುವ ನೋಡಾ! (57, 8). 9, profit, use. ಮುಚ್ಚಳೆಯಾ, ಒಬ್ಬರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಅನುವಿಗಾಗಿ ಆವರ ಪಜಾರ್ಥವನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಸ್ಸ ತಳ್ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನ್ಯಾಯವೆನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಮಿದಲ್ಲಿ ಇಂದಿ! (B. 2, 93). 10, opportunity, leisure, time (C.).—See J. 4, 6; 7, 42; 25, 30. — ಅನುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join closely (v. l.); to meddle with. ಕೇಮು ಪಚ್ಚದು ದೇವಿಯರೆಕ್ ಅನುಗೂಡಿದವರಿಗೆ (Bp. 40, 74). ಪಸಿಮು ಇರೋದೆ ಎನಗೆ ಅನುಗೂಡಿ, ಕರೆಮು, ಅರೋಗಣಗೆ ನೀಮು! ಎಮ್ಮಪ್ ಆಕ್ಕೆಯನು (47, 39; see also 43, 6). — ಅನುಗೆಡಿಸು. —ಕೆಡಿಸು. To spoil the proper state, etc. (My.). — ಅನುಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper state or beauty to be spoiled;

to fall into a miserable state; to leave the correct path (My.). ಗಬ್ಬೆದೋಳ್ ಬಿಟ್ಟಂಗಳೊಳಗೆ ಆನುಗೆಟ್ಟು ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪದೆ ಅಂಜುಲೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15). ಮುಟ್ಟಿರು ಎ ಸ್ವಂ ದೂಂಸದಂ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡರು ಛತ್ತರ್, ಇವರ್ ಆನುಗೆಟ್ಟು ತಾಮ್ ಇಕ್ಕುವರೆ? (25, 24). — ಆನುಗೆಯ್. To make ready; to adjust; to make up one's mind; to be propense. ಇರಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಆನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಪಕ, ಮಣ್ಣಿ, etc. Illâ.). ಇರಿಯ ಪಿಡಿವ ಆನುಗೆಯ್ದ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಪಕ, etc. Mr. 164). (ವಾಕ್ಯದುದು) ಆವರ್ ಆನುಗೆಯ್ದು ಪವಪತಿ (ಪಚ್ಚಕಾರ Mr. 81). ಆ ತರುಣಿ ತಾನ್ ಆದಂ ಪಿಡ್ವಲ್ ಆನುಗೆಯ್ದುಳು (J. 30, 28). — ಆನುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become fit, etc. (ಯೋಗ್ಯತಾಗು Ch.). — ಆನುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make ready; to prepare, to get up; to cause to join fitly, to place appropriately; to adapt to the purpose; to cause one's self to be ready or fit; to be becoming. ಕೇಳಿಕೆಗಳಕ್ ಆನುಗೊಳಿಸಿ (Bp. 37, 2). ಪೆರಳಂ ಕಲಿಯು ಕೆಳಗೆ ಆನುಗೊಳಿಸರ್ (40, 20). ಪಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಆನುಗೊಳಿಸರ್ ಏಕೆ? (43, 63). ಅನುಪನುಗೊಳಿಸುತಂ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲಿಡು (47, 59). ಗುರುವಭಕ್ತಿಕಾರುಣ್ಯಭಿಸತರಾವಿರಲಪ್ರ ಸಾದಮುಕ್ ಆನುಗೊಳಿಸರ್ (49, 35). ಆನುಗೊಳಿಸಿ ಕಾಗದಮ್ ಆ ಸೀಸಪತ್ರಂ ಸೀಸದಮ್ ಎನಿಕು (Nr. 100). ತಿವಾಂಪ್ರೆಯುಗಲುಮುಕ್ ಎರ್ಪೆಯೋಳ್ ಆನುಗೊಳಿಸಿ, ನಮಿಸಿ (Rev. 14, after 28). — ಆನು ತನು. refl. = ಆನು 8. (S. Mhr.). Cf. ಆನುವತನುವು. — ಆನುವ ಬಿ. -ಆಬಿ. = ಆನುಗೆಯ್. (Bp. 17, 13). — ಆನುವಾಗು. -ಆಗು. To become or be ready; to be fit or nice; to join (v. i.), to enter; an occasion to happen. ಆಯುಧದಕ್ ಒಪ್ಪಂ ಪಿಡಿದು, ತಾನ್ ಇದರ್ಕ್ ಆನುವಾಗಿ (Bp. 13, 14). ನೆರೆಯಲ್ ಆನುವಾದ ಆಜೆಯಕ್ ಒಸರಿಸಿ (42, 32; see also 45, 40). ನೇವಳವನ್ ಆನುಸಕ್ಕಿಸಿದರ್ ಆನುವಾಗಿ (4, 37). ತೊತ್ತುಗೆಲಸವ ಗೆಯ್ಯಲ್ ಆನುವಾಯಿತ್ತು (21, 7). ಸೌಖ್ಯರಿಯ ವಚನ್ ಆಗಿ, ನವಿವ್ಯ ಆಭವಜೋಳ್ ಆನುವಾದ (31, 22). See also 35, 29. 31; J. 4, 66; 8, 24; 11, 26; 12, 50; 17, 30. 44. 45; 23, 22; 31, 67; 32, 56.

ಅನು anu. 2. = ಅಂ 1, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕೊಲಿಸದನು (Bp. 25, 23); ಸಲಿಸದನು (53, 30); ಇದ್ದನು (B. 1, 1). See ನು 1.

ಅನು anu. 3. = ಅಂ 3, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕಂಕರನು (Bp. 31, 7); ಅತನು (B. 1, 1). See ನು 2.

ಅನು anu. 4. = ಅಂ 4, of which it is a later and common form, *e. g.* ಆಫಿಪಿಕ್ತನು (Bp. 39, 52); ವಾರ್ಯನನು, ಧೂರ್ಯನನು (8, 53); ರಸಾಯನಗಳನು (8, 43).

ಅನು anu. 5. = ಅನ್ 1, etc. To say, *e. g.* ಅನುತಾನೆ, ಅನುತದೆ (C.). See ಅನ್ನದೆ, ಅಣ್ಣಾಡೆ, ಅಣ್ಣಾರೆ, ಅಣ್ಣಾಳೆ, ಅಣ್ಣಿ, ಅನ್ನೀರಿ, ಅಣ್ಣೀದೆ.

ಅನು anu. *After in space, rank or time.* 2, along, lengthwise, on. 3, with, together with. 4, severally, each by each, orderly. 5, after, towards. 6, *in accordance with, agreeably to, like.* 7, according to.

ಅನುಕ anuka. Longing after, desirous; libidinous. 2, = ಆನುಗ No 5, a husband (ಧರ, etc., ಗಣ್ಣ Mr. 307).

ಅನುಕಂಪೆ anu-kampe. *Sympathy, compassion, tenderness.*

ಅನುಕರ anu-kara. Imitating; —an assistant. 2, a kind of vessel (ಗರ್ಪಳ, ಗುಣ್ಡೆ ದಟ್ಟಲ್ Mr. 212).

ಅನುಕರಣ anu-karaṇa. Imitation, following an example (Śmd. 22. 230; Kâvy. I, 1*a*, 22-27). 2, resemblance, similarity. 3, = ಅನುಕರಣಪದ (Śmd. 35; Kâvy. II, 1, A, 29). See ಅನುಕೃತಿ; ಅಭಿನಯಿಸು.

ಅನುಕರಣಪದ anukaraṇa-pada. An imitative word or sound (Śmd. 228 Cm.; 388).

ಅನುಕರಣಶಬ್ದ anukaraṇa-śabda. = ಅನುಕರಣಪದ. (Śmd. 22 Cm.).

ಅನುಕರಣೆ anu-karaṇe. Mimicry, dramatic action (? ನಯ Mr. 79; *cf.* ಅಭಿನಯ).

ಅನುಕರಣೆ anu-karaṇĕ. = ಅನುಕರಣ (Śmd. 73).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. To imitate, to equal (Śmd. 176; Kâvy. III, 2, B, 56; Bp. 4, 26; 13, 21; 42, 24; 45, 15; J. 25, 30). 2, to admit, to accept. ಆನುಕರಿಸರ್ (ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್ Śmd. 71, c. r. ಆನುಕರಿಸುವರ್). 3, to put in one line, to join (Śmd. 67). 4, to make ready: to put on (as ointment, ornaments, J. 4, 6; 11, 41). 5, to make one's self ready for, to assent (J. 16, 13).

ಅನುಕರ್ಷ anu-karsha. Attraction, drawing. 2, including a precedent in a subsequent rule. 3, *the bottom or the axle-tree of a carriage.*

ಅನುಕಲ್ಪ anu-kalpa. *A secondary injunction, permission to adopt an alternative or substitute.*

ಅನುಕಾಮಿನ anu-kâmina. *One who acts as he pleases.*

ಅನುಕಾರ anu-kâra. *Imitation, resemblance.*

ಅನುಕಾಲ anu-kâla. Opportune, occasional. (My.).

ಅನುಕೀರ್ತನೆ anu-kirtanĕ. The act of proclaiming or publishing (Bp. 38, 60).

ಅನುಕೂಲ anu-kûla. Following the bank. 2, *conformable to, in accordance with* (Śmd. 238. 239); suitableness of circumstances, etc. 3, according to the current, favourable, agreeable, friendly (Śmd. 7); favour, kindness; support, help (My.). Feminine ಆನುಕೂಲೆ (J. 10, 23; 11, 15).

ಅನುಕೂಲತೆ anu-kûlatĕ. Concord; good-will, favour; conformity; consent; prosperity; suitableness of circumstances, convenience, etc. (B. 4, 59. 87; My.).

ಅನುಕೂಲಿಸು anu-kûlisu. To be favourable; to be friendly; to help (B. 4, 161; 5, 53. 156); to turn out successful (My.).

ಅನುಕೃತಿ anu-kriti. = ಅನುಕರಣ. (Śmd. 22. 72. 230; Kâvy. I, 3, 89-97). 2, a copy. 3, compliance.

ಅನುಕೃತಿಪದ anukriti-pada. = ಅನುಕರಣಪದ. (Śmd. 228. 388).

ಅನುಕೃತಿಸ್ವರ anukriti-svara. The vowel at the end of an imitative word (Śmd. 64. 65). 2, an imitative sound or word (My.).

ಅನುಕ್ತ an-ukta. Unuttered, unsaid (*e. g.* by the author of a book, Śmd. 149. 299).

ಅನುಕ್ರಮ anu-krama. *Succession, arrangement, order, method.* See Mr. s. ಆನುಗತಿ. ಆನುಕ್ರಮವಾಗಿ, in due order (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣ anu-kramaṇa. Proceeding methodically or in order; following. (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ anu-kramaṇikĕ. A table or chapter of contents (B. I, 1); a preface (My.).

ಅನುಕ್ರೋಶ anu-krôśa. *Compassion, tenderness.*

ಅನುಗ anu-ga. *Going after, following.* 2, corresponding with, adapted to. 3, a companion. 4, *a follower, a servant* (ಸೇವಕ, ಆನುಚರ, etc., ಒಂಕಾರ Mr. 266). 5, *a lover, a husband (cf.* ಆನುಕ).

ಅನುಗತ anu-gata. Gone after, followed; following; corresponding; a follower; attached or devoted to (Ch. v. 6; Kâvy. III, 3, B, 148; V, 939; Śmd. 194. 259).

ಅನುಗತಪ್ರಾಸ anugata-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಅನುಗತಿ anu-gati. Succession, order, method (ಅನುಕ್ರಮ, etc., ಪಂವಿದಿ Mr. 441).

ಅನುಗತಿಕ anu-gatika. Following; a follower. See ಗತಾನುಗತಿಕ.

ಅನುಗಮ anu-gama. Following (Kâvy. III, 3, B, 171).

ಅನುಗಮನ anu-gamana. Going after, following. (My.). 2, postcremation of a widow.

ಅನುಗಾಮಿ anu-gâmi. Following; a follower; a companion. (My.).

ಅನುಗುಣ anu-guṇa. Having similar qualities; congenial with. 2, according or suitable to (Śmd. 47; Kâvy. III, 3, B, 99).

ಅನುಗುಣತ್ವ anu-guṇatva. The condition of having similar qualities, etc. (My.).

ಅನುಗ್ರಹ anu-graha. *Conferring benefits, favour, kindness.* 2, promoting or furthering a good object. 3, aid, assistance. See Bp. 53, 2; 54, 80.

ಅನುಗ್ರಹಿಸು anu-grahisu. To treat with kindness (My.);—to show favour (My.);—to grant (as a request, J. 4, 65; 8, 44);—graciously to confer or vouchsafe (Bp. 56, 45).

ಅನುಚರ anu-ćara. *Following, attending.* 2, *a companion, a follower, a servant.*

ಅನುಚಿತ an-ućita. Improper, wrong; unusual, strange; unqualified. (Kâvy. IV, 1, 11; Bp. 27, 24; 28, 27; ಅಯೋಗ್ಯ G.).

ಅನುಚಿತಾನ್ವಯ anućita-anvaya. An improper anvaya (Kâvy. II, 2, B, 4).

ಅನುಚಿತೆ an-ućitĕ. An improper female (Bp. 40, 53).

ಅನುಚ್ಛಿಷ್ಟ an-uććhishṭa. *Not rejected, pure; righteous.*

ಅನುಜ anu-ja. Born after. 2, *a younger brother.*

ಅನುಜಾತ anu-jâta. = ಅನುಜ. (Ćh.; My.).

ಅನುಜಾತೆ anu-jâtĕ. = ಅನುಜೆ. (My.).

ಅನುಜೀವಿ anu-jîvi. Living by or upon (others). 2, *a dependent, a follower.*

ಅನುಜೆ anu-jĕ. A younger sister (Bp. 4, 49; ತಂಗಿ G.; My.).

ಅನುಜ್ಞೆ anu-jñĕ. *Assent, permission.* 2, leave to depart. 3, an order or command.

ಅನುತರ್ಷ anu-tarsha. Thirst; wish, desire. 2, *a vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತರ್ಷಣಿ anu-tarshaṇa. *A vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತಾಪ anu-tâpa. *Repentance.* 2, heat;—sorrow, compassion (Bp. 18, 79; My.). — ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಆರ್ Sl. 398).

ಅನುತಾಪಿ anu-tâpi. Penitent, regretting;—compassionate (My.).

ಅನುತ್ಕಟ an-utkaṭa. Not much. 2, contraction, abridgment (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಸಮಸನ Mr. 446).

ಅನುತ್ತಮ an-uttama. *Unsurpassed* (in height), *best, excellent.* 2, not the best (My.).

ಅನುತ್ತರ an-uttara. Than which there is no higher, *chief, best, excellent.* 2, being not the upper, *low, inferior, base.* 3, not the North, *South, Southern.* 4, without a reply, silent. 5, a bad or evasive reply. 6, *deserving no reply, talking nonsense.* 7, fixed, firm.

ಅನುದಾತ್ತ an-udâtta. Not raised, not elevated, not pronounced with the udâtta accent, grave (Bp. 55, 51).

ಅನುದಿನ anu-dina. Every day; daily (My.; B. 4, 172; Bp. 1, 37; 3, 65; 24, 2; 25, 38; 30, 7; etc.).

ಅನುದೇಶ anu-dêśa. A rule or injunction, especially one that points back to a previous rule (Kâvy. II, 2, B, 16).

ಅನುಧಾವನ anu-dhâvana. Running after, chasing, pursuing. See ಆಟ್ಟು, ಆಜಿಯಟ್ಟು, ಎಡೆಟ್ಟು, ತಗುಳ್, ಬೆಂಗೊಳ್.

ಅನುನಯ anu-naya. Bringing near;—*salutation, obeisance, courtesy, civility, friendly or lovely behaviour* (ಸ್ನೇಹ Kn. 167; Mr. 479). 2, humble entreaty or supplication, reverential deportment; coaxing (ಲೆಪವಿಸ್ಲೇಪ, ಬಹಳ ಸ್ನೇಹ ಎಲ್ಲಿದುದು 167). 3, regulation of conduct, discipline, tuition. See ಕೊಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಜೋಳಯಿಸು, ಜೋಳವಿಸುವ.

ಅನುನಯಿಸು anu-nayisu. To bring near (Bp. 34, 19); etc.

ಅನುನಾಸಿಕ anu-nâsika. Nasal; a nasal letter (Śmd. 23. 24; Kâvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನುಪತ್ಯ anupatya. Absence of the means of subsistence (C.; Mhr. ಅನುಪತ).

ಅನುಪದ anu-pada. Following closely (ಜಪ್ಪಳಿಗ, ಅಪ್ಪಳಿಕ್ಷ, ಪಿಪ್ಪಲಿ Mr. 445). ಅನುಪದ, step by step; word for word. 2, *on the heels of, close behind or after.*

ಅನುಪದಿ anu-padi. *Searching after; a searcher, an inquirer.*

ಅನುಪದೀನ anupadina. = ಅನುಪದೀನೆ. (ಪಾದುಕ, ಪಾವಗೆ Mr. 205, o. r. ಪಾವುಗೆ).

ಅನುಪದೀನೆ anupadinĕ. *A shoe, especially a kind of wooden shoe* (ಪಾವುಗೆ Hlâ.).

ಅನುಪಪತ್ತಿ an-upapatti. Non-accomplishment, failure;—insufficiency of means. (My.).

ಅನುಪಪನ್ನ an-upapanna. Non-accomplished, unreflected. 2, unproved. 3, deficient in means (My.).

ಅನುಪಮ an-upama. Incomparable, matchless; excellent, best (Ćh. v. 60; Bp. 1, 37; 30, 9; 51, 57; 54, 28; Mr. 480).

ಅನುಪಮಿತ an-upamita. Uncompared, matchless (Bp. 37, 69).

ಅನುಪಮೆ an-upamĕ. A matchless female (G.). 2, *the female elephant of the south-east* or of the north-east.

ಅನುಪಲಬ್ಧಿ an-upalabdhi. Non-perception, non-recognition. (R.).

ಅನುಪಲ್ಲವಿ anu-pallavi. The response in a chorus (My.; Tĕ.).

ಅನುಪಾತ್ಯಯ an-upâtyaya. *Absence of neglect, following the appointed order.*

ಅನುಪಾನ anu-pâna. A fluid vehicle in medicine; drink taken with or after medicine (My.; B, 3, 28).

ಅನುಪಾಲ anu-pâla. Preserving, keeping up, maintaining (Bp. 21, 2; 33, 3).

ಅನುಪಾಲಕ anu-pâlaka. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 22, 1; 28, 2; 30, 2).

ಅನುಪಾಲನ anu-pâlana. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 21, 3).

ಅನುಪೂರ್ವ anu-pûrva. = ಅನುಪೂರ್ವಕ. (My.).

ಅನುಪೂರ್ವಕ anu-pûrvaka. Regular, orderly; according to (Bp. 27, 11).

ಅನುಪ್ರಯುಜ್ಯ anu-prayujya. Employable (Śmd. 300 Cm.).

ಅನುಪ್ರಾಸ anu-prâsa. Alliteration (Kâvy. III, 2, B, 2. 33-55). 2, a kind of alliteration (Ćh.). See ಅಕ್ಷರಾನುಪ್ರಾಸ.

ಅನುಪ್ಲವ anu-plava. *A follower, a companion.*

ಅನುಬದ್ಧ anu-baddha. Bound to, connected with, related to, belonging to (Bp. 34, 1; 38, 2).

ಅನುಬನ್ಧ anu-bandha. Binding, connection, junction. 2, *an uninterrupted series.* 3, consequence, result. 4, *motive or cause of an action.* 5, a consonant that occurs in combination with a certain other one (Śmd. 25. 26). 6, *an indicatory letter or syllable, marking some peculiarity in the inflection of the word to which it is attached.* 7, *a child or pupil who imitates an example set by the parent or preceptor.* 8, commencement. 9, anything small or little.

ಅನುಬನ್ಧಕ್ರಿಯೆ anubandha-kriyĕ. An auxiliary verb (as ಕೊಳ್ಳು in ಕಣ್ಣುಕೊಳ್ಳು, My.).

ಅನುಬನ್ಧಿ anu-bandhi. Connected with; having in its train or as a consequence. See ಪುಣ್ಯಾನುಬನ್ಧಿ s. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್.

ಅನುಬಿಮ್ಬ anu-bimba. A reflection, a reflected image (My.).

ಅನುಬಿಮ್ಬಿಸು anu-bimbisu. To be reflected or mirrored (My.).

ಅನುಬೋಧ anu-bôdha. *Reviving the scent of a faded perfume.* 2, an after-thought.

ಅನುಭವ anu-bhava. Knowledge derived from personal observation or experiment, *experience; apprehension, notion, understanding.* 2, fruition; possession and use of. See B. 4, 222; 5, 170; Bp. 36, 41; 40, 81; 61, 75.

ಅನುಭವಭವ anubhava-bhava. Produced or born from anubhava (Kâvy. IV, 2, 16).

ಅನುಭವಿ anubhavi. One who knows or enjoys (Bp. 4, 9; 11, 13); one who has experience or knowledge (see s. ಪಣಿಸುಬ).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. To experience: to enjoy, to partake of something pleasant (Bp. 24, 32; 28, 7; 30, 5; 31, 6; 43, 63; 56, 11; 61, 22); to undergo, to suffer (Bp. 54, 13; 60, 90).

ಅನುಭವಿಸುವಿಕೆ anubhavisuvikĕ. Experiencing (ಉಣಲುಣ್ಬು, ಅನುಭವ Sl. 397).

ಅನುಭಾವ anu-bhâva. *A sign or indication of a feeling* (bhâva) *by look or gesture* (Kâvy. IV, 2, 18. 19). 2, *dignity, authority, consequence.* 3, *firm opinion, ascertainment, good resolution, belief.*

ಅನುಭಾವಿ anu-bhâvi. Perceiving, knowing; attempting, full of effort (Bp. 7, 3; 12, 55).

ಅನುಭೂತಿ anu-bhûti. Perception, apprehension. 2, knowledge from any source but memory. 3, dignity. See ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ.

ಅನುಭೋಕ್ತೃ anu-bhôktṛi. One who enjoys or suffers. (My.; see ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ).

ಅನುಭೋಕ್ತವ್ಯ anu-bhôktavya. To be enjoyed or suffered; that is to be enjoyed or suffered (Bp. 3, 22).

ಅನುಭೋಗ anu-bhôga. Enjoyment (Bp. 46, 20). 2, experience, undergoing, suffering.

ಅನುಭೋಗಿ anu-bhôgi. One who enjoys, experiences, or undergoes.

ಅನುಭೋಗಿಸು anu-bhôgisu. To enjoy (Bp. 33, 12; 58, 26; B. 2, 20; 3, 33). 2, to experience, to undergo, to suffer (Bp. 34, 12; B. 3, 97; 5, 69).

ಅನುಮತ anu-mata. Approved, assented to; permitted, allowed. 2, agreeable, pleasant; beloved. 3, being of one opinion. 4, assent, permission, approbation (Ch. v. 218; Śmd. 394; Bp. 4, 2; 43, 69; 60, 59). See ಎದ್ದು ಕೆಯ್, ಯೋಚಿಸು.

ಅನುಮತಿ anu-mati. Assent, permission, approbation (Kâvy. III, 3, B, 3. 30-34; Bp. 30, 9). 2, *the fifteenth day of the moon's age, on which it rises one digit less than full* (ಪಸ್ಚಿಮ ಕುಣ್ದಿಣಿ ಪಿಱಪೆ. ಅಸ್ಟು ಕುಣ್ದಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 60). 3, N. of a goddess.

ಅನುಮತಿಸು anu-matisu. To assent, to agree, to comply with (Bp. 24, 31; 40, 7. 23; 50, 51. 73). 2, to make (one) assent, to persuade to (5, 19).

ಅನುಮನ್ತ anumanta. = ಪನುಮನ್ತ. (C.).

ಅನುಮಾನ anu-mâna. = ಉಪಮಾನ. The act of inferring or drawing a conclusion from given premises; inference. 2, reasoning; reflection, hesitation, doubt (ಊಹೆ, ತರ್ಕ Mr. 10; Śmd. 395; Bp. 18, 73; 19, 24; 41, 11; 50, 21). — ಅನುಮಾನವಡು. -ಉಂಟು. To abandon one's hesitation or doubt (Bp. 61, 14).

ಅನುಮಾನಿಸು anu-mânisu. To reflect, to hesitate, to doubt (Bp. 1, 15; My.; B. 5, 130).

ಅನುಮಾನೋಕ್ತಿ anumâna-ukti. *Reasoning, logic.*

ಅನುಮಿತಿ anu-miti. Inference, conclusion from given premises. (My.).

ಅನುಮಿಷ anu-misha. N. of a man (Bp. 4, 13). — ಅನುಮಿಷಕೇತ. N. of a man (58, 4).

ಅನುಮೇಯ anu-mêya. Inferable.

ಅನುಮೇಯಿಸು anumêyisu. To infer (My.; Sl. 385).

ಅನುಮೋದ anu-môda. A subsequent pleasure, the feeling of pleasure from sympathy;—assent, acceptance (My.).

ಅನುಮೋದನ anu-môdana. Causing pleasure, applauding. 2, assent, acceptance. 3, sympathetic joy. See ಸಮ್ಮಸು.

ಅನುಮೋದಿಸು anu-môdisu. To feel sympathetic joy. 2, to allow with pleasure, to assent (My.).

ಅನುಯಾಯಿ anu-yâyi. Going after; a follower (B. 5, 175). See ಮುದ್ರಾನುಯಾಯಿ.

ಅನುಯೋಗ anu-yôga. *A question.* 2, examination, asking. 3, censure, reproof. 4, spiritual union.

ಅನುಯೋಜನ anu-yôjana. A question; questioning, examining. 2, joining to, attaching (My.).

ಅನುಯೋಜಿಸು anu-yôjisu. To join to, to attach (My.).

ಅನುರಕ್ತ anu-rakta. Fond of, attached or devoted to, pleased; beloved (Bp. 30, 68).

ಅನುರಕ್ತಿ anu-rakti. Affection, attachment, love, devotion (Bp. 44, 65; 47, 56; 58, 14; 61, 41).

ಅನುರಕ್ತಿಸು anuraktisu. To feel affection, to love, etc. (Bp. 49, 34).

ಅನುರಾಗ anu-râga. Redness. 2, *affection, love, good will,* devotion (ರಕ್ತ Mr. 518; Ch. v. 227). — ಅನುರಾಗವೆಱೆದು. -ಅ -ಬೆದು. Affection, etc. to spring up, to become affectionate, etc. (Bp. 31, 31).

ಅನುರಾಗಜ anurâga-ja. *Arising from affection, consent, or satisfaction.*

ಅನುರಾಗಿ anu-râgi. Impassioned, attached, full of affection, enamoured (Bp. 7, 5); —causing love. See ಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಸುರಾಗಿ.

ಅನುರಾಗಿಸು anu-râgisu. To be or become full of affection, good will, devotion, or joy (Bp. 4, 57; 21, 46; 28, 68; 32, 31; 33, 15; 53, 66; 55, 47; 59, 22).

ಅನುರಾಧೆ anu-râdhĕ. = ಅನುರಾಧೆ. The seventeenth nakshatra or lunar mansion. (My.).

ಅನುರೂಪ anu-rûpa. Following the form, corresponding, adapted to, agreeable to, according to (Śmd. 149. 370; Sl. 67); conformity. See ಆಧಾರಾನುರೂಪ, ಅವ್ಯಾಸುರೂಪ, ಗುಣಾನುರೂಪ.

ಅನುರೋಧ anu-rôdha. *Obliging another or fulfilling his wishes, obligingness, compliance;* conformity. 2, reference or bearing of a rule.

ಅನುಲಾಪ anu-lâpa. *Repetition of what has been said, tautology.*

ಅನುಲಾಪಿಸು anu-lâpisu. To repeat over and over the same word or words (My.).

ಅನುಲಾಸ anu-lâsa. Dancing (according to), rejoicing. See ಮೋಕ್ಷಶಾಪಾನುಲಾಸ.

ಅನುಲೇಪನ anu-lêpana. ಅನುಲೇಪನ. Anointing (the body). 2, *unguent, ointment* (ಗೋಮುಖ Kn. 20).

ಅನುಲೇಪಿಸು anu-lêpisu. To smear to or on (Bp. 4, 35; 19, 70; 46, 61; ಪಜ್ಜ G.).

ಅನುಲೋಮ anu-lôma. With the hair or grain, in a natural direction, regular, successive (Śmd. 14).

ಅನುಲೋಮವಿಲೋಮ anulôma-vilôma. In the usual order and out of the usual order (Śmd. 14 Cm.);—alternate (Ch. v. 238).

ಅನುವರ anu-vara. Selecting: making (anything) one's special aim (J. 4, 71; 11, 6; 25, 30).

ಅನುವರಿಸು anu-varisu. To choose for one's self, to receive with favour (J. 24, 55).

ಅನುವರ್ತನ anu-vartana. Following, attending. 2, compliance, obedience (Bp. 39, 42). 3, *concurring, admitting.* 4, obliging or serving another. 5, consequence, result. 6, *continuance.* 7, supplying from a previous rule. See ಒಮ್ಮು.

ಅನುವರ್ತನೆ anu-vartanĕ. = ಅನುವರ್ತನ. Supplying from a previous rule (Śmd. 79. 85. 151. 183 Cm.).

ಅನುವರ್ತಿ anu-varti. Following; compliant, obedient, resembling. (J. 15, 6).

ಅನುವರ್ತಿಸು anu-vartisu. To supply from a previous rule (Śmd. 299). 2, to refer or apply to through a series (Sl. 64). 3, to go after, to follow. ಸಮ್ಮರುಜರನ್ನು, ಆಘಾ ಸದ್ವೀಥಿಯನ್ನು, ಅನುವರ್ತಿಸ ಬೇಳು (My.).

ಅನುವಾಕ anu-vâka. *Saying after, recital, reading.* 2, a section, a chapter.

ಅನುವಾದ anu-vâda. Saying after or again, explanatory repetition or reiteration with corroboration or illustration; confirmation; trying to establish by reasoning (My.); rumour; slander. See Kâvy. II, 1, A, 29.

ಅನುವಾದಿಸು anu-vâdisu. To argue, to reason (My.).

ಅನುವು anuvu. = ಅನು 1. (C.). — ಅನುವತಸುವ. = ಅನುತಸು. (S. Mhr.). 2, preparation, equipping, etc. for setting out (My.);—refreshment, a refreshment (My.).

ಅನುವೃತ್ತಿ anu-vritti. Acting in conformity with. 2, complying with. 3, reference to what precedes, continued course or influence of a preceding rule or assertion on what follows. 4, reverting to. 5, *imitating, doing or acting in like manner: conformity to usage* (ಯಾತ್ರೆ; see ಅನುಸರಿಸು). See ಯಥಾಧಾನುವೃತ್ತಿ.

ಅನುವೇಷ್ಟಿಸು anu-vêshṭisu. To surround (J. 2, 1).

ಅನುವೇಸು anuvêsu. = ಅನ್ವಯಿಸು. (ಅನ್ವಯಿಸು, ಆಘ ಹೇಮು G.).

ಅನುವ್ರಜ್ಯೆ anu-vrajyĕ. *Following a departing guest a little distance, as a mark of respect.*

ಅನುಶಕ್ತ anu-śakta. Able, strong, being gifted with (Bp. 39, 68).

ಅನುಶಕ್ತಿ anu-śakti. Ability, power, strength, energy (Bp. 26, 24; 35, 1).

ಅನುಶಯ anu-śaya. Close connection (ಸಮಾಯ Kn. 142). 2, the evil result of an act that clings to the soul and causes it to enter other bodies. 3, *repentance, regret, mental distress* (ಉದ್ವೇಗ, ಉದ್ಬುಳಿಕೆ 142). 4, *ancient or intense enmity, wrath* (ಮುನಿಸು, ಕೋಪ 142). See ಮನಸು ಗುಪ. — ಅನುಶಯಮುಟ್ಟುವು. -ಆ-ವಡು. To feel remorse, to repent (ವಿಪ್ರತಿಸಾರ, ಅನುತಾಪ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ IIIâ.).

ಅನುಶರ anu-śara. A rákshasa, a sort of demon. (R.).

ಅನುಶಾಸನ anu-śâsana. Regulating; binding under laws; instruction, direction. See ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ, ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ.

ಅನುಶ್ರುತ anu-śruta. Handed down by vedic tradition. 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಆಮ್ನಾಯ Kn. 132; ಸಮಾ, ನಿರನ್ವಯ 137). 3, = ದಾರ್ಢ್ಯ, ಸಮುನ್ನು (137).

ಅನುಷಂಗ anu-saṅga. Close adherence, connexion, association. 2, *tenderness, compassion.* 3, necessary consequence.

ಅನುಷ್ಟುಪ anushṭupu. Tbh. of ಆನುಷ್ಟುಭ್. (Mr. 362).

ಅನುಷ್ಟುಭ್ anu-stubh. Following in praise or invocation. 2, speech; Sarasvatí. 3, N. of a type of metres (Ch.).

ಅನುಷ್ಠಾನ anu-sthâna. Commencing, undertaking; doing or engaging in any work, performance or practice, business (Śmd. 5. 6). 2, acting in conformity to.

ಅನುಷ್ಠಿತ anu-sthita. Done, practised; effected, accomplished; followed, observed; done conformably. (Bp. 46, 64).

ಅನುಷ್ಠಿಸು anushṭhisu. To perform, to practice (Bp. 6, 11; 55, 48. 51; J. 29, 5).

ಅನುಷ್ಣ an-ushṇa. Not hot (ಉಷ್ಣವಿಲ್ಲದ G.; My.). 2, apathetic. 3, *lazy, sluggish.*

ಅನುಸಂಧಾನ anu-sandhâna. Investigation, inquiry, searching into. 2, setting in order, arranging, planning. 3, plan, scheme. 4, connecting, congruous or suitable connection (Bp. 8, 26; 41, 11).

ಅನುಸಂಧಿಸು anu-sandhisu. To connect, to join (Ch. v. 292).

ಅನುಸರಣ anu-saraṇa. Going after, following; imitating. 2, conformity to;—consequence of. 3, custom, habit, use.

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. To do or act in like manner (ಅನುವೃತ್ತಿ, ಯಾತ್ರೆ IIIâ.; ಯಾತ್ರೆ Kn. 159; Mr. 479);—to follow, ನೀವ್ ಅನುಸರಿಸಿದೆ ಕುಮಾರ್ಗವಂ (Bp. 60, 39); —to use. ಕೆಲವು ರ್ ಆವಪ್ ಅನುಸರಿಸುವರ್ (Śmd. 71, c. r. ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್).

ಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ anusarisuvikĕ. Conformity to, approbation, propitiousness (ಪ್ರಸಾದ Sl. 433).

ಅನುಸಾರ anu-sâra. = ಅನುಸರಣ. (Śmd. 346; Sl. 67).

ಅನುಸಾರತಃ anu-sâratah. *Conformably to.*

ಅನುಸಾರಿ anu-sâri. (-ನಿ). Following, acting according to, agreeing to; a follower (Bp. 3, 68; 5, 68; 39, 60).

ಅನುಸಾರಿಣಿ anu-sâriṇi. She who is following, etc. (My.). 2, N. of the second string of a lute (My.; Dr.).

ಅನುಸಾಲ್ವ anu-sâlva. N. of a king (J, 8, 29. 30).

ಅನುಸೋಯೆ anu-sôyĕ. N. (Bp. 52, 25).

ಅನುಸ್ವಾರ anu-svâra. After-sound. 2, the nasal sound as represented by a dot or circle. 3, that dot when not representing a nasal sound. See Śmd. 19. 192. 203. 205; Kâvy. I, 2, 12. 13. 31. 32.

ಅನುಹಾರ anu-hâra. *Imitation.* 2, resemblance.

ಅನುಹಾರ್ಯ anu-hârya. To be imitated. 2, *monthly obsequies on the day of the new moon.*

ಅನೂಕ anûka. The backbone, the spine. 2, a former state of existence. 3, *race, family;* a good family (ಸತ್ಕುಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲ Kn. 129). 4, *temperament, disposition, character* (ಶೀಲ, ಆಚಾರ 129).

ಅನೂಚಾನ anûchâna. Devoted to study. 2, *a Brâhmaṇa versed in the vêdas and vêdângas* (ಶ್ರುತಿಯ್ಗಿ ವೇದವೇದಿವಂ Mr. 250). 3, well-behaved.

ಅನೂತ್ನ a-nûtna. Not young, not recent, ancient (Bp. 4, 2).

ಅನೂನ an-ûna. Undiminished, whole, entire. 2, having full power. 3, not less, not inferior. See Ch. v. 327; Śmd. 108. 130; Bp. 6, 9; 31, 17; 61, 38; Rśv. 4, 76; ಅತ್ಯನೂನ.

ಅನೂನಕ an-ûnaka. = ಅನೂನ. *Undiminished, etc.*

ಅನೂಪ anûpa. *Situated near the water, rich in water.* 2, a watery country.

ಅನೂರಾಧೆ anû-râdhĕ. = ಅನುರಾಧೆ. (My.).

ಅನೂರು an-ûru. Thighless. 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun;* the dawn.

ಅನೂಷರ anûshara. *Saline.* 2, an-ûshara: not saline.

ಅನೃಜು an-ṛju. Not straight. 2, *perverse, wicked.*

ಅನೃತ an-ṛita. Not true, false. 2, *falsehood, lying, cheating* (ಕಳ್ಳತನ, ತೊದಲ್, ಸುಳ್, ಪುಸಿ Kk. 60). 3, *agriculture,* as opposed to gleaning (ಋತ). See ಋತ.

ಅನೆ anĕ. 1. = ಅನೆ 4. A suffix to form adverbs, *e. g.* ಕಡ್ಡನೆ, ಇದ್ದುನೆ, ನೆಟ್ಟನೆ, ಉಸಿಳನೆ (Śmd. 389; see 229. 391. 392. 393. 398). *(Cf.* Kannaḍa, Tĕ. ಅನಿ, when it is said, to wit? T. ಅನ = K. ಅದ, having become ?).

ಅನೆ anĕ. 2. (= ಅನ 2, ಅನೆ 4). See *e. g.* ದಪ್ಪನೆ 2, ಮುಣ್ಣನೆ.

ಅನೆಯ anĕya. (fr. ಅನಿಸು). = ಅನೆ. An affix to denote grades in number or position: of that number, of such a position, etc. ಅನಿಷನೆಯ, ಇನಿತನೆಯ, ಒನ್ದನೆಯ, ನೂರನೆಯ (Śmd. 243). ಎರಡನೆಯವರ ಮಾತು (B. 1, 6).

ಅನೇ anĕ. = ಅನೆಯ, of which it is the common form. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳು (Śl. 100). ಎನ್ನನೇ ಧಾರವ (379). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (B. 2, 1). ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ (2, 1). ಎರಡನೇ ಪಕ್ಷಿಗಳು (2, 6).

ಅನೇಕ an-ĕka. *Not one, many, much.* 2, the plural number (Śmd. 178; ಬಹುವಚನ 179 Cm.).

ಅನೇಕಧಾ anĕka-dhâ. *In many ways.* 2, often.

ಅನೇಕಪ anĕka-pa. *An elephant* (drinking in two ways, with his trunk and with his mouth).

ಅನೇಕವಚನ anĕka-vachana. The plural number (Śmd. 172. 254; Kâvy. I, 5, 6-12).

ಅನೇಕವಿಧ anĕka-vidha. *Of many kinds, in different ways, various.*

ಅನೇಕಾಕ್ಷರ anĕka-akshara. More than one syllable; having more than one syllable, polysyllable (Śmd. 53. 84. 85; Kâvy. I, 5, 44-46). 2, a man of great literary merit (Ch. v. 12).

ಅನೇಕಾಕ್ಷರಧಾತು anĕkâkshara-dhâtu. A verbal root (theme) with more than one syllable (Śmd. 54. 273).

ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ anĕka-agratĕ. The state of being engaged in various pursuits;—the state of having many branches (J. 2, 8).

ಅನೇಕಾನ್ತ an-ĕkânta. Having not only one end or aim or meaning, allowing possibility (ಸ್ಯಾತ್, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದುದು Kn. 160).

ಅನೇಕಾವರ್ತಿ anĕka-âvarti. Many times (C.).

ಅನೇಡಮೂಕ anĕḍa-mûka. Deaf and dumb. (ಕಿವುಡಸಿದ್ದ ಮೂಕ C.). 2, *blind.* 3, wicked (ಕೆಟ್ಟ ಮನಸಿನವ C.).

ಅನೇಯ a-nêya. Not to be led or governed; improper to be constructed or concluded (Śmd. 177; see Kâvy. III, 1, A, 8).

ಅನೇಹಸ್ an-êhas. Unobstructed. 2, *time.*

ಅನೇಕಹ an-êka-ha. Not quitting the house. 2, *a tree.*

ಅನೋಜಿ an-ôjĕ. One of the eighteen dôshas in poetry (Ch. v. 40).

ಅನ್ತ anta. 1. = ಎನ್ತ 1. A common P. p. of ಅನ್ 1, q. v.

ಅನ್ತ anta. 2. = ಅನ್ನ, etc., q. v. (My.). ಆಗಲವಾದನ್ತ, ಬೇಕಾದನ್ತೆ ಆಗಲಾಯಿತದನ್ತ ಎರಡು ಕವಿಗಳು (B. 5, 18). ಮೋಣದ ಒತ್ತಿಗಳನ್ತ ಜೆರೋ ಒತ್ತಿಗಳು (5, 26). ಕೆಗ ಆದನ್ತ ಜಯವು (5, 52). ಮೇಲಾದನ್ತವುಗಳು (5, 83). ಆನ್ತದರ ಕೆಲನ (5, 86). ಆನ್ತದನೇ (5, 131). ಆನ್ತದರ್ (Bp. 57, 39), ಆನ್ತದಂ (60, 40) are perhaps mistakes of the copyist. 2, braggingly: such a worthy (as he, she, it; S. Mhr.). ಆವನನ್ತ ಒನ್ನನು, such a powerful, or virtuous, or rich man as he came. ಆವಳನ್ತ ಒನ್ನಳು, such a worthy as she came. ನಾನನ್ತ ಒನ್ನೆನು, such a worthy as I came.

ಅನ್ತ anta. 1. = ಆನ್ತ, etc. (Śmd. 370; *cf.* ಆನ್ತ 2, No. 13). See ಆನ್ತವರ.

ಅನ್ತ anta. 2. *End, limit, boundary, term* (ಕಡೆ Kn. 88; ಕೊನೆ C.). 2, *end, completion* (ಪೂರಗಡೆ C.); a total, whole amount. 3, *end of life, death.* 4, decay, destruction (ಪೂರ್ತಿ, ಪೂರ್ತಿಮಾಡುವುದು 88). 5, *a final syllable, termination.* 6, the last word of a compound. 7, the meaning of a word (ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 88). 8, settlement, certainty; law (ಧರ್ಮ 88). 9, works (ಕರ್ಮ, ಕರ್ಮಗಳು 88). 10, nature, disposition, essence (ಸತ್ವ 88). 11, Indra (ದಾನವ, ಇನ್ದ್ರ 88). 12, nearness, proximity (ಸಮೀಪ 88). 13, inner part, inside (ಒಳಗು 88; *cf.* ಆನ್ತ 1). See ಆದನ್ತ.

ಅನ್ತಃ antaḥ. = ಆನ್ತ 1, ಆನ್ತರ್ q. v., ಆನ್ತಸ್.

ಅನ್ತಃಕರಣ antaḥ-karaṇa. The inner organ, the mind, the thinking faculty, the heart, the conscience, the soul (Bp. 5, 59; 36, 36; 57, 31). 2, favor, love, compassion, mercy (ದಯ, ಪ್ರೀತಿ C.). — ಆನ್ತಃಕರಣ ಪಡು. To have or feel compassion (B. 4, 91). — ಆನ್ತಃಕರಣವಬ್ಬುದೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To obtain favor (Rśv. 5, after 19).

ಅನ್ತಃಕರಣಮಲಿನೆ antaḥkaraṇa-malinĕ. A woman whose mind is impure (Bp. 40, 53).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧ antaḥkaraṇa-śuddha. A man whose mind is pure (Bp. 38, 2).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧಾತ್ಮ antaḥkaraṇaśuddha-âtma. A person whose mind is pure (Bp. 37, 48).

ಅನ್ತಃಕರುಣ antaḥkaruṇa. = ಅನ್ತಃಕರಣ No. 2, of which it is a vulgar corruption. (B. 5, 62. 120. 132). — ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟು. Compassion to arise. ಅವಗೆ ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟಿ (B. 5, 159).

ಅನ್ತಃಕಲಹ antaḥ-kalaha. Inner strife (Sl. 267; My.; ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗುದ್ದಾಟ G.).

ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ antaḥ-kriyĕ. Doing, *i. e.* placing, within: receiving into (one's self), taking in. See ಒಳ ಕೆಯ್.

ಅನ್ತಃಪಾದವಿಚ್ಛೇದ antaḥ-pâda-vicchêda. Division of the various inner parts (KÂvy. III, 3, B, 172).

ಅನ್ತಃಪುರ antaḥ-pura. = ಅನ್ತಃಪುರ. *The inner or female apartments, the gynaeceum.* 2, the king's palace. 3, those who live in the female apartments. 4, a queen.

ಅನ್ತಃಶುದ್ಧಿ antaḥ-śuddhi. Inward purity (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವ antaḥ-satva. Inner strength or power (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವೆ antaḥ-satvĕ. A pregnant woman. 2, the plant Semecarpus anacardium. (R.).

ಅನ್ತಃಸಾರ antaḥ-sâra. Having internal essence; internal essence or treasure, inner store or contents. (My.).

ಅನ್ತಃಸ್ಥ antaḥ-stha. = ಅನ್ತಸ್ಥ, ಅನ್ತಸ್ಥ. Being in the midst or interior (Rśv. 1, 102). 2, a semivowel (ಯ, ರ, ಲ, ವ, My.; Tĕ.).

ಅನ್ತಃಸ್ವೇದ antaḥ-svêda. An elephant. (R.).

ಅನ್ತಕ antaka. Making an end, causing death. 2, *Yama, the god of death* (ಯಮ, ಆಹ, ದಮ್ಮು, ದಮಗೆಯ್ದು, etc. Śm. 12). 3, end. 4, death. 5, a total, whole, or aggregate (Tĕ., R.; see ಅನ್ತ No. 2). ಅನ್ತಕನ ಪಿಡಿಗೆ ಪೆಪಡಿ, ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಪೆಪಮುತ್ತೆನೆ (Prv.).

ಅನ್ತಕಹರ antaka-hara. The captivator or destroyer of Yama or death: Śiva (Bp. 57, 28).

ಅನ್ತಕಾನ್ತಕ antaka-antaka. The destroyer of death: Śiva (Bp. 18, 23; ಶಾಲ Mr. 520).

ಅನ್ತಗ anta-ga. Going to the end; thoroughly conversant with. (R.).

ಅನ್ತಗಮನ anta-gamana. The going to the end of something, finishing. 2, *the going to meet death, starving one's self to death.*

ಅನ್ತತೆ antatĕ. The state of being at the end or final. See ಆಕಾರಾನ್ತತೆ, ಆದನ್ತತೆ.

ಅನ್ತತ್ವ antatva. = ಅನ್ತತೆ. See ಆಕಾರಾನ್ತತ್ವ.

ಅನ್ತದೆ antadĕ. = ಅನುತದೆ, ಅನ್ನುತದೆ, it says (C.; B. 5, 94).

ಅನ್ತಪ್ಪ antappa. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಪ್ರಾಸ anta-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಅನ್ತಯಮಕ anta-yamaka. A kind of yamaka (KÂvy. III, 2, B, 3).

ಅನ್ತರ antar. = ಅನ್ತ, etc. *Within, in the middle or interior.* 2, between. 3, amongst. See Śmd. 99.

ಅನ್ತರ antara. = ಅನ್ತ 2. *Being in the interior, interior.* 2, near, proximate. 3, *related, intimate, dear.* 4, *lying adjacent to, exterior.* 5, distant. 6, different from. 7, *the interior, the midst* (ಒಳಗು Kn. 93; ಮುಳ್ಳು Kn. 77; Mr. 531). 8, the soul; the mind (ಅನ್ತಸು 77; ಅನ್ತರಾತ್ಮ 531; ಮನ, ಮನಸ್ಸು 77). 9, *an interval, intermediate space or time* (ತಡಪು 531; ಒನ್ದೆಡೆ, ತಡಪ 77; ಕ್ಷಣ 77. 10, separation (ವಿಯೋಗ, ವಿರಹ 77). 11, *distance* (B. 2, 26). 12, *difference* (B. 5, 190); disagreement; inaccuracy. 13, remainder, rest. 14, *another thing, manner, way, or state* (ಮೊದಲನೆಯ 77; 531; hereaf). 15, *a variety,* a species (ವಿಧೇದ, ಪಡೆದ ವಿಧೇದ 77; 531). 16, *a hole, an opening* (ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ 77; ಛಿದ್ರ 531). 17, *a period of time.* 18, *a weakness, a deficiency, a foible* (ದುಡಪು 77; 531). 19, *occasion, opportunity* (ಅವಸರ 531). 20, *respect, regard, sake.* 21, a surety; guaranty. 22, *clothing* (ಅಡ್ಡರ, ವಸ್ತ್ರ 77; ಒಳಗು ದುಡ ಸೀರೆ 531). 23, surpassing (ಅತಿಕ್ರಮ, ಕೆಮ್ಮಿದ' ಮೀರದಮು 77). 24, great height or elevation or rank (ದು ಯೋಜ್ಞೇಧ, ಆತಿಯುದ್ಧ 77). 25, the foot (ಪಾದ, ಕಾಲು 77). 26, a sound, a cry (ಧ್ವನಿ, ಧ್ವನಿ 77). 27, an obstacle (My.; ತಡ G.; *cf.* ಅನ್ತರಾಯ). 28, the mid-space or the heavens (Mhr.; see ಅನ್ತರಜಟ್ಟು, ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ). 29, at the end of compounds: different, other, another, *e. g.* ದೇಶಾನ್ತರ, another country. See ಧೃತಿ. — ಅನ್ತರದಿ. -ಲಿ. In the very midst; even in the air. ಅನ್ತರದಲಿ ಜೋತಾಡುವನು (B. 5, 137). — ಅನ್ತರಲೀಲೆ. -ಲೀಲೆ. = ಅನ್ತರದಿ. ಮೊಗಸೆಯ ಮಾವಿ, ಕಳ್ಳಡವನ್ನು ಅನ್ತರಲೀಲೆ ಹಿಮು ಕೊಣ್ಣು (B. 4, 63). — ಅನ್ತರಾಟ. -ಆಟ. Swinging or dangling in the air, the state of being without support or help. ಅವನಿಗೆ ಅನ್ತರಾಟವಾಯಿತು (My.). ಎನ್ನೆಕ್ಕಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ತರಾಟ! ಕಾಲ್ಮುಡಿಕವೇವರಿಗೆ ಕೈರಾಸವೇ? (Prv.).

ಅನ್ತರಂಗ antar-aṅga. The inner part, the interior. 2, the mind, the heart. 3, the mind's thought or intention (ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಮಾತು G.). 4, secrecy, privacy (C.; Tĕ.). See Bp. 33, 9; 36, 12; 54, 54; Kk. 2.

ಅನ್ತರಗಂಗೆ antara-gaṅgĕ. = ಅನ್ತರಪಾಚಿ, ಅನ್ತರದಲ್ಲಿ. A water-plant, without any root to the ground, swimming upon the surface of lakes, etc., Pistia stratiotes Lin. (St. & Pl.; Tĕ.). 2, Cassyta filiformis Lin. and different kinds of Lemna (Z.).

ಅನ್ತರಚೆಣ್ಡು antara-cĕṇḍu. A ball to throw up in the air (My.).

ಅನ್ತರದಾಮರೆ antara-dâmarĕ. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ. (Tĕ.; R.).

ಅನ್ತರನ್ತರ antar-antara. Having an intermediate space between itself and something else; gradually rising one above the other, as hills, tier-like (C.). 2, leaving a proper distance between one another, *e. g.* when sitting at meals (C.). 3, storied; the story of a building (ಪದ Śm. 105; ನೆಲೆ 106). *Cf.* ಅನ್ತಸ್ತು.

ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ antara-piśâci. An aerial he or she-demon: a soul for which the funeral rites have not been performed (My.).

ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ antara-valli. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ, etc. (ಪಾಂಡರ್ಕ, ಕುಮ್ಬಿ ಕೆ, ನಿಡಪಲ Nr.).

ಅನ್ತರವಳ antara-vaḷa. A man who keeps the inner door (Bp. 16, 13).

ಅನ್ತರಳೆ antaraḷĕ. = ಅನ್ತಾಳ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತರಾ antarâ. *In the middle, inside, among, between.* 2, in the meantime. 3, near.

ಅನ್ತರಾಣ antar-âṇa 2. = ಅನ್ತರಾಳ. (My. occasionally).

ಅನ್ತರಾತ್ಮ antar-âtma. *The soul; the supreme soul as residing in the interior of creatures as the individual soul* (see ಅನ್ತರ No. 8). 2, the heart or mind.

ಅನ್ತರಾನ್ತರ antara-antara. The inner soul, one's self (Bp. 18, 43). 2, various interior places (J. 6, 42). 3, state of more or less, difference (My.).

ಅನ್ತರಾಭವಸತ್ವ antarâ-bhava-satva. *The soul after death and previous to its being born again, a ghost.*

ಅನ್ತರಾಯ antar-âya. Going between. 2, *an obstacle, impediment.* See ವ್ಯವಾಯ.

ಅನ್ತರಾಯತ್ವ antar-âyatva. = ಅನ್ತರಾಯ No. 2. (Bp. 35, 25).

ಅನ್ತರಾಲ antar-âla. = ಅನ್ತರಾಳ, ಅನ್ತರಾಳ. *Intermediate.* 2, *intermediate space; intermediate time* (ಮಧ್ವ ಶೆmd. 143 Cm.). 3, anything between. 4, an intermediate point of the compass (ಪ್ರವಿಜೆ, ವಿದಿಜೆ Mr. 59); a direction, a region of the sky (ಗೋಣ್ಪ 59).

ಅನ್ತರಾಳ antar-âḷa. = ಅನ್ತರಾಲ, etc. (ಶೆmd. 104; Sl. 82).

ಅನ್ತರಿಕ್ಷ antarikṣha. The intermediate space between heaven and earth. 2, *the atmosphere or sky* (ತಾರಾಪಥ, ಗಗನ Mr. 31).

ಅನ್ತರಿತ antar-ita. Gone within, interior, hidden, shielded; departed, disappeared, perished, dead; separated, detached; impeded; remainder. See ಕಲುಷಾನ್ತರಿತೆ, ಕ್ರಾದೂನ್ತರಿತ.

ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ antar-indriya. An internal organ: manas, buddhi, ahaṅkâra, and čitta. See ಅನ್ತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯ.

ಅನ್ತರಿಸು antarisu. To leave a space between, to go out of the way (Bp. 61, 24). 2, to delay, to defer, to put off (Ch. v. 70; Bp. 9, 49; 14, 3; 28, 51; J. 10, 25; 24, 9; 30, 1). 3, to disappear (Bp. 52, 50).

ಅನ್ತರೀಪ antarîpa. *An island* (ನಿಘ ನಮುಗುಬಿಸ Mr. 416, o. r. -ಗುಬಿಸ).

ಅನ್ತರೀಯ antarîya. *An under or lower garment;* clothes (ಪರಿಧಾನ, ಉಡಿಗೆ Mr. 343).

ಅನ್ತರೆ antarê. *Amidst, among, between.*

ಅನ್ತರೇಣ antarêṇa. *Amidst, between.* 2, *except, without.* 3, during.

ಅನ್ತರಿ antarî. This word appears to be presupposed for the instrumental forms given below: regular succession, subsequence. (Tě. ಅನ್ತರಿ, afterwards, and then). — ಅನ್ತರಿಂ, ಅನ್ತರಿನ್ದಂ, ಅನ್ತರಿನ್ದೆ (ಶೆmd. 398). Subsequently, after, afterwards (ಪಂಪಿಯಿಂ 112). ಅಂತರ್ (o. r. ಅಂತರ್) ಅನ್ತರಿನ್ದೆ (112). ಅನ್ತರಿನ್ದೆ ಅವರಿಂ ಆ ಪೊಬಿಲೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ತು (112).

ಅನ್ತರ್ಗತು antar-gaḷu. Filled with worms. 2, *unprofitable, useless* (ನಿರರ್ಥಕ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ Mr. 450).

ಅನ್ತರ್ಗತ antar-gata. Gone between or into. 2, being in, included in (ಶೆmd. 91). 3, being in the interior, internal, hidden, secret. 4, disappeared, perished. 5, *forgotten.* See Bp. 33, 7; 53, 1.

ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ antargata-svana. An indistinct tone. See ಮಿಸುಳು.

ಅನ್ತರ್ಗೃಹ antar-gṛiha. *An inner apartment of the house.*

ಅನ್ತರ್ಜಠರ antar-jaṭhara. *The stomach.*

ಅನ್ತರ್ದೇಹ antar-dêha. *The entrails.*

ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ antar-dvâra. *A private or secret door within the house* (Bp. 61, 29).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhâna. Disappearance, invisibility. (My.).

ಅನ್ತರ್ಧಿ antar-dhi. *Concealment, covering;* disappearance.

ಅನ್ತರ್ಧೂಪ antar-dhûpa. Incense put inside the stone in which the liṅga stands (Bp. 43, 20).

ಅನ್ತರ್ಧೆ antar-dhĕ. *Concealment, covering;* disappearing.

ಅನ್ತರ್ಭೂತ antar-bhûta. Being within; internal, inner. (My.).

ಅನ್ತರ್ಭೇದ antar-bhêda. Piercing into. See ಕ್ರಾಣ್ಟ.

ಅನ್ತರ್ಮನಸ್ antar-manas. *Sad, perplexed.*

ಅನ್ತರ್ಮನ್ದಿರ antar-mandira. = ಅನ್ತರ್ಗೃಹ. (Bp. 46, 20).

ಅನ್ತರ್ಮುಖ antar-mukha. (Śmd. 99). Going into the mouth. 2, possessed of contemplation; continued attention of the mind to the supreme soul (My.).

ಅನ್ತರ್ಮುಖಿ antar-mukhi. = ಅನ್ತರ್ಮುಖ No. 2. (My.).

ಅನ್ತರ್ಯ antarya. Interior. 2, the interior (Bp. 8, 5). 3, a hidden thought (ಒಳದೂತು G.).

ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿ antar-yâmi. Checking or regulating the internal feelings. 2, the soul. 3, the supreme soul. 4, a kind of vital air (ಅತ್ಯಸೊಳ್ ದುಮ್ಮುಮ್ ಆಪ ಗಾಳಿ Mr. 52).

ಅನ್ತರ್ಲೀನ antar-lina. Entered into, absorbed into, swallowed up, in. 2, inherent. 3, sunk in; humble, low. See ನೆಕ್ಕು, ನೆದ್ಗು.

ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ antar-vaṁśika. *The superintendent of a gynaeceum.*

ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ antar-vatni. *A pregnant woman.* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಅನ್ತರ್ವರ್ತಿ antar-varti. Internal, included, dwelling in. 2, an in-door servant (Bp. 9, 46; 43, 44).

ಅನ್ತರ್ವಸಿಕ antar-vasika. (= ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ?). A superintendent of servants (ಪೊಸ್ತುಬೆಗ್ಗಡೆ Mr. 268, o. r. ಪೆಪ್ಪು).

ಅನ್ತರ್ವಾಣಿ antar-vâṇi. *Skilled in the śástras.*

ಅನ್ತರ್ವಾಸ antar-vâsa. = ಅನ್ತರ್ಗೃಹ. (Bp. 55, 5).

ಅನ್ತರ್ವೇದಿ antar-vêdi. Belonging to the inside of the sacrificial ground;—an inner vêdi or seat. 2, the Doab or the district between the Gaṅgâ and Yamunâ rivers. (R.).

ಅನ್ತವುರ anta-vura. Tbh. of ಅನ್ತಃಪುರ (Śmd. 380; Śm. 37).

ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ antaḥ-čatushṭaya. = ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ. The inner aggregate of the four organs (Bp. 43, 2).

ಅನ್ತಸ್ antas. = ಅನ್ತಃ, etc.

ಅನ್ತಸ್ತಾಪ antas-tâpa. Inward heat; mental distress (ಉಷ್ಣಃಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಆನುತಯ Nn. 142; ನಿಗ್ರಹ, ಮನಸ್ತಾಪ 160).

ಅನ್ತಸ್ತು antastu. Tbh. of ಅನ್ತಃಸ್ಥ. Being in the middle or between. 2, being one above another, a tier, a story of a building (C.; Tě.; B. 4, 121. 149). 3, degree of dignity, rank, position. ಆದನ ಮೂನದ ಅನ್ತಸ್ತು ಪೆಚ್ಚಿತು (My.).

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. = ಅನ್ತಃಸ್ಥ, etc. A secret thought or secret (J. 30, 31; Tě.).

ಅನ್ತಸ್ಥಿತ anta-sthita. Being inside: one of the higher officers of a king. See ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಅನ್ತಹ antaha. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಾ antâ. 1. See ಅನ್ 1, of which it is a P. p.

ಅನ್ತಾ antâ. 2. = ಅನ್ನ, ಅನ್ನಾ, etc. (My.). ಆನ್ತಾ ದಣು (B. 5, 51). ಆನ್ತಾಕೆ (5, 163). ಆನ್ತಾದು (5, 186). See Prra. s. ಕಾಯ್, ಬಟ್ಟೆ 2.

ಅನ್ತಾದಿಪ್ರಾಸ anta-ádi-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಅನ್ತಾನುಪ್ರಾಸ anta-anuprâsa. The anuprâsa when final (Kâvy. III, 2, B, 33).

ಅನ್ತಾನೆ antâné. = ಅನುಷ್ತಾಪೆ, ಅನ್ನುಷ್ತಾಪೆ, he says (My.; B. 5, 64. 127. 129).

ಅನ್ತಾರೆ antâré. = ಅನುಷ್ತಾರೆ, ಅನ್ನುಷ್ತಾರೆ, they say (My.; B. 5, 133; G. 58. 65. 564).

ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ anta-avasâyi. *A Cândâla.* 2, *a barber.* 3, N. of a Muni.

ಅನ್ತಾಳೆ antâlé. = ಅನುಷ್ತಾಳೆ, ಅನ್ನುಷ್ತಾಳೆ, she says (My.; B. 5, 127. 133).

ಅನ್ತಿ anti. = ಅನುಷಿ, ಅನ್ನುಷಿ, thou sayest (C.).

ಅನ್ತಿ anti. An elder sister. See ಅತ್ತಿ, ಅತ್ತಿಕೆ. (T. ಅನ್ತೆ, elder sister).

ಅನ್ತಿಕ antika. *Near, proximate.* (Bp. 34, 13; 43, 23). 2, *vicinity, neighbourhood.* 3, end, termination (ಅವಧಿ, ಕಡೆ Nn. 120).

ಅನ್ತಿಕತಮ antika-tama. *Very near, close by.*

ಅನ್ತಿಕಾಶ್ರಯ antika-âśraya. *A contiguous support.*

ಅನ್ತಿಕೆ antikè. = ಅನ್ತಿಕೆ. *A fire-place.* 2, *an elder sister* (see ಅನ್ತಿ).

ಅನ್ತಿನ್ತು antintu. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಿಮ antima. Immediately following. 2, *final, last.* 3, the end (ಅನ್ತ್ಯ, ಕಡೆ Śmd. 371 Cm.; ಕಡೆ 372).

ಅನ್ತಿರೆ antiré. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೀರಿ antiri. = ಅನುಷ್ತೀರಿ, ಅನ್ನುಷ್ತೀರಿ, you say (My.; B. 5, 134).

ಅನ್ತು antu. 1. That manner, so as that, in that manner, thus, so, as (ಪ್ರಕಾರಕಾರ್ಯಾರ್ಥ Śmd. 399; ಹಾಗೆ or ಹಾಂಗೆ 17. 19. 38. 46. 88 Cm.; Tu. ಅಂಚ; Tél. ಅ ಮಿ). It occasionally serves to complete a verse (Śmd. 398). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (899).—ಕಾಪ್ ಅನ್ತು ಬೆಕೆ ಅದೇನು (B. 2, 44). ಮುಂಜಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅನ್ತು ನೀವು..ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ಕಾಳಿಗೇ ತರುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಣು, ಅನ್ತು ಬಿಟ್ಟೆಸು (3, 49). ನಿನ್ನಿಷ್ಟ ನನಗೆ ಥಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನು ಮಾತು ಅನ್ತು ನಿಜವೇ (4, 18). ನನಗೆ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆತನವೇ ಸಾಕು (4, 45). ಸಾಕು, ಬಿಡು! ಸಾಕು, ಈಗ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ತೀರ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯು ಬನ್ತು (4, 184). ಸ್ವಿ, = ಅನ್ತೂ No. 2, q. v. Perhaps all the instances quoted above from B., are to come here. — ಅನ್ತಪ್ಪ. ಅನ್ತು-ಅಪ್ಪ. (or occasionally) ಅನ್ತೆ-ಅಪ್ಪ. Being of that kind; such, such a or an;—being of that very kind. ಅತನ ಮುಕೋಭ್ಯತ್ತಿಯನ್ನೆ ಧವಲದರ್ಶಮ್ ಅನ್ತಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಮ್ ಅಪ್ಪ ಪಟ್ಟಂ ಪಟ್ಟಿಗುಂ (Śmd. 46). ಅನ್ತಪ್ಪ ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳ್ (Bp. 25, 15).— ಅನ್ತಪ್ಪ ಂ. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಂ 3. Such a man; a man like him, her, etc. (Śmd. 191; Kk. 61). — ಅನ್ತಪ್ಪಳ್. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಳ್. -ಳು. Such a woman. ಗಣ್ಣಾನು ಬಯಸುವ ಅನ್ತಪ್ಪಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). — ಅನ್ತೆಲ್ಲ ದೆಯುಂ. -ಎಲ್ಲ ದೆಯುಂ. Thus and further. This expression occurs in narration, *e. g.* Rkv. 13, after 63.— ಅನ್ತಮ. -ಅಮ. = ಅನ್ತಪ್ಪ, ಅನ್ತ 1 (Śmd. 191) and ಅನ್ತ, etc. ಅಶ್ವನ್ತಥಯುಗಳಿಸುವ ಕ್ಷಣ ಯುದ್ಧಭೂಮಿ (ವೀರಾಂಜನೇಯ Nr.). ಬಲಜ ಕಯ್ಯ ನೆಗಪಿ ಇಕ್ಕು ಪಟ್ಟಿಕ್ಷಣ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವ (ಉಪವೀತ Nr.). ಪಡ್ಪನಂ ಕಾಣಾ ಬಿಡನ್ತಣ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ನಿನೀಪಾಲಿ ಎನ್ನುದು (Hlâ.). Frequently in the Cm. on Śmd. as represented in a Mdb. MS., *e. g.* ತಕ್ಕುದ್ದಿ ಕೂಡಿದನ್ತಪ ವಿಧಕ್ಕೆಗಳಂ (90). ಸುಲಲಿತಾಕ್ಷರದಿನನ್ತಪ ವ್ಯಕ್ಯಿಗಳಂ (98). ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತದಿನನ್ತಪ ವಿಚಾರಾನ್ತಪ (101); also 125. 140. 141. 142. 169. 173. ಮೂಲಿನನ್ತಪ ಕೆಲಸಂ (Bp. 36, 18). ಅನ್ತಪ ದೋಷಂ (57, 78). ಮೂಲಿನನ್ತಪ ಸಿದ್ಧು (58, 44). — ಅನ್ತಪಂ. = ಅನ್ತಪ್ಪ ಂ q. v., ಅನ್ತ ಂ (s. ಅನ್ತ 1, Śmd. 192; ಅನ್ತಂ Ct. II, 64).— ಅನ್ತಾಗಿ. -ಆಗಿ. (better ಅನ್ತಾಗೆ?). Having become thus; now, therefore (Bp. 4, 46; 56, 1). ಅನ್ತಾಗಿ ಯುಂ, and therefore (2, 38). — ಅನ್ತಿನ್ತು. -ಇನ್ತು. In that manner and in this manner (ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ G.). 2, differing from the ordinary form and practice. ಕ್ರಾಸಪ್ಪಸ್ಟೊಂದಿನ್ತಿಯ ವಿದ್ಯಾಸವಿಸ್ ಅನ್ತಿನ್ತು ಪಬ್ಲಿಮ್ ಇಕ್ಕುಂ (Śmd. 5; ವ್ಯತ್ಯಯದೊಳಾಗಿ in ದೃತ್ತಿ; ಪಲ್ಲಟವಾಗಿ Cm.). 3, ಅನ್ತು-ಉ 9, ಇನ್ತು-ಉ 9. = ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ, either so or thus (My.; ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ G.). — ಅನ್ತಿರೆ. -ಇರೆ. While being so; so that it becomes thus. 2, = ಅನ್ತೆ, as, like (ಉಪದೂಪ Śmd. 397; ಪೋಲಿಸುವುದು 73; ಹಾಂಗೆ 210 Cm.; ಪೋಲಿಪುದು Śm. 55). ಪರಸ್ಪರ್ಶಕ್ಷರದನ್ತಿರೆ (Śmd. 18). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣಾನನ್ತಿರೆ ಏಪ್ ಜಾಗಿಗರ್ (183). ಅಳ್ಕುಂ ವಪಾನ್ತ್ಯಕೋಪಂ ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ ಕರುಣಾಧಾರಯಕ್ಕಂ (210). ಬಳ ನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಟ್ಟು (272). ಸಿರಿಗೂಡಿದ ಗೃಹನನ್ತಿರೆ (Rkv. 12, 23).— ಅನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. And thus. Used in narration, *e. g.* Rkv. 10, after 1. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲುದೆಯು (Bp. 60, 49).— ಅನ್ತೂ -ಉ 7. And so. 2, = ಅನ್ತು No. 2. As for, as to, in regard to. ಪೊಸವು ಅನ್ತೂ ತೋದಿಲ್ಲ, *as for new ones* they did not appear (B. 2, 40). ಕಾನು ಅನ್ತೂ ದೊಱ್ಱು ನೋಡಿ ಕೊಣ್ಮಾ, *as for me* I look out for an opportunity (2, 46). ಆಟದ ಒತಪೆಗಳು ಅನ್ತೂ ನನಗೆ ಬೇಡ, as for toys I do not want any (3, 62). ನಚ್ಚ ಮಾತಾಮಾತುವರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಅನ್ತೂ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ (3, 96). ಎಲ್ಲುದು ಅನ್ತೂ ಸಹಜವೇ (4, 72). ಅದನ್ನ ಅನ್ತೂ in regard to (this) "thereby" (4, 80). ಆಗ ಅನ್ತೂ, with respect to that time (4, 95). ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮೂಱು ಮಾಲು ಬೆಳಸಿದ್ದನ್ನು ಅನ್ತೂ ಕಾನು ಮನಗಣ್ಡೆನು (4, 170).— ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ. = ಅನ್ತಿನ್ತು No. 3. As well so as thus, either so or thus, howsoever it may be, at any rate. ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ ಳು ಸ್ತ್ರೀ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅನ್ತೆ. -ಎ 3. = ಅನ್ತೆಕ್. Even in that manner, in the very same wise, even so; even at the rate of; just like; just as; in such a manner that, even so that; just as if (ಉಪದೂಪ Śmd. 307. 250; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 63; ಪೋಲ್, ತೋಱು, ಪರಿ, ಸಾಮ್ಯ Ct. I, 88). ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಟ್ಟೆದಂ, ಸುರಕಾರಿಯನ್ತೆ ಬಡಾಢ್ಯರ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Śmd. 251). ಬಿಸಿಲೋಳ್ ಉಪ್ಪು ಕೆದುಬ್ಬಿದ ತಳರಕ್ಷೆ ನೋಡ್ದಂ (39). ಮುನ ಮುಬ್ಬುಗುವನ್ತೆ ಬೇದ್ದಿಂ (3). ಇದಂ ವರಲ್ ಕೊರಲ್ ಎಲ್ಲನ್ತೆ ಕುಳಣಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು (41). ಅತನುಂ ನೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರ್ ಅಪ್ಪುದೆ (c. r. ಅಡಿಪ್ಪುದೆ) ಅಪವಕ್ಕೆ ಕೆಮ್ಮಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆ (262). ಜನ್ನವಿರನನ್ತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಪುವಿನ ಮಾಲೆ (ಕೈಕಳ್ಳ Hlâ.). ಮುನ ಜನ್ನನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಪಾವಲು, etc. Hlâ.). ಪರಗು ಮುನ್ನಂತೆ ಹಾಯು ದನ್ತೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (Sl. 84). ರಕ್ತ ದನ್ನು ಕೋಯಿಸಿದನ್ತೆ ಹೀರಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಉಳ್ಳ ಜನ್ತು (89). ಆಫೀಸಿನ ಮುಂಗಡ್ ಉಸುರಿದಂ ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲರ್ ಅಬ್ಬರದಿನ್ತೆ ಆಫೀಸಾನುಮಂ (Mr. 4). ಎನ್ನುವುಂ ಜನಮುಘಸಮುದಯಮ್ ಇಮ ಎನ್ನು ಉರಿವ ಬೆಸರಿಲ್ಲದನ್ತೆ ತೊಡದು, ಳಕೆದು (Bp. 50, 50). ಇನ್ನನದೋಳ್ ಇಮ ಪಾಪಕರನ್ತೆ (51, 32). ಆಪ್ತರಲಿ! (59, 18). ಕತ್ತಲೆಯು ಮುಗಿಲೀಪಾಪನ್ತೆ, ಸಲೆ ಬಿತ್ತಿದ ಸಹೋದರರ್ಕೆ ಸದಬಲಮುಮ್ ಒದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಣ್ಣು ಆಣಿಗಳನ್ತೆ ತೆಗಲು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 120). ನಿಶ್ಚಣಿಗೆಗಳ ಪಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬನನ್ತೆ ಎಜ್ಜೋ ದುನ್ತಿ ಮೀಂಚಿನ್ತೆ ಳೆಳ ತನಕ ಸಾದಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದರು! (4, 150). ಆ ಹೆಂಗಸರು ಒಬ್ಬೊಂಬರಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಆಸೆ ಎರಮ ಆಸೆಯನ್ತೆ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥರ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಪತ್ರರ ಪಕ್ಷ ಕೊಮುತ್ತಾರೆ (5, 303). 2, likewise, also, too. ಪ್ಪಳಕ್ಕಮ್ ಇನ್ತೆ ಸನ್ನಿಯಿಲ್ಲ (Śmd. 68). ಮುನ್ನಳಕ್ಕಮ್ ಇನ್ತೆ (ಹಾಂಗೆ

Cm.) ಸನ್ತಿಮಳ್ಳಂ (73). ಆನ್ತೆ (ಪಾಂಗೆ Cm.) ಸರ್ವಜ್ಞಮುದೊಳಂ ತಾಂ ಪ್ರಳಯಂ ಗಳಾಗದುಂ (123). ಪಿಣ್ಣಾಕಳದೊಳ್ ಆನ್ತೆ ಆಣಾಗ ಮುದು ಆಳ್ತಂ (135). ಆ ತ್ಯತೀಯಾಶ್ಚರಮ್ ಆನ್ತೆ (373). — ಆನ್ತೆಪೂರ್. -ಪೋರ್. = ಆನ್ತೆ. (ಉದಯಾನ ŚmD. 397. 250. 110; ಪೋಲಿಪುದು Śm. 55; ಪೋಲಿದ ಎದೆ Kk. 63; ಪೋರ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 32). ಆದರ್ ಆದಳ್ ಅದು ಎನ್ಬಿನ ಸಾರ್ದನ್ತೆಪೂರ್ ಸಾರ್ದಪುದು (ŚmD. 173; ಸಾರ್ದ ಹಾಗೆ Cm.). ರವಿಸುತನನ್ತೆಪೂರ್ ಆಘಿಪಾಸಿ, ವರಾಶ್ವಮಿ ಸೀಗದನ್ತೆಪೂರ್ (251). ಬಲಿಯನ್ತೆಪೂರ್ ಆಘಿಪಾನಿ ದಾನವನೋದುಂ (251). ಚಿನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ವನ್ತೆಪೂರ್ (Rśv. 12, 13). — ಆನ್ತೆಪೋರ್. -ಪೋರ್. = ಆನ್ತೆಪೂರ್. (ŚmD. 397. 73; Kk. 63; Śm. 55). ಎರಡುಂ ರೇಫೆಗಳಂ ತನ್ದು, ಉರವಣೆಯಿಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆಪೋರ್ (ŚmD. 75; ಕೂಡಿದ ಹಾಗೆ Cm.). ಬಿಗಿದ ಬಿಲ್ಲಿಯ ಸುಣ್ಣಾಣಿಯನ್ತೆಪೋರ್ ಧಗಣಮ್ ಒಪ್ಪಿದುಮು (Rśv. 11, 23). — ಆನ್ತೆ. -ಏ 2. = ಆನ್ತೆ. ಆನ್ತೇ ಬನ್ತು, ಉನ್ತೇ ಪೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ತು antu. 2. The whole, total (Tē., R.; see ಆನಿತು, ಆನಿತಂ).

ಅನ್ತು antu. 3. = ಅನ್ದಿತು, it said (C.). See ಅನ್ 1.

ಅನ್ತುಕು antukṉ. = ಅನಿತು. *Cf.* ಇನ್ತುಟು, ಎನ್ತುಟು. ಎನ್ತುಂ ದುರ್ವೃತ್ತಿ ಆರ್ಯಾಸ್ತ್ರರಮ್ ಆನ್ತುಟಿನಿ ಬದ್ಳ ಪೋದುಪುದು ಅದು ವ್ಯತ್ಯಾನ್ತಂ (Kāvy. III, 3, 99). ತುಮುಳಿದ ಪೋಪಿಯಪ್ ಅಲ್ಲದೆ ಪಿಡಿಯದು ಭಟಿಸರ್ವಪ್, ಆನ್ತುಬಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನಂ ತುಮುಳಿದ ನಿರ್ದೋಷಿಯುಮಂ ಪಿಡಿಪುದು ಖಲಮುಖಭರ್ತೋರ್ಗ್ರಜಿಜ್ಞಾಸರ್ವಂ (Jnv. 1, 12). ವರಮ್ಯಕ್ಷನಿಂದ ವಸಮ್ ಎನ್ತು ಆನ್ತೆ, ಕಮಲಜಿಂ ಸರಸಿ ಎನ್ತು ಆನ್ತೆ, ಪಿವಲಿಂಗಜಿಂ ಬೇಗುಲಂ ಪೋಧಪಕ್ಷ, ಪಶಧರನಿಂ ನಿಶಾವದನಮ್ ಎನ್ತುಟು ಆನ್ತುಟು, ...ಪ್ರಾಬಧಶಾತ್ಮಕನಿನ್ತೆ ಉದಿ ದಿವಸಮ್ ಎನ್ತು ಆನ್ತೆ ದೇವರಾಜೇನ್ದ್ರನಿಂ ಪಿರಿದು ಸೊಬಗಿನ್ತ ಒಪ್ಪಿತು ಅತುಲಪಮ್ಪಾನಗರಮ್ ಅಖಿಲಸುಖತೆಗೆ ಆಗರಂ (Rāghc. 1, 42).

ಅನ್ತುವಾಳ antuvāḷa. = ಅನ್ತರಳೆ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತೆ antĕ. 1. It is said See s. ಆನ್ 1.

ಅನ್ತೆ antĕ. 2. See s. ಆನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೊಲ್ antĕvŏl. See s. ಆನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೋಲ್ antĕvōl. See s. ಆನ್ತು 1.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antē-vāsi. Being in, at or on the end or confines. 2, living near. 3, a Chāṇḍāla. 4, *a pupil.*

ಅನ್ತೇವೆ antēvĕ. = ಅನುತೇವೆ, ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ, we say (C.).

ಅನ್ತ್ಯ antya. *Last, ultimate.* 2, *final.* 3, immediately following. 4, inferior, lowest. 5, the end (ಆದಿ Nn. 111; Śm. 90; ಎಜ್ಜದ ಅನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಜದ ಆದಿ Nn. 36). 6, a man of the lowest caste (ಗಂಗಡಿಕರು Mr. 375). 7, the number 1000 billions. 8, the twelfth sign of the zodiac, Pisces. ಅನ್ತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಆದಿಯಿಲ್ಲ, ಆದಿಯಿಲ್ಲದ ಅರಮ್ಭವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜ antya-ja. Latest born. 2, *a Śūdra.* 3, a man of the lowest caste (My.; ಹೊಲೆಯ, ಡಕ್ಕಾಲ G.). See Bp. 57, 39. 67. 69. 71. ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪಿನ್ತ್ಯ ಕಜ್ಜ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜನ್ಮ antya-janma. = ಅನ್ತ್ಯಜ. (My.).

ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿ antya-jāti. *A person of low caste, a Mlēchha.* See s. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ.

ಅನ್ತ್ಯಯಮಕ antya-yamaka. A kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅನ್ತ್ಯರಂಗ antya-raṅga. Śrīraṅga near Trichinopoly (My.).

ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ antya-lōpa. The dropping of a final consonant or syllable (ŚmD. 106. 123; Kāvy. I, 3, 69. 74).

ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣ antya-varṇa. *A Śūdra.* 2, the final (9) consonants (ŚmD. 21). 3, the last syllable of a word (122. 123).

ಅನ್ತ್ಯಾಕ್ಷರ antya-akshara. A final syllable (ŚmD. 289).

ಅನ್ತ್ಯಾದರ್ಶನ antya-adarśana. = ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ. (ŚmD. 105).

ಅನ್ತ್ಯೇಷ್ಟಿ antya-ishṭi. Funeral ceremonies (My.).

ಅನ್ತ್ರ antra. 1. *An entrail, a gut.*

ಅನ್ತ್ರ antra. 2. Tbh. of ಆನ್ತರ. See ಅವಾನ್ತ್ರ, ವೇಶಾನ್ತ್ರ, ಮುಖಾನ್ತ್ರ.

ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ antra-vṛiddhi. Inguinal hernia, rupture. (R.).

ಅನ್ತ್ರಿ antri. *A plant,* (either) *Ipomoea pes caprae* Roth (or Convolvulus argenteus). *Cf.* ಧಗಲಾನ್ತ್ರಿ.

ಅನ್ಥ antha. = ಅನ್ತ 2, ಅನ್ತಾ 2, ಅನ್ಥಾ, and ಅನ್ತಹ, of which it is a common form. Being of that kind, such, such a or an. A Mdb. MS. of the commentary on the ŚmD. has *e. g.* ಪ್ರತಿಜೇಧಪದನ್ಥ (86), ಸ್ಥೇಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟಿನ್ಥ (93), ಇಸುವದನ್ಥ ಪ್ರತ್ಯಯವನೆ (92), ಪಿಂಗಿದನ್ಥದು (ರಹಿತಂ, 98). ನಿನ್ನನ್ಥ (Bp. 15, 36). ತಕ್ಕನ್ಥ (B. 1, 15). ಪಣ್ಣಿನನ್ಥ (2, 52). ಮೂಗಿನನ್ಥ (4, 22).

ಅನ್ತಾ anthā. = ಅನ್ಥ, etc. The Mdb. MS. mentioned s. ಅನ್ಥ has *e. g.* ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿನ್ತಾ (93), ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿನ್ತಾ (98). ಪಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದನ್ತಾ ಆ ಒಗನ (ಆಕ್ಷೇಪಣಿ, etc. Nr.). ಪಾವಿಯೊಳು ಧುಮಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದನ್ತಾತನಂ ಪಿಡಿದು (Bp. 13, 9). ಆವನಂ ವಿಧ್ವಂಸವಂ ಮಾಡಿ ಇಕ್ಕಿದನ್ತಾ ಘೋಜನೆಗೆ ಹೆತವು (24, 7). ಆನ್ತಾದ್ದು (Sl. 44). ತಳಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವನ್ತಾದ್ದು (86). ಆನ್ತಾದನ ಪೆಸರು (250). ಆನ್ತಾ ಮುಂಗಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು (B. 1, 13). ಆನ್ತಾದದಿರೊಳಗೆ (5, 90). ಆನ್ತಾದು (5, 165).

ಅನ್ದ anda. (= ಅನು 1, etc.; My.; T., M., Tē., Tu.). Fitness; beauty; pleasantness (ಪೆಲ್ದು Kk. 32; Śm. 55; *cf.* Sk. ಆನ್ದ = ರಮ್ಯ). ಪಿಜ್ಜಳನ ಆವಿಲರಾಜ್ಯವನ್ ಆನ್ದದಿಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುತ್ತಂ (Bp. 5, 71). ಆನ್ದದೆ ಆಪ ಪೆಜವಾಪಪುರದೊಳ್ (40, 3). ಆನ್ದದಿಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ್ ಒತ್ತರಿಸೆ (56, 13). ಇದರಿ ಪೋಪ ಬಿದು ಆನ್ದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ (B. 3, 55). ನೋಟಕ್ಕೆ ಆನ್ದವಾದವುಗಳು (5, 75). ಆದು ನಿನಗೆ ಆನ್ದಮ್ ಆಲ್ಲಾ? (Bp. 61, 57). 2, suitable, nice or good form or manner; array. ಎರಡುಂ ಪಲವುಂ ವರ್ಣಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಕೂಡುವ ಆನ್ದಮ್ ಆದು ಸನ್ಧಿ (ŚmD. 59). ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಭೀಷ್ಮರ ಪಾಳೆಯದಲಿ ಆನ್ದು ಆನ್ದಮ್ ಆಯ್ತು, ಅಯ್ದೆ ನಿಳಿಗೆ ಪೊಸತನಿನೆ (Bh. 6, 2, 1). 3, manner, form. ಎಲ್ಲ ಆನ್ದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅಕ್ಕೆ ಪೋದ್ ಎನರ್ ಆಳ್ತಂ (ŚmD. 73). ಇದಂ ತಳರ್ವನ್ತವಿಂ (73). ಇವಱೊಳ್ ಪತುರ್ಥಿ ಪಟ್ಟಿಗಳ್ ಪತ್ತು ವನ್ತಮುಮ್ ಉಪಾಪರಿಜೆಂ (401). ಏಸಿಲ್ದುದುರೆಗಳನ್ತವಿಂ ಕುದುರೆಗಳ್ ಪೈಗೆದು ಉಳ್ಕಿದವು ಇರ್ಪಲಂಗೊಳ್ (Abh. P. 13, 60). ರುಧಿರಂ ವಿಗನ್ತಮುಂ ಮೇಲಿಸಿ, ಕೊರ್ವಿ, ಕಳ್ದ ಆವಾನನದ ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್ಗಳ ಆನ್ತಮುಂ ಪಾಳಿಸಿದುದು (13, 63). ಸ್ಫುರಿತರತ್ನ ಪರ್ಯನ್ತೆಯಂ ತಾಳ್ ಆಲಂದು ಕೆಯ್ಕೊಟ್ಟು ಪರದನನ್ತವಿಂ (Bp. 8, 9). ಕೆಪ್ಪುದರಂ ಕರೆವ ಆನ್ತವಿನ್ದ ಆಂ ಕರೆಯಲ್ (18, 18; see further 1, 62; 18, 38; 20, 20; 37, 58; 39, 51; 40, 75; 43, 71. 83; 47, 24; 51, 32. 33; 54, 50). ಕಂಬಿಯಿಮವೆಗಳ ರಾತಿಗಳಳ್ ಉಜ್ ಪರಿಪಿನ್ತವಿಂ (58, 50). ಲಗ್ನದ ಆನ್ತಮ್ ಆದು ಲಗುಳ (ŚmD. 20). ಪಲವನ್ತಮ್ ಆದುದು (ಪ್ರಾಣಾರೂಪ Nr.). ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಪಣ್ಣಿನನ್ತವಿಂ, ಕಳೆದ ಸಿಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನನ್ತವಿಂ, ಆದಾದ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾಲಿನನ್ತವಿಂ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಬಿರಿತಮ್ ಆದ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಬಾಬಮ್ Anubhavāmṛita 1, 5). ಆರ್ಜುನನು ಧಗದತ್ತನ ಆನೆಯಲ್ ಎಚ್ಚಪ್ ಎಬ್ಬಿನನ್ತವಿಂ (Rāghc. 17, 69). See Ch. v. 281. 282; ಎನ್ತಿನನ್ತ. 4, nature (ರೂಪ Nr.); faculty. ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾವ್ಯ ಆನ್ತಮ್ ಎನ್ತು ತರೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (ŚmD. 128). ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ ವಿಪರು ಪುಟ್ಟದೊಳ್ ಇಹುದು; ...ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ

ಮೆಯ್ಯ ಅನ್ದ ಕೆಲ್ಲ ವಿಷಯ (Dp. 172). 5, the true state. ಅಱಿ ಅನ್ದದಱಿಯನ್ನ (Bp. 21, 17). ಅಂಗನೆಗೆ ತಕ್ಕಾರ್ಯದ ಅನ್ದದನ್ನು, ವಿಪರೀತ ಆಗಲು, ಕೆಲ್ಲಸ ಅಱಿಪಲು (24, 10). — ಅನ್ದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the proper form, etc.; to spoil, to ruin. ಇನ್ದು ನೀನ್ ಆ ಪಾಂಪುಪುತ್ರರಪ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸವೆ ಪೆಟ್ಟಿ ಯಾಡೆಂದೆ ಮುಷ್ಟಿ ವೆಟ್ಟಿತು ರಾಜಶಾರಿಯುಮ್ ಎನ್ದಪ್ ಆ ಶಕುನಿ (Bh. 1, 8, 20). ದುರ್ಯೋಧಗಳ ಪ್ರಾಣಾಧನ್ದದಲಿ ಮೋಘಸಿ, ಸುನೀತಿಯ ಪ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸಿದಂ (1, 8, 54). See J. 11, 5. — ಅನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be spoiled; to become or be ugly. ಇವುಗಳಿನ್ದ ಪನ್ನ ಪೆಲ್ವಿ ಕೆಯೇ ಅನ್ದಗೆಟ್ಟು ಪೋಗಿದೆ (B. 3, 18). ಅನ್ದಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ (ಪಡೂರ G.). — ಅನ್ದಗೆಯ್. To make beautiful, to embellish, to form well. ಅನ್ದಗೆಯ್ವುದು (ವ್ರತಸ್ಥ, ಸಂಸ್ಕೃತ Mr. 458). — ಅನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A deformed or ugly creature; a person devoid of good manners (My.). ಗೇಣ್ದಾಮ್ಯಗಳು ಸ್ಫುಟವಾಗಿಯೂ ಅನ್ದಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 248). ಅನ್ದಸಿಸಿ ಕೊಮ್ಬು ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to look nice, etc. (Rāv. 13, after 59). — ಅನ್ದಮನ್ದ. dupl. ಅನ್ದಮನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ಮಥ ಮೋಗುವನೆಲ್ಲಿ? (Prv.). See Dp. 61, 2. — ಅನ್ದುಪಡಿ. -ಂ-ಪಡಿ. To be adorned or beautiful. ಮನ್ದುರಮೊಳ್ ಅನ್ದುಪಡಿದು ನಿನ್ದ ಬಳ್ಗೆಚ್ಚಿನ ಮುಟ್ಟೆಗೆಯಂ ಮುಪ್ಪಿದು (Rāv. 6, after 11). — ಅನ್ದುವೆಟ್ಟು. -ಂ-ಪೆಟ್ಟು. = ಅನ್ದುಪಡಿ. ಅನ್ದುವೆಟ್ಟ ಬನ್ದುಗೆಯೆನಲ್ (Ūpr. 7, after 92). — ಅನ್ದವೆಡು. -ಅಡು. Becoming state or behavior to be lost; to abandon becoming behavior (J. 13, 55). — ಅನ್ದವೇಱು. -ಏಱು. Beauty to rise; to become bright. ಕನ್ದದವ ಮೋಜುಗಳು ಗಂಗಾನನ್ದನ ಸಹೋದರಾಜಿಸುಜನರಿಗೆ, ಅನ್ದವೇಱಿತು ಮುನುಮು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ (Bh. 2, 13, 42).

ಅನ್ದಗಾರಿ anda-gāṟa. A handsome man; a showy man (My.; Tē. ಅನ್ದಗಾಡು). Feminine ಅನ್ದಗಾರಿಯಳು (My.).

ಅನ್ದಗಾರ್ತಿ anda-gāṟti. = ಅನ್ದಗಾರಿಯು. (My.; Tē. ಅನ್ದಕತ್ತೆ).

ಅನ್ದಣ anḍaṇa. = ಅನ್ದಳ q. v. (ಮೋಳ, ಸ್ಯಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262; My.). See Bp. 61, 28; J. 7, 5. 21; ಮೊನ್ನಸ್ಥಣ; Sp. s. ಪಿಡರು.

ಅನ್ದರ andara. 1. = ಪನ್ದರ 5, etc. (My.).

ಅನ್ದರ andara. 2. = ಪನ್ದರ 2. (My., not general).

ಅನ್ದಳ anḍaḷa. = ಅನ್ದಣ. Tbh. of ಅನ್ದೋಲ (Śmd. 376). A litter, a palankeen (ಅನ್ದೋಲ Nr.; ತಿಪಟೆ, ಯಾಪ್ಪಯಾನ Nr.; ಮೋಸ, ಮೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Sl.). ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳ (Śmd. 75). See Bp. 55, 10; J. 4, 67.

ಅನ್ದಳಸತ್ತಿಗೆ anḍaḷa-sattige. Tbh. of ಅನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ (Śmd. 376).

ಅನ್ದಾ andā. — ಅನ್ದಾಮುನ್ದಿ. Extravagance; prodigality, wastefully (S. Mhr.). 2, = ವಿಪ್ಲವ (Čb.).

ಅನ್ದಾಜು andāju. Proportion or ratio; estimate, valuation (My.; Mhr., H. ಅನ್ದಾಜ). — ಅನ್ದಾಜು ಕಟ್ಟು. To make an estimate, to estimate (B. 4, 125).

ಅನ್ದಿ andi. = ಅನ್ದಿಹುಳು. (T. ಅನ್ದು). — ಅನ್ದಿಹುಳು. A small, grey and winged insect that infests grain, Tinea oryzella Kl. (My.; T. ಅನ್ದುಪುರ್ಪು).

ಅನ್ದಿಕೆ andikĕ. = ಅನ್ದಿಳೆ No. 1. (Sk.).

ಅನ್ದಿಗೆ andigĕ. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (My.; ಪಾಪಾಂಗಡ, etc. Sl. 220).

ಅನ್ದಿಪುನಾರು andipunāru. (Tu. ಅಣ್ಣಿನಾರ್, ಅಣ್ಣಿಪುನಾರ್, ಅಣ್ಣಿ-). — ಅನ್ದಿಪುನಾರುಮರ. An evergreen tree, Carallia integerrima (St. & Pl.).

ಅನ್ದು andu. 1. That time; at that time, then (ಕಾಲ Śmd. 147. 398; C.; T. ಅನ್ದು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398). ಅನ್ದಿಂ, ಅನ್ದಿಂಗೆ, ಅನ್ದಿಸತ್ತಡೆಂ, ಅನ್ದಿಸ (147; Bp. 27, 23); ಅನ್ದಿನಿಂ (J. 29, 12); ಅನ್ದಿನಿಸ್ಸ (B. 4, 139. 185). ಅನ್ದು ಮೂಮು ಗುಂ (Śmd. 267). ಆಮ ಅದನ್ದು (93; ಅದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ Cm.). ಪಿತ್ಯಮ್ ಅದನು ಉತ್ತಂ (358; ಅದಲ್ಲಿ Cm.). ಅತ್ತಮ್ ಇದನ್ದು ಉತ್ತಂ (360; ಇದರಲ್ಲಿ Cm.). ಅನ್ದಿಸ ನಿಜಘುಜಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಎಲ್ ಅದುದು? (137). ಒನ್ದೆ ಪರಸತಿಗಾಗಿ ಒಡವಡೆದನ್ದು (Bp. 18, 53). ಅನ್ದುವಿನ್ದು ಅದಾದ ಕಾಲವೊಳೆನ್ದುಮಂ (19, 31). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿಸ ಕೊಡುಗೆಳೆಯಂ (ದಯಸ್ಥ, etc. Nr.). ಅದುದು ಉತ್ಪವಮ್ ಅನ್ದಿಸ ಇರುಳು (Bh. 2, 13, 16). ಅನ್ದಿಸ ವಿಪಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಡುಬಾಯ್ತು (2, 13, 31). Used expletively *e. g.* in ಕೈಪಾಮೆ ಅನ್ದು ಒಗೆದ ಬೇಸಗೆಯು (Śm. 20). ಅನ್ದು ದಾ! ಅನ್ದರೆ ಮಿನ್ದು ಬನ್ದ. — ಅನ್ದಿಗೆ ಅದೇ ಸುಖ, ಇನ್ದಿಗೆ ಇದೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಅನ್ದುಂ. -ಉಂ. Also then (Bp. 25, 15). — ಅನ್ದು ಮೊದಲಾಗಿ. From that time (J. 29, 6). — ಅನ್ದೆನ್ದಿಗೆ. -ಎನ್ದಿಗೆ. = ಅನ್ದೆನ್ದು. (S. Mhr.; also ಅನ್ದೆನ್ದಿಗು). — ಅನ್ದೆನ್ದು. -ಎನ್ದು. Always, ever (Bp. 58, 38).

ಅನ್ದು andu. 2. P. p. of ಅನ್ 1.

ಅನ್ದು andu. 3. To meet with or suffer (Tē.); — to reach, to get at; to obtain, to gain (Tē.); —to reach, to arrive (T. ಅನ್ದು); —to be within reach (My.). ಆಮ ಪನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅನುವಡಿಲ್ಲ (My.). (T. ಅನ್ದಿ, to be united; to agree; *cf.* ಆಟ್ಟು 12, ಆಗೆ 3).

ಅನ್ದುಕ anduka. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. A chain, a fetter. 2, *the chain for an elephant's feet.* 3, a ring or chain worn on the ankle, an anklet.

ಅನ್ದುಗ anduga. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (Grj. 3, 89).

ಅನ್ದುಗು andugu. The clearing nut plant, Strychnos potatorum (Tē.). — ಅನ್ದುಗ ಜೋಳ. (ತುರುಪ್ಪ, ಪಿನ್ನಾಳ, ಸಿಪ್ಪ, ಯಾವನ Sl. 227).

ಅನ್ದುಗೆ andugĕ = ಅನ್ದಿಗೆ, ಅನ್ದುಗ, ಒನ್ದುಗೆ. Tbh. of ಅನ್ದುಳ (Śmd. 364; Čt. II, 13; My.; ಕಲಿ Śmd. I; ಮುಂಜೀರ, ಮಂಸಳ Hlā.; ಮುಂಜೀರ Mr. 344; ನೇಪಾಳ Bhn. 21; ಕಾಲಗತಗ, ಸರ್ಪಳಿ G.) See Bp. 2, 52; 24, 44; 56, 5; Grj. 3, after 91; ಪೊನ್ನನ್ದುಗೆ.

ಅನ್ದೂಕ andūka. = ಅನ್ದುಳ. (Sk.; G.).

ಅನ್ದ್ರೆ andrĕ. = ಅನ್ದರೆ, if one says, etc. (My.; Čb. 16. 175).

ಅನ್ಧ andha. 1. *Blind* (ಕುರುಡ Mr. 388). 2, making blind. 3, *darkness* (ಕತ್ತಲೆ Kn. 109). 4, turbid water. 5, *water.* 6, = ಅನ್ಧಳ No. 2 (Bp. 54, 56). *Cf.* ಅನ್ಧಾಸುರ.

ಅನ್ಧ andha. 2. Tbh. of ಅನ್ಧಸ್. (ಅಸ್ಸ G.). See ಅನ್ಧುತಾನ್ಧ.

ಅನ್ಧಕ andhaka. Blind; a blind man (ಕುರುಡ Kn. 85; ಕಣ್ಣಿ ಲೆಯೊಗ Śs.). 2, N. of a Daitya or Asura, a son of Kaśyapa and Diti (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 85; Bp. 18, 23). 3, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 85). 4, water (ನಾರಿ, ಜಲಪ 85). 5, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 85). 6, N. of a country (ರಾಷ್ಟ್ರವಿ ಭೇದ, ದೇಶಭೇದ 85). 7, N. of a descendant of Yadu (J. 14, 3). ಅನ್ಧಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದಾರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ಧಕಜಿತ್ andhaka-jit. The conqueror of the daitya Andhaka: Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕರಿಪು andhaka-ripu. Andhaka's enemy, Śiva.

ಅನ್ಧಕವೈರಿ andhaka-vairi. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾರ andha-kâra. *Darkness.* — ಅನ್ಧಕಾರ ಕವಿ. Darkness to cover or to spread. ಸುರಜೊಳಗೆ ಕವಿಯುತ್ತು ಅನ್ಧಕಾರವು (Bp. 57, 47).

ಅನ್ಧಕಾರಾತಿ andhaka-arâti. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾಸುರ andhaka-asura. = ಅನ್ಧಕ No. 2. (Cf. Bp. 47 sum.; 47, 7. 8).

ಅನ್ಧತಮಸ andha-tamasa. *Great darkness.*

ಅನ್ಧಮೂಷಿಕೆ andha-mûshikĕ. N. of a grass, Lepecercis serrata. (R.).

ಅನ್ಧರಾಜ andha-râja. Dhritarâshtra, who was born blind (ಪಾಣ್ಡು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಅನ್ಧಸ andhas. = ಅನ್ಧ 2. *Food.* 2, *boiled rice.*

ಅನ್ಧಾದರಬಾರು andhâ-darabâru. A public office notoriously ill-conducted, a bad government (My.; H.).

ಅನ್ಧಾಸುರ andha-asura. = ಅನ್ಧಕಾಸುರ. (Cf. Bp. 47, 12).

ಅನ್ಧಾಸುರಭೇದಿ andhâsura-bhêdi. The destroyer of the asura Andha, Śiva (Bp. 54, 26).

ಅನ್ಧು andhu. *A well* (ಕೂವ, ನೀರಪ್ಪ ಪಾವಿ Mr. 421).

ಅನ್ಧ್ರ andhra. The Têlugu country (Ch. p. 22; Bp. 6, 18). 2, a Têlugu man (ತೆಲುಗರ್ Mr. 382).

ಅನ್ನ anna. 1. = ಅನ 2, ಅನ್ನಹ, of which it is another form (Śmd. 191; Ct. II, 64; ಪೋಲಿಸ ಎಡೆ Kk. 61; T. ಅನ್ನ), ಆನ 2. Being of that kind or so; such, such a or an. ಅನ್ನವು (Abh. P. 9, 151). See ಉಭಯನ್ನ, ತನ್ನನ್ನ, ತೆಳ್ಳನ್ನ, ದಟ್ಟನ್ನ, ದವ್ವನ್ನ, ದುಣ್ಣನ್ನ, ನೆಟ್ಟನ್ನ, ಬಟ್ಟನ್ನ, ಬೆಣ್ಣನ್ನ, ಬೆಳ್ಳನ್ನ, ಮೆತ್ತನ್ನ. — ಅನ್ನಂ. = ಅನ್ನಹಂ (Śmd. 191. 192; Ct. II, 64; Kk. 61; T. ಅನ್ನಾನ್). ಸಿವಿಲನ್ನಂ ಸಿಂಗದನ್ನಂ ಧುರಜರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನಕ್ ಈ ಧಾರಸಿಯಂ (Śmd. 192). ಬಿದದನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 20). See Grj. 2, 93; ಮುನದನ್ನಂ. — ಅನ್ನಳ್. Such a woman as, one who is like or conformable to. See ಮುನದನ್ನಳ್.

ಅನ್ನ anna. 2. = ಅನ್ನೆ 1. ಎನ್ನ ದಾಮಿದ ಕಾಲದೆ ಉಳ್ಳನ್ನ (Bp. 9, 34). *Cf.* ಅನ್ನಳ; ಇನ್ನೆ, ಉನ್ನೆ. — ಅನ್ನಂ. (Śmd. 293). That time; at the time when (ಸಪಿಸರ್ತ್ತಮಿಯ ಎಕಾರಕ್ಕೆ ಅದೇಶಂ 293); meanwhile. ಉದ್ದವರ್ದನ್ ನೆಗದನ್ನಂ ಪೊಯ್ಯಲ್ ಎನ್ದು ಅವ್ವಳಿದು (294). ಕೊಬ್ಬನ್ನಂ ಇನ್ನೆ ಕೊಣ್ಣಂ (v. r. ಇಕ್ಕಿ ಕೊನ್ದಂ, 294). ಬರಬ್ಬೆದನ್ನಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (295). ಆ ಧನುರ್ದರ್ಜಟಿಂಕೃತಮ್ ಉಪ್ಪಾದುರುದುಗ್ಘಾಸರವಮ್ ಎಬ್ಬನ್ನಂ (Abh. P. 13, 67). ಈ ಪೊಜಿಲ್ಗೆ ಈ ಕುನ್ತಾಧೀಪನ್ ಅಳ್ವನ್ನರುರ್ (ಪರ್ಯ್ಯಾಸರ್) ಈ ಪೊವಿಗೆ ಒಡೆಯನ್ ಆದಂ (J. 28, 27). *Cf.* ಇನಂ, ಇನ್ನಂ. 2, = ಅನ್ನ, ಅನ್ನ ಬರ, ಅನ್ನೆಗಂ No. 2. So long as, till (ಸೀದುರ್ಫ Kk. 69). — ಅನ್ನಬರ. -ಬರ. = ಅನ್ನಬರೆ, ಅನ್ನೆವರಂ, ಅನ್ನೆವರೆ, ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. So long as, till, until. ಪ್ರಸಾದವನ್ ಒಲೆದು ಸೇವಿಸುವನ್ನಬರ ಹುಗರ್ ಈಯಲೆ ಅರುಹನು (Bp. 26, 53). ಸಮಾನನಿನ್ದಮ್ ಆಪರು ಏದು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸಣಾಫಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಿನ್ನಯ ಜೀವದಮ್ ಉಳ್ಪನ್ನಬರ ನಿನ್ನಯ ಪೈರವೇ ಗತಿ (Bh. 1, 8, 26). — ಅನ್ನ ಬರವಂ. -ಉಂ. And so long as (Bp. 20, 26). — ಅನ್ನಬರೆ. -ಬರೆ. = ಅನ್ನಬರ. (Bp. 47, 20).

ಅನ್ನ anna. 3. = ಅಪ್ಪು 2, etc. (C.). See ಉಳ್ಳನ್ನ, ಪಾವನ್ನ in Prv. s. ಉಳ್ಳ 1; ಪಾಲ್ಪನ್ನ in Prv. s. ಅರಳಿದುರ; ಪಾಯನ್ನ in Prv. s. ಅಮ್ಬುಲಿ. ಗುಗ್ಗಳದನ್ನ (Bp. 43, 20).

ಅನ್ನ anna. *Eaten.* 2, *food;* a dish. 3, *boiled rice.* 4, Vishṇu. 5, the sun. 6, water. — ಅನ್ನಗದಳ. -ಕದಳ. One who cheats about food: one who falsely pretends not to have eaten any food, also that of others (S. Mhr.).

ಅನ್ನಂ annaṁ. 1. See s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಂ annaṁ. 2. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಋಣ anna-ṛiṇa. One's allotment to eat rice in the present birth (My.). 2, the obligation (upon one person) to afford a maintenance (to another, S. Mhr.; Mhr.).

ಅನ್ನಕ annaka. = ಅನಕ, etc. (*Cf.* ಅನ್ನ 2). ಬೆಳಗನ್ನಕ (Bp. 12 sum.; 12, 46; 15, 24; 57, 15). ಬೆಳಗನ್ನಕಂ (12, 50). ಬೇಳೆಮುಪ್ಪನ್ನಕ (43, 43). ಬಸುಮಿ ತುಮ್ಬಿಸುವನ್ನಕ ಅರೋಗಿಸು (59, 10).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕ anna-kaṇṭaka. One who hinders or thwarts another's meal, living, or welfare (My.).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕತನ anna-kaṇṭakatana. Hindering or thwarting another's meal, etc. (My.).

ಅನ್ನಗತಅnna-gata. Being in or connected with food, depending on food (My.). ಅನ್ನಗತಶ್ರಾಣ, ಪರ್ಜಗತಪೃಷ್ಟಿ (Prv.).

ಅನ್ನಚತ್ರ anna-ċatra. ಅನ್ನ ಛತ್ರ. Tbh. of ಅನ್ನಸತ್ರ. (My.; ಸತ್ರಶಾಲೆ Ćb.).

ಅನ್ನದಾತ anna-dâta. Giving food; a man who gives food (Bp. 24, 27).

ಅನ್ನದಾನ anna-dâna. The giving of food (Bp. 24, 32). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಜನ್ನಬದುದದು ತಪ್ಪದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ನದಾನಿ anna-dâni. = ಅನ್ನದಾತ.

ಅನ್ನದಾನೀಶ annadâni-îśa. N. (Rêv. 1, 60).

ಅನ್ನದ್ವೇಷ anna-dvêsha. Dislike of food, want of appetite. (My.).

ಅನ್ನಪಚನೆ anna-paċanĕ. Cooking food. 2, digesting food; digestion (My.).

ಅನ್ನಪದಾರ್ಥ anna-padârtha. Rice and curry (C.).

ಅನ್ನಪಾನ anna-pâna. Meat and drink (C.).

ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ anna-pûrṇĕ. A goddess, a form of Durgâ;— N. (My.).

ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ anna-prâśana. Putting rice into a child's mouth for the first time, a ceremony performed between the fifth and eighth month. (My.).

ಅನ್ನಬರ anna-bara. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಬರೆ anna-barĕ. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಭೇದಿ anna-bhêdi. Green vitriol, sulphate of iron (My.; Br.).

ಅನ್ನಮದ anna-mada. Pride on account of possessing the means for sumptuous meals (My.).

ಅನ್ನಮಯ anna-maya. Made from or composed of food, sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಮಯಕೋಶ annamaya-kôśa. The gross material body, that which is sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಯ annaya. = ಅನ್ನೆಯ. (ಅನ್ಯಾಯ Śa.; Abh. P. 6, 102; 9, 92; My.).

ಅನ್ನರಸ anna-rasa. Essence of food, chyle. (My.).

ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತ anna-varjita-vrata. A vow to abandon food (ಪ್ರಾಯ Nn. 88).

ಅನ್ನವಸ್ತ್ರ anna-vastra. Food and clothing (C.). See B. 3, 93; 5, 83.

ಅನ್ನವಾಟಿಕೆ anna-vâṭikĕ. A shed for cooking rice (J. 34, 7).

ಅನ್ನಶಾನ್ತಿ anna-śânti. Distributing food (*e. g.* when reading a purâṇa, My.);—feeding the hungry (Mhr.).

ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ anna-śrâddha. Cooked food distributed at a śrâddha (My.). *Cf.* ಆಮಶ್ರಾದ್ಧ.

ಅನ್ನಸತ್ರ anna-satra. = ಅನ್ನಛತ್ರ. A building erected for the distribution of food (C.).

ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ anna-santarpaṇe. = ಅನ್ನದಾನ. (C.).

ಅನ್ನಳ್ annaḷ. = ಅನ್ನಿ 2. See s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಾಭಾವ anna-abhâva. Want of food (My.).

ಅನ್ನಾರ್ಥಿ anna-arthi. Asking for food; a beggar. (My.).

ಅನ್ನಿಸು annisu. = ಅನಿಸು, ಅನಿಸು 1, etc. (C.; see ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ s. ಅನ್ 1). To cause to say. — ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. To make or get one's self called, to be called, (to pass for). (C.; see Prv. s. ಆಡಲುಕ್ಷಣ).

ಅನ್ನು annu. 1. = ಅನ್ 1, etc. To say, etc. (C.). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಮೋತು ಎನ್ದು, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆಮ ಎನ್ದು, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 23). ಪೆಣ್ಣುಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಆಮಿ ಎನ್ದೂ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಪಾವುಗ ಎನ್ದೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 32). ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ? ಗಂಗೆಡೊಗಲು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (1, 20). ಯಾವ ಆಟ ಅವ ಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತೀ? (1, 16). ಇದನ್ನು ಮೊಸರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (My.). See ಬೇಕನ್ನು. Observe that at the end of imitating words, anukaraṇapadas, ಆಗ್, ಅನ್ನು, etc. are applied to sound, scent, and feeling, *e. g.* ಗದುಗದು ಅನ್ನು, ದುಬದು ಅನ್ನು, ಜುಮ್ ಅನ್ನು, etc.

ಅನ್ನು annu. 2. = ಅಂ, aṁ 4, etc. (My.). ಕಾಗದವನ್ನು ಆದೇ ತುಣ್ಡುಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 14). ಆದೆವೆಯನ್ನು (1, 15). ಆವನ್ನು (1, 16). ಬಾಗಿಲವನ್ನು (Bp. 31, 16). ಮುಂಗಳನ್ನು (59, 40). ಮೂಗಿಯನ್ನು (J. 8, 3). ಬಾರಿಯನ್ನು (8, 5).

ಅನ್ನುವಿಕೆ annuvikĕ. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. Saying, etc. ಅಗ್ನಿ ವೈತ್ವಾನರ ಮುನ್ತಾದ 38 ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರನ ಪೆಸರು, ಅವ್ದರೆ ಮೀಸೆಯನ್ನುವಿಕೆ (Bl. 24).

ಅನ್ನೆ annĕ. 1. = ಅನ್ನ 2. — ಅನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಅನ್ನಂ No. 1. (Śmd. 293. 294). ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಉನ್ನೆಗಂ (295). ಒಲೆಯೊಪನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಯೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ (294). ನೆನೆದನ್ನೆಗಂ ಬನ್ದಂ (294). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಕ್ಷಿತಿಪತ್ಯಂ ನಿಜಧಾರಿಣಿ ತಳರಿದತ್ತು ಎನ್ದುನ್ನೆಗಂ (Abh. P. 13, 67). ಅನ್ನೆಗಂ .. ಅಕ್ಷಕಾರಂಗಳಂ ನಿಲುಪ್ ಕೆಯದೆ (J. 26, 4). ಅನ್ನೆಗಂ ಬಿಸಿಯು ಬಿಸಿಲಾ ಏಱಿದುದು (3, 41). ಅನ್ತರ್ವನ್ನೆಗಂ (Rây. 13, after 27). 2, = ಅನ್ನಂ No. 2. (ಸೀದೂರ್ಗ Kk. 69).—See *e. g.* J. 2, 45. 53; 4, 1. 56; 7, 54. — ಅನ್ನೆವರಂ. -ವರೆಂ. = ಅನ್ನೆವರ, etc. So long; so long as; until that time; till, until (ಸೀಮೆ, ಸೀದೂರ್ಗ Śmd. 295); meanwhile. ಜೇಡ್! ಎನಿತ ಕರ್ಮಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತ್ರಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ಮೂರ್ಜಗಂ ಮೊಗಗೆ ಇಬ್ಬಾಯುದ್ ದುಮುಗುದ ಆತಿಫಟರ್ (292). ಎನ್ನೆವರಂ ನಿಂ ತವುಗೆ ಉಣ್ಣು, ಅನ್ನೆವರಂ ನೇದ್ಯರ್ ಆಪ್ತ ಖಲರುಂ? (296). ಪಾಮುಗಳಿನ್ ಇಬ್ಬು, ದಣ್ಡಾಪಹುಣ್ಡಲಿಕಾವಿಯುಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಪೀಡ್ಯೆಟ್ಟು, ಸಿಜ್ಞೆಪಂಗಳಂ ಪೊಳ್ತು ರ್ಜರ್; ಅನ್ನೆವರಮ್ ಇತ್ತರ್ ನೆರೆದು ಪುರ ಜನಂ (Rây. 13, after 97). — ಅನ್ನೆವರೆ. -ವರೆ. = ಅನ್ನೆವರಂ. ಪರನ ಅವಸರಮ್ ಅವನ್ನೆವರೆ (Bp. 43, 43). — ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಅನ್ನೆವರಂ. (Śmd. 295).

ಅನ್ನೆ anna 1-kĕ. 2. = ಅನ್ನಳ್. See ದುಸಪನ್ನೆ.

ಅನ್ನೆ annĕ. 3. Truly, certainly. ನಿಮಗಱ್ ಎನಲ್ಕೆ ಅನ್ನೆ ದೂಷುರಂ (Ct. I, 62). *Cf.* ನನ್ನಿ.

ಅನ್ನೆಗಂ annĕ-gaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆಯ annĕya. = ಅನ್ಯಯ. Tbh. of ಅನ್ಯಾಯ (Śmd. 351. 360).

ಅನ್ನೆವರಂ annĕ-varaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆ annĕ-varĕ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆಗಂ annĕ-varĕgaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ಮಾನ anmâna. Tbh. of ಆನುಮಾನ. (Nn. 117).

ಅನ್ಯ anya. *Other; another* (ಜೈನ, ಜಿನತ Ct. II, 86). 2, *different.* 3, the third person (Śmd. 266; ಪ್ರಥಮ 267, ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Cm.; Kâvy. I, 5, 6-12. 24-31). Feminine ಅನ್ಯೆ (ಜಿನಳ್ Ct. II, 86).

ಅನ್ಯಕ anyaka. Another, other. (My.).

ಅನ್ಯಕರ್ತೃ anya-kartṛi. Another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 273; *cf.* ಭಿಕ್ಷ-, ವರ-).

ಅನ್ಯಜಾತಿ anya-jâti. A different origin; another family or caste. (My.).

ಅನ್ಯತರ anya-tara. *Either of two.*

ಅನ್ಯತರೇದ್ಯುಸ್ anyatarê-dyus. *On either of two days.*

ಅನ್ಯತಸ್ anya-tas. From another. 2, *elsewhere.* 3, otherwise.

ಅನ್ಯತ್ರ anya-tra. *Elsewhere.* 2, on another occasion.

ಅನ್ಯಥ anyatha. Tbh. of ಅನ್ಯಥಾ. What is different, another thing. Bp. 15, 20. 34; 28, 66; 32, 60; 61, 77.

ಅನ್ಯಥಾ anyathâ. Otherwise, in a different manner (Bp. 27, 72). 2, inaccurately, untruly, erroneously (ಸುಮಾರು G.).

ಅನ್ಯದ್ anyad. ಅನ್ಯತ್. Something else; it; they (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದರ್ಥ anyad-artha. Another thing, meaning, purpose or sense (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದೈವ anya-daiva. Another deity (Bp. 53, 4. 35).

ಅನ್ಯಪಾಕ anya-pâka. Cooked by others (My.).

ಅನ್ಯಪುರುಷ anya-puruṣha. The third person (ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Śmd. 264 Cm.).

ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ anya-puṣhṭa. Reared by others: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಅನ್ಯಭಾವ anya-bhâva. Another mind or purport;—the mind of another (My.).

ಅನ್ಯಭೃತ anya-bhṛita. = ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. *The cuckoo.*

ಅನ್ಯಲಿಂಗ anya-liṅga. Having or taking the gender of another (word), *an adjective.*

ಅನ್ಯಲಿಂಗಕ anya-liṅgaka. *An adjective.*

ಅನ್ಯಸ್ಥ anya-stha. A man who lives with others;—a man of another caste (My.).

ಅನ್ಯಾಯ a-nyâya. = ಅನ್ಯಥ, etc. Unjust or unlawful action, injustice; impropriety (Bp. 18, 38; 50, 73). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅನಮ್ಪಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ಯಾಯಕಾರ anyâya-kâra. A man who acts unlawfully or improperly (Bp. 28, 62).

ಅನ್ಯಾಯಿ anyâyi. = ಅನ್ಯಾಯಕಾರ. (Bp. 59, 54).

ಅನ್ಯಾರ್ಥ anya-artha. = ಅನ್ಯದರ್ಥ. (Śmd. 300 Cm.; Kâvy. III, 3, B, 103).

ಅನ್ಯೇದ್ಯುಸ್ anyê-dyus. On the other or following day. 2, *the other day, once.*

ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ anya-ukti. The third person (Kâvy. I, 2, 66-70; Śmd. 269). 2, another expression or word.

ಅನ್ಯೋನ್ಯ anyônya. *One another, mutual, reciprocal:*— reciprocity. 2, mutual attachment, intimacy, friendship, amity (My.; Br.; ದಶಕ್ಕರಕ್ಕೆ ಪ G.). ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ, mutually (ಇತರೇತರಂ, ದಶಕ್ಕರಂ, ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ Mr. 437). ಅನ್ಯೋನ್ಯದ ಆಲಿಂಗನಗಳ್ (J. 7, 24).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಕಲಹ anyônya-kalaha. Mutual quarrel;— sportive contest (My.).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾವ anyônya-bhâva. Mutual affection or emotion (J. 11, 23).

ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧ anyônya-viruddha. Mutually opposed or disagreeing (Kâvy. III, 3, B, 122).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂಘರ್ಷಣ anyônya-saṅgharshaṇa. Mutual friction (J. 12, 7).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಲ್ಲಾಪ anyônya-sallâpa. Mutual discourse or chat, conversation (Bp. 59, 9).

ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆ anyônya-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಅನ್ವಕ್ಷ anu-akṣha. *Following* (ಅನುವದ, ಅನ್ವಂಗ, ಪಮ್ಬುದ Mr. 445). ಅನ್ವಕ್ಷಂ, afterwards.

ಅನ್ವಂಗ anvaṅga. Tbh. of ಅನ್ವಂಗ. (ಅನ್ವಕ್ಷ, ಪಮ್ಬುದ Mr. 445).

ಅನ್ವಂಚ್ anvañch. ಅನ್ವಚ್. ಅನ್ವಗ್.= ಅನ್ವಂಗ. *Following.*

ಅನ್ವಯ anu-aya. Following, succession. 2, connection, association. 3, *race, family, lineage.* 4, logical connection. 5, the natural order or connection of words in a sentence; grammatical construction of a sentence; position of words in a sentence (ಶೆಮ್ದ. 1, seq.; 5. 173; Kâvy. II, 2, B, 4-6). 6, drift, tenor, purport (ಶೆಮ್ದ. 170, ಆಧ್ಯ 171 Cm.; 208).

ಅನ್ವಯಸ್ವತಂತ್ರ anvaya-svatantra. Having an independent character in a sentence (ಶೆಮ್ದ. 174).

ಅನ್ವಯಿಸು anvayisu.= ಅನುವೇಸು. To construe (ಶೆಮ್ದ. 171). 2, to be used in a well-constructed sentence (174). 3, to be connected or associated (Bp. 42, 18). 4, to arrange words (used in poetry) in their natural order (My.).

ಅನ್ವರ್ಥ anu-artha. Having the meaning obvious, intelligible, clear (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ anvartha-nâma. A word of which the meaning is self-evident (ಶೆಮ್ದ. 93. 94).

ಅನ್ವವಾಯ anu-avâya. *Family, race, lineage.*

ಅನ್ವಾಚಯ anu-âchaya. *Laying down a rule of secondary importance after that which is primary.*

ಅನ್ವಾಸನ anu-âsana. Sitting down after. 2, service, worship. 3, regret, affliction. 4, *a workshop, a manufactory.* 5, an unctuous or cooling enema.

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ anu-âhârya. A certain gift presented to the priests. 2, *the monthly śrâddha or funeral repast in honour of the manes, held on the day of the new moon.*

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನ anvâhârya-paćana. N. of a sacrificial fire. See ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಅನ್ವಾಹಿತ anu-âhita. Deposited with a person to be delivered ultimately to the right owner. 2, renewed, as a sacred fire which had gone out through neglect (My.).

ಅನ್ವಿತ anu-ita. Joined, connected with; connected; endowed with, possessed of; acquired, understood; following (ಯುತ, ಸಂಯುತ, ಸಹಿತ, etc., ಕೂಡಿದ Mr. 440; ಶೆಮ್ದ. 228. 297; Ćh. v. 171. 207). 2, suitableness, etc. (ಪೊತ ಶೆಮ್ದ. Cm. 238). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Cm. 252; ಬಲ್ಲಿದ Cm. 208; ವಿದ್ Mr. 440).

ಅನ್ವಿತಾರ್ಥ anvita-artha. Having a clear meaning, perspicuous. 2, euphonic combination (Kâvy. I, 1*b*, 32-41).

ಅನ್ವಿತೆ anvitĕ. A woman that is connected or endowed with (ಶೆಮ್ದ. 2).

ಅನ್ವಿಷ್ಟ anu-ishṭa. *Sought.*

ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ anu-ikshaṇa. -ಕೆ. *Searching, investigating.*

ಅನ್ವೀಕ್ಷೆ anu-ikshĕ.= ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ. See ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕಿ.

ಅನ್ವೇಷಣ anu-êshaṇa. *Seeking for, searching, investigating.* See ಅಜಸು, ಆರಯ್, ಪಡಕುಸು, ಪಡಕು.

ಅನ್ವೇಷಣೆ anu-êshaṇĕ.= ಅನ್ವೇಷಣ. *Seeking for, etc.*

ಅನ್ವೇಷಿತ anu-êshita. *Sought.*

ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ anu-êshṭṛi. *Searching;* a searcher, inquirer.

ಅಪ್ ap.= ಆಪ್ 1. *Water.*

ಅಪ apa. 1.= ಅಪ್ಪ 2. Father (frequently at the end of compounds; Mhr. ಆಪ). See *e.g.* ಕಣ್ಣಪ, ಕಲಪ.

ಅಪ apa 2.= ಅಪ್ಪ 4, ಅಮೆ, q. v. (My.).— ಅಪದ. rep. = ಅಮುಮು, q. v. (C.; Prll. 3, 27). ಆಪ.= ಆಪ. (C.).

ಅಪ apa. 3.= ಅಪ್ಪ 1, etc. See ದಪ 1.

ಅಪ apa. Away. 2, improperly. 3, negatively, contradictorily. 4, without. 5, away from.

ಅಪಕಾರ apa-kâra. *Wrong, offence, injury, hurt, harm* (ದ್ರೋಹ Mr. 448). 2, wickedness, enmity. ಅಪಕಾರಿ ಮಾಡುವನ ಉಪಕ್ಕೇರ್ಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸ್? (Prv.).

ಅಪಕಾರೋಕ್ತಿ apakâra-gi. -ನಿ. *An offending or menacing speech.*

ಅಪಕಾರಿ apa-kâri. A man who acts wrong or does ill, an offender (Bh. 8, 26, 28).

ಅಪಕೀರ್ತಿ apa-kîrti. Censure, reproach (ಅಪಕೊತ್ತಿ, etc., ನಿಂದೆ Mr. 87; J. 18, 54). 2, infamy, disgrace. See Prv. s. ಅಪಕಾರ.

ಅಪಕೃತ apa-kṛita. Done wrong, wickedly committed; —injury, offence, malice (J. 17, 50).

ಅಪಕೃತಿ apa-kṛiti.= ಅಪಕಾರ. (Ćb.).

ಅಪಕೃತ್ಯ apa-kṛityа. A wrong act, damage, injury, hurt (ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ Nn. 127).

ಅಪಕೃಷ್ಟ apa-kṛishṭa. Drawn away; brought down. 2, *low, inferior, vile.* 3, a crow.

ಅಪಕ್ರಮ apa-krama. Going away. 2, *flight.* 3,= ಅಕ್ರಮ, disorder.

ಅಪಕ್ರಮಣ apa-kramaṇa. Passing off or away, retiring. (R.).

ಅಪಕ್ವ a-pakva. Uncooked, raw. 2, not properly cooked or baked. 3, unripe. 4, undigested.

ಅಪಕ್ವರಸ apakva-rasa. The taste of something unripe. See ಕಷಾ. 2, broth not properly prepared (My.).

ಅಪಖ್ಯಾತಿ apa-khyâti. Injured reputation, disgrace (Bh. 1, 10, 13). See Prvs. s. ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ, ವಿಖ್ಯಾತಿ.

ಅಪಗತ apa-gata. Gone, departed, gone off or away (Bp. 7, 1; 22, 3; 28, 62; 38, 4; 56, 44). 2, dead, deceased.

ಅಪಗತಿ apa-gati.= ಅಧೋಗಮನ. 2, downward movement: low condition (My.).

ಅಪಗಮ apa-gama. Going away; *passing away.* 2, separation; departure; death.

ಅಪಗಮನ apa-gamana. = ಅಪಗಮ. See ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ.

ಅಪಗಮಿತ apa-gamita. = ಅಪಗತ. (ಹೋದಪ್ಪ G.).

ಅಪಗೆ apa-gĕ. A river. (ನದಿ, ಹೊಳೆ G.).

ಅಪಘನ apa-ghana. *Any limb or member of the body* (Bp. 38, 68).

ಅಪಘಾತಿ apa-ghâti. Murderous, killing;—a murderous affair (Bh. 8, 24, 57).

ಅಪಚಯ apa-čaya. *Decrease, decline, deterioration, loss in property or health, privation.* 2, gathering, collecting (of flowers, Grj. 5, after 92).

ಅಪಚಾಯಿತ apa-čâyita. *Honored, respected.*

ಅಪಚಾರ apa-čâra. Want, absence. 2, defect. 3, fault, improper conduct, offence, mistake (My.).

ಅಪಚಿತ apa-čita. 1. *Honored, respected.*

ಅಪಚಿತ apa-čita. 2. Diminished, lessened, wasted.

ಅಪಚಿತಿ apa-čiti. *Honor, respect.* 2, *loss, destruction.* 3 compensation (ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ G.). 4, expense (ದೆಸೆ G.).

ಅಪಜಯ apa-jaya. Defeat, discomfiture, overthrow, reverse; detriment (ಪ್ರತ್ಯವಾಯ Nn. 149; Bp. 50, 8; My.). See ಸೋಲು. — ಅಪಜಯ ಪಡಿಸು. To defeat (My.; ಘಂಗಿಸು Čb.). — ಅಪಜಯ ಹೊಂದು. To be defeated (My.; ಕೆಯ್ಗೀಳು G.).

ಅಪಜ್ಞಾನ apa-jñâna. *Concealment of knowledge, denying* (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮುಚ್ಚು Mr. 441).

ಅಪಟಾಂತರ a-paṭa-antara. Not separated by a curtain; *adjoining, contiguous.*

ಅಪಟಿ apaṭi. *A screen, especially the screen surrounding a tent* (ಪ್ರತ್ಯಡ್ಡರ, etc., ಸುತ್ತುಪೆರೆ Mr. 203).

ಅಪಟು a-paṭu. *Not clever, awkward.* 2, *diseased, sick.*

ಅಪಡ್ಡಾಳ apaḍḍâḷa. Small, contemptible (V. 37, 83).

ಅಪತಿಕ a-patika. Without a husband. (R.).

ಅಪತ್ನೀಕ a-patnika. Without a wife. (My.).

ಅಪತ್ಯ apatya. *Offspring,* a child, a descendant (Kâvy. I, 2, 74-83; Śmd. 187; ಮಗ, ಮಕ್ಕಳಾ G.). 2, *a patronymical affix.*

ಅಪತ್ಯಕೆ apatyakĕ. A female or male child (Kâvy. I, 2, 74).

ಅಪತ್ಯಾಂತ apatya-anta. *A patronymic.*

ಅಪತ್ರಪಿಷ್ಣು apa-trapiṣṇu. *Bashful.*

ಅಪತ್ರಪೆ apa-trapĕ. *Bashfulness;* embarrassment.

ಅಪಥ a-patha. *A bad or wrong road: pathless state.* 2, heresy. 3, the vulva.

ಅಪಥಿ a-pathi. *A bad or wrong road; pathless state.*

ಅಪಥ್ಯ a-pathya. Unfit; unsuitable; unwholesome (Bp. 24, 8); bad diet (My.); a lie (My.).

ಅಪದಗಾಮಿ a-pada-gâmi. Not walking on feet (ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವಂತ G.). 2, a reptile (ಪಾವು Čb.).

ಅಪದಾನ apa-dâna. (= ಅಪಾದಾನ). Correct or pure conduct, approved occupation. 2, a great or noble work (ಪದೋಳೆಲಸ G.). 3, object of a legend; a legend (ಪುರಾಣಾದಿಸ್ತ G.).

ಅಪದಾಂತರ a-pada-antara. Not separated by a foot; *contiguous, adjoining, near* (ಸಮೀಪ Mr. 425).

ಅಪದಿಶಂ apa-diśaṁ. *In an intermediate region of the compass.*

ಅಪದೂರು apa-dûru. = ಅಪಪೂರು. Slander, calumny; disgrace (My.; Br.).

ಅಪದೆಸೆ apa-dĕśĕ. An intermediate region of the compass (Bh. 1, 17, 10);—a low, miserable state or condition (My.).

ಅಪದೇಶ apa-dĕśa. *The statement of the reason, adducing a reason or cause.* 2, *a pretence, a feint.* 3, *a butt, a mark.* 4, fame, reputation. 5, *place, quarter.* See ನೆಪ.

ಅಪಧ್ವಂಸ apa-dhvaṁsa. Falling away; degradation.

ಅಪಧ್ವಂಸಿ apa-dhvaṁsi. Causing to fall; *destroying.*

ಅಪಧ್ವಸ್ತ apa-dhvasta. *Reviled, blamed.* 2, pounded, pounded badly.

ಅಪನಂಬಿಕೆ apa-nambikĕ. = ಅಪನಂಬಿಗೆ, ಅಪನಮ್ಮುಗೆ, ಅಪನಮ್ಮಿಕೆ. Doubt of (a person's) sincerity, distrust (My.; Tĕ. ಅಪನಮ್ಮಿಕೆ). ಅಪನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಬಂಟ್ಟು (My.).

ಅಪನಂಬಿಗೆ apa-nambigĕ. = ಅಪನಮ್ಮುಗೆ. (My.).

ಅಪನಮ್ಮುಗೆ apa-nambugĕ. Want of confidence, mistrust (ಅವಿಶ್ವಾಸ, ನಿಷ್ಠೆ Nr.; My.).

ಅಪನಿಂದೆ apa-nindĕ. = ಅಪನಿಸ್ದೆ. Unjust censure, abuse, reproach. — ಅಪನಿಂದೆ ಹೊರಿಸು. To accuse falsely. ಅಪನಿಂದೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಅವಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಿಂದಾ, ವಿಪ್ರಕಾರ Sk. 392).

ಅಪಪ್ರಯೋಗ apa-prayôga. Misapplication (My.; Br.).

ಅಪಭ್ರಂಶ apa-bhraṁśa. Falling down or away. 2, *incorrect language.* 3, *a word corrupted from the Sanskrita language* (Śmd. 6. 19. 334. 375. 386). 4, the most corrupt of the Prâkrita dialects (Čh. p. 22).

ಅಪಭ್ರಂಶಕ apa-bhraṁśaka. = ಶಪ್ಪ. (Śmd. 29 Cm.).

ಅಪಮರ್ಜನ apa-marjana. Wiping off, removing; cleansing; shaving, paring. See ಎಮರ್ಪು.

ಅಪಮಾನ apa-mâna. = ಅಪಮಾನ. Disrespect, dishonour, disgrace. 2, = ಪಾಪ Nn. 102. 3, = ದಣ್ಣ (the penis? Nn. 127; Mr. 525). See ಘಂಪಸು. — ಅಪಮಾನ ಮಾಡು. To disgrace. ಗುರುಗಳು ಅವನ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿ (B. 4, 198).

ಅಪಮಿತ್ಯ apa-mitya. = ಅಪಮಿತ್ಯಕ. See ಅಪಮಿತ್ಯಕ.

ಅಪಮಿತ್ಯಕ apa-mityaka. *A debt* (ಋಣ, ಉಣ್ಮಾರ, ಸಾಲ Mr. 346). See ಕೊಳಪು.

ಅಪಮೂರ್ಧ apa-mûrdha. *Headless.*

ಅಪಮೃತಿ apa-mṛiti. = ಅಪಮೃತ್ಯು No. 1. (My.).

ಅಪಮೃತ್ಯು apa-mṛityu. A sudden or violent death, dying by some accident (Bp. 61, 90; J. 24, 82; C.). 2, a minor death, *i. e.* a desperate sickness from which a person, contrary to expectation, recovers. 3, N. of a goddess of death (My.).

ಅಪಯಾನ apa-yâna. *Retreat, flight.*

ಅಪರ apara. 1. Posterior, hinder, later, latter (Čh. v. 291. 292). 2, following. 3, inferior, lower. 4, other, another. 5, different (ಬೇಱೆ G.). 6, distant, opposite (ಅತ್ಯವಾಸಿ G.). 7, the hind foot of an elephant (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲುಗಳೆಡೆಯ ಭಾಗ G.). 8, the hind quarter of an elephant. 9, the future. 10, western; the west (ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕು Čb.). 11, = ಬೆಂಪೆ, (the spine? Mr. 519).

ಅಪರ a-para. 2. Having nothing beyond or after, having no rival or superior, unsurpassed. 2, handsome, pleasing (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಅಪರಕ್ರಿಯೆ apara-kriyĕ. Funeral rites (My.; Tĕ.).

ಅಪರಂಜಿ (apa-raṁji). Fine refined gold (My.; Tĕ., T.).

ಅಪರಪಕ್ಷ apara-paksha. The latter half of the month. 2, the other or opposing side, the defendant. (My.).

ಅಪರರಾತ್ರಿ apara-râtri. = ಅಪರರಾತ್ರಿ. The end of the night.

ಅಪರವಯಸ್ apara-vayas. Old age (J. 6, 26).

ಅಪರವಾರ್ಧಿ apara-vârdhi. The western ocean (C. Bp. 47, 47).

ಅಪರಸ್ಪರ a-paraspara. Not one by the other; *uninterrupted.*

ಅಪರಾಗ apara-aga. The western mountain. 2, apa-râga: aversion, enmity. (R.).

ಅಪರಾಜಿತ a-parâjita. Unconquered, unsurpassed. 2, Vishnu. 3, Śiva.

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitê. The unsurpassed woman: Durgâ. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin. 3, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. 4, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೆ (C.).

ಅಪರಾತ್ರಿ aparâtri. Tbh. of ಅಪರರಾತ್ರಿ (My.; Mhr. ಅಪರಾತ್ರ).

ಅಪರಾದ್ಧ apa-râddha. Sinned; criminal, guilty; erring.

ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ aparâddha-prishatka. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ಧೇಷು aparâddha-ishu. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ರಿ apara-adri. = ಅಪರಾಗ No. 1. (R.).

ಅಪರಾಧ apa-râdha. *An offence, a crime.* (Bp. 38, 72). 2, a fine, punishment, penalty (C.; T., Te.). 3, a fault, a mistake, an omission, failure in an engagement or promise (C.; ತಪ್ಪು G.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಪಿಡಿ. To pardon or forgive an aparâdha (My.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. To bear with an aparâdha, to exercise forbearance or patience with regard to it, to put up an aparâdha (My.; B. 4, 89. 155). — ಅಪರಾಧ ತಾಮು. To exercise forbearance with regard to an aparâdha (S. Mhr.). — ಅಪರಾಧ ಕೊಡು. To pay a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಱು. To pay a penalty (My.). — ಅಪರಾಧ ದುಸ್ಸಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು (C.). — ಅಪರಾಧ ದೂಡು. To commit an aparâdha (Bp. 38, 73; 53, 43; B. 4, 201). — ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 68; 34, 13). — ಅಪರಾಧ ಮೊಱು. To charge an aparâdha upon or against (B. 4, 198).

ಅಪರಾಧರತಿ aparâdha-rati. One who takes pleasure in crime, etc. (*Bp.* 40, 66).

ಅಪರಾಧಸ್ಥ aparâdha-stha. = ಅಪರಾಧಿ. (My.).

ಅಪರಾಧಿ aparâdhi. A guilty person, a criminal, an offender; a person in fault, one who has committed a mistake (Bp. 22, 50; 54, 14; My.; B. 4, 142; 5, 234).

ಅಪರಾಹ್ಣ aparâhna. *The afternoon* (ಕುತಪ, ನವಮಿ Kn. 107).

ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ a-paricchinna. Without interval or division, continuous (Bp. 2, 22).

ಅಪರಿಮಿತ a-parimita. Unmeasured, unlimited, unbounded (Śmd. 402; Bp. 1, 4. 23; 20, 10; etc.; B. 4, 172).

ಅಪರೂಪ apa-rûpa. = ಅಪರೂಪ, ಅಪ್ರರೂಪ, (ಅಪ್ರೂಪರ). Deformed, ugly. 2, odd-shaped, strange, singular. 3, uncommon, rare (C.; B. 2, 52; 4, 95).

ಅಪರೂಪ್ಯ aparûpu. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (C.; B. 5, 75; ಅನಪ್ಯ್ರ, ವಿರಲ G.).

ಅಪರೂಪತ್ವ aparûputana. The state of being rare (B. 5, 75).

ಅಪರೇದ್ಯುಸ್ aparê-dyus. *On the following day.*

ಅಪರೋಕ್ಷ a-parôksha. Not invisible; perceptible, manifest. 2, present. (My.).

ಅಪರ್ಣ a-parna. Leafless.

ಅಪರ್ಣೆ a-parnê. She who has not even leaves for food during her religious austerities: *Durgâ or Umâ.*

ಅಪಲಗ್ನ apa-lagna. = ಅಪಲಗ್ನ No 3. An inauspicious time or moment (My.).

ಅಪಲಾಪ apa-lâpa. *Denial or concealment of knowledge, abnegation, turning off the truth;* — concealing, hiding (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮಱೆಸು Mr. 441). 2, affection, regard. 3, a senseless outcry (see ಅಪಲಾಪಿಸು No. 2). See ಮಾಯೆ, ವಂಚನೆ. — ಅಪಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ನಿಹ್ನವ Sl. 458).

ಅಪಲಾಪನ apa-lâpana. ಅಪಲಾಪ. = ಅಪಲಾಪ. (Bp. 41, 9; 45, 22).

ಅಪಲಾಪಿಸು apa-lâpisu. To deny (Bp. 44, 61; 51, 40). 2, to cry out (45, 33).

ಅಪವರಕ apa-varaka. *An inner apartment, a lying-in-chamber.*

ಅಪವರ್ಗ apa-varga. Getting rid of, quitting (ವಿಚ್ಛೇದ, ವಿಚ್ಛೇದನ G.). 2, completion, end. 3, *exemption from further transmigration* (Bp. 24, 12; ಮೋಕ್ಷ G.). 4, a gift, donation. 5, restriction to a general rule, exception.

ಅಪವರ್ಜನ apa-varjana. Quitting, abandoning. 2, *a gift, a donation.* 3, = ಅಪವರ್ಗ No 3.

ಅಪವಾದ apa-vâda. *Evil speaking, censure, blame* (Bp. 25, 29), unjust imputation. 2, refutation. 3, exception to a rule. 4, *an order.*

ಅಪವಾರಣ apa-vârana. *Covering, concealment;* a pretence (ಪ್ರಚ್ಛಾದನ, etc., ನೆಪ Mr. 435).

ಅಪವಾರಿತ apa-vârita. *Covered, concealed* (ಸಂಪ್ರಚ್ಛನ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441).

ಅಪವಾಹ apa-vâha. Deduction. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಪವಿತ್ರ a-pavitra. Impure, unclean, as the mind, clothes, vessels, etc. (Bp. 18, 34; 38, 70; 40, 59. 63; My.; B. 4, 165).

ಅಪವಿದ್ಧ apa-viddha. Badly pierced. 2, *rejected, discarded, disclosed.*

ಅಪಶಕುನ apa-śakuna. = ಅಪಶಕುನ. A bad omen. (My.; Mhr.).

ಅಪಶಬ್ದ apa-śabda. A bad, harsh word (My.; B. 4, 73). 2, *incorrect or ungrammatical language* (ಅಪಪ್ರಯೋಗ G.).

ಅಪಸ್ಥ apa-stha. *Contrary, opposite.*

ಅಪಸದ apa-sada. *An outcaste;* a low man.

ಅಪಸರ apa-sara. = ಅಪಸರಣ. 2, excuse, apology. See Bp. 38, 18; 40, 11. 3, Tbh. of ಅಪ್ಸರ (My.).

ಅಪಸರಣ apa-saraṇa. = ಅಪಸರ. Going away, moving off, retreating; escaping; removing; egress. See ಉಪ್ಪುಳಿಸು 2, ಒಳ ಸೋರ್, ಓಸರಿಸು, ಜಾರುಬಿ, ಪೀಠ, ಸುಣ್ಣ.

ಅಪಸರಿ apa-sari. A person who goes away or astray (Bp. 40, 54).

ಅಪಸರ್ಪ apa-sarpa. = ಅಪಸರ್ಪ. *A secret emissary, a spy.*

ಅಪಸರ್ಪಣ apa-sarpaṇa. (= ಅಪಸರ್ಪಣ). Gliding or moving off; going back, retreating.

ಅಪಸವ್ಯ apa-savya. *Not left, right* (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಬಲ Mr. 436). 2, *contrary, adverse.*

ಅಪಸಾಕ್ಷಿ apa-sâkshi. False witness (C.).

ಅಪಸಿದ್ಧಾನ್ತ apa-siddhânta. An erroneous conclusion. (My.).

ಅಪಸ್ಕರ apa-skara. *Any part of a carriage,* a wheel, etc. 2, = ರಥಾಗ್ರ, ಕುಬಿಗೆಯ್ಯ Hlâ. MS.; ಕುಬಿಗೆಯಲ್ Mr. 286. 3, excrements. 4, the anus. 5, the vulva.

ಅಪಸ್ನಾತ apa-snâta. *Bathed or bathing after the performance of a funeral ceremony.*

ಅಪಸ್ನಾನ apa-snâna. *Funeral bathing.*

ಅಪಸ್ಮಾರ apa-smâra. Forgetfulness; one of the saṁchâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 2, epilepsy (My.).

ಅಪಸ್ವರ apa-svara. = ಅಪಸರ No. 3. An unmusical note or sound (ಗೊಗ್ಗರ G.).

ಅಪಹ apa-ha. Repelling; destroying (Bp. 34, 1; 59, 47). See ತಪೋಽಪಹ, ಮುಖಾಪಹ, ಸ್ವಾಪಹ.

ಅಪಹರಣ apa-haraṇa. Taking away, carrying off. 2, destroying. 3, stealing. See ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ.

ಅಪಹರಣೆ apa-haraṇe. = ಅಪಹರಣ. (ಅಧಿಕಾರ Mr. 490). 2, a fine, a mulct (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಬೀಪಡ ಅಪಹರಣೆ (ನಿರ್ಣಾಣ Mr. 507).

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. To take away, to remove; to destroy (Bp. 22, 62; 26, 66; 34, 33; 49, 25; 50, 29. 75; 51 sum.; 51, 67; 52, 37; 53, 10; 54, 45. 56. 70; 61, 7; J. 24, 43). 2, to steal, to rob (Nn. 151; B. 2, 52; 5, 91).

ಅಪಹಸನ apa-hasana. Laughing at, deriding, ridiculing, scorn, mockery. See ವಿಶ್ವತಾರಾಗಾಪಹಸನ.

ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ apahasana-krôdha. Scorning wrath. See ಒನಪ.

ಅಪಹಸಿತ apa-hasita. Laughed at, scorned, despised (ಅಪಾಹತ, ಅಪಹ್ನುತ, ಉಪಾಸೀಕ್ಷ Mr. 432).

ಅಪಹಸ್ತಿತ apa-hastita. *Thrown away, thrown off, rejected.*

ಅಪಹಾರ apa-hâra. Taking away. 2, stealing; concealing; withholding. 3, *loss through robbery.*

ಅಪಹಾಸ apa-hâsa. = ಅಪಹಸನ. (J. 9, 4; My.).

ಅಪಹಾಸ್ಯ apa-hâsya. = ಅಪಹಸನ. (Bp. 34, 12; 39, 59; 40, 60; 49, 17). 2, to be laughed at (Sk.).

ಅಪಹೃತಿ apa-hṛiti. Taking away. 2, that has been stolen or robbed (ಉಪ್ಪ, ಕಳವಿನೊಡನೆ Mr. 226).

ಅಪಹ್ನವ apa-hnava. = ಅಪಾಹ್ನವ, q. v. *Concealment of knowledge, denial* (= ಅಪಲಾಪ, etc., ಮುಚ್ಚು Mr. 441). 2, secreting; dissimulation. 3, affection, love.

ಅಪಹ್ನುತಿ apa-hnuti. = ಅಪಹ್ನವ. 2, applying a description or simile to other than its obvious application (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See ಮುಖಾಪಹ್ನುತಿ.

ಅಪಾ apâ. (= ಅಪ 2). — ಅಪಾಹೋಳಿ. Stray, as cattle; bad, disorderly, unruly, as a man; ill-done, out of order, as a business (My.).

ಅಪಾಕೃತ apa-âkṛita. Taken away, removed, void of (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅಪಾಂಗ apa-aṅga. Wanting or deformed in some limb. 2, *the outer corner of the eye.* 3, *a sectarial mark or circlet on the forehead.*

ಅಪಾಂಗದರ್ಶನ apâṅga-darśana. *A side-glance, a leer, a wink.*

ಅಪಾಂಗದೇಶ apâṅga-dêśa. *The place round the outer corner of the eye.*

ಅಪಾಂಗಿ apâṅgi. A woman having such and such an outer corner of the eye. (My.).

ಅಪಾಚಿ apâchi. *The south.*

ಅಪಾಚೀನ apâchîna. *Turned away;* looking down or away (ಅಪಾಮ್ಮುಖ, ತಲೆಬಾಗುವಂ Mr. 455). 2, *southern.*

ಅಪಾಚ್ಯ apa-anchi. ಅಪಾಚ್. Going or situated backwards. 2, *southern.* 3, western.

ಅಪಾಟವ a-pâṭava. *Sickness, disease.* 2, awkwardness.

ಅಪಾಠ್ಯಯ apa-atyaya. Concealment of knowledge (? ಅಪಹ್ನವ, etc. Mr. 441, originally ಅಪಠ್ಯಯ).

ಅಪಾತ್ರ a-pâtra. A worthless or common utensil. 2, an inferior, undeserving or worthless man (Bp. 39, 59; My.); unworthy, unfit. Feminine ಅಪಾತ್ರೆಯ (My.).

ಅಪಾತ್ರಪಾತ್ರ apâtra-pâtra. A worthless utensil or person (Bp. 40, 63).

ಅಪಾದಾನ apa-âdâna. Taking away; removal; the state of being removed from (ಅಪಪೂರ್ವಕ್ಕಾಂ ತೆಱಗುವುದು Śmd. 160). 2, the sense of the ablative case (115. 159; Kâvy. I, 2, 2. 3). See ಓಸರಿಸು.

ಅಪಾದಾನಕಾರಕ apâdâna-kâraka. = ಅಪಾದಾನ No. 2. (Śmd. 160 Cm.).

ಅಪಾದಾನವಾಚಕ apâdâna-vâchaka. The ablative case (My.).

ಅಪಾನ apa-ana. *The air which goes downwards and out at the anus* (ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಪವಿಲು Mr. 51). 2, *the anus.*

ಅಪಾನವಾಯು apâna-vâyu. = ಅಪಾನ No. 1. (ಮುಖ Nn. 67). See ತಿಣಳು, ಪ್ರಾಣ.

ಅಪಾಮಾರ್ಗ apâ-mârga. *The plant Achyranthes aspera* (ಉತ್ತರಣಿ, ತಿಮರಿ Mr. 128).

ಅಪಾಮ್ಪತಿ apâm-pati. The lord of the waters: *the ocean.* 2, Varuṇa.

ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ apâm-pitta. The bile of the waters: *fire.*

ಅಪಾಯ apa-aya. Going away. 2, destruction, death. 3, injury, loss (Ch. v. 38). 4, misfortune, evil, ill; — calamity, peril, danger (Bp. 17, 4; 45, 3; 46, 34; My.).

ಅಪಾರ apâra. 1. *The opposite bank of a river.*

ಅಪಾರ a-pâra. 2. A bad shore: a kind of mental acquiescence or indifference. 2, shoreless, unbounded, interminable, very abundant, great (Bp. 3, 45; 36, 29; My.).

ಅಪಾರದರ್ಶಕತ್ವ apâra-darśakatva. Want of transparency, opacity (B. 4, 96; My.).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. Without any object. 2, unmeaning. 3, incoherent or false argument. (My.).

ಅಪಾವೃತ apa-âvṛita. Open, laid open. 2, covered. 3, *unrestrained, self-willed.*

ಅಪಾಶ್ರಯ apa-âśraya. A refuge, a recourse. 2, *a fence or hedge in front of a building;—an awning spread over a court or yard.* 3, helpless, destitute. See ಮುಖಾಶ್ರಯ.

ಅಪಾಸಂಗ apa-âsaṅga. A quiver. (R.).

ಅಪಾಸನ apa-âsana. Throwing away. 2, *killing.*

ಅಪಾಹ್ವ apâhva. A Tbh. of ಅಪಹ್ನವ, q. v. (ಪುಸಿ, ಮುಸಿ; ಕ್ಷೇಪ Nn. 158).

ಅಪಿ api. On. 2, near to, towards. 3, *and, and also, moreover, besides* (ಪುನರಪಿ, ಮುಂತೆ ಪುನಿಸ Nn. 167). 4, *even, though.* 5, *certainly, indeed* (ಎಱಿ Mr. 534). 6, *perhaps, likely* (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೆ ಅಲ್ಲದುದು 534). 7, It expresses also *contempt* or wrath (ಮುನಿಲ್ಲೀಚಪೊಡನೆ ಆಯುರ್ವ ಮುನಿಸು 534; ಮುನಿಸು, ಕೋಪ Nn. 167). 8, and is used in *inquiry* (ಪ್ರಶ್ನೆ, ವಿಚಗೊಡ್ಡುವಿ 167).

ಅಪಿಗೀರ್ಣ api-girṇa. *Praised.*

ಅಪಿಗೆ apigĕ. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (S. Mhr.).

ಅಪಿಧಾನ api-dhâna. Covering, concealment. 2, *a cover.*

ಅಪಿನದ್ಧ api-naddha. Tied on (ಬಟ್ಟೆ, ಸೀರೆ, ಕಚ್ಚೆ Mr. 457, o. r. ಕೆಯ್ದು). 2, *clothed, accoutred.*

ಅಪಿನಿ apini. = ಅಫಣಿ, etc. (Ü. Bp. 47, 45; My.). ಅಪಿನಿ ಪಿನ್ನು, ಲಹರಿ ಏಲ್‌ತು (Prv.).

ಅಪಿಸ apisa. = ಅಪಿಸ q. v. See ಕಿತ್ತಿಗರಪಿಸ.

ಅಪುತ್ರ a-putra. Not a son. 2, sonless (Bp. 24, 32).

ಅಪುನರ್ಜಾತ a-punarjâta. A creature exempt from transmigration (Bp. 55, 46), or one that is not regenerated.

ಅಪುನರ್ಭವ a-punarbhava. Not occurring or being again. 2, *exemption from further transmigration* (ಜಡಲು, ಮುಕ್ತಿ Nn. 41; ಅಕ್ಷರ, ಮುಕ್ತಿ 75; Bp. 27, 19).

ಅಪುರಂಧ್ರಿ a-purandhri. Not intelligent or wise (Bp. 40, 70).

ಅಪುರೂಪ apurûpa. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (S. Mhr.).

ಅಪುಷ್ಪ a-pushpa. Not flowering. 2, the glomerous fig tree. (R.).

ಅಪುಷ್ಪಿಕೆ a-pushpikĕ. = ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ. (My.).

ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ a-pushpiṇi. A female not yet arrived at puberty (My.).

ಅಪೂಪ apûpa. *A cake of flour, meal, etc.* (ಪೂಪ, ಅಯುತದ ಪಣ್ಣಾಸ Mr. 215).

ಅಪೂಪರ apûpara. Tbh. of ಅಪರೂಪ (? or of ಅಪೂರ್ಪ? S. Mhr.).

ಅಪೂರಣಿ apûraṇi. The tree Bombax heptaphyllum. (ಬೂರಿ ಗದ ಮರ St. & Pl.).

ಅಪೂರ್ಣಾಂಕ a-pûrṇa-aṅka. A fraction (My.).

ಅಪೂರ್ವ a-pûrva. Unpreceded, unprecedented (ಆ ಕ್ಷಣಮ್ ಅಪ ಕಾಮುರ Kn. 101). 2, not having existed before, quite new (ಹೊಸ G.). 3, extraordinary, wonderful, incomparable, unparalleled (Ch. v. 2.; Kâvy. III, 3, B, 108; Bp. 57, 68; ಪಂಪ ಕೃಂ. 57; Kk. 58. 77). 4, not first. 5, strange, inauspicious (ಅಮಂಗಳ Nn. 101).

ಅಪೂರ್ವಕ a-pûrvaka. = ಅಪೂರ್ವ. (Bp. 10, 54).

ಅಪೇಕ್ಷ apêksha. Tbh. of ಅಪೇಕ್ಷೆ. (C.).

ಅಪೇಕ್ಷಕೆ apa-ikshakĕ. Desire (Bp. 21, 6; Rây. 13, 63).

ಅಪೇಕ್ಷಿ apêkshi. Looking to, *considering, respecting.* 2, looking for, expecting, desiring.

ಅಪೇಕ್ಷಿತ apa-ikshita. Looked to, considered. 2, looked for, wished, hoped, required, (looking for; Bp. 6, 20; 24, 16; 35, 19).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸು apa-ikshisu. To consider; to expect, to desire, to wish for (Bp. 61, 83; My.; Sl. 56. 71; B. 3, 95).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ apêkhisuvikĕ. Desiring, desire (Sl. 246).

ಅಪೇಕ್ಷೆ apa-ikshĕ. Looking round or about. 2, *consideration, reference, regard.* 3, expectation, hope, desire; —want, need. — ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸು. To produce or excite desire (G. 38).

ಅಪೇತ apa-ita. Departed, gone. 2, having retired from, free from. See ಅನಪೇತ.

ಅಪೋಗಂಡ apôgaṇḍa. *Having a limb too many or too few.* 2, very timid. 3, a child, infant. 4, not under sixteen years of age.

ಅಪೋಹ apa-ûha. Pushing away. 2, removal of doubt by the exercise of reasoning faculty. 3, arguing. See Kâvy. III, 3, B, 18-20.

ಅಪ್ಪ appa. 1. = (ಅಗುವ), ಅಪ 3, ಅಹ, ಆಗುವ. The relative present participle of ಆಗು 1 (ಶಿಮದ. 274. 275; *cf.* 285. 289; ಆನ್ನಪ್ಪ; ಪದ 2, ಪಪ್ಪ 1, ಪಪ): becoming, etc. ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾಫಲಮ್ ಅಪ್ಪ ಎಡೆಗಳೋಳಮ್ ಅಲ್ ಆಸ್ಪಿತಂ (277). ಜೀತಿಯೋಳ್ ಉಚ್ಚಪದಮ್ ಅಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (43). ಪುಪ್ಪವೆಲ್ಲುದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ (ವನಸ್ಪತಿ Nr.). ಅಪ್ಪನ್ನೆ (as well as possible, J. 30, 29). 2, being (especially used with regard to quality). ಯೋಗಿ ದಲ್ಲಫಲ್ ಅಪ್ಪ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವನನ್ನನನೆಂ (ಶಿಮದ. 3). ಕಾಣ್ಬಿಯಪ್ಪ ಗುಣದೋಳ್ ಅನ್ನಿತೆಯಪ್ಪ ಣಾಕ್ಕೆಮ್ಮ ದೇವಿ (2). ಇಪ್ಪ ತುದಪ್ಪ ವಸ್ತು (ತುಳು, etc. Hlâ.). ಇಪ್ಪ ನಿರ್ಮಲವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ಎರುಲು, etc. Hlâ.). ಪ್ರಿಯವಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂಕ್ತಿಕ Hlâ.). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದನ (ಚಿಪ್ಪಾಸ, etc. Hlâ.). ಮುಖ್ಯವಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀ (ವರಾಂಗನೆ Hlâ.). ಎಳೆ ದಪ್ಪ ವಯ (ತರುಣವಯ Nr.). ಅವ್ಯಕ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಕೆಂ ನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, etc. Nr.). ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುವಸ್ತ್ರ Nr.). ಜವನ ಅಳಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪ ಕಾಕೆ (Abh. P. 13, 71). ಪ್ರಳಯವಪ್ಪವಂ (Bp. 40, 36). ಮುಖ್ಯರ್ ಅಪ್ಪ (49, 26). ಜಂಗಮದೇವರ್ ಅಪ್ಪನು ನೀನೆ (61, 87). — ಅಪ್ಪ ನ್ನವ. -ಅನ್ನವ. An agreeable, fit or good man (C.). ಅಪ್ಪನ್ನವರು ಕೆಯ್ ಪಿಡಿದರೆ ಒಪ್ಪವಿರುವದು ಜ್ಯಾಗೆ (Prv.). — ಅಪ್ಪುದು. = ಆಗುವದು, ಆಹುದು, ಪಾದು. The act of becoming, being. 2, the third pers. sing. of the future (= ಆಗುವದು, ಆಹುದು, ಆಳ್ತಂ): it becomes, it occurs, etc.; it is to, or must, become; it is. Plural: ಅಪ್ಪುವು (ಶಿಮದ. 293. 388). ನದುವಣ್ಗೆ ಉತು ಅಪ್ಪದು (180). ಸಕಿನಪ್ಪವಿಗೆ ಎಕಾರಮ್ ಅಪ್ಪದು (296). ಆ ಪ್ಪದು ಇಳೆ ಧರ್ಮಾಜನ, ತದುಣಾಯು ಅಪ್ಪದು ಆ ವಿಧಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಷತ (Bh. 1, 8, 59). ಆದಕ್ಕೆಣ್ ಏಕ್ ಅಪ್ಪದೊ? (Rây. 13, 101). ಧರ್ಮಾಸುರಾಗಿ ಅಪ್ಪದು! ಧರ್ಮಕೆ ತಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಅರ್ಥಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು! (Jmt. 13). ಆದಲೋಳ್ ಎನುಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮ್ ಅಪ್ಪದು! (J. 30, 20). ನಿಕ್ಷಗೆ ಪನಸ್ಸದೂತಿವೆನರ್ ಅಪ್ಪದು, ಆದು ಎನ್ನು? (Cpr. 7, 41). See Bp. 8, 25; 11, 5. — ಅಪ್ಪೆಂ. The first pers. sing. of the future, = ಆಗುವೆಂ, ಆಹೆಂ. Conjugation: ಅಪ್ಪೆಂ, ಅಪ್ಪಯ್, ಅಪ್ಪಂ, ಅಪ್ಪೞ್, ಅಪ್ಪದು, etc. ಅವನಪರ್ ಅಪ್ಪೆಂ (ಶಿಮದ. 1). — ಅಪ್ಪಪ್ಪೆಂ. rep. Certainly I am. ಆಂ ಭೃತ್ಯದೇಹಿಳದೇವರ್ ಅಪ್ಪಪ್ಪೆಪ್! ಇದು ಸತ್ಯೀಪಮೇ? (Bp. 1, 63).

ಅಪ್ಪ appa. 2. = ಅಪ 1, ಅಪ್ಪ 1. Father (C.; T., M.; Tĕ. ಅಪ್ಪೆ, ಅಪ್ಪ; Tu. ಅಮ್ಮ; Mhr. ಆಪಾ; Sk. ಅಮ್ಮ). See ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಮುತ್ತಪ್ಪ. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿನು (B. 1, 20). ಅಪ್ಪ ಬಿಟ್ಟ ಬಡಿಳ ಬಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). ಆಕೆ ಅಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟು ಇರಿಸುವಳು (3, 63). ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪನದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾನೇ?—ಅಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟು ಆಲದ ಮರದಷ್ಟರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ?—ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ಅದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಾವ ಬಸ್ಸು, ಕೊರಳು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು, ಅಪ್ಪ (Prvs.). The word ಅಪ್ಪ is frequently added to the proper names of men, as a term of common respect, *e. g.* ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ತಿಂಗಪ್ಪ; men older than one's self are often styled ಅಪ್ಪ, and endearedly also children are called so by their elders (see *e. g.* Bp. 18, 57; 24, 10. 39; 47, 42). The word is used also to express that one thing is superior to another, *e. g.* ಇದು ಅದರ ಅಪ್ಪ (C.). — ಅಪ್ಪಣ್ಣ. -ಣ್ಣ. A common N. (Bp. 56, 34). — ಅಪ್ಪಣ್ಣಪರ. A N. (55, 17). *Cf.* ಪರಿಗಳಪ್ಪಣ್ಣ. — ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ. -ಣ್ಣಿ. N. of males (My.). — ಅಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಪ್ಪ. N. (My.).

ಅಪ್ಪ appa. 3. A rice cake (My.; T., M., Tu., Tĕ.). See ಎಣ್ಣೆಯಪ್ಪ. — ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ 1. Cake (a term used by children; My.; Tĕ.). See ಹೂವಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಪ್ಪ appa. 4. = ಅಪಪ, etc. (My.). — ಅಪ್ಪವ್ವ. rep. (C.; Tē., T.). — ಅಪ್ಪಾಪ್ಪಾ. = ಅಪ್ಪಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾ = ಅಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾಪ. -ಆಪ 3. Ah! alas! (My.; T. ಅಪ್ಪಡಾ). — ಅಪ್ಪೋ. = ಅಪ್ಪಾ. (My.).

ಅಪ್ಪಟ appaṭa. Pure, unmixed (My.; Tē.; Konkani ಅಪುಟ; My. also ಅಪ್ಪ).

ಅಪ್ಪಟಿ appaṭi. = ಚಪಟಿ, etc. Flatness (My.).

ಅಪ್ಪಡ appaḍa. = ಅಪ್ಪಳ, etc. (Tē.; R.).

ಅಪ್ಪಡಿ appaḍi. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (My., occasionally).

ಅಪ್ಪಡ್ಡ appaḍḍa. (ಕಪ್ಪಡಿ Ct. I, 66, o. r. ಒಪ್ಪಣ್ಣ).

ಅಪ್ಪಣೆ appaṇe. Tbh. of ಆಜ್ಞಾಪನ. Order, command; law. 2, permission, leave. (C.; T., Tē., Tu.). ಹೋಯ್ತೀ ನೀರಿಗೆ ಹೊನ್ನವ್ವಪ್ರಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? — ಆಯ್ತಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? ಎನ್ನರೆ (ಇಲ್ಲಿ) ಬಾಯಿಗೆ ಬಸ್ಸ ಹಾಗೆ (ಆಯ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಯಿತು, Prv.). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳು. To ask permission (My.; ಮೆಸಗೊಳ್ಳು G.). ಅವನು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರಲು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಡೆಯಿಸ್ಸ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ (B. 5, 209). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು. To give an order, to order (C.). 2, to give permission (C.). ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿಳು (B. 4, 178). — ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. -ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. To obtain permission; to take leave (C.). ಸ್ವಾಳಗೇ ತರುವೆನ್ನು, ಜೀವರು! ಎನ್ನು, ಹೇದೆ, ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಣ್ಣು ಹೋದನು (B. 3, 49). ಮುಗುದ ಹೊತ್ತು ಆಗುತಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಸ್ಸದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗಳೊಳಗೆ ಮುಗುಳಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 294). — ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು. To order, to command (C.). ತನ್ನ ದಣ್ಣೆಸ ದರಕ್ಷೆಟ್ಟಾ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆನ್ನು, ಅಮ್ಮಿಗಂಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿ (B. 4, 30). ಅದನ್ನಪ್ಪು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡ ಬೇಳು (4, 52). ಆವನನ್ನು . . ಸೆಬೆಯಲ್ಲಿಸ ಬೇಕೆನ್ನು, ಸೇನಾನಾಯಕನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿದನು (4, 175). 2, to sentence, to pronounce judgment (= ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು My.). ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡಿಸುವೆನೆನ್ನು, ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು (4, 20). — ಅಪ್ಪಣೆ ಹೊಸ್ಸು. To obtain permission or leave (My.). ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮುಮದೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿಸ್ಸ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊಸ್ಸಿದವನು (ಉಪಾಸನ್ಶಾ, etc. Sl. 225).

ಅಪ್ಪತನ appatana. The state of becoming or being. ತಿಳುಮ್ ಅಪ್ಪತನಂ (Śmd. 54 Cm.).

ಅಪ್ಪತಿ ap-pati. = ಅಪಾಮ್ಪತಿ. The ocean. 2, *Varuṇa.*

ಅಪ್ಪನ appana. (Tbh. of ಅರ್ಪಣ?). Tax, tribute; rent, revenue (Tē. ಅಪ್ಪನ, ಅಪ್ಪಣಿ; R.).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. To embrace; to seize eagerly. ಆಸೆಗಳ್ ಎಲ್ಲಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸನ್ಯಾಸಮಂ ಮಾಡಲ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿನಾಸಮುಂ ತಾಳ್ ಅಪ್ಪಯಿಸುವ ಅವಿವೇಕಿಯು ಅನ್ಧನಲೆ (Bp. 20, 20).

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appayisu. = ಅಪ್ಪಯಿಸು. (Abh. P. 2, 49).

ಅಪ್ಪರಿಸು apparisu. = ಅಪ್ಪಳಿಸು. To lift up and throw down to the ground (in gymnastics, S. Mhr.). 2, to stroke (Bp. 31, 25).

ಅಪ್ಪಳ appaḷa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. (My.; T.). — ಅಪ್ಪಳಸಣ್ಣಿಗ. = ಪಪ್ಪಳ-, q. v. (My.).

ಅಪ್ಪಳಿಸು appaḷisu. = ಅಪ್ಪರಿಸು. To strike against; to stroke; to strike, (to subdue); to flap; to slap (ಅಸ್ಫಾಲನ Śmd. Dh.; *cf.* ಆಣ 3; Tu. ಅಪ್ಪಳಿ, to strike any thing with the open hand, to squash; Tē. ಅಪ್ಪಳಿಂಚು, to slap, etc.; to embrace; to apply, to smear; T. ಅಪ್ಪು, to clap a thing on, make it cleave to). See ಮಾಪಪ್ಪಳಿಸು. ಪಿಮುಮುರಿ ಪಿಸ್ಸಪ್ಪಳಿಸೆ (Śmd. 84). ಬಯಲಂ ಪೊಯ್ಯುರ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (Bp. 1, 50). ಮುಡಿಕಂಡಿಯ ಕರದಪ್ಪ್ ಉಪಾ ಪಿಡಿದು, ಒತ್ತಿ, ನೂಕುತ ಬರ ನಳೆದು, ಹೊಡದು ಅಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 21, 42). (ಫೀಮುಂ) ದಂಗಸ್ಪರ್ ಅಪ್ಪಳಿಪಿದನು (Bh. 2, 4, 9). ರಪ್ಪ ಜಾರಾಣ್ಣಾ ಳಿಗಳ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಹೊಡಿಸಿದನು ಮುಷಾಧನದ (2, 4, 11). ಹೋಗಿ ನ್ನು, ಒದಮುತ್ತಿದ್ದವನು ತೊಡೆಯಪ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (2, 13, 46). ಬರೆಯಮ್ಮಂ ಪಿಡಿದು, ಅವರ್, ಪಿಮುದರ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಚಪ್ಪಂಸಿ, ಕೂರಂಕುತಮರ್ ಇಕ್ಕಿ (Riv. 6, after 11). 2, to lift up and throw down to the ground (C.), (to squash). ಆಗಳ್ ತಯಜೋನಿಫಜನವ್ರತುಮೆಗಳರ್ ಉಪಾ ಹೊಡದು, ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಬಸಡಿಗಳರ್ ಎಲ್ಲಂ ಹಿಂಹಿಂದು (Bp. 49, 42). ಆದಾದು ಳಕದೆದು ಬಸಡಿಗಳರ್, ಅಪ್ಪಳಿಸುದೆದು ಬಿಸರೂಪುಗಳಂ (52, 36). ಆಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ, ಕಸುವಿನಿಸ್ಸ ಆ ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಪಿದಳು (B. 3, 51). ಆರ್ಬಡಿಸಿ, ಮಾರುತನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸ ಬೇಕು ಎಮ್ಬುವ ದಕಿಂಳಗೆ (5, 139). See Rām. 5, 9, 4; J. 7, 45. 48; 11, 38; 16, 35. 36. 41; 20, 51; 24, 55; 25, 41.

ಅಪ್ಪಿ appi. A short form of ಅಪ್ಪಯ್ಯ (My.; see ಅಪ್ಪ 2). — ಅಪ್ಪಿದೇವ. See ಕರಪ್ಪಟದಪ್ಪಿ-, ಪಲ್ಲೆಹದಪ್ಪಿ-.

ಅಪ್ಪಿಗೆ appigē. = ಅಪಿಗೆ, ಅಪ್ಪಡೆ, ಅಪ್ಪಳಿ. The act of joining, cementing, soldering, etc. 2, a patch (C.). ಅಪ್ಪಿಗೆ ಬಾಕಿದ ವಸ್ತ್ರವಾದರೂ ಒಪ್ಪವಾಗಿರ ಬೇಳು (Prv.).

ಅಪ್ಪಿತ್ತ ap-pitta. = ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ. *Fire.*

ಅಪ್ಪು appu. 1. = ಅಪ್ಪ 2. An affectionate appellation of boys (C.; M.; Tē. ಅಪ್ಪಿ). 2, a N. (C.).

ಅಪ್ಪು appu. 2. (= ಅರ್ಪ್). To join, to unite with (*cf.* ಅವರ್, ಆಣ 3, ಅಮರ್, ಆಳ್ಕೆ). ಎ ಏ ಓ ಓ ಎಮ್ಬು ಇವ ಪಣ್ಣ ಮುಪ್ ಅಪ್ಪಿ (Śmd. 396; ಕೂಡಿ Cm.). 2, to embrace (ಆಲಿಂಗನ Śmd. Dh.; ತಬ್ಕೆ Śm. 100; C.). ನಲ್ಲಳ್ಪ್ ಅಪ್ಪಿದಂ (Śmd. 156). ಅಪ್ಪಿದನು ಸೈವನಂ (Bh. 2, 13, 8). ಬಲ್ಲಿದ್ಯರ್ ಅಪ್ಪದೆ ತಳ್ಪಿದೆಯರ್, ತನೂಭವಾ? (Riv. 13, 102). (ಕಲಸಂ) ಮಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ, ಕಮ್ಮನಿಸೊದೆದಂ (J. 28, 55). ಕನ್ನಡಂ ತೆಗೆದು, ಎತ್ತಿ ಕೊಳುತ ಮಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ (28, 59). ಸದಮುಖ್ಯಗಳರ್ ಅಪ್ಪಿದರ್ (33, 25). ಮೂಲಗಳರ್ ಅಪ್ಪದ ಬಳ್ಳಿ . . ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ಪಾಡೊಳು (C. Bp. 11, 5). ಬಿಷ್ಟಾಪಿಗಳನ್ನು ಮೊಸರಾಗಿ ಕಣ್ಣಾಗ ಅಪ್ಪಿ (Sl. 388). See Bp. 18, 57; 20, 6; 29, 33; 31, 25; 32, 27. — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. To embrace. ಇವಿರರ್ಪ್ಪಿನಮರ್ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣಂ (Śmd. 294). ಮಿಗಿದು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ ಬಿಡದೆ ತನ್ನೊಳಗೊಳಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳುತ್ತ (Bp. 61, 62). ಮಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ (47, 42). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುವ. Embracing closely (ಆಲಿಂಗನ, ಉಪಗೂಹನ, etc. Hlā.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. (C.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುವ. (Sl. 398).

ಅಪ್ಪು appu. 3. = ಅಪ್ಪ. Embracing; an embrace (ಆಲಿಂಗನ Bhn. 7; Grj. 3, 31); admitting. — ಅಪ್ಪು ಕೆಮ್. To assume, to take, to take upon one's self, etc. ವಿಷ್ಣುವೆ, ಉಷ್ಣಾಹಮುಪ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು, ಇದೆಮು (Abh. P. 13, 65). (ತಿರಾತಂ) ಕೈಕಯರ್ಮಮುಪ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು (Riv. 5, after 26). 2, to accept, to agree or assent to (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.; ಎಮ್ಬು ಕೆಮ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59). ತಾಪ್ ಎನ್ನುವರ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ಯುವೆ ನುಮಿಪ ನರೇಶ್ವನ ನನ್ನನಂಗೆ ಪತಿಯೋಪಿನನ್ನವರ್ ಇಪ್ಪು ಎನ್ನಂ (Riv. 13, after 20). ಕೆಯುಗ್ಯುಮ್ ಎನ್ನು, ಎಣಿಸಿಯುಂ ತಾಪ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು ಇರರ್ಪ್ ಅತನ ಮತಂ (13, 27). See Abh. P. 1, after 59; 13, after 101. — ಅಪ್ಪು ಮನ. An assenting mind (Bp. 47, 42).

ಅಪ್ಪು appu. 1. Tbh. of ಅಪ್ (Śmd. 106). Water (ಉದಕ Śmd. Dh.; ನಲ Śm. 100; Bp. 1, 20). — ಅಪ್ಪುಳಾ. A drop of water (Rām. 6, 53, 86).

ಅಪ್ಪ appu. 2. = ಆಫೀಸ, etc. Opium (B. 5, 49; Mhr., II. ಆ ಫ). ಅಪ್ಪಿನ ಎಣ್ಣೆ (5, 72).

ಅಪ್ಪಗ appuga. N. (Bp. 50, 27).

ಅಪ್ಪುಗೆ appugĕ. Embracing; an embrace (ತಪ್ಪಿ ಕೆm. 76; ತಬ್ಬಿ, ಆಲಿಂಗನ Kk. 30; ಆಲಿಂಗನ, etc. Mr. 330; ತಬ್ಬು, ಆಳ್ಕೆ, ಆಲಿಂಗನ Ks.).

ಅಪ್ಪುದು appudu. See s. ಅಪ್ಪ 1.

ಅಪ್ಪುರ appura. Being above, etc. (ಮೋಕೆಮ್ಬರ್ಂ Bhn. 11, one MS. ಉಪ್ಪರ).

ಅಪ್ಪುವಿಕೆ appuvikĕ. = ಅಪ್ಪಿಕೆ (My.; G.).

ಅಪ್ರಕಾಣ್ಡ a-prakâṇḍa. *Stemless.* 2, a bush, a shrub.

ಅಪ್ರಕಾಶ a-prakâśa. Not shining; dark; not manifest or evident; hidden, secret. (My.).

ಅಪ್ರಗುಣ a-pragupa. *Confounded, perplexed.*

ಅಪ್ರಚಿನ್ತ್ಯ a-pracintya. Impossible to be found out or devised (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರತರ್ಕ್ಯ a-pratarkya. Not to be discussed. 2, incomprehensible by reason, undefinable (Kâvy. I, 5, 50; Bp. 39, 9; 51, 51; 54, 58).

ಅಪ್ರತಾಪ a-pratâpa. Want of dignity or prowess (J. 2, 44).

ಅಪ್ರತಿ a-prati. Without opponents. 2, unequalled, incomparable (Bp. 56, 10; J. 2, 40; 22, 30).

ಅಪ್ರತಿಕರ a-pratikara. Trusted, trusting, confidential. (R.).

ಅಪ್ರತಿಭ a-pratibha. *Not bold, modest, bashful.*

ಅಪ್ರತಿಮ a-pratima. Unequalled, incomparable, without a match (Ch. v. 249; Bp. 2, 50; J. 10, 44).

ಅಪ್ರತಿಮಾನ a-pratimâna. = ಅಪ್ರತಿಮ. (Bp. 8, 11).

ಅಪ್ರತಿರೂಪ a-pratirûpa. Of unequalled form, incomparable (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆ a-pratishṭhĕ. Instability. 2, absence of reputation, ill-fame, dishonor. (My.; B. 5, 175).

ಅಪ್ರತೀಕ a-pratîta. Unapproached, unattackable; unopposed. 2, unintelligible, not understood (Kâvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಪ್ರತೀತಿ a-pratîti. The state of being not understood, unintelligibleness (Sk.). 2, unjust imputation (My.).

ಅಪ್ರತೀತಿವಚನ apratîti-vachana. An unintelligible word or sentence. See ಉದ್ಯಾದಶಪೋಡಿ.

ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ a-pratyaksha. *Invisible, imperceptible, not distinct.*

ಅಪ್ರಧಾನ a-pradhâna. Not principal. 2, *anything secondary.* 3, *subordination, inferiority.*

ಅಪ್ರಣಾಶ a-pranâśa. Not vanishing, ceasing or perishing (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಪಂಚ a-prapañcha. Not manifold. 2, not illusory (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಬುದ್ಧ a-prabuddha. Unknowing, stupid, dull. (My.; J. 13, 4). See Prvs. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ.

ಅಪ್ರಮಾಣ a-pramâṇa. Without measure, unlimited (Bp. 39, 9). 2, without proof, unproved, unauthorized; dishonest. 3, untruth, a lie (My.).

ಅಪ್ರಮಾಣಿಕ a-pramâṇika. = ಉದ್ಯಾಮಾಣಿಕ. (My. occasionally).

ಅಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ a-pramâṇikatĕ. = ಉದ್ಯಾಮಾಣಿಕತೆ. (My. occasionally).

ಅಪ್ರಮೇಯ a-prameya. Immeasurable; unfathomable, inscrutable (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಯೋಜಕ a-prayôjaka. Unserviceable, useless (ಉಪ್ಪಗಾಮು, ನಿರರ್ಥಕ Mr. 459, o. r. ಅಪ್ರಯೋಜಕನ; J. 21, 25; My.).

ಅಪ್ರಲಮ್ಬ a-pralamba. *Not slow, quick, expeditious.* 2, hanging down (ಉಪ್ಪಣ್ಣ, ಬಿರಿ ಇಟ್ಟಿದುದು Hlk.; ಉಪ್ಪಣ್ಣ, ಬಿರಿ ಗಟ್ಟಿ Mr. 459).

ಅಪ್ರಸಾದಿ a-prasâdi. One who disfavours or disapproves. 2, one who is not a prasâdi or Lingavanta (Bp. 43, 2).

ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ a-prasiddha. Not settled or established (Bp. 51, 51). 2, unknown, obscure, not current, uncelebrated (B. 5, 220).

ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿ a-prasiddhi. The state of not being settled, etc. (My.).

ಅಪ್ರಸ್ತುತ a-prastuta. Not praised; not said; not expected. 2, unconnected with, irrelevant, unsuitable. 3, not being the chief subject matter. 4, accidental, extraneous.

ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ aprastuta-praśamsĕ. Indirect description, a description of anything implied by the description of a similar or contrary object (Kâvy. III, 3, B, 61. 116 seq.).

ಅಪ್ರಸ್ತುತಸ್ತೋತ್ರ aprastuta-stôtra. = ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ. (Kâvy. III, 3, B, 61. 116 seq.).

ಅಪ್ರಹತ a-prahata. Unhurt. 2, *untilled, waste.*

ಅಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ a-prâgrya. *Secondary, subordinate.*

ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ a-prâmâṇika. Unproved, unauthentic, unwarranted; unauthoritative; unworthy of being trusted or believed. (My.; Sk. 48).

ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ a-prâmâṇikatĕ. The state of being unproved, etc. (My.).

ಅಪ್ರಿಯ a-priya. *Disagreeable, disliked.* 2, a foe.

ಅಪ್ರೀಯ a-priya. = ಅಪ್ರಿಯ. Dislike, aversion (J. 2, 32).

ಅಪ್ರೇಮ a-prêma. *Unfriendly, unkind.*

ಅಪ್ರೌಢ a-prauḍha. Not arrogant, modest, timid, gentle. 2, an unlearned man (My.; J. 2, 20).

ಅಪ್ರೌಢತೆ a-prauḍhatĕ. One of the faults in poetical composition: absence of ornate diction (Ch. v. 40). 2, ignorance (My.).

ಅಪ್ಸರ apsara. = ಅಪ್ಸರ 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸ್. (Mr. 56).

ಅಪ್ಸರಧು apsaras. *A nymph of Indra's heaven.*

ಅಪ್ಸರಸಿ apsarasi. = ಅಪ್ಸರಸಿ. A nymph of Indra's heaven (Kmd. 348).

ಅಪ್ಸರೆ apsarĕ. = ಅಪ್ಸರ 2, ಅಪ್ಸರಸ್. (ಉರ್ವಶಿ, ತಿಲೋತ್ತಮೆ, ಸುಕೇಶಿ, ಮೇನಕೆ, ರಂಭೆ, ಧೃತಾಚಿ Mr. 74).

ಅಫಲ a-phala. Unfruitful. 2, *barren, useless.* 3, deprived of virility.

ಅಫಳಿಯ aphalîya. (Kmd. 23, Mdb. MS. ಅಫ್ಫಳಿಯ).

ಅಫಿನಿ aphini. = ಅಪಿನಿ, ಅಪ್ಪ 2, ಆಫೀಮು, ಆಫೀಮು, ಆಫೆ, ಆಫಿನಿ, ಆಫೀಮು. Opium (My.; T. ಆಫಿನಿ, Br. ಆಫಿನಿ, M. ಆಪೀಸ್; Mhr., II. ಆಫೀಣ, ಆಫೀಮು).

ಅಫಿಮು aphimu. = ಆಫಿನಿ, etc. (My.; B. 4, 159).

ಅಫೀಮು aphîmu. = ಆಫೀಮು, etc. (C.). — ಅಫೀಮುಹೋರ. An opium eater (C.). — ಅಫೀಮುಬತ್ತಿ. A cigar of leaves to which a little opium has been applied (My.).

ಅಫು aphu. = ಆಫೀಮು, etc. (B. 4, 25. 40. 161. 162).

ಅಬ aba. = ಅವು, etc. (My.; Tu.). — ಆಬುಬು. rep. (C.; Mhr.). — ಆಬಾ. = ಆಬು. (C.). — ಆಬಾ. = ಆಬ. (C.).

ಅಬಕಾರಿ abakâri. = ಆಬುಕಾರಿ. (My.).

ಅಬಕ್ಕನೆ abakkanĕ. = ಅವಕ್ಕನೆ. Hastily (in ಆಬಕ್ಕನೆ ತಿನ್ನು, -ಉಣ್ಣು, -ನುಂಗು, My.).

ಅಬಗು abagu. = ಅಬುಸು. (My.).

ಅಬಡ abaḍa. = ಅವಡ. — ಆಬಡಬಡ. Confusedly mashing, crushing, etc.; a mangled and messed mass (C.; Mhr. ಆವಡಚಿವಡ).

ಅಬಂಡು abaṇḍu. = ಆಬಾಡು. (S. Mhr.). — ಆಬಂಡ್ಯ. -ಆ 3. = ಆಬಾಡ. (S. Mhr.; Mhr. ಆಬಡ-ಫೋಕಟಿಚ, clumsy, mis-shapen).

ಅಬದ್ಧ a-baddha. Unbound, at liberty. 2, *unconnected, senseless, nonsensical.* 3, wrong; a wrong sentence (Śmd. 279). 4, a lie, falsehood (Bp. 51, 17; My.). ಆಬದ್ಧಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಸಂಗವೇ? ಎನ್ನಕೆ (ಇಲ್ಲ! ಆಬದ್ಧವು) ಬಾರದಿಗೆ ಬನ್ನ ಬಾಗೆ (Prv.). — ಆಬದ್ಧ ಹೇಳಿದ. A liar (My.).

ಅಬದ್ಧಗಾರ abaddha-gâra. A liar (C.).

ಅಬದ್ಧಚರಿತ abaddha-charita. Misbehaving, wrong-headed (Bp. 50, 47; 51, 55).

ಅಬದ್ಧಭಾಷಣ abaddha-bhâshaṇa. Wrong or improper speech (ಆದಾಬ್ಯ G.); lying (My.).

ಅಬದ್ಧಮುಖ abaddha-mukha. *Foul-mouthed, scurrilous.* 2, mendacious.

ಅಬದ್ಧಸಾಕ್ಷಿ abaddha-sâkshi. False witness (C.).

ಅಬನಾಸಿ abanâsi. — ಆಬನಾಸಿಮರ. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Rox. (St. & Pl.).

ಅಬಂದರ abandara. = ಆಬಂಡರ. (Tbh. of ಆಬಂಡ್ಯ). Disorder, confusion, irregularity, uselessness, waste (S. Mhr. very seldom).

ಅಬಂದರೆ abandarĕ. = ಆಬಂಡರ. (My.; Tĕ.; T. ಅವಸ್ಥೆ).

ಅಬಂಧ್ಯ a-bandhya. *Not barren, fruitful, productive.*

ಅಬಂಧ್ರ a-bandhra. Without bounds or ligatures, falling asunder.

ಅಬರಂಗ abaraṅga. Tbh. of ಆಪ್ರಕ. A fragrant powder made of Cyperus rotundus, etc. (S. Mhr.). 2, talc, mica (ಆಮಲ, ಪಿಂಗ, ಮುಪ್ಪ G.; see also G. 20. 276). *Cf.* ಆಬ್ಬರ.

ಅಬಲ a-bala. Weak, feeble, infirm; weakness.

ಅಬಲೆ a-balĕ. *A woman.*

ಅಬಾಡು abâḍu. = ಆಬಂಡ್ಯ. Futile, answering no valuable purpose, exceeding necessary size or quantity, of no real value; tare in weighing, *e. g.* the weight of the bottle in which a merchant has to fill the oil required by the buyer (S. Mhr.). — ಆಬಾಡ. -ಆ 3. = ಆಬಂಡ್ಯ, ಆಬಾಡ ಮನುಷ್ಯ. (S. Mhr.). — ಆಬಾಡ ಮನುಷ್ಯ. (S. Mhr. generally ಆಬಂಡ್ಯ-). A man of monstrous circumference, etc. — ಆಬಾಡುಜಂಗಿ. A jacket unnecessarily wide. — ಆಬಾಡು ಕಟ್ಟು. To tare. — ಆಬಾಡು ತೂಕ ಮಾಡು. = ಆಬಾಡು ಕಟ್ಟು. — ಆಬಾಡುವಕ್ಕೆ. A huge load.

ಅಬಾಧ a-bâdha. *Unobstructed, unrestrained, free.*

ಅಬಾಸ abâsa. = ಆಬಾಸು, etc. Incongruity (Tĕ. ಆಫಾಸ, low, vulgar, disagreeable = ನೀಚ; disagreeableness = ಅಸಭ್ಯ; foulness, human dung = ರೊಚ್ಚಿ). ಆಬಾಸದ ಮೂತು or ಆಫರ (S. Mhr.).

ಅಬಾಸು abâsu. = ಆಬಾಸ, ಆಬಾಸ q. v. Disagreeableness or nastiness of smell, a very disagreeable smell (S. Mhr.; Tĕ. ಆಫಾಸು = ಅಸಭ್ಯ).

ಅಬಿಂದ್ರ a-bindu. Without the bindu (Śmd. 151. 206).

ಅಬಿಲಾಸಿ abilâsi. Tbh. of ಆಫಿಲಾಸಿ. (C.; also ಆಬಿಲಾಸ).

ಅಬುಕಾರ abukâra. A kind of troublesome insect existing in dust, especially where people and cattle use to halt (S. Mhr.; *cf.* ಆಬ್ಬಾರಿ?).

ಅಬುಕಾರಿ abukâri. ಆಬ್ಕಾರಿ. = ಆಬಕಾರಿ, ಆಬುಕಾರಿ. Revenue derived from duties levied on the manufacture and sale of inebriating liquors (My.; Br.; H.). — ಆಬುಕಾರಿಗುತ್ತಿ. Monopoly for collecting duties on liquor-manufacture (My.).

ಅಬುಗು abugu. = ಅವಗು, etc. (My.).

ಅಬುಜ abuja. Tbh. of ಆಬ್ಜ. (Rîv. 8, 52; Č. Bp., 51, 34. 35).

ಅಬುಜಭವ abuja-bhava. Tbh. of ಆಬ್ಜಭವ. (Śmd. 84 Mḍb.).

ಅಬುಜಾನನೆ abuja-ânanĕ. Tbh. of ಆಬ್ಜಾನನೆ. (Bp. 2, 57).

ಅಬುಜೋದರ abuja-udara. Tbh. of ಆಬ್ಜೋದರ. (ವಿಷ್ಣು Čb.; My.).

ಅಬುದ abuda. Tbh. of ಆಬ್ದ. (Kâry. V, 47).

ಅಬುಧಿ abudi. Tbh. of ಆಬ್ಧಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜ ap-ja. = ಆಬುಜ. Born in water. 2, *the moon* (ಸುಧಾಕರ, ಪಜ್ಜ Nn. 124; ಶಶಿ Mr. 516). 3, *a conch* (ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಶಂಖ 124; ಶಂಖ 516). 4, *a lotus* (ಕಂಜ, ತಾಮರೆ 124; ಪಾರಿಜಾತ 516). 5, *a pearl* (ಮುತ್ತು, ರತ್ನ 124; ಮುಕ್ತ, 516). 6, (properly ಆಬ್ಜೆ) = ಸಂಖ್ಯೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (124). 7, N. of the elephant of Indra (ಶಕ್ರೀಧ, ಐರಾವತ 124). 8, the tree Barringtonia acutangula. 9, Dhanvantari.

ಅಬ್ಜಕರ abja-kara A lotus-like hand (My.).

ಅಬ್ಜಕರ್ಣಿಕೆ abja-karṇikĕ. The pericarp of a lotus (ತಾಮರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 52).

ಅಬ್ಜಗಂಧಿ abja-gandhi. A woman having the smell of a lotus (My.).

ಅಬ್ಜಗರ್ಭ abja-garbha. The offspring of the lotus: Brahmâ (Śmd. 69).

ಅಬ್ಜಜ abja-ja. = ಆಬ್ಜಗರ್ಭ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜದಲನೇತ್ರೆ abja-dala-nêtrĕ. A woman with eyes like lotus petals (Bp. 57, 61).

ಅಬ್ಜಜನ ap-janana. = ಆಬ್ಜ. A lotus (Bp. 37, 33).

ಅಬ್ಜಬಂಧು abja-bandhu. The lotus' friend: the sun (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಭವ abja-bhava. = ಆಬ್ಜಜ. (C., Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಭವಾಂಡ abjabhava-aṇḍa. The universe. (My.).

ಅಬ್ಜಮುಖಿ abja-mukhi. A woman with a lotus-like face.

ಅಬ್ಜಯೋನಿ abja-yôni. = ಆಬ್ಜಗರ್ಭ. *Brahmâ.*

ಅಬ್ಜವಾಸಿನಿ abja-vâsini. Lakshmî. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜವಾಹನ abja-vâhana. Carrying the moon: Śiva (ಮುಮ್ಮೇದ Čb.).

ಅಬ್ಜವೈರಿ abja-vairi. = ಆಬ್ಜಾರಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಶರ abja-śara. Kâma. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಸಖಿ abja-sakha. = ಅಬ್ಜಬಂಧು. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಸಂಭವ abja-sambhava. = ಅಬ್ಜಗರ್ಭ. (Śmd. 301).

ಅಬ್ಜಹಿತ abja-hita. = ಅಬ್ಜಸಖ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಾತ ap-jāta. = ಅಬ್ಜ. A lotus (Ch. v. 94; Bp. 39, 14).

ಅಬ್ಜಾನನೆ abja-ānanĕ. = ಅಬುಜಾನನೆ, ಅಬ್ಜಮುಖಿ.

ಅಬ್ಜಾರಿ abja-ari. The lotus' enemy: the moon (ಪದ್ಯ, etc. Mr. 36). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅಬ್ಜಾಸನ abja-āsana. Brahmā. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಾಹಿತ abja-ahita. = ಅಬ್ಜಾರಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಿನಿ abjini. -ನೀ. A multitude of lotus flowers.

ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ abjini-pati. The sun. (G.).

ಅಬ್ಜಿನೀವರ abjini-vara. = ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ. (Rāv. 5, 57).

ಅಬ್ಜೆ ap-jĕ. Lakshmī (ಸಿರಿ, ಮುತ್ತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124 as ಅಬ್ಜ).

ಅಬ್ಜೋದರ abja-udara. = ಅಬುಜೋದರ. Vishṇu (Bp. 3, 63; 9, 44).

ಅಬ್ಜೋದ್ಭವ abja-udbhava. = ಅಬ್ಜಭವ. (My.).

ಅಬ್ಧ ap-da. = ಅಬುದ. Giving water. 2, *a cloud* (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ Nn. 74). 3, *a year* (ಪಾಯನ, ಸಂವತ್ಸರ 74). 4, = ದರತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ (74). 5, the grass Cyperus rotundus (ಜೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ G.).—ಅಬ್ಧಮುಖ್ಯ. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.).

ಅಬ್ಧಾಕು abdhāku. Alarm, shock, fright (Mhr. ಆಪಧಾಳ, ಆಪಧಾಳ; R.).

ಅಬ್ಧಿ ap-dhi. = ಅಬುಧಿ. Holding water. 2, *the ocean* (ನಾರ್ಣವ, ಸಮುದ್ರ Nn. 89). 3, pure knowledge (ಶೇದಲಕ್ಷಾನ, ನಿರ್ಮಲದ ಜ್ಞಾನ 89). 4, right behaviour (ನೀತಿ 89, o. r. ನಯನ). 5, desire (ಆಯಸೆ 89). 6, ಕ್ಷೀರಸಿ, ಮುತ್ತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (89). 7, the numeral 4 (see ಳಿಯುಗ).

ಅಬ್ಧಿಕಫ abdhi-kapha. *Cuttle-fish bone, os sepiae.*

ಅಬ್ಧಿಜ abdhi-ja. The moon (Čb.).

ಅಬ್ಧಿಜೆ abdhi-jĕ. = ಅಬ್ಜೆ. (Čb.).

ಅಬ್ಧಿನಂದನ abdhi-nandana. The moon (ಪದ್ಯ, etc. Mr. 36).

ಅಬ್ಧಿನವನೀತಕ abdhi-navanītaka. The moon. (R.).

ಅಬ್ಧಿಪ abdhi-pa. Varuṇa (J. 20, 6).

ಅಬ್ಧಿಶಯನ abhi-śayana. Vishṇu (Čb.; My.).

ಅಬ್ಧಿಶಾಯಿ abdhi-śāyi. = ಅಬ್ಧಿಶಯನ. (My.).

ಅಬ್ಬ abba. = ಅಱ, etc. Ha! 2, ah, alas! (C.; Tu.; Tč. ಅಬ್ಬಾ, ಅಬ್ಬೆ; Mhr. ಅಬ್ಬ, ಅಬ್ಬಾ, interjection of admiration or astonishment).— ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ. rep. of ಅಬ್ಬ. (C.; Tč.; Tu. ಅಬ್ಬಬ್ಬ). — ಅಬ್ಬಾ. = ಅಬ್ಬ. (C.).

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. A loud cry; a sound, a report; the sound of musical instruments; noise (ಸೊಬ್ಬಳ್, ದನಿ, ಸದ, ಗಾಡರ, ಗಾಡಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವನಿ Śm. 30; Kk. 25; ಗಾಡರ ರೆ. II, 93; ವಾಚ್ಯರವ Bhn. 44; My.; *cf.* ಆಟುಗ). ಮೃಧಸ್ಯಪಾಲಳನ ಡಂಗುರವೆಂ? ಮೊದಿಗುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವೆಂ? (Bh. 1, 19, 19). ದುಗುಡ ಪಾಯಿಕು! ತಪಗೆ ಪಾಯ್ಕುತು ತಿಗಪ ದು! ಎಬ್ಬ ಅಬ್ಬರದ... ಪಾಟಿಪಡೆ (2, 13, 50). ಬೀಡದಡೆ ಬೀ ಬಿಗೆ ಎಸಿನಡೋಳ್ ಅಮ್ಮರುತ ಶಾರ್ದೂಡ ಅಬ್ಬರದ ದೊಬ್ಬೆಗಳ ನಿನದ ದಿಂ (J. 28, 40). ಜಡಿದು, ಆರ್ದ್ರ ದೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದಿಸ್ಪ (28, 47). ಕಾಳಾಳ ಕಮಠಿಸ ದೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದ... ಬಲಂ (Bh. 6, 2, 3). See J. 4, 20; 7, 31; Rām. 5, 8, 50.

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. Desire, craving (S. Mhr.; *cf.* ಆಮ್ಮಾ).

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇĕ. = ಅಬ್ಬರ 1. (Bh. 1, 19, 40; 2, 2, 107; 8, 23, 3; J. 13, 43).

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 1. To cry aloud; to whoop; to make a noise; to bark, to howl (My.). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ರಣಧೀರರಾಗಿರುತಿ ಎಳ್ಕು, ಪರಿಸಿದರ್ ಅಸುರರ್ ಇದ್ದ ಎಡೆಗೆ (Bh. 1, 10, 29). (ಕಾಯ್ಕಳ್) ಪಕ್ಷಿಗಳರ್ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ತುಮಕಿದವು (J. 28, 46). ಗೋಪಾಯ್ಕರ್... ಸಮರಸಮುಯಸಮುಚಿತಕ್ಕೆಪಥ್ಯವ್ವಡೆದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಮೊಚ್ಚೆಗೊಟ್ಟು, ಏಱ್, ಸರಥರಂ ಪಂಯಿಸರ್ (Rāv. 6, after 11). ತಿವಿದ, ದುರ ಳ್ದ ದ, ಅಬ್ಬರಿಪ, ಗರ್ವಿಪ, ಅರ್ವ... ನೆರ್ ನೂಂಕುವ ಏದ್ದಿಯ ಬಲಾ (13, 84). ಎರಹಿತಜ್ಞಾನಿಗಳ್ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಹೊರಿಪೊಣಿಗೆ ಎಸ್ಪ, ಮುಳಿದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಕೆಯ್ತಾಳಂಗಳಂ ಹೊಮ್ಮುಸು ಪಲಾಯುಧಪ್ಪು (Bp. 25, 32). ನಿಬ್ಬರದ ನಿಮುಮೊಬ್ಬೆಗಳರ್ ಸಾಮತ, ಉಬ್ಬರಿಸುತ, ಅಬ್ಬರಿಸುತ, ಅರುತ, ಬಿಬ್ಬಿದಾಡಯ್ಯಗಳು ಗೊಬ್ಬಿದೊಳಗೆ ಪೊಗುತಿರು (50, 14; see also 16, 20; 56, 25). ಸಿಂಹವು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಎದ್ದು, ನಿಸ್ತು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ (B. 4, 90). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಲಿಳ (4, 186). See J. 6, 17; 10, 12; Dp. 61, 4.

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 2. To desire (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬಲ್ abbal. — ಅಬ್ಬಲೂರ್. N. of a place (Bp. 49, 2; 52, 31; *cf.* ಪಬ್ಬು).

ಅಬ್ಬಳಿಕೆ abbaḷikĕ. = ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ. Eructation or belching from qualmishness (C.).

ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ abbuḷikĕ. = ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ. (My.).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbūji. Soot (My.); mould (My.).

ಅಬ್ಬೆ abbĕ. A plant from which occasionally pens are made by school-boys. See ಮುಳ್ಳುಅಬ್ಬೆ. — ಅಬ್ಬೆಕಡ್ಡಣಿಕೆ. A pen made from the abbĕ (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬೆ abbĕ. = ಅಮ್ಮ, etc. Mother (Abh. P. 6, 142; 8, after 61; 15, after 76); also: a widow (who is forbidden to apply turmeric to her body; see Sp. s. ನಿಬ್ಬರ). See ಕಾಡ್ಡೆಅಬ್ಬೆ, ಪೋಳ್ಅಬ್ಬೆ, ಕುಸ್ಅಬ್ಬೆ. ಅಬ್ಬೆ ಳಿಸಿಪ್ಪು ಕಳ್ಳು, ಗುರು ಳಿಸಿಪ್ಪು ವಿದ್ಯೆ (Prv.).

ಅಬ್ಬೆಸ abbĕsa. Tbh. of ಅಭ್ಯಾಸ (C.; Tč.; Tu. ಅಬ್ಬೇಸ, also My.).

ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ a-brahmaṇya. *Not to be killed, inviolable.* 2, an act not proper for a Brāhmaṇa (ಅಪಥ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು HlA.). 3, an exclamation of distress: oh, alas, woe! ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಭೋಮೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವಿಭೋಯೆನಲುಂ (Śmd. 64, o. r. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರ್).

ಅಬ್ರಾಂಗ abrāṅg. — ಅಬ್ರಾಂಗ್ ನಿಪ. A shrub, Grewia microcos Linn. (St. & Pl. as ಅಭ್ರಾಂಗ್; Tu. ಅಮ್ಮೇಣಿ).

ಅಬ್ರು abru. = ಅಬ್ರು, etc. Honor, reputation, respectability (C., Tu. ಆಬರು; Mhr., H. ಆಬ್ರೂ).

ಅಭಕ್ತ a-bhakta. That does not worship; unbelieving, not devoted; undevout (Bp. 23, 27; 51, 50; 56, 24).

ಅಭಂಗ a-bhaṅga. Not breaking; not falling to pieces; without destruction, decay or defeat (Bp. 5, 44; 18, 74; 43, 77; 51, 81).

ಅಭಂಗುರ a-bhaṅgura. Unbroken. 2, firm. 3, undisturbed. (Bp. 7, 3).

ಅಭಯ a-bhaya. Unfearful, not dangerous;—fearless. 2, absence, or removal, of fear, peace, safety. 3, *the*

root of the fragrant grass Andropogon muricatum. 4, = ಅಭಯೆ (ಆಣಿಲೆ Nn. 50. 94). — ಅಭಯ ಕೊ. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Bp. 51, 63; J. 8, 44). — ಅಭಯ ಕೊಡು. To give assurance of security, etc. (Bp. 2, 18; 25, 44; 28, 66; 57, 51; J. 32, 55). — ಅಭಯಂಗಯ್ದು. -ಂ-ಕುಡು. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Rây. 5, after 27). — ಅಭಯ ಬೇಡು. To ask for removal of fear, etc. (Bp. 30, 30).

ಅಭಯಕರ abhaya-kara. Causing peace or safety (Bp. 44, 36).

ಅಭಯದಾತ abhaya-dâta. Giving fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದ abhaya-prada. = ಅಭಯದಾತ. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದಾನ abhaya-pradâna. Gift of fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯೆ a-bhaye. = ಅಭಯ No. 4. *The tree Terminalia chebula* (ಆಣಿಲೆ Hlû.).

ಅಭವ a-bhava. Unborn (Bp. 51, 28; 54, 58; ಪುಟ್ಟದವ G.). 2, Rudra (Mr. 11; J. 15, 24). 3, non-existence; destruction.

ಅಭವ್ಯ a-bhavya. Not to be. 2, what ought not to be, improper; inauspicious (Bp. 53, 41; see ಆಪ್ಪಾದವೊಪ್ಪ).

ಅಭಾಗ್ಯ a-bhâgya. Unfortunate, wretched, poor. (Bp. 60, 56; J. 4, 3).

ಅಭಾಜನ a-bhâjana. (= ಅಪಾತ್ರ). Improper; impropriety (My.).

ಅಭಾವ a-bhâva. Non-existence, non-occurrence, absence (ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು Nr.; Śmd. 67). 2, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 221. 374; ಅದರ್ಶನ 221 Cm.). 3, non-entity, nullity. 4, annihilation, death.

ಅಭಾವಕ್ರಿಯೆ abhâva-kriyè. The negative mood (Śmd. 253; ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ 254).

ಅಭಾಷಣ a-bhâshaṇa. Not speaking, *silence.*

ಅಭಿ abhi. On. 2, towards. 3, in presence of. 4, intensely, very.

ಅಭಿಕ abhika. *Lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭಿಕೃತಿ abhi-kṛiti. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅಭಿಕ್ರಮ abhi-krama. Going towards. 2, an assault, an attack; a gallant attack (ಪೆದಱಿದೆ ಕಪ್ಪುವಿನ ಮೇಲೆ ಏಱಿ' ಪೋಗೋಣ G.). 3, an undertaking, an attempt.

ಅಭಿಖ್ಯ abhi-khya. = ಅಭಿಧೆ. A name, an appellation; a word, a term (ಪದ Nn. 131).

ಅಭಿಖ್ಯಾನ abhi-khyâna. = ಅಭಿಖ್ಯ. (ಪದ Nn. 117).

ಅಭಿಖ್ಯೆ abhi-khyè. *A name, an appellation;* a word, a term. 2, splendour (ಪ್ರಕಾಶ G.). 3, *beauty.* 4, fame, glory (ಕೀರ್ತಿ G.).

ಅಭಿಗಮನ abhi-gamana. *Coming near, approaching* (Bp. 36, 30). 2, sexual intercourse. 3, an adoration (of idols) at noon (My.). 4, feeding on some fruits at noon (My.).

ಅಭಿಗ್ರಸ್ತ abhi-grasta. *Overcome, subdued.*

ಅಭಿಗ್ರಹ abhi-graha. Seizing, robbing. 2, an attack. 3, *defiance, challenge.* 4, ಪೊಱೆ ಪೇಳ್ವೋಣ, ಫಲಾಪಿ (G.). 5, authority, weight.

ಅಭಿಗ್ರಹಣ abhi-grahaṇa. *Robbing.*

ಅಭಿಘಾತ abhi-ghâta. Striking; attack; infliction of injury; injury, damage, loss (My.).

ಅಭಿಘಾತಿ abhi-ghâti. = ಅಭಿಘಾತ. 2, *an enemy.*

ಅಭಿಘಾರ abhi-ghâra. Ghee; dropping it on the oblation or on food prior to eating (My.; Br.).

ಅಭಿಚರ abhi-ćara. A servant. (My.).

ಅಭಿಚಾರ abhi-ćâra. Acting wrongly towards any one; being faithless. 2, *employment of spells for a malevolent purpose.* See Prv. 3. ದುಷ್ಟವಿದ್ಯಾಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡು.

ಅಭಿಚಾರಿ abhi-ćâri. = ಅಭಿಸಾರಿ. (My.). ಅಭಿಚಾರಿಯು ತೆಯ್ದುಟ್ಟಾಡಲೂ ಬಾಣ್ಬೇಸು, ಅವಿಚಾರಿಯು ಪೆಱೆ ಬೀಡ (Prv.).

ಅಭಿಜನ abhi-jana. *Race, family.* 2, *native country.* 3, ancestors. 4, fame, notoriety. 5, any badge of honour (My.; ಬಿರುದು Sl. 434).

ಅಭಿಜನನ abhi-janana. Generating, producing. See ಕೃಷಿಜನನ.

ಅಭಿಜಾತ abhi-jâta. *Well-born, noble* (ಕುಲಪುತ್ರಂ Mr. 242). 2, wealthy. 3, proper (ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವ G.). 4, *learned.*

ಅಭಿಜಿತ್ abhi-jit. Victorious. 2, N. of a nakshatra. 3, midday. (My.).

ಅಭಿಜ್ಞ abhi-jña. *Knowing, conversant with, clever* (Bp. 40, 2; J. 2, 37).

ಅಭಿಜ್ಞತೆ abhi-jñatè. Knowledge (My.).

ಅಭಿಜ್ಞಾನ abhi-jñâna. Knowledge. 2, recollection. 3, *sign or token of remembrance.* 4, ascertainment.

ಅಭಿಜ್ಞೆ abhi-jñè. Remembrance; recognition. 2, supernatural science or faculty (see ದಶಭಿಜ್ಞ). 3, a clever woman (My.).

ಅಭಿತಸ್ abhi-tas. *Before, towards, in presence of.* 2, *near.* 3, *on both sides.* 4, on all sides. 5, *throughout.* 6, *quick.*

ಅಭಿಧಾನ abhi-dhâna. Setting forth, telling. 2, *a name, an appellation.* 3, *speech, discourse.* 4, a word. 5, the power or sense of a word, sense, meaning, signification (ಪದುಳ್ Kk.65; ಕೈ.). 6, *a vocabulary.* 7, ಕೀರ್ತಿ (G.). 8, manifesting (ಪ್ರಕಾಶ, ವೆಳಗು G.).

ಅಭಿಧಾನಕ abhi-dhânaka. A sound, a noise. 2, = ಅಭಿಧಾನ (G.). 3, having a name (at the end of compounds, My.).

ಅಭಿಧಾನಪದ abhidhâna-pada. = ಪ್ರಾತಿಪದಿಕ. (Śmd. 98 Cm.).

ಅಭಿಧಾನರತ್ನಮಾಲೆ abhidhâna-ratnamâlè. The title of Halâyudha's vocabulary.

ಅಭಿಧೆ abhi-dhè. *A name, an appellation.* 2, the literal power or sense of a word. 3, a sound.

ಅಭಿಧೇಯ abhi-dhêya. To be named, to be expressed. 2, *sense, meaning, signification* (Śmd. 5).

ಅಭಿಧ್ಯೆ abhi-dhyè. Considering. 2, desire. 3, *coveting another's property.*

ಅಭಿನಯ abhi-naya. Indication of a passion or purpose by look, gesture, etc. (Sl. 414). 2, *dramatic action expressive of sentiment, dramatic personification.* See Kâvy. II, 1, 8-11; IV, 2, 18.

ಅಭಿನಯಿಸು abhinayisu. = ಅಭಿನಯ್ಸು, ಅಭಿನವಿಸು, ಅಭಿನಯಿಸು. To indicate by gestures, etc., to represent dramatically (My.). 2, to imitate, to represent (ಅನುಕರಣ Śmd. Dh.). ಆ ಪುರುಷನಿವೀವತೆಯೊಳು ಪ್ರಕಟಮ್ ಆಗಿರದ್ ಅಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪಮ ಸಾಕಾರನೆಮಿನ್ದ ಪದಮಾತ್ರಕಳಿಂಗಳ ರಂಗದೊಳ್ನಿಯತ್ ಅಭಿನಯಿಸು ತಿರಲು (Bp. 4, 3).

ಅಭಿನಯ್ಸು abhinayisu. = ಅಭಿನಯಿಸು. (J. 6, 21).

ಅಭಿನವ abhi-nava. *Quite new* (Bp. 53, 32). 2, *recent, fresh, young, modern.* — ಅಭಿನವಮಂಗ. N. of the author of a nigaṇṭu (Mr. 4. 6. 7. 422. 538) of 1398 A. D. (540).

— ಅಭಿನವಭುವನೈಕರಾಮ. = ಅಭಿನವಭುವನ. (Mr. 1b.). — ಅಭಿನವ ಭಾಸ. N. of a lexicographer (Nn. 3, o. r. ಅಭಿನವಜಾಸ). — ಅಭಿನವಸರ್ವಜ್ಞಭೂ. An epithet of Nâgavarma (Kâvy. I, 5, 50).

ಅಭಿನವಿಸು abhinavisu. = ಅಭಿನಯಿಸು, etc. (Sl. 64; My.). 2, to perform or execute in a highly finished or proper manner. See Bp. 41, 22; 42, 39; 56, 6. 3, to become new or nice (Bp. 4, 21).

ಅಭಿನಹಿಸು abhinahisu. = ಅಭಿನಯಿಸು. ಇದ್ದು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಹಿಸ ದೇಳು ಎದ್ದು ಗೊತ್ತು (ತಾಳ Sl. 64).

ಅಭಿನಿ abhini. = ಅಭಿನಿ, etc. (Tě.; R.).

ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತ abhi-nirmukta. Left, quitted. 2, *one asleep at sunset.*

ಅಭಿನಿರ್ಯಾಣ abhi-niryâṇa. *March of an assailant, invasion.*

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-nivéśa. Application, leaning towards, attachment. 2, *determination to effect a purpose or attain an object.*

ಅಭಿನೀತ abhi-nîta. Brought near. 2, *fit, proper.* 3, *highly ornamented or finished.* 4, *friendly, kind, patient.* 5, *impatient.*

ಅಭಿನುತಿ abhi-nuti. Extolling, praise (Bp. 54, 69).

ಅಭಿನ್ನ a-bhinna. Uncut, unbroken (Bp. 30, 2). 2, undivided, one. 3, *unchanged, unaltered, identical* (Bp. 35, 11). 4, a whole number.

ಅಭಿಪನ್ನ abhi-panna. Gone near; approached, obtained. 2, seeking refuge. 3, *subdued.* 4, *unfortunate; —guilty.*

ಅಭಿಪ್ರಾಯ abhi-prâya. Going near. 2, aiming at. 3, *aim, purpose, intention, opinion.* (Śmd. 128; ಜಗೆ Illâ., Mr. 460). 4, *meaning* (ಧಾಪ Nn. 94).

ಅಭಿಭವ abhi-bhava. Overpowering. 2, *defeat.* 3, humiliation. 4, *disregard, disrespect.*

ಅಭಿಭೂತ abhi-bhûta. Overpowered. 2, *aggrieved.* 3, *humiliated.* 4, confused.

ಅಭಿಭೂತಿ abhi-bhûti. Superior power; defeating; disrespect, disgrace. (R.).

ಅಭಿಮತ abhi-mata. Assented to. 2, wished, desired (Bp. 1, 51; 2, 2). 3, honoured, respected (Mr. 5). 4, that is desired, a desired object; desire, wish (Śmd. 277; Bp. 25, 36; 29, 28; 44, 62; 57, 62; Mr. 1*a*).

ಅಭಿಮತಿಸು abhi-matisu. To assent to, to approve of (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಣ abhi-mantraṇa. *Calling, inviting.* 2, consecrating or charming by a special formula (ಮನ್ತ್ರ).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿತ abhi-mantrita. Consecrated, charmed; made sacred by a special formula (Bp. 49, 41). 2, secretly deliberated (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿಸು abhi-mantrisu. To consecrate; to make anything sacred by mantras; to charm (My.).

ಅಭಿಮನ್ಯು abhi-manyu. N. of a son of Arjuna by Subhadrâ (Śmd. 152; ಸೌಭದ್ರ G.; Bp. s. ಮುತ್ತಯ್ಯ).

ಅಭಿಮರ abhi-mara. Killing. 2, *war.* 3, treachery.

ಅಭಿಮಾನ abhi-mâna. Referring all objects to self. 2, *conceit; pride* (ಟಿಂಕ Nn. 129). 3, laying claim to. 4, *affection, love, desire* (Bp. 37, 32). 5, noble feeling; self-respect (Bp. 22, 40; 40, 48). 6, *injury, hurting.* ಆಳ ಕ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನಭಂಗ (Prv.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An impudent person (ಪಾಂಡವ Ct. I, 10). 2, a degraded person (My.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. = ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. (ಪಾಂಡವ Ct. II, 17). — ಅಭಿಮಾನ ಹಿಡಿ. To take affection to or for, to love (B. 4, 186).

ಅಭಿಮಾನಗಿತ್ತಿ abhimâna-gitti. A proud female; — one of self-respect (Bp. 28, 20); — a loving, tender one (My.).

ಅಭಿಮಾನಿ abhi-mâni. (Śmd. 109). Proud, arrogant (B. 5, 169). 2, one that glories in or prides himself upon (Bp. 29, 1; see ದೇಹಾಭಿಮಾನಿ). 3, a person of honourable feelings (J, 11, 32; 17, 51). 4, an affectionate person (My.).

ಅಭಿಮಾನಿಸು abhi-mânisu. To honour, to regard with kindness, to protect (Br., R.); to love (My.).

ಅಭಿಮುಖ abhi-mukha. With the face directed towards (Bp. 60, 54). 2, *facing, fronting* (ಆದರೆ, ಮುಮ್ಮೊಗಂ Śs.). 3, approaching. 4, bent upon. 5, favourable. 6, the state of one following the other, repetition (Śmd. 230. 270).

ಅಭಿಮುಖಿ abhi-mukhi. A woman with the face directed towards (Bp. 57, 59).

ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ abhimukhi-karaṇa. Causing to turn the face towards. 2, addressing, accosting (ಸಮ್ಮುಖಕರಣ Śmd. 154. 155).

ಅಭಿಯಾತಿ abhi-yâti. *An assailant, a foe* (Bp. 38, 64).

ಅಭಿಯುಕ್ತ abhi-yukta. Intent on. 2, absorbed in meditation. 3, versed in (Kâvy. 5, 47). 4, *attacked, assailed.*

ಅಭಿಯೋಗ abhi-yôga. Application. 2, energetic effort, exertion, perseverance (Kâvy. II, 2, B, 44; ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುವ Nr.). 3, *an attack;* war, fight. 4, a plaint, a charge, an accusation (Sk.; ಪಿಯರ್ಸಾದಿ G.).

ಅಭಿರಂಜಕ abhi-raṅjaka. Great lustre or beauty (Râm. 1, 3, 9).

ಅಭಿರಂಜನೆ abhi-raṅjanĕ. = ಅಭಿರಜಸ್ಸ. (Râm. 1, 15, 46).

ಅಭಿರತಿ abhi-rati. Pleasure, delighting in. (My.). 2, occupation, practice.

ಅಭಿರಾಮ abhi-râma. Pleasing, delightful, agreeable, beautiful (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424). See Bp. 35, 18; 53, 56; 57, 54.

ಅಭಿರುಚಿ abhi-ruči. Desire, taste, pleasure (Bp. 5, 189). 2, splendor (ಪ್ರಕಾಶ Čb.).

ಅಭಿರೂಪ abhi-rûpa. Corresponding with. 2, *pleasing, handsome, agreeable;* manifest (ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ Śmd. 154 Cm.). 3, *learned.*

ಅಭಿಲಷಿತ abhi-lashita. Desired, wished for (My.; ಒಪ್ಪಿ ದಷ್ಟ G.).

ಅಭಿಲಾಪ abhi-lâpa. Expression, word, speech. 2, frequent repetition of what has been said (My.).

ಅಭಿಲಾವ abhi-lâva. *Calling, reaping, mowing.*

ಅಭಿಲಾಷ abhi-lâsha. = ಅಭಿಲಾಸೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ. Desire, wish (ಇಷ್ಟ, ಆಕಾಯುತ, etc. Mr. 232). 2, *greedy desire after:* covetousness. 3, love.

ಅಭಿಲಾಷಿಸು abhi-lâshisu. To desire, etc. (My.).

ಅಭಿಲಾಷುಕ abhi-lâshuka. Desiring. 2, *greedy, covetous.*

ಅಭಿಲಾಷೆ abhi-lâshĕ. = ಅಭಿಲಾಷ (Śmd. 102). 2, a kind of Śṛiṅgâra (Kâvy. IV, 2, 25).

ಅಭಿವಂಚಿಸು abhi-vañčisu. To deceive (Mr. 5).

ಅಭಿನಂದನ abhi-vandana. -ನೆ. Saluting respectfully. — ಅಭಿವಂದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To salute respectfully (Bp. 49, 9).

ಅಭಿನಂದನೆ abhi-vandanĕ. = ಅಭಿವಂದನ. (My.; ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋಣ Ch.).

ಅಭಿವಂದಿಸು abhi-vandisu. = ಅಭಿವಂದ್ಯಿಸು. To salute respectfully (Bp. 5, 45. 56; 27, 39; 28, 7; 34, 25; My.).

ಅಭಿವಂದ್ಯ abhi-vandya. To be reverentially saluted, very venerable (Bp. 18, 93; 50, 74).

ಅಭಿವರ್ಣಿಸು abhi-varṇisu. To describe; to praise (Bp. 22, 36; 61, 73).

ಅಭಿವಾದ abhi-vâda. Reverential salutation. 2, *unfriendly or harsh speech.*

ಅಭಿವಾದಕ abhi-vâdaka. Saluting. 2, *civil, polite.*

ಅಭಿವಾದನ abhi-vâdana. -ನೆ (G.). *Respectful salutation* (ನಮಸ್ಕಾರ G.). — ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To receive respectful salutation (Mr. 250).

ಅಭಿವಾದ್ಯ abhi-vâdya. *Deserving a respectful salutation.*

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ abhi-vṛiddhi. Increase, addition; abundant growth; prosperity, success (Bp. 48, 32; B. 4, 172).

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕರ abhivṛiddhi-kara. Yielding or causing increase, plenty, prosperity or pleasure (Bp. 28, 64; 56, 9; My.).

ಅಭಿವೊಂದಿಸು abhi-vŏndisu. Tbh. of ಅಭಿವಂದಿಸು. (Bp. 11, 3; 32, 61; 36, 81).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ abhi-vyakta. Manifest, evident, distinct (Śmd. 2 Cm.).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ abhi-vyakti. Manifestation, distinction (Śmd. 2).

ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸು abhi-vyañjisu. To make manifest or clear (Kâvy. IV, 2, 62).

ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ abhi-vyâpti. *Universal pervasion, inclusion, comprehension.*

ಅಭಿಶಂಸನ abhi-śaṁsana. Accusation. See ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ.

ಅಭಿಶಪನ abhi-śapana. Curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಶಪ್ತ abhi-śapta. *Falsely accused, calumniated.*

ಅಭಿಶಸ್ತಿ abhi-śasti. Abuse, calumny. 2, *asking, begging.*

ಅಭಿಶಾಪ abhi-śâpa. Curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಷಂಗ abhi-saṅga. = ಅಭಿಷಂಗ. Union; *connection* (ಕಾವ್ಯ Nn. 122; Mr. 492). 2, *attachment, passion for.* 3, possession by evil spirits. 4, debt (ರಿಣ, ಸಾಲ 122). 5, an oath. 6, *a curse* (ಬಯ್ಗುಳ್ 122; ಬಯ್ಗಳು 492). 7, *defeat, calamity* (ಸೋಲ್ಕೆ, ಸೋಪ್ತ ಪೇಳೆ 122; ಸೋಲ್ತು ಹೊಸ್ತು 492).

ಅಭಿಷವ abhi-sava. Pressing out (the juice of the Sôma plant). 2, *distillation.* 3, *sour gruel* (ಆಚ್ಚಗಟ್ಟು, Hlâ.; Mr. 214). 4, *religious bathing.*

ಅಭಿಷಿಕ್ತ abhi-sikta. Sprinkled over (Bp. 30, 30; 39, 52). 2, sprinkled with consecrated water, etc., inaugurated, solemnly invested, enthroned. See ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ, ಮುಕುರಾಭಿಷಿಕ್ತ.

ಅಭಿಷುತ abhi-suta. Expressed (as Sôma juice). 2, *sour gruel* (see ಅಭಿಷವ No. 3).

ಅಭಿಷೇಕ abhi-sêka. Sprinkling over. 2, *sprinkling water or a kind of liquid over a king at his inauguration;* inauguration by sprinkling the liquid. 3, the liquid used at an inauguration. 4, purifying an idol with ablutions (Bp. 41, 21; ಸ್ನಾನ G.). See ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. — ಅಭಿಷೇಕ ಎಱೆ. To pour an inaugurating or purifying liquid (Bp. 18, 41). — ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡು. To sprinkle over, to pour upon (Bp. 24, 6). 2, to purify an idol (43, 19). 3, to inaugurate (My.; Tĕ.).

ಅಭಿಷೇಕಿಸು abhi-sêkisu. To sprinkle over, to pour upon an idol (Bp. 2, 51). 2, to inaugurate (My.; Mhr.).

ಅಭಿಷೇಚನ abhi-sêcana. = ಅಭಿಷೇಕ. See ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ.

ಅಭಿಷೇಣನ abhi-sêṇana. *March with an army to attack an enemy.*

ಅಭಿಷ್ಟುತ abhi-stuta. *Praised.*

ಅಭಿಷ್ವಂಗ abhi-svaṅga. *Intense attachment or affection.*

ಅಭಿಸಂಪಾತ abhi-sampâta. Concourse. 2, *war, battle.*

ಅಭಿಸರ abhi-sara. Going towards. 2, *a companion, a follower.*

ಅಭಿಸರಣ abhi-saraṇa. Going towards. 2, running abroad; dispersion (B. 4, 133). 3, going, following (My.).

ಅಭಿಸಾರ abhi-sâra. Going to meet a lover, an assignation, an appointment. 2, *an attack.* 3, a follower. 4, a purificatory rite, viz. lustration of arms. See ಪೋಷಾಭಿಸಾರ, ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ.

ಅಭಿಸಾರಿ abhi-sâri. (= ಅಭಿಸಾರ). A woman who keeps an assignation or goes to meet her lover, an unchaste woman (ನೈರಿಣಿ, ಛಂದ್ಕಳಿ, etc., ಮಾಡದವ ನಾರಿ Mr. 304).

ಅಭಿಸಾರಿಕೆ abhi-sârikĕ. = ಅಭಿಸಾರಿ. *A woman who keeps an assignation, etc.* (Grj. 4, after 72).

ಅಭಿಹತ abhi-hata. Struck, beaten. 2, beaten, subdued (ಸೋತವನು G.).

ಅಭಿಹತಿ abhi-hati. Striking; — a stroke; injury (My.). 2, multiplication.

ಅಭಿಹಾರ abhi-hâra. *Seizing, robbing* (ಪರರದ್ದು ಸ್ವಾಧೀನ, ಪರರ ಒತ್ತೆಯನ್ನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು Nn. 151; ಪರರ ಅಪಹರಣೆ Mr. 490). 2, *seizing or robbing anything in the owner's presence.* 3, *an attack* (ಸಮರಪ್ರವೇಶ, ತಾಳಿಗಕ್ಕೆ ಮೋಹವು 151; ಧುರದ ಪೊಗುವದು 490). 4, intermixture; reversed state, being turned the wrong way (ವಿಪರೀತ, ಒಸ್ಪು ಮುಚ್ಚಾದುವು 151; ವಿಪರೀತವ ಅಳ್ಪಂಳು 490). 5, exertion, effort; — pushing (ನೂಂಕುವ 151). 6, want of pity (ಕೃಪೆಯೀನ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ 151). 7, arming, taking up arms. See ಶೋಷಾಭಿಹಾರ.

ಅಭಿಹಿತ abhi-hita. Held forth. 2, *declared, said; named, called.*

ಅಭೀಕ abhika. = ಅಭಿಕ. *Lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ abhi-ikshṇa. Looking towards or at (ಪ್ರತಿಮುಖವಾದವೀಕ್ಷಣ Śmd. 230).

ಅಭೀಕ್ಷಿಸು abhi-ikshisu. To look towards or at (Rêv. 7, after 21; My.).

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ abhikshṇa (abhi-kshaṇa). Repeated; repetition. 2, constant; continuance (Kâvy. 1, 3, 89-97). ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ, *repeatedly, frequently.*

ಅಭೀತ a-bhîta. *Fearless.*

ಅಭೀಪ್ಸಿತ abhi-ipsita. *Desired.*

ಅಭೀರ abhîra. A cowherd (ದುಷ್ಟಾಹಿತ್ರ Mr. 373; ಗವಳಿಗ G.). 2, N. of a people.

ಅಭೀರು a-bhîru. Unterrific. 2, fearless, undaunted (ಬಿಟ್ಟು, ಅಂಜದವ G.). 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd. (see ಅಸಂ).

ಅಭೀರುಪತ್ರಿ abhiru-patri. *The plant Abhiru.*

ಅಭೀಕು abhiśu. ಅಭೀಷು. A rein; a rope (ಹಗ್ಗ G.). 2, *a ray of light.*

ಅಭೀಷಂಗ abhi-saṅga. = ಅಭಿಷಂಗ. *A curse, an imprecation.*

ಅಭೀಷ್ಟ abhi-iṣṭa. Wished, desired (Śmd. 159). 2, *acceptable, dear, favourite, beloved.* 3, optional. See Bp. 3, 70; 49, 28.

ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ abhiṣṭa-siddhi. The gaining of a desired object (Bp. 44, 49).

ಅಭೀಷ್ಟಿತ abhiṣṭita. Wished, desired (Bp. 16, 27; 25, 12).

ಅಭೂರಿ a-bhūri. Few, some, little (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಂಡು Mr. 427).

ಅಭೇದ a-bhēda. Absence of difference or distinction; identity (Kâvy. III, 2, B, 29-32). 2, not breaking, compactness.

ಅಭೇದಾತ್ಮಕತೆ abhēda-âtmakatĕ. Identity (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಅಭೇದ್ಯ a-bhēdya. *Impenetrable; indivisible; indestructible* (Kâvy. V, 10; Bp. 39, 9).

ಅಭ್ಯಗ್ರ abhi-agra. *Near;* proximity. 2, fresh, new.

ಅಭ್ಯಂಗ abhi-aṅga. Smearing the body with unctuous substances; inunction previous to ablution (ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಮೈಕೈಗೆ G.; Bp. 9, 20). 2, an unguent (Sk.; ಎಣ್ಣೆ G.).

ಅಭ್ಯಂಗನ abhi-aṅgana. = ಅಭ್ಯಂಗ. (My.; Bp. 4, 34; 15, 8; 27, 59).

ಅಭ್ಯಂಜನ abhi-aṅjana. = ಅಭ್ಯಂಗನ. (My.).

ಅಭ್ಯನುಜ್ಞೆ abhi-anujñĕ. Assent, permission; — order. (My.).

ಅಭ್ಯಂತರ abhi-antara. Interior, being inside. 2, initiated in, conversant with. 3, intimate. 4, *the interior; included space; an interval.* 5, an obstacle, an impediment (C.; Tŭ., Tu.).

ಅಭ್ಯಂತರಿಸು abhyantarisu. To hinder. ಆವನನ್ನು ಅಭ್ಯಂತರಿಸಿದನು (My.).

ಅಭ್ಯಮಿತ abhi-amita. Attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitrīṇa. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯ abhi-amitrīya. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ abhi-amitrya. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯರ್ಚನ abhi-arčana. -ಕ. Reverence, worship (Bp. 3, 75; 35, 1; 39, 29; 43, 34; My.; ಪೂಜೆ G.).

ಅಭ್ಯರ್ಣ abhyarṇa. *Near, proximate;* nearness, proximity. See ಪರಿಣಾಭ್ಯರ್ಣ.

ಅಭ್ಯರ್ಹಿತ abhi-arhita. *Greatly honoured, venerable.*

ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ abhi-avakarshaṇa. *Extraction, drawing out.*

ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನ abhi-avaskandana. *Impetuous assault, facing an enemy.* 2, entering by way of treachery; attacking an enemy in a treacherous manner (ಯುದ್ಧರಂಗ ತಿಳಿಯುಗೊಡದೆ ಕದನಪಿಸ್ಸ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ G.; ಪೊಳ್ಳ ಸಮಿಸ್ಸ ವರಜಕ್ರವನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ Sl. 200).

ಅಭ್ಯವಹಾರ abhi-avahâra. *Taking food, eating, enjoying.* 2, food.

ಅಭ್ಯವಹಾರಿ abhi-avahâri. Occupied; practising (Śmd. 72; ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನುಳ್ಳ Cm.).

ಅಭ್ಯವಹೃತ abhi-avahṛita. *Taken as food, devoured.*

ಅಭ್ಯಸಿಸು abhyasisu. = ಅಭ್ಯಾಸಿಸು. (My.; Br. ಅಭ್ಯಸಿಂಪು).

ಅಭ್ಯಸ್ತ abhi-asta. Accumulated; practised. 2, learnt by heart, repeated, studied. (My.).

ಅಭ್ಯಾಕುಲ abhi-âkula. Overburdened with (Bp. 3, 75).

ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ abhi-âkhyâna. *A false or groundless accusation.*

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-âgata. Come, arrived. 2, an uninvited visitor or guest (My.; ಪಾಪಾಗಿ ಬಪ್ಪ ಅತಿಥಿ G.).

ಅಭ್ಯಾಗಮ abhi-âgama. Arrival; visit. 2, neighbourhood. 3, *a war, a battle.* 4, enmity.

ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ abhi-âgârika. *Diligent in supporting a family.*

ಅಭ್ಯಾದಾನ abhi-âdâna. *Beginning.*

ಅಭ್ಯಾಪ್ತ abhi-âpta. Attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಾಮರ್ದ abhi-âmarda. *War, a battle.*

ಅಭ್ಯಾರ abhi-âśa. Reaching to. 2, near; *vicinity.*

ಅಭ್ಯಾಸ abhi-âsa. = ಅಭ್ಯೆಸ. Repetition. 2, use, habit. 3, study; learning by heart (ಪ್ರಯತ್ನ Bhn. 53; ಕಲಿಯೋಣ, ಪಠಿಸ್ಸ G.; Śmd. 175; Kâvy. II, 1, 1-5). 4, practice, exercise. 5, *military practice.* See ಕಲ್. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತಿನ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಾ ದೂಡಿದರೆ ಗಚ್ಚ ವಿಷಸೆ ಹೊತ್ತಿತ್ತು (Prv.). — ಅಭ್ಯಾಸ ಇದು. To make something a practice or habit. ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ಎಷ್ಟುವರೆಗೆನ್ನ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗುವದು (B. 4, 195). — ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಸು. To carry on study, to study. ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಡಿಸಿ (B. 5, 167). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸು. To cause to study. 2, to have taught, to have instruction given. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿದಳು (B. 4, 50). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು. To study, to learn (B. 4, 1).

ಅಭ್ಯಾಸಂಗ abhi-âsaṅga. Association, connection; attachment (Bp. 18, 58).

ಅಭ್ಯಾಸಾದನ abhi-âsâdana. *Impetuous assault, etc.* (= ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನ).

ಅಭ್ಯಾಸಿ abhyâsi. Practising, etc. 2, a student (C.).

ಅಭ್ಯಾಸಿತ abhyâsita. Practised, exercised (Bp. 38, 51).

ಅಭ್ಯಾಸಿಸು abhyâsisu. = ಅಭ್ಯಸಿಸು. To practise; to study (C.).

ಅಭ್ಯಾಹಾರ abhi-âhâra. Bringing near. 2, *robbery.*

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ abhi-utthâna. Rising. 2, rising from a seat through politeness (ಗೌರವ, ಸಾಮರೇದ್ಧುದು Hlâ.; ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವ ಬಗ್ಗೆ Mr. 462). 3, rising to a high position; *dignity, respectability.*

ಅಭ್ಯುದಯ abhi-udaya. Rising. 2, elevation, increase, prosperity; happiness (Ch. v. 71. 173). 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಭ್ಯುದಯಕರ abhyudaya-kara. Causing increase, prosperity or happiness (Ch. v. 206; Bp. 46, 9).

ಅಭ್ಯುದಯಿಕ abhi-udayika. An initiatory rite of worship (My.).

ಅಭ್ಯುದಸ್ತ abhi-udasta. Thrown up, raised, held forth (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. Risen; arisen, happened. 2, exalted. 3, N. of a vṛitta (Ch.). 4, *asleep at sunrise.* 5, that is born (ಹುಟ್ಟಿದ್ದು G.). 6, that is well-said (ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು G.).

ಅಭ್ಯುದೈಕ abhyudaika. Tbh. of ಅಭ್ಯುದಯಿಕ. (Bp. 60, 4).

ಅಭ್ಯುಪಗಮ abhi-upagama. Going near to. 2, *assenting or agreeing to, agreement,* assent (ಅಂಗೀಕಾರ Śmd. 60 Cm.; ಒಪ್ಪಿಗೆ My.). 3, *granting, allowing.*

ಅಭ್ಯುಪಪತ್ತಿ abhi-upapatti. *Approaching with a friendly purpose, favour, affection.* 2, agreement, assent.

ಅಭ್ಯುಷ abhi-ushа. *Slightly parched grain.*

ಅಭ್ಯೂಷ abhi-ûsha. *Slightly parched grain.*

ಅಭ್ರ abhra. *A cloud* (ಆಮ್ಬುದ, ಮೇಘ Nn. 51; ಮೇಘ 45). 2, *sky, atmosphere, ether* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 51). 3, the eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣು 51). 4, talc mineral, mica resembling glass (ಅಭ್ರ, ಕಲ್ಲು 51). 5, the hair knot of females when tucked in the mudi (ಕಚ, ತುರುಮು 51).

ಅಭ್ರಕ abhraka. = ಆಮರಂಗ. The sedge Cyperus rotundus. 2, = ಅಭ್ರ No. 4, talc, glasies mariae, or mica (ಭೃಂಗ, ಮಿಂಗ Nn. 45; ಭೃಂಗ Mr. 102; ಮಿಂಗ Śm. 83; ಆಮರಂಗ G.).

ಅಭ್ರಕೇಶ abhra-kêśa. He whose hair is the clouds: Śiva (My.).

ಅಭ್ರಗ abhra-ga. A bird (My.).

ಅಭ್ರಗಂಗೆ abhra-gangĕ. = ಆಕಾಶಗಂ. (My.).

ಅಭ್ರಗಪತಿ abhraga-pati. Garuḍa (My.; Br.).

ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ abhra-garjanĕ. Thunder (ಮೇಘನ Mr. 480).

ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ abhra-garjita. = ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ. (ಆಷಾಢ್ಯ, ಮೇಘ ಧ್ವನಿ Nn. 105).

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ṅ-kasha. Grazing the clouds, very high (Bp. 19, 34). 2, air, wind. 3, a mountain.

ಅಭ್ರತಿಮಿರ abhra-timira. A cloud (ಮೇಘನ, ಮೋಡ Mr. 43).

ಅಭ್ರಪತಿ abhra-pati. Indra (My.).

ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ abhra-pushpa. Water. 2, a castle in the air, anything impossible. 3, *N. of a cane, Calamus rotang* (ಜಪ್ಪೇ ಗಿಡ Bl. 128).

ಅಭ್ರಮಣಿ abhra-maṇi. Heaven's gem: the sun (My.; Br.); the moon (My.).

ಅಭ್ರಮಾತಂಗ abhra-mâtaṅga. *Airâvata, Indra's elephant.*

ಅಭ್ರಮಾಲೆ abhra-mâlĕ. A line or succession of clouds. (My.).

ಅಭ್ರಮು abhramu. *The wife of Abhramûlaṅga* (Mr. 59).

ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ abhramu-vallabha. *Abhramu's husband, Airâvata.*

ಅಭ್ರವಿಭ್ರಮ abhra-vibhrama. N. of a plant (ಮುಮುಕುಳ್ Mr. 116).

ಅಭ್ರಾಪಗೆ abhra-apagĕ. The celestial Ganges (ಆಕಾಶ ಹೊಳೆ G.; My.).

ಅಭ್ರಿ abhri. *A wooden scraper or shovel for cleaning a boat.*

ಅಭ್ರಿಯ abhriya. *Produced in the clouds.* 2, lightning. 3, thunder.

ಅಭ್ರೇಷ a-bhrêsha. *Non-deviation, fitness, propriety.*

ಅಮ್ am. = ಎಮ್ 3. See ಆಮ್ಬು.

ಅಮ ama. = ಅಪ 2, ಅಪ್ಪ 4, ಅಖ, ಅಬ್ಬ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವೆ, ಮಾ 4. An interjection denoting *a,* surprise: ha!; and *b,* pain or grief: ah! alas! (My.). — ಆಮಮ. rep. Ha, ha! (Bp. 10, 10; 23, 7; 24, 86; 27, 26; 59, 48; Rêv. 13, 60. 70; J. 3, 40; C.). 2, ah, alas! (Bp. 4, 73; C.). — ಆಮಾ. = ಆಮ. (C.).

ಅಮ ama. = ಆಮ್ಮ, etc. Mother. Used in proper names, as ಪದ್ಮಮ, ರಾಯಮ, ಬಿಂಗಮ (C.; Tĕ. ಆಮ).

ಅಮಕಿರೆ amakirĕ. = ಅಮಂಗುರ. (St. & Pl.; T. ಆಮುಕ್ಕಿರಾ, M. ಆಮುಕ್ಕಿರ).

ಅಮಕೀರೆ amakirĕ. = ಅಮಕಿರೆ. (My.).

ಅಮಕು amaku. = ಅಪಕು 1, No. 1. (My.).

ಅಮಕ್ಕಳ amakkaḷa. (fr. ಅಮರ್-ಕಳ, battle-field, T.). Tumult (T.; R.).

ಅಮಗ amaga. (fr. ಅಮರ್). A fit or convenient time, opportunity; a festive occasion (T. ಆಮ್ಟಿಕಿ, opportunity). ಆದುಗದಲ್ಲಿ ಬಾತ್ರಬಾದುವಾಗ ಮುಚ್ಚಕ್ಕೇ ಎರಕ ಬೇಡಿದರು ಆಕ್ಕೆ (Prv.). 2, season, especially the season for ripe fruits, *e.g.* ಮಾವಿನ ಆಮಗ, ಪೇರ್ಕೇ ಹಣ್ಣಿನ ಆಮಗ (S. Mhr.).

ಅಮಗು amagu. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಂಗಲ a-maṅgala. Inauspicious, unlucky, evil; ill-luck (B. 3, 10. 108; My.).

ಅಮಂಗಲಕರ amaṅgala-kara. Causing ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಕಾರಿ amaṅgala-kâri. A person who causes ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಹಾರಿ amaṅgala-hâri. One who averts ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲೆ amaṅgalĕ. An unlucky woman;—a widow (My.).

ಅಮಂಗುರ amaṅgura. = ಅಮಕಿರೆ, ಅಮಕೀರೆ. A medicinal shrub, Physalis flexuosa Lin. or Withania somnifera Dunal (ಅಶ್ವಗಂಧ Mr. 120, o. r. ಆಮುಂಗುರು).

ಅಮಕು amaṅku. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಚಿ amaṭṭĕ. = ಆಮ್ಟಿ 2, ಆಮ್ಟಿಕಿ, ಆಮ್ಟಾಡಿ, ಆಮಡಿ. Tbh. of ಆಮ್ಟಿಕ್ಕೆ. (M. ಆಮ್ಟಿಡಿ, ಆಮ್ಟಾಡಿ; Tu. ಆಮ್ಟಿಕಿ). ಆಮಚೀ ಮರಕ್ಕೆ ಕಾಮಚೀ ಕಳ್ಳಿದರು (Prv.). — ಆಮಟೆಕಾಯಿ. A hog-plum (Bl. 127; My.).

ಅಮಣ್ಣ amaṇḍa. = ಆವಣಲು. The castor-oil plant, Ricinus communis (Sk.).

ಅಮತ a-mata. 1. Not felt, not perceptible by the mind.

ಅಮತ amata. 2. Sickness, disease. 2, death. 3, time. (R.).

ಅಮತಿ a-mati. Unconsciousness; ignorance, feebleness of intellect. 2, evil-minded, depraved. 3, amati: the moon; time. (R.).

ಅಮತ್ರ amatra. *A vessel, a pot.*

ಅಮತ್ಸರ a-matsara. Unenvious, charitable. (Rêv. 13, 10).

ಅಮನುಷ್ಯ a-manushya. Not human; unfrequented by men. 2, *not a man, a demon.*

ಅಮಂದ a-manda. Not slow, active. 2, *violent, fresh:* strong, loud. 3, not stupid. 4, great, important. See Bp. 5, 71; 19, 31. 57; 22, 28; 36, 8; 53, 25; 60, 54; Rêv. 4, 119. — ಆನಂದಾನಂದ ಪಟ್ಟಿದ್. -ಆನಂದ-ಒಡೆದ್. To get or experience great joy (Rêv. 5, 133).

ಅಮರ್ amar. = (ಅನರ್). ಅಮರು. P. p. ಅಮರ್ದ. To be closely united (ಗಾಢಾಲಿಂಗನ Śmd.; ಹೊಂದಾಗಿ ಆಗು

ಕೆmd. 3. 46. 76. 93. 120. 130. 257. 378 Cm.; *cf.* ಆಪ್ಪ 2). ಎರಡುಮ್ ಆದುಮ್ ಒಡವೆ (ಕೆmd. 46). ಪ್ರಪ್ಪಾಗಂ, ರಸಾಲಂ,... ಪಿರಿಸಂ, ಶ್ರೀವರೆಗ್, ಪಾಳಿವ್ಪುದುರಮ್ ಆದುಮ್, ಸಾರ್ಪ್ಪಗ್ಗುಣ್ಪು, ಕನ್ನಿ ಒಪ್ಪತಿಕ್ಕುಂ (Rév. 2, 36). ಕಟ್ಟುತ್ತೆ ಲತಾಸದ್ಮೋಪಡಿಂ ಕೈಕಯಿಪ್ ಆದುರೆ (5, 51). ದುಜ' ಆದುಮ್ ಇರೆ (9, 29). ಪುರಹರನ ನಾಕೋಕ್ಯದೊಳ್ ಆದುಮ್ ಇರಲುದು (Bp. 1, 30; see also 12, 43). 2, to come together, to gather in a mass. ಆದುಮ್ ಕತ್ತಲೆ (ಧ್ವಾಕ್ಷ Mr. 67). 3, to be connected with, to be linked to (Abh. P. 3, 144; Bp. 81, 15). ದೇಪೀಮುಖೆ ಆದುವ್ ಸೊಪ್ಪುಂ... ಉಸುರೆನ್ದು ಕೋವಿದರ್ ಪೆಸರಲ್ (Kk. 3). ವೀರವ್ಯಂಗಾರದೊಳ್ ಆದುವ್ ಇಭವ್ಯೆಂಯಕ್ಕೆ (Bp. 52, 38). See J. 12, 22; 18, 20. 4, to join, to associate one's self to. ಗುಣಮ್ ಆದುರೆ (ಕೆmd. 3). ಚತುರ್ಭಗೆ ತ್ಯಪೀಯುತ್ಪಮ್ ಆದುಮ್ ಇರದು (139). ಮೂವತ್ತಾರುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತದುಗೆ ಆದುಮ್ ಇರೆ (201). ಮುಸ್ಲೇತದೊಡನೆ ಆದುವ್ ಮುನಿಸು (Mr. 534). 5, to be produced, to arise, to appear. ಆದುಗುಂ ಲಿಂಗಂ (ಕೆmd. 93). ಆದುಮ್ ಇರೆ ಸೀತ್ಕಾರಂ (Rév. 9, 22). ರುಪ್ಪಾದತಾರದ ವಿಧ್ಯದುಪಿಮೆ ಆದು ಎನ್ದು ಆದುವ್ದುದು? (Bp. 53, 6). See also ಕೆmd. 257. 378. 6, to be fit or agreeable; to be nice or becoming (J. 3, 13; Tē. ಆದುರು; T. ಆದುರು, ಆಮ್ಮು to agree, be settled, etc.). ಕರದೆಯ ನಿರ್ಗಟಿದ ದನಪೈಲ್ ಆದುರದ ಅಪ್ಪ ಎನ್ದುಂ (ಕೆmd. 76). ಪಪ್ಪಕವೆನ್ದು ಎನಲ್ ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟು ಪುದರ್ಕೆ ಆದುವ್ ನಾದುಂ (ಕೆm. 30). 7, to be known or famous (T. ಆದುರುದಲ್, ಆದುವ್ದಲ್, greatness). ಆದುವ್ ತಪ್ಪೆಯ ತಪ್ಪೆ (ಜೋಮ್ಮ Kk. 9). 8, to fit, to agree with (the size of something, as an ornament becomes a hand, as a stone the hand that seizes it, etc., C. as ಆದುರು). ಆ ಮರ ನನಗೆ ಆದುರುದಿಲ್ಲ, I cannot grasp that tree (C.). 9, to hold on: to climb, as a tree (C. as ಆದುರು). 10, to fall upon, to attack or give trouble, as a debt, etc. (Bp. 58, 25; Grj. 1, 96; C. as ಆದುರು). 11, to seize firmly, to embrace (ಆಲಿಂಗಿಸು, ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು G.). — ಆದುರ್ದಾದು. -ಆದು. To embrace mutually (Grj. 4, 32).

ಅಮರ a-mara. Undying, immortal. 2, *a god.* 3, quicksilver, gold. 4, a plant, Cocculus cordifolius. 5, N. of a metrical foot (Čh.). 6, = ಆದುರಕೋಶ (C.; see Prv. s. ಆ 1). — **ಆದುರದ ಬಳ್ಳಿ.** = ಆದುರವಳ್ಳಿ, ಆಮ್ಮತುಳ್ಳಿ. A shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (Tinospora cordifolia Miers.; St. & Pl.; ಆಮ್ಮತ, ಆಮ್ಮತದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅಮರಕಂಟಕ amara-kaṇṭaka. N. of a part of the Vindhya range. See ಕೋಕ.

ಅಮರಕುಜ amara-kuja. A celestial tree (ಕೆmd. 175).

ಅಮರಕೋಶ amara-kôśa. -ಕೋಷ. N. of the Saṁskṛita dictionary of Amarasiṁha. (C.).

ಅಮರಗಂಗೆ amara-gaṅgĕ. The celestial Ganges (My.).

ಅಮರಗುಣ್ಡ amara-guṇḍa. N. of a place. — **ಆದುರಗುಣ್ಡ ಮಷ್ಟೇತ.** A proper N. (Bp. 39, 34). — **ಆದುರಗುಣ್ಡ ಮುಸ್ಲೇಶ್ವರ.** A proper N. (Bp. 39, 56).

ಅಮರಗುರು amara-guru. The preceptor of the gods: Bṛihaspati (Mr. 38).

ಅಮರಜನನಿ amara-jananī. N. of the mother of Indra (Bp. 54, 58).

ಅಮರತ್ವ a-maratva. Immortality (Bp. 54, 53).

ಅಮರತರು amara-taru. = ಆದುರತರು. (My.).

ಅಮರತ್ವ amaratva. Immortality (My.).

ಅಮರದತ್ತ amara-datta. N. of a lexicographer. See Hlś. s. ಕೋ 3.

ಅಮರಧೇನು amara-dhênu. The cow of the gods: (Bp. 5, 69; 31, 18).

ಅಮರನದಿ amara-nadī. = ಆದುರಗಂಗೆ. (a MS. of Čh. in its v. 23; My.).

ಅಮರನಾಗೇನ್ದ್ರ amara-nâgêndra. The elephant airâvata (J. 2, 12).

ಅಮರಪತಿ amara-patī. Indra (Čh.; My.).

ಅಮರಭೂರುಹ amara-bhûruha. = ಆದುರತರು. (My.).

ಅಮರಮುನಿ amara-munī. Nârada (My.); any dêvarshi. ಆದುರಮುನಿಗಳು (ಎಪ್ಪತ್ತೊನ್ಬ) ಮಿತ್ರರ್ ಆತ್ಮ (Mr. 19).

ಅಮರಲೋಕ amara-lôka. The abode of the gods: heaven (ಸ್ವರ್ಗ, etc. Kk, 10 *a.*).

ಅಮರವರ amara-vara. The best of the gods: Indra (Bp. 2, 19; 24, 40).

ಅಮರವಳ್ಳಿ amara-vaḷḷī. -ಳ್ಳಿ. = ಆದುರದ ಬಳ್ಳಿ. (ಆಮ್ಮತ, ಗುಡಚಿ, ಚಿಪತ್ತಿ, ನೋಡು Mr. 145).

ಅಮರಸಿಂಹ amara-siṁha. N. of the Buddhist author of the Amarakôśa (ಕೆmd. 98 Cm.).

ಅಮರಸಿನ್ಧು amara-sindhu. The celestial Ganges (Bp. 1, 38).

ಅಮರಾಂಗನೆ amara-aṅganĕ. A nymph of Indra's heaven (ಕೆmd. 64).

ಅಮರಾಚಲ amara-ačala. = ಆದುರಾದ್ರಿ. (Bp. 26, 11).

ಅಮರಾದ್ರಿ amara-adrī. The mountain of the gods: Mêru. (My.).

ಅಮರಾಪಗೆ amara-apagĕ. = ಆದುರಸಿನ್ಧು. (My.).

ಅಮರಾರಿ amara-arī. An enemy of the gods: an Asura. (My.).

ಅಮರಾವತಿ amarā-vatī. *The abode of the gods, Indra's residence.*

ಅಮರಿ amarī. = ಆದುರೆ, No. 1. A female deity (Abh. P. 9, 83; Bp. 18, 78; 19, 83). 2, = ಆದುರೆ No. 3, of which it is an o. r.

ಅಮರಿಕೆ amarikĕ. = ಅಮರ್ಕೆ. Fitness, suitableness, agreeing with, as a ring with the size of a finger (C.; T. provision).

ಅಮರಿಸು amarisu. = ಅಮರ್ಪು. To cause (a person) to join or stick by (another, especially to recover a debt, S. Mhr.). 2, to prepare, to make ready (My.; Tē.; T. ಆದುಮ್ಪು). 3, to reprove (R.; T., M. ಆದುಮ್ಪು; see ಆದುಪು 1).

ಅಮರು amaru. = ಅಮರ್. (C.). P. p. ಆದುರಿ. See Bp. 3, 1; 33, 10; 35, 25; 39, 62.

ಅಮರೆ amarĕ. ಆದುರ. = ಆದುರಿ. An immortal female, a female deity. 2, Indra's residence. 3, = ಆವರಿ (ಕೆmd. 347, o. rr. ಆದುರಿ, ಆವರೆ), ಆವರೆ, ಆವರಿ, ಆವರೆ (352). See meaning s. ಆವರೆ.

ಅಮರೇನ್ದ್ರ amara-indra. Indra.

ಅಮರೇಂದ್ರತನಯ amarêndra-tanaya. = ಅಮರೇಂದ್ರಸುತ. (J. 33, 22).

ಅಮರೇಂದ್ರಮುನಿ amarêndra-muni. A proper N. (Bp. 52, 18).

ಅಮರೇಂದ್ರಸುತ amarêndra-suta. Arjuna, the son of Indra and Kuntî (Śmd. 136).

ಅಮರೇಂದ್ರಸೂನು amarêndra-sûnu. = ಅಮರೇಂದ್ರಸುತ. (J. 10, 20; 26, 3).

ಅಮರೇಶ amara-îśa. Indra (Čb.; My.). 2, Śiva.

ಅಮರ್ಕೆ amarkĕ. (fr. ಅಮರ್). = ಅಮರಿಕೆ. The state of being closely joined or united; the state of being fit, agreeing with, etc. (ಅಳವಟ್ಟುದು Čt. II, 84). — ಅಮರ್ಕೆಪೊಗು. -ಪೊಗು. To enter into close union, to become closely united. ಎಳೆತೆಂಗಿನ ಎಳೆಮೊಲೆಯಪ್ಪ ಅಮರ್ಕೆಪೊಗೆ ಪಿಡಿದು, ಸಮ್ಮುಗೆಯ ಮುಗುಳ ದೊಳಿಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ, ಪಿತ್ತರಮ್ಮದೆಯ ಜವಳಿದುಗಳ್ (Čpr. VII, after 92).

ಅಮರ್ಚಿಸು amarčisu. To cause to join; to cause to fasten. ಕಲಕಳ್ಳನಿಯ ತೋರಣಂಗಳಿಪ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಡಾಡ ರತ್ನಗಳಿಪ್ಪ ತತ್ತದ್ದಾರತಿಮರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (Bp. 5, 12. 13). ಜವಳಿಗದಂ ಪ್ಪಾರಮಿಸ್ಪಂದ ಪವಣಿಗೆ ಆ ಪಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (16, 9).

ಅಮರ್ದು amarĕdu. = ಅಮರಿಸು. To join (v. t., ಸಂಧೀಕರಣ Śmd. Dh.; Tŭ.). ವನೆವೆಡೆಯೊಳ್ ಕಡಾಂಜಲಿಯಪ್ಪ ಅಮರ್ದಿ ನಿಸಂ (Rây. 14, after 14). 2, to apply. ಅಡಳ್ ಪಾಳಪ್ ಅಮರ್ದಿ, ಗೋಣ್ ಕೊಯ್ದು (14, 75). 3, to bring to or near. ನಿಮಗೆ ಪರಿಯಾಣಮುಪ್ ಅಮರ್ದುದನು (Bp. 9, 40). 4, to put on, as a crown (Rây. 13, after 50), to put in (J. 26, 12). ನಿಸ್ಸ ನಮಸನೊಳ್ ಎಸ್ಸ ಪೆಸ್ಸ ಕಮಪ್ ಅಮರ್ದುವೆನು (Bp. 18, 71). ಗುಗ್ಗಳದಪ್... ಅಮರ್ದಿದ ಕವ್ಯಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ಗುಗ್ಗಳಪೊನ್ನ ತೊಲೆಮಪ್ ಅಮರ್ದಿ ಕವ್ಯಯೊಳ್, ಅಸ್ಥದ್ ಅಗಿರೆ ಪೊತ್ತು ಕೊಣ್ಮು (43, 83). ಕೇಪದಂ ತಲ್ಲಿಂಗದಂ ನಿಜಪೆಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ದಿ (54, 60). 5, to fix on. ಪೈಸರಂ ಪೂಲಮೊಳ್ ಅಮರ್ದಿ (50 sum.). 6, to seize firmly. ಸ್ಯಪಪ್...ಅಲಗಪ್ ಉಚ್ಚಿ, ಕರಮೊಳ್ ಅಮರ್ದಿ (33, 14). 7, to prepare. ಅಮರ್ದಿತೆ ಅಮ್ಮುರುಟ್ಟೀಪಮಂ (Rây. 6, 10). 8, to do fitly. ವನೆವಾಸವೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ದಿ ರಚಿಸಿದ ತಮಾಲರೇಖೆ (6, after 11). 9, to perform (Bp. 43, 38). ಬಲಮ್ ಎರಡಾಗಿ...ವಿನೋದಯುದ್ಧಮುಪ್ ಅಮರ್ದಿದ್ ಒಡರ್ದಿದುದು (Rây. 13, 83). 10, to cause. ಅಸ್ತ ಕಾಮ್ಮುಜಂ ತನ್ನಧಿರಂಗೆ ಸೋಲುಮಪ್ ಅಮರ್ದಿ (13, 61). 11, to obtain. ಪೊಸ ದುಜುವಾಳಿಕ ಪೆಮರ್ಗೆಯಪ್ ಅಮರ್ದಿ (9, 4). ಸ್ಯಪಸ ಮಸಂ ಪರುಷಮಪ್ ಅಮರ್ದಿ (14, 15).

ಅಮರ್ತ್ಯ a-martya. Immortal. 2, *a god.*

ಅಮರ್ತ್ಯಭುವನ amartya-bhuvana. *The world of the gods, heaven.*

ಅಮರ್ದ amardu. = ಅವರ್ದ. Tbh. of ಅಮ್ಮ q. v. (Śmd. 358. 364; Hlâ. I, 135; Čt. I, 99; II, 23; Kk. 10 *a*; Tu. ಅಮರ್ದ). ಅಮರ್ದಿಂಗೆ, for ever (Bp. 52, 36). ಅಮರ್ದಿಪ್ಪ ದುಬಿ (Abh. P. 3, 144.). — ಅಮರ್ದಗವಿತ. -ವಿತ. Who has ambrosia-rays: the moon (ಇಂಗವಿತ, ತಿಂಗಳ್ Čt. II, 18). — ಅಮರ್ದಗೂದ್. -ಕೂದ್. Ambrosia-like food (V. 37, 88). — ಅಮರ್ದಗೆಯ್ಮು. -ಕೆಯ್ಮು. Who has ambrosia-hands: the moon (ಪನ್ನ Čt. I, 107; ಇರುಳೆಪೆಯ II, 6; ಪನ್ನಿತ Kk. 11 *b*; ಪನ್ನ 44; ಪನ್ನ Śm. 15). — ಅಮರ್ದಣಿ. -ಉಣಿ. Who eats ambrosia: a god (ಸುರ Śm. 8; Śmd. 238). See ಕೆಲಸರು ಮರ್ಣಿ. — ಅಮರ್ದಣಿದಗೆಯ. -ಮಗೆಯ. Who is the gods' enemy: a Râkshasa (ರಕ್ಕಸ Kk. 56). — ಅಮರ್ದಣಿಸಿ. -ಉಣಿಸಿ. = ಅಮರ್ದಣಿ. See ಕೆಲಸರಮರ್ದಣಿಸಿ. — ಅಮರ್ದಣಿಸಿಗ. -ಉಣಿಸಿಗ. = ಅಮರ್ದಣಿ. (ಸಿಜ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಅಮರ್ದಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. = ಅಮರ್ದಣಿಸಿಗ. ಅಮರ್ದಣಿಸುಗಳ್ (ದೇವತೆಗಳ್ Śs.). — ಅಮರ್ದವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Śmd. 55). Tbh. of ಅಮ್ಮವಡಲ್ಲಿ. Coccalus cordifolius (ಅಮ್ಮತೆ, ದತ್ತಾವರಿ, ಗುಳೂಚಿ Hlâ.). — ಅಮರ್ದವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The woman who is immortal or is called amritâ: Pârvatî (ದೇಕ್ಷಾಗಣೆ Kk. 70; Śm. 34). — ಅಮರ್ದವೆಣ್ಣಿನಿಯ. -ಇನಿಯ. The husband of Pârvatî: Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 3; ಮುತ್ತಯೆಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯ ಗಣ್ಣ, ಈಶ್ವರ G.). — ಅಮರ್ದವೆಣ್ಣೊಡೆಯ. -ಒಡ. = ಅಮರ್ದವೆಣ್ಣಿನಿಯ. (ವರಮೇಶ್ವರ Śs.).

ಅಮರ್ಯಾದೆ a-maryâdĕ. Transgressing due bounds, disrespect, impropriety of conduct, rudeness (C.).

ಅಮರ್ಷ a-marsha. Non-endurance. 2. *impatience; anger, passion.* 3, impetuosity, determination of purpose. See Kâvy. IV, 2, 16.

ಅಮರ್ಷಣ a-marshaṇa. *Impatient, passionate, angry* (ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ, ಕೋಪದ, ದುಸಿಸುಳ್ಳದ Mr. 234).

ಅಮಲ್ amal. 1. = ಅಮಲು 1 q. v. Intoxication;—intoxicating quality in substances (Mhr., H.; My.; M.; Tu.).

ಅಮಲೆ amal. 2. = ಅಮಲ 1. Business, affairs (My.; H.). 2, rule, reign (Mhr., H.; S. Mhr.; Br.) 3, an office or post; a public charge (Mhr.; Br.). 4, a right of share in the revenue of a village (Mhr.). 5, collection of revenue (H., M.).

ಅಮಲ amala. 1. = ಅಮರ್ 2. ಈಮಮೆಯ ಅಮಲಳ ಎಳ್ಳರ ಮೀಚೆ ಸಮುಡಾಗಿ ನಮೆಯುತ್ತದೆ (B. 5, 267).

ಅಮಲ a-mala. 2. Stainless, clean, pure, shining, white (ನಿರ್ಮಲ Kn. 8. 139; Śm. 1. 118). 2, *talc, or mica* (ಅಬ್ರಕ G.). 3, *N. of a vritta* (Čh.).

ಅಮಲತರ amala-tara. Unusually clean (Bp. 35, 36).

ಅಮಲತೆ a-malatĕ. The state of being stainless, clean, pure, etc. (Bp. 12, 39).

ಅಮಲತ್ವ a-malatva. = ಅಮಲತೆ. (a Čh. MS. in its v. 25; Bp. 22, 65).

ಅಮಲದಾರ amala-dâra. = ಅಮಲುದಾರ, ಅಮಲ್ದಾರ. A native person holding an office or commission (Mhr.; S. Mhr.; B. 5, 161. 202).

ಅಮಲಧವಳ amala-dhavala. Pure white (ಶುದ್ಧ Mr. 310).

ಅಮಲಾಂಕು amala-aṁśu. A white ray. — ಅಮಲಾಂಶುಗಡ್. -ಕಡ್. To emit white rays (Rây. 6, 133).

ಅಮಲಾಂಶುಪಿ amala-aṁśuphalĕ. *The plant Flacourtia cataphracta.*

ಅಮಲಾತ amalâta. = ಅಮಿಲಾತ, q. v.

ಅಮಲಾತಕ amalâtaka. *Globe amaranth, Gomphraena globosa.*

ಅಮಲಾನಕ amalânaka. = ಅಮಲಾತಕ. *Globe amaranth.*

ಅಮಲಿತ a-malita. Not stained, pure (Bp. 51, 80).

ಅಮಲಿನ a-malina. Stainless, clean, pure, faultless (Śmd. 14; ನಿರ್ಮೋಡ 15 Cm.).

ಅಮಲು amalu. 1. = ಅಮರ್ 1. (C.; ಉಪರಿ G.; ಮಜ Čh.). — ಅಮರಾಗು Intoxication to come about (ಗಾಣಾಸು G.); to become drunk. ಅಡಳು ಅಮರಾದಪ್ಪು (My.). — ಅಮಲಿನವ. -ಉವ. An intoxicated man (C.). — ಅಮಲು ಇಂ. Intoxication to go down (*i. e.* to become less, C.). — ಅಮಲು ಏಱು. In-

toxication to rise (to the head, *i. e.* to be brought about, C.; B. 4, 25. 40). — ಅಮಲು ಮಾಡಿ ತೊಳ್ಳು. To take spirituous liquors or other intoxicating substances (opium, etc.) to excess (C.). — ಅಮಲು ಹತ್ತು. Intoxication to begin to stick to, take, or come upon. ಅವನಿಗೆ ಅಮಲು ಹತ್ತಿತು (C.).

ಅಮಲು amalu. 2. = ಅಮಲ್ 2, etc. (C.).

ಅಮಲುಗಾಡಿ amalu-gâḍi. A drunkard (C.).

ಅಮಲುದಾರ amalu-dâra. = ಅಮಲ್ದಾರ. (My.; Br.).

ಅಮಲೆ amalĕ. A spotless female. 2, *a tree, Emblica officinales* Gaertn. (ನೆಲನೆಲ್ಲಿ ಗಿಡ G.). 3, Lakshmi (Mr. 18).

ಅಮಲ್ದಾರ amal-dâra. = ಅಮಲುದಾರ, etc. The native revenue collector acting under the authority of the European collector (My.). 2, in the army: a commissioned officer (Mhr.). 3, a native head of police (Br.).

ಅಮವಾಲು amavâlu. — ಅಮವಾಲುಬಿದ್ದಿಗೆ. The property of a person dying without heirs and escheating therefore to the government (My.). — ಅಮವಾಲುದನ. Cattle without owners, claimable by the government: unclaimed cattle (My.).

ಅಮವಾಸೆ amavâsĕ. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (C.). ಇಸ್ಪು ಇರ್ದ ಅಮವಾಸೆ (ಸೀತಾಪ. Mr. 69).

ಅಮಸ amasa. Tbh. of ಆಂತ. (My.).

ಅಮಸು amasu. = ಅದಸು 1. (My.).

ಅಮಸೆ amasĕ. Tbh. of ಅಮಾವಸ್ಯೆ (My.).

ಅಮಳೆ amaḷ. = ಆಮಳ. Tbh. of ಯಮಳ. (ಯಮಳ, ಯಮಳ, etc. Hlḍ.; ಪೊಣ್ Ćt. II, 23; ಪೊಣ್, ಜುಗಮ, ಜಮಳ, ಎರಡು Kk. 60; Abh. P. 3, 144; 16, 2). ಸಯುಗುಣವಿಕ್ಕುದ ಅಮುಳ್ಗಳ್ (ಶೆಮ್. 52). — ಅಮುಳ್ಗದ. -ಕದ. A folding-door (Rśv. 10, after 31). — ಅಮುಳ್ಪಗ್ಗ. -ಜಗ್ಗ (ಶೆಮ್. 54). A double tie or thong (?). — ಅಮುಳ್ದಲೆ. -ತಲೆ. A pair of heads. — ಅಮುಳ್ದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Agni (ಕೈ.). — ಅಮುಳ್ದಲೆಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The bird with two heads (ಛೇದುಣ್ಣ Ćt. II, 55; Kk. 16; ಶೆಮ್. 29). — ಅಮುಳ್ದೊಗರ್. -ತೊಗರ್. (ಶೆಮ್. 54). A pair of clusters, etc. — ಅಮುಳ್ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The pair-bird, Anas casarca (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; ಶೆಮ್. 28). — ಅಮುಳ್ಪೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A joint-name (Abh. P. 3, 144).

ಅಮಾ amâ. *Together with.* 2, *near.* 3, new moon.

ಅಮಾಂಸ a-mâṁsa. Not flesh, anything but flesh. 2, *without flesh, feeble, thin.*

ಅಮಾತ್ಯ amâtya. = ಅಮಾಚ್ಯ. One who is near. 2, *a minister, a counselor.*

ಅಮಾನತು amânatu. A deposit; anything committed to the charge of another (My.; Mhr., H.).

ಅಮಾನಸ್ಯ a-mânasya. *Pain, sadness.*

ಅಮಾನಿ amâni. What is in charge or under the immediate care of a collector on the part of government (as occasionally abkaree, etc.) in opposition to that which is rented out to tenants of the soil (My.; H.; Br.).

ಅಮಾನಿದಾರ amâni-dâra. One who looks after the amâni (My.).

ಅಮಾನುಷ a-mânusha. Not human; monstrous. (My.).

ಅಮಾಪ್ಯ amâ-anta. The end of the day of new moon.

ಅಮಾಪ್ಯಮಾಸ amânta-mâsa. A month that is reckoned from the end of the day of new moon (ಅಮಾವಸ್ಯೆ q. v.) to the first day of new moon, as different from ಪೂರ್ಣಿಮಾಪ್ಯ ಮಾಸ (B. 5, 307. 308).

ಅಮಾನ್ಯ a-mânya. Not to be respected or honoured, not worthy of respect (Bp. 1, 36).

ಅಮಾರ್ಗ a-mârga. Want of a road. 2, pathless. 3, a wrong road (My.). 4, a bad man (My.).

ಅಮಾವಸ್ಯೆ amâ-vasyĕ. ಅಮವಾಸೆ, ಅಮಸೆ, ಅಮಾವಾಸೆ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಅಮಾಸೆ, ಅಮಸೆ. *The first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾವಾಸೆ amâ-vâsĕ. = ಅಮಾವಸ್ಯೆ, etc. (Kk. 58; My.).

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ amâ-vâsyĕ. *The first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾಸೆ amâsĕ. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಶೆಮ್. 368; ಶೆಮ್. 19; C.).

ಅಮಿಕು amiku. = ಅದಕು 1, etc. (My).

ಅಮಿತ a-mita. Unmeasured, boundless, infinite (Bp. 8, 37; 53, 7). 2, amita: gone (see ಅಪ್ಯಮಿತ).

ಅಮಿತ್ರ a-mitra. *An enemy.*

ಅಮಿಲಾತ amilâta. = ಅಮರಾತ and its flowers (ಮರ್ಗಪುಷ್ಪ, ಬಣ್ಣದಾಗಿರ್ದ ಪೂಗಳ್ Mr. 124, o. r. ಅಮರಾತ).

ಅಮಿಲಾತಕ amilâtaka. = ಅಮರಾತಳ. *Globe amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlḍ.).

ಅಮಿಷ amisha. *Flesh.*

ಅಮಿಕ್ಷೆ amikshĕ. Melted or clarified butter (ಅಜ್ಯ Mr. 260).

ಅಮಿನ amina. A petty revenue officer who has temporary charge of any district (My.; H.; Br.; M.). 2, a subordinate judge and arbitrator in civil causes (S. Mhr.; B. 5, 106; Mhr., H.; Br.; M.). 3, the lowest executive officer of a civil court, whose duty is to attach property, make valuations, sales, etc. (My.). See ಸದರ್.

ಅಮಿರ amira. Emir (B. 4, 20; H.; M.).

ಅಮುಕು amuku. = ಅಮಿಕು, etc. (My.; T., M. ಅಮುಳ್ಕು; T. ಅಮುಂಗು, M. ಅಮುಂಪ್ಪು, to be pressed down).

ಅಮುಕ್ತ a-mukta. Not loosed or let go. 2, not liberated from transmigration. 3, *a weapon that is always grasped and not thrown*, as a sword, etc.

ಅಮುಖ್ಯತೆ a-mukhyatĕ. The state of being not chief, subordinacy (ಶೆಮ್. 172).

ಅಮುಗು amugu. = ಅದಕು 1 (v. t. & v. i., My.), ಅವಗು 2. See ಅಮುಕು.

ಅಮುಚು amuchu. = ಅಮುಚು. (My.).

ಅಮುತ್ರ amutra. There. 2, *in the other world, in the life to come.* 3, here.

ಅಮುದ a-muda. Grief, distress (Bp. 4, 45).

ಅಮುದ್ರಕ್ಕು amudryakku. Tbh. of ಅಮುದ್ರಕ್ಕ್ (ಶೆಮ್. 106 Cm.).

ಅಮುದ್ರಕ್ಕ್ amudryak. (ಶೆಮ್. 106 Cm.).

ಅಮುಮುಯಕ್ಕು amumuyakku. = ಅಮುಮುಯುಕ್ (ಶೆಮ್. 106 Cm.).

ಅಮುಮುಯುಕ್ amumuyak. (ಶೆಮ್. 106 Cm.).

ಅಮುಷ್ಯ amushya. Of such a one.

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ amushya-ayaṇa. The offspring of such a one; of respectable birth, of known origin (ಅಜಾರಪ್ರಸಿದ್ಧ ನವಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250, o. r. ನಮುಷ್ಯಾಯಣ; My.).

ಅಮೂಲ a-mûla. Rootless. 2, having no beginning (Bp. 2, 36). 3, without support.

ಅಮೂಲ್ಯ a-mûlya. Precious, above estimation, invaluable, so valuable that the worth cannot be estimated. (C.).

ಅಮೃಣಾಲಿ a-mṛiṇâla. *The root of a fragrant grass used for screens, Kaskas, Andropogon muricatus.*

ಅಮೃತ a-mṛita. = ಉಮರ್ಮ, ಅಮರ್ಮ. Not dead. 2, immortal, imperishable (ನಿತ್ಯ, ಶಾಶ್ವತ Mr. 25; ನಿಸ್ಪದು Mr. 511; ನಿಸ್ಪದು Nn. 4; Bp. 51, 29). 3, a deity. 4, immortality. 5, *final emancipation* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 4). 6, *Ambrosia, the food of the gods, the juice of the sôma* (ಸುಧಾಹಾರ 4; Mr. 29; ಸುಧೆ 511; ಸೊಧೆ, etc. Kk. 10*a*.). 7, an antidote; a drug. 8, food; boiled rice. 9, anything sweet, becoming or agreeable (ಯೋಗ್ಯ 4; ಇಮ್ಮು Ct. I, 82). 10, *water* (ಜಮಳ 4). 11, milk (ಪಾಲು G.; My.); ghee (My.). 12, the ocean (ಸಮುದ್ರ 4; ಅಬ್ಧಿ 511). 13, gold; quicksilver. 14, a quality, a virtue, a property (ಗುಣ 4). 15, *unsolicited alms.* 16, *the residue of a sacrifice* (ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ, ಯಜ್ಞ 4). 17, a ray (ದುರೀಚಿ, ಕಿರಣ 4; ಕಿರಣ 511). 18, ಆಕೀರ, ಬಿಳ್ಪು (4). 19, the colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 4). 20, the plant Cocculus cordifolius (ಗುಡೂಚಿ Mr. 145; ಉದುರದ ಬಳ್ಳಿ G.). 21, the plant Emblica officinalis (ನೆಲ್ಲಿ ಸಿಪ G.). 22, the plant Terminalia chebula (ಅಳಲೇ ಕಾಯಿ ಸಿಪ G.). 23, the hair of the head, hair (ತಿರೋರುಹ 4). See Nn. s. ಪುಷ. — ಅಮೃತಫಲ. The custard-apple tree, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.; My.). — ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. = ಉದುರದ ಬಳ್ಳಿ, ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. (Sl. 142; St. & Pl.; ಗುಡಾ, ಗುಡಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಛಿನ್ನರುಹ, ತಿನ್ನಿಕೆ G.).

ಅಮೃತಕರ amṛita-kara. The ambrosia-rayed: the moon (ಹಿಮಕರ, ದಸ್ರ Nn. 35). 2, a physician (ವೈದ್ಯ 35). 3, the sovereign of the snakes (ವಾಸುಕಿ, ಫೀಡ 35). 4, a deity (ಸುರ, ದೇವ 35). 5, a demon (ಅಸುರ, ರಾಕ್ಷಸ 35). 6, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 35). 7, Śiva (ಶೃತ್ತಿವಾಸ, ಈಶ್ವರ 35).

ಅಮೃತಕಿರಣ amṛita-kiraṇa. = ಅಮೃತಕರ No. 1. (Bp. 11, 10).

ಅಮೃತತರಂಗಿಣಿ amṛita-taraṅgiṇi. Moonlight. (R.).

ಅಮೃತತ್ವ a-mṛitatva. Immortality (Bp. 43, 63; My.).

ಅಮೃತಪಯೋಧಿ amṛita-payôdhi. An ocean of ambrosia (Bp. 61, 69).

ಅಮೃತಮತಿ amṛita-mati. N. of the wife of king Satyêndra of Śôḷamaṇḍala (Rsv. 3, 12).

ಅಮೃತವಲ್ಲಿ amṛita-valli. = ಉದುರದಬಳ್ಳಿ, ಉದುರ್ಮದಬಳ್ಳಿ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. (Sk.; My.).

ಅಮೃತವಿಗ್ರಹ amṛita-vigraha. Having an immortal or agreeable body (Bp. 26, 45).

ಅಮೃತಸಾರಜ amṛita-sâra-ja. Raw sugar, molasses. (R.).

ಅಮೃತಸೋದರ amṛita-sôdara. Born together with the amṛita (at the churning of the ocean): a hare. (R.).

ಅಮೃತಹಸ್ತ amṛita-hasta. = ಅಮೃತಕರ No. 2. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧ amṛita-andha. Tbh. of ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧಸ amṛita-andhas. *Whose food is ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾನ್ನ amṛita-anna. Ambrosia-like food (J. 29, 35).

ಅಮೃತಾರ್ಚಿ amṛita-arṭi. The moon (J. 2, 13).

ಅಮೃತಾವಹ amṛita-âvaha. Final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ಅಮೃತಾಶನ amṛita-âśana. *Who eats ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾಹರಣ amṛita-âharaṇa. Who stole the ambrosia: Garuḍa. (My.).

ಅಮೃತೆ a-mṛitĕ. An immortal or beautiful female. 2, *the plant Cocculus cordifolius.* 3, *the plant Emblica officinalis.* 4, *the plant Terminalia chebula.*

ಅಮೆ amĕ. An affix to form verbal nouns, *e. g.* ಆಟ್ಟಮೆ, ತೀರಮೆ (Śmd. 248). *Cf.* ಉಮೆ.

ಅಮೇಧ್ಯ a-mêdhya. Not allowed to sacrifice. 2, impure; unholy; nefarious; foul. 3, faeces, excrement (Bp. 4, 65; 40, 69). See Prv. s. ಫಾಮೆ.

ಅಮೇಯ a-mêya. Immeasurable. (My.).

ಅಮೋಘ a-môgha. Unerring, unfailing, not vain, efficacious, reaching the mark (Ct. II, 120; Bp. 34, 13; J. 12, 46; 21, 60);—productive, fruitful;—the not erring or failing.

ಅಮೋಘೆ a-môghĕ. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb. 2, *a plant of which the seed is used as a vermifuge, Eryelbe paniculata* Roxb. (ದಾಮುದವಣಗ G.).

ಅಮೋಲಿಕ amôlika. Tbh. of an ಅಮೌಲ್ಯಕ. Invaluable, excellent (C.; B. 4, 222).

ಅಮೌಢ್ಯ a-mauḍhya. One who is not stupid (Bp. 46, 71; My.).

ಅಮೌಲ್ಯ a-maulya. Priceless, invaluable, excellent (Bp. 43, 66; My.; B. 4, 173).

ಅಮ್ಪಕ ampaka. Sending, despatching, dismission. 2, an entertainment given to friends at their departure (Tĕ.; R.; Tĕ. ಉಮ್ಪು, ದಮ್ಪು, to send, etc.; T., M. ಉಸುಪ್ಪ, to send; see ದಸಪ್ಪ).

ಅಮ್ಬ amba. 1. = ಅವ್ವನೆ, ಎಮ್ಬ. Present relative participle of ಅನ್ 1: saying, etc. ಉಮ್ಬಂ, ಉಮ್ಬನು, third pers. sing. masc. of the future: he will say, etc.

ಅಮ್ಬ amba. 2. = ಅಮ್ಬೆ. — ಉಮ್ಬಗಾಲು = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬಕ ambaka. *An eye* (ಕಣ್ಣು Nn. 37. 66). 2, the numeral two (Mr. 540).

ಅಮ್ಬಕಳ ambakaḷa. = ಉಮ್ಬಲಿ q. v., ಉಮ್ಬಲಿ, ಉಮ್ಬುಳಿ. A kind of gruel or pap mixed with buttermilk (ಸಜ್ಜೆ Śm. 115; Tĕ.: pap, porridge; occasionally used by Liṅgâyatas). ತಪಗೆ ಹಸಿವಾಯ್ತು; ಉಣ್ಣಿ, ಫಕ್ಕಾ, ಉಮ್ಬಳಕಳ? (Dp. 27, 48). ನಿಸ್ಸ ಆರಮನೆಯ ಮೊಸ ರಸರಸಾಯನದ ದಸರದ ಆತನ ಸವನದಲಿ ದೂಪಿಸಿದ ತೆಳ್ಳನದ ಉಮ್ಬಳಕಳೆ ಎನೆ ಉಸುರಲ್ ಉಣ್ಣೇ? (30, 6). See ಕಳ್ಳುಮ್ಬಕಳ, ಮುಳ.

ಅಮ್ಬಕಿ ambaki. She who has eyes (at the end of compositions; J. 29, 35).

ಅಮ್ಬಗ ambaga. = ಅಮ್ಬಗ. (My.).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 1. Tbh. of ಉಮ್ಬಟ್ಟ. A barber (ನಾವಿದ Ct. I, 61; T., M. ಉಮ್ಬಟ್ಟ).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 2. = ಉಮ್ಬಟಿ, etc. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬಟಿ ambaṭi. = ಉಮುಟಿ, etc. (ಪೀತಕ, ಕಪೀತಕ, ಉಮ್ರಾತಕ Nr.; Sl. 127; My.; see ಉಮುಟಿ). — ಉಮ್ಬಟಿಮುಳ್ಳು. Cynodon dactylon Pers. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬರ ambara. Clothes, apparel (ಉಡಿ Śm. 117; ಉಡಿದೆ G.; ಆಂಬರ, ದಸ್ರ Nn. 30). 2, the sky, atmosphere, ether (ಬಾಫ್, ಆಲರ್ಪಿ, etc. Śm. 14; ಸಫಸ್, ಆಕಾತ Nn. 30). 3, a sign for the zero or O (Ch.; Mr. 73. 540). 4, vicinity.

5, cotton (ಆಚಳೆ, ಪತ್ತಿ Ch.). 6, talc, or mica. 7, a perfume, Ambergris. 8, N. of a metrical foot (Ch.). 9, a bed or couch. — ಆಮ್ಬರದಮ್ಬರ. -ಎ-ಚಿತೆ. As far as the sky (Bp. 32, 32; 57, 82).

ಅಮ್ಬರಚರ ambara-chara. Sky-going; an inhabitant of the sky; a god (Bp. 44, 51). 2, a bird.

ಅಮ್ಬರಮಣಿ ambara-maṇi. The sky's jewel: the sun (A.; My.).

ಅಮ್ಬರಶಿರೋಜ ambara-shirôja. Whose hair is the sky: Rudra (Mr. 11).

ಅಮ್ಬರಾಮ್ಬರ ambara-ambara. Whose apparel is the sky: Śiva (My.).

ಅಮ್ಬರಿ ambari. A cloth to write upon (ಕವಿತ Mr. 359).

ಅಮ್ಬರೀಷ ambarîsha. *A frying-pan* (ಆಮಪಾಣಕೆ Nn. 123). 2, the sun. 3, one of the hells. 4, Śiva. 5, Vishṇu. 6, remorse. 7, war. 8, a young animal. 9, the plant Spondias mangifera.

ಅಮ್ಬಲ ambala. An open shed or hall where public affairs are discussed, etc. (Kôḍagu; T., M.; Tu. ಆಮ್ಬಲ).

ಅಮ್ಬಲಿ ambali. = ಆಮ್ಬಳಕ, ಆಮ್ಬಲ, etc. Tbh. of ಆಮ್ಬಲ. A kind of pap or porridge made of jôḷa, rice, or rāgi, to which buttermilk (also tamarind) is generally added (C.; Tē.; Tu. ಆಮ್ಬುಲಿ). ಆಚಪಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. ಅಕ್ಕರೆ ಜಾಸಿದ ಗಂಜಿ, ಮೋಸರ ಮೊಸ್ತ ಗಂಗಿ; ಉಕ್ಕುತಿಳಿಗೂ ಕಲಗಚ್ಚಿಗೂ ಆಮ್ಬಲಿ ನಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 311). ಆಮ್ಬಲಿ ಆಗಿ ಇರುವ ಗಂಜಿ (ಯಜಾಗು, ಬಚ್ಚಲಿ, etc. 315). ಆಮ್ಬಲೀ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತಿಳ್ಳುವದ ಸೊಳ್ಳು.—ಆಮ್ಬಲಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಪಚ್ಚಲಿಸುವದು ಯಜಕ್ಕೆ?—ಆಮ್ಬಲೀಲಿ ಕಣ್ಣೆಯಾ ತೋಣಚಿಣಾಯಸ್ಸಿ? (Prvs.). ಅಮ್ಬಿಕಾವತಿ ಪನ್ನಯನ ದುಣಿಮೆ ಆಮ್ಬಲಿಯಕ್ ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (Bp. 56, 50). See ಕಟ್ಟಮ್ಬಲಿ, Prvs. s. ಆಳಿಗೆ, ಮುನ್ನ.

ಅಮ್ಬಷ್ಠ ambashṭha. = ಆಮ್ಬಷ್ಠ. *The offspring of a man of the Brâhmaṇa and a woman of the Vaiśya caste;* a physician, a barber, etc.

ಅಮ್ಬಷ್ಠೆ ambashṭhe. *Jasminum auriculatum* Vahl. 2, *yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata* Lin. 3, *the plant Cyperi hernandifolia* W. & A. 4, = ಆಮಟೆ, etc., the hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers.

ಅಮ್ಬಾ ambâ. = ಅಂಬಾ, ಅಮ್ಬೆ, ಅಮ್ಬ್ಯಾ. The cry of cow or calf (C.; T.; Tē. ಆಮ್ಬಾ; Tu.; M. ಆಮಮು, to low).

ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ ambâ-kânta. Durgâ's husband: Śiva (Bp. 39, 10).

ಅಮ್ಬಾಡಿ ambâḍi. N. of a village in Mysore (M.: a cowpen). — ಆಮ್ಬಾಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A whitish, mellow and fragrant kind of betel leaf (C.).

ಅಮ್ಬಾಡೆ ambâḍe. = ಆಮಟೆ, etc. (ಆಮ್ರಾತಕ, ಕಪಿತನ, ಪೀತಸ C.).

ಅಮ್ಬಾಪತಿ ambâ-pati. = ಆಮ್ಬಾಕಾನ್ತ. (Bp. 13, 23).

ಅಮ್ಬಾರ ambâra. A heap of thrashed straw (My.; Br.; M.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಖಾಣೆ ambâra-khâṇe. A magazine of grain, a granary (My.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಮಣ ambâ-ramaṇa. = ಆಮ್ಬಾವಪಿ. (Bp. 53, 8).

ಅಮ್ಬಾರಿ ambâri. A howdah on an elephant (C.; B. 4, 23; C. Bp. 47, 32; T., M., Tē., Tu.; H.). ಆಮ್ಬಾರಿಯಮೆಲ್ಲಿ ಕೂತ ರು ಮುಂಗಾರು ಬಿವಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಮ್ಬಾರೆ ambârĕ. A kind of insect existing in dry wood (C.). — ಆಮ್ಬಾರುಣ್ಣಿ. -ಉಣ್ಣಿ. A tick infesting cattle (S. Mhr.; Tē. ಆಮ್ಬಾರೆಪುಣುಜು).

ಅಮ್ಬಾವರ ambâ-vara. = ಆಮ್ಬಾವಪಿ. (Bp. 12, 56).

ಅಮ್ಬಿ ambi. A boat. (See T. s. ಆಮ್ಬಿಗ). 2, water (in vedic Sk.).

ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ ambikâ-nâtha. = ಆಮ್ಬಾವಪಿ. (Bp. 33, 8).

ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ambikâ-pati. = ಆಮ್ಬಿಕಾನಾಥ. (Bp. 13, 12; 24, 46).

ಅಮ್ಬಿಕಾರಮಣ ambikâ-ramaṇa. = ಆಮ್ಬಿಕಾವಪಿ. (Bp. 54, 69).

ಅಮ್ಬಿಕೆ ambikĕ. ಆಮ್ಬಿಕಾ. A mother. 2, *Durgâ.* See Śmd. 20.

ಅಮ್ಬಿಕೇಯ ambikêya. Gaṇêśa. 2, Kârttikêya. 3, Dhṛitarâshṭra. (My.).

ಅಮ್ಬಿಕೇಯಕ ambikêyaka. = ಆಮ್ಬಿಕೇಯ. (My.).

ಅಮ್ಬಿಗ ambiga. = ಅಮ್ಬಿಗ, ಅಮ್ಬುಗ. A man who rows a boat or a hayigôl, a boatman (Bp. 20, 22; ನೀಕರ್ಷಟಿಕ Śe.; ಕರ್ಣಧಾರ, ಧಾವಿಕ C.; Mhr. ಅಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬ್ಯೇ ಕರೀ; C.; T. ಆಮ್ಬಿ, a boat; a raft; a water-pot; a basket for drawing water; a rope to which oxen are tied in a row; M. ಆಮ್ಬೆ, thick, strong rope; M., T. ಆಮ್ಬಾಟ್ಟು, a rower's song). See B. 4, 30. 107; Prv. s. ಪತ್ತೆ. ಮೊಲೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಮ್ಬಿಗರ ಮಣ್ಣ (Prv.).

ಅಮ್ಬಿಗಾಪರಿ ambi-gâra. = ಅಮ್ಬಿಗ. See Prv. s. ಮೋಚಿ.

ಅಮ್ಬಿಲ ambila. = ಆಮ್ಬಲಿ, etc. Tbh. of ಆಮ್ಬು. A kind of sour gruel (ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, ಆರನಾಲ, ಸನ್ಧಾನ, ಕಾಂಜಿಕ, ಸೌವೀರ Hilâ.; ಆರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. Nr.; ಕಮ Ct. II, 74; ಕಮ Śe.; ಆರನಾಲ, etc. Mr. 214; ಕಮ್ಮ Śm. 80). ಆಮ್ಬಿಲಮೊಳ್ ಉಣ್ಣೇ ಬಿನ್ನೆ? (Bp. 30, 28). ಇಲ್ಲ ಎನ್ನೆ ಆಮ್ಬಿಲವ (40, 74). ಆಮ್ಬಿಲಮೊ ಳಗೆ ಪೂಸ ಬೆನ್ನೆಯಂ ತೆಗೆಯಲು (42, 2).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. An arrow (ಶರ Śmd. Dh.; ಕೋಲ್, ಕಣೆ, ಸರಳ್ Ct. II, 47; ಕಂಕಪತ್ರ, ಶಲ, etc. Hilâ.; ಬಾಣ, etc. Mr. 295; ಬಾಣ Nn. 5. 7; ಮಾರ್ಗಣ 17; ಶರ 35; ಪತಂಗ, etc. 61; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, etc. Śm. 43. 106; C.; T., M., Tu.; Tē. ಆಮ್ಬು, ಆಮ್ಬುಳ, ಆಮುಪ್ಪು. M. ಆಯೆ, T. ಆಪ್ಪೆ, to send; to let go, leave; see ಆಮ್ಬುಳ, ಆಸೆ 3). See ಆಯ್ಕುಮ್ಬು, ಎನ್ನೆಮ್ಬು, ಎಲೆಯಮ್ಬು, ಕಮಲೆಯಮ್ಬು, ಕದಲಮ್ಬು, ಜೋಡಿಯಮ್ಬು, ಮುಗುಳಮ್ಬು, ಮೊಗ್ಗಮ್ಬು.—ಆಮ್ಬಿನ ಜೀಗ (ಜೀವ್ಲಿ, etc. Hilâ.). ಎಮ್ಮೆ ಆಮ್ಬು (ಸಿರನ್ನ Nr.). ಹಲವ ಆಮ್ಬುಳ್ಳವನು (ಕಾಣ್ಟೇಕರ, etc. Nr.). ಪತ್ತು ಆಮ್ಬಿನ ಆಗಲ ಕೈಳ್ದ ರಾಜರುಗಳ್ (Si. 105). ಒಳ್ಳೆಯಿಸಿ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಆಮ್ಬುಮುನ್, ಉರ್ತಾಳ್ಗಳ್ ಸುಂಗೆ ನೀಳ್ದು, ಮಾಣ್ದೆ ಇರವೆ ಆ ಗೋದರ್ಪಳ್ ಇರ ಬಿಗಿದ ಗೋಬಿಂಯಮ್ಮುಳ್ಳಳಿಳೊಳ್ ಎಚ್ಚತುಳಮ್ ಇರಿಮು, ಕುಬಿವಬ ಬದರ್ (Śmd. 79). ತನ್ನಿಳ್ ಪಳಂಬಿ ಕಿಮುಗುಟ್ಟಿ ಪಚ್ಚಿದ ಆಮ್ಬುಗಳ ರದಂ (286. 287). ಬರ್ಪ ಆಮ್ಬುಂ ನಿತಿವಿಪುಟಂ ಪಣ್ಣಿಸಿದಂ (274). ಗಜ ದುಟ್ಟಿದ ಅಂಗಜನ ಆಮ್ಬೆಲ್? (Bp. 4, 31). ಬೆಲಜೋ ಇಬಿಸಿದ ಆಮ್ಬಿನ ಪೊಜೆಯು, ಸಾರ್ದ ನಿಲಿಸಿದ ಪರಾಸನದ...ಧನಂಗಳ್ (Rév. 6, after 11). ಕೂರಮ್ಬಸಿಸ್ದೆ ಎಮ್ಮು, ಪೂಡ ಆಮ್ಬುಸು ತ್ತಿರ ಕಿಂ ಕತ್ತಲಿನೆ (Râghê. 17, 71). ಆಮ್ಬು ತಾಗಿದವ ಪಮ್ಬಲು ಬಿವರಿ ಲ್ಲ.—ಆಮ್ಬು ಬಿವಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಜೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇನ್? (Prvs.). See *e. g.* J. 7, 28. 43. 45. 48; 8, 26; 9, 33; 12, 25; 13, 20. 48; 14, 4. 11. 12; 27, 41. — ಆಮ್ಬುಸರ ಣಿ. The flight, or path, of an arrow (My.; Bh. 8, 4, 32).

ಅಮ್ಬು ambu. 2. (fr. ಅಮ್ 2). To grow dry, to dry, to fade (ಶೋಷಣ Śmd. Dh.).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. = ಪಮ್ಬು. Spreading, running (as creepers). — ಆಮ್ಬುಗಡಿಕೆ. The creeping bent grass, Agrostis stolorufera (R.; My.). — ಆಮ್ಬುಸೊಣ್ಣೆಬಳ್ಳಿ. A prickly scandent undershrub, the three-lobed nightshade, Solanum trilobatum Lin. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬು ambu. 4. = ಎಮ್ಬು 1, q. v. ಆಪಾಯಸು ಆಮ್ಬುದದು ಆರವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಸೆನು ಆಮ್ಬುದದು ಕೋಟಿ ಗುಣ. — ಆಮ್ಬೀಕೆ (= ಆಮ್ಬುದದೆ) ದೂಷಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಮ್ಬೀಕೆ ದೂಷಿದ್ದ ಉಷ್ಣ (Prvs.).

ಅಮ್ಬು ambu. 5. = ಅಮ್ಬೆ. — ಆಮ್ಬುಗಾಲು. = ಆಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬು ambu. *Water.* 2, *the plant Andropogon schoenanthus.* — ಆಮ್ಬುಗಣ್ಣಿ. -ಕಟ್ಟಿ. A hole for the egress of water (Abh. P. 1, 116). — ಆಮ್ಬಿಂಡಿಮು. -ಇಂ-ಡಿಮು. To let water flow (Abh. P. 6, 48; 11, 183).

ಅಮ್ಬುಕಣ ambu-kaṇa. A drop of water. 2, *a shower.*

ಅಮ್ಬುಕಣ್ಟಕ ambu-kaṇṭaka. The short-nosed alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕಿರಾತ ambu-kirâta. An alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೀಶ ambu-kîśa. A porpoise. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೂರ್ಮ ambu-kûrma. = ಆಮ್ಬುಕೀಶ. (R.).

ಅಮ್ಬುಗ ambuga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬುಗಾವಿ ambu-gâvi. A man who has arrows; a good archer (My.).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-ćara. Moving in water, aquatic. (My.).

ಅಮ್ಬುಜ ambu-ja. Water-born. 2, *a lotus, Nymphaea nelumbo* (ಕುಮುದ, ತಾವರೆ Nn. 29; ಅಬ್ಜ, ಪದ್ಮ, etc. Mr. 419). 3, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. 4, N. of a vritta (Ćh.).

ಅಮ್ಬುಜನ್ಮ ambu-janma. A lotus. See ಸೀಧಾಮ್ಬುಜನ್ಮ.

ಅಮ್ಬುಜಭವ ambuja-bhava. The lotus-born: Brahmâ (ಪ್ರಮ್ಮ Nr. 40; Ćh. v. 5).

ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ ambuja-mitra. The friend of the lotus: the sun. 2, a certain metrical foot (Ćh.).

ಅಮ್ಬುಜಸಖ ambuja-sakha. = ಆಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ No. 1. (A.; My.).

ಅಮ್ಬುಜಾನನೆ ambuja-ânanĕ. A lotus-eyed woman (J. 18, 62).

ಅಮ್ಬುಜಾಮ್ಬಕ ambuja-ambaka. The lotus-eyed: Vishṇu (Bp. 1, 41).

ಅಮ್ಬುಜಾಯತಾಕ್ಷ ambuja-âyata-akṣha. Having eyes as large as a lotus: Kṛishṇa (J. 11, 3).

ಅಮ್ಬುಜಾಸನ ambuja-âsana. Whose seat is a lotus on Vishṇu's navel: Brahmâ (ವಿಷ್ಣು, ಪ್ರಮ್ಮ Nn. 21).

ಅಮ್ಬುಜೋದರ ambuja-udara. Who has a lotus on his navel: Vishṇu (Śmd. 68. 203).

ಅಮ್ಬುಜೋದ್ಭವ ambuja-udbhava. = ಆಮ್ಬುಜಭವ. (My.).

ಅಮ್ಬುದ ambu-da. Water-giving. 2, *a cloud.* 3, the plant Cyperus hexastychius communis.

ಅಮ್ಬುದಫಲ ambuda-phala. The clouds' fruit: a hailstone (ಆರೆಕಲ್ Mr. 44).

ಅಮ್ಬುದರಥ ambuda-ratha. Whose chariot is a cloud: Indra (Mr. 40).

ಅಮ್ಬುಧರ ambu-dhara. Water-carrying: a cloud. (Śmd. 281).

ಅಮ್ಬುಧಿ ambu-dhi. Water-receptacle. 2, the ocean (ಪಮು ಪ್ರ Nn. 6; ಪರಧಿ 11; ಆಮ್ಬುಜಕರ 35; ಫುಂದಸ Mr. 517). 3, the number four (Ćh.; ಕ್ಷಾಲ್ಕು Mr. 347). 4, a cloud (ಕರ Mr. 507).

ಅಮ್ಬುನಿಧಾನ ambu-nidhâna. Water-receptacle: the ocean (Bp. 60, 43).

ಅಮ್ಬುನಿಧಿ ambu-nidhi. Treasury of waters: the ocean. 2, the number four (Ćh.).

ಅಮ್ಬುಪ್ರಸಾದ ambu-prasâda. The clearing nut tree, Strychnos potatorum. (R.).

ಅಮ್ಬುಭೃತ್ ambu-bhṛit. Water-bearing. 2, *a cloud.* 3, the grass Cyperus pertenuis.

ಅಮ್ಬುರಾಶಿ ambu-râśi. Heap of waters: the ocean. See ಫನೆಬ್ಬೀಡುಮ್ಬುರಾಶಿ.

ಅಮ್ಬುರುಪ್ಪೀಠ amburuh-piṭha. A lotus-stool (Rśv. 6, 10).

ಅಮ್ಬುರುಹ್ ambu-ruh. -ಜ. Water-growing: a lotus.

ಅಮ್ಬುರುಹ ambu-ruha. = ಆಮ್ಬುರುಹ್. (ಪತಪತ್ರ, ತಾವರೆ Nn. 49; Ćh. v. 132).

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭ amburuha-garbha. = ಆಮ್ಬುಜಭವ.

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭಾಣ್ಡ amburuhagarbha-aṇḍa. Brahmâ's egg: the universe (Bp. 17, 18).

ಅಮ್ಬುರುಹನಯನೆ amburuha-nayanĕ. A lotus-eyed woman (Bp. 38, 43).

ಅಮ್ಬುರುಹಾನನೆ amburuha-ânanĕ. A lotus-faced woman (Rśv. 8, 4).

ಅಮ್ಬುರುಹಾಸನ amburuha-âsana. = ಆಮ್ಬುಜಾಸನ. (ಪ್ರಮ್ಮನ್ Mr. 9).

ಅಮ್ಬುಲಿ ambuli. = ಆಮ್ಬುಲಿ. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹ ambu-vâha. Water-conveying: a cloud. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹಿನಿ ambu-vâhini. Water-conveying (fem.): *a wooden baling vessel.*

ಅಮ್ಬುವೇತಸ ambu-vêtasa. *A kind of rattan.*

ಅಮ್ಬುಸಮ್ಭವ ambu-sambhava. = ಆಮ್ಬುಜ. A lotus (Ćh. v. 7).

ಅಮ್ಬುಸರಣಿ ambu-saraṇa. *The running of water.*

ಅಮ್ಬುಸರಣಿ ambu-saraṇi. The road or bed of a stream (My.).

ಅಮ್ಬೃಕೃತ ambṛi-kṛita. Sputtered; *pronounced with emission of saliva.*

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. = ಅಮ್ಮ 2, ಅಮ್ಮು 5. (T. ಆರಕ್ಕುದಲ್, rubbing with the palm of the hand or with the sole of the foot; crawling; *cf.* ಆಡೆ 2). — ಆಮ್ಬೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. The (hands and) knees placed on the ground for crawling (C.; Tu. ಆಮ್ಬೆಕಾರೆ). ಕುರುಳು ಮೋಟ್ಟು ಆಮ್ಬೆಗಾಲು (J. 28, 18). — ಆಮ್ಬೆಗಾಡಾಮು. -ಅಮು. To crawl on (the hands and) knees (C.). — ಆಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆ. -ಇಕ್ಕಿ-. = ಆಮ್ಬೆಗಾಡಾಮು (C.). ತುಮ್ಬಲೆ ವರ್ಮ ರಾಮುನಾಳಗೆ, ಆಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆಯಲೆ, ಕುಮ್ಬಸಿರಾಯರ್ ಎಳ್ಳರ್ ಎದ್ದೆ ನಮಗಲು (Rac. 3, 24. 25). — ಆಮ್ಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ನಡೆ. -ಇಟ್ಟು-. = ಆಮ್ಬೆಗಾಡಾಮು (C.). — ಆಮ್ಬೆಗಾಲಿಮು. -ಇಮು. = ಆಮ್ಬೆಗಾಲು ಪಾಕು. (J. 10, 50). — ಆಮ್ಬೆಗಾಲು ಪಟ್ಟೆ ನಡೆ. = ಆಮ್ಬೆಗಾಡಾಮು. (S. Mhr.; ಒಂಗಡ, ಸ್ವಲಸ G.). — ಆಮ್ಬೆಗಾಲು ಪಾಕು. = ಆಮ್ಬೆಗಾಲಿಮು. To put down (the hands and) knees for crawling (My.). ಆಮ್ಬೆಗಾಲು ಪಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕಾಕ್ಕೆ ಕೇಳ್? (Prv.).

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. ಆಮ್ಮ. 1. = ಆಜ್ಜಿ, ಆಮ್ಮ, ಆವ್ವ. *A mother;* a good woman, as a term of respect. 2, *Durgâ.* 3, N. of a town (Bp. 19, 4).

ಅಮ್ಬ ambe. 2. Tbh. of ಅಮ್ಮ (or ಅಮ್ಮಲ್). — **ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ.** Tbh. of ಅಮ್ಬಲಿಪಸ್ಪೆ. The plant Curcuma zedoaria Rose. (Curcuma zerumbet Roxb; C.; ಅಮ್ಬಲಿಪಿತ Mr. 135; ಕ ಪೂರ, ಕಚೂರ, ಗಸ್ತಮೂಲಿ, ಪಲಾತ, ಕಚು, ಪನ್ಸಸ್ಸಿಕೆ, ಪರಿಮ್ಮು G.; Mhr. ಅಮ್ಬೆಹಳದ, turmeric-coloured zedoary, or its plant).

ಅಮ್ಬೆ ambê. = ಅವ್ವಾ, etc. (My.). (ತುಮಿಗಳ್) ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಪರಿತೆಗಳ್ ಎತ್ತಿ ನೋಡುವವು (Bp. 60, 28). ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಪರಿ ವನ್ದು, ಒಳ ಪೊಕ್ಕು (60, 31). ಆಕಳುಗಳ್ ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಮುಂ ಕೊಣ್ವ (60, 35).

ಅಮ್ಬೆ ambyê. = ಅಮ್ಬೇ, etc. (C.).

ಅಮ್ಬ್ಲ ambla. = ಅಮ್ಮ.

ಅಮ್ಭ ambha. Tbh. of ಅಮ್ಭಸ್. (G.; Ćb.; My.).

ಅಮ್ಭಶ್ಚರ ambhas-ćara. Aquatic; an aquatic animal (My.).

ಅಮ್ಭಸ್ ambhas. ಅಮ್ಮ. *Water.*

ಅಮ್ಭಸ ambhasa. Tbh. of ಅಮ್ಭಸ್. Water (ಸತ್ಪ, ಉದಕ Nn. 14; ನೋದು 25; ಉದಕ 29. 73; Mr. 404).

ಅಮ್ಭೋಜ ambhoj-ja. Water-born: a lotus (Ćh. v. 104. 111).

ಅಮ್ಭೋಜನೇತ್ರಿ ambhôja-nêtri. A lotus-eyed woman (J. 19, 17).

ಅಮ್ಭೋಜಲೋಚನ ambhôja-lôćana. The lotus-eyed: Vishṇu (Bp. 54, 32).

ಅಮ್ಭೋಜಸಮ್ಭವ ambhôja-sambhava. The lotus-born: Brahmâ (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 18).

ಅಮ್ಭೋಜಾತ ambhoj-jâta. A lotus (Nn. 168).

ಅಮ್ಭೋಜಿನಿ ambhôjini. An assemblage of lotus flowers or a place were they abound (A.).

ಅಮ್ಭೋದ ambhoj-da. Water-giving: a cloud (A.).

ಅಮ್ಭೋಧಿ ambhoj-dhi. Receptacle of waters: the ocean (Mr. 405).

ಅಮ್ಭೋನಿಧಿ ambhoj-nidhi. Treasury of waters: the ocean (Śmd. 175. 208).

ಅಮ್ಭೋಭೃತ್ ambhoj-bhrit. Water-bearing: a cloud (Ćb.; My.).

ಅಮ್ಭೋರಾಶಿ ambhoj-râśi. Heap of waters: the ocean (Bp. 33, 9).

ಅಮ್ಭೋರುಹ್ ambhoj-ruh. Water-growing: *a lotus.*

ಅಮ್ಭೋರುಹ ambhoj-ruha. = ಅಮ್ಭೋರುಹ್. *A lotus.*

ಅಮ್ಮ amma. = ಅಮ, etc. (M. ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮೆ, ಅಮ್ಮಾ; T. ಅಮ್ಮ an expletive having no particular meaning: hear, listen! *cf.* ಎಮು). — **ಅಮ್ಮಣ್ಣೆ.** Interjection denoting pain or weariness: ah! alas! (R.; M. ಅಮ್ಮಾಶ್ಶಾ; Tu. ಅಮ್ಮಯ್ಯ). — **ಅಮ್ಮಮ್ಮ** = ಅಮಮ್ಮ Nos. 1 & 2. (Bp. 32, 36; 47, 57; C.). — **ಅಮ್ಮಮ್ಮ** = ಅಮ್ಮಮ್ಮ. (Bp. 48, 8; C.; T., M. ಅಮ್ಮಮ್ಮಾ). — **ಅಮ್ಮಮ್ಮಾಶಾ.** Ah! alas! See Prv. s. ಪಾಶಿ.

ಅಮ್ಮ amma. (Śmd. 148). = ಅಪ್ಪೆ, ಅಮು, ಅವ್, ಅವೆ, ಅವ್ವ, ಅವ್ವೆ. Tbh. of ಅಮ್ಮೆ 1. A mother (Bp. 47, 20; C.; T. ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮೈ; Tu. ಅಪ್ಪೆ; Tė., M. ಅಮು), used also as an honorific title at the end of proper names and in addressing females. ಅಮ್ಮನ ಮುನಸು ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಗೆ, ಮುಗಳ ಮುನಸು ಕಲ್ಲಿನ ಪಾಗೆ (Prv.). 2, a respectable woman (as ಅಮ್ಮನವರು). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯನಮುರ್ಪೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಪೈಲಾಸ (Prv.). 3, (a matron), a grandmother (C.). 4, a village goddess, especially Durgâ (C.). 5, the small-pox (T., Tu.; Tė. ಅಮ್ಮನಾರು, *i. e.* ಅಮ್ಮನವರು; R.). See ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ; ಕಲ್ಲಮ್ಮ. — **ಅಮ್ಮಗಳು.** Widows (occasionally used by Brahmins, My., also ಅಮ್ಮನ್ದಿರು). — **ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ.** -ಂ-ಕೊಡಲಿ. The hatchet of village goddesses (ಯಗ್ಗಟ್ಟಿಯತ್ತಿಗೆ Śmd. II; Kk. 77; ಕಟ್ಟಿಯತ್ತಿಗೆ Ćt. II, 18). — **ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ.** -ಣ್ಣಿ = ಅಮ್ಮ. An affectionate appellation for a female (My.; M. ಅಮ್ಮಿಣಿ; Tė. ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಚ್ಚಿ, my dear). 2, an effeminate man, a coward (My.). — **ಅಮ್ಮಣ್ಣಿದುಗ.** A man of good family (My.). — **ಅಮ್ಮನ ಬೇನೆ.** The state of being possessed by a village goddess (C.). 2, ಅಮ್ಮನವರ ಬೇನೆ or ಅಮ್ಮನವರ ಪ್ರಸಾದ, venereal disease (My.). — **ಅಮ್ಮನ ಬೇನೆ.** (generally ದುರ್ಗಮ್ಮನ ಬೇನೆ). Cholera (My.). — **ಅಮ್ಮಮ್ಮೆ.** -ಅಮೆ. = ಅಮ್ಮವ್ವೆ. (Bp. 9, 44). — **ಅಮ್ಮವ್ವೆ.** -ಅವ್ವೆ. N. of a woman (Bp. 15 sum; 15, 36. 37; 25, 7).

ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ ammaṇṇi. = ಅಮ್ಮಿ. A nipple, a teat, the breast (My.; M. ಅಮ್ಮಿಶ್ಶಾ; T. ಅಮ್ಮ; *cf.* ಅಚ್ಚಿ 3).

ಅಮ್ಮಯ ap-maya. *Formed from or consisting of water.*

ಅಮ್ಮಾಲೆ ammâlê. Game of throwing handballs or stones in the air and catching them in the hand (ಪುಡೆಸಣ್ಣು Śs.; My.; M. ಅಮ್ಮಾನಿ; T. ಅಮ್ಮನೈ, ಅಮ್ಮಾನೈ; Tė. ಅಮ್ಮನಕುಲು).

ಅಮ್ಮಿ ammi. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. The mother's breast, in the language of small children (S. Mhr.; Mhr. ಅಮೂ, ಅಮನ).

ಅಮ್ಮಿ ammi. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ No. 1 (see ಅಮ್ಮ; My.).

ಅಮ್ಮು ammu. (= ಅಲ್ಲು 1). To be able;—to be willing, to wish, to desire (*cf.* ಅಪ್ಪೆತ, ಅಣ್ಪ 2, ಅಚ್ಚರ 2, ಅರುಮೆ, ಅರುಗು 2; ಅಪ್ 2; T. ಅರಾವು, to desire). ಪಿರಿಯರು ಪೊಗಲ್ ಅಮ್ಮರು ಪಾನ ಪಾನರು; ದೊಲ್ಲ ದೊಲ್ಲನೆ ಪುಡುಗುತಲೆ ಕಳ್ಚತನದಿ ಪೊಕ್ಕನು ನೇಮಿನಾಯನು (Rnė. 11, 12). ಅಮ್ ಅಪ್ ಪೋವದೆಮ್ ಉಸಿರಲ್ ಅಮ್ಮಿಪ್ ಅಲ್ಪನ ಗತಿಯಂ (Śmd. 263). ತನ್ನ ತಾಯ್ಗುಳ ಮಾತುಗಳಳ್ ಆಪ್ ಎನ್ನುವುಂ ಭಿಕ್ಷರಿನಲ್ ಅಮ್ಮಿನು (Bp. 24, 15). ದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಂ ಮುಸಿ ಎನಲು ಪ್ರಾಪ್ ಅಮ್ಮಿಂ (25, 17). ನಿಮ್ಮ ಕನ್ದೆಗೆ ಕಾಪಿಗೆ ಎಣೆ ಎನಲ್ ಅಮ್ಮೆಂ (27, 44). ಕೇಳಲ್ ಅಮ್ಮು (ಅಮ್ಮಂ, 47, 19; see also v. 44). ಪರನು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಮ್ ಆಗಲು ಗರಳಮಂ ನೆಱೆ ನುಂಗಲ್ ಅಮ್ಮದೆ, ಕೊರಕೊಳುಂ ಧಾತಿಪಂ (59, 48; see also 49, 40). ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥದೇಹವೆನಿಸುವ ಸತಿಯು ಕನ್ನೆನಲಿ (ಗಣ್ಣನಂ) ನೋಡಲ್ ಅಮ್ಮಳು ಕಾಲವಶದಿ (Dp. 1). See J. 18, 44. 48; Bh. 8, 22, 42).

ಅಮ್ಮು ammu. ನಾ. (= ಅಲ್ಪು 2). Desire. ಅಮ್ಮೊಳ್ (Bp. 25, 50; Ć. Bp. 11, 11).

ಅಮ್ಮೃತಕ amṛtaka. = ಅಮ್ಲಾತಕ. (Sk.).

ಅಮ್ಲ amla. = ಅಮ್ಮಿಲ. *Sourness; acidity.* 2, vinegar. 3, wood sorrel, Oxalis corniculata. 4, sour curds.

ಅಮ್ಲಪೀತ amla-pita. = ಅಮ್ಮೆಯ ಹಳದಿ. (Mr. 135).

ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕೆ amla-lôṇikê. *Wood sorrel, Oxalis corniculata* Lin.

ಅಮ್ಲವೇತಸ amla-vêtasa. *A kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಅಮ್ಲಹರಿದ್ರೆ amla-haridrê. (= ಅಮ್ಮೆಯ ಹಳದಿ). The plant Curcuma zerumbet Roxb.

ಅಮ್ಲಾನ a-mlâna. Not withered; clean, clear. 2, *the globe-amaranth, Gomphrena globosa* Lin.

ಅಮ್ಲ amla. = ಆಮ್ಲ. Sour (fem.). 2, wood sorrel.

ಅಮ್ಲಿಕೆ amlike. *The tamarind tree, Tamarindus indica.*

ಅಮ್ಲ್ಯ amlya. = ಆಮ್ಲ್ಯ. Sourness.

ಅಯ್ ay. 1. This syllable may appear as ಐ, *e. g.* ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ, ತಯ್ಯಾರಂ (o. r. ತಯಿಯಾರಂ) or ತೈಯಾರಂ (Śmd. 188. 189), also when initial by itself, *e. g.* ಐಲ್, ಐತರ್, ಐದು, ಐಯು, etc.; it is also not uncommon to write it as ಎಯ್, *e. g.* ಎಯ್ಮಿಡ್, ಎಯ್ತರ್, ಎಯ್ದು, ಎಯ್ದು, etc. (My.; T., Tc.).

ಅಯ್ ay. 2. = ೨೨, No. 1, ೨೫. An affix to form the second person singular (Śmd. 254). ನುಡಿದಯ್ (61), ತೆಗೆದಯ್, ಬಗೆದಯ್, ಕೋಡಿದಯ್, ಪಾಡಿದಯ್, ಅಡಿದಯ್, etc. (255; Liv. 8, 36), ಒಪ್ಪಿದಯ್ (257. 298), ಕಂಡಯ್ (262), ದುಃಖಿದಯ್ (263).

ಅಯ್ ay. 3. = ಅಯ, ಅಯ್ಯ q. v. Used in addressing people: Sir!, *e. g.* Bp. 4, 67; 25, 5; 57, 35; 59, 14; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 9. 37; Râm. 26, 19. (T. ಐ; *cf.* ಆಯಿ 2, No. 5; see ಗುಣ್ಣಯ್).— ಆಯ್ಗಳು. ಆಮ್ಗೊಳು. Honorific plural: a Jaṅgama; a teacher, a schoolmaster (C.). ಆಯ್ಗಳೀ, ಆಯ್ಗಳೀ, ಆಯ್ದುಬಿ ಆಂಕೆ ನೀವೇ ಬರೆದರೆ ಚನ್ನ! (Prv.).— ಆಯ್ತಟ್ಟು. The dignity of being chief Jaṅgama of a Liṅgâyata maṭha, generally ಆಯ್ಕನ ಪಟ್ಟು (C.).

ಅಯ್ ay. 4. An abbreviation of ಅಯ್ದು 1 (Śmd. 211; it may be the P. p. of a verb ಅಯ್; *cf.* Tc. ಅದ ತೆಂಪು, to come; T. ಅೞ್, to obtain; to betake one's self to, resort to; to arrive at, to come; ಅೞ್ವ, way; see ಅವೆ 5; *cf.* the formation of ಎಯ್ 2).— ಆಯ್ದರ್. (= ಆಯ್ದಿ ಕೋಣ್ಣು ಬರ್). To come near or to; to approach; to come; to go to; to go (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.). P. p. ಆಯ್ತನ್ನು. Present relative participle ಆಯ್ತುವರ್ (Bp. 2, 50), ಆಯ್ತುವ್ (14, 25), ಆಯ್ತುವ J. 29, 11). See Bp. 1, 54; 8, 42; 11, 21; 14, 7; 30, 17; 32, 42; 37, 41; 41, 24; 43, 37; 45, 33; 47, 19; 57, 51; 61, 13; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 10; Rśv. 5, after 52; 5, 133; 6, 10; Č. Bp. 42, 13; J. 6, 9; 28, 16. 40; 29, 32; 30, 49.

ಅಯ್ ay. 5. = ಅಂಕಿ, ಅಂಕಿಯು, ಅಯ್ದು 2. An abbreviation of ಅಯ್ದು (Śmd. 223). Five. (T., Tu. ಐ).— ಆಯ್ಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. Who has five arrows: Kâma (J. 6, 32; T.).— ಆಯ್ಗಣ್ಣುಗ. -ಕಣ್ಣುಗ. (Śmd. 224). Five kapḍugas.— ಆಯ್ಗುಳ. -ಕುಳ. Five kuḷas or kŏḷagas (Mr. 357, o. r. ಆಯಿಗುಳ; see the passage s. ಪಡರ್).— ಆಯ್ಗೋಣ. = ಆಯ್ಗೋಣು. (B. 5, 12).— ಆಯ್ಗೋಣು. -ಸ್. Five spans (B. 3, 54. 108).— ಆಯ್ಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಆಯ್ಗಣಿಯು. (My.).— ಆಯ್ದು ದೆವೆಳಸು. The abundant growth of (Śiva's) five jaḍes (J. 9, 27).— ಆಯ್ದುಲೆಯು. -ತಲೆಯು. = ಆಯ್ಗೊಗ. (My.).— ಆಯ್ನೂಪನೆಯಂ. The five hundredth man (Śmd. 243).— ಆಯ್ನೂಬು. Five hundred (J. 14, 12; B. 2, 42; 4, 207. 228).— ಆಯ್ಗೊಗ. The five-faced one: Śiva (Čt. II, 5; Kk. 4; Śm. 2; J. 15, 26).— ಆಯ್ಗೊಗನೞೆಯ. Śiva's friend: Kubêra (Śm. 13).— ಆಯ್ಮಡ್ಪ. -ಆವ್ಪ. = ಆಯ್ಗಣಿಯು. (ಪಂಚ ಸರ Čt. I, 92; II, 52).— ಆಯ್ವುದಿ. -ಮುದಿ. (Śmd. 224). Five folds; five-fold. ಧರೆಯೊಳ್ ಎೞದ ಪೆಮ್ಪಿಂ ಸರನಿಸ್ದ ಇರ್ದುದಿ, ಬಾರಿಯಿಂ ಮೂಡುದಿ, ಘಾಸ್ತರಸುತನಿಂ ಕಾಲ್ವುದಿ, ಮುರಹರನಿಸ್ ಆಯ್ವುದಿ ನಿಗಳ್ತ್ತೆಯ ಅಡಿಪರ ಛೀಡುಂ (81). ತಾಪಂ ಮೊದಲಿಸ್ದೆ ಆಯ್ವುದಿ ನೆಗಳ್ವು ಇರೆ (Rśv. 5, 10).— ಆಯ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Five colours (My.).— ಆಯ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Fifty. ಆಯ್ವತ್ತು ಸರದ ದುಪ್ಪು (ದೂಣದಳ Illâ.). ಆಯ್ವತ್ತು ದುಣ್ಣಲಂ (ದರ್ಪಣೆ Mr. 326). ಆಯ್ವತ್ತು ದರುಮಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). ಆಯ್ವತ್ತು ಜನ (B. 5, 125).— ಆಯ್ವತ್ತು ಆಯಿವತ್ತು. Fifty or sixty. ಆವು ಆಯ್ವತ್ತು ಆಯಿವತ್ತು ದೆಸೆ ಎೞರ ಇರುತ್ತಿವೆ (B. 2, 41).— ಆಯ್ವತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. Fifty-two. ಸಂಪ್ಪತ್ತಜೊಳ್ ದುಪ್ಪಗೆ ಆಯ್ವತ್ತೆರಡುಂ (Śmd. 44). ಆಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಂಗಳು (ವಾದಿರಾಜರ Nn. 71). ಆಯ್ವತ್ತೆರಡು ಸಂಖೆಯು ಅಕ್ಷರ (Mr. 500).— ಆಯ್ವತ್ತೇೞು. -ಏಯು. Fifty-seven. ಆಯ್ವತ್ತೇೞು ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (Śmd. 45).— ಆಯ್ವಾಯ್. -ವಾಯ್. Five mouths. ಆಯ್ವಾಯು ಪಂಬುಮುಂ ಪುಗಿಸಿದಂ (Śmd. 224; o. r. ಆಯ್ವಾಯ್ವು, *i. e.* ಆಯ್ವಾಯ-ಉಮ).— ಆಯ್ವೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. Five hoods (My.).— ಆಯ್ವಸರ. A five-fold string (of pearls, Abh. P. 3, 154; 11, 161).— ಆಯ್ವಸರು. = ಆಯ್ವುದ್ದು. (ಕಾಮು Śm. 6; ದುಷ್ಟಥ Kk. 8).— ಆಯ್ವಾಸಿರ. (Śmd. 224). Five thousand.— ಆಯ್ವಾಸಿರ್ವರ್. Masculine plural of ಆಯ್ವಾಸಿರ. ಆಯ್ವಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಭವರ್ (Śmd. 227).

ಅಯ aya. = ಅಯ್ಯ, etc. (My.; Tc. ಅಮೆ; T. ಅಮ, ಐಯ). ಅಯನ ನೋಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ಪಯನ ದೂರಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ (Prv.). See ಆಚ್ಚಯ, ಕಕ್ಕಯ, ಗುಣ್ಣಯ, ಗೋತ್ರಯ, ಚಕ್ಷಯ, ಚಕ್ಷಯ, ಚಾಮುರು, ಜೊಮ್ಮಯ, ದಸರಯ, ದೂಳಯ, ನಾಗಮಯ, ಬಂಕಯ, ಬಾಚಯ, ಬೊಮ್ಮಯ, ಮೂಚಯ, ಮೂಚಯ, ಮೂಚಯ, ರಾಮುಯ, ಸೋಮುಯ. (Mhr. ಆಯಾ, a compellation of respect amongst the Liṅgâyata people).— ಆಯ್ಕೋಡಿಯ. *i. e.* ಆಯ ನ್-ಆವರು. = ಆಯ್ಗಳು, ಆಯ್ವರ್; also: a respectful mode of addressing a Brâhmaṇa (My.).

ಅಯ aya. Going, moving. 2, *good luck.*

ಅಯಃಶೂಲ ayas-śûla. An iron lance; —fraudulent or cunning artifice. See ಆಯಃಶೂಲಿಕ.

ಅಯತ್ನ a-yatna. Absence of effort or exertion.

ಅಯತ್ನಕೃತ ayatna-kṛita. Easily or readily produced, spontaneous (Śmd. 125).

ಅಯನ ayana. Going, moving. 2, *a road, a path.* 3, *a place, a site* (ಸ್ಥಾನ, ಬಾಳು Illâ.; Mr. 453). 4, *the sun's journey north or south of the equator; the half year.* 5, the equinoctial and solstitial points. See Prv. s. ಪಯನ.

ಅಯನಿಸು ayanisu. To move, to progress, as the sun does (Śi. 42).

ಅಯನ್ತ್ರಿತ a-yantrita. *Unrestrained, self-willed* (ಆಳ್ಗಲ್ಲ, etc. Mr. 445).

ಅಯರ್ ayar. = ಆಯಿರೆ, etc.— ಅಯರ್ವಾಳೆ. -ತಾಳೆ. = ಆಯ್ದುಡಾಳೆ. The marriage badge (C.).

ಅಯಶ a-yaśa. Infamy, disgrace (Kâvy. V, 18).

ಅಯಸ್ ayas. *Iron;* steel (ಉಕ್ಕು G.); metal.

ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ ayas-kânta. *The loadstone.* (Gr]. 1, 59).

ಅಯಾಚಿತ a-yâćita. *Unsolicited.*

ಅಯಾನ a-yâna. Not moving, halting, stopping. 2, without a vehicle (My.).

ಅಯಿ ayi. = ಅಯ್ 5, etc. Five.— ಆಯಿಗುಳ. -ಕುಳ. = ಆಯ್ಗುಳ, q. v.— ಆಯಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಆಯ್ವತ್ತು (Mr. 326; My.).— ಆಯಿವತ್ತುಸರದುಪ್ಪು. (ದೂಣದಳ Mr. 338).

ಅಂಯಿ ayi. = ಐ. *A vocative particle implying kindness of address, etc.*

ಅಯಿದು ayidu. = ಅಯ್ 5, etc. Five. (Bp. 53, 19; Dp. 32, 1; My.). ಆಯಿದು ಕಾಲಂಗಳ್ (Mr. 539). ಆಯಿದು ಇಷ್ಟಿಯ (ಇಷ್ಟಿನೆ Mr. 511).

ಅಯಿದೆ ayidĕ. = ಅಯ್ದು, q. v. s. ಅಯ್ದು, 1. (Bp. 44, 53; Mr. 350).

ಅಯಿನಾ ayinâ. = ಇನ್ನಾ, q. v. (Mhr.).

ಅಯಿನಾತಿ ayinâti. = ಆಯಿನ್ನು. (My.).

ಅಯಿನು ayinu. = ಐನು. Original, principal, prime (C.; Br.; Mhr., H. ಐನ).

ಅಯಿನ್ದಾ ayindâ. = ಆಯಿನ್ದಾ, ಐನ್ದ. Hereafter, next time, in future (My.; Br.; H.).

ಅಯಿಬು ayibu. A flaw, a fault, a defect (C.; Br; Mhr., H. ಅಮುಬು, ಐಬ).

ಅಯಿರಾವತ ayirâvata. Tbh. of ಐರಾವತ. (ಸುರೇಫ Nn. 15; ಧನ್ವಂತರೀಕ, ಇನ್ದ್ರೇಫ 18).

ಅಯಿರೆ ayirĕ. = ಅಮರ್, ಆಯ್ರ, ಆಯ್ದುಬೆ, ಆಯ್ದೆ. (Tbh. of of ಆಚಾರಾ). A wife whose husband is alive (ಪತಿವಕ್ಷಿ, ಜೀವ ವ್ಪತಿ Hlĕ.; Trivikrama: ಆಯಿರ-ಜುಷ್ಟೆ = ಸದವಧೂಃ = ಆಚಾರ ಯುವತಿ).

ಅಯಿಲು ayilu. -ಲ್. = ಅಯ್ಲು, (ಅಯಲು). Bewilderment, phrenzy, madness (My.; Tĕ. ಆಯಿಲು, ಆಸ್ಸು; Tĕ. ಆಸ್ಸು ಕೊಸು, to be intoxicated; T., M. ಆಯರು, to faint, swoon; to fear; to forget; to be drowsy; *cf.* ಅಪಲು 2). ಅದಕಿಗೆ ಆಯಿಲು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). — ಆಯಿಲುವಯಿಲು. relt. (My.).

ಅಯಿವಜು ayivaju. Property, wealth (Mhr.); cash, money (My.; Br.; Mhr., H. ಐಜ).

ಅಯಿಸು ayisu. = ಅಯ್ಸು, q. v. (Bp. 24, 55; 61, 68; Ĕ. Bp. 47, 82).

ಅಯುಕ್ತ a-yukta. Not yoked. 2, not suited, unfit, unsuitable, improper (Sk. 265).

ಅಯುಕ್ತಿಕ a-yuktika. = ಅಯುಕ್ತ. (B. 5, 108; My.).

ಅಯುತ a-yuta. Not joined; not counted. 2, ten thousand, a myriad (J. 27, 8; Sk. 327; My.).

ಅಯೀ ayĕ. A vocative particle expressing surprise, recollection, fatigue, fear, passion (Sk.). 2, = ಅಯ್ಯ (Sk.; C.; My. especially with regard to females; *cf.* ಅಯ್ಯೋಕಿ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ).

ಅಯೋಗ ayōga. Tbh. of ಅಯೋಗ್ಯ (Śmd. 359).

ಅಯೋಗ್ಯ a-yōgya. Unfit, unsuitable, useless (My.; C. 280).

ಅಯೋಗ್ರ ayas-agra. = ಅಯೊಗ್ರ. *A pestle.*

ಅಯೋಘ್ನ ayas-ghana. *An iron hammer.*

ಅಯೋಜಿ ayas-ja. A (kind of) weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ, etc., ಕೆಯ್ದು Mr. 293).

ಅಯೋಧ್ಯೆ a-yōdhyĕ. ಅಯೋಧ್ಯಾ. Oude, the capital of Râma (J. 17, 1. 2; B. 4, 162).

ಅಯೋನಿ a-yōni. Not the womb; anything but the womb.

ಅಯೋನಿಜ ayōni-ja. Not born from the womb (Bp. 21, 4; 54, 26).

ಅಯೋನಿಜೆ ayōni-jĕ. Sîtâ (J. 18, 50).

ಅಯೋನಿಸಮ್ಭವ ayōni-sambhava. = ಅಯೋನಿಜ. (Bp. 22, 37).

ಅಯೋಮಯ ayas-maya. Made of iron or steel. (My.).

ಅಯೋಮುಖ ayas-mukha. Having an iron mouth or face; tipped with iron; an arrow. 2, a crowbar (ಪೂಲಿಕೆ, ಒತ್ತುವ ಪಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158).

ಅಯ್ಕಿಲ್ aykil. Cold, coldness; cold dew; frost; snow; the cold season (ಹಿಮ Kk. 24; ಶಿಶಿರ, ಹಿಮ, ಮಂಜು, ಪನಿ, ಹಿಮ Śm. 16; ಹೇಮನ್ತ, ಮುಂಜುಗಾಲ Ct. II, 85). (ಪೈ ದೂಗದುಂ) ಮುರುತನಂ ಕರಂ ಸಿದಿಮ, ತನ್ನ ಆಯ್ಕಿಲ್ಗಗಳಿಂ ಪಾರ್ದಿ (Rāv. 9, 7). ವನ್ನ ಆಯ್ಕಿಲ ಧರಣಿ (9, 22). ಸೂನೆ ದೋಱ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ ಎತ್ತಂ (9, 29). ಮೂಲೋಕಮುಂ ಪೂಗಿ ನಮಗಿಸಿತು, ದೋಱ್ ಉಮಗಿಸಿತು ಪೆರ್ಚಿದ ಆಯ್ಕಿಲಿನ್ದ (J. 28, 2). — ಆಯ್ಕಿಲ್ಕೆಱ್ಱ ಣಾಗಿ. ಆಯ್ಕಿಲ್ಕೆಱ್ಱ ಅಣುಗೆ. Himâlaya's daughter: Pârvatî (ತಿವೆ Kk. 5). — ಆಯ್ಕಿಲ್ಕೆಱ್ಱಿಯಂದು. ಆಯ್ಕಿಲ್ಕೆಱ್ಱ ಅಳಿಯ. Himâlaya's son-in-law: Śiva (Kk. 4). — ಆಯ್ಕಿಲ್ಕೆಱ್ಱು. -ಮಲ್ಲು. The snow-mountain, Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Ct. II, 10). — ಆಯ್ಕಿಲ್ವೆಳಗ. -ವೆಳಗ. That has cool light: the moon (ಚನ್ದಿರ, ಸಸಿ, etc. Kk. 44).

ಅಯ್ಕಿ ayki. — ಆಯ್ಕಿನೇದಯ್ಯ. A proper N. (Bp. 58, 1).

ಅಯ್ತಯ aytaya. N. See ಅಪ್ಪಗಾಲಯ್ತಯ.

ಅಯ್ತನ aytana. = ಅಯ್ಯತನ. The state of being an Ayya or Jaṅgama (C.).

ಅಯ್ತರ್ aytar. See s. ಆಯರ್ 4.

ಅಯ್ತೆ aytĕ. (fr. ಆಪುದು-ಐ 3). = ಆದೆ 4. It certainly is, it is, there is, is (C.).

ಅಯ್ದಾನೆ aydânĕ. (fr. ಆದನದು-ಐ 3). = ಆದಾನೆ, q. v. Feminine ಆಯ್ದಾಳಿ (C.).

ಅಯ್ದಿಕೆ aydikĕ. = ಅಯ್ದುವಿಕೆ. Going; coming (My.).

ಅಯ್ದಿಸು aydisu. To cause to go to; to cause to come within reach; to make obtain; etc. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಆಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಮ Nr.). ಆಯ್ದಿಸಲ್ ಬೇಡಿದುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸದೂಸಾಪ್ಯ Nr.). See Bp. 2, 39; 3, 59; 8, 28. 54; 16, 2; 17, 14; 27, 75; 28, 56; 30, 19; 33, 4; 35, 26; 47, 22; 51, 45. 49; 53, 11; 59, 4; ಬಲವಯ್ದಿಸು.

ಅಯ್ದು aydu. 1. To go to; to join, to become united with (ಪಗುಳ್ Śmd. 15 Cm.; ಕೂಡು 59 Cm.; ಪಗುಳ್ತು 77 Cm.; ಮುಟ್ಟು G.); to draw near, to approach (ಬರು G.; My.); to reach, to obtain (ಪೊಕ್ಕು G.); to be meet or fit; to go (ಪೋಗು G.; My.; T., M. ಎಯ್ದು, to get, obtain = ಆಪ್ತೆ; see ಆಯರ್ 4). ಆಯ್ದಲ್ ಪಡೆಪುದು (ಪ್ರಾಪ್ತಂ Śmd. 156). ಆಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಉಡಾಪ್ತ 93; ಸಮೂಗತ 161; ಗತ 231). ಆಯ್ದುವುದು (ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಆಧಿಗಮ Nr.). ಕಡೆಯಲ್ ಆಯ್ದುವುದು (ಆಪ್ತಗಮನ, ಪ್ರಾಪ್ತ Nr.). ಆಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಣಿಹಿತ Nr.). ಆಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮಾಹಿತ, ಉಪಪನ್ನ Nr.). ಆಯ್ದುವಲ್ಲಿ (ಆಪಾತಿ Nn. 77). ಪೋಕ್ಕ ದಲ್ ಆಯ್ದುವ ಜೀವನು (ಪೋಕ್ಕಗತಜೀವ 90). ಸೌಖ್ಯದಲ್ ಆಯ್ದುವ ದಪ್ಪ ಜೀವರುಗಳು (ಶಾಖ್ಯೋಪ್ಪಗತಜೀವ 113). ಯಶಗಳೆ ಆಯ್ದಿದ ಪಶು (ಪ್ರಾಪ್ಯಪ Mr. 261). ಕ್ಷಯದುಪಲ್ ಆಯ್ದಿತು (ಪಡೆಮುದು Bhn. 33). See Śmd. 54. 70. 156. 190; Ch. v. 30. 69. 228; Bp. 2, 20; 3, 14. 17. 85; 4, 1; 5, 3; 6, 13; 8, 25. 45; 9, 7; 10, 10; 11, 20. 47; 15, 25. 29; 21, 33; 26, 31; 34, 37; 37, 3. 23; 42, 37; 43, 83; 45, 34; 47, 9. 14; 50, 6. 7; 54, 12. 57. 83; 57, 58; 60, 3; J. 22, 3; 28, 19. 33. 53; 29, 9. 23; 30, 42. 50; 33, 20; Rāv. 5, after 115; 5, 118. 124; 6, 9; 13, 12; ಆಯರ್ 4; ಸಿನ್ದಯ್ದು. — ಆಯ್ದು ಆಯ್ದು. rep. (Bp. 34, 7). — ಆಯ್ದೆ. = ಆಯಿದೆ. An infinitive of the above verb: so that it reaches, etc., so that it is fit; — exceedingly, greatly, much, further; completely; becomingly, well; then; even (ಆಳಿಗ Śmd. 391; Śm. 58; ಕರಂ, ಸೆರೆ, ಸೂಳೆದು, etc., ಏರಿದು Kk. 49; ಸಾಳ್ದು, ಯಾದಪ್ಪಾದಪ್ Nr.; ಆಧೋ, ಆಧ Nr.; ಪಣ್ಣಾಗಿ

Śmd. 26 Cm.; 38 Cm.; 195 Cm.; 231 Cm.; T. ಐ; see s. ಆವಗು 3). See *e. g.* Śmd. 75. 112. 223; Śm. 3. 6. 9; Rsv. 9, 18; J. 25, 3; 28, 25.

ಅಯ್ದು aydu. 2. = ಅಯ್ 5, etc. An aggregate of five; five (My.; Tē.; T. ಅಂಜು, ಐನ್ದು; M. ಅಂಜು, ಐ; Tu. ಐನು). ಅಯ್ದಂ (Śmd. 44), ಅಯ್ದುವ (21), ಅಯ್ದುಕೆ (223), ಅಯ್ದು ಂ (135), ಅಯ್ದು ಪಲ್ಲಿ (32 Cm.), ಅಯ್ದುಬಲಿ (Bp. 35, 32). ದಗ್ ದು ಅಯ್ದು ಅಕ್ಕಂ (Śmd. 21). ಎರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (170). ವಸುಳಿಗೆ ಅಯ್ದು ಕರುಂ ಮುಪ್ಪತ್ತು (J. 28, 25). ಅಯ್ದು ವೆರಳ್ (Mr. 324). ಅಯ್ದು ಮುನ್ನಿ (B. 5, 283). See Bp. 40, 73. — ಅಯ್ದನೆಯ. Fifth (Śmd. 24; My.). — ಅಯ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. Five and five. ಅಯ್ದಯ್ದು ದರ್ಜಂಗಳ್ ಒನ್ದು ವರ್ಗ ದು ಆಗೆ (Śmd. 21). B. 3, 30. 108. — ಅಯ್ದಾಱು. -ಅಱು. Eleven (Bp. 5, 64; My.). 2, five or six (My.; B. 2, 37; 3, 86). — ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ. The five best musical instruments: ವೀಣೆ, ತಾಳ, ಮುರಜ, ಕಹಳೆ and ಶಾಸ (Mr. 81). — ಅಯ್ದು ರಸ. The five liquids. ಮುಪ್ಪ ದೊಪದಾದ ಅ ಯ್ದು ರಸಂಗಳು (ಸೈವಾದಿವಸಂಬಂಧ Nn. 83). — ಅಯ್ದುವರೆ. = ಅಯ್ದೂವರೆ. (My.). — ಅಯ್ದಾವರೆ. ಅಯ್ದೂ-ಅರೆ. Five and a half (B. 4, 212; My.). — ಅಯ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. Ten (Bp. 1, 9; My.). 2, seven (My.). — ಅಯ್ದೆಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೆಯ-. A climbing shrub, Vitis auriculata Roxb. (Z.; My.).

ಅಯ್ದುವಿಕೆ ayduvikĕ. = ಅಂಬಿಕೆ. (My.).

ಅಯ್ದುವೆ ayduvĕ. = ಆಯಿರೆ, etc. (Tē.; R.).

ಅಯ್ದುವೆತನ ayduvĕtana. = ಆಯ್ದೆತನ. (Tē.; R.).

ಅಯ್ದೆ aydĕ. See s. ಅಯ್ದು 1.

ಅಯ್ದಿ aydĕ. = ಆಯಿರೆ, etc. A woman whose husband is living (ಸುಮಾಸಿನಿ Kk. 27; ಸೋಮಾಸಿನಿ Śm. 73; ಪತಿವತ್ನಿ Mr. 303). See ನಿಟ್ಟಯ್ದೆ, ದುಃತ್ತಯ್ದೆ; Č. Bp. 6, 53; J. 34, 3.

ಅಯ್ದಿತನ aydĕtana. = ಅಯ್ದುವೆತನ. The state of a woman whose husband is alive (My.). See J. 26, 56; ದುಃತ್ತಯ್ದೆ ತನ.

ಅಯ್ನಾರ್ aynâr. = ಅಯ್ನೀರು, s. ಅಯು. T. plural of ಐನು, ಅಯ್ಯ. See ಪ್ರಾಚ್ಯನ ಮಿಷ್ಟದಿ ಅಯ್ನಾರ್.

ಅಯ್ಬರು aybaru. = ಅಯ್ವರ್. (My.).

ಅಯ್ಯ ayya. = ಅಯ್ 3, ಅಯು (*cf.* ಅಜ್ಜ ?). A master, a lord, sir (C.; Bp. 9, 46 Śiva). 2, a grandfather (C.). 3, a father (C.; see ಆಮುಖೋಗನಯ್ಯ, ಕಾಪನಯ್ಯ, ಬಿಕ್ಕಯ್ಯ, ತಣ್ಡೆಯಯ್ಯ, ಪೊಣ್ಡಯ್ಯ, ಮುತ್ತಯ್ಯ, ಹಾರುವಯ್ಯ; Bp. 3, 82; 47, 24. 30; J. 30, 51). 4, a Jaṅgama (C.; Bp. 11, 20. 33. 37. 43; 12, 20; 22, 32; 57, 88; see the names in Bp. 58 to which ಅಯ್ಯ is added; B. 4, 80). 5, a teacher, a schoolmaster (C.; B. 1, 12). — (Tē., T., M.; Tu. ಅಯ್ಯೆ). ಅಯ್ಯಸ್ವಿರ್, ಅಯ್ಯಂಗಳ್ (Śmd. 124. 126). ಎಱ್ಟ ತಣ್ಡೆಗಳ್, ಎಱ್ಟು ಅಯ್ಯಂಗಳ್, ಎಱ್ಟು ತಾಯ್ಗಳ್ (125). ಅಯ್ಯ ನವರು ದ್ರವ್ಯಸಮರ್ಪಣೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಕಾಸ. — ಅಯ್ಯ ನಿಸಿಂಚ ಪೈಯ ಮಾಸಿ (Prvs.). — ಅಯ್ಯನಯ್ಯ. ಅಯ್ಯನ ಅಯ್ಯ. A grandfather (Bp. 3, 82; 47, 24).

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyaṅgâr. = a plural of ಅಯ್ಯ No. 1. A compellation of respect among Śrīvaishṇavas (My.; Tē. ಅಯ್ಯಗಾಮು, ಅಯ್ಯವಾರು, a father; a Brahmin; a teacher).

ಅಯ್ಯತನ ayyatana. = ಅಯ್ತನ. (Bp. 3, 82; My.).

ಅಯ್ಯಮನು ayyamanu. Tbh. of ಅರ್ಯಮದು. See ಮುಪ್ಪದಯ್ಯದು.

ಅಯ್ಯಯ್ಯೀ ayyayyô. rep. = ಅಯ್ಯಾಯ್ಯೋ. (Occasionally among S. Mhr. females; *cf.* Sk. ಅಮೋಃ).

ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ayyayyô. rep. = ಅಯ್ಯೋ. (ಕರುಣ Čr. 1, 55; C.; M., T., Tē.; J. 19, 17).

ಅಯ್ಯಾಲು ayyâlu. A person's inner, hidden state, his mind, power, etc. (S. Mhr. = ಗುಟ್ಟು).

ಅಯ್ಯೋ ayyô. An interjection expressing grief: alas! (ಪೀಡವಿದಪ್ಪನ Śmd. 393; C.; Tē., Tu.; M., also ಅಯ್ಯಂ; T., also ಅಯ್ಯೊ, ಅಯ್ಯೊ, ಅಯೆಕ್ಕ). 2, expressing astonishment: ah! aha! (C.; T.). 3, compassion: ah! alas! (ಕರುಣ Śmd. 393; C.; T.). ಅಯ್ಯೋ, ಅಕ್ಕಟಾ, ನಿನ್ನ್ಗಂಗೆ ಪೀಡು ಆಯ್ತೆ? (Śmd. 69). See Bp. 15, 2; 46, 23; 52, 13.

ಅಯ್ರ ayra. = ಆಯರ್, etc. — ಆಯ್ರವಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಆಯರ್ವಾಳಿ. (Rsv. 8, 27; V. 40, 62; My.; ಗುಳವಾಳಿ G.).

ಅಯ್ರಣಿ ayraṇĕ. = ಆಯ್ರಾಣಿ. (My.; ಆಯ್ರಾಣಿಯು ಗುಡಿಗೆ G.). ಕಾಂಚನದ ಆಯ್ರಣಿ (Rām. 1, 16, 36).

ಅಯ್ರಾಣಿ ayrāṇi. = ಆಯ್ರಣಿ. A small vessel, or painted vase or pitcher, used at weddings (S. Mhr.; My. = ಬಾಳಿಕೆ; Tē. ಆರಮುಕಲುಣ್ಣ, ಆರಮೇಣಿ, ಬಣ್ಣಿಸ; Mhr. ಆಹಂರ್ಣ). — ಆಯ್ರಾಣಿಸುವ್ಯ. = ಆಯ್ರಾಣಿಗಾಗಿ. (My.). — ಆಯ್ರಾಣಿಕೊಡ. = ಆಯ್ರಾಣಿ. (S. Mhr.). — ಆಯ್ರಾಣಿಗವಿಗೆ. = ಆಯ್ರಣಿ. (G.; My.).

ಅಂಱ್ರಿ ayri. A disease of the eye in which the vessels of the lower lid swell much and protrude (R.; Tē. ಆಱಿರಿ, a certain slight disease that attacks the pupil of the eye; Mhr. ಆಹಂರಾ, ಆಱೀರಾ, a disease of the eye; *cf.* ಆರಮು, ಆರಿ 7, ಆಱಿ 3).

ಅಯ್ಲು aylu. = ಅಂಱಿಲು. — ಆಯ್ಲುಸಯ್ಲು. = ಆಯಿಲುಸಯಿಲು. (Bh. 3, 6, 33).

ಅಯ್ವಡಿ ayvaḍi. See s. ಆಯ್ 5.

ಅಯ್ವತ್ತು ayvattu. See s. ಆಯ್ 5.

ಅಯ್ವರ್ ayvar. -ರು. = ಅಯ್ವರು. Five persons. ಎಮ್ಮುತಯ್ವರ್ (Śmd. 180). ಒಡಗಿ, ಆಳ್ಕಾಳೆ, ಕಮ್ಮಾಳಿ, ಕುಳುಬಿಗ, ಕಂಡಗಾವಿಪ್ ಎನ್ವ ಆಯ್ವರ ಮೆಸರು (ಕಾರು, ಶಿಲ್ಪ Nr.). See Bh. 1, 8, 73. 94; 2, 13, 10. ಪದ್ಮ ಕಲಾಕೆ ತಾವು ಆಯ್ವರು, ವ ರದ ಕಲಾಕೆ ಸೂಡಾ ಆಯ್ವರು (Prv.).

ಅಯ್ಸಲೇ aysalĕ. (ಅಯ್ಸಲೆ). Well done! bravo! noble! (*cf.* ಆಯಿ; Mhr. ಐಸೆ, bravo, etc.). See Bh. 1, 10, 14; 2, 13, 24; J. 5, 39; 18, 19; 19, 26.

ಅಯ್ಸು aysu. = ಅಂತಿಸು. That much, etc. (Its meaning being the same as that of ಆಸು q. v.; My.). See Bp. 8, 43; 10, 2; 19, 48; 21, 39. 41; 22, 38; 23, 41; 24, 15; 27, 9; 28, 27. 57; 37, 21; 38, 51; 39, 62; 42, 19. 86; 47, 44; 50, 5; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46.

ಅರ್ ar. 1. = ಅರು 2. An affix to form the plural of masculine and feminine nouns, pronouns, relative participles, and adjectives (Śmd. 119. 140. 153), *e. g.* ದೇವರ್ (120), ದೇವಿಯರ್ (121), ದೇವತೆಯರ್ (109), ಆವರ್ (121), ದಾನಿವರ್, ಒಳ್ಳಿವರ್ (121), ಕೆಲರ್ (122), to which ಕಳ್ or ಗಳ್ is occasionally added, *e. g.* ಗೋಪಿಯಾಸ್ತ್ರೀಕಳ್ (79), ಬುಧಕಳ್, ಇದಗಳ್ (124).

ಅರ್ ar. 2. = ಅರು 2. A termination of the third person plural in the masculine and femi-

nine (Śmd. 254), *e. g.* ಮಾಲ್ಬೀರ್ (44), ನುನಿವರ್ (61), ಇರ್ವರ್ (72), ಆನಿವರ್ (255), ಒಳ್ಬೆವರ್ (257).

ಅರ್ ar. 3. = ಅಸ್ 2, etc. To be immersed, etc. P. p. ಆರ್ದ. ಲಿಂಗದಸ್ಪರು ಸಪ್ಪೆಲೆಳಗೆ ಆತಿಸಾಂಗಫಪ್ಪೆಯಂತಿ ಆರ್ದ (Bp. 36, 61).

ಅರ ara. 1. (fr. ಅರೆ 2). = ಅರ್ಪ. A file (My.; Tu., T., M.; see s. ರಾಮ). ಉಜ್ಜು ಕೆರೆಯುವ ಆರ (ಆರೆ Sl. 345).

ಅರ ara. 2. = ಅರ್ಧ, ಅರೆ s. v., ಅರ್ 1. Half. (Tu., M., Tē. ಆರ; T. ಅರ್ಧ; *cf.* ಆರಮಿ). — ಆರಳಳು. Half a person: a man that works only half so much as another; a man who works, or has worked, only for half a day (My.). — ಆರಕಾಣೆ. = ಆರಕಾಣೆ, q. v. (My.). — ಆರಕಾಪ್ಪೆಚ್ಚು. -ಕಾ-ಒತ್ತು. The half ರ when written as ꝛ (C.). — ಆರಕಾಲು. = ಆರಕಾಲು, q. v. (C.). — ಆರಕಾಸು. Half a cash (C.). — ಆರಕುಲ. A half caste, a mixed breed (C.). — ಆರಕ್ಷಣ. Half a moment (My.; B. 4, 16). — ಆರಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Half an eye; a purblind eye; purblindness (C.); a leer (My.). — ಆರಗಳಿಗೆ. Twelve minutes, a little while (My.; B. 4, 18. 182; 5, 143). — ಆರಗಾಯ. A slight wound (C.). — ಆರಗಾವು. -ಬಾವು. Half heat, slight heat; the state of being slightly heated (C.). — ಆರಗೋಡೆ. A wall of small height (C.). — ಆರಗೋಪು. -ಕೋಪು. Half a portion of the produce of a field, farm, etc. (S. Mhr.). — ಆರಚಡ್ಡಿ. Breeches that just cover the buttocks (C.). — ಆರಚಲ್ಲಣ. = ಆರಚಡ್ಡಿ. (My.). — ಆರಚಲು. Deficiency of spring-water in a well (S. Mhr.). — ಆರತಲೆ ನೋವು. = ಆರ್ಧತಲೆನೋವು. A one-sided headache (My.). — ಆರತಾಳು. Half a sheet of paper (C.). — ಆರತಲೆ. -ತಲೆ. Half the head, one side of the head (C.). — ಆರತಾಲಿಗೆ. Half the tongue (Bp. 55, 24). — ಆರತಾವಲಿ. Three rupees' weight (C.); the eighth part of a sēr (My.). — ಆರತಾಸೆ. Indistinct utterance; stammering tongue (C.). — ಆರದುಣ. Half a mound (C.). — ಆರದುಸ್ಸು. Half the mind, reluctance (My.). — ಆರದುಪ್ಪಿ. A partial screen; partial screening, want of sincerity (My.). — ಆರದೆಮ್ಮೆ. Half the body (C.). — ಆರದೊಸೆ. One half (C.; B. 4, 102). — ಆರಸೇರು. Half a seer (C.). — ಆರಹಾಸ. A smile (My.). — ಆರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟ. -ಊಟ. A meal of half the stomach, an insufficient meal (C.). ಆರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟಾ ಮಾಡೋಣ (My).

ಅರ ara. 1. Going. 2, *swift, speedy;* speed. 3, a rapid flow of water (ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಘ, ವೇಗ, ನೀರ ಪರಮ Mr. 415). ಆರ, *quickly.* 4, the spoke or radius of a wheel. — ಆರಸೀರ್. -ಕೀರ್. = ಆರ No. 4. (Abh. P. 13, 69).

ಅರ ara. 2. = ಅರಿ 1. An abbreviation of ಅರಸು (Śmd. 209. 210). A king. — ಆರಗಣಿ. The rose-ringed parrakeet (Pr. & Bj.). ನುಡಿದು ಕಲಿಸಿದರ್ ಆರಗಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). — ಆರಗಿಳಿ. = ಆರಗಣಿ. (Grj. 2, 68; J. 15, 20; 30, 37; C.). 2, a kind of shoe with a parrot-like knob for the toes (Bp. 12, 12). — ಆರಗುವರ. -ಕುವರ. A king's son (ಆರಸುಮಗ Kk. 34). — ಆರಲಿ. = ಆರಿ-, ರಾಯ-. A small tree cultivated in gardens, the country gooseberry, Cicca disticha Lin. (S. Mhr.; T., M.; Tē. ರಾಚಯುಸಿರಿ). 2, ಜಾಲಿ (Mr. 121, o. r. ಆರಿ-). — ಆರನೀಲ್ಬರ್. = ಆರಸುನೀಲ್ಬರ್. (Śmd 210, o. r. ಆರಿ-). — ಆರಬೀಜ. = ಆರಿಬೀಜ. (My.). — ಆರಮಗ. A king's son (ಆರಸುಮಗ Śs.; Rāv. 14, 59; Abh. P. 12, 79). — ಆರಮನೆ. = ಆರಸುಮನೆ. (Śmd. 209). A royal dwelling, a palace (ರಾಜಸದನ Hlā.; ಬಲ್ಲಿದರ ದುಡಿ Mr. 198; ಸೌಧ, etc. Sl. 109). 2, a court (ಕಚೇರಿ C.). 3, government (C.). ಆರ ಮನೆಯ ಸಮಾಪವ ಬನ್ನಂ (ಉಪ್ಯಾಸ Hlā.). ಊರೊಳಗಣ ಆರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಪ ವನ್ನಂ (ಉಪ್ಯಾಸ Mr. 152). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವುವಂ ದೂಡಿವ ಆರಮನೆ ಬೆಗುಬಲಂಗಳ್ (ಪ್ರಾಸಾದ Hlā.). ಆರರುನೆಗೆ ಆಱು ಬಾಯಿ.—ಆರರುನೆಯ ಬದಕಿಗೆ ಆಕಾರವೇ ಕಾರಣ.—ಆರರುನೆಯ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ನೆಯಿಗು ಒಮ್ಮ!—ಆರರುನೆಯ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುಪ್ಪಾವಿವ ಪಾಗೆ.—ಆರರುನೆಯ ಪಣಾ ಕಟ್ಟಿ ಉಕ್ಕಸಾಲೆಗೆ ದೊಳ್ಳು ಬನ್ನು.—ಆರಮನೆಯು ಪತ್ತರ ಕೆರಮನೆ ಇರ ಖೂಪಮ.—ಕುಮರೆಯ ಹಿಣ್ಣೆ ಇರ ಜಾರಮ, ಆರರುನೆಯ ಮುನ್ಣೆ ಇರ ಜಾರಮ (Prrs.). See Śmd. 210. 216. 234; Bp. 55, 10; 60, 28; 61, 34; J. 2, 46. — ಆರರುನೆಯವ. -ಆವ. An officer of government (C.). — ಆರರುನೆಯವರು. The government (C.). — ಆರಸ್ಥಾನ. A royal council; a palace. See Prv. s. ಮುನ್ತಿ. — ಆರಹಾವು. = ಆರೆ ನಾಹು. A species of large serpent (ರಾಜಸರ್ಪ, ಸರ್ಪಭೇ Hlā.).

ಅರಕೆ araka. (fr. ಅರಿ 4). The act of cleansing rice from dust and stones by washing in water. — ಆರಕಂಚಿ. -ಕ-ಚಟ್ಟಿ. A brass basin to perform the araka (My.; T.).

ಅರಕೆ araka. Sublimation; a sublimate (S. Mhr.; Mhr. ಆರ್ಕ).

ಅರಕು araku. = ಆರಾಕು, ಆರ್ಕ 2, ಆರಕ್. Spirit, juice, essence (R.; Mhr., H. ಆರ್ಕ); arrack; toddy (T. ಆರಕ್ಕು). 2, = ಒರಕು, a gilt or silver wash (S. Mhr.).

ಅರಕೆ arakĕ. = ಅರೆಕೆ, (ಅಪಕೆ 2). The half; the state of being half, incomplete or too little (C.; ಆರ್ಧ, ಸ್ಥೂಲೋಕ್ತಿಯ C.; Tu.).

ಅರಕ್ಷಣ a-rakshaṇa. An unprotected condition (ಧೈರ್ಯ ಚೆ.). 2, = ಆರ-ಕ್ಷಣ, q. v. s. ಆರ 2.

ಅರಗು aragu. 1. = ಅರಿಗು, ಅರುಗು. A border, end or margin (T.; R.; *cf.* ಅಂಚು). 2, vicinity (T.; R.; T. ಆರುಗು, to approach; to join; to embrace, *cf.* ಆಯುಗು 2).

ಅರಗು aragu. 2. (= ಅಯಗು 1, ಅಯ್ 1). To decay; to be digested (My.; Tē. ಆರಗು, ಆರುಗು, to waste away; to digest, also ಆಯಗು, etc.; T. ಆರುಗು, to become diminished or reduced). See ಆಯಿ 1.

ಅರಗು aragu. Tbh. of ಲಾಕ್ಷೆ or ಲಾಕ್ಷ. Gumlac, lac, sealing-wax (ಚಪ, ಯಾವರ, ಲಾಕ್ಷೆ Hlā.; ಲಾಕ್ಷೆ Nr.; ಲಾಕ್ಷ Mr. 144; ಕ್ಷೀವಿ, ಲಾಕ್ಷ Nn. 121; ಲಾಕ್ಷೆ, ಅಲಕ್ತ, etc. Sl. 226; ಅಲಕ್ತ, ಜತು G.; B. 1, 22; T., M. ಆರಕ್ಕು; Tu. ಆರಕ್, ಆರಗು; Tē. ಲಕ್ಕೆ). See ಆವಲಕ್ಕೆಯರಗು, ಆವಲರಗು, ಇಂಗಿಲೀಕದ ಆರಗು, ಕೆತ್ತಿಯರಗು, ಕರಿಯರಗು, ಕೆಮ್ಮರಗು, ಕೋಪ್ಪರಗು, ಕೋಲರಗು, ಬಣ್ಣದ ಆರಗು, ಬಿಲ್ಲೆಯರಗು. 2, red colour (T. ಆರಕ್ಕು). — ಆರಗಿನ ಗಿಡ. A tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa Roxb. (ಗಾಲವ, ಪಾಟರ, ಲೋಧ್ರ, etc., ಪಾರಸೀ ಮರದಲ್ಲಿ ಭೇದ Sl. 129). See ಕೆಮ್ಮು ಆರಗಿನ ಗಿಡ. — ಆರಗುಮಸಿ. An ink made from lac, etc. (C.).

ಅರಗುವರ araguvara. See s. ಆರ 2.

ಅರಘಟಕ ara-ghaṭaka. = ಆರಘಟ್ಟಿಗ. (ಉಪ್ಯಾಟಿಕ, ಏರಿ ಬಾವ ಪೂಪಾಕ Mr. 422).

ಅರಘಟ್ಟ ara-ghaṭṭa. = ರಾಟೆ, etc. *A wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.*

ಅರಘಟ್ಟಕ ara-ghaṭṭaka. = ರಾಟಿಗೆ. *A wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.* 2, a circle: a fence, a hedge (ವೃತ್ತಿ, ವೇಲಿ Mr. 192).

ಅರವಣೆ a-raṇe. Want of proper arrangement, disorder (My.).

ಅರಟಾಳ araṭâḷa. = ಅಣ್ಣಾಡಾಳ, etc. (ಆರಿಷ್ಟ, ಛೇಪಿಲ, ರಂಗುಡಾಲ Si. 128; My.).

ಅರಟು araṭu. = ಅರಲು. The tree Calosanthes indica Bl. (Bignonia indica Lin., Ailanthus excelsa Roxb.; Sk., My.; ಮಣ್ಣಲ G.; *cf.* ಆಳಂಗಿ).

ಅರಟೆ araṭṭe. = ಹರಟೆ. (My.).

ಅರಟೆ araṭṭe. = ರಾಟೆ. A machine for reeling, a reel. ನೂಲು ಗೆಯ್ಯುವರು ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಅರಟೆ (ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Si. 396). *Cf.* ಅರಪುಟ್ಟಿ.

ಅರಡಾಳ araḍâḷa. = ಅರಲಾಳ, etc. (St. & Pl.; My.).

ಅರಡಿ araḍi. = ಪರಡಿ. (My.).

ಅರಡು araḍu. = ಪರಡು 2, etc. To be extended, etc. (My.). ವೈಲಿಪ್ಪಾಜಿಗಳು ಜಠಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (sic!), ಅರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ವಿಸರ್ಗ Si. 395).

ಅರಣ araṇa. A nuptial present (Tē.; R.; T. ಅರುಗು, to grant graciously;—giving; donation, gift; Mhr. ಅಹೇರ).

ಅರಣಿ araṇi. *The wood of the Ficus religiosa used for kindling fire by attrition.*

ಅರಣಿಪುತ್ರ araṇi-putra. Fire (Sd.).

ಅರಣೆ araṇe. = ರಾಣೆ, etc. A greenish kind of lizard which is said to poison by licking, Lacerta interpunctula (M.; T. ಅರಣ್ಣೆ, ಬಾವ್ಬರಣ್ಣೆ; = ಬಾವ್ಬರಾಣೆ My.). ಅರಣೆ ಕಡಿದರೆ ಬರಣೀ ಮುಪ್ಪು ಸಾಲದು (Prv.).

ಅರಣ್ಯ araṇya. *A wood, a forest,* a wilderness (ಕಾಮ Śmd. Dh.; ದಶ Nn. 55. 65. 69; ವಿಷಾ 66; ಆದಿ 109. 164; ನಮ, ಜೀವ Ct. II, 62; ಆಟಿ, ವಿಷ್ಣ, etc. Mr. 151).

ಅರಣ್ಯಶ್ವನ್ araṇya-śvan. *A wolf.*

ಅರಣ್ಯಾನಿ araṇyâni. *A large and thick forest* (Mr. 151). 2, the goddess of the forest.

ಅರತ arata. The act of grinding or of having ground (C.).

ಅರತ a-rata. Without love of, indifferent to (Bp. 8, 2).

ಅರತಿ arati. *Anxiety, distress, regret.* 2, anger, passion. 3, ಅ-ರತಿ, dissatisfaction; want of pleasure, pain.

ಅರತ್ನಿ aratni. The elbow. 2, *a cubit of the middle length, from the elbow to the tip of the little finger* (ಮೊಳ Śmd. I; ಆಳದಲ್ಲಿ ಕೆಮುಡೆಗಳ ಮೊಮಂ Mr. 323).

ಅರದ a-rada. Toothless (G.).

ಅರದಾರಿ aradâri. = ಪರದಾರಿ. (My.).

ಅರದಾಳ aradâḷa. = ಅರಡಾಳ. (My.).

ಅರಡಾಳ aradâḷa. = ಅರಡಾಳ q. v., etc. (ಪರತಾಳ, ಪರಿತಾಳ, ಅಲ, ಅಲ, ತಾಲ, ಪಿಲಿಪರ G.; My.; Tu. ಅರಡಳ, ಅರಡಾಲೆ).

ಅರದು aradu. 1. = ಅರೆದು. P. p. of ಅರೆ 2.

ಅರದು aradu. 2. = ಅರಿದು, etc. (S. Mhr.).

ಅರದೇಶಿ ara-dēśi. — ಅರದೇಶಿಪರದೇಶಿ. dupl. A mendicant, a pilgrim (T., Tē.; R.).

ಅರನಾರಿ (ara²-nâri). Abolition of function in one side of the body, paralysis (S. Mhr.). 2, being on one side. — ಅರಪಾಲಿಮಂಚು. -ಅಂಚು. A colored border on one side of a cloth when different from that on the other side (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಅರಬ araba. An Arabian (B. 2, 33; 3, 55; 5, 13; My.; Mhr.).

ಅರಬಸ್ಥಾನ araba-sthâna. = ಅರಬ್ಸ್ಥಾನ. Arabia (B. 3, 54; 5, 12; ಯುವನ Ćb.).

ಅರಬಿ arabi. Arabian (My.; B. 5, 12. 13).

ಅರಬಿದೇಶ arabi-dēśa. Arabia (My.; B. 3, 64).

ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ arabistân. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (ಪುರುಳರ ಸೀಮೆ Si. 227; My. as ಅರಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಬ್ಬಿ arabbi. = ಅರಬಿ. (Si. 272; My.).

ಅರಬ್ಬಿಸ್ತಾನ್ arabbistân. = ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ (Si. 101; My. as ಅರಬ್ಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಮ arama. Tbh. of ಆರ್ಮ. (ಕಣ್ಣಡೇಜಿ G.; *cf.* ಅಮ್ಮಿ, ಆರ 7).

ಅರಮೈಯಿಸಿ ಪರಮೈಯಿಸಿ aramâyishi paramâyishi. = ಅರುಪರಾಸಿ ವರಪರಾಸಿ. A gift, or gifts, of rare and striking value (My.; H.; Br.).

ಅರಮೆ aramĕ. 1. The state of being a moiety or a little; to some extent; here and there; sometimes (ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ Śmd. 395; ಆರೆ, ಕಿಱಿದು Ćt. II, 82; ಕೆಲವೆಮೊಳ್ Śmd. 340 Cm.; ಪಣ್ಣಿನಿ, ಕೆಲ Śk.; Abh. P. 14, 107). ಅರಮೆ ಅರಲ್ವ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ ಪುಮಪ್ಪುಗಳೊಳ್, ಅರಮೆ ಎಳೆದಳಿರ್ ಲತಾಸ್ತರಮೊಳ್ ಉಲಿದುಲಿದು ಕಾಮುಗುರುಳ್ ಇರುಳಿಪ್ಪಿಸಲ್ ಅಬಿಸುವ ಇನಿಯಳಂ ಚಕ್ರಾಧ್ವಂ (Kâvy. I, 1*b*, 16; Śmd. 68). ಅರಮೆ ಶಕಾರಂ ಪದುವಿಂ ವರಿಣಮಿಸುಂ (Śmd. 340).

ಅರಮೆ aramĕ. 2. = ಅರುಮೆ. (ಲಚ್ಚೆ, ಮುಪ್ಪು Śk.; T. ಅರಮೈ, ಆರಿಮೈ, love; *cf.* ಆಮ್ಮು 1; ಇರುಳ್ 2 ?).

ಅರಯಿಸು arayisu. = ಅರಿಸು 2. To cause to grind (V. 40, 54; My.). ಆಫೀಲಗರಳಂಗಳಲ್ ಅದೆಲ್ಲಂ ಕಲಸಿ ಅರಯಿಸಲು (Bp. 58, 55).

ಅರರ ararа. A covering, a sheath. 2, *the leaf or panel of a door;* a door.

ಅರರಿ ararі. *The leaf or panel of a door* (ಕದಾಬಿ, ಕದ Mr. 191).

ಅರರೆ ararĕ. (ಆಶ್ಚರ್ಯ). Oh wonder! well done! aha! (ಕೆಱಾಡಿ Ćt. II, 103; ಎಲಎಲಪ್ಪೆ, ಸೋಜಿಗ G.; *cf.* Sk. ಅರರೇ; Mhr. ಅರರ, ಅರರೆ, ಅರೆ). See Bp. 1, 30; 12, 6; 24, 27; 49, 14; 57, 82; Rāv. 8, 109; 11, 2; Kk. 97; J. 19, 33; 22, 38.

ಅರಲ್ aral. 1. = ಅರಲು 1, ಅರಳ್ 1, ಅರಳು 1, ಅಱ್ 1, ಅಱು 1, ಅಲರು 1. To expand (v. i.), to open, to blow (ವಿಕಾಸ Śmd. Dh.; ವಿಕಸನ Śm. 108; Tu.). P. p. ಅರಲ್ದ. ಆದಮೆ ಅರಲ್ವ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ್ (Śmd. 68). ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯ ತನ್ನೆಲೆ (Ćpr. 7, after 60). (ತರಳ್ವ ವಿನ) ಅರಲ್ದ ಮೂಗು (Rāv. 5, 92).

ಅರಲ್ aral. 2. = ಅರಳ್ 2, ಅರಳು 2, ಅಲರ್ 2, ಅಲರು 2, ಅಱಲ್. A flower (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅಲರ್, ಪೂವ Kk. 22; ಕುಸುಮ Śm. 33. 108). ಅರಳ್ is an unclassical substitute (Śmd. 41). ಅರಳ್ಗಿ (139). ಗೊಜ್ಜಗೆಯರಲರ್, ಸುರಪುನ್ನಾಗರಲರ್ (Rāv. 10, after 31). ಪವಮೆಗೆ ಸಪ್ತಕಂ ಜನಿಸಿದ ಅರಲರ್, ಅರಲ ಸದವರಿಯಲಂಗಳಿಕ್ಕಂ ಜನಿಯಿಪ ಎಳೆಗಾಳಿ, ಎಳೆಗಾಳಿಯಿಲ್ಲವೆ ಇವ ಬನಿಪರ್ ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ಕಾಮೆಕಳು (Ć. Bp. 11, 5). — ಅರಲುಂಬಿ. -ಬು ಣಿ. = ಅಲರುಣಿ. That feeds on flowers: the large bright black humble bee, Bombinatrix glabra (ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). — ಅರಲ್ಗಣ್. = ಅಲರ್ಗಣ್, q. v. — ಅರಲ್ದೆಲೆ. -ಪ್ಪೆಲೆ. = ಅಲರ್ದೆಲೆ. Who has a flower on his belly or navel: Vishṇu (ವಿಷ್ಣು Śk.). — ಅರಲ್ವಾಗ. -ವಾಗ. = ಅಲರ್ವಾಗ. A

man who (grows), deals in or sells flowers (ಪುಲ್ಲವಪಕಾವಿ ಶೆಂ. 67; Kk. 35, o. r. ಆಲರ್ವಿಗಗ; ಪೂಪ್ಪ ಮಾಪಿದವ C.). — ಅರಲ್ವಾಸು. -ದಾಸು. =ಆಲವಾಸು. A bed of flowers (R.).

ಅರಲು aralu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಲಿ. ಅರಲಿದ ಮ ದ್ಯುಜಸತ್ತಿಗೆ (Bh. 1, 5, 7).

ಅರಲು aralu. 2. = ಅರುಲು, etc. (My.).

ಅರಲು aralu. = ಅರಳು. *The tree Calosanthes indica* Bl. (ವಿಣ್ಣಲ C.; *cf.* ಆಳಂಗಿ).

ಅರವ arava. = ಅರವ, ಅರುವ, ಅರ್ವ. Tamil (My., Tël.; T. ಆರುವಾ, one of the twelve districts which surround the country wherein elegant Tamil is spoken, and in which an inferior Tamil, the common one, is in use). ಅರವಭೇತ, ಅರವಭಾಷೆ (My.). ಅರವ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ತೆಲುಗು ತೆಲ್ಲು, ಕ ರ್ಣಾಟಕ ಕಸ್ತೂರಿ (Prv.).

ಅರವಕ aravaga. See s. ಅರ 2.

ಅರವಗಿತ್ತಿ arava-gitti. A Tamil woman (My.; Tël. ಅರವಡಿ).

ಅರವಿತಿ araviti. = ಅರವಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಅರವಿಂದ aravinda. *A lotus, Nelumbium speciosum or Nymphæa nelumbo* (ಜಟ್ಟಿ, ಪದ್ಮ, etc. Mr. 419; ತಾವರೆ, ಕೆಸದುಗ ಲ್ಲಿಗೆ Śm. 26). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅರವಿಂದಗಂಧಿ aravinda-gandhi. A woman with a lotus-smell (Bp. 41, 24).

ಅರವಿಂದಗರ್ಭ aravinda-garbha. The offspring of the lotus; Brahmâ (Bp. 44, 3).

ಅರವಿಂದನಾಭ aravinda-nâbha. Who has a lotus on his navel: Vishṇu (Mr. 17; Bp. 53, 65; J. 13, 22).

ಅರವಿಂದನೇತ್ರಿ aravinda-nêtri. A lotus-eyed woman (My.).

ಅರವಿಂದಬಂಧು aravinda-bandhu. The lotus' friend: the sun (Mr. 33).

ಅರವಿಂದಭವ aravinda-bhava. Sprung from a lotus: Brahmâ (Śm. 8).

ಅರವಿಂದಮುಖಿ aravinda-mukhi. A lotus-faced woman (Bp. 2, 2).

ಅರವಿಂದಸಖ aravinda-sakha. = ಅರವಿಂದಬಂಧು. (My.).

ಅರವಿಂದಸಂಭವ aravinda-sambhava. = ಅರವಿಂದಭವ. (Bp. 2, 26).

ಅರವಿಂದಹಿತ aravinda-hita. = ಅರವಿಂದಬಂಧು. (Bp. 21, 8).

ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ aravinda-aksha. The lotus-eyed: Vishṇu or Kṛishṇa (Nn. 57).

ಅರವಿಂದಿನಿ aravindini. An assemblage of lotus flowers (Čpr. 7, 59).

ಅರವು aravu. = ಅರವ etc. (My.).

ಅರಷಣ arashaṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (ಶರ್ಮ, ಪರಿಪ್ರ Čb.).

ಅರಸ arasa. = ಅರ 2, etc., ಅರಸು. Tbh. of ರಾಜ. A king, a lord (ಅರಸು Śmd. 90; ರಾಜ, etc. Illâ.; ಭೂಪತ್ಯ Sl. 422; C.; T., M. ಅರಸು). ಅರಸಂ (Śmd. 108. 130). ಅರಸಂಗೆ (138). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಪ ಬನಂ (ಪ್ರದುಮ್ನವನ Illâ.). ಅರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ.— ಅರಸನ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ತುಟಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಬನ್ನ ಧಾಗ್ಯದೇನು? — ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಬಾಯುದಲ್ಲಿ ದುದ್ದಾಯಿತು.— ಅರಸನಿಗೂ ಧನಿಕ್ಕೆ, ಸನಗೂ ಧನಿಕ್ಕೆ (Prvs.). ಬಿಡ ಗಣ ವಿಕ್ಕಿನ ಅರಸಂ (Śm. 13). — ಅರಸಂಜೆ. -ಅಜೆ. = ರಾಜಪೂಜ್ಯ. (J. 18, 23; 25, 3; Rây. 6, 10). — ಅರಸಧರ್ಮ. A king's duty (Bp. 27, 52). — ಅರಸಾಳ್. -ಳ್ (Śmd. 63). A king's servant or agent (ಉಪಸರ್ಪ, ಚರ Mr. 202; Bp. 52, 10).

ಅರಸತಿ arasati. A queen (C.).

ಅರಸಿ arasi. Tbh. of ರಾಜ್ಞಿ. A queen (ರಾಜ್ಞಿ Illâ.; C.). ಪಟ್ಟ ದ ಅರಸಿಯರು (ಮುಖಿ, ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ Illâ.). ಇಕ್ಷ್ವಾಕ ಅರಸಿ (ಇ ಕ್ಷ್ವಾಣಿ Mr. 41). See Śmd. 108. 138; Bp. 43, 2; 44, 40; 50, 32; Śm. 7. 8. — ಅರಸಿಪಟ್ಟ. Tbh. of ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ. (Abh. P. 9, 162).

ಅರಸಿಣ arasiṇa. = ಅರಷಣ, ಅರಸಿಣ, ಅರಿಸಿಣ, ಅರಿಸಿನ q. v., ಅರು ಷಣ, ಅರ್ಸಿಣ. (C.).

ಅರಸಿನ arasina. = ಅರಸಿಣ, etc. See ಕಳವಮಳ. — ಅರಸಿನಲು ಮುಳ್ಳುತ್ತಗಿದ. A thistle-like plant, originally American, the yellow thistle or Mexican poppy, Argemone mexicana Lin. (St. & Pl.). — ಅರಸಿನಕೊಂಕಣ. Turmeric root fastened on the wrist of the bride and bridegroom when betrothed (S. Mhr.). — ಅರಸಿನಗಿಡ. The long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಅರಸಿನಗೋರಂಟಿ. The yellow Amaranth (My.; *cf.* ಅರಿಸಿನದಣ್ಣಿದ ಗೋರಂಟಿ). — ಅರಸಿನಮೂ. A climbing shrub with showy yellow flowers, native of South America, Allamanda anbletii Pohl. (St. & Pl.).

ಅರಸು arasu. = ಅರಸ, etc. Tbh. of ರಾಜ್. (ಅರಸ Śmd. 90; ನರಾಧಿಪ Nn. 17; ಭೂಪಾಧ 22; ನರೇಶ್ವ 32; ನೃಪ 46; ಭೂಪ 53; ನೃಪತಿ Mr. 262; ಜೊರೆ Śm. 105; C.; T., Tu.). ಅರಸುಗ ಳ್ (Śmd. 122). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರಿಕೆ, etc. Illâ.). ಅರಸಿನೊಳ್ (Śm. 105). ಅರಸು ಅಜ್ಜರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮು ದುಕ ಅಜ್ಜರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲುಗುತ್ತದೆ.— ಅರಸು ಅಲಿ ಮೊಲಿ, ಬನ್ನಿ ಎನ್ನಿ ಮೊಲಿ.— ಅರಸು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ, ತಿರುಳ ಒಲಿದರೆ ಮೂಜಿ ಬೆ ಗಸೆ.— ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅವ ಉಸ್ಟೇ?— ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ, ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ? (Prvs.). — ಅರಸುಕುದುರೆ. This is an arisamâsa (Śmd. 207). — ಅರಸುಗುಣ. (Śmd. 207). A king's quality or virtue. — ಅರಸುಗುವರ. -ಕುವರ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Śm. 37; Čt. I, 60). — ಅರಸುಲಿ. A royal or noble style or fashion (Č. Bp. 5, 49). — ಅರ ಸುನೇಲ್ಲಿ. A kind of rose-apple (ಅರಸನೇಲ್ಲಿ Śmd. 210). ಅರಸುಪೆಣ್ಣ. A person of royal descent (ರಾಜಪೆಣ್ಣು, ರಾಜಪಂ ಪ್ಯ Sl. 232). — ಅರಸುಮಗ. A king's son (ಅರಗುವರ Kk. 34; ಅರಸುಗುವರ Śm. 37; ಅರಮಗ Śa.). See Bp. 46, 65; B. 3, 13. — ಅರಸುಮನೆತನ. A royal household or family (B. 4, 3). — ಅರಸುಮುನ್ನೂ. A large and dangerous boil, a carbuncle (C.). — ಅರಸುಲೊಗ. -ಊಳಿಗ. A king's service (Bp. 53. 13).

ಅರಸುತನ arasutana. Kingship, royalty (My.; ಅಧ್ಯಸ C.). See Bp. 19, 48; 21, 45; Sl. 268.

ಅರಸೆ arase. = ಅರಳಿ 1, etc., q. v. (T. ಅರಚು, ಅರಚು; M. ಅರಯು, ಅರಯಾಲ್). — ಅರಸೆಮರ. The poplar-leaved fig-tree, Ficus religiosa Lin. (St. & Pl.).

ಅರಳ್ aral. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳ್ದು. (J. 17, 41; 24, 66; 25, 44). ಅರಳ್ವುದು (ವಿಕಸನ, ಪ್ರಕಾಶ, ಜೃಂಭಿತ, etc. Mr. 107). ಅರಳ್ವನ್ನೆ (J. 30, 35).

ಅರಳ್ aral. 2. (Śmd. 41). = ಅರಲ್ 2, etc. See Bp. 5, 28; 19, 65; 24, 77; 47, 15. 30; J. 2, 57; 18, 30. ಅರಳ ಮುಡಿ (J. 17, 48; 34, 31). ಅರಳ ಸರಿ (4, 55).

ಅರಳ್ aral. 3. -ಳು. = ಅರಳ, etc. Amazement, terror (R.; T. ಅರಳು, to be amazed, grow terrified; ಅರಟ್ಟು, ಆ ಮೆಂಗಲ್, fear, etc.; ಅಮುಪ, trembling; *cf.* ಅಳಿ 1).

ಅರಳ arala. = ಅರುಲು, etc. Amazement, perplexity. — ಅರಳಮರಳ. dupl. Foolishness (S. Mhr.).

ಅರಳಿ araḷi. 1. = ಅರಸಿ, ಅರಳಿ 1, ಅರಿಸಿ, ಅಳಲಿ, ಅಳ್ಳಿ 3. The tree Ficus religiosa Lin. (My.) ಆರಳಿಯೆ, ಉಸುರುಸುರು! (Bp. 45, 36). See ಕಳ್ಳಿರಳಿ; and *cf.* ಆರಣಿ & ರಾವಿ. — ಆರಳಿಮರ. = ಆರಸಿಮರ, ಆರಳಿಯ ಮರ, ಆಳಲಿಯ-. (ಮೋಘಪ್ರಮು, etc. Sl. 125; ಸಿಪ್ಪಲ G.). ಆರಳಿಮರಾ ನೋಡಬೇಕೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ನೋಡಬೇಕೋ? (Prv.). — ಆರಳಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (ಬ್ರಹ್ಮವಾಮ G.). — ಆರಳಿಯ ಗಿಡ. = ಆರಳಿಮರ, etc. (ಕುಂಜರಾಚಲ, ಮೋಘಪ್ರಮು G.). — ಆರಳಿಯ ಮರ. = ಆರಳಿಮರ. ಆಳಿಲು ಬಿಟ್ಟಿದರೆ ಆರಳಿ ಮರ ಆದ್ಹಾಗೀತೇ? (Prv.). — ಆರಳಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಆರಳಿಲೆ, q. v. A fig leaf; — an ornament of that form to cover the privities of young children (My.). 2, ತಿಂಗಳು (ಚೆ.).

ಅರಳಿ araḷi. 2. = ಅರಳಿ 2 q. v. See B. 1, 5; 2, 25; 4, 20. 27.

ಅರಳಿಸು araḷisu. = ಅರಳ್ಚು. To cause to expand, open or blossom (C.).

ಅರಳು araḷu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳಿ. See Bp. 9, 2; 12, 48; 22, 8; 24, 23; 38, 9; 54, 61; B. 3, 36; 4, 27; J. 17, 40; Sl. 94. 120. 124. 361. ಆರಳಿದ ಪದ್ಮ (ಕಮಲ); ಆರಳುವಾತನು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ Nr.).

ಅರಳು araḷu. 2. = ಅರಲ್ 2, etc. A flower (ಹೂವು G.; Dp. 59, 1; J. 24, 68). 2, the shoe-flower (ದಾಸಾಳದ ಹೂವು G.). 3, a red lotus (ಕೆಮ್ಮುಳಮಲ G.).

ಅರಳು araḷu. 3. = ಅಳ್ಳು 3. Parched grain, especially parched paddy or jôḷa (C.; ಬಾಜೆ Hlé.; ಅಜಂಗಳ್ Nr.; Sl. 314; ಬಾಜೆ Mr. 375). ಮುರಿದ ಆರಳಿನಕ್ಕಿ (Râm. 5, 8, 75). See Prv. s. ಬರಳು; Bp. 58, 60. — ಆರಳಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. Flour made from parched grain (C.).

ಅರಳೆ araḷe. 1. ಅರಳಿ 1, etc. See ಮೋಘಿಯರಳೆ. — ಆರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಆರಳಿಯ ಗಿಡ (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). ಆರಳೆಯ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣು (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). — ಆರಳೆಯ ಮರ. = ಆರಳಿಮರ, etc. (ಮೋಘಪ್ರಮು, ಜಲದಲ, ಸಿಪ್ಪಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಕುಂಜರಾಚಲ Nr.; ಸಿರಿವರ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Mr. 113). — ಆರಳೆಯ ಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the Ficus religiosa (ಅಶ್ವತ್ಥ Nr.). — ಆರಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಆರಳಿಲೆ. (My.). 2, an ornament worn on the forehead of young children. ಮೊಳೆದ ಆರಳೆಲೆಯು, ಎಸುಗುವ ಜಾಲಮೊಗೆಯು ಮಾಲೆಯಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದರು (Prll. 3, 25). See Bp. 24, 44; Rśv. 4, 71. 74; Grj. 3, 81. 107. — ಆರಳೆಲೆದಂಡೆ. A string of araḷeles (Rśv. 6, after 11).

ಅರಳೆ araḷe. 2. = ಅರಳಿ 2, ಅಳ್ಳಿ 4, ಹರಳೆ. Dressed cotton, cotton separated from the seed (ಹತ್ತಿ ಆಳ, ಸಿಪ್ಪು Hlé., Nr., Mr. 128; ಸಿಪ್ಪು, ಹೂಳು, ಹಾಸಿಗೆಯ ಆರಳೆ Sl. 334); cotton in general (My.). ನವಿಗಳು ಆರಳೆಯು ದಾಸು, ನವವಿಧ ಉಪರಮೀಪನಸೂರ್ಣವ ಆದ ಅಂಗದಲಿ ಸಾವಪ್ಪ ರಲಿ ಸವರ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). See B. 4, 28. — ಆರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ಹುಣ್ಣೆಳೀರಿ, etc. (Sl. 150). See ಕಾವರಳೆ.

ಅರಳೆ araḷe. 3. A post, a pillar, a statue (ಸ್ತಂಭ Nr.; Tč. ದಾವು; T. ಎಮುಪ್; T. ಆರಣಿ, to fortify; ಆರಣಿ, a wall; ಆರಣ್, ಆರಣ, a fort; a wall; ಆಮಿದ, a fort; M. ಆಮ, ಆಮಿಗು, a high wall of irregular stones around an orchard, a mud wall; *cf.* ಆಳ 3; Sk. ಆರ್ಣ, an image).

ಅರಳೆ araḷe. = ಆಣಿಲೆ, etc. (H. ಜರಮಾ, ಜರ್ಮಾ; see ಆಲ್ಲೆ, ಹಲ್ಲೆ). — ಆರಳೆಕಾಯಿ. = ಆಣಿಲೆಕಾಯಿ, etc. (Z.).

ಅರಳ್ದು araḷdu. = ಆರಳಿಸು. (Grj. 3, 7).

ಅರಾಕು arâku. = ಆರಕ. Arrack (My.).

ಅರಾಜಕ a-râjaka. Having no king, anarchical. (My.).

ಅರಾತಿ arâti. *An enemy* (ಪಗೆ Xn. 39. 97).

ಅರಾಬಿ arâbi. = ಹರಾಬಿ. Broadness, largeness, extensiveness (R.; Tu.).

ಅರಾಲ arâla. *Bent, crooked, curved.* 2, = ರಾಲ, ರಾಳ, *the resinous exudation of the plant Shorea robusta.*

ಅರಿ ari. 1. = ಹರಿ. To cut or lop off, to cut (ಕೃಷ್ಣನ ಕೆಮ್ಮದ್. Dh.; ಸೀರ್ ಕೆಮ್ಮದ್ II; ಛೇದನ ಕೆಮ್. 104; My.; T.). ತಲೆಗ ಳನ್ ಅರಿದು (Bp. 4, 73). ತಿರದನ್ ಅರಿದನು (16, 3; see also 21, 30; 22, 19; 24, 78; 39, 45; 47, 2; 49, 13. 19; 54, 69; 60, 40). ಕೆತನ ತಿರದುನ್ ಅರಿದು, ಈ ತಿರುತಿರಕ್ಕೆ ಪಲ್ಗೊಡುವುದು! (Rśv. 14, after 14). ಆಗಳ ಉಚ್ಚದವು ಇನ್ನು ಗಣ್ಣಿಲನ್ ಅರಿವುದು (Bh. 1, 8, 57). — ಅರಿಕೆ. rep. Bp. 45, 28; 51, 71. — ಅರಿಕಾಮಿ. -ಆಮಿ. The act of cutting (W. v. 1321).

ಅರಿ ari. 2. = ಅರು 1. Cutting off, etc. 2, gnawing as vermin (T., M.; see ಆರಿಪೇನು). — ಅರಿಪೊಡ್ಮು. -ಪೊಡ್ಮು. A cutting blow (Abh. P. 13, 65). — ಅರಿಪಾಕ್. -ಪಾಕ್. = ಅರುಪಾಕ್. A sickle (T.; R.). 2, N. of a man (Bp. 9, 37). — ಅರಿಪಾಳಪಾಣ್ಡಾರಿ. (ಅರಿಪಾಳದ ಆಣ್ಡಾರಿ). N. of a man (Bp. 27, 19). — ಅರಿಪೇನು. A kind of louse (S. Mhr.).

ಅರಿ ari. 3. = ಅರೆ 2. To grind on a slab (C.). 2, to rub cotton with the feet in cleaning it (B. 4, 178; 5, 145; T. ಅಱ್ಪಿ). ಪತ್ತಿಲ್ ಆರಿಯುದ ಯಸ್ಸ (ಗರಕೆ G.). 3, to vex, to harass, as a child the life of its mother or a labourer his own life (S. Mhr.; T.).

ಅರಿ ari. 4. To clear of dregs and impurities, to settle (v. t.), as turbid water (rare in S. Mhr.; T., M., Tu. ಆರಿ, to sift; to cleanse rice from dust and stones by washing in water).

ಅರಿ ari. 5. = ಹರಿ. To run, to flow (M. ಆರಿ, to creep as snakes, worms; see ಮುಸ್ಸರಿ).

ಅರಿ ari. 6. A mass of unthrashed corn, a handful or more of corn cut at one stroke (ಧಾನ್ಯಯುತಶ್ಯಣಾರಿ ಕೆಮ್. 104; My.; T.; T. also: closeness, thickness). 2, an excess of corn in a measure (with ಹೊಡೆ, to beat off, occasionally used in S. Mhr.). — ಆರಿಕೋಲ್. A stick with an iron crook to remove an ari of corn from one place to another (My.; Mr. 371, where the Sk. is quite corrupt).

ಅರಿ ari. 7. A disease of the eye (ನಯನರೋಗ ಕೆಮ್. 104; My.; T. ಆರಿ, red streaks in the white of the eye; Tč., T., M. ಉಕ್ಕೆ. erysipelas; Sk. ಅಲಜ್ಜಿ, inflammation of the eye; *cf.* ಆರಿಪ್ಪಿ). See ಕಣ್ಣಾರಿ. — ಆರಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye afflicted with the ari (My.; occasionally in S. Mhr.). — ಆರಿಮರಗಿಡ. A small tree or shrub used against the ari, Solanum verbascifolium L. (Z.).

ಅರಿ ari. 8. = ಇರಿ 2 & 3. In S. Mhr. *e. g.* ಕೀಳರಿ, ಸೂಳರಿ, ಕೊಲ್ಲರಿ, ಬೀಡರಿ, ಮಾಳರಿ, ಮೊಗರಿ; ಬೀಳರಿ, ಬೀಡರಿ, ಸಾಳರಿ (but ಸವೆದುರಿ, ಕರೆಯುರಿ, ಬರೆಯುರಿ, etc.). ಪಿಸರಿ (B. 3, 44).

ಅರಿ ari. *An enemy* (ಪತ್ತು ಕೆಮ್ಮದ್. Dh.; ಪಗೆ Xn. 112).

ಅರಿಗು arigu. = ಅರಸು 1, etc. (Sl. 107).

ಅರಿಗೆ arigé. = ಪರಿಗೆ, ಪರಿಗೆ. A shield (Tč.); — a kind of drum (My.).

ಅರಿಷಾಳ arishâḷa.=ಅಣ್ಣಾಳ, etc. Tbh. of ಅರಿಷ್ಟ. The soap-nut tree, Sapindus trifoliatus Lin. (S. detergens Roxb.; ಅರಿಷ್ಟೆಕಾಂ. 25; ಅರಿಷ್ಟಳ, ಪೀತಫೇನ Mr. 141; My.). Its nuts are used *e. g.* also in washing woolen cloth.

ಅರಿತ್ರ aritra. Propelling. 2, an oar. 3, *a rudder, a helm* (ಪ್ರಾಣವು ಸೋಗೆ IIIâ.; ನೀರುಜಪ'ಗೋಲ್ Mr. 416; ಪಡಗದ ಪ್ರಳ G.).

ಅರಿದಳ aridaḷa.=ಅರಿಷಾಳ, etc. (My., Tu.).

ಅರಿದಾಳ aridâḷa.=ಅರದಳ, ಅರಷಾಳ, ಅರಿದಳ. Tbh. of ಹರಿತಾಳ. Yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum (ಹರಿತಾಲ Nr.; ಆಗುರಿ, ಕಪೋತ Mr. 102).

ಅರಿದು aridu.=ಅರಿಮ 2, ಅರುಮ. That is impervious, impenetrable, inexplicable, impossible, wonderful, great or important (ಕಲಿಲ, ಗಹನ IIIâ.; ಗಹನ Mr. 461; T., Tē., M.; T. ಅಮುಮ್ಮು, what is rare, precious or notorious). ಪೊಗಳ್ ಅರಿಯಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Nr.). See ಕೆmd. 408; Bp. 1, 9. 28; 3, 30; 5, 55; 11, 36; 29, 29; 31, 4; 37, 18. ಅರಿವರ್ ಇದರ್ ಆರ್ ನೋಡ ಜೀಳು (Râm. 26, 19).—ಅರಿದರಿದಮು. rep. (Bp. 18, 95).—ಅರಿದರಿದಮು. rep. (Bp. 8, 8; 13, 7; 46, 33; Riv. 6, after 11).

ಅರಿದ್ದಮು ari-n-dama. Conquering, victorious. (R.).

ಅರಿಪದ ari-pada. An incongruous term or composition (ಕೆmd. 200; ಅರಿಪದಾನ 201 Cm.).

ಅರಿಮೇದ ari-mēda. *A fetid Mimosa, Vachellia farnesiana.*

ಅರಿಯಮ ariyama. Tbh. of ಅರ್ಯಮು. A proper N. (Bp. 33, 39. 40. 43. 48. 49).—ಅರಿಯಮುಳಪ್ಪೆ. A proper N. (Bp. 50, 34).—ಅರಿಯಮುರಸ. -ಅರಸ. A pr. N. (Bp. 53, 46. 47).—ಅರಿಯಮುರಾಜ. A pr. N. (Bp. 53, 38).

ಅರಿವರ್ಗ ari-varga. A troop of enemies. 2,=ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ. (Bp. 34, 34; 40, 70; B. 5, 322).

ಅರಿವಾಣ arivâṇa.=ಹರಿವಾಣ. (My.; Tē.; Tu. ಅರಿವಾಣ).

ಅರಿವೆ arivĕ.=ಹರಿವೆ (the plant). (My.).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ ari-shaṭ-varga. The group of six enemies, viz. ಕಾಮು, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ. (Bp. 29, 6; 53, 1).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದೂರ arishaḍvarga-dûra. Far away from the six enemies (Bp. 21, 5).

ಅರಿಷ್ಟ a-rishṭa. Unhurt. 2, *good fortune* (ಶುಭ Kn. 104). 3, *misfortune* (ಅಶುಭ 104). 4, *a natural phenomenon boding misfortune.* 5, symptom of approaching death (ಗಜೋತ್ತರ, ವ್ಯಾಧಿ 104; ಸಾವಿನ ಚಿಹ್ನ G.). 6, *a crow* (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ 104). 7, *a lying-in-chamber* (ಪಡವಲ್ಲಿಯ ಕಿಬಾಸ Mr. 198). 8, *buttermilk* (ಮಜ್ಜಿಗೆ G.). 9, *vinous spirit* (ಸರಾಯ G.). 10, *the neem tree, Azadirachta indica* (ಜೇವ Mr. 115). 11,=ಅರಿಷಾಳ, etc., *the soap-nut tree, Sapindus trifoliatus* Lin. (ಅಣ್ಣಾಳ G.; see ದಿರುಪಾಲ). 12, *garlic* (ಬೆಳ್ಳೈ G.). ಅರಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುಮ' (Prv.).

ಅರಿಷ್ಟಕ a-rishṭaka.=ಅರಿಷ್ಟ. (Mr. 141).

ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ arishṭa-gṛiha. *A lying-in-chamber.*

ಅರಿಷ್ಟತೆ arishṭatĕ. Good fortune (ಶುಭ Mr. 473).

ಅರಿಷ್ಟದುಷ್ಟಧಿ arishṭa-dushṭa-dhi. *Apprehensive of death.*

ಅರಿಷ್ಟಾಂಶ arishṭa-aṁśa. The last portion (My.; J. 28, 14).

ಅರಿಸಮಾಸ ari-samâsa. An unsuitable, incongruous composition of words (ಕೆmd. 201. 207, 208). *Cf.* ಅರಿಪದ & ಎರು ಪ್ರಸಮಾಸ.

ಅರಿಸಿಣ arisiṇa.=ಅರಸಿಣ, etc. (C.).—ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಮು. A root or piece of turmeric (C.).—ಅರಿಸಿಣವರ್ಣ. Yellow turmeric colour (B. 5, 245).

ಅರಿಸಿನ arisina.=ಅರಿಸಿಣ, etc. Tbh. of ಪಸುಪ್ರೆ. Turmeric, Curcuma longa Lin. (ಪಸುಪ್ರೆ, etc. Mr. 130; Si. 311; My.; Bp. 32, 29). See ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕಾಡು-, ದೊಪ್ಪ-, ಮುರಡ-, ಹಪ್ಪೆ-.—ಅರಿಸಿನಕೊಮ್ಮು.=ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಮು. (C.).—ಅರಿಸಿನಗಿಡ.=ಅರಸಿನಗಿಡ. (B. 3, 29).—ಅರಿಸಿನಜೋಳ. A yellow good kind of great millet (My.).—ಅರಿಸಿನವರ್ಣ.=ಅರಿಸಿಣವರ್ಣ. (ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ Nr.; ಪೀತ, ಹರಿದ್ರ IIIâ.).—ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಚಸ್ಪನ. Yellow sandal-wood (Si. 228).—ಅರಿಸಿನಮುಂಡ್ಡೆಗೆಡಸ್ಗ. The jaundice (My.).—ಅರಿಸಿನವರ್ಣ.=ಅರಿಸಿನವರ್ಣ.—ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಗೋದಕ್ಕೆ. The yellow Amaranth (ಚಾರಬ್ಬಳ Nr.).—ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಶ್ರೀಗಸ್ಥ. A sort of yellow sandal-wood (ಹರಿಚಸ್ಪನ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 1. To cause to cut off, etc. ತರೆ ಯುಸ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ದಕ್ಷ, ಪೀರ್ಪಕ್ಕೆಲ್ಲ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 2.=ಅರಯಿಸು. To cause to grind; to cause to kill (Bp. 24, 65). 2, to cause to rub cotton with the feet in cleaning it. ಪತ್ತಿ ಅರಿಸಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ (B. 4, 159).

ಅರಿಸು arisu. 3.=ಹರಿಸು. To cause to run, etc. See ಮುನ್ನರಿಸು.

ಅರಿಸೆ arisĕ.=ಅರಸೆ, etc. See ಮುನ್ನರಿಸೆ.

ಅರಿಸೆ arisĕ. Tbh. of ಅರ್ಶಸ್. Piles, hemorrhoids (ಅರ್ಶ, ಅರ್ಶಸ್ Mr. 386). ಅರಸೆಯುಳ್ಳವನು (ಅರ್ಶಸ IIIâ.).

ಅರು aru. 1.=ಅರಿ 2.—ಅರುಣಾಳ್. -ಜಾಳ್.=ಅರಿಣಾಳ್. (T.; R.).

ಅರು aru. 2.=ಅರ್ 1 & 2. (C.). ಅರುವಿಂಗೆ (ಕೆmd. 123, Mdh. MS. ಅರ್ಂಗೆ); ಅರುವಿನ (124). See *e. g.* Bp. 5, 36; 23, 11. 13; 24, 20. 30. 41. 76; 25, 17; 28, 33; 31, 20. 26; 35, 30; 37, 36. 51. 52; 39, 46. 59; 40, 58. 74; 43, 38; 44, 49. 63. 66; 45, 12. 15; 46, 23; 47, 24. 63. 64; 51, 70; 52, 6. 41; 54, 75; 55, 35; Bh. 1, 8, 13; 2, 13, 34.

ಅರು aru. 1. N. of a plant (Sk.; ಮುಣಸಿಗೆ Mr. 139).

ಅರು aru. 2. Tbh. of ಅರುಸ್. (ಮುಣ್ಣು G.).

ಅರುಗು arugu.=ಅರಸು 1, etc. (R.; Tu. ಅರು, ಅರುಗು; M. ಅರು, ಅರುವು).

ಅರುಚಿ a-ruchi. Aversion, dislike; want of appetite, disrelish, disgust (ಮುಣ್ಣಾಗ್ನಿ Mr. 387; Bp. 3, 1; My.). 2, want of lustre (My.).

ಅರುಜ a-ruja. Freedom from sickness, health; healthy (ಸಹ್ಯ, ನೀರೋಗಿ Nn. 101; My.).

ಅರುಣಾಳ aruṇâḷa.=ಅಣ್ಣಾಳ, etc. (ಛೇದಿಲ, ಅರಿಷ್ಟ Nr.; My.).

ಅರುಣ aruṇa. *Tawny, yellow.* 2, *red* (ಕೆಸು, ಕೆಮ್ಮುಸ ಕೆ. II, 41; ಕೆಮ್ಮು Nn. 7. 26. 69. 87; ವರ್ಣಫೇದ 55). 3, *Aruṇa, the dawn and charioteer of the sun* (ಸಾರಥಿ 55). 4, *the sun* (ಸೂರ್ಯ 55). 5, a ray (ಕಿರಣ 55). 6, dust (ರೇಣು, ಧೂಳಿ 55). 7, N. of a river (ನವಿಫೇದ 55). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ದಾರ 55). 9, gold.

ಅರುಣತೆ aruṇatĕ. Redness (J. 3, 17).

ಅರುಣಧ್ವಜ aruṇa-dhvaja. N. of a king (J. 25, 50).

ಅರುಣಮೂಲ aruṇa-mûla. (ಪಿಪ್ಪಿಗ Mr. 116, one MS. ದುಣಾಲ; another MS. ಪಿಪ್ಪಿಗ).

ಅರುಣಮೃತ್ತಿಕೆ arupa-mṛittikĕ. Red clay: gold (Bp. 22, 55).

ಅರುಣಸಾರಥಿ arupa-sârathi. Whose charioteer is Arupa: the sun. (R.).

ಅರುಣಾಂಗ arupa-aṅga. A kind of red ant (ಕೆಂಜಿಗೆ Mr. 165, c. r. ಕೆಂಜಿಗೆ).

ಅರುಣಾಧರ arupa-adhara. A red lip (J. 15, 46).

ಅರುಣಾಬ್ಜ arupa-abja. A red lotus (ಕೆಂಪಕಮಲ, ಕೆಮ್ಮುಡಾವರೆ Mr. 419).

ಅರುಣಾಮ್ಬು arupa-ambu. Red water: blood (J. 12, 32; 14, 16; 22, 11).

ಅರುಣಾವರಜ arupa-avara-ja. The younger brother of Arupa: Garuḍa. (R.).

ಅರುಣಾಶ್ಮ arupa-aśma. A ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, ಮಾಣಿಕ Mr. 101).

ಅರುಣಿತ arupita. Reddened, impurpled (Rév. 5, after 120; Abh. P. 12, after 2).

ಅರುಣಿ arupĕ. = ಆತಿವಿಷ, *Aconitum ferox.*

ಅರುಣೋದಯ arupa-udaya. Sunrise (C.).

ಅರುಣೋಪಲ arupa-upala. = ಅರುಣಾಶ್ಮ. (R.).

ಅರುದು arudu. = ಅರಿದು, etc. (My.; Tĕ.; T. ಅರು, ಅರುಪು).

ಅರುನ್ತುದ arun-tuda. *Inflicting wounds, causing pain* (ಹೊಡೆಯಿಸುವದು Mr. 236).

ಅರುನ್ಧತಿ arundhati. -ತೀ. N. of the wife of Vaśishṭha (Ch. v. 8; Mr. 258; Bp. 4, 30; 11, 40; J. 13, 40). 2, N. of a star (My.).

ಅರುನ್ಧತೀಜಾನಿ arundhatī-jâni. Whose wife is Arundhatī: Vaśishṭha. (My.).

ಅರುನ್ಧತೀನಾಥ arundhatī-nâtha. Vaśishṭha. (My.).

ಅರುಬೂತ arubûta. = ಅಬ್ಭುತ. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (C.; T. ಅಪ್ಪಿದ, ಇಷುಮುದ್ಭವ).

ಅರುಮಾಸಿ ಪರಮಾಸಿ arumâsi paramâsi. = ಅರಮಾಯಿಸಿ ಪರಮಾಯಿಸಿ. (My.).

ಅರುಮೆ arumĕ. = ಅರಮೆ 2. A fickle or libidinous state of being (ತರಳಭಾವ Ct. I, 72). 2, love, affection; a kiss (ಒಲ್ಮೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Śm. 75; Tĕ. ಆರುದ, eagerness, fondness = ಆಶೆ; ಆರುಲು, ಆಲ್ಮು = ವಾಞ್ಛಿಸು; T. ಆರುವ್ = ಕರುಣೆ, ಕೃಪೆ; see ಆರಮ).

ಅರುಮ್ಬು arumbu. A flower-bud (R.; M. ಆರಂಮ್ಬು; T. ಆರುಮ್ಬು, flower-bud;—to bud, to bloom; see ಆರಲ್ 1).

ಅರುಲು arulu. = (ಅಂಬಿಲು), ಅರಲು 2, ಅರಳೆ 3, ಅರಳ, ಅರುಳು, ಅಲರ್ 2. — ಅರುಳುಮರುಳು. dupl. = ಅರುಳುಮರುಳು. Bewilderment, dotage, childishness of the old age (My.; Tĕ). — ಅರುಳುಮರುಳುತನ. = ಅರುಳುಮರುಳು. (My.).

ಅರುವು aruvu. = ಅರವ, etc. (S. Mhr.).

ಅರುಷಣ arushaṇa. = ಅರಿಷಿನ, etc. See Prv. s. ಸಿಪ್ಪಣ.

ಅರುಸ್ಕರ arus-kara. *Causing wounds, sharp, corrosive.* 2, *the plant Semecarpus anacardium and its nut* (ಕೇರು C.).

ಅರುಸು arus. = ಅರು 2. *A wound, a sore.* See ಪುನ್.

ಅರುಹ aruha. Tbh. of ಅರ್ಹ (Śmd. 336; ಅರ್ಹ, ಜಿನ Nn. 62; ನೀರ್ವಾಣಾಥ Mr. 23). See Bp. 5, 10; 50, 46; 51, 11; 52, 7. 22. 34; 53, 3.

ಅರುಹನ್ತ aruhanta. Tbh. of ಅರ್ಹನ್ತ.

ಅರುಹನ್ತಮುನಿ aruhanta-muni. A Jaina monk (Bp. 52, 43).

ಅರುಹಪ್ರತಿಮೆ aruha-pratimĕ. A Jina-image (Bp. 52, 23).

ಅರುಳು arulu. = ಅರುಲು, etc. — ಅರುಳುಮರುಳು. = ಅರುಲು ಮರುಲು. (My.).

ಅರೂಪ a-rûpa. Formless, shapeless; ugly; dissimilar. (My.).

ಅರೆ arĕ. 1. = ಅಱೆ 1, etc. ದೆಪ್ಪೆಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುದ್ದು ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸೇ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆದರೆ (Śmd. Cm. 85). See Bp. 23, 9; 24, 12; 40, 76; 44, 26. ನಿರಪರಾಧಿಯನ್ನ ಇನ್ನು ಕೊಲುವರೆ ಪರಮಪಾತಕಮ್ ಆಗವೇ? (Bp. 28, 30). ಎನ್ದರೆ (Kk. 31; Mr. 41. 97). ಪಿಡ್ಡ ಪಾರದ ತೇಜ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೇನು (Dp. 148). ಕೆಯ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಆರ್ಪ, ಪತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಪೆಣ್ಣತಿ (Prv.). ಜನಪರ್ ಬಾಣ್ಬು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಡ್ಪುರೆ (Bh. 1, 8, 60). ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಪರೆ ತನ್ನ ಆಭರಣ ತವಕ್ ಆವಭರಿಸು! ಎನ್ದನ್ ಆ ವಕುಸಿ (1, 8, 11).

ಅರೆ arĕ. 2. = ಅರಿ 3. To grind, to pulverize, to crush (ಪೇದಣ Śmd. Dh.; Śm. 103; J. 14, 14; My.; T. ಆಡ್ಪಿ). P. ps. ಆರದು, ಆರೆದು. ಸುಣ್ಣಗೆ (ವಿಡವಪ್) ಆರದವರ ಕರುಳು ತುಣ್ಣೆಸಿ ಬೀಡುವ ಇರ್ಪವು (Bp. 58, 56). (ಕಬ್ಬಿಂ) ತುಣ್ಣಾ ತುಣ್ಣಾ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಗಾಣದೊಳ್ ಆರೆದು (C. Bp. 11, 11). ಆರರು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆರದು, ಕೊಟ್ಟೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 5, 129). ಕೋಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಮಸಾಲೆ (others: ದೊಣಸು) ಆರೆಯುತ್ತಾರೋ?—ಆರದವ (who has undergone the hardship) ಕುವಿಪಾನು (Prv.). ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ದನ್ನಾ ಕುಟ್ಟಿ ಆರೆದ ಮುದ್ದೆ (Si. 228).

ಅರೆ arĕ. 3. The state of being ground, etc. — ಆರೆದುಣ್. Dust (Bp. 29, 32).

ಅರೆ arĕ. 4. Hesitation, doubt (Tĕ., also ಆಱೆ). — ಆರೆಮರಿಕೆ. = ಆರೆಮರೆ. (Tĕ., also ಆಱೆಮುರಿಕೆ; R.). — ಆರೆಮು ರೆ. relt. = ಆರೆ. (Tĕ., also ಆಱೆಮುಱೆ; R.).

ಅರೆ arĕ. 5. = ಆರೆ 1, No. 2. The plant Grisiea tomentosa (ಧಾತಕಿ, ಆರೆಯ ಗಿಡ Si. 484). ಆರೆಯ ಹುಳ್ಳ ಬೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪೆಣ್ಣ (ಮೈರೇಯ 348).

ಅರೆ arĕ. 6. = ಅಱೆ 5 (some MSS. using the two rûphas promiscuously). The rear, the back (? T., M. ಆಱುವಿ end; boundary, *cf.* ಆರುಗು; Tĕ., M., T. ಆಱ್ಕೆ, ಆಱೆ, a partition; a closet, a room; well secured rooms, magazines; a curtain; T., M. ಆಱು, to be severed; to break, to be cut asunder; to be cut off; to end, cease; see ಆಱು 4). — ಆರೆನೆರೆ. The rear, a rear-guard (ಸನ್ನಹ Nr.; J. 14, 3). ಸೇನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇದ್ದ ಆರೆನೆರೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). — ಆರೆಯುಟ್ಟು. -ಉಟ್ಟು. = ಆಱೆಯುಟ್ಟು, q. v.

ಅರೆ arĕ. 7. = ಅರ 2, etc. A half (ಅರ್ಧ Śmd. 76; ದಸ್ತು ವಿನ ಭಾಗ 77; ಸಂಭಾಗ 77 Cm.; ಅರ್ಧ Ct. II, 33; Śm. 103; C.). 2, (smallness); a little, to some extent, here and there (Śmd. 68; ಅಲ್ಪ, ಕಿಱಿದೆನೆ, 77; ಕಿಱಿದು Cm.; ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ 393; ಅರೆ ಬರೆ Ct. II, 33; Sk. ಅರ, a little; M. also ಆಱೆ, a little); a few, some (ಕೆಲರು Ct. II, 33; Śm. 103; *cf.* ಅರೆಬರೆ). ಆರೆಗಳ್ (Bp. 11, 44). ಕುರು ಪತಿಯುಂ ಎಳ್ಳು ಪೇಡಿವಂ ಧರೆಯರೆಯುಂ (Śmd. 77). — ಅರೆ ಉದ್ದ. The state of some being left, a little (ಕೆಲವು, ಅರೆ Ct. II, 33). — ಅರೆ ಎಡೆ. In a few or some places (Śmd. 68); also ಅರೆಎಡೆಯೊಳ್ 376 (ಕಿಱಿದೆಡೆಯೊಳ್ 376). 82 (ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ Cm.). 339 (ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Cm.). — ಅರೆಕಾಣಿ. = ಅರ-. The 128th part of any coin. ನಿನ್ನ ಒಡವೆಯೊಳಗೆ ಅರೆಕಾಣಿಯುಂ ಸವದಡೆ (Bp. 11, 14). — ಅರೆಕಾಲ್. = ಅರ-. The eighth part of any thing (My.). — ಅರೆಗಡ. -ಕಡಿ. = ಅರಗಡೆ. (J. 24, 33). — ಅರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. To cut into halves or parts (Bp. 27, 35; 54, 38). — ಅರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. Half churning. ಅರೆಗಡೆಯು

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR LIBRARY Jangamwadi Math, VARANASI. RCC NO- 321 Acc- No. 1361

ಮೊಸರು, half churned buttermilk (My.). — ಅರೆಗಣ್. -ಕಣ್. Half the eye. ಅರೆಗಣ್ ಮುಗಿದ ಬಳಿಂ (Rāv. 6, 9). — ಅರೆಗಣ್ಣು. A loose knot of hair (C.). — ಅರೆಗಂಟಿಗೆ. = ಅರ್-. (Bh. 8, 26, 18; J. 19, 17; 23, 19). — ಅರೆಗಾವುದ. Half a gāvuda (Śmd. 157; Bp. 10, 4). — ಅರೆಗುಂಡಿಗೆ. Half-heartedness, timidity (C.). — ಅರೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Half the work; unfinished work (C.; Bh. 1, 10, 33). ಅರೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ (ಯಾವದನ್ನಂ) ಅರಸನಾಗಲಿ ತೋಟ್ಪನ ಪೇಳ್ದ (Prv.). — ಅರೆತೊಡೆ. Half the thigh (Sl. 224). — ಅರೆತೊಡೆಬಲ್ಲಣ. Breeches that just cover the buttocks (ಪರ್ಯಾಯ Sl. 224). — ಅರೆತಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. Half a month (J. 32, 5). — ಅರೆದೆಱ್. -ತೆಱ್. To open half or in part (J. 30, 7). ಅರೆದೆಱದ ಕಣ್ಗಳ್ (Rāv. 5, after 120). — ಅರೆನುಗ. = ಅರೆಮಸಿ. (My.). — ಅರೆನುಡಿ. Indistinct utterance (S. Mhr.); insufficient words (My.). — ಅರೆ ನೂಂಕು. To push (open) half or a little (Bp. 24, 54). — ಅರೆನೋಟ. A leer, a side glance (C.). — ಅರೆಪಾಲು. Half a part or share; half (C.; ನಾಮ Sl. 469). — ಅರೆಪಾಲುಗಾರಿಕೆ. A kind of partner in business, etc. (C.). — ಅರೆಬಿರಿ. To be half opened, as a flower (J. 6, 16). — ಅರೆಮರುಳ. A man who is half mad (C.). ಅರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುಜಾಲಿ ಕಚ್ಚಿತಸ್ತೆ (Prv.). — ಅರೆಮಾನಿಸ. = ಅರೆವಾನಿಸ. (Ċ. Bp. 47, 30). — ಅರೆ ಮುಗಿ. To shut half or in part (Grj. 4, 66; Bp. 46, 56; 59, 21). — ಅರೆಮುಸುಕು. A covering that partly hides the face (see s. ನಸುಕು). — ಅರೆಮೊರ್. = ಅರೆಮೊಱ್ಱೆ. (J. 15, 16; 28, 3). — ಅರೆಮೊಱ್ಱೆ. = ಅರ್-. (My.). — ಅರೆಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. Half a flower-petal (Rāv. 10, after 31). — ಅರೆವಣ್. -ಪಣ್. A half-ripe fruit (Rāv. 2, 47). — ಅರೆವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To leave unfinished (Rām. 6, 55, 44; Grj. 6, 14). — ಅರೆವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. Half a man (and half a lion), Narasiṁha; or half a man (and half a goat), Dakshabrahmā. — ಅರೆವಾನಿಸವಗೆಯು. -ವಗೆಯು. Narasiṁha's or Daksha's enemy, Vīrabhadra (Kk. 6; Śm. 5). — ಅರೆವಿರಿ. -ಪಿರಿ. To open (v. i.) half (Rāv. 2, after 8; 10, 2). — ಅರೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. The half moon (My.). — ಅರೆಹಡಗು. A ship's half (ಭರ್ಗಾದ Sl. 85). — ಅರೆಹಸಿ. = ಅರಹಾಸಿ. (Bp. 28, 60).

ಅರೆ arĕ. 1. = ಅರ 2. — ಅರೆಕಲ್ಲಿ. = ಅರ್-, q. v. — ಅರೆಕೇಲ್ದ್. = ಅರ್- (some MSS. Śmd. 84). — ಅರೆವೇಳ್ದ. = ಅರ್-. The Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.). — ಅರೆವಾಪಲು. = ಮುಳು ದಲ್ಲಿ (Mr. 135; My.). — ಅರೆವಾಪಲುಗಿದ. A spinous shrub or small tree, Randia dumetorum Lamk. (St. & Pl.). — ಅರೆವಾಪಳದ ಗಿಡ. = ಅರೆವಾಪಲುಗಿದ. (St. & Pl.). — ಅರೆವಾಪ್. -ಹಾಪ್. = ಅರಹಾಪ್. (ಭಗೀಥುಪ್, ರಾಜಭಗೀ Mr. 401; Abh. P. 13, 61).

ಅರೆ arĕ. 2. = ದರೆ 1, *e. g.* ಒಸ್ದು ಪಿದಸರೆ, ಮೂಱು ದರುಜರೆ, ಎರಡು ಗದ್ದಾಗರೆ (S. Mhr.).

ಅರೆಕೆ arēkĕ. = ಅರಕೆ. (My., occasionally).

ಅರೆಬರ್ arēbar. A few persons, some persons (ಕೆಲಬರ್ Ċt. I, 48; ಕೆಲವ್ವರ್ Śmd. Cm.). See Śmd. 56. 127. 142. 206.

ಅರೋಕ a-rōka. *Dark, gloomy.*

ಅರೋಗ a-rōga. *Healthy; health.*

ಅರೋಗಿ a-rōgi. A healthy person (My.).

ಅರೋಚಕ a-rōchaka. Not shining. 2, causing disgust; a disgusting man. 3, want of appetite, loss of taste, aversion to food, disgust, indigestion. 4, insipid, unsavoury (My.; ಸವ್ವಗೆ, ಸವ್ವಸ್ಸ G.). See Bp. 40, 80; Abhā. 1, 44.

ಅರೋಚಿ a-rōchi. = ಅರೋಚಕ No. 2. (Śmd. 72).

ಅರೋಚಿಕೆ a-rōchikĕ. = ಅರೋಚಕ Nos. 3 & 4 (My.).

ಅರೋಮಕ a-rōmaka. Bald-headed (ತಿಪಿಎಸ್ಸ, ರೋಮವಿಲ್ಲದ ವನು Kn. 143).

ಅರೋಸಿಕೆ arōsigĕ. Tbh. of ಅರೋಚಕ. = ಅರೋಚಕ No. 3 (S. Mhr.).

ಅರ್ ar. 1. An augment that is used in the declension of the neuter singular and plural of nominal verbal themes, pronouns, adjectives, numbers, and words denoting quantity (Śmd. 135; *cf.* ಆನ್ 1), *e. g.* ಅವರ (26); ಮೂಱಿಮುವರ್ಂ; ಅವರಲ್ಲಿ, ಪೆಱವರ, ಪೆಱವರ್ಗಳ್; ಕಲ್ದರ್ಗಳ್; ಮೂವರ್ಂ; ಅನವರ್ಂ, ಎಲ್ಲವರ್ಂ (135; *cf.* 118); ಎರವರ್ಕೆ (78), ಅಮ್ಮರ್ಕೆ, ಅದಿರ, ನಿಮರ್ಕೆ, ಎಮ್ಮರ್ಕೆ (223), ಪೆಱವರ್ಕೆ (295), ಕೆಲವರಲ್ಲಿ (381), ಮೂ ಮೋಱವರ್ನ್ನ (C.). For the accusative it ought not be used, and it is vulgar to say ಅವರನ್ನು (Sl. 111. 368; My.), ಒಸ್ದರನ್ನು (48; My.), ಮೂವತ್ತರನ್ನು (244; My.), ಯಾವದರನ್ನು (63; My.). In common Kannaḍa it is often elided in the dative, *e. g.* ಅನಿತಕೆ (Rām. 18, 2), and the ಕೆ may then be doubled, *e. g.* ಅವಕೆ or ಅವ್ಕೆ (instead of ಅವರ್ಕೆ, see s. ಅದು 1). As a curious formation observe ಕೆಲ್ದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪೇ Nr.), ಬಳಿದಿನಲ್ಲಿ (ಸಿತೇ Nr.).

ಅರ್ ar. 2. = ಲೆಱ್ 1. P. ps. ಆರ್ದ (Śmd. 286; II), ಆಱದು (286; II, o. r. ಆದು), ಆಱದು. To be dried, to be dried up; to disappear. ಆಱದುದು (ಬಱದುದು Kk. 60); ಆಱುತುದು(ಆರ್ದುದು 86). ಆರ್ದ ಳವದನ್ನು, ಒತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ (Śmd. 286). ಪೂವಿ ಆಱದು (Rāv. 5, 33). ಆಱತ ಉಸುರ್ (Bp. 46, 57). See Bp. 11, 44; 23, 28; 53, 64; 54, 13; and *cf.* ಆಱ್ವು 7, ಆಱ್ವು 2.

ಅರಿ arg. 1. = ಅಱು 1, ಅಱುವು, etc. Drought; famine (ಬಱಗಾಲ G.; My.). ಆಕ್ಷಯಸಂವತ್ಸರದ ಆವದಲ್ಲಿ ಬಱಕ ಜನರು ಸತ್ತರು (My.).

ಅರಿ arg. 2. = ಅಱು 2. Virtue, charity, alms, law; Dharma or Yama (ಧರ್ಮ Ċt. I, 82; ಜಱ Śm. 117; ಯಱು Kk. 15; T., M.). ಆಱಸಂ ಪಾಱ್ಯುಮುಂ ಪ್ರಜಂ ಗೊಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಮ (Ċh. v. 347). — ಆಱಗುಲಿ. -ಕುಲಿ (Śmd. 221, o. r. ಆಱು-). = ಆಱುಗುಲಿ. A violator of law or charity (Abh. P. 9, 11). 2, a huntsman (see ಆಱುಗುಲಿ). — ಆಱವಟ್ಟಿಕೆ. -ಪಟ್ಟಿಕೆ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ Sl.; My.). — ಆಱವಟ್ಟಿಗ. -ಪಟ್ಟಿಗ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಆಱವಟ್ಟಿಕೆ, ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ, ಆಱವಣ್ಟಿಗೆ, ಆಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ. An alms shed, especially a shed on the roadside in which water, buttermilk, etc. are distributed to passengers gratis (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲೆ Hlā.; C.; T. ಆಱಾಪ್ಪೆ). — ಆಱವಟ್ಟಿಗ. -ಪಟ್ಟಿಗ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗ, ಆಱವಣ್ಟಿಗ. A man who has established an aṟavaṭṭigĕ (S. Mhr.). — ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲೆಗೆ Nr.; J. 15, 5). ಒಟ್ಟೆ ಒಟ್ಟೆಯೋಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಕುಳಿರ್ವರಸಿದ ಆಱವಟ್ಟಿಗೆಯು ಸದಸಂಗಳ್ಗೆ ಪಾಗಿಲ್ಗೆ ಪೋಲಿಮುಟ್ಟು ಕಲತಮುಕ್ ಎತ್ತಿ ನೀರೆಱೆದ ಕಾಮಿನಿಯರ್ (J. 3, 9). ಕೆಲ್ದಿಯ ಮುನ್ನೆ ಆಱವಟ್ಟಿಗೆಯೇ? (Prv.). — ಆಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಜಪ್ಪರ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ. (ಜಪ್ಪರ G.). — ಆಱವಣ್ಟಿಗ. -ಪಣ್ಟಿಗ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಆಱವಣ್ಟಿಗೆ. -ಪಣ್ಟಿಗೆ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (C.). — ಆಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಆಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಆಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, etc. Sl. 108). ಪಾಮಿ ಕೆಱೆ ಗುಳಿ ಧತ್ರ ಆಱಪೊಟ್ಟಿಗೆ ತೋಪು ಮುಸ್ಸಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು (ಪುರ Sl. 242).

ಅವಿ avi. 3. = ಅವಿ 2, ಅವೆ 2, ಅವುವೆ. Cloth (ಆದ್ಯರ Śm. 117; ಆವ'ದೆ G.). ಎಸುಗುವ ಆವಿನ್, ಆವ್ಮೆ ತೊಳವ ಕನ್ನಡ ರಂ (Śmd. 75).

ಅವಿ avi. 4. = ಅಮು 3, etc. Six. — ಆವಿದತ್ತು. -ನತ್ತು. = ಆವುದತ್ತು. Sixty. ಮುನ್ನೂರಿ ಆವಿದತ್ತು (Bp. 33, 13). See B. 4, 227; 5, 239. ಆವ'ಯೆನ್ ಅನ್ನರೆ ಆವಿದತ್ತು ಗುಣ, ಒಳ್ಳೆನ್ ಅನ್ನರೆ ಬಪಳ ಕಜ್ಜ (Prv.). — ಆವಿದತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Sixty-four (J. 1, 4; 32, 45).

ಅವಿ avi. 5. = ಇವು 3. See ಇವಳಿ s. ಇವಳು 2.

ಅವಿ avi. = ಆವ. See ಕಮ್ಮುವಿ.

ಅವಿಕ avika. 1. = ಅವಿಕೆ 2. The state of being broken or injured, as a tile, a ball, etc. (C.; see ಆವು 4).

ಅವಿಕ avika. 2. = ಪವಕ. See ಕವಿಯವಕ, ಮೂಗವಕ, ಸೋಟವಕ.

ಅವಿಕಿ aviki. = ಪವಕಿ. See ಕವಿಯವಕಿ, ಮೂಗವಕಿ, ಸೋಟವಕಿ.

ಅವಿಕು avuku. = ಪವಕು. (My.).

ಅವಿಕೆ avikĕ. 1. (= ಅವಿಕೆ 1). Searching, inquiring (see ಆವಿಕೆಕಾರಿ).

ಅವಿಕೆ avikĕ. 2. = ಅವಕ 1. A fragment, a piece (J. 31, 55).

ಅವಿಕೆಕಾರಿ avikĕ-kâra. An inquirer (ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ. ಆವುವವ Hlâ.).

ಅವಿಗುಲಿ avuguli. See s. ಅವ 2.

ಅವಿಡು avuḍu. = ಅವಿಡು, etc. (My.).

ಅವಿತು avutu. 1. P. p. of ಅವ್ 2, q. v.

ಅವಿತು avutu. 2. P. p. of ಆವ್ 3 (?).

ಅವಿಬು avubu. = ಅವ 1, ಅವವು 1, ಅವುಬು. The state of being dried up; want of water, drought; famine (My.; T. ಆವುದು). ಇನ್ನು ಎಸೊಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಣೆ? ಸಿ ಸ್ಮುವಿಸೊಳ್ ಆವುಬು ಉಂಟೆ? ಸಂದ ಎರಡೊಳು ಥಯವುನ್ನೆ? ಥತ್ತಗೆ ಸಜ್ಜೆವವುನ್ನೆ? (Bp.).

ಅವಿಬೆ avubĕ. = ಅವಮ್ಬೆ (Śmd. 48), etc.

ಅವಿಮೆ avumĕ. = ಅವವೆ 1, q. v.

ಅವಿಮ್ಬೆ avumbĕ. = ಅವಬೆ, ಅವಮೆ, ಅವವೆ 1, ಅವೆ 1. Digestion (ಆದ್ಯದು, ಜೀರ್ಣ Kk. 48, in three MSS., o. r. ಆವವ, and in one MS. ಆವೀರ್ಣ). See ಆವವೆ 1.

ಅವಿಲ್ aval. = ಅವಲ್ 2, q. v.

ಅವಿಲು avulu. = ಅವಲ್ 1. (My.).

ಅವಿವಟಿಕೆ avavaṭikĕ. ಅವವಟಿಗ. ಅವವಟಿಸಿ. ಅವವಟ್ಟಿಗ. ಅವವಟ್ಟಿಸಿ. ಅವವಗ್ಟಿಗ. ಅವವಗ್ಟಿಸಿ. See s. ಆವ 2.

ಅವಿವತ್ತು avavattu. See s. ಆವ 4.

ಅವಿವು avavu. 1. = ಅವವು, etc. (My.).

ಅವಿವು avavu. 2. = ಅವ'ವು, etc. Knowledge, perception (My.; ಜ್ಞಾನ, ತಿಳವಳಿಕೆ G.). ಆವವಿನ ಕಣಿ (Gr.). 3, 36). ನೀನು ಎನ್ನಿ ಇಪ್ಪೀ ಎಮ್ಬುವ ಆವವ ನಿನಗೆ ಉಣ್ಟೋ? (B. 4, 155).

ಅವಿವೆ avavĕ. 1. = ಅವವೆ, etc. The state of being worn out, decayed, or digested; digestion (ಆದ್ಯಮು Śmd. I, o. r. ಆವವು). ಆವವೆ, ಆದ್ಯಮು ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯು ಜೀರ್ಣದ ಧಾಮು (Śm. 60; see o. r. below). ಆವವೆ ಎನ್ನಿವೆ ಜೀರ್ಣಂ (Bhn. 34; see o. r. below). 2, indigestion attended with purging (ಆಸ್ಥ ಪವನದಾಗವೆ ಮೊಟ್ಟಿ ಪಾ ಡಿಸುವದು, ಆಜೀರ್ಣ G.). This meaning appears also in the o. rs. of some MSS., viz. Śm. 60: ಆವವೆ, ಆದ್ಯಮು ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯುಜೀರ್ಣದ ಧಾಮು, and Bhn. 34: ಆವವೆ ಎನ್ನಿವವಜೀರ್ಣಂ; see Kk. s. ಆವವೆ. (Te. ಆವ'ವು = ಆಜೀರ್ತಿ; ಆವಕ, ಆಜಾಕುವೆ = ಆಜೀರ್ತಿ; cf. ಆರಗು No. 2).

ಅವಿವೆ avavĕ. 2. -ವಿ. = ಅವ 3, etc. Cloth (C.; ಕಮುಕ Čb.; T. ಆವುವೈ; Tu. ಆವುವೆ, ಆರ್ವ). ಮಾಣಿಕ್ಯದನ್ನ ಮುಸಿಯ ಬವೇಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮಾಗೆ (Prv.). See ಉವವು-. — ಆವವೆಗಣ್ಣು. A bundle of clothes (B. 3, 125; ಸಂ: Čb.).

ಅವಿಸು avasu. 1. To inquire after, to make researches, to seek, to search (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ಪ್ರಮಂಕು Kk. 62; ಜಿವಳು Śm. 80). ಆವಿಸುವುದು (ಮೂರ್ಗ Hlâ.; ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ಮೂರ್ಗಣ, ಮೃಗಯೆ, etc. Nr.). ಆವಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, etc. Nr.). ಆವಿಸಿ ಕೊಡ್ಡುದು (ಮೂರ್ಗ Mr. 475). ಫಲವಿಂ ಮುಯ್ಯೆಲ್ ಸೂಟ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರರ್ ಆವಿಸಿ, ಕೊನ್ದ ಇಕ್ಕಿದಂ ಬಾಮುದಗ್ನ್ಯಂ (Śmd. 223). See Bp. 16, 22; 22, 17; 30, 27; 40, 58; 50, 69; 51, 49; 57, 68; Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 24; Rśv. 13, 101; J. 2, 45; 3, 4; 4, 3; 5, 59; 10, 13. 19. 20; 15, 2; 25, 3; 26, 6; 29, 27; ಕಣ್ಣಾವಿಸು.

ಅವಿಸು avasu. 2. Research, inquiry (ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, etc. Nr.).

ಅವಿಹೊಟ್ಟಿಗೆ avahoṭṭigĕ. See s. ಆವ 2.

ಅವಿ avi. 1. To learn to know; to know; to understand (ಜ್ಞಾನ Śmd. Dh.; ತಿಳಿ Śmd. Cm. 58. 94. 131. 135. 231); to be able (cf. ಆವ್ 2; T., M.; Te. ಎರುಗು). P. ps. ಆವ'ದು or ಆವ'ತು (Śmd. 267), ಆವ'ದು (Bp. 40, 10. 15. 24), ಆವ'ತು (27, 12; 40, 10), ಆವುರ್. ಆವ'ವುದು (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ದೃಗ್ಬೋಧೆ Hlâ.). ಆವ'ಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಜ್ಞಾತ, ವಿದಿತ, ಜ್ಞಪ್ತ); ಆ ವ'ವ ಇಚ್ಛೆ (ಜಿಜ್ಞಾಸ); ನುಡಿಯಲ್ ಆವ'ಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಆವ'ಯದೆ ಇರ್ದಾರೆ ವಿಮೂಳರ್ ಎನಿಸುಗು; ಅವಧಾನಿಯ್ಯಂಗೆ ಅವ್ವದು ಆ ವ'ಯ ಬನ್ದುದು, ಅದಱಲ್ಲಿ ವಿಮೂಳಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವ್ವದನ ವ'ಯವದಂ (ಜ್ಞ Mr. 239). ಆವ'ಯವಲ್ಲಿ (ಜ್ಞತೆ Nn. 124). See Śmd. 43. 58. 83. 94. 131. 135. 153. 173. 174. 176. 231. 263. 266. 277; Bp. 3, 52; 9, 25; 13, 3; 14, 0; 18, 65. 101; 29, 13; 32, 50; 34, 13; 38, 26; 40, 7. 83; 42, 28; 52, 14; 57, 65; 59, 22; 60, 42; 61, 3; J. 25, 38; 28, 29; 29, 7. 35. 37. 39; Rśv. 6, after 11; 13, 98. ಆವ'ಯೆನು ಅನ್ನರೆ ಆವಿದತ್ತು ಗುಣ, ಒಳ್ಳೆನು ಅನ್ನರೆ ಬಪಳ ಕಜ್ಜ. — ಆವ'ಯೆನು ಆಮ್ಬುವದು ಆವಿದತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಕೋಟಿಗುಣ. — ಆವ'ಯೆ ಎಮ್ಬುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಂ! — ಆವ'ಯುವವನಿಗೆ (to him who only knows) ಇನ್ನೂಱು, ಒರೆಯುವವನಿಗೆ ಮುನ್ನೂಱು (Prvs.). — ಆವ' ಆವ'. rep. See Bp. 24, 63; 44, 68. — ಆವ'ಯವದ. -ಆದ. A stupid man (ದೈಪೇಯ, ಪಾಶಿತ, ಪಾಲು, ಜಡ, ಮೂಢ, ಮಸ್ಸ, etc. Hlâ.; Nr.; ಅತಿಮೂರ್ಖ, ಜಡ, etc. Mr. 224). — ಆವ'ದಮ. -ಆದ. One who knows and can instruct (ಜ್ಞಪ್ತ Mr. 239).

ಅವಿ avi. 2. = ಪವ'. To tear (My.).

ಅವಿಕು avuku. = ಪವ'ಕು. (My.).

ಅವಿಕೆ avikĕ. 1. Knowing; knowledge, understanding; —information, communication, re-

presentation (J. 26, 57; My.; T.; Tu.; Tē. ಎರಿಕೆ, ಎರುಕೆ). ಸಪ್ತ ಆಜ್ಞೆಯು ಶಬ್ದಗಂ (Śmd. 233). ಆಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವಳು (ಪ್ರಭ್ವಿ Nr.). ಸುರತದ ಆಜ್ಞೆಯುಂಟಳು (ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರಿ, ರತಾರ್ಥಿನಿ Hlā.). ಆಜ್ಞೆ ಆಗದ್ ಪಡುವದು (ಜುಪ್ತ, ಜುಘಿಕ, etc. Sl. 283). ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಆಗೆ (Bp. 8, 6). See ಗುರ್ತಜ್ಞೆ, ಮೊಗದಜ್ಞೆ. — ಆಜ್ಞೆದಾಯಕ. (Śmd. 207; Abh. P. 10, after 136). An intelligent leader; a carrier of intelligence. — ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು. To make known, to give notice, to inform, to represent. ನದೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆನನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು (B. 4, 156). See B. 3, 15; 4, 21. 30; Sl. 260.

ಅರಿಕೆ arike. 2. = ಆಱಿಕೆ. The state of growing or being dry or parched. See ಪಾಯುಱಿಕೆ.

ಅರಿಚು arichu. = ಅಱಚು, ಅಱುಚು, ಅರ್ಚು 2. To cry out aloud, to clamour, to bawl, to scream. ಶಬ್ದಿಸಿದು ಕರಡಿಯು ಮೈಲ್ ಆರಿಚುದಂ (Ch. v. 18, o. r. ಒಡಿಲು ದಂ). ಬಹಳ ಆರಿಚಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಉಚ್ಚೈರ್ಘುರ್ಘ್ಯ, ಘೋಷಣೆ Sl. 56). See Bp. 3, 79; 18, 63; 20, 22; 28, 9; 32, 43; 34, 16; 36, 15; 45, 7; 50, 58; 57, 48; 60, 28. 30. 31. 35; 61, 11.

ಅರಿತ arita. (Śmd. 247). Knowledge, perception (ವೇದನೆ Hlā.; ತಿಳಿವಳಿಕೆ Śmd. 232 Cm.). ಆರಿತವನ್ನುಳ್ಳದಂ (Bp. 40, 24). See ಮೊಗವರಿತ; Abh. P. 9, 3.

ಅರಿತು aritu. = ಅಱಿದು. P. p. of ಆರಿ 1.

ಅರಿಪು aripu. = ಅಱಿಪು, etc. To make known, to let know, to inform, to communicate, to reveal. ಆರಿಪುದದು (ಗರ್ಭಸ Mr. 531). ಕಿವಿದಱೊಳ್ ಪಿರಿದುಮ್ ಆರ್ಪರುಸ್ ಆರಿದರ್ (Śmd. 135). ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಧರೆಗೆ ಆರಿದಳ್ಕಿ (Rāv. 12, 39).

ಅರಿಮೆ arimĕ. = ಅಱಿವೆ 3. Knowledge (My.).

ಅರಿಯಮೆ ariyamĕ. Knowledge, acquaintance (Abh. P. 7, after 116).

ಅರಿಲ್ aril. 1. = ಅಱಲು. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Śmd. II; ಮಾನ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 106.; ಎಱಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಮಾಱ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ, ತಾರಕೆ Śm. 16. 106). — ಆರಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The star-round: the sky (ಮಾನ್ವಟ್ಟಿ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; ಅಮ್ಬರ, ಪಾಱ್, ಎಲವಟ್ಟಿ, ಆಗಸ, ಸಗ್ಗಗದಟ್ಟಿ Śm. 14).

ಅರಿಲ್ aril. 2. = ಅಟಿಲ್, ಅಟ್ಟು, ಅದಲು 3, ಅಟ್ಟು, ಅಜಲ್, ಅಮಲು, ಅಱ್, ಅರ್ಪು 3, ಹಟ್ಟು. Mud, clay (ತೆಸಕು Ch. II, 45; Kk. 24, o. rs. ಆಟಿಲ್, ಆಜಲ್, ಆಮಲ್; ಪಂಕ Śm. 14; T. ಆಜಲ್, black sand; water; ಆಜಮು, ಆಳಮು, ಆಳಲ್, mud; loam; *cf.* ಆಮುಸು).

ಅರಿವು arivu. = ಅಱವು 2, ಅಱು 5, ಅಱುವು. Knowledge, perception (ಸಂವೇದ, ವೇದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nn. 137, Mr. 493). See Bp. 10, 55; 35, 22; 40, 60; 44, 50; 55, 53; J. 28, 4. ಆರಿದ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468). ಸುರಗುರುವಿನ ಆರಿವ (Śmd. 66. 133). ಸಪ್ತ ಆರಿವರ್ ಆರಿದ ಸತ್ಪುರುಷರಿನಿವರು ನೋಸ್ತು ಸಯ್ಪಿಸರು (Bp.).

ಅರಿವೆ arivĕ. 1. = ಅಱವೆ 1, No. 2. Indigestion attended with purging (S. Mhr.).

ಅರಿವೆ arivĕ. 2. -ವಿ. = ಅಱ 3, etc. Cloth (My.). See B. 1, 9. 14. 24; 3, 32; 4, 28. ಆರಿವೆಯ ಪಱಿಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾರೋ? (Prv.). — ಆರಿವೆ ಆಚ್ಛಪ. dupl. (My.). — ಆರಿವೆ ಆಂಪಡಿ. dupl. (B. 2, 33).

ಅರಿವೆ arivĕ. 3. = ಅಱವೆ. (My.).

ಅರಿಸು arisu. To cause to know or to be known, to make known, to communicate, to inform. ಆರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ (ಗರ್ಭಸ, ಹೇಮಿನವನ್ಕ್ಕಾ ಕಾರ್ಯ Nn. 161). ನೆಲಮೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ ಧನಿಷ್ಠೆಯರ್, ಒಳ ಪೊಕ್ಕಳ ಆರಿಸಿದಂ (Śmd. 28).

ಅರಿಹ ariha. Knowledge; informing. ಸಪ್ಯ ಕ್ಕಾಗಿ ಆರಿಹ (ಪ್ರಮಿತಿ, ಪ್ರಮೆ Nr.). ನರರ (= ನರರಂ) ವೀರ್ಯವನ್ನೆ ಆರಿಹಂ (ಪೃಥುಬಿಘಂಗ-ಅಧ್ಯಂಗವಿಕಾರ Nr.).

ಅರಿಹು arihu. = ಅಱಿಸು, etc. ದೈವ್ಯವಾದವರ್ ಆರಿಹಿದರೆಂ (Bp. 51, 49).

ಅರಿ aru. 1. = ಅಱ 1, ಅಱು 2. — ಆರುಗಱೆ. -ಕೆಱೆ. (Śmd. 204). A dry tank.

ಅರಿ aru. 2. = ಅಱ 2. Virtue, charity, etc. — ಆರುಗುಳಿ. -ಕುಳಿ. = ಆರಿ-, q. v. A violator of charity. 2, a huntsman (ಪಿರಿಯನ, ಬಿಲ್ಲ Kk. 39, o. r. ಆರಿಗುಳಿ). — ಆರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To lay hold of charity, love or good will. See ಗುಣಕಱುಗೊಳ್.

ಅರಿ aru. 3. = ಆಱು 4, ಅರ್ 2, ಅಱು 4, ಅರ್. Six. — ಆರು ತಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಆಱುನ್ತಿಂಗಳ್. Six months. ಆರುತಿಂಗಳಂ ತಳ್ದಿದಂ (Śmd. 157). ಆರುತಿಂಗಳಕಾಯುಮ್ ಉಣ್ಮಿ (224). ಆರುನೂಱು. Six hundred (Śmd. 224). — ಆರುನೂರ್. = ಆರುನೂಱು. See ಸಾವಿರಮುನೂರ್. — ಆರುನ್ತಿಂಗಳ್. -ಂ-ತಿಂಗಳ್. = ಆರುತಿಂಗಳ್ (a usual ಸಂಖ್ಯಾನ ಕೆಸ.). — ಆರುಮೊಗ. Six faces. 2, the six-faced one: Shaṇmukha (ಗುಹ Śm. 4). — ಆರುಮೊಗನಯ್ಯ. -ನ ಅಯ್ಯ. Shaṇmukha's father: Śiva (Śm. 2.). — ಆರುವರಿ. -ಮರಿ. Six folds; six-fold (Śmd. 224). — ಆರುವತ್ತು. -ವತ್ತು. = ಆಱುವತ್ತು. Sixty (Śmd. 224). ಜವೆ ಕೆಯ್ಮುವೆ ಆರುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಪುಟ್ಟಿಳಮ್ ಎದ್ದು ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆದ ಭೂಮಿ (ಯದ್ಭ, ಪುಟ್ಟಿಕ್ಕ Nr.). ದಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಆರುವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬೆಳವವು (ಕೆಯ್ಮುಳ್) ಪುಟ್ಟಿಕ್ಕುಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 94). ಕ್ಷಾತಿ ಆರುವತ್ತು ಆಗದ್ ಒಸ್ಪು ತಿಪ ಆಕ್ಕು (Mr. 66). ಆರುವತ್ತು ವರ್ಷ (B. 3, 115). ಮುನ್ನಿ ಪುರಮ್ ಇವೆ ಚಾರನಾಪತ ವು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆರುವತ್ತು (Bh. 1, 8, 77). — ಆರುವತ್ತು ಮೂವರ್. Sixty-three persons. 2, the sixty-three Śiva devotees of old, enumerated by the Liṅgavantas (Bp. 10, 8; 22, 1; 53, 38). — ಆರುವತ್ತೇೞು. Sixty-seven. ಆರುವತ್ತೇೞುಂ ಕನ್ನಡೊಳ್ (Bhn. 68). — ಆರುವತ್ತೊನ್ದು. Sixty-one. ಆರುವತ್ತೊನ್ದು ಸನ್ಧಿಗಳು (Bp. 61, 91). — ಆರುವೆರಲ್. -ವೆರಳ್. Six fingers. ಎಡದ ಅಂಙೈಗೆ ಆರುವೆರಲಾಗಿ ದಿವದೊಳ್ ಉತ್ಪನ್ನಂ (J. 28, 14).

ಅರಿ aru. 4. To be severed or disjoined; to be cut asunder; to cease, to end (T., M.; R.; Tē. ಆರು, to be broken or destroyed; see ಆರೆ 6). — ಆರಿತ್ತೋಗು. (?) -ಪೋಗು. To be severed or split (Abh. P. 7, 97).

ಅರಿ aru. 5. = ಅಱುವು. — ಆರುಮಱು. = ಆಱುವು ಮಱುವು (My.).

ಅರಿಕು aruku. = ಪರುಕು. (My.).

ಅರಿಗುಳಿ aruguli. See s. ಅಱು 2.

ಅರಿಚು arugu. = ಅಱಚು, etc. To cry aloud, etc. (ಉಚ್ಚೈರ್ಘರ್ಜನ Śmd. Dh.; My.).

ಅರಿತು arutu. A P. p. of ಆರ್ 2, q. v.

ಅರಿಪು arupu. = ಅಱ್ಪು, ಅಱ್ಪು, ಅಱುಪು 1. To make known, etc. See Ch. v. 36. 70. 108. 235; Bp. 1, 15. 59; 18, 3; 49, 30; 50, 49; 57, 7; 58, 38; 60 sum.; J. 5, 29. 30. 40. 42; 28, 59; Grj. 4, 60.

ಅಯಿಬು aruhu. = ಅವಮು, etc. (My.).

ಅಯಿಲು aruḷu. = ಅಲೆ 2, etc. **Mud** (C.). — ಆಯಿಲುಗದ್ದೆ. A muddy paddy field, one made ready for receiving seedlings (My.).

ಅಯಿವಡಿ aruvaḍi. ಅಮುವಡ್ಡು. See s. ಆಮು 3.

ಅಯಿವರ್ aruvar. = ಆರ್ವರು. **Six persons** (My.; T.). ತಮ್ಮುತಮಿವರ್ (Śmd. 180). ಪರಿಕ್ಷಿತ್ತ್ಯ, ನಳ, ಪುರುಶ್ಚಂದ (*i. e.* ಪುರು ಕುತ್ಸ?), ಪುರೂರವ, ನಗರ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ಎನಿಪ್ಪರ್ ಆಯಿವರ್ ಉತ್ತಮರೆಲಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್ ಆಳ್ದು, ಅವರ್ಗೆ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರ್ ಎಮ್ಬು ನಾಮಂ (Mr. 263).

ಅಯಿವಿಲಿ aruvili. See s. ಆಮುವಿ.

ಅಯಿವು aruvu. = ಅಱಿವು. **Knowledge** (C.). — ಆಯಿವಿಲಿ. -ತಿ 1. Devoid of knowledge (Bp. 24, 56). — ಆಯಿವು ದುಮಿವು. = ಆಯಿ ದುಮಿ, ಆಯಿವು ದುಮಿವು. Silliness, foolishness, dotage (C.).

ಅಯಿವೆ aruvĕ. = ಅರವೆ 3, etc. **Cloth** (ಬಟ್ಟೆ Śm. 89; ವಂಡೆ Kk. 54). See Bp. 21, 19; 23, 33; 44, 1.

ಅಯಿಹು aruhu. 1. = ಅಮಹು, etc. **To make known, etc.** See Bp. 14, 22; 50, 18; 51, 5; 53, 12; 60, 38; Bh. 1, 8, 66. 78; J. 27, 11.

ಅಯಿಹು aruhu. 2. (= ಅಱವು, etc.). **Knowledge, perception** (My.; Śi. 30. 409). ಆಟ್ಟಿ ಆವಿಗೆಯ ದುಃಖಮನು ಮುಟ್ಟಿ ತಾ ಬಲ್ಲುದೇ? ಶ್ರೀಪ್ರಕಾಶನ್ನು ಎನಲು ಜೀವಾ! ಆಯಿಹಿಸ ಆ ಬಟ್ಟೆ ಜೀವಿ (Sp.). — ಆಯಿಮು ದುಮಿಮು. = ಆಯಿವು ದುಮಿವು. (My.).

ಅರೆ arĕ. 1. **To strike, to slap, to beat** (ತಾವರೆ Śm. 117; T., M.; *cf.* ಆಗೆ 3, No. 2).

ಅರೆ arĕ. 2. **A slap, a stroke** (T., M.; R.).

ಅರೆ arĕ. 3. **To lose one's form, to be disfigured or defaced** (ಸ್ವರೂಪಾಧಾವ Śmd. Dh.; ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು Śm. 117; *cf.* ಆಗೆ 6).

ಅರೆ arĕ. 4. **A stone, a rock, a slab** (ಪಲಿ Śmd. Dh.; ಉಪಲ Śm. 117; My.; T.; J. 2, 9; 10, 31). ಆಱಿಯಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್, ಆಮುವೇ? (Śi. 11). ಆಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ರಕ್ಷಪ ಆಱಿಗಳಿಂ, ಕೆಱೆಗಳಿಂ..ಆ ಪೇತಮ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಮುದು (C. Bp. 11, 4). See ಪಾಷಱಿ.

ಅರೆ arĕ. 5. = ಅರೆ 6, q. v. — ಆಱಿಯಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. (Abh. P. 9, 71; 14, 117, where in both places the ಱ್ is in the MS.). = ಆರೆಯಟ್ಟು. To run after, to chase, to pursue (ಆನುಧಾವನ Śmd. Dh., o. r. ಆರೆ-; ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು Kk. 66, o. r. ಆರೆ-; see Śa. s. ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು). ಎನ್ನಪ ಬಲ್ಲಿದರಪ್ ಆಱಿಯಟ್ಟಿ (or ಆರೆ-) ಕುಟ್ಟುವನು (Bp. 21, 15). ಧಕ್ಕರು ತಪ್ಪಿಪ್ ಇನ್ನು ಆಱಿಯಟ್ಟುವ ಪೆರ್? (or ಆರೆ-, 20, 20; see also 13, 15; 14, 31). See Bh. 3, 13, 1; Rāv. 6, after 11; Grj. 1, 88; J. 13, 50; 27, 40.

ಅರೆ arĕ. 6. (= ಅರೆ 2). See ಪುಟ್ಟುಱೆ, ಸಮುಟ್ಟಱೆ.

ಅರ್ಕಾರ ar-kâra. **The syllable ಅರ್** (Śmd. 134).

ಅರ್ ar. 1. = ಅರ 2, etc. **Half.** — ಆರ್ಗಾಡಿ. ಆರ್-ಕಾ-ಆಡಿ. = ಆರ್ಗಾವೊತ್ತು. (C.). — ಆರ್ಗಾವೊತ್ತು. = ಆರೆಕಾವೊತ್ತು. (My.). — ಆರ್ವರೆನೋಡು. = ಆರೆತರೆನೋಡು. (My.).

ಅರ್ ar. 2. = ಅಮು 3, etc. **Six.** — ಆರ್ನೂಮು. = ಆಮುನೂಮು. (My.). — ಆರ್ವತ್ತು. = ಆಮುವತ್ತು. (C.).

ಅರ್ ar. 3. = ಅರೆ 2. — ಆರ್ಗಾರಿಗೆ. = ಆರ್ಗಾರಿಗೆ. (My.).

ಅರ್ಕ arka 1. ಆಳ 2, ಆಕ್ಕ 2, ಆಗ 1, ಎಕ್ಕ 1, ಎಕ್ಕೆ, ಎರ್ಕ, ಮದ್ದೆ. **A ray of light; radiance** (ಸಂಜಾತ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, *the sun* (ದಶೇಜಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ 13; ವಿಸಿದ Mr. 503). 3, *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ, ವಳುಕು 13; ಸ್ಫಟಿಕ 503). 4, copper (metal). 5, Indra (ಪಾಸದ, ಇಪ್ಪತ್ತು 13; ಸುರಪ 503). 6, the celestial tree (ಕಲ್ಪಭೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 13). 7, *swallow wort, Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆ 13; 503). 8, marvellous; a marvel (ವಿಚಿತ್ರ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 13). 9, N. of a metrical foot (Ch.). 10, the number twelve (Ch.). 11, ತಪ್ಪಿಗೆ (C.).

ಅರ್ಕ arka. 2. = ಆರಕ No. 1. ಸಾರಾಮೊ ಆರ್ಕ (B. 4, 71).

ಅರ್ಕಜ arka-ja. Śani (My.).

ಅರ್ಕಪರ್ಣ arka-parṇa. *The plant Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆಗಿಡ C.).

ಅರ್ಕಬಂಧು arka-bandhu. *A name of Buddha or Śākyasiṁha.*

ಅರ್ಕಮರೀಚಿ arka-marīci. N. of a vṛitta (Ch.).

ಅರ್ಕವಾರ arka-vâra. Sunday (My.).

ಅರ್ಕಾಶ್ಮ arka-aśma. The sun-stone: *crystal.*

ಅರ್ಕೆ arkĕ. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅಱ್ಕೆ 1. **Weeping, lamentation.** ಪೆರ್ಚಿದ ಆರ್ಕೆ (ವಿಕಾಪ, etc. Mr. 396, o. r. ಆಕ್ಕೆ).

ಅರ್ಗಡ argaḍa. = ಆಗಡಿ. An impediment.

ಅರ್ಗಲ argala. = ಆಗಡಿ, etc., ಆಗಡೆ, ಆಗಡಿ. *A bolt to fasten a door;* a lock.

ಅರ್ಗಲಿಕೆ argalikĕ. = ಆಗ್ಗಲಿಕೆ. A small door pin, a bolt.

ಅರ್ಗಲೆ argalĕ. = ಆಗಡಿ, ಆಗಡಿ. *A bolt to fasten a door.*

ಅರ್ಗಳ argaḷa. (Tdh. of ಆಗ್ಗಳ? *cf.* ಆಪ್ಪಳ & ಆಗಡಿ?). = ಅಗ್ಗಳ, etc. **Greatness, eminence; excess. 2, a great, superior or eminent man** (Śmd. 159, o. r. ಆಗ್ಗಳ). — ಆರ್ಗಳದೇವ. N. of a Jaina poet who A. D. 1189 finished his Kannaḍa Candraprabha purâṇa. He says at its conclusion: ಏಕಾದಶಶತಮುಮ್ ಮು | ತ್ತೀಕಾಪ ತಮ್ ಆಗೆ ಶಕನೃಪಾಬ್ದಂ ಸಾಮ್ಯ ॥ ಪ್ರಾಕಟವಿದರ್ಪದ ಪೈತ್ರನಿ | ಪೈಕಾ ಪತಿ ಆಸ್ಥ ನಿಗಮ್ಯದೀ ಕೃತಿರತ್ನಂ ॥.

ಅರ್ಗಳ argaḷa. = ಆಗಡಿ, etc. (ಪಿರಿಯಗ Nn. 116).

ಅರ್ಗಳಿಕೆ argaḷikĕ. = ಆಗ್ಗಳಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಗಳೆ argaḷĕ. = ಆಗ್ಗಳಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಘ argha. = ಆಗ್ಘ 1, etc. *Price, cost, worth* (ಜೆಲೆ Mr. 482). 2, *an offering of various ingredients* (rice, flowers, water, etc., or of water only) *to gods or venerable men* (ಸತ್ಕರಣೆ 482). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ಪಮು (ನೀಪಾಕ, etc. Nr.).

ಅರ್ಘ್ಯ arghya. Valuable. 2, venerable. 3, price, worth (ಜೆಲೆ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102). 4, *an offering of various ingredients to gods or venerable men* (ಸತ್ಕಾರ 102).

ಅರ್ಚ arca. Splendor (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 106). 2, the sun (ದ್ಯುಮಣಿ, ಸೂರ್ಯ 106). 3, invocation, worship (ಆವ್ವಾನ, ಕರೆಪುದು 106).

ಅರ್ಚಕ arcaka. = ಆಚ್ಚಿಗ. Worshipping; — a worshipper. (Bp. 1, 32; 4, 53; 13, 1; 22, 54).

ಅರ್ಚನ arcana. Praising. 2, worship, homage (ಸಾಂಗತ್ಯ, ಸಮಿಜ್ಞತ Mr. 449). See ಆಪ್ಯರ್ಚನ.

ಅರ್ಚನವಿಧ arcana-vidhi. A manner of worship or homage. See ಪೂಜನ.

ಅರ್ಚನೆ arcanĕ. = ಆಚ್ಚನೆ. *Worship, homage* (Bp. 43, 52). — ಆರ್ಚನೆಗೆಯ್. To worship (Bp. 12, 16). — ಆರ್ಚನೆ ಸಲ್ಪು. To offer worship (Bp. 26, 51).

ಅರ್ಚಿ arci. *Flame.* 2, one of the seven tongues of Agni (Mr. 46). 3, Tbh. of ಅರ್ಕಿ, light, lustre (ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು G.).

ಅರ್ಚಿತ arcita. *Worshipped, revered.* 2, *saluted, honored.* 3, *good.*

ಅರ್ಚಿಸು arcisu. To shrink, to contract (v. l., Abh. P. 9, 151; *cf.* ಅರ್ಚ 2).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮತಿ arcis-mati. The wife of Agni (My.).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮಂತ arcis-mant. -ನ್. Flaming, brilliant. 2, *fire;* Agni.

ಅರ್ಚಿಸ್ಸು arcis. *Flame;* a ray of light. 2, shine, lustre.

ಅರ್ಚಿಸು arcisu. To worship, to honor; to give an offering (Śmd. 166; Bp. 3, 46; 4, 48; 18, 47; 29, 28; 39, 41; 41, 25; 43, 19; 45, 46; 46, 54. 55; 49, 19; 51, 60; 52, 5; 56, 49; 60, 8; 61, 52; J. 30, 40). ಅರ್ಚಿಸಲ್ ಬಹುದು (ಕಾಂಚಿತ, ಸಂಪ್ರೇಷ Hlâ.).

ಅರ್ಚು arcu. 1. To emit indistinct or inarticulate sounds (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Śmd. Dh., o. r. ಬರ್ಚು).

ಅರ್ಚು arcu. 2. = ಅಬ್ಬರು, etc. To cry aloud, etc. (My.).

ಅರ್ಚುಗ arcuga. (Tbh. of ಅರ್ಚಕ). Worship (ದೇವಪೂಜೆ Ch. I, 24, o. r. ಬರ್ಚುಗ).

ಅರ್ಚೆ arce. *Worship, homage.* 2, *an image or idol (cf.* ಅರ್ಚೆ). See Mr. s. ಬಲಿ.

ಅರ್ಜ arja. = (ಅರ್ಜ), ಆರ್ಜ. (B. 5, 202. 269; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಕ arjaka. = ಆರ್ಜಕ, etc. Procuring; acquiring, earning (ಗಳಿಸುವವನು G.). 2, *the plant Ocymum gratissimum* Lin. 3, (N. of several other plants, also of) ಬಿಳಿ ಹೂವಿನ ದಾಳಿಂಬ ಮರ (G.).

ಅರ್ಜನ arjana. (= ಆರ್ಜನೆ). Procuring; acquiring, gaining; gathering. See ಉದಾರ್ಜನೆ, etc.

ಅರ್ಜಿ arji. = ಅರ್ಜಿ, q. v.

ಅರ್ಜಿ arji. A written petition; a humble representation (C.; B. 5, 159. 236; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಿತ arjita. (= ಆರ್ಜಿತ). Acquired, gained, earned (Śmd. 64 Mdh.).

ಅರ್ಜಿದಾರ arji-dâra. A man who presents a written petition (My.).

ಅರ್ಜಿಸು arjisu. (= ಆರ್ಜಿಸು). To acquire, to gain, to earn (Bp. 29, 9).

ಅರ್ಜು arju. = ಬರ್ಜು. A petition; a humble representation (C.).

ಅರ್ಜುದಾರ arju-dâra. A petitioner (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಅರ್ಜುನ arjuna. *White* (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 112; ಬೆಳ್ಳು Mr. 508). 2, *silver.* 3, *gold* (ಸುವರ್ಣ, ಚಿನ್ನ 112; ಸುವರ್ಣ 508). 4, *grass* (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 112; ಪುಲ್ 508). 5, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ವೃಕ್ಷವಿಶೇಷ 112; ಮುತ್ತಿ Mr. 508 & 113; ಮದ್ದಿ ಕೆಂ.). 6, healthy (ನಿರೋಗ, ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು 112). 7, Arjuna, the son of Indra and Kunti (ದಾಶರ್ 112; ಪಾಂಡವ, ದಾಶರ್ 94; ಇಸ್ಪಾಂ Mr. 503; ಫಲ್ಗುಣ Mr. 204; Śmd. 116. 284).

ಅರ್ಜುನಿ arjuni. A procuress, a bawd. 2, *a cow.* 3, Arjuna's son Babhruvâhana (J. 22, 10. 32; 23, 2. 31; 24, 30. 32. 37. 40).

ಅರ್ಣ arṇa. (= ಆರ್ಣ). Being in motion. 2, water (ದಪ್ಪಿ, ಉದಕ Nn. 62; ಉದಕ 81; ದರ್ಪಣ, ಉದಕ 37; ಉದಕ Mr. 404; *cf.* ಆರ್ಣಸ್).

ಅರ್ಣವ arṇava. (= ಆರ್ಣವ). Being in motion. 2, *the ocean.*

ಅರ್ಣವಜಾತ arṇava-jâta. The moon (Ch. v. 296, o. r. ಆರ್ಣವಜಾತ).

ಅರ್ಣಸ್ಸು arṇas. *Water.*

ಅರ್ಣೋಜಾತ arṇas-jâta. A lotus (Ch. v. 296, o. r. ಆರ್ಣವಜಾತ).

ಅರ್ತಗಲ artagala. = ಆರ್ತಗಲ. The plant Barleria caerulea Roxb. (ಅರಿಶಿ ಹೂವಿನ ಗೋರಂಟಿಯಂತಿರುವ ಗಿಡ G.).

ಅರ್ತನ artana. Censuring. 2, *censure, abuse.*

ಅರ್ತಿ arti. = (ಅರ್ಟಿ 2), ಆರ್ತಿ. A vulgar form of ಆರ್ತಿ (Śmd. I).—Love; wish, desire (My.). 2, that is lovable or pleasant, that causes pleasure or fun, as a feast, etc.; pleasure, fun (C.). ಹಿಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಣ್ಣು, ಅರ್ತಿಯಲಿ ದಿಟ್ಟಿಯಿಡೆ... ಮೂಯು ತನ್ನನ್ನ ನಡಿಯ ಳಲಿಸಿದಳ್ ಆಂಜನೆಯಗೆ (Prll. 3, 32). See Bp. 5, 22; 6, 12. 28; 8, 15; 12, 49; 15, 27; 25, 1; 27, 15; 28, 10; 30, 15; 32, 5; 38, 32; 40, 39; 48, 29; 57, 34; Mr. 3. ಅರ್ತಿಗೆ ಬಿಳ್ದು ತೊಟ್ಟು ಕೆಯ್ ಕೆಸಪಿಡರೆ ಹೋಗುವದೋ? (Prv.). — ಅರ್ತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil or frustrate a wish, etc. (Bp. 5, 31).

ಅರ್ತಿ arti. 1. = ಅರ್ತಿ 1. *Pain.* 2, *the end of a bow* (ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.). 3, a bag (ಚೀಲ Mr. 358).

ಅರ್ತಿ arti. 2. Tbh. of ಅರ್ಥಿ. (My.).

ಅರ್ತಿಕಾಮಿ arti-kâri. = ಆರ್ತಿಕಾಮಿ. A paramour, a man of pleasure (Bp. 40, 47).

ಅರ್ತಿಕೆ artikĕ. = ಅತ್ತೆ, etc. An elder sister.

ಅರ್ತಿಗ artiga. A man who is struck by calamity or afflicted (My.). 2, a merchant (My.).

ಅರ್ತಿಸು artisu. To love; to be pleased with (Bp. 40, 37; 54, 72).

ಅರ್ತಿಸು artisu. Tbh. of ಆರ್ಥಿಸು. (My.).

ಅರ್ತು artu. 1. = ಅರಿತು 1, ಅರುಹು. P. p. of ಅರ್ 2.

ಅರ್ತು artu. 2. = ಅರಿತು, etc. P. p. of ಅರ್ 1. (C.).

ಅರ್ಥ artha. Asking, begging; desire; request. 2, *aim, purpose, object* (ಆಭಿಪ್ರಾಯ Mr. 497). 3, advantage, use, utility (ಯೋಗ್ಯ, ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 156; ಪ್ರಯೋಜನ Mr. 497). 4, *cause, motive, reason.* 5, a thing. 6, *business, affair.* 7, *wealth, property* (ಧನ, ವಸ್ತು 156; ದ್ರವ್ಯ 497). 8, *meaning, signification* (ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ, ಪದ್ಯಾರ್ಥ 156; ಅಭಿಧೇಯ 497). 9, ಜಾತಿ 156. 10, manner, kind, sort. 11, a request, suit, petition. 12, *prohibition.* See Śmd. 154; Kâvy. II, 1, 6-11; II, 2, B, 1. 2; III, 3, B, 156. ಆರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾಮಿ ಬಡ ರೂ ಆಕರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾಮಿ ಬಾಲ್ಲ (Prv.).

ಅರ್ಥಕ arthaka. = ಆರ್ಥ (at the end of compounds). See ನಿರರ್ಥಕ, ಸ್ವರ್ಥಕ.

ಅರ್ಥಕಾರಿ artha-kari. = ಆರ್ಥಕಾರಿ. (My.).

ಅರ್ಥಕಾರಿ artha-kâri. Causing profit, useful, as a work (My.).

ಅರ್ಥಖಂಡನ artha-khaṇḍana. Refutation of another's meaning (Grj. 2, after 106).

ಅರ್ಥಘಟನೆ artha-ghaṭanĕ. Effecting or bringing about a meaning (Śmd. 28).

ಅರ್ಥತ್ವ arthatva. The state of having the meaning, etc. of. See Kâvy. III, 3, B, 148; Bp. 2, 36.

ಅರ್ಥದ artha-da. Conferring riches; Kubêra (Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥಪ).

ಅರ್ಥದಾಪನ artha-dâpana. *Causing to give or restore property.*

ಅರ್ಥದೃಕ್ artha-dṛik. One who looks for the real import: a judge (ಕಾರ್ಪಣಾಳ, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, o. r. ಕಾರ್ಪಣಾಳು).

ಅರ್ಥನ arthana. = ಅರ್ಥನೆ. See ಸಮರ್ಥನ.

ಅರ್ಥನಾಥ artha-nâtha. The lord of riches: Kubêra.

ಅರ್ಥನಾಥಸಖ arthanâtha-sakha. Kubêra's friend: Śiva (Bp. 46, 49).

ಅರ್ಥನಿರ್ಣಯ artha-nirṇaya. *Ascertainment.*

ಅರ್ಥನೆ arthanĕ. Begging, asking; *a request.*

ಅರ್ಥಪ artha-pa. = ಅರ್ಥನಾಥ. (ಶುಚೀರ Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥದ).

ಅರ್ಥಪತಿ artha-pati. = ಅರ್ಥಪ. (My.).

ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ artha-prayôga. Application of wealth as to trade, usury, etc.; *the profession of usury.*

ಅರ್ಥಪ್ರಾಣವಪುಸ್ artha-prâṇa-vapus. Property, life, and body (Bp. 21, 1). *Cf.* ತನುಮನಧನ, ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ, ವರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ, ಹರಣವೀರಾರ್ಥ.

ಅರ್ಥಲಂಬಿ artha-lambi. Being attached to the meaning of; a word which has the meaning of (Śmd. 262).

ಅರ್ಥವನ್ತ artha-vanta. A man of property (My.).

ಅರ್ಥವಶ artha-vaśa. The power of a meaning (Śmd. 114).

ಅರ್ಥವಾದ artha-vâda. Explanatory remark. 2, speech or expression having a certain object. 3, *praise.*

ಅರ್ಥವಿಸು arthavisu. To explain, to expound. — ಅರ್ಥವಿಸು ಅರ್ಥವಿಸು. rep. ಆತಿಂಯೊಳು ಪರಶಬ್ದಸಾಸುಧದಾರ್ಥಗಳ್ಗೆ ಮುಪಜ್ಞ ತತ್ವಮುಖ್ ಅರ್ಥವಿಸಿಯರ್ಥವಿಸಿ, ತತ್ಸುಖರಸಮುಖ್ ಎಸವೆವೆಪು (Bp. 6, 28).

ಅರ್ಥವೃತ್ತಿ artha-vṛitti. An explanatory comment, a short commentary (Śmd. 5).

ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ artha-vyakti. Clearness or distinctness of meaning (Śmd. 200; Kâvy. III, 1, A, 3. 8-12).

ಅರ್ಥವ್ಯಯಸಹ artha-vyaya-saha. *Prodigal.*

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ artha-śâstra. *The science of polity or moral and political government.*

ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ artha-ślêsha. A figure of rhetoric by which the same word is used in different meanings (Kâvy. III, 3, B, 147). *Cf.* ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ.

ಅರ್ಥಹೀನ artha-hîna. Unmeaning, nonsensical. 2, deprived of wealth, poor. 3, failing. (My.).

ಅರ್ಥಾಗಮ artha-âgama. Receipt or collection of property; *income,* acquisition of wealth; revenue, tax, dues (ಫಲ ಭೇದ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಅರ್ಥತ್ arthât. According to the state of the case, according to the circumstances; virtually (B. 5, 85. 105; My.; Mhr.).

ಅರ್ಥಾನುರೂಪ artha-anurûpa. Corresponding to the form of things (Śmd. 94. 95).

ಅರ್ಥಾನ್ತರ artha-antara. Another matter or circumstance, a new affair; a different meaning; an opposite or antithetical meaning. See Kâvy. III, 3, B, 9. 99.

ಅರ್ಥಾನ್ತರನ್ಯಾಸ arthântara-nyâsa. Antithesis (Kâvy. III, 3, B, 61).

ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ artha-âpatti. An inference from circumstances. (My.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ artha-alaṅkâra. Ornament or elegance with regard to the meaning (in rhetorical diction, Kâvy. III, 3, B, 1 seq.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ artha-alaṅkṛiti. = ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1).

ಅರ್ಥಾವೃತ್ತಿ artha-âvṛitti. Repetition of a meaning (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಅರ್ಥಿ arthi = ಆತಿ 2. One who asks or begs for anything; one who is desirous of. 2, *desiring, desirous of.* 3, *a beggar,* a petitioner. 4, *a servant.* 5, a follower. 6, a plaintiff.

ಅರ್ಥಿತ್ವ arthitva. The condition of a suppliant;—entreaty (My.).

ಅರ್ಥಿಸು arthisu. = ಆತಿಸು. To desire; to ask for. See Bp. 2, 1. 19; 9, 33; 20, 32; 43, 72; 46, 49; 60, 45. 46.

ಅರ್ಥೇಶ artha-îśa. = ಅರ್ಥಪ. (Mr. 57).

ಅರ್ಥೇಷಣ artha-îshaṇa. Desire or love of wealth (My.).

ಅರ್ಥೌಘ artha-ôgha. *Treasure.*

ಅರ್ಘ್ಯ arthya. Proper, fit. 2, *rich.* 3, *intelligent.* 4, to be asked or sought for. 5, *red chalk.*

ಅರ್ದನ ardana. Exciting, agitating; distressing. See ಆರ್ತಾರ್ದನ.

ಅರ್ದನಿ ardani. Asking. 2, sickness. 3, fire (ದೆಶೀ G.).

ಅರ್ದನೆ ardanĕ. *Asking, begging.* 2, giving pain; killing.

ಅರ್ದಿತ ardita. *Asked, requested.* 2, afflicted, hurt.

ಅರ್ದುಗ ardu. P. p. of ಆರ್ 3, q. v.

ಅರ್ಧ ardha. = ಅಱ. *Half, halved.* 2, *a half.* 3, *a part.* See ಆರೆ 7, No. 1. — ಅರ್ಧ ಅರ್ಧ. By halves; half and half (B. 5, 105). — ಅರ್ಧ ಆಣೆ. Half an Anna. (B. 4, 87). — ಅರ್ಧಮೊಳ. Half a cubit (B. 4, 47). — ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ. Half a Rupee (B. 4, 87). — ಅರ್ಧರೊಟ್ಟಿ. Half a bread (B. 5, 186). — ಅರ್ಧಹಣ್ಣು. Half a ripe fruit. ಅರ್ಧಹಣ್ಣುಗಳು, an equal part of ripe fruits (B. 3, 38).

ಅರ್ಧಕ ardhaka. = ಅರ್ಧ. 2, causing to increase or prosper. See ಸಮರ್ಧಕ.

ಅರ್ಧಕಾಯ ardha-kâya. Half the body; being half the body (My.).

ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ardha-guchchha. *A necklace of twenty-four strings.*

ಅರ್ಧಗೋಳ ardha-gôla. A hemisphere. (My.).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ ardha-chandra. A half moon or crescent (J. 25, 10). 2, *an arrow, the head of which is like the half-moon* (ಕದಲಮ್ಮು Mr. 296). See Śmd. 130, where ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ is an o. r.

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಾವತಂಸ ardhachandrâvatańsa. Whose crest is the half-moon: Śiva (Bp. 44, 64).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಿಕೆ ardha-chandrikĕ. -ದ್ರಾ. Crescent-shaped (fem.). 2, *the plant Convolvulus turpethum.*

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ardha-nârî-îśvara. One of the forms of Śiva, half male and half female. (My.).

ಅರ್ಧನಾವ ardha-nâva. *Half a boat.*

ಅರ್ಧಪ್ರಸ್ತಾರ ardha-prastâra. Half a prastâra, as the characteristic mark of the gômûtrikâ (Kâvy. III, 2, B, 65).

ಅರ್ಧಭ್ರಮಣ ardha-bhramaṇa. A kind of vichchhittichitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಅರ್ಧಮಾಣವಕ ardha-mâṇavaka. A necklace of twelve strings. (R.).

ಅರ್ಧಯಿಸು ardhayisu. = ಅರ್ಧಿಸು. To halve (My.).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. A warrior who fights on a car along with another. (R.).

ಅರ್ಧರಾತ್ರ ardha-râtra. *Midnight.*

ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ardha-râtri. = ಅರ್ಧರಾತ್ರ. (C.). ಅಲ್ಲಗೆ ಐತ್ಯರುರ್ ಬಸ್ಸರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಅರ್ಧರ್ಚ ardha-ṛica. *Half a verse.*

ಅರ್ಧವಿರಾಮ ardha-virâma. Half a pause; a semicolon (B. 3, 5).

ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ ardha-visarga. The sound visarga (ಽ) before k, kh, p, ph, so called because its sign (ಽ) is the half of that of visarga. See ✕ and oo.

ಅರ್ಧವೃದ್ಧೆ ardha-vriddhĕ. *A middle-aged woman.*

ಅರ್ಧಸಮವೃತ್ತ ardha-samavṛitta. A kind of vṛitta (Ch.).

ಅರ್ಧಹಾರ ardha-hâra. *A necklace of sixty-four or of forty strings.*

ಅರ್ಧಾ ardhâ. Half (Mhr.; B. 5, 99. 120).

ಅರ್ಧಾಂಗ ardha-aṅga. Half the body (Bp. 50, 8); a side or half of the body.

ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು ardhâṅga-vâyu. Hemiplegy (B. 4, 108; My.).

ಅರ್ಧಾಂಗಿ ardha-aṅgi. She who forms half the body: a wife (Bp. 25, 42; Ć. Bp. 47, 6; J. 18, 3).

ಅರ್ಧಾಮ್ಬು ardha-ambu. *Containing an equal part of water.*

ಅರ್ಧಿಸು ardhisu. = ಅರ್ಧಯಿಸು. To halve (Ch. v. 345; My.).

ಅರ್ಧೇನ್ದು ardha-indu. A half moon or crescent (ಪಣ್ಣ Mr. 37).

ಅರ್ಧೋರುಕ ardha-ûru-ka. *Reaching to the middle of the thigh, as a petticoat or skirt* (ಲುಂಗಿ G.).

ಅರ್ನ arna. = ಅರ 1. A file (S. Mhr.; B. 4, 149; ಪತ್ರ ದರಕು, ಪ್ರಕ್ಷನ G.). ಅರ್ನಾಡಿಸ್ದ ಪಿಳ್ಳು (4, 158. 209).

ಅರ್ಪಕ arpaka. Delivering or handing over, etc. See ಸಮರ್ಪಕ.

ಅರ್ಪಣ arpaṇa. Throwing, casting. 2, inserting, fixing. 3, placing in or upon. 4, offering, delivering, consigning (Bp. 39, 30; My.). 5, *giving back.*

ಅರ್ಪಣೆ arpaṇĕ. = ಅರ್ಪಣ No. 4. (C.).

ಅರ್ಪಿತ arpita. Delivered, consigned, offered; placed in or upon. See Bp. 4, 10; 9, 20; 35, 40; 36, 53; 58, 69.

ಅರ್ಪಿಸು arpisu. To offer, to deliver, to consign, to bestow (Bp. 1, 35; 2, 53; 4, 59. 72; 27, 1. 8. 9; 35, 13. 14; 44, 60; 59, 19; 60, 37; J. 4, 53. 63; B. 4, 219; C.).

ಅರ್ಪು arpu. = ಅಪ್ಪು 2. To embrace. ಅರ್ಪಿದುವ (Śmd. 264, c. r. ಐರ್ಪಿದುವ).

ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ arba-sthâna. = ಅರುಬಸ್ಥಾನ. (B. 3, 19. 47; My.).

ಅರ್ಬಿ arbi. A torrent that has ceased from flowing or is checked in its course (ಐಳಿಸಿದುರ Śmd. II, c. r. ಉರ್ಬ; probably ಉರ್-; Tu. ಉರ್ಬಿ, water collected in an elevated place).

ಅರ್ಬಿಸು arbisu. To cry aloud, to roar, etc. (Abh. P. 14, 105. 175; *cf.* ಅರುಬು and see ಅಬ್ಬು).

ಅಬ್ಬು arbu. Crying *(cf.* ಅಬ್ಬರ, ಅಬ್ಬು). — ಅರ್ಬಾಟ. -ಅಟ. Crying aloud (C.).

ಅಬ್ಬುಕ arbuta. = ಅರುಬುಕ, q. v. (My.).

ಅಬ್ಬುದ arbuda. A serpent. 2, a swelling, a polypus. 3, tooth-ache (ಪಲ್ಲುದೆಣೆ G.). 4, ophthalmia. 5, *a hundred millions* (J. 25, 27). 6, ದೂಂಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸರಂತೆ (C.).

ಅರ್ಭಕ arbhaka. Small; weak. 2, *a child* (ಕೂಲೆಯ ಮಗು ವು Kn. 123). 3, *the young of any animal.*

ಅರ್ಮ arma. = ಅರಮು. *A disease of the eye.*

ಅರ್ಯ arya. *A master, a lord.* 2, *a Vaiśya* (ಕೋಮಟಿಗ G.).

ಅರ್ಯಮ aryama. = ಅರ್ಯಮನು, ಅರಿಯಮನು. N. of a deity. 2, the chief of the pitṛis or manes. 3, *the sun.*

ಅರ್ಯಾಣಿ aryâṇi. *A woman of the Vaiśyas.*

ಅರ್ಯಿ aryi. *The wife of a Vaiśya.*

ಅರ್ಯೆ aryĕ. *A woman of the Vaiśyas.*

ಅಲರ್ arla. = ಅಲರ್ 3, etc. — ಅಲರ್ಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. = ಅಲರ್ಗಪ್ಪ (C. in S. Mhr.; B. 4, 122).

ಅಲುರ್ arlu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. To spread, to extend (v. l., Tĕ.; R.).

ಅಲುರ್ arlu. 2. = ಅರುಲು, etc. — ಅಲುರ್ ಮುಲುರ್. = ಅರುಲು ಮುರುಲು. (My.).

ಅಲುರ್ arlu. 3. = ಅಲ್ 2, etc. Mud, clay (C.). — ಅಲುರ್ಗಕ್ಕ. -ಕ್ಕ. Mud-work, carrying and preparing mud or clay for building purposes.

ಅರ್ವ arva. = ಅರವ, etc. (My.).

ಅರ್ವ arva. = ಅರ್ವತ್, ಅರ್ವನ್. Vile (ಕೀಡಿ, ನೀಚ G.). 2, a horse (ಕುದುರೆ Mr. 278).

ಅರ್ವತ್ arvat. *Low, inferior, vile.*

ಅರ್ವತಿ arvati. *A mare.* 2, a bawd, procuress.

ಅರ್ವತ್ತು arvattu. See s. ಅರ್ 2.

ಅರ್ವನ್ arvan. Going, running. 2, *a horse.* 3, a short span. 4, Indra.

ಅರ್ವವದನ arva-vadana. Who has the face of a horse: a Kinnara or Gandharva (Bp. 25, 47).

ಅರ್ವಾಕ್ಕೂಲ arvâk-kûla. The near bank of a river (ಇತ್ತಡಿ Mr. 415).

ಅರ್ವಾಚ್ arvâc. Hither. 2, this side; *near.* 3, *before: after.*

ಅರ್ವಾಣ arvâṇa. Tbh. of ಅರ್ವತ್. (Mr. 225).

ಅರ್ವಿನಂ arvinam. O. r. of ಐರ್ವಿನಂ, q. v.

ಅರ್ವು arvu. (= ಅಮ್ಬು 2). ಅರ್ವುದೆಸಳ್ಳಿದಕ್ಕು ಎಮ್ಮ ಧಾನಂ (Tĕ. 1, 40; probably ಅಂಬುದಕ್ಕು).

ಅರ್ಶ arśa. = ಅರ್ಶಸ್. (ಅಂಸೆ Mr. 386; ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಯು ಪೈಣೆ G.).

ಅರ್ಶಸ್ arśas. = ಅಂಸೆ, ಅರ್ಶ. *Hemorrhoids, piles.*

ಅರ್ಶಸ arśasa. *Afflicted with piles.*

ಅರ್ಶೋಘ್ನ arśas-ghna. Destroying or removing piles. 2, *the plant Amorphophallus campanulatus* Bl. (ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.).

ಅರ್ಷಣ arṣaṇa. = ಅರಸಣ, etc. (G.).

ಅರ್ಹ arha. = ಅರುಹ. Meriting, deserving. 2, having a claim or being entitled to. 3, worth (in money), costing. 4, *becoming, proper, fit.* 5, a Jaina saint or divinity (ಜಿನವರು, ಜಿನ Nn. 44; ಉಪಜ್ಞೆಸ್ಸ, ಜಿನ Nn. 60). 6, Indra.

ಅರ್ಹಣೆ arhaṇĕ. *Worship, adoration.*

ಅರ್ಹತ್ arhat. = ಅರ್ಹ. Venerable. 2, *a Jaina saint or divinity.*

ಅರ್ಹನ್ನ arhanta.=ಅರುಹನ್ನ. Worthy. 2, a Buddha. 3, a Jaina.

ಅರ್ಹಿತ arhita. *Honoured, worshipped, saluted.*

ಅಲ್ al. 1.=ಅಲು 1. That place, that direction, *e.g.* in ಅತ್ತಲ್ (ಅತ್ತ-ಅಲ್), ಎತ್ತಲ್ (ಎತ್ತ-ಅಲ್), ಮಹುದಲ್ (ಮಹುದ-ಅಲ್; Śmd. 145), ಹಿತ್ತಲ್ (*cf.* ಅಲಿ 2, ಅಲ್ಲಿ; ಇಲ್ 2, ಇಲ್ಲಿ). 2, that state, condition, or action (in verbal nouns), *e.g.* ಉಣಲ್, ತಿನಲ್, ಕೊಳಲ್, ಪುಲಲ್; ಉಯ್ಯಲ್, ನೆಯ್ಯಲ್, ಬಯ್ಯಲ್, ಸುಯ್ಯಲ್; ಅರಯಲ್ or ಅರಯ್ಯಲ್ (Śmd. 85. 86); ಕರೆ ಅಲ್ or ಕರೆಯಲ್ (73). In nouns, besides the nominative, it expresses the accusative or the locative (147, *cf.* ಅಲು 2); or, in verbs (verbal nouns), the meaning of the dative, *e.g.* ಎನಲ್ ತಕ್ಕಂ, ತಿನಲ್ ಕೊಣ್ಮಂ, ಉಣಲ್ ಬನ್ದಂ, ಕೊಲಲ್ ಬಗೆದಂ (86), ಕಳಲ್ ಪೋದಂ (87; see also 73. 277). Its dative is ಅಕ್ಕೆ (see it separately), *e.g.* ನುಡಿಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದಂ; ಪೇಳಿಕ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ; ಪಿತ್ತಂಸಕ್ಕೆದೇಱ್ ಸುಡರ್ಗೋರ್ತ್ತರಮಂ! (278); ತೆಂಕ ನಾವ ಮುಖಿಯಕ್ಕೆ ಎನ್ದಂ ಮುನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). 3, at the time that, when, whilst. If ಅಲ್ is used in this sense, the subject should be the same for the whole sentence (in opposition to the use of ಆದೊಡಂ, ಎ 6, etc. which require a new subject for the second part of the sentence); it is therefore unclassical to say *e.g.* ಬಾದಪದ್ಮಂಗಳಲ್ ಒತ್ತುತ್ತಿರಲ್, ಪೂರ್ತ್ರಿಳನ್ಪತಿ ಸುಖಾಸೀನನ್ ಆಗಿರ್ದನ್ ಆಗಳ್;—ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಪಿಸಲ್ (*i. e.* ಪಿಸಿಲುಲ್) ಎಳಸರ್, ಎಸೆಮಱ ಅತ್ರಮುತರುಗಳ್ (Śmd. 206. 207). See ಆದೊಡಂ, ಆದೊಡನೆ.—The verbal noun with final ಅಲ್ followed by ಮಹು or ವಡೆ forms a so-called passive, *e.g.* ಪಾಸ್ತವ್ಯದ ಪಾರಮ್ಪರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಮಹುಮ್ ಆಗಿ ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ ಫಲಂಗಳ್ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಲ್ಲಾ ಕಾರಂ (Śmd. 9); ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (61. 156); ಆದನಿಂ ಮಾತಲ್ ಪಱ್ಪುದು (154; see also 157; 299 seq.).

ಅಲ್ al. 2. A suffix occasionally used to express prohibition with regard to the second person (*cf.* ಆ 5), *e.g.* ವೆಱಸೊನ್ದಲ್ ಆಣಂ ಬಗೆಯಲ್! (Śmd. 277). ಬನ್ದಲ್ಲಿ ಪೂಗಲ್! ಪೂಗಲ್! ಎನ್ದು ಗಣ್ಡುಗೋಗಿವೆ (277; *cf.* 74). See Kâvy. I, 5, 38. 39.

ಅಲ್ al. 3. To be fit or proper; to be right or true; to be sufficient; to be desirable, desired, or required; to become, to be (*cf.* ಅಡಗು 3, ಆಕೆ 2, ಆಯಮ್ಪು, ಆಲ್ 1, ಆಳ್ 2; ನಲ್ 1;—ಇಲ್). It soon became a defective verb of which only the following forms of the negative are in use: 1, **ಅಲ್ಲ.**=ಅಲ 3, ಅಱ್ತು, ಅಲ್ಲದು (which represent also the lost ಅಲ್ಲಂ, ಅಲ್ಲಯ್, ಅಲ್ಲಂ, ಅಲ್ಲಳ್, ಅಲ್ಲೆಪ್ಪ, ಅಲ್ಲಿರ್, ಅಲ್ಲರ್, ಅಲ್ಲವು; *cf.* ಆ 6). I am not fit, etc., thou art not fit, etc.; he, or she, or it is not fit, etc., and so on. This term and its equivalents are generally translated by "not", "no", implying difference, denying quality, or nature, and protesting (Abh. P. 9, after 191); the original meanings however are mostly quite suitable. When used in a question, ಅಲ್ asks for assent: is it not fit? is it not so? etc., *e.g.* ಪೊದಲ್ಲ?—ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರಮೆ? ಎನೆ, ಅಲ್ಲ (it is not true) ಎಮ್ಬುದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಯರ್ಮಂ (Śmd. 177). ಬನ್ದಲ್ ಈಗಳ್ ವೆಱಸ್ ಅಲ್ಲಂ (*i. e.* ಅಲ್ಲದಂ or ಅಲ್ಲದವಂ, one who is improperly looked upon as a stranger), ಮುಜಗಮಂ ಕೌದವಾಲುನರಿನೀಳಾಜರಂ ಫೀದುಸೇಪಂ (91). ಗೊರವಲ್ ಅಲ್ಲ ಪೊಗಡಂ is an abbreviation of ಗೊರವಲ್ ಅಲ್ಲದೆ (if Gôrava is not the desired or meant object) ಪೊಗಡಂ (57). ನರಲ್ ಎಂಬಾತಂ ವೆಱಸ್ ಅಲ್ಲ, ಈತಲ್ ಆಗಳ್ತೆಱ್ಪುಂ (184). ಕರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇವ ಅಲ್ಲ! (Bp. 18, 64). ಊರ್, ಆರಾ? ಊರ್ ಅಲ್ಲ, ಆವಂ ಅಮುಮ (26, 33). ಧರ್ಮಮ್ ಅಲ್ಲವೆಮು! (50, 22; see also J. 15, 14). ಈ ಗುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ಅಲ್ಲ, ಮುಸ್ಸಾಸಿರ ಕಣಿಗಳನ್ನು ಆಗಿದು ತಿರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 125). ದಸುಮತಿಮೊಳ್ ಆತರಂ ನೋಡಿ ಮಿಗೆ ಮುಜಿಗವೆ ಇವ ದಾನವಂ ಕಾಸಿ! ಅಲ್ಲ, ಆಯ್? (J. 25, 35). ಆವನು ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆ (lit. he is not desired, etc.) do not call that man, but another one (C.). ಪಕ್ಕಗಳಳ್ಳ ಯಾವ ತೇರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೋ, ಆದರ ಹೆಸರು ಪುಷ್ಪರಥ ವೆನ್ಬುದು (Śl. 275). — ಅಲ್ಲಗಳೆ. -ಳೆ. = ಅಲಗಳೆ. To reject, to deny, to contemn (C.). — ಅಲ್ಲಪ್. -ಪ್ 1. = ಅಲ್ಲಪ್. ಹೊದಸ್ದರೆ ಹೊದನ್ನುವಮು, ಅಲ್ಲಸ್ದರೆ ಅಲ್ಲನ್ನುವಮು, to speak so as to please others (Ny.). — ಅಲ್ಲಲ್ಲು. rep. (Bp. 49, 13). — ಅಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be true. ಅಮುವಾದರೆ ಅಮು ವೆನ್ನಿ, ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಿ! (Dp. 54). — ಅಲ್ಲವೆ. -ಎ 4. Is it not or is it not so? etc. (ಅಲ್ಲೆ Śmd. 124 Cm.; Śl. 470). — ಅಲ್ಲವ್ಕೇ. -ಏ 4. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 46, 77). — ಅದ್ದಾ. -ಆ 6. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 10, 45; 37, 49; 39, 65; 42, 31; 49, 10; 51, 83). — ಅಲ್ಲೆಪ್. -ಎಪ್. = ಅಲ್ಲಪ್. To say it is not true (Bp. 23 sum.); to say it is not fit (Bp. 22, 9; J. 18, 60); to despise. ಮುಲಸಾವ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಮುದೇ? (Sp.). — ಅಲ್ಲೋ. -ಓ 3. = ಅಲ್ಲವೇ. (Bp. 46, 77). ಆಲ್ಲೋ, ನೀನು ಎಷ್ಟಾ ಕನ್ನಡಿಗ? (B. 4, 44). **2, ಅಲ್ತು.**=ಅಲ್ಲದು (Śmd. 57; T. ಅನ್ದು, Tu. ಅತ್ತು). It is not fit, etc. (=ಅಲ್ಲ). It is used like ಅಲ್ಲ in protesting, negativing, prohibiting, etc. (ವ್ಯತಿರೇಧ 57; ಅಲ್ಲ Ct. II, 26). ಅವಪ್ ಅಲ್ತು! ಅವಳ್ ಅಲ್ತು! ಅಮು ಅಲ್ತು! (Śmd. 57). ಬರೆವಣ್ಬಿಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸದ್ ದಾರಮುವ ಅಕ್ಕರಮ್ ಅಲ್ತು, ಅವು ಧ್ವನಿಸ್ವರೂಪವಿದ್ಯನಿಗಳ್ (10). ಮುಳಿಸು ಅಲ್ತು ಎಮಗೆ ಅತಸೋಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಿ (290). ಉದ್ಧತವೃತ್ತಪ್ರಭವಿದ್ಯುಸಂಜಳಪ್ ಅಮು ಎನ್ದಂ ತೆತ್ತಪ್ ಅಲ್ತು (lit. one who was not so proper in his conduct as to pay it, Rây. 6, 35). ಬುಧರ್ ಅಲ್ತು ಎಮ್ಬುದಪ್ ಎಸಗದೆ, ವಿಳ್ಳಸಮ್ ಅಳ್ವುದು ಕಜ್ಜಂ (13, 18). **3, ಅಲ್ತೆ.** ಅಲ್ತು -ಎ 4. Is it not true or right? is it not so? is it not? is he not? is she not? etc., etc. (ಅದಾ Ct. II, 26; ಅಲ್ಲವೆ Śmd. 124 Cm.; see ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ). ಎಲೇ, ನಾಮು ಅಲ್ತೆ ಪುಣಿನಕ್ಕೋಟೀಶ್ವರ ಉಪ್ಪುಂಗಸಾನುಗಳೋ? ಫೋರಣೆ ಬನ್ದು ಪಾಯ್ದುದು, ನೋಡು, ಆಕಾತಗಂಗಾಜಲಂ? (Śmd. 68. 289). ತೇಜೋನಿಧಿಳವಿನಿಲಯದೋಳ್ ತೆರಪ್ಪದರ್ ಮಹಾಪ್ರಥರ್ ಅಲ್ತೆ? (57). ಪೊಣ್ಮಿಂ ಸಮುನಿಸುಗುಮ್ ಅಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಮುನ್ನಿಂ? (84). ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೋಳ್ (57). ಇವರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೋಳ್? (57). ನವಾಪ್ತಗತಿಮೆಚ್ಚೆ ವಿಧಾನಮುಮ್ ಒನ್ದು ಅಳ್ಕುಮ್ ಅಲ್ತೆ ನವೀನಂ? (Rây. 13, 27). ಇನ್ನು ಇವರೆ ಚಿಕ್ಕೆಗವ್ವೆದೆ ಪಕ್ಷತಿಕೆಗೆ ಬನ್ನಮ್, ಅಲ್ತೆ? (13, after 96). — ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ. rep. It is used in asking and inferring (ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥ, ಊಹ್ಯಾನುಮಾನಾರ್ಥ Śmd. 395). **4, ಅಲ್ಲದು.**=ಅಲ್ತು (Śmd. 57). — ಅಲ್ಲದುಮಹುದು. -ಆಮುದು. To prove unworthy, to be improper. ಬಲ್ಲವರ ಒಡನಾಟ ವಿಲ್ಲದನ್ನು ಮೆಚ್ಚದೆ, ಅಲ್ಲದುಮಹುದು ಅಡಾಣಿಗ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಪಾಡನ್ನೆ (Sp.). **5, ಅಲ್ಲದೆ. ಅಲ್ಲದು -ಎ 3.** (Śmd. 57). = ಅಲ್ಲದೇ. If indeed he, she, or it is not desired or meant, etc.; indeed if not that or so; indeed if not; except, unless (ನಿರ್ಧಾರಣಾರ್ಥ 57). Its ದೆ may be dropped (57). **2,** the negative P. p. of ಅದ್, *i.e.* being not fit, etc.; being

not that, etc. or so; being not; being insufficient. ಉದಲ್ಲದೆ (ಉದಃ-), further, on the other hand (ಮೈಸೂ Śmd. 52 Cm.). ಮೂಡುವರ್ಕ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ; ತನಿಗಮ್ಮಿನ ದುಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (Śmd. 77). ಬಾತಿಗೆ ಏಕತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹು ತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (169). ಉಮೆ ನಿಮೆ ಸುಮೆ ಬಮೆ ಎಮ್ಬ ಧಾತು ಗಳೋಳ್ ದ್ವಿತ್ವದ್ ಅಲ್ಲದೆ ಏಕತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (85). ಇನಿಗಂ, ಉಮುಂ, etc. ಎಮ್ಬ ಇವು ನೋಡ್ಪೆದಿರು ಅಲ್ಲದೆ ಇರವು (203). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲು ದೆಣ್ಣಕ್ಕೆಗೊಳ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳ್! (151). ಉತಾರಾಸ್ತ್ರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಉಬ್ಬಿದ ಸ್ವರದ್ಯಂಜನಾಸ್ತ್ರಂಗಳ್ (138; see also 256). ಸ್ಥಿರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಥೀಣಂ ಮಾಡ್ಪುದನು (ಪರಿಪ್ರಾಣಾಗ Illā.). ಉಚ್ಚತರ್ ಆ ಸಿಂಹಳರ್ ಅಲ್ಲದೊಡೆ ಇತರರ ಪೋದ್ ಕವ್ವಮ್ ಇತ್ತು, ಉಮೆ ಏಂ ನೇಣಿಸಲ್ಕೇ? (Rāv. 5, 131). ನಿಜಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇರ್ಪೊಡೆ ಇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ನೀರವಕ್ಷಾಮಮುಮ್ ಆಗ್ಗುದೇ? (8, 116). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಕ್ ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ ಅತಿಕ್ಷಮಿಸಿ ಮಾಡಿವ ತಪ್ಪಮ್ ಏನ್ ಇವರ್ಕೊಳು (J. 31, 34). ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಪ್ರಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಪಾಠಗಳುಣ್ಟು (B. 3, 1). ಆವಿತಪತ್ಕಂಗಳ ಮುದುವೆಯರ್ ಆದರಿ ನಾ ಮಾಬ್ಪೆನ್, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದುಃಖೆಯಂ ಥವಿಗೆ ಕೊಡೆಂ (Bp. 3, 86). ಎಮ್ಬುದಂ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಅಲ್ಲದೆ ಫಕ್ಕ ಪೊರಕ ದು (10, 43). ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಕಾಮದಂ ತೊಡಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಇರೆಂ (13, 14). (ಉದಸ್ತ) ಪೀದಿ ದೊಡದು ಉಡ್ ಕೆಡಹಿದ ಅಲ್ಲದೆ ದೋಗರ್ ಅಸ್ (18, 44). ಕೆನ್ನರಯ್ಯನು ಮುನಮುರ್ಮನಂ ನುಡಿಸಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಬಿಡಂ ತಾಂ (28, 50). ಪಿಕ್ಷಳಂ ಪೀಪ್ ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ ಉಣ್ಬುರ್? (28, 64). ತಲೆಯರ್ ಆರಿದು...ಯಾಯ್ದಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಪೋಗ ಪಿಡೆವ (30, 45). ಬೆಳಗಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 31). ನಿಸ್ಸಂ ನೋಡಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 32). ಆರ ಸು ತಪ್ಪ ಮುನ್ನಿ ಮುಸ್ಸಾದವರು ಧರ್ಮಾಬ್ಧರ್ಕೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಆರ್ಷಾತುರ ರ್ಕೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಮಿಗಳ್ಕೋ, ಅಲ್ಲದೆ ವಿರಕ್ತರ್ಕೋ? ಎನ್ವ ಪರಿಕ್ಷೆ ಮಾ ಡುವುದು (ಉಪಧೆ Sk. 264). See also Bp. 4, 69; 5, 9; 9, 10. 21; 14, 19; 19, 28; 21, 12; 22, 65; 27, 64; 30, 17; 32, 53; 34, 17; 36, 46. 56; 37, 46; 38, 65; 40, 37. 48. 78. 81; 41, 30; 42, 28; 43, 37. 62. 64; 44, 9. 17; etc., etc.; 51, 67; etc., etc.; J. 6, 6. — ಅಲ್ಲದೆಯುಂ. -ಯುಂ. And it being indeed not sufficient. ಅಸ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯುಂ, thus and further (Bp. 60, 49). — ಅಲ್ಲದೇ. ಅಲ್ಲದ-ಏ 2. = ಅಲ್ಲದೆ. See *c. g.* Bp. 4, 33; 11, 18; 40, 80; 43, 57; 47, 40. **ಅಲ್ಲದ.** Relative negative P. p. Being not proper, being not so or that, being not, etc. ಆ ಪಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (Śmd. 167; see also 283). ತಾಪ್ ಎಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಚಮ್ ಅಲ್ಲದ ಉರಿಮಾಲಿಸಿಯುಂ (263). ಸ್ವರ್ಯದಲ್ಲದ ನುಡಿ (ವಿರುದ್ಧ Hlā.). ತಾಪ್ ಅಲ್ಲದ ಅನ್ಯ (ಇತರ, etc. Illā.). ಜಡರ್ ಅಲ್ಲದವನು (ಪಕ್ಷ, etc. Nr.). ಇಚ್ಛೆಯ ಅಲ್ಲದ ನೇಣಿಯ ನಡೆ (ಸಂಸರಣ, etc. Nr.). ಇಷ್ಟ ದಲ್ಲದುದು (ಅರಿಕ Sk. 406). ಪತ್ರರದಲ್ಲದ್ದು (ಮೂರ 372). ಮುಲ್ಲಿ ನು ಅಲ್ಲದ ಎಲರ್ ಇಲ್ಲಿನೆ ತಪ್ಪನಮ್ ಏಂ ಮುನೋಜ್ಞರ್ಕೋ? (Rāv. 2, 35). ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯರ್ಂಗಳ್ (ಗುಹ್ಯ, ಆಕಾರ್ಯ Kn. 70). ಅಲ್ಲದ ಕೈತ್ಯ (ಅಕೃತ್ಯ Kn. 127). ಅಲ್ಲದ ಆರ್ಥಂ (Bp. 27, 2). ಕಸು ಪಾರರ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಏನೂ ಅಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿ, ಸಾವಿರ ಮುರಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳು ಆಗ ಪತ್ತಿದವು (B. 5, 225). — ಅಲ್ಲದವನು. A useless, low or vile man (ಕೀರ್ Śm. 114). — ಅಲ್ಲದುದು. That is improper or inauspicious (ವಿಸ್ಮ, ಅಶುಭ Kn. 103). ಅಲ್ಲದು ದು ಪರಿಹರಣೀಯಂ (Rāv. 2, 35).

ಅಲ ala. 1. = ಅಲಪ, ಅಲವು 1. Fatigue, weariness, trouble. (T. ಅಲು, to be tired, be fatigued; Tē. ಅಲ, to be fatigued or harassed; *cf.* ಅಲಸು 1, ಅಲೆ 1). — ಅಲಪಿ ಮು. -ಪ್ಪಿಮು. To undergo fatigue, to suffer trouble (Bp. 18, 42).

ಅಲ ala. 2. = ಅಲಾ, ಎಲೆ 1. An interjection expressing assent: indeed, verily; or surprise: ah, fah!; or pain: alas! (ಮಾಚಾ, ಆ Kn. 153; Mhr. ಅಲಲು, interjection of dismay or amazement; *cf.* Sk. ಅಲಲೇ). — ಅಲಾ. -ಅಲಾ. Interjection to express pleasure or pain (G.).

ಅಲ ala. 3. = ಅಲ್ಲ s. ಅಲೆ 3. — ಅಲಗಸು. (-ಕಣಸು or ಗಣಸು?). Rejection; opposition; hostility; a source of hostility. ಅಲಗಸಾಮದು (ಅಣ್ಣಲೆದುದು, ಪಳಂಚಿದುದು, ಮಿಕ್ಕುದು, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಸೆ.). See Bh. 1, 5, 6; Rām. 6, 46, 13. — ಅಲಗಣಿಸು. (-ಕಣಿಸು or ಗಣಿಸು?). To reject; to be intolerant; to dislike. ಅಲಗಣಿಸಿದು, that is disliked or intolerable (ಅಸಹ್ಯ Bhn. 42). — ಅಲಗಳೆ. = ಅಲ್ಲಗಳೆ. (G.).

ಅಲ ala. = ಅಲ 2. *The sting in the scorpion's tail.* 2, yellow orpiment (ಹರತಾಳ, ಆರತಾಳ G.).

ಅಲಕ alaka. = ಅಲಕೆ 1, ಅಳಕ 2. *Curled hair, a lock* (ಕೊಂಚ ಗೂದಲ್ Mr. 320). 2, = ಅಲರ್ಕ, a mad dog (Sk.; ಪೀಡೆಯ ನಾಯಿ G.).

ಅಲಕಾಪುರ alakā-pura. Kubēra's residence (Mr. 54).

ಅಲಕು alaku. = ಅಲಗು 1, ಅಲುಕು, ಅಲುಗು 1 q. v., ಅ ಲುಂಗ್ಸು, ಅಳಕು 5, ಅಳುಕು 5, ಅಳುಂಕು, ಅಳ್ಕು 3. To move about (v. i.), to shake, to be shaky, to tremble (My.; Tu. ಅಲಂಕು, ಅಲಂಗು).

ಅಲಕೆ alakĕ. 1. ಅಳಕೆ. = ಅಲಕ. (Śmd. 102).

ಅಲಕೆ alakĕ. 2. ಅಲಕಾ. *Kubēra's residence.* 2, a girl from eight to ten years of age.

ಅಲಕ್ತ alakta. = ಅಲತ. *Lac, the red dye so called* (ಅಳಗು G.), a dye of lac, etc. used as red ink, or by women to stain their feet; the red resin of certain trees.

ಅಲಕ್ತಕ alaktaka. = ಅಲಕ್ತ, ಅಲತಗೆ, etc. *Lac,* etc.

ಅಲಕ್ತಿಕೆ alaktikĕ. = ಅಕ್ತೆಕೆ, q. v.

ಅಲಕ್ಷಣ a-lakshaṇa. An inauspicious sign. 2, having no signs or marks;—inauspicious, unfortunate. (My.).

ಅಲಕ್ಷಿತ a-lakshita. Unseen, unobserved, disregarded; uncharacterized. (My.).

ಅಲಕ್ಷಿಸು a-lakshisu. To disregard, to slight (G.).

ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ a-lakshmi. Evil fortune, bad luck, distress (Bp. 61, 38).

ಅಲಕ್ಷ್ಯ a-lakshya. Invisible. 2, unmarked. 3, insignificant. 4, disregard, contempt (My.; B. 5, 102).

ಅಲಗರ್ದ alagarta. = ಅಲಗರ್ದ. (Mr. 401; My.).

ಅಲಗರ್ದ alagarda. *A water snake* (ಜಲಪಡೆ Mr. 401). 2, the black variety of the cobra de capello, Coluber nāga.

ಅಲಗಿಸು alagisu. = ಅಲಿಗಿಸು, ಅಲುಕಿಸು, ಅಲುಗಿಸು q. v. (My.).

ಅಲಗು alagu. 1. = ಅಲಕು, etc. To move about, etc. (My.).

ಅಲಗು alagu. 2. = ಅಲುಗು 2. The blade of a knife, sword, etc. (C.; M., T.; *cf.* Sk. ಫಲಕ). ಕಟ್ಟಿದ ಅಲಗಂ ತೆದ್ದು (Śmd. 64). ಪದ ಅಲಗು (70). ಮುಡೆರ್ ಇಜ ಫಲ್ಗುಳ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ, ಛಿದ್ರಾಲಿ ಅಲಗಂ ತೆತ್ತು, ಪುಟಿ ನೆಗೆದು, ರಾಗಿಸುತ ಪುರಿಯ ದೆಂಗಡೆಗೆ ಅಟ್ಟು, ಇಲಾದು, ಕೆಡಪಿದರ್ ಒರ್ವ ಬಲವನ್ನದೇವಂ (Rāghā. 17, 73). ಸಡಮಾಜ್ಯಂ ಕರತಲಜೋರ್ ಅಲಗರ್ ಅಳವಡಿಸುತ್ತಂ (Rāv. 14, 27. 28). See ಕೂರಲಗು; Bp. 17, 11; 18, 2; 28, 26; 32, 58; 33, 14; 40, 57; 52, 41; J. 12, 21. — ಅಲಗುಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow with a blade (Bh. 6, 4, 88). — ಅಲಗುಗಾ ಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause to see a blade, or to hit with

it (Rām. 3, 8, 39). — ಅಲಗುಮುಲ್ಲು. A kind of coarse grass that easily cuts the hand (My.; = ಗಲಕಮುಲ್ಲು St. & Pl.).

ಅಲಗೆ alagĕ. = ಪಲಗೆ. (My.).

ಅಲಘು a-laghu. Not light, heavy. 2, not short, long. 3, not small, great, weighty, powerful; serious, solemn (ಧರ್ಮ, ಗುರುತ್ವ Nn. 99). 4, intense, violent. See Bp. 3, 58; 16, 27; 34, 23; 44, 46; 49, 43; 53, 53; 57, 72.

ಅಲಘುತರ alaghu-tara. Uncommonly heavy, long, great or weighty (Śm. 4).

ಅಲಂಕರಣ alam-karaṇa. Preparation; decorating, adorning. 2, *an ornament.* See Ch. v. 3.

ಅಲಂಕರಿಷ್ಣು alam-karishṇu. Fond of ornament. 2, *ornamented, adorned.* 3, Śiva. ಪರಿಜಾಳಿಕೆ ಜಿಷ್ಣುಪಲಂಕರಿಷ್ಣು! (Śmd. 269 Mdh.).

ಅಲಂಕರಿಸು alam-karisu. To make ready; to ornament, to decorate (Bp. 2, 52; 4, 2; 18, 38; 32, 29; 44, 70; 56, 5; J. 8, 8).

ಅಲಂಕರಿಸುವಿಕೆ alaṅkarisuvikĕ. Adorning (ಘೋಡಣ, ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ Sk. 217).

ಅಲಂಕರ್ತೃ alam-kartṛi. Decorating; skilled in decorating; a decorator. 2, *ornamented.*

ಅಲಂಕರ್ಮಿಣ alam-karmiṇa. *Competent to any act, skilful, clever.*

ಅಲಂಕಾರ alam-kâra. The act of decorating. 2, *an ornament.* 3, elegance (Kâvy. III, 2, B, 2, seq.; ಅಂಕ, ಶೃಂಗಾರ Nn. 131). 4, a figure or rhetorical expression.

ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ alaṅkâra-śâstra. A manual to teach elegant writing, a text-book of rhetoric (C.).

ಅಲಂಕಾರೆ alaṅkârĕ. A woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಅಲಂಕೃತ alam-kṛita. *Ornamented.*

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kṛiti. = ಅಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1; IV, 1).

ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ alam-kriyĕ. *Adorning, ornamenting* (Kâvy. IV, 1, 5).

ಅಲಂಗ alaṅga. A rampart (My; Br.; T.; IL.; ಕೆಟ್ಟೀಪ ಗೋಡೆ Ch.).

ಅಲಂಘ್ಯ a-laṅghya. Not to be crossed, insurmountable; not to be transgressed, inviolable, venerable (Bp. 39, 42).

ಅಲಉ ಅಲಱು. = ಅಲಸು 2. To shake (v. s., T. ಅಲಸು; R.; Tu. ಅಲಸು, ಅಲಸು; T. ಅಚ್ಚಿಸು, to wash slightly, see ಅಲೆ 1; Tē. ಅಲಚು, ಅಲಂಚು, ಅಲಮಿಂಚು, to harass, weary, fatigue; *cf.* ಅಳ್ 2).

ಅಲಂಜಿರ alaṅjara. = ಅಲಿಂಜರ. (ಮುಡಾಳುಮ್ಮ, ಪರವಿ G.).

ಅಲತಗೆ alatagĕ. = ಅಲತಿಕೆ, ಅಲತಿಗೆ, ಅಲತಿಗೆ. Tbh. of ಅಲಕ್ತಕ. ಅಲತಗೆಯ ಪದಲಂ (ಪಿಮ್ಮ, ಪೂಲ Nr.). *Cf.* ಅಲತೆ.

ಅಲತಿಕೆ alatikĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (J. 30, 17).

ಅಲತಿಗೆ alatigĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಅಡಾಮು Mr. 498; ಯಾಪ, ಯಾಪಕ, ಬಾಳ್ಗೆ, ಅಡಗು G.).

ಅಲತೆ alatĕ. Tbh. of ಅಲಕ್ತ. ಅಡಗು ಕುಡಿಸಿದರೆ ಕೆಮ್ಪು ಮುಸಿ ಅಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಲತೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅಲತೆಯೊಳಗೆ ಕಾಮಗೆ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಲೇ ಮುಸಿ ಅಗುತ್ತದೆ (B. 1, 22).

ಅಲತ್ತಿಗೆ alattigĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಅಲಕ್ತಕ IIIâ.; ಜಾಪರಸ Ct. I, 90; ಅಲತ್ತ Mr. 344).

ಅಲದು aladu. P. p. of ಅಲೆ 1. (My.).

ಅಲಪು alapu. = ಅಲ 1, etc., ಅಲುಪು. Weariness, fatigue (My.; T. ಅಲುಪು; Tē. ಅಲಪು, ಅಲುಪು). — ಅಲಪಡಿ. -ಚಡಿ. = ಅಲ್ಪಡಿ. Weariness, etc. (My.).

ಅಲಬು alabu. 1. = ಅಲಸು 2. A name applied to different species of Alysicarpus and other leguminous plants (Z.; Tē. ಅಲಮು, ಅಲಂಮು). See ಅತಲಬು, ಉದ್ದಲಬು, ಕೋಲಲಬು, ತುರುಮರಿ-, ಪೊಟ್ಟಲಬು, ಸಣ್ಣ-, ಹುಲಿಗಣ್ಣಲಬು.

ಅಲಬು alabu. 2. = ಅಲಮ್ಬು, etc. To wash (ಪೊಳೆ G.).

ಅಲಭ್ಯ a-labhya. Unobtainable, unattainable (Bp. 7, 10). 2, scarce, rare, unexpected, casual (Mhr.; Br.; R.).

ಅಲಮು alam. Fitly, properly; *effectually.* 2, *adequately.* 3, *ornamentally.* 4, enough. 5, *unnecessarily.* 6, *no, not.*

ಅಲಮರ್ alamar. (Tu. ಅಲಮರ; T., Tē. ಅಲ್ಲಿ). — ಅಲದುಗಿಗಿದ. A shrub, a species of Memecylon (St. & Pl.).

ಅಲಮ್ಪು alampu. (= ಅಮ್ಪು). Beauty; ornament; pleasure; magnificence (ಸೊಗಸು, ವಿಧದ Śm. 76; ವಿಧದ Ct. I, 105; II, 9; ಸೊಗಸು, ವಿಧದ Kk. 31, o. r. ಅಮ್ಪು; *cf.* ಅದಗು; ಅರ್ 3; ಅಲರ್ 1; ಅಳ 2; T. ಅಲರಿ, Tē. ಅಲುಪು, beauty). ಇತ್ತುದು ಅಲಮ್ಪಂ (Śmd. 173). ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ನೆ ಎಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು! ಎನುತಂ ಜಲದನ್ನು ಎ ಜಗುದ ತೆಱದಿಂ ಜಲದನ್ನು ಎಡೆಗಿದುಮು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಪಾಡಂಮೋಳ್ (Ṗpr. 7, 55). ಇದು ಪಾಂಚಾಳನ್ ಅಲಮ್ಪಿನಿಂ ಕಳುಪಿದ ಉದ್ಯದ್ಧನ್ನ ಸನ್ನಾನಂ (Rāv. 5, 22). See Bp. 6, 8; 36, 29; Grj. 1, 11; J. 10, 13. — ಅಲಮ್ಪುರ್. -ಪುರ. N. of a place (Bp. 54, 64).

ಅಲಮ್ಬು alambu. = ಅಲಬು 2, ಅಲುಬು 1, ಅಲುಮ್ಬು. To shake in, or wash with, water (ಜಲಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; Tu.; T.; Tē. ಅಲದು; see ಅಲದು).

ಅಲರ್ alar. 1. = ಅರಳ್ 1 (Śmd. 41), etc. To spread, to become distended, to open, to blossom, to bloom; to rejoice (ವಿಕಸನ Śmd. Dh.; Śm. 23. 103; Tē. ಅಲದು; T.). P. p. ಅಲರ್ದ. ಅಲರ್ವುದು (ಉನ್ಮೀಲಿತ, ಸ್ಮಿತ, ಉನ್ನಿದ್ರ, etc. IIIâ.). ಕದ್ದು ಅಲರ್ದುದು (Śmd. 55). ಅಲರ್ದ ಅಮ್ಬಿೀರುಪಣ್ಣಮ್ ಉಳ್ಳ ಅಲರ್ದ ಪೆಣ್ಣಿಯ್ವಿಲ್ಲಿಗಳ್ (216). ನೀಳ್ದು ಅಲರ್ದ ದಾಲ (ಉದಾಲ Mr. 498). ಅಲರ್ದ ದಾಲ (ಪ್ರದಾಲ Mr. 505). See Bp. 2, 51; 4, 26; 12, 38; 28, 56; 32, 12. 27; 33, 6; 45, 10; 47, 65; 49, 19; 50, 2; 60, 32; Rāv. 6, 2; 10, after 20; 12, 23.

ಅಲರ್ alar. 2. = ಅರಳ್ 2, etc. A flower; bloom (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Śm. 103). ಅಲರ್ಗೆ (Śmd. 167). ಅಲರ್ಗಳ್ (52). ಅಲರಕ್ಷಪ್ಪ ಕಣ್ (212). ಅಲರ ಮುಬ್ಬಿಂಗಳ್ ಮಿಸ್ಸಂ ಘೋಡಾಲಮನ್ಮಧನ್ ಅಜಮೋಳ್ (281). ಅಲರ ಸೀಮೆ (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ), ಅಲರ ಪುರಿ (ಪರಾಗ, etc. Sk. 124). ಕೊಸಗೆ ಎಸೆದುದು ಮುಲರ್ದ ಉಳ್ಳಲರ್ದ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತು ಅಲರ್ದ ಅಲರಿಂ (Ṗpr. 7, 56). See Rāv. 2, 37; 10, 2; 13, 88; J. 3, 3. 8; 8, 4; 15, 18; 17, 20; 25, 3; 29, 46. — ಅಲರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. Who has an arrow or arrows of flowers: Kâma (Ch.; My.). — ಅಲರಮ್ಬು. = ಅಲರ್ಗಣೆ. (ಪೂವಿನ ದಾಣ Ch.; Rāv. 4, after 14). — ಅಲರಲರ್. rep. (J. 3, 37). — ಅಲರಿನಿ. -ಇನಿ (Śmd. 236). The flower-born: Brahmâ (Śm. 8; ಪೂಮ್ಬು Kk. 9). — ಅಲರುಣಿ. -ಉಣಿ (Śmd. 238). = ಅಲರುಣಿ. (ಪದಮು, etc., ಚಿತ್ರಪದಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರಪದಗ Śm. 27). — ಅಲರೇಱಿ. -ಏಱಿ. That ascends flowers: the large humble black bee (ಅಳಿ, ಪದಮು Ct. II, 75, o. r. ಅರಲೇಱಿ). — ಅಲರ್ಗಣ್. -ಕಣ್ (Śmd. 212; V. 23, 4). A flower-like eye. — ಅಲರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of flowers. ಮುಡಿಸಿದ

ನಿಮು ಅಲರ್ಗಣಿಗಳನಿ ಪೋಲ್ದುವ ಅಳಿಯ ಕಣ್ಣಳ್ (Śmd. 81). — ಅಲರ್ಗಣಿಯ. -ಕಣಿಯ. = ಅಲರುಗಣಿಯ. Kâma (My.). — ಅಲರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ (Śmd. 220). A man with flower-like eyes. 2, Vishṇu (ಹರಿ ಪೆ. II, 4). — ಅಲರ್ಪು. -ಪಡ್ಪು. The scent or fragrance of flowers (Rây. 2, 39). — ಅಲರ್ಪಯ್. -ಪೊಯ್. To cut or gather flowers (J. 30, 5. 19). — ಅಲರ್ಪೞ್ದ್. -ಪೞ್ದ್. = ಅಲರ್ಗಣಿ. (J. 30, 22). — ಅಲರ್ಪೊದ್ದು. A flower-bunch (Śmd. 54; Rây. 2, 38). — ಅಲರ್ವಳೆ. -ವಳೆ. To bear or have flowers (J. 3, 4). — ಅಲರ್ವಾಡಿದೞ್. -ತಾವರೆ. A blown lotus (J. 30, 6). — ಅಲರ್ವೊಂಗಲ್. -ಪೊಂಗಲ್. A cluster of flowers. ಅಲರ್ವೊಂಗಲೆ ಕೀಸರಂ (Śmd. 81). — ಅಲರ್ವೞರ್ದಂ. -ಪೞರಂ (Śmd. 54). A festoon of flowers. — ಅಲರ್ವೞೆಯ. = ಅಲರ್ವೞೆಯ, q. v. — ಅಲರ್ಮುಡಿ. A knot of hair decorated with flowers (J. 6, 12; 7, 16). — ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. The flower-bird: the large humble black bee (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II; Kk. 90; ಪಡಮೆ, ಅಲಿ ಪೆ. I, 62; ಮುಲ್ಲುಬಿ, ಪಡಮೆ, ಬಡರ, etc., ಚಿತ್ರವಿಪಂಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರ ವಿಪರಂಗ Śm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಳಿ G.). See ಕೆಂಗಣ್ಣಲರ್ವಕ್ಕಿ. — ಅಲರ್ವಿಗ. = ಅರಲ್ವಿಗ, q. v. — ಅಲರ್ವೞೆ. -ವಸೆ. A bed or seat of flowers. (R.). — ಅಲರ್ವಳ್ಳಿ. -ವಳ್ಳಿ. A flowering creeper (J. 20, 45). — ಅಲರ್ವಾಸು. -ವಾಸು. = ಅರಲ್ವಾಸು, ಅಲರ್ವೞೆ. A bed of flowers. ಆಸುಗೆವಳರ ಅಲರ್ವಾಸಿಸೋಳ್ ಅರಸಿವರಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ ಸರೇಶ್ವರಂ (Rây. 10, after 31). — ಅಲವಿದಿ. -ವಿದಿ. To seize or gather flowers (J. 6, 18). — ಅಲಪ್ಪುದಿ. -ಪುದಿ. The pollen or farina of a flower (ಪರಾಗ Śa.; ಕೀಸರ Kk. 14; ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಪಳದೀ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿ G.). — ಅಲರ್ಪೞ್ಕುದಿ. -ಪೞ್ಕುದಿ. The flower-naveled: Vishṇu (Śm. 6). — ಅಲರ್ವೞೆಯ. -ಪೊಟೆಯ. = ಅರವೞೆಯ. The flower-bellied: Vishṇu (Śm. 5; ಉಬೇಂದ್ರ Kk. 7, c. r. ಅಲರ್ವೞೆಯ). — ಅಲರ್ಪುಡಿ². -ಪುಡಿ². A load or burden consisting of flowers (J. 34, 2).

ಅಲರಿಕೆ alarikĕ. Blossoming, etc. (ಪೆ. Bp. 1, 2).

ಅಲರಿಜ alarija. See s. ಅಲರ್ 2.

ಅಲರಿಸು alarisu. = ಅಲರ್ಚು. To cause to spread, expand, blossom, etc. See Bp. 6, 6; 8, 15; 25, 12; 26, 13; 33, 8; 40, 20; 42, 2. 16; 45, 35; 47, 31; 51, 47; 61, 54. 61.

ಅಲರು alaru. 1. = ಅಲರ್ 1, etc. P. p. ಅಲರ್. See Bp. 6, 27; 18, 75; 22, 46; 23, 4; 27, 23; 35, 47; 41, 22; 49, 20; 51, 37; 57, 46; ಮುಪ್ಪ-. ಅಲರುದಲ್ಲಿ (ವಿಕಾಸ, ವಿಕಸಿತ, Kn. 115. 120). — ಅಲರಲರು. rep. (Bp. 35, 4).

ಅಲರು alaru. 2. = ಅಲರ್ 2, etc. See Bp. 26, 20; 44, 71; 50, 57. — ಅಲರುಗಣಿಯ. -ಕಣಿಯ. = ಅಲರ್ಗಣಿಯ. (Bp. 4, 18). — ಅಲರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A woman with flower-like eyes (R.). — ಅಲರುವಿಲು. -ವಿಲು. A bow of flowers. — ಅಲರು ವಿಲುಗಾಡ. -ವಿಲುಗಾರ. Who has a bow of flowers: Kâma (Bp. 4, 26).

ಅಲರ್ಕ alarka. = ಅಲಕ No. 2. A dog rendered furious; *a mad dog.* 2, *white swallow wort, Calotropis giganlea alba* (ಬಿಳೀ ಎಕ್ಕೀ ಗಿಡ G.).

ಅಲರ್ಚು alarču. = ಅಲರಿಸು. To cause to expand, etc. (ವಿಕಸನ Śmd. Dh.). ಉದಯಿಪ್ಪ ಗಣ್ಣ ಮೂರ್ಗಣ್ಣರ್ ಅಲರ್ಚುಗೆ ಎಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಜೆಗಪ್ಪರ್ ಈಗೆ ವೀರಂಗಳಂ! (Śmd. 275). See Bp. 6, 10; 10, 35.

ಅಲಲ್ alal. = ಅರಲ್ 2, etc. (Śmd. 42).

ಅಲಲ್ ಹಿಸಾಬು alal-hisâbu. According to the account (Br.; H.). 2, pay given beforehand (R.).

ಅಲವ a-lava. Not a little, much. (R.). 2, = ಪಲವ. (My.).

ಅಲವಾಲ alavâla. = ಅಲಬಾಲ. (Sk.).

ಅಲವಿಕೆ alavikĕ. Fatigue, harassment, weariness (Tĕ.; R.).

ಅಲವು alavu. 1. = ಅಲ 1, etc. Fatigue (T. ಆಯಾಸ, wandering; vexation; R.).

ಅಲವು alavu. 2. = ಅಳವು 1. Power, ability (Tĕ.; R.).

ಅಲಸ alasa. *Indolent, lazy, idle, tired, weary, faint* (see ಅಲಸುಗಾಡು).

ಅಲಸಕ alasaka. = ಅಲಸ. (Sk.).

ಅಲಸಟೆ alasu-aṭĕ. = ಅಲಸಟೆ (s. ಅಲಪ). Exhaustion, weariness, harassment (Tĕ.; R.).

ಅಲಸತ್ವ alasatva. Idleness (Bp. 57, 94).

ಅಲಸಂದಿ alasandi. = ಅಲಸಂದಿಕೆ, ಅಲಸಣ್ಡೆ, ಪಲಸಂದಿ, ಪಲಸಣ್ಡೆ. A generally cultivated pulse, Vigna catjang Endl. (Dolichos catjang Lin.; St. & Pl.; C.; Tĕ. ಅಲಚಸ್ಸಲು).

ಅಲಸಂದಿಗೆ alasandigĕ. = ಅಲಸಂದಿ. A kind of pulse, Dolichos biflorus (ಯಾದವ, ಕುರ್ಮಾದ Sl. 304; see ಕಾದುದ್ದು).

ಅಲಸಣ್ಡೆ alasandĕ. = ಅಲಸಂದಿ, etc. (ಯಾದವ, ಕುರ್ಮಾದ Nr.; My.). 2, ಸುಧೆ (Mr. 374).

ಅಲಸಿಕೆ alasikĕ. Fatigue, lassitude, weariness; idleness (ತನ್ದ್ರಿ Nr.; ಕೌಸೀದ್ಯ, ಆಲಸ್ಯ Hlâ.; My.; Tu. ಆಲಸಿಗ; *cf.* ಆಲ 1, ಆಲಸುಗ).

ಅಲಸು alasu. 1. To become weary, to be relaxed, tired, vexed, teazed, or disgusted; to loiter (ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; My.; ದಣಿ, ಶ್ರಮಗೊಳ್ಳು, ತಡ ಮಾಡು G.; M., Tu.; T. ಆಲಂಗು, ಆಲುಂಗು, ಆಲ್ಚಿಜು; see s. ಆಲ 1). ಈ ಮುನಿಯುತ್ತಲೆ ಸಾರ್ (o. r. ಬಾರ್)! ಈಗೆಗೆ ಅಲಸದೆ ಇರು, ಅಕ್ಕ! (Śmd. 202). See Bp. 14, 3; 18, 9; 29, 10; 37, 39; 42, 16; 47, 23; 50, 67; 54, 13. 39; 61, 57; Bh. 1, 8, 94; V. 14, 36; J. 4, 61; 5, 62; 18, 41.

ಅಲಸು alasu. 2. = ಅಲಚು. To shake or agitate in water, as a cloth, vegetables, etc. (for cleansing, My.).

ಅಲಸು alasu. 3. Weariness; idleness.

ಅಲಸುಗಾಡಿ alasu-gâḍa. = ಅಲಸುಂಗಾಡಿ. An indolent, lazy man (ಆಲಸ, ಕೋಲು Nr.; ಸೋಮ್ಬ, ಕಾಮ್ಬ Śm. 47; My.; ತಡ ಮಾಡುವವ G.).

ಅಲಸುಗೆ alasugĕ. (= ಆಲಸಿಕೆ). Tbh. of ಆಲಸ್ಯ (Śmd. 368. 374).

ಅಲಸುಗೆಕಾಡ alasugĕ-kâḍa. = ಆಲಸುಗಾಡಿ. (ಸುಮ್ಬ, ಕಾಮ್ಬ Śa.).

ಅಲಸುಗೆಗಾಡ alasugĕ-gâḍa. = ಆಲಸುಗೆಕಾಡ. (ಸೋಮ್ಬ, ಕಾಮ್ಬ Kk. 38; My.).

ಅಲಸುಂಗಾಡಿ alasu-ṅ-gâḍa. (Śmd. 230). = ಅಲಸುಗಾಡ.

ಅಲಾ alâ. = ಅಲ 2, etc. (C.; *cf.* ಆಡ 3). See ಆಳಾ s. ಆಳ; Bp. 3, 45. 46. 47. 52; 9, 15. 16. 18; 11, 7; 12, 33; 13, 20.

24; 18, 80; 22, 54. 65. 66; 26, 33. 55; 30, 12; 42, 33; 47, 67; 48, 10; 51, 6. 2, = ಅಲ್ತೆ (Ct. II, 26, which meaning may sometimes be suitable in the above passages of the Bp.; *cf.* ಆಲ್ತಾ).

ಅಲಾತ alâta. *A fire brand* (ತೊಳ್ತೆ Mr. 47).

ಅಲಾಬಿ alâbi. N. of the Moharam festival (C.).

ಅಲಾಬು alâbu.=ಅಲಾಮು. *The bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser.* See ಮುಳ್ಳು.

ಅಲಾಯಿದ alâyida. = ಅದಾಪಿದ. Distinct, apart, separate (C.; Br.; H.).

ಅಲಾಯಿ ಬಲಾಯಿ alâyi balâyi. An affectionate greeting, an embrace (S. Mhr.; H.).

ಅಲಾಹಿದ alâhida. = ಅದಾಯಿದ. (My., etc.).

ಅಲಿ ali. 1. = ಅಲೆ 1. ಹಿಡಿದ ಫಣಿಯನು, ಹೊದೆದ ಸಿಡಿಲನು, ಜಡಿದ ಮಾರಿಯನ್, ಅಲಿದ ರುಚಿಯನು, ಮುಡಿದ ವಿಸಿದನು...ಕಾಣೆ ಸುದರ್ ಅವದಂ? (Bh. 1, 8, 31).

ಅಲಿ ali. 2. = ಅಲು 2, ಅಲ್ಲಿ, (ಇಲಿ 3), ಲಿ 1. ತುಪ್ಪದಲಿ (Nr. 216). ಜನುಗಿದಲಿ (Bh. 1, 8, 5). ಕತೆಯಲಿ (2, 13, 33). ಸಥೆಯಲಿ, ವಿನೋದದಲಿ (2, 13, 34). ನಿಮ್ಮಲಿ (2, 13, 36). ಒತ್ತುಗಳಲಿ (J. 3, 17). See Bp. 16, 11. 23. 24; 18, 5. 40; 25, 1; 32, 20; 35, 32.

ಅಲಿ ali. 3. = ಅಲಿಂ, ಅಲಿಂ, of which it, at present, is the only C. form (*cf.* ೨ 10). ಬೀಡಲಿ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಇರಲಿ! ರಾಮನ ಸೂನು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವರ್ ಆಳಲಿ! ಬೀಡಲಿ ಕೌರವರ್ ಇರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಆಳಲಿ ಇಧಪ್ರಿಯಮ್! (Bh. 1, 8, 3). ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಜನವರ್.ಆಗಲಿ! ಬೇಣು ದೂಣಲಿ! (1, 8, 5). ಸಲಪಲಿ (Bp. 27, 72). ಉಣ್ಣಲಿ (B. 1, 21). ಇರಲಿ (B. 2, 10. 17). ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿ (2, 16). ದೂಪಲಿ (2, 48). ತರಲಿ (B. 3, 77). ಹೇಟಲಿ (B. 4, 198).

ಅಲಿ ali. = ಆಳಿ, ಆಲಿ 1. *The large black humble bee.* 2, ಕೊನ ಬೋಳ್ ಅಲಿದ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (Mr. 320; *cf.* ಆಲಕ). 3, *a scorpion.* 4, a crow.

ಅಲಿಂ alim. = ಅಲಿ 3. A suffix denoting command or permission regarding a third person or thing, or regarding such persons or things: must, may. ಉಸಿರಲಿಂ!—ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲೆಯ್ಯರ್ ಎನ್ನುದೇ ದೂತು.—ಪೋಪಲಿಂ!—ಏಳದಂ ಗೆಯ್ಯುಲಿಂ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಮೊಳ್!—ಆರಯ್ದು ಆರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (Śmd. 277). ಓಯೀ, ಇರಲಿಂ ಪೆರವರಿ ಮಾಪಾತ್ಮನಂ! (68). ಆಂ ಪೆಱೆಪೆಪ್ ಎನ್ದು, ಬಗೆಯುದುಮ್ ಈಗಳ್! (258).

ಅಲಿಕ alika. = ಅಲಿಗೆ. *The forehead.*

ಅಲಿಕನೇತ್ರ alika-nêtra. Who has an eye on his forehead: Śiva (Bp. 21, 44; 54, 73).

ಅಲಿಕಲೋಚನ alika-lôčana. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (Bp. 51, 41).

ಅಲಿಕಾಕ್ಷ alika-akṣha. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (ಮುಪಾಪೇಧ Čb.; My.).

ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ alika-âbaddha. = ಅಲಿಗೆಬದ್ಧ. A tie or ornament of the forehead (Śmd. 30, o. r. ಅಲಿಕಾಬನ್ಧ).

ಅಲಿಕೀರನ್ಯಾಯ ali-kîra-nyâya. The natural enmity between the black bee and the parrot (My.).

ಅಲಿಕುನ್ತಲೆ ali-kuntalê. A woman with black bee-like ringlets on her forehead. (My.).

ಅಲಿಕೇಕ್ಷಣ alika-îkshaṇa. = ಅಲಿಕಾಕ್ಷ. (V. 14, 29).

ಅಲಿಗಿಸು aligisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. (My.).

ಅಲಿಗು aligu.—ಅಲಿಗಿನ ನಿಡ. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.).

ಅಲಿಕೆ aligê. = ಹಲಿಗೆ. (My.).

ಅಲಿಂಗ a-liṅga. Having no marks;—having no gender. (My.).

ಅಲಿಂಜರ allâjara. *An earthen water jar* (ಮಣಿಕೆ, ಕೀಡ್ Mr. 210; ಮುಪಾಕುಮ್ಭ, ಪರವಿ C.).

ಅಲಿನಿ alini. A swarm of black bees. (R.).

ಅಲಿನ್ದ alinda. *A terrace before a house-door* (ಮೊಗಸಾಲೆ C.).

ಅಲಿನ್ದಕ alindaka. *A terrace before a house-door* (ಪ್ರಭಾ, ಮೊಗಸಾಲೆ Mr. 199).

ಅಲೀ ali. = ಅಲಿ 3. (My.). ಇರಲೀ (Bp. 46, 15). ಪಾರಲೀ (B. 2, 19).

ಅಲೀಕ alika. *Unpleasing.* 2, *false.* 3, *an untruth.*

ಅಲು alu. 1. = ಅಲೆ 1. ಅಲುಗು ಪುಟ್ಟದು (ದೇಶ್ಯಿತ, etc. Nr.). ತರಲು (Bp. 24, 54); ಪಕ್ಕಸು (25, 16); ಪಾಸಿಸು (37, 66). See further 40, 8; 44, 63; 47, 8; 50, 56; 52, 32; 53, 11; 56, 24. 49; 57, 32; 61, 84. Regarding its datives ಅಲಿಕೆ, ಅಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.) observe *e. g.* ಜವೆಯಲಿಕ್ಕೆ (B. 1. 20). ಮೋಗಲಿಕ್ಕೆ (1, 21), ವಿಸ್ಮಲಿಕ್ಕೆ (1, 22). *Cf.* ಅಲ್ಕೆ.

ಅಲು alu. 2. = ಅಲೆ 1, ಅಲಿ 2, etc. (My.). ಕೆಯ್ಯಲು (Bp. 44, 63; 49, 46; 50, 16; 52, 2; 54, 10. 70); ಅಡಿಯಲು (51, 10).

ಅಲುಕಿಸು alukisu. = ಅಲುಗಿಸು. To shake (v. t.; My. females).

ಅಲುಕು aluku. = ಅಲುಗು 1. (My.).

ಅಲುಗಿಸು alugisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. To shake (v. t.), to cause to move (Bp. 5, 61; 19, 26; 32, 27; 52, 40; 57, 74; 59, 13. 15; My.).

ಅಲುಗು alugu. 1. = ಅಲಕು, etc., (ಎಲುಗು?). To be agitated or unsteady, to move about, to shake; to be shaky or loose (ಸಂಜಲನ Śmd. Dh.; M. ಆನ್ದು, to shake, see ಆಡು 2; T. ಅಲಂಗು, ಅಲುಂಗು, to be in motion; to be weary; *cf.* ಆಲೆ 1). ಅಲುಗುದು (ಜಲನ, ಲೋಲ, ತರಲು, etc. Nr.). See Abh. P. 9, 149; Bp. 5, 28; 11, 12; 20, 13; 49, 20. ರುಜೆಮುಕ್, ಅಲುಗುವ ರಜಸವನು... ಉಜುಪುದಕ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39). ಅರಸು ಆಕ್ಷರೆ ಬಾರು ನಮಗು ತ್ತವೆ, ಮುಮುಕ್ ಆಕ್ಷರೆ ಗತ್ತ ಅಲುಗುತ್ತವೆ (Prv.). 2, to cause to move, to shake. ಅಲುಗು ಪುಟ್ಟದು (ದೇಶ್ಯಿತ, ಘಾತ, ಚಲಿತ Nr.). See Bp. 31, 13; 32, 16; 38, 17; 47, 25; Rây. 9, 24. 29; Bh. 8, 26, 18. 21. — ಅಲುಗಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to move about (Bp. 59, 5). — ಅಲುಗಾಡು. -ಆಡು. To shake, to tremble (Bp. 2, 15).

ಅಲುಗು alugu. 2. = ಅಲಗು 2. (Tr.; R.).

ಅಲುಂಗು aluṅgu. = ಅಲುಗು 1. ಅಂಗದ್ ಅಲುಂಗೆ (Rây. 13, 32).

ಅಲುಗೋಜಿ alugôji. A whistle, a pipe, a flageolet (My., also ಉಲು-; Br., H. ಅಲ್ಗೋಜಾ).

ಅಲುಪ alupa. Tbh. of ಅಲ್ಪ (Śmd. 336; My.).

ಅಲುಪು alupu. = ಅಲಪ. (My.).

ಅಲುಬು alubu. 1. = ಅಲಮ್ಬು, etc. To shake in, or wash with, water (ಕರ್ಮ, ಮೊಳೆ Śm. 61). ಅಲಪ ಸೂದ್ ಉದಕದೋಗ್ ಅಲುಪಿ ನೆಳೆನೆಳೆದು ಒಗೆದೊಡಂ ಪೋಪುದು ಅಮುಜೆ ಕಪ್ಪುಳ್? (Bp. 60, 48).

ಅಲುಬು alubu. 2. = ಅಲುಬು 1. (Z.).

ಅಲುಮ್ಬು alumbu. = ಅಲುಬು 1, etc. (ಕಾರ್ಮ, ತೊಳೆ Kk. 51).

ಅಲೆ alĕ. 1. = ಅಲಿ 1. To move about, to move to and fro, to shake, to dangle (ತೋಲಕ Śmd. Dh.; T. ಆಡು; *cf.* ಆಲು 2; ಒಲೆ 2). P. ps. ಆಲದು, ಆಲೆದು. ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಆಲೆವವು (ಉದಾಹರಣೆ Mr. 334). ನೋಸಲೋಲ್ ಆಲೆದ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಬಿ 320). ನುಣ್ಗಪದಂ ಪಳಂಚಿ ಆಲೆಯೆ ಕುಣ್ದಲಮುಣ್ದಲಂ (Rāv. 13, 61). 2, to roam, to wander (My.; T., Tu.); —to cross in roaming. ಶುಚಿವಿಶಾಸದ್ ಇಕ್ಕಿದ ವೇದಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರಸುಪ್ಪುಗಳ ಕಾನನದಲ್ ಆಲೆದು (Bh. 3, 13, 24). 3, to dangle or hang across. ನೋಸಲಲ್ ಆಲೆದ ಕುರುಳು (ಪ್ರದುಮ್ನ IIIa.). 4, to shake (v. t.). ಅಂಗುಲಿದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣದೂಲುಮಲ್ ಆನೆದು, ಆಲೆದು, ನೋಂಕಿ (Rāv. 6, after 11). ಆನೆದು, ಆಲೆದು, ನೋಂಕಿ...ಇಭಂಗಳಂ (13, 86). 5, to shake, to wash (see ಆಲದು, ಆಲಮ್ಬು). ವಾರುಣಿಮುಖ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುಡಿಗುವನ್ತೆ, ಕಶ್ಮಲೆಯ ಕಳೆಯಂ ನೀರೊಳ್ ಆಲೆವನ್ತೆ ಪಟ್ಟಿದುದಾರುಫಲೋಳ್ ಮುನ್ನಲ್ ಆದಲ್ ಆನ್ದು ಳಮ್ಬ ತಕರಂ (Liv. 3, 6). ಕುಣಿಸಿ, ಉಪಳದೊಳ್ ಆಲೆದು, ಪೀಸುತ ಬಿಗಮು, ಪರಿ (Bp. 36, 47). 6, to put in commotion: to annoy, to slight, to disgrace (ವಿರೋಧ Śmd. Dh.). ನಿಜಮಳುಪಿರುಚರಣು ರವಿಕರಣದುಂ ಪಳಂಚಿ ಆಲೆಯೆ (Rāv. 13, after 71). — See ಅಡಲೆ, ಕಣ್ಣಲೆ.

ಅಲೆ alĕ. 2. That moves to and fro: a wave, a billow (ಫೇನ, ತರಂಗ, ಊರ್ಮಿ, ವೀಚಿ Si. 81; ತಲೆ ಕೆ.; My.; T., Te.).

ಅಲೆ alĕ. 3. = ಅಸೆ 1, ಎಲೆ 1. An interjection used in calling to women (My.).

ಅಲೆ al-ĕ 3. 4. = ಲೆ, q. v. An affix of emphasis.

ಅಲೆತ alĕta. The act of wandering, etc. (My.).

ಅಲೆಮಾನ್ alĕmān. = ಅಲೇಮಾನ್. (My.).

ಅಲೇಖ a-lēkha. = ಅಳಿಕ 1. A blank book, cadjan-leaves tied together for writing upon them (ಬರೆಯದ ಓಲೆ Nn. 96; My.). 2, a deity (ತ್ರಿದಶ, ದೇವತೆ 96). 3, a chowrie or fan (ಚಾಮರ 96). 4, much (ಅಧಿಕ, ಬಹಳ 96).

ಅಲೇಮಾನ್ alēmān. = ಅಲೆಮಾನ್, ಅಲೇಮಾನಿ. — ಅಲೇಮಾನ್ ಚೂರಿ. A European knife (My.).

ಅಲೇಮಾನಿ alēmāni. Allemagne, Germany, Austria, Europe, any foreign country (My.; M. ಅಲಮಾನ, ಅಳಮಾಂಯ; Te. ಲ್ಯಾನ್ಸ್). — ಅಲೇಮಾನಿಕತ್ತಿ. A European or dragoon sword (My.). — ಅಲೇಮಾನಿಸುರುಪ್ಪ. A dragoon troop (My.). — ಅಲೇಮಾನಿರೂಪಾಯಿ. An old kind of Rupee, worth fourteen or fifteen Annas (My.; Br.).

ಅಲೊಡಂ al-ŏḍaṁ 1. When (Śmd. 203. 204; see its use indicated s. ಆದ 1 No. 3). ಕುರುಳುಪಾಶಿಪಂ ನುವಿಯಲೊಡಂ (204). ಪಾದಕೆ ಕವಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿಯದು (205). ದಸ್ತಕಂ ಬರಲೊಡಂ ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (207). ಗಾಳಿ ಪೀಸಲೊಡದುಂ ಎಲೆ ಕಿಬ್ಬುಪ (207). See also 4. 51. 101. 102. 143. 168. 177. 205. 208. 263. 391.

ಅಲೊಡನೆ alŏḍaṁ-ĕ 6. (Śmd. 203 = ಅಲೊಡಂ). Just when, when. ಬರಲೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟಂ (204). ಫಲದುಂ ಆಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಯುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓದಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). (ಆಕಂ) ಸಾಯಲೊಡನೆ ಅತಿವೇಗದಲಿ ಗಾರುಡಿಗರ್...ಬ್ಬರ್ (Bp. 46, 23). ಪಿಜದಲ್ಲಳಿ...ಒಪಡ್ಚಿಟ್ಟುದಂ ಪ್ರಕಟಿಸಲೊಡನೆ ಆದಳ್ಗಂದಿ ಗಾಯಿಸ್ವೆ ಎಬ್ಬು...ಪೂಜಿಯಿಟ್ಟಂ (Rāv. 10, after 10). ಪೃಂಗಾಳಿಗಳ ಒಳಗಂ ದರಿಯಲೊಡನೆ ಸುಬ್ಬ ತರಂಗಾಳಿಗಳ ಕಮಗಬ್ಬು ಸೇನಿಸುತ ಪಥಿಕರ್ ಆಸರ್ಗಳೆದರ್ (J. 3, 8).

ಅಲೋಕ a-lōka. Not the world; the spiritual world. See ಲೋಕಾಲೋಕ.

ಅಲೌಕಿಕ a-laukika. Not relating to this world, not worldly, not secular; supernatural; unusual, strange. (My.).

ಅಲೌಕಿಕತನ alaukikatana. The state of being not secular; that of being of rare occurrence or unusual. (My.).

ಅಲೌಲ್ಯ a-laulya. Not restless, fickle or unstable; free from lust or eager desire. See Bp. 57, 94.

ಅಲ್ಕಾಬು alkābu. A title; titles, honors (My.; Br., H.).

ಅಲ್ಕೆ alkĕ. This dative of ಆದ 1 is used also in the sense of "when". ಪಿಂಜರಿ ಎನ್ದು, ಎನಲ್ಕೆ ಬಿಳ್ಚಿ (Śm. 68). ಎನ್ದನೆಯು ವರುಷದ್ ಆಗಲ್ಕೆ (J. 29, 7). ಆಮ್ಬುಜಮಿತ್ರನ್ ಉದಯಿಸಲ್ಕೆ ಆಯ್ದಲ್ಕೆ (30, 42). See ಆಲಿಕೆ, ಆಲಿಕ್ಕೆ s. ಆಲು 1.

ಅಲ್ಗೆ algĕ. = ಪಲ್ಗೆ. See ವಿದಾಯಪಲ್ಗೆ.

ಅಲ್ತು altu. ಅಲ್ತೆ. See s. ಆದ 3.

ಅಲ್ಪ alpa. = ಆಲುಪ. *Small; little;* a little, few (ಆಕ ಕೆ. I, 94; ಕೊಂಕಣಿ Śm. 85); feeble; *insignificant, inferior;* mean. ಅಲ್ಪಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಪಾರಮು.—ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಸ್ಸರೆ ಆರ್ಭಟಾತ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಪಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ.—ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ ಆಪೆಯಾ ಫಲಗ (Prvs.).

ಅಲ್ಪಕ alpaka. = ಅಲ್ಪ. (My.).

ಅಲ್ಪತನ alpatana. Smallness, etc. (My.).

ಅಲ್ಪತನು alpa-tanu. *A small or thin body.*

ಅಲ್ಪತರುಣಿ alpa-taruṇi. A small, feeble woman; an inferior, low woman. See ಆಯ್ದೆ.

ಅಲ್ಪದಣ್ಡ alpa-daṇḍa. A small or short stick. See ಬಡಿ.

ಅಲ್ಪದಿನ alpa-dina. A few days. (My.).

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ alpa-prāṇa. Slight breathing, weak aspiration; (the state of being unaspirated). 2, a letter of very slight aspiration, (an unaspirated letter), as ಕ, ಗ, ಪ, etc. (Śmd. 22 Cm.).

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ alpaprāṇa-anukaraṇa. An imitative sound of which the letters are unaspirated (Śmd. 35).

ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ alpa-buddhi. = ಅಲ್ಪಮತಿ. (My.). 2, weak-mindedness, etc. (My.).

ಅಲ್ಪಮತಿ alpa-mati. Weak-minded, stupid, low-witted (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮಂದಿಸ್ಸಿನ Nn. 58).

ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ alpa-mArisha. *The plant Amaranthus polygamus* Lin.

ಅಲ್ಪವಸುಧೆ alpa-vasudhĕ. Ground of limited range, a district, a country (ಪೃಥ್ವಿ Bhn. 58).

ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ alpa-vṛishṭi. Small, fine rain. See ಚಿಮಿ, ಚಿಮುಗು.

ಅಲ್ಪಶಂಕೆ alpa-śaṅkĕ. = ಉಚ್ಚಾಪದುನ. (My.).

ಅಲ್ಪಶೀಲ alpa-śīla. A man of inferior nature or morality (Bp. 56, 44).

ಅಲ್ಪಸರ alpa-sara. = ಅಲ್ಪಸರಸ್. (ಸಣ್ಣ ಕೆರೆ G.; My.).

ಅಲ್ಪಸರಸ್ alpa-saras. *A small tank or pond.*

ಅಲ್ಪಸರಸಿ alpa-sarasi. = ಅಲ್ಪಸರಸ್. (ದಂಡಿ, ಪಲು Śm. 35).

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ alpa-svalpa. Rather little (B. 4, 214; My.).

ಅಲ್ಪಾದಮನ alpa-ādamana. A polite term for "making water." (My.; Te.).

ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯ alpa-āyushya. A short life (Bp. 46, 44).

ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ alpishṭha. *Very small.*

ಅಲ್ಪೀಯ alpīya. Tbh. of ಅಲ್ಪೀಯಸ್. (My.).

ಅಲ್ಪೀಯಸ್ alpīyas. *Smaller; uncommonly small.*

ಅಲ್ಮೈರ almēira. An almira, a cabinet, a chest of drawers, a wardrobe (My.; Tu.; M. ಅಲ್ಮಾರಿ; Br. ಅಲ್ಮಾರ; French armoire, Portuguese almario).

ಅಲ್ಲ alla. 1. See s. ಅದ್ 3.

ಅಲ್ಲ alla. 2. Green ginger (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Nr.; Tē., T.; Mhr. ಆಲೇ). ಅಲ್ಲದ ಕೊಮ್ಮು (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Hāl.). ಪಸಿಯ ಅಲ್ಲ (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಣ ಉಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲ ಬೆಳೆಯೆಲೆ ಉಣ್ಣು, ಒಳ್ಳೆ ಮಲಸು ಉಣ್ಣು, ಮುಲುಕೆ ಮುಲಸಾಜ ಆಳ್ಪೆಸ್ಸ ಬಮುಮೆ? (Sp.). See Mr. s. ತಳ್ಳಲಿ; Sp. s. ಒದ್ 1. — ಅಲ್ಲಯ. -ಅಯ. = ಅಲ್ಲಯ್ಯ. (Bp. 37, 6). — ಅಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 9, 46). See ಘಾಪಿದಪ್ಪಲ್ಲಯ್ಯ.

ಅಲ್ಲ alla. 3. = (ಅಲ್ಲೋಲ), ಹಲ್ಲ. (M. ಅಲ್ಲೆ, tumult, disturbance; *cf.* ಅರುಳು?). — ಅಲ್ಲಳಕ್ಕೋಲು. dupl. = ಅಲ್ಲೋಲು. Great agitation (as of water, My.), confusion (of the mind, My.), tumult, disorder, disturbance (Tē.; T. ಅಲಂಗಲ್ಲಲಂ, ಅಲಂಗಲ್ಲಾಟ್ಟಿ, disorder, confusion; that is huddled, carelessly put up, slovenliness. *Cf.* ಅಲೆ 1 & 2, and ಳಲಿ 2).

ಅಲ್ಲಗಳೆ allagaḷe. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಣೆ allaṇi. = ಅಲ್ಲಣಿಕೆ, ಅಲ್ಲಳಿ. Mirth, merry-making, jest, sport, laughter (ಸ್ಮೃತಿ, ಮೋಳ Kk. 78).

ಅಲ್ಲಣೆಗೆ allaṇige. (Śmd. 25). = ಅಲ್ಲಣೆ, etc. (ಸ್ಮೃತಿ, ಮೋಳ Śmd. II; ಮೋಳ Śmd. 25; ಸ್ಮೃತಿ Ćt. I, 20; ಮೋಳ I, 30).

ಅಲ್ಲದು alladu. ಅಲ್ಲದೆ. See s. ಅದ್ 3.

ಅಲ್ಲಮ allama. A Liṅgâyta N., perhaps taken from H. Allah, Alamm. (Bp. 59, 3; Tē.). — ಅಲ್ಲಮದೇವ. A N. See ಹುಯ್ಯಲ್-, ಸೊನ್ನಲ-. — ಅಲ್ಲಮದೇವಿ. A N. See ಸೋಮದ-, ಮಾವಿನ-. — ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು. A N. (Bp. 8 sum.; 8, 1. 8).

ಅಲ್ಲರ allara. The anguish of separation, or the separation of lovers or friends (ವಿರಹ Ćt. I, 85).

ಅಲ್ಲರಿ allari. The state of being troubled, disturbed, discomposed, or harassed (Tē. ಅಲ್ಲರಿ, ಅಲ್ಲಟಿ; R.).

ಅಲ್ಲವಲ್ allavaḷ. Causelessly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಬರಿದು, ನಿಷ್ಕಾರಣ Śmd. 397).

ಅಲ್ಲವೆ allavĕ. ಅಲ್ಲವೇ. See s. ಅದ್ 3.

ಅಲ್ಲಳಿ allaḷi. = ಅಲ್ಲಣೆ, etc. (ಸ್ಮೃತಿ, ಮೋಳ Śm. 53).

ಅಲ್ಲಾ allâ. See s. ಅದ್ 3.

ಅಲ್ಲಾಡಿಸ allāḍisa. ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಅಲ್ಲಾಡು. See s. ಅಲ್ಲು 2.

ಅಲ್ಲಿ alli. = ಅಲಿ 2, etc. Locative of ಅದ್ 1: in that place, there; in the place; therein; to that place; (and with regard to its declension) that place (ಒಳ್ Śmd. 144; ಎದೆಯಲ್ಲಿ 186 Cm.; ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 187 Cm.; C.). ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ದಪ್ಪು ಅಕ್ಷರಂ ಸಮಾಸಸಂಜ್ಞೆಯಂ ಪಡೆಗುಂ (Śmd. 14). ಅಲ್ಲಿ ಬಹ್ವರ್ಥಮುಂ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥಮುಂ (121). ನಿಂ ನಿನಗೊಲ್ಮಾದು ಅಲ್ಲಿ (145). ಅಲ್ಲಿ ವಿಮುಖೀಜ್ಞಾನವೀಕ್ಷಗಳ್, ಅಲ್ಲಿ ಶಾಖರಿಗೊಳದ ಪಥಸಿಗಳ್ (Bh. 2, 13, 27). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಕ್ಕೆಸ್ತಲೂ ಬೆದ್ದಾ ತಿಪ್ಪು ಸಾಯುವ! ಉಸ್ಸ.—ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೆ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, (ಕಷ್ಟವಪ್ಪೆದ್ದಾ) ಪೆಸಾಟಿ ಹಾಗೆ ಸಾಯುವ! ಎದ್ದುಸ್ಸೆ.—ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು; ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಉಣ್ಣೇ ಏನ ದಾನ? (Prvs.). ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು, go to that place! (C.). It is used to form the locative, *e. g.* ಕೊಳದಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ (62). ಮುರದಲ್ಲಿ, etc. (see ಪ 2, No. 2).—It is added to relative participles, *e. g.* ಪೋಲಿಸುದಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಆನ್ಪೆಮೋದ್ ಎನದ್ ಆಳ್ದುಂ (73). ಕೆಲೆಯುತ್ತಮೆಂಬ ಬಿಜ್ಜಣ್ ಎಮ್ಮಲ್ಲಿ (165). ಪಡಸುವಲ್ಲಿ ಪಡೆವಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮೋದಲ್ಲಿ, ಬಿಜ್ಜಲ್ಲಿ, etc. (C.).—Its declension is: ಆ ಅಲ್ಲಿಯ, ಆಲ್ಲಿಯಣ; ಆಲ್ಲಿಗೆ, ಆಲ್ಲಿಂಗೆ; ಆಲ್ಲಿಂ, ಆಲ್ಲಿತ್ತೆ, ಆಲ್ಲಿತ್ತ. ಆಲ್ಲಿಯ ಪೆಜ್ಜೆರದ್ ಆನ್ನ ಸುತ್ತಿದಂ (Śmd. 145). ಪಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಆರಿದ್ಯ Mr. 198). ನಿಮಿರ್ದ ಕಾಷ್ಠಾರವಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚು ದಾವಂ (48). ಆಲ್ಲಿಯ ಜನ (B. 4, 142). ಆಲ್ಲಿಯ ದಾಗೆ (B. 3, 52). ಆಲ್ಲಿಯಣ ಸುದ್ದಿ (Sl. 282).—ಆವುದಲ್ಲಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ (Śmd. 358). ಸಂಗ ಮುದೀಧರಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ (Bp. 5, 7). ಪರಳೆದೊಳ್ ಪೀಟ್ಟಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸಂದ್ಯಮೆ? (Śmd. 89). ಬಸವರಸಣ್ ತಾರ್ಪಲ್ಲಿಗೆ ಆಯ್ತನ್ದು (Bp. 20 sum.). ನಿಜಗೋತ್ರವಲ್ಲಿಂಗೆ ಬಯ್ದುಂ (61, 36). ಪೋಗು ಆಲ್ಲಿಗೆ! (Rśv. 5, 125). ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಬಡಗುವ ಆಸಿಲಂ (ಉಪಾಸ Mr. 51). ಇಪಳಸಲ್ಲಿಗೆ. . . ಬಿಜ್ಜನು (Bh. 1, 8, 56).—ಪಮಿತ್ತಂ ಮುಲ್ಲನೆ ಆಲ್ಲಿಂ Rśv. 9, 29). ಆಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದಾ (10, after 31). ಆಲ್ಲಿತ್ತೆ ಎದ್ದು (5, 133). ಆಲ್ಲಿತ್ತೆ ಇದು ಯ ದಾಮುತ (Bp. 52, 13). ಆಲ್ಲಿತ್ತ ಪರಿತಸ್ಸು (58, 24). ನಾಳೆ ಎದ್ದು ಪಿಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಃ ಎನಿಸುಗು, ಆಲ್ಲಿತ್ತ ಮೇಲಣ ಪಿಪದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.).— ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ. -ಆಲ್ಲಿ. rep. = ಆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. Here and there (J. 28, 43). ಸುಖವಾಗಿ ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಿರಿಗಾಮುವೆಳೆ (ವಿಜಾಪ, etc. Sl. 393). See B. 3, 4; 4, 143. — ಆಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. -ಆಲ್ಲಿಗೆ. = ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ. (ಪಡಿಗಡಿಗೆ G.; Bp. 3, 17; 4, 50; 47, 21; 53, 24; 57, 44. 54; B. 3, 77; 4, 171; 5, 198. 295). — ಆಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ. -ಆಲ್ಲಿ. = ಆಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. (Bp. 51, 7; J. 28, 41). — ಆಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಆಲ್ಲಿಗೆ. rep. From here to there; here and there. (Bp. 43, 24; J. 3, 21; 26, 5; Ć. Bp. 11, 4). — ಆಲ್ಲಿ ತನಕ. So far as that place (B. 4, 123; 5, 68; C.). 2, till then (C.). — ಆಲ್ಲಿದ. -ದ-ಆ 3. A man of that place. ಕೆಲದರ್ ಆಲ್ಲಿದರ್ ಇಲ್ಲಿದರ್ ಕೆಗಳ್ ಎನ್ನಿಸಂ ಮುತ್ತಿದರ್ ಒಕ್ಕಿ ತೀರ್ದೊಳ್ ಆಮರೇಶ್ವರ ಸುತಂ ಕುರುಡ್ಕಸ್ಸನೆಲ್ಲುಮಂ (Śmd. 136).—ಆಲ್ಲಿದ ವಿಯುಕ್ತಂ. = ಆಲ್ಲಿತನಕ 1 & 2. 3, till. ಬಾರಿಸಿದರ್ ಇಸ್ತು, ಸದೆ ಸುಬಿಗಳಂ ಕಲಿದ ಆಲ್ಲಿವರಿಯಕ್ಕಮ್, ಆ ವಿಮುಖನು (J. 28, 19). — ಆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. -ಆಲ್ಲಿ. = ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ. (Sl. 304). — ಆಲ್ಲಿಯುಂ. -ಯೂಂ. Also there. ಆಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಪರಂ (Śmd. 150). ಪೋಲ್ ಪರಮ್ ಆವಲ್ಲಿಯುಂ (144). ಜಾತಿ ಆಲ್ಲವಲ್ಲಿಯುಂ (167). — ಆಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. = ಆಲ್ಲಿಯುಂ (C.). See ಆವಲ್ಲಿಯೂ. — ಆಲ್ಲೇ. -ಏ. Even there (B. 4, 31). ಆಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿಹು! ಕೊಳ್ಳೇ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುದು ಕೂಸ! (Prv.). — ಆಲ್ಲಾವ ದೂ. -ಆವದೂ. Even there also (B. 5, 77. 223).

ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ alligāriga. (ಅಲ್ಲಿ-ಕಾರಿಗ). A washerman (ಅಗಸ, Ćt. I, 61, a. r. ಅಲ್ಲಿಗಾಲಿಗ; *cf.* ಅಲೆ 1, No. 5? ಅಲ್ಲು 1?).

ಅಲ್ಲಿದ See s. ಅಲ್ಲಿ.

ಅಲ್ಲು allu. 1. To join, to connect, to knit nets, etc., to plait, to braid, to wattle together (My.; Tē. ಅಲ್ಲು, ಅಲ್ಲು, ಅಳ್ಳು; T. ಅಲ್ಲು; Tu. ಅಲ, ಅಲ್ಲಾ, to mix; *cf.* ಅಡರ್, ಅದ್ 3).

ಅಲ್ಲು allu. 2. = ಅಗಲ್, etc. — ಅಲ್ಲಾಟ. -ಅಟ. Moving about, etc. (Bh. 6, 4, 26). — ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Shaking, etc. (My.). — ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To cause to be agitated or moved; to shake, to move about, to cause to swing or

vibrate, to rock (My.). ಆಲ್ಲಾಡಿಸಲ್ ನಬ್ಬುದು (ಅಸ್ಪೋಲಿತ, ಚೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ರೂಪು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪೊಕ್ಕು ಮನಮುದ್ದಾಡಿಸೆ (Grj. 7, after 11). See Bp. 38, 18; B. 3, 122; 4, 84. 134; C. Bp. 47, 34. — ಆಲ್ಲಾಡು. 1. -ಅಡು. = ಆಳ್ವಾಡು. To move (v. i.), to be agitated, to shake, to swing, to be loose, etc. (ಸಂಜಲಕ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 92, o. r. ಆಳ್ವಾಡು; My.; ಆಗಳ್ವಾಡು, ಒಲವಾಡು, ಅಸುಮುಟ್ಟು, ಕದಲು G.; Tč.). ಆಲ್ಲಾಡೂಡು (ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ, etc. Mr. 454). ಆಲ್ಲಾಡದ್ದು (ಆದಲು G.). ಆಲ್ಲಿದಲ್ ಇಸ್ಪಲ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮ್ ಆಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Śmd. 266, o. r. ಆಳ್ವಾ-). 2, to cause to shake, to shake (J. 28, 54). See Prv. s. ಮೋಘನೆ. — ಆಲ್ಲಾಡು. 2. -ಅಡು. Moving, agitation, trembling, etc. (ತೊನೆ, ಒಲೆ, ತೂಗು, ಕೊಡಪ್ಪ, ನಡುಕ, ಕದ್ದುಸ ಕೆ.). — ಆಲ್ಲುಗು. -ಉಗು. To fall in drops, to drip (Abh. P. 14, 177).

ಅಲ್ಲು allu. 3. = ಹಲ್ಲು. (My.).

ಅಲ್ಲೂರಿ allûri. — ಆಲ್ಲೂರಿಗಿಡ. An undershrub, Cassia sophera Lin. (Z.; My.).

ಅಲ್ಲೋ allô. See s. ಆಲ್ 3.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. (= ಆಲ್ಲ 3). — ಆಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಆಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. Great agitation, etc. ಸಮುದ್ರನ ಆಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲದಲ್ ಆಗಿತ್ತು. (B. 5, 155).

ಅವ್ av. ಪ್ರ. = ಅಮ, ಅವ್ವ, etc. Mother. ಇದು ಏಸ್, ಅವ್? (Bp. 12, 22). ಅಗ್ಗದಣಿಯುಂ ಹಿಂದಿ, ಅವ್! (12, 33). See also 24, 63; 47, 20. 27; Bh. 1, 10, 18.

ಅವ ava. A remote demonstrative pronoun: that man, he (Śmd. 181; T., M.; Tč. ದಾವು). ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (182). ಅವನು (C.). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (183). Its plural is used for men and women, *e. g.* ಅವರ್ ಗಣ್ಣರ್, ಅವರ್ ಪೆಣ್ಣರ್ (109). Nom. pl.: ಅವರ್ (121), ಅವರ್ಗಳ್ (124; Bp. 46, 36), ಅವನ್ನಿರ್ (120; Bp. 32, 54; 46, 12), ಅವರುಗಳ್ (Bp. 5, 36; Bh. 1, 8, 10. 11. 20), ಅವಿರ್ (2, 4, 6; 2, 13, 45; Bp. 51, 77; 58, 34. 39), ಅವಿರು (1, 8, 80), ಅವರು (C.). ರಘರ ಕಾದಲವನ್ನಿರ ಪೆಸರು ಸದ್ಯೇಷ್ಣ ಎನ್ದೂ ದಕ್ಷಿಣಾಷ್ಣ ಎನ್ದೂ ಉಣ್ಮು (Nr.). Singular: ಅವನಂ, ಅವನಿಂ, ಅವನತ್ತಣಿಂ, ಅವನ, ಅವನೊ ೪ (Śmd. 120); ಅವನನ್ನು (C.); ಅವನಿನ್ನ (C.); ಅವಂಗೆ (133), ಅವಗೆ (C.; Bp. 28, 41; B. 5, 54. 99), ಅವನಿಗೆ (C.). — ಅವಂ ಕವುಗಲಿ, ಅವಂ ಧಲವಾವಿ (Śmd. 103). ಅವಂ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಪೊನ್ನ ಕೃವಣಿ ಕುಲೀನಂ (171). ಆವಪ್ ಅಳಪ್ಪಿಣ್ಣಿಪ್, ಅವನೆ ನೇರ್ಪ್ಪಂ (174). ತಾನ್ ಅವಂ ಪದುರಂ (174). ಸಮುಂ ಸುಖಿಪ್ಪೆಡೆ ಅವಂ ಒರಿಯುಂ (207). ಪೊರ್ಮಪ್ಪೆಡೆ ಆವಪ್ ಒಳ್ಪಿದಂ (208). ಸ್ಥಿರಮ್ ಆಗಿ ಸ್ನೇಹ ವನ್ಬವನು (ನೀಲೀರಾಗ IIIಚೆ.). ಸ್ಥಿರಮ್ ಆಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ಪಿವನು (ಹರಿಪ್ರಾರಾಗ IIIಚೆ.). ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿಪವನು (ಸ್ಥಪತಿ IIIಚೆ.). ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಜಮಾನ, etc. IIIಚೆ.). ಮನೆ ಬಾರ್ತೆಯೋಳ್ ಇರ್ಪವನು (ಅಧ್ಯಾಗಾರಿಕ, etc. IIIಚೆ.). ಪತ್ತಿಯ ಒತ ಹುಟ್ಟಿವವನು (ಪಿತೃದ್ಯ Nr.). ಬಲ್ಲವನು (ವಣ್ಣಿತ, etc. Nr.). ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಪವನು (ಪ್ರಲೋಗ, etc. Nr.). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವವ (ಪುಣಂಯು, etc. IIIಚೆ.). ಎಣ್ಣೆಯ್ಯುವ (ತಿಮಿಕೆಂ. 2; Kk. 4). ವಸುಮತಿಗೆ ತಿವಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ವಸರಿಸುವವಂ (ಬಸವಂ) ತಾನ್ ಆಗಿ, ಆತನ ಪೆಸರೊಳ್ ಎಲ್ಲಾ ಧಸ್ಯರ್ ಆದವರ್ (Bp. 1, 24). ತೀರ್ಥಗಳಂ ಸೂಚಿಪವನು (Śiva, 1, 32). ಆವನ ಮಾತು ಕೆಸಬಿನಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟು ಕದ್ದು. — ಆವನಿಗೆ ಜಾನೇ ಸುಲಿದ ಬಾಚಿಯ ಹಣ್ಣು (Prvs.). — ಆವರವರ್. -ಅರ್. -ರು. rep. Every one of them (Bp. 31, 31; 56, 56; 59, 19). — ಆವರಿಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. Both of them (B. 3, 127). — ಆವರಿವರ್. -ಇವರ್. Those and these. ಜೈನರ್ ಆವರಿವರ್ ಎನ್ನದೆ (without any distinction) ಎಲ್ಲರು ದಾನಫಲಿಗಳರ್ ಆಗಿ ಮುಡಿದರು (Bp. 52, 19). — ಆವಳ್. -ಅಳ್ 4. ಅದಳು. That woman, she (T., M.; Tč. ಆದಿ; Tč. ಅಲು, she, a woman). ಆವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Śmd. 186. 245). Its plural is the same as that of ಅವ (120. 121), also ಆವಳ್ವಿರ್ is used (120). ಆವಳ್ ಸ್ಪುಸ ಪೆಣ್ (109). ಆವಳ್ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಸೊಬಗುಳ್ಳದಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಆವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ, ಆವಳ್ ದೂಷ್ಯೆ (174). ತಾನ್ ಆವಳ್ ಪದುರೆ (174). ಆವಳು (Bp. 40, 9). ಗಣ್ಣನು ಬಯಸುವನ್ನಪ್ಪದು (ತಾನ್ನೆ Nr.). ಚಿಕ್ಕವಳು (ಪಾಲೆ Nr.). ಮುಕ್ಕಳು ಪಾದಿವವಳು (ಪಿಡವೋಳೆ, etc. IIIಚೆ.). ವಿಡಗ್ಗೆಯುಂ ಮುಗ್ಗೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ಪವಳು (ಪಾಣಿನಿ IIIಚೆ.). ಬೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವರ್ ಆಗಿ ಮುಕಂಡಿಸ ನತ್ತ ದೊಡವಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯು ಮಾಮುವವಳು (ಸೈರಂಧ್ರಿ Nr.). ಆವಳ್ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆಮುಮ್ಬಿಗಳ್ ಎನೆಯೆ? (Śmd. 139). ಕುಸ್ತರೇಸ್ವರಂಗೆ ಪಪ್ಪುಳವಮಾಲಿನೀಪಾಮುವ ಒರ್ವ ಮಗಳ್ ಉಣ್ಮು, ಆವಳ್ಗೆ ಸತ್ಪತಂ ಮುನ್ಪಿಸುತೆ ವಿಧಮೆ ಸವಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). — ಆವಳ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join, or be in company with, her (Rāv. 10, after 7). — Note: As in Tĕlugu ವಾಮು & ಆವಿ, so also in the vulgar dialect of the *Southern Mhr. country* ಆವ, and *especially* ಆವಳ್, are at present not used in reference to any person of respectability, but are replaced there by ಆತ and ಆಕೆ. From the instances quoted above it appears that this distinction is not classical, and, besides, ಆವ in My. is never understood to convey a disrespectful sense.

ಅವ ava. Off, away, down, implying sometimes depreciation, disrespect, diminution, etc.

ಅವಕ avaka. (Śmd. 25, not in all MSS., also not in Mdh.).

ಅವಕರ ava-kara. *Sweepings, dust* (ಸಂಕರ, ಕಸ Mr. 202).

ಅವಕಾಶ ava-kâśa. A glance. 2, *place, room.* 3, *an interval.* 4, *opportunity, leisure.*

ಅವಕೀರ್ಣ ava-kîrṇa. Thrown off. 2, *scattered.* 3, overcast, overspread.

ಅವಕೀರ್ಣಿ ava-kîrṇi. *A religious student who has committed an act of incontinency* (ಆಚ್ಯುತ ಕೆಟ್ಟವಂ Mr. 253).

ಅವಕುಂಚಿತ ava-kuñcita. Bent, contracted; devoid of extension; deformed; degenerated, degraded (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ಅಧ ಕೃಷ್ಟ, ಅದರೂಪಿತ, ಅಧಲೀನ, ಅವನೀತ, ಪರಮುಗಿಟ್ಟಿದು Mr. 451).

ಅವಕುಟ ava-kuṭa. An earthen vessel used for churning, etc. (ಕುರುಳೆ Mr. 211).

ಅವಕೂರ ava-kûra. Being without boiled rice or food (ಆಸ್ಪ ವಿಲ್ಲದೆ ಪೋಗುವಸ್ಥ G.).

ಅವಕೃಪೆ ava-kṛipĕ. Displeasure, disfavour (ವಿಗ್ರಹ Ch., B. 5, 8).

ಅವಕೃಷ್ಟ ava-kṛishṭa. Drawn away or down. 2, sent away; expelled, turned out (ಪೋಗಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ G.). 3, *inferior, low;* degraded. See ಅವಕುಂಚಿತ.

ಅವಕೇಶಿ ava-kêśi. *Barren.* 2, *a tree without fruit* (ಬಂಜೆ ಮರ Mr. 103).

ಅವಕ್ರ a-vakra. Not crooked; upright, honest. (My.).

ಅವಕ್ರಯ ava-kraya. *Price.*

ಅವಗಡ ava-gaḍa. An obstruction, impediment; embarrassment, jeopardy (My.). ಆವಗಡಮ್ ಆಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ (Bp. 16, 10). 2, inaccessibility. ಆತಿಭವಗಡದ ಶೈಲಾಸಮೂಂ ಪೆಱ್ ಸಂಕೊಗೊಣ್ಡವನು (24, 51). 3, monstrosity, terribleness. ವಿಧವನ್ನಿ ತೀವಿ ಇರ್ದ ಆವಗಡದ ಫಣಿವರಕಟಕ! (48, 15; see also 35, 49; 37, 26). 4, impossibility. ಈ ಕೋಟಿಯುಂ ಸಾಧಿಸುವರೆ ಆವಗಡಂ (16, 15). ಅಜ್ಜಂಗೆ ತಾನ್ ಆವಗಡಮ್ ಆದು ಅನ್ಪುದು?

(44, 44). (Mhr. ಅವಘಡ; Tē. ಅವಘಳ, difficult, impossible; Tē., M., Tu. ಅವಗಡ, mischief, danger).

ಅವಗಡಿಕೆ ava-gaḍikĕ. = ಅವಗಡ. (ಮುಳ್ಳುಮಿ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. To push down, to depress, to lower, to slight, to surpass, to suppress, to subdue. See Bp. 4, 23; 5, 29; 13, 20; 52, 20; 54, 51; 36, 13; Bh. 2, 4, 6; 8, 27, 23; J. 14, 5; 15, 4; 31, 31. 48. (Tē. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; *cf.* ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 2. To be very active, to hasten, to hurry; to become impetuous or violent; to exult, to be arrogant. See Bp. 2, 3; 18, 43; 27, 31. 60; 28, 41; 31, 20; 32, 38; 37, 1; 51, 67. 69; 55, 56; 58, 13. 36; Bh. 3, 12, 17; 3, 13, 30; J. 6, 2; 12, 40; 20, 34; 28, 5; 31, 27. (Tē. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; *cf.* ಅವಗಡಿಯ & ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡೆ ava-gaḍĕ. (= ಅವಗಡಿಯ). See Bh. 3, 13, 32. — ಅವಗಡೆಯ. -ತ 3. A man of rash, impetuous, passionate, or exultant action (Bp. 36, 33; 37, 46).

ಅವಗಡೆಯತನ avagaḍĕyatana. The condition of being an impetuous, etc. man (RÂm. 6, 2, 17).

ಅವಗಣಿತ ava-gaṇita. *Disregarded, despised.*

ಅವಗತ ava-gata. Gone away. 2, gone near; entered into. 3, *known, understood.*

ಅವಗತಿ ava-gati. Knowledge (Sk.). 2, = ಅವಗತಿ No. 2 (My.).

ಅವಗಂಧ ava-gandha. A bad smell. See ಜೀರ್ಣಾವಗಂಧ.

ಅವಗಮನ ava-gamana. (Going, going away); going near; descending;—understanding, comprehension, getting acquainted with; assuring one's self. See ಪ್ರತೀಅವಗಮನ.

ಅವಗಮ್ಯ ava-gamya. To be known or understood (adj.; Bp. 1, 66).

ಅವಗಯಿಸು avagayisu. = ಅವಗಹಿಸು 1. Tbh. of ಅವಗ್ರಹಿಸು. ಅವಗಯಿಸಿತು (ಅವಗ್ರಹಾಧ್ಯ Ct. II, 105, o. r. ಅವಗಯ್ದು).

ಅವಗಹಿಸು avagahisu. 1. = ಅವಗಯಿಸು. (Bp. 36, 33).

ಅವಗಹಿಸು avagahisu. 2. To dive, to bathe (My.).

ಅವಗಲ್ಯ ava-gaḷḷya. Rash, impetuous, or passionate action (ಉಪವನೇಕಾವರ್ತನಂ Śmd. I.).

ಅವಗಾಹ ava-gâha. 1. Plunging or diving into, bathing (Sk.; ಸ್ನಾನ ಮಜ್ಜನೋನ್ಮಜ್ಜನ Cb.; My.). 2, a bucket (ನೀರ ಹೊನಲ Hlś.; ಮುಳಗ Mr. 213).

ಅವಗಾಹ avagâha. 2. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. = ಅವಗಾಹನ No. 2 (R.).

ಅವಗಾಹನ ava-gâhana. = ಅವಗಾಹ 1. (Sk.; My.). 2, = ಅವಗಾಹ 2, comprehension (My.).

ಅವಗಾಹಿಸು avagâhisu. 1. To plunge or dive into water (My.); to swim, to float (ಈಸಾಡು, ತೇಲಾಡು G.);—to enter into (Bh. 1, 20, 59).

ಅವಗಾಹಿಸು avagâhisu. 2. To comprehend (My.).

ಅವಗೀತ ava-gîta. Sung badly. 2, *censured, blamed, detested.* 3, *seen frequently, well known* (ಅವಜ್ಞಾ, ಮುಗುದೆ ಕಾಣ್ಬುದ ದು Mr. 451). See s. ಮುಗುದೆ ಮುಗುದೆ.

ಅವಗುಣ ava-guṇa. An evil quality; a vice; an evil effect. (Bp. 4, 62; 30, 27; 40, 38; 56, 44; My.).

ಅವಗುಣಿ ava-guṇi. Vicious; of evil properties (Bp. 22, 50).

ಅವಗೂಡೆ ava-gûḍĕ. The plant Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.; Tē. ಅವ್ವಗೂಡೆ).

ಅವಗ್ರಹ ava-graha. = ಪರಿಗ್ರಹ. Taking off or away; separation; distinguishing. 2, obstacle, impediment, restraint, hold. 3, *drought.* 4, *the forehead of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುಸ್ತಣ ಬಲಾಟ Mr. 155). 5, an imprecation or term of abuse.

ಅವಗ್ರಹಣ ava-grahaṇa. Obstacle, impediment; restraint; disrespect (Sk.).

ಅವಗ್ರಹಿಕೆ ava-grahiḳe. *Obstacle.*

ಅವಗ್ರಹಿಸು ava-grahisu. = ಅವಗಯಿಸು, ಅವಗಹಿಸು 1. To lay hold of or on, to attain (ಅವರಿಸು Śmd. 182 Cm.; Mdb. Cm. ಗ್ರಹಿಸು; other meanings may be derived from ಅವಗ್ರಹ & ಅವಗ್ರಹಣ).

ಅವಗ್ರಾಹ ava-grâha. = ಪರಿಗ್ರಹ. Seizing (see ಅವಗಾಹ 2, ಅವಗಾಹನ, ಅವಗಾಹಿಸು 2). 2, obstacle. 3, *drought.*

ಅವಘಟ್ಟನ ava-ghaṭṭana. Pushing, brushing or rubbing away or off; pushing or rubbing together. 2, stirring up.

ಅವಘಾತ ava-ghâta. Striking, hurting, killing. 2, a violent or fatal blow. (My.; ಮುರಿದ Cb.).

ಅವಂಗೋತ avaṅgôta. A sword, a scymitar (ಕತ್ತಿ, ಕೃಪಾಣ Mr. 379; *cf.* ಅವಕೋತು?).

ಅವಚು avaču 1. = ಅಗಚು etc., ಅವರು 1, etc., ಅವುಕು, etc., ಅವುಚು 1. To press; to hold firmly, to confine, to embrace. ತಾಯಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 1, 24). ಮೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮುಕ್ಕಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 155). ಕಪ್ಪಿಯನ್ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (Bp. 44, 6). ತನ್ನ ಉರವ ಸೆಜ್ಜೆಯಲು ಒಡನೆ ಕೂಳುಬಿಲಿ ಅವಚಿ ಕೊಳುತಂ (47, 46). See Bh. 1, 14, 20; 2, 10, 13; 7, 1, 4.

ಅವಚು avaču 2. = ಅವಿಚು, etc. To hide (v. t.), etc. (My.).

ಅವಚೂರ್ಣಿತ ava-čûrṇita. *Sprinkled with powder.* 2, *coarsely pounded or ground.*

ಅವಚೂಲ ava-čûla. *An ornament hanging downwards from the top of a banner.*

ಅವಚ್ಛನ್ನ ava-č-channa. Covered over, overspread, filled. (R.).

ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ava-č-chinna. Cut off, separated; broken. 2, predicated. (R.).

ಅವಚ್ಛುರಿತ ava-č-churita. *A horse-laugh.*

ಅವಚ್ಛೇದ ava-č-chêda. Anything cut off; a portion; cutting off. 2, distinction. 3, discrimination. 4, a boundary. 5, a distinguishing property, a predicate. See ವ್ಯವಚ್ಛೇದ.

ಅವಚ್ಛೇದಕ ava-č-chêdaka. Separating; distinguishing; peculiar. 2, a characteristic property, a predicate. (R.).

ಅವಜೆ avajĕ. = ಅವಜ್ಞೆ, etc. (ಅವ್ವಜೆ Mr. 115).

ಅವಜ್ಞತೆ ava-jñatĕ. = ಅವಜ್ಞೆ; — inadvertence, negligence (My.).

ಅವಜ್ಞಾತ ava-jñâta. *Despised.*

ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ avajñâ-atiśaya. Excess of disrespect, etc. See ಸಸುಖ.

ಅವಜ್ಞೆ ava-jñĕ. *Disregard, disesteem, disrespect, contempt.* See ಅವಿಗಣನೆಯು, ಅವಿಗಣ್ಯ, ಮೂಲೆಗಾರು.

ಅವಂಚಕತ್ವ a-vañčakatva. Candor, sincerity (Bp. 16, 8).

ಅವಟು avaṭa. *A hole: a pit.*

ಅವಟುವಿಸು avaṭavisu. To communicate, to reveal (Abh. P. 3, 127).

ಅವಟೀಳ avaṭīḷa. *Flat-nosed.*

ಅವಟು avaṭu. *The back or nape of the neck.* 2, *a hole or pit.*

ಅವತಾಣ avaṭhâṇa. A fit of sulky anger, a sullen humour (? Bh. 10, 6, 22; Mhr. ಅಂವಠಾ).

ಅವಣ avaṇa. Tbh. of ಅವನ. — ಅವಣಾವಣ. Tbh. of ಅವನ ಪೇವನ (Śmd. 376).

ಅವಣಿಸು avaṇisu. = ಹವಣಿಸು. (My.). ಪ್ರತಾಪಸಿಂಗನು, ಮಾಸಪಸಿಂಗರಾಜನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ನು, ಬಹಳ ಅವಣಿಸಿ ದನು (B. 5, 62).

ಅವತಂಸ ava-taṁsa. *A garland of flowers.* 2, *a crest* (ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಧರಣ G.) 3, *an ear-ring.* 4, a lock of hair left on the head (ಜಡ್ಡೆಕೆ, ಜುಟ್ಟು G.). See ಚಾಸಿಂಗ.

ಅವತಂಸಕ ava-taṁsaka. *A garland of flowers,* etc. (= ಅವತಂಸ).

ಅವತಮಸ ava-tamasa. *Slight darkness, obscurity.* 2, great darkness (ಕಡುಗತ್ತಲೆ Hlâ.; ಸನ್ನಮಸ, ಪರಿಯಮಿ ಸುಪ್ತ ತಿಮ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ಅವತರಣ ava-taraṇa. Descending. (My.). 2, rushing along. 3, crossing. 4, translating. 5, annotation (Mhr.). See ನಿಮ್ನೋನ್ನತರಣ.

ಅವತರಣಚಿಹ್ನ avataraṇa-cihna. Quotation marks (B. 3, 5).

ಅವತರಣಿಕೆ ava-taraṇikĕ. = ಅವತಾರಿಕೆ. (My.).

ಅವತರಿಸು ava-tarisu. To descend; to become incarnate; to be born, to originate (ಹುಟ್ಟು Śmd. 341. 360 Cm.). See Śmd. 65. 143. 151. 205. 290. 341. 360; Ch. v. 182; Bp. 3, 2; 24, 16; 29, 4; 38, 47; 50, 3.

ಅವತಾರ ava-târa. Descent. 2, incarnation, manifestation. 3, a landing place or tîrtha. See ಆದಿವ್ಯಪಹೇಡ್ಡಾ ದಶಾರ, ರುಪ್ರಾವತಾರ, ಪತ್ತು ಅವತಾರ. 4, the number ten. — ಅವತಾರ ಎತ್ತು. To take an incarnation, to become incarnate (C.). — ಅವತಾರ ತಾಳ್. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (J. 2, 49). — ಅವತಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (B. 5, 181; C.).

ಅವತಾರಣ ava-târaṇa. Causing to descend. 2, translation. 3, worship. 4, possession by an evil spirit. (R.).

ಅವತಾರಿಕೆ ava-târikĕ. Any preamble or preface (My.).

ಅವತೀರ್ಣ ava-tîrṇa. Descended. 2, crossed, passed over. 3, translated. (R.).

ಅವತೆ avatĕ. Tbh. of ಅವತ್ತಿ (Śmd. 341).

ಅವತೋಕೆ ava-tôkĕ. *A cow miscarrying from accident* (ಕಣಿ ಕ್ಕೆಡಾಕಳು Mr. 180).

ಅವದಂಶ ava-daṁśa. *A stimulant to drink* (ಉಬದಂಶ, ಪಾಡ ಪಾಡಿಸುತ್ತ ಕಳ್ಳು ಪಿಡಿಸು Mr. 221).

ಅವದೆ avadĕ. Misfortune (My. rare).

ಅವದಾತ ava-dâta. *White.* 2, *yellow.* 3, *pure, clear.* 4, pleasing, beautiful.

ಅವದಾನ ava-dâna. (= ಅವಪಾನ). A pure or approved occupation. 2, *an act accomplished.* 3, a great act, an achievement (ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕೆಲಸ G.). 4, cutting or dividing into pieces; a part, a portion. ಅವಪಾನನೆ (Śmd. 238).

ಅವದಾರಣ ava-dâraṇa. Tearing, dividing. 2, *a hoe or spade.*

ಅವದಾಹ ava-dâha. *The root of the grass Andropogon muricatus* (ಬಾಳದ ಬೇರು G.).

ಅವದ್ರವ್ಯ ava-dravya. *Melted; fluid.*

ಅವಧೂತ ava-dhûta. = ಅವಧೂತ. (My.; Tĕ., M.).

ಅವದ್ಯ a-vadya. Not to be praised. 2, *despised, low, inferior* (ಗಾವದಿಗ Mr. 375). 3, disagreeable.

ಅವಧರಿಸು ava-dharisu. To consider, to take to heart, to think upon, to listen to (ಸ್ಮರಣ Śmd. Dh., o. r. ಅವಧಾರಿಸು; ಕೇಳ್ 4 Cm.). ಅವಧರಿಪದು ವಿಸ್ಮಪಮಂ! (Śmd. 264). See Bp. 1, 66; 35, 54; 59, 25; Kk. 100; Mr. 3; J. 18, 45. — ಅವಧರಿಸವಧರಿಸು. rep. (Bp. 43, 31).

ಅವಧಾನ ava-dhâna. *Attention:* care; aim; devotion. See Bp. 43, 13; 59, 19; Bh. 1, 7, 41.

ಅವಧಾನಿ ava-dhâni. Attentive; careful. (Bp. 7, 5; 58, 38). 2, a title (My.).

ಅವಧಾನಿಸು avadhânisu. To mind, to pay attention to (Bp. 19, 8).

ಅವಧಾರ ava-dhâra. Upholding; an upholder (Bp. 1, 66). 2, accurate determination, ascertainment. 3, exclusive property (14, 1).

ಅವಧಾರಣ ava-dhâraṇa. Ascertainment; affirmation, emphasis (Śmd. 16; Kâvy. I, 1*b*, 15-22). 2, *stating or holding with positiveness or assurance.*

ಅವಧಾರಣೆ ava-dhâraṇĕ. = ಅವಧಾರಣ. (Śmd. 63. 67. 76. 394).

ಅವಧಾರಿಸು avadhârisu. To ascertain. 2, to consider. See Śmd. 178; Ch. v. 148; Kâvy. II, 2, B, 7; see ಅವಧರಿಸು.

ಅವಧಾರು avadhâru. Attention! heed! (My.; Grj. 3, 116; 4, 18. 22).

ಅವಧಾರ್ಯ ava-dhârya. To be ascertained, determined or known (adj., My.).

ಅವಧಿ ava-dhi. Attention. 2, *a limit; conclusion, termination* (ಅನ್ತಿಕ, ಕಡೆ Nn. 120; Śmd. 295). 3, *separation;* a division, district. 4, a period, time (ಮುಟ್ಟದು Ch.); season, opportunity, leisure (ವಿಶಾಸ Mr. 403). 5, agreement, engagement (ಕರಾರು Ch.). 6, extremity, calamity, misfortune (not Sk.; Tĕ.; R.). 7, *a hole; a pit* (ಗರ್ತ Ka. 120). See Bp. 47, 1.

ಅವಧೀರಣ avadhîraṇa. Treating with disrespect, despising (Ch.).

ಅವಧೂತ ava-dhûta. Shaken off; rejected; separated from worldly feeling and obligation (ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟವನು G.), a virakta (J. 5, 27. 28).

ಅವಧೃತ ava-dhṛita. *Perceived, understood.*

ಅವಧೆ ava-dhĕ. Placing down. See ಪ್ಯವಧೆ.

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *Not to be killed, inviolable.*

ಅವಧ್ವಸ್ತ ava-dhvasta. *Scattered.* 2, *pounded coarsely.* 3, *sprinkled.*

ಅವನ avana. = ಅವಣ. *Satisfaction.* 2, joy (ಸಡ್ಡೋಪ Ch.). 3, desire; asking (ಬೇಡೋಪ Ch.). 4, favour (ಕೃಪೆ Ch.). 5, preserving, protection (ಸಂರಕ್ಷಣ G.; Ch.). 6, power (ಪರಾಕ್ರಮ Ch.). 7, *speed.* 8, increase (ಹೆಚ್ಚು ವಿಕೆ Ch.). 9, going (ಹೋಗೋಪ Ch.).

ಅವನಜೇಮನ avana-jêmana. = ಅವಣಾವಣ. A joyful meal, etc.

ಅವನತ ava-nata. Bowed (ನಮುಸ್ಕರಿಸುವಾತನಾದ Śmd. 2 Cm.). 2, downcast. 3, *bent, stooping.*

ಅವನತಿ ava-natĕ. Bowing down, prostration (ನಮುಸ್ಕಾರ Śmd. 158. Cm.; Sk. ಅವನತಿ).

ಅವನದ್ಧ ava-naddha. Bound on, tied, covered. 2, a drum (Colebr.).

ಅವನಮ್ಬಿಕೆ ava-nambikĕ. = ಅವನಮ್ಬಿಕೆ. (C.).

ಅವನಮ್ರ ava-namra. Bowed, bent. See ವಿನಾಸಾವನಮ್ರ.

ಅವನಸ್ಕರ ava-naskara (ṣ). Truth (ನಿಘ, ಅಮರಿಷ Mr. 453).

ಅವನಾಸ ava-nâsa. *Flat-nosed.*

ಅವನಾಯ ava-nâya. *Causing to descend; throwing down.*

ಅವನಿ avani. ಅವನೀ. *The earth.* 2, the tree ಕರಿಬೇವು, q. v.— ಅವನಿಪಾರ್ಶ್ವ. N. (Bp. 27, 46).

ಅವನಿಜ avani-ja. Earth-born. 2, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ಭೌಮ, ಧರಾಸುತ Mr. 36). 3, a tree (see ಅವನೀಜ).

ಅವನಿಜಾತ avani-jâta. Earth-born. 2, the tree Rottlera tinctoria (ಪುನ್ನಾಗ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 61).

ಅವನಿಜಾಪತಿ avanijâ-pati. Sîtâ's husband Râmachandra (J. 18, 1).

ಅವನಿಜೆ avani-jĕ. -ಜಾ. Sîtâ (J. 10, 45).

ಅವನಿತಲ avani-tala. The face of the earth: the earth (C. Bp. 47, 35).

ಅವನಿದಿವಿಜ avani-divija. A Brâhmaṇa (Bp. 56, 56).

ಅವನಿಧರ avani-dhara. Earth-supporter: a mountain (Ób.; My.).

ಅವನಿನ್ದೆ ava-nindĕ. = ಅವನಿನ್ದೆ. (My.).

ಅವನಿಪ avani-pa. A lord of the earth, a king (Bp. 5, 8; 22, 1; 57, 21).

ಅವನಿಪತಿ avani-pati. = ಪವನಿಪ. (Śmd. 170. 262).

ಅವನಿರುಹ avani-ruha. A tree (Bp. 19, 63; 26, 34; Mr. 513).

ಅವನಿವಲ್ಲಭ avani-vallabha. = ಅವನಿಪ. (Bp. 55, 8).

ಅವನಿಸುತೆ avani-sutĕ. = ಅವನಿಜೆ. (J. 18, 54).

ಅವನಿಸುರ avani-sura. = ಅವನಿದಿವಿಜ. (Bp. 56, 52; 57, 80).

ಅವನೀಜ avani-ja. = ಅವನಿಜ. A tree (Bp. 5, 69; 19, 43. 45).

ಅವನೀತ ava-nîta. Led or brought down; led away; thrown down (ಅವಳುಂಟಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವನೀಪತಿ avani-pati. = ಅವನಿಪತಿ. (Bp. 50, 40).

ಅವನೀಪಾಲಕ avani-pâlaka. A protector of the earth, a king (Bp. 53, 34).

ಅವನೀರುಹ avani-ruha. = ಅವನಿರುಹ. (ಧನ್ವ Nn. 65).

ಅವನೀಶ avani-îśa. A lord of the earth, a king (ಅರಸು Nn. 136. 145; ಚಕ್ರವರ್ತಿ Mr. 516).

ಅವನೀಶ್ವರ avani-îśvara. = ಅವನೀಶ. (J. 2, 38).

ಅವನೀಸುರ avani-sura. = ಅವನಿಸುರ. (J. 2, 33).

ಅವನ್ತಿ avanti. *N. of a city, the modern Oujein (Ujjayinî).* 2, N. of a country. 3, = ಅವನ್ತಿಸೋಮ (ಅಭಿದಪ, ಹುಳ್ಳಿ, ಸೋಡು, ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜಿ Mr. 214).

ಅವನ್ತಿಸೋಮ avanti-sôma. *Sour gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜಿ IIIâ.).

ಅವನ್ದ್ಯ a-vandya. Not to be praised; not to be respected; a vile man (ಚಾಪಿ, ವೇಟಿ, etc. Mr. 225).

ಅವಪಥ್ಯ ava-pathya. An error in diet (My.; Tĕ., Mhr.).

ಅವಪಾತ ava-pâta. Falling down; descending. 2, *a hole or pit.*

ಅವಬೋಧ ava-bôdha. Waking. 2, perception, knowledge. 3, discrimination, judgment. 4, teaching. See Kâvy. II, 2, B. 16.

ಅವಭಾಷ ava-bhâsha. Speaking. See ವ್ಯಭ್ಯಾವಭಾಷ.

ಅವಭೃಥ ava-bhṛitha. Carrying off, removing. 2, purification by bathing of the sacrificer and the sacrificial vessels after a sacrifice. 3, *a supplementary sacrifice made to atone for any defects in a principal and preceding one* (ಕವಿಗಣ್ಣ ಯಾಗ Mr. 261). 4, bathing after marriage (Râm. 1, 16, 51).

ಅವಭ್ರುಟ ava-bhraṭa. *Flat-nosed.*

ಅವಮ avama. *Undermost, low; inferior, base.*

ಅವಮತ ava-mata. *Disregarded, despised.*

ಅವಮತಿ ava-mati. Dislike; disregard. 2, foolishness (My.; T.).

ಅವಮನ್ನಣೆ ava-mannaṇĕ. Tbh. of ಅವಮಾನನೆ. Disrespect, incivility (My.).

ಅವಮರ್ದ ava-marda. Trampling, oppression. 2, *devastation, inflicting pain or punishment on an enemy by laying his country waste, etc.*

ಅವಮರ್ಯಾದೆ ava-maryâdĕ. Incivility (My.; Tĕ.).

ಅವಮಾನ ava-mâna. = ಅವಮಾನ. Disregard, disrespect, incivility; dishonour (My.). See ಮಾಡು. — ಅವಮಾನ ಪಡಿಸು. = ಅವಮಾನ ಮಾಡು. ಅವನನ್ನು - - (My.). — ಅವಮಾನ ಮಾಡು. To treat contemptuously (Sl. 383; B. 5, 49). ಅವನಿಗೆ - - (My.).

ಅವಮಾನಪೆ ava-mânanĕ. *Disrespect.*

ಅವಮಾನಿತ ava-mânita. *Disregarded, despised.*

ಅವಯವ ava-yava. *A limb, a member; a part;* a component part. 2, a member or component part of a logical argument or syllogism. See Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.

ಅವಯವಸಮ್ಬನ್ಧ avayava-sambandha. The relation of membership (Śmd. 161).

ಅವಯೋಗ ava-yôga. An inauspicious omen (My.; Tĕ.); imminent evil (My.).

ಅವರ avara. Inferior, low; least, the least. 2, *posterior, hinder, last, following* (ಕವಿಯು G.). 3, *the hind thigh of an elephant* (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ Mr. 158).

ಅವರಜ avara-ja. *A younger brother.*

ಅವರತ ava-rata. Stopped, ceased. See ಉಪರತ.

ಅವರತಿ ava-rati. *Stopping, cessation, end.*

ಅವರವರ್ಣ avara-varṇa. An inferior caste. 2, *a Śûdra.*

ಅವರಾರ್ಧ್ಯ avara-ardhya. Being on the lower or nearer side. See ಉಪರಾರ್ಧ್ಯ.

ಅವರಿ avari. Tbh. of ಅವರೆ (Śmd. 347, o. r. ಅವರೆ, q. v.; My.).

ಅವರಿಷ್ಠ a-varishṭha. Not the best, trifling, small (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿರಿದು Mr. 427).

ಅವರೀಣ avarîṇa. Degraded. 2, *censured, blamed.*

ಅವರೂಪಿತ ava-rûpita. Misshapen, deformed; degenerated (ಅವಳುಂಟಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವರೆ avarĕ. = ಅವರೆ No. 3, etc. Tbh. of ಅವರೆ (Śmd. 347, o. r. ಅವರೆ). A species of pulse, Phaseolus radiatus (ದಪ್ಪ, ನಿಷ್ಪಾವ Nr., IIIâ.; ಪವರೆ, ನಿಷ್ಪಾವ Mr. 374). ಕಾಡವರೆ ಅವರೆಗಳು ಪಡ್ಲಾಮ್ಬೀ (Mr. 130). 2, the pulse called Dolichos lablab Lin. (St. & Pl.; see ಅವರೆ; Tu. ಅಮರೆ; T., M. ಅವರೆ, ಅವರ; Tĕ. ಅಪರೆ, ಅಪುಪ, ಅಪುಮು). See *e.g.* ಚಕ್ಕವರೆ, ತೊಗರವರೆ, ಕೆಲವರೆ, ಹೊಲವರೆ, ಹಿಮುಳವರೆ. — ಅವರೆ ಅವರೆ ಎದ್ದಾ ಒನ್ನೆಕ್ಕೆ ಅವರೆಯು ಕೇಜಿ ಮೊಡ ದೇವಿ (Prv.). — ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. The avarĕ creeper (St. & Pl.).

ಅವರೋಧ ava-rôdha. Obstruction, restraint (ಪವರೋಧನ G.). 2, *the seraglio of a palace.*

ಅವರೋಧನ ava-rôdhana. Blockade; obstruction. 3, *the women's apartments of a palace.*

ಅವರೋಹ ava-rôha. A shoot sent out by a plant. 2, *a pendent branch, one that strikes fresh roots into the earth as those of the Indian fig-tree* (ಗಿಡದ ಬಾರವ್ಲಿ G.). 3, *a creeping plant climbing up to the top of a tree;* the upward climbing of a creeper (ಲತೋಪ್ಪಗು, ಮರದ ಮುದಲ್ Hlâ.; ಲತೋಪ್ಪಗು, ಬಿಂದ ಮುದಲ್ Mr. 106; ಗಿಡದ ಬುಡವಿನ್ದ ತುದಿಯ ತನಕ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅವರ್ಗ a-varga. A non-class; not classified, as certain consonants (Śmd. 21. 43. 44; Kâvy. I, 1 *a*, 15. 16; III, 2, B, 48. 49).

ಅವರ್ಗೀಯ a-vargîya. Not belonging to the so-called classified consonants. (My.).

ಅವರ್ಜ a-varja. The act of not abandoning or rejecting (My.).

ಅವರ್ಜ avarja. = ಆವರ್ಜಾ. A day-book, a ledger, an abstract of receipts and disbursements (Mg.).

ಅವರ್ಜ್ಯ a-varjya. Not to be abandoned or rejected (My.).

ಅವರ್ಣ a-varṇa. The two vowels ಅ and ಆ (Śmd. 17; Kâvy. I, 4, 19-21). 2, *censure, blame* (Śmd. 17).

ಅವರ್ಣವಾದ avarṇa-vâda. The vowels called ಅ and ಆ (Śmd. 17). 2, *censure, blame.*

ಅವರ್ತಿಕಾಮರ a-varṭi-kâmar. N. of the twelve Âdityas (Śmd. 17).

ಅವರ್ಧು avardu. = ಆವುರ್ದು. — ಆವರ್ದುಳಕೆವೆಗ. -ವೆಳಗ. He who shines with ambrosia-rays: the moon (ಪಪ Kk. 44).

ಅವರ್ಷಣ a-varshaṇa. Drought (My.; Mhr.).

ಅವಲ್ aval. 1. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಆಪ್ಪೆ, to beat; to crack, break; Tu. ಆವೆ, to beat or pound rice; see ಆವುದು 2).

ಅವಲ್ aval. 2. **-ಲು.** Pounding, beating in a mortar. 2, = ಆವಲಕ್ಕಿ (My.; T.; M. ಅವಲ್). ಆವಲ್ಗಿ (Śmd. 139). — ಆವಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice (batta) which has first been scalded in hot water, then partly dried, then fried, and lastly flattened by beating it in a mortar (ಪೃಥುಕ, ಚಿಪಿಟ, ಚಿಪಿಟಕ Hlâ., Nr., G.; ಪೃಥುಕ Mr. 375; My.; Sl. 314. 404; B. 2, 31). — ಆವಲಶಗು. -ಆಶಗು. Wafer sealing letters with (T.; R.). 2, lac-powder (My.).

ಅವಲ್ aval. First, chief, greatest, best (My.; Mhr., H. ಆವಲ).

ಅವಲಕ್ಷ ava-laksha. = ಅಲಕ್ಷ. White (ಬಿಳಿದು G.).

ಅವಲಕ್ಷಣ ava-lakshaṇa. An unlucky sign or doing (Bp. 60, 53); — an unlucky man. ಅಂಗೆಯ್ ತೋಡಿಸಿ ಆವಲಕ್ಷಣ ಆನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.). See Prvs. s. ಕೆಯ್ 3, ಮೂಗು.

ಅವಲಗ್ನ ava-lagna. = ಆವಲಗ್ನ, ವಲಗ್ನ. Hanging down; attached. 2, *the waist* (ಮುಷ್ಟಿ, ನಡು; ಆವಲಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ಪೊಕ್ಕುಳ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿ Mr. 327). 3, = ಆವಲಗ್ನ (My.).

ಅವಲಮ್ಬ ava-lamba. Hanging down, on or from; catching hold of; depending; resting upon; dependence, support, protection (Bp. 43, 50; Ch. v. 3); a prop, a stay; an appendage; = ಕಾಡ, ಶಿಕ್ಷ, ನೆಲಪು (Mr. 213). See ಉಪಧಾನ ವಲಮ್ಬ.

ಅವಲಮ್ಬನ ava-lambana. = ಆವಲಮ್ಬ. See ನಿಕ್ಷೇಪಾವಲಮ್ಬನ.

ಅವಲಮ್ಬಿಕೆ ava-lambanḳe. = ಆವಲಮ್ಬನ. (ಆಶ್ರಯ G.; My.).

ಅವಲಮ್ಬಿ ava-lambi. Catching hold of, endowed with (Śmd. 395).

ಅವಲಮ್ಬಿತ ava-lambita. Hanging. 2, clung to. 3, supported, protected. (My.).

ಅವಲಮ್ಬಿಸು avalambisu. To hang on (v. t.), to suspend from. ಕವ್ಬಿಯಪ್ ಆವಲಮ್ಬಿಸಿ ೨ಪರ್ ನೆಲಪು (ಕಾವ Nr.). 2, to take hold of. 3, to depend on, to have recourse to (My. ಆವನನ್ನು, etc.-).

ಅವಲಮ್ಬಿಸುವಿಕೆ avalambisuvikĕ. Taking refuge (ಪ್ರಾಯ, ಪ್ರಯಣ Sl. 390).

ಅವಲಿಪ್ತತೆ ava-liptatĕ. Unction. 2, pride, vanity. (R.).

ಅವಲೀಢೆ ava-liḍhĕ. Licking. 2, *disregard, contempt.*

ಅವಲೀನ ava-lîna. Reduced, destroyed, etc. (ಆವಶಲಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವಲೀಲೆ ava-lîlĕ. Sport, play (Sk.); improper play (My.). 2, in mere play, easily, readily (Mhr. ಆವಲೀಲಾ; R.).

ಅವಲೇಪ ava-lêpa. Smearing. 2, ornament. 3, union, association (Śmd. 128. 130). 4, *pride.*

ಅವಲೋಕ ava-lôka. = ಆವಲೋಕನ. (My.).

ಅವಲೋಕನ ava-lôkana. Looking at. 2, *looking, seeing.* 3, beholding; sight (ದೃಷ್ಟಿ, ನೋಟ G.). 4, observation, considering (ಲಕ್ಷಣ Mr. 316).

ಅವಲೋಕಿಸು avalôkisu. To look at, to consider, to see (ನೋಡು G.; My.).

ಅವಲೋಹ avalôha. = ಅಕ್ಷ (Kn. 37). 2, ಮುಸ್ತ (Kn. 51).

ಅವಲ್ಗುಜ a-valgu-ja. *The plant Vernonia anthelmithica* Willd. See ಬಾವುಜಗೆ.

ಅವವಾದ ava-vâda. = ಆವವಾದ. 2, *an order.*

ಅವಶ a-vaśa. Independent, uncontrolled. 2, not having one's own free will. 3, necessary.

ಅವಶಕುನ ava-śakuna. = ಆವಶಕುನ. See Prv. s. ಶಕುನ.

ಅವಶಾತ್ a-vaśât. (fr. ಆವಶ). From uncontrollable circumstances, unawares, suddenly (My.; Tĕ.).

ಅವಶಿಷ್ಟ ava-śishṭa. Left, remaining (ಉಂಬಿದ Śmd. 344 Cm.); a rest, remainder. See ಉಂಬಿ, ಮಿಗು.

ಅವಶೇಷ ava-śêsha. Leavings, remainder (Bp. 56, 12). 2, end, close, termination. See ಉಚ್ಚಾವಶೇಷ, ನಿರವಶೇಷ.

ಅವಶ್ಯ a-vaśya. Ungovernable. 2, inevitable. 3, necessity. ಆವಶ್ಯಂ, *necessarily, certainly, by all means.* — ಆವಶ್ಯ ಪೀಟು. To become necessary (My.; B. 5, 285).

ಅವಶ್ಯಕ a-vaśyaka. Necessary, inevitable, indispensable (ಪಾಠ Mr. 448; My.; B. 4, 133; 5, 106).

ಅವಶ್ಯಾಯ ava-śyâya. *Hoar-frost* (ಪಗಿ, ತಣ್ಣಿ G.).

ಅವಷ್ಟಬ್ಧ ava-stabdha. Supported, rested on. 2, *relied on.* 3, stopped. 4, *near.*

ಅವಷ್ಟಮ್ಭ ava-stambha. Leaning or resting upon. 2, relying on; support. 3, staying. 4, self-confidence. 5, commencement. 6, a pillar. 7, *excellence* (ಶ್ರೇಷ್ಠತ, ಬೀಸು Mr. 451). 8, gold.

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿತ ava-stambhita. Supported, rested on (Grj. 3, after 103).

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿಸು ava-stambhisu. To lean or rest upon (Grj. 2, after 106).

ಅವಸ್ avas. Below; downwards; without, on the outside.

ಅವಸರ ava-sara. Descent. 2, *occasion, moment, favourable opportunity* (ಅಸ್ತರ Mr. 531). 3, leisure, time. 4, the time of (ಹೊತ್ತು, ಸಮಯ G.). 5, (not in Sk.) necessity (C.; Te., T., Tu.). 6, haste from necessity, urgency, speed, hurry (ಅವಸರ Kk. 54; Śm. 62; ಕ್ಷಣ Mr. 494; C.; Tē., T., Tu.; ಆತುರ, ತಾತರ, ಕವ್ವರೆ, ತವಕ G.; B. 1, 9; 2, 1. 35). 7, rain (Sk.; Čb.). 8, a year (Sk.; Čb.).—See Bp. 1, 41. 55; 4, 67; 6, 43; 9, 23; 12, 2; 30, 17; 35, 43; 37, 1; 43, 29; 47, 22. 55; ಮೂಲಾವಸರ.—ಅವಸರವಿ ಕೊಟ್ಟಪು (ಉರವಣಿಗೆ Kk. 65). ಅವಸರಕ್ಕೆ ಮೂಡು ಮೊಲೆ ಸೀಯು ಬೀಜ (Prv.).

ಅವಸರಣ ava-saraṇa. = ಅವಸರ. See ಏಂಗು

ಅವಸರಿಸು avasarisu. To make haste, to be speedy, to press on, to be eager (Bp. 8, 11; 28, 28; 35, 6; 44, 62; 48, 6; 60, 4).

ಅವಸರ್ಪ ava-sarpa. = ಅವಸರ್ಪ. (Sk.).

ಅವಸರ್ಪಣ ava-sarpaṇa. (= ಅವಸರ್ಪಣ). Descending, stepping down. See ತೂಳ್.

ಅವಸಾನ ava-sâna. *Conclusion, termination, end.* 2, death (My.; ಮರಣ Čb.). 3, limit (ಮೇರೆ Čb.). 4, the end of a word or sentence; a pause. See Prv. s. ಪುತ್ರ.

ಅವಸಾಯ ava-sâya. Conclusion, end. 2, ascertainment, certainty. 3, remainder. See ಅಧ್ಯವಸಾಯ, ವ್ಯವಸಾಯ.

ಅವಸಾಯಿ ava-sâyi. Residing. See ಅಧ್ಯಾವಸಾಯಿ.

ಅವಸಿತ ava-sita. Having settled in a place, residing. 2, a dwelling place (ಮನೆ Mr. 194). 3, ended; *completed, finished.* 4, *known, understood,* 5, stored, as grain (G.).

ಅವಸಿತಿ ava-siti. = ಅವಸಾಯ. See ವ್ಯವಸಿತಿ.

ಅವಸು avasu. = ಅವಿಜು, etc. (My.).

ಅವಸೆ avasĕ. = ಅವೂವಸ್ಥೆ, etc. Tbh. of ಅವೂವಾಸ್ಥೆ (Smd. 368. 373. 375; ಅವೂಸೆ Śm. 10; ಅವೂವಾಸೆ Kk. 58; My.).

ಅವಸೇಕ ava-sêka. Sprinkling, irrigating. (ಸಿಮ್ಮನಿಸೇಚನ Čb.).

ಅವಸ್ಕಂದ ava-skanda. *An assault, an attack, a storm* (ಪ್ರಹಾರ, ಪಾಡು Mr. 287).

ಅವಸ್ಕರ avas-kara. Something to be swept away or concealed. 2, *faeces, excrement, dirt.* 3, the privities (ಗುಹ್ಯ, ಶಿಶ್ನ G.).

ಅವಸ್ಥಾತೃ ava-sthâtṛi. Taking one's stand. See ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ.

ಅವಸ್ಥಾನ ava-sthâna. Standing on, residing; an abode; situation. See ವ್ಯವಸ್ಥಾನ.

ಅವಸ್ಥಾಯಿ ava-sthâyi. *Standing, residing in; placed.*

ಅವಸ್ಥಿತಿ ava-sthiti. Abiding; residence; practising. See ಅನವಸ್ಥಿತಿಕ.

ಅವಸ್ಥೆ ava-sthĕ. = ಅವತೆ. *State, condition, situation, circumstance of age or position.* 2, trouble, difficulty, strait, calamity (C.; Tē., M., T.).— ಅವಸ್ಥೆಗೊಳ್. -ಪೊಳ್. To assume a state, etc. (Bp. 47, 47).

ಅವಸ್ಸೆಸೆ ava-snasĕ. = ಪಸ್ನೆಸೆ, q. v.

ಅವಹರಣ ava-haraṇa. Throwing away, laying aside. 2, taking away; stealing, plundering. 3, taking back. 4, fining, muleting. See ವ್ಯವಹರಣ.

ಅವಹಾರ ava-hâra. = ಅವಹರಣ. 2, *a shark, or another large water-animal* (ಗ್ರಾಹ, ಜಿಗಟೆ Mr. 410). See ವ್ಯವಹಾರ.

ಅವಹಿತ ava-hita. Deposited; applied, directed (as the mind). See ವ್ಯವಹಿತ.

ಅವಹಿತ್ಥ avahittha. *Dissimulation.*

ಅವಹಿತ್ಥೆ avahitthĕ. = ಅವಹಿತ್ಥ. (Kâvy. IV, 2, 16).

ಅವಹೇಲ ava-hêla. *Disrespect, disregard, contempt, treating disrespectfully.*

ಅವಹೇಲನ ava-hêlana. ಅವಹೇಳನ. = ಅವಹೇಲ. (My.; ಜಪ' ಯೋಗ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.).

ಅವಳ್ aval. (Tu. ಅಳ್). See s. ಅದ.

ಅವಳ avaḷa. = ಅದುಳ್, etc. — ಅವಳಜವಳ. dupl. A pair (ಯುದುಲ, ಜೋಡು G.).

ಅವಳಿ avaḷi. Tbh. of ಯುಗುಳಿ. A pair (J. 21, 27). — ಅವಳಿ ಜವಳಿ. dupl. A pair. — ಅವಳಿಜವಳಿಮಕ್ಕಳು. Twins (C.; B. 4, 107). — ಅವಳಿಮಕ್ಕಳು. Twins (J. 19, 45).

ಅವಳು avaḷu. = ಅವಳ್.

ಅವಾಕ್ avâk. = ಅವಾಚ್ 1. *Downwards.* 2, southwards, southern.

ಅವಾಕ್ಕು avâkku. Tbh. of ಅವಾಚ್ 1. (Śmd. 106 Cm.).

ಅವಾಕ್ಪುಷ್ಪಿ avâk-pushpi. *A kind of anise, Anethum sowa* Roxb.

ಅವಾಕ್ಶ್ರುತಿ a-vâk-śruti. *Dumb and deaf.*

ಅವಾಕ್ಷರ ava-akshara. A blunder as to letters, a mispronunciation. 2, an abusive word (ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು Čb.; Mhr.).

ಅವಾಕ್ಭವ avâk-bhava. Born in the south (ತೆಂಕಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ Śl. 28).

ಅವಾಕ್ಭಾಗ avâk-bhâga. *The part below* (ಬುಡ್ಡ, ತರುಮೊದಲ್ Mr. 104).

ಅವಾಗ್ರ ava-agra. Having a bent top; *stooping, bending, bowed.*

ಅವಾಙ್ಮುಖ avâk-mukha. Having the face turned downwards, hanging the head (ಅಧೋಮುಖ, ತಲೆಬಾಗುವಂ Mr. 455).

ಅವಾಚ್ avâč. 1. = ಅವಾಕ್ಕು. *Downwards; looking downwards, headlong.* 2, south.

ಅವಾಚ್ a-vâč. 2. *Dumb.*

ಅವಾಚ a-vâča. = ಅವಾಚ್ 2. (ಮೂಕ Čb.).

ಅವಾಚಿ avâči. *The south.*

ಅವಾಚೀನ avâčîna. Southern (ತೆಂಕಲವಾಮುದು Mr. 58).

ಅವಾಚ್ಯ a-vâčya. *Improper to be uttered; unfit to be spoken about* (ಆಡಬಹುದಾದುದು G.).

ಅವಾಜು avâju. Voice, sound, noise, report (My.; Br., H.).

ಅವಾನ್ತರ ava-antara. Situated between; intermediate; included;—subordinate (subordination), minor, extra (Mhr.; see s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ). 2, invasion, incursion; havoc (My.; Tē.).

ಅವಾನ್ತ್ರ avântra. Tbh. of ಅವಾನ್ತರ. ಅವಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುದುರೆ ವೇತಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅವಾಯ ava-aya. Going away; going to; giving way, yielding. See ಅಧ್ಯವಾಯ, ವ್ಯವಾಯ, ಸಮವಾಯ.

ಅವಾಯಿ avâyi. A report or rumour (Mhr. ಅವಾಳ; R.).

ಅವಾರ avâra. This side, *the near bank of a river.* 2, = ಅವಾರ, an enclosure (not Sk.). — ಅವಾರಗೋಡೆ. A surrounding wall (ಪ್ರಾಕಾರ, ಪವ್ರ Čb.).

ಅವಾರಿತ a-vârita. Unimpeded, unobstructed; innumerable (Bp. 22, 6).

ಅವಾರ್ಯ a-vârya. Unrestrainable, irresistible; not to be warded off (Bp. 22, 24; 46, 68).

ಅವಾಸ a-vâsa. Tbh. of ಉಪವಾಸ. (My.; ಒತ್ತಲೆ G.).

ಅವಾಸಸು a-vâsas. *Unclothed, naked.*

ಅವಿ avi. 1. To hide, to conceal (ಸಿಗುವಂತೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಅವಗು 1, ಅವೆ 7; My. uses no other form but two P. pa.). P. pa. ಅವಿತು, ಅವುತು (My., in the intransitive meaning), ಓತು (Bp. 18, 79). ಒಬ್ಬರ ಹಿಡ್ಡೆ ಮುತ್ತೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ಲಿಸುವುದು (ಘೋಗವ್ಯೂಹ Sl. 284). ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಹಾಗೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಣದನು (ತಿರುಳಿತ, etc. 296).

ಅವಿ avi. 2. (= ಅವಿ 1). To be spoiled, damaged; to rot; to perish; to go out, be extinguished (T.; R.; Tḍ. ಅವಿ, ಅವೆ, to break, burst, be destroyed).

ಅವಿ avi. *A sheep.* 2, *the sun.* 3, *a woman in her courses.* 4, a mountain (ಪರ್ವತ G.). 5, a master (ಯಜಮಾನ Čb.). 6, a rat (ಮೆಗ್ಗಣ Čb.). 7, air, wind (ಗಾಳಿ Čb.).

ಅವಿಕಲ a-vikala. Unimpaired, perfect, entire. 2, regular, consistent. See Bp. 10, 53; 18, 81; 22, 9; 30, 1; 43, 20.

ಅವಿಕೃತ a-vikṛita. Unchanged, permanent (Kâvy. I, 1 *b*, 15-22).

ಅವಿಕೃತಿ a-vikṛiti. Devoid of change, unchangeable (ಸವಿಕಾರಿ Śmd. 67. 68; ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ 102 Cm.).

ಅವಿಗ್ನ a-vigna. *A prickly shrub, Carissa carandas* L. (ಕ ದುರಿಕೆಪಣ್ಣಿನ ಗಿಡ Sl. 137).

ಅವಿಘ್ನ a-vighna. Without obstruction or trouble;—safety (J. 20, 34).

ಅವಿಚಲಿತ a-vicalita. Unmoved, immoveable. See Bp. 27, 30; 34, 38; 39, 47; Abh. P. 10, 3.

ಅವಿಚಾರ a-vicâra. Inconsideration, non-advertence. 2, unhesitating, promptitude. See Bp. 21, 30; 22, 5; 38, 66; 40, 29; 53, 50; 60, 22; 61, 14; B. 5, 86; Grj. 4, 50.

ಅವಿಚಾರಣೆ a-vicâraṇe. = ಅವಿಚಾರ. (My., also ಅವಿಚಾರಣ).

ಅವಿಚಾರಿ a-vicâri. Undiscriminating, inconsiderate; an indiscriminate person. See Bp. 40, 65; 45, 39; 60, 6; Prv. s. ಅಪೆಚಾರಿ.

ಅವಿಚಾರಿತ a-vicârita. Badly investigated, unconsidered.

ಅವಿಚಾರಿತನಿರ್ಣಯ avicârita-nirṇaya. Prejudice. (My.).

ಅವಿಚಾರ್ಯ a-vicârya. Without considering, inconsiderately. (My.).

ಅವಿಚಾಲಿತ a-vicâlita. Unmoved, unshaken. (My.).

ಅವಿಚು avicu. = ಅವಚು 2, ಅವಸು, ಅವಿಸು, ಅವುಚು 2, ಅವಸು 1. To hide (v. t.), to conceal, to cover (My.).

ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ a-vicchinna. Unseparated, undivided, entire; uninterrupted, incessant. (My.).

ಅವಿಚ್ಛೇದ a-vicchéda. = ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ. 2, entireness. 3, continuity. (My.).

ಅವಿತ avita. *Preserved, protected.*

ಅವಿತಥ a-vitatha. Not untrue. 2, not vain, not false or futile. (My.).

ಅವಿತು avitu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವಿದೂಷ avi-dûṣa. *Ewe's milk.*

ಅವಿದೆ avidé. Tbh. of ಅವಿಧಾ. — ಅವಿದೆಯಿಡು. -ಇಡು. To cry out avidé (Bp. 57, 51). ಅವಿಜೆಗಳಿಪ್ ಇಡುವ (53, 42).

ಅವಿದ್ಧ a-viddha. Unpierced.

ಅವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ aviddha-karṇi. *The plant Cissampelos hernandia.*

ಅವಿದ್ಯ a-vidya. Unwise, foolish (Śmd. 109).

ಅವಿದ್ಯೆ a-vidyè. *Ignorance.* 2, illusion, Mâyâ.

ಅವಿಧಾ avidhâ. = ಅವಿದೆ, (ಅವಿಧೋ). An interjection used in calling for help; a cry for help.

ಅವಿಧಿ a-vidhi. Void of, or contrary to, rule. 2, *irregularity, incorrectness.* 3, misfortune, trouble (My.; Tḍ.).

ಅವಿಧೋ avidhô. (= ಅವಿಧಾ). ಆಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ (o. r. -ಣ್ಯರ್) ಘೋಷಯಿಸಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ ಅವಿಧೋಯೆನಲುಂ (Śmd. 64).

ಅವಿನದ್ಧ a-vi-naddha. Not bound, not joined, loose (Grj. 3, 37).

ಅವಿನೀತ a-vinita. Untrained; *ill-behaving, naughty, wicked* (Bp. 38, 53).

ಅವಿನೀತೆ a-vinitè. *An immodest or disloyal woman.*

ಅವಿಭಕ್ತ a-vibhakta. Undivided; unseparated, joint, not sharing. (My.).

ಅವಿಭಾಗ a-vibhâga. Undivided; undivided condition. (My.).

ಅವಿಭಾಜ್ಯ a-vibhâjya. Not to be divided, not to be partitioned. (My.).

ಅವಿಭೇದಿ a-vibhédi. Not breaking asunder; devoid of distinction or variety (Kâvy. III, 3, B, 140).

ಅವಿಮರಿಸ avi-marisa. *Ewe's milk.*

ಅವಿಮುಕ್ತ a-vimukta. Unloosed, not quitted. (My.). 2, N. of a tîrtha near Benares. — ಅವಿಮುಕ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 58, 11).

ಅವಿರತ a-virata. Not desisting from. 2, *uninterrupted, continual, eternal.* See Bp. 24, 2; 30, 1; 35, 35.

ಅವಿರಳ a-virala. -ಳ. Contiguous, close. 2, thick, compact, gross, substantial, abundant (ಬಹುಲ, ಘನ, ಸಾಕ್ಷ, ದಟ್ಟ Mr. 430). 3, uninterrupted. 4, not rare, not unfrequent. See ಅಪ್ಪವಿರಳ; Śmd. 145; Bp. 44, 53; 34, 20; 38, 67; Mr. 1. 77; Kk. 2; J. 6, 1.

ಅವಿರಳಿತ a-viralita. = ಅವಿರಳ. (Bp. 26, 46; 36, 60; 46, 40; 58, 13).

ಅವಿರುದ್ಧ a-viruddha. Unobstructed; allowed, proper; consistent with. See Kâvy. III, 3, B, 153; Bp. 47, 66.

ಅವಿರೋಧಿ a-virôdhi. Not opposing, obstructive, inimical or incompatible (Kâvy. III, 3, B, 30).

ಅವಿಲಣ avilaṇa. The bit of a bridle (ಕಡಿವಾಣ, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿಣ, ಕಚ್ಚೆಯ ಕಡಿವಾಣ Kn. 149).

ಅವಿಲಮ್ಬ a-vilamba. = ಅವಿಲಮ್ಬನ. ಅವಿಲಮ್ಬಂ, quickly (V. 14, 48).

ಅವಿಲಮ್ಬನ a-vilambana. *Not delaying, quick.*

ಅವಿಲಮ್ಬಿತ a-vilambita. *Not delaying, not slow, quick.*

ಅವಿವಕ್ಷಿತ a-vivakshita. Not intended to be said, unasserted, undeclared (Kâvy. III, 3, B, 122).

ಅವಿವೃತ್ತ a-vivṛitta. Not turned or twisted round. See ಘೋಷ.

ಅವಿವೇಕ a-vivèka. Absence of discrimination or judgment; ignorance; indiscretion. (My.).

ಅವಿವೇಕಿ a-vivèki. Inconsiderate, having no judgment, ignorant, short-sighted (Bp. 3, 44; 20, 20; 25, 22; B. 4, 195; My.).

ಅವಿಶಿಷ್ಟ a-viśishṭa. Not distinguished, unspecified, whatsoever.

ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗ aviśishṭa-liṅga. An unspecified gender, whatever gender (Kâvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶಿಷ್ಟವಚನ aviśishṭa-vachana. An unspecified number (singular or plural, Kâvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶೇಷ a-viśêsha. Uniform, alike, without any difference, without any specification. 2, equability, uniformity, the state of being unspecified. See Kâvy. II, 2, B, 7; III, 3, B, 148. 156 seq.; V, 50; Śmd. 122. 143. 151.

ಅವಿಶೇಷಣ a-viśêshaṇa. = ಅವಿಶೇಷ. (Kâvy. III, 3, B, 156 seq.).

ಅವಿಷಮ a-vishama. Even, equal, regular, like, similar, etc. (Kâvy. III, 1, A, 4).

ಅವಿಶ್ವಾಸ a-viśvâsa. Want of confidence or trust, distrust (My.). See ಅವಿಸ್ವಾಸ.

ಅವಿಸು avisu. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವಿಸೋಧ avi-sôdha. *Ewe's milk.*

ಅವಿಸ್ಪಷ್ಟ a-vispashṭa. *Unclear, indistinct.*

ಅವಿಹಿತ a-vihita. Unprescribed, not directed or ruled, improper.

ಅವಿಹಿತಸನ್ಧಿ avihita-sandhi. An improper composition of words (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಅವೀಚಿ a-vîchi. Waveless. 2, a particular hell. (G.).

ಅವೀರೆ a-vîrĕ. *A woman who has neither husband nor son.*

ಅವು avu. 1. This syllable may take the form of ಔ, *e. g.* ಕವುಂಗು, ಕೌಂಗು; ಕವುಂಕುಬ್, ಕೌಂಕುಬ್; ಅವುಂಕದಂ, ಔಂಕದಂ (Śmd. 189).

ಅವು avu. 2. A plural of ಅದು 1, q. v.

ಅವು avu. 3. The plural of ಅದು 3 (Śmd. 290). ಸಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲಲ್ಕೆ ಪವಿದುಬುದ ಕೋಲ್ಗಡಮ್ ಅತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ತುಮುಗಳ ದೊಮ್ಮಳ ಕೋಮುಂ ನಿಜೆಯಲ್ಲ ಪದ್ (291). ಸಲ್ಲವು, ಗೆಲ್ಲವ (291).

ಅವು avu. 4. = ಉವ. A plural of ಅದು 4, that is now in general use, *e. g.* ಬನ್ದವು (B. 3, 25). In old classical Kannada this plural was used *only* in ಒಳವು (Śmd. 291). ನೀಙ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (292). ನುಂಗುವುದುಮ್ ಒಳವ ಪಥಮೊಳೆ ಮುಖಾಮಖ್ಯಂಗಳ್? (292).

ಅವುಕಿಸು avukisu. = ಅವುಂಕಿಸು. To cause to press, etc. (My.).

ಅವುಕು avuku. = ಅದಕು 1, ಅವದು 1, etc., ಅವುಂಕು 1 q. v. (My.; ಹಂಚುಕು Ch.). ಅವುಕುದಮ ಬಲು ನಿದ್ರೆ, ನಿದ್ರೆಯ ನೂಕುದನು (Bh. 1, 9, 8). ಜಡಿಸಿದವು, ಒನ್ದೊನ್ದಲ್ ಅವುಕಿದವು ಅವಿರಲಿತ ದುಃಕರಣ ವೇಗೋದ್ಭವ್ತಮಪ್ಪುರವಿ (2, 13, 26). (ಘಟಿಜ) ದೆಚ್ಚದನು ಅವುಕಿ ದೊಚ್ಚದುತಾ; ಪುಟಿದ ಕನ್ನುಕದನ್ನೆ ಘನಿ ಅಟಿಲುಟಿಸಲ್ ಅವುಕಿತು (3, 13, 34). ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಇರುಳು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯೊಳ್ ಅವುಕುವ ಸಂದರ್ಭಗೆ ಸಲೆ ನೇಮುಗೊಳುವ ಉಬ್ಬಿರಿಸಿ ಕೈಪ್ಪನ ನೆನೆವುತ ಇದ್ದನು ಮುರಹ ಪುಳೈನಲಿ (1, 19, 23). See 7, 6, 61.

ಅವುಕ್ಕನೆ avukkanĕ. = ಅಬಕ್ಕನೆ. (My.).

ಅವುಗ avuga. = ಅವಗ 1, q. v. ತುಪ್ಪದ ಅವುಗಂಗಳು (ಕಾರ್ಕಳ Mr. 216, o. r. ಅವುಗುಗಳು). ಹಾಲವುಗ (Bp. 14, 15).

ಅವುಗಳ್ avugaḷ. -ಗಳು. = ಅವಗ 2.

ಅವುಗು avugu. 1. = ಅಬುಗು, ಅಬುಗು, ಅವಗ. A sort of cake made of condensed milk, etc. (ಹುಣ, ಅಪ್ಪಮ, ಪಿಸ್ಟಕ Nr.).

ಅವುಗು avugu. 2. = ಅದಕು 1, etc., ಅಮುಗು, etc. To yield to pressure, as the surface of a ripe fruit or tumour (My.; T. ಅಮಂಗು, ಅಮುಂದು, to be pressed with the finger; to be pressed down; to grow fast or firm; to be set or enchased; to sink; ಅಮುತ್ತು, to press with the finger, etc.; M., T. ಅಮಿಬ್, to sink, ಅಮುಕ್ಕು, to drown; to fix, set; *cf.* ಅಗುಬ್ 2; and see ಅಮುಕು).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. = ಅವುಕಿಸು. To cause to press, etc. 2, to hold firmly (Bp. 44, 6).

ಅವುಂಕು avuṅku. 1. = ಅವುಕು, etc. To press or hold firmly; to squeeze; to trouble (ದೃಢವೀದನ Śmd. Dh.; ಒತ್ತು, ಹಿಮುಕು G.). ಅವುಂಕದಂ (Śmd. 189). See Bp. 4, 12; 15, 10; 16, 18; Bh. 8, 23, 35; 8, 26, 21.

ಅವುಂಕು avuṅku. 2. Pressing or holding firmly. ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು (ಆಭಿಚಾರ Mr. 190).

ಅವುಂಕುಹ avuṅkuha. = ಅವುಂಕು 2. (ಬಡ್ಡಿಸ Śmd. II, o. r. ಬಡ್ಡಿನ; Kk. 88, o. r. ಬಡ್ಡಿಸು).

ಅವುಡು avuḍu. 1. = ಅವದು 1, etc. To hold firmly. (ಕುಮುಜಂ) ಅಡಿಸ ಮುಖಗಳಂ ಕಂಕುಬಿನೊಳ್ ಅವುಡಿ (Bp. 20, 13).

ಅವುಡು avuḍu. 2. = ಅವಿಚು, etc. To hide, etc. (My.).

ಅವುದು avudu. A "howitzer" (also ಅವುಡುಗುಣ್ಣು). ಅವುದು ನಿದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟಿನಿಸ್ಸ ಮೊದೆದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಅವುದ avuda. = ಆಮದ. — ಅವುದವುದ. rep. = ಅಮದಮದ. (B. 3, 17; 5, 19).

ಅವುದಲ avudala. = ಅವುದಲಿಕೆ, ಅವುದಲು, ಅವುಪ್ಪ, ಅವುಪ್ಪು, ಅವುಣ್ಣು, ಅವುಣ್ಣು. (Tbh. of ಅಮುಣ್ಣ, ಅಮುಣ್ಣ, ದೃಢವ್ಯರ.). The castor-oil plant, Ricinus communis Lin. (ದರ್ಭಮಾನ, ಬಡ್ಡವಣ Śmd. 373; ಗ್ರಾಮುರುಜ, ಏರಣ್ಣ Mr. 136; S. Mhr.; Tĕ. ಆಮುದ; T., M. ಆಮಣಕ್ಕು; Tu. ಆಲಮುದ್ದು). 2, the angular-leaved physic-nut, a shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (My.). See ಮರ-; ಅಗಲು. — ಅವುದಲೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Castor-oil (S. Mhr.).

ಅವುದಲಿಕೆ avudalikĕ. = ಅವುದಲ. (ಏರಣ್ಣ, ದೃಢವ್ಯಕ, ದರ್ಭಮಾನ, etc. Nr.). ಅವುದಲಿಕೆಯೆಲೆಗಳ್ (Bp. 17, 7).

ಅವುದಲು avudalu. = ಅವುದಲ No. 2 (My.).

ಅವುದು avudu. 1. To chew with the teeth, to champ (ದನ್ತಚರ್ವಣ Śmd. Dh.; Grj. 1, 96; *cf.* ಅಗುಬ 3 and ಅಗಿ 2); to chew the cud (ಮೆಲಲಾಪಸು G.; M., T. ಅಮ, ಅಯ್ಕೆ, rumination; ಅಮುಳ್ಳು, to turn food in the mouth).

ಅವುದು avudu. 2. (= ಅವಲ್ಗ). The jaw (My.; ಮುಲಳು G.). 2, the lower lip (My.; M. ಅಮ್ಮಿಟ್ಟ, T. ಅಮುಮು, Tĕ. ಅವುದು, the lower lip). ಕೋಡಲ ಮಿಕ್ಕು, ವಿಷಸೆಗಳಲುಗರ್ ಅವುಡಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಕ್ಕುತ ಎನ್ದಂ (Bp. 31, 13). See Bh. 1, 14, 10; 6, 5, 13. ಜಡದ ಕೋಡ ಅವುಡಗೆ ಮಾರಿ (Prv.).

ಅವುದು avudu. 3. A grain of anything (R.; T. ಅವಿಡ್, half a grain of paddy or rice, commonly also = K. ಅಗುಳು No 1).

ಅವುಲ್ಗ avulga. = ಅವುಲು, etc. (G., St. & Pl.; My. = ಅವುದಲ No. 2).

ಅವುಪ್ಪು avuppu. = ಅವುಪ್ಪ. (My.).

ಅವುಣ್ಡು avuṇḍu. (Śmd. 189). (= ಅವುಡು 2).

ಅವುಡ್ಡಿಗ avuḍḍiga. = ಅವುಡಲು, etc. (My.).

ಅವುಡ್ಡಿಗು avuḍḍigu. = ಅವುಡ್ಡಿಸು, etc. (My.).

ಅವುತಣ avutaṇa. = ಅವತನ. An invitation to dinner (C.; ಪಿದ್ದು ಕೈ.; ಪಿದ್ದಣ ಕೆಮ. 63, Kk. 26, o. r. ಅವತನ; ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದು G.; Mhr. ಅವತಣ; Tē. ಆವಮತೆ, ಅವುತೆ, a feast; ಆವುತಿಂಪು, to invite to a feast; T. ಅವ್ವು, to call, invite; *cf.* ಆವುನ್ನಣಿ). 2, metaphorically: a festive dinner. ಅವತಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಉಪವ್ಯಾಸ ಬಿಸ್ತು.—ಏಕಾದಶಿಯ ಮುನಿಗೆ ತಿಪರಾತ್ರಿಯ ಅವತಣಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಆತ್ಮ, ಕಡಿದು, ಅವತಣಕ್ಕೆ ಹೇಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (Prvs.). See Rāv. 12, 22; Bh. 1, 20, 21.

ಅವುತಣಿಗ avutaṇiga. A man invited to a feast (R.).

ಅವುತನ avutana. = ಅವತಣ q. v. (My.).

ಅವುತು avutu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವುತೆ avutĕ. 1. A coat of mail (ಜೀವರಕ್ಷೆ, ಕವಚ ಕೆmd. II, o. r. ಅವುಸೆ; ಜವರಕ್ಷೆ, ಕವಚ Kk. 94). **ಅವುತೆ avutĕ. 2.** Hiding (?); calling (?). (ಆಕಿದುದು Cē. I, 48).

ಅವುದಾಸೀನ avudāsīna. Tbh. of ಔದಾಸೀನ. ಅವುದಾಸೀನ ದೂರ ನಿಲ್ಲುದು (ಅನಾದ್ಯತ, etc. Hlā.).

ಅವುರ avura. = ಹವುರ, etc. Lightness (My.).

ಅವುಸು avusu. 1. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವುಸು avusu. 2. Properness, neatness (R.; T. ಅವ್ವುಲು; see ಆವಗು 3).

ಅವುಸೆ avusĕ. = ಅವುತೆ 1 q. v.

ಅವ್ಯಸ್ತಿ avusti. Tbh. of ಔದಧ (My.).

ಅವೆ avĕ. (fr. ಅಹವು -ಎ೫). = ಆವೆ 1, ಹಾವೆ. The plural of ಆದ 4: They certainly are, they are, there are, are. ಆದೇ ಬಣ್ಣದ ಒಡವೆಗಳು ಮತ್ತೇಕಾದರೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಆದೆಯೋ? (B. 1, 5). ನಿನ್ನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹುಡುಗರು ಆದೆ? (1, 11). ಅವು ಕ್ಷೇಮದಿಲ್ಲ ಆದೆ (3, 69).—ಆಗುತ್ತವೆ (1, 1). ನಜೆಯುತ್ತವೆ, ತಾಣುತ್ತವೆ, ಪಿಸ್ಸುತ್ತವೆ (1, 13).

ಅವೆ avĕ. = ಆದ, etc. See ಆದ್ಯುವೆ, ಜೋದ್ಯುವೆ, ಎಂದೋಳವೆ, ಧೈಜವೆ.

ಅವೆಕೊ avĕ-ē-kŏ. Look there! (Bp. 22, 56; Tu. ಆದ, ಆದಾ; *cf.* ಅಮುಗೋ, etc.).

ಅವೇಕ್ಷಣ ava-īkshaṇa. = ಆವೇಕ್ಷೆ. (My.).

ಅವೇಕ್ಷೆ ava-īkshĕ. Looking towards or at. 2, *attention to, watchfulness, regard, care* (ಚಾಗರ, ಎಚ್ಚರು Mr. 456).

ಅವೇದ್ಯ a-vēdya. Not to be known; unascertainable. (My.).

ಅವೈದಿಕ a-vaidika. Not vedic, not belonging to the vēda. (My.). 2, a man not versed in the vēda (My.).

ಅವ್ಯಕ್ತ a-vyakta. *Indistinct, not manifest, unclear, imperceptible* (ಅವ್ಯಕ್ತ, ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Kn. 142; ಅವ್ಯಕ್ತ Mr. 491). 2, *inarticulate.* 3, the soul, *the universal soul* (ಅತ್ಮನು 142; ಪರಮಾತ್ಮ 491). 4, *a fool* (ಮೂರ್ಖ 142; 491). 5, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 142). 6, ಯುಗಭೇದ (142). 7, *Vishṇu.* 8, Śiva (G.). 9, Kāma (Cē.).

ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ avyakta-dhvani. An indistinct or inarticulate sound. See ಜಸುಗು, ಪರ್ಯ (ಅರ್ಥ).

ಅವ್ಯಕ್ತರವ avyakta-rava. = ಅವ್ಯಕ್ತಶಬ್ದ. See ಜಸುಂಗು.

ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ avyakta-rāga. *Dark-red, the colour of the dawn* (ಬೆಳಿಗದುದು G.).

ಅವ್ಯಕ್ತವಾಚ್ avyakta-vāch. *Speaking indistinctly.*

ಅವ್ಯಗ್ರ a-vyagra. Steady, cool, deliberate (ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ Cē.). 2, indifferent, undisturbed (ಉದಾಸೀನ Cē.).

ಅವ್ಯಂಜನ a-vyañjana. *Beardless.* 2, an animal without horns, though of an age to have them.

ಅವ್ಯಂಡಿ avyaṇḍi. = ಆವ್ಯಣ್ಡಿ. *The plant Mucuna pruriens* D. C.

ಅವ್ಯಥೆ a-vyathĕ. Ease, happiness (My.; ಸುಖ G.). 2, *the tree Terminalia citrina* Roxb. (ಆಳಲೀಕಾಯಿ ಗಿಡ G.). 3, *Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅವ್ಯಪೇತ a-vyapēta. Not gone apart or asunder, not separated, coupled.

ಅವ್ಯಪೇತಯಮಕ avyapēta-yamaka. A yamaka wherein the alliteration consists of a pair of words at the beginning of the lines (Kāvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅವ್ಯಯ a-vyaya. Not liable to change, imperishable (Bp. 8, 38). 2, unexpended, unwasted (ವೆಚ್ಚವಾಗದ್ದು G.). 3, *an indeclinable word, a particle* (Śmd. 6. 83. 97. 99. 388. 389. 390. 391. 399. 408; Kāvy. I, 1 *b*, 48-52; ನಿಪಾತ Śmd. 68 Cm.). 4, heaven (ಸ್ವರ್ಗ G.).

ಅವ್ಯಯಕ್ರಿಯಾಪದ avyaya-kriyāpada. A form of a verb that is used for all genders, numbers, and times, as ಉಣ್ಣು, ಪೇಡ, etc. (My., also ಅವ್ಯಯಿಕ್ರಿಯಾಪದ).

ಅವ್ಯಯಪದ avyaya-pada. = ಅವ್ಯಯ No. 3. (Śmd. 228. 388).

ಅವ್ಯಯಲಿಂಗ avyaya-liṅga. Gender as indicated in particles (Śmd. 108. 111).

ಅವ್ಯಯೀಭಾವ avyayī-bhāva. Unchangeable state. 2, an indeclinable compound. 3, a compound of which the first member is the principal one (Śmd. 197. 198; Kāvy. I, 3, 10-15).

ಅವ್ಯಸನಿ a-vyasani. Free from evil habits, moral, correct (Bp. 39, 11).

ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ a-vyavasthĕ. Disorder, confusion (My.; B. 5, 205).

ಅವ್ಯವಹಿತ a-vyavahita. *Being not separated, adjoining, contiguous.*

ಅವ್ಯವಹಿತಪೂರ್ವಕಾಲ avyavahita-pūrvakāla. The time just past (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ avyavahita-bhrātṛi. A brother older than one's self and next in age (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರಕಾಲ avyavahita-uttarakāla. The time immediately next (My.).

ಅವ್ಯಾಕುಲ a-vyākula. Not disturbed, composed, calm, firm; calmness, etc. (J. 24, 15).

ಅವ್ಯಾಪಾರ a-vyāpāra. *Vacation from work, state of being unemployed.*

ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ a-vyāpti. Inadequate pervasion or extent. (My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯ a-vyāpya. Not to be pervaded generally. 2, not extending to the whole circumstances, peculiar. 3, not pervading (used indeclinably, Sk.; My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ avyāpya-vṛitti. A category of limited application. (R.).

ಅವ್ವ avva. = ಅಮ್ಮ, etc. — ಅವ್ವಕ್ಕ. rep. = ಅಮ್ಮಕ್ಕ. (C.).

ಅವ್ವೆ avva. = ಅಮ್ಮ, etc. A mother (C.). Declension: ಅವ್ವಂ, ಅವ್ವನಂ, ಅವ್ವನಿಂ, etc. (Śmd. 148). See ಚಿಕ್ಕವ್ವ, ದೊಗವ್ವ, ದೊಡ್ಡವ್ವ, ಮುತ್ತವ್ವ; Bp. 45, 8; B, 1, 9. 25; 2, 7. 8; 3, 84. ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prv.). — ಅವ್ವಕ್ಕ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಅವ್ವಯ್ಯ. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿ. ಅವ್ವ-ಅಪ್ಪ-ಅಚ್ಚಿ. Mother, father and a little child (honorifically called mother). ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿಯಾಟ. -ಆಟ. A kind of children's sport (My.). — ಅವ್ವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. used for one's mother when calling to her (My.).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. To jump or jump up; to jump upon (ಮೀರ್ವಾಯ್ Ct. II, 84; *cf.* ಉವಡ್). See Abh. P. 9, 186; Bp. 26, 13; 32, 26; 49, 21; Bh. 3, 13, 27; Rsv. 5, 78; 5, after 120; 6, 20; 7, after 17; 10, after 31; 10, 85; J. 8, 39; 13, 12; Grj. 1, 55.

ಅವ್ವಾಪಿ avvâpi. = ಅವ್ವಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾ avvâ. Imitation of the note of the cuckoo. — ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ. rep. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾಳಿ (avva-âḷi). An effeminate, impotent man (S. Mhr.).

ಅವ್ವೆ avvĕ. = ಅವ್ವ, etc. A mother (C.; T., Tĕ.), used also as a title of respect and love. ಅಯ್ಯನ್ ಆರ್ ಎನಗೆ? ಅವ್ವೆ ಆರ್? (Bp. 3, 82). ಆಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅವ್ವೆಗಳಿರ! (29, 8). ಎಮ್ಮ ಅವ್ವೆ (47, 26; see also vs. 39. 40). See ಪಾಸವ್ವೆ, ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ, ಮುತ್ತವ್ವೆ. 2, a grandmother (Tĕ.; R.). 3, any elderly woman (My.; T., Tĕ.). — ಅವ್ವೆಯರ್. -ರು. ಅವ್ವೇರು. Mothers; matrons (Bp. 30, 9; Bh. 1, 8, 90). 2, wet nurses, etc. in a gynæceum (My.).

ಅಶಕ್ತ a-śakta. Unable, incompetent; weak (B. 3, 99; 5, 255; My.).

ಅಶಕ್ತತನ a-śaktatana. = ಅಶಕ್ತತೆ. (ಫಿಪ್ರ, ನಲುಪು, ನಲುಪು Ćb.).

ಅಶಕ್ತತೆ a-śaktatĕ. = ಅಶಕ್ತ. (My.; B. 5, 184).

ಅಶಕ್ತಿ a-śakti. Inability, incapability, weakness, impotence. See ಅಳ್ಳು.

ಅಶಕ್ಯ a-śakya. Impossible (ಶಕ್ಯಮುಲು Śmd. 231 Cm.; ಅಸದಳ Bhn. 48). See Bp. 31, 17; 36, 40; 39, 67; etc.

ಅಶಂಕರತ್ವ a-śaṅkaratva. The state of not being Śaṅkara (Bp. 54, 23).

ಅಶತ್ರು a-śatru. One who has no adversary. 2, one who is no adversary, a friend (ಮಿತ್ರ Ćb.). 3, the moon (ಪಕ್ಷ Ćb.).

ಅಶನ aśana. *Eating.* 2, *food.* ಅಶನ ವಸನ ಸಿಕ್ಕದ ಬೀಡಿಗೆ ದೃಷ್ಟ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಶನಘಾತಕ aśana-ghâtaka. = ಆಕ್ಷಕರ್ಣಕ. (My.).

ಅಶನಪರ್ಣಿ aśana-parṇi. *The plant Marsilea quadrifolia* Lin. See ಪೊಡವಗು 3.

ಅಶನಾಯಿತ aśanâyita. *Hungry.*

ಅಶನಾಯೆ aśanâyĕ. *Hunger.*

ಅಶನಾರ್ಥಿ aśana-arthi. One who is desirous of food or asks for it (My.).

ಅಶನಿ aśani. = ಅಸನಿ. *Indra's thunderbolt.*

ಅಶರೀರ a-śarîra. Bodiless. 2, Kâma (ಮನಸಿಜ Ćb.). 3, the sky (ಆಕಾಶ Ćb.).

ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ aśarîra-vâkya. A divine utterance, a voice from heaven (J. 16, 15).

ಅಶರೀರವಾಣಿ aśarîra-vâṇi. = ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರ a-śâstra. Unscriptural, not conformable to sacred authority, heterodox. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ a-śâstrîya. = ಅಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಅಶಿಕ್ಷಿತ a-śikshita. Uninstructed, untrained (B. 5, 189; My.).

ಅಶಿಥಿಲ a-śithila. Not loose or untied, joined, compact (Kâvy. III, 1, A, 8).

ಅಶಿರ aśira. Fire (agni Ćb.). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Ćb.).

ಅಶಿರಸ್ಕ a-śiraska. Headless. (R.).

ಅಶಿಶ್ವಿ a-śiśvi. *A childless woman.*

ಅಶೀತಿ aśîti. Eighty. (My.).

ಅಶೀತಿದ್ವಯ aśîti-dvaya. The two parts of which the yajurvêda consists, the whole yajurvêda (My.).

ಅಶೀಲ a-śîla. Ill-behaved, void of moral practice (Bp. 6, 31).

ಅಶುಚಿ a-śuĉi. Impure. 2, impurity. See ಮುಚಿಕೆಟ್; Bp. 22, 50; 40, 63.

ಅಶುಚಿತ್ವ aśuĉitva. Impurity, uncleanness. (My.).

ಅಶುದ್ಧ a-śuddha. *Impure; mixed;* inaccurate, incorrect. See Bp. 43, 63; 51, 29. 55; 54, 21.

ಅಶುದ್ಧಿ a-śuddhi. Impure;—impurity. (My.).

ಅಶುಭ a-śubha. *Inauspicious* (ಅಶ್ಟ, ಅಲ್ಲದುದು Kn. 103). 2, *ill-luck, misfortune.* 3, *sin.* See Bp. 54, 17; Prvs. s. ಶುಭ & ಶುಭಕಾರ್ಯ.

ಅಶೇಷ a-śêsha. *Without remainder, entire, all.* 2, infinite, endless. 3, = ಅಮೃತ, ವಿಶ್ವ (Kn. 4). See Kâvy. 5, 1; Ćh. v. 221; Bp. 25, 14; 50, 71.

ಅಶೋಕ a-śôka. = ಅಸುಳೆ, ಅಸುಗೆ. Without sorrow. 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ Kn. 94). 3, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಎತಿ 94). 4, *the tree Jonesia asoka* Roxb. (ಕೃಷ್ಣ ವಿಘೇದ 94; ಅಸುಗೆ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ ಗಿಡ G.).

ಅಶೋಕಕುಜ aśôka-kuja. = ಅಶೋಕ No. 4. (ಅಸುಗೆ Śm. 25).

ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ aśôka-rôhiṇi. *N. of a medicinal plant* (ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ Si. 143; ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ G.).

ಅಶೋಕಿ a-śôki. A person without sorrow (Bp. 45, 35).

ಅಶೋಕೆ a-śôkĕ. = ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ. *N. of a medicinal plant.* 2, = ಅಶೋಕ No. 4 (see ಅಸುಗೆ).

ಅಶೋಧಿತ a-śôdhita. Unclean, unpurified, unrefined. (B. 4, 94. 140; My.); inaccurate, uncorrected, unrevised. (My.).

ಅಶೋಭಿತ a-śôbhita. Not beautiful or splendid (B. 5, 77; My.).

ಅಶೋಭೆ a-śôbhĕ. Absence of light, beauty or comeliness (My.; G.).

ಅಶೌಚ a-śauĉa. Impurity (Bp. 40, 70).

ಅಶ್ಮ aśma. *A stone* (ಕಲ್ಲು Kn. 51). 2, a cloud (ಮೋಡ Ćb.).

ಅಶ್ಮಕಾರಕ aśma-kâraka. A stone-mason (ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ Mr. 376).

ಅಶ್ಮಗರ್ಭ aśma-garbha. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.).

ಅಶ್ಮಜ aśma-ja. *Red chalk. 2, bitumen.* 3, iron.

ಅಶ್ಮನ್ತ aśmanta. *A fire-place* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಶ್ಮನ್ತಕ aśmantaka. *A fire-place.* See ಒಲೆ.

ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ aśma-pushpa. *Benzoin* (storax).

ಅಶ್ಮಯೋನಿ aśma-yôni. = ಅಶ್ಮಗರ್ಭ. (R.).

ಅಶ್ಮರಿ aśmari. *The disease of the gravel or stone; the stone itself.*

ಅಶ್ಮವಿಕೃತಿ aśma-vikṛiti. *The product of stones, as fossil, metal, etc.*

ಅಶ್ಮಸಾರ aśma-sâra. *Iron.*

ಅಶ್ಮಾರೋಪಣ aśma-âropaṇa. A ceremony at marriages: the husband's laying hold of his wife's right foot and placing it on the grinding stone (My.).

ಅಶ್ಮೀರ aśmîra. = ಅಶ್ಮರಿ. (R.).

ಅಶ್ರ aśra. *A corner; an edge.* 2, *a tear.* 3, blood.

ಅಶ್ರದ್ಧೆ a-śraddhè. (= ಅಸದ್ಭೆ). Want of trust, want of faith in, unbelief (Sk.). 2, dislike (Mhr.).

ಅಶ್ರಾನ್ತ a-śrânta. Untired, unwearied; *continual, eternal.* See Bp. 52, 50; 57, 65; 61, 54. 78 (noun).

ಅಶ್ರಾವ್ಯ a-śrâvya. Improper or unfit to be heard (J. 1, 6). 2, inaudible.

ಅಶ್ರಿ aśri. *A corner, an angle; an edge* (ಗೋಪುರ Mr. 442). *Cf.* ಅಂಶು.

ಅಶ್ರು aśru. = ಅಸ್ರು. *A tear* (ಪಾಪ್ಪ, ಅಕ್ಷಯ ಆನಸ್ಯಜಲ Mr. 316).

ಅಶ್ರುಜಲ aśru-jala. = ಅಸ್ರು. (Bp. 36, 14).

ಅಶ್ರುತ a-śruta. Unheard; inaudible (My.; Ch.).

ಅಶ್ಲೀಲ a-śîlîa. Unpleasant, ugly. 2, *coarse, vulgar.*

ಅಶ್ವ aśva. *A horse* (ಪುಮುಠೆ Nn. 23).

ಅಶ್ವಕರ್ಣ aśva-karṇa. = ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ. (St. & Pl.).

ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ aśva-karṇaka. *The timber tree Vatica robusta* W. and A.

ಅಶ್ವಗತಿ aśva-gati. The pace of a horse (ಜಾಣ, ಪುಮುಠೆಯ ಗತಿ Kn. 124).

ಅಶ್ವಗಂಧ aśva-gandha. -ಧೆ. The plant Physalis flexuosa Lin. (ಅಮುಂಗುಡ Mr. 129).

ಅಶ್ವಗಂಧಿ aśva-gandhi. = ಅಶ್ವಗಂಧ. (My.).

ಅಶ್ವಗ್ರೀವ aśva-grîva. = ಹಯಗ್ರೀವ. N. of a demon, a foe of Vishṇu. 2, N. of a form of Vishṇu (My.).

ಅಶ್ವತರ aśva-tara. *A mule.*

ಅಶ್ವತ್ಥ aśvattha. *The holy fig tree, Ficus religiosa* Lin. (ಆರಳೀ ಗಿಡ G.).

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ aśvatthâma. N. of a saint and warrior, the son of Drôṇa and one of the chiefs of the Kurus (Mr. 263; Śmd. 182).

ಅಶ್ವಪತಿ aśva-pati. Lord of horses. 2, N. of a king of Madra and father of Sâvitri. (My.).

ಅಶ್ವಪಾಲ aśva-pâla. A groom. (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಪ್ರಾಸ aśva-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಅಶ್ವಬಡವ aśva-baḍava. -ವೆಬಡವ. *Horses and mares.*

ಅಶ್ವಮಹಿಷಿಕೆ aśva-mahishikè. The natural enmity of a horse and a buffalo. (R.).

ಅಶ್ವಮಾರ aśva-mâra. A kind of oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ, ಕಾಡಿಗೆ Mr. 115).

ಅಶ್ವಮುಖ aśva-mukha. Having the head of a horse: *a Kinnara, an attendant on Kubêra,* a celestial chorister.

ಅಶ್ವಮೇಧ aśva-mêdha. The horse-sacrifice (Śmd. 271; J. 2, 56).

ಅಶ್ವಮೇಧೀಯ aśvamêdhîya. *Relating to the horse-sacrifice.*

ಅಶ್ವಯುಜ aśva-yuj. *N. of a constellation, the head of Aries.*

ಅಶ್ವರಥ aśva-ratha. A carriage drawn by horses. (My.).

ಅಶ್ವರಾಜ aśva-râja. A royal horse (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷಣ aśva-lakshaṇa. The disposition, temper, or marks of a horse (Râm. 20, 20).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ aśva-lakshmi. Richness in horses (one of the riches that is not to be ruined, My.; see Prv. s. ಅಶ್ವ 2).

ಅಶ್ವವೈದ್ಯ aśva-vaidya. A veterinary surgeon. (My.).

ಅಶ್ವಶಾಲೆ aśva-śâlè. A stable. (My.).

ಅಶ್ವಹೃದಯ aśva-hṛidaya. Innermost nature of the horse; —horsemanship (Râm. 20, 20).

ಅಶ್ವಾರೂಢ aśvârûḍha. Mounted, sitting on horseback. (My.).

ಅಶ್ವಾರೋಹ aśvârôha. *A horseman.*

ಅಶ್ವಾರೋಹಣ aśva-ârôhaṇa. The act of getting on horseback (My.).

ಅಶ್ವಾಸ್ಯ aśvâsya. = ಅಶ್ವಮುಖ. (ಕಿನ್ನರ, ಕಿಮ್ಪುರುಷ Mr. 56).

ಅಶ್ವಿನ aśvin. (ಅಶ್ವಿಗಳ್). *The twin sons of Aśvini, and physicians of the gods.*

ಅಶ್ವಿನಿ aśvini. -ನೀ. *A goddess, the mother of the Aśvins.* 2, *the first of the twenty-eight nakshatras.*

ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರ aśvini-kumâra. = ಅಶ್ವಿನೀಸುತ. (My.; G.).

ಅಶ್ವಿನೀಸುತ aśvini-suta. (ಅಶ್ವಿನೀಸುತರ್). *The twin sons of Aśvini.*

ಅಶ್ವೀಯ aśvîya. *A multitude of horses.*

ಅಶ್ವೆ aśvè. *A mare.*

ಅಷಟಕ್ಷೀಣ a-shaṭ-akshîṇa. *That is not seen by six eyes; a secret.*

ಅಷರಫೀ asharaphi. A gold coin; a mohur, rated at sixteen rupees silver (H.; My.).

ಅಷರಾಫ್ asharâph. Noble men, persons of rank (H.; My.).

ಅಷಾಢ a-shâḍha. *The month Ashâḍha, commencing with the sun's entrance into Gemini* (June-July). 2, *a student's staff made of palâśa wood.*

ಅಷ್ಟ ashṭa. = ಆಟ್ಟ 1, etc. Eight (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಕ ashṭaka. Consisting of eight parts, eightfold; an aggregate of eight; the eighth part. See Śmd. 101; Nn. 69; ಮುಂಗಳಾಷ್ಟಕ.

ಅಷ್ಟಕರಿ ashṭa-kari. = ಆಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ. See ಕರಿ.

ಅಷ್ಟಕಷ್ಟ ashṭa-kashṭa. The eight troubles to which one is liable, *e. g.* foreign travel, separation from one's wife, etc. (My.; Br.). 2, much trouble (S. Mhr.).

ಅಷ್ಟಕಾಂಗ ashṭaka-aṅga. A kind of board or cloth for playing with dice on, having eight divisions. (R.).

ಅಷ್ಟಕೋಣ ashṭa-kôṇa. An octagon. (My.).

ಅಷ್ಟಕೋತ್ತರಾಷ್ಟಡಶಕ ashṭaka-uttara-ashṭa-daśaka. Eight daśakas and an ashṭaka, *i. e.* 88 (Ch. v. 328).

ಅಷ್ಟಗಂಧ ashṭa-gandha. The eight fragrant substances (My.; ಬಾಸವಂಟಿಗ G.).

ಅಷ್ಟತಾಲ ashṭa-tâla. = ಆಟಿತಾಳ, etc. A mode of beating time in music (My.). 2, = ಆಷ್ಟಕೋಣ (My.; also ಆಷ್ಟಕ ಟ್ಟಿ).

ಅಷ್ಟದಲ ashṭa-dala. An octagon. 2, the lotus (with eight petals, Bp. 35, 7). 3, eight petal-like forms on brass plates (My.).

ಅಷ್ಟದಿಕ್ ashṭa-dik. (-ದಿಕ್ಕು). = ಅಷ್ಟದಿಕ್.

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ ashṭadik-pâlaka. The regents of the eight cardinal points (Indra, Agni, Yama, Nirṛiti, Varuṇa, Vâyu, Kubêra, Îśâna; My.).

ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ ashṭadik-gaja. The elephants of the eight cardinal points: airâvata, puṇḍarika, vâmana, kumuda, aṅjana, pushpadanta, sârvabhauma, supratika (My.).

ಅಷ್ಟದಿಶೆ ashṭa-diśe. The eight cardinal points of the compass collectively.

ಅಷ್ಟದಿಶಾಧಿನಾಯಕ ashṭa-diśâ-adhinâyaka. = ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ. (Bp. 58, 61).

ಅಷ್ಟನಾಗ ashṭa-nâga. = ಅಷ್ಟಸರ್ಪ. (or also = ಅಷ್ಟಫಣಿ). See ನಾಗ.

ಅಷ್ಟಪದಿ ashṭa-padi. N. of a Kannaḍa metre (Ch.). 2, N. of a poem by Jayadêva (My.).

ಅಷ್ಟಪಾದ ashṭa-pâda. Having eight legs. 2, a spider. (My.). 3, a fabulous animal with eight legs, the śarabha. (My.).

ಅಷ್ಟಫಣಿ ashṭa-phaṇi. The eight principal serpents (Bp. 46, 27, enumerated in the Vivêkachintâmaṇi as follows: ಆದಿಶೇಷ, ತಕ್ಷಕ, ವಾಸುಕಿ, ಶಂಖಪಾಲ, ದದ್ಮ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಕೆಂಪ್ರೀವ, ಕಾಲ). See ಎಣ್ಮ ಪಾಪ.

ಅಷ್ಟಫಣೀಶ್ವರ ashṭaphaṇi-îśvara. The lord of the eight principal serpents (Bp. 46, 30).

ಅಷ್ಟಭಾಗ್ಯ ashṭa-bhâgya. The eight requisites to the regal state: ರಾಜ್ಯ, ಛತ್ರಾಧಾರ, ಸೈನ್ಯ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಛತ್ರ, ಚಾಮರ, ಆಸ್ಥಾನಲಕ್ಷಣ (My.; Br.).

ಅಷ್ಟಭುಜ ashṭa-bhuja. Eight arms (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಭೈರವ ashṭa-bhairava. Eight inferior manifestations (properties) of Śiva, viz. ಸಿತಾಂಗ, ರುರು, ಚಣ್ಡ, ಕ್ರೋಧ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಕಪಾಲಿ, ಭೀಷಣ, ಸಂಹಾರ (My.).

ಅಷ್ಟಭೋಗ ashṭa-bhôga. Eight sources of pleasure: ಮುಡಿ, ಪಾಸಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಸ್ತ್ರೀ, ಪುಷ್ಪ, ಗಂಧ, ತಾಮ್ಬೂಲ (My.; Br.). 2, ನಿಧಿ, ನಿಕ್ಷೇಪ, ಅಕ್ಷಯ, ಆಗಾಮಿ, ಸಂಚಿತ, ಜಲ, ತರು, ಪಾಷಾಣ (My.).

ಅಷ್ಟಮ ashṭama. The eighth; the eighth part.

ಅಷ್ಟಮಂಗಲ ashṭa-maṅgala. A collection of eight lucky things, *e. g.* a lion, a bull, an elephant, a water-jar, a fan, a flag, a trumpet, and a lamp. 2, a horse with a white face, tail, mane, breast, and hoofs. (R.).

ಅಷ್ಟಮದ ashṭa-mada. Eight kinds of pride, viz. of ಆಸ್ತಿ, ಆಢ್ಯ, ಯೌವನ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಲ, ರೂಪ, ಉದ್ಯೋಗ (My.; Br.). See Bp. 23, 42; 60, 55; G. 399.

ಅಷ್ಟಮಹಿಷೀಪತಿ ashṭa-mahiṣhî-pati. The lord of eight chief mistresses: Krishṇa (My.).

ಅಷ್ಟಮಿ ashṭami. = ಅಷ್ಟಮಿತಿ 1. The eighth lunar day of each fortnight.

ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ashṭa-mûrti. Eight-formed. 2, Śiva as identified *e. g.* with the five elements, mind, egotism, and matter; or the five elements, the sun and moon and agni (Mr. 13). See Bp. 54, 79. *Cf.* ಎಣ್ಮ ಮೂರ್ತಿ, ಎಣ್ಮೆಯ್ಯುವ.

ಅಷ್ಟವರ್ಗ ashṭa-varga. A class of eight principal medicaments: ಜೀವಕ, ಋಷಭ, ಮೇದೆ, ಮಹಾಮೇದ, ಕಾಕೋಲಿ, ಕ್ಷೀರಕಾಕೋಲಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಸು ashṭa-vasu. The eight semi-divine Vasus, enumerated *e. g.* as ಆಪ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಧರ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಪ್ರಭಾಸ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿಧಪೂಜೆ ashṭa-vidha-pûjĕ. Worship of an idol (liṅga) performed with the following eight things: ಅಕ್ಷತೆ, ಗಂಧ, ಜಲ, ತಾಮ್ಬೂಲ, ವೀಳ್ಯ, ಧೂಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಪಿಲ್ಲಿಪತ್ರೆ (or ತುಲಸಿ). See Bp. 48, 33.

ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ ashṭa-vidha-bhakti-kriyĕ. Devotional acts of eight kinds (Bp. 33, 3), viz. ಅರ್ಚನೆ, ದರ್ಶನ, ಸ್ಮರಣ, ದಾಸನೇವನ, ಸ್ತವ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ಸಖ್ಯ, ಆತ್ಮನಿವೇದನ or ಆರ್ತಾರ್ಪಣ (S. Mhr. liṅgavantas).

ಅಷ್ಟವಿಧಸಮಾಧಿ ashṭa-vidha-samâdhi. = ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ. (Ch.).

ಅಷ್ಟವಿಭೂತಿ ashṭa-vibhûti. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿವಾಹ ashṭa-vivâha. The eight kinds of marriage: brâhma, daiva, ârsha, prâjâpatya, âsura, gândharva, râkshasa, and paiśâcha. (My.).

ಅಷ್ಟಶೋಭೆ ashṭa-śôbhĕ. Eight kinds of decoration (Bp. 53, 23).

ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ashṭa-siddhi. Eight supernatural faculties, usually enumerated as ಅಣಿಮ, ಮಹಿಮ, ಲಘಿಮ, ಗರಿಮ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಕಾಮ್ಯ, ಈಶಿತ್ವ, ವಶಿತ್ವ. See Bp. 31, 20; Mr. 455.

ಅಷ್ಟಾಂಗ ashṭa-aṅga. Eight parts of the body with which profound obeisance is performed, enumerated *e. g.* as the hands, breast, forehead, eyes, throat, and middle of the back;—eight objects of adoration: guru, liṅga, jaṅgama, pâdôdaka, prasâda, vibhûti, rudrâksha, mantra. See Bp. 3, 69; 6, 24; 35, 50; 36, 43. 46; 63, 54. *Cf.* ಸಾಷ್ಟಾಂಗ. — ಅಷ್ಟಾಂಗಪಡೆಯಿಗು, -ಎರಗು. To perform profound obeisance (Bp. 18, 79; 20, 32; 22, 49; 23, 28; 45, 12).

ಅಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣವ ashṭâṅga-daṇḍa-praṇava. Prostration of the eight parts of the body as in reverence (Bp. 37, 57). *Cf.* ಸಾಷ್ಟಾಂ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ ashṭâṅga-praṇâma. Profound obeisance performed with the breast, head, uttering the person's name and titles, mind, devotion, foot, hand, and ear (My.; Grj. 4, 44).

ಅಷ್ಟಾಂಗಭಕ್ತಿ ashṭâṅga-bhakti. The eight-membered devotion (Bp. 6, 30). *Cf.* ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ ashṭa-aṅga-yôga. The eight means or stations of yôga or mental concentration, viz. ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣೆ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ. See Bp. 6, 30; 35, 20.

ಅಷ್ಟಾದಶ ashṭâ-daśa. Eighteen.

ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ ashṭâdaśa-jâti. Eighteen castes: ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಒಂಗವಣ್ಣ, ಬಾಣುಗ, ಗಂಗಮತಸ್ಥರೆಳ್ಳ ಒಗ, ಮುಡಿ ಬಾಳಿ (ಅಗಸ), ಕೆಲಸಿಗ, ಕುಮ್ಬಾ, ಕುಮ್ಮಾಟಿ, ಕಟಿಗ, ಬಡಗಿ (ಓಜ), ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ತೊರೆಯ (ತೊಡಿಯರ್), ಉಪ್ಪಾಟಿ, ದಸ್ತ, ಹೊಲೆಯ, ಮಾದಿಗ (Cikkadêvarâja's yaśôbhûshaṇa 4, after 80). See ಮಾ ತ್ರ = 18; Bp. 55, 20; C. Bp. 47, 43.

ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷ ashṭâdaśa-dôsha. Eighteen faults in poetical composition (Ch. v. 40; Śmd. 4 Cm.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪರ್ವ ashṭâdaśa-parva. The eighteen books of the Mahâbhârata (My.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣ ashṭâdaśa-purâṇa. The eighteen purâṇas: ಬ್ರಹ್ಮ, ಪದ್ಮ, ವೈಷ್ಣವ, ನಾರದ, ಮಾರ್ಕಂಡ, ವಾಯವ್ಯ, ಗರುಡ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ವೈಷ್ಣವ, ಭವಿಷ್ಯತ್, ಭಾಗವತ, ಪದ್ಮ, ಆಗ್ನೇಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ (Bp. 43, 77).

ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ ashṭâdaśa-pradhâna. The eighteen nobles in close attendance on a king: ಪೌರೋಹಿತ, ದಣ್ಡನಾಥ, ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಅಧಿಕಾರಿ, ಮುಸ್ತಿ, ಪ್ರಧಾನ, ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ, ಧರ್ಣಾರಿ, ಸೇನಾನಾಯಕ, ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ, ಪ್ರತಿಹಾರಿ, ಆಕ್ಷಸಿತ (o. r. -ಕ), ಪ್ಯಾರಪಾಲ, ಕರಣಿಕ, ದಣ್ಡವಾಣಿ, ಕುವಾರಿ, ಸ್ಥಲವಾರ, ಯುವರಾಜ (Mr. 272).

ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಗ ashṭâdaśa-varga. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ. (Bp. 55, 12). See ಪದಿನೆಣ್ಟು ವರ್ಗ.

ಅಷ್ಟಾದಶಸ್ಥಲವಿವರ್ತನ ashṭâdaśa-sthala-vivartana. The unrolling (or display) of the eighteen topics (required for a poem). The display concerns: ಪೈಲು, ಉಮ್ಮುಫ, ಪದ, ಅಘೀಸ್ಯರ, ಹುಮ, ಯಾತ್ರೆ, ಕಾಳಗ, ಮುಸ್ತ, ಉದ್ಯಾನ, ಪರ, ಸುರತಕೇಳಿ, ವೈವಾಹ, ಜಲಕ್ರೀಡೆ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ಪಜ್ಜೋದಯ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಬಾಲಕ, ಮಧುಪಾನ (Mr. 361, o. r. -ವಿವರ್ಣ). See ಸ್ಥಲ = 18.

ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯ ashṭâdaśa-amâtya. = ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. (ತೀರ್ಥ, ಮುಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಣ್ಟು ಪ್ರಧಾನರು Nn. 48).

ಅಷ್ಟಾಪದ ashṭâ-pada. Having eight legs. 2, a spider. 3, a fabulous animal with eight legs (ಶರಭ, ಕೇಸರಿವಿಷಿ Mr. 160). 4, *a kind of chequered cloth or board for drafts, dice, etc.* 5, Kailâsa. 6, gold. See J. 10, 6.

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ashṭâ-vakra. N. of a Brâhmaṇa, deformed in eight members of the body. (My.). 2, greatly deformed or ugly (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನ ashṭa-avadhâna. The capability of attending to eight matters at once (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ ashṭa-avadhâni. A person that has the ashṭâvadhâna (My.).

ಅಷ್ಟಾವಶೇಷ ashṭa-avaśeṣa. A remainder that forms the eighth part, one-eighth (Bp. 12, 28).

ಅಷ್ಟಾವಿಧಾನ ashṭâ-vidhâna. Eight kinds of service rendered to an idol after the principal pûjè, namely, brief recitations from each of the four vêdas, of a ślôka, of some prose, plain music, and instrumental music (My.).

ಅಷ್ಟಿ ashṭi. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅಷ್ಟು ashṭu. = ಅಟು, etc., ಆಟು 3, ಏಟು. That measure, that much, etc. (its meanings being identical with those of ಆನಿತು, q. v.; *cf.* ಇದ್ದು). Declension: ಅಷ್ಟಂ (Śmd. 231 Cm.), ಅಷ್ಟನ್ನು (C.); ಅಷ್ಟದ (C.); ಅಷ್ಟರ್ಕೆ (Śmd. 92 Cm.), ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟಕೆ (C.); ಅಷ್ಟದೊಳ್, ಅಷ್ಟದೊಳು (Dp. 4), ಅಷ್ಟದೊಳಗೆ, ಅಷ್ಟದಲ್ಲಿ (C.). ಇದಾರಿ ಎದೆ ಇಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಜೆ Nr.). ಆಷ್ಟು ದಿನ್ದಂಗಳ್ (Śmd. 215 Cm.). ನವದಷ್ಟು ದೂರ (Bp. 4, 50). ಪೋಪಷ್ಟು (53, 15). ಕಣ್ಣಿ ತುಂಬಿದ ಮೀರೆ ಪಣಮಾತ್ರದ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟರೊಳು (in the mean time) ಪುರನ್ದರವಿಜಲೆಪ್ಪು, ಮುನರೆ! (Dp. 4). ಪದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಬೆಪ್ಪೆ ಅಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Sl. 40). ಈ ಮಿಸು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕವಲುಕ್ಕೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು, ಅಷ್ಟರೆ ಅಷ್ಟು ದೊಪ್ಪ ಎಸಾನು (81). ಎರವಲಿಷ್ಟು ದಣ್ಣ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದು (ತ್ರಿಪಾದ್ಯ, etc. 265; *cf.* 44). ದೀಕಾದಷ್ಟು (ಪ್ರಕಾಮ, ಯಥೇಷ್ಟಿತ, etc. 317). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸಾರುವಳೆ (ಏಳೆ, ಸಮೃದ್ಧಿ 470). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುಮರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯರ್ ಅಷ್ಟದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಪಾಡಿ (273). ಚಿಕ್ಕನಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿ (89). ದೀಕಾದಷ್ಟು ಪಣವನ್ನು ಗಡಿಸಿ (B. 1, 1). ಆಲ್ಲಿ ದೀಕಾದಷ್ಟು ಬಯ್ಲು ಆವೆ (1, 10). ಸನ್ನಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಷ್ಟು ದೊಪ್ಪವು (2, 11). ಆಷ್ಟರೊಳಗೆ (meanwhile, 2, 12). ಅವುಗಳನ್ನು ಕೋಡ ಕೋಮುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ (2, 30). ನವಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (3, 19). ಆವನು ಆಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದ ಕೂವಲೆ (3, 59). ನಾವು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಯಿಗಿದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಗುರಾಣಿ ಮಾಡಿಟ್ಟು (4, 30). ಪಣ್ಣೆಸಷ್ಟು ಕೊವಲು (4, 40). ಆವಷ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 51). ಆವನ್ನಷ್ಟು (= ಆಷ್ಟೂ) ಕೊವಲಿಕ್ಕೆ ಆಷ್ಟನೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (4, 52). ಆವಷ್ಟು ಆಯಿತು (4, 137). ಆವಕಿಷ್ಟು ದೊಪ್ಪ ದ್ರವ್ಯವು (4, 173). ಆವನು ಆಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಮರಿಲ್ಲ (4, 221). ಆಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟದ ಪುರ್ತಿ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಸುವಷ್ಟನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನವನ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕು ಎಮ್ಬುವದು ದೇವರ ಸಂಕೇತವಿತ್ತು (5, 201). See ಎರವಷ್ಟು, ನಾಲ್ಕಷ್ಟು. — ಆಷ್ಟನೆಯ. = ಆನಿತನೆಯ. — ಆಷ್ಟರು. 1. = ಆನಿಬರ್. So many persons (as those, C.). — ಆಷ್ಟರು. 2. ಆಷ್ಟರು-ಈರ್ 9. = ಆನಿಬರುಂ. All persons, every body (C.). — ಆಷ್ಟವಿವಂ. = ಆನಿತನೆಯಂ. (C.). — ಆಷ್ಟಷ್ಟಷ್ಟು. rep. See Bp. 19, 56. — ಆಷ್ಟು. -ಈ 9. ಆಷ್ಟೂ. = ಆನಿತುಂ. All, the whole. — ಆಷ್ಟೇ. -ಏ 2. Even that much; (even so). ಹೀಗಷ್ಟೇ! (ತೆಲು Sl. 470). 2, entirely the same. ನೀನು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಪಜ್ಜಾಗಿ ಹಾಸಿದರೂ ಆಷ್ಟೇ, ಬಿಟ್ಟರೂ ಆಷ್ಟೇ, ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (B. 5, 155). 3, -ಏ 3. Is it not so much? is it not? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ದೇವಿಯ ಕೊನ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಬಲದಿನ್ದಷ್ಟೇ? (B. 4, 11). ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಆವಗಿ ಕೊನ್ದು ಇರುತ್ತೀ, ಆಷ್ಟೇ? (4, 42). — ಆಷ್ಟೇ ಒನ್ದು. At all events a little. ನನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟೇ ಒನ್ದು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಚಿನ್ತೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು (B. 4, 77). — ಆಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. So much time; so long. ಆಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ (ಅಷ್ಟಗಂ G.). ಆಷ್ಟೊತ್ತಿನ ತನಕ (B. 5, 64).

ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ashṭa-aiśvarya. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ (My.; Br.). 2, = ಅಷ್ಟಘಾಗ್ಯ (My.).

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತ ashṭa-uttara-śata. One hundred and eight. (My.).

ಅಸ್ಥಿ asthi. Seed; seed-corn; a kernel, a stone.

ಅಸ್ಥಿಲೆ asthilè. A globular body; a kernel. See ಪಕಾಸ್ಥಿಲೆ.

ಅಸ್ಥಿವತ್ ashthivat. *The knee.*

ಅಸ asa. 1. = ಅಟ 2, etc. So much as that (S. Mhr.; My. occasionally).

ಅಸ asa. 2. = ಅಸು 6. Slenderness, weakness, etc. — ಅಸದಲ್ಲದ. -ಅಲ್ಲದ. Not small, not weak, etc. ಅಸದಲ್ಲದ ದೆಪ್ಪ, a powerful demon (S. Mhr.). ಅಸದಲ್ಲದ ಕೆಲಸ, a very difficult business (My.). — ಅಸದಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. A strong, powerful, energetic, great man (C.). ಅಸದಲ್ಲದವನ ಕೂಡೆ ಆರಮ್ಭ ಮಾಡಿ ಪಸೀ ಆವರೆಕಾಯಿಗೆ ಮೋಸಿಸಿದ (Prv.).

ಅಸ asa. 3. Fitness, propriety; order; strength, power (*cf.* ಆಳ 2); greatly (? Bh. 2, 2, 105). — ಅಸಳ. = (ಅಸ ಕಡೆ), ಅಸಗೊಡೆ. (R.). — ಅಸ ಕಡೆ. To go beyond propriety or the common limits: to surpass, to excel (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಕೆಯ್ಮೀರು Śmd. I; ಮೀಱಿ ಹೋಗು Ćt. I, 54; ಕೆಯ್ಮಱಿ Ćt. II, 11; ಕೆಯ್ಮೀರು Kk. 65. 85; Śm. 50). ಪೊಸ ಗಾರ ಸಿಡಿಲು ಮುಸಕಮುಖ್ ಅಸ ಕಡೆಯದು, ಕೃತಾಕ್ಷಜಪ್ಪೆ ಪೊಡಕಂಸುನ ಪೊಲ್ ಬೆಸನು ಬೆಸಸೆನ್ದು, ಕರಮ್ ಆರ್ಬಿನೆ ಸನ್ನಿಧಮ್ ಆಯ್ತು ಎಜ್ಜೆ ರಾವಣನಸಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105). See Abh. P. 5, after 53. — ಅಸ ಕಡೆಪ. Going beyond, surpassing. ಅಸ ಕಡೆಪಮ್ ಎನ್ದು, ಕೆಯ್ಮೀರುಪಂ (Śmd. II). — ಅಸ ಕೊಳ್ಳು. To take a controllable or manageable form, to be manageable; to be practicable or possible (S. Mhr.). ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆಮ (ಕುಮರೆ) ಅಸ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 1, 3). — ಅಸಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. = ಅಸ ಕಡಿ. Strength to fall, to be exhausted (S. Mhr.). — ಅಸದಡಿ. -ಅಡಿ. Strength to fall (J. 11, 25); to be deranged or bewildered (J. 20, 20).

ಅಸ asa. 4. = ಅಡ 4, ಅಸು 1, ಅಸು 1. (T. ಅಸೈ, M. ಅಮ. motion, mobility; see ಅಸೆ 4; *cf.* ಅಳ್ಕಣಿ). — ಅಸವಸ. rep. Haste, speed (ಅವಸರ Kk. 54; Śm. 62). ಅಸದಸಡಿಂ ಪಳಗಿದ ಯ್ವಂ (Śmd. 267, o. r. ಗೆಯ್ಮಂ). ಅಸದಸಡಿಂದೆ ಇಸಕ್ ಗುಜ್ಜೆ ಪೊಡೆ (Grj. 4, 142).

ಅಸಂಯು asaṁyu. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸಂಶಯ a-saṁśaya. Absence of doubt, certainty (ಪಕ್ಕ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು Nn. 133).

ಅಸಂಸಾರಿ a-saṁsâri. Not transmigratory; not engaged in worldly or secular occupation; not an embodied being. See Bp. 51, 28; 60, 6.

ಅಸಂಸ್ಕಾರ a-saṁskâra. The state of being uninitiated; one who is uninitiated or has not gone through the proper rites of caste, etc. (Bp. 45, 15).

ಅಸಂಹತ a-saṁhata. Not joined; loose. 2, an array of troops in separate orders (Colebr.).

ಅಸಂಹಿಸು a-saṁhisu. Tbh. of ಅಸಹಿಸು. (My.).

ಅಸಂಖ್ಯ a-saṁkhya. = ಅಸಹ್ಯ, of which it is a vulgar form. (Bp. 51, 77; 53, 31; 55, 2; 60, 2; My.).

ಅಸಂಖ್ಯಾಯನ a-saṁkhyâyana. = ಅಸಹ್ಯಾಯ. (My.; G. 80).

ಅಸಕೃತ್ a-sakṛit. Not once; *repeatedly, again and again.*

ಅಸಕ್ತ a-sakta. Detached, disunited; unattached or indifferent to. 2, *continual* (our MS. ಅಸ್ಖಲ್ಖ).

ಅಸಗ asaga. (= ಅಸಗ). A washerman (ಸಣ್ಣಕಬ್ಬ, ರುಳಿಗಾ., Nr.; ಬಲಿ, ರುಳಿ Kn. 16; *cf.* ಅಸಿ 4). See Bp. 21, 12. 21, 22; 22, 65; 28, 37. 2, the name of a Kannada author (Śmd. 4). — ಅಸಗಪದ. -ಪದ. Washerman's run: N. of a play of children (Bh. 1, 6, 2). — ಅಸಗಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. A washerman's stroke or blow (Abh. P. 7, 57).

ಅಸಗ asaga. N. of a plant (Mr. 139, text corrupt; one MS. ಅಸನಿ).

ಅಸಂಕೀರ್ಣ a-saṁkîrṇa. Unmixed, uncompounded, uncollected. (R.).

ಅಸಂಖ್ಯ a-saṁkhya. Innumerable. (My.).

ಅಸಂಖ್ಯಾತ a-saṁkhyâta. Uncounted, innumerable (ಪ್ರಸೂನ, ಲಿಕ್ಷ ಬಾರದು Kn. 25). 2, plural: the host of eminent Liṅgavantas and of other servants of Śiva (Bp. 25, 32; 37, 51; 45, 48; 58, 54). 3, = ಸತ್ (Kn. 84).

ಅಸಂಖ್ಯೇಯ a-saṁkhêya. Innumerable. (My.).

ಅಸಂಗ a-saṁga. Non-attachment; not attached, having no inclination for or interest in (Bp. 8, 26).

ಅಸಂಗತ a-saṁgata. Ununited, unassociated with. 2, uneven. 3, incoherent. 4, inconsistent. 5, unbecoming. 6, rude. 7, not shrinking; not going away; imperishable (ಅಕ್ಷರ, ಪೋಗ ಬಾರದಷ್ಟಾದು Kn. 75).

ಅಸಂಗತಕ a-saṁgataka. Not going together, ununited, not harmonizing. See ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ.

ಅಸಂಗತಿ a-saṁgati. Unconnectedness. 2, impropriety, incongruity (B. 3, 93). See Prv. s. ಪ್ರಸಂಗ.

ಅಸಂಚಲಿತ a-saṁchalita. Unshaken, not trembling or quivering (Bp. 22, 13).

ಅಸಡಿ asaḍi. A stupid woman (My.).

ಅಸಡಿ asaḍi. Tbh. of ಆಸಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಅಸಡಿ; *cf.* ಅಷಾಢ; in My. the term means the plant ಅಸಡಿ, ಅಸಾಡಿ).

ಅಸಡು asaḍu. (= ಅಸಡು). Stupidity, stubbornness. ಅಸಡುಪದನ, ಅಸಡುಳುಪುತೆ, etc. (My.). — ಅಸಡ. -ಅ 3. A stupid man (My.).

ಅಸಡ್ಡಾಳ asaḍḍâḷa. Contemptibleness; — unlawful action, evil courses (My.); — monstrousness, ugliness. (T. ಅಸಡ್ಡಾಳ, contempt, despite; Tk. ಅಸಡ್ಡಾಳು, monstrous, ugly; see ಅಸಡ್ಡೆ). ಕಡಿಮೆಯ ಅವಯವದಗಳ್ಳಿ ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಬಲವೆಳ್ಳವು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 103). ಅನಿಮಿಷ ಮುಮ್ಮು ನೋಟಕ್ಕೆ ಪುಚುವರಿಕಾಗಿಯೂ ಅಸಡ್ಡಾಳವಾಗಿಯೂ ತೋಪುತ್ತವೆ (B. 5, 238). ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮ ವಿಷಿದ್ದು ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ತೋಪುವು (Prv.). — ಅಸಡ್ಡಾಳ ದೈವ. A contemptible god (Bp. 54, 27).

ಅಸಡ್ಡೆ asaḍḍe. (Tbh. of ಅತ್ರಪ್ತಿ). Dislike; disdain, contempt, scorn (My.; ಅತ್ರಪ್ತಿ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Te. ಅಡಜ್ಡೆ, ಅಸಡ್ಡ; T. ಅಜ್ಞೈ). — ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡು. To contemn (My.).

ಅಸತ್ a-sat. Not being; unreal; untrue; wrong, wicked, bad, vile.

ಅಸತಿ a-sati. -ತ್ರಿ. *An unfaithful or unchaste wife.*

ಅಸತಿವಸನ asati-vasana. A house of disgrace (ಪಾಪರತ ಮನೆ Mr. 198).

ಅಸತೀಸುತ asatî-suta. *A son of a disloyal wife.*

ಅಸತ್ಕಥೆ asat-kathe. A bad, mean story (My.).

ಅಸತ್ಯ a-satya. Untrue; untruth, falsehood (R. 3, 97; Bp. 45, 20; 50, 22; 60, 55).

ಅಸದರ್ಥ asat-artha. One of the ashṭâdaśadôshas (Ch. v. 40).

ಅಸದಳ asadaḷa. (Tbh. of ಅಸಾಧ್ಯ). Impossibility, impracticableness (ಅಶಕ್ಯ Bhn. 48; My.; ಅಸಾಧ್ಯ, ಒದಗದ್ದು G.; Râm. 1, 16, 10; J. 12, 37; 16, 22; 19, 10; 21, 31). ಧಾಗವತಿಗೆ ಅಸದಳಂ, ಕಡುಪಂಗೆ ಅರಿದು, ವಿಶಾಧಾಗವತಿಗೆ ಅಳವಲ್ಲ (J. 7, 9). ಆವಿಯಿಮದವೆ ಅಸದಳಂ (19, 7). ನೆನೆದ ಮುಸ್ಕಳಂ ಕೋಟ್ಟಿ ಕಣ್ಗಂ ನುತಿಸ ರಸನೆಗೆ ಅಸದಳಂ (Rśv. 6, after 11).

ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ asat-âkhyâti. Declaration of a person's wickedness by a proper simile (Kâvy. V, 3, etc.).

ಅಸದೃಶ a-sadṛiśa. Unlike. 2, unequalled (Bp. 7, 4; 35, 16).

ಅಸನ asana. Throwing. 2, *the tree Terminalia tomentosa W. & A.* (ಮದ್ದಿ Mr. 114).

ಅಸನಿ asani. Tbh. of ಆಶನಿ (Śmd. 335).

ಅಸನ್ತುಷ್ಟ a-santushṭa. Displeased; not content (R. 5, 148; My.).

ಅಸನ್ತೋಷ a-santôsha. Displeasure; discontent (ಅಸಹ್ಯ Ch.).

ಅಸನ್ದರ್ಭ a-sandarbha. Unseasonableness, hinderance (My.).

ಅಸಭ್ಯ a-sabhya. Unfit for an assembly, vulgar, low (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಅಸಮ a-sama. Uneven, unequal. 2, odd. 3, unequalled (Bp. 1, 16. 24. 31. 33; 3, 33; 4, 11; 5, 13. 31; 11, 21; Grj. 4, 28).

ಅಸಮಚ್ಛದ asama-ch-chada. The tree Alstonia or Echites scholaris (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ಏಟಿಲೆಪಾಲ್ Mr. 111).

ಅಸಮಂಜ a-samañja. N. of a descendant of Ikshvâku and father of Aṁśumat, q. v.

ಅಸಮಂಜಸ a-samañjasa. Unequal; unfit, unbecoming; confused. (My.).

ಅಸಮನಯನ asama-nayana. He who has odd (*i. e.* three) eyes: Śiva (Bp. 28, 29). *Cf.* ವಿಷಮನಯನ.

ಅಸಮಪೇತ್ರ asama-nêtra. = ಅಸಮನಯನ. (Bp. 1, 28; 4, 64; 12, 49; 46, 33; 56, 57).

ಅಸಮಯ a-samaya. Unseasonable or unfit time (My.).

ಅಸಮರ್ಥ a-samartha. Powerless, feeble; incompetent. (Śmd. 176; Kâvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಸಮಲೋಚನ asama-lôchana. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 38, 77).

ಅಸಮಶರ asama-śara. The five-arrowed: Kâma (Ch.; My.).

ಅಸಮಸ್ತ a-samasta. Uncompounded, separate, several. 2, uncollected. 3, incomplete, imperfect. (Kâvy. IV, 1, 3).

ಅಸಮಾಕ್ಷ asama-aksha. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (My.). 2, a bird, the blue jay (ಹಂಗ Mr. 174).

ಅಸಮಾಖ್ಯಾತ a-samâkhyâta. Not proclaimed, famed, well-known or notorious (Bp. 38, 66).

ಅಸಮಾಧಾನ a-samâdhâna. Displeasure; discontent; indisposition. (B. 4, 57. 80. 130; 5, 101; My.).

ಅಸಮಾನ a-samâna. Not the same, not homogeneous; unequal, unlike: unequalled. (Bp. 8, 11; 16, 14; 22, 60; 43, 17).

ಅಸಮಾನಗಿರಿ asamânagiri. A ceiling cloth (S. Mhr.); — an ornamental brush of peacock's feathers (My.; H.).

ಅಸಮಾನರೂಪಕ asamâna-rûpaka. A kind of upamè (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಅಸಮಾಪ್ತ a-samâpta. Unfinished, incomplete. (My.).

ಅಸಮಾಪ್ತಕ್ರಿಯೆ asamâpta-kriyè. A participle, as ಹೋಗಿ, ನಡೆದು, etc. (My.).

ಅಸಮಾಸ a-samâsa. That which is not samâsa or a euphonic combination of words (Śmd. 189. 217; Kâvy. III, 3, B, 96; IV, 1, 11).

ಅಸಮಾಸತೆ a-samâsatè. The state of being asamâsa (Śmd. 94).

ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ a-samîkshya-kâri. *Acting inconsiderately.*

ಅಸಮೀಕ್ಷಣ asama-ikshana. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 54, 37).

ಅಸಮ್ಪೂರ್ಣ a-sampûrna. *Incomplete.*

ಅಸಮ್ಬಂಧ a-sambandha. Non-connection, absence of congruity (My.; B. 5, 95).

ಅಸಮ್ಬಾಧ a-sambâdha. Unconfined; *unrevisited.*

ಅಸಮ್ಭವ a-sambhava. Inconsistent, improbable, unlikely. 2, non-existent. 3, any extraordinary event. 4, non-existence. See Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.; Dp. 24, 8.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯ a-sambhâvya. Inconceivable, incomprehensible, impossible.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯತ್ವ a-sambhâvyatva. The state of being inconceivable, impossible, or improbable. Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.

ಅಸಮ್ಭೂತ a-sambhûta. Unproduced; not occurring (Śmd. 90).

ಅಸಮ್ಮತ a-sammata. *Disapproved, despised;* differing from; contrary.

ಅಸಮ್ಮತಿ a-sammati. Dissent, difference of opinion; dislike. (My.).

ಅಸಯ್ಯ asayya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸರಾಣಿ asarâṇi. = ಹಸರಾಣಿ. (My.).

ಅಸಲ್ asal. ಅಸಲು. Original, not copied or derived; superior, excellent, not secondary or inferior; legitimate, well-born, noble; exactly copied. 2, generally: the principal, in contradiction to the interest (C.; Tḍ.; Mhr., H.). ಅಸ ಒಗೆ ಮೋಸ, ಬಾಳೆಕೆ ಗುದ್ದಾಟ.—ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೋಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಅಸಲಿ asali. A collar composed of tube-like pieces of gold or silver, or solid and flattened (C.; Mhr. ಹಸಳಿ).

ಅಸವಸ asavasa. See s. ಅಸ 4.

ಅಸಸಿ asasi. See s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಹನ a-sahana. Unenduring; envious. 2, *an enemy.* 3, intolerance, impatience.

ಅಸಹಾಯ a-sahâya. Without companions, lonely, friendless (Bp. 16, 7).

ಅಸಹಿಸು a-sahisu. = ಅಸಂಹಿಸು. To be intolerant; to be disgusted with, to feel an aversion to (C. as ಅಸಂಹಿಸು).

ಅಸಹ್ಯ a-sahya. ಅಸಂಯ, ಅಸಂಹ್ಯ, ಅಸಮ್ಯ. Unbearable, insufferable, intolerable (Sk.); —disgustful; —disgust, aversion (C.). See Śmd. 394; ಅಲಗಣಿಸು. — ಅಸಹ್ಯ ತೋಱು. To appear disgustful (B. 5, 229). — ಅಸಹ್ಯಪಡು. -ಪ ಡು. To be intolerant; to be disgusted (Bp. 55, 2).

ಅಸಹ್ಯತ್ವ asahyatva. The state of being intolerable or disgustful. See ಮುಖುಳು.

ಅಸಹ್ಯಭಾವ asahya-bhâva. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. See ಅಸುರ್, ತಸುರ್.

ಅಸಹ್ಯವೃತ್ತಿ asahya-vritti. Intolerant behaviour, contempt, contumely (Śmd. 124. 125; ಸಯ್ಸಿಸದೆ ಇಹನ್ನಪ ಕೃತ್ತಿ Mdh. Cm.).

ಅಸಹ್ಯೋಕ್ತಿ asahya-ukti. An obscene word (Śmd. 74).

ಅಸಾಕಲ್ಯ a-sâkalya. *Incompleteness.*

ಅಸಾದೃಶ್ಯ a-sâdriśya. That is not a perfect likeness (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಸಾದ್ಯ a-sâdya. Having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅಸಾಧಾರಣ a-sâdhâraṇa. Not common; special, specific, peculiar; respectable, distinguished. (Kâvy. III, 3, B, 138; B. 4, 147).

ಅಸಾಧ್ಯ a-sâdhya. (= ಅಸದಳ). Not to be effected or completed; impracticable, impossible; incurable; (unprofitable, see Prv. s. ತಣ್ಣಗೆ). Śmd. 270; J. 4, 64; B. 5, 194.

ಅಸಿ asi. 1. = ಅಸ 4, etc. — ಅಸಿಮಿಸಿ. dupl. (= ಅಸದಸ). Without deliberation, consideration or reflection; hurry-skurry (S. Mhr.).

ಅಸಿ asi. 2. An interjection of disgust or displeasure: fy! (C). — ಅಸಸಿ. rep. Fy, fy! (S. Mhr.). — ಅಸಿಸಿ = ಅಸಸಿ. (C.).

ಅಸಿ asi. 3. To throw away, to scatter, to disperse (ಜಲಂಳು, ಕಡಾಮು Śmd. 11; Kk. 89; see ಅಮ್ಮು 1).

ಅಸಿ asi. 4. To move, to shake, to tremble, to dangle, to pendulate (v. l., Tḍ. ಅಸಿಯುವಾಮು; R.; T. ಆಡಗು, ಆಡ್ಚೆ; *cf.* ಆಡಿ 1, ಅಸ 4, ಅಸುಮ್ಮು).

ಅಸಿ asi. 5. = ಅಸೆ, ಹಸಿ, etc. That which is laid on the ground. *Cf.* ಅಸುಜೆ. — ಅಸಿಕಲ್ಲು. The lower grinding-stone (especially used for grinding curry-stuff, C.; T., M. ಅಮ್ಮಿ). — ಅಸಿಯ ಕಲ್ಲ. = ಅಸಿಕಲ್ಲ. (ವೀರಾಪ್ಪಿ Mr. 206). ಅಸಿಯ ಕಲ್ಲಂ ಮುಡಗಿ ಕೊಣ್ಣೊಡೆ ಮುಡುವೆ ಕೆಡುಪ್ಪವೆ? (Bp. 45, 59: see ಅರ್ಕಾಕೋಪಮ).

ಅಸಿ asi. 6. = ಅಸ 2. Thinness, leanness, emaciation, weakness, slenderness, smallness, minuteness (J. 20, 29; 30, 2; Tḍ. ಅಸಿ, slight, superficial, as a wound; ಅಸಮು, ಅಸುಮು, slenderness, smallness, minuteness; M. ಅಮು, thin, slender; *cf.* T. ಅಚ್ಚಿ, motion, flexure? ಅಳ 2?).—ಅಸಿಮು (Śmd. 95. 96). That is thin, etc. (ಕ್ಷಾಮು, ಪಾತ, ಕೃಶ, ತ್ವೀಣ, ಪೀಲುದ, ತಲಿನ, ತನು Hlḍ.; ಕೃಶ, ತನು, etc. Nr.; ಕ್ಷಾಮು, ಕೃತ, ಪೀಲುವ Mr. 436). ತೆಳ್ಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಸಿಮು ಎನಿಸಿ ಸಾಲಗೆ ಪೇಸು (Mr. 277). — ಅಸಿಸಮು. = ಅಸಿಮು ನಡು. (J. 18, 35; C.; ಬಡನಡು C.). — ಅಸಿಯುಂ.-ಅಂ 3. A thin,

etc. man (Śmd. 154. 184). — ಅಸಿಮು ನಡು. A slender, delicate waist (Śmd. 201; Bp. 5, 24; 42, 23). — ಅಸಿಮು ಪೂ. A delicate, beautiful flower (Bp. 22, 8). — ಅಸಿಮು ಬಸುಱು. A small, delicate belly (Bp. 14, 17). — ಅಸಿಮುಳ್ಳ. -ಇದ್ದ. Plural of ಅಸಿಮು (Śmd. 119). — ಅಸಿಯರ್. -ಇಯರ್. A slender female (Śmd. 245; Rāv. 8, 29). — ಅಸಿಪ್ಪು. -ಉಬ್ಬು. A small pouch or lap (Bp. 35, 53). — ಅಸಿವೆರಳ್. -ವಿರಳ್. A thin finger (J. 18, 29).

ಅಸಿ asi. 1. *A sword.* ಕೊರವ ಅಸಿ (Śm. 116). 2, a kind of vicchittivitra (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). — ಅಸಿಪಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A sword and a shield (J. 12, 33).

ಅಸಿ asi. 2. Thou art. See ಪತ್ತ್ಯರ್ಥ ಅಸಿ.

ಅಸಿಕೆ asi(ī)-ike. (Śmd. 230).

ಅಸಿಕ್ನಿ asikni. *A young woman in attendance in the gynaeceum.*

ಅಸಿತ asita. *Dark-coloured, black,* dark blue (ಶಬ್ದ Kn. 56; ಶಬ್ದ 14. 42. 80; Śm. 100).

ಅಸಿತಕಂಧರ asita-kandhara. Having a black neck: Śiva (Bp. 50, 10).

ಅಸಿತಖಗ asita-khaga. A kind of black bird (ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿ Mr. 174).

ಅಸಿತಗಲ asita-gala. = ಅಸಿತಕಂಧರ. (Bp. 59, 34).

ಅಸಿತದ್ರುಮ asita-druma. (ತಾಪಿಯ ಮರ Čb.).

ಅಸಿತಧ್ವಜ asita-dhvaja. = ಸೀಳುಧ್ವಜ. (J. 24, 69).

ಅಸಿತರಕ್ತ asita-rakta. One of the seven tongues of Agni (Mr. 46; see ಏಳು ನಾಲಿಗೆ).

ಅಸಿತರಸೆ asita-rasĕ. Black soil (ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ, ಎರೆ Mr. 93).

ಅಸಿತಾನನ asita-ānana. The black-faced monkey (ಕರೀ ಮೋ ಪಿಯ ಮುಂಗ Čb.).

ಅಸಿತಾಂಬರ asita-ambara. The elder brother of Krishṇa, Bala (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 14).

ಅಸಿತಾಶ್ಮ asita-aśma. The lapis lazuli (ಹರಿತಾಶ್ಮ, ನೀಲ Mr. 101).

ಅಸಿದು asidu. See s. ಅಸಿ 6.

ಅಸಿಧಾರೆ asi-dhārĕ. The edge of a sword (Grj. 3, 2).

ಅಸಿಧಾವಕ asi-dhāvaka. *A sword or tool cleaner.*

ಅಸಿಧೇನು asi-dhēnu. *A knife* (ಪತ್ತಿಕೆ, ಪತ್ತ, ಸುರಿಗೆ Mr. 297).

ಅಸಿಧೇನುಕೆ asi-dhēnukĕ. *A knife.*

ಅಸಿಪತ್ರ asi-patra. The blade of a sword. 2, a hell paved with swords. (My.).

ಅಸಿಪತ್ರವ್ರತ asipatra-vrata. The vow of the sword-blade (J. 2, 80; 8, 9; see Indian Antiquary XVII, November 1888, p. 322).

ಅಸಿಪರ್ಣಿ asi-parṇi. N. of a plant (Mr. 139, perhaps = ಶಾರೆ).

ಅಸಿಪುತ್ರಿ asi-putri. *A knife.*

ಅಸಿಪುತ್ರಿಕೆ asi-putrikĕ. *A knife.*

ಅಸಿಸಿ asisi. See s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಿಹೇತಿ asi-hēti. *A person armed with a sword.*

ಅಸು asu. 1. = ಅಸ 4. Quickness, haste (ತೀವ್ರ Śmd. II; Kk. 88; T. ಅಸುಪ್ಪ; *cf.* Sk. ಅತಿ).

ಅಸು asu. 2. = ಇಸು 4. *e. g.* in ಒಳಸು (= ಒಳಿಸು), ಕೂಡಸು, ಇರಸು, ಸಾಳಸು (C.).

ಅಸು asu. *Life.* 2, the five vital breaths or airs of the body. — ಅಸು ಕೆ. To give or restore life (Bp. 48 sum.). — ಅಸು ಕೊಡು. = ಅಸು ಕೆ. (Bp. 48, 16). — ಅಸುಗಳೆ. -ತೆಗೆ. To kill (Bp. 34, 36). 2, to die (Bp. 37, 16; 42, 30; 16, 43; 47, 6; 50, 59; 57, 15). — ಅಸುಗಾಪಡು. -ಕಾಪಡು. Preservation of life (R.). — ಅಸುಗುಡು. -ಕುಡಿ. To drink (another's) life (J. 4, 23). — ಅಸುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಸುಂಗೊಳ್ (Śmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. (Śmd. 200). To kill (ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 217). ನಿಸ್ಸಸುಂಗೊಂಡ ಪೆ ಮೋಡದು ಅಮಲೆ (Śmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳಿಸು. -ಂಕೊಳಿಸು. To cause to kill. ಅಸುಂಗೊಳಿಸುವರ್ (Śmd. 200). — ಅಸುಪೊಡೆ¹. -ತೊಡೆ¹. = ಅಸು ಪಿಡು. (J. 23, 11; 31, 47). — ಅಸು ಪಿಡು. To give up one's life, to die (Bp. 48, 9; 58, 56). — ಅಸುವಡಗು. -ಅಡಗು. Life to disappear or be extinguished (J. 21, 7). — ಅಸುವಡೆ¹. -ಅಡೆ¹. To die (Dp. 1, 2). — ಅಸುವಿ. -ವಿಡಿ. To keep up one's life (J. 23, 59).

ಅಸುಕೆ asukĕ. = ಅಸುಗೆ. (Abh. P. 11, 118; Kāvy. V, 26).

ಅಸುಕೆ asugĕ. = ಅಸುಗೆ. Tbh. of ಅಪೋಕ್ಷ or ಅಪೋಕ್ಷೆ (ಅಪೋಕ್ಷೆ Śmd. 73, o. r. ಅಪೋಕ್ಷ; ಅಪೋಕ್ಷ Čr. II, 61; ಅಪೋಕ್ಷಕುಸು Śm. 25; ಅಪೋಕ್ಷಕಾಯಿ Kk. 19). — ಅಸುಗೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. New leaves of the asugĕ (Rāv. 10, after 31).

ಅಸುಧಾರಣ asu-dhāraṇa. *Life, existence.*

ಅಸುಮ್ಬು asumbu. (Śmd. 48). To cause to move about, to shake, to agitate (ಸಂಚಾಲನ Śmd. Dh.).

ಅಸುರ್ asur. 1. To feel disgusted, to have an aversion or a dislike, to be impatient (ಅಸಹ್ಯ ಪಡು Śmd. Dh.; T. ಅಜರ್, ಅಯರ್; M. ಅಮರ್. T., M. also: to be heavy and drowsy, to faint, swoon).

ಅಸುರ್ asur. 2. Fatigue, faintness. *Cf.* ಅಸ 2, etc.? — ಅಸುರುಸುರು. -ಉಸರು. Exhaustion, waste of one's strength, excessive weakness or fatigue (Tē.; R.).

ಅಸುರ asura. Living; the supreme soul. 2, the sun (Čb.). 3, *a demon,* an Asura, Śukra's pupil (ಮುಕ್ಕಿಗುದರ, ರಕ್ಕಸ, ಮುಕ್ಕಿಗ Śm. 9; ರಾಕ್ಷಸ Nn. 35).

ಅಸುರಗುರು asura-guru. The teacher of the Asuras: Śukra (ಶುಕ್ರ Mr. 38; ರಕ್ಕಸಕೋಜ, ಮುಕ್ಕಿ Śm. 17).

ಅಸುರಬಲಿ asura-bali. An offering to demons (J. 2, 58).

ಅಸುರಾನ್ತಕ asura-antaka. = ಅಸುರಾರಿ. (J. 13, 52. 63).

ಅಸುರರಿಪು asura-ripu. = ಅಸುರಾರಿ. (My.).

ಅಸುರವೈರಿ asura-vairi. = ಅಸುರರಿಪು. (My.).

ಅಸುರಹರ asura-hara. = ಅಸುರಹೈರಿ. (My.).

ಅಸುರಾರಿ asura-ari. Vishṇu, Kṛishṇa (J. 2, 32; 21, 66). 2, Râma (J. 18, 6; 21, 1).

ಅಸುರಿ asuri. A female demon. 2, *the plant Sinapis racemosa* Roxb. (see ಕೊಡಸಾಸಿವೆ).

ಅಸುರೆ asurĕ. A female demon (J. 2, 61). 2, N. of a plant (Mr. 132; see ಬಾಲ್ಲಂಬಿ).

ಅಸುಲಾಭ asu-lābha. Escaping with life (My.).

ಅಸುವಾಸನೆ a-suvāsanĕ. A bad smell (A.).

ಅಸುವೆ asuvĕ. (fr. ಅಸುಮ್ಬು?). *Cf.* ಅಸಿ 5. — ಅಸುವೆಕಲ್. A slab on which condiments are ground (Grj. 2, 89).

ಅಸುಹೃದ್ a-suhṛid. *An enemy.*

ಅಸುಹೃದ asuhṛida. = ಅಸುಹೃತ್. (Mr. 200).

ಅಸೂಕ್ಷ್ಯ asūkshya. *Disrespect.*

ಅಸೂಯು asūyu. = ಅಸೂಯೆ. See ಅಭ್ಯಸೂಯು, ಈರ್ಷ್ಯು.

ಅಸೂಯೆ asūyĕ. Displeasure. 2, *envy, jealousy; detraction* (ಕಲಿಯುಗ, ಅಭ್ಯಸೂಯೆ Kk. 48). 3, aversion. 4, N. of Atri's wife (*cf.* ಅನಸೂಯೆ).

ಅಸೃಕ್ಕು asṛikku. Tbh. of ಅಸೃಜ್. (G.).

ಅಸೃಗ್ಧರ asṛig-dhara. = ಅಸೃಗ್ಧರೆ. (Mr. 394).

ಅಸೃಗ್ಧರೆ asṛig-dharĕ. *The skin.*

ಅಸೃಜ asṛij. ಅಸೃಕ್. *Blood.*

ಅಸೃತಿ a-sṛiti. Evil conduct; fraud, hypocrisy (ಕುಸೃತಿ, etc. Mr. 450; *cf.* ಕುಸೃತಿ).

ಅಸೆ ಪಡೆ. = ಅಸು 5, etc. (My.). — ಆಸೇ ಕಳ್ಳ. = ಆಸೆಕಳ್ಳ. (B. 4, 177).

ಅಸೆ asĕ. (ಪಾಳುಮುದ್ Mr. 110).

ಅಸೇಚ a-sēčn. = ಅಸೇಚನಕ. (ಮೀಸಿ ತಣಿವಿಲ್ಲದಂ Mr. 231).

ಅಸೇಚನಕ a-sēčanaka. *Charming to such an extent that the eye does not get tired of looking at.* 2, *insatiable.*

ಅಸೌಮ್ಯ a-saumya. Ugly, unlovely; *disagreeable, displeasing, unfriendly.* 2, one of the ಅಷ್ಟಾದಶಮಹೀದಂಗಳ್, q. v.

ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ asaumya-svara. *Having a bad or croaking voice.*

ಅಸ್ಕಂದೆ askandĕ. N. of a plant (ಬುಗುರಿ Mr. 117, one MS. ಬುಗಾರಿ; ಆಸ್ಕಣ್ಣೆ in two MSS., ಆಸ್ಕಂಡ in one).

ಅಸ್ತ asta. Thrown, cast. 2, *sent, despatched.* 3, set aside. 4, finished; disappeared. 5, *the western mountain behind which the sun is supposed to set.* 6, *disappearance;* obscuration. 7, sunset. ಆಸ್ತಮ್, *at home, home.*

ಅಸ್ತಗಿರಿ asta-giri. = ಆಸ್ತ No 5. (My.).

ಅಸ್ತಮನ astam-ana (= ayana). Setting. (My.).

ಅಸ್ತಮಯ astam-aya. Disappearance; setting, as a heavenly body (ನಿರ್ವಾಣ, ಸಾಯಂಕಾಲ Nn. 19, o. r. ಆಸ್ತಮಾಪ).

ಅಸ್ತಮಾನ astam-āna. = ಆಸ್ತಮನ, ಆಸ್ತಮಯ, q. v. (My.; B. 4, 67).

ಅಸ್ತಮಿತ astam-ita. Gone home; gone down, set (Bp. 7, 2; 39, 54).

ಅಸ್ತಮಿಸು astamisu. To go down, to set (Bp. 2, 14; 11, 44; 28, 55; 35, 6).

ಅಸ್ತರಾಗ asta-rāga. The colour of twilight. 2, red-lead (ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ Nn. 67).

ಅಸ್ತರು astaru. = ಆಸ್ತ 2, ಆಸ್ತಿ 2. Lining (of a garment, etc. My.; Br.; Mhr., H. ಆಸ್ತರ).

ಅಸ್ತವಿಲಾಸ asta-vilāsa. One whose merriment is gone (Grj. 8, 37).

ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ asta-vyasta. Scattered hither and thither, confused, disordered, irrelevant (Ch. v. 19).

ಅಸ್ತಾಕ್ಷರ asta-akshara. An elided letter (Ch. v. 3).

ಅಸ್ತಾಚಲ asta-ačala. = ಆಸ್ತಗಿರಿ. (Bp. 19, 28).

ಅಸ್ತಾದ್ರಿ asta-adri. = ಆಸ್ತಾಚಲ. (My.).

ಅಸ್ತಿ asti. He, she, it is (Bp. 51, 14). 2, *being, existent, present;* — existence; substance, property, wealth (*cf.* ಆಸ್ತಿ).

ಅಸ್ತಿಕೆ astikĕ. Throwing, putting. See ದರ್ಭಾಸ್ತಿಕೆ.

ಅಸ್ತಿಭಾರ asti-bhāra. = ಆಸ್ತಿವಾರ. A foundation (My.; Br.).

ಅಸ್ತಿಮತ್ asti-mat. -ಸ್ತಿ. *Wealthy.*

ಅಸ್ತಿವಳ್ಳಿ asti-valli. N. of a creeper (see Mr. 145 s. ಕಾಸ್ತಿ (ಕಿ, o. r. ಆಸ್ತಿ-).

ಅಸ್ತಿವಾರ astivāra. = ಆಸ್ತಿಭಾರ. (My.; Tē., T., M.).

ಅಸ್ತು astu. *Be it! let it be! be it so!* (Bp. 32, 14).

ಅಸ್ತೋಕ a-stōka. Not small, pre-eminent (Bp. 39, 55).

ಅಸ್ತ್ರ astra. 1. *A missile weapon.* 2, *a weapon in general.* 3, *a bow.*

ಅಸ್ತ್ರ astra. 2. = ಆಸ್ತರು. (S. Mhr.).

ಅಸ್ತ್ರಜೀವ astra-jīva. A soldier, a warrior (Sk.); — a Bēḍa (My.).

ಅಸ್ತ್ರತೆ astratĕ. Using or throwing a missile (Grj. 7, 29).

ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 1. *A bowman.*

ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 2. = ಆಸ್ತರು. (My.; Br.).

ಅಸ್ಥಾನ asthān. = ಆಸ್ಥಿ. See ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥಿಕ.

ಅಸ್ಥಾಗ asthāga. *Very deep.*

ಅಸ್ಥಿ asthi. *A bone* (ದೂಳಿ, ಎಲು Śm. 32).

ಅಸ್ಥಿಕೃತ asthi-krit. Marrow. (R.).

ಅಸ್ಥಿಗತ asthi-gata. Seated in the bones. (My.).

ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ asthi-pañjara. A skeleton (ಕಂಕಾಲ, ಒಡಲ ಎಲು Mr. 397).

ಅಸ್ಥಿರ a-sthira. = ಅಚಿರ. *Unsteady; uncertain.*

ಅಸ್ಥಿರಚರಿತೆ asthira-caritĕ. A woman of a fickle behaviour (Bp. 40, 53).

ಅಸ್ಥಿರತ್ವ a-sthiratva. Unsteadiness, fickleness, mutability (My.; ಚಾಪಲ್ಯ G.).

ಅಸ್ಥಿಸಾರ asthi-sāra. Marrow. (R.).

ಅಸ್ಥಿಸ್ರಾವ asthi-srāva. Wasting away of the bones, a kind of consumption (My.).

ಅಸ್ನಿಗ್ಧ a-snigdha. Not smooth. 2, *harsh; unkind* (ದರುಷ, ಚಿಟ್ಟತು Mr. 456).

ಅಸ್ಪಷ್ಟ a-spashṭa. Indistinct (ಕ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142).

ಅಸ್ಫುಟವಾಚ್ a-sphuṭa-vāč. Speaking indistinctly, *lisping.*

ಅಸ್ಮದ್ asmad. Of us, our; we (Śmd. 100; 300 Cm.; Kāvy. 1, 2, 66-70; 5, 6-12. 27-31; Bp. 61, 58).

ಅಸ್ಮದೀಯ asmadīya. Our, ours (Bp. 43, 33; R.v. 8, 116).

ಅಸ್ರ asra. *Hair, the hair of the head.* 2, *blood.* 3, a tear.

ಅಸ್ರಪ asra-pa. Blood-drinking. 2, *a rākshasa, a demon.*

ಅಸ್ರು asru. = ಆಭ್ರ. *A tear.* 2, water (ಉದಕ, ಜಲ Nn. 65). 3, blood (ರಕ್ತ, ರುಧಿರ 65). 4, the hair of the head (ಕೇಶ, ಮಸ್ತಿಯ ಕೂದಲ್ 65). 5, an eye (ಎಲೋವಸ, ಕಣ್ಣು 65). 6, a piece (ಖಂಡ, ತುಣ್ಣು 65, o. r. ದಳ, ತುಣ್ಣಲು).

ಅಸ್ವಚ್ಛಂದ a-svačchanda. Not self-willed; *docile;* dependant.

ಅಸ್ವತಂತ್ರ a-svatantra. Not self-willed, dependant, subject. (My.).

ಅಸ್ವಪ್ನ a-svapna. Not sleeping. 2, *a deity.*

ಅಸ್ವಭಾವಿಕ a-svabhāvika. Unnatural (J. 27, 20).

ಅಸ್ವರ a-svara. Not aloud; indistinct. 2, *having a disagreeable voice.* 3, not a vowel, a consonant (Śmd. 58. 178. 205. 214. 288. 356. 366; Kāvy. 1, 2, 104-109).

ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ a-svādhyāya. *A Brāhmaṇa who has not read the vēdas previous to his investiture.*

ಅಸ್ವಾಮಿವಿಕ್ರಯ a-svāmi-vikraya. Sale without ownership. (R.).

ಅಸ್ವಾರಸ್ಯ a-svârasya. Not possessing natural savoriness or excellence, sapless, insipid (My.).

ಅಸ್ವೈರಿಣಿ a-svairiṇi. A continent woman (My.).

ಅಹ aha. = ಅಸ 3, ಅಸ್ಪ 1 q. v., (ಅಗುವ), ಅಗುವ, ಅಹ. ಆಸ್ತಪ್ಪಂ or ಆಸ್ತಹಂ (Śmd. 191. 192). ಎಸ್ತಹದರ್ಗ್ (175). ಪಸ್ಸಿನಂ ಕಾಣ ಬಹಸ್ತಪ ಆಮಾಶ್ಯೆ (ಸಿಸೀದಾಲಿ Hlā.). ಅಳವಮ್ ಆಹ ಮೊಸರು (ತ್ರಸ್ಸ್ಯ Nr.). ಮೊಲ್ಲಪ ಕ್ಷಾತ (ಮುರ್ಗಸ್ಯ Nr.). ಕಾಳಿ ಗಳ್ಕೆಸ್ಸು ಸಸ್ಸಪದಮ್ ಆಹ ಚತುರಂಗಬಲದನು ತಳ್ಕೆವೆಮಲ್ಲಿ ಇರಿಸು ಪವ (ಸ್ಯೂಪ Nr.). ಅದಸೊಬ್ಬನು ಆತಿಶಯದಮ್ ಆಹ ನರಾಕ್ರಮುಮೊ ಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಗುಣ್ಯ, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ಸಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆಂ ತಳ್ಕೆ ನರಿ ಆಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮೇಲುಳ್ಕೆ ನಿ ಗುಣಿಪ ತೋಳು ಸಹಿತದ್ ಆಹ ಪ್ರರುದ್ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೌರುದದ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸಣ್ಕೆತುಂ ಕೂರಿತ್ತುದ್ ಆಹ ಧಾನ್ಯದ ತುಡಿ (ತೂಷ Nr.). ಸಮಾಸಸಿಣ್ಣಿದ್ ಆಹರು (Nom. Sing. ಆಹಂ) ಏಬಿ ತಲೆಗ ಗಡವನ್ನಬರ ಸಣಾಳೆಗರ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆಹಸ್ಕಾಮ (ಫಲಿತಸ್ಯ, c. r. ಆಹಸ್ಕಾಮುಮು, Nn. 52). ಉಮುದ್ ಆಹಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಮಾಲಿಸ Nn. 100). ಆ ಸ್ಪಣದ್ ಆಹಸ್ಕಾ ಕಾರ್ಯ (ಆಪ್ತಾರ್ Nn. 101). ಆಹ ಜಂ (J. 30, 25. 27). ದೀರ್ಘದ್ ಆಹಸ್ತಪ (Śmd. 84 Mḍb. Cm.). — ಆಹುಮು. = ಆಪ್ಪಮು, ಆಗುವಮು, ಪೌಮು; ಆಳ್ಕುಂ. Plural ಆಹ ಳ್ (Bp. 16, 7; 43, 82; 51, 6; 60, 36; Śmd. 103. 178 Mḍb. Cm.). ದೋಷರಹಿತದ್ ಎಮಗೆ ಆಹುಮು, ಆಹಗೆ ಪೇಳ್ವಂ (Śmd. 175). ಆಹುಮು (ಆಹಯಿಸುಗುಂ 84 Mḍb. Cm.). ಪ್ರಯೋಗಿಸು ವುದು ಆಹುಮು (ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ 135 Mḍb. Cm.). ಪೊದ್ದಿತ್ತು ಆಹುಮು(ನಿಪ್ಪಳು, ನೈಘು, etc. Nr.). ನಿಡಿದು ಆಹುಮು (ಆರೋಪ Nr.). See also Bp. 1, 20; 25, 27; 46, 19; 52, 7; 55, 37; 58, 33; 60, 43; Bh. 1, 8, 0. 89; 2, 13, 14. The meaning "yes" appears *e. g.* in Bh. 1, 8, 11. 55; 2, 13, 35; Râm. 26, 23; J. 29, 24. — ಆಹುವಹುಮು. rep. Bp. 16, 7; 25, 21; 28, 43; 50, 24; 59, 3. — ಆಹುವಾಗು. -ಆಗು. To become or be "yes" or true. ಆಹುವಾವರೆ ಆಹುವೆನ್ನಿ! ಇಲ್ಲವಾವರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿ! (Dp. 54). — ಆಹುವೆಸ್. -ಎಸ್. To say yes, to assent (see s. ಆಹುವಾಗು). 2, to affirm, to maintain as true or certain. ಆಹುವೆದ್ದುನ್ನಾ ಕಾರ್ಯ, ಆಹುವೆನಿವ ಆ ಕಾರ್ಯ (ನಾಮು, indeed, certainly, etc. Nn. 162). — ಆಪೆ. (also ಆವೆ, Bp. 52, 33). = ಆಪ್ಪೆಂ, etc. (Bp. 24, 70; 40, 30; 49, 28). Further conjugation: ಆವೆ (44, 13); ಆಪಂ, ಆಪನು (10, 2; 39, 60; 55, 33); ಆವೆವು (12, 27; 34, 17); ಆಪಿರಿ (39, 47. 60; 46, 14); ಆಪವು (60, 36).

ಅಹಂಯು ahaṁyu. *Selfish, proud.*

ಅಹಗೆ a12-hagĕ. = ಅಹಂಗೆ, ಪಾಂಗೆ, etc. That manner, in that manner, thus. ಪಿಬ್ಬದ್ ಎಮಗೆ ಆಹುಮು, ಆಹಗೆ ಮೂಡಿದಂ (Śmd. 175). See Bp. 6, 2; 15, 17; 21, 13; 23, 14; 24, 19. 51; 25, 37; 30, 10. 26; 33, 16; 35, 51; 43, 46. 57; 45, 43; 50, 49; 57, 47. 70; 61, 35. 68. — ಆಹ ನಿಹಗೆ. -ಇಹಗೆ. That manner and this manner (Bp. 4, 63).

ಅಹಂಕರಣ aham-karaṇa. = ಅಹಂಕಾರ. See ನಿರ್.

ಅಹಂಕರಿಸು ahaṅkarisu. To be egotistic or proud, to act in an egotistic manner. See Bp. 22, 67; 23, 42; 36, 15; 37, 75; 54, 47; 57, 3.

ಅಹಂಕರಿಸುವ ahaṅkarisuva. Acting in an egotistic manner. ಪಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ನುವ, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುವಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.).

ಅಹಂಕಾರ aham-kâra. The making of self, sense of self; *egotism, pride, haughtiness:* the conception of individuality.

ಅಹಂಕಾರಗತ ahaṅkâra-gata. A kind of ಜಿಗಿ (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಅಹಂಕಾರಭಾವ ahaṅkâra-bhâva. The state of being egotistic or proud. See ಮದ್.

ಅಹಂಕಾರಭಾವತ್ವ ahaṅkâra-bhâvatva. = ಅಹಂಕಾರಭಾವ. (My.).

ಅಹಂಕಾರವತಿ ahaṅkâra-vat. -ದ್. *Proud.*

ಅಹಂಕಾರವನ್ತ ahaṅkâra-vanta. Tbh. of ಅಹಂಕಾರವತ್. (My.). Feminine ಅಹಂಕಾರವನ್ತೆ (My.).

ಅಹಂಕಾರಿ ahaṅkâri. *Proud* (ಪೆರರಿನ್ನ ಮೀಲೆಚ್ಚುಂ Mr. 230).

ಅಹಂಕೃತ aham-kṛita. Egotistic; proud (Bp. 60, 56).

ಅಹಂಕೃತಿ aham-kṛiti. = ಅಹಂಕಾರ. (Bp. 25, 52; 46, 11).

ಅಹಂಕ್ರಿಯೆ aham-kriyĕ. = ಅಹಂಕೃತಿ. (My.; ನೊಳ್ಕು G.).

ಅಹಂಗೆ a12-haṅgĕ. = ಅಹಗೆ, ಪಾಂಗೆ, etc. That manner, etc. (ಆಸ್ತೆ Śmd. 124 Mḍb. Cm.). ಮುಕ್ತಿ ಎಮಂಗೆ ಆಹುಮು, ಆಹಂಗೆ (164 Mḍb. Cm.). See Bp. 24, 35. 64; 33, 20; 36, 15; 38, 11; 40, 10; 43, 30; 44, 14; 46, 60; 47, 22; 48, 20; 54, 56; 57, 69; 61, 68.

ಅಹತ a-hata. Not struck; unbeaten. 2, *unwashed or new clothes.*

ಅಹನ್ ahan. *A day.*

ಅಹನಿ ahani. -ನೀ. Dual: day and night (Sk.); — a day (My.).

ಅಹನಿಸರಂಜಾಮು ahanisaraṅjâmu. Tools of any kind (My.; H.).

ಅಹನ್ತವ್ಯ a-hantavya. Not to be killed (Bp. 38, 65; 53, 41).

ಅಹನ್ಯಹನಿ ahani-ahani. Day by day, daily. (My.).

ಅಹಮ್ aham. I.

ಅಹಮಹಮಿಕೆ aham-ahamikĕ. *Conceit or assertion of superiority; outdoing a rival* (ಒರ್ವರ್ ಒರ್ವರಿಗೆ ಮುಂಬೊಮು Mr. 464).

ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ aham-pûrvikĕ. Emulative onset; *outdoing a rival.*

ಅಹಮ್ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ aham-brahmatva. The state of considering one's self to be one with the universal soul: egotism, pride (My.).

ಅಹಮ್ಭಾವ aham-bhâva. A high notion of one's own superiority (My.).

ಅಹಮ್ಮತಿ aham-mati. *Conceit; spiritual ignorance.*

ಅಹರ್ ahar. = ಅಹಸ್. (Śmd. 99 Mḍb. MS.).

ಅಹರ್ನಿಶ ahas-niśa. Day and night (Śmd. 99; Bp. 41, 13).

ಅಹರ್ಪತಿ ahas-pati. *The sun.*

ಅಹರ್ಮುಖ ahas-mukha. *The dawn.*

ಅಹಲೆಕಾರ ahalĕkâra. A public servant, an official person (My.; Br.; H.).

ಅಹಲ್ಲಾದ ahallâda. Tbh. of ಆಹ್ಲಾದ. (S. Mhr.).

ಅಹವಾಲು ahavâlu. State, circumstances, condition, events (C.; ಆವ್ಯಾಲು Br.; H.).

ಅಹಷಾಂ ahashâṁ. A kind of irregular troops, an armed police (Br.; R.); — attendance, followers, retinue (H.): a number of coolies at the disposal of Mêstris (My.).

ಅಹಸ್ ahas. = ಅಹರ್ 1. *A day.*

ಅಹಸ್ಕರ ahas-kara. *The sun.*

ಅಹಸ್ಪತಿ ahas-pati. = ಆಹರ್ಪತಿ. (Mr. 33).

ಅಹಸ್ಸು ahassu. Tbh. of ಅಹಸ್. (My.).

ಅಹಹ ahaha. *Cf.* ಅಹದ s. ಅ 2. *An interjection implying surprise, pain* (ದೇವಪೆ Śmd. 393; ದೇವಪ್ರಕಾಶರಂ Ct. I, 56; ನೊಳ್ಕೆ

ಏಳನ ಸುರಿ Bhn. 15), *pleasure, calling* (Bp. 27, 31; 40, 30; B. 3, 164. 197).

ಅಹಹಾ ahahâ. = ಅಹಹ. (B. 3, 18; My.).

ಅಹಾ ahâ. = ಆಹಾ. (B. 2, 1. 6; My.). *Cf.* ಆಹಾ.

ಅಹಾರ್ಯ a-hârya. Not to be stolen or removed. 2, *a mountain.*

ಅಹಾಹಾ ahâhâ. = ಆಹಹಾ. (Bhâgavata 10, 40, 2).

ಅಹಿ ahi. *A serpent.* 2, *the demon Vritra.* 3, Râhu. 4, a traveller. 5, the sun.

ಅಹಿಂಸೆ a-himsè. Not hurting or injuring; not killing; harmlessness; innocence of blood-shedding (ಧರ್ಮ, ಶೌಚ್ಯ, ಏಳುನು Kn. 79; Śmd. 98; Bp. 38, 3. 12. 65).

ಅಹಿಕ ahika. Lasting a certain number of days. 2, a blind snake. *Cf.* ಅಹಿಕ.

ಅಹಿಕಟಕ ahi-kaṭaka. He whose bracelet is a serpent: Śiva (Bp. 44, 31). 2, a number of serpents (My.).

ಅಹಿಕಾಂತ ahi-kânta. Desired by snakes: air, wind. 2, the master of serpents: Śêsha.

ಅಹಿಕಾಂತಕಟಕ ahikânta-kaṭaka. = ಅಹಿಕಟಕ. Śiva (Bp. 54, 54).

ಅಹಿಕಾಯ ahi-kâya. The body of a snake (ಫೋಗ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Kn. 113; ಫೋಗ Mr. 514).

ಅಹಿಕುಂಡಲ ahi-kuṇḍala. He whose ear-ring is a serpent: Śiva (Bp. 27, 20).

ಅಹಿತ a-hita. Not suitable; not beneficial; unfriendly; *an enemy*:—damage, harm.

ಅಹಿತಕರ ahita-kara. Detrimental, adverse; unwholesome (B. 3, 36).

ಅಹಿತಕಾರಿ ahita-kâri. Adverse, inimical; an enemy (Bp. 20, 38).

ಅಹಿತತ್ವ a-hitatva. Enmity. 2, ahi-tatva, the essential nature of snakes and its knowledge. See J. 2, 8.

ಅಹಿತುಂಡ ahi-tuṇḍa. = ಅಹಿಮುಖ. The mouth or face of a serpent (ಗಣ್ಡರ, ಪಾವಿನ ಮುಖ Kn. 27).

ಅಹಿತುಂಡಿಕ ahi-tuṇḍika. *A catcher or exhibiter of snakes.*

ಅಹಿಧರ ahi-dhara. Śiva (My.; ಮುಪಾದೇವ ಚೆ.).

ಅಹಿಪ ahi-pa. The sovereign of the serpents: Śêsha (My.; ಮುಪಾದೇವ ಚೆ.). 2, any large serpent.

ಅಹಿಪಕಂಕಣ ahipa-kaṅkaṇa. He whose bracelet is Śêsha: Śiva (Bp. 46, 33).

ಅಹಿಪತಿ ahi-pati. = ಅಹಿಪ. (Bp. 18, 95; 38, 63; 55, 28).

ಅಹಿಭಯ ahi-bhaya. Fear of a lurking snake: *mistrust or apprehension of treachery.*

ಅಹಿಭುಜ್ ahi-bhuj. ಅಹಿಭುಕ್. *A peacock.* 2, Garuḍa.

ಅಹಿಭೂಷಣ ahi-bhûshaṇa. Śiva. (My.).

ಅಹಿಮಕರ a-hima-kara. The sun. (My.; Râm. 1, 16, 22).

ಅಹಿಮಹಿಳೆ ahi-mahiḷè. A woman of the serpent race (My.).

ಅಹಿಮುಖ ahi-mukha. = ಅಹಿತುಂಡ. (ಕಾಳಿ, ಪಾವಿನ ಮುಖ Kn. 10).

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ ahir-budhna. *Śiva.*

ಅಹಿಶಯ್ಯೆ ahi-śayyè. A couch formed of a snake or of snakes (Śmd. 224).

ಅಹಿಸ ahisa. = ಅವಸ (Tbh. of ಅಫ್ಘಸ?). See ಕಿತ್ತಿಗರಹಿಸ.

ಅಹಿಳರಣಿ ahiraṇi. *A kind of snake, said to be two-headed* (ಪ್ಪಿಮುಖ, ಇತ್ತಲೆಯಂ Mr. 401).

ಅಹುದು ahudu. See s. ಆಹ.

ಅಹೇತು a-hêtu. Absence of cause or reason (Kâvy. III, 3. B, 121; ಅಳಸ್ಕಿಳ Mr. 538).

ಅಹೇತುಕ a-hêtuka. Causeless, groundless (Kâvy. III, 3. B, 135 seq.).

ಅಹೇರು ahêru. = ಅವೇರು. *The plant Asparagus racemosus* Willd.

ಅಹೋ ahô. 1. = ಆಹಾ. (ಪಾಸರ, ಹಗಲು Kn. 149).

ಅಹೋ ahô. 2. *An interjection used in surprise, satisfaction or praise* (ಬೇಡ ಪಡಪ್ಪ, ಒಳ್ಳಿಪ ಪಾಪು, o. ra. ಬಪಪ್ಪಾ ನುಪಿ, ಆಪಪ್ಪಾ ನುಪಿ Kn. 149; ಬೇಡ ನುಪಿ Mr. 536), *calling* (ಕರಪ, ಕರೆವಲ್ಲಿ 149), *reproach*, etc.

ಅಹೋರಾತ್ರ ahas-râtra. *Day and night*; a day and night from sunrise to sunrise. 2, *a day and night of the pitris* = *a month of the gods* = *a year of Brahmâ* = *2000 yugas of the gods.*

ಅಹೋರಾತ್ರಿ ahas-râtri. A day and night (ನಂಗಡ, ಆಹೋರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ್ Kn. 19).

ಅಹೋರಾತ್ರೆ ahas-râtrè. A whole day and night, 60 gaḷige (à 24 minutes; ೬೦ ಗಳಿಗೆಗಳ್ Mr. 64).

ಅಹ್ನ ahna. = ಆಪ್ಪ. *A day*; time (ಪೆಳೆ Mr. 66).

ಅಹ್ನಾಯ ahnâya. *Timely, soon, quickly.*

ಅಳ್ aḷ. 1. = ಅಗೆ 1. See ಮೋಗಳ (= ಮೋಗಣ).

ಅಳ್ aḷ. 2. (= ಅಳ್ಳು 2). Shaking; rising and falling with alternate motions, heaving (of the tides). *Cf.* ಆಲೆ 1.— ಅಳ್ಳೆಲ. = ಅಳ್ಳೆ ನೆಲ. A bog, a morass (My.).— ಅಳ್ಳೊಟ್ಟು. = ಅಳ್ಳೆ ಪೊಟ್ಟಿ. The two tides and the intermediate region (My.).

ಅಳ್ aḷ. 3. = ಅಳು 1. The feminine of ಅಂ 1. ಇವ ದಳ್ ಪಾಸಿಗಮ್ ಇರ್ಪುದಾಕೆ (Śmd. 266). ಆಪುದಳ್ ಪಾಣ್ಬುದನು ಬರ ತೆರಿಪ್ ಎಲ್ಲಮುಪ್ ಕೆಲೆ (266). ಅಪ್ ಆಪುದೆಂ, ಪೃಥೆ ಆಪಿದಳ್ (263). ನಿರಿ ಒಬ್ಬಳೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರಂ! (109). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಮ್ಮೆಗಣಗೆ ಪೇಳ್ದುವಳ್ (109). ವಿಜಯನಿರಿ ದಾಜಾಯಂಗೆ ಮಿಡ್ಡುವಳ್? (Bh. 2, 13, 47).— ಅಳ್ತ. -ಉತ್ತ. The final ಅಳ್ (Śmd. 265).

ಅಳ್ aḷ. 4. ಅಳು 2, (ವಳ್ 2). The feminine of ಅಂ 3. ಆವಳ್, ನಾವಳ್, ಬಾವಳ್ (Śmd. 245. 174. 186), ಆವಳ್, ಪೆವಳ್, ಕಟ್ಟಾಯಳ್, ಪಿರಿಯಳ್, ನಾಸಿಯಳ್, ಆಸಿಯಳ್, ನಮ್ಮಿವಳ್, ಕಮ್ಮಿವಳ್ (245), ನೀರಿವಳ್ ನಾವಳ್ (100), ಎಳೆಯಳ್, ದಜಿಯಳ್ (185), ಒಸರಿಸಿವಳ್, ರಾಸಿಸಿವಳ್, ಭೋಗಿಸಿವಳ್, ಪಾಪಿವಳ್, ಒಸೆವಳ್ (243. 245). ರನ್ನವಸಿವಳ್ (Śm. 37).— ಅಳ್ತ. -ಉತ್ತ. The final ಅಳ್ (Śmd. 243).

ಅಳ್ aḷ. 5. (= ಅಳ 2). Contact, a light touch, grazing. (South M. ಅಳುಮ್ಪು, to scratch).— ಅಳ್ಕೆಪು (Śmd. 214). A wound made by grazing, a superficial wound, a scratch. ಕೇತನಪ್ರಹರದ ಅಳ್ಕೆಪು (Abh. P. 13, 80).

ಅಳ aḷa. 1. = ಅಳೆದು. P. p. of ಅಳೆ 1, in ಅಳತೊನ್ನು, to measure (C.).

ಅಳ aḷa. 2. = ಅಲವು 2, (ಅಳೆ 5), ಅಳವಿ, ಅಳವ 1. Joining, contact; nearness, contiguity, proximity (ಸಮಾಸ Bhn. 29; T. ಅಳಿ, to approach, come near; see T., M. ಆಮ a. ಆಮ್ಮು 2; T. ಆಮ, communication, intercourse; *cf.* ಆಪಪ್ಪ 1, ಆಪಿ 2, ಆಗೆ 3, ಆಪ್ 3, ಆಸ 3, ಆಳ್ಕೆ; T. ಆಳ್ಕೆ, v. t., to mix, mingle together, copulate; Tu. ಆಲು, v. t., to

mix; ಆಲೆಮು, v. i., to mix, mingle, be united). 2, fitness, suitableness, propriety; conformity (T. ಆಳ್ದ); comeliness (Tē. ಅಲಪು, ಅಲುಪು). 3, power, ability, possibility, practicability, reach (Tē. ಅಲಮಿ, ಅಲುಪು). 4, power, strength, force, vigour (ನಪ್ತ Bhn. 28. 29); —control. ಅವಮುಷ್ಕಿವಿಯಾಲು ಸಂ ಮಚ್ಚಿಸಲ್ ಅಳವೆ ಸುರ ದನುಜ ದುಸುರಿಗೆ? (Bp. 1, 33). ಜಿನ ರನ್ನಂ ಕೆಟಿಸಿಮುದಕೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (1, 34). See Kāvy. I, 5, 47; Abh. P. 7, after 115; Bp. 2, 32; 32, 48; 47, 23. 27; 49, 23; 51, 46; 56, 1; Rāv. 5, 42. 126; 13, 91; Bh. 1, 8, 18; J. 7, 7.— ಅಳವಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. The act of joining, adhering or sticking to. ಜಿನವೆ ಸುಖನಿಲಯಗಳೊಳ್ ಒಸ್ಪಿನು ಪಿಂಡಿದು, ಸತ್ಯಪ ಸಾರಮುಮಿದೊಳ್ ನಜೆಯುರ್, ಒಸ್ಪಿಂ ಮುಟ್ಟಿ ಒಸ್ಪಿಂ ಸ್ಪಸ್ಪ ಪಸಗೆ ಅ ಮುಮು; ಪಿಂಪಿದು (what one uses to seize or desires to do, etc. and) ಇಹಪರಪರಿವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಕೆ ತಪ್ಪಗೆ ಆಮುಮು (what sticks to one, as the fruit of works, in this and that world) ಒಸ್ಪಿಂ ಒಸ್ಪಿನು ನಿಮುಪ್ಪಮು! ಅಲ್ಲದೆ ನೀಡಿ ದುಷಪ್ ಇಲ್ಲ (Bh. 1, 8, 25). 2, preparation (J. 22, 47). 3, thought, pleasure, wish. ಪಿನ್ನ ದುಸುಸಿಸೊಳ್ ಅಳವಡಿಕೆ ಎಮಗೆ, ಆಮಗೆ ದೂ ದುಷಿಪ್, ಅನ್ನಾ! (Bp. 44, 13). *Cf.* Tē. ಅಲದು, properly, suitably. — ಅಳವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಅಳವಡಿಸು. To join (v. t.); to tie together, to tie; to collect in a heap; to put to or on, to attach, to apply to; to put; to put in readiness; to prepare, to make ready; to bring about; to confine, to subdue;—to make one's self ready; etc. See Bp. 3, 26; 4, 4. 37; 5, 12; 8, 14. 37; 12, 19; 18, 20; 21, 20; 22, 7; 27, 16; 28, 53; 29, 3. 5; 32, 54; 33 sum.; 35, 37; 38, 15; 43, 24; 45, 10; 49, 33. 34; 51, 72; 52, 40; 57, 33. 40; 59, 22; 60, 38; Rāv. 10, after 31; 14, 27. 28; Bh. 1, 7, 13; 1, 8, 67; 1, 10, 14; 2, 4, 13; J. 4, 20; 6, 17; 7, 36; 8, 21; 9, 28; 12, 4. 51; 13, 10; 14, 12; 20, 15. 22; 22, 25. 28; 25, 29; 26, 10; 29, 38; 30, 7. 54; 31, 52; 33, 35; 34, 7.— ಅಳವಡು. -ಪಡು. To be closely joined (Ch. v. 59). ಅಳವಟ್ಟಿ ದು (ಅಮರ್ಕ Ct. II, 84). 2, to be joined to, (to be contained in); to be tied (Bp. 44, 32; 61, 26; Rāv. 5, after 25). 3, to be fit or proper; to agree (see Ch. s. ಮುಪಪ್ಪನ್ನ; Bp. 20, 8; 38, 15. 34; 39, 19; 40, 30). 4, to be or become ready; to be established; to be at hand (Śmd. 74. 230; Abh. P. 15, 46; Bp. 8, 56; 35, 25; 60, 45; Rāv. 10, after 31; J. 3, 9). 5, to be nice, to have or get a beautiful form (Bp. 34, 22; Grj. 3, 34; 4, 71). 6, to come within the limits of (J. 6, 3; Kk. 95). 7, to come about (as ವಿಧಾನ, Rāv. 6, after 11). 8, to be obtained, to be got (Bp. 45, 43; 61, 72). 9, to be observed, as a rule (4, 43). 10, to be possible (20, 14; 35, 49; 40, 20. 23; 53, 12). 11, to be thought of; to be known (ಮುನಸಲಾಗು G.; ತಿಳಿ S. Mhr.). *Cf.* Tē. ಅಲದು, to be accustomed, be practised in; to be mastered (= ಅಭ್ಯಾಸ). — ಅಳವಡಿ. -ಪಡಿ. To go beyond the proper or common boundaries, to be excessive. ಅಳವಡಿಯ ಪೇಚ್ಚಮು (ಪೊಂಗು Ct. I, 73). 2, to be very great (Bp. 51, 46). — ಅಳವಟೆಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಅಳವಡಿಕೆ. (J. 22, 47, a. r. ಅಳವಡಿಕೆ). — ಅಳವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಅಳವಡಿಸು. (J. 7, 17). — ಅಳವು. -ಪು. To fall off in respect to vigor, etc., to lose strength, to become depressed or despondent, to faint. See Abh. P. 7, after 116; 9, 115; Rāv. 13, after 104; J. 2, 16; 5, 43; 7, 49; 8, 33; 14, 19; 16, 39; 19, 10; 20, 25; Rām. 5, 8, 82; Bh. 8, 23, 12.— ಅಳವುಮಾಡು. -ಪುಮಾಡು. To cause to fall off in vigor, etc. (J. 22, 25). — ಅಳವೆಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. The true proportion to rise; to rise or grow in its true proportion (Bp. 38, 39).

ಅಳ alaa. 3. = ಅಳೆ 4, etc. (*Cf.* the M. s. ಅಡಳ 3). — ಅಳ ದೆರಿ. = ಅಳೆದೆರಿ. (My.).

ಅಳಕ alaka. = ಅಳ್ಕ. Neither thick nor thin, as applied to fluids (S. Mhr.; Tē. ಅಲುಪ; T. ಅಳಗ, water; M. ಅಮು, ಅಮಿ, to slacken; to be watery, be diluted). ಅಳಕದ ಅಪ ದೊಸದು ಪ್ರಪ್ಪಂದ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ನೀರುಮೆ ಸರು (Nr.).

ಅಳಕ alaku. 1. Tbh. of ಅಟ್ಟಮು (Śmd. 360; Kk. 85; Čr. II, 42; My.).

ಅಳಕ alaku. 2. = ಅಲಕ, ಅಳಕೆ. (My.; ಬಲಗುದಗಾಪದಲು G.).

ಅಳಕಿಸು alakisu. = ಅಳಕಿಸು 2, etc. To frighten (My.).

ಅಳಕು alaku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc. To fear (My.).

ಅಳಕು alaku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. Fear (My.).

ಅಳಕು alaku. 3. = ಅಳುಕು 3. To prick, to throb, as a thorn in the flesh (C.).

ಅಳಕು alaku. 4. = ಅಳುಕು 4. The pricking of a thorn;—the state of being pricked, as with a thorn, that of being distressed or annoyed (used *e. g.* of servitude, C.).

ಅಳಕು alaku. 5. = ಅಲಿಕು, etc. To move about (v. i.). etc. — ಅಳಕ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To shake, as water carried on the head (C.);—to be shaky, as a tooth (C.);—to bubble, as liquors when boiling (C.).

ಅಳಕೆ alakē. = ಅಳ 2, etc. (My.; G.).

ಅಳಗ alaga. (Tbh. of ಅಲಗ?). N. of a kind of horse (Bp. 59, 40).

ಅಳಗೆ alagē. = ಅಳಕೆ, q. v. (My.).

ಅಳಂಗಿ alangi. (Tbh. of ಅಡಮು or ಅದು). — ಅಳಂಗಿಮರ. A tree, Calosanthes Indica Blum. (St. & Pl.; or Oroxylum Indicum Vent.).

ಅಳತ alata. = ಅಳತ. The act of having measured or of measuring (C.).

ಅಳತೆ alatē. = ಅಳ್ತೆ. Measure, scale; extent; measurement (ಪ್ರಮಾಣ Nr.; SL. 120; ಮ್ಯಾಮು, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129; ಕಾರುಮ Hlā.; Nn. 166; C.). ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ದಾರುದರ್ ಎಮ್ಮುಮು (Mr. 474). ಅಳತೆಯು ಬಳ್ಳ (ಪ್ರಸ್ಥ 472). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒಣ್ಣಿಸ್ಪಡಿ ಅವ್ಯಗಲುವ ಪ್ರಮಾಣ ಎನ್ನಿ ಜಡೆಯ ಅಳತೆ ಉಕ್ಕುಂ (324). ಅಳತೆಗೆ ಸಾಧನಂಗಳು ಮಾಪಾರ್ಪಣಂಗಳು; ಮಳ ಕಾರಿಗಳಿಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ಅಳತೆ (ಶೇಷ); ಫಾಕ್ಯದ ರಾತಿಮುಲ್ ಅಳತೆ ದೂಮುಮಂ (ಬಜ್ಜಾರ, etc.): ನೂಲು ಮಾಡ ಅಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಫೆಬ್ರಿ ದಪ್ಪ, etc. Nr.). ಪಚ್ಚೆಯದು ಗಾಪ್ಪದ ಅಳತೆಯು ಸದುಪ್ಪತೆಯು ಕಬ್ಬಿ ಣಾಪ್ಪರಂ (Bp. 5, 13). ಅಳತೆಗೆ ಅಳವಡದು ಎಮ್ಮು ಪೆಮ್ಮಿಂ...ಕಡಲ್ ಕಣ್ಣ ಎಸೆಮುಮ (J. 6, 3). ಪಗ್ಗಡಿಪ್ಪ ಅದಿಪಪ್ಪು ಅಳತೆ ಮಾತಲಾಗಿ (B. 4, 101). See ಉದ್ದಳತೆ, ಕಾಲ್ಗಳತೆ, ಜಾಗಳತೆ, ಸುತ್ತಳತೆ, ಪಡ ಮಾಂಮುಳತೆ; J. 20, 42. 44; 21, 31.— ಅಳತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper measure to be violated or transgressed. ಅಳತೆಗೆ ಟ್ಟು ಧಟ್ಟಾಪ ದೂರಿ (B. 4, 122). ಅಳತೆಗಟ್ಟು ಎನ್ನಿಗರ ಸರಿಯು ಳುವಿಮುರಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (3, 230).

ಅಳದಿ aladi. = ಪಳದಿ. (My.).

ಅಳದು aladu. = ಅಳೆದು. P. p. of ಅಳೆ 1, q. v. (My.).

ಅಳಬು aḷabu. = ಅಳವ 2. — ಅಳಬುಳಪ್ಪ. -ಳಪ್ಪ. rep. Weighing in the mind, consideration, intention, desire (Rām. 6, 50, 14).

ಅಳಮ್ಬೆ aḷambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (My.; Mhr.).

ಅಳಲ್ aḷal. 1. -ದಿು. = ಅಂಜು 1. To fear (ಭಯ Śmd. Dh.; ಭಯ, ಬೆಳಲ್ Śm. 40; *cf.* ಅರಳ್ 3, ಅಡಲು 1). ಅಳರ್ದಂ (Śmd. 55). — ಅಳಲ್‌ಪ್ಪಿಯಲ್. -ಪ್ಪಿಯಲ್. To beat so that fear is produced (Abh. P. 11, 69).

ಅಳಲ್ aḷal. 2. -ದಿು. = ಅಂಜು 2. Fear (ಭಯ ಛೆ. J, 7; I, 94, o. r. ಎಳಲ್; ಬೆಳಲ್, ಅಡಿಪ್ಪ, ಭಯ Kk. 42); anxiety of mind, anguish (ಮನಃಕ್ಷೋಭೆ My.).

ಅಳಲಿಸು aḷalisu. To frighten (Abh. P. 7, 44).

ಅಳಲ್ಪು aḷalpu. Fear (ಅಂಜಿಕೆ G.); anxiety of mind, anguish (My.).

ಅಳಲಿ aḷali. = ಅರಳಿ 1, etc. Ficus religiosa. — ಅಳಲಿಯ ಮರ. (ಪೀಠಫಲ್ಗು, ಚಲದಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Sl. 125).

ಅಳಲೆ aḷalĕ. 1. = ಅಳಲೆ, etc. Terminalia chebula (My.). — ಅಳಲೆಕಾಯಿಮರ. (Sl. & Pl.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅಮೃತ, ಅವ್ಯಥೆ, ಕಲಿಪ್ರಿಯ, ಪಥ್ಯೆ G.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ. (Sl. 135. 336; ಕರ್ಪಫಲ G.). — ಅಳಲೆಯ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅವ್ಯಥೆ, etc. Sl. 135).

ಅಳಲೆ aḷalĕ. 2. = ಅಳಿಲ್ 2, etc. A squirrel, Sciurus palmarum L. (S. Mhr.). See ಕೆಂಪಳಲೆ, ಮರ-.

ಅಳವಡಿಕೆ aḷavaḍikĕ. ಅಳವಡಿಸು. ಅಳವಡು. ಅಳವರಿ. ಅಳವೆಳಸು. ಅಳವೆಲ್. ಅಳವೆಲ್ಲಸು. ಅಳವೆಸು. See 2. ಅಳ 2.

ಅಳವಳ aḷavaḷa. Turning and twisting (Rām. 5, 8, 55; Mhr. ಅಳಾಸಿಳಾ).

ಅಳವಿ aḷavi. = ಅಳ 2, etc. Nearness, etc. (Bh. 3, 13, 26; J. 7, 47; 13, 32; 20, 26; 22, 7). 2, fitness, etc. 3, possibility, etc. (Bp. 29, 28; 56. 49; 58, 37; Grj. 4, 9). 4, strength, etc. (Bp. 11, 6; J. 8, 31; 12, 40). 5, meeting in battle, combat (J. 4, 45; 12, 37. 43; 16, 9); assault; wrestling (Rām. 5, 8, 36; Bh. 1, 7, 41). 6, confidence, trust (*cf.* ಅಡೆ 6). — ಅಳವಿಗಡಿ. = ಅಳವಿಗಡೆ. (Rāv. 5, after 55). — ಅಳವಿಗಡೆ. -ಳಲ್. To go beyond the proper bounds (Abh. P. 7, after 115; Rāv. 5, after 50 & 55; 6, after 44). — ಅಳವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To put confidence (Bh. 2, 13, 48). 2, to offer battle, to fight (Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 18; J. 7, 48; 13, 5).

ಅಳವಿಗ aḷaviga. A friend (R.).

ಅಳವು aḷavu. 1. = ಅಳ 2, etc. ಆವು ತಮ್ಮ ಅಳವಿನೊಳಗೆ ಬಪ್ಪ ಕೂಡಲೆ ದಾಡೆ, ಅಭ್ಯಗಳನ್ನು ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿಯುವವು (B. 3, 31; see 5, 31. 242; ಛೆ. Bp. 47, 24; J. 4, 41; 6, 41; Rām. 3, 8, 42; My.). — ಅಳವಳಿಮ. -ಕೆಮ. = ಅಳವಡಿ. (Rāv. 1, after 135).

ಅಳವು aḷavu. 2. = ಅಳಮು. Measure (Grj. 4, 36; My.; ಅಳತೆ G.; T., M.; Tě. ದಾಸ್ಕ). ದೂಡಿದ ಕೊಲೆಗೆ ಅಳವಿಲ್ಲ (B. 4, 10). — ಅಳವುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A measuring rod (My.).

ಅಳವೆ aḷavĕ. A lease or agreement given to the ryot in writing (My., obsolete).

ಅಳಸು aḷasu. 1. Sound in coitu (ಸುರತಶಬ್ದಸಿ Śmd. II; ಛೆ. I, 54; Kk. 85, o. r. ಎಳಸು; ಸುರತರವ Śm. 76, o. r. ದಳಸು; T. ಅಳ್ಚು, to chatter, prattle; M. ಅಳಚ್ಚ್, bellowing, shriek).

ಅಳಸು aḷasu. 2. = ಅಳಿಯಿಸು, ಅಳಿಸು 1, ಅಳುಸು, ಅಳಿಸು. To cause to be measured or to measure (C.).

ಅಳಿ aḷi. = ಅಳಿ 1. To measure (S. Mhr.).

ಅಳಿ aḷi. = ಅಲಿ. (ಪ್ರಮರ Śmd. Dh. No. 893; ತುಮ್ಬಿ Śmd. I; Nn. 107; ಆಹುತಿ Śm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಳಿ G.). — ಅಳಿದಣ್ಣ. -ಣ್ಣು. Bee's honey (Rāv. 9, 60). — ಅಳಿವಿಲ್. -ಪಿಲ್. A bow-string of bees (Rāv. 5, after 19).

ಅಳಿಕಿಸು aḷikisu. 1. To oppose; to impede; to harass (ತಳ್ಪಿಯಲ್, ಅಳಿಸು, ಅಣ್ಣಳಿ, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಕೆಸ; *cf.* ಅಪ 6).

ಅಳಿಕಿಸು aḷikisu. 2. = ಅಳಕಿಸು, ಅಳುಕಿಸು. To frighten (My.).

ಅಳಿಕು aḷiku. = ಅಳ್ಕು 1, etc. To fear (ಭಯ, ಭಯಗೊಳ್ ಕೆಸ; Bp. 30, 26).

ಅಳಿಗ aḷiga. (= ಅಳಿಯ?). See ಕಮ್ಮಳಿಯಳಿಗ.

ಅಳಿಗೆ aḷigĕ. = ಅಳಕೆ. A capacious earthen vessel to hold water or grain (My.). ಆಮ್ಬುಲೀ ಕುಡಿದ ಆಳಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಪಾನೇ? — ಆಯಿದ ಕನ್ನಸಿಗೆ ಆಳಿಗೇ ಆಮ್ಬು ಂ (Prvs.).

ಅಳಿಕೆ aḷigĕ. = ಆಳಿಗೆ. Tbh. of ಆದಳಿಕೆ (Śmd. 383).

ಅಳಿಪು aḷipu. 1. = ಅಳುಪ 1. To be addicted to; to hanker after, to long for (*cf.* ಆಣ್ಣು 2, ಆಯಿಗು 2; T. ಆಳಿ, compassion, grace; Tu. ಆಳು, desire). ಆಳಿಪಿದ ದನು (ಕೋಲುಫ, ಕೋಲುನ, ಕೋಲು, ಲಾಲಸ, ಲಮ್ಪಟ Hlā.). ನನ ದಥುವಿಂಗೆ ಆಳುಸಿದವಂ (Jmt. 22).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. = ಅಳುಪ 2. Hankering after, desire, addiction, attachment, love (Abh. P. 6, 6). ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಎಮ್ಬುದು, ದುತ್ತಂ ಪ್ರಾಸ್ತಜ್ಞ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಆಳಿಪಿಸ್ಪಂ (Śmd. 132).

ಅಳಿಯ aḷiya. (Śmd. 40). (A man who is longed for? or one who joins a family?): a daughter's husband, a son-in-law (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ದಾಮಾತ್ಯ Nn. 124; ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 489; ಪಚ್ಚಿಗ ಛೆ. J, 26; C.; Sl. 266; Tě. ಅಲ್ಲುಮ, ಅಲ್ಲುಡಾಮು; Tu. ಆಳಿಯ, a son-in-law; a nephew; M. ಆಳಿಯ, a brother-in-law). ಎಮ್ಮಳಿಯಂ (Śmd. 161). ಮಗಳಕ್ ಇತ್ತ ಆಳಿಯ ಮಮಿಮನಕೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯ (Mr. 489; see No. 2). ಆಳಿಯನ ಗಳಿಯ (ಜಿಷ್ಣು G.). See Bp. 42, 6; 44, 52; Rām. 26, 16; ಅಮ್ಮಿಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲಿಯ, ಇಂಗಡಲಳಿಯ, ಚಳದಿಲ್ಲಿಯ, ಮುನಿಮಳಿಯ, ಸೋದರಳಿಯ. — ಆಳಿಯನ ಕುಡುಮ ವಿಳಗಾದರೆ ಕಡ್ಡಿಕ್ಕು. — ಆಳಿಯನ ಮೋಜಿ ವಿಳಗಾತ ಕಾಣ ಬಹುಮ. — ಆಳಿಯನ ಕೂಡ ಗಳಿಯ ಬನ್ನ (so that only one meal is required). — ಆಳಿಯ ಮುನಿದರೆ ಮಗಳ ಕರಕೊಣ್ಣು ಹೋಪಾನು (Prvs.). 2, = ಸೋದರಳಿಯ. (My.). — ಆಳಿಯನ ಗಿಡ. An undershrub, Sida carpinifolia Lin. (Z.). — ಆಳಿಯನ ದಾಯದ ಗಿಡ. = ಆಳಿಯನ ಗಿಡ. (Z.). — ಆಳಿಯಸರ್ವಸ್ವ. The law of inheritance in the female line, according to which the family property descends not from a man to his son, but to his sister and her children (Tu.).

ಅಳಿಯತನ aḷiyatana. The state of being an ಅಳಿಯ (C.). See ಮನೆ-.

ಅಳಿಯಿಸು aḷiyisu. = ಅಳಸು 2, etc. To cause to measure, etc. (My.).

ಅಳಿಲ್ aḷil. (Śmd. 40, o. r. ಒಳಿಲ್). ಆಳಿಗರ್ (53).

ಅಳಿಲ್ aḷil. -ಲು. = ಅಣಿಲ್, etc., ಅಳಿವ್ದಕೆ. A squirrel (ತುಳುಕುಟಿ, ತ್ರಿವಳಿ Mr. 165, o. rs. ತ್ರಿವಣಿ, ಆಣಿಲ್; My.). ಅಳಿಲು ಏಏಡರೆ ಆರಳೀ ಮರ ಆಟ್ಲಾವೀತೋ? (Prv.). ಅಳಿಲುಫಕ್ಕೆ ಮಳಲ ಸೇತು (Prv. based on a legend).

ಅಳಿಲೆ aḷilĕ. (Śmd. 40). = ಅಣಿಲೆ, q. v. (My.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 1. = ಅಳಸು 2, etc. To cause to measure, etc. (S. Mhr.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 2. = ಅಳಿಕೆಸು 1. (Śa.).

ಅಳು aḷu. 1. = ಅಳ್ 3. (C.). ಅವನುಮಳು (Bp. 24, 2). ಮೂಡಿಮಳು (24, 26). ಪೋದಮಳು (50, 12). ಸಾಮ್ಯದಪ್ ಕಳ್ಪಿದರ್ಗಳು ದೂಮೆ ಪೋಪಿನಿಗೆ (Prll. 3, 29). ಪಾಲಲೀಲೆಯು ಸೊಮ್ಮು ಸೂಪಿಯು ಕೊಮುತಲಿರ್ದಳು (3, 30).

ಅಳು aḷu. 2. = ಅಳ್ 4. (C.), *e. g.* ಆಗಮಳು, ಆವಳು, ಇವಳು.

ಅಳುಕಿಸು aḷukisu. = ಅಳಿಕೆಸು 2, etc. To frighten (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc., (ಬಳ್ಕು). To fear; to be afraid of (My.; T. ಅಳುಕ್ಕು, to be frightened; to terrify; M. ಅಳುಕ್ಕು, to start; to shrink). See Bp. 16, 16; 17, 11. 15; 18, 51; 21, 15; 26, 30; 27, 30; 28, 54; 37, 39; 38, 30; 40 sum.; 44, 22. 51; 52, 15; 55, 10. 48; 58, 62; Bh. 1, 8, 28. 40; 1, 10, 31; 7, 6, 60; J. 6, 32; 11, 33; 28, 33; Râm. 5, 8, 36. 41; Prv. s. ನರಕ. ಕುಮತಿ ಕಡಿಪಾಣ್ಕೆ ಅಳುಕುತ್ತಲೆ (B. 3, 53).

ಅಳುಕು aḷuku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. Fear (My.; Tē. ಅಳುಕು, ಅಳ್ಕು; T. ಅಳುಕ್ಕು; M. ಅಳುಕ್ಕ್).

ಅಳುಕು aḷuku. 3. = ಅಳಕು 3. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 4. = ಅಳಕು 4. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 5. = ಅಳಕು 5. (My.; see ಮೆಯ್ಯಳುಕು).

ಅಳುಂಕು aḷuṅku. = ಅಳುಕು 5. ನಿಮಿರ್ದುಪು, ಪ್ರಿಳೆದುಪು, ಆಗುಂತಿದುಪು, ಆಮರ್ದುಪು, ಮುಮ್ಮಿಸಿದುಪು, ಆರ್ಪಿದುಪು, ಸಪ್ಪುದು ದೀಂ ಸದುದ್ಯಸ್ಯಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಪಿದುಪು, ಎಮೆಯಿಕ್ಕರ್ ದುಪ್ಪಿದುಪು ಅದಳ ಧರಳಕಾಕ್ಷಂ (Śmd. 264).

ಅಳುಪು aḷupu. 1. = ಅಳಿಪು 1. To be addicted to, etc. (Bp. 28, 41; 40, 70; 42, 25; Rāv. 8, 117). ಅಳುಪುವಂ (ಪೋಲುವ, ಉಪ್ಪುಟ, ಪೋಲು, etc. Mr. 232).

ಅಳುಪು aḷupu. 2. = ಅಳಿಪು 2. (Ch. v. 20).

ಅಳುಮ್ಬು aḷumba. Excess; greatness; excellence; further, etc. (ಪಿರಿಮಂ, ಪಾಡೆ, ಕರಂ, etc., ಆಪ್ಯರ್ಧಂ Ct. II, 25; ಆಣಿಯರ, ಪೆಮ್ಪು, etc., ಪಿರಿಮ Kk. 49; ಅಗುಪ್ಪಟೆ, ಕರಂ, ಸೆಪ್, ಸೂಳಮು, ಪೊಮ್ಪುಟಿ, ಪೆಮ್ಪು, ಮಿಗೆ, ಆಣಿಯರಂ, etc., ಆಧಿಕ Śm. 58; T. ಅಮಿಪ, extension; greatness; expanding; *cf.* ಅಪಪ್ಪು 1). ಆನ್ನಪ್ಪೆಟ್ಟಿತ್ತ ಬಿನ್ನುಗೆಯ ಎಸಳಿಂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರಂಗಳ ಅಳುಮ್ಬುಮ್ ಆದ ಪೊಮ್ಮಾಬಿಯ ಕಪ್ಪುಂಗಳ್ (Ct. pr. 7 after 92). ಆನ್ನು ಎಸೆಗೆಗೆ ಅಳುಮ್ಬುಮ್ ಆಗಿ ವಿಧದಂ ಮಿಗೆ (Rāv. 13, 72). See Abh. P. 11, after 88; 12, 95; V. 28, 5.

ಅಳುರ್ aḷur. To enclose, to cover, to overspread; to prevail (ಅದರಣ Śmd. Dh.); to fall upon. ದೆಸೆಗಳ್ಪ್ ಆಳುರ್ದು (Śmd. 28). ಮುರಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಆಳುರೆ ಕಡುಬ್ಬಿದ ತಳಿವಕ್ಕೆ ಸೊಸ್ಪಂ (88). ಒಂಗಿಸೆ ದುಸ್ಸಾಸಕ್ಕೆ ಆಳುರೆ ಪಾಗಿದಪ್ ಆಜಿಯೋಳ್ (200. 201 Mjh. MS.). ಪೆರ್ಮೆಗಳಗಸ ಪಾಲ್ಪೆಳಿಯಂ ತಳ್ಪದೆ ದಾರ್ಮ್ಯಬಲಮೋಳ್ ಆರುಣಕರತಿಬಿಸೆಗೆ ಪಾಟ್ಲಿಪ್ಪುನಮ್ ಆಳುರ್ದು ಉಡೆ (o. r. ಇರೆ) ಚಿತ್ತೆಯಪ್ ಅಳ್ವಕ್ಕೆಪೋದ್ ಓಪಫೀಶ್ವರಂ ಕಳೆಗಟ್ಟಿಂ (Rāv. 12, 13). ಆಳಮಗಟ್ಟಿದು ಆಳುರ್ದ ಧೂನಿಪಾಳೆಗಾಲ ಜೋಳ್ (5, after 50). (ಪಸುದುಸ್ಸಂ) ಜಲದುಪ್ ಆಳುರೆ ಪಾಗುವುದು (Abh. P. 13, after 119; see also 11, 149. 151). ಆಳುರ್ದ (Grj. 6, 9). ಆಳುರ್ದೆ (9, 20).

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurkĕ. The act or state of enclosing, encompassing, covering, etc. (ಆವರಿಪುದು, ದಳ್ಪಿಸು Śm. 60; Kk. 53; Abh. P. 10, 214). — ಆಳುರ್ಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಆಳುರ್. To enclose, etc. (Rāv. 6, after 11; 8, 50; 13, after 70; 13, after 77). — ಆಳುರ್ಕೆಪಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಆಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. (Rāv. 13, 85).

ಅಳುಲ್ aḷul. ಅಳುಲು. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಅಳುಲೆ aḷulĕ. = ಅಣಿಲೆ. (My.).

ಅಳುಸು aḷusu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳೆ aḷĕ. 1. = ಅಳ. To measure (ಪರಿಮಾಣ Śmd. Dh.; ಪ್ರಮಾಣಿಸು Śm. 111; ಪ್ರಮಾಣಿಸು Śmd. 45 Cm.; C.; T., M.; Tu. ಆಳ). P. ps. ಆಳ, ಆಳದು, ಆಳೆದು. ಕೆಮ್ಮಾಣಿಕೆಯಿಮ್ದ ಆಳದ ಮೊದಿಸು ಆರಕ್ಕಿ ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). ಹೆಮ್ಮೆಟ್ಟಿನ ಕೆಮ್ಮಾಣಿಕೆಗೊಡಿ ಆಳೆದಳ್ಳಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಪಿರಿಕೆಯ ಪಿರಿಮ ಆಳೆದ ಮೊದಿದಳ್ಳಿ ಸರಕ್ಕಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆಳದ ಮೊದಿ (ಪ್ರಮಾಣಕ Mr. 323). ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಆಳೆಮೆ ರಕ್ಕಿ ಆಕ್ಕು (323). See Bp. 14, 5; 42, 5; 53, 12. 16. 73. — ಆಳದು ಮಾಳು. To ponder. ಮುನ್ನದೊಳಗೆ ಆಳದು ಮಾಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು (B. 3, 50).

ಅಳೆ aḷĕ. 2. Measure. See ಕಳ್ಳಿಳೆ No. 1 s. ಕಳ್ಳು 1, ಕುತ್ತಳೆ.

ಅಳೆ aḷĕ. 3. Buttermilk (ತಕ್ಕ Śmd. Dh.; Mr. 182; Śa.; ತಕ್ಕ, ಅರಿಕ್ಷ, ಉಪಪ್ಪಿತ್ತು, ಪರ್ಣಾಪತ, etc. Hlā.; ಕಲಿದ್ Śm. 107; ಮುಜ್ಜಿಗೆ 111; My.; T.; Tu. ಆರೆ, ಆಳೆ). ಆಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ಪ್ರಪ್ಲೆ Hlā.). ಕೆಮಲು ಮುರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂಸು, ಆಳೆ ಕುಡಿದ ಮಾಗೆ (Prv.). ಆಳೆಯು ಆನೆ ಪೆಪ್ಪಿಂಗೆ, ಮುಬ್ಬಿಯಾನೆ ಸಳಲಿಗೆ, ಬಲೆಯಾನೆ ಮಿಣಿ ಹಿಡಿದವಗೆ, ಪಾದರಕೆ ಸುಬ್ಬಾಯಿದ ಆನೆ (Sp.). See ಕಳ್ಳಿಳೆ s. ಕಳ್ಳು 5; ಕಯ್ಯಳೆ s. ಕಯ್ 4; Bp. 10 sum.; 10, 6; 14, 25. — ಆಳೆಯುಮ್ಬು. -ಉಮ್ಬು. A buttermilk-eater: a Gūlla (Ct. I, 61).

ಅಳೆ aḷĕ. 4. = ಅಳ 3, ಅಳು 3, etc. — ಆಳೆವೇರಿ. = ಆಳವೇರಿ, ಆಳುವೇರಿ. (My.).

ಅಳೆತ aḷĕta. = ಅಳತ. (My.).

ಅಳೆಸು aḷĕsu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಕನೆ aḷkanĕ. Suddenly (ಪಕ್ಷನೆ, ಆಳ್ಕಿನ Śa.; *cf.* ಆಸ 4, ಆಪ 4).

ಅಳ್ಕಲ್ aḷkal. -ಲಿ. To fear (ಭಯ Śmd. Dh.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. = ಅಳಕು 1, ಅಳಕು, ಅಳುಕು 1. To fear; to be afraid of (ಭಯ Śmd. Dh.; ನಡೆ, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಕು, ಆಗಿ, etc., ಭಯಪಡ್ ಆಪ್ Śm. 40; Kk. 72; My.; Tu. ಅಳ್ಕು, ಅಳ್ಕ್; *cf.* ಆಳ್ಕುಳಿಸು 2). See *e. g.* Śmd. s. ಪಳ್ಕಡ್; Rāv. 5, 116. 130; 6, 116; 13, 20. 22. 25. 65; J. 6, 28; Abh. P. 14, 10. 166; Grj. 3, 100. — ಅಳ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Fear (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 2. = ಅಳಕು 2, ಅಳುಕು 2. Fear (ಭಯ Śmd. II; ಬಿಗಡು, o. r. ಬಿಗುರ್, ಭಯ Kk. 83; Tē.; Tu. ಅಳ್ಕು). — ಅಳ್ಕಡಿ. -ಆಡಿ. Fear to go away, or to abandon fear (Grj. 6, after 85).

ಅಳ್ಕು aḷku. 3. = ಅಳಕು 5. — ಆಳ್ಕಾಡು. = ಆಳಾಡು. (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 4. To be without strength, to be impotent (ಅಶಕ್ತ Śmd. Dh.; *cf.* ಆಯ್ಕು 1?).

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. (=ಅಳ್ವು). An embrace (ತಬ್ಬಿ, ಆಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ, ಕೊ.; *cf.* ಆಳ್ವು 2, ಆಳ್ 2). See ಕಟ್ಟಳ್ಕೆ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಅಳ್ಟೆ aḷṭĕ. = ಅಟ್ಟೆ 4 No. 3, ಅಳ್ಟಟ್ಟೆ. (My.).

ಅಳ್ತೆ aḷtĕ. = ಅಳತೆ. (My.).

ಅಳ್ನೆಲ aḷnĕla. ಅಳ್ಟಿಟ್ಟೆ. See s. ಆಳ್ 2.

ಅಳ್ಪು aḷpu. = ಅಳ್ವು 3, (ಅಳ್ಕೆ). An embrace. ತಬ್ಬಿಕಳ್ ಆಪ್ಪಿಗೆ (Ct. II, 53).

ಅಳ್ಳಕ aḷḷaka. = ಅಳಕ. (C.). 2, the state of being loose, as that of a nail; that of being not tight, as that of a garment (C).

ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ aḷḷaṭṭĕ. = ಅಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳಾಟ aḷḷâṭa. ಅಳ್ಳಾಟಿಸು. ಅಳ್ಳಾಡು. See s. ಆಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳಿ aḷḷi. = ಅಗಲೆ, etc. — ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯಿ ಗಿಡ. (My.; ಚೀಪಕೆ G.). — ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯಿ. (B. 1, 22).

ಅಳ್ಳಿಲಿ aḷḷiḷi. See s. ಆಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. = ಅಗಲ್, etc. (ಕಳ್ಳು 1). — ಅಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. = ಅಲ್ಲಾಟ. Moving, swinging, waving, etc. (ಪೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖೆ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Hlā.). — ಅಳ್ಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. To cause to swing, etc. ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ವೀಲಿತ, ಪೋಲಿತ, ಪರಲಿತ Nr.). ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಧವಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಕ್ಕದು, ದೋಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, etc. Sk. 377). — ಅಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಲ್ಲಾಡು. To move (v. i.), to swing, to shake, to tremble, etc. (Abh. P. 9, 63; Rāv. 11, 115). ಅಳ್ಳಾಡುವುದು (ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, ಪರಲಿತ, ಲುಲಿತ Hlā.). ಅಳ್ಳಾಡುವದು (ಸ್ಫರಣ, ಸ್ಫುರಣ Sk. 389). ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಲೋದ್ಧೂನನ, etc. 83). — ಅಳ್ಕೆ. ಅಳ್ಕೆ ಇಡು. To strike so that tremor is produced: to set in rapid motion, to shake, to cause to throb, quiver or tremble (ಸ್ಪಷ್ಟವಾ Sm. Dh.). ಅವಾಸಾರದ ವಿಗಳ್ತದಲ್ ಅಳ್ಕೆ ಪಾಡುರ್ (Bhāgavata 10, 40, 2). ಬೃಹತ್ಪ್ರಂಖಂ... ಪೇಣಾನ ದುಮ್ಮೋಲಂ ಪೆರಸಿ ಸ್ಫೋಟಾಡುಣ್ಣಲುಮ್ ಅಳ್ಕಿಪ್ಪುದು, ಅಳರ್ಕ್ಕಗೊಳೆ (Rāv. 6, after 11). See Abh. P. 3, after 60; Grj. 5, 46; Rām. 5, 8, 24; Ć. Bp. 32, 43; J. 12, 12. 2, to quiver, etc. (Bh. 1, 14, 10). — ಅಳ್ಕಿಪ್ಪು. -ಇಪ್ಪು. = ಅಳ್ಕೆ No. 1. (ಮಾರಿಸು Ct. I, 87).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 2. (=ಅಳ್ 2). Shaking, trembling. — ಅಳ್ಳ ನಲ. = ಅಳ್ನಲ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳ ಪೊಟ್ಟೆ. = ಅಳ್ಪೊಟ್ಟೆ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳಿಪೆ. -ಎಪೆ. A trembling heart (J. 19, 3).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 3. = ಅರಳು 3. (C.): — ಅಳ್ಳ ಪೊಳ್ಕೆ. Prickly-heat (My.). — ಅಳ್ಳಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. = ಪಳ್ಳಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 4).

ಅಳ್ಳಿಮ aḷḷima. = ಅಗಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 1. = ಅಗಲೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 2. (fr. ಅಳ್ 2). That which is shaking or heaving: that portion of the abdomen of man, which, on either side, is immediately below the costal margin, is regarded as a very tender spot, and heaves in quick breathing from anxiety, etc.: the weak spot (C.; M.; Tu. ಅಳ್ಪೆ, ಅಳ್ಳೆ; see ಅಳ್ಕೊಟ್ಟೆ): tenderness, weakness, slenderness. ಪೊಟ್ಟೆಯ ಅಲದ ಅಳ್ಳೆ (Sk. 205). 2, the flank of an animal (My.) ಕುಯಿರೆಯ ಅಳ್ಳೆ (Nr. 279). — See Bp. 47, 32. 58; Bh. 1, 14, 10; Rām. 5, 8, 84. 85; J. 10, 24; 11, 25; ಕುಡಳ್ಳೆ, ಕುಮಿಯಳ್ಳೆ. — ಅಳ್ಳೆ ಇಡು. To strike, pierce, or touch the allĕ (Bh. 2, 13, 41; 2, 14, 61). — ಅಳ್ಳೆಕುಮಿ. = ಕುಮಿಯಳ್ಳೆ. The allĕ's point: that place of a man's abdomen, which, on either side, adjoins the allĕ in the direction of the flank (My.). — ಅಳ್ಳೆಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. Trifling strength, feebleness (Bh. 1, 14, 21). — ಅಳ್ಳೆಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. (Śmd. 118). A slender branch. ಅ ಳವೆಯ ಪಾವೆ, ಕೆಸ್ಪರಿರ ಪಾಲುಗೆ, ಮಾಯುರದ ಅಳ್ಳೆಗೊಬ್ಬಿಕೊಳ್ ಮಳೆ ರ್ದ ಎಳವಳ್ಳಿ ಪಾಲುಮ್, ಆಲಿಂಗಂಗಳೆ ಕೇಸರಮ್, etc. (Śmd. 81; Kāvy. I, 1*b*, 33). — ಅಳ್ಳೆ ಪಾಪು. The allĕs to heave or palpitate. ಪಳ್ಳದ ಪಾಪುವ ಅಳ್ಳೆಗಳ್ (Rām. 3, 7, 24). — ಅಳ್ಳೆ ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. = ಅಳ್ಳೆ ಪಾಪು. (Abh. P. 7, 93).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 3. = ಅರಳೆ 1, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 4. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೇದು aḷḷêru. See s. ಆಳ್ 5.

ಅಳಿರ್ aḷ. 1. = ಅಱ್ 1. To perish, etc. ಅಟ್ಟಿರ್ ಎಸ್ವ, ಕೆಟ್ಟನ್ ಆಳ್ವಂ (Śmd. 1). ಧವಮ್ ಆದ್ದು, ಬಸದಲು ಸಂಗದೊಳ ನೊಳ್ ಆದ್ದಿ, ನೊಮದುರ್ ಆದ (Bp. 61 sum.). See ಆವದಿರ್.

ಅಳಿರ್ aḷ. 2. = ಅದ 2, etc., ಅಱ್, etc. To sink in a fluid, to be immersed. P. p. ಆದ್ದು. ಅಟ್ಟಿರ್ ಎಸ್ವ, ಸೀರೊಳ್ ಮುಮುಂಗಿದರ್ ಆಳ್ವಂ (Śmd. I; T. ಆಮುಂಗು, to be pressed down; to sink; ಆದರ್, depth). ಆಟ್ಟಿಂ (Śmd. 285. 288). ಪರದ ಆರಕ್ಕರಸನೊಳ್ ಆದ್ದು ಬಿದ್ದಿ ಆ ವಿರಹಪ್ಪಣ್ಣರ್ಕಳ್ (Rāv. 13, after 96). *Cf.* ಆಮುಳು.

ಅಳಿರ್ aḷ. 3. = ಅತ 3, ಅಳು 1. To weep, to cry, to wail (ಪೋದರ Śmd. Dh.; T., M. ಆಯಿ; Tu. ಆರ್). P. p. ಆದ್ದು (Śmd. 286). ಆಾ, ರಾಮಾ! ಎಸ್ವು, ಸೀತೆ ಪಾಯರ್ ಆಯಿದು ಆಟ್ಟಿರ್ (Śmd. 68). ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಆದುತ್ತ (Bp. 50, 7). See J. 28, 35. 54.

ಅಳಿರ್ aḷ. 4. (=ಅಯ, ಅಳು 2). Weeping; sorrow. 2, = ಅಱ್ 2, ruin, death (? see ಆಗ್).

ಅಳಿ aḷa. = (ಅಱ್ 4), ಅಳು 2. — ಆಯಾಳರಳ. -ಪುರಳ. = ಆಯಿಪ್ಪ ರುಳ. A male person who easily cries or is fretful (S. Mhr.). — ಆಯಿಪಾಡಿ. = ಆಯಿಪೋಡಿ. (S. Mhr.).

ಅಳಿಪು aḷapu. To be in anguish or affliction, as the sick in a violent fever (R.; T., M. ಆಯಿದ್ದು, to set on fire; to burn, as with pepper; to afflict; to burn, as a sore; to be in anguish, etc.).

ಅಳಿಲ್ aḷal. 1. = (ಅಂಗಲೆ), ಅಗಲು 1 No. 3, ಅಯಲು 1. To grieve, to be afflicted (ಮುಸು Śmd. Dh.; T. ಆಯಿ, to be burnt, be hot; T., M. ಆಯಿ, fire; heat; brightness; inflammation; pungency; T. ಆವಿರ್, splendour; Tu. ಆಪಿ, heat, burning; Td. ಆಯಿಗು, to be angry; ಆಳಿ, ಆಯಿ, ಆಪ್ಪೆ, anger; *cf.* ಆಯ್ವು 1). P. p. ಆಯಿದು (Rāv. 13, after 95; J. 28, 17. 19). ಮಯಿಲೆ ಸುವಿಮು, ಆಯಿಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ (Śmd. 28). ಆಯಿದ್ದರ್ ಆಪ್ಪೈಜನೇತ್ರೆ (J. 19, 17). ಆಯಿಯಟಯಾಂ (Bp. 45, 7). See J. 13, 53; 19, 25; 21, 4. 7; 23, 25. 55. 57; 24, 1; 26, 53; Grj. 4, 69.

ಅಳಿಲ್ aḷal. 2. = ಅಗಲು 2 No. 3, ಅಯಲು 2. Mental heat: grief, sorrow, affliction (ಮಿಟ್ಟಿಕೆ ಮಿಯಿಕಲು Ct. II, 27; Kk. 43; ಕಡುಪೋಕ್ಕ Bhn. 47; *cf.* ಆಕಲು). ಮುಳ್ಳ ಪ್ಪಿನ ಆಯಿಂ ಮುಸ್ಪುಗೆಟ್ಟು, ಕೆಟ್ಟೆಂ! ಕೆಟ್ಟೆನ್! ಎಸ್ವು (Rāv. 13, after 104). ಎಳ್ಳ ಆದೆರ್ ಪಗ್ಗುದಮು ಏವಳಿ? (Bp. 45, 41). See J. 9, 17; 13, 55. 64; 14, 9. — ಆಯಿಪ್ಪೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A river of sorrow (J. 18, 59).

ಅಯಿಲಿಕೆ ayilikĕ. The state of being afflicted (C.). See ಅಯ್ಯಲಿಕೆ.

ಅಯಿಲಿಗ ayil-iga. A man who suffers grief, etc. (J. 9, 16).

ಅಯಿಲಿಸು ayilisu. = ಅಯ್ಲು. (My.). ಆಯಿಸಿದ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕ್ಷತ್ರ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ Nr.). See J. 5, 31.

ಅಯಿಲು ayilu. 1. = ಅಯಲ್ 1, etc. (My.). P. p. ಆಯಿಲಿ (Bh. 1, 10, 21). ಆಯಿಲುದ್ (J. 28, 16). See J. 19, 30; 24, 58.

ಅಯಿಲು ayilu. 2. = ಅಯಲ್ 2, etc. (ವಿಷ್ಟಿಕೆ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಶೆಂ. 59; C.). ಆಯಿಲು ಸಿಸ್ಸಿದು ಜಳ್ಳಕಕ್ಕಿಗಳ (Râm. 14, 1). ಆಯಸಿಗೆ ಆಯಿಲು ಬಿಸ್ಸದೆ (My.).— ಆಯಿಲುಗಾಳಿ. An unwholesome wind (S. Mhr.).— ಆಯಿಲು ಬಯಿಲು. dupl. (C.).

ಅಯಿಲ್ಲು ayillu. = ಅಯಿಲಿಸು. To make sorrowful, to grieve, to harass (ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ ಶೆಂ. Dh.).

ಅಯಿವು ayivu. = ಅಯ್ಕ 1, etc.— ಆಯಿಪಾಡು. -ಆಡು. To ruin, to destroy (S. Mhr.).

ಅಯಿವೆ ayivĕ. The mouth of a river in which the tide ebbs and flows, bar (Mg., also ಆಯವೆ, ಆಳುವೆ; T., M. ಆಯಿ).

ಅಯಿಸು ayisu. 1. = ಅಯ್ಸು 1, etc. To efface (My.).

ಅಯಿಸು ayisu 2. = ಅಯ್ಸು 2, etc. To make cry (C.).

ಅಯಿ ayi 1. = (ಅಯಿ 2). To be ruined, to be destroyed, to perish; to decay; to disappear; to be effaced; to die (ವಿನಾಶ ಶೆಂ. Dh.; ಕೆಡು, ಸಾಯ್ ಶೆಂ. I; My.; T., M.; Tu. ಆಲಿ; Te. ಆಯು = ಕಡಿಂದು; M. ಆಯ್ also: to be untied, to become loose; T., M. also: to be wasted, squandered, lavished, spent; see s. ಆಯ್ದು 3). ದೂಪ ಆಯ್ದ ಸಾಪ (ಮುಗ್ಧಾಯ್ ಶೆಂ. I). ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಆಯ್ಯದ ಪಕ್ಷಂ (ಶೆಂ. 62). ಜೆಳಗು ಆಯಿಪುದು (ಶೆಂ. 65). ಬಿಲ್ಲು ಆಯ್ದು (Rêv. 5, 39). ಆಯ್ಯೆ ತಮಂ (6, 133). ಆಯ್ದ ಉಚ್ಚದ ಹಾಲಿನ ಆಸ್ಪದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮ್ ಆಪತ್ಸದವ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). See Bp. 8, 50; 30, 14; 45, 35; Rêv. 13, 103; Bh. 1, 8, 89; J. 4, 62; 11, 22. 25; 15, 4; ಆಸುವು, ಉರ್ಕಾಯ್, ದಾಂಗಯ್, ಬಸವಯ್. ಆಯ್ದ ಗೂರಿಗೆ ಉಯ್ದವನೇ ಗಪ್ಪನ (Prv.). 2, to ruin, to destroy, etc. (ಕೆಡಿಸು ಶೆಂ. I). ಇರ್ಮಡಿಸ್ ಆಯ್ಯದೆ; ಇರ್ಮಡಿಸ್ ಆಯ್ದು (ಶೆಂ. 195). See Bp. 16, 3; 18, 41; 39, 15; 54, 69; 59, 54.— ಆಯ್ಆಯ್. rep. (Abh. P. 14, 102).— ಆಯ್ದುಯ್. ಆಯ್ದು ಉಯ್. To be destroyed and to remain; to be routed, but escape with life, to have a hair-breadth escape; to recover from adverse circumstances (ಕೆಟ್ಟರೂ ಬದಿಕಿಸ್ಸ ಉಯ್ G.). ಕೊಳಂ...ಆಯ್ದುಯ್ದು ಪೃಗಮುಯಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಮುಖದ ಸೃನದಯಮ್ ಉಲ್ಲ (J. 15, 14). See Bp. 26, 30; Râm. 5, 9, 2; J. 5, 41; 20, 38. 62.

ಅಯಿ ayi. 2. = ಅಯಿ 6. Ruin; waste; damage, loss; destitution; wane (J. 13, 24); uselessness. 2, the liquid that sticks to, or remains in, the measure of the seller (ದುಷ್ಟದೇವದನ ಶೆಂ. Dh.; ಜಳ್ಳಿದ ಆಯ್ ಶೆಂ. I). ಜಳ್ಳಿದಯ್ (ಶೆಂ. 162). 3, a void, a nought, expressed by the sign ⊂ in writing accounts (My.), *e.g.* "ದುಂ⊂ಪ" means "1 rûpây, no pâvali, 1 bêlè (*i. e.* 2 apas)".— ಆಯ್ಗಣ್. -ಕಣ್. ಆಯ್ಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A bad or miserable eye, no eye, a blear eye (ಆಪತ್ಸಿನ Hlâ; ಆಪತ್ಸು Mr. 459). See Bp. 18, 66.— ಆಯ್ಗಣ್ಣ. A good-for-nothing, despicable hero (Abh. P. 14, 102).— ಆಯ್ಗಣ್ಣು. Worthless (boastful) bravery (Abh. P. 14, 182).— ಆಯ್ಗಣ್ಣಿದಸು. -ಕಣ್ಣಿದಸು. A blear-eyed or dim-sighted man (ಏಲ್ಲ, ಮುಲ್ಲ, ಬಿಲ್ಲ Hlâ.).— ಆಯ್ಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. Miserable poetry (Rêv. 1, 23).— ಆಯ್ಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. = ಆಯ್ಗವಿ. (Rêv. 1, 24).— ಆಯ್ಗವಿ. -ಕವಿ. A ruinous, bad, or useless poet. ಆಯ್ಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಮಹಫಲ್ ಎರ್ದಗೊಳಿಸುಗುಮೆ? (Śmd. 78).— ಆಯ್ಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಆಪತ್ಕಾಲ. A time of ruin or death (My.).— ಆಯ್ಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. Mean trickery (Abh. P. 9, after 146).— ಆಯ್ಜಪ. Useless prayers (Abh. P. 14, 102).— ಆಯ್ನೆತ್ತಿ. The fontanel of children (C.).— ಆಯ್ಬಿಡು. To give a few drops more to make good what remains in the seller's measure (C.).— ಆಯ್ಮನ. A mean mind (Grj. 5, 54).— ಆಯ್ಮನ್ತ್ರ. A pernicious incantation. ಸಿಸಗೆ ಆಯ್ಮನ್ತ್ರ ಬಸ್ಸು, ಸತ್ತು ಪೋಗು (S. Mhr.).— ಆಯ್ಮಯಿ. A worn out or damaged tie. ಪುರಿ ಆಯ್ದ ಆಯ್ಮಯಿ (Śmd. 286).— ಆಯ್ಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. = ಆಪಿಯಾಸೆ. Vain hope, fruitless desire; destitution of hope, despair (My.). See Bp. 40, 33; 42, 26; Râm. 26, 17.— ಆಯ್ಯಾಳ್. -ಆಳ್. An enervated, impotent man; a eunuch (ಕ್ಷತ್ರ Mr. 481; My.).— ಆಯ್ಯೂರ್. A ruined village (My.). ಆಯ್ಯೂರ ತಳವಾರ, ಕಳೆಯುಳ್ಳ ಸೂಳೆಯೂ, ಪೈಯಲ ಸುಂಕಿಗ, ಪಯ್ಗಾಮಿ, ಯಾಚಕನು ತೊಲಗುವರೆ? ಇಲ್ಲ! (Sp.).— ಆಯ್ಯೆರ್ದಿಯ. -ಎರ್ದಿಯ. A coward (My.; ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು G.).— ಆಯ್ವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A good-for-nothing woman (ಆಲ್ಪತರುಣಿ Śm. 73; Kk. 28; ಆಲ್ಪಸ್ತ್ರೀ Śś.; Abh. P. 6, 68).

ಅಯಿಕ ayi-ka. (Śmd. 241). A destroyer.

ಅಯಿಕಿಸು ayikisu. To efface, to erase (S. Mhr.; ತೊಡೆ Čb.).

ಅಯಿಗೆ ayigĕ. Tbh. of ಆಲಿಕೆ.

ಅಯಿಗೆವದ್ದ ayigĕvadda. Tbh. of ಆಲಿಕಾಯಿದ್ದ (Śmd. 30, o. r. -ಯಿಳ್ಳ).

ಅಯಿಗೆಡು ayigĕḍu. = ಅಯ್ಸು 1, etc. (My.).

ಅಯಿಪು ayipu. 1. = ಅಯಿಪ, ಅಯ್ಪ 1, (ಅಯ್ಸು 1, etc.), ಅಯಿಸ 1. To destroy, etc. (ಕೋಪಿಪ್ಪ Śmd. Dh.). 2, to be ruined, destroyed, etc. ಆಯ್ದಪ್ ಎಸ್ದು, ಆಯ್ ಪೃವನುಮ್ ಆಯ್ಪಿವವನುಮ್ ಆಕ್ಕಂ (Śmd. I).

ಅಯಿಪು ayipu. 2. = ಅಯ್ಪ 2, ಅಯ್ಪು, ಅಯಿಸ 2, ಅಯಿಪ 2, ಅಯಿಪು, ಅಯ್ವಿ 2. Ruin, destruction; death (Abh. P. 14, after 13);—breaking, as of promises or vows.

ಅಯಿಯಿಸು ayiyisu. = ಅಯ್ಸು 1, etc. To cause to be dissolved; to cause to disappear, to destroy, etc. (ಲಯ Śmd. Dh.; *cf.* ಆಯ್ಸು).

ಅಯಿವು ayivu. 1. = ಅಯ್ಕ 1, etc. To destroy, etc. ಬಸದ ಪರಣಿನಿ ಬಾಪಮ್ ಆಯ್ದುಗು (Bp. 1, 25).

ಅಯಿವು ayi-vu. 2. (Śmd. 247). = ಅಯ್ಕ 2, etc. Destruction, etc. (Bp. 38, 59). ನಿನ್ನ ಘಾಡಿಗೆ ಆಯ್ದ ಇಲ್ಲ. ಆಯಾ? (J. 4, 70). See Prv. s. Tbh. ನಯ್; Bh. 8, 22, 42; Râm. 5, 8, 46; J. 2, 5; 8, 42; 32, 34.— ಆಯ್ಕಯ್ವು. -ಉಯ್ವು. Destruction and preservation (J. 8, 42).

ಅಯಿಸು ayisu. 1. = (ಅಯ್ಸು 3), ಅಯಿಸು 1, ಅಯ್ದು, (ಅಯ್ಕ 1), ಅಯ್ಯಿಸು, ಅಯಿಪು, ಅಯಿಸು 2, ಅಯ್ಪು, ಅಯ್ವಿ. To ruin, to destroy; to kill; to efface. ಆಯ್ಸಿ ಪಾಕುವುದು (ಪ್ರಮಾಣ, etc. Sl. 297; My.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 2. = ಅಸು 2, ಅಸುಗು 1. To make weep or cry (C.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಳಿಸಬೆ (B. 3, 32).

ಅಳಿಹು aḷihu. = ಅಳಿಪು 2, etc. (My. rare).

ಅಳಿ aḷu. 1. = ಅಳ್ 3, ಅಳ್ 3. To weep, to cry. P. p. ಅತ್ತ (C.). ಅಳುಗು (Bp. 14, 17). ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಅಳುವ ತೆರಗ (45, 27). ಗೋಳೋ ಎನ್ನು, ಅಳುವಮ (ಕ್ರಿಸ್ತಿತ, etc. Sl. 73). ಅಳುವ ನೀರು (ಅತ್ತ, etc. 214). ಅಳುವ (J. 28, 30. 38). ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಲ್ಲೀರ ಒರಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಗೆ ದೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಅಳುವ ಮೆಂಗನನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಣನನ್ನೂ ನಮ್ಬು ಹಾರದು.—ಅಳುವದನ ಎದಕ್ಕೂ ಹೊರಿಯುವದನ ಬಲಕ್ಕೂ ಕುಣ್ಣ ಹಾರದು (Prvs.). See Prv. s. ಆಳಿಗೆ. — ಅಳುಮಿ. rep. ಇವನ್ನು ಕಣ್ಣು, ದುಃಖಿಸಿದ್ದ ಅತ್ತತ್ತು (B. 5, 72).

ಅಳಿ aḷu. 2. = ಅಳು, ಅಳುವ 1. Weeping, crying. ದುಗುವಿಗೆ ಅಳಿ ಹುಟ್ಟಿತು or ಬನ್ನು (My.). — ಅಳುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A crying or cross child (S. Mhr.). — ಅಳುಮುರುಕ. (My.). = ಅಳುಮುರಕ. (My.). — ಅಳುಮುರುಕತನ. The state of being an ಅಳುಮುರುಕ (My.). — ಅಳುಮುರುಕಿ. A female ಅಳುಮುರುಕ (My.). — ಅಳುಮುರುಕಿತನ. The state of being an ಅಳುಮುರುಕಿ (My.). — ಅಳುಮೋಕ. = ಅಳುಮಾಕ. A crying or fretful countenance (My.).

ಅಳಿಕುಳಿ aḷu-kuḷi. (Śmd. 239 Mdb. MS.). An easily crying or fretful person.

ಅಳಿಗು aḷugu. 1. = ಅರಸು 2, ಅಳ್. To decay, to rot, to spoil by being over-boiled (T., M.; R.; of this term the ಅಳ್ತಿಕ್ s. ಅಪಸು is formed).

ಅಳಿಗು aḷugu. 2. To love. ಒಬಿಲ್ಲಿಸ್ ಎನ್ನುಮ್, ಅಳುಗಿವಸ್ ಎನ್ನುಮ್, ಅಳುಗಿವಸ್ ಎನ್ನುಂ, ಕೊಡ್ತಂ (Śmd. II; M. ಅಳ್ಕ, tenderness, love; see T. s. ಅರಗು 1; cf. ಅಳಿಪು 1 and 2; ಅಮ್ಮು, ಅರುಮು, ಅಳ್ವಿಕ್ 1, ಅಳ್ವಿ).

ಅಳಿಹು aḷuḷu. = ಅಳಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಳಿಪು aḷupu. 1. = ಅಳಿಪು 1, etc. To destroy, etc. (My.; ಕೆಡಿಸು G.). ಅಳಿಪಿದರೆ ದುಧುಳರನ ಮಜಾ ಜೀಮ್ಬುಳಿಯ ದ ಸಮೋಗೆ, ಏನ್ ಆಹುಮು? (Bh. 2, 13, 14).

ಅಳಿಪು aḷupu. 2. = ಅಳಿಪು 2. Ruin, etc. (My.).

ಅಳಿವಿಕೆ aḷuvikĕ. Crying, etc. (My.; ಎಲಾಪ, ದುಃಖದಸ Sl. 56). ಕೆಯ್ಯಾಗನೆ, ಪ್ರಾಣಕೆ ದಟ್ಟಿ ಅಳುವಿಕೆ (398). ಆ ತರ್ಪಣ್ಣನಿಯಿಂ ಕೂಡಿ ಅಳುವಿಕೆ (ಅಶ್ವ 430). ಸಿಟ್ಟುಗೊಣ್ಣು ಅಳುವಿಕೆ (69).

ಅಳಿವು aḷuvu. 1. = ಅಳು 2. (My.).

ಅಳಿವು aḷuvu. 2. = ಅಳಿಪು 2. (My.; ಕೆಡಪು G.).

ಅಳಿಸು aḷusu. 1. = ಅಳಿಸು 2, etc. (My.).

ಅಳಿಸು aḷusu. 2. = ಅಳಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಳಿಹು aḷuhu. = ಅಳಿಪು 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಕಜ aḷkaja. = ಅಳ್ಕಜ 2. Envy, jealousy, indignation at the merits or happiness of another (ಕುಬುಮ್ಬು, ಅಸೂಯೆ Kk. 48, c. r. ಅಳ್ಕಜ; My.; T. ಅಳುಕ್ಕಾಡು, envy; a lie). — ಅಳ್ಕಜಪ್ಪುಮ. -e-ಪುಮ. To envy, to grudge, etc. (ಅಸೂಯೆ Śmd. Dh.).

ಅಳ್ಕಜಕಾರಿ aḷkaja-kāra. An envious man (Rśv. 1, 35).

ಅಳ್ಕಮೆ aḷkamĕ. (Śmd. 248). The state of being decayed, dissolved, digested, etc. (ಆಜವೆ Śmd. I; ಆಯಮ್ಬು, c. r. ಆಯವೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48; ಜೀರ್ಣ Śm. 60; see the remarks s. ಆಜವೆ 1). 2, indigestion (V. 14, 19; Tu. ಆರ್ಕಮೆ).

ಅಳ್ಕರ್ aḷkar. 1. To love (ಪ್ರೇಮು Śmd. Dh.; cf. ಅಮಿಗು 2). P. p. ಅಳ್ಕಿತರ್ (Abh. P. 14, after 171). ಅಳ್ಕಿತರ್ ಎನ್ನು, ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟಂ (Śmd. I; Kk. 80). ಅಳ್ಕಿತರ್ (ಕೂತರ್ Kk. 29; Śm. 75).

ಅಳ್ಕರ್ aḷkar. 2. -ಮಿ. = ಅಳ್ಕಮೆ, etc. Love; pleasure. ಅಳ್ಕಂ (Śmd. 117). See Rśv. 4, 79; Grj. 1, 8; 3, 7. 56; 4, 43. 66; ಕಳ್ಪಳ್ಕರ್.

ಅಳ್ಕಿಸು aḷkisu. = ಅಳ್ಕೆಸು. To digest, etc.

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. = ಅಳ್ಕು 4. To be worn out, decayed, digested, etc. (ಜೀರ್ಣ Śmd. Dh.; cf. ಆಯ್ಗು). — ಅಳ್ಕಾಡು. -ಅಮ. = ತಳ್ಕಾಡು. To become devoid of any residue, to be consumed or finished (ನಿರವಶೇಷ Śmd. Dh.; ಇಲ್ಲದಾಹುದು Cm.). — ಪ್ರೀ ಆಯ್ದಾದಿತು ಕುರುಪಾಯಿಕರ ಒಳ್ಳಕೋಳ್? (Śmd. 64).

ಅಳ್ಕು aḷku. 2. = ಅಳ್ಕು 5. The state of being digested, etc.

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. 1. = ಅಳ್ಕೆ 1, ಅಳ್ಕೆ. Weeping, crying, lamenting (ರೋದನ Śmd. I; ಕ್ರಿಸ್ತಿತ, ರುದಿತ, ವಿಲಾಪ, ಮರಿ ವೇದನ Hlā.).

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. 2. = ಅಡಿಕೆ 2. Boiling, etc. See ನೀರಳ್ಕೆ.

ಅಳ್ಗು aḷgu. = ಅಯಿಸು 1. To be dissolved (ಲಯ Śmd. Dh.); to decay, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śmd. Dh.; cf. ಅಗ್ಗಿಸು; ಆಯ್ಕೆ 1).

ಅಳ್ಚು aḷču. = ಅದಿಸು 1, etc. (My.).

ಅಳ್ತಿ aḷti. = ಅರ್ತಿ, etc. Love; a lovable, pleasant object (ಪ್ರೀತಿ Śmd. I; Čt. I, 35; My.; cf. ಆಪ್ತ 4, ಆಯಿಗು 2). 2, pleasure (My.; ಸಹ್ಯೋಪ G.). ಕೂಸಿಂಗೆ ಉಪ್ಪು ಗೆ ಆಪ್ತ (Śmd. 159). See Grj. 1, 10; 3, 7; Kk. 3; Rśv. 13, 20; J. 28, 20. 53; Dp. 4. — ಆಪ್ತವಮು. -ವಮು. To feel love or desire (V. 30, after 35); —to become pleasurable (Č. Bp. 6, 51).

ಅಳ್ತಿಕಾರಿ aḷti-kāra. = ಅರ್ತಿಕಾಪ. A lover, etc. (Bp. 1, 34).

ಅಳ್ದು aḷdu. 1. To wither, to fade. ಆಪ್ದಪ್ ಎನ್ನು, ಸೊಪ್ಪಾಪ್ ಆಕ್ಕಂ (Śmd. I). 2, to die. ಆಪ್ದಪ್ ಎನ್ನು, ಸತ್ತಪ್ ಆಕ್ಕಂ (Śmd. I).

ಅಳ್ದು aḷdu. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. To dip, etc. (Rśv. 10, after 31; 11, 19).

ಅಳ್ದು aḷdu. 3. = ಅದ್ದು 2, etc. P. p. of ಆಪ್ 2.

ಅಳ್ವು aḷvu. 1. Burning to go beyond the proper limit (ಪರಪ್ರಾತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; cf. ಆಯಿಲ್ 1).

ಅಳ್ವು aḷvu. 2. = ಅಬ್ಬ 2, etc., (ಆರ್ಭ).

ಅಳ್ಸು aḷsu. = ಅಳ್ಚು, etc. (My.).

ಆ

Â

ಆ ಅ. 1. The second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 15).

ಆ ಅ. 2. = ಅ 10, ಆಂ 2. The lengthened form of ಅ 10, *e. g.* ಬಚ್ಚಲಾ (B. 1, 9), ಕೆಚ್ಚಲಾ (1, 10), ಗಾಳೀ ಪಟಾ (1, 19), ಕಮಾ, ಮಾಡಾ, ನೋಡಾ (1, 21), ಪಳ್ಳಾ (2, 4), ಅಪ್ಪಗಳಾ, ದುಸು ಧೈರಾ (My.). See the Prvs. s. ಪುರಾಣ.

ಆ ಅ. 3. = ಅ 11, of which it is the lengthened form, *e. g.* ಮೃಡನಾ (Śmd. 142). ಗಂಗಾಮೃಧಾರಾಜಲಿತಜಟಿನಾ (142). ಮೊರೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ಧಾರತಕ್ಕೆ ಗೆಲ್ದು ರಣಂ ಕುದರಾಂಕರಾಜಮುನಾ (142). ಶಾಖಾಸ್ಫೀರುದ್ರನ್ ಎನಿಸಿದುದು ತೋಳ ಜಾಳ್ ಪೈಲವನಾ (142). ನೇತ್ರೆಯಾ, ತೆರಾತೆಯಾ (144). ಈದ ಪುಲಿಯಾ ಪೋದ್ ಶಾರ್ದೂ (144). ಆನೆಯ ಮೀಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೀಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೀಲೆಯುಂ ನಂಬುಮ ಗುಂ ಭುವನೈಕರಾಮುನಾ (146). ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅಕ್ಷರಮ್ ಎನ್ದು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (128). ಅವರಾ ಸದ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಗಳ್ಗಿ ಅಕ್ಷರವಿದ್ದ ಮೀರೆ (B. 4, 100).

ಆ ಅ. 4. = ಅ 12. An indicative letter or remote pronominal adjective, being a substitute for ಅದು (Śmd. 169. 202): That; those. ಆಯೆರಳೆ ಪೋದುವ್ದು, ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬಸುವು (169). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ (202). ನೆನವರ್ ಆ ಹಿರ ಬ್ಯಾಕನ್ ಉನ್ದು ಪಿದ್ದು ಅನ್ದದುಂ (202). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ (109). ಪಿದಿಗೆ ಆ ಪೃಬಿವಿಪರ್ ಮೂನ್ಯದ ಒಕ್ಕರ್ (203). ಆ ದಿಕ್ಕಲ್ಲ, ಈ ದಿಕ್ಕು.— ಆ ದೂತಿಗೆ ಈ ದೂತು ವ್ರತ್ಯುತ್ತರದಲೆ: ದುಗ್ಗೆ ಅನ್ದರೆ ಮುನ್ದೇ ಗಣ್ಣ ಎಮ್ಬುದದು (Prvs.). ಆ ಲೋಕಮ್ ಈ ಲೋಕಮ್ (Bp. 10, 34). ಆಯೊಯಾಮೂ (Śmd. 202). ಆಯಿರ್ದ ಮಾಬ್ಕೆ (64. 128). ಆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಬಿಂ ಲೋಪಂ (272). ಆವುದಳಂ, ಆವೂರ್, ಆವುಟಿಂ, ಆವೆಡೆ (66). ಆವೆದೆ (135).— ಆಆ. rep. = ಆಯಾ, etc. (My.; B. 5, 301).— ಆ ಕಡೆ. That side or direction. ಆಕಡೆಮನೆ (Bp. 48, 25). ಆ ಕಡೆಯ ಈ ಕಡೆಯ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಸಮ್ಬನ್ಧದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ದೂತುಗಳಲ್ಲಾ (B. 4, 50).— ಆ ಕಾರಣ. Therefore. (B. 1, 26; 3, 3; 4, 181).— ಆ ಕ್ಷಣ. The same moment, instantly (ತಕ್ಷಣ Mr. 449).— ಆ ಬಗ್ಗೆ. On that account (B. 5, 113. 303).— ಆ ಬಡಿಕ್. After that, thereafter (B. 4, 152).— ಆ ಮೇಗೆ. = ಆ ಮೇಲೆ. (Bp. 45, 3).— ಆ ಮೇಲೆ. After that, afterward (ಮೇಲೆ Śmd. 210 Cm.; ಮುತ್ತ, ಪ್ರಸರ್ಪ 395 Cm.). See B. 2, 30; 3, 46. — ಆಯಾ. rep. = ಆಆ, ಅವಾ. Each, all those severally, the various; every (My.). ಆ ಯಾ ಗುಮ್ಮುಗಳು (Śl. 181). ಆಯಾ ತೊಮಿಗೆಗಳು (280). ಆಯಾ ದೇಶ (330). ಆಯಾ ಸದುಯಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಕೆಲಸದನ್ನು ದೂಸುತ್ತ ಮೋಗ ಬೇಕು (B. 4, 195).— ಆ ವರೆಗೆ. Until then (C.; B. 5, 152); so far as that.— ಆವಾ. = ಆಯಾ. (Śmd. 1).— ಆ ವಾಗ. -ಆಗ. At that time, then (ತವಾ, ತವಾವೀಂ Śl. 477; B. 3, 49; 5, 60). ಆವಾಗಿನ, of that time (5, 168. 171. 213).— ಆ ಸಾರಿ. That turn or time (B. 4, 53).— ಆ ಹೊತ್ತು. That time, that day (B. 4, 198).

ಆ ಅ. 5. = ಅ 14. A final interjectional particle used in civil or polite narration, in agreeable or friendly conversation (ಗಣಾಧರ Śmd. 69. 307), generally kind exhortation (Bp. 24, 29. 35; 42, 8; 55, 29), and in affliction (ವೇದ Śmd. 69), when it may take also the pluta form, *e. g.* ಮಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಮಾಯ್ ಆದ್ದು ಅಬ್ಬಿಳ್ (68).

ಆ ಅ. 6. = ಅ 15. An affix denoting polite or kind interrogation (C.), *e. g.* ಬನ್ದಿರಾ? ಹೋಗುತ್ತೀರಾ? See Bp. 10, 8. 40; 12, 19; 40, 47.

ಆ ಅ. 7. = ಏವ, etc. Which? what? ಆ ದುಸುಚ್ಚ (= ಯಾವ-), ಆ ದೊತ್ತು (= ಯಾವ-, My.). *Cf.* ಆಗಲು 2, ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ.— ಆ ಪ್ಪೆತ್ತು. -ಪ್ಪೆತ್ತು-ಉ 9. Whensoever, always (Bp. 21, 7; 40, 55).— ಆವಗೆ. -ಬಗೆ. What manner? (Bh. 1, 8, 72).

ಆ ಅ. 8. An abbreviation of (ಆಯ್ 2), ಆಯು in the P. p. ಆದು.

ಆ ಅ. 9. An abbreviation of ಆಯ್ 1 (ಆಗು 1) in ಆದ, ಆದುದು; see ಆಗು 1.

ಆ ಅ. 10. = ಆಂ (ಲಿಙ್). An abbreviation of ಆವು 1, a cow (T. ಆ, ಆಪ್). See ಆಕಳ್.

ಆ ಅ. 11. The initial â that is connected with initial pâ and hâ (*cf.* ಅ 16). See *e. g.* ಆಳು 1, ಆದು 4 & 5, ಆನೆ 1, Tbh. ಆರ 3, ಆರಯಿಸು, ಆರಯ್ಕೆ, ಆರಿಪಾಳ, ಆರೆ 5, Tbh. ಆರೆ 3, ಆರೆ 6_2. Tbh. ಆವಗೆ, ಆವು 4, ಆಸಿಗೆ, ಆಸು 4.

ಆ ಅ. 12. = ಅ 4, etc. Interjection of surprise (Bp. 44, 33; 59, 12; My.) and of pain (14, 33; My.). *Cf.* Sk. ಆ 1.

ಆ ಅ. 13. An abbreviation of ಆಡು 2 in its P. p. ಆಡು.

ಆ ಅ. 14. Water, milk, etc. in the language of young children (C.).

ಆ ಅ. 1. *An interjection of assent, pain and reminiscence.*

ಆ ಅ. 2. *From.* 2, *near; towards.* 3, *all around.* 4, *up to, till, until, as far as.* 5, *a little.*

ಆಂ ಅಂ. 1. = ಅನ್ 1, ಎನ್ 2, ನನ್ 1, ನಾ 1, ನಾಂ, ನಾನ್ 1, ಯಾನು. The pronoun of the first person singular: I. (Śmd. 178. 109. 202. 193. 298. 258; *cf.* p. 127 about the bindu). Declension in the singular: ಆಂ, ಆನ್; ಎನ್ನಂ; ಎನ್ನಿಂ; ಎನಗೆ; ಎನ್ನತ್ತನೆಂ; ಎನ್ನ, ಎನ; ಎನ್ನಿಳ್ (178);—in the plural (= ನಮ್, ನಾವು): ಆಂ, ಆಮ್ (178. 192. 298. 262. 263), (ಎಮ್ 1), ಎವು (Bh. 2, 13, 34. 36); ಎಮ್ಮಂ; ಎಮ್ಮಿಂ; ಎಮಗೆ; ಎಮ್ಮತ್ತಣಿಂ; ಎಮ್ಮ, ಎಮ; ಎಮ್ಮೊಳ್ (Śmd. 178. 179. 180. 125). According to Mḍb. MS. the nom. pl. may be also ಆಂಗಳ್ (178).

ಆಂ ಅಂ. 2. = ಅಂ 4, ಅ 2, etc. The lengthened form of ಅಂ 4, *e. g.* ಕಬ್ಬಾನ್ ಏಪಾದಂ, ಪಿಬ್ಬಾನ್ ಆದಂ ಕೇಸುಗುಂ (Śmd. 144).

ಆಂ ಅಂ. *An interjection of assent or recollection.*

ಆಃ ಅಃ. = ಅಃ, ಆ 12. An interjection to express surprise (ವಿಸ್ಮಯವಿವಶನ Śmd. 394; My.) and sorrow or pain (My.). *Cf.* Sk. ಅಸ್.

ಆಕಣ್ಠಪೂರ ā-kaṇṭha-pūra. Full up to the throat (Bp. 59, 4).

ಆಕಂಪನ ā-kampana. Trembling motion, trembling. — ಆಕಂಪನಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to tremble (Grj. 4, after 120).

ಆಕಂಪಿತ ā-kampita. *Shaken, trembling.*

ಆಕರ ā-kara. = ಆಗರ 1. An accumulation, a multitude (ವ್ಯಾಪ್ತ, ಸಮೂಹ Nn. 91). 2, *a mine* (ಖನಿ, ಕಣಿ 91). 3, a rich source (ಸ್ವಭೂತದಯೋನಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ 91). 4, a village (ಗ್ರಾಮ 91). 5, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.).

ಆಕರಣ ā-karaṇa. Calling; challenging (ಆಫ, ಕರೆಯುವು Nn. 89; ಆಫ Mr. 535).

ಆಕರಣೆ ā-karaṇe. *Calling, inviting;* challenging, a challenge. (Rām. 6, 51, 54).

ಆಕರಿಸಣ ākarisaṇa. = ಆಕರುಷ್ಣ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ. See ಉಗಿ.

ಆಕರಿಸು ākarisu. To take, to accept; to agree to; to order;—to challenge (ಅಂಗೀಕರಿಸು Śmd. 160 Cm.; ಬೇಡ್ 377 Cm.; ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು G.). See Bp. 47, 1; 52, 7; 57, 37.

ಆಕರುಸಣ ākarusaṇa. = ಆಕರಿಸಣ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ (Śmd. 336).

ಆಕರ್ಣನ ā-karṇana. Hearing, listening. See ಆಲಿಸು, ಕೇಳ್.

ಆಕರ್ಣಾಂತ ā-karṇa-anta. Unto or as far as (the limit of) the ear. See ತೆಗೆಕೆ[1].

ಆಕರ್ಣಿಸು ākarṇisu. To hear, to listen (Grj. 9, after 64; Rāv. 1, 135; 7, after 17).

ಆಕರ್ಷ ā-karsha. Drawing or attracting towards one's self, pulling, dragging, drawing or tearing off, seizing, drawing out of (My.; ಎಬಿಕೊಳ್ಳು G.). 2, *a die or dice* (ಕೆತ್ತದ ಅಸಂಖಿ Nn. 134; ಅಸಂಖಿ Mr. 492). 3, *playing with dice,* etc. (ದ್ಯೂತ, ಜೂಜು 134; ಕೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಮುಟ್ಟಾದಪ್ಪಗಳ ಆಟ G.). 4, *a checkered board or cloth used in playing with dice* or for playing draughts (ಫಲಕ, ಪಲಗೆ 134; ಕೆತ್ತಪಲಗೆ 492; ಆಟದ ಮಣೆಗಳುಳ್ಳ ಪಟ G.). 5, a chess-man or piece at draughts; a kind of die (ಪಾಂ, ಕೆತ್ತದ ಪಾಂ 134; ಸಾಂ 492). 6, fascinating, temptation, seduction, the allurements of harlots (ವೈಖರಿ, ಮೋಹನ 134). 7, a bow (ಬಿಲ್ಲು G.). 8, ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್[1] (Mr. 297). 9, ಏಳ (Mr. 422, o. r. ಏಟ).

ಆಕರ್ಷಕ ā-karshaka. Attracting; seizing; that seizes (My.). 2, a loadstone, a magnet.

ಆಕರ್ಷಣ ā-karshaṇa. = ಆಕರ್ಷ No. 1. (ಗ್ರಹ, ಹಿಡಿವುದು Nn. 33). See its Tbhs. ಆಕರಿಸಣ, ಆಕರುಸಣ, and ಉಗಿ, ಉಗುರ್, ಎಬಿ, ಕೆಳೆ, ಸೆಳೆ.

ಆಕರ್ಷಿ ā-karshi. Attractive. See ಸಮಾಕರ್ಷಿ.

ಆಕರ್ಷಿಸು ākarshisu. To attract, etc. (My.).

ಆಕರ್ಷೆ ā-karshe. = ಆಕರ್ಷ. See ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷ.

ಆಕಲನ ā-kalana. Binding, joining together (Bp. 5, 17); reckoning.

ಆಕಲಿತ ā-kalita. Joined, bound, connected with (ಜೊತೆಗೆ ಪಟ್ಟ Śmd. 31 Cm.); counted, reckoned; seized, held. See Bp. 4, 38; 18, 41; 20, 37; 22, 13.

ಆಕಲ್ಪ ā-kalpa. *Ornament, decoration.*

ಆಕಲ್ಯ ā-kalya. *Sickness, disease.*

ಆಕಸ ākasa. = ಆಗಸ, etc. (Bp. 58, 60).

ಆಕಸ್ಮಿಕ ākasmika. (fr. ಆಕಸ್ಮಾತ್). *Sudden;* suddenly (ಪಡ್ಡನೆ Śmd. 398; ಪಡ್ಡನೆ Ćt. I, 33; ಪಡ್ಡನೆ, ಕಡ್ಡುನೆ Kk. 50; see ಕಡ್ಡುನೆ). 2, instantly, that moment, recently (ಆ ಕ್ಷಣ Nn. 126; ಆ ಗಳಕ್ಕೆ Mr. 538). 3, causeless (ಕಾರಣಾಕ್ಷ 126; ಅಹೇತ್ವರ್ಥ 538). 4, void (ವಿಷಯ್ಯ, ಇಲ್ಲದುದು 126; ಇಲ್ಲದರ್ಥ 538).

ಆಕಳ್ ākaḷ. = ಆಕಳ, ಆಕಳು. The plural of ಆ 10: Cows, kine (ಗೋಸಮುದಾಯ Śm. 33; ಪಸುಗಳ್ Bhn. 38). A cow (ಪಸುಪೇರಿಯ, ಸಾರಭೇರಿಯ, ಗೋ, ಉಸ್ರೆ, ಪಸುತ್ಯ, ಧೇನುಗೆ, etc. Nr.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅದೆಲ್ಲಂ ಗವ್ಯಂ (Nr.).

ಆಕಳ ākaḷa. = ಆಕಳ್, etc. A cow (S. Mhr.; B. 5, 18. 285; ಅನಮಹ, ಆರ್ಯಾಸ, ಉಸ್ರೆ G.).

ಆಕಳ ākaḷa. = ಆಕ್ಕಳು. (also ಆಕಲು). — ಆಕಳಕರೆ. = ಆಕಳಗರೆ. (My.). — ಆಕಳಗರೆ. = ಆಕ್ಕಳಕರೆ. (My.).

ಆಕಳಾಸ ākaḷāsa. Disgust (My.).

ಆಕಳಿಕೆ ākaḷikĕ. = ಆಕುಳಿಕೆ, ಆಗಳಿಕೆ, ಆಗುಳಿಕೆ. Yawning, gaping (ಜೃಂಭ, ಜೃಂಭಣ Sl. 74; My.; M. ಆಯ). ಆಕಳಿಗನು ಬರ ಪತ್ತುತ್ತದೆ (B. 4, 134). ಸುತನ ಬರವಿಗೆ ಜಾಮ್ಬವಿಯ ತೆರದಿ ಪರಮಸತಿಗೆ ಆಕಳಿಕೆ ಬಪ್ಪುದು (Bp. 3, 2). ಆಜ್ಞೆಗೆ ಮೊದ್ಮಗ ಆಕಳಿಕೆ ಕಲಿಸುವನಕ್ಕೆ (Prv.).

ಆಕಳಿಸು ākaḷisu. = ಆಕುಳಿಸು, ಆಗುಳಿಸು. To yawn, to gape (C.; B. 5, 148; Tē. ಆದಲಿಂಚು, ಆವುಲಿಂಚು; T. ಆವ, ಆಂಗಾ; Tu. ಆಂಗಾ, ಆಂಗು).

ಆಕಳು ākaḷu. = ಆಕಳ್, etc. (Bp. 57, 14; 60, 34. 35; B. 2, 19; 5, 18; My.; Sl. 103. 318. 321. 322). ಆಕಳು ಕಟ್ಟಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೆಲ್? (Prv.). — ಆಕಳುಮುಚ್ಚೆ. A herd of cattle (My.; Sl. 180). 2, a spacious place where cattle stand (104; My.).

ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು ā-kāṅkshisu. To desire (ಬಯಸು Śmd. 8 Cm.; Bp. 43, 57).

ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ā-kāṅkshĕ. Desire, wish (Bp. 39, 11; 43, 57; 47, 42). 2, the significancy of a word. 3, the requiring of a word or period for the completion of the sense. (My.). 4, suspicion (Mhr.; My.).

ಆಕಾರ ā-kāra. 1. The vowel ಆ (Śmd. 11).

ಆಕಾರ ā-kāra. 2. = ಆಗಾರ 2, ಆರ 2. *Form, shape* (ಪರಿಯು Kk. 32). 2, *an affection of the body, considered as indicative of mental sentiment or emotion.* 3, a hint, sign, token. — ಆಕಾರಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or assume a form (B. 5, 12).

ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ ākāra-gupti. *Dissimulation.*

ಆಕಾರಗೋಪನ ākāra-gōpana. = ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ. (My.).

ಆಕಾರಪೂಜೆ ākāra-pūjĕ. Adoration of an idol (ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ G.).

ಆಕಾರಣ ā-kāraṇa. *Calling, inviting;* challenging (ಆಫ, ಕರೆಯುವು Nn. 89; ಆಮ್ಮಾನ, ಕರಪಂ Mr. 88).

ಆಕಾರಸಂವರಣೆ ākāra-saṁvaraṇe. *Dissimulation* (Mr. 456).

ಆಕಾರಿ ākāri. Having a form (Bp. 55, 48).

ಆಕಾಶ ā-kāśa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ, ಆಗಸ. Clearness. 2, *the sky or atmosphere* (ಪಾಸ್ Ćt. I, 100; ಮುಚ್ಚಾಸಾರ Nn. 125, Mr. 497, probably = No. 4). 3, a vacuity, an empty space (ಪೊಳ್ಳು, ಬಯಲು G.). 4, the other or fifth element considered as a subtile fluid pervading space and forming the vehicle of sound and life. 5, N. of a metrical foot (Ćh.). See ಪಾಸ್, ಮುಗಿಲ್; ದೋಷೋಕಾಂಗಣ. — ಆಕಾಶಕ್ಕನ್ನ ಎತ್ತ ರವಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ನ ಬಗಲವಿಲ್ಲ. — ಆಕಾಶ ಪಲ್ಲು ಪೀಡುಬಾಕ್ಕೆ ಆಂ ಗೆಡ್ಡೆ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿಸ್ತೀತೇ? (Prv.). — ಆಕಾಶಗಣಪ. = ಆಕಾಶಮೀಪ. (My.). ಆಕಾಶಪಿಲ್ಲು. The rain-bow (My.; ಇಂದ್ರಾಯುಧ, ಸುರ ಚಾಪ, etc. Sl. 30).

ಆಕಾಶಗಂಗೆ ākāśa-gaṅgĕ. The celestial Ganges, the milky way (ಪಾಂಗಡೆ G.; My.). 2, a cascade (My.).

ಆಕಾಶಗರುಡಬಳ್ಳಿ ākāśa-garuḍa-baḷḷi. The creeper called Bryonia epigaea Rottl. (St. & Pl.; T.; Tĕ. -ಗಡ್ಡೆ; Corallocarpus epigaea Hook. f., Z.). *Cf.* ನಿಜಗುಣಗಿರಿಯ ಗಡ್ಡೆ.

ಆಕಾಶಗಾಮಿ ākāśa-gāmi. Going through the atmosphere; a deity (My.).

ಆಕಾಶದೀಪ ākāśa-dīpa. A lamp hung upon a pole (C.).

ಆಕಾಶಬಾಣ ākāśa-bāṇa. A sky-rocket (C.).

ಆಕಾಶಲಿಂಗ ākāśa-liṅga. An etherial phallus; Śiva (My.; T.).

ಆಕಾಶವಾಣಿ ākāśa-vāṇi. A voice from the sky or from heaven, a divine utterance (C.).

ಆಕಾಸ ākāsa. Tbh. of ಆಕಾಶ (Śmd. 335).

ಆಕೀರ್ಣ ā-kīrṇa. Scattered, spread; crowded, filled, impervious; *confused;* covered, surrounded. See Śmd. 389.

ಆಕು āku. 1. = ಹಾಕು. To throw, etc. (My.).

ಆಕು āku. 2. A leaf; a herb; young rice not yet transplanted; young sprouts of corn; any filament; etc. (Tĕ.; see ಆಗೆ 3). See ಚಿಕ್ಕಣಾಕು, ದುಡ್ಡಾಕು. — ಆಕುರಾಮಿ. Filament-rubber, a file (Tĕ.; Sl. 345).

ಆಕುಂಚನ ā-kuñcana. Bending; contraction, shrinking, shortening, closing up; curving, flexure; contortion. See ಕುಸಿ, ಕುಬ್ಜ. — ಆಕುಂಚನಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To bend, to make a bow (Bp. 55, 49).

ಆಕುಂಚಿತ ā-kuñcita. Bent, contracted, crooked, etc. (Grj. 8, 24). See ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ.

ಆಕುಲ ā-kula. *Filled with;* full, crowded; confounded, confused, bewildered, agitated (ಕೋಕಿಸಿಸ್ವ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದಸ್ಥಿ G.); confused in order, disordered (ಗಲಿಬಿಲಿ G.).

ಆಕುಲಕ ā-kulaka. *Confused, disordered;* perplexed, distressed (ಉದ್ವೇಗ, ಕಳವಳ Mr. 433).

ಆಕುಲತ್ವ ā-kulatva. Accumulation; perplexity, confusion, bewilderment. (R.).

ಆಕುಲಿತ ā-kulita. Confounded, bewildered, agitated. See ವ್ಯಾಕುಲಿತ.

ಆಕುಳಿಕೆ ākuḷikĕ. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಆಕುಳಿಸು ākuḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಆಕೂತ ākūta. *Intention, purpose, wish.* See ಆಗೂ.

ಆಕೂತಿ ākūti. = ಆಕೂತ. See ವ್ಯಾಕೂತಿ.

ಆಕೃತ ā-kṛita. Brought near or together. See ಆಪಾಕೃತ, ಸಮಾಕೃತ.

ಆಕೃತಿ ā-kṛiti. Form, shape (Śmd. 31). 2, the body. 3, tribe, species. 4, N. of a type of metres (Ch.). — ಆಕೃತಿ ತಾಳ್. -ತಾಳ್. To take or assume a form (V. 14, after 28).

ಆಕೃಷ್ಟ ā-kṛishṭa. Drawn, pulled, attracted. (R.).

ಆಕೆ ākĕ. 1. That woman, she (Śmd. 185; *cf.* 182; C.; Tĕ. ಆವೆ, ಅವು, ಅವುಳ್ಳಿ, ಅವಿದು). **2,** she, the married wife (S. Mhr.). ಆಳೆ, ತಳೆ, ಉಳೆ (186). ಆಳೆಗಳ್ (202; Abh. P. 14, after 171). ಆತಂಗಮುಂ ಆಳೆಗಂ ವಿದ್ಯಾತಪಯುತಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 188). ಆಳೆಗೆ ಕವಿಲೆಪ್ಪು ಆತಂ ನುಡಿದಂ (189). ಆ ಕೆಯಂ ತಿಳಿಪಿದಪ್ ಎಮ್ಮಿಲ್ಲಿ ಆಳೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದಂ (167). ಬಳೆಗಳ್ ಪುಬ್ಬುಬ್ಬುಲ್ಲಕ ಸಿಳಿ ಸೋಣಾಳೆಗಳಿಪ್ ಒಪ್ಪಗುಂ ಕೆಲದೆಮೊಳ್ (231). ಆಳೆಮುಸು ಳಣ್ಣು ದುಸೆಯಾಳೆಯುಸು ದುಪಿದರೆ ದಾಸಿದ ಕಾಂಕೆ ಪಪಿದನ್ನ ದುಸೆಮೊಳ್ ಇದ್ದಾಳೆ ತಾ ಕೆಮುಗು (Sp.). See the note with regard to its use in the S. Mhr. country ಸ. ಆದಳ್. In classical language ಆದಳ್ and ಆಕೆ are used promiscuously, see *e. g.* J. 4, 68; 10, 53; 28, 16. 17. 49. *Cf.* ಆತನು.

ಆಕೆ ākĕ. 2. (= an ಆಳ್ of ಆದ್ 2). Power, valor.

ಆಕೆವಾಳ ākĕ-vāḷa. A valiant man (ಹೊಸ Bhn. 6. o. r. ಆಳೆದಾಳ್). See Bh. 1, 6, 7; 7, 1, 5; 8, 24, 41; J. 2, 29.

ಆಕೆವಾಳತನ ākĕ-vāḷatana. Valiantness (Bh. 1, 10, 16).

ಆಕೆವಾಳಿಕೆ ākĕ-vāḷikĕ. = ಆಕೆವಾಳತನ. (J. 4, 34).

ಆಕ್ರಂದ ā-kranda. *Crying out, calling, shouting.* 2, weeping (ಅಬೋಧನ Ch.). 3, sound (ಧ್ವನಿ Ch.). 4, *war, battle.* 5, violence (ಬಡಾತ್ಕಾರ Ch.). 6, a friend (ಮಿತ್ರ Ch.). 7, a kinsman (ಬಂಧು Ch.). 8, a king (ಅರಸು Ch.). 9, one who checks or restrains (ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವವನ Ch.).

ಆಕ್ರಂದನ ā-krandana. Lamentation, weeping (Bp. 15, 21. My.).

ಆಕ್ರಂದಿತ ā-krandita. Roaring; invoked; a roar; lamentation. (My.).

ಆಕ್ರಂದಿಸು ākrandisu. To roar, to lament, to weep (My.).

ಆಕ್ರಮಣ ā-kramaṇa. Stepping near to or upon; rising, ascending. 2, lying heavily on, pressing. 3, attacking, marching against, invading. 4, seizing, grasping. (My.). 5, overpowering. 6, going over or beyond. See ಒತ್ತು.

ಆಕ್ರಮಣಧ್ವನಿ ākramaṇa-dhvani. An assaulting voice. See ಜಬರ್.

ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ ākramaṇa-ākarshaṇa. Pulling towards one's self forcibly. See ಎಳೆ[3].

ಆಕ್ರಮಣಾಲಾಪ ākramaṇa-ālāpa. Assaulting speech. See ಜಬರ್.

ಆಕ್ರಮಿಸು ākramisu. To rise, to become excessive, to pervade (Bp. 16, 14; 37, 21; 53, 37). 2, to seize, to grasp (My.; ಪಶ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು G.). ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಆಶ್ಲಿಷ್ಟ Hlā.). ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಣ್ಣುದು (ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುದು Kk. 88). See B. 4, 127; J. 9, 14.

ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ ākramisuvikĕ. Seizing, overpowering; ruling (Sl. 296; ಆಧಿಪತ್ಯ 438).

ಆಕ್ರಮ್ಯ ā-kramya. To be ascended, attacked, overcome, or seized. (R.).

ಆಕ್ರಾನ್ತ ā-krānta. Come near or upon. 2, laid hold of, *obtained,* possessed, holding, having (ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlā.; ಆಶ್ಲಿಷ್ಟ, ಕೆಮ್ಮೆಳುದು Mr. 459; Ch. v. 13). 3, attacked. 4, surpassed overpowered, subjected (ವಶವಾದ G.). See Bp. 22, 50; 28, 45; 57, 77; ಮುಷ್ಟಾಕ್ರಾನ್ತ.

ಆಕ್ರೀಡ ā-krīḍa. (ಆಕ್ರೀಡೆ). Sport. 2, *a royal garden.*

ಆಕ್ರೋಶ ā-krōśa. Calling aloud, vociferation. 2, reviling, scolding, abusing; *imprecation.*

ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ ākrōśa-dhvani. A vociferous or scolding sound. See ಕೊರಲ್ಚು, ಗೋಣ್ದು, ಪುಯಿಲ್ಚು.

ಆಕ್ರೋಶನ ā-krōśana. *Abuse; imprecation.*

ಆಕ್ಷಾರಣೆ ā-kshāraṇĕ. Abuse; *calumnious accusation, defamation.*

ಆಕ್ಷಾರಿತ ā-kshārita. *Calumniated.*

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ ā-kshipta. Cast, thrown;—reviled, abused;—ridicule, irony (J. 9, 9).

ಆಕ್ಷೇಪ ā-kshēpa. Throwing; tossing; trembling; convulsion, palpitation; etc. 2, *abuse, taunt, curse* (Śmd. 69; ಶಾಪ, etc., ಬಯ್ಗುಳ Mr. 88), *reproach, reproof* (My.). 3, irony (Kâvy. III, 3, B, 61. 92 seq.). 4, objection. 5, doubt. —ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡು. To taunt, etc. (B. 4, 127).

ಆಕ್ಷೇಪಕ ā-kshēpaka. Blaming, censuring, reviling; irony (Śmd. 69. 396). 2, disease, sickness. 3, convulsion, spasm.

ಆಕ್ಷೇಪಣ ā-kshēpaṇa. = ಆಕ್ಷೇಪ. (My.; ಸಮುಚ್ಚಯ Śmd. 304 Cm.).

ಆಕ್ಷೇಪಿಸು ākshēpisu. To revile, to abuse, to reproach (Bp. 55, 29; Sl. 56).

ಆಕ್ಷೇಪ್ತು ākshēptu. = ಆಕ್ಷೇಪ್ತೃ, etc. ಬಿಟ್ಟುದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟವಕ್ಕಾ ಆ ಎಂಗಣಮುಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪ್ತು, ತನ್ನವರಾಲ ಎಮ್ಮ ಎರಮು ತಪ್ಪಂಗನು ಕೆಗಮ್ಮು (Nr.). ಆಕ್ಷೇಪ್ತು, etc. ಅನ್ನದ ಬಿಟ್ಟಿದ ಗೋಣುಮುತ, ಬಿಟ್ಟಗೋಣಿದ ಮುತ (Sl. 127).

ಆಕ್ಷೇಪ್ತೃ ākshêptṛ. *Hunting.*

ಆಕ್ಷೋಭ ā-kshôbha. Emotion (J. 34, 16).

ಆಖಂಡಲ ā-khaṇḍala. Breaking, destroying. 2, *Indra.*

ಆಖರಿ ākhari. The end (My.; Mhr., II. ಆವೇರಿ). ತಿಂಗಳಿನ ಆ ಖರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಮತ್ತೈನೆ (My.).

ಆಖರು ākharu. = ಆಕ್ಕೆರು. Last, final; the end; at last (R., Br.; Mhr., II. ಆವೇರಿ).

ಆಖಾತ ā-khâta. *A natural pond.*

ಆಖು ākhu. *A rat, a mouse.*

ಆಖುಗ ākhu-ga. Riding on a rat: Gaṇêśa. (R.).

ಆಖುದ್ವಿಷ ākhu-dviṣha. The rat's enemy: a cat (ಬೆಕ್ಕು Mr. 103).

ಆಖುಭುಜ್ ākhu-bhuj. -ಕ್. A mouse-eater: *a cat.*

ಆಖುರಥ ākhu-ratha. Having a rat for his vehicle: *Gaṇêśa. Cf.* ಇಲಿವೇರ.

ಆಖುವಾಹನ ākhu-vâhana. = ಆಖುರಥ. (R.).

ಆಖೇಟ ā-khêṭa. *Chase, hunting.* 2, terror, fright.

ಆಖೇಟಕ ā-khêṭaka. *Chase, hunting.*

ಆಖೈರು ākhairu. = ಆಖರು. (My.).

ಆಖ್ಯ ā-khya. Named, called (Śm. 6. 16). 2, informing, making known, explaining (ವಿವರಣ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ Mr. 251). 3, Tbh. of ಆಖ್ಯೆ (My.).

ಆಖ್ಯಾತ ā-khyâta. Counted; recited; *said, reported;* made known; famous; inflected, conjugated. 2, a verb (Śmd. 6. 246. 253 seq.; Kâvy. I, 1*a*, 6; I, 5, 1 seq.).

ಆಖ್ಯಾತಕ ā-khyâtaka. That relates to verbs (Śmd. 245).

ಆಖ್ಯಾತಪದ ākhyâta-pada. An inflected verb (Śmd. 47).

ಆಖ್ಯಾತಮಾರ್ಗ ākhyâta-mârga. Conjugational course (Śmd. 254).

ಆಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿ ākhyâta-vibhakti. An affix of conjugation (Śmd. 47. 61. 63. 257; Kâvy. I, 5, 44-46).

ಆಖ್ಯಾತಿ ā-khyâti. Telling, communication, publication (see ಉಪದಾಖ್ಯಾತಿ, ಸದೂಖ್ಯಾತಿ); fame; name, appellation.

ಆಖ್ಯಾತಿಸು ākhyâtisu. To make known, to announce (J. 29, 40).

ಆಖ್ಯಾನ ā-khyâna. Saying, declaring. 2, *a tale, a legend.* 3, a word, a term (Kn. 15. 25. 28. 61. 73).

ಆಖ್ಯಾಯಕ ā-khyâyaka. A teller, an announcer or relater. (My.).

ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ ā-khyâyikĕ. *A tale, a legend.*

ಆಖ್ಯೆ ā-khyĕ. *An appellation, a name* (Śmd. 23); —fame (My.).

ಆಖ್ಯೇಯ ā-khyêya. To be told or related; fit or proper to be said (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಆಗ āga. 1. = ಆಕೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಆಗ ā-ga. 2. That time; at that time, then (ಪಡಾ, ಪಮಾನೀ Sl. 477; *cf.* ತೆಗ; see Bp. 5, 53; 10, 38; 35, 56; 46, 23; J. 22, 3; 30, 24; 31, 30). ನಮ ತಪ್ಪಾಗ (Bp. 26, 6). ಪೋಗಿಸುವಾಗ (48, 22). ತಪ್ಪಾಗ (Sl. 388). Genitive ಆಗನ, of that time (C.; Bp. 60, 25; B. 4, 208). Ablative ಆಗನ್ದ, from that time (My.; B. 5, 185), ಆಗನಿಪ್ಪ (C.); ಆಗನ್ದ ಬೆಳ್, from that very time (B. 5, 52). *Cf.* ಆವಾಗ, ಈವಾಗ.—ಆಗಾಗ. -ಆಗ. rep. From time to time, occasionally; repeatedly. (Bp. 15, 14).—ಆಗಾಗ್ಗೆ. -ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (My.; ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ C.). See B. 1, 14. 21; 3, 53; 4, 49).—ಆಗಾಗ್ಕೆ -ಆಗ್ಕೆ. = ಆಗಾಗ್ಗೆ. (ಪಡಿಗಡಿಗೆ, ತೇನತೇನ, ಮುಮುಃ C.; My.). See B. 5, 28; Sl. 234. 359.—ಆಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆ. ಆಗಿನ್ದ ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (B. 4, 126. 148; My.).—ಆಗಿದ್ದಾಗ್ಕೆ. ಆಗಿನ್ದ ಆಗ್ಕೆ. = ಆಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆ. (B. 5, 99; My.).

ಆಗ āga. = ಆಗಸ್. ಆಗಳ್ಕೆ ಫೋಗದೇ ಸಾಕ್ಷೆ (Prv.).—ಆಗಫೋಗ. Sinful pleasure (Dp. 65, 4; My.). ಆಗಫೋಗಳ್ಕೆಲ್ಲಾ ದೊಗ ಸ್ವಾಮಿ, ಸದ್ಯವ್ರತಮಾಣಿಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಆಗಡ āgaḍa. Sport, jesting, fun, mockery, jeering, insult, wantonness (Tĕ., R.; T. ಆಗಮು).

ಆಗಡಕಾರಿ āgaḍa-kâri. A scoffer, a plaguy teaser (Tĕ. ಆಗಡಗಾಡು; R.).

ಆಗಡಿಗತನ āgaḍigatana. Insulting or offending behaviour (Râm. 4, 6, 29).

ಆಗಡು ā-gaḍu 1. = ಆಗಲ್, ಆಗಲು 1, ಆಗಳ್ಕೆ, ಆಗಳು 1. That time; at that time, then (ತಾಲಫೇದ Śmd. 400; Tu. ಎಕ್ಕಡ್; *cf.* ತೆಗಡು). ಆಗಡಿನ, ಆಗಡಿಗೆ (401).—ಆಗಡೆ. -ಎ 3. At that very time (ಆಗಳೆ Ct. II, 71).

ಆಗತ ā-gata. Come, arrived; occurred, happened; received, obtained; living or residing in. See ಅಧ್ಯಾಗತ, etc.

ಆಗತಿ ā-gati. Arrival, coming; income (My.); return; origin; accident, chance.

ಆಗನ್ತು ā-gantu. Coming, arriving. 2, *an arrival, a guest* (ಅತಿಥಿ, etc., ಬಿದ್ದಿಸಂ Mr. 236). 3, *adventitious, incidental, accidental.*

ಆಗನ್ತುಕ ā-gantuka. = ಆಗನ್ತು. (Kâvy. III, 3, B, 57; My.).

ಆಗಮ ā-gama. Coming near; arrival; approach. 2, *a traditional doctrine or precept; a śâstra, a work on sacred science* (also prosody, Ch.; see Bp. 24, 25; 51, 9; 54, 28; Kâvy. II, 2, B, 24). 3, a tantra or any work inculcating the worship of Śiva and Śakti. 4, an affix; a grammatical augment (Śmd. 91. 116. 132. 135. 136. 152. 195. 209. 227. 250; Kâvy. I, 2, 14-16. 20-22. 28-30; I, 3, 49-52. 64-68; I, 4, 19-21; I, 5, 13-16). 5, knowledge, science, intelligence. 6, a legal title, a voucher or written testimony.

ಆಗಮಜ್ಞ āgama-jña. A man who knows the śâstras (Bp. 55, 33).

ಆಗಮಚತುಷ್ಟಯ ಆgama-catuṣṭaya. The series or aggregate of the śāstras (ಪ್ರಸ್ಥ, ಆಗಮಗಳು Nn. 79).

ಆಗಮನ ಆ-gamana. Coming, approaching, arriving. See ಬರ್.

ಆಗಮವಿಧ ಆgama-vidha. = ಆಗಮಜ್ಞ. Feminine ಆಗಮವಿದೆ (Grj. 8, 14).

ಆಗಮಾಮ್ನಾಯ ಆgama-āmnāya. The śāstras and vēdas (My.).

ಆಗಮಿಕ ಆgamika. A man who has studied the śāstras (Bp. 55, 17). See ಪರಾಗಮಿಕ. 2, the officiating Brāhmaṇa of a temple (My.).

ಆಗಮಿಸು ಆ-gamisu. To come, to arrive (My.).

ಆಗಮಿಕೆ ಆgamike. = ಆಗಮಿಕ. (Bp. 56, 35; 57, 2).

ಆಗರ ಆgara. 1. Tbh. of ಆಕರ (Śmd. 337) See Bp. 31, 19; 40, 69.

ಆಗರ ಆgara. 2. Tbh. of ಆಗಾರ 1. A dwelling, an abode, an asylum (ಇಚ್ಛೆ, ಮಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64). 2, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.; Mhr.; J. 3, 2). 3, a garden (My.; G.; Mhr.). 4, ಆಕ್ಷರ (Nn. 37). 5, a saltpan (Sd., Mhr., Mg.).

ಆಗರ್ಭ ಆ-garbha. From the womb. (My.)

ಆಗಲ್ ಆ4-gal. = ಆಗದು, etc. That time; at that time, then (Bp. 28, 36; 38, 75). *Cf.* ಏಗಲ್. — ಆಗಲುಂ. -ಉಂ 1. Also then (Bp. 60, 45); already then.

ಆಗಲಪ್ಪರ ಆ-gala-pūra. Full up to the throat (Bp. 59, 49).

ಆಗಲು ಆ4-galu. 1. = ಆಗಲ್, etc. (Bp. 58, 61; B. 4, 91. 179. 180. 181). — ಆಗಲ್ಕೆ. -ಕ್ಕೆ. At that very time (B. 1, 17; 2, 44; 4, 96. 136).

ಆಗಲು ಆ7-gal-u9. 2. = ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. Always (Bp. 18, 55; 26, 51).

ಆಗಸ ಆgasa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಶ. Tbh. of ಆಕಾಶ (Śmd. 335. 337. 359. 176; Nn. 34. 42. 49; Kk. 12; Bhn. 47; ತಾರಗೆಬಟ್ಟೆ Śmd. 11; Kk. 88; ಉಪ್ಪರ Ct. II, 83; Śm. 14; ನಭ Nn. 40). — ಆಗಸದ ಗಂಗೆ. = ಆಕಾಶಗಂಗೆ. (Bp. 41, 21). — ಆಗಸದಚ್ಚೆ. -ಕ್ಕೆ. (ಕಮಂಡಲು ಕೆ.). — ಆಗಸದಚ್ಚಿಗ. -ಚ್ಚಿಗ. One whose path is the sky: a sura (Śm. 9). — ಆಗಸದಮಣಿ. -ಮಣಿ. The sky-gem: the sun (Śm. 14).

ಆಗಳ್ ಆ4-gaḷ2. = ಆಗದು, etc. That time, at that time, then (ಕಾರಾರ್ಥ Śmd. 400; ತಮ, ತಮನೀಂ Nr.). ಆಗಳಿನ, ಆಗಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದೇ ಎನ್ನು, ಕೊಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದು ವು ಆಗಳ್ (19. 68). ಆಗಳಿನ ಪದ್ಯಂ (134; see s. ಬಯಕೆ 3). ಆಗಳಕ್ಕೆ. -ಅಕ್ಕೆ. Then even thus, *i. e.* then without any delay; instantly; suddenly; immediately; quite lately (ಸಮ್ಯಕ್, ಸದಮ, ತತ್ಕ್ಷಣ Nr.; ಆಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538). ಆಗಳಕ್ಕೆ ದೊಡ ಕೊಡ್ಪು ಫಲವು (ಸಾಪೇಕ್ಷಿಕ Nr.). ಆಗಳಕ್ಕಪ ಫಲಂ (ಸಾಪೇಕ್ಷಿಕ Mr. 72). ಆಗಳಕ್ಕೆ ಆಪ್ಪ ಫಲಂ (ಸಾಪೇಕ್ಷಿಕ, ಸಮ್ಯಕ್ ಫಲಂ Illā.). ಆಗಳಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ದ ಕಡು (ತರಾತ Nr.). See Bp. 35, 56; 60, 25. — ಆಗಳು. -ಉ 9. Also then; already then (Bp. 40, 58). — ಆಗಳೆ. -ಎ 3. At that very time (ಆಗಡೆ Ct. II, 71); that very time. ಆ ಗಳೆ ಆಪ್ಪ ಕಾಲ (ತತ್ಕಾಲ, ತದಾನೀ Illā.). See Bp. 9, 25; 14, 5; 48, 14; J. 6, 8.

ಆಗಳಿಕೆ ಆgaḷike. = ಏಕಳಕೆ, etc. (My.).

ಆಗಳು ಆ4-gaḷu2. 1. = ಆಗದು, etc. That time (Bp. 38, 20).

ಆಗಳು ಆ7-gaḷ2-u9. 2. = ಆಗಲು 2, etc. Always (Bp. 42, 25; 60, 51).

ಆಗಳುಂ ಆ7-gaḷ2-uṁ1. = ಆಗಳು 2, etc. Always (Bp. 4, 67; 14, 29; 26, 47; 50, 75).

ಆಗಾಗ ಆgāga. ಆಗಾಗ್ಗೆ. ಆಗಾಗ್ಯೆ. See s. ಆಗ 2.

ಆಗಾತ್ಯ ಆgātya. Pretence of agony or injury, threatening to commit suicide (My.; Tē. ಆಕಾತ್ಯ, ಆಗಾತ್ಯ, ಆಗಾಯಿತ್ತು, ಆಗಯಿತ್ಯ, ಆಧಾತ್ಯ, ಹಿಗಾತ್ಯ, ಹಿಗಾಯಿತ್ಯ; Tē. also: outrageous behaviour, obstinacy, desperation, baseness, villainy, etc.).

ಆಗಾತ್ಯಗಾರ ಆgātya-gāra. A man who uses ಆgātya. ಆಗಾ ತ್ಯಗಾರನಿಗೆ ಪ್ರಮೈತಿಗಾಱ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಗಾಧ ಆgādha. = ಆಗಾಧ. (My.).

ಆಗಾಧಜಲ ಆgādha-jala. = ಆಗಾಧಜಲ. (ಮಾನ Nr.).

ಆಗಾಮಿ ಆ-gāmi. Coming; *about to come, future.* See s. ಆಕ್ಷಪೋಗ.

ಆಗಾಮಿಕ ಆ-gāmika. *Relating to the future.*

ಆಗಾರ ಆgāra. 1. = ಆಗರ 2, ಆಗ್ರ, ಆಕ 1. *A house, a dwelling* (ಮನೆ Nn. 62). 2, a place (ಸ್ಥಲ G.).

ಆಗಾರ ಆgāra. 2. = ಆಕ 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2. See ಚಿತ್ರಾಗಾರ.

ಆಗಿಸು ಆgisu. To cause to become, to bring about, to perform, etc. (Rāv. 1, 23; J. 2, 56; C.). ಆತನಿರ್ಮಲಚಿಮಪ್ ಕಿ ಮುಂಡಿಪಡೆಯನ್ನ ಪಮೋಷದಡಾಲೆಗೆ ಆಗಿಸ ಪರದಂ (Rāv. 6, 3).

ಆಗು ಆgu. 1. = ಅಕ್ 2, ಅಗು 1. To become manifest; to come into being or existence (ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ Śmd. Dh.; T., M., Tu.). 2, to take place, to come about or to pass, to happen; to be made. 3, to grow. 4, to happen to; to accrue to; to fall to the share of. 5, to become; to prove to be. 6, to be going to—. 7, to be (see espec. also the use of ಆವ್ದ and ಆಪ). 8, to be effected or done; to be finished; to elapse, to go. 9, to find room for entering; to enter; to come under. 10, to be comely, suitable or fit; to agree; to be used. 11, to be practicable; to be possible. 12, to be related.— Relative participles of the present ಆವ, ಆವ್ದ, ಆಪ, ಆಗುವ. Relative participle of the past ಆದ (Śmd. 289; see ಆ 9, ಅನ 1). Regular old 3rd person neuter sing. of the present ಆವಪ್ಪದು (Bp. 45, 4; J. 28, 48); ಆದ ುದು *e. g.* Bp. 56, 31; ಆದುಮದು (in Nr.). 3rd pers. masculine sing. of the imperfect ಆದಂ (Śmd. 289); 3rd pers. neuter sing. of the same ಆದುದು (289; Bp. 43, 72), ಆದತ್ತು (226; Bp. 43, 73), ಆದ್ದು (289; Bp. 41, 71), ಆದುತ್ತು (226 Cm.; 249 Cm.; Bp. 9, 16; 11, 42; 43, 71; 47, 60; 55, 44), ಆದುತು (Bp. 2, 24; 17, 4; 49, 27; B. 2, 24; 3, 100; C.). ಆವೀತು (B. 2, 39; Sl. 469. 470). As to the old future see ಆಕ್ಕು 6, ಆಕ್ಕುಂ, ಆವ್ದ, ಆಪ; and as to the old 3rd p. of the imperative see ಆಕ್ಕೆ 3. — ಆದಪಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದು ತ್ತಿರಲು ನೀನಮ ಉಸ್ತದುಮದ್ ಆದುದುಮ, ಆದಪಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣನು ದುಲಗಿರಲು ನೀನಮ ಉಪಯದ್ ಆದುದುಮ, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಮಗಾಯಿನ ಅಧಿಕಾರ್ಯಕ್ಕನು ಅಪ್ಪುದಿತನು ಎನಿಸುಗು (Mr.).

ತನ್ನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಆಯ್ತು (Bp. 48, 13). ಇದಕ್ಕೆ ಜರಫ್ ಆಗ ಬೇಕು (J. 29, 30). ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಆವ ಎ ಒ (Śmd. 27). ಯದು ಕಶ್ಯಪನೃತಿಗೆ ಆಗಿವೆ (27). ಏನಾಯಿತು? (84). ಆವಲ್ಲಿ (93). ಆ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ಈ ಕಬ್ಬಿಣ ಆಯ್ತು (159). ಆವವಿದ್ದು (90. 201). ಈ ಕವಿಗಳ್ ಆವಿಯಾವ ಮತ್ತಂ ಪಲಮ್ಮರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಉಪಾಪರಣಾಗಳ್ (5). ಹೊಬಿಗು ಹೊಪರಾವ ಪಲ ತೆವಿನ ಪ್ಪಸಿಗಳ್ (26). ಮ ಸಂ ಸಂಪಲಮ್ ಆಮುವೆ (168). ಪಿರಿಮುವೆ ವಿಪಸಂಗಳ್ ಆಮುವೆ (119). ಆಮುವಿಲ್ಲಿ (200). ಪೋಲಿಸುವೆದೆಗೆ ಆಮುವೆ (251). ಕಥೆಗಳ್ ಆವವ್? (Bp. 18, 108: are the tales finished?). ಊಟ ಆಯಿತು (C.). ಮೆಯ್ ಪೆಪ್ಪಿಯಲ್ ಆವವು (ಸನ್ನೆ Illā., Nr.). ಪತ್ತಿಯಿಸ್ವ ಆವ ಸೀಲೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, etc. Illā.). ಸವನಾನ ಪಿಂಪಾವ ಪಲವ್ವ ವಪಂಗಳು (ವಣ್ಣಕ Illā.). ಆವನಿನ್ದೆ ಆವ ಇನಿತು ದೃತ್ತಾನ್ತ ವರ್ ಆವಾದು (Bp. 28, 17). ಆಗವು, ಆಯ್ಯೋ, ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಲಿ! (46, 23). ಆವು ಆ ಪಿಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಆಗುವಲಿಲ್ಲ (S. Mhr.). ಕರಿಯ ಕಾಳ್ಗೆ ಒಳಗಾವನೊ? (Rāv. 13, 103). ಪಾಲಮ್ಮಗವ್ ಒಳಗೆ ಆಯ್ತು (Bh. 2, 13, 13). ಆವದ್ದು ಆಯಿತು, ಬಪವೆಮ್ಮೀ ಪಾಲು.— ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ವೇದರ ಇಚ್ಛೆ, ಹೂವೋದು ಪಿತ್ತೋದು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. — ದೂಫದರಾಯನ ಪುಣೆ ಯಾವಾಗವಾದರೂ ಆಗಲಿ! ಊ ದುವ ಪಂಪಾ ಊದಿ ವಿಪುವ! — ಆಗೋ ಪುಣೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ! ಊವೋ ಪಂಪಾ ಊದಿ ವಿಪುವ! (Prvs.). ಮುವಿವಾವೆನು (Dp. 4). ಆವನು ನಿನಗೆ ವಿನೂ ಆಗುವವಿಲ್ಲ, he is in no way related to me (C.). ಪತ್ತುವಿನ ವೆಸೆಯಿನ್ವ ಕ್ಷೀಣವಾಗಲ್ ದಟ್ಟಿಪ್ಪಾವು (ಕ್ಷೆತ, etc. Dhw.). ಆವಳೆ ಆಗಲ್ ದುವುವದು (ಜುದ್ಧ Sī. 383). ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಾವ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾವ Mr. 192). ಮುನ್ನೆನ್ವ ಮುತ್ತು ವಿನೇನು ಆಗುತ್ತವೆ? (B. 1, 1). ಈ ಊರಿಗೆ ಹೊರೆಗಳು ಬನ್ದು ಎನ್ನು ವಿಪಸ ಆಯಿತು? (1, 7). ಇನ್ದಾ ಹಣ್ಣು ಪವ್ವುಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಕೂತು ತಿನ್ನುವ ವಾಗೆ ನಿನಗೆ ಆಗುವವಿಲ್ಲ (1, 8). ಬೆಳಗಾಂವೀ ಬೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ.. ಉತ್ಪನ್ನ ವ್ಯವಾವ ದೂವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (2, 52). ಆವನಿಗೆ ಬಪಳ ಪ್ರಶ್ಯಾಯಿತು (C.). ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆಗೆ ಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಆದು ಒನ್ದು ವಿಪಸಂ (Mr. 71). ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದು ಆಗೆ ಕರ್ಕರ್ ಆದು ಆಕ್ಕು (Mr. 275). ಸವ್ವಿನ್ವ ಆಗದು (B. 8, 2). ಆವದ್ದು ಆಯಿತು, what is done is done (B. 3, 100). ಆಗ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to become (D. 5, 89); to allow to happen to (5, 260). — ಆಗದ. ಆಗದ (not coming about) ಹೋಗದ ಬಮುತಿಗೆ ರಾಗಿ (a desirer) ಯಾರು?—ಆಗದ (impossible) ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆವೆ ದಟ್ಟಿರೆ ಸಾಗುವವಿಲ್ಲ, ಹೋಗುವವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಆಗವವನು, an unfriendly, inimical man (C.; Bp. 60, 10). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಗವವನು, a man incompetent for work (C.) — ಆಗದು is often used in the sense of: it is unfit, it is improper, it is forbidden (ನಿಷೇಧ Nr.). ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳಮ್ ಎನ್ದು, ಇನ್ದು ಸನ್ಧಿಯಂ ಕೆಯಿಸಲ್ ಆಗದು (Śmd. 75). ಶ್ರುತಿಶಸ್ತ್ರಮ್ ಆಗೆ ಸನ್ಧಿಯಂ ದೂವಲ್ ಆಗದು (76). ಆ ಸಮುಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳಲ್ ಆಶ್ವಗನ್ಧವೆಯೊಳ್ ವೆರಸಿ ಸವನಾಸಂ ದೂವಲ್ ಆಗದು (98). ಆದು ದುಗ್ ಆಗದು (206). ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯತಿ ಆಗಲ್ ಆಗದು (Illā.). ಹಗೆಯ ಪೆಣ್ಗಳಸರಮನೆಗಳೊಳು ಪೊಸಿಸಲ್ ಆಗದು (Bh. 1, 8, 35). See Bp. 3, 72. 79. 84; 9, 9; 10, 4; 11, 5; 14, 8; 23, 29; 28, 39; 37, 13; 43, 52; 44, 64; 50, 22; etc.; 60, 38. — ಆಗಲಿ. May (he, she, it, they) become or be, etc.; be it (so), very well! (ಮುತ Nr.). ಆಗಲಿ! (Bp. 11, 28; 22, 38; 31, 11; 50, 40). ದಟ್ಟ ಹಾಸಪ್ ಎನ್ದು, ಇಳಿಯೊಳಗೆ ಈವಗೆ ಪೆಸರ್ ಆಗಲಿ! (J. 28, 60). ಬಲ್ಲಿದಂ ತಾಪ್ ಆದಡೆ ಆಗಲಿ ಬುಲ್ಲುದೇವ ನಪ್ಪ ಆವ ತೆವದಿಂ ಕೊಲ್ಲುವೆ ಎನ್ದು ಇವೆಂ? (Bp. 16, 37; *cf.* v. 44). ಆವದ್ದು ಆಗಲಿ! (B. 4, 63). The repetition of ಆಗಲಿ is used to express: whether—or, either—or. ಯುದ್ಧ ದೂವುವದಕ್ಕಾಗಿ ದುಣ್ಣವದ ಮೇಲ್ಮಡೆಯೂಗಲಿ ಕೋಡೆಕೊತ್ತಳದ ಮೇಲ್ಮಡೆಯೂಗಲಿ ಉದ್ಭಟರಿಗೆಯ ಪಿಸ್ಪಗಡೆಯೂಗಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆ (ಆಟ್ಟ Sī. 110). ಮುರಗಳ ಪೊದಮುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಾಯಿಗೋಡೆಯ ಪಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ (B. 2, 2). ಅಂಗಳದಲಾಗಲಿ ಓತ್ತಲಲ್ಲಾಗಲಿ ಪೊಲಸು ಇರಗೊಪ ಜಾಗದು (4, 25). ನೆಲ್ಲಿರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲ ಕೊಣ್ಣು ಆಗಲಿ ಹಿರಿಯರ ಗಬುಳೆಯಿನ್ವ ಆಗಲಿ ಉಪರನಿರ್ಣಾಪ ಸಾಗಿಸುವರು (4, 194). ಮನುಷ್ಯರಕ್ಷಾಗಲಿ ಕಲುಗಳಕ್ಷಾಗಲಿ ನೂಂಗುವವು (2, 27). — ಆಗರಾಗಲಿ. rep. ಆಗಲಿ-. (Bp. 24, 17). — ಆಗರಾಗು. ಆಗಲು (*i. e.* ಆಗಲ್ಕೆ) ಆಗು. (Bp. 56, 31; 61, 13). — ಆಗಲೆವೇಡ್ಕು. ಆಗಲ್-ಎ3-ಬೇಡ್ಕು. It is indeed to be, it must be (Bp. 24, 7). — ಆಗಾಗು. rep. ಪರದೇಶದ ಜನರ ಪ್ರವೇಶವು ಈ ದೇಶವಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚು ಆವ ಆವ ಜಾಗೆ (B. 4, 114). ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ (5, 57). — ಆಗಿ. Having become, having happened, being finished or done, etc. A few peculiarities with regard to this participle are 1, it is used where a state or quality is to be expressed (instead of the simple *is*; *cf.* the use of ಆವ್ವ, ಆವ and ಆವ), *e. g.* ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯೊಳ್ ಮುಪಾಖ್ಯಾನಂಗಳ್ ನಿಜೋಚ್ಚ್ವಲವರ್ ಆಗಿ ಒಳವು (Śmd. 23; *cf.* sūtra 15). ಪೂರ್ವಿಕಸ್ಯಪತಿ ಸುಪಾಸೀ ನರ್ ಆಗಿರ್ದರ್ ಆಗಳ್ (207). ಪೂರ್ವನು ಗೃಹಸ್ಥನೆ ಆಗಿರ್ದನು (Illā.). ನನುಗೆವಜ್ಞಾಗಿರ್ದುದು ಕವಿಪರ್ ಎನ್ನುವುದು (Illā.). ಲೇ ಸಾಗಿರ್ದುದು (ಸೌಪ್ಪ, etc. Illā.). ಎದಗ್ಗೆಯುಂ ಮುಗ್ಗೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ದವಳು (ರಾಣಿನಿ Illā.). ಮುನ್ನೆ ಇವ್ವ ಕಾಮು ಎಲ್ಲಂ ಧಾತಾಗಿ ಇರ್ದುದು (J. 29, 32). ನಮ್ಮಿರ್ದರೊಳ್ ಗುವ್ವರ್ ಆಗಿರಲಿ! (29, 39). ಆತಗೆ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಇವರ್ ಒಬ್ಬ ದೂಸನಿ, ಕೋಸಿನೀದೇವಿ (Pril. 3, 7). ಆವಳ್ಗೆ ನನ್ನತಂ ಮನ್ಸಿಸುತೆ ಎಮಮೆ ನವಿಯಾಗಿ ಇರ್ದಳ್ (J. 30, 1). ಆಧರಣವಾಗಿರುವ ಧಂಗಾರ (ವ್ಯಂಗೀಕನಕ Sī. 331). ಬಪಳ ಅಭಿಲವಾಗಿರುವುದು (ಅತಿರಿಕ್ತ 373). It is also classical and idiomatic to dispense with both ಆಗು and ಇರು in such cases, if suitable (examine *e. g.* some of the instances s. ಆವ and ಆವಳ್). In the S. Mhr. country and My. (also Bp. 29, 28), however, there occur forms like the following: ಪಡ್ಡವದೆ (B. 2, 29), ನವಿ ಇರುತ್ತವೆ (2, 32), ಸುಳ್ಳ ನಿಪ್ಪಾನೆ (2, 34), ಪಗೆಗಳಿದ್ದವರು (2, 36), ಬವವನಿಪ್ಪಾನೆ (2, 38), ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (2, 41; p. 26 ಉದ್ದವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ), ನೂಳ್ಕ್ಷಣ ಇರುವವಂತ (2, 48), ಪಕ್ಕವಿದ್ದರೆ (3, 5), ಬಣ್ಣವವು ಇರುತ್ತವೆ (3, 10), ಕಪ್ಪು ಇರುವವಳ್ ಇನ್ದ (3, 24), ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತವೆ (3, 40; see s. ಉಪವಾಸ), ಗಟ್ಟಿ ಇರುವವಂತ್ತಿನ್ದ (3, 55), etc., etc. 2, it is used to form adverbs (in which case it may originally have been ಆಗಿ, *so that it becomes*; *cf.* ಆಗಿ 4; T. ಆಗು), *e. g.* ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿ ದೂವಿದು, ಸಣ್ಣವರಾಗಿ ತುರ್ದಂ (Śmd. 1). ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆವ ಮಾಡ್ದವರು (ನೀರೀರಾಗ Illā.). ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಸುಬಿಯರ್ ಆರ್ಯಾಯಾತ (ಬೋಧಲು, etc. Illā.). ಪಿಂಪಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ Illā.). ಎರವಾಗಿ (Bp. 42, 4). ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ (ದರ್ Śmd. 24 Cm.). ಪಕ್ಷಾಗಿ (ಉದ್ದ 26 Cm.; ನೆರ್ 31 Cm.). ಬೆಗ್ಗಳವಾಗಿ (ದೊಕ್ಕಳ 168 Cm.; ಕೆಕ್ಷಂ 295 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ಸಂ 161 Cm.). ಮೃದುವಾಗಿ (Bp. 21, 10). ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ, ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ಬಪುತರವಾಗಿ (2, 26; 4, 157). ಸಣ್ಣಾಗಿ (4, 140. 148). ಗಟ್ಟಿವಾಗಿ (157). 3, it is used to convey the idea of *voluntarily, of itself, of one's own accord*, *e. g.* ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಫಲ (Sī. 307). ಅವನಾಗಿ or ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದನು, he came of his own accord (C.); and 4, with the Dative, that of *for, on account of, in behalf of*, *e. g.* ನಿನಗಾಗಿ (Bp. 26, 55; *cf.* 38, 65). ಪೋಧಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 91). ತಪ್ಪಿಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ (J. 31, 34). 5, occasionally it may be translated by *as*, *e. g.* ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮುವಳೆ (Sī. 18). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದರೆ ಬಲದ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅವಸವ್ಯದ್ ಅವ ಜನಿವಾರ (252). 6, when in narration it is joined to ಅನ್ದು, this ಆಗ್ರಾಗಿ (Bp. 57, 66; 60, 36. 39) means *such being the case, under such circumstances*; and when in narration it occasionally joins the infinitive with final ಅಲ್ (ಉಲು), it is so to say *ornamental* or

rather *superfluous*, *e. g.* ಆಗೆ (Śmd. 3) is said to mean ಆಗಲಾಗಿ by the Cm.; ಪೊರಳುತಿರಲಾಗಿ (Bp. 56, 56); ಕೆಸರ್ತ್ತ ಮುತಿರಲಾಗಿ (57, 9); ಮೂಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ (B. 5, 123). See also Bp. 57, 17. 21. 56; 60, 35. — ಆಗಿ ಬರು. To suit, to agree, as water, food, etc. (C.); to be congenial (C.). — ಆಗಿ ಯುಂ. -ಉಂ 1. ಪೀರ್ಥದಮ್ ಆಗಿಯುಂ (Śmd. 53). ವಿಸ್ತರ್ ಆಗಿ ಯುಮ್ ಎಸದಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏರ್ ಆಗಿಯುಂ ತಾರ್ ಎಲ್ಲಂ (84). ಒಪ್ಪಾಗಮುಮ್ ಆಗಿಯುಂ (293). — ಆಗಿಯೂ. -ಊ 7. ಆ ಸುಖ ಗಳು ಬುದ್ಧಜಾಗಿಯೂ ಕೋದುಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವವು (B. 2, 37). ಗೇಣ್ಣಾದ್ಯಗಳು ಸಪ್ಪಲವಾಗಿಯೂ ಅಪ್ಪ ಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (5, 248). — ಆಗಿ ಹೋಗು. To be finished (C.). 2, to die (C.; B. 5, 199. 200. 212). — ಆಗುತ್ತ ಬರು. To be in the course of becoming, to be about to become (My.; B. 3, 101). — ಆಗುತ್ತಲೆ. When it comes or came to pass; when it arrives or arrived; afterwards (My.; B. 5, 294. 295). — ಆದಮೆ. ಆದ-ಆದೆ 1. = ಆಹೊದೆ, ಆದರೆ. (Bp. 18, 37; 21, 9). — ಆದಮೆಯು. -ಉ 9. = ಆದರು, etc. (Râm. 6, 50, 14). ಆದರು. ಆದ-ಆರೆ 1-ಊ 9. = ಆದಮೆಯು, ಆಹೊದೆಯು, ಆದರೂ, etc. See *e. g.* such forms as ಯಾವದಾವರೊಬ್ಬ (B. 3, 2. 3). — ಆದರೂ. ಆದ-ಆರೆ 1-ಊ 7. = ಆದರು, ಆಹೊದಂ, etc. (C.), *e. g.* Sk. 74. 96. 122. 186. 250. 306. — ಆದರೆ. ಆದ-ಆರೆ 1. = ಆದಮೆ, etc. (C.), *e. g.* Sk. 404. 473. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಅರಿಕೆಯರ, ಹೋದರೆ ಒಬ್ಬ ಗೋಟಿಯಕೆ.—ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಪತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜಿ, ನಿನಗೊಬ್ಬ ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ.—ಆದರೆ ಅವಾವಾನೆ, ಹೋದರೆ ಯುಣ್ಣೆಯು (Prvs.). — ಆಹೊದಂ. ಆದ-ಒಡೆ 1-ಆಂ 5. = ಆಹೊದೆಯು, ಆಹೊದೆ ಯೂ, ಆದರು, ಆದರೂ. Though he, she, it, they be, etc. 2, soever, *e. g.* ಆರಾಹೊದಂ (ಮಾರಾವರೂ), whosoever, any one, somebody; ಎತ್ತಾಹೊದಂ (ಮ್ಯಾಗಾವರೂ), howsoever (Śmd. 164); ಎಲ್ಲಿಯಾಹೊದಂ, anywhere, somewhere; ಏನಾಹೊದಂ, something, anything. 3, whether—or, either—or, *e. g.* ಪೆಣ್ಣಾಹೊದಂ ಗಣ್ಣಾಹೊದಂ (Śmd. 148); ಪೂರ್ವದೀರ್ಥದಮ್ ಆಹೊ ದಮ್ ಉಪ್ಪಯುಮ್ ಆಹೊದಮ್ ಉನೇಕಾಕ್ಷರದಮ್ ಆಹೊದಂ (84); see also 85. 87. 4, at least, at any rate, *e. g.* (ಪಿರಸಪ್ಪತ್ತ ನ್) ಇಲ್ಲದೊಡೆ ಮಿಕ್ಕ ಒಬ್ಬುತ್ತು ಜಗೆಯೊಳಗೆ ಒಬ್ಬು ತೆಪಿದ ಮಗನ್ ಆಹೊದಂ ಜೀಕು (J. 28, 57). 5, however, but (see No. 1). 6, even (see No 1). ಆದಂಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾಹೊದಮ್ ಇಲ್ಲ, he has not even one son. — ಆಹೊದೆ. ಆದ-ಒಡೆ 4. = ಆದಮೆ, ಆದರೆ. If it becomes manifest, etc.; if it is possible (Bp. 42, 28). 2, if it is or be; if so (J. 2, 24; 12, 16. 19). 3, but (2, 21). 4, if concerned, as for. ಆನ್ (ನಾನು) ಆಹೊದೆ, as for me. — ಆಹೊದೆಯು. ಆಹೊದೆ-ಉ 9. = ಆದರು, ಆದರೂ, ಆ ದೊದಂ, etc. ಧನವನ್ ಇತ್ತು ಆಹೊದೆಯು ಸಹಭೋಜನವನ್ ಉಣ್ಣು ಆಹೊದೆಯು ಮೀಣ್ ನಿಜತನುಜೆಯರನ್ ಇತ್ತು ಆಹೊದೆ ಯೂ ಒಬ್ ಸನ್ನು ವೀಸವನೆ ತನುವ ವೆರಸಿ ಇದ್ದು ಆಹೊದೆಯು ರಿವು ಜನಪತಿಯ ವಶ ಮಾಯ್ದಿದು ಉಚಿತಮ್ ಇದು (Bh. 1, 8, 45). — ಆಹೊದೆಯೂ. ಆಹೊದೆ-ಊ 7. = ಆಹೊದೆಯು q. v., etc. — Remarks: A particularity is seen in the following instances: ಸನ್ನಿಸಿದರಾವದೆ (Bp. 21, 9). ಆಲಿದರಾಹೊದೆ (30, 9). ಆಲಿದೆ ಯಾಹೊದೆ (49, 28). ತಪ್ಪಿಸಿದರಾಹೊದೆ (53, 34). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಹೊ ದೆ (Bh. 1, 8, 20). ಬಿದ್ದರಾಹೊದೆ (1, 8, 21). ಧನವನಿತ್ತಾಹೊದೆ ಯು (1, 8, 45). ಒಡಬುಟ್ಟುವಿರಾಹೊದೆ (1, 8, 77). ಸಲ್ಪಿಸಿದೆಯಾ ಹೊದೆ (J. 12, 41). 2, ಆಗು has been used to form a kind of passive (My.), *e. g.* ಪ್ರಯೋಗಿಸ ವಮೆಗುಂ is explained by ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಆಮುದು (Śmd. 135 Mdb. MS.). ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಾಮನ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಗಳು ಸಹ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳೇ ಎಣಿಸ ಲಾಗುವವು (B. 2, 14). ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ಧಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ತಾಪು ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಮುಕ್ತಿಸೋಣವಾಗುತ್ತದೆ (4, 103). ಆಮು or ಆವ ನ್ನು ಹೇಬೋಣವಾಯಿತು, ಆಮು or ಆವನ್ನು ಕೊಡೋಣವಾಯಿತು (My.). — For remark 1 *cf.* the use of ಆಕ್ಕರೆ No. 4.

ಆಗು **âgu.** 2. Becoming, coming to pass, etc. — ಆಗು ಹೋಗು. Coming about or being accomplished and not coming about, etc., accomplishment and failure (My.; Bh. 8, 26, 3; 10, 4, 21).

ಆಗು **âgu.** = ಆಗುವ್. (Bp. 6, 9; Sk. ಆಗೂ). — ಆಗುನುಮಿ. An honorific appellation. ಆಗುನುಮಿ ಧಗವತ್ ಧಗವತ್ತು ಎನಿಸುಂ, ವಿನವ ಅವಿಮ ಆಗುನುಮಿ ವೇದವ್ ಆಳ್ದು (Mr. 90). — ಆಗು ಮಾಮು. To make an agreement, to agree to (Bp. 24, 25; Dp. 65, 4).

ಆಗುರ್ **âgur.** = ಆಗು. N. of a class of plauditory or approving exclamations or formularies used in sacrificial rites. 2, *assent, an agreement.*

ಆಗುರ್ದೆ **âgurdĕ.** (? Śmd. 49; according to the Cm. ಗುರ್ದೆ is meant).

ಆಗುವಿಕೆ **âguvikĕ.** Becoming, arising, happening, etc. (ಘಾಪ Sk. 458). ಸದ್ಭಾಗುವಿಕೆ (60). ಮೊದಲ್ ಬಿಸಿಯಾ ಗುವಿಕೆ (201. 400). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟೆ ಫೇಡಿಗಳಾಗುವಿಕೆ (201); see also 253. 389. 412. 416.

ಆಗುಹ **âguha.** Becoming, etc. (= ಆಗುವಿಕೆ). ಬೆಜಗಾ ಗುವಂ (ತಳವಳ Śmd. 11). ಸದೂಸವಮ್ ಆಗುವಂ (ಉದು); ಒಸ್ಸು ಮುಸ್ಸು ಆಗುಹ (ವಿದರ್ಭ, ನರಾಪೇಕ Hlâ.).

ಆಗುಳಿಕೆ **âgulikĕ.** = ಆಕಳಿಕೆ, etc. Gaping, yawning (ಜೈಮಿನಿ Nr.; My.). See Bh. 3, 13, 20; Râm. 5, 3, 45.

ಆಗುಳಿಸು **âgulisu.** = ಆಕಳಿಸು, etc. To gape, to yawn (Bp. 47, 59; 49, 21; 59, 22).

ಆಗೂರ್ಮಿಸು **â-gûrmisu.** To make a loud sound, to roar (Bp. 52, 41).

ಆಗೆ **âgĕ.** = ಆಗ 1. In, into (C.; it appears to be a corruption of ಒಳಗೆ, but T., M. ಆಗ, inside; abode, house, may be compared; *cf.* also ಆಯು 1).

ಆಗ್ಗೆ **â-ggĕ.** = ಆಗ್ಗೆ. That time; then (Sk. 285; B. 2, 7; 4, 78; My.). See ಆವಾಗ್ಗೆ, ಯಾವಾಗ್ಗೆ.

ಆಗ್ನೀಧ್ರ **âgnîdhra.** *The priest who kindles the fire.* 2, the place where a sacrificial fire is kindled.

ಆಗ್ನೇಯ **âgnêya.** Relating to fire or Agni. 2, the south-east quarter, of which Agni is the regent (My.; B. 4, 115).

ಆಗ್ನೇಯಪುರಾಣ **âgnêya-purâṇa.** N. of a purâṇa (Bp. 43, 76; My.).

ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ **âgnêya-astra.** An arrow by the contact of the sharp edge of which fire is produced (Bh. 1, 7, 43).

ಆಗ್ನೇಯಿ **âgnêyi.** *Agni's wife.*

ಆಗ್ಯೆ **â-gyĕ.** = ಆಗ್ಗೆ. That time; at that time, then (My.; Sk. 347; *cf.* ಆಗ್ಗೆ). See ಆಗಾಗ್ಯೆ, ಆಗಿಗಾಗ್ಯೆ. — ಆಗ್ಯೂ. ಆಗ್ಯೆ -ಊ 7. Also then. 2, notwithstanding, though (B. 1, 21; 2, 8. 20. 30; 4, 6. 140). ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಖಗಳಿ ದ್ದಾಗ್ಯೂ (Sk. 69).

ಆಗ್ರ **âgra.** = ಆಗಾರ 1, etc. See ಒಳಾಗ್ರ.

ಆಗ್ರಹ **â-graha.** Seizing. 2, attack. 3, surpassing. 4, favour. 5, power. 6, courage. 7, importunity; earnest solicitation (B. 4, 19. 201; Mhr.). 8, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ G.). 9, anger, rage (My.; ಸಿಟ್ಟು G.; Bp. 13, 20; 21, 38; 28, 24; 54, 31; 57, 29). See ಕೋಪ.

ಆಗ್ರಹಾಯಣಿ Âgrahâyaṇi. *N. of a lunar mansion, Mṛigaśiras* (Orion).

ಆಗ್ರಹಾಯಣಿಕ Âgrahâyaṇika. *N. of a month commencing about the 12th of November.*

ಆಗ್ರಹಿಸು Âgrahisu. To become angry, to be enraged (Bp. 11, 6; 20, 14; 21, 45; 24, 84; 49, 8. 10; 56, 25; My.).

ಆಘಟಿತ Â-ghaṭita. Joined; touched; put on; rubbed. (Bp. 56, 7).

ಆಘಾತ Â-ghâṭa. *A boundary, a limit.* 2, touching; striking (see ದಾರ್ಢ್ಯಘಾತ).

ಆಘಾತ Â-ghâta. Striking, beating; a blow (Śmd. 173).

ಆಘಾರ Â-ghâra. Sprinkling on. 2, *clarified butter, ghee.*

ಆಘ್ರಾಣ Â-ghrâṇa. Smelling, smelling at. See ಮೂಸು, ಪಾಸು; Grj. 3, 110.

ಆಘ್ರಾಣಿತ Â-ghrâṇita. = ಆಘ್ರಾತ. (My.).

ಆಘ್ರಾಣಿಸು Â-ghrâṇisu. To smell at, to smell (Bp. 44, 2; J. 11, 20; 18, 20; B. 4, 59; My.).

ಆಘ್ರಾತ Â-ghrâta. Smelled, scented. (R.).

ಆಂಕಿ. ಆಙ್. = ಆ 10, ಆವು 1. An abbreviation of ಆವು (Śmd. 210). — ಆಂಗೊಳಗು. -ಕೊಳಗು. (Śmd. 210). A cow's hoof (ಆನಿಸ ಕೊಳಗು Kk. 68; Śm. 33).

ಆಂಕೆ Âṅkĕ. That is to say, to wit, viz. (My.; H.).

ಆಂಕೆ Âṅkĕ. = ಆನಕೆ. Seizing, etc. — ಆಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize (Abh. P. 14, 85).

ಆಂಗಿಕ Âṅgika. (fr. ಅಂಗ). Bodily, corporeal. 2, gesticulated, *expressed by bodily action.*

ಆಂಗಿನ Âṅgira. Tbh. of ಆಂಗಿರಸ (Śmd. 366).

ಆಂಗಿರಸ Âṅgirasa. A descendant of Aṅgiras (J. 5, 22. 24. 27. 32). 2, *Bṛihaspati, the preceptor of the gods* (Mr. 77). 3, the 6th year in the cycle of sixty (My., also ಆಂಗೀರಸ).

ಆಜ Âja. = ಅಜ 2. (Rśr. 5, 50).

ಆಚಂದ್ರತಾರಕ Â-candra-târaka. As long as moon and stars endure (Bp. 40, 48; My.).

ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ Â-candr-ârka. As long as moon and sun endure. (J. 18, 43).

ಆಚಮನ Â-camana. *Sipping water* (before or after religious ceremonies or meals) *from the palm of the hand,* whether to be swallowed after reciting a mantra, or to be ejected after rinsing the mouth; *gargling the throat.* See Bp. 56, 57; ಪಾರಿಸು.

ಆಚಮನಕ Â-camanaka. A spitting pot. (R.).

ಆಚಮನೀಯ Â-camanîya. Water for rinsing the mouth. See ಪೋಷಪೋಷಣಾರ.

ಆಚಯ Â-caya. Putting together; collecting. See ಅಪ್ಪಾಚಯ.

ಆಚರಣ Â-caraṇa. Coming near. 2, following, observing. (My.). 3, conduct, usage, practice; transaction, performance (Śmd. 233). 4, deportment, behaviour. See ಪ್ರತ್ಯಾಚರಣ.

ಆಚರಣೆ Â-caraṇĕ. = ಆಚರಣ. (Bp. 51, 66; 60, 42; R. 5, 279).

ಆಚರಿಸು Â-carisu. To use (Śmd. 115. 206. 249. 352); to transact, to perform, to make, to observe. See Bp. 3, 41; 4, 10. 34; 19, 80; 26, 54; 43, 34; 46, 63; 48, 21; 50, 73; 53, 53; J. 2, 26; 14, 2.

ಆಚಲಿಸು Â-calisu. To move or walk about (ಲೆ. Bp. 46, 20).

ಆಚಾಮ Â-câma. = ಆಚಮನ. 2, *the water or foam of boiled rice* (ಅಕ್ಕಿಯ ಗಂಜಿ G.).

ಆಚಾರ Â-câra. Conduct, manner of action. 2, good behaviour. 3, *custom, usage, practice* (Śm. 1). 4, an established rule of conduct. See Prv. s. ಮಾಚಾರ.

ಆಚಾರಕ Â-câraka. One who knows the rules about— (Bp. 8, 2).

ಆಚಾರತ್ವ Â-câratva. Conduct; practice (Bp. 2, 31).

ಆಚಾರದೂರ Âcâra-dûra. Far from good conduct or from established rules (Bp. 4, 55).

ಆಚಾರವಂತ Âcâra-vanta. Well-conducted, virtuous, observing established rules (Bp. 24, 22; 40, 29; 43, 1).

ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ Âcâra-adhikrama. Undertaking an Âcâra: work (ಕ್ರಮೆ, ನೆಗಟ್ಟು Hlâ. MS.).

ಆಚಾರಿ Â-cârî. = ಆಚಾರಿ. Following established rites or practice (Bp. 4, 1; 20, 35). 2, a Tbh. of ಆಚಾರ್ಯ, which as a title is assumed *e. g.* also by Brahmin cooks (Mhr.; My.; Tĕ.), idol-makers (My.; Tĕ.), smiths (My.; Tu.) and carpenters (My.; Tu., M.), goldsmiths (My.), artificers (T.), house-pûjâris employed by rich people (My.).

ಆಚಾರ್ಯ Â-cârya. = ಆಚಾರಿ No. 2. *A spiritual guide* (ಬಿಜ Ct. 1, 102; Bp. 51, 1). 2, a conductor of religious ceremonies. 3, a title of learned men. ಆಚಾರ್ಯರ ದುಗ್ಧಾಗಿ ಪುರಾಣಿಕನ ಆಳಿಯನಾಗಿ ಧೃತ ಅನ್ನದ ಆಲೆಯೆಣೇ ಎಮ್ಮಿಸಗಣೆಯಾ?—ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಗರ್ವವು ಇಲ್ಲ.—ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಪಾವ ಊರು? ಅನ್ನದ ಬಾಯಿ ದುಃಖ ಹಣ (Prvs.).

ಆಚಾರ್ಯತನ Âcâryatana. The state of being an instructor (My.). See ತಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನ.

ಆಚಾರ್ಯಾನಿ Âcâryânî. *The wife of an âcârya.*

ಆಚಾರ್ಯಿ Âcâryĕ. *A preceptress.*

ಆಚಿ Âcĕ. N. — ಆಚಿಕಬ್ಬಿ. (Bp. 50, 36).

ಆಚಿಕೆ Âcĕkĕ. = ಆರ್ಚಿಕೆ. See ಆಂಗಲಾಚಿಕೆ.

ಆಚಿತ Â-cita. *Gathered, accumulated.* 2, *a cartload.* 3, *ten times the weight of a bhâra.*

ಆಚಿಸು Âcisu. = ಆರ್ಚಿಸು. See ಆಂಗಲಾಚಿಸು.

ಆಚು Âcu. = ಆಚುಗ 1. See ಆಂಗಲಾಚು.

ಆಚೆ Âcĕ. = ಅಂಚೆ 2. That side; on or to that side; beyond. 2, the time beyond; after, afterwards. ಮಿಶ್ರದುಣ್ಣಲಿಸ್ಟೆ ಆಚೆಯ ದುಣ್ಣಲದ ಊರು (ಅ ಡಾಸೀನ Nr.). ಆಚೆಯ ಹೊಲ (Bp. 32, 17). ತೊಲೆಯಾಚೆ (32, 38). ಪಕ್ಕದಲ್ ಆಚೆ ಬಾಚಲು (44, 5). ಆಚೆಯ ದಡ (Sl. 82; R. 4, 30). ತಪ್ಪ ದೇವತ್ಯೆ ಆಚೆಯ ದೇವದ ಊರು (Sl. 259). ಆಚೆಯ ದಿನ (ಪರ್ವಸ್ 477). ಆಚೆ ಪಾವದ ಶುಕ್ರವಾರ (B. 1, 7). ಆಚೆ ಆಚೆಗೆ ಆಮೇರಿಕದೇಶ ಇದೆ (4, 100). ಆಚೆಯ ವಸ್ತುಗಳು (4, 225). ಆಚೀಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಆವಮಾನವಾದರೆ ಈಚೀಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಳು (Prv.). — ಆಚೆಕಡೆ. = ಆಚೆ. ಆಚೆಕಡೆಯ ದಸ್ಟೆ (ಪಾರ G.). ಆಚೆ ಕಡೆಯ ಪಟಾಧಿಗಳು (B. 4, 96).

ಆಚಾರ್ಯ Âcârya. Tbh. of ಆಚಾರ್ಯ. (My.).

ಆಚ್ಛನ್ನ Â-cch-channa. Covered; concealed; clothed. (My.).

ಆಚ್ಛಾದ Â-cch-chhâda. *Cloth, clothes.*

ಆಚ್ಛಾದನ Â-cch-chhâdana. Covering, concealing, hiding; putting on. 2, disappearance. 3, a covering, a sheath. 4, *cloth, clothes.* 5, *the wooden frame of a roof* (see ಮಳಿ). See ಕವಿ, ಮುಚಿ, ಮುಡ್, ಹೊದೆಯಿಸು, ಮುಡಿಸು, ಮುಸ್ಸು, ಹೊದೆ.

ಆಚ್ಛಾದಿಸು âcchâdisu. To cover, to conceal (Grj. 4, 76). ಆಚ್ಛಾದಿಸಿದ (ಸಂವೃತ G.).

ಆಚ್ಛುರಿತಕ â-c-churitaka. *A horse-laugh.*

ಆಚ್ಛೇದ â-c-chêda. Cutting, cutting off. See ನಿರ್-.

ಆಚ್ಛೋಟನ âcchôṭana. = ಆಚ್ಛೋಟನ. (ಜೈಮಿ Mr. 270).

ಆಚ್ಛೋದನ âcchôdana. *Hunting, the chase.*

ಆಚ್ಯಾರಿ âcyâri. Tbh. of ಆಚಾರಿ. See ಮರಾಚ್ಯಾರಿ.

ಆಜ âja. (fr. ಅಜ). Relating to goats.

ಆಜಕ âjaka. *A flock of goats.*

ಆಜನ್ಮ â-janma. = ಆಜನ್ಮ No. 3 (My.).

ಆಜಾನೇಯ â-jânêya. Of noble origin; *of good breed, as a horse.*

ಆಜಿ âji. Going, running (ಓಟ G.); driving. 2, *war, battle* (Abh. P. 3, 48; Bp. 54, 36);—abuse (ಬಯ್ದಾಟ G.). 3, *level ground.*

ಆಜಿರಂಗ âji-raṅga. A battle-field (Abh. P. 13, 65).

ಆಜೀವ â-jîva. *Livelihood, subsistence.* 2, a Jaina beggar (ಸವರ Illâ.). 3, as long as life endures (My.).

ಆಜೀವಕ â-jîvaka. One who obtains his livelihood everywhere, a beggar. See ದಣ್ಣಾಜೀವಕ.

ಆಜು âju. = ಆಜುರ್. (ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನರಳಿಸುವಿಕೆ ಹಚ್ಚೋಗಾ G.).

ಆಜುರ್ âjur. *Working without wages, unpaid labour.* 2, consigning to hell.

ಆಜ್ಞಪ್ತಿ â-jñapti. = ಆಣತಿ. Order, injunction, command.

ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ âjñâ-dhâraka. Obedient (D. 4, 109; My.).

ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ âjñâ-anurûpa. Conformity with an order (J. 2, 44).

ಆಜ್ಞಾಪನ â-jñâpana. = ಆಜ್ಞೆ. Ordering, commanding, directing (Bp. 49, 30). See ನಿಯೋಜಿಸು.

ಆಜ್ಞಾಪಿಸು âjñâpisu. To order, to command (J. 26, 55; Sl. 399).

ಆಜ್ಞೆ â-jñe. -ಜ್ಞಾ. = ಆಣೆ 2. *An order, a command* (ಆಣೆ Śm. 80; ಆಜ್ಞೆ G.). 2, allowance, permission. 3, assuring. 4, a judicial sentence, verdict, penal decree, doom, punishment (My.; Tu., Tē., T.; occasionally S. Mhr.). 5, a mystical circle or diagram. —ಆಜ್ಞೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take leave (My.). —ಆಜ್ಞೆನಿರ್ಣಯ. A penal decree (C.). —ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸು. To observe, keep or fulfil a command (B. 5, 279). ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು. To order (My.). 2, to sentence; to condemn, to punish (My.; Tē. -ದಿ). —ಆಜ್ಞೆ ಮೀರು. To transgress a command (B. 5, 279).

ಆಜ್ಯ âjya. *Clarified butter,* ghee (ತುಪ್ಪ Nn. 24).

ಆಜ್ಯಪ âjya-pa. Drinking ghee: a class of manes; a deity (J. 5, 24).

ಆಜ್ಯಗಟ್ಟಿ âjya-gaṭṭi. Thickness of ghee. See ಬೆಣ್ಣೆ.

ಆಂಜನೇಯ Âñjanêya. The son of Añjanâ: Hanumanta (J. 18, 5; 27, 44).

ಆಟ Âṭa. (fr. ಆಡು 1, Śmd. 250). = ಆಟ 1, etc., ಆಡು 2. Motion (My.; T., M.). 2, play, sport, amusement; jest; pranks (ಕ್ರೀಡೆ, ಕ್ರೀಡೆ, ಪ್ರೇಲಣ Illâ.; My.; Tu., Tē., M., T.). 3, a dance, acting or stage performance (My.; Tu., T., Tē., M.). 4, gambling (My.; Tu., etc.; Bh. 2, 13, 47). 5, transaction in general. 6, speaking; sound. ಆಗಾಗಲ್ ಉಮಟುಗಿದಳು, ಪೆಮಪಾರಂಗಳ ಆಟಂ ಮಾಡಳು (Bp. 21, 16). ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟದುಂ ಮುನಂಗೊಳೆ ನವೆ ನೋಪಿ, etc. (Śmd. 230). ಆಟದಲ್ಲಿ ದೋಚುವುದು (ಮೃತ Sl. 349). ಆಟದ ಲೆಕ್ಕವು ಬಾಜಿಗಳೂ (ಮುದ್ದಣ 441). ಆಟದ ಮನೆಗಳು, the squares or checker-work on gaming tables, etc. (My.; ಆಕರ್ಷ G.). ಕಾರ್ಪಾಸು ತೋಳ ಗಳು ಗಟ್ಟಿ ಪಿಡ್ಡರೆ ಎತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಆಟ ನಮ ಪ್ರಮೆಯುವಲ್ಲಿ (B. 2, 18). ಆಟಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಧಾಟಿ.—ಆಟದವನಿಗೆ ಪೀಠ ದುಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು.—ಆಟವು ಮುಗೀತು, ತನ್ನಿಮೂಪವು. —ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಆಟ, ಇರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prvs.).—See *e. g.* ಅಳ್ಳಾಟ, ಅರಾಟ, ಎಡೆಯಾಟ, ಏಡಿಸಾಟ, ಒಡಪಾಟ, ಕಳ್ಳಾಟ, ಕೂಸಾಟ, ಕೆಣಕ್ಕಾಟ, ಚಮಯ್ಕಾಟ, ಜಲ್ಲಾಟ, ತೋಳಾಟ, ನೀರಾಟ, ಪಿಸಿಪಿಸಿಯಾಟ, ಬಾಣಾಟ, ಬೊಬ್ಬಾಟ, ಮರುಳಾಟ, ಮಾಜಿಸಾಟ, ಮುಚ್ಚಾಟ, ಸೂಸಾಟ, ಸೋರಾಟ, ಹೋರಾಟ; Prv. s. ಮುಪ್ಪಿಗದುಸು; J. 6, 30. 31; 26, 7. — ಆಟ ಆಡು. To play; to act, to perform (B. 4, 105; My.); to play the pranks of—. ಕೋಪಗಡ ಆಟಾಟುವ ಪೃಂ ನಿ (Bp. 29, 7). —ಆಟಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A kâyi or kâyis used by children to play with; a die, a piece at chess, etc. (My.); a person who is like a die, etc., *i. e.* one who only likes play, an idler (My.). —ಆಟಗೀತೆ. A kind of sîsa verse (Ch.). —ಆಟ ಚಾಟ. dupl. (C.). —ಆಟಕೂಟಗಳು. -ಚಾಟ-. A meeting at which there is dancing and singing. ಆಟಕಾಟಕೂಟಂಗಳ್ (Śmd. 198). — ಆಟಪಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A play-day, a school holiday (Tē.; R.).

ಆಟಕ Âṭaka. = ಆಟಿಕೆ. Sport, amusement (B. 5, 230).

ಆಟಕಾರ್ತಿ Âṭa-kârti. = ಆಟಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಆಟಗಾಡಿ Âṭa-gâḍi. A man who likes to play, to gamble or to dance, or one who is a player, etc. (C.).

ಆಟಗಾಯಿ Âṭa-kâyi. A woman who likes to play, etc. (S. Mhr.).

ಆಟಗಾರ್ತಿ Âṭa-gârti. = ಆಟಗಾಡಿ. (C.).

ಆಟಗುಳಿ Âṭa-guḷi. = ಆಟಂಗುಳಿ. (My.).

ಆಟಂಕ Âṭaṅka. = ಆತಂಕ. Obstruction, obstacle, restraint (My.; Tē., Tu.; ಆಟ್ಟಿ G.; Mhr. ಆಟ, ಆಟ, ಆಡ, obstacle; an obstinate resisting; *cf.* ಆಟೋಪ).

ಆಟಂಕಿಸು Âṭaṅkisu. = ಆತಂಕಿಸು. To hinder, to oppose (My.; *cf.* ಆಟಿಕಿಸು, etc.).

ಆಟಂಗುಳಿ Âṭa-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). = ಆಟಗುಳಿ. A player; a gambler; a dancer.

ಆಟಂಪ Âṭarûpa. = ಆಟೋಪ, etc. (Sk.).

ಆಟಂಪಕ Âṭarûpaka. = ಆಟೋಪ, etc. See ಆಡಂಬರ.

ಆಟಲು Âṭalu. = (ಆಟ), ಆಟಿಕೆ, ಆಟ್ಟು, ಆಟ್ಟ. Moving about, etc. See ಅಗಾಟಲು.

ಆಟಲೆ Âṭalè. = ಆಟಲು, etc. See ಅನಲಾಟಲೆ.

ಆಟವಿಕ Âṭavika. A player; an actor; a gamester; a cheat; a good-for-nothing (ಧೂರ್ತ Bhn. 53). See Bp. 16, 15; 52, 10; 58, 24; J. 15, 39; ಬಲ್ಲಾಟವಿಕ.

ಆಟವಿಕ Âṭavika. (fr. ಆಟವಿ). The inhabitant of a forest; a woodman (Sk.; My.).

ಆಟಾಳಿ Âṭa-ḷi. A person given to play (My.).

ಆಟಿ *āṭi.* A player; a gambler (Bp. 30, 18).

ಆಟಿ *āṭi.* = ಆವಿ, ಆವೆ. *The bird Turdus gingivianus.*

ಆಟಿಕೆ *āṭikĕ.* = ಆಟ, ಆಟನೆ, (ಆಡಿಕೆ). Play, etc. (= ಆಟ). See *e. g.* ಪದ್ಯಾಟಿಕೆ, ಪುಸ್ತಾಟಿಕೆ, ಬಾಸಾಟಿಕೆ, ಮುಷ್ಕರಾಟಿಕೆ, ಮುಯಾಟಿಕೆ.

ಆಟಿಗೆ *āṭigĕ.* = ಆಟಿಕೆ. See *e. g.* ಬಾಸಾಟಿಗೆ, ಮುಷ್ಕರಾಟಿಗೆ, ಮುಯಾಟಿಗೆ.

ಆಟಿಸು *āṭisu.* To set (the mind) in motion or arouse (the passions) towards (?): to long for, to hanker after, to desire (Abh. P. 11, 5; 15, 67; Rév. 13, 43; 14, 94. 115).

ಆಡು *āḍu.* 1. = ಆಡು 1. See ಪೆಸಾಡು 1. (T., M. ಆಟ್ಟು = K. ಆಡಿಸು).

ಆಡು *āḍu.* 2. = ಆಟ, ಆಡು 2. Motion; play; etc. (M. ಆಟ್ಟು). See ಆಗಾಡು, ಆಗುಂಡು.

ಆಡು *āḍu.* 3. = ಅಷ್ಟು, etc. So much as that (S. Mhr.; My. in ಆಡಾಡು; *cf.* ತೂಡು).

ಆಡು *āḍu.* Minor, extra (see ಆಡ 6 No. 5, & *cf.* Mhr. ಆಡ). — ಆಡಾಳು. -ಆಳು. An extra servant, a servant kept by a servant. ಆಡಾಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಮೋಟಾಳು ಬೇಕೋ? (Prv.).

ಆಡೋಪ *āḍôpa.* 1. = ಆಡೋಪ, etc. (My.; ಸ್ವಾಧೀನ, ತಕ್ಕ G.).

ಆಡೋಪ *āḍôpa.* 2. Flatulence. 2, *ostentation, display, pomp* (ಪದ್ಮಪು Hlā.). 3, *pride.* See Śmd. 79; Bp. 54, 2; 55, 8; J. 4, 47; 8, 34.

ಆಡೋಪು *āḍôpu.* = ಆಡೋಪ 1, etc. (My.).

ಆಟ್ಟು *āṭṭu.* = ಆಟಲು, etc. See ಆಗಾಟ್ಟು.

ಆಟ್ಟೆ *āṭṭĕ.* = ಆಟ್ಟು, etc. See ಆಗಾಟ್ಟೆ.

ಆಡಂಗಿ *āḍaṅgi.* A female (R.; Tē. ಆಡ, ಆಡು, ಆಕೆ, female; ಆಡಂಗಿ, ಆಡಮಿ, ಆಣಿ, a female, a woman; T. ಆಟ್ಟಿ, a woman).

ಆಡಂಬರ *āḍambara.* = ಆಡಮ್ಬರ, ಆಳಮ್ಬರ. *A drum* (see ಆತ್ತ 2). 2, *a charge sounded by musical instruments.* 3, roaring (ಗರ್ಜನೆ Mr. 490). 4, *the roaring of elephants.* 5, thunder (ಅಷ್ಟಗರ್ಜನೆ Nn. 135). 6, a young elephant (ಮುತಂಗಜೋತ್ತಮ, ಅನೆಯು ಮುಂ' 135; ದ್ವಿರದ ಮುಂ' 490). 7, ostentation, display, pomp, pride (ದಮ್ಬು 135). 8, extent, expanse; *a heap, multitude, mass* (ಪ್ರವಂಚ 490; ಸಮೂಹ G.). 9, commencement (ಸಮಾರಮ್ಭ G.). See Ch. v. 53; Kāvy. IV, 1, 7; Bp. 6, 22; 10, 9; 26 sum.; 26, 22; 32, 32; 43, 50; 56, 50; V. 14, 49; J. 17, 54; 27, 2; 33, 47; ಮಾಗ್-.

ಆಡಲು *āḍalu.* = ಆಡ್ಡಲ No. 2. (T. ಆದಲ್ಲಿ, Jatropha curcas). — ಆವಲುಬರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.).

ಆಡಸೊಗೆ *āḍasŏgĕ.* = ಆವಸೋಗೆ, ಆಡುಸೋಗೆ, ಆಟುರುಜ, etc. Tbh. of ಆಟುರೋಪ (Śmd. 375; T. ಆಡಾಜೋಡ್ಡಿ, M. ಆವರೋಗ).

ಆಡಸೊಗೆ *āḍasŏgĕ.* = ಆವಸೊಗೆ. (My.; Mr. 126, o. r. ಆವಸೊಗೆ).

ಆಡಳಿತ *āḍaḷita.* = ಆಡಳಿ, ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿ. Administration, management; governing (My.; *cf.* ಆಳ್ 1). ರಾಜ್ಯದ or ಮನೆಯ or ಪಾಲೆಯ or ಅಂಗಡಿಯ ಆಡಳಿತ ನೋಡು, -ನೋಡು (My.).

ಆಡಳಿತ *āḍaḷita.* = ಆಡಳಿ, etc. (My.).

ಆಡಳಿತೆ *āḍaḷitĕ.* = ಆಡಳಿ, etc. (My.).

ಆಡಿ *āḍi.* = ಆಳಿ 1. That moves, plays, performs, does, or speaks. (Tē.). See *e. g.* ಆಡಣಾಡಿ, ಆಗ್ಗಾಡಿ, ಒಡಪಾಡಿ, ಕಾಡಾಡಿ, ಕಾದಾಡಿ, ಪ್ರಾಡಾಡಿ, ಬಾಡಾಡಿ.

ಆಡಿ *āḍi.* = ಆಟಿ, etc. *The bird Turdus gingivianus. (Cf.* ಆ ದೇಲು No. 2).

ಆಡಿಕೆ *āḍikĕ.* = ಆಡಿಕೆ 1, ಆಟಿಕೆ, ಆಳಿಕೆ 2. Motion; play; talk (My.). See ಆಟ್ಟಾಡಿಕೆ, ಹೊಡಪಾಡಿಕೆ.

ಆಡಿಗ *āḍiga.* = ಆಡಿಗ 1, ಆಳಿಗ. One who moves about, plays, performs, does, or speaks; an actor, a jester (ಪಂಪಮಾಲೀಕ Hlā.; Rām. 6, 53, 28). See ಆಗ್ಗಾಡಿಗ, ಪ್ರಾಡಾಡಿಗ.

ಆಡಿತನ *āḍitana.* Moving, playing, etc. See ಆಡ ಪ್ರಾಡಿತನ, ಕಾದಾಡಿತನ.

ಆಡಿಸು *āḍisu.* = ಆಂಡಿಸು 2, (ಆಳಿಸು 2). To cause to move, to set in motion. 2, to cause to play or sport. 3, to cause to dance, act, or perform on the stage (ನರ್ತನವಿಧಿ Śmd. Dh.). 4, to cause to play a game. 5, to cause to speak. ಇವೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಇಲ್ಲ, ಆಡಿಸುವರ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಪಡಿಣ್ಬು ಸಾರಿ ಪೆಜ್ಜೆ ಆಡಿಸುವಲ್ಲು ಹೊತ್ತು (Sl. 10). ಉಜ್ಜುಗೊದಮ ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತ (3, 123). ಬಟ್ಟಿಗೆಗಯನ್ನು ಆಡಿಸಿ (4, 209). ಕುಜಿಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕೊತ್ತಿಗೆ ಆಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಬು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು (2, 45). ಕರಡೀ ಆಡಿಸುವವರು (5, 247). ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ (-ದಂ) ನಕ್ಷೆಯಲಿ ಆಡಿಸುವ ಪರಿ ಪರಿಯು, ಆಯಿತ! ಎನುತ, ಕೂಡೆ ಪಡೆಕ್ಕುಂ, ಆಪ್ಪೆ (Prll. 3, 29). ಪಣ್ಣು ಗಣ್ಣುಗ ಬುಗುರಿ ಕೆತ್ತ ಮುಸ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಕ್ರೀಡೆ (Sl. 62). ಜೂಜು ಆಡಿಸುವವನು (349; ಸಭಿಕ G.). ಆಡಿಸುವಂ (ಮೃತ್ಯಕಾರಕ Mr. 245). See *e. g.* Bp. 3, 36; 21, 20; 40, 21; 51, 9; 59, 10; J. 19, 47; ಆಟ್ಟಾಡಿಸು, ಒಡ್ಯಾಡಿಸು, ಗಾಣಾಡಿಸು, ತಿರುಗಾಡಿಸು, ನಲಿದಾಡಿಸು, ಪೋಗಲಾಡಿಸು. — ಆಡಿಸ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Molestation, vexation (My.). — ಆಡಿಸ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To cause to dance about, to make sport of, to play with, to molest (My.). ಬೆಳ್ಳು ಇರಿಗ ಳನ್ನು ಆಡಿಸ್ಯಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ಆಡಿಸುವಿಕೆ *āḍisuvikĕ.* Causing to move, etc. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಪಾಪಾಡಿಸುವಿಕೆ (Sl. 66). ಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ (391).

ಆಡು *āḍu.* 1. = ಆಟು 1, ಆಲು 2. To be in motion, to move about, to wag, to wave, to swing, to shake, etc. (C.; T., M., Tē., Tu.; T. also ಆಲು). ನಾಪಕರ ಅಟ್ಟಿಯುಂ ಮುರಗದ ಅಟ್ಟಿಯುಮ್ ಆಡಿದುವ ಅಜರಂಗಮೆಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತನುಗಿಂದಿಯ ದಳ್ಳುರಿಯು ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಕೊಡಿಗ ಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದವು (Bh. 1, 20, 20). 2, to play, to sport. ತರುಬಲಿಗಳೊಡನೆ ಆಡಮಿರು, ತಾಯೆ! (Bp. 14, 2). ಪಾಲಕೊಡನೆ ಆಡುತಿಪ್ಪರೋ? (24, 33). ಅಂಬೆವಿಣ್ಣು ಆಡಿದ ಕೊಳಂ (J. 3, 3). ಪಾಲರ ಕೂಡೆ ಮುನಿಮುನಿಗಳೋಳ್ ಆಡುತಿಪ್ಪಂ (28, 22). ಕೆಳೆಯರೋಳ್ ಆಡುತಿರ್ದ ತೆಱ (28, 20). ಆವರ ಕೂಡ ಆವಲಿಕ್ಕೆ ಪೋಗ ಬಾರದು (B. 1, 13). ಆಮಿಷ ದುಷ್ಕಳು ಆಡ ದೇಳು, ದೇವಿಷ ದುಷ್ಕಳು ದೇವ ದೇಳು.—ಆಮಿಷ ಮಗುವಿನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಷ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನ್ನೆ.—ಆಡಿ ಬನ್ನೆ ಕತ್ತೆ ಆಡಿಕೆ ತನ್ನೆ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಒಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒಡ್ಡಿದನ್ನೆ (Prvs.). ಆಮಿಷ ಮಣ್ಣು (ಕಸ್ತುರಿ, etc. Sl. 231). 3, to dance, to perform on the stage, to play, to act (ನರ್ತನ Śmd. Dh.; ಕೊಲ್ಲುರಿಗೆ Śm. 61, ನರ್ತನ 94; J. 15, 30). ಪಾತ್ರವಾಡಿ ಪಾಡಲಂ ಪಾಡುಸಿದಂ (Śmd. 296). ಆಮಿಷ ಪೆ

ಬಂ (201). ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಡುವದಳು (ನರ್ತಕಿ, etc. Nr.). ಆಡುವ ಕಾಲ (ರಂಗ IIIಚಿ.). ಪಸ್ತಾಂಗದೃಷ್ಟಿಗತವಿದ್ದ ತಿರೆಳ್ ಆಟೆ ಗಾಯಿಕರ್ ಎನಿಸ್ವಂ (Mr. 83). ಆಗಿ ಬಡುಕುವದನು (ಪಂಚತಂತ್ರ 238). ಗಡಿ ಗೂಸಾಮುಕರ್ (Śmd. 78). ಗಡಿಯೆನ್ನು, ಕೊಲ್ಲುಗರ್ ಆಮುಕ್ಕದು (Śmd. I). ಘುರಜೋಳ್ ನಲಿಯುವಿಯಾಮುಕ ತೆಲಿವಿಟ್ಟೆ ಉಚಿತ ಇಲ್ಲದಂ (28). ಗಡಿಎಡಿಮು ಆಮು (240). 4, to play (any game). ಜೂಜು ಆಮುವದನು (ಘರ್ತ Sl. 348). ನೆತ್ತಾಮುವ ಪರಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾವಧ, etc. 349). ಆವೆ, ಆವಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎನದಮ್ಮಿ (Prv.). See Bh. 2, 13, 34. 35. 5, to perform, to make, to do. ಎಲೆವರಮು ಆಮುದಂ (Śmd. 240). ನಿಬ್ಬರದಿ ಬೀಟಿಯಿಟ್ಟ್ ಆವಲೆಸ್ಸು ನವಿತವ ಕೆರಾತರ್ (Rāghē. 17, 64). ಬೀಣ್ಟೆಯಾಮುತ್ತ ಇರ್ದರು (17, 67). 6, to speak; to utter; to sound, as a musical instrument. ಆವಲು (Bp. 52, 31). ಆವಿಯೊವೆ (52, 32). ಕರ್ಣಾ ಆವಿಮುದು ಆಮುಮು! (Bh. 1, 8, 11). ಆವಿ ಮೋಹಿಸಿವನು (B. 5, 194). ದುಷ್ಟರವ ನುಡಿಗಳ್ಗಿ ಆವ ಬಮುಮು (Bp. 25, 15). ಪರಾಣ್ ಆವಿದ ವಾರ್ತೆ (29, 19). ಅಂಗದಿಯೊಳ್ ಆಮುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78). ಆವಿ ಕೋ ಇವನು! (58, 30). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿಗಳ್ಗಿ ಆವವೆ ಇರಿ! (58, 39). ಕೊವೆ ಕೊವೆ ಮಾತಾಮುವದು (ಸಂಕಥೆ, etc. IIIಚಿ.). ಇಪ್ಪಂಗಳ್ ಆಮುವ ಮಾತು (ಪಾರ್ತ Nr.). ಆಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಮುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, etc. Nr.). ಮುನ್ನುದರಿದು ಮಾತಿಗ್ ಆಮುವದನು (ಮುಮುಕ್ಷು, etc. Nr.). ಪೋಪಯುಕ್ತಮ್ ಆಗಿ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳ ಆಮುವದನು (ಜಲ್ಪಾಕ, etc. Sl. 362). ಎರವನೆಯವರ ಪೋದವನ್ನು ಆವಿ ಕೊಳ್ಳುವದ (ಕುಚಾಡ G.). ಆವೆಪ್ಪರೆ ಆಮು ಆಮು, ಆವ ಮುರ ಗ್ ಏಮುವದು, ಕೊವೆ (o. r. ಕೋವೆ) ಕೊಂಕಿ ನವೆಯುವದು, ಕವಿದರೆ ಆಮು ಮಾತು; ಆವ ಪೇಳ್! (a guitar-string, Sp.). (ಪಾತ್ರಮುಮ್) ಆವಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದು ನವದಂತಿ ಪಡ್ಡಕಾರಮ್ ಆಳ್ವಂ (Mr. 81). See J. 4, 2; 12, 46; 13, 39; 18, 52. 54. 7, to abuse, to calumniate. ಪುಲ್ಲರ್ಗ್ ಆವಲ್ ಎನ್ನಮುದು? (Bp. 57, 30).—See *e.g.* ಆಲ್ಲಾಮು, ಆಬ್ಬಾಮು, ಈಡಾಮು, ಈಸಾಮು, ಎಣ್ಣಾಮು, ಎಲೆಯಾಮು, ಏಸಾಮು, ಒಪ್ಪಾಮು, ಒಲೆಪಾಮು, ಓಲಾಮು, ಕುಸಿಪಾಮು, ಕೊಣ್ಪಾಮು, ಕೊಣಾಪಾಮು, ಕುಸ್ಸಾಮು, ಕೋ ಪಾಮು, ತಿರಿಗಾಮು, ತುಳಕಾಮು, ನಲಿಪಾಮು, ನೀತಾಮು, ಬೀಸಾಮು, ಮಿ ಳೆವರ್ಪಾಮು, ಮುಣ್ಪಾಮು, ಮಾಪಾಮು, ಹಿಡ್ಡಿಯಾಮು, ಹೊಸಳಾಮು, ಹೋ ಗಾಮು, ಹೋಡಾಮು. — ಆವಗೊಡು. -ಕೊಮು. To allow to play (B. 3, 32). — ಆಮು ಆಮು. rep. (Bp. 43, 9; B. 3, 7. 82).

ಆಡು ಆಡು. 2.=ಆಟು 2, etc. Motion; playing; etc.— ಆಮುಣ್ಡಿಲೆ. -ಲ-ಕೊಲೆ. (Śmd. 204). An oscillating or swinging beam, a beam in motion. ಎಮ್ಮುವ ಏಪವ ಆಮುಣ್ಡಿಲೆಯು ಕೈ ತಗ್ಗಿ ಎನೆಮುಮ ಏಪ'ಪ ಇಧಂ ಕವಸಕ್ತಿನೀಚ್ಛಕ್ತಾ (204). — ಆಮು ಬೈಲು. -ಲ-ಬೈಲು. (Śmd. 204). A play-field (as for beasts), a place of resort or refuge (ಇಳೈ, ಹಬ್ಬಿ, etc., ಆಶ್ರಯು Kk. 64; Śm. 58). See Grj. 2, 84; Bh. 3, 13, 15; J. 28, 43.

ಆಡು ಆಡು. 3. (My.; T., M.; Tu. ಏಮು). A he-goat (ಆಬು Śmd. Dh.; Śm. 94; Tē. ಏಟಿ, a ram); a she-goat (ಆಟೆ, ಫಾಗ Nr.; B. 5, 23). ಆವಿನ ಹಿಲ್ಲೆ (Bp. 9, 12). ಆವಿನ ದುಬಿಗ ೪೦ ಕಳಾಬಿನೋಳ್ ಆಡು (20, 13. 14). ಆವಿಂ ಬಡುಂಕುವದನು (ಆಜಾವಿ, etc. IIIಚಿ.). ಆವಿನ ಕೊರಳ ದೊಡೆ (ಘಾಗಲಉಸ್ತನ Nn. 67). ಆವುಗಳ ಹಿಂಡು (ಆಜ Sl. 324). ಆಮು ಹಾಗ, ಕೊಂಬಿ ದುಮ್ಮಾಗ.—ದುಷಗೆ ಪೇಬಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆವಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು (Prv.). — ಆವ ಕೆಲ್ಲಿನಿದ. A herb, Phyllanthus madraspatensis Lin. (Z.). — ಆಡುಬಾ. -ಆಬಾ. An undershrub, Taphrosia tinctoria Pers. (Z.). — ಆಮು ದುಬ್ಬಿದ ಗಿಡ. A shrub, Justicia adhatoda Lin. (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, ಸಿಂಹ, ಹಾ ಏಳಿ, ವೈದ, ಆಯಿರವ, etc. Sl. 147). 2, a creeper, said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. and pl.; My.). 3, Euphorbia rothiana Spr. (Z.).

ಆಡು ಆಡು. 4.=ಪಾಡು 1. To sing (My.).

ಆಡು ಆಡು. 5.=ಪಾಡು 2. A song (My.).

ಆಡುಕುಳಿ ಆಡು2-kuḷi. A person addicted to play (My.; ಆಮುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು G.).

ಆಡುಂಗುಳಿ ಆಡು2-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). = ಆಮುಕುಳಿ.

ಆಡುವಿಕೆ ಆಡುvikĕ. Moving, playing, etc. ಮೀರಿದ ಪ್ಪಿ ಮೆಚ್ಚು ಮಾತಾಮುವಿಕೆ (Sl. 57). ಮೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣು ನೋರಿ ಸೋಗಸಿನ್ದ ಆಮುವಿಕೆ (ನೋರಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಮುವಿಕೆ (83). ಪಾಡಾಮುವಿಕೆ (178). ಗುಬ್ಬಿಸ್ಸು ಎತ್ತಿ ಆಮುವಿಕೆ (376). ತಿರಿ ಪಾಮುವಿಕೆ (387). ಸುಬಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಮುವಿಕೆ (393). ಜೂ ಪಾಮುವಿಕೆ (437).

ಆಡುಸೋಗೆ ಆಡುsōge. = ಆವಸೋಗೆ, etc. (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, ಸಿಂಹ, ಆಯಿರವ, etc. Nr.; ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ, ಆಯಿರವ, etc., ಅಷ್ಟಸರ, etc. Sl. 147).

ಆಡುಹ ಆಡುha. Moving, playing, etc. ಮಾತಾಮುವ (ಪಾಠಕ್ತಿ, etc. IIIಚಿ.). ನವಪಾಮುವ (ವಿಪಾಠ, ಪರಿಕ್ಷವು Nr.).

ಆಡೆ ಆಡೆ. = ಅಟ್ಟೆ 2. A leech (R.).

ಆಡೇಲು ಆಡೆಲು. (=ಆನ್ದೆಗ). A night hawk, a screech owl (Tē.). 2, the bird Turdus ginginianus (Tē.; ಆಟಿ, ಆಏ, ಸರಳುಪಿಪಕ್ಷಿ Sl. 175).

ಆಡ್ರುಕ್ ಆಡ್ರುk. The hollow, bellowing noise of a bull or of an ox (S. Mhr.).

ಆಢಕ ಆಢಕa. *A measure of grain equal to 4 prasthas or 16 kuḍavas*, containing nearly 7 lbs. 11 ozs. avoir-dupois (ಕೊಳಗ Sl. 329; ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಲಿಗೆ G.).

ಆಢಕಿ ಆಢಕi. *A kind of pulse, Cajanus indicus* Spreng. (ತುವರಿ IIIಚಿ.; ತೊಗರಿ Mr. 374). 2, *a kind of fragrant earth* (ತುವರಿ ಮಣ್ Nr.; see Sl. 154).

ಆಢಕಿಕ ಆಢಕika. *Holding one āḍhaka.*

ಆಢಕೀನ ಆಢಕina. *Holding one āḍhaka.*

ಆಢ್ಯ ಆಢ್ಯa. *Abounding in, rich in.* 2, *rich, wealthy.* 3, arrogance (Bp. 38, 3; Mhr. ಆಢ್ಯತ, arrogance).

ಆಢ್ಯತ್ವ ಆಢ್ಯatva. The state of being wealthy or influential. (My.).

ಆಣ್ ಆಣ್. (=ಆಳ್ 3). Male (T., M., Tu.); — priority (=ಹಿರಿಮೆ T.). — ಆಣ್ಮರ. A male tree (T., M., Tu.; R.).

ಆಣ ಆಣa. 1. = ಆಣ, etc. An Anna (My.).

ಆಣ ಆಣa. 2. = ಆಳು 1, etc. See ಆಣ್ಮರಾಣ.

ಆಣಂ ಆಣaṁ. = ಆಣಂ, q. v. (Śmd. 390). ಗುಣದ್ ಆಣದ್ ನಾಲ್ಕ ಎನಲೊವದ್ ಏಪುದ್ ನಾಲ್ಕೆದ್ದು ಅರ್ಥಂ (391).

ಆಣಕ ಆಣaka. = ಆಣ್. (Sk.; ಕಿಪ, ಕೆಪ G.).

ಆಣತಿ ಆಣati. = ಆಳತಿ. Singing, praising (ಸುಗಾಣ Ct. II, 110; ಗಾಣ Bhn. 55, o. r. ಗಾಣಿ; Rāv. 1, after 135; T. ಆಣ, ಪಾಣ, a singer, etc.). ತೆಂಜವರ್ಗ್ ಆಣತಿ ಮಾಡಿಮುದು ಉಣ್ಮಡಾಳ್ (Śmd. 83).

ಆಣತಿ ಆಣati. Tbh. of ಆಣ ಪ್ತಿ. An order, a command (V. 14, 24; Tē. ಆಜ್ಞೆ). ಪತಿಯ ಆಣತಿಯಂ ಮೀರಾಡೆ (Rāv. 14, 30).

ಆಣವಿನ ಆಣavina. *Bearing or fit to bear aṇu* (Panicum miliaceum).

ಆಣಿ ಆಣi. 1. = ಆಳ 3, q. v. Roundness (*cf.* ಕಟ್ಟಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 3). — ಆಣಿಮುತ್ತು. A round or faultless pearl (My.; Tē., T.). — ಆಣಿಮೆಟ್ಟಿನ ಬಂಗಾರ. A quite round toe-ring (My.).

ಆಣಿ *Āṇi.* S. (= ಆಗ 2, ಅಣ್ಣ 3, ಅಣ್ಣೆ 1). Excellency, superiority, preciousness (T. ಆರ; *cf.* ಶಬ್ದಾಣಿ s. ಶಬ್ದ 1). — ಆಣಿಚಿನ್ನ. Gold of the first quality or touch (T., M.; R.). — ಆಣಿಮುತ್ತು. A costly pearl (Rāv. 1, after 135). ಆಜಮಿಢರ ಇಬ್ಬಿಪ ಆಣಿಮುತ್ತಿನ ಅಚ್ಚಕುಮ್ಮಗಳ್ (Rāv. 6, after 11).

ಆಣಿ *Āṇi.* S. = ಅಣ್ಣೆ 3, ಆಣೆ 1, ಆಸಿ, ಆನೆ 3, ಆರಿ, ಆರೆ 2, ಆರಿ 1, ಆರೆ 2. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. A hailstone (ಕರಕ G.; ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಕರ, ಕರಕ, ಧಗೋಡಲು Ūb.).

ಆಣಿ *Āṇi.* = ಆಣೆ. The linch-pin (Sk.); a nail (My.; T., M., Tu., Te.). 2, the corner of a house (Sk.). 3, a limit, boundary (Sk.). 4, the edge of a sword (Sk.). 5, the leg just above the knee (Sk.). See ಕಣಾಣಿ. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. The base or foot of a pillar, the stone on which a pillar stands (My.).

ಆಣಿಕಾರ *Āṇi-kāra.* A nail-maker. — ಆಣಿಕಾರನ ಮನೆಯ ಜೊತ್ತು ಕಾಣ್ಯಾಗೋಟಿದ ಬಳ್ಳೇಲಿ? (Prv.).

ಆಣಿಸು *Āṇisu.* To crack or burst under the influence of the sun's heat, especially wood (S. Mhr.; see ಆಗೆ 2).

ಆಣೆ *Āṇĕ.* 1. = ಆಗೆ 3, etc. — ಆಣೆಕಲ್ಲು. A hailstone (My.; ಧಗೋಡಲು G.; Tu.; B. 1, 22; 2, 49).

ಆಣೆ *Āṇĕ.* 2. A crack. — ಆಣೆ ಬಿಡು. To crack or burst (S. Mhr.).

ಆಣೆ *Āṇĕ.* 1. = ಆಣ, etc. An Anna (My.; B. 3, 13. 77; 4, 44; 5, 120).

ಆಣೆ *Āṇĕ.* 2. Tbh. of ಆಜ್ಞೆ (Śmd. 354. 364; Čt. II, 110; T., M.; Tu. ಆಜ, ಆಗೆ; Te. ಆಗೆ, ಆಜ್ಞೆ). Command. 2, oath, adjuration (C.; Mhr. ಆಣ). ಮುಸಿಯುವಂತೆಪಡೆ ದೇವರ ಬಾಡದ ಆಣೆ (Śmd. 120). ಬೀಯ, ನಮ್ಮಿಗಳಾಣೆ, ಪುಸಿಯಲ್ಲ! (J. 20, 35). See Bp. 2, 19; 3, 20; 9, 49; 11, 22; 13, 16; 14, 10; 24, 14. 75; 27, 61; 28, 24; 29, 30; 32, 17. 30; 43, 15; 44, 29; 59, 3. 17; 61, 58. See ಕಣ್ಣಾಣೆ; Prv. s. ರಾಯ. — ಆಣೆ ಆಜ್ಞೆ. rep. (C. Bp. 47, 9). — ಆಣೆ ಇಡಿಸು. = ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. (My.). — ಆಣೆ ಇಡು. To swear (My.). ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವಮ (ಕವಿ ಕ, ಶಂಧ Sl. 50; ಸತ್ಯ 445). — ಆಣೆ ಬಿಡಿಸು. To retract an oath (My.). — ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. To cause to take an oath (My.). ಕುದಾಣದಸ್ಸು ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಅವರ ಕದೆಯಿಸ್ಸ ಆಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 54). — ಆಣೆ ಮಾಡು. To swear (My.). ಆಳಿ ಗಟ್ಟು ಎನ್ನಿಗೂ ಸರಿಯು ಗುಣಿಯುಳಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಎನ್ನು. ಆಣೇ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 230).

ಆಣ್ಣಾರಿ *Āṇṇāri.* Probably the same as T. ಆಣ್ಣಾರ್ (of ಆಳ್, to rule): Rulers, masters; and as a title: lord, master (Bp. 45, 54). It appears in ಆರಿಮ ಆಣ್ಣಾರಿ, ಆದನಿಆಣ್ಣಾರಿ, ಇಬ್ಬಡಆಣ್ಣಾರಿ, ಗುರುತಪರಮಣಾಣ್ಣಾರಿ, ಗರುಭಪ್ಪಯಆಣ್ಣಾರಿ.

ಆಣ್ಣಿ *Āṇṇi.* A religious mendicant of the Śaivas (T.. M.). See ಇಬ್ಬಡಆಣ್ಣಿಯರ್, ಕಡಆಣ್ಣಿ.

ಆಣ್ಣ *Āṇṇa.* = ಆಣ್ಣ, etc. See s. ನೀರೆಳೆಪ್ಪೆಆಣ್ಣ.

ಆಣ್ಣ *Āṇṇa.* = ಆಣ್ಣ, ಆಳ್ಳ. A ruler, a lord, a master, a husband (ಬಲ್ಲಹ Čt. I, 59; ಎಜ್ಜಿಯ, ಬಲ್ಲಹ, ಆಧಾರ Śe.). ಇಲಆಣ್ಣಂ (Śmd. 63). ಇಷ್ಟಯಆಣ್ಣ ಎಳ್ಳಿದಂ? (136). ಎರ್ದಗಆಣ್ಣಂ or ಎರ್ದಯಆಣ್ಣಂ (167). See ಜೊಲಿಗಆಣ್ಣ, ನೀರೆಳೆಪ್ಪೆಆಣ್ಣ, ಪಕ್ಕಗಳಆಣ್ಣ, ಪಿಲಿತಿನಿಯಆಣ್ಣ, ಸಗ್ಗಆಣ್ಣ; Grj. 3, 70; J. 5, 30; 6, 26; 7, 10; 11, 22.

ಆತ *Ā-ta3.* A remote demonstrative pronoun: That man, he (Śmd. 181; C; Te. ಆತ). ಆತಂ, ಈತಂ, ಉತಂ (182). ಆತಂಗಳ್ (182). ಆತಂಗೆ (138). ಧನಮುಗ್ಧನ್ ಆದನ್, ಆತನೆ ಇಸ್ಮನ್, etc. (68). ಆತನಯು ಮೋಸಮೋದಿಗಳ್ ಇವ್ವ etc. (64). ಎರಡಂ ಬಗೆಯಾತನುಂ ನರಕಮೊಳ್ ಬೀಳ್ವಿಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ನಯಂ? (89). ಆತನ ರೂಪಂ (117). ಆತಂಗಂ ಆತೆಗಂ ವಿಸ್ಮಾತಯತಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಆತಂಗೆ ಎದಮುನ್ ಇಚ್ಛಿದಂ (159). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮುನೆದಂ (159, o. r. -ಕತ್ತಿಗೆಯಂ ಬೆಸಸಿದಂ). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಆತನಿಂ ಪಿರಿಯಂ (160). ಆತಂ ಜಗದ್ವಿಧಾತಂ (188). ವಿಧಾತರುಂ ವಿಧುರ್ವಾತ (ವಂಧ್ಯಕ, ಕಾರಣಕ); ಪಕ್ಷಪಾತ (ಗೃಹ್ಯ, ಪಕ್ಷ); ಧೃತ್ಯನುಗಾ ಸುನಿಯುಲ್ ಆಲಿಂಯಪಾತ (ಮೋಸಲು, etc.); ತವದ ಪಾಥೆಯಂ ಸಂಪ್ರಿಸುವಾತಂ (ಪಾಕ್ಷ); ಮೋಳಪಾತ (ಸಂಪಾಸ, ಪ್ರಪ, ಸರುಗ); ಆನೆಯನ್ ಏಮುವಾತ (ಸಿಪಾಕಿ, etc. Illa.). ಒಲ್ಲಿಪ ಸುನಿಯುಳ್ಳಾತನು (ಪಶನೇಚ್ಛಿತ); ಸುನಿಯು ಬಲ್ಲಾತನು (ದಪ, etc.); ನಿಪ್ರಿಗೆಯಲ್ಲಾತನು (ನಿಪ್ರಾಣ, etc.); ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಮೋಳಿ, ಮುಸ್ಸರಿ); ಏಮಿಸುವಾತನು (ಗರ್ಭ್ಯವಾಸಿ, ಕಪ್ಪದ); ತಪ್ಪ ಒಲಲ ಮೊರೆವಾತನು (ಅತ್ಯಪ್ಪುರಿ, ಕುಪ್ಪಪ್ಪುರಿ); ಪರಿಯು ಮೋಸಾತನು (ಅಪಿಜಿಪ, etc. Nr.). ಪೆಬಿರ್ ಕಾಮುವಾತಂ (Kk. 37; Śm. 46). ಆತನ ತಮ್ಮನ್ ಈತನೆನ್ನು, ಮೂತಿನಿಸ್ಸ ತಿಳಿಯು ಬಹುದು (Prv.). — See the note concerning ಆದ.

ಆತಂಕ *Ā-taṅka.* = ಆಟಂಕ. Obstacle, hindrance (My.; ಅಪ್ಪ Ūb.; M.; not Sk.). 2, *sickness, disease,* fever (ಮೋಗಾದಳೆ Kn. 66). 3, *fear, apprehension* (ಭೀತಿ 66; Śmd. 159; Bp. 52, 35). 4, the sound of a bell, drum or tabor (ಭೇರ್ಯಾದ್ಯ ಡಂಗುಪಿಟ್ಟೆ ಮುರಜ Nr. 66). 5, a messenger (ಮೂತನು, o. r. ಆಳ್, 66).

ಆತಂಕರಶರೀರ *Ātaṅka-śarīra.* A weak, timid man (ಕ್ಷೀಣ, ಮೆಪ ಬಿದವನು Nn. 140, o. r. ಮೋಗಗ್ರಸ್ತನು).

ಆತಂಕಿಸು *Ātaṅkisu.* = ಆಟಂಕಿಸು. (My.).

ಆತಂಚನ *Ā-taṅcana.* Causing to shrink or to coagulate. 2, *casting butter-milk into fresh milk to turn it* (ಮೆಪ ಕೊಡುವಂ Nr.; ಹಾಲಿಗೆ ಮೆಪ್ಪ ಹಾಕೋಲು G.). 3, a coagulant. 4, *calcining, adding a powder or flux to metals in fusion; the powder or flux so used.* 5, *speed, velocity* (ವೇಗ Nr.). 6, *gratifying, satisfying* (ತಮ್ಮ ಮಾಡುವಂ Nr.).

ಆತತ *Ā-tata.* Spread, extended, stretched, large (Bp. 19, 34).

ಆತತಾಯಿ *Ātatāyi. An assailant, a felon, a murderer, a thief,* etc.

ಆತಪ *Ā-tapa. Heat of the sun; sunshine* (ಬಿಸಿಲು Kn. 100. 123).

ಆತಪತ್ರ *Ātapa-tra.* A parasol. See ತಪ್.

ಆತಪತ್ರಭೇದ *Ātapatra-bhēda.* A kind of parasol. See ಪಟ.

ಆತಪತ್ರಾದಿಛಾಯೆ *Ātapatra-ādi-chāyĕ.* The shade of a parasol and of other things. See ನೆರಳ್.

ಆತಪಪಕ್ಷಿ *Ātapa-pakshi.* = ಆಪಾಪಿ. (ಮಳ್ಳಿ, ಮುಣ್ಣುಮುಳಾಪ Mr. 171, o. r. ತಪಪಕ್ಷಿ).

ಆತಪವಾರಣ *Ātapa-vāraṇa.* = ಆತಪತ್ರ. (My.; ಕೊಡೆ G.).

ಆತಪ್ತ *Ā-tapta.* Blazed, heated. (My.).

ಆತರ *Ā-tara. Money paid for being ferried over a river, passage money, freight.*

ಆತಾಪಿ *Ātāpi. N. of the bird Falco cheela, the Bengal kite.*

ಆತಾಯಿ *Ātāyi. The Falco cheela.*

ಆತಿ *Āti.* = ಆಟಿ, etc. Going. 2, *the bird Turdus ginginianus.*

ಆತಿಥೇಯ *Ātithēya.* Proper for an atithi, hospitable. 2, *hospitality.*

ಆತಿಥೇಯಿ *Ātithēyi. Hospitality.*

ಅತಿಥ್ಯ ătithya. = ಅತಿಥೀಯ. 2, *hospitality.* 3, a guest.

ಅತೀರ್ಣ ă-tīrṇa. Crossed, passed over. (My.).

ಆತು ătu. = ಆಪ್ತ. P. p. of ಆಪು 2, q. v.

ಆತು ătu. A raft, a float. (R.).

ಆತುಮ ătuma. Tbh. of ಆತ್ಮ (Mr. 531; C.).

ಆತುರ ătura. *Diseased.* 2, agitated by a morbid desire. 3, longing for, great desire (ಉತ್ಕಂಠೆ Nn. 164; Mr. 446; ಬಯಕೆ ಆಸೆ G.; not Sk.). 4, agitation, excitement;—haste, hurry (G.; ಅವಸರ G.; Tē.; not Sk.). ಆತುರದ ಬಾಯಿಕೆ (ದು ಕೋರಿಕೆ Mr. 329). See Bp. 6, 13; 20, 46; 46, 35; 52, 3; 54, 44; B. 2, 9; 4, 182; ವಿಪರೀತಾತುರ.—ಆತುರಪಡು. -ಂ-ಪ ಡು. To feel desire (Bp. 20, 42). — ಆತುರವಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To be hasty, etc. (Bp. 57, 49).

ಆತುರಗಾರ ătura-gāra. A man who acts hastily or inconsiderately (My.; ಅವಿಮೃಶ್ಯಕಾರಿ, ದಾಳ್ಯ Sl. 356). ಆತುರಗಾರನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಟ್ಟು (Prv.).

ಆತುರತೆ ăturatĕ. Desire (Grj. 5, 44).

ಆತುರಿಸು ăturisu. To feel desire, etc. (Grj. 6, 6; Rāv. 11, 125).

ಆತುಷ್ಟಿ ă-tushṭi. Complete satisfaction (My.). 2, to the full satisfaction of one's desire (My.).

ಆತೆ ătĕ. = ಜಾತೆ. A cockroach (My.; ಆತ್ಮೆ Mg.; T. ಕತ್ತಾಡು; Tē. ಪಂಟಿ). — ಆತೆಹುಳು. = ಆತೆ. (My.).

ಆತೋದ್ಯ ă-tōdya. To be struck. 2, *a musical instrument.*

ಆತ್ತ ătta. Seized, taken away;—undertaken, begun;—accepted;—received, got. (Grj. 6, 13; 9, 56).

ಆತ್ತಗಂಧ ătta-gandha. One whose smell is taken away, one who is throttled; one whose pride is humbled (ಸೊಕ್ಕು ಇಜ್ಜಡಗಿದವನು G.).

ಆತ್ತಗರ್ವ ătta-garva. *Humbled, humiliated.*

ಆತ್ಮ ātma. = ಆತುಮ. (In Sk. always masculine). *The soul, the principle of life and sensation, the individual soul* (ಪ ಡ್ಗಲು, ಸಂಸಾರಿ Nn. 96; ಜೀವನ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ Mr. 29; ಜೀವಾತ್ಮ G.). 2, the self (ತನ್ನ G.). 3, = ಧರ್ಮ (Mr. 464). 4, nature, disposition, character (ಸಹಜ, ಸ್ವಭಾವ 464). 5, *understanding, intellect;* the mind (My.; ಮನಸು G.). 6, *the soul of the universe* (ಕವಲಿಲ್ಲದವಂ Kk. 69; Bp. 54, 13; Dp. 62 pallavi). 7, the human person or whole body considered as one (Bp. 51, 16. 26-30, where it is opposed to ಅಂಗ, ಜೀವನು and the higher Śiva or ಪರಮಾತ್ಮನು). 8, *care, effort.* 9, *firmness* (ಧೈರ್ಯ G.; Bp. 24, 13). 10, the body (ತರೀರ G.). 11, wind, air. 12, the sun. 13, fire.—Note regarding the *gender* of ಆತ್ಮ in K.: No. 1, the soul (ಜೀವಾತ್ಮಂ Cm.), appears as *masculine* Śmd. 45. 46; ಆತ್ಮನು = ೪ Nn. 7, = ಹಂಸ 8, = ಅನ್ತರ 77, = ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ 79, = ಪ್ರಥಮ 96, = ಉದ್ಯತ್ನ 142; again ಆತ್ಮನು = ಘಾಣ Sl. 458, = ಪುರುಷ 461; ಕವಲಿಲ್ಲದವ Kk. 69. No. 7 is used in the *masculine* gender by the Bp.; 51, 30 the *masculine* gender is required throughout, ಆತ್ಮನ (which *also* appears there in the printed copies) is a mistake of the copyist.—Wherever ಆತ್ಮ means *mind, heart,* it is *neuter;* see Bp. 2, 11; 18, 6; 22, 53; 26, 57; 28, 53; 33, 5; 35, 24; 38, 24; 39, 15. 31; 45, 13; 48, 10. 27; 49, 33; 53, 23; 57, 3. 17. Bp. 24, 13, where it means *courage* (firmness), it stands in the *neuter.*—A neu-christian Hindu has given ಪವಿತ್ರಾತ್ಮ ಆತ್ಮನು (masculine) as the translation of "the holy ghost" (B. 5, 279).

ಆತ್ಮಕ ātmaka. Belonging to the nature or essence of a thing, of the same nature as, having the characteristic nature or form of, being composed of, etc. See *e. g.* ಆತ್ಮ ರಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಮಾತ್ಮಕ; Bp. 3, 47; 46, 4.

ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ ātma-guptĕ. *The plant Mucuna pruriens* Hook.; according to others: Cowhage (cowatch). See ಆಮೆ, ನಸು ಕುನ್ನಿ, ಆತ್ಮವರ್ತಿ.

ಆತ್ಮಘಾತ ātma-ghāta. = ಆತ್ಮಘಾತಕ No. 1. (My.).

ಆತ್ಮಘಾತಕ ātma-ghātaka. Suicide (My.; Bp. 44, 6). 2, heresy, schism.

ಆತ್ಮಘಾತಕಿ ātma-ghātaki. One guilty of self-murder (My.).

ಆತ್ಮಘೋಷ ātma-ghōsha. *A crow.* 2, a cock.

ಆತ್ಮಜ ātma-ja. *A son* (ತನ್ನಯ, ಮಗನು Nn. 48). 2, the hair of the head (ಕಚ, ಮುಡಿಯ ಕೂದಲ್ 48). 3, seminal fluid (ರೇತ, ವೀರ್ಯ 48). 4, Kāma (ಮನೋಭೂ, ಕಾಮನು 48). 5, understanding, etc. (ಬುದ್ಧಿ 48). 6, the vēdas (ನಿಗದು, ವೇದ 48).

ಆತ್ಮಜಾತ ātma-jāta. A son (My.).

ಆತ್ಮಜಾತೆ ātma-jātĕ. A daughter (My.).

ಆತ್ಮಜೆ ātma-jĕ. A daughter (Bp. 5, 40). See ವಿನಯದಾತ್ಮಜೆ, ಮೋಹನಾತ್ಮಜೆ.

ಆತ್ಮಜ್ಞ ātma-jña. Self-knowing. 2, a sage. (My.).

ಆತ್ಮತತ್ವ ātma-tatva. The true nature of the individual or of the universal soul. (R.).

ಆತ್ಮತೆ ātmatĕ. The state of having the nature of—, of being this or so. See ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ, ಕೃಪಣಾತ್ಮತೆ. 2, spirituality.

ಆತ್ಮದ್ರೋಹಿ ātma-drōhi. Self-tormenting, fretful, miserable. (My.).

ಆತ್ಮನಿವೇದನ ātma-nivēdana. Offering one's self as a living sacrifice to the deity. See ಆತ್ಮವಿಧಪತ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಆತ್ಮನೇಪದ ātmanē-pada. Word to one's self: the middle voice of a verb, the medium (Sk.; in My. a verb followed by ಕೊಳ್ಳು has been called so, *e. g.* ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳು, ಅಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು).

ಆತ್ಮಭವ ātma-bhava. A son (Bp. 25, 17).

ಆತ್ಮಭವೆ ātma-bhavĕ. A daughter (My.).

ಆತ್ಮಭೂ. ātma-bhū. -ಭು. Self-born, self-existent. 2, *Brahmā.* 3, *Vishṇu.* 4, *Kāma.*

ಆತ್ಮಮಲ ātma-mala. The soul's sin (Bp. 57, 63).

ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ ātmam-bhari. *Nourishing only one's self, selfish, greedy.*

ಆತ್ಮಯೋನಿ ātma-yōni. = ಆತ್ಮಭೂ. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚಕ ātma-vañčaka. Self-deceiver. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚನೆ ātma-vañčanĕ. Self-delusion. (My.).

ಆತ್ಮವರ್ತಿ ātma-varti. The plant Cowatch, Carpopogon pruriens Roxb. (ಮುಳ್ಳಕೆ, ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145). See ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ.

ಆತ್ಮವಿದ್ ātma-vid. Self-knowing, sensible. 2, one who knows the nature of the soul; a wise man, a sage.

ಆತ್ಮವಿದ ātma-vida. Tbh. of ಆತ್ಮವಿತ್. (Abhā. 1 sum.).

ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ātma-stuti. Self-praise (C.).

ಆತ್ಮಾರ್ಥ âtma-arthn. One's own sake; for the sake of one's self (Bp. 27, 24).

ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ âtma-arpaṇa. = ಆತ್ಮನಿವೇದನ. (My.; see ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ ಕೈಕ್ಕೆಯ).

ಆತ್ಮಿಕ âtmika. = ಆತ್ಮೀಯ. See ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ.

ಆತ್ಮೀಯ âtmîya. *Own, relating to self.* 2, *related, cognate, dear.* 3, relating to the soul of the universe (My.; not Sk.).

ಆತ್ಮೇಶ âtma-îśa. Master of one's self; God. 2, a husband. (My.).

ಆತ್ಮೋದ್ಭವ âtma-udbhava. A son (Bp. 2, 3).

ಆತ್ಯಾರ âtyâra. Tbh. of ಅತಿಶಯಾರ (S. Mhr.).

ಆತ್ರೇಯ âtrêya. Originating from Atri; a descendant of Atri. 2, Durvâsa (My.; Ćb.). 3, the moon (My.; Ćb.).

ಆತ್ರೇಯಸ âtrêyasa. = ಆತ್ರೇಯ. (My.).

ಆತ್ರೇಯಿ âtrêyi. *A woman in her courses.*

ಆತ್ರೇಯಿಕೆ âtrêyikĕ. *A woman in her courses.*

ಆತ್ವ âtva. The letter *a* (ಅಕಾರ Śmd. 63. 68. 69. 219).

ಆಥರ್ವಣ âtharvaṇa. Relating to Atharva. 2, *the atharva vêda.*

ಆದ â9-daG. 1. = ಆನ 1. Abbreviation of an ಅಯ್ದು (ಆಗಿದ). Relative P. p. of ಆಗು 1, q. v. See ಆಯ್ 1.

ಆದ â8-daG. 2. An abbreviation of ಅಯ್ದು. Relative P. p. of (ಆಯ್ 2), ಅಯು. See ಆದು.

ಆದ â-da. Taking, receiving. See ಮಾಯಾದ.

ಆದಂ(âdaṁ-aṁ5). Further; in particular; prominently (Rśv. 8, 99); but (ಆಧಿಕ Śmd. 391; Śm. 59; ಪೀಠಸ್ಥ ಪೂಜಾವಿಧಿ Śmd. 102. 160 Cm.; ವಿಶೇಷವಿಧಿ 117. 352 Cm.; ಸಿಂದು, ಕಾಡೆ, etc., ಉತ್ಕರ್ಷ Čt. II, 25).

ಆದರ â-dara. Respect shown to a person or thing, regard, notice, care;—reverence, homage (Sk.; My.). 2, a man who feels timid from veneration, one who reverences or honours excessively (ತನ್ನ ಸೊಟ್ಟುಬ ನುವಿದು ಕೊಡ್ಡಂ Mr. 237). 3, kind treatment by words and deeds, attention and courtesies, regalement; kindness (not Sk.; My.; Tĕ.); patronizing (Mhr.); encouragement by words, consolation (My.). See Ćh. v. 41; Bp. 57, 17; ಸಾದರ.

ಆದರಣೀಯ â-daraṇîya. Respectable; to be attended to (Rśv. 13, 13).

ಆದರಣೆ â-daraṇĕ. = ಆದರ. (My.). See ಉಪಾದರಣೆ.

ಆದರಿಕ âdarika. A man who shows respect to a person, etc. (My.; not Sk.); also: a helper in time of trouble (My.).

ಆದರಿಸು âdarisu. To respect, to pay regard to, to honour; to do an act of kindness; to treat kindly; to regale; to encourage. See Śmd. 142. 408; Grj. 4, 72; Bp. 4, 47; 5, 66; 24, 13; 40, 87; 41, 17; 44, 54; 45, 39; 51, 3. 22; 59, 25; Mr. 5; Kk. 30; Bh. 8, 20, 4; J. 2, 24; 3, 10; 4, 66; 5, 33; 10, 15. 28. 29. 49; 12, 4; 14, 31; 15, 45; 24, 75; 27, 14. 19; 32, 14; 34, 29. 2, to enjoy (Grj. 10, after 98).

ಆದರ್ಪಿಸು â-darpisu. To inflict pain, to pain, to humble (Abh. P. 1, 95).

ಆದರ್ಶ â-darśa. *A looking-glass, a mirror.*

ಆದರ್ಶನ â-darśana. Showing. 2, a mirror (ಶಬ್ದಮ Mr. 205).

ಆದಲೆ (â13-talĕ). The fore-part of the head; front; facing, fronting (ಮುಮ್ಮೊಗ Čt. II, 111; ಮುಮ್ಮೊಗ, ಆಭಿಮುಖ ಕೈ.). ಆನೆಯೂದಲೆಯ ಮುಸ್ತು ತನ್ನ ಒಲುಮೆಯ ಅಂಗನೆಗೆ ತಂದು (Râghĕ. 17, 70).

ಆದಾನ â-dâna. Giving or appropriating to one's self; taking, seizing. 2, *accepting, acceptance.* 3, taking away or off.

ಆದಾನು â-dânu. = ಆದಪನು, ಆದಪೆನು (see ಆಗು 1 & ಆನು 4). On account of the peculiar use of ಆನು (in opposition to ಆಕೆ 1) this term means "he may become, he perhaps becomes, etc." (C.). Conjugation: ಆದೇನು, I may become, etc.; ಆದೀ (2nd p.), ಆದಾನು, ಆದಾಳು (3rd p. fem.), ಆದೀತು (3rd p. neut., B. 1, 3), ಆದೆವು (1st p. pl.), ಆದೀರಿ (2nd p., B. 5, 59), ಆದಾರು (3rd p. masc. and fem.), ಆದಾವು (3rd p. neut.). ಹೀಗೆ ಆದೀತು (ಸದ್ಭಕ್ತ Sl. 469).

ಆದಾಬು âdâbu. Respects, salutation (My.; Br., II.; *cf.* ಆದಬು).

ಆದಾಯ â-dâya. Taking, receiving. 2, receipt, gain, income (My.; B. 4, 81).

ಆದಿ âdi. 1. Beginning (ಮೊದಲು Nn. 111; ಮೊದಲ್ Mr. 460). 2, *first, prior* (ಆದ್ಯ 460; ಪಾಳಿ, ಪೂರ್ವ Nn. 31). 3, at the end or in the middle of a compound: *etc., and so on.* 4, the nominative case (Kâvy. I, 2, 41). — ಆದಮ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 8; My. among Vaiâyas). — ಆದಿಮಧ್ಯ (instead of ಆದ್ಯಸ್ಥ). The beginning and the end (Bp. 50, 69).

ಆದಿ âdi. 2. Eating. See ಮೂರಾಹಾದಿ.

ಆದಿ âdi. 3. Tbh. of ಆಧಿ 2. Anxious reflection, etc. (My.). ಆದಿ ಹಿಡಿದ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಅದೇ ಮುಸ್ಸು (Prv.).

ಆದಿಕ âdika. At the end of compounds: beginning with, etc., and so on (Bp. 24, 48; 41, 18; 51, 16; 54, 67; 57, 73).

ಆದಿಕಥೆ âdi-kathĕ. A tale of the past, a legend (ಪುರಾಣ Mr. 519; ಪುರಾಣ, ಪೂರ್ವಕಥೆ Nn. 138).

ಆದಿಕಾರಣ âdi-kâraṇa. *A primary cause.*

ಆದಿಚಂಡೀಶ âdi-caṇḍîśa. N. (Bp. 58, 26).

ಆದಿಜ âdi-ja. Born at first (Bp. 8, 47).

ಆದಿತಾಳ âdi-tâla. A mode by which musical time is measured (My.; Tĕ.).

ಆದಿತೇಯ âditêya. A son of Aditi: *a deity.*

ಆದಿತ್ಯ âditya. A son of Aditi: *a deity.* 2, *the sun.* 3, a deity of a particular class, *one of the twelve Âdityas.* 4, N. of a metrical foot (Ćh.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸದಗ್ರಹಗಳ್ (ಗ್ರಹ Nn. 33). — ಆದಿತ್ಯಪುರ. N. (Bp. 55, 17).

ಆದಿತ್ಯವಾರ âditya-vâra. = ಆರ್ಕವಾರ, ಅಯಿತವಾರ, ಅಯಿವಾರ. Sunday (C.).

ಆದಿತ್ಯಸುತಸುತ âditya-suta-suta. The sun's son's son, *i. e.* Vṛishakêtu, who is the son of Karṇa, who is the sun's son (J. 8, 34).

ಆದಿದೀಪಕ âdi-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39-47).

ಆದಿದೇವ âdi-dêva. The first god, the creator (Bp. 27, 27).

ಆದಿಪರ್ವ âdi-parva. First section or chapter, title of the first book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2). 2, the yugâdi feast (My.).

ಆದಿಪುರುಷ âdi-puruśa. A first male or progenitor (Bp. 43, 41).

ಆದಿಪ್ರಮಥ âdi-pramatha. A first pramatha (Bp. 10, 20-26).

ಆದಿಪ್ರಸಾದಿ ádi-prasádi. The first prasádi (Bp. 18, 50).

ಆದಿಮ ádima. *First, prior, original.*

ಆದಿಮಹಾಕವಿ ádi-mahá-kavi. A great (Kannaḍa) poet of the past (Śmd. 31).

ಆದಿಮಾರ್ಗ ádi-márga. The way or wise of old (Śmd. 11. 207).

ಆದಿಯಮಕ ádi-yamaka. A yamaka that occurs at the beginning of a pâda (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಆದಿಯುಗ ádi-yuga. The first age of the world (Bp. 2, 5).

ಆದಿರಂಗ ádi-raṅga. A name of Śrîraṅgapaṭṭa or Seringapatam in Mysore (My.).

ಆದಿವಾರ ádi-vára. = ಆದಿತ್ಯವಾರ. (My.; Tĕ.).

ಆದಿವಿಭಕ್ತಿ ádi-vibhakti. The nominative case (Kâvy. I, 2, 36).

ಆದಿವೃಷಭೇಂದ್ರಾವತಾರ ádi-vṛishabhêndrâvatâra. The avatâra of the first Vṛishabhêndra (Bp. 61, 92).

ಆದಿಶಕ್ತಿ ádi-śakti. The (or a) first Śakti (Bp. 55, 49).

ಆದಿಶಿವಲಿಂಗ ádi-śivalíṅga. The first śivalíṅga (Bp. 1 sum.).

ಆದಿಶೇಷ ádi-śêsha. The sovereign of the serpent race (My.; Tĕ.).

ಆದಿಷ್ಟ ấ-diṣṭa. Advised, enjoined, commanded. See ಆಜ್ಞಾದಿಷ್ಟ, ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ.

ಆದೀಕ ádika. Profit, gain, income (C.).

ಆದೀನವ ádînava. *Distress, pain.* 2, *a fault.*

ಆದು ádu. = ಆಯ್ತು. P. p. of ಆಯು. See ಆದ 2.

ಆದೃತ ấ-dṛita. *Respected.* 2, *respectful.* 3, diligent.

ಆದೇಯು ấ-dêya. To be given to one's self, to be taken or received. 2, a gift (My.).

ಆದೇಶ ấ-dêśa. Pointing out, indicating. 2, information. 3, precept. 4, *an order, a command* (ಆಜ್ಞೆ, etc., ಜೇಬ್ಯುದು Mr. 440). 5, a substitute (Śmd. 28. 30. 63. 78. 103. 119. 131. 142. 169. 179, etc., etc.; Kâvy. I, 3, 60-63. 75. 76; I, 5, 24-26). — ಆದೇಶಮಾಡು, -ಆದು. To indicate, to say (Bp. 40, 47).

ಆದೇಶತೆ ádêśatĕ. The state of being a substitute; a substitute (Śmd. 104).

ಆದೇಶತ್ವ ádêśatva. = ಆದೇಶತೆ. (Śmd. 104 Cm.).

ಆದೇಶಿ ấ-dêśi. Instructing; ordering; predicting. 2, *an astrologer.*

ಆದೇಷ್ಟೃ ấ-dêshṭṛi. An adviser, a director. 2, *a person instituting the performance of a sacrifice.*

ಆದೋಹಲ ấ-dôhala. Longing after, desirous (Bp. 44, 31).

ಆದ್ಯ ádya. *Being at the beginning, first, initial.* 2, an initial syllable (Śmd. 290; ಮೊದಲಕ್ಷರ Cm.). 3, being at the head; an unprecedented or excellent man (ಪೂರ್ವಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠಳು Śmd. 206. 289 Cm.). See Bp. 24, 69; 27, 76; 29, 7; 32, 57; 44, 44; 49, 25; 56, 55; 61, 80. 4, and so on, etc. (Bp. 26, 7; 53, 5; 54, 4). — ಆದ್ಯರು N. of Vâlmiki, the author of the Râmâyaṇa (My.).

ಆದ್ಯನುಪ್ರಾಸ ádi-anuprâsa. An anuprâsa that occurs at the beginning (Kâvy. III, 2, B, 33).

ಆದ್ಯಂತ್ಯಪ್ರಾಸ ádi-anta-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಆದ್ಯಮಾಷಕ ádya-máshaka. *A weight of five guñjas,* about 17½ grains troy.

ಆದ್ಯಯನ ádyâna. *Voracious* (ಹೊಟ್ಟೆಕ, ತಿನ್ನಕ್ ಆರಮ್ಭಿಂ Mr. 231).

ಆದ್ಯೆ ádyĕ. Pârvatî and the other ádiśaktis (My.; Ch.). 2, the earth (Ch.).

ಆದ್ಯೋತಿತ ấ-dyôta. *Light, splendour.*

ಆಧಾನ ấ-dhâna. Putting near or upon, placing, depositing. 2, appropriating to one's self, taking, holding, possessing; the containing anything, the being in possession of a thing. 3, a deposit, a pledge. 4, a surety. 5, assigning, employing. 6, a receptacle. 7, conception. See ಅಕ್ಷಾಧಾನ, ಗರ್ಭಾಧಾನ, ಗ್ರಾಮಾಧಾನ, ಸಮಾಧಾನ.

ಆಧಾರ ấ-dhâra. Holding, keeping. 2, support, aid; means (C.). 3, sanction, authority, foundation (C.). 4, *a dike, a dam* (ಪರಮುಂತ್ತಿದುದು Mr. 4, 16; see s. ಕಟ್ಟು 1). 5, *a pond.* 6, *a receptacle* (ಆಶಯ, ಆಶ್ರಯ Kn. 94; ಆಶ್ರಯ 121). 7, a canal (ನೀರಿನ ಕಾಲಿವೆ Ch.). 8, the sense of the locative case (Śmd. 162).

ಆಧಾರತೆ ấ-dhâratĕ. The state of being supported. See ಆಧಾರತೆ.

ಆಧಾರಸ್ಥ ádhâra-stha. A man of property (C.).

ಆಧಾರಿ ádhâri. = ಆಧಾರಸ್ಥ. (My.).

ಆಧಿ ấ-dhi. 1. Putting, placing; place, situation. 2, *location, site.* 3, *a deposit, a pledge; a pawn.* See ಭೋಗ್ಯಾಧಿ, ಸಮಾಧಿ.

ಆಧಿ ádhi. 2. = ಆಧಿ 3. Thinking, thought. 2, care, anxious reflection, *mental agony, anxiety* (Bp. 40, 66). 3, *a calamity.* See ವ್ಯಾಧಿ.

ಆಧಿಕ್ಯ ádhikya. Excess, abundance; high degree; superiority; a superior man. See Bp. 18, 97; 31, 2.

ಆಧಿದೈವಿಕ ádhidaivika. (fr. ಆಧಿದೇವ). Relating to or arising from a tutelary or presiding deity. (My.).

ಆಧಿಪತ್ಯ ádhipatya. *(fr.* ಆಧಿಪ). Supremacy, sovereignty, power, authority (Bp. 5, 19).

ಆಧಿಭೌತಿಕ ádhibhautika. (fr. ಆಧಿಭೂತ). Relating to or coming from beings. (My.).

ಆಧೀನ ádhîna. (fr. ಆಧೀನ). Subject, dependent; come into the possession of somebody (B. 4, 227; Bp. 41, 11); — subjection, control, charge (My.).

ಆಧೂತ ấ-dhûta. *Shaken.*

ಆಧೃತ ấ-dhṛita. Held, kept, brought, supported. See ಆಧ್ಯ ತತ್ಪೋಷಂ s. ಆಗಮೆ.

ಆಧೇಯು ấ-dhêya. To be deposited or placed; to be pledged or mortgaged, etc. (My.).

ಆಧೋರಣ ádhôraṇa. *An elephant-driver.*

ಆಧ್ಯಾನ ấ-dhyâna. *Remembering with regret, pensive or sorrowful recollection.*

ಅನ್ ân. 1. = ಅಂ 1, etc., ಆನು 1. I.

ಅನ್ ân. 2. = ಅ 13, ಆನು 2. P. p. ಆನ್ನು (Śmd. 286). To be or become contiguous to, to touch, to join; to meet (Tĕ.; *cf.* ಆಣೆ 3). ಮುಟಿದು ಸರಸೋಳ್ ಅನ್ನಂ ಗಾನ್ಪಂ (Śmd. 275). ಅಕ್ಷಿಯ ಕೃಷ್ಣಂ ಸಂಗ್ರಾಮಮೋಳ್ (255). ಅಕ್ಷಿಯ ಆರಾತಿಯುಂ (255). ದನ್ನಿಳಿಕೆ ದನ್ನಿಳಿಮೋಳ್ ಅನ್ನು ಮೊಗಮ್ ತಾಳ್ಕೆಯುಂ (Abh. P. 13, after 76). ವೃಷಭಾಯುಷಮೋಳ್ ಅನ್ನ ಭಿಮೆ (J. 16, 12). 2, to be upheld, to rest on. ತಾನ್ಪ್ರಿಯಾದವರ್ ಎನ್ನಿಲಿ ಬಿನ್ನು ಅನ್ನುದು (J. 18, 16). 3, to

lean against, as against a wall, to recline on, as on a pillow (C. as ಆನು; Tē.). 4, to lean, to bend (v. l., My. as ಆನು). ಏನಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿಗೆ ಆಪ್ಪು, ಏನ್ನು (Rāv. 5, 65). 5, to be arrested, (to rest), to be slow (C. as ಆನು, q. v.). 6, to lay hold of, to hold (ಘಾಡರ Śmd. Dh.; ಧರಿಸು Śmd. 97. 241 Cm.; ತಳೆ 241 vṛitti; ಪಡೆ 171 vṛitti, ತಾಳ್ Cm.); to put on; to take, to assume; to have; to seize; to receive; to support, as the head; to bear, to endure, to suffer. (Tē.; *cf.* ಆಳ್ 1). See Grj. 9, 26. 110; Bp. 2, 39; 6, 21; 26, 44; 27, 17. 64; 38, 14; 52, 43; 60, 58; Śm. 40; Kk. 18. 72; Rāv. 2, 46. 47; 4, 117; 5, 65. 126; 6, 3; 6, after 11; 6, after 137; 8, 116. 124; 11, 10; 13, after 77; 13, 95; J. 3, 17. 21. 27; 11, 11. 25; 12, 51; 13, 63; 17, 21; 21, 20; 28, 41; 29, 32; 33, 21; 34, 2; Bh. 1, 10, 26; Ć. Bp. 47, 14; ಆಡ್ಡಾನ್, ಇವಿರಾನ್. — ಆಪಾನ್. -ಆನ್. rep. (Bp. 33, 9).

ಆನ Âna. 1. = ಆದ 1. Relative P. p. of ಆನು 1.(T.). — ಆನು.-ಉ 9. = ಆನುಂ, ಆವರೂ. ಆವುದಾನೊಬ್ಬನು (Śmd. 241). ಆವದಾನೊಬ್ಬನು (Nr.). ಒಡ್ಡಾನೊಬ್ಬ (Sl. 471. 497). ಏಪಾನು (Hlā.). See ಎಣ್ಣಾನೆಬ್ಬ. — ಆನುಂ.-ಉಂ 1. Soever; even (Śmd. 390). ಎತ್ತಾನುಂ (391. 395. 201), ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ (390), ಎಷ್ಟಾನುಂ, ಎರಡಾನುಂ, ಒಪ್ಪಾನುಂ, ನೂರಾನುಂ, ಪತ್ತಾನುಂ (391), ಏಪಾನುಂ (3. 241; Rāv. 13, 6. 27). ಇನಿಸಾನುಂ (Rāv. 13, after 96). ಎಷ್ಟಾನುಂ (13, after 26; Ćh. v. 281). ಆರಾನುಂ (Abh. P. 9, 68).

ಆನ Âna. 2. = ಅನ್ನ 1, (ಆನೆ 4). See ಆಡ್ಡಾನ, ತಳ್ಳಾನ, ನಡ್ಡಾನ.

ಆನ Âna. Inhalation; breathing. See ಆಪಾನ, ಉಪಾನ, ವ್ಯಾನ.

ಆನಕ Ânaka. *A kettle-drum.* 2, *a large drum, beaten at one end* (ತಮಟೆ My.). 3, thunder (ಗುಡುಗು G.). 4, a small drum, a tabor, a tambourine (ದುಡ್ಡಿಕೆ G.).

ಆನಕದುಂದುಭಿ Ânaka-dundubhi. *Vasudēva, the father of Kṛishṇa.*

ಆನತ Â-nata. *Bent, bowed, stooping;* pacified; humbled; submissive, obedient; saluted reverently. See Śmd. 169; Ćh. v. 180; Nn. 1; KÂvy. I, 1a, 1.

ಆನದ್ಧ Â-naddha. Bound, tied. 2, *a drum in general* (ದುಡ್ಡಿಕೆ ಸಗಾರಿ ದುಡ್ಡಾದ ವಾದ್ಯ G.). See s. ಪಂಚದುಡಾವಾದ್ಯ.

ಆನನ Ânana. *The mouth; the face.*

ಆನನ್ದ Â-nanda. *Happiness, joy, delight.* 2, the forty-eighth year of the cycle of Jupiter. (My.). 3, a N. (Bp. 37, 50). — ಆನನ್ದವಿದ್ದ ಇರ್. To be glad, etc. (Bp. 19, 31; B. 5, 183). — ಆನನ್ದ ಪಡು. To rejoice, etc. (B. 3, 81; 4, 207). — ಆನನ್ದವ್ಯಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಆನನ್ದ ಪಡು. (Śś. 96). — ಆನನ್ದವೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು or ಪೊಪ್ಪು. To become happy, etc. (Bp. 27, 12).

ಆನನ್ದಕರ Ânanda-kara. Exhilerating, gladdening, making happy (Ćh. v. 222; Bp. 13, 30).

ಆನನ್ದಕಾರಕ Ânanda-kâraka. = ಆನನ್ದಕರ. (My.; ಮೋದಕ G.).

ಆನನ್ದಜಲ Ânanda-jala. Tears of joy (ಆಪ್ರು, ಬಾಷ್ಪ Mr. 316).

ಆನನ್ದಥು Ânandathu. *Happiness, joy.*

ಆನನ್ದನ Â-nandana. Making happy. 2, *the courteous treatment of a friend or guest.*

ಆನನ್ದಭೈರವಿ Ânanda-bhairavi. A kind of rāga or tune (Dp. 30).

ಆನನ್ದವೃಕ್ಷ Ânanda-vṛiksha. The tree Jonesia aśôka (ಮರ ಜುಲು, ಅಶೋಕ Sl. 137).

ಆನನ್ದಿತ Â-nandita. Rejoiced, delighted, happy (Bp. 1, 39; 61, 59).

ಆನನ್ದಿಸು Ânandisu. To rejoice, etc. (Bp. 10, 38; 24, 36; 25, 45; 39, 70; 47, 42; 53, 24; 64, 58. 69).

ಆನಮ Â-nama. Bending, bending down. See ಕೊಪ್.

ಆನಮಿಸು Â-namisu. To bend down, to salute reverently (Bp. 46, 10; My.).

ಆನಯ Â-naya. Bringing. See ತರ್.

ಆನರ್ತ Â-narta. *A stage, a theatre.* 2, war.

ಆನಸು Ânasu. = ಆನಿಸು, q. v. (S. Mhr.).

ಆನಾಯ Â-nâya. *A net.*

ಆನಾಯ್ಯ Â-nâyya. To be brought near. 2, *the southern sacrificial fire brought from the house-holder's hearth.*

ಆನಾಹ Â-nâha. Being bound or tied. 2, *constipation; suppression of urine.* 3, *length.*

ಆನಿ Âni. = ಆಣಿ 3, etc. — ಆನಿಕಲ್. A hailstone (Nn. 50, o. r. ಆಲಿ-).

ಆನಿಕೆ Ânikĕ. = ಆಂಕೆ. Laying hold of, etc; — leaning on (My.). 2, a staff to lean upon (ಆಂಕೆ, ಆಧೆ, ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.).

ಆನಿಲ Ânila. (fr. ಆನಿಲ). Proceeding from wind, windy. 2, Hanumanta. 3, Bhīmasēna (Ćb.).

ಆನಿಸು Ânisu. = ಆನಸು. To cause to touch, to attach, to put to; to bend or hold towards (a person); to make lean against; to cause to recline on; to cause to be upheld, to protect (Śmd. 390; ನಮ್ಮಿಸು Cm.). See Bp. 13, 17; 17, 11; 27, 13; Rām. 3, 6, 5; Grj. 7, 28; J. 4, 68; My.; B. 3, 45. 124; 5, 221; Prv. s. ಪೊಲು.

ಆನೀತ Â-nīta. Taken; brought (My.; ತರಲ್ಪಟ್ಟ G.); obtained.

ಆನು Ânu. 1. = ಆನ್ 1, etc. I. (Bp. 57, 79).

ಆನು Ânu. 2. = ಆನ್ 2, q. v. To be or become contiguous, etc. P. ps. ಆತು (C.), ಆನಿ (My.). — ಆತು ತಿನ್ನು. To eat slowly (C.). — ಆತು ಉರಿ. To burn slowly (C.). — ಆತು ಕುಡಿ. To drink slowly (C.). — ಆತು ಪೋಗು. To go slowly (C.).

ಆನು Ânu. 3. Leaning on. — ಆನುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A staff to lean upon (C.).

ಆನು Ânu. 4. = ಅಹನು (see ಅಹ). This term has become a common affix for the third person singular masculine of the present, and, in opposition to ಆನೆ 1 (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), conveys the meaning of uncertainty or mere possibility, *e. g.* ಒಪ್ಪಾನು (*i. e.* the ancient ಒಪ್ಪದನು or ಒಪ್ಪಹನು), he may come, it is possible he comes, perhaps he comes, (he is likely to come, he happens to come). ಆವದಾನು ಒಬ್ಬನು ಬಗೆಯು ಗೆಲುಲು ಸಮರ್ಥನ್ ಆಗಿ ಇವಿರಾನು ಇದೆಪಾನು, ಅವನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ, ಅಭ್ಯಮಿತ್ರನೀಯನು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಾಡ್ಯಾನು (B. 3, 28). ಬರಿಪಾನು (3, 84). ಬೇಡ್ಯಾನು (5, 131). See ಎನು 2, ಕ 3, ಆಳು 4, ಕು No. 1, ಇದ್ದ, ಕೆರ 2, ಆದು 5, ಆವ 3.

ಅನು ānu. 5. ಅಮಂ. See s. ಅನ 1.

ಅನುಕೂಲ್ಯ ānukūlya. (fr. ಅನುಕೂಲ). Suitableness; *conformity;* favour.

ಅನುಗುಣ್ಯ ānuguṇya. (fr. ಅನುಗುಣ). Congeniality; correspondency of features, etc. (My.; Mhr.).

ಅನುಪೂರ್ವಕ ānupūrvaka. = ಅನುಪೂರ್ವ. (My.).

ಅನುಪೂರ್ವ ānupūrvi. (fr. ಅನುಪೂರ್ವ). *Order, series, method, succession.*

ಆನೆ ānu 4-ತೆ 3. 1. = ಪಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is, *e. g.* ಬಪ್ಪಾನೆ (ಬಪ್ಪು ಆನೆ), he is or has come; ಪೋಗ್ಯಾನೆ (ಪೋಗಿ ಆನೆ), he is or has gone (S. Mhr.). 2, a common affix for the third person singular masculine of the present that is used nowadays, *e. g.* ಪಾಕುಮ್ತಾನೆ (B. 2, 19); ಇರುಮ್ತಾನೆ (3, 38); ಬರಿಯುಮ್ತಾನೆ (3, 82). See ಏನೆ, ೧ 9, ೮ 7, ಆಳೆ, ಆವೆ 4, ಏವೆ No. 1, ಕೊರೆ 1, ಆರೆ 5, ಆವೆ 3.

ಆನೆ ānĕ. 2. An elephant (ಕಂ Śmd. II; ಮಾತಂಗ, ದ್ವಿರದ, ದ್ವಿಪ, ಗಜ, etc. Hlā.; ಕಂ, etc. Mr. 153; ನಾಗ Nn. 26; ದನ್ತಿ, etc. 81; C.; Tu., M., T.; Tĕ. ಏನಿಕೆ, ಏನಿಗೆ, ಏನುಗು, etc.). ಆಣ್ಣಾನೆ (Śmd. 63). ಮುರಡಿಂ ದುಡು ಆನೆಯುಂ! (115). ಆನೆಯೊ? ಅಡ್ರಿಯೊ? (68). See also 131. 146. 168. 407. ಬಲ್ಲ ಮುಡಿಯೆಕ್ಕು ಆನೆಯ ಮುಡಿ (Śmd. II; Śm. 41). ಆನೆಯ ಗಣ್ಣಿಕ್ಕಲ (ಗಣ್ಣಿ, etc.); ಆನೆಯ ಕುಮ್ಮಟ್ಟಿಕ್ಕಲ (ಕುಮ್ಮಟ್ಟಿ, etc.); ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಮು (ರದನ, ವಿಷಾಣ); ಎರಡು ಕೊಮ್ಮುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ (ಮುನ್ಕೈ Hlā.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯ್ (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlā.; Nr.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುಮ್ಬುರ್ಪಾ (ಕರಸೀಕರ, ದ ಮನಭ); ಆನೆಯ ಬೆರಸು (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಕೆ Hlā.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ನ ಸುರಿದ ಪೀಕರವು (ಕರಪೀಕರ, etc. Nr.). ಸೊಣ್ಡೆ ರೊಳಗಿನ್ನ ಕೆಡಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುಮ್ಬುಲಿಗಳು (ದಮಭು Sl. 269). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಣಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ಮೂ ರಡುಗ (ಯಷ್ಟಿ, ಹಸ್ತದ Sl. 421). ಆನೆಯ ಮೂವನ್ನ (ಸಾಣಿ, ಹಸ್ತದ Hlā.). See *e. g.* ಕಾಡಾನೆ, ಗಣ್ಣಾನೆ, ನೀರಾನೆ, ಪಟ್ಟಿಯಾನೆ, ಪಿಡಿಯಾನೆ, ಬೇರಾನೆ, ಮೆಚ್ಚಾನೆ, ಸಲಗಾನೆ, ಸೊಕಾರ್ನೆ, ಹೆಣ್ಣಾನೆ; Bp. 21, 40; 58, 33; J. 28, 44; B. 1, 28; 2, 9.—ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋಣ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋಣನನ್ನೆ ಆನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯು ಅಲಿ ದಾನದೇ ಹಾನಿ (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ವಿಷಾನ ಕಣ್ಣು ಅಂಜುವ ದೆ? (Sp.). ಆನೆ ಕಣ್ಣು ಶ್ವಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಕಡಿಯು ವೆನೇ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಸಿಪಾಯಿಗ ಳ್ ಉಸ್ಸು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾವ್ ಇಪ್ಪಾಗ್ರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಅಪ್ಪರೆ ಕಡಿಯದೇ ಬೋಯಿಸಾರುವನ!—ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ತಿಮ್ಬೀದು ಸೊಪ್ಪ, ಇಮುಲೆ ತಿಮ್ಬೀದು ಸಕ್ಕರೆ.—ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಂ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಬೆಣ್ಣಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇ ಹೊಕ್ಕೀತೇ?—ಆನೆ ಮುಲಗಿದರೆ ಆದಿನಮ್ಮ ಉದ್ದವೆಲ್ಲುದೇ?—ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸಕ್ಕು, ಸೆಟ್ಟ ಪಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಆನೆ ಹೊಸಿದ ಹಾಗೆ ಮುಚ್ಚಿ ಮಾತ್ರ ದೇ.—ಆನೇ ಜಾಕರನ ಪೆಣ್ಣಾತಿ ಆಮು ತೀಗಳಿಗೆ ಮುನ್ಡೆ, ಕುಮರೇ ಜಾಕರನ ಪೆಣ್ಣಾತಿ ವಿಪವಿಪಕ್ಕೂ ಮುನ್ಡೆ, ದನ್ಡೆಗೆ ಹೋದವನ ಪೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುನ್ಡೆ.—ಆನೇ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವವನ ಸುಣ್ಣಾ ಕೆಳೆದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಎತ್ತ? ಆಮು ಎತ್ತ? (Prvs.). See Prv. s. ಪಾಪೀ ತೋಟ. —ಆನೆಕಾಪಾದ್. The American aloe, Agave americana Lin. (St. & Pl.).—ಆನೆಕಾಲು. The Cochin leg, elephantiasis (My.; T., Tu.).—ಆನೆಕಾಸು. A small ancient copper coin bearing the figure of an elephant (My.; rare in S. Mhr.).—ಆನೆಗಜ್ಜ. -ಕ್ಕಜ್ಜ. A troublesome kind of scab attacking men (My.; Tu.).—ಆನೆಗುನ್ನಿ. Ivory (C. 359).—ಆನೆಗುನ್ನಿ. A town on the Tungabhadra, near Hampā (My.; B. 2, 10. 20; 3, 15).—ಆನೆತಲೆ. -ತಲೆ. An Ānĕ's head (Rāv. 5, after 55).—ಆನೆದುಗ್ಗಾಣಿ. An ancient copper coin, now used in weighing (My.).—ಆನೆದುಡ್ಡು. An ancient duḍḍu bearing the figure of an elephant (C.). ಮೈಸೂರುಅನೇ ದುಡ್ಡು ತೂಕ (ವಡ, ಕಾರ್ಕಳತಾಮ್ರಶ Sl. 329).—ಆನೆದೋಟಿಗೊಕ್ಕು. -ಕೊಕ್ಕು. An elephant-driver's hook (My.; ಅಂಕುಶ Sl. 271; T.).—ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. -ಲಿ. = ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. (My.). ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲ ಮುಳ್ಳು, the plant Asteracantha longifolia (ತಕ್ಕ ಗಚ್ಚಿ, ದನಪ್ಪಂಗಾಯಿ G.).—ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. -ಲಿ. A succulent herb, Pedalium murex Lin. (St. & Pl.; My.).—ಆನೆಪಾಗಲು. -ಲಿ. The entrance gate of a palace (C.; Tu.).—ಆನೆಬೇ ಲು. The gum olibanum tree, Boswellia serrata (ಗಜಭಕ್ಷ್ಯ, ಸುರಮಿ, etc. Sl. 153).—ಆನೆಮುಮ್ಮಿ. A bad kind of small pox (C.).—ಆನೆಮುಡಿ. = ಆನೆದಡಿ. A young elephant (Bp. 22, 55).—ಆನೆಮುಡಿ. N. of the hills behind Palghaut (Aligiri, My.).—ಆನೆಮುಂಗು. ಆನೆಮುಂಗುಮುರ. = ಆಳಂಗಿ ಮುರ, q. v. (St. & Pl.).—ಆನೆಮುಸುಡು. The face of an elephant. ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಮು, the long-nosed alligator (ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ Nr.).—ಆನೆಮೆಟ್ಟು. The foot-print of an elephant. ಆನೆಮೆಟ್ಟಿನ ತಟ್ಟು, a large round tray with scolloped edges (My.).—ಆನೆಮೊಗ. Ganapati (My.; Čb.).—ಆನೆರೋಳಿಸರ. A kind of aloes (My.; Tu. ಆನೆಕಾರೋಳೆ ಸರ).—ಆನೆದಡಿ. -ಮುಡಿ. A young elephant (Śm. 41).—ಆನೆಸೊಳ್ಳೆ. A large mosquito (My.).

ಆನೆ ānĕ. 3. = ಅನಿ, etc.—ಆನೆಕಲ್ಲು, -ಕ್ಕು. A hailstone (My.; ಆಲಿಕಲ್ಲು, ವರ್ಷೋಪಲ G.; Tu.).—ಆನೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. -ಕ್ಕು. A hailstone (My.; ವರ್ಷೋಪಲ, ಕರಕ Sl. 31).

ಆನೆ ānĕ. 4. (= ಅನೆ 2, ಅವ 2). See *e. g.* ಉಣ್ಣಾನೆ, ದಬ್ಬಾನೆ, ಮುನ್ನಾನೆ, ಮೊಚ್ಚಾನೆ, ನೆಚ್ಚಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಮುತ್ತಾನೆ.

ಆನೆಗುಲಿ ānĕ-kuli. An elephant-killer (My.).

ಅನ್ತ ānta. 1. (*fr.* ಅನ್ತ). Final, relating to the end. (R.).

ಅನ್ತ ānta. 2. Gone. See ಅಪ್ಪಾನ್ತ.

ಅನ್ತರ್ಯ āntarya. (*fr.* ಅನ್ತರ). Near relationship (of letters, Sk.). 2, the inside; the heart, the mind; secrecy (My.; Tĕ.).

ಅನ್ತು āntu. = ಅತು. P. p. of ಅಕ್ 2.

ಅನ್ತ್ರ āntra. The bowels, entrails. (My.; Tĕ.).

ಅನ್ತ್ರವಾಯು āntra-vāyu. = ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ. (Mg.).

ಆನ್ದೆಗ āndĕga. (= ಆಮೆಲು). The white screech-owl (Tĕ., Sd.; *cf.* ಪಸ್ಚಿಕೇರಿ?).

ಆನ್ದೋಲ āndōla. = ಅನ್ದಣ, ಅನ್ದಳ. Swinging. 2, a swing (ಉಯ್ಯಲೆ Mr. 204; Grj. 4, after 159). 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ G.).

ಆನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ āndōla-chatrikĕ. = ಅನ್ದಳಕತ್ತಿಗೆ (Śmd. 376). A parasol on a palankeen (My.).

ಆನ್ದೋಲನ āndōlana. Swinging; oscillating, trembling. 2, a swing. 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ G.). See ಒರೆ, ತೂಗೆ.

ಆನ್ದೋಲಪರಿಯಂಕ āndōla-paryaṅka. A swinging cot (ತೂ ಗುಮಂಚ Mr. 204).

ಆನ್ದೋಲಭೇದ āndōla-bhēda. A kind of āndōla. See ಪೂರ್ವ.

ಆನ್ದೋಲಿಕ āndōlika. A palankeen (My.; G.).

ಆನ್ದೋಲಿತ āndōlita. Swung; oscillating; oscillation (G.; B. 5, 171).

ಆನ್ಧಸಿಕ āndhasika. (*fr.* ಆನ್ಧಸ್). A cook.

ಆಂಧ್ರ Andhra. Telugu. (My.; Si. 127).

ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೆ Anvîkshikî. (*fr.* ಆನ್ವೀಕ್ಷಾ). *Logical philosophy, metaphysics.*

ಆನ್ಸರ Ansar. An "answer" (Si. 56).

ಆಪ Âpa. = ಆರ್ಪ, (ಆಪ್ತ). A relative present participle of ಆಪ್ 2: Being strong; being able; being possible. ತೋಱಲ್ ಆಪ (Bp. 19, 49). ಮಾಡಲ್ ಆಪದೆ (24, 5). ಆದರೆ (57, 74). ಆದಪೆ (J. 26, 59). See Prvs. s. ತೆಱು, ನಡೆ 1.—ಆಪನಿತು. -ಆನಿತು. As much as possible (Bp. 1, 13; 2, 53; 27, 53; 46, 55; J. 18, 1).—ಆಪಾಱು. -ಆಱು. = ಆವನಿತು; also: exceedingly much (My., also ಆಪಾಟಿ).—ಆಪ್ಪುದು. It will be or is strong, etc., etc. (Bp. 35, 48; Si. 273). ಆಪೆ, thou art strong or able (Bp. 21, 37; 60, 3; Bh. 8, 27, 1). ಆಪಂ (Bp. 48, 18). ಆವಪ್ಪು (17, 10).

ಆಪ Âpa. Tbh. of ಆವಸ್. Water (Mr. 404; My.).

ಆಪಕ Âpaka. Causing to go;—reaching, meeting with. See ಆಧ್ಯಾಪಕ; ವ್ಯಾಪಕ.

ಆಪಕ್ವ Â-pakva. Half-baked, half-matured; not quite ripe; *slightly parched grain.*

ಆಪಗ Âpaga. = ಆವಗೆ. (My.; G.).

ಆಪಗೆ Âpagè. *A river, a stream.*

ಆಪಣ Â-paṇa. *A shop.* 2, *a market.*

ಆಪಣಿಕ Âpaṇika. Mercantile. 2, *a shop-keeper, a merchant.*

ಆಪತು Âpatu. Tbh. of ಆವದ್. (Bp. 9, 9; 23, 32; 37, 32; My.).

ಆಪತ್ಕಾಲ Âpad-kâla. A season of distress, a time of trouble. (My.).

ಆಪತ್ತಿ Â-patti. Coming; entering into; attaining, obtaining, procuring;—misfortune, calamity. See ಉಧ್ವಾಪತ್ತಿ.

ಆಪತ್ತು Âpattu. A Tbh. of ಆವದ್. (ಆಧ್ವಾನ Nn. 164; ಬಾಳಿ Mr. 457; My.). ಆವತ್ತು ಪಟ್ಟುದು (ಆವದ್ಗತ Nr.). See Prv. s. ವಿಪತ್ತು.

ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ Âpad-prâpta. *Overtaken by calamity, distressed.*

ಆಪತ್ಸನ್ಯಾಸ Âpad-sanyâsa. Profession of asceticism undertaken at the approach of death (My.).

ಆಪದ್ Â-pad. = ಆವದು, ಆವತ್ತು. Getting into trouble; *misfortune, calamity, distress.*

ಆಪದ Â-pada. = ಆವದೆ. (My.; G.).

ಆಪದೆ Â-padè. Misfortune, calamity. (G.).

ಆಪದ್ಗತ Âpad-gata. *Fallen into misfortune.*

ಆಪದ್ಧರ್ಮ Âpad-dharma. Practice or profession other than that proper to a caste, but allowable in time of distress. (My.).

ಆಪನ Âpana. Reaching, obtaining; causing to go towards, etc. See ಆಧ್ಯಾಪನ.

ಆಪನ್ನ Â-panna. Gained, obtained, acquired. 2, *distressed.*

ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ Âpanna-satvè. *A pregnant woman.*

ಆಪಮಿತ್ಯಕ Âpamityaka. (fr. ಆಪಮಿತ್ಯ). *Obtained by barter.*

ಆಪಸ್ Âpas = ಆವ. Water.

ಆಪಸ್ತಂಬ Âpastamba. N. of a rishi and writer on ritual. (My.).

ಆಪಾಟಿ Âpâṭi. See s. ಆರ್.

ಆಪಾತ Â-pâta. Falling or rushing upon; throwing down; causing to descend;—happening, becoming apparent;—the instant, the current moment. (My.).

ಆಪಾದ Â-pâda. Causing to enter into or to arrive at; bringing on;—causing to get into trouble. See ವ್ಯಾಪಾದ.

ಆಪಾದನ Â-pâdana. = ಆಪಾದ. See ವ್ಯಾಪಾದನ.

ಆಪಾದಿತ Â-pâdita. Caused to attain, gain, happen or occur; brought on; established; punished (ಪ್ರತಿಪಾದಿಸದ್ ಪಟ್ಟ ಶೆಮ್ದ. 159. 354 Cm.; My.). See Bp. 19, 2; 43, 75.

ಆಪಾದಿಸು Âpâdisu. To bring on; to establish or prove a charge (My.);—to punish (My.).

ಆಪಾನ Â-pâna. A drinking-party (ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, ಮೀಸೆ ಕ.ವಿ ವುದು Mr. 221). 2, *a liquor shop.*

ಆಪಾರ Â-pâra. Being busy. See ವ್ಯಾಪಾರ.

ಆಪಿ Âpi. Reaching; gaining. See ವ್ಯಾಪಿ.

ಆಪೀಡ Â-pîḍa. Pressing. 2, *a chaplet worn on the crown of the head.*

ಆಪೀನ Â-pîna. Increased; stout. 2, *an udder.*

ಆಪು Âpu. 1. A large kind of bulrush, the elephant grass, Typha elephantina Roxb. (C., Z.; Të. ಆವುರು, ಜೌರು).

ಆಪು Âpu. 2. (=an ಆನಿಪು). An object to lean upon, refuge, protection (Bp. 37, 39). 2, a restraint, a stoppage, what stops (Të.; T. ಆಮ್ಮು; M. ಆವ್ವ).

ಆಪು Âpu. 3. = ಆರ್ಪ 1. See ಅಂಗಡಾಪು.

ಆಪುವ Âpuva. A wrong form of ಆವ. (My.; Si. 272).

ಆಪೂಪಿಕ Âpûpika. *(fr.* ಆಪೂಪ). *A confectioner; a baker.* 2, *a multitude of cakes.*

ಆಪೂರ Â-pûra. Becoming or being full (Bp. 60, 6).

ಆಪೂರಣ Â-pûraṇa. Becoming full. 2, making full, filling. See ಪದಾಪೂರಣ.

ಆಪೂರಿತ Â-pûrita. Filled, full (Bp. 37, 30).

ಆಪೂರ್ಣ Â-pûrṇa. Filled, full (Bp. 4, 38; 61, 33).

ಆಪೂರ್ಣತೆ Â-pûrṇatè. Fulness; completeness (Shd. 11).

ಆಪೂರ್ತಿ Â-pûrti. Fulness; satisfaction. See ಇಚ್ಛಾಪೂರ್.

ಆಪೃತ Â-pṛita. Occupied, busy. See ವ್ಯಾಪೃತ.

ಆಪೆ Âpè. = ಆಗಪೆ, etc. (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿಕ Âpèkshika. (fr. ಆಪೇಕ್ಷಾ). Raising expectations (Sk.);—looking for, expecting, wishing (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿತ Âpèkshita. Looked for, expected, wished (My.).

ಆಪೇಕ್ಷೆ Âpèkshè. Another form of ಆವೇಕ್ಷೆ (Shd. 299; ಸಾಪೂರ Bhn. 22; My.; Të., Tu.).

ಆಪೇಯ Â-pèya. To be drunk, fit to be drunk (My.).

ಆಪೋಶನ Âpôśana. Tbh. of ಆಪೋಶನ. (My.).

ಆಪೋಶನ Âpôs-aśana. Sipping of water from the palm of the hand at the beginning and end of a meal; the water so sipped (Bp. 52, 5; My.; Mhr.).

ಆಪೋಸ Âpôsa. A kind of mango from Goa (B. 2, 52; *cf.* Mhr. ಆಪ್ಟೋಸ, dried plums from the Persian gulf, prunes).

ಆಪ್ತ Âpta. Reached; obtained; apt, fit. 2, *trusted,* trustworthy; a confidential man (Bp. 16, 13). 3, related. 4, a friend. (My.; J. 7, 30).—ಆಪ್ತ ಬಳ್ಳಗಳ್. (Bp. 40, 14).

ಆಪ್ತಾಗಿರಿ Âptâgiri. An ornamental umbrella borne over râjas, etc. in their procession (My.; Mhr. ಆಪ್ತಗಿರಿ, ಆಪ್ತಾಗಿರಿ).

ಆಪ್ತಿ āpti. Reaching, meeting with; obtaining; binding, connection; aptitude. See ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಆಪ್ಯ āpya. 1. Obtainable, to be reached. See ದ್ರಾಪ್ಯ, ಪ್ಯಾಪ್ಯ.

ಆಪ್ಯ āpya. 2. (fr. ಆಪ್). *Watery; consisting of water.* 2, a kind of Costus (ಕೆಸಬಿನ G.).

ಆಪ್ಯಾಯನ āpyāyana. Causing fulness, increasing welfare; satisfying, refreshing, pleasing; satiety, satisfaction, pleasure, gratification. (My.). — ಆಪ್ಯಾಯನವಾಗು. -ಆ-ವದು. To be satisfied, refreshed, or pleased (Bh. 8, 23, 17).

ಆಪ್ರಚ್ಛನ ā-pracchana. *Civility upon receiving or parting with a visitor.*

ಆಪ್ರಪದಂ ā-prapadaṁ. *To the feet.*

ಆಪ್ರಪದೀನ ā-prapadīna. *Reaching to the feet* (as a dress).

ಆಪ್ರೇಕ್ಷಣ ā-prēkshaṇa. Looking at, viewing (Bp. 46, 3).

ಆಪ್ಲವ ā-plava. *Bathing* (ಜಳಕ G.).

ಆಪ್ಲವನ ā-plavana. *Bathing, ablution;* immersing.

ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ āplava-vratī. *A Brâhmaṇa who has taken the bath which completes his period of study* (ಮುಂಜಿ ಮಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು G.).

ಆಪ್ಲಾವ ā-plāva. *Bathing;* a submerging; a flood.

ಆಪ್ಲುತ ā-pluta. Bathed; sprinkled.

ಆಪ್ಲುತವ್ರತಿ āpluta-vratī. = ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ. (My.).

ಆಫೀಮು āphīmu. = ಅಫೀಮು, etc. (S. Mhr.; Tu.).

ಆಫ್ತಾಬು āphtābu. One of the cards of the gañjîpu (My.).

ಆಬಂಧ ā-bandha. Tying, binding on; a tie or bond. 2, *the tie or bond with which the ox is fastened to the yoke, or the latter to the plough* (ಪಗ್ಗ Hlâ.). 3, ornament, decoration.

ಆಬಂಧನ ā-bandhana. *A tie.*

ಆಬರು ābaru. = ಆಬುರು. (My.).

ಆಬಲ್ ābal. = (ಅಲ 2), ಆವಲ್. A red water-lily (ಚಂಗಲಿ Kk. 22; ಪಂಗಲಿ, ಚಣ್ಣಿಲ್ವಿ Śk.; T. ಅಲ್ಲಿ, ಅಮ್ಮಿ, Nymphaea alba; Tu., M. ಆಮ್ಬಲ್, a water-lily).

ಆಬಾ ābâ. (Tē. ಆವ, recollection; Mhr. ಆದ, great show; neatness of shape; courage, confidence, ardour, spirit; grasp, hold). — ಆಬಾಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A simpleton, a man without ability (R.).

ಆಬಾದು ābâdu. Flourishing, thriving, well-peopled, cultivated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬಾಧೆ ā-bâdhē. *Pain.*

ಆಬಾಸ ābâsa. = ಆಭಾಸ, ಆಭಾಸು, ಆಭಾಸು. Tbh. of ಆಭಾಸ. Fallacy, incorrectness, as of speech; failure, defect, insufficiency, as of a meal (My.; Tē. ಆಭಾಸ, fallacy, corruption, disorder).

ಆಬಾಸು ābâsu. = ಆಭಾಸ. (Tē. ಆಭಾಸು = ಆಭಾಸ, see ಆಭಾಸ; R.).

ಆಬುಕಾರಿ ābukâri. = ಆಬ್ಕಾರಿ, etc. (My.).

ಆಬುತ್ತ ābutta. *A sister's husband.*

ಆಬುರು ābaru. = ಆಬ್ರು, ಆಬರು, ಆಬ್ರು. Honour, character, renown (My.; Br. as ಆಬರಿ, ಆಬ್ರಿ; Mhr., H. ಆಬರು).

ಆಬ್ಕಾರಿ ābkâri. Tax on spirituous liquor;—the business of a distiller (G.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬ್ದಿಕ ābdika. (fr. ಆಬ್ದ). Annual, yearly. See ಪರ್ವಾಬ್ದಿಕ, etc.

ಆಬ್ರು ābru. = ಆಬುರು, etc. (My.).

ಆಭ ābha. Like. See ಕುಮುದವಾಭ್ರಾಭ; ಆಭೆ.

ಆಭರಣ ā-bharaṇa. Carrying. 2, *an ornament.*

ಆಭರಿತ ā-bharita. Brought; carried, borne; nourished. 2, filled, full of. See Bp. 39, 63; 46, 69; 59, 43.

ಆಭಾವ ā-bhâva. State of being, manner, mode (Bp. 53, 31).

ಆಭಾವನತೆ ā-bhâvanatē. = ಆಭಾವ. (Bp. 53, 22).

ಆಭಾಷಣ ā-bhâshaṇa. *Addressing, speaking to;* shouting.

ಆಭಾಸ ā-bhâsa. = ಆಬಾಸ, etc. Splendor, light; appearance; —semblance, likeness; phantom; mere appearance; fallacious appearance; reflection; fallacy, semblance of a reason, sophism. See Ch. v. 63; ರಸಾಭಾಸ; ವಿಮರ್ಶಾಭಾಸ.

ಆಭಾಸ್ವರ ā-bhâsvara. *A class of deities* (sixty-four in number).

ಆಭೀರ ābhīra. *A cowherd* (ಮುಸಾಕುವ, ಕುಮಿಮೊಕ್ಕಲಿಗ Hlâ.).

ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ ābhīra-palli. *A station of herdsmen.*

ಆಭೀರಿ ābhīri. *A cowherd's wife.*

ಆಭೀಲ ā-bhīla. *Formidable, fearful* (Grj. 6, 50; Bp. 50, 46; 51, 59. 82; 58, 55).

ಆಭೀಲತೆ ā-bhīlatē. Formidableness (Grj. 9, after 27; 9, after 58).

ಆಭೆ ā-bhĕ. Splendor, light; colour, appearance; a reflected image; likeness, resemblance. See ಪರಿಭಾಭೆ.

ಆಭೋಗ ā-bhōga. 1. Enjoyment; satiety; *fulness, completion.*

ಆಭೋಗ ā-bhōga. 2. Winding, curving; extension. 2, the expanded hood of a Cobra. 3, effort, pains.

ಆಭ್ಯಂತರ ābhyantara. (fr. ಅಭ್ಯಂತರ). Internal, inner (B. 4, 133). 2, obstacle, impediment (My.).

ಆಮ್ âm. We. See s. ಆಂ 1.

ಆಮ âma. = ಆವ 2 q. v., ಆವಸೆ, ಆವಸೆ. A potter's kiln (Tē.; Mhr., H. ಆವ; R.).

ಆಮ ama. Raw, uncooked; unripe, immature, (acidulous). 2, constipation, passing unhealthy excretions (mucus). 3, *sickness, disease.*

ಆಮಗಂಧಿ âma-gandhi. *The smell of raw meat* or of a burning corpse.

ಆಮಗಂಧಿಕ âma-gandhika. *The smell of raw meat.*

ಆಮಂಡ್ಯ āmaṇḍya. = ಆಮುಣ್ಡ. The castor-oil plant (Sk.; G.).

ಆಮದು āmadu. Coming: income;—import; imported goods, imports (My.; H. ಆಮದ್).

ಆಮನಸ್ಯ āmanasya. *Pain.*

ಆಮಂತ್ರ ā-mantra. = ಆಮುಂತ್ರಣ. (Bp. 46, 77; My.; ದರ್ಶನ G.).

ಆಮಂತ್ರಣ ā-mantraṇa. *Addressing, calling or calling to* (ಆಮ್ವಾನ, ಕರೆಯದು Kn. 155). 2, greeting, welcome, bidding adieu, taking leave. 3, invitation. 4, the vocative case (Śmd. 150. 151. 153. 394; Kâvy. I, 2, 41-43). 5, savoury food (for invited guests? ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ Kn. 155). *Cf.* ಉಪಹಾರ?

ಆಮಯ āmaya. *Sickness, disease;* one of the ṣaḍ-ûrmi-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಆಮಯಭೇದ āmaya-bhēda. A kind of disease. See ಉಬ್ಬಸ.

ಆಮಯಾವಿ āmayâvi. *Diseased.*

ಆಮರ āmara. = ಅಮರ (on account of the metre). N. of the author of the amarakôśa (Kn. 3).

ಅಮರಕ್ತ Âma-rakta. Dysentery. (My.).

ಅಮರಣ Â-maraṇa. Until death (My.).

ಅಮರೆ Âmarĕ. = ಆದರೆ, q. v. (My.; T. ಆವಾಕೈ, ಆವಕೈ, Cassia auriculata L.; Tĕ. ರೇಲ).

ಅಮರ್ದ Â-marda. Crushing; pressing, squeezing (Sk.).

ಅಮರ್ದನ Â-mardana. = ಅಮರ್ದ. (My.).

ಅಮರ್ಷ Â-marsha. Impatience, anger, wrath. See ಕೋಪ ಪಿಸು.

ಅಮಲ Âmala. ಆಮಳ. = ಆಮುಲಕ. See ತಳಾಮಳ.

ಅಮಲಕ Âmalaka. (Śmd. 345). *The plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn.* (Phyllanthus emblica Lin.; ನೆಲ್ಲಿ ಗಿಡ G.).

ಅಮಲಕಿ Âmalaki. *The plant Emblic myrobalan* (ನೆಲ್ಲಿ Hlĕ.).

ಅಮವಡೆ Âma-vaḍĕ. = ಅಬ್ಬಿಡೆ, ಅಬ್ಬಿಲಿ. (Acidulous cake): different split pulse soaked in water, strained, ground in a mortar till solid, mixed with spices, and then fried in ghee or oil as cakes, and soaked in curdled milk (My.; Tĕ.; Tu. ಉದ್ದಿನ ಪೆ, ಅಮವಡೆ).

ಅಮಶಂಕೆ Âma-śaṅkĕ. Dysentery (My.).

ಅಮಶ್ರಾದ್ಧ Âma-śrâddha. Uncooked articles of food distributed at a śrâddha (My.). *Cf.* ಆಪ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ.

ಅಮಸೋಲು Âmasōlu. A sour sauce or acid seasoning, especially one made of the fruit of the tamarind tree (ತಿಪ್ಪಲಿಗೆ, ದೃಕ್ಷಾದ್ರು G.; Mhr. ಆಮ್ಬು, an acid obtained by spreading, in the evening, a cloth over flowering plants of Cicer arietinum; ಆಮ್ಬುಸೂಲು, ಆಮ್ಬುಸೋಲು, dried peelings of the fruits of the tree râtâmbi, Garcinia purpurea).

ಅಮಾತ್ಯ Âmâtya. = ಆಮಾತ್ಯ. A minister, a counsellor (Sk.; Mr. 1; ಪ್ರಧಾನಿ G.).

ಅಮಾಶಯ Âma-âśaya. The receptacle of the undigested food, the upper part of the belly to the navel, the stomach. (My.).

ಅಮಿಕ್ಷೆ Âmikshĕ. *A mixture of boiled and coagulated milk* (see Nr. s. ಒಡೆ 1; ಕಾಯ್ದು ಪಾಲೊಳಗೆ ಮೊಸರು ಪಾಲು ಮೂರಿದ ಪಕ್ಷ G.). See ಹೆಪ್ಪು.

ಅಮಿಲಿತ Â-milita. United, mixed, combined, associated (Bp. 41, 22).

ಅಮಿಷ Âmisha. = ಆಮಿಷ. *Flesh.* 2, *a bribe.* 3, a gift (ಕಾಣಿಕೆ G.). 4, an object of enjoyment, a pleasing object (G.). 5, lust, desire. 6, sexual union (ಸಮ್ಭೋಗ G.).

ಅಮಿಷಾಶಿ Âmisha-âśi. *Eating flesh, carnivorous.*

ಅಮಿಸ Âmisa. Tbh. of ಅಮಿಷ (Śmd. 335).

ಅಮಿನ Âmina. = ಅಮಿತ. (Br.; R.).

ಅಮಿನಿ Âmini. A kind of large, sour mango (My.).

ಅಮಿಲ Âmila. A native revenue officer who superintends a taluk (My.; H.).

ಅಮುಕ್ತ Â-mukta. Loosed, let go; discharged. 2, *dressed, accoutred.*

ಅಮುದಿತ Â-mudita. Joyful, delighted, pleased (Bp. 61, 71).

ಅಮುಷ್ಮಿಕ Âmushmika. Of that state; being there; belonging to the other world. (Râm. 6, 26, 62; My.).

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ Âmushyâyaṇa. *The son of an illustrious person.*

ಅಮೂಲಂ Â-mûlam. To the root; by the root; entirely. (My.).

ಅಮೂಲಾಗ್ರ Â-mûla-agra. From the root to the top (J. 3, 36).

ಅಮೆ Âmĕ. = ಆಮೆ 2, ಏಮೆ 2. A tortoise, a turtle (My.; ಕೂರ್ಮ, etc. Sl. 88; ಗುಮ್ಮ 445; T., M.; Tu. ಏಮೆ). See ನೀರಾಮೆ, ಮಣ್ಣಾಮೆ.

ಅಮೈತ್ರ Â-maitra. Friendly, affectionate, well-disposed (Bp. 59, 45).

ಅಮೋದ Â-môda. Gladdening, cheering up; — *pleasure, joy.* 2, *fragrance, a diffusive perfume* (ಸೌಮದ Ćt. II, 94; ಸುಗಂಧ ಪ್ಲಾಸಿಲು Mr. 50).

ಅಮೋದಿ Â-môdi. Happy; fragrant. 2, *a perfume for the mouth.*

ಅಮೋದಿಸು Âmôdisu. To be lovely (Bp. 18, 30). 2, to be glad (My.). 3, to smell at (My.).

ಅಮ್ನಾಯ Â-mnâya. *Sacred tradition.* 2, *the vêda.* 3, a worthy person (ತೀರ್ಥ, ಸದ್ಬಂಧ Nn. 48).

ಅಮ್ಬರ Âmbara. = ಅಮ್ಬ. Tbh. of ಅಮ್ಬ or ಅಮ್ಬ. Pepper-water to which tamarind is added in due proportion (C.).

ಅಮ್ಬಿಡೆ Âmbiḍĕ. = ಅಮವಡೆ, etc. (My.).

ಅಮ್ಬಿಲಿ Âmbiḷi. = ಅಬ್ಬಿಡೆ, etc. (My.).

ಅಮ್ಬು Âmbu. = ಅಬ್ಬರ. (Bp. 57, 35; C.).

ಅಮ್ರ Âmra. *The mango tree, Mangifera indica, and its fruit.*

ಅಮ್ರಾತಕ Âmrâtaka. *The hog-plum tree, Spondias mangifera.*

ಅಮ್ರೇಡಿತ Â-mrêḍita. Reiterated; *repetition of a sound or word.*

ಅಮ್ಲ Âmla. The tamarind tree, Tamarindus indica (ತಿಪ್ಪಲಿಗೆ, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125). 2, sourness, acidity (ಹುಳಿ Kn. 119).

ಅಮ್ಲವತಿ Âmla-vati. N. of a plant (ಒಡೆ Mr. 130, o. rs. ಒಡೆ, ಅಮ್ಲವತಿ).

ಅಮ್ಲವೇತಸ Âmla-vêtasa. The plant Rumex vesicatorius. (R.).

ಅಮ್ಲಿಕೆ Âmlikĕ. The tamarind tree (Sk.; ಪುಣಿಸೆಯ ಮರ G.). See ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಿಕೆ.

ಅಮ್ಲಿಕೆ Âmlikĕ. = ಅಮ್ಲಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಆಯ್ Ây. 1. = ಆ 9, (ಆಗಿ). The form of the P. p. of ಆಗು 1, to which the affixes ತು, ಇತು, ಇತ್ತು are joined. ಆಯ್ತು, ಆಯಿತು, ಆಯಿತ್ತು, it became, etc. (T. ಆಯ್ = ಆಗಿ; Tu. ಆಯಿ = ಆವ).

ಆಯ್ Ây. 2. = ಆ 8, ಆಯು 2, ಆಯು. To collect, to gather; to select, to cull (ವಿರಲದಸ್ತ್ವಕರಣ Śmd. Dh.; ವಿರಲದಸ್ತುಮೇಲಣ Śm. 102; ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ Śmd. 92 Cm.; Tu., T., M.). P. p. ಆಯ್ದು (Gr. 5, 66). ಆರನ್ಯಸೀವಾರಫಲವಿ ಸ್ವಯಂ ಪಕ್ಕಲಿಲ್ ಆಯ್ದು ಫಲವಿದ್ದವನ್ನೂ ಒಡುಳುವುದು (ಹುಣ Nr.). ಕೆಲವ ಆಡುಗಟ್ಟಿನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟಿ (Bp. 18, 28). ಪಿತ್ತಿದ್ದ ಪೀಣದ್ ಆಯ್ದು (27, 49; see also 33, 13). — ಆಯ್ ಆಯ್. rep. (Bp. 34, 22).

ಆಯ್ Ây. 3. = ಆಯು 1. Collecting, etc. See ಆಯ್ಕೆ.

ಆಯ್ Ây. 1. = ಆಯು 1, ಆಯಿ. Mother (T. ಆಯ್, ಅಮ್ಮ, mother; Mhr. ಆಯಿ, mother; H. ಆಯಾ, a waiting woman, maid). See ಪುರ್ವಾಯ್.

ಆಯ್ Ây. 2. = ಆಯು. (Śmd. Dh. No. 517).

ಆಯ Âya. 1. (*cf.* ಆಗಾಯ). The inside, privacy (Tĕ.), secret (T.). 2, the private parts (Tĕ.);

a vital part of the body where a wound is mortal (Tē., T.; S. Mhr.). 3, particulars, details; the merits of a question (Tē.). 4, a part of the body (see ಕೈಯಾಯ, ಮೈಯಾಯ); the breast (ಎದೆ Čh.). (M. ಆಯ, lightness, nimbleness, slackness; T. ಆಯ್ಪು, collecting, search; trouble; subtility, fineness; T. ಆಗ, the body = ಉಡಲ್; the breast; *cf.* also ಆಜ್ಞ 2?). — ಆಯಕಟ್ಟು. Structure of tenderness. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಲ, a vital part, a vulnerable place (S. Mhr.).

ಆಯ *âya.* 2. Measure, dimension, extent; rule, standard, order; propriety, fitness (J. 5, 48; 20, 20; ಪ್ರಮಾಣ, ನಿಯಮಾನ Čh.; Tē. size, scale; Tu. measure, proportion; T. length; T. ಆಯ್ಪು, breadth). ಬಿಲ್ಲುಗಾಱರು ಕೋಲ್ಗಳನ್ನು ಎಸ್ತು ಯುಕ್ತ ಮೂಹುದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆ ಯಾಗಿ ಆಯವಱಿತು ನಿಲ್ಲುವ ವಿಶೇಷಗಳು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ, etc. Sk. 288). See ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಆಯಕಟ್ಟು. Standard condition, suitableness, properness (My.). ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಲ, a place suitable for building a house on (S. Mhr.). 2, measure, extent, dimension, as of a field (My.; Tē.). 3, regulation, rules, as about a temple (My.). *Cf.* ಆಯತ.

ಆಯ *âya.* 3. Craftiness, dissimulation, deceit (T. ಆಯ, ಆದು; *cf.* ಆದು 1). ಆಯವಪ್ಪ ಉಸುರಿಮಿರು! ಪ್ರಾಣ ಅಪಿದೆಪ್ ಆಲಿದೆನು ನಿನ್ನ ಮಾತುಮನು (Bp. 24, 63; it is however possible to read ಮಾಮ instead of ಆಯ).

ಆಯ *âya.* 1. = ಆಯ್ 1, etc. See ಅಪರಾಯ, ಕಮಲಾಯ.

ಆಯ *âya.* 2. Arrival, approach, coming. 2, *income, revenue* (ಅಫಾಗದು Mr. 268). 3, gain, profit. 4, receipt. 5, the guard of the women's apartments. 6, corn given by the well-to-do villagers to the hereditary servants of the village as their established fees of office (C.). ಆಯ ಹಾಳಾದಾಗಲೇ ವ್ಯಾಯ ಬಸ್ತು (Prv.). — See ಉಚಿತಾಯ, ದೀಪಾಯ s. ದೀಪ, Prv. s. ವ್ಯಾಯ. — ಆಯಕಟ್ಟು. A fixed amount of money (C.). — ಆಯ ಸಾವಕ್ಷ. dupl. = ಆಯ ಸ್ವಾವಕ್ಷ (My.). — ಆಯ ಸ್ವಾವಕ್ಷ. dupl. = ಆಯ No. 6. (My.).

ಆಯಕಟ್ಟಿನಕೆಲಸ *âyakaṭṭina-kelasa.* (fr. ಆಯಕಟ್ಟು). Relating to an iron pike. 2. *a man who, in order to attain an object, uses forcible instead of gentle means, as e. g. a beggar who holds a pike to your breast in begging for alms.*

ಆಯಕಟ್ಟುಗಾರ *âyakaṭṭu-gâra.* A man who does his work properly (My.).

ಆಯಗಾರ *âya-gâra.* A clever man (My.).

ಆಯಗಾರ *âya-gâra.* A hereditary village servant (C.; Tē. ಆಯಗಾಮು; such servants are *e. g.* ಗಪ್ಪಡ, ವಾಸಫೋಕ್ಕಗ, ಚೌಕಿಯವ, ಪತ್ತಾರಿ, ಕಮ್ಮಾಲ, ಅಮ್ಮಾಲ, ಬಡಗ, ಪ್ರಾಯಿಸ್ಟ, etc.).

ಆಯಗಾರ್ತಿ *âya-gârti.* A clever woman (My.).

ಆಯತ *âyata.* (fr. ಆಯ್ 1?). = ಆಯಪ್ತ. Fitness, propriety, proper way (Bp. 25, 36; J. 11, 1; 16, 5; Tē.); readiness; preparation, trim (My.; Te., also ಆಯಿತ); means (ಸಾಧನ Nn. 114). 2, ease, absence of exertion (S. Mhr.; Mhr. ಆಯತಾ, without effort; without our agency; ready made; arrived, come). ಆಯತದ ವಸ್ತ್ರ (ಅಫಾಗ Mr. 215). ಆಯಗಾರಬ್ಬೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಟ್ಟವಗೆ ಆಯ ತವಾಗಿ ಇರುವದು (Prv.). 3, = ಆಯಿತ, ಆಯ್ತು, an affix for the formation of nouns, see ಮಸಾಯತ, ಮಿಂಗಾಯತ.

ಆಯಪ್ತ *â-yata.* Checked, restrained. 2, extended, *long.* large (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ನಿಗಳ Mr. 446; see Čh. v. 63. 105. 106); diffuse, prolix. 3, = ಆಯತನ No 1, see ಧವಳಾಯತ.

ಆಯತನ *â-yatana.* A resting place; a place, a seat, a home. 2, *a shed for sacrifices; an altar.* 3, a temple (ದೇವಾಲಯ Mr. 193).

ಆಯತಾಕ್ಷಿ *âyata-akshi.* = ಆಯತಾಕ್ಷಿತೆ. (J. 18, 55).

ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ *âyata-ambaki.* A woman with large eyes (J. 18, 61; 19, 23).

ಆಯತಿ *â-yati.* Restraint of mind (ಮೋಗಸಾಧನವೇಷ್ಟ G.). 2, extension, length (ನಿಮಾಪಪದ್ಧ G.). 3, *dignity, majesty.* 4, *future time.*

ಆಯತಿಕೆ *âyata-ikĕ.* (Śmd. 248 Mjb. MS.). The state of being great, worthy or noble; stateliness; grandeur; etc. (Bp. 25, 10; Bh. 8, 26, 9). — ಆಯತಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Generosity to fail (Bp. 20, 61).

ಆಯತ್ತ *âyatta.* = ಆಯಪ್ತ. Readiness (My.; Tē., T.). 2, = ಆಯತ No. 2 (B. 5, 75 ಆಯತ್ತಾಗಿ). ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬರುವದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ಮಿತ Sk. 382).

ಆಯತ್ತ *â-yatta.* Resting on, dependent on; being subject (Bp. 38, 71). 2, *docile, tractable.* 3, come into one's power or possession (Śmd. 64 Mjb.; ಸ್ವಾಧೀನವಾಪಪ್ಪ G.). 4, being joined to (ಸಮ್ಬನ್ಧವಾಗು Śmd. 205 Cm.), being connected with (Bp. 9, 21), being used in (Śmd. 395).

ಆಯತ್ವ *âyatva.* The state of going. See ಉನ್ನತಾಯತ್ವ.

ಆಯಮಾನ *âyamâna.* Going to, approaching (Śmd. 87; Čh. v. 24; Mr. after 90).

ಆಯಲ್ಲಕ *âyallaka.* *Longing for, regretting.*

ಆಯಸ *âyasa.* 1. (fr. ಆಯಸ್). Of iron; iron; any thing made of iron; a weapon (Śmd. 310, No. 265 Mjb.; ಕಬ್ಬಿಣ, etc. Mr. 98).

ಆಯಸ *âyasa.* 2. Tbh. of ಆಯಾಸ. (My.).

ಆಯಾನ *â-yâna.* Coming, arrival. 2, the natural temperament or disposition. 3, = ಆಕಾಪತ No. 4 (Mr. 460).

ಆಯಾಮ *â-yâma.* Stretching, extending; restraining; *length;* extent (Abh. P. 12, after 96).

ಆಯಾಸ *â-yâsa.* = ಆಯಸ 2. Effort, exertion, labour, trouble. 2, fatigue, weariness. See ಉಪಾಯಾಸ, ನಿರಾಯಾಸ; Prv. s. ದಯಸ್ಸು. — ಆಯಾಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To make effort (Bp. 8, 46). 2, to become weary, etc. (My.).

ಆಯಿ *âyi.* 1. = ಆಯ್ 3. Collecting, etc. See ಆಯಿ ಕುಳಿ. ಆಯಿಪೆಣ್. -ಪೆಣ್. Ears of corn picked up in fields by poor people (My.).

ಆಯಿ *âyi.* 2. = ಆಯು, in the P. p. ಆಯಿದು (Bh. 1, 10, 11; My.).

ಆಯಿ *âyi.* = ಆಯ್ 1, etc. Mother. See ಗಂಗಾಯಿ, ಧವಳಾಯಿ, ಪಾಗಲಾಯಿ, ಪಿಚ್ಚಾಯಿ, ಪೊಟ್ಟಗಾಯಿ, ಮುಂಗಾಯಿ, ಮಾರಾಯಿ, ಮೂಳಾಯಿ, ಮುಪ್ಪಾಯಿ, ಕೆಮ್ಮಾಯಿ, ತಿಂಗಾಯಿ.

ಆಯಿಕುಳಿ *âyi-kuḷi.* = ಆಯ್ಕುಳಿ, q. v.

ಆಯಿಕೆ *âyikĕ.* The act of selecting or picking up (My.).

ಆಯಿತ *âyita.* = ಆಯಪ್ತ No. 3, etc. See ಮಸಾಯಿತ, ಮಿಂಗಾಯಿತ.

ಆಯಿತವಾರ Âyitavâra. = ಆಯಿತ್ವಾರ. (My.).

ಆಯಿತು Âyitu. = ಆಯಿತ್ತು, ಆಯ್ತು. It became, etc. See ಆಗು 1, ಆಯ್ 1.

ಆಯಿತ್ತು Âyittu. = ಆಯಿತು, q. v.

ಆಯಿತ್ವಾರ Âyitvâra. Tbh. of ಆದಿತ್ಯವಾರ. (C.).

ಆಯಿನ್ದಾ Âyindâ. = ಆಯಿಂದ್ದಾ. (My.; Br.; H.).

ಆಯಿಲ Âyila. = ಆಯ್ಲ. An affix for forming nouns (*cf.* ಆಯಿತ, etc.), *e. g.* ಉಣ್ಣಾಯಿಲ, ಓಡಾಯಿಲ, ಗಾಢಾಯಿಲ, ಗೋಪೀತಾಯಿಲ, ಭೂಗಾರಿಯಿಲ (Śmd. 252), ಮಾಣಾಯಿಲ, ವೇಗಾಯಿಲ. It may have been regarded as a Tbh. of ಆರುಷ, as ಗೋಪೀತಾಯಿಲ is the Tbh. form of ಭೋಕ್ತೃಕರುಷ, Śmd. 30.

ಆಯಿಸ Âyisa. = ಆಯುಷ್ಯ, ಆಯುಸ. Tbh. of ಆಯುಷ್ಯ (Śmd. 359. 368, here Mdb. ಆಯುಸ; My.).

ಆಯಿಸು Âyisu. 1. = ಆಯ್ಸು. To cause to choose, etc. (My.; *cf.* ಆರಿಸು).

ಆಯಿಸು Âyisu. 2. = ಆದಿಸು. See ಮುಚ್ಚಾಯಿಸು.

ಆಯು Âyu. = ಆಯ್ 2, etc. (C.; ಆರಿಸು ತೊಳ್ಳು G.). P. p. ಆದು (C.). See Prv. s. ಬಡವು 1. — ಆಯುತಿಗ. -ಉರಿಗ. One who lives by begging (My.).

ಆಯು Âyu. = ಆಯ್ 2. Life, duration of life (ಆಯುಷ್ಯ Śm. 102; Śmd. 224; Bp. 48, 32).

ಆಯುಕ್ತ Â-yukta. Yoked to; appointed, charged with; a minister, an agent or deputy. (R.).

ಆಯುಗ Âyuga. (Tbh. of ಆಯೋಗ?). The handle of a sword. See ಹೊಣ್ಮಾಯುಗ.

ಆಯುಧ Â-yudha. *A weapon.* 2, a tool (My.; Mhr., Tě.).

ಆಯುಧಪೂಜೆ Âyudha-pûjĕ. The worship of weapons, tools, etc., performed on the ninth day of the dasarŭ feast (My.).

ಆಯುಧಶಾಲೆ Âyudha-śâlĕ. An armoury, arsenal. (My.).

ಆಯುಧಿಕ Âyudhika. *A soldier.*

ಆಯುಧೀಯ Âyudhîya. *A soldier.*

ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ Âyus-ârôgya. Long life and health, or exemption from sickness through life (J. 21, 60).

ಆಯುರೇಖೆ Âyu-rêkhĕ. The life-line: one of the lines of the inner part of the hand (My.).

ಆಯುರ್ದಾಯ Âyus-dâya. The apportioned or appointed term of life. (My.).

ಆಯುರ್ವನ್ತ Âyus-vanta. Long-lived (Bp. 31, 32). Feminine ಆಯುರ್ವನ್ತೆ (My.).

ಆಯುರ್ವರ್ಧನ Âyus-vardhana. Longevity (My.).

ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿ Âyus-vriddhi. ಆಯುರ್ವರ್ಧನ. (My.).

ಆಯುರ್ವೇದ Âyus-vêda. The science of health or medicine, N. of a treatise on medicine and on the probabilities of life (considered as a supplement of the atharvavêda, C.).

ಆಯುರ್ವೇದಿ Âyurvêdi. *A physician.*

ಆಯುರ್ಹೀನ Âyus-hîna. Short-lived (My.).

ಆಯುರ್ಹೋಮ Âyus-hôma. A sacrifice to obtain longevity (My.).

ಆಯುವನ್ತ Âyu-vanta. Long-lived (ಜೈನಾನ್ತ್ಯ IIIâ.; Mr. 239).

ಆಯುವರ್ಧನ Âyu-vardhana. Long-lived: N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯುವಿಕೆ Âyuvikĕ. = ಆಯಿಕೆ. (My.).

ಆಯುಷ್ಮತ Âyus-mat. -ತ್ಯ. *Long-lived.*

ಆಯುಷ್ಮನ್ತ Âyus-manta. Tbh. of ಆಯುಷ್ಮತ್. (My.). Feminine ಆಯುಷ್ಮನ್ತಿ (My.).

ಆಯುಷ್ಯ Âyushya. (Śmd. 128). = ಆಯಿಸ, etc. Giving long life, vital. 2, vital power, life; — lifetime. (My.). — ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿ. Life to end (B. 5, 179).

ಆಯುಷ್ಯಹೋಮ Âyushya-hôma. = ಆಯುರ್ಹೋಮ. (My.).

ಆಯುಸ್ Âyus. = ಆಯ್ 2, ಆಯು. *Life; age, duration of life.*

ಆಯುಸ Âyusa. = ಆಯಿಸ, q. v. (My.).

ಆಯುಸ್ಥಾಪನ Âyu-sthâpana. Establishing or restoring life (Bp. 32, 46).

ಆಯುಸ್ಸು Âyussu. Tbh. of ಆಯುಸ್. (My.).

ಆಯುಹೀನ Âyu-hîna. Short-lived: N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯೋಗ Â-yôga. (= ಆಯುಗ?). Yoking to; joining; — appointment; — a shore or bank. (My.).

ಆಯೋಧನ Â-yôdhana. *War, battle.*

ಆಯ್ಕುಳಿ Âyk-kuḷi. (Śmd. 239). = ಆಯಿಕುಳಿ. A collector (of alms), a beggar (ಪಿಡಿಕೋಡಿ Śmd. II, o. r. ಪಿಡಿ-; ಪಿಡಿಕೋಡಿ Śm. 53; ಪಿಡಿಕೋಡಿ Kk. 86, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; ಪಿಡಿಕೋಡಿ Čt. I, 66, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; Grj. 1, 27). 2, that which has been left, has been (in danger of being) spoiled, and has been saved or preserved (ಕಳದುಬಾದುಬಿದುದು Čt. I, 54). 3, choosing, selecting, picking up. — ಆಯ್ಕುಳಿಗೊಳ್. To select, etc. (Śmd. 117).

ಆಯ್ತ Âyta. = ಆಯಿತ No. 3, etc. An affix to form nouns (Śmd. 238), *e. g.* ಉಣ್ಣಾಯ್ತ, ಉಡಗಾಯ್ತ, ಕಡಗಾಯ್ತ, ಕಲ್ಲಾಯ್ತ, ಕುಳವುಣ್ಣಾಯ್ತ, ಸೂಡಾಯ್ತ (234), ಪಸಾಯ್ತ, ಮೀಗಾಯ್ತ.

ಆಯ್ತು Âytu. = ಆಯಿತು, etc.

ಆಯ್ತೆ Âytĕ. Feminine of ಆಯ್ತ. See ಪಸಾಯ್ತೆ.

ಆಯ್ಪಿಸ್ Âypis. An interjection used to express disdain (S. Mhr.).

ಆಯ್ಲ Âyla. = ಆಯಿಲ. See *e. g.* ಗೋಪೀತಾಯ್ಲ, ಮಾಣಾಯ್ಲ, ದೃಢಾಯ್ಲ, ಪಡ್ಡಾಯ್ಲ, ವೇಗಾಯ್ಲ.

ಆಯ್ಸು Âysu. = ಆಯಿಸು 1. To cause to collect, to cause to pick up, etc. (Bh. 1, 8, 7; My.).

ಆರ್ Âr. 1. = ಆರು 1, ಯಾರ್, ಯಾರು, ಯಾವು. A nominative plural masculine and feminine of ಆ (Śmd. 182; Tě. ಎವರು, ಏರು; T. ಆರ್, ಯಾರ್; Tu. ಏರ್). Who? (ಎಂತಾದ Śm. 104). ಕುಲಜ್ಯಂ ಪಲಜ್ಯಂ ಧೂಪಲಜೋಳ್ ಆ ಗರಮ್ ಆಧಾರಂ (Śmd. 138). ನೀಱ್ ಆಗೆರ್? ಆಪ್ ಆಗೆರ್? ನಾಪ್ ಆಗೆರ್? ನಮ್ಮ ಎಸಗೆ ಬಸಿರಕ್ಕೆವರ್! (178). ತೆಂಪಾಪ್ಪಿಯಂ ಮಲ್ಲಪ್ ಆರ್? (Riv. 13, 25). ನಮಪ್ ಆರ್? (J. 30, 42). ಆರ ಸುತಂ? (28, 27). See Śmd. 64. 171. 181. 183; Bp. 3, 82. — ಆರದು. ಆರ ಆದು. Of whom it? whose is it? (Bp. 28, 42). — It becomes ಆರ್, *e. g.* ಆರ್ ತ ಮುದಂಗಂ? (Śmd. 181; Kk. 61). — ಆರ ರ್. rep. (Grj. 6, 57). — ಆರು. ಆರ್-ಆರು 9. Whosoever. ಮು

ದವನಿಗಳ ಅರು ಕೆಲವ್ವರು ನ್ನೆಹಿಂದರುಣ್ಣು, ಅದರು ಇಸ್ಸರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಅರುಂ. ಅರ್-ಉಂ 1. Whosoever. ಪರಣ್ ಅರುಮ್ ಒಳರೆ ಪಲುಸಂಪರಣಮೊಳ್? (Śmd. 85). ಒಪಕೆ ಅರುಮ್ ಇಲ್ಲ (125). ಅರುಮಂ ಪುಗಳ್ ಪಂಯುಕೆ ರಾಜೆವಾಸದುಗ್ ಇಮುಡಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮುಗ್ ಅದೊಕೆ ದಪದೆ ಪ್ರಮುದಪ್ಪನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸತ್ಯಮುತರ್ ಎಸ್ದು, ಧಾ ಎನಿದರ್ ಅರುಮದು (Bh. 1, 8, 26). ಅರುಮುಂ (Bp. 25, 6); ಅರುಮಂ (40, 37; 53, 50); ಅರುಮದು (26, 53; 60, 17).

ಅರ್ Ar. 2. = ಅರು 2, ಅಲ್ 1, ಅಲು 1. To cry aloud (ಉಚ್ಚೈರ್ಜರ್ನ Śmd. Dh.; ಆತ್ತನಿ Śm. 104; M., T., Tu., Tē.; ಗ. ಅಱುಗ). P. p. ಅದುರ್ (Śmd. 50. 55. 288; Grj. 7, 29; J. 28, 47). ಅದರ್ (Rāv. 13, 84). ಅರೆ (5, 123). See Bp. 16, 14; 52, 47; 56, 14; Rāv. 5, 83; J. 4, 30. 31. 42. 49; ಪಾಂಯರ್. — ಅರಾರ್. rep. (Bp. 61, 32).

ಅರ್ Ar. 3. To be united (T.; perhaps in Bp. s. ಕೆ ಅಱ್ಱರ್); to abound, to be filled, to teem (T., Tē., M.; in Tu. to distend; T. ಅರ್, to be complete; ಅರ್, to bind; M. ಅರ್, to heap up). In Kannaḍa at present only two infinitives (ಅದ, ಅರೆ) and the verbal noun ಅರವು remain, which see separately.

ಅರ್ Ar. 4. = ಅರವು 6, ಪರವು 1. A pair of oxen yoked to the plough (ಪಲಾಸ್ತಿತದ್ಯಪಥಯುಗ್ಮ Śmd. Dh.; Śm. 104; T. ಏರ್, a pair; a plough; Tē. ಏರು, a plough complete with cattle; ಆರೆ, a plough with bullocks complete; M. ಏರ್, a yoke of oxen; a plough with draught oxen). — ಅಱಾಲು. Plough-foot: the bottom part of a plough (My.).

ಅರ್ Ar. 5. = ಅರವು 4. A frame put on the neck of cattle when training them (ಪಾಠುಪಟ್ಟಿಕ Śmd. Dh.).

ಅರ್ Ar. 6. = ಅಱ್. To immerse, to dive. ಏಮುಳ್ಳ ರಾಗಲಿಲೆ ಅರ್ದ ಪಜ್ಜೆಡವಱುಗಳನ್ನೆಳ್ಳಲೊಳ್ (ಅಪ) ಕೆರೆಗೆರಗಳ್ (Ē. Bp. 5, 3).

ಅರ Ara. 1. = ಅರೆ 4. An infinitive of ಅರೆ 3: so that it or they be filled, or to the full of (My.; T.). See ಕಳ್ಳಾರ, ಕಂಬರುಪ, ಪಾಂಬರುಪ, ಮುಸುಸ್ಸಾರ. — ಅರಾಕಾಡು. ಕಾಮು. A perfect wild: a place that has never been cultivated (My.).

ಅರ Ara. 2. The tree Barringtonia acutangala Gaertn. (ಸಿಮುಲ, ಸಿಮುಲಿಲ Mr. 112; also Sk. ಅರ, N. of a tree).

ಅರ Ara. 1. Tbh. of ಆಗಾರ 1 (Śmd. 383). A dwelling place, etc. See ಕೇರಾರ, ಕೇರಾರ, ಕೆಸಱ್ಱಾರ, ಗೂಡಾರ, ಪಡಾರ, ಪೇರಾರ, ಪೀಠಾರ, ಪುಣ್ಯಾರ.

ಅರ Ara. 2. Tbh. of ಆಗಾರ 2 (Śmd. 383). Form, etc. See ಪಣ್ಣಾರ, ಪೊಡಾರ.

ಅರ Ara. 3. Tbh. of ಅಱ (Ōt. II, 8; Kk. 26; Śm. 72).

ಅರ Ara. 4. Rising; going. See ಉಱಾರ.

ಅರ Ara. 5. Brass; oxide of iron. See ಅರಕಟ್ಟಿ.

ಅರ Ara. 6. Tbh. of ಆಱಾರ. See ಪರಾರ, ಮೂಲಾರ.

ಅರ Ara. 7. Tbh. of ಅಱರ or ಆಱಾರ. See ಮಱಾರ.

ಅರಕ Arak. = ಅರಕು. Arrack (My.).

ಅರಕಟ್ಟಿ Ara-kaṭṭa. *Brass.*

ಅರಕ್ತ ā-rakta. Reddish (Śmd. 178; Kāvy. IV, 2, 57; V, 18; Rāv. 13, after 96; 5, 102).

ಅರಕ್ಷ ā-rakṣha. Protection, preservation. 2, *the part beneath the frontal projections on the forehead of an elephant; the junction of the frontal sinuses of an elephant.*

ಅರಗು Aragu. = ಅರಗ್ಜ. (St. & Pl.).

ಅರಗ್ವಧ Aragvadha. = ಅರಗು. *The tree Cassia fistula* Lin. See ಕಕ್ಕೆ.

ಅರಜ ā-raja. Passion, emotion, feeling; desire (J. 20, 57; 26, 32. 54).

ಅರಟ್ಟ Araṭṭa. N. of a people and country in the Panjāb. (R.; Br. Herat).

ಅರಡಿ Ar2-aḍi. Publicity, report; infamy, scandal (Tē.; R.).

ಅರಣ Araṇa. = ಅರಣ್ಯ No. 2. (My.).

ಅರಣ್ಯ Araṇya. Relating to a forest; wild. 2, a forest (My.; J. 2, 8; ಆಮು Śm. 91; ಏಸಿಲ್ Nn. 9. 30. 42; ಆಕಡೆ 17; ಮುಂ 22; ದಡ 42; in all the places of Nn. the o. r. is ಅರಣ್ಯ).

ಅರಣ್ಯಕ Araṇyaka. Relating to a forest; an inhabitant of the woods (Śl. 102). 2, a kind of vedic composition (certain chapters of the brāhmaṇas) which must be read or studied only in forests (see ಬ್ರಹ್ಮಣ-).

ಅರತ ā-rata. Stopped, ceased. 2, delighted in. 3, quiet, gentle. See ಉಪಾರತ; Bp. 39, 68.

ಅರತಿ ā-rati. 1. *Stopping, ceasing.*

ಅರತಿ Ārati. 2. (fr. ಅರಾತ್ರಿಕ). = ಆರ್ 2. The ceremony of waving (around an idol, around the bride and bridegroom, around the heads of the people assembled at marriages, around a king, etc.) a platter containing a burning lamp;—the platter and lamp waved;—the piece of poetry chanted on the occasion;—the lotus-leaf described with colours on the platter (Mhr.; Il. ಆತ್ರ್; My.; Tē. ಆರತಿ, ಆರತಿ; T. ಆರತಿ, ಆಲತ್ತಿ, ಆರಾತ್ರಿ). See Śmd. 64; Grj. 3, 117; 3, after 117; J. 8, 12; 10, 54; 11, 6; 29, 10. 41; 31, 14. 18. 31; B. 2, 7; ಉಪ್ಪಾರತಿ, ಏಕಾರತಿ, ಕಪ್ಪುರಾರತಿ, ಕೀಟಾರತಿ, ಧೂಪದೀಟಾರತಿ, ಧೂಪಾರತಿ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ಮಜ್ಜನ ದೀಪಾರತಿ.

ಅರನಾಲ Aranāla. *Sour gruel made from the fermentation of boiled rice.*

ಅರನಾಲಕ Aranālaka. = ಅರನಾಲ. *Sour gruel* etc. (ರೀಪ G.).

ಅರಬು Arabu. = ಅರುಬು, etc. — ಅರಬುಕೆ. = ಅರುಬುಕೆ, etc. (Rām. 6, 12, 40).

ಅರಬ್ಧ ā-rabdha. Begun, commenced; commencement. (Kāvy. III, 3, B, 156).

ಅರಭಟಿ ā-rabhaṭi. A branch of the dramatic art, the representation of supernatural and horrible events on the stage. (Kāvy. IV, 2, 58. 62).

ಅರಭಿ Arabhi. N. of a rāga (My.).

ಅರಭ್ಯ ā-rabhya. Having begun, beginning from (B. 5, 121. 169). ಅಷ್ಟಿಕ ಅರಭ್ಯ, ಇಷ್ಟಿಕ-, ಪೂರ್ಣಾರಭ್ಯ, ಮೊದಲಾರಭ್ಯ or ಮೊದಲಿಂದ ಅರಭ್ಯ (My.).

ಅರಮ್ಬ Ārambha. (fr. ಅರ್ 4). = ಅರಮ್ಬ. (Yoking the oxen to the plough): Tillage, cultivation (My.; Tē.). ಅರಮ್ಬಿಸಿದ ಜಮೀನುಗಳನು (ಕೈಪ್ರಾಪ್ತದ, ಕರ್ಗಾಳ, ಕೃಷಿಳ Nr.). ಮಾಗಿಗೆ ಮೂಡಿಸ ಹೊಲನು, ಮುಳ್ಳಪ್ಪರದ ಏಱಿಗೆ, ಬಾಸಿಂದ ಓಲಗ, ಮುಸಿಂದ ಬಾಯಿನ, ಮುಸಿಂದ ಅರಮ್ಬದ ಫಲಪ್ರದಂಗಳ ನಸಿಮ ಹೋಗದೆ? (Bh. 1, 8, 46). See ಕಾಪಾರಮ್ಬ, ಪೀಠಾರಮ್ಬ. — ಅರಮ್ಬ ಸಾರಮ್ಬ. reit. (My.).

ಆರಮ್ಭ ârambha. Tbh. of ಆರಮ್ಭ (Śmd. 339).

ಆರಮ್ಭಗಾಯಿ ârambha-gâyi. A cultivator, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಜೀವಿ, etc. Sl. 300).

ಆರಮ್ಭು ârambu. = ಆರಮ್ಭ (S. Mhr.).

ಆರಮ್ಭ â-rambha. = ಆರಮ್ಭ. *Undertaking, beginning; commencement* (ಮೊದಲ್ Mr. 432). 2, exertion, effort. 3, speed. 4, killing. — ಆರಮ್ಭವಾಗು. -ಆಗು. To be commenced (B. 5, 196).

ಆರಮ್ಭಣ â-rambhaṇa. Undertaking; taking hold of; using; a handle. (My.).

ಆರಮ್ಭಿಸು ârambhisu. To begin (v. t., My.; B. 3, 1. 94; 4, 152; 5, 52. 191); — to begin (v. i., My.). ಮೊದಲಾಗಿಸು ಹೋಗಿ, ಕೃಷಿ ಆರಮ್ಭಿಸಿತು (Prv.).

ಆರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ ârambhisuvikĕ. Beginning, undertaking (Sl. 236).

ಆರಯ್ âray. = ಆರಯು, ಆರಯ್ಯು, (ಆರೈ). To search; to consider attentively; to investigate; to look to, to take care of; to nourish; to ponder; to be deliberate (ಆಕ್ಷೇಪಣಾ Śmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 9. 88 Cm.; T., Tĕ.; M. ಆರಾಯ್; *cf.* ಪಾರಾ). P. p. ಆರಯ್ದು. ಆರಮೆ or ಆರಮ್ಮೆ, ಆರಯುವ or ಆರಯ್ಯುವಂ, ಆರಮಂ or ಆರಮ್ಮಂ (Śmd. 86). ಆರಮ್ದಾರುಂ ಸಾಧರಿಂ! (277). ಆರಯ್ದಿದೆ (J. 14, 7). ಆರಯ್ದು ಎದ್ದಿಪ (ಆದೇಶ್ವೆ, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಗದ Nr.). ತಪ್ಪನ್ ಆರಯ್ವಂ (ಆಜ್ಞಾನ, ಬೆದರಿಕ Mr. 231). ಆರಯ್ದು ಬಪ ಗಾಳಿ (Mr. 50). See Bp. 10, 10; 27, 51; 28, 38; 38, 8; 43, 24; 53, 20; Rśv. 5, 52; 8, after 5; 8, 124; J. 4, 15. 47; 11, 16; 16, 33; 18, 41. 55. 58; 19, 39; 20, 6. 43; 28, 38; 30, 51; Grj. 4, 85; 6, 17.

ಆರಯಿಕೆ ârayikĕ. = ಆರಮ್ಮೆ, ಆರೈಕೆ. (My.).

ಆರಯಿಸು ârayisu. = ಆರಯ್ಸು, (ಹಾರಯಿಸು). To expect, to look for; to look to, to take care of (My.); to desire. ಪೆಜರುಮುಕ್ ಆಲಾ ಪೀಸುಮ್, ಆರಯಿಸಿ ವಿಡಗ್ರಂ! (Śmd. 121, Mḍb. MS.).

ಆರಯು ârayu. = ಆರಯ್, etc. P. p. ಆರಯಿಸು. See Bp. 23, 34; 24, 2; 25, 6; 30, 18; 43, 7; 57, 68.

ಆರಯ್ಕೆ ârayke. (= ಹಾರಯ್ಕೆ). Searching; trying; pondering; observing; superintending (ಪರೀಕ್ಷಣ Mr. 437; ಪ್ರತ್ಯಯ 493; ಉಪಧಿ, ಪರೀಕ್ಷಣ Hlå.); fostering (My.). See ಕೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೀಲಾರಯ್ಕೆ, J. 12, 11; 19, 42.

ಆರಯ್ಯು ârayyu. = ಆರಯ್, etc. ಆರಯ್ಯುವಡು (My.). P. p. ಆರಯ್ದು (My.)

ಆರಯ್ಸು âraysu. ಆರೈಸು. = ಆರಯಿಸು. (ಆದೇಶಿಸು, ಬಯಸು G.; Tu.); to take care of, to foster (My.).

ಆರವ â-rava. *Sound; cry.*

ಆರವಾರ âravâra. (fr. ಆರ 2). A great outcry, bawling (My.; T.).

ಆರವಾರ âravâra. A mortgage of landed property with possession (Mg.).

ಆರವೆ ârave. Tbh. of ಆರಾಮು (Śmd. 359; Nr.; Hlå.; Ct. II, 8; Śm. 21). ತಳಿಯ ಕೂಡ್, ಇವಿರೋಳ್ ಪಣ್ಣ ಆರವೆ (Śmd. I, 119). ದುಸೆಯ ಸವಿಾಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ Nr.). See Grj. 10, after 70; Bp. 37, 33.

ಆರಾಗ್ರ ârâ-agra. *The head of certain arrows having the shape of an awl, or an arrow of that kind.*

ಆರಾಜಿತ â-râjita. Adorned, embellished. Fem. ಆರಾಜಿ (Rśv. 2, 8).

ಆರಾಜಿಸು â-râjisu. To shine; to appear (J. 13, 49; 15, 10; 18, 20; 25, 9).

ಆರಾತ್ ârât. *Near.* 2, *far.*

ಆರಾತಿ ârâti. (= ಆರಾತಿ). An enemy (ಪಾಪ, ಪಗೆ Nu. 64).

ಆರಾತ್ರಿಕ â-râtrika. The burning lamp in a platter that is waved before an idol, etc. 2, waving lamps before an idol, etc. See ಆರತಿ 2.

ಆರಾತ್ರಿಕಕ್ರಿಯೆ ârâtrika-kriyĕ. Waving burning lamps before an idol, etc. See ನಿರಾಜಿಸು.

ಆರಾಧಕ â-râdhaka. Who or what worships, a worshipper (Bp. 61, 2); a pûjârî (My.).

ಆರಾಧನ â-râdhana. *Accomplishment, carrying into effect.* 2, *attainment.* 3, *gratifying, propitiation.* 4, worship, adoration.

ಆರಾಧನೆ â-râdhanĕ. *Service, worship.* (Bp. 45, 14; 51, 55).

ಆರಾಧಿಸು â-râdhisu. To worship, to adore (ಪೂಜಿಸು My.). See Bp. 6 sum.; 11, 16; 25, 4; 28, 4; 30, 5; 52, 24.

ಆರಾಧ್ಯ â-râdhya. To be made favorable; to be worshipped or served (Bp. 12, 24; 39, 46. 55). 2, a class of śaiva Brâhmaṇas who wear the janivâra which they call śivadâra (Bp. 48, 7; My.; Tĕ.). See ವೇದುಪಾಧ್ಯಾಯ. — Feminine ಆರಾಧ್ಯೆ (Grj. 8, 13).

ಆರಾಮ â-râma. = ಆರಡೆ. Rest, repose. 2, delight, pleasure. 3, *a grove in the outskirts of a town; a garden* (ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152).

ಆರಾಲಿಕ ârâlika. *A cook.*

ಆರಾವ â-râva. *Sound; cry, scream.*

ಆರಿ ârî. = ಆರೆ 2, etc. — ಆರಿಕಲ್. = ಆರಿಕಲ್ q. v. A hailstone (Grj. 9, after 58; Bp. 61, 66). — ಆರಿದರಲ್. -ನರಲ್. A hailstone (ಘನೋಪಲ ಓs.; see s. ಆರಿಕಲ್).

ಆರಿಕೆ ârikĕ. The Indian millet, Panicum italicum (St. & Pl.; Tĕ. ಆರಿಕೆ, ಆರುಕೆ, Paspalum frumentaceum).

ಆರಿದ್ರ âridra. Tbh. of ಆರ್ದ್ರ. The sixth lunar mansion (My.; Mhr. ಆರ್ದ್ರಾ). — ಆರಿದ್ರಹುಳು. The insect called lady-bird or maybug, so called because it appears in July and August, which season is called Ârdrĕ (Tĕ. ಆರುದ್ರೆಹುಳು, ಆರ್ದ್ರ; R.).

ಆರಿಯ ârîya. Tbh. of ಆರ್ಯ. (ಯೋಗ್ಯನ್ Kk. 68; *cf.* ಆರಿಯೆ).

ಆರಿವಾಳ ârivâla. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. A pigeon (My.).

ಆರಿಸು ârisu. To collect, to gather; to pick out, to select, to choose (ಆಯು G.; C.; Tĕ. ಏರು; *cf.* ಆಯಿಸು 1). ಆರಿಸಿ ದುಡುವೆಯಾಗು (ಪರಿಸು G.). ಊರು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದುದ ಕಾಯಿಸ್ಸು ಆರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಉಣ್ಣು ಬಹುಳುದಮ (Sl. 200). See B. 2, 5; 3, 38; 4, 27. 158. 180. 223; Bp. 42, 16.

ಆರು ârn. 1. = ಆರ 1, etc. Who? See Bp. 3, 33; 14, 26; 15, 2; 40, 6; 42, 30; 61, 72. ಆರಿಗೆ (Bp. 4, 1; 21, 14. 18. 19; 32, 48; 36, 57; 37, 36. 60; 54, 25; 61, 72. ಆರಿಗೆ (20, 26; 23, 31). ಆರಿಗು (26, 57). — ಆರಾದು. rep. (Bp. 54, 66).

ಆರು Âru. 2. = ಆರ 2. (My.; ಕೂಗು G.).

ಆರು Âru. 3. Fullness, abundance; to the full of, fully. See ಸೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು; ಆರ್ 3.

ಆರು Âru. 4. = ಆರ 5. ಕೊಗಸು ತರೆಯಾರು ಭಣ್ಣಿ ಎದ್ದು ಇದೆ ಬ್ಲಂ ಹೂವುದ ಎತ್ತುಗಳು ಕೃಮುಖಿಸ್ಥ ಯುಗ್ಯ, ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ, ಪಾಳಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಆರು Âru. 5. = ಅಹರು (see ಅಹ). The plural of ಅನು 4, q. v. ಬಿದ್ದಾರು (B. 1, 7), ಪಡ್ಡಾರು (2, 34), ತಿಳಿದಾರು (2, 44), ತಿಂಗ್ಯಾರು (5, 39), ಹೊಂಡಾರು (5, 163).

ಆರು Âru. 6. = ಆರ 4. (My.).

ಆರು Âru. A hog (Čb.). 2, a crab (Čb.). 3, a pitcher.

ಆರುಬು Âruḥu. = ಆರಬು, ಆಱುಬ್, etc. — ಆರುಬಡಿ = ಆಱುಬಡಿ. (Bh. 2, 2, 79; 8, 21, 27).

ಆರುಷಣೀ Âruṣhaṇa. Coriander (ಧಾನ್ಯಕ, ಕೊತ್ತುದ್ದುರಿ Mr. 137).

ಆರುಹ Âruha. = ಆಲುಹ. Crying aloud. ಬಾಯಾರು ಹ (ಆಲಾಪ, ಸಿಪ್ಪದ Nr., one MS. ಆಲುಹ).

ಆರುಹತ Âruhata. Tbh. of ಆರ್ಹತ. See Śmd. 38; Bp. 49, 25. 40. 46; 50, 19. 23. 43. 46. 61. 76. 80; 51, 7. 40. 67. 74; 52, 1.

ಆರೂಢ Â-rûḍha. Mounted, ascended (My.); raised up, elevated on high; brought under. See ಫಿಲೀಕಾರೂಢ, etc.

ಆರೆ Ârĕ. 1. A shrub or small tree, Bauhinia racemosa Lin. (Z.; Tĕ. B. spicata; T. ಆರ, B. L.). 2, = ಆರೆ 5, the plant Grislea tomentosa. — ಆರೆ ಮುಳ್ಳು. (ಅಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯ, ಧಾತಕಿ, etc. Sl. 153).

ಆರೆ Ârĕ. 2. = ಆರೆ 3, etc. — ಆರೆಕಲ್. A hailstone (ಅಮ್ಮು ದಳಲು, ಕರಕ Mr. 44, o. r. ಆರಿ-).

ಆರೆ Ârĕ. 3. (fr. ಆರಯ್). Taking care of, etc. See ಆರೈಕೆ.

ಆರೆ Ârĕ. 4. = ಆರ 1. See ಕಳ್ಳಾರೆ, ಕವಿದುರೆ, ಕೆಯ್ಯಾರೆ, ಪಾದುರೆ, ಮುನಿದಾರೆ, ಮುನಿಸ್ಸಾರೆ.

ಆರೆ Ârĕ-ತು. 5. = ಪಾರೆ. The plural of ಆನೆ 1, No. 2, *e. g.* ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 1), ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ (3, 77), ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (4, 178). 2, the plural of ಆನೆ 1, No. 1: they are, *e. g.* ಬಹ್ವಾರೆ, they are or have come; ಹೋಗ್ಯಾರೆ, they have gone (S. Mhr.).

ಆರೆ Ârĕ. 1. ಆರಿ. *A shoemaker's awl or knife.*

ಆರೆ Ârĕ. 2. Mahratta (S. Mhr.; My.; Tĕ.). ಆರೆಯವರು, ಆರೇ ಮರಾಟ, ಆರೇ ಮರಾಠ (My.).

ಆರೆ Ârĕ. 3. = ಪಾರೆ, etc. (My.).

ಆರೆಕಾರಿ Ârĕ-kâra. A man who fosters, a fosterer (Rêv. 6, after 11).

ಆರೆಕಾರ Ârĕ-kâra. A Mahratta man (S. Mhr.).

ಆರೆಯ Ârĕya. A Mahratta man (S. Mhr.; *cf.* ಆರಿಯ).

ಆರೆಳೆ Ârĕḷĕ. = ಆರಯಾಳೆ. (My.).

ಆರೇವತ Ârêvata. The tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.).

ಆರೈ Ârĕi. = ಆರಯ್. (ಮರುಳು, ವಿಚಾರ ಮಾಡು G.).

ಆರೊಗಿಸು Ârôgisu. = ಆರೋಗಿಸು (Śmd. 143; Tĕ. ಆರಗಿಂಪು).

ಆರೋಗಣ Ârôgaṇa. = ಆರೋಹಣ. Eating; a meal (My.; Te., Mhr.; *cf.* Tbh. ಆರ 6?). — ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To eat (Bp. 24, 34).

ಆರೋಗಣೆ Ârôgaṇĕ. = ಆರೋಗಣ. (My.; ಊಟ, ಫೋಜನ, ಜೇಮನ, etc., ಉಣಿ G.). See Bp. 8, 28. 36; 47, 39; 59, 5; J. 6 sum.; 6, 45. 50. 51. — ಆರೋಗಣೆಗೆಯ್. = ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. (V. 14, after 32).

ಆರೋಗಿಸು Ârôgisu. = ಆರೋಗಿಸು. To eat (My.). See Bp. 8, 15. 42; 14, 6; 44, 14; 48, 5; 57, 34; J. 2, 64; 7, 1.

ಆರೋಗ್ಯ Ârôgya. (fr. ಆರೋಗ). *Freedom from disease, health.* (Bp. 61, 81). 2, wholesome, salubrious (My.). — ಆರೋಗ್ಯಗೊಳಿಸು. -ಪಡಿಸು. To make healthy (B. 4, 133).

ಆರೋಗ್ಯಕರ Ârôgya-kara. Causing health, tending to promote health, wholesome, healthy (B. 4, 116; My.).

ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕ Ârôgya-kâraka. = ಆರೋಗ್ಯಕರ. (B. 4, 135; My.).

ಆರೋಗ್ಯಗೃಹ Ârôgya-gṛiha. A medicine-room, an apothecary's shop (ಫೋಜನಶಾಲೆ Mr. 197).

ಆರೋಪ Â-rôpa. Placing in or on, imposing. 2, *assigning or attributing to.* 3, an accusation, a charge. — ಆರೋಪ ಮಾಡು. To bring an accusation, to accuse. ಅವನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಮಾಡು (B. 4, 186).

ಆರೋಪಣ Â-rôpaṇa. -ಣೆ. = ಆರೋಪ. Accusing, accusation (My.; ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿ-ಸೋಪಣ G.).

ಆರೋಪಿ Ârôpi. An accused person (C.).

ಆರೋಪಿತ Â-rôpita. (Śmd. 264). *Placed in or upon, deposited* (ಒಪ್ಪ, ನಿಯೋಜ, ಸ್ಥಾಪ, ಮಾಂಸಲ್ Mr. 462); ascribed, assigned; accused; forged; intrusted.

ಆರೋಪಿಸು Ârôpisu. To apply, to attribute, to ascribe (My.; Sl. 69). ಪಬ್ಬಪಕ್ಷಾರೋಪಿಸುವುದು (J. 7, 10).

ಆರೋಹ Â-rôha. Rising; mounting; riding. 2, *a rider.* 3, *height.* 4, *length.* 5, a woman's waist (ಲೇಸಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಯಿ Nr.; ಸುಸ್ಥರಸ್ತ್ರೀಯ ನಡು G.). 6, *the buttocks.*

ಆರೋಹಕ Â-rôhaka. A man who mounts, a rider (Rêv. 13, after 61).

ಆರೋಹಕತನ Ârôhakatana. (Śmd. 248). The state of ascending, or that of being a rider.

ಆರೋಹಣ Â-rôhaṇa. Rising; ascending; mounting. 2, *a ladder; a staircase.* See ಆರೋ, ಏಣಿ.

ಆರೋಹಿಸು Ârôhisu. To ascend, to mount (Rêv. 13, after 71).

ಆರ್ Âr. 1. = ಅರ್ 2, ಅಱು 1 q. v. To be extinguished, etc. ಕಾಂಚನದೀಪ (Śmd. 84).

ಆರ್ Âr. 2. P. p. ಆರ್ದ (Śmd. 288); present participle ಆರ್ವ (= ಅವ). To be or become strong, to be powerful, able or competent; to be possible, to can: may; to be adequate, to be able for, to be able to endure (ಸಮರ್ಥನೆ Śmd. Dh.; see ಆಳ್ 2, ಆಪ್ 1; T. ಏರು, ಏರ್, ಏಲು, to be possible, to be able, etc.; see ಏಲ್ 2; ಅಜ್ಜಿರ್, might; ಅಜ್ಜು, to bear, to endure; M. ಏರ್, possibility.; Tĕ. ದಾಕ್ಕು, power). ಎನಗೆ ಬಿಡರ್ ಆಗರ್ ಆವರೆ ಗಾವಿಂದರ್? (Śmd. 121). ಕೀಲಾಸ್ತ್ರವರುಮರ್ ಆವರ್? ಇಲ್ಲ! ಗೆಲ್ಲರ್ ಇಲ್ಲಿರ್ ಆವರ್? ಎನ್ನಂ ಕೈದಂ (292). ಪ್ಪತಿಜಾಳ್ಯಂ ಸುಮನಮ ಆವರ್? ಪಂ ಫಡಂಗೆಯ್ದು ಆವರ್? ಆಂ! (177). ಮೂರ್ವರ್ವ ತೆರಗಳೀ (o. r. ದೇಗುಡಿಂ) ಪರರ್ ಆಮರ್ದು ತಪ್ಪಡಿಗೆ ಸುಪ್ಪಡಿಪಿಪ್ಪಡು (79. 286). ತಿಳಿಯರ್ ಆಗರ್ ಆಪ್ಪರ್ದು (71). ತಪ್ಪರುಮರ್ ಆಗರ್ ಆಪ್ಪರ್ದು (386). ಆರ್ವರನು (ಕ್ಷನು,

ತಕ್ಕ Hlā.). ಪಸಿದು ಇರದ್ ಅದಿದವನಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನ್ನ, ಬಿದರಾಕ ಎಸಿನು ಗು (Nr.). ಮಳಿಗೆ ಅರಿದೆ (Rāv. 9, 24). ಹೊಸ್ಸ ಹಣವನ್ನು ಎಸಗೆ, ಸಾಯದ್ ಅಪ್ಪನು (Dp. 4). ನೂಱಕೊಪ್ಪಕೆ ಅಯ್ವರನು ಧರಿಸಿ ಇರ ಅಾರದು ಕೆ ಧರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಅನರಂ (Bp. 5, 5; 46, 34). ಅನರ ರ್ (26, 16). ಅಧ್ಯದು (34, 8). ಅಪೇಂ (1, 35; 32, 46). ಅ ನರ್ಷನು (13, 21). ಅಪರ್ಷನು (9, 37). ಅವರಿದೆ (J. 2, 30; 8, 8. 20). See Grj. 6, 33; Bp. 9, 24; 12, 36; 19, 27; 22, 22; 38, 34; 39 sum.; 46, 34; 49, 23. 40; 50, 23; 51, 52; 52, 13; 56, 30; 57, 12. 13; 58, 41. 42; 60, 61; 61, 14; B. 1, 8. 12; 4, 12.

ಅಱ Ar. = ಅರಿ. See ಉಱ್ಱಾಲಿ, ಕಱ್ಱಾಲಿ. (T. ಅಱ್ಱು, to do, make).

ಅಱಿಪು Ar.i-aṭa. = ಅಱಪಾಟು. (Tē.; R.).

ಅಱಿಪಾಟು Ar.i-āṭa. = ಅಱಪು. The anxiety of a sick man (T., Tē.; R.).

ಅಱಿಕೆ Ar.ike. = ಅಱಕೆ 2. See ಪಾಯಱಿಕೆ.

ಅಱಿಸು Ar.isu. 1. = ಅಱುಸು, ಅಱು ೯ 2. To cause to go out; to quench, to allay; to dry, etc. ಪಾಪಕರಿಯ ಗಮನವರಿತ್ತಮುಮುಸ್ ಅಱಿಸುತ್ತ (Abh. P. 7, after 14). ಮುಯ್ಯಿಮುರಿದ್ ಅಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 18). See Bp. 18, 12; Grj. 9, after 64; ಪಱಾಪಱಿಸು; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಅಱಿಸು Ar.isu. 2. = ಪಾಪಱಿಸು. (My.). See ಗುಱ್ಱಾಪಱಿಸು, ಪ್ರಪಾಪಱಿಸು.

ಅಱು Ar.u. 1. = ಅಱ್ 1, etc. P. p. ಅಱ್ (C.). To go out, to be extinguished, (to be ruined). 2, to grow cool. 3, to be calmed, allayed or appeased, (to grow less). 4, to dry (up); to become dry (ಸಿದ್ಧರಿಸ Śmd. Dh.). 5, to heal, as a wound (C.; T., M., Tē., Tu.). See Prv. s. ಬೆಂಕ್; Bp. 1, 25; 17, 16; 24, 34; 28, 55; 56, 47; J. 8, 2; B. 2, 42; 3, 63; 4, 31. 70. 71. 148; 5, 119; ಪಱಾಪಱು, ಪಾಯಱು.—ಅ ಱ್ಪ ಸೀರಿಗೆ ಕೆಲಡೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಅಱು Ar.u. 2. = ಅಱು 1, etc. The state of going out, of being dried, etc. — ಅಱುಪಾಪಿ. The state of being improved by becoming dry (as paddy, jaggory, etc., My.).

ಅಱು Ar.u. 3. Power; daring; self-will, obstinacy: opposition (T. ಎದ್, ಎರ್ also: to oppose; ಪಡ್ದ ಲ್, opposing; see ಎದ್ 2).— ಅಱಪಿ. -ಅಱಿ 1. Opposition, enmity (ಕೈರ Śm. 95; ಱಪಿ Čt. II, 84; ವಿರೋಧಭಾವ Śa.; Bp. 40, 62). — ಅಱಪಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become inimical (Rāv. 3, 15. 101).

ಅಱು Ar.u. 4. = ಅಱು 3, etc., Six (C.; T., M., Tē.; Tu. ಅಱು). ಅಱಪ (Śmd. 223). ಅಱರ್ (224). ಅಱಱಿ (Bp. 35, 32). ಅಱು ಹಸುಱಂ ಪಡ್ಡವಮ್ ಎಮ್ಮುಱು (Hlā.). ಅಱು ಹಳ್ಳು ಹೋರಿ (ಪಡ್ಡತನ, etc. Hlā.). ಅಱು ಪೆತ್ತಳಿಗೆ ಮೂಱು ಪೆತ್ತಳು ಮುಱುಳು ಕಲಿಸಿದಳಕ್ಕೆ.—ಅಱಾಳು ಮೂಱು ಧಾಮು (Prvs.).— ಅಱಪಿ. -ಅಱಿ 2. Six feet. 2, the six-legged one: the large bright black (dark blue) humble bee, *Bombinatrix glabra* (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II; ಪಱಪು, ಅಲರ್ದೀ Čt. II, 75; ಪಱಪು, ಅಲರ್ಕ್ಕಿ I, 62; ಬಂಪರ, ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90; ಚಿತ್ರವಿಪರ, ಅಲರ್ಕ್ಕಿ, ಮೋಳ ದ್ದು, etc. Śm. 27; ಧ್ರುವರ 95; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). See Bp. 11, 41; Rāv. 2, 38. 41; 8, 110; 13, 19; J. 2, 9; 7, 38; 15, 49; 17, 20. 40. 3, the Kannaḍa metre called ಪಟ್ಟಿದ as implied in J. 1, 12; *cf.* Čh. v. 315.— ಅಱಪಿವರ್ಣ. -ವರ್ಣ. The colour of the black bee (Rāv. 3, 101). — ಅಱಪಿದೆದೆ. -ದೆದೆ. A bow-string of black bees (J. 7, 38). — ಅಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Sixth (B. 5, 262). — ಅಱಾಟ ಮೂಱಾಟ. Six plays (on your side, and only) three plays (on our side): difference (S. Mhr.), injustice. — ಅಱು ಮುಱು. = ಅಱು ರುಱು. (J. 10, 14). — ಅಱು ಏಏಱು. Six times seven (My.). — ಅಱು ಏಏು. Six or seven (My.; B. 2, 37). — ಅಱು ಗಣ್ಣು. Six knots or joints. ಅಱು ಗ ಣ್ಣಿನುಳ್ಳ ಕಮೋಲ, Zedoary, Curcuma zerumbet (ಪಚ್ಚಕ್ಕರ್ಪೂರ, etc. Nr.). — ಅಱುಗಾಲು. -ಕಾಲು. The six times or seasons. ಅಱುಗಾಲ ಮುಱ್ ಮೊಲ್ಲದೂ ಮುಱುಗಕ್ಕೆ ಮೂಱಱ್ಕೇ ಎಲೆ (Prv.). — ಅಱು ತಿಂಗಳ್. = ಅಱುತಿಂಗಳ್ಕ. (Bp. 14, 34). — ಅಱು ಪಲ್ಲ. Six teeth (of a horse, Mr. 281). — ಅಱುಪಡೆ. -ಪಡೆ. Six heads. 2, Shaṇmukha (My.). — ಅಱು ಪಳ. (-ಪಲ). Six leaves; six-leaved (Bp.). — ಅಱು ಪಾಡೆ. Six fangs. ಅಱು ಪಾಡೆಯ ಮೀನು, the fish called Macropteronatus magur Ham. (ಮುಳ್ಳಗ Nr.). ಮುಳ್ಳುರವೆಪ್ಪ ಅಱು ಪಾಡೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮೀನು (ಕ್ಯಂಗಿ Nr.).— ಅಱು ನೂಱಱು. Six times hundred (My.). — ಅಱು ನೂಱು. = ಅಱುನೂಱು. Six hundred (B. 4, 207). — ಅಱು ರುತು. The six seasons. ವಸಂತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಅಱುಂ ರುತುಗಳ್ ಅಳ್ಕ (Hlā.). — ಅಱು ವರ್ಣ. The six colours. ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಅಱು ವರ್ಣಂಗಳು (ವೈಜಾಪಿಪದ್ಧರ್ಣ Nn. 71). — ಅಱು ಸಾವಿರ. = ಅಸಾರ ವಿರ. Six thousand (Bh. 2, 4, 8; My.). — ಅಱೇಱು. -ಏಏು. Six or seven (Bp. 38, 11; B. 4, 211).

ಅಱುಂ Ar.uṁ. 5. = ಪಾಱುಂ. (My.).

ಅಱುಸು Ar.usu. = ಅಱಿಸು 1. (My.).

ಆಱ್ Ār. = ಅಱು 4, etc. Six. — ಆಱಾಱು. = ಆಱುಱಿ. The black humble bee (My.). — ಆಱುಱೋಜನ. Six yójanas (Bp. 56, 3). — ಆಸಾರಿರ Six thousand (Bp. 8, 16).

ಆರ್ಕಿ Ārki. (fr. ಆರ್ 1). The planet Saturn (Mr. 38).

ಆರ್ಗಳ್ Ārgaḷ. (a plural of an ಆರ್ or ಆಱ್). The (Jaina) people of the Tuḷu country (?). ಆರ್ಗಳ್ಕರ್ ಮು ಳವರ್ (Čt. I, 60, o. r. ಮುಳುವರ್). ಪೆರ್ಗ್ಗಡೆಯ ಆರ್ಗಳ್ (Śmd. 51).

ಆರ್ಗಳ Ārgaḷa. (Ārgaḷa?). A king's son (?). ಆರ್ ಳರಿಕೆ ಆರಸುಗುವರ್ ಆಮು, ಆರ್ಯ್ (Čt. I, 60, o. r. ಆರಸಿಗುವರ ರ್; *cf.* ಆರ್ಗಳ ?).

ಆರ್ಕೆ Ārkke. = ಆಱಿಕೆ. Crying.

ಆರ್ಕಿಸು Ārkisu. = ಆಱಿಸು. To cause to cry.

ಆರ್ಪು Ārpu. 1. = ಆಱು. To cry aloud. (Tē.). See ಆಂಗರ್ಪ್.

ಆರ್ಪು Ārpu. 2. = ಆಱಿಸು 1, etc. (My.; Tē.).

ಆರ್ಜನೆ Arjane. A common form of ಆರ್ಜನೆ. Acquiring, etc. (My.; Tē., M.; ಗಳಿಕೆ G.).

ಆರ್ಜವ Ārjava. (*fr.* ಋಜು). Straightness; rectitude; honesty. (My.). 2, flattery; fawning, praising (Mhr.; S. Mhr.).

ಆರ್ಜಿತ Arjita. = ಆರ್ಜಿತ. Acquired (Bp. 22, 51; J. 25 sum.; My.; Tē.; ಗಳಿಸಿದ G.).

ಆರ್ಜಿಸು Arjisu. = ಆರ್ಜಿಸು. To acquire (Bp. 22, 25; 50, 53; J. 13, 30. 42; 27, 21; Abhā. 2, 97. 102; Tē.; ಗಳಿ ಸು G.).

ಆರ್ಪ Ārpa. = ಆರ್ಪ (of which it is a wrong form). (ಮೃತ, ಉಪಹ Nn. 11).

ಆರ್ಪವ Ārpava. = ಆರ್ಜವ. (My.; G. ಸರಳತ್ವ).

ಅರ್ತ ârta. Afflicted, pained, distressed; injured; oppressed, suffering, unhappy (feminine ಆರ್ತ J. 19, 27);—humility (Grj. 4, after 48; 5, after 90; ದೈನ್ಯ G.). See Bp. 22, 11; 32, 59; 46, 49; J. 19, 2; 28, 35. 2, thirsty, full of desire (ತೃಷ್ಣ, ಬೋಧ Nr.; ತೃಷಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc. Mr. 232). 3, desire, hope (ಪದ Kk. 55; ಕೆ.; also Mhr.). — ಅರ್ತರಾಗ ಪು. -ಲೋಪ. To become destitute of hope (Grj. 5, 89).

ಅರ್ತಗಲ ârta-gala. = ಅರ್ತಗಲ. *The shrub Barleria caerulea* Roxb. (ಕರೀ ಗೋರಟಕಿನ G.).

ಆರ್ತವ ârtava. (fr. ಋತು). Belonging to the seasons or periods of time, seasonable. 2, menstrual. 3, *the menstrual discharge.*

ಆರ್ತಸ್ವರ ârta-svara. A cry of pain. (My.).

ಆರ್ತಿ ârti. 1. = ಆರ್ತ 1. *Pain, affliction sickness;* mischief, evil. 2, the end of a bow (ಬಿಲ್ಲಿನ ಪುಖ G.). 3, desire; object of desire (Grj. 4, 43).

ಆರ್ತಿ ârti. 2. = ಆರತಿ 2. (My.). See ಪದಾರ್ತಿ, ಪೀಡಾರ್ತಿ, ಧನಾರ್ತಿ, ಧನಾರ್ತಿ.

ಆರ್ತು ârtu. 1. = ಆರದು. See s. ಆರ್ 1.

ಆರ್ತು ârtu. 2. P. p. of ಆರ್ 2.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ârtvijya. (fr. ಋತ್ವಿಜ್). The office, business or rank of a ritvij. (My.).

ಆರ್ದು ârdu. 1. = ಆಯ್ದ. P. p. of ಆರ್ 6, q. v.

ಆರ್ದು ârdu. 2. P. p. of ಆರ್ 2, q. v.

ಆರ್ದ್ರ ârdra. *Wet, moist, damp;* fresh, not dry, succulent, green; new; soft, tender; loose, flaccid. See ಒದ್ದೆ, ಸಾರು. — ಆರ್ದ್ರಗೊಳಿಸು. -ಲೋಪಿಸು. To moisten (B. 4, 172).

ಆರ್ದ್ರಕ ârdraka. *Ginger in its undried state* (ತೃಂಗವೇರ, ಹಸಿದು ಅಲ್ಲ Mr. 137).

ಆರ್ದ್ರತ್ವ ârdratva. Wetness, moisture; freshness; softness. See ಪದ.

ಆರ್ದ್ರಭಾವ ârdra-bhâva. = ಆರ್ದ್ರತ್ವ. See ಪದ, ಭಾವ್.

ಆರ್ದ್ರವ ârdrava. Moisture, etc. (ಪಾಲಿ, ಹಸಿದು Nn. 31, c. ra. ಆರ್ದ್ರತ್ವ, ಹಸಿದು ಸುಟ್ಟಿ).

ಆರ್ದ್ರವಕಾರಣ ârdrava-kâraṇa. Making wet, moistening. See ಮಾಡ್.

ಆರ್ದ್ರಾಪ್ರವೇಶ ârdrâ-pravêśa. The sun's entering the nakshatra called ârdrâ (which forms the basis for the predictions of rain, health, etc., C.).

ಆರ್ದ್ರಾಲುಬ್ಧಕ ârdrâ-lubdhaka. *The dragon's tail or descending node, Ketu.*

ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ ârdrî-karaṇa. Making wet, moistening. See ಪದ.

ಆರ್ದ್ರೀಭೂತ ârdrî-bhûta. Moistened; softened, tender (Bp. 36, 51; 43, 86; 57, 86).

ಆರ್ದ್ರೆ ârdrê. ಆರ್ದ್ರಾ. = ಆರಿದ್ರ. The sixth nakshatra or lunar mansion (ಆರ್ದ್ರಾನಕ್ಷತ್ರ, ಉಳ್ಳಕ Nn. 27; ಉಳ್ಳಕ, ಪದ್ಯ Mr. 39; My.).

ಆರ್ಪು ârpu. 1. = ಆರ್ಪ 3, ಆರುಪ್. (Tč.).

ಆರ್ಪು ârpu. 2. (Śmd. 50). Might, force; daring; impetuosity; valour (ಆಹಸ, ಸಾಹಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; Śm. 38; ಪರಾಕ್ರಮ G.). See Rây. 5, 92. 99; 6, after 11; 6, 12; Grj. 1, 114; J. 11, 12. — ಆರ್ಪಡಗು. -ಅಡಗು. Might, etc. to be lost (Rây. 5, 103). — ಆರ್ಪುಗುಂದು. -ಉಂದು. Might, etc. to become less (Grj. 8, after 14).

ಆರ್ಬು ârbu. (fr. ಆರ್ 2). = ಆರಬು, ಆರ್ಪ 1, etc. Crying aloud, etc. (*cf.* ಆರ್ಬು). — ಆರ್ಬಟ. -ಟಿ 1. Crying aloud, roaring; a loud note or sound (C.). ಪಾಪ್ಯದ ಆರ್ಬಟದ ಪೆರ್ಮೊರಪು (Č. Bp. 42, 14). ಪಟುತರದ ಪೊಣ್ಮೆಯಾ ಬಾರಿಗಳ್ (J. 4, 18). — ಆರ್ಬಟಿಸಗೆಯ್ದು. -ಲೋಪಿಸು. To emit a loud cry, to cry aloud (Bp. 12, 44). — ಆರ್ಬಟಿಸು. -ಟಿಸು. To cry aloud, to roar (Č. Bp. 42, 31; B. 3, 108; My.). — ಆರ್ಬಟಿ. -ಟಿ. = ಆರ್ಬಟ. (My.). — ಆರ್ಬಡಿಸು. -ಡಿಸು. = ಆರ್ಬಟಿಸು. (B. 4, 37; 5, 139. 246). — ಆರ್ಬಾಟಿ. -ಟಿ. = ಆರ್ಬಟಿ. (My.; G.; Tč.).

ಆರ್ಯ ârya. = ಆರಿಯ, ಆರ್ಜ. *A respectable, venerable man;* an Ârya. 2, *of a good family,* a man of the first three castes (ಸಾಮಾನ್ಯ Nn. 106; ಉತ್ತಮ Mr. 382; ಉತ್ತಮಕುಲಜಾತ G.). 3, a master, an owner. 4, an elder, an old man (ವೃದ್ಧ Nn. 106). 5, *a Vaiśya.* 6, *a guard of the women's apartments.* 7, a man born at Âryâvarta (ಭೋಗಭೂಮಿ ಧವ Nn. 106; ಭೂತ, ದೇವಭೂಮಿಜ Nn. 78, one MS. ಒರಿಯ ಸು). 8, an ascetic (ತಾಪಸ, ತಪಸ್ವಿ Nn. 106). 9, the sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 106). 10, = ಆರಾಧ್ಯ No 2; see ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರ್. 11, a friend (Čb.). See Bp. 32, 12; 45, 12. 18. 39; 59, 28; B. 4, 127.

ಆರ್ಯಮ âryama. N. (Bp. 53, 44; *cf.* ಆರ್ಯಮ).

ಆರ್ಯಾಗೀತಿ âryâ-gîti. A kind of metre (Čh.).

ಆರ್ಯಾವರ್ತ âryâ-âvarta. *The abode of the Âryas: the country extending from the eastern to the western sea, and bounded on the north by the Himâlaya, on the south by the Vindhya mountains.*

ಆರ್ಯೆ âryĕ. ಆರ್ಯಾ. = ಅಜ್ಜಿ. *Pircati.* 2, a kind of metre (Čh.; Mr. 366). 3, an honourable or old woman.

ಆರ್ವರು ârvaru. = ಆಱುವರ್. Six persons (My.).

ಆರ್ವೇಲಿ ârvêli. N. of a village in the Têlugu country.—ಆರ್ವೇಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. A class of smârta Brâhmaṇas of that village who are śâktêyas (My.).

ಆರ್ಷ ârsha. (fr. ಋಷಿ). Relating to rishis. 2, a certain form of marriage. (My.).

ಆರ್ಷಭ್ಯ ârshabhya. (fr. ಋಷಭ). A steer sufficiently full-grown to be used (ಪರಿಯದ ಎತ್ತು, ಹೋರಿ G.); *a steer fit to be castrated* (ಒಂದಿಮುನಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ Hlâ.; ಒಂದಿಹೋರಿ Mr. 178).

ಆರ್ಷೇಯ ârshêya. Relating to rishis; venerable; very ancient (My.).

ಆರ್ಸೆ ârsĕ. = ಆಸು 2. (My.).

ಆರ್ಹತ ârhata. = ಆರುಹತ. Belonging to the doctrine of Jina or the Jainas. 2, a follower of Jina, a Jaina.

ಅಲ್ âl. 1. = ಆಲ್ 2, etc. To cry aloud. (T. ಅರ್, ಅಲು; M. ಆರಿಕ್ಕು, general shout). P. p. ಅಲು (Bp. 52, 39; J. 3, 32). ಅಲುತೆ (Grj. 1, 110).

ಆಲ್ âl. 2. = ಆಲ 1, etc. Ficus indica (T., M.; R.).

ಆಲ âl. = ಬಾಡ್. — ಆಲಿಗುಮ್ಮು. = ಬಾಲ್ಲಿಗಡ್ಡೆ. A shrubby creeper, the Indian Jalap, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvulus turpethum Lin., St. & Pl.).

ಆಲ âla. 1. = ಆಲ್ 2, ಆಲೆ 1. The Banian, Ficus indica Roxb., or Ficus bengalensis Lin. (ಪಟ್ಟಿ, ಸ್ಥಗ್ರೋಧ, ಬಹುಪಾದ್ Nr.; T.). See Bp. 32, 18. 19; 50, 77; 57, 12. 15; Rây. 9, 24; J. 32, 25; s. ಪದು 3. ಆಲಕ್ಕೆ

ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಚಾಲಿಯು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗಣ್ಣವಿಲ್ಲ, ಬೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). — ಆಲದ ಮರ. The Banian tree (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ದಮ Nn. 42; Mr. 123; ದಮ Nn. 6; C.). — ಆಲದ ಹಣ್ಣು. The ripe ficus fruit (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.).

ಆಲ ālа. 2. (= ಆಮಲ್). The red water-lily (ತೆಂಗಾಲದೆ, ದಿಕ್ಷಿಯ್ದಿದ್ ಕೆಂ. 26, one MS. ಆಲದ್; T. ಆಲು, an open flower; T., Tē., Tu. ಆಲ್ಲಿ, a water-lily, Nymphaea alba L.).

ಆಲ ālа. 1. = ಅಗ 2, ಆಳ. Perhaps Tbh. of ಆಲಯ; but *cf.* ಆಲ 2, No. 3 & ಆಳ. See ಆಸ್ಪದಾಲು.

ಆಲ ālа. 2. = ಆಲು. Any discharge of venomous matter from poisonous animals. 2, *yellow arsenic, orpiment* (ಆಡಾಳ G.). 3, large extensive (*cf.* ಆಗಲ?; T. ಆಲ್ಚು, extension). 4, a scorpion's tail (ಪ್ರತಪಪ್ಪ, ಚೇಳಿ ಪಾಲ Mr. 403).

ಆಲಭ ā-labha. Taking hold, touching. See ಪುರಾಲಭ.

ಆಲಮ್ಬ ā-lamba. = ಆಲಮ್ಬನ. (ಕೆಂ. 263 Cm.).

ಆಲಮ್ಬನ ā-lambana. ಆಲಮ್ಬಕ. Depending on or resting upon. 2, hanging from or down. 3, supporting; support, fundament, base; assistance, help (My.; ಆಶ್ರಯ G.). See ಎಬಿದ್, ಎಬಿಲ್ಲು, ಹೋದ್, ನೇದ್.

ಆಲಮ್ಬಿತ ā-lambita. Hanging from or on, suspended; supported, upheld; protected. (My.).

ಆಲಮ್ಬಿಸು ā-lambisu. To rest or lean upon; to hang from (Rāv. 5, after 19); to lay hold of, to support, to seize (J. 5, 55).

ಆಲಮ್ಭ ā-lambha. Seizing. 2, *the killing of the animal at a sacrifice.* See ಪುರಾಲಮ್ಭ.

ಆಲಮ್ಭನ ā-lambhana. Seizing; touching; killing. See ಸದ್ಯೋ-.

ಆಲಯ ā-laya. Settling down upon. 2, *an abode, a dwelling, a house;* a receptacle, an asylum.

ಆಲಯಿಸು ālayisu. = ಆಲಯ್ಸು 1, etc. (Tē. ಆಲಕಿಂಪು; R.).

ಆಲಯ್ಸು ālaysu. 1. = ಆಲಂಪು, ಆಲಿಸು. To listen, to attend to, to mind. (Tu.). ಆದನ ಪಿಸ್ನಹದನ್ನು ಆಲಯ್ಸಿ (B. 4, 21).

ಆಲಯ್ಸು ālaysu. 2. = ಓಲಯ್ಸು. To pay homage (Bp. 53, 32).

ಆಲಲಿತ ā-lalita. Beautiful (ಲೆ. Bp. 5, 48).

ಆಲವಟ್ಟ, ālavaṭṭa. Tbh. of ಆಲಾವರ್ತ. A fan (round or square) made of cuscus-grass, bamboo, palm-leaves, cloth, etc., often decorated with peacock's feathers (ಪಿಚ್ಚಣಿಗೆ, ತಾಲವೃನ್ತ ಕೆಂ.; ಪೀಕಣಿಕೆ G.). See Bp. 5, 45; 9, 48; 26, 41; 59, 27; 61, 30; J. 2, 16.

ಆಲವಾಲ ālavāla. = ಆಲಾಲ, (ಆಳದಾಳ, ಆದಿಮಾಯಿ?), ಆಳವಾಳ, (ಆಲಾಲ). *A basin for water round the root of a tree* (ಆಚ್ಚೆ ಕೆಂ. 89; ಮುರಿ G.). 2, a bridge (?); or a hollow or pit (? Bp. 40, 66).

ಆಲಸ ālasa. Idle; a slothful man (ಜೋಪು Mr. 245).

ಆಲಸ್ಯ ālasya. (fr. ಆಲಸ). *Idleness, sloth, indolence* (ಪೀಡು ಮ್ಮಾಡು ಲೆ. I, 51; ತಡಪ G.);—tiredness, weariness; languor, disease (My.). 2, *an idle, slothful or apathetic man.* 3, one of the saṅcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16). ಆಲಸ್ಯದ ದಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಮೋಪಿಗೆ ಮೂಡು ಮಜುರ (Prv.). See ಆಸಡ್, ಚೀಸಡ್.

ಆಲಸ್ಯಗಾಡ ālasya-gāḍa. A lazy man (C.). 2, a languid, sick man (My.).

ಆಲಸ್ಯಾಯನ ālasyāyana. = ಆಲಸ್ಯ No. 1. (My.; B. 5, 235).

ಆಲಾ ālā. (fr. ಆಲಸ್ಯ?). — ಆದಾಜೋ. Dilatoriness (My.).

ಆಲಾನ ālāna. *The post to which an elephant is tied* (ಕಟ್ಟು Mr. 157).

ಆಲಾಪ ā-lāpa. Speaking to, addressing; *speech, conversation;* communication; — = ಆದಾಪನೆ No. 2 (My.);—lamentation (My.). Bp. 51, 40; 57, 38; Kk. 1. 80; J. 15, 14. — ಆದಾಪ ಗೊಡ್. -ಂ-ಕೊಡ್. To take a speech to heart (Grj. 7, 21).

ಆಲಾಪನೆ ā-lāpanĕ. = ಆದಾಪ. Speaking to, conversing with. 2, making preliminary melodious sounds with the voice or on musical instruments before a performance begins: the prelude in music (My.; Tē.).

ಆಲಾಪಿ ā-lāpi. Speaking (Bp. 32, 16).

ಆಲಾಪಿಸು ālāpisu. = ಆಳವಸು. To speak to, to converse, to talk, etc. 2, to make preliminary melodious sounds, etc. (see ಆದಾಪನೆ, My.). 3, to lament (My.).

ಆಲಾಬು ālābu. = ಆದಾಬು. (ತದೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.).

ಆಲಾವರ್ತ ālāvarta. = ಆಲವಟ್ಟ. A fan made of cloth (Sk.).

ಆಲಾನ್ಯ ālā-ñya. A crocodile. (R.).

ಆಲಿ ālі. 1. = ಆಗಿ 3, etc. (T. ಆಲಿ, hail-stone; a rain-drop; rain; ಆಲು, water; rain; ಆಲಂ-ಗಟ್ಟಿ, hail-stone; M. ಆರ್, water; ಆಲಿ, hail, also ಆಲಿ-ಪಡಿ). — ಆಲಿಕಲ್. -ಕಲ್ಲು. A hail-stone (ತರಕ, ಧಗೋಧಲು, ದರ್ಗೋದಲು Hiḷ., Nr.; ತರಕ Nn. 50, o. rr. ಆಲಿ-, ಆನಿ-; My.; Tu. ಆಲಿಕರ್ಲ್ಲು, ಆಲಿಪಲ್ಲರ್). ಪದಿ ಪದುಪಲ್ಲಿಯಮನ್ಬು, ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳ್ ಉದಿರ್ಮಳೆ ನಳದಿಂ (ಕೆಂ. 65). See Bp. 42, 2; Bh. 1, 19, 19. — ಆಲಿವರಲ್. -ವರಲ್. A hail-stone (ಮುಗಿಲ್ದುಗಳ್ ರ್ಪೆ. II, 113, o. r. ಆಲಿ-; ತರಕ Kk. 70; ಕೆಂ. 35). ಆಲಿವರಲ್ಗಳುಮ್ ಇನ್ನ ಗೋಪಮುಂ ಸೂಸಿದುವ ಉಗ್ರತೆಂ (ಕೆಂ. 142. 166). See Rāv. 8, 113; Grj. 4, 25.

ಆಲಿ ālі. 2. The pupil of the eye (ಕಣ್ಣಾಣಿ, ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ Mr. 316; My.). ಕಣ್ಣಳ ಆಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ತಂಮು ಆಲಿ (ಕಣ್ಣಾಣಿ, ನಯನಸಮುಧ್ಯತಾರೆ Hiḷ.). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣಾಲಿ (ಪುಟಿ, ಅಕ್ಷಿಕೂಟಿಳ Nr.). See Bp. 18, 60. 66. 2, the eye itself (ಆಚ್ಚಿ, ಏಟ್ಟಿ Kk. 32; ಕೆಂ. 70; J. 3, 21; 4, 36; 24, 66; 27, 27; 29, 49). ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆದಪುಮು (ಕೈತಳ Mr. 52). See ಕಣ್ಣಾಲಿ.

ಆಲಿ ālі. 3. An inflammation of the eye (S. Mhr.; *cf.* ಆಮ್ಬಿ).

ಆಲಿ ālі. 1. = ಆಲಿ. A bee. 2, *a scorpion.*

ಆಲಿ ālі. 2. = ಆಳಿ. *A woman's female friend* (ಸಖಿ ಕೆಂ. I; ಸಖಿ, ಕೆಳದಿ Nn. 138 as ಆಳಿ). 2, desire (ಬೇಳೆಕ್ಕುದು, ಬಯಕೆ 138). 3, *a line, a row, a range,* (ಸಾಲ್ Kk. I; ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು Nn. 138); a mass (ಸಮೂಹ G.). 4, *a ridge or mound of earth, crossing ditches, dividing fields, etc.: a causeway; a dike; a bridge* (ಪಾಲಿ, ಏರಿ Mr. 417; ಪೇಮು, ಪುಲು G.). 5, pure, honest, sincere (ನಿರ್ಮಲಾಡ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂ G.).

ಆಲಿಂಗ ā-liṅga. Clasping, joining closely; embracing (ಕೆಂ. 187. 188).

ಆಲಿಂಗನ ā-liṅgana. -ನೆ. Embracing; *an embrace* (ಪಪ್ಪಿ. ಅಪ್ಪುಗೆ Kk. 30). See ಅಪ್ಪು, ತಮ್ಮಿ, ಮುಮಾಳು. — ಆಲಿಂಗನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To embrace (Bp. 17, 12; 42, 36; J. 11, 14).

ಆಲಿಂಗಿತ ā-liṅgita. Embraced; an embrace. (Bp. 36, 55; 57, 67).

ಆಲಿಂಗಿಸು āliṅgisu. To embrace (Bp. 4, 48; 13, 16; 30, 30; 35, 24).

ಆಲಿಂಗ್ಯ ā-liṅgya. Fit to be embraced. 2, *a kind of drum.*

ಆಲಿಂದ ālinda. = ಆಲಿಸ್ದ. (Sk.; G.).

ಆಲಿಸು ālisu. = ಆಲಿಂಬುಸು, ಆಲಯುಸ್ಸು 1. To cause one's self to be loudly spoken to: to listen attentively; to hear; to mind; to be heard: to make one's self heard, to cry aloud (ಆರ್ಡಾನ್, ಪಂಥಾವಣ Śmd. Dh.; My.; Tē. ಆಲಿಂಪು). ಆರ್ಪಣಿಸಿ ಒರೆದೆನ್, ಆಲಿಪುದು ರಸಿಕರ್ (Kk. 29). ಆಲಿಸರ್ ಬಳ್ಳಾರಿ ನಾಡ ನುಡಿ ಎನ್ನ ಮೂಲ (90). ಆಲಿಸಿ ಕೇಳ್! (Bp. 26, 23). ಇನ್ನು ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಸು! (J. 28, 14). ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲುಜರ್ ಆಲಿಪ ಮೂಲೆ ಮೊಜವಳು ಬಾಲಲೀಲೆಯಲಿ (Prll. 3, 27). See Bp. 2, 33; 3, 38. 56; 5, 43; 10, 33; 20, 13; 21, 47; 32, 18; 42, 28; 53, 42. 49; J. 1, 7; 11, 3; 28, 20; 29, 44; Riv. 5, 83; 6, after 11; 13, 21.

ಆಲೀಢ ā-līḍha. Licked, tasted, eaten. 2, *an attitude in shooting, the right knee advanced and the left knee bent or retracted.* See Bp. 33, 2; 40 sum.

ಆಲೀನ ā-līna. Settled down upon. 2, melted, fused. (R.).

ಆಲು ālu. 1. = ಆಲ್ 1, etc. (My.; ಕೂಗು G.). See ಆಲುಮ.

ಆಲು ālu. 2. = ಆಡು 1. (T.; R.).

ಆಲು ālu. 1. *A small water jar* (ಆಕ್ಷಿ ತೊಳೆಯುವ ರವಳಿಗೆ G.). 2, an esculent root, Arum campanulatum. 3, any other esculent root of similar shape. — ಆಲುಗಡ್ಡೆ. A potato (G.; H., Br.).

ಆಲು ālu. 2. ಆಳು. A person who possesses, etc. See ಕೆಲ್ಸಾಲು, ಕರುಣಾಲು, ದಯಾಲು, etc.

ಆಲುಕ ālaka. A small jar (see ಕನಕಾಲುಕ). 2, a kind of ebony. 3, an epithet of Śēsha, the chief of the serpent race.

ಆಲುಹ ālaha. = ಆರುಹ, q. v.

ಆಲೆ ālĕ. 1. = ಆಲ 2, etc. Ficus indica (only in Sl.). — ಆಲೆಯ ಮರ. = ಆಲದ ಮರ (Sl. 128. 415).

ಆಲೆ ālĕ. 2. = ಆಲಿ 1, etc. — ಆಲೆಕಲ್ಲು. A hailstone (ದ ಕೋಷ್ಟಾಲ G.).

ಆಲೆ ālĕ. 3. A sugar-cane press or mill (C.; T., Tu., Tē.; T. also: the juice of the sugar-cane; M. ಆರೆ perhaps Tbh. of ಆಲಯ). ಆರೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಆಲೆಗಾಣ. A mill for expressing the juice of the sugar-cane (ರಸೋಲೂಖಲ Mr. 213; My.).

ಆಲೆ ālĕ. 4. = ಹಲ್ಲೆ. The lobe of the ear (C.).

ಆಲೆ ālĕ. 5. (fr. ಆಲೆ 1). Causing to roam, troubling. See ಮುಟ್ಟಾಲೆ.

ಆಲೆ ālĕ. 6. = ಹಾಲೆ. (My.).

ಆಲೇಖ್ಯ ā-lēkhya. To be written or painted. 2, *a painting, writing.*

ಆಲೇಖ್ಯಲೇಪಿ ālēkhya-lēkhĕ. *Painting.*

ಆಲೇಪ ā-lēpa. = ಆಲೇಪನ. See ಮೋಚಾಲೇಪ.

ಆಲೇಪನ ā-lēpana. Smearing; plastering; anointing; liniment (Bp. 32, 29). — ಆಲೇಪನಗೆಯ್. -ಅ-ಗೆಯ್. To smear, to put on by smearing (Bp. 40, 62).

ಆಲೋಕ ā-lōka. *Looking, seeing, beholding; sight, aspect* (Bp. 58, 65). 2, *light, lustre, splendor* (ತಿಂಗಳು ಬೆಳಗು Mr. 47). 3, flattery, praise, panegyric (Sk.; ಸ್ತುತಿವಾಚಕರ ಘಾಟಣ G.).

ಆಲೋಕನ ā-lōkana. *Seeing, looking;* sight (Bp. 40, 79). — ಆಲೋಕನಗೆಯ್. To behold; to look at (Bp. 40, 79).

ಆಲೋಕಿತ ā-lōkita. Seen, beheld. (My.).

ಆಲೋಕಿಸು ālōkisu. To behold; to look at (My.; ನೋಡು G.). See Grj. 4, after 111; Bp. 5, 17; 18, 25; 25, 42; 38, 36; 53, 26.

ಆಲೋಕ್ಯ ā-lōkya. Having seen or looked at, beholding. (My.).

ಆಲೋಚನ ā-lōčana. Seeing, perceiving. 2, considering, reflection; thought; opinion; intention; — counsel (Tē.; ಮಸಲತ್ತು Ūb.). ಒಲಗಂ ನರಪ್ರಮುಖರ್ ಆಲೋಚನಕ್ಕೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295).

ಆಲೋಚನಾಸಭೆ ālōčanā-sabhĕ. Council (My.).

ಆಲೋಚನೆ ā-lōčanĕ. -ನಾ. = ಆಲೋಚನ. — ಆಲೋಚನೆ ಗಮಿಸು. = ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. (B. 4, 147). — ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. To consider, to reflect, etc. (B. 4, 79; 5, 53; J. 14, 64).

ಆಲೋಚಿಸು ālōčisu. To consider, to contemplate; to reflect, to think (Mr. 285; J. 6, 33; 11, 30; 14, 2; 18, 5; 29, 27; B. 3, 28; 4, 170).

ಆಲೋಡನ ā-lōḍana. Mixing, blending. 2, stirring, shaking, agitating. See ಕಲಂಪು. 3, acquaintance, experience (My.).

ಆಲೋಲ ā-lōla. Trembling slightly, rolling, as an eye, unsteady; shaken, agitated; trembling, agitation. See Bp. 21, 3; 30, 16.

ಆವ āva. = ಆ 7, ಎ 11, ಏ 5, ದಾವ, ಯಾವ. What? which? (ಯತ್ Hlā.; My.). ಆವ ಜಗಮುಂ ಸಾಧಿಸರ್ ಪೋದ ಯ್? (Śmd. 155). ಆವ ಮಾತು, ಆವ ಕಾರ್ಯಂ, ಆವ ಗ್ರಾಮ ಕಂ, ಆವ ಕಾಸ್ಟ್; ಆವ ರಾಷ್ಟ್ರರ್, ಆವ ದಾಯಿಗರ್, ಆವ ಅನೆಗಳ್ (201). ಆವ ಆರಿಮು? (Abh. P. 10, 214). ಆವ ದೆಸೆಗ್ಕೆ ಪೋದ ಮೂ ಆಪ್ತವದ ಆಫೀಸಾಜೆ ಪಿಡದು (Prv.). See Bp. 5, 60; 13, 5; 20, 28; 37, 28; 39, 8; 44, 40; 51, 5; 52, 14; 55, 36; 58, 38. — ಆವಂ. = ಆವ 3. What man? which man? Its plural is ಆರ್ (Śmd. 180. 182). ಆವಂ ಮುಸಲಂ ಕೊಲ್ವಡ್ಡಿಸ್? ಆವಂ ಬಳ ಕಂಸ ಕೇಶಿಗಳಸ್ ಅವಿಲೆದಂ? (183). ಪೊಣರ್ಕಿಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ವಂ? (200). ಧನಮುಳ್ಳಸ್ ಆದಸ್, ಅತನೆ ಇಚ್ಚಿಸ್, ಅತನೆ ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷಮಂ (68). ಆದಸ್ ಆಫಳಪುಣ್ಯಿಸ್, ಆದನೆ ನೇಮ್ಯಂ (174). See Bp. 1, 27; 8, 30; 10, 44; Bh. 1, 8, 13. 18. — ಆವ ಣಾನೊಬ್ಬ. -ಅನು ಒ-ಒಬ್ಬ. Whoever, any. ಆವಣಾನೊಬ್ಬ ಎಪ್ರನು ನಿಬ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಲು ಅನ್ಯಮಯರ್ ಆದಪುದು, ಆವಣಾನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಲಗಿರಲು ನೇಸಲು ಉಪಯರ್ ಆದಪುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಮುವಾಯಿಸ್ವ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು, ಆಶ್ಚುದಿತನು ಎನಿಸುಗುಂ; ಆವ ನೊಬ್ಬನು ಆತಿಶಯದರ್ ಆವ ಪರಾಕ್ರಮುಜೊಪನೆ ಕೂಡಿವರಸ್ ಉಣ್ಣು, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗುಂ; ಆವಣಾನೊಬ್ಬನು ಗುಪಿಯರ್ ಎಪ್ಪ ತಪ್ಪಿವರಸ್ ಉಣ್ಣು, ತತನು ಆವರಾಧ್ಯದಕ್ಷನು; ಆವಣಾನೊಬ್ಬನು ಪಗೆಯ ಗೆಲುಲು ಸಮರ್ಥರ್ ಆಗಿ ಇವಿರಾಗಿ ನಿವೆಪನು, ಅತನು ಆಧ್ಯ ಮಿತ್ರ ಎನಿಸುಗುಂ (Nr.). — ಆವನೊಬ್ಬ. ಆವಸ್-ಬ 9-ಒಬ್ಬ. Whoever, a certain man or person (Bp. 54, 9). — ಆವಲ್ಲಿ. = ಎಲ್ಲಿ. Where? ಆವಲ್ಲಿಯುಂ, everywhere; anywhere, somewhere (ಶ್ವಚಿತ್ Kr.). — ಆವರಂ. -ಆವಂ. = ಆವಂ. (Bp. 38, 65; 54, 9; Bh. 1, 8, 31). — ಆವಳ್. What woman? which woman? (Śmd. 173. 245). ನಿಮ್ಮಾವಯವಳಳ್? (64). ಆವಳ್ ಪವಿತ್ರತೆ, ಆವಳೆ ಮಾನ್ಯೆ (174). — ಆವಳೊರ್ವಳ್. -ಳು. ಆವಳ್-ಬ 9-ಒರ್ವಳ್. Whatever woman, any woman, any. ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪತ್ತಿ ಮುಮುಕ್ಷಯಾಗಿ ಶಾವಿಯು ನೀರೆಯರ್ ಉಣ್ಣು

ದಳು ಆಫಣ ಗಣ್ಣರ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾರ್ಯವುನಿ ಎನಿಸುಗು; ಅವಳೊ ದರ್ಳು ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲವೆ ಜೀವಿಪ ಕೆಲಸದ ಮೂಸುವವಳಾಗಿ ದಾಣಿಪಾಸ ದೊಳು ಸುಬ್ಬಿದಳು ಅಸಿಟ್ಟಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಅವಾಗ. -ಆಗ 2. When? (Bp. 31, 25; 44, 68; My.). — ಅವಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. At what time? ಅವಾಗಳುಂ. -ಉಂ 1. Whensoever, always (ಸದಾ, ಶಶ್ವತ್ Nr.; ಎನ್ನುಂ Śmd. 12. 66. 76. 79 Cm.; ಸತತಂ 277 Cm.). — ಅವಾತಂ. -ಆತಂ. = ಅದಂ. (Rsv. 14, after 12). — ಅವಾದ. rep. (Bp. 10, 48; 19, 31; 37, 5. 28; J. 19, 41; 32, 56). — ಅವುವಾನೊನ್ನು. ಅವುದು 1-ಅನು 5-ಒನ್ನು. Whatsoever, whichsoever; anything; (a, an). ಅವುವಾನೊನ್ನದುಂ ತೊಲಗುವುದು (ಅವಾವಾನ Śmd. 160). ಅವುವಾನೊನ್ನು ಮುರದ ಮೇಲೆ ಮುರನರ್ ಇಂಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅವೆಯು ಮುರನು ಉಪ್ಪನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಅವುದು. 1. What? which? (Śmd. 90. 182; My.). Plural ಅವುವ (70). ನಿಮಗೆ ಅವುವ ಮುನಿಕೆ ಏಯುವುವು, ಅಲ್ಲಿಬ್ಗರ್ ಅದರ್ ಆಮ್ಮುಳಿಗೊಳ್ಳಿಂ! (117). ಅವುದು ಮೂಡರ್ ಜೀವಿಯುವು, ಆಮುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಅವುದು ರೂಢಿಯರ್ ಉಳ್ಳುದು, ಆಮುವೆ ಲೇಸು (174). ಅವುದು ಸಂತಸಂ ನಿಮಗೆ? (130; see also 125. 153. 162. 172). ಅವುದಕೆ (Bp. 23, 31). ಅವುದಕ್ಕು (1, 15). ಅವುದು ದುಂ (13, 10). See also 12, 23; 13, 4; 37, 4; 43, 64. 65. — ಅವುದು. 2. -ಉ 9. Whatsoever (Bh. 1, 8, 78; 2, 13, 35; Rsv. 13, 14).

ಅವಗ *âvaga.* A mutilated ಅದಗಂ. (Nn. 148).

ಅವಗಂ *âva-gaṁ-aṁs.* Whenever, always (ಅವಾಗ ಳುಂ Śmd. 382 Cm.). 2, further more, further (ಅಧಿಕ, ಪಾಡೆ, ನಿಜ್, etc. Śmd. 391; Śm. 58). ಅವಗಂ ಗೆಯ್ಯಲಿಯಲ್ಲದ ನಿಳೆ (ಏಲು Mr. 92). See Ch. v. 5; Bp. 1, 28; 13, 5; 38, 65; 54, 9; J. 1, 1; 3, 25. 37; 19, 6.

ಅವಡೆ *âvaḍe.* — ಅವಡೆಮಿಟ್ಟು. (ಘೋಷದ, ಧಾಮಾರ್ಗದ, ಜೀವದು ಬೀರ, ಕಯ್ಯಾರೆ Sl. 151; Tē.). A bitter acute-angled cucumber (Br.).

ಅವನಿ *âvani.* Tbh. of ಶ್ರಾವಣ. The fifth month (My.; T., M.).

ಅವನಿಪ *âvanipa.* = ಅವನಿಪ (on account of the metre). (ಸೊಲ್ಲು, ಯುಗದ ಅರಿಯು ಅರಸು Nn. 25).

ಅವಪನ *â-vapana.* Sowing; placing upon or in. 2, *any vessel.*

ಅವರ *â-vara.* = ಅರ 7, ಅವರಣ, ಆವಾರ. See ಜೀವಾವರ.

ಅವರಣ *â-varaṇa.* Covering; concealing; veiling (blinding, ಮರುಳು ಮೂಡುವಪು G.); filling, surrounding; enclosing; obstructing, interrupting; warding off; a covering; *a shield;* a fence, railing; a bolt, lock. See ಅಳುರ್, ಮೊ ಜೆ. 2, choosing, desiring. — See ಆಪ್-; ಪಜಾವರಣ.

ಅವರಣಶಕ್ತಿ *âvaraṇa-śakti.* The power which veils the real nature of things, the power of illusion (Abhâ. 5, 56).

ಅವರಣಿ (*â-varaṇi*). A kind of instrument or implement (ಜನ್ನ Mr. 207).

ಅವರಿ *âvari.* = ಅವಿ 1. (My.; M. ಅವಡು).

ಅವರಿ *âvari.* = ಅವರೆ, etc. See ಜೀವಾವರಿ.

ಅವರಿಕೆ *âvarikĕ.* Another form of ಅವರಿ, etc. See ಜೀವಾವರಿಕೆ, ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. — ಅವರಿಕೆಗಿಪ. A shrub with showy yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.; My.; T. ಅವರೆ, M. ಆವೀರ).

ಅವರಿಸು *âvarisu.* To cover; to conceal; to surround, to overcast (ಆವಿ G.); to enclose; to lay hold of or on, to seize (ಅಪ್ಪಗ್ರಹಿಸು Śmd. 182 Cm.; My.); to join closely (ಪೊರ್ಮುಗೆಯಾಗು Śmd. 297 Cm.); (to be fit, to be used, ನಿನ್ನಿಗೆ ಅವರಿಕು ತೆಗದ್ ಎನ್ನು Śm. 48); to spread about (v. l.). ಅವರಿಸಿಮುಡು (ದಳ್ಳಿಸು, ಅಳುಕಿ 60; Kk. 53). See Śmd. 382; Bp. 2, 13; 11, 44; 19, 79; 34, 11; 35, 5; 44, 1. 46; 45, 2; 50, 28. 63; 51, 61; 52, 23; 54, 69; 57, 56. 63. 82; 61, 11; J. 8, 18; 19, 15; 26, 35; 30, 38; Grj. 2, after 106.

ಅವರೆ *âvarĕ.* Tbh. of ಅಮರೆ (Śmd. 352). See ಅವರೆ; ಕೆಬಾವರೆ. Several kinds of leguminous plants, as Phaseolus trilobus, Dolichos lablab, etc. 2, ಬಮುಪ್ಪು (Mr. 132, a. rs. in two MSS. ಅಮರೆ and ರಜಪ್ಪು). See Bp. 60, 44. — ಅವರಿಸಿವ. = ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. = ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಅವರ್ಜಿ *âvarjî.* = ಅರ್ಜಿ 2, ಅವರ್ಜಿ. A distinct head in the ledger or abstracted from it (Mhr., H.).

ಅವರ್ಜಿ *âvarji.* = ಅವರ್ಜಿ. (My.).

ಅವರ್ತ *â-varta.* Turning or going towards; turning round, revolving. 2, *a whirlpool* (ನುಲಿ Nn. 86). 3, *a curl.*

ಅವರ್ತನ *â-vartana.* Turning, turning round; circular motion; melting metals together; repeating. See ಪೀಡು.

ಅವರ್ತಿ *â-varti.* Returning. 2, a turn, a time (C.). See ಅನೇಕಾವರ್ತಿ, ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. — ಅವರ್ತಿ ಮಾಡು. To repeat, as a lesson (My.).

ಅವರ್ತಿಸು *â-vartisu.* To turn round or back, to revolve (ತಿರುಗು, ಸುತ್ತು G.).

ಅವರ್ಧಿತ *â-varhita. Eradicated.*

ಅವಲ್ *âval.* = ಆಬಲ್. — ಅವಲ್ಕೊಳ. -ಕೊಳ. A pond that contains red water-lilies (Abh. P. 1, 104).

ಅವಲಿ *âvali.* ಅವಳಿ. *A row, a range, a line.* 2, a series, dynasty. 3, a heap, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 4, a kind of vâstavavṛitti (Kâvy. III, 3, B, 3. 17-20).

ಅವಲಿಕೆ *âvalikĕ.* ಅವಳಿಕೆ. = ಆಳಿಗೆ, ಆಳಿಗೆ. A row, etc. (= ಅವಲಿ). See ಜೀವಾವಳಿಕೆ.

ಅವಲಿಯಮಕ *âvali-yamaka.* A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಅವಶ್ಯ *âvaśya.* = ಅವಶ್ಯಕ. (My.).

ಅವಶ್ಯಕ *âvaśyaka.* (fr. ಅವಶ್ಯ). Necessary, inevitable, absolutely sure to happen or to be done; — necessity, need (My.; Mhr.).

ಅವಸಥ *â-vasatha. A dwelling, a house.*

ಅವಸಿತ *âvasita. Stored,* as grain.

ಅವಸಥ್ಯ *â-vasathya.* The sacred fire kept in a house. See ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಅವಹ *â-vaha.* Bringing, conveying, conferring. 2, *producing, causing.* See Ch. v. 1, ಅಮ್ಮುವಾವಹ.

ಅವಳಿ *âvali.* = ಅವಲಿ.

ಅವಳಿಕೆ *âvalikĕ.* = ಅವರಿಕೆ. etc. (Śmd. 383).

ಅವಾಗ *âvâga.* See s. ಆಗ and ಅವ.

ಅವಾಪ *â-vâpa.* Scattering; sowing. 2, *a trench for water dug at the root of a tree.* 3, *a bracelet* (ಪಾರಿಜಾತ್ರ, ಪದ್ಯ, etc. Mr. 340).

ಅವಾಪಕ *â-vâpaka. A bracelet.*

ಅವಾರ *â-vâra.* = ಅವಾರ No. 2, ಅವರ. Enclosing, covering; keeping off. 2, an enclosure, a compound, a yard (Mhr.). See ಜೀವಾವಾರ, ಪ್ರಾವಾರ, ಸ್ವಸ್ಥಾವಾರ.

ಅವಾರಿತ *â-vârita.* Enclosed; covered; restrained. (Bp. 59, 32).

ಆವಾಲ āvāla. *A trench for water at the root of a tree.*

ಆವಾಸ ā-vāsa. An abode, a dwelling, a house (ದುಸೆ Kn. 68; ಸ್ಥಾನ 71). See Bp. 40, 59; 51, 50; 60, 10; J. 3, 15; Grj. 4, 62.

ಆವಾಸಿ ā-vāsi. One who resides or dwells (Bp. 61, 20).

ಆವಾಹನ ā-vāhana. -ನೆ. Sending for; calling, summoning (My.); invoking a deity to occupy an image just prepared to receive it (Mhr.). — ಆವಾಹನಲಿಗೆಯ್. -ಲಿ-ಗೆಯ್. To invite, to summon (J. 13, 42).

ಆವಿ āvi. 1. = ಆವರಿ, ಆವಿರಿ. Steam, vapour; heat (C.; T., M., Tē.). — ಆವಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye inflamed from inward heat (My.).

ಆವಿ āvi. 2. = ಆಮ, etc. A potter's kiln (C.; B. 1, 2; Tu. ಆವೆ). ಕುಡಿಕೆಯಿಸಿ ಆವಿಯುಲ್ಲಿ ತಾಕ್ಕುವ ಪದಮ್ಮು ಪುಡುಕಿದ ಕೈ (Prv.). (*Cf.* ಆಮ್ಮೆ?).

ಆವಿಕ āvika. (*fr.* ಆವಿ). *A woollen blanket* (ಕಪ್ಪಳಿ Hlā., Mr. 343).

ಆವಿಗೆ āvigĕ. = ಆವಿ 2, etc. (C.). ಆವಿಗೆಯೊಳಗೆ ತಮ್ಮುಗಳ್ ಬಾಕ್ಕೆ? (Bp. 30, 28). See Prv. s. ಕುಡುಪಿ.

ಆವಿಗೆ āvigĕ. = ಪಾವಡಗೆ, etc. (My.). See ಕಡಾವಿಗೆ.

ಆವಿದ್ಧ ā-viddha. *Crooked.*

ಆವಿಧ ā-vidha. *A drill, a kind of gimlet worked by a string.*

ಆವಿರಿ āviri. = ಆವಿ 1, etc. (Tē.; R.).

ಆವಿರ್ಭವ āvis-bhava. Becoming manifest, being born (Bp. 53, 3).

ಆವಿರ್ಭವಿಸು āvis-bhavisu. To become manifest, to be born (Bp. 13, 2; 54, 32; My.).

ಆವಿರ್ಭೂತ āvis-bhūta. Become visible, manifest. See ಸ ದ್ರೂಪಾವಿರ್ಭೂತ.

ಆವಿಲ āvila. *Turbid, foul, not clear.*

ಆವಿಷ್ಕೃತ āvis-kṛita. Made visible, revealed, manifest, evident, known. (Kâvy. IV, 2, 19).

ಆವಿಷ್ಟ ā-viṣṭa. Entered; possessed.

ಆವಿಷ್ಟಲಿಂಗ āviṣṭa-liṅga. A noun which possesses or has the force of all three genders (Śmd. 174. 175).

ಆವಿಸ್ āvis. *Manifest, evident.*

ಆವೀತ ā-vīta. Approached; entered; placed. See ಪ್ರಾಚೀ ನಾವೀತ.

ಆವು āvu. 1. = ಆ 10, etc. A cow (ಗೋ Nr.; My.; Tē.; T. ಆವು). ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುಹಾಲು (ಪೀಯೂಷ); ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದುಕ್ಕನ Kr.). ಆವಿನ ಕೊಳಗು (Kk. 68). ಕಟ್ಟಿದ ಆವು (ಬೇಷತ್ತು, ದೈದಹೋದಗತಿ); ತನೆಯ ಆವು (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc.); ಕಟ್ಟು ಇಕ್ಕಿದ ಆವು (ಆದತೋಕೆ, etc.); ಬೆದೆಯ ಆವು (ಸೂರತ, etc.); ಹೆಗ್ಗಿಚ್ಚರಾವು (ಪೀನೋನ್ಮತ್ತ, etc.); ತಲೆಯಾವು (ಪ್ರೌಢೆ, etc.); ಕೊಡಗಾಲು ಕಲಿದ ಆವು (ಪ್ರೌಢಾವಮಥಿ, etc.); ಪಲುವ ಸೂದಾವು (ಪರೋದ್ಭುತೆ, etc.); ಎಳದನಿಯಾವು (ಪಲಿಕ್ನಿ, etc. Hlā.). See Bp. 50, 60; 58, 22; 60, 22. 32; J. 18, 13; B. 2, 32; ಯೂಗಪಾವು.

ಆವು āvu. 2. We. See s. ಆಂ, ಅಂ 1.

ಆವು āvu. 3. = ಅಪವು (see ಆಪ). The plural neuter of ಆಪು 4 (My.), *e.g.* ಕಡಿಪಾವು, they may or might bite (B. 1, 24); ಒಯ್ದಾವು (2, 6); ಆಡಾವು (2, 16); ಇಪ್ಪಾವು (3, 69); ಮುಚ್ಚಾವು (5, 311).

ಆವು āvu. 4. = ಪಾವೆ. (My.).

ಆವುಕ āvuka. *A father* (ಜಪಕ Mr. 83).

ಆವುಗೆ āvugĕ. = ಆವಿಗೆ. (My.).

ಆವುಗೆ āvugĕ. = ಆವಿಗೆ, etc. (My.).

ಆವುಜ āvuja. A kind of musical instrument (Rāv. 5, after 19). — ಆವುಜದ ಮುಟ್ಟು. The frame of the āvuja (ಕಿಂಗ್ಡಿಳಿ ಕೆ Śmd. I).

ಆವುಜಿಗ āvujiga. A man who performs on the āvuja (?).

ಆವುಜಿಗಿತಿ āvujiga-iti. (Śmd. 244). A woman who performs on the āvuja (?).

ಆವುತಿ āvuti. Tbh. of ಆಯುತಿ. (C.; Tu. ಆವಿನಿ, T. ಆಗುವಿ).

ಆವುದು āvudu. See s. ಆವ.

ಆವೃತ್ ā-vṛit. Turning towards or round. 2, course; process. 3, *order, method.*

ಆವೃತ ā-vṛita. Enclosed, surrounded; covered. See ತಮರ ಪದಾರ್ವೃತ; Grj. 5, 80.

ಆವೃತಿ ā-vṛiti. Covering, enclosing, hiding. 2, wrongly for ಆವೃತ್ತಿ, repetition: a (second, etc.) edition (of a book, S. Mhr.).

ಆವೃತ್ತ ā-vṛitta. Turned round; averted; retreated. See ಪ್ರಾವೃತ್ತ, ಸದೂವೃತ್ತ.

ಆವೃತ್ತಿ ā-vṛitti. Turning towards or round; reversion; repetition, etc. (= ಆವೃತಿ No. 2. My.); revolving, revolution; a kind of vāstavavṛitti (Kâvy. III, 3, B, 3. 48-53). See ಪದಾರ್ವೃತ್ತಿ.

ಆವೃಷ್ಟಿ ā-vṛishṭi. Raining, pouring. See ಅಪ್ರ-.

ಆವೆ āve 3-ಕ್ಕೆ. 1. = ಆವೆ, ಪಾವೆ. ಆಗುತ್ತಾವೆ, they become, etc. (B. 2, 53; My.); ಕುಣಿಯುತ್ತಾವೆ (5, 19); ಮೂಡಾಡುತ್ತಾವೆ (5, 133);—ಬಿಟ್ಟಾವೆ (ಬಿಸ್ಟು ಆವೆ), they have come, ಪೋಗ್ಯಾವೆ (ಪೋಗಿ ಆವೆ, S. Mhr.).

ಆವೆ āvĕ. 2. = ಆಮೆ, etc. A turtle, a tortoise (ಕೂರ್ಮ, etc. Nr.; ಕಚ್ಚಪ, ಕಮಠ G.; My.; Sl. 88. 485). ಬೆಣ್ಣಾವೆ (ಕೂರ್ಮಿ, etc. Nr., Sl. 90; ಮುಂ Mr. 411). — ಆವೆಕಲ್ಲು. A medicinally used stone said to be found in the head of a tortoise (My.). — ಆವೆಚಿಪ್ಪು. A tortoise shell (C.). — ಆವೆಪೀಮು. -ಓಡು. = ಆವೆಚಿಪ್ಪು. (My.).

ಆವೆ āvĕ. 3. = ಆವಂ. Who? which? (Tē. ಏವಿ, which; *cf.* Tu. ಆಮೆ = ಆರು, he). ಆವೆಯೂಜೊವಮ್ ಎನ್ದು ಆರಾಜೋ ಪಮ್ ಎಮ್ದು ಆರ್ಥಂ (Śmd. II).

ಆವೆ āvĕ. A flea (ಜಕ್ಕಾಮು Mr. 177, one MS. perhaps ದಾವೆ).

ಆವೇಗ ā-vēga. Hurry, haste produced by excitement; flurry, agitation. 2, a kind of saṁchāribhāva (Kâvy. IV, 2, 16).

ಆವೇಗಿ ā-vēgi. *The plant Argyreia argentea or Argyreia speciosa* (ಮುಳ್ಳಗಸ್ತೆ, etc., ಆನೆಕ್ಕಸ ಗೊಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು, ಜೋಡಸರ Sl. 156).

ಆವೇಜಿ āvējī. Coriander seed (S. Mhr.).

ಆವೇಶ ā-vēśa. Entering; taking possession of. 2, demoniacal frenzy, possession; great agitation, excitement (ಪಮ್ಮು ಮು Hlā.; ಏಕಾಚಿಯು ಬಾಳೆ G.; My.). 3, *pride, arrogance.* See Prvs. s. ಪ್ರವೇಶ; B. 5, 42. 71.

ಆವೇಶನ ā-vēśana. Entering, etc. (= ಆವೇಶ No. 1 & 2). 2, *a workshop* (ಚಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ Mr. 195; ಕಾಜರ ಮನೆ Sl. 108).

ಆವೇಶಿಕ ā-vēśika. Entering. 2, *a visitor, a guest.*

ಆವೇತಿಕೆ ā-vētike. *A female guest.*

ಆವೇಷ ā-vēsha. Pervading; penetrating; visiting (Kāvy. IV, 2, 37).

ಆವೇಷ್ಟಕ ā-vēshṭaka. Surrounding. 2, *a wall, fence, enclosure* (ದ್ಯಾ, ಜೀ೦ Hiā.).

ಆವೇಷ್ಟನ ā-vēshṭana. Surrounding, wrapping round; a wrapper; a bandage; an enclosure. (My.).

ಆವೇಷ್ಟಿಸು āvēshṭisu. To surround (J. 34, 19; My.).

ಆಶ ā́śa. 1. Tbh. of ಆಶೆ. (My.).

ಆಶ ā́śa. 2. Eating. See ಆಶ್ಯಯಾಶ, ಪದಪಾಶಪಾಶ. 2, reaching to; obtaining. See ಆಪ್ಯಾಶ.

ಆಶಂಸನ ā-śaṁsana. Wishing. 2, declaring, asserting. See ವ್ಯಕ್ತಾಶಂಸನ.

ಆಶಂಸಾರ್ಥ ā́śaṁsā-artha. Declared, asserted or ordered meaning. 2, the optative (My.).

ಆಶಂಸಿತೃ ā-śaṁsitṛi. *One who wishes; one who utters blessings.*

ಆಶಂಸು ā-śaṁsu. Wishing; *one who wishes.*

ಆಶಂಸೆ ā-śaṁsĕ. -ನಾ. *Wish, desire, hope.* 2, speech, declaration. See ಓಜಾಶಂಸೆ.

ಆಶಂಕೆ ā-śaṁkĕ. *Apprehension, fear.* 2, doubt. 3, distrust. — ಆಶಂಕೆಗೊಳ್. -ಪಡು. To fear, etc. (Śmd. 202).

ಆಶಯ ā-śaya. A resting place; *an abode, an asylum.* 2, a receptacle (ಆಧಾರ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94). 3, *meaning, intention* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಧಾತ 94; R-v. 4, 99; B. 4, 184). 4, wish or will (My.; ಜಯಕೆ G.). 5, water (ಪಚ್ಚರ, ಉದಕ Nr. 94). 6, any vessel or viscus of the body. 7, properly. 8, a miser. 9, the jack tree, Artocarpus integrifolia.

ಆಶರ ā́śara. = ಆತಿಶ. *An evil spirit, a rākshasa* 2, fire.

ಆಶಾಗಜ āśā-gaja. An elephant of a quarter or point of the compass (Mr. 420). 2, the number 8 (Ch.).

ಆಶಾಪಾಶ āśā-pāśa. The snare of lust (Bp. 22, 51; 53, 3; 61, 79. 90; My.).

ಆಶಾಪಿಶಾಚಿ āśā-piśāchi. The demon of lust (Bp. 40, 52; My.).

ಆಶಾಬದ್ಧ āśā-bandha. = ಆಶಾಪಾಶ. (Bp. 40, 33; My.).

ಆಶಾಭಂಗ āśā-bhaṅga. Disappointment (B. 5, 68; My.).

ಆಶಾಮ್ಬರ āśā-ambara. = ದಿಗಮ್ಬರ. Śiva (My.).

ಆಶಾಯುತ āśā-yuta. Desirous; greedy (ಸ್ಪೃಹಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc., ಆರ್ Mr. 232).

ಆಶಾವಾರಣ āśā-vāraṇa. = ಆಶಾಗಜ. (Bp. 55, 22).

ಆಶಾಷ್ಟಕ āśā-ashṭaka. The eight points of the compass (My.).

ಆಶಾಸನ ā-śāsana. = ಆತಿಸ್ 2. See ಮುಂಗಳಾಶಾಸನ.

ಆಶಿ āśi. 1. ಆತಿ. *A serpent's fang.*

ಆಶಿ āśi. 2. Tbh. of ಆಶಿಸ್ 2. A kind of alaṅkāra (Kāvy. III, 8, B, 166 seq.).

ಆಶಿ āśi. 3. Eating. See ಜಿಹ್ವಾಶಿ.

ಆಶಿತ āśita. Eaten.

ಆಶಿತಂಗವೀನ āśita-ṅ-gavīna. *Formerly grazed by cattle.*

ಆಶಿರ āśira. = ಆತರ. (Sk.; G.).

ಆಶಿರ್ವಾದ āśis-vāda. = ಆಶೀರ್ವಾದ. (Sk.).

ಆಶಿಷ āśiṣa. 1. *A serpent's fang.* Kom. ಆತೀಸ್.

ಆಶಿಷ ā-śis. 2. Wish. 2, *benediction, blessing* (ಹರಕೆ G.). Kom. ಆತೀಸ್.

ಆಶಿಸು āśisu. To desire, to wish or hope for (Bp. 42, 6; My.). 2, to bless (My.).

ಆಶೀರ್ವಚ āśis-vaṭa. Benediction (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಸು ವದು Nn. 138; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532).

ಆಶೀರ್ವಚನ āśis-vaṭana. Benediction (Bp. 25, 89; My.).

ಆಶೀರ್ವದಿಸು āśis-vadisu. To pronounce a wish of happiness to, to bless (My.; ಮುರುಳಿಸು G.; ಹರಸು Ch.).

ಆಶೀರ್ವಾದ āśis-vāda. Benediction (Sk., My.; ಆತಿಸ್, ಹರಕೆ, ವರಕೆ G.; ಹರಸುವದು Nn. 138). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಡು. To give a benediction, to bless (Bp. 46, 6; My.). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡು. = ಆಶೀರ್ವದಿಸು. (B. 4, 126; My.).

ಆಶೀರ್ವಾದಪರ āśīrvāda-para. Having benediction as the highest object, being intent upon benediction (Śmd. 129).

ಆಶೀರ್ವಿಷ āśīs-viṣha. Having venom in its fang: *a snake.*

ಆಶೀವಿಷ āśī-viṣha. = ಆಶೀರ್ವಿಷ. *A snake.*

ಆಶು āśu. *Quick, fast;* haste (J. 10, 46). 2, *a kind of rice ripening in the rainy season.*

ಆಶುಗ āśu-ga. Going quickly. 2, *the wind.* 3, *an arrow.* 4, the sun.

ಆಶುಗತಿ āśu-gati. = ಆಶುಗ No. 4.

ಆಶುಗತಿಮಿತ್ರ āśugati-mitra. A lotus (Bp. 5, 1).

ಆಶುಗಾಮಿ āśu-gāmi. = ಆಶುಗ No. 4. (R.).

ಆಶುಪತ್ರಿ āśu-patri. The tree Boswellia serrata. (R.).

ಆಶುವ್ರೀಹಿ āśu-vrihi. = ಆಶು No. 2. (G.).

ಆಶುಶುಕ್ಷ್ಮಣಿ ā-śuśukshaṇi. Shining forth. 2, *fire.* 3, wind.

ಆಶೆ ā-śĕ. ಆಶಾ. = ಆಶ 1, ಆಸೆ. Wish, *desire;* lust; expectation, *hope.* 2, *a region, a quarter of the compass.* ಆಶೆಗೆ ಉಕ್ಕ ವಿಲ್ಲ, ಪಾಶಕ್ಕೆ ಅದೆಯಿಲ್ಲ. — ಆಶೆಗೆ ಪಾಶವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಧನವಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶೆಯುಳ್ಳವರು (Sl. 184). ಎದಪಡಿಯವರ ಪಾಪ ಮೋಕ್ಷದ ಆಶೆ (ಆಭಿಧ್ಯೆ G.). — ಆಶೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become desirous, etc. (My.). — ಆಶೆಪಡಿ. -ಪಡೆ. Desire to be satiated, wish to be gratified (My.). — ಆಶೆಹೊಡಿಸು. -ಹೊಡಿಯಿಸು. To hold out hopes, to raise another's expectations (C.). — ಆಶೆ ಪಡು ವಿಕೆ. Desiring, etc. (ಹೊಡಪಡ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Sl. 70). — ಆಶೆ ಮಾಡು. = ಆಸೆ ಮಾಡು. To desire, etc. (My.). See Prv. s. ಸಿರಾಶೆ.

ಆಶೌಚ āśauṭa. (fr. ಆಶುಚಿ). Impurity (contracted in consequence of a death, etc., My.).

ಆಶ್ಚರ್ಯ ā-śĕ-ṭarya. = ಆಶ್ಚರಿ 1, etc. *Curious, marvellous, astonishing.* 2, *a wonder, a marvel.* 3, wonder, surprise, astonishment (ಪಶ್ಚಿಮ ರೆ. II, 100; Śm. 66; ಎಳ್ಳಿನ ರೆ. II, 101; ಕುಮಾರಪು Nn. 93). — ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to feel surprise (My.; B. 3, 73). — ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು. To be surprised, to wonder (My.; B. 4, 171).

ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ āśćarya-kara. Surprising, astonishing (My.; B. 4, 111. 171).

ಆಶ್ಮ āśma. (fr. ಆಶ್ಮ). Stony, made of stone. (My.).

ಆಶ್ಮನ āśmana. = ಆಶ್ಮ. (My.).

ಆಶ್ರಮ ā-śrama. *A hermitage.* 2, *a religious order,* of which there are four kinds, that of the brahmachāri, that of the grihastha, that of the vānaprastha, and that of the yati, bhikshu or sanyāsi. See ಧಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ.

ಆಶ್ರಯ ā-śraya. = ಆಸರ, ಆಸರೆ. That to which any thing is annexed, or with which anything is closely connected, or on which anything depends or rests: *a seat, an abode.* 2, *a support, shelter, refuge* (ಗಮ, ಗಮನ, ಗಿಮಿತ್ತ,

ನೆರೆ, ಪೊದರು, ಇಚ್ಛೆ, ಆಗರ, etc. Śm. 58; Kk. 64). 3, *protection, help.* 4, *the person or thing in which any quality or article is inherent.* 5, at the end of compounds: depending or resting on, endowed with (Kâvy. IV, 2, 42; V, 2). See ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ. — ಆಶ್ರಯ ಕೊಡು. To afford help or support, etc. (My.; B. 5, 10. 304). — ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To have recourse to for shelter, etc. (My.).

ಆಶ್ರಯಾಶ âśraya-âśa. Eating what comes near. 2, *fire.*

ಆಶ್ರಯಿ â-śrayi. That has sought the protection of (My.).

ಆಶ್ರಯಿಸು â-śrayisu. = ಆಶ್ರಯಿಸು. To join, to possess (Śmd. 263); to obtain, to keep in mind, to desire (ಬಯಸು 299 Cm.); to adopt, to use, to countenance, to follow (B. 3, 97); —to approach for protection, etc. (My.); —to cause to go to, to put (see ಆಶ್ರಯಿಸು).

ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆ âśrayisuvikĕ. Approaching for protection (ಶ್ರಾಯ, ಶ್ರಯಣ Sl. 390).

ಆಶ್ರಯಿಸು âśrayisu. = ಆಶ್ರಯಿಸು. To join, etc.; to cause to go to, to put (Bp. 44, 22).

ಆಶ್ರವ â-śrava. Stream, flow, river. 2, distress, fatigue. 3, fault, transgression. 4, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17). 5, *compliant, obedient.* 6, *a promise.*

ಆಶ್ರಿತ â-śrita. Dwelling in; resorting to; having sought the protection of (My.); protected (My.); practising; using; being cognate (Śmd. 26); being connected with (276); being dependant on; a dependant (B. 2, 20; 4, 117). See Bp. 36, 38; 55, 17.

ಆಶ್ರುತ â-śruta. Heard; *promised, agreed.*

ಆಶ್ಲೇಷ â-ślêśa. Embracing; *an embrace.* 2, intimate connexion. 3, N. of the 9th lunar mansion (My.; Tĕ.).

ಆಶ್ವ âśva. (fr. ಅಶ್ವ). Relating to a horse. 2, *a number of horses.*

ಆಶ್ವತ್ಥ âśvaththa. (fr. ಅಶ್ವತ್ಥ). Relating to the Ficus religiosa. 2, *the fruit of that tree.*

ಆಶ್ವಯುಜ âśvayuja. (fr. ಆಶ್ವಯುಜ). = ಆಶ್ವೀಜ. *The month âśvina* (of the rainy season).

ಆಶ್ವಲಾಯನ âśvalâyana. N. of a rishi and writer on ritual. (My.).

ಆಶ್ವಾಸ â-śvâsa. Breathing, taking breath. 2, encouraging, consolation. 3, a chapter or division of a book (Ch. v. 24; Bp. 61, 91).

ಆಶ್ವಾಸನ â-śvâsana. Consolation (B. 5, 10).

ಆಶ್ವಾಸಿಸು â-śvâsisu. To breathe;—to encourage, to comfort, to console (Râv. 5, 44; My.).

ಆಶ್ವಿನ âśvina. *N. of a month* (September-October) *during which the moon is in aśvini.* 2, a day's journey for a horse or rider.

ಆಶ್ವಿನೇಯ âśvinêya. *A surname of the two aśvins.* 2, N. of Nakula and Sahadêva.

ಆಶ್ವೀಜ âśvija. Tbh. of ಆಶ್ವಯುಜ. (My.). ಆಶ್ವೀಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ್ಸ ಕರಗುವ ಬಿಸಿಲು, ಮಣ್ಣು ಕರಗುವ ಮಳೆ (Prv.).

ಆಶ್ವೀನ âśvina. *A day's journey for a horse.*

ಆಷಾಢ âshâḍha. = ಆಸಡ, ಆಸಾಡ, (ಆಸಾಢ). *The month âshâḍha* (June-July). 2, *a staff of palâśa wood carried by an ascetic on the day of full moon of the month âshâḍha* (ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತಲೆಯ್ಯಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುಷ್ಟು ಉಗಿಯವ ಕೋಲು G.). 3, the Malaya mountain.

ಆಷಾಢಭೂತಿ âshâḍha-bhûti. N. of a man (Sk.). 2, one who betrays confidence, a cheat, a scamp (My.; Tĕ.; Mhr. ಆಷಾಢಭೂತಿತ).

ಆಷಾಢಮಾಸ âshâḍha-mâsa. = ಆಷಾಢ No. 1. (ಮುಂ Kn. 18; ಆಸಡ Ct. II, 21).

ಆಷಾಢಿ âshâḍhi. = ಆಸಡಿ No. 2 q. v., ಆಸಾಡಿ. The plant Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.; My.; not Sk.). 2, the day of full moon in the month âshâḍha (Sk.).

ಆಸ್ಸು âs. *An interjection implying anger, pain, recollection, etc.: ah! oh! etc. Cf.* ಆಃ.

ಆಸ âsa. 1. Throwing, casting. See ವಿಷಯಾಸ, ಬ್ಯಾಸ, ಉತ್ಯಾಸ. 2, a bow.

ಆಸ âsa. 2. = ಆಸನ 2. See ಉತ್ಕರಾಸ.

ಆಸಕ್ತ â-sakta. *Attached strongly to or intent on, devotedly attached to.* 2, zealously following or persuing. 3, eternal. See Bp. 43, 82; 53, 1; Grj. 5, after 9.

ಆಸಕ್ತತೆ â-saktatĕ. = ಆಸಕ್ತಿ. (My.). See ಆಸಮಾಸಕ್ತತೆ.

ಆಸಕ್ತಿ â-sakti. Attachment or devotedness to; inteniness upon; diligence, zeal. See B. 4, 5; Bp. 39, 3; J. 11, 13.

ಆಸಂಗ â-saṅga. Fastening to, fixing; association; attachment; contact. See ಉತ್ಕರಾಸಂಗ.

ಆಸಡ âsaḍa. Tbh. of ಆಷಾಢ (Ct. II, 21; Śm. 20).

ಆಸಡಿ âsaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಆಸಡಿ). 2, = ಆಷಾಢಿ No. 1, q. v. (ಪತದುಸಿರಿಕೆ, ಆಷೀರು Hlm.; ಪತದುಸಿರಿ, ಐಮುಸುತೆ, ಆಷೀರು, etc. Nr.; ಪತದುಸಿರಿ, etc., ಪಿಲ್ಲೆಪಿಚ್ಚರೆ; ಆಷಾಢೀ ಪೀರು ವ್ರಸಿಪ್ಪ, ದುಜ್ಜಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಅಜ್ಜಲೇ ಗಡ್ಡೆ Sl. 146; ಪತದುಸಿರಿ, ಸೀರು Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಆಸತ್ತು, âsattu. P. p. of ಆಸು 1.

ಆಸನ âsana. 1. Throwing. See ಆಷಾಸನ.

ಆಸನ âsana. 2. Sitting. 2, *sitting in peculiar postures, according to the custom of devotees* (ಪದ್ಮ, ಉಬ್ಬರುಗುಮು Kn. 54), *e. g.* ಪದ್ಮಾಸನ, ಭದ್ರಾಸನ, ವಜ್ರಾಸನ, ವೀರಾಸನ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ. 3, *halting, stopping.* 4, a seat in general: a stool, chair, etc. (Grj. 3, 112. 113; 4, 47). 5, *the withers of an elephant,* the part where the driver sits. See Nr. s. ವಿಜುಗೀಡು.

ಆಸನಾಂಕುರ âsana-aṅkura. The piles (ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Mr. 386).

ಆಸನೆ âsanĕ. *Stay, abiding.*

ಆಸಂದ âsanda. Vishṇu. (R.).

ಆಸಂದಿ âsandi. *A couch, the seat of which is made of basket-work* (ವೇತ್ರಾಸನ, ಪಳ್ಳಿ Mr. 208).

ಆಸನ್ನ â-sanna. Sat down, sat near; closely united; *near, proximate;* (attacked; commenced, undertaken). ಆಸನ್ನೆ, fem. (Bp. 4, 42).

ಆಸನ್ನಗಮನ âsanna-gamana. Going near (?). See ಪೀಡ.

ಆಸನ್ನಪೀಡನ âsanna-pîḍana. Molesting in an attacking manner (?). See ಉಪ್ಪಡೆ.

ಆಸಪಾಕ âsapâka. = ಆಸ್ಯಪಾಕ. Sores about the tongue and mouth, occasioned by the heat of the body, aphthous disease (My.).

ಆಸಪ್ರಾಸ âsaprâsa. Gasping, panting (Tĕ.; R.).

ಆಸಮಾನಿ âsamâni. Sky blue (My.; Ll.; Br. ಆಸ್ಮಾನಿ).

ಆಸರ âsara. Tbh. of ಆಶ್ರಯ. (My.; B. 4, 119; 5, 321).

ಆಸರೆ âsarĕ. = ಆಸರ. (My.). See ಪ್ರಾಸರೆ. — ಆಸರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಅಸವಿ² **âsay.** 1. -ದಿು. To be weary or fatigued (ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; T. ಆಯು; T. బాయు, affliction; Tu. ಅಸರ್, thirst). P. p. ಅಸವು (Śmd. 284). See Bp. 18, 59; 20, 22; 48, 13. — ಅಸವು² ಬೇಸವು dupl. (Bp. 38, 31).

ಅಸವಿ³ **âsay.** 2. = ಅಸವು, ಅಸಮು. Weariness, fatigue, languor. ಶ್ರೀತೋಷ್ಣದ ಅಸವಿಲ್ಲದ ಸುಖಲಂಗಳ್ (J. 19, 43). ಅಸವಿಂ (3, 4; 5, 51; 15, 47). ಅಸವಿಂ (15, 3). ಅಸವಿಗಳ್ (18, 22; 28, 10). ಅಸರ್ಗಳಂ (15, 20). — ಅಸರ್ಗಳೆ. -ಳ್ಚೆ. To remove fatigue, to rest (J. 3, 8).

ಅಸವಿ **âsavi.** = ಅಸವು² 2. (My.).

ಅಸವಿಕೆ **âsavikĕ.** = ಅಸವು. (My.).

ಅಸವಿು **âsavu.** = ಅಸವು² 2. (My.).

ಅಸವ **â-sava.** Distilling; decoction. 2, *spirituous liquor* (ಸುರೆ Nn. 13; ಮೈರೇಯ, ಕಳ್ಳು, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 3, *rum.*

ಅಸವಾಸಕ್ತೆ **âsava-âsaktatĕ.** The state of being addicted to drinking spirituous liquor; a drinking club (ಗೋಷ್ಠಿಯು, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ Nn. 20, o. r. ಅಸವಾಸಕ್ತಿ).

ಅಸವಾಸಕ್ತಿ **âsava-âsakti.** = ಅಸವಾಸಕ್ತೆ, q. v.

ಅಸವಿ **âsâdi.** = ಆಸಾಧಿ No. 1 (My.).

ಅಸಾದ **â-sâda.** Putting down, placing. See ಪ್ರಾಸಾದ.

ಅಸಾದನ **â-sâdana.** Putting or laying down; attacking, making war upon; going to or towards; meeting with; obtaining, attaining; accomplishing.

ಅಸಾದಿತ **â-sâdita.** Sat near; gone to; *obtained.*

ಅಸಾದ್ಯ **â-sâdya.** Obtainable. See ಸಮಾಸಾದ್ಯ.

ಅಸಾಮಿ **âsâmi.** A person or individual (My.; Br., H.; see ಪ್ರತಿಯುಸಾಮಿಯಾಗಿ).

ಅಸಾರ **â-sâra.** *Surrounding an enemy;* incursion. 2, *a heavy fall of rain, a hard shower* (ಶಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿದ ಮಳೆ Mr. 44; Grj. 9, 56). 3, the army of an ally or of a king, whose dominions are separated by other intervening states. 4, provision, food.

ಅಸಾರಕ **â-sâraka.** = ಅಸಾರ No. 3. (My.; Râm. 3, 6, 9).

ಅಸಾರಮಹಾಲು **âsâra-mahâlu.** A kind of hall (B. 4, 146).

ಅಸಿಗೆ **âsigĕ.** = ಹಾಸಿಗೆ. (My.).

ಅಸೀನ **âsîna.** (Śmd. 207). *Sitting, seated* (ಉಪವಿಷ್ಟ, ಕುಳಿತರ್ Mr. 246).

ಅಸು **âsu.** 1. To loosen from an elevated place (ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.).

ಅಸು **âsu.** 2. = ಆಚ, ಆಸ್ಪ. The sâl tree, Shorea robusta Roxb. (ದೃಢ ಛೇದ Śmd. Dh.; ಶಾಲ, ಸಾಲ Mr. 114; Tĕ. ಏಪೆ, T. ಆಚ್ಚಾ). ಅಸಿನ ಮರ (ಶಾಲ Nn. 110).

ಅಸು **âsu.** 3. That measure, that much, so much (C.; Tĕ. ಏಸಿ; see ಅನಿತು). ಸವನಿಗೆ ಅಸು ಅದನ್ನ, ಪೇಳ! (Anubhavaśikhâmaṇi 10, 18). 2, at the end of an infinitive it may be translated by *"possibility"*, *e. g.* ಆ ಮೂವರ ಗೋಳಾಟ ಪೇಳಲಾಸಲ್ಲ (B. 4, 182; My.).

ಅಸು **âsu.** 4. = ಹಾಸು. To spread (My.).

ಅಸು **âsu.** 5. = ಹಾಸು. The warp of a weaver (My.; Tĕ., Tu.).

ಅಸುತಿ **â-suti.** -ತ್ಪ. Distilling, pressing out sôma juice.

ಅಸುತೀವಲ **âsuti-vala.** *One who causes a sacrifice to be performed on the day of the new or full moon,* etc. 2, a distiller.

ಅಸುರ **âsura.** Increase, abundance; excess; superiority; haughtiness; vehemence; strength, power; annoyance, trouble (ಆತಿಶಯ Bhn. 9; Tĕ. ಏಪು, to increase, = ಆತಿಶಯಿಂಪು). ಅಸುರದ ಕಬ್ಬಿಗೆ (Bh. 1, 20, 60). ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮ್ ಬಿಲ್ಲಿಯುಮ್ ಅಸುರಮ್ ಅಪ್ಪಿನಂ (Abh. P. 13, 75). ಅಸುರದ ಕಬ್ಬಾಳು (Bp. 9, 38). ಅಸುರದ ಕೋಳಾಹಳಧ್ವನಿಂಗಳ್ (37, 21). ಅಸುರದ ವೀರಪರಾಕ್ರಮಂ (37, 59). ಅಸುರದ ಎಡೆ (18, 7). ಅಸುರದ ಸನ್ನಾಹ (Râm. 3, 6 sum.). See ಅಬ್ಬಾಸುರ, ಆತ್ಯಾಸುರ, ಕಬ್ಬಾಸುರ; Grj. 6, after 54; Bp. 16, 23; 28, 30; 52, 16; 57, 24; 58, 27.

ಅಸುರ **âsura.** (fr. ಅಸುರ). Relating to evil spirits or to the Asuras; demoniacal. 2, an Asura (My.; ದೈತ್ಯ G.). 3, a form of marriage (My.).

ಅಸುರಿ **âsuri.** *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb. 2, N. of a twining shrub (ಕೆಸ್ತುರಿವಳ್ಳಿ Mr. 150, o. r. ಕೆಸ್ತೂರಿ).

ಅಸೆ **âsĕ.** Tbh. of ಆಶೆ. (ಪಾಲಿ, ದಿಕ್ಕು Nn. 31. 114). ಅಸೆಯಂ ದೇಶಂ (ದೂರಗಣ, etc. Mr. 518). See s. ಪುಸಿ 2. — ಅಸೆಗೆಯ್. To afford the shelter of, to shelter, to protect (J. 19, 34). 2, to desire. — ಅಸೆಪೊಱ್. -ತೊಱ್. To give up or abandon desire (My.). ತನ್ನ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಅಸೆಪೊಱ್ದು, ಎರವಿನೆಯರ ರಸ್ಸು ಬಯಸಿಪಡನು (B. 5, 165). — ಅಸೆಗೊಳ್ಪಿಸು. To allure; to hold out hopes (C.). — ಅಸೆಬಡೆ. -ಪಡೆ. = ಅಸೆಗಾಡು (C.). — ಅಸೆಬಡೆತನ. -ಪಡೆತನ. Cupidity, avarice (My.). — ಅಸೆಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಅಸೆಗಾರ್ತಿ. (C.). — ಅಸೆಬಾಕ. = ಅಸೆಬುತ. (My.). — ಅಸೆಬುರಕ. -ಪುರಕ. = ಅಸೆಬುತ. (C.). — ಅಸೆ ಮಾಡು. To feel a wish for, to desire. ತವನಿಪಗೆ ಅಸೆ ಮಾಡಿದನು (Bp. 9, 33). ಪ್ರಾಣದ ಅಸೆಯನ್ ಏಕೆ ಮಾಡಿದನು? (25, 26). ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಪ್ ಅಸೆಯಂ ಮಾಡೆ (47, 43). See also 29, 18; 45, 5. — ಅಸೆಪುಲಿ. A person of inordinate desire (My.). — ಅಸೆಪಡು. -ಪಡು. To wish, to desire (ಕೆಪ್ಪೆ Śmd. Dh.).

ಅಸೆಗಾಱ **âsĕ-gâra.** An inordinately desirous, covetous or avaricious man (C.).

ಅಸೆಗಾರ್ತಿ **âsĕ-gârti.** A covetous woman (C.).

ಅಸೇಚನ **â-sêcana.** Pouring into or on; sprinkling. (My.).

ಅಸೇವನ **â-sêvana.** -ನೆ. Attending to; assiduous practice or performance of any action; commerce, intercourse. See Bp. 7, 7. 8; 12, 28.

ಅಸೇವೆ **â-sêvĕ.** = ಅಸೇವನ. (Bp. 24, 28).

ಅಸ್ಕಂದನ **â-skandana.** Attack; *battle, war.*

ಅಸ್ಕಂದಿ **â-skandi.** Attacking, assailing. See ಪರಾಸ್ಕಂದಿ.

ಅಸ್ಕಂದಿತ **â-skandita.** *The walk of a horse* (ಎಳೆಪಡಿತೆ, ಸಮುಗೆ Sl. 274).

ಅಸ್ತರ **â-stara.** = ಆಸ್ತರಣ. (My.).

ಅಸ್ತರಣ **â-staraṇa.** = ಆಸ್ತರಣ. Spreading; decking. 2, *a carpet, a rug, bed clothes,* etc. 3, a layer. 4, *a coloured cloth or blanket thrown over the back of an elephant, or over a carriage,* etc.

ಅಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ **âstaraṇa-kriyĕ.** The act of spreading. See ಹಾಸು.

ಅಸ್ತಿ **âsti.** = ಆಸ್ತಿ. Property, wealth (C.; Tĕ., Tu., M., T.). ಹೊಸ ಅಸ್ತಿ (ಪ್ರಭ್ವ, ವಿಶ್ವ, etc. Sl. 330). — ಅಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ. relt. (C.; Tĕ.).

ಆಸ್ತಿಕ āstika. (fr. ಆಸ್ತಿ). A believer in sacred tradition; one who believes in God and another world, a theist (My.); pious, faithful. 2, N. of a muni. ಆಸ್ತಿಕನ ಮಾತು, ಆಸ್ತಿಕನ ಭೇಟಿ (Prv.). 3, a man of property (My.).

ಆಸ್ತಿಕ್ಯ āstikya. Theism; piety (My.). ಆಸ್ತಿಕ್ಯವಿಷ್ಟು ಅವ ವಿರಕ್ತಿ (ಜ್ಞಾನ Sl. 49). 2, a theist (My.).

ಆಸ್ತಿಗಾಣ āsti-gāṇa. A man of property (C.).

ಆಸ್ತಿಮಿತ ā-stimita. Wet. 2, steady, fine. 3, tender, soft. 4, gratified, pleased. (Bp. 35, 34).

ಆಸ್ತಿವನ್ತ āsti-vanta. = ಆಸ್ತಿಗಾಣ. (My.).

ಆಸ್ತೆ āstĕ. Slowly, at slow pace (My.; H.).

ಆಸ್ಥಾನ ā-sthāna. Place, site. 2, *an assembly.* 3, *a royal hall of audience* (ಸ್ಮಿತ ಬೇಕಿತ ಸಭೆ Mr. 462).

ಆಸ್ಥಾನಿ ā-sthāni. *An assembly.*

ಆಸ್ಥಾನಿಕ ā-sthānika. Relating to a royal hall of audience (My.); a courtier (My.).

ಆಸ್ಥಿತ ā-sthita. Stayed, dwelt; abiding. 2, having recourse to. 3, applied to. 4, engaged in; practising. 5, spread. 6, *obtained* (ಆಕ್ರಾಸ್ತ, ಕೆಯಕ್ಕಿಳುವಂ Mr. 459).

ಆಸ್ಥೆ ā-sthĕ. *An assembly.* 2, regard, care. 3, *effort* (ಪ್ರಯತ್ನ G.). 4, *state, condition.*

ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ ā-sthaulya. Some amount of stoutness, etc. See ಸಡಿ.

ಆಸ್ಪತ್ರಿ āspatri. The English "hospital" (C.; Tĕ. ಆತಿವತ್ರಿ, ಆಸ್ಪತ್ರಿ).

ಆಸ್ಪದ ā-s-pada. Place, site (ಸ್ಥಾನ Nn. 78). 2, *position, rank, dignity.* 3, *business, affair.* 4, basis, ground, occasion (My.). 5, ಪಾಲಿ (Nn. 31). Fem. at the end of a compound ಆಸ್ಪದೆ (Śmd. 188). See Prv. s. ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ.

ಆಸ್ಫಾಲ ā-sphāla. = ಆಸ್ಫಾಲನ. (My.).

ಆಸ್ಫಾಲನ ā-sphālana. Flapping, striking against; clapping; striking; rubbing. See ಆಪ್ಪಳಿಸು. — ಆಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. - ಅ -. To flap, to clap, etc. (Grj. 6, after 67).

ಆಸ್ಫುರಣ ā-sphurana. Springing up, breaking forth; becoming manifest; shining. See Bp. 33, 21; 43, 67.

ಆಸ್ಫುರಿತ ā-sphurita. Trembling; sprung up; glittering, shining (A.).

ಆಸ್ಫೋಟ ā-sphōṭa. = ಆಸ್ಫೋಟನ. 2, = ಆಸ್ಫೋಟಕ No. 1 (ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡ G.).

ಆಸ್ಫೋಟಕ ā-sphōṭaka. One who claps or strikes the hands together (My.). 2, the plant Coreya arborea.

ಆಸ್ಫೋಟನ ā-sphōṭana. Moving to and fro, flapping, trembling; shaking; slapping or clapping the arms as done by combatants, wrestlers, etc., or the noise made by it; clapping, striking the hands together; knocking, as at a door. 2, blowing, expanding; — breaking. See ಒಡಪು, ಕೆರಳ್ಚು.

ಆಸ್ಫೋಟನಿ ā-sphōṭani. *A gimlet or auger.*

ಆಸ್ಫೋಟಿ āsphōṭĕ. = ಆಸ್ಫೋಟ. ಆಡವಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ (G.). 2, = ವಿಷ್ಣು ಕ್ರಾಂತಿ (G.).

ಆಸ್ಫೋತ ā-sphōta. *Swallow wort, Calotropis gigantea.* 2, = ಮುದ್ದುಗುಲಾಬಿಯ ಗಿಡ (G.).

ಆಸ್ಫೋಟೆ āsphōṭĕ. *A wild variety of Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin.

ಆಸ್ಯ āsya. *The mouth; the face.*

ಆಸ್ಯಪತ್ರ āsya-patra. A lotus. (R.).

ಆಸ್ಯಪಾಕ āsya-pāka. = ಆನಪಾಕ. (My.).

ಆಸ್ಯಲಾಂಗಲ āsya-lāṅgala. Whose face is a plough: a hog, a boar. (R.).

ಆಸ್ಯಲೋಮ āsya-lōma. The beard. (R.).

ಆಸ್ಯಾಬ್ಜ āsya-abja. A face that is like a lotus (J. 3, 14; 24, 49).

ಆಸ್ಯಾಸವ āsya-āsava. Spittle, saliva. (R.).

ಆಸ್ಯೆ āsyĕ. Sitting; *resting, stay.* 2, a seat, a throne (ಗದ್ದುಗೆ G.).

ಆಸ್ಯೇನ್ದು āsya-indu. A face that is like the moon (J. 3, 12).

ಆಸ್ರಪ ā-srapa. (fr. ಆಸ್ರಪ). The nineteenth lunar mansion. (R.).

ಆಸ್ರವ ā-srava. The foam on boiling rice. 2, flowing. 3, *distress, pain.*

ಆಸ್ವಾದ ā-svāda. Tasting, eating; enjoying; flavour. (Bp. 15, 28; 59, 14; My.).

ಆಸ್ವಾದನ ā-svādana. Tasting, eating; enjoying. See ರಸಾಸ್ವಾದನ. — ಆಸ್ವಾದನಂಗೆಯ್. - ಅ - ಗೆಯ್. To taste, etc.; to smell at (V. 14, 103).

ಆಸ್ವಾದಿಸು āsvādisu. To taste, to eat; to enjoy (Bp. 33, 15; 47, 17); to smell at (My.).

ಆಹ್ āh. An interjection to express dislike: *fy!* (My.).

ಆಹ āha. A rare form of ಅಹ, etc. ಹಿಂದು ಆಹ ಮಾತ (ದಾನೋತ್ಪತ್ತಿಕ್ಷ Nn. 142).

ಆಹ āha. = ಆಹಾ. ಆಹ, ಇದು ತಪ್ಪದು (Mr. 536). See Grj. 10, 103; Bp. 32, 13; 37, 53. (In Sk. it implies reproof, severity, command, etc.).

ಆಹಕ āhaka. A peculiar disease of the nose. (R.).

ಆಹತ ā-hata. *Struck, beaten.* 2, *uttered falsely.* 3, *multiplied.* 4, *assertion of an impossibility.* 5, new cloth. 6, known. 7, a drum.

ಆಹತಲಕ್ಷಣ āhata-lakshaṇa. *Noted for good qualities.*

ಆಹರ ā-hara. Bringing, fetching. (My.). 2, taking, seizing; taking away, robbing. (My.). 3, drawing in breath, inhaling; inhaled air; breath inspired.

ಆಹರಣ ā-haraṇa. Taking away, robbing. (My.); taking, seizing; bringing near; removing; accomplishing; causing, inducing. See ಅಧ್ಯಾಹರಣ, ಉಪೋದ್ಘಾತಹರಣ, ಉಪಾಹರಣ, ವ್ಯಾಹರಣ.

ಆಹರಿಸು āharisu. To take away, to rob (My.).

ಆಹವ ā-hava. 1. Sacrificing, sacrifice.

ಆಹವ ā-hava. 2. Summoning, calling; challenging. 2, war, battle (ಕೊಳಗುಳ ರೆ. II, 62; ಕಾಳೆಗ Nn. 39). — ಆಹವ ಮಂಗೊಡು. - ಅ - ಕೊಡು. To challenge (J. 8, 26).

ಆಹವನೀಯ ā-havanīya. To be offered as an oblation, to be sacrificed. 2, *the fire in which oblations are offered.*

ಆಹವಾಂಗ āhava-aṅga. (ಅಣಿಕಾಳೆ, ಕಾಳೆಗದ ಮುಖ್ಯ Nn. 21; ಸೂತ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಆಹವಿ ā-havi. A warrior (My.).

ಆಹಾ āhā. = ಆಹ. An interjection expressing surprise, pity, or sorrow (Mhr.; Grj. 1, 68; J. 2, 59; Ll. 5, 151; *cf.* ಅಹಾ, ಅಯೋ).

ಆಹರಣ Â-hâra. = ಆಹರ 6. Bringing near; taking; employing. 2, *taking food, eating.* 3, *food.* ಆಹಾರವುಂ ಕೊಸರು ಕೊಣ್ಮು (J. 8, 2). — ಆಹಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take food (B. 4, 14; My.). — ಆಹಾರ ಮೂಡು. To eat (My.).

ಆಹಾರಪಚನ Âhâra-pachana. Digestion (My.). See Prv. s. ಮಜನ.

ಆಹಾರಸಂಭವ Âhâra-sambhava. The juice of the body, chyle, lymph, serum. (R.).

ಆಹಾರಿಸು Âhârisu. To eat (My.).

ಆಹಾವ Â-hâva. *A trough or ditch near a well for watering cattle* (ಸಿದ್ಧಾಪ್ತ, etc., ಮಿಂತೆ Mr. 421). 2, = ಆಹವ 2.

ಆಹಿಕ Âhika. (fr. ಆಹಿ). Intermittent, daily, especially used of fever (My.; Tē.). 2, (fr. ಅಹ) the descending node. 3, N. of Pâṇini.

ಆಹಿತ Â-hita. *Placed, put.*

ಆಹಿತುಂಡಿಕ Âhitunḍika = ಆಹಿತುಣ್ಡಿಕ. *A snake-catcher or exhibiter of snakes.*

ಆಹು Â-hu. Calling; cry (ರನ, ಧ್ವನಿ Nn. 86). 2, rice (ವ್ರೀಹಿ, ನೆಲ್ಲು 86). 3, minute, atomic, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮ 86).

ಆಹುತ Â-huta. Sacrificed. 2, offering made to men, hospitality. 3, the nourishment of all created beings considered as one of the principal sacrifices. (R.).

ಆಹುತಿ Â-huti. = ಆಹುತಿ. Offering oblations with fire to the deities; *an oblation to the deities* (ಬಲಿ, ಪುತಾಹುತಿ Nn. 14). 2, a mouthful (ಕವಳ, ತುತ್ತು Mr. 220). — ಆಹುತಿ ಕೆ. To offer an oblation with fire (Bp. 60, 50). — ಆಹುತಿ ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಕೆ. (My.). 2, to present a ball (to demons, etc., My.). — ಆಹುತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಕೊಡು. (Bp. 61, 17). — ಆಹುತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive as an offering; to take as a mouthful. See Bp. 44, 21; 54, 53; 56, 32.

ಆಹೂತಿ Â-hûti. Calling; summoning. (My.).

ಆಹೃತ Â-hṛita. Brought; given; taken; collected. See ಉಪಾಹೃತ.

ಆಹೃತಿ Â-hṛiti. Collection. See ಸಮಾಹೃತಿ.

ಆಹೇಯ Âhêya. (fr. ಅಹಿ). *Belonging or relating to a snake.*

ಆಹೇರು Âhêru. = ಆಹೇರು. — ಆಹೇರುಬಳ್ಳಿ. (Sk. & Pl.).

ಆಹೋ Âhô. An interjection expressing wonder or surprise (C.; Bp. 24, 67).

ಆಹೋ Âhô. An interjection of doubt or of asking: *or, or perhaps.*

ಆಹೋಪುರುಷಿಕೆ Âhô-purushikĕ. *A vain determination to accomplish an object, vaunting of one's power* (ಆಯುಧವುದೆ ನಿಪ್ಪದು Mr. 464).

ಆಹ್ನಿಕ Âhnika. (fr. ಅಹನ್). Daily. 2, a religious ceremony to be performed every day at a fixed hour. 3, constant occupation. 4, daily food. 5, what may be read in one day, the section of a book. (C.).

ಆಹ್ಲಾದ Â-hlâda. = ಆಹ್ಲಾದ. Joy, delight (ಸನ್ತೋಷ Nn. 77).

ಆಹ್ಲಾದಕರ Âhlâda-kara. Gladdening. (My.).

ಆಹ್ಲಾದಕಾರಿ Âhlâda-kâri. Gladdening; that causes pleasure (Kâvy. II, 1, 7).

ಆಹ್ವಯ Â-hvaya. Calling. 2, *a name, an appellation.*

ಆಹ್ವಾನ Â-hvâna. Calling; *a call, an invitation* (ಜೀವ, ಕರೆವುದು Nn. 95); invocation of a deity (ಆರ್ಹ, ಕರೆವುದು 106). 2, *a name.*

ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ Âhvâna-purusha. A man who calls or invites. See ಬದ್.

ಆಹ್ವೆ Â-hvĕ. *A name, an appellation.*

ಆಳ್ Âḷ. 1. = ಆಳು 1. To get, to obtain. 2, to have, to hold, to possess. 3, to govern, to rule, to manage (ತಾಳ್ Śmd. Cm. 56. 77. 122. 156. 204. 344. 367; T., M., Tu. ಆಳು; Tē. ಏಲು). P. p. ಆಳ್ದ (Śmd. 77. 156. 204; see ಆಳ್ದ). ಆಳ್ಗಂ (56. 122. 344. 367). ಜಿಳಗೆಮ್ಪಿನ ಸೊಮ್ಪಿನ್ ಆಳ್ದ ಪಾಮ್ಪಿಂ (78). ನಮುವಿದೆಳೆ, ನ ಮೋದರರೆಮ್ಪ ಎನ್ನು, ಒನೆದು ಆಳ್ವುದು ಧೃತ್ಯವಿಶಾನದುಂ! (258). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳುಮುನ್ ಒಳಕೊಂಡು ಆಳ್ದನ್ (ಆದ) ಅಮ್ಬೋನಿಧಿ ದೀಪಕ್ಕೆಳ್ಗಂ ಪೀಡುಗುಂ (208). See Bp. 16, 13; Rây. 5, after 26; 5, 138; 12, 13; 13, 10. 18. 79; 14, 15; J. 2, 5. 9. 19; 5, 23; 6, 41; 20, 9.

ಆಳ್ Âḷ. 2. = ಆಳು 2. (A bond-man?), a servant (ಸೇವಕ Śmd. Dh., Śm. 115; J. 4, 11); a soldier (ಧಗ Bhn. 54; J. 4, 62; 12, 5; 20, 26. 35); a messenger (ಆವಂಳ, ದೂತ Nn. 60); a pawn in chess (J. 6, 30). 2, a grown person in general (C. as ಆಳು; T., M., Tu.). ಆರಸಾಳ್ (Śmd. 63), ಒಳ್ಳಾಳ್ (84), ಕಟ್ಟಾಳ್ (215). ಆನೆಯ ಮೀಲೆಯುಮುಂ ಆಳ ಮೀಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೀಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಒಟ್ಟೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕಕರಾಮನ (146). ಆಳ್ ಇವಂ, ಆಳ್ ಇದು (109). ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ (79). ನೀಪ್ ಎನ್ನ ಆಳ್ದನ್, ನಾನ್ ಆಳ್ (Bp. 9, 51). — ಆಳ್ಗತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ. N. of a children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳ್ದಾರಿ. A path passable only for men (My.). — ಆಳ್ಪೊಟ್ಟಿ. A porter's load (My.). — ಆಳ್ವಲು. -ಬಲು. (Śmd. 386; Kk. 99). A body of soldiers (My.). 2, helpmates (My.). — ಆಳ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 81). The strength of a man or of men. — ಆಳ್ವೆಸ. -ವೆಸ. = ಆಳ್ವೆಸನ. — ಆಳ್ವೆಸಗೆ ಯುಂ. To take an order upon one's self as a servant does: to become obedient or subject, to become a servant (Abh. P. 10, 37). 2, to subject (14, 194). — ಆಳ್ವೆಸನ. -ವೆಸನ. Servant-command: the state of one who like a servant obeys orders, subjection, service (Abh. P, 9, 134; 11, 3).

ಆಳ್ Âḷ. 3. (= ಆಣ್). Manliness, bravery. — ಆಳ್ವೆಣ್ಮಿಯು. -ತೋಱು. To evince manliness, etc. (J. 32, 1).

ಆಳ Âḷa. = ಆಳು 3, etc. — ಆಳದೇರಿ. = ಆಳುದೇರಿ, q. v. (My.). ಆಳದೇರಿಯು ಗೋಡೆ (ಪ್ರಾಕಾರ G.).

ಆಳ Âḷa. = ಆಳ 1, etc. Extent; a tract of country (see *e. g.* ಆಸ್ಪರಾಳ, ಕೊಡೆಯಾಳ, ಸಮ್ಪಾಳ, ಬಾಣಾಳ, ಮುಳಿಯಾಳ, etc.). ಎರ ಡೂರ ಎಡೆಯ ನಿಮುಷಾಳಂ ಪ್ರಾಸ್ತರಮ್ ಎನ್ನುದು (Hlā.).

ಆಳತಿ Âḷati. = ಆಣತಿ. Singing (Bp. 12, 44; 19, 10). — ಆಳತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. Singing to be joined to; to be attended with singing (Bp. 17, 21).

ಆಳಮಾಳ Âḷamâḷa. = (ಆಲವಾಲ?), ಆದುದೂದು (Śmd. 39).

ಆಳಮ್ಬರ Âḷambara. = ಆಡಮ್ಬರ. (My. occasionally).

ಆಳಮ್ಬೆ Âḷambĕ. = ಆಣಬೆ, etc. A mushroom (My.; ತಿಂಡಿಕ G.).

ಆಳವಿಸು Âḷavisu. Tbh. of ಆಡಾಸು. (Bh. 8, 24, 49).

ಆಳವಾಳ Âḷavâḷa. = ಆಲವಾಲ. (Rây. 2, 49).

ಆಳಿ Âḷi. 1. = ಆಡಿ. An affix for forming nouns, *e. g.* ಓಜಾಳಿ, ಜೂಜಾಳಿ, ಮೂಜಾಳಿ, ಪಿಜಾಳಿ, ಪಡಾಳಿ, ಮಾಡಾಳಿ, ಕೇಡಾಳಿ, ಸಿಗ್ಗಾಳಿ (Śmd. 239).

ಆಳಿ Âḷi. 2. = ಆಳ, etc. — ಆಳದೇರಿ. = ಆಳುದೇರಿ, q. v. A rampart (My.; ಕೋಟೆಯು ಗೋಡೆ G.).

ಆಳಿ ā|i. = ಆಲಿ 2, q. v. (ನಪಿ, ಸಾಲ್ Śmd. I; ಆದಲಿ, ವೀಳಿ, ರಾಜಿ, ಪಸ್ತಿ Mr. 359). See e. g. J. 30, 1. 19. 31; 33, 20; Ć. Bp. 47, 39.

ಆಳಿಕೆ ā|ikĕ. 1. = ಆಳ್ಕೆ. Ruling; reign (B. 4, 6. 80; 5, 187).

ಆಳಿಕೆ ā|ikĕ. 2. = ಆಡಿಕೆ. See ಧಾತಾಳಿಕೆ, ಹೀರಯಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಕೆ ā|ikĕ. 3. The state of being a person. See ಆಚ್ಚಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಗ ā|iga. = ಆಲಿಸ, etc. See ಕಲುಆಳಿಗ.

ಆಳಿಗೆ ā|igĕ. = ಆಳಿಗ. Tbh. of ಆದಲಿಕೆ (Śmd. 383).

ಆಳಿಂದಕಿ ā|indaki. = ಅಳಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಆಳಿಸು ā|isu. 1. (Śmd. 40). To cause to obtain or get (Bp. 41, 19); to cause to rule. — ಆಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To be ruled, as by a king (My.).

ಆಳಿಸು ā|isu. 2. = ಆಡಿಸು. See ಹೀರಯಾಳಿಸು.

ಆಳು ā|u. 1. = ಆಳ್ 1. P. p. ಆಳಿ (C.). ಆಳುವ ಅರಸು (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, etc. Nr.). ಆಳುವವನು (ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Sl. 355). ರಾಜ್ಯವನ್ ಆಳುತ (Bp. 27, 28). ಆಳಿದವಂ (40, 44). ರಾಯನು ನೂರು ಮಕ್ಕಳು ಪುರದವ್ ಆಳಲಿ! (Bh. 1, 8, 3). ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವಂ (1, 8, 15). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿರಾಯರು ಆಳಿದ ಆ ನೆಲಂ (Dp. 1). ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು (B. 4, 80).

ಆಳು ā|u. 2. = ಆಳ್ 2. (C.). ನೀವು ಒಡೆಯನ್, ಆವ್ ಆಳು (Bp. 22, 61). ಆಳುಗಳಂ (16, 13). ಆಳುಗಳನ್ನು (B. 5, 283). ಕಾರಾಳು (ದೊಡ್ಡ, etc. Nr., Hlā.). ಪೆಣ್ಣಾಳು (Nr.). ಸಾವಿರಾಳ್ ಗಾಮಳ (ಸಾವಿರ, etc. Nr.). ಕೂಲಿಯಾಳು (ಕರ್ಮಕಾರ, etc. Nr.). ಮಂಡಾಳು (Śm. 42). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಆರಸು, ಕೂಡು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ.—ಆಳಾಗ ಬಲ್ಲವ ಅರಸಾಗ ಬಲ್ಲ.—ಆಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಅರಸುತನವು ಯಾಕೆ?—ಆಳೂ ಆಗ ಬೇಕು, ಅರಸೂ ಆಗ ಬೇಕು (Prvs.). See Bp. 28, 40; 45, 11; 54, 19; 56, 51; Bh. 2, 4, 5. 11. — ಆಳಮಂತನು. -ಬದುಂತನು. To get a person (for doing any work, My.). — ಆಳಿನೇಟಾಕೆ. -ವಿಷಕೆ. A kind of children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳು ಕಾಡು. dupl. ಆಳು ಕಾಡು ಇದ್ದವರವರ ಕಾಳಯದು ಬಿಕ್ಕಾನೇ? (Prv.). — ಆಳುಕೆಯುದ್ದ. -ಕೆಯುದ್ದ. Being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಪೊರುದ Sl. 213. 402). — ಆಳುಗೀಳು. relt. (My.). — ಆಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Service, drudgery (Bp. 52, 10). 2, work fit for one person (My.). 3, work done by servants (My.). — ಆಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The length or height of a man (My.; Sl. 431. 437). — ಆಳುದಾಸಿ. A gang of workmen under a mēstri (My.). — ಆಳುಮಗ. A servant (S. Mhr.). ಆಳುಮಕ್ಕಳು (B. 2, 20; 4, 34. 43. 73). — ಆಳು ಮುಟ್ಟು. A man's measure or height (C.). — ಆಳು ಮೇಳು. relt. (S. Mhr.; B. 4, 153). — ಆಳೋಟ. -ವಿಟ. The distance which, or the speed at which, a man can run (C.).

ಆಳು ā|u. 3. = ಅಳ 3, ಅಳೆ 4, ಅಳ, ಆಳಿ 2. See ಆಳ್ವಂ. — ಆಳುದೇರಿ. -ವಿರಿ. A wall or rampart of a fort surrounded by the ditch (ಹಂಚು, ದಪ್ಪ Nr.); a merlon of a fort (My.). See Rām. 1, 9, 10; 1, 13, 2; 6, 13, 3.

ಆಳು ā|u. 4. = ಅಹಳು (see ಆಹ). The feminine of ಆಹು 4, q. v. (My.), e. g. ಬಾಣ್ದಾಳು (B. 2, 7), ಬಿಡಿವಾಳು (3, 78), ಇಪ್ಪಾಳು (4, 138).

ಆಳುತನ ā|utana. 1. = ಆಳ್ತನ 1, q. v. (Bh. 3, 4, 31; J. 2, 41; C.).

ಆಳುತನ ā|utana. 2. = ಆಳ್ತನ 2. Service (Bp. 11, 5; 22, 52; My.).

ಆಳುವಿಕೆ ā|uvikĕ. = ಆಳ್ವಿಕೆ. Ruling; reign (B. 5, 1; My.).

ಆಳೆ ā|u-ĕ. = ಪಾಳೆ. The feminine of ಆಳ್ 1, No. 1 & 2, e. g. ಬರುವಾಳೆ, she comes (B. 1, 1), ನಾಳುವಾಳೆ (3, 82), ನಡೆಯುವಾಳೆ (C.),—ಬಂದಾಳೆ (ಬಂದು ಆಳೆ), she has come; ಮೋಗ್ಯಾಳೆ (S. Mhr.).

ಆಳ್ಕೆ ā|kĕ. = ಆಳಿಕೆ 1. Obtaining; ruling; reign, government (J. 2, 54; 20, 36).

ಆಳ್ತನ ā|-tana. 1. (Śmd. 248). = ಆಳುತನ 1. Ruling; rule, sovereignty (ಆರಸುತನ, ಒಡೆಯುತನ C.; My.); prowess, valour (My.). ಆದಲ್ ಆಳ್ತನಂ (Śmd. 61). See J. 4, 49; 13, 25; 16, 10; 22, 7; 27, 51; ಕಟ್ಟಾಳ್ತನ, ಕೂಡಾಳ್ತನ, ಬಡಾಳ್ತನ.

ಆಳ್ತನ ā|tana. 2. = ಆಳುತನ 2. Service (Riv. 14, 52).

ಆಳ್ದಿ ā|tĕ. (Śmd. 49, o. r. in Mjb. MS. ಆಲ್ದಿ).

ಆಳ್ದ ā|da. P. p. relative of ಆಳ್ 1-3: A ruler, a master (ಇವನ Hlā.; ಪೃಥಿವಿಯ Ćt. I, 27). See Śmd. 141. 258. 263; Grj. 5, 44; Bp. 9, 51; Riv. 5, 124. 125; J. 22, 7; Ć. Bp. 11, 11; V. 14, 64. Feminine ಆಳ್ದಿ (Grj. 3, 105).

ಆಳ್ಮ ā|ma. = ಆಳ್ಮ, etc. A possessor; a ruler, a master; a husband (ಮುಸ್ಲಿ, ಒಡೆಯ Kn. 36). See ಇರುವಾಳ್ಮ, ಉಡುಮಾಳ್ಮ, ನುಡಿಕೆಣ್ಣಾಳ್ಮ, ಪಿಡಿಪಿನಮಾಳ್ಮ, ಬರ್ದಿದಾಳ್ಮ, etc.

ಆಳ್ವರಿ ā|vari. = ಆಳುವೇರಿ s. ಆಳು 3. (C.; Bp. 10, 14. 16. 18. 21. 24; Kēv. 1, 54).

ಆಳ್ವಿಕೆ ā|vikĕ. = ಆಳುವಿಕೆ. (C.).

ಆಱಿ ā|i. = ಆಱ್ 2, etc., ಆಱ 6, ಆಱು. To sink in a fluid; to immerse, to dive; to sink, to be lowered, to be deep (ಮುಮುಂಗು Śmd. I; 49; ಜಲಸಮುಜ್ಜನ Śmd. Dh.; ನಮುಜ್ಜನ Śm. 115; T., M. ಆಱು; Tē. ಮೋಗು). P. p. ಆಱ್ದು (Śmd. I; Dp. 6, 28), or ಆಱ್ದಿ (Śmd. 285). ಆಱುತ (Bp. 45, 7). ಜಲದೊಳ್ ಆಱ್ದ ಧಾತ್ಯರಂ (ಪಿತ್ತಿಸಂ Dhn. 59). See J. 8, 54. 55; 18, 59; 19, 30; 20, 13; 23, 51; Grj. 4, 140.

ಆಱಿ ā|i. 1. The state of being deep, depth (C.; T., M.; Tu. ಆಳ; Tē. ಮೋಱ). ಧೃತಿಯಾನಸದ ಆಱಿವಂ ನೋಡಲ್ಕೆ ಬಗೆದ (Dp. 24, 4). ಆಮ್ನುಸಿಧಾಸದ ಆಱಿವನ್ ಆರ್ಪು ದೇ ನೋಡಲ್? (60, 43). ಪೊಣ್ಮಳ್ ಆಱಿಯೊಳ್ ಮುಮುಗಿವಳ್ (J. 30, 10). ಆಱಿವಾಗಿ ನಿರುವವು (ನಿಮ್ನ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ Sl. 86). ಆಱಿವಾವ ನೀರುಳ್ಳ ಸ್ಥಳವ (ಪ್ರದ, ಅಗಾಧವು 90). ಆಱಿವಾವ ದಾವಿಗಳು (B. 3, 114). ಮುಮಾಸಾಗರದ ಆಱಿವು ಸರ್ವತ್ರ ಒಕ್ಕೇ ಸಮಮೆ ಆಗಿ ಇಲ್ಲ (4, 101). See Prv. s. ವಾಗು. 2, being pressed down, humiliation (cf. ಆಱ್ 2). — ಆಱಿವಾವು. -ಆವು. To utter humiliating words (J. 20, 35).

ಆಱಿ ā|i. 2. (A flower?; see ಆಳ 2). — ಆಱಿಪೂಗ. (-ಆಱಿ ಗ). A garland, a festoon (ಒಳ್ಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾವುದಾದುಂ Śmd. I).

ಆಱಮಾಲಿ ā|amāli. = ಆಳಮಾಳ (Śmd. 39).

ಆಱಿತಾಕ್ಕು ā|ākku. The eighth part of a seer

(My.; T. ಅಡಾಳ್ಕು, M. ಆಡಾಳ್ಕು, the 8th part of a ಕಾಣಿ or ಮಾ).

ಅಲಿ **ā̆li.** 1. Depth (T., M.). 2, depth in a metaphorical sense: craftiness, deceit, trickery, roguishness (ಹಂಪಸ Śmd. I; Bp. 38, 23; T. ಆಡಿ, *cf.* ಆಯು 3). — ಆಯಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To deceive (Bp. 28, 31). — ಆಯಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To cheat, to deceive. ಆಯಿಗೊಳ್ವಿಕು (ಹಂಪಸ, ದ್ಯಂಬಿಕ, etc. Hlā.). — ಆಯಿಗೊಳುಮ. -ಕೊಳುಮ. Deceit, etc. ಆಯಿಗೊಳುಮೆಯ (ದ್ಯಂಬಿಕ, ಹಂಪಸ, etc. Mr. 439). — ಆಯಿಜನ. (Śmd. 206, o. r. ಆಯಿ-). Deceitful people.

ಅಲಿ **ā̆li.** 2. (Lowering?), not accepting as pre-eminent or excellent; contempt, disgrace (ಪರಾಗ್ರಹಿಪ್ಪ Śmd. I; *cf.* ಆಳ No. 2). — ಆಯಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To treat discourteously, to despise; to put down, to outdo. See Bp. 1, 20; 27, 40; 30, 26; 35, 29; 39, 41. 58; 49, 10; 58, 25; Rāv. 6, after 11. — ಆಯಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to be censured (Bp. 59, 2).

ಅಲಿ **ā̆li.** 3. = ಆಕೆ 1. Roundness; a circle; a discus (T.; M.). — ಆಯಿನೆಗಲು. Whose disk is a plough: the moon (ಪಚ್ಚ Śs.; *cf.* the idea expressed in Rāv. 12, 13).

ಆಯಿ ā̆li.—ಆಯಿಜಾಯಿ. dupl. Tumult, noise (My. occasionally).

ಅಲಿಗ **ā̆liga.** (?). See ಆಯಾಗ.

ಅಲಿಪು **ā̆lu.** = ಆಯ್. (J. 22, 31).

ಅಲ್ದಿ **ā̆ldu.** (= ಆಯ್). To sink in a fluid, etc. (ಜಲದುಗ್ಗ Śmd. Dh.).

ಅಲ್ವಾರ್ **ā̆lvar.** The humble ones: title of twelve reputed vaishṇava vēdāntis (My.; T. ಅಳ್ವಾರ್, M. ಆಳ್ವಾರ್).

ಇ I

ಇ i. 1. The third letter of the alphabet (Śmd. 12). Initial ಇ is often written ಯಿ, and pronounced according to this form.

ಇ i. 2. The final of many true Kannaḍa nominal bases, verbal themes (*cf.* ಅ 5), etc., *e. g.* ಗಾಳಿ (Śmd. 89), ಕಪ್ಪಿಸಿ (109. 113), ಕ್ಷುದಿ, ಕಡಿದ (113. 129), ಗಡಿ, ಕೊಳ್ಳಿ (203), ಬೇಲಿ (200), ಅಡಿ, ಸುಡಿ (213), ಉಂಡಿ (216);—ಇಸಿ, ಸಿಡಿ (260), ತುಸಿ (280), ಉಡಿ (287);—ಉಸಿ, ಪುಸಿ, ಬೆಳಿ, ಸಿಪಿ, ಏರಿ (201);—ಇಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (145).—(Especially in the vulgar dialect of the S. Mhr. country there prevails the tendency of using ಇ instead of final ಎ, *e. g.* ದುಷಿ (ದುಷಿ), ಹೊಲಿ (ಹೊಲೆ), ನಲಿ (ನಲೆ), etc., etc.).

ಇ i. 3. = ಈ 6, ಎ 14. An indicative letter: a proximate pronominal adjective, *e. g.* in ಇಕೊ, ಇಕ್ಕಿಲ್, ಇಗೊ, ಇದು, ಇನ್ನು, ಇಷ್ಟು, ಇಲ್ಲಿ, ಇವಗೆ (*cf.* ಇವ್ 3 & see ಈ 1). — ಇಳ್ತಡೆ. ಇ-ತ್-ಆಡೆ. This side of a river (My.; T.; Tu. ಇಳಡ, this side). — ಇಳ್ಳೆಲು. ಇ-ತ್-ಎಲು. This side (My.). — ಇತ್ತಮಿ. ಇ-ತ್-ತಮಿ. The near bank of a river (ಆ ದಾಳ್ಕುಲು Mr. 415; My.). — ಇತ್ತೆಡ. ಇ-ತ್-ಎಡ. This kind. See ಸ. ಪಂಚಮುಖಾವಾಪ್ತ.

ಇ i. 4. The termination of the P. p. (gerund) of many verbs ending in ಲು, *e. g.* ಸಲ್ದಿ, ಮುಳ್ದಿ, ಎತ್ತಿ, ಮುಟ್ಟಿ (Śmd. 280), ಸಾರಿಸಿ, ಅಟ್ಟಿಸಿ (260), also of those that originally appeared with a final consonant, *e. g.* ಆಗಲಿ (= ಆಗಲ್ಲು), ಆದರಿ (= ಆದರ್ಪು), ಆಳಿ, ಉಡರಿ, ಬಗುರಿ, ತಾಳಿ, ತೊಡರಿ, ತೊಟಿಲಿ, ಪೇಳಿ.

ಇ i. 5. An auxiliary letter to form a dissyllabic verbal theme of a monosyllabic one (*cf.* ಉ 3), *e. g.* ಒಲಿ (= ಒಲ್), ಕಲಿ (= ಕಲ್), ನಲಿ (= ನಲ್), ಬಲಿ (= ಬಲ್). (*Cf. e. g.* ಕಾಣಿಕೆ = ಕಾಣ್ಕೆ; ದಾಬಿಳೆ = ದಾಬ್ಳೆ).

ಇ. i. 6. (= ಇಂ 2). An auxiliary letter in the formation of the dative of later Kannaḍa, *e. g.* ಉದನಿಗೆ (= ಉದಂಗೆ), ಆದರಿಗೆ (= ಆದರ್ಗೆ), ಆಳಿಗೆ (= ಆಳ್ಗೆ), ಕಾಲಿಗೆ (= ಕಾಲ್ಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರ್ಗೆ). ಮುಷ್ಟಿಕ್ಕಿಗೆ (Bp. 52, 21). ಮುಷ್ಟಿಗೆ (53, 13). ಆಪಸಿಂಗೆ, ಆಪಸಿಯಂಗೆ (59, 26). ನಸಿಗೆ (= ನಂಗೆ, ನಸ್ಗೆ, Si. 378).

ಇ i. 7. = ಇಂ 2. A substitute of ಇಂ 2 in the formation of the dative, *e. g.* ತೊಸಿಗೆ (= ತೊಸಿಂಗೆ), ಲೇಸಿಗೆ (= ಲೇಸಿಂಗೆ), ದೂಸಿಗೆ (= ದೂಸಿಂಗೆ), ಕ್ರಾಳಿಗೆ (= ಕ್ರಾಳಿಂಗೆ), ಊರಿಂಗೆ (= ಊರಿಂಗೆ), ದೂತಿಗೆ (= ದೂತಿಂಗೆ). (*Cf.* ಇಳ್ 2, ಇಳ್ 2.

ಇ i. 8. = ಇಂ 5. An occasional substitute of ಇಂ 5 in the instrumental and ablative, *e. g.* ಪ್ರಕಾರಿ (Bp. 36, 48), ದೂಷಿಗಳಿ (42, 17). In ಪ್ರಕಾರಿ, ದುರಿ, ಕಾಲಿ, ತೆರಿ, etc. the ಇ may have replaced ಮೆ; see note ad ಇ 2.

ಇ i. 9. = ಅಯ್ 2. A common substitute of ಅ ಯ್ in the formation of the second person singular of the future and imperfect, *e. g.* ಇಪ್ಪಿ (B. 1, 11. 21), ಇರುವಿ (2, 17), ಇಟ್ಟಿ, ಒಡಿ (3, 32). 2, a shortened form of ಈ 7, *e. g.* ಪೇಳುವಿ (Bp. 56, 26), ದೂಷುತ್ತಿ, ಪೋಗುತ್ತಿ, ನಡೆಯುತ್ತಿ (C.).

ಇ i. 10. = ಇಂ 6. A substitute of ಇಂ in the second person plural of the imperative (*cf.* ಆರಿ 3), *e. g.* ಏಱಿ (Bp. 12, 44), ಸೋಲಿ (29, 5), ಕೇಳಿ (30, 25), ಇರಿ (37, 39), ಕೊಳ್ಳಿ (56, 20), ತನ್ನಿ (4, 4; 9, 9; 59, 30-40), ಬನ್ನಿ (24, 30; 51, 80; 59, 16); see also 34, 11. 13; 37, 27; 39, 40. 48; 45, 47. 48; 58, 69; 60, 25; ಇರಿ s. ಇರ್ 1.

ಇ i. 11. An *additional* termination for the second person plural of the present, etc. See ಇಂ 1.

ಇ i. 12. An occasional termination of the locative singular of nouns with final ಅ, *e. g.* ಪ್ರಥಮ (Bp. 47, 43), ಬಸದಿ (Bh. 1, 8, 5), ತಾನಸದಿ (1, 8, 5. 53), ಸ್ಥಲಮಿ (J. 4, 70). See ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ; Sk. s. ಘೇಚ.

ಇ i. 13. An occasional substitute of ಎ 3, see s. ಕ್ 2.

ಇ i. 14. The initial i that is connected with pi and hi, see *e. g.* ಇಂಗಲಿಕ, etc., ಇಂಗು, ಇಂಗುಳಿಕ, ಇಟ್ಟು, ಇಪ್ಪಸು 3, ಇಬೆ, ಇಬೆಕು, ಇಮ್ಮಾಳಿ, ಇಪ್ಪ 1, ಈಡೆ.

ಇ i. 15. = ಇದಿ 3. ಏನಿ? (J. 16, 25).

ಇ i. 1. An affix to form feminines (see *e. g.* ಇತಿ, ಗಾರ್ತಿ, ನಿತಿ, ನಿತ್ತಿ, ಪೆಣ್ಣಿತಿ), which appears to have been taken from Sk. *i, ī*.

ಇ i. 2. *A name of Kāma.*

ಇ i. 3. A substitute of ಅ in Tadbhavas, *e. g.* ಲಚ್ಚಿ (= ಲಕ್ಷ್ಮಿ), ಧಾಮಿನಿ (Śmd. 103), ಪಿಡಿಗೆ (= ದ್ವಿತೀಯೆ), ತದಿಗೆ (Śm. 19).

ಇಂ im. 1. An auxiliary syllable for the formation of the genitive singular, preceding its final ಅ, *e. g.* ಸೂಬನ (Śmd. 133), ಪಗಲಿನ, ಇರುಳಿನ, ಆಗಳಿನ (134), ಮುತ್ತಿನ, ನಿನ್ನಿನ (133), ಅನ್ನಿನ (147), ಮಾತಿನ (61), ಸೊಬಗಿನ (136), ಬಂಬ್ಲಿನ (297), ಪೂವಿನ, ಮುದುವಿನ, ಗೋವಿನ, ಗುರುವಿನ (133), ಆರುವಿನ (124).—ಬೆಮರಿನ, ಮಣಿಲಿನ, ಮುಗಲಿನ, etc. were (in ancient times) irregular forms (134).

ಇಂ im. 2. = (ಇ 6 and 7). An auxiliary syllable for the formation of the dative singular, preceding its final ಗೆ, *e. g.* ಜೀವಿಂಗೆ (Śmd. 63), ರೂಪಿಂಗೆ (131), ಕೂಪಿಂಗೆ (159), ಮುದುವಿಂಗೆ, ಗುರುವಿಂಗೆ (133), ನಿನ್ನಿಂಗೆ, ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401), ಆರುವಿಂಗೆ, ಆರ್ವಿಂಗೆ (123), ಆವುವಿಂಗೆ (116), ಊರಿಂಗೆ (Illā.), ಮೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33), ನಿಮಿಷಿಂಗೆ (see ನಿಮಿಷ), ಪಬಿಷಿಂಗೆ (see ಪಬಿಷ).

ಇಂ im. 3. An auxiliary syllable for the formation of the locative singular, preceding its final ಒಳ್ (ಒಳು, ಒಳಗೆ) or ಅಲ್ಲಿ, *e. g.* ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61), ಪಾಸಿನೊಳ್, ಪೂವಿನೊಳ್, ಕರ್ವಿನೊಳ್ (163), ನಪ್ಪಿನೊಳ್ (147), ಗುರುವಿನೊಳ್ (133), ಕರ್ತೃವಿನೊಳ್ (157); ಬೆಳಿದಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಳಿವಿನೊಳ್ (see ಬೆಳಿದು), ಪಬಿಷಿನಲ್ಲಿ (see ಪಬಿಷ), ಪೊಪ್ಪಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (see ಪೊಪ್ಪಿತ್ತು), ಕೆಲಿವಿನೊಳ್ (see ಕೆಲಿದು).

ಇಂ im. 4. An auxiliary syllable for the formation of the instrumental (and the ablative that has the same form), either following the shorter or the common longer form of the genitive and preceding ದ 2, ದಂ, ದಪ್ಪ and ವ, *e. g.* ರೂಪಿನ್ದೆ (Śmd. 10, ರೂಪಿನಿನ್ದ C.), ಕಾಲಿನ್ದೆ (150, ಕಾಲಿನಿನ್ದ C.), ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆ (150), ವ್ಯಾಕರಣದಿನ್ದೆ (8), ಆದಿನ್ದೆ (84), ಘಯದಿನ್ದಂ (131), ವಿದ್ಯಾಸಂದಿನ್ದೆ (9 Cm.), ಆತ್ಮರಂಗಗಳಿನ್ದೆ (43 Cm.);—ಎನ್ನಿನ್ದೆ ನಾ ಮುಂತಿದಯ್ (263), ಜೆಲ್ಲವಿನ್ದೆ ನಾನಿಯಂ (184), ತಿಳಿಗೊಳವಿನ್ದೆ ಬಾಲ್ದುವು ಹಂಸೆಯುಲಂ (142), ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎದ್ದು (Riv. 5, 133), ಅಲ್ಲಿನ್ದ ದೂರೆ (Illā.), ಸಕ್ಕಿಯವಿನ್ದ (Bp. 39, 70); ಮುದಲಿನ್ದ, etc. (see ನ 2, No. 3).—or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಆತ್ತಣ and preceding the mentioned finals, *e. g.* ಕೆಲಿಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಲಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (Śmd. 141);—or, for the formation of another kind of ablative, following the terminations of the dative and preceding the final ದ 2, ರ 2, etc., *e. g.* ಕಮಲಿಂದ್ ಇನ್ದ ಉರ್ವಿನ್ದ ಕಾಮ ಒಳ್ಳಿತು (J. 28, 6), ದಟ್ಟಿದ ದಾನಿಗಿನ್ದಲೂ ಪೇಜ್ಞೆ ಅಗಿ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀ (Sl. 183), ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಪ್ಪಿನ್ದ ಮುಂತೆ (236). See ಇನ್ದ 1, etc.

ಇಂ im. 5. = ಇ 8. A termination of the instrumental (and the ablative of the same form), singular and plural, added either to the shorter or to the longer form of the genitive, *e. g.* ದೂತಿಂ (Śmd. 61. 133. 273, ದೂತಿನಿಂ C.), ಕಮುಂ (133), ಕಮುನಿಂ (133), ಮುನುವಿಂ (133), ಆದಱಂ (12), ಎನ್ನಿಂ (157), ಮೂಜಱಂ (135), ಕೊಡಲಿಯಿಂ, ಕಣ್ಣಿಂ (ಕಣ್ಣಿನಿಂ C.), ಸಂಗಡಮಿಂ (157), ಮುನಿಂದಿ (130), ಮುಖ್ಯತೆಯಿಂ (197), ಆರಸಿನಿಂ (90), ದೂತಿವಸಿನಿಂ (89), ಆಶ್ಚರ್ಯಿನಿಂ, ಪರಿಣಾಮಿನಿಂ (148), ಮೂಷಣಿಂ, ಮೂಗಣಿಂ (135), ಬಲ್ಲವರಿಂ (145), ಉಪಾಪರಣೆಗಳಿಂ (147), ಎಲ್ಲದಱಂ (135), ಮುಮುವಿನಿಂ ಗುರುವಿನಿಂ (133);—ಆನ್ದಿಂ (147), ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪರಿಯಂ ಬಲಭದ್ರಂ (160), ಅವುಪಾಸೋನ್ದದಿಂ ತೊಲಗುಗುಮದು (160), ಕೆಲಿಯಿಂ ಬನ್ದಂ (165), ದನ್ದಿಮ ಕೋಡ್ಮಿಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಆಗನಿಶಾ ಯದೊಳ್ ಒಳ್ಳ ಎಳಮುತ್ತು (166);—or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಆತ್ತಣ, *e. g.* ಆರಸನತ್ತಣಿಂ, ಕೃಷ್ಣನತ್ತಣಿಂ (160), ಕೆಲಿಯತ್ತಣಿಂ, ಕರಿವರದತ್ತಣಿಂ (165).

ಇಂ im. 6. = ಇ 10; ಅರಿ 8, ಇರಿ 2. A termination of the second person plural of the imperative, *e. g.* ಪೇಱಿಂ! (Śmd. 270). ಸಮುಳಿಪ್ಪಿಂ! ಇಂಸಿಂ! ತಂಸಿಂ! (270). ಮಾಣಿಂ! (271). ತನ್ನಿಂ! ಬನ್ನಿಂ! (281). ಪುಗಿಂ! (153).

ಇಕ್ ik. = ಇಚ್, ಇಜ್, ಇತ್, ಇದ್, ಇನ್ 1, ಇಪ್, ಇಬ್, ಇಮ್ 1, ಇರ 2, ಇರು 2, ಇರ್ 1, ಈರ್ 1, (ವಿಪ). Two. *Cf.* ಎರಡು.—ಇಕ್ಕಟ್ಟು. = ಇರ್ಕಟ್ಟು. Two rules or ways; two parties (C.; ಎರಡು ತರ G.). 2, the state of being bound on both sides or that of having little room from side to side, narrowness, as that of a door; the state of being strait or difficult to pass, as that of a road (C.; ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗ G.); a strait, a dilemma (My.; T., Te.; ಸಂಕಟ G.). ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಲ (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಮರ್ದ Sl. 376). ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಊರು, a village in which there are two hostile parties (C.).—ಇಕ್ಕಟ್ಟು ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. Two or three, *i. e.* many, obstacles or difficulties (My.).—ಇಕ್ಕಡಿ = ಇರ್ಕಡಿ. Two cuts or parts; asunder, in two. See Bp. 39, 34; Bh. 3, 13, 26; Rām. 6, 30, 15; J. 21, 35; 13, 48; 28, 24.—ಇಕ್ಕಡಿ ಗೆಯ್. To cut in two (J. 12, 22; 13, 40; 20, 14).—ಇಕ್ಕೆಡೆ. = ಇರ್ಕೆಡೆ. Both sides; at both sides (My.; ಎರಡೂ ಕಡೆ G.).—ಇಕ್ಕಣ್. Two eyes.—ಇಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. A deity with two eyes, in opposition to ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ (Bp. 54, 25).—ಇಕ್ಕರೆ. Both banks of a river (My.).—ಇಕ್ಕಳ. Two kalas. ಇಕ್ಕಳಪಾಲು ಕಲಿಯುಗ ಆಳಲು (ಪ್ರೌಢಕ್ಷೇ Sl. 302). ಇಕ್ಕಳವಾಲು ಕಲಿಯುಗ ಆಳಲು (ಪ್ರೌಢಕ್ಷೇ, ಪ್ರೌಢಮುಖ 322). ಪ್ರೌಢ ಆಕ್ಷರ ಪ್ರಾಗಲ, ಕೆಲವರು ಇಕ್ಕಳ ಎಮ್ಬುವರು (329).—ಇಕ್ಕಾಲು. = ಇರ್ಕಾಲು. Two legs or feet; both legs or feet (C.).—ಇಕ್ಕೆಯ್. = ಇರ್ಕೆಯ್. Two arms or two hands; both arms, etc. (C.; Bp. 15, 8).—ಇಕ್ಕೆಲ. = ಇರ್ಕೆಲ. Two sides; both sides. ಮನೆಯ ಮುನ್ದಿನ ಇಕ್ಕೆಲದ ಬಿ ಪ್ರಭಾತ, ಅಂಗಿ ನಿಗದ್ಯಂ; ಪೆಜ್ಜಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ

ಮುಖ್ಯಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿ ರಚನೆ (ಪಪ್ಪಿನಲು Nr.). See Grj. 7, after 11; Bp. 5, 61; 26, 6; 48, 29; 51, 81; 52, 23; 55, 16; 61, 30; J. 3, 5; 6, 10; 19, 6.

ಇಕ ika. An affix for the formation of masculine nouns (Śmd. 239; *cf.* ಇಗ, & Sk. ಇಕ, ಉಕ).

ಇಕಾರ i-kâra. The letter *i* (Śmd. 11; Kâvy. I, 3, 35-40; I, 5, 21-23).

ಇಕಾರಾನ್ತ ikâra-anta. A word with final ಇ (Śmd. 103. 260).

ಇಕೆ ikĕ. 1. = ಇಕ್ಕೆ 3, (ಕೆ 3). An affix for the formation of neuter nouns (Śmd. 248, perhaps taken from Sk.).

ಇಕೆ i7-kĕ. 2. = ಇಕ್ಕೆ 2. Used to form the dative of the infinitive with final ಅಲು, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕೆ, ಹೋಗಲಿಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

ಇಕೊ i3-kō. = ಇಕೋ, ಇಕ್ಕಿರಿ, ಇಗೋ, ಎಕೊ, ಎಕೋ. Look here! lo! behold! (My.; J. 28, 44).

ಇಕೋ i3-kṓ. = ಇಕೊ, etc. (C.; B. 1, 6; 4, 177).

ಇಕ್ಕ ikka. (= ಇಗುತ). — ಇಕ್ಕಡೆ. Hair very much matted and twisted together (Bp. 32, 51).

ಇಕ್ಕಟ್ಟು ikkaṭṭu. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 1. To kill (S. Mhr; *cf.* ಇಕ್ಕು 4.).

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. To sound, to rustle (? T., M. ಇಕ್ಕು, to sound, make a noise, etc.; ಇರ್ಚು, sound). ತಕ್ಕೆ ಸಿಪಿಲಿನು; ತಡಿಗೆಲೆಯ ಮೊದಲಕ್ಕಿರಿಸೆ ಮೆಯ್ ಮುರಿಯಲ್, ಆನಿಲ ಜಪ್ ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೀಲೆ ಹಾಯ್ವುನು, ಕಾಣದೆ ಆಪಿಂದಿಯ (Bh. 3, 13, 33).

ಇಕ್ಕಳ ikkaḷa. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕಳಿ ikkaḷa. = ಇಕ್ಕುಲ್ 1 q. v., ಇಕ್ಕುಡಿ, ಇಕ್ಕಿ. A pair of tongs; a pair of pincers (ಬಾಳಿ, ತಣ್ಣಿಸ, ಗಾಳುಳ Mr. 383, c. r. ಇಕ್ಕುಡಿ; C.).

ಇಕ್ಕಿನ್ತ ikkinta. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ. See Prv. s. ನಳಿನ.

ಇಕ್ಕಿಸು ikkisu. = ಇಕ್ಕಿಸು 2, No. 1. To cause to put (Bp. 12, 16; 16, 9; 60, 5; My.).

ಇಕ್ಕು ikku. 1. = ಇಕ್ಕುಂ, of ಇರ್ 1. It will be, it is. See *e. g.* Mr. 51. 54. 151.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. = ಇಕ್ಕುಂ 1, q. v. To lay or put down; to put, to place; (to execute, to perform); to lay blows upon, to beat; to move, as a fan; to put in a proper position; to serve up, as food; to give, as money, alms, a name, medicine; to abandon (ತ್ಯಾಗ Śmd. Dh.; My.; ಇಡು, ಕೊಡು, ಹೊಡೆ, ಹಾಕು G.; Tu.; T. ಇಪ್ಪಿನ, to put, to let down, *cf.* ಎಪಿಗು 1; ಇಗ್ಗಿ, ಇಡು, to give; Tē. ಇಚ್ಚು, to give); to be put, to be shut (J. 9, 17). ಪಡುವೆಸ್ವು, ನರೆಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಕರ್ಪ (Śmd. I). ಪಟ್ಟಗೆಯೆಸ್ವು, ಉರ್ಮಿ ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದುವರ್ ಇಕ್ಕಿ ಉಟ್ಟು ಕೂಟ್ (J). ಸೇಸಿಕ್ಕಿದಂ, ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದೆಂ (63). See further 132. 159. 223. 233. 294. ಎವೆಯಿಕ್ಕದವರ್ (Śm. 8). ಕಣ್ಣಿಕ್ಕಿದ ಆಪ (ಆದರೋಕೆ, etc.); ಹೆಜರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಬಿನ್ ಉಬ್ಬು (ಪರಾಸ್ನ IIIA.). ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಬಿನ್ ಉಬ್ಬುದಂ (ಪರಾಸ್ನ Nr.). ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಮೂವಿನ ದೂಪೆ (ಪ್ರಾಲಬ್ಬುಳ IIIA.). ಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಅನ್ನ (ಕರ್ಮ); ಇಕ್ಕಿದ ಮುದದಿನ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಮದಳ, etc.); ಗಣ್ಯ ಇಕ್ಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗ್ರಸ್ತಿತ, etc. Nr.). ವಾರುಣಿ ಕೈಯನ್ ಈನ್ಪೆ ಮಜ್ಜದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಿದೊಕೆ? (Liv. 3, 4). See *e. g.* Abh. P. 13, 34; Bp. 1, 50; 2, 54; 8, 42; 12, 48; 27, 24; 28, 42. 48; 31, 7. 9; 32, 27; 43, 53; 48 sum.; 50, 12; 52, 7; 54, 55; Rsv. 4, 122; 5, 30; 6, after 11; 9, 27; Bh. 1, 8, 28; 1, 10, 38; 2, 13, 46; 3, 13, 24; 6, 2, 3; J. 18, 13; 28, 36; 31, 26; ಒದೆಯಿಕ್ಕು, ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು, ಪುರ್ಪಿಕ್ಕು, ಮುಮ್ಮಿಕ್ಕು 1. — ಸೂಳೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಪಣ, ಸುಮಗಾವಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೆಣ. — ಇಕ್ಕಲಾದಿದ ಕೆಯ್ ಎಜಲು. — ಇಕ್ಕುದನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುದನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಇಕ್ಕುದವಂಗೆ ಇಕ್ಕದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು? — ಇಕ್ಕುದವರು ನಮ್ಮ ದಳವದೆ ಕೊಟ್ಟುಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಉಣ್ಣೇನು (Prvs.). — ಇಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Mutual cuffing (C.). — ಇಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To beat or cuff one another, as school-boys do (C.).

ಇಕ್ಕು ikku. 3. The act of putting, etc. See ಮುಯ್ಕಿಕ್ಕು 2.

ಇಕ್ಕು ikku. 4. = ಇಕ್ಕುಂ 2. To kill (ಪದಸ Śmd. Dh.; see ಇಸು 1, ಇಪ್ 1; T., M. ಇಪ್ಪಿ, to die; ಎಪ್, to beat, to kill; Tu. ಇಕ್ಕಾವು, to extinguish, put out, as fire). ಪರಾಸ್ಪರ್ ಇಕ್ಕಿದರು ಸಾರಾಜದಲಿ (Bh. 3, 13, 26). See Rsv. 3, 97. 102.

ಇಕ್ಕು ikku. 5. = ಇಕ್ಕುಂ 3. Killing (ಗೋಇಮ್ಮಿಕ್, ಒರಸು, ಪೆಂಜೆ Śs.).

ಇಕ್ಕು ikku. 6. = ಇಜುಕು 2, etc. Closeness; state of being compressed; strait. — ಇಕ್ಕಿದ. -ಎದ. A confined pent up place (R.).

ಇಕ್ಕುವ ikkuva. = ಇಕ್ಕುಪ, q. v.

ಇಕ್ಕುಪ ikkuha. Laying, putting, etc. ಮುಚ್ಚಿ ಗಣ್ಣಿಕ್ಕುವ (ಪ್ರಕೃತುಳ Nr.). ಇಲ್ಲದ ಮೊಲ್ಲೆಪರ್ ಇಕ್ಕುವ (ವಿಷ್ಣಾಪ ಯೋಗ Nr. *b*; — ಇಕ್ಕುವ in Nr. *a*).

ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ ikkuḷikĕ. Tbh. of ಇಕ್ಕುಲಿಕೆ (? ಪದಜೆ Mr. 110).

ಇಕ್ಕುಲಿ ikkuḷi. 1. = ಇಕ್ಕಳಿ, q. v., etc. (ಸಸ್ಯಂಪ Śmd. I). ಇಕ್ಕುಲ್ಗಳ್, ಇಕ್ಕುಲ್ಗಿ (Śmd. 52). (Tu. ಇಕ್ಕುಳಿ; T. ಇಪ್ಪಿ, pincers, a forceps; T., M. ಇಪ್ಪು, the claws of a lobster or scorpion; see ಇಪಳು 1, ಇಪ್ಪುಳು 1 & 2).

ಇಕ್ಕುಲಿ ikkuḷi. 2. A change of the nature of a disease (? ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ Śmd. I).

ಇಕ್ಕುಳಿ ikkuḷa. = ಇಕ್ಕಳಿ, q. v. (My.).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 1. = ಇರ್ಕೆ. Being, abiding;—an abode, a seat, a place of rest, of resort or of refuge; a place (ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ಪಕ್ಕೆ, ಗವಿ, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಳ G.). See Bp. 9, 10; 30, 27; 60, 25; Bh. 3, 13, 15. 18. 32; J. 24, 45; 28, 43; 29, 35; 30, 9; Râm. 13, 13. — ಇಕ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To betake one's self to one's place of rest (Bp. 12, 48).

ಇಕ್ಕೆ i7-kkĕ. 2. = ಇಕೆ 2, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 3. = ಇಕೆ 1. (Śmd. 248).

ಇಕ್ಕೆಲ ikkĕla. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕೇರಿ ik-kêri. = ಹಿಕ್ಕೇರಿ. The residence of the kings of Bidanûr or Bidarûru (C.). — ಇಕ್ಕೇರಿ ವರಹ. A gold pagoda, now worth nearly five Rupees (C).

ಇಕ್ಕೊಳ i3-k-kṓl. = ಇಕೊಳ, etc. (C.; T.; B. 4, 19. 21).

ಇಕ್ಷು ikshu. *The sugar-cane, Saccharum officinale.*

ಇಕ್ಷುಕೋದಂಡ್ Ikshu-kôdaṇḍa. Whose bow is of sugar-cane: Kâma.

ಇಕ್ಷುಕೋದಂಡ್ನಕ್ಷಯ Ikshukôdaṇḍa-kshaya. The destroyer of Kâma: Śiva (Bp. 61, 47).

ಇಕ್ಷುಗಂಧೆ Ikshu-gandhĕ. N. of several plants: *Saccharum spontaneum* Lin. 2, *Asteracantha longifolia* Nees. (Barleria longifolia Lin.). 3, *Capparis spinosa*. 4, *Balsias paniculata* Chois. 5, = ನಿಗ್ಗಿ, q. v. See ಕಬ್ಬಿನ ನಲುಗುಳ್ಳ.

ಇಕ್ಷುಚಾಪ Ikshu-châpa. A sugar-cane bow (ಇಂಗಿಸು Ct. I, 96).

ಇಕ್ಷುದಂಡ Ikshu-daṇḍa. A sugar-cane. (My.).

ಇಕ್ಷುಧನ್ವ Ikshu-dhanva. Kâma. (My.).

ಇಕ್ಷುರ Ikshura. *The plant Asteracantha longifolia* (or also Capparis spinosa).

ಇಕ್ಷುರಕ Ikshuraka. = ಇಕ್ಷುಗಂಧೆ Nos. 1 and 2. (ಕೆಸಗುಳಿಕೆ Mr. 132).

ಇಕ್ಷುರಸ Ikshu-rasa. Sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷುಶರಾಸನ Ikshu-śarâsana. Kâma. (My.).

ಇಕ್ಷುಸಮುದ್ರ Ikshu-samudra. The sea of sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು Ikshvâku. *A bitter gourd* (ಕಯ್ದ ಸೋರೆಕಾಯಿ Śl. 161; ಮಾಯುಳುಪ್ಪಳವಾಲು G.). 2, N. of the first king of the solar dynasty in Ayôdhyâ (J. 5, 22; 18, 1. 15. 16. 56).

ಇಕ್ಷ್ವಾಲಿಕೆ Ikshvâlikĕ. (= ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ?). A plant, Saccharum fuscum, of which pens are made.

ಇಕ್ಕ ikka. = ಇಕ್ಕೆ. (My.).

ಇಗ iga. An affix for forming masculines (Śmd. 232. 233; *cf.* ಇಕ).

ಇಗರು igaru. 1. = ಇಮರು. To be evaporated, or dried up (Tĕ., also ಇಗುರು; R.; *cf.* ಇಂಗು 1).

ಇಗರು igaru. 2. (= ಜಿಗುರಿ). To shoot, to sprout (Tĕ. ಇಗುರ್ಪು, ಇಪ್ಪುದು; R.).

ಇಗರು igaru. 3. A sprout, a young leaf (Tĕ. ಇಗುದು, ಇಪ್ಪುದು; Tu. ಇಗರ್, ಇಗುರ್; R.; *cf.* ಎಸಳ್?).

ಇಗರು igaru. 4. The gums (My.; T. ಚಿಗುರು).

ಇಗರ್ಜಿ Igarji. = ಇಂಗ್ಲೀಷು No. 2. (My.).

ಇಗೆ i-gĕ 1. = ಇಂಗೆ. See the forms s. ಇ 6 & 7.

ಇಗೋ i-gô. = ಇದೋ, etc. (B. 1, 8; 4, 45. 195; My.).

ಇಂ, ಇಙ್ iṁ. = ಇಂಪು, ಇನಿ 2, ಇಮ್ಮೆ 2; ಈಪು, ಈಂಪು, ಈನಿ 2, ಈಮ್ಮೆ. Sweetness; agreeableness (T. ಇಂಪು; ಇಮುಪು, ಇಮುಮು, ಇಮಿಮ್, sweetness; see ಇನಿದು, ಇದ್ದು). — ಇಂಕಡಲು. A sweet mouthful: essence. ಕೈದೊಳಮಿಂಕ ದಲ್ಲಾದಡೆ ಬಾರೆನೇ? (Bp. 14, 14). — ಇಂಗಡಲ್. -ಪಡಲ್. = ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ. The sea of milk (ಮಂಗಳ್ಯಕ್ಕೆ Ct. I, 96; J. 6, 10). ಇಂಗಡಲ ನಿಮಿಡೆಗಳೀಕ್? (Bp. 11, 34). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. The milk-sea's son: the moon (ಪದ್ಮಿನಿ, etc., ಪಡೆ Kk. 44). 2, the physician of the gods, Dhanvantari, also a son of that sea (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. The milk-sea's daughter: Lakshmi (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿಯಮಿಡಿದು. -ಅಡಿದು. Lakshmi's husband, Hari (ಪಂ Ct. II, 4). — ಇಂಗ ಡುಮಗ. -ಅಮಗ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. (My.). — ಇಂಗಡಲಮ ಗ. -ಅಮಗ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. (ಕ್ಷೀರಪ Kk. 7). — ಇಂಗಡಲಳಿ ದು. -ಅಳಿದು. The son-in-law of the milk-sea: Vishṇu (ಜಲಶಿಲ್ಪ Kk. 7; ವಿಷ್ಣು Śm. 5). — ಇಂಗಮಿರ್. -ಶಮಿರ್. A sweet ray. — ಇಂಗಮಿರ. -ಆ 3. The sweet-rayed: the moon (ಇಂಗಳ್ Ct. II, 18; ಪದ್ಮಿನಿ Kk. 11 *b*; Riv. 8, 45). — ಇಂಗಿಸರದ್. -ಕೆಸರದ್. A sweet voice (Abh. P. 5, 113). — ಇಂಗುಸ್. -ಕೆಸ್. The sweet stick: the sugar-cane. 2, a bow of sugar-cane (ಇಕ್ಷುಚಾಪ Ct. I, 96). — ಇಂಗಿಸ್ಬಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugar-cane. — ಇಂಗಿಸ್ಬಿಲ್ಲ. -ಆ 3. Whose bow is of sugar-cane: Kâma (ಕಾಮ Śmd. II; Kk. 79, Śm. 7; ಮನ್ಮಥ Kk. 8).

ಇಂಕಾರ್ iṅkâr. = ಇಂಕ್ಕಾರ್. Refuse, abnegation, disdain (S. Mhr.; H. ಇಂಕಾರ್). ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಇಂಕಾರ್ (ಇಂಕ್ಕಾರ್) ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವದು (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ವಿಸಂವಾದ Śl. 74).

ಇಂಕೆ iṅkĕ. The state of soaking into, etc. (ಇಂಗುವಿಕೆ Śs.; see Tĕ. s. ಇಂಗು 1).

ಇಂಕ್ಕ್ iṅkra. (= ಇಂಕಿರ). (That is pressed into a small compass), a little (My.).

ಇಂಗ iṅga. *Moveable.* 2, *a hint or sign, an indication of sentiment by gesture, etc.*

ಇಂಗಡ iṅgaḍa. = ಯಿಂಗಡ, ಎಂಗಡ q. v. Separateness, the state of being apart; loneliness (My.). See Prv. s. ತಂಗಳ. — ಇಂಗಡಿಂಗಡ. rep. (ಪೇಪ್ ಪೇಪ್, ಪೃಥಕ್ Śmd. 392 Cm.).

ಇಂಗಡಿಸು iṅgaḍisu. = ಯಿಂಗಡಿಸು, ಎಂಗಡಿಸು. To separate (v. t., C.; Bp. 9, 22; ಪೇಪ್ ಪೇಪ್ ಮಾಡು G.).

ಇಂಗಲಿಕ iṅgalika. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಲೀಕ iṅgalika. = ಇಂಗಲಿಕ, ಇಂಗಳೀಕ, ಇಂಗಿಲೀಕ, ಇಂಗುಲಿ, ಇಂಗುಲಿಕ q. v., ಇಂಗುಳೀಕ. Vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಮಂಸಾಪಿ, ಕುಮುಪ್ಪ Mr. 102). 2, a blue drug (My.).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 1. Tbh. of ಆಗಾಡ (Śmd. 354; Ct. II, 56). Heated charcoal; fire (ಕೆಲ್ಲ Kk. 15; ಎಂಗಳಿಕೆಯು, ಆಗ್ನಿ, ಪಗ್ಗಿ, etc. 21; ಆಕಲು, ಆಗಿನಿ, etc., ಆಗಾಡ, ಆಗಾಡ, ಕೆಲ್ಲ Śm. 11; ಆ ಗ್ನಿ 113). ಇಂಗಳದ ಪಡು ಮಾಣ್ಪಿಲ್ಲಿ ಪೊಮ್ಮ (Śm. 97). — ಇಂಗಳ ಗಣ್ಣಿ. -ಕ್ಕಣ್ಣಿ. Who has an eye of fire: Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಶಿವ Śm. 2). — ಇಂಗಳಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch fire, to begin to burn (Bp. 44, 27). — ಇಂಗಳಮಗ. Agni's son: Kârtikêya (ಗುಹ Śm. 4).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 2. = ಇಂಗುವ, ಇಂಗುಳ. Tbh. of ಇಂಗುವ, q. v. (ಪೃಕ್ಷ Śm. 113; ಪದಪಡೆ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ; My.). 2, a small tiny tree, Balanites roxburghii (St. & Pl.). — ಇಂ ಗಳದ ಸಿಪ. (ಇಂಗುವ, ಇಂಗುವಿ, ಪಾದಪವರು, ಗಾರೆಗಿಡ; ಇಂಗಳದ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śl. 132).

ಇಂಗಳೀಕ iṅgaḷika. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (ಹಿಂಗುಲ Śl. 490; = ಇಂ ಗಲೀಕ No. 2, My.).

ಇಂಗಳೇಶ್ವರ iṅgaḷa-îśvara. A N. (Bp. 2, 45). — ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಾಗೇವಾಡಿ. N. of the birthplace of Basava, founder of the Liṅgavanta sect (Bp. 5, 49).

ಇಂಗಿತ iṅgita. Moving, agitation. 2, *motion of various parts of the body as indicating the intentions or sentiments; a hint or sign.* 3, aim, intention, real but covert purpose (My.; ಮನಸಿಜೋಳಗಣ ಗುಟ್ಟು G.). See Bp. 25, 2; J. 11, 16; ಪಡೆಂಗಿತ.

ಇಂಗಿತಜ್ಞ iṅgita-jña. Understanding signs, etc. 2, knowing what is proper (ಉಚಿತಜ್ಞ Śmd. 107 Cm.).

ಇಂಗಿಲೀಕ iṅgilika. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಿಲೀಷು iṅgilîshu. = ಇಂಗ್ಲೀಷು No. 1, etc. English (T., R.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 1. To evaporate by boiling, etc. (v. t., My.).

ಇಂಗಿಸು *ingisu.* 2. To cause to give (My., occasionally).

ಇಂಗು *ingu.* 1. = ಹಿಂಗು. To be imbibed, as water by the earth or other porous matter, to soak into (C.; Tu.; Tē. ಇಂಕು, ಇಂಗುಕು, ಈಕು; T. ಇಂಜು). 2, to dry up (ಜಿನ Śm. 83; Grj. 9, 21; My.), to disappear. ನಖಗಳ್ ಇಂಗಲು (Bp. 2, 14). ಕಳೆ ಇಂಗಿ (46, 58). ಇಂಗಿತು ಆ ಪಿಜ್ಜೆಯಿಂ ನಮ್ಬುತ್ತೆರಗಾಮುಬ್ಬಿಂ (61, 10). 3, to evaporate in boiling, to boil away (v. i., My.; Tē.; *cf.* ಇಗರು 1 & ಈಡು 1).

ಇಂಗು *ingu.* 2. To give (My., occasionally; T. ಇಚ್ಚಿ, Tē. ಇಚ್ಚು; see s. ಇಳ್ಕು 2; *cf.* ಇಸು 2, ಈ 9; see Prv. s. ಬಿಟ್ಟ 2).

ಇಂಗು *ingu.* Tbh. of ಹಿಂಗು (Śmd. 357). A tall perennial plant, growing in Persia, and yielding the drug Asafoetida, Ferula asafoetida; the drug prepared from the plant (ಹಿಂಗು, ಜಾಪ್ಟಿಕ, ರಾಮಠ, etc. Nr.; ಹಿಂಗು, ರಾಮಠ Mr. 138; ರಾಮಠ Śm. 83; Sl. 311). ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಜಾಪ್ಟಿಕೆ Nr.; see Sl. 311).—ಇಂಗು ಮೂಸು ಜೀರಿಗೆ. Three well-known condiments which one day somebody was ordered to buy, when he had a piece of paper given him on which the above three words were written; he went to the bazaar and first bought ಇಂಗು, then, *by misreading,* ಮೇಣ (wax), after that ಸೂಜಿ (a needle), and finally asked also for ಠಿಗೆ (that is meaningless). Hence the words are used to denote 1, confused reading; 2, a simpleton (C.).— ಇಂಗು ಹಚ್ಚು. To deceive, in the phrase: ಆವನ ಕುಚ್ಚಿಗೆ ಇಂಗು ಹಚ್ಚಿ ಕಿವುಟ್? (C.).

ಇಂಗುಡ *inguda.* = ಇಂಗಳ 2, No 1, etc. *The tree Terminalia catappa* Ainslie.

ಇಂಗುಡಿ *ingudi.* = ಇಂಗುಡ. *Terminalia catappa.*

ಇಂಗುಳಿ *inguli.* = ಇಂಗಲಿಕ, etc. (My.).

ಇಂಗುಲಿಕ *ingulika.* = ಇಂಗಲಿಕ, etc. Tbh. of ಹಿಂಗುಲಿಕ (Śmd. 357), ಹಿಂಗುಲಕ (373, 374). Vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಪಂಸಾದ, ಕುರುವಿಪ್ಪ Hlā.).

ಇಂಗುಳ *ingula.* = ಇಂಗುಡ, etc. ಇಂಗುಳದ ದುರ (ಇಂಗುಡ, ಇಂಗುಡಿ, ತಾಪಸವರು Nr.; My.). ಇಂಗುಳದ ಹಣ್ಣು (ಇಂಗುಡ Nr.). See ತೊಟ್ಟಿಯಿಂಗುಳ.

ಇಂಗುಳಿಕ *ingulika.* = ಇಂಗುಲಿಕ, etc. (My.).

ಇಂಗೆ *iṅe-gĕl.* = ಇನೆ. See the terms s. ಇಂ 2.

ಇಂಗ್ಲೇಜ *ingrēja.* An Englishman (B. 5, 67; Mhr. ಇಂಗರೇಜ, ಇಂಗ್ರೇಜ).

ಇಂಗ್ಲೇಜಿ *ingrēji.* = ಇಂಗಿಲೀಷು, ಇಂಗ್ರೇಜು, ಇಂಗ್ರೇಜ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್. English (B. 5, 160; Mhr. ಇಂಗ್ರೇಜೀ, ಇಂಗ್ರೇಜ; Tu. ಇಂಗ್ರೇಜಿ). 2, = ಇಗರ್ಜಿ, an "église", a Roman Catholic church (Mg.).

ಇಂಗ್ಲೇಜು *ingrēju.* = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 1. (My., also ಇಂಗ್ರೇಜು).

ಇಂಗ್ಲೇಜಿ *ingrēji.* = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 1. (B. 5, 271).

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ *inglish.* = ಇಂಗಿಲೀಷು, etc. (My.; Sl. 272).

ಇಙ್ *iṅ.* = ಇದ್, etc.— ಇಙ್ಜಾ ರಿ. Two ways (in shooting).—ಇಙ್ಜಾರಿಗಳ್. -ಕೊಳ್. To make use of two ways in shooting (to shoot with two bows at the same time, J. 13, 18).

ಇಚ *iča.* An affix to form masculines, denoting "born of" (Śmd. 236).

ಇಚಿಲ *ičila.* *Mud, mire.*

ಇಚ್ಚ *ičča.* = ಇಚ್ಚೆ. (C.).— ಇಚ್ಚಂಕೆ. -ಆಂಕೆ. A random figure (S. Mhr.). 2, the third term in the rule of three (Mhr. ಇಚ್ಚಾಂಕ).— ಇಚ್ಚಬಿದರೆ. Putting random figures and adding them together (My.).

ಇಚ್ಚಕ *iččaka.* = ಇಚ್ಚಗ, ಇಚ್ಚಿಗ. (Tbh. of ಇಚ್ಛಕ). Speaking according to one's wish or desire: coaxing, cajolery, flattery (My.; T., Tē.). 2, willing, obedient, as a servant (S. Mhr.). 3, a flatterer, wheedler (My.; Tē.). ಇಚ್ಚಕರು ಚಿಕ್ಕವರಲ್ಲ (Prv.).— ಇಚ್ಚಕವಾಡು. -ಆಡು. To flatter (My.).

ಇಚ್ಚಕತನ *iččakatana.* Flattering, cajoling (My.).

ಇಚ್ಚಗಾರ್ತಿ *ičča-gārti.* = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. (Bp. 40, 52).

ಇಚ್ಚಯಿಸು *iččayisu.* = ಇಚ್ಚೈಯ್ಸು. To desire, etc. (C.).

ಇಚ್ಚಿಗ *iččiga.* = ಇಚ್ಚಕ No. 2. (ಮೇಲಾದ ರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನು G.).

ಇಚ್ಚಿ *ičči.* = ಇಚ್ಚೆ. Tbh. of ಇಚ್ಚೆ (Śmd. 340; ದೊಗಸು Śm. 50, Kk. 73). ಇಚ್ಚೆ ಬನ್ದನ್ನೆ (ಒಲ್ದನ್ನೆ Śmd. 261 Cm.). See Mr. s. ಆನಿಮಿತ್ತ.— ಇಚ್ಚೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Desire to be lost (Abhā. 2, 66).— ಇಚ್ಚೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to desire, to allure (Bp. 40, 76).— ಇಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮ. A desired or beloved husband, etc. (Śmd. 136).

ಇಚ್ಚೆಕಾರ *ičče-kāra.* (Śmd. 235). A man who desires, wishes, or wills. ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಕಾರ (ಯಥಾಕಾಮ, ಸ್ವರುಚಿ, etc. Hlā.).

ಇಚ್ಚೆಗ *iččĕga.* = ಇಚ್ಚಗ. (S. Mhr.).

ಇಚ್ಚೆಗಾತಿ *ičče-gāti.* = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಇಚ್ಚೆಗಾರ *ičče-gāra.* = ಇಚ್ಚೆಕಾರ. ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಗಾರ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವೈರಿ, ನಿರವಗ್ರಹ Mr. 230). 2, a willing, obedient man (S. Mhr.). 3, a male friend (My.).

ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ *ičče-gārti.* = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. A woman full of desire, a lustful woman: a courtezan (My.). 2, a female friend (My.). 3, the goddess of love or sexual passion (ರತಿ Kk. 8; ಮನ್ಮಥನ ಆರನೆ Śm. 7; Čt. II, 119).

ಇಚ್ಚೈಕ *iččaika.* Wishing, desirous of. See ಇಚ್ಛೈಕ.

ಇಚ್ಚೈಯ್ಸು *iččayisu.* = ಇಚ್ಚೆಯಿಸು. (Rēv. 11, 19; B. 5, 22).

ಇಚ್ಛಾನುಡಿ *ičchā-nuḍi.* Speech or words according to what one desires, a free, unrestrained language (S. Mhr.).

ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ *ičchā-anusāra.* Conformably to desire or wish (C.).

ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ತಿ *ičchā-pūrti.* Full gratification of one's desires (C.).

ಇಚ್ಛಾಪ್ರಸವ *ičchā-prasava.* *The birth or springing up of a desire.*

ಇಚ್ಛಾಫಲ (*ičchā-phala* 2-tana). Accomplishment of a wish (My.).

ಇಚ್ಛಾಲಯಿತ *ičchālyita.* (= ಇಚ್ಛಿತ). Desired (My.; Sl. 388).

ಇಚ್ಛಾವತಿ *ičchā-vati.* *A woman who has various desires, one desirous of anything.*

ಇಚ್ಛಾವನ್ತ *ičchā-vanta.* A man who has various desires (My.).

ಇಚ್ಛಿತ *ičchita.* Wished, desired (My.).

ಇಚ್ಛಿಸು *ičchisu.* To wish, to desire (My.; B. 3, 38).

ಇಚ್ಛಿಸುವಿಕೆ *ičchisuvikĕ.* Wishing, etc. (Sl. 70, 436).

ಇಚ್ಛೆ *ičchĕ.* ಇಚ್ಛಾ. = ಇಚ್ಚ, ಇಚ್ಚಿ. Endeavouring, striving, seeking for; *wish, desire* (ದೊಗಸು Śm. 110; ಆದರೆ Kn. 144), inclination. 2, a question or problem (in mathematics). See ಎಳಸು, ಕಡಂಗು.

ಇಜ್ ij. = ಇರ್, etc. Two (*cf.* the T. s. ಇಪ 1). — ಇಜ್ಜತೆ. Not pairs: unlikeness in external form, dissimilarity (C.; ಜೋಡು ಆಲ್ಲದ್ದು, ಸರಿಯಲ್ಲದ್ದು G.). — ಇಜ್ಜೆತೆ. = ಇಜ್ಜತೆ. (My.). — ಇಜ್ಜೀನಿ. = ಇಜ್ಜೀನಿ. (My.). — ಇಜ್ಜೀನಿ. Unlikeness in nature, properties, or external form; oddness, as of a work (C.).

ಇಜೆ ij. Sacrificing. See ಮುಟ್ಟಿಜೆ.

ಇಜ ija. Trouble, torment (My.; Mhr., H. ಇಜಾ).

ಇಜಾಫೆ ijâphĕ. Increase, augmentation (My.; Br., H:).

ಇಜಾರ ijâra. = ಇಜಾರು, etc. (C.; Mhr., H., ತಾಲ್ಲೂಪ್ಪ ಸ G.). See Prv. s. ಮಜಾಪ್ಪರ.

ಇಜಾರದಾರ ijârâ-dâra. The holder of a contract, a monopolist (My.; Br., Mhr.).

ಇಜಾರು ijâru. = ಇಜಾರ, ಜಾರ. Breeches, drawers, trowsers (S. Mhr.; Br.).

ಇಜಾರೆ ijârĕ. -ರ. A contract, a monopoly, a farm (My.; Br., Mhr.).

ಇಜ್ಜಲ ijjala. *A small tree, Barringtonia acutangula* Gaertn.

ಇಜ್ಜಲು ijjalu. = ಇದ್ದಲ್, etc. (My.).

ಇಜ್ಯಾಶೀಲ ijyâ-śîla. *Performing many sacrifices.*

ಇಜ್ಯೆ ijyĕ. ಇಜ್ಯಾ. *Sacrificing; a sacrifice.*

ಇಂ, ಇಞ್ iñ. = ಇಂ (ಇಞ್), etc. Sweetness, etc. — ಇಂಚರ. -ಸರ. = ಇಂಚರ. A sweet or agreeable sound or voice (ಮುಧುರನಿನದ ಟೆ. II, 66; J. 11, 22; 30, 4). ಕೋಗಿಲೆ ಇಂಚರದಲ್ ಉಲಿದು ಇರವ ಮಾಗಿಯೊಳ್ (J. 15, 18). — ಇಂಚ ರಂಗಡಿ. -ಂ-ಳಡಿ. To emit a sweet sound (Rây. 5, after 19).

ಇಟ ita. = ಇಟು, ಇಷ್ಟು, etc., ಈಟು. This quantity, so much as this (S. Mhr.).

ಇಟಕು itaku. = ಇಟುಕು, ಇಡಕು 2, etc. Narrowness, closeness, straitness (S. Mhr.).

ಇಟು itu. = ಇಟ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಇಟು, thus).

ಇಟುಕು ituku. = ಇಟಕು, etc. (S. Mhr.).

ಇಟ್ಟರ ita-ćara. = ಇಪ್ಪರ. *A bull allowed to roam about at liberty.*

ಇಟ್ಟ itta. (= ಇಟ್ಟು 1). — ಇಟ್ಟಮಟ್ಟಿಲ್. -ಟ್ಟಿಲ್. A small cup. ಪಣ್ಣಿ, etc. ಸಟ್ಟುಗ, ಇಟ್ಟಮಟ್ಟಿಲ್ ಎಸ್ಪೂ ಎಮ್ಮುರು (Nr.).

ಇಟ್ಟ itta. Tbh. of ಇಪ್ಪ. (ಇಪ್ಪ Nn. 1; T.).

ಇಟ್ಟಗೆ ittagĕ. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟಿಗೆ q. v., ಈಟಿಂಗಿ. ಇಟ್ಟಗೆ ಮೊದಲಾ ಪುದಲಾಂ ಮಾಡಿದ ಆರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ ittangi. = ಇಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ ittangi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (S. Mhr.; B. 4, 120).

ಇಟ್ಟಡೆ ittadĕ. See s. ಇಟ್ಟು 1.

ಇಟ್ಟಣ ittana. = ಇಟ್ಟಳ, q. v. (Grj. 10, 101).

ಇಟ್ಟಣಿ ittani. = ಇಟ್ಟಣೆ. (Râm. 5, 8, 73; My.).

ಇಟ್ಟಣಿಸು ittanisu. = ಇಟ್ಟಳಿಸು. To be close, thronged, crowded, amassed, or abundant, to assemble in large numbers, to throng, etc. (ಪಟ್ಟಣಿಸು, ಗುಮ್ಮಾಗು G.). ಇಟ್ಟಣಿಸಿ,ಬಿಟ್ಟಿಬಿಸಿ, ಪಲರ ಪುಟಮಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಮೊದಲಾಪರಿ (Bh. 1, 20, 55). ಇಟ್ಟಣಿವ (Rây. 13, 84). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿದೆ (J. 4, 10). ಇಟ್ಟಣಿಸಿತು ಅಮ ರೇಶ್ವರಸಮುಹಂ ಇವಿರ್ಗೊಂದು ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಪ್ರಾರಿಸಮೂಹಂ (33, 22). — See Bp. 61, 26; C. Bp. 47, 40; Bh. 9, 2, 41; Râm. 6, 30, 34; J. 4, 29. 38; 5, 72; 7, 5. 22; 12, 5. 40; 14, 3; 20, 47; 21, 47. 48; 22, 14; 24, 34; 26, 4; 30, 53; Grj. 4, 103.

ಇಟ್ಟಣೆ ittanĕ. = ಇಟ್ಟಗೆ, ಇಟ್ಟಳ No. 1. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಇಟ್ಟಣೆಯು ಕೆಪೆ ಮುಪ್ಪಾದು (Abhâ. 1, 22).

ಇಟ್ಟಳ ittala. = ಇಟ್ಟಣ. A crowd, a throng, a mass; abundance (ಸಣ್ಣಟ Kk. 68, o. r. ಉಟ್ಟಳ; ಸಣ್ಣಣಿ, ಇಮುಟೆ Śm. 53, o. r. ಇಟ್ಟಣ; ಗೊಣ್ಣಣಿ, ಸಣ್ಣಣಿ, ಬಿಗುರ್, etc., ಸಮೂಹ Kĕ.; Abh. P. 4, 27; Tĕ. ಇಟ್ಟಳ). 2, strait, difficulty, hindrance (ನಿಗ್ರಹ, ಇಟ್ಟಿದ Nn. 160; T.). — ಇಟ್ಟಳಮುಮು. -ಡಮು. To form a crowd or large assembly (Abh. P. 15, after 82).

ಇಟ್ಟಳಿಸು ittalisu. = ಇಟ್ಟಣಿಸು. (Râm. 6, 13, 21).

ಇಟ್ಟಿ itti. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟಿ, ಈಟಿಂಗಿ. A jungle tree bearing yellow bitter fruit of the size of an orange, the vomit-nut tree, Strychnos nux vomica (ದೃಷ್ಟ Śm. 89, ಕಾಟಿಪಾರ, ಕಾನಾರಳ Bangalore Cm.; ಕಾಟಿಪಾರದ ಮರ G.; T. ಎಟ್ಟಿ). — ಇಟ್ಟಿಯ ಮರ್. (Bp. 32, 7. 8). — ಇಟ್ಟಿಯ ಮರ. (Bp. 32, 6).

ಇಟ್ಟಿ itti. = ಈಟಿ. Tbh. of ಈಟ್ಟಿ (*cf.* ಈಂ). A lance, a spear; a javelin (ಬಿಟ್ಟಿಯು Ćt. II, 69; ಸುಳ Śm. 89; ಈಟಿಗನೆ, ಧಾಳೆ G.; My.; T.). ಇಟ್ಟಿಯಮುಮು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರು (ಶಾಕ್ತೇಯ Nr.). ಇಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾಮುಮು ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತಮ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). See Grj. 7, 53; Bp. 61, 26; Bh. 3, 23, 10.

ಇಟ್ಟಿಗೆ ittigĕ. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. Tbh. of ಇಷ್ಟಿಕ (Śmd. 370; My.). A brick. ಇಟ್ಟಿಗೆಯಂ ಅವ ಮುಣೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). See Bp. 60, 40; J. 33, 35. 36.

ಇಟ್ಟು itṭu. 1. (fr. ಇಡು 1). = (ಇಟ್ಟ), ಇಡಿ 2, ಇಡುವ. The state of being close, narrow, pressed, thronged or crowded. — ಇಟ್ಟಡೆ. -ಡೆ 15. = ಇಟ್ಟಡೆ. Narrowness; a strait; an obstacle (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಬಾಧ Nr., o. r. ಇಟ್ಟಡೆ; T.). ಇಟ್ಟಡೆಯಿಲ್ಲದ ನೀಡಿನ ನೆಲೆ (ಅಸಮ್ಬಾಧಪಥಮೂಲಗತಿ Nr., o. r. ಇಟ್ಟಡೆ). — ಇಟ್ಟಡು. -ಮು. To place in numbers. ಇಟ್ಟಡುವ ಧೀರರ್ (ವಿಕ್ರಾರ್ಜುನ Mr. 192). — ಇಟ್ಟಡೆ. -ಡೆ 1. = ಇಟ್ಟಡೆ. The condition of being close, greatly filled, crowded, etc. (ಪಂಕ, ಸಂಕೀರ್ಣ Nn. 147; ಸಣ್ಣಣಿ, etc. G.; J. 11, 9). 2, a narrow place (Abh. P. 12, 95). ಇಟ್ಟಡೆಯ ಗಮುಸಮೊಳ್ ಸುಗುರ್ ಎಮ್ಮುದು (Śm. 84). 3, a strait (ನಿಗ್ರಹ, ಇಟ್ಟಿದ Nn. 160; ಜಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಟ್ಟಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. Closely to follow one another (Rây. 6, 33).

ಇಟ್ಟು itṭu. 2. P. p. of ಇಡು 1. Having put, etc.

ಇಟ್ಟು itṭu. = ಪಟ್ಟು, etc. (My.). See ಅರಳಿಟ್ಟು, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮಟ್ಟು, ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು.

ಇಟ್ಟೆ ittĕ. = ಇಟ್ಟಿ. (Bp. 11, 11).

ಇಡ ida. = ಇಡಿದು, ಇಡು 4. P. p. of ಇಡಿ 3, in ಇಡ ಕೊಳ್ಳು, to pound for one's self, etc. (My.).

ಇಡಕು idaku. 1. (= ಇಡಕು 1). To pinch, to tweak; to press (T., M. ಇಮುಕ್ಕು; R. as v. l.; see ಇಕ್ಕುಡಿ 1). 2, to beat, to cuff (My.).

ಇಡಕು idaku. 2. = (ಇಕ್ಕ), ಇಟಕು, ಇಟುಕು, ಇಡಂಕು, ಇಡಿಕು, ಇಡುಕ, ಇಮುಕು 1, ಇಮುಗು, (ಇಡಕು 2). Narrow-

ness, closeness, straitness (C.; T., M. ಇಮುಕ್ಕು; *cf.* ಇಱುಕು 2); difficulty, trouble (My.; T. M. ಇಮುಕು). — ಇಡಕಡೆ. -ಆಯ 5. = ಇಮುಕಿಮು, ೬. ಇಮುಕು 1 (S. Mhr.; *cf.* ಇಂಕ್ಕು). — ಇಡಕು ತೊಡಕು. = ಇಮುಗು ತೊಡಗು. (My.).

ಇಡಂಕು *iḍaṅku.* = ಇಡಕು 2. — ಇಡಂಕು ತೊಡಂಕು. = ಇಡಕು ತೊಡಕು. (My.).

ಇಡರು *iḍaru.* = ಇಮುರು, ಇಡ್ರು, ಎಡರು, ಎಡ್ರು. Impediment, hindrance, obstacle (My.; T., M. ಇಡರ್; Tē. ಎಡರು). 2, trouble (My.; T., M.). 3, enmity (S. Mhr.).

ಇಡರುವು *iḍaruvu.* To stumble, to trip (T., M.; R.; *cf.* ಎಡವು).

ಇಡಿ *iḍi.* 1. To be joined or united, to be close; to be mixed together, to throng, to crowd; to be numerous; to be heaped; to become abundant, to abound; to abound in; to enter in numbers, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಕೆಮು 3, ಎಕೆ 1, ಎಮು; T. ಇಡ್ಚಿ, to copulate; ಇಚ್ಚಿ, ಇಯ್ಚಿ, ಇಯುದ್, to be come united, see ಕಲು). ಇಡಿದಂ (Śmd. 260). ಪಳಿದ್ ಇಡಿಪುದು (ಪಳಿತ್ತುದು Śm. 21). ನೊಱಗು ಇಡಿದ ತಪ್ಪಲು (Kk. 100). ಕೆಮ್ಪು ಇಡಿದು ಒಪ್ಪಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ...ಪುಷ್ಪಂ (Rāv. 6, 23). ಇಡಿದ ಸೀರಾಸೆಗಳ್ ನೆಗಟ್ಟಿ ಎಡೆ (J. 6, 7). ಇಡಿದ ಇಚ್ಛಸಮೊಳೆ ಘನೆ ಒಳಪಂಗೆ (Rāv. 9, 25). ಇಡಿದ ಘೂಳಿ ನೊಗಯಿಸುವ ದರತಿಮ (J. 28, 16). ಇಡಿದ ಮಣಿಮುಯಕಳುಪಿಸ್ಪಿ ಎನೆವ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳಿ (Rām. 13, 4). ಇಡಿದದು (ಜುವ್ವ, ಆದಸಿತ Sl. 306). See Ū. Bp. 47, 45; Rāv. 2, 47; 4, 37; 8, 2; J. 3, 4. 17. 36; 4, 44; 8, 20; 9, 24; 10, 24; 12, 25. 44; 15, 9; 16, 40; 17, 4. 21; 22, 11; 28, 4. 28. 45; 31, 29. — ಇಡಿಯಿಸು. rep. (Rāv. 2, 49; J. 3, 37).

ಇಡಿ *iḍi.* 2. = ಇಡ್ಪು 1, etc. The state of being close, joined, collected or together. 2, the whole (whole, entire; S. Mhr.; Tu.). ಇಡೀ ಕೋಟೀ ದುಬಿ (B. 2, 11). ಇಡೀ ದೃಷ್ಟಿ (4, 66). ಇಡೀ ನಡುಗಡ್ಡೆ (4, 206). ಇಡಿ ದುಬಿಗಿದ ದುಃಖ ಬಳಿ ಉಗ್ಗೇ?—ಆರಸಿಗೆ ಆರ್ಧರಾಜ್ಯವಾದರೆ ತಿರುಮುಪ್ಪ ದಗೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ (Prvs.). 3, a collection, a more or less firm mass, as the dried mucus of the nose, the sticky contents of a vessel, the cement to mend earthen waterpots, etc. (S. Mhr.) — ಇಡಿಪ್ಪಡಿ. Kiṭṭaḍi of a solid nature (S. Mhr.). — ಇಡಿಗಣ್ಣು. A treasure (S. Mhr.; ಸೇವಧಿ G.). — ಇಡಿಗೋಡೆ. A low wall put across in front of doors or of the entrances of inclosures (S. Mhr.).

ಇಡಿ *iḍi.* 3. To be powdered or ground; to crumble, etc. (ಜೀರ್ಣ Śmd. Dh.). 2, to pound (My.); to beat (ಬಡೆ G.; see Sl. s. ಬಡಿಗೋಲ್; T., M., Tē. ಇಡಿ, to be bruised; to crumble; to crack, break, fall to pieces; to fall in; to be pulled down; to beat or bruise in a mortar; T. ಇಡು, to break; Tē. ಇಡಿ, to be crushed, powdered; ಎಡೆ, to separate, break; T. ಎಡು, to separate). ಶುಂಕುಮಾದಿಗಳ್ಗಂದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಿದು ಕುಟ್ಟುವಳೆ, ಇಡಿಯಲ್ ಕುಟ್ಟಿದ ಸುಗಂಧವು (ವಿದುರ್ನ, etc. Sl. 391).

ಇಡಿಕು *iḍiku.* = ಇಡಕು 2. — ಇಡಿಕಿಡಿ. -ಇಡಿ 4. = ಇಮುಕಿಡಿ. To be thronged, to abound, to be close together (ತೀರ್ಥ Tē. II, 86). See Rāv. 1, 134; Ū. Bp. 2, 4; 42, 13.

ಇಡಿಗೆ *iḍigĕ.* = ಇಡು 2, ಇಡುಗೆ, lu ಇಡಿಕೆ ಪೆಡಿಕೆ (= ಇಮು ತೊಮು, My.).

ಇಡಿವಿ *iḍiṽi.* = ಎಡವು 2. The state of being crooked. — ಇಡಿವಿಗುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕೆಯುಗಟ್ಟಿಗೆ. A stick with a hook (Rāv. 5, after 114).

ಇಡಿಸು *iḍisu.* 1. To cause to powder (My.).

ಇಡಿಸು *iḍisu.* 2. To cause to put; to cause to put on; to cause to erect; to cause to plant, (to produce), etc. See Bp. 17, 8; 48, 14; B. 4, 132; 5, 55. 195. ಜೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುಸ್ತಾದ ಭೂಮಿಯು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಇಡುಸುವುದನು (Sl. 300).

ಇಡಿಸು *iḍisu.* 3. = ಹಿಡಿಸು. (My.; B. 5, 192).

ಇಡು *iḍu.* 1. To let go or send off from the hand; to put down; to throw, (to hit, to kill; *cf.* ಇಸು 3); to swing or wave, as a fan. 2, to put, to place; to apply; to give, as a name; to set, to plant. 3, to put on, as ornaments, etc.; to lay by; to keep; to preserve. 4, at the end of certain words: to produce, to perform, to effect, to make, etc. (ಕರವಿದೆ: ಜನ Śmd. Dh.; Śm. 91; ಧಾರಣ Śm. 91; C.; T., M., Tē., Tu.). P. p. ಇಟ್ಟ (Śmd. 282). ನಾಮುಮುಸ್ ಇಟ್ಟು (3). ಕವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಾಪೂರಮುಸ್ ಇಮುದೆಂ (130). ದರಮಧ್ಯಾನವೆದ್ದು ಈಟಿಯಲಿ ಘವದೆದ್ದು ಆ ದ್ಯುಗದಸ್ ಇಟ್ಟು (Bp. 34, 33). ಕಳ್ಳುಳಿಸ್ಪದು ಇಮುತ (38, 55; *cf.* 20, 14). ತಪ್ಪ ನಿರಾತಶೂಲದೊಳ್ ಇಟ್ಟಿನ್ ಉಗ್ರನು ಪ್ರೇಕ್ಷಣಾ ಘನ ದ್ವಮುಂ (41, 28). ಬೆಳುಗೊಡೆಯ ನಬಿಲಲಿ ಜಾಮರವಸ್ ಇತಲು (50, 16). ಮೂಱು ಕಳ್ಳುಗಳಿಸ್ಪೆ ನಿಷ್ಟಂ ಮೂಱು ಜೊತ್ತುಂ ನಿಮ್ಟಸ್ ಇಮುವೆನು (50, 66). ಒಬ್ಬತ್ತು ಕಳ್ಳುಲಿ ತಿರನಸ್ ಇಮರ್ (50, 67). ವಿಷ್ಣು ದಶೀಪಯಂ ಚಕ್ರವಿಸ್ ಇತಲು (54, 38). ಧಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಕೈಪ್ಪೀತ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವದು (ಆದಧಾರಣ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟಿದನು (ಆಧಾತಯಲು, ಏಕಾಗ್ರ); ಬಯ್ದಿಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟಿದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಕಾಣದೆ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.). ಆಯಿಯಿದು (Rāv. 5, 42; J. 19, 7). ಇದಿ ಕೋಲಸ್ ಇದು (J. 28, 45). ಒಪರ್ ಇದು (Rāv. 4, 76). ಕಾಲ್ತುವ್ವಸದುಸ್ ಇಟ್ಟು (6, after 11). ಪೆಸರಿದು (Sl. 66; Prll. 3, 24). ಆದರ ಹಿರಿಯರು ಆವರನ್ನು ಸಮ್ಮಳಿಸ್ಪೆ ಇಮುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಮುತ್ತಾರೆ (B. 5, 205). See *e. g.* J. 28, 17. 47; 29, 40; ಉಳಿದು, ಎರಡಿದು, ಒಟ್ಟಿದು, ಒದೆಯಿದು, ಕಾಯಿದು, ಕೂಗಿದು, ಗುದಿಸಿದು, ಗೋಯಿದು, ಚಾಟಿದು, ಪೂಯಲಿದು, ಪೊಚ್ಚಿದು, ಘುಗಿಲಿದು, ಪೊರೆಯಿದು, ಸಯ್ಪಿದು, ಸಾಲಿದು, etc. — ಇಟ್ಟಾಡು. -ಆದು. To throw at one another (Grj. 4, 32; Bhāgavara 3, 2, 48); to throw away or about (Bp. 43, 7; My.). — ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To take into one's employ, to keep, as a servant, etc. (B. 1, 13; 4, 50; 5, 85. 90. 99. 275). 2, to put up, to hoard, to lay by, as money, etc. (B. 4, 53. 61. 74; 5, 64). 3, to receive and entertain with kindness (B. 3, 128). 4, to put on, as a jacket (B. 4, 93), as ornaments (4, 106. 193). 5, to keep (a concubine, C.). ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣವಳು, a concubine (C.). — ಇಡಿಮು. rep. (Bp. 50, 67).

ಇಡು *iḍu.* 2. (= ಈಡು 2). Putting; throwing; putting on; an ornament. — ಇಮುಗಲ್. -ಕಲ್. A stone or stones used for throwing (Rāv. 5, 52). — ಇಮುಗಾಮ. A fishing hook (Rāv. 5, after 114). — ಇಮುಗಿಚ್ಚು. -ಚ್ಚು. (Śmd. 204). Fire made on a hearth, etc. — ಇಮುಗುಣ್ಣು. Stone-balls used for throwing (Ū. Bp. 42, 22). — ಇಮು

REFRENCE

ತೊಮ. dupl. Ornaments and clothes (S. Mhr.). — ಇಮುಪಲೆ. -ಬಲೆ. A net used for throwing out (Rāv. 5, 52).

ಇಡು iḍu. 3. = ಇಟ್ಟು 1, etc. — ಇಮುಗುನಿ. N. of a place. ಇಮುಗುನಿಯು ನಿರ್ಮಿಸಿರ್ (Bp. 11, 36). ಇಮುಗುನಿಯು ಕೆಮುಗಿ (11, 38). — ಇಮು ಮುಮುಕು. = ಇಮುಕು ಮುಮುಕು. A narrow, difficult curve or corner-passage (Bp. 21, 13; 31, 5).

ಇಡು iḍu. 4. = ಇದ, in ಇಮು ಕೆಂಳ್ಳು. (My.).

ಇಡುಕ iḍuka. = ಇಡಕು 2, etc. (C.).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. = ಇಡಕು 2, etc. Narrowness, etc. 2, a cattle disease on account of which the back and limbs become stiff, etc. (S. Mhr.). — ಇಮುಕಿಬಿ. = ಇಮಿಕಿಬಿ. (Rāghē. 17, 50). — ಇಮುಕಿಮು. -ಇಲು 3. A throng, a crowd, the state of being close together. ಇದು ನಿರಿ ಬಡಿಗಳ ಇಮುಕಿಬಿನ್ದಂ ಭೀಸದುಮ್ ಆವ ದನಂ (ಆದಿಕ್ಯಾನಿ Mr. 151). — ಇಮುಕು ಮುಮುಕು. = ಇಮು ಮುಮುಕು. (My.).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. = ಇಮುಂಕು 1. To unloose, let go or set free with vehemence, forcibly, or fully (ಸಾಧನಪೋಷಣ Śmd. Dh.).

ಇಡುಕು iḍuku. 3. The state of being quite free or independent. — ಇಮುಕುಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಳ್ಳು. (Śmd. 203). A metrical stanza that is independent of others, *i. e.* a stanza the meaning of which is complete in itself (ಮುಕ್ತಕ Kāvy. V, 961).

ಇಡುಗು iḍugu. = ಇಡುಕು 1, No. 1, etc. — ಇಮುಗು ತೊಡಗು. dupl. The state of being full of difficulties, as a road, work, etc. (My.; P. 10).

ಇಡುಗೆ iḍugĕ. = ಇಡಿಕೆ. Putting down or on; that is put on, an ornament (S. Mhr.). — ಇಮುಗೆ ತೊಮುಗೆ. dupl. = ಇಮು ತೊಮು. (C.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 1. = ಇಡುಕು 2. (Śmd. Dh.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 2. = ಇಡುಂಕೆ. The act of putting, etc. ಇಡುಂಕೆನ್ದು, ಇಡುವುದು (Śs.).

ಇಡುಂಕೆ iḍuṅkĕ. = (ಇಡುಗೆ), ಇಡುಂಕು 2. (ಇಡುವುದು Kk. 62).

ಇಡುಪು iḍupu. (fr. ಇಡಿ 3). A breach, a crack, a hole (Tē.; see ಅಡಿಮುಪು).

ಇಡುರು iḍuru. = ಇಡವು, etc. (My.).

ಇಡುವಿಕೆ iḍuvikĕ. Putting, applying; planting; producing, etc. ಒಪ್ಪದ ಇಮುವಿಕೆ (ಪಂಕರ್ಮ, etc. Sl. 225). ಉಮ್ಮು ಬೆಳೆಯಿಮುವಿಕೆ (ಕೃಪಿ 298). ಉಮ್ಮು ಬೆಳೆಯಿಮುವಿಕೆ ಮುಸ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮವಿಷ್ಟ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (290). See ಇಪ್ಪವಿಮುವಿಕೆ, ಒಟ್ಟಿಮುವಿಕೆ, ಜೊಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ, ಪೆಪ್ಪಿಮುವಿಕೆ.

ಇಡೆ iḍĕ. = ಎಡೆ 1, etc. Place, room (My.; M., Tu.; T. ಇಪ್ಪೆ).

ಇಡೆ iḍĕ. = ಇಳೆ, ಎಮೆ. *The earth.* 2, *heaven.* 3, an oblation to a deity or to man; food. 4, *a cow.* 5, *an artery on the left side of the body* (= ಈಮ). 6, speech (ಮೂಕ G.). 7, the goddess Iḍā, the wife of Budha.

ಇಡ್ಡಲಿ iḍḍali. = ಇಡ್ಡಳಿಗೆ (My.).

ಇಡ್ಡಲಿಗೆ iḍḍaligĕ. = ಇಡ್ಡಳಿಗೆ, etc. (Bp. 14, 15; My.).

ಇಡ್ಡಳಿಗೆ iḍḍaḷigĕ. = ಇಡ್ಡಲಿ, ಇಡ್ಡಲಿಗೆ. A kind of sour pudding, made of rice flower, black gram, cummin seed, ginger, salt, pepper, etc. and boiled in steam (My.; Sl. 314; Tē. ಇಡ್ಡಕ; T. ಇಟ್ಟಿಲಿ).

ಇಡ್ಡೂರ iḍḍūra. = ಎಮ್ಮೆಡ. (My.).

ಇಡ್ವೀರ iḍvīra. = ಇಟ್ಟಿಡ. (ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದ ತಿರಿಗ್ಯಾಮುವ ಎತ್ತು, ಗೂಳಿ G.).

ಇಣಚಿ iṇaci. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (B. 3, 31; 5, 31).

ಇಣಿ iṇi. = ಇಣಿ, ಕೊಣಿ, etc. An ox's hump (S. Mhr.; ಕಳುತ್ G.; B. 1, 21; 3, 10).

ಇಣಿಕು iṇiku. = ಹಣಿಕು, etc. — ಇಣಿಕ ನೋಡುವು. To peep, look slily (My.; ಹಣಿಕಿ ನೋಡುವ G.).

ಇಣೆ iṇĕ. = ಇಣಿ, etc. (ಹಣಿಲು G.).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍĕ. 1. A crack, a slit (Tē.); a piece, a lump (ತುಣ್ಡು G.; T. ಇಣುಪ್ಪು, a piece; see ಇಡಿ 3). ಕಣ್ಡದ ಇಣ್ಡೆ (Rāv. 5, 117).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍĕ. 2. A wreath, a garland (T., Tē.; *cf.* ಇಡು 1, ಈಮು 3, ಎಣೆ; ಪೆಣೆ; T. ಇಣಪ್ಪು, to join). See Grj. 9, 70; Bp. 2, 54. 55; 9, 35; 22, 32; Rāv. 8, after 5. — ಇಣ್ಡೆಯ ಜೊಮ್ಮಡೆದ. (Bp. 58, 11).

ಇಣ್ಡಿಗೆ iṇḍigĕ. India (Sl. 93. 100; My.).

ಇತ್ it. = ಇರ್, etc. Two. — ಇತ್ತಡಿ. Two, or both, banks or sides (Rām. 4, 2, 49). — ಇತ್ತಮ. = ಇತ್ತಡಿ. (My.; ಎರಮ ದಡ್ಡೆ, ಎರಮ ಕಡೆ G.). — ಇತ್ತಡೆ. Two, or both, banks (J. 9, 24). — ಇತ್ತಣ. Two companies or forces; two parties; two, or both, persons. See Bh. 1, 8, 16; J. 9, 15; 12, 27; 25, 47. 58; 28, 48. — ಇತ್ತರ. = ಇರ್ತರ. Two lines or rows (ಎರಮ ಪಂಕ್ತಿ Ct. I, 81); two sides; both sides. See Bp. 5, 45; 10, 10; 18, 62; 24, 12; 38, 17; 43, 25; 61, 64. — ಇತ್ತ ರವ್ವುವಿ. -ಂ-ಪಿಸು. To form two rows; to occupy both sides, to be on both sides (Rāv. 1, after 133; 2, 59; 6, after 24). — ಇತ್ತಲೆ. = ಇರ್ತಲೆ. Two, or both, heads. — ಇತ್ತಲೆಗ. = ಇತ್ತಲೆಯು, q. v. — ಇತ್ತಲೆಗುಮ್ಮು. -ಮುಮ್ಮು. = ಇತ್ತಲೆಯು, ಇರ್ತಲೆ ಪಾಪ್ಪ No. 1, ಎರಮುತಲೆಪಾಪ್ಪ No. 1. The two-headed stick: the snake called Tortrix cylindrophis rufus, a short-tailed earth snake with a depressed rounded head not distinct from neck, and a tail very short, conical and smooth at the end, not venomous (ಆಲೀರಲೆ Hlā.). — ಇತ್ತಲೆಯು. = ಇತ್ತಲೆಗುಮ್ಮು. (ಆಲೀರಲೆ, ವ್ಯಮುಲು Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ). — ಇತ್ತಲೆಪಾಪ್ಪ. = ಕೊಲಿಕುಮ್ಮಾಲು. (My.). — ಇತ್ತಿಗ. Two tigas, in playing (Bp. 43, 5). — ಇತ್ತೆ. = ಇರ್ತೆ. Two manners or kinds (My.; ಎರಮ ಪ್ರಕಾರ G.).

ಇತ್ it. Going. See ಸಮಿತ್.

ಇತ ita. Gone. See ಉದಿತ, ಉಕ್ತರಿತ, ಉಪಿತ, ಪರಿತ, etc.

ಇತಬಾರಿ itabāri. = ಹಿತವಾರಿ. Trustworthy (My.; Mhr., H.).

ಇತರ itara. The other (of two), another; *other, different.* 2, *low, vile, vulgar.*

ಇತರತ್ರ itaratra. At another place (My.; Mhr.).

ಇತರರ್ಥ itara-artha. The meaning contained in ಇತರ, *i. e.* another thing, something different (Śmd. 302).

ಇತರೇತರ itara-itara. *Mutual, reciprocal.* (Kāvy. III, 3, B, 54).

ಇತರೇತರಕ್ರಿಯೆ itarētara-kriyĕ. An action or performance in which two or several persons take part (Śmd. 219).

ಇತರೇದ್ಯುಸ್ itarē-dyus. *On another or different day.*

ಇತಸ್ itas. ಇತ. *From hence, hence.*

ಇತಿ iti. = ಇತ್ತಿ. An affix to form feminines (Śmd. 244. 246). See also ದಮಿತಿ, ದೇವತಿ.

ಇತಿ iti. 1. (= ಕಿತಿ 2). *Therefore* (ಕಾರಣ Nn. 93; ಮೇತು Mr. 532). 2, *thus, similarly.* 3, *it is so* (ಇನ್ನೀ ಪ್ರಕಾರ 93; 532). 4, in conclusion, here ends (ಪೂರ್ಣ, ಸಮ್ಮೂರ್ಣ 93; ಉಕ್ತ 532). 5, with ಆದಿ: and so on. 6, ನಿಷೇಧ (ಮಾಡಿಸುವ 93). 7, ಆಸ್ಪದ (ಒಳಗು 93). 8, ಪೂರಣೆ (ಮುಕ್ತಾಯ 93). 9, ಕುತೂಹಲ (ಆಶ್ಚರ್ಯ 93). 10, ಪ್ರಕಟಾರ್ಥ (93).

ಇತಿ iti. 2. Going. See ಸಮಿತಿ.

ಇತಿಹ iti-ha. Thus indeed (ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೇರಣೆಸುವುದು Nn. 93); *according to tradition* (ಉಪದೇಶ, ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ 93; Mr. 533). 2, heaven (ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ 93; ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ Mr. 533).

ಇತಿಹಾಸ iti-ha-âsa. So indeed it was. 2, *a traditional account, a legend,* heroic history.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ itihâsa-kâra. A writer of itihâsas, a narrator. (My.; B. 5, 45).

ಇತಿಹಾಸಗಾರ itihâsa-gâra. = ಇತಿಹಾಸಕಾರ. (My.).

ಇತು itu. = ಇತ್ತು 1, (ಇದು, ತು 1, etc.; *cf.* ಅತು, ಉತ್ತು 1 & 2). A termination of the third person singular neuter of the imperfect (Śmd. 265), *e. g.* ಮುಟ್ಟಿತು, ಮೆಟ್ಟಿತು (266; C.), ಮಾಡಿತು, ಕೊಟ್ಟಿತು, ಆಯಿತು (C.). In verbs with final ಾ and ಎ it is added directly to this ಾ and ಎ (or rather to short P. ps. of that form, which may be inferred from the common short P. ps. with final ಆ and ಉ.), *e. g.* ಉಡಿಯಿತು, ಬಿಡಿಯಿತು, ಹಲಿಯಿತು, ಬೆಳೆಯಿತು (C.), which forms are vulgarly contracted into ಉಡ್ತು (see Prv. s. ಪಿರುಳು), ಬಿಡ್ತು (see Prv. s. ಇದ್ದು), ಪಲ್ತು (see Prv. s. ತೆಗು 3), ಬೆಳ್ತು (see Prv. s. ತೊಗ್ಗೆ); see ತು 5, No. 2. 3, another form of the pronoun ಇದು, *e. g.* ಒಳಿತು, ತಳ್ತಿತು, ತೋರಿತು, ದೊಡ್ಡಿತು, ದುಲ್ಲಿತು, etc. (see ತು 1, No. 2).

ಇತು itu. ನಿಶ್ಚಯ, and ಬೇಡಿ, ಬೇಡುವುದು (Kn. 164).

ಇತ್ತ itta. = ಇತ್ತಲ್ (Śmd. 145), ಇತ್ತಲು, ಇತ್ತು. This side; on this side; in this direction, part or place; to this side; this time; after this, hereafter; further. Declension: ಇತ್ತಣ, ಇತ್ತಣಂ (Śmd. 135). ಉತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ದರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತ ರ್ಗಳ್ (145). See Bp. 3, 66; 14, 24; 40, 12; Riv. 5, 119; Bh. 2, 13, 23 (ಇತ್ತಣ); J. 11, 26; 12, 10; 17, 44; 30, 42; 31, 26. ಇತ್ತಿನ್ದ ಉತ್ತ, ಉತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಪಾಱುವಮದ ಪಕ್ಕೀ ನೋಡು! (B. 2, 5). ಉತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಉತ್ತ ತಿರುಗಾವಿ (B. 4, 43). — ಇತ್ತ ಉತ್ತ. From this side to that side, to and fro. ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಪಾಱುವುತ್ತ (B. 3, 68). — ಇತ್ತ ಕಡೆ. This side; to this side; to this place; in this direction (B. 3, 113. 123). ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ (B. 5, 122). 2, hereafter (C.). — ಇತ್ತಣ. (Śmd. 136). A man of this direction, place or time. — ಇತ್ತತ್ತಲ್. -ಉತ್ತಲ್. On both sides (J. 28, 48). — ಇತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. rep. This side, this side, *i. e.* nearer, quite close by one. ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಆಸ್ಪರೆ ಇದ್ದ ದುನೆಯ ಕೆಸ್ತು ಕೊಣ್ಣ. — ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಆಸ್ಪರೆ ಜೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣ (Prvs.). 2, in course of time (B. 3, 12. 57. 64; 4, 68). — ಇತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಇತ್ತಿತ್ತ No. 2 (B. 4, 28).

ಇತ್ತಲ್ itta-al. (Śmd. 145). = ಇತ್ತ, etc. See Bp. 30, 14; J. 2, 45; 14, 4. 24; 23, 50.

ಇತ್ತಲು ittalu. = ಇತ್ತಲ್, etc. (C.; Bp. 31, 29; Bh. 1, 10, 33; J. 10, 31). — ಇತ್ತವಾಗಿ. -ಆಗಿ. To this side, this way (C.). 2, hereafter, afterwards (B. 4, 19. 28. 55. 196. 207). — ಇತ್ತವಾಗೆ. -ಆಗೆ. = ಇತ್ತವಾಗಿ. (S. Mhr.). — ಇತ್ತಲಿನ್ದ ಇತ್ತ. -ಉತ್ತ. From this side to that side. ಇತ್ತಲಿನ್ದತ್ತ ಉತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ ..ಓಡ್ಯಾಡಿ (B. 3, 80).

ಇತ್ತಾಳೆ ittâḷe. = ಒತ್ತಾಳೆ. (My.).

ಇತ್ತಿ itti. = ಇತಿ. See ಕೊಲ್ಲುಬಿಗಿತ್ತಿ, ಕೋಡುಬಿಗಿತ್ತಿ, ಗದಗಿತ್ತಿ, ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ, ನಟ್ಟುವಿಗಿತ್ತಿ, ಪಾವಿಗಿತ್ತಿ, ಮುದಲಿಗಿತ್ತಿ. *Cf.* the wrong ಗಿತ್ತಿ.

ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ittillĕ. Written information, especially as furnished to government (My.; Mhr. ಇತಲ್ಲಾ).

ಇತ್ತು ittu. 1. = ಇತು, etc. (Śmd. 265), *e. g.* ಉಲ್ಲಾಡಿತ್ತು, ಓಡಿತ್ತು (266), ಒದವಿತ್ತು (64); — ಒಳಿತ್ತು, ಕೂರಿತ್ತು, ತೋರಿತ್ತು, etc.

ಇತ್ತು ittu. 2. (fr. ಇರ್ 1, to be). = ಇರ್ದುದು, ಇರ್ದತ್ತು. It was (C.). ನನಗೆ ಸಂತಯವಿತ್ತೀ ಇತ್ತು (B. 4, 197).

ಇತ್ತು ittu. 3. P. p. of ಈ 9. Having given, etc.

ಇತ್ಥಂ itthaṁ. *In this manner, thus.*

ಇತ್ಯರ್ಥ iti-artha. The sum and substance; the whole matter (Mhr.); — settlement, adjustment, decision (My.).

ಇತ್ಯಾದಿ iti-âdi. *And so on.* ಇತ್ಯಾದಿಗಳು (Sk. 327).

ಇತ್ಲು itlu. = ಇತ್ತಲ್, etc. — ಇತ್ಲಾಗಿ. = ಇತ್ತವಾಗಿ. (C.). — ಇತ್ಲಾಗೆ. = ಇತ್ತವಾಗೆ. (S. Mhr.).

ಇತ್ವ itva. The letter ಾ (Śmd. 200. 215. 246. 249. 278. 352).

ಇತ್ವರ itvara. Going; a traveller. 2, poor, indigent. 3, low, vile. 4, deficiency, want (My.).

ಇತ್ವರಿ itvari. *An unchaste woman.*

ಇತ್ವವೃತ್ತಿ itva-vṛitti. The state of being an ಾ (Śmd. 354).

ಇತ್ವಾನ್ತ itva-anta. A term with final ಾ (Śmd. 103).

ಇದ್ id. = ಇರ್, etc. Two. — ಇದ್ದುಗೆ. Two dugés, in playing (Bp. 43, 5). — ಇದ್ದೆಸೆ. = ಇರ್ದೆಸೆ. Both directions or sides; on both sides (ಉಭಯತಸ್, ಉಭಿತಸ್ Nr.). ಪದಿನ ಇದ್ದೆಸೆ (ಪುಲಿಂಗ, ಮುಂಗ Mr. 408). ಇದ್ದೆಸಗೆ (Bp. 32, 34). — ಇದ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A river with two arms (Bp. 32, 32).

ಇದ idu-ā. = ಇದಾ, (ಇದೆ 1, ಇದೋ). Lo! see here! (S. Mhr.; Bp. 48, 28).

ಇದಕೊ idu-akŏ. = ಇದ, etc., ಇದುಕೊ. (J. 16, 25; Dp. 165; My.).

ಇದನ್ತ i-d-anta. A term with final ದ (Śmd. 203).

ಇದಮ್ದೇವ idam-dēva. (Śmd. 100). This god or master.

ಇದನ್ನಿಮಿತ್ತ idam-nimitta. (Śmd. 100). On account of this.

ಇದಮ್ idam. (Śmd. 100). This.

ಇದರು idaru. -ರ್. = ಇದಿರ್, etc. (C.). — ಇದರು ನೋಡು. To look straight at a person, etc., *e. g.* ಆದನ ಇದರು ನೋಡು (C.). 2, to expect (My.). — ಇದರು ಬಾಡಿಸು. = ಇದುರು-. (S. Mhr.).

ಇದಾ idu-ā. = ಇದ (S. Mhr.; Prll. 3, 29; T., Tu. ಇದ್ದಾ).

ಇದಾನೆ idānĕ. (fr. ಇರ್ದಪನು or ಇರ್ದಪನು-ಎ 3). = ಇವ್ವನೆ. He is (My.). ಇದಾಳೆ, she is (My.). Plural ಇದಾರೆ, they are (Ōd. 14. 192. 193. 194. 195. 197. 203).

ಇದಾನೀನಮ್ idânim. *Now, at present.*

ಇದಿಗೋ idu-igô. = ಇವಕೊ. (C.; Tě.).

ಇದಿರ್ idir. = ಇಪರು, ಇದಿರು, ಇಮರು, ಎದರು, ಎದಿರ್, ಎಮರ್, ಎಮರು. That which is opposite; the front; in front; that is hostile; opposition (ಮುಖ್ತೆ Šmd. 53; ಪರ 62. 65. 70. 274; ಮುಖ್ತೆ 53. 69. 71. 129. 223 Cm.; ಆಗ್ರ Mr. 516; Nn. 82; ಆಗ್ರತಸ್, ಪುರತಸ್, ಪುರಸ್, ಪುರಸ್ತಾತ್ Nr.; ಮುಖ Šm. 117; T. ಎದಿರ್; Tě., Tu. ಎಮರು). ಇದಿರೊಳ್ ದಣ್ಣ ಆರದೆ (Šmd. 1). ಇದಿರ 274). ಇದಿರಿನೊಳ್ (Šm. 117). ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ (Nn. 82). ಇದಿರಲಿ (Bh. 2, 13, 45). ಇದಿರಲ್ಲಿ (Šmd. 192 Cm.). ಇದಿರೆ (Bp. 55, 42). ಇದಿರೆ ನಿರ್ (J. 11, 11). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ (ಆದುಷ್ಟ Mr. 237). See Bp. 14, 24; 60, 29; Rsv. 13, 87. — ಇದಿರಮೆ. -ಅಮೆ. To go or come to meet (Bp. 37, 70). — ಇದಿರಾಗು. -ಆಗು. To become opposite or facing, to be with the face towards, to face, to go towards (in a friendly or hostile manner). ಸರೋಧರ್ ಇದಿರಾಗೆ (Šmd. 71). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಏಯ್ದುವುದು (ಆಪಸ್ತಾಸ, ಗೌರವ Nr.). ಕನಲ್ದು, ಇದಿರಾಗಿ (Bp. 61, 39). ಆವಣ್ಣನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯು ಗೆಲುಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆವಾನು, ಆತನು ಆಪ್ತಮಿತ್ರ etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆವನ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆ ತನ್ನು (Bh. 2, 4, 7). ಪಥಮೊಳ್ ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು (J. 31, 28). ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು, ಆರತಿಯರ್ ಎತ್ತಿ (31, 31). ಇದಿರಾದರಂ (Ŏ. Bp. 11, 11). ಬನ್ದು, ತಾವು ಇದಿರಾಗಿ, ಕುನ್ತೀನನ್ದನರ ಪೊಗಿಸಿದರು (Bh. 1, 8, 83). See J. 11, 7; 13, 21; 14, 8. 24. 28; 16, 11; 25, 15; 7, 57. — ಇದಿರಾಡ್. -ಆಡ್. To oppose (Bp. 21, 38. 40; J. 2, 39. 41; 8, 35). — ಇದಿರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put in front, opposite, etc.; — to oppose (J. 5, 29; 6, 35). — ಇದಿರಿಮು. -ಇಮು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು. (J. 4, 29). — ಇದಿರ್. -ರು. -ಇರ್. To be in front or opposite (Šmd. 53. 192. 203. 223); to be hostile (see s. ವರರಾಜ್ಯ). — ಇದಿರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A repugnant answer, contradiction (J. 6, 26; My.). — ಇದಿರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To commence the onset (Abh. P. 10, 20). — ಇದಿರೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To cause to ascend what is opposite (Rsv. 6, after 11; 13, 82). — ಇದಿರೇಱು. -ಏಱು. To rise or go successfully against a current of water, a strong wind, etc. (Bp. 50, 38). — ಇದಿರೇಳ್. -ಏಳ್. -ಏಯಿ. To rise or stand up in front of or before (Bp. 4, 66; 5, 61; Rsv. 4, 45; Ŏ. Bp. 47, 16; J. 16, 24; 17, 31). ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಪ (ಅಭಿವಾದ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.). ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾಮುಪ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಇದಿರೇಳ್ದುದು (ಆಪಸ್ತಾನ, ಗೌರವ Hlâ.). 2, to stand erect, as hair. ಸವಿರ್ ಇದಿರೆರ್ಮ ಪಸುವಿ ಕೊಳ್ ಪರಿರಾಜಿಸಲು (Rághč. 17, 64). — ಇದಿರೇಳಿಮ. -ಏಯಿಮ. Rising up to meet or face, setting about (ಪ್ರಯತ್ನ, ಪ್ರಯೋಗ Nr.). — ಇದಿರೊಟ್ಟಣ. -ಒಟ್ಟಣ. The hostile army (Abh. P. 10, 19). — ಇದಿರೊಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು. To raise obstacles; to oppose (My.). — ಇದಿರೊಸ್ದು. -ಒಸ್ದು. To come to meet out of respect or love (Bp. 31, 29). — ಇದಿರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಇದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. To come to meet out of respect or love. ಶಿವನರ್ ಆವರ್ ಇದಿರ್ಗೊಣ್ಮಂ (Rsv. 13, 50). ಪಾರ್ಥನರ್ ಇದಿರ್ಗೊಡ್ಡು ಸಕ್ಕುದು ದೊಳು (J. 33, 19). See Grj. 4, 8; Bp. 4, 5; 5, 11; Rsv. 6, after 137; J. 2, 47; 4, 66; 7, 17. 22; 9, 21; 24, 71; 27, 28; 29, 44; 33, 22. — ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to come to meet (J. 29, 10). — ಇದಿರ್ವರ್. -ರು. -ಉರ್. To come to meet, to come and meet, out of respect or love. ಇದಿರ್ವ ಪ್ಪನರ್ ಆಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಮಂ (Šmd. 294). See Bp. 53, 21; 57, 60; Rsv. 4, 14; J. 28, 59; 29, 32; 30, 48. 2, to come or go successfully against a current of water, etc. (Bp. 50, 40).

ಇದಿರಿಸು idirisu. = ಇವರ್ಸು, etc. (My.).

ಇದಿರು idiru. = ಇವರ್, etc. — ಇದಿರುವರ್. -ಉವರ್. = ಇದಿರುವರ್. (Bp. 43, 72). — ಇದಿರುವರ್. -ಉರ್. = ಇದಿರ್ವರ್. (Bp. 27, 74). — ಇದಿರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (Bp. 21, 42; 53, 24). — ಇದಿರು ಮಲೆ. To fight against, to oppose (Bp. 61, 32).

ಇದಿರ್ವು idirôu. = ಇವರಿಸು, ಎದರಿಸು, ಎದಿರಿಸು, ಎಮರಿಸು. To face (generally in a hostile manner); to oppose, to withstand; to come into hostile contact (ಪೋಳ್ವು Kk. 87). ಇದಿರ್ವ ನಡೆವಂ (ಪೋಳ್ವಿಪಂ Šmd. 11). ರಥಂ ರಥಂಗಳೊಡನೆ ಇದಿರ್ವುಮುವ ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 68). See Grj. 6, 76; 10, 74; Rsv. 6, after 11; 13, after 83; 13, 85. 88. — ಇದಿರ್ವಿದರ್. rep. (Šmd. 231; Rsv. 5, 121).

ಇದು idu. (= ಇಱು, etc.), ಇದ್ 3. Proximate demonstrative pronoun neuter (Šmd. 96. 111): this, it. ಆದು ಇದು ಬಹು (97). ಆಳ್ ಇವಂ, ಆಳ್ ಇವು (109). ಓವಾಳಿ ಇವಂ, ಓವಾಳಿ ಇವು (111). ಇದು ಕಳತ್ರಂ, ಇದು ಜನಂ, ಇದು ಪೊಱಕಂ, ಇದು ಅವಶ್ಯಂ (187). ಇದು ಪೂರ್ವಪ್ರಕರಣಾ (61). ಈ is used as a substitute of ಇದು when it is an adjective pronoun (169. 202). Some examples wherein ಈ may be substituted for ಇದು, are *e. g.* ಇದು ಉತ್ಪಾದಂ (J. 31, 29), ಇದು ಕಾರಣ (Bp. 27, 75; 33, 5; 43, 61), ಇದು ದಿವಸ (41, 12), ಇದು ನಿಮಿತ್ತಂ (2, 9; 3, 29; 22, 65; 23, 42), ಇದು ಮೀರೆ (B. 2, 36), ಇವೇ ಮೀರೆ (B. 3, 60), ಇವೇ ಈಗ (= ಈ ಈಗಲ್ಕೆ, even this moment, B. 4, 136. 138), ಇದು ವರವಿಗೆ (Si. 403), ಇದು ವರವಿಗಂ (403. 407), ಇದು ವರೆಗೆ (B. 4, 198). ಪಾಲಕವಧಮುಂ ಇವಂ (Rsv. 13, 99). — ಆದುವಿದುವುದುವೆದ್ದು ಇವರಿ ಅನ್ಯಪ ಉಕಾರಂ (Šmd. 181). ಇದುವೆಂ (13). ಇದುವೆ (117; Bp. 1, 59; 2, 36; 3, 83; 39, 65; 41, 8; 47, 5). ಇದುವೆನುತ (Bp. 41, 19). ಇವೆ (Bp. 41, 19; Rsv. 13, 45). ಇವೇ (Si. 442). ಇವಾರ ಆಳ್ ಇವರ್? (Bp. 47, 33). Declension (Šmd. 134. 135): ಇವಂ (3. 181; Rsv. 13, after 96), ಇವ (Bp. 27, 24), ಇವನು, ಇವನ್ನು (C.); ಇವರಿ (C.), ಇವರೊಳ್ (Šmd. 61. 298); ಇವರ್ಗೆ (135), ಇವಕ್ಕೆ (C.), ಇವಕೆ (C.; Bp. 24, 70; 40, 30; Kk. 3); — ಆವು, ಇವು, ಉವು (Šmd. 117), ಇವು (117. 113; C.), ಇವುಗಳು (C.; Si. 330); ಇವಂ (Šmd. 41. 42), ಇವನು, ಇವನ್ನು, ಇವುಗಳನ್ನು (C.); ಇವರಿ (Šmd. 109. 179. 185), ಇವುಗಳ (C.), ಇವರೊಳ್ (Šmd. 24. 37. 392), ಇವರಲ್ಲಿ (235 Cm.), ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (C.); ಇವರ್ಗೆ (Šmd. 191), ಇವಕ್ಕೆ, ಇವಕೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ (C.). — ಇಜೊನ್ದು ಸಾರಿ (B. 4, 45). ಒಳ್ಳೆಯರ್ ಇವರ ಬೂದು, ಕಳ್ಳರ ಒಡನಾಟವಾ, ಸುಳ್ಳರ ಮಾತು, ಇವು ಮೂಱು ಕೆಸರೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬ್ಬಿದಕ್ಕೆ (Sp.). ಇವೆರಮಂ (Bp. 22, 64). ಇವೆರ್ಮ (= ಇವೆರಮ, R. 5, 74). ಇವೇ ಕಾರಣಗಳಿನ್ದ (= ಈ ಕಾರಣಗಳಿನ್ದಲೇ, 5, 170). — ಇಮು ತಾಪ್. -ಪು. Even this. ಒಲಾರ್ವನಕ್ಕೆ ಇಮು ತಾಪ್ ಅವಸರಂ (Bp. 47, 55; My.).

ಇದುಕೊ idu-kô. = ಇವಕೊ. (My.).

ಇದುಗೊ idu-gô. = ಇವಕೊ. (My.).

ಇದುರು iduru. = ಇವರ್, etc. (My.). — ಇದುರುವಾದಿ. A contradicter (My.). 2, a defendant (in law, My.). — ಇದುರು ವಾದಿಸು. = ಇವರು-. To contradict (My.). 2, to plead as a defendant, to contend (My.).

ಇದೆ idu-ê. 1. (ಇದೇ). = ಇವ, ಇದಾ. Lo! see here! just now! (C.; Tě.; Bp. 5, 11; 24, 59; 29, 8. 30; 31, 7;

39, 40; 45, 37; 47, 42; 48, 8; 51, 80; 53, 25; 55, 30; 57, 62; 59, 3. 10; J. 2, 46; B. 2, 7).

ಇದೆ idĕ. 2. (fr. ಇಸುಮು-ಎ 3; *cf.* ಅದೆ 4). It certainly is, it is, there is, is (C.). See *e. g.* Bp. 5, 57; 16, 5; 17, 2; 29, 5. ಮೂಸಿ ಇದೆ, ಆಗಿ ಇದೆ (B. 1, 6); ಉಣ್ಣಾಗಿ ಆದೆ (2, 20); ಬಾಳೆಗೊಣ್ಣು ಇದೆ (Si. 19); ದವಡೆ ಇದೆ (53). 2, ಇದೆ is used to form the third person singular neuter of the present (C.). ಉಬ್ಬರಿಸುತ್ತಲಿದೆ (Bp. 15, 22), ಉಬ್ಬುತ್ತಲಿದೆ (15, 28), ಗುಮುಗುಮಿಸುತ್ತಿದೆ (18, 40), ಸುರಿವ ತಿದೆ (18, 51; see also 24, 42; 31, 27; 56, 30; 59, 1). ಕೆಮ್ಮು ಮೂಡುತ್ತ ಇದೆ, etc. (Rāv. 13, 45). ತಿರುಗುತಿದೆ (J. 3, 24). See its plural ಇವೆ.

ಇದೋ idu-ō. = ಇದಾ, etc. (ಆಹೋ Mr. 536; C.; T.).

ಇದ್ದಲ್ iddal. **ಇದ್ದಲು.** = ಇಜ್ಜಲು, ಇದ್ದಲಿ. Charcoal (My.; T. ಇರುನ್ದು, ಇರುಪ್ಪೈ, M. ಇರುಪ್ಪು). ಚಾರುಚಣ್ಣೋತ್ಪಲ ರಚಿತಕೋಷಾನರಪಾಣಿಯೆಯ ರಾತ್ರಿಗಳ್ ಇದ್ದಲಿವಲೆ ಪಿದ್ದ ಕೆಂಗಳಂ (Bh. 1, 20, 54). ಇದ್ದಲು ಮುಸಿಯದ್ದಾ ಮೆಯ್ಯ ಉಜ್ಜು ಉಜ್ಜು ತೊಳೆದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪದಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.). See ಆ ಎದ್ದಲ್.

ಇದ್ದಲಿ iddali. = ಇದ್ದಲ್. (C.; ಆಂಗಾರ Si. 308). ಇದ್ದಲೀ ಬಣ್ಣ (B. 1, 4).

ಇದ್ದಾನು iddânu. The common form of ಇದ್ದಾವು. He may be, he perhaps is, (he is likely to be; C.). Conjugation: ಇದ್ದೇನು, ಇದ್ದೀ (B. 2, 47), ಇದ್ದಾಳು, ಇದ್ದೀತು (B. 3, 54), etc.

ಇದ್ದಾನೆ iddânu-ĕ. = ಇದ್ದಾವೆ, q. v. (C.). *Cf.* ಈದಿ = ಇದ್ದಿ, *i. e.* ಇದ್ದಿ.

ಇದ್ದು iddu. = ಇರ್ದು. P. p. of ಇರು 1, to be. ಪತ್ತದಳ್ ಇದ್ದ ಮುನಿ (ಆರಿಸ್ಯ, ಸೂಪಿಕಾಗ್ಯಹ Nr.). ಇದ್ದಕ್ಕೆ (Bp. 58, 56; 60, 25). ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಯ್ವುದರ ಕೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ಇದ್ದ ತಂಗಳು ನಿನಗೆ ಇಕ್ಕು, ನಿನಗೆ ಎನ್ನಿಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ದೂಷುತ್ತೇನೆ.—ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗದಾಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿ ಆದ್ಯಾ.—ಇದ್ದದ್ದೂ ಹೋಯ್ತು ದುದ್ದಿನ ಗಾಣ.—ಇದ್ದ ಮುಳ್ಳಿಗೆ ಕೂಬಲ್ಲ; ದುತ್ತೊಸ್ಪು ಕೊಡೋ, ಶಿವರಾಯ!—ಇದ್ದ ಮುತಿ ಹಾಲಿತೋ, ಸಿದ್ದಿಗ ನೇಚ?—ಇದ್ದ ದುಃ ಪಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಗೆದ್ದು ಕೊಣ್ಣ ರಾವಣ.—ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇರುದವಿಲ್ಲ, ಪಿದ್ದ ಗೋಡೆ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ.—ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (ಉಬ್ಬದರು), ಸಿಪ್ಪಾದೇವಿಗೆ ಸಿಗಲು ಬಹೀತು.—ಇದ್ದವರು ಮೂವರು, ಕದ್ದವರು ಯಾರು? (Prvs.). ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (B. 4, 24). By means of ಇದ್ದು a subjunctive mood is formed, *e. g.* ಮರದ ಮೇಲಿಸ್ಪಿ ಪಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿ, if thou hadst fallen from the tree, thou wouldst have died (B. 1, 9). See further B. 1, 20. 21; B. 2, 24. 40; B. 3, 19. — ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ. Just as it was, just as they were, etc. (C.; B. 3, 44). 2, without an apparent cause (C.). — ಇದ್ದಿದ್ದು. rep. (Bp. 47, 7. 18). — ಇದ್ದೇ ಇರು. To exist indeed or certainly, etc. (C.; B. 5, 227).

ಇದ್ಧಾನು iddhânu. = ಇರ್ದಪನು or ಇರ್ದಹನು, ಇದ್ದಾನು, q. v. In opposition to ಇದ್ದಾನೆ (see ಆದಾನು) this term means "he perhaps is", etc.

ಇದ್ಧಾನೆ iddhânu-ĕ. = ಇದಾನೆ, ಇದ್ದಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is (C.; B. 2, 24. 34). Conjugation: ಇದ್ಧೇನೆ, I am; ಇದ್ಧೀ or ಇದ್ಧಿ, thou art; ಇದ್ದಾಳೆ, she is (B. 2, 7; 4, 137); ಇದೆ, it is; ಇದ್ಧೇವೆ, we are; ಇದ್ಧೀರಿ, you are (B. 1, 15); ಇದ್ದಾರೆ, they are; ಇದ್ದಾವೆ, they are (B. 3, 58. 69, or ಇವೆ).

ಇಧ್ idh. Kindling; blazing. See ಸಮಿಧ್.

ಇಧ್ಮ idhma. *Fuel.*

ಇಧ್ರ idhra. One who kindles. See ಅಗ್ನೀಧ್ರ.

ಇನ್ in. 1. = ಇರ್, etc. Two. — ಇನ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು. Two hundred and fifty (B. 4, 159). — ಇನ್ನೂಱು. Two hundred (C.).

ಇನ್ in. 2. = ಇಂ (ಇಜ್ಞ್), etc. Sweetness, etc. — ಇನ್ನುದುಟಿ. -ತುಟಿ (Śmd. 214, or ಪೆನ್ನುದುಟಿ). A sweet lip. — ಇನ್ನೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 143. 214, or ಪೆನ್ನೋಳ್). A nice arm. — ಇನ್ನುಣಿಸು. -ನ್-ಊಣಿಸು. (Śmd. 214). A sweet meal.

ಇನ್ in. 3. = ಇದು. — ಇನ್ನನಕ. Till now (My.).

ಇನ ina. *A master, a lord, a king* (ಘೋಷಾನ್ತ, ಆರಸು Nn. 120). 2, *a wealthy or powerful man.* 3, *the sun* (ಘಾನು, ಸೂರ್ಯ 120). 4, the universal soul (ವರಮಾತ್ಮ 120). 5, a husband (C.). 6, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನಂ inaṁ. = (ಇನೆಗಂ), ಇನ್ನಂ 2. That (this) time, at the time when (Śmd. 293); so long as; till. See Śmd. 294. 295. 64. 79. 81. 135. 136. 173. 259. 282; Rāv. 6, after 32; 6, 34; 6, after 116; J. 28, 20; Abh. P. 13, 75; Bhn. 2. *Cf.* ಆನ 2.

ಇನಕುಮಾರ ina-kumâra. Saturn (My.). 2, Yama (My.). 3, Sugriva (My.). 4, Karṇa (My.).

ಇನಕುಲ ina-kula. The family or race of the sun, the solar race of kings (Śmd. 275; Bp. 50, 17).

ಇನಜ ina-ja. = ಇನಕುಮಾರ. Yama (Bp. 46, 78). 2, Karṇa (J. 2, 40).

ಇನಜಾತ ina-jâta. Yama (Mr. 49).

ಇನತನುಜ ina-tanuja. = ಇನಕುಮಾರ. (My.).

ಇನರಿಪು ina-ripu. Râhu (Mr. 39).

ಇನವಿರಹಿಣಿ ina-virahiṇi. She who is separated from her master or husband (Rāv. 11, 10).

ಇನಾಗಮ in-âgama. The augment ಇಂ (Śmd. 132. 133).

ಇನಾನ್ವಯ ina-anvaya. = ಇನಕುಲ. (Rāv. 4, 5).

ಇನಾಮು inâma. = ಇಣಾಮು. (B. 5, 185; Mhr., H.).

ಇನಾಮತಿ inâmati. Land assigned either in favour or charity, or compensation of the duties of hereditary officers (My.; H.).

ಇನಾಮು inâmu. = ಇಣಾಮು. A grant in perpetuity without conditions; a grant in general; a present, a gift (C.).

ಇನಾಮುದಾರ inâmu-dâra. A holder of an inâm (C.; Mhr.).

ಇನಾಯತು inâyatu. Favour, grace: a grant from a superior (My.; Br.; Mhr., H.). ಇನಾಯತುಪಾಣಿ, a letter of favour (My.; Mhr.).

ಇನಿ ini. = ಇನೆ 1. Sweetness; pleasantness, charm, loveliness. — ಇನಿದು. (Śmd. 95. 110). That is sweet, etc. (ಇರ್ಪ Čt. I, 52). 2, ambrosia (ಆಮರ್ಮ, ಸೋಮ, ಅಮೃತ Kk. 10 *a*). ಇನಿದು ಅಪ್ಪ ಧ್ವನಿ (ಕಲ Hlā.). ಇನಿದಂ ನುವಿದನ (ಕ್ಷಣ, etc. Hlā.). ಪೂಗಳ ಇನಿದು (ಮಕರನ್ದ Mr. 108). See Śmd. 69; Čh. v. 16; Bp. 42, 25; 60, 49; Rāv. 2, 48. — ಇನಿದುಗರೆ[1]. -ಕರೆ[2]. To rain ambrosia (Rāv. 14, after 106). — ಇನಿಯಂ. -ಅ 3. (Śmd. 110). = ಇನಿಯಂ. A beloved man; a husband. See

Śmd. 68. 73. 184; ನುಡಿದೆನ್ನೆನಿಯು. ಮೂಡರಸದಪ್ ಊಡಿದ ನಿಗ ದದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಎಣ್ಣೆ ವೆಣ್ಣೆ ತಿಮುರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಪರುಜಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ನದೆ ತಪ್ಪರು (Rāghe. 17, 65). — ಇನಿಯವ್. Plural of ಇನಿಯ. ಇನಿಯವ್ವೆ ವಿದಯಸುಖಂ ಸಂಜನಿಸವಿಪ್ಪೇರ್ (Śmd. 117). — ಇನಿಯಳ್. -ಆಳ್ 4. (Śmd. 110). A beloved woman; a wife (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ಸಲ್ಲಳ್, ಒಪಳ್, ಕಾವಲೆ Śm. 74). — ಇನಿವಣ್. -ವಣ್. A sweet ripe fruit (Śāv. 1, 18). — ಇನಿವಾತು. -ಮಾತು. A sweet or lovely word. See Rāv. 2, 35; 11, 165; 13, 104; J. 18, 20. — ಇನಿವಿರಿ. -ವಿರಿ. Pleasantness, or welfare, to burst, separate, or go away: to become unpleasant (Abh. P. 7, 14; 10, after 51; 15, 79). — See ಇಂ (ಇಮ್).

ಇನಿತು initu. (= ಇನಿತುಮು), ಇನಿಪ್ಪು, ಇನಿಸು, (ಇಷ್ಟು, etc.). A proximate demonstrative noun and pronoun (Śmd. 121. 122. 243; Kk. 61; Tu. ಈತು). This much, this measure, etc. (see ಆನಿತು, of which it is the proximate form). ಇನಿತಱಂ (Śmd. 135). ಇನಿತಱೊಳ್ (Bp. 40, 24). ಇನಿತಱೊಳಂ (Śmd. 160. 179). ಇನಿತು ಚಿನ್ತಿಸದ್ ಏಕೆ? (Bh. 1, 8, 32). ಇನಿತೆಲ್ಲಮುಂ (J. 3, 41). ಇನಿತೊಸ್ದು (Śmd. 73; Rāv. 13, 27; *cf.* ಒನ್ದಿನಿತು). ಇನಿತಾದೊಡಂ (Bp. 58, 20). See Bp. 2, 34; ಒನ್ದಿನಿತು, ಉದವಿನಿತು. — ಇನಿತನಿಯುಂ. -ಆನಿಯುಂ. (Śmd. 243). A man of so much (power, influence, rank, etc.) as this or these. — ಇನಿತಿನಿತು. rep. See Bp. 2, 34; 13, 13; 22, 66; 35, 26; 38, 38; 54, 57. — ಇನಿತು. -ಉ 9. All this or these. 2, although only so much as this, a little, a trifle. See Bp. 2, 18; 24, 61. 62; 28, 35; 43, 85; 45, 52; 48, 25; 57, 16. 80; 58, 51; 60, 49; Rāv. 8, 122. ಇನಿತದು = ಇನಿತುಮಂ (Bp. 8, 42). — ಇನಿತುಂ. -ಉಂ 1. All this or these (Śmd. 51). 2, a little. See Bp. 1, 56; 46, 60; 48, 5; 60, 31. ಇನಿತುದುಂ (Bp. 5, 29; 53, 37. 48; 61, 40), ಇನಿತುದಂ (61, 56), ಇನಿತುವುಂ (2, 43; 24, 70; 28, 4). — ಇನಿತುವುಂ. -ಉಂ 1. = ಇನಿತುಂ (Jṅa. 42, 12). — ಇನಿಬರ್. (Śmd. 122. 123). So many persons (as these). ನಿಮ್ಮಿನಿಬರಂ (Bp. 57, 80). ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು (Bh. 1, 8, 57). See Bp. 39, 59. 61; 44, 39; 50, 51; 51, 52; 57, 80. ಇನಿಬರುಂ (58, 42).

ಇನಿತುತು initutu. = ಇನ್ನುತು. (J. 13, 19).

ಇನಿತ್ತು inittu. = ಇನಿತು. (Kāvy. I, 4, 33-38).

ಇನಿಬರ್ inibar. See s. ಇನಿತು.

ಇನಿಸು inisu. = ಇನಿತು. (My.). ಜಗದೊಡೆಯಮ್ ಇನಿಸು ಇರ ಆದೆ (Śmd. 73). ದುಜಿಸೊಸ್ದಿವ ಪುಲಿಯರ್ ಅಗಳ್ ಇನಿಸಂ ಪೋಲ್ವಂ (288). ಮುತ್ತಂ ಇನಿಸಾನುಂ ಜೀಗದೊಳ್ (Liv. 3, after 2). ಇನಿಸಾನುಂ ಜೀಗದುಮ್ ಇರ್ದುಂ (Rāv. 13, after 96). ವಿಸ್ಮಸಿಯುಮು ನಿಸ್ಮಗೆಯುಮುಮ್ etc. ಎನ್ದು, ಮೂಸಕೆ ಇನ್ದು ಇನಿಸು ಪೆಸರ್ ಆಕ್ಕುಂ (Kk. 50). See Ch. v. 60; Kāvy. III, 3, 35; Grj. 3, 77; Śāv. 1, 18.

ಇನು inu. = ಇನ್ದು. (Bp. 18, 88).

ಇನೆ inĕ. 1. = ಇನಿ. — ಇನೆಯಂ. = ಇನಿಯಂ. (Bp. 11, 47; 24, 8; 35, 25. 26; 42, 38; 44, 54; 47, 7. 49-53; J. 3, 13; 11, 18. 19; see ಜಾನೆವೆಣ್ಣೆನೆಯು). — ಇನೆಯಳ್. = ಇನಿಯಳ್. (Bp. 24, 8; 27, 61; 44, 54; J. 8, 24; 11, 12).

ಇನೆ inĕ. 2. = ಇಷ್ಟೆ. — ಇನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಇನಿತಂ q. v., ಇನ್ನೆಗಂ. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). See Śmd. 293. 294. 295; Abh. P. 13, 60; Rāv. 13, after 96.

ಇನ್ಕಾರ್ inkār. = ಇಂಕಾರ್. (My.).

ಇನ್ನ inn-a 2. 1. = ಇನ್ನಾ 1, ಇನ್ನ, ಇನ್ನಂ, ಇನ್ನದು, ಇನ್ನೆ. ತಾಯಿಗಿನ್ನ ಒಡವನ್ನರು ಇಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ನ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ನ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ನ ಆಗಲವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಕುಮುರೆಗಳಿಗಿನ್ನ ಕತ್ತಿಗಳೇ ಜೀಕು (B. 3, 49). (ಸಿಂಪಲಪ್ಪೀಪಜಲ್ಲಿ) ಮುಖಿಗಾಲು ಸದ್ಯು ಳ್ಳಿಗಿನ್ನ ಹೆಪ್ಪು (B. 4, 205). ಆಪಕ್ಕಿನ್ನಲೂ ಜೀಪದಾನ ಗಜಿದ್ದು ಹೆಪ್ಪು (Sl. 44). ಕಪ್ಪುವಿಗಿನ್ನಲೂ ತಾನು ಪೆಚ್ಚ ನಾವುಕೆ (263). ರಾತ್ರಿಕ್ಕಿನ್ನ (sic! S. Mhr.; B. 5, 253). *Cf.* ಆಕಿನ್ನ, ಆಕ್ಕಿನ್ನ, and see ನಿ 4.

ಇನ್ನ inta. 2. = ಇನ್ಥ, etc. (B. 5, 53; My.). — ಇನ್ನವರು. -ಆವರು. Such people (B. 5, 10. 42. 95; My.).

ಇನ್ನಾ inn-tâ 5. 1. = ಇನ್ನ 1, etc. ನಮಕ್ಕಿನ್ನಾ ಆದು ಪೊಪ್ಪದು (My.). ಮುಂಜಸಕ್ಕಿನ್ನಾ ಪಣ್ಣಾಗಿ (B. 5, 53). ಕೆಲಸದಕಿನ್ನಾ ಪೆಚ್ಚಿಗೆ (5, 283). See ಆಕಿನ್ನಾ, ಆಕ್ಕಿನ್ನಾ, & a Prv. s. ಕಡಿ & ತಾಯಿ.

ಇನ್ನಾ intâ. 2. = ಇನ್ನ 2, etc. (My.). ಕೂಡಿದನ್ನಾ ದಣ್ಣು (B. 5, 51). ಇನ್ನಾ ಹೇಗಸರು (5, 55). ಇನ್ನಾ ಆವಸ್ಥೆ (5, 57).

ಇನ್ನಿ inti. (= ಇನ್ನು). Thus (C. at the end of letters, also ಇನ್ನಿರ್). ಇನ್ನಿ ಪಿನ್ನಪ (B. 4, 109), ಇನ್ನಿ ಸಲಾಮು, etc. (*Cf.* Sk. ಇತಿ ?).

ಇನ್ನು intu. This manner; thus, so; (such). (ಪ್ರಕಾರ Śmd. 399; ಹೀಂಗೆ 61. 65. 161 Cm.; C.). ಆನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398. 399). See 44. 112. 181. 234. 384. ಭದ್ರ ಮುನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ದು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಜಿ ತೆಪಿಪ್ ಆಕ್ಕುಂ (Hit.). ಪಲಮುಲ್ಲದೆ ತಕಟಮುಂ ಪೊಪಿಪ್ ಆಪಾಯದ, ತಕಟಮುಲ್ಲದೆ ಪಲಮುಂ ಪೊಪಿಪ್ ಆಪಾಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ದು ಏಕಧುರದ್ ಆಪ ಎತ್ತಿಕೊಳು ಏಕಧುರೀಣ, ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಇನ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ (ನಿತಿ, ಪ್ರಕಾರ Nn. 93). ಇನ್ತೆನ್ದು ಒರೆದು (Rāv. 14, after 52; J. 31, 29). ಗಾಳೀ ಸೋದರ್, ಪರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪ ದುರಿಃಖಿತ ಜಲ, ಜರಾವರ್ತಾಕ್ಷರಮ್ ಇನ್ದುವುಂ ನಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ದುಪಮೆಗಳ್! (Śś.). ಫಲದ ಕಣ್ಣಿನು ಇನ್ದುವ (Jṅa. 22, 31). ಇನ್ತೆಪ್ (Bp. 40, 51; 41, 5; 44, 42). ಇನ್ದುಂ (10, 10). ಇನ್ತು (ಇನ್ತಿದ್ದು, ಎನ್ದಾ G.). See Prv. s. ಆನ್ತೊ ಇನ್ತೊ. — ಇನ್ತವ್ವ. -ಅವ್ವ. Being of this kind or such as this; such (Bp. 39, 58; 43, 43). — ಇನ್ತವ್ವಂ. -ಅವ್ವಂ. A man who is of this kind, etc. (Śmd. 191. 192). — ಇನ್ತಹ. -ಆಹ. = ಇನ್ತವ್ವ, ಇನ, etc. Being of this kind, etc. (Bp. 22, 62; 23, 31; 27, 21; 30, 16; 39, 58). — ಇನ್ತಹಂ. -ಆಹಂ. = ಇನ್ತವ್ವಂ, ಇನ್ನಂ (Śmd. 192; ಇನ್ನಂ Ct. II, 64). — ಇನ್ತಿನ್ದು. rep. (Grj. 5, 14). — ಇನ್ತಿದ್ದು. -ಇದ್ದು. So and so much, so and so many (C.). ಇನ್ತಿದ್ದು ತೋಳಗಳ ತಪಿಗ ಳನ್ನು ತನ್ದು ಕೊಟ್ಟಿದರು ಇನ್ತಿದ್ದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಜೇಕು (B. 2, 19). 2, -ಉ 9, all (C.; ಎದ್ದಾ G.). ಇನ್ತಿದ್ದರು, all persons (C.). 3, very much or many (My.).

ಇನ್ತುತು intutu. = ಇನಿತು, ಇನಿಪುತು, ಇಷ್ಟು, etc. This much, etc. ಇನ್ತುತು ಆನೆ, ಇನ್ತುತು ಕುಮರೆ (Śmd. 169). ಇನ್ತುತುಕಾಗಿ, for so much, for such a trifle (Bp. 40, 72). See Rāv. 14, 51; *cf.* ಆನ್ತುತು, etc. — ಇನ್ತುತು. -ಉ 9. Although so much (Bp. 17, 9). 2, a little. ಮೂಗನ ಕೈತಿಯಪ್ ಇನ್ತುತು ಉಪ್ಪಂನ, ತಿಮುಗೆ ಕೈಪೆಯೇಳು (Mr. 2). — ಇನ್ತುತುಂ. -ಉಂ 1. A little (Bp. 49, 22).

ಇನ್ಥ intha. = ಇನ್ತ 2, ಇನ್ತಾ 2, ಇನ್ತಹ, ಇನ್ತಾ. A corrupted common form of ಇನ್ತವ, q. v. (s. ಇನ್ನು). ನಿನ್ನನ್ಥ ಗೆಳೆಯರು (B. 1, 8). — ಇನ್ಥವರು. Such a man (B. 5, 291). ಇನ್ಥವರು (2, 8; Sl. 108). — ಇನ್ಥವಳು. Such a woman (B. 5, 291). — ಇನ್ಥಾತಂ. = ಇನ್ಥವನು. (Bp. 54, 57). — ಇನ್ಥಿನ್ಥ. rep. Such and such (B. 2, 19). ಇನ್ಥಿನ್ಥ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನಿನ್ದು ಕೆಲಸಗ ಳನ್ನು ಮಾಡ ಜೇಕು (3, 88).

ಇನ್ಥಾ inthâ. = ಇನ್ಥ, etc. ಇನ್ಥಾ ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಬಲಗಳು (B. 1, 8). ನೀನು ನನಗೆ ಇನ್ಥಾ ಮೂತು ಕಲಿಸ ಬೇಡ! (3, 78). ಇನ್ಥಾ ನ ಪತಿ (5, 83). ಇನ್ಥಾ ಜೇಡುಗಳು (5, 95).

ಇನ್ದ inda2. = ಇನ್ದ 1, etc. ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಬಮು ದಿವಸದಿನ್ದ ಇತ್ತು (B. 2, 12). See also 3, 77, ಮರನಿನ್ದ, etc. (s. ನ 2, No. 3), ೨೦ 4.

ಇನ್ದಂ indam. (Śmd. 131). = ಇನ್ದ, etc. ಕಮು ತಾಯು ಬ ಬಿಮುಪ್ ಉಬಾಯದ ತಜಿವಿನ್ದಂ (194). ನಿನ್ನಿನ್ದವೆ (Bp. 2, 36). ಎಮ್ಮಿನ್ದಮ್ ಇಳೆಯೊಳು ನೀವು ಪೀಸರು! (40, 84). See ೨೦ 4.

ಇನ್ದಗಿ indagi. Indrajit (Abh. P. 13, after 11; 13, 16).

ಇನ್ದರ indara. = ಇನ್ದಿರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ (Śmd. 336).

ಇನ್ದವು indavu. = ಇನ್ದಂ, etc. This form is very frequently used by the commentator on the Śmd. in a Mdb. MS., *e. g.* ಇಮುಮಹಿನ್ದವು (123. 143), ಬಲ್ಲವರುಗಳಿನ್ದವು (176), ನಿನ್ದಯಮಿನವು (182), ವಿಳಬಿನ್ದವು (286).

ಇನ್ದಿನ್ದಿರ indindira. *The large black humble bee* (ಗುಂಗೀ ಮುಬಿ G.).

ಇನ್ದಿರ indira. = ಇನ್ದ್ರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ. (ಇನ್ದ್ರ Ct. II, 49; ಸುರವ Kk. 11 *a*; ಸುರವತಿ Śm. 9; ಬಲಯ್ಕಂ Kk. 10 *b*). — **ಇನ್ದಿರವಿಲ್. -ಬಿಲ್.** Indra's bow: the rainbow (ತಕ್ಕಜಾವ Śk.; Riv. 8, 118).

ಇನ್ದಿರಾಜ indirâ-ja. Indirâ's son: Kâma.

ಇನ್ದಿರಾಜಾಸ್ತ್ರ indirâja-astra. Kâma's weapon: a lotus (Bp. 5, 27).

ಇನ್ದಿರಾಪತಿ indirâ-pati. Vishṇu (Bp. 54, 31. 61).

ಇನ್ದಿರಾವರ indirâ-vara. Vishṇu. (Bp. 2, 26).

ಇನ್ದಿರೆ indire. -ರಾ. *Lakshmî* (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, ಮೂಲಕುಮಿ, etc. Śm. 6; see Mr. s. ಶೋಭೆ). — **ಇನ್ದಿರೆಯ ಗಲ್ಲ.** Vishṇu (Bp. 54, 44).

ಇನ್ದಿರೇಶ indirâ-îśa. Vishṇu. (My.).

ಇನ್ದೀವರ indîvara. *The blue lotus, the blue water-lily, Nymphaea stellata and cyanea* (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Mr. 419; ಕೆಸ್ಟೆಯ್ದಿಲ್ Sl. 95; ಕರೀ ಕಮುಲ G).

ಇನ್ದೀವರಾಕ್ಷಿ indîvara-akshi. = ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣೆ. (J. 7, 27).

ಇನ್ದೀವರಿ indîvari. *The plant Asparagus racemosus* Willd.

ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣೆ indîvara-îkshaṇi. A blue lily-eyed woman (My.).

ಇನ್ದು indu. This time; to-day (ಕಾಲ Śmd. 308; C.; Tu. ಇಸಿ, T. ಇನ್ದು, M. ಇನ್ನು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398); ಇನ್ದೆ (69). Declension: ಇನ್ದು, ಇನ್ದು, ಇನ್ದಂ, ಇನ್ದಗೆ, ಇನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಇನ್ದಿನ, ಇನ್ದು (147); ಇನ್ದಿಂಗೆ (Bp. 3, 15), ಇನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 1, 20; 2, 30). ಇನ್ದಿಗೂ, even up to this day; even still now (3, 76; 4, 146). ಆ ನವತೆಗಳು ಇನ್ದಿನವು ಉಳ್ಳ, ನಿನ್ದಿನವು ಉಳ್ಳ (4, 187). ಇನ್ದಿನ ತನಕ (3, 115; 5, 114). ಇನ್ದಿನ ದಿವಸದ ಲ್ಲಿ ಅದ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Kr.). See Bp. 28, 21; 60, 17; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39; 2, 13, 36; J. 30, 28. 49. — **ಇನ್ದುತನಕ.** Till the present time (Bp. 61, 57). — **ಇನ್ದು ನಾಳೆ ಎನ್.** To say to-day and to-morrow, to set bounds to time (Bp. 27, 10; 30, 7). — **ಇನ್ದುಮುಟ್ಟ.** = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (My.). — **ಇನ್ದುವೊವಲ್.** From to-day (J. 15, 32). — **ಇನ್ದುವರಂ.** = ಇನ್ದುವರೆಗಂ. See s. ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಯಲ್. — **ಇನ್ದುವರೆಗಂ.** = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (C. Bp. 47, 18). — **ಇನ್ದುವರೆಗೆ.** Till now or to-day (J. 18, 58; 31, 28).

ಇನ್ದು indu. *The moon.* 2, the number one (Bp. 61, 92). 3, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದುಕಳೆ indu-kaḷe. A digit of the moon (Bp. 24, 73). 2 the brightness or shine of the moon (My.).

ಇನ್ದುಕಾನ್ತ indu-kânta. The moon-stone, the lunar gem (Grj. 1, 9; Śiv. 1, 70).

ಇನ್ದುಚೂಡ indu-chûḍa. Śiva (Bp. 33, 19; 53, 16).

ಇನ್ದುಜ indu-ja. Son of the moon: the planet Mercury (Mr. 38).

ಇನ್ದುಜನಕ indu-janaka. Father of the moon: the ocean. 2, Atri (My.).

ಇನ್ದುಜೂಟ indu-jûṭa. Śiva (Bp. 18, 90).

ಇನ್ದುಧರ indu-dhara. Śiva (Mr. 465). 2, sign for a metrically long letter (Ch.).

ಇನ್ದುಮಣಿ indu-maṇi. = ಇನ್ದುಕಾನ್ತ. (Śiv. 1, 38).

ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ indu-maṇḍala. The orb or disk of the moon (ಒಟ್ಟು Kk. 45).

ಇನ್ದುಮುಖಿ indu-mukhi. A woman who has a face like the moon (Bp. 2, 49; 24, 30).

ಇನ್ದುಮೌಲಿ indu-mauli. Śiva (Bp. 2, 56; 9, 26).

ಇನ್ದುರೇಖೆ indu-rêkhe. A digit of the moon (My.).

ಇನ್ದುಲಾಞ್ಛನ indu-lâñchana. Śiva. (My.).

ಇನ್ದುಲೇಖಾಚೂಡ indulêkhâ-chûḍa. Śiva (Bp. 50, 38).

ಇನ್ದುಲೇಖೆ indu-lêkhe. -ಖಾ. = ಇನ್ದುರೇಖೆ. (My.).

ಇನ್ದುವಾರ indu-vâra. Monday (My.; Tc.).

ಇನ್ದುವ್ರತ indu-vrata. A religious observance depending on the age of the moon; diminishing the quantity of food by a certain portion daily, for a fortnight or a month, etc. (R.).

ಇನ್ದುಶೇಖರ indu-śêkhara. Śiva (Bp. 44, 18).

ಇನ್ದುಹಾಸ indu-hâsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ. (J. 29, 25; 31, 31).

ಇನ್ದೆ inde. (Śmd. 131). = ಇನ್ದ 1, etc. ಈ ತಿವಸ್ ಏನು ದಿನವಿದ್ದೆ ಉಣ್ಣದೆ ಇರ್ದಹನೆಸ್? (Bp. 18, 18). See ೨೦ 4.

ಇನ್ದ್ರ indra. = ಇನ್ದಿರ, ಇನ್ದಿರ. *Indra, the deity of scarps, and the regent of the East quarter.* 2, a prince, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227). 3, best, excellent (ಶ್ರೇಷ್ಠ G.). 4, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದ್ರಕೀಲ indra-kîla. N. of a mountain (Bp. 44, 3; J. 23, 34).

ಇನ್ದ್ರಕೋಶ indra-kôśa. *A platform, a scaffold;* a kind of balcony or terrace (ತಪಗ Mr. 192).

ಇನ್ದ್ರಗೋಪ indra-gôpa. The insect cochineal of various kinds (ಕೆಮ್ಮುಯಿ, ಏಬ್ರಜ Śk.; ಏಬ್ರಜ Mr. 165; Tc.). 2, the firefly (My.; ಮಿಂಚುಹುಳು, ಹೊನ್ನಿಹುಳು G.). See Śmd. 142. 166; Grj. 9, after 58; J. 17, 4.

ಇನ್ದ್ರಚಾಪ indra-châpa. A rainbow (ಬಿಮ್ಮು, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Na. 69). — **ಇನ್ದ್ರಚಾಪವನ್ನಿಲ್. -ಬಿದ್.** To get a rainbow (Riv. 13, after 77).

ಇನ್ದ್ರಜ indra-ja. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264. 508).

ಇನ್ದ್ರಜವ indra-java. = ಇನ್ದ್ರಜವ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಯವ. (ಇನ್ದ್ರಜವ, ಕುರುಟಿಗಿನ ಬೀಜ G.).

ಇನ್ದ್ರಜವಿ indra-javi. = ಇನ್ದ್ರಜವ. (ಕಲಿಂಗ, ಭದ್ರಯವ G.). — **ಇನ್ದ್ರಜವಿಯ ಗಿಡ.** The plant Wrightia antidysenterica (ಪಚ್ಚೆ, ತೆಕ್ಕ, ಹೆಮ್ಮುಚ್ಚಿಗೇ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಾಲ indra-jâla. Indra's net: deception, fraud, conjuring, jugglery, sorcery, trick in war, etc. (My.; ಮೋಸ, ಕಪಟ, ಚಾಪಲ್ಯ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಿತ್ indra-jit. (=ಇನ್ದ್ರಜಿ). Conqueror of Indra: N. of a son of Râvaṇa (Abh. P. 13, 15). ಇನ್ದ್ರಜಿಮ (J. 18, 6).

ಇನ್ದ್ರತ್ವ indratva. The state of being Indra. See ಜೇದೇ ಕೈತ.

ಇನ್ದ್ರದ್ರು indra-dru. *The plant Terminalia arjuna.*

ಇನ್ದ್ರಧನು indra-dhanu. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್. (My.; ಮುಯ್ಮಲ್ಲು G.).

ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್ indra-dhanus. A rainbow.

ಇನ್ದ್ರನಿಲಯ indra-nilaya. Indra's dwelling: svarga. 2, N. of a of metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದ್ರನೀಲ indra-nila. A sapphire (Bp. 54, 60; J. 11, 8).

ಇನ್ದ್ರಪುರ indra-pura. Indra's town: svarga. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದ್ರಪ್ರಹರಣ indra-praharaṇa. *Indra's thunderbolt.*

ಇನ್ದ್ರಮಸಿ indra-masi. = ಇನ್ದ್ರನೀಲ. (Śiv. 1, 54).

ಇನ್ದ್ರಯವ indra-yava. = ಇನ್ದ್ರಜವ. *The seed of the Wrightia antidysenterica.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ indra-lupta. *Morbid baldness of the head.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತಕ indra-luptaka. = ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ. (ಮಲತಿ, ತಿಪಿನಿಷ್ಟ Mr. 388).

ಇನ್ದ್ರಲೋಕ indra-lôka. Indra's world: svarga (C.).

ಇನ್ದ್ರವಂಶ indra-vaṁśa. N. of a vṛitta (Ch.).

ಇನ್ದ್ರವಜ್ರ indra-vajra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ indra-vâruṇi. *Colocynth, a wild bitter gourd, Cucumis colocynthis* Lin. (ಕಾಡ ಕಬದೇ ಕಾಯಿ, ಕಕ್ಕಾಬಾದೇ ಕಾಯಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಸ indra-surasa. = ಇನ್ದ್ರಸುರಸ. *A shrub, the leaves of which are used in discutient applications, Vitex negundo* Lin. (ಲಕ್ಕಿ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಸ indra-surasa. = ಇನ್ದ್ರಸುರಸ. (G.).

ಇನ್ದ್ರಸೇನ indra-sêna. N. of several men, see *e. g.* Bh. 2, 4, 9.

ಇನ್ದ್ರಾಣಿ indrâṇi. *Indra's wife* (ಶಚೀದೇವಿ, ಪುರೋದುಜಾತೆ Nn. 25). 2, Kâma's wife (ರತಿದೇವಿ 28; ಆ ರತಿ Mr. 511). 3, Brahmâ's wife (ಘಾಯತ್ರಿ, ಸರಸ್ವತೀ 28). 4, Śiva's wife, Durgâ (ಪಾರ್ವ, ಹೈಮವ 28). 5, the five organs of sense or of action (ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 28; ಆರಿಮ ಇನ್ದ್ರಿಯ 511). 6, a ray (ಕಿರಣ, ಕಾನ್ತಿ 28). 7, the shrub Vitex negundo (ನಿರುಗುಣ್ಡಿ, ಲೊಕ್ಕಿ 28; 511, o. r. ಉಕ್ಕಿ).

ಇನ್ದ್ರಾಣಿಕೆ indrâṇikê. *The shrub Vitex negundo* Lin.

ಇನ್ದ್ರಾನುಜ indra-anuja. = ಇನ್ದ್ರವರಜ. (Bp. 54, 32).

ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ indra-âyudha. Indra's thunderbolt (ಕಡ್ಡಿ, ವಜ್ರ, etc. Mr. 44). 2, *the rainbow.* 3, *a horse marked with black about the eyes* (ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣಾಗಲ್ ಇನ್ದ್ರಾಯುಧಂ Mr. 276).

ಇನ್ದ್ರಾರಿ indra-ari. An enemy of Indra, an asura or demon. ಇನ್ದ್ರಾರಿಯಂ ಪಡಪಡನೆ ಪಿಡಿತ ಆಳ್ಕು (Mr. 24).

ಇನ್ದ್ರಾವರಜ indra-avaraja. *Indra's younger brother, Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಇನ್ದ್ರಿಯ indriya. Relating to Indra. 2, power, force; faculty. 3, *an organ of sense.* 4, *semen virile* (ಮುದ್ಗಲಸಾರ Nn. 125). See ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ, ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ, ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ, ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ, ಪನ್ನಿನ್ದ್ರಿ-, ಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯ.

ಇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ indriya-grâma. *The senses or organs of sense collectively.*

ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ indriya-dṛiḍha. Having firmly fastened the organs of sense, free from passions, calm (ಶಾನ್ತ, ಪ್ರಾಪ್ತ Mr. 251).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ indriya-nigraha. Restraint of the organs of sense. (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿ indriya-nigrahi. A person who restrains the organs of sense (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯಾರ್ಥ indriya-artha. *An object of sense, as sound, smell, etc.*

ಇನ್ದ್ರೀ indrî. The wife of Indra. *Cf.* ಇನ್ದ್ರಾಣಿ.

ಇನ್ದ್ರೀಭ indrî-ibha. Airâvata, the elephant of Indra (ಸಪ್ತಾಙ್ಗರಾಜ್ಯ, ಆಯಿರಾವತ Nn. 18).

ಇನ್ದ್ರೀಶ್ವರ indrî-îśvara. A form of Śiva (Bp. 54, 64).

ಇನ್ಧನ indhana. Kindling. 2, *fuel.*

ಇನ್ನಂ innaṁ. 1. = ಇನ್ನಪಂ. (Śmd. 191; Ćt. II, 64). Such a man as this, such a one. ದುಸಸಿಜಿಸ್ ಎನ್ನಸ್ ಇನ್ನಸ್, ಆರುಣಪ್ರಿಯನಸ್ಸಸಸ್ ಎನ್ನಸ್ ಇನ್ನಸ್, ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನಸ್ ಇನ್ನಂ (Śmd. 192).

ಇನ್ನಂ innaṁ. 2. = ಇನವಂ. (Abh. P. 13, 76, o. r. ಉನ್ನಂ).

ಇನ್ನು innu. = ಇನು. Further, yet, still; moreover; hence, hereafter; more;—the current time (T., M. ಇನಿ; Tć. ಇಂಕೆ; Tu. ಇನ; T. ಇನ್ನಂ still, more, besides, moreover; *cf.* ಎನೆ 1?). See Śmd. 231; Bp. 21, 45; 28, 28; 32, 15; 38, 30; 42, 13; 44, 16. 20; 54, 4. 52; 50, 24; Kk. 48; Śm. 8. 9. 20. 67; Rây. 13, 97; Bh. 1, 8, 7. 10. 57; 1, 10, 39; J. 3, 1; 29, 30; 31, 35.—ಇನ್ನಂ. -ಆಂ 5. = ಇನ್ನುಂ. Hence (Bp. 28, 10). — ಇನ್ನಷ್ಟು. -ಆದ್ದು. So much (or many) more (B. 3, 60).—ಇನ್ನಾರ್. -ಆರ್. Who else? (Śmd. 202). — ಇನ್ನಾವ. -ಆವ. What other? etc. (J. 18, 20). — ಇನ್ನಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. = ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. No more, no longer (Bp. 1, 16). 2, not yet (with a verb or with reference to a verb). — ಇನ್ನುಂ. -ಆಂ 1. = ಇನ್ನಂ. Also hereafter; still more; still (Śmd. 84; Bp. 59, 1. 11; Rây. 5, 125). — ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. = ಇನ್ನಿಲ್ಲ. Not yet (Bp. 28, 18), etc. — ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. Henceforth, hereafter (B. 4, 1. 155);—that follows. — ಇನ್ನು ಮೇಲೆ. = ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. (B. 1, 24; 3, 54). ಮೇಲ್ ಇನ್ನು ಮೇಲಣ ಜವಿಕೆಯನು! (Bh. 1, 8, 61). — ಇನ್ನು ವರೆ. = ಇನ್ನಲ್ಲಿ ವರೆಗೆ. Up to the current time (Bp. 18, 71; *cf.* ಇನ್ನೆ ವರೆಗಂ). ಇನ್ನು ವರೆಗೂ (My.). — ಇನ್ನೂ. -ಊ 7. Still. ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ (=ಇನ್ನಿಲ್ಲ), not yet (B. 3, 60). — ಇನ್ನೂವರೆಗೆ. = ಇನ್ನುವರೆ Up to the current time (My.; B. 4, 208; 5, 181. 207). — ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Where else? (C.). — ಇನ್ನೇಕೆ. -ಏಂ. -ಏಕೆ. What more? what else? hence what? (Bp. 31, 15; Bh. 1, 8, 60; B. 3, 59; 5, 112).—ಇನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. An additional or other thing; another (C.; Bp. 25, 33; 58, 39; 61, 35; J. 10, 46; B. 4, 139. 157). — ಇನ್ನೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. An additional man; another man; another (C.;

Bp. 43, 51). — ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Once more, again (C.; B.3, 23). — ಇನ್ನೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. = ಇನ್ನೊಬ್ಬ. (J. 5, 27).

ಇನ್ನೆ innĕ. = ಇನೆ 2. (*Cf.* ಇನ್ನು, the current time). — ಇನ್ನೆಗ. = ಇನೆಗಂ q. v., etc. (ಸೀಮಾಧರ Kk. 60; J. 9, 31; 10, 38). ಎಮ್ಮಕ್ ಇನ್ನೆಗಂ ಪುಟ್ಟುಗೆಯ್ದು ಕೆ ಪಸುಳೆ (J. 3, 31). — ಇನ್ನೆಬರ. = ಇನ್ನೆವರಂ. (Rām. 6, 53, 20). — ಇನ್ನೆವರಂ. Up to this time (Śmd. 295; ಸೀಮಾಧರ Kk. 60). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱ ಆದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮುಕರವಿಮುಕ್ತಪಾಣಿಪತಿಗೆ (Śmd. 296). — ಇನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಇನ್ನೆವರಂ (Śmd. 295).

ಇಪ್ ip. = ಇಕ್, etc. Two. — ಇಪ್ಪಣ. Two fanams, *i. e.* nine anas and four pays (My.). — ಇಪ್ಪತ್ತು. = ಇವತ್ತು, ಇವರ್ಪತ್ತು, ಇವರ್ತ್ತು. (Ch. v. 329; My.). — ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ. -ಆನೆಯ. Twentieth (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. = ಇವರ್ತ್ತಯ್ದು. Twenty-five. ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (Śmd. 44 Cm.). ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ತತ್ವಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. -ಅಱು. = ಇವರ್ತ್ತಾಱು. Twenty-six. ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು ಭಕ್ತಿಂ (Mr. 362). — ಇಪ್ಪತ್ತು. = ಇವರ್ತ್ತು. Twenty. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಮಂಗಳ್ (Mr. 348). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ಣುಗ (Sl. 329). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಕ್ರಾಲ್ಕು. = ಇವರ್ತ್ತು ಕ್ರಾಲ್ಕು. Twenty-four. ಇಪ್ಪತ್ತು ಕ್ರಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಂ (Bp. 3, 64). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂಱು. Twenty-three (Ch. v. 332). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. Twenty lacs (B. 4, 205). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ. Twenty thousand. ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಮುನಿಗಳ್ (Bp. 51, 1). — ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಣು. -ಎಣ್ಣು. = ಇವರ್ತ್ತೆಣ್ಣು. Twenty-eight. ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಣು ಧಾಜಿಗಳು (B. 4, 128). — ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. Twenty-two. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸುತಿ (Bp. 19, 10). ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪ್ರಕೃತಿ (Mr. 78). ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಾಳಮ್ ಆಕ್ಕು (78). — ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. -ಏೞು. = ಇವರ್ತ್ತೇೞು. Twenty-seven. ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ. -ಆನೆಯ. Twenty-first. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ ವೆರಳು, membrum virile (My.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Twenty-one. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು ದಿನಂ (Bp. 25, 13). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು. -ಒಂಬತ್ತು. Twenty-nine (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು. (S. Mhr.). — ಇಪ್ಪತ್ತಾಳ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತು ಕ್ರಾಲ್ಕು. ಇಪ್ಪತ್ತಾಳ್ಕು ಜನರ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪಾಣಿ. Two pâṇis (My.). See Prv. s. ಒಪ್ಪಾಣಿ. — ಇಪ್ಪಾಲು. Two parts or portions (C.). — ಇಪ್ಪಿಪ್ಪತ್ತು. A kind of rep. Twenty and twenty (B. 4, 210).

ಇಪ್ಪ ippa. = ಇರುವ, ಇರ್ಪ, ಇಪ 1. Present relative participle of ಇರ್ 1. Being, etc. ಧನದರ್ ಇಪ್ಪ ಆಲಯಂ ಕೈಲಾಸಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 55). ಇಪ್ಪ ಪದ (ಸಂಜ್ಞೆ Nn. 137). ಕರ್ಮಗಳ ಸೋಗೆಗಳ ಪಸುರುವೞಗರ್ ಆಗಸಕೆ ಪರ್ವತೆ ಇಪ್ಪ ಆಕಾಮ (J. 3, 6). ತಪ್ಪ ಸಾಧುವದಱಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕದು ಬೆಪ್ಪ! (Bp.). ಇಪ್ಪಕ್ಕೆ (Bp. 51, 66). — ಇಪ್ಪಮ್. (Bp. 53, 37; 60, 48; Nn. 137). ಇಪ್ಪೆ, thou art (Bp. 55, 13). ಇಪ್ಪಂ (60, 41). ಇಪ್ಪಳ್ (26, 54). ಇಪ್ಪಿರಿ (52, 31). ಇಪ್ಪರ್ (54, 63).

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 1. = ಹಿಪ್ಪೆ. The tree Bassia latifolia Roxb., all the parts of which are useful, arrack being distilled from the blossoms, oil extracted from the seeds, etc. (ಮಧೂಕ, ಬೋಧ್ಯಪುಷ್ಪ, ಗುಡಪುಷ್ಪ Mr. 140; My.; Tu.; Tĕ.; T. ಇರುಪ್ಪೈ, ಇಲುಪ್ಪೈ; M. ಇರುಪ್ಪೆ, ಇಲಿಪ್ಪೆ). 2, a thorny shrub, common in S. Mhr., Capparis sepiaria L. (Z.). — See ಕಿರಿಯ ಇಪ್ಪೆ, ಸೀಂಪ್ಪೆ. — ಇಪ್ಪೆಯ ಗಿಡ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧು Sl. 433). — ಇಪ್ಪೆಯ ಮರ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುಪುಷ್ಪ, ವಾಸಪುಷ್ಪ, ಮಧುಪುಷ್ಪಲ Nr.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂಗ್. (Bp. 18, 16). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಿಣ್ಣಿ. The refuse of ippĕ seeds (My.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹುಳು. The lantern-fly (P C.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂ. The flower of Bassia latifolia, being full of saccharine matter. ಆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೇ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.).

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 2. Chewing the cud (Tu.; see Prv. s. ಜಿಪ್ಪೆ).

ಇಬ್ ib. = ಇಕ್, etc. Two. — ಇಬ್ಬಗೆ. 1. Two divisions or parts; the state of being split, separated, etc. (Bp. 32, 24; 61, 28; J. 10, 29). ಪೊಸಲುಸ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಬು (ಕೂಪಕ, ಎಪಾರಕ Nr.). — ಇಬ್ಬಗೆ. 2. Two opinions, two manners or ways (My.; ಎರಡು ತರ G.). — ಇಬ್ಬನ್ದಿ. Of a mixed breed, mongrel: of low descent (My.; Tĕ., T.). 2, being double-tongued (My.). — ಇಬ್ಬರ್. = ಇರ್ವರ್, ಇವರ್ರ್. Two persons, two. ಛೇದ ಎನ್ದೊಡೆ ಪಗೆಯರ ಇಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿಚ್ಛೇದ ಪುಟ್ಟುಸುವ (Nr.). — ಇಬ್ಬರು. Two persons, two (C.; Tĕ. ಇದ್ದರು). ಇಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆಯ್ತು. — ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಜನಾನ್ತ (Prvs.). ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ (Bp. 40, 15; 45, 5). 2, ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1) -ಉ 9. Both (Bp. 23, 35; C.). — ಇಬ್ಬರೂ. ಇಬ್ಬರ್-ಉಂ 1. = ಇಬ್ಬರೂ. (Bp. 23, 28). — ಇಬ್ಬರೂ. ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1)-ಉಂ 7. Both. ಸಾಲದ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲದ ಕೊಡ್ಬವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ ಎನ್ದು ಅಧಮರ್ ಎನ್ದು ಎನಿಸರು (Nr.). ತನ್ನೆ ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಾ (Sl. 194). — ಇಬ್ಬಳ. Two balas (ಒನ್ದು ವಾಪ Nr.; My.; see Sl. 329; Bp. 29, 9). — ಇಬ್ಭಾಗ. = ಇಭಾಗ. Two parts; the state of being separated, split, etc. (B. 3, 10. 16; 5, 24; J. 7, 46). — ಇಬ್ಮಾಯಿ. Two months, (two edges). ಇಬ್ಮಾಯಿ ಇಪ್ಪವನ ಕಬ್ಬಾಟಿ ಬಾಳ (Prv.). — ಇಬ್ಮಾಯಿಬಕ್ಕಿ. The hornbill, Menlecros bicornis (Dj.). — ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು. rep. Two and two persons (B. 5, 265).

ಇಬಡಿ ibaḍi. = ಇಬ್ಬಡಿ, ಬೀಟೆ 1. A kind of blackwood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (Z.).

ಇಬತ್ತಿ ibatti. = ಈಬುತಿ, ಉಬುತ್ತಿ. Tbh. of ಎಪೂತಿ (C.).

ಇಬ್ಬಡಿ ibbaḍi. = ಇಬಡಿ. (My.; Tĕ. ಇಬ್ಬಡಿ).

ಇಬ್ಬನಿ ibbani. = ಇಬ್ಬನ್ನಿ. Fog, mist, dew (My.; ಮಂಜು G.; fr. ಎಬೆ 3 and ಪನಿ 2?).

ಇಬ್ಬನ್ನಿ ibbanni. = ಇಬ್ಬನಿ. (S. Mhr.; B. 4, 207).

ಇಬ್ಬರ್ ibbar. See s. ಇಬ್.

ಇಬ್ಬುಡ್ಲು ibbuḍlu. (Tu.). — ಇಬ್ಬುಡ್ಲುಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, the Melon plant, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.).

ಇಭ ibha. *An elephant* (ಆನೆ Nn. 153). 2, a kind of vṛittiḥ (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 3, N. of an Asura.

ಇಭಗತಿ ibha-gati. A female with the dignified gait of an elephant (Ch. v. 147). 2, the gait of an elephant.

ಇಭಗಮನೆ ibha-gamanĕ. = ಇಭಗತಿ No. 1. See ಮದವಿಭಗಮನೆ.

ಇಭದೈತ್ಯ ibha-daitya. = ಇಭಾಸುರ, ಗಜಾಸುರ. (Bp. 21, 43).

ಇಭನಗರ ibha-nagara. = ಇಭಪುರ (J. 24, 46; also ಇಭಹಸ್ತಿ, 2, 47).

ಇಭಪುರ ibha-pura. = ಇಭಪುರಿ. (Bh. 1, 7, 13; J. 13, 22).

ಇಭಪುರಿ ibha-puri. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (Bh. 1, 8, 3).

ಇಭಮುಖ ibha-mukha. Ganapati (J. 8, 11).

ಇಭವಕ್ತ್ರ ibha-vaktra. = ಇಭಮುಖ. (Śiv. 1, 7).

ಇಭವೈರಿ ibha-vairi. A lion (Bp. 52, 38). 2, Śiva.

ಇಭಹಸ್ತ ibha-hasta. An elephant's trunk (ಆನೆಯ ಕೆಯ್ Nn. 131).

ಇಭಾನ್ತಕ Ibha-antaka. = ಇಭಕ್ಕಂ No. 1. (Rāv. 5, 119).

ಇಭಾಸುರ ibha-asura. = ಇಭಶತ್ರು. (Bp. 1, 45; 22, 13).

ಇಭಿ ibhi. *A female elephant.*

ಇಭ್ಯ ibhya. *Rich, wealthy.*

ಇಮ್ im. 1. = ಇಂ, etc. Two. — ಇಮ್ಮಗಲು. Two or both sides. ಇಮ್ಮಗಲುಜೀಲ, a double bag to put over a bullock's back (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮಡಿ. = ಇಮುಡಿ. Two folds; the state of being two-fold or double; twice as much (C.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತವಿದ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯವು (ಶಿವತತ್ತ್ವ Nr.). See Bp. 4, 60; 5, 64; 28, 10. 39; 47, 25; Bh. 2, 13, 17; Ch. v. 60; Grj. 6, 48; J. 15, 6. — ಇಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಇಮ್ಮಡಿ (C.). — ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಡು. To make two folds, etc. (= ಇಮ್ಮಡಿಸು, C.). — ಇಮ್ಮಡಿಸು. = ಇಮುಡಿಸು. To make two folds or two-fold; to do twice as much; to double (My.; Tē. ಇಮ್ಮಡಿಂಪು, ಇಮ್ಮಡಿಂಪು); —to become two-fold, etc. (My.). See Abh. P. 9, 40; Bp. 2, 39; 11, 37; 12, 7; 14, 6; 23, 37; 42, 19; 43, 71; 50, 28. 32; 52, 5; 56, 40; 57, 62; J. 4, 17; 22, 11; 31, 76; 32, 45; 33, 36. — ಇಮ್ಮನ. A double mind, two thoughts, mental uncertainty (C.). — ಇಮ್ಮಿಗಿ. Twice as much (J. 12, 23). — ಇಮ್ಮೆಯ್. = ಇಮುಯ್. Two bodies; two sides; both sides, especially of a cloth (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮೆಯ್ನಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. Showing both sides of the body (Bh. 9, 2, 15). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಕೋವು. A double coat of mail (Bh. 8, 24, 6).

ಇಮ್ im. 2. = ಇಂ (ಇಜ್), etc. Sweetness, etc. — ಇಮ್ಮರಿ. -ಪುಳಿ. = ಈಮರಿ, q. v. — ಇಮ್ಮಾವು. (Śmḍ. 213. 80; Ćt. II, 68). A sweet mango, the tree and its fruit (ಸಿಹಿ ಗ, ಮಾಕಂದ Śmḍ. 26). ಈಮ್ಮಂಗನೆಯಿನ್ದೆ ಎನ್ನಪಸ್ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೂ ಪಡೆಲೋ ಇದುಗ್ (Śmḍ. 210). ಕಳ್ಳಿಲ್ಲಂ ಕೆಸುಗಲ್, ಮುದನಿಲ್ಲಂ ಮಾವಿಮ್ಮಾವು (84). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆವಳಿರ ಪೂಳೆದ ಪೂಗುರಿ (Cpr. 7, after 92). — ಇಮ್ಮೊಜ್ಜಿ. An entreaty in sweet, humble words (Abh. P. 15, 66).

ಇಮರಿಸು imarisu. To cause to evaporate, etc. (My.).

ಇಮರು imaru. = ಇಗರು 1, (ಇಂಗಿಸು 1), ಇಮಿರು, ಇಮುರು. To evaporate in boiling, to dry up (My.); to disappear, as a boil (My.);—to wane, to waste away (S. Mhr.).

ಇಮಾರತಿ imārati. ಇಮಾರತು. imārat (My.). An edifice; a palace or mansion (B. 4, 146; 5, 212. 219; Mhr., H.; ಗೋಪುರ G.).

ಇಮಿರು imiru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮುರು imuru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮೆ imĕ. = ಎಮೆ, etc. The eyelid (T. ಇಮ್ಪು, ಇಮಪು, ಏಮು; M. ಇಮ, ಚಿಮ, eyelash; Tu. ಇಮೆ, eyelash; R.).

ಇಮ್ಪಿ impi. — ಇಮ್ಪಿಗಿ. The Chinese sugar-cane, Sorghum saccharatum Moench. (St. & Pl.).

ಇಮ್ಪು impu. = ಇಮ್ಪು 1, ಇಮ್ಮು, ಇಳ್ಪ್. Sweetness; agreeableness, pleasantness, charm (ಸಂ Kk. 72; Śmḍ. 65; My.; Tē., Tu.; see ಇಂ, ಇಜ್; Tē. ಇಂಪು, pleasure, satisfaction). ಇಮ್ಪಿನ (Rāv. 13, 104). ಇಮ್ಪಿನಂ (Śmḍ. 76). ಇಮ್ಪು ಸಿಕ್ಕದರೆ ಸಮ್ಪು (Prv.). See Bp. 1, 7; 3, 4; 6, 8; 61, 19; J. 1, 12; 3, 3; 6, 21; 15, 17; 31, 23; 33, 8; Grj. 2, after 100. — ಇಮ್ಪುವರ್. -ಅರ್. Agreeableness to arise (Dp. 25, 8; Rāv. 8, 23). — ಇಮ್ಪುಗು. -ಉಗು. To spread about or create pleasantness;— pleasantness to be created (Bp. 1, 48; 35, 3; 42, 15; 55, 51; 61, 41). — ಇಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain pleasantness, to become nice, etc. (J. 31, 7). — ಇಮ್ಪುಸೆ. -ಎಸೆ. Pleasantness to appear (Bp. 46, 54).

ಇಮ್ಪುವತಿ (impu-vati). N. of a plant (ಸಮ್ಪು Mr. 116, o. r. ಸಪ್ಪು).

ಇಮ್ಬ imba. (= ಇಮ್ಪು 2). Expansion, width, breadth, magnitude (My.). ಪಾರುದಂಗೆ ಎಲೆ (leaf-plate) ಇಮ್ಬು, ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕಣ ಇಮ್ಬ (Prv.).

ಇಮ್ಬನೆ imbanĕ. = ಇಮ್ಮನೆ. (Ćh. v. 182).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. = ಇಮ್ಪು. (Tē.). ಇಮ್ಬಿನ ಪದ್ಮದುಬಿಲ್ (Ćh. v. 184). ಇಮ್ಬಿನಿಂ ಕರ್ಪಾಯ್ತುಸ್ ಎನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷಂ; ...ಇಳೆಗೆ ಇಮ್ಬಾದ ಪರಿಜಾರಕಗೆ ಆಮ್ಬು ಕಾಯ್ತುದ್ (Kk. 36; also 9). See Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ; J. 9, 25; Ćh. v. 53; Rāv. 2, 49; Abh. P. 5, 10. — ಇಮ್ಬುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become pleasant or beautiful (Rāv. 3, 29).

ಇಮ್ಬು imbu. 2. (= ಇಮ್ಬ). A halting or resting place; a home; a place; space, room (ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc., ಆಶ್ರಯ Śmḍ. 58; Kk. 64; Tē. ಇಮ್ಬು). ಕಣ್ಗಳ ಇಮ್ಬಿಗೆ (J. 3, 17). See Prv. s. ಬಮ್ಬು; Grj. 10, after 77. — ಇಮ್ಬಾಗು. -ಆಗು. To become a resting place or shelter (Bp. 8, 18; 57, 54);—to be or become a place (54, 10). 2, to appear (? or to become extensive? Rāv. 11, 67; 13, 75; or is ಇಮ್ಬು 1 meant?). 3, to go aside, to give room (C.). — ಇಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To deposit (Grj. 4, 104; J. 18, 63). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. To seize a place (? ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ Śmḍ. Dh.). — ಇಮ್ಬು ಕೊಡು. = ಇಮ್ಬುಗೊಡು No. 1. (C.). ನಡೆಯಲ್ ಇಮ್ಬಂ ಕೊಡದ ಜರಿಗಳ್ (Rāghē. 17, 56). — ಇಮ್ಬು ಗೆಯ್ದು. To put (ŚāV. 1, after 79). — ಇಮ್ಬುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give place, to make room (Bp. 4, 4). 2, to afford room or shelter (Grj. 2, after 106). 3, to deliver, to commit (J. 13, 59). — ಇಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To lay hold of place or room. 2, to lay hold of, to seize (Bp. 26, 22). 3, to be extended (59, 17); to be extensive (Rāv. 8, 2). 4, to betake one's self to, to have recourse to, to occupy (J. 8, 20; 11, 9; 26, 11). — ಇಮ್ಬುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To place (Grj. 10, after 61). — ಇಮ್ಬುವಡೆ. -ಪಡೆ. To be extended, to become great (Grj. 6, after 56; Rāv. 6, 11). 2, to appear (? Grj. 10, after 77; Rāv. 2, after 8; 13, after 71). 3, to settle or be in a place (Rāv. 2, after 8).

ಇಮ್ಬು imbu. 3. = ಎಮ್ಬು 2. A saying, a word (? Tu. ಇಪ್, to say, etc.). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. = ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್. To do what was said, to assent. ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್ದುಪ್ ಎನ್ನು, ಎನ್ನು ದಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmḍ. II; Kk. 87; Abh. P. 14, 193; Tē. ಇಮ್ಬು ಕೊಸು, to consent; see T. s. ಇಪ 1).

ಇಮ್ಮನೆ immanĕ. = ಇಮ್ಬನೆ. (Śmḍ. 109. 389). In a sweet, pleasant, agreeable or proper manner.

ಇಮ್ಮಿದಳ್ immidaḷ. (Śmḍ. 245). A sweet or lovely female.

ಇಮ್ಮು immu. = ಇಮ್ಪು, etc. Sweetness, etc.; ambrosia (ಅಮೃತ Ćt. I, 82; Tē. ಇಮ್ಮು, suitableness).

ಇಮ್ಮೆ immĕ. = ಇಮ್ಮೆ 1. Twice. ಇಮ್ಮೆ ದುಮುರಿಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ Nr.).

ಇಯತ್ iyat. So large; so much.

ಇಯತ್ತೆ iyat-te. *Quantity.*

ಇರ್ ir.1. = ಇರು 1, ಇರಿ 1. To be; to exist; to rest, to remain, to stay; to hesitate; to linger, to delay (ಸ್ಥಾಯಿತ್ವಾದ Śmd. Dh.; ನಿರ್ Śmd. 101. 142. 381. 390 Cm.; T., M. ಇರು). Participle negative ಇರ ಆದೆ (Śmd. 73) or ಇರದೆ (79. 101. 142, etc.);—imperative ಇರು (270. 272. 115; Bp. 28, 10; 41, 29), ಇರ್ (Rśv. 13, 8; J. 28, 45); ಇರಲಿಂ (Śmd. 68), ಇರಲಿ (Bh. 1, 8, 57; 2, 13, 37; Bp. 39, 47; B. 4, 91; 5, 110); (ಇರಂ), ಇರಿ (My.; Bp. 1, 44; 8, 78; 4, 4; 12, 44; 22, 48; 37, 39; 51, 26; 53, 10; 54, 8; 55, 38; 56, 15. 16. 19; 58, 39; Bh. 1, 10, 80), ಇರ್ರಿ (S. Mhr.; B. 2, 14; 3, 15; 4, 17; My. occasionally); ಇರ್ಕೆ (Śmd. 269; Grj. 4, 50; 6, 33);—present ಇರ್ದಪಂ (J. 29, 23; 31, 28), ಇರ್ದಪನ್ (3, 31), ಇರ್ದಪಂ (Bp. 4, 48; 16, 2. 28), ಇದ್ದಾನೆ, ಇದ್ದಾಕೆ q. v.;—present and future ಇರ್ದ (Śmd. 75), ಇರ್ದುದು (264. 280), ಇರ್ದುವು (59), ಇರ್ದಂ (275), ಇರ್ದರ್ (22), ಇರ್ಪರ್ (112), ಇರ್ಪರಿ (Bp. 55, 41), (ಇರುವ C.), ಇಪ್ಪ q. v., ಇಪ q. v., ಇರ್ಪಂ (Śmd. 23. 46. 76), ಇರ್ಪು (Bp. 5, 29), ಇಕ್ಕು q. v.;—P. p. ಇರ್ದು (Śmd.; J. 3, 25), (ಇದ್ದು q. v.), ಇರ್ದ (relative P. p.; Śmd. 64. 128), ಇರ್ದಂ (64. 157. 167. 280), ಇರ್ದತ್ತು (260), ಇರ್ದುದು (J. 25, 3), (ಇತ್ತು q. v.).—ಇರ್ದುದಂ (Śmd. 195); ಇರ್ದುದರ್ಂ (60). ಇರ್ಪದು (ಆಸ್ಪೆ, ಆಸನ, ಸ್ಥಿತಿ Kr.). ಒತ್ತರೆ ಇರ್ದವಳು (ಸನ್ನಿಕೆ Kr.). See *c. g.* Bp. 21, 41; 29, 29; 55, 4; 57, 49; 58, 64; J. 2, 65; 3, 36. 37; 17, 20; 28, 26. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇರ ದೇಳು; ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇದ್ದರೆ; ಅವರೆಲ್ಲರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ ಇರುವದಕೆ'ನ್ದ (B. 2, 41). ಆಸನ್ದದಿನ್ದ ಇರ್ (see s. ಆಸನ್ದ); ಸುಖದಿನ್ದೆ ಇರ್ಪಂ (Rśv. 4, 117).—See about the use of ಇರ್ and ಇರು in connexion with ಆಗು s. ಆಗು 1, and also the instances s. ಇದ್ದು.—ಇರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to be or to remain (B. 4, 25).—ಇರದೇಡ. -ಡೇಡ. Do not be! (Bp. 45, 35; 52, 21; 58, 34).—ಇರದೇಡ್ಕು. -ಡ.-ಡೇಡ್ಕು, -ಡ. Do be! (Bp. 37, 5; 53, 17).—ಇರಿರ್. rep. ಇರ್ದಿರ್ದುರ್ (Bp. 57, 12).—ಇರರ್. -ಉ. Being, remaining. ಕಟ್ಟಿ ಕುಮ್ಬಿದ ದೋಲೆ ಜಡಮೂತ್ರದ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4).—ಇದ್ದಲ್ಲದು = ಇರ್. (Śmd. 299. 300).—ಇರ್ದನ್ತಿರ್. ಇರ್ದ-ಆನ್ತೆ-ಇರ್. To be as he, she, it, etc. used to be. ಮುನಿ ಯೇಳ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದುರ್ ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಆಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ದೂಷಣ್ಣಂ (Bp. 47, sum.). ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದುರ್ may occasionally be translated by "without an apparent cause, all at once, suddenly", *e. g.* ಈ ಬಲುಗುತ್ತರ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದುರ್ ನಿನಗೆ ಎಣ್ಣಾಯಿತು, ಎಲೆ, ಕನ್ದ? (Bp. 15, 19).—ಇರ್ದವರಗೆ. -ಆವರಗೆ. Just as he, she, it was, just as they were (Bp. 61, 38).—*Cf.* ಇದು.

ಇರ್ ir.2. Affix for the formation of the plural *(cf.* ಏರ್, ಏರ್), *e. g.* ಪೆಣ್ಣಿರ್, ತೊಣ್ಣಿರ್ (Śmd. 120). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಣಿರ್ (111). ಸುರಸಾಲಯಂಗಳಿರ್, ಪೆಸಗಳಿರ್, ದೇವಿಯರಿರ್, etc. (see s. ಇರ 1).

ಇರ್ ir.3. = ಇರಿ 1. Affix for the formation of the second person plural, *e. g.* ಪೋದ್ರುವಿರ್, ತಿರ್ದುವಿರ್ (Śmd. 255), ನುಡಿವಿರ್ (61), ಜೀವಿಪಿರ್ (91), ಏಲಿಪಿರ್ (153), ಒಳ್ಳಿದಿರ್, ಒಳ್ಳಿದರಿರ್, ಪೆಱರ್, ಪೆಱವರಿರ್, etc. (257), ಕೂರಿದಿರ್, ಕೂರಿದರಿರ್ (258), ಅವ್ವರಿರ್, etc. (256), ಪೇಳ್ದಿರ್, ಒಪ್ಪಿರ್ (263). ಉಪಾಯಿರೆ? (153). ಕೇಳಿರೆ? (153. 163).

ಇರ ir2-ā14. 1. = ಇರಾ. (Śmd. 153). ಸುರಸಾಲಯಂಗಳಿರ! ದೇವಿಯರಿರ! (112). ದೆಸೆಗಳಿರ, ದುಗ್ಗುಳಿರ! (153). ದುನಿಗಳಿರ! (Bp. 1, 44). ವಿದಫ್ಕೆ ಪೀನರಿರ! (3, 82). ಗನ್ಧರ್ವರಿರ! (34, 9). ಮುರಗಳಿರ! (45, 42). ಮುರುಳಿರಿರ! (50, 49).—ಇರಾಗಮ. -ಆಗಮ. The augment ಇರ (Śmd. 152).

ಇರ ira. 2. = ಇರು 2, etc. Two.—ಇರವನ್ನಿ. -ವನ್ನಿ.= ಇರವನ್ನಿಗೆ q. v., ಇರುವತಿಗೆ, ಇರುವನ್ನಿಗೆ, ಇರುವಯ್ವಿ, ಇರ್ವನ್ನಿಗೆ. (A plant of) a set or collection of five and two, or of seven (this name being an imitation of ನವ್ವಲಿ; ನವಮಾಲಿಕೆ Mr. 126; ಅಜ್ಜಗೆ Śm. 27). See ಕಾವ ಇರವನ್ನಿ; Grj. 5, 71. 72.—ಇರವನ್ನಿಗೆ. -ವನ್ನಿಗೆ. = ಇರವನ್ನಿ, etc. The many flowered Nykthanthes, double jasmine, Jasminum sambac (ನವ್ವಲಿ, ನವಮಾಲಿಕೆ Nr.; ಅಜ್ಜಗೆ Ka.; ಪದ್ಮಾಜ Sl. 139). See ಕಾಮಿರವನ್ನಿಗೆ.—ಇರವಾರ. = ಇರುವಾರ q. v. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದ (Prv.).

ಇರಚು iraču. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಟು iraṭu. = ಇರಳು, etc. (T. ಇರಟ್ಟು, ಇರುಟ್ಟು; R.).

ಇರಣ irapa. = ಇರಿಣ. (G.).

ಇರಪು irapu. = ಇರವು. (Mr. 82).

ಇರಮ್ಮಡ iram-maḍa. = ರಮ್ಮಡ. *A flash of lightning.*

ಇರವನ್ತಿ iravanti. ಇರವನ್ತಿಗೆ. See s. ಇರ 2.

ಇರವು ir-a-vu. (Śmd. 247). = ಇರಪು. Being; staying, resting; support; state, condition, system (ಸ್ಥಿತಿ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ Nr.; ಆಶ್ರಯ Nr.; ಸ್ಥಿತಿ Nn. 154). ತಪ್ಪಿರವ (ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 486). ಸಮಾಪದ ಇರವಿನಲ್ಲಿ ಉಪಚ್ಛಿ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). ಕರವೆಯ ಗಿರ್ಗಟಿದ ಪ್ಪಣಿಯನ್ತೆ ಇರವು (Śmd. 76). ಆಯುರ್ವ (-ರ್ದ) ಮೂಲ್ಕಿಯೊಳೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾಸ್ತ್ರದ್ಭುರಂ ಸಿದಾಳುಲಮಾಗಿ ಇರ್ದ ಆಯಿರವಿನ ಜೈನಾಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮಂ ನೋಡಿಸಿದು 64. 128). ಸನ್ಯಾಸ ತಪಗೆಮ್ಬುವರ್ಗಾಯನುಗು ಯಾಕೆ? ಉಪ್ಪತಪೇ ಇರಿರದಿರಿಯ! ತಪ್ಪಿವಲಿಪರ್ಗಾಯದಿರವು! (Sp.). See Grj. 4, 41; Bp. 2, 40. 45; 3, 28. 39. 53; 10, 82; 20, 15; 22, 55; 23, 42; 29, 29; 30, 24; 35, 42; 38, 43 *b.*; 40, 58. 60; 43, 2; 51, 24; 57, 15; 61, 72; Rśv. 4, 79; 5, 132; 8, 109; 11, 7; Dh. 1, 8, 5. 64. 70; J. 2, 15; 5, 32; 18, 27; 24, 52. 59; 32, 26).

ಇರಸಾಲು irasālu. A remittance to the treasury (C.; Br. ಇರುಸಾಲು, ಇರ್ಸಾಲು; Mhr. ಇರಸಾಲ).

ಇರಸು irasu. (ಇಱಸು?). = ಇರಚು, ಇರಿಚು, ಇರುಚು, ಇರ್ಚೆ, ಇರ್ದುರ್. An iron axle-tree (S. Mhr.; Te. ಇರುಸು; T. ಇರುಚು).

ಇರಳು iraḷu. = ಇರಟು, ಇರುಳ್ q. v., ಇರುಳು, ಇರ್ಳು. Night (C.; *cf.* T. ಇರವು, ಇರಾ, ಇರಾತ್ತಿರಿ = ರಾತ್ರಿ).—ಇರಳು ಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that is blind at night (C.).—ಇರ ಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Night work (C.).—ಇರಳು ಪಗಲುಂ. Night and day (Dp. 47, 4).

ಇರಾ ir2-ā5. = ಇರ 1. ದೇವಿಯರಿರಾ! (Śmd. 112). ಜನಪಗ ಳಿರಾ! (Bp. 21, 10). ಕಾಮಕರಿರಾ! (59, 40).

ಇರಾದಾ irādā. Purpose, design, intention: will, accord (My.; Br.; Mhr., H.).

ಇರಾದೆ irādē. = ಇರಾದಾ. (My.).

ಇರಿ ir3-i11. 1. An affix of the second person plural of the present, future, and negative, *e. g.* ಒಪ್ಪಿರಿ (Dp. 10, 15), ಪೋಪಿರಿ (38, 20), ಮಾಡುವಿರಿ (30, 57), ಆಪಿರಿ (39, 48. 60), ಕರೆಯಿರಿ (48, 22), ಪೋಪಿರಿ (56, 24);—and of that of the imperfect, *e. g.* ಇಮ್ಮು ದಿರಿ (Bp. 11, 45), ಕಳುಪಿದಿರಿ (48, 23), ಬರಿಸಿದಿರಿ (50, 64), ಪಯಸಿದಿರಿ (56, 21), ಓದಿದಿರಿ (57, 63). *Cf.* ಈರಿ 3.

ಇರಿ iri. 2. = ಇ 10, ಇರಂ 6; ಅರಿ 8. A common termination of the second person plural of the

imperative, *e.g.* ತೊಲಗಿರಿ (Bp. 21, 10), ಕುಳ್ಳಿರಿ (8, 8), ಪೇಳಿರಿ (45, 42), ಮೊಗಿರಿ (51, 69; B. 2, 53), ನೋಡಿರಿ (B. 2, 23), ಮುಚ್ಚಿಯಿರಿ (2, 30), ತಿಳಿಯಿರಿ (4, 194).

ಇರಿ iri. 3. = ಅರಿ 8, ಇ 15. A honorific affix, generally used in S. Mhr. (occasionally in My.), that is added to the end of any final word which is employed in addressing a superior or a dear person, *e.g.* ಬಿಜ್ಜಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30), ಪೇಳಿರಿ (B. 2, 53), ಏನಿರಿ, ಮೌಲಿರಿ, ಇಲ್ಲಿರಿ, ಸಾರಿರಿ, ಇನ್ದಿರಿ, ಪ್ರಾಳಿರಿ, ಸದಾಮಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತೇನಿರಿ, ಬರುತ್ತೇನಿರಿ, ಮೋಗುಬ್ಹಾನಿರಿ, etc.

ಇರಿ iri. 4. = ಇಱ 7. To give forth, to emit, to rain (ಕಲಿ Ct. I, 43; ಕಱಿಪುದು Ka.). See ಅಮ್ಬರಿವಿಡು.

ಇರಿಡು iriḍu. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಿಣ iriṇa. = ಇರಣ. *A spot with saline soil; a barren soil.* 2, *a desert.*

ಇರಿಸು irisu. 1. To cause to be or to stay;—to let remain;—to place, to put, to deposit (ಬಯ Ct. I, 39). ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನ್ಯಸ್ತ, ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ); ಕೆಲುಂಸ ಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಣಿತ, ಪಿಕ್ಚಿತ Nr.). ಕ್ಷಣಂ ವಿಳಂಬಿಸ್ ಇರಿಸ ಬಾರದು (Śmd. 13). ಇರಿಸಿಂ! (270). ಇರಿಪಂ (275). ಕೋ ಟಿಘಾಗ್ಯವ ಇಷ್ಟವರ್ಷಾದರೂ ಇದೆಗೆ ಕಾಮಿಸಲ್ಲೀ ಇರಿಸುವ್ತಾರೆ (Prv.). ಪೆಣ್ಣಸ್ ಅದವ ಬುಳಿ ಗಣ್ಣವ ಇರಿಸಿದರೇನು? (Dp. 148). See Bp. 2, 44; 13, 17; 20, 7; 29, 19; 42, 11; 46, 44; 50, 12; 51, 45; 59, 40; Rāv. 11, 7; J. 3, 26; 11, 7; 28, 24. 27. 33; 29, 18; 30, 50; 31, 27. — ಇರಿಪಿಸು. rep. (Bp. 6, 31).

ಇರಿಸು irisu. 2. = ಈರಿಸು. (My.).

ಇರಿಸುಹ irisuha. Causing to be or to stay, etc. ಕಾಳಿಗಚ್ಚೆ ಎನ್ದು ಸನ್ನಿವೇಶಮ್ ಅಪ ಚತುರಂಗುಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವವ ದ್ಯೂಪಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಇರು iru. 1. = ಇರ್ 1, q. v. To be, etc. (C.). ಇರುವ (Si. 257). ಇರುವದು (372. 375). ಇರುವಣ್ಣಾದು (379). ಇರುವಣ್ಣಾವನು (373). P. p. ಇದ್ದು, q. v. — ಇರ ಇರುತ್ತ. Being or remaining here and there (My.). 2, in course of time, gradually (My.; B. 3, 63; 5, 101. 144). — ಇರುತ್ತಿರುತ್ತ. -ಇರುತ್ತ. = ಇರ ಇರುತ್ತ. (C.).

ಇರು iru. 2. = ಇರ್, etc. Two. (T., Tē.). — ಇರುವತಿಗೆ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ. (Bp. 19, 65). — ಇರುವನ್ತಿಗೆ. -ವನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc. See ಕಾಮು ಇರುವನ್ತಿಗೆ. — ಇರುವಯ್ದು. -ಪಯ್ದು. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ, etc. (ಸಪ್ತಕ, ನವಮಾಲಿಕೆ Hlā.; T. ಇರುವಾಲ್ವಿ). — ಇರುವಾಯಿ. -ವಾಯಿ. The two (lower) openings (of the body). ಇರುವಾಯಿಕಟ್ಟು. Constipation and stoppage of urine (Tē.; R.). — ಇರುವಾಡ. = ಇರವಾಡ. Two shares: both the landlord's and cultivator's share of the produce (My.); all, totally (My.).

ಇರುಗುಣ್ಡಿ irugunḍi. The tree called Dalbergia sissoo Roxb. (Bt. & Pl.; My.; Tē. ಇರುಗುಮ, ಇರುವ್ವುಮ).

ಇರುಡು iruḍu. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರುವತಿಗೆ iruvatigĕ. ಇರುವನ್ತಿಸೆ, ಇರುವಂಶ್ತ್ರ, ಇರುವಾಯಿ, ಇರುವಾಡ. See s. ಇರು 2.

ಇರುವಿಕೆ iruvikĕ. = ಇರ್ವಿಕೆ. Being, existing, etc. (ಅಸ್ತಿ, ಆಸನ, ಸ್ಥಿತಿ Si. 304. 416; ಸ್ಥಾನ 436; ಇರವು G.). See Si. 50. 68. 199. 222. 247. 265. 389. 393.

ಇರುಹ iruha. Being, existing, remaining, etc. ಪತ್ತಿರ್ದ್ದ ಮೋಜಿಪ ಇರುವವ್ (ವಿಸಕ್ಷೈ. ಪರೀಕ್ಷಾ); ತನ್ನ ಪೆಣ್ಣಿಗೆಗೆ ಕೇಪ ದೂರಿ ಕೊಳ್ಳವೆ ಇರುಪ (ಸ್ಥಾನ); ಪೊಯ್ಯುಪದು ಇರುಪ (ಪ್ರಮಾದ Nr.). 2, = ಇರುವವ, one who is, see s. ಇರ್ತ್ತಲೆಗೊಱಜ.

ಇರುಳ್ irul. ಇರುಳು. = ಇರಳು, etc. Night (ತಮಿ, ತಮಿಸ್ರೆ. etc. Hlā.; ತಮಿ, ಯಾಮಿ, ರಾತ್ರಿ, etc. Mr. 65; ರಾತ್ರಿ Śm. 19; T.; Tu. ಇರ್ಪು, ಇರ್ಪು, ಇರ್ಪು; Tē. ಇರುಲು; see ಎರೆ 1); at night. ಇರುಳ or ಇರುಳಿನ (Śmd. 134). ಇರುಳ ಸದೋಜದ್ ಅಮಮು ಅರಿರಾಮರ ಸಂಸಾರಂ (134). ಎಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (67). ಪಗಲಿರುಳಿನ ಆಮಾವಸ್ಯ ಗದ್ದಿಗೆ (ಅಮೋರಾತ್ರ); ಪಗಲಿರುಳಾವಸೆ ಗಣ ರಾತ್ರದ್ ಎನ್ಬುಮ (Hlā.). ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ, ತಾಮಸಿ); ಬೆಳುವಿಂಗಳೊಪನಿ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ Nr.). See Śmd. 27. 119; Bp. 61, 11. 31; J. 3, 26; 7, 12; 8, 20; 15, 18; 17, 22. 29; 24, 29. 46; 26, 4; 31, 64; Bh. 2, 13, 6; B. 2, 18. 46; 4, 74. ಕೆಟ್ಟೀಣಿಯೊಳು ಳುರುದ ಬಲ್ಲನಿ ಪಗಲಲ್ ಇರುಳ್? (Dp. 87). ಪಗಲೆಲ್ಲಾ ಪಾಪರಣಾ ಇರುಳು ಗಣ್ಣಕ ತಲೆಯ ಮೇಸು ಪೆಗದಳಕ್ಕೆ.—ಇರುಳು ಕಣ್ಣ ಪಾವಿಯಲ್ಲಿ ಪಗಲು ಪೆದ್ದ.—ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಪಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು.—ಇರುಳು ಕೋಟಿ ಮುರುಳು ಗೋಣ್ಣ (Prvs.). See ನಟ್ಟಿರುಳ್, ನಡುವಿರುಳ್, ಬಯ್ಗಿರುಳ್, ಮುಸ್ಸಿರುಳ್. — ಇರುಳರಸ. -ಅರಸ. The ruler of the night: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಪೆ Kk. 44). — ಇರುಳಾಳ್ಕ. -ಆಳ್ಕ. = ಇರುಳಕಸ (ಸಸಿ, etc. Śm. 16). — ಇರುಳುತಳವಾರ. A night-watchman (Bp. 9, 30). — ಇರುಳುಮುಂಪಾಡ. The first part of the night, evening (ಪ್ರದೋಷ Mr. 66). — ಇರುಳು ಪಗಲುಂ. Night and day (Bp. 41, 7). — ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ. Night and day (Rāv. 8, 112). — ಇರುಳುಪೊತ್ತು. Night time (B. 3, 88). — ಇರುಳೆಜ್ಜೆಮ. -ಎಜ್ಜೆಮ. = ಇರುಳಾಳ್ಕ. (ಪಸ್ಪ Ct. I, 107; ಪೊನ್ನಿವಲು, etc. II, 6; Rāv. 7, 47).

ಇರೆ ire. *The earth.* 2, *water.* 3, *ardent spirits.* 4, *food.* 5, *speech.* *Cf.* ಇಡೆ, ಇಡೆ.

ಇರ್ರಿ irri. See s. ಇರ್ 1.

ಇಱಿ iṟi. 1. = ಇಱು 3, etc. The state of being confined, tight or close. — ಇಱಿಕಿ. Narrowness, strait, difficulty, distress (My.; Tē.). — ಇಱಿಕ್ಕು. ಇಱಿಚ್ಚು. = ಇಱಿಕಿ. (My.).

ಇಱಿ iṟi. 2. = ಇಱ 3, ಇಱು 2. Tossing, butting, etc. ಇಱಿಕಳ. = ಇಱಿಕುಳ. (S. Mhr.; G.). — ಇಱಿಕುಳ. = ಇಱಿಕುಳ. (My.). — ಇಱಿಕುಳ. A tossing or butting animal (My.; ಇಱಿಯುವ ಪಸ G.; B. 3, 17; 5, 19).

ಇಱಿ iṟi. 3. = ಇಱ 2, ಇಱಿಮು, ಇಱಿಮು. Having pierced, butted, etc. — ಇಱ ಕೊಳ್ಳು. To stab one's self (C.).

ಇಱಿಕಿಸು iṟikisu. = ಇಱಿಕೆಸು, ಇಱಿಂಕೆಸು, ಇಱಿಂಕಿಸು, ಇಱಿಕ್ಕಿಸು 1. To press, to squeeze (C.; Tē. ಇಱಿಕಿಂಪು).

ಇಱಿಕು iṟiku. 1. = (ಇಱಕು 1), ಇಱಂಕು, ಇಱಿಕು 1, ಇಱಿಂಕು, ಇಱಿಕು 1, ಇಱುಂಕು, ಇಱ್ಕು 4, ಇಱಿಕು. To be closely confined, to be compressed or squeezed (C.; see ಇಱ 4). 2, to confine, to compress, to squeeze, to press, to pinch (My.; Tu. ಇಱಿ).

ಇಱಿಕು iṟiku. 2. = ಇಱ್ಕು 6, (ಇಱಕು 2), ಇಱಿಕು 2, ಇಱುಕು 2, ಇಱ್ಕು 5. The state of being close, confined, squeezed, or straitened (C.; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಱಿಕುವಾಡ. A narrow, difficult path (My.). — ಇಱಿಕು ಮುಱಕು. dupl. (My.).

ಇರಿಕು irṟaku. 3. Goring, butting, as an ox, etc. (S. Mhr.).

ಇರಿಂಕು irṟiṅku. = ಇರಕು 1, etc. (My.).

ಇರಿಚಲು irṟacalu. = ಇರ'ಚಲು, ಇರ್ಚಲು. A driving rain (My.).

ಇರಿತ irṟata. = ಇರ'ತ, ಇರ್ತ. Piercing, stabbing; throbbing, as that of a sore eye (C.).

ಇರಿದು irṟadu. = ಇರ 3, etc. P. p. of ಇರ್ 1. (C.).

ಇರಿವೆ irṟavĕ. = ಇರ'ವೆ. (My.).

ಇರ್ irṟ. 1. To beat, to strike; to throb, as a sore; to pierce, to stab, to gore; to butt; to kill (ಧಾತ್ವರ್ಥ Śmd. Dh.; ತಿವಿ Śm. 109; ಹೊಡೆ, ಕೊಲ್ಲು, ತಿವಿ C.; C.; T. ಎರ್; *cf.* ಪದು 4 & 5). 2, to throw, to fling (ಪಾಳು G.; T., M.; *cf.* ಇಸು 3). For its meaning when the *final* of compounds *cf.* ಇಮು 1. P. pa. ಇದ, ಇರಿಮ, ಇರ್, ಇ ರ್ದು. ಇರ್'ದವಂ, ಇರ್'ದಪ್ಪಂ(Śmd. 276). ಇರ್'ದು(27. 28. 79). ಇರ್'ದಂ (28). ಇರ್'ದಂ (60). ಇರ್'ಯರ್ (268). See Abh. P. 4, 41; Bp. 44, 26; 57, 41; 61, 31; Rśv. 6, after 11; 6, 54; Bh. 1, 8, 21. 80; 2, 13, 41; J. 2, 38; 7, 30. 59; 10, 53; 12, 9; 22, 40; B. 2, 19; 3, 101; ಉರ್ಚಿ, ಆಳ್ದಿ, ಕೆಡಿಸಿ, ಎಡೆಸಿ, ಕಳ್ದಿ, ಕದಲಿಸಿ, ಕೂಡಿಸಿ, ಪೊಲ್ದಿಸಿ, ಮುದಲಿಸಿ, ಮುಸ್ಸಿಸಿ, etc. — ಇರ್'ದಾಮು. -ಆಮು. To stab mutually (Bp. 61, 37). 2, to butt one another, as animals (C.). — ಇರ್'ದು ಕೊಳ್ಳು. To stab one's self. ತೆರ್'ದ ಕೆನ್ದ ದುಷ್ಟ ಮಹಿಷನಾ ತಿವಿಸಕ್ಕೆ ಆರ್'ಯದರ ಕೂಟ ಬಿರ್'ಕೂಟ; ತಪ್ಪನೆ ಇರ್'ದು ಕೊಣ್ಣಕ್ಕೆ (Sp.). — ಇರ್'ಯಿಸಿ. rep. (Bp. 18, 44; Rśv. 9, 28).

ಇರ್ irṟ. 2. = ಇರ 3, etc., in ಇರ' ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಇರ್ irṟ. 3. = ಇರ 2, etc. — ಇರ್'ಗೂಳಿ. = ಇರುಗೂಳಿ. (My.).

ಇರ್ irṟ. 4. To be closely confined, etc. (Tĕ. ಇರ್); — to compress. See ಇರಕು 1; ಇರಿಕಿಡಿ, ಇರುಕಿಡಿ, ಕ್ಕಿಡಿ.

ಇರ್ irṟ. 5. P. p. of ಇರ್'4. — ಇರ್' ಪಿಡಿ. To seize firmly (Bp. 57, 37).

ಇರ್ irṟ. 6. The state of being compressed, etc. — ಇರ್'ಮಲ್ಲು. -ಮಲ್ಲು. A mountain difficult of access (Abh. P. 13, 39).

ಇರ್ irṟ. 7. = ಇರಿ 4. (ಕಬ್ Kk. 60). (T. ಇಱು, to fall in drops = K. ಎರ್'; Tu. ಇರಿ, ಇಲಿ, to fall or drop as fruits etc., to come down = K. ಇಳಿ).

ಇರ್'ಕಿಸು irṟkisu. = ಇರಕೆಸು, etc. (C.).

ಇರ್'ಕು irṟku. 1. = ಇರಕು 1, etc. (C.).

ಇರ್'ಕು irṟku. 2. = ಇರಕು 2, etc. (C.).

ಇರ್'ಕೆ irṟkĕ. Striking, piercing, goring, etc. (My.).

ಇರ್'ಂಕು irṟṅku. = ಇರ'ಕು 1, etc. (Rśv. 5, after 25; J. 4, 13).

ಇರ್'ಚಲು irṟcalu. = ಇರಚಲು, etc. (My.).

ಇರ್'ತ irṟta. = ಇರತ, etc. (Râm. 6, 30, 32).

ಇರ್'ತಕಾರಿ irṟta-kâra. A man who beats, pierces or kills (Râm. 3, 6, 15).

ಇರ್'ಪು irṟpu. Beating, piercing, etc. (My.).

ಇರ್'ವತ irṟvata. (*Cf.* ಎರ್'ಯು? T. ಇರ್ಪೆನ, master, etc.). — ಇರ್'ವತಾಣ್ಮೆಯರ್. N. (Bp. 49, 43).

ಇರ್'ವತ್ತ irṟvatta. N. (Bp. 22 sum.; 22, 1). — ಇರ್'ವತ್ತರಾರ್ (plural of ಇರ್'ವತ್ತ). N. (Bp. 22, 3). — ಇರ್'ವತ್ತಾಣ್ಮೆಯರ್. N. (Bp. 49, 46).

ಇರ್'ವದ irṟvada. — ಇರ್'ವದಾಣ್ಮಾರಿ. N. (Bp. 9, 47; 22, 5. 11. 17).

ಇರ್'ವು irṟvu. = ಇರ'ಪು. (My.).

ಇರ್'ವೆ irṟvĕ. = ಇರವೆ, ಇರುವೆ, ಇರುಮ್ಬೆ, ಇರುಮ್ಬೆ, ಇರುಪು 1, ಇರುವೆ 1, ಇರುಪೆ, ಇರ್ವ, ಇರ್ವೆ. An ant (C.; ಪಿಪೀಲಿಕೆ Sl. 484; M. ಇರುಮ್ಬು, ಉರುಮ್ಬು; T. ಎರುಮ್ಬು, ಉರುಂಬು). ಇರ್'ವೆಯ ಪುತ್ತು (B. 3, 67). ಆನೆಯಾಗಿ ಕಳ್ದು ಮೇಯುವಡಕ್ಕಿನ್ನ ಇರ್'ವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವವು ಲೇಸು (Prv.). See ಕಳ್ದಿಲೆ.

ಇರ್'ಸಿಲ್ irṟsil. = ಇರುಸು, ಇರುಸಲ್, ಇರುಸುಲ್. A pit-fall to catch tigers, elephants, etc. (ಎಂಗಡಂ ಕೆವಪುವ ಗುಬಿ Śmd. II).

ಇರ್'ಸು irṟsu. To cause to stay, to put, to employ, as a liṅga (Śmd. 47 Mdb.), an avyaya (99 Mdb.). *Cf.* ನಿರ್'ಸು.

ಇರಿ irṟu. 1. (= ಉಱು). To stay; to hesitate. ಇರದೆ (Bp. 28, 26; 31, 14; 56, 29).

ಇರಿ irṟu. 2. = ಇರ 2, etc. Goring, butting, etc. — ಇರುಕುಳಿ. (Śmd. 40). = ಇರಕುಳಿ. — ಇರುಗೂಳಿ. A goring, butting or tossing bull (C.).

ಇರಿ irṟu. 3. = ಅರ 5, ಇರ 1. The state of being closely confined, etc. See ಇರುಕಿಡು.

ಇರುಕಿಸು irṟukisu. = ಇರಕೆಸು, etc. (My.).

ಇರುಕು irṟuku. 1. = ಇರಕು 1, etc. To compress, to hold firmly, to make tight, etc. (ನಿಗ್ರಹಗಣ Śmd. Dh.; Râm. 3, 4, 8; Tĕ.; T., M. ಇರುಗು, to be made tight; ಇರುಕ್ಕು, to make close, etc.).

ಇರುಕು irṟuku. 2. = ಇರಕು 2, etc. The state of being close together, etc.; a narrow place, a thicket (Bh. 3, 18, 29; Tĕ.).

ಇರುಂಕಿಸು irṟuṅkisu. = ಇರಕೆಸು, etc. (My.).

ಇರುಂಕು irṟuṅku. = ಇರುಕು 1, etc. (Śmd. Dh.; My.). ಇರುಂಕಡಂ or ಇರುಂಪಡಂ (Śmd. 48). See Rśv. 5, after 25; 8, 98.

ಇರುಪೆ irṟupĕ. = ಇರುಮ್ಬೆ. (Śmd. 48). An ant (Abh. P. 4, 47).

ಇರುಬು irṟubu. = ಇರ'ಸಲ್, etc. (Bh. 1, 8, 21. 53; 3, 23, 10; J. 6, 17).

ಇರುಬೆ irṟubĕ. = ಇರುವ 2, ಇರುವೆ 2. A throng, a crowd, a large number (ಪಣ್ಡಿತ, ಶಿಷ್ಟಿಳ Śm. 53; J. 28, 47). *Cf.* ಉರುಬೆ.

ಇರುಮ್ಪು irṟumpu. = ಇರ'ವೆ, etc. An ant (ಇರುವೆ Ks.).

ಇರುಮ್ಬೆ irṟumpĕ. = ಇರುವೆ. (Śmd. 48; Rśv. 5, 79).

ಇರುಮ್ಬು irṟumbu. A narrow place (Rśv. 2, after 8). 2, hardness, harshness (ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 51).

ಇಮಿವು *irmivu.* 1. = ಇಬಿವೆ, etc. (My.).

ಇಮಿವು *irmivu.* 2. = ಇಮಜೆ, etc. ಇಮಿವೆನ್ದು ಸಕ್ಕಣಿ (Śmd. II). *Cf.* ಉಮಿವು.

ಇಮಿವೆ *irmivĕ.* 1. = ಇಮಿವು 1, etc. ಕೆಣ್ಣಕ್ಕೆ ಇಮಿವೆಗಳು ಮು ತ್ತಾಳೆಂ!—ಇಮಿವೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮುನ್ನೆನ ಸಂಕೋಲೆ.—ಇಮಿವೆಯ ಧಾರ ಇಮಿವೆಗೆ, ಆನೆಯ ಧಾರ ಆನೆಗೆ (Prvn.). See Bp. 58, 50; Prv. s. ಬಿಲೆ.

ಇಮಿವೆ *irmivĕ.* 2. = ಇಮಿವೆ, etc. (ಸಕ್ಕಣಿ Kk. 80, c. r. ಇಮಿವೆ).

ಇಮಿಸಲ್ *irmisal.* = ಇಬಿಸಲ್, etc. (ಮಿಗದುಂ ಕೆಡಪುವ ಎದೆ Kk. 81).

ಇಮಿಸುಲ್ *irmisul.* = ಇಮಿಸಲ್, etc. (ಮಿಗಗೆಡಪುವ ಎದೆ Śm. 31, c. r. ಇಮಿಸಲ್).

ಇಮಿಹೆ *irmihĕ.* = ಇಬಿವೆ, etc. An ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಪಿಪೀಲಿಕ Mr. 165; ಇಮಿಮ್ಮು Śk.; J. 24, 35). ಇಮಿಹೆಗಳ ಸಾಲು (ಪಿಪೀಲಿಕೆ Nr.).

ಇರ್ *ir.* 1. = ಇಱ್, etc. (Śmd. 221. 78). Two. — ಇರ್ಕಟ್ಟು. (Śmd. 222). = ಇಕ್ಕಟ್ಟು, q. v. — ಇರ್ಕಡಿ. = ಇಕ್ಕಡಿ, q. v. (Rsv. 5, 117. 123). — ಇರ್ಕಡೆ. = ಇಕ್ಕಡೆ, q. v. (My.). — ಇಕ್ಕಾಲು. = ಇಕ್ಕಾಲು, q. v. (My.). — ಇರ್ಕಿವಿ. Two, or both, ears (My.). — ಇರ್ಗುಜ. Two, or both, breasts (My.). — ಇರ್ಕೆಯ್. = ಇಕ್ಕೆಯ್. Two, or both, hands (Rsv. 4, 70; My.). — ಇರ್ಕೊಲು. (Śmd. 132). = ಇಕ್ಕೊಲು, q. v. — ಇರ್ಕೊಡೆ. Two, or both, umbrellas (Śs.). — ಇರ್ಕೋಡಿ. Two, or both, channels. ಇರ್ಕೋಡಿಯುಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ವೆನೆಗಂ ಸೂಸಿ (Śmd. 79). — ಇರ್ಸಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. (Śmd. 83; J. 23, 2). Two thousand. ಇರ್ಸಾಸಿರಂ ಮುದಮುಂ ಮುಳ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ಪೃಥೆಗಳ್ (Śmd. 22. 83). — ಇರ್ತಡಿ. (Śmd. 222). Two, or both, banks. — ಇರ್ತಣ್ಣ. = ಇತ್ತಣ್ಣ. (G.). — ಇರ್ತರ. (Śmd. 70). = ಇತ್ತರ, q. v. — ಇರ್ತಲೆ. = ಇತ್ತಲೆ. Two, or both, heads; two generations. — ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. -ಕೊಜ್ಜ. (Śmd. 70). = ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ, q. v. — ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ. -ಕೊಲಜ. = ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. A grandfather. ತನ್ನ ತನ್ನೆಗೆ ತಾಯಿತನ್ನೆಗಳ್ ಇರುಪ, ತನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ್ ಇರುವರೊ, ಅವರು ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜಂ (Śmd. 70, Mdb. MS. in explanation of ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ). — ಇರ್ತಲೆಪಾವು. = ಎರಪುತಲೆ ಪಾವು, ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ, q. v. The two-headed snake, a short-tailed, not venomous earth snake, Tortrix cylindrophis rufus. 2, = ಕೊಡಿಕುಮಣ್ಣಲ (My.). — ಇರ್ದೆರೆ. (Śmd. 222). Two, or both, curtains. — ಇರ್ದೆಮ. = ಇತ್ತೆಮ. Two kinds (Śmd. 60. 94). — ಇರ್ದೆಸೆ. = ಇದ್ದೆಸೆ. (Śmd. 135 Mdb. MS.). — ಇರ್ಪತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇರ್ವತ್ತು. (Ōh. v. 326). ಇರ್ಪತ್ತು ಮೂಱು, twenty-three (Ch. v. 330). — ಇರ್ಪತ್ತೞ್ದು. = ಇಪ್ಪತ್ತೞ್ದು. (Śmd. 201). See also Śmd. 21. 44. — ಇರ್ಪತ್ತಾಮು. = ಇಪ್ಪತ್ತಾಮು. ಇರ್ಪತ್ತಾಮುಂ ಥಣ್ಡಂಗಳ್ (Ch. p. 23). ಇರ್ಪತ್ತಾಮುಂ ಥಣ್ಡದಿನ್ದೆ (v. 235). — ಇರ್ಪತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು. — ಇರ್ಪತ್ತು ಕಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತುಕಾಲ್ಕು. (Ch. v. 256). — ಇರ್ಪತ್ತೈನ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತೈನ್ಕು. (Ch. v. 293). — ಇರ್ಪತ್ತೇೞು. = ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. ಇರ್ಪತ್ತೇೞು ಮುತ್ತಿನ ಸರದುಂ ಪಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎನ್ಪುದು (Iliá.). — ಇರ್ಪೆಗಲ್. Both shoulders (My. occasionally). — ಇರ್ಪೆಣ್ಡಿರ್. (Śmd. 197). Two, or both, wives or women. — ಇರ್ಪಗಿ. = ಇಬ್ಬಗೆ, q. v. (Abh. P. 13, 81). — ಇರ್ಪರ್. (Śmd. 122; T. ಇರುವರ್, Te. ಇರುವುರು). = ಇಬ್ಬರ್, ಇಬ್ಬರು q. v., ಇರ್ವರ್. Two, or both, persons; both. ಇರ್ಪರ್ಗಮ್ ಎರಡ್ಕೆಯ್ದುವಾ! (69). ಇರ್ಪರ್ ಕಕ್ಕೆಗಳ್ಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮ್ ಆಪ್ಪ ಸತಿಸಪ್ತಮಿಗೆ ಎಕಾದಶಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (296). ಇರ್ಪರನು (Bp. 13, 27). ಇರ್ಪರು (18, 103). ಎಮ್ಮನಿರ್ಪರನು (42, 34). — ಇರ್ಪರಿ. Both sides or flanks (Rsv. 13, 82). — ಇರ್ಪಲು. Two, or both, forces (Abh. P. MS. 13, 48. 60. 93. 95). — ಇರ್ಪಾಳ್. (Śmd. 197). Two, or both, swords. — ಇರ್ಪಾಱೆ. The second cultivation, the second ploughing of a field (ಪದ್ಧತ್ಯಕ್ಷ, ದ್ವಿಸೀತ್ಯ Iliá.). — ಇರ್ಪೇನೆ. (Śmd. 222). Two diseases; two pains; a complicated disease (?). — ಇರ್ಪಾಗ. = ಇಪ್ಪಾಗ. (B. 4, 191). — ಇರ್ಮುಡಿ. = ಇಮ್ಮುಡಿ. (Śmd. 81; Ct. II, 98). — ಇರ್ಮುಡಿಸು. = ಇಮ್ಮುಡಿಸು. (Rsv. 14, 15). ಇರ್ಮೆಯ್. (Śmd. 196). = ಇಮ್ಮೆಯ್ q. v. — ಇರ್ಮೆಯ್ಯಿ. = ಇರ್ಮೆಯ್. (Abh. P. 9, 66). — ಇರ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. Both sides (Abh. P. 15, 3). — ಇರ್ವಣ್ಣ. -ಪಣ್ಣ. Two colours (Grj. 9, after 64). — ಇರ್ವನ್ದಿಗೆ. = ಇರವನ್ದಿಗೆ. (My.). — ಇರ್ವರ್. = ಇರ್ಪರ್, etc. (Śmd. 121. 122. 154; Tu. ಇರ್ವೆರ್). ಇರ್ವರುಂ (121. 267. 298). ಇರ್ವರ ತೋಳ್ಗಳ್ ಆಕ್ರೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ರಣಜೋಳ್ (57). ಮೆಲ್ಲನೆ ಇರ್ವರ್ ನುಡಿದರ್ (112). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರ್ವರುಮಂ ಮಿಥುನಮ್ ಎನ್ಪುದು (Iliá.). ಇರ್ವರ್ ಬಳಿವರ್ (Rsv. 4, 78). ಆವರಿರ್ವರ ಇರವನ್ ಉರ್ವರೆಯರ್ ಕೆಲ್ಲೆ ನುತಂ (4, 79).—ಇರ್ವಲು. = ಇರ್ಪಲು. (Śmd. 207 Mdb. MS.; Abh. P. MS. 13, after 54).

ಇರ್ *ir.* 2. = ಇಱ್ 2, ಎಱ 2.—ಇರ್ಕುಳಿ. = ಇಱ್ಕುಳಿ, ಎಱಕುಳಿ. Pulling, dragging near or away; attracting, captivating, charming; taking (ಎಱಕುಳಿ Śm. 61; Kk. 49).—ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಱ್ಕುಳಿ-, ಎಱಕುಳಿ-. To drag; to captivate (ಸೆಳದುಕೊಳ್ Ct. II, 96); to lay hold of, to take, to assume (Abh. P. 14, 143; 16, 75).

ಇರ್ಕಿಸು *irkisu.* 1. = ಇಱಿಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಕಿಸು *irkisu.* 2. = ಇಱ್ಕಿಸು. To cause to put. 2, to cause to kill.

ಇರ್ಕು *irku.* 1. = ಇಱ್ಕು 2. To lay or put down; to put, etc. (ತ್ಯಾಗ Śm. 78). ಆರೋಗಿಗಳ್ ಆದಂ, ತೆಗದ್! ಎನ್ದು, ಆ ಗಡ್ಡವದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಇರ್ದರ್ (Śmd. 72).

ಇರ್ಕು *irku.* 2. = ಇಱ್ಕು 4. To kill, to destroy (ಸಂಹಾರ Śm. 78).

ಇರ್ಕು *irku.* 3. = ಇಱ್ಕು 5. Killing, destroying. ಇರ್ಕುಂಸಾಮ್ (?) -ಂ-ಕಾಮ್. (Śmd. 203, not in Mdb.). A destructive enemy.

ಇರ್ಕು *irku.* 4. = ಇಱಕು 1, etc. (My.).

ಇರ್ಕು *irku.* 5. = ಇಱಕು 2, etc. (My.).

ಇರ್ಕೆ *irkĕ* = ಇಱ್ಕೆ 1. See J. 10, 6; ನಿಱ್ಕೆಗೆ.

ಇರ್ಚಲು *irčalu.* = ಇಱಚಲು, etc. (My.).

ಇರ್ಚಿ *irči.* = ಇಱಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಚು *irču.* = ಇಱ್ಚೆ, etc. (My.).

ಇರ್ತ *irta.* = ಇಱತ, etc. (My.).

ಇರ್ಪು *irpu.* = ಇಱ್ಪು, etc. Sweetness, etc. (ಇನಿದು Ct. 1, 52). 2, essence, juice (ರಸ Kk. 56; ದ್ರವ Śs.). — ಇರ್ಪುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Sweetness, etc., to decrease (Śiv. 2, 2).

ಇರ್ಬರ್ *irbar.* See s. ಇರ್ 1.

ಇರ್ಮ *irma.* = ಈರ್ಮ. A wound (ಸುಶ್ರುತ Mr. 330; ಏಮು 396).

ಇರ್ಮಕಾರ A wound-maker: a barber (ಪಕ್ಕಿರ Mr. 361).

ಇರ್ಮೆ *irmĕ.* 1. (Śmd. 243). = ಇಮ್ಮೆ. Twice (ಎರಡೆ ಸುತಿಪ ಸೂರ್ Kk. 62).

ಇರ್ಮೆ *irmĕ.* 2. Loveliness, desire, charm, beauty (Te. ಎಱ್ಮು; R.; *cf.* ಇಱರ್? ಆದರು 2?).

ಇರ್ವರ್ irvar. See s. ಇರ್ 1.

ಇರ್ವಾರು irvāru. =ಈರ್ವಾರು, ಉರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಇರ್ವಿಕೆ irvikĕ. =ಇರುವಿಕೆ. (My. occasionally).

ಇರ್ವು irvu. =ಇರ್ವೆ, etc. An ant (My.).

ಇರ್ವೆ irvĕ. =ಇರ್ವು, etc. (My.).

ಇರ್ಳು irḷu. =ಇರಳು, etc. Night (My.).

ಇಲ್ il. 1. =ಇರ್ 1. To be, to exist, etc. A defective verb of which at present only some forms of the negative mood exist. (T., M.; *cf.* ಆಲ್ 3, ಉಱು, ಉಳ್ 1).—**ಇಲ್.** An unusual abbreviation of ಇಲ್ಲ, q. v. ಫಲವ ಕಣ್ಣರೆ, ಆಮ ಏನು ಎಣ್ಣರೆ, ಫಲವ ಆರಯಿತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ, ಕೆದುಮ್ಬು, ಉಬ್ಬಸ, ಜುರ, ಉದರಶೂಲೆ; ಫಲವ ಕಣ್ಣಾನು ಇನ್ತುವು, ಆಲ್ಲದೆ ಫಲ ದಱೀಸರ್! ತಿಳುವಿಕ್ಕಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವರು ಕಾರ್ಮುಕ್ಕರ್ಗಳು (Jns. 22, 31).—**ಇಲ.** A man who has not, or a place that has not, or is free from, *e. g.* ಬರ್ದಿಲ (ಬರ್ದು ಇಲ), q. v. (T.).—**ಇಲಿ.** Not being. An abbreviation of ಇಲ್ಲ (Śmd. 220; T. *e. g.* in ಆಕ್ಎಲಿ). See ಆಗಿಲಿ, ಆಮಿಲಿ, ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕೂರಿಲಿ, ತಪ್ಪಿಲಿ, ಪಾಣಿಲಿ, ವಲ್ಲಿಲಿ, ವೆಳಗಿಲಿ.—**ಇಲ್ಲ.** Third person of the negative mood, used for all persons, genders, and numbers: it, he, she is not or exists not, etc.; there is, or are, not; there does not occur or come. 2, not; no (C.; T., M.; Tu. ಇಜ್ಜ). ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು ಆಘಾತ (Nr.). ಇಲ್ಲ (ಉಚ್ಚಾರಗದು Śmd. 85. 207. 208 Cm.; ಪಾರದು 346 Cm.). ಇಲ್ಲೆಮ್ಬುದು ಸೋಲ್ಲೊಳ್ ಕ್ರಿಯಾವ್ಯತ್ಯಾಸ್ಯಯಂ (Śmd. 380). ಆ, ಸನ್ಮಯದ್ ಇಲ್ಲ! ದುಷ್ಟಿದೆಂ (20). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನಿಲ್ಲ, ಗುರು ಏನ ದುಗನಿಲ್ಲ (68). ಇಕ್ಷಿದರಂ ಗುಱಿಯಾದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮುಕರ ವಿದ್ಯುತ್ಪಾಣಪತಿಗೆ (206). ಮೂದುರಸ್ ಆಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (77). ಪ ದುವ ಮೂಲ ತೆಂಕ ಬದಗ ಪ್ರಿವಸಿರಿಗಳ್ ಇಲ್! (145). ಏಲುಗ್ರೀ ದರುಮ್ ಆರ್ದರ್? ಇಲ್! (202). ಉಗಲು ಉಡಲು ತದುಗೆ ಇಲ್ಲ (Bp. 32, 53). ಅರಸಿಯರು ದೋಸವೆಸುವರ್ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದಿಲ್ಲ (24, 78). ದುಷನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ತಾಮಿಗಿಸ್ಸ ಹಿತ ಪರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿಸ್ಸ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). ಮೊಸ್ಸ ನೀನು ನಾಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಸ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ? (B. 1, 7; observe that in the use of forms like ಇಪ್ತಿಲ್ಲ, *i. e.* ಇದ್ದು ಇಲ್ಲ or ಇದ್ದೇ-, (which are C.), there appears to have been originally a certain amount of displeasure, or also of affirmation; at present such forms are used nearly indiscriminately). ಇನ್ನು ನಿಸ್ಸ ಹರಿಗೇ ಮೀರಿನ ಬರಸ ತೀರಿಲ್ಲವೇ? (B. 1, 11). ಅದಸ ದವತಿಯೋಗೆ ಮುಸಿ ಇಪ್ತಿಲ್ಲ (1, 23). ಇವು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (2, 16). ಸೂರ್ಯ ನನ್ನು ಮುನುಜ್ಯರು ಮಾಡಿಲ್ಲ (2, 24). ವಿಧವು ವಿಮುವದಿಲ್ಲ (2, 26). ಈ ಮಾತು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ (2, 44). ಆದನಿಗೆ ಎಜ್ಜೇ ದಿವಸ ಮು ಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 28). ಹೆಮ್ಮೆಟ್ಟು ಮೂಡಿಲ್ಲ (3, 45). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 58). ನಾನು ನಿಸ್ಸ ಒಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ, ನಿಸ್ಸ ಹಮ್ಮಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 160). ನೀನೇನೂ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿಲ್ಲ (4, 201). ಮುನ್ದೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಹೀಗಾಪೀತೆನ್ನು, ಆಗ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ (did not come, 4, 2). ನೀನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಇವ ತಕ್ಕಸ್ಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನಿ ಇಡಲಿಲ್ಲ (didst not lay by, 4, 2). ಹೀನತನದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (Dp. 8). ಕಮುಬೇತ ನನ್ನು ಒನ್ದು ಪಾರಿ, ಸ್ವಾವಿತ ಎನ್ನು, ನೆನವುದಿಲ್ಲ (thou dost not recollect or think of, Dp. 30). ಆನ್ತಕೆಸ ದೂತರಿಗೆ ತಂಬತ್ತು ದಮುವಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಆದನು ಹೋಗುದಿಲ್ಲ, he does not go (used as a simple statement, C.); ಆದನು ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, he does not intend to go, or he cannot go (S. Mhr.).—**ಇಲ್ಲಂ.** **ಇಲ್ಲವು.** =ಇಲ್ಲ. See *e. g.* ಓ. Bp. 11, 5; Sl. 48. 404; B. 2, 16.—**ಇಲ್ಲದೆ.** Participle negative: not being, not existing, not remaining, (not possessing, without). ವಿಕಾರದ್ ಇಲ್ಲದೆ (Śmd. 111). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವ ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳದೆ? (155. 292). ಇಲ್ಲದೆಮುಂ (124. 206). ಇರ್ದೊಡಮ್ ಇಲ್ಲದೊಡಂ (192). ಇನಿಲ್ಲದೆ ಇಪ ರಾಜ (ದುರ್ಗಾ Mr. 271). ಆವಲ್ಲದೆ ಇರದ್ ಆಪ್ತ ಡಂ (270). ಚಕ್ಷವ...ದೊರಕಿಸದ್ ಇಲ್ಲದಿರೆ (Bp. 27, 2). ಚಿತ್ತ ದೊಳು ಹರಿವ ಇಲ್ಲದಿಪ್ಪವೆ? (27, 2). ಆದು (ಭಕ್ತಿ) ಇಲ್ಲದೆ (ಎಲ್ಲಿ) ಇಲ್ಲದುವೇ! (27, 2). ಸುಧೆಯುಂ ಸವಿಸವಿದು ತಣಿವಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಮನ್ಪ (35, 2). ಇಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ (43, 69). ತಳುವಿಲ್ಲದೇ ಬಪ್ಪೆನೆ? (47, 21). ತಿಪಿಲ್ಲದೇ (51, 31). ತರದ್ ಇಲ್ಲದಿರ್ದನೆ? (53, 27). ಎಮಗೆ ಇನಿತಾದೊಡಂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲದೆ (58, 20). ತುಮಿವಸಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ದಿಪ್ಪದನ್ ಆಲ್ದು (60, 31). ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೆ (60, 47). ತಪ್ಪೇನುಮ್ ಇಲ್ಲದೆ (61, 4). ಪ್ರಾಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದೊಡೆ (61, 19). ಆತ ನ್ ಇಲ್ಲದೊಡೆ (J. 28, 57). ದಿಟ್ಟೀ ಉಟ್ಟು ಕೋ! ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ (B. 1, 6). ಬಿಡಳ ಒಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿದರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (1, 21). ಬು ದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ (3, 33).—Relative participle negative: ಇಲ್ಲದ. ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಧಂ-ಾರಂ (Śmd. I). ಇಹನಿ ಸತ್ತದೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲದರ್ (-ವಿಲ್ಲದವರ್) ಆರು ಲೋಕದಲಿ? (Bp. 15, 2). ಎದೆದೆಯಿಮ ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ಬೇಲಿ, ರಾಜ); ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಚಿಪ್ಪು (ತೊಬರೆ); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಉಪ್ಪು ಮಾಮರ (ಪಿಚ್ಚಿಲ); ಇಲ್ಲದ ಮೊ ಲ್ಲೆಪಸ್ ಇಕ್ಕುಪ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ); ಇಲ್ಲದ ಮೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುವಿಪ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Nr.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇರೆ ಮೆಱೆ ಸಿ ಹೇಟುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Sl. 56). ಇಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳ್ಗೆ ಆರೋಪಿಸಿ (69). ಬ್ಲಾನವಿಲ್ಲದನ (-ವಿಲ್ಲದವನ) ಕಾಯವು ಪಾಪಿಗ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಮೆ! (Sp.). ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Na. 74). ವಿಭುವಿಲ್ಲದ ಸಿರುಳ್ (Śmd. 67). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವನು ಮನ್ನಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಾಪು? (Prv.). ಕಾಲಿಲ್ಲದವಂ, ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್ (Śmd. I). ವಿಭಕ್ತಿಯಸ್ ಇಲ್ಲದುದು (Śmd. 88). ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ); ವೇದವಿಲ್ಲದವನು (ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, etc.); ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದವನು (ಕುಣಿ); ಫಲವಿಲ್ಲದುದು (ಅಫಲ, etc. IIIA). ಎಸ್ಟ್ರಿ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿತ್ಯ, etc.); ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ Nr.). ಇಲ್ಲದುದು, that is empty, void or causeless (ಅಕಿಞ್ಚಿತ್, ವಿಮೂಲ್ಯ Na. 126). ಇ ಲ್ಲದು, that is non-existent (ಆಘಾತ, in a Dharwar print). ಇಲ್ಲದುದರ್ಕೆ (Śmd. 52). ಇಲ್ಲದಕೆ (Bp. 60, 57. 58). ಇಲ್ಲದ ನ್ನೆ (50, 50). ಇಲ್ಲದ ಮುನ್ನ (9, 50). ಇಲ್ಲದಾಗ ಇರಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ಮೋಯಿತು (Prv.). ಇಲ್ಲದವನು, a poor man (C.). ಇಲ್ಲದವ ನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.). See also Bp. 27, 31. 32. 33. 34; 43, 70; 51, 43; 61, 12; Prv. s. ಅಸಲ್.—**ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗು.** To be destroyed, etc. (C.; ನಾತ, ಲೋಪ G.).—**ಇಲ್ಲದ ಮಾ ಗೆ ಮಾಮು.** To waste, to destroy, etc. (C.; ಆಬ್ಪ, ಲೋಪಿಸು G.).—**ಇಲ್ಲವಾಗು. -ದೆ-ಆಗು.** To cease to exist, to disappear (B. 5, 243).—**ಇಲ್ಲವಾಗು.** =ಇಲ್ಲಾಗು. To become non-existent; to be finished; to fail; to disappear (My.). ಇಲ್ಲವಾಮದು (ನಿರವಶೇಷ Śmd. Dh.). See Rāv. 13, 77.—**ಇಲ್ಲವೆ. -ಎ. 1.** =ಇಲ್ಲವೇ No. 1. Is there not? are there not? or not? See s. ಎ 4, No. 3.—**ಇಲ್ಲವೆ. 2.** Or (C.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೋ ಪ ಅವಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇಕೆ ಬನ್ನಾಗ (B. 1, 25). See B. 2, 22. 26; 3, 103; 4, 1; 5, 268. **ಇಲ್ಲವೆ. 3.** See it separately.—**ಇಲ್ಲವೆ ಸ್. -ಎಸ್.** ಇಲ್ಲವೆನ್ನು. =ಇಲ್ಲೆಸ್. To say no, to deny (Bp. 25, 18).—**ಇಲ್ಲವೇ. -ಎ 3.** =ಇಲ್ಲವೆ. Or not?, etc. See Bp. 49, 18; 51, 37. 2, certainly not, in ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ (C.; B. 5, 267).—**ಇಲ್ಲವೊ. -ಎ 4.** ಇಲ್ಲವೋ. -ಏ 3. Or not? See Bp. 47, 14. 15.—**ಇಲ್ಲಾ.** =ಇಲ್ಲ. 2, -ಆರ್. or not? See Bp. 48, 25; 50, 64; 51, 35. 36. 37. 38; 52, 14.—**ಇಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು.** =ಇಲ್ಲವಾಗು. (Śmd. 28; Grj. 9, 50).—**ಇಲ್ಲೆಸ್. -ಎಸ್.** ಇಲ್ಲೆನ್ನು. =ಇಲ್ಲವೆಸ್. To say there is not (or nothing). (Rāv. 2, 35). (ಮಟ್ಟಿಗೆ) ಇಲ್ಲೆನ್ನು, ಮುಲ್ಲು ಮೆಲ ಬಹುದೇ? (Prv.). 2, to say no.—

ಇಲ್ಲಿಸಿಸು. -ಎಸಿಸು. To cause to say it is not (or nothing), to cause to reject (Rāv. 13, after 71). 2, to cause to say no. — ಇಲ್ಲಿ. -ಬಿ. = ಇಲ್ಲವೂ. (C.; B. 5, 88).

ಇಲ್ il.2. Being; place (chiefly used as final in K.; T., M. ಇಡ್; Tē. ಇಲು, ಇಲ್ಲು; Tu. ಇಲ್ಲು; *cf.* ಉಡ್ 1). See *e.g.* ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಪೊಸನಿಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್; (ಇಲ್ಲಿ).

ಇಲ ila.1. See s. ಇಡ್ 1.

ಇಲ ila.2. A nounal affix (Śmd. 241), *e.g.* ಗಾಮಿಲ, ವಜ್ಜಿಯಿಲ, ಪದಮಿಲ (241).

ಇಲಾಖೆ ilākhĕ. A claim, right; connection with; a village under a township (Mhr., H.). 2, jurisdiction; charge, possession; department; district; presidency (B. 4, 117; 5, 127; My.).

ಇಲಾಚಿ. ilāči. (= ಏಲಕ್ಕಿ). Cardamoms (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾಜು ilāju. A remedy; a resource; a means (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾತಲ ilā-tala. The surface of the earth. (Śāv. 2, 32; My.).

ಇಲಾಧಿಪ ilā-adhipa. A king (Rāv. 5, 25; 13, 13).

ಇಲಾಧೀಶ ilā-adhīša. A king (Bp. 5, 4).

ಇಲಾಪುತ್ರ ilā-putra. The planet mangala (My.). 2, a Śūdra (My.).

ಇಲಾಪುತ್ರಿ ilā-putri. Rāma's wife Sītā (My.).

ಇಲಾಭೃತ್ ilā-bhrit. A king;—a mountain (J. 10, 2).

ಇಲಾಲ್ ilāl. ಇಲಾಲಿ ilālī. An iron bowl grated or open-mouthed, containing oil and rolls of cloth, etc.; it is attached to the end of a stick, and kindled upon holidays, etc., (My.; Mhr. ಹಿಲಾಲ).

ಇಲಾವಲಯ ilā-valaya. The circumference of the earth; the terrestrial globe (Abh. P. 13, 63).

ಇಲಾವೃತ ilā-vrita. N. of one of the varshas or divisions of the known world. (My.).

ಇಲಾವೃಂದಾರಕ ilā-vrindāraka. A Brāhmapa (Bp. 55, 54).

ಇಲಿ ili.1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲಿ ili.2. = ಎಲಿ. A rat; a mouse (ಅಮು, ದೃಷ, ಮೂಷಿಕ IIIA.; ಉಸ್ಟುರು, ಮೂಷಿಕ, ಅಮು Nr.; ಮೂಷಕ, etc. Mr. 164; Sk. 170; C.; Tu., T. ಎಲಿ; Tē. ಎಲಿಕೆ, ಎಲುಕೆ). ಇಲಿಯು ಹಿಡಿ ಯುಲು ಅಪುಗೆಯ್ವ ಪೆಳ್ಕು (ಮಾಪಕ, etc. IIIA.). ಇಲಿಯು ತಿನಲ್ ಅಪು ಗೆಯ್ವ ಪೆಳ್ಕು (ಮಾಪಕ, etc. Mr. 164). ಇಲಿ ಪಾದರಸವನ್ನು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.—ಬಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (see s. ಹಲಗು 1).—ಬರು ವಾಗ ಪುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟ ಆಗದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — See ಬಿಸ್ಟಿಲಿ, ಹುಂಜಿಲಿ, ಹುಣ್ಣಿಲಿ, ಮೂಷಿಲಿ, ಸುಣ್ಣಿಲಿ, ಸೊಣ್ಣಿಲಿ; Prv. s. ಬರು. — ಇಲಿಕಿವಿ = ಇಲಿ ಕಿವಿ. — ಇಲಿಕಿವಿಗಿಡ. = ಇಲಿಯಾಲು, ಇಲಿಕಾಲು q. v., ಎಲಿಯಾಲು. (Sk. 143). — ಇಲಿಕಿವಿ. Rat-ear: a small-leafed vegetable (My.; Tu. ಎಲಿಕೆಪು, Tē. ಎಲಿಚೆವಿ, Evolvulus emarginatus Lin.). — ಇಲಿಕಿವಿಬಳ್ಳಿ. A creeping plant with reniform leaves, the Asiatic pennywort, Hydrocotyle asiatica Lin., and also the similar plant Ipomaea reniformis Chois. (K.). — ಇಲಿಕೇರ. -ತೇರ. The rat-vehicled one: Ganapati (Śm. 4). — ಇಲಿಕಾಟಾ. Rat's bane, arsenic (C.). — ಇಲಿ ಬೆದೆ. A rat-trap (S. Mhr.). — ಇಲಿಮಾಲವ ಗಿಡ. = ಇಲಿಕಾಲು. (My.). — ಇಲಿಮೋಸು. = ಇಲಿಬೆದೆ. (My.; T. ಎಲಿಪ್ಪೊಟ್ಟಿ). — ಇಲಿಯಾಲು. = ಇಲಿಕಾಲು, ಎಲಿಯಾಲು. (Sk. 143). — ಇಲಿಕಾಲು. -ಕಾಲು. An aquatic plant, Salvinia cucullata (or Anthericum tuberosum, ಮೂಷಿಕವರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರ, ಸ್ವಗುಪ್ತಿಫಲ, ರಣ್ಣೆ, ಸುತ ಪ್ರೀತಿ, ಪದ್ಮಾರಿ, ವ್ರವಸ್ತಿ, etc. Nr.; Sk. 143).

ಇಲಿ ili.3. (=ಅಲಿ 2, etc.). In (S. Mhr.), *e.g.* ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕಾಲಿಲಿ, ಬಾಯಿಲಿ, ಮುಸ್ಸಿಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಮಾತಿಲಿ (see Prv. s. ಧಾತಿನಿ), etc. *Cf.* ಇಲ್ಲಿ, and the use of ಇಡ್ 2 in T. and M.

ಇಲಿ Ili. = ಈಲಿ. (Sk.; G.).

ಇಲಿಕು iliku. = ಇಜಕು 1, etc. To be squeezed, bruised, etc. (S. Mhr.).

ಇಲಿಜಿ iliji. = ಎಲಚಿ, etc. The jujube tree, Zizyphus jujuba (St. & Pl.; My.).

ಇಲಿಮಿಂಚಿ ilimiñči. A lemon, the lemon tree (T., M. ಎಲುಮಿಚ್ಚೈ; *cf.* ಪಿಚ್ಚೈ). See ಬರ್ಮಲಿಮಿಂಚಿ.

ಇಲುಕು iluku. (= ಉಲುಕು 2). Cramp, sprain (Tē.; R.; T. ಇಜುಕ್ಕು, ಇಜುಪ್ಪು, spasm, convulsion).

ಇಲುವು iluvu. = ಎಲಬು, ಎಲವ, ಎಲು q. v., ಎಲುಮು, ಎಲುವ, ಎಲ್ಬು, ಎಲ್ವು. (ಎಮಕೆ). A bone. ಪೋಸು ಇಲು ವ (ಲಲಾಮಸ್ಯ, ಪದು Nr.).

ಇಲೆ ilĕ. ಇಲಾ. = ಇಡೆ, ಇರೆ, ಇಳೆ q. v., ಎಳೆ. *The earth.* 2, *a cow.* 3, *speech* (ಪದ್ಮ Mr. 488). 4, a tubular vessel on the right side of the body. 5, Budha's wife. 6, ವಿದ ಮಾತ್ರ (Mr. 488, one MS. ವಿದಮಾರ್ಗ; see Nn. s. ಇಳೆ).

ಇಲೇಶ ilā-īša. A king (J. 10, 46).

ಇಲ್ಲ illa. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲಣ illaṇa. (Śmd. 25). Soot (adhering to the inner side of the roof, C.; T., M. ಇಲ್ಲಟ್ಟು, roof; ಇಲ್ಲ ಟ್ಟುಕರಿ, ಇಲ್ಲುಪಕಡಿ, soot).

ಇಲ್ಲದತನ illada-tana. The state of being nothing, destitution, poorness (ಹೀನತೆ, ಬಡತನ C.).

ಇಲ್ಲದೆ illadĕ. See s. ಇಡ್ 1.

ಇಲ್ಲವೆ illavĕ. See ಇಲ್ಲದೆ Nos. 1 & 2 s. ಇಡ್ 1. 2, the state of being not; end (ಮುಗಿ Śm. 80).

ಇಲ್ಲಾ illā.1. See s. ಇಡ್ 1.

ಇಲ್ಲಾ illā.2. — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ. A tell-tale; backbiting (Tē.; R.). — a troublesome girl (S. Mhr.). — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿತನ. Scandal, tattle (Tē.; R.).

ಇಲ್ಲಿ il-il-il2. (=ಇಲಿ 3). In this place, here; (regarding its declension) this place. ಇಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿ ಯುಂ ಸರಂ (150). ಕುಲೈ ಇಲ್ಲಿ (Rāv. 5, 21). Genitive: ಇ ಲ್ಲಿಯ (Bp. 16, 28; C.), ಇಲ್ಲಿನ (My.; Cl. II, 193. 195. 196), ಇಲ್ಲಿಯಣ; dative: ಇಲ್ಲಿಗೆ (Bp. 18, 33; 28, 28; 37, 3; etc.); ablative: ಇಲ್ಲಿನ್ನ (C.). ಇಲ್ಲಿಯವನು, a man of this place (C.). ಗುಣಾಢ್ಯ ಮುತ್ತ ಮಾಳವ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು (B. 5, 51). ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ವೀಕೇಶರ ಬುಸ್ತಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರೆಲ್ಲರು (5, 57). — ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. From here to there (Bp. 37, 55; C.). 2, there—than here, *e.g.* ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳೆ ಮಿಕ್ಕು, there the crop is more abundant than here (C.). — ಇ ಲ್ಲಿತನಕ. So far as this place (B. 4, 181; C.); up to this time (My.). — ಇಲ್ಲಿದ. -ದ-ಅ. A man of this place or direction. ಕೆಲವರ್ ಅಲ್ಲಿವರ್ ಇಲ್ಲಿವರ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಮನಂ ಮುತ್ತಿ ದರ್ ಒಟ್ಟೆ ತೇರೋಳ್ ಅಮರೇಶ್ವರನಂತೆ ಕುಮುದ್ವತಿಯೆಲ್ಲುಮಂ (Śmd. 136). — ಇಲ್ಲಿನ್ನಲ್ಲಿತನಕ. -ಅಲ್ಲಿತನಕ. From here to there (B. 5, 130). — ಇಲ್ಲಿವರಂ. = ಇಲ್ಲಿತನಕ. (Abh. P. 6, 115).

ಇಲ್ವಲೆಗಳ್ ilvalĕgaḷ. (Sk. ಇಲ್ವಲಾಃ). *The five stars in Orion's head.*

ಇವ iva. A proximate demonstrative pronoun: This man, he (Śmd. 181; see Bp. 47, 33; C.; T., M.; Tu. ಇಪ್ಪು; Tĕ. ವೀಮು). ಉವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (182). ಉವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121. 182). ಇವರ್ದಿರ್ (120). ಇವರಿರ್ (Bp. 51, 67). ಉವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (Śmd. 124); ಇವರುಗಳು (see s. ಕಂಗ). ಓವಾಳ್ ಇವಂ (Śmd. 111). ಇವರ್ ಪುರುವರ್, ಇವರ್ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ (109). ಇವಂ ವೇವರ ತೊಮ್ಮು (109). ಆಳ್ ಇವಂ (109). ಕಲಿ ಇವಂ, ಕಲಿಗಳ್ ಇವರ್ (116). ಇವಗೆ (=ಇವಂಗೆ, ಇವನಿಗೆ, B. 5, 55. 133; My.). ಇವನ ಕೊಣ್ಮು ಹೋಗಿ, ಇವನ ತಪ್ಪಿಸು.—ಇವನು ಉವನಿಗೆ ಎಸ್ಕೆ ಸೀಗೆ (Prvs.) *Cf.* ಈತ, which in S. Mhr. is *always* used as the substitute of ಇವ when speaking of a respectable man; see note s. ಉವ.—ಇವರವರ್, -ಉವರ್. These and those. ಅಲ್ಲಿ, ಇವರವರ್ಗೆ ದೆ, ಊರವರೆಲ್ಲರುಂ ಕರೆದು (Bp. 21, 14). ಇಲ್ಲಿ, ಇವರವರ್ಗೆ ದೆಸೆ, ನೀವೆಲ್ಲರುಂಕೇಳ್! (67, 8).—ಇವಳ್, -ಉಳ್. ಇವಳು. This woman, she. ಉವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Śmd. 245). ಇವರ್ದಿರ್ (120). ಇವಳ್ದಿರ್ (119. 120). ಇವರ್ (121). ಓವಾಳ್ ಇವಳ್ (111). ಇವಳ್ ವೇವರ ತೊಮ್ಮು (109). ಎವಮೆ ಬರೆ, ಕಣ್ಣು, ಇವಳ್ಗೆ ಇಪ್ಪು ವರ್ಷ ಆಗ ಬೇಕೆಸ್ಟು (J. 29, 30). *Cf.* ಈಕೆ which in S. Mhr. is *always* used instead of ಇವಳ್ when speaking of a decent woman.

ಇವ iva. *So, just so, even, like, in the same manner.*

ಇವರ್ಣ i-varṇa. The letter ಇ (Śmd. 63).

ಇವಳ್ ival. See s. ಇವ.

ಇವಿ ivi. =ಎಂ೨, ಎತ್ತ. A vulgar affix used in S. Mhr. and My. for the first person plural of the imperfect and occasionally of the negative, *e.g.* ಇದ್ದಿವಿ (B. 5, 148), ಇದ್ದಿವಿ, ಹೋದಿವಿ; ಆದುವಿ, ಒಲ್ಲಿವಿ.

ಇವು ivu. ಇವಗಳು. See s. ಇದು.

ಇವೆ ivĕ. (fr. ಇಪ್ಪತ್ತು೩; *cf.* ಅವೆ). The plural of ಇದೆ Nos. 1 & 2. ಆತನ್ ಆದುವ ದೂತುಗಳು ಎಪರೀತರುಗ್ ಆಗಿ ಇವೆ (Bp. 60, 24). ಹೇದಿರ್ ಪಟ್ಟು ಇವೆ (Sl. 18). ಆಗಿ ಇವೆ (330). ಆದೆಲ್ಲ ಕಮ್ಮಿಸ್ಟ ಪಾದೇ ಆಗಿ ಇವೆಯೋ? (B. 2, 24). ಎತ್ತ ಎತ್ತ ಉಂ ಶತ್ರುಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇವೆ (J. 4, 10); — ಹೋಯುತ್ತ ಇವೆ (J. 3, 21). ಕೊಗುತ ಇವೆ (3, 24). ಎಲಗುತ ಇವೆ (4, 10).

ಇಷ ïsha. Possessing sap and strength. 2, *the month Āśvina.* 3, causing to move, impelling.

ಇಷತ್ ïshat. =ಈಷತ್. (Nn. 147).

ಇಷಾರೆ ïshârĕ. =ಜಿಷಾರೆ. A sign or signal; a hint (My.; Br.; Mhr. ಇಸಾರಾ).

ಇಷಿತ ïshita. Moved, driven. See ಪ್ರೇಷಿತ.

ಇಷೀಕೆ ïshikĕ. =ಈಷೀಕೆ. *A kind of reed, Saccharum spontaneum.* 2, *a painter's brush.* 3, a small stick of wood or iron used by goldsmiths. 4, *an elephant's eye-ball.*

ಇಷು ïshu. *An arrow.*

ಇಷುಧಿ ïshu-dhi. *A quiver.*

ಇಷ್ಟ ïshṭa. 1. *Wished, desired; agreeable; dear, beloved.* 2, wish, desire; love (Śmd. 7. 156. 158. 159; Kâvy. III, 3, B, 162). 3, a lover, a husband (ಪಲ್ಲವ, etc., ಒದೆಯ Mr. 227). ಇಷ್ಟದಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೋ? (Prv.).

ಇಷ್ಟ ïshṭa. 2. Sacrificed. 2, *sacrificing.*

ಇಷ್ಟಕಾಚಯನ ïshṭakâ-chayana. A pile or an enclosure of bricks (J. 33, 33. 37).

ಇಷ್ಟಕಾಪಥ ïshṭa-kâpatha. *The root of Andropogon muricatus* (ಕರೀ ಪಾಳದ ಬೇರು G.).

ಇಷ್ಟಕಾರಿ ïshṭa-kâri. A person who confers what is desired or agreeable (ಕ್ಷೇಮಗೆಯ್ಯುವ Mr. 229).

ಇಷ್ಟಕೆ ïshṭakĕ. -ಕಾ. =ಇಟ್ಟಗೆ, etc., ಇಟ್ಟಕೆ. *A brick.*

ಇಷ್ಟಗಂಧ ïshṭa-gandha. Fragrant. 2, *any fragrant substance.*

ಇಷ್ಟದೇವತೆ ïshṭa-dêvatĕ. A chosen or tutelary deity, a favourite god (J. 3, 22).

ಇಷ್ಟಮಧುಕ ïshṭa-madhuka. Bengal madder, Rubia munjista Roxb. (St. & Pl.).

ಇಷ್ಟಮಿತ್ರರು ïshṭa mitraru. Friends and acquaintances; —beloved friends (My.; B. 4, 153).

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ïshṭa-liṅga. A desired gender (Śmd. 187). 2, a liṅga or phallus in wear, one that has been tied to a child's neck by the guru and is worn and worshipped through life (C.; Bp. 58, 31).

ಇಷ್ಟವ ïshṭava. (?) Trouble.—ಇಷ್ಟವಮ್ ಎಸಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರವಮ್ ಎಸಕಳು (Mr. 27).

ಇಷ್ಟಶಿಷ್ಟರು ïshṭa-śishṭaru. Dear and disciplined people; dear, good people (My.).

ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ïshṭa-siddhi. The fulfilment or obtainment of one's desire (Śmd. 5; My.).

ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ïshṭa-anishṭa. Desired and not desired, auspicious and inauspicious (Hlâ. 1, 126).

ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ ïshṭa-âpûrti. =ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (C.).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ïshṭa-artha. Anything desired or agreeable (Śmd. 6 Cm.; J. 5, 47. 67).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರಕಟನ ïshṭârtha-prakaṭana. Manifesting ಇಷ್ಟಾರ್ಥ (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥೋದ್ಯುಕ್ತ ïshṭârtha-udyukta. *Diligent for a desired object, zealously active.*

ಇಷ್ಟಿ ïshṭi. 1. *Wish, desire;* seeking for. 2, a desired rule, a desideratum, an addition to a rule (of Pâṇini).

ಇಷ್ಟಿ ïshṭi. 2. *A sacrifice.*

ಇಷ್ಟಿಕೆ ïshṭikĕ. =ಇಷ್ಟಕೆ, etc. (Sk.; My.).

ಇಷ್ಟಿತ ïshṭita. Desired; a desired object (Bp. 57, 63).

ಇಷ್ಟು ïshṭu. (=ಇತು, etc., ಇನಿತು, ಇನಿಪುದು, etc., ಇನ 1, ಈಟು, ಈನು). A proximate demonstrative noun and pronoun: this measure, this much, so much as this; thus much or many, etc. (see ಉಷ್ಟು, of which it is the proximate form; C.; M. ಇಯುಷ್ಟು, so much; Tu. ಈಟು; Tĕ. ಇಟು, ಇಟು, ಇಟ್ಟಾ, ಇಟ್ಟು, ಇಟ್ಟಾ, thus, like this). ಇಷ್ಟಲಿ ಲ್ಲಿ (Śmd. 179 Cm.). ಇವಿಷ್ಟು ಸಾಲದೆ (Bp. 42, 32). ಇಷ್ಟು ಪ್ರತಿ ದುಃಖ? (B. 1, 25). ಮಜ್ಜಗವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಉದಿಸ್ಸ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಪ್ಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಬೇರು ಇಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ದ್ದಾಗಿ (2, 6). ತಾವು ಆರಳೇ ಕಷ್ಟದ್ದು ಇಷ್ಟೆ ಉಳ್ಳ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗವಚಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟ ಕೊಣ್ಮು...ಮೋಜಾಪಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾರೆ (4, 21). ವೇದ ರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇಷ್ಟಲಿ ಮೀರಿದ್ದಲೇ, ಆತನು ಇಷ್ಟು ದೆನ್ನು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇಷ್ಟು ಇಷ್ಟಲಿ ಮೀರಿದ್ದ ಕಾಸು ಪೇದಾದ ಕಷ್ಟದು ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (5, 149). ಅಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು, ಇಷ್ಟೇ! (5, 288). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Sl. 64).—ಇಷ್ಟರು. So many persons as these (C.).

2, -ಉ 9, all these persons (C.). — ಇಷ್ಟದ್ದು. -ಆದ್ದು. This much and (or) that much. ಆವನ ಕಷ್ಟ ಇಷ್ಟದ್ದಲ್ಲ, his trouble is excessive (C.). — ಇಷ್ಟದ್ದು. rep. ಇಷ್ಟ ಇಷ್ಟ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟದ್ದು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 3, 88). — ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು. -ಒಷ್ಟು 6. = ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು. (My.; G. 60). — ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು. -ಒಷ್ಟು 2. So much as this; little; much (My.). ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ದೂರ ಒಕ್ಕೇದು (B. 5, 112). ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಸಾಕು (C.). ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಅಕ್ಕ ಯಾಕೆ ಉಟ್ಟೆ? (C.).

ಇಷ್ಟೆ ishṭe. A beloved woman (ಪ್ರಾಚೀನಕ್ಕ Dhw.).

ಇಷ್ವಾಸ ishu-âsa. *A bow.*

ಇಸ್ is.=ಇಸ್ಸಿ. A common interjection of disgust: fie! foh! poh! (Tē. ಇಸೀ; Mhr. ಇಸ; *cf.* ಇಸಿ 1).

ಇಸ isa. 1.=ಇಸ್ಸು, etc. (S. Mhr.).

ಇಸ isa. 2.=ಇಸ 2, ಇಸು 1, (ಕೊಸ of ಕೊಸು). An abbreviated P. p.—ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. To take (My.; B. 5, 107. 214. 300). ಇಸ ಕೊಟ್ಟ! (3, 78).

ಇಸ isa. Tbh. of ವಿಷ. Bitterness. 2. poison (C.).—ಇಸ ಇಲ್ಲೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Bitter oil (S. Mhr.).

ಇಸಕು isaku.=ಇಸಕು, ಹಿಸಕು, etc. (My.).

ಇಸಬು Isabu.=ಇಸುಬು. An itch which attacks the wrists, etc. (C.; Mhr. ಇಸವ, ಇಸಬು).

ಇಸಬುಗೋಲು isabugōlu.=ವಿಸಬುಗೋಲು. An annual plant, native of Persia, but cultivated in India for its medicinal seed, fleawort, Plantago ispaghula Roxb. (C.; St. & Pl.; Mhr., H.).

ಇಸಮು isamu. A name, a noun (Mhr., H.); a person, an individual (My.). — ಇಸಮುವಾರ, according to name, regularly by the names, name by name (My.; Mhr.).—ಇಸಮುವಾರವಹಿ, an individual account (My.).

ಇಸವಿ isavi. ಇಸವೀ.=ಇಸ್ವಿ. Christian; the Christian era (C.; Mhr., H.).

ಇಸಾಪ isâpa. Aesop (B. 5, 127).

ಇಸಾರಣೆ isâraṇe. Tbh. of ವಿಚಾರಣೆ (My.).

ಇಸಿ isi. 1. The ordure of babies (C.; *cf.* ಇಸ್; ಬೀಸು).

ಇಸಿ isi. 2.=ಇಸ 2, etc.—ಇಸಿಕೊಳ್ಳು.=ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (Bp. 29, 26; My.).

ಇಸಿಕು isiku.=ಇಸಕು, etc. (My.).

ಇಸು isu. 1.=ಇಸ 2, etc.—ಇಸುಕೊಳ್ಳು.=ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (B. 1, 23; 4, 52; 5, 303; My.).

ಇಸು isu. 2.=ಕೊಸು 3. To permit (only in P.; *cf.* ಇಂಗು 2). ಸೋಲಲಿಸದೆ (P. 51), ಸೇರಲಿಸದೆ (88), ಕಾಣಲಿಸದೆ (203), ಸೇರಲಿಪರೆ, ಸೇರಲಿಸಲು (118).

ಇಸು isu. 3.=ಎಸೆ. ಎಸು, ಎಸೆ 1, ಏಯ್. To throw, to discharge or shoot, as an arrow (ತರವೆಕೋಜಕ Šmd. Dh.; Tē. ಎಸಿ, to fly, bound; ಎಗುಮು, to cast, shoot; T. ಎಯ್, ಎಱು; M. ಎಯ್ಯು, ಎಱು; T. ಇಗುತ್ತ್, a throw; *cf.* ಇಮು 1, ಇಱು 1, ಏಸು 1). P. p. ಎಸ್ದ (Šmd. 282); third person of the present ಎಸ್ವದು (282). ಇಸುವಿರ್ದಂ (280). ಎಸ್ದರಿ, ಎಸ್ದರ್ (287). ಕಾರುರ್ ಎಸ್ದಂ (109). ತಾಸ್ ಎಸ್ದಂ ಪೊಸ್ದಮ್ ಉಳ್ಳುದ ಆರಿಪಾಪಿಸಿಯಂ (263). ಮೂಕಾಸ್ತು ಎಸ್ದಂ ಮುಪಾರಪಂ ನರಂ (284). ಆವಪಾಪೊಲ್ಲುನು ಗುಲಿಯರ್ ಎಸ್ದು ತಪ್ಪಿದವರ್ ಉಣ್ಣಿ, ತಮ್ಮನು ಅವರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಪತ್ತನು (Nr.). ಅವರಾಪ್ಪೆ ಲಮುವೆದ್ದುದನು ಎಸ್ದು ತಪ್ಪಿದವನು (Hit.). ಎಸ್ದಮ್ಮು (Śiva Nr.; Abh. P. 13, 141). ಎಸ್ದುದ್ ಇಟ್ಟುದ್ ಇಲ್ಲದುಂ ಪೊಯ್ದುಂ (Abh. P. 13, after 76). ಶರಶರಂಗಳಂ ತೆಗೆದು ಎಸ್ದ (J. 28, 41). ಸರಿಸಲೊಳ್ ಎಸ್ದಿಲ್ಲೆ (28, 48). ನಮುನೆತ್ತಿ ಒಡೆಯೆಸ್ದಂ (Rāghē. 17, 69). ಕೂಪಮ್ಮನಿಕ್ಕೆ ಎಸ್ದು (17, 71). See Grj. 7, 29; 8, after 23; 8, 31. 34. 38; Bp. 21, 30; 54, 39.—ಎಸ್ದಾಮು. -ಆದು. To shoot at one another (Bh. 8, 23, 4; J. 12, 20; 22, 11). ಪೂಸರಲಿಂ ಪಡೆದು ಎಸ್ದಾವಿದರ್ (Rāv. 13, 87).

ಇಸು isu. 4.=ಅಸು 2 (ಜು, ಸು; *cf.* ಪ್ರ 2). An affix that is joined 1, to Saṁskṛita, Tadbhava (and Hindusthānī) themes to form verbs transitive or intransitive, and 2, to Kannaḍa themes to form (transitive or) causative verbs (see remark *b*, s. ಕೊಳ್ 1). In Saṁskṛita it is not to be used with a bhinnakartṛi, *e. g.* it is wrong to say ಮಣ್ಣೆ ಸಿಸಿದಂ (Šmd. 274). — See *e. g.* ರಾಗಿಸು, ಭಂಗಿಸು, ಧ್ವನಿಸು (Šmd. 63), ಸಿರ್ಣಯಿಸು (65), ಧಾಗಿಸು, ರಂಗಿಸು, ರಾಗಿಸು, ಭೇದಿಗಿಸು, ಶ್ರೇಣಿಸು, ವರ್ಣಿಸು, ಪರ್ಜನ್ಯಿಸು, ತರ್ಜಿಸು, ಪರಿಸು, ಧರಿಸು (92), ರಂಜಿಸು, ಬಾಲಿಸು, ಪರಿಪರಿಸು (268), ರಕ್ಷಿಸು, ಭಾಜಿಸು (270), ಖಣ್ಡಿಸು, ಚಿತ್ರಿಸು, ಮುದ್ರಿಸು (274), ಉದ್ಭವಿಸು (1), ಉತ್ಪಾದಿಸು, ಪ್ರಯೋಗಿಸು (142), ಉದ್ಭವಿಸು, ಆವರಿಸು (143), ಆವ ಧರಿಸು (4), ಆಂಗೀಕರಿಸು (6), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು (8), ಪ್ರಪಂಚಿಸು (11), ಪ್ರಯೋಗಿಸು (22), ಉಚ್ಚರಿಸು (38), ಉಪಯಿಸು (43), ಪರಿಷಾವಿಸು (44), ಸಂಚರಿಸು (56), ಆಸುಖರಿಸು (71);—ಪುಷ್ಪಯಿಸು, ಕಾರಯಿಸು, ಪೂರಯಿಸು (65), ಪರಯಿಸು, ಧರಯಿಸು (92), ಮುದ್ದಯಿಸು (326); — ಫಲಿಯಿಸು (395), ಜನಿಯಿಸು (7. 46); — ಮುಳಿಸು (325), ಜಾನಿಸು (327), ಪರಿಕಿಸು (20), ಸಂಪ್ರೀಸು, ಸನ್ನಿಸು, ಪಿನ್ನಿಸು (327); ಮೇಳಯಿಸು (65); ಉಜ್ಜುಗಿಸು (Rāv. 6, after 10); see ಬಡಲಿಸು, ಬಡಲಾಯಿಸು;—ಸುಡಿಯಿಸು, ಮುಡಿಯಿಸು, ಶಡಿಯಿಸು (Šmd. 273), ಗುಡಿಯಿಸು (326), ಸದೆಯಿಸು (233), ತೆಯಿಸು, ಕೀಲಿಯಿಸು, ಸೋಲಿಯಿಸು, ಮೇಲಿಯಿಸು (273), ಸಗಿಸು (273), ಪೊಗಿಸು, ತಾಗಿಸು, ತೂಗಿಸು (275), ದೂರಿಸು, ಸೋರಿಸು, ಅರಿಸು, ಮುತ್ತಿಸು, ಕಟ್ಟಿಸು (327. 328), ಕಾಣಿಸು (273), ತರಿಸು, ಬರಿಸು, ನರಿಸು (275), ಸೋಲಿಸು (326), ಒರಲಿಸು (65), ಪ್ರೇಸರಿಸು (268), ಸದಯಿಸು q. v., ತರಯಿಸು, ತೆಲ್ಲಯಿಸು (65. 189), ತೊರಯಿಸು, ಹೊಲ್ಲಯಿಸು, ನಿಟ್ಟಿಸು, ಪುಟ್ಟಿಸು, ಪಳ್ಳಿಸು (273), ಪೊಂಗಿಸು, ನೊಪ್ಪಿಸು (274). — About the elision of the ಸು in ಇಸು before ಕುಂ, ಕ್ಕಂ, (ಕು) (Šmd. 268), ಕೆ, ಕ್ಕೆ (269), ದ, ದ್ದ, (ದು) (275) observe *e. g.* ಎಸಿಕ್ಕಂ (19. 51), ಪರಿಪರಿಕುಂ (268), ಸಮುಸಿಕುಂ, ಕೇಳಿಕುಂ, ಘಾವಿಕುಂ, ಮಾಣಿಕುಂ, ಪುರುವಿಕ್ಕುಂ, ಪೊಗಲಿಕ್ಕುಂ, ರಂಜಿಕ್ಕುಂ, ಬಾಳಿಕ್ಕುಂ (268); ಪರಿಪಾಳಿ (269), ರಕ್ಷಿಕೆ, ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ ಪುಟಿಕೆ, ಪುಟಿಕ್ಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ (270), ಅವತರಿಕ (Šm. 19); ತರಿದಂ, ಬರಿದಂ, ನರಿದಂ, ದೆಸದಂ, ಕಾಪಂ, ಬರಿಪುದು, ಬೆಸಪ್ಪಂ, ಉಪಯಿಪ್ಪ, ವೆಳಪ್ಪಂ (Šmd. 275), ಘಾವಿಪುದೆ, ಸೇವಪುದೆ (298), ಉದ್ಭವಿಪ (1), ಎಸಿಪ ಪೆ (26), ಕೆಡಿಪುದು (74), ಎಸಿಪ (96), ಸರಿಪರ್ (88), ಪರ್ತಿಪ (98), ಉಪಯಿಪ (42), ಅಸುಖರಿಪರ್ (71), ರಕ್ಷಿಪುದು, ಅವಧರಿಪುದು (264), ವಿರಚಿಪ್ಪುದು (Rāv. 13, 4), ಳಲಿಪ (J. 28, 19), ಪ್ರಪರ್ತಿಪ (28, 25).

ಇಸು isu. (Tbh. of ಇಚ್ಛೆ). — ಇಸುವೆಸಗೆಯನ್ನು.-ಜೀ-. To subject or rule according to wish or at will (Abh. P. 9, 165).

ಇಸುಬು Isubu.=ಇಸಬು, etc. (C.).

ಇಸ್ತಕಬಾಲು istakabâlu. Reception, meeting and receiving a visitor (My.; Br. as ಇಸ್ತಕ್ಬಾಲು).

ಇಸ್ತರಿ istarī.=ಇಸ್ತ್ರೀ. (My.).

ಇಸ್ತಿಹಾರ್ istihâr. Proclamation (My.; H.).— ಇಸ್ತಿಹಾರ್‌ದಾಖಲು, a written proclamation, a written notice; an advertisement (B. 5, 10; My.).

RCC NO-321 1361

ಇಸ್ತ್ರೀ Istrī. A smoothing iron;—ironing (C.; Mhr., Il.).

ಇಸ್ನಾಪು Isnāpu. A "snipe" (Bḍ.).

ಇಸ್ವಿ Isvi. = ಇಸವಿ. (My.).

ಇಸ್ಸಿ issi. = ಇಸ್. Fie! (ಜುಗುಪ್ಸನ Śmd. 398; ಪೇಸಿಕೆ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾಧರಂ Ct. I, 20; My.; Tē., M.). — ಇಸ್ಸಿಸ್ಸಿ. rep. (My.).

ಇಹ iha. 1. = ಇಪ್ಪ, etc. Present relative participle of ಇರ್ 1, to be. ಪೊರಮಾಗಿ ಇಹ ಪಾಯಿಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾಸ್ತರ); ಮುಂಯಮೆ ಇಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೋಧೆ Nr.). ಆರಸರುಮ್ ಆರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಜನಂ (ಪ್ರಮುದವನ IIIā.). ಪಿತನೊಳಗೆ ನೇರದೆ ಇಹ ಸುತನಿಪ್ಪ ಫಲವೇನು? (Dp. 167). ತೊಳತೊಳಗುತಿಪ ನೆಲಗು (J. 28, 18). ವಿದ್ಯಾತರುಮ್ ಆಗಿಪ ರಾಜಧಾನಿಕುಲಂ (29, 16). ನಿಜಕರಮೊಳ್ ಇಪ ಪತ್ರಮಂ ಕೊಟ್ಟಂ (30, 49). ಕೊಲ್ಲದೆ ಇಪಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ (Kn. 79). ಎದ್ದು ಇಪವನು (ಜಾಗರೂಕ, etc.); ಸುಮ್ಮನೆ ಇಪವನು (ತೂಷ್ಣೀಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಪನು (ತರಾತ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟಿ ಇಪವನು (ಶಬರ); ಬತ್ತಲೆ ಇಪವನು (ನಗ್ನ); ಒಳ್ಳಿಪ ಸುಖಿ (ಸುಖವನ); ಒಳ್ಳಿಪ ನೋಟವ (ದಲ್ಲುದರ್ಶನ); ಒಳ್ಳಿನ ಸಲ್ಲದ ಆರಸನ್ ಉಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜಸ್ವಸ್ಥ); ನಸುಬಿಳುಪಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ); ತೋರಿಪ ಕೆಪ್ಪಲಪ್ ಉಳ್ಳ ಆಳು (ಪೀನೋಶ್ಲ); ಬಿಟ್ಟಿದತ್ತಣಿನ್ನ ಉರುಳ್ವ ಪೊದ್ದಿಪ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲ); ಪೊದ್ದಿಪ ಎತ್ತು (ಮುಷೋಕ್ಷ Nr.). ಒಳ್ಳಿಪ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ); ಒಳ್ಳಿಪ ದುನ್ನಿ (ಮೃತ್ಪೆ IIIā.). — ಇಪಮು. = ಇರುವದು, ಇಪ್ಪದು, etc., ಇಪುದು. ನಿನ್ನಿಪದು (Mr. 464; see Jās. 42, 63). — ಇಪುದು. = ಇಪದು, etc. ಈಗೆಯುಳ್ಳಿ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋರ್ಗಾದಿರೂಪವಾಗಿ ಇಪುದು (ಅಕೃತ Nr.). ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣದನ ಒಲವು ಧಾನುವಿನ ತೆಱದ್ ಇಪುದು (Sp.). ನಿಸ್ಸಯ ದೈವದೇ ಗತಿ ಎನ್ನು, ನವಿನ್ನು ಇಪುದು (Bh. 1, 8, 26). Conjugation: ಇಪೆಂ (Bp. 18, 37; 20, 47) or ಇಪೆ (42, 33); —ಇಪೆ (42, 17. 33; 47, 9. 53. 55; 50, 73); —ಇಪಂ (10, 16; 18, 90; J. 28, 22. 53); —ಇರ್ಕ್ (Bp. 11, 40; J. 20, 23); —ಇಪೆವು (Bp. 2, 30; 12, 29; 25, 37; 57, 12; J. 20, 22; Bh. 1, 8, 78); —ಇಪಿರ್, ಇಪಿರಿ (Bp. 28, 30; 56, 18); —ಇಪರ್, ಇಪರು (1, 57; 26, 47; 40, 77; Bh. 1, 8, 20; 2, 13, 34); —ಇಪವು (Bp. 38, 10; 55, 32). ಪ್ರಾ ಮುಂತೆ ತಾ ಮುಂತೆ ಇಪೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಆತಿಥ್ಯಮಿಸಿ ಮುಂಬರುವುದು (ಆಪಮ್ಯವಿಳಿ); ಬೋಗರ ಕೊಸ್ಸು ಇಪೆ, ಕೆದಿಸಿ ಇಪೆನೆವ್ವ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾರ, etc. Nr.).

ಇಹ iha. 2. Being; stay, etc. ಆರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹ (ಪ್ರತಿಜಾಗರ, ಆವೇಕ್ಷೆ Nr.).

ಇಹ iha. *In this place, here; at this time.* 2, the present state, the present world. ಇಹಾ ನವ್ವಿ, ಪರಾ ಮುನಿತ (Prv.). — ಇಹಪರ. This world and the next, earth and heaven (C.; Bp. 24, 13; 40, 63; 43, 4; J. 5, 62). — ಇಹಲೋಕ. This world (C.; B. 5, 94; Bp. 28, 64).

ಇಹಗೆ ih-hagĕ. = ಇಹಂಗೆ, ಇಹಿಂಗೆ, ಹೀಗೆ, ಹೀಂಗೆ. This manner; in this manner, thus (Bp. 28, 30; 35, 34; 44, 9; 51, 39. 43; 52, 34; 54, 7; 61, 35; see ಉಹಗೆ). *Cf.* ಉಹಗೆ, ಎಹಗೆ.

ಇಹಂಗೆ ih-hangĕ. = ಇಹಗೆ, etc. (Bp. 24, 80; 25, 3; 40, 59).

ಇಹತ್ರ iha-tra. Here, in this world (Abh. P. 6, 111).

ಇಹಿಗೆ ih-higĕ. = ಇಹಗೆ. (Bp. 15, 17; 19, 20; 45, 38; 46, 14; 49, 18; 57, 17).

ಇಳಿದಳಿಯ iḷidaḷiya. A term that requires the ಳ್ (Śmd. 40; one MS. adds as a note: ಇಳಿದೆನ್ದು ಕ್ಷೀಣ).

ಇಳೆ iḷe. = ಇಡ, ಎಳೆ. (Śm. 39. 118; Bp. 20, 65). The earth (ಧರ Kk. 16; ನೆಲ Ct. I, 44; ಭೂಮಿ Mr. 530; ನಿಶ್ಚಲ, ಭೂಮಿ Kn. 46; ಭೂಮಿ 158). 2, water (ಜಲ 530; ಜಲ, ಉದಕ 158). 3, food (ಅನ್ನ 530; ಅನ್ನ, ಆಹಸ 158). 4, sound (ಶಾಬ್ದ 530; ಶಬ್ದ 158). 5, fluids (ರಸವಸ್ತ್ವಾಶ್ರಯ, ರಸಪ್ರವ್ಯಂಗಳು 158). 6, ವಿಷಮಜ್ವರ (158; see Mr. s. ಇಳಿ). — ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯವನ. N. (Bp. 47, 30). See ಎಳೆಯ-. — ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ. A Brāhmaṇa (ನೇರಿಂದ, ಪಿಮ್ಮಿದ, etc. Kk. 34; ದ್ವಿಜ Śm. 52). — ಇಳೆಯಾಡಿ ಮೊಱ್ಱಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 46; 60, 19).

ಇಳ್ಳೆ iḷḷĕ. = ಈಳೆ, etc. (My.).

ಇಳಿ iḷi. 1. = ಈರ್ 2, ಈಬು, ಎಬು 1. To pull, to drag; to attract; to take away by force, etc. (ಈದರ್, ಸುರಿ, ಪರಮುತ್ತ, ನೆಳೆ Śm. 63; ಇಳ್ಕುಳಿಗೊಳ್, ಎಬಕುಳಿಗೊಳ್, ಈದರ್ಪಗೊಳ್, ನೆಳೆದು ಕೊಳ್ Ks.; T. ಇಚು, ಇಬು; Tē. ಇಗ್ಗು, ಪಿಗು). P. p. ಇಳ್ದು (Ks.; Śm. 63).

ಇಳಿ iḷi. 2. = ಈರ್ 2, etc. Pulling, attracting, etc. — ಇಳ್ಕುಳಿ. = ಇಳ್ಕುಳಿ, etc. — ಇಳ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಳ್ಕುಳಿಗೊಳ್, etc. (See Ks. s. ಇಳಿ 1).

ಇಳಿ iḷa. 1. = ಇಬು 2, ಇಬಿದು, ಇಬು 1. P. p. of ಇಬ 1. — ಇಬ ಕೊಳ್ಳು. = ಇಬು-. To descend, to alight, to halt or stay in a journey (B. 5, 67. 68. 126. 300; C.).

ಇಳಿ iḷa. 2. = ಇಬ 4, ಇಬು 2. Coming down, descending, going down; being depressed; being humbled; declining; abating; etc. — ಇಬವರ. = ಇಬವರ. A going down, declining or waning manner or state, as that of an elderly person's age (C.); the state of becoming less or that of being abated or subsided, as the water of a river, anger, disease, etc. (My.); that of becoming cheaper, as grain, etc. (My.); that of being less valuable, as a cloth, etc. (My.); an inclining state, a slope, as of ground, etc. (My.; G. 357. 570). — ಇಬವರೆ. = ಇಬವಾರೆ. (S. Mhr.). — ಇಬವಾಡ. = ಇಬವಾರೆ. (My.). — ಇಬವಾಡೆ. A sloping state, a slope (S. Mhr.; ಜೋಕಪೆ Cb.). — ಇಬಮೊತ್ತ. = ಇಬಮೊತ್ತ, ಇಬುಮೊತ್ತ. The time from midday to sunset (C.; B. 3, 124).

ಇಳಿಕಿಸು iḷakisu. To cause to lower, etc. (My., also ಇಬಿಕಿಸು, ಇಬುಕಿಸು).

ಇಳಿಕು iḷaku. = ಇಬಿಕು, ಇಬುಕು. To cause to go down, to lower, etc. (My.). 2, to go down, to incline. — ಇಬಳು. = ಇಬಳು. Sloping; a slope; a sloping ground (C.; B. 4, 115. 205). — ಇಬಳು. = ಇಬಳು. (C.; Ld G.; B. 3, 56; 4, 205. 213; 5, 13).

ಇಳಿತ iḷata. = ಇಬತ. Descending, inclining, etc. (My.); descent, as that of a sword-cut into the body or of a hoe-cut into the ground (S. Mhr.).

ಇಳಿಪು iḷapu. = ಇಬಿಪು, etc. (Ū. Bp. 47, 46).

ಇಳಿ iḷi. 1. To come down, to descend, to alight, to go down (ನಿಮ್ನೋನತರ Śmd. Dh.; ಕೆಳಗಕ್ಕೆಡರ Śmd. I; C.); to set, as the sun (C.; Sk. 114); to be lowered; to go out of joint, as a bone (C.); to become less; to subside, to be abated, as anger, etc. (C.); to be dispelled, as poison (C.); to be depressed or humbled; to become lean (ಮೆಯ್ಗುನ್ದು Śmd. I; My.); to become

saploss, as fruits (S. Mhr.); to slope (C.). (T., M.; Tu. ಇಳಿ, ಇಲಿ; Tё. ಮಿಗು; *cf.* ಮಿಗಸು). ಗಿರಿಮತ್ತಣಿಳ್ದೆ ಇಱಿದಂ (Śmd. 62). ದುರದತ್ತಣಿಳ್ದೆ ಇಱಿದಂ (63). ಇದ್ವಸದಲ್ ಇಱಿಯದು (291). ನೀರಿಱಿದವನು (ಅವಸ್ಥಾತ Nr.). ದಣ್ಪು ಇಱಿದಿವ್ವ ಸ್ಥಳ (ನಿದೇತ, etc. Si. 268). ದುದವಿಱಿದ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ 269). ಜೊಟ್ಟೆ ಇಱಿದ ಆಳಯ (ಅವತೋಳೆ 321). ಕ್ರಮದಿಳ್ದ ಪಾಟವಿಗಿ ಇಱಿಯ ತಕ್ಕ ನೆಲ (ಪ್ರಧನ 421). ಅಲ್ಲಿ ಇಱಿದ ಅಪಿಗಳ್ ಇಱಿದ ತಮದ್ ಎನಿಸಿರ್ಪಂ (Rśv. 2, 41). ಇಱಿದ ಅಲಿವದಲು ದುಬಿ[1] (8, 113). ವಜ್ರಿಕುನಗದ ಆಗ್ರದೊಳ್ ಇಱಿದು ತೋರ್ದ ದಿಸಕರಬಿಮ್ಬಂ (11, 2). ಆನೆಯಸ್ ಇಱಿದು (Bp. 5, 17). ಪಾಜಗಳಸ್ ಇಱಿದು (Rśv. 13, after 96). ಇಱಿದರ್ ಆನೆಯುಂ (Bh. 2, 13, 8). ಇಱಿದು ನಿಜವಾ ಜಿಯಂ (J. 28, 55). ಪಾತಕಮದ್ಯಾಲಂಕೃತಾಸನದಸ್ ಇಱಿದು (30, 49). ಪೊನ್ನಸ್ಪದಾಸುಸ್ ಇಱಿದು (31, 30). ಭೂಮುದಸ್ ಇಱಿದುಮ (Bh. 1, 20, 59). ನರಸಿಗೆ ಇಱಿದರು (Râm. 24, 4). ಆಲ್ಲಿನ್ನ ಇಱಿದು (Bh. 2, 4, 7). ಇಱಿದು ರಥವಿನ್ನ (J. 19, 7). ಧಣಿ ಬೆಲಕೆ ತಾಸ್ ಇಱಿಯೆ (31, 29). ಬಣ್ಣೆಯಿನ್ನಿಱಿದು (Bp. 46, 8). See J. 2, 49; 3, 38; 5, 15; 13, 23. 40; 23, 10. 18. 36. — ಇಱಿದಾರವಾದ. -ಆರವಾದ. = ಇಱಿಳ್ಪಗ್ಗ. (Mg.). — ಇಱಿಯು ಜಾರು. To slip down (Bp. 52, 13). — ಇಱಿಯು ನೂಕಿಸು. To push or throw down (Bp. 51, 72). — ಇಱಿಯು ಬೀಳು. To fall downwards or down (My.; Si. 83. 115); to descend, to hang down, as roots from the branches of certain trees (121; My.); — to fly away, to retreat (My.). — ಇಱಿಯುಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To suspend. ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಱಿಯುಲಿಕ್ಕುವದು (ನಿವೀತ Hlâ.). — ಇಱಿಯು ಹಾಕು. = ಇಱಿಯುಲಿಕ್ಕು. (My.). — ಇಱಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To suspend. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇಱಿಯಿಕ್ಕಿದ ಜನಿವಾರವು (ನಿವೀತ Kr.). — ಇಱಿಯುವೇಱ್. -ಏಱ್. To order to come down from (Bp. 39, 46). — ಇಱಿಯಿಱಿ. rep. (Bp. 32, 15; B. 5, 181).

ಇಱಿ ili. 2. = ಇಱಿ 1, etc. — ಇಱಿತರ್. To descend (Grj. 9, 8; 9 after 86; Râm. 6, 10, 25; Rśv. 9, 18; J. 28, 10).

ಇಱಿ ili. 3. = ಇಱಿಯು. An infinitive of ಇಱಿ 1. — ಇಱಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ನಿರಾಳಿಸು. (My.). — ಇಱಿ ಬಿಡು. To let down, to lower (C.; B. 4, 161). — ಇಱಿ ಮುಱುಗು. To dive completely under water (My.). — ಇಱಿದಾಱ್ಕು. -ದಾಱುಕ್ಕು. To throw or cast down (Rśv. 6, 116). — ಇಱಿದಿವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಇಱಿ ಬಿಡು. (Rśv. 6, 116, o. r. ಇಱಿದಿಡು). — ಇಱಿವಿಱಿ. -ಬಿಱಿ. To fall down from: to descend hurriedly (V. 39, 8). ಇಱಿ ಹಾಕು. = ಇಱಿಯು ಹಾಕು. (My.).

ಇಱಿ ili. 4. = ಇಱಿ 2 q. v., etc. Also: the line that descends in adding a long vowel to a consonant, the dîrgha sign, *e. g.* ಮಾ, ಮೀ (C.). — ಇಱಿಯೆಗೆ. = (ಇಱಿಳೆಗೆಯ್, ಇಱಿಂಳೆಗೆಯ್). To put down, to humble, to degrade, to surpass (Rśv. 6, after 11); to despise, to reject (Abh. P. 7, 14). — ಇಱಿವಾಡು. A declivity, a slope or slide on the side of a hill or of any rising ground (C.). — ಇಱಿವರ. = ಇಱಿವರ. (My.). — ಇಱಿವಾಡು. = ಇಱಿವರ. (My.). — ಇಱಿಳ್ಪಗ್ಗ. A mortgage in which the mortgagee retains possession of the property, in lieu of interest, until the debt is paid (My.). — ಇಱಿಯುವೞ್ದು. -ಉಂ-ಪೊಯ್ದು (Śmd. 204). The setting sun (*cf.* ಇಱಿಪೊತ್ತು). — ಇಱಿಪೊತ್ತು. = ಇಱಿಪೊತ್ತು, q. v. (My.; B. 2, 10; 4, 40).

ಇಱಿಕು iliku. = ಇಱಿವು No 1. (My.).

ಇಱಿಕೆ iliké. = ಇಱಿಂಕೆ. Descent, etc. (C.); fading, as colour (My.); growing less, as a person's influence (My.); humbled, degraded condition. — ಇಱಿಕೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To disregard (Râm. 3, 8, 39). — ಇಱಿಕೆಗೆಯ್. = ಇಱಿಕೆಯ್. (J. 9, 4). — ಇಱಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To humble one's self (J. 7, 63).

ಇಱಿಂಕೆ iliṅké. = ಇಱಿಕೆ. — ಇಱಿಂಕೆಗೆಯ್. = ಇಱಿಕೆಯ್. (Rśv. 13, 60).

ಇಱಿತ ilita. = ಇಱಿವ (My.).

ಇಱಿಪು ilipu. = ಇಱಿಸು, ಇಱಿಸು 1, ಇಱಿಪು, ಇಱುಪು, ಇಱುಪು. To cause to descend, go or come down; to cause to abide or lodge; to let down, to lower; to take down; to put down; to cause to be lessened; to dispel, as poison; to slight (ಅಧಃಕ್ಷಿಪ Śmd. Dh.); to counterfeit, to draw a likeness of (C. as ಇಱಿಸು). See Rśv. 6, after 11; 13, 101; J. 19, 6.

ಇಱಿಯುವಿಕೆ iliyuvikĕ. Descending, alighting, etc. (ಸಙ್ಕ್ಷೇಪ Si. 182).

ಇಱಿಸು ilisu. 1. = ಇಱಿಸು, etc. (C.). ವಿಪದಪ್ಪು ಇಱಿಸಿದ ದೈವ್ಯನು (Si. 78). ಗೋಣೆ ಇಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಕೂವರೆ ಬಾಯ್ಗೆ ಗಿವದಪ್ಪು ಕಟುಮ (B. 2, 37). ಕಾಯಿಗಳು ಬಾವಾಗಿ ಬೀಳು ಹತ್ತಿದ ಜಬಿಕ ಅಧಿಗಳಪ್ಪು ಇಱಿಸಿ (2, 51). ಸೊಕ್ಕಪ್ಪು ಇಱಿಸದಿವ್ವರೆ (3, 61). ನಪ್ಪ ದುನಿಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿವ್ವರೆ ನಿಪ್ಪನ್ನು ಇಱಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವ್ವೆ (5, 126). See ಅವಿಗೆಯಿಱಿಸು, ಒಟ್ಟೆಯಿಱಿಸು, ಪದವಿಱಿಸು.

ಇಱಿಸು ilisu. 2. Stopping, thwarting (see ಎಱಿಸು). — ಇಱಿಸುನೂಂಕು. To thwart, to oppose, etc. (ಎಱಿಸದು, ತಳ್ವಿಯುದು, ತವಪ್ಪುರೆದುವು, ಮಾಳ್ಕರ್ದಾದು, ಕಡೆಗಣಿಸದುವು, ಪೋಕರ್ಪಳಿ, ಪ್ರತಿಪತ ಕೆಸ.).

ಇಱಿಹ ilihа. Going down, etc. ನೀರಿಱಿಹ (ಅವಸ್ಥಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlâ.).

ಇಱಿಹು ilihu. = ಇಱಿಸು, etc. (Bp. 12, 34). 2, in the middle voice: to be abated or assuaged. ಮದವಿಱಿಹ ಆನೆ (ಉಚಾತ್ತ Hlâ.).

ಇಱಿವು ilu. 1. = ಇಱಿ 1, etc. — ಇಱುವು ಕೊಳ್ಳು. = ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು. etc. (My.; B. 4, 30. 155; 5, 208).

ಇಱಿವು ilu. 2. = ಇಱಿ 2, etc. — ಇಱುಗೞ್. -ಳ್ದ್. Decrease; abatement (My.). — ಇಱುಮೊತ್ತು. = ಇಱಿಮೊತ್ತು, etc. (My.).

ಇಱಿವುಕು iluku. = ಇಱಿವು. (My.).

ಇಱಿವುಪು ilupu. = ಇಱಿಸು, etc. (Grj. 9, 91; Rśv. 4, 117; 5, after 25; 6, after 11).

ಇಱಿವುಹು iluhu. = ಇಱಿಹು, etc. (Bp. 8, 38; 11, 45; 32, 43; 43, 29. 30; 44, 9; 50, 2; Dh. 8, 23, 25; J. 13, 37; Dp. 169, 1; My.; B. 5, 40).

ಇಱ್ಕುಳಿ ilkuḷi. See s. ಇಱಿ 2.

ಈ

ಈ i. 1. The fourth letter of the alphabet (Šmd. 12 seq.), which when initial is often written ಅಈ. Sometimes it is changed into ಇ, *e. g.* ಮಿಳ್ವಮಂ (Šmd. 281), ಇತ್ತಂ (282. 285). *Cf.* ಈ 3 & 6.

ಈ i. 2. The final of the words ಈ (Šmd. 302) and ಮಾ (318).

ಈ i. 3. The substitute of ಇ, *e. g.* in ಈರಮ್ಮು (Šmd. 214), ಈಂಚರ (214), ಈದು (250), ಬೀದು (250), etc.

ಈ i. 4. *A contraction of* ಇದು **1**, in the accusative singular, *e. g.* ಜಾವೀ ಕೇಳಿ (Śi. 94), ಪೆಣ್ಣೀ ಕ ಕ್ಕೊಣ್ಮು (=ಪೆಣ್ಣಿಂ-, B. 1, 15), ಪುಸ್ತೀ ಬರೆಯುತ್ತಿಹನೆ (1, 20), ಗಾಳೀ ವಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ (2, 11); **2**, in the genitive singular, *e. g.* ಗಾಳೀ ಸೋದರ್ (Śi. 74), ಪಿತ್ತಾಳೀದು (B. 1, 18), ತಾಯಿ ಜೊರೆ (1, 21), ನಿಲ್ಲೀ ಕಾರ್ಯ (2, 17); **3**, in the locative singular, *e. g.* ಜಾವೀಲಿ (B. 5, 318), ಪಸ್ತೀಲಿ (S. Mhr.); **4**, in the infinitive, *e. g.* ಇಬ್ಬೀ ಬೀದು (Śi. 83. 115. 121); **5**, in the nominative plural, *e. g.* ಓರಗತ್ತಿರ್ರು (Śi. 191).

ಈ i. 5. *A contraction of* ಇರಲು **1**, in the imperative, *e. g.* ನಮೀರಿ! (B. 5, 44), ಕವೀರಿ! ಜೊಮೀರಿ! (S. Mhr.); and **2**, in the third person singular imperfect, *e. g.* ಆಯುಷು ಮುಗೀತು, ಪಕ್ಷಿಯೂ ಹಾರೀತು.—ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಚ್ಚೀತು (Prvs.). See Prv. s. ಈರೆ 2; the remark on ಇತು.

ಈ i. 6. = ಇ 3. The substitute of ಇದು (Šmd. 169): this; these (C.; Tē., Tu., M.). ಆ ಬಸದು* ಈ ಬಸದು* ಊ ಬಸಂ (202). ಈ ಪಳ್ಳಿ ಬಸ್ಸುವು (169). ಈ ಪೇಟ್ಟಿ ಎಣ್ಬುಂ (42). ಈವೀ ಗ್ರಸ್ಥಂಗಳ್, ಈವುದು ಗ್ರಸ್ಥಂ (67). ಈ ಕವಿಗಳ್ (5). ಈ ಮನೆಗಳು, ಈ ತೋಟಗಳು (C.). ಈ ಊರಿಟ್ಟಿ ಈ ಕಾಮು ಸಾಲದೇ?—ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೀಟುಗೋಲಿನಿವಾದು?—ಈ ಹಳ್ಳ ಆ ಕಳ್ಳಗೆ ಈದೇ? (Prvs.). See Bp. 5, 62; 46, 79; J. 13, 8.—ಈ ಕಡೆ. This side or direction (Bp. 25, 38; B. 4, 56).—ಈ ಕಾರಣ. This cause or reason (B. 4, 186); on account of this (C.).—ಈ ಕ್ಷಣ. This moment (C.).—ಈ ತನಕ. = ಈ ವರಗೆ. (G.).—ಈ ತೆಱ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (J. 8, 49; 12, 27).—ಈ ಪರಿ. = ಈ ತೆಱ. (J. 17, 32. 52).—ಈ ಪರಿಯನ್ನರ. = ಈ ವರಗೆ. (C.).—ಈ ಪ್ರಕಾರ. This manner (B. 4, 189); in this manner (C.).—ಈ ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C.; B. 4, 1). 2, = ಈ ಕಾರಣ. (C.).—ಈ ಬಾರಿ. This time (Bp. 48, 16); this year (C.).—ಈ ಮೇಲ್. This year (vulgar S. Mhr.).—ಈ ಮೇರೆ. This limit or boundary (C.); this manner (C.; B. 1, 11; 4, 222); in this manner (C.).—ಈ ರೀತಿ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C., B. 4, 158).—ಈ ಲೋಕ. This world (C.; ಇಹ G.).—ಈವತ್ತು. -ಹತ್ತು. = ಈವೊತ್ತು. (C.).—ಈ ವರಗೆ. ಈ ವರೆಗೆ. Till now (C.); thus far (C.).—ಈವಾಗ. -ಆಗ. Now, at this time (C.; ಏತರ್ಹಿ, ಇದಾನೀಂ Śi. 477); this time. Genitive: ಈವಾಗಿನ (C.).—ಈ ಹೊತ್ತು. Now (C.; ಪ್ರಕೃತ G.).—ಈವೊತ್ತು. -ಜೊತ್ತು. = ಈ ಜೊತ್ತು. (C.).—ಈ ಸಾರಿ. = ಈ ಬಾರಿ. (C.; B. 4, 53).—ಈ ಜೊತ್ತು. This time (of the day, C.); to-day (C.). See B. 1, 7; 2, 7; 3, 1; 5, 104; Bp. 57, 34. ಈ ಜೊತ್ತು ಪರಿಕಥೆ ಸೀನೋಳ್? ಉಚ್ಚೈಸಿ? (Prv.).

ಈ i. 7. = ಅಹೆಂ (see ಅಹ) or ಇಹೆಂ (see ಇಹ), ಇ 9, No. 2. An affix for the second person singular of the *common* present, *e. g.* ಉನ್ನುತ್ತೀ, thou sayest (B. 1, 16), ಮೂಡುತ್ತೀ (2, 36. 42. 48), ತಿಳಿಯುತ್ತೀ (2, 43), ಕಂಡಯುತ್ತೀ (2, 48). See ಆಕೆ 1, No. 2, and the plural ಈರ 1.

ಈ i. 8. = ಅಹೆಂ or ಇಹೆಂ. The common affix for the second person singular of the present of *uncertainty or possibility*, *e. g.* ಬಪ್ಪೀ, ಜೋಡೀ. See ಆಮು 4, and the plural ಈರ 2.

ಈ i. 9. To give, to bestow; to allow, to permit (ಪ್ರಯಾಸ Šmd. Dh.; ಕುಮು Šmd. 111; Tē., T.; M. ಪಾಯ; *cf.* ಇಂಗು 2). P. p. ಇತ್ತು (Šmd. 282. 285; Bp. 1, 36; My.). ದೂರವೆ ಇತ್ತು ನವಿಯಂ (Čpr. 7, 48). ಜೆಸರಫ್ ಇತ್ತು (Kk. 3). ಭಕ್ತಂಗೆ ವರಮನ್ ಇತ್ತಂ (Šmd. 159). ಇತ್ತಂ (130. 285; Bh. 3, 13, 19; Rśv. 5, 25). ಇತ್ತರ್ (Šmd. 109). ಮೂವಿತ್ತಂ (67). ಇತ್ತೊಡೆ (Bp. 2, 54; J. 20, 25). ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆದಪೆ? (Šmd. 68. 184). ಇತ್ತುವು (173). ಉತ್ತರಮ್ ಇತ್ತಪಂ (Rśv. 13, 4). ಇತ್ತಪೆ? (Bp. 29, 16). ಕೂರ್ಮನ್ ಈದಂ (Šmd. 60). ಗೋದೀಪಮಂ (67). ಈದ ದೊಳ್ ಜೇವಂ, ಈದರ ಜೇವಂ (167). ಈವುದು (264). ಈವುದಂ (65). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಈವೋದೆ ನೀಮ್ ಒಲ್ದಿರ್ (298). ಈಯುರ್ ಬಚ್ಚಮ್ಮು ಕಲ್ಪಾಂಬ್ರವಮ್ ಅಭಿಮತಮಂ (64. 277). ಈವರ್ (Rśv. 5, 127). ಈವಳ್? (Bp. 15, 3. 4). ಈವಳು (15, 13). ಪಿರಿದರ್ ಈಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿ (ಆಧಾರ); ಅರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ, ರಾಜೀವಾಸವಮ್ ಇವು ದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಮ್ ಅದೊದೆ ವನದೆ ಪ್ರಮುದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಈಯದೆ (Bp. 3, 36; 4, 67; Rśv. 10, after 7; Č. Bp. 11, 5; My.). ಈಯದ (J. 3, 36). ಈಯಂ (Bp. 21, 20; 60, 14). ಈಯಳು (15, 13). ಈಯಲ್ಪ (5, 29). ಈಯಿರಿ! (13, 14). ಈಪ್ಪತ್ತೆ (Rśv. 2, 59). ಈಪ್ಪತ (Prll. 3, 3. 26. 29). ಈಗುಂ (Šmd. 111). ಈಗೆ (125; Čt. II, 1; Kn. 1; Mr. 1). ಈಯಿರಿ! (J. 1, 1; 26, 54). ಈಯರ್ (2, 32). ಈಯೆ (infinitive, Rāghś. 17, 69); ಈಯ (J. 9, 6). See Bp. 32, 50; 34, 16; 36, 56; 47, 8; 48, 11. 17; 50, 55. 60. 63; 52, 21. ಇತ್ತ ವರ ಎಮ್ಮಪ್ಪಾವರೆ ಮುತ್ತ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).—ಈಯಿಸು. rep. (Bp. 13, 10; 17, 13; 24, 85).

ಈ i. 10. ಈಯು. = ಈಂ 1 q. v. To bring forth, etc. (C.; also said of the plantain tree, S. Mhr.). P. p. ಈದು (C.; B. 2, 37; 3, 67). ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ನದೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಸುವದು ಎಮ್ಮವನ ಜಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಹಟ್ಟಿದ ವರಗೆ ಬಾಯ್ ಈಯುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಯಿಯ ನಿವದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮುಖಗಳು ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಆಮಗಳು... ಮುಖಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ (3, 11). ಆಳಳು ಗಟ್ಟುವಾಗಿ ಒಮ್ಮತ್ತು ತಿಂ ಗಳಿಗೆ ಈಯುತ್ತವೆ (3, 17). ಈಯಿಸು (C.; 4, 52. 53). ಈಯುವ ಆಳಳು (Śi. 322). ಈಯುವದು (C.). ಈಯಲು, bringing forth.—ಈಯುವಾಗು. -ಆಗು. Bringing forth to take place (Śi. 321. 322). ಈಯುವಾಪ ಕೂವಲೆ (B. 3, 86).

ಈ i. 11. The initial ī that is connected with hi (and vi), see *e. g.* ಈದು 2, ಈಯು 1 & 2, ಈವೆ, ಈರೆ, ಈಳ್; ಈಗೆ, ಈಜೂಪಿ, ಈರ 1, ಈಸ 1, ಈಳ್ಳ.

ಈ i. 12. = ಇಪ್ಪಾ, etc. See Grj. 8, 4; 10, 100. *Cf.* Sk. ಈ?

ಈ I. *An interjection expressive of grief, anger, possibility and proximity.*

ಈಕಾರ i-kâra. The letter ಈ (Śmd. 11. 12).

ಈಕಾರಾಂತ ikâra-anta. A term with final ಈ (Śmd. 102).

ಈಕೆ ikĕ. This woman, she (C.; Tē. ಈಕೆ, ಈದಿ, applied to superiors only; see remarks s. ಆವಳು, ಇವಳು). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Śmd. 186).

ಈಕ್ಷಕ ikshaka. A spectator, a beholder. See ವೀಕ್ಷಕ.

ಈಕ್ಷಣ ikshaṇa. Seeing; *sight, view.* 2, *the eye.*

ಈಕ್ಷಣಿಕ ikshaṇika. A male fortune-teller.

ಈಕ್ಷಣಿಕೆ ikshaṇikĕ. *A female who looks into the future, a female fortune-teller.*

ಈಕ್ಷಣೆ ikshaṇĕ. Looking. See ಅವೇಕ್ಷಣೆ.

ಈಕ್ಷಿತ ikshita. Seen, beheld, regarded. (My.).

ಈಕ್ಷಿಸು ikshisu. To see, to behold, to look at; to consider; to look after, to care for (Śmd. 334. 408; My.). ಈಕ್ಷಿ ಪೂಜೆ (Čt. I, 94). See Bp. 1, 62; 24, 24. 35; 28, 6; 40, 6; 43, 10; 51, 11; 55, 52; 61, 13; Bh. 1, 8, 17; J. 10, 49; 11, 11; 13, 62.

ಈಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ ikshisuvikĕ. Seeing, etc. See ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಈಕ್ಷೆ ikshĕ. Sight, viewing, considering. See ಅವೇಕ್ಷೆ, ಉಪೇಕ್ಷೆ, ದೀಕ್ಷೆ.

ಈಕ್ಷ್ಯ ikshya. To be beheld, looked at, etc. (adj.). See ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ.

ಈಗ ig-ga2. This time; at this time, now (ಇದಾನೀಂ Sl. 477; ಸವದಿ Dhw.; C.). ಇದು ಈಗ ಕೈಯಾವಿಲ್ಲದೇ ಪದಂ (Śmd. 175). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವನು (ವೀರ್ಯಸೂತ್ರ Nr.). ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ ಈಗ ಕಮುಳಕ್ಕೆ (Śm. 44). Genitive ಈಗಿನ (B. 3, 119; 5, 227; Sl. 38); Dative ಈಗಿಗೆ (B. 4, 162); Ablative ಈಗಿನಿಪ್ಪ (C.). ಈಗಿನಪ್ಪೆ ಯೋ (B. 4, 30). ಈಗಿನಪ್ಪು (4, 165). ಈಗಿನವರು (4, 189). ಈಗಿನಿಪ್ಪ (4, 162). See Bp. 11, 22; 36, 44; 37, 4; 41, 12; 47, 42; 52, 21; J. 28, 17; 31, 37. ಈಗ ತೊರಿ ಪೋಪಿದರೆ ಆಗಿನ ಗುಣ ಕಣ್ಣೀಪು (Prv.).

ಈಗಡು ig-gaḍu 1. = ಈಗಲ್, ಈಗಲು, ಈಗಳ್, ಈಗಳು. This time; at this time, now (ಕಾದಾಫರ Śmd. 400). ಈಗಡಿಂಗೆ, ಈಗಡಿನ (401). ಈಗಡುಂ (401). ಈಗಡಿನ ನೆಗಳ್ತೆಯು ಳ್ಳುದೋ? (121).

ಈಗಲ್ ig-gal. = ಈಗಡು, etc. (G.).

ಈಗಲು ig-galu. = ಈಗಲ್, etc. (My.). — ಈಗಲು. -ಉ 9. Also now (My.). — ಈಗಲೆ. -ಎ 3. Just now, this very moment (Bh. 1, 8, 21; My.). — ಈಗಲೇ. -ಏ 2. = ಈಗಲೆ. (Sl. 71; B. 2, 44; 4, 77; 5, 148).

ಈಗಳ್ ig-gaḷ 2. = ಈಗಡು, etc. (ಕಾದಾಫರ Śmd. 400; see 10. 91. 130. 151. 277; Bp. 26, 52; 44, 50; Rāv. 13, 45; 14, 5). ಈಗಳಿಂಗೆ, ಈಗಳಿನ (Śmd. 401). ಈಗಳುಂ (401). ಈಗಳ್ತೆ (Bp. 36, 13). ಈಗಳೂ (ಪದಾನೀಂ, ವಿವರ್, etc. Nr.). — ಈಗಳೆ. -ಎ 3. = ಈಗಲೆ. (Śmd. 264; Bp. 11, 3; 24, 11).

ಈಗಳು ig-gaḷu 2. = ಈಗಡು, etc. (Bp. 48, 27). ಈಗಳಿ ಮುನ್ನ (35, 48).

ಈಗ್ಗೆ iggĕ. (=ಈಗಿನ). For this time, for the present (My.); — this time, now (S. Mhr.). — ಈಗ್ಗೆಯ. Also at this time, still now (B. 4, 205. 206); also for the present (My.).

ಈಂ, ಈಜ್ iṁ. = ಇಂ (ಇಜ್), etc. Sweetness, etc. — ಈಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಇಂಗಡಲ್. (Śmd. 214). The milk-sea.

ಈಚಲ್ iĕal. 1. -ಲು. = ಈಚಲ, ಈಚಲೆ, ಈಚಿಲೆ. The wild date tree, Phœnix sylvestris Lin. (ಮ ಜೂರಿ Nr.; Sl. 166; T. ಈಚ್ಚು, ಈಂಜು, ಈನ್ದು; M. ಈತ್ತ್; Tē. ಈತ, ಈದೆ, ಈದಾಲೆ). ಈಚಲ ಮುಳ್ಳ (ಪಾಶಿ, ಸುರೆ, etc. Dhw.). ಈಚಲ ಮರ (B. 2, 13; My.). See Č. Bp. 47, 45; ಈಚಿಲದ್, ಪರೆಗಿ-. — ಈಚಲ ನೀರು. Toddy. See Prv. s. ನೀಚ. — ಈಚಲು ಮರ. = ಈಚಲು. (St. & Pl.; My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ದುಬ್ಬು ಗೇ ಳುವಿದರೆ ಫಲಿಗೆಗೇಡು ಆಗದೇ? (Prv.). *Cf.* ಈವಿ.

ಈಚಲ್ iĕal. 2. -ಲು. The white ant when winged, Termes fatale (T. ಈಚಿದ್, ಈಚದ್, ಈಯದ್, from ಈಚಿದ್, fly-ant; M. ಈಯದ್; T. ಈ, M. ಈ, ಈಚ್ಚ, Tē. ಈಗೆ, fly). — ಈಚಲುಮರಿ. = ಈಚದ್. (My.; ಪವಂಗಿ, ಪುತ್ತಿಲೆ Sl. 175; M. ಈಯಾಪಟ್ಟಾಂಬ್ಪಿ).

ಈಚಲ iĕala. = ಈಚಲ್ 1, etc. (My.). See s. ತವಲೀಜ.

ಈಚಲುಗಾವಿ iĕalu-gâṟa. A man who makes and sells toddy (S. Mhr.).

ಈಚಲೆ iĕalĕ. = ಈಚಲ್ 1, etc. See ಸಣ್ಣ ಈಚಲೆ.

ಈಚಿಲ್ iĕil. = ಈಚಲ್ 1, etc. (ಮಧುಪುರ Mr. 117; My. Tu.).

ಈಚು iĕu. 1. = ಈಂಚು. The state of being dry, withered, faded, or sapless (Tē. ಈಚ; Tē. ಈಚು, to wither, etc.; T. ಈಚು, reduced circumstances, decay; M. ಈಚು, ruin; *cf.* ಇಂಗು 1, ಇಪ್ 1, ಇಪ್ಪು 1). — ಈಚುಪೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಂಚುಪೋಗು. To become sapless, etc. ವೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾಳು ಪಾಲಿ, etc. ಎನಿಸುಗು; ಉಮ ಈಚುಪೋದ ಕಾರಣದೆ ಪಲಾಲು ಎನಿಸುಗು, ಈಚುಪೋದ ಧಾನ್ಯದ ಪೆಸರೆನ್ದೂ ಎನ್ಬುದು (Nr.).

ಈಚು iĕu. 2. = ಕೀಚು. (My.).

ಈಚು iĕu. = ಈಸು, q. v. (My.; M. ಈಚ್ಚು). — ಈಚುಕೆಯ್. The perpendicular staff or handle in the shaft of a plough on which the ploughman presses (My.).

ಈಜೆ ig-gĕ. This side; to this side; on this side. ಈಜೆಯ ದಡ (My.; Sl. 82). ಈಜೆಗ ವರಿಗೆ (378; My.). ಈಜೆ ಯೊಳ್ (J. 20, 24). ಈಜೆಯವ್ನ ಆಜೆಗೆ ಪೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಪೋಪಯಿವ್ನ ಆಗುವದೇ? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಪೀ ಪನ್ನ. — ಈಜೆಗೆ. = ಈಜೆಗೆ. (C.). ಜಾತಶಬ್ದವಿವ್ನ ಈಜೆಗೆ ಪೇದಿಲ್ ಪುಟ್ಟ ಪಬ್ಬಗಳೆಲ್ಲವು (Sl. 199). ಕೋಗದ ಪೆಸರಿವ್ನ ಈಜೆಗೆ ಬಪ್ಪವನು (ನಿರಾಮಯ 202). ತುಮುಲ ಮುಟ್ಟಾದ ಕೇತಪಾವದ ಸವಿದೆ ಈಜೆಗೆ ಕಾಣದ ಜಾಗೆ ಮುಮು ಕೊಣ್ಮ ಇರುವ ಪುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಾ 229). ಒಪ್ಪವಿವ್ನ ಈಜೆಗೆ ಪೋಪುಮು (ಉಷ್ಣಾಪ್ಪ 380). ಈಜೆಗೆ ತೆಗಮು ಪಾಕುವಿಕೆ (ನಿರಾಕರ 392). — ಈಜೀಜೆಗೆ. rep. (My.). — ಈಜೆಪದೆ. This side (My.). ಈಜೆಪದೆಯ ದಡ್ಡೆ (ಆದಾರ G.). — ಈಜೆಗೆ. = ಈಜೆಗೆ. To this side; on this side. ಸೊಣ್ಣೆ ಪೋಗಿವ್ನ ಈಜೆಗೆ ಬಪ್ಪ ನೀರ ಮುಪ್ಪುಟಿಗಳು (ದಮಯಂ Sl. 269). 2, hereafter, afterwards (My.; B. 4, 28. 55); later. ಸೂಮು ದರುಪಗಳ ಈಜೆಗೆ (4, 68). — ಈಜೆವಡ್ಡೆ. This shore (Čb. 10).

ಈಜಿಸು ijisu. To make swim, as a horse, etc. (My.).

ಈಜು iju. 1. = ಈಸು 1, ಕೀಜು 1. To swim (My.; Tu. ಈಜು, ಈಜು; Tē. ಈಮು; T. ನೀಚ್ಚು, swimming; T. ನೀಂಜು, T., M. ನೀನ್ದು, to swim). — ಈಜು ಪೀಟು. To begin to swim

(My.). — ಈಜಾಟ. -ಆಟ. Swimming (My.). — ಈಜಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಈಜಿಸು. (My.). — ಈಜಾಮ. -ಆಮ. = ಈಜು. (My.). — ಈಜ್ಯಾಮ. = ಈಜಾಮ. (My.).

ಈಜು iju. 2. = ಈಸ 2, ಈಸು 2, ಹೀಜು 2. Swimming. — ಈಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A dried sûrî-gourd used in swimming (My.). — ಈಜುಬುರುಡೆ. = ಈಜುಗಾಯಿ. (My.).

ಈಂ, ಈಞ್ಞಾಂ iṁ. = ಇಂ (ಇಞ್), etc. Sweetness, etc. — ಈಂಚರ. -ನರ. (Śmd. 214). = ಇಂಚರ, q. v. ಈಂಚರವಿಸ್ ಆಣಿ ದಾನಿಮದು ಉನ್ನಜಾಳಿ (83).

ಈಂಜು iṁju. = ಈಚು 1. — ಈಂಜುಪೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಜುಪೋಗು. To fade, etc. ಪೊಳೆದು ಈಂಜುಪೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುವುದು, ಹಿಮುಕರಂಗೆ ಬಾಯ್ಮು ಚಳೋಂಡಾಕಳಿ ಬೆಂಗಾಮದು, ಈಮು ಮಂಗಳ ನಗೆ ಒತ್ತಿದುಪ್ಪ ಬಾಯ್ಮು ನೀಸಬ್ಲಿಸ್ ಆಗಳ್ (Lilv. 3, 5).

ಈಟಂಗಿ iṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಈಟಿಂಗಿ iṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಿಗೆ, etc. (Sd.).

ಈಟೆ iṭi. = ಇಟ್ಟಿ, q. v. (C.; T., Të., Tu.). ಈಟಿಮೆ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳದು (ಭಾಸಿಕ Sl. 281). ಈಟಿಮ ಕತ್ತಿ (ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಈಳಿಗೆ ಕತ್ತಿ 290). ಈಟಿಮ ಕೋಲು (ಭಾಸ, ಕುಸ್ತ 291). ಈಟಿಮ ಗಣೆ (ಇಟ್ಟಿ, ಕೊಸ್ತ, ಮೊಳಲಿ, ಪರಾಶೆ, ಸೂಲ G.).

ಈಡು iṭu. = ಇಷ್ಟು, etc. So much as this (C.).

ಈಡ iḍa. = ಇಡೆ No. 5. A particular vessel or artery (Mr. 52).

ಈಡಿ iḍi. Toddy (T. ಈಡಿ, ಏಡಿ; Të. ಈಡ್ಡಿ).

ಈಡಿಗ iḍiga. A man of the toddy-drawers' caste (My.; Të. ಈಡಿಗೆಸಾಮ).

ಈಡಿಗಿತ್ತಿ iḍi-gitti. A female iḍiga (My., also ಈಡಿಸಿತಿ).

ಈಡಿತ iḍita. = ಈಡಿತ. *Praised.*

ಈಡು iḍu. 1. (fr. ಇಡು 1 or ಈಡು). Pulling, dragging. — ಈಡಿಬು. -ಇಬು 1. To pull with the horns (ಕೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.).

ಈಡು iḍu. 2. (fr. ಇಡು 1, Śmd. 250). = ಇಡು 2. Putting, placing; a putting of pots in a kiln (My.); a charge for a fire-arm (My.). 2, that is put: an object or mark to aim at. 3, throwing. — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. To become a butt of, to be exposed to; to become an object for; to incur. — ಎಲ್ಲಗೆರ್ ಕಾದುಸ್ಯಕೆ ಈಡಾದನು (J. 28, 19). ಅನಾಯಿಗೆ ಈಡಾಗ ಬೇಡ (20, 17). See J. 4, 50; V. 14, 39. — ಈಡಾಮು. -ಆಮು. To cast or throw away, to scatter, to disperse; to throw; to renounce; to expose (ಪ್ರಮಾದಪ್ಪಜನ Śmd. Dh.; ಆಸೆ, ಬೆಲಂಬು Śmd. II, Kk. 80; Abh. P. 15, 75; Grj. 6, 34; Râm. 3, 4, 4; Bh. 8, 23, 25; J. 2, 17; 7, 47; 13, 25; 25, 41; 26, 71; 27, 43. 46). ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಂ ಮಂಡುವಿನ್ದೆ ಒದೆದು ಈಡಾಮುವುದೇ? (Śmd. 153. 255). ಪುಟ್ಟಗೆಯ ಪಡಿಪಾಲ್ಮು ಕೋಳದ ಮುಟ್ಟುಗಳಳ್ ಈಡಾಮಿ, ನ ಧದೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಮುನದ ಸಂಸಾರವನ್ ಈಡಾಡ ಬೇಕು (Dp. 16). ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮುಮನ್ ಈಡಾಡಿ (Bp. 27, 68). — ಈಡು ಮಾಮು. To subject, to expose to. ಪಟಿಗೆ ಈಮು ಮಾಮ್ಬುದಂ. . . ಕಾರ್ಯಮುಸ್ ಉಚಾರಮುತಿ ಕೆಗಟ್ಟುವನೇ? (Rây. 13, 12).

ಈಡು iḍu. 3. Joining, coming together, uniting (T. ಈಡು, to join v. i.; ಈಡ್ಚು, to join v. t.; see ಇಡಿ 1, ಇಡ್ಡೆ 2). 2, increase, plenty, greatness, largeness; strength; wealth, means (C.; T.), e.g. ಆಸ್ಪ ಈಡಾಯಿತು; ಈಮು ತಂಬೀರಪ್ಪುದನು; ಕೊಳ್ಳ ಈಡಾಗಿದೆ (C.); a support, a prop, as for a wall (My.). 3, fitness, proportion; equality; that is equal or matches (C.; T., M., Të., Tu.; ಸಂ, ಸದೃಶ C.); an equivalent, compensation (My.; Tu., T., M., Të.); a pawn, a pledge, a security (My.; T., Tu.; ಮೊಗ C.). ಈಡಿದ್ದವನ ಮೊಲ ತೋಟ ಕೊಳದ ಬೇಕು.—ಈಮು ಇಟ್ಟರೆ ಧಾಮು ನಮ್ಮುದದು.—ಈಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ವಿಚಾರದ ಮೆಂಗನು (Prvs.). ಸುಜ ಣರ್ಂಗೆ ಈಡೆ ಕಾಣಾಳಿ? (Śś. 62). — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. To become equal; to come up to; to suffice (My.; B. 5, 102. 227). ಉಪಾಯನದರ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಕ್ಕು (Śś. 11). 2, to become bail or bondsman (My.; ಜಾಕೆಯಾಗು, ಜಾಮೀನಾಗು G.). — ಈಡಿಬು. -ಇಬು 1. To beat or gore with force (J. 14, 12; 26, 2); to prick, to agitate, as passion (Grj. 8, 46); to move forward with impetuosity (Râm. 6, 50, 43). — ಈಡುಜೋಡು. dupl. A good match, an exact pair (My.). — ಈಮು ಕಾಮು. dupl. Fitness (My.). — ಈಮು ಮಾಮು. To make equal; to cause to suffice (B. 5, 102); etc., etc. — ಈಡೇರು. -ಏಱು. To accomplish, to fulfil, as a business, a word (My.; Të. ಈಡೇರ್ಮು). — ಈಡೇಱು. -ಏಱು. To rise to the proper condition: to be effected or accomplished; to be fulfilled (My.; Të.; T. to be saved, obtain salvation).

ಈಡುಕಾರಿ iḍu-kâra. A powerful man (My.).

ಈಡುಗಾರಿ iḍu-gâra. = ಈಗುಣಾ. (My.).

ಈಡೆ iḍe. *Praise.*

ಈಡೆ iḍe. Tbh. of ಏಡೆ. (My.).

ಈಣ್ಚಿಸು iṇṭisu. To cause to drink (J. 18, 31).

ಈಣ್ಚು iṇṭu. To drink, to sip (ಪಾನ Śmd. Dh.; ಏಕ್ ರೆ. 1, 7.; M. ಇಡಿಮ್ಬು, ಈಮ್ಬು, to suck, lick, sip). ಪಾಮರರ್ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಚಿ, ಮುಪ್ಪಮ, ಇಕ್ಕಿದ ಒಬ್ಬಬೊ?. . . ಎನಲ್ಕೆ ನೀಪಾರದು ಯೂಮಮುಣ್ಣಲಮ್ ಆದು ಏಕ್ ಎನೆದು ಇರ್ದುಮೊ ಪೃಥ್ವಿಮೆಳ್? (Lilv. 3, 4). See Bp. 12, 7; 24, 70; 33, 15; 35, 2; 42, 2; 52, 4; 54, 35; 59, 10. 15. 19. 21; Śśv. 1, 7. 22; J. 2, 61; 3, 10; 8, 5. 109; 13, 43; 15, 5. 45; 25, 1.

ಈತ ita-ta. 1. This person, he (C.; Të. ಇತಮ, ಈತ, ಈತದು, ಈರುನೆ, ವೀದು). ಅತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ; ಅತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (Śmd. 182). ಈತಗಳ್ (Râm. 6, 51, 34). ಪರಿಕಾಪಿರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ; ಕಾಮುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮಿಮ್ಮಲಿ (Śmd. 163). ಮೋಳಕ್ಕೆ ಈತಪ್ ಆಭಿಕಂ; ಮೀರುವಿಂಗೆ ಈತಪ್ ಆಗಿಂ ಳಂ; ಅತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಅವನೊಬ್ಬನು ಗುಹ್ಯಪ್ ಎಮ್ಮ ತಪ್ಪಿದವಪ್ ಉಣ್ಮು, ಈತನು ಆದರಾದ್ಧ್ಯಪಕ್ಕನು (Kr.). ವಿಧದ ಮೀಱಿಸುವನ್ನೆ ಕೊಮುಪುದು ಈತಂಗೆ ನೀಂ! (J. 30, 26). ಈತನಾಗಲಿ ಅತನಾಗಲಿ ಮಾತು ಒಪ್ಪಿರ ಬೇಕು. — ಈತನಿಗಿನ್ನ ಅತ ಮಾಸ್ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ. — ಈತನ ಮಾತಿಗೆ ಅತ ಸೋಪ (Prvs.).— See note ad ಇದ.

ಈತ ita. 2. (fr. ಈ 10). The act of bringing forth (My.; Të. ಈತೆ).

ಈತಿ iti. 1. *Calamity, arising from excessive rain, or drought,* (one's own soldiers G.), *foreign invasion, or birds, rats, locusts,* which destroy the crops. 2, *living away from home, a temporary foreign residence.*

ಈತಿ iti. 2. (= ಇತಿ 1). ಈತಿ and ಕಾರಣ (Kn. 138).

ಈತು itu. = ಇಹುದು (ಇಹುತು). The affix for the third person singular neuter of the present of uncertainty or possibility, *e. g.* ಬಪ್ಪೀತು (Bp. 26, 28; B. 1, 20), ಪುಟ್ಟೀತು (1, 27), ದೂಡೀತು (2, 43), ತೋಱೀತು (4, 18), ಬಱಿದೀತು, ಪಡೀತು (C.). See ಆಗು 4. 2, See s. ಆತು and ಈ 5, No. 2.

ಈತ್ವ itva. The letter ಈ (Śmd. 359).

ಈದನ್ತ i-d-anta. A term with final ಈ (Śmd. 102; Kâvy. I, 2, 84-89).

ಈದಿ idi. (fr. ಇರ್ದಪಯ್, ಇರ್ದಪಯ್). = ಇದ್ದಿ (see ಆದ್ದಾನೆ). Thou art. ಯಾತಿ ಆಯುಷೀದಿ, ಪಮ್ಮಿ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಆನ್ಹಾಪ ಆನ್ಹ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಈದು idu. P. p. of ಈ 10 and ಈಪ್ 1.

ಈದುವಿಕೆ iduvikĕ. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ Sl. 390; only in Sl.; Tě. ಈದು, to deliver in child-bed).

ಈದೆ idĕ. = ಹೀಗೆ (My.).

ಈದೃಕ್ಷ i-dṛikṣha. Of this aspect, such like. (R.).

ಈದೃಶ i-dṛiśa. Endowed with such qualities, such. (My.).

ಈನ್ in. 1. -ನು. = ಈ 10. To bring forth young, to yean, to cub (ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ Śmd. Dh.; Śmd. 59; Tě., T. ಈನು; see ಈದುವಿಕೆ). P. p. ಈದ. ಈದ ಪುಲಿಯಾ ಪೋಲ್ ಇದರ್ (Śmd. 144). ಒಮ್ಮೆ ಈದ ಆಳ್ (ಗೃಹ್ಯ), ಪಲವರ್ ಈದ ಆಳ್ (ಪರೇದ್ಯುಷೆ Nr.). ಈದ ಆವಿನ ಸಣ್ಣಕಾಲು (ಪೀಯೂಷ Nr.). ಸತ್ತ ಕಯಿದನು ಈದ ಆಳು (Sl. 321). ಈನುವಾಳ್ (Mr. 181). ಈದಪ್ಪ ಆಲ್ಲ, ನೆಕ್ಕಿದ್ದ ಆಲ್ಲ! (Prv.). ನೆಲಪ್ ಇರದೆ ಈದುಮೋ? (Rśv. 6, 34). See Bp. 38, 40; 57, 14; J. 10, 18.

ಈನ್ in. 2. = ಇಂ (ಇಮ್), etc. Sweetness, etc. — ಈನ್ದುಟಿ. -ಮುಟಿ. (Śmd. 214, or ಇನ್ದುಟಿ). A sweet lip. — ಈನ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ್). A nice arm. — ಈನ್ದೋಳಿ. -ತೋಳಿ. (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳಿ, ಇನ್ದೋಳ). A man with a nice arm.

ಈಪಿ ipi. The dung of flies, which is supposed to turn into nits; a nit (Tě.; R.; *cf.* ಈರ್ 3).

ಈಪ್ಸಿತ ipsita. Desired. 2, desire, wish (ಕಾಂಕ್ಷೆ, etc., ಬಯು ೪ Mr. 433).

ಈಪ್ಸಿತತಮ ipsita-tama. Greatly desired (Śmd. 155).

ಈಪ್ಸೆ ipsĕ. Wish, desire. See ಆಸೆದಮ, ಪಡೆ, ಪಡೆಯಿಸು.

ಈಬು ibu. Difference, dissimilarity (S. Mhr.; *cf.* ಆಬಿಬು?).

ಈಭೂತಿ ibûti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಈಮ್ im. = ಈನ್ 2, etc. Sweetness, etc. — ಈಮ್ಪುಳಿ. -ಪುಳಿ. (Śmd. 214). A sweet orange.

ಈಯಿಸು iyisu. 1. = ಈಸು 3. To cause to give. ಈಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ಈಯಿಸು iyisu. 2. = ಈಸು 4. To cause to bring forth, to help in bringing forth (C.).

ಈಯು iyu. = ಈ 10, q. v. (My.).

ಈರ್ ir. 1. = ಇರ್, etc. Two (Śmd. 214; T., Tě.). — ಈರಡಿ. -ಅಡಿ. Two feet (Bp. 2, 5). — ಈರಯ್. -ಅಯ್ 5. = ಈರಯ್ದು. — ಈರಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. Ten (Śmd. 89. 214; Bp. 43, 4. 5; J. 20, 44; 25, 47; 34, 27). — ಈರಯ್ದುಪುಜ. Śiva (My.). — ಈರಯ್ದು ದೋಗ. -ದೊಗ. Râvaṇa (C.). — ಈರಯ್ದು ಸಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. Ten thousand (Bp. 1, 34). — ಈರಜ್ಜೊಗ. -ಜೊಗ. = ಈರಯ್ದು ದೊಗ. (C.). — ಈರಾಮು. -ಆಮು. -ಮ್. -ಳ್. Twelve. ಈರಾಮು ಪನ್ನೆರಡೆನ್ದರೆ, ಪಾಪೋಲ್ ಮುನ್ದೋಲ್, ಪೋಗು! ಆಪ (Prv.). — ಈರಾಮು ರಾಶಿ. The twelve signs of the zodiac (J. 6, 25). ಈರಾರ್ಪಲು. -ದಲು. Twelve leaves (Bp. 3, 8). — ಈರಾರ್ವರ್ಷರಂಗಳ್. -ವರ್ಷರಗಳ್. Twelve years (Bp. 11, 36). — ಈರೆಣ್ಪು. -ಎಣ್ಪು. Sixteen (Mr.). — ಈರ್ಪತ್ತು. -ಪದು. Fourteen (J. 22, 13). — ಈರ್ಪತ್ತುಳುದನ. -ಳುದನ. The fourteen worlds (Bp. 22, 54). — ಈರ್ಪತ್ತೊಕ್ಕ. -ಕ್ಕ. = ಈರ್ಪತ್ತುಳುದನ (Bp. 3, 81; 22, 41). — ಈರೆತ್ತೆ. -ತ್ತೆ. Two pawns (Śmd. 214).

ಈರ್ ir. 2. ಈರು. = ಇರ್ 1, etc. To pull, to draw (T.; Tu. ಈರ್, to rub off). 2, to comb out nits (My.; T. ಈರು, Tě. ಈರ್ಮು).

ಈರ್ ir. 3. ಈರು. = ಈಪ್, (ಸೀರ್). A nit (My.; T., M., Tě.). — ಈರಣಿಗೆ. -ಅಣಿಗೆ. A comb for removing nits (My.). — ಈರುವರೆ. -ವರೆ. A head infested with nits (My.).

ಈರ ira. (= ಸೀರ). Moisture, dampness, wetness (T.; M. ಈರ, ಈವ; Tě. ಈಮಿರಿ, ಈವಿರಿ). — ಈರುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. = ಸಿರುಳ್ಳಿ. An onion (My.; T., M., Tu.). See ಕಾಡಿೀರುಳ್ಳಿ.

ಈರ ira. 1. Tbh. of ವೀರ. (My.). — ಈರಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Virabhadra; a N. ಈರಣ್ಣನ ದುಷ್ಟಣ ಜನವಣ್ಣ (Prv.).

ಈರ ira. 2. Going, moving. See ಸಮಿರ, ಸ್ಮೈರ.

ಈರಣ ira.na. Agitating, driving; raising. See ಉಮೀರಣ, ಪ್ರೇರಣ, ಸಮೀರಣ.

ಈರಿ iri. 1. = ಅಹಿರ್ or ಇಹಿರ್. The plural of ಈ 7, *e. g.* ಪೋಗುವ್ತೀರಿ (B. 2, 53), ಇರುವ್ತೀರಿ (4, 170). See ಆಗ 1, No. 2.

ಈರಿ iri. 2. The plural of ಈ 8, *e. g.* ನಡವೀರಿ, ದುಷ್ಟೀರಿ, ಪೋಪೀರಿ, ಕೊಟ್ಟೀರಿ (C.). See ಆಗು 4.

ಈರಿ iri. 3. = ಅಹಿರ್ or ಇಹಿರ್. You are, *e. g.* ಬನ್ದೀರಿ ಯಾ, have you come? ದೂಡೀರಿಯಾ, have you made? (S. Mhr.). *Cf.* ಈರಿ 1.

ಈರಿ iri. 4. See ಈ 5, No. 1.

ಈರಿ iri. = ಯಾರಿ, q. v.

ಈರಿಣ iriṇa. = ಇರಿಣ. *A barren soil.* 2, *a desert.*

ಈರಿತ iritа. *Driven, thrown, cast, sent.*

ಈರಿಸು irisu. = ಇರಿಸು 2. To cause to comb out nits (My.).

ಈರುಳ್ಳಿ irulli. See s. ಈರ.

ಈರೆ irĕ. = ಹೀರೆ. (My.).

ಈರು iru. = ಇಗರು 4. The gums (My.; T.).

ಈರ್ ir. = ಈರ್ 3. — ಈರ್ಚಪಗೆರ್. = ಈರಗೆರ್. (My.).

ಈರ್ಪ irpa. Risen; ascended; gone. See ಉದೀರ್ಪ.

ಈರ್ಮ್ irma. = ಇರುಮ್. *A wound.*

ಈರ್ಯ್ iryĕ. *Wandering about (as a religious mendicant).*

ಈರ್ವಾರು irvâru. = ಇರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *The plant Cucumis utilissimus* Roxb.

ಈರ್ಷೆ irshĕ. = ಈರ್ಷ್ಯೆ (Śmd. 158). See ಸೊಣಕು.

ಈರ್ಷ್ಯಾಳು irshyâ-ḷu. *Envious.*

ಈರ್ಷ್ಯೆ irshyĕ. *Envy;* spite, malice. See Kâvy. IV, 2, 16.

ಈಲಿ ili. = ಇಲಿ, ಈಲಿ, q. v. A sort of weapon: *a single-edged sword* (used by the Turushkas, ತುಪಕ ಕತ್ತಿಗೆ Illi.); a cudgel; a short sword; a stick shaped like a sword.

ಈಲಿಕ illika. = ಈಲಿ, ಈಳಿಗೆ. (My. Amara; Sk. 290).

ಈಲಿತ illita. = ಈಡಿತ. *Praised.*

ಈಲು ilu. Attachment, as that of animals to men, of children to parents (S. Mhr.; Tē. ಈ ಲುವು, honour, respectability, decorum; T. ಇಯಲು, ಇಯ ಲ್, ಏಲು, ಏಲ್, to comply, become united, see s. ಇಐ 1). ಆವನೀ ಕುಲ'ಗಳು ಮನುಷ್ಯಂಗೆ ಮೊದಲು ಹೆಪಲ'ದಾಗ್ಯೂ ಬರುವುತ್ತ ಈದಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). ಸಾಕಿದ ನರೀ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಯಿಗಳಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯರ ಈದಾಗಿ (2, 74). ಗಣ್ಣಳವು...ಮನುಷ್ಯರ ಈದಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 47). ಮಲಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕನ್ನಿನಿಸಿ ಸಾಕಿದರೆ ಅವು ಮನುಷ್ಯನ ಈದಾಗುವದು (5, 247).

ಈವಯು ig-varu. (? or ig-aru = ಅಗು ರು?). Time not long past or not distant, a little while ago (ಈಜಮೃತಕಾಲ Śmd. 400. 401, o. rs. -ದಿ', -ದಿ'). ಈವಲ'ನ, ಈ ದಲ'ಂಗೆ (401).

ಈವಾಗ ivâga. See s. ಈ 6.

ಈಶ Îśa. = ಈಸ. *An owner, a lord, a master, a mighty man.* 2, *Śiva* (Bp. 61, 53; see s. ಈಶ್ವರ). 3, one of the eleven Rudras. 4, Śiva, the regent of the north-east quarter (Mr. 57). 5, sign for a metrically long letter (Ch.). ಈಶ ನಾಶ ಮಾಡ್ಯಾನೋ? (Prv.).

ಈಶತ್ವ Îśatva. Supremacy, superiority. See ಅಧೀಶತ್ವ. ಈಶತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ನೀಫ್ ಈತಫ್ ಎನ್ನಾದಿ? (Sp.).

ಈಶಾನ Îśâna. *Śiva;* the regent of the north-east quarter; one of the Rudras (Bp. 10, 30). 2, the sun. 3, sign for a metrically long letter (Ch.).

ಈಶಾನಿ Îśâni. Durgâ. (My.).

ಈಶಾನ್ಯ Îśânya. The north-east quarter (My.; Tē., Mhr.). 2, = ಈಶ No. 4 (My.).

ಈಶಿತೃ Îśitṛi. *An owner, a master.*

ಈಶಿತ್ವ Îśitva. = ಈಶತ್ವ. See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ಈಶೆ Îśe. = ಈಡೆ. (Sk.; G.).

ಈಶ್ವರ Îśvara. = ಈಸರ. *A lord, a powerful man.* 2, *Śiva.* 3, one of the Rudras. 4, a form of Śiva that is neither Rudra, nor Îśa, nor Sadâśiva (Bp. 61, 53); a liṅga (S. Mhr.). 5, the 11th year in the cycle of sixty (C.). 6, the soul, the universal soul. 7, sign for a metrically long letter (Ch.). ಈಶ್ವರನ್ನ ಗಜಾಜೇಶ್ವರ ಮೊದ್ಲ ಪಡೀನೋ? (Prv.). — ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರವೇರು, ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. (S. Mhr.). — ಈಶ್ವರವೇರು. = ಈಶ್ವರಬೀರು. A twining shrub said to be an antidote to snakebites, etc., Indian birthwort, Aristolochia indica Lin. (S. Mhr.; St. & Pl.; Tē.).

ಈಶ್ವರಗಣ Îśvara-gaṇa. N. of a class of metrical feet (Ch.).

ಈಶ್ವರಸದ್ಮ Îśvara-sadma. *A temple.*

ಈಶ್ವರಾಂಶಜ Îśvara-aṁśa-ja. A man born of an emanation of Îśvara: Vîrabhadra, etc. (My.). ಈಶ್ವರಾಂಶಜನಲ್ಲದೇ ಇ ನ್ನೆಯನ್ನಾ ಳಲಾಪಿನು (Prv.).

ಈಶ್ವರಿ Îśvarî. Durgâ. — ಈಶ್ವರಬೀರು. = ಈಶ್ವರವೇರು. (My.). — ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. (My.; ಅಸುಂ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ).

ಈಶ್ವರೆ Îśvarĕ. *Durgâ.*

ಈಶ್ವರೇಶ್ವರ Îśvara-Îśvara. The lord of lords: Śiva (Bp. 27, 42; 34, 19; 53, 20; 54, 67).

ಈಷದ್ಭಗ್ನ Îshat-bhagna. Slightly pulverizing or crushing. See ಸಜ.

ಈಷಣ Îshaṇa. = ಈಡಣೆ, (ಏಷಣ). Looking; seeking; desire, wish (My.; Tē.; not Sk.). See ಪುತ್ರೇಷಣ, ಧನಾನ್ವೇಷಣ, ಏ ತ್ವೇಷಣ. 2, hastening (Sk.).

ಈಷಣತ್ರಯ Îshaṇa-traya. The three dominant desires (Bp. 20, 38; 24, 39; 40, 66), viz. the desire after riches, after a wife, and after a son (My.).

ಈಷಣೆ Îshaṇĕ. = ಈಡಣ, (ಏಷಣ). See ಮರೀಷಣೆ, ದ್ರವ್ಯೇಷಣ.

ಈಷತ್ Îshat. = ಇಷತ್. *A little; slightly* (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಅಪಿಶಿ'ದು Kn. 147, as ಇಷತ್; ಅನ್ನರದ ಕಿಲ'ದು Mr. 537). 2, ಅಕ್ಷರ (Kn. 147).

ಈಷತ್ಖಂಡನ Îshat-khaṇḍana. A small fragment. See ಮುಕ್ಕಿ.

ಈಷತ್ಪಾಂಡು Îshat-pâṇḍu. A light brown colour; *grey* (ಸ್ವ ಲ್ಪ ಬಿಳಮ G.).

ಈಷತ್ಪ್ರಧಾವನ Îshat-pradhâvana. Washing or rubbing slightly. See ಕುಮುಕು.

ಈಷದ್ಭೂತಕಾಲ Îshat-bhûta-kâla. Time not long past (Śmd. 401).

ಈಷದ್ಭೇದ Îshat-bhêda. A slight difference (Śmd. 99).

ಈಷದ್ಲೇಹನ Îshat-lêhana. Slightly licking. See ನಯು.

ಈಷಿಕೆ Îshikĕ. = ಇಷೀಕೆ, ಈಷೀಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೀಕೆ Îshîkĕ. = ಈಷಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೆ Îshĕ. = ಈಡು, ಈಡೆ, ಈಸು. *The pole or shaft of a plough* (ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಣು, ಈಸು G.); *the pole or shaft of a carriage.*

ಈಸ Îsa. 1. = ವೀಸ, q. v. (My.). ಪಣಕ್ಕೆ ಒನ್ನೀಸ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೆ ಒನ್ನು ಬೀಳೆಯು ತ್ರಿಣಾಯನಮಳುವಾದರು ಆಳ್ಕಸಾಲೆಯು ಬೊಸೆಯು ದೆ ಬಿದನು (Sp.).

ಈಸ Îsa. 2. = ಈಸು 2. — ಈಸಗುಮ್ಮಳಕಾಯಿ. -ಕುಮ್ಮಳ-. = ಈ ಸುಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿ. (B. 4, 38).

ಈಸ Îsa. Tbh. of ಈಶ (ಪರಮೇಶ್ವರ Śs.).

ಈಸರ Îsara. Tbh. of ಈಶ್ವರ (Śmd. 368; Kk. 4; Śm. 8).

ಈಸು Îsu. 1. = ಈಜು 1, etc. To swim (ಜಲೋತ್ತರಣ Śmd. Dh.; Śm. 109; My.; Grj. 3, 114). ಕಮುಮುಮಗೊಣ್ಣ ಬಣ್ಣಿಸೊಳಗೆ ಈಸಿ,..ದಣ'ದಣಿಸಿತ್ತು ಪೃಂಗಣಿತು ನೀರಜಿಯೋ' ನಿಜಾಣ ಸುಳೀಲಿಯಂ (Lilv. 7, 60). ತೆರೆವಿಡಿದು ಈಸುವ ಎಳೆದೇವತೆ (Riv. 6, after 24). ಪ್ರಾಮಿಗಳು ನೀರೊಳಗೆ ಇಪ್ಪನ್ನಾಗಿ ಈಸುತ್ತವೆ (B. 2, 24). ಈಸುವದನಿಗೆ ಏನಾಸೆ ಫಾರದೇ? (Prv.). — ಈಸಗಲಿ. -ಕಲಿ. To learn to swim (B. 4, 38). — ಈಸಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to swim (B. 5, 135). — ಈಸ ಬೀಜು. = ಈಜ ಬೀಜು. (My.; G.). — ಈಸಾಟ. -ಆಟ. Swimming (C.). — ಈಸಾಡು. -ಆಡು. = ಈಸು. (ಜಲೋತ್ತರಣ Śmd. Dh.; Grj. 3, 17; 4, 33; Râm. 5, 8, 89).

ಈಸು Îsu. 2. = ಈಜು 2, etc. Swimming. — ಈಸುಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿ. A dried pumpkin used in swimming (S. Mhr.). — ಈಸುಗಾಯಿ. = ಈಜುಗಾಯಿ (My.); = ಈಸುಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿ (S. Mhr.).

ಈಸು Îsu. 3. = ಇಸು 2, ಕೊಂಬಿಸು 1. To cause to give. 2, to cause one's self to give or yield: to yield, to permit, to allow (ದೋಷಣ Śmd. Dh.). ಬಾಯಿದೆರೆಸದ ಮನೆಯ ಬಲದಕ್ಕವೇಸು? (Dp. 148). ತರುಗಳ್ ಅಲ್ಲಿ ಪಣ್ಣಾಯ್ಕಳಂ ಬೀಯಲ್ ಈಸದು (J. 15, 17). ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲು ಕರೆಯಲ್ ಈಸುವ ಆಳಳು (Sk. 322). See Bp. 13, 8; 15, 3; 28,

29; 43, 52; 50, 30. — ಈಸಿ ಕೊಳ್. (=ಇಸ-, ಇಸಿ-, ಇಸು-). To have (anything) given to one's self: to take, to receive. See Bp. 5, 56; 11, 43; 14, 22; 23, 36; 24, 29; 31, 30; 32, 13; 46, 43; 50, 5. 36; 55, 30; 58, 41; J. 5, 45; 27, 29. ಇವರೆಮ್ಮ ಈಸಿ ಕೊಳುವ (ಆಭಿಜಾತ, ಆಭಿಗ್ರಹಣ Nr.).

ಈಸು īsu. 4. = ಈಯಿಸು 2. To cause to cub or calve (ಜೀವಧನದ ಪ್ರಸೂತ Śm. 109).

ಈಸು īsu. 5. = ಇಷ್ಟು, etc. So much as this, this much; so many as these; etc. See Bp. 5, 34; 16, 24; 21, 19; 23, 7; 40, 33; 43, 78; 46, 9; 48, 29; 50, 5; Mr. 282; Bh. 2, 13, 24; J. 25, 32. — ಈಸೀಸು. rep. ಈಸೀಸು ಆಗಲೊಡೀಸೆ ಏನೇಸು ಮೆಚ್ಚೀ?—ಒಣ್ಣಿಸ್ಸು ದೊಸೆ ಈಸೀಸಗಲು, ಏನೇಸು ಮೆಚ್ಚೀತಮ್ಮೀ?—ತಾಸಿಗೊಸ್ಸು ಕೂಸ ಪೆತ್ತರೆ ಈಸೀಸು ಮುಚ್ಚು (Prvs.).

ಈಸು īsu. = ಈಮು. Tbh. of ಈಡೆ. The single, double, triple etc. pole or shaft of a cart or carriage (ತಳಿಜಾಂಗ Śmd. Dh. 679; Śm. 109; ಕೂಡರ, ಯುಗಕ್ಷರ IIIâ., Mr. 286; Abh. P. 13, 69; C.). 2, the pole or shaft of a plough (C.). ಕೆಲಗಿಲ ಈಸು (ಮಲವಣ್ಣ Nn. 7).

ಈಹ īha. Giving. See ದೆಸ್ಸೀಹ.

ಈಹ īha. = ಈಷೆ. (My.).

ಈಹಾಮೃಗ īhâ-mṛiga. *A wolf.*

ಈಹಿಸ īhita. Sought; desired;—desire. (R.).

ಈಷೆ īhe. ಈಹಾ. Effort, exertion; *wish, desire.*

ಈಳಿ īḷi. = ಈಲಿ. ಆಸ್ತ್ರ. 2, ನಿಕರ. 3, ಶರ್ಕ. 4, ದಬ್ಬಿ. 5, ಧ್ವಜ. 6, ಈಜ (Mr. 521).

ಈಳಿಕೆ īḷige. (Śmd. 40). Tbh. of ಈಲಿಕ. A curved instrument for cutting grass (Mhr. ಇಳಾ; R.). 2, a blade set in a stock, used in slitting up vegetables, etc. (C.; Mhr. ಇಳಿ). ಈಳಿಗೆಯಿನ್ದ ಪೆಚ್ಚಿ (B. 1, 5). ದಬ್ಬೆ ಪೆಚ್ಚುವ ಈಳಿಗೆ (4, 177). — ಈಳಿಗಕತ್ತಿ. (My.; ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಶರಪಾಲಿಕೆ Sl. 290). — ಈಳಿಗಮಣೆ. The stock wherein the blade is set (C.; ಪಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Sl. 303).

ಈಳೆ īḷe. = ಇಳ್ಳೆ, ಹಿರಳೆ. An orange, etc. (ಪಾರಿಜಗ Kk. 71; Mr. 112; Śm. 25; ಕಮಲೀ ನಿಂಬ G.; Mhr. ಈವ, a lime; Tē. ಈಡೆ, the inner division of an orange). See Abh. P. 12, 6; Rsv. 2, 36; Râghâ. 17, 56; ಕತ್ತಿಳೆ, ಪೊಣ್ಣಿಳೆ, ಪೀರಿಳೆ. *Cf.* the ಈರ in ಜಮ್ಮೀರ.

ಈಳ್ಯ īḷya. = ವೀಳ್ಯ. (My.).

ಈಳ್ಳೆಯ īḷḷeya. = ಈಳ್ಯ. (My.).

ಈಱು īḷu. = ಇಱು 1, etc. To pull, to drag, to draw (ಸೆಳೆ Śmd. I; M.; Tē. ಈಡು; T. ಈದ್; *cf.* ಈದ್ 2, ಈಡು 1).

ಈಱುಗೆ īḷuge. (ಈಳಿಕೆ?). Disentanglement, disencumbrance, freedom (Mg.).

ಉ

U

ಉ u. 1. The fifth letter of the Alphabet (Śmd. 12). As an initial it is often written ಋ.

ಉ u. 2. The final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಕರು, ಕಡು (Śmd. 59), ಮುಡು (63), ಮೂಡು (61. 67), ಒಲವು (62. 247), ಒಳ್ಳು (63), ಕೊಮ್ಮು, ಕಾವು (161), ಕರ್ಪು, ಬೆಳ್ಳು (70), ಕಳವು, ಉಬ್ಬು (247), ಕೇಡು (250), ಉಡು, ಇಡು (96. 185), ದೂಡು (63. 222. 260), ನೋಡು (63. 90. 254. 260), ಪೆಸರು (282), ನಡು (284), ಎದರು (65. 170), etc.

ಉ u. 3. An auxiliary letter to form words with final ಉ of words that, in classical language, end in a consonant, *e. g.* ಪಲು, ಕಲು, ಮುಳು, ಹುಲು, ಕಡು; ಪಲ್ಲು, ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಹುಲ್ಲು, ಕಣ್ಣು; ಎನ್ನು, ಬೇಡು, ಕೇಳು, ಸಲು, ಸಲ್ಲು; ಪೆಸರು, ಕರುಳು, ಹಾಲು, ಗೇಣು, ಮೇಣು; ಬನ್ದರು, ಆದರು, ತಾನು, ಆದಳು, ಕಡಲು, ಇರುಳು, etc. — Observe especially that when *verbs* are conjugated in the present and future tenses according to new Kannaḍa, they are always presupposed to end in ಉ, as ಇಬ್ಬಾಯು, ನಡೆಯು, ಕೊಮ್ಮು, ಬರು, ಬೀದು, ಸಾಯು, ದೋಲು, etc.; and that new Kannaḍa verbs like ಕೇಳು, ಬೇಡು, with regard to the P. p., fall under the ikâra-rule of Śmd. 280 (ಕೇಳಿ, ಬೇಡಿ). In Bp. 22, 20 there is the curious form ಕೊಲುಪ್ಪತ್ತ (=ಕೊಲುತ್ತ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತ). See ಉಡ 2; ಇ 4.

ಉ u. 4. An auxiliary letter in the formation of Tadbhavas, *e. g.* ಕಬ್ಬು, ಆಪು, ಕ್ಷುತ್ತು (Śmd. 106), ಯತಸ್ಸು, ತೇಜಸ್ಸು, ಮನಸ್ಸು (107), ಜೂಮು (344), ದಣ್ಪು, ಉದುರ್ಮ (364), ಗಣ್ಪು (365), ಸುಳು, ತುರಿಪ (366), ಮೆಲಿಸು (369), ಪಿಟ್ಟು (370), ಕಪ್ಪಂಗು (372), ಕಂಜೂಗಾಪ (236), ಆಡಸು (63), (ಸದಮು, etc. 103). Although the ಉ in such instances (excepting that of ಸದಮು, etc.) is not *radical*, *i. e.* is not that of ಕರು, etc. (59), it has been used like that (*cf.* 67), *e. g.* ಅದತ್ತುಪು (B. 5, 187), ಸದ್ಭುತ್ತುಪು (5, 145), ಸದ್ಭುತ್ತುದನ್ನು (5, 98). The author of B. 5 takes this liberty also in Kannaḍa terms, *e. g.* ಪೊತ್ತುದನ್ನು (189), ನೆನಪುಪು (220). In Śmd. 189 there exceptionally occurs ಉಮುಪಂ (see s. ಉಮು 1); 123 ಉರುವಿಂಗೆ; 124 ಉರುವಿನ (see s. ಉರು 2); 278 ಉಲ್ಲಿನ, ಉಲುವಿನ (see s. ವ); Bp. 48, 3 ಉಮವನಪಮುಮಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಮ್ ಎನುತ; *cf.* also ಇತುವೆನ್ದುಮ್ ಇತ್ತುವೆನ್ದುಮ್ ಉತ್ತುವೆನ್ದುಂ (Śmd. 265. 360); ಮೂಸನಸರುದಾಟಿ, ಉಳಿದಾ ಎನುತ (Bp. 46, 59); ಮುಂತುಮುಮುವಿಡಿವಿಮು (J. 3, 37); ಇರು = ಇರ್ (Śmd. 270. 272); ಉಮು = ಉಂ 1. *Cf.* ಉಮುಂ, ಉಮಂ 1 & 2, ಉಪ್ಪಂ.

ಉ u. 5. (=ವ 2). An auxiliary to form another common nominative of ಅಂ 3 for neuter words with final ಅ, *e. g.* ಕನಪ (Bp. 16, 22), ಗುಣಪ (17, 9), ಪುಸ್ತಕಪ (B. 2, 1).

ಉ u. 6. A common auxiliary for the formation of an unclassical (see *e. g.* Śmd. 113 seq.) nominative of masculines, feminines, and neuters with final ಇ or ಎ, *e. g.* ಅಪ್ಪಿಯೆಯು (Bp. 3,

84), ಸಥೆಯು (5, 59), ಉಗಡನ್ಬೆಯು (11, 4), ವಿಧಿಯು (39, 34), ಆವ್ವೆಯು (47, 40), ತಿರೆಯು (60, 48), ವಿದ್ಯೆಯು (B. 1, 4), ಮೆಯ್ಯು (1, 26), ಗಿರಿಯು, ವಕ್ಷಿಯು (2, 2), ಆಕೆಯು (2, 16), ಪೇಟಿಯು, ರಾಣಿಯು (C.).

ಉ u. 7. An imitative sound. — ಉಉ. One of the notes of the cuckoo (Śmd. 74 Mdh., o. rs. ಉಉಾ, ಒಂ).

ಉ u. 8. The initial u that is connected with pu and hu, see *e. g.* ಉಗಿ 5, ಉಗಿತ, ಉಗ್ಗಿ 2, ಉಂಜ (K. & Tbh.), ಉಚ್ಚಿ 3, ಉಚ್ಚು 2 & 6, ಉಡಗು 1, ಉಡುಗ, ಉಣ್ಣಿ, ಉಣ್ಣು 2, ಉತ್ತ 3, Tbh. ಉಚ್ಚು, Tbh. ಉಚ್ಚೆ, ಉಯ್ 3, ಉರಕು, ಉರಳ್ 2, ಉರಿ 4, 5 & 6, ಉಲ್ಲು, ಉಳಿ 7, ಉಳ್ಳಿ 3, ಉಱಿ 3, ಉಱಿಸು. *Cf.* Tbh. ಉಗ.

ಉ u. 9. = ಅಂ 5, ಉಂ 1 q. v., ಉಗ 7. ಪಿಳ್ಳಂ ಪೆಸರುಮ ಗಪಿರುಂ (Bp. 23, 29). ತಾವರಾಜನುಂ ಗೋವಪತಿಯು (32, 38). ಉಚ್ಚೈಯುಂ ಪಾಚಿಕೆಯು (43, 11). ಎಲ್ಲಿಯು (44, 13). ಕವಿಗಳುಂ ಪಾತಕರು (46, 52). ಪತಿಗೆ ಸತಿಗೆಯು (51, 8). ಆಲಿಸಿಯು ಕಾಣವೆ (27, 43). ಆಗಿಯು (38, 45). ಏಸನು (59, 15; 60, 49). ಅವಮ (= ಅವರೂ, 8, 23), ಆಮೊಡು (8, 24). ಆಮೊದೆಯು (Bh. 1, 8, 45). ತನುಜರೊಡನೆಯು (1, 8, 60). ಆದರೆಯು (1, 8, 16. 28). Occasionally it disappears in a following vowel, *e. g.* ಅದಪಾಮೊದೆ (Bp. 43, 81). ಏನಿಲ್ಲ (44, 39). ಪೊಲ್ಲೆಪಡಾಪುದಾದಲು (Bh. 2, 13, 35). ಅವುದನೂಏನಿಸೊದೆ (1, 8, 77). ಏನೆಸ್ಪಡೆಬ್ಬಾದ ದಂ ನಿದ ತಪ್ಪಡೆದ ನೀಚ ತಾಂ (Bs. 85). ಒನ್ದಿಲ್ಲ (J. 3, 36). ಏನಿಲ್ಲ (28, 27). ಒನ್ದುಬಿ'ಯದೆ (28, 60).—See ಮತ್ತೆಯು; ಲು.

ಉ u. 10. (= ಉಗ 5). A letter indicating intermediate place, quantity, and time. (T.). See ಉದು 1, ಉನಿಸು, ಉನ್ನು, ಉನ್ನು, ಉನ್ನೆ, ಉಲ್ಲಿ, ಉವ 1, ಉವಳ್.

ಉಂ um. 1. = ಉ 9, etc., ಉಮು. A copulative conjunction that has the same meanings as ಅಂ 5, and is used like it (Śmd. 149. 150. 167. 396; T. ಉಮು'). ನರನುಂ ನರನನ್ನ ನನುಂ ಗುರುವ್ರಂ (150). ಕಾಲಿಚ್ಚೆಯುಂ ಕೆಯ್ಮಿಚ್ಚೆಯುಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂ (150). ದಂಡಿಸುವುದು ಅದಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ನಜಾಂ (150). ಪದಿ'ಯೆಸ್ಪು ದಸ್ತವಿಶೇಷದುಂ ದೂಷಣದುಂ ಪಾಯ್ಯ ನೋವ್ಪಪುದುಂ ದೋಷದ ಪುಟ್ಟಿಯುಮ್ ಆಳ್ವುಂ (Śmd. 1). ತಮಿದಾಯಿಂ ಸಪ್ತಿಯೆನ್ದುಂ ಪಾಯುಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸವಾಸಮ್ ಎನ್ದುಂ ಪಪ್ತತಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಅಪ್ಯಾತಮ್ ಎನ್ದುಂ ಧಾತುವೆನ್ದುಮ್ ಆವಪ್ರಂ ಪಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಆಧ್ಯಯದುಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಈ ಪಞ್ಚಮುನಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ವ್ರತಿಕರಣದುಮ್ ಎನ್ದಾಳ್ವುಂ (Śmd. 7). ಪದಿಪ್ಪತ್ತುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (13). ಪೋಳ್ ಪಾಳ್ವುಂ (18). ಎಣ್ಪುಂ (42). ಎಲ್ಲರುಂ (112. 259. 295). ದೊದಲ ಎರಮುಂ ವಿಘಕ್ತಿ (147). ಪಾಳ್ವುಂ ಛೇದಂ (155). ಮೂವತ್ತಾ ಮುಂ ಗುಣಂಗಳ್ (201). ಇರ್ವರುಂ (267. 298). ಆಸಿಮರುಂ (270). ಎರಮುಂ (388. 394. 396). ಆಮುಂ ರುಮುಗಳ್ (Hik.). ಪಾಳ್ವುಂ ಕಜೆ (Rsv. 5, 121). ಎಲ್ಲರುಂ (6, 34). ಸರ್ವರುಂ (Bp. 39, 70). ಪರಿಣ್ ಆರುಮ್ (whosoever) ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣಜೊಳ್? (Śmd. 85). ಎನ್ದುಂ (whensoever; always, 149). ಎಲ್ಲಿಯುಂ (wheresoever; everywhere, 150). ಎತ್ತಲುಂ (wheresoever; occasionally, 155). ಎನ್ತುಂ (howsoever, 164). ಎನಿತುಮ್ (how much soever), ಆನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಪ'ಗೊಟ್ಟಂ (73). ಇರುಳ್ಗಳುಮುಂ (119). ಆಮಿನ್ದುವ್ರಮುಂ (206). ಮೂಡೇಂದರುಮುಂ ಕೋಣೆ ಪೃಗಸುಗುಮ್ ಆಸುರರ್ (267). ಎರಮುಮುಂ (251). ಪತ್ತನೆಯು ತಲೆಯುಮುಂ ನೇರ್ಪಾಗಳ್ (288). ಸ್ತೀಪ್ರರುಜರಿರ್ವರುಮುಂ ವಿಘುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hik.). ಆವರುಮುಂ (Śmd. 150). ಒಕ್ಕೆವೆರೊಳ್ ಕಟ್ಟುಪ್ಪುವೆ ಪಿರಿಯು ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (150). ಪಪ್ಪಾರ್ಥ ಮುಮುಂ (Bp. 1, 15). ಎಲ್ಲರುಮುಂ (1, 51). ಆಟಿಗಳಿಪ್ಪ್ ಎರಮುಮುಂ ಕಣಿವಿದು (39, 35). ಆರುಮುಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ (Nr., see s. ರ 9).

ಆರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (Śmd. 31). ಆಗಿಯುಂ (53. 137. 187). ನಿಲೆಯುಂ (70). ಪಡೆಮುಂ (106). ತೋಪ್ಪಿಯುಂ (164). ಇರೆಯುಂ (261). ಒಡವೆಯುಂ, ಬರೆಯುಂ (388). ಎನಿಯುಂ (395). ಇಲ್ಲವೆಯುಂ (139). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (31). ಪಡೆಮುಂ (106). ಕಾಮ್ಪುಂ (216). ಸನ್ದುಂ (26). ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (204). ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). ಆಪ್ತಾಗಿಯುಂ (Bp. 40, 37). ಅಪ್ಪುದುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯುಂ (Rsv. 13, after 4).—Note: In *narration* the verbal noun with ಉಂ is frequently used as follows: (ರಾಮ) ಕುಮಾರಂ ... ಅಮಾತ್ಯದದಕಾರವಿನ್ದುಮುಂ ನದೆ ನೋಡಿ, ಸದುಪ್ರಸ್ಥಾನ ಛೇಂಯಮಂ ಪೊದೆಯಿಸು! ಎಮ್ಬುದುಮ್, ಅವಂ ತಪ್ಪಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಮೇಳೈಪಾದನಂ ಬರಿಸಿ ಬೆಸಸುವುದುಮ್, ಅವಂ ಬನ್ದು, ... ಪೊದೆವಾಗಳ್ (Rsv. 6, after 10; see ಉದುಂ). See ಉದ 3, ಉದುಂ 2, ಉಪುಂ; ಲುಂ.

ಉಂ umṁ. 2. An interjection of displeasure (C.; *cf.* Sk. ಉ). ಆ, ಪೋಗುದಳ್! ಉಂ, ಪೋಗುದಳ್! (Bp. 14, 33).

ಉಂಯಿ umyi. A mode of expressing one's uncomfortableness in sickness, in disturbed sleep, etc. (C.). ಉಂಯಿ (ಎನ್ದು ಬರೆಯುವದು) ಉಪಾಧ್ಯಯ ಮಿನ್ನಾ (Prv.).

ಉಃ uḥ. An interjection used in joy derived from a bad habit: hey! ah! (ದ್ಯೂತಸಮು Śmd. 394), and in disgust: foh! (ಅಸಹ್ಯ 394). *Cf.* ಉಸ್.

ಉಃಪು uḥpu. An interjection of difficulty or distress (My.). ಪೆಸರೆಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿಯಿಸಿರಿಂ ಬಸವಬೆಮು, ಉಃಪು ಸ್ಸು, ಸುಯ್ವು (Rsv. 5, 32).

ಉಕ uka. = ಉಸ 2. An affix for forming masculine nouns, *e. g.* ಕಟ್ಟುಕ, ತಟ್ಟುಕ, etc. (Śmd. 239; also Sk.).

ಉಕಾರ u-kâra. The letter ಉ (Śmd. 11; Kâvy. I, 3, 60-63).

ಉಕಾರಾನ್ತ ukâra-anta. A term with final ಉ (Śmd. 103; Kâvy. I, 2, 28-30; I, 3, 30-34).

ಉಕಾಲ್ ukâl. Vomiting (My.; H.).—ಉಕಾಲ್ ಪುರಾಣ. Cholera (My.; H.).

ಉಕ್ಕಡ ukkaḍa. (*fr.* ಉಕುಂ?). The end or outermost part of a town or village (C.). 2, an entrenchment about a camp, an advanced guard, pickets round a camp, a watch; a guard-house (My.; Tg. ಉಕ್ಕಳ; T. ಉಕ್ಕಳ, ಉಕ್ಕಿಳ; *cf.* ಉಪ್ಪಾಟಿಗ). 3, a piece of rope that is tied to the lower end of a well-rope for fastening the vessel, and is of a different texture, generally not so thick (S. Mhr.; *cf.* ಉಗ್ಗಸ).—ಉಕ್ಕ ವಪಾಗಲು. The outer-most gate of a town or village (S. Mhr.).—ಉಕ್ಕವನುಸಿ. The last house of a town, etc. (S. Mhr.).—ಉಕ್ಕವಮೊಲು. A field on the outskirt, etc. (S. Mhr.).

ಉಕ್ಕನ್ದ ukkanda. Swell: overflowing fullness, abundance (Grj. 1, 13; J. 14, 6). 2, a narrow board or piece of bamboo firmly fixed between two beams of the roof, used for hanging clothes, etc. on; if two are near one another, they serve for a shelf (My.).

ಉಕ್ಕಳಿಕೆ ukkaḷikĕ. Tbh. of ಉಕ್ಕಳಿಕೆ. (C.).

ಉಕ್ಕಾ ukkâ. = ಹುಕ್ಕಾ. (My.).

ಉಕ್ಕಿವ ukkiva. = ಉಕ್ಕೆವ. Cunning, fraud (ಶಕ್ಕ Śmd. II; Tĕ. ಉಕ್ಕಿವ = ಕಪಟ, ಕುಶ್ಚಿತ).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. To make boil up or over (C.).

ಉಕ್ಕು ukku. 1. = ಉಕ್ಕುಲ್ 1. To rise, to swell, as the sea, etc.; to go beyond the common limits; to boil excessively; to come up or over in boiling; to foam; to boil, as rage; to be greatly increased, as beauty, grief, joy, etc.; to be elated (C.; Tu.; Tĕ. ಉದುಳು, to boil, bubble with heat, seethe; to boil with rage; *cf.* ಉಣ್ಣು). ತಿಮಿಂಗಿಲವು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ, ನೀರು ದಿಬ್ಬುದು (Si. 88). ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯುದ ತದೆ (ದೇಶಿ 456). ಉಕ್ಕಿ ಬಿಸ್ಸದ್ದು ತೆಗದು ಆತನದೆ ವಿಕ್ಕಥವ್ಯಕ್ಕೆ ದೋಸವಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಕ್ಕುವ ಆಶ್ಚೆ (Râm. 5, 8, 80). ಬಾಷ್ಪಭೋದಣಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಿ ಬರಿಯಲು (Bp. 23, 24). See Abh. P. 11, 23; Rây. 5, 89; Râm. 1, 15, 43; J. 4, 7; 7, 31; 11, 37; 21, 43; 30, 31; Abhâ. 2, 52. 54. — ಉಕ್ಕೇಳು. -ಏಳು. To rise up, as boiling water, milk, etc. (C.); to effervesce, as fluids (C.); to rise, as the flood-tide (C.; G. 82); to rise, as dough (My.).

ಉಕ್ಕು ukku. 2. = ಉಕ್ಕುಲ್ 2. That rises or has risen. 2, spume, froth (C.). 3, rising, as that of the flood-tide. 4, pride (ಗರ್ವ Čt. II, 31; Tĕ.). 5, power. ಉಕ್ಕು ಬಡಿತುದು ಚಪ್ಪದುನ, ದುಸು ಕಿಕ್ಕದವು ನೆಯ್ದುಲೆಗಳ್ (Bp. 12, 48). — ಉಕ್ಕ ತಿಳಿ. The skimmings of boiling rice (My.; Si. 311). — ಉಕ್ಕುಡಿಸು. -ಉಡಿಸು. To cause one's power to be shattered: to lose one's power or strength (Bh. 8, 24, 42; Râm. 1, 8, 3).

ಉಕ್ಕು ukku. 3. = ಉಕ್ಕುಲ್ 3. Steel, "wootz" (ಶಸ್ತ್ರ, ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಆಯುಸ, ಜಾತಿಶ ಗಿಷಿ., Mr. 98, Si. 332. 420; B. 4, 148; C.; Tĕ.). ಉಕ್ಕಿನಲಿ ವಿದ್ಯುಪ್ರತಿಮೆಯಂ ಬೆಳ್ಳಸದ್ದುದೆ ಕೋಟಿ (Bp. 23, 24). ಉಕ್ಕಿನ ಕೋಟಲಿಯಾದರೂ ಕವಿಯಲು ಶಾಪ ಬೇಕು (Prv.). — ಉಕ್ಕುಸುಣ್ಣ. Ashes of calcined iron (My.; Tĕ.).

ಉಕ್ಕುವಿಕೆ ukkuvikĕ. Rising, etc. (ಉಕ್ಕಿದ Si. 458).

ಉಕ್ಕೆ ukkĕ. 1. = ಉಳ್ಳೆ 1. Ploughing (My.; Si. 310). See Prv. s. ನಲ 1.

ಉಕ್ಕೆ ukkĕ. 2. = ಉಳ್ಳೆ 2. Remainder (My.).

ಉಕ್ಕೆವ ukkĕva. (Śmd. 49). = ಉಕ್ಕಿವ. (ಶಕ್ಕ Kk. 83; *cf.* ಉಳಿ 1). ನಿಷ್ಣ ಬಗೆಗಳ ಬಂಗಿ ಕರಮ್ ಉಕ್ಕೆವಮ್ ಆಗಿ ದುಷ್ಟಕೆ ತೋಟ್ಟಾಗುಂ (Śmd. 217).

ಉಕ್ತ ukta. *Uttered, spoken, said;* a word (Bp. 51, 52). ೨, = ಉಕ್ತಿ. (Mr. 362).

ಉಕ್ತಿ ukti. Speech; *a word, an expression* (ವಚನ Čt. I, 75). See Prv. s. ಫಕ್ತಿ.

ಉಕ್ತಿಕ್ರಮ ukti-krama. The proper way of expressing one's self (Kâvy. II, 2, B, 24).

ಉಕ್ತಿವಿದ ukti-vida. One who knows words or grammar (Śmd. 102).

ಉಕ್ತಿಸು uktisu. To speak, to declare (Bp. 18, 97).

ಉಕ್ತೆ uktĕ. N. of a type of metres (Čh.).

ಉಕ್ಥ uktha. Speech; praise. 2, *a kind of metre.*

ಉಕ್ಷ uksha. *An ox, a bull* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಗ uksha-ga. Who rides on an ox: Śiva (Bp. 27, 32).

ಉಕ್ಷಗಮನ uksha-gamana. = ಉಕ್ಷಗ. (Bp. 61, 83).

ಉಕ್ಷಣ ukshaṇa. Sprinkling; consecrating. See ಪ್ರೋಕ್ಷಣ.

ಉಕ್ಷತರ uksha-tara. *A large ox or bull* (ಒಳ್ಳೆಯೆತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಧ್ವಜ uksha-dhvaja. Whose ensign is an ox: Śiva (Bp. 58, 26).

ಉಕ್ಷಪತಿ uksha-pati. Śiva (Bp. 32, 31).

ಉಕ್ಷರಾಜ uksha-râja. Śiva (Bp. 61, 93).

ಉಕ್ಷವಾಹನ uksha-vâhana. Whose vehicle is an ox: Śiva (Bp. 43, 53; 50, 74).

ಉಕ್ಷಿತ ukshita. Sprinkled; cleansed. See ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ.

ಉಕ್ಷೇಶ್ವರ uksha-tîvara. Śiva (Bp. 56, 6).

ಉಖೆ ukhĕ. *A pot, a caldron* (ಮುಡಿಕೆ Mr. 309).

ಉಖ್ಯ ukhya. Boiled or dressed in a pot, as *e. g.* flesh (ಫಾಣ್ಣಿಪೆಳ್ ಆವಗಡೆಲ್ಲ Mr. 217).

ಉಗ uga. 1. = ಉಗಿ 8, ಉಗಿ 2. (ಪದಿ C.; S. Mbr.).

ಉಗ uga. 2. = ಉಕ, *e. g.* ಕಾರುಗ, ಜೀರುಗ, ಉಗುರುಗ, etc. (Śmd. 240).

ಉಗ uga. Tbh. of ಯುಗ. See ಉಗಾದಿ.

ಉಗಣಿ ugani. = ಉಗನಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಉಗನಬಳ್ಳಿ. A shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (St. & Pl.). 2, a common creeper with hoary leaves, Lettsomia aggregata Roxb. (Z.). — ಉಗಣಿ ಪದ್ಮು. = ಉಗನಬಳ್ಳಿ. (My.).

ಉಗಮ ugama. Tbh. of ಉದ್ಗಮ. Source, origin (My.; Čb., Mhr., B. 4, 213).

ಉಗರಿಸು ugarisu. To gasp, to breathe hard, to respire with difficulty (Tĕ. ಬಗರಿಂಚು; R.; Tĕ. ಉಕ್ಕಸ, gasping for breath, asthma; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಗಲ್ 1. -ಲಿ. = ಉಗುಳ್ 1, etc. To spit, to spirt out (Bp. 37, 42; C.; Mhr. ಉಗಳಣೇ).

ಉಗಲ್ 2. -ಲಿ. = ಉಗುಳ್ 2, etc. Spittle, saliva (C.).

ಉಗಲಿಸು ugalisu. = ಉಗುಳಿಸು. (C.).

ಉಗಾದಿ ugâdi. Tbh. of ಯುಗಾದಿ. (C.; Te.). — ಉಗಾದಿಪಬ್ಬ. A festivity observed on new year's day (C.).

ಉಗಿ ugi. 1. To pull, to draw towards; to draw away, to rob; to draw or tear off; (to cast off); to draw out of, as a sword, to pull out (ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಆಕರ್ಷಣ Śm. 81; ಸುಲಿಗೆ 81; Tĕ. ಒಡಿ; *cf.* ಉಸುರ್, ಒಡೆ 2; ಸುಲಿ 1). ಪ್ರಗೆಡೊಗಡೆಳ್ ಉಸಿದು ಕವಚಮುಳ್, ಇಪ್ಪಂಗೆ ಇತ್ತಂ (Śmd. 285). ರಥದಿಂಪಳ್ ಉಸಿದ ಕವಚಗಡ. . ಮುಪಾಪ್ಪನಿ (Bh. 6, 2, 4). See Dp. 57, 25; Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 11; J. 9, 27; 12, 13; 13, 15. 17; 23, 34; 31, 4. 47; Râm. 1, 15, 44.

ಉಗಿ ugi. 2. To hurt, tear or rend with the nails (ಪರ್ಚಿ Śmd. Dh., Śm. 81); to rend, to slit (ಪದ Čt. I, 29). See J. 3, 10; 4, 42. 44; 28, 44. 46. 2, to break (Bp. 28, 28; *cf.* ಉಗಿ 1). — ಉಗಿಉಗಿ. rep. (Bp. 39, 33).

ಉಗಿ ugi. 3. To fear (ಫಲುಷಣ್ Kk. 72; *cf.* ಉಮು ಗು 1; ಪುಳ್ಕು 1; ಸುಗಿ 2; T. ಉಪ್ಪು, to fear). ತತ್ಪ್ರಾಜಸದುಸ ದುಗಿದು, ಬಿದ್ದುದು ಪೋಕದುಮುಸಾಗರದ ದುಷ್ಪಜಲಿ (Bh. 1, 8, 91).

ಉಗಿ ugi. 4. (= ಉಗುಪ್ 1). To spit, to spirt out; to emit (ಜಜ್ಜಿಯಿಂ ರಸದ ಬಿದುಪ್ಪದು Śm. 81; My.; Tu.; T. ಉಮಿ; M. ಉಟಿ, ಉವಿ, ಉಮಿ; Tē. ಉಸಿಂಪು). See ಗಪ್ಪಡುಗಿ.

ಉಗಿ ugi. 5. (= ಪುಗು?). To enter (?). ಪೊಗೆಯ ಪಟ್ಟುಗೆ ಸತ್ಯಶೋಕದಲ್ ಉಗಿದುಮು (Bh. 1, 20, 56).

ಉಗಿ ugi. 6. (fr. ಉಗಿ 1). Pulling. — ಉಗಿಉಗಿ. dupl. ಉಗಿಉಗಿ ಮಾಡು, to pull and divide, separate or tear (Rāv. 5, 117; Abh. P. 2, 31; 2, after 55; 3, 77). ಉಗಿಉಗಿಯಾಗು. To be separated, to be torn asunder, etc. (Grj. 4, 113).

ಉಗಿ ugi. 7. = ಪುಗಿ. To bury (My.).

ಉಗಿ ugi. 8. = ಉಗ, etc. Steam; — vapour or reek, as that which rises from a grain-pit (C.; ಉದ್ದಪ ಉಗೆ, ದಾಪ್ಪ C.; Tē. ಉಕ್ಕೆ, heat, closeness, etc., of ಉಡುಕು, see ಉಕ್ಕು 1, ಉಕ್ಕಲ್ 1; T. ಉಕ್ಕ, sultriness, confined heat; Tu. ಉಕ್ಕೆ; *cf.* ಉಪ್ಪೆ). See B. 2, 48; 3, 117; 4, 102; 5, 142. — ಉಗಿಕಾವು. The heat of steam (C.). — ಉಗಿ ಕಾಸು. To heat or warm in or by steam, as one's hands or feet (C.). — ಉಗಿ ಕೊಡು. To apply steam, to foment, *e. g.* by means of a bit of cloth (C.). — ಉಗಿಯಂತ್ರ. A steam-engine (B. 4, 103).

ಉಗಿತ ugita. = ಪುಗಿತ. (My.).

ಉಗಿಪದ ugipada. Plundering, robbing, etc. ಉಗಿಪದದುಲ್ ಎಸ್ದು ಸುಲಿಪಂ (Śmd. 11).

ಉಗಿಸು ugisu. To cause to become loose, to let loose, to emit, etc., to spill (Bp. 45, 19; 58, 60; 59, 18). ಕಂಗಳಿನ್ದ ಉಗಿವ ಅಶ್ರುವೃಷ್ಟಿ (B. 5, 320).

ಉಗು ugu. 1. = ಒಸು 1, (ಪೊಸು). To become loose; to burst forth; (to appear); to flow, to run, to trickle; to be dropt, to fall; to be shed or spilt; — to let loose; to send off; to throw away; to throw; to vomit; etc. (ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; T.; Tē. ಒಪಿ, to drop, etc.; *cf.* ಉಪ್ಪು 1, ಉಪಿರ್ 1, ಒಗೆ 1, ಒಪಿ 3, ಒಪೆ[1] 1, ಒಸರ್ 1). P. p. ಒಕ್ಕು (Śmd. 282. 284). ದುಷ್ಪಪಸ್ಪಿಗಳ ದುಸ್ತಶಪಿಂ, ಬಿಪಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೋತ್ಪತುಮಾಂಗಪಿಪ್, ಉಗು ರ್ದಿದ ಪಣ್ಣಿಯ ಕೋಲ್ಪಿಳಿಂ ದುಷ್ಟು ಒಕ್ಕುಪ (142. 166). ಕಂಠಿತ ದತ್ತಣಿಂ ದುಷ್ಟು ಒಕ್ಕುಪ (165). ದಣ್ಣಿಯ ಕೊಲ್ಪಿಳಿಂ... ಒಕ್ಕ ಎಳದುತ್ತಲ್ ಅಯ್ತುತ್ತುದುಲ್ ಸಾರ್ದ ತಬರಿವಿಸ್ತಿಯಶಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (168). ಸಭೋದಾರಣದುಲ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ಪಧಿಪಾಲ್ಯರಸಿನ್ದ ಪೋ? (Lilv. 3, 4). ದುಃಖಿಯಿಂ ಆಲಯುಗೆ (Rāv. 10, 7). ಸುಪಾಶ್ರುಕ ಣಂಗಳ್ ಉಗುತಿರೆ (Bp. 2, 34). ಕವ್ಪುಸಿಗಳ್ ಉಗುತಿರಲು (3, 37; see also 18, 46; 33, 6; 48, 11; 20, 17; 50, 7). ದುಃಖಿತ ಆರ್ಯಳುಗೆ (5, 28). ಪ್ರಪ್ಪಕದವ್ವುದು ಉಗದನ್ನೆ (10, 9). ತುಸ್ಪುರ್ಪ ಸಿಗಳ್ ಉಗೆ (13, 21). ಘೋರಸೆ ನಿತ್ತರ್ ಉಗೆ (38, 10). ಕೃತಿತ ಒಕ್ಕ ಅನುಪ್ಪ (43, 71). ಘಸಿತದುಲ್ ಉಗುತ (44, 16). ಆಂ ನಿಮ್ಮ ಸಿಸು; ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕದಂ ಕರುಣಿಸಿ! (48, 6). ಉಣ್ಣೊಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದಂ (56, 9). ಉಗುವ್ಪದು ಆದು ರಕ್ತವ್ಪ (57, 75). ತನುಪುಲಕಂಗಳ್ ಉಗೆ (61, 40). See Abh. P. 11, 13; Bp. 27, 4; 47, 48; Rāv. 5, after 55 & 120; 13, 89; Bh. 1, 10, 38; J. 3, 26; 12, 6; 24, 45.

ಉಗು ugu. 2. = ಒಕ್ಕು. Short P. p. of ಉಸು 1. — ಉಗುತರ್. To drop from, to drop, etc. (Rāv. 5, after 55). ಉ ಗುತರೆ ಕೋಲ್ಪಾದುಳ್ವೆರಸುಮುತ್ತಳಪಿನ್ದ ಮೂರ್ತಿಕೋಲ್ತರಂ (Abh. P. 13, 74).

ಉಗುನಿ ugunī. = ಒಗನಿ, q. v. (ಪೀಲು, ಸಮಸ್ತಾಂಗಿ Mr. 146).

ಉಗುರ್ ugur. 1. ಉಗುರು. = ಉಸುರ. A nail; a claw (ಕಾಮಾಂಕುಶ, ಕರಮುಪ, ಪಾಣಿಜ, ನಖ, ನಖರ Hlā.; Mr. 322; ಪ ನರ್ಪವ, etc. Sl. 211. 486; Tu.; T. ಉಗರ್; Tē. ಗೋರು). ಉ ಗುರ್ಗಳ್ (Śmd. 52; J. 6, 16; 8, 12; 18, 20). ಕರಮಿಯ ಬೆರಳಿ ಗೆ ಉದ್ದನ್ನ ಉಗುರುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಉಗುರಲ್ಲಿ ಹೋ ಗುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯೇ? (Prv.). See ಕೊರುಗುರ್, ಕೊಕ್ಕುಗುರ್, ಕೊನೆವ್ಪಗುರ್, ನೆಕ್ಕುಗುರ್, ಮುರಿಯುಗುರ್. — ಉಗುರಚ್ಚಿಗೆ. -ಅಚ್ಚಿ ಗೆ. A nail-shaped piece of gold or ಪಧಿಗೆ; — a necklace composed of them (My.). — ಉಗುರಿಲ್ಲದ ಬೆರಳು. The Slīna (My.). — ಉಗುರುಕಳ್ಳ. The small open place between a finger-nail and the flesh under it, the quick of a finger-nail (C.). — ಉಗುರುನಂಜು. Poison in the blood created by scratching open pustules, etc. (C.). — ಉಗುರುಬೆಚ್ಚಗೆ. So warm as to be sensible to the finger-nails, luke-warm (C.; Tē. ಗೋರುಬೆಚ್ಚೆ). — ಉಗುರುಸುತ್ತು. A whitlow (C.; T. ಉಗಿರ್ಚುತ್ತು). — ಉಗುರುಸುತ್ತುಬಳ್ಳಿ. A climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (Cynanchum extensum Ait.; St. & Pl.). — ಉಗುರುಳಿ. -ಉಳಿ. A round-bladed chisel or gouge (My.; Tē. ಗೋರುಳಿ). — ಉಗುರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. A pressure or wound made with a finger-nail (J. 11, 21. 22). ಉಗುರೊತ್ತಿನ ಹುಗ್ಗಿ. A kind of huggi (S. Mhr.). — ಉಗುರಿನ ಕೊ. -ಕೊನೆ. The point of a finger-nail (C. Bp. 47, 25; J. 30, 29).

ಉಗುರ್ ugur. 2. = ಉಸುಪ್ 1 (??). See Abh. P. 12, 90.

ಉಗುರ ugura. = ಉಸುರ 1. ಉಗುರಗಳು (B. 5, 34. 238).

ಉಗುರಿಸು ugurisu. To scratch asunder. ಬಿರಿಸ್ದ ಪ್ರಣಕ್ಕುಪ್, ಉಗುರಿಸಿದುಪ್ದ ದುಪ್ಪುವ್ಪ (Śmd. 288).

ಉಗುಲಿ[1] ugul. 1. = ಉಸಲ್ 1, ಉಸುಪು 1. To emit, as saliva, etc.; to spit out; to spit, to sputter. (T. ಉಮಿಪ್; Tu. ಉಪ್ಪಿ; see ಉಪ್ಪುಳು 1). P. p. ಉಗು ಪ್ಪಿ (Bp. 13, 5). ಉರಿಯುಪ್ ಉಗುಪಿತ್ತ (31, 15). ನೀರಪ್ ಉ ಗುಳಿ[1] (42, 30). ಕಪಿಯಪ್ ಉಗುಪಿತ್ತ (44, 20; 51, 39; 66, 5). ಕೋಣಿಗಳ ಉಗುಪ್ಪಿ ನವರತ್ನಂಗಳ್ (Ć. Bp. 2, 4). ತಾಪ್ ಉಗುಪಿ ತ್ತವರ್ ಇರ್ದ ಪೊಸಗದುಪ್ಪುಪುಪ್ ಇತ್ತ... ಪ್ರಪ್ಪಲ್ಲಪುಳ್ಳೀನವಪ್ಪಂ (Ćpr. 7, 49). See Bp. 38, 17; 54, 35; 46, 59; Rāv. 1, 120; J. 3, 41; 5, 31; 14, 15; 20, 17; Grj. 10, after 79.

ಉಗುಲಿ[2] ugul. 2. = ಉಸಲ್ 2, ಉಸುಪು 2. Spittle, saliva. (Tu. ಉಪ್ಪಿ; Tē. ಉಮ್ಮಿ, ಉಮ್ಮು). ಉಗುಳ್ಗಿಗ್ (Śmd. 52).

ಉಗುಲಿಸು ugulisu. = ಉಸಲಿಸು. To cause to emit or to spit (C.).

ಉಗುಳಿ ugulu. 1. = ಉಸುಪ್ 1, etc. (ಗಣ್ಪಿತ Nn. 89; C.). P. p. ಉಗುಪಿ. ಉಗುಪಿಪ್ಪಡು (ನಿಷ್ಕಿತ Nr.). ಉಗುಪಿಪಡೆ (Bp. 13, 12). ಉಗುಪು ವಿಪದವು! (13, 14). ಉಪಳಪಪ್ ಉಗುಪಿ (18, 47). — ಉಗುಪಿಗುಪಿ rep. (Bp. 13, 11). ಉಗುಪಿ ಉಗು ಪಿ ಕೋಗ, ಪೊಗಳಿ ಪೊಗಳಿ ರಾಗ (Prv.).

ಉಗುಳಿ ugulu. 2. = ಉಸುಪ್ 2, etc. ಉಗುಪು ನಿಪಿದ ನುಡಿ (ಅಮೃತಿಕ್ಷತ Hlā.). ಉಗುಪುಪಿದೆಪಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮೃತಿಕ್ಷತ Nr.). ವೇದದಪ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಪಪ್ಪಿದ ಉಗುಪುಗಳು (ಪ್ರಪ್ಯಪಿಪ್ಪುಗಳು Nr.). — ಉಗುಪುರೋಗದವನು. (ಶ್ಲೇಷ್ಮಲ Sl. 203; My.).

ಉಗುಟ್ಟುವಿಕೆ uguṭṭuvikĕ. Spitting, etc. (ಉದ್ಗಾರ Sl. 400).

ಉಗೆ ugĕ. 1. = ಒಗೆ 1. To be born, etc. (Ch. v. 234).

ಉಗೆ ugĕ. 2. = ಉಗ 1, etc. (S. Mhr.; ಪಾಳ್ಯ G.).

ಉಗ್ಗ ugga. (Šmd. 49). A rope or cord attached to anything as a handle (C.; Tĕ.; T. ಉಕ್ಕ; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ; *cf.* ಉಚ್ಚೆ 2, ಉಡದ 1, ಉಡಾ 1; T. ಉಮ್ಮು, to tie).

ಉಗ್ಗಟ uggaṭa. = ಉಗ್ಗಡ. Tbh. of ಉಕ್ಕಟ (Šmd. 363).

ಉಗ್ಗಡ uggu2-aḍa1. = ಉಗ್ಗಡಣೆ. ಪಂಪಿಜಿಸದ ಉಗ್ಗಡದ ರಾಜ ಕುಮಾರರು (Râm. 1, 16, 41).

ಉಗ್ಗಡ uggaḍa. = ಉಗ್ಗಟ. Excess, etc. (ಪೆಜ್ಜಿಗೆ G.). See Bh. 1, 10, 37; Rây. 6, 11; 8, 113; Râm. 1, 13, 10; 5, 9, 25; 6, 10, 28; J. 16, 10. 2, affliction, trouble (My.).

ಉಗ್ಗಡಣೆ (uggu1 or 2-aḍaṇĕ = aṭa). = ಉಗ್ಗಡ. Repeated sounds: sound, noise, clamour; repetition of certain meaningless sounds uttered to harmonize with dance or music (Bp. 54, 6; Bh. 1, 12, 19; Râm. 1, 16, 3; 6, 2, 7; J. 2, 47).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. To utter repeatedly; to sound, to reverberate; to cry, to cry out; to proclaim (Grj. 4, after 33; Bp. 6, 20; 29, 28; 50, 78; 57, 26; Râm. 3, 6, 50; 6, 1, 13; Rây. 6, after 11; 13, 71); to repeat certain meaningless sounds so as to harmonize with dance or music (My.; Tĕ. ಉಗ್ಗಡಿಂಚು, ಉಗ್ಗಳಿಂಚು).

ಉಗ್ಗಾರ uggâra. Tbh. of ಉದ್ಗಾರ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 1. = ಉರ್ಗಿ. (Šmd. 49). Burning (*cf.* ಉರಿ 1, ಹುಗ್ಗು, ಹುಯ್ಗು). — ಉಗ್ಗಿದಳೆಣ್ಣೆ. -ಬಲದ ಎಣ್ಣೆ. Oil with the power of burning, burning oil (ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ Šmd. II, o. rr. ಉರ್ಗಿದಳೆಣ್ಣೆ, ಉರಿಯುಣ್ಣೆ; *cf.* ಉಗ್ಗಿದಳೆಣ್ಣೆ).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. = ಹುಗ್ಗಿ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 3. = ಉಜ್ಜಿ. (R.).

ಉಗ್ಗು uggu. 1. Repeatedly to utter unmeaning sounds; —to hesitate or falter in speaking, to stammer (ಮಕ್ಕಳವಿದೋಧ Šmd. Dh.; Tu.; *cf.* ಒಳಮು?)

ಉಗ್ಗು uggu. 2. (Šmd. 248). Unmeaning sounds, such as one uses to amuse a baby (Bp. 15, 14; My.; Tĕ. ಉಗುಂಗಿ); —stammering (My.; ಮಾತ್ತ Ct. II, 105).

ಉಗ್ಗು uggu. 3. To throw, as water (C.; ನೀರು ಹುಲ್ಲು G.; Tu.: to flow by spurts; *cf.* ಒಯ್ಯು 1). See B. 4, 186; 5, 164.

ಉಗ್ರ ugra. *Formidable, terrific.* 2, cruel, fierce. 3, hot, sharp, pungent. 4, angry, wrathful. 5, *Śiva.* 6, *a mixed tribe from a Kshatriya father and a Śûdra mother.*

ಉಗ್ರಗಂಧೆ ugra-gandhĕ. Bishop's seed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಅಜವಾನ G.). 2, *Pimpinella involucrata* W. & A. 3, = ಜಡೆ, *an aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin. (ಜಡೆ, ಬಜೆ Mr. 136). 4, *the common carraway, Carum carui.*

ಉಗ್ರಚಂಡಿ ugra-caṇḍi. N. (Bp. 11, 4).

ಉಗ್ರತೆ ugratĕ. Violence, passion, anger (Kâvy. IV, 2, 14; Bp. 21, 44; 26, 60); cruelty; wrath.

ಉಗ್ರತ್ವ ugratva. = ಉಗ್ರತೆ. (My.; B. 5, 234).

ಉಗ್ರದಂಡಿ ugra-daṇḍa. Stern-sceptred: relentless (Bp. 49, 10).

ಉಗ್ರಧನ್ವ ugra-dhanva. *Indra.*

ಉಗ್ರಲೋಚನ ugra-lôčana. Śiva (Bp. 53, 2; 57, 38).

ಉಗ್ರಶಕ್ತಿ ugra-śakti. N. of a king. (My.).

ಉಗ್ರಶಾಸನ ugra-śâsana. Severe in command, strict in orders; —a severe, cruel command (My.).

ಉಗ್ರಸೇನ ugra-sêna. N. of the father of Kamsa. (Bhâgavata 10, 40 sum.).

ಉಗ್ರಾಕ್ಷ ugra-akṣha. Śiva (Bp. 58, 26).

ಉಗ್ರಾಣ ugrâṇa. A storehouse, a granary; a magazine; a treasury (ಸರ್ವರನದು ಆದಿಸರಳು ಇಪ್ಪರದು Mr. 195; C.; Tĕ., M., Tu.; T. ಉಕ್ಕರಾಣ; Mhr. ಉಗರಾಣೆ, ಉಗಾರಣೆ, ಉಗ್ರಾಣೆ, gathering in of moneys due; moneys gathered). ಪೈಲಫ್ಯಗುವಪ್ರಳರರನಪಾಣ್ಣದ ಉಗ್ರಾಣದ ಒಕ್ಕಸೆಗಳ್ (Č. Bp. 5, 50).

ಉಗ್ರಾಣತೆ ugrâṇatĕ. The state of being greatly risen (? Mhr. ಉಗ್ರಾಣ, loftiness, pride). ಉಗ್ರಾಣತೆಯುಣೆ ಬಡಿಕಡಾ ನ ಪೊಣ್ಮೆದುಡಕ್ಕುಂ (Bhn. 55).

ಉಗ್ರಾಣಿ ugrâṇi. A store-keeper (My.; see ದುಡೋಗ್ರಾಣಿ); a store-keeper's servant (My.); a village peon (Mg.).

ಉಗ್ರಾಣಿಕ ugrâṇika. = ಉಗ್ರಾಣಿ. (My.).

ಉಗ್ರಾಣಿಸು ugrâṇisu. To be amassed, to become excessive (Bh. 8, 19, 47).

ಉಗ್ರಾಂಬಕ ugra-ambaka. Śiva (Bp. 54, 44).

ಉಗ್ರಾಹಿ ugra-ahi. A formidable snake (ನಿಜಾಪರ, ಕತ್ರರನದ Nn. 23).

ಉಗ್ರಿ ugri. A certain poison, the root of Aconitum ferox (? ಹುಗ್ಗಿ Mr. 120, o. r. ಉಗ್ರಿ; Sk. ಉಗ್ರೆ is the name of several plants).

ಉಘೆ ughĕ. Hurra! huzza! (Bp. 16, 30; Šiv. 1, 80; C.; Tĕ.; ಜಯಜಯಯಜಾಗರೆದ್ವರ್ಧ G.). — ಉಘೆಉಘೆ. rep. ಘೋಂಘಣೆ ದೇವದ್ವೀಯರ್ ಆಸ್ಥ ಅರತಿಮುಕ್ಕ್, ಉಘೆಯುಘೆ! ಎನ್ನ, ತಸ್ಥ, ಎತ್ತುತ್ತೆ ಇರರ್ದ (Šmd. 64). — ಉಘೆಕಾಳಿಕೊಣ್ಣ. N. of a dog (Bp. 55, 53). — ಉಘೆ = ಉಘೆ. (Bp. 26, 8; 45, 54; 52, 40; 56, 7; 61, 64). — ಉಘೆ ಉಘೆ. rep. (Bp. 44, 34. 71). — ಉಘೆ ಉಘೆ. rep. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 14).

ಉಂಕಿ uṅki. (fr. ಉಂಕಿಸೆ?). = ಉಂಕೆ, ಉಂಕೆ 1. The warp spread and starched (C.). ಆಳೆಮನು ಕಣ್ಣು, ದುಸೆ ಯಣಿಯನು ದುಚಿದರ ಹಾಕಿದ ಉಂಕಿ ಪರಾಪತ್ತೆ ದುಸನಮೊಳ್ ಇಪ್ಪಾಳೆ ತಾಳೆಮುಗು (Sp.).

ಉಂಕಿಸು uṅkisu. To consider; to observe, to look at (Bp. 19, 49; T., M. ಉಸ್ಕು; T. ಉಳ್ಳು, to consider; see ಉಣ್ಣಿಸು).

ಉಂಕುಣ uṅkuṇa. = ಉಣ್ಣಿ. A bug (Sk.).

ಉಂಕೆ uṅkĕ. = ಉಂಕಿ, etc. (My.).

ಉಂಗರ uṅgara. (fr. ಅಂಗುಳೀಯ ?). = ಉಂಗುರ, etc. A ring (ಅಂಗುಳೀಯಳ, ಜಾಮರ್ಕೆ Sl. 220; C.; Tĕ; Tu.

ಉಂಗಿಲ್; *cf.* ಉರುಟು 5; T. ಉಡುಪು, to turn round). ಉಂಗರ ಹೊಕ್ಕ ಪಾದರ ಗಂಗರವಾಡಿಪ್ಪೆ? (Prv.).

ಉಂಗುಟ uṅguṭa. = ಉಂಗುಷ್ಠ. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ (Śmd. 354. 370). See Bp. 1, 49; 4, 36; Grj. 5, after 42; J. 31, 4; 32, 32.

ಉಂಗುಷ್ಠ uṅguṣṭa. = ಉಂಗುಟ. (Śmd. 370).

ಉಂಗುರ uṅgura. = ಉಂಗರ, ಉಂಗ್ರ. (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Hlā.; C.). ಆಕ್ಕರಂ ಪೆರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರ ಮುದ್ರೆ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). See B. 3, 34; 5, 238; ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. — ಉಂಗುರ ಕೊಡಲು. = ಉಂಗುರಗೊಡಲು. (My.; ಗುಂಗುರಕೊಡಲು G.; see s. ಮುದ್ರೆ). — ಉಂಗುರಗೂಡಲು. -ಕೊಡಲು. A ringlet, ringlets (C.; ಆಲಕ, ಹೂರ್ಣಳುಗ್ಗಲು, ಸುಂಗುರುಳ್ G.). — ಉಂಗುರವೆರಳು. The ring-finger (My.; ಉಡಾವಿಳೆ G.).

ಉಂಗ್ರ uṅgra. = ಉಂಗುರ, etc. (C.). — ಉಂಗ್ರಗೂಡಲು. = ಉಂಗುರಗೂಡಲು. (C.; ಸುಂಗುರುಳ್ Ćb.).

ಉಉಾಂಯಿಸು ućčāyisu. = ಉಚ್ಚಾಯಿಸು. To go beyond; to pass by, to overstep, to transgress (as a word, an order), to exceed (as the bounds of propriety); to penetrate right through, as a pointed instrument;—to pass or elapse, as time, etc. (My.).

ಉಚಿತ ućita. Delightful, agreeable. 2, used, customary, usual; used to. 3, *right, proper, convenient, suitable;* right manner, etc. 4, a gift, a present, a gratuity (C.; ಸಮ್ಮತಿ, ಕೊಡುವುದು Kn. 140; ಸಮ್ಮತ Mr. 537). 5, N. of a metre (Ćh.). See Ćh. v. 1; Śmd. 115. 397; J. 2, 46; 5, 25; 7, 42; 10, 1; 17, 36.

ಉಚಿತಜ್ಞ ućita-jña. Knowing what is proper (Śmd. 107).

ಉಚಿತವರ್ಣ ućita-varṇa. A suitable, homogeneous letter (Kāvy. I, 3, 49-52).

ಉಚಿತವಿಧಿ ućita-vidhi. The proper method or manner (Śmd. 383).

ಉಚಿತಾಕ್ಷರ ućita-akshara. = ಉಚಿತವರ್ಣ. (Ćh. v. 3; Śmd. 209 seq.).

ಉಚ್ಚ ućća. = ಉಂಚ, ಉಚ್ಚ. *High, lofty, elevated;* tall; deep; loud; intense. 2, the apex of the orbit of a planet. ಉಚ್ಚಳು (B. 4, 188).

ಉಚ್ಚಂಗಿ uććaṅgi. = ಹುಚ್ಚಂಗಿ. N. of a village in Mysore. — ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. A goddess of that place (My.). — ಉಚ್ಚಂಗಿಮಗೆರೆ. = ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. (My.).

ಉಚ್ಚಟಿ uććaṭi. *A fragrant grass, a species of Cyperus.*

ಉಚ್ಚಂಡ ud-čaṇḍa. Quick, fast, rash (ಅವ್ಯವಸ್ಥ Hlā., Mr. 459). 2, hanging down (ಏರಿ ಳಿಬ್ಬಿದುದು Hlā.; ಎದಗಳ್ಚಿ Mr. 459).

ಉಚ್ಚಪುಚ್ಚ ućća-puććha. A kind of bird (ಮುಚ್ಚಾಸ or ಅಮುಚ್ಚಾಸ, ಉಲಿದ Mr. 174, one MS. ಪೀಲಿದ instead of ಉಲಿದ).

ಉಚ್ಚಯ ud-čaya. 1. Gathering, collecting; a collection, heap, multitude. 2, *the knot of the string or of the cloth which fastens the lower garments round the loins, tied in front* (ನೀವಿ Mr. 343; see ನಿವಿ 2). 3, ಸೊಕ್ಕಗೆ (343).

ಉಚ್ಚಯ uććaya. 2. = ಉಚ್ಚಯ. (My.).

ಉಚ್ಚರಣ ud-čaraṇa. -ನೆ. Going up or out; uttering; pronunciation. (C.).

ಉಚ್ಚರಿತ ud-čarita. Gone up or out; risen. 2, uttered, pronounced. See ಸ್ವಾಧೋರ್ಧ್ವರಿತ.

ಉಚ್ಚರಿಸು ud-čarisu. To emit (sounds), to utter, to pronounce, to speak, to read. See Śmd. 10. 27. 38. 127. 140. 189; Bp. 55, 50; J. 9, 32; 13, 49.

ಉಚ್ಚಲ ud-čala. The mind, the understanding. (R.).

ಉಚ್ಚಲಿತ ud-čalita. ಉಚ್ಚಳಿತ. Gone away from; gone up or out, winnowed; freed or loosened from; proceeded, come forth (Rāv. 13, 69).

ಉಚ್ಚಲಿಸು ud-čalisu. ಉಚ್ಚಳಿಸು. To come forth (ಪೊರ ಪೊಣ್ಮು Kk. 74; Śm. 65; ಉಚ್ಚಾಟಮಾಡು Śs.); to issue, to proceed (J. 12, 42; 13, 48; 14, 11). 2, to become loose (Rāv. 5, 41). 3, to separate, to withdraw from each other (Bp. 61, 25). 4, to enter into and go out on the other side, to penetrate right through and go onwards (J. 3, 19; 4, 44; 13, 48; 22, 14; 23, 16. 38; 28, 48); to penetrate (7, 45; 12, 21. 41; 20, 18; 22, 20; Bhāgavata 10, 18, 6). 5, to run over, as water, to swell and run over, as the sea (Abh. P. 14, 146; Bh. 1, 20, 54). 6, to start up suddenly (Bp. 32, 26; J. 6, 10).

ಉಚ್ಚವ uććava. Tbh. of ಉಚ್ಚಯ. (Bp. 57, 43; Bh. 4, 2, 67; My.).

ಉಚ್ಚಾಟನ ud-čāṭana. Eradicating; driving away, scaring; expelling, removing (My.); causing a person to quit his occupation by means of magical incantations. — ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೆಯ್ದ. -ಎಗೆದ. To drive away, to scare (Bp. 22, 30).

ಉಚ್ಚಾಪತಿ uććāpati. Taking of goods upon credit (My.; Mhr. ಉಚಾವತ).

ಉಚ್ಚಾಯಿಸು uććāyisu. = ಉಉಾಂಯಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚಾರ ud-čāra. Causing to go forth; discharge. 2, *faeces, excrements.* 3, utterance, pronunciation.

ಉಚ್ಚಾರಕ ud-čāraka. Pronouncing, sounding, declaring. 2, a proclaimer, a herald (ದಟ್ಟಿ Mr. 265).

ಉಚ್ಚಾರಣೆ ud-čāraṇe. -ಣ. Utterance, articulation, pronunciation, reciting (Śmd. 10 Cm.; My.).

ಉಚ್ಚಾವಚ uććāvaća. *Various, heterogeneous, unconnected, digressive;* speaking unconnectedly or foolishly (ಮಾತ ಉಚ್ಚಾವಚಲು ನುಡಿದುದು Mr. 84).

ಉಚ್ಚಾಸನ uććā-sana. An elevated, high seat (Grj. 4, after 33 & 48).

ಉಚ್ಚಿ uććī. 1. A particle used in calling dogs (Bp. 55, 46). — ಉಚ್ಚುಚ್ಚಿ rep. with ಚಿ. (Bp. 55, 46; 61, 20).

ಉಚ್ಚಿ uććī. 2. The top or crown of the head (Te., T., M.). — ಉಚ್ಚಿಜಾಲು. The fontanel (My.).

ಉಚ್ಚಿಕೆ uććike. Diarrhœa (My.).

ಉಚ್ಚಿಸು uććisu. To cause to untie or loosen (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚು ućću. 1. = ಉಚ್ಚರ್, etc. To pull out, to draw, as a sword (Bp. 28, 42; 32, 44; 33, 14). 2, to untie, to loosen, as a knot, a tie (S. Mhr.); to cast, as a slough (C.). 3, to become loose, as the leaves of a book, the sewings of a cloth, etc. (S. Mhr.); to be cast, as a slough (My.); to fly off, as an arrow (Abh. P. 4, 31). 4, to be parted or opened, as lips (Bp. 46, 57). 5, to become free, to free one's self from confinement (Bp. 57, 43; see ಪುಚ್ಚು);—to penetrate right through (J. 13, 18; *cf.* ಉಚ್ಚಳಿಸು). 6, to be purged (frequently

as ಉಚ್ಚೆ ಕೊಳ್ಳು, C.). ಹೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ಸಿಡುಕ್ತ, ಮುಖ್ಯಕಂ ಮಹ Nr.). — ಉಚ್ಚಳಾಟ. -ಆಟ. = ಉಚ್ಚಾಟ. (My.). — ಉಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Looseness, diarrhœa (C.). — ಉಚ್ಚಿ ಬಾಯಾಕು. To come forth, etc. (ಉಚ್ಚೆಳಿಸು, ಪೊಸ ಪೊಣ್ಮು ಕೆಸ.).

ಉಚ್ಚು ಉಚ್ಚು. 2. The state of making loose, etc. 2, the state of being or becoming loose, etc., of coming forth (Râm. 6, 30, 16). — ಉಚ್ಚು ಕೊರಮ. (= ಉಜ್ಜು ಗೊರಮ). A carpenter's plane (S. Mhr.). — ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣ. An untied knot (S. Mhr.). ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು ಹೊಡೆ, to escape (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚೈನ ud-chûḍa. = ಉಚ್ಚೂಲ. (ಪಯವಿಗೆಯು ತುಡಿಯು ಸಡಕಂ Mr. 267).

ಉಚ್ಚೂಲ ud-chûla. *An ornament tied on the top of a banner.*

ಉಚ್ಚೆ ಉಚ್ಚೆ. Urine (C.; Tï.). ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಾನು ಹಿಡಿದು ಬಮುವೇ?—ಉಚ್ಚೇ ಕುಣಿದರೂ ತನ್ನಿಚ್ಚೆ ಲೇಸು.—ಉಚ್ಚೇ ಕುಣಿಯು ಲಿಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪ ಕೇಳಿದ (Prvs.). ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದುದು (ಮೂಪ್ರಿತ G.). See Prv. s. ಮೂಲು. — ಉಚ್ಚೆ ಕಟ್ಟು. Stoppage of urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. The pudendum muliebre (C.). — ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. The amnion (S. Mhr.). 2, the bladder (My.). — ಉಚ್ಚೆ ದರ್ಶನೆ. Examination of urine, uroscopy (C.). — ಉಚ್ಚೆ ಪೀಡೆ. Diabetes (C.). — ಉಚ್ಚೆ ಬುರುಕ. -ಪ್ಪ. A male who has great difficulty in retaining his urine (C.). — ಉಚ್ಚೆ ಬುರುಕಿ. A female of that description (C.). — ಉಚ್ಚೆ ಬುಮಿಮೆ. =ಉಚ್ಚೆ ಚೀಲ. (S. Mhr.; My.). — ಉಚ್ಚೆ ಮುಳ್ಳಿ. An ಉಚ್ಚೆ ಬುರುಕಿ, a jade, a slut (My.; Tï.). — ಉಚ್ಚೆ ಮೂಡಿ. = ಉಚ್ಚೆ ಮುಳ್ಳಿ. (My.). — ಉಚ್ಚೆ ರೋಗ. A urinary disease (C.); diabetes (My.).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವನ ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವಸ್. (Mr. 41).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವತ್ವ uchchais-śravatva. The state of being Indra's horse (Rây. 13, 79).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ uchchais-śravas. Long-eared or neighing aloud: *Indra's horse.*

ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ uchchais-ghushṭa. *Clamour, crying,* neighing, roaring, rattling.

ಉಚ್ಚೈರ್ಘೋಷ uchchais-ghôsha. = ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ. (My.; G.).

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ uchchais-dhvani. A loud sound, a cry, a clamour, a roar. See ಆಯುಮು, ಆರ್, ಕೂಗಿಮು, ಕೂಗು.

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವಾನ uchchais-dhvâna. = ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ. (Śmd. 99).

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವಿ uchchais. *High; loud;* powerful. (Śmd. 99).

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವತರ uchchais-tara. *Higher, extraordinarily high; louder.*

ಉದ್ವಾದನ ud-sâdana. = ಉತ್ಸಾದನ. *Cleaning the body with perfumes.*

ಉದ್ವಾಸಿ ud-âsi. Winnowing (ಮೂರ್ಪಮು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಸಾಸಿ).

ಉದ್ಶಿಷ್ಟ ud-śishṭa. *Left, rejected.* 2, leavings, fragments, orts (ಎಂಜಲು G.); *remainder.* See Mr. s. ವಿಘಸ.

ಉದ್ಶೀರ್ಷಕ ud-śîrshaka. Having the head raised. 2, *a pillow.*

ಉದ್ಶೃಂಖಲ ud-śṛiṅkhala. *Unshackled, unrestrained, free.*

ಉದ್ಶೋಷಣ ud-śôshaṇa. Drying up, making dry. (My.).

ಉದ್ಶೋಷಿತ ud-śôshita. Dried. (My.).

ಉದ್ಶ್ರಯ ud-śraya. Rising; *height, elevation;* growth, increase.

ಉದ್ಶ್ರಾಯ ud-śrâya. Rising; *height, elevation.*

ಉದ್ಶ್ರಿತ ud-śrita. Risen; *high;* increasing; born; proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.).

ಉದ್ಶ್ವಾಸ ud-śvâsa. = ಉಚ್ಛ್ವಾಸ, ಉಸ್ಸಾಸ. Exhaling; breathing; breath; panting; sighing; expiring. See ಏಕ್ಕು, ಸುಮ್.

ಉದ್ಶ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ uchchhvâsa-nigraha. Obstruction of breath, difficulty in breathing. See ಉಚ್ಚಸದ್ದುಮ (for which there is as an o. r. ಉತ್ಸಾಸನಿಗ್ರಹ).

ಉಜಾಡು ujâḍu. Desolate, depopulated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಉಜಿರು ujîru. Respect, deference (My.; Mhr. ಉಜಿ).

ಉಜ್ಜನಿತ ud-janita. Begotten, produced, born. (Bp. 40, 35).

ಉಜ್ಜಯನಿ ud-jayanî. = ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಉಜ್ಜೈನಿ. N. of a city in Mâlava, Oujein (Śmd. 373; Sk.).

ಉಜ್ಜಯಂತಿ ud-jayantî. = ಉಜ್ಜಯನಿ. (Grj. 2, 81).

ಉಜ್ಜಯಿನಿ ud-jayinî. = ಉಜ್ಜಯನಿ, etc. *Oujein.*

ಉಜ್ಜವಣೆ ujjavaṇe. Tbh. of ಉದ್ಯಾವನ (Śmd. 373).

ಉಜ್ಜಳ ujjaḷa. Tbh. of ಉಜ್ಜ್ವಲ (Śmd. 351; Kk. 65).

ಉಜ್ಜಾಸನ ud-jâsana. *Killing, slaughter.*

ಉಜ್ಜಿಸು ujjisu. To cause to rub (My.).

ಉಜ್ಜೀವನ ud-jîva. Reviving; animation. (Bp. 7, 7).

ಉಜ್ಜು ujju. 1. = ಉದ್ದು 1, ಉರ್ದು 1. To rub (My.; Tu.; ತಿಳ್ಳ G.; T. ಉರಮು, ಉರಿಂಮು, ಉರ್ಪು; see ಒರಸು 1). See Sl. 225. 345. 381. — ಉಜ್ಜುಜ್ಜು. rep. ಇದ್ದಲು ಮುಸಿಯುಷ್ಟಾ ದಿಮ್ಮು ಉಜ್ಜ ಉಜ್ಜ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪದಲ್ಲುದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗ ಮು (Prv.).

ಉಜ್ಜು ujju. 2. Rubbing. — ಉಜ್ಜುಳಮ್ಮಳಿ. A kind of blanket that is felt-like in appearance (My.; Sl. 223). — ಉಜ್ಜುಳಲ್ಲು. A stone used for smoothing a newly made floor (My.). — ಉಜ್ಜು ಗೊರಮು. -ಕೊರಮು. A carpenter's plane. ಉಜ್ಜು ಗೊರಮು ಆದಿಸಿ (B. 3, 58). 2, a piece of wood for levelling a floor (My.).

ಉಜ್ಜುಗ ujjuga. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗ (Śmd. 343. 359; Ct. I, 16; II, 61. 77; Kn. 148; J. 24, 76; 29, 38; 30, 10; 31, 4. 52).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗಿಸು. (V. 23, 2; Rây. 5, after 55 and 120; 6, after 10 and 116; J. 2, 30).

ಉಜ್ಜೃಂಭಿತ ud-jṛimbhita. Opened, stretched; expanded, blown; yawning, opening the mouth widely. (A.).

ಉಜ್ಜೈನಿ ujjêṇi. Tbh. of ಉಜ್ಜಯನಿ (Śmd. 373. 375).

ಉಜ್ವಲ ujvala. A wrong form of ಉಜ್ಜ್ವಲ (*e. g.* in G.).

ಉಜ್ಜ್ವಲ ud-jvala. ಉಜ್ಜ್ವಳ. = ಉಜ್ವಳ. Blazing up, luminous; burning; *bright, splendid; pure, clear;* beautiful, lovely. 2, *love, passion.* See Śmd. 23. 395.

ಉಜ್ಜ್ವಲಿಕೆ ud-jvalikê. Splendor, radiance (Śśv. 1, 19; ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು Cb.; My.). 2, love, the erotic sentiment (ಶೃಂಗಾರದಸ Cb.; My.).

ಉಜ್ಜ್ವಲನ ud-jvalana. Burning; shining. (Bp. 50, 23).

ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯೆ ujjvala-vidyê. A beautiful, good science (ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯೆ Kn. 160).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ ud-jvalita. Lighted, shining, flaming, etc. (Bp. 5, 58; Rây. 5, 92; B. 5, 244).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿಸು ud-jvalisu. ಉಜ್ಜ್ವಳಿಸು. To flame, to shine, etc. See Bp. 4, 10. 40; 11, 41; 50, 53; Śśv. 1, 66. 68.

ಉಜ್ಜ್ವಲ ud-jvâla. Flame (Bp. 21, 2).

ಉಜ್ಝಿತ ujjhita. *Left, rejected;* discontinued.

ಉಂಚ uñca. (fr. ಉಡಿಸು 2 ?). A bamboo basket used for covering poultry (My.).

ಉಂಚ uñca. = ಉಚ್ಚ. High; height; a high note, etc. (ಉಚ್ಚ Śm. 64; Kk. 58; J. 26, 24; Mhr.).

ಉಂಛ uñcha. *Gleaning, gathering grains.*

ಉಂಛವೃತ್ತಿ uñcha-vṛitti. Living by picking up grains of corn. (Sl. 299).

ಉಂಛಶಿಲ uñcha-śila. *Gleaning grains and also ears of corn.*

ಉಂಜ uñja. = ಪುಂಜ, etc. (My.).

ಉಂಜ uñja. = ಹುಂಜ, etc. (My.).

ಉಟ uṭa. Leaves, grass, etc. used in making huts, thatches, etc. See ಉಟಜ.

ಉಟಜ uṭa-ja. *A hut made of leaves* (ಪರ್ಣಶಾಲೆ Nn. 80); *a house* (ಮನೆ Mr. 194).

ಉಟಾಯಿಸು uṭâyisu. To raise (R.; Mhr. ಉಚವಿಸೋದು, to raise, arouse; ಉಟಾವಣೋದು, to rise against, etc.).

ಉಟ್ಟ uṭṭa. = ಉಟ್ಟು 4, etc. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟರ uṭṭara. (*fr.* ಉಡು 1 ?). = ಉಟ್ಟ. The knot which females tie in front with their sīrĕ to fasten it round the waist (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 1. Abuse, bad language (S. Mhr.; *cf.* ಉರುಟು 2).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 2. = ಒಟ್ಟೆ 3. A fibrous net-work sling, in which pots, etc. are suspended from a stick thrown across the shoulder (My.; Tĕ.; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಡಾ). ಕಾಡಮಿಯ ಉಟ್ಟಿ (ವೈದ್ಯ, ಕಾಪ Sl. 344). ಉಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಮಕ್ಕಳು (ಕಾಪಿಪ, ವೈದ್ಯ 378). 3, the upper piece of the frame-work of a cradle, to which the ropes or chains are fastened by which the cradle is suspended (My.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 3. = ಹುಟ್ಟಿ. A honey-comb (My.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 1. = ಉರುಟು 5. (A globular thing, a round stone used as an anchor), an anchor (ಲಂಗರ Sl. 85).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 3. A paddle, etc. (My.; T. ಉಟು, a boatman's pole).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 3. P. p. of ಉಡು 1.

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 4. = ಉಟ್ಟ, ಉರಟು, ಉರಟು 1 q. v. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 5. = ಹುಟ್ಟು 1. To be born (My.).

ಉಟ್ರ uṭra. = ಉಟ್ಟರ. (S. Mhr.). — ಉಟ್ರಗಣ್ಣ. = ಉಟ್ರ. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಲು uṭlu. Tĕ. plural of ಉಟ್ಟ 2. — ಉಟ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಉಲಾಟ. A play in which cocoanuts, sugar, etc. are suspended and swung, when persons dressed like herdsman attempt to strike and obtain them, especially on the day after Krishṇa's birth-day (My.). — ಉಟ್ಲುಖರಿ. A play (on the same day) in which a net-work containing vessels filled with fruit, etc. is suspended from a pole; and while the so-called herdsmen are trying to strike it for the purpose of obtaining the fruit, etc., the owner of it draws it up beyond their reach (My.; T. ಉಟ್ಲಾಯುನಿ).

ಉಠಾವಣಿ uṭhâvuṭhi. Smartly, promptly (Uh. 8, 23, 12; Mhr.).

ಉಡ uḍa. 1. = ಉರು 5, q. v. The common iguana, Iguana tuberculata (ಉರು, ಗೋಧಿಳ Sl. 168; C.); — the yellow monitor, Monitor flavescens (Bd.). See ಕರಿಕ್-, ಬಿಳಿಕ್-.

ಉಡ uḍa. 2. = ಉಡಿ 5, etc. — ಉಡದಾರ. = ಉಡಿದಾರ q. v., ಉಡುದಾರ. A string or cord around the waist of men, generally of cotton, occasionally of metal (ಕಬ್ಬಿಸಉಡ್ಡ, etc. Dhw.; C.; Tu.). ಪುರುಷನ ಉಡದಾರ (ಶೃಂಖಲ Sl. 220). 2, a woman's zone or girdle (generally called ಒಡ್ಯಾಣ; Tu.). ಸಾರಥಿಯ ಉಂಡರೆ ಮೆಣ್ಣಳ ಬಿಂಕಳ್ಳಿ ಆಧರಣ, ಮೂಜು ಎಜ್ಜಿಗಳ ಸಾಲು, ಉಡದಾರ, ಗೆಜ್ಜೆಯ ಉಡದಾರ, ಗಣ್ಣೆಯ ಉಡದಾರ (Sl. 220). ಆಚ್ಚ ಸೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ ಆಚ್ಚನ ಉಡದಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ (Prv.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 1. = ಉಡುಗಿಸು 1. To cause to sweep (My.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 2. = ಉಡುಗಿಸು 2. To lessen, as strength (My.; Tĕ. ಉಡುಪು).

ಉಡಗು uḍagu. 1. = ಉಡಿಸು, ಉಡುಸು 2, ಹುಡುಸು. To sweep (Bp. 23, 18; My.).

ಉಡಗು uḍagu. 2. = ಉಡುಸು 1. To shrink, as the body from cold (S. Mhr.); to decrease, as strength (My.). 2, to subdue, to restrain, as one's mouth (S. Mhr.). (Tĕ. ಉಡಿಗು).

ಉಡಚು uḍaču. ಉಡುಚು, (ಒಡಿನೆ), ಒಡುಚು. A venereal boil in the iliac region (S. Mhr.; *cf.* ಉಡಿ 3).

ಉಡಪು uḍapu. = ಉಡುಪ. Clothes of any kind (My.).

ಉಡಲು uḍalu. = ಉಡಿಲ್ q. v., etc. (C.).

ಉಡಸು uḍasu. ಉಡಿಸು 2, etc. (My.).

ಉಡಾಫೆ uḍâphĕ. Denial, rejection, slight, scorn (C.; H.).

ಉಡಾಯಿಸು uḍâyisu. To reject contemptuously (My.; Mhr. ಉಡವಣೋದು).

ಉಡಾಸ uḍâsa. Causing to fly or wave (H.). — ಉಡಾಸದ ಬಡ. = ಉಡಾಸರುಮಾಲು. (My.). — ಉಡಾಸರುಮಾಲು. A silk cloth which in regal, nuptial and other processions is used as a fan (ಸೀಗುಡಿ G., Čb.; S. Mhr.).

ಉಡಾಳ uḍâḷa. Vagrant, inconstant, good for nothing (ಮಂಡಲ Čb.; S. Mhr.; B. 2, 31; Mhr.).

ಉಡಿ uḍi. 1. = ಒಡಿ 2, ಒಡೆ 1. To be shattered to pieces, to burst, to crack, to split, to break (v. t.);—to crush, to squash, to bruise, to break, etc. (v. t.; ಮೋಟಿನ Śmd. Dh.; ಮುಡಿ ? Čt. I, 16; C. as ಒಡಿ; Tu., M. ಉಡೆ; T. ಉಡ್ಚು); to pull asunder, as dough (C.); to form by convolution, to twist with the palms of the hands, as a wick, a rope, etc. (C.). See *e. g.* Abh. P. 14, 80. 122; Riv. 5,

75. 119; 5, after 120; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 27. 32; 8, 27, 3; J. 15, 31; 16, 40; 20, 24; 25, 20; 31, 58; Râm. 6, 9, 19. — ಉಡಿಯುವಿ. rep. (Rîv. 6, after 23).

ಉಡಿ udi. 2. = ಒಡೆ 3. A fragment, a splinter. ದಾಳ ಉಡಿ ದಾಡಿ ಬೀಡಿ ಪಗಲ ಉಳ್ಳದ ಪೋಲ್ (Abh. P. 13, 63).

ಉಡಿ udi. 3. A kind of disease (ಮೋಗಭೇದ Śmd. Dh.; *cf.* ಉಡಸು; Tu. ಒಡಿ, a bubo; M. ಒಡಿ, in ಒಡಿ-ಕುರು, a bubo, = T. ಒಡು, ಒಡು-ಕಟ್ಟು, a boil under the armpit).

ಉಡಿ udi. 4. (= ಉಡಲು, etc.). A sort of smaller or larger pouch made by females (and males) in front, at about the height of their waist, by folding or doubling a part of their sîrĕ (or, if males, of their dôtra or aṅgi); it is either held up with the hand or is fastened by tucking in, and is used *e. g.* for putting in catables, money, etc., and for carrying children (C.; ಪುಟ್ಟಿ G.; Tě. ಒಡಿ). ಒಸುಬ ಪ್ಪಡಳ ಉಡಿಯ ತುಮ್ಬುವ ಕಾರ್ಯ (ಸೀಮಪ್ಪಪ್ಪನ್ನ G.). ಕಳ್ಳನು... ಮೂರು ಪಾಲ್ಲು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಡಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು, ಓಡಿ ಹೋದನು (B. 2, 21). ಅಮಳೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಳ ಬಮುಮ, ದುರ ದಾದ ಮೇಲೆ ಆಗದು (Prv.). ಕವಡೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮುಡಿಯೊಳಗೆ? (Śmd. 125, o. r. ಕವಡೆ-). — ಉಡಿಗೂಸು. -ಕೂಸು. A child in the udi (C.).

ಉಡಿ udi. 5. = ಉಡೆ 2, ಉಡು 4, ಉಡೆ 1, (ಒಡೆ 1). The hip, the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ Nr.; Bp. 32, 51; M. ಉಡೆ, ಒಡಿ, groin; side; Tě. ಒಡಿ, the loins; the vulva = T. ಪಡಿವು; T. ಉಡಿ, the side; ಉಳ್ಳ, the middle, the hip). ದೇಸವ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ (ಅರೆಬೀಸ); ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯು ಸೀರೆಯು ಕಳೆಯಲ್ಲಿರುಮು ನಿಜ ನೀವಿಯೆನಿಸುಗು (Nr.). ಉಡಿಯಿಸ್ಸ ಬಟ್ಟೆಳಗೆ (ಆಧರ, ಆಧೋಧಾಗ Nn. 67). ಉಡಿಯೊಳ್ ಪೊಮುರಿಗೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ (Rîv. 6, after 11). ನಿಜಿಯು ನೀಗರದುಪ (J. 11, 9). — ಉಡಿಗಣ್ಣಿ. A bell tied to the waist (Bp. 16, 17). — ಉಡಿಗ ಬ್ಬಿ. -ಕಬ್ಬಿ. A net-bag tied to the waist (Rîv. 5, 52). — ಉಡಿಗಜ್ಜೆ. Small metal bells worn round the waist (C.). — ಉಡಿದಾರ. = ಉದರಾದ q. v., etc. (ಮೇಖಲೆ Nn. 45; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ 118; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ, ರತ್ನಿ, ಸಪ್ತಕ, ಕಲಾಪ, ಸಾರಸ Mr. 344; ಕಟ್ಟಿಕೆ Sk. 446). See Bp. 38, 14. — ಉಡಿಪೊರಪ್. -ಪೊರಪ್. A waist-leather. ಮುಣಿಯುಡಿಪೊರಪುಂ ನಿರಿಯ ಪನೆ ಗಚ್ಚುಂ (Śmd. 78). — ಉಡಿಸೂಲ್. = ಉಡಿಸೂಲ್. (ಉಡಿದಾರ, ಕಟ್ಟಿಕೆ Kn. 117; Abh. P. 3, 141).

ಉಡಿ udi. 6. = ಉಡು 3, ಉಡೆ 2. Putting on in a peculiar manner, as certain clothes;—a garment put on in that manner (My.); apparel in general (My.). — ಉಡಿಯ. -ಆತ. A male who has put on or wears, or has for his raiment. See ಬಗ್ಗಡೆಯುಡಿಯ.

ಉಡಿ udi. 7. (T., M. ಉಡಿ, ಒಡಿ). — ಉಡಿಮರ. An ugly tree, Odina wodier Roxb. (St. & Pl.; see ಅಜ್ಜಂಗಿ).

ಉಡಿಕೆ udike. = ಉಡಿಕೆ, etc. Putting on in a peculiar manner, as certain clothes;—raiment (My.). — ಉಡಿಕೆಗಣ್ಣ. A husband who has married a widow (My.). ಉಡಿಕೆಗಂದನ ಉಪ್ಪಡ್ಡ ಬಡಕ (Prv.). — ಉಡಿಕೆ ಮಾಡು. To give a kuppasa and sîrĕ to a widow, make her put them on, and hereby, in the presence of some witnesses, make her his wife (C.). — ಉಡಿಕೆಯುಡಿಯ. -ಆಡಳು. A woman thus married (C.). — ಉಡಿಕೆಮಣ್ಣ ತಿ. = ಉಡಿಕೆಯುಡಿಯ. (My.).

ಉಡಿಗು udigu. = ಉಡಸು 1, etc. To sweep (B. 4, 25; My.).

ಉಡಿಗೆ udige. = ಉಡಿಕೆ, ಉಡುಕೆ, ಉಡುಗೆ. The act of putting on in a peculiar manner, as certain clothes; raiment put on in that manner (ಉಸ್ತರೀಯ, ದಂಧಾನ Mr. 343; ಸಾಮಗೆ Kk. 63); raiment in general (My.). See Bp. 3, 26; 14, 4; 40, 39; J. 3, 22. — ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. Two kinds of clothes (C.; B. 1, 18). 2, apparel and ornaments (J. 14, 27; My.).

ಉಡಿಲ್ udil. ಉಡಿಲು. = ಉಡಲು, ಉಡುಲು, ಉಡ್ಲು. The same as ಉಡಿ 4, q. v. (ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಮುಡಿಲ್ Śm. 71).

ಉಡಿಸು udisu. 1. = ಒಡಿಸು, etc. To cause to be shattered to pieces. See ಉಳ್ಳಡಿಸು.

ಉಡಿಸು udisu. 2. = ಉಡಿಸು, ಉಡುಸು. To cause to put on in a peculiar manner, as certain clothes (Grj. 9, 5). ಪತಕಳುರಂಗನಯನಿಗೆ ತನ್ನುಡಿಸಿಪರು ನವದುಕೂಲವನು (Bp. 4, 34). ವಸ್ತ್ರವನ್ ಉಡಿಸಿ, ಬಾಸಣಿಕ್ ಉಪ ಳಲಿಕೆಸು ಆಸು (25, 8). ಉಡಿಯಲಿ ಕೌಪೀನ್ ಉಡಿಸಿ (32, 51). ಪಿ ಳಿಯು ಸೀರೆಯನ್ ಉಡಿಸಿ (38, 15). ಉಡಿಸಿದವನೋ ಮೊಸ ಉಡಿ ಗೆಯಂ? (40, 39). ಮೊಲಸ ಆಲಿಂಗಳನ್ನು ಧಾಳೆ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದವ ಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ, ತೊಡಿಸಿ (B. 3, 32).

ಉಡು udu. 1. To wind or wrap round the waist, to put round the waist and fasten there by tucking in (or by a knot), as the sîrĕ, the lower dôtra, and aprons of leaves or of feathers (ವಸ್ತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರವೇಷ್ಟನ Śm. 94; C.; T.). P. p. ಉಟ್ಟು (Śmd. 282). ಉಟ್ಟುದು (ಉಪಸಂವ್ಯಾನ, ದಂಧಾನ, ಉತ್ತರೀಯ, ನಿವಸನ IIIâ.). ಒಳಗುಮುಡ ಸೀರೆ (ಅಧರ Mr. 331). ನವಿಲ ಗರಿಯುಡ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕೆರಾತಜು); ಎಲೆಯುಡ್ ಉಟ್ಟು ಇಹರನು (ಶಬರನು); ವರಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧೋರೆವರಿಯುಡ್ಡರ ಉಮರಪ್ಪಾ ಸೀರೆ (ಪಣ್ಣಾಪ); ಅವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪವ್ಪ ಮುಮತೆಯಾ ಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯುಡ್ ಉಟ್ಟುವಳು ಅಧವಾ ಗಣ್ಣಿನ್ ಇಲ್ಲವಳು (ಶಾತ್ಯಾಯನಿ); ಉಮುವ ಪುಟ್ಟಿಗೆ (ಸ್ಕೂಲಶಾಟಿ); ಉಮುವ ಸೀರೆ (ದ ರಿಧಾನ, etc. Nr.). ಉಮುವ ಮೋತ್ರ ಮುಸ್ತಾದಮು (ವಸ್ತ್ರ, etc. Sk. 223). ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆ (ಅಕ್ಷರ 453). ನವುಲುಗಾ ಉಟ್ಟು ಬೇವನು (ಕೆರಾತ); ಸೊಪ್ಪನ್ ಉಟ್ಟು ಬೇವನು (ಶಬರ 341). ಗಣ್ಣು ಬಗೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಬಲಂ (Śmd. 282). ಉಮುವಂ (260). ಉಮಲ್ವೆಡ್ or ಉಮ ಬೇಡ್ (278). See Bp. 5, 36; 11, 23; 25, 8; 38, 53; 57, 25; 59, 10; Bh. 1, 8, 10; J. 3, 22; 8, 46; 10, 42; 11, 41; 16, 4; 30, 16. 17; 33, 22; B. 3, 101. ಉಟ್ಟಿದ್ದು ಪಲ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಬೇಡುವ? — ಉಪಕ್ಕಳ್ಳದ ಮುಂಬಗೆಗೆ ಪೇಸ, ಉಪ್ಪುಕ್ಕಳ್ಳದ ತಂಗಳಿ ಗೆ ಪೇಸ (Prvs.).

ಉಡು udu. 2. A mutilated form of ಉಡಿಸು of ಉ ಡಿಸು 2. — ಉಡು ತೊಡಿಸು. To cause to put on two kinds of raiment (S. Mhr.; B. 5, 283).

ಉಡು udu. 3. = ಉಡಿ 6, q. v. — ಉಮುಗಚ್. -ಕಚ್. = ಉಮು ಗೊಚ್, etc. (J. 18, 38; My.; Tě.). — ಉಮುಗುಚ್. -ಕುಚ್. = ಉಮುಗೊಚ್, etc. (ಪೆಲ್ಲಿಟು G.; B. 5, 291). ಉಮುಗುಚ್ ಮಾ ಡು (ಪೆರಟ್ಟು G.). — ಉಮುಗೆಚ್. -ಕೆಚ್. = ಉಮುಗೊಚ್, etc.

(My.). — ಉಡುಗೊಡ್ಡು. -ಕೊಡು. (Śmd. 204). A present of certain clothes (sirĕ, etc.) given to the bride and bridegroom by relations and friends that are present at the time of the celebration of marriage (ದಸಾಯು ಕೊ.; ಪಾಪದ Bhn. 21; C.); such a present given on any auspicious occasion (C.; Bh. 1, 7, 13; 2, 13, 12; Tu. ಉಡಿಗೆರೆ, ಉಡುಗೆರೆ, ಉಡ್ಸುರೆ, a gift). — ಉಡು ತೊಡುಗೆ. dupl. Two kinds of raiment (B. 5, 291. 296). — ಉಡುಸೀರೆ. A sirŭ to be wrapped round the waist (ಕಬ್ಬೆ Śm. 86).

ಉಡು *uḍu.* 4. = ಉಡಿ 5, etc. The waist. — ಉಡುವಾರ. = ಉಡವಾರ, etc. (My.; ಕೇರಳ, ತೈಂಬುಲ G.; Tu. ಉಡವಾರ, ಉಡುವಾರ, a gold or silver girdle). ಪರ್ಶಿಯನ್ನ ಮಾಣಿಕ ಉಡುವಾರ (ದೌಂಜ G.).

ಉಡು *uḍu.* 5. = ಉರ 1, q. v. An iguana, Lacerta monitor (ದೃಗವಿಜ್ಞಾನ Śmd. Dh.; ದೃಗಭೇದ Śm. 94; ಗೋಳಿ, ಮುಂಗಲಿಕೆ Nr., Mr. 163; Tu. ಉಡು, ಒಡು, ಒಡ್ಡು; Tĕ. ಉಡುಮು; T. M. ಉಡುಮ್ಬು). ಉಡುವಿನ ಮಜ್ಜೆ (ಗೌಧಾರ, ಗೌಧೇರ Nr.). See ಕೀಡುಮ, ಜಮ್ಮುಡು, ಮಜ್ಜಾಯುಮು; Prv. s. ತುಮ್ಬು 1. — ಉಡುವತಿ. N. of a place (Bp. 40, 28). — ಉಡುವಿನ ತುಪ್ಪ. Iguana's ghee (Bp. 17, 18). — ಉಡುಪುರ. N. of a place. ಉಡುಪುರದ ಕಣ್ಣಪ್ಪ (Bp. 18, 1).

ಉಡು *uḍu.* *A star.* 2, water. (My.).

ಉಡುಕ *uḍu-ka.* (Śmd. 249 Mḍb., the ಕ being used in ಘಾದ). Winding or rapping round the waist, etc.

ಉಡುಕಿಸು *uḍukisu.* To straighten, tighten, compress; to restrain, keep in; to vex, oppress (T. ಒಡುಕ್ಕು; Tĕ. ಉಡಿಕಿಂಪು, to debase, disgrace; R.).

ಉಡುಕೆ *uḍukĕ.* = ಉಡಿಕೆ, etc. (My.).

ಉಡುಗ *uḍuga.* = ಹುಡುಗ. (My.).

ಉಡುಗಿ *uḍugi.* = ಹುಡುಗಿ. (My.).

ಉಡುಗಿಸು *uḍugisu.* 1. = ಉಡುಗಿಸು 1. (My.).

ಉಡುಗಿಸು *uḍugisu.* 2. = ಉಡುಗಿಸು 2. To cause to shrink, etc. (Grj. 5, 8; 7, 61; Bp. 44, 21; 50, 20; J. 8, 3; 28, 2).

ಉಡುಗು *uḍugu.* 1. = ಉಡಗು 2. To shrink, to shrivel, to contract; to be bent; to decrease, to become less; to abate; to fail; to fade; to disappear; to be finished; to desist; to stop, to halt (see final references);—to bend or put backwards; to remove (Bp. 11, 51; 24, 68); to leave; to quit, to abandon (ಸಂಕೀರ್ಣಪರ್ವ Śmd. Dh.; Śmd. 157; Grj. 8, 81. 82; Bp. 11, 9. 12; 20, 5. 24; 24, 80; 31, 16; 32, 39; 35, 10; 43, 12. 15; 44, 9; 51, 79; 53, 17; 55, 52; 58, 37; Rkv. 14, 29; T. ಉಡ್ಸು, ಉಡುಂಗು, to fear; to be ashamed; Tĕ. ಉಡುಗು to fall away, decrease, etc.; *cf.* Tĕ. ಒಡುಗು, ಒಂಗು; T. ಒಡುಂಗು, ಒಡುಂಗು). ಮುದಪ್ಪಡುಗಿದ ಆನೆ (ಉದ್ಧಾನ್ನ, ಸಿದ್ಧಾದ Nr.). ಎಡದ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಉಡುಗು, ಬಲದ ಕಾಲು ದುಡ್ಡೆ ಇಕ್ಕುವದು (ಅರೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲು ದುಡ್ಡಿಕ್ಕುವದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). Regarding the v. *l.* see Rkv. 6, after 24; 9, 9; 13, after 96; B. 5, 142; Grj. 1, 85. 96; 8, 6; Bp. 3, 3; 18, 63. 72; 27, 4. 48; 50, 28. 32; 58, 48;—29, 10; 22, 8;—8, 7; 21, 16;—43, 58; 54, 6;—11, 59; 22, 65; 30, 33; 40, 62; 43, 79; 60, 49; 61, 11;—52, 19; J. 5, 43. — ಉಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 20, 28; 45, 53). — ಉಡುಗುಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 18, 55).

ಉಡುಗು *uḍugu.* 2. = ಉಡಗು 1, etc. To sweep (Bp. 9, 34; 41, 21; My.; Tĕ. ಉಡುಮು).

ಉಡುಗೆ *uḍu-gĕ.* (Śmd. 248). = ಉಡುಕೆ, etc. That envelops or encircles, an envelope; a raiment of a particular kind (ಚಾಲಗೆ Śmd. I, o. r. ಸಾಲಗೆ). ಕವಲುಮಗೆ ಆದ ಪೈಮಲ (ಆಗಾದವೃತಭಕ್ತಿ Śmd. 11. 12). — ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. (My.; B. 5, 130. 283).

ಉಡುಚು *uḍuchu.* = ಉಡಚು. (S. Mhr.).

ಉಡುತ *uḍuta.* Winding or wrapping round the waist, etc. (My.).

ಉಡುತೆ *uḍutĕ.* A squirrel (My.; Tĕ. ಉಡುತಾ, ಉಡುತೆ; T. ಉಡುತ್ತೈ, ಇಲುತ್ತೈ; T. ಉಡುತ್ತಲ್, a jump; ಉಡಗ್, to jump; Tĕ. ಉಂಕೆಂಪು, to jump). *Cf.* ಇಡುಪ?

ಉಡುದೇವ *uḍu-dēva.* The moon. 2, the number one (Bp. 61, 92).

ಉಡುಪ *uḍu-pa.* *The moon* (ಸುಧಾಕರ, ಚಪ್ಪ Kn. 72). 2, *a raft, a float* (ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ದು ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 3, a beautiful young woman (ರಮಣಿ, ಸ್ತ್ರೀ Kn. 72). 4, the bird called *châtaka* (ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ 72). 5, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 72). 6, N. of a class of Brâhmaṇas, chiefly astrologers (Mg.).

ಉಡುಪಖಂಡ *uḍupa-khaṇḍa.* The crescent.

ಉಡುಪಖಂಡಶಿಖಂಡ *uḍupakhaṇḍa-śikhaṇḍa.* Śiva (Bp. 57, 26).

ಉಡುಪತಿ *uḍu-pati.* The moon.

ಉಡುಪತಿಜೂಟ *uḍupati-jûṭa.* Śiva (Bp. 54, 17).

ಉಡುಪಿ *uḍupi.* = ಉಡುಪು. N. of a place on the western coast (C.; T. ಉಡುಪ್ಪಿ).

ಉಡುಪು *uḍupu.* = ಉಡಗ. (My.; Tĕ., T.). — ಉಡುಮ -ಆ 3. A man who has for his raiment—. See ಪುಲಿಯುಡುಮ.

ಉಡುಪು *uḍupu.* = ಉಡುಮಿ. ಉಡುಪಿಸಿಕೊಳು (Dp. 104, 5).

ಉಡುಪುಷ್ಪ *uḍu-pushpa.* = ಜಲಪುಷ್ಪ. (My. Amara).

ಉಡುಮ್ಬರಿಕೆ *uḍumbarikĕ.* = ಉಡುಮ್ಬರ. See ಕಾಕೋದುಮ್ಬರಿಕೆ.

ಉಡುರಾಜ *uḍu-rûja.* The moon. (My.).

ಉಡುರು *uḍuru.* = ಉಡ್ರು. The bellowing of an ox or a bull (My.; *cf.* ಆಡ್ರುಳ್, ಒಳಮು). ಉಡುರು ಮಾಳು (My.).

ಉಡುಲು *uḍulu.* = ಉಡಿಲ್, etc. (My.).

ಉಡುವರ *uḍu-vara.* The moon (Bp. 11, 12).

ಉಡುವೆ *uḍuvĕ.* A place filled with bushes, a jungle (My.).

ಉಡುಸು *uḍusu.* = ಉಡಿಸು 2. (My.).

ಉಡೆ *uḍĕ.* 1. = ಉಡಿ 5, etc. The waist. See ಕಣ್ಣಿಡೆ. — ಉಡೆಸೂತ್ರ. = ಉಪವೀತ. (ಕಠಾವ, ಸತ್ಯತ, ಮೈತ್ರಿ, ರಸಪ್ತ, ಶಿವ ಸೂತ್ರ, ಸಾರಸಪ್ತ IIIA.; ಶಿವಸೂತ್ರ Ct. II, 83; Abh. P. 12, 27). — ಉಡೆದಾಣಿ. -ಮಾಣಿ (Śmd. 385; Kk. 96). A waist-jewel (Grj. 3, 88; 3, after 91).

ಉಡೆ uḍĕ. 2. = ಉಡಿ 6, etc. (My.). See ಉಳ್ಳುಡೆ s. ಉಳ್ 2.

ಉಡ್ಡಿ uḍḍi. = ಒಡ್ಡಿ. Any heap or pile, especially a pile of three (marbles, seeds, fruit stones, etc.) with a forth set on the top (R.; Tu.; Tē. ಉಡ್ಡೆ). — ಉಡ್ಡಿಗಟ್ಟುಗ. = ಒಡ್ಡಿಗಟ್ಟುಗ. Such a pile made of beads of the Moluccа bean (R.).

ಉಡ್ಡೀನ ud-ḍīna. *Flying up, ascending, soaring.*

ಉಡ್ಡುರ್ಕ್ uḍḍurk. A sound used to express a state of rage (T. ಉಱುಕ್ಕು, to be angry). ಉಡ್ಡುರ್ಕನ್ನ ಇಡ್ಡಾಕೆ (My.).

ಉಡ್ರು uḍru. = ಉಡುರು. (My.).

ಉಡ್ಲು uḍlu. = ಉರುಲು, etc. (My.; G.).

ಉಣ್ uṇ. = ಉಣ್ಣು 1, ಉಮ್ಮ, (ಉಮ್ಮು). To eat what forms a person's or, in poetry, certain animals' real meal or ûṭa, as anna (kûḷ), hôḷigĕ, huggi, ambali, (with regard to children) mother's milk, (with regard to the bhriṅga) fragrance, etc. 2, to enjoy, as riches; to take, as interest on money; etc. (ಫೋಜನ Śmd. Dh.; T., M., Tu.; *cf.* ಊಡು 1). P. p. ಉಣ್ಣು (Śmd. 63. 287; Bp. 55, 4). ಉಣ್ಬುದು (Śmd. 242). ಉಣ್ಣಂ (63. 238. 275). ಉಣದ್, ಉಣಲೊದಂ, ಉಣೆ (86). ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್ (87), ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣಲೆ (87; ಉಣಲೆ Bp. 51, 77). ಉಮ್ಮ q. v. = ಉಣ್ಣ (C.). ಉಣ್ಣು ಮಿಕ್ಕುದು (ಫುಕ್ತಶೇಷ, etc.); ಪೆಜರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಲಿನ್ ಉಮ್ಮ (ವರಾಹ, etc. Hlā.). ಕೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಲಿನ್ ಉಮ್ಮುದಂ (ವರಾಹ, etc.); ಒಪನುಮುಣ್ಬುದು (ಸಮಫೋಜನ); ಉಣಲ್ಬಿಟ್ಟುದು (ಫುಕ್ತ, etc.); ಕೊಲೆಮನ್ ಉಮ್ಮ ಮಗುವ (ಸ್ತನದ, etc. Nr.; *cf.* Sl. 196). ಪಿತ್ತರಜೊಳ್ ಉಮ್ಮ ಮನೆ (ಫುಕ್ತಗೃಹ Mr. 196). ಬಿಸ್ತಿ ಯುಮ್ಮಂ (ವರೇಣ Mr. 345). ಅಮ್ಮಲಿಯರ್ ಎತ್ತಿ ಉಮ್ಮಂ (Sp.). ಸ್ವಂಗಸಕ್ತಾನಸಮ್ ಉಣುತ್ತಮ್ ಇವರ್ ನಲಿಗಮ್ಮು (Upr. 7, 49). See Bp. 11, 10; 50, 13; 56, 9; 58, 30. 45; Riv. 6, 10; J. 3, 8; 10, 42; 12, 45; 34, 9; Dp. 4, 54; Bh. 1, 10, 31. *Cf.* ಉಂಡೆ. — ಉಣಾವಿಗ. A man who prepares a meal and serves it up (ಪಾಣಿಸಿಗ Ct. I, 5). — ಉಸರ ಬಡಿಸು. To serve up a meal, *i. e.* to put a portion of the meal (rice, etc.) on the plate, etc. of each person present. See Bp. 9, 40; 14, 3; 47, 40; 51, 68. — ಉಣಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಉಸರ ಬಡಿಸು. (Bp. 52, 20; 60, 52; V. 14, 38). — ಉಣ್ಣಾವಿ. -ಆವಿ. A glutton (J. 7, 63; My.). — ಉಣ್ಣಾವಿಗ. -ಆವಿಗ. = ಉಣ್ಣಾವಿ. (My.). — ಉಣ್ಣದ. = ಉಣ್ಣದದ. ಉಣ್ಣದರ ಜೀವು (ಅಮ್ಮನ Kk. 10*a.*; Śs.). — ಉಣ್ಣದವ. A man who does not take his (or any) meal. 2, a deity (ಸುರ Śm. 8. 9; ಸಿರ್ಸಾರ Kk. 10*a.*). — ಉಣ್ಣದಿರುವ. -ಇರುವ. Abstinence from a meal or from all meals (ಉಪವಸ, ಕ್ಷಾಯ Mr. 460).

ಉಣಾಜೆ uṇāǰe. 1. (Tē. ಉಣಾಜು, T. ಉಳುವ್, a sort of fish). — ಉಣಾಜಿಮೀನು. A porpoise (ಉಲೂಪಿ, ತಿಮಿಂಗಿಲ Sl. 87).

ಉಣಾಜೆ uṇāǰe. 2. The upper part of the stalk of great millet after the removal of the ear (S. Mhr.).

ಉಣಾಮಿಗಿಬಳ್ಳಿ uṇāmigi-baḷḷi. A large climbing shrub, Unona narum Dun. (St. & Pl.; Kônkapi ಗುಣಾಮುಣಿ).

ಉಣಿ uṇi. = ಉಳಿ 5. A person who feeds on, one who partakes of (Śmd. 238), *e. g.* ಅಮುರ್ಗಣಿ, ಕಳ್ಳುಣಿ, ತುಮುಗುಣಿ (238), ಎಲರುಣಿ (Śm. 2. 4. 6), ಬಣ್ಣುಣಿ, ಉಲರುಣಿ (27), ಮುಣ್ಣುಣಿ.

ಉಣಿಕೆ uṇikĕ. Taking a meal (My.).

ಉಣಿಗ uṇiga. = ಉಣಿ. See ಅಮುಣಿಗ, ಎಲರುಣಿಗ.

ಉಣಿಸಿ uṇisi. (= ಉಣಿ, ಉಣಿಗ, ಉಣಿಸಿಗ, ಉಣಿಸು 2, No. 2). See ನಲಿಗಮುರ್ಗಣಿಸಿ.

ಉಣಿಸಿಗ uṇisiga. (= ಉಣಿಸಿ, etc.). See ಅಮುಣಿಸಿಗ.

ಉಣಿಸು uṇisu. 1. = ಉಣ್ಣಿಸು. To cause to take a meal (C.; J. 6, 43; B. 3, 32; 4, 37). See Prv. s. ಕಮ್ಮುಗೆ.

ಉಣಿಸು uṇisu. 2. What is fed on: a meal. (Tu. ಉಣಸು). ಪಥಮಿಲ್ಲದ ಉಣಿಸು (Śmd. 67). ಒಳ್ಳಣಿಸು, ಇಸ್ನಣಿಸು (214). ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು (ಎರೆ Śs.). ಉಣಿಸುಗಳ್ (J. 28, 24). See ಕಳ್ಳುಣಿಸು, ನಲ್ಲುಣಿಸು. 2, = ಉಣಿಸಿ. See ಅಮುರ್ಗಣಿಸು.

ಉಣ್ಣು uṇṭu. 1. Third person singular of the present of ಉಳ್ 1, to be, q. v.: it is, etc. (C.; Tu., T. ಉಣ್ಣು).

ಉಣ್ಣು uṇṭu. 2. (= ಉಳ್ಳುದು, ಉಳ್ಳುದು). That is or exists; existence; existing. — ಉಣ್ಬುವುದು. -ಆವುದು. = ಉಣ್ಬಾಗುವುದು. To become; to occur, to be used, etc. (Śmd. 184 Mḍh.). — ಉಣ್ಬಾಗರ್ ಪದು. = ಉಣ್ಬಾಗು. ಉಣ್ಬಾಗರ್ ಪಟ್ಟ (ಉಪಿತ Śmd. 61 Cm.). — ಉಣ್ಬಾಗು. -ಆಗು. To become; to be born; to be; to exist; to happen; to accrue to; etc. (C.). ಉಣ್ಬಾಜೊದಂ (Śmd. 180). See Śmd. Cm. 12. 30. 85. 95. 139; Sl. 57. 68. 92. 198. 395; Bp. 8, 11; 43, 58; 49, 11; 51, 46; B. 1, 14; 2, 20; 5, 206. ಉಣ್ಬಾದುದು (ಉಳ್ಳುದು Śmd. Cm. 88). ಉಣ್ಬಾದ (ಉಪಿತ 98). ಉಣ್ಬಾದುದು (ಫಾವ Dhw.). — ಉಣ್ಬಾಗುವಿಕೆ. Becoming, arising, etc. (Sl. 388). — ಉಣ್ಬು ಮಾಡು. To cause to be, to effect, to produce, to create; to establish (ಹೊಸ ಕೊಳೆಸು, ಸಾಧಿಸು G.). ಸಿರಿಯುಣ್ಬು ಮಾಡಿದಂ ಕುರುಬಲಜೊಳ್ (Śmd. 291). ಉಣ್ಬು ಮಾಡಿದ ದೇವರು ಉಟಿದ ಕೊಡಲಾಪಿನೋ? (Prv.). See Bp. 3, 72; Abh. P. 3, 126; 4, 40; 11, 182; B. 2, 49; 4, 9; Sl. 46. 57. 69. 262. 293. — ಉಣ್ಬು ಮಾಡುವಿಕೆ. Effecting, creating, etc. (Sl. 263). — ಉಣ್ಬಿಸು. -ಎಸು. To cause one's self to be used, to be used (ಉಣ್ಬಾಗುವುದು Śmd. 237 Cm.).

ಉಣ್ಬು uṇṭu. 3. = ಉರುಟು 4, etc. — ಉಣ್ಬಾದು. -ಆದು To roll, to move from side to side, as a round vessel (My.).

ಉಣ್ಣಲಿಗೆ uṇḍaligĕ. A kind of rice cake that has the form of a biscuit (My.; ಕಳುಣ್ಣ? Kr.; Tē. ಉಣ್ಣಮು; Tu. ಉಣ್ಣುಳುಗ).

ಉಣ್ಣೆ uṇḍi. = ಮುಣ್ಣೆ. (Tē). — ಉಣ್ಣೆಗಣಿಗ. = ಮುಣ್ಣೆಗಣಿಗ. (My.).

ಉಣ್ಣಿಗ uṇḍiga. A single, solitary male, who has neither parents nor relations (S. Mhr.; B. 4, 200).

ಉಣ್ಣಿಗೆ uṇḍigĕ. A stamp, an impression (My.; M.; Tē. ಉಣ್ಣೆಯು, to place). ಈ ಕುಪಾಯ ತಿವಸ ಮುಣ್ಣೆ ಉಣ್ಣಿಗೆಯುರ್ ಒತ್ತಿವೆ, ತಿವಸ ಬಾಂಧವನುರ್ ಇವು (Bp. 28, 41). 2, a pass, a ticket of free transit or passage (Abh. P. 11, 35). ಈ ಪರ್ ಇವಲ ಇವರನ್ನಿ ಉಣ್ಣಿಗೆವನ್ನ ಕೊಲ್? (Śmd. 104). ವಿಧಾತನ ಉಣ್ಣಿಗೆ, ಇವಂ ಕೊಟ್ಟ ಓಲೆ ಎನ್ನ (85, *o. r.* -ಕೊಟ್ಟೋಲೆ).

ಉಣ್ಣು uṇḍu. P. p. of ಉಣ್, ಉಣ್ಬು.

ಉಣ್ಡೆ uṇḍe. A round mass or ball of anything, *c. g.* of raw sugar, tamarind, clay, cowdung, etc. (C.; T., Te., M., Tu.; Tu. also ಉಣ್ಣೆ; Te. also ಉಂಡೆ; T. ಉರುಣ್ಡೈ, anything globular; see ಉರುಟು 5). ತಕ್ಕಣ ಉಣ್ಡೆ (Bh. 1, 8, 76). See (ಬೀಜುಣ್ಡೆ), ಬಾಲುಣ್ಡೆ. — ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To take the form of a round mass or ball (C.). 2, to make into that form (C.). — ಉಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು No. 1. (Grj. 7, 21).

ಉಣ್ಣಾವಳಿಯದು uṇṇāvaḷiyadu. Much, further (ಸೋದರ, ಬಾವಂ, ಪಿರಿಮಂ Śmd. II). 2, in vain, causelessly (ಸೋದರ, ಬಾವಂ, ಬಯಿದು Kk. 89).

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 1. Taking a meal; a meal. (T. ಉಣ್ಣೆ). See ಮುಪ್ಪುತುಣ್ಣಿ.

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 2. = ಉಣ್ಣೆ. (A sucker), a tick (C.; T. ಉಣಿ, ಉಣ್ಣಿ; Te. ಉನ್ನಿ). ಉಣ್ಣಿ ಕೆಚ್ಚದೊಳಿರ್ದು ಉಣ್ಣಾದಮ ನೋರೆಹಾಲ; ಪುಣ್ಯದ ಮಾಡಿ ಉಣಲೊಲ್ಲದವನಿರವು ಉಣ್ಣಿಗು ಕಷ್ಟಂ (Sp.).

ಉಣ್ಣಿಸು uṇṇisu. = ಉಣಿಸು 1. To cause to take a meal, to give a meal to eat (C.). ಮುಲಪರಂಗೆ ಉಣ್ಣಿಸದೆ ಬಾಲಂ (Bp. 14, 30). ನಿನಗೆ ಉಣ್ಣಿಸಿದ ಬೋನದಂ (24, 75; see also 27, 18).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 1. = ಉಣ್. (C.). P. p. ಉಣ್ಣು (C.). ಉಣ್ಣಲಾಡದವ ಇಕ್ಕರಾಜನು. — ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಬಣ್ಣಾ ಬಯುಸಿದ. — ಉಣ್ಣದ್ದು ಉಣ್ಣ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ದೈವ್ಯನ ಹಂಗು ಏನು? — ಉಣ್ಣದ್ದೆ ಬಿದ್ದಾ ಕುಣ್ಡೇಲೇ ಹೋಯ್ತು. — ಉಣ್ಣಪ್ಪೆ ಯುಗಾದಿ, ಮಿಣ್ಣಪ್ಪೆ ದೀಪಾವಳಿಗೆ. — ಉಣ್ಣವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಣಗಾದಿನಿಗೆ ಜಾಜಿಕೆ ಇಲ್ಲ. — ಉಣ್ಣದರಿಗೆ ಊಟ ಬೇಡ, ಗುಣ್ಣುಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಣದ ಪರಸ ಬೇಡ, ಸೊಣ್ಣದ ಬಂಡ್ಯ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಣಿ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಣಳ್ಳಿ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಣೆಮುಣ್ಣಿ? — ಉಣ್ಣಿ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಣಾ? ಆಪ್ಪರೆ ಮುಣ್ಣಾಸು ಮೂವತ್ತು ದೊರಿ (Prvs.).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 2. = ಹುಣ್ಣು. (My.).

ಉಣ್ಣೆ uṇṇe. = ಉಣ್ಣಿ 2. (ಪ್ರಣಾಪನ Mr. 166). — ಉಣ್ಣೆಗಿಡ. The Lantana shrub (My.; *cf.* ಪೇಸಿಗೆಗಿಡ).

ಉಣ್ಣೆ uṇṇe. Tbh. of ಊರ್. Wool (C.; see B. 3, 9. 106; 4, 163; 5, 122). ಉಣ್ಣೇ ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣಾತ್ಕಾ ದೀತೇ? (Prv.).

ಉಣ್ಮು uṇmu. (= ಪುಣ್ಮು, ಪೊಣ್ಮು). To go up, to rise; to come or break forth; to issue; to be born (ಉದ್ಗತಿ Śmd. Dh.; ಹುಟ್ಟು G.; *cf.* ಉಳ್ಕು 1, ಉಬ್ಬು 1). ನವರಸಮ್ ಉಣ್ಮೈ (Ch. v. 16). ಒಲವಣ್ಮೈ (Bp. 42, 1; 53, 48). ಉಣ್ಮುವ ಮಿಂಚು (Rāv. 8, 118). See Abh. P. 4, 21; 9, 24; 11, 13; 13, 47; 14, 103; Rāv. 4, after 14; 4, 45; 5, 83. 87. 90; Grj. 3, 79. 93; 5, after 42; 10, 9; J. 11, 10.

ಉತ್ ut. = ಉಡ್. Another form of ಉಡ್, to plough, only used in the common P. p. ಉತ್ತು (= ಉಟ್ಟು). ಉತ್ತು ಬಾಡುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಣಾ, etc.); ಉತ್ತ ಕೆಲಸ (ಕೃಷ್ಣ, etc. Nr.). ಉತ್ತು (J. 4, 44; Sl. 208. 209). ಉತ್ತ ಭೂಮಿ (301). ಉತ್ತದು (301). ಪೊಸ್ತ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು (Bp. 60, 50). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಪಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀಡಿತು, ನತ್ತ ಪೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀಡಿತು. — ಉತ್ತು ಬರುವ ಮಗ ತೆವಳಿ ಬನ್ದರೆ ಮೆತ್ತ ಶಾಯಿಯು ಪುಣ್ಯ. — ಉತ್ತು ಬಾಡುವವನ ಬದುಕು ಎತ್ತಲೂ ಲೇಸು (Prvs.).

ಉತ uta. = ಉತುಂ q. v., etc., *c. g.* ಶಾಪಿಸುತ (Bp. 52, 6), ಕೆವಪುತ, ಜಾಡಿತ, ಸೀಡುತ, ಶಾಪಿಸುತ, ಎಸುತ, etc. (52, 13), ಎಸುತ, ನಮಿಸುತ (60, 59). See s. v.

ಉತ uta. 1. *Also; and; what, how; or.*

ಉತ uta. 2. Sown, woven. (C.).

ಉತಂ utaṁ. = ಉತ, etc., *c. g.* ಆಲೋಚಿಸುತಂ, ಕಾಣುತಲೆ (*i. e.* ಕಾಣುತಂ -ಎ 3, Bp. 52, 6), ಕೊಳುತಂ (52, 12), ಎಸುತಂ (52, 13. 14). See s. v.

ಉತಾರು utāru. (= ಉತ್ತಾರ). Subsiding; alleviation; decline, diminution; — descent, slope; — cheapness (My.; Mhr. ಉತಾರ, which appears as a Tbh. ಉತ್ತಾರ).

ಉತಾವಳಿ utāvaḷi. Haste, impatience (C.; Br.; Mhr.).

ಉತಾಹೋ uta-āhō. *Either, or.*

ಉತು u10-tu1. = ಉದು 1, q. v. ನಿಮ್ಮುತಿರ್ದರುಮ್ ಎಮ್ಮು ತಮ್ಮರುಂ ತಮ್ಮುತಮಿಯರುಂ (Śmd. 180).

ಉತುಂ utuṁ. = ಉತ, ಉತಂ, ಉತೆ, ಉತ್ತ 1, ಉತ್ತಂ, ಉತ್ತಾ, ಉಪ್ತುಂ, ಉಪ್ತೆ 1. A termination of the present participle (Śmd. 279), *c. g.* ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ; ಪುಗುತುಮ್ ಇರ್ದಂ; ಕರೆಯುತುಂ ಪೋದಂ (280), ನೋಡುತುಂ, ಮುಡುಮು, ಆಡುತುಂ (Bp. 59, 20).

ಉತೆ utē. = ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279), *c. g.* ಇನುತೆ ಇರ್ದಂ; ಮಿಜುಗುತೆ ಪೋದಂ; etc. (280).

ಉತ್ಕ utka. *Desiring, longing for.*

ಉತ್ಕಚ ud-kaca. Having the hairs erect. See ಪುಳಕಾಙ್ಕಿತ.

ಉತ್ಕಟ ud-kaṭa. = ಉಗ್ಗಟ, ಉಗ್ಗಡ. *Exceeding the usual measure, excessive;* excellent, important, great, superior, high (ಉಚ್ಚಟ, ಉಚ್ಚತ, ಉಚ್ಚಣ, ಉಚ್ಚಾದ್ಯ, ಪೆರ್ಚಾದುದು Mr. 446; Bp. 51, 62). 2, *mad, furious.* 3, proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.); pride (Rām. 3, 6, 45). 4, uneven, difficult. 5, *the tree and fragrant bark of Laurus cassia.* 6, eagerness after; anxious desire (Mhr.). 7, affliction (My.).

ಉತ್ಕಟಿಸು utkaṭisu. To be or become excessive (Bp. 50, 26).

ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ ud-kaṇṭhita. *Desiring, longing for;* distressed (ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳ Mr. 242).

ಉತ್ಕಣ್ಠೆ ud-kaṇṭhe. *Longing for; regretting, missing;* anxiety or regret for any missing object (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಉತ್ಕರ ud-kara. Piling up; *a heap, a multitude;* abundance.

ಉತ್ಕರ್ಷ ud-karsha. Pulling upwards; raising; drawing out. 2, *eminence, excellence, superiority.* 3, *joy, pleasure.*

ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ utkarsha-dravya. An instrument for pulling upwards or out. See ಮಿಣ್ಣು.

ಉತ್ಕಲ utkala. N. of the inhabitants of Orissa; a porter; a fowler. (R.).

ಉತ್ಕಲಿ (ud-kali). A staff with a hook to push the straw trodden out by oxen (ದೊರೆಕೋಲು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಕಲಿ).

ಉತ್ಕಲಿಕೆ utkalikē. = ಉತ್ಕಣ್ಠೆ. *Longing for, regretting, missing* (ವಿರಹ Nn. 102; ಆತುರ 164, Mr. 527; see ಉತ್ಕಣ್ಠೆ). 2, fear (ಭಯ Nn. 164; Mr. 527). 3, a water-pot (ಕಮಣ್ಡಲು Nn. 102). 4, a bud, an unblown flower (ಕೊರಕ, ಮೊಗ್ಗೆ 102. 164; ಮೊಗ್ಗೆ Mr. 527). 5, *a wave, a billow* (ಅಲಘಳಿಗ Nn. 102; ಎಳಸಿ, ನೀರ ತೆರೆ 164; ತರಂಗ Mr. 527). 6, a creeper (ಪಲ್ಲಿ, ಬಳ್ಳಿ Nn. 102). 7, the chick-pea (ಕಣಂಗ, ಕಡಲೆ 102).

ಉತ್ಕಲ್ಲೋಲ ud-kallōla. Surging up (Abh. P. 13, 64).

ಉತ್ಕಾರ ud-kāra. *Winnowing corn; piling it up.*

ಉತ್ಕೀರ್ಣ ud-kîrṇa. Heaped up, accumulated (Rśv. 5, 120);—scattered;—dug up or out, excavated; engraved.

ಉತ್ಕುಣ utkuṇa. = ಉಂಕುಣ, (ಒಕ್ಕುಣ). A bug; a louse.

ಉತ್ಕೃತಿ ud-kṛiti. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ud-kṛishṭa. Drawn up or out. 2, excellent, eminent, superior; excessive (ಕಾವ್ಯ Nn. 33; ಶುಕೂಲು, ಪೆಪ್ಪು ಗೆ 141; ಉತ್ಕಟ, etc. Mr. 446).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ utkṛishṭatĕ. Excellence, eminence (My.). See ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ.

ಉತ್ಕೋಚ ud-kôĉa. Bending from the right course; *a bribe.*

ಉತ್ಕ್ರಮ ud-krama. Going up, or out, or away. 2, going astray, deviation, transgression. See ವ್ರತೋತ್ಕ್ರಮ.

ಉತ್ಕ್ರಮಣ ud-kramaṇa. = ಉತ್ಕ್ರಮ No. 1. (My.).

ಉತ್ಕ್ರಮಿಸು ud-kramisu. To depart, as life (My.); to exceed; to transgress, as an order (My.).

ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿ ud-krânti. Stepping up to; going out or away (as life, My.). See ವ್ರತೋತ್ಕ್ರಾಂತಿ.

ಉತ್ಕ್ರೋಶ ud-krôśa. Clamour, outcry. 2, *an osprey.*

ಉತ್ತ utta. 1. = ಉಕುಂ, etc., *e. g.* ಎಸುತ್ತ (Dp. 44, 63), ನಡಗುತ್ತ, ನಡ್ಡಣಿಸುತ್ತ, ಸುಯ್ವುತ್ತ (52, 12), ಬೀಸುತ್ತ (59, 20). See s. ವ್.

ಉತ್ತ utta. 2. = ಉತ್ತಲ್. The side or direction which is in the middle of two others; to or in the middle side or direction. ಉತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (ŚBd. 145). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ದುಃಖಿದನ್, ಉತ್ತಿತ್ತು ತೈತ್ತಂ ಸಾರ್ದರ್ ಇಚ್ಛಿಂತರ್ಗಳ್ (145).

ಉತ್ತ utta. 3. = ಪುತ್ತ. (My.).

ಉತ್ತ utta. *Moistened, wet.*

ಉತ್ತಂ uttaṁ. = ಉಕುಂ, etc., *e. g.* ಬರುತ್ತಂ (Bp. 52, 12), ಕಾಣುತ್ತಂ (52, 22).

ಉತ್ತಂಸ ud-taṁsa. *A chaplet, a wreath worn on the crown of the head.* 2, *an earring.*

ಉತ್ತಪ್ಪ uttapṗa. A gold necklace worn by women (My.; Sl. 218; Tĕ.; T. ಉತ್ತಪ್ಪ ಮಾಲೆ, ಉತ್ತಿ; Tĕ. also ಉತ್ತರಿ, ಉತ್ತರಗೆ; *cf.* T. ಉತ್ತಿ, Tĕ. ಉತ್ತ, fit? see ಉತ್ತರಿಗೆ).

ಉತ್ತಪ್ಪಾಲು uttapṗâlu. = ಉತ್ತಪ್ಪ. (My.; T. ಉತ್ತಪ್ಪಾಲ್).

ಉತ್ತತ್ತಿ uttatti. = ಉತ್ಪತ್ತಿ q. v., ಉತ್ಪೊತ್ತಿ. (C.). See ಕಂಡುತ್ತತ್ತಿ.

ಉತ್ತಪ್ತ ud-tapta. Made hot; *dry flesh.*

ಉತ್ತಮ ud-tama. = ಉತ್ಕುಟ. *Uppermost, highest, most elevated; chief, best, excellent;* the most removed or last. (ಎಫ Nn. 21; ನಗರ ರೆ. II, 77; ವಿಜಯ Bhn. 41). 2, the first person (ŚBd. 90. 269; Kâvy. I, 5, 6-12). See Bp. 60, 9; J. 14, 24 (where neuter noun). ಉತ್ತಮನು ಎತ್ತ ಪೋದಡಂ ಪುಣಲೇ (Prv.).

ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ uttama-kârya. A good work (ಸಾಧನ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ Nn. 114).

ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ uttama-tîrtha. A celebrated place of pilgrimage (ಪುಣ್ಯ Nn. 27).

ಉತ್ತಮದ್ವೀಪ uttama-dvîpa. A dvîpa of a certain extent. See Mr. 326 s. ದರ್ಭೆ.

ಉತ್ತಮಪಾತ್ರ uttama-pâtra. An excellent person (Kâvy. IV, 2, 32).

ಉತ್ತಮಪುರುಷ uttama-puruṣha. An excellent man (ಪರೀಕ್ಷ, ನಮ್ಮರುವ Nn. 45). 2, the first person (ŚBd. 91. 255. 258. 261. 262).

ಉತ್ತಮರ್ಣ uttama-ṛiṇa. *A creditor.*

ಉತ್ತಮವಾಜಿ uttama-vâji. An excellent horse (ತಕ್ಕ್ಯ, ಒಳ್ಳೆಪ ಕುದುರೆ Nn. 12).

ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ uttama-ślôka. A man well spoken of (My.).

ಉತ್ತಮಾಂಗ uttama-aṅga. *The head* (Bp. 38, 35). — ಉತ್ತಮಾಂಗದ ಕೇಕಿ. N. (Bp. 58, 4).

ಉತ್ತಮಾಧಮ uttama-adhama. High and low, good and bad (My.).

ಉತ್ತಮಿಕೆ uttamikĕ. Excellence, superiority; goodness (Râm. 4, 3, 20).

ಉತ್ತಮೆ uttamĕ. *An excellent woman* (Bp. 61, 34).

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ uttama-uttama. The very best (Bp. 61, 76).

ಉತ್ತರ ud-tara. 1. *Higher;* upper. 2, superior; excellent (ವಿರಾಜ, ಒಪ್ಪವರ್ಣಾದು Nn. 77);—excess, over and above. 3, northern (ದಿಗ್ವಿಜರ, ದಿಗ್ವೀಜ 77). 4, left, left-hand. 5, posterior, subsequent, following, latter; the following member or place (ŚBd. 227; Ch. v. 334). 6, *future.* 7, *future consequence, the future result of actions* (ಉಪರ್ಗ, ಮೂಲಪ್ಪ ಫಲ Mr. 72). 8, *an answer, a reply;* a mandate (ಸುದಿ Nn. 77). 9, a superior man (ಆರ್ಯ Mr. 382). 10, going, proceeding (ಯಾತಿ, ಆಮ್ಮುಳುದು Nn. 77). 11, joy; satisfaction (ಆಪ್ಸಾದ, ಸನ್ತೋಷ 77). 12, N. of a king, the son of Virâṭa (Mr. 263; ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗ G.). ಉತ್ತರನ ಪಾರುಷತ್ಯ ಒಲ್ದೇ ದುಷ್ಟಿ (Prv.). 13, a defence, a rejoinder. 14, a kind of upamâ (Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.).—See ಇದಿರುತ್ತರ. — ಉತ್ತರ ಆಡು. To give an answer (Bp. 24, 38; 55, 37). — ಉತ್ತರ ಕೆ. To give an answer (Bp. 18, 18; 53, 61). — ಉತ್ತರದಕ. The northern direction (B. 5, 305). — ಉತ್ತರ ಕೊಡು. = ಉತ್ತರ ಕೆ. (Bp. 31, 10; 51, 10; B. 4, 18. 56. 156). ಉತ್ತರಾ ಕೊಡವಿಷ್ಟರೆ ಸತ್ತವನ ಬಾಗೆ (Prv.). — ಉತ್ತರಗೊಡು. = ಉತ್ತರ ಕೊಡು. (Râm. 5, 3, 58). — ಉತ್ತರಂಗೆಡದ. -ಂ-ಕೆಡದ. An inaccurately or ill speaking man, a babbler (ಗದ್ಯವಾಣಿ Mr. 240). — ಉತ್ತರಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. An answer to fail (Bp. 54, 82). — ಉತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಉತ್ತರ ಗೊಡು. (J. 6, 26). — ಉತ್ತರ ಪೊದೆ. An answer to be obtained (B. 4, 156). — ಉತ್ತರ ನಿಲ್ಲಿಸು. To refrain from an answer (My.). 2, to silence (My.).

ಉತ್ತರ ud-tara. 2. Crossing over, passing over; vanquishing; giving up; coming out of, escaping from.

ಉತ್ತರಕರ್ಮ uttara-karma. Funeral rites (ನಿವಾರಣ, ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆ Nn. 19; My.).

ಉತ್ತರಕಾಶಿ uttara-kâśi. Benares (My.).

ಉತ್ತರಕುರು uttara-kuru. The country of the northern Kurus. (My.).

ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ uttara-kriyĕ. = ಉತ್ತರಕರ್ಮ. (Nn. 19; B. 3, 15; My.).

ಉತ್ತರಂಗ uttara-aṅga. *The lintel of a door* (ಉತ್ತರಾಸ Mr. 199).

ಉತ್ತರಚ್ಛದ uttara-ĉ-ĉhada. *A cover, what is thrown over anything* (ಪಾಸಿಕೆ Mr. 203).

ಉತ್ತರಣ ud-taraṇa. Crossing over. See ಜಲೋತ್ತರಣ.

ಉತ್ತರಣಿ uttaraṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, ಉತ್ತರಾಣಿ, ಉತ್ತರೆಣಿ. A common weed, Achyranthes aspera Lin. (ಆವಾಮಾರ್ಗ, ಮುಯುಲಕಳ, ಖರಮುಂಜಿ, ಕೆಂಪಚಳ್ಳಿ, etc. Nr.; Sl. 143; ಆವಾಮಾರ್ಗ, ಶಿಖರಿ Mr. 128; My.; Tĕ.).

ಉತ್ತರಣಿ uttaraṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, etc. — ಉತ್ತರಣಿಬಿತ್ತು. The uttaraṇi's seed (Bp. 31, 3).

ಉತ್ತರಬಸ್ವೇಶ್ವರ uttara-dik-vara. Kubêra (Mr. 54).

ಉತ್ತರದೇಶ uttara-dêśa. = ಉತ್ತರದೇಸ. The northern country.

ಉತ್ತರದೇಸ uttara-dêsa. Tbh. of ಉತ್ತರದೇಶ (Śmd. 376).

ಉತ್ತರಧ್ರುವ uttara-dhruva. The north pole (B. 3, 41; 4, 64; My.).

ಉತ್ತರನಾಥ uttara-nâtha. N. of a liṅga (Bp. 51, 64).

ಉತ್ತರಪಕ್ಷ uttara-pakṣha. A defendant (My.). 2, the dark half of the month (My.).

ಉತ್ತರಪೂಜೆ uttara-pûjĕ. Worship and dismissal, at the close of a ceremony, of the divinities summoned and set up at the commencement of it (My.; Mhr.).

ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ uttara-bhâdrapadĕ. The twenty-sixth lunar mansion (C.).

ಉತ್ತರಮಿಮಾಂಸೆ uttara-mimâṁsĕ. *The systematical investigation of the vêda in so far as it leads to a knowledge of the one brahma or universal soul,* the vêdânta philosophy of Bâdarâyaṇa.

ಉತ್ತರವಯಸ್ಸು uttara-vayassu. The latter or declining years of life (B. 4, 113; My.).

ಉತ್ತರವಾದಿ uttara-vâdi. = ಉತ್ತರಪಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಉತ್ತರವಾದಿತ್ವ uttara-vâditva. The state of being a defendant (My.).

ಉತ್ತರಸಾಧಕ uttara-sâdhaka. Finishing what remains or follows; an assistant, a helper, a friend (Bp. 43, 81).

ಉತ್ತರಾಜಿ uttarâji. Relating to the north. — ಉತ್ತರಾಜಿ ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. A female ear-ornament set with pearls (My.). — ಉತ್ತರಾಜಿಮಠ. A maṭha in which Mâdhva sanyâsis from the north use to reside (My.).

ಉತ್ತರಾಣಿ uttarâṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, etc. (C.; St. & Pl.). See ಕಂಯುತ್ತರಾಣಿ.

ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ uttara-adhikâri. A person who has the power or right of succeeding to the station or rank of another, a successor (My.); an heir (My.).

ಉತ್ತರಾಫಲುನಿ uttarâ-phalguni. The twelfth lunar mansion (My.; B. 5, 305).

ಉತ್ತರಾ ಭಾದ್ರಾ uttarâ bhâdrâ. = ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ. (C.).

ಉತ್ತರಾಭಾಸ uttara-âbhâsa. A false, indirect or prevaricating reply. (R.).

ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖ uttara-abhimukha. With the face directed towards the north (J. 15, 7).

ಉತ್ತರಾಯಣ uttara-ayaṇa. The progress (of the sun) to the north; the summer solstice (My.; Sl. 41; B. 5, 306).

ಉತ್ತರಾಶಪತಿ uttara-âśâ-pati. *Kubêra.*

ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ uttara-ashâḍhâ. The twenty-first lunar mansion (C.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾಸ uttara-âsa. = ಉತ್ತರಾಸ. = ಉತ್ತರಿಗೆ (Mr. 199; My.). 2, = ಉತ್ತರಪಕ್ಷ No. 2 (My.).

ಉತ್ತರಾಸಂಗ uttara-âsaṅga. *An upper garment.*

ಉತ್ತರಿ uttari. = ಉತ್ತರಿಗೆ (Ct. I, 76). 2, N. of a plant (ಪಥ Mr. 121).

ಉತ್ತರಿಗಿಗೆ uttarigigĕ. = ಉತ್ತರಿಕ್ಷ, q. v. (Bp. 61, 27).

ಉತ್ತರಿಗೆ uttarigĕ. Tbh. of ಉತ್ತರೀಯಕ (Śmd. 373. 375; Ct. II, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 1. To give an answer; to give orders (P Bp. 40, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. To cross; to vanquish; to give up, etc.; to come out of, to escape (Bp. 18, 20; 24, 38; 32, 47; 45, 25. 32; 51, 64; 56, 23; J. 28, 1; Bh. 1, 8, 93). 2, to split, to cut in two, as vegetables, to sever (J. 12, 39; 14, 15; 20, 28; My.; Tû. ಉತ್ತರಿಂಚು).

ಉತ್ತರೀಯ uttarîya. *An upper garment* (ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಉತ್ತರೀಯಕ uttarîyaka. = ಉತ್ತರಿಗೆ. An upper garment.

ಉತ್ತರೆ uttarĕ. *The north.* 2, N. of a daughter of Virâṭa and daughter-in-law of Arjuna. (My.). 3, = ಉತ್ತರಾಷಾಢ ಲ್ಲಿನ (My.). See ಔತ್ತರೇಯ.

ಉತ್ತರೇಣಿ uttarêṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, etc. (ಮುಯಿಕೆ, etc. Sl. 143; Tĕ.).

ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ uttarĕ-dyus. *A subsequent day;* to-morrow.

ಉತ್ತರೋತ್ತರ uttara-uttara. More and more, higher and higher; always increasing; one on the other; reply on reply; excess; succession, gradation (Sk.); — success, hail, welfare (J. 26, 29. 30; 28, 63; 30, 28; My.).

ಉತ್ತಲ್ uttal-al. = ಉತ್ತ್ವ. ಉತ್ತಲ್, ನುತ್ತಲ್, ಉತ್ತಲ್ (Śmd. 145). ಉತ್ತಲ್ ದೇವೇಶ್ವಂ, ಮುತ್ತಿತ್ತಲ್ ಘುಮಗೇಶ್ವಪ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಜಾಫಪರ್ (145).

ಉತ್ತಾ uttâ. = ಉಸುಂ, etc. (C.), *e. g.* ಎಸುತ್ತಾ (Bp. 20, 2), ಕೇಳುತ್ತಾ, ಕೊಸುತ್ತಾ, ಪೊಡೆಯುತ್ತಾ (Cĕl. 15), ಸುಟ್ಟುತ್ತಾ (16), ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಪೊಸ್ಟುತ್ತಾ (17), ನಡಿಸುತ್ತಾ (66).

ಉತ್ತಾನ ud-tâna. Stretched out; lying on the back, sleeping supinely or with the face upwards. 2, *shallow.*

ಉತ್ತಾನಕ ud-tânaka. A particular posture in wrestling (Grj. 2, after 106).

ಉತ್ತಾನಪಾದ uttâna-pâda. N. of a star in the little bear. 2, N. of a king of Oudh (Bhâgavata 4, 6, 3).

ಉತ್ತಾನಶಯ uttâna-śaya. Lying or sleeping on the back. 2, *an infant.*

ಉತ್ತಾರ ud-târa. (= ಉತ್ತಾರ). Transporting over or across; delivering, rescuing (Sk.). 2, remission, relaxation (Bp. 20, 2). 3, returning, giving back (My.). 4, land given rent-free by government to an individual (ಜೀವಬೋಗ, gauḍa, etc.) as a reward for services.

ಉತ್ತಾರಕ ud-târaka. Transporting over or across; a deliverer; N. of any deity. (My.).

ಉತ್ತಾರಣ ud-târaṇa. Transporting across; rescuing, delivering. (My.).

ಉತ್ತಾಲ ud-tâla. = ಉತ್ತಾಳ. Great, strong (Bp. 38, 66; 53, 71); formidable; arduous, difficult; *speedy, swift,* (haste); best; *elevated, high, tall.*

ಉತ್ತಾಳ uttâḷa. = ಉತ್ತಾಲ, q. v. High, etc. (ಉದ್ದಿನ ಮಿಟೆ.). ಉತ್ತಾಳಪ್ (ಅಪ್ಪೆ Mr. 235, one MS. ಅಂಪ್ಪೆ; perhaps ಅಗ್ಗಣಿ?).

ಉತ್ತಿರ್ಣ ud-tîrṇa. Crossed, traversed; rescued, liberated, escaped; released from obligation. (My.).

ಉತ್ತು uttu. 1. = ಉಮ್ಮು. See ಉತ್ತ್.

ಉತ್ತು uttu. 2. = ಉಳುಮೆ. P. p. of ಉಮು (ಉಜ್).

ಉತ್ತುಂ uttuṁ. = ಉಸುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕಾಯುತ್ತುಂ ಬಿನ್ನಂ. ಪಡಿಯುತ್ತುಂ ನಡೆದಂ. ಕೆಡಯುತ್ತುಂ ಮಾಣಲಂ, ಕವಿಪ್ಪಡಿಂ ನಿನ್ನೆ ನಿಡರ್ಪಿಸುತ್ತುಮ್ ಇರೆ (280).

ಉತ್ತುಂಗ ud-tuṅga. Lofty, high, tall, elevated (ಉನ್ನತ, ಉಚ್ಚ, ಉದ್ದ Mr. 445). See Śmd. 68. 289.

ಉತ್ತುಂಗಕೋಷ್ಠ uttuṅga-kôṣṭha. N. (Bp. 44, 58; 50, 17).

ಉತ್ತುತ್ತೆ uttutte. = ಉತ್ತತ್ತಿ, etc. Dried dates, the fruit of Phoenix dactylifera L. (ಮುಸ್ಲಿಂರ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತೊತ್ತೆ; My.; Tu. ಉತ್ತುತ್ತಿ, also My.).

ಉತ್ತುಮ uttuma. Tbh. of ಉತ್ತಮ (Bp. 20, 3; Mr. 526; My.; G.).

ಉತ್ತೆ utte. 1. = ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕೆತ್ತುತ್ತೆ ಕವಿದಂ; ದರಸುತ್ತೆ ಬಚ್ಚಂ (280).

ಉತ್ತೆ utte. 2. ಉತ್ತ 1-೨೨. An affix for forming the third person singular neuter (My.), *e. g.* ಆಗುತ್ತೆ (= ಆಗುತ್ತದೆ, Sl. 32. 44. 45. 183), ಇರುತ್ತೆ (46. 244. 253), ಮಡುತ್ತೆ (141. 300. 399. 403), ಬರುತ್ತೆ (403). See Prv. s. ನಮುನಾಸಿ.

ಉತ್ತೇಜಕ ut-têjaka. Instigating; stimulating; stimulant. (My.; Sl. 225).

ಉತ್ತೇಜನ ut-têjana. Incitement, instigation; whetting; an inspiring or exciting speech; an incentive, inducement, stimulant. (My.).

ಉತ್ತೇಜಿತ ut-têjita. Incited, urged. 2, sidling, one of a horse's paces. See ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೇರಿತ uttêrita. One of the paces of a horse. See ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೊತ್ತೆ uttötte. = ಉತ್ತುತ್ತೆ, q. v.

ಉತ್ಥ ut-tha (stha). Rising; coming forth; etc. See ಕೃಮಿ ಕೋಷೋತ್ಥ, ಸಿನ್ಧೂತ್ಥ.

ಉತ್ಥಾನ ut-thâna (sthâna). Standing up; rising (My.); origin; resurrection. 2, *strenuous effort, manly exertion.* 3, *an army.* 4, starting on a warlike expedition (ಕಾಳಗ G.). 5, a good medicine (ಮಲೊಲ್ ಔಷಧ G.). 6, business of a family or realm (ಮನೆಯ ಕೆಲಸ G.). 7, a courtyard (ಅಂಗಳ G.). 8, evacuating by stool, etc. (ಮುಲರೋಲ್ ಗ G.). 9, a book (ಪುಸ್ತಕ G.). 10, joy (ಸನ್ತೋಷ G.).

ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ utthâna-dvâdaśi. A vaishṇava feast on the twelfth day in the light half of the month kârttikâ (My.).

ಉತ್ಥಾಪನ ut-thâpana (sthâpana). Causing to rise or get up; raising, elevating. See ಏಳ್.

ಉತ್ಥಿತ ut-thita (sthita). Risen. 2, *arisen, born, produced.* 3, *increased.* 4, *endeavouring.*

ಉತ್ಪಟ ut-paṭa. = ಉತ್ಪತ. (Tearing or rooting up); sap issuing from the cleft of a tree.

ಉತ್ಪತನ ut-patana. Flying up; rising, ascending; birth. (G.).

ಉತ್ಪತಿತೃ ut-patitṛi. *Flying or jumping up;* going upwards.

ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು ut-patishṇu. = ಉತ್ಪತಿತೃ. *Flying or jumping up,* etc.

ಉತ್ಪತ್ತಿ ut-patti. Arising; *birth, production* (ಪುಟ್ಟುವುದು Kn. 215); coming forth; origin; produce, profit. (My.). See ಪುಟ್ಟು, ಮೂಲ.

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ utpatti-sthâna. The source of anything (ಆಕರ Kn. 91).

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯ utpatti-sthiti-laya. Arising into being, continuance in life, and dissolution (Bp. 61, 65).

ಉತ್ಪಥ ut-patha. Wrong road; error, evil (Sk.). 2, the air, sky (Br.; R.).

ಉತ್ಪನ್ನ ut-panna. Risen; arisen, *born, produced;* acquired, gained; produce, profit (ಪುಟ್ಟಿದವ G.; My.); effected; known.

ಉತ್ಪನ್ನತೆ ut-pannatè. Origin; production. (Bp. 35, 7; My.).

ಉತ್ಪಲ utpala. *The blue lotus, Nymphaea caerulea* (ನೀಲೀ ದರ, ನೆಯ್ದಲೆ Mr. 419; ಕಮಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ Kn. 29; ಪದ್ಮ, ನೆಯ್ದಿಲು 54; ಕುಮುದ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Sl. 95; ಕರೇ ಕಮಲ G.). 2, any water-lily. 3, *Costus speciosus or arabicus* (ಕೆಬಳಂಜಸ G.). 4, N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366). — ಉತ್ಪಲಜ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda Lin. (St. & Pl.).

ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ utpala-mâlè. N. of a vṛitta (Ch.).

ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ utpala-mitra. The water-lily's friend: the moon (Bp. 61, 82).

ಉತ್ಪಲಸಾರಿವೆ utpala-sârivè. *The shrub Ichnocarpus frutescens* Roxb.

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತ utpala-âpta. = ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ. (My.).

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತಾಶ್ಮ utpalâpta-aśma. The moon-gem (ಪದ್ಮರಾಗ ಮಣಿ Ćb.; My.).

ಉತ್ಪವನ ut-pavana. Cleaning, purifying. See ಕೆಗೆ, ನೆಕ, ಪಾಮು and *cf.* ಉತ್ಪ್ಲವನ.

ಉತ್ಪಶ್ಯ ut-paśya. *Looking upwards.*

ಉತ್ಪಾಟನ ut-pâṭana. Eradicating; destroying. See ಕೀಡ್, ಮಾಣ್ಕು.

ಉತ್ಪಾಟಿತ ut-pâṭita. *Pulled up by the roots, torn out.*

ಉತ್ಪಾತ ut-pâta. Flying up, a jump. 2, *an unusual or startling event boding calamity, a portent, any natural prodigy or phenomenon;* any public calamity, as an eclipse, meteor, earthquake, etc. (Bp. 57, 48). 3, ಧೂಮ್ರ (Kn. 79).

ಉತ್ಪಾತಕ ut-pâtaka. = ಉತ್ಪಾತ. (My.). 2, perverse, having a contrary disposition (My.).

ಉತ್ಪಾದ ut-pâda. Coming forth; *birth, production.* 2, producing, causing. 3, *cause.*

ಉತ್ಪಾದನ ut-pâdana. Bringing forth, producing. See ಮಹೋತ್ಪಾದನ.

ಉತ್ಪಾದಿತ ut-pâdita. Produced, created. (My.).

ಉತ್ಪಾದಿಸು utpâdisu. To produce; to bring forward, to use (Śmd. 142).

ಉತ್ಪಿಂಜ ut-piñja. Out of order, confused. See ಸದುಪ್ಪಿಸು.

ಉತ್ಪಿಂಜಲ ut-piñjala. *Confounded, confused.*

ಉತ್ಪಿಹಿತ ut-pihita. Covered on or over. See ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ.

ಉತ್ಪುಲಕ ut-pulaka. Joyful, delighted; delight (Bp. 37, 24; 56, 12; 61, 61).

ಉತ್ಪ್ರಾಸ ut-prâsa. Throwing afar. 2, a burst of laughter; derision. 3, *excess, violence.*

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣ ut-prêkshaṇa. Looking into or up to; perceiving; comparing or illustrating by a simile. (R.).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ utprêkshisuvikè. The act of inferring or supplying (Sl. 48, sic!).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ut-prêkshè. Overlooking, disregarding; indifference. 2, a simile; comparison, illustration. 3, an ironical comparison. See Kâvy. III, 3, B, 121 seq., where it is a kind of atiśaya.

ಉತ್ಪ್ಲವನ ut-plavana. Jumping or leaping up; springing upon; bounding; floating upon. See ಉತ್ಪವನ.

ಉಪ್ಫಲ ud-phala. (= ಉಪ್ಫುಳ). Expanding, opening wide, dilating (fr. Sk. ಉಪ್ಫುಲ್). 2, excellent fruit.

ಉಪ್ಫುಲ್ಲ ud-phulla. *Widely opened; blown as a flower* (Bp. 8, 1).

ಉಬ್ಬಾಸ utrâsa. = ಉತ್ತ್ರಾಸ. (My.).

ಉಬ್ವ utva. The letter ಉ (Śmd. 105. 184. 205. 246. 270. 278. 353. 373).

ಉಬ್ವಾನ್ತ utva-anta. A term with final ಉ (Śmd. 103).

ಉಬ್ಸ utsa. *A spring, a fountain* (ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಒರತೆ Mr. 418).

ಉಬ್ಸಂಗ ud-saṅga. Union. 2, slope, side. 3, *the haunch or part above the hip; the lap.* ಪೊಕ್ಕುದು ಕಾಫಿಯುಳ್ಕು, ಮು ನ್ಪಿಡದರ್ ಮೆಯ್ಮುಂಕಮ್ ಉಬ್ಸಂಗದುಳ್ಕು (Mr. 327).

ಉಬ್ಸರ್ಗ ud-sarga. Pouring out, emission. 2, exeretion, voiding by stool (ದರ್ಪಣ್, ಮಲ, etc. Mr. 396). 3, abandoning, quitting. 4, *gift, donation.* 5, a general precept, rule.

ಉಬ್ಸರ್ಜನ ud-sarjana. -ನೆ. Letting loose, emission. 2, quitting, abandoning. 3, *gift, donation.* See ಕ್ರೀಡೋತ್ಸರ್ಜನ.

ಉಬ್ಸರ್ಜಿತ ud-sarjita. = ಉತ್ಸೃಷ್ಟ (My.).

ಉಬ್ಸರ್ಜಿಸು ud-sarjisu. To let loose; to quit, to leave, to abandon (My.).

ಉಬ್ಸರ್ಪಣ ud-sarpaṇa. Going, gliding or soaring upwards; spreading out; swelling, heaving. See ಎದ್ದು, ಕೂಂಕು.

ಉಬ್ಸವ utsava. = ಉತ್ಸವು 2, ಉತ್ಸವ, (ಉತ್ಸಹ). *Height, elevation, haughtiness, pride* (ಉಚ್ಚವಿಳೆ Sk. 458; ಏಏ' ಮೋಗೋಽಣ G.). 2, elation, joy (ಕೋಷಿ, ಮನದ ಉತ್ಸವ, o. r. ಮುಕೋತ್ಸಾಹ Kn. 73; Bp. 55, 8). 3, *a festival* (ದರ್ಪ Kn. 73; ಕ್ಷಣ, ಒಸಗೆ Mr. 452); a festive procession (My.). 4, enterprise, effort (ಗಕ್ಷಸ, ಉತ್ಸಾಹ Kn. 161). 5, a libation, an offering (ಬಲಿ, ಉತ್ಸವ, o. r. ಉತ್ಸಾಹ Kn. 16). 6, *rising or formation of a wish.* 7, *impatience.* 8, juice (ರಸ Kn. 83, o. r. ಉತ್ಸಾಹ). 9, N. of a ragaḷe (Ćh.).

ಉಬ್ಸವಿಸು utsavisu. To make merry, to feast with mirth, to be glad (Bp. 18, 78; 21, 38; 36, 49; My.).

ಉಬ್ಸಹ utsaha. Tbh. of ಉತ್ಸವ or of ಉತ್ಸಾಹ. See Nn. s. ಉತ್ಸವ. A feast (Bp. 3, 85; My.); a festive procession (My.). 2, joy (My.; ಮನಸಿಗೆ ಆಗುವ ಆನಂದ G.).

ಉಬ್ಸಾದನ ud-sâdana. Overturning; raising; ploughing thoroughly. 2, *rubbing and cleaning the body with fragrant unguents.*

ಉಬ್ಸಾರಕ ud-sâraka. Expelling, driving away. 2, *a doorkeeper, a porter.*

ಉಬ್ಸಾರಿತ ud-sârita. Expelled, driven away, got rid of (Kâvy. II, 2, B, 45).

ಉಬ್ಸಾಲ utsâl. = ಉಬ್ಬಾಸೆ, q. v.

ಉಬ್ಸಾಹ ud-sâha. Power, strength. 2, *effort, exertion, perseverance, strenuous and continued exertion, energy; magnanimity* (ಶಕ್ತಿ, ಉದ್ಯೋಗ Mr. 451). 3, joy, happiness (elation). 4, heroism. 5, one of the sthâyibhâvas in rasa (Kâvy. IV, 2, 15; Mr. 74). 6, N. of two metres (Ćh.). See ಉಮಾಸ. — ಉತ್ಸಾಹಭಂಗವಾಸ್ಪು. -ಕೊಸ್ಪು. Effort to relax (Grj. 8, 35).

ಉಬ್ಸಾಹಧ್ವನಿ utsâha-dhvani. A sound of delight. See ಕೆಕೆ.

ಉಬ್ಸಾಹನ ud-sâhana. *Effort, perseverance.*

ಉಬ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ utsâha-nigraha. Restraint of effort, etc. See ಉಬ್ಬಸಪಡಿಸು and remark on ಉತ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ.

ಉಬ್ಸಾಹವರ್ಧನ utsâha-vardhana. *The heroic rasa or feeling, heroism.*

ಉಬ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ utsâha-śakti. Power derived from joy (that is necessary for a king, My.).

ಉಬ್ಸಾಹಿ utsâhi. Active, persevering. 2, happy; a happy person (ಸನ್ತೋಷಿ Mr. 232).

ಉಬ್ಸಾಹಿಸು utsâhisu. To rejoice (My.).

ಉಬ್ಸುಕ utsuka. Restless, uneasy. 2, eager, impetuous; quick, swift (ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸ್ಥಿತ, etc., ಚಿಟ್ಟಿರಗ Mr. 233; ಚಿಟ್ಟರಗ Hlâ.). 3, *anxiously desirous, longing for, attached to* (ಉತ್ಕ, ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ Hlâ.); ardent desire (ಔತ್ಸುಕ್ಯ Ćt. II, 114). 4, regretting, repining, sorrowing for. 5, one of the saṁćâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 6, N. of a vṛitta (Ćh.). — ಉತ್ಸುಕವಡು. -ಪಡು. To be eager, etc. (Bp. 43, 27).

ಉಬ್ಸುಕತೆ utsukatĕ. Restlessness; zeal (My.); attachment, affection (ಭಕ್ತಿ Ćb.; B. 4, 19); regret.

ಉಬ್ಸೃಷ್ಟ ud-sṛishṭa. Emitted; *left, abandoned, thrown away.*

ಉಬ್ಸೈಕ ud-sêka. Sprinkling; foaming up or over; *haughtiness, pride.*

ಉಬ್ಸೈದ್ಧ ud-sêdha. *Height* (ಮುಖೌನ್ನತ್ಯ, ಆತಿಮುದ್ದ Kn. 132); *thickness.* 2, an excellent affair (ಉತ್ಸವ ಕಕಾರರ್ಯ Mr. 473). 3, profit, etc. (ಪ್ರಯೋಜನ Kn. 132). 4, *the body.* 5, killing, slaughter (ವಧ, ಕೊಲೆ 132).

ಉಬ್ ud. Up, upwards; upon, on; over, above; out, out of, from, away from, apart.

ಉದ uda. = ಉದಕ್. Water. See ಉದಗೋಳ; Bp. 8, 60.

ಉದಕ್ udak. = ಉದಂಚ್.

ಉದಕ udaka. *Water* (ಆಪ್ಪ Śmd. Dh. 461; ದನ, ನೀರ್ Kn. 34).

ಉದಕ್ಕು udakku. Tbh. of ಉದಕ್[1] (ಉದಕ್, ಉದಂಚ್, Śmd. 106 Cm.).

ಉದಕ್ಕೆ udakyĕ. *A woman in her courses* (requiring water for purification).

ಉದಗಲಿಸು udagalisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 4, 5, 25).

ಉದಗ್ಗತಿ udak-gati. The sun's progress north of the equator (Sl. 41).

ಉದಗ್ಭವ udak-bhava. Born in the north (Sl. 29).

ಉದಗ್ಭೂಮ udak-bhûma. Soil turned upwards or towards the north; *fertile soil.*

ಉದಗ್ರ ud-agra. Pointing upwards; *high, tall.* 2, advanced. 3, increased, large, vast; fierce, intense; excited. See Bp. 22, 15; 52, 39.

ಉದಂಕ udaṅka. A vessel for oil, etc. 2, N. of a ṛishi (My.).

ಉದಚ್ udać. = ಉದಂಚ್[4]. (Śmd. 106 Cm.).

ಉದಜ ud-aja. 1. *The driving out or forth* (of cattle, etc.).

ಉದಜ uda-ja. 2. Produced in or by water. 2, a lotus.

ಉದಜಲೋಚನೆ udaja-lôćanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 30).

ಉದಂಚ್ ud-aṁć. ಉದಕ್. = ಉದಳ್ಚು, ಉದಚ್[4]. Turned or going upwards; *upper, upwards.* 2, *northern.* 3, subsequent, posterior.

ಉದಂಚ ud-añca. Proceeding well, hitting the mark, as an arrow (Grj. 8, 43).

ಉದಂಚನ ud-añcana. A bucket. 2, *a lid, a cover.*

ಉದಂಚಿತ ud-añcita. *Raised up, thrown upwards.*

ಉದಧಿ uda-dhi. A reservoir for water; *the ocean.*

ಉದನ್ udan. *Water.*

ಉದಂತ udanta. 1. *Intelligence, tidings;* news.

ಉದಂತ u-d-anta. 2. Ending in ಉ; a term with final ಉ (Śmd. 134. 144. 200. 203. 236).

ಉದಯ್ಕೆ udanyē. *Thirst.*

ಉದನ್ವತ್ udan-vat. -ದಸ್ತ್. Abounding in water; *the ocean.*

ಉದನ್ವಾನ udan-vâna. Tbh. of ಉದನ್ವತ್. (Mr. 405).

ಉದಪಾನ uda-pâna. *A well.*

ಉದಯ ud-aya. *Going upwards, rising* (ಮೂಡಿತು Kk. 75, o. r. ಮೂಡು). 2, *the eastern mountain behind which the sun is supposed to rise.* 3, light, splendour (ತಳತಳ Ćt. I, 23). 4, springing from; coming forth, creation, production, coming into being; becoming visible. 5, *gain, income.* 6, N. of a vṛitta (Ćh.). — ಉದಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To rise (Bp. 11, 12; J. 26, 17).

ಉದಯಕಾಲ udaya-kâla. The time of sunrise. See ಪೂರ್ವಿಕ.

ಉದಯಕುಧರ udaya-kudhara. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Bp. 19, 28).

ಉದಯನಗರಿ udaya-nagari. N. of the capital of Marvar (Grj. 2, 81).

ಉದಯರಾಗ udaya-rûga. The hue of sunrise; the dawn; the rising sun or moon; a morning carol. — ಉದಯರಾಗಗಬ್ಬ. -ಪ್ಪ. A kind of sirḍ (Bp. 11, 24).

ಉದಯಾಚಲ udaya-ačala. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Grj. 5, 8).

ಉದಯಾದಿತ್ಯ udaya-âditya. The rising sun (Śmd. 175). 2, N. of a king (My.).

ಉದಯಾದ್ರಿ udaya-adri. = ಉದಯ No. 2. (Bp. 61, 12).

ಉದಯಿಸು udayisu. = ಉದಯ್ಸು. To rise; to be born; etc. ಉದಯಿಪ್ಪಂ (Śmd. 275). See Śmd. 42. 83. 126. 217. 275. 370. 381; Ćh. v. 206; Grj. 10, 111; Bp. 3, 57; 19, 53; 34, 11; 50, 62; 53, 6; 60, 59; 61, 12; Śm. 8.

ಉದಯ್ಸು udaysu. = ಉದಯಿಸು. (Bp. 2, 8).

ಉದರ udara. *The belly* (ಪೊಟ್ಟೆ Ćt. I, 102; ಹೊಟ್ಟೆ Nn. 64). ಉದರಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಸದೆಯಾವರೂ ಹುಬ್ಬ ಬೇಕು (Prv.). — ಉದರದ ಚಾಮುಯಬೇಡ. N. (Bp. 58, 11).

ಉದರನಿರ್ವಾಹ udara-nirvâha. Sustenance of life: a subsistence (My.; Ćb. 123; B. 4, 194).

ಉದರಯಾತ್ರೆ udara-yâtrĕ. Support of life (My.).

ಉದರಪೂರ udara-pûra. Till the belly is full. (My.).

ಉದರಪೋಷಕ udara-pôshaka. -ಳ. Feeding the belly, supporting life. (C.). 2, a person who only thinks of feeding or supporting his or her body (Bp. 40, 55).

ಉದರಭರಣ udara-bharaṇa. = ಉದರಪೋಷಣೆ. (C.).

ಉದರಶಿಖಿ udara-śikhi. Belly-fire: inward heat, figurative or natural (Bp. 57, 12).

ಉದರಶೂಲೆ udara-śûlĕ. The colic (C.; Jn. 22, 31).

ಉದರಾಂತ್ರ udara-anta. Any one of the viscera of the body (ಕೋಣ್ಮ, ಪೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗು Nn. 126).

ಉದರಾರ್ಥಿ udara-arthi. One whose only concern is the belly (Bp. 40, 37).

ಉದರಿ udari. 1. Having a belly (see ತಗ್ಗುದರಿ). 2, having a large belly.

ಉದರಿ udari. 2. = ಉದ್ದರಿ. (My.).

ಉದರಿಲ udarila. *Fat, corpulent.*

ಉದರಿಸು udarisu. = ಉದರಿಸು, ಉದುರಿಸು. To cause to fall or drop down, etc. (C.). ಪಕ್ವವಾದ ಕೊಲೆ ಹಣ್ಣು ಉದರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 52).

ಉದರು udaru. 1. = ಉದರ್ q. v., ಉದರು, ಉದುರ್, ಉದುರು. To fall or drop down, etc. P. p. ಉದರಿ (C.). ಉದರಿದವೆ (Bp. 19, 52). ಫಗಣದುಗ್ ಉದರಿದವು (28, 55). ಪಿಣ್ಣು ದರಿದನು (51, 69). ಉದರಿತು (J. 23, 46).

ಉದರು udaru. 2. Falling or dropping down, etc. 2, the state of boiled rice or that of split pulse in which the grains or halves have been duly boiled so that they do not stick to one another (My.). — ಉದರುಗಾಮು. -ಕಾಮು. Grains of corn in fields that have fallen from the ears (My.).

ಉದರ್ಕ ud-arka. Reaching or extending beyond; *the future result of actions.*

ಉದರ್ಚು udarču. = ಉದರ್ಚು q. v. ತಿರಿ ದತ್ತಿಯು ಉದರ್ಚ (Bp. 18, 32). ಪುಣಲಿದ್ದುನ ಪಲ್ಲುನ್ ಉದರ್ಚನೆ? (54, 52).

ಉದಲವಣಿಕೆ uda-lâvaṇika. Salted, *prepared with brine.*

ಉದವಸಿತ ud-avasita. *A dwelling, a house.*

ಉದವ್ಲಿತ uda-âvlit. *Buttermilk with an equal portion of water.*

ಉದಸ್ತ ud-asta. Thrown or cast up; thrown. See ಆಪ್ತ, ದಸ್ತ.

ಉದಾತ್ತ ud-âtta. Elevated, high, lofty. 2, highly or acutely accented; *the high or acute accent,* a sharp tone. 3, *generous, noble.* 4, great, illustrious. 5, N. of a vṛitta (Ćh.). See Kâvy. I, 1*a*, 4. 6; Ćh. v. 150; Bp. 3, 6; 32, 47; 46, 24; 55, 51.

ಉದಾತ್ತಚರಿತ udâtta-čarita. A man of noble behaviour (Bp. 29, 1).

ಉದಾನ ud-âna. Breathing upwards. 2, *the vital air which rises up the throat and passes into the head* (ಕೆಸರುಳ್ಳಿಗೆ ಒಡಗುವ ಆನಿಲಂ Mr. 51). 3, the navel. 4, a kind of snake.

ಉದಾನವಾಯು udâna-vâyu. = ಉದಾನ No. 2. See ತೆಗ್ಗು.

ಉದಾಯು ud-âya. Going upwards, rising. See ಸಮುದಾಯ.

ಉದಾರ ud-âra. Tending upwards; high, lofty, exalted; *generous, noble, liberal* (ಗುಣ, ತ್ಯಾಗ Nn. 78); upright, honest; proper, right. 2, one of the guṇas in rhetoric (Kâvy. III, 1, A, 3. 18-21; *cf.* III, 3, B, 156; IV, 1, 3; IV, 2, 37).

ಉದಾರತೆ udârapĕ. Tbh. of ಉದಾರತನ. (C.).

ಉದಾರರತ್ನ udâraratna. = ಉದಾರತೆ. (My.; ಔದಾರ್ಯ G.).

ಉದಾರತೆ udârate. Liberality, generosity (Kâvy. IV, 2, 58; Bp. 2, 31; 36, 29; My.).

ಉದಾರತ್ವ udâratva. = ಉದಾರತೆ. (My.; Ćb. 27).

ಉದಾರಶೀಲ udâra-śîla. Generous-minded (My.).

ಉದಾರಿ udâri. A great, liberal, generous person (Bp. 9, 49; My.; B. 5, 187).

ಉದಾರು udâru. Debt (My.); credit (Mg.; IL.; *cf.* ಉದ್ದರಿ).

ಉದಾಸ ud-âsa. 1. Sitting away from; indifferent, unconcerned, apathetic; a stoic; indifference, apathy, stoicism. (Čb.).

ಉದಾಸ ud-âsa. 2. Throwing upwards; elevation. See ಪ್ರಾಣ.

ಉದಾಸೀನ ud-âsîna. Sitting away from, remote; *indifferent, free from affection, showing no interest in* (ಜೀವಸ್ಪರ್ಶದ G.); *a man who is neither a friend nor an enemy*, a neutral; indifference. 2, disrespected, disesteemed, despised; contempt, disregard (ಘನ, ಆದರ Nn. 69; ಆಸಾಮ್ಯತೆ, ಆದರ್ಶಾತೆ; ಉಪಹಸಿತ Mr. 432; My.). See Bp. 6, 4; 45, 13; B. 4, 56. — ಉದಾಸೀನ ಮಾಡು. To disregard, to disrespect (C.; B. 4, 57).

ಉದಾಸ್ಥಿತ ud-âsthita. A superintendent; a doorkeeper; a spy, an emissary. See ಪರಿಕರ.

ಉದಾಹರಣ ud-âharaṇa. -ನೆ. = ಉದಾಹರಣೆ. Relating, saying; declaration. 2, an example, an illustration, an instance. (My.). 3, an opposite argument, the third of the five premises of rhetorical reasoning. See Śmd. 4. 5. 102; Śm. 77. 119; Kk. 95. 100. 4, a reply (My.).

ಉದಾಹರಣೆಗಾಪಿ udâharaṇe-gâra. A man who uses evasive arguments or practises sophistry (My.).

ಉದಾಹರಿಸು udâharisu. To declare; to relate; to explain (ಕಥನ Śmd. Dh.; Śmd. 401).

ಉದಾಹಾರ ud-âhâra. *An example, an illustration.*

ಉದಾಹೃತ ud-âhṛita. Said, related; called, named; *adduced as an instance;* an illustration (Čh. v. 57); illustrated; entitled.

ಉದಾಹೃತಿ ud-âhṛiti. An example, an illustration (Śmd. 107).

ಉಡಿ udi. = ಊದಾ, etc., q. v. Ashes of frankincense. 2, brown (B. 5, 255. 257. 258. 259. 260; Mhr.).

ಉಡಿತ udita. 1. = ಉದ್ದಿತ. *Bound, tied.*

ಉಡಿತ udita. 2. *Said, spoken.*

ಉದಿತ ud-ita. 3. Risen, sprung up, born (ಉದಿಸಿಗರ್ ಪುಟ್ಟಿ Śmd. 61 Cm.; ಪುಟ್ಟಿಲ್ ಪುಟ್ಟಿ 132 Cm.). See Čh. v. 51. 335.

ಉದಿರ್ udir. = ಉದಿರು 1, etc. To fall, to fall down or off, to drop, as fruits or leaves from a tree, hailstones from the sky, teeth from the jaw, etc. (ಪತನ Śmd. Dh.; T. ಉದಿರ್; Tu. ಉದರ್, ಉದುರ್). P. p. ಉದಿರ್ದ (J. 6, 39). ಪದಪದ ವಜ್ರದಿಯೆನ್ನು ಆರಿಕಲ್ಲಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಘದಿಂ (Śmd. 65). ದುರದತ್ತಣಿಪ್ ಎಲೆ ಉದಿರ್ದುದು (115). ಉದಿರ್ದತ್ತು ಫಲೋದಲಾಶ್ಚದನ್ತಂ (Rśv. 8, 116). ಉದಿರ್ದ ಓಲ್ (Gr]. 4, 95).

ಉದಿರಿಸು udirisu. = ಉದರಿಸು, etc. (My.; ಉದಿರ್ದ G.).

ಉದಿರು udiru. = ಉದರ್, etc. P. p. ಉದಿರಿ (My.). ಉದಿರಿದವು (G. 71).

ಉದಿರ್ದು udirdu. = ಉದರ್ದು. To cause to fall down, to let drop, etc. (ಉಧೃತನ Śmd. Dh.). ತುಸ್ತುಬಿಪ್ ಉದಿರ್ದಿತು ಸಾರಸಂ (J. 28, 36).

ಉದಿಸು udisu. = ಉದಯಿಸು. (Śm. 71; Śl. 92; My.). ಕುದುರೆ ಹೊಯಿಸಣಜೊಳ್ ಉದಿಸಿರದ್ ಧೂಮಿಜಂ (Mr. 282).

ಉದೀಚಿ udîči. *The north.*

ಉದೀಚೀನ udîčîna. *Northern.*

ಉದೀಚ್ಯ udîčya. Being in the north; the country to the north and west of the river Sarasvati, the northern region.

ಉದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗ udîčya-mârga. A rhetorical way used in the northern country (Kâvy. III, 1, A, 24).

ಉದೀರಣ ud-îraṇa. Throwing upwards; driving forward. 2, *speaking, saying.*

ಉದೀರ್ಣ ud-îrṇa. Moved upwards; increased; *great, generous, noble* (ಪ್ರಮಾತೃ, ಪರಿಮು Mr. 233).

ಉದು u10-du1. 1. = ಉತು. The intermediate demonstrative pronoun neuter: this (between the two; T.; see ಉ 10, ಊ 5). ಉದು, ಇದು, ಉದು, ಅವುದು (Śmd. 96). ಎನ್ನುದು (263). Its plural is ಉವು: ಉವು, ಇವು, ಉವು, ಅವುವೆ (117). ಬಾರದುವ್ (10), ಕೊಲ್ಲಿದುವು, ಬೆಟ್ಟಿದುವೆ (117), ಒಳ್ಳಿದುವು, ದಟ್ಟಿದುವು (120). ಬೆಟ್ಟಿದುವರೆ ಎನಿಪ್ಪ ಕೋಪಪುರವಳೆಮಂಗಳ್ (120). ಕೇರಿದುವು ಬೆರಲ್; ತೋರಿದುವು ಜಘನಂ; ಬೆಟ್ಟಿದುವು ನೋಟ (170). *Cf.* ಉದು 2.

ಉದು udu. 2. (= ಅತ್ತು 2, etc.). A termination of the third person singular neuter of the present, (future) and imperfect tenses (Śmd. 263), its plural being ಉವು (263), *e. g.* ಬನ್ನೆವುದು, ಪೇಳ್ವೆವುದು (259), (ಬರ್ಪುದು, ಕುಮುವುದು 260); ಬನ್ನುದು, ತಳಿರ್ತುದು (187), ಒರೆಮುದು, ನೆರೆದುದು, ನಡ್ಪುದು (264); ಆಮ್ಮುವೆವು (54), ಇರ್ಪವು (263), ನಿಮಿರ್ವವು, ಪೊಳೆದುವು (264). — The (future) form with ಉದು is used for action in general, *e. g.* ಕೊಡುದು (giving is) ಕರ್ಣಂಗೆ ಸಹಜಮ್, ಆರ್ತೋಪಿತಮೆ? (264); ನಿನಿ ದೊಳ್ಳಿಗ್ ವಿಶ್ವಂಭರನ ಒಡನಾಟಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದು (shine) ಆತನ ಧೂನಂ (117); also for the imperative, *e. g.* ರಕ್ಷಿಪುದು ಎನ್ನಂ! ಆವಧರಿಪುದು ಬಿನ್ನವಮಂ! (264); ಆವಂ ದಾಟ್ಟುದು! (271).

ಉದುಂ udu2-um1. When (Śmd.203. 204). ನಿನ್ನ ಇನಿಯನ ವಲ್ಮೆಯೊಳ್ ಇರು! ಎನ್ನು, ನವಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (73). See ಉಂ 1, note.

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 3, 5, 6).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. Tbh. of ಉದ್ಭವಿಸು. (My.; G.).

ಉದುಮ್ಬರ udumbara. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb. 2, *copper.* 3, a threshold (ಪೊನ್ನಲ G.).

ಉದುಮ್ಬರಪರ್ಣಿ udumbara-parṇi. *The plant Croton polyandra* Roxb.

ಉದುರ್ udur. = ಉದಿರ್, etc. P. p. ಉದುರ್ದು. ಉದುರ್ದ (J. 24, 32; 33, 22). ಗಗನಸ್ಥಲದಿಟ್ಟೆ ಉದುಗಳ್ ಪದಪದನೆ ಉದುರ್ದ ಪೂವ್ (Rśv. 8, 113). ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಹಾರಾವಿಗಳ್ ನಲ್ದು ಉದುರ್ದ ಪೂವ್ (J. 18, 22). ಧರೆಗೆ ಉದರೆ ತಾರಕೆಗಳ್ (Bp. 2, 15). ಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ ಉದುರಲು (17, 15). ವಣ್ಣುದುರುತಿಪ ವಿಟಸಿಗಳ್ (19, 31). ಕೆಣ್ಣಪ್ಪದುರುತ (44, 20).

ಉದುರಿಸು udurisu. = ಉದರಿಸು, etc. (Râm. 5, 8, 33; J. 23, 35; C.). See Prv. s. ನಿಲಳದೆ.

ಉದುರು uduru. = ಉದುರ್, etc. P. p. ಉದುರಿ (C.). ತಾರಾಸೀಕಂ...ಉದುರಿದವು (Bp. 58, 60). ಅನೆಯು ತಲೆಯ ಮುತ್ತು ದುರಿ (J. 28, 44). ಉದುರಿತು (10, 33). ನಕ್ಷ ಪಲ್ಲುಗಳು ಉದ್ದು ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಪಾಗೆ ಆದವು (B. 1, 22). ಹೂವಿನ ಪಳಿಗಳು ಉದುರಿ (3, 36). ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಯಿಗಳು (4, 180). ಹಣ್ಣಿಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಬಿಗುರೆಲೆ ನಗುವದು (Prv.).

ಉದುಖಲ udûkhala. = ಉಲೂಖಲ. *A wooden mortar; any mortar.*

ಉದೋ udu1-ô. Behold (what is in the middle

of two others or two other parties)! ho! halloo! (an interjection used in presenting offerings to a goddess; S. Mhr.; Tu.).

ಉದ್ಗತ ud-gata. Gone up, risen; risen, born; gone out; departed; *brought up, vomited.* 2, N. of a vṛitta (Ch.). ಸೌಮ್ಯೋದ್ಗತವೃತ್ತವು (ಸುಬಡಪ್ ಆಮ್ಲು ದಸ್ಕಾ ಚೀದರುಗಳು Nn. 113). See ಮುಖೋದ್ಗತ.

ಉದ್ಗತಿ ud-gati. Going up, rising; coming forth; being born; vomiting. See ಉದ್ಗ್ಯ.

ಉದ್ಗಂಧ ud-gandha. Great fragrance.

ಉದ್ಗಂಧಶಾಲಿ udgandha-śâli. A person possessing great fragrance (Ch. v. 140).

ಉದ್ಗಮ ud-gama. = ಉಗಮ. Going up, rising; springing forth; source, origin; production, creation; a flower; a flower-bud (V. 4, 39); vomiting. See ಕೋದೋದ್ಗಮ; Kâvy. V, 50; ಉದ್ಗಮಮಾಡು.

ಉದ್ಗಮನ ud-gamana. Rising, ascending; coming forth; breaking out; becoming visible; being produced; departing. See ಪ್ರೋದ್ಗ್ಯ.

ಉದ್ಗಮನೀಯ udgamanîya. To be gone up. 2, *a pair of bleached cloths;* a dôtra (ಪೋದರ್, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ಉದ್ಗಮಮಂಜರಿ udgama-manjari. A flower-bunch (ಶೆಸ್ರ. 2, 41).

ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ udgama-mâlĕ. A flower-wreath (ಪರ್ಣ, ಹೂ ಎಸಳ ಮಾಲೆ Nn. 71).

ಉದ್ಗಮಸಾರ udgama-sâra. The nectar of flowers (ಪರಾಗ, ಪುಷ್ಪರಸ Nn. 113).

ಉದ್ಗಮಿಸು ud-gamisu. To rise; to ascend (ಏಳು G.). 2, to arise, to be born (ಹುಟ್ಟು G.).

ಉದ್ಗರ ud-gara. = ಉದ್ಗಾರ. (ವಮನ, ಓಕರಿಕೆ Mr. 385).

ಉದ್ಗರಿಸು udgarisu. = ಉದಗರಿಸು, ಉದುಗರಿಸು. To spit out; to discharge, to reject, to abandon, to get rid of.

ಉದ್ಗಲಿತ ud-galita. Oozed out. 2, fallen (ಜಿದ್ಗಲಿತ Ch.).

ಉದ್ಗಾಢ ud-gâḍha. *Excessive, rehement, much.*

ಉದ್ಗಾತೃ ud-gâtṛi. *The priest who at sacrifice chants the hymns of the Sâmaveda.*

ಉದ್ಗಾರ ud-gâra. = ಉಗ್ಗಾರ. *Spitting out, ejecting, vomiting,* discharging. 2, belching, eructation. 3, an ejaculation; an interjection (Mhr.). See ಪಿಕ್ಕಳಿಸು.

ಉದ್ಗಾರವಾಚಕಚಿಹ್ನ udgâra-vâchaka-chihna. The sign of exclamation (B. 3, 5).

ಉದ್ಗಿರಣ ud-girana. Vomiting; ejecting anything from the mouth. (R.).

ಉದ್ಗೀಥ ud-gîtha. *Chanting the Sâmaveda.*

ಉದ್ಗೂರ್ಣ ud-gûrṇa. *Held up, raised.*

ಉದ್ಘ ud-ghn. Excellence; happiness; strength, loudness (Śmd. 81). 2, *a model, a pattern.*

ಉದ್ಘಟ ud-ghaṭa. A kind of vessel (ಕರಮೋಣ Mr. 211, c. rs. ಉಘ್ಟಿ, ಉಘ್ಟಿ).

ಉದ್ಘಟನ ud-ghaṭana. Unfastening, opening; revealing; manifesting (see ಉದ್ಘಟಿಸು).

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. To make one's self manifest, to shine. ಧಾತ್ಮರಪಟಲವದುಗ್ ಉದ್ಘಟಿಸದೆ ಅವಗಲು (Bp. 51, 61).

ಉದ್ಘನ ud-ghana. *A carpenter's bench, a plank on which he works.*

ಉದ್ಘಾಟಿ ud-ghâṭa. A watch or guard-house. *Cf.* ಉಕ್ಕಡ No. 2.

ಉದ್ಘಾಟಕ ud-ghâṭaka. An opener; a key. 2, *the rope and bucket of a well, a leather bucket used for drawing water.* See ಜಾಡಾಳ.

ಉದ್ಘಾಟನ ud-ghâṭana. Opening, unlocking; unclosing; revealing; publishing, manifesting. 2, hoisting, raising, lifting up; — *the rope and bucket of a well,* etc. (= ಉದ್ಘಾಟಕ; ರಾಟೆ G.). See ಮುಖೋದ್ಘಾಟನವಸ್ತ್ರ.

ಉದ್ಘಾತ ud-ghâta. Striking; a blow. 2, a weapon, a club. 3, slipping, tripping. 4, *commencement.* 5, breathing through the nostrils, as a religious exercise. 6, a chapter, a section.

ಉದ್ಘೋಷಣ ud-ghôshaṇa. Crying out (My., also ಉದ್ಘೋಷ); sounding aloud, as musical instruments (My.).

ಉದ್ಘೋಷಿಸು ud-ghôshisu. To cry out, etc. (My.; Śśv. 1, 31).

ಉದ್ದ udda. = ಉದ್ದಿ, ಉದ್ದು. Tbh. of (ಉರ್ದ್ವ, ಊರ್ಧ್ವ), ಉದ್ಧ (Śmd. 348). Height; tallness; length; depth; (pride) (ಉತ್ತುಂಗ, ಉದ್ಧ Mr. 445; ನೀಳ Nn. 30; ಆಯಾಮ, ಆಕಾಶ Hlâ.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be raised, high, etc.; ಉಜರ, ಉಯರ, height, etc.). ನಿನ್ನುದ್ದಕ್ಕೆ ಮೊಳಂ ಸುರಿಯೆನೆ? (Bp. 40, 13; see 5, 39; 16, 10; 39, 44). ಜಾನುದ್ದಂ (Śmd. 84). ತಾಮಿದ್ದಮ್ ಬರಂ (Abh. P. 13, 64). ದುಗಿಬುದ್ದಂ (13, 66). ಮರದ ಉದ್ದ (ಆಕೋಪ, etc. Hlâ.). ಬೆಳಮ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹರಿ ಕಾಲುದ್ ಒನ್ದಡ್ ಎತ್ತಿದಂ (Bp. 57, 23). ಕರಾರಿಗಳದ್ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬಿಮುತ್ತ (61, 32). ಮಾಜಿದ ಉದ್ದ (ಅಸರ್ಗಲು, etc. Mr. 445). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತೆಪರ್ ರೆ. II, 35). ನರಿಯು ಪೋಜಿ ಸೀರ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಡಿರುತ್ತದೆ (B. 3, 74; *cf.* 3, 94). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆ (Prv.). ಉದ್ದಕಾಲು, ಉದ್ದಕಿವಿ, ಉದ್ದಕೂದಲು, ಉದ್ದಗಿವಿ, ಉದ್ದಂಗಿ, ಉದ್ದಮಾವಿ (C.). ಉದ್ದಗದ್ದುಗೆ (Bp. 55, 11). ಮುಸುದದ್ ಉದ್ದದೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ದವನು (ಉದ್ದಪ್ಪ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಪಲ್ಲು (G. 116). ಉದ್ದ ಮಲಗು or ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗು, to lie down lengthwise (C.). ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆದೆ (C.). — ಉದ್ದಗಲ. -ಆಗಲ. Length and breadth (C.); height and breadth (C.). — ಉದ್ದಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Long hair (B. 3, 55). — ಉದ್ದಂಕೆ. -ಆಂಕೆ. Figures put one under another, as in addition (C.). — ಉದ್ದಧ್ವನಿ. A high note or tone (ತಾರ Hlâ.). — ಉದ್ದಮೊಗ. -ಒಗ. To raise one's self up, as a snake (Abh. P. 11, 12). — ಉದ್ದಮ್ಮಾಡು. -ಮಾಡು. To fly upwards (Abh. P. 13, 100). — ಉದ್ದಲುಬು. -ಆಲುಬು 1. A kind of ಆಲುಬು, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಉದ್ದಳತೆ. -ಆಳತೆ. Height (My.; ಉದ್ದತೆ G.); length (C.; B. 4, 115). — ಉದ್ದಿಸ. -ಇಸ. Height, etc. being in (something), high, etc. ಉದ್ದಿಸ ಧ್ವನಿ (ಉಚ್ಚೈಧ್ವರ್ನ್ಯ Nr.). ಉದ್ದಿಸದೊಸ್ತು ದುಗಿಬುದುಸಿಂಗಸೀರದೊಳ್ (Bp. 51, 10). — ಉದ್ದುರುಟು. -ಉರುಟು 2. Highly overbearing or proud behaviour (Bh. 4, 2, 64; My.). — ಉದ್ದುರುಟುತನ. = ಉದ್ದುರುಟು. (Râm. 3, 4, 25; My.). ಉದ್ದುರುಟುತನಕೆ ಗುನ್ಮೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು. A very proud word (My.). ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು ಅವಿ ಇದ್ದವನು ಮೋಗಾವಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಜಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಪಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ಗೆ (Sp.).

ಉದ್ದಂಕ ud-damśa. A bug. 2, a mosquito, a gadfly. (R.).

ಉದ್ದಣ್ಡ ud-daṇḍa. Whose staff is raised or erect. 2, raised on a staff or pole. 3, raised (Bp. 28, 46; 49, 10); high; powerful, violent, severe (Bp. 5, 14; Rsv. 5, after 115); proud (My.); lofty or proud behaviour (Bp. 51, 69; J. 10, 30; 17, 2). ಉದ್ದಣ್ಡಗಜವೇದಿಯದಂ (ಸಿದಾದಿ Mr. 247).

ಉದ್ದಣ್ಡತನ uddaṇḍatana. Lofty or proud behaviour (Bh. 1, 10, 31; My.).

ಉದ್ದಣ್ಡತೆ uddaṇḍatĕ. Highness; greatness (Bp. 61, 4), etc.

ಉದ್ದಣ್ಡಿಕೆ uddaṇḍikĕ. Lofty or proud behaviour, pride (Bp. 11, 8; 61, 33).

ಉದ್ದಣ್ಡಿಸು uddaṇḍisu. To behave proudly (Bp. 40, 34).

ಉದ್ದನ udda-ana 2. = ಉದ್ದಸ್ಸ. High, tall, etc. (C.).

ಉದ್ದನ್ನ udda-anna 1. = ಉದ್ದನ. ಉದ್ದನ್ನ ಪಿಡುಸುಳುಪದು (B. 3, 30. 99). ಉದ್ದನ್ನ ವಟ್ಟಗಳು (3, 31). ಉದ್ದನ್ನ ಗೋಣು (3, 94). ಉದ್ದನ್ನ ಕೊಬ್ಬೆ (5, 238).

ಉದ್ದಮಿ uddami. = ಉದ್ದಮೆ, ಉದ್ದಿಮಿ, ಉದ್ದಿಮೆ, ಉದ್ದುಮೆ, ಉದ್ಯಮಿ. (Tbh. of ಉದ್ಯಮ). Business, occupation, profession.

ಉದ್ದಮಿಸು uddamisu. Tbh. of ಉದ್ಯಮಿಸು. (Śmd. 280 in two MSS.).

ಉದ್ದಮೆ uddamĕ. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದರಿ uddari. = ಉದರಿ 2, ಉದ್ರಿ. (Tbh. of ಉದ್ಧಾರ). The money owed upon goods purchased on trust or credit (C.; Mhr. ಉಧಾರ).

ಉದ್ದಾನ ud-dâna. *Binding;* subduing. 2, a fire-place (= ಉದ್ಧಾನ). 3, large, great (= ಉದ್ದಾಮ, Bp. 34, 33).

ಉದ್ದಾನೆ udda-âné 4. Long, etc.; length, etc. (My.). ಉದ್ದಾನೇ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ತುಲಳೇ? (Prv.). ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ (ನೀಳದ್ ಅವ ತುಂಗೇ ಗದ್ದೆ, ಕುರುವಿನ್ದ, etc. Sl. 162).

ಉದ್ದಾಮ ud-dâma. *Unfettered, unrestrained, free;* self-willed; proud; large, great, excellent, distinguished (Ch. v. 138. 249; Mr. 1a. 1; J. 3, 31; 9, 30); highness (Bp. 19, 22).

ಉದ್ದಾಲ ud-dâla. *An inferior grain, Paspalum frumentaceum* Rottl. 2, *the plant Cordia myxa* Lin., *or Cordia latifolia.*

ಉದ್ದಾಲಕ uddâlaka. = ಉದ್ದಾಲ 1 & 2. 3, N. of a teacher (J. 10 sum.; 10, 23, etc.).

ಉದ್ದಿ uddi. (*fr.* ಉದು). A low ridge in a field for retaining the water of irrigation (My.; Tĕ.; Tĕ. also: a match, an equal, a rival; equality, rivalry; M. ಉದ್ದಿ, near, closely). See ಪಳ್ಳ.

ಉದ್ದಿ uddi. = ಉದ್ದ, etc. ಉದ್ದಿಯ ಕೂಡಲು (ಪಾಲು, ನಿಮುಳೇಕ Mn. 123, c. r. ಉದ್ದಿಕೂಡಲು).

ಉದ್ದಿಗೆ uddigĕ. = ಉದ್ದಿ. (My.). 2, the pole of a carriage (ಮುಗಸ್ಪರ Nr.; S. Mhr.).

ಉದ್ದಿಕ ud-dita. = ಉದಿತ 1. *Bound, tied.*

ಉದ್ದಿಪು uddiṭu. = ಉದ್ದಿಪ್ಪು. (Śmd. 95. 96). That is high, tall, etc. (ಕ್ರಾಂಪು, ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಿಪಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾಳ (Hlâ.).

ಉದ್ದಿಪ್ಪು uddiṭṭu. = ಉದಿತು, q. v.

ಉದ್ದಿಮಿ uddimi. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (C.).

ಉದ್ದಿಮಿಗಾಱ uddimi-gâra. = ಉದ್ದಿಮಿದಾರ. (My.). — ಉದ್ದಿಮಿಗಱಿನಿಗೆ ಉದ್ದು ಉರುಳುವದ್ದು ಪ್ರಸಕ್ತು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಉದ್ದಿಮಿದಾರ uddimi-dâra. A trader, a merchant, a farmer (C.; B. 5, 90).

ಉದ್ದಿಮೆ uddimĕ. = ಉದ್ದಿಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದಿಶ್ಯ ud-diśya. Having shown; aiming at; with regard to, for the sake of, on account of (C., *e. g.* ಆದು ಉದ್ದಿಶ್ಯ or ಆ ಉದ್ದಿಶ್ಯ).

ಉದ್ದಿಷ್ಟ ud-dishṭa. Pointed out; mentioned; particularised; described; designed. 2, a sort of calculation (Ch.; Mr. 368).

ಉದ್ದೀಪ ud-dîpa. Inflaming, lighting up, illuminating (Bp. 2, 37); flaming, shining (10, 12; 22, 2).

ಉದ್ದೀಪಕ ud-dîpaka. Inflaming; exciting; stimulating (the appetite, My.).

ಉದ್ದೀಪನ ud-dîpana. Inflaming; exciting, animating; stimulating (My.).

ಉದ್ದೀಪಿತ ud-dîpita. = ಉದ್ದೀಪ್ತ. (Bp. 44, 72; 61, 6).

ಉದ್ದೀಪ್ತ ud-dîpta. Lighted, set on fire; shining; inflamed or aggravated, as passion. (My.).

ಉದ್ದು uddu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. To rub. ಎರಡು ಕೈಮ್ಗಳ್ ಉದ್ದಿ ಕೊಳುವ (Bp. 21, 42). ಇದೆ ವನಮುಹಿಪನ್ ಉದ್ದಿ ಕೊಣ್ಣಿ ಮುರಡಿಗುಮು (J. 28, 44).

ಉದ್ದು uddu. 2. = ಉರ್ದು 2. A common pulse, Phaseolus mungo, var. radiata, Lin. (ಮೂಡ Nr.; C.; Sl. 301. 307; T. ಉಳುನ್ದು, ಉಬುನ್ದು; M. ಉಬುನ್ದು; Te. ಉದ್ದುಲು; Mhr. ಉದೀದ; H. ಉದದ್). ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮೂನ್ಯ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಿನ ಪೀಣ (Bp. 42, 35). ಉದ್ದಿನ ವೀಳೆ (Sl. 313). ಉದ್ದು ಉದ್ದಿದರೆ ಮುದ್ದಳೆ ಆದೀತೇ?—ಉದ್ದು ಮುದ್ದಲ್ಲ, ಕಡ್ಡಿನ ಸಬಗನಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮುದ್ದಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮೋದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು.—ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆಡ್ಡಾರಿ ಪಾಟೀತೇ? (Prvs.). See Prva. a. ಉಡ್ಯೋಗ.

ಉದ್ದು uddu. = ಉದ್ದ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 48. 103. 106; 4, 212; 5, 27. 30. 132. 238). ಉದ್ದು ನೀರು (ಪ್ರವ G.).

ಉದ್ದುಮೆ uddumĕ. = ಉದ್ದಿಮೆ, etc. (My.).

ಉದ್ದೇಶ ud-dêśa. Pointing to or at. 2, direction; declaration. 3, object, motive; purpose, meaning, design, intention. (My.). 4, quarter, region, place. 5, ನಾಮ್ಯ (Cb.). 6, an assignment; a previous statement (Kâvy. II, 2, B, 16). See ಗಣೋದ್ದೇಶ; B. 4, 30. 108; 5, 207.

ಉದ್ದೇಶಿಸು uddêśisu. To aim at, to intend, (to wish, to desire, Bp. 14, 27; My.).

ಉದ್ಯೋತ ud-dyôta. Flashing up, shining. 2, *light, brilliancy* (ಆಕೋಕ, ಪವಿಯು ಬೆಳಗು Mr. 47).

ಉದ್ರವ ud-drava. Going upwards. 2, the tide (J. 26, 14).

ಉದ್ರಾವ ud-drâva. Going upwards. 2, *running away, flight.*

ಉದ್ಧಟ uddhaṭa. (= ಉದ್ಧತ). Rude, impudent, proud; rudeness, etc. (My.); madness (ಸೂಣ್ಣಾದ G.; Mhr.).

ಉದ್ಧಟತನ uddhaṭatana. Rudeness, etc. (My.; ಉರವಣಿಗೆ, ಪಸ G.).

ಉದ್ಧತ ud-dhata. Raised, elevated. 2, puffed up, haughty (Rśv. 5, 131). 3, *exceeding, excessive* (J. 13, 4). 4, *excited, moved.* 5, rude, ill-behaved. 6, a king's wrestler. See Kâvy. IV, 1, 7; its conjugation Śmd. 257; ಮಾರ್ದ.

ಉದ್ಧತಿ ud-dhati. Elevation; haughtiness, pride; a stroke, shaking. See Bp. 17, 18; 19, 27; 39, 65.

ಉದ್ಧತಿಕೆ uddhata-ikĕ. (Śmd. 248). = ಉದ್ಧತಿ.

ಉದ್ಧತಿಕ್ಕೆ uddhata-ikkĕ. (Śmd. 248). = ಉದ್ಧತಿಕೆ.

ಉದ್ಧರ ud-dhara. Raising, lifting up (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು Dhw.); exterminating, destroying (Bp. 3, 5).

ಉದ್ಧರಣ ud-dharaṇa. Drawing out, tearing or pulling

out. 2, eradicating; destroying. 3, taking off. 4, raising, lifting. (My.). 5, extricating, delivering, rescuing. (My.). 6, bringing up, vomiting. 7, final emancipation. 8, holding, possessing (Śmd. 302). See ಎತ್ತಿಸು; Bp. 38, 40.

ಉದ್ಧರಣೆ ud-dharaṇe. A metal spoon (My., also ಉದ್ಧರಣೆ; Sl. 310).

ಉದ್ಧರಿಸು uddharisu. To draw up or out. 2, to lift up; to elevate; to rescue, to deliver, to save, to release (My.; Bp. 2, 1; 3, 57; 4, 2; 5, 5; 23, 29; 30, 18; 38, 75; 40, 43; 46, 46; 56, 9. 44. 45; 60 sum.; J. 7, 64; 32, 56).

ಉದ್ಧರ್ಷ ud-dharsha. Great joy; *a festival.*

ಉದ್ಧವ ud-dhava. Joy, rejoicing; *a festival.* 2, N. of a Yâdava, the friend and counsellor of Krishṇa (Bhâgavata 10, 42 sum.).

ಉದ್ಧಾನ uddhâna. = ಉದ್ಧಾನ No. 2. *A fire-place.*

ಉದ್ಧಾನ್ತ uddhânta. *An elephant out of rut* (ಮದವಿಳಿದುದು Mr. 155).

ಉದ್ಧಾರ ud-dhâra. (= ಉದ್ಧರಿ, etc.). Raising, elevating, lifting up; drawing out. 2, extrication, deliverance, redemption. (My.). 3, deduction, a part to be set aside. 4, taking away. 5, *a debt*, especially a debt not bearing interest, obligation.

ಉದ್ಧಾರಕ ud-dhâraka. Who or what raises, lifts, or draws out; drawing out, etc. 2, a deliverer (My.; Mhr.).

ಉದ್ಧುರ ud-dhura. Freed from a yoke or burden. 2, ceasing from. 3, unrestrained, lively, cheerful. 4, heavy, thick, gross, firm. 5, high. See Kâvy. IV, 2, 58; V, 47.

ಉದ್ಧುಷಣ uddhushaṇa. *Erection of the hair of the body, horripilation.*

ಉದ್ಧೂತ ud-dhûta. Roused up, shaken up; tossed up; exalted; high. See ಪತಾಕ.

ಉದ್ಧೂಲ ud-dhûla. Powdered, sprinkled with (Bp. 38, 68).

ಉದ್ಧೂಲನ ud-dhûlana. Powdering, sprinkling with, as with ashes (Grj. 9, 4). — ಉದ್ಧೂಲನಗೆಯ್ಸು. -ಒ-ಗೆಯ್ಸು. To cause to powder, etc. (Bp. 41, 20).

ಉದ್ಧೂಲಿತ ud-dhûlita. Powdered, etc. (Grj. 8, after 53; Bp. 58, 51).

ಉದ್ಧೂಲಿಸು uddhûlisu. To powder, etc. (Grj. 4, 108; 9, 3; Bp. 12, 17; 38, 14).

ಉದ್ಧೃತ ud-dhṛita. Drawn or taken up or out; extracted, pulled up or out; selected; *raised, elevated.* See ಪದ್ಧೃತ; Śśv. 1, after 70.

ಉದ್ಧ್ಮಾನ ud-dhmâna. *A fire-place.*

ಉದ್ಧ್ಯ uddhya. *A river* (ಗಟ್ಟುದೊಡೆ Hñ., Mr. 413).

ಉದ್ಬುದ್ಧ ud-buddha. Awakened; *budded, blown.*

ಉದ್ಭಟ udbhaṭa. *Excellent;* exalted, increased (ಉದ್ಭತ, etc., ಪೆರ್ಚುದುಮು Mr. 446). 2, a N. (Bp. 9, 44; *cf.* ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭಟೆ udbhaṭe. A kind of plant (ಪೊಳ್ಪಲೆ Mr. 117).

ಉದ್ಭಟ್ಟ udbhaṭṭa. A N. (Bp. 57, 12; *cf.* ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭವ ud-bhava. *Birth, production, origin* (ಪುಟ್ಟುವಿಕೆ Mn. 82); existence; manifestness. — ಉದ್ಭವಗೆಯ್ದು. -ಒ-ಗೆಯ್ದು. To be born (Bp. 7 sum.).

ಉದ್ಭವಕರ udbhava-kara. Productive; exalting (Ch. v. 218).

ಉದ್ಭವಿಸು udbhavisu. = ಉದುಭವಿಸು. To be born or produced, etc. (ಪುಟ್ಟು Śmd. 143. 158 Cm.; Bp. 57, 72); to exist (Śmd. 302).

ಉದ್ಭಾವ ud-bhâva. Production, generation (Ch. v. 77).

ಉದ್ಭಾವಿಸು udbhâvisu. To cause to be born, etc.; to manifest (Śmd. 1. 2. 143).

ಉದ್ಭಾಸ ud-bhâsa. Radiance, splendour; a ray. (A.; My.).

ಉದ್ಭಾಸಿ ud-bhâsi. Shining, radiant (J. 15, 11).

ಉದ್ಭಾಸಿತ ud-bhâsita. Illuminated, splendid; ornamented, graced (J. 31, 8).

ಉದ್ಭಿಜ udbhija. = ಉದ್ಭಿಜ್ಜ. (My.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜ udbhid-ja. Born by sprouting; *sprouting, germinating;* a plant or vegetable (B. 4, 14; My.; Mhr.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜಕೋಟಿ udbhijja-kôṭi. The vegetable branch or kingdom (B. 4, 14. 94).

ಉದ್ಭಿದ್ ud-bhid. Breaking out or forth; *sprouting, germinating;* a sprout or shoot; *a vegetable,* as trees, shrubs, etc.

ಉದ್ಭಿದ ud-bhida. *Sprouting, germinating.*

ಉದ್ಭಿನ್ನ ud-bhinna. Broken forth; opened, burst, budded (A.; My.). 2, different (My.).

ಉದ್ಭುಟ udbhuṭa. A N. (Bp. 57, 6. 7. 9. 13. 20; *cf.* ಉದ್ಭಟ, etc.).

ಉದ್ಭೂತ ud-bhûta. Born, produced (Bp. 29, 20); lofty; manifested, visible.

ಉದ್ಭೇದ ud-bhêda. Breaking out or through; springing up; etc. See ರೋಮೋದ್ಭೇದ.

ಉದ್ಭ್ರಮ ud-bhrama. Whirling, moving about; agitation, anxiety; *regret.*

ಉದ್ಭ್ರಮಿ ud-bhrami. A person full of alarm (ವಿಭ್ರಮಿ Kn. 149).

ಉದ್ಭ್ರಮಿಸು ud-bhramisu. To be perplexed, to suffer consternation (Bp. 61, 39).

ಉದ್ಯ udya. Tbh. of ಉದ್ಯತ. High (Bp. 19, 31); excellent 50, 2).

ಉದ್ಯತ ud-yat. Rising; great; excellent (Ch. v. 202; Rśv. 5, 22; J. 3, 34; 7, 36; 17, 51; Śśv. 1, 71).

ಉದ್ಯತ ud-yata. *Raised, held up.* 2, *endeavouring, active,* persevering. 3, trained. 4, prepared, ready.

ಉದ್ಯಮ ud-yama. (= ಉದ್ಯಮಿ, etc.). Raising or lifting up. 2, undertaking anything; *strenuous effort, exertion, perseverance;* diligence; business.

ಉದ್ಯಮಿ ud-yami. Active, diligent. 2, = ಉದ್ಯಮಿ, q. v. (My.).

ಉದ್ಯಮಿದಾರ udyami-dâra. = ಉದ್ಯಮಿಯಾರ. (My.; B. 5, 122).

ಉದ್ಯಮಿಸು udyamisu. = ಉದ್ಯಮಿಸು. To undertake anything, etc.

ಉದ್ಯಾನ ud-yâna. *Going or walking out.* 2, *a garden, a park* (ಉಪವನಗಳ ಆದಮುನೆಗಳ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ಪದಂ Mr. 152). 3, purpose, motive. 4, N. of a country to the north of India. ಉದ್ಯಾನವನ (ಉಪವನಸ್ಥಳ, ಕೇದಾರ Kn. 38; My.: a beautiful garden).

ಉದ್ಯಾಪನ ud-yâpana. = ಉಜ್ಜಪನೆ. Bringing to a conclusion, finishing, performing, accomplishing (Bp. 24, 9; My.). 2, the ceremony of closing and concluding any religious observance (My.; Mhr.).

ಉದ್ಯುಕ್ತ ud-yukta. Excited. 2, *zealously active, labouring for some desired end* (ಬಯಸಿಗ Mr. 230). See Bp. 39, 69; 51, 28; Rây. 5, 132; J. 7, 36; 8, 10.

ಉದ್ಯೋಗ ud-yôga. = ಉಜ್ಜಗ. Undertaking anything. 2, *zealous action, exertion, perseverance.* 3, business; an occupation, a profession; an office, a situation (C.; Mhr.; ವ್ಯಾಪಾರ Bhn. 51; ಪೆರುಮ್ಜುಗ Ct. I, 16; J. 17, 51). See ಎಸಗು, ತಗುಳ್ದು, ನಿಗಟ್, ನಿಗಟ್ಚು; Śmd. 6; Kâvy. II, 1, 1.—ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಊರಲ್ಲಿ ಉದ್ದು ಉರುಳುವದ್ದು ಹೊತ್ತಿರ ಬೇಡ.—ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ನದಳು.—ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಜಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ತಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). — ಉದ್ಯೋಗ ನಡಿಸು. To exert one's self (B. 4, 8; My.); to follow a trade or profession (4, 142; My.). — ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡು. To work (B. 4, 1); to exercise an office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ udyôga-parva. N. of the fifth book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2).

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ udyôga-stha. A man that follows some profession (B. 4, 151; My.); a person in office or holding a situation, an official (C.).

ಉದ್ಯೋಗಾರಂಭ udyôga-ârambha. The beginning of zealous action or of business. See ಮೊಗಸು.

ಉದ್ಯೋಗಿ udyôgi. Active, laborious, diligent (ಸದುಸ ರೆಂ.; see B. 5, 88. 170. 213); a person that follows some profession; a person in office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಿಸು udyôgisu. = ಉಜ್ಜುಗಿಸು. To undertake anything. 2, to exert one's self, to be busy. ಉದ್ಯೋಗಿಸುವದು (ಊಱ್, ಉತ್ಸಾಹ Hlâ.). ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವನು (ಕ್ರಿಯಾ ದತ್, etc. Śl. 357).

ಉದ್ರ udra. *An otter* (ನೀರ ಬೆಳ್ಳಿ G.).

ಉದ್ರಿ udri. = ಉದ್ದರಿ, etc. (My.).

ಉದ್ರಿಕ್ತ ud-rikta. Increased, augmented. 2, distinct; evident. (ರೆಂ.). See ಮುದೋದ್ರಿಕ್ತ.

ಉದ್ರಿತ udrita. (J. 27, 55; whether ಉದ್ಧ್ರುತ, very swift?).

ಉದ್ರೇಕ ud-rêka. Excelling. 2, excess, increase, abundance (Bp. 44, 8; J. 2, 41). 3, enjoyment (ಸದ್ಭೋಗ, ಭುಕ್ತಿ Nn. 163, o. r. ಊಱು instead of ಭುಕ್ತಿ). 4, forwardness, boldness (J. 4, 2). See ಕೋಪೋದ್ರೇಕ, ಮುದೋದ್ರೇಕ.

ಉದ್ರೇಕಿಸು udrêkisu. To be aroused or excited (Bp. 61, 5).

ಉದ್ವರ್ತ ud-varta. = ಉದ್ವರ್ತನ. (ಅಂಗರಾಗ, etc., ತೀವಿ ಪೂಸುವದು Mr. 339).

ಉದ್ವರ್ತನ ud-vartana. Going up, rising, swelling. 2, *rubbing and cleansing the body with fragrant unguents; the unguents used for that purpose* (ವರ್ಣ, ತೊಳೆವುದು, o. r. ತೊಡೆವುದು, Nn. 71). See ಉಜ್ಜು. — ಉದ್ವರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To anoint, etc. (Grj. 7, after 72).

ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ udvartana-âlaya. A bath-room (ಮೀಯುವ ಗೃಹಂ Mr. 196).

ಉದ್ವಹ ud-vaha. Joy (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಉದ್ವಹನ ud-vahana. Lifting or bringing up; raising; taking up or away. 2, carrying; drawing. 3, upholding, supporting. 4, riding. 5, possessing, having, assuming. 6, leading home, marrying. See ನಿವಸನೋದ್ವಹನ, ಘೋಷಣೋದ್ವಹನ, ತಿರೋದ್ವಹನ; ತೆರಣ್ಣಿ.

ಉದ್ವಾನ udvâna. 1. = ಉದ್ವಾಸ್ತ. Ejected, vomited; ejecting, etc. (C.).

ಉದ್ವಾನ udvâna. 2. = ಉದ್ಧಾನ. *A fire-place.*

ಉದ್ವಾನ್ತ ud-vânta. *Brought up, vomited.* 2, an elephant out of rut (ಮದವಿಳಿದಾನೆ Mr. 155).

ಉದ್ವಾಪ್ಯ ud-vâpya. A trough or ditch near a well for watering cattle (ಆವಾದ, etc., ಬೆದೆ Mr. 421).

ಉದ್ವಾರ್ಚನೆ udvârcane. Concluding ceremonies of an idol-worship (My.).

ಉದ್ವಾಸನ ud-vâsana. Leading or taking away; expelling, banishing; *killing, slaughter.*

ಉದ್ವಾಹ ud-vâha. (= ಉದ್ವಹನ). Bearing up, supporting. 2, *marriage.*

ಉದ್ವಾಹನ ud-vâhana. That which raises or draws up; *serving as an instrument for raising.*

ಉದ್ವಾಹಿಕ ud-vâhika. Relating to marriage, matrimonial. (R.).

ಉದ್ವಾಹಿಸು udvâhisu. To marry (My.).

ಉದ್ವೃತ್ತ ud-vritta. Gone upwards, risen; puffed up, haughty, swollen with (Bp. 54, 45); exalted, prosperous; ill-mannered.

ಉದ್ವೃತ್ತಿ ud-vritti. Acting haughtily, high-handedly, violently, or rudely. See ಒತ್ತರಿಸು.

ಉದ್ವೇಗ ud-vêga. = ಉಜ್ವೆಗ. Going swiftly, rashness; trembling, shaking; agitation; *anxiety, fear, distress* (ಆತುರತೆ, ಉದ್ಬುಳಿಕೆ, ಆತ್ಮಸ್ಥಾಪ Nn. 142). 2, the areca nut (ಅಡಿಕೆ G.).

ಉದ್ವೇಗಿಸು udvêgisu. To go swiftly, etc. (My.).

ಉದ್ವೇಜನ ud-vêjana. Causing to shake with fear, hurling the feelings. See ಯಥಾಜ್ಞೋದ್ವೇಜನ.

ಉದ್ವೇಲ ud-vêla. Overflowing its banks, as a river, or their brims, as fluids in general (Grj. 10, 48).

ಉನಿ uni. To be soaked, to lie steeped, to soak (My.; *cf.* ಊದು 3; Sk. ಉನ್ನ?). — ಉನಿಯು ಮಾಳು. To soak (v. t., My.).

ಉನಿತು unitu. So much as this (in the middle, Kâvy. I, 4, 33; see ಉ 10).

ಉನಿಸು unisu. To soak (v. t., My.).

ಉನ್ತು untu. This, or in this, intermediate manner (ಪ್ರಕಾರ Śmd. 390). ಉನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (399). — ಉನ್ತಪ್ಪ. -ಅವ್. = ಉನ್ನ. Such (a man or thing as this in the *middle*, ಪೋಲಿಸುವಂತೆ Śs.; Śmd. 191). — ಉನ್ತ ಪ. -ಆಱ. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ನ (Śmd. 191; ಪೋಲಿಸುವಂತೆ Śs.). ಉನ್ತ ಪಂ (191). — ಉನ್ತೆ. -ಎ 3. Even in this manner. ವಿಚಾರಿಸಿ ಉನ್ತೆ ಪೊಸಮ್ಮರೊತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು (Śmd. 185).

ಉನ್ದನ undana. Moistening. See ಸಮುನ್ದನ.

ಉನ್ದಲ್ undal. (fr. ಉಂದು). A joined mass, a heap, a multitude (ಒಟ್ಟಿಲ್, ಗುಂಪು, ತೋಪು, etc. Śm. 51).

ಉನ್ದು undu. This, or at this, intermediate time (ಕಾಲ Śmd. 146. 398). ಉನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (395).

ಉನ್ದುರ undura. *A rat.* See ಬೆಗ್ಗಣ.

ಉನ್ದುರು unduru. *A rat.*

ಉನ್ನ unna. = ಉನ್ನಪ್ಪ, ಉನ್ನತ (Śmd. 191; ಪೋಲಿಸುವಂತೆ Śs.; see ಉನ್ತು). ಆನ್ನಂ, ಇನ್ನಂ, ಉನ್ನಂ, ಎನ್ನಂ (191).

ಉನ್ನ unna. *Wetted, wet, moist* (Hlâ., and Mr. 448, ಹುಸಿ, perhaps wrongly instead of ಹಸಿ). 2, kind, humane. 3, fawn, mean flattery, lie (ಹುಸಿ in Hlâ. MS. & all the MSS. of Mr.; see No. 1).

ಉನ್ನತ ud-nata. Raised, lifted up; elevated, *high, tall; great; eminent;*—elevation; altitude; etc. ಉನ್ನತದ ಫಣಿಯಂ (ಕೌ. 67). ಉನ್ನತದ ಧರಣಿ (88). ಉನ್ನತದಿಂ (Bp. 26, 19). ಉನ್ನತನು ಸಜ್ಜನರಾಗಿ ನಡೆಯು ಜೀಕು (Prv.). — ಉನ್ನತವೆಱು. -ವೆಸು. To obtain greatness or fame, to become eminent (Bp. 32, 64; 35, 1).

ಉನ್ನತಶಬ್ದಾಯ unnata-śabdâya. A man of a great voice (ಏರಿಯ ದನಿಯುಳವ Mr. 237, My. MS. ಉನ್ನತತಾಚ್ಛಾಯ).

ಉನ್ನತತ್ವ unnatatva. Height; sublimity, majesty. (My.).

ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ unnata-praśnĕ. A lofty or great question (ಹಂ, ದೊಡ್ಡಿಪ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161).

ಉನ್ನತಭೂಮಿ unnata-bhûmi. High ground. See ತಿಟ್ಟು.

ಉನ್ನತಾವನತ unnata-ânata. Elevated and depressed, *uneven, wary.*

ಉನ್ನತಿ ud-nati. Elevation, height; rising, ascending; increase; greatness, eminence; *prosperity* (ಬೆಳ್ವು Ct. I 95; II, 20). See Śmd. 158; Grj. 8, after 86; 10, after 45; J. 5, 53; 10, 22. — ಉನ್ನತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Greatness, etc. to be lost (Grj. 8, 23). — ಉನ್ನತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain greatness, to become eminent or famous (Bp. 32, 49). — ಉನ್ನತಿವೆಱು. -ವೆಸು. = ಉನ್ನತಿವಡೆ. (Bp. 22, 57).

ಉನ್ನತಿಕೆ unnata-ike. = ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ (Śmd. 248). Height; greatness, etc. (ಉಚ್ಚತಿ Kk. 73; ಉಚ್ಚರ Śm. 38; My.).

ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ unnata-ikke. = ಉನ್ನತಿಕೆ, q. v.

ಉನ್ನತು unna-atu. = ಉನ್ನಪ್ಪು, ಉನ್ನಪು. That is thus (as this *intermediate* thing, ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು Kś.).

ಉನ್ನತೋನ್ನತ unnata-unnata. Very high, the highest (My.).

ಉನ್ನತೋದರ unnata-udara. A large abdomen (ಬಾಳ್ದ Mr. 486).

ಉನ್ನತ್ತು unna-attu 1. = ಉನ್ನಪು, etc. (Kś.).

ಉನ್ನದು unna-adu 1. = ಉನ್ನಪು, etc. (Kś.).

ಉನ್ನದ್ಧ ud-naddha. Tied up; swelled, increased. See ಸದುನದ್ಧ.

ಉನ್ನಯ ud-naya. *Raising, elevating.* 2, analogy. — ಉನ್ನಯಿಸುವುದು. -ಸು-ವಡು. To be raised, to rise (Bp. 17, 58).

ಉನ್ನಯನ ud-nayana. Raising; making straight, arranging. See ಸೀದುನ್ನೋನ್ನಯನ.

ಉನ್ನರ್ unnar. = ಮುನ್ನರ್. (My.).

ಉನ್ನಾಯ ud-nâya. *Raising, elevating.*

ಉನ್ನಾಳ unnâḷa. A species of grain, Paspalum scrobiculatum (ಕೋದ್ರವ, ಹಾರಕ Mr. 373).

ಉನ್ನಿದ್ರ ud-nidra. Awake. 2, *budded, blown.* See Bp. 5, 47; 30, 37.

ಉನ್ನಿಸು unnisu. To think, to consider (J. 23, 59; 26, 39; 29, 27; 31, 58; see ಉಂಕಿಸು; T. ಊಹ್ಯ, possession of knowledge; ಉಹಾದಿ, erudition; ಒಹ್ಯ, searching, spying).

ಉನ್ನೂ unnû. A term to denote the conjunctions ಉಂ and ಉಮ್: also, etc. (My.; ಉತ್, ಉತ Sl. 467). ಆದುನ್ನೂ (ಆಪ 468). ಈ ಕಾಲ್ವುನ್ನೂ (27). ಕಬ್ಬಿಗಳುನ್ನೂ (302).

ಉನ್ನೈ unnai. This intermediate time (or space). — ಉನ್ನೈಗಂ. Up to this time, etc. (ಸೀದೂಪ್ಪಡಾಣ Kś.). — ಉನ್ನೈವರಂ. = ಉನ್ನೈಗಂ (Kś.). — ಉನ್ನೈವರೆಗಂ. = ಉನ್ನೈವರಂ (Kś.).

ಉನ್ನೇಯಮು ud-nêya. *To be inferred, to be ascertained by analogy* (adj.).

ಉನ್ಮತ್ತ ud-matta. = ಉದುತ್ತ, ಉದ್ಮತ್ತ, ಉದ್ಮತ್ತಿ, ಉದ್ಮತ್ತಿ, ಉದ್ಮತ್ತ, ಉದ್ಮತ್ತಿ, ಉದ್ಮುತ್ತ, ಉದ್ಮೆತ್ತಿ. Intoxicated; *mad, furious* (ಸೊಕ್ಕಿದವರು Nn. 115). 2, *the thorn-apple, Datura metel* and *fastuosa.* 3, haughty, arrogant (My.; Mhr.).

ಉನ್ಮತ್ತಪನ unmattatana. = ಉನ್ಮತ್ತತೆ. (ಮದ Ćb.).

ಉನ್ಮತ್ತತೆ unmattatĕ. Insanity; intoxication; pride (My.).

ಉನ್ಮದ ud-mada. = ಉದ್ಮದ. Intoxicated; *mad, furious, ecstatic;* proud, arrogant (Mhr.; My.; ಸೊಕ್ಕಿದ G.); intoxication; insanity, ecstacy; (pride).

ಉನ್ಮಧುಕ ud-madhuka. N. of a plant (ವ್ಯಾಕೆ, ಪೆಗರಣಿಗೆ Mr. 139, one MS. ಉನ್ಮಧಿಕೆ, My. MS. ಉನ್ಮಧಿಕೆ).

ಉನ್ಮದಿಷ್ಣು ud-madiṣṇu. Intoxicated; *mad, furious, insane.*

ಉನ್ಮನ ud-mana. Tbh. of ಉನ್ಮನಸ್. (My.).

ಉನ್ಮನಸ್ ud-manas. Excited in mind; *longing for, missing, regretting.*

ಉನ್ಮಾಥ ud-mâtha. Shaking; killing. 2, *a trap, a snare.*

ಉನ್ಮಾದ ud-mâda. = ಉದಾದ, ಉದ್ಮಾದ. *Madness, extravagance;* mania; arrogance (Mhr.). 2, N. of a plant (ಉಂಗ Mr. 120).

ಉನ್ಮಾದವತ್ unmâda-vat. *Mad, insane, wild.*

ಉನ್ಮಾದಿ unmâdi. Mad, intoxicated. (Ćb.).

ಉನ್ಮಾನ ud-mâna. Weighing, measuring (G.); a measure of size or quantity; price.

ಉನ್ಮಿಶ್ರ ud-miśra. Mixed. 2, *variegated.*

ಉನ್ಮಿಷಿತ ud-miṣhita. Opened; *budded, blown.*

ಉನ್ಮೀಲನ ud-mîlana. Opening of the eye (ಮೇಲಕ್ ಕಣ್ಣಿಸುವುದು Mr. 317); winking, twinkling; awaking; expanding, blowing.

ಉನ್ಮೀಲಿತ ud-mîlita. Opened; *budded, blown.* (Bp. 40, 22).

ಉನ್ಮುಕ್ತಿ ud-mukti. Unfastening; loosening; liberating. See ಪಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ.

ಉನ್ಮುಖ ud-mukha. *Looking upwards.* 2, *waiting for, expecting,* longing for (Bp. 53, 58). 3, *near to; ready.* 4, N. (J. 9, 20-22).

ಉನ್ಮೂಲಿತ ud-mûlita. *Eradicated.*

ಉನ್ಮೇಷ ud-mêsha. Opening the eyes; twinkling or upward motion of the eyelids, winking; blowing; awaking. See KâVy. V, 70.

ಉಪ upa. Under; inferior; towards; on; near to; with; etc.

ಉಪಕಂಠ upa-kaṇṭha. Upon the neck. 2, *neighbourhood, vicinity; space near a village.*

ಉಪಕಥೆ upa-kathĕ. A short story inserted in a long one (My.).

ಉಪಕರಣ upa-karaṇa. Doing anything for another; helping, assisting; fabricating. 2, *an implement, an instrument, a tool;* a means. 3, *retinue.* See ಮುಟ್ಟು.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. To benefit, to assist, to help (ಉಪನಿ ಗೆ-, My.). 2, to come near (RÂm. 3, 7, 32).

ಉಪಕಾರ upa-kâra. Help, assistance; benefit; a favour, a

kindness. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಡ.—ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಉಪದ್ರ ಬಿಟ್ಟು (Prvs.). — ಉಪಕಾರ ಅರಿ'. To know, acknowledge or remember a kind act, etc., to be grateful (My.). ಉಪಕಾರವಮರಿಯದವನ ನಿಷ್ಠೆಯನೆನ್ನು ಹೇಳಿ ಬೇಡ (Prv.). — ಉಪಕಾರ ತಿಳಿ. = ಉಪಕಾರ ಅರಿ'. (My.; G. 150). — ಉಪಕಾರ ತೀರಿಸು. To return a kindness, to requite a favour (S. Mhr.; B. 3, 126). — ಉಪಕಾರ ನೆನಸು. = ಉಪಕಾರ ಅರಿ'. (C.; B. 2, 40. 49; 3, 127; 5, 211). — ಉಪಕಾರ ಮರಿ'. To be unmindful of benefits or kindnesses (C.; B. 4, 75). — ಉಪಕಾರ ಮಾಡು. To do a favour, etc., either ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (Bp. 32, 46; C.), or ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (B. 3, 125. 126. 128; 5, 179). — ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆ. Remembrance of a kind act, gratitude (My.). — ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸು. = ಉಪಕಾರ ಅರಿ'. (My.; Čb. 32). — ಉಪಕಾರ ಹೊರಿ'ಸು. To put under obligation, to oblige (a person). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಹೊರಿ'ಸು (S. Mhr.). — ಉಪಕಾರ ಹೊರು. To be under (one's) obligation (B. 5, 213). ಒಬ್ಬನ ಉಪಕಾರ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವದು (S. Mhr.).

ಉಪಕಾರಿ upakâri. Helping, assisting; gracious;—a benefactor. (Bp. 32, 46; B. 4, 220; My.). See Prv. s. ಮುಸಿ.

ಉಪಕಾರಿಕೆ upa-kârikĕ. = ಉಪ್ಪರಿಗೆ. A protectress. 2, *a royal tent; a king's house, a palace* (ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು Mr. 191).

ಉಪಕಾರ್ಯೆ upa-kâryĕ. = ಉಪಕಾರಿಕೆ. *A royal tent*, etc.

ಉಪಕುಂಚಿಕೆ upa-kuńčikĕ. *The plant Nigella indica*, Roxb. (ಕಾಳುಜೀರಿಗೆ G.). 2, *small cardamoms.*

ಉಪಕುರ್ವಾಣ upa-kurvâṇa. A Brâhmaṇa when passing from the state of a brahmačâri to that of a gṛihastha. (R.).

ಉಪಕುಲ್ಯೆ upa-kulyĕ. A canal, a ditch. 2, *long pepper, Piper longum* L. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಪಕೂಪ upa-kûpa. *A trough near a well.*

ಉಪಕೃತಿ upa-kṛiti. Help, assistance; favour, kindness. (My.). 2, = ಉಪಕಥೆ (My.).

ಉಪಕ್ರಮ upa-krama. Approach. 2, *commencement* (ಆರಂಭ ಮುಮುಖ ಆದನು ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಷ್ಕಾರ್ಯ ಚಿತ್ತವುಂ ಪರಿಕ್ಷಿಸು ಪಮುಂ Nr.). 3, *planning; a design.* 4, *a means, an expedient.* 5, attendance on a patient. 6, trying the fidelity, etc. of a counsellor or friend (see No. 2).

ಉಪಕ್ರಮಿ upakrami. One who begins, undertakes or plans. (Bp. 40, 66).

ಉಪಕ್ರಮಿಸು upakramisu. To commence (J. 2, 45. 52).

ಉಪಕ್ರೋಶ upa-krôša. *Censure, reproach.*

ಉಪಕ್ಷಮ upa-kshama. Patience, forbearance (My.).

ಉಪಖ್ಯಾತ upa-khyâta. Seen; known, notorious (Bp. 43, 9).

ಉಪಗತ upa-gata. Gone to, approached; near; arrived; occurred; attained, obtained (Bp. 57, 77); furnished with; *agreed, granted, promised.*

ಉಪಗಮ upa-gama. Coming or going to, approach; obtaining; having; intercourse; agreement. See ಉಪ್ಪೋಪಗಮ.

ಉಪಗಮನ upa-gamana. = ಉಪಗಮ. Going to, etc. See ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ.

ಉಪಗಿರಿ upa-giri. Land lying near a mountain; a hill near a mountain (Sk. 116).

ಉಪಗು upagu. N. of a prince. See ಔಪಗವ.

ಉಪಗೂಹನ upa-gûhana. Hiding, concealing. 2, clasping, embracing (see s. ಮುಮುಳ). 3, surprise. See ಔಪ ರೋಪಗೂಹನ.

ಉಪಗೃಹ upa-gṛiha. An inner apartment (ಗರ್ಭಗೃಹ, Lex. Mr. 195).

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 1. *Seizure*, confinement. 2, *a prisoner.* 3, making favourable.

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 2. A minor planet, or any heavenly body of a secondary kind, as a comet, a meteor, etc. (B. 5, 174).

ಉಪಗ್ರಹಣ upa-grahaṇa. *The taking any one prisoner.* 2, studying the vêdas after initiation.

ಉಪಗ್ರಾಮ upa-grâma. A village within the boundaries of a town, or a hamlet within those of a village (My.).

ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ upa-grâhya. A man who is to be befriended, a highly respectable person (ಮಿತ್ರ ಪಾತ್ರಕ್ಕಮರ್ ಅಧಿಕ ಸ್ವಪಂಗೊಳ್ಪ ಪುರುಷಂ Mr. 250). 2, *a present.*

ಉಪಘಾತ upa-ghâta. Injury, damage, hurt. (My.).

ಉಪಘಾತಿನಿ upa-ghâtini. She who injures or hurts. See ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ.

ಉಪಘ್ನ upa-ghna. *A contiguous resting-place, a shelter; a support.*

ಉಪಚಯ upa-čaya. Gathering together, collecting; accumulation; quantity, heap. (Čb.).

ಉಪಚರಣ upa-čaraṇa. = ಉಪಚಾರ. (Bp. 6, 30; My.).

ಉಪಚರಣೆ upa-čaraṇĕ. = ಉಪಚರಣ. See ಪೂರ್ವೋಪಚರಣೆ.

ಉಪಚರಿತ upa-čarita. Approached. 2, *waited on, served, honoured, adored.*

ಉಪಚರಿಸು upa-čarisu. To wait on, to be polite (Bp. 5, 65); to show kindness, to treat kindly in any way (J. 7, 54. 67; 28, 30; My.).

ಉಪಚರ್ಯೆ upa-čaryĕ. Service, attendance; *the practice of medicine.*

ಉಪಚಾಯ್ಯ upa-čâyya. To be gathered together or accumulated. 2, *a particular sacrificial fire.*

ಉಪಚಾರ upa-čâra. = ಉಪಚ್ಚಾರ. Going near to, approaching; assisting. 2, service; attendance; homage; *act of civility; attention, courtesy, civility.* 3, a figure of speech, pretence, pretext, metaphor. 4, the practice of medicine, physicking. See ಪೂರ್ವೋಪಚಾರ; Śmd. 130.

ಉಪಚಾರಣ upa-čâraṇa. = ಉಪಚಾರ. Attention and courtesies to guests, etc. (Mr. 259; My.).

ಉಪಚಾರಿ upa-čâri. Attending, serving; a civil, polite person (My.).

ಉಪಚಾರ್ಯ upa-čâryа. = ಉಪಚರ್ಯೆ. (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸುಶ್ರೂಷೆಯುಮುಮು Mr. 390).

ಉಪಚಿತ upa-čita. 1. Collected; increased (ಚೆಳೆದು G.). 2, *plastered, smeared.*

ಉಪಚಿತ upa-čita. 2. Honoured (see ಪೂರ್ವೋಪ); civility, politeness (ಉಪಚಾರ Śmd 397 Cm.).

ಉಪಚಿತ್ರಿಕೆ upa-čitrikĕ. N. of a Kannaḍa metre (Čh.).

ಉಪಚಿತ್ರೆ upa-čitrĕ. *The plant Salvinia cucullata* Roxb. (others: Antheicum tuberosum). 2, Croton polyandra.

ಉಪಚ್ಯಾರ upačyâra. (Čb. 167). A vulgar Tbh. of ಉಪಚಾರ.

ಉಪಜಾಪ upa-jâpa. Whispering into another's ears; *the stirring up of dissension or disunion;* treachery (ಛೇದ, ಒಳಗುಟ್ಟೋದುವದು Mr. 457).

ಉಪಜಿಹ್ವೆ upa-jihvĕ. The epiglottis. 2, *a kind of ant.* 3, the slough of a snake that does not become loose (ಉಡದ ಪೆರೆ Hlâ.; ಉಪಜೇಹಿಳೆ, ದೇವದ ಎರೆಗಳೆಯುವೆ ಇಷ ಪೆರೆ Mr. 401).

ಉಪಜೀವಕ upa-jîvaka. Living by or upon; depending upon, subject to; a dependant, a servile man (Bp. 61, 15).

ಉಪಜೀವನ upa-jîvana. Living or existing upon; living, subsisting; means of living, subsistence, livelihood; support, maintenance (My.; ಜೀವಿಕೆ G.). See B. 4, 50; 5, 81. — ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸು. To carry on or maintain one's existence (B. 5, 215).

ಉಪಜೀವಿ upa-jîvi. Living on, subsisting by. See ಜೀವಿಯೂ ತ್ರೈವಜೀವಿ.

ಉಪಜೀವಿಕೆ upa-jîvikĕ. Living upon; subsistence, livelihood (ಜೀವನ G.).

ಉಪಜೀವಿಸು upa-jîvisu. To live or exist upon; to get one's livelihood (My.; G. 47. 223). 2, to have one's self fed or nourished (by others), to live (My.). ಎರವಸೆಯುವರ ದುಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ವರಪಿಣ್ಣಾದ G. 315). See s. ಜೀವಿ 2.

ಉಪಜೋಷ upa-jôsha. *Satisfaction.* 2, silence. ಉಪಜೋಷಂ, silently, quietly.

ಉಪಜ್ಞೆ upa-jñĕ. Knowledge obtained by one's self, *unlaught knowledge.* 2, *the commencement of a thing not previously done.*

ಉಪಟಳ upaṭaḷa. (Tbh. of ಉಪದ್ರವ). Annoyance, trouble; assault. ಪಿಸಿಲುಪಟಳಂ (Rây. 5, 42). ಪಿಪದಸುಪಟಳಂ (J. 28, 40). ಕೂಡಿರಕ್ಕಸನು...ಸುರರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯು ಉಪಟಳ ಮಾಡಲು (Abhi. 11, 4). ಪಸುಜನು ಹುಟ್ಟಿ ಬಸ್ಸು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಟಳ ಪಪ್ಪಪಪ್ಪಳಿ ಕೊಡಲು (13, 21). ಅಸುರನು..ಇಪ್ಪ್ರಪುರಕೆ ಸುತ್ತಮು ತ್ತುಪಟಳ ಮಾಡಲು (13, 33).

ಉಪತಪ್ಪ upa-tapḍa. An accessory crowd. See ಪರಿವೃದಪತ್ಪ.

ಉಪತಪ್ತೃ upa-taptṛi. *Morbid heat.*

ಉಪತರಣಿ upa-taraṇi. A disk; a circular array of troops. (ಮುಣ್ಣಳ Mr. 35).

ಉಪತಾಪ upa-tâpa. Heat. 2, pain, trouble. 3, *disease.* See Bp. 3, 18; 40, 59. — ಉಪತಾಪಮುಮ. -ಪಮುಮ. Suffering morbid heat, morbid affection (Nr.).

ಉಪತಾಪಿಸು upatâpisu. To feel pain; to be sorrowful; to be afflicted. See Bp. 28, 38; 38, 29; 40, 34; 42, 28; 45, 33; 48, 11; 52, 13; 60, 30.

ಉಪತ್ಯಕ upatyaka. = ಉಪತ್ಯಕೆ. (ಪಪಮ ಆಮು ಆ ಗಿರಿಯು ತಪ್ಪ ಬಲಿ ಒಪ್ಪಿ ಪೀವಿ ಇರದ Mr. 151).

ಉಪತ್ಯಕೆ upatyakĕ. *Land, or a forest, at the foot* (or side) *of a mountain.*

ಉಪದಂಶ upa-daṁśa. *A relish, a stimulant to drink.* 2, the venereal disease, chancre.

ಉಪದಾನ upa-dâna. = ಉಪಾದಾನ. *A present.*

ಉಪದಿಕೆ upadikĕ. *A kind of ant.*

ಉಪದೆ upa-dĕ. *An offering, a present.*

ಉಪದೇಶ upa-dêśa. Pointing out to; *instruction, teaching; information;* advice; communication of, or initiation in, a mantra (Bp. 57, 76). ಉಪದೇಶಾ ಕೇಳಿದರೂ ಉಪದ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವನು (ಮೋಘ G.).

ಉಪದೇಶಕ upadêśaka. Giving instruction; a teacher; a spiritual guide. (My.). See ಶೆಮd. 272; B. 4, 215.

ಉಪದೇಶಪರಂಪರೆ upadêśa-paramparĕ. Tradition (ಇತಿಹ, ಉಪದೇಶ Kn. 93; ಇತಿಹ Mr. 538).

ಉಪದೇಶಿ upadêśi. = ಉಪದೇಶಕ. (C.).

ಉಪದೇಶಿಸು upadêśisu. To instruct; to teach (Ch. v. 240; Bp. 18, 4; Śâv. 1, 39); to advise. ಆವ'ದಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಪರೆ ನೀವು ಗುರುಗಳಲ್ಲವೆ? (J. 10, 21). ಆವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸು (My.), ಆವನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸು (S. Mhr.).

ಉಪದೇಹಿಕೆ upa-dêhikĕ. *A sort of ant.* 2, = ಉಪಜಿಹ್ವೆ No. 3, q. v.

ಉಪದ್ರ upadra. Tbh. of ಉಪದ್ರವ (C.). See Bp. 38, 9; 45, 46. ಉಪದ್ರ ಕೊಡೋದು (ಪತ Ch.). ಗಾಯುಗಳಾಪರೂ ನಿಮಗೆ ಪಿಪೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವಿಲ್ಲ (B. 4, 19).

ಉಪದ್ರವ upa-drava. Running towards or at, assaulting. 2, *a calamity, a disaster; trouble;* annoyance; a disease or affliction, especially one produced by demons, *e. g.* cholera (C.); a national distress (see its seven kinds s. ಈತಿ). See Nr. s. ಮೇರೆ ಮೀರಿದ.

ಉಪದ್ವೀಪ upa-dvîpa. An island (Sk.). 2, a small island near a larger one (My.).

ಉಪಧಾನ upa-dhâna. Placing or resting upon. 2, *a pillow, a cushion.*

ಉಪಧಾನಾವಲಂಬ upadhâna-avalamba. To rest upon or lie down on a pillow. See ಮುಳಗು.

ಉಪಧಿ upa-dhi. *Imposition, deception, fraud.*

ಉಪಧೃತಿ upa-dhṛiti. *A ray of light.*

ಉಪಧೆ upa-dhĕ. *Imposition, fraud, a false pretence.* 2, *trial or test of honesty.* 3, *a penultimate letter* (Śmd. 50. 51. 53. 236; Kâvy. I, 3, 69-74).

ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ upa-dhmânîya. To be breathed upon or breathed; the aspirate visarga before the letter ಪ (Śmd. 26. 45).

ಉಪನಗರ upa-nagara. *A suburb* (ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಜೀವು Mr. 190).

ಉಪನತ upa-nata. Bent towards; subjected; dependent on; *approached, near;* brought about. See Ch. v. 51.

ಉಪನಂದನ upa-nandana. = ಕೇವಾಡ, ಉದ್ಯಾನವನ (Nn. 38).

ಉಪನಯನ upa-nayana. Leading to; leading to a teacher; investiture with a thread to be worn over the left shoulder and under the right (ಮುಂಜಿ Mr. 255).

ಉಪನಾಗರಿಕೆ upa-nâgarikĕ. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 50. 51).

ಉಪನಾಹ upa-nâha. Tied up; *the tie of a tale,* the lower part of the tail-piece where the wires are fixed.

ಉಪನಿಧಿ upa-nidhi. *A deposit, a trust, especially if the goods are not shown to the trustee.*

ಉಪನಿಷದ್ upa-nishad. *The knowledge of Brahma as the only existent.* 2, *the sections of the vêdas* (*i. e.* their Âraṇyakas) *which treat of this knowledge.*

ಉಪನಿಷ್ಕರ upa-nishkara. *A principal or royal road.*

ಉಪನೇತ್ರ upa-nêtra. Spectacles (My.; Mhr.).

ಉಪನ್ಯಾಸ upa-nyâsa. Placing near to. 2, a statement. 3, a suggestion. 4, *an exordium or an introduction.* 5, reasoning, disputation (Mhr.; Bh. 1, 15, 6); lecturing (My.).

ಉಪಪತಿ upa-pati. *A paramour, a gallant* (ಜಾರ, ಹಾದರಿಗ Mr. 243).

ಉಪಪತ್ತಿ upa-patti. Going near; happening; production; gaining, accomplishing; a theory (B. 5, 181; Mhr.); proof; fitness; means, expedients (Mhr.; My.).

ಉಪಪತ್ನಿ upa-patni. A concubine (My.; Mhr.; see ಜಾರಾಡ ಪಡಳು).

ಉಪಪನ್ನ upa-panna. Produced; effected; gained; proved; adequate, suited to the occasion, enough (ಪರಿಯಾಪ್ತ Mr. 220).

ಉಪಪಾತಕ upa-pâtaka. A crime or sin in the second degree, as killing a cow, selling a daughter, etc. (Sk.; My.).

ಉಪಪಾದುಕ upa-pâduka. Self-produced; a deity (ದೇವ Mr. 177). See ಏಪ್ಯೋಪಪಾದುಕ.

ಉಪಪುರಾಣ upa-purâṇa. A minor purâṇa (C.).

ಉಪಪ್ರಭೋಗ upa-prabhôga. = ಉಪಭೋಗ. (Bp. 50, 9).

ಉಪಪ್ಲವ upa-plava. An assault. 2, a misfortune. 3, *an eclipse.*

ಉಪಬರ್ಹ upa-barha. = ಉಪದರ್ಹ. A pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ, ತಲೆಗಡ್ಡು Mr. 203; My.).

ಉಪಭಕ್ತಿ upa-bhakti. An additional devotion or faith (Bp. 8, 26).

ಉಪಭಾಗ upa-bhâga. Vicinity. ನಗರೋಪಭಾಗ (ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Kn. 82).

ಉಪಭೃತ್ upa-bhṛit. *A round, wooden sacrificial vessel.*

ಉಪಭೋಗ upa-bhôga. *Enjoyment; eating;* fruition, use. 2, pleasure, satisfaction. 3, cohabitation (My.; Čb., Mhr.). See Bp. 24, 38; B. 4, 58; 5, 95. 205.

ಉಪಭೋಗಿಸು upa-bhôgisu. To enjoy, etc. (Bh. 1, 8, 28; B. 5, 91. 92. 93. 183).

ಉಪಮ upa-ma. *Resembling, like.*

ಉಪಮನ್ಯು upa-manyu. A N. (Bp. 1, 52; 43, 41; 54, 35. 60; 61, 18).

ಉಪಮರ್ದ upa-marda. Friction, rubbing, bruising. 2, hurt, injury. (ಏಪ್ರತಾರ, ತಿಕ್ಕುವಿಕೆ Mr. 457).

ಉಪಮರ್ದನ upa-mardana. = ಉಪಮರ್ದ. (My.).

ಉಪಮಾತೃ upa-mâtṛi. = ಉಪಧಾತ್ರಿ. *A second or foster mother; a nurse;* a step-mother.

ಉಪಮಾತೆ upamâtĕ. = ಉಪಧಾತ್ರಿ. (ತುಳುವಾಮ Mr. 312).

ಉಪಮಾನ upa-mâna. Measuring one thing by another; *comparison; analogy; illustration;* that with which anything is compared; a simile; a resemblance. See Śmd. 397; Kâvy. III, 3, B, 61. 62. 92. 108.

ಉಪಮಿತ upa-mita. Compared; similar. See ಅನುಪಮಿತ.

ಉಪಮಿಸು upamisu. To find a likeness for, to compare (Bp. 36, 52; 39, 22; My.).

ಉಪಮೆ upa-mĕ. ಉಪಧಾ. Resemblance, similarity; a resemblance, as a picture, image, etc.; *a simile;* comparison. See Kâvy. III, 3, B, 1. 2. 60-119; IV, 1, 5.

ಉಪಮೇಯ upa-mĕya. To be compared, comparable with; that which is compared, the subject of a comparison. See Kâvy. III, 3, B, 62. 80. 92. 108.

ಉಪಯಮ upa-yama. *Marriage.*

ಉಪಯಾಮ upa-yâma. *Marriage.*

ಉಪಯುಕ್ತ upa-yukta. Attached, connected with (Śmd. 401); adapted, suitable; useful; convenient for any end. See B. 4, 120. 140.

ಉಪಯುಕ್ತತನ upayuktatana. A suitable, proper behaviour (B. 5, 170).

ಉಪಯೋಗ upa-yôga. Attaching; application; use, service; utility; (need of, Mhr.). See B. 1, 18; 4, 12. 15. 24. 183; 5, 37.

ಉಪಯೋಗಿಸು upayôgisu. To make use of, to use (J. 2, 32; My.; B. 2, 5; 3, 5. 87; 4, 163). 2, to be serviceable or useful (My.; B. 5, 78. 100. 251).

ಉಪರಕ್ತ upa-rakta. *Darkened, eclipsed.* 2, *afflicted with pain or calamity.*

ಉಪರಕ್ಷಣ upa-rakshaṇa. *A guard, a picquet* (ಸುತ್ತಣ, ಪಾಳಯದ ಕಾಪು Nr.). 2, a kind of girth (ಸುತ್ತಣ, ಬಡ್ಡಾಳಪಟ್ಟಿ Nr.).

ಉಪರತಿ upa-rati. Ceasing, stopping; death; refraining from sensual enjoyment or from prescribed acts (Sk.). 2, a kind of coition (My.). 3, love (My.).

ಉಪರಾಗ upa-râga. Darkening; *an eclipse.*

ಉಪರಾಮ upa-râma. *Ceasing, stopping, ending.*

ಉಪರಾಜಿತೆ upa-râjitĕ. N. of a plant. See ಅಪರಾಜಿತೆ and ಪೊಡಗು 3.

ಉಪರಿ uparî. *Above; upon;* upwards (Bp. 22, 10; 44, 22, both times in the dative, as ಉಪರಿಗೆ); besides, further; beyond; after.

ಉಪರಿಲೋಕ uparî-lôka. The upper world, heaven (J. 34, 13; My.).

ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ uparishṭât. *Above, up; over, on.*

ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ uparî-sparśana. The state of being raised or elevated; rising or stretching one's self upwards. See ನಳ್ಳು.

ಉಪರೋಧೆ upa-rôdĕ. Concealing, concealment, secrecy (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ, ಏಕಾಸ್ತ Mr. 432, My. MS. ಉಪರುಧೆ).

ಉಪರೋಧ upa-rôdha. Hindering, blockading; obstruction, impediment; opposition. (Bh. 3, 13, 67; My.).

ಉಪರೋಧಕ upa-rôdhaka. A man who hinders, etc. (My.). 2, an inner room (Sk.).

ಉಪರೋಧಿಕ upa-rôdhika. Obstructing, impeding; opposing (ವಿರುದ್ಧ G.; My.).

ಉಪರೋಧಿಸು uparôdhisu. To hinder, etc. (My.).

ಉಪರೋಪಿತ upa-rôpita. (A garden) *planted or grown in the neighbourhood* (of a town, ಊರ ಮೂಡಣೊಳ್ ಇರ್ದ ಪ್ರದೇ IIIâ., Mr. 152).

ಉಪಲ upala. *A stone.*

ಉಪಲಕ್ಷಣ upa-lakshaṇa. Looking at; observation; implying something that has not been expressed or something in addition, synecdoche of a part for the whole; mark. See Śmd. 202 Cm.

ಉಪಲಕ್ಷಿತ upa-lakshita. Marked, characterized (Śmd. 2 Cm.).

ಉಪಲಬ್ಧ upa-labdha. Obtained; found; *perceived, well known, seen frequently* (ಅನುಭವಿತ, ಮುಗುಚಿ[3] ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 451; see s. ಮುಗುಚಿ[3] ಮುಗುಚಿ[5]).

ಉಪಲಬ್ಧಾರ್ಥ upalabdha-artha. That has been known or understood; *a tale, a true or probable story;*—having the meaning understood.

ಉಪಲಬ್ಧಿ upa-labdhi. Obtaining; finding; acquisition, gain; *comprehension, perception, understanding;* knowledge. See ಪೆಮು.

ಉಪಲಂಭ upa-lambha. Obtaining; *observation, conception, feeling.*

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lâlisu. To praise (Bp. 4, 14; 36, 61). 2, to caress, to fondle (15, 15; 26, 19; 42, 23; Abhâ. 1, 7).

ಉಪಲಿಂಗ upa-liṅga. *A natural phenomenon considered as boding evil.*

ಉಪಲೆ upalĕ. *Candied sugar.*

ಉಪಲೇಪನ upa-lêpana. Smearing; *ointment, unguent.*

ಉಪವನ upa-vana. *A grove, or garden in the suburbs* (ಊರ ಸಾರಿ ತೋಟ ಪವನ Mr. 152). See ಪವ್ರ.

ಉಪವರ್ಣನ upa-varṇana. Description, minute description, delineation. See Kâvy. III, 3, B, 120. 171.

ಉಪವರ್ತನ upa-vartana. *A country;* a division, a district.

ಉಪವರ್ಹ upa-varha. = ಉಪಬರ್ಹ.

ಉಪವಸ್ತ upa-vasta. *Fasting, a fast.*

ಉಪವಾಸ upa-vâsa. = ಉಪಾಸ, ಉಪ್ಪಸ. Dwelling or abiding in (a state of abstinence), *fasting, a fast.*—In the S. Mhr. country the crude term is used so to say as an adverb: without eating or getting something to eat (B. 3, 94). 2, from want of food (3, 124; 4, 2). 3, by withdrawing (a person's) food (4, 77). — ಉಪವಾಸ ಇರ್. -ಇದು. To fast (Bp. 50, 66; C.). — ಉಪವಾಸ ಬೀಳು. To remain or be without food; to fast (C.; B. 3, 122; 4, 2). See Prv. s. ಅವಿಗೆ ಮೂಸುವವ. — ಉಪವಾಸ ಮಾಡು. To fast (B. 4, 77; C.).

ಉಪವಾಸಿ upa-vâsi. = ಉಪಾಸಿ. Fasting, one who observes a fast (C.).

ಉಪವಾಹ್ಯ upa-vâhya. A king's elephant; any royal vehicle. (R.).

ಉಪವಿಶೇಷಣ upaviśêshaṇa. A word used to modify the sense of an adjective or an adverb (C.).

ಉಪವಿಷ upa-vishĕ. = ಅತಿವಿಷ, q. v. *The plant Aconitum ferox, etc.*

ಉಪವಿಷ್ಟ upa-viṣṭa. *Seated, sitting.*

ಉಪವೀತ upa-vîta. *The sacrificial thread worn by the three first classes over the left shoulder and under the right arm* (ಜನಿವಾರ Mr. 255).

ಉಪವೇದ upa-vêda. A class of writings subordinate or appended to the vêdas, as treatises on medicine, military art, music, etc. (My.).

ಉಪವೇಶ upa-vêśa. Sitting down;—fixing one's mind upon. See ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ.

ಉಪವೇಷ್ಟಿತ upa-vêshṭita. Surrounded; wrapped round, dressed (Bp. 6, 14).

ಉಪಶಮ upa-śama. = ಉಪಶಮನ No. 1. (My.).

ಉಪಶಮನ upa-śamana. Becoming quiet; assuagement, abatement; calmness, composure (Bp. 30, 31); patience (My.). 2, quieting, appeasing, allaying; an anodyne.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. To abate (Bh. 8, 26, 28); to become calm or refreshed; to become patient; to take rest (C.).

ಉಪಶಲ್ಯ upa-śalka. (= ಶಲ್ಕ). A scale, a slough. See ಪೊಪ್ಪೆ.

ಉಪಶಲ್ಯ upa-śalya. *An open piece of ground near a town or village.*

ಉಪಶಾಖೆ upa-śakhĕ. A secondary, small branch (Bh. 1, 20, 55).

ಉಪಶಾಂತ upa-śânta. Calmed, appeased, pacified; calm, tranquil. (A.; My.).

ಉಪಶಾಂತಿ upa-śânti. Cessation, intermission; abatement; composure, tranquillity (C.); appeasing, allaying.

ಉಪಶಾಯ upa-śâya. *Sleeping alternately, as soldiers when mounting guard, etc.*

ಉಪಶ್ರುತ upa-śruta. Listened to; *assented, promised.*

ಉಪಶ್ರುತಿ upa-śruti. Listening to. 2, words heard from a third person whilst two are conversing (My.). 3, a supernatural voice heard at night and personified as a nocturnal deity revealing the future. 4, judicial astrology, aspect of the stars, fortune-telling. 5, = ಉಪಸ್ಪೃತಿ (My.).

ಉಪಸಂವ್ಯಾನ upa-saṁvyâna. *An under garment.*

ಉಪಸಂಹರಿಸು upa-saṁharisu. To draw (a discharged arrow) back towards one's self (My.); to take away; to contract; to mutilate (Śmd. 74); to destroy (Bp. 49, 32).

ಉಪಸಂಹಾರ upa-saṁhâra. Drawing (back) towards one's self (My.); drawing together, contracting; taking away; destruction; etc.

ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ upa-saṅgrahaṇa. Clasping; *embracing or touching the feet* (of a person) *as a token of respect* (ಪಟ್ಟಿ ಸುತ ಮುನುಮ Mr. 251).

ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ upa-saṅgrâhya. *Worthy to be saluted in the way of upasaṅgrahaṇa.*

ಉಪಸನ್ನ upa-sanna. *Approached, near* (ಸೇರಿಗೆ Mr. 457).

ಉಪಸಂಪನ್ನ upa-saṁpanna. Obtained, gained; furnished with; *prepared, dressed; sufficient; dead.*

ಉಪಸರ upa-sara. Approaching. 2, *the season of impregnation; the first pregnancy of cows.*

ಉಪಸರ್ಗ upa-sarga. Joining, connection; nearness (My.; see ಪೊರೆ); addition. 2, trouble, misfortune. 3, *a portent of evil omen, a calamity.* 4, a particle prefixed to roots, etc., a preposition. 5, a class of compound terms enumerated Čt. II, 98; Śm. 118. *Cf.* ಉಪಸರ್ಜನ.

ಉಪಸರ್ಜನ upa-sarjana. Trouble, misfortune. 2, an inauspicious phenomenon. 3, the state of being joined to or attached (ಪೊಪ್ಪಿಗೆ Mr. 451; see ಉಪಾಗ್ನಿ); *anything subordinate, or inferior.* 4, a word which by composition loses its independent character, while it also determines the sense of another word.

ಉಪಸರ್ಪ upa-sarpa. Approach; following a person. 2, = ಉಪಸರ್ಪ (ಪದ, ಉಪಸರ್ಪ Mr. 262).

ಉಪಸರ್ಪಣ upa-sarpaṇa. -ಣೆ. Approaching (for help, My.).

ಉಪಸರ್ಪಿಸು upa-sarpisu. To approach (for help), to have recourse to (My.).

ಉಪಸರ್ಯೆ upa-saryĕ. To be approached; *a cow fit for a bull* (ಎತ್ತುಸಾಳ್ Mr. 181).

ಉಪಸಾಕ್ಷಿ upa-sâkshi. An additional evidence (My.); an evidence (J. 10, 32).

ಉಪಸಾಗರ upa-sâgara. A tract of water, a bay (B. 4, 115; My.).

ಉಪಸೂರ್ಯಕ upa-sûryaka. *The halo round the sun.*

ಉಪಸ್ಕರ upa-s-kara. Making complete. 2, an implement, a utensil. 3, *a particular condiment, seasoning.* See ಪರಿಕರ.

ಉಪಸ್ಥ upa-stha. Near, proximate;—*the parts of generation of either sex*, but especially of a woman (My., also as ಉಪಸ್ಥೆ).

ಉಪಸ್ಥಿತ upa-sthita. Standing near; *approached, near, at hand.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶ upa-sparśa. Touching (water); bathing; washing off; *rinsing the mouth.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ upa-sparśana. = ಉಪಸ್ಪರ್ಶ. See ಬಾಂಡಿಯ.

ಉಪಸ್ಮೃತಿ upa-smṛiti. A minor law-book. (My.).

ಉಪಸ್ವರ್ಗ upa-svarga. = ಉಪಸರ್ಗ No. 3. (ಉಪಲಿಂಗ, etc. Mr. 27).

ಉಪಹ upa-ha. Killing, destroying (Rāv. 1, 8).

ಉಪಹತಿ upa-hati. Injuring, destroying; destruction; elision (Kāvy. I, 3, 69-74); vexation; disturbance; agitation; infatuation. See ತಪಗಸ, ಮೋಹದ್ಯು; J. 2, 19; 14, 21.

ಉಪಹಸಿತ upa-hasita. Mocked, laughed at; *ridiculing, satirical laughter.*

ಉಪಹಾರ upa-hāra. Bringing near; an oblation; an offering to a deity; *a tribute, a present, a gift* (ಬಲಿ Śm. 108; ಪಸರ Bhn. 54).

ಉಪಹಾಸ upa-hāsa. Satirical laughter, fun, play, derision (Bh. 1, 7, 62; 3, 19, 30). See ಸೋಪಹಾಸ.

ಉಪಹ್ವರ upa-hvara. *Proximity, vicinity.* 2, *a solitary or private place.*

ಉಪಾಂಶು upāṁśu. In a low voice; *secretly, privately.*

ಉಪಾಕರಣ upa-ā-karaṇa. Bringing near; summoning; immolation of an animal; *commencement of reading the vēda after initiation.*

ಉಪಾಕರ್ಮ upa-ā-karma. Preparation. 2, a ceremony performed once a year before reciting the vēdas. (My.).

ಉಪಾಕೃತ upa-ā-kṛita. Brought near, etc. 2, *a sacrificial animal killed during the recitation of prescribed prayers.*

ಉಪಾಗಮ upa-āgama. Approach; occurrence; agreement, promise. 2, a minor āgama (My.).

ಉಪಾಗ್ರ upa-agra. *Something subordinate or inferior* (ಉಪಸರ್ಜನ, ಹೊಡ್ಡಿಗೆ Mr. 451; ಹೊಡಗಾಗೆ Hlē.).

ಉಪಾಂಗ upa-aṅga. A subdivision; any minor limb or member; a secondary portion of science; the sectarial mark made with sandal, etc. on the forehead;—auxiliary tunes with variations (in theatricals, Mr. 75). See ಅಂ ಗೋಪಾಂಗ, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ.

ಉಪಾತ್ತ upa-ātta. Received, acquired, obtained (Śāv. 1, 60). 2, taken away. 3, *an elephant out of rut.*

ಉಪಾತ್ಯಯ upa-ati-aya. *Transgression, neglect.*

ಉಪಾದಾನ upa-ādāna. Taking; taking away. 2, abstraction, *withdrawing the organs of sense and perception from the outer world.* 3, *a present.* 4, *material cause, causa materialis* (opposed to nimitta).

ಉಪಾದಾನಕಾರಣ upādāna-kāraṇa. The immediate or proximate cause (Śmd. 7 Cm.).

ಉಪಾದೆಯರು upādēyaru. = ಉಪಾಧ್ಯ. (S. Mhr.).

ಉಪಾದೇಯ upa-ādēya. To be taken or received, acceptable, excellent, useful (Śmd. 8).

ಉಪಾಧ್ರು upādru. A vulgar form of ಉಪಾಧ್ಯರು. (My.).

ಉಪಾಧಿ upa-ā-dhi. 1. *Consideration of moral duties,* virtuous reflection. 2, *a man who is careful to support his family.*

ಉಪಾಧಿ upa-ā-dhi. 2. Placing near or upon. 2, deceit, deception, disguise. 3, a distinguishing property, a peculiarity (Sk. 392). 4, *an attribute, an epithet.* 5, a special cause for a general effect. 6, the natural character of species, quality or action. 7, an occasion (G. 74. 364); duty, especially that of a pūjāri, etc. (My.).

ಉಪಾಧಿವನ್ತ upādhi-vanta. A man who is full of inevitable business (My.).

ಉಪಾಧ್ಯ upādhya. The priest that conducts all the sacrifices and ceremonies (of a family, village, etc.; Bp. 55, 16; Mhr.; C.); a teacher (My.). ಉಪಾಧ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ವೇದ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆಸ್ಟ್ರೆ, ಶಂ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆಸ್ಟ (Prv.).

ಉಪಾಧ್ಯಯನ upādhyayana. The work of an upādhya (My.; B. 5, 281).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯ upa-adhyāya. *A sub-teacher who instructs in a part only of the vēda or in grammar and the other vēdāngas.* 2, a spiritual preceptor; *a teacher in general;* a schoolmaster (ಒಬ್ಬಿಸ್ಸು ಪೇಳುವಂ Mr. 251; My.).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನಿ upādhyāyāni. *The wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿ upādhyāyi. *A female teacher.* 2, *the wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆ upādhyāyĕ. *A female teacher.*

ಉಪಾನತಿ upānati. Tbh. of ಉಪಾನಹ್. (ಚರ್ಮಪಾದುಕ, ಕೆರ ಪು Mr. 205).

ಉಪಾನಹ್ upa-ā-nah. (nominative ಉಪಾನತ್). *A sandal, a shoe.*

ಉಪಾನ್ತ upa-anta. Proximity to the edge or margin; *vicinity; the last letter but one;* the angle of the eye. See Śmd. 70; ನಯನೋಪಾನ್ತ.

ಉಪಾನ್ತ್ಯ upa-antya. Last but one, penultimate; the last letter but one (Śmd. 212; Kāvy. I, 3, 18-20. 104-108; I, 5, 46).

ಉಪಾಯ upa-aya. Going near, approach. 2, *a means, an expedient, a way, a scheme, a stratagem.* 3, *a means of success against an enemy,* four of which are enumerated: bhēda, daṇḍa, sāma, dāna. As other upāyas are mentioned māyā, upēkshā and indrajāla (My.; G.).—ಉಪಾಯಮಬ್ಬಡಿ. -ಒ-ಪಡೆ. To devise an expedient (Bp. 58, 42).

ಉಪಾಯಗಾರ upāya-gāra. One who is expert in; a contriver, a schemer (ಪ್ರವೀಣ, ನಿಪುಣ Sk. 353; My.).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. Going near. 2, undertaking, accepting. 3, *a present, a gift.*—ಉಪಾಯನದಾನ. Gifts of cocoa-nuts, etc. to Ganapati on the feast held in his honor in the bhādrapada month (C.).

ಉಪಾಯಪರ upāya-para. Expert in the use of means (My.; B. 5, 180). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ತಲೆಯ್ದ (Sk. 11).

ಉಪಾರ್ಜನ upa-arjana. -ನೆ (Bp. 57, 5). Acquiring, obtaining; gaining. See ಪಡೆ.

ಉಪಾರ್ಜಿಸು upārjisu. To acquire, to gain (My.).

ಉಪಾಲಮ್ಭ upa-ālambha. Obtaining. 2, *reproach, censure.*

ಉಪಾವೃತ್ತ upa-āvṛitta. Turned or gone towards or round. 2, *rolling one's self, as a horse.*

ಉಪಾಶ್ರಯ upa-āśraya. Recourse; asylum, support; reli-

ance. 2, a pillow, a cushion (ಮುತ್ತಣದರಸ, ಮುಲಗು Mr. 203; *cf.* ಆಶಾಪ್ರದ).

ಉಪಾಸ upâsa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (C.; Mhr.). See ಕಟ್ಟುವಾಸ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಉಪಾಸದ ಹಬ್ಬ. A fast-day in the month of âshâḍha (My.).

ಉಪಾಸಂಗ upa-âsaṅga. Proximity. 2, *a quiver.*

ಉಪಾಸನ upa-âsana. -ನೆ. Sitting near to; attendance, service; *worship, adoration, devotion.* 2, *practice in archery; archery.*

ಉಪಾಸನೆ upâsanĕ. = ಉಪಾಸನ. Service; *worship, adoration.*

ಉಪಾಸಿ upâsi. Tbh. of ಉಪವಾಸಿ. (S. Mhr., Mhr.).

ಉಪಾಸಿತ upa-âsita. *Served, adored.*

ಉಪಾಸಿಸು upâsisu. To worship (My., ಆದಿಸ್ಸು-, ಆದಿಸಿಸ್ಸು-).

ಉಪಾಸ್ತಿ upa-âsti. *Worship, adoration* (ವಿಪ್ರಸ್ತಿಪ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27). 2, religious reflection or meditation (ಧರ್ಮಾಚರ್ಣಿ Mr. 461).

ಉಪಾಹಾರ upa-âhâra. Slight refreshment (consisting of fruits, etc., My.).

ಉಪಾಹಿತ upa-â-hita. Deposited upon; *joined.* 2, *meteor, as a falling star, comet,* etc.

ಉಪೇಕ್ಷ upa-îksha. A man who disregards or leaves (the party of his friends, ವರಪಕ್ಷದವನು Mr. 243). 2, = ಉಪೇಕ್ಷೆ (My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿತ upa-îkshita. Disregarded; neglected (B. 5, 212; My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿಸು upa-îkshisu. To look at without interest, to disregard, to disdain; to neglect (Śmd. 112; Bp. 15, 6; 26, 59; 58, 26; My.).

ಉಪೇಕ್ಷೆ upa-îkshĕ. Overlooking; disregard, neglect; indifference, indolence, apathy; abandoning, leaving. (My.).

ಉಪೇತ upa-îta. Come near, approached; present, existent; accompanied by, endowed with, possessed of (Kâvy. II, 2, B, 45; Bp. 55, 50; A.).

ಉಪೇಂದ್ರ upa-îndra. The younger brother of Indra: *Vishṇu or Kṛishṇa* (ವಿಷ್ಣು, ಎರ್ಲು Kn. 60; ಸಿರಿಯರಸ, etc. Śm. 5. 6). 2, Indra (ಇಂದ್ರ, ಇಪ್ಪ 60). 3, a Jaina saint (ಜಿನ, ಅರ್ಹ 60). 4, a king (ನರೇಂದ್ರ, ಅರಸು 60). 5, the sun (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 60). 6, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 60).

ಉಪೇಂದ್ರಗಣ upêndra-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಉಪೇಂದ್ರವಜ್ರ upêndra-vajra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಉಪೋದಿಕೆ upôdikĕ. *The plant Basella cordifolia* Lam. (see Sl. 162 & ಬಸಲೆ 2).

ಉಪೋದ್ಘಾತ upa-ud-ghâta. *An example, an illustration.* 2, a beginning; a thing begun. 3, analysis.

ಉಪೋಷಣ upa-vasana. Fasting, a fast. (My.).

ಉಪೋಷ್ಯ upôshya. Having fasted. 2, = ಉಪೋಷಣ (My.). ಉಸುರಿಲ್ಲದ ಉಪೋಷ್ಯ ಮೂರ್ತಿಗೇ? (Prv.).

ಉಪ್ತ upta. Sown, as seed.

ಉಪ್ತಕೃಷ್ಟ upta-kṛishṭa. *Ploughed after sowing.*

ಉಪ್ತಿ upti. Sowing seeds. See ಪದುರ್ಪ್ತಿ.

ಉಪ್ತೆ uptĕ. Night (ಬಾನಗೆ, ನಕ್ತ, ಬಾರ್ದಲಿ, etc., ಇರುಳ್ Mr. 65; *cf.* Hlâ.'s ನಕ್ತಮುಖಾ).

ಉಪ್ಪಗಣಿ uppu-agaḍi (*i. e.* ಕೊಗಡಿ). = ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಉಪ್ಪೆಗಣಿ. (My.; see s. ಉಪ್ಪು 3).

ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ uppaǰǰi. = ಉಪ್ಪಗಣಿ. (My.).

ಉಪ್ಪಡ uppaḍa. (fr. ಉಪ್ಪು 3). Salted and dried vegetables (My.).

ಉಪ್ಪರ uppaḍa. (Śmd. 48, o. rr. ಆಪುಪ್ಪಡ, Mdb. MS. ಕಪ್ಪಡ). Tbh. of ಉಪ್ಪಟಿ (350). *Cf.* Mr. s. ಉಪ್ಪಟಿ?

ಉಪ್ಪಣ್ಣ uppaṇḍa. (Śmd. 48, Mdb. MS. ಉಪ್ಪಣ್ಣರ).

ಉಪ್ಪಯಾಣ uppayâṇa. (fr. an ಉಪ್ಪಯಾಣ?). The cessation of a journey (? ನಿಯಾಣ, ನಿಲುವಯಾಣ Nn. 79. 90).

ಉಪ್ಪರ uppara. (Śmd. 191, not in Mdb. MS.). (= ಉಪ್ಪರ). (Tbh. of ಉಯರ). Height; loftiness (C.; Râm. 6, 14, 20). ಉಪ್ಪರದ ಗುಡಿಗಳ್ (Bp. 35, 55). — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A raised banner (Bh. 9, 2, 44). — ಉಪ್ಪರ ಮಾಡು. To make (a wall, etc.) high (C.).

ಉಪ್ಪರಸು upparasu. = ಉಪ್ಪರಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪರಿಗೆ upparigĕ. Tbh. of ಉಪರಾರಿಕೆ. A palace; an upstair house; the upper story of a house (C.; ಉಪರಾರಿಕೆ Nr.; ಸೌಧ, ಹರ್ಮ್ಯ Nn. 94; ಮೂಡ Ćt. I, 51; Kk. 47. 89; Śm. 38; ಕರುಮನೆ, ನೆರೆಮನೆ Śa.). ಇಪ್ಪಸ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಪ್ರಾಸಾದ, ಧೌಲಗೃಹ Nr.). See Bp. 5, 38; Bh. I, 8, 69; Râm. 13, 3; Ć. Bp. 5, 52; J. 10, 49; B. 4, 138; Prvs. s. ಉಪ್ಪು 3 & ತಿಪ್ಪೆ. — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿ. The top of an upper story (J. 31, 4). — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿಪೆಸೆ. A room on the top of an upper story (J. 30, 36). — ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ. An upstair house (C.; G. 406; Sl. 446).

ಉಪ್ಪರಿಸು upparisu. = ಉಪ್ಪರಸು. To rise, to go upward by flying, etc., as a head (J. 13, 50), as the soul (Bh. 8, 27, 25); to increase in force, as valour (Bh. 4, 2, 53); to become higher in pitch, as the voice (Grj. 2, after 106; 4, after 120); to increase in bulk or quantity, as a mass of corpses (Râm. 6, 30, 8); to extend, to increase, to abound, to spread, as devotion, etc. (Bp. 8, 8; 10, 52; 18, 72); — to be fastened on high, as festoons, etc. (Râm. 1, 7, 13; 1, 16, 9). 2, to jump up; to jump, to leap (Bp. 44, 2; Râm. 6, 10, 24. 26; Rśv. 6, after 11; 13, 91; J. 6, 6; 25, 54; 30, 10). 3, to cause to jump up or jump (Râm. 5, 8, 66; Rśv. 13, 82). 4, to raise (C., in ಉಪ್ಪರಿಸಿ ಇಡು, to put on high).

ಉಪ್ಪಲಿಗ uppaliga. A man who belongs to a division of the salt-maker caste, the members of which are also fishermen (My.).

ಉಪ್ಪಲಿಗೆ uppaligĕ. A small tree, Macaranga indica R. W. (St. & Pl.; Tu. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಲಿಗೆ; M. ಉಪ್ಪಿಲಿ, Avicennia tomentosa).

ಉಪ್ಪವಡ uppavaḍa. A song to rouse people from sleep or from their place of repose. ಉಪ್ಪವಡದುಂ ಮಾಡುವ ರಾಗ ಧರೆಯರ್ (Rśv. 13, after 45).

ಉಪ್ಪವಡಿಸು uppavaḍisu. To come up from one's place of repose, to rise, to awake (Grj. 8, 71; Bp. 36, 35; Rśv. 13, 45; Bh. 2, 13, 17; Râm. 14, 2; J. 2, 66; 21, 50).

ಉಪ್ಪಸ uppasa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪಳ uppaḷa. (fr. ಉಪ್ಪಳಿ?). Expansion or dilation (of the heart), exultation. ಉಪ್ಪಳಂ, with exultation. ಸೈಸ್ಕುರ್ ಆವಿರ್ ಇಪ್ಪುಪ್ಪಳಂ ತಾಪಿ, ಓವಿಪೆಸೆ (Kâvy. I, 1*b*. 46).

ಉಪ್ಪಾರ uppâra. (fr. ಉಪ್ಪು 2?). Plastering. (T. ಉಪ್ಪಾರ-ಗಾರ, a plasterer).

ಉಪ್ಪಾರ (uppâra-kâra). 1. A bricklayer, a stone-mason (S. Mhr.; B. 4, 122. 150. 151); a plasterer (ಪುರಗಣ್ಣ, ಲೇಪಕ Nr.).

ಉಪ್ಪಾರ (uppa-kâra). 2. A man of the salt-maker caste (using salt-soil for his profession), who also uses to grow vegetables (My.; T. ಉಪ್ಪಳನ, a salt-maker; ಉಪ್ಪರನ, a tank digger; Tč. ಉಪ್ಪರಸಾನು, ಉಪ್ಪರೀನು, a man of the mining caste, a tank digger and maker of wells). ಉಪ್ಪಾರಿಕ ಮಗ್ಗಾಣದ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಊಣ್ಣಾರೇ? (Prv.). — ಉಪ್ಪಾರಿಕೋಳೆ. A heap or heaps of salt-soil made by salt-makers (My.).

ಉಪ್ಪಾರಿತಿ uppârati. A female of the bricklayers (S. Mhr.). 2, a female of the salt-makers (My.).

ಉಪ್ಪಾರಿಕೆ uppârikĕ. The business of a bricklayer (S. Mhr.). 2, the business of a salt-maker (My.).

ಉಪ್ಪಿ uppi. A thorny medicinal styptic shrub with a ligneous hollow fruit or gall as large as a nutmeg, Volkameria capparis sepia (Tč.; My.).

ಉಪ್ಪು uppu. 1. (fr. ಉಬ್ಬು). Love, especially doting affection. — ಉಪ್ಪುಪ್ಪು. rep. ಉಪ್ಪುವ ಮಾಡು, to coax, to fondle, to spoil by cockering (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪು uppu. 2. (fr. ಉಳು). Being, abiding; protection, especially the protection of a place marked out by lines in the play called ರಾಮ ಪಟ್ಟಿಯಾಟ, *e. g.* ಉಪ್ಪು ಉಡಾಯಿತು, ಉಪ್ಪು ಹಾಯಿತು (S. Mhr., where however the word only is known but not its exact meaning; Tu. ಉಪ್ಪು, to be; to abide; to support; to protect; *cf.* ಉಳ್ 1). 2, a game at which the women play (T., R.; T. ಉದಪ್ಪು, play).

ಉಪ್ಪು uppu. 3. (fr. ಉರಿ? or ಒಗರು?). Salt (ಉದಗ Nr.; Nn. 23; ಮುಳಿ, ಉದಗ 41; ಕಟಿಲ, ಕ್ಷಾರ 127; ಉದಗ Mr. 218; T., M., Tč., Tu.). ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ತೆಪ್ಪೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ? ಸತ್ತವರಿಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸಂ ಮಾಡ್ಬರೇ? (Si. 62). ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಳಿದ ಸೀರೆಯೇ? ಉಪ್ಪೇ? — ಉಪ್ಪಿರಿಗೇ ಮುನಿದುಪಹಾರವೂ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಆಗದು. — ಉಪ್ಪಿನ ರಾಸೀ ಮೇಲೆ ಮುಷ್ಟಿಗೇ ತುಟಿಕು. — ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ ಮುಷ್ಟಿ ಬಿದ್ದರೂ ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನ ಎನಿಸದ ಕೂಡದು. — ಉಪ್ಪಿನದ ಕೆಟ್ಟೆಪೆದ್ದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಅತ್ತ. — ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವರಿಗೆ ಉಪ್ಪಿನ್ನರ ಪ್ರಾಗಳವು ಸಾಲದು. — ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನದ ನೀರು ಕುಡಿದಾನು. — ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪೆ ಆದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prvs.). ಒಬ್ಬನ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಇದು, to be in somebody's employ (S. Mhr.). — See ಉಟ್ಟುಪ್ಪ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪ, ಕಾರುಪ್ಪ, ಪಚ್ಚಳುಪ್ಪ, ಪೆಟ್ಟುಪ್ಪ, ಬಳಿಯುಪ್ಪ, ಸೋರುಪ್ಪ; Prv. s. ತಾಯಿ. — ಉಪ್ಪಗಣಿ. -ಆಗಣಿ (*i. e.* ಎಗಣಿ). A thorny climbing shrub, Mœnetia Lin. (My.; T. ಉಪಪರಿಗ). — ಉಪ್ಪಾರತಿ. -ಆರತಿ. An ârati in which salt is burned (Râm. 6, 55, 15; Bh. 2, 13, 11; 8, 18, 14). — ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು (= ಒಟ್ಟು). A cake of rice, wheat, or râgi meal with various ingredients (Si. 314; My.). — ಉಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು. To give salt, *i. e.* to feed. ಉಪ್ಪಿಟ್ಟವರನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನವರೂ ಮುಪ್ಪಿಡು ಬಾರದು (Prv.). — ಉಪ್ಪಿನಕಟ್ಟೆ. A salt pan (My.). 2, a salt depôt. 3, a store of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿಗೂ ಮುನಿ, a salt depôt (ರುದ್ರ, ಉದಗಾಖ್ಯ Hik.). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲ್. The sea of saltness or the salt sea (Bp. 12, 19). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಲ್ಲು. Rock-salt (ರುದ್ರ Mr. 100). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. Pickles (C.). See ಊ. Bp. 47, 42; Si. 347; B. 3, 114. 125. ಮಾವಿನಿಗೆ ಮೆಡಲು ಗಾಡಿ, ಉಪ್ಪಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಉಪ್ಪಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಕತ್ತೇ ಪಾಟಿಕ್ಕೆ ಸದುಸ (Prvs.). — ಉಪ್ಪಿನ ಪೊಟ್ಟಣ. Salt in a wrapper, a parcel of salt (Bp. 8, 60). — ಉಪ್ಪಿನ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Pickled chilli (C.). — ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು. A grain of salt (C.). — ಉಪ್ಪು ಕಾರ. Salt and other spiceery. ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹುಳ್ಳು, to season well, to spice, also figuratively, *e. g.* ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹುಳ್ಳಿ ಬಣ್ಣಿಸುವದು (B. 5, 93; My.). — ಉಪ್ಪುಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. Bengal gram parched, seethed in salt water (C.). — ಉಪ್ಪುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. (ಲವಣಜೋಳು ಪುದಿಪ ಫಲವು Mr. 219; J. 6, 44). — ಉಪ್ಪುಗಾವು. -ಕಾವು. Heated salt used to remove pain (C.). — ಉಪ್ಪುಗಾಮು. -ಕಾಮು. Seethed (or parched) corn mixed with salt, etc. (C.). — ಉಪ್ಪುಗು. -ಉಗು. Salt to drop (into saltless rice). ಎನಗೆ ಉಪ್ಪಿಕ್ಕು ಇಮ್ಮುಡಿಸಿದನ್ನಾಯಿತು (Bp. 43, 71). — ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನು. = ಉಪ್ಪನ್ನು. (My.). — ಉಪ್ಪನ್ನು. -ಉಣ್ಣು. To eat (somebody's) salt, to be in (his) employ (C.). — ಉಪ್ಪುನೀರು. Salt water. ಉಪ್ಪುನೀರಲಿ ಮೂಡಿಸುವು (ಉದಕಾಖ್ಯ ನೆಳ Hik.). ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಕಡಲು (Si. 81). — ಉಪ್ಪುನೆಲ. Salt ground (C.). — ಉಪ್ಪುಮಡಿ. A salt bed (My.; Tč.). — ಉಪ್ಪುಮಣ್ಣು. Salt earth (C.). — ಉಪ್ಪುರೇವು. The bank of a back-water, communicating with the sea, from which salt pans are supplied with water (Tč.; My.). — ಉಪ್ಪುವು. -ಉಮು. To apply salt, to salt. ಪರಮಾಪ್ತನು ಮೂಲಸಮೂಲ ಮಣ್ಣುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪಾಗಿಪದವಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲೂರಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). — ಉಪ್ಪೆಗಣಿ. -ಎಗಣಿ. = ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ, ಉಪ್ಪಗಣಿ q. v. above. (My.).

ಉಪ್ಪರ uppura. = ಉಪ್ಪರ. (ಮೇಲೆಮ್ಮುಪರ್ಧಂ Bhn. 11 one MS., o. r. ಉಪ್ಪರ).

ಉಪ್ಪೆಗಣಿ uppĕgaṇi. See s. ಉಪ್ಪು 3.

ಉಫ್ uph. A sound emitted when strongly blowing with the mouth to remove impurities of any kind (C.; Rlv. 5, 32). This blowing sound is also used as a charm by jugglers when producing snakes, or by conjurers pretending to remove diseases, etc. (C.). — ಉಫ್‌ಗಾಳಿ. The wind produced by the uph (C.).

ಉಫಿ uphi. = ಉಫ್ (S. Mhr.).

ಉಬಿಕು ubiku. To swell, to rise; to overflow (Tč. ಉಬಕು; T. ಉಬುಕ್ಕು; Si. 115).

ಉಬ್ಜ ubja. Pressing downwards. See ಸುಬ್ಜ.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbuṭ-aṭṭĕ. = ಉಬ್ಬಟ್ಟಿ, ಉರ್ಬಟೆ. Swelling, increase; elation; greatness; power; boldness, heroism (ಉಬ್ಬಸಿಕೆ Kk. 73; ಪರ್ಬು, ಉಬ್ಬರ, ಉಬ್ಬಸಿಕೆ ಕೆಂ. 38; ಪೌರುಷಾತಿಶಯ Bhn. 35). ಬಹುವಾಚ್ಯದ ಉಬ್ಬಟೆ ಅಬಿಜನೆಯ ದೋಷ ಆದಂಸದ್ (ಕೆ. Bp. 5, 7). See ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ; Grj. 2, 106; Râm. 3, 6, 45; 6, 30, 17; J. 8, 34.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbaṭĕ. 2. See s. ಉಬ್ಬು 3.

ಉಬ್ಬಟ್ಟಿ ubbuṭ-aṭṭĕ. = ಉಬ್ಬಟೆ 1, etc. (My.). See ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟಿ.

ಉಬ್ಬಡಿಗ ubbaḍiga. = ಉಬ್ಬರಿಗ, ಉಬ್ಬುದಿಗ q. v. Increase, greatness (ಪೆರಂದು ಕೆmd. II, o. r. ಉಬ್ಬರಿಗ).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. A wooden beam for locking a door (My.). 2, a kind of weapon: a club (? Râm. 6, 2, 12; 6, 10, 8; Bh. 7, 1, 14; 7, 14, 8).

ಉಬ್ಬರ ubbara. = ಉಬ್ಬರ. Swelling; increase; the state of being swollen, risen, or full to overflowing; greatness, etc.; abundance (ಉಕ್ಷತೆ, etc. Śm. 38; ಪೆಬ್ಬರಿಗೆ Kk. 55, o. r. ಉಬ್ಬರ; My.; Tē.; Tu. ಉಬ್ಬರ, ಉಬ್ಬರ; ಉಬ್ಬರಿ, to become thick); violence (of disposition, My.). ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Sl. 115). ಹೊಟ್ಟೆಯುಬ್ಬರ (ಆಧಾನ, ವಿಬಂಧ 201). ಉಬ್ಬರದ ಹೊಟ್ಟೆ (Bh. 3, 13, 32). ಉಬ್ಬುಮರಸದ ಉಬ್ಬರದ ತೊಟ್ಟಿ (1, 5, 9). ನಮಗಳ ಉಬ್ಬರದ ಆಮಿ (J. 25, 3). See Abh. P. 15, 68; 16, 27; J. 4, 49; 6, 17; 27, 7; Râm. 5, 8, 50; 6, 13, 4; 6, 30, 10. 14.

ಉಬ್ಬರಿಗ ubbariga. = ಉಬ್ಬರಿಗ q. v.

ಉಬ್ಬರಿಸು ubbarisu. To swell, to be swollen (My.); to rise; to become great (as the noise of musical instruments, My.); to increase; to abound; to be full; to be elated; to be proud; to become joyful (ಪ್ರಭವ Śmd. Dh.). See Bp. 15, 22; 16, 47. 62; 21, 42; 23, 11; 28, 33. 57; 45, 2. 49; 49, 14; 56, 14; 59, 12; Rây. 5, 89. 118; Bh. 1, 12, 2; 1, 19, 23; 3, 13, 27; Śây. 2, 24.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. = ಉಮ್ಮಿ, ಉಯ್4, (ಸುಯ್, ಸುಂಸು), ಉಬಲು, ಹುಯ್. The husk or chaff of paddy (My.; Tu. ಉಮಿ, ಉಮ್ಮಿ; T., M. ಉಮಿ; Tē. ಉಮುಳಿ, ಉಮುಳಿ, ಊಳಿ). 2, hair or wool spontaneously fallen from the body (My.).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. = ಉಬ್ಬಸ, ಉಬ್ಬಸು, ಉರಬಸ, ಉರ್ಬಸ. Difficult breathing;—asthma (C.; Tē.; Tu. ಉಬ್ಬಸ, ಉಬ್ಬಸ; T. ಉಪ್ಪಸ; M. ಉಮ್ಮಟ್ಟು; M. ಉಮು, to breathe heavily; cf. ಉಮ್ಮಲು 2; ಉಗರಿಸು). 2, fretfulness, envy (C.). 3, strait, difficulty, trouble (C.).—See Bp. 36, 11; 56, 25; Râm. 5, 8, 63; Bh. 3, 13, 21; Śây. 2, after 2; J. 7, 29; Jn. 22, 31; B. 5, 139; ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ, ಗೂಡುಬ್ಬಸ, ದೂಡಗುಬ್ಬಸ, Prv. a. ಕುರುಬ. — ಉಬ್ಬಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to be troubled with shortness of breath (Bp. 49, 23). 2, to begin to suffer trouble (43, 35). — ಉಬ್ಬಸವಡ್ಡಡು. -ಅ -ಪಡು. Breath to be arrested or obstructed, to become asthmatic (ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ Śmd. Dh., o. r. ಉತ್ಪಾಸ-).

ಉಬ್ಬಳ ubbaḷa. = ಉಬ್ಬಳಿಕೆ. (Tē. ಉಪ್ಪಲು, ಉಪ್ಪಳ; R.; Mhr. ಉಮಾಸ, ಉಮಾಳ).

ಉಬ್ಬಳಿಕೆ ubbaḷikĕ. Nausea, qualm, eructation (My.; Sl. 400; T. ಉಪಟ್ಟು, to loathe; M. ಉಯಮ್ಮು, ಉಯಿಮ್ಮು, to belch; T. ಉಪರ್, to feel aversion).

ಉಬ್ಬಳಿಸು ubbaḷisu. = ಉಬ್ಬುಳಿಸು. To nauseate, to become squeamish (My.; Mhr. ಉಮಾಸಳಣೇ, ಉಮಾಳಣೇ).

ಉಬ್ಬಿಕೆ ubbikĕ. = ಉಬ್ಬುವಿಕೆ. (My.).

ಉಬ್ಬಿಸು ubbisu = ಉಬ್ಬಿಸು, ಉರ್ಬಿಸು. To cause to swell (B. 4, 118; My.); to cause to rise; to raise, as the arm (Bp. 32, 14); to rouse, to startle (J. 28, 47); to puff up by flattering (ಜುಳ್ಳಾಡಿಸು G.); to exhilarate (Râm. 6, 10, 10; My.); etc.

ಉಬ್ಬು ubbu. 1. = ಉಬ್ಬಿಸ 1, ಉರ್ಬಿಸ 1. To swell; to increase (Bp. 6, 25; 15, 28; 50, 4; J. 28, 46; B. 3, 30; 4, 222); to be raised; to rise (J. 28, 55); to be elated; to be puffed up; to become glad (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 20; 4, 1; 5, 6; 22, 67; 28, 22; 29, 18; 35, 3; 61, 32; Bh. 3, 13, 25; J. 17, 35; 23, 21; 24, 3. 79; 27, 46). (C.; Tē., Tu.; T. ಉಪ್ಪು; T. ಉಪುಮು, to arise; cf. ಉಣ್ಮು, ಉಮ್ಮು, ಉಳಿಸ 1). ಉಬ್ಬಿದ ಕಪ್ಪೆ ಆನೆಯು ನುಂಗೀತೇ? (Prv.). — ಉಬ್ಬುಬ್ಬು. rep. (Bp. 56, 14).

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. = (ಉಬ್ಬುಮು 1, etc.), ಉಬ್ಬಿಸ 2, ಉರ್ಬಿಸ 2. The state of being swollen, etc.; height; elevated position; elation; joy; pride. See ಮುಂಬುಬ್ಬು; Bp. 21, 43; 39, 36; 43, 8; Bh. 2, 13, 49; 4, 2. 58; 8, 26, 56; J. 15, 40; 22, 7; 25, 10. 18. 44; Râm. 3, 2, 21; 6, 10, 12. 24. 25. — ಉಬ್ಬುಗಣ್ಣು. A cheek puffed out (C.). — ಉಬ್ಬುಗಡಿಗ. -ಕಡಿಗ. A bolus that creates elation (Bh. 8, 26, 56). — ಉಬ್ಬುಗುನ್ನು. -ಕುನ್ನು. Elation or pride to fade (Bp. 54, 82). — ಉಬ್ಬುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. Elation or pride to be spoiled or done away with (Bp. 44, 22; 54, 10; Bh. 8, 23, 3). — ಉಬ್ಬುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. Excessive pride (Râm. 6, 2, 18). — ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗು. Hill and dale, unevenness (Sl. 399; My.). — ಉಬ್ಬುಹಲ್ಲು. A projecting tooth (My.). — ಉಬ್ಬುಹೊಳೆ. A swelling or swollen river (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. 3. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉಬ್ಬಿಸ 3. Crying (Tu. ಉರಿ, to sound, play upon; Tē. ಉರುಮು, ಉಬ್ಬುಮು, thunder; to thunder; ಉರುಮು, to roar; ಉರಿ, to sound, resound; see ಉರ 2). — ಉಬ್ಬುಡಿ. -ಅಡಿ. Crying aloud (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. = ಮುಬ್ಬು, etc. See ಕಣ್ಣುಬ್ಬು, ಗಣ್ಣುಬ್ಬು.

ಉಬ್ಬುದಿಗ ubbudiga. = ಉಬ್ಬುದಿಗ, etc. Greatness, etc. (ಆಕಿಯರ, ಆಗುಷ್ಯತೆ, ಪಿಂದು Kk. 84).

ಉಬ್ಬುವಿಕೆ ubbuvikĕ. Swelling, etc. (My.).

ಉಬ್ಬುಸ ubbusa. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಸು ubbusu. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಳಿಸು ubbuḷisu. = ಉಬ್ಬಳಿಸು. (J. 15, 41).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 1. Heat; steam (ಉಷ್ಣ Śm. 101; C.; Tē.; Tu. ಉಬೆ steam; Mhr. ಉಮಸ; cf. ಉಮಿ 8; ಉರಿ 1). — ಉಬ್ಬೆಗ ಮಾಡು. To expose to heat or steam, to steam (B. 4, 71). — ಉಬ್ಬೆಮನೆ. A building in which washermen steam dirty clothes in lie-water (My.).—Cf. Tbh. ಉಬ್ಬೆ?

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 2. Rain (ಮಬ್ಬೆ Śm. 101, Bhn. 28; T. ಉಬ್ಬಿ, ಉಬ್ಬಿ, rain; cf. ಒಬ್ಬೆ 1, ಉಬ್ಬೆ).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. = ಭಬ್ಬೆ, etc. ಉಬ್ಬೇ ಮಬ್ಬೆ ಗುಬ್ಬೇ ತಲೆ ನಿನೆಯುವಡಿಲ್ಲ. — ಉಬ್ಬೇ ಮಬ್ಬೆ ಅಬ್ಬೇ ಮಾಲು (Prvs.).

ಉಬ್ಬೆಗ ubbĕga. Tbh. of ಉದ್ವೇಗ. Anxiety, fear, distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉದ್ವಗು Nr.; ತಾಪ Ot. II, 61, Śm. 32; ಚಿಣ್ಣೆ Kk. 71. 72; ಸಕ್ಷೋಭ Śa.; My.; Abh. P. 9, 40; 15, 68; Śây. 2, after 2). — ಉಬ್ಬೆಗವಡ್ಡಡು. -ಅ-ಪಡು. To fear (J. 5, 37; 8, 40).

ಉಭಯ ubhaya. *Both* (ದ್ವಯ, ಯುಗ, etc., ಎದು Mr. 434).

ಉಭಯಕರ್ತೃಕ ubhaya-kartṛika. Two agents (ಇರ್ವರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ Śmd. 296).

ಉಭಯಕರ್ಮ ubhaya-karma. Two sins (those of father

and mother, those called pûpa and puṇya, etc., Bp. 3, 49; 7, 1; 8, 1; 20, 1).

ಉಭಯಕವಿ ubhaya-kavi. A poet versed in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 11).

ಉಭಯಕವಿತ್ವ ubhaya-kavitva. Poetry in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 17).

ಉಭಯತರು ubhayataru. The plural of a Tbh. of ಉಭಯ ತಸ್. The persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 84).

ಉಭಯತಸ್ ubhayatas. *On both sides;* from both sides; to both sides.

ಉಭಯತ್ರ ubhayatra. In both places; on both sides; in both times.

ಉಭಯತ್ರರು ubhayatraru. The persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 99).

ಉಭಯದ್ಯುಸ್ ubhaya-dyus. *Both days, the day past and to come.*

ಉಭಯಧರ್ಮ ubhaya-dharma. Both religions, Brahmanism and Śivaism (Bp. 3, 60).

ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವ ubhaya-pârśva. Both sides (Bp. 26, 27); both parties.

ಉಭಯಭಾಷಿ ubhaya-bhâshî. Both languages: Saṁskṛita and Prâkṛita (or Kannaḍa, Ch.).

ಉಭಯಮಾತ್ರ ubhaya-mâtra. A vowel with two syllabic instants or moras, a dirgha vowel (Śmd. 17).

ಉಭಯರಾಶಿ ubhaya-râśi. A heap of grain containing both the government and farmer's share (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗ ubhaya-liṅga. A word that is both masculine and neuter (Śmd. 108). 2, the ishṭa and guru liṅgas (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ubhaya-liṅga-prasâda. A prasâda derived from the ishṭa and guru liṅgas (Bp. 33, 2).

ಉಭಯಲೋಕ ubhaya-lôka. This and the other world (Bp. 37, 59; 49, 6).

ಉಭಯವ್ಯಂಜಿತ ubhaya-vyañjana. *Having the marks of both sexes.*

ಉಭಯಸಂಸ್ಕಾರ ubhaya-saṁskâra. The ceremony of presenting both the ishṭa and guru liṅgas (Bp. 39, 14).

ಉಭಯಸಾಮ್ಯ ubhaya-sâmya. The similarity of two things (Kâvy. III, 3, B, 38).

ಉಭಯಾನುಮತ ubhaya-anumata. Agreed to or accepted mutually or on both sides. (My.).

ಉಭಯಾನುಮತಿ ubhaya-anumati. Mutual agreement (My.).

ಉಭಯೇದ್ಯುಸ್ ubhayêd-dyus. *Both days, the day past and to come.*

ಉಮ್ um. = ಉಣ್. See ಉಮ್ಬು. 2, eating, enjoying. See ಉಮ್ಮುದಿ.

ಉಮಂ umaṁ. = ಉಮಂ 1. See ಎಸ್ದುಮಂ.

ಉಮತ್ತ umatta. = ಉಮ್ಮತ q. v., etc. (ಮುದ್ದುಕುಣಿಕೆ Śa.; My.).

ಉಮದಾ umadâ. Noble, illustrious, fine, splendid (person or thing, Mhr., H.; R.).

ಉಮರಾವು umarâvu. A nobleman (Mhr., H.; R.).

ಉಮರು umaru. Heat, sultriness (S. Mhr.; *cf.* ಉಮ್ಮಳ).

ಉಮಾಡ umâḍa. = ಉಮ್ಮಾಡ. Tbh. of ಉಣ್ಣಾಡ (S. Mhr.).

ಉಮಾಧವ umâ-dhava. Śiva (Grj. 10, 70).

ಉಮಾಧೀಶ್ವರ umâ-adhîśvara. Śiva (Bp. 54, 33).

ಉಮಾಪ umâ-pa. Śiva (Bp. 1, 35; 10, 12; 24, 41).

ಉಮಾಪತಿ umâ-pati. *Śiva.*

ಉಮಾಪುತ್ರ umâ-putra. Gaṇapati. 2, Kârttikêya (Vîrabhadra). (C.).

ಉಮಾಪ್ರವರ umâ-pravara. Śiva (Bp. 13, 2).

ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ umâ-mahêśvara. Śiva (C.).

ಉಮಾರಮಣ umâ-ramaṇa. Śiva (Bp. 42, 37).

ಉಮಾವರ umâ-vara. Śiva (Bp. 53, 46).

ಉಮಾವಲ್ಲಭ umâ-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಉಮಾಸುತ umâ-suta. = ಉಮಾಪುತ್ರ. (My.).

ಉಮು umu. = ಉಂ 1. ಸ್ತುತಿಯು ನಿಶ್ಚೆಯುಮು (Bp. 50, 73). — ಉಮುವಿಧಿ. The conjunction-method or rule (Śmd. 149).

ಉಮೆ umĕ. An affix for forming nouns, *e.g.* ತಕ್ಕುಮೆ (Śmd. 248; *cf.* ಅಮು, ಮು).

ಉಮೆ umĕ. ಉಮಾ. *Lin, linseed, flax, Linum usitatissimum* (ಎಳ್ಳಗಣೆ Mr. 374). 2, *the wife of Śiva* (ಶಂಕರಭಟ್ಟಪಂಡಿತಾರಾಧನೆ Ct. II, 119). — ಉಮೆಜೇವಿ. = ಉಮೆ No 2. (Bp. 39, 8). — ಉಮೆಯಾಳ್ವ. -ಅಳ್ವ Śiva (ಮಾಜೇಶ, etc. Ct. I, 5). — ಉಮೆಯಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Śiva (Bp. 29, 11). — ಉಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (Bp. 24, 60).

ಉಮೇದ umêda. = ಉಮೇದು. Confidence, assurance, hope (Ćb. 21; Mhr., H.); aptitude, inclination.

ಉಮೇದವಾರ umêdavâra. Hopeful, confident; a candidate (B. 5, 290; My.); a volunteer (My.).

ಉಮೇದವಾರಿ umêdavâri. Hopefulness, expectancy (My.; Mhr.). 2, volunteering (My.).

ಉಮೇದು umêdu. = ಉಮೇದ. (Ćb. 27. 80; My.).

ಉಮೇಶ umâ-iśa. Śiva (ಕಾಲ Mr. 502; Bp. 22, 17).

ಉಮೇಶ್ವರ umâ-îśvara. Śiva (Bp. 61, 46).

ಉಮ್ಬ umba. = ಉಣ್ಬ (see ಉಣ್). Present relative participle of ಉಣ್ (ಉಣ್ಣು), used also to form the future (Bp. 54, 24; My.). ಉಮ್ಬುದೇ? (Bp. 11, 10). ಉಮ್ಮೆಜೆ (14, 10). ಉಮ್ಬುದು (28, 31; 58, 29). ಉಮ್ಬುನೋ? (43, 31). ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (56, 50). ಉಮ್ಬರೆ? (Bh. 1, 8, 73).

ಉಮ್ಬಳಿ um-bali. = ಉಮ್ಬಡಿ, ಉಮ್ಬುಡಿ, ಉಮ್ಮಡಿ, ಉಮ್ಮಡಿ, ಉಮ್ಮುಡಿ, ಉಮ್ಮುಡಿ. An enjoyment-gift: the rent-free grant of a plot of ground or of a village (ಕೊಡಗ Śmd. I; My.; T. ಉಮ್ಬಳಿ; Tě. ಉಮ್ಬಳ, ಉಮ್ಬಳಿ, ಉಮ್ಬಳಿ; Tu. ಉಮ್ಮಳಿ). See ನೀರುಮ್ಬಡಿ. — ಉಮ್ಬಳಿಗ್ರಾಮ. (B. 5, 59; My.).

ಉಮ್ಬಳಿಗಾರ umbali-gâra. The holder of an umbali (C.).

ಉಮ್ಬಳಿಗೆ um-baligĕ. = ಉಮ್ಬಡಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಬು umbu. A vulgar form of ಉಣ್, ಉಣ್ಣು, to eat (C.). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಆಳ್ಕನ್ನ ಳದೆ, ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೊಡಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಳದೆ!—ಉಮ್ಬುಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ (or ಉಮ್ಬಿಕ್ಕೆ ಉಡಿಕ್ಕೆ) ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದೂತ ದೊಣ್ಣಪ್ಪ.—ಉಮ್ಬುಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಬುಕ್ಕೆ ಮಾಣಯ, ಕೆಡ್ಡು ಹೋಕ್ಕೆ ಸಾಹಾಯ್ಯ.—ಇಳ್ಳುವದನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವದನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಉಮ್ಬುದ್ದೋದಕ್ಕಿನ್ನ ತಿರಿದುದ್ದೋನೇ ರೇಸು. (Prvs.). ಬುದ್ಧಿಯಿಸ್ಟಲಿ ಗದ್ದಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಆರ್ಥವನು ಸಜ್ಜನರು ಆರ್ ಉಮ್ಬುವರು? (Dp. 1). ಉಮ್ಬುತ್ತೇನೆ, etc. (C.), ಉಮ್ಬುವಣ, ಉಮ್ಬುವನ, ಉಮ್ಬುವೀಣ (C.). See ತಿಮ್ಬುಮ್ಬುವ.

ಉಮ್ಬುಲಿ umbuli. = ಉಮ್ಬಲಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ ummata. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ. (ದುಡಸ, etc. Mr. 513; My.). — ಉಮ್ಮತದ ಹುಡಿ. A particular kind of snake (? ಮೂಲುಧಾನ, etc. Sl. 77).

ಉಮ್ಮತಿ ummati. = ಉಮ್ಮತ್ತಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ್ತ ummatta. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ (Śmd. 350, o. r. ಉಮ್ಮತ್ತ). (ದುಷ್ಕೃರ, ಕಲಧೌತ Nn. 44, o. r. ಉಮ್ಮತ್ತ; My.). See ಅರಸಿಕ-, ಕರೀ-.

ಉಮ್ಮತ್ತಿ ummatti. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. (My.; ಉನ್ಮತ್ತ Sl. 141).

ಉಮ್ಮದ ummada. Tbh. of ಉನ್ಮದ. (C.).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 1. = ಉಮ್ಮಲು. Phlegm, mucus (My.; see ಉಗುಮ್ 1 & 2).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 2. Difficult breathing (My.; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಮ್ಮಳ ummaḷa. (Tbh. of ಉನ್ಮಳ). Heat; grief, trouble, anxiety, etc. (ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Hlâ.; ದುರ್ಮಾನ, ಚಿಕ್ಕೆ Kk. 52; ದುಗುಡ Dhn. 29; ಖೇದನ, ದುರ್ಮಾನಿಸೆ Ss.). See Abh. P. 9, 43. 106; 10, 9; Grj. 10, 6; Bp. 3, 59.

ಉಮ್ಮಳಿಕೆ ummaḷike. Heat; grief, distress, anxiety; fatigue, languor (ಉದ್ವೇಗ, ಆಪ್ತಸ್ವಾಪ Nn. 142; ಕ್ಷುದಾಯ, ಉದ್ವೇಗ 152; ದುಃಖ, ಖೇದ, ಶ್ರಮ Nr.; ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Mr. 455; ಗ್ಲಾನಿ, ಶ್ರಮ Hlâ.; My.; Tê. ಉಮ್ಮಲಿಕೆ).

ಉಮ್ಮಳಿಸು ummaḷisu. To be hot (ಉದ್ವೇಜಿಸು Śmd. II; ಉದ್ವೆ Kk. 83); to grieve, to be full of cares, to be distressed (ಚಿಕ್ಕೆ Śmd. Dh.; Tê. ಉಮ್ಮಲಿಂಪು). See Abh. P. 9, after 40; 14, 106; Bp. 3, 37; 13, 15; 15, 6; 23, 5; 24, 14; 27, 17. 22; 37, 22; 58, 24; Rsv. 13, after 96; J. 4, 22; 18, 54. 58; 24, 41; 28, 37; 31, 53. 76.

ಉಮ್ಮಲಿ ummali. = ಉಮ್ಬಲಿ, etc. (My.). — ಉಮ್ಮಲಿ ವೀರಪ್ಪಯ್ಯ. A N. (Bp. 58, 5).

ಉಮ್ಮಲಿಗೆ ummaligè. = ಉಮ್ಮಲಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮಾದ ummâda. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ. (C.).

ಉಮ್ಮಿ ummi. = ಉಬ್ಬಲು, etc. The husk or chaff of paddy (My.). ಉಮ್ಮಿ ಕುಟ್ಟಿ ಕೆಂಪ್ ಗುಳ್ಳೆ ಅರಿಸು (Prv.). See Prv. s. ತಪಸು 2.

ಉಮ್ಮಿಗೆ ummigè. = ಉಮ್ಮಸಿ. The milky grains of wheat or barley which when still in the ears are often fried, thrashed or rubbed out, and eaten (S. Mhr.). ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನೆ Mr. 375, o. r. ಉಮ್ಮುಗೆ).

ಉಮ್ಮು ummu. 1. (fr. ಉಮ್). Boiled rice (a term used when speaking to children, S. Mhr.).

ಉಮ್ಮು ummu 2. A kiss (My. occasionally; M. ಉಮ್ಮ).

ಉಮ್ಮುಗೆ ummugè. = ಉಮ್ಮಿಗೆ. (ಧಾನೆ Hlâ.).

ಉಮ್ಮುತ್ತ ummutta. = ಉಮ್ಮತ್ತ q. v., etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಲು ummulu. = ಉಮ್ಮಲು 1. (My.).

ಉಮ್ಮುಲಿ ummuli. = ಉಮ್ಬಲಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಲಿಗೆ ummuligè. = ಉಮ್ಮಲಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮೆ ummè. (fr. ಒರೆ 37).—ಉಮ್ಮೆಕಲ್. A stone used to remove juice (ರಸಹಾರಿ Mr. 206, o. r. in three MSS. ಅಮ್ಮಿಕಲ್).

ಉಮ್ಮೆ ummè. = ಒಮ್ಮೆ. Tbh. of ಉಷ್ಮ (Śmd. 350). Heat, steam, vapour, exhalation (ಸೆಗಳಿಗೆ, ದುಳ, ಊಷ್ಮ Kk. 11*b*; ಊಷ್ಮ Kk. 12, o. r. ಒಮ್ಮೆ).

ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ ummèttì. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. (R.; Tê. ಉಮ್ಮೆತ್ತ).

ಉಮ್ಯ umya. (fr. ಉಮಸ). *A field of linseed.*

ಉಯ್ 1. uy. = ಒಯ್. To carry off (Abh. P. 9, 96, MS.). (T. ಉಯ್, to ride, go in a conveyance, drive, proceed). ವೇವಮರಿರಾ, ಕಮಳೆಮ್ಮು, ಕೃತಾಕ್ಷರ್ ಇಸ್ತು ನಿರ್ಗರ ಮ್ ಎಡೆಮುಮ್ಮೆ ಜಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಮುತಿರ್ಪರ್ದೇ? (Śmd. 112).

ಉಯ್ 2. uy. To restrain, to check, to confine, to bind (ನಿಯಾಮು Śmd. Dh.; T. ಉಯ್, to keep; ಒಮುಳ್ಳು, to straiten, restrain, keep in). ಉಯ್ಯಂ, ಉಯ್ಯುಂ (Śmd. 86). ಕಮು ತವೆದತ್ತು, ಕರ್ನ್ಪರ್ (o. r. ಕಂಪರ್) ಉಣರ್ ಊ ಮುನೆ ಯ ಊಳಿಗಳ್ ಉಯ್ದುರ್ (202).

ಉಯ್ 3. uy. A cry to drive away animals (C.).

ಉಯ್ 4. uy. (ಉಯ್ಯು). = ಉಬ್ಬಲು, etc. The husk of rice or corn (My.). ಧಾನ್ಯದ ಉಯ್ಯಲ್ಲಿ ತುದ ಎನಿಸು ಗು (Nr., o. r. ಹುಯ್ಯಲ್ಲಿ).

ಉಯ್ಯಲ್ uyyal. = ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲು, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉವಾಲೆ, ಉವ್ವಾಲೆ. A swing (ಜೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖ Nr.; ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, o. rs. ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ; ಜೋಲಾ ನ್ಕೊಲ Mr. 204; T. ಉಂಜಲ್, ಊಜಲ್, ಊಂಜಲ್; Tê. ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉಯ್ಯೇಲೆ, ಊಯಲೆ; M. ಉಂಜಲ್ಲಾಟ್, ಊಂಜಲ್; Tu. ಉಜ್ಜಾಲ್, ಉಯ್ಯಾಲ್; T. ಉದಲ್, to swing; Tê. ಊಗು, ಊಯು, ಊಟಾಯು, to swing; *cf.* ಉದಲ್ 2, ಒಡಲು 1, ಒರೆ 2). ತಳರುಯ್ಯಲೇ! (Śmd. 152). ಅವುವರು ಲತೆಯುಯ್ಯಲನು (Bhâgavata 10, 18, 9). See ನವಿಲುಯ್ಯಲ್.

ಉಯ್ಯಲು uyyalu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, see ಉಯ್ಯಲ್; Bp. 12, 9).

ಉಯ್ಯಲೆ uyyalè. = ಉಯ್ಯಲ್ q. v., etc. (My.). See ತೂಗು ಯ್ಯಲೆ.

ಉಯ್ಯಾಲು uyyâlu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಲೆ uyyâlè. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Mr. 527; My.). — ಉಯ್ಯಾಲೆಗೌರಮ್ಮ. A name of Pârvatî who is swung by her votaries on the third day of the bright half of the bhâdrapada month (C.). — ಉಯ್ಯಾಲೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. A festival in the âshâḍha month, at which, for three or more days, the idols of Vishṇu are swung (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿ uyyâḷi. = ಪಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿಗ uyyâḷiga. = ಪಯ್ಯಾಳಿಗ, etc. (My.).

ಉರ ura. 1. = ಉರು 1. Impetuosity, etc. (in ಉರ ವಣಿ 1, etc.; *cf.* ಉರುಬು 1; T., M. ಉರ, exertion, great effort;—to be strong; to be violent, to be high or boisterous, as rain, wind, etc.).

ಉರ ura. 2. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉರು 3. Crying (in ಉರಡ ಣಿ 2; see ಉಬ್ಬು 3; *cf.* ಒರೆ 5).

ಉರ ura. Tbh. of ಉರಸ್. The breast (Hlâ., Mr. 327; J. 4, 42; 16, 28; 28, 46). — ಉರಮ್ಮರಿ. ಉ-ಮರಿ. Up to the breast (Abh. P. 7, 93).

ಉರಸೂತ್ರಿಕೆ uras-sûtrikè. *A pearl necklace hanging over the breast.*

ಉರಕು uraku. = ಹುರಕು. Itch (My.).

ಉರಗ ura-ga. Going on the breast: *a snake.*

ಉರಗಕಟಕ uraga-kaṭaka. Śiva (Bp. 26, 64; 36, 51; 54, 42).

ಉರಗತರ uraga-tara. A kind of skink (ಪಾಪ ರಾಜೆ Mr. 165).

ಉರಗಪತಿ uraga-pati. The king of snakes: śêsha or vâsuki (Bp. 28, 55).

ಉರಗಭೂಷಣ uraga-bhûshaṇa. Śiva (My.).

ಉರಗಭೋಜಿ uraga-bhôji. A mungoose (My.). 2, a peacock (My.). 3, garuḍa (My.).

ಉರಗರಾಜ uraga-râja. = ಉರಗಪತಿ. (Bp. 11, 12).

ಉರಗಶಯನ uraga-śayana. Vishṇu (Čb.; My.).

ಉರಗಶಯ್ಯೆ uraga-śayyĕ. A snake-couch. ಉರಗಶಯ್ಯೆಯುಸ್ ಒಬ್'ದಸ್, ಅಮ್ಮಾಯ ಪಂಪುಮಂ ಪುರಿಸಿದಂ (Śmd. 224).

ಉರಗಸ್ಪರ್ಶನ uraga-sparśana. The serpent-contact: an eclipse (ಉಪರಾಗ, ಗ್ರಹಣ, etc. Mr. 35).

ಉರಗಹಾರ uraga-hâra. Whose necklace are snakes: Śiva (Bp. 50, 9).

ಉರಗಹಾರಿ uraga-hâri. = ಉರಗಾಶನ. (My.).

ಉರಗಾಂಗನೆ uraga-aṅganĕ. A woman of the uragas or nâgas (J. 24, 13).

ಉರಗಾದ್ರಿ uraga-adri. N. of a hill near Tirupati (My.).

ಉರಗಿ uragi. A female snake (Bh. 1, 20, 61).

ಉರಗೇಂದ್ರ uraga-indra. = ಉರಗಪತಿ. (A., Čb.).

ಉರಚು uraṭu. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರಚುಆದ'ವೆ. = ಉರಟುಆದ'ವೆ. (B. 5, 76). — ಉರಚುಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Coarse hair (B. 3, 98).

ಉರಚುಣಿ uraṭu2-aṇi3. = ಉರುಟುಣಿ, ಉರುಟೂಣಿ, ಉರ್ಟೂಣಿ, ಉರ್ಟೂಣಿ. Rolling-play: a play of a newly married couple, their jestingly rolling cocoanuts and balls between each other (My.). — ಉರಚುಣಿಪಾಟು. Stanzas sung on that occasion (My.).

ಉರಟಾ uraṭâ. = ಉರಟು, ಉಲಟಾ, ಉಲ್ಟಾ, ಉಲ್ಟು, ಉಳ್ಟಾ. Inverse, upside down; contrariwise (My.; Br. ಉಲ್ಟಾ; Mhr. ಉಲಟಾ); the inside (of a garment, etc., My.).

ಉರಟಾಯಿಸು uraṭâyisu. = ಉರುಟಾಯಿಸು, ಉರ್ಟಾಯಿಸು. (To overturn), to reject (as another's words); to deceive (one by words, My.).

ಉರಟಿ uraṭi. = ಉರುಟಿ. Cheapness (My.; T.).

ಉರಟಿ uraṭi. = ಉರಟಾ, etc. (Mg.).

ಉರಟು uraṭu. 1. (fr. ಒರೆ 8 f). = ಉಟ್ಟ, ಉಟ್ಟು 4, ಉರಚು, ಉರುಟು, ಉರುಟು 3, ಉರ್ಟು 1, ಒರಟು 1, ಒರ್ಟು 1. Coarseness of cloth, thread, hair, etc., thickness, stoutness (My.; T. ಉರಪ್ಪು, strength, firmness, durableness; ಉರಪ್ಪುಬಟ್ಟೆ, a strong cloth, a coarse cloth; see ಉರ 1). — ಉರಟುಉಡವೆ. Coarse cloth (B. 5, 297). — ಉರಟುತೊಗಲು. A coarse skin or fur (B. 5, 297. 298). — ಉರಟುನೂಲು. Stout thread (B. 5, 297). — ಉರಟುನೇಯಿಸ ಉಡವಿ. Coarse or strong linen cloth (B. 5, 297). — ಉರಟು ಸಳತಾತಿ. Coarse broadcloth (B. 5, 297).

ಉರಟು uraṭu. 2. = ಉರುಟು 4, etc. To roll (v. t.), etc. (My.; Mhr. ಉಲಟಣೇಣ, to turn over, upset).

ಉರಟು uraṭu. 3. = ಉರುಟು 5, etc. (My.; ಮುಣ್ಣು, ಬಟು ಳ G.).

ಉರಣ uraṇa. *A ram.*

ಉರಣಾಕ್ಷ uraṇa-akṣha. *The plant Cassia alata or lora,* the ringworm-shrub.

ಉರಣೆ uraṇĕ. (= ಉರುಟಣೆ s. ಉರುಟು 5). A roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರಣ್ಪು uraṇṭu. = ಉರಟು 2, etc. (My.).

ಉರತ urata. = ಉರಿತ. Burning; flaming (C.).

ಉರದು uradu. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1. (My.).

ಉರಪಾಶ ura-pâśa. A strap passed round the chest (belly) of an ox to fasten a load (ಪಟ್ಟಳಿ Mr. 350, one MS. ಉದು ಪಾಶ).

ಉರಪು urapu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. To inflame, etc. (My.).

ಉರಪು urapu. 2. = ಉರಿಪು 2, ಉರುಪು 2, ಉರುವು 2, ಉರ್ಪು 2. Burning, etc. (C.).

ಉರಬಸ ura basa. (ಉರಿ-?) = ಉಬ್ಬಸ, etc. (Bp. 55, 29).

ಉರಭ್ರ urabhra. = ಉರಣ. *A ram.*

ಉರರಿ urarī. *A particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಉರರೀಕರಿಸು urarī-karisu. To extend, to spread (v. t., Śiv. 1, 14); to agree to, to accept.

ಉರರೀಕೃತ urarī-kṛita. Extended, spread. 2, *agreed, promised.*

ಉರಲ್ ural. 1. ಉರಲು. = ಉರಿಲ್, ಉರುಲ್, ಉರುಳ್ 2, ಉರುಳು 3, ಉರ್ಲು 1, ಉರ್ಳು 3. A running knot, a noose, a snare, gin (C.; Si. 383; Tĕ. ಉರಿ; M. ಉರ', a running knot, loop, noose; Tĕ. ಉರ್ಪು, a slip-not, noose; see ಉರ್ 1). ತಾನಾಗಿ ಉರಲು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣನು, he hanged or strangled himself (C.). ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರವು ನಿನಗೆ ಉರಲು ಮಿನ್ನು, (or ಉರಲಾಯ್ತು), thy family has become a snare to thee, *i. e.* it fetters thee (C.).

ಉರಲ್ ural. 2. ಉರಲು. = ಉರ್ಲು 2, (ಉರವಲಿ). Aliment of fire, fuel (S. Mhr.).

ಉರಲ್ ural. 3. ಉರಲು. = ಉರುಳು 2, etc., ಉರ್ಲು 3. Rolling; crumbling. — ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. The potato, Solanum tuberosum Lin. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ, a potato, lit. the crumbling root, being farinaceous).

ಉರವಣಿ ura1-aṇi3. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (Grj. 6, after 5; Bp. 32, 35; 54, 76; 61, 25; Tĕ. ಉರುವಡಿ).

ಉರವಣಿ ura2-aṇi3. 2. = ಉರವಣಿಗೆ 2, ಉರುವಣೆ 2. Crying out, crying aloud (My.).

ಉರವಣಿಗೆ ura1-aṇigĕ2. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (ಅಡಸದ, ಅಡಸನ Śm. 62; ಅಡಸರದಿಂ ಪೋಪುದು Kk. 65, see ನಿಪ್ಪಸರ).

ಉರವಣಿಗೆ ura2-aṇigĕ2. 2. = ಉರವಣೆ 2. (My.).

ಉರವಣಿಸು ura1-aṇisu. = ಉರುವಣಿಸು. To act hastily, with impetuosity, overbearingly, or presumptuously, etc. (Tĕ. ಉರುವಡಿಂಚು, ಉರುವಡಿಂಪು). ಸತ್ಯಾಶ್ರಯದವರಿಗಳ್ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಧಟ್ಟಿಸಿರ್ದ್ದಮ್ ಇದ್ದೆನ್ನ ಉರವಣಿಸಿ ಪೇಟ್ಟರ್ (Śmd. 72 Mdb. MS.). See Abh. P. 13, 36; 14, 139; Grj. 2, after 100; 4, 31; 6, 8; Bp. 3, 78; 11, 2; 20, 21; 21, 42; 22, 10; 27, 30; 28, 9; 31, 15; 32, 20;

34, 24. 27; 35, 57; 38, 75; 41, 27; 46, 21; 47, 2; 48, 8; 51, 70; 59, 16; 61, 24; Rāv. 8, 110; Bh. 1, 10, 34; J. 7, 42. 50; 8, 22; 12, 13. 43; 14, 15; 16, 11; 22, 7; Rām. 3, 5, 12; 3, 6, 15.

ಉರವಣೆ ura1-aṇe. = ಉರವಣೆ 1, ಉರವಣಿಕೆ 1, ಉರುವಣಿ 1, ಉರುವಣೆ. Haste, rashness; impetuosity, impulse, urgency; passionate, overbearing behaviour (Śmd. 75. 76; ತೀಕ್ಷ್ಣ Cm.; ಸಿಪ್ಪಸರ, ಸಿಪ್ಪೂರ Śa.; Abh. P. 1, 27; 10, 23; Grj. 2, after 71; Bp. 40, 57; J. 8, 34; Mhr. ಉರವುಟಿ, rude, overbearing; ಉರವುಟಿಗೇಡು, to become rude).

ಉರವಣೆಕಾರ್ತನ uravaṇe-kārtana. Acting rashly, vehemently, etc. (ಅವಗಡಿಯ Śmā. I).

ಉರವಣ್ಣಿ uravaṇṇi. A common herb, Vicoa auriculata Cass. (Z.).

ಉರವಲ uravala. = (ಉರಲ್ 2), ಉರುವಲ, ಉರುವಲು. Fuel (S. Mhr.; ಸಮಿಧ್ G.).

ಉರಕ್ಷದ uras-chada. *A cuirass, breastplate, mail, coraclet.*

ಉರಸ್ uras. = ಉರ. *The breast.*

ಉರಸಿಜ urasi-ja. Produced on the chest: *the female breast.*

ಉರಸಿರುಹ urasi-ruha. = ಉರಸಿಜ. (Ćb.).

ಉರಸಿಲ urasila. *Having a full or broad breast.*

ಉರಸು urasu. = ಉರಿಸು, etc. (My.).

ಉರಸ್ಯ urasya. Pectoral. 2, *legitimate* (as a son or daughter).

ಉರಸ್ವತ್ urasvat. *Having a full or broad breast.*

ಉರಳಿ uraḷi. 1. = ಉರುಳಿ, ಉರ್ಳಿ 1, ಉರ್ಳ್ 2, ಉರ್ಳಿ 1, ಉಳ್ಳಿ. ಒಳ್ಳಿ. A ball, as of dough, earth, etc. (C.). 2, a bulb. 3, a round vessel of earth or metal (My.; M. ಉರುಳಿ; Tē. ಉರ್ಲಿ; see ಕಂಚುರಳಿ). — ಉರಳಿಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.).

ಉರಳಿ ur-aḷi. 2. = ಉರ್ಳಿ 2, ಉಳ್ಳಿ 3, ಹುರಳಿ. (My.).

ಉರಳಿಸು uraḷisu. = ಉರುಟಿಸು, ಉರುಳಿಸು, ಉಳ್ಳಿಸು. (C.).

ಉರಳು uraḷu. = ಉಣ್ಣು 3, ಉರಟು 2, ಉರಣ್ಣು, ಉರುಟು 4, ಉರುಣ್ಣು 1, ಉರುಳ್ 1 q. v., ಉರುಳು 1, ಉಟುರ್ 2, ಉಳುರ್ 1, ಉಟುಟು, ಉಲ್ಲು, ಉಳ್ಳು. To roll (v. t.), etc. (C.; Tē. ಉರಟು, ರಾಟು).

ಉರಿ uri. 1. To burn; to blaze; to glow; to be hot; — to burn with a fever; to burn from rage, wantonness, or envy; to burn or smart as itch, a wound, etc.; to burn from the effects of pepper, etc. (ಪದಪ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tē., Tu. ಎರಿ). P. ps. ಉರದು, ಉರಿದು, ಉರ್ದು. — See Bp. 18, 52; 50, 28. 36; 56, 33; 57, 48; 61, 39; Rāv. 5, 37. 43. 46; Bh. 1, 8, 84. 88; 1, 20, 57; J. 2, 14; 7, 29; 9, 32; 11, 31; 14, 11; 17, 20; 26, 13. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೀ ಹೋದ್ದು (Prv.). — ಉರಿಉರಿ. rep. ಉರಿಪುರಿಯೆಣ್ಣೆ. Oil made very hot, blazing oil (Rāv. 6, 116, c. v. ಉರಿ ದುರಿಯೆಣ್ಣೆ). — ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ. ಉರಿವ ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿಮೊಣ್ಣೆ, q. v. s. ಉರಿ 2.

ಉರಿ uri. 2. = ಉರು 2. Burning; flame, blaze; etc. (C.; ವ್ಯಾಳೆ Śm. 11; ತ್ವಿಷ್, ಕರ, ವ್ಯಾಳೆ, ತಿವೆ Sl. 408. 409; Tu.; T., M. ಎರಿ). ಅಸ್ಯಲಿಪ್ತ ಒಗುವ ರಕ್ತವು ಉರಿ ಎನೆ (Śmd. 91). See Bp. 16, 20; 18, 55; 31, 15; 45, 2; 50, 28; 57, 18; 61, 17; Bh. 1, 20, 26. 53; Rāv. 5, 34; J. 3, 41; 5, 32; 15, 4; Dp. 172, 2. ಇಸ್ಪು ಎಡೆಗಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಮೇ? (Sp.). See ಕಡ ಉರಿ, ಕಣ್ಣುರಿ, ಕೇಸುರಿ. — ಉರಿತ್ತ. A burning itch (C.). — ಉರಿ ಕಾಸು. ಉರಿ ಕಾಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To warm one's self (C.). — ಉರಿಕಿಡಿ. A glowing spark (C.). — ಉರಿಕೆಣ್ಣಿ. A burning coal (C.). — ಉರಿಗಣ್. -ಕಣ್. A flaming eye (Śāv. 2, 9). ಪುರವರನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನ್ನಪ್ಪ ಕ್ರಾರಸಿಂಹಂ (Śmd. 192). — ಉರಿಗಣ್ಣಂ. -ಅ 3. Who has a flaming eye: Śiva (Bp. 18, 68). — ಉರಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಉರಿಗಣ್. (Ć. Bp. 47, 24). — ಉರಿಗಾಳಿ. A hot wind (C.). — ಉರಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A flaming fire (C.; Bp. 16, 2; J. 8, 41). — ಉರಿಗೆದರ್. -ಕೆದರ್. To spread about or dart flames. (ನಿಂಬ) ಎದ್ದು, ಉರಿಗೆದರ್ದ ಕಣ್ಗಳಿಂ ನುಂಗುವನ್ನೆ ನೀರಿಕ್ಷಿಸಿ (Rāv. 5, after 120). — ಉರಿಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. Who has a fiery hand: the giant Bhasmāsura (C.). — ಉರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch fire, to begin to flame. ಪಥ ರಥಾಗ್ರ ತ್ರಿಕೇಣಾಸ ಯುಗಾಕ್ಷ ರಗಳ್ ಉರಿಗೊಳೆ ಬಾಣ್ದು ಪತ್ರಸೇನೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಬೆದಱಿದರ್ (J. 8, 38). See Rām. 5, 8, 54; J. 11, 37. — ಉರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to catch flame, to inflame, etc. (Rām. 5, 8, 31. 47). ಪಿರಿದು ಉರಿಗೊಳಿಕೆ (Bp. 18, 28). ಅನಲಜ್ವಲ್ ಉರಿಗೊಳಿಸಿ (44, 18). — ಉರಿಚೇಮು. A reddish, very bad kind of scorpion (C.). — ಉರಿಜಲಾಮ. Morbid humors of the body arisen from ಉರಿತ್ತ, q. v. (My.). — ಉರಿನಾಲಗೆ. A fiery tongue: a flame (Rām. 5, 8, 60). ಉರಿ ನಾಲಗೆಯು ಗರಪ್ಪಿಟ್ಟಿಗೆಯು ತೋರಿಕೆ (Bh. 1, 20, 56). Also ಉರಿ ಯು ನಾಲಗೆ (ಆರ್ಚಸ್, ಕೇಶಿ, etc. Hlē.). — ಉರಿಬಳ್ಳಿ. A twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.; *cf.* ಉರಿ 3 ?). — ಉರಿಬೆಂಕ. = ಉರಿಗಿಚ್ಚು. (C.). — ಉರಿಮುಡ್ಡಲು. = ಉರುಮುಡ್ಡಲು. Accumulation of burning or heat in the abdomen, as from fever (C.). 2, the snake urumaṇḍala (C.). — ಉರಿಮುಡಿ. The furious Durgā (C.). 2, a furious or passionate woman (My.). — ಉರಿಮೂತ್ರ. Morbidly heated urine (C.). 2, strangury, stone or gravel (ಅಷ್ಟಂ G.). — ಉರಿಯುಮುಣ್ಣೆ. -ಉಣ್ಣೆ. = ಉರಿಮೂತ್ರ No. 1. (S. Mhr.). — ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿಮೆಣ್ಣೆ (s. ಉರಿ 1). Blazing oil; heated oil (ಅಗ್ನಿಪಕಮೆಣ್ಣ Kk. 77, c. r. ಉರಿಮೆಣ್ಣೆ; Abh. P. 7, 94; 10, 57). — ಉರಿವತ್ತಿ. -ವತ್ತಿ. A burning wick (ಪಾಯ Mr. 526). — ಉರಿವನೆ. -ಮನೆ. An easily inflammable or combustible house (Bh. 1, 8, 71). — ಉರಿವರಿ. -ವರಿ. Blaze to run or flow (like a river, Abh. P. 7, 89). — ಉರಿವಾಮು. -ವಾಮು. A burning, sharp word (Bh. 1, 4, 19). — ಉರಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. A burning sun-shine (Bp. 2, 13). — ಉರಿವೊಗು. -ಪೊಗು. To enter flames (J. 27, 13). — ಉರಿವೆಱ. A sudden cooling of a high temperature of the body (My.) ಉರಿ ವೆಱವಾಗಿ ನರಂ ಸತ್ತಿತು (Prv.). — ಉರಿಹಾವಿ. A species of Amphisbaena (ರಾಜಾ, ಮುಖ್ಯಾಧ, ಎರಡು ಪಡಗಳುಳ್ಳ ಪಿಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಪದೇ ಉರಿ ಹಾವಿಂ Sl. 77; *cf.* ತಾಪಲೆಯಾಪ್ಪ, ಒಳ್ಳೆ 2). 2, a fabulous very dangerous viper (My.). 3, a furious, passionate person (My.). — ಉರಿ ಹತ್ತು. Fire to touch, to begin to burn, to be inflamed. ಕ್ರಾರಸಿಂಹನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯುಮ್ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು (Bp. 56, 34; C.). Often ಆಕ್ಷಿ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು, it caught fire, it began to burn (C.). — ಉರಿ ಹಾಯ್ದು (also -ಹತ್ತಿಸು). To put fire to; to kindle a fire (B. 3, 46; 4, 55. 203); to kindle, *e. g.* ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಉರೀ ಹಾಯ್ದುವಾಗ (3, 64; C.). ಪೀಡದನ್ನು ಉರಿ ಹಾಯ್ದ (My.).

ಉರಿ uri. 3. A kind of tree (ತರುವಿಶೇಷ Śmd. Dh.). ಉರಿಮು ಮರ (ಮೈಧಸಿ Mr. 118, o. r. ಮೈಣಸಿ).

ಉರಿ uri. 4. = ಹುರಿ 3. Twine, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 5. = ಹುರಿ 1. To parch, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 6. = ಹುರಿ 2. —ಉರಿಸಾಮು. = ಹುರಿಸಾಮು. (My.).

ಉರಿ uri. = ಉರಕ. See ಉರೀಕೃತ.

ಉರಿಕ urika. One who burns or consumes with fire, or one who has burnt etc. See ಮು ಪ್ಪಿದುಉರಿಕ, ಬಾಪ್ಪಿದುಉರಿಕ. 2, a passionate, angry man (ತೋಪಿ Bhn. 34, o. r. ಉರಿಕ; *cf.* ಉರುಗ).

ಉರಿಕಲು urikalu. = ಹುರಿಕಲು. (My.).

ಉರಿಕೆ urikĕ. Burning (My.).

ಉರಿಗ uriga. N. of a plant (ಉಣ್ಣಾಡ Mr. 120).

ಉರಿಚು uricu. = ಉಜ್ಜು, etc. To flay, to strip off covering or skin, to skin a fruit, to cast off (as the slough);—to get loose, etc. (T., M., Tě. ಉರಿ; My. occasionally; *cf.* ಒರೆ 2).

ಉರಿತ urita. = ಉರಕ. (My., also ಉರುತ). See ಉರಿಕ No. 2.

ಉರಿಪು uripu. 1. = ಉರಪು 1, ಉರುಪು 1, ಉರುವು 1, ಉರುಹು, ಉರ್ಪು 1. To cause to burn or flame, to inflame, to set on fire, to consume with fire (ಅಗ್ನಿದಾಧ Śmd. Dh.; Abh. P. 1, 27).

ಉರಿಪು uripu. 2. = ಉರಪು 2, etc. (My.).

ಉರಿಮೇಷ urimēsha. The teak tree (ತೇಗು Mr. 120).

ಉರಿಲ್ uril. = ಉರಲ್ 1, etc. (Rśv. 5, after 114; My.).

ಉರಿಸು urisu. = ಉರಪು, ಉರುಪು. To cause to burn or flame, etc. (C.).

ಉರೀಕೃತ urī-kṛita. Extended. 2, *agreed, promised.*

ಉರು uru. 1. = ಉರ 1. See ಉರುದಣೆ 1, etc.

ಉರು uru. 2. = ಉರಿ 2. —ಉರುಬಿ. = ಉರಬಿ. (My.). —ಉರುಮಣ್ಣಲಪಾಪ್ಪ. = ಉರಿಮಣ್ಣಲ. The venomous snake Daboia russelli (Bd.); the chain viper, carpet snake, Cobra monilla, Daboia elegans (Bd.). —ಉರುಮರಿ. = ಉರಿ-. (My.).

ಉರು uru. 3. = ಉರ 2. See ಉರುವಣೆ 2.

ಉರು uru. Wide, spacious; extended, *large, great;* much, excessive; excellent, eminent, precious, valuable (ವಿಶೇಷ Śmd. 20 Cm.).

ಉರುಗ urugu-a3. = ಉರಿಕ No. 2 (My.). Feminine ಉರುಗಿ (My.).

ಉರುಗು urugu. Passion, anger, wrath (of men and beasts, My.).

ಉರುಟ uruṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). —ಉರುಟುಉಣ್ಣೀ ಬಟ್ಟೆ. Coarse or strong woolen cloth (B. 4, 164). —ಉರುಟಿಸಲಪು. = ಉರುಟಿಗೂಡಪು. (B. 5, 255).

ಉರುಟಣಿ uruṭa-aṇis. = ಉರಟಣಿ, etc. (My.). —ಉರುಟಣಿ ಆಪುವೆ. (ಗಣ್ಣನ Sl. 436; *only* in Sl.). —ಉರುಟಣಿ ಆಪು. To rub and cleanse the body with fragrant unguents, to apply fragrant unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, etc. Sl. 225; *only* in Sl.).

ಉರುಟಾಣಿ uruṭu-āṇi. = ಉರುಟಣಿ, etc. (My.). See another ಉರುಟಾಣಿ s. ಉರುಟು 5.

ಉರುಟಾಂಡಿಸು uruṭāṇḍisu. = ಉರಟಾಡಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟಿ uruṭi. = ಉರಟಿ. (My.).

ಉರುಟಿಸು uruṭisu. = ಉರಳಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 1. To step or go beyond, over or across; to be overbearing (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Śm. 90; *cf.* ಉರ 1).

ಉರುಟು uruṭu. 2. = ಒರಟು 2, etc. Overbearing manner, pride, gruffness. See ಉದ್ಧುರುಟು. —ಉರುಟುಮಾತು. Overbearing, big talk (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 3. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (C.; B. 4, 164. 175). ಉರುಟಾದ ಉರುಟು, gravel, grit (B. 4, 225). — ಉರುಟುಮಚ್ಚಪು. = ಉರಟುಗೂಡಪು. (B. 3, 24). — ಉರುಟುಮಾಪು. = ಉರಟುಮಾಪು. (B. 3, 103). — ಉರುಟುಬಟ್ಟೆ. Coarse cloth (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 4. = ಉರಳು, etc. (My.; T., M. ಉರುಟು, v. t., to roll).

ಉರುಟು uruṭu. 5. = ಉಟ್ಟು 1, ಉರಟು 3, ಉರುಣ್ಣು 2, ಉರುಳು 2, etc. Rolling;—roundness (ವೃತ್ತತೆ Śm. 90; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ Sl. 372; T., M. ಉರುಟು, Tu. ಉರುಣ್ಣು; T. ಉರುಂಡ್ರು, any thing globular); a plain ring (ಬಾಮರಿಕೆ, ಉಂಗರ, etc. Sl. 290; My.; T., M. ಉರುಟು). ಉರುಟಾದದು ಉರುಳದೇ ಇರದು (Prv.). — ಉರುಟಾಣಿ. -ಆಣಿ. = (ಉರಣಿ), ಉರುಳಾಣಿ. A roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರುಟುತನ uruṭutana. The state of being overbearing, etc. (My.; see ಉದ್ಧುರುಟುತನ).

ಉರುಣ್ಣು uruṇṭu. 1. = ಉರಳು, etc. To roll (v. t.), etc. (My.). 2, to roll (v. t.), etc. (My.).

ಉರುಣ್ಣು uruṇṭu. 2. = ಉರುಟು 5. (My.).

ಉರುತಣ್ಣಿ uru-tanṭi. A rope (ತುಳು Mr. 380).

ಉರುತರ uru-tara. Wider; broader; more; uncommonly large, great, excellent, etc.; uncommon largeness, etc. See Ch. v. 336; Bp. 5, 47; 16, 4; 46, 28; 50, 17; 55, 2; 57, 80; J. 16, 28.

ಉರುಪು urupu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. ದುರಿತದುರ್ ಉರುವರ್ (Rśv. 13, 15). ಕನಕಾಚಲದರ್ ಉರುಪ್ಪದನೊ ತರಣಿ ತೇರಣಿಯೆ? (J. 15, 3). See Bp. 13, 2; 16, 3; Grj. 2, after 106; 6, 3; 8, 52; 8, after 53; 8, 73; V. 14, 28; J. 24, 33; Śiv. 2, 12.

ಉರುಪು urupu. 2. = ಉರಪು 2, etc. Burning, etc. (My.). See ಕಣ್ಣುರುಪು.

ಉರುರಥ್ಯ uru-rathya. A horse (ತುಮಿಳ Mr. 273).

ಉರುಲ್ urul. ಉರುಲು. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (Sl. 415; My.). — ಉರುಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. To hang one's self. ಉರುಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಕೊರಳ ದಪ್ಪ ತೊಟ್ಟಿ ಬೀಸಿದ (Prv.; it is also used in the form of ಉರುಲು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುವವನಿಗೆ—). — ಉರುಲ್ಗಿ. -ಕೊಲೆ. Killing by means of snares (J. 28, 47).

ಉರುವಕ್ರ uru-vakra. Walking with the face upturned (ಉಲಿವ, ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆದವರ Mr. 243).

ಉರುವಣಿ uru1-aṇis. 1. = ಉರವಣಿ 1, etc. (Bp. 17, 17).

ಉರುವಣಿ uru2-aṇis. 2. = ಉರವಣಿ 2, etc. (My.).

ಉರುವಣಿಸು uru1-aṇisu. = ಉರವಣಿಸು. (Grj. 2, after 106; 4, 31; 6, 8; Bp. 13, 2; J. 12, 24. 41; 18, 7; 20, 13. 29; 22, 14; 25, 45).

ಉರುವಣೆ uru1-aṇe5. = ಉರವಣೆ 1, etc. (Bp. 1, 54; J. 9, 16).

ಉರುವಲ uruvala. = ಉರವಲ, etc. (B. 4, 31).

ಉರುವಲು uruvalu. = ಉರುವಲ, etc. (My.; ಇಷ್ಟನ G.).

ಉರುವು uruvu. 1. = ಉರುಪು 1, etc. (My.).

ಉರುವು uruvu. 2. = ಉರುಪು 2, etc. (My.).

ಉರುವೂಕ uruvûka. = ಕುಷ್ಟಕ. *The plant Ricinus communis.*

ಉರುಸು urusu. = ಉರಿಸು. (My.).

ಉರುಸು urusu. Offerings at the shrine of a Muhammadan saint (My.; Mhr., II. ಉರೂಸ).

ಉರುಹಸನ uru-hasana. A merry, jovial laughter (ಜಲ್ಲ Ct. II, 66).

ಉರುಹು uruhu. = ಉರಿಪ 1, etc. (Bp. 45, 28. 31; 50, 72; 60, 17; Bh. 1, 8, 64; 7, 17, 25).

ಉರುಳ್ urul. 1. = ಉರಳು, etc., (ಪೊರಳ್, etc.). To roll down; to roll; to revolve; to turn or be turned over, to be overset, as a vessel (ನಪ್ಪು ಪಪ್ಪ Šmd. Dh.; T., M. ಉರುಳು; Tě. ಉರುಟು, ಉರ್ಪು). P. p. ಉರುಳ್ದು. ಮುರಪತ್ತಣಿಂ ದಕ್ಷ್ಣಂ ಉರುಳ್ದುದು (Šmd. 160). ಬೆಟ್ಟದಿಪ್ಪೆ ಉರುಳ್ದ ಜೊಪ್ಪ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಣಪ್ಪೆಲವೆದ್ದುದು (Hlā.). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿಪ್ಪೆ ಉರುಳ್ವ ಜೊಪ್ಪಿಪ ಕಲ್ಲುಗಳು ಗಣ್ಣಪ್ಪೆಲಂಗಳ್ (Nr.). ಇಳೆಗೆ ಉರುಳ್ದರ್ (J. 28, 48). ಉರುಳ್ವ ಜಲದಿಸ್ತುಗಳು (Č. Bp. 2, 4). See J. 3, 20; 4, 46; 12, 41; 14, 14; 20, 21. 60; etc.

ಉರುಳ್ urul. 2. = ಉರಲ್ 1, etc. ಉರುಳ್ ಕೋಳ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಚ್ಚಕೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿತಂಸ Nr.).

ಉರುಳಿ uruli. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (J. 13, 51).

ಉರುಳಿಕೆ urulike. Rolling, revolving (C.).

ಉರುಳಿಚು urulichu. = ಉರುಳಿಸು. (Râm. 6, 11, 15).

ಉರುಳಿಸು urulisu. = ಉರಳಿಸು, etc. To cause to roll down; to cause to roll; to roll; etc. ಮುರಮೊಳ್ ನಿಜ ಫಲ್ಲುಳನ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ (Rāghč. 17, 73). ಸುರುಳಿಯುಸ್ಸು ಹಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 154).

ಉರುಳು urulu. 1. = ಉರುಳ್ 1, etc. P. p. ಉರುಳಿ (Sl. 116; Bp. 57, 55; Râm. 5, 8, 75. 89). ಉರುಳಿತ *(f. c.* ಉರುಳುವ, Bp. 57, 45). ಕೋಟಿಂ ಎಪ್ಪು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಉಪ್ಪು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆಪ್ಪಾರಿ ಪಾಟೀತೇ? (Prv.). — ಉರುಳಾಟ. -ಆಟ. To roll about (My.). ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 2, 16). — ಉರುಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. = ಉರುಳಾಟ. (ಬುಣ್ಣನ G.; My.).

ಉರುಳು urulu. 2. = ಉರಲ್ 3, ಉರುಟು 5, ಉರುಪ್ 3, ಉರುಪ್ 2. Rolling, etc. (T. ಉರುಳ್, circular; a wheel). — ಉರುಳಾಟ. -ಆಟ. = ಉರುಟಾಟ. (My.). — ಉರುಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲು ಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರುಳುಸೇವೆ. A religious vow or penance, which consists in rolling the body to the right for a considerable distance, or round a temple (My.).

ಉರುಳು urulu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (My.). ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳೊ? (Bp. 40, 4). ಇಪ್ಪತ್ತು ಉರುಳಂಗಳ ಉರುಳುಗಳು (40, 59). — ಉರುಳುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಉರುಳು. (J. 2, 57). — ಉರುಳುಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To make fall into a snare (Râm. 6, 80, 32).

ಉರುಳ್ಚು urulchu. To cause to roll down, etc. (ನಪ್ಪುಗಮನಕರಣ Šmd. Dh.; Grj. 2, after 106; Rāv. 6, after 11); to turn round. ಸುಜ್ಜಿಗೆಯ ಕೋಲೊಳ್ ಉರುಳ್ಚಿ ಕಾಸುತ್ತ (Bp. 18, 29). See J. 6, 31; 21, 18. 32; 26, 2; ಪಿಣ್ಣು-.

ಉರೆ ure. **ಉರೇ** ure. An interjection: well done! bravo! (My.). See ಜಾಗುರೆ, ಪುಪುರೆ, ಘಾಪುರೆ, ಜಾಗುರೇ, etc.

ಉರೋಜ uras-ja. Born on the chest: the female breast.

ಉರೋಜೆ uras-jé. A woman who has a breast—(Bp. 12, 40).

ಉರೋರುಹ uras-ruha. = ಉರೋಜ. (Bp. 26, 9).

ಉಲಿಡೆ uladé. = ಉಟ್ಟೊಟ, ಉಟ್ಟುಬಡಿ, ಉಬ್ಬೆ, ಉಲ್ಲಡೆ. (My.).

ಉಲಿಳಿ ulali. A mass, a multitude (ಪೊತ್ತ Bhn. 61; T. ಉಲು, abundant, much; ಉಲುಮು, to multiply; see ಉಲ್).

ಉಲಿ uli. 1. A coarse network, made of rope or ratan, in which pots and other vessels are suspended from the beams of the house, or from the stick thrown across the shoulder, by which they are carried about (My.; T., M.; Tě. ಉಟ್ಟಿ; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಟ್ಟಿ 2 No. 1, & ಉರಡ 1).

ಉಲಿ uli. 2. See ಉಲ್ಪ. (T. ಉಲಿ, to snuff up by the nose; to take in by draughts, to suck up, to absorb; T., M. ಉಲ್ಲುಮು, to snuff; to sip, to suck).

ಉಲಿತ uli-ta. (Šmd. 247).

ಉಲಿಸು ulisu. (To cause one's self to stand), to hold out, to bear, to suffer, to endure (ನಪ್ಪ Šmd. Dh.; Tě. ಒರುಮು).

ಉಲಿವು ulu. **ಉಲಿ**. (= ಇವು 1, ಉಮು 1). To be; to stay, to stop; to hesitate, to waver (Šmd. 28; Abh. P. 3, 48; 9, 174; 13, 97. 117; 14, 81; Bp. 57, 29; Šm. 28; Rāv. 12, 13 MS.);—to come about, to arise (Abh. P. 5, 81. 86; 11, 7; Rāv. 5, 96). P. pa. ಉಳ್ತ, ಉಳುರ್. ಉಳಿಮೆ? ಆಲಿಮೆ? (Šmd. 177). (T. ಉಮು, to be, exist; to come, befall; to draw near, approach; to be near, related; ಉಮುಪು, affliction; M. ಉಮು, to be joined; to be firm; T., M. past participle ಉಂದು; Tě. ಉಮು, to be fit = ಒಪ್ಪು; to retreat, to withdraw; Tu. ಉಸ್ತು, to stand; to remain, stay; to stop, cease; *cf.* ಇದ್ 1, ಉರ್ 1; see ಉಡಿ, ಉಡಿ, ಉಡ್ಡಿ, ಉಪ್ಪ 2, ಒಕ್ಕರ್ 2, ಒಟ್ಟು 1, ಒಡ್ಡಿ 1, ಒತ್ತು 1; ಒರ್ 2).

ಉಲಿಮಿಕು ulaku. Standing, stopping, becoming immovable. — ಉಲಿಮಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be paralyzed (Bh. 8, 24, 6).

ಉಲಿಮಿಗಿಸು ulugisu. To make crooked, to distort (Rāv. 5, after 55; Grj. 5, 21). ಬಾಯ್ವಲಿಯುಮುಮಿಗಿಸುವೆ (Bp. 1, 49). ಮುಸುಪರ್ ಉಲಿಮಿಗಿಸಿದೆ (59, 10).

ಉಲಿಮಿಗು ulugu. 1. = ಒಸ್ಕು 3, ಒಪ್ಪಿಸು 1, ಒಪಿಂಸು. To be crooked, bent, or distorted, to bend, etc. (ನಕ್ಕ್ಷಧಾಪ Šmd. Dh.). ಕೆಯ್ಮುಂಡ ಕೆಲಸಿಲೆ ಎಸಮ ಉಲಿಮಿಗಿದಪ್ಪ (Bp. 1, 49). ಉಲಿಮಿ ಪಾಗಿದ ತಿದಪ (ಮೋಸ, 46, 57).

ಉಲಿಮಿಗು ulugu. 2. = ಒಪಿಸು 2. The state of being crooked, etc. (My.). — ಉಲಿಮಿಗುಕಾಲು. A crooked leg (My.). — ಉಲಿಮಿಗುಕೆಯ್. A crooked arm (My.). — ಉಲಿಮಿಗು ಪಾಯಿ. A wry mouth (My.). — ಉಲಿಮಿಗುವೆರಳು. A crooked finger (My.). — ಉಲಿಮಿಗುಮೂಗು. A wry nose (My.).

ಉಮಿಪು *uṟupu.* Standing, staying: *sthâyibhâva* (J. 7, 15).

ಉಮಿಬು *uṟubu.* 1. (fr. ಉಮು, where see the T. & M.). = (ಉಮ್ಬು 2, ಉಮುಪು), ಉಮುವು, (ಉರ್ವು 2). (Bh. 3, 23, 11). In My.: violence (of wind), rapidity, fleetness, speed, force.

ಉಮಿಬು *uṟubu.* 2. = ಉಮುಮ್ಬು q. v. ಪೆಜಗಿಕ್ಕೆ ಕರ್ಣಯಂ, ಮುಜ್ಜೆ ನಿಸ್ಪು, ಅನುಸಾಲ್ವನ್ ಉಮುಬೆಮೋಜೆ (J. 8, 30). ಈ ಸುಯುವರನ್ ಉಮುಬೆವನ್ ಆಗಲ್ದರಂ (26, 14). See Bh. 1, 12, 5; 1, 20, 51; 3, 23, 10; 8, 23, 22; J. 7, 48; 20, 45. 50; 21, 45; 22, 35; 24, 35; 26, 5. 14.

ಉಮಿಬೆ *uṟubĕ.* Mass, multitude, excess; vehemence, force, fierceness. ಉಮುಬೆಗೆಬಾಗದೆ (J. 27, 38). ಕೆತಪ್ಪ ಉಮುಬೆಗೆ ಪೆದಪ್ಪಾಡು ಉರುಸಂಘಾತದಲಿ ಪೆಚ್ಚನ್ದಿ ಒನ್ದು (Bh. 3, 13, 31). ಕೆಟ್ಟು ಕೆಪಡಿಪವರ್ ಕಡಿಯ ಉಮುಬೆಗೆ (J. 8, 38). ಪಾರ್ಥಂ ಪಿನ್ತಿಸಿದನ್, ಎನ್ತಣ ಆಮ್ಮತಮ್ ಇವು? ಎನ್ದು, ಪಾವಕನ ಉಮುಬೆಗೆ (8, 40). ಪಾತಮುಂ ಮೂಡಿದರ್ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಸಿಮಿಗುಣ್ದು ಬಿಡಿಕೋಲ್ಗಳ ಉಮುಬೆಯಿನ್ದೆ, ಇಮುಬೆಯಿನ್ದೆ ಇವುವ ರಣ ನೇಲ್ ಉರುಲ್ದೊಡೆಗಳೆಂ, ಬಿಡೆಗಳೆಂ (28, 47). See J. 6, 2; 20, 13. 14; 27, 39; Râm. 5, 8, 63. *Cf.* ಇಮುಬೆ.

ಉಮಿಮ್ಬು *uṟumbu.* = ಉಮುಮು 2. To march; to march against; to attack (ಯುದ್ಧಕ್ಕಮುಣಗದುನ Śmd. Dh.); to proceed.

ಉಮಿವು *uṟuvu.* = ಉಮುಮು 1. The state of being joined or close: mass, abundance, excess, largeness, bigness, greatness; excellence; beauty (T. ಉಮುಪ್ಪು, ಉಮುಮು; also: narrowness; Tč. ಉಬಿವು, ಉಮಿವು; *cf.* ಇಮಿಪ 2). ಉಮುಪ ಮುಪಾಧಾರತಪೀ ಪರ್ಣ ಕಳ್ಕತಿಯರ್ (Bhn. 68). ಉಮುಪ ಗಜ್ಜದ ಲೀವ (Prll. 5, 6). ಉಮುಪ ನರಗಚ್ಚಿಗರ ಕುಳವಿಗಳ ಸಂಗಮುಂ ಸಪ್ಪತಂ ತೊಪ್ಪಿದು (Mr. 7). ಉಮುಪ ಜಯದಧು (J. 12, 29). ಉಮುಪ ಕಾಪ್ಪೆಯರ್ (15, 5). ಉಮುಪ ಕಜ್ಜಮುಂ ರೂಢಿಯುಂ ದೂಪಿ ಕೆವಿಸಿದೆ, ಬಾಪಿ! (31, 33; see 16, 25).

ಉಮಿಪೆ *uṟĕ.* (Infinitive of ಉಮು). Abundantly, fully, much, greatly, etc.; further; nicely, well;— mass, abundance; largeness, etc. (ಆಧಿಕ್ಯ, ಅಗುಸ್ಥಲೆ, ಕರಂ, ನೆಪ್ಪಿ, ಮಿಗೆ, ಅತಿಮರ, ಎಪೆ, etc. Śm. 58; ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Cč. I, 19; II, 34; M. ಉಜ್ಜ್, power; sharpness; T. ಉಜ್ಜೆ, height; sharpness, etc.; *cf.* ಉಜಿಪ). See Grj. 2, after 106; Bp. 20, 12; 34, 36; 47, 24; 58, 50; 59, 58; Śm. 21. 28. 73. 83. 90; Bh. 3, 13, 30; Rsv. 13, 91; J. 2, 4. 26; 3, 5. 31; 4, 29; 7, 57; 8, 25; 9, 24; 25, 5; 31, 26. 34; etc.). — ಉಜಿಪೆದೆ. A large hood. ತಪ್ಪ ಸಾಕ್ಷಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನ ಕಪ್ಪುಮಪ್ಪಜ! ಸರ್ಪನ ಉಜಿಪೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನೆ ಅಕ್ಕು (Sp.).

ಉಮಿಪೊಡೆ *uṟŏḍĕ.* = ಉಜಿಪೆ. (My.).

ಉರ್ಕುಪ್ *urku.* 1. = ಉರಕ್ಕು 1. To rise, to swell; to boil excessively; to come up or over in boiling; to be greatly increased; to be raised or puffed up, to be haughty or proud, etc.; to be elated, etc. (ಪೆಚ್ಚಪ್ಪ Śmd. Dh.; Śm. 79; Tu.; Tč. ಒದುಮು, ಪೊದುಮು, to rise; ಒದುಗು, swelling; T. ಪದಿಯಗು, to boil; to be hot or angry; see ಪುಗ್ಗು, ಬಗೆ 1). ಉರ್ಕಡಂ (Śmd. 282). ನೊಕ್ಕುಪ ಬಗೆದು ಅಚ್ಚಿಯ ಮುಪ್ಪಮೋಳ್ ಉರ್ಕಡ ಸಿಂಪಲನ ಮುಪೆ ಇದು ಬಿಡಪಂ (Rsv. 5, 128). See Grj. 2, after 106; 4, 116.

ಉರ್ಕುಪ್ *urku.* 2. = ಉರಕ್ಕು 2. Swelling, etc.; pride (Grj. 6, 11). 2, power, valour (*cf.* ಉರ 1?). ಅಪ್ಪನ ಉರ್ಕ ಮುಡಿದು (Rsv. 9, 7). — ಉರ್ಕಡಿ. -ಆಡಿ. Pride or power to be lost; to become downcast. ಉರ್ಕಡಿದರ್ ದಿಗ್ಪರರ್ (Rsv. 5, 36). — ಉರ್ಕಾರ್ಕ. -ಆರ್ಕ. (Śmd. 79). A valorous man (ಬಲ್ಲಾರ್ಕ, ಬಲ್ಲಣ್ಣ, etc., ಪರಾಕ್ರಮುವುಳ್ಳವನು Ka.). — ಉರ್ಕುಪುಗು. -ಉಮುಗು. Power to decrease; to become powerless, to become downcast, to fade, etc. (Grj. 1, 85; 2, after 106; 5, 5; 8, 6). — ಉರ್ಕುಸ್ಪೊಡಿ[3]. -ಒ-ತೊಡಿ[3]. (Śmd. 204). A swelling or swollen river.

ಉರ್ಕುಪ್ *urku.* 3. = ಉರಕ್ಕು 3. Steel (ಲೋಪಭೇದ Śmd. Dh.; ಲೋಪ Śm. 79; T., M. ಉರುಕ್ಕು; see ಎರಕ). ಉರ್ಕಿನ ಪ್ರಥಿಯೆನಿಪ ಆ ದುಷ್ಟವಿತಿಗಳನ್ ಎಣಿಸದೆ ಏಕೆ ಈ ಕೃತಿಯೋ? (Grj. 1, 22).

ಉರ್ಕೆಕ್ಕೆ *urkĕkkĕ.* Opposition (ಪ್ರತಿಮತ, etc. Ka.; whether ಉರ್ಕೀರ್ಕೆ?).

ಉರ್ಗಿ *urgi.* = ಉರ್ಗಿ 1, q. v.

ಉರ್ಚು *urču.* = ಉರ್ಚ್ಚು 1 q. v., ಉರಿದು. To draw or attract towards one's self, to attract; to draw, as a sword, to pull out; to make loose, etc. 2, to become loose; to enter into and go out on the other side, to penetrate. 3, to purge or be purged. (ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಸಿಪಿದು ಸೆಳೆವುದು Śm. 86; ಮಲಭೇದನ Śmd. Dh., Śm. 86; Tu.; *cf.* ಉರಿ 1, ಉರು 1?). ಕುಮುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಟುಂ ನಡೆಮುದರ್ ಆಕ್ಕಿರ್ದರ್ನ ಎರ್ದೆಯನ್, ಒಳ್ಳಬ್ಬುಮುರ್ ಒಳ್ಳುಪಿಯುಂ ಗೇದುಮುರ್ ಉರ್ದನ ಕಮುಗಳ್ಗೆರ್ದೆಯರ್ದೆಯನ್ ಆಮ್ಮು ಮೀಣ್ ಉರ್ಚುಗುಮೇ? (Śmd. 89. 221; Kâvy. 1, 3, 11). ಉರ್ದನ ಪೆರೆ (ಉಪಜಿವ್ಯೆ, ಉಪದೀಕ್ಷೆ, ಉಪದೇಶಿಕೆ, ಪಮ್ಪ IIIA.). ದಿತಿಜರರ ಎದೆಯನ್ ಉರ್ಚಿದಂ (Bp. 16, 3). ಆಯುಧಂಗಳನ್ ಉರ್ಚ (61, 31). See Abh. P. 7, 56; 13, 48. 90; Rsv. 5, 96; 5, after 114; J. 5, 56. *Cf.* ಉಚ್ಚು.

ಉರ್ತಣಿ *urṭu-ṇi* 3. = ಉರಟಣಿ, etc. (My.).

ಉರ್ಟಾಣಿ *urṭu-ṇi* 4. = ಉರ್ಟಣಿ. (My.).

ಉರ್ಟಾಯಿಸು *urṭâyisu.* = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರ್ತು *urṭu.* 1. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (My.).

ಉರ್ತು *urṭu.* 2. = ಉರಟು, etc. (My.).

ಉರ್ತುಪ *urtu.* = ಉರ್ತ್ತು 2. P. p. of ಉರು. See ಉರುಪು.

ಉರ್ದಿಕೆ *urdikĕ.* Rubbing (My.).

ಉರ್ದುಪ್ *urdu.* 1. = ಉರ್ಚ್ಚು 1, etc. To rub; to make fine by rubbing (ಸಣ್ಣಿಕ್ಕುವ Śmd. Dh., Śm. 99; Rsv. 5, 89; see ಎರೆ 3). ಉರ್ದಿ ನೆರಾವರೆಯ ವೀರರ್ ಅಡುಲಳಮು ಮಂ (Śmd. 345).

ಉರ್ದುಪ್ *urdu.* 2. = ಉರ್ದ್ದು 2. (ಮೂಜ Śmd. Dh., Śm. 99). ಪುಲ್ಲಿಯೆನ್ನು ಉರ್ದುಪ ಕೆವರಿ ತೊದರಿ ಗೋಪುವ ಪೆಸರು ಪೊದರಾಮುದರ್ ಇಕ್ಕಿ ಆಟ್ಟು ಕೂದ್ (Śmd. 11). ಉರ್ದಿನ ಕೆಯ್ (ಮೂಪಿನ Mr. 93).

ಉರ್ದುಪ್ *urdu.* 3. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1 (My.).

ಉರ್ದ್ದಿ urddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. To make blaze, etc. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 2. = ಉರಪು 2, etc. Burning; smarting (C.).

ಉರ್ಬರ urbara. = ಉಬ್ಬರ, q. v. (My.).

ಉರ್ಬಸ urbasa. (urbasa). = ಉಬ್ಬಸ, etc. (My.). — ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To obstruct another's breath, to suffocate. ಪಸುವರ್ ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸಿ ಪಡಿಸುವ ಪಸಿಯು ಪೊಕೆ ಯರ್ (Bp. 55, 18).

ಉರ್ಬಿನಂ urbinaṁ. (urbinaṁ). = ಉರ್ವಿನಂ. Largely, greatly; further; well, nicely; etc. (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಆನೆಮರಂ, ಉಬ್ಬುಪಿಗಂ, ಆಗುಣ್ಣಲೆ, ಪೊಳಪು, ಪಿರಿದು Kk. 84, o. ra. ಉರ್ವಿನಂ, ಉರ್ವಿನಲ್).

ಉರ್ಬಿಸು urbisu. (urbisu). = ಉಬ್ಬಿಸು, etc. ಮನುಜರ್ ಉನ್ಮತ್ತರ್ ಆಗುತ ತನತನಗೆ ಉರ್ಬಿಸುತಮ್ ಇರರ್ (Bp. 57, 8). ಒಡಲ್ ಉರ್ಬಿಸಲೆ ನೀಡ್ ಉಬ್ಬುದನೆ ಸಡಲಿಸ! (59, 10).

ಉರ್ಬು urbu. (urbu). 1. = ಉಬ್ಬು 1, etc. To rise, to swell; to be elated; to be puffed up (ಉತ್ಸವರನ Śmd. Dh.; Abh. P. 9, 71; Riv. 5, after 55; Śiv. 2, after 2). 2, to be or become full of effort, exertion, energy, firmness, or of happiness or joy (ಉತ್ಸಾಹ Śmd. Dh.; Grj. 3, 7; 4, 88).

ಉರ್ಬು urbu. (urbu). 2. = ಉಬ್ಬು 2, etc. (Grj. 10, 49). — ಉರ್ಬುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Pleasure to decrease (Riv. 5, after 55).

ಉರ್ಬು urbu. 3. = ಉಬ್ಬು 3. — ಉರ್ಬಾಡಿ. -ಆಡಿ. = ಉಬ್ಬಡಿ. (My.).

ಉರ್ಲು urlu. 1. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (My.; ಬಾಡ G.; Tu.).

ಉರ್ಲು urlu. 2. = ಉರಲ್ 2. Fuel (S. Mhr.; ಉರುಡು G.).

ಉರ್ಲು urlu. 3. = ಉರಲ್ 3, etc. — ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲು ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ವ urva. N. of a man. See ಔರ್ವ.

ಉರ್ವರೆ urvarĕ. *Fertile soil, yielding every kind of crop.*

ಉರ್ವಶಿ urvaśi. *The name of an Apsaras.*

ಉರ್ವಾರು urvâru. = ಇರ್ವಾರು. A kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಕರ್ಲಿ, ಸಪ್ಪೆ Mr.). 2, ಪೆಕ್ಕೆ (Mr. 148).

ಉರ್ವಿ urvi. ಉರ್ವೀ. *The earth;* the soil. 2, space. 3, a kind of metrical foot (Ch.).

ಉರ್ವಿಪ urvi-pa. A king (V. 14, 103).

ಉರ್ವಿನಂ urvinaṁ. (urvinaṁ). = ಉರ್ಬಿನಂ, q. v.

ಉರ್ವಿಸು urvisu. (urvisu). = ಉಬ್ಬಿಸು, etc. To cause to increase, etc. (Riv. 11, 87. 93).

ಉರ್ವೀತಲ urvi-tala. The face of the earth, the earth (Ch. v. 221; Bp. 21, 42).

ಉರ್ವೀಧ್ರ urvi-dhra. Earth-supporter: a mountain (Riv. 5, 36). 2, the serpent Śesha.

ಉರ್ವೀನ್ದ್ರ urvi-indra. A king (J. 26, 85).

ಉರ್ವೀವಧು urvi-vadhu. The earth regarded as a female (V. 11, 101).

ಉರ್ವು urvu. (urvu). 1. = ಉಬ್ಬು 1, etc. (ಮುಂದ್ Śs.). ಉರ್ವ ಬರ್ವ ತೆರೆಯೊಂ (Riv. 2, 59). ಸಿಂಹಳಕ್ಕೆ ಆರ್ದ್ರಕ ಬಿನ್ದಿರ್ ಉರ್ವ, ಮಿಗೆ ಕಾಳಗದುಂ ತೆಗೆದರ್ (5, 124). ಆಗಾಗಳೆ ಉರ್ವ ಮಿಂಚುವ ಎಳೆಮಿಂಚು (8, 102). See Grj. 3, 112; 4, 23. 77.

ಉರ್ವು urvu. (urvu). 2. = ಉಬ್ಬು 2, etc., (ಉಬ್ಬಿಸು 1, etc.). ಉರ್ವ ಧಯಕಾರಂ (ಡ್ಯಾಲ Mr. 486). ಉರ್ವ ಕತ್ತುರಿಯು ಮೃಗದ ಇಕ್ಕೆಗಳಕ್...ಆದಿಸುವ ಕೆರಾತರ್ (J. 28, 43). ಉರ್ವ ಮುಸ್ಪಿದ ಕಣ್ಣಿರ್ ಇದು (29, 39).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 1. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (My.; Tu. ಉರ್ಳಿ).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 2. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 1. = ಉರಳು, etc. To roll, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 2. = ಉರುಳು 2, etc. Rolling, etc. — ಉರ್ಳ ಗಡ್ಡೆ. = ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರುಳು ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. (My.).

ಉಲ್ ul. To be hot (*cf.* obscure Sk. ಉಲ್, to burn, and K. ಉರಿ, also ಒಲೆ 4). ಉಲ್ವ ಉದಕಮುಜ್ಜನಂಗೆಯ್ದು (J. 28, 20).

ಉಲಕು ulaku. 1. = ಉಲುಕು 1 q. v., etc. To start (v. i.), to start up, as a tiger; to make starting efforts so as to get out of a swamp, etc.; to move onwards (S. Mhr.). ನಸ್ಸ ಸದಾಯದ ಪೊರ್ಮ ಕ ಪಡಗದ ಉಲಳಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 5, 147). 2, to flash on the mind; (the mind) to be struck with painful thoughts; painful thoughts to arise. ಮನಸು ಉಲಕುತ್ತದೆ, or ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಲಕುತ್ತದೆ (My.). 3, to be sprained, as muscles or ligaments (My.).

ಉಲಕು ulaku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. Sprained state, sprain (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರ. A charm or formula used to cure sprains (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರಗಾರ. One who charms away sprains (My.).

ಉಲಟಾ ulaṭâ. = ಉರಟಾ, etc. (R.).

ಉಲಪ ulapa. (ಉಲುಪ). *A bush, a shrub* (ಪೊದಪು IIIā.); *a far spreading creeper.* 2, *a kind of grass, Saccharum cylindricum* (ಗಂಜಳದ ಪುಲ್ಲು IIIā., q. v.).

ಉಲಬಡೆ ulabaḍĕ. Tbh. of ಉಲ್ಬಣ. Abundance, etc. (My.).

ಉಲಾರ ulâra. = ಉದ್ಗಾರ. (My.).

ಉಲಿ uli. 1. To sound (v. i.); to cry; to utter, to speak, to say (ಪೇಡ್ Śmd. 105 Cm.; see *e. g.* Bp. 11, 17; 28, 14; 50, 50; Śm. 23; Kk. 16; My.; Tu.; T. ಉಲು ಮ್ಪು, ಉಳ್ಳೆ, ಒಲಿ; M. ಒಲಿ; see ಉಲ್ಲು 3). ಉಲಿಮುದು ಕೋಗಿಲೆ (Śmd. 169). ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (267. 297). ಉಲಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ (J. 8, 6). ಗಮುವರಿದ, ಉಲಿಯದೆ ಇರಿ! (Bp. 1, 44). ಅಳ್ಳಿ ಗೆಗಳ್ ಉಲಿಯುಲು (5, 28). ಪಾಪ್ಯವಿಪತಿಗಳ್ ಎತ್ತಲುಂ ಪಿರಿದು ಉಲಿಯದರ್ (5, 39). ಕೋಪದುಂ ಉಲಿದು ಪಿಗಡಿಸುತ್ತು (17, 2). ಕುಳ್ಳು ಬಿಸಿಗ್ ಉಲಿಯದರ್ (22, 25). ಮುಂಗುರ್ಪಾಪದಿಗ್ ಉಲಿಯುಲು (44, 33). ಪಡಂಗಳ್ ಉಲಿಯುಲು (46, 52; see further 51, 33; 53, 25. 42; 57, 46; 59, 43; 61, 64). ಉಲಿದು, ಪೆಣ್ಣುರ ನುಡಿಯಿಂ (Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 32). ವಿಳಗುವಾಪಗೋದ್ದಾಗಳ್ ಉಲಿದವು (Ć. Bp. 4, 7). ಉಲಿದ ಗೆಜ್ಜೆ (Prll. 3, 25). ಬಲಂ...ಪೊಣ್ಮಿಗೊಟ್ಟು ಉಲಿದು (Riv. 13, 83). ಕಪಿಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯುತ್ತಿ (ಕೋಟಿವಾದು Mr. 288). See Sp. s. ಬಲ್ಲವನ; Grj. 3, 89. 90. 91; J. 5, 3. 12; 13, 23. 50; 22, 47.

ಉಲಿ uli. 2. = ಒಲೆ 3. A sound; a cry; a word (ಧ್ವನಿ, ದನಿ, ಸದ್ದು, etc. Śm. 30, Kk. 25; Tē.; T., M. ಒಲಿ). ರಥ ನಡಲಿ ಉಲಿಯ ಸೂತ್ರವ . . . ಡಾಲಮೊಗೆ (Prll. 3, 25). ಗಿಳಿಯಿನ್ನು ಗಳಪ್ ಉಲಿಯಿಸ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎಂದಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5). See ಮುಲ್ಲುಲಿ. — ಉಲಿಗುಡು. -ತುಡು. To emit a sound, to sound. ಗಜ್ಜೆ ಮುಲ್ಲುಲಿಗುಡೆ (Rāv. 13, 102).

ಉಲಿಪ ulipa. = ಉಲಿಪು. (Abh. P. 3, after 75).

ಉಲಿಪು ulipu. = ಉಲಿಪ, ಉಲಿವ, ಉಲುವು, ಉಲುಹು. A sound; a cry. ಕಕ್ಕಗಳ ಉಲಿದ (ಚರಿತರಿ Ks.). ಪಾಲಿಗೆ ಎಜಗಿದ ಗಿಳಿಗಳಂ ನೋಡ ಪಾಮರೀಜಾಲದ ಒನ್ದು ಉಲಿಪುಮಂ, ಕೋಕಿಲಸಿಜಾವಮ್ ಎನ್ದು, ವಿಳಿದಂಗೆಯ್ದು, ತೊಲಗದೆ ನಿನ್ದ ಕೀರಾಳಿ (Ū. Bp. 11, 9).

ಉಲಿಪೆ ulipĕ. = ಉಲುಪೆ, q. v. (C.).

ಉಲಿಮಿರಿ ulimiri. The plant Crataeva topia or Capparis trifoliata (Tē. ಉಲಿಮಿಪಿ, ಉಲಿಮಿರಿ). — ಉಲಿ ಮಿರಿಬನೆ. (ವದುಣ, ನೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುವಾರಕ, ಮುದಪನೆ Sl. 126).

ಉಲಿವ uliva. A small black bird with a long tail (My.; ಉಚ್ಚಕುಚ್ಚ, ಅಮ್ಮಾನ or ಮ್ಮಾನ Mr. 174).

ಉಲಿವು ulivu. A sound; a cry (My.). ತತ್ವವಿಚಾರ ಘಾಡಿಗಳ ಉಲಿವ (Bp. 4, 54). ಆದರ್ ಉಲಿದ ಉಲಿವನ್ ಆಲಿಸುತ (26, 26; see also 31, 5).

ಉಲುಕು uluku. 1. = ಉಲಕು 1 q. v., ಉಲ್ಕು 1, ಉಳುಕು 1, ಉಳ್ಕು 1. The body to shake, tremble, be agitated, etc. (ಶರೀರಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.; My. = ಉಲಳು Nos. 2 & 3; Rām. 1, 16, 26 = ಉಲಳು No. 2; Tē. ಉಲುಕು, to start, to move suddenly, from alarm; T. ಉಲುಕ್ಕು, to tremble as in an earthquake; M. ಉಳು, to start, be unnerved; ಉಳುಕ್ಕು, to be dislocated; Tu. ಉಳ್ಳು, to be sprained). — ಉಲುಕಾಡು. -ಆಡು. To move about. ಶರೀರವ ನೀರಿಗಿಕ್ಕ ಪಗುರಿರುವಡೆ ನಿನ್ನ ಉಲುಕಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಣ್ಣರೆ ಆದು ತೇಲುತ್ತದೆ (B. 4, 61).

ಉಲುಕು uluku. 2. = (ಇಲುಕು), ಉಲಕು 2, ಉಲ್ಕು 2, ಉಳುಕು 2, ಉಳ್ಕು 2. A sprain (My.; M. ಉಳುക്ക്; Tu. ಉಲುಕು, ಉಲ್ಕು, ಉಳ್ಳು).

ಉಲುಟು uluṭu. = ಉರಳು, etc., ಉಲ್ಟು. To roll (v. t., My.).

ಉಲುಪಿ ulupi. *A porpoise, or another sort of fish shaped like a porpoise.*

ಉಲುಪೆ ulupĕ. = ಉಲಿಪೆ. Supplies furnished gratuitously to great persons on a journey by the villagers on their route, or also presents sent to such persons' houses (My.; T., Tē., H.).

ಉಲುಬನೆ ulubanĕ. = ಉಲುಬಣೆ. (My.).

ಉಲುವು uluvu. = ಉಲಿಪು. (My.).

ಉಲುಹು uluhu. = ಉಲಿಪು, etc. ಆದರ ಉಲುಹನ್ ಆಲಿಸಿ (Bp. 53, 42; see Rām. 3, 8, 10; 5, 8, 68. 73). — ಉಲುಹುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Sound to cease (Bh. 1, 1, 9).

ಉಲೂಕ ulūka. *An owl.*

ಉಲೂಖಲ ulūkhala. *A wooden mortar used for cleaning rice* (ಒರಳ್ Nr.; Mr. 209).

ಉಲೂಖಲಕ ulūkhalaka. *A gummy or resinous substance, Bdellium* (ಗುಗ್ಗುಳ G.).

ಉಲೂಪಿ ulūpi. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 4, etc.).

ಉಲ್ಕ ulka. = ಉಲ್ಕೆ, ಉಳ್ಕ. (ಪೀಡುತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು Mr. 47). *Cf.* ಉಳ್ಕು 4.

ಉಲ್ಕಾಪಾತ ulkā-pāta. Falling of a star, meteor-shoot. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 1. = ಉಲುಕು 1. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 2. = ಉಲುಕು 2. (My.).

ಉಲ್ಕೆ ulkĕ. ಉಲ್ಕಾ. = ಉಲ್ಕ. *A flame; a meteor.* 2, *a fire-brand. Cf.* ಉಳ್ಕು 3.

ಉಲ್ಟಾ ulṭā. = ಉರಟಾ, etc. (My.).

ಉಲ್ಟು ulṭu. = ಉಲುಟು, etc. (My.).

ಉಲ್ಬ ulba. = ಉಲ್ಪ.

ಉಲ್ಬಣ ulbaṇa. = ಉಲ್ಪಣ, etc. (Mr. 446).

ಉಲ್ಬಣೆ ulbaṇĕ. = ಉಲ್ಪಣ, etc. (My.).

ಉಲ್ಮುಕ ulmuka. *A fire-brand.*

ಉಲ್ಲಕಸನ ullakasana. *Erection of the hair of the body.*

ಉಲ್ಲಂಗಿ ullaṅgi. The lapwing (Tē.). 2, a snipe (Gz.; T. ಉಳ್ಳಾನ್, a kind of snipe, scolopax L.).

ಉಲ್ಲಂಘನ ud-laṅghana. -ನೆ. Passing over or beyond; transgressing; disdaining. (My.; B. 5, 69).

ಉಲ್ಲಂಘಿ ud-laṅghi. One who transgresses or has transgressed (My.).

ಉಲ್ಲಂಘಿಸು ud-laṅghisu. To leap over, to cross; to transgress; to disdain. See Bp. 26, 12; 34, 24; 42, 5; 59, 15; 60, 29; J. 30, 26.

ಉಲ್ಲಟ ullaṭa. = ಉರಟಾ, etc. — ಉಲ್ಲುಟಪಲ್ಲುಟ. dupl. Inside and out, upside down, topsy-turvy, out of order (My.; Mhr. ಉಲಟಾಪಾಲಟಾ, ಉಲಥಾ-).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍĕ. = ಉಜಡೆ, etc. (My.).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍĕ. (Tbh. of ಉಲ್ಲೋಡ್ಡ ?). An awning, a canopy borne over marriage offerings, or over the bride or bridegroom, as they go in procession, borne in state over a bride, etc. (Tē.; R.; Tē. also ಉಲ್ಲಢ, ಉಲ್ಲಾಢ).

ಉಲ್ಲಸ ud-lasa. Sporting; bright; merry. 2, mirth, happiness, delight (Kk. 51; ವಿಚಾಸ Čt. I, 85).

ಉಲ್ಲಸತ್ ud-lasat. Sporting, dancing;—brilliant, shining. (Čh. v. 206; Śśv. 1, 74; J. 18, 34).

ಉಲ್ಲಸನ ud-lasana. Jumping up; sporting; rejoicing. (Bp. 59, 35).

ಉಲ್ಲಸಿತ ud-lasita. Shining, bright, splendid; happy; uplifted. (Śmd. 389). ಉಲ್ಲಸಿತೆ, a woman who is bright, etc. (Bp. 5, 27).

ಉಲ್ಲಸಿಸು ullasisu. To be bright, to shine (My.);—to make bright (My.). 2, to be merry, etc.

ಉಲ್ಲಾಘ ullāgha. *Recovered from sickness, convalescence* (ಕುತ್ತಣಾಗಿ ಮಣ್ಣಾದಂ Mr. 240).

ಉಲ್ಲಾಪ ud-lāpa. *An outcry.* 2, change of voice in grief, sickness, etc. See ಕೊರಳುದಿರಸಿದ ನುಡಿ.

ಉಲ್ಲಾರ ullāra. = ಉಲಾರ. ಪೊಸತು ಉಲ್ಲಾರಂ (Śmd. 75; see s. ತುಲ್ಲು). A variegated cushion to sit upon (My.; Tē.). See ಒಡಿಗುಲ್ಲಾರ.

ಉಲ್ಲಾಸ ud-lāsa. = ಉಲ್ಲಾಸ. Jumping up;—sport; happiness, joy, delight;—light, splendour. (Bp. 20, 20; 52, 37; J. 6, 18; 15, 15; 18, 24). — ಉಲ್ಲಾಸವೆಡು. -ಪೆಡು. To become delighted (Bp. 10, 23).

ಉಲ್ಲಾಸಗಾರ ullâsa-gâra. A joyful, gay man (C.). Feminine ಉಲ್ಲಾಸಗಾರ್ತಿ, ಉಲ್ಲಾಸಗಿತ್ತಿ (My.).

ಉಲ್ಲಾಸಿ ullâsi. = ಉಲ್ಲಾಸಿ. Joyful, gay. Feminine ಉಲ್ಲಾಸಿ ಸಿ, a joyful woman.

ಉಲ್ಲಾಸಿಸು ullâsisu. To be cheerful, to delight, etc. (My.). See Prv. s. ತಂಗಾಳಿ.

ಉಲ್ಲಿ u10-al1-i12. In this intermediate place, here. ಆಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಿ ಎನ್ನು, ಸ್ಥಲವಿಶೇಷದೊಳ್ ಒಳಪು (Śmd. 145).

ಉಲ್ಲು ullu. = ಹುಲ್ಲು. (My.).

ಉಲ್ಲು ullu. An owl (H.); heavy and stupid; a blockhead (Mhr. ಉಲ್ಲೂ; R.).

ಉಲ್ಲುಣ್ಡಿ ud-luṇḍi. Irony. See ಸೋಲ್ಲುಣ್ಡಿ.

ಉಲ್ಲೇಖ ud-lêkha. Scraping; writing (My.); description; utterance, speaking; expressing. (B. 4, 141).

ಉಲ್ಲೇಖನ ud-lêkhana. Scraping; digging; writing (My.); utterance; etc. ಉಲ್ಲೇಖನಗೆಯ್. -ಅ-ಗೆಯ್. To scrape, to write (Grj. 10, after 97).

ಉಲ್ಲೇಖಿಸು ud-lêkhisu. To write (My.).

ಉಲ್ಲೋಚ ud-lôča. (= ಉಲ್ಲವಿ). *An awning, a canopy.*

ಉಲ್ಲೋಲ ud-lôla. *A large wave or billow; a surge.* — ಉಲ್ಲೋಲಉಲ್ಲೋಲ. dupl. (My.).

ಉಲ್ವ ulva. = ಉಲ್ಬ. The innermost membrane investing the fœtus, the amnion. 2, *the embryo* (ಆ ತಟಿದ ಗಲ್ಲೆ Mr. 308); *the womb itself.* See s. ಮಾಸು 2.

ಉಲ್ವಣ ulvaṇa. = ಉಲುಬಣೆ, ಉಲುಬಣೆ, ಉಲ್ಬಣ, ಉಲ್ಬಣೆ. Thick, clotted; *abundant, much, exceeding;* immense; powerful. 2, apparent, manifest, evident. (ಪಾಪಣ, ಫಿಪ್ರತರವಾಮುಮು Nu. 122).

ಉಲ್ಹಾಸ ulhâsa. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸ (My.; Mhr.; B. 3, 80. 90; 5, 183).

ಉಲ್ಹಾಸಿ ulhâsi. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸಿ (My.; Mhr.; B. 5, 27). Feminine ಉಲ್ಹಾಸಿನಿ (My.).

ಉವ uva. 1. This man (in the intermediate space; see ಉ 10). ಆವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (Śmd. 182). ಆವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121. 182). ಆವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (124). ಉವರ್ ಪೆಱವರ್, ಉವರ್ ಪೆಱವರ್ (109). — ಉವಳ್. This (intermediate) female. ಆವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (186. 245).

ಉವ uva. 2. (= ಪ 2, etc.). A secondary affix of the present relative participle, of the future, and of the imperative, which is based on the note s. ಉ 3, q. v., *e. g.* ನೀಡುವ (Bp. 21, 43), ಸಾಯುವಾಗ (B. 3, 14), ಬರುವಮ (1, 4), ಕೊಳ್ಳುವಮಿಲ್ಲ (1, 6), ಕಾಯುವವನು (1, 14), ತೀಯುವರು (1, 15), ಕುಡಿಯುಮು (1, 16), ನಡೆಯುವ! ಕೇಳುವ! (C.). 2, an affix to form a verbal noun (see ಓಕೆ, & *cf.* ವ 4). — About the *contraction* of ಉವ see ಉಗ 6, ಒ 2, ಓ 2.

ಉವ uva. 3. ಉವಿ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅ 10. ಏನುವ ದಂಡಿನವರ ಫಾಜಿ (Bp. 6, 1).

ಉವಂ uvaṁ. 1. = ಉಮುಂ. A form that has arisen from a final ಉ being treated as fixed or radical (see s. ಉ 4) and ಅಂ 5 in ಎನ್ನುವಂ.

ಉವಂ uvaṁ. 2. ಉವಿ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅಂ 4 in ಎನುವಂ, ಪಿನ್ದುವಂ, q. v. It is of a doubtful character in ಎನ್ನುದಂ, ಎಮ್ಮುದಂ, (ಕನಸುದ Bp. 18, 6; 36, 35), ತನ್ನುದಂ, ತಮ್ಮುದಂ, ನಿನ್ನುದಂ, ನಿಮ್ಮುದ q. v., in which it may be either = ಉದಂ 1, or = ಎನ್ನ (ಎನ್), ಎಮ್ಮ (ಎದಂ), etc., with a fixed or radical ಉ and ಆಂ 4.

ಉವಕೆ uvakĕ. = ಓಕೆ, q. v.

ಉವಣ uva2-aṇa1. = ಉಣ, ಪಿಣ 1, ಪೋಣ. Not unfrequently *e. g.* ಪೋಗುವಣ, let us go!

ಉವನ uva2-ana1. = ಉವ, ಪಿನ 2. Vulgarly *e. g.* ಪೋಗುವನ, let us go! (C.). Another ಉವನ see s. ಪಿನ 1.

ಉವರ್ಣ u-varṇa. The letter ಉ; the letters ಉ and ಊ as belonging to the same class (Śmd. 65. 132. 355).

ಉವಾಲೆ uvâlĕ. = ಉಯ್ಯಾಲೆ, etc. (My.; ಪೋಣಾಲೆ Čb.).

ಉವು uvu. The plural of ಉದು 1 and 2, q. v.

ಉವುಂ uvuṁ. A form that has arisen from a final ಉ being treated as fixed or radical (see s. ಉ 4) and ಉಂ 1, see *e. g.* ಇಸಿಕುವುಂ, ಎನ್ನುವುಂ, ಏನುವುಂ, ಒನ್ನುವುಂ.

ಉವ್ವಾಲೆ uvvâlĕ. = ಉವಾಲೆ. (My.).

ಉವ್ವು uvvu. = ಉಗ 8, ಉವ, ಉವ್ವಿ, etc. (My.). See ಕಳ್ಳುವ್ವ.

ಉಶನ uśana. Tbh. of ಉಶನಸ್. (My.; C.).

ಉಶನಸ್ uśanas. *Śukra, the preceptor of the Asuras and regent of the planet Venus.* 2, *the planet Venus.*

ಉಶನಸ uśanasa. Tbh. of ಉಶನಸ್ (Mr. 38).

ಉಶೀರ uśīra. *The fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಉಶ್ವಾಸ uśvâsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. Exhaling; deep breathing; breath; — inhaling (My.; S. Mhr.). (Bp. 47, 58; J. 14, 22). — ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸ. Inhaling and exhaling (J. 14, 22).

ಉಷ usha. = ಉಷಸ್, ಊಷ 2. (ಉಷಃಕಾಲ Mr. 67). See ಉಧ್ಯುಷ.

ಉಷಃಕಾಲ ushas-kâla. The time of morning light, the dawn, day-break; (the period consisting of two ghaṭikâs before the breaking of dawn, Mhr.). See ಪೀಪ್ಪಲ, ಮುಹೂರ್ತಗಳ್.

ಉಷಣ ushaṇa. = ಊಷಣ. Black pepper (ಮುರೀಚ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಉಷಣೆ ushaṇĕ. = ಊಷಣೆ. *Long pepper, Piper longum* Lin. 2, Piper chaba. (ಏಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಷತಿ *An inauspicious discourse.*

ಉಷರ್ಬುಧ ushas-budha. *Fire; Agni.* 2, a child.

ಉಷಸ್ ushas. *Morning light, the dawn.*

ಉಷಾ ushâ. *At day-break.*

ಉಷಾಪತಿ ushâ-pati. *The husband of Ushâ* (Ushĕ), *Aniruddha,* the son of Kâma.

ಉಷಾರಮಣ ushâ-ramaṇa. *Aniruddha.*

ಉಷಿತ ushita. 1. *Burnt.* 2, quick.

ಉಷಿತ ushita. 2. Inhabited, dwelt. See ಪ್ರೋಷಿತ.

ಉಷಿತಂಗವೀನ ushita-ṁ-gavina. Formerly inhabited by cattle (Colebr.).

ಉಷೆ ushĕ. 1. ಉಷಾ. The dawn. 2, the daughter of Bâṇa and wife of Aniruddha.

ಉಷೆ ushĕ. 2. Burning, scorching. 2, ತಪೇಲಿ (G.).

ಉಷ್ಟ ushṭa. Shone forth. See ಷ್ಟ.

ಉಷ್ಟಿ ushṭi. Shining forth. See ಷ್ಟಿ.

ಉಷ್ಣ ushṇa. Tbh. of ಉಷ್ಣ. (C.).

ಉಷ್ಟ್ರ ushṭra. = ಒಟ್ಟಿ, ಒಟ್ಟೆ, (ಒಟ್ಟೆ). *A camel.* 2, an "ostrich" (C.).

ಉಷ್ಟ್ರಕ ushṭraka. (= ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ). An earthen vessel (ಮೈತ್ರಾಯಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Kn. 85). 2, a potter's wheel (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಮಾರರ ತಿಗುರಿ 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿ ushṭri. A she-camel (Kn. 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ ushṭrikĕ. A she-camel (ಉಷ್ಟ್ರಿ, ಹೆಣ್ಣೊಟ್ಟೆ Kn. 85). 2, *an earthen vessel* (ಮಣ್ಣಾ ಮುತಕೆ Mr. 466).

ಉಷ್ಣ ushṇa. *Hot, warm;* pungent. 2, *impetuous, passionate;* sharp, active. 3, *heat;* hot vapour; *the hot season* (ಬಾಧ್ಪ, ಸೆಕೆ Mr. 47; ಧರ್ಮ, ಮುಮ್ಮಾರ 387; ಸೆಗೆ, ಜಳ ಶೆಮ. 15; ಉಷ್ಣೆ 101).

ಉಷ್ಣಜ್ವರ ushṇa-jvara. Fever occasioned by, or connected with, heat (My.; Bp. 50, 25).

ಉಷ್ಣತೆ ushṇatĕ. Heat, warmth; morbid heat in the system (My.; ಪಂಡಾಪ ಚೆ.; B. 4, 32. 95).

ಉಷ್ಣತ್ವ ushṇatva. = ಉಷ್ಣತೆ. (B. 5, 141).

ಉಷ್ಣರಶ್ಮಿ ushṇa-raśmi. *The sun.*

ಉಷ್ಣರೋಗ ushṇa-rôga. Morbid heat in the system, especially venereal disease (C.).

ಉಷ್ಣಾಗಮ ushṇa-âgama. Approach of the heat; *the hot season* (April-May in My.).

ಉಷ್ಣಿಕ್ ushṇik. = ಉಷ್ಣಿಹ್. *Name of a type of metres* (Mr. 362).

ಉಷ್ಣಿಕೆ ushṇikĕ. *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hil.; ಕೂರಾಣ್ಣು, ಯವಾಗು Mr. 214).

ಉಷ್ಣಿಕ್ಕು ushṇikku. Tbh. of ಉಷ್ಣಿಹ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಉಷ್ಣಿಸು ushṇisu. To be heated (R.).

ಉಷ್ಣಿಹ್ ushṇih. Nom. ಉಷ್ಣಿಕ್. (Ch.).

ಉಷ್ಣೀಷ ushṇisha. Anything wound round the head (ತಿರೋವೇಷ್ಟನ, ತಲೆಸುತ್ತು Kn. 121; ಶಿರಪ ಸುತ್ತೂದು Mr. 469); *a turban; a diadem,* a crown (ಕಿರೀಟ, ಮುಕುಟ Kn. 121).

ಉಷ್ಣೋದಕ ushṇa-udaka. Hot water (My.).

ಉಷ್ಣೋಪಗಮ ushṇa-upagama. *The hot season.*

ಉಷ್ಮ ushma. (Sk.). = ಉಷ್ಮ, ಊಷ್ಮ.

ಉಷ್ಮಕ ushmaka. *The hot season.*

ಉಷ್ಮನ್ ushman. = ಉಷ್ಮ. Heat; ardour; steam; the hot season. See ಉಷ್ಣ.

ಉಷ್ಮೆ ushmĕ. Kannada form of ಉಷ್ಮ (ಊಷ್ಮೆ); see ಉಷ್ಣ.

ಉಸ್ us. = ಊಸ್, ಹುಸ್, ಹೋಸ್. A sound used in scaring away animals (C.). 2, in sighing when tired (C.; Tu.; Tĕ. ಉಸ್ಸು). *Cf.* ಉಸ್.— ಉಸ್ ಟುರ್. A call to their sheep and goats used by shepherds (C.). — ಉಸ್ಸೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To utter the sound ಉಸ್ in either way (C.). ಉಸ್ಸೆನ್ನು ಸುಯ್ಯುತೆ (Bp. 8, 17).

ಉಸಕನೆ usakanĕ. = ಉಸಕನೆ. (ಗುಬುಗುಬ್ಬೆನೆ, ಆತಿಮೂಢ ಧರ್ಮ ಬೆ. I, 90).

ಉಸಕ್ಕನೆ usakkanĕ. = ಸುಸುಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಉಸಕು usaku. = ಉಸುಕು 1, etc. (C.).

ಉಸಬು usabu. = ಉಸುಬು, etc. (ಮಣಲು, ಮುಳಲು ಬೆ.; C.).

ಉಸಲಿ usali. = ಉಸಳಿ, ಉಸಳೆ, ಉಸುಳಿ, ಉಸುಳು, ಉಸುಳೆ. Boiled pulse (also grains) seasoned with salt, chilli, mustard, oil, etc. (Si. 314; My.; Mhr. ಉಸಳಿ).

ಉಸಲು usalu. = ಉಸಿರ್ 2, etc. Breath (S. Mhr.). ಆ ನೆ ಎರ್ಮ ಮೂಗಿನ ಹೊರಳಿಗಳಿಸ್ಟ ಉಸಲು ವಿಮುದವನ್ನು ಎದಿಕೊಳ್ಳು ದವನ್ನು ಮಾಮುತ್ತದೆ (B. 5, 239). ಕರಡಿಗಳು (ಆನರ) ಉಸಲು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (259). ಆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೊಗ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಉಸಲು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನಿಟ್ಟಿಗಾಗುತ್ತದೆ (260).

ಉಸಳಿ usaḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸಳೆ usaḷĕ. = ಉಸಲಿ, etc. (G.).

ಉಸಾಬರಿ usâbari. Business, affair (S. Mhr.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಉಸಾಬರಿಗಳು (B. 4, 194).

ಉಸಿಕನೆ usikanĕ. = ಉಸಕನೆ. Stilly, silently; inactively; without emotion; without cause; uselessly; for nothing (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಮೌನಶೆಮ. 389; *cf.* Tĕ. ಊರಕೆ, ಊರಿಕೆ, silently, etc.; *cf.* ಉಮಗು 1?). See Bp. 24, 28. 65; 25, 29; 38, 36; 47, 18; 50, 39. 59; 60, 40; 61, 57.

ಉಸಿಕು usiku. = ಉಸಿಸು, ಉಸುಕು 2, ಹೊಸಕು. (My.).

ಉಸಿಗು usigu. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸಿಗೆ usigĕ. = ಉಸಕು, etc. (My.).

ಉಸಿರ್ usir. 1. = ಉಸುರ್ 1, ಉಸುರು 1. (To breathe); to sound; to utter, to speak, to say, to tell (ಪಾಣಿನ ಶೆಮ. Dh.; ಪೇಳ್ ಶೆಮ. Cm. 32. 72. 123. 149. 265. 390. 399. 400). P. p. ಉಸಿರ್ದ. ಉಸಿರ್ದಂ (ಶೆಮ. 32). ಉಸಿರ್ದರ್ (72). ಉಸಿರುತ್ತಿರೆ (77). ಉಸಿರ್ದ (123). ಉಸಿರ್ದವು (400). ಉಸಿರಲಿಂ! (277). ಆಮ್ ಆಜ್ಞೆಯಮ್ ಉಸಿರ್ದ ಅಮ್ಮವು ಆಳ್ದನ ಗತಿಯುಂ (263). ಮುಲಿದರಂ, ಮೂರ್ಮರ್ ಎನ್ನು, ಆ ಮಿಮುಧರ್ ಉಸಿರ್ದರ್ (ಶೆಮ. 48). ಉಸಿರ್ದ ಕೆಮುಗಣ್ಣೆ (Mr. 344).

ಉಸಿರ್ usir. 2. = ಉಸಲು, ಉಸಿರು, ಉಸುರ್ 2, ಉಸುರು 2. Breath; life (T., M. ಉಯಿರ್). 2, taking breath: cæsura (Ch.). ಉಸಿರ್ಗಳ್ (ಶೆಮ. 52; Abh. P. 9, 117).

ಉಸಿರು usiru. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (My.; also: strength, vigour).

ಉಸುಕು usuku 1. = ಉಸಕು, ಉಸಿಕೆ; ಉಳಮು, ಉಸುಪ, ಉಸುಬು, ಉಸುವ. Sand (ಕರ್ಕರೆ, ಸೈಕತ G.; C.; B. 4, 151; Tĕ. ಇಸುಳ, ಇಸುಮು, ಎಸಲು).

ಉಸುಕು usuku. 2. = ಉಸಕು, etc. (My.).

ಉಸುಪು usupu. = ಉಸುಕು 1, etc. (My.).

ಉಸುಬು usubu. = ಉಸುಪು, etc. (C.; B. 3, 65; 4, 132).

ಉಸುರ್ usur. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. P. p. ಉಸುರ್ದ (Riv. 5, after 126). ಆಫಿಸದಸಿಗನ್ನಿನ್ ಆಫಿಸದಮಂಗಳ್ ಉಸುರ್ದಂ (Mr. 5). ಆಫಿಸದಮಂಗಳ್ ಉಸುರ್ದ ಸತ್ಯಮಿಯಿದಂ ಜಿನೇಂದ್ರ ಆಣೆ! (7). ಇನ್ನುಸುರ್ದ (ಶೆಮ. 67). ತಪ್ಪಮುದ ವಿಪ್ಪಣವನು ಉಸುರ್! (Kk. 3). See Grj. 2, after 106; J. 2, 20; 4, 3. 41. 51; 5, 32; 8, 24; 9, 20; 10, 18; 12, 30; etc. — ಉಸುರುಸುರ್. rep. (Grj. 2, after 106; Bp. 20, 13).

ಉಸುರ್ usur. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (J. 21, 39). ಆಡಿತ ಬಾ

ಸುರ (ಹೇಂ, Bp. 46, 57). — ಉಸುರಡಗು. -ಉಡಗು. Breath to be suppressed; to be nearly suffocated (Bp. 54, 81; 58; 56). — ಉಸುರನ್ನುಗೊಳಿಸು. -ಅನ್ನುಗೊಳಿಸು. To try to recover the natural breathing (Bp. 47, 59). — ಉಸುರ ಪಿಡಿ. = ಉಸುರು ಪಿಡಿ. To hold or suppress one's breath (Rām. 5, 8, 63). — ಉಸುರುಬಾಪ್. -ಆಪ್. Breath to be arrested; to gasp for breath, to pant (Bp. 1, 50). — ಉಸುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To breathe (Rāv. 5, 94). — ಉಸುರಿಡು. -ಇಡು. To breathe (Bp. 50, 59; My.); to breathe with force, to snort (Bp. 32, 27). 2, to put one's breath (*i. e.* one's life with its sin and curse) upon another person, as a curse (S. Mhr.). — ಉಸುರುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರುಗರೆ. Breath to emit its peculiar sound. 2, to breathe; to pant; to sigh (ಪ್ರಸಿತ, ಸುಯ್, ಉಸುರು ಬಿಡು G.). — ಉಸುರೊಗು. -ಒಗು. Breath or sighs to come forth (J. 19, 14). — ಉಸುರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. Breathing place, a pause (Ch. v. 39). — ಉಸುರ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To breathe (J. 5, 23).

ಉಸುರು usuru. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಉಸುರಿ. ಆಫಿಸದುಂಗರಾಜಪ್ ಉಸುರಿದಪ್ ಆಫಿಸಣಾಫಿಧಾನದಂ (Mr. 1*b*. 4). See Bp. 1, 17; 3, 22; 8, 23; 11, 21. 49; 26, 53. 60; 28, 29; 32, 19; 39, 60; 57, 22; J. 6, 18. 34; 9, 26; 31, 56. — ಉಸುರುಸುರು. rep. (Bp. 37, 4; 45, 36).

ಉಸುರು usuru. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (C.; Tē. ಉಸುರು, ಉಸಿರಿ, ಉರುಪು, ಊರ್ಪ; ಊಸು, speech; Tē. ಉಸುರು also: a sigh; Tu. ಉಸುರು, ಉಸುಲು; *cf.* ಊದು 1). ಉಸುರುಣ್ಣಾದರೆ ಉಪ್ಪ ಮಾಱಿ ಪಿಸ್ಸ ಬಪುದು (Prv.). — ಉಸುರಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To breathe (C.; B. 4, 85). — ಉಸುರಾಡು. -ಆಡು. Respiration to take place (C.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು. To choke, to suffocate (C.; B. 3, 109). 2, = ಉಸುರ ಪಿಡಿ (s. ಉಸುರ್ 2, My.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟು. Breath to be obstructed or suppressed, the windpipe to be stopped (C.; B. 4, 60). 2, to hold the breath (My.). — ಉಸುರುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರ್ಗರೆ. 2, to emit breath. ದೆಪ್ಪನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). — ಉಸುರುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To exhale (S. Mhr.); to breathe (ಆಪ್ತಾಸ G.). — ಉಸುರು ತಾಗು. The breath (of another person) to touch (one, My.). — ಉಸುರು ಬಿಡು. To exhale (C.); —to expire (My.). — ಉಸುರು ಪಿಡಿ. To hold the breath; to keep the breath in one's chest so as to make the body lighter, or so as to strengthen the chest for supporting a heavy object (C.);—to retain life (My.).

ಉಸುವು usuvu. = ಉಸುರು 1, etc. (R., G.).

ಉಸುಳಿ usuḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸುಳು usuḷu. = ಉಸುಳಿ, etc. (G.).

ಉಸುಳೆ usuḷe. = ಉಸುಳು, etc. (G.).

ಉಸ್ರ usra. Bright; *a ray of light.* 2, a bull.

ಉಸ್ರೆ usre. *A cow.*

ಉಸ್ವಾಸ usvāsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ (C.; Mhr.).

ಉಹುಹು uhuhu. A sound emitted when shivering from cold (C.; Tē. ಹೂಹಱ).

ಉಹೂ uhū. = ಉಹುಹು. (My.). 2, a sound used by cattle-drivers in calling their cattle or urging them on (S. Mhr.).

ಉಹೂ uhū. No, no! (My.; B. 4, 97; Mhr. ಉಂಹುಂ).

ಉಳ್ uḷ. 1. = ಇಳ್ 1. To be (ಸತ್ತಾ, ಸತ್ತ Śmd. Dh.; Śmd. 200; T., M.; Tē. ಉನ್ನಾ; *cf.* ಉಱು; ಇರ್ 1); to have, to possess (see ಉಳ್ಳ with accusative; ಒಡಮೆ, etc.). Its third person present is ಉಂಟು (Śmd. 201; T., M. ಉಂಟು); the other persons of the present are ಒಳಂ, ಒಳರ್; ಒಳಮ್, ಒಳರ್; ಒಳೆಂ, ಒಳೆವು; ಒಳವು (292). ಉಂಟು (ಅಸ್ತಿ Nr.). ಉಂಟು is used also with its subject in the plural (C.), *e. g.* ಮುದ ದನಿಗಳ ಆರು ಕೆಲವ್ವರು ಸ್ನೇಹಿತರ್ ಉಂಟು, ಆದರು ಜಸ್ಥರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಜನವರ್ ಉಂಟು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಡ್ವರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಚಾನ್ ಉಂಟು (Śmd. 60). Also ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವರ್ ಉಂಟು (J. 28, 14). ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೆಣ್ಣುದುಗಳು ಉಂಟು (C.). — ಪರನ್ ಅರುದುರ್ ಒಳರೆ ಮಲಸಂಸರಣಮೊಳ್ (Śmd. 85). ಅವನ ಆಳ್ ಒಳವು... ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಡೊಳ್? (201). ಪೇಳ್! ಎನಿತರ್ಮರ್ ಒಳಂ ಮುರಾಸ್ತಕರ್ಕಳ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆದರಂ ದರ್ಮಾಲಮೊಳಗೆ ಇದಿಯರ್ ದುಜಿಗುದ ಆತಿಥಿಗರ್ (292). ನುಂಗುವವುದು ಒಳವ ಪಥಿಯೊಳೆ ದುಹಾಮುಷ್ಯಂಗಳ್? (292). ನೆಲಮೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವ (Hlā.). ಉಣ್ಟೆಲ್ಲ (Bp. 4, 20). ಉಣ್ಟುಣ್ಣು (13, 3; 51, 57). See Bp. 38, 26. 72; 40, 14; 44, 53; 54, 28. 66. 81; 55, 45; Rāv. 5, 126; B. 1, 15. 18; 2, 18. 26; 3, 82. 103. —

ಉಳ್ಳ. Present relative participle: being (C.; T., M.); —having, possessing (T.); being able (Bp. 23, 38). ದೋಷವಿದಱೊಳ್ ಏಪಾನುದು ಉಳ್ಳಿಯಂ ಪ್ರಿಯಮಿಂ ಪಿಡುವುದು (Śmd. 3). ನೀನುಳ್ಳೊಡೆ ಉಣ್ಣು ರಾಜ್ಯಂ (155. 292). ಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಉಳ್ಳ ಸಸ್ಥಿ (74). ಆಲ್ವುಳ್ಳರ್ (74). ಅರ್ಥಮ್ ಉಳ್ಳದು (88). ಪೊಸ್ಸುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (84. 174). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಧನದುಳ್ಳಂ, ಏಮಳ್ಳಂ (212). ಕಾಡಿ, ನಿಸ್ಸ ಉಳ್ಳರುಂ ಪೀಸತ್ತರ್ ಕೆಲರ್ (285). ಎಕಾರಂ ಶಬೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಒಡಶ್ಬುಂ (207). ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ಸಣ್ಣಾವರ್ತರ್ ಮೂಱು ಪೊದರಾಗಿ ಉಳ್ಳುವ ಆರದುನೆಯ ಚಕ್ಷಂಗಳು (Hlā.). ಪ್ರಾಸಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಡ್ಡಲ Hlā.). ಕೆಸರುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಜ್ಜಲ Hlā.). ನಿಸ್ಸಯ ಜೀವದರ್ ಉಳ್ಳ ಅಸ್ಸಬರ ನಿಸ್ಸಯ ಪೈವಡೇ ಗತಿ! (Bh. 1, 8, 26). ಉಳ್ಳುದು (ವಿದ್ಯ ಮಾನ, ಸತ್ Nr.). ಉಳ್ಳುದು (Bp. 27, 2). ಧಪ್ರಾಪತಿಯೊಳ್ ಉಳ್ಳ ತೇಜಗಳ್ (J. 3, 41).—ಸುಣ್ಣು ಉಳ್ಳಂ or ಸುಣ್ಣಿಪ್ ಉಳ್ಳಂ (Śmd. 165). ಅವುದು ರೂಢಿಯಪ್ ಉಳ್ಳುದು, ಆದುವೆ ಲೇಸು (174). ಗರ್ವವಪ್ ಉಳ್ಳವ (ಸಮುಸ್ಸಪ್ಪ, etc. Hlā.). ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯಪ್ ಉಳ್ಳವನು (ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ Hlā.). ಬಾತರೋಗದಪ್ ಉಳ್ಳವನು (ಬಾತಕಿ Hlā.). ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳಪ್ ಉಳ್ಳ ಆಂಗೆಯರ್ (ಪ್ರಸೃತಿ Nr.). ಆಪ್ತಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಸೈಸ್ತ್ರಿಂತಿಳ Nr.). ಕತ್ತಲೆಯಪ್ ಉಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ Nr.). ತೋರಿಪ ಕೆಪ್ಪಲಪ್ ಉಳ್ಳ ಅಳಲು (ಪೀಡೋದ್ಭಿ Nr.). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಮ್ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಯಾಷ್ಟೀಕ Nr.). ಮುಳಲಪ್ ಉಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಕರಿಯ ರೇಖೆಯಪ್ ಉಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಶಬ್ಲಸಾರ Nr.). ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಣಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಡಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಡದವನ ಒಡವೆಯು ಕಳ್ಳಗೆ, ಸ್ವಪಗೆ (Sp.).—*Sl.* frequently uses the infinitive with ಆದ್ (ಆಯ್) and following ಉಳ್ಳ instead of the relative participle present, *e. g.* ವ್ಯಾಪಿಸಲುಳ್ಳ (= ವ್ಯಾಪಿಸುವ, 50). ನಡೆಯಲುಳ್ಳ (85), ಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳ (87), ಸಲೆಯಲುಳ್ಳ (89), etc.—See also Bp. 17, 5; 23, 38; 30, 10; 39, 13; 40, 45; 61, 59. — ಉಳ್ಳವ. -ಅವ. A rich man (Bp. 23, 11).

ಉಳ್ ul. 2. = ಒಳ್ 3. The inner side, the inside (T. ಉಳ್, M. ಉಳ್, ಉಳ್ಳು, Tē. ಲೋ; T., M. also ಗಾಮು). — ಉಳ್ಳಂಜಿಸು. -ಅಂಜಿಸು. To frighten the mind: to frighten excessively (Abh. P. 9, 174). — ಉಳ್ಳಲರ್. -ಅಲರ್. To blossom (also) in the inner parts. ಕೊಸಗು ಎಸೆದುಮು ಮುಲುಮರ್ ಅಲರ್ದ, ಉಳ್ಳಲರ್ದ, ಮಿಸುಪ, ಪೊಸತು ಅಲರ್ದ ಅಲರಿಂ (ಧೃ. 7, 56). — ಉಳ್ಳಳ್ಳು. -ಅಳ್ಳು. To fear in the mind: to fear greatly (Abh. P. 9, 178). — ಉಳುರ್ಚರ್ಕ್. -ಉರ್ಚರ್ಕ್. To roll inside (Abh. 9, 117). — ಉಳ್ಳುಡೆ. -ಉಡೆ 2. An inner

(under) garment: the dress of a Jaina mendicant. ಸಪಟ ದ ಉಳ್ಪುಡೆ (ಪಟ್ಟು Ct. I, 64); a garment (of leaves, Rsv. 5, 109). — ಉಳ್ಕೊಳ್. -ಬೆಳ್ 2. Inner blaze: the submarine fire (Abh. P. 10, 159; 11, 154; 12, 96).

ಉಳ್ ul. 3. = ಒಳ್ 2. ಉಳ್ಪುಡಗೆ. A good, precious sort of garment (ದುಗುಲ, etc. Sk.). — ಉಳ್ಕೊಡಮ. -ಒಡಮ. A good, precious thing (Abh. P. 12, 39).

ಉಳಕ ulaka. A small toy of wood that rolls on two round knobs of which one is at each end (S. Mhr.).

ಉಳಿ uḷi. 1. To conceal one's self, to hide (ಉ ಡುಗು Śmd. I; ಕೋಪನ Śmd. Dh.; M. ಉಳಿ, to stoop, peep; M., T. ಒಳಿ, ಒಡುಗು to hide one's self; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಉಳ್ 2, ಒಳ್ 3).

ಉಳಿ uḷi. 2. Hiding. 2, an ambush, a lurking place (ಕಳ್ಳನ ಉಳಿ Śmd. I); a hunter's hut (ಪಕ್ಷಿಯ ಉಳಿ Śmd. I; T. ಒಳಿ; M. ಒಪಿ, ಒಳಿ; Tu. ಉಳಪ್ಪು, Tē. ಒಲಪು, a secret).

ಉಳಿ uḷi. 3. A thief (ಕಳ್ಳ Śmd. I; ಪೊಲ್ಲರ Śmd. Dh.; T. ಉಳವ, a spy, scout).

ಉಳಿ uḷi. 4. A chisel; a burin; an awl (ಪ್ರಸ್ತರಕೋಪ ಳರಂ Śmd. Dh.; ಒಡಗಯ ಉಳಿ Śmd. I; ಟಿಂಕ, ಪ್ರಸ್ತರಫಲಪಟ್ಟಿಕೋ ಪರಂ Hlā.; ಕೃಷ್ಣಾದಸ, ಕೃಷ್ಣಫೀಂ Nr.; ಕಾರುಳನ ಮುಟ್ಟು Śm. 116; ಟಿಂಕ Mr. 383. 483; ಟಿಂಕ, ಕುಲ್ಲಿ Kn. 129; C.; M., T., Tu.; Tē. ಉಲಿ; T. ಉರುಪು, to penetrate, pierce; Tu. ಉರುಪುನ್ಪು, to bore; T. ಪೊಳಿ, to chip, cut stone, etc.; Tē. ಒಡುಮು, to be worn away; ಪೊಡುಮು, to stab, thrust, pierce through; to bore as a hole). ಸಮ್ಮಗಾಣನ ಉಳಿ (ಆ ರೆ, ಪಡುಗಳೆಡಿಕೆ Nr.). See ಉಗುರುಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ, ತಿರುಪುಳಿ. — ಉಳಿ ಸಣ್ಣಾಣದರೂ ಮರಾ ಕಡಿಯೇಡು ಮಿಡಮು. — ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಳಿಯಾದರೂ ತೆಯ್ ಕಡಿಯುವೆ? (Prvs.). See Prv. s. ಕೈಚ್ಚಿ.

ಉಳಿ uḷi. 5. = ಉಸಿ. See ಮಣ್ಣುಳಿ.

ಉಳಿ uḷi. 6. An affix that denotes a person or beast following an occupation or being possessed of, see *e. g.* ಆಟ್ಟುಳಿ 2, ಎಗ್ಗುಳಿ 1 & 2.

ಉಳಿ uḷi. 7. See *e. g.* ಒಟ್ಟುಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ಜೊಪ್ಪುಳಿ.

ಉಳಿ uḷi. 8. = ಹುಳಿ. Acidity, etc. (My.).

ಉಳಿಗ uḷiga. 1. = ಒಳಿಗ. A man who hides or lurks (? ಸಡ್ಡಿಡಂ Ct. I, 20, o. rs. ಸಡ್ಡಿಡಂ, ಒಳಿಗ).

ಉಳಿಗ uḷiga. 2. An affix denoting a man who lives on or by (Śmd. 237), *e. g.* ಪೇಪುಳಿಗ, ಮಣ್ಣುಳಿಗ (237).

ಉಳಿತ uḷita. Hiding or sheltering one's self: having recourse to, joining, union (? ಸೇರುವ Bhn. 60).

ಉಳುಕು uḷuku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ನ ವಗೆ (to him who had stolen and eaten the onions) ಉಳುಕಿ ದು (, when the theft was discussed, Prv.).

ಉಳುಕು uḷuku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳುಕು uḷuku. 3. = ಉಳ್ಕು 4. (ಉಳ್ಳೆ Hlā.; Nr.). ಪೀಯು ತಿನ್ನ ಉಳುಕು (ಉಳ್ಳು Mr. 47).

ಉಳ್ಕ uḷka. = ಉಳ್ಕು. (Abh. P. 13, 63; 14, 122).

ಉಳ್ಕು uḷku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು uḷku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು uḷku. 3. To shine; to blaze; to appear (ಪೀಪ್ತಿ Śmd. Dh.; Ct. I, 57; Abh. P. 13, 60; Śiv. 1, 46; T. ಒಳಿ, light, splendour, fire, etc.; ಒಳರ್, to shine; ಒಪಿ, to shine; ಉದ್, sunshine; Tē. ಒಪಿ, ಪೊಳಿ, to appear, come to light; Tu. ಉಲಿ, to shine; *cf.* ಉದಿ 1, ಉದ್, ಒಲೆ 5, ಒಳ 2, ಪೊಳೆ 1).

ಉಳ್ಕು uḷku. 4. = ಉಳುಕು 3. A shining or blazing substance, a meteor (ಪೀಪ್ತಿದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.; Riv. 5, 80). ಉಳ್ಕು ಪಿಡ್ದಪ್ಪ (Bp. 61, 11).

ಉಳ್ಪಾ uḷpā. = ಉರಪಾ. (My.).

ಉಳ್ಳ uḷḷa. 1. See s. ಉಳ್ 1.

ಉಳ್ಳ uḷḷa. 2. = ಉರಳಿ 1, etc. A rolling; that rolls or is round, a ball, as of dough. 2, a bulb. — ಉಳ್ಳಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.). — ಉಳ್ಳಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A rolling cocoa-nut, either when rolled towards an idol, or when played with (S. Mhr.). 2, an unripe fruit, as a mango, etc. (My.).

ಉಳ್ಳತನ uḷḷatana. The state of being or having. ಉಪದೇಶಗಳುಳ್ಳತನ (G. 78; My.). See ವೈಳುಳ್ಳತನ.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 1. = ಉರಳಿ 1 q. v., etc. A bulb; an onion (My.; T. ಉಳ್ಳಿ, Tē. ಉಲ್ಲಿ, Tu. ಉಲ್ಲಿ, ಉಳ್ಳಿ, onion, garlic). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ನವಗೆ ಉಳುಕಿತು (Prv.). See ಈರುಳ್ಳಿ, ಕಾಡುಳ್ಳಿ, ಕೇಸುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ 1, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. — ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. An onion (C.). See ಪರಂ.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 2. = ಒಳ್ಳೆ 2. See ನೀರುಳ್ಳಿ 2.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 3. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಳಿಸು uḷḷisu. = ಉರುಳಿಸು, etc. (C.). ಗಾಲೀ ಉಳ್ಳಿಸು (G. 186).

ಉಳ್ಳು uḷḷu. = ಉರಳು, etc. To roll, etc. (C.).

ಉಳ್ಳೆ uḷḷe. = ಉರಳಿ 1, etc. — ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿ-. (ಮಣ್ಣುಳ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಪರಾಣ್ಣು, ಸುಳ್ಳಳ G.).

ಉಱಿ uṟi. = ಉಳು, ಉಱು 1. To plough (ಎಱೆವನ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 127; T., M. ಉಱು; Tē. ದುನ್ನು; Tu. ಉದ, ploughing). P. p. ಉಱ್ದು, (ಉಱ್ದು). ಉಱ್ದಂ (Śmd. 288). ಇದರಾ ಳದಲೆಯಂ ಸುಟ್ಟು, ಕಬ್ಬಿಯಿಟ್ಟ ಉಱ್ದಂ (282 Mdb. MS.). ಉಱ್ದೆ ಯೆನ್ದು ಉಱ್ದ ಧಾತಂ (Śmd. I).

ಉಱಿವಿ uṟa. 1. = ಉಱಪು, ಉಱಪು, ಉಱಾಪು, ಉಱಾಪು, ಉಱು 2, ಉಱುಪು, ಉಱುಪು, ಉಱ್ದು. A shortened P. p. of ಉಱ್ 1. — ಉಱಿ ತೊಳ್ಳು. To escape (C.). 2, to remain, to stop (C.; B. 5, 125).

ಉಱಿವಿ uṟa. 2. = ಉಱ್ 2, ಉಱು 3. Remaining; staying; etc. — ಉಱಗಡಮ. -ತಡಮ. That remains as too loss, *i. e.* the remainder (S. Mhr.). — ಉಱಿಗಡೆ. -ತಡೆ. (The remaining side), the remainder or rest (of a sum, C.). 2, remaining alive (My.). — ಉಱಿತರ. = ಉಱಿಪ. (My.). — ಉಱಿಪ. Remainder (My.).

ಉಱಿವಿ uṟa. 3. = ಉಱು 4, ಹುಱ. (My.).

ಉಱಿಕೆ uṟaki. = ಉಕ್ಕೆ 2, ಉಱಾಕಿ, ಉಱಾಕೆ 2, ಉಱುಕೆ 2, ಉಱುಕ್ಕೆ 2. Remaining; remnant. ಉಱಿತ್ತ ಜನರು, the remaining persons (C.; B. 5, 20). ಉಱಿತ್ತ ಒಡವೆಗಳು, the

remaining things (127). ಉಲಿತೀ ಹಣ, the rest of the money (C.).

ಉಲಿತ ಉಳಾta. 1. = ಉಳುಮ 1. The act of ploughing, ploughing (My.).

ಉಲಿತ ಉಳಾta. 2. = ಉಳ್ತ, ಉಳುತ 2. Remaining; what remains, rest (C.).

ಉಲಿತು ಉಳಾtu. = ಉಳು 1, ಉಳಿದು, etc. A P. p. of ಉಳಿ 1. Having remained, etc., being saved or gained. — ಉಡಿತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಳಿತಾಯ, ಉಳುತಾಯ. That remains (in one's hand) as gain: gain, profit (C.; ಬಾಧ C.).

ಉಲಿದು ಉಳಾdu. = ಉಳಿತು, etc. A P. p. of ಉಳಿ 1 (C.). ಉಲಿದ ಹಣ್ಣು (B. 5, 68). ಯಜಮಾನನ ಸ್ವತಸ್ವತ್ವವು..ಉಲಿಪೀತು (5, 121). See Prv. s. ತೆಗದು.

ಉಲಿತೆ ಉಳಾtĕ. Remaining; remainder (My.).

ಉಲಿಮೆ ಉಳಾmĕ. = ಉಳಿಮೆ, ಉಳುಮೆ. Ploughing (My.).

ಉಲಿಲ್ ಉಳಾl. 1. Ploughing. ಉಲಿಲ್ ಇಲ್ಲದ ಹಾಯುನೆಲ (ಬಿಲ, ಅಪ್ರಪತ Kr.).

ಉಲಿಲ್ ಉಳಾl. 2. To whirl round, to swing, to be unsteady; to be loosened and fly away (T., M. ಉಲಯು; Tě. ಉಲು, to fall; ಪಡಲು, ಪದುಲು, to loosen, be untied; see ಉಲ್ಯುಲ್). ಕಡಸದೊಳ್ ಉಡುರ್ ಸಾಡುರ್ ಇನೆ ದುಸಾರಥರ್, ಉಲ್ಲ ಸಿಲಿಲ್ಲದು, ಕೆಸರು ಸೂಸಿದುದು, ಉರಗೀಲ್ ಉಲಿಲ್ಲದು, ದುದಂ ಕಡಿಪೀದುದು (Abh. P. 13, 60 MS.).

ಉಲಿವು ಉಳಾvu. (=ಉಲಿವ), ಉಲಿದು 2, ಉಲಿದು 2. Remaining; remainder, balance (My.).

ಉಲಿವೆ ಉಳಾvĕ. Remaining; being saved; refuge; N. of a place. ನಡತಪ್ಪರ್ ಆ ಉಲಿವೆಯ ದುಸಾರದುನೆಗೆ (Bp. 61, 74).

ಉಲಿಸು ಉಳಾsu. 1. = ಉಳಿಸು 1, ಉಳುಸು 1. To cause to plough (My.).

ಉಲಿಸು ಉಳಾsu. 2. = ಉಳಿಸು 2, ಉಳುಸು 2. To cause to remain; to spare, etc. (My.).

ಉಲಿಹು ಉಳಾhu. 1. = ಉಳುಹು 1, etc. (My.).

ಉಲಿಹು ಉಳಾhu. 2. = ಉಳಿಪು, etc. (My.).

ಉಲಿ ಉಳಿ. 1. To leave, to abandon, to quit (ಸ್ಥಾನಪ್ರಷ್ಟೆ Šmd. I; ಜಿಡು I; Šmd. 107 Cm.; 194 Cm.; 261 Cm.; 354. 399 Cm.; ಳಯ್, ಳಳೆ 90 Cm.; 107 ಳಗಿttl); to except (Šmd. 377). 2, to be left, to remain (ಅವಶಿಷ್ಟ Šmd. Dh.; Šm. 116; ಮಿಗು Šmd. 113. 134 Cm.). 3, to be left out, excepted or excluded (ಹೊರತಾಗು 77. 337 Cm.). 4, to remain alive, to be saved (ಜೀವಿಸು Šmd. I; ಎಚ್ಚರಿಪ Šmd. Dh.). 5, to be saved, to be gained (ಬಾಧಪಡಾಗು (Šmd. I). 6, to remain behind. (C.; T., M. ಒಡಿ; Tu. ಒರಿ; T. ಉರ್ದು, to live, to escape; Tu. ಉಳ್ಳಿ, remnant). P. p. ಉಳಿದು (etc., see s. ಉಡಿ 1). ಳಲು ತಾಯ ಬಯಿಯಲ್ ಉಲಿಯದ ತೆರದಿಕ್ಕಿಂ (Šmd. 194). ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುದುದುವು (Lilv. 3, 5). ಕೃತಾಧಿಕೇಕೆ ದುಸಿಂ ಕ 2 ಪಟ್ಟಿದ ಅರಸಿಯರು, ಧಟ್ಟಿನಿ ಎಮ್ಮುದು ಉದಿದ ಅರಸಿಯರು; ಅಳುಪ್ಪ ಎಮ್ಮುದು ಹೊನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ, ಉದಿದ ಒಡವೆ ಕುಪ್ಪ ಎಮ್ಮುದು; ಪೆರಗುಲಂಗಳಿ ಅಮುತಪ್ಪರುರ್ ಎಮ್ಮುದು, ಉದಿದ ಸಿರಿವಪ್ಪರ ದುಸಿಯಂ ಪಡ್ಯರ್ಗಳ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlš.). ಉದಿದ (ಅವಶಿಷ್ಟ Šmd. 344). ಉಲಿಯದುದು (ನಿರೀಧ, ಸ್ಪಷ್ಟ Hlš.). ಉಲಿಯದಿರುದು (ನಿರೀಧ, etc. Mr. 453). ಹಾದುರಿಗೆ ಉಲಿದದನೇ ಗೊದ (Prv.). ನೀ ಪೋಗಲ್ ಎನ್ನ ಒಡಲ್ ಉಲಿವುದೇ? (Bh. 1, 8, 61). ಅದು ಮೊದ ಉಲಿಯದು (B. 2, 47). — See Šmd. 26. 47. 63. 77. 82. 90. 98. 107. 113. 129. 134. 138. 231. 248. 252. 291; Abh. P. 14, 102; Bp. 1, 54; 6, 3; 9, 29; 11, 6; 12 sum.; 12, 16. 19; 18, 23; 22, 8. 38; 24, 80; 27, 23; 47, 9; 52, 7; 55, 13. 17; 58, 37; 59, 54; 60, 22; Bh. 1, 10, 30; 3, 13, 31; Grj. 4, 59; Rśv. 5, 43; 6, 133; 13, 8. 19. 21; Šśv. 2, 12; J. 1, 7; 2, 19. 61; 4, 4; 5, 31; 7, 2; 9, 31; 10, 21. 38. 41. 43; 11 sum.; 15, 14. 18; 17, 20. 21; etc.; B. 3, 79. 101. 126; 4, 17. — ಉಲಿಯಿಸುವುದು. -ಳುವುದು. To cause to remain alive, etc. (J. 4, 23). — ಉಲಿಯಿಯೆ. rep. (Bp. 35, 3; 55, 3).

ಉಲಿ ಉಳಿ. 2. = ಉಳು 2, etc. Remaining; remnant, etc. See ಅರೆ ಉಲಿ. — ಉಲಿಗಡೆ. = ಉಳಿಗಡೆ. (My.). — ಉಲಿಪಿಡುರ. (ಆರ್, q. v.; Šmd. II).

ಉಲಿ ಉಳಿ. 3. (= ಉಳಿ, q. v.). A kind of penance (ಒಸ್ಟು ನೋಡಿ Kk. 79).

ಉಲಿಕಿ ಉಳಿki. = ಉಳಿಕೆ, etc. (C.; B. 5, 154. 167. 169. 180).

ಉಲಿಕು ಉಳಿku. (Šmd. I). Remaining; surviving; remainder; preservation.

ಉಲಿಕೆ ಉಳಿkĕ. 1. = ಉಳಿ 1, etc. (My. occasionally).

ಉಲಿಕೆ ಉಳಿke. 2. = ಉಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಉಲಿಗ ಉಳಿga. 1. An affix denoting "subject to" (ಒಳ್ ಪದೆದ Šmd. I), *e. g.* ದಣ್ಣುಗ (I). *Cf.* ಉಳಿಗ.

ಉಲಿಗ ಉಳಿga. 2. A bird of omen (ಶಕುನದ ಪಕ್ಷಿ Šmd. I; M. ಉಗ, circumstances; ಉಗ ಕಾಣು, to inquire from the astronomer; ಒಡಿ, sorcery; to use witchcraft; Tě. ದುಸು, an omen; *cf.* ಒಳ್ಳು 4).

ಉಲಿಗು ಉಳಿgu. 1. = ಉಳುಸು 1, q. v.

ಉಲಿಗು ಉಳಿgu. 2. = ಉಳುಸು 2, q. v.

ಉಲಿತ ಉಳಿta. = ಉಳಿತ 2. (My.).

ಉಲಿತು ಉಳಿtu. = ಉಳಿತು, etc. (My.). — ಉಲಿತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಳಿತಾಯ. (My.).

ಉಲಿಪು ಉಳಿpu. = ಉಳಿಪು 1, ಉಳುಪು, ಉಳುಹು 1. To cause or suffer to remain; to spare, to save; to save, as life (ದೇವರಾಣ Šmd. Dh.).

ಉಲಿಮೆ ಉಳಿmĕ. = ಉಳಿಮೆ, etc. (My.).

ಉಲಿವು ಉಳಿvu. = ಉಳಿಪು. (Šmd. I; Šmd. 247). ಧೀಷ್ಮಕ ಸುಗಳ ಉಲಿವ ಕಾಣಿಕೆ, ಕಣ್ಣಿನ್ ಒಸ್ಟು ಅನುಮಾನಸಾಧನದ (Rām.). 2, a kind of pĕḷikĕ among the vičči-tičitras (KÂvy. III, 2, B, 82 seq.). — See ಅರಿವುಲಿ; J. 21, 20.

ಉಲಿಸು ಉಳಿsu. 1. = ಉಳಿಸು 1, etc. (My.).

ಉಲಿಸು ಉಳಿsu. 2. = ಉಳಿಸು 2, etc. To cause or suffer to remain; to spare, to save; to keep alive (C.; B. 3, 125; 4, 45. 223; 5, 63. 65).

ಉಲಿು ಉಳು. 1. = ಉಳ್, etc. To plough (C.). P. p. ಉಳ್ತು. ಉಲುಪ (Sl. 302. 320). ಉಲುಮನು (319).

ಉಲಿು ಉಳು. 2. = ಉಳಿ 1, etc. A P. p. of ಉಳಿ 1. — ಉಲು ಕೊಳ್ಳು. = ಉಳಿ ಕೊಳ್ಳು. To be spared, etc. (C.; B. 2, 39).

ಉಟಿಪು ಪ್ಲು. 3. = ಉಪ 2, etc. — ಉಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಉಪಗಡೆ. (My.).

ಉಟಿಪು ಪ್ಲು. 4. = ಉಪ 3, ಹುಪು. — ಉಪುಕಣ. ಉಪುಳ್ಳಿ. Ringworm (My.).

ಉಟಿಪುಕು ಪ್ಲುಕು. = ಹುಪುಕು. (My.).

ಉಟಿಪುಕೆ ಪ್ಲುಕೆ. 1. = ಉಪ್ಕೆ 1, etc. (My.).

ಉಟಿಪುಕೆ ಪ್ಲುಕೆ. 2. = ಉಪಕೆ, etc. (C.; B. 5, 231. 249. 274).

ಉಟಿಪುಗು ಪ್ಲುಗು. 1. = ಉಪುಗು 1, ಉಪ್ಪು. To be attached to, to be fond of or pleased with, to love (*cf.* ಉಪ್ಪ 1; ಉಪ್ಪು[1]; ಒಪ್ಪು 1; T. ಉಪುವಡಿ, continual love). ಉಟಿಪುಗಿಪಂ (ಒಲ್ದಂ Śmd. I; ಕೂರ್ತಂ II, o. r. ಉಪುಗಿಪಂ).

ಉಟಿಪುಗು ಪ್ಲುಗು. 2. Erotic sentiments, etc. (ಜೀವ Śmd. II, o. r. ಉಪುಗು).

ಉಟಿಪುತ ಪ್ಲುತ. 1. = ಉಪತ 1, etc. (My.).

ಉಟಿಪುತ ಪ್ಲುತ. 2. = ಉಪತ 2, etc. (My.).

ಉಟಿಪುತು ಪ್ಲುತು. = ಉಪ 1, etc. A P. p. of ಉಪ್ 1. — ಉಪುತಾಪು. -ಆಯು. = ಉಪತಾಪು, etc. (My.; B. 5, 303).

ಉಟಿಪುದು ಪ್ಲುದು. = ಉಪುಪು, etc. (My.).

ಉಟಿಪುಪು ಪ್ಲುಪು. = ಉಪ್ಪು, etc. (J. 4, 62).

ಉಟಿಪುಮೆ ಪ್ಲುಮೆ. = ಉಪಮೆ, etc. Ploughing (My.).

ಉಟಿಪುವಿಕೆ ಪ್ಲುವಿಕೆ. Ploughing (My.).

ಉಟಿಪುಸು ಪ್ಲುಸು. 1. = ಉಪುಸು 1, etc. (My.).

ಉಟಿಪುಸು ಪ್ಲುಸು. 2. = ಉಪುಸು 2, etc. (My.).

ಉಟಿಪುಹು ಪ್ಲುಹು. 1. = ಉಪ್ಪು, etc. (Bp. 40, 36; 49, 9; 61, 25; Bh. 1, 8, 27. 28. 39; J. 2, 61; 4, 15; 6, 52; 8, 42; 10, 18; 11, 41; 20, 41. 42; 26, 44; 29, 24).

ಉಟಿಪುಹು ಪ್ಲುಹು. 2. = ಉಪಹು 2, etc. (My.).

ಉಟಿಪ್ಕೆ ಪ್ಲುಕೆ. 1. = ಉಳ್ಕೆ 1, ಉಪಳಿಕೆ 1, ಉಪುಳಿಕೆ 1. Ploughing (ಉಪ್ಪಿ ಧಾತು Śmd. I).

ಉಟಿಪ್ಕೆ ಪ್ಲುಕೆ. 2. = ಉಳ್ಕೆ 2, ಉಪಕೆ, etc. Remaining; remainder.

ಉಟಿಪ್ಪಿ ಪ್ಲುಗಿ. = ಉಪ್ಪಿ 3, (ಉಪ್ 3). A kind of penance (ಒಪ್ಪು ನೋಪ್ಪು Śmd. II; T., M. ಉಪು, to suffer, be wearied; to undergo penance; to be employed in business, etc.; T. ಉಪುಂಗು, to be distressed, be sorrowful; ಉಪ್ಪಿ, to labour much, work hard; ಒಪು, to mortify the body; to afflict; to trouble; ಒಪುಂಗು, to set in order, keep within bounds, curb, keep under; *cf.* ಒಯ್ಯನೆ; see ಉಪುಗು).

ಉಟಿಪ್ಪು ಪ್ಲುಗು. = ಉಪುಸು 1, etc. To be attached to, etc., to love (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.).

ಉಟಿಪ್ಪೆ ಪ್ಲುಗೆ. Attachment, love (ಸ್ನೇಹ Ct. I, 45).

ಉಟಿಪ್ಪ್ದು ಪ್ಲುದು. = ಉಪ 1, etc. A P. p. of ಉಪ್ 1. (My.).

ಋ ru. A vulgar way of writing Sk. ೃ and ೄ.

ಊ

Û

ಊ ಪ್ರ. 1. The sixth letter of the Alphabet (Śmd. 12). When initial it is often written ಪೂ.

ಊ ಪ್ರ. 2. Final ಊ is seldom met with in Kannaḍa words; an instance is the noun ಪೂ (ಪೂ, Śmd. 67. 95. 202). As the final of imitative sounds it appears *e. g.* in ಕೂ (of ಕು) and ಧೂ (of ಧು), and then may take the pluta form (19. 68). A few monosyllabic Saṁskṛita words retain their final ಊ in Kannaḍa (67. 103).

ಊ ಪ್ರ. 3. In some verbal nouns ಊ is a lengthening of ಉ, *e. g.* in ಸೂಪು (Śmd. 250).

ಊ ಪ್ರ. 4. An optional form of the vocative of Saṁskṛita words with final ಉ (Śmd. 152).

ಊ ಪ್ರ. 5. (= ಉ 10). An indicative adjective pronoun formed of ಉಪು 1: this (in the middle). ಅ, ಇ, ಊ (Śmd. 202). ಆ ಜನಮ್, ಈ ಜನಮ್, ಊ ಜನಮ್ ಎಷ್ಟದೆ, ತೋಱುವ್ದು, ಪೂರ್ಣೋದ್ಧರ್ ಆದರ್ (202). *Cf.* ಊಳೆ 2, ಊಱೆ 1.

ಊ ಪ್ರ. 6. A contraction of ಉವ 2 or ಉವ (My.), *e. g.* ಎನಿಸೂಪು (Śmd. 88. 172. Mdh. MS.). ಇರೂ ಧಾತು (Nr.). ಉಪ್ಪಿದ ಕಟ್ಟಿರೂ ದುಡೆ (Hlā.). ಮಾಡೂಪು (Mr. 380). ಆಲ್ಲಾಡೂ ಪು, ಎಡಗೂಪು (454). ಮುಂಪೂಪು (464). ಸುತ್ತೂಪು (469). ತಿಪ್ಪೂಪು (539). ಒಪ್ಪೂಪು (Nn. 71). ಪಕ್ಕೆ ಎಡಗೂಪು (Kk. 86). ಬಾವಂ ಬಾವಿಲ ಕಾಲಕೆ (Sp.). ಜೆಲ್ಲೂಪು (ವೀರ್ಯರ್ Śmd. Dh. Cm. nd ಪೀಠ್). *Cf.* ಊಣ, ಊಸ.

ಊ ಪ್ರ. 7. = ಅಂ 1, ಉ 9, ಅಂ 5. A copulative conjunction that has the same meanings and uses as ಅಂ 5 q. v., etc., but appears as final also in the accusative: and; and...and; also; at any rate; even; soever; though.— ಸಾಲದ ಕೊಡುವವರೂ ಸಾಲದ ಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಇಬ್ಬರೂ, ಉತ್ತಮರ್ ಎನ್ನೂ, ಅಧಮರ್ ಎನ್ನೂ, ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಿತ್ರ ಸುಶತ್ರ ಎನ್ನೂದೆ ಎಡೆಯಲಿ ಆದ ಸಂಗಡಿಗನು, ನಡ್ಮನೆನ್ನೂ ಎನ್ನುದು (Nr.). ಲೇಪೆ ರಾಜ ಎನ್ನೂದೆ ಎಡೆವೆರಿದು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು, ವೃತ್ತಾದಿಗಳ ಸಾರಿನ ಮಧ್ಯವೆನ್ನೂ ಎನ್ನುದು (Nr.). ಎನ್ನೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದಮು (ಸಧಾತ್ಮ Nr.). ಎನ್ನೂ ಗಂಡ್ಯದ ಭೂಮಿ ಪಿಲುಮ್ ಎನ್ನುದು (Hlā.). ಕಟ್ಟು ಎನ್ನುದು ಕೊಬ್ಬಿಗೂ ರೋಪಸ್ಸಿಗೂ ರಕ್ತಕ್ಕೂ ಮುಖಿಳಿಗೂ ಉಚ್ಚಿಗೂ ಪೇರಿಗೂ ಕವಿಯ ಕೊಬ್ಬಿಗೂ ಸಿಮ್ಬುಳಕ್ಕೂ ಕ್ಷೀಣಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣೀರಿಗೂ ಕಣ್ಣ ನೀರಿಗೂ ಜವರಿಗೂ ಜೆಸರು (Sl. 205). ದುಬ್ಬಿರಿ ಮುಂಜಿ ಮುನ್ನಿನ ಗೊಂಚಲಿಗಾದರೂ ಮುಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗಾದರೂ ಜೆಸರುಗು (122). ಮಿಕ್ಕ ಪಾಲ್ಗು ಶಬ್ದಗಳೂ (106). ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷಾದ ಕೊಬ್ಬು (204). ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳು ಎರಡೂ ಬಳ್ಳದು (354). ಎಲ್ಲವೂ ಸಮುದ್ರಾಕಾರಾಗಿ (371). ಜನ್ಮಿಸ್ಥಿರಯಶಾಲಿಕೆ ಮತ

ದರೆ ಆದರೂ ಪಾಪ್ಯವು ಆದರೂ ಇದ್ದು ಆದರಿಸದೆ ಪಡುವ ಹುಣ್ಣಿಕೆ (39). ಪಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಿಯೂ ಪಾಕರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಕಿಟ್ಟೆ (112). ಆಳಕು ಪಾಲು ಪೊಸರು ತುಪ್ಪ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ಪೊರೆಯುವವಾಗಿಯೂ ಮಾಣಿದ್ ಪತುವವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗೊಲ್ಲರ ಪೊಣ್ಣಿ (113). ಕಡೆಗೂ ವೆಳದು ಇರುವದು (ಪ್ರಕೃತ 377). ಎಣ್ಣೆ ಕಲಿಸುವವನೂ ಆಸ್ಥ ತೊಡುವವನೂ ಕಟ್ಟಪೊಳಗಿನ್ನ ಕಾಯುವವನೂ (B. 1, 14). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಮರುಬುರಕಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (1, 15). ಗಣ್ಣಿಸೊಳಗೆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯೂ ಕಾಗದವೂ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ (1, 23). ಆವು ಒಮ್ಮೆ ಮೈ ಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಒಮ್ಮುವದು (2, 18). ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವಾದರೂ ತಾನೇ ಆಗದು (2, 24). ಮುತ್ತ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ (2, 37). ನಸ್ಸ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (3, 124; see ಎರಡೂ). ಕರೀದ ದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (4, 24). ಎಲ್ಲಿಯೂ, wheresoever; everywhere; etc. (C.). ಎಷ್ಟಾ, whensoever; always; etc. (C.).—See ಊ.

ಊ ಪೆ. 8. = ಉಪ್ಪ, etc. — ಊಗಾಯ. A slight wound (My.).

ಊ ಪೆ. 9. The initial û that is connected with pû and hû, see *e. g.* ಊ 8, ಊಯು 2, ಊಣು, ಊರಿಗೆ, ಊ ಸದವಳ್ಳಿ, ಊಸು 1 & 2.

ಊಕಾರ ûkâra. The letter ಊ (Śmd. 11).

ಊಕಾರಾನ್ತ ûkâra-anta. A word with final ಊ (Śmd. 102).

ಊಕೆ ûkĕ. 1. = ಉಂಕೆ, ಉಂಕೆ, ಊಂಕೆ. The warp of a loom spread and starched; the warp in general (ನೆಯ್ಗೆ Śm. 78; T., M. ಊಕೆ, the woof; *cf.* ಉಯ್ 2 P). ಹೊಸಸಿಸ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯು ನುಲಿ (ಎಲ್ಲಿ Śmd. I).

ಊಕೆ û-kĕ. 2. This (intermediate) female (ಮುಷ್ಟಿ ಕಾರ Śm. 78). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Śmd. 186). ಈಯು ಪದೆದಪ್ಪು, ಕಣ್ಣಿಪ್ ಊಣದ್ ಊ ಮುಸಿಯ ಊಕೆಗಳ್ ಒಯರ್ (202).

ಊಕ್ಖ್ಯ ûkhya. = ಉಕ್ಖ್ಯ. *Boiled in a pot, as e. g. meat.*

ಊಂಕೆ ûṁkĕ. = ಊಕೆ 1, etc. (My.).

ಊಗ ûga. = ಊಯು, ಊಂಗ, ಊಂಯು. Superior, more costly (C.; Mhr. ಉಂಗಾ). — ಊಗ ಆಲೆ. Costly cloth (My.; ಸು ಪೇಲಿಳ G.). — ಊಗ ಸೀಸ. Superior and inferior (C.). ಊಗವಾದ್ದು ಸೀಪದೆನ್ನ ಪೇಲಿ ಪಾರದು (Prv.). — ಊಗ ಪೆಳ್ಳಿ. Superior, fine silver (C.).

ಊಜೆ ûjĕ. = ಊಯು 2. (Tĕ. ಊಜೆ, a kind of grass; Tu. ಊಜಿಲ್, a kind of broom grass). — ಊಜೆಹುಲ್ಲು = ಊಯು ಹುಲ್ಲು. A kind of long grass from which brooms are made (My.; *cf.* ಹಂಜೆಹುಲ್ಲು).

ಊಡು ûḍu. = ಉಡುವ್. (Sd.; Tĕ. ಊಡು, to fall off, as the hair from sickness).

ಊಡು ûḍu. = ಊಡ. (C.).

ಊಜೆ ûjĕ. An insect that infests grain (My.).

ಊಂಡ ûṁḍa. = ಊಡ, etc. (My.).

ಊಂಡು ûṁḍu. = ಊಂಡ, etc. (My.).

ಊಟ ûṭa. A verbal noun of ಊಯು 1: Taking a meal; a meal (C.; ಪಲ್ಯನ, ಅವ್ಯವಹಾರ, ಆಶನ, ಭಕ್ಷಣ, ಭೋಜನ, etc. Hlā., Nr., Mr. 220, Sl. 317; T., Tu.). ಪರಸುತ ಸುಮ್ ಇಲ್ಲದ ಮುನಿಯೊಳ್ ಊಟಮ್ ಆದು ಆಗದು (Bp. 24, 31). ಕೇಲಿಗೆ ಊಟಕೆ ಮಾಡಿದವನೋ? (40, 42). ತಿರಿದುಣ್ಣು ಊಟ (43, 58). ಊಟಕೆ ಬಣ್ಣ (61, 19). ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾ! (B. 2, 7). ಊಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಿತಿ ಇರ ಬೇಕು (4, 25). ಪ್ರಾಣ್ಯು ಮುಣ್ಣಿ ಅವ್ಯ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇದಾದ್ದೇನ (4, 52). ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೀರಿ (5, 152). ಊ ಟಕ್ಕೆ ಕೊಡದು (5, 153). ಊಟೊಗದವರ ಊಟವು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಆಗು ತ್ತದೆ (5, 286). ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ (5, 294). ಮಾತಿಗೆ ಕೊಡಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ.—ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದವನು ಕಾಟ ಮಾಡದೆ ಇರನು.— ಊಟಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಬಿತ್ತು (or ಬೀದಿಲಿ); ಗಣ್ಣ ತೇದು, ಹೆಣ ಹೋಯ್ತು.— ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂದು, ಮಾತಿಗೆ ಹಿಂದು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂದು, ಪಣ್ಣಿಗೆ ಹಿಂದು. — ಊಟ ಹರೋಚಾಯಿತು, ಹೊಟ್ಟೆ ದೂತ್ತ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ. — ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀವಾಗಿರ ಬೇಕು. — ಊಟ ಮಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಸೋಟು ಪೆರಿಂಜ್ಜಿ, ಊಟ ಮುಸದಿಜ್ಜಿ. — ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ. — ಊಟ ಬೇವವೆನ್ನು, ಕಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ. — ಊಟ ಆದ್ದರೆ ಹೂ, ಓಟ ಆದ್ದರೆ ಊಟ. — ಊಟ ಬೇಕೆ, ಪಡಿ ಬೇಕೆ. — ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲುವಾರ ಮುದ್ವಾಗ (Prvs.). ವಿಷಯಲು ಪ್ಪುಟಿಣಾಗಿ, ಸವಿಯು ಊಟಗಳ್ ಉಣ್ಣು, ಜೆಮಿಸ ಜೀವ (Dp. 4, 1). ಪತ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವಸ, ಹಾಲುಊಟದ ಹುಬ್ಬ (1, 4). ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದ ಊಟವದು ಕಾಟ ಕೂಟ (54, 3). See Prvs. s. ಸೂಳು 1, ಸೋಟು, ಪಕ್ಷ, ಪಡು, ಬಟ್ಟೆ 2, ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ; J. 29, 25; 34, 10. — ಊಟ ಗಿಟ್ಟಿ. relt. A meal and its appendage (C.). — ಊಟ ಮಾಡಿಸು. To give a meal (to another, C.). ಆದಸನ್ನು or ಆದನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸು (C.). — ಊಟ ಮಾಡು. To take a meal (C.). ಈವತ್ತೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಮಪೋಷಣ Sl. 317). See Prv. s. ನೋಟ.

ಊಟಗಾರ ûṭa-gāra. A great eater (C.).

ಊಟಗಾರ್ತಿ ûṭa-gārti. A woman who eats much (My.).

ಊಟು ûṭu. Rising. (Mhr. ಉಟಣೇ, to rise; ಬೈಸಣೇ, to sit). — ಊಟು ಬೈಸು. Rising and sitting down, sitting on the haunches and standing up in quick succession, which is done to exercise the limbs or, at school, is used as a punishment for idle boys (C.).

ಊಟೆ ûṭĕ. (= ಒಟೆ). A natural spring of water (My.; Tĕ.; Tu. ಊಟೆ; T. ಊಟ್ಟಿ; T., M., Tĕ. ಊಱು, to spring or issue forth, ooze; Tu. ಊಱು, ಊಸು, ಊಳಿ, ಉಯುಲು, to ooze; see ಊಱು 3, ಒಱೆ 1, ಒಸರ್ 1; *cf.* ಉಟ್ಟೆ 2).

ಊಡಕ ûḍaka. *(fr.* ಏಡ?). A deaf man (My.). ಊಡಕ್ಕಾದಿ ದರೆ ಊಡಕಳಕ್ಕಾದಿದ (Prv.).

ಊಡಲು ûḍalu. = ಆಡುವಲು No. 2. (My.).

ಊಡಿಸು ûḍisu. To cause to eat, to give to eat (My.; J. 12, 33). ಈತಂಗೆ ನಜಿಪ್ ಊಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು ಉಪಾಯವುಂ ಮಾಡ್ಪೆಂ (J. 29, 37). ಕೊಳ್ಳದಣಿ, ವಿಷಮಪ್ ಊಟಿಸಿ, ಪಕ್ಷ ಪಾಸಡಂ? (31, 28). 2, to cause to give to eat (My.).

ಊಡು ûḍu. 1. (To take a meal, to eat, on account of ಊಟ & ಊಟಿಸು; T., M. ಊಡ್ಪು, to suck, to eat); — to give to eat, to make eat (ಪ್ರೇಷಣಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 94; C.; T. ಊಟ್ಟು). ಸರುದೇ ಪಣ್ಣಿಳ ಮೆಲ್ಲಿ, ಮಾತೆ ವಿಷಮಂ ಪಿತ್ತ ಅರ್ಥಳಂಗೆ ಊಡದ್ (Sk.). ಅವನಿಮು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿ ಗುವ ಅಜ್ಜ ಅಡಂಮಿತಂ ಕಲಿಸಿ, ಊಡುತ್ತ ಆ ಪರಮಮಾಪೇಶ್ವರಪ್ ಆರಾಧನೆಮೊಳ್ ಒಲಿಸಿ (Bp. 3, 53). ತಾಯ್ ಮೊಲೆಯೂಡೆ (24, 45). ತಾಯೋಡಾವಿಯುಲಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿ (25, 7). ಊಡುವನು ತಾನೇ ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಂಗೆ (47, 46). ಮೊಲೆಯುಣ್ ಊಡಿದರ್ ಆರು? (50, 5). ಹೊಲ್ಲೆ ತುಪ್ಪುಲು ಮೊಲೆಯುಣ್ ಊಡಿದಳು (50, 11). See Abh. P. 11, 148; Bp. 15, 5. 29; 50, 4; Rāv. 3, 51; 4, 66; 9, 39; Śāv. 2, 65.

ಊಡು ûḍu. 2. = ಪೂಡು 1, etc. To join, to yoke, to put to or on, to apply, to put, etc. (My.; Tu.). ಮುಪ್ಪುಗಳ್ ಊಡಿ (Bp. 1, 51). ಒಪ್ಪು ಕಣಿಯೂಡಿ (J. 4, 42).

See Rśv. 5, 65; J. 8, 16; ಉಪ್ಪುಡು. 2, to apply an unctuous substance, etc. to, to smear, to anoint, to besmear, to spread over (ಲೇಪನ Śm. 94; M. ಉಡಿ, to rub; *cf.* ಪೂಸು 1). ಎಡವಕ್ಕೆ ಊಡಿದ ಪಾಣದಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗ, ಲಿಪ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಯಾವರಸದಕ್ಕೆ ಊಡಿದ ನಿಗ್ಗಡದ ಬಳಿಗಳ ಒಲೆಗಳ ಎಣ್ಣೆಮೆಣ್ಣೆ ತಿಯರ್ (Rāghś. 17, 65).

ಊಡು ūḍu. 3. (*fr.* ಊಡು 1). A support, etc. (ಆಧಾರ Śmd. Dh.; T. ಊಡ್ಡಿ, immobility; refuge, protection; Tē. ಊಟೆ, firmness, strength; T. ಊನ್ಚು, to lean, set, fix, put in the ground, etc.; *cf.* ಊತ 2).

ಊಡುಗು ūḍugu. — ಊಡುಗುಮೆಣ್ಣು. The plant Alangium hexapetalum (ಆಲಕೀಕೆ Sl. 127; Tē.).

ಊಡೆ ūḍe. The pendent root of the banyan tree (Śd.; Tē.).

ಊಢ ūḍha. Carried; moved; married. See ಪ್ರೌಢ, ಮೃಢ.

ಊಢೆ ūḍhe. A bride, a wife espoused according to the ritual. See ಉಢ್ಯೆ.

ಊಣ ūṇa. = ಉವರಿ, of which it is a contracted form, *e. g.* ಬಾಣ್ಣಿಣ, ತೆಗೆಯೂಣ, ಪಿಡೂಣ, ಹತ್ತೂಣ (My.).

ಊಣಿ ūṇa. Tbh. of ಊನ. (My.).

ಊಣತೆ ūṇate. Tbh. of ಊನತೆ. (My.).

ಊಣು ūṇu. = ಹೂಳು. To bury (My.).

ಊಣೆಯ ūṇeya. = ಊನ. Deficiency, defect (J. 1, 7. 8; 18, 44; 23, 43; 26, 60; see Prv. s. ಮಾಣ).

ಊಣ್ವು ūṇṭu. To grow big or bulky (ಉಬ್ಬಿ ಬೆಳೆ Ćr. I, 42).

ಊಣ್ಮು ūṇmu. A wrong form of ಊಣ್ಮ (Bp. 42, 1; 53, 45).

ಊತ ūta-ta3. 1. This (intermediate) male. ಆತ, ಈತ, ಊತ (Śmd. 182). ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (182). ಆತಂ ದುರ್ಯೋಧನನ್, ಈತಂ ರವಿಜಾತನ್, ಊತನ್ ಉಭಯ ಕ್ಷಾಧಮಂ (182).

ಊತ ūta. 2. (*fr.* ಊಡು 1). Firmness, steady application of the mind (My.; see ಊಡು 4).

ಊತ ūta. *Woven.*

ಊತಿ ūti. Weaving, sewing. 2, speed. See ಪ್ಯುತಿ.

ಊತ್ವ ūtva. The letter ಊ (Śmd. 372. 379).

ಊದ ūda. = ಊಡು. Frankincense (ಸಿಳ್ಳ G.; Mhr., H.). — ಊದಗಡ್ಡಿ. = ಊದುಗಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದಬತ್ತಿ. A thin stick covered with frankincense (C.; Tu. ಊದು-).

ಊದಂತ್ಯ ū-d-anta. A term with final ಊ (Śmd. 102; Kāvy. I, 2, 84-89).

ಊದದೆ ūdarĕ. A kind of corn-tares in paddy and wheat fields (My.; Tē. ಊದೆ, a kind of grass; its plural ಊದೆಲು, a kind of corn-tares; ಊದೆಗಡ್ಡಿ, tares).

ಊದಲು ūdalu. Blowing; — swelling. — ಊದಲು ಮೋರೆ. A swollen face (My.); a face that indicates anger (My.).

ಊದಾ ūdā. = ಉದಿ, ಊದಿ. Brown, purple, lilac, dark flesh colour, sky-blue (My.; H., Br.).

ಊದಿ ūdi. = ಊದಾ, etc. (C.; ಪ್ಯಾದ G.; B. 3, 99. 108).

ಊದಿಕೆ ūdikĕ. Blowing; — swelling (My.).

ಊದಿಸು ūdisu. To cause to blow (C.); to cause to refine metal with the blow-pipe (My.). 2, to cause to swell (My.).

ಊದು ūdu. 1. = ಊಬು 1. To blow (ಶ್ವಾಸಪ್ರಹಣ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tē., Tu.; *cf.* ಉಸುರು 2); to purify or refine metal with the blow-pipe (My.; Tē.). 2, to become inflated, to be puffed up, to swell, to be distended (My.; T., M., Tē., Tu.; Tē. also ಊಬು). ಕಿವಿಗಳನ್ ಉಕ್ಕಿಗಳುಮಂ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಊದುವಳು (Bp. 15, 10). ಊದುವ ಪೆಜ್ಜುಗಡಳೆಗಳು (56, 17). ಕೊಬಿಲನ್ ಊದುತ (58, 23). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವದನು (ವೇಣುವ್ಯ Sl. 340). ಊದುವ ಬಸುರಿ (ಹೆಣ್ಣಂ, Bp. 46, 58). ತಾಯ್ವಿಸಿ...ಊದಿದುದೊ ನೋಡ್ಪ ಜಳಮಂ ಬಸುರಿಂ? (Rśv. 5, 40). ಗೆಲ್ದ ದಣ್ಣಿನ್, ಇದು ಕೆಣ್ಣದು! ಎನುತ್ತಂ, ಸಾರಿ, ಮೋಳೆ ತೃಣದು ಇಟ್ಟು, ಉರ್ಚಿ ಊರ್ದ (9, 23). ಡಾಡಿಯೊಳ್ ಊದಿದನ್ ಒರ್ವಂ, ಬೂದಿ ಕರಂ ದಾನೆ, ಕೆಣ್ಣದುಂ (9, 26). ಮೂದಲ ಎಲರ್ ಊದೆ (9, 30). ಚಿತ್ತಜ ತಪ್ಪಿ ಲಲೋಳ್ ಊದಿಮೊದೆ (J. 26, 13). ಊದಿದ ಉದ್ದು ಬೆಳ್ಳಿ ಬೂದಿ ಆಯಿತು (Prv.; see another Prv. s. ಬಂ 2). ಕಳ್ಳಿದ್ದ ಲಿಯನ್ನು ಮೊತ್ತಿಸಿ, ಆದಬೆಳಗೆ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದು ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಣು ದೆಲ್ಲಿ, ತಿಲ್ ಊದುವನು (B. 4, 157). ಕದ ಊದಿ ಕೊಡ್ಡಿತು (My.). — ಊದ್ಯುದು. rep. See Prv. s. ಕುಟ್ಟು 1.

ಊದು ūdu. 2. Blowing. 2, swelling, swollen state. (Tē. ಊದು, ಊಡೆ; M. ಊತ್ತು, swelling, greatness). — ಊದುಕಾಯಿಲೆ. = ಊದುಗಾಯಿಸಿ. (My.; T.; Tu. ಊದುಕಾಯಿಲಿ). — ಊದುಗಲ್ಲ. A swollen cheek; a double chin (My.). — ಊದುಗಾಯಿಸಿ. -ಕಾಯಿಸಿ. A kind of jaundice by which the body swells (S. Mhr.) — ಊದುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A swollen leg (My.). — ಊದುಗೊಳವಿಕೆ. -ಕೊಳವಿಕೆ. A tube used in blowing a fire; a blow-pipe (C.). — ಊದುಮುಟ್ಟಿ. A morbidly swollen body (My.). — ಊದುಮೊಟ್ಟಿ. = ಊದುಮುಟ್ಟಿ. (My.).

ಊದುಡು ūduḍu. = ಊಡ. (C.). — ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. = ಊದುಬತ್ತಿ. (C.). ಊದುಗಡ್ಡಿ. = ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದುದಾನಿ. = ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. (My.). — ಊದುಬುತ್ತಿ. = ಊದುಬತ್ತಿ (C.). — ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. A receptacle for the ūdubatti made of metal in the form of a tree (C.).

ಊಧ ūdha. *An udder.*

ಊಧಸ್ ūdhas. *An udder.*

ಊಧಸ್ಯ ūdhasya. *Milk.*

ಊನ ūna. = ಉವಣ, of which it is a contracted form. Frequently *e. g.* ಪೋಗೂಣ, let us go! ಮಾಡೂಣ, let us do! (C.). The form appears also as ಊಣು (S. Mhr.).

ಊನ ūna. = ಊಣ. *Lessened; wanting; deficient, defective, short of any quantity;* maimed; *less, minus;* subtraction, deduction (ಗತ, ಪೋಧನ, ಳಳಮಂ Mr. 440).

ಊನತೆ ūnate. = ಊಣತೆ. The state of being lessened, etc. (My., also ಊನತ್ವ).

ಊಬತ್ತಿ ūbatti. = ಊದುಬತ್ತಿ. Tbh. of ಎಳೆಸಿ. (My.).

ಊಬಲು ūbalu. = ಉಬ್ಬಲು, etc. (My.).

ಊಬು ūbu. 1. = ಊದು 1. To blow (S. Mhr.; Tē. ಊದು, to whistle; M. ಊಪಣ್, ಊಪಿಣ್, whistling).

ಊಬು ūbu. 2. = ಊಜೆ. The awn of barley, etc. (C.; ಕಣ್ಣಡ Mr. 110; ಪೋಳ G.; Mhr. ಓಂಬ್ಯಾ; *cf.* ಊದು 1). ಧನ್ವದ ಊಬು, ಕಲ್ಲುಊಬು (ತಂಬಾರು, ಸಸ್ಯಪೋಳ, ಧಾನ್ಯಪೋಳ

Sl. 305. 448). — ಊರಿನ ಕರವ. The ಊಱುವುಲ್ಲು when dry (C.). — ಊಱುಕಡ್ಡ. = ಊರಿನ ಕರವ. (S. Mhr.). — ಊಱುವುಲ್ಲು. A common fodder grass with very troublesome awns, Andropogon contortus (Z.; C.), used also in making brooms (My.).

ಊಮ್ ūm. An interjection expressing pain (C.).

ಊಮ್ ūm. *An interjection expressing anger, etc. Cf.* ಉಂ 2.

ಊಮೆ ūmĕ. A dumb man (My.; M., T. ಊಮ, dumb, stupid; a dumb man; T. ಊಮೆಡ್ಡಿ, a dumb person); a taciturn man (My.).

ಊಯಿಸು ūyisu. Tbh. of ಊಹಿಸು. (My.).

ಊರ್ ūr. = ಊರು, ಊರ್. An inhabited place; a village; a town (ಗ್ರಾಮ Nr.; Sl. 442; ಗ್ರಾಮ, ಸಂಜಸಫ Hlā., Mr. 188; T., M.; Tē., Tu. ಊರು). ಊರ್ಗಣ್ (Śmd. 51). ಊರಪ್ ಆಯ್ದುದಂ (156). ಊರ ಮುನ್ನು (162). ಊರ್ಗೆ (82). ಊರೊಳ್ (231). ಎರಮ ಊರ ಎಡೆಯ ನಿನುಮಾಳಂ (ಪ್ರಾಕೃತ); ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾಸ್ಪಿತ, ಉಪಜೀವ್ಯ, etc. Hlā.). ರೂಪಿಸಿದ ಕವಿತಾಪ್ರವೀಣನು ನಾಡೊಳ್ ಊರೊಳು ನೀನೇ! (Bp. 42, 6). ಜನ್ನೆಯಪ್ ಊರ ಹೊಱಪಡ್ಪೆಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). ಜನಗಳಿಂ ಬಳಸದ ಊರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲದ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ ಆ ಇಳೆಯೊಳು (J. 3, 3). ಕಱುಬರ್ ಇರ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ನೆ ಕಾಮು ಒಳ್ಳಿತು (28, 36). ಮುನ್ನಿ ಮುದ್ದಣ ನಡಿಂ ನಗರದ ಸಮಾಜಕೆ ಆಯ್ತರೆ, ದಾಪ್ಯಭೋಜಿನಂ ಕವಿಯೊಳ್ ಇವಿಯೆ, ಏಕ್ ಇದು ಉತ್ಸವಮ್ ಊರೊಳ್? ಎನೆ (31, 29). — See ಪ ಮುರುರ್, ಮುಟ್ಟೂರ್; J. 3, 40; 4, 16; 6, 51; 24, 21. — ಊರಗ ಸೆ. -ಆಗಸೆ. A town gate (C.). — ಊರವಿಕೊಳಗ. -ಆವಿ-. A kŭlaga of which the size has been fixed by the villagers (Bp. 1, 23; My.). — ಊರವರು. -ಆವ. A man belonging to a village or town (C.). ಊರವರು (Bp. 54, 75). — ಊರವಳು. -ಆವಳು. A woman belonging to a village or town (C). — ಊರುಬ್ಬುಡಿ. -ಉಬ್ಬುಡಿ. A village grant (J. 7, 30; My.). — ಊರೂಟ. -ಊಟ. A public meal (C.). — ಊರೂರ್. rep. ಊರೂರೊಳ್ (Śmd. 231; Bp. 25, 20). — ಊರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 161). A village or town chief.

ಊರರಿ ūrari. = ಉರರಿ. *A particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಊರರಿಕೃತ ūrari-kṛita. = ಉರರೀಕೃತ. (G.).

ಊರವ್ಯ ūravya. Relating to the thigh (of Brahmâ): *a Vaiśya.*

ಊರಿ ūri. = ಊರರಿ. *A particle of diffusion and assent.*

ಊರಿಗೆ ūrigĕ. = ಪೂರಿಗೆ, etc. (My.). See ಎಣ್ಣಿರಿಗೆ.

ಊರಿಸು ūrisu. (?Abh. P. 10, 57).

ಊರೀಕೃತ ūrī-kṛita. *Agreed, promised.*

ಊರು ūru. = ಏಗರ್, etc. (C.). ಅತ್ತಣ್ ಊರಿಂಗೆ ಪೋದವರು ತಾವು ಇತ್ತ ಮನೆಗೆ ಅಯ್ತರುತಂ (Bp. 14, 24). ನಿರೆಯೂರಿಂಗೆ ಪೋಗುತ (16, 1). ಊರಿಂಗೆ ಪೂರಡೊಳ್ ಇರ್ದ ವನಂ (ಉಪಜೀವ್ಯಿತ Hlā.). ಜನ ಧನ ಅಧಿಕಾರ ಇವ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಊರು (Sl. 106). ಪಾಪಿಗಳ ಊರು (ಭೋಗವತಿ, ಪಾತಾಲಾಜಧಾನಿ 425). ಬ್ಲಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯುವ ಊರಿಂದ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಮೆ! (Sp.). ಒಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೆಡಿಪಿತು ಪ್ರಾಯದ ಸೀರು (Dp. 54). ಒಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಊರು, ದುಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಆಳ್ಳಿಲ್ಲದ ತಪ್ಪರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಒಳ್ಳೆಯಪ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡಗಾಟವು, ಸುಳ್ಳನ ದೂತು ಇವ ಮೂರು ಕೆನಡಿಸಿಂಗಳ ಮುಳ್ಳು ಹುದಿದವ್ವೆ (Sp.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಂಗೆ ಆಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಊರ ಗುಡಿ ತಪ್ಪು, ಕಾದ ಕಾಲಿನ ತೆಗದ. — ಊರ ಮುಚ್ಚಿ ಕೇಗಿಲು ಹೊಡಿದರೆ ಕೆಣ್ಣ ಕೆಣ್ಣರಿಂಗೆ ಒಸ್ಕೊಸ್ಪು ದೂತು. — ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಣು, ಸಣ್ಣಲ್ಲಿ ಒಸ್ಪು ದೂತ ಪೇಳು! — ಊರ ನೇರಿದ ಮೇಲೆ ಮಾರಿ ತೀರಿತು. — ಊರಿಂಗೆ ಆರ ಸಣ್ಣಪರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ. — ಊರಿಂಗೆ ಬಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೆ ಆದಂ? — ಊರಿಂಗೆ ಬಣ್ಣ ದೂತಂ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೇ ಪೋಗದು. — ಊರಿಂಗೆ ಬರುವಣಿಗ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಣು, ಊರಿಂಗೆ ಬಣ್ಣ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣರು. — ಊರಿಂಗೆ ಪುಬ್ಬ ವಾಪರೆ ಪ್ರಾಯಿಗೆ ಪೊಕ್ಕೊಣ್ಪಿ. — ಊರಿಂಗೆ ಪೋಗದವರಿಗೆ ಪಾತ್ರೀ ಗೊತವೆ ಯಾಕೆ? — ಊರಿವ್ವಲ್ಲಿ ಪೊಲಗೇರಿ. — ಊರು ಉಪಕಾರದಬ್ಬಯದು, ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರದವಬ್ಬಯದು. — ಊರು ತಿರಿದು, ಜೂಲುಪಾರಿಗೆ ಪಾತೆದ. — ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಪೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. — ಊರು ಬೇಡ್ಯಾವರೂ ವ್ಯಾಪ್ತು ಬೇಡುಮೇ? — ಊರು ಮೂಡು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಪೊಡವ ಬೇಕು. — ಊರ ಮೇಲೆ ಸೂಡು ಬಿದ್ದರೆ ಪಾಪಘೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟುದ್ದೇನು? — ಊರು ಒಳ್ಳೇದೇ ಎಜ್ಜರೆ, ಪಾಮಿ ಒಳ್ಳೇವಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೇದು. — ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹಸುಮ ಸ್ವರಾಯ ಪೋಪುಗೆ. — ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ (ಪಾಯ) ಬೇಕು. — ಊರಕ್ಕೆ ಊರ ಬೇಳೆ ಉಣ್ಣು ಮೋಗ, ಮೂರವ್ವ! — ಊರು ಹಾರೋವರೂ ಗಾಪ್ಪುದಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆಯೇ? — ಊರೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣ ದೂತನ್ನು ನಸ್ಸ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಪೇದಾಜ. — ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು. — ಊರು ಸೂಡ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಲಿ ಕಾದರು. — ಊರೆಲ್ಲಾ ಸೂಡ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prva.). See Prva. s. ಊರವ, ಯಾರ್. — ಊರ ಕತ್ತೆ. = ಊರುಕತ್ತೆ. (B. 3, 48). — ಊರ ತೆರಿಯಾಮು. The country Chirayli, Andrographis paniculata Nees (St. & Pl.). — ಊರ ಪಾರಿವಾಳ. A village or house pigeon (B. 3, 114). — ಊರಾಳು. -ಆಳು. A villager; village-people. See Prv. s. ಧಾರಾಳ. — ಊರು ಕಟ್ಟೆ. A raised seat round a tree in front of a village (C.). — ಊರುಕತ್ತೆ. A village or domestic donkey (B. 5, 16). — ಊರುಕೇರಿ. A village or town street (C.; Sl. 290). — ಊರುದೇವಮ್ಮ. A village goddess (C.). — ಊರುಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A gavuḍa. See Prv. s. ಮೂಲಪ್ಪ. — ಊರುಬಾಗಿಲು. A town gate (C.; ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Sl. 112; ಪಟ್ಟಣ 413). — ಊರು ಪನ್ನಿ. -ಪನ್ನಿ. A village hog (ಎಟ್ಟಿರ, ಗ್ರಾಮ್ಯಪೂಕರ Nr.). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮುಖ ಉಮ್ಮುದೇ ಬಿಸ್ಸು ಊರುಪನ್ನಿಯ ಮೊಲೆಯುದ? (Bp. 11, 10). — ಊರುಬಾಗಲ್. -ಬಾಗಲ್. = ಊರುಬಾಗಿಲು. (Bp. 43, 72). — ಊರುಸಿಂಗ. The village-lion: a Pariah dog (My.). — ಊರುಹತ್ತಿರ. The neighbourhood of a village (ಗ್ರಾಮಾಸ್ಪ, etc. Sl. 113). — ಊರುಹಾಗಲು ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, generally cultivated, Momordica charantia L. (St. & Pl.). — ಊರೂರು. rep. ಆ ಕರಿಕಾಲುಬೋಳಿಯು ಮನೆಮನೆಗೆ ಊರೂರಿಗೆ ಎದ್ದಾ ಜನಕೆ ಬಿಟ್ಟಿಯಪ್ ಒರೆದ ಕೆಲಸಕೆ ಪೋದ ಸದುಯವಲಿ (Bp. 26, 55). — ಊರೆಳ್ಳುಗಿಡ. -ಎಳ್ಳು-. The gingely-oil plant, Sesamum indicum, D. C. (My.).

ಊರು ūru. *The thigh* (ಹೊಸ Śm. 70. 91).

ಊರುಗ ūr-uga. (Śmd. 240). A man born or living in a village, a rustic, a vulgar man (ಗ್ರಾಮೀಣ, ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಗ್ರಾಮೀಯಕ Hlā.). — ಊರುಗನುಡಿ. A vulgar expression (ಅಶ್ಲೀಲ Hlā.; Mr. 85).

ಊರುಜ ūru-ja. Born from the thigh (of Brahmâ): *a Vaiśya.*

ಊರುಪರ್ವ ūru-parva. *The knee.*

ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ ūru-viśleśha. A disjunction of the thighs. See ಬಗಸು.

ಊರ್ಪಿ ūrpi. That puts itself down. See ಪುಲ್ಲಿದ ಹಾವು.

ಊರ್ಪಿಕೆ ūrpikĕ. Putting down, etc. (My.).

ಊರ್ಪಿಸು ūrpisu. 1. To cause to put down, etc. (My.).

ಊರಿಸು ūrisu. 2. To steep, to soak (My.).

ಊರು ūru. 1. (= ಉಱು). To be, to exist; to stay, to stop, to reside (ಸತ್ತ Śmd. Dh.). ಬಹಳ ದಿವಸ ಒಸ್ದು ಊರೊಳಗೆ ಊರುವದು (C.). 2, to settle (v. t.), to take up one's abode. ಸದ್ಭಕ್ತರು'ಪ ಆತಿಶರುಣಾಸುಧಾರಸದೇ ಬ'ದ ಆರೋಳಸದೊಳ್ ಆ ಗುರುಫಕ್ಷನಂ ನೋಡಿ (Bp. 39, 49). ತಂಗಳಿಗೆ ತಮುಗ್ ಊರು', ಮುಮ್ಮಾರಿಗಂಗಳಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು (60, 44). 3, to cause to settle on or to stick to. ಕೆಲಸ ಮೂಗಿಂಗೆ ಊರು' ಹಿಣ್ಣಾಕ್ ಒದೆದ ಎಳ್ಳಲಂ (Rāghā. 17, 72). 4, to put down, or fix, on the ground, etc. (C.). ಉಂಗುಟಿಂಗಳಕ್ ಊರು' ನೆಲೆವಡೆ (Bp. 1, 49). ತಾಯೂರು' ನಿಸ್ದು (1, 50). ತಾಳೊಸ್ದ ಧರೆಯೊಳ್ ಊರು' (2, 12). ಆಮಿಯುಕ್ ಊರುತ್ತ ತಾನಿರು ದೂರಂ ನೆಲೆದು (45, 85). ದುಷ್ಟರಿ ಮೋಡಾಳೂರು' ದಾಗುತ ನೆಲೆಯೆ (57, 59). ಕ್ಷಾಲ್ಯ ಪರಣದಕ್ ಊರು' ನೆಲೆದ ಧರ್ಮ (J. 27, 19). ಬಾಲ', ಜಘಡಿಂ ಕೆಯ್ಯೂರು', ಬಿಡ್ದು, ಎದ್ದು (Rāv. 8, 124). ಕೆಯ್ಯೂರು' ಮೆಲ್ಲನೆ ಎದ್ದು ಆನಿಸಲ್ಲಿ (13, after 95). ಗೋಲ್ ಪ್ರಗಳ ಕಾಲುಗೊಡಸಿಗಳು ಊರು'ದ ಗುದ್ದೆ (Sl. 431). ಕೋಲುಸ್ನು ಊರುವದು (C.). ನೆಲಕ್ಕೆ ಆಂಗಾಲೂರು' ನೆಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರೆ (B. 4, 82; see B. 4, 62). 5, to put in the ground, etc., to plant (C.). ನಿಜಗಳ ಮೊಳಕೆಗಳನ್ನು ಆಗಿದು, ಮುತ್ತಿಸ್ದು ಸ್ಥಳ ಉದಲ್ಲಿ ಊರುತ್ತಾರೆ (B. 3, 107);—to inoculate (C.). ಮುಮ್ಮೆಳಗೆ ಮುಮ್ಮಿಲ್ಲಿ ಪೀಜವನ್ನು ಊರುವದು (4, 222);—to set firmly, as flags, etc. (C.). 6, to put or apply to. ಮುಳು ಲಿತಪಸ್ಸಿನ ಬಲಿಪದಲಿ ಊರು' ನಮಿಸುತ (Bp. 60, 61). 7, to join one thing to another one for support. ಗಳ್ಳುದೊಳು ಕೆಯ್ಯೂರು' (Bp. 3, 17). ತೊಡೆಗಳಂ ಮೋಡಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಊರುತೆ (4, 12). 8, to lean on. ಆಮು ದುಃಖ ನಲಿಸದುಳ್ ಊರು' (3, 8). ಕೆಯ್ಯುದಳ್ ಊರು', ತಾ ನಿಸ್ದು (32, 7). ಪಲಿಗೆಯು ಳ್ ಊರು' ಕೆಯ್ಗಳಿಳ್, ಆಮುಂ (39, 62). 9, to enter into, to enter (the earth, etc.). ಬೇರೂರುವದು, the root to enter or to be fixed, to root (C.). ಊರು'ದೊಡೆ (ಸರ್ಪದ) ಎರಡು ದಳ್ಳುಳು (Bp. 46, 32). 10, to cause to enter, to stick; to sting (bite). ದುಸುಟಿಯ ರಾಯಂ... ತೊದಲುಗಳ್ ಆಲದೊಳ್ ಊರು' ಪಿಲುಲ್ (32, 24). ಊರು'ಲೀದು, ಜಾರು'ಲೀದು, ಸ್ಪಾರು'ಲೀದು (a riddle meaning "a bug"). ಬೇನು ನೋಡಿ ಊರು'ತು (My.). 11, to enter and become beneficial, to agree with. ಆ ಊರಿಂಗ ನೀರು ಉದನಿಗೆ ಊರು'ತು (My.). 12, to walk (My.; see Prv. s. ಉಜ್ಜು).—(T. ಊರ್ಸು, to lean, set, fix, stick in, put in the ground; M. ಊರ್ನ್ನು, to be fixed, firm; to lean, rest, rely upon; ಊರು, to sink into, penetrate; to sink to the bottom, subside, settle; Tu. ಊರು, to set firmly, etc.).

ಊರಿಯ ūriya. 2. Leaning on, etc. — ಊರುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A stick to lean on, a walking stick (C.).

ಊರಿಯ ūriya. 3. To leak out, to ooze, to spring as water (My.; Sl. 82. 83. 115; see ಊಟೆ). 2, to be steeped, to be soaked (My.; T., Tē.; *cf.* ಉಱ).

ಊರ್ ūr. = ಊರು, etc. — ಊರವರಡಿಗ. A town watchman (My.). — ಊರಕೇರಿಯವಿಗ. A village or town barber (C.). — ಊರಾಳ್ದ. -ಕಾವ. A man who watches the heaps of grain in the fields of a village till government and the owners have got their share, when he receives his fees in the shape of grain (ಕಿಳವಾಳಂ Ct. I, 74, *i. e.* ಕಾವು ದಾಯಂ?). — ಊರ್ಕೇರಿ. -ಜೇರಿ. A hedge round a village (My.).

ಊರ್ಜ ūrja. *Power, energy, strength;* effort, exertion. 2, *the month Kārttika* (November-December; Mr. 70).

ಊರ್ಜಸ್ವಲ ūrja-s-vala. *Powerful, strong.*

ಊರ್ಜಸ್ವಿ ūrjasvi. *Powerful, strong.* See Kāvy. III, 3, B, 166.

ಊರ್ಜಿತ ūrjita. Powerful; well established (My.); mighty; great, excellent (My.); exceeding, much. See Grj. 2, after 106; 5, 44. Bp. 8, 47; 22, 51; 30, 2; 61, 79; J. 25 sum. ಊರ್ಜಿತೆ, an excellent female; a powerful mare (Bp. 59, 39).

ಊರ್ಜಿಸು ūrjisu. To be energetic, great, or much (Bp. 53, 24).

ಊರ್ಣ ūrṇa. = ಊರ್ಣಿ. See ತಲೋರ್ಣ.

ಊರ್ಣನಾಭ ūrṇa-nābha. *A spider.*

ಊರ್ಣನಾಭಿ ūrṇa-nābhi. *A spider.*

ಊರ್ಣಾಯು ūrṇāyu. Woollen. 2, *a woollen blanket.* 3, *a ram.*

ಊರ್ಣಿ ūrṇi. = ಉಣ್ಣಿ. *Wool; felt.* 2, a circle of hair between the eyebrows (C.).

ಊರ್ಧ ūrdha. = ಉದ್ಧ, etc., ಊರ್ಧ್ವ. See ತಲೋರ್ಧ.

ಊರ್ಧ್ವ ūrdhva. *High, raised up;* being above. 2, *elevation, elevated position, that is high.* ಊರ್ಧ್ವಂ, *on high, up, upwards.*

ಊರ್ಧ್ವಕ ūrdhvaka. *A certain drum, a kind of mardala.*

ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ ūrdhva-kshipta. Thrown or sent upwards; turned upwards, raised (ಉದಯಿತ, ನೆಗಸಿದುದು Mr. 449).

ಊರ್ಧ್ವಗತ ūrdhva-gata. Gone up, risen; being on high.

ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ ūrdhvagata-vastu-grahaṇa. Seizing or taking what is on high. See ಎಟ್ಟು.

ಊರ್ಧ್ವಗತಿ ūrdhva-gati. Going upwards; ascent, elevation; elevation in the scale of being: mōkha (My.).

ಊರ್ಧ್ವಜಾನು ūrdhva-jānu. *Long-shanked, or thick-kneed.*

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞು ūrdhva-jñu. *Long-shanked,* etc.

ಊರ್ಧ್ವನ್ದಮ ūrdhva-n-dama. *Raised up, standing up.*

ಊರ್ಧ್ವಪಿಣ್ಡಿ ūrdhva-piṇḍa. = ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ. (ಶುದ್ಧಿಕ್ಷಣ Mr. 154).

ಊರ್ಧ್ವಪುಣ್ಡ್ರ ūrdhva-puṇḍra. A perpendicular line on the forehead of a Vaishṇava (My.).

ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ ūrdhva-rētas. Being above the semen: abstaining from sexual intercourse, chaste. (My.).

ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ ūrdhva-lōka. *The upper world, heaven* (ಊರ್ಧ್ವ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ Nn. 93).

ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ ūrdhva-vimōchana. Loosening from an elevated place. See ಆಸು.

ಊರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸ ūrdhva-śvāsa. Expiration. (R.).

ಊರ್ಮಿ ūrmi. *A wave.* 2, a current, the flowing of water. 3, a fold or plait in a garment.

ಊರ್ಮಿಕೆ ūrmikĕ. A wave. 2, *a finger ring* (world Mr. 340). 3, regret, sorrowing for anything lost.

ಊರ್ಮಿಮತ್ ūrmi-mat. Wavy; *bent, crooked.*

ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ ūrmilā-kānta. Lakshmaṇa (J. 20, 56. 60; 21, 37).

ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ ūrmilā-pati. = ಊರ್ಮಿಲಾವಲ್ಲಭ. (J. 21, 54).

ಊರ್ಮಿಳಾರಮಣ ūrmiḷā-ramaṇa. = ಊರ್ಮಿಳಾವಲ್ಲಭ. (J. 20, 59).

ಊರ್ಮಿಳೆ ūrmiḷe. -ಳಾ. Janaka's daughter and wife of Lakshmaṇa. (My.).

ಊರ್ವ ūrva. The submarine fire. (G.). 2, a reservoir. 3, a cloud. 4, a stable. 5, a pitṛi or mane of a deceased ancestor. 6, N.

ಊರ್ವಶಿ ūrvaśi. = ಉರ್ವಶಿ. (Bp. 57, 72; My.).

ಊರ್ವಿಕ ūrvika. (fr. ಊರ್?). People, folks. See Prv. s. ಪುರ ವರ್ಗ.

ಊವು ūvu. = ಉವ್ವಿ, etc., ಊಸ. (My.).

ಊಷ ūsha. 1. *Salt ground.*

ಊಷ ūsha. 2. = ಉಷ. See ಪ್ರತ್ಯೂಷ.

ಊಷಣ ūshaṇa. = ಉಷಣ. *Black pepper* (ಮೆಣಸು Hlk.).

ಊಷಣೆ ūshaṇe. = ಉಷಣೆ. Long pepper (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಊಷರ ūshara. *A barren spot with saline soil.*

ಊಷವತ್ ūsha-vat. Consisting of saline soil; *a spot with saline soil.*

ಊಷ್ಮ ūshma. ಊಷ್ಮನ್ ūshman. *Heat; steam, vapour;* ardour, passion; the hot season. See Śmd. 106; ಉಷ್ಮಳ.

ಊಷ್ಮೆ ūshmĕ. Tbh. of ಊಷ್ಮನ್ (Śmd. 106. 107; ಉಷ್ಮೆ, ಸೆಗೆ ಳಿಗೆ, ಝಳ Kk. 11*b*; ಉಷ್ಣ 12; ಉಷ್ಮಳಿಸು 83).

ಊಸ್ ūs. = ಉಸ್ No. 1. (My.).

ಊಸರವಳ್ಳಿ ūsaravaḷḷi. = ಉಸರುಳ್ಳಿ, ಹೂಸರುಳಿ, ಹೂಸರುಳ್ಳಿ. A kind of lizard, the Indian monitor, Varanus dracaena (My.; Tĕ. ಊಸಪಿಲ್ಲಿ, ಊಸರವೆಲ್ಲಿ). — ಊಸರವಳ್ಳಿಬಾಷೆ. (= ಊಸರವಳ್ಳಿ?). (ದೂಲುಧಾಸ, ಮಾತುಬಾ ಓ, ವಿಪರೀತದ ಹುಚ್ಚು, ಉನ್ಮತ್ತದ ಹುಚ್ಚು; ಇದು ಬಹ್ವಾಂಗದ ಅಳಾರವಾ ಗಿಯೂ ಪೀಠ್ಯದೇಶದಾಗಿಯೂ ಉಷ್ಣದಾಶ ಚಾಲುವಳ್ಳಿದಾಗಿಯೂ ಪಾ ಟ್ಟಿ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಇರುವದು SL. 77).

ಊಸರುಳ್ಳಿ ūsaruḷḷi. = ಊಸರವಳ್ಳಿ, etc. (R.).

ಊಸು ūsu. 1. = ಹೂಸು 2. (My.).

ಊಸು ūsu. 2. = ಹೂಸು 3. (My.).

ಊಹ ūha. 1. = ಊಹೆ, etc. *Reasoning; deliberation, reflection, calculation,* inferring, conjecturing (ಅನುಮಾನ, ತರ್ಕ Mr. 10). 2, one of the saṁchâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಊಹ ūha. 2. Pushing, moving, etc. See ಪ್ರತ್ಯೂಹ, ವ್ಯೂಹ, ಸಮೂಹ.

ಊಹಾಬಲ ūhâ-bala. The power of reasoning, etc. (Bh. 1, 7, 41).

ಊಹಿತ ūhita. Deliberated about, etc. (My.).

ಊಹಿನಿ ūhini. An assemblage; a multitude reduced to order. See ಅಳ್ಳಿ ಹೀರೆ.

ಊಹನೀಯ ūhanīya. = ಊಹ್ಯ No. 1. (My.).

ಊಹಿಸು ūhisu. = ಊಹಿಸು. To reason, to deliberate, ot suppose, to infer, etc. (Bp. 1, 63; 18, 64; 40, 8. 15; 45, 28; 50, 54; Sl. 327. 350. 385. 390; My.; B. 4, 58).

ಊಹಿಸುಪ ūhisuha. Reasoning, etc. (ಊಹೆ, ತರ್ಕ Nn. 148).

ಊಹೂ ūhû. No! no! Don't! (My.; Mhr.; see Prv. s. ಊಹಿ).

ಊಹೆ ūhĕ. = ಊಹ, ಹೂಹೆ. Tbh. of ಊಹ (Śmd. 102; ತರ್ಕ, ಊಹಿಸುಪ Nn. 148).

ಊಹ್ಯ ūhya. Inferrible; fit to be noted; fit to be deliberated about, fit to be supposed, etc. 2, fit to be pushed or moved. See ಸಮೂಹ್ಯ.

ಊಳ್ ūḷ. 1. = ಊಳು. To call near from a distance (ದೂರದ ಅಪ್ಪಾಸ Śmd. Dh.). 2, to cry out; to howl (M. ಊಳೆ). P. p. ಊಳ್ದು. ಕದಪ್ಪಕ ಎಲೆಎಲೆ ಉ ಊ (o. r. ಓ ಓ) ಪ್ಪಗಲ್ ಪ್ಪಗಲ್ ಎನ್ದು ಒಪ್ಪತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Śmd. 74). ಸನ್ನಿ ಸಮಾಸ ಎಧಕ್ಕಗಳ ಆಕ್ಷಮುಖ್, ಆಪಜೆಯೆಮೆಜೆ ಯೊಳ್ ತುಮುಗಿಪ ಯತಿ, ಪಪಬಳ್ಳಮುಖ್ ಆಜಿಯಮಖ್ ಒಸ್ದುಂ ಮುನ್ದಿ ಕಣ್ಣು ಊಳ್ವ ಕಾಯ ನಿಷ್ಕಾರಣಮೊಳ್ (Ct. II, 121). See Abh. P. 13, 19; 14, 122.

ಊಳ್ ūḷ. 2. An outcry; a howl (Tĕ. ಊಳಿ, ಊಳೆ; M. ಊಳ್, ಓಳಿ, ಓಲಿ; T. ಊಳೈ). — ಊಳಿಡು. -ಇಡು. To cry out; to howl (ಪ್ರಾಸಮುಮ್ಬುಳ್ವನ ಕೆಮd. Dh.). ಕಾಲ್ಬು ಲಳ್ಳದ ಮೇಲೆ ತೊಪ್ಪುತ್ತಾದು ಸಾವಿರ ಗೀತಸಂಕುಲದ ಪೀಲಿವೆಪ್ಪ, ಆವುಂ ವಿ ಟ್ಟವಂ ಕಣ್ಣು ಊಳಿಮವಪಡಿ ಪಪ್ಪದ್ ಅಯ್ತು (Bp. 22, 52). ಬಸ ವಿಗಳೊಳ್ ಊಳಿಡುವ ಪರಂಗಳೋ? (51, 53).

ಊಳವೆ ūḷavĕ. = ಊಳೈ 2. (Ĕ. Bp. 47, 29).

ಊಳು ūḷu. = ಊಳೈ 1. P. p. ಊಳಿ. ಪಗಲುಂ ಪರಿಂಗಳ್ ಊ ಳಿವವ (Bp. 61, 11). ಪೆಸರ ಪಾಮ್ಮಗಳು ಪಾಸ ಪಡಿಮು, ಉಬ್ಬಸದ ಲಿ ಊಳಿವವ (Bh. 3, 13, 21).

ಊಳಿಗ ūḷiga. = ಊಟ್ಟಿಗ. (My.).

ಊಳಿಗಿತ್ತಿ ūḷiga-itti. = ಊಟ್ಟಿಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಊಳಿಗ ūḷiga. (Drudgery?); work, business; service (C.; Tĕ. ಊಡಿಗ; T., M. ಊಟ್ಟಂಯು; T. ಒಯ್, to perform; ಒಡಿಯು, to go, walk; to act; see ಉದ್ಯೋಗ 1; *cf.* ಓಲಗ). ಕೆಲ್ಕಳ್, ಆರಸರ ನಿಮ್ಮ ಊಟ್ಟಿಗವ ತಪ್ಪಿಸಿವರ್ ಆ ಡೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಊಟ್ಟಿಗವ ಬೇಡಿಯ ಕಾಯಂ (ವಿಷ್ಣುಪಮ್ಮ Mr. 185). ಮುಪ್ಪುಳಪ ನಡಿಯುವ ಊಟ್ಟಿಗವನು (ಪುರೋಗ, ಆಗ್ರೇಸರ, etc. Sl. 281). ಆರಸಿನ ಊಟ್ಟಿಗವ ಸ್ಥಳ (ರಾಜಸಭೆ 485). ಎಪ್ಪನು ಪೃಕೋದರನ ಊಟ್ಟಿಗವಂ (Bh. 1, 8, 56). See Grj. 6, 25; 7, 21; Râm. 3, 7, 30; J. 13, 60; 32, 41; B. 5, 283. 284. 285. 293; Prv. s. ವರ್ಗ. — ಊಟ್ಟಿಗವ. -ಆಳ. A male servant (C.; ಆಳು, ಸೇವಕ G.; B. 5, 283).

ಊಳಿಗಗಿತ್ತಿ ūḷiga-gitti. A female servant (My.).

ಊಳಿಗವನ ūḷigatana. Service. ಊಟ್ಟಿಗವನ್ನೆ ನಿನ್ನು ಕೊಳ್ಳು, to be in the employ of—. ಎರವನೆಯವರಲ್ಲಿ ಊಟ್ಟಿಗವ ನನ್ನೆ ನಿನ್ನು ಕೊಣ್ಮಾ (G. 551).

ಊಳಿಗಿ ūḷigi. A male servant (My.).

ಊರಿಸು ūḷu. = ಹೂಡು, etc. To bury (My.).

ಋ ṛ

ಋ ṛ. The seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12 seq.). When initial it occasionally appears as ರಿ or ರು in the vulgar language.

ಋಕ್ ṛik. = ಋಚ್.

ಋಕಾರ ṛi-kâra. The letter ಋ (Śmd. 11).

ಋಕಾರಾನ್ತ ṛikâra-anta. A term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋಕ್ಕು ṛikku. Tbh. of ಋಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಋಕ್ಥ ṛiktha. *Property, wealth.*

ಋಕ್ಷ ṛiksha. = ರುಕ್ಷ 2. *A bear.* 2, *a star; a constellation, a lunar mansion.* 3, *the plant Bignonia indica* (ದಿಣ್ಣಲಮರ G.).

ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿಕೆ ṛiksha-gandhikĕ. *The creeper Balatas paniculata* Choia.

ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ ṛiksha-gandhĕ. *The plant Argyreia argentea* Sweet.

ಋಕ್ಷೇಶ ṛikshêśa. Lord of the stars: *the moon.*

ಋಗ್ವೇದ ṛig-vêda. The ṛigvêda, the first of the four vêdas (G.).

ಋಗ್ವೇದಿ ṛigvêdi. Belonging to, or being conversant with, the ṛigvêda. — ಋಗ್ವೇದಿಬಾಗಳ ಸಿಂಗಂ. N. (Bp. 56, 41).

ಋಚ್ ṛich. = ಋಕ್, ರುಕ್ಕು 1. *A verse or text of the vêdas, especially one of the ṛigvêda.* 2, *the ṛigvêda.*

ಋಚೆ ṛichĕ = ಋಕ್ No. 1. (My.).

ಋಚ್ಛೆ ṛichchhĕ. Wish, desire. See ಋಷ್ಯಚ್ಛೆ.

ಋಜೀಷ ṛijîsha. *A seether or boiler;* a frying pan.

ಋಜು ṛiju. = ರಿಜು, ರುಜು 1. *Straight; right; honest, upright.*

ಋಜುಭೇದ ṛiju-bhêda. The state of being bent. See ಕುಳಿರ್.

ಋಜುರೋಹಿತ ṛiju-rôhita. The straight (unbent) bow of Indra (ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Mr. 42).

ಋಜುಲಮ್ಬಿ ṛiju-lambi. *Hanging straight down.*

ಋಜುವೀರ ṛiju-vîra. An honest hero (Śmd. 74).

ಋಜೂಕರಣ ṛijû-karaṇa. Straightening; rectifying. See ತಿದ್ದು.

ಋಜ್ವಾಗತ ṛiju-âgata. Coming in a straight manner (in dramatic action, Śmd. 74; Kâvy. I, 5, 45).

ಋಣ ṛiṇa. = ರಿಣ, ರುಣ, ರೊಣ. Guilt. 2, *debt; obligation.* — ಋಣ ಕೊಡು. To lend money (My.). — ಋಣ ತೀರಿಸು. To discharge a debt (My.). — ಋಣ ಪರಿಹರಿಸು. To pay a debt (My.). — ಋಣ ಮಾಡು. To contract debt, to borrow (My.). — ಋಣ ಹರಿಸು. = ಋಣ ತೀರಿಸು. (My.). — ಋಣ ಹೊಂದಿಸು. To charge with debt (My.). — ಋಣ ಹೊಡು. To incur debt (My.).

ಋಣಋಣೀಭಾವ ṛiṇa-ṛiṇî-bhâva. The state of getting into debt and that of being in debt (My.).

ಋಣಗಾರ ṛiṇa-gâra. A debtor (My.).

ಋಣತ್ರಯ ṛiṇa-traya. Three obligations, viz. to dêvas, pitṛis, and ṛishis (J. 26, 56).

ಋಣಬಾಧೆ ṛiṇa-bâdhĕ. The trouble arising from being in debt (My.).

ಋಣಮುಕ್ತ ṛiṇa-mukta. Released from debt (C.).

ಋಣಮುಕ್ತಿ ṛiṇa-mukti. Discharge of a debt. (My.).

ಋಣವಿಮೋಚನೆ ṛiṇa-vimôchanĕ. Paying off a debt (My.).

ಋಣಸ್ಥ ṛiṇa-stha. A creditor (sic! ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು, ಉತ್ತಮರ್ಣ Sl. 300). 2, a debtor (C.; ಸಾಲ ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಣವನು, ಅಧಮರ್ಣ Sl. 300).

ಋಣಾದಾನ ṛiṇa-âdâna. Recovery of a debt. (R.).

ಋಣಾನುಬನ್ಧ ṛiṇa-anubandha. The connection of indebtedness, as contracted in some preceding birth and forming the ground of certain sufferings or enjoyments in the present (My.; Mhr.).

ಋಣಿ ṛiṇi. (Śmd. 232). Indebted; one under any obligation; a debtor.

ಋಣಿಕ ṛiṇika. = ಋಣಿ, q. v., ರೊಣಿಕ.

ಋತ ṛita. (= ರೃತ 2). *True, right.* 2, *truth.* 3, *pleasing, gathering grain.* 4, an ascetic (ಋಷಿ, ಎತಿ, Nn. 9, as ರೃತ). 5, the sun (ಪರಣಿ, ಸೂರ್ಯರ್ 9). 6, the moon (ಚನ್ದ್ರ 9). 7, a goose, a swan (ಹಂಸಾಲು, ಹಂಸೆ 9). 8, water (ನೀರು, ಉದಕ 9). 9, gone, risen. 10, darkness (ಕತ್ತಲೆ 9).

ಋತಿ ṛiti. Going; *a road;* assault; abuse; prosperity; etc. See ನಿರ್ಋತಿ.

ಋತೀಯೆ ṛitîyĕ. *Censure, reproach.* 2, *shame.*

ಋತು ṛitu. = ರಿತು, ರುತು 1. A period; *a period or season consisting of two months* (ಎರಡು ಮಾಸಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಒಮ್ಮೆ ಋತು ಆಳ್ವುಂ Mr. 69; ಕಾಲವಿಭೇದ Nn. 133): ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, ವರ್ಷ, ಶರತ್, ಹೇಮನ್ತ, ಶಿಶಿರ. 2, the number six (from the six seasons, ಆರು Mr. 347; Ch.). 3, *the menses* (ಸಿರಿದು ಸೂತಕ Nn. 133); see ಪ್ರಥಮ-. — ಋತುಗೊಳ್. -ತೊಳ್. To become menstruous (Mr. 302). — ಋತುವದೆ. -ಪದೆ. = ಋತು ಗೊಳ್ (Mr. 302).

ಋತುಮತಿ ṛitu-mati. *A woman in her courses.*

ಋತುವೃತ್ತಿ ṛitu-vṛitti. Revolution of the seasons, a year. (R.).

ಋತುಶಾನ್ತಿ ṛitu-śânti. A ceremony with regard to a married girl, performed when menstruation occurs for the first time and followed by the first sexual intercourse (My.).

ಋತುಸ್ನಾತೆ ṛitu-snâtĕ. A woman who has bathed after menstruation and so prepared herself for sexual intercourse (J. 11, 26).

ಋತುಸ್ನಾನ ṛitu-snâna. Bathing after menstruation. (My.).

ಋತೇ ṛitĕ. *Except, without.*

ಋತ್ವ ṛitva. The letter ಋ (Śmd. 72. 103. 352).

ಋತ್ವಿಜ್ ṛitu-ij. Nominative ಋತ್ವಿಕ್. Sacrificing at the proper seasons. 2, *a priest who officiates at sacrifices.* Tbh. ಋತ್ವಿಜ (J. 16, 27).

ಋದನ್ತ ṛi-d-anta. A term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋದ್ಧ ṛiddha. Grown. 2, *heaped or stored, as grain.*

ಋದ್ಧಿ ṛiddhi. Growth; *prosperity, welfare.* 2, *perfection.*

excellence, supremacy. 3, *a certain medicinal plant* (ಮು ರುವಿಂಗಿ G.).

ಋಭು ṛibhu. A class of deities. 2, *a divinity in general, a god.*

ಋಭುಕ್ಷ ṛibhukṣa. Indra (My.).

ಋಭುಕ್ಷಿನ್ ṛibhukṣin. *Indra.*

ಋವರ್ಣ ṛi-varṇa. The letter ಋ; the letters ಋ and ೠ as belonging to the same class (Śmd. 65. 132).

ಋಷ್ಯ ṛiṣya. *The painted or white-footed antelope.*

ಋಷ್ಯಕೇತು ṛiṣya-kêtu. *An epithet of Aniruddha.*

ಋಷಭ ṛiṣhabha. = ವೃಷಭ. *A bull.* 2, *best, excellent.* 3, *the second of the seven notes of the gamut* (Mr. 76). 4, a particular drug.

ಋಷಿ ṛiṣhi. = ಂಷಿ, ಂಸಿ, ರುಷಿ, ರುಸಿ. *An inspired poet, a patriarchal sage, a saint;* seven principal ones are enumerated, see ಸಪ್ತರ್ಷಿ. 2, the number seven (ಪದ್ಯ Mr. 347). 3, *Ursa major or the great bear, the seven principal stars of which represent the saptarshis.* See ಮುಸ್ಸಲ.

ಋಷಿಪತ್ನಿ ṛiṣhi-patnī. The flower Artemisia indica (ಉಷಾ ಟಿ, etc. Mr. 136).

ಋಷಿವಧು ṛiṣhi-vadhu. A wife of any of the principal ṛishis (Mr. 258).

ಋಷ್ಟಿ ṛiṣhṭi. = ಂಷ್ಟಿ. A scimitar, a sword, a spear. (G.).

ಋಷ್ಯ ṛiṣhya. = ಋಷ್ಯ. *The painted or white-footed antelope.*

ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೆ ṛiṣhya-prôktĕ. *The plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). 2, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಋಷ್ಯಮೂಕ ṛiṣhya-mûka. A mountain in the Dekhan, the temporary abode of Râma with Sugriva (Râm. 4, 1, 23).

ಋಷ್ಯಶೃಂಗ ṛiṣhya-śṛiṅga. N. of a personage whose story is told in the first book of the Râmâyaṇa (Râm. 1, 5, 13).

ೠ

ṚÎ

ೠ ṛî. 1. The eighth letter of the Alphabet (Śmd. 12).

ೠ ṛî. 2. An interjection of warding off reproach and terror. ೠವಿಸ್ಸಂ (Śmd. 67).

ೠ ṛî. 3. Recollection; etc. ೠವಿಸ್ಸಂ (Śmd. 67). ೠವಿಸ (133).

ೠಕಾರ ṛî-kâra. The letter ೠ (Śmd. 11).

ೡ

LṚI

ೡ ḷṛi. The ninth letter of the Alphabet (Śmd. 12).

ೡಕಾರ ḷṛi-kâra. The letter ೡ (Śmd. 11).

ೡ

LṚÎ

ೡ ḹṛi. The tenth letter of the Alphabet (Śmd. 12).

ೡಕಾರ ḹṛi-kâra. The letter ೡ (Śmd. 11).

ಎ

Ĕ

ಎ ĕ. 1. The eleventh letter of the Alphabet (Śmd 13 seq.). As an initial it is very often pronounced as ಯೆ or ಯ, and written accordingly. In S. Mhr. its pronunciation as ಯೆ is retained also in sandhi, *e. g.* ಪಕ್ಕೆರಮು (= ಪಕ್ಕೆಯರಮು); in the Abhi. we find *e. g.* ಮೂಱಕ್ಕೆಸರ್ (= ಮೂಱಯ್ಕೆಸರ್), and even ಕ್ಕೆಗೆ (= ಕೆಗೆ), ಕ್ಕೆಲ (= ಕೆಲ). Remark: In the formation of some verbal nouns ಎ is *elided, e. g.* ಮುಡಿಕೆ, ತಿಂಕೆ (Śmd. 247); this elision frequently takes place also in forming the present and the past participle, *e. g.* ಕಡಿದ, ಮೊಳದ; ಕಡಿಯು, ಮೊಳಯು (G.). *Cf.* ಆಕೆ 15, & Tbha. like ಎಕ್ಕ, ಎಯ್ದು, etc. About its arising from ಇ see Śmd. 282. 284. 285.

ಎ ĕ. 2. The final ĕ, of nouns (*cf.* remark ad ಇ 2), *e. g.* ಎಂಜಲೆ (Śmd. 48), ಎಡೆ, ಆಕೆ (65), ಕೆಂ¹ (80), ಪೆಂ², ಬಾಡೆ

(81), ಮೊಸ, ಮುಸ, ಮಸು (82), ಆಗಬ್ಬೆ (247), ಉಮುಗೆ (248), ತಡೆ (250); 2, of verbs (*cf.* remark ad ೨ 2), *e. g.* ತೆಗೆ (307), ಪಡೆ, ಆಸೆ (314), ಒಡೆ (315), ತೆಪ್ (328), ತೊಳೆ (332); 3, and of so called adverbs or particles, *e. g.* ಎಲೆ (68), ಮೆಲ್ಲನೆ (109), ಎಗೆ (110), ಮುತ್ತೆ (112), ಒಳಗೆ, ಮುನ್ನೆ, ಮೀಗೆ, ಮೀಲೆ, ಪೊಡಗೆ (145. 146), ಒಡೆ (297), ಬಲ್ಲೆ (397), ಪಾಳೆ (400). See also 151. 153. 272.

ಎ ೆ. 3. = ಅ 13, ಇ 18, ಏ 2. A particle of emphasis, a vocative particle (Śmd. 68. 394), *e. g.* ಪಾಲ್ಕೆ (44). ಒರ್ವನೆ (57). ಆತನಯ್ಯ ತೋರಮೊವೆಗಳ್ ಇವು! (64). ತಪ್ಪನೆಯ ದಭುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (67). ಸುರಸಿಸ್ಪುದೆ! (67). ಆವನೆ ಇನ್ದ್ರಂ! (68). ಇನ್ದ್ರೆ ಕೋನ್ದ್ರೆ ಧೂಳಿಮಂ! (69). ಸಲ್ಲಳೆ! (155). ತಳೆದೆ! ತಾವರೆಯೆ! (155). ಆವಪ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯಾಪ್, ಆವನೆ ಸೇವ್ಯಂ! (174). ಎಮ್ಮ ಆಲ್ಪನ ಎತಪಪ್ ಆಮೆ ತಿರ್ಮವೆಂ (268). ಎಲ್ಲಮಂ ನಿಜೆಯೆ ಳಲ್ತು (272). ಒವನೊವನೆಯೆ (272). ತಾಣೆ ಬೋಳಬೋಳ್ ದಾಕ್ಷಣಿಕಂ! (407). ಬುಧರ್ ಆದರಿಪರ್, ಮೆಚ್ಚು ಎನ್ದೆ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮುಂ (408). ಮಿಮುಕುತವೆ (Bp. 24, 56). ಎಸುತವೆ (24, 59). ಪೇಳಿರೆ! (28, 42; 45, 42. 48). ಆರೋಗಿಸಿರೆ, ದೇವ! (33, 5). ಕರೆಯಿರೆ! ಪಡಾರಿಸಿರೆ! (35, 44. 45). ಕೇಳಿರೆ! (51, 29). ಕೊಳ್ಳಿರೆ! (58, 38). ದಿಗುಜಲಿಯಪ್ ತಂಯಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 28). ಜಲ್ಲಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 31). ತಾಣಾಗಿಯೆ (39, 23). ಕ್ಷತಿದಾಕ್ಷ್ಯರಾಗಿಯೆ (50, 47). ಜನಮೂರ್ಗರಾಗಿಯೆ (52, 1). ನಮ್ಮಿಸಿಯೆ ತಿಪ್ಪಿದ (Kk. 36). ತೋ ಬೆರ್ಪ್ ಎನ್ನಯ ಜಲವಂ (Rāv. 5, 129). See ಲೆ.—As a vocative particle (particularly in its long form) it is used for calling, or calling to, people, *e. g.* ಎ, ಅಪ್ಪ! ಎ, ಅವ್ವ! ಎ, ಅಕ್ಕ! ಎ, ದೇವ! ಎ, ರಾಮ! ಎ, ತಾಳೆ! etc., etc. (C.). It is to be remarked that this ಎ or ಏ, when final, is often used with regard to females in My. & S. Mhr. (and ಒ with regard to males). ಏನೆ, ಅಮ್ಮಾ! (B. 2, 45). See Prv. s. ಜಗಳ & s. ತಾರ್.

ಎ ೆ. 4. = ಏ 3. A particle used 1, in questions connected with doubt (ಎತಳೆ Śmd. 68. 396), to which an answer in the negative is expected, *e. g.* ಇನಿಯನೆ? ಬೆಲ್ಲವಿನ್ದೆ ಇನಿದಪ್ ತೆವನೆ? ಆಸ, ಪಿರಿವೀವಪ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಿಸ, ಉದಂ ನೆನೆಯಂ (Śmd. 68). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣಪ್ ಇಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಮಗ್ಗಪ್ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಿರೆ? ಎನ್ನಿಪ್! ಇನಿಯಂ ಕವಿರಾಜಕುಂಜರಂ! (68). ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಕೇಡಾಯ್ತೆ? (69). ಉಂಟೆಂ? ಉಂಜೆಮೆ? ದರ್ಪಮೆ? ಬೆಸಳೆ ಎಂಗಳೆಮು, ದೇವ? (177). ತಳೆದೆ, ತಾವರೆಯೆ,... ಮುತ್ತಕೋಕಿಲಮೆ! ಸೀತೆಯಂ ಕಣ್ಣಿರೆ? (155). ಕುಳಿಚ್ಚಂಗೆ ಸೂನು ಜನಿಸೆ ಇರ್ದಪನೆ? (J. 29, 23). ಜನದನಂ..ಕಣ್ಣಿರೆ? (Bp. 10, 15). ದುಚ್ಚಿದನೆ? ಪಾಲ್ ದೂಸಿ ನೋಡಿದನೆ? (14, 30). ತಾಯಿ ಇರೆ ಬೆದೆಗಟ್ಟುವುದೆ ತಲೆ?...ತಾಯಿ ಉದರ್ ತೊಜಳೆ ತೊಗಲಂ? (15, 3). ತಾಯಿ ದುಗನಂ ತಿರಿಯಲ್ ತಂದಳೆ? (15, 4). ಸುಕರಪಣ್ಯಾಪ್ಪುಗಳ್ ಇವು ಎಮ್ಮಿನೆ? (18, 64). ಕೇಳಿದಿರೆ ಇನ್ನವ್ವ ಎನ್ನ ದುಶೋಲಸಚ್ಚರಿಯಪ್? ಆವನಿಯೊಳ್ ಪೇಱಿಲ್ ಇನ್ನಪ ಫಲ್ಗುಣಂ ಕಾಣ್ಪೆರೇ ನೀವು (39, 58). ನೀಪ್ ಇಲ್ಲದೆ, ನಾವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ, ಧಾತುತನುಜಾ? (Śmd. 155). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಆರ್ತನೆ? (177). ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿಪಾಯ್? (221). ಭಂಗಿ ಕೇತವಂಗೆ ಇವಿರ್ ಉಗ್ಗೆ? (407). ಕೆಟ್ಟ ಪಾವು ಕಣ್ಣದ ಗಾಯು ಪಟ್ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಒರಸಲು, ವಿಷ ಪೋದೀತೆ? (Dp. 84). ಕೋಣ ಬಲ್ಲುಜೆ ದೇವದಪ್ ಓದಿ ಪಠಿಸಲಿಕೆ? (Dp. 87). See also Bp. 53, 35; 5, 48; 18, 109; 49, 23; 50, 3. 51. 2, in questions connected with censure or irony (ಆಕ್ಷೇಪಕ Śmd. 396), *e. g.* ಕುಡದ ನಿಮುಗದುಂ ಈ ಎಡಪಾಯ್ತೆ? (125). See Bp. 55, 52. 3, in questions to which an answer in the affirmative is expected, *e. g.* ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಣಪ್ ಆಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್? (Śmd. 57; see similar instances s. ಆಲ್ತೆ). ಧರಣಿಯೊಳು ಕೆಲವುರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲವೆ? (Bp. 44, 39; *cf.* 10, 35; 45, 17). ಪುಷ್ಪದ ಒನ್ದು ಬದಿಲಲ್, ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಪ ಇಲ್ಲವೆ? (Si. 5). ಕರಗಸದ ನಮು ಬವಣಾವರೆಯು ಕೊಯ್ದು ಇಳ್ಕವೆ? (Bh. 1, 8, 26). ಹುಸಿಯು ಜಾಯಿವೆ, ಹುಮುವಿನ ಆರಮ್ಭದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಪೋಗದೆ? (1, 8, 48). ತನ್ನೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ ರಘುಪತಿ ವರ್ತಿಸಿಲೆ ಏ ಪಿನವಾಸಮುಂ? (J. 31, 34).

ಎ ೆ. 5. An affix for the instrumental (Śmd. 132, and ablative) *e. g.* ಕೃಮುವೆ, ನಯವೆ, ಭಯವೆ (132). *Cf.* ೨ 8.

ಎ ೆ. 6. An affix for the formation of an infinitive (Śmd. 296); it may be translated by *when; if; to; so that* (see *e. g.* Śmd. Cm. 3. 13. 136. 260. 261. 286. 289). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ, ಪೇದಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಆಯೆ or ಆರಯ್ಕೆ, ಎನೆ, ಕೊಡೆ, ಉಗೆ (86), ಸುದಿಯೆ, ಪುರ್ದೆ (293). See 91. 163. 200. 272. 293. 294. It is used also in the so-called passive voice, *e. g.* ಆವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154). ಪಡಕಮ್ ಆಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (157). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇಱ್ ಪಟ್ಟುದು (157). ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟಿಂ (301).—ಪುಣಿ ಆವರೆ, ನಿಮು ರ್ಪ ಪುತ್ತಿನ ಕುಬಿ ಕೆವೆವತ್ತು...ಮ್ಯಗಣಾಂಧನಪಣ (Lilv. 3, 3). ಫೀತಿಯಿಂ ನಿಜಾಸ್ಯೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ, ಪಿಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಓಲೆಯ ಮಾತ್ತಳವನ್ನ ಕೋ? (3, 4). See Bp. 18, 80. 90. 92; 42, 3; 61, 84; Rām. 13, 4; Rāv. 2, 47; 13, 69; C. Bp. 4, 7. (The originally *restricted* use of the infinitive with ಎ disappears in later writings; see ಆಲ್ 1, No. 3).

ಎ ೆ. 7. = ಎಂ 1, etc. Termination of the first person singular of the future and imperfect, and of the negative verb, *e. g.* ಏಗೆಯ್ವೆ (Bp. 22, 52), ಉಸುರುವೆ (39, 60), ಬೆಳೆವೆ (25, 7), ಒತ್ತಿವೆ (28, 41), ಅಯ್ವೆ (20, 12), ಳನ್ನೆ (40, 47). ತಾನೆ (Bh. 1, 8, 6). ಉಸುರ್ವೆ (Śm. 67). ಪೇಳ್ವೆ (76). See s. ಇಹುದು.

ಎ ೆ. 8. = ಅಯ್ 2, etc. Termination of the second person singular, *e. g.* ಒಗೆವೆ (Bp. 8, 18), ಉಡ್ಕಳೆವೆ (12, 17), ಪಡವೆ (12, 52; see also 14, 10. 24. 26; 18, 4. 9; 20, 15; 21, 28. 47; 22, 54; 24, 63. 70; 41, 7; 44, 68; 47, 13; 52, 7. 8; 59, 11; 60, 60). ಬಲ್ಲೆ (Bh. 1, 8, 10). ಕೆಮಿಸಿವೆ (1, 8, 57). ಪೋವೆ (Rāv. 13, 102). ಕೆಮಿಸಿವೆ, ಬಲಿವೆ, ಇತ್ತೆ (J. 31, 33).

ಎ ೆ. 9. The affix which added to ಉತ್ತ 1 forms a third person singular neuter; see ಉತ್ತೆ 2. (*Cf.* ಆವೆ 4).

ಎ ೆ. 10. An ancient termination of the nominative singular masculine. See ಆವೆ 3.

ಎ ೆ. 11. = ಆವ, etc. What? See ಎತ್ತ 1, ಎನಿಸು, ಎನ್ನು, ಎಲ್ಲಿ, ಎಱಗೆ.

ಎ ೆ. 12. The initial ĕ that is connected with pĕ and hĕ (also with b, v, and y); see *e. g.* ಎಗ್ಗು, ಎಚ್ಚರ್ 2, ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಎಚ್ಚರು 1, ಎಚ್ಚು 3. 4, ಎಟ್ಟಿ, ಎಟ್ಟು 2, ಎಡಗೆ, ಎಡಸು, Tbh. ಎಡೆ 2, ಎಡ್ಡ 2, ಎಡೆಕೆ 2, ಎಣೆ 2, ಎಡೆ 2, ಎಮ್ಮೆಕೆ 2, ಎಮ್ಮೆ 2, ಎರಲು, ಎರೆ 5.

ಎ ೆ. 13. = ಏ 7. A sound that is used to express disgust (My.). — ಎಪ್ಪು. -ಪ್ಪು. = ಏಗುು. An insect or worm living in ordure (ಎಂಜಲುಪ್ಪು Śmd. II; ಎಂಜಲುಪ್ಪು Kk. 81).

ಎ ೬. 14. = ೧೩. See ಎಕೋ.

ಎ ೯. An affix to form feminines (Śmd. 244; *cf.* No. 2), *e. g.* ದೋಣಿ, ಸಿಪಗೆ, ಪಡುವಲಿ, ಪಾಣ್ಪೆ (245), ಆಕ್ಷೆ 2, ಆಕೆ, ಲೆಕೆ. 2, the ಎ that in Kannaḍa is generally substituted for the final ಅ of Sk. feminines (Śmd. 100), *e. g.* ದೂತಿ, ಪಾಠಿ, ೀಕ್ಷೆ, ಛಾಪೆ, ಯಾತ್ರೆ (101).

ಎಂ ೆಮ್. 1. = ಎ೭, ಎಪು1. Termination of the first person singular of the present, future and imperfect, and of the negative verb (Śmd. 254; *cf.* ಆಂ 1, ಎಪ್ 2). ಬರೆವೆಂ (Śmd. 259. 270); ಬಣ್ಣಿಪೆಂ (254), ಪಾಡುವೆಂ (91), ಆಪೆಂ (263), ದೂಪುವೆಂ (271), ಆಪೆಂ (1); ಆದುರ್ಪೆಂ (254), ಕೇಳ್ವೆಂ (262); ದೂಪೆಂ (260), ಆಪೆಂ (296).—ಒಳ್ಳೆದೆಂ, ಪೆಣ್ಣಪೆಯೆಂ, ಉಚ್ಚತನೆಂ, etc. (257. 258), ಪ್ರಾಕ್ತೆಂ (191. 244), ಸುಕ್ತೆಂ (395).

ಎಂ ೆಮ್. 2. = ೧೮, ಎಪ. Termination of the first person plural of the future, etc., being an optional substitute for ಎಪ (Śmd. 258), *e. g.* ನೋಡುವೆಂ, ಪಾಪುವೆಂ, ತಿರ್ಪುವೆಂ (258), ಪತ್ತುವೆಂ, ಕೇಳ್ವೆಂ (259).

ಎಂ ೆಮ್. 3. Termination of the first person singular of the imperative, *e. g.* ಆಪ್ ೀದಂ ದೂಪ್ವೆಂ! ಆಂ ತಿವನಂ ಪುಗುಪುದೇ! (Śmd. 271 Cm.). *Cf.* ಆಂ 2.

ಎಕತ್ಯಾರು ēkatyâru. Authority, control, power (My.; H.).

ಎಕರಾರು ēkarâru. A confession;—a deposition (My.; Br.; Mhr., H. ಇಕರಾರ).

ಎಕರೆ ēkarĕ. An "acre". (My.; Br. ಯಾಕ್ರಿ).

ಎಕಾರ ē-kâra. The letter ಎ (Śmd. 11. 63. 176).

ಎಕಾರವಿಧಿ ēkâra-vidhi. The rule that an ಎ is to occur (Śmd. 212).

ಎಕಾರಾನ್ತ ēkâra-anta. A term with final ಎ (Śmd. 260).

ಎಕೋ ē14-kô. = ಇಕೋ, etc. (Bp. 37, 66; 50, 68).

ಎಕ್ಕ ēkka. 1. = ಎಕ್ಕೆ, q. v. ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ (My.; ಉರ್ಕ, ದಸುಕ, etc. Sl. 141).

ಎಕ್ಕ ēkka. 2. = ಯುಕ್ಕ No. 3. Tbh. of ಏಕ (Śmd. 377; ಒಂ, ಒನ್ನು Še.; My.).

ಎಕ್ಕಛಾಯ ēkkachâya. (Śmd. 23, o. r. in Mḍb. ಎಕ್ಕಛಾಯ). Tbh. of ಏಕಚ್ಛಾಯ?

ಎಕ್ಕಟಿ ēkkaṭi. = ಎಕ್ಕಟಿ. Alone, solitary, by himself, in private (Tē.; Mhr. ಏಕ, ಏಕಟಾ);—a single, solitary person (Bp. 18, 9). — ಎಕ್ಕಟಿಗಡೆ. -ಕಡೆ. To call aside (Bh. 1, 7, 8; 2, 13, 21).

ಎಕ್ಕಟಿಗ ēkkaṭiga. A superior, noble or great man (Bp. 16, 13; Tē. ಎಕ್ಕಟಿ, superior, noble, great; ಎಕ್ಕಟಮು, greatness, height, ascent; high, great, mighty; ಎಕ್ಕು, to rise, increase, swell; ಎಗಿ, ಎಗೆ, to rise, spring up; to fly or bound; *cf.* ಎಕ್ಕ 3, ಎಗಡು, ಎಗಾ, ಎಗು, ಎಪ್ 1).

ಎಕ್ಕಟಿ ēkkaṭĕ. Greatness; wonder; a wonder (ಎಕ್ಕಟಿಯರ್ಪ್ Ct. II, 101; Tē. ಎಕ್ಕಟಿಕೆ, greatness, etc.; a strange thing, novelty; see ಎಕ್ಕಟಿ).

ಎಕ್ಕಟಿ ēkkaṭĕ. = ಎಕ್ಕಟಿ. (Bh. 4, 6, 26).

ಎಕ್ಕಡ ēkkaḍa. = ಎಕ್ಕಡ, q. v. (C.; Bh. 3, 13, 19).

ಎಕ್ಕತಳ ēkka-taḷa. Tbh. of ಏಕತಲ (Śmd. 377).

ಎಕ್ಕತಾಳ ēkka-tâḷa. Tbh. of ಏಕತಾಲ. (My.).

ಎಕ್ಕತಾಳಿ ēkkatâḷi. = ಎಗತಾಳ, ಎಗತಾಳಿ. Ridicule, derision, mockery, jest (My.; Tē. ಎಕತಾಳಿ, ಎಗತಾಳಿ).

ಎಕ್ಕತುಳ ēkka-tuḷa. (Tbh. of ಏಕತುಲ). One weight, equality (Abh. P. 9, 181);—whole, undivided weight, power or energy; full strength; very great power; vehemence (Râm. 5, 8, 36; 5, 9, 6; 6, 20, 5; J. 14, 5). ಆನಿಲಾಸ್ ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ದೀಪ್ತಿ ಪಾಯ್ದುಸು, ಕಾಣದೆ ಆಟಿಪಿರು (Bh. 3, 13, 33). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತ ದೆಯಿಸ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತಂ (Čîdakhapdânubhavasâra 1, 7). ಎಕ್ಕತುಳಂ, with full strength, etc. ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇಪ್ಪುದು (Śmd. 79).

ಎಕ್ಕಥಾಯು ēkkathâya. O. r. of ಎಕ್ಕಥಾಮು, q. v.

ಎಕ್ಕರಿಸು ēkkarisu. To make faces at, to gibe at, to mock, to deride (R.; Tē. ಎಕ್ಕರಿಂಪು, ಪೆಕ್ಕರಿಂಪು, ಪೆಗ್ಗಳಿಂಪು; T. ಎಳ್, ಎಳ್ಳು, to scoff, scorn, deride; *cf.* ಏಳದಿ?).

ಎಕ್ಕಲ ēkkala. 1. High, tall, huge like a demon (S. Mhr.).

ಎಕ್ಕಲ ēkkala. 2. A wild hog (ಕಾಡ ಪಸ್ಸಿ Ct. II, 36; ಕೆಲ್ಲೀದ ಕೆಸ.; Tē. ಏಕಲು; T. ಏನ, ಏದು, a hog). ದೂಪೆಮುಟ್ಟಿಜಿಗಿದ ತೆರದಿಂ ಕೆಪರ್ದ ಎಕ್ಕಲಂ (Śmd. 135 Mḍb. MS.). ಕೆಲಸ ದೂಸಿಗಿಗೆ ಗೂಪ್ ಪಿಣ್ಪಾಕ್ ಒದೆದ ಎಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗಡಿಗರ್ಲ್ಲಿಕೊಳು ದಾ ತಿಯಂ ದುಸಿದು (Râghâ. 17, 72). ಸಿಂಗದಕ್ ಇಪ್ಪಾಮು, ಎಕ್ಕಲಕ ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದು (17, 74). See Grj. 1, 100; Bh. 3, 13, 26. 28. 30; Riv. 5, 89; J. 12, 48; 14, 6.

ಎಕ್ಕವಡ ēkkavaḍa. = ಎಕ್ಕಡ. A kind of leathern sandal (ಜೀರ್ಣಿಯ ಕೆಲ Ct. II, 36; ಕೆಲ್ಪ್ Śm. 32).

ಎಕ್ಕವತ್ತಿ ēkka-patti. Tbh. of ಏಕವತ್ರ (Śmd. 377).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ (ēkka-sakka). = ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ, ಎಕ್ಕಸಿಕ್ಕ. ಎಗಚಿಕ. Confusion, random, doubt (Ch. v. 19; T., M. ಎಕ್ಕಚಿಕ್ಕ); perverseness. ಎಕ್ಕಸಕ್ಕವಕ್ ಆದಿ (Bp. 55, 44). 2, ridicule, mockery; a joke (Tē. ಎಕಸಕ್ಕಿ, ಎಕಸಕ್ಕ, ಎಕ್ಕಸಕ್ಕಿ; My. as ಎಕ್ಕುಸಿಕ್ಕ, ಎಗಚಿಗ).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ (ēkka-sakkĕ). A perverse female (Bp. 40, 52).

ಎಕ್ಕಸರ ēkka-sara. 1. Tbh. of ಏಕಸರ (Śmd. 377; Abh. P. 3, after 67).

ಎಕ್ಕಸರ ēkka-sara. 2. Going or running alone (J. 16, 22).

ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ (ēkka-sĕkka). = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ, etc. ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು (Bp. 50, 51).

ಎಕ್ಕಳ ēkkaḷa. = ಎಗ್ಗಳ, etc. (Abh. P. 3, 116).

ಎಕ್ಕಾವಳಿ ēkka-âvaḷi. Tbh. of ಏಕಾವಲಿ. (Abh. P. 5, 53).

ಎಕ್ಕಿ ēkki. (= ಎಜಕೆ 2). A piece of timber (or bamboo) forming one side of the frame of a cot (C.).

ಎಕ್ಕಿಕೆ ēkkikĕ. Dressing cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕಿಸು ēkkisu. To cause to dress cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕು ēkku. 1. = ಯುಕ್ಕು. To divide; to separate (ವಿಭಾಸ Śmd. Dh.); to dress cotton, to card wool (My.; Tu., M.; Tē. ಏಕು, T. ಎಂಗು; M. ಏಕ್ಕು, carding cotton; T. ಎಮು, to separate; ಇಮು, to break; to split, break asunder, v. l., see ಇಮ 3; *cf.* ಏದೆ 3). — ಎಕ್ಕಾಮು. -ಳಿಮು. To dress cotton (My.).

ಎಕ್ಕು ēkku. 2. To have frequent evacuations,

to purge (ಕ್ರಮಾಹಿಳೆ Šmd. Dh.; T. ಪೆಕ್ಕೈ, looseness with which cattle are affected).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 3. To come up, to stand on tiptoe (T., M.; Tĕ.: to ascend, mount, climb; to mount on, get upon; to rise, be augmented, increase; see ಎಕ್ಕುಗ, etc.; *cf.* ಎಟುಕು). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To get or fall upon (? Bh. 8, 24, 3). — ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ. rep. of the infinitive: up and up; one upon or after the other; etc. (ತೀನ ತೀನ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Čt. II, 72; see ಮೀಲೆ ಮೀಲೆ). ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯ ನಿಗಬ್ಬು, ಒದೊಪದ, ಕುಕ್ಕಿ ಕೂ ಎಕ್ಕು, ಕೋದಿ ಕೂಗಿದುದಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. Eminence, superiority; great force (Abh. P. 13, 21; Tĕ. ಎಕ್ಕುವು, ಎಕ್ಕುವೆ; see ಎಕ್ಕಟಿ).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. = ಎಕ್ಕ 1, ಎಕ್ಕ q. v., ಯುಕ್ಕ No. 2. A tall shrub, the gigantic swallow-wort or manure-leaf, Calotropis gigantea R. Br. (ಆಕ್ಕ, ಮಸುಳ, ಆಸ್ಕೈಕ, ಆಕ್ಕಮರ, etc. Nr.; ಆಕ್ಕ Kn. 13; Mr. 128; Sl. 141; C.; T. ಎರುಕ್ಕು, M. ಎಂಕ್ಕು). See ಬಿಳಿಯ ಎಕ್ಕೆ, ಗಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ, ಪೆಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ; Bp. 58, 22. — ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡ. (Sl. 141; ಮಸುಳ G.). — ಎಕ್ಕೆವೆನಕ. A stone occasionally found about the roots of the ಎಕ್ಕೆ in form like Ganêśa and supposed to make its possessor very fortunate (R.). — ಎಕ್ಕೆಮೂರೆಗಿಡ. = ಎಕ್ಕೆಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಎಕ್ಸುಕ್ಯ (ĕk-sukya). = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ No. 2. (My.).

ಎಗಚಿ ĕgači. = ಇಲಚಿ, ಎಗ 1, ಎಲಚಿ, ಎಚ್ಚಿ, ಎಳಚಿ, (ಬೇಸು 3). The jujube tree, Zizyphus jujuba Lam. (St. & Pl.; T. ಇಲಚ್ಚಿ, M. ಇಲಚ್ಚಿ). 2, the shrub Monetia barlerioides Lin. (My.; T. ಇಜಂಗು, ಜಂಗು; see ಉಪ್ಪಿಗಚಿ).

ಎಗಚಿಗ (ĕga-čiga). = ಎಕ್ಸುಕ್ಯ. (My.). — ಎಗಚಿಗಾಚಾರಿ. A mocker, a jester (My.).

ಎಗತಾಳ ĕgatâḷa. = ಎಗತಾಳಿ. (My.).

ಎಗತಾಳಿ ĕgatâḷi. = ಎಕ್ಕತಾಳಿ. (My.; Tĕ.).

ಎಗರಿಕೆ ĕgarikĕ. Jumping (My.).

ಎಗರಿಸು ĕgarisu. To cause to rise; to cause to rise in the air or to fly, as a paper-kite; to cause to spring or jump; to shoplift, to pilfer, to take away (My.; Tĕ. ಎಗಯಿಂಚು, ಎಗಿಂಚು).

ಎಗರು ĕgaru. To rise; to fly; to jump (My.; Tĕ. ಎಗರು, ಎಗುರು; *cf.* ನಿಗರು 1). 2, to fly away, to go, as life; to be spent, as money; to abrade, to wear or chafe off, as gilt, paint, etc.; to be ruined, as commerce (My.).

ಎಗಾ ĕgâ. (Tĕ. ಎಗೆ, above, up, upwards; see ಎಕ್ಕುಗ). — ಎಗಾ ದಿಗಾ. Up and down, backwards and forwards (Tĕ.; R.).

ಎಗು ĕgu. Rising; embarkation (Tĕ.; T. ಏಱ್ಪು; M. ಏಱ್ಪ, ಏಱ್ಪು). — ಎಗುಮುತಿ. Dues for embarking (M. ಏಱ್ಪುಮುತಿ, ಏಱ್ಪು-; Tĕ. shipment, lading; T. ಏಱ್ಪುಮುತಿ, exportation). — ಎಗುಮುತಿ ದಿಗುಮುತಿ. Export and import, shipping and unshipping (Tĕ.; R.).

ಎಗ್ಗ (ĕggu1-as). A rude, rustic, unpolished, stupid, or low man (ಕೂಟ Šmd. I; ಗಾವ್ಡ Čt. I, 101, o. r. ಗಾಣ್ಡ; ಗಾವಿಲ II, 77; ಗಾವಿಲ, ಗಾವ್ಡು, ಹೆಚ್ಚ ಕೆಸ; *cf.* ಎಚ ಗ?). ಪೈಂಪ್ರಜಪಸ್ ಉಮುಮಪಸ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39).

ಎಗ್ಗತನ ĕggatana. (Šmd. 248). Rudeness, vulgarity, etc. ಎಗ್ಗತನದ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಅಶ್ಲೀಲ Nr.); stupidity (My.; Rav. 11, 92).

ಎಗ್ಗಳ ĕggaḷa. = (ಅಗ್ಗಳ?), ಎಕ್ಕಳ, ಯೆಗ್ಗಳ, ಪೆಗ್ಗಳ, ಪೆಗ್ಗಳ. Abundance, excess, etc. (ಅಘಳ Čt. II, 19; *cf.* ಎಕ್ಕುಪ; ಪೆಗ್?).

ಎಗ್ಗು ĕggu. 1. (Šmd. 248). (= ಎಡಗು 3).

ಎಗ್ಗು ĕggu. 2. = ವೆಸ್ಕು, ಹೆಸ್ಕು, (ಸಿಸ್ಕು). Shame; the feeling of disgrace (C.; Tĕ.). 2, disgrace; blame; harm (Tĕ.). ಅಗ್ಗದ ಅರಳುಣ್ಮು, ಮೊಗ್ಗದಜ್ಜಗ ಯುಣ್ಮು, ಹೆಗ್ಗಳದ ಕಾಯಿ ಮುಳ್ಳುಣ್ಮು; ಮೂಡಣಾಮು ಎಗ್ಗಿನ ಬಮುಜೆ? (Sp.). See Bp. 6, 1; 43, 13; 45, 15; 52, 21; 60, 16.

ಎಗ್ಗುಳಿ (ĕggu1-uḷi). 1. A rustic, or low, person (ಕೊಚ್ಚಿಲ Čt. I, 5).

ಎಗ್ಗುಳಿ ĕggu2-uḷi. 2. A bashful person (My.).

ಎಗ್ಗುಳಿತನ ĕggulitana. Shame, bashfulness (My.).

ಎಂಕಟ ĕṅkaṭa. = ವೆಂಕಟ. (My.).

ಎಂಕಟಿ ĕṅkaṭi. = ವೆಂಕಟಿ. (My.).

ಎಂಗಟ ĕṅgaṭa. = ವೆಂಗಟ. (My.).

ಎಂಗಟಿ ĕṅgaṭi. = ವೆಂಗಟಿ. (My.).

ಎಂಗಳಿ ĕṅgaḷi. = ವೆಂಗಳಿ. — ಎಂಗಳಯ್ಯ = ವೆಂಗಳಯ್ಯ. (My.).

ಎಂಗಿ ĕṅgi. 1. = ವೆಂಗಿ. A stupid, foolish, silly person (C.).

ಎಂಗಿ ĕṅgi. 2. Fraud, deceit (My., *e.g.* ಎಂಗಿ ಬಿದ್ದಕು, ಅವನಿಗೆ ಎಂಗಿ ಆಕಬೆದು). *Cf.* ಕ್ಯಂಗ್ಯ?. — ಎಂಗಿನಾಣ್ಯ. A counterfeit coin (My.; occasionally S. Mhr.).

ಎಂಗೆ ĕṅgĕ. = ಎಮ್ಮೆ, etc. (My.). See ಮುತ್ತೆಂಗೆ.

ಎಚೆ ĕčĕ. = ಇಸು 3, etc. To shoot arrows, to discharge; to expel, as water out of a syringe (S. Mhr.).

ಎಚ್ಚತ್ತು ĕččattu. = ಎಚ್ಚತ್ತು. P. p. of ಎಚ್ಚರ್1 & ಎಚ್ಚರು.

ಎಚ್ಚರ್ ĕččar. 1. = ಎಚ್ಚರು 1, ಎಚ್ಚರ್ q. v. To awake (v. i.). P. p. ಎಚ್ಚತ್ತು. ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರ್ಪುದು (ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರಣ, ಪ್ರಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ, etc. Illâ.).

ಎಚ್ಚರಿ ĕččari. 2. = ಎಚ್ಚರ, ಎಚ್ಚರು 2, ಹೆಚ್ಚರ. The state of being awake, waking; watchfulness, circumspection, caution, care (ಅವೇಕ್ಷೆ Mr. 456; J. 7, 45). — ಎಚ್ಚರದಿ. -ಆಗಿ. Waking, watchfulness, etc. to cease (J. 21, 49).

ಎಚ್ಚರಿ ĕččari. = ಎಚ್ಚರ್2, etc. (C.; ಜಾಗರ, ಜಾಗರಣ, etc. G.). ಜನರ ಕೂಡ ಗಳೆತನ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 2, 10). ಎಚ್ಚರುವು ನಿದ್ದೆಯೂ (4, 133). — ಎಚ್ಚರಿಕೆ. -ಕೆಡ. A man devoid of watchfulness; a confused or mad man (ಸೋಣ್ಡಾಡ G.). — ಎಚ್ಚರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An inattentive, negligent, or lazy person (My.). — ಎಚ್ಚರಗೇಡಿತನ. Inattention, negligence, inadvertence (ಪ್ರಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚರ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To awaken; etc. ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯನ್ನ)

ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವ ಹಾಡುಗಾರರು (Sl. 292). — ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To awake (v. i.); to become watchful or precautious; to make provision (C.; B. 3, 70). — ಎಚ್ಚರದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. To become off one's guard, to lose one's self (My.; B. 5, 139). ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿಕೆ (ಪರವಸ G.). — ಎಚ್ಚರವಿಡ್ಡ ನಾರು. To be awake, etc. (C.; B. 4, 12). — ಎಚ್ಚರ ಪಮ. To be watchful, cautious, etc. (C.; B. 4, 24). — ಎಚ್ಚರ ಮುಖ². = ಎಚ್ಚರವಪ್ಪು. (B. 3, 12). — ಎಚ್ಚರವಾಗು. -ಆಗು. The state of ceasing sleep to take place (B. 5, 73). ಆವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು (My.). 2, to awake (v. i., B. 3, 40). ಎಚ್ಚರವಾದನು (My.). ಎಚ್ಚರವಾಗಿರು, to be awake, etc. (Sl. 398). — ಎಚ್ಚರವುಳ್ಳವ. A wakeful man, etc. (My.; ಜಾಗರಿತ್ಯ, ಜಾಗರೂಕ G.).

ಎಚ್ಚರಿಕೆ ĕccarikĕ. = ಹೆಚ್ಚರಿಕೆ. Waking, etc. (= ಎಚ್ಚರ² 2; ಜಾಗರಿಕ, ಜಾಗರ Nr., Sl. 394; ಆದೇಶ್ಟ 71; C.; T. ಎಚ್ಚರಿಕ್ಕೆ; Tĕ., Tu. ಎಚ್ಚರಿಕೆ). ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣ (ಪ್ರಬೋಧನ G.). ಆನಂದತತಿಯ² ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೊಳ್ ನಾರು, ಆಂಗ! (Bp. 4, 67). ಉಚ್ಚಾಟಿಯ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಸುಡಿಸುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು (40, 61). ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ Sl. 71). ಎಚ್ಚರಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಜಾಗರೂಕ 361). ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಲ್ಲ ನದೆ (B. 5, 89). See J. 8, 28; 15, 49; 20, 1; Dp. 91, 1-10. — ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚರಿಸು ĕccarisu. To awaken, to wake; to caution, to forewarn; to give a caution, to put in mind (C.; T., Tu. ಎಚ್ಚರಿ; Tĕ. ಎಚ್ಚರಿಂಚು). See Dp. 14, 22; 37, 20. 26; 60, 31; J. 4, 40; 5, 3. 27; 6, 18. 50; 12, 7; 13, 22; 26, 26; B. 5, 49.

ಎಚ್ಚರಿಯಿ ĕccariyi. 1. = ಎಚ್ಚರ² 1, etc., ಹೆಚ್ಚರಿಯಿ. (C.). P. p. ಎಚ್ಚರಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಯಗಳಿಲ್ಲ ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲ) ಎಚ್ಚರಿಯದೆ ದೂಡು ವರರು (Sl. 292). ಆ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಉಪಯಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿತ್ತು (B. 3, 51).

ಎಚ್ಚರಿಯಿ ĕccariyi. 2. = ಎಚ್ಚರ² 2, etc. — ಎಚ್ಚರವಾಗು. -ಆಗು. = ಎಚ್ಚರವಾಗು. (My.; D. 5, 28). — ಎಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 1. P. p. of ಇಸು 3 (and ಎಸು 1). Having shot. — ಎಚ್ಚು ಬಾಯ್. To be shot and go right through (? ಪೂಣ್ಮು Kk. 73; *cf.* ಉಚ್ಚಿ ಬಾಯ್?).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 2. To smear (ಅಲಂಕೃಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 3, 85; Grj. 10, 41; Rav. 8, 31; T. ಇಮಿಯು; *cf.* ಎದಪ್ಪ). 2, to make even or proper, to decorate (ಸಮಧಾನ Mr. 339).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 3. = ಹೆಚ್ಚು. To increase, etc. (My.).

ಎಚ್ಚು ĕccu. 4. = ಹೆಚ್ಚು. Increase, etc. (My.; Tĕ., T., M.). See ಹೆಚ್ಚಚ್ಚು.

ಎಜಮಾನ ējamāna. = ಯಜಮಾನ. (ಧಾನು Čb.; My.).

ಎಜ್ಜ ējja. = ಜೆಜ್ಜ 2, etc. A bore, a hole (C.; ಸೂಜಿ ಕಣ್ಣು B. 4, 158). ರತ್ನಾಜಿಗಳಿಗೆ ಎಜ್ಜಗಳು ಮಾಡುವ ಬಯ್ಕುಗೆ (ಅಸ್ಥಿಛೇದನ Sl. 345).

ಎಜ್ಜ ējja. Tbh. of ಯಜ. (Nn. 111; My.).

ಎಂಜಲ್ ĕñjal. ಎಂಜಲು. = ಎಂಜಲ. That which in eating is left on the plates or leaves, sticks to the mouth or hands, or falls to the ground, that of which a piece is bitten off, to be short, all food or drink which has somehow come in contact with the mouth or hands of the eater, and therefore is regarded as impure (C.; ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ G.; ಕೇರಳ Sl. 235; ಎಚ್ಚಿಳ್ಳಿ, ತಿಕ್ಷ, ಪತ್ತಳಿ Śa.; T., M. ಎಚ್ಚಿಲ್; Tĕ. ಎಂಗಿಲಿ); saliva (My.). ಎಂಜಲು ದೂಂಸಂ (Bp. 18, 36). ಎಂಜಲು ಅಮ್ಮು (27, 57). ಎಂಜಲು ಮಾಲು (55, 15). ಎಂಜಲು ಕೂಡ್ (56, 26; see also 56, 18). ಜಾಮೊಳಗಿನ ಎಂಜಲು ತುಟಿಯ (B. 3, 95). ಎಂಜಲು ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲ ಕಾಗೇ ಒಯಿಸುವಿಲ್ಲ (lest the crow might get the ĕñjal; Prv. used with regard to a miser). (ಫಲ್ಗೆ) ಇಕ್ಕಲಾ ಜದ (ತಪ್ಪ) ಕೆಯ್ ಎಂಜಲೆದ್ದುನ್ನೆ.—ತುಪ್ಪದ ಆಲೆಗೆ ಎಂಜಲು ತಿಪ್ಪ.—ಎಂಜಲಿಗೆ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಡ್ಡಾಳೇ?—ಎಂಜಲು ಎತ್ತಿಕ್ಕಿ ಗುಣ್ಣಾ! ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಉಣ್ಣವರು ಎಮ್ಮ ಜನ? ಎಚ್ಚ (Prvs.). See Bhaktisāra 101. — ಎಂಜಲು ದುಡ್ಡು. A dudḍu obtained yesterday (not to-day; S. Mhr.). — ಎಂಜಲು ದೂಡು. A word of the past (not of to-day; S. Mhr.). 2, repeating the words of another (C.). — ಎಂಜಲುಪ್ಪಡಿ. -ಪ್ಪಡಿ. = ಎಂಜಲುಗು ಡಿ, q. v. (ಎಪ್ಪಡಿ Kk. 81). — ಎಂಜಲೆಜಚ್. rep. (Bp. 56, 22).

ಎಂಜಲ ĕñjala. = ಎಂಜಲ್. — ಎಂಜಲುಗುಡಿ. (*i. e.* -ಪ್ಪಡಿ = ಪ್ಪಡಿ, for ಪ್ಪಡಿ). An insect or worm living in orts (ಪೊಡಿ Čt. II, 96).

ಎಂಜಲಿಸು ĕñjalisu. To defile (Bh. 2, 10, 8; J. 18, 46).

ಎಟಕಿಸು ĕṭakisu. To stand on tiptoe to reach any thing (My.).

ಎಟಕು ĕṭaku. = ಎಟುಕು. To be or come within reach (My.; *cf.* ಎಳ್ಳು 3 and see ಎಟ್ಟು 1). ಆದು ನನಗೆ ಎಟ ಕುವದಿಲ್ಲ (My.). 2, to be sufficient (My.). — ಎಟಕಿ ನೋಡು. To peep standing on tiptoe (My.).

ಎಟುಕು ĕṭuku. = ಎಟಕು. (My.).

ಎಟ್ಟ ĕṭṭa. = ಎಟ್ಟಿವೆ, ಹೆಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚ. A bush-harrow (My.). — ಎಟ್ಟಾ ಹೊಡೆ. To roll or flatten sown land by drawing over it a large bamboo mat or bushes having on them several heavy stones (My., = ಹೆಲ್ಲ ಹೊಡೆ in S. Mhr.).

ಎಟ್ಟವೆ ĕṭṭavĕ. = ಎಟ್ಟ, etc. (My.).

ಎಟ್ಟಿ ĕṭṭi. = ಬಿಟ್ಟಿ No 2. An obstinate, self-willed person (S. Mhr.; *cf.* ಎಟ್ಟಿ 2).

ಎಟ್ಟಿಕೆ ĕṭṭikĕ. Reaching, reach (My. occasionally).

ಎಟ್ಟಿತನ ĕṭṭitana. Obstinacy (S. Mhr.).

ಎಟ್ಟಿಸು ĕṭṭisu. = ಎಟಕಿಸು. (My.). — ಎಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು. = ಎಟಕಿಸಿ ನೋಡು. (My.).

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 1. = ಅಟ್ಟು 12. To reach a thing which is on high (ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; T.; M. ಎತ್ತು). 2, to be within reach, to be obtainable (My.). ತವನ್ನಾವದು ಆದು ಎಟ್ಟದು ಅನ್ಯರಿಗೆ (Bp. 58, 39).

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 2. = (ಪಟು 1), ಪೆಟ್ಟು 2. ಹೆಟ್ಟು. A blow (C.; T. ಎಟ್ಟಿ, to beat; to cut; to throw; to hew; to kill; — a blow, etc.; Tu. ಎಟ್, to strike; *cf.* ಇಪ್ಪ 1, ಎಪ್ಪ 3).

ಎಟ್ಟೆ ĕṭṭĕ. 1. = ಪೆಟ್ಟೆ 1. (My.).

ಎಟ್ಟೆ ĕṭṭĕ. 2. = ಪೆಟ್ಟೆ 2. (My.).

ಎಡ ĕḍa. 1. = ಆಡ 10, ಅಡೆ 15, ಇಡೆ, ಎಡೆ 1 q. v. Place, ground, etc. (Tĕ. ಎಡ, ಎಡೆ; T. ಇಡ, ಇಡ್ಡೆ; M., Tu. ಇಡೆ; see ಎಡ 3, which appears to be identical; also ಎಡ 2

may be identical, if the original meaning be "inferiority"). See ಅಟ್ಟಿದ. — ಎಡತಾಳ. A man who goes and comes frequently (My.). — ಎಡ ತಾಳಿಸು. To cause to go and come frequently, etc. (C.). — ಎಡ ತಾಳು. = ಎಡೆ-. To come in continual contact with a place, to go and come frequently, to frequent (My.). ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸೇಬರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಎಡ ತಾಳುವರು (B. 5, 286). ಆವ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಳುತ್ತಾನೆ (C.). — ಎಡದೆಯಿಸು. = ಎಡೆದೆಯಿಸು, q. v.

ಎಡ ಎಡ. 2. (= ಎಡೆ 1, etc. ?). The left, the left side (ಸಂಸ್ಕೃ G.; C.; Tu.; T., M. ಇವ; Tē. ಎಡಮು, ಣಾ; *cf.* ಎಡ 3 & ಎಳ; ಕೊಡ್ಡ). ಎಡನು (ದಾಮು, ಸಂಸ್ಕೃ Hlā.; Mr. 436). ಕಾವು ಬಲದಲಿ, ಎಮ್ಮ ಎಡದಲಿ ನೀವು ಕುಳ್ಳಿರ್ಮಿ (Bp. 24, 28). ಎಡದ ಕೆದೆಯಲಿ (40, 21). ಬಲಮ್ ಎಮ್ಮ ಧಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಡನು (50, 27; see also 28. 32). ಎಡದ ಕರದಲಿ (52, 41). ಎಡದ ಬದಿ (55, 16). ಎಡದ ಕಾಲ್ (58, 65; J. 28, 33). ಎಡದ ಧಾಗ (ದಾಮು Kn. 24). ಎಡದ ಕಾಲಲ್ ಉಮಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಅರೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲಲ್ ಉಮಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ವೈತ್ಯಾರೀಢ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನಿಗದಲು ಪಟ್ಟಿ ಜನ್ನಿಸಾರಂ (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Kr.). ಎಡದ ಅಂಸ್ಪಿ (J. 28, 14). ಎಡದ ಅಂ (28, 35). ಬಿಲ್ಲಮುಖ್ ಆಗಳೆ ಎಡದ ಕೆಮ್ಮೊಳ್ ಅಳವಡಿಸಿ (Rāghē. 17, 70). ಜೋಲಿಯುವವನ ಬಲಕೆ ಇರ ಬೇಡ, ಉಮುವವನ ಎಡಕೆ (to which side he throws the water of his nose) ಇರ ಬೇಡ (Prv.). — ಎಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To cross one's path coming from the left side (C.). — ಎಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. The left side (C.). ಎಡಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲು (B. 4, 170). ರುಜ್ಜವ ಬಲಗಡೆಗೂ ಎಡಗಡೆಗೂ ಹೊರಳುತ್ತಿದೆ (4, 82). ಎಡಗಡೆಗೆ (Sl. 376). 2, to the left side (C.). — ಎಡಗಣ್. -ಕಣ್. -ಗಣ್ಣು. The left eye (Bp. 18, 72; J. 26, 65). — ಎಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. The left foot (Rāv. 13, 70; Bh. 1, 6, 4; B. 4, 168). — ಎಡಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. The left ear (C.). — ಎಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The left hand (C.; Rāv. 14, 29). — ಎಡಗೆಯ್ಯಾತಿ. The left-hand caste among the bōlēyas (My.). — ಎಡದೊಡು. -ತೊಡು. To put on the left side (to pass under the left arm). ಜನ್ನವೀರಮಂ ಎಡದೊಡುವುದು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Hlā.). — ಎಡತೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The left thigh (C.; Bp. 55, 17). — ಎಡನ್ದಿಡು. -ಂ-ತೊಡು. = ಎಡದೊಡು. ಜನ್ನಿ ದಾರಮುಖ್ ಎಡನ್ದಿಡಲ್ (ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 255). — ಎಡಬದಿ. The left side (B. 4, 170). — ಎಡ ಬಲ. Left and right, the left and right side; to or on the left and right. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡಬಲಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಮ Nr.). ಎಡ ಬಲ ದುರಳಿ (Bp. 26, 30). ಎಡಬಲದೋಳಂ (C. Bp. 5, 8). ಎಡ ಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27). ಎಡಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (Rām. 13, 4). ಎಡ ಬಲಕೆಯ್ಗಳ್ ಕೆರಹೂ (Sl. 212). ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಸ್ವಭಾವ (B. 4, 170). ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ (5, 198. 207). 2, ಎಡಬಲರ್, persons of the left and right, a kind of servants (Bp. 59, 20). — ಎಡಭಾಗ. The left portion or side. ಒಡಲ ಎಡಭಾಗವ (ಸಂಸ್ಕೃ Nr.). — ಎಡಮುಗ್ಗು. The left side (C.). — ಎಡ ಮುರಿ. To turn (the body) to the left (in rising, which is regarded as inauspicious, My.); (the body) to turn to the left (My.); to turn or wind to the left, as a shell (v. l., My.). 2, the state of turning (the body) to the left, etc. (My.). — ಎಡವಲದರ್. -ಬಲ-ಬರ್. To circumambulate an object keeping it now on the left and then on the right side. ಬೇಡಪಿರಿ...ಬಾಮುವಿರೆ ಪುಲ್ಲೆಗಳುಮ್ ಇನಿತು ತೊಲಗದೆ, ಎಡವಲದರಲು (Rāghē. 17, 66). — ಎಡವಳ. -ಪಳ. The left side (My.). — ಎಡವೆಗಲ್. -ಪೆಗಲ್. The left shoulder (Rāv. 6, after 11).

ಎಡ ಎಡ. 3. = (ಎಡೆ 1), ಎಡೆ 1, Nos. 2 & 3. Place or space between, interval; the middle, the waist (T. ಇಡ್ಡ; M., Tu. ಇಡೆ; Tē. ಎಡ, ಎಡಿ); the being middling (My.); inferiority; inferior (= ಆವ 6 No. 5; C.). ಈ ಕುಮರೆ ಇವಕ್ಕಿನ್ನ ಎವ (S. Mhr.). ಆವು ಆಯೋಧನದ ಪಟ್ಟಿನಿನ್ನ ಎವ (B. 4, 26). — ಎವಕುಂಟೆ. = ಎಡೆ-. A middling, smaller kind of weeding machine drawn by oxen. It is so constructed that the young plants, planted or sown in rows, pass unhurt between two pieces of iron, whilst the weeds on both sides are pulled up by them (C.). — ಎವಡೆ. An obstacle that comes between, an impediment, a hindrance (My.). — ಎವತರ. A middling sort; a middle size; mediocrity (C.; M. ಇವತ್ತರ; Tu. ಇಡತರ, middling, inferior). — ಎವತಲಿಗಿಡ. -ತಲೆ-ಗಿಡ. The shrub Acacia cinerea Spr. (or Dichrostachys cinerea W. & A.; St. & Pl.; T. ವಿವತ್ತ(ರ್ತ). — ಎವದಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A middling, bad state or character (My.; T., Tu.). 2, want of understanding, stupidity (C.; Tu.). ಎವದಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯ, a stupid man (C.). ಆವೆ, ಆವಿವೆ ನೋಲೆ, ನೋತರೆ ಕೊವೆ, ಕೆಟ್ಟುರೆ ಎವದಟ್ಟು (Prv.). — ಎವದಟ್ಟಿನ ಸ. Stupidity (My.). — ಎವದಟ್ಟುದಾರಿ. A bad, rough path (My.). — ಎವದರ್ಗ. A middle colour: greyish white (ಳ ಬ್ಯಾವ Hlā.).

ಎವಗೆ ಎಡಗೆ. = ಪೆವಗೆ, etc. (My.).

ಎಡಹು ಎಡಹು. 1. The state of being left-handed (My.). — ಎವಹ. -ಆ 3. A left-handed man (My.).

ಎಡಹು ಎಡಹು. 2. = ಎಡರು, etc. Difficulty, especially in speaking (S. Mhr.).

ಎಡತಿ ಎಡೆ-ti. (Śmd. 244). A middle-aged woman (*cf.* ಎವಪ್ಪಾಯ); or (fr. ಎವಗ): a good-for-nothing woman.

ಎಡಪು ಎಡಪು. = ಎಡವು, etc. (Grj. 5, 52).

ಎಡರು ಎಡರು. ಎಡರ್. = ಇಡರು, etc. Strait, trouble (Rāv. 13, 6. 14; J. 11, 35; 12, 3; 27, 42). 2, an impediment, an obstacle (J. 2, 54; 13, 21; C.). — ಎವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. The destroyer of obstacles: Vināyaka (Kk. 5; Śm. 4).

ಎಡವಿ ಎಡವು. = ಎಡರು 3. Poverty, indigence; ruin (ದಾರಿದ್ರ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 105; Čt. II, 73; ಕೆಡುಪು Bhn. 56; ದರಿದ್ರ, ತವಲ್ಕೆ.; T. ಇಡರು, to stumble; to lose one's state or dignity, see ಇಡರು). ಎವಗರ್ಳ್ (Śmd. 53). ಕುಮರ ನಿಮಗೆ ಈ ಎವಕ್ ಆಯ್ತೇ? (125). ಎಮ್ಮ ಅಳ್ವನ ಎವಕ್ಕಿ ಆದು ತಿರುವೆದೆ (258). ಎವಕಿಸಿ (Bp. 29, 10). ಎಮ್ಮೆವಕ್ ಆಪ್ದು (40, 35). ಎವಕಿಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43).

ಎಡವಿ ಎಡರು. 1. To be crooked; to be dishonest (ವಕ್ರಧಾವ Śmd. Dh.; Śm. 105; Abh. P. 10, 212). ಎವಕುವದು, a dishonest man (Śmd. 16). ಎವಕುವಕ್ಕೇ? ಆವನ ನೋಸಲು ಅಕ್ಷರಂ (o. r. ಅಕ್ಷರವದಂ) ತೊವೆದುದು ಅಕ್ಷಂ (69).

ಎಡವಿ ಎಡರು. 2. = ಇಡಿಮೆ. Crookedness.

ಎಡವಿ ಎಡರು. 3. = ಎವಕ್. ಎಮ್ಮ ಎವದುಗಳಿಗೆ (Bp. 23, 7). ಎವಕುವಲಿ (Abhā. 1, 29).

ಎಡವಿ ಎಡರು. 4. = ಇಡರು, ಎಡವು, etc. To stumble, to trip (My.).

ಎಡವು ಎಡವು. = ಇಡರು, ಎಡಪು, ಎವರು 4, ಎವಹು 1. The foot to be struck at a thing so as to cause

a person to fall or to be near to fall;— to strike with the foot against (c. Accus.);—to stumble, to trip. ಅವನು ಕಾಲು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, or ಅವನು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, he stumbled and fell (C.). ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲು ಎಡವಿತು (C.). ಅವನು ಎಡವಿದನು (C.). ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಡವಿದನು (My.).

ಎಡವೆ ಱdave. = ಎಳವೆ, q. v.

ಎಡಸು ಱdasu. = ಎಡರು 2, ಪಡೆಸು, q. v. (My.).

ಎಡಹು ಱdahu. 1. = ಎಡವು, etc. To stumble, etc. (J. 16, 25; 28, 54; Râm. 5, 8, 70). ಸಜ್ಜು ಮುಡಾಪು ಪರಿತರದ್, ಎಡಹಿ (Bp. 27, 17). **2,** to commit a mistake. ಪತ್ರಿ ಕೆಯೊಳ್ ಎಡಹಿ ಬರೆದ ಅಕ್ಷರದ ಪೀಡೆ (J. 30, 28).

ಎಡಹು ಱdahu. 2. Stumbling (Râm. 5, 3, 45).

ಎಡಹುಹ ಱdahuha. Stumbling; deviating from the right course (ಸ್ಖಲನ, ರಂಜನ Nr.).

ಎಡಿಗೆ ಱdige. = ಎಡಗೆ, etc. (My.).

ಎಡೆ ಱde. 1. = ಎಡೆ 1, etc., ಎಡೆ 3. A place, a spot (ಸ್ಥಾನ Śmd. Cm. 27. 57. 104; ತಾಣ 341; ಠಾವು Nn. 128, o. r. ಬಿಡಿ; ಠಾವು 165; C.); ground, floor. ದೇವರಡ ಎಡಗೆ ಪಿರಿಮೆ ಲೋಪಂ (Śmd. 57). ಕೆಲವು ಎಡೆಯೊಳ್ (52). ಆರೆ ಎಡೆ ಯೊಳ್ (82). ಎಸೆಸುವೆಡೆಯೊಳ್ (116). ಆಗುಬ್ದೆಡೆ (I). ಆವೆಡೆ, ಆವೆಡೆಯನೆಂ (135). ಬಿಟ್ಟಿಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ಕೃಂಗಾಟಕ); ಇರ್ದ ಎಡೆಯಿ ನಮರ್ ಪೆಱರ್ಗ ದುನಿವದಂ (ಗೋಪ್ಯತ್ವಕ್); ಕೆಸಮಿಳ್ಕ ಎಡೆ (ಪಿಳ್ಳಿಲ); ಕೊಯಿದ ಎಡೆ (ಛಾತನಸ್ಥಾನ IIIâ.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಎನ್ನು, ಸನ್ನದ್ಧನ್ ಆಪ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಿಸಿ ನಿರಿ ಸುವನು (ವ್ಯೂಹ); ಸೇನೆಯಿದ್ದ ಎಡೆಯಿನ್ನ ತೊಲಗುವುದು (ಪ್ರಚಕ್ರ Nr.). See Bp. 5, 19; 11, 12; 51, 37; 55, 16; Rîv. 5, 34; 6, after 132; Śm. 84, 86; J. 3, 3. 23. 25; 8, 2; 25, 33; 28, 18. 45; Bh. 1, 10, 29. **2,** room, place; interstice, place or time between, interval, meanwhile; distance (ತೆರಪು Śmd. 135; see ಎಡವಿಡು). ಎಡೆ ಬಿಡದ ಕ್ರಿಯೆ (ಸತತ Śl. 26). ಎಡೆ ಬಿಡದಮ (ಘನ, ನಿರಕ್ಷರ 371). ಎಡೆ ಬಿಟ್ಟಮ (ವಿರಳ, ವಿರಲ 371). ಪ್ರಯೋಜನವಿದ್ದ ಎಡೆ ಬಿಡದಮನು (ಅರ್ಥವಿಶ್ವ ಅಪರೀಕ್ಷಿತವನು, ಆಪ್ತ 447). ಎಡೆ ಬಿಡದೆ (ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ 473). ರಣಭೀಕರಮಾದುದು ಮಿಕ್ಕು, (ಪೋರಿಗಳಂ) ಪರಿಸಿದರ್ ಅಸುರರ್ ಇಚ್ಛೆ ದೆಗೆ; ಎಡೆಯಲೇ ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ಬಿಡಿ' ಪೆಱಗೆ ಉಂಬುದಮ (Bh. 1, 10, 29. 30). See Prv. s. ಬಡವ. **3,** inferiority; inferior. **4,** = ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. ಎಡೆ ಹೊಡೆ, to weed by means of the ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.; Sd.). — ಎಡೆ ಕಡೆ. dupl. Place and direction (J. 26, 52). — ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. = ಎಡಕುಣ್ಟೆ, q. v. (S. Mhr.). — ಎಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A small dam (My.). — ಎಡೆಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಎಡೆಗಟ್ಟು. (My.). — ಎಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut down (J. 25, 33). — ಎಡೆಗಾಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). An inferior or small fish-hook. — ಎಡೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Room to fall: to be deficient in room (Abh. P. 14, 121). — ಎಡೆಗಿ ಡು. ಎಡೆಗೆ-ಇಡು' 4. To be closely confined in a place: to be covered over, to be enveloped, to be hidden (ಸಂಛನ್ನ Śmd. Dh.). — ಎಡೆಗುಡು. -ಕುಡು. = ಎಡೆಗೊಡು. (Abh. P. 6, 117). — ಎಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಅಡೆಗೆಡಹು. To throw to the ground (J. 7, 47). — ಎಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause room to fall, to obstruct, to resist (ತಡೆಯಿಯ್, ತಡಮ್ಮುರಿ, ಮಾಳ್ಕಿಳ್, etc., ವ್ಯತಿಷಜ ಕೆಲ.). — ಎಡೆಗೆದೆ. -ಕೆದೆ. = ಅಡಗೆದೆ. To fall to the ground, or down (J. 20, 30). — ಎಡೆಗೆದೆಗೆ. -ಎದೆಗೆ. rep. Here and there, etc. (Bp. 12, 19; 21, 10; 22, 49; 26, 68; 27, 72; 32, 51; 38, 70; 44, 2; 53, 24; Râm. 13, 3). — ಎಡೆಗೆಯ್. To prepare a (proper) place (V. 14, 59). — ಎಡೆ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give way, to submit, to surrender to (J. 2, 16; 18, 48). — ಎಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take place, to occur, to come into being (Śmd. 206; Rîv. 13, 65; J. 6, 2); to take a position: to come to a stand, to stand (J. 28, 38; Rây. 6, 9). 2, to obtain, to acquire (Grj. 10, after 79; J. 17, 4); to conceive (Riv. 4, 37; Abhâ. 2, 54); to resort to (J. 16, 40). — ಎಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put, to put on (Grj. 10, after 61). — ಎಡೆ ತಾಗು. = ಎಡ ತಾಗು. (My.). — ಎಡೆವೆಱಸು. -ತೆಱಸು. An interval of space (Râm. 6, 51, 19). ಎಡೆವೆಱಸು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ದೇವ, ರಾಜ Nr., o. r. ಎಡ-). — ಎಡೆಸಿಚ್ಚ. Informing against, betraying (ಏಸುಱ Ct. I, 13, o. r. ಎಡೆನಿಚ್ಚು). — ಎಡೆಸುವಿ. = ಎಡೆಯ ನುಡಿ (Śmd. 195). A middling or inferior word or speech. — ಎಡೆ ನಿಲ್. Place to be sufficient: to be sufficient in place (Abh. P. 9, 60; 15, 59). — ಎಡೆಪ್ರಾಯ. = ಎಡೆವರೆಯ. The middle of the ordinary age of man (My.). — ಎಡೆ ಮುಡಗು. To leave an interval (Abh. P. 9, 61; 11, 100). — ಎಡೆಮನೆ. A house in the midst (Bp. 48, 25). — ಎಡೆ ಮಾಡು. = ಎಡೆಗೆಯ್. (Abh. P. 14, 33; Grj. 10, after 98). — ಎಡೆಯಳ್ತರ. -ಅಳ್ತರ. N. of a metre (Ch.). — ಎಡೆಯಾಟ. (Śmd. 136). A man of the midst (?). — ಎಡೆಯಿರಾಗು. -ಆಗು. To be at hand, to be near and dear. ಎಡೆಯಿರಾದ ಸಂಗತಿಗಳನು (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್, ಸನ್ನ Nr.). — ಎಡೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be or become exposed to; room to be found for. ನಾಡಿಲಿ ಎಸಿಸುವ ಪಥು ನಗಗೆ ಎಡೆಯು ಕ್ಕುಂ ಸಮುಸ್ಪಜಗತೀತಲದೊಳ್ (Śm. 221). ಅರ್ಜಾರಾಜಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಯಾಗದ ಒಲ್ಪಿಕ್ಕೆ (17). ನಗಗೆ ಎಡೆಯಾಗಿಪುದು (Bp. 40, 73). See Sp. s. ತರುಣತ್ವ. — ಎಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. Moving from place to place, roaming; moving to and fro; commotion (J. 30, 30). ಮಾಜರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದ ಆಸೆ (Sp.). ಕರಿತುರಗಸಿಪರುದ ಎಡೆ ಯಾಟಗಳ ಛಾಟಿಗಳ್ (C. Bp. 42, 15). — ಎಡೆಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to roam about, (to send on errands). ವಿದಾಸಿನಿ ಯೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡಿಸೆನು (Bp. 9, 33). ಸೂಳೆಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಡೆಯಾಡಿಸುತ (26, 58). ಎಡೆಯಾಡಿಸಿ ತಾ ಕೊಡದ ಲೋಭಿಯ ಮಾತು ಕೊಡಲಿಯು ಗಾಯ (Sp.). — ಎಡೆಯಾಡು. -ಆಡು. To move; to move, wander, or play about, to roam (ಕೊಳ್ಳುಡಿಗೆ Kk. 51). ಹೊ ಟ್ಟೆಯ ಹೊತ್ತು ಎಡೆಯಾಡುವಡಂ (ಪರದಾರಾಪಹಾರ, ಎಸಧ Nr.). ಗುಡ ಪೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅಸಿಲಂ (ಅಡವಿ Mr. 51). See Abh. P. 3, 128; 4, 29; Bp. 15, 23; 26, 19; 44, 7; 47, 66; 51, 42; 56, 54; Râm. 1, 16, 16; J. 5, 31; 6, 8; 15, 20; 19, 44; Abhâ. 2, 105. 106. — ಎಡೆಯುಮಾಗು. -ಉಮಾಗು. To leave room, to make an interval or an interruption; to stop; to cease (ವಿಚ್ಛೇದ Śmd. Dh.; ಎಡವಿ Śmd. 157; ಎಡೆಮು 157 Cm.; Rîv. 14, 29). — ಎಡೆಯೆಱೆ. rep. (Bp. 56, 13; Rîv. 10, 31). — ಎಡೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To compress, to press, to squeeze (J. 3, 27). — ಎಡೆವಡಿ. -ಪಡಿ. To cut room asunder: to make an interruption, to stop, to cease (Abh. P. 11, 19; J. 4, 28; 19, 14); to end (ಎಡೆಯುಮಾಗು Śmd. 157, ಎಡೆಮು Cm.; Râm. 1, 4, 9; ಎಡೆದು, *l.c.* -ದಿ, is the original reading in Mdh. Abh. P.). ಎಡೆವಡಿದ ವಿಪಯಮಂ (ವಿಪರೀತಾಗ Mr. 241, o. r. ಸಿಪ-; the opposition is ಕೀಲು-, or ಕೀಲಿರಾಗ). — ಎಡೆವರಿ. -ಬರಿ. = ವಿಸ್ತರಿ. (Abh. P. 13, 106). — ಎಡೆವಿಡು. -ವಿಡು. = ಎಡೆಯುಮಾಗು. Also: to go beyond the (proper) boundary. See Bp. 2, 13; 18, 63; 35, 5; 38, 34; 50, 32; 51, 48; 57, 26; 58, 48; Riv. 8, 98. 113; J. 34, 8; Śm. 12. 40; Mr. s. ಕೀಲಿರಾಗ. ಎಡೆವಿಟ್ಟಮ (ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿಕ್ರಾಂತ Nr.). — ಎಡೆವೊಗು. -ಪೊಗು. To come near, to approach (Abh. P. 10, after

201; 14, after 17 & 25). — ಎದೆವೆರಸು. -ವೆರಸು. To take a position in resistance, to stand (J. 27, 6). — ಎದೆಸೆಳೆ. The inner force or velocity of a river (J. 9, 24). — ಎದೆವಗಲು. The time from about 9½ o'clock to 10½ in the morning (My.). — ಎದೆಹರೆದು. = ಎದೆಕ್ಕಾದು. (My.). — ಎದೆಹೊತ್ತು. The time between sunrise and sunset (My.).

ಎಡೆ ಏಡೆ. 2. (fr. ಇಡು 1). Excess, abundance; exceedingly, etc. (ಆಧಿಕ್ಯ Śmd. 391; Śm. 58; T. ಇಡ, extension; greatness).

ಎಡೆ ಏಡೆ. 1. Tbh. of ಇಡೆ. An offering; food; meal. ಎಡೆ ಇಕ್ಕು, -ಇಡು, -ಸೀಡು, -ಮಾಡು, -ಹಾಕು, to present food to a deity or to man (C.). ಅವಿಯೂ ದೈವದಂ ಛೇದಿಸಲಿಕೆ ಅಂಯದು ವೆ, ಪಾವಿಯೂ ಕಳ್ಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾಡಿಗರ ಕೋಡು! (Sp.). ನೇದಕರನ್ನು ಎಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಪಾಪ (B. 5, 288). See Sp. s. ಕೆಯ್ಯಾಯಿ. 2, the leaf, etc. on which food is placed (My.). — ಎಡೆಕಾಸು. A kâsu presented with food to a deity (S. Mhr.).

ಎಡೆ ಏಡೆ. 2. = ಪಡೆ. (My.). See ಏಡೆಕಾಗರ.

ಎಡೆಗ ಏಡೆಗ. A good-for-nothing man (ಸಲ್ಲದವ Kk. 37; Śm. 46; Tē. ಪೆಡೆ, useless, etc.; ಪೆಡಗು, ಪೆಡಗು = ಪೆಜ್ಜವಾಮು, a fool).

ಎಡೆಯ ಏಡೆಯ. = ಪೆಡೆಯ. See s. ಪೆಜ್ಜ.

ಎಡ್ಡ ಏಡ್ಡ. 1. (fr. ಎಡ್ಡು 1). A cheat, a liar (S. Mhr.; Tē. ಎಡ್ಡಿ).

ಎಡ್ಡ ಏಡ್ಡ. 2. = ಪೆಡ್ಡ. A dull, stupid man (My.; Tē. ಎಡ್ಡಿ; T. ಇಡುವೈ).

ಎಡ್ಡ ಏಡ್ಡ. 3. Beauty, charm, nicety, goodness (ಒಳ್ಳು Ćt. I, 6; ಒಳ್ಪಿಕು II, 24; ಮುನೀಶ್ವರ Kk. 18, Śm. 55; Grj. 6, after 56; Rsv. 6, 54; Tu. ಎಡ್ಡೆ; T. ಎಡಿತ, beauty; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇಪ್). ಆಕೆ ಕಣ್ಗೆಡ್ಡಮ್ ಆವಳ್ (Lilv. 3, 46). ಇಳೆಗೆ ಇಬಿಯದೆ ಒತ್ತರಿಸಿ ಮುಸ್ಸಯ್ಸುತ್ತೆ ಎಡ್ಡಮ್ ಎನೆ ನಿಸ್ಸ ಪಸ್ಪಿಳೆಯ ಒಪ್ಪು (Rsv. 6, 5).

ಎಡ್ಡ ಏಡ್ಡ. 4. = ಅಗ್ಗ 1. — ಎಡ್ಡಂ ತಿಪ್ಪಂ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. (My.).

ಎಡ್ಡತನ ಏಡ್ಡತನ. 1. = ಎಡ್ಡುತನ No. 1. Cheating, falsehood (S. Mhr.).

ಎಡ್ಡತನ ಏಡ್ಡತನ. 2. = ಎಡ್ಡುತನ No. 2, ಪೆಡ್ಡತನ. Stupidity (My.).

ಎಡ್ಡತಿ ಏಡ್ಡತಿ. = ಪೆಡ್ಡತಿ. A stupid woman (My.).

ಎಡ್ಡಿಸು ಏಡ್ಡಿಸು. = ಏಡಿಸು. To rail, to abuse; to mock; to cheat (S. Mhr.; T. ಇಣಾಪ್ಪು, derision, contempt; to mock to deride). ಧೃಂಗಿ ನಗಿಸುತ್ತೆ, ಎಡ್ಡಿಸುತೆ, ಶಿವನಿ ವಿರೋಳ್ ಆಮುತ್ತೆ (Bp. 1, 49). ಪಂಚರು ಬಸ್ಸು, ಪಪ್ಪಳಿಗುಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡಿಸಿ, ಕಾಮಿದಳ್ಳಪೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗರು ನಿಸ್ಸಂ (18, 15).

ಎಡ್ಡು ಏಡ್ಡು. 1. Cheating, falsehood (S. Mhr.; see T., M. s. ಎತ್ತ 2).

ಎಡ್ಡು ಏಡ್ಡು. 2. = ಪೆಡ್ಡು. Stupidity; a stupid thing or person (My.). — ಎಡ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Stupid behaviour (My.).

ಎಡ್ಡುತನ ಏಡ್ಡುತನ. = ಎಡ್ಡತನ 1. (S. Mhr.). 2, = ಎಡ್ಡತನ 2. (My.).

ಎಡ್ರು ಏಡ್ರು. = ಎರಡು, etc. (My.).

ಎಣ್ ಎಣ್. = (ಎಣ್ಟು 2), ಎಮ್ 2. Eight (Śmd. 223). — ಎಣ್ಣಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. Eight thousand (Śmd. 225). See ಮಹಿ ಣ್ಣಾಸಿರ. — ಎಣ್ದೆಸೆ. The eight points of the compass; their guardians. ಎಣ್ದೆಸೆಯ ಅಣಿಗಳ್ (Śmd. 225). See Bp. 8 sum.; 32, 5; 36, 62; 44, 32; J. 3, 21; 13, 47; 17, 2; 25, 3. — ಎಣ್ದೆಸೆದೇವಿ. -ದೇವಿ. A wife of any guardian of the eight points (J. 28, 39). — ಎಣ್ಪಾರಮು. Eight forms (Śāv. 1, after 71). — ಎಣ್ಮೈಯ್ಯ. (= Sk. ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ): Paramēśvara (Śr.). — ಎಣ್ಮೈಯ್ಯಿ. -ಆವ. = ಎಣ್ಮೈಯ್ಯ. (Śiva Kk. 4; Śm. 2).

ಎಣ ಎಣ. = ಎಸೆ 1. — ಎಣಗೊಣ. = ಎಸೆಗೊಣ, ಎಸೆಗೊಣ. — ಎಣಮಣಿಸರ. A kind of necklace, composed alternately of beads of gold and precious stones or corals (My.).

ಎಣಸು ಎಣಸು. = ಎಸೆಸು q. v., ಎಣುಸು, ಎಣ್ಣಿಸು. (C.; Bp. 22, 18).

ಎಣಿಕೆ ಎಣಿಕೆ. 1. = ಎಣ್ಣಿಕೆ. Counting, reckoning; number (C.). 2, thinking; thought; notice, observation (C.). ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ (ಮಾತ್ರೆ No. 157). ಅಕ್ಕರದ ಎಣಿಕೆ (ಗ್ರಸ್ಥ Mr. 491). ಎಣಿಕೆಯಾವಮು (ಗಣಿತ Si. 371). ಮುಮುಸಿನ ಎಣಿಕೆಗೆ ಕುನ್ನದನ್ನೆ ವಿಜಾರಿಸು! (Bp. 11, 14). ಸಾವಿರದ ಏದಿ ಸೂರ್ಯಸದಿಗಳ ಎಣಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಮ್ ಆಗಲು (51, 73). ಎಣಿಕೆಗೆ ಪಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕರ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಆರಮನಿಗೆ ಹತ್ತು, ನಿನಗೆ ಒನ್ದದಿ ಎಣಿಕೆಯೋಳ್ (J. 29, 22). ಎಣಿಕೆಗೆ ಆಳುಮ್ಬುಮ್ ಆಗಿ (Rśv. 13, 72). ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದ (countless) ಧನ (C.). ಒಡಗೂಡದೆ ಇರದು ಎನ್ನ ಮನದ ಎಣಿಕೆ (J. 30, 25). See ಪಲವಣಿಕೆ; J. 2, 25. 45; 4, 4; 5, 28; 9, 6. 8; 13, 23. — ಎಣಿಕೆಗಯ್. To think, etc. (J. 20, 16). — ಎಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To consider, to respect, to take notice of (Bp. 2, 19; 4, 27; 52, 9; J. 10, 24; 12, 11; 13, 17; 17, 22; Dp. 126, 1). — ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬರು. To come under one's eye, to come quite close. ಮನುಷ್ಯರಾಗಲಿ ದನ ಕಯುಗಳಾಗಲಿ ತಮ್ಮ (ಸೊಸೆಗಳ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ನದೆ ಕೂಡಲೆ ಹಂದಿದು (B. 4, 132). ಬೀಜಿಯು ತನ್ನ (ಸಿಂಚದ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮುಖಿಯಾಗಿ ದೊಗ್ಗಿ ಕೊಬ್ಬು ಬನ್ದ (4, 212).

ಎಣಿಕೆ ಎಣಿಕೆ. 2. = ಪೆಣಿಕೆ. (My.).

ಎಣಿಸು ಎಣಿಸು. = ಎಣಸು, etc. To add together; to enumerate; to count, to reckon; to estimate; to appreciate; to consider, to take notice of; to think; to think of; to plan; to make equal to, to compare. ನಿನ್ದೆ ಎಣಿಸಿದ ವಿವಿಧವಿಧದ ಯಿಗಳ್ಕೆ ಸಪ್ತವಿಧವಿಘಕ್ತಿಗಳ್ (Śmd. 114). ಒನ್ದೆರಡು ಮೂರಿನ್ದು ಪದಾರ್ಥದುಪ್ ಎಣಿಸುವ ಎಣಿಯೋಳ್ (116). ಮೆ ಎಮ್ಬುದು ಅಳ್ವುದುಪ್ ಎಣಿಸುವ ಸೂಬೋಳ್ (242). ಎಣಿಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣಿತ Mr.). ತೂಗುವದು, ಅಳೆಯುವದು, ಎಣಿಸುವದು (ಮಾನ Si. 327). ಜಾಡೀ ಕೇಳಿ, ಪ್ರೌಢಪಂಗಳನ್ ಎಣಿಸುತ್ತ (Si. 94). ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆಣಿಪರ ದೈವದೊಕ್ಕಣಿಸಿತು (Prv.). ಕಾರಣಪುರುಷ, ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಎಣಿಸಲ್ ಉಣ್ಟೇ? (Dp, 30, 24). ತನ್ನಪಾತ್ರನ ಅನೂನಮುಹೆಮುಖ್ ಎಣಿಸುವುದೆ ಗಾರ್ಗಿಪತಿಗೆ ಅತಿಶ್ಯ (31, 17). ಕೆಲವು ಮನುಗು ದನಗಳೊಳಗೆ ಎಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಈ ದೇಶ ದೊಳಗೆ ಪಡುಪಾಲನ್ನು ಪಶ್ಚಾಲಿಯವರನ್ನು ಊದಿಗದವರೊಳಗೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (5, 286). See Bp. 1, 14. 30. 37; 5, 18; 35, 26; 47, 55; 50, 36; 51, 75; 54, 34; Rśv. 13, 26. 27; J. 29, 37; Bh. 1, 8, 40.

ಎಣುಸು ಎಣುಸು. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣೆ ಎಣೆ. 1. = ಎಣ. A couple, a pair; connexion; fellowship; adjustment; equality, similarity;

a match (ಸಾಮ್ಯ, ಜವಳಿ, ಜೋಡು, etc. Śm. 55; My.; T. ಇಣ್ಣೆ; Tu. ಇಣೆ; Tē. ಎಣೆ; see ಇದಿ 1 and 2, ಇಣ್ಣೆ 2, ಎಳಸು 1, ಜೆಣೆ). ಸುಣ್ಣದಸಿಪ ಎಣೆ (J. 28, 18). ಅದಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ದೂಪದ ವಿಟ್ಟಗಳ್ ಎಣೆಯೆ? (Śmd. 139). ಪೂರಿಸುವಡೆ ಎಣೆಯೊಳರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗಳ್? (Bp. 25, 11). ಕ್ಷೇತ್ರರ್ ಅಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳ್ ಎಣೆಯೆ? (54, 22). ಈ ಮಗಳು ಸೋದುಗೆ ಎಣೆಯೇ? (55, 22; see also 11, 24; 27, 44; 51, 57; 55, 23). ಸಿಂಪಕ್ಕೆ ಗಾಜಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Si. 103). ಚೀವರತ್ನಕೆ ಎಣೆಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (62). ಎಲರ್ ಪಿರಿಯಮು ಪಾಮೆಪೆಮು ಎಲಗೆರ್ ಎಣೆ (Rāv. 5, 34). ಆತಿಶೌರ್ಯದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರೆ ವಿಸ್ತರಯಶಸ್ ಅಳ್ದು ಪಾಟ್ಟುದಂಗೆ ಎಣೆ ಉಣ್ಟೇ? (13, 10). See Śmd. s. ಪರ್ಜನ್ಯ; J. 2, 25; 6, 24; 8, 17; 28, 18.— ಎಣೆಗಣ್ಣಿ. The braid of hair of a woman tied up at the back of the head (ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ Si. 52).— ಎಣೆಗಳೆ. -ಳೆ. To lose one's connexion with, to become loose. ಪೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯದೆ ಇಷ ಪೆರೆ (ಉಪಜಿತ್ತೆ, etc. Mr. 401).— ಎಣೆಗಾಣು. -ಣಿ. To see the like (My.).— ಎಣೆಗೆಱಸು. = ಎಣೆಗೆಱಗು. (Śmd. 143, o. r. ಎಣ-, also Mdh.).— ಎಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become equal. ಅದಳ ಮುಖಕ್ಕು ಪದ್ಮಕ್ಕನ್ನು ಎಣೆಗೊಣ್ಡಿತು (My.); to be united, to face (one another). ಗರ್ಜಿಸುತೆ ಆನೆ ಯರಮ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ...ಕಾದಿಸಿತು..ಇಭಾರೋಹಪತಿಕರ್ (Rāv. 13, 86). 2, (a child) to suck when its mother is pregnant (R.); (infants) to become thin or lean when insufficiently supplied with milk from the breast (S. Mhr.).— ಎಣೆಗೆಱಗು. (-ಗೆಱಗ್-ಅ 3). A person with a compound neck (as Brahmā, etc.?). It may become ಎಣೆಗೆಱಗು (Śmd. 143, o. r. ಎಣ-, also Mdh.).— ಎಣೆ ಬರ್. = ಎಣೆಪರ್. To equal. ಉಮೇಶಪಥಕ್ಕರ್ಗೆ, ಆಜಿಶರ್, ಆಜಪರಮುಖ್ಯರ್ ಎಣೆ ಬರರ್ ಆರ್ಯರರ್ (Bp. 22, 17).— ಎಣೆಯಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. The same letter or consonant (Ch.).— ಎಣೆಯೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. To put opposite to (J. 14, 3).— ಎಣೆವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. The company-bird: the ruddy goose (ಪಕ್ಕಣಾಳ Kk. 14; Śm. 28). See Rāv. 6, after 24; J. 17, 25. 40; 26, 24; 30, 15.— ಎಣೆಪಡೆ. -ಪಡೆ. To be united, to be composed (Ch. v. 254).— ಎಣೆಪರ್. -ಬರ್. To become or be equal (Rāv. 1, 36; 4, 9).

ಎಣೆ ಱಪೆ. 2. = ಜೆಱೆ. To twist, etc. (My.).

ಎಣ್ಟನೆ ಱಣ್ಟನೆ. The eighth syllable (Ch. v. 132. 133; see s. ಎಣ್ಟು 2).

ಎಣ್ಟು ಱಣ್ಟು. 1. Arrogance. (*Cf.* ಪಟ್ಟು 3; Tu.: boasting; craftiness, cunning).— ಎಣ್ಟೆದೆ. -ಎದೆ. A proud heart or mind (Ch. v. 21).

ಎಣ್ಟು ಱಣ್ಟು. 2. (= ಎನ್ಟು, etc.). Eight (C.; T. ಎಟ್ಟು, Tu. ಎಣ್ಟ, Tē. ಎನಿಮಿದಿ). ಎಣ್ಟುಡೊಳ್ (Śmd. 43). ಎಣ್ಟುಕೆ (223). ಎಣ್ಟಪಲಿ (Bp. 35, 32). ಎಣ್ಟಿಕ್ಕೆ (Mr. 402). ಪಣ್ಣುಮಣಿವಪರ್ಣಜೊಳ್ ಪ್ರಳಯಮುಮ್ ಎಣ್ಣಳ್ಕುಂ (Śmd. 7). ಈ ಪೇಳ್ದ ಎಣ್ಟುಂ (42). ಪತ್ತಣ್ಟು (63). ತೊಣ್ಟುತ್ತಣ್ಟು ಸಾವಿರ (Bp. 5, 18). ಸೆನ್ನಿರ ಮುನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಮಿ ಪೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಟು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.; another form is -- ಎಣ್ಟು ಮುನಿಗಂ ಏಕ್). ಎಣ್ಟು ಜನರು (B. 5, 125). ಎಣ್ಟು ಮುಡಿ (J. 17, 26).— ಎಣ್ಟಡಿ. -ಅಡಿ. Eight feet. 2, that has eight feet: the śarabha (Ct. II, 23).— ಎಣ್ಟಡಿವರಂ. -ಅಡಿ-ವರಂ-ಅ 3. Who has the form of the śarabha: Vīrabhadra (Kk. 6; Śm, 4).— ಎಣ್ಟನೆಯ. -ಅನೆಯ. Eighth (*cf.* ಎಣ್ಟನೆ). ಎಣ್ಟನೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷೆತಪಾಗಿ (J. 25, 7). ಎಣ್ಟನೆಯ ವರುಷಮ್ ಆಗಳ್ಕೆ (29, 7).— ಎಣ್ಟಾಱೆಣ್ಟು. -ಅಱು-ಎಣ್ಟು. About eight (used only of time, C.). ಎಣ್ಟಾಱೆಣ್ಟು ದಿವಸ (B. 4, 53).— ಎಣ್ಟು ಕುಲ. Eight castes of men. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ಕುಲಮ್ ಆಳ್ದು (Mr. 254). 2, the eight kinds of nāgas: ಅನಂತ, ವಾಸುಗಿ, ತಕ್ಷಕ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಪದ್ಮ, ಮಹಾಪದ್ಮ, ಶಂಖಪಾಲ, ಕುಲಿಕ (Mr. 402). See ಎಣ್ಟು ದಾಪು.— ಎಣ್ಟು ಗಣ. The eight syllable-feet (Mr. 363).— ಎಣ್ಟು ದೆಸೆ. The eight points of the compass. ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ, etc. ಈ ಎಣ್ಟು ಮೂಲದ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ ಶ್ರುತಿವಿಶ್ವೆ ಒದೆಯರು (Hāl.).— ಎಣ್ಟು ಸಗ. The eight chief mountains (the eighth being ಶ್ರೀಪರ್ವತ?). ಎಣ್ಟು ಸಗಂಗಳುಂ ತಗ್ಗಿದವ (Bp. 28, 55).— ಎಣ್ಟು ದಾಪು.= ಅಷ್ಟಫಣಿ, ಎಣ್ಟು ಕುಲ No. 2. (Bp. 46, 27).— ಎಣ್ಟು ಮೂರ್ತಿ. The eight bodies or forms (of which Śiva consists, Bp. 9, 50). See ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ.— ಎಣ್ಟು ಒಂಬತ್ತು. Eight or nine (C.; B. 3, 13). 2, eight and nine (My.). 3, eight times nine (My.).— ಎಣ್ಟಾವರೆ. Eight and a half (B. 4, 100; My.).— ಎಣ್ಟೆದೆ. -ಎದೆ. = ಎಣ್ಟು ದೆಸೆ. (J. 27, 55). ಎಣ್ಟೆಣ್ಟು. rep. Eight and eight. ಎಣ್ಟೆಣ್ಟು ದಿವಸ, every eighth day (B. 1, 6). 2, eight times eight (My.).

ಎಣ್ಡೆ ಱಣ್ಡೆ. = ಜೆಣ್ಡೆ. Cow-dung (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಎಣ್ಣಕಾಯಿ ಱಣ್ಡ್ರಕಾಯಿ. A crab (Tē. ಎಣ್ಡ್ರಕಾಮಿ, ಎಣ್ಡೆ; R.; see ಎಸಪಿ).

ಎಣ್ಣಿಕೆ ಱಣ್ಣಿಕೆ. = ಎಣಿಕೆ 1. (My.; T. ಎಣ್ಣಿಕೈ; Tē. ಎನ್ನಿಕೆ).

ಎಣ್ಣಿಸು ಱಣ್ಣಿಸು. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣ್ಣು ಱಣ್ಣು. To count; to think. (T., Tu. ಎಣ್ಣು; Tē. ಎನ್ನು). ಎಣ್ಣಿದ್ದು ದುಣ್ಣಾಯಿತು, ಪತ್ತದ್ದು ಪೆಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ಎಣ್ಣೆ ಱಣ್ಣೆ. Oil (C.; Tu., M.; T. ಎಣ್ಣೈ; Tē. ನೂನೆ). ಎಣ್ಣೆಯೊಳ್ ಅರಿಸೀದು'ಲ ತನಿದಣ್ಣುಮುಪ್ ಉಣ್ಣೆಸಿದಪ್ ಆಜುಜಪಥಪ್ ಎನಿಸಿದ ಮೆಯ್ (Śmd. 84). ಎಳ್ಳಿಂಗೆ ಎಣ್ಣೆ (163). ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟಿದ್ ಆಮವ ಪಾಳಲಿ (ಪುಜಪದ Nr.). ಎಣ್ಣೆ ಪೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಪೋಪ್ಪು ಪಣ್ಣ ರಿಣವ ತೀರಿದ ಆ ಕ್ಷಣದಿ ದುಣ್ಣಾಪಾಲು (Sp.). ದಿವಪೆ ಎಜ್ಜೆಯ ನೀರ್ಗುಡಿವಾಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೆಣ್ಣೆಗಳ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಎಣ್ಣೆಯು ಬತ್ತಿಯುಂ ಸವೆವನ್ನೆ (Bp. 26, 47). ಎಣ್ಣೆ ಅಮ್ಬಿಲವು ಕೊಡಿಪನ್ನೆ (40, 74). ನಲ್ಲ ಪೈಲೊಳ್ ಆಲರುವ ಆ ಸೊವರ್ ಎಳ್ಳಿನಿಪ್ಪ ಆಲರುವುದೆ? ಪೇಬಾರ್! ಎಳ್ಳಿಂಗ್ ಎಣ್ಣೆಯ ಗುಣಮ್ ಉಮ ಉಣ್ಟೇ? ಎಳ್ಳಿನೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲದೇ? (51, 37). ಎಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಪಾಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?— ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸಣ್ಣೆ ಯಾಕೆ?— ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುರಿದಿತು.— ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಶನಿವಾರ (on which baths are chiefly taken).— ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಪ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ.— ಎಣ್ಣೆ ಚಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ, ಕಾಯಿ ಚಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ.— ಎಣ್ಣೆ ಪಾಕವರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ದುಣ್ಣು ಪಾಕವರೆ ಬುವಕೆ ಗುಣ.— ಕಳ್ಳ ಹೊಳ್ಳ ದುಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಣ.— ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). ಎಣ್ಣೇ ಕಾಯಿ (B. 4, 161). See ಆಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ, ಆವುದೆಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ಕುಸುಬೆ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಗನ್ಧದ-, ಹರಳೆಣ್ಣೆ.— ಎಣ್ಣಾರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. An ūrige fried in oil (My.).— ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Oil to be made hot or boiled (J. 11, sum.).— ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A fruit boiled in oil and a little water (My.).— ಎಣ್ಣೆಗಾಸು. -ಕಾಸು. To heat oil (My.).— ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Darkish red, as the face of some natives (C.), dark brown, as a horse (B. 3, 55; 5, 12), blackish, as the bar across the shoulders of an ass (5, 16; ಕಪಿಲ, ಕರ್ಗಮ್ಪು G.).— ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. An oil kupparige (J. 10, 46; 11, 31).— ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆ. To extract oil (C.; B. 2, 11. 42).— ಎಣ್ಣೆಬದನೇಕಾಯಿ. Brinjals filled with condiments and boiled in oil and a little water (C.).— ಎಣ್ಣೆ ಪಾಕು. To pour oil (C.). 2, to spoil another's affairs (as clothes are spoiled by the contact of oil). ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಕವನು, he spoiled my work or affairs (C.).

ಎಣ್ಬರ್ ĕṇbar. Eight persons. ಎಣ್ಬರುಮ್ ಎಣ್ಬರುಂ (Śmd. 180).

ಎತ್ ĕt. = ಎಚ್ 3. See ಎತ್ತರ.

ಎತನ ĕtana. = ಎತ್ತನ, ಎತ್ತ, ಯತ್ತ. Tbh. of ಯತ್ತ. (C.).

ಎತಿ ĕti. Tbh. of ಯತಿ (ಮುನಿ Nn. 8. 9. 18. 25. 44; ಆವಲು, ಪರಮಯೋಗಿ 41; ಸಂಯಮಿ 80. 94; My.).

ಎತ್ತ ĕtta. 1. Which or what place or direction?—(which or what sort?—how?—);—to, or in, which or what place or direction? where? (C.; Tē. ಎನ್ನು; T. ಎಂಗು, ಎಂಗೇ, where). ಆತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Śmd. 145). ಎತ್ತಣ, ಎತ್ತಣಿಂ (135). ಎತ್ತಣಿನ್ದೆ (Bp. 46, 24). ಎತ್ತಣದು (Śmd. 180, = ಎತ್ತಣ್ಣು). ಎತ್ತ ಪಯಣಂ? (Bp. 29, 31). ಎತ್ತ ನೋಟ್ಪಿರೆ (23, 6). ಪಾವೆತ್ತ? ನೀವೆತ್ತ? (56, 21; see also 60, 21). ಕೆಪ್ಪವರ್ ಎನ್ದುಂ ಪೊರೆವ ಪಜ್ಜವರ್ ಎತ್ತ ಬಲ್ಲಂ? (60, 42). ಎತ್ತಣ (of what place: where) ಗಗನಮಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಪನ್ಕ್ತಿಯುಂ? (Bh. 1, 20, 56). ಎತ್ತಣ (of what kind) ಅಮ್ಮತಮ್ ಇದುಂ? (J. 8, 40). ಏಪ್ ಇದುಂ? ಎತ್ತಣ ಕೌತುಕದ ನುಡಿ (20, 23). ಎತ್ತಣದುಂ? (28, 27). ಆದು ಎತ್ತಣದುಂ? (Rāv. 6, after 34). ನಚ್ಚರ ಸಂಗಮಮ್ ಆದು ತೀರ್ದಿ! ಪರಿದ ನೀರ್ ಎತ್ತಣದು ತೀರ್ದಿ? (Sp.). ಎತ್ತ ಪೆಜಯಂಗೆಯ್ದು ನೋಡಿದಪೆ ಉತ್ತಮಮ್, ಎಲಾ! (Bh. 2, 13, 23). ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರ್ ಸುಜನರ್..ಕವಟಿಗಳ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಪುದುಗಿರ್ದ ಪೂಮಿದುಂ? (J. 29, 36). ಎತ್ತ ಪೋದರೂ ತುತ್ತು ಪುಮಕ್ಕಾವದೇ.—ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೂ ತಿನ್ನಲೆ ಉಣ್ಣು.—ಎತ್ತ ಪೋದರೂ ಮೃತ್ಯು ಬಿಡದು (Prvs.). — ಎತ್ತಂ. -ಅಂ 5. Wheresoever (ಅವ ಪೆಸರಯಲ್ಲಿಯುಂ Śmd. 238 Cm.; ಆಪೆಯಲ್ಲಿಯುಂ 399). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದರ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ದರ್ ಇನ್ನು ಅಂತರ್ಕಳ್ (Śmd. 145; see also 128). ಮುನ್ಪೊಳ್ ಪಿಡಿದೆ ಎತ್ತಂ ತೋಡಿ ರೋಷೋದ್ಧತಂ (Rāv. 9, 22). — ಎತ್ತ ಕಡೆ. Which side? whither? (C.). —ಎತ್ತಣ್ಣು. = ಎತ್ತಣದು (Śmd. 180; Tē. I, 76; Kk. 61). Of what place (it)? where? (of what sort?). ಪೆಸರ್ ಎತ್ತಣ್ಣು? ಆಗಸಮ್ ಎತ್ತಣ್ಣು? ಎತ್ತಣ್ಣು ಉರ್ವಿ? ಎತಿಸಿ ಪರ್ದಿಡುದು ತಮುಂ (Śmd. 181). — ಎತ್ತಳವು. = ಎತ್ತಣದು. (J. 12, 3). — ಎತ್ತಾನುಂ. -ಆನುಂ. In whatsoever direction; in some places; occasionally; (whatsoever). (Śmd. 391; ಆರಮೆ, ಆರೆ 395; ಏಪಾನುಂ 4 Cm.). ಎತ್ತಾನುಂ ತಪ್ಪರುದಮ್ ಆಪ್ಪುದು (201). ಬಿರುದಿನೊಳ್ ಎತ್ತಾನುಂ ಸಲ್ವುದು (208). See also 211. 340. — ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ. -ಎತ್ತಲುಂ. Everywhere (J. 4, 10).

ಎತ್ತ ĕtta. 2. = ಎತ್ತು 2. Lifting up, raising. 2, taking up, undertaking, beginning (Tē. ಎತ್ತು). 3, reaching, obtaining (M. ಎತ್ತು). 4, finding out an item in an account (Tē. ಎತ್ತು). 5, taking in, cheating, deceit, cunning (T. ಎತ್ತು; M. ಎದ್ದು, ಏದ್ದು, a trap, snare; *cf.* ಎದ್ದು 1). — ಎತ್ತಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಎತ್ತುಗಡೆ. A means, an expedient, a device (My.); a trick (My.; Tē.). — ಎತ್ತಗೆಯಂ. -ಕೆಯಂ. = ಎತ್ತುಗೆಯಂ. A (man's) elevated arm with the fingers extended (My.). — ಎತ್ತಗೆಯುದ್ದ. -ಕೆಯುದ್ದ. The height to which a man reaches with an arm elevated and its fingers extended (My.; ಪೊರುಜ G.).

ಎತ್ತನ ĕttana. = ಎತನ, etc. (My.).

ಎತ್ತರ ĕt-tara. = ಎತ್ತರು, ಎತ್ತುರ. Height; tallness (C.; ನಿಲುವು G.). ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಳಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಣ್ಣು ದಿನ್ನೆ (ಪಯ Si. 107). ಬೆಟ್ಟದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಕಟಕ, ನಿತಮ್ಬ 115). ಬಾಹು ಎತ್ತರ (ಉಚ್ಚಾಯ 121). ಅಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ (ಸ್ಥಿಳ್ಳು 208). ಎತ್ತರವಾಗಿರುವಿಕೆ (ಪೈರ್ಯ್ 222). ಎತ್ತರವಾದದು (ಉನ್ನತ, ಉನ್ನತತ 372). ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಅಯ್ವತ್ತು ಅಮಿಲಕ್ಕು ಪೊರಿ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 41). — ಎತ್ತರಗದ್ದೆ. A rice field on an elevation. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂಡಿ ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರಗದ್ದೆಗೆ ಒಣ್ಣಿ ಬೆಳೆ (Prv.).

ಎತ್ತರು ĕttaru. = ಎತ್ತರ. (C.).

ಎತ್ತಲಿ ĕttali. — ಎತ್ತಲಿ ತತ್ತಲಿ. dupl. Confusion (? Ch. v. 19).

ಎತ್ತಲ್ ĕtta-al. (Śmd. 145). = ಎತ್ತ 1, q. v., ಎತ್ತು. ಆ ಉತ್ತಲ್ ಪೇೞೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಕಾಶದ ದೊಳ್ಳುತ್ತಿರೆ ಭೀಂಡ್ಯನಿ ವರ್ವತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮನಸಿಗಿ ಭೋಜವಿಕ್ಕಾದಕ್ಷಂ (145). ಪೀಮುಗೊಣ್ಟಿರ್ದ ಕತ್ತಲೆಯ ಪಾಳೆಯಮ್ ಎತ್ತಲ್ ಓಡಿದುದೊ? ನೋಡಿದಪೆಂ (J. 2, 65). ಎತ್ತಲ್ ಆಯ್ದಿದೆ? (Bp. 14, 24). ಆನ್ ಎತ್ತಲ್, ಆಯ್? ನೀನ್ ಎತ್ತಲ್? (40, 46). ಎತ್ತಲ್ ಓದುವೆ ಪ್ಪೆ? (52, 12; see also 53, 69). ಎತ್ತಲಿಸ್ದ (My.). ಎತ್ತರಾಗಿ (= ಎತ್ತಲ್, My.). — ಎತ್ತಲು. -ಉ 9. = ಎತ್ತಲುಂ. ಎತ್ತರಾಡೆ ಪೋಗಿ ಆವಗಿರುರು! (Bp. 24, 12). — ಎತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. On all sides, everywhere; occasionally (ಎಲ್ಲಿಯುಂ Śmd. 156 Cm.). ಆದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು ಎತ್ತಲುಂ (Ūpr. 7, 41). See J. 4, 10. 19; 8, 3. 6.

ಎತ್ತಿಕೆ ĕttikĕ. Lifting, etc. (My.).

ಎತ್ತಿಸು ĕttisu. To cause to raise, take up, lift up or erect, etc. (ಉದ್ಧರಣ Śmd. Dh.; J. 7, 3). ಪೊಸ ವೀಣಕಬ್ಬಂಗಳನುಮ್ ಆ ರಮಣಂಗೆ ಮೂಡಿಸಿ ಎತ್ತಿಸಿದಳ್ (Bp. 42, 12). ಗೋಪುರವಮ್ ಎತ್ತಿಸಿ (53, 30). ಕಜ್ಜೆಯ (=-ಯಿಮ್) ಆವಮ್ ಆ ಪುರದೊಳ್ ಎತ್ತಿಸಿದ (53, 57). ಎತ್ತಿಸಿದ ಪನ್ದಿದ್ದಜಗಳ ದೊತ್ತಂ (58, 53).

ಎತ್ತು ĕttu. 1. To lift, to raise, to take up; to hold up; to lift, to remove by stealing; to raise or levy, as an army; to raise or collect, to take, as money, alms, etc.; to assume, as a form, a mortal body (avatāra); to exhibit, to introduce, to mention, as the name of *another;* to raise up, to cause to become great, as *one's own* name (C.; Tē., Tu.; T., M. ಏದ್ದು; T. also ಏಸ್ದು; *cf.* ಏದು 1). ಎತ್ತಿ ಕಳೆದಂ (ಎಬ್ಬಿಸಿದಂ Śmd. 1). ಮುದಗಾಜವೆರದಲ್ ಪಾಲದ ದೊಡಲಂ ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ (91). ತೀರ್ಥಂ ಪಜ್ರಾಯುಧಮ್ ಎತ್ತಿ ನದಿದಂ ವೈರೀಭಕಣ್ಠೀರವಂ (255. 280). ಎತ್ತಿದವಂ (260). ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮುದಕ್ಕ, ಉಚ್ಛ್ರಾಯ); ಧಾನ್ಯಂಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ತೂಲುವುದು (ಉತ್ತಾರ Nr.). ಮುಸುಪನ್ ಉದ್ದರಿಸಿತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ದವನು (ಉಪತ್ಯ Hlā.). ಮುಸುಪಿತ್ತಿ ನದಿದಂ (ಪರುಚಕ್ಕ Mr. 243). ಪಾವಿಯ ನೀರನ್ ಎತ್ತುವ ಪಜ್ಜವೀಪಧ (ಧಿಯಸ್ತ Nr.). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದಂ (Śmd. 145). ಬೆಳೆಗಯ್ಗೆ ಕೊಳ್ ಇರ್ಮು, ಎತ್ತಂ ಕಳರದವಂ ಕೆಯ್ಯನಿತ್ತಿ ಪಲುಲರೆ ಎನುಮಂ (231). ತಿರಿಯಂ ಎತ್ತುವ ಮರಂ (Śm. 101). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತುದುಮ is used also in the sense of ಕೆಯ್ಯುಗಿ, *e. g.* Bp. 3, 47. ಪಕ್ಷ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದನು, he raised his hand against me, wanted to beat me (S. Mhr.). ಪರರ ಮುರ್ಮಾವಮ್ ಎತ್ತಿ ನುಡಿಯಲಿರು! (Bp. 4, 65). ಮುತ್ತಗುಜವಂ ಕೊನ್ದು, ಆವಂ ಆಸುವಮ್ ಎತ್ತಿ (*i. e.* having recalled it from death, 21 sum.; see 22, 20; 48, 16). ಆವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಪೋದಡೆ (If you attack him, 21, 36). ಕಲುವೆತ್ತಿ ಪೂರ್ವವಮ್ ಆವಿ (27, 40). ತಕ್ಷ ಆವಗಳಿಗೆ ಕೆವಲು ಇರ್ವವನಮ್ ಎತ್ತಿ (30, 30). ವೀಪಾರತಿಯಮ್ ಎತ್ತುವನು (41, 22; see also 48, 17; 50, 54). ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಮತಂಗಳಂ ದೃಢಿಗಳಮ್ ಎತ್ತಿ (53, 59). ಆವ ವೇದದೊಳು ಆದೊಡೆ ಒಪ್ಪದ ಪಾವಮ್ ಆನುಂ

ಸು! (55, 48. 51). ಕರಾಲವದರಪುದಪ್ ಎತ್ತಿ (58, 25). ಪಾವಿಬ್ಬರೇ ಳ ಬದುಳು ಎತ್ತಿ ಬದಿದು ಬೇಕು (B. 3, 101). ಕತ್ತುಗಳೆದುದಾಗಿ ದನ್ನೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಮೊಕದುವಿಕೆ (ಆಫಿಜೇಣಪ Sl. 291). ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗೋದು ಇಷ್ಟರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇಸು.— ಎತ್ತೊದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರೆ ತುಪ್ಪುಗೊಳ್ಳ ಬೇಡವೇ? (Prvs.). See also Bp. 10, 3; 23, 41; 27, 57; 29, 33; 32, 6. 25. 27; 38, 17; 39, 63; 44, 61; 45, 30. 53; 46, 8. 55; 47, 11. 58; 48, 30; 52, 5; 56, 31; 57, 23; 60, 9; Rāv. 5, 123; 6, after 11; J. 3, 9; 4, 10; 10, 30; 13, 53; 28, 20. 57. 59; 31, 31; B. 3, 62; 4, 10. 134. 142. — ಎತ್ತಿ ಬರ್. To bring. ಬಪಿಯ ಬಟ್ಟಲುಪ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಎಲ್ಲಿ ಮರ ಬನ್ನಪೆ? (Bp. 14, 24). 2, to come to attack, to fall upon (Abh. P. 11, after 100). ಇಫಾಸುರಪ್ ಈಶ್ವರನ ಮೀಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಪ್ಪನ್ನೆ (Bp. 22, 13). — ಎತ್ತಿ ಬರೆ. To copy in writing, as a manuscript, etc. (C.). — ಎತ್ತಿ ಹಾಯ್ದು. To cast, as a net (Bp. 27, 22). 2, to remove by stealing (C.). — ಎತ್ತಿ ಹೋಗು. To go to attack, to invade. ತಾನು ಪಗೆಯ ಮೀಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಪಲ್ಲಿ ಹಿಲ್ಲೆ ರಾಜ್ಯದಪ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಶ್ವಿ ಗ್ರಾಹ Nr.). ಪರಮಾಲಪತಿಯ ಮೀಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತ (Bp. 22, 28). — ಎತ್ತೆತ್ತು. rep. (B. 3, 10).

ಎತ್ತು ettu. 2. = ಎತ್ತ 2, q. v. — ಎತ್ತುಗಡೆ. = ಎತ್ತಗಡೆ. (My.). — ಎತ್ತುಗಲ್ಲು. -ಳ್ಳು. Lift-stone: a stone that is liftable with common strength (My.);—a stone that one can scarcely lift, a rather big stone (My.). ನನ್ನ ಮೀಲೆ ಎತ್ತುಗಲ್ಲು ಪಾತವನು, he ruined me (My.). — ಎತ್ತುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಎತ್ತಗೆಯ್. (My.). — ಎತ್ತುತೆಗೆ. Dividing, division (ಫಾಗಿಸು ಪಂ Mr. 349). — ಎತ್ತುವಾಯಿಗೆ. -ಬಾಯಿಗೆ. Rent, etc., that is raised or collected (ಫಾಟಿಳ Mr. 346). — ಎತ್ತೊರೆ. -ಒರೆ. A moveable earthen ಬೆಲೆ consisting of two halves (My.).

ಎತ್ತು ettu. 3. Cutting, stabbing (see T. ಎಬ್ಬು s. ಎಟ್ಟು 2). — ಎತ್ತುಂಗೋಲ್. -ಲ್-ಕೋಲ್. (Śmd. 203). A sharp arrow (ಕೂರಮ್ಬು Kk. 52; Śa.). ಎತ್ತುಂಗೋಲುಂ ಪಿರಯಿಗೆ ಚಿತ್ತ ಧನಂ (Śmd. 16).

ಎತ್ತು ettu. 4. = ಎಮ್ಮು 1, ಎಮ್ಮ 1. An ox, a bullock (ಬಸ್ಸ, ಆಸಮು, ವೃಷಭ, etc. (Nr., Hlā., Mr. 178, Sl. 318; C.; J. 7, 59; T., M. ಎದುಮು, ಏದು; Tē. ಎದ್ದು; Tu. ಎರು, an ox; a male buffalo). ಬಲ್ಲೆತ್ತ (ಮುಪೋಕ್ಷ); ಮುಟ್ಟೆತ್ತ (ವೃಷೋತ್ಸ); ಹೂಟಿದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ); ಪೇಣಿದ ಎತ್ತು (ಸ್ಕಂಧ); ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಕಂಧ); ದುಡಿದ ಕೊಬ್ಬಿನ ಎತ್ತು (ಕೂಪೆ Hlā.). ಸೋಗಸು ತಲೆ ಯಾರು ಧಣ್ಣೆ ಎದ್ದು ಇವಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕೃಮವಿಪ್ಪ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ತಾಳಿ ಎನಿಸುಗು; ಕೊಬ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾನೈ); ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಧಣ್ಣೆ (ಗಪ್ಪಿ); ದುಡುಎತ್ತು (ವೃಷೋತ್ಸ); ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ವಜ್ರ); ಕೊಡ್ಡು ದುಡಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಪೆ); ಪಿಡಗು ಬದಿದ ಎತ್ತು (ಪಾತೋತ್ಸ Nr.). ಪೇಣಿದೆತ್ತು (ಸ್ಥಾರೀಯ Mr. 179). See Sl. 275. 303. 318. 319. 320. 430.—ಎತ್ತು ಕೆಯಿತು ಎನ್ನದೆ ಮೂರೆಯಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಸುವುದು ಎದ್ದಿನ ಪಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಬಣ್ಣೆಯೆತ್ತುಗಳ (56, 28). ಎಳೆಗಮಂ ತಾಂ ಪೊಣ್ಣಿತು ಎತ್ತು ಆಗದೇ? (Sā.). ಗೋದೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ದುಃಖ? (Dp. 87). ಎತ್ತಿನ ಮುಟ್ಟೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಒಡೆದ ಹಾಗೆ. — ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ನು, ಸುಖ ಮುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ನು.—ಎತ್ತು ಕೆಯಿತು ಅನ್ನರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ತನ್ನ ಕಟ್ಟು! ಅನ್ನ.—ಎತ್ತು ಹಾಯುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಮುಂಚೆ ಕಟ್ಟಲಿ (or ಗೋದೆ) ಹಾಯ್ತು.—ಎತ್ತೂ ಮೂಲ; ದುತ್ತೂ ಗಂಜಿ.—ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.—ಎತ್ತಿಗೆ ಕೋಗ ಬಪ್ಪರೆ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬರೆ ಬಾ ಕೆದರು (Prvs.). — ಎತ್ತಿನ ನಾಲಿಗೆ. Bullock's tongue: an herb, Trichodesma indicum Br. (Z.). — ಎತ್ತಿನವ. -ಆಳು. A bullock-man (C.). — ಎತ್ತುನಾಲಗೆ. = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. Bullock's tongue: a potherb wild in corn-fields, perhaps Phlomis esculenta (ಗೋಬುಸ್ಸಳೆ, ಪಾವಿಳೆ Nr.). — ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. (ಗೋಬುಸ್ಸಳೆ, ಪಾವಿಳೆ Sl. 151; ಆನಸ್ಪಬಸ್ಸೆ Mr. 148; ಬೆಣ್ಣೆ ಕಾಯಿಗಿಡಪ Sl. 151). — ಎತ್ತೋದು. -ಓದು. A reading with the capacity of a bullock, *i. e.* reading, remembering and digesting (as the bullock chews the cud, R.).

ಎತ್ತುವಳಿ ettuvaḷi. Collecting or gathering money (My.).

ಎತ್ತುವಿಕೆ ettuvikĕ. Raising, etc. (ಸಮುದ್ಧರಣ Sl. 420).

ಎತ್ತೆಗುವಿ (ettu-eguvi? ettĕ-kuvi?). A kind of tree (ವೃಕ್ಷ Mr. 121).

ಎತ್ನ ĕtna. = ಎತಕ್ಷ, etc. Tbh. of ಯುಷ್ಮ (C.; B. 5, 59).

ಎತ್ನಯಿಸು ĕtnayisu. Tbh. of ಯುಷ್ಮಯಿಸು (My.).

ಎತ್ಲು ĕtlu. = ಎತ್ತಲ್. — ಎತ್ಲಾಗೆ. -ಆಗೆ. To which direction? where? (C.).

ಎತ್ವ ĕtva. The letter ಎ (Śmd. 102. 132. 144. 145. 176. 215. 246. 281. 352; Kāvy. I, 3, 35–40).

ಎಥೇಚ್ಛ ĕthēchchha. Tbh. of ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಎಥೇಷ್ಟ ĕthēshṭa. Tbh. of ಯಥೇಷ್ಟ. (My.; Jūs. 22, 30).

ಎದ್ ĕd. = ಎರ್, ಎಯ್ 1, etc. See ಎದ್ದು 4.

ಎದರಾಯಿಸು ĕdarāyisu. = ಎದುರಾಯಿಸು, ಎಮುರಾಯಿಸು, q. v. (My.).

ಎದರಿಸು ĕdarisu. = ಇದಿರಿಸು, etc. (My.).

ಎದರು ĕdaru. ಎದರ್. = ಇದಿರ್, etc. — ಎದರಾಳಿ. -ಆಳಿ. = ಎಮುರಾಳಿ. (My.). — ಎದರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಮುಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರ್ ĕdir. ಎದಿರು. = ಎದರು, etc. (My.). — ಎದಿರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದಿಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಮುಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರಾಯಿಸು ĕdirāyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಎದಿರಿಸು ĕdirisu. = ಎದರಿಸು, etc. (My.).

ಎದು ĕdu. Tbh. of ಯುದು (S. Mhr.).

ಎದುರ್ ĕdur. = ಇದಿರ್, etc. (My.; Tē. ಎದುಮು).— ಎದುರಾದು. -ಆದು. To outbid (My.); to contradict (My.). — ಎದುರಾಳಿ. -ಆಳಿ 1. An antagonist (My.). — ಎದುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಇದಿಗೊಳ್. (My.). — ಎದುರ್ಗಡಿಸು. To contradict (My.). — ಎದುರ್ಗಡಿ. A document given by the purchaser of land engaging to give it back to the seller on repayment of the purchase-money within a definite term (My.). 2, a note of hand given for another that is lost (My.). — ಎದುರ್ದನಿ. An echo (My.). — ಎದುರ್ದನಿ. = ಎದುರ್ಗಡಿ No. 1. (My.); 2, counter part of a deed or lease (My.). — ಎದುರ್ಪೋದು. = ಇದರು ಪೋದು. (My.). — ಎದುರ್ಪೋದು. = ಎದುರು ಪೋದು. (My.). — ಎದುರ್ಪಳ್ಳಿ. -ಪಳ್ಳಿ. = ಎದುರ್ದನಿ No. 2. (My.).

ಎದುರಾಯಿಸು ĕdurāyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. To oppose; to contradict (My.).

ಎದುರಿಸು ĕdurisu. = ಎದರಿಸು, etc. (My.).

ಎದುರು ĕduru. = ಎದುರ್, etc. ತನ್ನೆಯು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಳೆದೆದು, ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲು ಹೇಡಾ (B. 2, 14). ಆಳ್ಗೇ ಆಹವಮಿರಿಗೆ ತೋಳಾ ದೊಡಿಸಿ (4, 31). ಎದುರಾಗಿ (ಆಫಿಜ Sl. 470). ನಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯುವ ಸ್ವರ್ಗಾದಳ್ಳ ಮುಖ್ಯ (ನಾತಮ್ಮಗ 168). ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ದನ್ನೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಮೊಕದುವಿಕೆ (ಆಫಿಜೇಣಪ 291). ಯು

ವ್ಯಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಗೆಯವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕಲುಷಕ್ಕೆ ಆನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಧೈರ್ಯವಿಸ್ತಾರ ಉದಾಯುಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಮಾಲಿಕೆ (ಆಧಿಯೋಗ, etc. 391). ಎದುರಾಗಿಮೇಲೆ ಕದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಆಧಿಚಾರ, etc. 393). — ಎದುರಡೆ. -ಆಡೆ 6. Counter-trust: a security for a debt (My.). 2, = ಎದುರ್ಕಾಟು No. 2. (My.). — ಎದುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು, ಎದುರಿಡು. (My.). — ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. To speak before a person (My.). ಮೂರಿನ್ನು ಎದುರಿಗಾಡು, ಹೊಗಬಿನ್ನು ಹಿಸ್ಸಾಡು (Prv.). — ಎದುರಿಡು. -ಇಡು. = ಇದಿರಿಡು. To place before, in the presence of, opposite, or in opposition to. ಎದುರಿತಕ್ ನಮನ (ಪ್ರತಿ Sl. 468). — ಎದುರುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. (My.). — ಎದುರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದುರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. = ಇದಿರುತ್ತರ q. v. An opposite or oppugnant answer or speech, a contradiction (My.; ಮಾಮುತ್ತರ G.). ಅವನು ಆಡ್ದಕ್ಕೆ ಇದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟುಗೆದ್ದ ಕೂವಲೆ ಅವನ ಮೆಣ್ತಿ ಎದುರುತ್ತರ ಕೊಡುವಳು (B. 3, 59). — ಎದುರುದಾಮೆ. = ಎದುರುದ್ಯಾಜ್ಞ. (My.). — ಎದುರು ಬದುರು. dupl. Front to front (My.). — ಎದುರು ಬೀಳು. To fall athwart: to act adversely, to oppugn; (to revolt); to contradict (which is the chief meaning in My.). ಆರಸುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ದುಃಖ ಬಲ ದುಷ್ಕಾದ ಒ ಜಗೆಯ ಪದಿಗಳ ಮೆಸೆಯಿಸ್ಪಲೂ ಅಕ್ಷತಕಲುಷಕ್ಕೆ ಎದುರು ಬೀಳುವಮ ಮೊದಲಾದ ಒಳಗಿನ ಭಯವೆ (ಆಹಿಭಯ Sl. 267). — ಎದುರು ಬೀಳುವಿಕೆ. Acting adversely. ಆವಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರು ಬೀಳುವಿಕೆ (ಆಧಿಚಾರ Sl. 449). — ಎದುರುದೂತ. = ಎದುರುತ್ತರ. (My.). — ಎದುರುವಾತಿ. = ಇದುರುವಾತಿ. (My.). — ಎದುರು ವ್ಯಾಜ್ಯ. A counter-claim, a set-off (My.).

ಎದೆ ēdĕ. 1. = ಎದ್ದೆ. ಎರ್ದೆ. The chest, the breast; (the heart); courage (ಹೃದಯ, ಉರ, ವಕ್ಷ, etc. Mr. 327; ಉರಸ್, ವಕ್ಷ, ವಕ್ಷ Sl. 209; J. 12, 39; 20, 18; 34, 2; C.; Tu., Tě.; Tē. also ಎಮೆ, ಯಾಮೆ, ಅಕ್ಕ; M., T. ನೆಂಜು, ನೆಂಞು). ಎದೆಯೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಕಜ್ಜಾದ ಮಾಂಸವಿಶೇಷ (ಗುಲ್ಮ, etc. Sl. 205). ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲು ಬಿಮ್ಮ (ತನುತ್ರ, etc. 279). ಎದೆಯೋಳ್ ಆದಂ ನೆನವಪ್ ಎಮ್ಮುದಂ (Bp. 10, 45). ಎದೆ ಝಲ್ಲೆನುತ್ತಂ (20, 27). ಎದೆಗೊರಲು ಕಳವಳಿಸಿ (54, 81). ಎದೆಗಳು ಧಗಿಲುಧಗಿಲೆನೆ (58, 61). — ಎದೆ ಆದಿರ್. -ದು. The heart to tremble. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಗಳ್ ಆದಿರೆ (Bp. 53, 70). — ಎದೆ ಆಱು. The breast to become dry or to wither, as from sickness (C.); courage to be quenched (J. 15, 26; C.); the heart to lose its feelings. ಎಲಾಸಿನಿಗೆ ಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಎದೆಯಾಱ್ತೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 42, 9). — ಎದೆ ತೆ. To become courageous (Bp. 26, 42). — ಎದೆ ಒದೆ. The heart to break: courage entirely to fail (C.). ಒದೆವುದು ಎದೆ ತಪ್ಪಾ ದೆಯಂ ನೆನವೊದೆ (Bp. 35, 49). ಆವನ ಎದೆ ಒದೆಯುತು (B. 5, 64). ಧಗದಸ್ತ, ಎದೆ ಒದೆದು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು (5, 130). ಸಾರಂಗವು ಆಂಜ, ಎದೆ ಒದೆ ಕೊಣ್ಣು, ಗವದ ಗುಮ್ಮಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). 2, the chest to break: all strength to be lost (from over-exertion, My.). — ಎದೆ ಕದಮು. The heart to be troubled or agitated. ಕದಮುದ ಎದೆಗಳೊಳ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ವದನದಂ ನೋಡುತ್ತ (Bp. 25, 33). — ಎದೆ ಕಸ್ಪು. Courage to fade or fail. ಎದೆ ಕಸ್ಪದೆ (Bp. 39, 64). — ಎದೆ ಕರಗು. The heart to melt (from compassion, J. 28, 32; My.). — ಎದೆಕೆಚ್ಚು. = ಎದೆಕೊಬ್ಬು. (My.). — ಎದೆ ಕೊಡು. = ಎದೆ ತೆ. (My.). — ಎದೆಕೊಬ್ಬು. Audacity, impudence (My.). — ಎದೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. Heart-scissors. ಎದೆಗತ್ತರಿಯು. -ಆ 3. A heart-cutter, a person who wounds or hurts deeply the sensibilities of. ಎದೆಗತ್ತರಿಯರ್ (Bp. 40, 55). — ಎದೆಗಳೆ. -ಳೆ. To deprive of courage. ಎದೆಗಳೆದ ವಿದರೊಂ ಳು ವೀರವಚ್ಚಿ ತೀವಿದರ್ ಆದಗಡದ ಧನೆವರಳಿಗಳ್! (Bp. 48, 15). — ಎದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. Heart-fire: heart-ache, mental anguish or pang, *e. g.* on account of sick children (C.). See Bp. 40, 61. — ಎದೆ ಗಿಡಿ. reit. (My.). — ಎದೆಗುಣ್ಟೆಗೆ. The pit of the stomach (C.). ತನ್ನ ಎದೆಗುಣ್ಟೆಗೆ ಧಗಿಲುಧಗಿಲೆನ್ನದೆ (Bp. 48, 10). — ಎದೆಗುಣ್ಟೆಗೆಸಕ್ಕಿ. The clavicle (ಜಾತ್ರ Sl. 209). — ಎದೆಗುದಿ. 1. -ಕುದಿ. The heart to bubble up, shudder, or be agitated. ತಾ ನೆನವೊದೆ ಎದೆಗುದಿಯೆ (Bp. 2, 13). ಪರವಾದಿಯ ಎದೆಗುದಿಯೆ (53, 62). — ಎದೆಗುದಿ. 2. -ಕುದಿ. Heart-boiling: violent mental agitation, fear. ಎದೆಗುದಿ ಮಾಡ ಬೇಡ, do not fear! (C.). 2, great hurry (My.). ಎದೆಗುದಿ ಪಟ್ಟು, ಕುದಿಯುವ ಆವರೇ ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಎದೆಗುಸ್ಪು. -ಕುಸ್ಪು. Courage to decrease or fail (C.). ದೇಃ ದಮ್ ಆದಿತು, ಎದೆಗುಸ್ಪಿ, ಕಸ್ಪಿ (Bp. 23, 28; see 36, 17). ದಣ್ಣಿಕ ದರು ಎದೆಗುಸ್ಪಿ ಓಡಿ ಹೋದರು (B. 4, 10). ವೀಕಾವಮ್ಮ ಎತರುಗಳು ಬಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಎದೆಗುಸ್ಪ ಬೇಡಿರಿ! (4, 16). — ಎದೆಗುದ್ದು. -ಕುದ್ದು. To strike the chest or breast (of another, S. Mhr.). — ಎದೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. 1. The chest to become fleshy (My.). — ಎದೆಗೂಡು. 2. The thorax (My.). ಎದೆಗೂಡು ಎದ್ದಿತು, the ribs of the thorax have become visible from disease, and protrude (My.). 2, the hollow of the breast sunk from fasting or disease. ಎದೆಗೂಡು ಹಾರಿತು, the hollow of the chest has sunk in (S. Mhr.). — ಎದೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To dishearten (C. Bp. 47, 22). — ಎದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage to fail (J. 18, 53; 25, 25; My.). — ಎದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆ ತೆ. (C.). — ಎದೆಗೊಡುಕ. -ಕೊಡುಕ. A man who destroys another's courage or disheartens him (C.). — ಎದೆಗೊಡು ಕತನ. -ಕೊಡುಕತನ. Intimidation (C.). — ಎದೆವಲ್ಲಣ. -ವಲ್ಲಣ. Fear, awe. ಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಎದೆವಲ್ಲಣಂ (Bp. 49, 18). 2, a man who frightens. ಜವಂಗೆ ಎದೆವಲ್ಲಣನು (8, 1). — ಎದೆವಾಳ. A padaka hanging over the breast (C.). — ಎದೆವುಕ. A man who beats another's breast: one who dishearteus another (C.). — ಎದೆ ಬಡಿ. The chest to become dry or to sink. ಬಡಿತೆದೆಗಳ. . ಕೆಲ್ಲುಳುರು (Bp. 58, 49). — ಎದೆ ಬಿರಿ. The heart to burst: courage to fail (My.). ಆಟದ ಎದೆಗಳು ಬಿರಿಯೆ (Bp. 50, 17). — ಎದೆಬಾವ. Courage, energy. ಎನ್ನಿಗೂ ಮೆಯ್ ನೆಲೆಯದೇ ಎದೆಬಾವವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸು (ಪಕ್ಷಂಕ Sl. 195). — ಎದೆ ಭಿನ್ನ ವಾಗು. The heart to be pierced through, courage to be broken (Bp. 45, 6). — ಎದೆಮುಗುಳು. The chest-bud: an indefinable organ inside the chest. ಎದೆಮುಗುಳು ಕಾಣಿಯುತ್ತದೆ (S. Mhr.). — ಎದೆ ಮುರಿ. To break the breast: to labor to weariness, to fag hard (My.). — ಎದೆಯ ಕೆಸ್ಪು. = ಎದೆಗುಸ್ಪು. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಯ ಕೆಸ್ಪು (Bp. 28, 47). — ಎದೆಯ ಗುಣ್ಟೆಗೆ. = ಎದೆಗುಣ್ಟೆಗೆ. (ಸ್ಕದಯ, ಹೃದ್, ಹೃದಯ ಕಮಲ Sl. 204, sic!). — ಎದೆಯುದ್ದ. -ಉದ್ದ. Breast-high, breast-deep (C.). ಎದೆಯುದ್ದಗೋಡೆ (ಆಕ್ಟಾಲ, etc. C.). — ಎದೆಯುರಿ. -ಉರಿ. The heart-burn (My.). — ಎದೆಯೆದೆ. rep. ಎಮ್ಮೆ ಸತ್ತದಲ್ಲಿಸ್ಪ ಆ ಗವಳಿಗರು ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣು (B. 1, 10). ತಾಯಿ, ಮಗನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆನ್ನು, ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಳ್ಳ ಪತ್ತಿವು (3, 28). See also 3, 41; 5, 164. — ಎದೆರವ. Chest-sound (ಶಾಪ Mr. 330). — ಎದೆವದಕೆ. -ವದಕೆ. A breast-jewel (J. 21, 18). — ಎದೆವೊಂಪಳ. -ಒಂಪಳ. A coward (My.). — ಎದೆಸೂರೆ. Pain in the chest (My.). — ಎದೆ ಹಣ್ಣಾಗು. The heart to lose its feelings. ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಎದೆ ಹಣ್ಣಾಯಿತೆ? (S. Mhr.). — ಎದೆ ಹಾರಿಸು. To put the breast forward;— to assume a lofty air (S. Mhr.). ಉಳ್ಳಾ ಎದ್ದು ದಾರಿಹಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 115). — ಎದೆ ಹಾಯಿ. The heart to pulsate; the heart to palpitate, as from fear (C.). ಎದೆ ಹಾಯುವದು (ಹೃದಯಸ್ಪುರಣ B. 4, 138).

ಎದೆ ಕೆದೆ. 2. = ಜೆದೆ. A bow-string. — ಎದೆಕರಳ್. -ಬಿರಳ್. The fingers used in pulling a bow-string (Bh. 8, 24, 50).

ಎದೆಗಾರಿ ಕೆದೆ-gāra. A bold, courageous or audacious man (C.; ಗುಣ್ಡಳು, ಫೈರ್ಯವಳ್ಳದ G.). ಇವ್ಗಾಗಿ ಆವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲಾ ಎದೆಗಾರಿ, ನೋಡು! (B. 4, 200).

ಎದೆಗಾರ್ತಿ ಕೆದೆ-gārti. A bold female (My.).

ಎದ್ದು ಕೆದ್ದು 1. = ಎಸ್ತು 4. (Tē.). — ಎದ್ದು ದುದ್ದು. Stupidity as that of an ox (My.). ಎದ್ದು ದುದ್ದ. -ಆ 3. A man stupid as an ox (My.).

ಎದ್ದು ಕೆದ್ದು. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. To immerse, etc.; to dye (C.). ಬೀಜದಲ್ಲ್ ಆಯ್ದು, ಉದಕದಲಿ ಎದ್ದಿ (Bp. 27, 49). ಕೇತಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿ, ವರಪ್ರಾದುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹುದರು (B. 4, 162). ನಟ್ಟಗಳನ್ನು ಒಂಬಿದು, ಬಣ್ಣಗಾಪರು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿದರು (4, 178). ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದುದದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪ್ಪ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುದದು (4, 204).

ಎದ್ದು ಕೆದ್ದು. 3. Nicety, brightness or purity of colour (S. Mhr.; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇದ್?). ಕುಬಿಂಯ ತೊಗರಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಎದ್ದಾಗಿ ತೋಡುವ ಕಾರಣ ಆದಱಿಸ್ದ ಬಹಳ ಜನಸುಗಳನ್ನು ದೂಷುತ್ತಾರೆ (B. 5, 26). ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.).

ಎದ್ದು ಕೆದ್ದು. 4. = ಎದ್ದ, ಎದ್ದು. P. p. of ಏಳು 1. Having risen, etc.

ಎದ್ದೆ ಕೆದ್ದೆ. = ಎರ್ದೆ, etc. (ಹೆದೆಯ, ಹೃದಯ ಕೆ.).

ಎನ್ ಕೆನ್. 1. = ಅನ್ 1 q. v., etc. To say; to speak; (to tell); to call, to name (ಧಾತುರೂ Śmd. Dh.; T. ಎನ್, M. ಎನ್ನು). P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ದ; relative pres. participle ಎನ್ವ. It is applied also to *feeling*, etc., *e. g.* ಜುಮ್ಮುಜುಮ್ಮೆನ್, ಝುಳ್ಳೆನ್. ಎನೆ (Śmd. 86. 91. 95. 177). ನಿನಗೆ ದಸನ್ಮಪತಿ ದೆಸರ್ ಆದ್ದದು, ಆದು ಎನ್ನಿಕೆ (Ūpr. 7, 41). ರವಿ ತಣ್ಣಗೆ ಆವನ್ ಎನೆ ಕಾಣಿಸಿತು (J. 28, 5). ಎನಿಯುಂ (Śmd. 49. 395). ಎನರ್ ಆಳ್ಕುಂ (57). ಎನರ್ ಜೇವ (61). ಎನುತುಂ (65). ಎನುತೆ (Rāv. 5, 21). ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (13, 88). ಎನ್ದಂ, ಎನ್ದರ್, ಎನ್ದವೆ (Śmd. 87), ಎನ್ದಿನು (Bp. 59, 11). ಎನ್ದಿ! (Bp. 4, 4; Dp. 54). ಎನ್ದು (Śmd. 2; Bp. 18, 68). ಎನ್ದುದ (Śmd. 17). ಎನ್ದುದರಿ (41). ಎನ್ದು ದರ್ಶೋ (67). ಎನ್ದುಲ್ಲಿ (57). ಎನ್ದುನ್ತೆ (95). ಕುಲಿಸ್ದಳ್ ಎನ್ದು ಮೊರೆ (J. 28, 52). ಕಾನು ಪೆಣ್ಣಾದನು ಎನ್ದು ಚಿತ್ತೌಸ್ಥತ್ಯದ (Sl. 68). ಇದು ಪೀಗೆಯೇ ದೂಪ ದೇಳು ಎನ್ದು ದೇವೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನ ದ (248). ಎನ್ದುಂ (Śmd. 275). ಎನ್ದುರ್ (ಪೆದ್ದಿರ್ 20. 24 Cm.). ಬೆಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ ಕರ್ಣ ಎನಿಸುಗು, ಆಗತುಕುದುರೆ ಎನ್ದ್ದಿ, ಎನ್ದುರು; ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇಹ ಆಗಿಲು ಪಾವಳ ಎನಿಸುಗು, ಕಲ್ಲು ಹೂವಿನ ಪೂಪ ಎನ್ದ್ದಿ, ಎನ್ದುರು; ಆವುವಾನೊನ್ದು ದುಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಮ್ಮಾದ ಧೂವಮಂ ದೂರಗಳ್ಳುದುರ್ ಎನ್ದುರು (Nr.). ಎನ್ದೆಂ (Bp. 18, 64). ಎನ್ದಿರಿ (56, 25). ಎರಮಂ ದೃಜಾನಮಪ್ ಉಚ್ಚರಿಸುದನಿತು ಕಾಲದುಂ ಮಾತ್ರೆ ಎನ್ದುದು (Śmd. 19). ಆಸ್ತು ಆದಂ ಪ್ರತ್ಯಯದುರ್ ಎನ್ದುದು (46). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯಂ ಈ ೩ ವರ್ಣಮುಂ ದ್ವಿಜರ್ ಎನ್ದುದು; ಗೃಹಸ್ಥನಂ ಸ್ನಾತಕರ್ ಎನ್ದುದು; ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಂ ವೈಖಾನಸರ್ ಎನ್ದುದು; ಯತಿಯನ್ತು ಕರ್ಮಸನ್ಯಾಸಿಗಳ್ ಎನ್ದುದು; ಎರ್ದಾ ವೇದದಲ್ ಓದಿಪಾತನು ಆಗೂಢಾನರ್ ಎನ್ದುದು; ಪ್ರಸಿದ್ಧನ್ ಆಪ್ತ ತನ್ನಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ದಾತನು ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ್ ಎನ್ದುದು (Hāl.). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾಮ ದಱಂ ದೂಡಿದ ಆರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎನ್ದುದು; ದೇಗುಲಂಗಳನೆ ಆಯತನಮ್ ಎನ್ದುದು; ಸಾಳೆನ್ದುದು (ಪಸ್ತವಾರಣ Nr.). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುಜೆ ಬಾಲು ವಿಶಾಸರ್ ಎನ್ದುದನು? (Dp. 76). ಧೃತ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು, ಹೀಗೆ ದೂದು! ಎನ್ದುದಾಗಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುದದು (ಪ್ರತಿಶಾಸನ Sl. 399). ಎನ್ದುದುಂ (= ಎಸೆ, Rāv. 6, 33 seq.) ಕರ್ಣಾಟಬಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಮುಂ, ರಾಷ್ಟ್ರಜೆಕರ್ ಪೇದ್ದಾಸ್ವ ದೆಸನೆ, ಜಗೆವಗೆ ಪೇಳ್ದ್ದಂ (Śmd. 3). ತಮಿಳಾಬುಂ ಸನ್ಸ್ಕೃತಮೆನ್ದುಂ ನಾಮದುರ್ ಎನ್ದುಂ ಸದಾಸರ್ ಎನ್ದುಂ etc. ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎನ್ಬಿನ್ದುಂ (7). ಕುಕ್ಕೂ ಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋದಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (19. 68). ಬಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯಬಿಮ ಆದ್ರಳ್ (68).. ಆವರ್ಣಂ ಪಿಂಗದ ಆ ಸ್ವರಂ, ಪ್ರಾ ಮಿಮೆನ್ದು, ಪೇಬಿರ್ ಪದಿಗುಂ (16). ಕಬ್ತೆಯೆನ್ದು, ಗರ್ವಧಂ (1). ಆದುರಾಗಣಿಯರ್, ಜೋ ಎನ್ದು, ಪಾಬಿದರ್ ಜೋಗಳದುಂ (65). ದಬಿಂದು ಪದ್ಯದಿಮೆನ್ದು, ಆರಿಕಲ್ಲಳ್ ಉಬಿರ್ಮವ ನಧಿಂ (65). ರಧರ ಕಾವಲವನ್ದಿರ ದೆಸರು ಸಚ್ಚೇಷ್ಠ ಎನ್ದು, ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ ಎನ್ದು, ಉಣ್ಣು (Nr.). ವಿಪ್ರರ್ ಎನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ವಿಪ್ರರ್ ತನಗೆ ಎನ್ದ ದೃತ್ತಾನ್ತದುಂ ನೆನೆದು (29, 36). ಪ್ರಾಜ್ಞೆ ನುಡಿ (Bh. 1, 8, 76). ಎನ್ದ ಕರಾತಮೋಕ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ದು (Rāv. 5, after 119). ಎನ್ದುನು ದುರ್ (5, after 126). ನಜಿಗಟ್ಟಿ ತನ್ದೆಂ! ಎನ್ದು, ನುಡಿದ ಮಿತದ ನಳುಮಾತಂ (5, after 130). ಕೊಟ್ಟೆಪ್ ಎನ್ದು, ಸಿಂಹಕೇಶ್ವರಂ ನುಡಿದು (7, after 97). ಇನ್ತೆನ್ದು ಒರೆದು (J. 31, 29). ಆರಸಂಗೆ, ಜೇವಾ, ಸಿಂಪಕೇಶ್ವರ್ ಎನ್ದುಂ ಕಪ್ಪದುರ್ ಇತ್ತನ್ ಆಟ್ಟು! ಎನ್ದು, ಗಣಕಗಣ ದುರ್ ಆಣೆಯರಂ ನಿನ್ದು ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು ವೇಡಿ (Rāv. 5, after 127). ಆಸೂಯೆಗೆ ಈಡಾಗ ಜೇವ! ಎನ್ದು, ನಿಜನನ್ದನಂಗೆ ಆ ಕುಲಿನ್ದಂ ಪೇಟ್ಟಿನು (J. 29, 17). ಪಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಚೆಮೆನ್ದು, ಪೆಸರಿ ದ ಜೇಳು (Sl. 66). Occasionally a sentence to come is introduced by ಎಪ್, *e. g.* ತನ್ದೆಗೆ ಇನ್ತೆನ್ದಂ—(Bp. 3, 43). ಪ್ರಾರಿಯೊ ರ್ಗಳು ಮತ್ತೆ ಎನ್ದವು—(5, 48). ಜೇವನೆನ್ದನು— (20, 46; see also 27, 60; 28, 21; 41, 26; 42, 33; 44, 67; 50, 2). ನುಡಿದರ್ ಇನ್ತೆನ್ದು—(43, 68). ನರೇನ್ದ್ರನನ್ದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹನನ್ದನರ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ— (Rāv. 13, 20; see also 7, after 97). ಆವರ್ ಎನ್ದರ್ ಇದಂ— (5, 118). Frequently ಎನ್ದು ಎಪ್ is used, *e. g.* ಎನ್ದೆನಲು (Bp. 2, 54; 24, 79; 27, 12), ಎನ್ದೆನುತ (38, 51), ಎನ್ದೆನಿಸಿ (27, 29), ಎನ್ದೆಬ್ದು (Śm. 3), ಎನ್ದೆನೆ (38). Often, so to say, one's purpose and "for" are expressed by ಎಪ್, *e. g.* ನಾ ಮುಂದೆ ತಾ ಮುಂದೆ ನಾವೆಪ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆತಿಕ್ರಮಿಸಿ ದುಂಬುವ ದು; ಸತ್ತವನ ಸುಡಲ್ (to burn) ಎನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ; ಪತುವ ಕಟ್ಟಿಲ್ ಎನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಟವು; ಪಾವಿಯ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ, ಜೀ ದಭನ ಕುಡಿಮ ಜೇಕೆನ್ದು, ಪಾಣಿದ ಕಲ್ಲು ಜೋಣಿ; ನೀರೊಳಗೆ ದುಮುಂಕಿ, ಸರ್ವದಾವಕ್ಷಯದುರ್ ಆಗಲ್ ಎನ್ದು, ದೂಷುದ ಜವವು (Nr.). (See, regarding ಆರ್, Bp, 5, 6; 28, 38; 37, 1. 5; 38, 33; 39, 30; 42, 12; 45, 27. 31; 50, 24; 58, 22). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧರುರ್ ಆಪ ಚತುರಂಗಬಲಂ (Nr.). ಪಥನಕ್ಕೆ ಎನ್ದು (Bp. 28, 8). ದೇವತೆಗೆ ಎನ್ದು (8, 23). ವಾಸಂಗೆ ಎನ್ದು (8, 49). ಪಜ್ಜಯಕ್ಕೆ ಎನ್ದು (30, 10). ಸೂಳೆಗೆ ಎನ್ದು (41, 10). ನಿಶ್ಚೇಪಸಲಿಕೆ ಎನ್ದು (47, 8). ಆಗಳ್ಕೆ ಎನ್ದು (50, 65; 59, 49). ಸಮಿಧೆಗಳಿಗೆ ಎನ್ದು (55, 34). ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಎನ್ದು (B. 4, 153).— ಆಗಲಿ! ಎನ್ದು (J. 28, 60). — ಎನ ದೇವ. -ಜೇವ. ಆಪ್ರಸಿದ್ಧದ ನುಡಿಗಳ್ ಎನ್ದು, ಎನದೇವ! (Bp. 51, 51). ಜೇದೆನದೇವ (Rāv. 13, 20). — ಎನ್ದರೆ. = ಆನ್ನರೆ, q. v. ಎಂ ಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಡಾ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಣಾದು ಎನ್ದು ಜನ? ಎನ್ನ (Prv.). ಆವು ಪಣ್ಣಾದರೆನ್ದರೆ (B. 4, 27). ತಳ್ಳೆ ಕೂತರೆನ್ದರೆ (4, 55). ಗಿಡವು ಬಲಿತು ದೊಡ್ಡ ದಾಯಿತೆನ್ದರೆ ಹೂ ಬಿಡುವದು (4, 70; see also 4, 147. 157. 158. 165. 218). — ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್. = ಎನ್ದುದಂ ದೂಷು, q. v. — ಎನ್ದುದಂ ದೂಷು. To do what (a person) said (ಇದ್ದು ಕೆಯ್ Śmd. II; Kk. 87, *c. v.* ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್). See J. 18, 59. — ಎನ್ದುದನ್ ಆಪ್ಪ ಗೆಯ್. To assent to or accept what (a person) said. ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಆಪ್ಪ ಗೆಯ್ಯದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರನಂಪರಿಗೆ ಪತಿಮೋಹನನ್ದನರ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ (Rāv. 13, after 20). — ಎನ್ದುಪಾಗು. -ಆಗು. A saying, sentence or rule to occur or to exist (Śmd. 106 Cm.). — ಎನ್ದೊಡೆ. = ಎನ್ನರೆ, *e. g.* ಆವು ಆದ್ದವು ಎನ್ದೊಡೆ (Śmd. 17).

ಎನ್ ಕೆನ್. 2. (= ಎನ್ನು 2), ನನ್ 1. Another form of ಆಂ 1 q. v., for the declension of which it is used (*cf.* ಎಂ 1 etc., ಎಮ್ 1). — ಎನಮು. ಎನ್-ಆಮು. = ಎನಮ್ಮು. That

of me, mine. ಎನತು ಪೌರ್ಮಂ (Śmd. 179). — ಎನತ್ತು. ಎನ್-ಅತ್ತು 1. = ಎನತು. (ಎನ್ನದು Kk. 61). ಸಮ್ಮನೆಮೆನತ್ತು (Śmd. 179). — ಎನ್ನದು. ಎನ್ನ-ಅದು 1. = ಎನತು, etc. (Śmd. 178. 179). ಎನಗೂ ಹರಿಣಾದು, ಮಾಧವನಿಗೂ ಹರಿಣಾದು; ಎನಗೂ ಜಲಚಮನ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಜಲಚಮನ; ಎನ್ನದು ಕಿಲ್ವೇನು, ಮಾಧವನದು ಹಿರಿ ದೇನು? ಓರೋ, ಓರೋ, ಓರೋ! ಆನ್ಪಿತು (Prv.).

ಎನ ĕna. 1. = ಎನೆ 1, ಎನ್ನ 3, ಎನ್ನೆ 1. Thought, mind: coming to the mind, entering the mind (? ಎನ್ನವರ್ತನ Śmd. II; Kk. 82, o. r. ಎಣ್ಣೆವರ್ತನ; M. ಎನ್ನು, Tē. ಆನು, ಎನ್ನು also: to think, *cf.* ಎಣ್ಣು; Tē. ಎನೆ, similarity, equality, see ಎನೆ 1).

ಎನ ĕna. 2. = ಎನ್ನ 1, ನನ್ನ. Genitive of ಆಂ 1. See also ಎನ್ 2.

ಎನಸು ĕnasu. 1. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನಸು ĕnasu. 2. Further, more, etc. (ಪಿರಿದುಂ, ಧಾಡಿ, ಆಳುದ್ಯಂ, ಕರಂ, ಆದಂ, ಉಂ, ಆತಿ Čt. II, 25; see Kk. 50; *cf.* Tē. ಎನೆ, to be united, and ಎನೆ 1).

ಎನಿತು ĕnitu. = ಎನಿತ್ತು, (ಎನಿಸು 2, ಎನ್ನುಮು, ಎಷ್ಟು, ಏಸು 2, ಏಸು 3). What measure, amount, number or time? How much? (Śmd. 122; Kk. 61); (before nouns in the plural) how many? (how? Bp. 1, 4). (Tē. ಎನ್ನಿ, ಎನ್ನೆ; T. ಎತ್ತನ್ನೆ; M. ಎತ್ರ, ಎತ್ತಿರ; Tu. ಏತ). ಆನಿತು, ಇನಿತು, ಎನಿತು (Śmd. 123). ಎನಿತಪಂ (135). ಎನಿತರ್ಕ್ (292). ಎನಿಕಲಿದಂ? (Grj. 4, 49). ಹರಿ ನಿಗಮಿಂದರೆ ನಿಗದ ಮುನ್ದರದ ಬಲುಮ ಎನಿತು? (Bp. 19, 26). ಎನಿತು ಆನಿತರೊಳ್ (Ch. v. 234). ದನು ಮುತೀಶ್ವರಂಗೆ ತಮುಗೆ ಎನಿತು ಮುಂ ಉಣ್ಣು, ಆದಲಿ ಪೆಸರು ರಾಜ್ಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 189). — ಎನಿತನೆಮ. -ಅನೆಮ. Belonging or amounting to what measure, position, etc. ಆನಿತನೆಮಂ, ಇನಿತನೆಮಂ, ಎನಿತನೆಮಂ (Śmd. 243). — ಎನಿತು. -ಉ 9. = ಎನಿತುಂ. ಈ ಪರಿಯೊಳ್ ಎನಿತಿಲ್ಲ (J. 28, 27). — ಎನಿತುಂ. -ಉಂ 1. How-much-soever, what measure (time, etc.) it may be. ಎನಿತುಂ ಕಾಮ್ಯುಂ ವೆಸ್ಸೀರ್ ಮುನೆ ಸುಡದು (Śmd. 216). ಎನಿತುಮ್, ಆನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಜಿಗೊಟ್ಟುಂ (73. 282). ಪೇದ್! ಎನಿತರ್ಕ್ ಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾಸ್ತ್ರಕ್ಕ್, ಒಳರ್ ಆಸ್ತ್ರವರಂ--- ಆತಿಘಟಿರ್ (292). — ಎನಿತೆನಿತು. rep. (Č. Bp. 8, 13). — ಎನಿಬರ್. How many persons? (Bp. 44, 08; J. 2, 25). ಆನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಎನಿಬರ್ (Śmd. 122. 123).

ಎನಿತ್ತು ĕnittu. = ಎನಿತು. See Kāvy. I, 4, 33-38. — ಎನಿತ್ತನಿತ್ತು. rep. ಎನಿತ್ತನಿತ್ತು ಆಮ್ಮುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಭೂಸನ್ತಸಂಗಳ್ ಬಳಿಗುಂ ಕೆರಾತೆಯಾ, ಆನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನಮೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನಮ್ತು ಬಿಲ್ಲಾಳ್ ಆವನ್ ಅನ್ನೆ ಕೀಸುದಂ (Śmd. 144).

ಎನಿಬರ್ ĕnibar. See s. ಎನಿತು.

ಎನಿಸು ĕnisu. 1. = ಅನಸು, etc., ಎನಸು 1, ಎನ್ನಿಸು. To cause to say; to cause one's self to say; to cause to be called; to cause one's self to be called, to be called, to be spoken of. ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಆಳ್ವರಮುಂ ಸದೂನದರ್ ಎನಿಸುಗುಂ (Śmd. 13). ಪೊಸ್ಸುಳ್ಳವಳೆ ಕುಲೀನಂ ವೆಸ್ಸಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿ ಎನಿಸುಗುಂ (84). ಎನಿಸುವ (91). ಎನಿಸ (95. 175). ಎನಿಪುವ (26). ಎನಿಪ್ಪ (96. 99. 233). ಎನಿಪುದು (Śm. 7). ಎನಿಪ್ಪದು (38). ಭೀಷ್ಮನಿಲ್ಲಿಜೆ ಆ ಧರ್ಮದೇವತೆಯ್ ಎನಿಸುವ ಸತಿಯು (Dp. 1). ಎನಿಸುವುದು (Bh. 1, 8, 24). ಎನಿಸುಂ (Śmd. 113. 137). ಎನಿಕ್ಕುಂ (10. 41. 171; Śm. 4). ಎನಿಸುಗು (Śm. 36). ಪ್ರಮಾಣವಿನ್ದಾದ ಮುಳಲೊಟ್ಟಿಯು ದಂಡಿಸಲ್ ಎನಿಸುಗು; ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಪಣ ಎನಿಸುಗು; ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಎದ್ದು ಆರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಡಾಜಿತ್, ದಾತು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎನಿಸಿ (Śm. 3; Bh. 1, 8, 51; Rśv. 5, 34). ಎನಿಸಿದ (Śmd. 26). ಎನಿಸಿದಯ್ (74). ಎನಿಸಿದುದು (187). ಎನಿಸಿತು (J. 6, 6). See Bp. 16, 1; 22, 27; 38, 43; 48, 20; 49, 16. 26; 51, 76; J. 6, 10. 21; Śmd. s. ಪದಗಳಿಂ.

ಎನಿಸು ĕnisu. 2. = ಎನಿಸು q. v., etc. (My.; J. 2, 25; 3, 15).

ಎನ್ನು ĕnnu. 1. The common form of ಎಂ 1 (except for the present), *e. g.* ಕೊಡಿಸುವೆನು (Bh. 1, 8, 7), ತರೆನು (Bp. 9, 49), ಪುಟ್ಟಿದೆನು (11, 46).

ಎನು ĕnu. 2. = ಎನ್ 1, etc. ಎನುವದು (C.).

ಎನುಹ ĕnuha. Saying, etc. ಬೀದಿನುಪ (ನಿಜೇಧ Nr.).

ಎನೆ ĕnĕ. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನೆದರ್ಮ್. -ದರ್ಮ್. To join the mind, to agree with one's wish. ಎನೆದರ್ಪಿದುದೆನೆ ಚಿತ್ತಕಾಮುದು (Čt. I, 40). *Cf.* ಎರ್ದನ್ನ.

ಎನೆ ĕnĕ. 2. = ಎಲೆ 1, No. 2. Mode of calling to a female (My.; *cf.* ಆಗೆ 1).

ಎನ್ನ ĕnta. 1. = ಅನ್ನ 1. A common P. p. of ಎನ್ 1, q. v. ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲೇ ಇದೆಂದು ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 2, 21). ಎಳೆಗಯಿಂಗೆ ಸೀರಯಾಳವೆನ್ನಲು ಆಸ್ಪತ್ತಾರೆ (2, 42). ಎನ್ನಿಗೂ ಆದರ ದೂಸು ಮಾಡಿ ಬಾರದು ಎನ್ನಲೂ ಆದಲಿಲ್ಲಿ ಬರೆದವೆ (3, 2). ಇವ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿನ್ನ ಸಾಗುವ ಪದಗು ಎನ್ನಲೂ, ಉಗಿಯಿನ್ನ ಸಾಗುವ ಪದಗು ಎನ್ನಲೂ, ಎರಮು ತರಗಳುಣ್ಣು (3, 117; see 5, 234; 8I. 106).

ಎನ್ನ ĕnta. 2. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ತ, etc. — ಎನ್ತೆನ್ನ. Of what and what a sort! how very great or important! ಎನ್ತೆನ್ನದಮ ನೈನೇ ಪೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಮುಳಿದೋಸೆ ದೇಡಿತು (Prv.). — ಎನ್ತೆನ್ತಾ. = ಎನ್ತೆನ್ತ. ಎನ್ತೆನ್ತಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆನ್ಪರಾಬಿ! ಕಾಲ್ಮುಪ್ಪ ದೇವರಿಗೆ ಕೈಕಾಸವೇ? (Prv.).

ಎನ್ತಾ ĕntâ. = ಎನ್ತ, etc. (My.; G.; see ಎನ್ತೆನ್ತಾ).

ಎನ್ತು ĕntu. 1. = ಅನ್ತು 3, ಎನ್ದಿದು of ಎನ್ 1 (C.).

ಎನ್ತು ĕntu. 2. What manner or way? in what manner? how? (Śmd. 399; ಪ್ಯಾಗೆ 14 Cm.; Śm. 76; C.; Tē. ಎಟು, ಎಟ್ಟು, ಎಟ್ಲು, ಎಟು; Tu. ಎಂತ; T. ಎಟ್ಟು). ಎನ್ತ ಓದಿಮೊದಂ (Śmd. 14). ಎನ್ತರ್ಕ್ (207). ಆದು ಎನ್ತಕೆ (Čpr. 7, 41; Bp. 41, 6). ಎನ್ತು? ಈಸು ಸಮ್ಮಯ ಸಮ್ಮುಲಿ ಉನ್ಟೇ? (Bh. 2, 13, 24). ಈತತ್ವದ್ ಇಲ್ಲದೇ ನೀಪ್ ಈತನ್ ಎನ್ತಾದಿ? (Bp.). — ಎನ್ತಕ್ಕೆ. -ಉಕ್ಕೆ. As—so. ಭೂಟಕ್ಕೆ ಮೃತ್ತಿಕೆ ಎನ್ತಕ್ಕೆ ಆನ್ನರಾತ್ಮಕವಾದ ಪಞ್ಚಂಗಳ್ etc. (Śmd. 7 Cm.). See Bp. 51, 25. — ಎನ್ತವ. -ಉಪ. = ಎನ್ತಪ, etc. How being: what like? what kind of—? 2, of what a (good or bad) kind or nature! ಆನ್ತವ, ಇನ್ತವಂ, ಉನ್ತವಂ, ಎನ್ತವಂ (Śmd. 191). See Bp. 26, 60; 45, 10. — ಎನ್ತಪ. -ಉಪ. = ಎನ್ತ 2, ಎನ್ತ, ಎನ್ತ 2. (ಎನ್ತವ Śmd. 191). ಎನ್ತಪಂ (102; ಎನ್ತಂ Čt. II, 64). ಎನ್ತಪರಗರ್ಳ್ (Śmd. 175). See Bp. 4, 69; 24, 6. 62; 51, 24; 55, 26. — ಎನ್ತಪಗೆ. -ಉಪಗೆ. = ಎನ್ತಕ್ಕೆ. (Bp.). — ಎನ್ತಾನುಂ. -ಉನುಂ. (Śmd. 390). Howsoever (Grj. 6, after 12). ರಾಜೇನ್ದ್ರನ ಉಕ್ತಯುಗ್ ಎನ್ತಾನುಂ ಮುನಮೆಗೊಣ್ಬು (Rśv. 13, after 20). — ಎನ್ತು. -ಉ 2. = ಎನ್ತಂ. ಎನ್ತು ದೂಡಿಮೊಡೆ ಆನ್ತಲಾ! (Bp. 17, 9). — ಎನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. In what manner soever; by all means; by any means. (ಪ್ಯಾಗೆ ಆಮೊದಂ Śmd. 164 Cm.). ಕವಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ ಎನ್ತುಂ (139). ದುತ್ತೊನ್ದು ದಿನಮ್ ಎನ್ತುಂ ಪೋಕಳಿದಿಮೊಡೆ (Bp. 44, 24). — ಎನ್ತೆನ್ನು. rep. ಎನ್ತೆನ್ನು? ಎಲವೊ, ಮುಗುಮ್ಬು ಪೇದ್! (Rśv. 6, 36). — ಎನ್ತೆನ್ತೋ. -ಓ 3. Oh, what and what a manner! oh, how wonderful! ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಆಃ! ಶಬ್ದಮ್ ಒಳ್ತಾಯ್ತು! (Śmd. 69). — ಎನ್ತೋ. -ಓ 4. Oh, how? oh, of what kind?

(Bp. 45, 36); one does not know or wonders how (Bp. 27, 17).

ಎನ್ತುಟು *entuṭu.* (= ಎನಿತು, etc.). What quantity or amount? etc. (how?). *Cf.* ಆನ್ತುಟು, etc. ಬಗೆಗೆ ಒ ನ್ನಳೆ ಒನ್ದು ಕಬ್ಬುಮೆ ನೆಗಳ್ವ ಈ ಜಾತುರ್ಮದ್ ಇರ್ದಡೆ ಏಂ? ಕಣ್ಣಿ ಲ್ಲದೆ ಜಗಮುಂ ತೋರಿಲುರ್ವೆನ್ ಎನ್ದು ಈ ಮುಗುದನ ಮಾತು ಎನ್ತುಟು, ಆನ್ತು ತಪ್ಪಿದು ಆಲೋಚಿಂ (Ct. II, 120). ಚೀನಗೆಯು ಉಗ್ರಮ್ ಎನ್ತುಟೋ! (Rāv. 5, 46). See Bp. 3, 34; 10, 2; 13, 12; 19, 26; 38, 12. 13; 58, 28; 61, 62; Abhā. 2, 76; J. 16, 34; 20, 58; C. Bp. 47, 10.

ಎನ್ತ್ರ *entra.* Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (B. 5, 101. 152; G.; My.).

ಎನ್ತಾ *entha.* = ಎನ್ತಹ (s. ಎನ್ತು 2), of which it is the *common* form. What kind or sort? 2, what a kind or sort! how! ಎನ್ತಹದು, what sort of thing? (C.). ಎನ್ತಹ, what kind of man? (C.; B. 4, 49). ಈ ಆಕಳು ಎನ್ತ ಚನ್ದದೆ, how beautiful this cow is! (B. 1, 20). ಈ ಮನೆ ಎನ್ತ ದೊಡ್ಡದು, how large this house is! (C.).

ಎನ್ತಾ *enthā.* = ಎನ್ತಾ. ಎನ್ತ, etc. ಇದು ಎನ್ತಾ ಚಲೋ ಕುದು ರೆ! (B. 1, 3). ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಎನ್ತಾ ಚನ್ದವಡೆ! (2, 1). ನೋಡು, ದೇ ವದು ಎನ್ತಾ ಪ್ರಾಣಿಯು, ಎನ್ತಾ ಸಮರ್ಥನು, ಎನ್ತಾ ಒಳ್ಳೆಯವನು! (2, 25). ಎನ್ತಾ ವೆಳೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ (5, 99). ಸುನ್ದರ ಬಣ್ಣ ಎನ್ತಾದು? (1, 5). ಆದರೆ ಬಣ್ಣ ಎನ್ತಾದ್ದು? (1, 15). ಆವರ ಉಡು ತೊಡುಗೆ ಗಳು ಎನ್ತಾವು ಎನ್ಬುದು ನಲ್ಲಿಯ ಬಳಿಗೆ ಮುನ್ದಿ ನೋಡಿ ಬಲ್ಲರು (5, 296). ಆವನು—ನಿನ್ನ ಎನ್ತಾಜೋ?—ಮನ್ಜಾ ಆಲಿಯನು (4, 153).

ಎನ್ದು *endu.* 1. P. p. of ಎನ್ 1.

ಎನ್ದು *endu.* 2. What time? when? (C.; T. ಎನ್ದು; Tu. ಏನಿ, ಏವ; Tē. ಎಪುಡು, ಎಪ್ಪುಡು; *cf.* ಎನ್ನೆ 2). ಆನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (Śmd. 398). ಎನ್ದಿಂ, ಎನ್ದಿಂಗೆ, ಎನ್ದಿಸತ್ತಣಿಂ, ಎನ್ದಿಸ (147). ಎನ್ದಿಸ್ದಲೆ (Bp. 18, 33). ಎನ್ದಿಗೆ (45, 8. 37). ಎನ್ದಿಂಗೆ (34, 12; 35, 15; 45, 41. 45). — ಎನ್ದಾದರೂ. -ಆದರೂ. At what time soever, ever, once (My.). ಈ ಮುದುಕನ ಮನೆಗೆ ಎನ್ದಾದರೂ ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದಿ? (B. 2, 38). 2, at all times, always, ever (My. occasionally). — ಎನ್ದಿಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. At what time soever, ever, once. ಎನ್ದಿಗಾದರೂ ಶಾಶವಾಗುವ ನ್ಯಾ (ಆಸ್ಥಿರ G. 38; My.; see Prv. s. ತುರುಕ). — ಎನ್ದಿಗು. -ಉ 9. = ಎನ್ದಿಗೂ. See ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. — ಎನ್ದಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎ ನ್ದಾದರೂ No. 1. ಎನ್ದಿಗೂ ಆವರ ಮಾತು ಮೀರಿ ನಾರದು. ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಎನ್ದಿಗೂ ಸಮ್ಭವ ಆಗದು (B. 3, 2). See Sl. 195. 252. 373. 2, always, continually (Sl. 92; My.). — ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. -ಎನ್ದಿಗು. For ever and ever (My.). 2, at any time, ever. ವರಮುಪ್ ಈ ನಾರಿಗೆ ಬಡುಕದವೆ ಮರಣ ವಿಲ್ಲ ಇನ್ನೆನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು, ನಿರುತಂ (Bp. 13, 8). — ಎನ್ದಿಸ ನಾಳೆ. The customary nature or conduct (Bp. 40, 85). — ಎನ್ದಿಸನ್ತೆ. -ಆನ್ತೆ. As always, as usual. See Bp. 1, 56; 2, 56; 27, 66; 44, 18; 46, 80; 56, 10. — ಎನ್ದಿಸನ್ದ. -ಆನ್ದ. The former or usual manner, method or custom (Bp. 16, 17; 27, 14; 38, 50; 43, 48. 51. 83; 56, 13; J. 15, 39). — ಎನ್ದಿಸನ್ದು. -ಆ ನ್ದು. The former time; as formerly or usual (Bp. 32, 41). — ಎನ್ದಿಸ ನಡೆ. The former or usual way or manner (Bp. 2, 27; 22, 45; 29, 34; 48, 21; 56, 11). — ಎನ್ದಿಸ ಪೇರ್. = ಎನ್ದಿ ಸನ್ತೆ. (J. 26, 26). — ಎನ್ದಿಸವಂಗೆ. -ಆವಂಗೆ. = ಎನ್ದಿಸ ಪೇರ್. (Bp. 33, 20). — ಎನ್ದಿಸ ಪಾಂಗೆ. = ಎನ್ದಿಸವಂಗೆ. (Bp. 16, 24; 47, 70). — ಎನ್ದಿಸಾಕೃತಿ. -ಆಕೃತಿ. The former, usual form (Bp. 4, 68). — ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ. (More) than before. ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ ಲೇಸೆನಿಸಿ (Bp. 23, 41). — ಎನ್ದು. -ಉ 9. = ಎನ್ದುಂ. For ever, always, continually (Bp. 2, 25; Śm. 20; J. 3, 24); etc. — ಎನ್ದುಂ. -ಉಂ 1. At all times, ever, always (J. 3, 23). 2, at any time, at any period or point of time, ever (ಆವಾಗಲುಂ Śmd. Cm. 12. 66. 76. 79). ಎನ್ದುಂ ಕಾಣೆವು ಈ ಮೋಕ್ಷವಂ (Bp. 32, 48). — ಎನ್ದು ದುಂ. = ಎನ್ದುದಂ, ಎನ್ದುಂ. (Bp. 24, 70; 53, 37; 59, 9; 18, 81). See ಉದುಂ. — ಎನ್ದುದಂ. = ಎನ್ದುದುಂ. (Bp. 3, 59). See ಉ ದಂ 1. — ಎನ್ದುವುಂ. = ಎನ್ದುಂ. (Bp. 12, 58; 19, 31; 24, 15; 46, 12; 50, 50; 59, 51). See ಉವುಂ. — ಎನ್ದೂ. -ಊ 7. = ಎ ನ್ದುಂ No. 1. (My.). 2, at what time soever, ever, once (My.). ನಾನು ಎನ್ದೂ ನಿನ್ನುದವಿಲ್ಲ (B. 3, 26). ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಘನಮಿ (ವಿ ಲಿHiā.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ, ನಿತ್ಯ Nr.). ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲ ದ ದೂಣಿ ಆದುದಾನೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ.—ಎನ್ದೂ ಏಜದ ರಾದ್ಧತ ಕು ದುರೇ ಹಿನ್ದುಮುನ್ದಾಗಿ ಏಜಿದ (Prvz.). — ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ. = ಎನ್ದಿಗೂ. Always, ever (C.). ಆರಸನ ಕಮಣೆ ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ನಕ್ಷ ಮೇಲೆ ಇದು ದದು (My.). ಆರಸಾ, ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ಬಾದು! (My.). 2, = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. (B. 2, 29; 4, 152; My.). — ಎನ್ದೆನ್ದೂ. -ಎನ್ದೂ. = ಎನ್ದೂ Nos. 1 & 2. (My.). ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ ನಾನು ಎನ್ದೆನ್ದೂ ಇನ್ದಾ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 4, 45). — ಎನ್ದೋ. -ಒ 4. ಎನ್ದೋ. -ಒ 3. Oh, when? one does not know or wonders when. See Bp. 43, 12. 13. 14. 15; 45, 8. 34. 35. 42. 43. 44; 47, 14. 24; 53, 33.

ಎನ್ನ *enna.* 1. = ಎನ 2, etc. Of me. Accusative ಎನ್ನಂ ಎನ್ನನು. — ಎನ್ನನುದಂ. -ಆಂ 5. Also me (Bp. 59, 11).

ಎನ್ನ *enna.* 2. = ಎನ್ತಹ (s. ಎನ್ತು 2), etc. ಎನ್ನಂ (ಎನ್ತಹಂ Ct. II, 64). ದುನಸಿಜನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನಳ್; ಆರುಣಪ್ರಿಯನನ್ನಪ್ರಭನ್ ಎನ್ನ ಳ್, ಇನ್ನನ್; ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನಂ (Śmd. 192).

ಎನ್ನ *enna.* 3. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನದರ್ಶನ. -ಬರ್ಶನ. = ಎನ್ನೆದ ರ್ಶನ. ಎನವೆನ್ದು, ಎನ್ನದರ್ಶನಂ (Śmd. II; see ಎನ 1).

ಎನ್ನಿಕೆ *ennikĕ.* = ಎನ್ನವಿಕೆ. (My.).

ಎನ್ನಿಸು *ennisu.* = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನ್ನು *ennu.* 1. = ಎನ್ 1, etc. (My.). P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ತ. ಸ್ವಾಮಿಹಿತರ್ ಎನ್ನುತೆ (C. Bp. 11, 11). ಕನ್ನಡದಿ ಕನ್ನಡಿ ಆದು ಎನ್ನೆ (Cidakhaṇḍānubhavasāra 1, 7). ಆ ಮನಕ್ಕೆ ದಾಡಿಗೆ ಎನ್ದೆನ್ನು ತ್ತಾರೆ (B. 5, 113).

ಎನ್ನು *ennu.* 2. Perhaps = ಎನ್ 2. — ಎನ್ನುದಂ. Me; or: also me, me too (Bp. 1, 8; 9, 25. 40). See ಉದಂ 2.

ಎನ್ನುವಿಕೆ *ennuvikĕ.* Saying; calling, naming. ಚೀಗವೆನ್ನುವಿಕೆ (ತೀರ್ಥ Sl. 26; see also 33. 42. 61. 70; My.).

ಎನ್ನೆ *ennĕ.* 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನೆದರ್ಶನ. -ಬರ್ಶನ. ಎನವೆ ನ್ದು, ಎನ್ನೆದರ್ಶನಂ (Kk. 83, o. r. ಎನ್ನೆದರ್ಶನಂ; see ಎನ 1).

ಎನ್ನೆ *ennĕ.* 2. What time? *Cf.* ಎನ್ದು 2. — ಎನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. Up to or till what time? ಆನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Śmd. 295). — ಎನ್ನೆದರಂ. -ದರಂ. = ಎನ್ನೆಗಂ. ಎನ್ನೆದರಂ ನಿರಿ ತಮು ಗುಣ್ಪು, ಆನ್ನೆದರಂ ನೇದ್ಯರ್ ಆಜ್ಞೆ ಮಱರುಂ? (Śmd. 296). — ಎನ್ನೆವ ರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಎನ್ನೆದರಂ (Śmd. 295).

ಎಪ್ಪ್ *ĕp.* = ಎದ್ 4, etc. Seven. — ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ. ಎಪ್ಪತ್ತು ನೆಯ. Seventieth (C.). — ಎಪ್ಪತ್. = ಎಪ್ಪತ್ತು. See ಎಪ್ಪತ್ತಾ ಲ್ಕು. — ಎಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. Seventy (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಬ್ಬತ್ತು. Seventy or eighty (B. 4, 48); or 70 and 80 (C.); or 70 times 80 (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Seventy-four (C.; Ch. v. 325). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. Seventy lacs (C.; B, 5, 226). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಡ್ಬತ್ತು. Seventy-nine (C.; also ಎಪ್ಪತ್ತೊಡ್ಬತ್ತು, C.). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಡ್ಬ. = ಎಪ್ಪತ್ತೊಡ್ಬತ್ತು, q. v. (My.). — ಎಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು. = ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು (Ch. v. 322; C.).

ಎಬಡ *ĕbaḍa.* = ಎಬ್ಬಾಸಿ. A man who has difficulty

in speaking (S. Mhr.);—a foolish, silly man (My.).

ಎಬಡತನ ĕbaḍatana. The manner or being of an ĕbaḍa (S. Mhr.); —silliness (My.).

ಎಬಡಿ ĕbaḍi. A woman who has difficulty in speaking (S. Mhr.);—a silly woman (My.).

ಎಬಡಿಸು ĕbaḍisu. To be afflicted with difficulty in speaking (S. Mhr.).

ಎಬ್ಬರಿಸು ĕbbirisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬೈಸು. (My.).

ಎಬ್ಬಿಸು ĕbbisu. = ಎಬ್ಬರಿಸು, etc., ಎರ್ಪಿಸು, ಎಬ್ಬೈಸು, ಎಬ್ಬ್ಯಿಸು. To rouse; to cause to rise, to awaken; to lift up; to raise; to take away; to steal (C.); to enliven, to give life (Bp. 22, 27). See Bp. 16, 20; 22, 42; 31, 23; 47, 57; J. 28, 47. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ (B. 2, 25). ಮೇಲಿನ ಚಿಪ್ಪು ತೆಗೆದು, ಒಳಗಿನ ಪತ್ರೀ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು (3, 52). ಸರಿಗಳು...ಕಳಚಾಟ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (3, 75). ಕಾಲ್ಲು ಆನೆ ರೊಕ್ತಾ ಎಬ್ಬಿಸು! (3, 78). ಈ ದ್ರವ್ಯವು..ಒಸ್ದು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿನ್ನ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿ ಅದನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಮೋಡನು (4, 174). ಮನೆಯ ದೇವರನ್ ಒಯ್ಯೆ ಳ್ಳನು, ಪುನಳನ್ ಎಬ್ಬಿದುದು; ಪುನಳನಿನ್ನ ಕಾಣಿ ದೇವರು! ದಿನವ ನೈವೇದ್ಯ ಉಣ್ಣ ದೇವರು ನಾನುವ ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ! (Jās. 42, 12).

ಎಬ್ಬು ĕbbu. = ಎಬ್ಬು, ಎಬ್ಬು q. v. To rise. 2, to rouse (Grj. 6, 68).— ಎಬ್ಬಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು.= ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಟ್ಟು. To follow, to pursue; to chase; to harass. ದುರಿತದ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (Bp. 25, 13). ಪೌದ್ಧಮುಖ್ಯರನ್ ಆರಿಪೆಸಲ್ಕೆ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (50, 18). ಕೆಲಿಕಿಲ್ಯರ ಸಮಯಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (52, 30). ಪರರನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ ನಿಲಿಸಿದನು (59, 55). ಕಾಯ್ದುದು ಅವದ್ಯಮೃತ್ಯುಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ! (61, 90). ಯಮನ ಆಳ್ಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟುವ ಯತ್ನಕ್ಕರುಗತಿಗಳ ಕಾರ್ಯವ ಬಲಿಸು! (Dp. 2). See Grj. 6, 4; C. Bp. 47, 11.

ಎಬ್ಬೈಸು ĕbbrisu. = ಎಬ್ಬರಿಸು. (My.).

ಎಬ್ರಾಸಿ ĕbrâsi. = ಎಬಗ, ಏಬ್ರಾಸಿ. A foolish, silly man (C.; Tu. ಎಬುಳಕ್ಕೆ; Tē. ಎಬ್ಬೆರಾಸಿ, ಎಬ್ಬಾಸಿ, ಏಭ್ರಾಸಿ, ಏಬ್ಬರಾಸಿ; Tē. ಎಬ್ಬೆ, ಏಭ್ಯ, nasty; ಎಬ್ಬೆತನ, ಎಬ್ಬೆರಿಕ nastiness, disgust; loathsomeness; ಏಬ, ಏಬೆ, dislike, disgust; baseness, vileness, *cf.* ಏಸಿಕೆ).

ಎಮ್ ĕm. 1. =(ಎಮ್ಮು). ಎನ್, ನಮ್. The form which is used for the formation of the plural of ಅಂ 1, q. v. *Cf.* ಎನ್ 2. ಎಮ್ಮುಮಂ (Abh. P. 9, 46).— ಎಮಗೆ.= ಎಮ್ಮ. Of us, our. — ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ. -ಇಬ್ಬರಿಗೆ. To both of us (Bp. 40, 15; 45, 5). — ಎಮತು. -ಆತು. = ಎಮತ್ತು, ಎಮ್ಮತು, ಎಮ್ಮದು, ಎಮ್ಮುತ್ತು. That of us, ours (Śmd. 178-180; Kk. 61). — ಎಮತ್ತು. -ಆತ್ತು 1. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮ. = ಎಮ. ಎಮ್ಮಂಯ (=ಎಮ್ಮಮೆಯ, Bp. 39, 59). — ಎಮ್ಮತು. -ಆತು. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮದು. -ಆದು 1. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮಿರ್ಬರನು. -ಇರ್ಬರನು. Both of us (accusative; Bp. 42, 34):— ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು. -ಇನಿಬರನು. All of us here (accus.; Bh. 1, 8; 57). — ಎಮ್ಮುತ್ತು. -ಉತ್ತು. = ಎಮತು. ಎಮ್ಮುತ್ತಮ್ಮರುಂ (Śmd. 180).

ಎಮ್ ĕm. 2. = ಎನ್. Eight.— ಎಮ್ಬತ್. = ಎಮ್ಬತ್ತು. See ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಣು. — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಣು. = ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಣು. (Ōh. v. 326. 329; My.).— ಎಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Eighty (C.). ಎಮ್ಬತ್ತು ದರುಮಂಗಳು (Bp. 27, 62).— ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Eighty thousand. ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುಮರಿಗಳಿಗೆ (Bp. 44, 51). — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಣು. -ಎಣ್ಣು. Eighty-eight (C.). — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಣು ಕೋಟಿ. Eighty-eight crores. ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಣು ಕೋಟಿ ಧನ (Bp. 5, 57). — ಎಮ್ಬತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು. -ಎರಡೂ-. Eighty-two and a quarter (My.; B. 4, 100).

ಎಮ್ ĕm. 3. = ಅಮ್, ಎನ್ 1, etc. See ಎಮ್ಮ, ಎಮ್ಮು 1.

ಎಮ ĕma. Well! indeed! (ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಥ Śmd. 69). ನಿಮಗೆ ಆಕ್ಕೆ, ಎಮ, ಅಬ್ಬ ಗರ್ಭನ ಅಮುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (Śmd. 69). ಸಿಂಗರಮ್ ಆಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಆಂಜೆ (69). ಅತಂ ಮೋಸ್ ಸುರ್ಪ್ ಆಕ್ಕೆ, ಎಮ! (83). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮುನ್ ಎಲ್ಲ ಚಿಲಮೋಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಲಿಮೋಳಂ ಕುಮಗೆ, ಎಮ! (183).

ಎಮ ĕma. Tbh. of ಯಮ (Nn. 92; My.).

ಎಮಕೆ ĕmakĕ. = ಎಮಿಕೆ 1. (My.).

ಎಮಿಕೆ ĕmikĕ. 1. A bone (My.; Tē. ಎಮಿಕೆ, ಎಮುಕೆ; *cf.* ಎಲು, etc.).

ಎಮಿಕೆ ĕmikĕ. 2. = ಜೆಮಿಕೆ. A small golden ornament with pearls worn by women in the tragus of the ear (My.; *cf.* ಜೇಮು?).

ಎಮೆ ĕmĕ. = ಇಮೆ, ಎವೆ. An eyelash (ವಕ್ಷ್ಮಕ್ Hlā.); an eyelid (My.). ಕಣ್ಣೆಮ (ದರ್ಶನ್ Hlā.).— ಎಮೆ ಇಕ್ಕು. To shut the eyelids. ಸಮುದ್ಯಪ್ಪಿಯಾಗಿ ಸಿಲ್ಕಿದುವ್ದ, ಎಮೆಯಿಕ್ಕ ದ್ ಮಜಿದುವ್ದ ಅವಳ ಧವಲಳಪಾಕ್ಷಂ (Śmd. 264). — ಎಮೆಮುಮಗರ್. -ತುಮಿಗರ್. A large number of eyelashes or eyelids (Abh. P. 11, 184).

ಎಮ್ಪಲಿ ĕmpali. The name of a tree (R.; Tē. ವೆಮ್ಪಲಿ, a small wild shrub with a leaf resembling that of the tamarind, the purple Galega).

ಎಮ್ಬ ĕmba. = ಅಮ್ಬ 1. See s. ಎಮ್ 1.

ಎಮ್ಮು ĕmbu. 1. = ಅಮ್ಮು 4. To say, etc. (without the past tense and negative form). ಎಮ್ಮುತ್ತಲೆ, ಎಮ್ಮುವಡಂ, ಎಮ್ಮುವನ, ಎಮ್ಮೋಡಂ (My.). ಎರಡಂ ವೆರಸಿ ಒಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮುವದು ಆವಾಗದು (Bp. 3, 72). ಒಲ್ಲನೆನ್ದು ಎಮ್ಮುದು ಎಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಎಮ್ಮುವ ಹಾಗೆ (Sl. 68). ಎಮ್ಮುವ (Sl. 88. 99. 152. 168. 227. 329; B. 3, 1. 4. 26; 4, 155; 5, 193). ಎಮ್ಮುವಡಾಗಿ (=ಎಮ್ಮುವಾಗಿ G.). Frequently in proverbs, *e.g.* ಆದಾಯೆ ಎಮ್ಮುವದು ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಮು ಳಲಿ!—(*Cf. e.g.* ಉಮ್ಮು, ಕೊಮ್ಮು, ತಿಮ್ಮು).

ಎಮ್ಮು ĕmbu. 2. = ಇಮ್ಮು 3. — ಎಮ್ಮು ಕೆಯ್. = ಇಮ್ಮು-. To assent (ಅನುಮತ Śmd. Dh.; ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್, ಆಂಗೀಕಾರ Kk. 59).

ಎಮ್ಮುವಿಕೆ ĕmbuvikĕ. Saying, etc. (Sl. 253. 453).

ಎಮ್ಮ ĕmma. See s. ಎಮ್ 1.

ಎಮ್ಮು ĕmmu. (=ಎಮ್ 1). — ಎಮ್ಮುದಂ. Us; (or: also us, us too (see ಉಮಂ 2). Bp. 2, 18; 3, 57; 4, 67; 10, 43. 45; 13, 25; 24, 34; 28, 38; 30, 19; 32, 46; 39, 43; 46, 15; 55, 33; C. Bp. 47, 18.

ಎಮ್ಮೆ ĕmmĕ. 1. A female buffalo (ಕಾಸರ, ದುಸಿಲ Mr. 184; C.; T. ಎರುಮೈ, M. ಎರುಮ, ಎರುಮು, Tu. ಎರ್ಮ; Tē. ಎಸು, a he-buffalo, ಎಸುಮು, a she-buffalo). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಮು (ಗವಲ); ಪಸು ಎಮ್ಮೆ ದೊಡವಾದುವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನಮ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). ಅವು ಎಮ್ಮೆ ದೊಡವಾದವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದುಕ್ಷನ Kr.). ಕಾಡೆಮ್ಮೆ (J. 28, 52). ಕಲಿವದು ಒಕ್ಕೆ ರಡೆಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎಮ್ಮೆಯ ದೋಲೆ ಮಬಿಗಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಎಮ್ಮೆ ಕಲ್ಪೀತೋ? ಪುಣ್ಯ ಕಲ್ಪೀತೋ?— ಎಮ್ಮೇ ಕಡು ಸಾಯ ಬೇಳು, ಪಿರೇ ಮಗಳ ಗಣ್ಣ ಸಾಯ ಬೇಳು (Prvn.). — ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ. reit. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಡೆ ಗಿಪ್ಪಡೆ ತಪ

ದುನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? ನನಗೆ ಇಕ್ಕೀಯಾ? (Prv.). — ಎಮ್ಮೆಚೇಳು. A large black scorpion (My.; ದ್ವಿಜಿಕ, ಕೊಕಾಕ್ಷಿ Nr.; *cf.* ಎರೆಚೇಳು). — ಎಮ್ಮೆಬಾತ್ಕೆಗ. The spotted billed duck, Anas poecilorhyncha (Bd.). — ಎಮ್ಮೆಮೋರಿ. -ಹೋರಿ. A male buffalo-calf (Abh. P. 4, after 54; 13, 53. 78). — ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ. -ಏಳ್ಳಿ. The plant Convolvulus argenteus (ವ್ಯಾಲಿ, ಕೋತರ ಪುಷ್ಪ Mr. 148).

ಎಮ್ಮೆ ĕmmĕ. 2. = ಹೆಮ್ಮೆ. (My.).

ಎಯ್ ĕy. 1. About this syllable see ಅಯ್ 1.

ಎಯ್ ĕy. 2. (ಎಯ್ಯ್). = ಎರಿಯ್ಯ್, ಏಮು 1. A porcupine (T. ಎಯ್, M. ಎಯ್ಯಲ್, Tu. ಎಯಿ; see ಇಸು 3, ಏಯ್). — ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳು. A porcupine's quill (ಶಲು, ಶಲ Hlā., Nr.). — ಎಯ್ಯ ಮ್ಯಗ. A porcupine (ಶ್ವಾವಿಧ್, ಶಲ್ಯ Nr.; ಶಲ ಉ, ಶಲ್ಯಕ Mr. 164).

ಎಯ್ಯಿ ĕyyi. = ಎಯ್, etc. (ಶಲು, ಶಲ್ಯಕ, ಶ್ವಾವಿಧ್ Hlā.).

ಎರ್ ĕr. = ಎನ್, etc. See ಎರ್ಮ.

ಎರ ĕra. 1. = ಎಗಜೆ No. 1. etc. The jujube, Zizyphus jujuba Lam. ಎರಸು (ಕುದಲ Nr.). — ಎರದ ತರು. (ಕರ್ಕಸ್ಯ, ಬದರಿ, ಕುವಲಿ Mr. 113). — ಎರದ ಪಣ್. (ಕಾಲ Mr. 520). — ಎರದ ಮರ. (ಘೋಣ್ಟ, ಕೋಲಿ, ಬದರಿ, ಕರ್ಕಸ್ಯು Nr.). — ಎರದ ಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಬದರ, ಕುವಲ, etc. Nr.).

ಎರ ĕra. 2. = ಎರವು q. v., etc. (My.).

ಎರ ĕra. 3. (or ಎರಿ?). = ಎರಕ (F). — ಎರಕೋಲು. The iron axle of a carriage (S. Mhr.). *Cf.* ಇರಸು.

ಎರಕ ĕraka. (or ಎರಿಕ, fr. ಎರಿ 2?). Any metal infusion (My.; Tu.; T. ಉರುಕ್ಕು; M. ಉರುಕ್ಕ, melting; ಉರುಕ್ಕು, what is melted; fused metal; T., M. ಉರುಕ್ಕು, Tu. ಎರಗು, to melt); molten state, fusion (My.). ಎರಕದ್ದು, any cast thing (C.). — ಎರಕ ಹೊಯ್ದು. To pour melted metal into a mould, to cast (My.). ಎರಕ ಹೊಯ್ದವರೂ ನರಕ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಎರಕಲ ĕrakala. — ಎರಕಲಾಪಚ್ಚೀದಿ. A tune so called (My.).

ಎರಕೆ ĕrakĕ. Tbh. of ಏರಕಾ. ಆಸ್ತಾವಲೆ ಸವೆಯಲ್, ಎರಕೆಗಳ ಲಿ ಇಟ್ಟಾಡಿದರು (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಎರಡು ĕraḍu. = ಎರಪ್, ಎರ್ಮ. Two (ಉಭಯ, etc. Mr. 434; ಯುಗ Kn. 84; ಯುಗ, ದ್ವಿತಯ 90; ದ್ವಯ್ದ್ವ, ದ್ವಿತಯ 91; ಸೀವಿಯ್ಯುಗ್ಮ 105; ಆವುಳ್, ಜುಗಮು, ಜವಳ Kk. 60; C.; T. ಇರಣ್ಡು, Tē. ರೆಣ್ಡು, Tu. ರಡ್ಡು; see ಇಳ್; ರಟ್ಟಿಸು). ಒಸ್ಟು ಎರಡು ಮೂಡು (ಕೆmd. 54; see 10. 19. 32. 46. 60. 197. 214. 221. 377. 388; Bp. 40, 73; 51, 20). ಎರಡು ಹಸುಡಂ ಗೋಯುಗಮ್ ಎನ್ಬುದು (Hlā.). ಎರಡು (= ಎರಡೂ) ಕೆಮ್ಮನು ಬಲಿದು (Bh. 1, 10, 33). ಎರಡಲಿ (ಕೆmd. 32 Cm.). ಎರಡಲಿ (Bp. 35, 32). ಎರಡು (ಕೆmd. 91). ದಸ್ಸಕ್ ಎರಡು ನಡುವ (ಪ್ರತಿಮಾನ Mr. 155). ಎರಡಪೋಳ್ (Kk. 95). ಎರಡಪೋಳಂ (ಕೆmd. 62). ಎರಡಂ (150). ಎರಡರೆಲ್; ಎರಡಕ್ಕೆ (Bp. 58, 47). ತೋಳಪ್ ಎರಡಂ ನೀಡು ದನು (Bp. 47, 20). ಎರಡಂ (38, 43. 54). ಎರಡುಮುಪ್ ತೆಸಿ ಕೊಣ್ಡು (50, 36). ಎರಡುಮಂ ಕೂಡಿ ನಡೆಸುವರೆ (53, 13). ಎರಡು ಪಾಸರಿಗೆ ನವ್ವಿ, ಕುರುವ ಪಾಸ ಕೆಟ್ಟಿ (Prv.). — ಎರಡಕ್ಕೆ ಹೋಗು. To go to void excrement (C.). — ಎರನೆಯ. -ನೆಯ. Second in place, time, rank, etc.; a second, a perfect (as a perfect Alexander; My.). ಒಸ್ಟನೆಯಂ, ಎರನೆಯಂ (ಕೆmd. 243). ಎರನೆಯ ದಣಂ (371). ಸರಸಕಿಗೆ ಎರನೆಯ ಬೀಗೆ ಎನೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ (408). ಎರನೆಯ ಘಾಡಾಮ್ಬಕ್ (Bp. 53, 69). ಎರನೆಯ ಮುಳ್ಳಣ್ಣ (1, 8). ಎರನೆಯ ತಂಕರ (1, 61). ಎರನೆಯ ಶಮ್ಬು (10, 43). ಎರನೆಯ ಶಮ್ಬುದ್ವೀಪ (2, 6). ಎರನೆಯ ತಿಪ (2, 38). ಎರನೆಯೊಣ್ಕರ (2, 19). ಎರನೆಯ ಪಿಸುಣೆ (J. 28, 7). 2, other, different. ಎರನೆಯವ (B. 1, 6; 2, 33. 44). ಎರನೆಯ ಪಕ್ಕ (2, 6). ಎರನೆಯ ಪಾರಿಶಾಜಿ (2, 14). ಎರನೆಯ ಪ್ರಾಣಿ (3, 10). ಎರನೆಯ ಯಾವವಾಪರೊಸ್ಟು ಪಸ್ತು (3, 91). ಎರನೆಯ ಪಾರಿವಾಳ (3, 113). ಎರನೆಯಮು (4, 49). ಎರನೆಯ ಸ್ಥಲ (4, 157). ಎರನೆಯಾಕೆ (5, 283). ಎರನೆಯ ಸೇವಕ (5, 295). — ಎರವಟ್ಟುಗೆ. -ಟ್ಟುಗೆ. To think of or intend two different things: to play tricks, to act deceitfully. ಕೂಡಿದಂಗೆ ಎರಡಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಪೀರ್ದ್ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದ ಯಂ? (ಕೆmd. 89). — ಎರವತ್ತಮು. -ಆಯಮು. Ten (My.). ಎರವತ್ತಮು ತಿರವ ಆಸುರಪತಿಗೆ (Bp. 53, 19). 2, seven (My.). 3, two or five (My.). — ಎರವಮ್ಬು. -ಆಮ್ಬು. = ಎರವತ್ತಮು. ಎರವಮ್ಬು or ಎರವಮ್ಬುಗಳ್ (ಕೆmd. 170). — ಎರವಮ್ಬು. -ಆಮ್ಬು. Twice as much (B. 4, 116). — ಎರವಾಗು. -ಆಗು. To become separated, to be divided (Bp. 32, 36; 42, 2; Rāv. 13, 83). — ಎರವಾನುಂ. -ಆನುಂ. (ಕೆmd. 391). Howsoever two, at least two; about two. — ಎರವಿಡು. -ಇಡು. To form or become two companies. ಇಡುರ್ಪ್, ತಪ್ಪಲುಮ್ ಎರವಿಟ್ಟು, ತಳ್ತು, ಆವಸಿ, ಜೊಪ್ಪಿಜ್ಜಿದು, ಆಡಿಮುದು; ಏನಪ್ಪ್ ಎನ್ನಡೆಂ? (Rāv. 13, 88). — ಎರಮು ಬರವರದೆ. Two or two and a half (B. 4, 35; My.). — ಎರಮು ಜಾತಿಗಳು. Two castes (Bp. 55, 19). — ಎರಮು ಜೀವದವಳು. A pregnant woman (My.). — ಎರಮು ತಲೆಮು ಉರಿಸಿಂಗಿ. See ಉರಿಸಿಂಗಿ. — ಎರಮು ತರೆವಾಡು. = ಇತ್ತಲೆ ಗುಯ್ಯು, ಇತ್ತಲೆಪಾವು, ಇರ್ತಲೆಪಾವು. (Bd.; My.). — ಎರಮು ನಾಲಿಗೆಯವ. A double-tongued, deceitful man, a liar (C.). — ಎರಮು ನುಡಿ. To speak two things: to be insincere, malevolent or fault-finding. ಎರಮು ನುಡಿವಡೆ (ಪ್ರಕೋಪ್ಠಾಗಿ, ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Mr. 230). — ಎರಮು ಬಗೆ. 1. = ಎರವಟ್ಟುಗೆ. (My.). See Prv. s. ಕರೆ 1; Dp. 5, 7. — ಎರಮು ಬಗೆ. 2. Two ways, manners, notions or opinions (Bp. 32, 17). — ಎರಮು ಮಾಡು. To split, to tear asunder, etc. ಎರಮು ಮಾಡೋಡೆ (ವಿದರ G.). — ಎರಮು ಮೂಱು. Two or three (B. 2, 46; 3, 11); etc. — ಎರಮು ಮೂಱುಂ. Two and three (= 5 ಸುರಪುಂಜಿ, Bp. 5, 64). — ಎರವುದರೆ. -ಆದೆ. Two and a half (My.; B. 3, 103). — ಎರವು ಸಾವಿರ. Two thousand. ಎರವು ಸಾವಿರ ಬೆಂಡ್ಡರ (Bp. 50, 18). ಎರವು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರುಷಗಳ (B. 4, 218). — ಎರವು ಸಾಸಿರ. = ಎರವು ಸಾವಿರ. ಎರವು ಸಾಸಿರ ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with two thousand tongues: Mahâdêsha (Bp. 1, 9). — ಎರವು ಹೊತ್ತು. Morning and evening (S. Mhr.). — ಎರವೂ. -ಊ 7. Also two; the very two, the two, both. ನನ್ನ ಎರವೂ ಕಾಲುಗಳು ಮೋದವು (B. 3, 124). ಆ ಜೊಂಗಯನ್ನು ಎರವೂ ಕೆಮ್ಮಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಏಮು ಕೊಣ್ಡು (4, 33). ಎರವೂ ಪಾಯಿ, the two or both openings (4, 158). ಎರವೂ ಮೆಯ್, even on both sides (4, 103). — ಎರವೊದೆ. = ಎರವುದರೆ. (B. 4, 103. 125; My.). — ಎರವೆರಡು. rep. Two and two, *i. e.* four; or: two times two. ಎರವೆರಡು ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with four tongues: Brahmâ (Bp. 1, 9). 2, two and two, in a distributive sense. ಎರವೆರಡು ಆದರ್ಶಿಂ ನದರಾಂ (ಕೆmd. 13). ಎರವೆರಡು ಪಿಣ್ಡಾಗಿ ಪತ್ತುವುವು (255). ಆ ಎರವೆರಡು ಉತ್ತರಂಗಳಲ್ಲಿ (ಆ ಯುಗಂ ಗಳೊಳ್ 15 Cm.). ಎರವೆರಡಾಗಿ (ಯುಗಲತೆ 255 Cm.). ಎರವೆರಡು ಪುತಾನಂ ಕೂಡಿಜೊತೆ ವನಸ್ಪ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಎನ್ದು ಆಮಂ ಯುಗಗಳ್ ಆಳ್ತು (Hlā.). ಜೀವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರವೆರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ದ್ದಾನೆ (B. 4, 168). See B. 3, 3. 106; Bp. 46, 33.

ಎರಣ ĕraṇa. The dung of a calf (ಕಱುವಿನ ಸಗಣಿ Km. 33; -ಸೆಗಣ Kk. 69; ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣಿ Kē.; *cf.* ಎಕ್ಕೆ, ಎಱುಮು).

ಎರದು ĕradu.=ಎರೆದು. P. p. of ಎರೆ 4.

ಎರಪು ĕrapu.=ಎರವು. (My.).

ಎರಲ್ ĕral. 1.=ಎರಳೆ 1, ಎಲರ್, ಎಲಲ್. (Śmd. 41). Wind, air (ಅನಿಲ Kk. 16; Śm. 13).

ಎರಲ್ ĕral. 2.ಎರಲು.=ಎರಳೆ 2, ಹೆರಲ್, ಹೆರಳ್. The braided or plaited hair of females (My.).

ಎರಲ್ ĕral. 3. Playing, dancing, or frisking about. ಎರಲಿನ್ದು ಪಿಂಗಿನ್ದು ಗೊಣ್ಮುಗಳೊಳ್ ಬಿಸದಿರಾಟಂ (Śa.).

ಎರಲೆ ĕralĕ.=ಎರಳೆ. An antelope, a deer (My.; T. ಇರಚ್ಚಿ, Tē. ಲೇಡಿ). ಪುಲಿ ಕರಡಿ ಎರಲೆ (Śmd. 129). ಆ ಎರಲೆ ಪೋದುವ (129). See Bh. 1, 20, 51; J. 28, 52. — ಎರಲೆ ಗುಱುವ. -ಱುವ. = ಎರಳೆಗುಱುವ. — ಎರಲೆವಕ್ಕೆಗ. -ವಕ್ಕೆಗ. The moon (Ćt. I, 107; II, 6).

ಎರವ ĕrava. See s. ಎರೆ 4.

ಎರವಣಿಗ era2-vaṇiga. A man who borrows. ಗಣ್ಡಗಸ್ ಎರವಣಿಗಂ ಸರವನ್ದಿಗಂ ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗಂ (Śmd. 233; Kāvy. I, 4, 2).

ಎರವಲ್ ĕraval. -ಲು.=ಎರವು. (Bp. 51, 20; My.).

ಎರವಿಗ ĕravi̱ga.=ಎರವಣಿಗ. (My.).

ಎರವು ĕravu. (*fr.* ಎರೆ 4). = ಎರ 2, ಎರಪು, ಎರವಲ್. (Śmd. 247). That is asked for or desired: an object of desire. 2, a thing which one desires to borrow;—a thing borrowed (for temporary use, as a book, a chair, etc.; C.; ಸಿರಿ Nn. 150; T. ಇರವಲ್; M. ಇರವು; Tē. ಎರುವು, ಎರುವರೆ). ಎರವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150). ಎರವುಗಳು (Bp. 40, 58). ಎರವಿನ ಜಿಪ್ಪಾ ಥಂಸಿ, ತಾನೂ ಆರಸಿ ಎನ್ದಳು.—ಎರವು ಸವ್ಪು, ನಿಜಾ ಮುಜಿತ.—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಜೊಕ್ಕಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಬಾವಲಲ್ಲ (Prva.). See Rām. 1, 36; 11, 105. 3, the state of borrowing from one another: distant relationship, deficient affection or love (J. 2, 54; 4, 54; 26, 58);—difference, discordance; the state or quality of being adverse, hurtful or detrimental, that of impairing, damaging or endangering; deficiency; harm. ಅಳಿವಿನ ವ್ಯಸನದ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (B. 4, 41; My.). ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (4, 60; My.). ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಏದುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223; My.). ತಕ್ಷ ಕೈತಂಗೆ, ಗುಪ್ತ ಜೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಇರ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀತಿ ಎನ್ನು, ಅಪ್ಪನೆಯ ಕೊಟ್ಟನು (5, 59). ನಿನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀತು (C.). See Bp. 1, 29; 61, 68. — ಎರವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To grant an object of desire. ಎರವಿಕ್ಕಿದ ಬೆಲ್ಲದ ಪೋಲ್ ಆಪುರ್ದಮ್ ಆಗೆ ಪೇಳ್ದಿಂ ಕೃತಿಯಂ (Ćh. v. 2). 2, to lend one a thing that he wishes to borrow (My.). — ಎರವೀ. -ಕೆ. = ಎರವಿಕ್ಕು. ಎರವಕ್ ಕೆಯ್ದನು (Bp. 60, 15). — ಎರವು ಕೊಡು.=ಎರವೀ. ತಮಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಎರವು ಕೊಡ ಬೇಕೆನ್ದ... ಆಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ (B. 4, 88). ಮನ್ಯಳ್ ಎರವ ಕೊಟ್ಟವರ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bh. 1, 10, 18). — ಎರವು ತರು. To take a borrowed thing home. ಯಾವತಳವೆನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೊಡ್ದರ್ ಪಟ್ಟಿದು, ಎರವು ತನ್ದವಕ್ಕೂ ಪೆಸರು (Sl. 300). — ಎರವು ಬೇಡು. To ask for what one wishes to borrow: to ask a loan. ಆಮಗಡಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವಾಗ ಮುದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರಕ್ಕೆ (Prv.). — ಎರವುಮುಟ್ಟು. A thing borrowed; a thing that one desires to borrow. ಎರವುಮುಟ್ಟು ಕೊಡು (= ಎರವಿಕ್ಕು No 2, C.). ಎರವುಮುಟ್ಟು ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು, to borrow (C.). — ಎರವುಮುಮಿ ಮುಟ್ಟು. Things of borrowing and returning. ಎರವುಮು ಮಿಮುಟ್ಟು ಉಣ್ಣು ವಸ್ತ್ರಕ್ಕರದೊಳಗೆ (Bh. 1, 10, 18).

ಎರಳ್ ĕral. 1.=ಎರಲ್ 1, etc. (Śmd. 41).

ಎರಳ್ ĕral. 2. ಎರಳು.=ಎರಲ್ 2, etc. (My.).

ಎರಳೆ ĕraḷĕ.=ಎರಲೆ. An antelope, a deer (masc. and fem.), including *e.g.* the black and spotted antelopes (ಕಮಲ, ಮೃಗ Nn. 29; ಕೃಷ್ಣ, ಕೃದ 47; ಹರಿಣಿ, ಮೃಗ 95; ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ, ಶಮ್ಬರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163; ಮೃಗ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, etc., ಜಿಂಕೆ Sl. 168; ಕುರಂಗಿ, ಕವಲಿ Nr.; C.). ಜೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ, ದುಷ್ಟೀ ಎರಳೆ (ಕವಲಿ Sl. 169). See ಗಣ್ಡರಳೆ. — ಎರಳೆಗುಱುವ. -ಱುವ. The antelope-marked: the moon (Śm. 16).

ಎರಡಿ ĕraḍi. = ಎರಡು (Śmd. 217. 221). Two. — ಎರಡಿನ. (Śmd. 217). Two bits, etc. — ಎರಡ್ಕರ. Two hands (Abh. P. 9, 112). — ಎರಡ್ಕುದುರೆ. (Śmd. 69. 222). Two horses. — ಎರಡ್ಕೈಯ್ದು. (Śmd. 69). Two weapons. — ಎರಡ್ವರ. Two ēvaras (Ć. Bp. 47, 37). — ಎರಡ್ವರೆ. (Śmd. 217). Two rows, etc. — ಎರಡ್ವೆರ್ಪು. (Śmd. 11). Two kinds. — ಎರಡ್ವೆಸೆ. Two regions or sides (Grj. 3, 114). — ಎರ್ವಿನ. (Śmd. 222). Two measures, etc. — ಎರ್ವಿಸೆ. Two armies. ತಾಗಿದುವು ಎರ್ವಿಡೆಯ ಆನೆಯೊಳ್ ಆನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75).— ಎರ್ವೆಲು. Two forces (Abh. P. 13, after 109). — ಎರಡಾಗು. = ಎರಡು ಮಾಡು. (Rāv. 6, 67). — ಎರಡಾಕು. (Śmd. 197. 217). Two words. ಎರಡಾಕಾಗಿ ಬಿದ್ದುಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳಿತಾಗಿಪ್ ಆವ (Śmd. 217. 222 Mdb. MS.). — ಎರಡ್ಮೂಡು. (Śmd. 28). Two and three, etc. — ಎರ್ಮೈತ್ತಿಗೆ. Two parasols (Ć. Bp. 47, 37).

ಎರಿಲದ್ದು (ĕril-addu=haddu). The Indian bustard, Eupoditis edwardii (Gz.).

ಎರುಬು ĕrubu. (= ಏರು 2). Dung, muck (T. ಎಱು; Tē. ಎರುವು, ಎರುಗು; T., M. ಎೞು, excrements of lizards, flies, rats, etc.; *cf.* ಕೆೞ್ಚೆ). — ಎರುಬುಮುರಿವು. An earth worm, a muck worm (ಮುಂಗಲಜೆ, ಗಣ್ಣಾದವ, ಕೆಂಮುಳಲ್, ಕೆಸರಲ್ಲಿಯೂ ತ್ಯಾವದ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹಲವೇ ಕಜ್ಜಿಯಷ್ಟಾ ಕೆಮ್ಪು ಹುಮು Sl. 89; *cf.* ಎರೆ 2). See ಹೆಣ್ಣು ಎರುಬುಮುರಿ.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. (= ಎರೆ 2 & 3 ?). A dark-red or dark-brown colour, a dark or dusky colour (Tē. ಎರ್ರಿ, ಎರುಪು; T. ಎರುನ್ನಿ, blood; copper; T. ಇರುಮ್ಬು, Tē. ಇನುಮು, iron; T. ಇರುಳ್, the colour black); black grease for wheels (My.). 2, soil of a dark colour, black soil (ಭೂವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; ಕ್ಷಿತಿಭೇದ Śm. 104; ಅಸಿತಕ್ಷೆ, ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 93; My.). ಎರೆಯುಳ್ಳೊನು ಭೂಮ್ಯುಪ್ಪರಮ್ ಅಮ ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿಯನ್ನುಂ (Nāgavarmanighaṇṭu p. 30). ಎರೆಯ ಭೂಮಿಯಂ ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿ ಎನ್ಪುದು (Illā.). ರಾಗಿಪ್ಪ ಎರೆಯುಳ್ ಅಮ ಗಪ್ಪೊಯು ಮುಗಿಲುತ್ತಮ್ ಎನಲ್ ಪಂರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ಕೆನ್ನೆರ ಮೆ ಬಿಯಂ ಮುರುಳ್ ಪೊಳಸಿ ಕಾಯಿಸುತ ಇರ್ಪಾವ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗಳ್ (Abh. P. 13, 66). ಹಿಂದು ಬಾವದ ಮೂಡಿ, ಹಂದ ಪೀಡೆಳು ಮುಮಿಗೆ, ಕರಗೊಡೇ ಪ್ರಾಣ? ತಾ ಮುನ್ನ ಮೂಡಿಮುದು ಎಂದು ಕೆಲ್ಲೆನ್ದೆ? (Sp.). ಎರೆನೆಲ, ಎರೆಭೂಮಿ, ಎರುಮ್ಣು, ಎರಮೊಲ, black soil (C.). — ಎರೆಗಪ್ಪು ಕೆ. -ಕ್ಕಪ್ಪು ಕೆ. Sable darkness (Grj. 4, 73).

ಎರೆ ĕrĕ. 2. (= ಎರೆ 3 ?). A worm that lives in orts (ಎಲುದ್, ಎಂಜಲ್ಮುದು Śmd. II, o. r. ಸೀಮುದ್; ಕ್ರಿಮಿ

Šm. 104; Tē. ಎರೆ, a bait or prey of any kind, used to catch wild beasts, fish, etc.; M. ಇರೆ, bait, worms, Ascarides, etc.); a worm in general: a bait. See Bp. 21, 28; Rsv. 5, 52. — ಎರೆಹುಟ್ಟಿ. A lumpy mass of worms (Rsv. 5, after 114). — ಎರೆಹುಟ್ಟು-ನುಟ್ಟು. Worm-cloth: silk (ಪಟ್ಟಿ Čt. II, 78). — ಎರೆಪುರ್. -ಪೆರ್ಪು. Baits to become abundant (Abh. P. 13, 51. 122).

ಎರೆ ĕrĕ. 3. Food for animals, as for snakes, birds, etc. (ತಿರುಗ್ಗಾಸ ŠmḌ. Dh.; ಪುಜುಗಗಳ ಗ್ರಾಸ Šm. 104; ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು Šk.; T. ಇರ್ಪೆ, ಉಜ್ಜಿ; M. ಇರೆ; Tē. ಎಱ್ಪಿ, a red earth-worm used as a bait; ಎಱ್, redness; food; T. ಇರ್ಪೆ, ಇಱ್ಪಿಚ್ಚಿ, M. ಇಱಿಚ್ಚಿ, Tē. ಎಱುಪು, Kŏḍagu ಎರ್ಪ, flesh).

ಎರೆ ĕrĕ. 4. To beg, to ask, to solicit (ಯಾಚ್ಞೆ ŠmḌ. Dh.; Šm. 104; T., M. ಇರ). P. pa. ಎರದು (Abh. P. 12, 79), ಎರೆದು. — ಎರದವ. = ಎರೆವ. One who begs, etc. (ಬೇಡ್ಪಿಂ Čt. I, 27; ಬೇಡುವವಂ Kk. 37). — ಎರೆದ. = ಎರದ. (ಬೇಡುವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Šm. 47). ಎರೆವಗೆರ್ or ಎರೆವಗ್ಗೆರ್ (ŠmḌ. 140).

ಎರೆ ĕrĕ. 5. = ಪೆರೆ, etc. The slough of a snake (J. 12, 13).

ಎರ್ ĕr. (ŠmḌ. 59; whether = ಎಱು?). *Cf.* ಎರ್ತ.

ಎರಿ ĕrṛa. = ಎಱಮು, ಎಱ್ದು. P. p. of ಎಱ್2. — ಎರಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಎಱ್ದು ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಎರಿಕ ĕrṛaka. 1. Coming down, etc. (Bh. 2, 2, 103).

ಎರಿಕ ĕrṛaka. 2. = ಎಱಕ. Love, good will (ಪ್ರೀತಿ Kk. 68; Šm. 55, o. r. ಎಱಕ; ಪ್ರಾಧ್ಯ Nn. 122, Mr. 488; Bh. 5, 1, 30; T. ಎಱ್ಪು, ಇರಂಗು, to be tender-hearted, gracious; ಉಱುಪ್ಪ, affection). See ಕಟ್ಟಿಎಱ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಎರಿಕಿಲ್ ĕrṛakil. = ಎಱಕೆ 1. A roof, a thatch (M. ಇಱ್, T. ಇಱ್ಪಿ, the eaves of a house). ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಎರಿಕಿಲ್ (ಪಟೀಲ, ಧಡಿಸ್ Nr.).

ಎರಿಕೆ ĕrṛakĕ. 1. = ಎರಿಕಿಲ್. ಮನೆಯ ಎರಿಕೆ (ಪಟೀಲ, ಧಡಿಸ್ Nr.). ಬಾಲಿಸಿದಂ ಕುಲಿಸ್ದ ಕಂ ಸೌಧಾಗ್ರಸಿಲಯದ ಎರಿಕೆಯ ದಸುವರ್ ಒದವಿದ ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಒದಲ ಒಲ್ ಎನೆವ ಆ ಪಿಜುವನು (J. 28, 55).

ಎರಿಕೆ ĕrṛakĕ. 2. = (ಎಱ್ಕೆ), ಎಱಂಕೆ, ಱಕ್ಕೆ, ಱಂಕೆ. A wing; a fin; an arm (ಪಕ್ಷ Nr.; ತಪೋರುಜ, ಗರುತ್, ಪತ್ರ, ಪರ್ಣ, etc. Hāl.; T. ಇರಗು, ಇಜ್ಜಿ, ಚಿಱಗು; M. ಇಱಗು, ಎಗಿಯು; Tē. ಎಱಕೆ, ಱಕ್ಕೆ; Tē. also: a rib; *cf.* ಸೆಱಗು?). ಎಱಕೆಯ ಮೊಜಲು (ಪಕ್ಷಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hāl.). See Bh. 3, 15, 34; J. 6, 8; 28, 36.

ಎರಿಗಿಸು ĕrṛagisu. To cause to bow, to bend down, etc. (Abh. P. 12, 12; J. 3, 3; 8, 3).

ಎರಿಗು ĕrṛagu. 1. To bow, to be bent; to make obeisance to; to crouch; to come down; to alight, to perch; to fall upon, to attack, (to strike); to enter, to join; to accrue to (ಪ್ರಣಾಮ ŠmḌ. Dh.; ಪುರ್ಪುಗೆಯಾಗು 183. 194 Cm.; ಬರ್ 218; ಮೋದು, ಪೊಯಿ Šk.; C.; Tē.; T. ಇರಂಗು, ಇಜ್ಜೈಯು; M. ಇರಪ್ಪು; Tu. ಎರಗು; see s. ಇಳ್ಕು 2). ಎರಿಗಿರ್ದುದು (ನತ, ನಮ್ರ, ಬಗ್ಗುರ Hāl.). ಎರಿಗೊದು (ನತ, etc. Mr. 454). ಪಕ್ಕಿ ಎರಿಗೊದು (ತೆಂಗು ಪಂ Kk. 86). ಪಕ್ಕಿ ಎರಿಗುವುದು (ತೆಂಗುವಂ Šm. 30). ಎರಿಗಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ Nr.). ಗುರುವಿಂಗೆ ಎರಿಗಿದಂ (ŠmḌ. 159). ಆರ್ ಎರಿಗರ್ ಸ್ವಪಮಂಗಳಗೆ? (171). ಆಕೀರ್ಷಗಳಂ ತಪ ಸುಂಗಿಳ್ಪಂ ಕಟ್ಟುಲೆ, ಸಿದಿಲ್ಗಳ್ ಎಱಗುಗುಂ (207). ಮೂಜೆಯಿಟ್ಟು ಎರಿಗಿದ ತೆರದಿಂ ಕೊರ್ದ ಎಳ್ಕಲಂ (135 Mdh. MS.). ಕೆಮ್ಮುದಂ ಮುಳಪಿಸುತ, ನಿಸ್ಸಂ ಳ್ಪಿಸುವಿನೆನ್ನು, ಎರಿಗರ್ (Bp. 32, 35). ಎರಿದ ಪರಧರದ ತುಮಿಗರ್ (Rsv. 1, 120). See ŠmḌ. 98; Čpr. 7, 55. 60; Abh. P. 7, 72; 12, 12; Bp. 11, 10; 23, 6; 36, 35; 40, 58; 46, 59; 47, 64; 49, 86; 57, 32; Grj. 2, 105; Bh. 1, 8, 58; 1, 10, 33; 2, 13, 8. 13; Rsv. 2, 39. 50; 5, 21; 6, after 11 & 23; 8, 105; 13, after 104; J. 2, 14. 50; 4, 10. 44; 15, 10; 28, 44; 31, 30; Sl. 249; ದೇವ್. — ಎರಿಗೆದಗು. rep. (Bp. 26, 29; 31, 5; 60, 29).

ಎರಿಗು ĕrṛagu. 2. A bow, an obeisance (ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34, Šm. 34; ಪ್ರಣಮನೆ Šm. 84).

ಎರಿಗು ĕrṛagu. 3. (= ಎಗ್ಗು 1). The quality or behaviour of a simpleton (ಗಾಡ್ಡುತನ Šm. 84).

ಎರಿಗುಹ ĕrṛaguha. Bowing; coming down; perching; etc. ಪಕ್ಕಿ ಎರಿಗುಜ (ತೆಂಗುಜ ŠmḌ. II; Čt. II, 101).

ಎರಿಂಕೆ ĕrṛankĕ. = ಎಱಕೆ 2. (ಪಟ್ಟಿ, ಪಕ್ಕ Kk. 69; ಪಟ್ಟಿ Šm. 30; ಪಕ್ಕ 78; Abh. P. 14, 146; Rsv. 5, after 55). ನಿಳಿಯು ಎ ಱಿಂಕೆಯು ಬಣ್ಣಿ (ಪರಿಣಿ Hāl.). ನಸು ಮೂಸಿದ ಎರಿಂಕೆಗಳಿಂ ಳಲಪಂಸಿಗ ್ ಎಮ್ಮುದು (Hāl.).

ಎರಿಚು ĕrṛaću. = ಎಱ್ದು. To sprinkle; to scoop; to scatter; to strew; to cast; to sow (My.; T. ಇಜ್ಜಿ; see ಇಜ್1, ಎಱ್2).

ಎರಿಚುವಿಕೆ ĕrṛaćuvikĕ. Strewing, casting, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಾಜಿ ಬಜ್ಜ ಕಾಬಿನ್ನು ರಾತಿಯು ಮೀಲಕ್ಕೆ ಎರಿಚುವಿಕೆ (Sl. 400).

ಎರಿತಿ ĕrṛati. (fr. ಎಱ್1). A mistress: the wife of Kāma (ಇಜ್ಜಗಾರ್ Čt. II, 119; T. ಇಜ್ಜಿವಿ, the mistress of a house).

ಎರಿದು ĕrṛadu. = ಎದ, ಎಱ್ದು. P. p. of ಎಱ್2.

ಎರಿವ ĕrṛava. A hill-tribe (In Kŏḍagu; M.; T. ಇದವು ಳ, T. ಇದುಮ್ಬು, a hill; Tē. ಎಱುಕುವಾನ್ಲು).

ಎಱು ĕṛu. To be all, entire, full or complete (ಸದುಗ್ರತ್ವ ŠmḌ. Dh.; *cf.* ಎಳ್ಳು, ಸೆಱ್, ಇಡಿ 1 & 2; Tu. ಎಱ್ಪು, to be full). *Cf.* ಎರ್?

ಎಱುಕ ĕṛuka. = ಎಱಕ 2, q. v.

ಎಱ್1 ĕṛĕ. 1. The state of being a master or husband (ಪತಿತ್ವ ŠmḌ. Dh.). 2, a master (ಶೈವ್ ŠmḌ. 117; T. ಇಜ್ಜಿ). — ಎಱ್ಯ. -ಅ 3. A master, a king; a husband (ಬಾಲಕ Čt. I, 82; ಅಣ್ಣ, ಬಳ್ಳವ, ಆಪವಿತೆಸ್; Abh. P. 10, 8; T. ಇಜ್ಜಿನ, M. ಇಜಿಂ). ಪ್ರಾಣೆಱ್ಯಂ (ŠmḌ. 161). ಜಗತೆಱ್ಯನೇ ಬಳ್ಳಂ (J. 4, 10). See ಇಂಗಡಲ ಕುಡಿಯೆಱ್ಯಂ, ಇದು ಳೆಱ್ಯಂ, ಕುಳಿರ್ವೆಱ್ಯಂ, ಪಗಲೆಱ್ಯಂ, ಬಳ್ಳೆಱ್ಯಂ, ಎಸ್ಸಳೆಱ್ಯಂ, ಮುನ್ನಿಸೆಱ್ಯಂ; J. 2, 46. — ಎಱ್ಯಳ್. -ಅ 3. A mistress, a queen. See ಮಾತೆಱ್ಯಳ್. — ಎಱ್ಪಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A royal fillet or tiara: eminent, chief (Abh. P. 4, 41; 7, 72).

ಎಱ್2 ĕṛĕ. 2. To pour any liquids; to pour; (ಪ್ರವರ್ತ್ಯಮಾನ ŠmḌ. Dh.; Šm. 117; C.; T., M. ಇಜು, T. ಇಜ್ಜಿ; see ಎಜಮು); to cast, as metal; to overflow, to cover with water, to bathe (C.). P. pa. ಎದ, ಎಜಮು, ಎಱ್ದು. ಮುರಳ್ಕೆ ಎಱ್ ನೀರಂ! (ŠmḌ. 115). ಮುರಳ್ಕೆ ನೀರ ಱ್ದ ಪರಿಕರಿ (ಅವಾಲ Hāl.). ಮುನ ಮೊಜಲಲ್ಲಿ ಉದಕವರ್ಷ ಎಱ್ದ ಳಚ್ಚಿ (ಅಉವಾಲ Nr.). ನೀರೆಱ್ದಾತಂ (ನೀರ್ಪಾಡಿಗಂ ŠmḌ. 46). ನಿದು ಮುರಳ್ಕೆ ಎಜದ ನೀರ ತಾಯಿ (ಅವಾಲು, etc. Mr. 108). ದಾ

ದ್ದಿ ನೀರೆಱೆ, to pour water on a person's prosperity in order to quench or destroy it (C.; Sk. 94). ಸಾಲಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆ, to quit a debt, to grant acquittance of a debt (C.). ಪಂಪಲೋಕ ಪದವ್ ಎಱಪು (Bp. 23, 24). ಎಱಪು ಕೊಟ್ಟ ದೀಕ್ಷೆ ತಿರುಗ ಕೇಳ ಬೇಡ (Prv.). ಮೊಗ್ಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ, ಪಸಿನೀರಿಂದ ನಿಕ್ಷನ್ನು ಆಗ್ಗಾಗ್ಗೆ ಎಱೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಪಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಎಱೆಯ ತಕ್ಕದ್ದೊಸ್ಟು ಧಾತು (B. 4, 141). See Bp. 9, 12; 15, 10; 18, 3; 31, 14; 41, 21; 43, 30; 44, 2; 50, 55. 60; 58, 22; 59, 1. 2. 3. 26. 27. 28. 29. 30. 42; Rsv. 8, 117; J. 3, 9; 28, 17; Sk. 42; Dp. 148; ಧಾರೆ-. — ಎಱೆ¹ ಎಱೆ². rep. (Bp. 6, 28; 58, 22; 60, 49).

ಎಱೆ ಱೃಱೆ. 3. = ಎಱೆ 3. Pouring: fitness for being poured. — ಎಱೆಯವ್ವ. -ಅಪ್ಪ. = ಎಱೆಯಪ್ಪ. A sweet rice-pancake (My.). — ಎಱೆದಪ್ಪು. -ಹಪ್ಪು. To apply streams of water (Grj. 4, after 26).

ಎಱೆಯಿಸು ಱೃಱೆಯಿಸು. To cause to pour, etc. (My.).

ಎಱೆಸು ಱೃಱೆಸು. = ಎಱೆಯಿಸು. (My.).

ಎರ್ಕೆ ೞ್ಕೆ. = ಎಱ್ಕೆ q. v., etc. Tbh. of ಉಱ್ಕ (Śmd. 345. 364. 39; Śa.).

ಎಱ್ದು ೞ್ದು. = ಎಱಿದು. (My.).

ಎಱ್ದು ೞ್ದು. = ಎರಡು, etc. (B. 5, 33). — ಎಱ್ದನೆಯ. = ಎರಡನೆಯ. (B. 5, 38. 55. 86. 223). — ಎಱ್ದೂದರೆ. = ಎರಡೂವರೆ. (B. 3, 74; 5, 252). — ಎಱ್ದೆಱ್ದು. = ಎರಡೆರಡು. (B. 5, 18. 34).

ಎಱ್ತ ೞ್ತ. (ೞ್ತ). (Śmd. 247). ಏತಂ, ಏತಂ, ಎತಱಂ, ಪೊಸ ಱಂ (247). *Cf.* ಎಜ್, ಎಜು?

ಎತಱ ೞ್ತ. Tbh. of ಕ್ಯಧಱ. (My.).

ಎದು ೞ್ದು. = ಎದ್ದ 4, ಎದ್ದು. P. p. of ಎೞ್. Having risen (Abh. P. 7, after 7). ದೇವತಾಪ್ರಾರೋದ್ದೇಶಜೋಳ್ ಎದು, ಶಂಬುದುಸಿ ಧು ಧೂ ಧೂ ಎನ್ದು ಪೂರಯ್ಸಿದಂ(Śmd. 12 Mḍb. MS.). ಧನುರ್ ಇದಿರೆದು ತನುವಿನೊಳು ಪರಿವಾಜಿಸಲು(Rāghś. 17, 64).

ಎದೆ ೞ್ದೆ. = ಎದೆ 1, etc. (Śmd. 55; ಉದ 43 Cm.; ಗುಣ್ಡೆಗೆ Śm. 84; Abh. P. 15, 78). ಪೊದವ ಎದೆ (Rsv. 5, 118). — ಎದೆಗಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. (Śmd. 167). A heart's ruler, a husband. ಎದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನ ರಸದ್ ಎಲ್ಲಿದನೋ? (136. 167). — ಎದೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. Courage to fail. ಎದೆಗಿಡದೆ ಇರು ಜವನಿಟ್ಟುರಕ್ಕೆ! (Śmd. 68). — ಎದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. = ಎದೆಗುನ್ದು. (Abhś. 1, 29). — ಎದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆಗೊಡು. (R.). — ಎದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take courage; — to take to heart. ಪಿಪವಿಸುವಿನೆಗದ್ ಎದೆಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 204, o. r. in Mḍb. ಎದೆಗೊಣ್ಡಂ). — ಎದೆಗೊಳಿಸು. -ಕೆಳಿಸು. To captivate, to fascinate. ಆಯಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Śmd. 78). — ಎದೆಪಡಿದಿ. -ಪಿದಿ. The heart's door to open (Abh. P. 10, 8). — ಎದೆ ಪಾಯು. The heart to palpitate (Abh. P. 9, 28). — ಎದೆಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. = ಎದೆಗಾಣ್ಮ (Śmd. 167). — ಎದೆಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಎದೆ ಒಡೆ. (Abh. P. 7, 88). — ಎದೆವಡ್ಚು. -ಪಡ್ಚು. To become settled in the mind (ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ Ćt. II, 12). — ಎದೆವಾಯ್. (Śmd. 55, o. r. in Mḍb. ಗೆದೆ-). — ಎದೆಯಾಯು. A palpitation of the heart; a heaving of the breast; a sob (ಗುಣ್ಡ Śm. 79).

ಎಱ್ಬು ೞ್ಬು. = ಎಱ್ಪು, etc. To rouse. ಸಾಲ್ವಿಡು ಸೂಸುವ ಧವಲಜಾದುರಂಗಳೆನ್ದೆ ಅಂಜಿಪಣ್ಣನ್ ಎದೆವಡ್ದೆ (Rsv. 13, after 77). — ಎಱ್ಬಟ್ಟು. = ಎಱ್ಪಟ್ಟು, etc. (Abh. P. 10, after 186; 10, 200; 15, 65).

ಎರ್ವಿಸು ೞ್ವಿಸು. = ಎಱ್ಪಿಸು, etc. (Abh. P. 13, 47). ಉದ್ದರೆಯ ಶಾಲಿಗಳ ಪಚ್ಚೆಸಿಗೆ ನಭಮಿಂ ದುಗುರ್ದ ನಿಳಿವಣ್ಣುಗಳನ್ ಒಂದಿಯಿಸ್ದ ದಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ವಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5).

ಎಲ ೞ. 1. (= ಅಲ 2), ಎಲಾ. (My.). See ಎಲಗೆ, ಎಲಪ್ಪ, ಎಲಾ, ಎಲೆ 1.

ಎಲ ೞ. 2. = ಎಲೆ 2. — ಎಲಹುಲಿ. N. of a plant (ಕರ್ನಾ, ಗ ತಪ Mr. 133 in three MSS., one MS. ಕ್ರತಕ, and one ಎಲೆ ಹೂವೆ).

ಎಲಗ ೞಗ. Having a leaf or leaves. See ಒಱ್ಱೆಲಗ.

ಎಲಗೆ ೞಗೆ-ಗೞ್. Ho! oho! (used in calling to females, Bp. 14, 30; J. 10, 26. 31; My.).

ಎಲಚಿ ೞಚಿ. = ಎಗಚಿ No. 1, etc. The jujube (ಕರ್ನಾ Nr.; My.). — ಎಲಚಿಯ ಬಳ್ಳಿ. The bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (St. & Pl.). — ಎಲಚಿಯ ಹಣ್ಣು. A ripe jujube (Bp. 18, 16).

ಎಲಚೆ ೞಚೆ. = ಇಲಾಚಿ. (ಕಾರಾಂಗಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141, one MS. ಇಲಚಿ).

ಎಲಬು ೞಬು. = ಎಲವು, ಎಲುಬು, etc. (My.).

ಎಲರ್ ೞರ್. = ಎರಲ್ 1, etc. (Śmd. 41). Wind, air, breath (ಪದನ Ćt. II, 10; ಆಸಿಲ Kk. 16, Śm. 13). ಎಲರಗಳ್ (Śmd. 52). See Rsv. 2, 35; 5, 34. 44; 9, 30; Śiv. 1, after 79; J. 15, 3; ಎಳೆವೆಲರ್, ಕಮ್ಮೆಲರ್, etc. — ಎಲರುಣಿ. -ಉಣಿ. Air-eater: a serpent (ಭುಜಗ Ćt. I, 10; II, 17). — ಎಲರುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. = ಎಲರುಣಿ. (R.). — ಎಲರುಣಿಯ ಪಳ್ಕಗ. Who reposes on a serpent: Upêndra, Vishṇu (Śm. 6). — ಎಲರುಣಿವಪ್ಪಗ. -ವಪ್ಪಗ. Upêndra (Kk. 7, o. r. -ಪಪ್ಪಗ). — ಎಲರುಣಿವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of serpents: Garuḍa (Śm. 6; ಬಲಗರುಡ Kk. 8). — ಎಲರುಣಿವಸಿ. -ಬಸಿ. Who has a serpent round his belly: Gaṇapati (Śm. 4; ವಿಘಯಳ Kk. 5). — ಎಲರುಣಿವಪ್ಪಗ. -ವಪ್ಪಗ. = ಎಲರುಣಿವಪ್ಪಗ, q. v. — ಎಲರುಣಿವೆದೆಯ. -ಪೆದೆಯ. Who has a serpent for his bow-string: Îśvara (Śm. 2; ಶಿವ Kk. 4). — ಎಲರ್ಗೆಳೆಯ. The wind's friend: fire (ಅನಲ, etc. Śm. 11; ಕಿಚ್ಚು Kk. 21). — ಎಲರ್ವಟ್ಟಿ. -ವಟ್ಟಿ. The wind's path: the sky (ಅಭ್ರ, etc. Śm. 14). — ಎಲರ್ವಟ್ಟಿಗ. -ವಟ್ಟಿಗ. The ascending node traversing the heavens (R.). — ಎಲರ್ವಟ್ಟಿದಾವ. -ದಾವ. The sky-serpent: Râhu (Śm. 17).

ಎಲರ್ಚು ೞರ್ಚು. To make vigorous, to enliven (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Śmd. Dh.; T. ಇಲಿರ್, ಇಲಿರ್, to rise as the hairs of the body; to sprout, *cf.* ಇಗರು 2? Tr. ಎಲರು, to arise, appear; to be produced, manifested = ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗು).

ಎಲಲ್ ೞಲ್. = ಎಲರ್, etc. (Śmd. 42).

ಎಲವ ೞವ. (Śmd. 16, o. r. in Mḍb. ಏಲೆ). The Seemul or silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (T. ಇಲವ, ಇಲವು; M. ಇಲವ, ಇಲವಿ. See ಕಂಯೆಲವ, ಕಲಾಯ-, ಕೆಪ್ಪನೆಯ-. ಎಲವವರಿ ಫಲಕ್ ಉಣ್ಟೆ (Bp. 30, 28). — ಎಲವವ ಮರ. = ಎಲವ. (ಪಿಪ್ಪಲಿ, ಪೂರಣಿ, ದೋಷ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ Nr.; ಪೂಗ, ಶಾಲ್ಮಲಿಕಜ Nr. 155; ಪಿಪ್ಪಲಿ, etc., ಬೂದುಗದ ಗಿಡ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀ ಪತ್ತೆಯ ಗಿಡ, ದೆಪ್ಪುಪತ್ತೆಯ ಗಿಡ Sl. 132). — ಎಲವದ ಮೈಣ. The gum or resin of the silk-cotton tree (ಪಿಪ್ಪಲಿ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Sl. 133). — ಎಲವಾಲ್. N. (Bp. 18, 1).

ಎಲವು ೞವು. = ಎಲು, etc. (My.). ಪೊಟ್ಟೆ ಸೊರಗಿ, ಎಲವಿಗ ಪಜರ ಮಾತ್ರ ಉದಾಯಿತು (R. 5, 94).

ಎಲವೊ ಏಳ1-ಠ4. **ಎಲವೋ** ಏಳ1-ಠ3. Ho! o! oh! (C.). The character of this interjection is generally too strong for common conversation, occasionally even rough and fierce. See *e. g.* Śmd. 164; Bp. 9, 8. 10; 20, 22; 28, 17. 24; 49, 43; 50, 24. 27; 51, 35; 52, 29. 36; 58, 64; 60, 41; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 6, 36; J. 12, 17. 21. 29. 41; Dp. 172.— ಎಲವೆಲವೊ. ಎಲ-ಎಲವೊ. rep. (J. 12, 38; 31, 33).

ಎಲಾ ಏಳ1-ಪ5. O! etc. (C.). An exclamation of a familiar and friendly character, used in calling or directly addressing any person. See *e. g.* B. 1, 3; 3, 1. 78. 125; 4, 42. 44. 91. *Cf.* ಎಲೆ s. ಎಲೆ 1. Remark: when ಎಲಾ is met with in Kannada MSS., it is difficult to decide whether it or ಆಲಾ is meant.

ಎಲಾಂ ಏಳಂ. = ಏಲಾ. (S. Mhr.).

ಎಲಿ ಏಳಿ. = ಇಲಿ 2. — ಎಲಿಯಾಲ. = ಇಲಿಯಾಲ, etc. (ಮೂಡಬ ದರ್ಶ Sl. 143).

ಎಲು ಏಳು. = ಇಲುಪ, etc. A bone (ಅಸ್ಥಿ Nr., Śm. 32; ಧಾತು, ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 395; My.; Tu.; T. ಎನ್ನು, ಎಲುಮ್ಮು; M. ಎಲುಮ್ಮು; Tē. ಎಮ್ಮು). ಎಲುಗಳ್ (ಮೂಳೆ Bhn. 31). ಬಿರಿಯ ಎಲುಗಳ ಸದೂಪವುಂ ಪೆಸ್ಸ ಎಲುಗಳ ಸದೂಪವುಂ ಶ್ರದುವಿಸ್ದ ಕಾರ್ಪ್ಪ ದೃಢ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲುದನ್ನಿಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಏ ಮೂಳ, ಏಲೂಳ Nr.). ಒದಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, ದಂಜರ, ಕಂಕಾಲ Mr. 397). ಕೆಂಪ್ ಕಾಲ ಎಲು (ಸಲಕ, etc. 397). ಎಲುದ ಪ್ರಾಣ್ಯಂ ಜೊಲೆಯಗಂ, ದೂಸನವನು ದುಃಖಿಗಗೆ (Bp. 21, 44). ಎಲು ಇಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ ಪ್ಯಾಗೂ ಜೊಗಳುತ್ತವೆ (Prv.). See Bp. 39, 33; 57, 23.

ಎಲುಗು ಏಳುಗು. = ಅಲುಗು 1. To shake (v. t.). ಕೆಯ್ದು ಗಳ್ ಎಲುಗಿದವು ಮಣ್ಣಿಸಿದ ಕೋಳ್ಗಳ್ (J. 4, 45).

ಎಲುಬು ಏಳುಬು. = ಎಲು, etc. (C.). — ಎಲುಬುಸನ್ನೆಗಿದ. A high shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees (Z.). *Cf.* ಎಲುಪುಸನ್ನೆಗಿದ.

ಎಲುವು ಏಳುವು. = ಎಲುಬು, etc. (C.; ಕೇಶಸ, ಕುಳ್ಳು, ಅಸ್ಥಿ Sl. 206). ದಕ್ಕದ ಎಲುವು (ದರ್ಪಕೆ 206). ಎಲುವುಗಳು (198). ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿ (204). ಎಲುವಿನ ಗೋಡೆ (107). See B. 3, 123; 5, 243.— ಎಲುವುಸನ್ನೆಗಿದ. (ವಿಶಲ್ಯೆ, ದನ್ನಿಕೆ Sl. 446; *cf.* ಎಲುಬುಸನ್ನೆಗಿದ).

ಎಲೆ ಏಳ1-ಠ1. 1. **ಎಲೇ** ಏಳ1-ಠ2. O!, etc. (My.). Its use is that of ಎಲಾ. See *e. g.* Śmd. 68. 151. 152. 153. 155. 272; Bp. 1, 55; 5, 1; 11, 3. 10. 45; 13, 5. 7; 14, 13; 15, 19; 16, 27; 18, 67; 24, 78; 29, 19; 32, 58; 39, 50; 45, 14. 22. 25. 30. 48; 47, 53; 48, 8; 52, 19. 43; 53, 34. 63; 56, 51; 58, 28; 59, 46; Bh. 1, 8, 61. 77; 2, 13, 36; Rśv. 2, 46; 5, 119. 125; 7, 98; 13, 11. 102; Rām. 26, 22; J. 6, 1; 28, 35; 29, 17. 28. 36; B. 2, 34. **2.** = ಅಲೆ 3, ಎಲೆ 2. (My.). — ಎಲೆಎಲೆ. rep. (ಧವಧವ Kk. 43; Śm. 60). See Śmd. 151; Bp. 38, 19; 49, 9; Rśv. 6, 34.— ಎಲೆಲೆ. rep. It is used in remembering (smaraṇa), deliberation (vicāra), and addressing (āmantraṇa, Śmd. 394). See Bp. 9, 31; 20, 8; 32, 24; 34, 9; 45, 42; 49, 23; J. 12, 40.

ಎಲೆ ಏಳೆ. **2.** = ಎಲ 2. A leaf (ದಕ್ಕ, etc. Nr.; Sl. 122. 451. 465; ದರ್ಶ Kn. 9; ದಕ್ಕ, ದರ್ಶ 39; C.; Abh. P. 7, 89; Tu. ಇರೆ, ಎರೆ; T. ಇಲೈ; M. ಇಲೆ; Tē. ಆಕು, ರಕ್ಕು); the blade of a knife, etc. (My.). **3,** the leaf, *i. e.* betel leaf (C.; T. ಇಲೈ); a leaf-plate. ದುರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, ದರ್ಶ, ಪಲು, ದಕ್ಕ, etc. Hlā.). ದುರದನ್ನಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಉಣಿಸುರ್ದುದು (Śmd. 115). ಗಾಳಿ ಪೀಸಲೊದಱ್ ಎಲೆ ಕದುಲ್ದುಪ್ಪ (297). ಒಣಗಿದೆಲೆ (ದಬಗಂ I). ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರಂ (Hlā.). ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ದುರ್ದಾ); ಎಲೆಯರ್ ಬಿಟ್ಟಿಪುದನು (ಪಾರ); ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಪಾಪ್ಪಿಕೆ Nr.). ಎಲೆಯು ಮೇಲೆ ಕೂತಿತು, to sit over the leaf-plates, *i. e.* to sit at dinner (B. 4, 198; My.). ನದೆ ಎಲೆ ಸೊಪ್ಪ (Bp. 16, 22). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮುಡಿ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮುಡಿ.— ಎಲೆ ಮೆಲಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆನ್ನು ತಲೆ ಆದ್ಯಾಪಿಸಿದ ಪಾಗೆ (Prvs.). ಜಲಕಣಕಲಿತದಲಂ ಸೀರ್ದಳೆದು ಇಟ್ಟು ಎಲೆ ಆಗೆ, ನಲಿನಿ ಕೆಲದಟ್ಟಿಗಳ ಇಟ್ಟುಳ್ ಎನಿಸೆ ವಿಕಚಾಬ್ಜಿಂಗಳ್, ಕೊಳಲ್ ಎನೆಮುಮ ರಾಜಹಂಸದ ಆವ್ಯತನದ ಎವೆ ಪೋಲ್ದ್ (Rśv. 12, 22). See Prv. s. ನೆಲ, ಬೇರು. — ಎಲಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Betel leaf and areca nut (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಪಾಕ ಕೊಳ್ಳು, to put ēlaḍikē into one's mouth (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಪಾಕದ ಜಿಪಿಲೆ (ನದದ G.). ಎಲಡಿಕೆಯ ತಿತ್ತಿ (My.) = ಎಲಡಿಕೆಯ ಜೀಲ (C.). — ಎಲೆಕಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಎಲೆಕಾವು. The heat of leaves that have been held towards a light or a fire. ಎಲೆಕಾವು ಕೊಡು, to apply such hot leaves to alleviate pain (S. Mhr.). 2, = ಎಲೆಮುಮ್ಮು. (My.). — ಎಲೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A leaf split in the form of a pair of scissors, with which the head of a boy is touched before the first tonsure (S. Mhr.). 2, a pair of scissors to shear wool (My.). — ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (St. & Pl.; ಮುಪಾತರು, ದಜ್ರ Mr. 136; ರಕ್ಕ 517). 2, the prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (S. Mhr.; Z.). 3, = ಆವುಲ No. 2 (My.). — ಎಲೆಗುದ್ದಲಿ. A broad guddali (My.). — ಎಲೆಚೇಳು. A kind of scorpion. ಎಮ್ಮೆಚೇಳ್‌ನ್ದು ದೃಷ್ಟಿಕ, ಪೂಕಕಿಟು; ಎಲೆಚೇಳ್‌ನ್ದ ಎಮ್ಮರು (Nr.). — ಎಲೆ ತಳೆ. To get leaves, to sprout (ಪಲ್ಲವನ್ಯಾಪ್ತಿ Śmd. Dh.). — ಎಲೆದುಮ್ಮು. The stem of a leaf (C.). — ಎಲೆತೊಟ್ಟು. = ಎಲೆದುಮ್ಮು. (ದೃಸ್ತ Sl. 123; My.). — ಎಲೆದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. A plate for keeping betel leaf in (My.). — ಎಲೆತೋಟ. -ತೋಟ. A betel garden (C.). — ಎಲೆನಾಗರ. A small and dangerous snake found in the foliage of the plantain and betel (My.). — ಎಲೆಪೆಣ್ಣೆ. A bundle of betel leaves (C.). — ಎಲೆ ಪಿಡು. To send forth leaves, to sprout, as a tree (G. 188; C.). — ಎಲೆಮಿಡಿತೆ. A green locust (My.). — ಎಲೆಯ ನಾರು. The fibre or vein of a leaf (ದೂಷಿ Nr.; My.). — ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. The creeper called betel-leaf pepper, Piper betle Lin. (ತಾಮ್ಬೂಲದಲ್ಲಿ, ನಾಗದಲ್ಲಿ Nr., Hlā.; C.). — ಎಲೆಯಮ್ಮು. -ಅಮ್ಮು. An arrow with a point in the form of a leaf (Rśv. 5, 52). *Cf.* ಜೋಡಿಯಮ್ಮು. — ಎಲೆಯುಗುರು. -ಉಗುರು. A kind of a nail-like knife that can be fixed on the top of a finger. In gathering betel leaves one is fixed on the thumb and another on the fore-finger to pinch the leaves off (C.). — ಎಲೆವನಿ. -ಪನಿ. A drop on a leaf. ವದಲಳಿಸಿ ಪಿಡು ಗೋಡಂ ನಳೆಮು ಆಲುಗೆ ಸೂಸುವ ಎಲೆವನಿಗಳ್ (Rśv. 9, 24).— ಎಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A leaf-house, an arbour or a hut made of leaves. ಎಲೆವನೆಯ ಜೊಪವನ್ನಮು (Rām. 3, 6, 5). — ಎಲೆವರ ಡು. -ಪರಡು. Betel-leaf trade. ಎಲೆವರವಾಡು, to carry on such a trade (Śmd. 240). — ಎಲೆವಸ್ತ್ರ. A colored handkerchief (C.). — ಎಲೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.; My.). — ಎಲೆಸಟ್ಟುಮಿ. A metal spoon with a round blade or basin (My.).

ಎಲೆ ಏಳೆ. **3.** = ಎಲೆ 3. — ಎಲೆಯವ್ವ. = ಎಲೆಯವ್ವ. (My.; Sl. 314).

ಎಲೆಗಾಯಿ ಏಳೆ-ಗಾಯ್ರ. A male betel-seller (C.).

ಎಲೆಗಾರ್ತಿ ಏಳೆ-ಗಾರ್ತಿ. A female betel-seller (C.).

ಎಲೊ ēlo1-ŏ1. **ಎಲೋ** ēlo1-ō3. O! etc. (ಪೋ: G.).— Its use is that of ಎಲಾ, or ಎಲೆ 1 No. 1, perhaps connected with a little more force and resembling ಎಲಪ್ಪಾ. See *e. g.* Bp. 49, 9. 10; 55, 5. 52. 61; 51, 65; 52, 35; 60, 6; 61, 18; B. 2, 21. 47; 4, 90. 91.

ಎಲ್ಲಿ ēlli. = ಎಗಜೆ No. 1, etc. (My.).

ಎಲ್ಲು ēllu. = ಎಲು, etc. (My.). ನೆರವ ನಿಜಾಚರ್ ಎಲ್ಲು ಉಟ್ಟು ತಿಪ್ಪ ಗಜಾಂಗಳೆ (Abh. P. 13, 66).

ಎಲ್ಲ ēlla. (Fr. ಎಲು). All; every thing; the whole (ಕೃಷ್ಣ., ಸದುಗ್ರ, ಸಳು, etc. Hlā.; ಆಂಧ್ರ Nn. 87; ಸರ್ವ 162; Tē. ಎಲ್ಲ; in T. & M. there exist ಎಲ್ಲಾಂ, ಎಲ್ಲಾಮುಂ, ಎಲ್ಲಾರುಂ; *cf.* ಇಲಿ 1). ಎಲ್ಲಂ (Śmd. 113. 121. 129. 134. 138. 139. 144. 188. 208. 384. 391). ಎಲ್ಲವ (122). ಪಾಲಿಕ್ಕುಂ ಜಗದೆಲ್ಲಮುಂ ಕರುಬಧರಂ (268). ಬೇಗಲಬೆಲ್ಲದಂ ತುಪ್ಪ (Bp. 49, 22). ಸರಕನೆಲ್ಲವ ಸನ್ನವಿಟ್ಟಿಸು ತಪ್ಪ ಜಕರಡಿ (Bh. 1, 10, 34). ಇನಿತೆಲ್ಲಮುಂ ಕರ್ಣತನಯಂಗೆ ತೋಯಿತಿರ್ದಂ ಧೀಮುಂ (J. 3, 41). ತಿಮಿಂಗಿಲಮ್ ಎಲ್ಲಮುಂ ನುಂಗುವಿರ್ಪುದು (6, 8). ಎಲ್ಲದಂ (12, 19). ಎಲ್ಲ ಕೈಯುಂ (Śmd. 222). ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ (Sl. 327). ಎಲ್ಲಕೆ (Bp. 51, 1). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ (44, 51). ಎಲ್ಲದರಿ (Śmd. 118. 292). ಎಲ್ಲದರಂ (135). ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ (Nn. 87. 162). ಎಲ್ಲದರ್ (Śmd. 122. 123). ಎಲ್ಲಗೆ (J. 28, 19). ಎಲ್ಲರಿಗೆ (Bp. 2, 29). ಎಲ್ಲನ್ನದೊಳಂ (Śmd. 73). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ (ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್) ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮುಸ್ ಎಲ್ಲಿದೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆದಿಯೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮು! (183. 208). ಎಲ್ಲಿವೆಯೊಳ್ (335). ಪಮುವಿನೊಳ್ ಆವ ಆವೆಲ್ಲಂ (ಗದ್ಯ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಕೊವ ರಾವ ಉವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನ ಎಮ್ಮುದು; ಪೂಪ್ರಸ ಛೇದವು ಆಶ್ವ್ಯಜಾತಿಗಳೆಲ್ಲಂ; ನೆಲಮೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ದ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlā.). ಅಳಿ ಪಾಲು ಮೊಸರು ಮೊವರಾವ ಆವೆಲ್ಲಂ (Nr.). ಮುಪೇಕ್ಷ್ಯಮುಮ ಪೈಶ್ವರ್ಯಂಗಳ್ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಅಧ್ರುವಂ or ಅಧ್ರುವಂಗಳ್ (Śmd. 168). ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಒಳದೆ? (155). ನರರೆಲ್ಲಂ ಪಶ್ವ್ಯ ಸಾರೂ ವ್ಯಮನೆ ವಡೆದರ್ (Riv. 11, 67). ಪೊರೆಯ ಕಜರಿಯರೆಲ್ಲ ಕರವಿತ್ತಿ ಪೊಗಳ್ದರ್ ಆವನ (Rāghc. 17, 70). ಎಲ್ಲರ ಮನೋಲಿ ಜೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವರಿಗೇ ತೂತು (Prv.). See, especially also with regard to the position, etc. of ಎಲ್ಲ, Bp. 2, 29; 9, 30; 14, 5; 16, 12; 18, 43; 22, 14; 27, 8; 38, 40. 60; 39, 26. 43. 59; 40, 43. 69. 89; 42, 13. 40; 43, 27. 40. 48. 65. 68; 44, 43; 46 sum.; 47, 7. 21; 49, 24. 42; 50, 80; 51, 1. 2; 52, 48; 59, 28; 60, 58. — ಎಲ್ಲಮು. -ಆಮು. It all (Śmd. 96. 182). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬದತನವಾವರೆ ಹಿಡಿತುದ್ದು ಗದ್ದಕ್ಕೂ ಬದತನವೇ? (Prv.). — ಎಲ್ಲರುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲರ್. All together. ಅಗ್ಗದ ಆರಣ್ಯದ್ ಎಲ್ಲರುಂ ನೆಲಸರಿ ಅಪ್ಪಿಸಂ (Riv. 6, 84). — ಎಲ್ಲಮ್ಮ. -ಆಮ್ಮ. N. of a goddess worshipped by all castes, a form of Pārvatī, one of the Śaktis (S. Mhr.; Tē., Tu.). — ಎಲ್ಲರುಂ. -ಉಂ 1. All the persons together; all men. See Śmd. 112. 183. 259. 298; J. 8, 23. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೊಯ್ದಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, etc. Nr.). ಇನಿತೆಲ್ಲರುಂ (J. 12, 50). — ಎಲ್ಲರೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲರುಂ. ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ನಕ್ಕ. — ಎಲ್ಲರೂ ನಗಗಂಬಿದರೆ ನಾನು ಎರಡಾಗಂಬುವೆನು. — ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಲಶೀಲಿ ಕೂತರೆ ಮೊಸೋರು ಯಾರು? — ಎಲ್ಲರೂ ಪೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ದೂರದ್ದು ಮಂಗೆ ಹೆತ್ತಳು. — ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬೇ ಬಟ್ಟೆ, ತೊಡಗನಿಗೆ ಬೇಜಿ ಬಟ್ಟೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಪಾರದೇ ಇರುವ ಆರಸಿನ ಆಕ್ಷಸರ (Sl. 423). — ಎಲ್ಲವೂ. -ಊ 7. All the things together; all things; the whole (ಕಾಶ್ಯಪ್ಯ Sl. 423; ಸ್ವಪ್ನ 462; ಯಾದವ 468; ಆಧಿಪತ್ಯ 470). ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊವರಾವ ಆವೆಲ್ಲವೂ (ದಯಾಸ್ಯ Nr.). ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಿಟ್ಟು (Sl. 254). — ಎಲ್ಲಾ. An optional form of ಎಲ್ಲ in compositions (Śmd. 208). ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಂ or ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಂ. ಎಲ್ಲ ಧುರುಗರ್ or ಎಲ್ಲಾ ಧುರುಗರ್ (208). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆದ ಭೂಮಿ (ಉದಾರೆ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮುಂ ವಸುಮತಿ ಎಮ್ಬುದು, ಎಲ್ಲಾ ಶೋಭಂ ಕೈಪಸ ಎಮ್ಬುದು; ಎಲ್ಲಾ ಸಾಸ್ತ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಪ್ರಪ್ಪಡಯರ್); ಎಲ್ಲಾ ವೇದವರ್ ಓದಿಪಾತನು (ಆನೂಜಾನ); ಎಲ್ಲಾ ವಮಗಳ ಮಜ (ಬರ್ಕರ Hlā.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಸದುಸ್ಪತಸ್, etc.); ಎಲ್ಲಾ ಸೇನೆಯು ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ವಾಧಿ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಳನ ಉದಕವು (ಮಲ್ಲ Nr.). At present also: ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವ ವಸು (Sl. 362). ಭೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಅರಸಾಗಿ (257).—ಎಲ್ಲಾ ದೋಷ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ.—ಎಲ್ಲಾ (*i. e.* ಎಲ್ಲವ) ದೇವರ ಜಗರಿಯಾದರೆ ನಿಮ್ಮೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲಿ?—ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು.—ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು, ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ.—ಎಲ್ಲಾ ಮೊಕ್ಕತು, ಜಾಲ ದೂತ್ಯ ಉಬ್ಬಿಯಿತು (answers the boy his schoolmaster, paying his whole attention to the movements of a rat).—ಎಲ್ಲಾ ಮೊಸರೂ ದುಲ್ಲ ಉಬ್ಬಿದ (Prvs.). See B. 3, 83; Bp. 38, 77; 41, 13; 61, 52; J. 1, 6. — ಎಲ್ಲಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. Always, at all times (ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Nr.). ಎಲ್ಲಾಗಲುಂ (Kk. 3). — ಎಲ್ಲಾಮು. -ಆಮು = ಎಲ್ಲಮು. ಎಲ್ಲಾದಱಲ್ಲು (Sl. 349). — ಎಲ್ಲಾಸು. = ಎಲ್ಲಪ್ಪು. (C.). — ಎಲ್ಲಾರು. = ಎಲ್ಲರು. (C.).

ಎಲ್ಲಿ ēll-alli. What place? in what or which place? where? whither? ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ, ಬಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಸುಭಕ್ತಯ ಸಮತೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಹುದು, ಆಲ್ಲಿ ತಾಪ್ ಇಹಂ (Bp. 10, 15; see also 55, 6). ಎಲ್ಲಿ (whither) ಪೋಗುವೆಪ್? (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿಗೆ (whither) ಪೋದಯ್? (Śmd. 153). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಆಯ್ದುವೆಪ್ಪ (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿನ್ನ, whence? (see Bp. 28, 41; 48, 10; B. 4, 186). ಎಲ್ಲಿನ್ನ ಬನ್ದಂ (J. 28, 26). ಎಲ್ಲಿಯ, of what or which place? of what sort? (My.). ಎಲ್ಲಿಯ ಜೀವಮ್ ಇವು? (Bp. 30, 16). ಎಲ್ಲಿಯ ಕನಸಂ? (31, 16). ಸಖಿಯ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಗುರುಗಳ್? (51, 6). ನೀನ್ ಆಮ ಎಲ್ಲಿಯ ತಪ್ಪ ಎನು? (3, 81). ಎಲ್ಲಿಯದ, a man of, or at, what or which place? or of what sort? (My.). ನೀನ್ ಎಲ್ಲಿಯದ? (Bp. 3, 82). ಈ ಕಳ್ಳನ್ ಎಲ್ಲಿಯದ್? (31, 16). ಎಲ್ಲಿಯಣ = ಎಲ್ಲಿಯ. (My.). ಎಲ್ಲಿಯದು.-ಆದು. A thing of, or at, what place? whence, or where, is it? (C.). ಎಲ್ಲಿಯೋ? o, where? one does not know or is in doubt where (or how, B. 3, 62; 4, 52). ಎಲ್ಲಿಪ್ಪಿಂ? o, whence? one does not know or is in doubt whence (Bp. 43, 35; B. 4, 57). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದರೂ ಮುಸಿಗೆ ಬಟ್ಟ (Prv.). — ಎಲ್ಲಾದರೂ. -ಆದರೂ. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. Whithersoever, etc. (B. 1, 25). — ಎಲ್ಲಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. (C.). — ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. -ಉ 9. Whithersoever; wheresoever (Bp. 37, 46). — ಎಲ್ಲಿವರೆಗ. Up to what place? how far? (Bp. 54, 34). See Prv. s. ತೆಂಗಿನ ಮರ. — ಎಲ್ಲಿವದಂ. (Śmd. 136). = ಎಲ್ಲಿಯವದಂ, ಇಲ್ಲಿವದಂ, ಎಲ್ಲಿವದಂ (136). ನೋಱಿನ ಆಗರಮ್ ಎಲ್ಲಿವ್? ಇಷ್ಟೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿವ್? ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನರಸನ್ ಎಲ್ಲಿವನೊ, ಬಲಿತಾಂಗಿವಲ್ಲಧಂ? (136). See Riv. 13, 104. — ಎಲ್ಲಿಯಾವಲೂ. -ಆದರೂ. Wheresoever; anywhere; everywhere; whithersoever (B. 2, 48; C.). — ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 390). Wheresoever. — ಎಲ್ಲಿಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಸರಂ (Śmd. 150). ಅಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಿ ಎಮ್ಬ ಆರ್ಪೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಮ್ ಉಳ್ಳ, ಒಡೆಯ, ವಸ್ತ (ಎಮ್ಬ ಈ ಮೂಮು) ಶಬ್ದಮುಮ್ ಆಳ್ದಂ (73). See also 159. 275; J. 3, 2. — ಎಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಯುಂ. (B. 3, 11; C.). — ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ. rep. Where and where? at what or which places? ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುದು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ;...ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುವದರ ಬಗ್ಗೆ ಗುರುತುಗಳು ಉಂಟ್ಟೋ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ಎಲ್ಲೆ ellĕ. A limit, a boundary (My.; Tĕ.; M. ಎಲ್ಲೆ, ಎಲ್ಲೆ; T. ಎಲ್ಲೆ; Tu. ಎಲ್ಲ್ಯ, little, small, short). *Cf.* Sk. ದೇಶಾ? — ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟು = ಎಲ್ಲೆ. (My.). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಹಮ್ಮ (ಸೀದೆ Sl. 113). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಓಪಾಮಿಯಾಗಿ (100). — ಎಲ್ಲೆಕಲ್ಲು. A boundary-stone (My.).

ಎಲ್ವು ĕlvu. = ಎಲು, etc. (ಅಸ್ಥಿ, ಧಾತು, etc. Hlĕ.; My.). ಒಟಲ ಎಲ್ವು (ತಂಕಾಲು, ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು (ಸಲಕ); ನಟ್ಟೆಲ್ವು (ತನೇರು Hlĕ.).

ಎವ್ ĕv. = ಎಮ್ 1, etc. ಎವಕೆ (= ಎದುಗೆ, Bp. 42, 34; Bh. 1, 14, 25; Râm. 1, 16, 17).

ಎವಂಯಿಸು ĕvayisu. Tbh. of ವ್ಯವಯಿಸು (Abh. P. 15, after 64).

ಎವರ್ಣ ĕ-varṇa. The letter ಎ (Śmd. 69. 67. 151. 356).

ಎವು ĕvu. = ಎಂ 2, etc. Termination of the first person plural (Śmd. 254), *e. g.* ಕೇಳ್ವೆವು, ಕಣ್ಣೆವು, ಉಸಿರ್ವೆವು; ಆಪ್ಪೆವು (255); ಒಳ್ಪಿದೆವು, ಒಳ್ಪಿದರೆವು (257), ಪಿರಿಯರೆವು (258); ಕೇಳಿವು (262), ಆಪ್ಪಿವು (263), ಒಯ್ಯೆವು, ಕೊಳ್ಪೆವು (87); ಕೇಳಿದೆವು, ಪೋರಳಿದೆವು, etc. (C.).

ಎವುಳ್ಳಿ ĕvuḷḷi. = ಎಂಜಲ್, q. v. (ತಿಪ್ಪ, ವತ್ತಳಿ, ಎಂಜಲ್ ತೆಲ.).

ಎವುರಿಯಿ ĕvuḷḷu. See s. ಎಱಿ.

ಎವೆ ĕvĕ. = ಎಮೆ q. v., etc. (ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ವಕ್ಷ್ಮ Mr. 317; ವರ್ಮ, ವಕ್ಷ್ಮ, Nn. 86). ಕಣ್ಣೆವೆ (ವಕ್ಷಸ್ Nr.; ಜಡಲಮ್ಬು Śm. 70). See ಕಣ್ಣೆವೆ; Bp. 4, 26; 9, 3; 13, 18; 43, 42; 44, 40; B. 4, 83; J. 9, 8; 11, 37; 19, 21; 24, 4. — ಎವೆದೆಱೆಯಿಸು. -ತೆಱೆಯಿಸು. To cause to open the eye-lids (Grj. 5, 6). — ಎವೆಯಱಿ. -ಆಟ. A motion of the eyelid (Ć. Bp. 47, 28). — ಎವೆಯೊಕ್ಕದವ. -ಇಕ್ಕದವ. A male person who never shuts his eye-lids: a deity (ಸುರ Śm. 8. 9). — ಎವೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಎಮೆ. To put the eye-lids down, to shut them (J. 24, 45). ಗಂಡಾರಿ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವದ್ದು ಪೊತ್ತು (ಕಾವ್ಯ Nr.).

ಎವೆ ĕvĕ. Tbh. of ಯುದ (ಯುದ, ಸಿತಪೋತ Nr.).

ಎಷ್ಟು ĕshṭu. (= ಎನಿತು, etc.). How much? etc. (see ಎನಿತು with which it is identical as to meaning; C.). ಎಷ್ಟಾಗಿ (Bp. 44, 50). ಏಷ್ ಎಷ್ಟದು (*i. e.* ಎಷ್ಟರದು), ಎಷ್ಟಾವದಂ ದಿವ ತಪ್ಪಸ್ಸಿದ ಸೀಧ ತಾಂ (Sk. 85). ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದರೂ ಸಲ್ಪವಾಗದೇ ನಿಜದು (Prv.). ಎಷ್ಟು ದುಟ್ಟಿಗೂ (ಯಾದವ Sl. 168). ದುಡ್ಡು ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು? (B. 1, 1). ಎಷ್ಟಜ; ಎಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟರೊಳಗೆ; ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ (C.). ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ or ಎಷ್ಟು ಜನರು? how many people? (C.). ಎಷ್ಟು ದುನೆ or ದುನೆಗಳು? (C.). — ಎಷ್ಟನೆಯ. -ಆನೆಯ. = ಎನಿತನೆಯ. ಎಷ್ಟನೆಯದು (B. 1, 11). — ಎಷ್ಟನ್ತ. -ಆನ್ತ. (Literally: how much end? *i. e.*) what extent? to what extent? how long? how far? also: to what an extent! etc. (C.) ಎಷ್ಟನ್ತ ಬಹತಾ ತಾಳಲಿ? (B. 3, 59). ಆವನ ಭಜಕಿ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇಬಿಲಿ! (B. 4, 198). ಆವನ ಕಪ್ಪ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇಬಿ ಪೇಳು? (5, 64). ಎಷ್ಟನ್ತ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತಿ? (C.). — ಎಷ್ಟವ ದುಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟನ್ತ. (C.). — ಎಷ್ಟವದನು. -ಆವನು. A man of what position, power, faculties, etc.? (C.). — ಎಷ್ಟು ದುಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟವ ದುಟ್ಟಿಗೆ. (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. What measure? etc. ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ, to whatsoever extent (B. 4, 107). ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ, whatsoever, or to whatsoever, extent (B. 4, 88. 90. 195). — ಎಷ್ಟೊ. -ಒ 4. ಎಷ್ಟೋ? -ಓ 3. How (very) many! (B. 1, 13; 3, 67. 77; 4, 40. 70; 5, 268). 2, o, how much or many? one does not know how much or many (B. 3, 28. 40; 4, 205. 224).

ಎಸ ĕsa. — ಎಸದುಬ್ಬೆ. A cover, a lid (ಪಿಧಾನ, ಉದಂಚನ Hlĕ.; Mr. 210, o. rs. ಎಸದುಬ್ಬಿ, ಎಸದುಬಿ). — ಎಸದುಬಿ. = ಎಸದುಬ್ಬೆ, q. v.

ಎಸಕ ĕsaka. (fr. ಎಸೆ). Shine, splendor, beauty; appearance; form; state of being: fate; delight (ಮೇಣಿಸುವುದು Ćt. II, 41; Tĕ. ಎಸಕ, delight; ಎಸಗು, to be or happen; to arise, be felt, as a passion; to be agreeable; to appear or shine). ದುಸಿಸು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ಪುಣಿ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವ ಎಸಕಂ (Śmd. 179). (ಘನತೆ) ದ್ಯುಸನದ ಎಸಕದಿಂ ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬಿಯದೆ, ದುಸಿ ದುಸಿದಾರ್ತೆಯಂ ದುಬ್ಬಿದು, ಉಬ್ಬೆಯಂ ತೊಬ್ಬಿದು ಇರುತ್ತಿರೆ (Śāstrasāra in W. 1321). ಪೆಸರಿಣ್ಗಳ್ ಪಿಸಿವಸರಿಂ ಬಸದಬ್ಬಿದ ಉಬೆಸ್ವು ಸುಯ್ದು ಪಿಸುಯುರ್ ಎಲರ್ ಎಬ್ಬ ಎಸಕದುಸ್ ಒಡರ್ದ ಪೀಸಿದುವ ಆಸಪ್ಪಶಸೋಚ್ಛ್ವಸ್ಸಂಜನಂ ಪೀಸಗೆಯೊಳ್ (Riv. 5, 32). See Abh. P. 9, 96; Śiv. 2, after 2; J. 17, 6. 22; 28, 23; 34, 3. — ಎಸಕಂಗನು. -ಅಡಿಮ. Shine or form to be destroyed (Abh. P. 13, 123).

ಎಸಗು ĕsagu. 1. To engage in, to undertake, to commence; to do, to make, to perform (ಉಪಕ್ರಮಿಗ Śmd. Dh.; ಮಾಮ Śmd. 268 Cm.; T., M. ಎಸು, to take up; to undertake; T. ಇಸ್ಪೆ, to join; to act; ಇಯು ಇದ್ದು, to do; T. ಏಯ್, M. ಏಱು, ಏಸು, to unite, fit, meet, take effect; Tu. ಎತ್ತು, ಎಸ್ಸು, to raise; see Tĕ. s. ಎಸಕ). ಎಸನ (= ಎಸಗುವ, Śmd. 275). See Riv. 5, 117; 6, after 11; 6, 23; 9, 12; 13, 9 (ಎಸಪುದು). 14. 18; Bh. 1, 8, 1. 53; J. 2, 9. 19. 25; 4, 15. 62; 6, 4; 9, 21; 12, 1; 16, 27; 20, 9; 25, 17; 29, 30. 2, to commence (v. l., J. 32, 55).

ಎಸಗು ĕsagu. 2. Engaging in, etc. See s. ಪಸಿ 2.

ಎಸಗೆ ĕsagĕ. = ಎಸಕೆ, etc. (My.).

ಎಸಡಿ ĕsaḍi. = (ಎಣ್ಣಿಕಾಯಿ), ಏಡಿ 1, (ಪಳ್ಳಿ, ಲಳ್ಳಿ). A crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Hlĕ.; T. ಪಣ್ಣು, ಪೀಣ್ಣು, ಪಣ್ಣು; M. ಞಣ್ಣು; *cf.* ಇಪಕು 1, ಏಸುಳು, ಏಸಿ).

ಎಸಡಿಗೆ ĕsaḍigĕ. = ಎಸಡಿ. (Śmd. 28; dative of ಎಸಡಿ?).

ಎಸದು ĕsadu. = ಎಸೆದು. P. p. of ಎಸೆ 1 & 3.

ಎಸರ್ ĕsar. (Śmd. 52). ಎಸರು. The water in a cooking pot when in a state of boiling; the water that is strained off from boiled vegetables or pulse; the water with the boiled vegetables, etc., pepper water (C.; Tĕ.; *cf.* ವ್ಯಞ್ಜನ?). See ನೀರೆಸರ್; Prv. s. ಪತಪು 1.

ಎಸಳ್ ĕsaḷ. ಎಸಳು. A flower-leaf, a petal (C.; Tu.; T. ಇದಪ್, ಅದಪ್, ಏದು; M. ಇದಳ್, ಇದಪ್, ಅದಪ್; ಇಪೆ, a sprout, shoot); a small twig with leaves (My.). ಪುವಿನೆಸಳ್ (Śmd. 28. 161). ಎಸಳ್ಗೆ, ಎಸಳ್ಗಳ್ (52). ಬಸ್ವುಗೆಮೆಸಳ್ (Cpr. 7, after 92). ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳ್ (ditto). ಆ ಪೂಗಳಿಗೆ ಮೂಱು ಮೂಱು ಎಸಳುಗಳು ಇವುವವು (B. 3, 106). See Bp. 18, 30; 22, 7; Bh. 1, 5, 9; 1, 20, 54; Śiv. 1, 72; ಅನ್ನೆಸಳ್, ಆರೆಯೆಸಳ್, ಕೀಬಿಸಳ್, ಕುತ್ತೆಸಳ್, ನಿಱ್ಪೆಸಳ್, ದಸುತೆಸಳ್. — ಎಸಳುಸಳ್. = ಎಸಳ್ಗಣ್. (J. 29, 29). — ಎಸಳ್ಗಣ್. -ಕಣ್. A petal-like eye (J. 6, 16; 8, 21). — ಎಸಳ್ಗುಮುದ. -ಕುಮುದ. An island-like leaf. ಕಮುಕುಮುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಣೆನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಸಿ, ಪೊದಪ್ಪಿದ್ದ ಇವಿದರ್ಪ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಮುದಮೊಳ್ ಅಮ್ಮ ಮೆಯ್ಗರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಂ ಪೊರೆನ್ದು, ನೀಲ್ದಿಗಿದ ಕೀಬಿಸಲ್ವಲಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಲಿ ಪರಾಗಪುಂಜಮೊಳ್, ಪಡೆದಮಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಪಿಕು ನೀರುಮೆಯೊಳ್

ಸಿಜಾಂಸುಕೇಲಿಮಂ (Ûpr. 7, 60). — ಎಸಳ್ವನೆ. -ವನೆ. (Šmd. 54). A bed of flower-leaves. — ಎಸಳ್ವಱಿ. -ಱಿ. The way, or place, of a petal (Ûpr. 7, 60). — *Cf.* ಇಗರು 2 & 3?

ಎಸಳೆ ĕsaḷĕ. N. of a jungle tree (Rsv. 5, 58; My.).

ಎಸವಿ ĕsaḷ. (Šmd. 59). ಎಸಳ್ಗಳ್, ಎಸಳ್ಗ (52).

ಎಸವಿಗೆ ĕsaḷgĕ. = ಎಸವಿನೆ, q. v.

ಎಸಿಗೆ ĕsigĕ. = ಎಸನೆ, ಎಸುನೆ. Shooting, throwing; a throw, a shot (My.). ಬಿಲ್ಲಿಸಿಗೆ (Sl. 285).

ಎಸು ĕsu. 1. = ಇಸು 3, etc. To shoot an arrow; to throw. ಶೀಕ್ಷ್ಣನಿಸುಜಾತ (ಲಘುಪಸ್ತ, ಶೀಕ್ಷ್ಣವೇಧಿ IIIâ.). ಬೀಱಿ ಕಾವಿನ್ ಎಸುವವೆಲ್ಲಿ ಆವ ಬಲದ ಗಾಯವನುಳ್ಳ ಮೃಗಂ (ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್); ಎಸುವವನು (ಕೃಪಹಸ್ತ, ಸುಪ್ರಯೋಗ, ಕೃತಪುಂಖ Nr.). ಎಸುವಡೆ (Grj. 8, 13). See Bp. 34, 24. 27; 40, 7; J. 8, 35; ಪಡಿಯಲೆಸು; ಪೂರ್ವೆಸು.

ಎಸು ĕsu. 2. (fr. ಇಸು 3). (Šmd. 250). Shooting, throwing. ರತೀಶ್ವರನ ಎಸುವಿನ್ವೆ (Grj. 4, 113).

ಎಸುಗೆ ĕsugĕ. = ಎಸನೆ, etc. (Grj. 8, 39; Râm. 30, 11; Bh. 8, 23, 12. 45; J. 6, 32; 12, 20. 31. 35. 40; 13, 16. 20; 16, 40; 20, 12. 58; 21, 35; My.).

ಎಸೆ ĕsĕ. 1. = ಎಸು 1, etc. To shoot an arrow; to throw (My.). P. ps. ಎಸೆದು, ಎಸ್ತು. ಪರಿಸರ್ತನಂಗೆಯ್ತುತಿರೆ ನವಿಲು, ಬೇಡ ಕಣ್ಣು, ಇರದೆ ಎಸೆಯೆ (Râghc. 17, 71). See Sl. 280. 281. 289.

ಎಸೆ ĕsĕ. 2. A shot; a throw (My.).

ಎಸೆ ĕsĕ. 3. To shine, to be brilliant; to be beautiful; to be distinguished; to appear; to become manifest (ಪೋಳ್ Šmd. Dh.; ಪೋಳಿಸು Šmd. 2 Cm.; ಒಪ್ಪ 56 Cm.; T. ಇಯಂಗು, to shine; see ಎಸಕ). See Šmd. 2. 18. 24. 56. 74. 75. 76. 81. 133. 163. 216. 235. 255. 297; Bp. 1, 26; 8, 23. 24; 12, 34; 22, 4; 44, 71; 50, 33; 53, 25; Bh. 2, 13, 25; Rsv. 2, 38. 46. 47. 48. 50; 9, 11; J. 1, 3; 3, 6. 17. 24; 5, 7; 8, 4. 5. 6; 12, 25; 17, 20. 21; 19, 6; 26, 4; 28, 26. 58; Č. Bp. 2, 3; 5, 5. 7. 48. 52; Râm. 13, 4. 10. 11; Abh. P. 3, 41. 42.

ಎಸ್ತು ĕstu. = ಎಸೆದು. Vulgar P. p. of ಎಸೆ 1. (Sl. 280. 288; My.).

ಎಹಗೆ ĕll-hagĕl. = ಎಂಗೆ, ಎಹಂಗೆ, ಎಹೆಂಗೆ, ಹೆಂಗೆ, ಹೇಗೆ, ಹ್ಯಾಂಗೆ, ಹ್ಯಾಂಗೆ. What manner? in what manner? how? (*Cf.* T. ಎವ್ವಗೆ). ತಿಳ್ವಮ್ ಎಹಗೆ ಆಹುದು, ಆಹಗೆ ದೂರಿದಂ. ದೋಷರಹಿತಮ್ ಎಹಗೆ ಆಹುದು, ಆಹಗೆ ಪೇಳ್ದಿಂ (Šmd. 175). See Bp. 15, 17; 18, 43; 30, 32. 33; 37, 9; 40, 38; 41, 11; 43, 57. 70; 44, 13; 58, 32; 61, 68.

ಎಹಂಗೆ ĕll-haṅgĕ. = ಎಹಗೆ, etc. What manner? etc. ಯುಕ್ತಿಗೆ ಎಹಂಗೆ ಆಹುದು, ಆಹಂಗೆ (Šmd. 164 Mḷb. Cm.). See Bp. 30, 57; 53, 36.

ಎಹೆಂಗೆ ĕll-hĕṅgĕ. = ಎಹಂಗೆ, etc. (Bp. 57, 67).

ಎಳ್ ĕḷ. 1. = ಎಳ್ಳು, q. v. (Šmd. 83. 84; T., M.; Tu. ಎಣ್ಣೆ). ಎಳ್ಳಂ (84). ಎಳೆಣ್ಣೆ ಎಣ್ಣೆ (163). — ಎಳ್ಳನಿತು. -ಅನಿತು. As much as a gingely seed (Bp. 37, 55; J. 10, 24; 13, 30; 17, 13).

ಎಳ್ ĕḷ. 2. = ಎಳ. — ಎಳ್ಗುಡು. = ಎಳೆಗಡು. (My.). — ಎಳ್ನೀರು. = ಎಳನೀರು. (My.).

ಎಳ ĕḷa. = ಎಳೆ 2, ಎಳೆ 2. Tenderness; youngth, youth; weakness; moderation; lightness in colour; etc.; (tender, etc.; see ಎಳ 2). — ಎಳ ಅಜ. (Šmd. 70). A young goose. — ಎಳವುಂಗು. = ಎಳಗೊಂಗು. (J. 19, 6). — ಎಳಗನ್ನಿ. -ಕನ್ನಿ. = ಎಳಗನ್ನಿ. A cow (or buffalo) that has lately calved, a milch cow (My.). ಕಱುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಎಳಗನ್ನಿಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಕೃಷುವಿನ್ವ ಬಾಕ್ಷಳ ಪೈಸುಳ ಎಸಸುಗು (Nr.). ಎಳಗನ್ನಿಯಾಕಳು (ಧೇನು, ನವಸೂತಿ Nr.). ಎಳಗನ್ನಿವಸು (ಧೇನುಳೆ Nr.). — ಎಳಗಬ್ಬಿ. -ಕಬ್ಬಿ. (ಧೇನು, ನವಪ್ರಸೂತೆ IIIâ.; My.). — ಎಳಗಬ್ಬಿ. -ಕಬ್ಬಿ. Young or tender kaṛikĕ grass (C.). — ಎಳಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. N. of a village. ಎಳಗುಡೀ ಸಕ್ಕರೆ (B. 3, 45). — ಎಳದಪ್ಪೆ. -ಪ್ಪೆ. A recently formed fetus. ಎಳದಪ್ಪೆಯಾವುದು (ಪಲಿಕ್ಷೆ, ಪಾಲಗಾಧಿಗೆ IIIâ.). — ಎಳನೀರ್. -ನೀರು. The water of an unripe cocoanut (My.). ಎಳನೀರ್ಗರ್ಕ್ (J. 3, 27; 11, 38). — ಎಳನೀರ್ಹೊನಲ್. -ಪೊಳಲ್. A stream of such water. ಜೇರ್ದೆರಸು ಕಾಯ್ತು ದಿಸು, ಎಳನೀರ್ಹೊನಲಂ ಕಡುವ ತೆಂಗು (Šmd. 81). — ಎಳಮಾವು. A young or tender mango tree or mango. ಎಳಮಾವೆ! (Šmd. 152). — ಎಳಮುತ್ತು. (Šmd. 166). A delicate, fine pearl. — ಎಳಲತೆ. (Šmd. 386; Kk. 99). A tender creeper. — ಎಳವತ್ತಿ. -ವತ್ತಿ (?). Young cotton (?). ತಪ್ಪಾಯದ್ ತಳ್ಳಿಳವತ್ತಿಗಳ್ಗೆ (Šmd. 277, o. r. in Mḷb. ಇಪ್ಪಾಯದ್). — ಎಳವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳಲತೆ. ಎಳವಳ್ಳಿ ಪಾಲದಮ್, ಆಲದೊಳಂಗಳೆ ಕೇಸರಂ (Šmd. 81). — ಎಳವುಲ್ಲು. -ಪುಲ್ಲು. Young grass (ತೃಣ, ಪಾಲತೃಣ IIIâ.). — ಎಳವೆಱೆ. -ವೆಱೆ. The young or new moon. ಎಳವೆಱೆ ಪಾಡೆ, ಕೆಲ್ಲಿಳರ ನಾಲಗೆ (Šmd. 81).

ಎಳಕು ĕḷaku. Young age (C.). ಆನೆ ಎಳಕುವಾಗ ಕೋಪಿಗಳು ಕಾಣುವಲ್ಲಿ (B. 5, 238).

ಎಳಗ ĕḷaga. A species of sheep with rough wool; the ram is occasionally used by boys to ride on (C.; *cf.* Sk. ಏಡಕ, ಏಳಗ = T. ಏಬಗ = Tě. ಏಪೆ = Sk. ಏವ).

ಎಳಚಿ ĕḷači. = ಎಲಚಿ, etc. The jujube (My.). — ಎಳಚಿಯ ಗಿಡ. (ಕರ್ಕಸ್ಕ, ಕೋಲಿ, ಫೋಲ್ಕೆ Sl. 130). — ಎಳಚಿಯ ಹಣ್ಣು. (ಕುವಲ, ಫೇನಿಲ, ಸೌವೀರ, ಬೋರೆಹಣ್ಣು Sl. 130).

ಎಳತು ĕḷatu. = ಎಳದು 1. (Tě. ಲೇಕೆ). ಎಳತಾದ ಎರೆ (ದಲ್ಲಿದ Sl. 123).

ಎಳದು ĕḷadu. 1. (Šmd. 70). = ಎಳೆದು. That is tender, young, etc. (See ಎಳ). — ಎಳದಾಗು. -ಆಗು. To decrease (J. 23, 41).

ಎಳದು ĕḷadu. 2. (= ಎಳದು). Moving about, unsteadiness, fickleness; tremblingly, unsteadily, fickleły (ತರಲಾರ್ಥ, ದೆಳ್ಳಳಂ Šmd. 395 Cm.; M. ಇಳಗು, to move, shake, fluctuate, stir; ಇಳಕ್ಕು, to get into motion, to move, etc.).

ಎಳಲ್ ĕḷal. = ಅಳಲ್ 2, q. v. Fear (ಧಮ್ಮ ಟೆ. II, 19).

ಎಳವು ĕḷavu. To arrange; to order (ವಿಪ್ಕರಣ Šmd. Dh.).

ಎಳವೆ ĕḷavĕ. (Šmd. 247, o. r. in Mḷb. MS. ಎವಲೆ).

ಎಳಸು ĕḷasu. 1. To desire, to long for; to take pleasure in (ಇಚ್ಛೆ Šmd. Dh.; Tě. ಡಾಮು; T. ಇಳೆ, ಇಮ್ಮೆ connexion, concord; ಇಸ್ಟೆ, union; lust = ಇಚ್ಛೆ; see ಎಸೆ 1). See Šmd. 297. 348; Bp. 11, 6. 10; 18, 12; 20, 19; 37,

54; 39, 50; 40, 31. 50. 72; 42, 25; 52, 42; Ćt. I, 1; Grj. 4, 72; Rśv. 5, 39. 78; 6, after 24; 8, 117; 10, 9; 13, after 95; Rágh. 17, 66; J. 3, 28; 4, 41; 5, 24. 59. 68; 6, 37; 7, 42; 10, 31; 11, 16; 15, 5; 28, 40. 48. 58; 30, 23; 32, 28.

ಎಳಸು ẹḷasu. 2. Desire, etc. (Grj. 5, 57).

ಎಳಸು ẹḷasu. 3. = ಅಳಸು 1, q. v.

ಎಳಿದು ẹḷidu. (= ಎಳಸು 2). Unsteadiness, fickleness (? Abh. P. 15, 69).

ಎಳೆ ẹḷe. 1. A rafter (S. Mhr.; B. 4, 121. 122).

ಎಳೆ ẹḷe. 2. = ಎಳ, q. v. (Tu.; Tś. ಎಜೆ, ಲೆ). Genitive ಎಳೆಯ or ಎಳೇ; locative ಎಳೆಯಲಿ, ಎಳೆಯಲ್ಲಿ, ಎಳೇಲಿ. ಎಳೆಯ ಹುಲ್ಲು (ಪಪ್ಪ, ಪಾಲತ್ಯಣ Nr.). ಎಳೆಯ ನೀಲಂ (ರಾಜಾವರ್ಣ Śm. 69; Kk. 85). ಎಳೆಯ ತೋಸರ್ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). ಎಳೆಯ ಪವಳ (ಪ್ರವಾಲ, etc. 505). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಛೇದಸೂತ್ರ 471). ಕಾತ ಎಳೆಯ ಮೂಷಗಳ ಬಸಬಸದ ರಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಎಳೆಯ ಪವಪವ ಮೀಜ್ಜೊದೆ (Rśv. 10, after 31). ಎಳೆಯ ತೆತು (B. 5, 321). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲು, ಎಳೇ ಗಜಾಕೆ (Sl. 165). ಎಳೇ ಮುಗು (196). ಎಳೇ ರೇಕುಗಳು (97). ಎಳೇಲಿ ಬರಲೊ? ಮುಪ್ಪಿಲಿ ಬರಲೊ?—ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮುರುಳೊ? ಎವ್ವತ್ತೇ (ಎವ್ವತ್ತು ದರುವದ) ಮುರುಳೊ? (Prvs.). — ಎಳೆಪು. = ಎಳಗಪು (Sl. 318). — ಎಳೆಕಾವು. Slight heat (C.). — ಎಳೆಗನ್ನಿ. -ಕನ್ನಿ. = ಎಳಗನ್ನಿ. (ಛೇದಸೂ Mr. 181; J. 11, 4). ಎಳೆಗನ್ನಿಯಾಕಳು (ಛೇದಸೂ, ಪವಸೂತಿಕೆ Nr.; Sl. 322). — ಎಳೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. = ಎಳೆಗನ್ನಿ. (My.). — ಎಳೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. Light black (Mr. 275; My.). — ಎಳೆಗಮು. -ಕಮು. A young calf (ದಪ್ಪ Nr.; J. 19, 31). ಎಳೆಗಮುಂ ತಾಪ್ ದೊಡ್ಡಿತೆತ್ತು ಆಗವೇ? (Sś. 44). — ಎಳೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. A young, only partly developed fruit of the kây class (ಮಿದಿ Kk. 23; Śśv. 1, 51); a young kây. ತೆಂಗಿನ ಎಳೆಗಾಯೊಳಗಿನ ನೀರು (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಎಳೆಗಾಯ್. (ಮಿದಿ Śm. 22; ಪಲಾಸು, ತೋದುಲ IIIś.; ಪಲಾಸು Sl. 123). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀದಾಳದೆನ್ನಲೂ ಅಪ್ಪುತ್ತಾರೆ (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಳಿ. A gentle wind (Rśv. 5, after 19; 12, 23; Ć. Bp. 11, 5; J. 18, 28; 31, 1). — ಎಳೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. A tender infant (C.). — ಎಳೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. A light red, the colour of the dawn (My.; ಆದುಣ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗ Sl. 51). ಎಳೆಗೆಮ್ಪುಳ್ಳ ನೆಯ್ದಿಲೆ 94). — ಎಳೆಗೊಂಗು. -ಕೊಂಗು. = ಎಳಕಪ್ಪಂಗು. Young areca (Cpr. 7, after 92; Rśv. 10, after 31). — ಎಳೆಜೊನ್ನ. Faint moonshine (Rśv. 11, 80). — ಎಳೆತುಲಸಿ. Young tulasi (J. 26, 68). — ಎಳೆತೆಂಗು. A young cocoanut tree (Cpr. 7, after 72). — ಎಳೆತೊಗಲ್. A tender, soft skin or hide (B. 5, 26). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 1. Tender foliage to appear (see s. ಆರ ಮೆ 1). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 2. Tender young foliage (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Mr. 106; ತೊವರ್ Ćt. II, 105). ಇದ್ದಾವಿನ ಎಳೆ ದಳಿರ ಪೊಳೆದ ಪೂಗುಂ (Cpr. 7, after 92). See Rśv. 2, 41; 10, after 31; J. 19, 34; 29, 49). — ಎಳೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಎಳೆದಿಪ್. (Abh. P. 3, 2). — ಎಳೆದುಪ್ಪಿ. -ತುಪ್ಪಿ. A young black bee (J. 2, 65; 3, 8; 28, 43). — ಎಳೆನಗೆ. A smile (Bp. 16, 27; 26, 13; 28, 19; 57, 33; 60, 2; J. 1, 1; 2, 52; 11, 18; 13, 57; 16, 11; 19, 21). — ಎಳೆನಡಿಕೆ. One of a horse's paces: walk (ಅಸ್ಖಲಿತ Sl. 274). — ಎಳೆನರೆ. A delicate bud (Rśv. 2, 37). — ಎಳೆನಾಯ್. A young or small dog (J. 28, 41). — ಎಳೆನಾರು. A tender, delicate, fine fibre (My.). — ಎಳೆನೀರು. = ಎಳನೀರ್. (My.; B. 2, 41). — ಎಳೆನೀಲಿ. A light blue (My.); a kind of sapphire (ರಾಜಾವರ್ಣ Śmd. II). — ಎಳೆನೇಸು. The just risen sun (Abh. P. 3, 2; J. 1, 3). — ಎಳೆಪಾಕ. A slight degree of boiling (My.). — ಎಳೆಪುಬ್ಬ. A delicate, fine eyebrow. — ಎಳೆಪುಬ್ಬುಮೋಳ್ಗಳ್. -ತೋಳ್ಗಳ್. Delicate eyebrows and arms (J. 6, 27). — ಎಳೆಪ್ಪರ್. = ಎಳಪ್ಪಲ್ಲು. (ತಪ್ಪ Mr. 109; J. 15, 13). — ಎಳೆಪ್ರಾಯ. Youth (C.). — ಎಳೆಬಣ್ಣ. Light or faint colour (My.). — ಎಳೆಬಿಳುಪ್. A dusty-white colour (ಕಪವಾಣ್ಣ, ಧೂಸರ Sl. 51). — ಎಳೆಮಕ್ಕಳ್. Young children (J. 28, 22). — ಎಳೆಮಜ್ಜಿ. A tender young (B. 2, 67). — ಎಳೆಮಾವಳ. A young citron (J. 30, 16). — ಎಳೆಮಾವ್. = ಎಳಮಾವ್. (J. 29, 45). — ಎಳೆಮಿಂಚು. A faint lightning (Rśv. 1, 132; 8, 102). — ಎಳೆಮೀನ್. A young, small fish (J. 6, 6). — ಎಳೆಮುತ್ತು. = ಎಳಮುತ್ತು. (Bh. 2, 13, 26). — ಎಳೆಮೊಗರು. A delicate bud (My.). — ಎಳೆಯಂ. -ಆಂ 3. (Śmd. 185). A young man; a boy (J. 28, 16). ಎಳೆಯರ್ (J. 5, 57). — ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳೆದಳ್ಳಿ. (J. 19, 31). — ಎಳೆಯ ಮಾವು. = ಎಳೆಮಾವು. (J. 17, 4). — ಎಳೆಯ ಮೀನ್. = ಎಳೆಮೀನ್. (J. 9, 24). — ಎಳೆಯಮ. -ಆಮ. = ಎಳೆಯಂ. (My.). ಎಳೆಯಮ ತೋಳಾವಿಸಿವ ಅಕ್ಕ, ಎವ್ವತ್ತಿದಿರ ಅವಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (J. 30, 15). — ಎಳೆಯಳ್. -ಆಳ್ 3. (Śmd. 135). A young woman; a girl (Grj. 3, after 91). — ಎಳೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young leaf (Cpr. 7, after 92). — ಎಳೆಯೆಳೆ. rep. (B. 5, 240). — ಎಳಲತೆ. = ಎಳಲತೆ. (Ćt. II, 68. 98; Bp. 42, 23; Bh. 1, 5, 8). — ಎಳೆವರೆಯ. -ವರೆಯ. = ಎಳೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಳೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳವಳ್ಳಿ. (Rśv. 13, after 104). — ಎಳೆವಾಪಿವವಕ್ಷ. -ಪಾಪಿವ. The crescent of the moon of the first day of the śuklapaksha (Śástrasára in W. v. 1273). — ಎಳೆವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. A multitude of fine braids of hair (J. 6, 23). — ಎಳೆವಾಳೆ. -ಪಾಳೆ. A young plantain. ಎಳೆವಾಳೆಯಮ ಸುಬಾಯೆಲೆ (Cpr. 7, after 92; Abh. P. 9, 79). — ಎಳೆವಿಸಿಲ್. -ಪಿಸಿಲ್. A moderate sunshine as that of the morning and evening or of the cold season (Abh. P. 3, 13; Rśv. 9, 28; J. 3, 18; 17, 7). — ಎಳೆವೆಲ್. -ಪಲ್. = ಎಳವಲ್ಲು. (Rśv. 8, 125). — ಎಳೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A young woman (J. 6, 18. 27. 32; 30, 2. 18). ಎಳೆವೆಣ್ಗಳ ದಟ್ಟಿ (Rśv. 13, after 59). — ಎಳೆವೆಣ್ಣೆರ್. -ಪೆಣ್ಣೆರ್. Young women (Abh. P. 15, 45; Rám. 1, 16, 53). — ಎಳೆವೆಪ್. -ಪೆಪ್. = ಎಳವೆಪ್. (Abh. P. 16, 88; Grj. 4, 20; Bp. 4, 28. 40; 17, 11; 42, 24. 37; Rśv. 13, after 59). — ಎಳೆವೆಪ್ ಗಮಿರ್. -ಕಮಿರ್. A beam of the new moon (R.). — ಎಳೆವೆಲರ್. -ಪ್-ಎಲರ್. = ಎಳೆಗಾಳಿ. (J. 3, 24; 8, 2; 30, 36). — ಎಳೆವೇವತಿ. -ಪೇವತಿ. A young Bédjati (Rśv. 5, 97; 6, after 24). — ಎಳೆಸಪ್ಪಿ. A sewing machine with only one aperture (C.). — ಎಳೆಸಿಂಗ. A young lion (J. 4, 33). — ಎಳೆಸುಂಡ್. A slight sigh (Rśv. 12, 56). — ಎಳೆಹದ. An imperfect degree of ripeness, of cooking, etc. (C.). — ಎಳೆಹಪಿರು. A fruit newly come forth, a very young fruit (My.). — ಎಳೆಹೀಪು. = ಎಳೆಹಪಿರು. (My.). — ಎಳೆಹುಲ್ಲು. = ಎಳೆಪುಲ್. (B. 4, 79).

ಎಳೆ ẹḷe. = ಇಳೆ, etc. (ಪುರಾವರ್ತ Śmd. Dh.; ಇಳೆ 357; ಧೂಮ್ಯಭರ್ I; ಬೂಮಿ, ದರೆ, etc. Śm. 37; ಭೂಮಿ 112). — ಎಳೆಜೇರ. -ತೇರ. Whose chariot is the earth: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ ಮಾವಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 40; *cf.* ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾತ).

ಎಳೆತನ ẹḷetana. Tenderness; youth (My.; Sl. 322). ಎಳೆತನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯದ್ದು ಎವ್ವತ್ತರ ಮೇಲೆ ಬಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಎಳೆದು ẹḷedu. = ಎಳಮು 1. ಎಳೆಮು ಅಪ್ಪ ದಮು (ತರುಣಪತು, etc. Kr.).

ಎಳೆಯಂ ẹḷeyaṁ. **ಎಳೆಯಳ್.** **ಎಳೇ.** See s. ಎಳೆ 2.

ಎಳ್ಳು ẹḷḷu. = ಎಳ್ 1. The oil-plant Sesamum indicum, the gingely-oil plant and its seed

(ತೆಲ Mr. 374; see ಆಗಸೆಳ್ಳು, ಊರೆಳ್ಳು, ಕರೆಮೆಳ್ಳು, ಕಾವ ಗುಡಮೆಳ್ಳು, ಕಾಡೆಳ್ಳು, ಕಾರೆಳ್ಳು, ಗುಡಮೆಳ್ಳು, ಗುಡೆಳ್ಳು, ಜಳ್ಳುಎಳ್ಳು, ಮುಣ್ಣೆಳ್ಳು, ಹೊಲೆಳ್ಳು). ಎಳ್ಳು ದೆಳವ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀಪ Mr. 94). See Bp. 43, 71; 51, 37. 38; Dp. 59, 1. ಎಳ್ಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗುವತ್ತಿ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುದಳೇ ಪೀಜವೇ?—ಎಳ್ಳೊಣಗಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬರುವ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುದಳೇ ಪೀಜವೇ? (Prvs.). — ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ. A field of sesamum (ತಿಳ್ಳು, ತೈಲೀಪ Illā.). — ಎಳ್ಳಗಪ್ಪೆ. -ಆಗಪ್ಪೆ. Lin or linseed of a blackish (bluish) colour (My.; ಆತಸಿ, ಉಮಿ, ಕ್ಷುಮಿ Nr.; ಆತಸಿ, etc., ಳಂಯುಗಪ್ಪೆ Sl. 305; ಉಮಿ Mr. 374). — ಎಳ್ಳಮಾಸೆ. -ಅಮಾಸೆ. The last day of the bhādrapada month on which the manes are worshipped (My.). — ಎಳ್ಳಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಎಳ್ಳನಿಮ s. ಎಳ್ 1. (C.; B. 3, 97; 5, 120). — ಎಳ್ಳ ಮುಗ್ಗೆ. A dish of milk, rice and sesamum (ತಿಲೌದನ Nr.). — ಎಳ್ಳ ಹೂ. The blossom of sesamum (ಪುಷ್ಪಪುಷ್ಪ Nr.; ತ್ರೈಮುಖ G.). — ಎಳ್ಳು ಕಾಯಿ. The seed of sesamum (C.; B. 1, 6). — ಎಳ್ಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. The pod of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಟ್ನಿ. A čaṭṇi (chatney) of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಜಿಗಳಿ. A sweetmeat made of sesamum, etc. (C.). — ಎಳ್ಳುಣ್ಣೆ. -ಉಣ್ಣೆ. A sesamum sweetmeat ball (C.). — ಎಳ್ಳುನೀರು. Sesamum seeds and water presented as an offering to the manes of departed ancestors (My.). — ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ. A mixture of sesamum and jaggory used as an auspicious present to friends and relations at a festival in January (C.). — ಎಳ್ಳುರೊಟ್ಟಿ. A sweetmeat of sesamum and jaggory in the form of a duḍḍu (S. Mhr.). — ಎಳ್ಳುಹಿಣ್ಣೆ. The refuse of gingely-oil seed (C.). — ಎಳ್ಳುಹಿಂಡಿ. = ಎಳ್ಳುಹಿಣ್ಣೆ. (ಪೆಸ್ಕಾಕ Sl. 406). — ಎಳ್ಳುಹುಷ್ಪ. = ಎಳ್ಳ ಹೂ. (ಪುಷ್ಪಪುಷ್ಪ Sl. 104). — ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Sesamum oil (C.).

ಎಟಿ್ ಳ್ತಿ. 1. = ಎದ್, ಎರ್, ಏಜ್ 1, ಏಮು 1. To stand up; to rise (ನೆಗೆ Śmd. I); 2, to awake (ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I); to arise, to spring up; to be produced; to be obtained (ಹೊಸ ಕೊಳ್ I). (T., M. ಎಮು; Tu. ಉಳ್; Tē. ಲೇ; see ಎಳ್ಳಜಿಗ; ರೇಗು 1; ಉಗ್ಗೆ 2). P. p. ಎದ್ದು (Rāv. 5, 116; 5, after 120; 5, 133; 6, 11; 6, after 31; 8, 124; 13, 65). ಎದ್ದಂ (Śmd. I; 285. 288). ಎದ್ದುದು (Rāv. 6, 2; 11, 19).

ಎಟಿ್ ಳ್ತಿ. 2. = ಏಜ್ 2. A short P. p. of ಎಜ್ 1. (Tē. ಏ). — ಎದ್ದರ್. (*i. e.* ಎದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಬರ್). To come near, to come (ಸಮೀಪಾಗದುನ Śmd. Dh.; Tē. ಏ ತೆಂಮು). ಪೊಲದೆ ಎದ್ದ ಸ್ವಂ (Śmd. 63). ದಸಸ್ಯರಾಜರ್ ಎದ್ದಸ್ವರ್ (260, see s. ಏಜುರ್ ಕು 2). See Rāv. 5, 110; 7, after 97; 10, after 5; 13, after 1, 69 & 102.

ಎಟಿ್ ಳ್ತಿ. 3. = ಎತಿ. Rising. — ಎದ್ದಿರ. (Śmd. 56). = ಎತ್ತರ. High position; height; etc. (Abh. P. 9, 70; Śāv. 1, 51). — ಎದ್ದಿರವು. = ಎದ್ದಿರ (Śmd. 56).

ಎಟಿ್ ಳ್ತಿ. 4. = ಎಟ್ಟು, ಏಜ್ 3, ಏಮು 2, ಏಮು 1. Seven. (T., M. ಎಮು). — ಎದ್ದತ್ತು. = ಎಪ್ಪತ್ತು, of which it is the original form (Tu. ಎಪ್ಪ). See ಏದ್ದತ್ತು.

ಎಟಿ ಳ್ತಿ. 1. = ಎದಿಮು, ಎದಿಮು, ಎದ್ದುಮು. P. p. of ಎಜ್ 1. — ಎದಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಎದ್ದುಮು ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 2, 9. 23). — ಎದಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಆಳರ್ Sl. 461). — ಎದಿ ತದೆ. To drag and abandon dragging (to release, J. 28, 31). — ಎದಿ ತರ್. -ತರು. = ಎದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಬರ್. To drag near (a place, etc., C.). — ಎದಿ ತರಿಮು. To cause to drag near (C.; J. 11, 31).

ಎಟಿ ಳ್ತಿ. 2. = ಇರ್ 2, ಇದ್ 2. Dragging, etc. — ಎದಿಳು. = ಇಳುರ್ಳಿ, ಇದ್ದುಳಿ. Pulling; attraction; captivation, charm (ಇಳುರ್ಳಿ Śm. 61; Kk. 49). — ಎದಿಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಳುರ್ಳಿಗೊಳ್, ಇದ್ದುಳಿಗೊಳ್. To pull towards one's self; to captivate, to charm; to lay hold of, etc. (ನೆಲೆದು ಕೊಳ್, etc. Śa.; Abh. P. 5, 57; Grj. 2, after 71). ಚಿತ್ತವರ್ ಎದಿಳುಗೊದ್ದು ಗಣ್ಣ (ಸದೂಕರ್ಯ, ನಿಮಾರಿ Nr.). — ಎದಿಳುಗೊಳುಮ. -ಕೊಳುಮ. Noun of ಎದಿಳುಗೊಳ್. (ನಿಮಾರಿ, ಆಪ್ಯದಕರಣ Nr.). — ಎದಿಮಡಿ. The act of tying a person's feet to an animal and having him thus dragged along. ನಿಮ್ಮನಿಮಂದ ದಿಟ್ಟಣದ ಮುತ್ತು ಎದಿಮಡಿ ಹೂಡಿಸುವೆ (Bp. 57, 80). ಹಳ್ಳಮ್ಮು ಮುಳುವಮ್ಮು ಗಳಲ್ ಎದಿಮಡಿಮಂ ಳಿಟ್ಟಿನೆ (Ō. Bp. 62, 20). ತಿವರಣರರ್ ಎದಿ ಮೂಲೆಯಿಲ್ದೆ ಎದಿಸರ್ (62, 29).

ಎಟಿತ ಳ್ತಿata. Pulling; pulling away; abstracting (C.).

ಎಟಿತು ಳ್ತಿatu. = ಎದುಮು. P. p. of ಎಜ್ 1. (C.). — ಎದಿತಿ. -ಆಟ 1. Dragging-play: laboriously moving: fatigue, exhaustion, fainting. ತಳ್ಳದು ಜೀವದೆ ಎದಿತಟಮ್ ಆಯ್ತು (Bp. 52, 17). — ಎದಿತಟೆ ಜೀರ್. To faint away (J. 21, 34). — ಎದಿತಾಟಿ. -ಆಟಿ. Dragging; abstraction, withdrawing. ಇನ್ನಿ ಯುಗಳ ಎದಿತಾಟಿ (ಉಣಾಪಾನ G.).

ಎಟಿದು ಳ್ತಿadu. = ಎದ್ದುಮು. P. p. of ಎಜ್ 1. (C.).

ಎಟಿಲ್ ಳ್ತಿal. To hang from, to be pendent, to be suspended (ಜೋಲ್ Śmd. I; ಅಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.; ನೇರ್ Kk. 72; Grj. 2, after 106; 7, after 11; 7, 49; 10, after 61; Rāv. 5 after 55; *cf.* ನೇರ್). ಏಕಾಕಿಯೊಳ್ ಎದಿಲ್ವ ಧಾರಿಣಿಕೆ (Rāv. 6, after 11). 2, to be cast down, to be weary (ಬಿದಿರ್ Śmd. I). — ಎದಿಲೆವಿಡು. -ವಿಡು. To let hang down. ಸರಸಜೊಳ್ ಎದಿಲೆವಿಟ್ಟ ಅರಳೆಲೆಮಾಲೆ (Rāv. 6, after 11; see 8, after 5).

ಎಟಿಲ್ಚು ಳ್ತಿalchu. To cause to hang down, etc. (ಅಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.).

ಎಟಿವು ಳ್ತಿavu. 1. To rub; to rub off or out (ಅಪ ಮುರ್ಜನ, ತೊಡೆ Śmd. Dh.; ನೀಪು Śmd. I; T. ಇಮ್ಬಿ, M. ಇದ್; M. ಇಮು, to daub, rub; to soil; ಇಮುಕ್ಕ, rubbing, polish; *cf.* ಎಚ್ಚು 2); to stroke gently (Rāv. 4, 70).

ಎಟಿವು ಳ್ತಿavu. 2. Drawing, pulling. 2, spasm, cramp (My.).

ಎಟಿಸು ಳ್ತಿasu. = ಎಜ್ಸು. To cause to pull; to cause to drag (Bp. 58, 66; Ō. Bp. 62, 29; Bh. 4, 4, 39; C.).

ಎಟಿ್ಸು ಳ್ತಿisu. = ಎದಿಸು. To cause to drag (C.). 2, to procrastinate; to stop, to thwart, to oppose (ತಳ್ವಿಯರ್, ತಡಪ್ಪುರೆ, ಪೋಕ್ಕುರ್ಳಿ, ಕಡೆಗಡಿಸು, ಇದಿಸುನೋಕು, etc., ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ Śa.; see ಇಜ್ಸು 2, ಎಜ್ 1; and *cf.* ಏಳಿಸು ?).

ಎಟಿ3 ಳ್ತಿ3. 1. = ಇರ್ 1, etc. To pull, to draw, to drag; to draw towards one's self forcibly; to seize or take fraudulently for one's own use (ಬರ ನೆಳೆ Śmd. I, o. r. ಬರ ತೆಗೆ; ರೋಧಕರ್ಷಣ, ಆಕ್ಷಮಾಣಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಆಕರ್ಷಣ Śm. 112; C.; M. ಇಜ್, T. ಇಮು, ಇಜು, to draw; to protract, delay; Tē. ದಾಗು, ದಾಪು. P. pa. ಎದ್ದುಮು, ಎದಿಮು, ಎದಿತು, ಎದಿ 1. See Bp. 53, 40; J. 3, 41; Rāv. 6, after 11; Sl. 272. 310. 393. ಎನ್ನ ಕೊಲ್ಲಾಗಲು ಬಣ್ಣೆ ಎಜ್ಯುವ್ತದೆ (B. 1, 18). ಧಾತುಗಳಿನ್ನ ಮೀಣಾದನ್ನು ಉನ್ನ

ತನ್ನಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಂದು ಬಹುದು (4, 97). ಬಾಳಿಗೇ ಸಿದ್ಧಾರಣ ಮೂಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ತನ್ನುಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿಸ್ಸ ಎಬ್ಬಿಸು ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (4, 112). ಒಬ್ಬನ ಬದುಕನ್ನು ಎಬಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (C.). — ಎಬಾಬಿ. -ಆಟಿ. Dragging and pulling, mutually pulling (C.); delay (My.). — ಎಬಿಸಾಡು. -ಆದು. To pull; to pull mutually (My.); to delay (My.). —ಎಬಿಮೊದ್ದು. -ಒದ್ದು. = ಎಬಿ¹ದುದ್ದು. (Abh. P. 14, 102; Grj. 2, after 71; Bp. 42, 4; J. 7, 82; 11, 19). — ಎಬಿಮೊಯಿ. -ಒಯಿ. = ಎಬಿಮೊದ್ದು. ಧೇಕ್ಷರನ್ನು... ಕ್ಷಾಯಸಭೆಗೆ ಎಬಿಮೊಯಿಸಲು (B. 4, 169).— ಎಬಿ¹ದುದ್ದು. -ಉದ್ದು. To seize and drag or carry along or away. ಕದುಳೆಯ್ದು ಕೃಶಾಸ್ತ್ರಕ್ ಸಿರ್ದರದ್ ಎಬಿ¹ದುಯ್ದೆ (Śmd. 112).

ಎಬ್ಬಿ² ಳ್ತೆ. 2. Thread (ತನ್ನು ದೂತ್ರ Śmd. Dh.; ತನ್ನು Śm. 112; C.; M.; T. ಇದ್ದಿ). ನೂಲಿದಿ² (Śmd. I). ಸಾರಸದ ಕ್ಷಾಳದ ಎಬಿ² (ತನ್ನು Mr. 421). ನೂತ ನೂಲ ಎಬಿ² (ತನ್ನು 530). ಪೀತಮುಟಿಗೆ ಎಬಿ² ಯಂ ಕೊಡುವ ಪೊಲು (at the putting on of a new cloth, Bp. 11, 18). ಹೂಗಳೊಳಗಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಎಬಿ²ಗಳೇ ಕೇಸರವು (B. 3, 106). ಎಬಿ²ಯನ್ನು ತೆಗೆ, to make thread, to spin (C.; B. 5, 122; Sl. 221). — ಎಬಿ²ಯಜ್ಜಮಿ. -ಅಜ್ಜಮಿ. = ಎಬಿ²ಳ ಹುಬ್ಬ No. 1. (My.). — ಎಬಿ²ಳ ಹುಬ್ಬ. = ನೂಲ ಹುಬ್ಬ No. 1, q. v. (My.); = ನೂಲ ಹುಬ್ಬ No. 2. (Mg.).

ಎಬ್ಬಿತ್ತು ಳ್ತೆattu. = ಎಚ್ಚತ್ತು. P. p. of ಎಚ್ಚಿಕ್.

ಎಬ್ಬಿಲಿ² ಳ್ತೆar. (Śmd. 59). = ಎಚ್ಚರ್ 1. To awake, to cease from sleep (ಜಾಗರ Śmd. Dh.; ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I). 2, to become or be awake, wakeful, vigilant or cautious (ನಿಪ್ರಾಘಾದ Śmd. Dh.; ಮಜಿಕೆ ಹಿಂಗು I). 3, to become vivified or healthy, to recover (ಕುತ್ತಮೋಸರಿಸು I). P. p. ಎಬ್ಬಿತ್ತು (I; 284).

ಎಬ್ಬಿರ್ ಳ್ತೆar. ಎಬ್ಬಿರ. ಎಬ್ಬಿರವು. See s. ಎಚ್ 2 & 3.

ಎಬ್ಬಿು ಳ್ತೆtu. 1. = ಎಳ್ತು 4. (That pulls or draws): a bull (ಗೂಳಿ Śmd. I); an ox (ಆನಮುದ್ I). ಎಬ್ಬಿನ ದಬ್ಬೆ (Śm. 81).

ಎಬ್ಬಿು ಳ್ತೆtu. 2. The string or cord of the warp of the texture of a cot (ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಳೆಯ ನುಲಿ Śmd. I).

ಎಬ್ಬಿಸು ಳ್ತೆbisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. To wake from sleep or repose, to rouse (v. t., ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿಸು (Śmd. I; Grj. 5, 6. 7). 2, to lift up (ಎತ್ತಿ ಳಿ Śmd. I).

ಎಬ್ಬಿು ಳ್ತೆbu. = ಎಬ್ಬು, etc. To go upwards, to rise (ಉತ್ಪರ್ವಣ Śmd. Dh.; T., M. ಎಬುಮು; T. ಎಬುದ್ದು, to rouse). — ಎಬ್ಬಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬಟ್ಟು, q. v. To follow, etc. (ಅನುಘಾದನ Śmd. Dh.; ಆರೆಯುಟ್ಟು, o. r. ಆಬಿ-, Kk. 66; ತೂಳ್, ಆರೆಯುಟ್ಟು, ಪೆಸ್ಸಟ್ಟು, ಬೆಂಗಡಾಯು, ಬೆಕ್ಕೆಯು ಕೆಸ.). ಪವಿಸೆನ್ಯಾಸಿದ ಬೋಧವಕ್ಕರೆಯ ಬಾತ್ಸಲ್ಯಂಗಳ್, ಇಳಾಸಿರಂ ಮುಪಮಂ ಮುಳ್ಳುಳಿಸಿರ್ದ ಪನ್ನಿಳಿಟಿಗಳ್, ಮುತ್ತೆಣ್ಣು ಲಕ್ಷಂ ರಣೋತ್ಸವದಪತ್ತಿಪ್ರಜಮ್ ಎಬ್ಬ ಸೈನ್ಯಮ್ ಆಮಟಂ ಬನ್ದು, ಉಬ್ಬಳಂ ಕಾಮಿ, ಓಮಿಮೊದೆ ಎಬ್ಬಿಟ್ಟಿದರ್; ಆಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಪಿಮಿಂ ಬಾಣುಕ್ಕಡಕ್ಕೀಪ್ಪರಂ (Śmd. 22. 83).

ಎಬ್ಬಿಸು ಳ್ತೆvisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. See ಎವಿಸು.

ಏ

ಏ ಕೆ. 1. The twelfth letter of the Alphabet (Śmd. 15. 17. 18). As an initial it, occasionally, is represented by ಯೀ, see *e. g.* ಯೀಲಚ್ಚಿ, ಯೀತೆ, ಯೀತ; and as the vowel of an initial consonant it is usually pronounced so in the vulgar dialect, *e. g.* ಕ್ಯಾಲ್ (ನೇಲ್ Sl. 218), ಬ್ಯಾತೆ (106), ಬ್ಯಾಗ (470), ಬ್ಯಾಟೆ (114), ಬ್ಯಾವ (114), ಬ್ಯಾವಸು (341), ಬ್ಯಾಲ (126), ಬ್ಯಾಸಾಯ (300), ಬ್ಯಾಳೆ (304), ಮ್ಯಾಣ (133), ಮ್ಯಾವೆ (95. 244. 252), ಸ್ಯಾರೆ (212), ಹ್ಯಾದ (C.); ಹ್ಯಾಪ್ಪೆ (Cb. 35. 58. 127). *Cf.* ಬ್ಯಾಗೆ; and also ಬ್ಯಾ 2.— Not unfrequently an initial ಏ is written ಯೇ.— The verbs ಕೇ, ತೇ, ದೇ, ಮೇ have a final ಏ. — ಏ occasionally arises from ಇ (Śmd. 250).—Observe also ಎಬ್¹ = ಏಬ್¹.

ಏ ಕೆ. 2. = ಎ 3, q. v. (Śmd. 394). A particle of emphasis, a vocative particle, used in smaraṇa, vicâra, âmantraṇa, and avadhâraṇa (Śmd. 394). ಎಳಮಾದೇ! (152). ಮನುಜದೇ, ನಿನ್ನಯ ಮಾರ್ಗಂ ಜನಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರಮ್ ಆಯ್ತು (152). ತಂಗಾದು ನೀದೇ! ಧವನು ನೀದೇ! (Bp. 28, 65). ಅತಿಶೇ ಹೊರತ್ಪವುಳ್ಳದಂ! (38, 64). ಸತಿಗೆ ದಾತಿವ್ರತ್ಯದೇ ಧನಂ (Śi. 27). ಒಮ್ಮೆದೇ (B. 2, 6). ದೆಂಳೇ ಪಶ್ಚು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗಳ್ (4, 45). ಒನ್ನು ತಪಿಕು ಜೀವಿಸುಬ್ದಾ ಕೊಡೇ! (4, 2). It is also added to *participles, e. g.* ವ್ರತಿಜೇಘಕ್ರಿಯೆ ಬರೆ ಧೂತವಡ ಯಾಗಿಯೇ ಸಲ್ಲುದು (Śmd. 261). ಪಸಗೆವದೇ (Bp. 39, 64). ಎನೇ (45, 27. 31). ನಿಲ್ಲದೇ (45, 34). ತಪ್ಪದೇ (48, 5). ಆಲ್ಲದೇ (57, 58). ನಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ತಿಳುಕೊಳ್ಳೇ ಪಶ್ಚುತ್ತೆನೆ (3, 115). ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ನಿರ್ದಾಪವಿಲ್ಲ (4, 43). ಆನುಸರಿಸಿಯೇ (4, 89). ಇಚ್ಛೇ ಇರುತ್ತವೆ (4, 135). ಮಾಡಿಯೇ (5, 87). ಇಚ್ಛೇ ಇರುತ್ತವೆ (5, 227). ಇಲ್ಲದೇ (Sl. 373. 394); —and to *infinitives, e. g.* ಯಾದ ಮಾತು ಆದರೇ ಬಾರದು (B. 3, 83). ಆ ಕಥೆಯ ಧಾಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನು ಮಾಡೇ ಇಲ್ಲದೇ? (4, 136). — ಎನ್ನ ಕರಣದೇ ಆಗಲಿ, ಎನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಸನದೇ ಆಗಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದೊಳಗೆ ಕೆಯ್ಗೂಡಿ ಬರುವದು (4, 152), ಏ, ರಾಮು ಯ್ಯ! (My.). ಏ, ರಂಗಯ್ಯ! (My.). See ಯೇ.— ಏ ಹೊ! ಏ ಹೋ! (Bp. 18, 69).— ಏ ಹೋ! (Bp. 32, 15).

ಏ ಕೆ. 3. = ಎ 4, q. v. (Śmd. 396). About this *questioning* particle see *e. g.* Bp. 10, 3; 11, 6. 9; 20, 15; 22, 46; 28, 29; 37, 27; 39, 47; 45, 17; 53, 35; 55, 13; 56, 31; Rsv. 13, 19; Dh. 1, 8, 21. 28. 89; 2, 13, 35. 39. 47; Śi. 8. 44. ನಿಷ್ಕಡೂ ಆದೇ ಪಾವಿ ಇಲ್ಲದೇ? (B. 1, 26). ಆವು ಗುಬ್ಬಿ ಇಲ್ಲದೇ? (2, 5). ಆ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಟ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಇಲ್ಲದೇ? (2, 6). ಪಕ್ಷಿಗೆ ಹೋದೇಕ್ಷೇ? ಆವು ಮರ ಉಬ್ಬಿಯಿತು! (2, 47). See also ಏನೇ.

ಏ ಕೆ. 4. A contraction of ಎಯು 1, in the genitive, *e. g.* ಸಾರೇ ಮುಗ (B. 1, 21), ಮೋದೇ ಕಾಯ್ (2, 17), ತಪ್ಪೇ ಮಿಸರು (Sl. 65), ಎಳೇ (see ಎಳೆ 2); —ಏ, in the accusative,

e. g. ಆವಿತ್ತೇ ಉಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ ಬಹುದು (Prv.). ಎಜಲ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಾಗೇ ಓಪಿಸುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಕೊಬ್ಬೇ ಮೋಗವಾಸಿಸು (Sl. 225);—3, in the locative, *e. g.* ಕವೇಲಿ (Sl. 447), ಮುನೇಲಿ (B. 5, 318);—4, in the affix ಆನೆಯ, *e. g.* ಎರಡನೇ ಪುನ್ಯಕ, ಎರಡನೇ ದಾತ (B. 2, 1);—5, in the infinitive, *e. g.* ಕರೇ ಕಳುಹಿಸು (Sl. 388).

ಏ ಕೆ. 5. = ಆವ, etc., ಯಾ. What? which? ಏ ಪೆಜದಿಂ (Śmd. 283). ಏ ಮಾತು (Ch. v. 138). ಏ ಕಾಲ (Bp. 41, 19; 60, 41). ಏ ಪೆರ (44, 68). ಏ ದೆಸೆ (48, 22). ಏ ದರಿ (25, 22. 23; 27, 2. 53; 32, 13; 40, 8; 47, 26; 54, 2). ಏ ಪೊತ್ತು (8, 46). ಏಪ್ಪದು (Abh. P. 12, 61. 90). — ಏನಾಗಲೂ. -ಪ್-ಆಗಲು -ಊ 7. = ಯಾವಾಗಲೂ. Always (ನಾನ್ಯತ್ Sl. 467).

ಏ ಕೆ. 6. = ಏಂ, ಏನ್, etc. (Śmd. 211). — ಏಗುವದು. = ಏಗೆಯ್ವುದು. (Bp. 49, 40). — ಏಗುವೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 8, 16. 45; 13, 20; 15, 22; 16, 5; 18, 43. 63; 20, 2; 26, 53; 38, 30; etc.). — ಏಗುವೆಪ್ಪೆ. = ಏಗೆಯ್ವೆಪ್ಪೆ. (Bp. 9, 3; 48, 13; 52, 12). — ಏಗೆಯ್. What to do or make? ಏಗೆಯ್ದುಪೆಪ್ಪೆ (Bp. 15, 36). ಏಗೆಯ್ವುದು (49, 38). ಏಗೆಯ್ವೆಂ (17, 67; 22, 52; 50, 44; 58, 24). ಏಗೆಯ್ವುರು (Mr. 5). ಏಗೆಯ್ದೆಂ (C. Bp. 11, 11). ಏಗೆಯ್ಯುಂ (Śm. 44). — ಏಗೆಯು. = ಏಗೆಯ್. ಏಗೆಯುವೆಪ್ಪೆ (Bp. 43, 37). — ಏವರ್. -ಬರ್. = ಏವರ್ಗೆ ಬರ್. ಏವನ್ನಂ, ಏವನ್ನರ್ (Śmd. 211). — ಏವಾಬ್ದೆ. -ವಾಬ್ದೆ. What use? (Rśv. 5, after 19). — ಏವೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 13, 4. 7; 28, 14; 45, 10; J. 19, 40; 20, 21). — ಏವೆನು. = ಏಗೆಯ್ವೆನು. (Bp. 48, 10). — ಏವೆದ್. = ಏಗೆಯ್ವೆಪ್ಪೆ. (Bp. 50, 60; 58, 20). — ಏವೇಂ. = ಏವೆಂ. (Bp. 13, 14). ಏವೇನೇವೆಂ. rep. (22, 34). — ಏವೇಬ್. = ಏನ ಪೇಬ್ (Śmd. 211). What to say? ಏವೇಬ್ದೆಂ (Śmd. 211; Bp. 60, 12; 61, 38; Rśv. 5, 127; 13, 79; Śm. 48. 109; J. 4, 49; 6, 16; 28, 15). — ಏವೋಗು. = ಏವರ್ಗೆ ಪೋಗು (Śmd. 211). ಏವೋದಂ, ಏವೋದರ್ (211).

ಏ ಕೆ. 7. = ಎ 13. (My.). — ಏಗುಬು. (*i. e.* ಏವುಬು = ಏ-ವುಬು). = ಎವುಬು, q. v. s. ಎ 13 (ಎಜುಲಗುಬ್ Ct. II, 90). — ಏಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To despise, to disregard (Abh. P. 11, 70).

ಏ ಕೆ. 8. The initial ಏ that is connected with p or h; see *e. g.* ಏಮಿ 1, ಏದಿ 2, ಏಬು 1 & 2, ಏಸಿಕೆ, ಏದು 3.

ಏ ಅ. An interjection of remembering, addressing, censure or contempt, and compassion. Probably in ಏಮಸ್ಟಂ (Śmd. 64).

ಏಂ ಅವ್. = ಏಂ, etc. See s. ಏಪ್. — ಏಂವೇಬ್. -ಬೇಬ್. (Bp. 24, 46). — ಏಂ ಪೋಗಬ್. -ಪೋಗಬ್. (Bp. 23, 25; 31, 19).

ಏಕ ēka. = ಎಕ್ಕ 2. *One, alone, solitary; the same; only.* 2, *unique, pre-eminent, chief, excellent.* 3, *one of two or many.* 4, *a, an.* 5, the singular (Śmd. 115. 264; Kâvy. I, 2, 62-65).

ಏಕಕ ēkaka. Same; *solitary.*

ಏಕಕಾಲ ēka-kâla. The same time. ಏಕಕಾಲಂ, at the same time, at once (ಯುಗಪದ್ Śmd. 107).

ಏಕಕುಂಡಲ ēka-kuṇḍala. *Baladêva* (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 147). 2, *Kuvêra* (ಧನಾಧೀಶ್ವರ, ಕುಬೇರ 147). 3, N. of a town (ಪಟ್ಟಣಭೇದ 147).

ಏಕಕ್ರಿಯೆ ēka-kriyĕ. The same action; the same verb (Kâvy. V, 961). 2, the making one. See ಒಟ್ಟು.

ಏಕಗುರು ēka-guru. *A pupil of the same preceptor, a fellow-student.*

ಏಕಗೃಹಕೃತ್ಯ ēka-gṛiha-kṛitya. The state of forming one household; an undivided family (My.).

ಏಕಗ್ರೀವ ēka-grīva. One neck, *i. e.* close union, amity (My.).

ಏಕಚಕ್ರ ēka-ćakra. Governed by only one king. 2, N. of a town (Bh. 1, 10, sum.).

ಏಕಚಕ್ರಪುರ ēkaćakra-pura. = ಏಕಚಕ್ರ No 2. (Bh. 1, 10, 1).

ಏಕಚಕ್ರವರ್ತಿ ēkaćakra-varti. Sole master of the whole land (C.).

ಏಕಚರ ēka-ćara. Wandering or living alone. 2, going together; gregarious. 3, living only on land (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರ ēka-ć-ćhatra. One parasol; one royal power or sway. ನೆಲನ್ ಏಕಚ್ಛತ್ರದಲಿ ಸಲಹುವುದು ಮತ! (Bh. 1, 8, 15).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತಿ ēkaććhatra-adhipati. A supreme sovereign (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ēkaććhatra-âdhipatya. Supreme sovereignty (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಿ ēka-ć-ćhatri. Subject to one king or lord; a country (Mhr.; R.).

ಏಕಚ್ಛಾಯ ēka-ć-ćhâya. (= ಎಕ್ಕಚ್ಛಾಯ?). Having only shadow, quite dark.

ಏಕಜಾತಿ ēka-jâti. Once-born; of the same kind or caste (My.); a Śûdra.

ಏಕಜೊಯಿ ēka-jŏyi. (ಜಾಮ್ಬುಯಃ Ct. II, 110).

ಏಕತರ ēka-tara. One of two, either, other; one of many (Colebr.).

ಏಕತಾನ ēka-tâna. *Intent or bent upon one object* (ತನ್ಮನ, ಏಕಮನಸ್ಕ Mr. 329).

ಏಕತಾಲ ēka-tâla. = ಎಕ್ಕತಾಳ. *Proper union of song, dance and instrumental music, keeping time together; harmony.*

ಏಕತಾಲರಗಳೆ ēkatâla-ragaḷĕ. A kind of metre (Ch.).

ಏಕಟೆ ēkaṭĕ. = ಏಕತ್ರ. See Śmd. 152. 168. 169.

ಏಕತ್ರ ēkatra. In one place, on one spot; together; on the one side—. (Ćb.; B. 4, 106; 5, 175).

ಏಕತ್ವ ēkatva. *Oneness, unity;* identity. 2, *the singular number* (Śmd. 124. 167. 168. 174; Kâvy. I, 2, 44-46).

ಏಕದನ್ತ ēka-danta. Single-toothed or tusked: *Gaṇêśa.*

ಏಕದಲ ēka-dala. Having two leaves; N. of a plant (=ಕ್ಕೆ ಲಗ Mr. 132).

ಏಕದಾ ēkadâ. *At the same time, at once.* 2, once.

ಏಕದೃಕ್ ēka-dṛiś. Nom. ಏಕದೃಕ್. One-eyed; excellent-eyed: *a crow;* Śiva.

ಏಕದೇಶ ēka-dêśa. *A part, a portion* (Kâvy. III, 3, B, 144).

ಏಕದೇಶಿ ēka-dêśi. Of one or the same country (My.; Mhr.). 2, consisting of parts or portions.

ಏಕದೇಶೀಯ ēka-dêśîya. Belonging to one or the same country (My.).

ಏಕದೇಹ ēka-dêha. Having only one body; closely united in friendship (My.); elegantly formed; the planet Mercury.

ಏಕಧುರ ēka-dhura. (Cattle) *being fit for special burden.*

ಏಕಧುರಾವಹ ēkadhurâ-vaha. *Being fit for special burden.*

ಏಕಧುರೀಣ ēkadhurīṇa. *Being fit for special burden.*

ಏಕನಾಥ ēka-nâtha. Having one master. 2, sole master or lord (My.). 3, N. (My.).

ಏಕಪತ್ನ ēka-patna. He who has only one wife (My.).

ಏಕಪತ್ನಿ ēka-patni. Only one wife. (My.).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ éka-patnî-vrata. The observance or rite of having but one wife, continency (J. 10, 39). 2, a continent male (10, 40).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥ ékapatnîvrata-stha. = ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ No. 2. (J. 13, 33).

ಏಕಪತ್ರ éka-patra. = ಏಕ್ಕಪತ್ತಿ. One-winged, one-leaved, etc.

ಏಕಪದ éka-pada. One step. 2, a simple nominal formation. 3, *present time, same time.*

ಏಕಪದಿ éka-padi. *A path.* 2, upon one foot, with one foot.

ಏಕಪಾದ éka-pâda. One foot; having only one foot; standing on one foot. (Mr. 82).

ಏಕಪಾದಗತಿ éka-pâda-gati. Walking on one foot. See ಪೂಣ್ಯ.

ಏಕಪಿಂಗ éka-piṅga. Having a yellow mark in the place of one of his eyes: *Kuvêra.*

ಏಕಪಿಂಗಲ éka-piṅgala. = ಏಕಪಿಂಗ. (Colebr.).

ಏಕಮತಿ éka-mati. The mind fixed upon one object; unanimous. (My.).

ಏಕಮತ್ಯ éka-matya. The same exercise or application of knowledge; concord (My.). ಏಕಮತ್ಯ ತಾಳ ಮೂಡದು (Prv.).

ಏಕಮನಸ್ಸು éka-manas. ಏಕಮನಸ್ಸು. One mind (C.); fixing the mind upon one object; unanimous.

ಏಕಮಾತ್ರ éka-mâtra. One syllable instant or Mora; a hrasva vowel (Śmd. 19; Kâvy. I, 1*a*, 10.11).

ಏಕಮಾತ್ರಕ éka-mâtraka. = ಏಕಮಾತ್ರ. (Śmd. 17).

ಏಕಮಾತ್ರೆ éka-mâtrĕ. A pill that is used for curing any disease (My.). ಗಂಗಾಧರನಣ್ಣನ ಏಕಮಾತ್ರೆ ಬೈಕುಣ್ಣಿಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ಏಕಯಷ್ಟಿ éka-yashṭi. *A single string of pearls.*

ಏಕಯಷ್ಟಿಕೆ éka-yashṭikĕ. *A single string of pearls.*

ಏಕರಸ éka-rasa. Of one flavour, etc. 2, perfect assimilation (My.).

ಏಕರೂಪ éka-rûpa. One form; uniform. (Śmd. 146. 259).

ಏಕರೂಪು éka-rûpu. Tbh. of ಏಕರೂಪ. A uniform mass, a mass of ashes. ಕಾಪುರುಷ್ ಆಳದಮಿಸದನು, ಪ್ರಸುದೀಪ ತಾನಿದೊ ಡೆ, ಏಕರೂಪವ ರಾಜಘನವನು (Bh. 1, 8, 67).

ಏಕಲಡಿ éka-laḍi. = ಏಕಾವಲಿ (Sl. 219).

ಏಕಲಿಂಗದೇವ éka-liṅga-dêva. An isolated phallus-god; Kuvêra. (B. 5, 68).

ಏಕಲೋಚನ éka-lôčana. = ಏಕಾಕ್ಷ. (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಏಕವಚನ éka-vačana. The singular number (Śmd. 97. 107. 111. 116. 128. 150. 152. 168. 169. 172, etc.; Kâvy. I, 2, 12. 13. 41-43; I, 5, 6-12. 18-20, etc.).

ಏಕವಾಕ್ಯತೆ éka-vâkyatĕ. Agreement of meaning (My.; Mhr.).

ಏಕಶೇಷ éka-śêsha. The remainder of one only; a term in grammar denoting that of two or more words only one remains or is retained. (My.).

ಏಕಸಂಖ್ಯೆವಚನ éka-saṅkhyĕ-vačana. The singular number (Kâvy. I, 5, 41-44).

ಏಕಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ éka-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a ślôka from hearing it for the first time (My.).

ಏಕಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿತ್ವ ékasandhi-grâhitva. The faculty of an ékasandhigrâhi (My.).

ಏಕಸಪ್ತತಿ éka-saptati. *Seventy-one.*

ಏಕಸರ éka-sara. = ಏಕ್ಕಸರ. (ಏಕಾವಲಿ Hlš.).

ಏಕಸರ್ಗ éka-sarga. *Intent or bent upon one object.*

ಏಕಸ್ಥ éka-stha. Standing together, remaining or being in one place; unanimous (My.).

ಏಕಸ್ಥಲ éka-sthala. = ಏಕ್ಕತಳ. One place, the same place.

ಏಕಸ್ಥಾನ éka-sthâna. = ಏಕಸ್ಥಲ. 2, a name given to the figures under ten (My.).

ಏಕಸ್ಥಾನಿ éka-sthâni. Occupying the same place; originating in one place. (Śmd. 27. 43).

ಏಕಹಸ್ತ éka-hasta. One hand;—one who has a mutilated hand (ಏಕಲವ್ಯನ, ಒಕ್ಕೈಯ್ Mr. 389).

ಏಕಹಾಯನಿ éka-hâyani. *A heifer one year old.*

ಏಕಾ ಏಕಿ ékâ éki. Suddenly, all at once (ಆಕಸ್ಮಾತ್ Čb.; My.; Mhr.).

ಏಕಾಕಿ ékâki. Alone, solitary (Bp. 18, 54; J. 19, 25).

ಏಕಾಕ್ಷ éka-akṣha. One-eyed; having an excellent eye; a crow. 2, N. of a plant (ಚೀಲಯಿತ, ಜಂಘಿ Mr. 133, o. rs. ಏಕಾಕ್ಷಿ & ಬಿಳ್ಳಯಿತ).

ಏಕಾಕ್ಷರ éka-akshara. A monosyllable (Śmd. 102. 103; Kâvy. I, 5, 40; III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಏಕಾಕ್ಷರಪದ ékâkshara-pada. A monosyllable word (Kâvy. I, 2, 84-89).

ಏಕಾಕ್ಷರಿ ékâkshari. Being monosyllable (Kâvy. III, 2, B, 72).

ಏಕಾಕ್ಷಿ éka-akshi. = ಏಕಾಕ್ಷ, q. v.

ಏಕಾಗ್ರ éka-agra. *Turned towards one point, intent upon one object.* (Abh. P. 14, 176; Bp. 42, 35).

ಏಕಾಗ್ರಾಹಿತ್ವ éka-a-grâhitva. The state of not taking, holding or accepting as pre-eminent. See ಅಗ್ರ (o. r. ಏಕಗ್ರಾಹಿತ್ವ).

ಏಕಾಗ್ರ್ಯ ékâgrya. = ಏಕಾಗ್ರ. *Intent upon one object.*

ಏಕಾಂಗ éka-aṅga. A single member, a single part (Śmd. 101). 2, a body-guard. 3, Mercury. 4, Mars. 5, Vishṇu. 6, sandal-wood.

ಏಕಾಂಗಿ ékâṅgi. Of one member, side or qualification only (Mhr.);—solitary, alone (My. = ಏಕಾಕಿ).

ಏಕಾಂಘ್ರಿ éka-aṅghri. One foot; one who has a mutilated foot, one who is lame (ಕುಂಟ Mr. 389).

ಏಕಾದಶ ékâdaśa. Eleven; the eleventh.

ಏಕಾದಶರುದ್ರ ékâdaśa-rudra. A ceremony of bathing a liṅga whilst repeating the rudramantra eleven times (My.).

ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್ ékâdaśa-rudrar. The eleven Rudras (Mr. 347; Grj. 10, 64; see their names in Vivêkačintâmaṇi, 6th prakaraṇa, 21st division).

ಏಕಾದಶಿ ékâdaśi. The eleventh day of the waxing or of the waning moon on which Vaishṇavas (J. 29, 5. 13), Râmânujas, and Smârtas use to wake and fast. ಏಕಾದಶಿ ಮುಗಿಗೆ ತಿದಿಗೆತ್ತಿದು ಅಷ್ಟಮಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಏಕಾದಶೀವ್ರತ ékâdaśi-vrata. The observance of the ékâdaśi rites (J. 29, 6. 21).

ಏಕಾಧಿಪತಿ éka-adhipati. A sole monarch. (My., a term also used in astrology, My.).

ಏಕಾಧಿಪತ್ಯ éka-âdhipatya. Monarchy (J. 5, 23; My.).

ಏಕಾನ್ತ ēka-anta. The only end or aim. 2, a solitary, lonely, private or secret place (ಧ್ಯಾನ Nn. 152; J. 6, 15). 3, a private consultation; secrecy (J. 6, 12. 36); a secret; retiring habits (ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಮುಸ್ಸಾಲೋಚನ Nn. 91; ಧರ್ಮ 163; ಮಜ್ಜನ Ct. I, 89; ಮುನ್ನಡ Ct. II, 64; Śm. 66; B. 4, 138; My.). 4, *alone, private, secret, hidden.* 5, *excessive.* ಏಕಾನ್ತ ಮೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು.—ಕಾಲ್ಕು ಕವಿದರಿವಿಗೆ ಏಕಾನ್ತ. ಆಮ ಕವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೇರೆ ಲೋಕಾನ್ತ.—ಇಬ್ಬರಿವ್ವರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿ ದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). — ಏಕಾನ್ತದವಳ್. -ಆವಳ್. A woman who is of retiring habits or lives by herself (ಪಜ್ಜಗೌಡರ Kk. 28, o. r. ಪೆ). — ಏಕಾನ್ತದವ್. -ಆವ್. = ಏಕಾನ್ತದವಳ್. (ಪೆ ಮುಗೌಡರ Śm. 74). — ಏಕಾನ್ತನಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 49, 11).

ಏಕಾನ್ತರಾಮ ēkānta-rāma. N. (Bp. 49, 2; 52, 38. 43. 45. 46). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಶಕ್ತಿ. -ಶಕ್ತಿ. N. (Bp. 49, 4). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 49, 14). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 49 sum.; 49, 6; 52 sum.; 52, 44. 49. 50; 58, 6).

ಏಕಾನ್ತವನ್ತ ēkānta-vanta. A private counsellor or secretary (Bp. 9, 47).

ಏಕಾನ್ತವಾಸ ēkānta-vāsa. A solitary dwelling; a hermitage; —a seraglio, a harem (My.).

ಏಕಾಬ್ದೆ ēka-abdĕ. *A heifer one year old.*

ಏಕಾಮ್ಬ್ರನಾಥ ēka-ambra (= ambara)-nātha. N. of a Śiva-liṅga at Kañcī (Bp. 17, 1).

ಏಕಾಯನ ēka-ayana. *Fixing one's thoughts upon one object.* 2, a solitary place. 3, union of thoughts.

ಏಕಾಯನಗತ ēkāyana-gata. *Intent upon one object.*

ಏಕಾರ ē-kāra. The letter ಏ (Śmd. 11. 64).

ಏಕಾರತಿ ēka-ārati. A waving platter with one wick (My.; Tĕ.; Bp. 47, 16).

ಏಕಾರ್ಥ ēka-artha. The same object; one meaning;—a synonym (My.). 2, expressing one thing, forming only one notion. 3, having one meaning. See Kāvy. II, 1, 7; II, 2, B, 3. 7-12; V, 950.

ಏಕಾರ್ಥಗತಿ ēkārtha-gati. Arriving at one meaning (Kāvy. I, 3, 1-4).

ಏಕಾವಲಿ ēka-āvali. ಏಕಾವಳಿ. = ಎಕ್ಕಾವಳಿ. A single line. 2, *a single string of pearls* (ಎಕ್ಕಸರ Ct. II, 88; ಕಣ್ಣಿಕೆ, ಒನ್ದು ಸರದ್ ಆಗಿದರ್ ಹಾರಂ Mr. 338).

ಏಕಾಶ್ರಯ ēka-āśraya. The same recipient; the same relationship; etc. See Śmd. 196; Kāvy. III, 3, B, 130. 2, the help or protection of one deity only;—resorting to one deity only (My.).

ಏಕಾಶ್ಮೀಲಿ ēka-ashṭhila. *The plant Agati grandiflora* Desv. (Sesbana grandiflora Poir., ಕೆಂಪ್ಪಕಾಯಿಯ ಗಿಡ Bl. 143).

ಏಕಾಶ್ಮೀಲೆ ēka-ashṭhilĕ. *The plant Clypea hernandifolia* Wight & Arn.

ಏಕಾಹ ēka-aha. The period of one day. (My.). 2, a ceremony performed on the eleventh day in the course of funeral rites (My.).

ಏಕೀನಿ ēkīni. Honesty, uprightness (My.; Il.).

ಏಕೀಭವಿಸು ēkī-bhavisu. To become one (My.).

ಏಕೀಭಾವ ēkī-bhāva. Becoming one; association. (My.).

ಏಕೂನು ēkūnu. Sum total (C., also ಏಕೋನು; Mhr. ಏಕುಣ, ಏಕುನ್ನ).

ಏಕೆ ēkĕ. = ಯಾಕೆ. See s. ಏಕ್.

ಏಕೋಕ್ತಿ ēka-ukti. A single word. 2, the singular number (Śmd. 265).

ಏಕೋದಕ ēka-udaka. The universal ocean (Bp. 21, 25). 2, connected (as relatives) by the offering of funeral oblations of water to the same manes.

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ ēka-uddishṭa. The śrāddha performed for one definite individual deceased. (My.).

ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ēka-ūna-viṁśati. Nineteen (Bl. 326).

ಏಕ್ಸಾಲ್ ēkṣāl. For one year (My.; Il.).

ಏಗಂ ēgaṁ. Most certainly (ಅತಿನಿಶ್ಚಯ Śmd. 392). ಏಗಂ ಬೇಗಂ (224). See Śmd. s. ಬಯ್ 3.

ಏಗುಳಿ ēguḷa. See s. ಏ 7.

ಏಗೊಳ್ ēgoḷ. See s. ಏ 7.

ಏಟು ēṭu. 1. (= ಎಟ್ಟು 2), ಪೇಟು. A blow; a throw; a shot (C.; Tĕ.; M. ಏಟು; see ಏಟು 4). 2, a kind of gambling with dice (Mg.). ಏಟು ತಪ್ಪಿತು, the shot missed (its aim); the proper time has passed (C.).

ಏಟು ēṭu. 2. = ಎಸ್ಟು. (C.). See Prv. s. ತೀಟೆ. 3, = ಆಸ್ಟು. See ರವೇಟು.

ಏಟುಗಾರಿ ēṭu-gāra. A shooter; an excellent shot (My.).

ಏಡ ēḍa. *Deaf* (ಬಧಿರ, ಕಿವುಡ Mr. 388; *cf.* ಊಡಳ್?). 2, a kind of sheep (Sk.; Tu. ಏಡು = ಆಡು).

ಏಡಕ ēḍaka. = ಏಳಗ. A kind of sheep; *a ram;* a wild goat. *Cf.* ಎಳಗ.

ಏಡಕೆ ēḍakĕ. A ewe.

ಏಡಗಜ ēḍa-gaja. *The ringworm-shrub, Cassia tora or alata.*

ಏಡಮೂಕ ēḍa-mūka. *Deaf and dumb.* 2, perverse.

ಏಡಿ ēḍi. 1. = ಎಸರಿ, etc. A crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟಕ Sr.; ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟಿ Mr. 410; C.). — ಏಡಿಕಾಯಿ. = ಏಡಿ. (Bl. 85). — ಏಡಿಕಾಲಿನವ. A crab-footed man (S. Mhr.).

ಏಡಿ ēḍi. 2. = ಹೇಡಿ. A coward (My.; Tu.).

ಏಡಿಸು ēḍisu. (= ಏಳಿಸು). To speak ill, to rail; to mock (Mhr. ವೆಟವಣೇ, to mock; to make grimaces). ಗರ್ಜ್ಯವಾದಿ ಕವ್ವದ ಎನ್ನು, ಏಡಿಸುವಾತನು; ಪಡಿಸಿ ಕೊಡ್ದು ನುಡಿಸು ನುಡಿವರ್ ಎನ್ದಿ, ಎದ್ದುರು (Nr.). ಏಡಿಸದ್ ಎನ್ದು ಕಲಿತನು? (Bp. 22, 48). ಏಡಿಸುತಂ (59, 20). ಆವನನು ಬೆರಳಿ ಏಡಿಸುತಾ (Bh. 1, 10, 32). See Grj. 5, 20; 5, after 20; Rāv. 5, after 55.

ಏಡು ēḍu. = ಏಟು 3. Time (Te. ಏಡು, a year; T. ಯಾಣ್ಡು, time; a year; ಞಾನ್ಱು, day = ಞಾಳ್; M. ಞಾಯರು, sun; month; *cf.* ಞಾಳ್, ನೇಸರು). See ಮೂಡೆಮೂಡು.

ಏಡೂಕ ēḍūka. = ಐಮೂಕ. *A building or wall enclosing bones;* a building constructed of rubbish, bones, etc.

ಏಣ ēṇa. *A kind of deer or antelope of a black colour with beautiful eyes and short legs* (ಮುಳ್ಳಿ Mr. 162; ಮಾನ G.). See ಕೃಷ್ಣಮೃಗ.

ಏಣಧರ ēṇa-dhara. The moon.

ಏಣಧರಧರ ēṇadhara-dhara. Śiva (Bp. 26, 52; 36, 32; 57, 94).

ಏಣಲಾಂಛನ ēṇa-lāṁchana. The moon.

ಏಣಲಾಂಛನಲಾಂಛನ ēṇalāṁchana-lāṁchana. Śiva (Bp. 27, 80; 32, 48).

ಏಣವಾಹನ ēṇa-vāhana. Whose vehicle is an antelope: Vāyu (Grj. 6, 63).

ಏಣಾಕ್ಷಿ ēṇa-akshi. A woman with eyes which resemble those of a deer (J. 19, 37; 30, 16).

ಏಣಾಂಕ ēṇa-aṅka. The moon (ಚಂದ್ರನು Nn. 146).

ಏಣಾಧಿನಾಥ ēṇa-adhināṭha. Śiva (Bp. 27, 32).

ಏಣಾಧಿನಾಯಕ ēṇa-adhināyaka. Śiva;—N. (Bp. 9, 39).

ಏಣಿ ēṇi. (fr. ಏಣು 1). A ladder (ಆಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಶ್ರೇಣಿ, ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ Mr. 119; My.; Sl. 112; T., Tu., M.). ಏಣಿಯಲ್ಲಾ ದುತ್ತಿಗೆ ಏಣಿಯ ನಿಮ್ಮ ಬಸದಣ್ಣಾ? (Bp. 37, 49). — ಏಣಿವೀಸಿಗೆ. A number of flambeaux fixed on a ladder that is horizontally carried before persons of distinction (My.).

ಏಣಿ ēṇi. A female antelope (see ಐಣೇಯ); a kind of poisonous insect.

ಏಣು ēṇu. ಏಣ್. An edge, a border; a point (ಕೋಡಿ, ದಾಲಿ, ಕೋಡು Nr.; C.; M.).

ಏತ ētа. 1. = ಏಶದ. (ಯಾತ), ಯಾತದ. See s. ಏಣ್.

ಏತ ētа. 2. (fr. ಏಱುತ, Śmd. 246. 247) = ಯಾತ. Ascent; rise. 2, an instrument on the principle of the lever for raising water, a picotta (ಆಳರ್ದ Mr. 422, o. rs. ಆಳರ್ದ and ಏವೆ; My.; Tē.; T. ಏಪ್ಪಿ). ಏತದ (Śmd. 16). ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಮನ್ನೊಲೆಯನ್ನ ಕಣ್ಣಿ ಎನೆಮುದು ಏಲ್‌ದ ಇಂ ಕವನಪ್ರಿಯೇತ್ಯಾ (204). 3, a similar instrument used for pounding rice (C.). — ಏತಕೋಲು. The bamboo by which the bucket hangs (My.; T. ಏಪ್ಪಕೊಲ್ಲ್).

ಏತ ēta. *Of a variegated colour.*

ಏತಕೆ ētakĕ. = ಏತರ್ಕೆ, ಯಾತಕೆ. See s. ಏಣ್.

ಏತತ್ಸೌಖ್ಯ ētat-saukhya. (Śmd. 100). This pleasure, this pleasure here.

ಏತದ್ ētad. This, this here.

ಏತದ್ದೇಶೀಯ ētad-dēśīya. Belonging to this country or these countries (B. 4, 117; My.).

ಏತರ್ಹಿ ētar. = ಏತ 1, ಯಾತಕ. A form used in the declension of ಏಣ್, q. v. (Śmd. 137).

ಏತರ್ಹಿ ētarhi. *At this time, now.*

ಏತ್ವ ētva. The letter ಏ (Śmd. 250).

ಏತಾದೃಶ ētādṛiśa. Such, such like; of this kind, similar to this. (My.).

ಏತಾವತ್ ētāvat. So great, so much; so far, thus far, in such a degree. (My.).

ಏದ ēda. Tbh. of ವೇದ. (My.). See Prv. s. ಏದು 2.

ಏದು ēdu. 1. = ಎಯ್ 2, etc. A porcupine (Tē.; *cf.* Sk. ಸೇಧಾ?); the Indian crested porcupine, Hystrix cristata var. indica (Bd.). ಏದಿಕ ದುಳ್ಳು (ಶಲ, ಶಲಲ G.). — ಏದುಹಂದಿ. = ಏದು. (Śmd. 78; Tē.).

ಏದು ēdu. 2. To pant (My.; Rām. 5, 8, 85). ಆಯ್ದು ಏದ ಪೋದಿ ಏದುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಏಧ ēdha. *Fuel.*

ಏಧಸ್ ēdhas. *Fuel.*

ಏಧಿತ ēdhita. *Prospered, grown up, full-grown.*

ಏಧೆ ēdhĕ. *Thriving, prosperity.*

ಏನ್ ēn. (Śmd. 96. 97). = ಏ 6, ಏಂ, ಏನು 1. What? (how? why? ಏಂ Sl. 469; T., M.; Tē. ಏನು; T. also ಏದು; Tu. ದಾನೆ). ಆದಕ್ ಏನ್? ಆದಳ್ ಏನ್? ಆಮು ಏನ್? (Śmd. 97). ತತ್ಪರಿಜ್ಞಾನಂಗಳ ಆಲಾಪಂಗಳ್ ಏನ್? (97). ಏತರ್ಕಮ್ ಏಂ? (104). ಏನ್ ಎದ್ದು ದೆಪ್ಪೊ! (175). ಏಂ ಸತ್ಯಮು? (89). ಏನಾಗಿಯುಂ (85. 137). ತಡೆವನ್ನೆ ಏಂ ಕಾರಣಾ? (151). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣಾಸ್ಮರೆ ಏಂ ಚಾಗಿಗಳ್? (183). ಸಭೋಚಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ಮಭದಾನ್ನು ರಪಿನ್ನಮೋ? ಪೇಜ್! ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ನೀವಾರಮುಯೂಮುನ್ನಾಲಮ್ ಉಮು ಏನ್ ಎನೆಮು ಇರ್ಮುದೊ ಪೃಥ್ವಿರಾಜೆಯೋ? (Lilv. 3, 4). ನಿನಗೆ ಮುಮುಕಿವ ಕಾರ್ಯಮಮ್ ಏನ್? (Bp. 29, 11). ಹಲವ ಮಾತು ಏನ್? (42, 37). ಏಂ ತುಮುಗಿ ಇರ್ವಳ್ಳಿ ತುದಿಗೋಡೆಯೋ ದುಃ ಮೆಜವೆ ನೋಡಿ ಪಾಮುತಂ ವಿಹಗಂಗಳ್? (Rāv. 9, 28). ಪೇಳಿರಿ ಏನ್ ಆದ? (Rām. 13, 7). See Rāv. 2, 35; 6, 133; 13, 8. 21. 98; J. 31, 34.—Accusative: ಏನ (Bp. 31, 15. 17; 46, 24; 49, 39; 60, 43), ಏನಂ (1, 36; 14, 19; 20, 18; 22, 18; 39, 60; Śmd. 211, o. r. ಏನ್). Genitive: ಏತದ (Śmd. 137. 16; Bp. 18, 14; 28, 17; 31, 20; 34, 36; 37, 17; 40, 33. 46; 44, 44; 51, 5). Dative: ಏತರ್ಕೆ (Śmd. 137. 140), ಏತ್ತಕ್ಕೆ (Bp. 50, 7), ಏತಲೆ (2, 24; 3, 50. 56; 24, 10; 41, 8; Śmd. 140), ಏತೆ (Śmd. 137. 143. 155; Bp. 16, 29; 36, 45; 38, 65; 43, 44; 47, 28; J. 31, 34). Instrumental: ಏತದಂ (Śmd. 137; J. 2, 24). Ablative: ಏತಮ್ಮತ್ತಣಿಂ (Śmd. 137). Locative: ಏತಮೊಳ್ (137), ಏತದಲಿ (Bp. 45, 41). — ಏತವದು. -ಉದು. Of what it? a thing of what substance, influence, value, etc.? See Bp. 37, 11; 46, 46; 53, 43. — ಏತವರ. -ಉರ. Of what he? a man of what position, faculties, etc.? See Bp. 22, 60; 43, 43; Mr. 7. — ಏನನೆಪ್ಪ. -ಎಪ್ಪ. To say what? to call what? ಏನಪ್ಪ ಎಬ್ಬೆನು, what shall I say? (Bp. 22, 55; Bh. 3, 13, 24). ಏನಪ್ಪ ಎನ್ನಬೆಂ? (Rāv. 13, 88). ಆ ಬಾಲರಿ ಇಮ್ಮನ ದುಃ ಏನನೆನ್ನಬೆ? (Bp. 57, 42). ಏನನೆಬ್ಬುವ ನಿಮ್ಮಂ? (58, 33). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. To become what? ಆನ್ದಿನ ನಿಜಸುಖವೀಕ್ಷನ ದುಃ ಏನಾಮುದು, what has become of...? (Śmd. 137). 2, to happen what? ಏನಾಮ್ಮು, what has happened? (what will happen?). ಇದಕೆ ಏನಾಯ್ತು, ಏನಾಯ್ತು? (Bp. 37, 38). ಏನಾಮೊದಂ, whatever it may be, something or other. — ಏನಾಸು. -ಆಸು 5. = ಏನಾನುಂ. ಏನಾನುಗೆದೆದ. -ಕೆದೆದ, one who lets drop anything from his mouth (ಯದ್ವದ, ಆಸುತ್ತರ Hlā.). — ಏನಾನುಂ. -ಆಗುಂ. Whatsoever, anything whatsoever. ಮೋದಂ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳಿಕ್ಕುಡಂ (Śmd. 3). ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು (241). — ಏನುಂ. -ಉ 9. = ಏನುಂ. ತಪ್ಪೊದನೆ ಪೋದ ದುಃ ಧೈರ್ ಏನಿಲ್ಲ (Bp. 44, 39). — ಏನುಂ. -ಉಂ 1. Whatsoever (ಆಣಂ, ಆಣಂ Śmd. 390). ಏನುಮ್ ಆಪತ್ತುವನ್ನು (Āśv. Hlā.). — ಏನುದ. -ಉದ 3. Whatsoever (Acc., Bp. 6, 1). — ಏನುದಂ. -ಉದಂ 2. Whatsoever (Acc., Bp. 13, 14; 18, 24; 24, 78; 31, 20. 25; 35, 38; 40, 27; 53, 18). — ಏನುವುಂ. -ಉವುಂ. Whatsoever (Nom., Bp. 2, 1). — ಏನೆಪ್ಪ. -ಎಪ್ಪ. = ಏನನೆಪ್ಪ. To say, or call, what? ನಿನ್ನಪ್ಪ ಏನೆನ್ನು ಎಬ್ಬೆನು? (Bp. 24, 81). ಕಾರಣಮ್ ಇದು ಏನೆನಲು (26, 46). ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಏನೆಬ್ಬೆ? (57, 39). — ಏನೇಪ್ಪ. rep. ಅರಸ್ಯರಮ್ ಇದು ಏನೇಪ್ಪ? ಎನುತ (Bp. 22, 11). ಎದುಗೆ ಈ ತರಣಾ ಇನ್ನು ಏನೇನಪ್ಪ ಈದನೊ? (38, 75). — ಏನೇನುಂ. -ಉಂ 9. Whatsoever. ಏನೇನಳ್ಕೆ! (Bp. 54, 14). — ಏನೇನೋ. -ಓ 3. O what? o what?! ಏನೇನೋ, ಒಂಭತ್ತು ದಿನ ದೇಸು, ದೇಸು! (Śmd. 69). — ಏನೊ. -ಒ 4. O what? o how? could it be possible? ಏನಾಗಿಯುಮ್ ಏನೊ? ತಿರ್ಪಪ್ಪವೆ ತೀರದೊನಂ! (Śmd. 137). See also 112. 133, & s. ಏನು 1.

ಏನಸ್ ēnas. *Sin.*

ಏನಿ ēni. (also My.; see s. ಇ 15).

ಏನಿಕೆ ēnikĕ. (The being somewhat), some, a little, a few (S. Mhr.). ಏನಿಕೆ ಪೆಜ್ಜಳಿಮು (B. 5, 50). ಏನಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳು (5, 83). See B. 5, 21. 60. 65. 67. 91. 92. 101. 111. 113. 128, etc.

ಏನು ēnu. 1. = ಏನ್, etc. (C.). ನಿಮಗೆ ಳುವಾಗಳಿಗೆ ಏನು ನ ದ್ಯುಸ್ಸ? (Bp. 28, 29). ಉಸಿಳಕೆ ಎಷ್ಟಿದ್ದು, ಏನು ಕಾರಣದ ಉಸ ರಂ? (47, 18). ಏನು ಫಲಂ? (52, 37). ಜೀವಿಸಲು? (Bh. 2, 13, 24). ಹಾಗದೆ, ಏನು ಮಾಡೀತು? (B. 2, 44). ಆ ನೋಡವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? (2, 42). ಏನನು (5, 165). ಏನಯ್ಯ? ಆಜ್ಞೆ ಶ್ವಾಸನ ಮಾಡಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು ಆಜ್ಞ. — ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ದುಗ ಹರಿಯುವುದನ್ನು ಬಿಡ (Prv. formed in connection with Prahlâda). — ಏನು, ಗಪ್ಪವ? ಆಜ್ಞೆ ಕಬ್ಬಳಿ ಮೂಡು ಪಡ ಆಜ್ಞ (Prvs.). ತಮ್ಮ ಆಂಗೆಯ್ದು ಏನು ಕಾರಣ (why) ಕೊಡಲು ಇಲ್ಲ? (B. 5, 126). It is occasionally used at the end of questions, *e. g.* ಹುಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ಎದ್ದಾದರೂ ಹೋಗ ತಕ್ಕದೇನು? (B. 1, 25). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೋವು ಆಗುವಹಿಲ್ಲೆನ್ನು, ನೀನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀ ಏನು? (2, 43). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡಾ ಕೊಡುವಹಿಲ್ಲೇನು? (3, 77). — ವಿಷಕೊಳಗೆ ನೇರವಿಷ ಸುತನಿನ್ನ ಫಲವೇನು? ಪತಿವೇದಗೆ ಒದಗಿದ ಸತಿ ಇವ್ವರೇನು? (Dp. 167). ತಾಯಿವೆ, ನೀ ಫಕ್ಕನ ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಪ್ರಾ ಣವಾಯುವಬೇನು? (80). ಕೆಟ್ಟುದರ ಆಯ್ಕೆಯ ಇಷ್ಟಿದ್ದ ಹೇಬಿವರೇನು? ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣವ? (68). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. See it s. ಏಗ್. ಈಗ ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಎಣ್ಣೇ ಹಣ್ಣು ಆವೆ; ಇನ್ನು ಎರ ಡು ಏನಾವಪ್ಪ? (B. 2, 36). — ಏನಾದರು. -ಆದರು. ಏನಾದರೂ. -ಆದರೂ. Whatsoever it may be; something or other; something; anything. See *e. g.* B. 2, 47; 5, 117. ಏನಾದ ರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prv.). — ಏನು. -ಉ 9. = ಏನೂ. ಏನಿಲ್ಲನ್ನು, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ನು, to say it is (nearly) nothing. ಏನಿಲ್ಲನ್ನದರೂ, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ನದರೂ, at least (B. 3, 100; 4, 125. 136; My.). ಏನು ಆಲೆಯದರ ವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕವಿ (Prv.). — ಏನೂ. -ಉ 7. Whatsoever. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯಜಮಾನಕ್ಕೆ ಜೀವ (Prv.). — ಏಕೆ. -ಎ 4. Eh! (a mode of calling to a female, C.). ಏನೆ, ಅದ್ಯಾ? (B. 2, 45). 2, what? (in asking a female, C.). — ಏನೇ. -ಏ 3. = ಏನೆ. (C.). ಏನೇ, ತಂಗೀ! (B. 3, 80). 3, whatsoever (C.). ದೂರಾ, ಏನೇ ಇರಲಿ! (B. 4, 201). — ಏನೇನೂ. rep. of ಏನೂ. ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). — ಏನೋ. -ಓ 3. ಏನೂ. -ಒ 4. O what? one does not know what? (something); o how? could it ever be? ಇದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಗೊ ತ್ತು ಇವ್ವನ್ನೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 42). ಆ ಮೂಸ ದುಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಏನೋ ಯೋಚನೆ ತೊಣ್ಣು (3, 51). See also 3, 72. 83. 122; 4, 52. 138. 196. 207; 5, 130. 2, o! (in addressing males, My.). 3, what? (in asking males contemptuously, My.).

ಏನು ēnu. 2. = ಅಹೆನು or ಇಹೆನು. A common affix for the first person singular of the present of uncertainty or mere possibility (see ಅನು 4), *e. g.* ಕೊಟ್ಟೇನು, *I may give, perhaps I give, I am likely to give* (B. 1, 12); ಅತ್ತೇನು (2, 43); ಬಿಡ್ತೇನು (4, 181); ತಳ್ಳಿ ನ್ನೇನು (5, 113); ಮಾಡ್ತೇನು (C.). See its plural ಏವು.

ಏನೆ ēnu2-ke. A common affix for the first person singular of the present, *e. g.* ತರುತ್ತೇನೆ, *I bring* (B. 1, 10), ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (1, 11), ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ (C.). 2, a form to express "I am", *e. g.* ಬಿಡ್ತೇನೆ (ಜನ್ಮ ವನ್ನು, ನಡೆದೇನೆ, etc. (S. Mhr.). — See ಆನೆ 1, and the plural ಏವೆ 1.

ಏಪಿ ēpi. A heavy wood like mahogany, Shorea robusta (My., Tē.; *cf.* ಇಂಪಿ?).

ಏಬ್ರಾಜ ēbraja. The insect cochineal (ಇಸ್ಪ ಗೋಪ Mr. 165; ಇಸ್ಪ ಗೋಪ, ಕೆಮ್ಮುಟಿ Ke.).

ಏಬ್ರಾಸಿ ēbrāsi. = ಎಬ್ರಾಸಿ. (My.; M. ಏಬ್ರಾಳೆ, a beggar, a silly man).

ಏಯ್ ēy. 1. = ಏಸು 1, etc. To cast, to throw, to shoot (Tu. ಎಯಿ, Tē. ಏಯು, ಯೇಯು; R.).

ಏಯ್ ēy. 2. An exclamation used in calling to inferior people (My.).

ಏರಕೆ ērake. = ಎರಕೆ. A sort of grass, which when plucked by Krishna and his family turned to clubs.

ಏರಂಡ ērāṇḍa. *The castor-oil plant, Palma Christi, Ricinus communis* (ಗ್ರಾಮುರುಪ, ಆವುದಲ Mr. 136).

ಏರಂಡಕೆಟ್ಟ ērāṇḍa-kiṭṭa. Drugs of castor-oil (ಹೆಟ್ಟ Śm. 89).

ಏರಿ ēri. A raised bank, the bank of a tank, etc. (My.; T., M.; ಆಲಿ, ಪಾಲಿ Hlā.). ದುಳಲೇರಿ (ಸೈತ Nr.). ಕೆಡೆಯ ಏರಿ (ಪಾರಣ, ಪಚಾಕುಷ್ಟನ Nn. 99). ಏರಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಸೆ, ನೀರಿಗೆ ಏರಿಯ ಆಸೆ (Prv.). See Sp. s. ಪಂಟು. 2, a tank (My.). — ಏರಿಕಟ್ಟಿ. = ಏರಿ No 1. (My.).

ಏರು ēru. 1. = ಆರ್ 4. (My.). — ಏರುಳಕ್ಷಾಯ. Plough-tax (My.). — ಏರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ಏರುಳಕ್ಷಾಯ. (My.). — ಏರು ಸುಂಕ. = ಏರುಳಕ್ಷಾಯ. (My.).

ಏರು ēru. 2. (= ಎರುಮು). Dung, cowdung (R.; *cf.* ಎರಮು).

ಏರು ēru. = ಜೇರು. — ಏರುಜೇರು. dupl. = ಏರು. ಏರುಜೇರು ಕಟ್ಟು = ಜೇರು ಕಟ್ಟು (My.).

ಏರುಂ ēruṁ. (ēruṁ?). — ಏರುಮ್ಮಟ್ಟಿ. A climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (St. & Pl.).

ಏರುವಂಗ ēruvaṅga. N. of a plant (ಗಜ್ಜೇಲ, ಸದುಮ್ಮೇಲ Sl. 162).

ಏಱಿ ēṟi. 1. = ಏಱು 5, ಏಱ 1. A wound. ಏಱಗಳ್ (J. 4, 35; 16, 40).

ಏಱಿ ēṟi. 2. = ಆಱ್ 2. To become, to be fit, to be suitable, to fit; — to be possible, to be able (T., M. ಏಱು, ಏಱ್, ಏಲು). 2, to meet in battle (M.); to oppose (= ಎದಿರ್ T.). See ಆಱು 3, ಏಱ 2.

ಏಱಿ ēṟi. 3. To glean, gather, or pick off; to select, choose (Tē.; Tu. ಏಱು = ಬೇಱು, separate; ಏಱ್ದು, to be separated or divided; *cf.* ಎಱ್ಚ 1).

ಏಱಿ ēṟa. See s. ಏಱು 1.

ಏಱಿಸಾಳಿ ēṟu2-ālli. (Śmd. 239). A person fond of, or expert in, mounting and riding. See s. ನೀಱು.

ಏಱಿ ēṟi. An ascender. See ಆರೋಹಿ.

ಏಱಿಕೆ ēṟike. Rising, increasing; mounting; etc. (C.; Râm. 6, 53, 42; see ಆಳಿಸೇಱಿಕೆ).

ಏಱಿಸು ēṟisu. To raise; to place upon; etc. (C.). ಏಱಿಸಲ್ ಮಟ್ಟುದು (ಆಕೋಪನ Hlā.). ಮುಗೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊಜೆ (ದಳಧಿ Mr. 200). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟವ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆಸೂಲ ಕಾರಿಯಂ, ಜೀವದೆಗೆಯುವ (Śmd. 66. 133). See ನಿ ಏಱಿಸು, ನಿವೇಱಿಸು; Śmd. 224; Abh. P. 11, after 6; Bp. 11, 45; 17, 22; 23, 14; 38, 15; 42, 3; 47, 41; 50, 13; 55, 9. 57; 57, 88; 58, 22; 60, 61; Śiv. 1, 44; B. 3, 119; 4, 55. ಪಾಣಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿದನು (ತೊಟ್ಟಿಂ G.). ಏಱಿಸಿದ ಹೂವ (ಪೂಜೆಯ G.).

ಏಱು ēṟu. 1. To rise; to increase, to become more or much; to ascend; to mount; to

climb (ಆರೋಹಣ Śmd. Dh.; Śm. 116; C.; T., M.; Tu. ಏಮು; *cf.* ಎಕ್ಕು 3). P. p. ಏಪಿ. ಕ್ರಾವಸ್ ಏಪಿದಂ (Śmd. 67). ನಿಮಗೆ ಅವ್ವನು ಮುಸಕೆ ಏಮಿಪುಸ್ತ? ಆಬ್ಬಿಬ್ಸ್ ಆವಸ್ ಆಮ್ಮುಳಿಗೊ ಳೈದು! ಎನ್ನು, ನದರಕ್ಷ ಮುಸುಂ (117). ಕಳ್ಳುಸ್ ಏಪಿದಂ (144). ರಾಗ್ಗಸುಸ್ ಏಪಿ'ಸಿವವಸ್, ಆಹಿಶಮ್ಮೆಸುಸ್ ಏಪಿದಸ್ (224). ಮುರಮೆಳ್ ನದಿಪ ಆಂಳವನಿಂಸುಸ್ ಏಪಿದಂ (285). ಆನಿಂಸುಸ್ ಏಮಿಪಾತ (Śiṣṭāc., etc.); ಕುಮುರಿಂಯುಸ್ ಏಮಿಪಾತ (Sṭāc., etc.); ಹಮಿಗಳ್ ಏಮಿಪಾತ (ಧಾವಿಳ, etc. Hiḷ.). ಕಾಳಿಗಕ್ಕೊಕ್ಕರಮ್ ಆಲ್ಲ ವೆ ವಿಷೋಪಾರ್ಜನಮ್ ಆಗಿ ಏಮಿಪ ರಥವು (ಪಕ್ಷರಥ Nr.). ಸುಖ ದುಃಖ ಸಿಟ್ಟು ಕನಿಕರ ಮುಸ್ತಾದ ದೂಸನಸಬ್ದಪ್ರಿಗಳು ಕೊಪ್ಪಿ ತಲೆಗೆ ಏಪಿ'ದಾಗ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಜಡವಸ್ತು ಸ್ವಮ್ಮಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (Śi. 73). ಬಹಳ ಮುವದೇಪಿ'ದವಳು (ವ್ರಮುವೆ 182). ಮುವದೇಪಿ'ವ ಆನೆ (ಮುತ್ತ 269). ಆಮುರೇಪಿಮುತ್ತವೆ (C.); ಏವದೇಪಿಮುತ್ತವೆ (takes effect, C.). ಬೆರೆಯೇಪಿಮುತ್ತವೆ (C.). ಹಾಪು ಕವಿದ ಗಾಯವುದೊಳಗಿನ ನೆತ್ತರಾ ತೆಗದರೆ ವಿಪವು ಏಮಿಪವಿಲ್ಲ (B. 2, 26). ಕಪ್ಪೆಲಿ' ಇರ್ದ ನೆರ್ಮಿದ್ (ಕುಮುವ Mr. 420). ರಥದಪ್ಪ ಏಮಿವಂ (ರಾಜಾಧಿರಾಜ 287). ವ್ರಪಣ್ಣದ ಎತ್ತೇಪಿವುದಂ (ಅನರ್ಘ್ಯಾವ 247). ದುರವ ತುದಿಯುಸ್ ಏಪಿ' (Sp.). ಉಪ್ಪೇಪಿ' ಸಲುಸ್ ಆಬ್ಬರಿಸೆ (Râm. 20, 21). ಸೆಗಳೆಗಳ್ ಏಪಿದವು (Bh. 1, 5, 5). ಆನ್ದ ಬೇಪಿ'ತು ಮುಸುಮು ತಕುನಿಸುವೋ ಧನಾದಿಗಳ (2, 13, 42). ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಏಪಿ'ದುಮು (J. 3, 41). ಇಳೆ ಕಾಮ್ಮೇಪಿ'ಮುಮು (Rśv. 5, 30). ಕಾಮ್ಮೇಪಿ', ದಿಕ್ಕವಿಸ್ಸಿಗಳ್ ಆಬ್ಬಿ (6, after 11). ದಿನವಿನಕೆ ಕಳೆಯೇಪಿಮುವಿರ್ದಳು (Pril. 3, 31). ದೆಮುರ್ ಏಪಿ'ದ ಆಸನಂ (Rśv. 5, 118). ಯಾಕೆ ದುರವ ಮೇಲೆ ಏಪಿ'ದ್ದಿ? (B. 2, 21). ಏಪಿ'ದವ ಇಪಿ'ದಾನು (Prv.). See Bp. 1, 32. 50; 5, 38; 32, 15; 36, 13; 37, 49; 39 sum.; 39, 45. 47. 49. 51; 52, 13; 57, 88; 59, 12; 60, 58; Râm. 20, 23; Dp. 167; Rśv. 5, 122; 6, after 11; 13, 2; Râghś. 17, 73. — ಏಮಿ. An infinitive of ಏಮು: so as to rise or go up, etc.; upwards; increasingly (T., M. much, more, too much); rising. — ಏಮಿ ಕಟ್ಟು. To tie on high; to put a tie (to a man's arms) and draw him up (for punishment, S. Mhr.). 2, to be tied on high: to hang down. ಏಮಿ ಕಟ್ಟಿಮುಮು (ಆಪ್ರಲಮ್ಬ, ಉಚ್ಚೃಙ್ಖ Hiḷ.). — ಏಮಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು = ಏಮಿ ಕಟ್ಟು. ಏಮಿಗಟ್ಟಿಮುಮು (ಉಚ್ಚೃಙ್ಖ, ಆಪ್ರಲಮ್ಬ Mr. 459). — ಏಮಿ ಪಾಕು. To pile (My.). See Prv. s. ಕೆಮು. — ಏಮಿ ಪೊತ್ತು. The time from sunrise to midday (My.; B. 2, 10). — ಏಮಿಸಾಮಿ. -ಆಮಿ. Mounting and riding. See Bp. 61, 24; Rśv. 6, after 11; J. 6, 39; 29, 7; Bh. 1, 7, 2. — ಏಮಿ'. = ಏಮಿ. — ಏಮಿ'ಪೆಗೆ. -ಪೆಗೆ. To be swollen, puffed up or distended. ಉಬ್ಬಿದ ಉರ ವ, ಏಮಿ'ಪೆಗೆದ ಒಡಲು, ಬಾಗಿದ ಮೆನ್ನ . . . ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಯ್ಕಳ್ (J. 28, 46).

ಏಮಿ ēṟu. 2. Rising, etc.; rising ground (My.; ಏಣ್ಣಿ G.). — ಏಮುಂಜವ್ವನ. -ಂ-. Rising youth, bloom of youth, prime (Grj. 9, 107). ಏಮುಂಜವ್ವನದೊಳ್ ಸೊಕ್ಕಿ (Śmd. 204 Mḍb.). — ಏಮುಂಜವ್ವನೆ. -ಂ-. A very young woman (ನವಯೌವನೆ Śe.; Rśv. 2, 20). — ಏಮುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Hard breathing (My.).

ಏಮಿ ēṟu. 3. = ಏಮು. See ಮೊಸೆಯೇಮಿ. *Cf.* ಆಪ್ 6?

ಏಮಿ ēṟu. 4. (fr. ಇಪ್ 1). That with which one pierces or which one throws (? T. a thunderbolt; see M. s. ಏಮು 1, & ಏಟ್ಟೇಮಿ).

ಏಮಿ ēṟu. 5. (fr. ಇಪ್ 1). = ಏಪ್ 1, etc. A cut, a wound (ಕ್ಷತ Śmd. Dh.; ಗಾಯ Śm. 116, Bhn. 51; ಕ್ಷತ, ಕೆಮುಪ Hiḷ.; ಇಮುಪ Mr. 396). ಏಪಿ'ಂಗೆ (Mr. 396; Abh. P. 13, 80). ಪೂರಾಯದ ಏಪಿ'ನ ಕರಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕಳಕಳಂ (Bh. 3, 13, 28). ಇಪಿ'ದರೆಯು ಏಪಿ'ಲ್ಲ (Sp.). See ಆಳ್ಕೆಯಿ s. ಆಳ್ 5.

ಏಮಿತ ēṟuta. = ಏಪ (Śmd. 240). The act of rising, etc.

ಏಮಿವಿಕೆ ēṟuvikĕ. Rising, etc. (My.).

ಏಪ್ ēṟ. 1. = ಏಪ್ 1, etc. A wound. — ಏಪ್ಪಡು. A wound to be got; to get a wound, to be wounded (ಗಾಯಪಡೆ Śmd. 217 Mḍb. C.; Čt. I, 52). ಏಪ್ಪೆತ್ತರ್ ಏಪ್ಪೆತ್ತರಂ ಪಮಳಂ ದಾಮ್ಬುವು ಉಚಿತಂ (Śmd. 79. 217). — ಏಪ್ಪಾಗ್. A wound to heal. ಏಪ್ಪಾಗ್ವುದು (Śmd. 217). — ಏಪ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get a wound, to be wounded (J. 21, 6; 23, 6; 25, 27).

ಏಪ್ ēṟ. 2. (fr. ಏಪ್ 2). The state of being fit, etc. 2, the state of meeting and opposing. — ಏಪ್ಪ ಏಪು. To arrange, to set in order (Śi. 284; My.; Tč.). — ಏಪ್ಪಡಮು. To be arranged, etc. (My.; Tč.);—to be ready (as a person to act, My.). — ಏಪ್ಪಾಟು. = ಏಪ್ಪಾಡು. Decision; arrangement (My.; Tč.; T. ಏರ್ಪಾಡು). — ಏಪ್ಪಾಡು. = ಏಪ್ಪಾಟು. (My.). — ಏಪ್ಪುಗ್. To go to meet, to oppose, to hinder, ಏಪ್ಪುವುದೆನ್ದು ತಪ್ಪಿಯ್ದುದು (Śmd. 11). ಏಪ್ಪುವುದು (Śmd. 217).

ಏರ್ವಾರು ērvâru. = ಈರ್ವಾರು, etc. *A sort of cucumber. Cucumis utilissimus* Roxb.

ಎಲ ēla. = ಏಲೆ. (My.; T.).

ಏಲಕ್ಕಿ ēlĕ-akki. = (ಇಲಾಚಿ, ಎಲಚಿ), ಯಾಲಕ, ಯಾಲಕ್ಕಿ. Large cardamoms (ಏಲೆ, ಕೃಷ್ಣೈಲೆ, ಚಿನ್ನವಾಲೆ, etc. Nr.; ಕಮಲೆ Nr.; Mhr. ಏಲಚೀ, ಏಲಾಚೀ). See ಕಲ್ಲೆಯ-, ಬಿಳಿಯ-; Śi. 152. 153. 415. — ಏಲಕ್ಕಿಗಿಡ. The cardamom plant, Alpinia cardamomum Roxb. (St. & Pl.).

ಏಲವಾಲುಕ ēlavâluka. *A perfume, the fragrant bark of Feronia elephantum.*

ಏಲಕುರಿ ēlakuri. The plant Cassia sophora, or a cough medicine (ಕಾಸವುದ Nr.).

ಏಲಂ ēlâm. = ಎಲಾಂ, ಯಾಲ. An auction, a public sale (My.; Tu. ಏಲಂ; Tč. ಏಲಮು, ಯಾಲಮು; H., Mhr. ಏಲಾ ಮ್, ಲಿಲಾಂವ, ಲೇಲಾಮು, ಲೇಲಾಂವ).

ಏಲಾಪರ್ಣಿ ēlâ-parṇi. *The plant Mimosa octandra* Roxb.

ಏಲು ēlu. 1. = ಜೇಲು 1. (My.).

ಏಲು ēlu. 2. = ಜೇಲು 2. (My.).

ಏಲು ēlu. 3. To hang, to dangle (Tč. ವೇಲು, ಜೇಲು). — ಏಲಾಮು. -ಆಮು. To swing (Sḍ.).

ಏಲೆ ēlĕ. ಏಲಾ. = ಏಲು. *Large cardamoms: the seed of Alpinia cardamomum.* (T. also ಆಲಿ).

ಏಲೇಶಕೇಶವಯ್ಯ ēlēśa-kēśavayya. N. (Bp. 47, 35; 60, 16. 26).

ಏಲೇಶ್ವರದ ಕೇಶವಯ್ಯ ēlēśvarada kēśavayya. N. (Bp. 9, 48; 58, 5).

ಏಲೇಶ್ವರನ ಕೇಶವಯ್ಯ ēlēśvarana kēśavayya. N. (Bp. 60, 12).

ಏವ ēva. Disgust, dislike, hatred (Tč.; *cf.* ಏವ 7, ಏವಿಗೆ);—ugliness (Tč.); something that is disgustful: a lamentable event (? Abh. 10, 209).

ಏವಂ ēvaṁ. *Thus; as, like;* certainly, indeed, even.

ಏವಮಾದ್ಯ ēvam-âdya. *Of which the beginning is of this very kind, of the mentioned kind.*

ಏವಾಗಲೂ ēvâgalū. See s. ಏ 5.

ಏವು ēvu. = ಅವೆವು or ಇವೆವು. The plural of ಏವು 2, *e. g.* ಇವ್ವೇವ (B. 2, 45), ಕೊಟ್ಟೇವ, ಮಾಡ್ಕೇವ (C.).

ಏವೆ ēve-šu. 1. The plural of ಏವೆ No. 1, *e. g.* ಬರೆಯುವ್ವೇವೆ (Śi. 404), ಮಾಮುವ್ವೇವೆ (C.). 2, of ಏವೆ No. 2, *e. g.* ಬಪ್ಪೇವೆ (ಬಸ್ಸು ಏವೆ, S. Mhr.).

ಏವೆ ēvĕ. 2. = ಆಮೆ, etc. A tortoise (ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ, ಕೂರ್ಮ IIIā.). ಪಶ್ಚೀವೆ (ಮುಲಿ IIIā.).

ಏಷಣಿ ēshaṇi. (= ಈಷಣೆ). Seeking; wish, desire. 2, *an iron arrow.* See ಆಸ್ಫೀಜನ.

ಏಷಣಿಕೆ ēshaṇikĕ. *A goldsmith's balance.*

ಏಷಣೆ ēshaṇĕ. (= ಈಷಣೆ). *Seeking; begging, solicitation; wish, desire.*

ಏಷಿತ ēshita. Searched, etc. See ಆನ್ವೇಷಿತ.

ಏಷ್ಯತ್ ēshyat. What is to come, future (Sk.).

ಏಷ್ಯತ್ಕಾಲ ēshyat-kāla. Future time (R.).

ಏಸಿಕೆ ēsikĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (My.).

ಏಸು ēsu. 1. = ಇಸು 3, etc., ಏಯ್ 1. To throw. — ಏ ನಾಮು. -ಅಮು. To shoot arrows (ಶರಗಳ ŚmḍDh.; Abh. P. 9, 68; 10, 33. 34; 10, after 76; 10, 202; 13, 38).

ಏಸು ēsu. 2. (fr. ಇಸು Śmḍ. 250). A throw, a shot. ಏಸುದೆಬ್. -ದೆಬ್. To be shot or hit (Abh. P. 9, 83).

ಏಸು ēsu. 3. = ಎನಿತು, etc. What quantity? etc. (C.; see ಎನಿತು). ಏಸಂ (Bp. 60, 49), ಏಸಕ್ಕೆ (= ಏಸಕ್ಕೆ, 18, 17. 36; 31, 13; 40, 77), ಏಸದಿ (Bh. 1, 10, 4). See Bp. 18, 18; 27, 1; 29, 12; 30, 13; 40, 47; 44, 40. 68; 59, 2. 15; 60, 49; Bh. 3, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46; 25, 32; 32, 30. ಏಸು ಕೇಳಿದರೂ ಕಾಡ ತಪ್ಪದು (Prv.). 2. = ಅನಿತು, etc. See ರವೇಸು. — ಏಸವದಂ. -ಆದಂ. = ಎಷ್ಟವನು. A man of what position, power, faculties, etc.? (Bp. 22, 41; J. 4, 62). — ಏಸವಳ್. -ಆದಳ್. A woman of what position, etc.? (J. 6, 48).

ಏಸೆ ēsĕ. = ಯಾಸೆ. Crooked; wild, savage, rude, vulgar (Tē. ಏಸೆ, ಏಸ). — ಏಸಾಳು. -ಆಳು. A savage (Bp. 40, 76; Tē. ಏಸವಾಮು).

ಏಹಸ್ ēhas. Anger; evil. See ಆನೇಹಸ್.

ಏಳಗ ēḷaga. Tbh. of ಏಡಕ (ŚmḍDh. 29).

ಏಳಿದ ēḷida. (ŚmḍDh. 40). Contempt, mockery, abuse, blame, disgrace (ತಗಡ್, ಪಯ್, ಜುಗ್ಪ, ಕೊಚ್ಚಾಟ, ಅವಳ, ನಿಸ್ಸೆಸ್; Rām. 6, 53, 75; T., M.; M. ಏಡಕೆ, backbiting, etc.; T., M. ಇಳಿ, vulgar laughter, contemptuous grin; disgrace; to grin; *cf.* ಎಳ್ಕಲಿಸು?, ಏಡಿಸು). 2, a contemptible, etc., man (Abh. P. 10, 13). — ಏಳಿದಂಗೆಯ್. -ಒಂಗೆಯ್. To censure, to contemn, to mock, etc. (C. Bp. 11, 9; V. 14, after 36 & 40). ಏಳಿದಂಗೆಯ್ಯಲಿಯ್ ತೆಗಳ್! (ŚmḍDh. 16. 277). — ಏಳಿದಪ್ಪುಗೆ. -ಒಪ್ಪುಗೆ. To censure, etc. (Abh. 10, 229; 14, after 22).

ಏಳಿಸು ēḷisu. (= ಏಡಿಸು). To censure, to reprove, to contemn, etc. (see ಏಳಿದ); to throw into the shade, to eclipse (Ch. v. 1). See Abh. P. 3, 155; 9, 100; 13, 139; 15, 67; Grj. 2, after 106; Rāv. 1, 36; 5, after 120; 13, 9.

ಏಳೆ ēḷĕ. N. of a metre (Ch.; Tē. ಏಳೆ, a carol or catch; a hurra or hoop; a chorus of applause).

ಏಱ್ ēṟ. 1. = ಎಱ್ 1, etc. To stand up; etc. (ಉತ್ಥಾನ Śmḍ. Dh.; M. ಏಮು). P. p. ಎದ್ದು. ಏದ್ದಿ (J. 3, 5. 21; 6, 3). See Bp. 12, 44; 31, 10; 32, 45; 37, 42; 42, 2; 61, 37; Bh. 1, 10, 26; Rāv. 9, 25. — ಏಱ್ಪೋಗ್. rep. (Bp. 5, 6; 32, 43. 44. 58; 42, 9; 46, 65).

ಏಱ್ ēṟ. 2. = ಎಱ್ 2. A (wrong) form of ಎಱ್ 2. — ಏ ದ್ದಿರ್. = ಎದ್ದಿರ್, (instead of which it often appears in MSS. and prints). See *e. g.* Grj. 4, 37; Bp. 56, 39; etc., etc.

ಏಱ್ ēṟ. 3. = ಎಱ್ 4, etc. Seven (ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ Śmḍ. I; T., M. ಏಮು; Tē. ಏಮು). ಏಱ್ಕೆ (Śmḍ. 223). ಏದಿಲಿ (Bp. 35, 32). ಏದಿಲೊಳು (40, 73). ಏದಿಂ (38, 11). — ಏಱ್ಕಡಲ್. The seven seas (Śmḍ. 225). — ಏಱ್ಕೋಟೆ. (The) seven fortresses (Śmḍ. 225). — ಏಱ್ದಡಫ. The seven seas (Bp. 58, 62). — ಏಱ್ದಿನ. Seven days (Bp. 32, 20; 43, 50; 52 sum.; 52, 35; 60, 23. 26). — ಏಱ್ನೂಱ್. = ಏಱ್ನೂಱು. ಏಱ್ನೂರ್ವರಂಬ್ಮರಗಳ್ (Bp. 20, 30). — ಏಱ್ನೂಱು. Seven hundred (Bp. 47, 2; 51, 66; 56, 56; J. 13, 8). — ಏಱ್ಪತ್ತು. Seventy (Śmḍ. 225). — ಏಱ್ಮೆ. = ಏಱ್ತೆರೆ. (Śa.). — ಏಱ್ವೆರೆ. A kind of boil or sore (Śmḍ. 225). ಕರಗುಗುಮ್ ಏಱ್ವೆರೆಯೆಂಬಿನ ಕುರುವಂ ದೆಗಂ (225). — ಏಱ್ವಿನಸ. = ನವ್ಯವ್ಯಸನ. (Śa.).

ಏಱ್ಗೆ ēṟge. = ಏಱ್. Rising; growth, increase; greatness, magnificence, elevation, glory; elation; haughtiness. ಮುಚ್ಚಟ್ಟಿನವದ ಏಱ್ಗೆ (Bh. 1, 8, 48). ಉಂಡ ಕೆಟ್ಟಿನ ಏಱ್ಗೆಯನ್ನಿ ಮೂಡಿದಂ ಪಶ್ಚಿಂ (J. 26, 13). ಪ್ರತಾಪದ ಏಱ್ಗೆ ನನ್ದಿ (28, 5). ಜೇಮಾದ ಮೂತಂ ಕೇಳದೆ, ಏಱ್ಗೆಯಿನ್ದ ಓಜೆಗೆಟ್ಟು ಮುಡಿಯು ಮುಕ್ಕಳ ಆಳಿಕೆ ಜಾಱಿಳಿಗಿನ್ದಲು ಜೋಜಾಗಿಯು ಮುನಿಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಪುದು ಲೇಸು (Subhāshita padya). See Ch. v. 337; Bp. 9, 24; J. 2, 4; 18, 45.

ಏಱಿಸು ēṟisu. To cause to rise, to raise, etc. (J. 10, 12). ಏಱಿಸರ್ (Śmḍ. 153. 255). ಏಱಿಸಿದರ್ ಆಸ್ಥಾನದ ವಸ್ತುಮಂ ಕಾಲದರ್ (J. 22, 7).

ಏಱು ēṟu. 1. = ಏಱ್ 1, etc. To stand up, etc. (C.). P. p. ಎದ್ದು (J. 2, 37). ಏಱುವ (Śl. 82. 367). ಏಱಿ (Bp. 12, 44). ಬೀಳ್ವಿನ್ ಏಱುವಂ (18, 63). ಇಱಿದೆದ್ದು ಕಾಮುವ (ಆಫೇಷ್ಠಗ, etc. Nr.). ಆಯಿವಿನಿನ್ದ ಎದ್ದ ಸಿಟ್ಟು (Śl. 69). ಎದ್ದಮು (ಉತ್ಥಿತ 429). ಮೋಲಕ್ಕೆ ಏಱುವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (82). ಕೊಳಕೆ ಏಱುವ ಹುಳು (367). ಮಿಣ್ಣೆದ್ದ ಭೃಂಗಾಳಿಗಳ ಬಳಗಂ (J. 3, 8). ಎದ್ದವ ಮುನಿಲ್ಗಳ್ ಎನ್ದೆನಗಳೊಳ್ (17, 2). ಪೊಟ್ಟೆಳೆವತ ಎದ್ದು (B. 2, 25). ಎ ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಪಾಲ್ಗೇ ನಿಡದೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದಲಿ ಹಿಣ್ದೆ ಒನ್ದು ಹೊಸ ಸು ಬಿ ಏಱುತ್ತವೆ (2, 37). ಆ ಬವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೆ ಯ್ಯಾದರು ಹ್ಯಾಗೆ ಏಱುತ್ತದೆ? (2, 43). See Bp. 16, 29; 18, 63; 37, 23; 45, 52; 48 sum. (ಪ್ರಾಸು) ಎದ್ದರೆ (ನೀಸು) ಕೆಟ್ಟೆ! (ಕುಗ್ಗಿಸು) ಆದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಎದ್ದವನು ಗೆದ್ದಾನು. — ಎದ್ದೇಬಿರಾಜಿಸ ಬಿದ್ದಿ ಕೊಗ್ಗಿ ದಿಗಿಜಾ ತಪ್ಪಾಕೋ? — ಎದ್ದಾಕ್ಕ, ಜೋಗಿ? ಆನ್ದರೆ ಕಡಾಸು ಮೆಗಲು ಮೇ ಲೆ. — ಎದ್ದು ಹೋಗು! ಆನ್ದರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನನ್ದ (Prvs.).

ಏಱು ēṟu. 2. = ಏಱ್ 3, etc. (Śmḍ. 223). Seven (Bp. 40, 73). ಏದಕ್ಕೆ (C.). ಏದು ಗೇಣ (B. 5, 12). ಏದು ಕೇರಿ (Bp. 24, 49; 25, 11). ಏದು ಜಾಡ (60, 26). ಏದು ದಿನ (28, 57; 43, 31; 52, 43). ಏದು ಪಾಳಿಗೆ (50, 24; Mr. 46). ಏದು ಸೂರ್ಯಸಮಗಳ್ (Bp. 51, 1. 64). ಏದು ಪ್ರಳಯತಂಗಳ್ (57, 12. 13). ಏದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪಾಸ್ತ (20, 30). ಏದು ದಾರ್ಢಾತಿಗಳು (53, 25). ಏದು ವಿಧವರು (45, 25). ಏದು ಮೋಲಣ ಜೋಳಂ (Mr. 32); ಏದು ಪಾಡ (ಸ್ತವ 500). — ಏದನೆಯ. -ಆನೆಯ. Seventh (J. 30, 41). ಏದನೆಯ ಪ್ರಳಯಣ (B. 5, 269). — ಏದರೆ. -ಉರೆ. Seven and a half. — ಏದರೆಯಾನಿವ ಶನಿ. -ಆನಿವ-. The planet Saturn supposed to have evil influence once in 7½ years of his 30 years' revolution (My.). — ಏದು ತಲೆಗವವನ್ನಬರ. -ತಲೆ ಕವರ ಆಳ್ವಬರ. Up to the period of seven generations. ಸದೂಸಮ್ತಿಮ್ ಆ ಪರು ಏದು ತಲೆಗವವನ್ನಬರ ಸಪಾಪಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Kr.). — ಏದು ನೂಱು. Seven hundred (Bp. 5, 18). — ಏದು ಮುಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. N. of a female image of wood (plaything of children, My.). — ಏದುವರೆ. ಏದೂವರೆ. = ಏದರೆ. (My.). — ಏದೆಪೆಡಗಾಗ. -ಎಡೆ-. A fabulous seven-hooded cobra (My.). — ಏದೆಣ್ಣು.

-ಎಣ್ಣು. Seven or eight (B. 3, 66); seven times eight; fifteen (My.). — ಏಳ್‌ರಡು. -ಎರಡು. Fourteen (Ch. v. 331); etc. — ಏಳ್‌ಲೆಯ ಜಾಜಿ. -ಎಲೆಯು-. = ಏಳ್‌ಲೆಜಾಜಿ. (ಅಕಮುಖ್ಯ, ಸಪ್ತಪರ್ಣ Mr. 111; Sl.; My.). — ಏಳ್‌ಲೆಮಾಯಿ. -ಎಲೆ-ಪಾಲೆ. A large evergreen tree, Alstonia scholaris R. Br. (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ವಿಷಾಲತ್ವಕ್, ವಿಷಮುಖ್ಯ Nr.; ಕಡಲಿ Nn. 43). — ಏಳ್‌ಲೆ. -ಎಲೆ. Seven threads. ಏಳ್‌ಲೆಗಳ ದಾಜು (ಸಪ್ತಕ Sl. 220). — ಏಳ್‌ಲೆಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಕಟ್ಟಾಣಿ. A gold bead necklace composed of seven strings or rows (C.). — ಏಳ್‌ಲೆದಾರ. -ದಾರ. A string of seven threads (C.).

ಏಳು ēḷu. 3. = ಹೇಳು. To say, etc. (My.).

ಏಳುವಿಕೆ ēḷuvikĕ. Rising, etc. ಉಳಿತವನು ಮೀಲಕ್ಕೆ ಏಳುವಿಕೆ (ಧ್ಯಾನ Sl. 437).

ಏಳುಹ ēḷuha. Rising, etc. ಇಮಿಡೀಯುಹ (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ, ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥ Nr.).

ಏಳ್ಗೆ ēḷgĕ. = ಏಜಿಸೆ. ಕೋಡಗುಂ ಜವದುಡುಂ ಏಳ್ಗೆಯುಡುಂ ಅಸುರರುಂ ಅಪ್ಪಿಸಂ ಮುಡಂ ಪಿಡುತರೆ ಕೀಡಿ ತಾಗಿಮುವ ಎರಪ್ಪಿಡೆದು ಅನೆಮೋಳ್ ಅನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). See Grj. 1, 9; 10, 99; Rām. 1, 7, 2; Rśv. 13, 84; Śśv. 1, 68; Č. Bp. 2, 3; J. 2, 64; 11, 23; 12, 5; 18, 16. 42; 30, 49.

ಏಳ್ಬರ್ ēḷbar. Seven persons. ಏಳ್ಬರುಂ ಎಣ್ಬರುಂ (Śmd. 180).

ಏಳ್ವರು ēḷvaru. = ಏಳ್ಬರ್. (My.).

ಏಳ್ವಿಕೆ ēḷvikĕ. = ಏಜುವಿಕೆ. (My.).

ಐ

ಐ ai. ĕi. The thirteenth letter of the Alphabet (Śmd. 17. 18). The *initial* ಐ in Kannaḍa words has arisen from ಆಯ್, ಆಯಿ (Śmd. 65. 189, or ಎಯ್). *For Kannaḍa words that appear with an initial* ಐ *in MSS. or prints see s.* ಆಯ್ *(or* ಎಯ್*).*

ಐ ai. = ಆಯಿ. An interjection of calling, summoning, or remembering. See Nr. s. ಜೋಳಯಿಸು.

ಐಕಮತ್ಯ aikamatya. (fr. ಏಕಮತಿ). Sameness of opinion, unanimity, agreement. (My.).

ಐಕಾಗಾರಿಕ aikâgârika. (fr. ಏಕ & ಆಗಾರ). A robber breaking into lonely houses, *a thief.*

ಐಕಾರ ai-kâra. The letter ಐ (Śmd. 11).

ಐಕ್ಯ aikya. Oneness, unity (of mind, etc. My.); singleness; identity; harmony; sameness. 2, an aggregate. 3, the number 1 (Mr. 73). See Kâvy. V, 2. 54 seq. — ಐಕ್ಯಮಾಗು. -ಆಗು. To become one or identical with (J. 10, 11).

ಐಕ್ಯಭಾವ aikya-bhâva. The state of being one, oneness (J. 18, 32).

ಐಕ್ಯವರ್ಣ aikya-varṇa. A mixed, blended colour. See ಪುಷ್ಪರಾಗ.

ಐಕ್ಷವ aikshava. (fr. ಇಕ್ಷು). *Relating to sugarcane, of sugarcane.*

ಐಂಗುದ aiṅguda. (fr. ಐಂಗುದ). *The fruit of the tinguda plant.*

ಐಡವಿಡ aiḍaviḍa. = ಐಬಿಲ. *Kurûra.*

ಐಡೂಕ aiḍûka. = ಏಡೂಕ. (ಆಸ್ಥಗಳ್ಳಿ ಗೋಡೆ G.).

ಐಣ aiṇa. (fr. ಏಣ). *Belonging to the male black antelope.*

ಐಣೇಯ aiṇêya. (fr. ಏಣೆ). *Belonging to the female black antelope.*

ಐತಿಹ್ಯ aitihya. (fr. ಇತಿಹ). *Oral tradition, a legend,* a tale (B. 4, 157).

ಐತ್ವ aitva. The letter ಐ (Śmd. 188. 356. 360; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಐನ aina. = ಆಯಿನ. A mirror; a glass-pane; spectacles (My.; Mhr., H. ಆಯಿನಾ, ಐನಾ).

AI

ಐನು ainu. = ಆಯಿನು. (My.).

ಐಂದ aindа. = ಆಯಿಂದ್ಮಾ. Hereafter (My.; Tu.; H.).

ಐಂದವ aindava. (fr. ಇಂದು). Relating to the moon, lunar.

ಐಂದವಕಳೆ aindava-kalĕ. A digit of the moon (Śśv. 1, 85).

ಐಂದ್ರ aindra. (fr. ಇಂದ್ರ). *Belonging to Indra.*

ಐಂದ್ರಲುಪ್ತಿಕ aindraluptika. (fr. ಇಂದ್ರಲುಪ್ತ). *Bald in consequence of disease.*

ಐಂದ್ರಶರ aindra-śara. An arrow like Indra's thunderbolt (J. 13, 15).

ಐಂದ್ರಿಯಕ aindriyaka. (fr. ಇಂದ್ರಿಯ). *Relating to the organs of sense.*

ಐರಾವಣ airâvaṇa. *Indra's male elephant,* regent of the east quarter. 2, one of the chiefs of the serpent race.

ಐರಾವತ airâvata. *Indra's male elephant,* the elephant of the east quarter (ಶಕ್ರೀಧ Nn. 124). 2, = ಐರಾವಣ No. 2.

ಐರಾವತಿ airâvati. The female of Indra's elephant. 2, *lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43). 3, a cloud (ಮೋಧ 42). 4, *the orange tree.*

ಐಲವಿಲ ailavila. = ಐಬವಿಡ. *Kurûra.*

ಐಲೇಯ ailêya. (= ಏಲಕಾಲು). *A perfume.*

ಐವಜಿ aivaji. Instead of (My.; Mhr., H.).

ಐವಜು aivaju. Property, wealth: cash or goods (C.; Mhr., H.).

ಐಶಾನಿ aiśâni. (fr. ಈಶಾನ). The quarter of Śiva, the north-east quarter. (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯ aiśvarya. (fr. ಈಶ್ವರ). = ಐಸಿರಿ. *Power, might; dominion;* supremacy; superhuman power; opulence, wealth (C.); ashes of cowdung (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತ aiśvarya-vanta. An illustrious, opulent, rich man (C.; ಸಮೃದ್ಧ G.). Feminine: ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತಳು (C.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತೆ aiśvarya-vantĕ. A rich woman (C.).

ಐಷಮಸ aishamas. *During or in the present year.*

ಐಸಿರಿ aisiri. Tbh. of ಐಶ್ವರ್ಯ. (C.).

ಐಹಿಕ aihika. (fr. ಇಹ). Relating to this place or world; temporal; secular; local; this world (Bh. 1, 10, 13).

ಒ

ǒ

ಒ ǒ. 1. The fourteenth letter of the Alphabet (Śmd. 15. 45). In MSS. and prints when initial it is very often represented by ಪ (already in Nr. ಒಗ್ಗರಿಸು appears as ಪಗ್ಗರಿಸು), and is also written and pronounced ಫೊ. For its connection with ಅ see *e. g.* ಮುಟ್ಟಿಗ, ಮುಟ್ಟಿ 2, Tbh. ಮುಟ್ಟಿ, ಮುತ್ತ, ಮುಸರು, etc.; for that with ಪ (or ಏ) also ಒಂಗಾರ, ಒಜನ, ಒಜ್ಜರ, ಒರಪ, ಒರುಸು, etc.; and for that with ಉ Śmd. 282.

ಒ ǒ. 2. (=ಓ 2). A contraction of ಉವ 2, *e. g.* ಅವರೊ (Bp. 18, 86), ಪೂಗಬೂಂ (49, 21), ಉಮಳೊ, ತೆವಳೊ (57, 45), ಸಳ್ಕೊರು, ತಿರಗೊರು, ಬಿಸುಸೊರು (Dp. 28 in B. 5, 322), ಒಸರೊ (Bh. 1, 5, 9).

ಒ ǒ. 3. (= ಉ 7). An imitative sound. — ಒಒ. One of the notes of the cuckoo (Śmd. 74, o. rs. ಉಗೂ, etc.).

ಒ ǒ. 4. = ಓ 3. A particle that is added to words or sentences, and is used like ಅ, ಏ (Śmd. 396. 68. 69). It is employed 1, *in questions connected with doubt, further with censure or irony* (Śmd. 396). ಆನೆಯೊ? ಆಡ್ರಿಯೊ? (68). ಬಾದುಕೆ ಕಳ್ಳನ್ ತುನ್ನೆ ಮುಚ್ಚಿದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟೆಯೊ? (Liv. 3, 4). ಕೆಣ್ಣಿಕೆ ಇಂಬುದೆಗಳು ಮುತ್ತಾಕ್ಕುವೊ? (Prv.). See Bp. 13, 15; 14, 8. 9; 18, 9-12; 12, 17; 40, 31; 45, 9. 10. 43; 46, 34; 58, 48; 60, 6. 37; Rsv. 13, 20. 103. 104; J. 2, 65; Dp. 1. — Like ಓ, q. v., it is used also in common questions simply to rouse a person's attention to a question. 2, *in admiration, admonition, and calling.* ಏನೆಮ್ಮ ಪೆಮ್ಮೊ! (Śmd. 175). ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮುನುಷ! ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ! (Dp. 26). ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಸೀದೆಲ್ಲರು! (25). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿರೊ! (9). ಏ, ಆಜ್ಞೆ! ಮಾರೊ! (C. with the ಒ long). 3, *it is used also like the Sk.* ಒ, *e. g.* ಒ, ಕೆಂಪ! ಒ, ಕಾಳವ್ವ! ಒ, ಲಿಂಗಮ್ಮ! ಒ, ಜೋರಮ್ಮ! (My.).

ಒ ǒ. 5. The ŏ that is connected with pŏ and hŏ, *e. g.* ಒಕ್ಕರಣೆ, ಒಗು 3, ಒಂಗೆ, ಒತ್ತು 6 & 7, (ಒನಪು), ಒಪ್ಪಿ, ಒಪ್ಪಿಗೆ, ಒಪ್ಪಿಸು, ಒಪ್ಪು 1, ಒಯಿ 2, ಒಡೆಸು, ಒಸ, ಒಸಗೆ 1 & 2, ಒಸಲು, ಒಳೆ 2.

ಒಂ ǒṁ. = ಅಂ 1 & 3. ಆಯೋ, ಸುಡಿದೋ, ಪಾಡಿದೋ (Śmd. 189).

ಒಂಯಿ ǒṁyi. The cry of buffaloes (C.). 2, a mode among children of expressing their uncomfortable feelings when being beaten (C.).

ಒಕ್ ǒk. 1. = ಒಗ್, ಒಜ್, ಒತ್, ಒನ್, (ಒನ್ದ 2), ಒಪ, ಒಬ, ಒಮ್ಮ, ಒರ, ಒಸ್, ಓರ 1. One, etc. — ಒಕ್ಕಟ್ಟು. One bond; unanimity, concord, harmony (C.). ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು, he made them one (In mutual love, B. 2, 30). ಅವುರುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡೋಣ (ರಾಜನೆ G.). — ಒಕ್ಕಡೆ. One side or place (My.). — ಒಕ್ಕಣ್ಣ. A one-eyed man (My.); of one eye. — ಒಕ್ಕಳ. One kaḷa (My.). ಒಕ್ಕಳ ಧತ್ತಂ (Bp. 30, 7). ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನಿನ ವರಪೇ 3 (Prv.). — ಒಕ್ಕುದಿ. = ಒಕ್ಕೂದಿತೆ, ಒಕ್ಕುದುತೆ. One kuḍiṯĕ (Bp. 42, 2). — ಒಕ್ಕುದುತೆ. = ಒಕ್ಕುದಿತೆ. (Bp. 30, 14). — ಒಕ್ಕುಳ. One kuḷa (ಅಧಳ Nr.; My.; Bp. 9, 20). — ಒಕ್ಕೆಯ. One hand or arm (Bp. 5, 10; 15, 10; 60, 53). — ಒಕ್ಕೆಯ್ಯ. -ಆ 3. A man who has a mutilated hand (ಏಕಪಸ್ತ, ವಕಲಪಾಣಿ Mr. 389). — ಒಕ್ಕೊಮ್ಮು. One branch (Bp. 19, 64).

ಒಕ್ ǒk. 2. An abbreviation of ಒಸೆದು, the P. p. of ಒಸೆ 3. Having thrown. — ಒಕ್ಕಿದು. To throw, to cast; to throw away (C.). ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಆ ಸಣ್ಣ ದು ದುಗನ ಮೇಲೆ ಒಕ್ಕಿಟ್ಟು (B. 4, 93). ಕುದುರೆ ಕಣ್ಣಿಲೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕಿಟ್ಟು ಬಿದುನದು (4, 184).

ಒಕ್ ǒk. 3. A short P. p. of ಒಸೆ 5. Having washed. — ಒಕ್ಕಿದು. To wash and give (My.). — ಒಕ್ಕಿಳ್ಳು. To wash one's clothes (C.).

ಒಕಾರ ǒ-kâra. The letter ಒ (Kâvy. I, 3, 104-108).

ಒಕ್ಕಣ ǒkkaṇa. Tbh. of ಉಂಕುಣ, ಉಕ್ಕುಣ. A louse (R.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ǒkkaṇikĕ. (fr. ಒಕ್ಕು 2). Thrashing (My.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ǒkkaṇikĕ. = ಒಕ್ಕಣಿ, q. v. (C.; B. 4, 87).

ಒಕ್ಕಣಿಸು ǒkkaṇisu. = ಪಕ್ಕಣಿಸು. To tell, to say; to relate; to describe (My.; J. 20, 57; Tu. ಒಕ್ಕಾಣಿಪು, ಪು-; *cf.* ಪಾಣ್).

ಒಕ್ಕಣೆ ǒkkaṇĕ. = ಒಕ್ಕಣಿಕೆ. (My.).

ಒಕ್ಕಣೆ ǒkkaṇĕ. = ಪಕ್ಕಣೆ. The title with which any one is honoured at the heading of a letter, etc. (My.; Tu. ಒಕ್ಕಣ, ಪಕ್ಕಣ; T. ಪಕ್ಕನ್ನಿ). 2, style of composition (My.).

ಒಕ್ಕರ ǒkkara. Tbh. of ಪಕ್ಕ. (My. occasionally).

ಒಕ್ಕರಣೆ ǒkkaraṇĕ. = ಪೊಕ್ಕರಣೆ, etc. (My.; Râm. 5, 8, 74; 6, 10, 27).

ಒಕ್ಕರಿಸು ǒkkarisu. = ಒಗಡಿಸು, ಪೊಕರಿಸು, ಪೊಗಡಿಸು, ಪಾಕರಿಸು, ವಾಕರಿಸು. To spit out, to vomit; to emit (*cf.* ಒಂದಕ್). ಒಕ್ಕರಿಸಿದುಮು ಪಿಮು ಜಲದ (Bh. 1, 5, 5).

ಒಕ್ಕರಿಸು ǒkkarisu. Tbh. of ಪಕ್ಕರಿಸು. To retrograde, to retire: to join (another party) clandestinely (My.).

ಒಕ್ಕಲ್ ǒkkal. 1. (fr. ಒಕ್ಕು 2). (= ಒಕ್ಕೆಲ್). Thrashing. ಒಕ್ಕಲಾಯಿತು, thrashing is over (My.). — ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To thrash down, to destroy, to kill; to trouble greatly. ಮೂರ್ಮಲೆತ ವೀರಕೇರಾತರಪ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ, ಧಾತ್ರಿಗೆ ಪೊಸ ರಕ್ತಪುರಮ್ ಎಸಗಿತ್ತು ಆದು ಕೇಸರಿ (Rsv. 5, 117). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತಲೆಯಪ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತಮ್ ಆಲ್ಎಗೆ ಇಕ್ಕೆಯಪ್ ಇರದೆ ತಿರಿದು (Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). ಚಕ್ಕಾದಿ ತಗನೆಯೂ ರಕ್ಕಸರು ಮಾರಿಯುಮುಮ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ, ಬೆಳಗಾಗೆ ಸುಕ್ಕುದನ್ತಿಪರು (Sp.). See Abh. P. 10, 63; Grj. 6, 5; Śśv. 2, 14; J. 14, 6; 16, 34; 23, 1; Śś. In B. 5, 50.

ಒಕ್ಕಲ್ ǒkkal. 2. (fr. ಉಮು). = ಒಕ್ಕಲು. Residing; a residence, a home; tenancy; — a resident; — a tenant; — a tenant of the soil, a husbandman, a farmer; — a tenant under government, etc., a subject (My.; Tu. ಒಕ್ಕೆಲ್). See ಪಕ್ಕ; Sp. s. ಉಕ್ಕಸಾಲೆಯ; ಮೂಸ್ಯಕೊಕ್ಕಲ್; Prv. s. ಪಿಮು 1. — ಒಕ್ಕಲಾಗು. -ಆಗು. To become a tenant, etc.; — to begin to live prosperously in every way. ಒಕ್ಕಲಾದಂ (ಒಬ್ಬಂ Śmd. I). ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಬ್ದಿ ಧನಿಕನನ್ ಆಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆನ್ನೆ, ಕಲಮ್ಮು ನಾಸಿದೆ ಒಕ್ಕಲಾಗಿಯೆ ಬದುಳು ಸೀಪ್! ಎನ್ನು, ಉಬ್ಬಿ ಪರಸಿವಕ್ಕೆ (Bp. 1, 34).

ಒಕ್ಕಲ ökkala. A husbandman. ಮೊದಾ ದೂಮುದ ಒಕ್ಕಲುಗಳು (B. 5, 115. 116). ಒಕ್ಕಲರು (S. Mhr.). See Śmd. s. ಪುದುರ.

ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ökkalagitti. A farmer-woman (My.; B. 4, 62).

ಒಕ್ಕಲತನ ökkalatana. Husbandry, farming (B. 4, 55. 80; 5, 89. 198; C.). ಒಕ್ಕಲತನ ದೂಮುದ ಜನರು (B. 4, 220). ಒಕ್ಕಲತನದ ಕೆಲಸ (5, 121).

ಒಕ್ಕಲಿಗ ökkaliga. A husbandman, a farmer, a Śûdra (ಕುಣಿಯ Kk. 34; Abh. P. 15, 66; C.). ಆನದಸ ದೀಂ ದಳಗೆಯ್ವಂ ಕನಮುಂ ಪೋಪಿನವೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಪೋದ್ (Śmd. 267). ಕೃಷಿಯು ದೂಬ್ದಿ ಒಕ್ಕಲಿಗಂ (ಕರ್ನಳ Mr. 370). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಣು ಒಡವೆಗೇದು (Prv.). See ಗೆಯ್ವೆಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಲ ಯೆಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಮುಪೆಕ್ಕಲಿಗ; Bp. 27, 51; 51, 22; B. 3, 68; Prv. ಓಜಾಟ & ಲೆಕ್ಕ.

ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ ökkaliga-iti. (Śmd. 244). A farmer-woman.

ಒಕ್ಕಲಿತಿ ökkaliti. = ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ. (Śmd. 244).

ಒಕ್ಕಲು ökkalu. = ಒಕ್ಕಲ್ 2. (C.). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ನೀರೆಲ್ದನು ಆಳುವ! (Abhâ. 2, 52). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಯ್ತು ಧಾನುದ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಆಕ್ಕಲ್ಲದ ತವುರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮರಿ ಕೂಗಿದರೆ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತಗದರಕ್ತೆ (Prv.). ಒಕ್ಕಲುಗಳು, tenants (B. 5, 203. 204). — ಒಕ್ಕಲಿ. -ಪಿ. A house built by the landlord for the use of his tenant (Mg.). — ಒಕ್ಕಲು ಮಗ. = ಒಕ್ಕಲುಮಗ. (B. 3, 67; C.). — ಒಕ್ಕಲು ವಕ್ಕಲು. relt. = ಒಕ್ಕಲು ವಕ್ಕಲು. (C.). — ಒಕ್ಕಲು ವಕ್ಕಲು. relt. (C.). — ಒಕ್ಕಲುಮಗ. A husbandman. ಉತ್ತು ಬಿತ್ತುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ನಳ, ಕೃಷಿಪಾಪ, ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ಕೃಷೀವಲ Nr.; C.). — ಒಕ್ಕಲುಮನೆ. A house that has a resident or is occupied (My.). 2, a farmhouse (Mg.).

ಒಕ್ಕಿಕೆ ökkikĕ. Treading out corn (My.).

ಒಕ್ಕಿಲ್ ökkil. (= ಒಕ್ಕಲ್ 1). Separating, etc. (ಎಳೆದ Mr. 372; *cf.* ಉಪಿ 1?).

ಒಕ್ಕಿಸು ökkisu. To cause corn to be trodden out (My.).

ಒಕ್ಕು ökku. 1. P. p. of ಉಸು 1, etc.

ಒಕ್ಕು ökku. 2. (fr. ಉಸು 1? ಉಪಿ 1?). To tread out corn, to remove grain from the ears by the treading of oxen, etc.; to thrash (with sticks, ಮುಳರಣ Śmd. Dh., Śm. 78; C.; T. ದುಬ್ಬು, to beat). ಒಕ್ಕಿದ ಧಾನ್ಯವು (ಮುಷ್ಟಿ Nr.). ಫಲಂಗಳ ಕೊಯ್ದು ಒಕ್ಕುದ ಪೂರ್ವಂ (Bp. 21, 26). ಹೊದಾ ಒಕ್ಕಿದ ತನಕ ಕಂಬಿಯವಗೆ ಏನೂ ಕೊಡಬಾರದು (B. 5, 99). ಆವನು ಹೊಲದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಒಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ (5, 115).

ಒಕ್ಕು ökku. 3. Thrashing. — ಒಕ್ಕುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A big stick used for thrashing (My.).

ಒಕ್ಕು ökku. 4. An omen (ತಳುವ Śmd. Dh.; Śm. 78; *cf.* ಉದಾಗ 2).

ಒಕ್ಕುಳಿಸು ökkuḷisu. To eject wind from the stomach, to belch (Bp. 1, 49; see s. ಒಗರಿಸು).

ಒಕ್ಕೆ ökkĕ. Tbh. of ಪುಕ್ಕರ, a pond, etc. (Sl. 91).

ಒಕ್ಕೊಡು ökkŏḍu. See s. ಒಕ್ 2 & 3.

ಒಗ್ ŏg. = ಒಕ್ 1, etc. — ಒಗ್ಗಟ್ಟು. = ಒಕ್ಕಟ್ಟು. (My.).

ಒಗಟು ŏgaṭu. = ಒಗಪಿ, ಓಗಪಿ. A riddle, an enigma (C.; Tu.). ಒಗಟುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಟು ತಪ್ಪ (Prv.).

ಒಗಟೆ ŏgaṭĕ. = ಒಗಟು, etc. (ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ, ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ Nr., Hlâ.; My.).

ಒಗಡಿಕೆ ŏgaḍikĕ. (= ಓಕರಿಕೆ, etc.). Vomiting (ತೋಜ ಬಿಳೆ Bhn. 45).

ಒಗಡಿಸು ŏgaḍisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. To vomit. (T. ಉಮಿದು, to vomit, *cf.* ಉಗುಬು 1; see T. & M. s. ಉಬ್ಬಳಿಕೆ; *cf.* ಉಗು 1). ಒಗಡಿಸಿತು (ಓಕರಿಕೆ Kk 54). ಒಗಡಿಸದೆ ಇರಾ, ಫೋಗಿ ಬೇಡಯ್ಯ! (Bp. 59, 5).

ಒಗತ ŏgata. 1. The act of having washed or of washing (C.).

ಒಗತ ŏgata. 2. The act of having thrown or of throwing (C.).

ಒಗತನ ŏgatana. The harmonious life of husband and wife and their management of household affairs (C.). 2, the affairs of life (ಸಂಸಾರ) as leading to illusion (Dp. 55). — ಒಗತನ ದೂಮು. To manage household affairs harmoniously (My.).

ಒಗದು ŏgadu. = ಒಗೆದು. P. p. of ಒಗೆ 1. 3. 4. 5.

ಒಗನಿ ŏgani. = ಉಸುನಿ, ಸೋಣೆ 3, etc. (M. ಉಗಮರ, T. ಉಗಾಮರ, Careya arborea, Dillenia speciosa). — ಒಗನಿಯ ಮರ. Careya arborea Roxb. (or, according to others, Salvadora persica Lin.). ಪೀಲು, ಗುಚ್ಛಲು, ಸ್ರಂಸಿ ಎನ್ನು, ಒಗನಿಯ ಮರ, ಗೋಣಿ ಮರಕ್ ಎನ್ನಾ, ಎಬ್ಬರು; ಜಿಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಾ ಆ ಒಗನಿಯಲ್ಲಿ ಆಳೆಪೀಟಿ, ಕರ್ಪೂರಾಲ ಎಬ್ಬು ಎರಡು ತಟ್ಟಂಗಳು ಸೆಗಬ್ಬು (Nr.).

ಒಗರ್ ŏgar. ಒಗರು. An astringent taste (ತುವರ, ಕಷಾಯ Nr.; Sl. 445; C.; B. 3, 20; ತುವರ Mr. 218; ಕಷಾಯ Nn. 119; Tē.; Tu. ಉಬರ್, ಒಗರ್, brackishness = M. ಉಪರ್, ಓರ್. T. ಉವರ್, ಉವರ್ಪ್, saltness; salt, see ಉಪ್ಪ 3).

ಒಗರೆ ŏgarĕ. Equality, fitness, etc. (ಸರಿ, ಪೊರೆ, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸದೃಶ ಶಬ್ದ).

ಒಗವಿಕೆ ŏgavikĕ. Washing (My.).

ಒಗಸು ŏgasu. 1. (fr. ಒಗೆ 3). To cause to wash (C.).

ಒಗಸು ŏgasu. 2. (fr. ಒಗೆ 3). To cause to throw or throw away (C.).

ಒಗಿ ŏgi. = ಒಗೆ 3 & 5. (C.).

ಒಗಿಸು ŏgisu. = ಒಗಸು 1, ಒಗಸು. (B. 5, 287; C.).

ಒಗು ŏgu. 1. = ಉಸು 1, ಫೋಸು 2. ಅಸ್ಯವಿಷ್ ಒಗುವ ದಳ್ಪಂ (Śmd. 91). ಎಮ್ಮೆ, ಅಕ್ಕಿ ಧರಾತಲಮೊಳ್ ಒಗಲು (Bp. 27, 17). See Bp. 50, 6; Śiv. 1, 33; Bh. 3, 13, 22; J. 4, 39; 12, 7; 28, 18; 33, 22; ಫೋಗಡೊಗು, ಮೀಡೊಗು.

ಒಗು ŏgu. 2. Bursting forth, running over, excess. — ಒಗು ಮಗ್. dupl. Abundance (ಬಹಳ Bhn. 62). It is occasionally used as ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ (Ct. I, 19; II,

34). See Bh. 1, 5, 10; Râm. 5, 8, 57; 6, 10, 15; J. 15, 24; 18, 63.

ಒಗು ögu. 3. = ಪೊಗು 1. To enter, etc. (My.), see ಒಡ್ಡೊಗು s. ಒಡ್ಡು 4, ಮೊಡೆಯೊಗು.

ಒಗುಸು ögusu. = ಒಗಿಸು, etc. (My.).

ಒಗೆ ögĕ. 1. To come forth, to be born, to originate, to arise, (to appear), etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. Dh.; Śm. 80; ಮುಟ್ಟು Śmd. 54. 288. 398 Cm.; Tĕ. ಒದಮು, ಪುಟ್ಟಮು, to be born, to arise; ಒದುಮು, ಪುದುಮು, to rise as the sun, etc.; ಪುಟ್ಟಗು, ಪುಟ್ಟಗು, to swell, to increase; ಪುಟ್ಟಗು, ಪುಟ್ಟಗು, height; a heap; ಪುಟ್ಟು, a swell of a river; T. ಉಬ್ಬು, to overflow, increase; Tĕ. ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, to be born; see ಉರ್ವ 1; *cf.* ಒಗು 1 P.). P. pa. ಒಗೆದು, ಒಗೆದು, ಒಗೆ 2. ತಿಳಿಲ್ಪಡುವ ಒಗೆಗುಂ (Śmd. 54). ಒಗೆದು (398). ಒಗೆದಂ (255). ಒಗೆದಪ್ಪ (Rsv. 8, 102). See Grj. 4, 50. 51; Bp. 2, 10; 8, 18; 15, 2; 19, 57; 47, 26; 50, 1; 54, 33; 57, 71. 72; 61, 66; Śm. 7. 10. 20; Kk. 28; Bh. 1, 8, 94; Prll. 3, 2; Rsv. 5, 128; 6, after 24; 13, 26. 78; Śśv. 1, 11. 42; J. 1, 3; 3, 25; 4, 61; Si. 92; ಉದ್ಭವಿಸಿ.

ಒಗೆ ögĕ. 2. P. p. of ಒಗೆ 1. — ಒಗೆ ತದ್. (*i. e.* ಒಗೆದು ಕೆಡಿಸ್ದ ಬರ್). To be born, etc. (ಮುಟ್ಟು Śmd. 269 Mḍb. Cm.; ಮುಟ್ಟಿ ಬರ್ 175 Cm.; ಬರ್ 269 Cm.; Grj. 4, 37. 97). ಇಪ್ಪ ಒಗೆ ತಪ್ಪ ಪರಪ್ಪಮನಿಸೋರ್ (Rsv. 6, after 10; see 8, after 125).

ಒಗೆ ögĕ. 3. = ಒಗಿ. To throw (Bp. 24, 57; C.; *cf.* ಉಗು 1 P.). P. pa. ಒಗೆದು, ಒಗೆದು, ಒಕ್ 2. ಆ ಮಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು (B. 2, 28). ಮುದುಗ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದನು (2, 47). ಅವನ ಅಂಗಯನ್ನು ಪಡಾದು ಒಣಿಗೆ ಒಗೆದಳು (4, 185).

ಒಗೆ ögĕ. 4. (= ಒಗೆ 5 P.). To strike, to beat (ತಾಪ ನ Śm. 80; T. ದಬಿಕ್ಕು, to beat; to dash; *cf.* ಪ್ರಯ್, etc.). ಒಗದ ಪಿಟ್ಟಿಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಒಗೆ ögĕ. 5. = ಒಗಿ. (ಒಗೆ 4 P.). To beat (and rub) clothes, dipped in water, on a stone for cleaning them, to wash (ದಪ್ಪಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; ಕುಕ್ಕು Śm. 79; ದಪ್ಪದುಂ ಕುಸುಮು 80; C.; Tĕ. ಉಸುಮು, ಉತುಮು). P. pa. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 3. ಒಗದ ಒಬ್ಬೆಗಳು (ಉದ್ಧಮನೀಯ Si. 222). See Bp. 21, 18; 36, 47; 60, 48; Dp. 169, 1. — ಒಗೆ ಒಗೆ rep. (Bp. 21, 8).

ಒಗ್ಗ ögga. (= ಸೊಗ್ಗ). A follower of the Mailâra liṅga (though not a Liṅgâyta), dressed in a jacket made of a black blanket (S. Mhr.). Pl. ಒಗ್ಗರು. — ಒಗ್ಗಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ.. = ಒಗ್ಗ. (S. Mhr.).

ಒಗ್ಗರ öggara. A heap, a mass (My.).

ಒಗ್ಗರಣೆ öggaraṇĕ. = ಅಗ್ಗರಣೆ. A kind of seasoning done in two ways: into boiling oil or ghee one or more spices are thrown, after which vegetables are added and boiled with the mixture; or to pulse that has been boiled with salt, tamarind, pepper, etc. fried spices are added (C.; Tu.; Tĕ. ಪೊಗುಪು). ಪಂಪರಿಯು ಬಹುಪಕ್ಷಕ ಕಾಳಿನ ದಿಂಡುಗಳ ಪಾಕಾದಿಗಳ ಒಗ್ಗರಣೆಗಳ ಸಾರಪಳಿ ತಿಳಿದುಮು ನಿಪ್ಪೆ ದಮಾಜ (Bh. 1, 10, 23).

ಒಗ್ಗರಿಸು öggarisu. To season, to spice (C.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮೂಡುರ (ಪ್ರಯಸ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ Nr.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಕಮ್ಮಾರದ ಮುಚ್ಚಿಗೆ (Si. 313). ಉಪ್ಪಿನ ಬೇಳೆ, ಕಡಲೆ, ಸಾಸುವೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ, ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಒಗ್ಗರಿಸಿ, ಹಿಂಗು, ಕರಿಬೇವು ಮುಂತಾದ ಪರಿಮಳಗಳಂ ಕಲಿಸಿದ ರುಚಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಪ್ರಯಸ್ತ, etc. 313).

ಒಗ್ಗಾಣಿ öggâṇi. = ಒಗ್ಗು 2, No 3. A mass of seeds sown thickly in one place. ಒಗ್ಗಾಣಿ ಮಾಳು, to sow thickly with a view of transplantation (My.).

ಒಗ್ಗಿಸು öggisu. To cause to bend, yield or submit, to make gentle and familiar, to tame (My.).

ಒಗ್ಗು öggu. 1. = ಒಟ್ಟು 1. To become one, to unite with, to meet together, to assemble in numbers (J. 10, 14; Tĕ.; Tu. ಒಗ್ಗಾಲ, to become one, be united). 2, to join (v. t.); to join or apply to. 3, to agree with one's constitution, as water, climate, etc. (My.). ಒಗ್ಗಿದರ್ ಕವಿದ ಜೀವಿಸ್ಪಿಣವನ್ನೆ (J. 8, 32). (ಮುಪಳರಿ ಆವನಂ) ಭರದೊಳ್ ಉರ್ವರಿಗೆ ಮಾಯ್ದು, ಕೊಮ್ಮುಗಳೆದ ಪದ್ಮ ಒಗ್ಗಲು (Bp. 22, 10). ಲಿಂಗಾರ್ಚೋಗ್ಯಪ್ರಸಾದಕೆ ಪೊಂಗಿ ಕೆಮ್ಮುಳಪ್ ಒಗ್ಗಿ ಕೊಳಲು (48, 24). ದೆನ್ನಿಗ್ಗಿ (= ದೆನ್ನು ಪತ್ತಿ, 54, 35). ತತ್ಪ್ರಸಾದಕೆ ಕರಯುಗಳನ್ ಒಗ್ಗಿ (56, 46).

ಒಗ್ಗು öggu. 2. = ಒಗರ್ವ, ಒಟ್ಟು 2. An assemblage, a heap, a mass (ಗೊಪ್ಪಣ Čt. II, 101; Bp. 12, 8; Č. Bp. 42, 24; J. 3, 38; 7, 6; 17, 48; 30, 2; 33, 47). 2, union, harmony (Bp. 4, 7). 3, = ಒಗ್ಗಾಲ. (My.). — ಒಗ್ಗೂಡಿ. -ಒಡೆ. = ಒಗೊಡೆದ. (J. 16, 39).

ಒಗ್ಗು öggu. 3. = ಉಬ್ಬುಸು 1, etc. To bend, to bow; to turn towards. (Tĕ.). ನಭಕ್ಕೆ ಮುಖವನೆಳರುಮದ್ ಒಗ್ಗಿ (Bp. 2, 12). ಮುಸುಮೊಗ್ಗಿ, ಮುಪ್ಪಂ ಜೀವುದಳು (15, 14). See also 22, 44; 26, 44. 2, to become submissive (My.; Tĕ.). *Cf.* ಮೊಗ್ಗು 1.

ಒಂಕಿ önki. = ವಂಕಿ. A hook (C.; Tĕ. ಒಂಕೆ, ವಂಕೆ, ವಂಕೆ; Tu. ಉಂಗಿ, ಒಗ್ಗಿ, ವಗ್ಗಿ; *cf.* ಒಗ್ಗು 3). 2, a gold armlet of a curved shape worn by females (C.; Tĕ. ವಂಕ, T. ವಂಗಿ). *Cf.* Sk. अङ्क ?

ಒಂಗಾಡ öṅgâḍa. = ಒಂಗಾಡ, etc. Gold; gold-ornaments; the price paid for a wife (M.).

ಒಂಗು öṅgu. A teat, a pap (R.; T. ಒಚ್ಚು, ಒಂಪು; *cf.* ಅಚ್ಚ 3).

ಒಂಗೆ öṅgĕ. = ಜೊಂಗೆ. (My.).

ಒಂಜ್ öñj. = ಒಂದ್ 1, etc. One. — ಒಂಜ್ಜಡ. -ನರ. One string. ಶಂಖಿ ಮುಖದಿಂ ಗಾಢವರಿಪಡ್ಪುಣಂಗೆಯ್ದು, ಮುತ್ತಿನ ಒಂದರ ಆಭರಣ ಪಿರಿಯುರದೊಳ್ ತಾಳ್ದಿದನೆ (Râghe. 17, 71). — ಒಂಜ್ಜಡ. -ನರ. A. A junction; a pair (Abh. P. 4, 13). — ಒಂಜ್ಜೆ. -ನಾಡೆ. A palm of the hand. ಒಂಜ್ಜೆರಗಣ್. An eye like a palm of the hand (Rsv. 1, after 135; J. 6, 10). — ಒಂಜ್ಜಿಮ. -ಮುಮ. A span measured by the distance between the extended thumb and forefinger (ಪ್ರಾದೇಶ Hlā.). — ಒಂಜ್ಜಿಗ. -ನೆಲಗು. One end of a garment. (ತಿರುಗಿ) ಮೆಯ್ದ ನೆಲೆ ಪಿಡು, ಇನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರೊಳ್, ಒಂಜ್ಜಿಗುದುಳುಬದಿ ತಗುಪನು ಮುಟ್ಟಿ (Prll. 3, 36). — ಒಂಜ್ಜೆರೆ. -ನೇರೆ. = ಒಂಜ್ಜಾರೆ. ಒಂಜ್ಜೆರೆಗಣ್ (J. 30, 2). — ಒಂಜ್ಜಿಪ್ಪ. -ಪೊಪ್ಪ. One time, once. — ನಿಲ್ಲ ಪದ್ಯದಿಪ

ಇಷ್ಟೆಯನ್ನಿರುವದು, ಆದುಪೊಜ್ಜಿತ್ತು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಮೊತ್ತೇಲಾ ತಿಪ್ಪು ಕಾಣಕ್ಕೆ (Sp.).

ಒಪ್ಪತ ŏppata. (fr. ಒಜ್ಜ). Equality, harmony (M. ಒಪ್ಪ); agreeableness, the quality of pleasing (J. 30, 2); pleasure, delight;—delightfully, etc. ಪ ಗರ್ ಪುಗರ್ ಎನ್ದು, ಒಪ್ಪತ ಉಂಬ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯಂ (Śmd. 74). ನಿ ಬ್ಬರಮ್ ಎನ್ದು, ಒಪ್ಪತಮ್ ಇಲ್ಲೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ (Ct. I, 89). See Sp. s. ಒಂದು. — ಒಪ್ಪತಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To unite, to combine, to link closely or harmoniously together (Grj. 4, after 33). 2, to be pleased (Grj. 4, after 48); to be pleased with, to desire (Bp. 26, 18). 3, to become delightful (J. 26, 19).

ಒಪ್ಪಯ ŏppaya. = ಒಪ್ಪ್ಪೆ, ಒಪ್ಪ್ಪೆಯ, ಒಪ್ಪೆಯ, (ಅಪ್ಪ). Disgrace; dishonor; opprobrium; impropriety (Tē. ಒಪ್ಪ); a wanton joke, a lewd expression; contempt (T. ಒಪ್ಪ, ಒಪ್ಪಯ). ಒಪ್ಪಯಂಗಳ ಮುಪ್ಪುಗಳು (Bp. 40, 61).

ಒಪ್ಪೆ ŏppe. = ಒಪ್ಪ್ಪೆಯ, etc. — ಒಪ್ಪೆ ಪೊತ್ತು. Improper time (Bp. 28, 41).

ಒಪ್ಪೆಯ ŏppeya. = ಒಪ್ಪ್ಪೆಯ, etc. ಅವಿತೇಯನಪಮುಪ್ಪಯವರ್ ಒಪ್ಪೆಯವರ್ ಅಯ್ದಿನೆ ಬಾಳಿಸಿದಂ (Bp. 16, 2).

ಒಜವ ŏjana. = ವಜನು. Gravity, heaviness, weight; a weight; weight, dignity, influence (S. Mhr.; Mhr., H. ಜೋಜ, ಜೋಜಾ, ವಜನ; Tu. ಒಜನು; cf. ಒಜ್ಜೆ).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. = ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ. A spring, a fountain (Tu. ಉಜ, ಉಜೆ; Tu. ಉಗ್ಗೆಲ್, a well; cf. ಒಜಿ 1, ಒಸರ್ 1; ಉಗು 1f). ದಿಟ್ಟಿದ ಒಜ್ಜರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ವಾರಿಪ್ರವಾಹ, ನಿರ್ಝರ, ಝರ Nr.).

ಒಜ್ಜಿರ ŏjjira. Tbh. of ವಜ್ರ. (C.).

ಒಜ್ಜೆ ŏjje. = ವಜ್ಜ, ವಜ್ಜೆ, ವಜನು, ವಜೆ 2. A weight, load, burden (S. Mhr.; Mhr. ಒಝೀ; B. 3, 18. 49. 117; 4, 214).

ಒಟ ŏṭa. = ಪಟ 1. An imitative sound. — ಒಟ ಒಟ. rep. ಒಟ ಒಟ ಮಾತಾಡು, to talk much; to prate, to gabble (S. Mhr.; Mhr. ಪಟಪಟ). — ಒಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To say or talk much; to gabble (S. Mhr.).

ಒಟಾರ ŏṭāra. = ಪಟಾರ q. v., ಪಟ್ಟಾರ. The compound round a house (C.; Tu.; T. ಪಟ್ಟಾರ; Tē. ಪಟಾರು, ಪಟಾರ, a lodge).

ಒಟ್ಟ ŏṭṭa. = ಪಟ್ಟ 1, q. v. Discount, etc. (C.; Tu., Mhr., H. ಬಟ್ಟಾ, exchange). See Prv. s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಒಟ್ಟಜ ŏṭṭaja. Tribute (ಶಪ ŚSm. 38, see ಕೊಟ್ಟಜ; M. ಒಟ್ಟಳ್ಳು, to finish, destroy; to spend; to pay taxes).

ಒಟ್ಟಜೆ ŏṭṭajĕ. A heap, a mass, a company; abundance; a row (ಒಟ್ಟೆಲ್, ಒಗುರ್, ಮೊದಳೆ, ಒಟ್ಟುಳಿ, etc., ಕ್ರೈಣೆ Kk. 17; ಸಪ್ಪಣಿ, ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ, ತಣ್ಣ, etc., ಕ್ರೈಣೆ ŚSm. 54; ಗಣದ Ct. I, 50; ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿರ್ II, 51). See Abh. P. 14, 168; Grj. 7, after 11; 10, after 79; 10, 101; Rsv. 5, 117; 6, after 11; 13, after 83. — ಒಟ್ಟಜಿಗಿಡು. -ಪಿಡು. To break up (v. t.), to disperse (Abh. P. 13, after 109).

ಒಟ್ಟಯಿಸು ŏṭṭayisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು, etc. To overpower (Bp. 61, 26).

ಒಟ್ಟಯ್ಸು ŏṭṭaysu. ಒಟ್ಟೈಸು. = ಒಟ್ಟಯಿಸು, ಒಟ್ಟವಿಸು. To collect, to be accumulated, as tears (Sarpabhûshana in B. 5, 320); to become one, to collect, to be converged to a focus (Grj. 8, 50); to come together, to assemble (Abh. P. 14, after 132); to shrink, to contract (Grj. 1, 87). 2, to join (v. t.), to amass, to heap together, to pile up (Bp. 16, 8); to assemble (v. t.), to convene (Grj. 2, after 106); to subject, to conquer, to overwhelm (Bh. 1, 7, 62; J. 25 sum.).

ಒಟ್ಟಲು ŏṭṭalu. A mass, a heap (My.).

ಒಟ್ಟವಿಸು ŏṭṭavisu. = ಒಟ್ಟಯಿಸು. To join together (v. t., Bp. 11, 15).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 1. (fr. ಒರಟು 2). An obstinate, self-willed person (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 2. A kind of machine for uniting or twisting threads into twine or rope (C.). 2, stiffness of a limb, e. g. ಕಾಲಿಗೆ ಒಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವು (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 2 No. 2. (My.).

ಒಟ್ಟಿಕೆ ŏṭṭikĕ. Heaping (My.).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 1. A handful (ಪರೆ Mr. 350).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 2. -ಲು. = ಒಟ್ಟಿಗೆ. (ಒಟ್ಟಿಗೆ, etc. Kk. 17; ŚSm. 54). ಪ್ರವಾಹವಿದ್ದೆ ಆದ ಮಳಲ ಒಟ್ಟಿಲು (ಪುಲಿನ Nr.). See ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ; ಮುಳಲೊಟ್ಟಿಲ್; Grj. 10, after 79; J. 6, 6.

ಒಟ್ಟಿಸು ŏṭṭisu. = ಒಟ್ಟಯಿಸು. To join (v. t.), to heap, etc. (ಪ್ರಜ್ಞೀಕರಣ ŚSm. Dh.). See Bp. 57, 16. 18. 2, to cause to heap or pile up, etc. (C.; Bh. 1, 8, 88; B. 5, 43. 50).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 1. (fr ಉಟು). = ಒಟ್ಟು 3. To make one, to join; to put together; to pile up, etc. (ಏಕ್ಯಯ ŚSm. Dh.; ಮೊಗ್ಗರ ŚSm. 88; C.; Tu.; T.: to paste, to cause to adhere). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತಾ Nr.). See Bp. 18, 28; 21, 8; 27, 37; 30, 4; 45, 30; J. 4, 38; B. 3, 44. 2, to come together, to assemble (Grj. 6, 8); to become one mass or heap (of ashes). ಮೊಟ್ಟೆಯಮ್ಮನವೇದನ ಅಲಯದೊಳ್ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡೆಯ (Bp. 56, 34). 3, to become joined or united, to adhere to (as mud, etc., My.; Rsv. 5, 66).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 2. = ಒಕ್ಕು 4. Conjunction, union (My.; T., Tu., Tē.); a heap, a pile (My.);—sum total (My.; Mr. 63). 2, something not expanded: a germ, a bud (ಮೊಳೆ ŚSm. 88). 3, the close adhering or cohesion of a lump of clay (ಮಣ್ಣಿನ್ದ ಸಂಘಟನ ŚSm.; cf. ಒಣ್ಣು). ಒಟ್ಟಿಗೆ (dative), all together; on the whole (C.). — ಒಟ್ಟದುಣ್ಬರ. -ಉಣ್ಬರ. The government and cultivator's corn before it is divided (My.). — ಒಟ್ಟಿದ. -ಆದ. = ಒಟ್ಟಿಗೆ. (S. Mhr.). ಒಟ್ಟುಳ್ಳಿದಯವರು. -ಳ್ಳಿದಯ ಆವರು. All the persons that have a case (in a kaććēri, S. Mhr.). — ಒಟ್ಟುಗುತ್ತಿಗೆ. Aggregate assessment (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To join together (v. t.), etc. (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To compose a mass or pile (ಮಣ್ಣು, ಮರವು, ŚSm. Dh.). 2, to come together, to convene (My.; B. 2, 49); to become one in mind, etc. (My.). — ಒಟ್ಟುಚೇ

ರಾಶಿ. The total of an addition, the whole amount (C.). — ಒಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ. Sum total (C.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ. -ಒಟ್ಟಿ-. An undershrub, Triumfetta rotundifolia Lam.; also the undershrub Urena sinuata L. (Z.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಟ್ಟ. -ಒಟ್ಟಿಟ್ಟ. A large heap (J. 21, 48).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 3. A vow, a solemn promise; an oath, an adjuration (T.; Te. ಒಟ್ಟು, ಇಟ್ಟು; T. ಒಟ್ಟು, a wager; see ಒಪ್ಪ 2; T. ಪಟ್ಟು, to swear, etc.). — ಒಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. To swear, etc. (ವನಸ, ವನಥ, ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು Sl. 55; see also 202).

ಒಟ್ಟೆ ŏṭṭe. = ಮೆಟ್ಟೆ 3. (My.; Tu.). — ಒಟ್ಟೆ ಬೀಳು. To be cracked, to get a hole (My.).

ಒಟ್ಟೆ ŏṭṭe. = ಒಕ್ಕೆ, etc. Tbh. of ಉಳ್ಳ (Śmd. 355; Hlā.; ವರಥ Kn. 161; J. 7, 5). ಒಟ್ಟೆಯ ಮುಖ (ವರಥ Nr.).

ಒಡ ŏḍa. 1. = ಐಡಂ 1, ಐಡೆ 5. Union, being together; (together, with). (Te., Tu.). — ಒಡಗತ್ತೆ -ಅತ್ತೆ. A riddle (S. Mhr.). — ಒಡಗೂಟ. -ಕೂಟ. Close union, intimate intercourse (Abhā. 1, 33; My.). — ಒಡಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To cause to unite with, etc. (My.); to cause to be obtained, to prepare (J. 1, 2). — ಒಡಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join (v. i.), to be united with, to be in connection or company with (Bp. 1, 48; 5, 41; 21, 29; 35, 39; 37, 68; Č. Bp. 47, 4; Rāv. 4, 76; My.); to be obtained (Bp. 12, 52); to meet with success; to happen (J. 30, 28);—to have sexual intercourse (My.; J. 11, 26; 16, 17; 27, 40). 2, to join (v. t.), to obtain, etc. (Bp. 56, 6). See 5, 71; 7, 10; 15, 19; 25, 11; 27, 13; 31, 4; Sl. 47. 62. 211. 212. 264. 265. — ಒಡಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To join (v. t.), to become united with, etc. See Bp. 4, 5. 42; 5, 6; 8, 42; 12, 7; 24, 16; 31, 11; 42, 31; 47, 57; 51, 77. 78; 55, 9; J. 2, 44; 4, 65; 24, 40; 30, 42. 44; 32 sum. — ಒಡಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಒಡಗೊಳ್. (J. 26, 38). — ಒಡಂಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಒಡಂಬಡು 2. Agreeing, assenting; an agreement; a treaty (ಸಮಾಧಿ Nr.; Bh. 8, 24, 50). — ಒಡಂಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಂಬಡಿಸು. To cause to agree, to persuade; to convince; to put down as settled (Bp. 51, 12). — ಒಡಂಬಡು. -ಪಡು. = ಒಡಂಬಡು 1. To agree; to assent; to consent; to accept as settled or proper. ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡುವಿರಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 77). ಒಡಂಬಟ್ಟು (Bp. 5, 10). — ಒಡತರ್. -ಉರ್. To come along with, to follow (Rāv. 5, after 55, 114 & 120; 6, 12). — ಒಡಪುಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. = ಒಡ ಪುಟ್ಟು 1. (My.). ಒಡಪುಟ್ಟಿದನು (ಸದುಗುರೋದಯ, ಸೋದರ್ಯ Hlā.). ಒಡಪುಟ್ಟಿದನ ಮಗ (ಧಾತ್ರೈಕ್ಯ, ಧಾತ್ರೈದತ್ತ Hlā.). ಒಡಪುಟ್ಟಿದಳು (ಧಗಿನಿ, ಪಾಮು, ಸ್ವಸೃ Hlā.; ಕೆಮುದಲಿಗಿ Kk. 71). ಒಡಪುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಪಾಮೇಯ Hlā.). ಒಡಪುಟ್ಟಿದಳ ಮಡದಿಯ (ಧಾವಳ Hlā.). — ಒಡಪೆರಸು. -ಪೆರಸು. = ಒಡಪೆರಸು. To unite, to meet together, etc. (J. 8, 33). — ಒಡಪೆರೆ. -ಪೆರೆ. = ಒಡಪೆರೆ. To keep company with, to be united with, etc. (Rāv. 2, after 8; 5, after 19; 6, after 24). — ಒಡ ಸಲ್. To go together with (Abh. P. 2, 75). — ಒಡ ಹುಟ್ಟು. 1. = ಒಡ ಪುಟ್ಟು. To be born together with, to be born by the same father and of the same mother (My.). ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣನು (ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.). ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಣನ (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಸೋದರ್ಯ, etc. Sl. 192). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಂ (ಸಹಜಾತ, ಸಮೋದರ, ಧಾತ್ರೇಯ Nr. 311; J. 28, 56). ತಪ್ಪಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ etc.); ತಾಯ್ಮ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ); ಗಣ್ಣನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (ಪ್ರಜಾವತಿ, etc.); ಗಣ್ಣನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (ಯಾತೃ Nr.). ಅರಸಿನ ಹೆಣ್ಣಾತಿಯು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ರಾಷ್ಟ್ರಯ Sl. 65). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ಧಗಿನಿ, ಸ್ವಸೃ Nr.; J. 33, 14). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳು (ಸಮಥಿ Nn. 109). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳ (ಸ್ವಸೃ, etc. Mr. 314). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಣನು (ಅಭೃತ, etc.); ಗಣ್ಣನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ಸಪತ್ನಿ,, ಸನ್ನಿನಿ); ತನ್ನೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಕ್ಷೈತ್ರಸ್ವಸ್ರೀಯ); ತಾಯ್ಮ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗಳು (ಮಾತೃಸ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಹೆಣ್ಣಾತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (ಸ್ಯಾಲರು Sl. 192). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಸ್ಸಿರು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (I. 2, 40). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಸಿರಿ (Bp. 11, 46). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಂ, an elder or a younger brother (J. 13, 64; 21, 17). — ಒಡಹುಟ್ಟು. 2. The state of being brothers and (or) sisters; a company of brothers and (or) sisters (My.; see Jōgihāḍu s. ಆಕ್ಕೆ s. ಆಪ್ 1).

ಒಡ ŏḍa. 2. = ಒಡಕು, ಒಡೆದು. A short P. p. of ಒಡೆ 1 (C.). — ಒಡ ಕೊಳ್ಳು. To break (v. i.); to separate from. ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಣ್ಮಾ, ಗಿಡದ ಗುಮ್ಮುನೊಳಗೆ ಪೊಕ್ಕ (B. 3, 19). ಒಣ್ದನ್ನ ಒಡ ಕೊಣ್ಮು ಹೋಗಿ ಹೋಹಿದು (ಒಣ್ದಂಗ್ಣ ಈಚಿಗೆ ಹೋಹಿದು, ಉಪ್ಪಾನ್ನ, ಉದ್ಧತ Sl. 280). See Prv. s. ತಣ್ಣ.

ಒಡ ŏḍa. 3. = ಒಡೆ 3. The state of being broken, etc.; breaking. — ಒಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A hand-mill of stone or wood to remove the husk from paddy and to split pulse (My.). — ಒಡಕೊಗೆ. A broken or cracked earthen vessel (C.). ಮುರುಟಿಲ್ಲದ ಮೂಸು ಒಡಕೊಗೆಯು ತೂಸು (Dp. 54).

ಒಡ ŏḍa. 4. = ಒಡೆ 2. An abbreviated form of the infinitive of ಒಡೆ 1 (*i. e.* = ಒಡೆಯು, ಒಡೆಯಲ್ಕೆ). — ಒಡ ಕುಟ್ಟು. To beat so as to break, to beat into fragments, to pound (Bp. 45, 30; 52, 48; 55, 29. 34). — ಒಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಒಡ ಕುಟ್ಟು. ಒಡಗುಟ್ಟುವದು (ವಿಧರ, ಸ್ಫುಟನ Sl. 387). — ಒಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. To throw away (from or out of the hand) so as to break (Bh. 8, 24, 44). — ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ. (ಲಕ್ಷ್ಮಿ G.). — ಒಡ ಮುರಕೀ ಕಾಯಿ. (ಯೋಗ್ಯ G.). — ಒಡ ಮುರಿ. To turn or twist round so as to break or open, as a tightly closed hand, etc. (C.). — ಒಡ ಮುಱಿ. = ಒಡೆ ಮುಱಿ. To bruise, to contuse (ಪೀಡ್ಯೆದನ G.).

ಒಡಂ ŏḍaṁ. 1. = ಒಡೆ 1, ಒಗನ್, ಒಡಮೆ. Union; together, in company, with; as soon as, when (T. ಉಡನೆ); then. ಸಿರಿ ಒಸ್ದು ಆಗದು; ಒಡಮೀನೊ, ಸುಖನೋ ತ್ಯಂಸಾ? (Śmd. 109, o. rs. -ಮೀನೊ, ನೀನೊ). See ಆಡೊಡಂ.

ಒಡಂ ŏḍaṁ. 2. See s. ಒಡೆ 4.

ಒಡಕ ŏḍaka. = ಒಡಕು, q. v. The state of being broken, cracked, disunited, etc.; a fracture; a crack; disunion; that breaks or goes to pieces. ಒಣ್ದಾಗಿ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಒಡಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವವನು (ಭೇದಕ G.; My.). See ಎದೆಯೊಡಕ. — ಒಡಕಗಾಣಿ. A broken pot (ಓಡು G.; C.). ಮುರಿಕಮುಸಿಗೆ ಒಡಕಗಾಣಿ (Prv.). — ಒಡಕಡಸಿ. A broken, *i. e.* disagreeable, voice (My.). — ಒಡಕಬಾಯಿ. A man with a leaking mouth: one who cannot keep secrets (C.).

ಒಡಕಲು ŏḍakalu. = ಒಡಕಲು. Broken state; broken paddy or split pulse, from which the chaff, husk, etc. generally have not yet been separated (C.).

ಒಡಕಲು ŏḍakalu. = ಒಡಕಲು. (My.).

ಒಡಕು ŏḍaku. = ಒಡಕ. (ಪ್ರಭವ, ಧಂಗ Nr.; ವಿಧರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭೆದ Sl. 387; My.). ತಪ್ಪ ಮುಳ್ಳಿಗೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಡಲು ಮುಕ್ಕಾಯ

ಡೇಕೆನ್ದು (B. 2, 30). ಮುನಿತನದೊಳಗೆ ಒತಕು ಮುಟ್ಟಿದನ್ತೆ (2, 41). — ಒತಕುದೋಣಿ. A boat with a hole. ಒತಕುದೋಣಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಜಲ್ಲಿ (Prv.). — ಒತಕುಪರವಿ. A broken earthen vessel. ದನ್ಡಿಗೆ ಆಜುಬ ಬ್ಯಾನ್ ಒತಕುಪರವಿಯು ಕಣ್ಣ (Dp. 54).

ಒಡತಣ ŏḍatana. = ಒಡೆತನ, etc. (Bp. 18, 5; 34, 30; 40, 30; 58, 43).

ಒಡತನ ŏḍatana. = ಒಡತಣ, etc. (My.).

ಒಡತಿ ŏḍati. A female having ownership, power, etc., a mistress (Bp. 11, 21; 50, 8; My.).

ಒಡದು ŏḍadu. = ಒಡೆದು. P. p. of ಒಡೆ 1.

ಒಡನ್ ŏḍan. = ಒಡಂ 1, etc. — ಒಡನಾಟ. -ಆಟ. Playing together: companionship, company, intercourse (J. 28, 24). ಜಲ್ಲುವರ ಒಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲದನು ಮೆಷ್ಟನ್ತೆ; ಉಲ್ಲುಮುದು ಎನ್ದು ಅಜಾನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಡಾನನ್ತೆ (Sp.). ಮುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಜ್ಜನನ್ತೆ ಇಹುದು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವು... ಕೆಸರೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಅವನ ಒಡನಾಟವು ಎಲ್ಲರ ಮನಸಿಗೆ ಬರುತಿತ್ತು (B. 5, 183). 2, sexual intercourse (My.; see Prv. s. ಒಪಾಟು). — ಒಡನಾಡಿ. -ಆಡಿ. A play-fellow: a companion; a friend; an equal (My.; J. 28, 44). ನಿಮಿದೋಳ್ಗಳ್ ವಿಶ್ವಂಭರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ (Śmd. 117). ಒಡನಾಡಿಯನ್ತೆ ತಾತ್ಪರಿಯಾತ್ಪರ್ಯಮ್ ತೀವುದು (Mr. 6). ತನಗನಸಗೆ ಗೋವಳರು ಮುಲ್ಲರ್ ಅನುಕರಿಸಿ ತಿವಿದಾಡುವರು, ಬಲ ದನುಜರರರ ಒಡನಾಡಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ವಿಸಿದರಿ (Bhâgavata 10, 18, 10). — ಒಡನಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Companionship, friendship (My.; J. 6, 48). — ಒಡನಾಡು. -ಆಡು. To play with; to be in the company of, to associate with. ಮುದಾಲನರಜಾಜಂನಮುಣ್ಣಿಯೊಡನಾಡಿಯಾಡಿ, ನದಿಗಳ್ತು (Śmd. 230). ಒಳ್ಳೆಯ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡಿ ಆದ ಮುಷ್ಟಕಳ್ಳನೇ ಆಳ್ವ (Sp.). See Bp. 2, 42; 25, 3; 47, 39. 43; J. 5, 57. 58; 28, 22. — ಒಡನಿರ್. -ಇರ್. To be together with; to be in the company of. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನಿರ್ದು, ಕಳ್ಳರ್ ಒಳ್ಳಿದರ್ ಆಳ್ತು (Sp.). ನಿನ್ನೊಡನಿಪ್ಪಂ (Bp. 48, 25). See Rêv. 7, after 97; J. 21, 46. — ಒಡನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To cause to be or to place in one's company (Bp. 25, 8). — ಒಡನುಣ್. -ಉಣ್. To eat together or in company (Bp. 24, 31; 45, 24). ಒಡನುಮ್ಮುದು (ಸಹಭೋಜನ Nr.). — ಒಡನೆ. -ಎ 3. (Exactly) together with; together; with;—forthwith, at the very time, immediately (ಸಹ Śmd. 393; Ćt. I, 56; ಕೂಡೆ Śmd. 29. 61. 119 Cm.; T. ಉಡನೆ). ಒಡನೆ ಆರುದುರ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 125). ನೀ ಮುದುರ್ ಆಮುದುರ್ ಒಡನೆ ಓದಿದೆವು (155). ಗಿಳಿಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ, ನುಡಿಗಳ್ತು (230). ಒಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಒಸರಿಸಿದರ್ ಆಲ್ತೆ ಕಣ್ತು? (16). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಮೆ (119). ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒನ್ದು ಧಾಗದುಂ ಬರಿಪ್ಪುದು! (275). ಕೈರಮ್ ಏಕೆ ಎಮ್ಮೊಡನೆ? (Bp. 58, 34). ಜೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದು ಆಜೇನು? (Dp. 167). ಒಡನೆ (forthwith) ಗೋಲ್ಟುಟ್ಟು (J. 8, 40). ಒಡನೆ (immediately) ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಣ್ತು (29, 40). ಒಡನೆ ಕಾಲಾರ್ ಆದ್ದಱು (Bp. 20, 13). See Bp. 32, 40; 47, 46; 57, 40; Bh. 1, 10, 26; 2, 13, 35. 48; J. 2, 66; 3, 8. 22; 4, 66; 26, 5; 28, 15. 20. 48; 29, 34; Śm. 7; Sl. 262. 264; Dp. 148. — ಒಡನೆ ಕೂಡು. To be in connection with, etc. (Śmd. 4. 23. 49. 71. 72. 299. 340. 343 Cm.). ಅವರನೊಬ್ಬನು ಆತಿಶಯಮುಮ್ ಆಪತ್ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವರ್ ಉಣ್ಮು, ಅವನು ಬೂರ್ಜ್ವಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ದೆಳುಮಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಒಡನೆರೆದು. -ಬೆರೆದು. = ಒಡನೆ ಕೂಡು. (Śmd. 340). — ಒಡನೊಡ. -ಒಡ. = ಒಡನೊಡನೆ. (Bp. 56, 29). — ಒಡನೊಡನೆ. rep. All at once, etc. See Śmd. 272; Bp. 2, 21; 15, 5. 9; 27, 72; 47, 60; Rêv. 6, 33; J. 16, 36; 20, 30; 28, 47. — ಒಡನೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒಡನೊಡ. (J. 3, 37).

ಒಡಬಾನಲ ŏḍabânala. Tbh. of ವಡವಾಗ್ನಿ. (ಕಡಲುರಿ, ಮುನ್ನೀರ್ ಸಿರಿಚ್ಚು Ćt. II, 118; ಕವಲ್ಗಿಚ್ಚು Ss.).

ಒಡಮ್ ŏḍam. = ಒಡಂ 1, etc. — ಒಡಪ್ಪುದಿಕೆ. -ಪುದಿಕೆ. = ಒಡಪುದಿಕೆ. (ಅಂಗೀಕಾರ, ಅಪ್ಪುಪಗಮು, ಪ್ರತಿಪ್ರಥ, ಸಮಾಧಿ Nr.; C.). See Bp. 24, 28; 60, 60; B. 4, 19. 143; Sl. 70. 263. 476. ಒಡಪ್ಪುದಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಗುವದು ವಡಪ್ಪುದಿಕೆಯಿನ್ದ ಆವೀತೇ? (Prv.). — ಒಡಪ್ಪುದಿಸು. -ಪುದಿಸು. = ಒಡಪುದಿಸು. ಒಡಪ್ಪುದಿಸಿವರೆ ಒಡಲು ಬೀಡೀತೇ? (Prv.). See Bp. 26, 61; 27, 51. 54; 41, 20; 58, 59; Rêv. 6, after 11 & 132; J. 5, 34; 16, 16; B. 5, 71. — ಒಡಪ್ಪುದಿಸುವಿಕೆ. -ಪುದಿಸುವಿಕೆ. Causing to agree, etc. (Sl. 470). — ಒಡಪ್ಪುಮು. -ಪುಮು. 1. = ಒಡಪುಮು. (ಅಪ್ಪುಪಗಮು Śmd. Dh.; ಮೆಪ್ಪು 4 Cm.; ಕೆಯ್ಕೊಳ್ 95 Cm.). ಒಡಪ್ಪುಟ್ಟು (283). ಬೀ ಧಾರಾದೇಶಮುರ್ ಒಡಪ್ಪುಮುದರ್ (142). ಮುಸಕ್ಕೆ ಪಾರಮುದರ್ ಒಡಪ್ಪುಮುವಲ್ಲಿ ಕಾಮುದರ್ ಎನ್ದು ಅಭ್ಯಯಂ ನೆಗಳ್ದುಂ (Nr.). ಲಂಪಕ್ಕೆ ಒಡಪ್ಪುಟ್ಟು, ಒಪ್ಪಣಮುಂ ಕೊಣ್ಮು (Sl. 94). See Grj. 10, 99; Bp. 27, 50. 54; 40, 50; 45, 4; 58, 46; Rêv. 4, 76. 118; 10, after 10; Sl. 265. 433; Ćh. v. 203. 254. — ಒಡಪ್ಪುದು. -ಪುದು. 2. An agreement; (a proof). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕಕ್ಷದ ಮೊಳ್ ಜಾತ್ಯಾಣಮುಂ ಬೆಡಗ್ಕೆಯುಮುರ್ ಎನ್ದು, ತೆಗಡಿನ ನೆಗದ್ತ್ಯುಯ ಕಬ್ಬಮೊಳ್ ಒಡಪ್ಪುದಂ ದೂಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Śmd. 121). — ಒಡಪ್ಪುಡುವಿಕೆ. -ಪುಡುವಿಕೆ. = ಒಡಪ್ಪುದಿಕೆ. ಒಬ್ಬನು ಹೇಟಿದ್ದನ್ನು ಒಡಪ್ಪುಡುವಿಕೆ (ಆಂ, ವಿದಂ Sl. 475; see also 474).

ಒಡಮೆ ŏḍamĕ. = ಒಡವೆ, ಒಡಿವೆ. That is: a thing, a substance; that one possesses: a possession, especially an ornament, a jewel; property, wealth (ದ್ರವ್ಯ, ದ್ರವ್ಯ, ದ್ರವಿಣ, etc. IIIA.; Abh. P. 6, 35; My.; Tk.; M. ಉಡವೆ; T. ಉಪ್ಪೆಮ್ಮೆ; see ಒಡೆ 6 & ಉಡ್ 1). ಆಳುವ ಮ್ ಎನ್ಬುದು ಹೊನ್ನು ವೆಳ್ಳಿಯುಂ; ಉಬ್ಬಿದ ಒಡವೆ ಕುಪ್ಯಮ್ ಎನ್ಬುದು (IIIA.). ಕಳ್ಕೊವಮೆ (ಆಪಹ್ನವ, ಮೋಷ್ಟ IIIA.). See ಉಳ್ಕೊವಮೆ.

ಒಡಮ್ಬಿ ŏḍambi. ಒಡಮ್ಬೆ ŏḍambĕ. The body (ತಂಜ Śmd. II; T., M. ಉಡಮ್ಬು; *cf.* ಒಡಲ್). ಪೂಡ ಒಡಮ್ಬೆ ಪೆಳ್ಕಾದುಮು (Śmd. 280).

ಒಡರ್ ŏḍar. ಒಡರು ŏḍaru. (= ಒಡರ್ಮ್, etc.). ಒಡರ್ಮ್ (J. 17, 32). ಪ್ರಣಯಕಲುಷವರ್ ಒಡರಿ (Bp. 42, 14). ಒಡರ್ಪದು (J. 2, 31).

ಒಡರಿಸು ŏḍariśu. = ಒಡರಿಸು, (ಒಡರಿ), ಒಡರ್ಮ್. (J. 2, 46; Abhâ. 2, 85). ಒಡರಿಸುವದು ಏಂ ಕೇಳಿಕೆಯಮ್ ಈ ನರ್ತನೋದ್ಯತೆಕೆ (Bp. 12, 42). ಕಮಲ ಮುಷ್ಟ್ಯಂಗಳಂ ನಿಜಾರವಿಷ್ ಏಕೋವರ್ ದೊಳ್ ಒಡರಿಸಿ ಪಿರಿಯ ಗಾಣವರ್ ನಿಳ್ಕುವ ಆ ಬಲೆಗಾಱಿಂ (21, 28). ಆನ್ಬುಗೆಯರ್ ಎಡದ ಆಡಿಯೊಳ್ ಒಡರಿಸಿ (29, 3).

ಒಡರಿಸು ŏḍarisu. = ಒಡರಿಪು, etc. (ಜರ್ Śmd. 198 Cm.). ಮುನ್ನು ಪಿನ್ದುಗಳ ಅಪ್ಪ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡರಿಸುಗುಂ ಕೋಪಂ (198). ನಡೆಮುದೆ ಮಾರ್ಗಂ, ವಡವಿವಲ್ ಒಡರಿಸಿಮುದೆ! (107). ಒಡರಿಸಿವರ್ ಅಭಿನವ ನಿಗಣ್ಟರ್ ಅಭಿನವಮುನಿಗಂ (Mr. 6). See Abh. P. 4, 26; 7, 14; 9, 70; 10, 156; 14, after 122.

ಒಡರ್ಚಿಸು ŏḍarĕ̄su. (= ಒಡರ್ಮ್). To undertake, to begin. ಆರಸನುಮ್ ಆರಸಿಯುಂ ನಿತ್ಯದರ್ ಒಡರ್ಚಿಸಿ (Bp. 43, 2).

ಒಡರ್ಮ್ ŏḍarm. = ಒಡರಿಪು, etc. To join (v. t.); to put to (or in). 2, to cause one's self to come in connection with, to join (v. i.). 3, to enter into, to engage in, to undertake, to begin; to do, to perform; to cause, to produce; to endeavour, to try, to make effort (ಉಪ್ಪಮು

RCC/NO 321 1361

Śmd. Dh.; ಮೂಡು Čt. II, 89; Tē. ಒನುರು; for T., M. ಉಡಾ ಪ್ಪು, to exert, be strenuous, *cf.* ಉಬ್ಬು). ಜೋಪಡಿಯಂಗೆ ಇ ದಂ ಪೇಟಿಯ್ ಒಡಲಿಪಂ (Śmd. 255). See Čh. v. 16; Abh. P. 3, 47. 49; 9, 30. 186; 14, 143; Bp. 1, 64; 3, 43; 21, 45; 35, 6; 50, 25. 32; 51, 73; Grj. 9, 2; Rāv. 5, 32; 6, after 11 (twice); 6, after 24; 6, 33; 8, 5; 13, 83; V. 14, 109; J. 3, 31; 24, 11; 28, 45; 31, 23.

ಒಡಲ್ ŏḍal. = (ಒಡಮ್ಬು), ಒಡಲು. The body (ಪಂಚಕ Nr.; ಮುಯ್, ದೊಳ್ Śm. 71; ಕೋಪ್ಪ Hlā.; T., M., Tu. ಉಡ ಲ್; Tē. ಒದಲು, ಒಳ್ಳು, ದಳ್ಳು); the belly, the stomach (C. as ಒದಲು; Tu.). ಒದಲ ಎಲ್ಲು (ಕಂಕಾಲ Hlā.). ಒದಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 397). ಕಲಿಯ ಒದಲವನು (ಕೃಷ್ಣಿ, ಕರಾತ Hlā.). ಒದಲ ಎಡಹಾಗು (ಸದ್ಯ Nr.). ತನ್ನ ಒದಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಅನ್ನ ದ್ಯುಂ, ಉಣ್ಣಿದ್ಯುಂ Nr.). See Bp. 6, 25; 8, 22; 20, 12; 26, 43; 44, 14; 46, 58; 50 sum.; 59, 10; 60, 58; Bh. 1, 8, 61; Rāv. 5, 117; 9, 18; J. 2, 15; 4, 36; 28, 29. 40. 46. 48. 55. — ಒದಲು. -ಆ 3. A man who has a body. See ಕಾಡೊದಲು, ಕೇಡೊದಲು.

ಒಡಲಿಱ ŏḍal-iṟa. (Śmd. 236). The body-born: Kāma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7).

ಒಡಲು ŏḍalu. = ಒಡಲ್. (C.). ಹಾವಿನ ಒದಲು (ಫೋಗ Hlā.). ಜ್ಞಾನವಳ್ಳವನ ಒದಲು ಧಾನುವಿನ ತೆಱನ್ ತಾಯುದು, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ತಾಯನ್ನ ಬಾಯೊರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ತೆಱೆಯು (Sp.). See Bp. 27, 15; 44, 26. 29; J. 31, 55. — ಒದಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a body, to become incorporated (Bp. 18, 88; 58, 48). — ಒ ದಲುರಿ. -ಉರಿ. Burning or pain of the belly: internal heat, grief (J. 23, 60; 30, 35). ಒದಲುರಿ ಒನ್ದು ತೆಱೆ, ಪ್ರಾಣಿ ತೀ ತಾವಿ ಒನ್ದು ತೆಱೆ (Prv.). See Prv. s. ಒದಲ್ಬುದಿಸು.

ಒಡವೆ ŏḍave. = ಒಡಮೆ, etc. (C.; Tu.; ಆಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ Sl. 217). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಡವೆ (ತುಲ್ಲು, ಸ್ತ್ರೀಸಮ್ಬನ್ಧದ ಪ್ರವ್ಯ Nn. 125). ಪರರ ಒಡವೆಯಪ್ ಆಸೆಪಡಿಸುವಮ (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ 151). ಳಿಳ ವಿಸ್ತಾರದ ಒಡವೆ (ದೋಷ್ಟ); ಆತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಇರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಅತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಿಥ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕ ಳವಿನೊಡವೆ (ಅಪಹೃತಿ Mr. 226). ತೊಟ್ಟೊಡವೆ (ವಿಗ್ರಹ Mr. 474). ತೊಡ್ಪು ಒಡವೆ (ಕಪ್ಪ 267). See Bp. 4, 65; 31, 10; 44, 63; 45, 20; J. 16, 46; 31, 28; Dp. 148; B. 3, 27; 4, 148; Sl. 218; Prv. s. ಬಂಗಾರ. — ಒಡವೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Loss of property. ಒಕ್ಕರಿಗಱ ಕೆಣ್ಣು ಒಡವೆಗೇಡು (Prv.).

ಒಡಸು ŏḍasu. = ಒಡಿಸು, ಒಡೆಸು. To cause to break, etc. (C.).

ಒಡಿ ŏḍi. 1. (Probably = ಉಡಿ 5, etc.). The waist, in ಒಡ್ಯಾಣ.

ಒಡಿ ŏḍi. 2. = ಉಡಿ 1 q. v., etc. To be broken, to come apart or to pieces, to crack, to burst, to chap (C.); to break forth, as a bud, a leaf (C.); to bud, as a tree (My.); to separate from, to leave; to turn, as milk (C.); to become weakened, to fail, as courage (C.); to take a side-course, to branch off, as a branch, a road (C.). 2, to break (v. t.), etc. (C.; Tu., M., T.; T. also ಒಡಿ). See B. 2, 3; 3, 82; 4, 54; 5, 128. 243; Sl. 200, Prv. s. ಪೈಱು.

ಒಡಿ ŏḍi. 3. To flow in a small, gentle stream, to trickle through, to ooze, as water through banks, as the spring (sŏlĕ) of a well (C.; Tē. ಒಡಿ, ಪಡಿ; T. ಪಡಿ; M. ಒಡಿ; see ಉಗು 1, ಒಮ್ಮು 1, ಬಸಿ 1); to run and cause blots, as ink (C.; B. 1, 22). — ಒಡಿಗಟ್ಟು. *f. c.* ಒಡಿದು ಕಟ್ಟು. To strain off, to filter through a cloth (My.; Tē. ಒಡಿದು ಕಟ್ಟು, ಒದಕಟ್ಟು; T. ಪ ಡಿಕಟ್ಟು).

ಒಡಿ ŏḍi. 4. = ಪಡಿ. Heat (Śd.; Tē. ಪಡಿ).

ಒಡಿವೆ ŏḍivĕ. = ಒಡವೆ, etc. (C.; ಆರ್ಷ G.). See Śl. 68. 243. 324. 330. 331. 413. 439; B. 5, 27.

ಒಡಿಸು ŏḍisu. = ಉಡಿಸು 1, ಒಡಿಸು, etc. (C.; B. 5, 54).

ಒಡಿಸೆ ŏḍisĕ. (= ಉಡಿಪು, ಒಡುಪು). A bubo (R.; Tē. ಒಡಿಸೆ, ಪಡಿಸೆ).

ಒಡುಪು ŏḍupu. = ಉಡಪು. (Śd.).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. = ಒಡಿ 2, etc. To be broken, etc. (ಸ್ಫೋಟನ Śmd. Dh.; C.). P. ps. ಒಡ 2, ಒಡಪು, ಒಡಿದು. ಒಡಪ್ಪತ್ತಂ (Abh. P. 14, 89). ಒಡೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಡಾಂಬಿ, ಛಿನ್ನ, ಛೇದಿತ Nr.). ತಾಯ್ತು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಡಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುಡಾನೊನ್ದು ದೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಅಮಿಶ್ಲೆ, ಒಡೆ Nr.; see Śl. 240). ಹಿಂಳಿ ಒಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಲ್ಮ Nr.). ಒಡಪುದು (ವಿಕೀರ್ಣ, ಜರ್ಝರಿತ Nn. 41). ಒಡೆದುದು (ವಿಕೀರ್ಣ 96). ಒಡಪು ಪೋ ಗುವುದು (ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಛಿದೆ Śl. 387). ಹಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಳ್ಮಲ (Rāghc. 17, 72). ಕಲ್ಲ ಒಡೆಯುವ ಉಳಿ (ಪಾಷಾಣಾದಾರ G.). ತಾಲ ಹಿಮ್ಮುದು ಒಡೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಪಾದಿಕೆ G.). ಬುವದಲ್ಲಿರ್ಪ ಟೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ಪಡ್ಡು G.). See Śmd. 153. 223. 255; Bp. 14, 8; 22, 7; 23, 25; 35, 49; 38, 32; 44, 27; 45, 27; 50, 79; 51, 81; 52, 23; 53, 26; 55, 28; 57, 59; Bh. 1, 20, 57; 3, 13, 25. 31. 32; 6, 2, 2; Rāv. 5, 41. 121; 9, 22; J. 6, 6; 14, 5; 22, 3; 28, 17; B. 3, 82; 4, 178; Prv. s. ಬಗ್ಗೆ 2, ಮುಂಜಿ 1. — ಒಡೆದು ಹೊಯ್. To bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 24, 56). — ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To break, to bruise, to pound (My.; Śl. 302. 309). — ಒಡೆಯು ದು. -ಇಸು. = ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. ಪುಲಿಯ ಪಲೆದು ಒಡೆಯಿಸಿ (Rāghc. 17, 70). — ಒಡೆಯಿಸು. -ಇಸು. To shoot to pieces (J. 13, 34).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 2. = ಪಡೆ 4. — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 1. To break and make a medley of, to destroy (Bh. 6, 2, 2). — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 2. A broken, confused mass (Bh. 2, 2, 76). — ಒಡೆ ಬಡಿ. To bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 49, 46; 57, 37). — ಒಡೆ ಮುಱಿ. = ಒಡೆ-. (Bh. 2, 2, 97; J. 15, 32). — ಒಡೆ ಸೀಳ್. To split (a thing) so that it is reduced to fragments (Bp. 21, 48; 22, 16; 34, 34).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 3. = ಉಡಿ 2, ಪಡೆ 3 q. v. A fragment (ಸ್ಫೋಟನದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.; Bh. 4, 2, 66). 2, congulated, turned milk (see Nr. s. ಒಡೆ 1). — ಒಡೆಯೞ್. -ಪೞ್. Fractures to arise or be produced (J. 3, 21).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 4. = ಆಡೆ 1, etc. If (ಪಕ್ಷ Śmd. 297); when; to. ಸೀಪ್ ಉಳ್ಕಿಂದೆ ಉಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ (155). ತಾಮುಪ್ಪಿದೆ ಒರ್ವನ ಬಲ್ಲಿದಂ. ತಿರ್ಮಪ್ಪಿದೆ ಆವರ್ ಬಲ್ಲಿದರ್. ಚಿತ್ತಿಪ್ಪಿದೆ ತೂಳೆಂದಂ ತಾ ನುಡಂ (297. 298). See Śmd. 75. 186. 176. 388. 393; Bp. 2, 49; 46, 19; 50, 3; 51, 75; 52, 30. 31; 53, 13. 45; 54, 28. 58; 58, 38; Śm. 5. 51; Rāv. 13, 97; J. 19, 7; 28, 14. 48. 58; 30, 51. — ಒಡೆ. -ಆ 5. And if; etc. See ಆ 5, Nos. 6 & 7; Śmd. 13. 33. 34. 35. 37. 101. 164. 251; J. 28, 57.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 5. = ಪಡೆ 1. — ಒಡೆವೆರಸು. -ವೆರಸು. = ಒಡವೆರಸು. (V. 23, 11; J. 9, 15). — ಒಡೆವರೆ. -ವರೆ. = ಒಡವರೆ. (V. 23, 16).

ಒಡೆ ಱ್ಱೆ. 6. Possession, ownership; lordship (T. ಉಜ್ಜೆ, M. ಉಡೆ, belonging to; see ಒಡಮು).

ಒಡೆಗಾಲಿಳು ಱ್ಱೆ-gāḷu. A mistress (My.).

ಒಡೆಗಾರ್ತಿ ಱ್ಱೆ-gārti. = ಒಡೆಸಾಲಿಳು. (My.).

ಒಡೆತನ ಱ್ಱೆtana. = ಒಡಪಣ, ಒಡತನ, ಒಡೆಯತನ. Ownership; lordship; rule, dominion, sway, sovereign power; superintendence (ಮೌಳ, ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ Kn. 101; C.; J. 11, 34). ಪೃಥಿವಿಯ ಒಡೆತನ ಸಲ್ಲದವರನು (ಆವ ಏಗೆ) ಪಡೆಸುವುದು ಕಾಲದಲಿ! (Bh. 1, 8, 23). ಕೊಮಱೆಂ ಶ್ರೀಲಸದ ಮಣ್ಯಾದಿಸಕಲನಿಯೋಗದ ಒಡೆತನದ (Bp. 5, 55). ಇನ್ನು ಒಪ್ಪದು ಈ ಧರ್ಮಾರದ ಒಡೆತನಮುಂ ಪ್ರಧಾನಿಕೆಯುಂ (11, 7).

ಒಡೆಯ ಱ್ಱೆ-ಪ. A man who possesses or has, an owner (ಉಳ್ಳ, ವಸ್ತ ಕೆmd. 241. 73); a lord, a master; a chief, a leader; a ruler; a king (ಅರ್ಯ, ಪರಿವ್ಯಧ, ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಭು, ನೇತೃ, ಧಾಯಳ, ಅಧಿಪು, ಅಧಿಪ, ಅಧೀಶ, ಅಧಿಪತಿ Kr.; ಸ್ವಾಮಿ, ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, etc., ಅಳುವವನು Sl. 355; ಸ್ವಾಮಿ, ಪತಿ, ಧಾಯಳ, etc. Mr. 227; ಸ್ವಾಮಿ Bhn. 19; ಕಾಪ್ತ, ಪತಿ Nn. 91; ಪರಿವ್ಯಧ 161; ಯಜಮಾನ, ಕರ್ತ, ಸ್ವಾಮಿ G.; C.; Tu. ಒಡೆಯ, ಒಡೆಯು; Tē. ಒಡೆಯ; M. ಉಡಯವರ್, ಉಡಯಾರ್; T. ಉಡೈಯವರ್, ಉಡೈಯಾರ್; see s. ಒಡೆ). ಊರೊಡೆಯಂ (ಕೆmd. 161). ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯಂ, ಜಗದೊಡೆಯಂ, ನೆಲಮೊಡೆಯಂ, ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ, ಜಾಗೊಡೆಯಂ (242). ಧಾರೊಡೆಯಂ or ಧಾರಿಕ್ಕೊಡೆಯಂ; ಕೊಡೆಮೊಡೆಯಂ or ಕೊಡೆಗೊಡೆಯಂ (167). ಲೇಸಿಂಗೊಡೆಯಂ (63). ಒಡೆಯಂಗೆ ಆತಿಹಿತವರ್ ಆರ್? (177; see also 39. 345). ಇಕ್ಷ್ವ, ಅಸಲು, ಯಮು, etc. ಈ ಮೂ ಮಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಮ ಪೆಸರಂ ಕ್ರಮದಿಂದೆ ಒಡೆಯರು (IIā.). ನೇಣ ಗೊಡೆಯನು (ನೇಣಾನ); ಹುಲ್ಲಿಗೊಡೆಯನು (ಗೋಪ); ಅಸಿಗಳ ಮೊ ತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ Nr.). ದೇವರು ಪರಮಾಥಂ ತಪಾದ ಒಡೆಯನು (B. 4, 143). Frequently the honorific plural of ಒಡೆಯ is used as ಒಡೆಯರ್, ಒಡೆಯರು, ಒಡೆಯರು ಗಳ್.—See Bp. 4, 12; 10, 44; 14, 6. 19; 18, 6; 21, 11. 41; 22, 61; 24, 33; 25, 17; 27, 72; 40, 38; 43, 71; 44, 6; 45, 11; 46, 21; 47, 9. 20; 52, 33. 49; 53, 63; 54, 6; 57, 26. 62; 60, 60; ಮೂಜಗದೊಡೆಯನು; Bh. 1, 8, 86; 2, 4, 6; Mr. 6; J. 2, 34; 11, 31; 28, 27; 29, 16. 33. ಒಡೆಯ ಬಪ್ಪರೂ ಒಡೆಯ ರಾತ್ರೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.—ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣರೂ ಒಡತನ ಮೋಗಲಿಲ್ಲ.—ತೊ ವೆ ನೋಡಿದ ಧಾಮು ಒಡೆಯನ ಗುಣಿತ ಆಲೆಯಮು (Prvs.; see Prv. s. ದವೆ). — ಒಡೆಯ ಪಿಳ್ಳ. N. (Bp. 43, 49). — ಒಡೆಯರು ಗಳೊಡೆಯ. The lord of lords (Bp. 23, 13). — ಒಡೆಯರೊಡೆ ಯ. The lord of lords (Bp. 44, 63).

ಒಡೆಯತನ ಱ್ಱೆyatana. = ಒಡೆತನ. (ಆಳ್ತನ, ಕರ್ತೃತ್ವತನ, ಕ್ಕಂಗ, ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; My.).

ಒಡೆಸು ಱ್ಱೆsu. = ಒಡಸು, etc. (My.).

ಒಡ್ಡ ಱ್ಡ. 1. A class of people who cut stones from the earth, convey them on their carts to where they are wanted, dig tanks and wells, etc. (C.; B. 4, 151). They speak a Tēlugu patois, and in S. Mhr. occasionally say they are followers of a deity at Söllāpura, called Siddharāmēśvara. (Tē. ಒಡ್ಡೆ, drudgery; ಒಡ್ಡೆ ವಾಣ್ಮ, tank diggers, labourers, pitmen; ಒಡ್ಡೆ ಪೇಶ = ಒಡ್ಡಪೇಶ; T. ಒಟ್ಟರ್, tank diggers, inhabitants of ಒಟ್ಟಿಯ, a country to the north of Madras). ಒಪ್ಪರಲ್ಲಿ ದಪ್ಪಕಾಗ ದಾರದು (Prv.). See Prv. s. ತಪ್ಪುಮು2. 2, a man who can do only rough work (My.).

ಒಡ್ಡ ಱ್ಡ. 2. (= ಒಡ್ಡು 4). A pile, a heap (T. ಒಟ್ಟು). 2, a stake in gambling, a wager, a bet (ನೀವಿ, ಪಂದಣ Hlā.; ಪಣ Nr.; T., M. ಒಟ್ಟು, Tē. ಒದ್ದು; see ಒಟ್ಟು 3, ಒಡ್ಡು 1). 3, a host, an army (ಕೌಮು Čr. II, 38). ಜೂಜು ನಲ್ಲಿಯ ಒಟ್ಟವು (ಗ್ಲಪ Nr.). ಜೂದಿನ ಒಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದರೋಡರ ಎನಿಸು ಗು (Nr.). See Bh. 2, 13, 46. 48.

ಒಡ್ಡಣ ಱ್ಡaṇa. 1. = ಒಕ್ಕಡೆ. A pile, a mass (Riv. 6, 5. 54); an assembly; an army (see ಇಬರೊಡ್ಡಣ).

ಒಡ್ಡಣ ಱ್ಡaṇa. 2. = ಒಡ್ಡಾಣ. (My.; Tē.).

ಒಡ್ಡಣಿಕೆ ಱ್ಡaṇike. = ಒಡ್ಡಣ 1. (V. 28, 73). ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣಿಕೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಒಡ್ಡತಿ ಱ್ಡati. A woman of the Ŏḍḍas (C.).

ಒಡ್ಡನ್ತಿ ಱ್ಡanti. Tbh. of ವರ್ಧನ್ತಿ, q. v. (My.). ಒಪ್ಪನ್ತಿ ದೂರ ದರೆ ಪೆಪ್ಪತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಒಡ್ಡಯಿಸು ಱ್ಡayisu. To counteract, to hinder, to defeat (Bh. 8, 23, 6).

ಒಡ್ಡವ ಱ್ಡava. Arrangement (of words), style (Bh. 1, 1, 9).

ಒಡ್ಡವಣೆ ಱ್ಡavaṇe. Array; preparation (ಸಜ್ಜಾಪ Bhn. 10; Bh. 2, 7, 21; J. 13, 9).

ಒಡ್ಡವಾಣ ಱ್ಡavāṇa. = ಒಡ್ಡಾಣ, etc. (My.; Tē. ಒಡ್ಡಾಣ).

ಒಡ್ಡಿ ಱ್ಡi. 1. (fr. ಒಕ್ಕಡೆ 1). Relating to the Ŏḍḍas: their country, Orissa. — ಒಡ್ಡಿಜಗನ್ನಾಥ. Krishna's idol at Orissa (My.). — ಒಡ್ಡಿಯು. -ಳು 3. An Orissa man (Bh. 2, 4, 11).

ಒಡ್ಡಿ ಱ್ಡi. 2. = ಉಡ್ಡಿ, ಒಡ್ಡು 4. (S. Mhr.). ಜೂಜಿನ ಒಡ್ಡಿ (ಗ್ಲಪ Hlā.). — ಒಡ್ಡಿ ಗಜುಗ. = ಉಡ್ಡಿ ಗಜುಗ. (S. Mhr.).

ಒಡ್ಡಿಕೆ ಱ್ಡike. Putting; piling (My.).

ಒಡ್ಡಿವಾಣ ಱ್ಡivāṇa. = ಒಡ್ಡಾಣ, etc. (My.; T. ಒಟ್ಟಿಯಾಣ).

ಒಡ್ಡಿಸು ಱ್ಡisu. To cause to put, etc. (My.).

ಒಡ್ಡು ಱ್ಡu. 1. (fr. ಉಡು). To place, to put, to lay; to put towards, to present, to expose; to hold (the hands, etc.) so as to receive, catch, or support a thing; to fix, to set; to array; to put a stake or as a stake at play (C.; Tē., Tu.; T. ಒಟ್ಟು, to lean against; to approach). ಕೆ ಉಸಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಕೊಟ್ಟು ಪದಸು (ಪಕ್ಷ, ಪತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). ಪೆಸು ಕೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಧಾಯಪೊಡ್ಡಿ (ಕೆmd. 216). ಮುಟ್ಟಿಯಂ ಮುಟ್ಟಿಯಂ ಮುಯ್ಕೊಡ್ಡಿ ಪೂಡುವ ಯುದ್ಧಂ (219). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇಣೆ (ಪೋ ಪರಿಸಿ ಇರ್ದ ಸೇಣೆ, ಸಜ್ಜಾಪ Nn. 105). ಒಡ್ಡಿದಲ್ಲಿ ನೀವಿ, ಪಣ ಎನಿ ಸುಗು (105). ಸತಿಯ ಕಂಗಳೆಗೆ? ಒಡ್ಡಿದ ಉದುಳುಗಳೆಗೆ? (Bp. 40, 4). ಪಡೆದ ಗರಗಸಿಸಲ್ಲಿ ಪಿಡದೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172). ಧೂಪದಿಲಳ ಸಿಯುಳದ್ದ ಆದರಿಂ ಒಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (Bh. 2, 13, 45). ಧಾಮುಂ ಈರೆ ಪ್ತ, ಒಡ್ಡಿ ಕಾಲಿಳ್ ಅತ್ತಲು ಒಡ್ಡಿ (Bp. 20, 13). ತಳುವಲುಗೆರ ಮುಯ್ಕೊಡ್ಡಿ, ಮಾರ್ಗಪ್ರಮುಖರು ಳಲೆವರ್ ಅಧ್ವಗರ್ (J. 8, 5). ತಂಗಾ ಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಮುಯ್ (30, 19). ಕೌಪಥಘಟನೆ ಒಡ್ಡಿದವು ಧರ್ಮಾಜ ಪೆಸರಿಸಿದ ಧನದ (Bh. 2, 13, 49). ಆರಮನೇ ಪುಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೆರಿಗು ಒಮ್ಮು! —ಆಕಾಪ ಪಡೆದು ಬೀಯುಡಾಗ್ಗೆ ಅಂಗೆಯೊಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ನೀತೇ? (Prvs.).

ಳ್ಳೆಗೆ ಕೆಯ್ಕೊಮ್ಮು! (C.). ಒಪ್ಪಿದ ಕೆಯ್ (ವ್ಯವಹಾರ G.). ಎರಡು ಕರ ಗಳಕ್ ಒಪ್ಪಿ ಬೇಱೆ ಕೊಡುವುದೇ (Sarpabhûshana in B. 5, 320). See J. 6, 39; 8, 18; Abhi. 2, 4; Prv. s. ಮುಂಜು.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 2. To become opposite; to oppose, to counteract, to resist (ಪ್ರತಿಕಾರ Śmd. Dh.; Tē.; Tē. ಒಪ್ಪುವಿಂ = ವಿರೋಧ; ಒಪ್ಪಾಡು, to contradict). ಒಡ್ಡೊಡ್ಡಿದ್ದು! ಎನುತ ಒಪ್ಪಿ, ದೇವದಮನ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುವ್ವಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದುಳ್ (Śmd. 231). ತಡೆದೊಡ್ಡು ಗಾಳಿಗೊಪ್ಪಿದ ನೀರದವ ಒಪ್ಪಿನ ಪೊಲ್ ಆಗೆ (Abh. P. 13, 73). ಅತ್ತಣಮ್ ಒಪ್ಪಿದ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊತ್ತಣಮ್, ಇರವೆ ಇಂದುಮ ದಂಬಿನ ಅಸಿ ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚು (Rây. 6, 54). ಬಲದ್ ಎರವಾಗಿ, ಪೆರ್ಮಾವಮೆಮ್ಮ, ಒಪ್ಪಿ, ವಿಲಾಸವಿ ನಿನ್ನು, ಜೊಪ್ಪೆಗೊಟ್ಟು (13, 83). See Abh. P. 13, after 17. *Cf.* ಉರುಮು 1? ಒಪ್ಪು 1.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 3. (= ಒಟ್ಟು 1). To heap up (My.; Tē.).

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 4. (= ಒಟ್ಟು 2), ಒಡ್ಡ 2, ಒಡ್ಡಿ 2. A heap, a mass; a pile;—a stake at play;—a bank, a causeway;—a large or pompous concourse or gathering;—a host, an army; military array (ವ್ಯೂಹ Śmd. Dh.; Hlê.; ಒಟ್ಟು Bhn. 35, o. r. ಮೊತ್ತ; ಛಾರ 54; ಸೈನ್ಯ 11; ಗೊಣ್ಣಣ Śm. 96; My.; Tē.; Tē. ಒಪ್ಪು, thick, substantial). 2, the original number whether multiplicand or dividend (Tē.; R.; Tu. ಒಡ್ಡೆ, a multiplication table). ಪದಮೊಪ್ಪು (ವ್ಯೂಹ Mr. 468). ತರದ ಪ್ರಂಗಳ ಒಡ್ಡೊಳ್? (Bp. 11, 34). ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಸ್ಪದ ಧರಣಿಯರು, ಸಚಿವರು, ದಕ್ಷಾಧ್ಯರು ನೆರೆದುದು; ಆಸ್ಥಿನ ವಿಷಯದ ಒಲಗದ ಒಡ್ಡು ಮಲು ಬಾಯ್ತು (Bh. 2, 13, 31). ಸಮುಪ್ರದ ದಣ್ಡೆಗೆ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 4, 202). See Abh. P. 13, 73. 76; Rây. 6, 5. 54; J. 3, 16; 6, 10; 16, 37; 20, 69; 28, 24; 33, 23. 26; ಮುಳಿಯೊಪ್ಪು; Prv. s. ದೊಪ್ಪ ದ. — ಒಡ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a heap or mass (Abh. P. 1, 110). — ಒಡ್ಡುಗಲ್. -ಕಲ್. A rock (Rây. 5, after 55). — ಒಡ್ಡು ದುಱ್. To be displayed in masses (Bh. 1, 19, 18). — ಒಡ್ಡುದಲಗೆ. -ಹಲಗೆ. A shield (Rây. 6, after 11). — ಒಡ್ಡೊಗು. -ಒಗು. To enter an army. ಒಪ್ಪುವ ದಸಿಸ ಒಣ್ಪಾಕ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕರೇನುಂ? (Dp. 148). — ಒಡ್ಡೋಲಗ. -ಓಲಗ. A great assembly, a royal darbâr, a royal audience (My.; Tē., Tu.; T., also ಒಡ್ಡಿಲೋಳ್ಳ). ಆವದಾನವದೊಬನಿವನ್ನು ಪದಾನವೇ ಲೇಸು, ನೃವರ್ ಆಮ್ದೆ ಬಿಡದ ಒಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕಿನ್ನ ದವರೆ ಲೇಸನ್ನ (Sp.). See Abh. P. 2, after 29; Grj. 2, after 106; Rây. 5, after 19. — ಒಡ್ಡೋಲಗ ಕ. = ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. (Bp. 4, 74; 53, 24). — ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give or hold an ŏḍḍôlagn (Bp. 30, 50; 37, 56; Rây. 11, after 1).

ಒಡ್ಡುವಿಕೆ ŏḍḍuvikĕ. Putting towards, exposing to. ಧಾನ್ಯದಿಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವಿಕೆ (ನಿಷ್ಪಾದ Śl. 395).

ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ ŏḍḍyâṇa. = ಒಡ್ಡಣ 2, ಒಡ್ಡವಾಣ, ಒಡ್ಡಿವಾಣ, ಒಡ್ಡಾಣ, ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ. (ಕಾಂಚಿ, ದೇವಲೆ, ಸಪ್ತಕ, ಸಾರಸನ G.).

ಒಡ್ಯಾಣ (ŏḍḍi-âṇa?). = ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ, etc. A zone or belt of gold or silver chiefly worn by women (My.; Bp. 50, 3; ಕಾಂಚಿ, ಸಾರಸನ Cb.; M. ಉಡ್ಯಾಣ್; Tu. ಒಪ್ಪಣೆ, ಒಡ್ಯಾಣ; see ಉಡವಾರ).

ಒಡ್ವಾಣ ŏḍvâṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.).

ಒಣ ŏṇa. 1. = ಉವಣ. An occasional form of ಒಣ, q. v. (My.).

ಒಣ ŏṇa. 2. Becoming dry; the state of being dry, withered, etc., sapless, profitless, empty (C.; Tu.). — ಒಣಕೆಯ್. A dry hand (C.). 2, a withered hand (My.). — ಒಣಕೆಲಸ. Useless business (C.). — ಒಣಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Dry fruit (ತುಪ್ಪಳು Sl. 123; My.). — ಒಣಗಿದ. A dry tree (S. Mhr.). — ಒಣಜ್ವರ. A harmless fever (C.). — ಒಣತಿನ್ನಿ. A kind of itching in the skin without a visible eruption (C.; ಕಜ್ಜಿ, ಕಜ್ಜಿಯಂ G.). 2, dry food, as parched corn or pulse (My.). ಒಣತಿನ್ನಿ ತಿನ್ನರೆ ದಾಯಿ ಅಮಿತ್ರತೆ (Prv.). — ಒಣದಣ್ಣು. A dry stalk, especially of jôla (C.). — ಒಣದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. A dry hide; leather (C.; B. 5, 262). — ಒಣನೆಲ. Dry land (B. 4, 98); a dry ground or soil (C.). — ಒಣಮಾತು. A senseless, useless word (C.). — ಒಣಮೋರೆ. A dejected, sad countenance (S. Mhr.). 2, a face that indicates fasting (My.). — ಒಣರಗಳೆ. Useless talk (C.; B. 4, 53). — ಒಣರವಿ. Dried leaves or straw of jôla (S. Mhr.). — ಒಣಸಂಶಯ. Groundless suspicion (C.). — ಒಣಸಗಣಿ. Dry cowdung (C.; ಕಲ್ಲಿಡ Sl. 315). — ಒಣಸೊಣ್ಣೆ. Dry ginger (C.; ಪುಣ್ಣೆ Sl. 311). — ಒಣಹರಟೆ. = ಒಣರಗಳೆ. (C.). ಒಣಹುಲ್ಲು. = ಒಣತಿನ್ನಿ No. 1. (S. Mhr.). — ಒಣಹುಲ್ಲು. Dried grass, hay, straw (C.; ಕಳ್ಳ G.). — ಒಣಹೆಮ್ಮೆ. Idle assumption and display, vain pride (C.; B. 2, 12; 4, 49; ದಮ್ಭಾಚಾರ G.).

ಒಣಕ ŏṇa-ka. (Śmd. 241). An emaciated man. 2, = ಒಣ 2, ಒಣಪು 1, ಒಣಗು 2. (My.).

ಒಣಕು ŏṇaku. 1. = ಒಣಕ No. 2. (My.).

ಒಣಕು ŏṇaku. 2. = ಒಳಕು. To tremble, to shake (ಧರಣಿ, ಸ್ಫುರಣ Sl. 389; Tē. ಪದಕು, ಪಣುಕು; *cf.* ಒಣ).

ಒಣಗಿಲು ŏṇagilu. -ಲ್. The state of being dry (My.; Tu. ಒಣಕೆಲ್). ಛಿಟಿಛಿಟಿಸಿ, ತಿಲಿ ಪ್ರಮಿಸಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಪೊಡರ್ತಾನಲಿ (Bh. 1, 20, 55).

ಒಣಗಿಸು ŏṇagisu. To cause to dry, to dry (v. t.), etc. (C.; Bp. 4, 73; B. 3, 29. 46. 95; 5, 295).

ಒಣಗು ŏṇagu. 1. To dry, to become dry; to become sapless; to wither; to emaciate (v. i.; ಪೋಪಣ Śmd. Dh.; C.; J. 9, 32; 23, 56; 26, 39; T. ಒಣಂಗು, ಉಲರು). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ (ಪದುಗ Śmd. I). ಸೀಳ್ದು ಒಣಗಿಡಾದ್ದು ಪಾಲು (ಪಾಯಿಶ Śmd. I). ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ (ಪಾಸ, ತುಪ್ಪಳು Hlê.; ಪಾಸ, ಪದಾಪು Nn. 90). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಸ್ಟ, ದಾರು); ಗೋಮಯಮುಮ್ ಒಣಗಿದವೆ ಕಠಿಣ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಣಗಿದ ಮುಖ (ತುಪ್ಪಳು Sl. 123). ಒಣಗಿದ ಪೂಜಾಸ (ಉತ್ತಮ, ತುಪ್ಪಪೂಜಾ 204). ಒಣಗಿದ ಕಾಮು (ಕಳ್ಳ 461). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). ಆ ದಲ್ಲಫಂ ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಒಣಗಿದವಂ (Bp. 18, 37). ಸಸ್ಯಂಗಳುಮ್ ಒಣಗಿದವು (57, 47). ಆಪ ತಿಮ್ಮುವರ...ಕಳ್ಳ ಪೂಜಾಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮೊಳ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವಮ್ (B. 4, 41). ಒಣಗಿದ ಕಾಮಿಗೆ ಕಳ್ಳ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಗೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ಸಗಾವುತ್ತವೆ (Prvs.).

ಒಣಗು ŏṇagu. 2. = ಒಣಪು 1, etc. The state of being dry (My.). — ಒಣಗುಮೋರ್. Dryness to appear: to become dry. ಒಣಗುಮೋರ್ವ ಕಾಯಿ (ಪಾಸ Mr. 109).

ಒಣರ್ ŏṇar. To feel, to perceive, to understand (Kâvy. III, 3, 35; T. ಉಣರ್; *cf.* ಉಣ್ಣಿಸು).

ಒಣೆ ŏṇĕ. = ಒನೆ. (My.).

ಒಣ್ಣೆ ŏṇṇĕ. 1. (fr. ಉಱು). Being joined: one, single, alone (C.; ಏಕ, ಕೇವಲ Sl. 408; Tē., Tu.; M. ಉಣ್ಣೆ; T. ಒನ್ನೆ, ಒಣ್ಣೆ). See Prv. s. ತನ್ನೆ 2. — ಒಣ್ಣೆಕೊಮ್ಮು. A single tusk (My.). — ಒಣ್ಣೆಕೋಡಂಕ. A kind of ಓಲೆ (as described

s. ಒಕೆ 4, My.). — ಒಣ್ಣೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A single eye (C.). — ಒಣ್ಣೆಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A one-handed man (My.). — ಒಣ್ಣೆದೋ ತ್ರ. A single dôtra (C.). — ಒಣ್ಣೆದೋಳ. -ದೋಳ್. A single, solitary wolf (B. 3, 85). — ಒಣ್ಣೆದೋಳು. -ದೋಳು. A single arm (C.). — ಒಣ್ಣೆ ಸಣ್ಣೆ. dupl. Quite alone (My.). — ಒಣ್ಣೆಸ ರ. A single string of pearls (ಮಣಿಸರ, etc. Sl. 219). — ಒ ಣ್ಣೆಸಲಾ. The head of a flock or herd, as a large elephant, etc. (My.). — ಒಣ್ಣೆತ್ತು. -ಎತ್ತು, A single bullock (C.). — ಒಣ್ಣೆಲುವಿನದ. -ಎಲುವಿನದ. A man of mere bones, a weak man (S. Mhr.). — ಒಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A kind of ಓಲೆ (as described s. ಒಕೆ 4, My.).

ಒಣ್ಣೆ ಓಲಿ. 2. A sort of large gold earring (C.; ಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ, ಪತ್ರಕಪಕು Sl. 218, sic!; Tu.; Tē. ಒಣ್ಣಿ; T. ಒಟ್ಟಿ?). ಒಣ್ಣೆ ಮಾಣಿ, ಹಣ್ಣೆ ತೀರಿಸಿದರೂ ಹಣ್ಣೆ ಕೋಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ನೀನು ಒಲೆ ಕವಿಯದಕನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಒಣ್ಣೇ ಕವಿಯದನ ನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ (Prvn.).

ಒಣ್ಣೆ ಓಲಿ. = ಒಣ್ಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಒಣ್ಣೆಗ ಓಟಿga. (= ಉಣ್ಣೆಗ?). A single or solitary man, one who is quite alone (ವಿರಾಕ, ವಿಕ, ವಿಳಕ Sl. 375; C.; Tu., Tē.; *cf.* ಹಣ್ಣಳ). ಒಣ್ಣೆಗನಾದರೂ ಹಣ್ಣೆ ಮಾ ಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಒಣ್ಣೆಗನನ್ನು ನಮ್ಮುವದು ಕುಣ್ಣಗಾಲನನ್ನು ನಮ್ಮು ವಮಾಣ ಮಾತಿದ ಹಾಗೆ (Prvn.).

ಒಣ್ಣೆಗತನ ಓಟigatana. Loneliness, solitude (My.).

ಒಣ್ಣೆಗಾವಿ ಓಟi-gâra. = ಒಣ್ಣೆಸ, ಒಣ್ಣೆಸಾಲಿ (My.).

ಒಣ್ಣೆಗಿತ್ತಿ ಓಟiga-itti. A single or solitary woman (C.).

ಒಣ್ಣೆತನ ಓಟitana. = ಒಣ್ಣೆಗತನ. (My.).

ಒಣ್ಣು ಓಟu. To agree (with one's health), to be salubrious (My.; Tē.; T. ಒಣ್ಣು).

ಒಣ್ಣೆ ಓಟe. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಟ್ಟೆ. Tbh. of ಉಷ್ಟ್ರ. A camel (Mr. 184; C.; J. 5, 13. 73; 16, 24; Sl. 323; see also Sl. 88. 268. 324; Tē., Tu.). ಒಣ್ಣೆಗೆ ಸೊಣ್ಣಬೇಡವು? ಕುತ್ತಿಗೆಯುಬೇಡವು? (Prv.).

ಒಣ್ಣೆಗಾವಿ ಓಟe-gâra. = ಒಣ್ಣೆಸಾಲಿ (My.). See ಆಣ್ಣಾ-.

ಒಣ್ಣೆ ಓಡi. A bank, a shore (S. Mhr.; *cf.* ಒಮ್ಮೆ 4).

ಒಣ್ಣು ಓಡu. = (ಒಟ್ಟು 2 No. 3), ಪಣ್ಣು. Sediment, deposit, lees, dregs; the muddy deposit of a flood, river or tank; mud in tanks; muddiness, turbidness (My.; To. ಒಣ್ಣು, ಪಣ್ಣು; *cf.* ಒಣ್ಣೆಲು). ಒಣ್ಣಾಗಿ ಇರುವದು (ಕಲುಷ, ಆವಿಲ, ಆವಿಲ, ಕೆಸರು ಕವಿದ ಕಲುಷಾಗಿ ಒಣ್ಣು ಮಾಡಿ ಕೆಣ್ಣು ಇರುವಿಕೆ Sl. 86). — ಒಣ್ಣುಪಾರು. -ಪಾರು. To become mud or muddy (Sl. 86).

ಒಣ್ಣೆ ಓಡಿe. (= ಒಣ್ಣು?). — ಜಳಿಯುಮೆಸ್ಸು ಸಿಮ್ಮಿಸುವುದು, ಒಣ್ಣೆಗೆ ಪೋಪದುಕ್ ಆಳ್ವ (Kē.).

ಒತ್ತೆ ಒt. = ಒಕ್ 1, etc. One. — ಒತ್ತಟ್ಟು. One side; aside (C.; Tu.). Frequently ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ, to, or on one side; aside. See B. 1, 25; 3, 20. 80. 101. 105; 5, 165. 286. — ಒತ್ತಣ. One mass or company (My.). — ಒತ್ತರ. One layer, partition or division. See ಪನ್ನೊತ್ತರ. — ಒತ್ತೆಪ. One kind or sort (My.). — ಒತ್ತೋಳ್. One arm (J. 14, 15; 16, 20).

ಒತ್ತಟ್ಟ ಒttu-aṭṭa 1. The nightmare (My.).

ಒತ್ತಡ ಒttaḍa. (fr. ಒತ್ತು 3). = ಒತ್ತಲ, ಒತ್ತಳ. Fomentation (My.; T. ಒತ್ತಿಡಿ, ಒತ್ತಿಡಿ). 2, (fr. ಒತ್ತು 1). Pressure; that has been pressed into. — ಒತ್ತ ಡಗಲಿಸು. -ಲಿಸು. To dip firmly into and apply (V. 14, 28).

ಒತ್ತಮ್ಮರ ಒttа(=ಒttuṣ)-m-bara (=bhara?). Great haste (Bh. 1, 5, 15).

ಒತ್ತರ ಒttara. Impetuousness; force; speed; quickly, etc. (C.; Grj. 2, after 106). ಒತ್ತರದ ಒತ್ತಿದ ನ್ನೆ ಪೆಜಗಾಗಿ ಕೃಪಾಕಿಗಳ್ ಒತ್ತ (Śmd. 16). ಗಾಳಿಯು ಒತ್ತರವಿಲ್ಲ ಉರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಸ್ಸಕ್ಕೆ ಸಂಸಿದಾಗ (B. 5, 165).

ಒತ್ತರಿಸು ಒttarisu. To be amassed, redundant, or plentiful; to increase; to be or become lofty, haughty, impetuous, pressing, quick, or effective (ಉಪ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh., o. r. ಉಪ್ಪತ್ತೆ; Grj. 4, after 104; Bp. 3, 36; 5, 43; 13, 13; 18, 61; 32, 28; 38, 17. 40; 43, 37; 44, 71; 45, 32; 53, 57; 55, 55; 56, 13; 58, 63; Rāv. 1, after 133; 1, 134; 5, 25; 6, 5; 6, after 24; 13, 77; J. 3, 18; 4, 7. 19; 12, 25; 15, 4; 19, 40; 20, 28; 22, 2; 27, 4). 2, to cause to be amassed, etc.; to join closely (v. t.); to subdue; to throw into shade (Bp. 32, 6; 35, 56; 46, 78; 58, 53; Rāv. 6, after 11); to push (My.).

ಒತ್ತಲ ಒttala. = ಒತ್ತಳ, etc. (My.).

ಒತ್ತಳ ಒttaḷa. = ಒತ್ತಡ No. 1. (My.).

ಒತ್ತಾಯ ಒttuṣ-âya 2. Impetus, impetuousity; force, violence; importunity (J. 10, 58; 18, 45; 20, 50. 61; 21, 31; 25, 47. 59; 27, 8; My.); compulsion (My.).

ಒತ್ತಾಸೆ ಒttuṣ-âsĕ. Help, assistance (J. 20, 42; My.; T. ಒತ್ತಾಸೈ, M. ಒತ್ತಾಸೆ).

ಒತ್ತಾಸೆಗಾವಿ ಒttâsĕ-gâra. A male helper or assistant (My.). Feminine: ಒತ್ತಾಸೆಗಾರ್ತಿ (My.).

ಒತ್ತಿಕೆ ಒttikĕ. Pressing, etc. (My.).

ಒತ್ತಿಸು ಒttisu. To cause to press, etc. (My.); — to place firmly, to fix (Bp. 16, 10).

ಒತ್ತು ಒttu 1. (fr. ಉಮ). To press together, to press, to squeeze (Śmd. 16. 91; C.; Tē.; Bp. 15, 18; 18, 58; 21, 42; 22, 15; 27, 13; 35, 11; 38, 56; 43, 30; 45, 27. 53; 47, 60; 57, 82; J. 6, 31; 2, 27; 15, 47; 20, 19; 23, 38; 25, 55; 26, 6; 14, 15); to shampoo (Śmd. 297; Bp. 1, 46); to press down; to press into (Bp. 3, 36; 25, 25); to impress, as a seal (Bp. 9, 45; 28, 41; 52, 47; Abhâ. 1, 43); to push (Bp. 55, 28); to subdue, to overpower, to rule (J. 29, 9. 22); to grasp (Lilv. 3, 2; J. 26, 21); to trouble, to harass (Bp. 24, 55; 40, 46; J. 2, 16; 22, 35); to take away by gentle pressure with a cloth, as fluids (Bp. 47, 15); to use unusual force or power, as in speaking, calling, praying, etc. (Bp. 3, 6; 5, 39; 11, 43; 44, 61; 50, 39; 26, 8; 44, 72; Bh. 1, 8, 15; J. 4, 31; 5, 15; 9, 15; 14, 7; 20, 14. 28; 24, 17; 25, 24; 26, 6; B.

3, 21), when the P. p. ಒತ್ತಿ may be translated by *firmly, powerfully, loudly, with force, gravely, roughly, vehemently, greatly, etc.*; to stress, to emphasize, as a word (B. 3, 6); to aspirate, as a letter; to make abundant (J. 9, 15). (ಆಕ್ಷ ಮಾಣ Śmd. Dh.; ಅತಿಶ್ಯಮಾಣ Śm. 97; see ಉದ್ದಿ). ಒತ್ತಿದವಂ (Śmd. 260). ಒತ್ತಿ ಪಡ್ಪಲೆ ಆದುಮು (ಕಷ್ಟದೆ Śmd. I). ಪಾಪಾಢ್ಯಂ ಗದುಂ ಒತ್ತುದು (ಸಂಪಾಪನ, ಮರ್ದನ Nr.). ತೊಡರೆ ಮಾಣ್ ಮೃಗರಾಂಧಸ್ಫುಟದಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮುಣ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ನು, ಆಪಸಿ, ಬಾಸ್ಕಿಂದಿರೊಳ್ ತೆಗವನ್ನೆ ಒಟ್ಟೆಡೆಗೆ ಬನ್ನುವ ತಣ್ಗಾಳಿರ ಒಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಒತ್ತಿ ಪಡೆಯುವದು (ಮುಪಾಖ್ಯಾನ Mr. 52). See Rām. 5, 8, 72 where ಒತ್ತುವಲ್ಲಿದ, which perhaps is meant for ಒತ್ತುದ ಆದುಮ. — ಒತ್ತಿವಿಡಿ.-ಪಿಡಿ. To grasp, to seize, to lay hold of (J. 25, 61). — ಒತ್ತೊತ್ತು. rep. (Bp. 15, 8; 18, 62; 38, 38).

ಒತ್ತು öttu. 2. To give way, to leave space, to step aside (My.; Tē.; T., M. ಒಚ್ಚು; *cf.* ಒದಗು 1 No. 2).

ಒತ್ತು öttu. 3. To foment (My.; Tē.; T. ಒಚ್ಚು; T. also: to move).

ಒತ್ತು öttu. 4. To cut or break betel-nut (Tē.; R.).

ಒತ್ತು öttu. 5. The state of being pressed, joined, close together, or amassed; union; a mass; closeness; thickness; a pile; the bank of a river; the being contiguous or near, vicinity; a rising mass; the flood-tide; pressure, (impression); grasp, hold; the state of being doubled; a double consonant; the state of being multiplied (ಪಡಿತೀರ Śmd. Dh.; ಪೊದೆಯು ತೀರ Śm. 97; ದ್ವಿತ್ವ Śmd. 179. 370 Cm.; ಗುಣಿತ Mr. 349; My.; Tē., Tu.). ಒತ್ತಾಗಿಯೂ ಗುಮ್ಮಾಗಿಯೂ ಇರುವದು (ಸಾನ್ದ್ರ, ಸ್ನಿಗ್ಧ Sl. 361). ಒದ್ದಕ್ಕೊಸ್ದು ಸೇರಿ ಕೋಣ್ದು ಒತ್ತಾಗಿ ಇರುವಷ್ಟಾದು (ಘನ, ನಿರಂತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಆಯಿಲಘಟ್ಟರ ಮುಪಾಗ್ರಹದ ಒತ್ತಿಗ್ ಆಂಸಿ (Bp. 20, 23). ಪೃಥ್ವಾಚೆಲೆವೃದ್ಧದ ಒತ್ತಿನೊಳ್ ಆಪ್ಪಿ ಘೋಪತಿ ದಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿದಲು (22, 28). ಊರೊಳಗಣ ಆರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಮ್ ಆಮ ಉದ್ಯಾನಮ್ ಎನ್ದು ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 152). ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ, etc. 100). ಕುಮುರೆಯ ಎರಡು ನವಮದನ್ಗಳು ಸದ್ದವನಮ್ ಆಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ಪಲ್ಲಳು ಮುಪ್ಪಮುಂಗಳ್ ಆಕ್ಕು, ಆದಱ ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ದ್ವಿಜಂ ಪಾರಿಪಪ್ಪಂಗಳ್ (Mr. 281). ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ಬಾರ್ಧಧೂಸಂಜೆಯೊಂ ಮೇಲೆ ಕಾಳ್ಕುಂಜೆ ಬೆಡರ್ ತೋಳ್ಗುರ್ಪಂ (326). ಎಳ್ಳುರೊತ್ತಿನಲಿ ಳಳುವದಂ (226). ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ Nr.; see Sl. 211). ಸೀರೆಯ್ತು (ಪೇಳೆ Hlā.). ಒತ್ತಿನಕ್ಷರಂ (ದದ್ವಕ್ಷರಂ Śmd. 38 Cm.; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರಂ 71 Cm.). ಧನಿರಾಜನ ಒತ್ತಿನೊಳು ಧನವ ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). See Čh.; Bp. 16, 10; 22, 49; 26, 34; 30, 10. 13; 32, 17; 40, 5; 47, 9; 53, 58; 55, 34; 60, 23; Č. Bp. 2, 4; 42, 15; Rām. 5, 9, 34; J. 3, 17; 14, 15; 12, 10. 20; 24, 72; ಉಗುರೊತ್ತು, ಕಳ್ಳೊತ್ತು, ಕವಲೊತ್ತು, ತಲೆಯೊತ್ತು. — ಒತ್ತಕ್ಷರ.-ಅಕ್ಷರ. A double consonant (ದ್ವಿತ್ವಂ Śmd. 47 Cm.; Čh.). ಮುನ್ನೆ ಒತ್ತಕ್ಷರಮ್ ಇರಲು, ಪಿನ್ನೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಒತ್ತಾನೆ.-ಆನೆ. A tame elephant used to catch wild ones (My.). — ಒತ್ತಾಳು.-ಆಳು. A helper (My.). — ಒತ್ತಿಗೆ ಮಾಳು. To heap up, to lay up, as fruits for maturing (B. 2, 51; My.). — ಒತ್ತುಗಟ್ಟು.-ಕಟ್ಟು. A prop (My.). — ಒತ್ತುಗುಡು.-ಕುಡು. To join, to go near (Abh. P. 9, 146). — ಒತ್ತುಗುಣ್ಣನೆ.-ಕುಣ್ಣನೆ. A coiled snake (Mr. 207). — ಒತ್ತುಗೊಡು.-ಕೊಡು. To prop (My.). — ಒತ್ತುಗೊರ್ಕ್.-ಕೊರ್ಕ್. To join, etc. ಇದಂ ಮುಂ ಪಾದ್ರೀಕ್ಷ್ವದುಣ್ ಒತ್ತುಗೊಣ್ಡು ನಡೆದಂ (Śmd. 260 Mdb. MS.). See J. 3, 20; Rāv. 4, 9. — ಒತ್ತುಂಗರ.-ಉಂಗರ. A thin tight ring put on the finger or toe to tighten other more precious rings (My.). — ಒತ್ತುಬೆರಳು. The finger adjoining (the thumb), the forefinger. ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತುಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ Sl. 211). — ಒತ್ತುಬೇಲಿ. A bound hedge (ಪ್ರಾಚೀರ Nr.). — ಒತ್ತುವಲ್ಲಿರು. See note s. ಒತ್ತು 1. — ಒತ್ತುವಿಡಿ.-ಪಿಡಿ. To join, to adjoin. ಸಂಗರಾಡಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತುವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಪರಿಯೆರ್, ಪರಿಸಾರ Nr.). — ಒತ್ತುಹೊದಿ. A covering fastened under the rafters of a roof (My.). — ಒತ್ತೊರಳು.-ಒರಳು. A kind of mortar with holes for forcing batter or dough through in the form of threads (C.).

ಒತ್ತು öttu. 6. = ಹೊತ್ತು. Time (My.). See ಆಜ್ಜೆತ್ತು, ಇಜ್ಜೆತ್ತು, ಹೊತ್ತೊತ್ತು.

ಒತ್ತು öttu. 7. = ಹೊತ್ತು. Having carried (My.).

ಒತ್ತುಹ öttuha. Shampooing, rubbing (ಮರ್ದನ, ಪೈಪ Nr.).

ಒತ್ತೆ öttĕ. 1. A pledge, a pawn (C.; Dp. 5, 5; Tu. ಒತ್ತಿ; T., M. ಒಚ್ಚೆ). ಧನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒತ್ತೆ (ಘೋಗ); ಒತ್ತೆ ಇಪ್ಪ ಆಳು (ಘೇಸುಳ್ಳ Nr.). ಸಾಲು ತೀರುವನಗ ಇಟ್ಟ ಒತ್ತೆ (ಅಧಿ G.). ಈರೊತ್ತೆ (Śmd. 214). ತಲೋದಂ...ಒತ್ತೆಯಂ ಕ್ರಾಣ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನಲು (Bp. 40, 12). ಇದೇಳೆ ಒತ್ತೆಯಕ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನ್ದೆ? (40, 13). — ಒತ್ತಿಡು.-ಇಡು. To deposit a pledge or pawn; to pledge, to pawn. ಒತ್ತಿಟ್ಟ ಇರುಳ್ ಕೆಳೆಯ ಕೈತವಕೆ ಆಂಜಿ, ಪೊಲಿಯುಟ್ಟಿರ್ದಂ (Śmd. 67). ಕರ್ಣಾವತಂನದಕ್ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. = ಒತ್ತೆ ಇಡು. (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಕೆ. = ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. (Bp. 42, 33). — ಒತ್ತೆಗೊಡು.-ಕೊಡು. = ಒತ್ತೆ ಈ. (Bp. 45, 25). — ಒತ್ತೆಬಡುವ.-ವಡುವ. The state of being pledged (ಬದ್ಧಕ, ಆಧಿ Nr.). — ಒತ್ತೆ ಬಿಡಿಸು. To redeem a pawn (C.). — ಒತ್ತೆಸೂಳೆ. A harlot who takes pawns (Bp. 40, 46). — ಒತ್ತೆ ಹಿಡಿ. To seize or take as a pawn (C., also ಒತ್ತೆ ತೆಗೆ).

ಒತ್ತೆ öttĕ. 2. (fr. ಒಪ್). The state of being single or one of a pair (My.; Tu.).

ಒತ್ತ öttva. The letter ಒ (Śmd. 188. 281. 355).

ಒದಗಿಸು ödagisu. = ಒದವಿಸು. To cause (something) to come to or near; to cause to be obtained, to give; to make ready; to cause, to produce; to fulfil, etc.; to cause to stick to, to apply to, to plaster; to join, to collect (C.). ಒದಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಿದ್ಧ, ಉಪಪಾದ Nr.). ಒದಗಿಸುವ ಈ ಕಥೆಯಕ್ ಓದುವರಿಂಗೆ ಆಧೀಪ್ಸವನು (Bp. 13, 18). ಧಾಜೆಗಳಕ್ ಒದಗಿಸಲು (36, 42). ಗಳಿಗೆಯಕ್ ಒದಗಿಪುದು (36, 47). ಆಧವಗಣಪ್ರಸಾದವಕ್ ಅಮ್ಮೆ ಒದಗಿಸಿ (56, 10). ಕವಿರರೆಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಪರಣವಕ್ ಒದಗಿಸಿದಂ (54, 74). ಅಸುರಬಲಿಗೊದಗಿಸಿದ ಕೊದ್ (J. 2, 58). ಸಿಬಿಲಾಣಿಗಳ್ಗೆ ತಾಪವಕ್ ಒದಗಿಸುವ ದುರ್ಧರಸ್ತ್ರೀಕ್ಲೇಶಂ (15, 4; see also 16, 28).

ಒದಗು ödagu. 1. = ಒದವು No. 1, ಒದುಗು. To keep close to, to follow, to persue (My., in ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು); to come to hand, to be got or obtained; to be effected; to accrue to; to

come; to be ready for; to be at hand; to happen to be; to be of use; to become endowed with power, to prosper, to thrive, to increase (C.; M. ಉದಗು; Tě., Tu. ಒದಗು; *cf.* ಒದ್ದು 1; ಪೊಗು?). ಧುರಕ್ಕೆ ಒದಗುವರ್ ಆರ್? (Śmd. 177). ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಿಲಂ (ಸಮಾಸ), ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸಿಲಂ (ಉಷಾಸ Mr. 51). ಕೋವಿದರ್ಗ ಮುದಮ್ ಒದಗುವಂತಂ (Bhn. 2). ಮತಿ ಸೇದಿಗೆ ಒದಗದಿವ ಸತಿ ಇದ್ದರೆ ಏನು? (Dp. 107). ಪಲವು ತರದ ಒದಗೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 3, 119). ಇದು ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 126). ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗುವದು (4, 134). ಒದುವವನೂ ಒತ್ತಲೆ, ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುವವನೂ ಒತ್ತಲೆ (Prv.). See Bp. 18, 47; 34, 5; 36, 46; 40, 44; 43, 72; 47, 58; Bh. 1, 20, 27; J. 4, 2; 6, 15; 10, 47. 52; 13, 26; 16, 10; 18, 31; 20, 9; 22 sum.; 22, 32; 34, 9; Sl. 285. 382; ಮೀಡೊದಗು. 2, to give way, to leave space, to step aside (My.; Tě.; *cf.* ಒತ್ತು 2).

ಒದಗು ŏdagu. 2. That is at hand, that has accrued to one or has come into one's possession. ಆದರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಳ್ ಆದ ಒದಗಿನಿಂ ಪದುಳದಿಂ ಜಂಗ ಮಸುಳೆ ಮೂಡದೆ ದಿಸಂಪ್ರತಿ ಮಾಡುವ (Bp. 27, 21).

ಒದಡು ŏdaḍu. = ಒದರು, ಒದುಡು. The lip (My.; T. ಉದಡು, ಇದಡ್; Tě. ಪೆದವಿ, ಪೆದವಿ).

ಒದರು ŏdaru. = ಒದಡು, etc. (My.).

ಒದರಿಸು ŏdarisu. To make to sound, as by pulling a bowstring (or bow) and letting it go suddenly, to twang (J. 4, 49; 7, 43; 12, 16; 13, 45; 20, 43);—to cause to sound, cry, shriek, etc. (C.);—to cause to shake, shake off or about (My.).

ಒದರು ŏdaru. 1. To move to and fro, to shake (v. i., My.);—to shake, to shake off or about (My.; T., M. ಉದಱು);—to make the sound of a bowstring (or bow) which is suddenly pulled to make noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants (ಆಸ್ಫೋಟನ Śmd. Dh.);—to sound, to cry aloud, to shout, to shriek, to howl, etc. (C.; T. ಉದಿಮ್ಬು, to sound; Tě. ಪದರು, ಪದುರು, to prattle, chat, tattle, babble, grumble; *cf.* ಉದುರು, ಒಳದು). ಗಾಳಿಗೆ ಒದರುವ ಪಿಲಿರು (ಕೇಡಕ Mr. 125). ಆನೆ ಒದರುವ ಶಬ್ದ (ಘೃಂಹಿತ); ಒದರುವ ಪಕ್ಷಿ (ಕೋಗಿಲೆ G.). See Abh. P. 14, after 25; 14, 30. 106; Bp. 4, 7; 11, 46; 22, 31; 28, 17. 42; 38, 30; 54, 38; 61, 13; Râm. 5, 8, 24. 57; Bh. 2, 13, 46; 6, 2, 4; 7, 3, 19; J. 8, 38; 10, 33; 13, 47; 16, 35; 17, 40; B. 2, 28; 3, 75. 97; 4, 43; 5, 288);—to call (v. t., Bp. 51, 80).—ಒದರಾಟ. -ಆಟ.=ಒದರ್ಕಾಟ. (My.).—ಒದರ್ಕಾಟ. -ಆಟ. To make a great noise by shouting, etc. (C.; B. 1, 16).—ಒದರ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Great noise made by crying, etc. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಒದರ್ಕಾಟ (ಉರಿ Čb.).

ಒದರು ŏdaru. 2. Shaking, etc.—ಒದರುಮಲೆ. -ತಲೆ. A shaking head, as that of an old man (My.).

ಒದರುವಿಕೆ ŏdaruvikĕ. Sounding, crying aloud, etc. (ಜಗುಳೆ, ದೊಪ್ಪೆ G.; B. 5, 28).

ಒದವಿಸು ŏdavisu. = ಒದಗಿಸು. See Bp. 8, 39. 44; 9, 28; 11, 50; 22, 32; 23, 4; 30, 12; 33, 4; 37, 20; 41, 17; 43, 83; 44, 51; 49, 33; J. 5, 66; 6, 14; 28, 54; 29, 17; 31, 24; 34, 33.

ಒದವು ŏdavu. = ಒದಗು 1 No. 1, etc. (ಸದ್ಯುಕ್ತಿ Śmd. Dh.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Śmd. 15. 16. 46. 60. 84. 123. 138. 151. 160. 180. 181; 188. 392 Cm.; ಬರ್ 238. 381. 388 Cm.; ಇರುತಮ್ ಇರ್ 84 Mḍb. Cm.; ಆಗುತಮ್ ಇರ್ 182 Mḍb. Cm.; ಆದುದು 138 Mḍb. Cm.; Tě.; T. ಉದವು). ಕೈ ಒದವಿತ್ತು (Śmd. 54). See Čh. v. 13. 173. 226; Bp. 27, 19; 50, 49; 51, 68; Bh. 1, 8, 55. Rêv. 13, 5; Śm. 8; J. 5, 18; 6, 38; 10, 33; 11, 23; 17, 2; 24, 76; 28, 55; 29, 3. 2, to gain, to obtain, to receive, etc. (Śmd. 53. 278; Bp. 53, 54).

ಒದಸು ŏdasu. = ಒದಿಸು. (C.).

ಒದಹ ŏdaha. Kicking, spurring (Mr. 158).

ಒದಿ ŏdi. = ಒದೆ 1. (C.).

ಒದಿಸು ŏdisu. = ಒದಸು. To cause to kick, etc. (C.).

ಒದುಗು ŏdugu. = ಒದಗು 1, etc. (My.).

ಒದುಡು ŏduḍu. = ಒದಡು. (My.).

ಒದೆ ŏdĕ. 1. = ಒದಿ. To kick; to spur; to fix the foot against or on (ಪಾದಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; M. ಉದೆ; T. ಉದೈ). P. ps. ಒದೆದು, ಒದದು, ಒದ್ದು. ಭೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪಕ್ ಒದೆದು, ಏಪಾಸಿ ತಾವರೆಸೂಲ ಪ್ರಾಣಿಯಂ, ಮೇಘಡೆಗೆಯ್ದು (Śmd. 66. 138). ಒದೆಸುದು (ವೀತ Hlâ.). ಒದವ ಗತಿ (ಯುತ Mr. 157). See Bp. 3, 30; 9, 13; 28, 31; 38, 17; 43, 71; 46, 78; 47, 1; 54, 35; 58, 25; Bh. 1, 20, 27; 3, 13, 21; 6, 2, 5; RÂghč. 17, 70; Prll. 3, 27; J. 7, 41. 47; 8, 16; 14, 16; B. 5, 176. ಆವಿ ಬನ್ನ ಕತ್ತ ಆವಳೆ ತನ್ನ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಾವಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ನೆ.—ಎದ್ದು ಹೋಗು ಅನ್ನರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನ (Prvs.).—ಒದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Mutual kicking (C.);—kicking in pain or trouble (C.);—struggle, trouble, difficulty, hardship (My.).—ಒದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To kick mutually;—to kick in pain or trouble;—to struggle or labour in any kind of difficulty or distress (C.; B. 2, 28. 50; 3, 19; 4, 181; Prv. s. ಮೊಸೆ).

ಒದೆ ŏdĕ. 2. A kick (My.; T. ಉದೈ). ಒಸ್ಸು ಒದೆ ಒದ್ದಂ (My.).

ಒದ್ದಿಕೆ ŏddikĕ. = ಒಡ್ಡಿಕೆ. Union, concord, friendship (My.; Tě. ಒದ್ದಿಕೆ, ಪದ್ದಿಕೆ).

ಒದ್ದು ŏddu. A P. p. of ಒದೆ 1, q. v. (C.).

ಒದ್ದೆ ŏddĕ. Wetness, dampness; moisture; that is wet (C.; see ಉದ್ದೆ 2, ಒದವು; T., M. ಒದ, dampness). See Prv. s. ಮುಚ್ಚ.—ಒದ್ದೆತಲೆ. A wet head (My.).—ಒದ್ದೆನೆಲ. Land full of moisture (My.).—ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ. A wet cloth (B. 4, 25; see Prv. s. ಪಿಪ್ಪೆ ಮೂಡು).—ಒದ್ದೆ ಹಿಸ್ಕು. To squeeze out (ಹಿಸ್ಕು G.; My.).

ಒನ್ ŏn. = ಒಂ 1, etc. One; a certain—.—ಒನ್ದಿನ. One day; a certain day; on a —. (Bp. 19, 29; 55, 28; My.).—ಒನ್ದಿನದ = ಒನ್ದಿನ. (Bp. 35, 1; 37, 1; My.).—ಒನ್ದೆಸೆ. One direction; a certain direction. (Bp. 2, 26; 17, 2; 25, 32; 27, 13; 32, 35; 52, 37; 55, 57; 57, 21; My.).

ಒನಕೆ ŏnakĕ. (fr. ಉದಿ 1). = ಒನಿಕೆ, etc. A large

wooden pestle for pounding rice and other things (ಅಯ್ಕೋಗ್ರ, ಮುಶಲ Nr.; ಮುಸಲ Mr. 209; C.; T. ಉಲಕ್ಕೈ, M. ಉಲಕ್ಕೈ). ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುಶಲ್ಯ Nr.). ಪರ್ಮಾವು ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕಠಿಮ ಒನಕೆಯ ಹುಣ್ಡು (Dp. 54). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂವರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Bp. 18, 21; 42, 2; 55, 45; Abhâ. 1, 38; J. 5, 68. — ಒನಕೆವಾಮು. -ಪಾಮು. A song that is used at the time of pounding (Bp. 25, 21; My.).

ಒನಪು ŏnapu. = ಒಲಪು. (ಒಯ್ಕಾರ, ಮುಜುಗು G.; S. Mhr.).

ಒನಪುಗಾರ್ತಿ ŏnapu-gārti. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಒನಲ್ ŏnal. To be in a scornful wrath (ಅವಜಸ ಸಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; ಸಗೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ರೋಧ Cm.; Abh. P. 3, 15; 13, after 34; T. ಉಲಮು, ಉಡಲು, ಉಡಮು, to be angry).

ಒನಲಿ ŏnali. = ಒನ್ದರಿ, etc. A sieve, a strainer (ಜಾಲಸಿ, ತಿತಪು Nr.).

ಒನಸು ŏnasu. = ಒಸಿಸು. To cause to shake to and fro, etc. (My.).

ಒನಿಕೆ ŏnikĕ. = ಒಸಕೆ, ಒಲಕೆ. (ಅಯೋಗ್ರ, etc. Sk. 307; ಪೇ ಶಲ 457; C.). — ಒನಿಕೆಬುಗ್ಡೆ ಹುಡು. A centipede (ಕರ್ಣಾಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ Sk. 171).

ಒನಿಸು ŏnisu. = ಒನಸು. (C.).

ಒನೆ ŏnĕ. = ಒನೆ, (ಒಲೆ 2). To shake corn or any seeds to and fro in a fan (mŏṛa) so that the chaff and other impurities come to the surface and can be removed (ಧಾರ್ಮಕರಣ Śmd. Dh.; C.); to winnow (RAm. 1, 16, 30).

ಒನ್ತು ŏntu. 1. = ಒವೆದು. P. p. of ಒನೆ. (My.).

ಒನ್ತು ŏntu. 2. = (ಒರಿಸೆ, etc.), ವನ್ತಿ, ವಮ್ಮ. A turn, a rotation, a time (My.; Tu. ಒನ್ತಿ, ಒನ್ದು; Tĕ. ವನ್ತು; T. ಉಜಿವ್ಪು, ಉರುವ್ಪು; see ಉಯ್ಯುಲ್?). — ಒನ್ತಿನವ. -ಆವ. One who takes his turn (My.).

ಒನ್ತು ŏntu. A share, a portion (Tĕ. ವನ್ತು, ಒಣ್ಪು; R.; Mhr. ವಣ್ಡ).

ಒನ್ದರಿ ŏndari. = ಒನಲಿ q. v., ಒನ್ದ್ರಿ, ವನ್ದರಿ, ವನ್ದರೆ, ವನ್ದ್ರಿ, ಹೊನ್ದರಿ. (My.; ಜಾಲಿನಿ, ತಿತಪು, ತೂತುಗಳ ಬೊಜ, ಜಲ್ಲಡಿ Sk. 307).

ಒನ್ದಿಕೆ ŏndikĕ. = ಒನ್ದಿಸೆ, etc. (My.).

ಒನ್ದಿಗಳು ŏndigaḷu. A woman who is connected with or possesses. ಮುಕ್ಕಳ ಒನ್ದಿಗಳು (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರನ್ಧ್ರಿ Sk. 183; *only* in Sk.).

ಒನ್ದಿಗೆ ŏndigĕ. = ಒನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಸೆ. Joining, being together with; together with (C.; ಆ Sk. 466; ಆಮಾ 469; ಕೂಡ G.). ಹುಪ್ಪಗಳೊನ್ದಿಗೆ ಧಂಸಲ್ ವಮುವ ಪತ್ರ (Sk. 141). ಸೈಸ್ಯದೊನ್ದಿಗೆ ಬನ್ದು (B. 4, 9).

ಒನ್ದಿತ ŏndita. = ವನ್ದಿತ. (Grj. 6, 22).

ಒನ್ದಿಸು ŏndisu. (= ಹೊನ್ದಿಸು). To join (v. t.); to put to; to place or fix in or on; to attribute; to cause to obtain or reach; to grant; etc. See Bp. 2, 2; 19, 50; 21, 8. 40; 22, 31. 46. 65; 26, 43. 66; 27, 31; 28, 56; 32, 26; 39, 37; 43, 32; 46, 75; 50, 27. 56; 52, 39; 55, 27; 58, 69; 60, 25; Rśv. 14, 55; J. 5, 60; 8, 8; 13, 53; 18, 42; 26, 21; B. 5, 241.

ಒನ್ದಿಸು ŏndisu. = ವನ್ದಿಸು. (My.; Bp. 1, 54; 57, 81).

ಒನ್ದು ŏndu. 1. (= ಹೊನ್ದು). To be one or united; to be united with or linked to; to be possessed of; to come in connection with; to come to meet; to be obtained; to be fit, suitable, or in use; etc. (ಸಮ್ಮೇಲನ Śmd. Dh.; Śm. 98; ಕೂಮು Śmd. 26. 125. 129. 140. 212. 245. 280. 362 Cm.; ಪೊರ್ಮಗೆ ಆಗು 240 Cm.; Tu.; T. ಒನ್ದು; Tĕ. ಒನರು; *cf.* ಉಮು?). ವೇಧದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಆಯು ನಿನಗೆ ಆಕ್ಕೆ! (Śmd. 290). See Śmd. 216; Ch. v. 184; Bp. 1, 56; 2, 21; 4, 28; 31, 29, 40, 11. 55; 49, 28; 58, 33. 63; 61, 57; Śm. 20. 26; Rśv. 4, 76; 10, after 31; 13, 77. 2, to touch; to obtain, to get; to experience; to use; etc. See Bp. 25, 2; 50, 56; 53, 40; 59, 21; Rśv. 8, 118; 12, 39; 13, 20; J. 3, 27; 5, 10; 19, 25; ಅನನ್ದೊನ್ದು, ಒಲವೊನ್ದು, ಬಗೆದೊನ್ದು, etc. — ಒನ್ದು ಒನ್ದು. rep. (Bp. 35, 2).

ಒನ್ದು ŏndu. 2. One thing; one; a, an; a certain thing; a certain —; an unusual — (ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. Dh.; 221; ಏಕ 32. 84 Cm.; C.; T. ಒನ್ದು; M. ಒನ್ನು; Tĕ. ಒಕೆ, ಒಕಮು, ಒಣ್ಡು; Tu. ಒಂಜಿ; see ಒಕ್ 1). ಒನ್ದು ಅರ್ಧಮುಪ್ ಎರಮು ಅರ್ಧಮುಂ ಮೂಮು ಅರ್ಧಮುಂ. . ಪೇಳ್ವ ಸಹಜಬುದ್ಧಿಂಗಳ್ (Śmd. 32). ಒನ್ದು ಎರಮು ಮೂಮು (154). ಒನ್ದು ಪ್ರಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ಪ್ರಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ಒನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಒನ್ದಂ or ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಒನ್ದಂ; ಒನ್ದು ವರ್ಷಮುಪ್ ಒರ್ದಂ or ಒನ್ದು ವರ್ಷಮ್ ಒರ್ದಂ (167). ಮುನ್ಪಿಗ ಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ; ಮುಲ್ಪ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ (34). ಸೊ ದಮೊನ್ದು (63).—ಒನ್ದಡಿ (Bh. 1, 8, 25; J. 19, 22; C.). ಒನ್ದಡಿಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.; C.); ಒನ್ದಡಿಲಿ (Dp. 35, 32). ಒನ್ದಡೆಂ (Śmd. 160). ಒನ್ದಂ (180), ಒನ್ದ (Nr.), ಒನ್ದನು (Bh. 1, 8, 25. 32), ಒನ್ದನ್ನ (Sk. 48. 71; C.), ಒನ್ದಱನ್ನ (Sk. 48. 72; *only* in Sk.). ಒನ್ದಳೆರ್, ಒನ್ದಳ್ಕೆ (Ilhâ.; Sk. 198. 206. 216. 218. 376; C.), ಒನ್ದಳೆ (C.).—ಮನುಜ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Ilhâ.). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ವರಿವಾಣ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪದಿಯಾಗಿ ಇರ್ಮುದು (ಪ್ರತಿ); ಪ್ರಾಲ್ಕು ಧಾಗೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಧಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮುಚ್ಚಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಒನ್ದಡಿ (Bp. 2, 5). ಒನ್ದೆದೆ (ಅನ್ತರ, ತೆರಪು Kn. 77). ಒನ್ದೆದೆಯ ತೆರಪಿನೊಳ್ (Ûpr. 7, after 92). See Śmd. 109. 150; Bp. 9, 1; 14, 2; 22, 5; 28, 5. 8; 32, 5. 51. 52; 39, 15. 40; 40, 50. 73. 77; 42, 32; 43, 83. 84; 45, 5; 51, 56; 52, 1; 57, 23. 69; Bh. 1, 8, 13. 87; 2, 13, 33; Sk. 8; J. 6, 8; 28, 33. 57; Rśv. 2, 59; 8, 118. ಒನ್ದರಸು ಮತ್ತೊನ್ದೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕಮು ಕಟ್ಟೋ ಗೂಟಿಸ್ಸ ಕತೆ. —ಒನ್ದು ಅತ್ತೇ ಕಾಲು, ಒನ್ದು ಸೊನೇ ಕಾಲು. —ಒನ್ದು ಕಂಜಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಜಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುಮಿಗೂದೆ? —ಒನ್ದು ಮಬ್ಬಿಗೆ ಒನ್ದು ಕೊಡೆ ಪದ್ಯ ದಾರದು. —ಒನ್ದು ಸಿಟ್ಟಿಲಿ ಮಾ ಎಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಏದು ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಏದಿ ತೀರದು (Prvs.).— ಒನ್ದಳ್ಕೆ ಮೋಗು. To go to make water (C.; Tĕ., T., Tu.). — ಒನ್ದನೆಯ. -ಆನೆಯ. First (ordinal, Śmd. 243). ಒನ್ದನೆಯಂ (243).— ಒನ್ದರೆ. -ಆರೆ. One and a half (My., and occasionally S. Mhr.). 2, one or a half (My.). 3, some (indefinite, My.). — ಒನ್ದಬಿನ್ದೆ. -ಆನ್ದೆ. Like one or like the one. 2, at one, at the rate of one, per one, at the rate of so much a piece (My.). ಈ ಕೋಟಿಗೆ ೨೦೦ ಮೊವಿಕ್ಕೆ ಒನ್ದಬಿನ್ದೆ ಕೊತ್ತಳಗ ಳುನ್ಟು (B. 4, 146). ಹತ್ತು ಪನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒನ್ದಬಿನ್ದೆ ದೀ

ಶವನ್ನು ವ್ರತಿಗಳ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು (4, 208; see also 4, 159). —ಒನ್ದರಿ. -ಆರಿ. *f. e.* ಒನ್ದು (=ಒನ್ಬ)-ಆರಿ (=ಆರಿಯೆ). I know nothing (about it, a S. Mhr. vulgarism). —ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. -ಆಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. (My.). — ಒನ್ದಾಗು. -ಆಗು, or ಒನ್ದೆ ಆಗು. To become one; to unite (J. 13, 2); to become the same; to become common to all. ಆತನೊಡನೆ ಒನ್ದಾಗಿ (Bp. 37, 11). ಒನ್ದಾಗಿ ತಾವುಂ (61, 21). ಆವರೆಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಾಗಿ (B. 4, 142). ಒನ್ದಾದದು (ಸದೃಶ Sl. 469). ಒನ್ದಾಗಿ may occasionally be translated by "together with"; "together"; "at the same time", etc., *e.g.* ಒನ್ದಾಗಿ ನುಡಿಯುವದು (ಯುಗಪದುಕ್ತಿ ŚSmd. 261. 269 Cm.). ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರ್ಕಳ್ ಒನ್ದಾಗಿ ವೇಲ್ವಿದೆ ಪೃಥ್ವಿದನ್ತರ್ ಎಮ್ಬುಮ (Hlâ.). ವಿಷ್ಣುವ್ ಒನ್ದಾಗಿ ಪಿಡಿದು, ಓದಿ (Râghv. 17, 73). ಕೂರಾರ್ ಯ್ವರಸಿ ಶುರರೊನ್ದಾಗಿ ಬನ್ದಂ ಪುಲಿಸ್ವಂ (Rśv. 5, 51). — ಒನ್ದಾನುವ. -ಆನುವ. (ŚSmd. 391). However one, at least one; about one, perhaps one. — ಒನ್ದಾನೊನ್ದು. -ಆನು-ಒನ್ದು. Some or other; a certain—(C.); some (day), once (upon a time, ಕದಾಚಿತ್, ಚಾತು Nr.). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಳೆ (ಕದಾಚಿತ್, ಚಾತು Sl. 471). ಒನಾನೊನ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ (ಕ್ವಚಿತ್ 497). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (B. 5, 90. 93. 102). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಶದೊಳಗೆ (103). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಆರಣ್ಯದೊಳಗೆ (109). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವ್ಯಾಜ್ಯದೊಳಗೆ (234). — ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. -ಆವರ್ತಿ. One time or turn; once (C.; B. 5, 16). — ಒನ್ದಿನಿತು. -ಇನಿತು. A little; ever so little (Bp. 13, 17; 14, 7. 10; 20, 7; 42, 29; 43, 14; 44, 69; 55, 31). — ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತು. = ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತರೆ. One time twenty (C.). — ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. -ಇಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. (C.). Some or other, this or that, some. ಬಹಳ ಮಾತಾಯವದು'ನ್ದ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ತರದ ಆವ ರಾಫವಾಗದೆ ಎನ್ಬೂ ಇರದು (B. 4, 49). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಇವ್ವೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ರೀತಿಯಿನ್ದ ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ (4, 178). — ಒನ್ದಿಸಪ್ಪು-ಇಪ್ಪು. = ಒನ್ದಿನಿತು. (B. 4, 79. 139; C.). — ಒನ್ದು. -ಉ 9. Also or even one or one thing. ಕಾರ್ಯಗೆರ್ ನಿಲುಯದೆ ಸದುನ್ತವನ್ತು ಗಳಕ್ ಒರಿದು ಇತ್ತಕ್, ಒನ್ದುಬ್'ಯದೆ (J. 28, 60). — ಒನ್ದು ಒನ್ದೂವರೆ. -ಆರೆ. One or one and a half (C.; B. 4, 123). — ಒನ್ದು ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be joined, to join, etc. (Rśv. 6, after 11; J. 2, 66; 3, 36); to join, to associate one's self to (Bh. 1, 8, 54). — ಒನ್ದು ತರ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.). — ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. One sort; one manner or mode; an unusual sort or manner (C.). — ಒನ್ದು ಬಗೆ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.; Sl. 325). — ಒನ್ದು ಬಾರಿ. = ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿಗೆ (Bp. 27, 26; 48, 13). ಒನ್ದು ಬಾರಿಯು (47, 22). — ಒನ್ದು ಮೂಡು. To join (v. t.), to unite (ŚSmd. 251; Bp. 26, 61; My.). — ಒನ್ದುವಂ. -ಉವಂ 2. (Bp. 27, 16; 60, 22). — ಒನ್ದುವರೆ. -ಆರೆ. = ಒನ್ದೂರೆ. (My.; B. 2, 37). See ಒನ್ದೂವರೆ. — ಒನ್ದುವುಂ. -ಉವುಂ. (Bp. 3, 52; 43, 69). — ಒನ್ದು ವೇಳೆ. One time, once, at a certain time, occasionally (C.; B. 3, 32; 5, 62). 2, perhaps (C.; B. 3, 12. 88. 91). — ಒನ್ದು ಸರ. = ಏಕಾವಲಿ. (Sl. 219). — ಒನ್ದು ಸಲ. = ಒನ್ದು ಬಾರಿ. (My.). — ಒನ್ದು ಸಾರಿ. = ಒನ್ದು ಸಲ. (C.). — ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು. One time: the time from six o'clock in the morning till midday; or the time from midday till six in the evening (C.). ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು ಇರು, to eat but once a day (as a kind of fasting, C.); to remain one time (C.). — ಒನ್ದೂ. -ಉ 7. Also or even one or one thing. ಒನ್ದೂ ಇಲ್ಲ, there is nothing (C.). — ಒನ್ದೂಮುಕ್ಕಾಲು. One and three-fourths (C.; B. 4, 216). — ಒನ್ದೂವರೆ. -ಆರೆ. = ಒನ್ದೂರೆ, ಒನ್ದುವರೆ. One and a half (C.; B. 3, 74; 4, 26). 2, some or other, some (S. Mhr.). ಆವನು ಒನ್ದೂವರೆ ಕೆಲ್ಸ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಬಹುದು (3, 200). 3, one or a half (My.). — ಒನ್ಬೆ. -ಎ 3. One indeed; one only; quite one, exactly one; the very same; one; it alone. ಒನ್ಬೆ ಕ್ರಾಯದ ಸಂಗವಿಗಳು (ಜಯಸ್ಯ Nr.). ಒನ್ಬೆ ಬಾರಿ (ಯುಗವತ್, ಏಕದಾ Nr.). ಒನ್ಬೆ ದುಸ್ (ಏಕಾಯನ, ಏಕಾಗ್ರ, etc. Hlâ.); unanimity (C.). ಒನ್ಬೆ ತೆಱಂ (ಒರನ್ಬೆ ರೆ. II, 73). ಒನ್ಬೆ ಸದೂಸಂ, quite the same, uniform (II, 48). See ಒನ್ಬೇ. — ಒನ್ಬೆರಡು. -ಎರಡು. One or two; a few (C.; B. 2, 11. 39; 3, 40; Bp. 28, 12; 40, 35; 44, 28; 59, 16). ಒನ್ಬೆರಡು ದುರ್ಗ ಪುರಾಯಗಳಾಯದೊಳ್ ಇರ್'ದು (Bp. 61, 31). 2, one time two; —one and two (C.). — ಒನ್ಬೆಲಗ. -ಎಲಗ. A certain plant (ಏಕವಲ Mr. 132); —a prostrate herb growing in moist places, Hydrocotile asiatica Linn. (St & Pl.). — ಒನ್ಬೇ. -ಏ 2. = ಒನ್ಬೆ. ಒನ್ಬೇ ಕಡೆ (Sl. 54). ಒನ್ಬೇ ಪೆಸರು (194). ಒನ್ಬೇ ತರ (B. 5, 205). ಒನ್ಬೇ ಪ್ರಕಾರ (4, 42). ಒನ್ಬೇ ಮಾತು (Bp. 50, 77). ಒನ್ಬೇ ನಡನೆ, quite or always in the same manner; quite alike; quite even; quite regular (S. Mhr.; B. 5, 188. 205. 215. 245). ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ಬೇ ನಡನೆ ಮಬ್'ಯ ಛಾಪೆ (ಅಸಾರ G.). ಎವೆಯಿವೆಯೆ ಒನ್ಬೇ ನಡನೆ ಮಬ್' ಆಗೋಣ (ಛಾಪಾನಮ್ಮಾವ G.). — ಒನ್ಬೊನ್ದು. rep. One—the other (C.). ಜೀರಂಬಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ ಈ ನಾಲ್ಕು ಒನ್ಬೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವು ಅಪ್ಪ ವಿಾನು (Hlâ.). 2, one another (Bp. 12, 35; 19, 57; 56, 13). 3, something different or distinct; separate; own; peculiar (3, 25; 61, 37; Rśv. 6, 12). 4, each, each by itself, each severally, one by one (Bp. 24, 23; 35, 38; 36, 8; 43, 13; 52, 16; 59, 35; 60, 18; Sl. 403; B. 2, 37; C.). ಒನ್ಬೊನ್ದಾಗಿ, separately (ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ŚSmd. 352 Cm.). Also ಒನ್ಬೊನ್ದೇ (Sl. 194). 5, one (for each one). ಬಹುದಿ ಒನ್ಬೊನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ಬೊನ್ದು ಮೋಲಿನಿರ ಲಿಂಗಂಗಳಂ ತನ್ದು (Bp. 51, 73; *cf.* 19, 51; J. 2, 27). 6, here and there one, some (C.). ಒನ್ಬೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಲ್ಲೀ ಕೋಲ್ಲೀ ಮಬ್'ಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವೆ (B. 2, 11). ಒನ್ಬೊನ್ದು ಬೆಕ್ಕೆಗಳು ಕಾಳ್ಕು ಗೇಣು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (2, 23). ಒನ್ಬೊನ್ದು ವೇಳೆ, at times, occasionally (C.; B. 3, 105; 4, 49), also ಒನ್ಬೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (C.; 5, 205).

ಒನ್ದುಗೆ ŏndugĕ. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (ಅನ್ದುಕ, ಕಾಲುಳವಗ Nr.).

ಒನ್ದುಳಿ ŏnduḷi. = ಒನ್ದುಬ್'. (ŚSmd. 39).

ಒನ್ದುಳಿಲಿ ŏnduḷi. = ಒನ್ದುಳಿ. (ŚSmd. 39).

ಒನ್ದ್ರಿ ŏndri. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ಒಪ್ ŏp. = ಒಕ್ 1, etc. **One.** — ಒಪ್ಪಣ. One fanam (4¾ Âpas, My.). (ಗಣಕಂ) ಒಪ್ಪಣಮುಂ ಕೊಣ್ಡು, ಅತಿಪ್ರಯ್ನಮುಂ ಕೆಮಿಸಿ (Sl. 94). — ಒಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಒಪ್ಪೊತ್ತು. (Bp. 30, 5; C.). ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಊಟ (B. 5, 133; C.). — ಒಪ್ಪಲು. One pala (Bp. 44, 24). — ಒಪ್ಪಾಣೆ. One pâṇe (My.). ಒಪ್ಪಾಣೇ ಆಕ್ಕಿಗೆ ಇಪ್ಪಾಣೇ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲ? (Prv.). See Prv. s. ಸಪ್ 1. — ಒಪ್ಪಾರು. = ಓರಪಾಕ. A shed hanging aslope from the wall, a pent-roof (My.). ಒಪ್ಪಾರಿನ ಮೂರು (ವಲೀಕ, ನೀಪ್ರ, ಪ್ರಳಬ್ರಾನ್ಧ Sl. 111). — ಒಪ್ಪಿಡಿ. One closed or clenched hand (J. 26, 11); one grasp with the fist (Bp. 23, 9); the measure determined by clenching the hand round (anything, J. 30, 2). — ಒಪ್ಪೊತ್ತು. = ಒಪ್ಪತ್ತು, ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, q. v. (G.).

ಒಪ್ಪ ŏppa. **Fitness, properness, propriety (My.); neatness, elegance, grace; beauty; an ornament; lustre, polish (My.); correctness; agreement, sanction.** (T., M.). See Bp. 11, 7; 18, 81; 24, 19. 86; 28, 46; 44, 2; 49, 17; Śm. 30; Rśv. 1, 120; 6, 23; 13, 61; Śśv. 1, after 81; J. 6, 6. ತಪ್ಪಿದವಗೆ ಒಪ್ಪ ಎಲ್ಲ (Prv.). — ಒಪ್ಪಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Beauty or grace to become less (Grj.

4, after 120). — ಒಪ್ಪಗೆಡಿಸು. -ಒ-ಕೆಡಿಸು. To destroy beauty: to stain, to tarnish (J. 25, 30). — ಒಪ್ಪಗೆಯ್. -ಒ-. To correct. ತಪ್ಪಳ್ಳದೆ ಒಪ್ಪಗೆಯ್ವುದು (Mr. 3). — ಒಪ್ಪಣ್ಣಿ. -ಒ-ಅ ಣಿ. = ಒಪ್ಪಮೆಪ್ಪಿಡಿ. (Rāv. 5, 78). — ಒಪ್ಪ ಮಾಡು. To bestow the last honours (on a deceased person by burning or burying, My.). ಆವ್ ಇಲ್ಲದವನ ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ಒಪ್ಪಮ್ಮೆ. -ಮೆ. = ಒಪ್ಪಮೆಪ್ಪಿಡಿ. (J. 25, 12). — ಒಪ್ಪಮೆಪ್ಪಿಡಿ. -ಒ-ಮೆಪ್ಪಿಡಿ. To assume, have or display grace or beauty (in form or action, Grj. 8, 41; Rāv. 6, 12). — ಒಪ್ಪವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಒಪ್ಪವಿಡು, No. 2. (My.). — ಒಪ್ಪವಿಡು. -ಇಡು. To apply with elegance or pleasure, as a kiss (Bp. 47, 42). 2, to embellish; to polish (Abh. P. 11, 88; My.; Sl. 426). — ಒಪ್ಪವಿಡುವಿಕೆ. Embellishment (ನರಿಕಾರ್, ಆಂಗಸಂ ಸ್ಕಾರ Sl. 225). — ಒಪ್ಪ ಹಾಕು. To sign (My.; Tu. ಒಪ್ಪ-).

ಒಪ್ಪಚಿ ŏppaci. 1. A little (ಸ್ತ್ರೀ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮುಖಾರ್, ಕೆಲಸ್, ಪೀಡ್ಯಸ್, Nr.; ಗಚ್ಚ Hlā.; Bp. 5, 15; 34, 8; *cf.* ಒಪ್ಪಸಿಗು). ಒಪ್ಪಚಿ ŏppaci. 2. = ಒಪ್ಪೆ. The belly of small children (My., occasionally; *cf.* ಒಡವಿಲ್ಲ).

ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ŏppacci. = ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ 1. ಆದಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುಮುಕೆ ಆಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯುರ್ ಉಟ್ಟವಳು ಆಧವಾ ಗಣ್ಣಸ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಪ್ಪಣ್ಣ ŏppanda. Agreeing; an agreement; a contract; a treaty (My.; Tē., T., Tu.; Sl. 325. 476).

ಒಪ್ಪಯಿಸು ŏppayisu. (= ಒಪ್ಪಿಸು). To deliver over, to give in charge (Bp. 14, 4). 2, to polish (My.).

ಒಪ್ಪರ ŏppara. A cover or screen for the eye (ಕಣ್ಣಿ ಮೆಪ್ಪಿಗೆ Bhn. 7).

ಒಪ್ಪಾನೆ ŏppu-āne. Fitness, propriety, etc.; fitly, etc. (My.).

ಒಪ್ಪಾರಿ ŏppāri. Conformity, sameness, likeness; nominal connection or relationship (R., Tē., T.). — ಒಪ್ಪಾರಗೋಡೆ. A wall built of unburnt bricks so that one is exactly put upon the other (no crossing or doubling taking place, S. Mhr.).

ಒಪ್ಪಿಕೆ ŏppike. = ಒಪ್ಪಿಸೆ q. v., ಒಪ್ಪಸೆ (C.).

ಒಪ್ಪಿಗೆ ŏppige. Agreeing; consent, admission (My.; ಒಮ್ಮು G.; Tu.).

ಒಪ್ಪಿತ ŏppita. That has been agreed to, etc.; consent, agreement, etc. (My.). ಒಪ್ಪಿತದ ಮೂಲು ತಪ್ಪಿಸ ಮಾತಾದು (Prv.). — ಒಪ್ಪಿತ ಹಾಕು. To sign (My.).

ಒಪ್ಪಿಸು ŏppisu. (= ಒಪ್ಪವಿಡುಸು). (To join, v. t.); to assign, to deliver over, to give in charge, to commit, to present, to give (Abh. P. 4, 13; Bp. 11, 7. 17. 38; 13, 72; 25, 29; 27, 12; 28, 11; 37, 16; 49, 14; Bh. 1, 8, 59; Rāv. 5, after 22; J. 5, 13; 7, 63; 10, 45; C.; T. ಒಪ್ಪಿಕ್ಕು, Tē. ಒಪ್ಪಿಂಚು); to deliver (as a lesson or discourse, My.). ಆದಪ್ಪಸ್ವಮ್ ಒಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು ಸುದಿ ಯುಂ! (Śmd. 231). ಕಟ್ಟಿ, ಸಿದ್ಧುಗಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಪ್ಪದೆ ದೋಕ್ಷಾಲಕರಂ? (153. 255). ಬಯ್ಕುಯು ಮುಗುಬಿ ಒಪ್ಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿಪಾಸ Nr.). Also ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡು (B. 4, 51). 2, to make consent, to prevail on (My.; Tē.; Tu. ಒಪ್ಪಾವುನಿ).

ಒಪ್ಪು ŏppu. 1. (fr. ಉಪಮು). = ಒಪ್ಪುಗ 1. To agree with, to suit, to be fit, proper, becoming, or agreeable. 2, to agree to, to assent, to consent; to admit. 3, to be beautiful; to shine; to be manifested; to excel. 4, to be in use (ಆಂಗೀಕಾರ Śmd. Dh.; ಸೌಂದರ್ಯ Śmd. Dh.; ಮರ್ಯಾ, ಪೋಲಿ Nn. 71; ಉತ್ತರ, ವಿಧಾನ 77; ರತ್ನ, ಭಾಸುರತ 155; ಪ್ರಕಾಶ Hlā.; ಎಸೆ Śmd. 56 Cm.; ಪರಿಣತಿ Śm. 62; C.; T., Tē.; Tu. ಒಪ್ಪು; see Tē. s. ಉಚಿತ). ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ (ವಿಲಸತ Śmd. 23 Cm.). ಒಪ್ಪುವಣ್ಣದು (ವಿಲಸತ Nn. 165). ಒಪ್ಪು ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಂಗೀಕೃತ, etc. Sl. 384). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ, ಸಂಗತ 58). ನೀವು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪು ಕೊಣ್ಣದಪ್ಪನ್ನ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (B. 3, 84). ಆವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). ಅಂಜಿಕಾಪುರದ ಪೋಲೀ ಕಣ್ಣಿಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪ ಅಮ್ಮುವೋ ದರಸಂ (Śmd. 203). ಧರೆಯು ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ನುಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಓದ್ ಇದುರ್ (J. 28, 28). ಆವನ ಮಾತು ನನಗೆ ಒಪ್ಪವಡಿಲ್ಲ (C.). See Śmd. 235; Bp. 21, 12; 49, 26; Kk. 20. 30; Śm. 53. 57; Rāv. 1, 120; 2, 36; 5, 21; 9, 4; 13, 10; 25, 5; Prll. 3, 2; Ō. Bp. 5, 40; 11, 4; 42, 15; Śāv. 1, 69. 70. 73; J. 1, 2; 3, 33; 4, 65; 5, 25; 15, 10; 17, 35; 20, 37; 30, 29; 31, 67; 33, 18; Sl. 389; B. 2, 33; 5, 227. 274. 280. 281. 282. — ಒಪ್ಪಿಪ್ಪು. rep. (Bp. 44, 25).

ಒಪ್ಪು ŏppu. 2. Fitness, etc.; consent; beauty, elegance; shine, lustre, polish; excellence (Bp. 19, 28; 42, 24; T., Tē.). ಮನಸಿಗೆ ಒಪ್ಪ ಮೋರ್ (Śmd. 19). — ಒಪ್ಪನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. In a suitable manner (C.; G.). — ಒಪ್ಪಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. An agreement (My.; T.). — ಒಪ್ಪಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To accept; to take charge of (Bp. 24, 19; 28, 32). — ಒಪ್ಪಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to consent, to persuade (Rāv. 6, after 132). — ಒಪ್ಪವಜ್ಜ. -ಒಜ್ಜ. A polished diamond (J. 22, 5). — ಒಪ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. To appear to great advantage (Bp. 40, 3).

ಒಪ್ಪುಗೆ ŏppuge. = ಒಪ್ಪಿಕೆ, etc. (My.).

ಒಪ್ಪುವಿಕೆ ŏppuvike. Agreeing, etc. (Sl. 48; ಒಮ್ಮುವುದ G.).

ಒಪ್ಪೆ ŏppe. = ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ 2. (My. occasionally).

ಒಬ್ ŏb. = ಒಕ್ 1, etc. One, etc. — ಒಬ್ಬಣಗುವನಸಿ. A poor, miserable ascetic (Bp. 32, 53). — ಒಬ್ಬಳ. One bale. (Bp. 14, 1. 3. 5. 25; 29, 29). — ಒಬ್ಬರಕ್. = ಒಮ್ಮೆಬ್ಬಟ್ಟು (J. 23, 21). — ಒಮ್ಮೆಬ್ಬಟ್ಟು. One finger (Bp. 20, 23).

ಒಬ್ಬ ŏbba. = ಒಬ್ಬರ್, ಒರ್ವ. One man; one (masc. or fem.); a, an (masc. or fem.); a man; a certain— (ಏಕಾಕಿ, ಏಕ, ಏಕಕ Nr.; C.). ಒಬ್ಬ ರಕ್ಕಸನುನಿ (Bp. 24, 1). ಪುಣಾರಿಯೊಬ್ಬನು (27, 17). ಆರಾಮದೊಡೆಯೊಬ್ಬನು (50, 27). ಗುರು ಪೊಬ್ಬನು (51, 1). ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 150). ಒಬ್ಬ ಕೂರಿ ಯಾಕೆ (4, 176). ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಗಣ್ಣನಿರುವನು (4, 214). ಒಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟಿರೆ ಹಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಒಬ್ಬ ಧೋಬಿಗಿ ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಹೊಲಿಗಿ (Prvs.). — ಒಬ್ಬನೆ. -ಎ 3. One indeed; only one, only one man; he alone (Bp. 48, 23; C.). — ಒಬ್ಬನೆಕ್ಕಿ. -ಎ 2. = ಒಬ್ಬನೆ. (B. 4, 143; 5, 301). — ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬನು. One—the other. ಒಬ್ಬನ ಮುಸುಡನ್ ಅಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನ್ ಕೆಟ್ಟಿಸುತ (Bp. 9, 4). — ಒಬ್ಬರ್. ಒಬ್ಬರು. Some. ಒಬ್ಬರು ಈ ಕಡೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲರಿ! (C.). 2, the honorific plural. 3, the others, all the others. ಧರೆಯೊಳ್ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬು ಗುಣ, ಬಾರ್ಹರಂಗೆ ಮೂಱು ಗುಣ (Bh.

1, 8, 13). 4, somebody. ಒಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಮೋಗುವವನು (ಸ ಧ್ಯಃ Sl. 362). — ಒಬ್ಬರು. -ಉ 9. = ಒಬ್ಬರೂ. Also or even some or one. ಒಬ್ಬರಿಂದಾಯದ ಗತಿಯೊಳ್ (Bp. 24, 57). — ಒಬ್ಬರೂ. -ಉ 7. = ಒಬ್ಬರು. (Sl. 493). — ಒಬ್ಬರೆ. -ಎ 3. ಒಬ್ಬರೇ. -ಏ 2. They alone (B. 5, 292); we alone; you alone; he or she (honorific) alone. — ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. -ರು. These—the others, one another; these and the others; every, each. ಆವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ (B. 2, 30). ಒಬ್ಬರಕ್ಕೊಬ್ಬರು ಆಗಲಿದರೆ (2, 30). ಒಬ್ಬರ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು (2, 41). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಬಪ್ಪು ಕುಯ್ಕಿರಿ ನೀವು! (Bp. 39, 40). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಉಳೇ ಯುಳೇ! ಫಲರೇ! ಎನುತ್ತ (50, 14). ಪ್ರಾ ಬಲ್ಲಿದ ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಆಪಂಕರಿಸುವಂ ಆಪಮುಪಮೆಗೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಬ್ಬರಕ್ಕೊಬ್ಬರು ಕುಟ್ಟುವದು (ಕಲ್ಲು, ವರಸ್ವರಬುದ್ಧನ Kn. 105). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಜೊಯ್ಕಿ ಕೊಮ್ಮುವದು (ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ Sl. 482). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಎಮ್ಮ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಥಸ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 59, 23. — ಒಬ್ಬವನು. -ಆವನು. = ಒಬ್ಬನು. (C.; B. 4, 157. 158; 5, 125. 281). ಆವರು ನಮ್ಮಬ್ಬರ ಮೇಲೆಯೂ ಸರಿಯಾ ಗಿ ದುಮತಿಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಒಬ್ಬವನಿಗೊಸ್ಕರ ಒಬ್ಬವನಿಗೊಸ್ಕರ ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ (4, 108). — ಒಬ್ಬವಳು. -ಆವಳು. = ಒಬ್ಬಳು. (B. 5, 197; My.). — ಒಬ್ಬಳು. One woman; a woman; a certain woman (C.; Bp. 52, 26). ಒಬ್ಬಳೆ, she alone (57, 70; B. 5, 292); only one woman. ಒಬ್ಬಳೇ.=ಒಬ್ಬಳೆ (C.). — ಒಬ್ಬಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಬ್ಬವಳು. (C.; B. 5, 146. 283). — ಒಬ್ಬಾತನು. -ಆತನು. = ಒಬ್ಬರನು. (C.). — ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ. -ಆನು-. A certain man; a certain (man or woman). ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ (C.). ಒಬ್ಬಾನೊ ಬ್ಬಳು, a certain woman (C.). See B. 5, 92. 98. 108. — ಒಬ್ಬೆಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. One or two persons; some few persons (B. 5, 60; C.). ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಜೊಗನರು (5, 287). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. rep. Every or each man; every or each (man or woman). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಜೊಸರಾನಿಯ ಪತ್ತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದಾಸಿ (B. 5, 283). ಒ ಬ್ಬೊಬ್ಬಳು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಾಕೆ (C.). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ್. -ಒಬ್ಬರ್. -ರು. They mutually; they each and all; every one or each of them; they one by one. See Bp. 26, 20; 36, 30; 52, 13; 57, 36; 58, 36; 59, 28; J. 22, 33; B. 5, 303. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ (B. 2, 30).

ಒಬ್ಬಟಿಗ ŏbbaṭiga. = ಒಬ್ಬನ್ಟಿಗ. A single, lonely man (S. Mhr.; Tu. ಒಬ್ಬಗ್ಟಿನೆ).

ಒಬ್ಬಟ್ಟು ŏbbaṭṭu. = ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು. A kind of sweet cake, a hôḷigĕ (My.; Sl. 314; Tĕ.); figuratively: a blow (My.).

ಒಬ್ಬನ್ಟಿಗ ŏbbanṭiga. = ಒಬ್ಬಟಿಗ. (My.).

ಒಬ್ಬಿ ŏbbi. One time, one turn (S. Mhr.; *cf.* ಒಮ್ಮೆ).

ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು ŏbbiṭṭu. = ಒಬ್ಬಟ್ಟು. (My.).

ಒಬ್ಬುಳಿ ŏbbuḷi. = ಒಬ್ಬುಳಿ. A joining; a mass, a multitude (ಜೊಳ್ಳ, ಜೊರಳಿ, ಒಟ್ಟಿಗ್, etc., ಕ್ರೀಡೆಕೆ Kk. 17; ಜೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Śm. 54; J. 4, 13; 10, 16; 19, 21). ಒಬ್ಬು ಳಿಯಾಗಿ ಮೂಮುವುದು (ಸಮುದಾಯ, ಸಮುಚ್ಚಯ Nr.). ತೀರಿದು ದು ತದುವ ಒಬ್ಬುಳಿ (Rām. 14, 1). — ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join together. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿವ ಎಮ್ಮುದಱಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಬ್ಬುಳಿಸು ŏbbuḷisu. = ಒಬ್ಬುಳಿಸು. To join (v. l., J. 13, 43).

ಒಬ್ಬೆ ŏbbĕ. A bush, a thicket (My.).

ಒಮ್ ŏm. = ಒಬ್ಬ, etc. One, etc. — ಒಮ್ಬತ್ತನೆಯ. ಒಮ್ಬ ತ್ತು-ಆನೆಮ. Ninth. (C.; B. 5, 283). — ಒಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Nine (Śmd. 225; C.; T. ಒನ್ಪದು). ಒಮ್ಬತ್ತುದುಗ್ ಆದರ್ಗಂ (44). ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಳ್ಳರಿ ತಿಪನಗ್ ಇದಗ್ ಏನು? (Bp. 50, 67). ಒಮ್ಬತ್ತಕ ಲಿ (35, 32). ಒಮ್ಬತ್ತು ವಿವಸಂ (2, 51). See J. 12, 27; 20, 30; 28, 57; Prv. s. ಪತ್ರೆ. — ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್. Nine months; the — —. ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್ ತುಬ್ಬೆ (Bp. 3, 4). — ಒಮ್ಬತ್ತು ದ್ವಾರ. The nine doors or openings of the body (Dp. 65, 3; see ನವದ್ವಾರ). — ಒಮ್ಬತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್. The nine Brahmâs (see ನವ ಬ್ರಹ್ಮರ್). ವಸ್ಕಿಸ್ದು ರುದ್ರರ್, ಬ್ರಹ್ಮರ್ ಒಮ್ಬತ್ತು (Bp. 10, 31). — ಒಮ್ಬತ್ತು ರಸ. The nine sentiments enumerated in dramatic composition (Mr. 490; see ನವರಸ). — ಒಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Nine thousand (J. 18, 11). — ಒಮ್ಬರಿದ್ದರ್. Nine persons (R.). — ಒಮ್ಬಯ್. = ಒಮ್ಬತ್ತು. (Śmd. 225). — ಒಮ್ಬಯಿ = ಒಮ್ಬಯ್. ಒಮ್ಬಯಿನೂಱು (My.). — ಒಮ್ಬಯ್ನೂಱು. (Śmd. 226). Nine hundred. — ಒಮ್ಬಯ್ಸಾಸಿರ. (Śmd. 226). Nine thousand. — ಒಮ್ಮೆತ್ತು. -ಪೆತ್ತು. One time; once (ಒಮ್ಮೆ Ct. I, 22). — ಒಮ್ಮಾಣ. A single maund (My.). — ಒಮ್ಮನ. 1. = ಒಮ್ಮಾಣ. (Bp. 22, 64; 40, 45). — ಒಮ್ಮನ. 2. One mind. 2, attention fixed on only one object (ತದ್ಗತ, ಏಕತಾನ Mr. 329). — ಒಮ್ಮನಸೇದು. The rule or practice of considering another and one's self quite the same (Bp. 24, 5). — ಒ ಮ್ಮಾನ. One mâna, half a sĕr. ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒ ಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಒಮ್ಮಾರು. One fathom (Bp. 53, 49). — ಒಮ್ಮಾರುವೇಣಿ. A braid of hair that is one fathom long (J. 30, 2). — ಒಮ್ಮೊಗ. Unanimity (My.; T. ಒರುಮುಗ). 2, one direction or place (J. 12, 18).

ಒಮ್ಮು ŏmmu. 1. To join, to concur, to assent, to admit, to agree; to be fit or proper (ಆಸು ದರ್ಶನ Śmd. Dh.; Bp. 27, 54; Tĕ.; T., M. ಒರುಮಿ).

ಒಮ್ಮು ŏmmu. 2. Agreeing, assenting, etc. (ಒಪ್ಪಿ ಗೆ G.; T. ಒರುಮೈ, M. ಒರುಮೆ, union, harmony).

ಒಮ್ಮೆ ŏmmĕ. = ಒನ್ಮೆ. One time or turn; once; — together; at the same time (ಒಮ್ಬತ್ತು Ct. I, 22; ಒನ್ಮೆ I, 67; II, 70; C.; Tu.). ಆಮು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 34). ದರ್ಶಕ್ಕೊಮ್ಮೆ (B. 2, 51). ಒಮ್ಮೆ ಈವ ಆಳ್ಳ್ (ಗೃಹ್ಯ Nr.). See Bp. 27, 45; 55, 32; Bh. 1, 8, 55; Prll. 3, 30; J. 3, 22; 12, 47; 13, 23. 34. 43; 28, 19; B. 5, 170 s. ಒಮ್ಮೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮುನೆಯ ಆಕ್ಕಯ ಕೊಟ್ಟು, ಆಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮುನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prv.). Declension: ಒಮ್ಮಿಗೆ, ಒಮ್ಮಿನ್ದ, ಒಮ್ಮೆಲಿ, ಒಮ್ಮೇಲಿ. — ಒಮ್ಮಗೆ. All at once, all together (C.). — ಒಮ್ಮನ್ದೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Suddenly (C.; B. 3, 19. 72; 5, 70. 104). 2, at some time or other, sometimes (C.). — ಒಮ್ಮನ್ದೊಮ್ಮೆಲೆ. -ಒಮ್ಮೇಲಿ-ಎ 3. Quite suddenly (B. 2, 25). — ಒಮ್ಮೆಯು. -ಉ 9. Also once, even once, though only once (Bp. 36, 57; 60, 33). 2, all at once (Bp. 6, 4). — ಒಮ್ಮೆಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಒಮ್ಮೆಯು. ಪರ ಧನಿತೆಯರ್ಪ್ ಒಮ್ಮೆಯುಂ ನೀ ನೋಡದಿರು! (Bp. 4, 65; see 42, 17). — ಒಮ್ಮೆಲೆ. -ಎ 3. Together (B. 3, 10; 4, 37; 5, 24). — ಒಮ್ಮೆಲೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 2, 6; 4, 212). — ಒಮ್ಮೇಲೆ. -ಎ 3. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 1, 10; 2, 30; 5, 40). — ಒಮ್ಮೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆ. ಒಪ್ಪದ ಕಬ್ಬವನ್ನು ಒಮ್ಮೇ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು (B. 3, 3). — ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. rep. Now and then, from time to time, sometimes, occasionally (Bp. 3, 37; J. 23, 14; C.; B. 2, 9. 18; 3, 10. 19. 91; 4, 37). 2, each time (Bp. 19, 52). 3, by turns (S. Mhr.).

ಒಮ್ಮೆ ŏmmĕ. = ಉಮ್ಮೆ, q. v.

ಒಯ್ ŏy. 1. = ಉಯ್ 1, ಒಂಱು 1, ಒಯ್ದು, ವಯ್, ವಯ್ದು, ವೆಯ್ (ವೈ). To carry off; to conduct; to carry, to convey. P. p. ಒಯ್ದು (C.). ಅಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಎಯ್ದು ಒಯ್ಯುತ್ತೆ

ಒಯ್ಸುವ್ ಆತ್ಮವರಸಂ ನರನಂ (Śmd. 28 Mḍb.). ತೆಮಲ್ದಿ ಕೊಣ್ಡು ಮುನ್ದಾಸಿಲ್ಲ್ ಒಯ್ವುತೆ ಇವರ್ ತನಗಮ್ಮು (Cpr. 7, 48). ಒಯ್ವಪರ್ (Bp. 12, 1). ಒಯ್ವು (19, 49). ಧನವನ್ ಆಮೆ ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಒಯ್ಯುತ್ತೆ (31, 12). ಒಯ್ಯುನೆ? (54, 73. 74). ಒಯ್ದು (57, 9). ಒಯ್ದುಪೆಂ (59, 16). ಪೀಡುಗೊಟ್ಟಿಗು, ಒಯ್ಯ (ಯುಷ್ಮದರ್ಥಂ) ಕುರುಸ್ಯವನ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆಮೊಯ್ದು (Bh. 2, 13, 13). See Abh. P. 10, after 58; Grj. 4, 62; Bp. 11, 16. 39; 18, 6; 27, 21; J. 2, 32; B. 2, 6. 18; 3, 12. Frequently ಕೊಂಡ್ಪೊಯ್, q. v. — ಒಯ್ಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to carry off, etc. (B. 3, 39; 5, 27).

ಒಯ್ öy. 2. (= ಐಯ್ 2). To put, to lay, to deposit; to put aside, to hide (R.; T. ಉಯ್ = ದೈ).

ಒಯಕ್ öyak. = ಒಯ್ಕೆ. The sound emitted in vomiting (C.; *cf.* ಓಕರಿ, etc.). — ಒಯಕ್ಕೈಸ್. -ಎಸ್. To emit that sound (C.).

ಒಯಗಳಿ öyaḷḷi. = ಒಯ್ಯಾಳಿ, ಬಯ್ಯಾಳಿ q. v., etc. (My.; Tḍ.). — ಒಯಗಳಿಜಿಲ್ಲೆ. A rising open ground used as the ಒಯಗಳಿ ಬಯ್ಲು (My.). — ಒಯಗಳಿಬಯ್ಲು. A plain on which horse-races are held, or to which idols (on the dasarā festival) are conveyed on horse-back (My.).

ಒಯಿ öyi. 1. = ಒಯ್ 1, etc. (C.). P. p. ಒಯಿದು (Bp. 27, 22). ಒಯಿದಿರ್ (37, 36). ಕೊಂಡ್ಪೊಯಿದಪೆಂ (44, 69). See B. 4, 52. 53. 110. 133.

ಒಯಿ öyi. 2. = ಹೊಂಯಿ. To strike;—to pour (My.). See ಕೆಯ್ಯಿಂ.

ಒಯ್ಕ್ öyk. = ಒಯಕ್. (My.).

ಒಯ್ಕನೆ öykanĕ. Orderly, properly, exactly, clearly (ಕಿಟ್ಟಗೆ, ಪರಿಷ್ಕುಟ Śmd. 303; ಧೃಕ್ಕ Cm.; *cf.* ಒಯ್ಗ 1 and the T. s. ಉಯ್ಗ; T. ಉಯಿಲಂಗು, rule of conduct, discipline, order, a disposition of things in their proper order; rule, discipline; ಒಯಿಲ್ಪ, an established rule of conduct, morals; way, manner; usage; ಒಯಿಲ್ಚು, a rule, order; *cf.* ಒಟೆ; ಒಸಗ).

ಒಯ್ಕೆ öykĕ. = ಐಯ್ಕೆ 1. A deposit; a treasure, a hoard (ಪಿಲ್ಲೇಪ, ನಿಧಿ, ಉಪನಿಧಿ IIIa.).

ಒಯ್ತ öyta. The act of conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯನೆ öyyanĕ. (fr. ಉಯ್ 2). (= ಪಿಲ್ಲಪ್ಪೆ). In a restrained manner: slowly; leisurely; gently; deliberately; etc. (ಮೆಲ್ಲನೆ Cṭ. II, 27; ಒಲ್ಲನೆ I, 55; Tḍ.). (ಪೃಂಗತಿಪಟು) ಪೀಳ್ದು ಎಲಿಗಿದ ಕೇದೆಸಳ್ವಯಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಬಾಸಂ (Cpr. 7, 60). See Bp. 4, 12; 5, 39; 12, 42; 21, 46; 23, 30; 26, 32; 27, 48; 31, 5; 38, 38; 43, 4; 44, 14; 47, 23. 58; 48, 8; 50, 6; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 6, 9; 10, 7; Śśv. 1, 18. 52; J. 2, 17. 30. 40; 3, 41; 29, 49. — ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. rep. (Bp. 1, 54; 14, 32; 38, 38; Rśv. 6, after 11 & 24; J. 5, 60; 6, 37). — ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆ. = ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. (J. 3, 6; 14, 22; 19, 15. 35).

ಒಯ್ಯಾರ öyyâra. = ಬಯ್ಯಾರ. Parade, coquetry, etc. (C.; ಮುಜುಗು, ಸೊಗಸು ಮಾಡೋಟಣ G.; Bp. 42, 16. 21; Bh. 1, 7, 41; Rām. 6, 14, 21; Rśv. 11, 83; Tḍ. ಒಯರ, ಒಯ್ಯಾರ; T. ಒಯಿಲ್, ಒಯ್ಯಾರ). 2, beauty, grace (Grj. 10, after 79; Kp. 4, 8, pallavi; T., Tḍ.). — ಒಯ್ಯಾರಪ್ಪುದೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become charming or graceful (Grj. 2, after 106).

ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ öyyâra-gâti. A showy woman, a coquette (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಾರ öyyâra-gâra. A showy man, a dandy, a fop (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ öyyâra-gitti. = ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ. (My.).

ಒಯ್ಯಾರತನ öyyâratana. = ಬಯ್ಯಾರತನ. Showiness, etc. (My.; ಲಲಿತ, ಲೀಲೆ G.).

ಒಯ್ಯಾರಿ öyyâri. = ಬಯ್ಯಾರಿ. A showy man (My.) or woman (C.; T.; Tḍ.).

ಒಯ್ಯಾರಿಸು öyyârisu. = ಬಯ್ಯಾರಿಸು, q. v. (ಮುಜುಗು ಮಾಡು G.).

ಒಯ್ಯಾಳಿ öyyâḷḷi. = ಒಯಗಳಿ, ಬಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.; Tḍ.).

ಒಯ್ಯಾಳಿಗ öyyâḷḷiga. A man who makes an excursion on horse-back (My.).

ಒಯ್ಯಿಕೆ öyyikĕ. Carrying off, conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯು öyyu. = ಒಯ್ 1, etc. (C.; ತಳ್ಕಿಣ್ಣು ಹೋಗು, ಪ ಯಿಸು G.). P. p. ಒಯ್ದು. ಆರಸರ ಛಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಆದರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರಾಭೃತ G.). ಒಯ್ಯೀ ಣ (ವಹನ G.).

ಒರ್ ör. = ಒಱ್ 1, etc. One, etc. (ಎಳ್ಳ ಕೆ.; Tu.; T. ಒರು; *cf.* ಉಱು). See ಒರೆ 1, ಒಱ್.

ಒರ öra. 1. = ಒರದು, ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3, in ಒರ ಕೊ ಳ್ಳು, to stick to (My.).

ಒರ öra. 2. = ಒರೆ 4. — ಒರಕಟ್ಟಿ. ಒರಕೋಲು. A polishing stick (My.). — ಒರಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಒರೆಗಲ್ಲು. (My.).

ಒರ öra. 1. = ಒರದ. (My.).

ಒರ öra. 2. Tbh. of ಪರ. (My.).

ಒರಕು öraku. = ಪರಕು. (My.).

ಒರಗೆ öragĕ. Oneness; entireness (J. 5, 55; *cf.* ಒರಗೆ).

ಒರಟು öraṭu. 1. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (My.). — ಒರಟುಜಾತಿ. A coarse, rough hand (Dp. 59, 3).

ಒರಟು öraṭu. 2. = ಉರುಟು 2, ಪಿಟುಲ್ 2. (My.; Tu. ಒರಟ್ಟು; *cf.* ಒಟ್ಟೆ 1). ಒರಟುನಿಸ್ಸ ಪರಕೆ ಉಣ್ಣಾಗುವದು (Prv.). — ಒರಟು. -ತ 3. A man of overbearing manner (Bh. 8, 4, 30). — ಒರಟಾಡು. -ಆಡು. To speak gruffly. ನರಟುಗಾಡುನು ಒರಟಾಡು ತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಒರಟುತನ öraṭutana. = ಉರುಟುತನ. (My.).

ಒರತ örata. = ಒರೆತ. Rubbing, etc. (My.).

ಒರದು öradu. = ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3 & 5. (C.).

ಒರಯಿಸು örayisu. 1. (Śmd. 65). = ಒರೆಯಿಸು, q. v.

ಒರಯಿಸು örayisu. 2. To cause to rub (My.).

ಒರಲ್ öral. (Śmd. 41). = ಒರಲು, ಒರಳ್ಳಿ, ಒರಳು, ಒಳ್ಗು, ಒಳ್ಳು 1. A mortar either of stone or of hard wood (Tu.; T., M. ಉರಲ್; Tḍ. ರೋಲು).

ಒರಲು öralu. = ಒರಲ್, etc. (My.).

ಒರವಾರಿ öravâri. A small hoe for hand-weeding (Sd.; My. occasionally).

ಒರಸಿಸು örasisu. To cause to rub, etc. (C.).

ಒರಸು örasu. 1. = ಒರಿಸು, ಒಸ್ಗು. To touch (v. t.; Bp. 4, 6; 26, 65; 28, 7; 39, 37; 49, 31; 55, 29. 30; 56, 13; Rśv.

5, after 19; M. ಉರಸು, ಉರುಸು, to come in contact). 2, to rub gently, to stroke (Bp. 14, 32; My.; T. ಉರಸು). 3, to touch roughly; to rub; to scour; to brush; to rub off; to wipe; to rub out, to efface, to blot out; to annoy; to crush, to destroy (ಫರ್ಸಾ Śmd. Dh.; C.; Tē. ಒರುಮು; Tu. ಉರಸು, ಒಸ; see ಉಜ್ಜು 1; Śmd. 225. 345; Bp. 36, 23; 38, 37; 45, 26; 54, 53; 60, 40; 61, 40;—49, 32; 61, 70;—6, 4; 23, 22; 39, 15;—Bh. 2, 4, 9; 2, 13, 39;—J. 2, 33; 7, 43; 13, 50; 18, 2; 29, 21; 32, 27;—B. 3, 62. 84;—B. 5, 283. 294;—Prv. s. ಕೊಸಲು). 4, to separate by friction, as grain from the ears. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಫಾಸ್ಮಾಂ Mr. 375). 5, to spread a substance thinly over, to smear, to apply to (Bp. 11, 19; 18, 38). ಮೂಗ ದನ್ನೆ ತಿನ್ದು, ಆವಿನ ಬಾಲಿಯಿಗೆ ಒರಸಿತು (so that the goat appeared as the culprit, Prv.). See Prv. s. ಮುತ್ತಿನಪನ್ನ. — ಒರಸೊರಸು. rep. (Bp. 19, 57; 38, 38. 56; 46, 60; 60, 49).

ಒರಸು ŏrasu. 2. Friction; rubbing; teasing; annoying; irritating (ಸಸ್ಯ Śm. 51); destroying, killing (ಗೊಬ್ಬಾಟ, ಇತ್ಯ, ಹಿಂಸೆ Kē.). — ಒರಸೊರಸು. rep. Great or mutual friction (J. 6, 32; 12, 6). ಇಷ್ಟಗೆಸಿ ಮ ಅಮರೇಶ್ವ ಪ್ರಸಂಯನ್ನರ್ ಇದಿಗೊರ್ಮ್ಮ ಬಟ್ಟಿದೊಳ್ ಪ್ರಾಂಸಮೂ ಪಮ್, ಒರಸೊರಪಿಸೋಳ್ ತೊಟ್ಟ ಮುಂಡ್ಡಿಗಿಗಳ ಮುಸಿದ ಪೊಮ್ಮುವಿ ಯನ್ನೆ ಕುಂಳುಮುಜಾಂಗಳ್ ಬಗಲು (J. 33, 22). 2, mental friction: anger, wrath (ಸೆಣಸು, ಕಾದ್ದು, etc., ಕೋಪ Śm. 30; Kk. 43).

ಒರಹ ŏraha. = ಒರ 1. Tbh. of ಪರಸ. (My., especially in samāsa, *e.g.* ಒಣ್ಣಿ ರಹ).

ಒರಳ್ ŏral. (Śmd. 41). = ಒರಲ್, etc. (ಉಯರಾಲು, ಉಳುರಾಲು Nr.; ಉಳುರಾಲು Mr. 200; J. 5, 68; Abhā. 1, 38; see Sl. 307). See ಅಡ್ಡಿ ರಳ್.

ಒರಳು ŏraḷu. = ಒರಲ್, etc. (C.). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕುತರೆ ಒಸಳೇ ಮಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಲೇ? — ಒರಳಲ್ಲಿ ಪರಳು ಪುರಿದರೆ ಆರಳು ಆವೀತೇ? — ಒರಳು ಮೋಸಿ, ಮುದ್ದಳೇ ಸರಾದ ಮೇಲಾದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಒಡ್ಡಿ ರಳು; Prv. s. ಪೆರಳು. — ಒರಳುಕಲ್ಲು. A stone mortar (C.).

ಒರಹ ŏraha. Tbh. of ಪರಸ. (Dp. 121, 7).

ಒರಿಸು ŏrisu. = ಒರಸು 1, etc. (C.; B. 5, 280). See Prv. s. ತಿಸು.

ಒರಿಯ ŏriya. Tbh. of ಪರಸು. (My.).

ಒರುಪ ŏruha. = ಪರುಪ, etc. (My.).

ಒರುಪ ŏruha. = ಒರುಪ. (My., especially in samāsa, *e.g.* ಒಣ್ಣಿ ರುಪ).

ಒರೆ ŏr-ĕ. 1. Oneness even: likeness, similarity (ಸೋಪು, ಪೊರೆ, ಪೊರೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Cēt. II, 25). ಕುನ್ನಗನ್ನಿ ದು ಪಪ್ಪರುಗಳಿಗೆ ಒರೆಪ್ಪಿನ್ದಿದ ಆಪ್ತರ್ ಎನಿಪ್ಪರು ಎಲೆವೆ! (Bp. 4, 28). ಪರಂಪ್ಪಿರೆ ಕೊಪ್ಪಕೊರೆಗೆ ಪರಪರರ್ ಒಳರೇ? (Rāv. 14, 30). See Bp. 35, 38; Bh. 1, 12, 18; J. 11, 11. — ಒರೆಗುಣ. -ತನ. Equality (in rank, caste, etc.) to fall (Abh. P. 14, 12).

ಒರೆ ŏrĕ. 2. To draw, to pull, to draw out or off (ಫರ್ಸಾ Śmd. Dh.; T. ಉರುಪು, to draw out of a sheath; to strip off; Tē. ಒರಿ, plunder; see ಉರಿಸು, ಉರುಪ 1).

ಒರೆ ŏrĕ. 3. To be or come in contact, to touch, to stick to, to adhere (My.; Tē.); to be joined. ಬೆಳಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಮಿರೆ (ಪುರಗಂ) ಒಕ್ಕಸದು (Mr. 275). 2, to rub, to smear (Bp. 15, 10; My.). 3, to rub on, to apply to a touch-stone (My.; T. ಉರ್ಪೆ, M. ಉರೆ, Tu. ಉರೆ; *cf.* ಉರುಪ 1). 4, to try, to examine. ಕೀ ನು ಒರೆದು ನೋಡುವುದು! (Bp. 12, 29). ಗೌಂಡಲ್ಲಂ ಫಲ್ಲದು ಸಂಗಳಕ್ ಒರೆಯುರ್ ಆಯ್ದುಸ್ಸು (25, 18). 5, to rub, to grind, to make thin or fine (ತಪ್ಪುಳರಾ Śm. 104; T. ಉರ್ಪೆ; *cf.* ಉಜ್ಜು 1 & 2). P. pa. ಒರೆ 1, ಒರದು (Bp. 15, 10), ಒರೆದು. — ಒರೆಪೊರೆದು ನೋಡು. To try well (Bp. 4, 67). — ಒರೆಯೆಪೆ. rep. (Bp. 15, 10).

ಒರೆ ŏrĕ. 4. = ಒರ 2. Rubbing, etc. (M. ಉರೆ, T. ಉರ್ಪೆ). — ಒರೆಗಲ್. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. A touch-stone (C.; ಪಾಪ, ಪಿಳದ Nr.; Sl. 245; ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಪೇಪ್ಪೆ Mr. 358; Tē.; T. ಉರ್ಪುಗಲ್; Mhr. ಪರಳು). ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಪಚ್ಚು, to apply to a touch-stone (C.; B. 3, 90). — ಒರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. -ಗೊಳ್. To rub. ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಣು ಅಗ್ನಿಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ದುರ (ಆದರೆ Sl. 239). 2, to try metal. ಒಳ್ಳಿಪ ಮೊಳೆಯುರ್ ಒರೆಗೊಪ್ಪು ಅಳ್ಳಸಾಲೆ (Bp. 21, 30).

ಒರೆ ŏrĕ. 5. To sound; to utter; to speak; to say; to tell; to relate; to instruct (ಉಪದೇಶ Śm. 104; ಪೇದ್ Śmd. 42. 236 Cm.; T. ಉರ್ಪೆ, M. ಉರೆ; *cf.* ಉರ 2). P. pa. ಒರೆದು, ಒರದು (Bp. 60, sum.). ಒರೆದರ್ (Śmd. 236). ಒರೆಪ್ಪುದು (42; J. 30, 49). ಒರೆಗು (Śm. 81). ಒರೆದೆಂ (J. 28, 14). ಒರೆದು (31, 29). See Bp. 3, 46; 20, 55; 43 sum.; Śśv. 2, 25; J. 2, 15; 5, 38. — ಒರೆ ಒರೆ. rep. (Bp. 21, 47; 22, 64; 25, 20; 37, 20; 52, 34; 55 sum.).

ಒರೆ ŏrĕ. 6. A word, an expression, etc. (R.; M. ಉರೆ, T. ಉರ್ಪೆ, Tē. ರೊಪೆ).

ಒರೆತ ŏrĕta. = ಒರಪ. (My.).

ಒರೆಯಿಸು ŏrĕyisu. = ಒರಪಿಸು 1. To cause to pull; to cause to draw out (ಫರ್ಸಾ Śmd. Dh.).

ಒಲಿಗಿಸು ŏlagisu. To cause to recline or lie down (My.); to throw to the ground (J. 13, 14; 21, 82).

ಒಲಿಗು ŏlagu. 1. = ಉಲುಗು 1, etc. To be bent, to incline, to bow down; to be crooked, to be distorted; — to recline, to lean upon; to lie down; to fall down; to rest, to sleep (ಸುಪ್ತಿ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಒರಗು, ಒಲಗು; T. ಉಲಿಗು, M. ಉಲಗು; Tē. ಉಗ್ಗು, ಒಗ್ಗು, ಒಲಗು, ಒಲಗು). See Śmd. 27; Bp. 22, 12; 58, 60; Rāv. 2, 38; Śśv. 2, after 42; J. 8, 9; 19, 16. 31. 50; 20, 18. 38; 25, 60; 26, 7; 29, 49; 30, 35; 31, 58; B. 3, 37.

ಒಲಿಗು ŏlagu. 2. = ಉಲುಗು 2, etc. Being bent, crooked, etc.; a bend, etc. 2, a semi-circular cushion to lean the back against (My.). See Prv. s. ಪರಗು 2. — ಒಲಿಗ. -ಆ 3. A man with a wry mouth (S. Mhr.). — ಒಲಿಗ ಬಾಯಿಯ. = ಒಲಿಗ. (S. Mhr.). — ಒಲಿಗುಬಿಮ್ಮು. = ಒಲಿಗು No 2. (My.). — ಒಲಿಗುಬಿಲ್ಲಿದ. -ಉಬ್ಬಾದ. A long cushion to lean the back against (My.).

ಒಲಿಂಗು ŏlagu. = ಒಲಗು 1. (Č. Bp. 47, 48).

ಒಲಿತು ŏlatu. P. p. of ಒಲ್ 1.

ಒಡಿತೆ ŏṛatĕ.=(ಉಗಿ), ಒಡಿಸ್ಪೆ, ಒರ್ತೆ, ವರ್ತೆ. That oozes: a spring, a fountain (ಉಷ್ಣ. ಪ್ರಸ್ರವಣ Mr. 418); a hole dug in the dry bed of a stream, etc. where water oozes in (C.); a flow, as of blood (J. 21, 49); a liquid or fluid (ಪ್ರವ, ರಸ Nr.). See Bp. 47, 10. 20. 21. 26. 27. 49; J. 12, 34; 15, 2. — ಒಡಿತೆಯು ಪೊಪ್ಪಿದೇಡ. N. (Bp. 58, 12). — ಒಡಿತೆಯು ವಿಡಾಸಿ ದೇಡ. N. (Bp. 37, 7). — ಒಡಿತೆಪ್ಪೊನರ್. -ಪ್ಪೊನರ್. A stream produced by oozing (J. 25, 5).

ಒಡಿನ್ತೆ ŏṛantĕ.=ಒಡಿತೆ, etc. (Śmd. 48; ಒಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56; ವಕ್ಕರೆ, ಬಗರಂಗೆ, ವಜ್ಜರ Śe.; see ಒಜ್ಜರ).

ಒಡಿಪು ŏṛapu. (ತಗಿಪ Śmd. II, o. r. ತಡಿಗೆ; ತಗಿಪ Kk. 77; ಒಡಿಪಿನೊಳ್ ಕಾನ್ತಿಯೊಳು ರಮ್ಯದೊಳು ರಂಗು ಎನಿಸು Śm. 83; Tu. ಉಡಿಪು, ಒಡಿಪು, beauty).

ಒಡಿಲ್ ŏṛal. 1. To be attached to, to love (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.; ಪ್ರೀತಿ Śm. 107; T. ಉಡಿಲ್, nearness; friendship; see ಉಡಿಸು). ಒಡಿಲ್ದಪ್ ಎನ್ನು, ಕೂಡಲಿ (Śmd. II). ಒಡಿಲ್ದಂ (ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟಂ Kk. 80). ಒಡಿಲ್ದಳ್ (ಕೂಡಲಿಳ್, etc. Kk. 29; Śm. 75). ಒಡಿಲ್ದುದು (ಒಲ್ದುದು Ct. II, 92). See s. ಮುಡ್ದು ಗಂಡು; Śśv. 1, 77.

ಒಡಿಲ್ ŏṛal. 2. Attachment, love (ಕಾಮದಲ್ಲಿ, ನೇಹಂ, ನಲ್ಮೆ, ಕೂಡುಲ Śm. 75; Kk. 30).

ಒಡಿಲ್ ŏṛal. 3.=ಒಡಿಲು 1, ಒಡಿಕು, ಒಲುಲ್, ಒಳ್ಳೆ. To cry out from pain, to scream, etc. (ವೇದನ ಧ್ವನಿ Śm. 7; Tu. ಉಡಿಲು; Tu. ಉರಲ್, ಒರಳ್, the ploughman's song; T. ಉಡುಮು, to snarl, etc.). P. p. ಒಡಿಲ್ದ (J. 28, 35). ಒಡಿಲ್ದಳ್ (19, 18). ಒಡಿಲ್ದೆಡೆ (19, 26). See Grj. 4, 69; Bp. 20, 22; 32, 42. 43; 36, 14; 37, 21; 50, 7; 52, 15; 60, 28. 30; J. 19, 39; 24, 58; 26, 63; 28, 35; 31, 59. 60.

ಒಡಿಲ್ ŏṛal. 4. = ಒಡಿಲು 2. An outcry, scream, shriek, snarl, etc. ಒಡಿಲ ಧ್ವನಿಯದನು (ಆಸೌಮ್ಯಸ್ವರ, ಆಸ್ವರ Nr.).

ಒಡಿಲಿಸು ŏṛalisu.=ಒಡಿಲ್ಪು. (My.).

ಒಡಿಲು ŏṛalu. 1.=ಒಡಿಲ್ 3, etc. (My.). P. p. ಒಡಿಲಿ (Bh. 1, 8, 90; 1, 10, 37). ಒಡಿಲುವ ತೀಲದವನು (ರವಣ, ಶಬ್ದನ Nr.). See Bp. 15, 22; 45, 27; 47, 45; 48, 25; Bh. 3, 13, 28.

ಒಡಿಲು ŏṛalu. 2.=ಒಡಿಲ್ 4. (My.).

ಒಡಿಲುಹ ŏṛaluha. Crying out, etc. ಬೇಡಿಸ್ದು ಒಡಿಲುಹ (ಆಕ್ರೋಶನ, ಆಭಿಪಂಗ Nr.).

ಒಡಿಲೆ ŏṛalĕ. Oozing; soreness with a watory humour. — ಒಡಿಲೆಗಣ್ಣಿನವನು. -ಳ-. A blear-eyed man (ಪೈಜಾಕ್ಷ, ಮುಳ್ಳು, ಬಿಳ್ಳು, ಪಿಳ್ಳು Nr.). — ಒಡಿಲೆಕಾಲ್. -ಕಾಲ್. A foot affected with elephantiasis (ಶ್ಲೀಪದ, ಬಾದದಕ್ಕೀಳ Hlā.).

ಒಡಿಲ್ಪು ŏṛalpu. To cause to cry out from pain, etc. (J. 24, 3).

ಒಡಿವು ŏṛavu. (=ಒಡಿತೆ). A spring; a flow, etc. (J. 12, 31; My.; M. ಉಡವ, ಉಡವೆ, fountain, spring; superfluous water, *e.g.* in rice-fields; T. ಉಡವಿ, spring of water, well). ನೀರಿನ ಒಡಿವ (ನಿಝರ G.).

ಒಡಿಳು ŏṛaḷu.=ಒಡಿಲ್ 3, etc. (S. Mhr.; My. occasionally).

ಒಡಿಸು ŏṛisu.=ಹೊಡಸು. (My.).

ಒಡಿ ŏṛĕ. 1. To ooze, to ooze out, to spring, to drip, to exude, to flow (ಸ್ರವಣ Śmd. Dh.); to be wet, moist, or damp (ಆರ್ದ್ರ Śm. 116; Tē. ಉಡು, M. ಉಡ್; T. ಪೊಡು; Tu. ಉಡಿಯು, ಉಡುಪು, ಉಡಸು; see ಉಗು 1, ಉಚ್ಚೆ 2, ಉಡಿ 1, ಒಚ್ಚರ, ಒಚ್ಚೆ, ಒಸರ್ 1). P. pa. ಒಡಿ, ತು, ಒಡಿತು. ಒಡಿತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.). See Bp. 58, 49; Č. Bp. 11, 6; J. 13, 60; 26, 14.

ಒಡಿ ŏṛĕ. 2. (fr. ಉಡು). That in which something is lodged: a sheath, a scabbard (ಕೋಶ Śmd. Dh.; Śm. 116; ಕೋಶ, ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಖಡ್ಗಪಿಧಾನ Hlā.; ಕೋಶ, ಖಡ್ಗಾಚ್ಛಾದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಕೋಶ Mr. 295; J. 30, 14; Bh. 5, 1, 41; C.; Tē.; Tu. ಒಡೆ; M. ಉಡ್, T. ಉಡ್ಪೆ; T. ಉಡ್ಪಿ, to stay, lodge). ಆಸಿಯು ಒಡಿ (Śmd. 75). ಕೆಯ್ಯುವಿನ ಒಡಿ (ಕೋಶ, ಪತ್ರಪಿಧಾನ Nn. 52). — ಒಡಿಗಳ್. -ಳ್. To draw a sword, etc. (Rāv. 6, after 11; 13, after 77). — ಒಡಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To sheath (Rām. 3, 6, 51; My.).

ಒಡಿಗಾವಿ ŏṛĕ-gāra. (Śmd. 235. 121). A sheath-maker.

ಒಂ ŏr.=ಒರ್ 1, etc. One, etc. (Śmd. 221). — ಒರ್ಮ ಕುತೆ. One kuḍitĕ. ಒರ್ಮಕುತೆನ್ದರ್ (Śmd. 39. 345). — ಒರ್ಮ ಕುತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take one kuḍitĕ (Bp. 14, 10). — ಒಕೈಯ್ಯು. To clasp, to grasp. ಒಕೈಯ್ದು ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಉಮ್ಬುದು ಪ್ ಉರ್ಚಾರ್ಪ್ಪಳ್ (Śmd. 79). — ಒಗುರಿಸು. -ಅರಿಸು. To bend to one side, to bend (v. l., Bp. 6, 20; J. 3, 9; 4, 35; 15, 41; see s. ಮನು 3). — ಒಜ್ಜೆಕ್ಕ. The one-toothed: Vināyaka (Śm. 4). — ಒಮರ್ಪತ್ತು. (Śmd. 79, o. r. ಒಕೊರ್ಪತ್ತು). One mouthful or morsel. — ಒಮರಿ. (Śmd. 222). One word. 2, a kind of pĕḷiku (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಒಕೈ. One grasp, one, or a, handful. — ಒಕೈಗಡಿಮೆ. -ಕೊಡಿ. One handful of rice (Śmd. 222). — ಒಕೆಸರ್. (Śmd. 222). One name. — ಒಕೊರಿದಲ್. (Śmd. 196. 222). A, or at the, first beginning; at first; early in the day. ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯ ನೆಗಟ್ಟು, ಒಕೊರಿದಲೊಳೆ, ಳು ಳೂ ಕೂಡ ಎನ್ನು, ಕೋಟಿ ಕೂಡಿದುವಾಗರ್ (Śmd. 19. 68; Kāvy. I, 1*a*, 11). ಒಕೊರಿದಲೆ (Abh. P. 13, after 66).

ಒಗರ್ದರ್ ŏrgādar. (Śmd. 50).

ಒಗುರ್ ŏrgu.=ಒಸ್ಕು 2, etc. A joining; a heap, a mass, a multitude, an assemblage, a row (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ನಿಕರ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Kk. 17; ತಿಣ್ಣೆ, ತೆಮ್ಮಲ್, ದಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Śm. 54; ಗಡಣ 84; Rāv. 5, 28). 2, (fr. ಉಮ್ಮು) attachment, intimacy (ಅತಿಪರಿಚಯ Śm. 84). — ಒಗುರ್ಪೆ. -ಪೆ. To break away from the company, to turn aside. ಒಗುರ್ಪೆಯುವಿದು! ಒಗುರ್ಪೆಯುವಿದು! (Rāv. 5, 121).

ಒಗುರ್ ŏrṭu. 1.=ಒರಟು 1, etc. (My.).

ಒಗುರ್ ŏrṭu. 2.=ಒರಟು 2, etc. (My.).

ಒರ್ತಮಾನ ŏrtamāna.=ವರ್ತಮಾನ. (My.).

ಒರ್ತೆ ŏrtĕ.=ಒಡಿತೆ, etc. (My.; ಕೂಡಲ G.).

ಒಪ್ಪು ŏrpu. (ŏṛpu). 1.=ಒಸ್ಪು 1. (Ch. v. 224).

ಒಪ್ಪು ŏrpu. 2. Strength, firmness, durableness, coarseness (of cloth, T. ಉರಪ್ಪು; R.; see ಉರಲು 1).

ಒರ್ಬ್ ŏrba. = ಒಬ್ಬ q. v., etc. ಒರ್ಬಂ, ಒರ್ಬರ್ (Šmd. 122). ಒರ್ಬ ಅವನಿಸಂ (Bp. 22, 1). ಅವನೀಶರ್ ಒರ್ಬಂ (22, 28). ಆರ ಸರ್ ಒರ್ಬಂ (46, 5). ಬಾಲರ್ ಒರ್ಬರನು (50, 21). ಒರ್ಬ ಕೋಪವ ದನು (57, 21). — ಒರ್ಬನ್ನೆ. = ಒಬ್ಬನೆ. ಒರ್ಬನೆ ಸುತಂ (Bp. 48, 10). — ಒರ್ಬರೊರ್ಬರ್. = ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. (Bp. 12, 56; 61, 37). — ಒರ್ಬಳ್. = ಒಬ್ಬಳು. (Bp. 25, 9; 35, 25). — ಒರ್ಬೊರ್ಬ. = ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. ಒರ್ಬರೊರ್ಬನೆ (Bp. 54, 33).

ಒರ್ಬುಳಿ ŏrbuḷi. = ಒಬ್ಬುಳಿ. (Grj. 1, 60; 10, 85). — ಒರ್ಬುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become united (Rśv. 1, 61).

ಒರ್ಬುಳಿಸು ŏrbuḷisu. = ಒಬ್ಬುಳಿಸು. (Grj. 4, 87).

ಒರ್ಮೆ ŏr-mĕ. = ಒನ್ಮೆ, q. v. (Šmd. 243; ಒಮ್ಮೆ Čt. I, 67; II, 76; ಎಣೆಸುವಿಸ ಸೂದ್ Kk. 62; ಒನ್ದು ಬಾರಿ Šmd. Cm. 122. 278. 285. 363). ತಳಿಗರ್ಳಿಸ್ ಒರ್ಮೆ, ಪುಗುಡಿಯಿಸ್ ಒರ್ಮೆ, ಪ ಸುಮರ್ದಿಯಿಸ್ಸಮ್ ಒರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಕುಳಿಸ್ ಇರವೆ ಒರ್ಮೆ, ಪಣ್ಣಿಸ್ ಉದು ಒರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ದುನಃಪ್ರದೋಪಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮೂಣವೆ ಇತ್ತು ಸವಿಯಂ, ಕವಿಗೆ ಒಲಗಿಸಿತ್ತು ಕೋಕಿಲರವದೆ ಒರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೆ ಒರ್ಮೆ, ಪುಳಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Čpr. 7, 48). See Šmd. 13. 127. 150. 182; Grj. 1, 26; Rśv. 4, 86; 9, 25; 13, 21. — ಒರ್ಮೆಯುಂ. = ಒಮ್ಮೆಯುಂ. (Bp. 1, 27).

ಒರ್ಲು ŏrlu. = ಒರಲ್ 3, etc. (My.).

ಒರ್ವ ŏrva. = ಒರ್ಬ, etc. ಒರ್ವಂ, ಇರ್ವರ್, ಮೂವರ್ (Šmd. 158; see 112). Its conjugation appears 257. 258. ಸತ್ಯ ವಿಗೆ ಒರ್ವ ಗರ್ವವಿಧು ತಾನುಂ ದೊಳಿ ಆಗರ್, ನಾಂ ಧರೆಯೆಳ್ ದಾತರು ಧುರ್ಯರೇ? (Sk. 8). ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ್ವ ಒರ್ವನು (J. 1, 11). ಧಾ ಮಿಳಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವರ್ ಉಣ್ಣು, ಕೇರಳದೇಶದ ಅವನಿಪಂ (28, 14). ಒರ್ವ ಧಾತ್ರಿ (28, 16). — ಒರ್ವನ್ನೆ. = ಒರ್ವನೆ. (Šmd. 57). — ಒರ್ವರೊರ್ವರ್. = ಒರ್ವರೊರ್ವರ್. ಒರ್ವರೊರ್ವಗೆ ಮುಂಜುವುದು (ಅಹದುಪವಿಳೆ Hlā.; Mr. 464). — ಒರ್ವಳ್. ಒರ್ವಳು. = ಒರ್ವ ಳ್. (Nr. s. ಒವ್ವಳ್ಳ; Bp. 5, 48; J. 21, 27).

ಒಸರು ŏrasu. = ಒರಸು 1, etc. (My.).

ಒಳ್ತ ŏrl. = ಒರಲ್ 3, etc. ಒಳ್ತ (Bp. 51, 72).

ಒಳು ŏrlu. = ಒರಲ್, etc. ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಒಳುತ (ಕುಸ್ತಳಿಗೆ G.). ಒಳುತಳ್ಳು. = ಒರಳುಕಳ್ಳು. (My.; ಉಡುಪುಲು G.).

ಒಲ್ ŏl. 1. = ವಲ್. To be pleased; to desire, to will; to like; to love (ಉಮಿಗು Šmd. I; ಒಡಿಲ್ Čt. II, 92; ಇಚ್ಛೆ ಜರ್ Šmd. Cm. 261; T. ಒರ್, ಒಲ್ಲು; Tk., M. ಒಲ್ಲು). P. p. ಒಲ್ತು (Šmd. 261); negative participle ಒಲ್ಲದೆ (87); first person singular of the negative ಒಲ್ಪೆಂ, *commonly* ಒಲ್ಪೆ; third person ಒಲ್ಪಂ, *commonly* ಒಲ್ಲ. ನಿಂ ಒಲ್ಪಳೆ ಹೃದ್ಯ ವಿಪ್ಪರಂ? (Šmd. 109). ಸಭೋವಾಸರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಫಕಾಣ್ಮ ರಿಸ್ಸಾಮೊ? (Lilv. 3, 4). ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯುಮ್ ಒಲ್ಪೆಂ (J. 26, 26). ಒಲ್ಪೆ (Sk, Śabdh Sk. 469). ಸಲ್ಲದ್ ಒಲ್ಪೀ ಒಲ್ಲ, ಸಲ್ಲತ್ತಂ ಒಲ್ಪಿಸಲ್ಲ, ಒಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊದಲೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲ? ಇಲ್ಲ! ಅವಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). ಪಾರಿದ್ ಒಲ್ಲದೆ (J. 28, 4). ಯಾತಾಗವೆಲ್ಲಮು, why not? (B. 2, 7; *vulgarly*—ದಲ್ಲದು). ಬೆರ್ಚಾ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಪೋಪರೂ ಕೇಳಲೊಲ್ಲ (2, 17). ತಕ್ಕೆ ಪೇದ್ದುದ್ದು ನಸಗೆ ನೆರ್ಪಾಗಲೊಲ್ಲದು (3, 38). ಅವರ ಪಾಮಿಯಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೇ ಮೊದಿಪಲೊಲ್ಲವು (3, 83). ನಿಮಗೆ ಪಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ನಾನು ಪಲೋ ಪಾರಿ ಪಿಡಿಯುವದು ನ ಸ್ಸಿಸ್ವ ಆಗಲೊಲ್ಲದು (5, 197). ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೆ ಪೆಣ್ಣೀ ಕಳ್ಳು (Prv.). ಮೆಳೆ ಒಲ್ಲದ ಗಿಪ (ವೈದ್ಯಮಾತ್ಯ Sk. 147). See Bp. 2, 3. 9; 5, 35; 9, 34; 13, 10; 24, 65; 40, 12; 42, 7; 47, 21; 50, 48; 53, 33; 54, 1; 57, 64; 59, 11; 60, 5. 24. 33; Čt. II, 26; Rśv. 5, 133; 12, 23; 13, 45; Śśv. 1, 84; J. 31, 38; RAm. 13, 5.

ಒಲ್ ŏl. 2. = ಒಲು, ಮೆಲ್ 1, ಮೆಲು 2, (ಪೇಲ್ 2), ಪೆಲ್, ಪೆಲು, ಪೇಲ್. Likeness, correspondence, equality;—like, as; as if; so that. ಪೆಳ್ಕಯೆರ್ (J. 26, 17). ಪುಣ್ಯದ ಒವಲೊಲ್ (28, 55). ಮೃಗಧರನೊಲ್ (28, 58). ಮುರಿಸ ದೊಲ್ (Rāghč. 17, 64). ಕಾಲಮುಂ ಕಳೆವೆಲ್ (J. 28, 2).

ಒಲ ŏla. 1. = ಒಲವು. — ಒಲವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause one's self to experience pleasure, to be pleased (Bp. 44, 30).

ಒಲ ŏla. 2. A P. p. of ಒಲೆ 2, in ಒಲ ಕೊಳ್ಳು. (My.; ಒಲೆ ಪಾಡು G.).

ಒಲಕೆ ŏlakĕ. = ಒಪಕೆ. (My.).

ಒಲಗಾರಿ ŏla-gāra. An amiable man.

ಒಲಗಾರ್ತಿ ŏla-gārti. (Šmd. 246 Mṭb.). An amiable woman.

ಒಲತ ŏlata. = ಒಲೆತ. (My.).

ಒಲದು ŏladu. = ಒಲೆದು. A P. p. of ಒಲೆ 1 q. v., & 2 (My.).

ಒಲಪು ŏlapu. (fr. ಒಲೆ 2). = ಒನಪು. Moving the body in a foppish manner, affectation in walking, etc., foppishness, dandyism, coquetry (J. 7, 6; My.).

ಒಲಪುಗಾತಿ ŏlapu-gāti. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (My.). ಒಲಪುಗಾ ತಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು (Prv.).

ಒಲಪುಗಾರಿ ŏlapu-gāra. A fop, a dandy (My.).

ಒಲಪುಗಾರಿಳು ŏlapu-gāraḷu. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ ŏlapu-gārti. = ಒನಪುಗಾರ್ತಿ. A coquette (My.).

ಒಲವರ ŏlavara. = ವಲವರ. Pleasure, etc. (ಒಲವು Bhn. 42, o. r. ದಲವರ; Bh. 8, 16, 26; 8, 23, 25); —allurring charm (Bp. 40, 58). — ಒಲವರಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take pleasure in, to side with (ವಕ್ಷಸ್ಪೀಕಾರ Šmd. Dh., o. r. ಪ-).

ಒಲವು ŏlavu. (Šmd. 247). = ಒಲ 1. Pleasure, complacency;—kindness, favour, grace (ಒಲವರ Bhn. 42; My.). ಈಶ್ವರನ ಒಲವು (Šmd. 62). ತ್ರಿನೇತ್ರನ ಒಲ ವಿನ್ದೆ (72). See Grj. 10, 95. 116; Bp. 1, 56; 26, 40; 27, 76; Prll. 3, 26; Rśv. 4, 118; 13, 71; RAm. 14, 2; 26, 23; J. 2, 2; 5, 1. 71; 6, 34; 11, 7. 22; 27, 22; 30, 42. 54; 34, 45. — ಒಲವಾಕ್. -ಆಕ್. To obtain or experience pleasure (Bp. 14, 5). — ಒಲವರ್. -ಆರ್. Pleasure to bloom or to become great (Bp. 50, 12). — ಒಲವುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. Pleasure to arise (Bp. 42, 1; 53, 48). — ಒಲವೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To assume pleasure: to be pleased (Bp. 36, 31; 60, 9). — ಒಲವೆಸ್ಮು. -ಎಸ್ಮು. To be linked to pleasure (or pleasure to be linked to): to be pleased (Bp. 34, 18; 49, 30; 54, 64; 59, 49).

ಒಲಸು ŏlasu. = ಒಲಿಸು. (My.).

ಒಲಸೆ ŏlasĕ. = ಒಲಿಸೆ, ವಲಸೆ. q. v., ವಲಿಸೆ. (My.).

ಒಲಹು ŏlahu. Swinging to and fro; a swing (ಪೋಲು, ಪ್ರೇಂಪೋಲನ Mr. 461).

ಒಲಿ ŏli. = ಒಲೆ 1. To be pleased, to be favourable; to be pleased with; to desire; to like,

(My.; Tu.); to be apt, to be fit (see Śmd. s. ಒಲೆ 1). ಒಲಿದಕ್ಕೆ ನಡದವ (ಸ್ವತಸ್ಸ್ವವೃತ್ತಿ, ಸ್ವತ್ಶಾಸ್ತ್ರ (Hlś.). ಒಲಿದಕ್ಕೆ ನಡದಂ (ಸ್ವತಸ್ಸ್ವವೃತ್ತಿ Mr. 452). ಆಲ್ತು, ನೋಡೀಲ್ತರ್ ಒಲಿದು ಇತ್ತ ಅಪಾ ಪತಮುತಿಯ ಶುಮುಖಿಸ ಆಭಿನವಮಂಗಂ (Mr. 7). ಇತರಜಾತರ್ ಒಲಿಯುವೆ (Bp. 3, 2). ಮೂತಿಂಗೆ ಒಲಿದು (11, 3). ಇಬ್ಬರ ನಿಷ್ಠೆಗ ಳಿಗೆ ಒಲಿದು (27, 62). ಮುವ್ವಮಂ..ಒಲಿದನಿತರ್ ಆರ್ಸಿ (32, 30). ಒಲಿದಳು ನಿನಗೆ (42, 7). ನಿನಗೆ ಮ್ಮುದರ್ ಒಲಿಯುನೇ? (44, 9). ಒಲಿದನಿತರ್ ಆರೋಗಿಸಿದವೆಂ (59, 13). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕೆ ಮ್ಮುದರ್ ಒಲಿದು ಮುಮ್ಮುದನು (60, 60). ವೇದರ್ ಒಲಿವಾತನೇ ಜಾತ (Bp.). See Bp. 11, 10; 22, 25; 43, 19; 46, 19. 47; 50, 48; 54, 73; Lilv. 3, 6; Bh. 2, 13, 11. 37; RÂm. 20, 24; J. 1, 6; 2, 47; 3, 10; 5, 44; 6, 15; 16, 12; 34, 47. 2, to be pleasant, agreeable or fit. ಪತುಗಳಿಗೆ ಒಲಿದ ಶಾವಿನೋರ್ (Bp. 43, 72). — ಒಲಿ ಒಲಿ. rep. (Bp. 6, 26; 57, 45; RÂghč. 17, 66).

ಒಲಿಪು ŏlipu. = ಒಲವು. (My.).

ಒಲಿಮೆ ŏlimĕ. = ಒಲುಮೆ, etc. (Bp. 11, 28; My.; Tč. ಎಲುಮಿ).

ಒಲಿಸು ŏlisu. = ಒಲಸು. To cause to be pleased, etc. (My.). See Bp. 5, 50; 12, 26; 16, 31; 27, 49; 40, 40; 41 sum.; 42, 15. 17. 20; 44, 43. 44; 51, 47; 54, 61; 59, 55; RÂm. 28, 27; J. 6, 15. ಆದನು ಆದಳನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಮುತ್ತಾನೆ (B. 5, 289). — ಒಲಿಸೊಲಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಒಲಿಸೆ ŏlisĕ. = ಒಲಸೆ, etc. (My.).

ಒಲು ŏlu. = ಒಲೆ 2, etc. (Bp. 37, 54; 58, 49; J. 6, 35; 17, 68. 72).

ಒಲುಮೆ ŏlumĕ. = ಒಲಿಮೆ, ಒಲುವೆ, ಒಲ್ಮೆ. Pleasure; affection, love, favour, kindness; royal protection (ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಣಯ Nr.; ಪದ Mr. 267; My.). See Bp. 4, 59; 18, 79; 20, 15; 35, 22. 26; 40, 78; 42, 15. 20; 51, 76; 61, 23; RÂghč. 17, 70.

ಒಲುವೆ ŏluvĕ. = ಒಲುಮೆ, etc. See Sp. s. ವಂಜು.

ಒಲೆ ŏlĕ. 1. = ಒಲಿ 1. (My.; ಔಟಿಷ್ಯವಿಂ ಐರ್ Śmd. 200 Cm.; Tu. ಒಲು, Tč. ವಲಿ). P. ps. ಒಲೆದು (Bp. 50, 4), ಒಲದು (14, 12; 24, 9).

ಒಲೆ ŏlĕ. 2. (= ಒಪೆ). To swing (v. i.), to wave, to shake, to tremble; to move (ಅಸ್ಪೃಶಲಜ Śmd. Dh.; ಮಿಸುಳು Śm. 108; My.; Tč.; M. ಉಲೆ; T. ಉಳ್ಚಿ, ಒಟು; *cf.* ಆಲೆ 1, ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಲುಳು 1). ಆಲದ್ ಒಲೆದುದು (Lilv. 3, 3; see s. ನದು 3). See Grj. 9, 25; Bp. 18, 2; 24, 44; 26, 13; 32, 24; 38, 16; Rśv. 13, 45; Śśv. 1, 38; Prll. 3, 25. 2, to hang or bend to one side, as a wall, a tree, etc. (C.; Bp. 40, 77), as the body (Bp. 17, 2); *cf.* ಬಾಲು. 3, to move in a swinging manner, *i. e.* to move with artificial appearance or show (Bp. 29, 3). 4, to shake (v. t.), etc. (Č. Bp. 46, 13; J. 3, 6; 7, 32; 18, 47), to bend (J. 5, 60). — ಒಲೆ ಒಲೆ. rep. (Bp. 29, 3; 36, 35; J. 27, 51). — ಒಲೆದಾಡು. -ಆಡು. To swing or move about, etc. (v. i. & v. t.; My.). ಮುಖಮುಮ್ಮಿಗಳ ಗಾಸಕ್ಕೆ ಕೊರಲನ್ ಒಲೆದಾಡುವದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುನೊಂಯ್ಯನೆ ಒಲೆದಾಡುವ, ಪೊಮ್ಮಣ್ಣದರ್ ಎನೆವ ಕಲಮಸ್ತ್ರೀ (J. 3, 7).

ಒಲೆ ŏlĕ. 3. = ಉಲಿ 2. (ಜಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಪಪ್ಪರಣೆ Kk. 42). — ಒಲೆಗುಮು. -ಶುಮು. To sound (see Śmd. s. ಒಲ್ಲೀನಿ).

ಒಲೆ ŏlĕ. 4. A fire-place (unconnected with a chimney), of which there are three kinds: 1, the first one is composed of three rough stones two of which form the sides and one the back, and is always made in bath-rooms, court-yards, gardens, stables, and by the way-side, occasionally also in kitchens. A fire is made between the stones, and a pot placed over them. 2, the second one (ಒಣ್ಣೊಲೆ) has the same triangular form and is equally broad and high (about one foot), but is constructed of mud or clay, and always adjoins to the wall of a kitchen. 3, the third one (ಜೋಡುಗೊಲೆ) differs from the second only in so far as it is elongated to both sides. A hollow passage within connects the elongations with the fire, and conveys its heat to two extra-pots placed on the openings (ಕೊಡೊಲೆ) of their surface. Not unfrequently only one such elongation is made for one extra-pot, when the fire-place is called ಒಣ್ಣೆಕೊಡೊಲೆ. Occasionally the second kind of fire-place is constructed of clay in a portable shape (ಅಪ್ಪಸ್ಸಳ Śmd. Dh., Śm. 108; ಮಣ್ಣಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸಳ, ಉಪ್ಪಾಸ್ಸ, ಆಫಿಪ್ರಯುಕ್ತೆ Hlś.; Mr. 211; Śl. 305; C.; Tu., M. ಉಲೆ, T. ಉಳ್ಚಿ, Tč. ಪೊಯ್ಯಿ; *cf.* ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಉಳ್ಳು 3). ಒಲೆಯೊಡನೆ ಮುಮ್ಮುಂಗಾಡೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ವಕ್ಕೆಗಮ್ ಇದು (Śmd. 294). ಉರಿಯುವ ಒಲೆ (B. 5, 144). ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರ ಕಾಯುವ ಪಾತ್ರೆ (5, 144). ನಮುಪ್ಪದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗಗಳೊಳಗೆ ಮಾಸಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಜಿಸಿ (4, 203). ಉಟ್ಟ ಒಲೆ (Rśv. 5, 34). ಒಲೆ ಸೊಪ್ಪಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೆಯೇ? (Prv.). See ಎತ್ತೊಲೆ, ಒಣ್ಣೆ ಕೊಡೊಲೆ, ಒಣ್ಣೊಲೆ, ಕೊಡೊಲೆ, ಗುಣ್ಣೊಲೆ, ಗಜೊಲೆ, ಹಂಪೊಲೆ; Prva. s. ಒಲೆ & ಮನೆ; Grj. 9, 25; RÂm. 6, 10, 27; Dp. 158, 1. — ಒಲೆಗುಣ್ಣು. The three stones of which an ŏlĕ consists (My.). ಆರಿ ಸತ್ತ ಮಮಿಳೆಗೆ (ಆಪಿಯನು) ಜೋಡಿಸಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಣ ಹೂಡ ದಾರದು (Dp. 3). ರಸವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗಗಳೊಳಗೆ ಮಾಸಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಣೆಸ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರಿ ಪಚ್ಚಿ (B. 3, 46). See Prv. s. ಮೆಲು. — ಒಲೆಗುಣ್ಣ. -ಶುಣ್ಣ. A ball of clay for shutting one or both of the side-openings of an ŏlĕ (My.). — ಒಲೆ ಹೂಡು. (or ಒಲೆಗುಣ್ಣು-). To put three stones together to form an ŏlĕ (C.). — ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸು. To kindle a fire (My.).

ಒಲೆ ŏlĕ. 5. = ಪೊಳೆ 1, etc. To appear, to come to light (Tč.; R.; see ಉಳ್ಳು 3).

ಒಲೆ ŏlĕ. 6. (fr. ಒಲೆ 2). = ನಲ 2. The act of swinging, etc. (ತೊಸೆ, ತೂಗು, ಅಡ್ಡಾಡು, etc., ಕಮ್ಮನೆ ಕೆ.).

ಒಲೆತ ŏlĕta. = ಒಲವ. Swinging (My.).

ಒಲ್ಮೆ ŏlmĕ. = ಒಲಿಮೆ, etc. (My.). ಮೈದರ ಒಲ್ಮೆ ಇದಲು (further when there is—) ಕಾಲಾಸುಖಾಲ್ಮೆ ತಾಂ ಬದಮಂ ಬಲ್ಲಿ ದರ್ ಆಗಬೇ? (Śl. 44). — ಒಲ್ಮೆವಡು. -ಪೆಡು. Pleasure to be got, etc. (V. 23, 3).

ಒಲ್ಲನೆ ŏllanĕ. = ಬಯ್ಯನೆ. (Ct. I, 55; Abh. P. 10, after 200; 14, 138; Tĕ.).

ಒಲ್ಲಿ ŏlli. A small dŏtra (ಉದ್ದದುಸೀಲು, ಹೋದರ್ Mr. 343; C.; M., Tu.; Tĕ. ಒಲ್ಲೆ, ದಲ್ಲೆ). See Sp. s. ಒದ್ 1; B. 3, 80. ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲೇ ದುಸ್ಸಾಸನ ದೂಸದು! (Prv.). — ಒಲ್ಲಿವಾಟು. -ಮಾಡು. Making show with a gracefully arranged ŏlli (My.; Tc.).

ಒಲ್ಲೆ ŏllĕ. See s. ಒದ್ 1.

ಒವರ್ಣ ŏ-varṇa. = ಒಕಾರ. (Śmd. 67).

ಒಸ ŏsa. = ಹೊಸ. (My.).

ಒಸಗು ŏsagu. = ಹೊಸಗು. (My.).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 1. (fr. ಒಸೆ). = ಒಸಕೆ, ಹೊಸಕೆ 1, etc. Joy; a joyful occasion, a feast, a festival (ಉತ್ಸವ, ದುಸ್ಸು, ಕ್ಷಣ Hlē.; ಉತ್ಸವ, ಕ್ಷಣ Mr. 452; My.). See Bp. 4, 11; 21, 6; 28, 22. 23; 32, 14; 36, 11; 37, 5; 53, 11; 57, 88; 58, 29; Bh. 2, 13, 44; 8, 23, 8; J. 31, 14. 64; Rāv. 8, after 5; 10, after 57; V. 14, 44. — ಒಸಗೆದುಡಿ. -ದುಡಿ. A drum used on festive occasions (ಉದ್ದಣ Ct. II, 47; Śs.; J. 5, 2).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 2. (fr. ಉಸುರ್ 1 P). = ಹೊಸಗೆ 2, etc. Speech, report, news (ಕ್ಷೇಪ Ct. II, 60; J. 19, 46; 23, 50; 30, 53; My.; Tu.). — ಒಸಗೆ ಕಳುಹಿಸು. To send news (My.). — ಒಸಗೆಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. A palm-leaf on which a report is written (My.). ರಾಯನು ದುಸಲಿ ಭೀಸನರುಜುಮು ಹಾಳಿ, ಕೆಸ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯು ಸೆರದ ಪೋಲ್ ಆಯಿತೆನ್ದು, ರಸಹಾಲಿಂದು ಮೋಲೆ ಬೇಸಿನ್ದು ಪೋಲಾಯಿತೆನ್ದು, ಒಸಗೆಪೋಲೆಗಳನ್ನು ಪೆಸರಿಸಿಸಗೆ ಕಳುಹಿದನು (Cūrakathĕ). — ಒಸಗೆಬೇಡು. -ಬೇಡು. To tell news (J. 18, 6). — ಒಸಗೆ ಮೇದು. = ಒಸಗೆಬೇದ್. (My.).

ಒಸಡಿ ŏsaḍi. = ಒಸಡು, ವಸಡಿ, ವಸಡು. The gums (C.). ಪಲ್ಲುಗಳು ಒಸಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 4, 84).

ಒಸಡು ŏsaḍu. = ಒಸಡಿ, etc. (My.).

ಒಸತಿ ŏsati. Tbh. of ವಸತಿ. (My.; Rām. 5, 8, 35).

ಒಸರ್ ŏsar. 1. = ಒಸರು 1. To ooze, to trickle, to flow gently (ಸ್ರವಣ Śmd. Dh.; ಕಸಿ Śm. 110; Tu.; cf. ಉಗು 1, ಒಜಿ 3, ಒಜಿ 1, ಒಡ್ಡು 1; ಸೋರ್). P. p. ಒಸರ್ದ. ಒಸರ್ದುದು (ರೀಣ, ಸ್ಯನ್ದ, ಸ್ನುತ, ಸ್ರುತ Nr.). ಒಸರ್ದ (Bp. 40, 70; 48, 30). See Bp. 12, 40; 53, 24; 61, 41; J. 21, 58; 24, 47; 28, 35. ಪಜ್ಜಣ್ಣದುಮ್ ಒಸರ್ದನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕರ್ಣ್ಣ ಒಸರುಗುಮೇ ಪೆಣ್ಣಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13). 2, to let ooze out, to omit. ರಸದುಣ್ ಒಸರ್ದ ಉಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಪಲ್ನುಡಿಯಂ. . ಉಸುರ್! (Kk. 3).

ಒಸರ್ ŏsar. 2. = ಒಸರು 2. Oozing, etc. — ಒಸರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The oozing-stone: a kind of crystal (ಉದ್ದಗಲ್, ಉಳಿಗಲ್ Ct. II, 112).

ಒಸರಿಸು ŏsarisu. To cause to ooze, etc. (My.).

ಒಸರಿಸುಹ ŏsarisuha. Oozing, etc. (ಸ್ಯನ್ದ, ರೀಣ Nr.).

ಒಸರು ŏsaru. 1. = ಒಸರ್ 1. (C.). P. p. ಒಸರಿದ. ಒಸರುದ (Bp. 32, 21). ಒಸರೊ (= ಒಸರುದ, Bh. 1, 5, 9). See J. 3, 12. 27; 12, 38; 20, 20; 21, 31.

ಒಸರು ŏsaru. 2. = ಒಸರ್ 2. — ಒಸರುನೀರು. Oozing or trickling water. ಆಂಗಡಿಬ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಒಸಲು ŏsalu. = ಫೀಸಲ್ತಿಲ್, etc., ಜೊಸಲು. (My.).

ಒಸಲು ŏsalu. = ವಸಿ, etc. A little (My.).

ಒಸಿಗೆ ŏsigĕ. = ಒಸಗೆ 1, etc. (My.).

ಒಸೆ ŏsĕ. To be delighted or joyful; to be delightful; to be suitable (ಪ್ರಸನ್ನ Śmd. Dh.; T. ಉಗ, ಉಜ, ಉಜರ್, ಉಜುರ್, to be lifted up, high or elevated; to be glad, pleased; ಉದಗ್ಗಿ, ಓಗ್ಗಿ, joy; M. ಉಜ, to jump up, exult; to love; cf. ಒಪ್ಪ). P. pa. ಒಸೆದು, ಒಸದು (Bp. 18, 57). ಒಸದುದ (Śmd. 255). ಒಸದಳ್ (245). See Śmd. 74. 258; Grj. 2, 60; 10, 106; Bp. 3, 33; 5, 38; 8, 18; 28, 3; 30, 5; 50, 14; 61, 40; Kk. 3; Śm. 9. 98; Rāv. 5, 133; 13, 43; J. 6, 16. 19; 15, 9; 28, 20. — ಒಸೆ ಒಸೆ. rep. (Bp. 33, 9; 34, 4).

ಒಸೆಗೆ ŏsĕgĕ. A gift, a present (T. ಒದವಿ, a gift; Tĕ. ಒಸಗು, to give; see ಪೋಗಡಿ & ಒದ್ 2). ಸತಿಯುಂ ಪತಿಯುಂ ದೇಬ್ಬರಿಗೆ ಒಸೆಗೆಗಳ್ ಒಸದು ಇತ್ತು (Bp. 3, 33).

ಒಳ್ ŏḷ. 1. = ಉಳ್ 1, q. v. To be, etc. ಒಳಂ, ಒಳರ್ (Śmd. 292). ಒಳವು (5. 15. 23. 112. 292). ಒಳದೆ? (292). ಒಳನೀ? (233). ಒಳರೀ? (39). ಇದಕೆ ಎಳಸದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಒಳರೆ? (Ct. I, 1).

ಒಳ್ ŏḷ. 2. = ಉಳ್ 3, ಒಳು 1. That is; that is true, good, nice, etc. (ನಾಗ Ct. II, 24; T.). Its final is doubled before a following vowel (Śmd. 84). — ಒಳ್ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. True or good Kannaḍa (Śmd. 197). — ಒಳ್ಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Good poetry (Śmd. 89. 221). — ಒಳ್ಗುಣ. A good quality, virtue (Ch. v. 5). — ಒಳ್ಗುಡ್ತನ. True courage (Rāv. 1, 133). — ಒಳ್ಗೊನ್ಗೆ. -ಗೊನ್ಗೆ. A good bunch (Rāv. 10, 2). — ಒಳ್ಪಸ. Good fame (R.). — ಒಳ್ದಳ. A beautiful leaf (or lotus, J. 18, 35). — ಒಳ್ದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. A nice garment; a nice ornament (Ch. in G. MS. v. 2). — ಒಳ್ದೊದವು. -ತೊದವು. A beautiful ornament (Rāv. 11, 165). — ಒಳ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A beautiful beam (Śāv. 1, 70). — ಒಳ್ನಾಡು. A nice country (Abh. P. 16, 78). — ಒಳ್ನುಡಿ. = ಒಳುನುಡಿ. A true, good, clever, or sensible word. ಕರ್ಣಾಟ ಒಳ್ನುಡಿ (Śmd. 133). ಒಳ್ಗಬ್ಬದುಮುಮ್ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ (89. 221). — ಒಳ್ನುಡಿಕಾಡಿ. (Śmd. 235). = ಒಳುನುಡಿಕಾಡಿ, q. v. ಎರಡಿತ್ತಾತಾಗಿ ಬಿದ್ದುಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿಕಾಡಿಪ್ ಆವ (217. 222 Mdb.). — ಒಳ್ನುಡಿಪೋಜ್. -ತೋಜ್. To exhibit good words (Śāv. 1, 48). — ಒಳ್ಪೂಗೊಂಚಲ್. A fine flower-bunch (Abh. P. 14, 196). — ಒಳ್ಮಾತು. A good word (Ct. II, 98). — ಒಳ್ಮುತ್ತು. A true, real pearl. — ಒಳ್ಮುತ್ತು ದೊಸ. -ತೊಸ. An ornament of true pearls. ಗುಣದಿಂದಂ, ಪಣ್ಣಿಯ ದಾನದಿಂದಂ ಪೆಸರ್ದೆತ್ತು ಪುಟ್ಟಿದ ಒಳ್ಮುತ್ತು ದೊಪಗಳ. . . ಮುನ್ನೆ ದಣ್ಣೆ ತಿಯರ್ (Rāghē. 17, 65). — ಒಳ್ಪೆಳಗು. -ಪೆಳಗು. Beautiful lustre (Śāv. 1, 77). — ಒಳ್ಪೆಱಿ. -ಪೆಱಿ. Suitable erotic movements, etc. (Rāv. 11, 83). — ಒಳ್ಪರಲ್ದಿರಿ. -ಅರಲ್-ತಿರಿ. To wander about in search of nice flowers (Śāv. 2, 39). — ಒಳ್ಪಾಳ್. -ಆಳ್. A good man or servant. (Śmd. 84. 214 Mdb.). — ಒಳ್ಪಿಸ. -ಇಸ. Truth or goodness being therein: true, good, nice, etc. ಒಳ್ಪಿಸ ಪಸು (ಗೋಮುತಲ್ಲಿಕೆ Hlē.). ಒಳ್ಪಿಸ ನುಡಿ (ಸುಭಸನ Nr.). ಒಳ್ಪಿಸ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ಪಥಕೋವಿದ Nr.). ಒಳ್ಪಿಸ ನೋಟಕ್ಕ (ಪಲ್ಲುಪಥನ Nr.). ಒಳ್ಪಿಸ ಪಲ್ಲದ ಆರಸನುಳ್ಳ ದೇಸ (ರಾಜಸ್ಥಿತ್, etc. Nr.). ಒಳ್ಪಿಸ ಮುಖ್ಯ (ಮುಖ್ಯತೆ, etc. Hlē.). ಒಳ್ಪಿಸ ಳುಮರೆ (ಉತ್ತಮಾಜ Nr. 12). ಒಳ್ಪಿಸ ಗತಿ (ಸದ್ಗತಿ); ಒಳ್ಪಿಸ ಗುಣ (ಸದ್ಗುಣ 66. 113). ಒಳ್ಪಿಸ ಕುಲ (ಸತ್ಕುಲ 129). See Nn. 25. 30. 68. 107. 114. 115. 116. 146. 160. 161. 163. 167; Bp. 21, 30; 55, 32; 58, 46. — ಒಳ್ಪುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. A good

meal; good food. (Śmd. 214). — ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Good, eatable oil, as that of ಎಳ್ಳು, kusubě, etc. (C.).

ಒಳ್ ಎಳ್. 3. = ಅಳ್ 2, ಒಳು 2. That is hidden: the inside; inner; in; into; among; at; with; on; etc. (ಆಳ್ Śmd. 145. 115; *cf.* ಉಳ 1). ಪೃಥ್ವಿಯೊಳ್, ರಾಷ್ಟ್ರಮುಖದೊಳ್ (1). ಇದರೊಳ್ (3). ಸ್ಥಾಪಿಗೆದೊಳ್ (28). ಮಾತಿನೊಳ್ (61). ನಮ್ಮಗಗಳೊಳ್, ಆಪತ್ತೊಳ್ (143). ಕೊಳದೊಳ್ (145). ಪೃಥಿವಿಯೊಳ್, ಕಾಮುಧರೆಯೊಳ್, ಮೊಗದೊಳ್, ಎಲರೊಳ್ (163). ಕೊಪಲಿಯೊಳ್, ಗದೆಯೊಳ್, ಕಿವಿಯೊಳ್ (165). ಕೆಮ್ಮೆಯೊಳ್ (145). ಪಿಡಿಸದೊಳ್ (167). ಪಿಡಿದೊಳ್ (202). ಪದಗೊಳದು ಆ ಸಂಪ್ಕೆಯೊಳಂ (122). ಎಲ್ಲ ಅಂಗದು ಎಲ್ಲ ಧನದುಮುಖ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳದು ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಶುಮಗೆ, ಎದು! (188. 208). ಪದೆಯೊಳ್ ಇರ್ದ ಮಾಣಿಕದುಂ ಮೂಡಾಮುಡಿ ಎಮ್ಬುದು (IIIš.). ಒಳ್ (Śm. 3. 19). See also Śm. 7. 20; Čpr. 7, after 92; Rśv. 5, 125; 6, after 11 and 24; 9, 26; 13, 10; 13, after 95; J. 19, 7; 33, 21. — ಒಳಅಕೆ. -ಅಕೆ. Control (My.). — ಒಳಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. The inner sole of a shoe (C.). — ಒಳಅಗು. -ಅಗು. To hide one's self. ಇವದ ಇಚ್ಛೆಯೊಳಗೆ ಫಲೆ ಒಳಅಗಿ (Rśv. 9, 25). — ಒಳಗೊಮ್ಮ. -ಕೊಮ್ಮ. An inner branch. (Śmd. 112. 223). — ಒಳ್ಳೆರುಳ್. -ತಿರುಳ್. The marrow (Bp. 11, 34). — ಒಳ್ತೊಡೆ. -ತೊಡೆ. Thigh-in: thigh-connexion. ಒಳ್ತೊಡೆಯ ಸನ್ಧಿ, the joint connected with the thigh, the knee (ಪೊರಿಸಾದ Śmd. I). 2, the inner side of the thigh (J. 11, 9). — ಒಳ್ತೊರೆ. -ತೊರೆ. The inner part or middle of a stream (J. 9, 24). — ಒಳ್ತನೆ. -ಮನೆ. An inner house or room (Č. Bp. 5, 50). — ಒಳ್ಮುಡಿ. -ಮುಡಿ. = ಉಳ್ಮುಡಿ. (Grj. 3, 47).

ಒಳ್ ಎಳ್. = ಒಳು, etc., ಪರ್ q. v.

ಒಳ ಎಳ. 1. (Śmd. 70). The inside. (Tu. ಉಳ). Dative ಒಳಕ್ಕೆ (Sl. 289. 431; *only* in Sl.), ಒಳಕ್ಕೆ (My.), ಒಳಅಂಗಕ್ಕೆ. ಒಳಅಂಗಕ್ಕೆ ಅಯ್ದಿ (Bp. 51, 80). — ಒಳ ಅಟ್ಟ. A loft in a house. (Śmd. 70). — ಒಳ ಅನುಭವ. Internal experience (Sl. 337). — ಒಳಅಯ. A subordinate paragraph (My.). — ಒಳಅಱು. The side of the phalanges of the foot (My.). — ಒಳ ಅಮುಗ. An inner island (Bh. 2, 4, 10). — ಒಳಕೈಯ್. 1. The palm of the hand (Śmd. 78; Bp. 21, 43; My.). — ಒಳ ಕೆಯ್. 2. = ಒಳಗೆಯ್. To do, or put, inside (of one's self): to take in, to inclose, to comprise (in one's self), etc. (ಅನ್ನಪ್ರಕಾರಮಂ Śmd. Dh.; Rśv. 3, 21; 7, after 17; 8, 42; Śśv. 1, 31). *Cf.* ಒಳಕೊಳ್. — ಒಳ ಕೆಯ್ಸು. To cause to take in, etc. ನಂದಿಸಲಾಯಮಂ ಒಳಸಿ ತನ್ನ ಅಲಿಮಾಲೆಯಂ ಅಳವಿಯುಂ ಒಳ ಕೆಯ್ಸಿ, ಸೀಲಭದ್ರನ ಪದಯುಮುಂ ಪಡಾಗ್ರಮೊಳ್ ಅನ್ನಂಗಳಿಸಿ (Rśv. 13, after 59). — ಒಳ ಕೊಳ್. = ಒಳಗೆಯ್. To inclose; to comprise; to contain; to assume; to unite with one's self. See Śmd. 208; Abh. P. 4, 24; 11, 83; Grj. 2, after 106; Bp. 3, 30; 26, 13; 37, 5. 35. 38; Rśv. 5, after 115; 6, after 24; J. 6, 3; 20, 35. — ಒಳಕೋಟ್ಟೆ. An inner fort. (Śmd. 209). — ಒಳಗಡೆ. -ಅಡೆ. The inner side, the inside (B. 5, 210; My.); inside (Sl. 83. 205; My.). 2, meanwhile (B. 2, 33; My.). 3, before (B. 4, 10). 4, afterwards, later (My.). — ಒಳಗತ್ತರಿ. -ಅತ್ತರಿ. An inner pair of scissors. ಪ್ರತಿಗುಳ್ಳ...ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೆರೇಗಗಳು ಕರುಳಿನ ಒಳಗತ್ತರಿಯಂ ಮಾಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ತೆಱದಿಂದಂ ವ್ಯಾಪ್ತ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಒಳಗಮ್ಮು. -ಅಮ್ಮು. An inner, essential fragrance (Bp. 1, 7). — ಒಳಗುಟ್ಟು. A secret (C.). — ಒಳಗುಡಿ. An inner apartment. ಒಳಗುಡಿಯು ಮಾಡದ (Bh. 2, 2, 78). 2, the inner part of a temple (My.). — ಒಳಗುನ್ನುವಿಕೆ. -ಅನುವಿಕೆ. Mental agony, anxiety (ಆಧಿ, etc. Sl. 70). — ಒಳಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಒಳ ಕೆಯ್ No. 2. (V. 23, 10). — ಒಳಗೊಳ್. = ಒಳಕೊಳ್. (J. 26, 11; 29, 35). — ಒಳ ಜಾಱು. To inclose, to tuck in (Rām. 3, 6, 5). — ಒಳಜುಮ್ಮು. An inward piercing (Bp. 40, 61). — ಒಳಜ್ವರ. A bone-pervading latent fever (C.). — ಒಳತೊಱಗು. Bending inward. — ಒಳತೊಱಗುಜವಾಲ್. A bandy-leg (Bp. 58, 49). — ಒಳತೊಟ್ಟಿ. Internal war or strife (Bh. 1, 8, 1). — ಒಳದವಡೆ. The inner side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Sl. 214). — ಒಳದಾರಿ. A bye-road, a near path (C.). — ಒಳದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To inclose (Bh. 6, 4, 67). — ಒಳದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. = ಒಳ್ತೊಡೆ No. 2. (My.). — ಒಳನಾಡು. An inland country (My.). — ಒಳಪಡಿ. That which is put in scales to produce equipoise (My.). — ಒಳ ಪಡಿಸು. To cause to yield; to seduce (My.; Sl. 446); to make subordinate, etc. etc. (My.). — ಒಳ ಪದು. To succumb; to yield (My.); to be subordinate (as a son to his father, in ಒಳ ಪಿಟ್ಟಿದ್ದಾಕೆ, My.); to be subject to (as one's debts to his property, My.); to be charged upon (as one's debts upon his assets, My.); to be merged (as several smaller debts into a larger one, My.). — ಒಳ ಪುಗಿಸು. To cause to enter in or among (Grj. 2, after 106; Rśv. 13, after 104). — ಒಳ ಪುಗು. To enter in, etc. (ಪದುವ ಪುಗು Śmd. 149). See Śmd, 28; Grj. 10, 105; Bp. 57, 37; 60, 31; Bh. 1, 8, 58; Rśv. 5, 24; J. 9, 14. — ಒಳಬಾಗಿಲ್. An inner door (ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ, etc. Sl. 110). — ಒಳಭಾಗ. An inner part (My.; G.). — ಒಳಮುಗ್ಗುಱು. The inner side (B. 4, 141; My.). — ಒಳಮುಟ್ಟು. = ಒಳರಂಬು. (My.; Mg. ಒಳಮುಟ್ಟು). — ಒಳಮನೆ. An inner apartment (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ Sl. 416). — ಒಳಮಱೆ. A secret or private communication (My.). — ಒಳಮುಳ್ಳಕ. A low diffuse plant, Neptunia triquetra Benth. (Z.). — ಒಳಮೊಂಡು. The inner (or lower) side (B. 3, 36; 4, 70; My.). — ಒಳಸಱಿಗೆಯ್. -ಮಾಲು-ಒ-ಕೊಳ್. To draw in the tail (Śmd. 78). — ಒಳಸಾರು ಮಾಱು. To lose, not to win (My.). — ಒಳಸುಯ್ತು. -ಉಸಿರು. Breath inhaled (S. Mhr.). — ಒಳಸೂಚಿ. A secret design, a plot, intrigue (B. 4, 9. 20; My.; Tu. ಉಳಸೂಲೆ). — ಒಳ ಸೂರ್. = ಒಳ ಮೊಗರು. (G.). — ಒಳಸೊಲ. A secret debt (C.). — ಒಳಸೆರಗು. The end of a woman's cloth that is tucked inside (My.). — ಒಳ ಸೋಱ್ದ್. (To fear); to flinch, to withdraw (ಉಳ್ಳ ಕಿಸು, ಮುಮ್ಮುಗ, ಪದ ಮುಟ್ಟು, etc., ಅಮರದ ತೆ.). — ಒಳ ಮೊಗರು. = ಒಳ ಪುಗು. (Sl. 85). — ಒಳವಟ್ಟೆ. The stomach (ಶೋಕ್ಷ, ಅನ್ನ ಜಾಠರ Sl. 416); the inside of the belly (My.). — ಒಳವಗ್ಗ. -ತೋಗ್ಗ. The inner place or garden; that is indigenous, not imported (used with regard to fruit), as ಒಳವಗ್ಗದ ಮಾವೆ, -ಮಾಮ್[1] (My.). — ಒಳವಾಯು. -ಅಯು. Intermediate space (C.).

ಒಳ ಎಳ. 2. (= ಒಳಪು, ಪೊಳಪು 1). Shine, blaze (*cf.* ಉಳ್ಚು 3). See ಉಳ್ಕಿಳ.

ಒಳಗಣ ಎಳಗಣ್ Inside, in, into. (Tu. ಪೊಣ್). ಮುಂತೆಯುಮುಮ್ಮಿರದ ಒಳಗಣ ಪೊಳ್ಪು (Rśv. 10, after 5).

ಒಳಗು ಎಳಗು. (Śmd. 145). That is inside (J. 8, 42); the inside, the inner part; the heart; a secret;—within; in; into; etc. Acc. ಒಳಗಂ (Śmd. 149 Cm.); Gen. ಒಳಗಅ (Śmd. 135; Bp. 18, 12. 59; 37, 1; 41, 21; 48, 20; 56, 24, 32; 57, 42; J. 6, 6; 11, 17; Sl. 319), ಒಳಗನ (Sl. 267. 342; B. 1, 24; 3, 119); Dat. ಒಳಗಕ್ಕೆ (Rśv. 10, after 31); Abl. ಒಳಗಅಂ (Śmd. 135), ಒಳಗನ (B. 3, 80. 81; 5, 35), ಒಳಗನಿಂ (Sl. 269. 330). ಒಮ್ಮನೊಳಗು

(ಅಪ್ಪರ್‌ದರ, ಕೋಪ್ಪ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅಪ್ಪರ್ಗ್ಯಹ, ಕೋಪ್ಪ Nr.). ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಶ್ಯಾರವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಯಾದಸ್ಸು ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಹೆಣ್ಣಾಗಿಲು ಇಳ್ಳೆಲಪಲುಂ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾಸನಂ ಪೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮುಣ್ಣ ರಾತಿ (ಪಸ್ತಸಮು); ನಮಿಲ ಗರ್ಬಾಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರದಮ್ ಆಗರ್ ಬಣ್ಣಾ (ಪಸ್ತಳ); ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪ (ಪಮುಬ್ಬಳ); ಅರಸಿನೊಳಗಣ ದಾರವಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಾಸ್ತ ಎನಿಸುಗು; ಒಳಗಣ ಪಾಗಿಲು (ಪ್ರಪೈಸ್ತ); ಮೊಚ್ಚೆಯೊಳಗಣ ತಿಮು (ಫ್ಯಾಣ Nr.). — ಒಳಗಣಂ. -ಅಂ S. (Śmd. 136). A man who is within, etc. — ಒಳಗಾಗು. -ಆಗು. To expose one's self to, to become a butt for, to incur; to get into the power of; to submit, to submit one's self, to be subject. See Bp. 16, 10; 24, 70; 28, 20. 36; J. 1, 6; 5, 67; 11, 15; 17, 35; 27, 17; B. 3, 33; 4, 2. 89; 5, 2. — ಒಳಗಾಮು. -ಆಮು. The heart or courage to go out or to fall (Grj. 4, after 120). — ಒಳಗಿನ್ದೊಳಗೆ. -ಒಳಗೆ. Secretly, privily (C.; B. 4, 139). — ಒಳಗುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give out or reveal a secret. ಒಳಗುಗೊಡುವುದು (ಉಪಪಾಪ Hlā.). — ಒಳಗುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. (= ಒಳ ಕೆಯ್ಯು). To cause to take in, etc. (Śāv. 2, after 42). — ಒಳಗುಮಾಡು. -ಮಾಡು. To reveal a secret. ಒಳಗುಮಾಡುವುದು (ಉಪಪಾಪ, ಛೇದ Mr. 457). — ಒಳಗೊಳಗು. rep. (Bp. 61, 62).

ಒಳಗೆ ǒḷagĕ. = ಒಳಸು (Śmd. 145). In the inside, inside, within, in, into, (on, with), etc. (C.). ಳವಿ ಪೊಗಳ್ ಇದೆ, ಳೀದ್ ಒಳಗೆ ಇದೆ (145). ಒಸಮೊಳಗೆ (73). ಉದಿಯೊಳಗೆ (125). ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ (115). ನೆಲಮೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗ ಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು; ಒಡಲೊಳಗೆಯುಂ ಕೋಪ್ಪದಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಆವುಪಾಸೊಪ್ಪ ಪೊಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ); ಪಾಲ್ಕು ಧಾಗೊಳಗೆ ಒಸ್ದು ಧಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮುಚ್ಚಗೆ (ತಕ್ರ); ಪಗೆಯರಿ ಬ್ಬರೊಳಗೆ ಎರೋಧ ಮುಟ್ಟಿಸುವ (ಛೇದ); ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇದಿಯಲ್ ಇಳ್ಕುವುದು ನಿವೀತದಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). ಏಮು ದಿವಸದೊಳಗೆ or ಏಮು ದಿವಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, within seven days (C.; Śi. 316). See Ōpr. 7, 60; 7, after 92; Bh. 1, 8, 34. 48. 69; 2, 4, 7; 2, 13, 13; Śm. 20. 42. 48. 111; Rāv. 6, 23; 10, after 31; Śi. 64. 216. 316. 321. 369. 376. — ಒಳಗಿರ್. -ಇರ್. To be inside or in. 2, to meddle in or with (Bp. 60, 40). — ಒಳಗೆ ನೆಲ. To go inside; to sink, as an eye (C.; B. 4, 41). — ಒಳಗೊಳಗೆ. rep. (Bp. 3, 14. 25; 43, 25; 57, 48; J. 19, 17).

ಒಳತು ǒḷ²-atu. = ಒಳಪು, etc. That is good, etc. (S. Mhr.).

ಒಳದು ǒḷ²-adu. That is within, the inner part (My.).

ಒಳಪು ǒḷapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. (My.).

ಒಳಮಿ ǒḷaru. ಒಳರ್. To sound, to cry, to roar (ರಾವ Śmd. Dh.; ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Śmd. 184 Cm.; Śāv. 2, 15; T., M. ಉಳಮು; *cf.* ಒದಮು 1). ಒಳರ್ಮೆ (Rāv. 13, after 138).

ಒಳಲೆ ǒḷalĕ. A bivalve shell used in feeding children (Bp. 15, 13; My.).

ಒಳವರತೆ ǒḷavaratĕ. (= s ಒಲವರತೆ). Pleasure, love (B. 5, 85).

ಒಳವು ǒḷavu. The inside; a secret (My.; Tē.; T., Tu. ಉಳವು). See ಕಣ್ಣೊಳವು, Prv. s. ಮುಗ 1. 2, authority, control. ಈ ಸ್ಥಲವು ನನಗೆ ಒಳವು (My.). — ಒಳವುಳು ಮುದೆ. A stallion (Śd.).

ಒಳಿಗ ǒḷiga. = ಉಳಿಗ 1, q. v.

ಒಳಿರ್ ǒḷir. = ಉಳಿರ್, q. v.

ಒಳಿತು ǒḷ²-itu No. 2. = ಒಳಪು, ಒಳ್ಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು q. v. That is good, etc. (C.). ಶುಭ, ಮಂಗಳ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. ಒಳಿತಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ (Mr. 26). ಆವನನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ (well) ಕಲಿಸಿದರು (B. 1, 23; 2, 31). ನೀವು ಒಳಿತಾಗಿದ್ದೀರೋ? (3, 67). ತನ್ನ ಒಳಿತ ಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿಯು ಜೀಕು (3, 115). ನಾನು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 197). — ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. That is good and that is bad (C.; B. 3, 53). — ಒಳಿತು ಹೀನ. = ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. (C.; B. 4, 14. 89).

ಒಳು ǒḷu. 1. = ಒಳೆ 2, etc. — ಒಳುಪೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A nice, beautiful thigh (Bp. 42, 23). — ಒಳುಪಾರಿ. A good woman (ಮುತ್ತಕಾರಿನಿ Mr. 306). — ಒಳುಪುದಿ. = ಒಳ್ಪು 2. A good, clever word or speech (Bp. 42, 8). — ಒಳುಪುದಿಕಾತಿ. = ಒಳ್ಪುದಿಕಾತಿ. A man who uses true, good, or clever words or speech; an eloquent man (ವಾಚೋಯುಕ್ತ, ಪಟು, ವಾಗ್ಮಿ, ವಾಚಮಳ Nr.). — ಒಳುಮಾಟ. A good, pious deed (Bp. 4, 46). — ಒಳುಮೊಗ. A good, fine face (Bp. 5, 25). — ಒಳುರೂಪು. A good form (see Mr. s. ವರಧಾರಿ). — ಒಳುವೆಣ್ಣಾಸು. -ಪೆಣ್ಣಾಸು. A good woman (ವರಸ್ತ್ರೀ, ಮುತ್ತಕಾತಿನಿ Hlā.). — ಒಳುವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A good name (Kk. 10*b*.). — ಒಳುಸೂದುಮಾತು. A good, nice sūḷumātu (Bp. 42, 4).

ಒಳು ǒḷu. 2. = ಒಳೆ 3, etc. (My.). ಕಾಸ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸದು ಯಮೊಳು ಸಜ್ಜು ಮುಡಿಂ ಮಾಮುಡ ತೊಡಿಗೆಯ ವಲ್ಲಟಿ (ವಿಕ್ರಮ); ಏಳಘುರಮ್ ಆಜ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಳಘುರೀಣ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 14, 29; 37, 56; 53, 31; Śm. 17.

ಒಳು ǒḷu. = ಒಳ್, ಒಳೆ, ಪಳ್ q. v. ಒಳೆಸ್ದು ಕುಡುರೆಯ ಪಳೆಯುಂ (Śmd. 11).

ಒಳುಪು ǒḷupu. = ಒಳುಪು, q. v. (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497, *c. r.* ಒಳುಮು).

ಒಳುಹು ǒḷuhu. = ಒಳುಪು, ಒಳ್ಪು q. v. Essence; — property, possession; — trueness, goodness, excellence, superiority, superior merit, etc. (ವರಧಾರಿ, ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ Hlā., Mr. 456; see ಒಳುಪು).

ಒಳೆ ǒḷĕ. = ಒಳು, etc. (ಕುಡುರೆಯ ಪಳೆಯುಂ Kk. 81, Śm. 41; MSS. ಪೊಳೆ & ಪಳೆ).

ಒಳ್ತನ ǒḷtana. = ಒಳ್ಳೆತನ. The state of being good, etc. (ನೆಲವಡಿಗೆ Bhn. 34).

ಒಳ್ಪು ǒḷpu. = ಒಳುಪು, etc. (ಎಚ್ಚ ಕೆ. I, 6; ಲೇಸು II, 81; ದೃಷ, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 16; ಜಾತ್ಯ, ಒಳ್ಳಿತು 74; ಪ್ರಸಸ್ತ, ಒಳ್ಳಿತು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಳಿತು 138). ಒಳ್ಪಂ (Śmd. 2. 61. 63; Kk. 3). ಒಳ್ಪಿಕೆ (Śmd. 17). ಬಹಳದ ಒಳ್ಪುಮಂ ಪಡೆವುದು (ಅಪಪಾರ, ಅಪಪಯ Nr.). See Abh. P. 7, 80; 11, 22; Grj. 10, 108. 114; V. 14, 52; Śāv. 1, 84; J. 18, 36; 28, 61; 30, 15.

ಒಳ್ಳಿ ǒḷli. = ಉಳ್ಳಿ 1, etc. See ಬಳ್ಳಿಳ್ಳಿ, ಪಳ್ಳಿಳ್ಳಿ.

ಒಳ್ಳಿತು ǒḷ²-itu No. 2. = ಒಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು. (Śmd. 95). That is; that is true; that is good, auspicious, nice, handsome, excellent, well, etc. (ಸದ್ ಕೆ. II, 97; ಎಚ್ಚ II, 24; ಶ್ರೇಯಸ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. Hlā.; ಪುರುಳ್ Bhn. 11; ಸಚಗರ 56; ಏಳಿ, ಸುಚಪಿ, ಎಚ್ಚತ, ವೃದಭ Hlā.; ಸಚಾಸ Nr.; ದೃಷ, ಒಳ್ಳ Nn. 16; ಪ್ರಮಾಣ, ಮುಂಬುಲ 139; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532; My.). ಒಳ್ಳಿತ್ತಿ (Hlā.). ಒಳ್ಳಿತಲ್ಲಿ (Hlā.). ಒಳ್ಳಿತಲಿ (Mr. 532). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವುದ (ಮುಭಂಯು, etc. Hlā.). ಎಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಡ್ದಿಪಂ (ಮುಭಯುತ Mr. 240). ಒಳ್ಳಿತಪ್ಪ ಪಸು (ಗೋಮುತಲ್ಲಿಳೆ Mr. 180). ಒಳ್ಳಿತಪ ರತ್ನ (ಸುರತ್ನ Nn. 30). Its

plural is ಒಳ್ಳಿದುವ್ (Śmd. 119. 120).—See Bp. 21, 12; 47, 14; Bh. 2, 13, 47; J. 4, 3; 12, 10; 17, 41; 19, 3; 23, 10; 28, 36. — ಒಳ್ಳಿತಂ. = ಒಳ್ಳಿದಂ. A good, excellent man (ವ್ಯತಿಹ Mr. 467). — ಒಳ್ಳಿತವಂ. -ಅವಂ. = ಒಳ್ಳಿತಂ. ಸಲೆ ಒಳ್ಳಿತವಂ (ಪ್ರಬುದ್ಧಕಾಣ್ಡ Mr. 240).

ಒಳ್ಳಿತ್ತು ŏḷḷ²-ittu. = ಒಳ್ಳಿತು (Śmd. 95. 96). (ಪ್ರಾಗ್ಯ, ಆವರ, ದರೇಣ್ಯ, ವರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಲ್ಲು, ಪುಷ್ಕ, etc. IIIâ.; ನಾಮು, ಮುನೋಪರ Nn. 24; ಒಳ್ಳು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಳು 138). ಒಳ್ಳಿತ್ತಿಲ್ಲಿ (Nn. 150). ಒಳ್ಳಿತಪಪ್ಪಾ ಸ್ತೀ (ಸದ್ಧನಿತೆ 167). See Śmd. 69; Bp. 18, 29; 28, 22; 45, 1.

ಒಳ್ಳಿದ ŏḷḷida. A good, etc., man (ತಾಲಿ, ಶ್ರೇಯಸ್, ಆಢ್ಯಕ್ಷ, ಶಾಲೀನ, ಚಾರದ, ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಉಜ್ಜ IIIâ.). ಒಳ್ಳಿದಂ (Śmd. 184; Abh. P. 11, 26). ಒಳ್ಳಿದರ್ (Śmd. 121). See its conjugation 257. 298. 121. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನೆ ನಾರ್ಮ, ಕಳ್ಳರ್ ಒಳ್ಳಿದರ್ ಆಕ್ಕುಂ; ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡಿ, ಆವ ಪುಷ್ಪಳ್ಳನೇ ಆಕ್ಕು (Sp.).

ಒಳ್ಳು ŏḷḷu. 1. = ಒರಲ್, etc. (C.). — ಒಳ್ಳುಳ್ಳು. = ಒರಳು ಳಲ್ಲು. (C.).

ಒಳ್ಳು ŏḷḷu. 2. = ಐಳ್ಳು. An old jackal (R.; Tē. ದರ ಮು, ದರುವು, ಓಡಿ; T., M. ಓರಿ).

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 1. Goodness, etc. (see ಒಳ್ಳಿತು); (good, etc.). Its genitive is ಒಳ್ಳೆಯ or ಒಳ್ಳೇ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೇಲುಮೊದ್ದೆ (Bp. 14, 4). ಒಳ್ಳೇ ಆಢ್ಯತ್ವವನ್ನ (Śi. 352). ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ (B. 2, 14). ಒಳ್ಳೇ ಗುಣ (Śi. 69). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (70). ಒಳ್ಳೇ ಮಣ್ಣು (100). ಒಳ್ಳೇ ಮುಸಸ್ಸುಳ್ಳವನು (353). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆ rep. (B. 5, 197). — ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್. To do what is good or fit; to be befitting. ಪ್ರಾಪ್ತರಿಗರ್ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ವುದು (ಪ್ರಬುದ್ಧ IIIâ.). — ಒಳ್ಳೆದು. = ಒಳ್ಳಿತು q. v., ಒಳ್ಳೇದು. (C.). — ಒಳ್ಳೆಯವ. -ಆಂ 3. A good, etc., man. ಒಳ್ಳೆಯರ್ ನಾವದ ಊರು (Sp). — ಒಳ್ಳೆಯವನು. -ಅವನು = ಒಳ್ಳೆಯವಂ. (C.). ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಾತ ಪಳ್ಳೀಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಒಳ್ಳೆಯವಳು. -ಅವಳು. A good, etc., woman (C.; B. 5, 218). — ಒಳ್ಳೆಯಾತ. -ಆತ. = ಒಳ್ಳೆಯವನು. (C.). — ಒಳ್ಳೇದು. = ಒಳ್ಳಿದು. (C.). ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಯ್ದು (B. 5, 265). — ಒಳ್ಳೇ ನೀಲಿ. The common indigo shrub, Indigofera tinctoria Linn. (St. & Pl.). — ಒಳ್ಳೇ ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 2. = ಉಳ್ಳಿ 2, ಹೊಳ್ಳೆ. A kind of amphisbaena (ರಾಜಲ ಮಣ್ಣುಳ IIIâ., Nr., Mr. 401; My.; see ಉರಿಸಿಂಗಿ & ರಾಜಲ; Tu. ಒಳ್ಳೆ, a water-snake). ಉರಗೇಶ್ವರಗೆ ಸಮಾನಮ್ ಒಳ್ಳೆಯೆ? (Śi. 62). See ನೀರೊಳ್ಳೆ.

ಒಳ್ಳೆತನ ŏḷḷĕtana. = ಒಳ್ತನ. The state of being good, good conduct, propriety, etc. (C.).

ಒಳ್ಳೇತನ ŏḷḷētana. = ಒಳ್ಳೆತನ. (My.; ಗುಣ, ನಲ್ಲೆ Cb.).

ಒಱಿಲ್ ŏḷal. = ಪೊದಲ್. (J. 20, 26).

ಒಱಿಕ್ಕು ŏḷku. 1. To flow (ಪ್ರವಾಹ Śmd. Dh.; T., M. ಒಡಿಗು; Tē. ಉಲುಕು; *cf.* ಉಗ್ಗು 3, ಒಡಿ 3, ಒಸರ್ 1).

ಒಱಿಕ್ಕು ŏḷku. 2. The torrent or strong current of a stream (ನದಿಪ್ರವಾಹಂ Śmd. I).

ಒಱ್ಗಿಲ್ ŏḷgal. The state of being joined or mixed. — ಒಱ್ಗಿಳ್ಳಿ. A kind of rain (Rsv. 8, 112).

ಒಱ್ಗು ŏḷgu. 1. = ಒಸ್ಗು 1. To come or meet together, to unite, to assemble (ನಮ್ಮೆಲಱ Śmd. Dh.; *cf.* ಉಱ್ಪು 1, ಉಡಿಗು 1, ಒಡಗು 1, ಒಯ್ಮನೆ).

ಒಱ್ಗು ŏḷgu. 2. = ಒಸ್ಗು 2, ಒಸರ್. An assemblage, etc.

ಓ ŌO

ಓ ō. 1. The fifteenth letter of the Alphabet. In MSS., prints, and vulgar language it is often found in the form of ವೋ or ವಾ, when initial (for ವಾ see *e. g.* ವಾಳರಿಕೆ, ವಾಜ, ವಾಟ, ವಾಟೆ). It arises from ಉ *e. g.* in ಕೋದು, ತೋದು (Śmd. 250).

ಓ ō. 2. (= ಉ 2). A contraction of ಉದ 2 (C.), *e. g.* ಪದೋ, ಬೀಬೋ (= ಪದುವ, ಬೀದುವ, Śi. 360). ಆಗೋ ದು ಹೋಗೋದು ಬೇವರ್ಚೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೊದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲೆ.—ಆಗೋ ಪುಟೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ, ಊರೋ ತಂಬು ಊರಿ ಬಿಮವ.—ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗೋರು (= ಹೋಗುವವರು) ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು.—ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಕೇಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಲೋರು ಯಾರು? (Prvs.; see ಉಗ್ಗೋರು s. ಕಣ್ಣುಗ; Prv. s. ಕೊಳ್ಳು 1). ನಡೆಯೋ (B. 5, 111), ಮಾಡೋದು (5, 317). 2, a contraction that appears in three forms of ಕೊಳ್ಳು 1, *i. e.* ಕೋ = ಕೊಳ್ಳು, ಕೋತ = ಕೊಳ್ಳುತ, ಕೋ = ಕೊಳ್ಳ (C.). *Cf.* ಜರೋ.

ಓ ō. 3. = ಏ 4, q. v. (Śmd. 396. 68. 69). *Cf.* ಒಹೋ; Sk. ಓ 1, in questions, etc. (396). ಎಷ್ಟದನೋ? ಅವನ ನೊ ಸುಳ್ಳರಂ ಮೋಸಮುಪಳ್ಳಂ! (69). ನುತ್ತಿದನೋ? ಇನಿ ಕೋಗ್ಗೆ ಧೂಲಿಸಟಂ! (69). ಬಿದ್ದನೋ? (Bp. 11, 44). ಎಷ್ಟೋ? (15, 33. 44). ಇದೇನೋ? (50, 24). ಆಶ್ಚರ್ಯನೋ? (53, 33). ಎಷ್ಟ ಮೋಜಿಕೆ ಅವುದೋ ಎಫ? (60, 57). ಎಷ್ಟಂ ಕಾಣೆದೋ? (20, 15). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರೋ, ತಮ್ಮಾ? (B. 1, 11). ಇನ್ನು ನಿಷ್ಟ ಪರಿಗೇ ಮೀರಿಸ ಬರದ ತೀರಲಿಲ್ಲವೋ? (1, 11). ತಮ್ಮಾ, ನಿಮಗೆ ದಶ ಅಷ್ಟದೇನು ಗೊತ್ತದೆಯೋ? (1, 17). ನೀನು ಹೋಗ ತಕ್ಕದ್ದೋ? (1, 25). ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಕೋ? ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (2, 7). ಆಪತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಸುಖವೆನ್ನು ತಿಳಿದಾರೋ? (2, 44). ನೀನು ಸಾರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರೋ? (2, 48). ಪ್ರಾಯಿಗರು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾರೋ? ಏನೋ? ಎಷ್ಟು, ಆ ಹಾರುವನಿಗೆ ಸಂತಯ ತಪ್ಪಿತು (2, 53). ಏನಾಯಿತೋ, ತಂಗೆರಾ? (3, 34). ಒಸ್ಸು ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ, ಇದ್ದನೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎಮ್ಮುವ ಹಾಗೆ, ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದನು, he has gone somewhere, to one place or another (C.). 2, in admiration, etc. ಎನ್ನೆನ್ನೋ! ಆಃ, ಕಳ್ಳಮ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತಾಯ್ತು! ಎನ್ನೆನ್ನೋ! ಓದಿದ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). ತೊಲಗೋ! (Bp. 21, 10). ಹೋಗಿರೋ! (51, 69). ಮಂಗಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ! (B. 1, 13). ಎಷ್ಟಾ ಕೆಟ್ಟ ದನೋ ನೀನು! (2, 43). ಇವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಳ್ಳಕ್ಕಿದ್ದು! (3, 28). ಎಷ್ಟೋ ಮರಗಳಿಗೆ ಬೋಂಗೆಗಳೂ ಎಲೆಗಳೂ ಬಾಳ ಇರು

ಪಡಲ್ಪ್ಪ ಅವುಗಳ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ! (3, 30). ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ದ್ರಾಣಿಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವರು! (4, 223). — ಓ ಓ = ಓಹೋ. O, o! (ಅಷ್ಟ ೦ ಚೆ. II, 103). — ಓಯೆನ್ನು. To say o! to wonder; to encourage (Bp. 16, 11; 22, 53; 28 sum.; 28, 51. 53). — ಓಯೆನಿಸು. To cause to say o! (Bp. 22, 27). *Observe the following use of* ಓ: ನಿನಗೆ ಮ್ಯಾಗೆ ನೋಡ್ಪ ಆಗು ವಡೋ, ಅವಜ್ಞೆಯೇ ಶ ನೋಟವ್ಕ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 2, 44; C.). The ಓ may however be left out, see *e. g.* ಎನ್ನನ್ನೆ & ಎಮಗೆ, and *cf.* Śmd. 174.

ಓ ô. 4. To be attached to; to love; to be fond of; to be pleased with; to be kind (ನೈಜ Śmd. Dh.; My. only in the P. p.; M., T. ಉಣ; M. ಉಡವಿ, love; *cf.* ಉಮ್ಮು 2, ಉಮಿಗು 1, ಒಲೆ, ಓಪ್ಪ 2). P. p. ಓಪು (Śmd. 287; Bp. 4, 18). ಓಪನ್ನ (Śmd. 265). ಓಪ (Bp. 15, 15; 24, 39. 46; 57, 70; 60, 30). ಓಪ್ಪತ್ತೆ (Rśv. 5, 44). ಓಪಂ (Śmd. 275). ಓಪಡೆ (Bp. 24, 84). ಓಪ (Bp. 48, 23). ನಣ್ಣರ ನಲ್ಲರ ಮಾಮಗಳು ಓಪಕೆ, ಪರಮಾಪ್ತೆ! (Śmd. 120 Mḍb.). ಓಪು ಸಾಕಿದ ದಾವಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). See Bp. 20, 35; 38, 65; 39, 14; 40, 39; 41 sum.; 57, 7; Bh. 1, 10, 36; Râm. 1, 16, 29; J. 8, 5; 26, 11. 22. 23; Sp. s. ಧಾತು. — ಓವಂ. A beloved man; a husband. See ಅಮರ್ಮಾದೆಕ್ಕೋವ್ಕ. — ಓವಳ್. A beloved woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ನಲ್ಲೆಳ್, ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74). See Ch. v. 173; Rśv. 10, 10.

ಓ ô. 5. The initial ô that is connected with initial pô or hô, see *e. g.* ಓಗು 2, Tbh. ಓಡು, ಓರ್ 2, ಓಲು 1, ಓಲ್ 1, ಓಲಿಸು, ಓಲು 1, ಓವು 2.

ಓ ô. An interjection of calling (ಓ ಎಂಬಿವ ನುಡಿ, ಒಬ್ಬರು ಕರೆದಡೆ ಓ ಎನ್ನು ನುಡಿವುದು Nn. 154), of praising or reverencing (ನುತ, ಶೋಷ್ಯತಿ 154) and of questionableness (ಸಂಶಯ, ಪ್ರಶ್ನೆ 154).

ಓಕ ôka. = ಓಕಸ್. See ಅಮೋಘಮ.

ಓಕರಿ ôkari. (fr. ಉಯರ್). Vomiting; emitting (Tč. ಓಕರ; Mhr. ಓಕ). — ಓಕರಿಸಲ್. To vomit (Bp. 19, 51).

ಓಕರಿಕೆ ôkarikĕ. = ಉಗಡಿಕೆ, ಓಕರಿ, ಓಕಾಳ, ಓಗಡಿಕೆ, ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಕಳಿಕೆ, ಹೇಪಡಿಕೆ. Vomiting (ಬಗಸಿಸು Kk. 54; ಉದ್ಗಾರ, ವಮನ Mr. 385; Bp. 3, 2; My.; ಉದ್ಗಾರ Sl. 400; T. ಓಕ್ಕಾಳ, M. ಓಕ್ಕಾಸ).

ಓಕರಿಸು ôkarisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. To retch, to vomit, to spit out; to emit; to dismiss (ಬಗಸು Śm. 60; My.; T. ಓಕ್ಕಾಳಿ). See Bp. 14, 10; 24, 12; 59, 4. 12; Râm. 6, 51, 27; Bh. 1, 9, 8; 8, 25, 5; Abhâ. 2, 12; J. 5, 31; 12, 45.

ಓಕರಿಸುಹ ôkarisuha. Vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗಾಪ Nr.).

ಓಕಸ ôkasa. = ಓಕ. *A dwelling, a house;* a refuge; pleasure.

ಓಕಸನೊಕಸ ôkasanukasa. A sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಓಕಳಿ ôkaḷi. (fr. "ochre" ?). = ಓಕುಳಿ. A red liquid of various ingredients which is sprinkled or squirted upon persons at the hôḷi feast, at the close of a temple-festival, or at marriages (S. Mhr.).

ಓಕಾರ ô-kâra. The letter ಓ (Śmd. 11).

ಓಕಾಳ ôkâḷa. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (My.).

ಓಕುಳಿ ôkuḷi. = ಓಕಳಿ q. v. (C.; Grj. 3, 62; 4, 25; 10, after 98; Bh. 1, 10, 9; 7, 7, 45; Râm. 1, 16, 51; J. 14, 15). — ಓಕುಳಿ ಆಡು. To sprinkle the ôkuḷi on one another (Abh. P. 14, 200; My., also ಓಕುಳಿ ಚೆಲ್ಲು).

ಓಕೆ ôkĕ. A contraction of ಉವಕೆ, the dative form of a verbal noun formed of ಉವ 2 No. 2, such a noun at present appearing only in this case, *e. g.* ಆಡೋಕೆ, ನಡೆಯೋಕೆ, ಹೋಗೋಕೆ, ಬರೆಯೋಕೆ, ಮಾಡೋಕೆ, etc. (My.), ಉಣ್ಣೋಕೆ (in Prvs. s. ಅಮ್ಮು 4 and ಬಜಾಲು). See ಕ 4, and *cf.* note ad ಅ 4. ಉಡೆಲ್ಲ ಬೇ ಡೋಕೆ ಹೊಡಬೆರೆ ಕೊಡೋಕ್ಕರು ಯಾರು? (Prv.).

ಓಗ ôga. Tbh. of ಒಳ್ (Śmd. 338).

ಓಗಟೆ ôgaṭĕ. = ಒಗಟು, etc. (My.; Bh. 8, 26, 17).

ಓಗಡಿಕೆ ôgaḍikĕ. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (V. 3, 9).

ಓಗಡಿಸು ôgaḍisu. = ಓಕರಿಸು, etc. (Śm. 60; T. ಓಂಗು, to lift up; to vomit; Tu. ಓಂಗೆ, heaving of the belly; retching).

ಓಗರ ôgara. (Tbh. of ಓವನ? or *cf.* ಪುಜ್ಜ?). Boiled rice (ಫಿಸ್ಸೆ, ಫಿಕ್ಕ, ಅಕ್ಕಸ್, ಅಕ್ಕ, ಒಡನ, ಕತಿರು, ಅಮಾಡ Nr.; ಕೂಡ, ಅಕ್ಕ, ಒಡನ, etc. Mr. 214; ಕಡ್ಡಿರ, ಕೂಟ್ Śm. 113; My.; Tč. ಒಗರ, ಒಡರ, ಒರೆದು). ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿರಿ (ಮೂಸರ, etc., Nr.). ಓಗರದ ಗಂಜಿ (ಮೂಸರ, ಅಪಾಡು, ನೀರ್ಕಾಡ Nr.). ಓಗರದ ಸೀರು (ಫಿಸ್ಸಲಿ, ಪಡ್ಡಿಕೆ Nr.). ಪ್ರಪ್ಪುಲುಬ್ಬಿ ಪ್ರವಪಪ್ಪಡುಮ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಮುಗಳ ಆಗರಮೆ ಅಯ್ದು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ (Cpr. 7, 49). See Bp. 8, 42; 12, 28; 58, 46; Bh. 1, 10, 14; ಮೋಜೋಗರ, ಪಾ ಡೋಗರ.

ಓಗು ôgu. 1. (= ಉಗು 1). ತಪಿತ ಓಗ (Rśv. 5, after 122).

ಓಗು ôgu. 2. = ಹೋಗು. To go (My.).

ಓಘ ôgha. = ಓಗ. *A stream, a current, a course of water* 2, *a heap; a multitude.* 3, *quick time in music.*

ಓಂಕಾರ ôm-kâra. *The mystic syllable ôm.* See Bp. 55, 50.

ಓಂಕಾರಿ ôṁkâri. N. (Grj. 10, 75).

ಓಜ ôja. = ವಾಜ. A teacher, a guru (ಆಚಾರ್ಯ Ct. I, 102; ವಿಪ್ಪಲುವಿದ್ಯಾವಿಶ್ಯಳ Kk. 35; ವಿಪ್ಪಲುವಿದ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿಯು ಪಿಟ್ಟ ಪಾಡ Śm. 46; My.; Tč. ಒಜ್ಜ, ಓಜು; Tč. ಓಜಕಾಮ, a priestling; a sacrificer to the village goddess; M. ಒಜ್ಜ, a Mârân Śûdra who beats the drum in temples; T. ಒಜ್ಜ, a sacrificer to the goddess Piḍâri). See ಮೋಜಿ°ಯುಡೆಕ್ಷ, ಶಕ್ಷಸಡೆಕ್ಷ. 2, an artificer: a carpenter, a blacksmith (My.), a goldsmith (Tč. ಓಜು, a goldsmith; T. ಓಜ, an artificer = ಕಮ್ಮಾಳ; *cf.* the terms s. ಉಪಾಧಿ, ಒಯ್ಯಜ, and see ಓಜ). ಶಾಲಿಯೆ ಎನ್ನು ಓಜ (Rśv. 11, 19).

ಓಜ ôja. 1. = ಓಜ 2. Tbh. of ಓಜಸ್. An elaborate style abounding with compounds (Kâvy. III, 1, A, 18-21).

ಓಜ ôja. 2. = ಓಜ 1. Odd; an odd number or line (Sk.; Ch.).

ಓಜಸ್ ôjas (ಓಜಸ್ಸು). = ಓಜ 1, ಓಜ 2. *Vitality, power, strength;* virility; energy. 2, *light, splendour, lustre.* 3, an elaborate style abounding with compounds (Kâvy. III, 1, A, 8). 4, manifestation, appearance. 5, support, stay. 6, water.

ಓಜಾಯಿಲ (ôjé-âyila). A man of propriety (? Šmd. 252).

ಓಜಿಸು ôjisu. To be properly or carefully performed (Bp. 31, 21; 35, 16).

ಓಜೆ ôjé. A row, a line, a range: a heap, a mass, an assemblage (Bh. 1, 10, 30; 6, 2, 5; Tē.; see T. s. ಪದಸ); — regularity, order, propriety, suitableness; good sense (Tē. ಓಜೆ, ಜಾಜೆ; see T. s. ಒಯ್ಯಜೆ and ಪದಸ). See Grj. 4, 123; Bp. 7, 30; 28, 30; 55, 7; Rsv. 6, after 11 (twice), 133 and 137; 13, after 61 and 91; Rām. 3, 7, 33; J. 5, 20. — ಓಜಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be deprived of propriety, etc. See Sp. s. ಮುಯಿ. — ಓಜಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To be tractable, etc. ಓಜಿಗೆಟ್ಟವನ ಮುಯಿಲ (ಮುರ್ಕಾಸಿಪ, ಪಜಳು Nr.). — ಓಜಿಪಡ್ಪ. -ಪಡ್ಪ. Proper conduct to be deviated from (J. 21, 53). — ಓಜಿಯಿ. -ಯಿ. A seizure or hold of order, etc. (Abh. P. 2, 11). — ಓಜೆಪಡು. -ಪೆಡು. Propriety to take place: to be arranged in proper order (Čh. v. 104; Abh. P. 3, 107).

ಓಜೆ ôjé. 1. = ಓಜ 2. (Sk.; Čh.).

ಓಜೆ ôjé. 2. = ಓಜ 1. See ಅಜೋಜೆ.

ಓಟ ôṭa. (fr. ಓಡು 2). = ವಾಟ 1. Running; a run; a race; speed, velocity; current of water (ದಂ ಪಸ, ಪದ, ರಯ, etc. Mr. 273; C.; Tu.; T. ಒಟ್ಟು). ಸರಗಳ ಕೆ ಆಪ ಓಟಿಲ (Grj. 9, 51). ಪುಗಿಪೊಟ್ಟಿ (ಪ್ರಸ Sl. 274). ಓಟಾ ಓಡಿ ಪದಸ ಆಗಿ ತಪ್ಪದು. — ಸೋಟಿನಲ್ಲುವ ಓಟಿ ಮಾಣಿವರೆ ಕಾಲಾ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See B. 5, 13; ಪಚ್ಚೊಟ್ಟಿ.

ಓಟಗಾರಿ ôṭa-gâri. A runner (C.).

ಓಟಿ ôṭi. = ಓಟೆ 1, etc. A half of a cocoa-nut shell (Mhr. ವಾಟಿ). See Prv. s. ಗರಿ.

ಓಟು ôṭu. = ಓನು, etc. (My.) ಓಟೆ = ಓಟೆರ್ = ಅಜ್ಜೆ (My.). ಅಟೆಲೆ ಮಾರಪ್ಪ! ಅಜ್ಜರ ಓಟೆಲ್ಲೇ ಮುಸ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See ಪದಸ.

ಓಟೆ ôṭé. 1. = ವಾಟೆ. A large jungle reed (My.; Tu. ಒಕ್ಕೆ, T. ಒಟ್ಟೆ, M. ಒಟ). — ಓಟೆಕಾಡ್. A place on the Mercara Ghaut. — ಓಟೆಕೊಡಲು. A reed fife (My.).

ಓಟೆ ôṭé. 2. The tree Garcinia pictoria Roxb., the Mysore gamboge tree (ಅಮ್ಮಟಿ Mr. 139, o. r. ಅಮ್ಮಟಿ; Tu. ಒಕ್ಕೆ, ಒಟೆ). — ಓಟೆಪುಳಿ. ಓಟೆಮುಳಿ. Its fruit (My.; Tu.).

ಓಟೆ ôṭé. 3. (fr. ಪಿಡೆ 1). = ಪಿಟ್ಟೆ. A crack, a fracture, a hole (My.; T. ಒಟ್ಟೆ, Tē. ಒಟು; *cf.* ಒಡು 1). ಗಡಗೆ ಓಟೆ ಪದ್ದು (My.). See Prvs. s. ಕೊಲ್ಲೆ, ತೆಲೆ, ಸೋಟೆ.

ಓಟೆ ôṭé. 1. = ಒಟಿ, ಒಕ್ಕೆ, ವಾಟೆ 2. A half of a cocoa-nut shell (My.). 2, a seed pod of tamarind (J. 24, 35; My.), the shell of the wood-apple tree (My.), that of almonds (My.), etc.

ಓಟೆ ôṭé. 2. = ವಾಟೆ 1. The stone of a mango, etc. (My.; Mhr. ವಾಟ, ವಾಟಾ, ವಾಟಿ).

ಓಡ ôḍa. A boat (ಮೋಡ, ನಾವ್ಯ Mr. 407; My.; Tu., Tē., T.; M. ಓಡ, a large, long and narrow seaboat; *cf.* ಒಡು 1).

ಓಡಿಕೆ ôḍike. Running (My.).

ಓಡಿಸು ôḍisu. To cause to run; to cause to flee; to drive away (C.; Bp. 22, 29; 36, 43; 42, 2; 61, 79; J. 14, 6; B. 4, 9. 123).

ಓಡು ôḍu. 1. (fr. ಪಿಡೆ 1). A fragment; a potsherd; an earthen pan; the brain-pan or skull; the shell of a tortoise (ಘಾಣ್ಯಪಳು Šmd. Dh.; ಪದಾಲು Hlā.; My.; T., M.; Tu. ಓಡಿಲ್, ಓಡು; Tē.: crack, chink, hole; defeat, loss). ಪಂಚಿನ ಓಡು (ಪರ್ಪಾಡಿಪ, ಪರ್ಪರೆ Nr.). See Bp. 55, 21; 58, 60; ಪಲೆಯೋಡು, ಸೋರೆಯೋಡು, ಪುಂಬಿಸೋಡು. Plural once ಒಣ್ಣಳ್ (J. 11, 38). 2, a potsherd-like person, a despicable person (Bp. 56, 30).

ಓಡು ôḍu. 2. To run; to flee (ಪದಾಯುಪ Šmd. Dh., Šm. 93; C.; T., M., Tu., Tē.). ಓಡಿಪ್ಪ ಕೆನ್ನ ದಸೈಸ್ಟಂ (Šmd. 266). ನಸಿಪ್ಪ ಮುಯಿರ್ಗೆ ಆಯಿ ಕೊಣ್ಣು ನೂಲಿ ಧಾಗಸಿ ಓಡಿ ಪೋಪವೆನ್ನು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮೊಲ¹ (Sl. 93). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಓಡಿ ಪೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಡ್ರಾದ, ಅಯಾಸ 296). — Commonly ಓಡಿ ಪೋಗು also: to go in a quick manner; and ಓಡಿ ಬರು also: to come in a quick manner. — ಓಡಿ ಸಿಕ್ಕ ಜೀವ, ಆದಿ ತಪ್ಪ ಜೀವ. — ಓಡಿ ಪೋಗುವ ಬಿಡ್ಡಿ ಮಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಮಾಣ್ಯಾಳೆ? — ಓಡುವ ವನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಆಟ್ಟುವವಗೆ ಫೆನ (Prvs.). See Bp. 46, 59; 47, 18; 50, 38; 52, 12; 54, 38; Rsv. 9, 30; Č. Bp. 4, 7; J. 2, 65; 17, 1; 28, 52. 53. — ಓಡಾಟ. -ಆಟ. Running about (C.). — ಓಡಾಡು. -ಆಡು. To run about (C.; B. 3, 40; 4, 60. 136). — ಓಡು ಓಡು. rep. (Bp. 60, 24; B. 2, 34; 3, 71; 4, 42; 5, 136). — ಓಡ್ಚಾಟಿ. = ಓಡಾಟ. (C.). — ಓಡ್ಚಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To drive away, etc. (C.). ಆವಿ ಬಪ್ಪ ಕತ್ತೆ ಆವಳೆ ತಪ್ಪ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಚಾಡಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸತ್ತೆ (Prv.). — ಓಡ್ಚಾಡು. = ಓಡಾಡು. (C.; B. 3, 80; 5, 29; ಪದ G).

ಓಡು ôḍu. 3. Running; fleeing. See ಓಡುಕುಳಿ.

ಓಡುಕುಳಿ ôḍu-kuḷi. (Šmd. 239). A runner, etc.

ಓಡುವಿಕೆ ôḍuvike. Running, etc. (ಉಪ್ಪಿಕ Sl. 178). ಹಾಯ್ದು ಓಡುವಿಕೆ (ದಶ್ಲಿಕ 274).

ಓಡೆ ôḍé. = ವಾಡೆ. A broad burnt earthen hoop used for walling the inside of wells, one hoop being placed upon another (My.; T. ಉಡ್ಲೆ; Tē. ಒಡೆ; *cf.* ಅಡಮ 3); — such a hoop, when large, used as a receptacle for grain, etc. (My., T., Tē.); — a large store-vessel constructed of baked earthen rims piled one upon another (My., T., Tē.).

ಓಡೆ ôḍé. N. of a plant (ಸೆಡೆ Mr. 134; Sk. ಓಡಿ, wild-growing rice).

ಓಡ್ರ ôḍra. N. of a people and country, the northern part of Orissa. (This Sk. term probably arose from the genitive plural of ಒಡ್ರ 1: ಒಡ್ರದೇಶ = ಒಡ್ರರ ದೇಶ).

ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ ôḍra-puṣpa. = ಉಮಪುಷ್ಪ. *The China rose or shoe flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

ಓಣ ôṇa. = ಒಣ 1, ಓಪ 2. A contraction of ಅ ವರ್ಣ, the ಅ of which being either the ಅ of the base, as in ಮೋಗಿಲೋಣ, or the secondary ಅ mentioned s. ಅ 3 and ಉಅ 2, as in ಪದಮೋಣ. See also ಒ 2. Forms with ಓಣ are used 1, *as verbal nouns* (C., declined except in the dative, My.). ಕಾಪು ಇಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪು ಇದು ಕೆಪಿಪ್ಪೋಣವು ಮು (B. 4, 156). ಕಾಯಿಗಳ ಒಡವುವಿಕೆಗೆ ಮೋಗಳೋಣವಿಪ್ಪ,

ಸಿಟ್ಟಿಸಿಸ್ದ ಮೂಮುರ ತಬ್ದುಕ್ಕೆ ಗುಬುಗುಬ್ಬೋಣಿಕೆನ್ದು, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 28). ನನ್ನಿಸ್ದ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರೋಣವಾಗದೆ (5, 63). ಮದ್'ಗಾಲು ಬರೋಣವಂ'ದ (5, 64). ಮಾಜೋಣ ಮಾಜಿ'ಸೋಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತ (5, 70). ಸರಸಾಲ ಕೊಮುವಳೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣವಂ'ದ (5, 107). ಇರೋಣವಂ'ದ (5, 110). ಮುನಿಗೆ ಬೆಂಕೇ ಹಚ್ಚೋಣ, ದುನೇ ಕಚ್ಚ ಹಾಕೋಣ (5, 268). ತಕ್ಕೊಡ್ಬೋಣ, ಬಿಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ, ಆಡೋಣವ (Sl. 383). Though used in books of S. Mhr., the forms with ಓಣ are not rûḍhi there.—2, *as conveying the meaning of the first person plural of the imperative* (C.), *e. g.* ಓ ಮೋಣ! ಮೋಗೋಣ! (B. 1, 16); ನೋಡೋಣ! (2, 14); ದಾ ಮೋಣಾ! (3, 82). Common S. Mhr. people use ಊನ or ಊನು in this case.

ಓಣಿ ṓṇi. (fr. ಸೊರಣ). = ಸೊಳಿ. A continuous line, a row (T. ಒಳಿ; Tu.). 2, a lane; an alley; a street (C.; Tē.; ಕೇರಿ G.). ಬಾತರದದರ ಓಣಿ (ದೇವ್ಯಾಜನ ಸದುಕ್ಯಯ G.). See B. 4, 185. 186; 5, 192. — ಓಣಿ ಓಣಿ. rep. (B. 2, 31).

ಓಣ್ಣೆ ṓṇṇe. = ಓಣಿ 1, etc. ಮೋಡ್ಮಾಣ್ಣ ಓಣ್ಣೆ (Č. Bp. 47, 20).

ಓತ ṓta. 1. (fr. ಓದು 1). = ಓದು 1, ಓದು 2. Reading. (Śmd. 246. 247).

ಓತ ṓta. 2. = ಪೋತ, etc. (My.).

ಓತ ṓta. = ಊತ. Woven; sewed; strung. See ಸಓತ್ಕೀತ.

ಓತಪ್ರೋತ ṓta-prôta. Sewed or woven crosswise and lengthwise (Sk.): evenness, sameness (ಸದುತ My.); difference (ಮಮ್ಮಳವು My.).

ಓತಿ ṓti. A kind of lizard or chameleon; the lizard commonly called a blood-sucker, Lacerta cristata (ಸರಟು, ಕೃಳಲಾನ Hlā., Nr., Mr. 154; ದ್ವಿಜ, ಸರಟು Nn. 36; My.; Tu. ಒನ್ತಿ; T. ಒತ್ತಿ, ಓದಿ, ಒನ್ನಿ; M. ಓನ್ಪು). See Prv. s. ಪ್ರಾಸು 1. — ಓತಿಕಾಟ. = ಓತಿ. (C.). ಓತಿ ಕಾಟಿಕ್ಕೆ ದೇರಿ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಓತಿಕೇತ. = ಓತಿ. (My.). — ಓತಿ ಕ್ಯಾಟಿ. = ಓತಿ. (My.; Sl. 170). — ಓತಿಕ್ಯಾತ. = ಓತಿ. (My.).

ಓತು ṓtu. 1. = ಓತ 1, etc. Reading; that has been read or studied: the vêda (ಪಠಿತಾತು, ಸುತಿ, ವೇದ ಸೆ.; T., M. ಒತ್ತು).

ಓತು ṓtu. 2. P. p. of ಓ 4.

ಓತು ṓtu. 3. = ಅವಿತು, etc. (Bp. 18, 79).

ಓತು ṓtu. *A cat.*

ಓತ್ವ ṓtva. The letter ಓ (Śmd. 65. 132. 188. 250. 355; Kāvy. I, 3, 104-108).

ಓದ ṓda. = ವಾದ 1, q. v. (My. occasionally).

ಓದನ ṓdana. *Boiled rice* (ಓಗರ Mr. 214; ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತನ Nn. 79).

ಓದಾಳಿ ṓdu-āḷi. (Śmd. 230. 111). A person fond of reading (My.); a reader; a learned man (ಬಟ್ಟೆ Čt. I, 17; ಬಾತಳ II, 39). See s. ಪೇಠಿ.

ಓದಿಕೆ ṓdikĕ. Reading (C.).

ಓದಿಸು ṓdisu. To cause to read; to instruct in the śâstras (ಶಾಸ್ತ್ರವಿಕ್ಕೆ Śmd. Dh.). ಓದಿಸುವಾತ (ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ Hlā.). ವೇದವನ್ನು ಓದಿಸುವವನು (ಅಧ್ಯಾಪಕ Sl. 233). See Bp. 31, 28; 42, 5; 47, 32; 55, 45. 53. 54; J. 10, 15.

ಓದು ṓdu. 1. To utter; to read; to recite; to study; to say (ಪಠನ Śmd. Dh.; ಉಚ್ಚರಿಸು Śmd. Cm. 38. 41. 140. 189; ವೇದ್ Śmd. 173; C.; T., M., Tu.; Tē. ದ ದುವು; *cf.* Sk. base ಘೋಷ್ of ಘಷ್?). ಓದುವ ಅಭಿಕ್ರಮಂ (ಪಾಠಕ್ರಮಂ Śmd. 11). ಪುರಯ್ಸಿ ವೇದಘೋಷಿಪವಂ (ಅಗ್ರಹಾರನ Mr. 250); ಓವೆಸ್ದು ಪೇದುವಸು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251); ಮಿಗೆ ಓದಿಪವಂ (ಪಾಠಾಯುಣ 252); ಓದುವ ಗೃಹ (ವಿದ್ಯಾಲಯ 197). ಓದುವ ಮುತ (ಮುತ, etc.); ವೇದವನ್ ಓದಿಪಾತನು (ಘಾಸ್ಕನ Nr.). ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿಪಾತನು ಅಗ್ರಹಾರನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಕ್ರೈಸ್ತಕ್ರಿಯನು ಘಾಸ್ಕನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ವೇದವನ್ ಓದೆಂದಲ್ಲಿ ಪಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಬುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮ ಪಿಸ್ದು); ವೇದದ ಮೊದಲನ್ ಓದ ತೊಡಗಿದವನು (ವೈಶ್ಯ, etc. Nr.). ಕಡೆ ಮುಟ್ಟುನ್ ಓದುವುದು (ಪಾಠಾಯುಣ, etc. Hlā.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯು ಪೂಸಿ, ತೀದು ಕಾವಿಯು ಪೊದೆದು ಪೋಪಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಪೇದ! ಇಜ್ಜಿಯುದ ಕಾಪಾತ ಯೋಗಿ! (Sp.). (ದುಷ್ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಯಲ್ಲ್) ಓದಿದೊಡೆ ಕಳ್ಳ ದೂಲೆಯ ಪ್ರಾಣಂ (Grj. 1, 21). ಕರ್ಪೂರದ ಕರಡಿಗೆಯು ಬಾಯ್ ತಪ್ಪದೆ ಓದುವನ ಬಾಯ್ (Sp.). ಓದಿವವನು ಛೇದಾ ತಿಳಿವಾನು.—ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ (Prvs.). See Śmd. 287; Grj. 2, after 106; Bp. 24, 33; 57, 21; Prll. 3, 5; Rāv. 4, 76; Śāv. 1, after 79; J. 8, 24; 30, 24. 50; Śm. 107; Dp. 87.— ಓದಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to read (C.). — ಓದಾಟ. -ಆಟ. Reading (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಾಟ ಪ್ರಾಯ್ಕ ಒಡಪಾಟ (Prv.).— ಓದು ಓದು. rep. (Śmd. 230). ಓದಿಯೋದಿ ದುರುಳಾದ ಕೋದು ಧಟ್ಟಿ (Prv.).

ಓದು ṓdu. 2. = ಓತ 1, etc. Reading, etc. (C.). ಓದಿಂಗೆ ಓತಂ (Śmd. 246). ಏನೇನೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (69). ನಿಸ್ಕತಂ ನೆರವಿನ ಓದಿನ ಕಬ್ಬುಮನ್ ಓದವರ್ ಸುಧಾಸಾಲಯದ ಮುನ್ದೆ, ಸತ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ದೆ (Grj. 1, 26). ಆಜಾರದ ಓದಿನ ನೆಲವಡಿಗೆ (ಪ್ರಾಥಮಿಕವರ್ತನ Hlā.). ಓದಿಲ್ಲವಂ (ಅನಧ್ಯಾಯ, ನಿರಾಕೃತಿ Mr. 253). ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಓದು ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಲ್ಲ (*i. e.* ಅಲ್ಲದಮ್), ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡವು ಬನದಲ್ಲ; ಇವು ಮೂರು ಲೆಕ್ಕದೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). See Bp. 9, 18; 57, 74; Sp. s. ಆಕ್ಕರ. — ಓದು ಗೀದು. redt. (Bp. 53, 61; My.). — ಓದುಕ್ಕಂ. -ಉಕ್ಕಂ. (Śmd. 242). A man of extensive reading.

ಓದುಗಾರಿ ṓdu-gāṛa. = ಓದುಂಗಾಱ. (My.).

ಓದುಂಗಾರಿ ṓdu-ṅ-gāṛa. (Śmd. 236). A reader; a student; a clever reader.

ಓದುವಿಕೆ ṓduvikĕ. Reading, etc. (ಪಠನ, ಪಾಠ Sl. 397; see also 251).

ಓನ ṓna. 1. A contraction of ಉವನ in the genitive masculine (My.), *e. g.* ಇವಿಯೋನ (*i. e.* ಇವಿಯುವನ = ಇವಿಯುವನ) ಪತ್ತರ ಬಾವನ ಪೋಪಿತ್ತೇ? (Prv.).

ಓನ ṓna. 2. = ಓರ. A contraction of ಉವನ, *e. g.* in ಪೋಗೋನ! (My.).

ಓಪಾನು ṓ-nâma. = ಓಮಾನ್. The name or mantra that begins with ಓ, *i. e.* ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (C.). 2, a name of the alphabet of which formerly the letter ಓ (as a salutation) was first taught to write (C.; Tē.).

ಓಪ ṓpa. = ಓವ 1. The present relative participle of ಓ 4, q. v.

ಓಪಾದಿ ṓpâdi. (fr. ಓಲ್ 1). Likeness, similarity (C.; Tē.; Tē. ಓಪು, to fit, to suit; ಓಲುಪು, ಪೋಲುಪು, to compare). ಕಣ್ಣ ಕನವಿನ ಓಪಾದಿಯವನು (ದ್ವೇಷ್ಯ ಅಕ್ಷಿಗತ Nr.). ತಾಯಿಯ ಓಪಾದಿಯಲಿ (Bp. 15 sum.). ತಾಮೋಪಾದಿಯಲಿ (25, 7). ಕತಲಿನೊಳು ದ್ವೀಪದ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಎಸಾನು (Sl. 88).

ಒಪ್ಪು ಮುನಿಯೋಡಾದಿಯಲ್ಲಿ (B. 4, 59). ಗುಮುಗುನೋಡಾದಿಯಲ್ಲಿ (4, 91). See Sk. 114. 117. 204.

ಓಬಿಕಾಲ ôbi-kâla. A long time past (My.; H.).

ಓಮ್ ôm. The syllable ôm. 2, yes.

ಓಮ ôma. = ಓಮು, ಓವ 2, ಓವು 1, (ವಾದಕ್ಕೆ), ವಾಮು, ಪೋಮು, ಹೋಮು. Bishop's weed, Ligusticum (or Ptychotis) ajwaen Roxb. (My.; ಬಿರಾಕ್ಷೆ, ಶಾರದ, ಧೀಪ್ಯ, ದುಂಡುಪರ, ಲೋಪಮುದ್ರೆಳ Sk. 149; Tu., T., M.; Tē. ಓಮು, ವಾಮು; Mhr. ಒಂವಾ). ಓಮು ಎಸ್ಟ ಕತ್ತೀ ಮಾಗೆ.—ಓಮು ಎಸ್ಟರೆ ಕ್ಷಾಮು ಮೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಓಮು ôma. 1. Favour, kindness; assistance (Bp. 43, 86; Sk. ಓಮುಲ್; *cf.* ಒ 4).

ಓಮು ôma. 2. Tbh. of ಮೋಮು. (My.).

ಓಮಾನ ômâna. A vulgar Tbh. of ಒಪಾಮು (S. Mhr.).

ಓಮು ômu. = ಓಮು, etc. — ಒಮುವಾಮು. The seed of Bishop's weed (ಅಮೋದ, ಉಗ್ರಗಂಧ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭ, ಯವಾನಿಕೆ, ಅಜಾಮೋದ Sk. 158; ಧೀಪ್ಯ 406).

ಓಯಿ ôyi. An interjection used in calling: O! oh! ho! hallo! (ಸಮ್ಬೋಧನೆ ಕರೆಯುವದು Sk. 472; C.; Tē., Tu.; T. ಒಯ್).

ಓರ್ ôr. 1. = ಒರ್, when meeting with a vowel (Śmd. 213). One, etc. (T., Tē.). — ಒರಪಿ. -ಅಪಿ. One foot (Ć. Bp. 19, 34). — ಒರಸ್ತೆ. -ಅಸ್ತೆ. Just like the one; in the same manner; just as before; always alike; habitually; fitly (ಒಸ್ತೆ ಪೆಜಂ Ćt. II, 73). ಅವಗಳ್ ಒರಸ್ತೆ ಪೆಸ್ಟು ದಂ (ಪಾಪ್ಪಳು Mr. 231). See Ćh. v. 224; Bp. 6, 22; 13, 12; 14, 19; 18, 12; 26, 40; 39, 4; 40, 7. 34; 41, 15; 46, 49; 47, 32; 50, 53; Mr. 99. 157. 197. 472; Śm. 106. 116. 119; Grj. 9, 1; Rāv. 5, 29. 130; 13, 70; 14, 53; J. 32, 32. — ಒ ರಸ್ಟ. -ಅಸ್ಟ 1. Being of one and the same kind (adj., Abh. P. 2, 9); similarity (Abh. P. 15, after 45; Grj. 10, after 45). — ಒರೆಮಾಲ್. -ಎಮಾಲ್. (Śmd. 214). One, or an, impure remnant of food. — ಒರೆಪಾವರೆ. -ಎರೆ-ತಾವರೆ. A perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.). — ಒರೊ ನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಒನ್ದೊನ್ದು. (Śmd. Cm. 368; see Śmd. 219). — ಒರೊಮೊರ್. -ಒಮೊರ್. = ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. (Rāv. 4, 121). — ಒರೊವರ್. -ಒವರ್. = ಒವ್ವೊವ್ವ. (Bp. 9, 29; Ć. Bp. 47, 14).

ಓರ್ ôr. 2. ಓರು. = ಪೋರ 8. A hole (My.).

ಓರ ôra. = ಓರೆ, ವಾರ 1, *q. v.* Declivity, sloping; sideways, etc. (My. in compounds; T., M. ಓರ, ವಾರ; Tē. ಓರೆ, ವಾರೆ); side, edge, margin, brim (My.; T., M., Tē.). — ಒರವಾಕ. = ಒವ್ವಾರು. (My.; Tē.). 2, a verandah (My.; Tē.). — ಒರವಾಳು. = ಒರವಾಕ. (My.).

ಓರಗಿತ್ತಿ (ôragĕ-itti). = ವಾರಗಿತ್ತಿ. A husband's brother's wife (My.; T. ಒರಗತ್ತಿ, ಒರಾತ್ತಾಳ್, ಒಯ್ಯಲಿ ಯಾಳ್). ಒರಗಿತ್ತಿಯರು (ಯಾತ್ಯಗಳು Sk. 191).

ಓರಗೆ ôragĕ. (fr. ಒರ್ 1). (Śmd. 16, o. r. ಒರಗೆ). = ಓರಿಕೆ, ವಾರಿಕೆ. Equality (of age, etc.); similarity; a match (Rāv. 5, 126; My.). ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಸುಪ್ರತೀಕಮ್ ಒರಗೆ (Śmd. 159). ಒರಗೆಯ ಗಳಿಯು (ಸ್ನೇಹ G.). — ಒರಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be on a par with, etc. (Rāv. 4, 76). — ಒರಗೆ ಯರು. -ಅರು. A man of the same age (My.; ಸವಯ, ಸವ ಯಸ್ಕ G.).

ಓರಡಿ ôraḍi. = ವಾರಡಿ. Sloping, declivity (My.). 2, variance, difference or unevenness in scales (My.; Tē. ವಾಡ). — ಒರಪಿ ಕಟ್ಟು. = ಪೇರು ಕಟ್ಟು. (My.).

ಓರಣ ôraṇa. (fr. ಓರ 1). A line, a row (Bh. 1, 12, 8; 2, 13, 17; Ć. Bp. 5, 5; J. 3, 17; 12, 44; 30, 2). — ಒರಣ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form or take the shape of a line (Śāv. 1, after 79). — ಒರಣಿಪ್ಪಡಿ. -ಕಿಪಡಿ. = ಒರಣಂಗೊಳ್. Śāv. 1, after 79).

ಓರಣಿಸು ôraṇisu. To form, or be in, a row (Bh. 8, 23, 43); — to put in a row (Bh. 1, 10, 25).

ಓರಿಗೆ ôrigĕ. = ಓರಸೆ, *q. v.* (My.). ಈ ರಾಜಪುತ್ರರು ಜಕ್ಕಡರ ನಿಮ ಒರಿಗೆಯವರು (B. 4, 5). ನಿನ್ನ ಸಂಗಡದ ಒರಿಗೆಯ ಮುಳ್ಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಯೊ? (Bp. 14, 26). ನಿಮ್ಮಿಯಳ್ಳನ ಮಗನ ಒರಿಗೆಯೊ? (47, 37).

ಓರು ôru. 1. = ಪೋರು. To fight (My.).

ಓರು ôru. 2. (= ಊರ್). To think, to ponder, to consider, to inquire (M. ಒರ್, T. ಒರು; R.).

ಓರೆ ôrĕ. (fr. ಒಲು 3; or fr. ಒರ್ 1: one-sidedness?). = ಓವ, etc. The state of being aslant, leaning, obliquo, sloping, bending, going sideways; declivity (My.; Tu.); crookedness (My.); wrongness (My.); variance (Bp. 54, 11). See Bp. 6, 2; 25, 26; 28, 49; 40, 58; 43, 85; 52, 44; 54, 11; Śm. 29; Rām. 6, 14, 23; Bh. 2, 4, 10; 2, 13, 41; Sk. 288. ಪಡೆಯುವ್ದು ಒರೆ ದೂಡಿ (B. 3, 11; 5, 25). See Prv. s. ಕಾಡೆ 3. — ಒರೆಕಿವಿ. A bent, crooked ear (C.). — ಒರೆಕೆಯ್. A bent, crippled hand (C.). — ಒರೆ ಕೋಡೆ. reit. (My.). — ಒರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie bending to one side: a way of tying the turban sideways to cook with it (C.). — ಒರೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that looks obliquely, a squint-eye (C.); — a look of disfavour (My.). — ಒರೆಪ್ಪರ. A roof that deflects to one side (C.). 2, a pent-roof (My.). — ಒರೆಮುಮಾಮು. -ಮುಮಾಮು. A turubu that stands to one side (J. 26, 9; C.). — ಒರೆ ಪೋಡೆ. reit. (J. 26, 62; My.). — ಒರೆಮೂಗು. A crooked nose (My.). — ಒರೆಮೋಟ್. A wry face (C.). — ಒರೆವಾಗು. -ಆಗು. To become crooked, to be bent (C.); — to go or step to one side or aside (C.). — ಒರೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To bend to one side (Abh. P. 13, 69).

ಓರಿಕೆ ôrĕke. (Tē. ಒರು, the red painting upon the lower part of a house used as a decoration).

ಓರಿಕೆಗಾರಿ ôrĕke-gāra. A painter (ಚಂಗಾಲ್ದ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Hlā., MS. ಚ್ಯಾಯಗಾರ).

ಓಲ್ ôl. 1. = ಒಲ್ 2, etc. (Tē. ಒಲು, ಪೋಲು, to resemble; see ಪೋಲ್ 1 & 2). ಮಿಳ್ಳರೋಲ್ (Mr. 7). ರಾಜ್ಞಿ ಚೇಂಡಿಪಡೆರೆ ಲ್ ಮುಪ್ಪು ಮುಳುಂಗೆ (Śk. 96). See Grj. 4, 93; J. 28, 1. 28.

ಓಲ್ ôl. 2. ಓಲು. (= ಒಲ್ fr. ಒ 4). (Tē. ಒಲಿಮೆ, friendship). — ಒರಾಟ. -ಆಟ. Affection, friendship (My.). — ಒ ರಾಮು. -ಆಮು. To have affection for, to love (My.).

ಓಲ್ ôl. 3. ಓಲು. (Tē. ಒಲೆ, bathing, playing in water; ಒಲಾಡು, ಒಲಾಮು, ಒಲ್ಲಾಡು, ಒಲ್ಲಾಡು, to gambol, to revel; to gambol in water; to bathe; *cf.* the terms s. ಒಲೆ). — ಒಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to play in water or to bathe, to cause to revel, etc. See Bp. 8, 59; 13, 27; 20, 7; 22,

63; 36, 50; 41, 18; 46, 74; 47, 3; 55, 47. — ಓಡಾಡು. -ಆಟ. To move to and fro, or sport, in water; to swim, to bathe; to revel (ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ Śmd. Dh.). See Abh. P. 3, 132; Bp. 3, 9; 5, 11. 43; 6, 25; 31, 30; 43, 77; 55, 2; J. 5, 14; 28, 54. — ಓಡಾಟ ಓಡಾಟ. rep. (Bp. 53, 3).

ಓಲ್ ōl. 4. (= ಓಲು 3). — ಓಡಾಟ. -ಆಟ. Swinging or dangling about (ಹೂಗು ರೆ. I, 71, o. r. ಅಲ್ಲಾಟ; *cf.* ಒಲೆ 2, ಓಲು 3).

ಓಲಗ ōlaga. 1. = ಕಾಲಗ 1. Service, homage; an assembly; a levee; an audience; a durbar (My.; Tē., Tu.; T. ಓಲ್ಕ; M. ಓಲ್ಕ, splendour, majesty). ಓಲಗದ ಎಣಿಮೇಲಗಧೀಪದ ಅರಸ, ಸಭಾಧೀಪದ Ku. 108). See Śmd. 13. 63. 157; Grj. 2, after 106; Bp. 5, 43. 71; 10, 1; 24, 50; 37, 52; 47, 9. 41; 53, 12. 33. 34; 61, 31; Ē. Bp. 47, 14; Rām. 6, 13, 4. 5; Bh. 1, 8, 34. 48; 2, 13, 31; J. 2, 51; 3, 32; 16, 23; B. 4, 126. See ಒಡ್ಡೋಲಗ, ಪೆರೆಓಲಗ. — ಓಲಗ ಕ. To hold a public levee or council; to pay homage, to be in attendance; to form an assembly, to meet together. See Bp. 26, 23; 51, 79; 52, 37; 53, 32. — ಓಲಗಂಗೆಯ್ದು. -ಂಗೊಡು. = ಓಲಗ ಕ. See Bp. 10, 33; 36, 50; 37, 2; 55, 10; Rāv. 13, after 61; Ē. Bp. 3, 6; 47, 13. See ಪೆರ್ಚ-. — ಓಲಗದ ಪರಿ. A court, levee, etc. to disperse (Bp. 54, 83). — ಓಲಗವೆರಸು. -ವೆರಸು. To join, or be in company with, an assemblage (Bp. 5, 19; 50, 18). — ಓಲಗಶಾಲೆ. A royal court; a hall of audience; a levee room (Rāv. 12, 41; Śāv. 1, 69; Ē. Bp. 5, 49).

ಓಲಗ ōlaga. 2. = ಕಾಲಗ 2. A hautboy (My.).

ಓಲಗಾರ್ತ ōlaga-ārta. Desire of paying homage (Rām. 6, 53, 75).

ಓಲಗಿಕಾಱ ōlagi-kāṟa. A servant; a follower (ಆಸುಜೀವಿ, ಸಹಾಯ, ಸೇವಕ, ಆಸುಜನ, ಆಸುಗ Hlā.).

ಓಲಗಿಸು ōlagisu. = ಓಲಯ್ಸು, ಓಲವಿಸು. To serve; to pay homage to; —to assemble, to bring together (Abh. P. 10, after 36). ಓಲಗಿಸುವವನು (ಸೇವಕ, ಆಧೀನ, ಆಸುಜೀವಿ Nr.). ತಂಗೆ ಓಲಗಿಸಿಪ್ಪ ಮುತ್ತ ಕೋಟಿಲಯದೆ ಒರ್ಮೆ, ಮುಳ್ಳಿನದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಡುರೆ (ರೌpr. 7, 48). ಮಾಣವನಂ ಬಯಮುಗಂಗಳೊಳ್ ಓಲಗಿಸಿದಂ (Bp. 54, 41). See Abh. P. 6, 153; Bp. 1, 41. 42. 43. 52; 10, 31; 51, 1. 11; Bh. 1, 8, 7. 35; 2, 13, 15; Śāv. 1, after 79.

ಓಲಯ್ಸು ōlaysu. = ಓಲಗಿಸು, etc., (ಅಲಯ್ಸು 2). (ಅಧಸ) ಮತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯುಂ ಅಂದು, ಮತ್ತೆ ಎದಿರು, ಓಲಯ್ಸುಗಿ (Sp.). ಅನವರತಮುಂ ಅಗಲದೆ ಇನವಂಶಮುಂ ಓಲಯ್ಸುಗಿ (Sp.). See Grj 10, 40; Bh. 1, 8, 60; J. 4, 60; 6, 47; 24, 6; Bp. 5, 11; 10, 26. 30; 43, 42; 54, 68; 61, 30. 57. 2, to assemble (v. l., Ē. Bp. 47, 38). 2, to be surrounded or accompanied (Ē. Bp. 5, 8).

ಓವಿಸು ōlavisu. = ಓಲಗಿಸು. See Bp. 21, 7; 29, 31; 51, 63; 52, 49.

ಓಲಿಸು ōlisu. = ಪೋಲಿಸು, etc. (My.).

ಓಲು ōlu. 1. = ಪೋಲ್ 1, etc. To resemble (My.; see ಒಲ್ 1.).

ಓಲು ōlu. 2. = ಒಲ್ 2, etc. Also: a bail, a security, a surety, a pledge; a hostage (My.; *cf.* ಪೂಣಿ). — ಓಡಾಡು. -ಆಡು. To become bail or surity; to become a hostage (My.). — ಓಡಿಸು. -ಕಾಡಿಸು. To give as a pledge or security; to give a hostage (My.). — ಓಲು ಕೊಡಿಸು. = ಓಡಿಸು. (My.).

ಓಲು ōlu. 3. = ಮಾಲು 1, etc. To bend (v. l., My.; Tē. ಮಾಲು, ವ್ರಾಲು); to slope, to slant (My.; Tē.); to hang, to dangle (Tē. ವೇಲು, ಕ್ರೇಲು; see ಒಲ್ 4).

ಓಲುಗಾಱಿ ōlu-gāṟa. A male bail, security or bondsman; a male hostage (My.).

ಓಲುಗಾರ್ತಿ ōlu-gārti. A female bail, etc. (My.).

ಓಲೆ ōlĕ. = ಕಾಲೆ. A leaf of a palmyra-tree, especially one of the talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin., a cadjan leaf used to write on with an iron style (ಪತ್ರ Mr. 359; C.; M., Tu.; T. ಓಲೈ). 2, a coil of palmyra leaf occasionally worn as an ornament in the lobe of a female's ear (Tu.; My. as ಪಿಡಿಕ್ಕೋಲೆ). 3, an ear-ring of gold, etc. worn in the lobe of the ear of a female whose husband is alive (C.). 4, an umbrella-shaped awning over a cart (S. Mhr.). ಕಂಬಿಯ ಓಲೆ (ಕಾವಲ, ಕಾಲಿಲ, ಕಾಲಪತ್ರ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlā., Nr.). ಕರ್ಣದ ಓಲೆ (ಕಾಲಿಲ, ಕಾಲಪತ್ರ Mr. 337). ತಂಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಓಲೆ (ಕರ್ಣಿಕೆ Sl. 218). ಓಲೆ ಗಳ ಮಾಡ್ದಿದಂ (ಪತ್ರಿಕ Mr. 377). ಬರೆಯುವ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ Ku. 96). ತಾಳೇ ಓಲೇ ಮರ, the palm Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲ Sl. 166). ಛೀತಿಯಿಂ ನಿಜಾಸ್ಯಂಗಂ ಹೊಗಲ್ ಬಿಡ್ದ ತಂಬಿಯ ಓಲೆಯ ಮೂಕ್ತಿಳಪತ್ರಮೋ? (Liv. 3, 4). ಯಾವರಸರಪರ್ ಉಣಿಸಿದ ನಿಗ್ಗದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಣೆದೆಣ್ಣೆ ತಿಯರ್ (RāghC. 17, 65). ಮೂಡು ವಿಸಿದ ಬಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಆಮ ಹೊದು ಓಲೆ (Prv.). See ಪಿಡಿಕ್ಕೋಲೆ, ಮುಡಿಕ್ಕೋಲೆ, etc.; Grj. 10, 40; Bp. 5, 52; 11, 43; 14, 4; 30, 36; 53, 16. 17; Rāv. 5, 110; Prv. s. ಮುಗ್ಗೆ. — ಓಲೆಪತ್ರಿ ಕೆ. A coil of written palm leaf (My.). — ಓಲೆಪಳಮುಮ್ಮು. A ಕಿಱಿ ear-ring to which a ಜಲಪತುಂಬು is attached (C.). — ಓಲೆಮಿಣಿ. = ಓಲೆಪಳಮುಮ್ಮು. (My.). — ಓಲೆಪಿಡಗಣಿ. The screw of an ear-ring (C.). — ಓಲೆಪಿಡುಪು. = ಓಲೆಪಿಡಗಣಿ. (My.). — ಓಲೆಪುಸ್ತಕ. A book of cadjan leaves (C.). — ಓಲೆಯ ಗಿಡ. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲಿ Sl. 166), the leaves of which are at present also used for making writing-leaves (My.). — ಓಲೆಸಾಕ್ಷ್ಯ. The good fortune of a female to wear an ಓಲೆ as a sign of her husband being still alive (My.). — ಓಲೆಯ ಮರ. (Ē. Bp. 47, 45). The talipot palm; the palmyra tree (My.). — ಓಲೆಸರಪಣಿ. An ear-ring to which a small ornamental chain is attached (My.).

ಓಲೆಕಾಱಿ ōlĕ-kāṟa. = ಕಾಲೆಕಾಱ. A servant in the employ of government (or private persons) who carries letters, etc. (ಸೇವಕ, ಆಸುಗ, etc. Mr. 441; C.; *cf.* ಓಲಗಾಱ). ಪಲು ಕಾಲಗಳ ಮನ್ನ, ಕೋಟಲು ಓರ್ವ ಆಗೆ ಮನ್ನ (Prv.).

ಓವ ōva. 1. = ಮೊವ. (Bp. 48, 23).

ಓವ ōva. 2. = ಮೊನು, etc. (ಮಂಚಕ್ಕೆ, ಶಾಲಿ, etc. Nr.).

ಓವರಿ ōvari. (Tbh. of ಉಪಗೃಹ). An inner apartment or chamber (ಅಪರಭಾಗ, ಗರ್ಭಗೃಹ Hlā.; ಉಪಗೃಹ, ಗರ್ಭಗೃಹ Mr. 195; ಕೋಷ್ಠಗೆ Kk. 71, Śm. 60; ಗಳವ್ಗಿಗೆ, ಕೋಷ್ಠಗೆ Śa., MS. ಗೃಹದಂ; Abh. P. 10, 8. 9; Tē.; Mhr. ಓವರಿ, a term for the several apartments under the arcade which is erected

along the course of the enclosing wall of a temple). ಆ ರಲ್ಲು ತಾವರೆಯೆಲೆಯು ನಲಗಚ್ಚಿನ ಓವರಿಗಳ್ (Cpr. 7, after 92).

ಓವು ôvu. 1. = ಮೆವ 2, etc. (My.). — ಒಪ್ಪಕಾಮು. = ಓಮುಕಾಮು. (Sl. 149).

ಓವು ôvu. 2. To take care of, to guard, to protect, to cherish, etc. (ಪಾಲನ Śmd. Dh.; Tē. ಓಮು; T., M. ಓಮ್ಪು; *cf.* ಓ 4). See Grj. 2, 60; 10, 98; Bp. 1, 15. 60; 10, 5; 22, 53; 37, 5; 43, 81; 46, 47; 49, 38; 50, 4; 55, 14; 57, 63; Mr. 340; Rāv. 1, after 135; J. 2, 3; 29, 23.

ಓಷ ôsha. *Burning, combustion.* See ತ್ರಿಶತಿಯ.

ಓಷಧಿ ôshadhi. A plant, a herb. 2, *an annual plant,* one that dies after becoming ripe.

ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರ ôshadhi-prastha-pura. N. of a mythic town, the town of Himavat (Grj. 2, 102).

ಓಷಧೀಶ ôshadhi-śa. Who presides over the plants: *the moon.*

ಓಷಧೀಶ್ವರ ôshadhi-śvara. = ಓಷಧೀಶ. (Rāv. 12, 13).

ಓಷ್ಠ ôshṭha. N. of a plant (ಪದ್ಮಾ Mr. 121). 2, = ಒಷ್ಟ, q. v. (ಪದ್ಮ, ಮಣ್ಣೆಳೆ, ತೊಣ್ಡೆ Mr. 127, two MSS. ಒಷ್ಟ).

ಓಷ್ಟ್ರ ôshṭra. (= ಉಷ್ಟ್ರ). A camel (ಪೀಠ್ಯಗಾಮಿ, ಬಾದರ Nn. 99; My. ಒಷ್ಟ್ರ).

ಓಷ್ಠ ôshṭha. The upper lip; *a lip in general* (ಪದ್ಮ ದು, ಮುಖ Nn. 63).

ಓಷ್ಠಪಾನ ôshṭha-pāna. A kiss (ಮುದ್ದಿಸ, ಪದನಕೂಟ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ಓಷ್ಠಿ ôshṭhi. = ಒಷ್ಟ No. 2, q. v. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಓಷ್ಠ್ಯ ôshṭhya. Labial.

ಓಷ್ಠ್ಯಸ್ವರ ôshṭhya-svara. The vowels u, ū, ô, au (Śmd. Cm. 60).

ಓಸರ ôsara. = ಬಾಸರ, ಬಾಸರು, ಬಾಸಕೆ. Going or bending to one side, sloping, slanting (as a wall), being unsatisfactorily counterpoised, as the burdens on an ox's back, etc. (My.); — an unsatisfactorily balanced burden (Č. Bp. 47, 46).

ಓಸರಿಕೆ ôsarikĕ. The state of bending to one side, etc. (Rām. 6, 10, 5).

ಓಸರಿಸು ôsarisu. To go to one side, side-ways, aside, or out of the way; to turn aside, to draw back, to retreat, to withdraw; to give way, to yield; to go away; to be removed; to keep aloof; to hesitate; to stop (ಅಪಸರಣ Śs.; Tē. ಒಸರಿಂಪು, ಒಸರಿಲ್ಪು, ಒಪಡಿಂಪು, ಒಪರಿಂಪು, ಒಸಿಲು = ಒಮು, ತೊಲುಗು; T. ಅಮರು; *cf.* T. ಒದುಂಗು, ಒದುಂಗು, & ಉದುಗು 1, ಒದಗು 1). ಒಸರಿಸಿ ಪಡೆಯದಿರೆ (ಅಸಿಲಂ) ತೊಕ್ಕದುಳ್ಳಂ (Mr. 53). ಒಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಒಸರಿಸಿದನ್ ಆಕ್ಷೆ ಕಸ್ತು? (Śmd. 16). ಕುತ್ತಮ್ ಒಸರಿಸಿದಂ (ಎದ್ದಿತ್ತಂ Śmd. I). See Bp. 1, 21; 8, 8; 9, 20; 17, 16; 27, 9; 28, 52; 40, 33. 47; 42, 9; 48, 29; 49, 10; 50, 37; 51, 50; 52, 16; 53, 19; 55, 4. 30; 59, 15; Rām. 6, 12, 34; Bh. 2, 13, 39; J. 5, 34; 30, 51. 2, to put to one side or aside; to remove; to quit, to abandon (ಅಪಾಸಾನ Śmd. Dh.; Tē.). ಮುಂಬರಿದ ಸಂಗಡಕ್ ಒಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Śmd. 135). See Grj. 10, 89; Bp. 2, 12; 4, 67; 18, 7; 20, 20; 36, 51; 42, 32; Rāv. 10, 6; Śāv. 1, 40; J. 5, 60; 11, 19; 13, 24; Rām. 28, 8.

ಓಸು ôsu. = ಮೀಟು, ಅಣಿಪು, ಅಪ್ಪು, etc. (My.). See ರಷೋಸು.

ಓಸುಗ ôsuga. = ಮೆಸುಗರ, ಮೆಸ್ಕರ. Cause, reason, sake; (on account of; T. ಒಜ, ಒಜರ, cause, reason, sake; see ಒಯ್ಯನೆ). ಬಾಡಪ್ರಕ್ಷಾಲನಗೋಸ್ಕುಗ ತಪ್ಪ ಉದಕ (ಬಾಪ್ಪ Nr.). ಧಿಕ್ಕಿಗೋಸುಗ (Bp. 43, 54). ಕರವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪದಸನ್ ಆ ಮುದಲ್ ಒಸುಗ (Č. Bp. 57, 88). See Bh. 2, 13, 38; 4, 6, 26; J. 4, 60; 18, 55; 23, 11. 42; Dp. 151, 3. *Cf.* ಕೋಸಕೆ, etc.

ಓಸುಗರ ôsugara. = ಮೆಸುಗ, etc. ಅದಕ್ಕೋಸುಗರ (ಪಾದ ಧ್ಯ, ಆಕ್ಷರ Nr.).

ಓಸ್ಕರ ôskara. = ಮೆಸುಗರ, etc. (My.). ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಕಾದರ ಒದಲೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಅತಂಗೆ ತಪ್ಪ ಒದಲೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆ ಧ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಮನೋವಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಪಿಡುವ ರಥವ (ಪಕ್ಷರಥ); ಆನೆ ಮಿನಿಯಲ್ ಒಸ್ಕರ ಮಾಡಿಪ ಕಬ್ಬ ಗುಡಿ (ಪಾಂ Nr.). ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (Sl. 112). See Sl. 55. 243. 274. 294. 453; B. 3, 34. 93.

ಓಹಿಲ ôhila. = ಒಹಿಳ. N. of a man (Sk. ಒಹಿಲ). See Bp. 9, 37; 43 sum.; 43, 16. 18. 22; 44 sum.; 44, 15. 35.

ಓಹಿಳ ôhiḷa. = ಒಹಿಲ. See Bp. 43, 35. 37. 67; 44, 8. 12. 16-20. 30. 31. 37. 50. 53; 54, 71. — ಒಹಿಳಯ್ಯ -ಅಮ್ಮ. (Bp. 43, 40; 44, 41. 42. 50. 68).

ಓಹೊ ô-hŏ. = ಓಹೋ (Bp. 10, 2; My.).

ಓಹೋ ô-hô. Ho! stop! oho! (ನಿವಾರಣ Śmd. 393; Tē.). See Śmd. 68; Bp. 14, 32; 25, 41; 32, 15; 59, 2; J. 2, 59; B. 3, 34. 77. 82. In My., S. Mhr., and Mhr. the term expresses wonder, admiration, or sudden delight. — ಒಹೋಹೋ. rep. (My.).

ಓಳ್ ôḷ. To have sexual intercourse (ಸಂಭೋಗ Śmd. Dh.; T. ಓದು).

ಓಳಿ ôḷi. = ಸಾಲ್. A continuous line, a row: a multitude, a number, a mass; succession (ಪಾವಡಿಗೆ, ಸಮೂಹ Kk. 72; ಮೊತ್ತ Bhn. 6; T.; Tē. ಒರಿ; Mhr. ಓಳ, *cf.* ಒರಡ). ತಕ್ಕಿದ ಓಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). See Bp. 12, 2; 18, 60. 109; 27, 1; 28, 19; 38, 11. 14; 44, 58; 51, 1. 73; 54, 77; 61, 27; Bh. 1, 12, 12; J. 3, 8; 15, 9; 33, 19; Kk. 90. — ಓಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಒಳಿಪಡು. (Dp. 58, 55). — ಒಳಿಪಡು. -ಪಡು. To form a line or be in a line; to form a mass or considerable body (Ch. v. 92; Bp. 50, 46).

ಓಳಿಗೆ ôḷigĕ. Tbh. of an ಒಳಿಕೆ (Śmd. 338; Mdb. MS. ಒಳಗೆ = ಒಳಿಕೆ).

ಓಟಿಯ ôḷu. 1. = ಎಂಟ್ 4, etc. Seven (S. Mhr., pronounced ಯೋಟು).

ಓಟಿಯ ôḷu. 2. = ಕೋದ್ 2, etc. (My.). See ಕೆಮ್ಮಿಯಿಂಕೆ, ಕೆಮ್ಮಿಕ್ಕಿ.

ಔ

AU

ಔ au. The sixteenth letter of the Alphabet (ಶೆmd. 12. 14). In Kannaḍa words it is another form of ಅವ (ಶೆmd. 189), or of ಅಉ (*e. g.* ಕವರ್=ಕೌರ್). *For all Kannaḍa and Tadbhava words with initial* ಔ *see under initial* ಅವ *and* ಅಉ, *e. g.* ಔಷು see as ಅಉಷು, ಅವುಷು; ಔಷಲ as ಅವುಷಲ.—In Sk. terms ಔ occasionally occurs instead of ಅಉ, *e. g.* ಸೌಧ್ಯ=ಸಉಧ್ಯ (Nn. 162).

ಔಕಾರ au-kâra. The letter ಔ (ಶೆmd. 11).

ಔಕ್ಷಕ aukshaka. (fr. ಉಕ್ಷನ್). *A multitude of oxen.*

ಔಘ augha. A mass, a multitude (ಸೈನ್ಯವು Mr. 423). ಪ್ರಳಯೌಘ (ವೀರಜಿಗಳ್ Nn. 141). 2, a flood.

ಔಚಿತಿ auchiti. (fr. ಉಚಿತ). *Fitness, propriety.*

ಔಚಿತ್ಯ auchitya. *Fitness, propriety;* pleasure, delight (ಶೆmd. 116. 209 Cm.); one in whom one takes pleasure (J. 2, 65).

ಔಜಸ aujasa. (fr. ಓಜಸ್). Lustre, shine (My.); gold (Sk.).

ಔತಪ autapa. A vow of silence with the Jainas (ಜೈನರ ವ್ರತವಿಶೇಷ Mr. 222).

ಔತ್ತರೇಯ auttarêya. (fr. ಉತ್ತರ). Belonging to the north (My.; G.). 2, N. of a son of Uttarâ, Janamêjaya's father Parikshit (My.).

ಔತ್ತಾನಪಾದಿ auttânapâdi. (fr. ಉತ್ತಾನಪಾದ). N. of Dhruva, grandson of the first Manu. 2, *the polar star.*

ಔತ್ವ autva. The letter ಔ (ಶೆmd. 65. 132. 188. 355; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಔತ್ಸುಕ್ಯ autsukya. (fr. ಉತ್ಸುಕ). Anxiety, uneasiness, regret; —ardent desire, longing, eagerness, zeal (ಉತ್ಸುಕ ರಿ. II, 114; My.). See ಕತರಲು; B. 5, 180.

ಔದನಿಕ audanika. (fr. ಓದನ). *A cook.*

ಔದರಿಕ audarika. (fr. ಉದರ). *Voracious.*

ಔದಾರ್ಯ audârya. (fr. ಉದಾರ). Generosity, nobility, magnanimity, greatness. (My.; B. 5, 162).

ಔದಾಸೀನ audâsîna.=ಉಪೇಕ್ಷಾಸೀನ, ಔದಾಸೀನ್ಯ.

ಔದಾಸೀನ್ಯ audâsînya. (fr. ಉದಾಸೀನ). Indifference; apathy. (My.).

ಔದುಂಬರ audumbara. (fr. ಉದುಂಬರ). Coming from the udumbara tree. 2, the udumbara tree itself (ಮುಗ್ಧಹರು, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. (fr. ಉದ್ಧತ). The state of being raised or puffed up; arrogance; overbearing manner. See ಉ ಕಾರ, ಮುಖ; Râv. 5, after 131.

ಔದ್ವಾಹಿಕ audvâhika. (fr. ಉದ್ವಾಹ). Relating to marriage. (My.). 2, a gift made to a woman at her marriage.

ಔನತ್ಯ aunnatya. (fr. ಉನ್ನತ). Height; greatness (ಮುಖ್ಯ, ಮೊದಲಿನ ವಸ್ತುವಿನ Nn. 136; My.); haughtiness (My.; Sl. 68). See ಮುಖೋನ್ನತ್ಯ.

ಔಪಗವ aupagava. (fr. ಉಪಗು). Belonging to Upagu.

ಔಪಗವಕ aupagavaka. *An assemblage of Aupagavas or descendants of Upagu.*

ಔಪಚ್ಛಂದಸಿಕ aupachchhandasika. (fr. ಉಪಚ್ಛಂದಸ್). A kind of metre (Ch.).

ಔಪಮ್ಯ aupamya. (fr. ಉಪಮಾ). Condition of resemblance or equality, similitude, comparison. See Kâvy. III, 3, D, 116 seq.

ಔಪಯಿಕ aupayika. (fr. ಉಪಾಯ). *Answering a purpose, fit, proper.*

ಔಪಲ aupala. (fr. ಉಪಲ). Belonging to a stone or stones; stony; of stone. (R.).

ಔಪವಾಹ್ಯ aupavâhya. (fr. ಉಪವಾಹ). *A royal elephant* (ಸ್ವಪರಂ ನೆಗಪು ತಾಳ್ದ ಆನೆ Mr. 150).

ಔಪಾಸನ aupâsana. (fr. ಉಪಾಸನ). The fire used for domestic worship. 2, a kind of adoration of Agni (My.). 3, a small cake offered to the manes. 4, connected with worship, devotional.

ಔಮಿನ aumina. (fr. ಉಮಾ). *A field of flax.*

ಔರಭ್ರ aurabhra. (fr. ಉರಭ್ರ). *A coarse woollen blanket.*

ಔರಭ್ರಕ aurabhraka. *A flock of sheep.*

ಔರಸ aurasa. (fr. ಉರಸ್). Belonging to or produced from the breast (or by one's self); *legitimate* (J. 28, 57; My.); *a legitimate son.* ಔರಸಸನ್ತತಿ (B. 4, 217; My.).

ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ aurdhvadêhika. (fr. ಊರ್ಧ್ವದೇಹ). Referring to the state after death; funereal; *the obsequies of a deceased person; whatever is given or performed on a person's decease.*

ಔರ್ವ aurva. (fr. ಉರ್ವ). Relating to Urva. 2, belonging to or being produced from the thigh (ûru): a descendant of Bhṛigu and preceptor to Sagara. 3, N. of a son of Vasishṭha. 4, *submarine fire.*

ಔಲೂಕ್ಯ aulûkya. (fr. ಉಲೂಕ). Owl-like; a follower of the Vaiśêshika doctrine; Kaṇâda ṛishi (G.).

ಔಶೀರ aušîra. (fr. ಉಶೀರ). *A couch, serving also the purposes of a seat; a seat, a chair.* 2, *the handle to the cow's tail or Čâmara.*

ಔಷಧ aushadha. (fr. ಓಜಸ್). = ಅಗಸಿದ್ದಿ, ಔಷಧ. A herb; *any medicament or drug.*—ಔಷಧ ಮಾಡು, to prepare medicine; to apply remedies (G.; B. 5, 273).

ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ aushadha-âčârya. The physician of the gods (ಧನ್ವನ್ತರಿ Mr. 390).

ಔಷಧಿ aushadhi. = ಔಷಧ (ಲೇಪ, etc. Mr. 390). ಮೋದಿಸು ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಔಷಧಿಯುಮ್ ಆಳ್ತಂ (ಶೆmd. I).

ಔಷ್ಟ್ರಕ aushṭraka. (fr. ಉಷ್ಟ್ರ). *A herd of camels.*

ಔಸದ ausada. Tbh. of ಔಷಧ (ಶೆmd. 335. 339; My.).

ಂ

ಂ ṁ. 1. The seventeenth letter of the Alphabet. It is an *avargîya* letter, and has been called the neutral or unmodified nasal. In the Śmd. its names are: bindu, anusvâra, sŏnnĕ or śûnya (19. 20). It belongs to the yôgavâhas (25. 26. 43. 44). The *unmodified nasal* always precedes the avargîya letters ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, ಶ್, ಷ್, ಸ್, ಹ್ in the body of a word or in composition, *e. g.* ಅಂಶ, ಅಂಸ, ಅಂಹಿ, ಸಂಯುಜ, ಸಂರಕ್ಷಣ, ಸಂವಾಸ, ಸಂವಿತ್ತಿ, ಸಂವೆದು, ಪಂಕ್ತಿ, ಸಂಸರ್ಗ, ಸಂಹಿ. Remark: The five *vargîya* letters ಙ್, ಞ್, ಣ್, ನ್ and ಮ್, that express the nasal sound as *modified* by guttural, palatal, lingual, dental, and labial pronunciation (Śmd. 24), are often, *for the sake of more expeditious writing*, replaced by the sign of the unmodified sŏnnĕ. With regard to ಙ್ and ಞ್ this convenient mode of writing has been adopted also for this Dictionary; *but the alphabetical places of the two letters have been retained*, so that, *e. g.*, ಅಙ follows ಅಚ್ಛ, and ಅಞ follows ಅಜ್ಞ. When in Kannaḍa *final* ಂ is followed by a vowel, it changes into ನ್, ಮ್, or ವ್ (Śmd. 127. 128; *cf.* 192. 193).

ಂ ṁ. 2. = ಅಂ (aṁ) 3 q. v., of which it is the *grammatical* form (Śmd. 114. 115).

ಃ

ಃ ḥ. The eighteenth letter of the Alphabet, (called visarga, Śmd. 19. 20. 44. 45). It is an unmodified (avargîya) sibilant, and one of the four yôgavâhas (26. 44).

ಽ

ಽ ḳ. The nineteenth letter of the Alphabet. It is a guttural sibilant, used before ಶ್ (Śmd. 25. 26), and one of the four yôgavâhas (26. 44. 45). It is called jihvâmûlîya (26), the tongue-root sibilant, and according to its sign which has the shape of the thunderbolt, vajrâkṛiti. See ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ.

ಀ

ಀ ẖ. or ಀ (*i. e.* the K. consonant ಀ, in Illâ. and Abh. P. MSS.). or ಀ (in Vôpadêva's grammar). The twentieth letter of the Alphabet. It is a kind of sibilant, used before ಪ್ (Śmd. 25. 26), and one of the four yôgavâhas (26. 44. 45). It is called upadhmânîya (26), the to-be-breathed one, and according to its sign which has the shape (of a female's breast 26, or that) of an elephant's two frontal bones, gajakumbhâkṛiti. See ತೞುಪ್ಪಣ್ಣ, ನಿಜ್ಜಾದಿಕ, ಪುಲ್ಲಿ, ಪುಲ್ಲಿಕ, ಪುಲ್ಲಿಗಾವ, ಪುಲ್ಲಿದಸ್ಸ, ಪುಲ್ಲಿಧಸ್ಸ, ಪುಲ್ಲಿಪತ್ರ, ಪುಲ್ಲಿರಸ, ಪುಲ್ಲಿಲಿಙ್, ಪುಲ್ಲಿವಡಿ, ಪುಲ್ಲಿ, ಬಾಟಿ, ಪುಲ್ಲಿಹೀಣಿ, ಪೊಲ್ಲಿ, ಬಟಿಮ್ಮುರ, ಬಾಲ್ಲಿ, ಬಾಲ್ಲಿವಿಸ್ಸ, ಯುಲ್ಲಿಟಿಙ, ರುಪ್ಪಲ್ಲಿ, ವರ್ಣಪುಲ್ಲಿ.—In Illâ. 2, 28 the MS. has: ಕಲಮಾಟಂ ಧವಲಿತ್ ಕನ್ನಡ ಬಾಡೆಕ್ ಮುಲಂ, etc. (instead of ಕನ್ನಡ ಬಾಡೆಕ್). See ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ.

ಕ್ K

ಕ್ k. The twenty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). When the initial of the second word of a compound, it sometimes remains unchanged (Śmd. 78. 79. 80. 198. 199. 207. 208. 209. 210. 217. 222. 225. 386), but often changes into ಗ್ (77. 78. 195. 197. 198. 199. 200. 202. 203. 205. 206. 207. 210-216. 218. 221-224. 381. 386. 387). Once it takes the form of ಙ್ (215).

ಕ k-a. 1. The letter ಕ when pronounced with the short a, as is generally done at school. — ಕಕ್ಕೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The under-letter ್ (C.).

ಕ ka. 2. = ಕೆ 1, etc., in ಅಕ, ಉನಕ, ತನಕ.

ಕ ka. 1. (= ಗ 1). An affix for forming masculine nouns (Śmd. 241), probably taken from Sk. 2, an affix for the formation of neuter nouns. ಧಾನದೊಳು ಕಪ್ರತ್ಯಯದುದ್ಭವಾಸ್ಪ, ಉಮಾಕಂ, ನದುಗಕ್ಕುಂ ಎಮ್ಬುದಕ್ಕೆ (240 Mdh. MS.; *cf.* ಕಮಿಗ).

ಕ ka. 2. *The god Brahmâ.* 2, *the soul.* 3, *the sun.* 4, *wind.* 5, *the head.* 6, *water.* 7, *pleasure.* 8, the number one (Mr. 349). *Cf.* ಕಂ & ಕಮ್.

ಕಂ kaṁ. = ಕಮ್. The god Brahmâ (ಸರೋಜಾಸನಪದ್ಮಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 7; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Mr. 493). 2, the soul (ಆತ್ಮನು Nn. 7). 3, the body considered as the field of the indwelling and working of the soul (ಕ್ಷೇತ್ರ Mr. 506). 4, the sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 7). 5, wind (ಪವನ, ವಾಯು 7; ವಾಯುವ Mr. 493). 6, the head (ತಲೆ, ಮಸ್ತಕ 7; ತಲೆ 493). 7, water (ಉದಕ 7; ನೀರು 493). 8, heaven (ಸ್ವರ್ಗ 7; Mr. 506). 9, fire (ಅಗ್ನಿ 7; ಅಗ್ನಿ o. r. ಅಗ್ನಿ 506). 10, an organ of sense (ಇಂದ್ರಿಯ 7; 506). 11, the sky (ವ್ಯೋಮ 506). 12, an ascetic (ಯತಿ ಕ 506). 13, a parrot (ಶುಕ, ಗಿಳಿ 7). 14, a peacock (ನವಿಲ್ 7). 15, pleasure (ಸುಖಾನ್ನ 493). 16, a zero (ಶೂನ್ಯ 506).

ಕಂಯಿ kaṁyi. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (ಕಟು Čb.; C.).

ಕಂಸ kaṁsa. 1. (= ಕಂಚು). Brass, bell-metal. 2, *a vessel made of metal, a drinking vessel, a goblet.* 3, a king of Mathurâ, the uncle and enemy of Kṛishṇa (Śmd. 183).

ಕಂಸ kaṁsa. 2. A segment of a circle as a parenthesis: a bracket (Mhr.; S. Mhr.);—an arc (Mhr.).

ಕಂಸಜಿತ್ kaṁsa-jit. The conqueror of Kaṁsa: *Kṛishṇa.*

ಕಂಸತಾಳ kaṁsa-tâla. A cymbal of bell-metal or brass (Bp. 12, 34).

ಕಂಸಹರ kaṁsa-hara. The destroyer of Kaṁsa: Kṛishṇa (Mr. 18).

ಕಂಸಾಂತಕ kaṁsa-antaka. = ಕಂಸಹರ. (J. 14, 26).

ಕಂಸಾರಾತಿ kaṁsa-arâti. The enemy of Kaṁsa: *Kṛishṇa.*

ಕಂಸಾರಿ kaṁsa-ari. = ಕಂಸಾರಾತಿ. (J. 10, 49; 13 sum.). 2, a kind of metrical foot (Čh.).

ಕಂಸಾಳ kaṁsâḷa. Tbh. of ಕಾಂಸ್ಯತಾಳ (Śmd. 381). A kind of cymbal; a gong (ಜಾಗಟೆ Śm. 64; ಕಂಚಾಳ, ಜಾಗಟೆ Kk. 67, o. rs. of ಕಂಚಾಳ: ಚಾಳ, ಬಾಳಿ); a triangle (My.). See Bp. 12, 44; Č. Bp. 5, 7.

ಕಂಸಾಳಕ kaṁsâḷaka. A male gold- or silver-smith (My.; Tē. ಕಂಸಾಲವಾಡು).

ಕಂಸಾಳಗಿತ್ತಿ kâṁsâḷa-gitti. A female cymbal-beater (Bp. 5, 43). 2, a female of the kaṁsâḷakas (My.).

ಕಕ್ kak. = ಕಾ 2, etc. — ಕಕ್ಕಾಬಾದೇ ಕಾಯಿ. The Colocynth (ಕಾಡ ಕಬದೇ ಕಾಯಿ, ಇಕ್ಕಬಾರುತೆ G.; My.).

ಕಕಲಾತೆ kakalâtĕ. = ಕಕುಲತೆ, etc. Love (C.).

ಕಕಾರ ka-kâra. The letter ಕ (Śmd. 11).

ಕಕುತ್ಸ್ಥ kakud-stha. N. of a grandson of Ikshvâku. (Râm. 3, 8, 13; My.).

ಕಕುತ್ಸ್ಥಜ kakutstha-ja. Râma (Râm. 4, 1, 21).

ಕಕುದ್ kakud. = ಕಕುದ. *A peak or summit, etc.*

ಕಕುದ kakuda. = ಕಕುದ್. *A peak or summit* (ಆಧ್ರಿತಟ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 143). 2, *a bull's hump* (ಗೂಳಿಯ ಬೆನ್ನ ಹುಣಿಲು 143, o. r. ಹುಳಿಲು). 3, a horn (ಗೂಳಿಯ ಕೊಮ್ಮು 143, o. r. ಕೊಂಬು). 4, the snout of a bull (ದುಮುಳಿ 143, in one MS.). 5, a bull (ಪುಂಗವ, ಗೂಳಿ 143). 6, *pre-eminent, chief; eminence, superiority* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ 143). 7, an ensign or symbol of royalty. 8, a sword (ಕೈಬಾಣ, ಖಡ್ಗ 143). 9, the sky (ದೇವಪೋಲಂಗ, ಆಕಾಶ 143).

ಕಕುದ್ಮ kakudma. Tbh. of ಕಕುದ್ಮತ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಕಕುದ್ಮತ್ kakud-mat. *A bull;* an ox.

ಕಕುದ್ಮತಿ kakud-mati. *The hip and loins* (ಜಘನ Hlā.; ಪುಟ್ಟೆ ಗಳ ತಟದ ಕಾಯಿ Mr. 331, o. r. ಕಾಟೆ).

ಕಕುಫ kakupha. = ಕಕ್ಕುಭ, etc. (Mg.).

ಕಕುಭ್ kakubh. = ಕಕುಫ. A summit. 2, *a region, a quarter.*

ಕಕುಭ kakubha. = ಕಕುಭ್ (Śmd. 106). A region, a quarter (ದಿಙ್ಮಂಡಲ, ದಿಕ್ಕುಗಳ್ Nn. 128; ದಿಕ್ಕು Mr. 57). 2, pre-eminent, chief (ಮುಖ್ಯ 128). 3, *a wooden vessel covered with leather, placed under the neck of a lute, to render the sound deeper* (ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.). 4, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ತೊಡಮುರಿ 128; ಉರ್ಜುನ, ಮುರಿ Mr. 113). 5, one of the râgas or personified musical modes (ಗೀತ, ಗೀತವಿಧ 128).

ಕಕುಲತೆ kakulatĕ. = ಕಕಲಾತೆ, ಕಕುಲಾತೆ, ಕಕುಳತೆ. ಕಕ್ಕುಲಾತೆ, ಕಕ್ಕುಲತೆ, ಕಕ್ಕುಳಿತೆ. Love (My.; ಪ್ರೀತಿ G.); compassion (My.; T. ಕಕ್ಕು, to pity); desire, especially vain desire (see ಕಕ್ಕುಲತೆ; Tē. ಕಕ್ಕುರಿ, ಕಕ್ಕುತಿರ್).

ಕಕುಲಾತೆ kakulâtĕ. = ಕಕುಲತೆ. Love; compassion (C.).

ಕಕುಳತೆ kakuḷatĕ. = ಕಕುಲತೆ. (My.).

ಕಕೂಟ kakūṭa. A kind of bird (ಪಕ್ಷಿ Mr. 172).

ಕಕೋಕ kakōka. = ಕಕ್ಕೋಕ. (C.).

ಕಕ್ಕ kakka. = ಕಕ್ಕಂ. — ಕಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕಂ. relt. = ಕಕ್ಕಂ ಬಿಕ್ಕಂ, q. v. (My.).

ಕಕ್ಕ kakka. = ಕಾಕ. A father's younger brother (C.; Tē. ಕಕ್ಕೆ, papa, daddy). — ಕಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಕಕ್ಕಯ್ಯ. (Bp. 61,

9). — ಕಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 3, 82; 9, 46; 37, 6; 47, 34; 57, 21. 29; My. = ಕಕ್ಕ). See ಮೋಹರ—.

ಕಕ್ಕಡ kakkaḍa. A piece of twisted cloth dipped in oil, lighted, and carried about in the hand as a temporary light (C.; Tē. ಕಾಗಡೆ; Mhr. ಕಾಕಡಾ, ಕಾಕ್ಡಾಡಾ). ಒಪ್ಪು ಕಕ್ಕಡ ಪಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಮೋಗು! (B. 4, 62).

ಕಕ್ಕಡಿ kakkaḍi. 1. (fr. ಕಡಿ 4?) (= ಕರ್ಕಡೆ). A weapon so called (M. ಕಕ್ಕಡೆ, a dagger; Sk. ಕರ್ಕಟ, a sword; Mhr., H. ಖಾಂಡೇರ, a sort of dagger). See Rāv. 6, after 11; Bh. 1, 7, 21. — ಕಕ್ಕಡಿಬಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śāv. 3, 24).

ಕಕ್ಕಡಿ kakkaḍi. 2. = ಕಟ್ಟಕಡೆ s. ಕಟ್ಟ 2. (My.).

ಕಕ್ಕರ kakkara. = ಕಕ್ಕ. Tbh. of ಕೃಕರ. — ಕಕ್ಕರವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. (ಕೃಕರ Sl. 178).

ಕಕ್ಕರಿ kakkari. = ಕಕ್ಕ, ಕೊಕ್ಕರಿ, (ಕುಯುಂ), ಕೊಗ್ಗ, ಕೊಂಗ, ಕೊಂಗು 2, ಕೊಂಗರಿ, etc. — ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. relt. Crookedness (My.).

ಕಕ್ಕಲಾತೆ kakkalâtĕ. = ಕಕುಲತೆ. Love; compassion (My.).

ಕಕ್ಕಸ kakkasa. Trouble (heavy breathing, etc.) arising from an overloaded stomach, from running very fast, etc. (S. Mhr.; T. ಕರಿ, to be sick in the stomach). — ಕಕ್ಕಸಪಡ್ಬುಮು. -ಪೆಮು. To suffer anguish (Śāv. 2, 15).

ಕಕ್ಕಸ kakkasa. Tbh. of ಕರ್ಕಶ (Śmd. 345; 49). (ನಂಗೆ ಚೆ. I, 86). ಕಕ್ಕಸನ ಮೂರ್ ಬಣ್ಣ, ಲೆಕ್ಕಾಯಿತು! ಮೂಲಿಪೆನ್ನರೆ ನಕ್ಕೊಳ್ ಲೆಲ್ಲ; ಮಿನಿಸೋರೆಲ್ಲರೂ, ಮುನುಮ? (Dp. 28, 2). See C. Bp. 45, 29; J. 2, 62; 7, 31; 14, 6; 21, 35; 26, 11; ಕಮಗಕ್ಕಸ.

ಕಕ್ಕಸಗಾರ kakkasa-gāra. A severe, cruel man (My.). Feminine: ಕಕ್ಕಸಗಾರ್ತಿ (My.).

ಕಕ್ಕಸಜವ್ವನಿಗ kakkasa-javvana. Tbh. of ಕರ್ಕಶಯೌವನ (Śmd. 376).

ಕಕ್ಕಸತೆ kakkasatĕ. = ಕರ್ಕಶತೆ, q. v.

ಕಕ್ಕಸು kakkasu. = ಕಕ್ಕೂಸು. A cac-hus: a privy (My.; M. ಕಕ್ಕಸ್; fr. the Danes or Dutch).

ಕಕ್ಕಾ kakkâ. (fr. ಕಲಕು 2?). = ಕಕ್ಕು 2. — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. relt. An affrighted or timid man (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. relt. Fear, fright, alarm (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. relt. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕು. relt. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. (My.).

ಕಕ್ಕಿ kakki. = ಕಕ್ಕೆ. — ಕಕ್ಕೀ ಗಿಡ. The tree Cassia fistula (ವ್ಯಾಧಿಘಾತ G.; S. Mhr.).

ಕಕ್ಕಿ kakki. (fr. ಕಕ್ಕ). A mother's younger sister; an uncle's wife (My.); a step-mother (My.).

ಕಕ್ಕಿಸು kakkisu. To cause to vomit (G.). 2, to make one discharge from the stomach; to make one give up, as what he has wrongfully seized and appropriated, to make him restore or refund (My.; Tē. ಕಕ್ಕಿಸಂದು, ಕಕ್ಕಿಸಿಲ್ಲು; T. ಕಕ್ಕ ವೈ).

ಕಕ್ಕು kakku. 1. = ಕಡಿಕು 1, ಕಡುಕು 1, ಕಲಕು, ಕರ್ಕಶ 1, ಗರಕು. A jag, a notch, a dent; the rough part of a millstone or of a saw, the toothed part of a file or saw, of a horse's bit, etc.; jaggedness, irregular surface, roughness; sharpness (Tē.; Tē. also ಕಡಕು, ಕಡುಕು; T., M. ಕರುಕ್ಕು; T. also: the edge of a knife or sword). (ಕುಮುದೆಗೆ) ತಿಳ್ಳಿನ ಕೆಮ್ಮು ಸಿದು ಎಸಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಲೇಸು, ಕಕ್ಕು ಕಡಿದಾಗೆ ಮೊಲ್ಲಂ (Mr. 277). — ಕಕ್ಕುದಲೆ. -ಕಲೆ 3. = ಕಕ್ಕುಳ್ಳಲೆ (Śs.), ಕಡುಬಾಳ್ದಲೆ. A toothed, or sharp, sword. — ಕಕ್ಕುಳ್ಳದಿ. -ಂ-ತಿ. = ಕಕ್ಕುದಲೆ. (Śs.).

ಕಕ್ಕು kakku. 2. = ಕಕ್ಕಾ. — ಕಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. (C.).

ಕಕ್ಕು kakku. 3. (fr. ಕಡಿ 4?). A shiver, a splinter (ಸಿಗುಬಿ Śm. 79; *cf.* ಕಿಚ್ಚಿ, ಚಿಚ್ಚಿ?).

ಕಕ್ಕು kakku. 4. (fr. ಕಲ 1). = ಕಮ್ಮು. To vomit (My.; in S. Mhr. especially used in regard to children; ಉಚ್ಚಾರ Śm. 79; T., Tē., Tu.; T. ಕಕ್ಕು, to retch, to hawk; *cf.* ಕಕ್ಕಸ?). ಬಿಕ್ಕು ಕಲಿಯೆಯ ತಿನ್ದು ಕಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 5, 32). ಕಕ್ಕಿ ಕೆಣ್ಣಾ ಆಸ್ಸ (ಸದುಪ್ಪರಣ Sl. 420).

ಕಕ್ಕು kakku. 5. Vomiting; the thing vomited (S. Mhr.; Tē.). — ಕಕ್ಕುರೋಗ. Vomiting, sickness (ವೈದ್ಯವಿಳಾಸ, ಪದ Sl. 201).

ಕಕ್ಕುಲತೆ kakkulatĕ. = ಕಕುಲತೆ, etc. Love; compassion (My.). ಒಕ್ಕಲು ಮಗಿ ಸುಮ್ಮಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಕ್ಕುಲತೆ ಮಮ್ಮಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prv.).

ಕಕ್ಕುಲಿತೆ kakkulitĕ. Love, compassion (My.; Bh. 1, 6, 33; Rām. 5, 8, 68; J. 6, 35); excessive desire, vain desire (Bp. 40, 33; J. 13, 7; 26, 35). ಬಹುಸಂಸಾರ ದುಃಖಮಯ ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯೊಳು ಬಿದ್ದೆನು (Dp. 6, 3). See Dp. 36, 2; 40, 1. — ಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To feel vain desire (Dp. 53, 5).

ಕಕ್ಕುಲಿತೆಕಾರಿ kakkulitĕ-kâra. A man who loves (Bh. 7, 15, 50).

ಕಕ್ಕೆ kakkĕ. = ಕಕ್ಕೆ. A tree with clusters of yellow flowers and long round legumes, the pudding-pipe tree, Cassia fistula L. (ಆರಗ್ವಧ, ಆರೇವತ, ಪಯಸ್ಯ, ವ್ಯಾಧಿಘಾತ, ಪಯುರಂಗಲು, ಕೃತಮಾಲ, ಸುವರ್ಣಕ, etc. Nr.; ಆರಗ್ವಧ, ಸ್ವರ್ಣಪ್ರಪ್ಪಿ, ರಾಜತರು, etc. Mr. 114; My.; Tu.; T. ಕವುಕ್ಕೈ, ಕೊಕ್ಕೈ; M. ಕೊಕ್ಕೆ). — ಕಕ್ಕೆಯ ಕಾಯಿ. (Sl. 126). — ಕಕ್ಕೆಯ ಗಿಡ. (Sl. 126). — ಕಕ್ಕೆಯ ಮರ. (Nr.).

ಕಕ್ಕೋಕ kakkôka. = ಕಕುಭ, ಕಕೋಕ, ಕೊಕ್ಕ. N. of a Paṇḍita (My.; T. ಕೊಕ್ಕೋಗ, a treatise on women, their behaviour, etc. of a very lewd character; the book was written by ಕೊಕ್ಕೋಗಮುನಿ in Sk., and translated into Tamil by ಅವಿಚಿಲ ರಾಮಪಾಣ್ಡಿಯನ್, Rottler s. v. & s. ಕರಮ). — ಕಕ್ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ. = ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ and the T. ಕೊಕ್ಕೋಗ (My.; occasionally in S. Mhr., where it is also called ಆನಂಗರಂಗಶಾಸ್ತ್ರ or ಕೋಕ ಮುನಿಶಾಸ್ತ್ರ).

ಕಕ್ಕೋಲ kakkôla. = ಕಕೋಲ. *N. of a plant bearing a berry, the inner part of which is a waxy and aromatic substance; a perfume prepared from the berries of this plant.*

ಕಕ್ಕೋಲಕ kakkôlaka. = ಕಕ್ಕೋಲ, ಕಕೋಲಫಲ. *A perfume prepared from the berries of the* ಕಕ್ಕೋಲ (ಗದುಳಚಾರ G.).

ಕಕ್ಕೋಸು kakkôsu. = ಕಕ್ಕಸು. (My.).

ಕಕ್ಖಟ kakkhaṭa. *Hard.*

ಕಕ್ರ kakra. Tbh. of ಕೃಕರ. The printed partridge or southern Francolin, Francolinus pictus (Bl.);—the eyed

partridge, Perdix oculea (Bd.);—the red-billed quail, Coturnix erythrohyncha (Bd.).

ಕಕ್ಷ kaksha.=ಕಚ್ಚೆ 1, ಕಚ್ಚೆ. *The hem of a garment tucked into the waist-band* (ಕಚ್ಚೆ Mr. 491). 2, *a piece of cloth worn over the privities* (ಕೌಪ Nn. 117). 3, *a girdle*, a string or zone for fastening a cloth round the waist (ಉಪವೀತ, ಉಪವಾಸ 117; ಕಾಂಚಿ 491). 4, *grass*. 5, *a climbing plant*. 6, *a court in a palace, etc.* (ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಣ 117; ಮುಸ್ಸಿರಿಯ ಮುಮ್ಮಡಿಗ 491). 7, *the armpit* (ಕಂಕುಳು 117; ಕಂಕುಳ್ Mr. 321. 486, o. r. ಕೊಂಕಳ್). 8, a forest, a wild (ಕಾಡ್ಗಾರ, ಅಡವಿ 117; ಆಟವಿ, ಏಪಿನ, etc. Mr. 151). 9, an objection or reply in argument. 10, the side or flank. See Prv. s. ಪ್ರಕ್ಷ.

ಕಕ್ಷಪಾಲ kaksha-pâla. A bag carried under the armpit (Ny., also ಕಕ್ಷಪಾಳ).

ಕಕ್ಷಪಾಲಿಕೆ kaksha-pâlikĕ.=ಕಕ್ಷಪಾಲ. (Rśv. 5, after 25; V. 14, 31; My.).

ಕಕ್ಷಪುಟ kaksha-puṭa.=ಕಕ್ಷಪಾಲ. (Grj. 2, after 106).

ಕಕ್ಷಮೂಲ kaksha-mûla. The armpit. See ಕಕ್ಷಮೂಲ.

ಕಕ್ಷಾಂತರ kaksha-antara. *An inner court of a palace, etc.; an open space surrounded by buildings* (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮುಚ್ಚಿರು ಸಿಲಿಪ್ಪ Mr. 201).

ಕಕ್ಷಾಪಟ kakshâ-paṭa.=ಕಚ್ಚೆಪಿ, ಕಚ್ಚೆಪಿ. *A cloth passed between the legs to cover the privities.*

ಕಕ್ಷಿ kakshi. One party as opposed to another; objection, contention (My.).

ಕಕ್ಷಿಗಾರ kakshi-gâra. A party (in a civil or criminal case); one who maintains or defends a claim or wrong at issue (My.).

ಕಕ್ಷೆ kakshĕ.=ಕಕ್ಷ Nos. 3. 6. 9. 2, the orbit of a planet (Mhr.; My.; B. 5, 182).

ಕಕ್ಷೆಸು kakshĕsu. A kind of arrow (ಕಡಿಕೆಯಮ್ಮು Mr. 206).

ಕಕ್ಷ್ಯೆ kakshyĕ. *An elephant's girth;* a girdle or zone. 2, *enclosure of an edifice; an open space surrounded by buildings, the square left unroofed in the centre of a house* (see ನಡುಮನೆ).

ಕಗ್ kag. (=ಕೆಡು 1, q. v., ಕಸ 1, etc.). Hardness; strength; etc.—**ಕಗ್ಗಂಟು**.=ಕಡಿಗಂಟು, ಕಡುಗಂಟು. A fast knot that cannot be easily untied (C.);—a hard knot in wood (My.).—**ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ**.-ತ್ತಲೆ.=ಕಡುಗತ್ತಲೆ. Thick darkness (J. 26, 6; C.; B. 3, 125).—**ಕಗ್ಗಲಿ**. -ಳಿ. The tree Mimosa sundra Roxb. (Acacia sundra Dec., St. & Pl.). 2, the tree Acacia catechu Willd. (Mimosa catechu Lin.; M. ಕಠಿಸ್ಖಾಲಿ; ಗಾಯತ್ರಿ, ಖಾಲಿಖನಿಯ, ಖದಿರ, ದಕ್ಷ ಧಾವನ, ಶಖಾಯುಧ ಮುಂ Sl. 314). ಬಿಳಿ ಕಗ್ಗಲಿ ಮರ (ಕದರ, ಸಿಪಾಖಿರ, ಸೋಪುಮರ್ಲು 134). ಮುಗ್ಗಕ್ಕೆಮಳ್ಳಿ ಕಗ್ಗಲಿ ಗಿಡ (ಆರ ಮೊಡ, ಎಳ್ಳು ಖಿಡ, ಮುಳ್ಳುಕಗ್ಗಲಿ ಮರ 134). 3,=ಕಾರ್ಕಳ ಗಿಡ (My.). 4, a man of distinguished valor (My.).—**ಕಗ್ಗಲ್ಲು**. -ಳಲ್ಲು. =ಕಡುಗಲ್ಲು. A very hard stone (My.).—**ಕಗ್ಗಾಡು**. -ಕಾಡು. A thick-set, impervious jungle (My.).—**ಕಗ್ಗಾಯಿ**. -ಕಾಯಿ. =ಕಡುಗಾಯಿ. A hard, or an unripe, fruit (C.).—**ಕಗ್ಗಾರು**. -ಕಾರು. Excess of rain (My.).—**ಕಗ್ಗಾಲು**. Great dryness, drought (My.).—**ಕಗ್ಗಾಲು**. -ಕಾಲು. A trying time, famine (My.).—**ಕಗ್ಗುಮ್ಮಳ**. -ಕುಮ್ಮಳ. A hard gourd (My.).—**ಕಗ್ಗೂಡಿ**. -ಕೊಡಿ. A kind of Basilicum, Ocymum sanctum Lin. (ಕುರೆಂಗ, ಖಡಿಮರ, ಮರ್ಜಾಸ Nr.; ಜಾಖರಿ, ಕ್ಷುತ್ರಪತ್ರ Mr. 129, o. rs. ಜಾರಿಕ್ಷೆ, ಜಾಸಜಾ, ಚಿತ್ರಪತ್ರ). ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೂಡಿ, Ocymum gratissimum Lin. (ಆರ್ಜಕ Nr.).—**ಕಗ್ಗೊರ್ಕ**. -ಕೊರ್ಕ. =ಕಗ್ಗೂಡಿ. (ಮರ್ಜಾಸ, etc., ಕಾಮುಕಸ್ಮೃತೀ ಗಿಡ, ಕಡುಗಗ್ಗೋ ಗಿಡ Sl. 141). ಬಿಳೀ ಕಗ್ಗೂಡಿ (ಆರ್ಜಕ, ಬಿಳೀ ಗಗ್ಗೋ ಗಿಡ 141). **ಕಗ್ಗೂಡಿ**. -ಕೊಡಿ. A foll murder (Râm. 3, 4, 17; 3, 8, 10; Bh. 4, 3, 53).

ಕಗ್ಗ kagga. A long, tedious speech or literary composition (My.).—**ಕಗ್ಗಪದ**. -ಉದ. A man of long, tedious speech (My.).

ಕಗ್ಗನೆ kagganĕ.=ಕಂಗಪೆ. (Abh. P. 13, 21).

ಕಗ್ಗು kaggu.=ಕಂಗು 3, ಕಪಗು, ಕಪರು No. 1, etc., ಗಸ್ಕು. (Pungency), disagreeableness, especially said of the smell of burning oil (S. Mhr.).

ಕಂ kaṅ.=ಕಣ್ 1, etc. The eye. Dat. ಕಗೆ (Bp. 11, 34). Nom. pl. ಕಂಗಳ್ (Bp. 1, 49; 29, 24; 31, 15; 51, 81; 54, 71; 57, 44; Nn. 34; J. 3, 17).—**ಕಂಕರ**. An eye-drop, a tear (ಕಣ್ಣ ನೀರು Nn. 45; Bp. 18, 77; 20, 25).—**ಕಂಗಪೆ**. -ಪೆ.=ಕಣ್ಣಪೆ. A side-glance, a leer (sic! J. 3, 10).—**ಕಂಗಾಣಿಸು**. -ಣಿಸು.=ಕಣ್ಣಾಣಿಸು, ಕಣಾಗಾಣಿಸು. To perceive with the eyes (in opposition to *mentally*, S. Mhr.).—**ಕಂಗಾಣಿಕು**. -ಣಿಕು.=ಕಣ್ಣಾಣಿಕು. To cause to perceive with the eyes (S. Mhr.).—**ಕಂಗುಮಿಮು**. -ಮಿಮು.=ಕಣುಗುಮಿಮು. A mark for the eye; the place at which the eye is to be (Bp. 18, 74).—**ಕಂಗೆಡಿಸು**. -ಡಿಸು.=ಕಣ್ಣೆಡಿಸು. To destroy the eye, etc.; to blind, to confuse, etc. (C.; J. 4, 23; 26, 4).—**ಕಂಗೆಡು**. -ಡು.=ಕಣ್ಣೆಡು. The eye or sight to be destroyed; to be blinded, confused or bewildered; to be vexed or irritated; to become afraid (C.; Bp. 56, 40; J. 4, 9; 8, 37. 40; 14, 25; 19, 31; 24, 35; B. 5, 258).—**ಕಂಗೊಳಿಸು**. -ಳಿಸು.=ಕಣ್ಣೊಳಿಸು, q. v. (Śśv. 1, 69; 1, after 71 & 79; 1, 85; J. 5, 11; 15, 11; 31, 10). **ಕಂಗೊಳಿಕು** (Śm. 17).

ಕಂಕ kaṅka. *A heron.* 2, Yama. 3, a false or pretended Brâhmaṇa. 4, a title of Yudhishṭhira, from his assuming the disguise of a Brâhmaṇa before king Virâṭ (Bh. 4, 1, 6). 5, a kind of mango.—**ಕಂಕಪಕ್ಷಿ**. -ಪಕ್ಷಿ. A heron (ಕಳಿ, ಮೀಪಪಕ್ಷಿ Nr.).

ಕಂಕಟ kaṅkaṭa. *Armour, mail;* an iron hook to goad an elephant.

ಕಂಕಟಕ kaṅkaṭaka. *Armour, mail* (ಟಿಪ್ಪಳಿ Mr. 292, o. r. ಕಪ್ಪಳಿ).

ಕಂಕಡಿ kaṅkaḍi. Tbh. of ಕಳಗಡಿ. (My.; H.).

ಕಂಕಣ kaṅkaṇa. (Śmd. 384; Kk. 93; Śm. 77).=ಕಂಕಳ. *An ornament of the wrist, a bracelet* (ಪಸ್ಕಪೂಷಣ Nn. 45); a string or ribbon tied round the wrist. 2, a waist-tie (ಉಪವೀತ, ಮೌಖಲಿ 45). 3, an ornament of the breast (ಕಂಸ್ಕುಳ, ಪದಕ 45). 4, any ornament or trinket. 5, turning round (ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ತಿರುಗುಪುದು 45). 6, a crest. 7, a water-drop (J. 30, 7).

ಕಂಕಣಕಾರ kaṅkaṇa-kâra.=ಬಿಂಕಗಾರ. (My.).

ಕಂಕಣಗ್ರಹಣ kaṅkaṇa-grahaṇa. A partial, or annual, eclipse (C.).

ಕಂಕಣಬದ್ಧ kaṅkaṇa-baddha. A man who has a kaṅkaṇa tied round his wrist for any good, favourable or happy rites (My.). 2, one who devotes himself to the accomplishment of any good or bad object (My.).

ಕಂಕಣಕಿಕೆ kaṅkaṇikĕ.=ಕಂಕಳಿಕೆ. A wrist-ornament furnished with bells.

ಕಂಕತ kaṅkata. *A comb* (ಶೀಘ್ರಬೋಧ, ಪಡೆಗೆ Mr. 208).

ಕಂಕತಿಕೆ kaṅkatikĕ. *A comb.*

ಕಂಕಪತ್ರ kaṅka-patra. Furnished with the feathers of a heron: *an arrow.*

ಕಂಕಭಟ್ಟ kaṅka-bhaṭṭa. = ಕಂಕ No. 4. (C.).

ಕಂಕಮಾಲೆ kaṅka-mâlĕ. A kind of musical instrument; beating time by clapping the hands. (R.).

ಕಂಕಮುಖ kaṅka-mukha. A pair of tongs. (R.).

ಕಂಕರ kaṅkara. Vile, bad. (R.).

ಕಂಕರಿ kaṅkari. Tbh. of ಪಂಕರಿ (Śmd. 338. 357). — ಕಂಕರಿ ಗೋಲ್ದ್. -ಕೋಲ್ದ್. A large whip (ಬಡ್ಡಾಡಿ Ćt. I, 79).

ಕಂಕರಿಕೆ kaṅkarikĕ. (Tbh. of ಕಂಕಣಿಕೆ). — ಮುಮ್ಮು ಮುಸಿಕೊರ ಲ ಬಕ್ಕಳಿ ಪುಮ್ಮೆ ಫಲಿಬ್ಗರೆಪ ಕೆಮ್ಮು ಕಂಕರಿಕೆ (Śmd. 84 Mdb.).

ಕಂಕರೆ kaṅkarĕ. Gravel: a single pebble or particle (Mhr., H. ಕಂಕರ, Br.; R.).

ಕಂಕಳ kaṅkaḷa. = ಕಂಕಣ. — ಕಂಕಳವರಳ್. -ವರಳ್. A bracelet-gem; an excellent man: a man very familiar with proverbs (ಪದ್ಮದೆಣಾ Ćt. I, 43).

ಕಂಕಳಿ kaṅkaḷi. ಕಂಕಳಿಯ. = ಕಂಕುಳ್ q. v., etc. (ಕಕ್ಷ, ಬಾಹುಮೂಲ Sk. 210. 461; My.). ಕಂಕಳಿ ಎಲುವಿನ ಸನ್ಧಿ (ಜಪ್ರ Sk. 209). ದೊಡಕೆಯ್ಗಿನ್ನಲೂ ಮೀಲೆ ಕಂಕಳಿ ದಂಗೂ ಮೀಲುತೊಳ್ಗು (ಪ್ರಗ್ಣ 210). ಕಂಕಳಿ ಕೆಳಗಡೇ ವಕ್ಷ (ಬಾವ್ಸ್ F 210).

ಕಂಕಾಲ kaṅkâla. *A skeleton* (ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರ, ಒಟಲು ಎಲು Mr. 397). 2, N. of a Dânava.

ಕಂಕಾಲಧರ kaṅkâla-dhara. Who carries the backbone of Vishṇu: Śiva (C.).

ಕಂಕಾಲಮಾಲಿ kaṅkâla-mâli. Whose necklace is formed of bones: Śiva. (My.).

ಕಂಕಾಲಾಂಕಪಾಣಿ kaṅkâla-aṅka-pâṇi. = ಕಂಕಾಲಧರ. (Bp. 54, 23).

ಕಂಕಾಳಿ kaṅkâḷi. Śiva (My.). 2, N. of a servant of Śiva (Śśv. 1, after 79).

ಕಂಕಿ kaṅki. = ಕಂಕು. An ear of jôḷa or sĕjjĕ (also of some other corn, My.) the grains of which have been removed (C.; Tĕ.; *cf.* ಕಡಿಕೆ). ಸುಂಕಗಳು, ಹುರಿಯು, ಬಿಂಕನ ಬೆಳೆದಣ್ಣಿ, ಕಂಕಿಯು, ಸುಂಕ, ಪ್ರಯಾಗುನ್ನಿ ಕ ಆಯು ಸೊಂಕರೆ ಬಿಡಳ (Sp.).

ಕಂಕು kaṅku. = ಕಂಕಿ. (My.).

ಕಂಕುಳ್ kaṅkuḷ. = ಕಂಕಡ್, ಕಂಕುಟ, ಕಂಕುಮ, ಕವುಂಕುಟ್, ಕೊಂಕಟ್, ಕೊಂಕಡ, ಕೊಂಕಡು, ಕೊಂಕುಟ್. The armpit (ಕಕ್ಷ Mr. 486; My.; T. ಜಂಕ, ಕೈಕ್ಕುಟ್; Tĕ. ಜಂಕ, ಜಂಕಲಿ; Tu. ಕಂಕಳ). ಉರದ ಸಪ್ಪೆದುನು ಒಪನೆ ಕಂಕುಟಿಂ ಆದುಃ ಕೊಳುಪಾ (Bp. 47, 46).

ಕಂಕುಟಿ kaṅkuṭa. = ಕಂಕುಮ್, etc. (ಕಕ್ಷ Nr. 117; C.; B. 3, 124).

ಕಂಕುಟಿಯ kaṅkuṭu. = ಕಂಕುಮ್, etc. (My.). ತೋಳ ಮೊದ ಉಗಳ್ ಎದಡೂ, ಕಂಕುಮು (ಕಕ್ಷಗಳು Nr.). ಕಂಕುಮಿನ್ನಡೆ (Bp. 15, 21). ಕಂಕುಮಿನಲಿ (43, 27). ಕಂಕುಟಿಲಿ ದೊಣ್ಣೆ, ಕೆಮ್ಮು ಲಿ ಪರಣಾಫಿ (Prv.; other form — ಸಲಾಮು).

ಕಂಕೆಲ್ಲಿ kaṅkĕlli. = ಕಂಕಲಿ. *The Aśôka tree, Jonesia aśôka* Roxb.

ಕಂಕೋಷ್ಠ kaṅkôshṭha. N. of a plant (ಪಟುಪರ್ಣ, ಪೃಷುಪರ್ಣಿ, ಸ್ವರ್ಣಪ್ಪರಿ, ಒಮಾಪರ್ಣಿ, ಭೂಪ್ಪಾಮಣಿ ಸೊಪ್ಪೆ Sk. 150).

ಕಂಕೋಷ್ಠಿ kaṅkôshṭhi. A kind of leguminous shrub, Glycine debilis (ಕಾಮುದ್ದು Nr.).

ಕಂಗನೆ kaṅganĕ. = ಕಕ್ಕನೆ. Greatly, excessively (Abh. P. 13, 49; Grj. 2, after 100).

ಕಂಗಳ kaṅgaḷa. (= ಕಂಗಾಳ). A blind man (C.; T. ಕಂಗು, blackness; ಕಂಗುಲ್, darkness; could it be ಕಣ್-ಕಳ, one who has lost his eyes?).

ಕಂಗಾರು kaṅgâru. = ಕಂಗಾಲು, ಕಂಗು 2. Displeasure, anger (My.).

ಕಂಗಾಲ್ kaṅgâl. Poor; poverty-stricken; wretched; weak; barren, as soil (C.; Mhr., H.). — ಕಂಗಾಲು. -ಆ 3. A pauper, a miserable wretch, a weak man (My.).

ಕಂಗಾಲತನ kaṅgâlatana. Pauperism, wretchedness (My.).

ಕಂಗಾಲಿ kaṅgâli. Wretchedness (Mhr.). 2, a pauper, a beggar (My., Tĕ. as ಕಂಗಾಳಿ).

ಕಂಗಾಲು kaṅgâlu. = ಕಂಗಾರು, etc. (S. Mhr., only in ಕಂಗಾಲು ಮನುಷ್ಯ, a disagreeable, angry man).

ಕಂಗಾಳ kaṅgâḷa. (ಕಣ್-ಕಾಣ?). = ಕಂಗಳ. (My.).

ಕಂಗಾಳಿ kaṅgâḷi. = ಕಂಗಾಲಿ, q. v.

ಕಂಗು kaṅgu. 1. Great surprise (ಬಲುಮೋದ್ಯ Ćt. I, 73).

ಕಂಗು kaṅgu. 2. = ಕಂಗಾರು, etc., (ಕೊಂಗು 2?). Displeasure, anger (S. Mhr.; *cf.* ಕಡಗು 1?). — ಕಂಗಾಗು. -ಆಗು. To become angry, to be displeased, irritated, loathed, or annoyed (S. Mhr.).

ಕಂಗು kaṅgu. 3. = ಕಕ್ಕ, etc. (My.).

ಕಂಗು kaṅgu. 4. = ಕಂಗುಂಗೆ, ಕಂಗೊಂಗೆ, ಕಂಗೊಣ್ಡಿ. The heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (ಜ್ವರಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ Mr. 146, one MS. ಕಾಂಗು).

ಕಂಗು kaṅgu. *The Indian millet, Panicum italicum* Lin. (ಪಡಗೆ Mr. 373). See ಪ್ರಿಯಂಗು.

ಕಂಗುಂಗೆ kaṅguṅgĕ. = ಕಂಗು 4. (ಬಾಲಾಮಜಾಂಬ್ಯ, ಶಟಿ, ಪಿಣ್ಯಿ, ವಣ್ಯಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ Nr.).

ಕಂಗೊಂಗೆ kaṅgoṅgĕ. = ಕಂಗುಂಗೆ. (Sk. 159).

ಕಂಗೊಣ್ಡಿ kaṅgoṇḍi. = ಕಂಗೊಂಗೆ. (Sk. 159).

ಕಂಗೊರೆ kaṅgorĕ. An ornamental cordon, groove, etc.; spiral lines (Mhr.; R.; Br.).

ಕಚ್ kaṭ. = ಕಜ್. An imitative sound. (*Cf.* Mhr. ಕಡಕಡ). — ಕಚ್ಚನೆ ತಿನ್ನು. To eat in a crauncbing manner (C.). — ಕಚ್ಚನ್ನು ಬೀಳು. To sound as a stone falling into mud (C.). — ಕಚ್ಚನೆ ತುಳಿ. To tread sticky mud and clay so that the peculiar, well-known sound is produced (C.).

ಕಚ kaṭa. = ಕಸ 5, ಕಸರ, ಸಜಿ. — ಕಚಪಚ. rclt. The sound of mixing miscellaneous boiled things (as rice, vegetables, etc.) with the hand: confusion. — ಕಚಪಚ ಕಲಸು, to mingle boiled things in a confused manner (C.). — ಕಚಪಚಕೆಲಸ. Confused work (My.).

ಕಚ kaṭa. *The hair of the head* (ಮುಡ್ಡಿಯ ಕಚದಲ್ Nr. 45). 2, matted and twisted hair (ಜಟೆ 100). 3, a bundle of hair at the back of the head (ತುರುಮು 51). 4, a cicatrix. 5, a cloud. 6, a binding, a band. 7, the hem of a garment.

ಕಚಕ್ kaṭak. = ಕಚ್ಚಿದ, ಕಚಾಂದ. The sound produced when a stone falls into mud (My.).

ಕಚಕ್ಕನೆ kaṭakkanĕ. = ಕಕ್ಕನೆ. Smartly, forcibly,

suddenly, as ಕಚಕ್ಕನೆ ಮುಳ್ಳು ನಿಚ್ಚಿತು (C.; Tē. ಮುಚಕ್ಕನೆ, slapdash, at one smack). 2, with the sound produced when a stone falls into mud, or the feet tread wet or sticky clay (My.).

ಕಚಪ kaca-pa. Cloud-drinker: grass; a leaf. (R.).

ಕಚಪಕ್ಷ kaca-paksha. *A quantity of hair, much hair;* thick or ornamented hair.

ಕಚಪಾಶ kaca-pâśa. = ಕಚಪಕ್ಷ. *A quantity of hair, etc.*

ಕಚಪು kacapu. A dish of boiled vegetables or fruits seasoned with salt, pepper, etc. (My.; Tu. ಕಚಪ, ಕಚಪು; *cf.* ಕರಿದ).

ಕಚಬಂಧ kaca-bandha. A braid of hair (ಶಿವತ Čt. I, 74).

ಕಚಭರ kaca-bhara. = ಕಚಪಕ್ಷ. A mass of hair, etc. (Grj. 10, 16; Bp. 40, 19; 42, 24; J. 5, 15).

ಕಚಮಾಲ kaca-mâla. Smoke. (R.).

ಕಚರ kacara. Rubbish, dirt, straw, fragments (Mhr.; My.). — ಕಚರಾಳಿಕ. The work of removing rubbish (My.). 2, worthless business (My.). — ಕಚರಾಪೆಯಿಗೆ. Municipal tax (My.). — ಕಚರಾಮುಪ್ಪಟಿ. A dirty duppaṭi (My.; ದರಾತಿ, ಸಪ್ಪಿ ಉಪಯೋಗ Sl. 223).

ಕಚವಾಯಿಸು kacavâyisu. To become weary, to be tired or exhausted (S. Mhr.; Mhr. ಮಚಾಳೇ).

ಕಚಾಕಚಿ kacâkaci. An imitative sound: a brawl, a squabble (Mhr.; R., Tē.).

ಕಚಾಯಿಸು kacâyisu. To be smart, prompt, careful, or clever in doing a business (My.; *cf.* Mhr. ಕಚಕಚ್ಯಾ).

ಕಚಿ kaci. = ಕಚ್. — ಕಚಿಕಚಿ ನದುಲು. = ಕಚ್ಚಚ್ ತಿನ್ನು. (My.). — ಕಚಿಸಿ ತಿನ್ನು. = ಕಚ್ಚಚ್ ತಿನ್ನು. (C.).

ಕಚಿಕ್ kacik. = ಕಚಕ್, etc. (My.).

ಕಚು kacu. An esculent root, Arum colocasia and other kinds. 2, a garden plant, the long Zedoary, Curcuma zerumbet Roxb. (St. & Pl.).

ಕಚುಂಕ್ kacuṅk. = ಕಚಿಕ್, etc. (My.).

ಕಚುರ kacûra. = ಕಚೀರ. (C.). See ಗದಲು.

ಕಚೇರಿ kacêri. = ಕಚ್ಚೇರಿ. A hall of audience; a town-hall; a court for administration of public business; an office: it is applied to the people assembled, and to the business proceeding (C.; H., Mhr.). — ಕಚೇರಿ ಮಾಡು, to open a court or office for business; to carry on business in an office (C.; see Sl. 109; B. 4, 146; 5, 265).

ಕಚೋರ kacôra. = ಕಚೂರ, (ಕಚ್ಚೂರ), ಕಚ್ಚೂರಿ, ಕಚೀರ, ಕಚೂರ. The long Zedoary, Curcuma zerumbet Roxb., and its root (ಕಚೂರಿಕ, ದ್ರಾವಿಡ, etc. Nr.; My.). ಗಸ್ಸ ಕಚೋರ (ಕಚೂರಿಕ, ದ್ರಾವಿಡ, etc. Sl. 155). 2, a kind of yellow orpiment (ಆರಾಟಿ, ಆರಿಮಾಳ Mr. 102).—See ಆಮಗಾಣ್ಣಮುಳ್ಳ, ಕಂ., ಗಣ್ಣ.

ಕಚ್ಚ kacca. 1. Tbh. of ಕಚ್ಚ (Śmd. 346). *Cf.* ಕಚ್ಚೆ.

ಕಚ್ಚ kacca. 2. = ಕಚ್ಚಾ. Unripe, green;—uncooked, raw;—rude, rough, unfinished;—young, tender (as understanding);—minor, less (as a measure or weight, My.; Mhr., H. ಕಚ್ಚಾ).

ಕಚ್ಚಕ kaccaka. = ಕಚ್ಚುಟ, ಕಚ್ಚಟ. (Tbh. of ಕಚ್ಚಾಡು). A cloth passed between the legs to cover the privities (Tē. ಕಚ್ಚಡ, a tuck, truss, etc.). ಕಟ್ಟಿದ ಕಚ್ಚಕ (ಕಾಪೀಡಿ Mr. 256).

ಕಚ್ಚಡ kaccaḍa. = ಕಚ್ಚರ. Filth, rubbish (My.).

ಕಚ್ಚಡಿ kaccaḍi. A kind of vegetable dish (My.; J. 6, 44).

ಕಚ್ಚನೆ kaccane. = ಕಚಕ್ಕನೆ No. 1. Smartly, etc. ಕಚ್ಚನೆ ಮುಳ್ಳು ನಿಚ್ಚಿತು (S. Mhr.).

ಕಚ್ಚರ kaccara. (= ಕಚ್ಚಾಟ). *Dirty, foul;* spoiled; vile, wicked.

ಕಚ್ಚರಿ kaccari. A kind of sauce (?). ಮುಂದ ಕಚ್ಚರಿ (ಮುಂದಿ Mr. 219).

ಕಚ್ಚಲಿ kaccali. An honorary arm-ring (ಪಿರುದಿನ ಜತೆ Śmd. II, Śm. 40; ಬಂದಿನ ಜತೆ Kk. 75; ಕಮ್ಮಟಿ Čt. I, 21, o. r. ಕಮ್ಮಟ). ತೋಳ ಕಚ್ಚಲಿಯು .... ದಲ ಪಿರುಮುಗಳ್ (Rāv. 6, after 11).

ಕಚ್ಚಾ kaccê. = ಕಚ್ಚ. (My.). — ಕಚ್ಚಾಸೇರು. A seer of only 20 or 24 rupees' weight (C.).

ಕಚ್ಚಿಕೆ kaccike. Biting, etc. (My.).

ಕಚ್ಚೆದ kad-cêd. ಕಚ್ಚಿತ್. *A particle introducing a direct question with expected positive answer, and a kind of inquiry.*

ಕಚ್ಚಿರಿ kaccîri. To join two things, to unite (ಮುಗಲುಸಕ್ಕಾನ Śmd. Dh.). *Cf.* ಇಚ್ 4.

ಕಚ್ಚಿಸು kaccisu. 1. To cause to bite (C.).

ಕಚ್ಚಿಸು kaccisu. 2. To cause to join, to unite (My.).

ಕಚ್ಚು kaccu. 1. = ಕಚು 1. To bite; to sting (C.). 2, to smart, to gripe, to ache, as the stomach; to bite, as pepper, etc. (C.). ಕೆಡಕುಮುಮು ಕಚ್ಚಿತ್ತು ಮುಗಪಂ (Bp. 48, 8). ಆಪುವಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲುವ (31, 13). ಕಚ್ಚುವ ಚೀಮುಚಿಪ್ಪೆ (Sl. 176). ಮೊಚ್ಚೆ ಕಚ್ಚಿ ಛೇದಿಗಳು ಆಗುವಿಕೆ (201). ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುದುಮು; ಕಚ್ಚಲ್ಲ, ಪೇಬಿಲ್ಲ (*i. e.* pepper, Sp.). ಮಾ ದ ಕಚ್ಚದುಮು (ದಪ್ಪ Mr. 391). ಒಸ್ಸು ಸ್ತಾಮಿ ಮೂಲಸದ ಕರಣೆ ಯುಸ್ಸು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 2, 4). ಆ ಮಾತನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಮೋ ಯಿತು (2, 28). ಕಚ್ಚೀ ಸ್ತಾಮಿ ಮೊಗಳದು, ಮೊಗಳೀ ಸ್ತಾಮಿ ಕಚ್ಚದು.—ಕಚ್ಚೀ ಸ್ತಾಮಿಯು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣುಗ ಮಾಕದ (Prvs.). See Bp. 46, 22; J. 13, 18; 24, 10. 11; B. 2, 47; Prvs. s. ಕಚ್ಚ ದ್ದುವಿ. — ಕಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Mutual biting (C.). 2, quarrel (C.). See Prv. s. ಮುಚ್ಚೆ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ. — ಕಚ್ಚಾದು. -ಆದು. To bite one another, as dogs (C.). 2, to quarrel (C.). See B. 5, 32.

ಕಚ್ಚು kaccu. 2. = ಕಚು 2. Biting; a bite; an incision; a notch, a nick; a wound. *(Cf.* ಕಚ್ಚ 1). ಸಿಹಿಕ್ಕೆ ಹೂಂದಿಯಿಸ್ಸ ಕಚ್ಚು ಮಾಕದ (B. 2, 32). ಮುಂಕಿಯು ಮಾಯಿ ತಗಂಡಿ ಆ ಸಿಹಿಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚು ಬಿದ್ದವ (3, 45). ಮೋಚ್ಚೀಲಿಗೆ ಹೂಂದಿಯಿಸ್ಸ ಕಚ್ಚು ಮಾಳುದು (4, 40). ಸಿದಪ ದೆಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಚ್ಚೆಯಿಸ್ಸ ಕಚ್ಚು ಮಾಕದರೆ (4, 70). ಕೆಮ್ಮೆ ಉಳಿಯಿಸ್ಸ ಕಚ್ಚಾಯಿಮು (C.). 2, a bit, a fragment, a piece (My.).

ಕಚ್ಚು kaccu. 3. = ಕಚು 4. Washing; water in which raw rice has been washed (C.; ಮುಂದ G.; Tē. ಕಚ್ಚು, ಕಚುಗು, ಕರಿ; T. ಕರು). See ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು, ಕಲುಗಚ್ಚು.

ಕಚ್ಚು kaccu. 4. To join (v. l., My.; see ಕಚ್).

ಕಚ್ಚುಟ kaccuṭa. = ಕಚ್ಚಟ, q. v. (ಕಚ್ಚಾಡು, ಕಾಪೀಡಿ Hilā.; ಗಾಯಕ್ಕು ಕಾಪೀಡಿ Nn. 70). See Bp. 12, 54; 27, 43.

ಕಜ್ಜರ kaṅčûra. A leafless plant, wild and cultivated, Kaempferia galanga Lin. (St. & Pl.).

ಕಚ್ಚೆ kaṅčče. ಕಚ್ಚಿ. The organ of generation (yôni) of cows and buffaloes (S. Mhr.; Tč., also ಕರಿ).

ಕಚ್ಚೆ kaṅčče. Tbh. of ಕಕ್ಷ and ಕಟ್ಟ (*cf.* ಕಚ್ಚೆ). The hem or end of a garment tucked into the waist-band (C.). 2, a cloth passed between the legs to cover the privities (ಕೊಟ್ಟದ Śm. 86; My.; Tč.). 3, a female's cloth (ಉಮಾ ಸೀರೆ Śm. 86). 4, a girdle (T. ಕಚ್ಚೈ). See Bp. 47, 20; ಆಡುಗಚ್ಚೆ, ಗಣ್ಣುಗಚ್ಚೆ; ಪಾಲಂಗಚ್ಚೆ; ಪೀಠಗಚ್ಚೆ; ಪಾರಗಚ್ಚೆ; ಪಾರುವ ಗಚ್ಚೆ; ಪಿಂಗಚ್ಚೆ; Prvv. s. ನಿಡಾಳಿ.—ಕೆಯ್ಯ ಪಾಯ್ಯ ಕಚ್ಚೆ ಇವ್ವ ಮೂಱು ಸುದ್ದವಾಗಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಧಮುಖಿಲ್ಲ (Prv.). — ಕಚ್ಚೆ ಪಡಕ. A lewd man (C.). — ಕಚ್ಚೆ ಪಡಕಿ. A lewd woman (C.).

ಕಚ್ಚೆಕೀರಿ kaṅččêri. = ಕಚ್ಚೀರಿ. (My.).

ಕಚ್ಛ kaṅčča. *The hem or end of a garment tucked into the waist-band;* the tuck of a dôtra, etc. 2, *contiguous to water; marshy ground.* 3, *the bank of a river.* 4, N. of a country (B. 3, 47). 5, a part of a boat (ಪಡಗದ ಪಾಳ G.). 6, *a tree, the timber of which is used for making furniture, etc., Cedrela toona* Roxb., the common Tûn (ತುನ್ನೆ). 7, the tree Hibiscus populneoides Roxb.

ಕಚ್ಛಪ kaṅčča-pa. *A tortoise.* 2, one of the nine treasures of Kubêra. 3, a flat kind of still.

ಕಚ್ಛಪಿ kaṅčča-pi. *A female tortoise; a small tortoise.* 2, *the lute of Sarasvatî.* 3, a cutaneous disease, wart or blotch (ಒಣ್ಣಿ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡಗೆ G.).

ಕಚ್ಛಶುದ್ಧಿ kaṅčča-śuddhi. Purity of the hem of one's garment: chasteness (My.; Tč.).

ಕಚ್ಚು kaṅčču. *Itch, scab. Cf.* ಕಜ್ಜ.

ಕಚ್ಚುರ kaṅččura. *Itchy, scabby;* unchaste, libidinous.

ಕಚ್ಚೂರಿ kaṅččurî. *The plant Alhagi maurorum* Tournef. 2, a species of Cucuma. 3, the plant Carpopogon pruriens.

ಕಚ್ಚೋರ kaṅčhóra. A species of Cucuma (Sk.). See ಕಚೋರ.

ಕಜಾಕ್ kajâk. The waist-band or sash worn by peons or sepoys (My.; H.).

ಕಜಾಕ kajâka. Tbh. of ಮಜಾಲು (Śmd. 338, o. r. ಮಜಾಲು = ಕಚೇರಿ).

ಕಜಾನಿ kajâni. = ಮಜಾಕಿ. (My.).

ಕಜಿಕ kajika. See ಕಜಾಕ್.

ಕಜೂರ kajûra. = ಕಜ್ಜೂರ, ಕಜೂರ್ಕ, ಖರ್ಜೂರ. The fruit of the date-tree (Phoenix dactylifera), also when compressed and packed in bundles (My.; Mhr. ಖಜೂರ; Tč. ಕಚ್ಚೂರಮು, ಗಚ್ಚೂರ).

ಕಜ್ಜ kajja. 1. = ಕಜ್ಜಾಯ. Bread (S. Mhr. Liṅgavantas).

ಕಜ್ಜ kajja. 2. Tbh. of ಕಾರ್ಯ (Śmd. 356; Čt. I, 16; ಉತ್ಸಾಹ, ಉಮ್ಮೇದ್ಗಾರ Mr. 451; ತೆಲುಗ Bhn. 24). See Śmd. 134. 262. 270; Bp. 28, 33; Rêv. 4, 118; 5, 132; 13, 3; Č. Bp. 47, 16; J. 5, 32; 29, 39; 30, 28; 31, 34; ಕಡುಗಜ್ಜ.

ಕಜ್ಜಲ kajjala. *Lamp-black, and a collyrium prepared from it* (ಕಾಡಿಗೆ Kn. 61). 2, a cloud.

ಕಜ್ಜಲಗಿರಿ kajjala-giri. A mountain of lamp-black (Bp. 58, 48).

ಕಜ್ಜಲಾದ್ರಿ kajjala-adri. = ಕಜ್ಜಲಗಿರಿ. (Bp. 58, 61).

ಕಜ್ಜಾಯ kajjâya. = ಕಜ್ಜ 1. Bread (S. Mhr. Liṅgavantas). 2, a kind of sweet rice-cake (My.; T. ಕಜ್ಜಾಯ; Tč. ಕಜ್ಜಾಯ, ಕಜ್ಜಮು; Mhr. ಖಾಜೇ). See Śi. 300. 314. 401; Bp. 37, 65. 66. 67; J. 28, 20; Č. Bp. 47, 42; ಪಂಚ-; Prvv. s. ಕಾಣಮು, ಪ್ರಸಾದ.

ಕಜ್ಜಿ kajji. = ಗಜ್ಜಿ. Tbh. of ಖಜ್ಜ (Śmd. 365). Scab (the disease), itch (ಕಜ್ಜಿ, ಪಾಮುನ್, etc. Śi. 200; C.; Tč.). ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳವನು (ಕಜ್ಜುರ Śi. 202). ಕೆಯ್ಯ ಕಜ್ಜಿ (ಕಜ್ಜಿ, ಪಾಮುನ್, etc. Nr.). ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿಯನುಳ್ಳವನು (ಪಾಮುನ, ಕಜ್ಜುರ Nr.). ಮುರು ಕು, ಕಜ್ಜಿ ಪತ್ತಿದರೆ ಗಣ್ಣದ ಎಣ್ಣೆ ಪಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವರು (B. 3, 80). ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯುಮೊದಲೆ ನಿರ್ಜರರು ಮುಯಿಗುವರು; ಪೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸತ್ತರೇನ? ದೇವದ ಕಜ್ಜಿ ಹರಿದಪ್ಪಿ! (Sp.). ಕಜ್ಜಿ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಉಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲ, ಉಜ್ಜಿ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಜೊಜ್ಜು. — ಕಜ್ಜಿ ಗಿಡ. A tree the rind and leaves of which are full of small scab-like elevations (My.). — ಕಜ್ಜಿಮುರುಕ. -ಪುರುಕ. A man who is infected with the itch and always scratches it (My.). Feminine ಕಜ್ಜಿಮುರುಕಿ (My.). — ಕಜ್ಜಿಹುಳು. Worms in the body supposed to be the cause of the itch (C.).

ಕಜ್ಜೂರ kajjûra. = ಕಜೂರ, etc. (C.).

ಕಂಚ kaṅča. = ಕಂಚು. (Tč.; T. ಕಂಚ; *cf.* ಕಂಸ 1).

ಕಂಚಗಾಲ kaṅča-gâra. (Śmd. 235. 236). = ಕಂಚುಗಾರ. A worker in bell-metal, a brazier, a coppersmith (ಕೊಟ್ಟಾರ ರಕ Mr. 370, o. r. ಕಂಚು-; C.).

ಕಂಚಗಾಲಿಕೆ kaṅča-gârikĕ. The business of a brazier, etc. (C.).

ಕಂಚಗಾರ್ತಿ kaṅča-gârti. (Śmd. 244. 246). A woman of the brazier caste (C.).

ಕಂಚಡಿ kaṅčaḍi. (=ಕಚ್ಚಡಿ). See ಕಾಸೆ—.

ಕಂಚರ kaṁ-čara. Moving in the water, aquatic. (R.).

ಕಂಚವಾಳ kaṅča-vâḷa. = ಕಂಜವಾಳ, etc. (My.).

ಕಂಚಾ kaṅčâ. A marble (made of stone or lac, or being the seed of gajuga, My.).

ಕಂಚಾಳ kaṅčâḷa. = ಕಂಜವಾಳ, etc. (My.).

ಕಂಚಿ kaṅči. A kind of lime or bitter, sour orange (C.; Tu.; ಪಡುವಳ Mr. 112; ಕಂಚಿ, ಹಿರಿಕಿ, ಪ್ರಜಂಗ G.; *cf.* ಕಸರ?). 2, a tall tree, Trewia nudiflora Lin. (St. & Pl., fam. Euphorbiaceæ). — See ಕಾಡು-, ಬಾಳ್ಗಂಚಿ. — ಕಂಚಿಹಲ್ಲಿಯ ಮರ. The tree Artocarpus lacucha (or lokutsha) Roxb. (ಉಕುಮ, ಉಕುಮ, ಮರು Nr.).

ಕಂಚಿ kaṅči. Tbh. of ಕಾಂಚಿ (Śmd. 356). The town Conjeveram near Madras (T. ಕಚ್ಚಿ; My.; Bp. 24, 3; 25, 11). — ಕಂಚಿ ಮೇಕೆ. A small white goat (My.). — ಕಂಚಿಹಸು. A small good kind of cow (My.).

ಕಂಚಿಕ kaṅčika. (Tbh. of ಮಜಾಕಿ). A kind of spoon (ಸಜ್ಜಿಗೆ Mr. 205).

ಕಂಚಿಗ kaṅčiga. (ಉಕುರ Čt. I, 27, o. r. ಕಮ್ಮಿಗ). 2, N. among Têlugu Brâhmaṇas and Śûdras (My.).

ಕಂಚಿನಿ kaṅčini. A dancing girl (My.; Br.; H.).

ಕಂಚಿವಾಳ kaṅčivâḷa. = ಕಂಜವಾಳ, ಕಂಜಾಳ, ಕಾಂಚಿವಾಳ, etc. The mountain ebony, Bauhinia variegata Lin. (ಕಾಂಚನಾರ ರಕ, ಕೊಟ್ಟಾರಾರಕ Mr. 124, o. r. ಕಾಂಚಿವಾಳ; My.).

ಕಂಚು kaṅču. = ಕಂಸ. Tbh. of ಕಾಂಸ್ಯ (Śmd. 348. 368; Kr.; Hlâ. II, 15; Mr. 98; Śm. 68; Kn. 58. 84; C.). White copper

or brass, bell-metal, etc.;—a vessel made of kañču. See Sl. 62. 330; B. 4, 141. ಒಸ್ಟು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒಸ್ಟಿ ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುಸ್ಟಿ ಕೂತಿಯೂ, ಮುಖಿಗಾಯಿತೆ? (Prv.). See Prv. s. ಮಂಚ ನಾಳೆ. — ಕಂಚು ಮಿಂಚಾಗು. -ಆಗು. To appear or come like a flash, *i. e.* suddenly or unexpectedly, as a rare visitor, etc. (C.). — ಕಂಚುಪಳಿ. -ಬಟ್ಟಲಿ. A round vessel of brass or bell-metal (My.; Sl. 309).

ಕಂಚುಕ kañčuka. *A bodice, a jacket* (ಶುಷ್ಕ Nn. 88); a coat of mail, armour; *the skin of a snake.*

ಕಂಚುಕಾಂಗ kañčuka-aṅga. A kind of bodice. See ಬಳಸು.

ಕಂಚುಕಿ kañčuki. Furnished with a bodice, etc. 2, *an attendant on the women's apartments,* a chamberlain; a master of ceremonies (Rśv. 5, 21). 3, *a snake.* 4, a bodice; a coat of mail (ನಾರದಸಾ, ಅಪರ Nn. 97; see ಬಳಸು).

ಕಂಚುಕಿತ kañčukita. Furnished with a bodice, etc. (Bp. 2, 22; 50, 57).

ಕಂಚುಗಾಲಿ kañču-gāra.=ಕಂಚುಗಾಲಿ. (ಪ್ಯೋಕಾರ, ಲೋಪಚಾರ Nr.; Grj. 2, 92; Sl. 338; My.).

ಕಂಜ kam-ja. Water-born: *a lotus* (ನಾಮರೆ Nn. 124; ಪಚಮ ೪ Mr. 468). 2, Brahmâ.

ಕಂಜಗರ್ಭ kañja-garbha. Vishṇu (My.).

ಕಂಜಜ kañja-ja. Brahmâ (My.).

ಕಂಜಜಾತ kañja-jâta.=ಕಂಜ. (My.).

ಕಂಜಜೋದ್ಭವ kañjaja-udbhava. Nârada, etc. (My.).

ಕಂಜನಾಭ kañja-nâbha.=ಕಂಜಗರ್ಭ. (My.).

ಕಂಜನಾಳ kañja-nâla. -ಕ. The stalk of a lotus (Bp. 28, 25).

ಕಂಜನೇತ್ರೆ kañja-nêtrĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಕಂಜಬಾಣ kañja-bâṇa. Who has the lotus for his arrow: Kâma. (My.).

ಕಂಜಭವ kañja-bhava.=ಕಂಜ. (My.).

ಕಂಜರ kañjara. The belly; an elephant; the sun; Brahmâ. See ಮೂಜ-.

ಕಂಜರಿಟ್ಟ kañjariṭṭa.=ಮಂಜರಿಟ್ಟ. A wagtail. (ಆಗಸವಚ್ಚಿ ಕೆ.).

ಕಂಜಲೋಚನ kañja-lôčana. Lotus-eyed: Vishṇu (My.).

ಕಂಜವೈರಿ kañja-vairi. The moon (ತಿರಗಳ್ ಶೆಂ. 112).

ಕಂಜಶರ kañja-śara.=ಕಂಜಬಾಣ. (My.).

ಕಂಜಸಖ kañja-sakha. The sun (ಶೆಂ. 4, 44; My.).

ಕಂಜಸದ್ಮೆ kañja-sadmĕ. Lakshmî (My.).

ಕಂಜಾತ kam-jâta.=ಕಂಜ. A lotus (Bp. 41, 20).

ಕಂಜಾಪ್ತ kañja-âpta.=ಕಂಜಸಖ. (My.).

ಕಂಜಾರಿ kañja-ari.=ಕಂಜವೈರಿ. (My.).

ಕಂಜಾಸನ kañja-âsana. Brahmâ (My.).

ಕಂಜಾಸ್ಯೆ kañja-âsyĕ. A lotus-faced woman (My.).

ಕಂಜೇಕ್ಷಣೆ kañja-îkshaṇĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಕಂಜೋದಯ kañja-udaya. Brahmâ (My.).

ಕಂಜೋದರ kañja-udara. Vishṇu (My.).

ಕಂಜೋದ್ಭವ kañja-udbhava. Brahmâ (My.).

ಕಟ್ kaṭ. 1.=ಕಟ್ಟು 1, q. v. Another form of ಕಡು, ಕಮ, the final of which is doubled before vowels (ಶೆಮ. 214, 215).

ಕಟ್ kaṭ. 2.=ಕಟ 2. — ಕಟ್‌ಕಟ್. The sound of grinding one's teeth (C.).

ಕಟ kaṭ.=ಕಟು. Pungent, sharp. *Cf.* ಕಟ್ಟು. — ಕಟ್ಟಿಕ್ಕಾದ್ದು ಕಟಾಯಿ. (ಕಾರ ಕಟಿ ಮಳೆ ಬಗರುಗಳೆದ್ದು ಪ್ರಾಣ್ಣು ರಸಗಳು Nn. 119).

ಕಟ kaṭa. 1.=ಕಟ್ಟ 2, ಕಡ 3, ಕಡಿ 2, ಕಡೆ 1. End; corner; etc. — ಕಟಿಯಾಯಿ.=ಕಟಿಯಾಯಿ. (C.). ಕೂಸಿಗ ಕಟಿಯಾಯಿ ಒಡಿದು, ಮಾಲು ಕುಡಿಸು (C.). — ಕಟಿಯಾಯ್. -ಮಾಯ್. =ಕಟಿಯಾಯಿ, ಕಟಿಯಾಯಿ, ಕಡೆಯಾಯಿ (My.). ಕುಮರೆಯ ಕಟಿಯ ಯೊಳ್ ನುದಿ ಇರದ ಉತ್ತರಂ (Mr. 279). ಮಾಡಿ ಕಟಿಯಾಯೊಳ್ ಒಗುತಿರಲು (Bp. 50, 6). See Č. Bp. 47, 35; Bh. 3, 12, 17. — ಕಟಿಯಾಯಿ. -ಮಾಯಿ.=ಕಟಿಯಾಯ್, etc. The two corners of the mouth (ಸೃಷ್ಟಿ Mr. 318; My.). 2, a cheek, or temple *(only* in Sl.). ಅಣಿಯ ಕಟಿಯಾಯಿ (ಗಣ್ಣ, ಕಟಿ Sl. 269; ಕಡಿ, ಗಣ್ಣ 414; see also 213).

ಕಟ kaṭa. 2.=ಕಟ 2, (ಕಟ್ಟ 1). An imitative word of certain sounds. (*Cf.* Sk. ಕಟಕಟ, the noise of rubbing together, etc.). — ಕಟಕಟ ಕಡಿ. To grind or rattle one's teeth (C.). 2, to produce the sound kaṭa-kaṭa in chewing a hard or crisp substance, as dry pulse, crisp or old bread, etc. (C.). — ಕಟಕಟಿಸು. -ಎಸ್ಸು. To emit the sound of a stone, etc. when struck on another (C.). 2, to emit the sound of a thing when broken, to crackle (C.; Tĕ. ಕಟಕ್ಕನು). — ಕಟಕಟಿ. A noise in the stomach arising from drinking much water (C.). — ಕಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು.=ಕಟಕಟಿಸು No. 2. (My.). — ಕಟಕುಟಿ. The state of being bent from age and emitting the sound kaṭa when broken or chewed, said of bread (S. Mhr.). — ಕಟಿದ್ದುಸ್ಸು. To emit the peculiar sound of a hard substance (pulse, etc.) when chewed (S. Mhr.).

ಕಟ kaṭa. 3. (Mhr. ಕಟ, pains, toil; ಕಟಕಟಿ, wrangling, squabbling, etc.). — ಕಟಕಟಿ. ಕಟಕಟೆ. relt. Trouble (C.). ಇವಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕಟಕಟಿಯು ಮಾಪ್ತ ಮಾಡದ ಮಾರಮು (B. 5, 133). — ಕಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To say (the same thing) again and again (in admonishing, S. Mhr.). — ಕಟಪಾಡಿ. relt. Annoyance, trouble, cares (C.; Mhr. ಪಟಪಾಡಿ). 2, teasing persistence in speaking or begging for the benefit of one's self or of another (C.). 3, gabble (C.; Mhr. ಪಟ ಪಟ).

ಕಟ kaṭa. 4.=ಅರಟು, etc. (My.). — ಕಟಕಟಾ.=ಅಕಟಕಟಾ. (Bp. 18, 9; My.; Tĕ.; Mhr.). — ಕಟಕಟಿಸ್. -ಎಸ್. To utter ಕಟಕಟಾ (Bp. 23, 16).

ಕಟ kaṭa. *A twist of straw or grass; a mat.* 2, *the outskirts of a town.* 3, *time, season* (ಪಡುವು Nn. 141). 4, *the hip;* the flank. 5, *the temples of an elephant* (ಗಣ್ಣ, ಅಣಿಯ ಗಣ್ಣಸ್ಥಳ 141). 6, a corpse. 7, a place where dead bodies are burnt or buried. 8, a hearse, a bier, a bed, etc. used for conveying a dead body. 9, a plank. 10, an annual plant. 11,=ಪುಲ್, grass. 12, much, excessive; excess, superabundance. (*Cf.* ಕಟ್ಟ 3, ಕಮ 1, ಕಡ 1).

ಕಟಕ kaṭaka. (fr. ಕಡಿ 4). =ಕಟಿಕ, ಕಟಿಗ, ಕಟುಕ, ಕಟಿಕ, ಕಡಿಗ. One who cuts or kills: a butcher (C.; ಮೂಂಸಿಕ, ಪೈತಂಸಿಕ C.; *cf.* ಪಟ್ಟಿಕ).

ಕಟಕ kaṭaka.=(ಕಟಿಸು, etc., ಕಟಕ No. 2), ಕಟಗ, ಕಟಗು, (K. ಕಡೆ 1), ಕಟಿಯ, ಕಟಿಯ. *A bracelet* (ಪಸ್ತಿಪಟ್ಟಾವಳಿ Nn. 127; ಪಳಯ Mr. 523); an anklet; a circle, an orb; a wheel. 2, *the side or ridge of a hill or mountain;* tableland (ಪಡಾವಳಿಪಸ್ಯಕ, ಪಟ್ಟಿಪ ತಪ್ಪಲು 127; ಸಿರಿಯ ಪೊರೆ 523). 3,

an army; a multitude (ಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 127; 523; ಸಮೂಹ Smd. Cm. 2). 4, the ocean (ಕಡಲು, ಸಮುದ್ರ 127; 523). 5, a royal metropolis (ರಾಜಧಾನಿ 523, therefore *e. g.* = ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪುರ Bp. 37, 50, and = Cuttack, the capital of Orissa). 6, the buttocks (ನಿತಂಬ 523). 7, excess, largeness (ಎಪ್ಪು ಬೊಸ್ತನ 127). 8, a tooth, a tusk (ದಶ್ಶ, ದಾಡೆ 127; 523). 9, a ring placed as an ornament upon an elephant's tusk (ಅಲಂಕಾರ 523). 10, salt (ಕ್ಷಾರ, ಉಪ್ಪು 127; 523). 11, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 127). 12, a bow-string (ಶೆಂಗ. 3, 52).

ಕಟಕಟೆ kaṭakaṭe. (fr. a ರಚೆಯು ಕಟ್ಟು). A railing; a balustrade (My.; Tē.; *cf.* ಕಟಾಂಜನ).

ಕಟಕನೆ kaṭakane. With the sound of ಕಟ 2, *i. e.* that produced when one bites a hard or crisp substance (C.).

ಕಟಕರಿಸು kaṭakarisu. To cut (a thread, etc.) in two by beating with a stone (C.; *cf.* ಕಟ 2).

ಕಟಕರೊಪ್ಪಗೆ kaṭakarōppige. = ಕಟಿಕರೊಪ್ಪಗೆ, etc. (S. Mhr.). The dry plant Aristolochia bracteata Retz (Z.; see s. ಕಟ್ಟೆ ಗಾಗಿ).

ಕಟಕರೊಪ್ಪಿಗೆ kaṭakarōppige. = ಕಟಿಮ್ಮರೆ, etc. (My.).

ಕಟಕಲೊಪ್ಪಗೆ kaṭakalōppige. = ಕಟಿಮ್ಮರೆ, etc. (ಅಕ್ಕಿಕರೊಪ್ಪಿಗೆ, ಕಳ್ಳಕರಟಿ, ಕಟುರೊಪ್ಪಿಗೆ C.).

ಕಟಕಿ kaṭaki. A biting, unfeeling, ironical language; irony; derision (My.; Tē. ಕಟಕೆ, ಕಟಿಕೆ; J. 6, 50; 7, 6; 15, 26; 33, 15; 27, 37). ಕಟಿಕಯುಸ್ ಆಪ (Bp. 53, 14). ಕಟಿಕಯುಸ್ ಆಡಲ್ (53, 72). ಕಟಿಕಯುಸಿಪ್ಪುದು ಈ ದುಃಖ (J. 18, 44). 2, a shrew (J. 5, 61; My.). — ಕಟಿಕ ಮಾತು. -ಮಾತು. An ironical or ridiculous word (J. 6, 31).

ಕಟಕು kaṭaku. 1. A sort of white or reddish earth or clay (S. Mhr.; *cf.* ಕಟು, Sk. ಖಟಿಕಾ).

ಕಟಕು kaṭaku. 2. = (ಕಟ 2), ಕಟುಕು 2. Dryness, crispness, said of bread and other eatables (C.; Mhr. ಕಟಕ). — ಕಟಿಕು ಕುಟಿಯು. rcit. (My.).

ಕಟಿಕು kaṭaku. = ಕಟಕ, ಕಟಕು 2, ಕಟುಕ, ಕಟುಕು. (Tbh. of ಕಟಿ). A kind of ear-ring with a precious stone or pearls in the middle (C.; T. ಕಟಕ್ಕು).

ಕಟಕೋಲ kaṭakōla. A spitting-vessel. (R.).

ಕಟಭಿ kaṭabhi. *Heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಕಟಮ್ಬರೆ kaṭambare. = ಕಟಿಕರೊಪ್ಪಗೆ, ಕಟಿಕರೊಪ್ಪಿಗೆ, ಕಟಿಕಲೊಪ್ಪಗೆ, ಕಟು, ಕಟುಕರೊಪ್ಪಿಗೆ, ಕಟುರೊಪ್ಪಿಗೆ. *The medicinal plant Helleborus niger* Lin.

ಕಟಮ್ಬರೆ kaṭambare. *The creeping plant Paederia foetida* Lin.

ಕಟಲ್ಲನೆ kaṭallane. = ಕಟಕನೆ. (S. Mhr.).

ಕಟವಾ kaṭavā. = ಕಟಾ. — ಕಟವಾಲಿ. rcit. Propriety, fitness, exactness (used with regard to eating and weighing, S. Mhr.).

ಕಟಾಕ್ಷ kaṭa(*t. e.* K. ಕಡೆ 1)-akṣha. *A side-glance, a leer* (ಓರೆ ನೋಟ, ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ Mr. 316). 2, kind or tender regard, favor (C.). See ಮಾಡಿಸು.

ಕಟಾಕ್ಷಿಸು kaṭākshisu. To cast a (loving) side-glance (Bp. 27, 86; 50, 3. 74; 57, 87; My.); to look at (My.); to favor, to regard (My.).

ಕಟಾಕ್ಷ kaṭâkṣa. Tbh. of ಕಟಾಕ್ಷ. (My.).

ಕಟಾಂಜನ kaṭâñjana. (= ಕಟ್ಟುವಂಜರ). A railing, generally of wood, to lean against (S. Mhr.; Mhr. ಕಟಾಂಜ, ಕವಜ; My. occasionally; *cf.* ಕಟಕಟೆ).

ಕಟಾಯಿಸು kaṭâyisu. To cause to cut or reap, as corn (My.; H.);—to cut off, to deduct (My.);—to finish (v. l.; C.).

ಕಟಾರಿ kaṭâri. = ಕಠಾರಿ. A sort of dagger (My.; Tē. ಕಟಾರ, ಕಟಾರಿ, ಕಠಾರಿ; T. ಕಟ್ಟಾರಿ; M. ಕಟ್ಟಾರ, ಕಟ್ಟಾರಿ; H., Mhr. ಕಟಾರ).

ಕಟಾವ kaṭâvu. Cutting, reaping (My.; H.).

ಕಟಾಹ kaṭâha. = ಕಡಾಯಿ, ಕಡಾಯಿ. A boiler of a semi-spheroidal shape; *a shallow boiler for oil or butter; a frying pan* (ಕರ್ಪರ, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ Mr. 209; ಸುಟಾಕ್ಷೆ, ಒಲೆಯ ದಾಕ್ಷೆ Nn. 107). 2, a hemi-sphere (Sk. 114; Bp. 17, 18). 3, a winnowing basket;—a cane or bamboo-seat (ಮಿಣಿ ಮಕ್ಕಳ Nn. 107, *c. r.* ಮಿ-). 4, coming in contact with, mixing with, union (ಮಿಲನ, ಕೂಟ 107). 5, nearness (ಸಮೀಪ 107). 6, opportunity, season (ಸಮಯ, ಕಾಲಮಿತಿಕ 107). 7, ಸೊಕ (107). 8, a turtle's shell. 9, a well. 10, hell. 11, a young buffalo whose horns are just appearing.

ಕಟಿ kaṭi. 1. = ಕಡಿ. To cut a stone with a chisel (S. Mhr.). ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಾದರು ಕಟಿಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 122). ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲಿನ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಕಟಿಸು (5, 134). 2, to cut the mind, to keep it awake (S. Mhr.). ಆತ ಮೇಲ್ಮನ ಕಟಿಯುತ್ತಿತ್ತು (5, 152).

ಕಟಿ kaṭi. 2. *(Cf.* ಕಟ 2, ಕಟಕು 2). — ಕಟಿಕಟಿ. rep. Crispness, as that of well baked bread (S. Mhr.).

ಕಟಿ kaṭi. *The hip; the loins.* 2, the buttocks (ಅಡಪ್ಪ, ನಿತಂಬ Hlē., Mr. 331).

ಕಟಿಕ kaṭika. = ಕಟಕ, etc. (ಪೈತಂಖಿಕ, etc. Mr. 379, one MS. ಕಟಿಕ).

ಕಟಿಕು kaṭiku. = ಕಡಿಕು 2. To be severed, to break (v. l., as the strings of a fiddle, etc., My.).

ಕಟಿಗ kaṭiga. = ಕಟಕ, etc. A murderer (Rām. 5, 8, 50; J. 28, 32).

ಕಟಿಪೃಥ kaṭi-pṛtha. *The buttocks* (ಕುಂಡೆ Hlē.; ಕಟಿಕಾಡು, ಕಟಿಯುಗ, ಕುಂಡೆ Mr. 331).

ಕಟಿಬಂಧ kaṭi-bandha. A girdle. 2, a zone of the earth (Mhr.; B. 4, 104. 172).

ಕಟಿಯುಗ kaṭi-yuga. = ಕಟಿಪೃಥ. (Mr. 331).

ಕಟಿಲ್ಲಕ kaṭillaka. = ಕಠಿಲ್ಲ. *A species of the balsam apple, Momordica charantia* Lin. (ಮಾಗಲ ಕಾಯಿ C.).

ಕಟಿವಾತ kaṭi-vâta. Lumbago (My.).

ಕಟಿವೃತ್ತ kaṭi-vṛitta. One of the kinds of dramatic attitude (Mr. 82).

ಕಟಿಶೀರ್ಷ kaṭi-śīrsha. = ಕಟಿಪೃಥ. (ಪುಂಡಿಗುಂಡ್ಡೆ Mr. 331).

ಕಟಿಶೀರ್ಷಕ kaṭi-śīrshaka. *The hip* (as projecting like a head). 2, the hip and loins, or the hollow above the hips.

ಕಟಿಸಾನು kaṭi-sânu. = ಕಟಿಪೃಥ. (Mr. 331).

ಕಟಿಸೂತ್ರ kaṭi-sûtra. *A zone or waist-band worn by females* (ಉಡಿದಾರ Ćt. II, 83; ಉಡುಗ I, 69).

ಕಟೀರ kaṭīra. *A hip;* the part about the hips, the cavity of the loins or the iliac region (ತೆಗೆ Mr. 331).

ಕಟು kaṭu. = ಕಟ್, (K. ಕಟು 1). *Pungent, acrid, sharp* (ಮಾರ Nn. 147, o. r. ಕಾರ). 2, *strong-scented, pungent, ill-smelling; biting; hot;* caustic, bitter, piercing; — fierce, impetuous. 3, *a pungent taste, acerbity.* 4, disagreeable; *curious.* 5, *an improper action.* 6, *the plant Helleborus niger* Lin. (ಕವ್ಯ Mr. 118). *Cf.* ಕಟ್ಟು 2.

ಕಟುಕ kaṭuka. = ಕಟುಕ, etc. (My.). ಕಟುಕರ ದುಸಿದು ಕುಲಾಯು ಮಾಗೆ (Prv.). See ಉಪ್ಪಾದಪಡಾಣಿ.

ಕಟುಕ kaṭuka. Sharp, pungent, etc., = ಕಟು.

ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ kaṭuka-rôhiṇi. = ಕಟುಕ್ಕುರಿ, etc. *The medicinal plant Helleborus niger* Lin. (see Mr. 140, texts corrupt).

ಕಟುಕು kaṭuku. 1. = (ಕದಿಕು 1), ಕಡುಕು 1, etc. A limited compass: smallness, littleness; a thin end (ಮಾತ್ರೆ, ತ್ರುಟಿ, ಉದ, ಲೇಶ, ಕಣ, ಅಣು Nr., o. r. ಕಡುಕು). ನೂಲು ಮೊದಲಾದವರ ಕಟುಕು (ತಕ್ಕ್ಯಾದ್ಯಂತ, ದಕ್ಷ್ಯನ್ Nr., o. r. ಕಡುಕು).

ಕಟುಕು kaṭuku. 2. = ಕಟುಕು 2. (My.).

ಕಟುಗುಂಬಿ kaṭu-tumbi. *A bitter gourd, a variety of Cucurbita lagenaria* (ಅಲಾಗುಬ್ಜಕಾಂಡು G.; see its synonym ಅಕ್ಷ್ವೇಳ).

ಕಟುರ kaṭura. Tbh. of ಕಡೋರ (Śmd. 359).

ಕಟುರೋಹಿಣಿ kaṭu-rôhiṇi. = ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ, etc. *The plant Helleborus niger* Lin. (see Sl. 142).

ಕಟುಕ್ತಿ kaṭu-ukti. A bitter, caustic word (Śāv. 4, after 30).

ಕಟೆ kaṭe. = ಕಟ 1. ಕಲ್ಲು ಕಟೆಯುವ ಉಳಿ (ಕಲ್ಲುಳಿ G.).

ಕಟೋರ kaṭôra. A bowl or cup (My.; Mhr., H.).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 1. (= ಕಟ 2). — ಕಟ್ಟಕಟ್ಟ ವಿ. To cut wood so that the sound ಕಟ್ಟ is produced (S. Mhr.). 2, to grind or rattle one's teeth (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 2. = ಕಟ 1, etc. Another form of ಕಡೆ, end, etc. (Śmd. 228). — ಕಟ್ಟಕಡೆ. = ಕಡ್ಡಕಡೆ 2. The extreme or farthest end, the very end; at the very end, at last, finally (C.; Tē.). ಕಟ್ಟಕಡೆ ಬೆರಟ್ಟಿಕಡಂಗಿಲ್ಲ (Śmd. 220 Mḍb.). ಒಟ್ಟು ತುಂಡ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಅಕ್ಷರ (B. 3, 4). ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ (3, 90; 4, 218). — ಕಟ್ಟುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A final or last answer or word (C.). — ಕಟ್ಟುವಾಡ. -ವಾಡ. (= ಕಟವಾಡ). Border-cage: a railing or fence of wood or iron. ರಥದ ಕಟ್ಟುವಾಡ ಜಡ (ರಥಪ್ಪ, ರಥಗೋಪನ IIIā.). ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯ ಕಟ್ಟುವಾಡ (ರಥಗೋಪನ Mr. 286).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 3. (= ಕಟ್ಟು 1, etc.). — ಕಟ್ಟುಪತ್ತಿ. -ಪತ್ತಿ. A kind of plant (ಕೃತ್ತಿಕೆ Mr. 145, two MSS. ಕಟ್ಟುಪತಿಗೆ). — ಕಟ್ಟುಪತ್ತಿಗೆ. -ಪತ್ತಿಗೆ. (Śmd. 95). The hatchet of a village goddess (ಉಮ್ಮಂಗಿಸಮಠ Čt. II, 18; see ಮಗ್ಗುಟ್ಟುಪತ್ತಿಗೆ).

ಕಟ್ಟಡ kaṭṭaḍa. = ಕಟ್ಟಣ, ಕಟ್ಟು 1. (My.).

ಕಟ್ಟಣ kaṭṭaṇa. A building (My.). See Prv. s. ಕಟ್ಟುಣ.

ಕಟ್ಟನೆ kaṭṭanĕ. With the sound of ಕಟ್ಟ 1. — ಕಟ್ಟನೆ ಕಡಿ. To grind or rattle one's teeth (S. Mhr.). 2, to bite on a hard substance (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಯ್ಸು kaṭṭaysu. To embrace (RAm. 4, 4, 61).

ಕಟ್ಟಲು kaṭṭalu. -ಲ್. The state of being bound, tied, or surrounded (ಬದ್ಧ, ಆವ Nr.).

ಕಟ್ಟಲೆ kaṭṭalĕ. = ಕಟ್ಟಳೆ 1, ಕಟ್ಟಲೆ. (C.). See ಅಕ್ಕಸಕಟ್ಟಲೆ.

ಕಟ್ಟವಾಳಿ kaṭṭavāḷi. -ಳಿ. An obstinate, wicked woman or cow (S. Mhr.; Mhr. ಬಡ್ಡಾಳ, cross; vicious, as a horse or cow).

ಕಟ್ಟಳೆ kaṭṭaḷĕ. 1 & 2. See s. ಕಟ್ಟು 1.

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭi. = ಕಡ್ಡಿ, ಕಡ್ಡಿಗ. One who applies to or turns on, as water on land. See ನೀರು-.

ಕಟ್ಟಿಗೆ kaṭṭigĕ. Tbh. of ಕಾಷ್ಠ. A piece of wood or timber; wood or timber; fuel; a stick, a club (ಕಾಷ್ಠ G.; ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು, ದುರ Sl. 122; ದೇಶ್ಯ, ದಣ್ಣ Mr. 265; C.; T. ಕಟ್ಟೆ, Tē. ಕಟ್ಟೆ). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲಿಕ್ಕು ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತ, ಚಿತಿ, Nr.). ಈ ಬಿಸಿಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆದ್ನಾ! ಆಸ್ಥ ಮಾಗೆ (Prv.). See Bp. 12, 28; 21, 28; 23, 19; 30 sum.; 57, 16; B. 2, 23. 30; 3, 117; Sl. 297. 399; ಕಣ್ಣಾಮ್ಮಾಗಟ್ಟಿಗೆ, ಮೂಗಾಟ್ಟಿಗೆ. — ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ. rcit. (C.). — ಕಟ್ಟಿಗೆಯವ. -ಆವ. A mace-bearer, a door-keeper (ದೇಶ್ಯಧರ Mr. 265). 2, one who bears, or sells, wood (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಿಗೆಕಾರ kaṭṭigĕ-kâra. = ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾವ. (Bp. 59, 27).

ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾವ kaṭṭigĕ-gâra. A mace-bearer, a door-keeper (ಪ್ರತೀಹಾರ Čt. II, 108).

ಕಟ್ಟಿಸು kaṭṭisu. To cause to bind, tie or fasten (ಬಧ್ನನ Śmd. Dh.; Bp. 16, 11; 28, 34; 42, 18; J. 8, 3; B. 3, 121); to cause to tie to, to cause to affix (B. 5, 123); to cause to stop (another's breath, as ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು, to smother, B. 3, 109); to cause to dam in (Bp. 26, 54); to cause to build (J. 5, 36; B. 4, 120; 5, 135); to cause (beasts) to copulate (C.); etc.

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 1. = ಕಟ 1, ಕಡು 1 q. v., etc. (Śmd. 214). (Tē., T.). — ಕಟ್ಟಲೆ. -ಆಲೆ. (Śmd. 386; Kk. 97). A severe battle. — ಕಟ್ಟಲೆಪದಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. (Śmd. 387). Fear arising from a severe battle. — ಕಟ್ಟಿಪ್ಪಠಿ. -ಪ್ಪಠಿ. (Śmd. 69). Extreme astonishment. — ಕಟ್ಟುವನ. -ಆವನ. A thick, impervious jungle (J. 19, 11; see Jōgihāḍu s. ಆಕ್ಷ under ಆಕ್ಷ 1). — ಕಟ್ಟುಣಿಸು. -ಆಣಿಸ. Great strength (Grj. 2, after 100). — ಕಟ್ಟುಣಿಯರ್. (fr. ಆಣಿ 2). Very beautiful women (RAm. 6, 56, 38). — ಕಟ್ಟುಪ್ಪುಕಳ. -ಆಪ್ಪುಕಳ. = ಕಟ್ಟುಪ್ಪುಂ. (Bp. 33, 16). — ಕಟ್ಟುಪ್ಪುಂ. -ಆಪ್ಪುಂ. A thick kind of porridge, chiefly made of bruised jōla, to which tamarind, etc., is added (C.; ಹುಳಿಯುಪ್ಪುಂ G.). — ಕಟ್ಟುವಣ್ಣ. -ಆವಣ್ಣ. = ಕಟ್ಟುವ. (J. 10, 20; 19, 18). — ಕಟ್ಟುವಸು. -ಆವಸು. An anointed king, a monarch (Bp. 21, 20). — ಕಟ್ಟುವೆ. = ಕಟ್ಟಳೆ 1, (My.), of which the Mhr. ಬಟ್ಟಲ, ಬಟ್ಟಳೆ have been formed; it is also contracted into ಕಟ್ಟು, q. v. separately. — ಕಟ್ಟುವಸರ. -ಆವಸರ. Great hurry (J. 31, 44). — ಕಟ್ಟುವಳ. -ಆಳ. Great wrestling (Bh. 4, 2, 61). — ಕಟ್ಟುಳ. -ಆಳ 2. 1. (Śmd. 214 Mḍb.). = ಕಟ್ಟಳೆ, ಕಟ್ಟಲೆ. (A strong or firm measure); an order, a command; a rule; rate (C.; J. 10, 39. 46; 11, 28; 17, 10; 31, 44; Abhā. 9, 26; ಸಾಮ್ರಕ G.; T. ಕಟ್ಟಳೆ, Tē. ಕಟ್ಟಡೆ); established rule, the right way or proper conduct, truth (ಸಾಕ್ಷಿ Nn. 162; ಸಾಮ್ರ, ಸತ್ಯ Mr. 358). 2, a lawsuit, a case (C.; Mhr. ಬಟ್ಟಲ, ಬಟ್ಟಳೆ). 3, a weight by which anything is weighed (T.; see ಕಟ್ಟೆ). See B. 2, 19; 5, 10. 85. 178. 289. 304. — ಕಟ್ಟುಳೆ. -ಆಳೆ 3. 2. Thick buttermilk (without an admixture of water, ಮಜ್ಜಿಗೆ Čt. I, 47). — ಕಟ್ಟುಳ್ಕೆ. -ಆಳ್ಕೆ. (Śmd. 214). A tight embrace. — ಕಟ್ಟುವಂಕೆ. -ಆವಂಕೆ. Great grief (My.). — ಕಟ್ಟುವ್ವಿಡ. -ಆವ್ವಿಡ. Great

love or pleasure (Grj. 10, after 14 & 28; V. 23, after 13). — ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆ. -ಆಜ್ಞೆ. A strict order; a hard measure (My.). ಕಟ್ಟಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. Excessive play or sportiveness (Râm. 6, 11, 7). — ಕಟ್ಟಾಟೆ. -ಆಟೆ. Great excellency, first class, as soil (Tē.); the state of being very fine or costly (as pearls, J. 17, 6). — ಕಟ್ಟಾಯ. -ಆಯ. (Śmd. 214, o. r. ಕಟ್ಟಳೆ). A strict rule; firm resolution, firmness (Abh. P. 14, after 79; 14, 119); compulsion, violence, force (T.; *cf.* ಕಟ್ಟಾಳು). — ಕಟ್ಟಾಸು. -ಆಸು. Great weariness, etc. (Râm. 4, 2, 5). — ಕಟ್ಟಾಸುರ. -ಆಸುರ. Great vehemence or haughtiness; great cruelty (Bp. 53, 70; 60, 5; J. 26, 51; 27, 10). — ಕಟ್ಟಾಳ್. -ಆಳ್. (Śmd. 215). A strong, valiant man (ತುಳು ಬಾಳ್ Bhn. 37; Bp. 9, 38; J. 4, 46; 13, 60; 14, 16). — ಕಟ್ಟಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. Great stateliness; great valour. — ಕಟ್ಟಾಳ್ತನವ್ಮಡು. -ಎ-ಮಾಡು. To attain great stateliness (Râv. 6, after 11, twice). — ಕಟ್ಟಿದಿರ್. -ಎದಿರ್. The very front; exactly or just in front (Tē. ಕಟ್ಟೆದುರು). See Bp. 11, 3; 22, 13; 24, 46; 26, 26; 39, 48; 53, 67; 60, 45; Râv. 5, after 120; 13, after 1; Śāv. 1, after 79. — ಕಟ್ಟಿಜಿರಿ. -ಎಜರಿ. A large black ant, Formica compressa Fabr. (C.; B. 2, 9; T. ಕಟ್ಟಿರುವ್ವು; Tē. ಕಟ್ಟೆಜರಿ). — ಕಟ್ಟಿಜರಿ. -ಎಜರಿ. = ಕಟ್ಟಿಜಿರಿ. (Bh. 7, 16, 3; J. 24, 34). — ಕಟ್ಟುಕೊಡಗೆ. Land held free of any charge or tax (My.). — ಕಟ್ಟುಗ್ರ. -ಉಗ್ರ. Very fierce or severe (J. 8, 40; 25, 51). — ಕಟ್ಟುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A strict order (My.). — ಕಟ್ಟುತ್ತಾರ. A remission on a large scale, remission of land-rent on account of loss by failure of rain, etc. (R.). — ಕಟ್ಟುದಾಮು. An order; a system, a regulation (My., also ಕಟ್ಟುದಾವು; Tē. ಕಟ್ಟುದಾಮು). — ಕಟ್ಟುದಾಸ. -ಉದಾಸ. Great or severe fasting (Bp. 27, 16; My.). — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ. -ಉಬ್ಬಟೆ. Great elation, etc. (Grj. 2, after 106; R-v. 6, after 11). — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟಿ. -ಉಬ್ಬಟ್ಟಿ. (Śmd. 214). = ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ. — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. (Śmd. 215). Very difficult breathing; troublesome asthma. — ಕಟ್ಟುಬ್ಬೆಗ. -ಉಬ್ಬೆಗ. Great anxiety, etc. (Grj. 7, after 56; Śāv. 2, 9). — ಕಟ್ಟುಮುಸ್ಸೆ. Excessive pride (My.). — ಕಟ್ಟುಮುಸ್ತು. Strength (My.). — ಕಟ್ಟುರವು. -ಉರವು. A great noise (My.). — ಕಟ್ಟುವರ್ಣ. -ಎರ್ಣ. Colour of great brightness (Bp. 11, 26). — ಕಟ್ಟುವೈಧಾವಿ. A female of great discrimination (Prll. 3, 10). — ಕಟ್ಟುವುರಿ. = ಕವಿಮುರಿ, ಕವುಮುರಿ, ಕವುಡ್ಡುರಿ. Twine that curls upon much twisting (S. Mhr.). — ಕಟ್ಟುಹುಳಿ. A strong acid (My.). — ಕಟ್ಟೂಬ್ಗ. -ಊಬ್ಗ. A hard task, severe service (My.). — ಕಟ್ಟೆಲೆ. -ಎಲೆ. Great love (V. 23, after 13). — ಕಟ್ಟೆಸಳ. -ಎಸಳ. Great beauty (J. 17, 11). — ಕಟ್ಟೆಸುಗೆ. An excessive shooting of arrows (Râm. 6, 47, 31). — ಕಟ್ಟೇಕಾಂತ. -ಏಕಾಂತ. (Śmd. 207). Great solitude; strict secrecy; privacy (Abh. P. 15, after 69; Bh. 1, 8, 71). — ಕಟ್ಟೇಟ್ಗ. -ಏಟ್ಗ. (Śmd. 214). Great magnificence, etc.

ಕಟ್ಟು *kaṭṭu.* **2.** To bind, to tie; to dress, as a wound; to affix; to yoke; to construct; to build; to form; to fabricate, to compose, as verses; to arrange, as a play; to dam, to dam in, as water; to tie up; to shut up, as a passage, a door, etc., to block up; to cover; to lay by or amass, as money; to shut, as a mouth; to restrain, as (the appetite of) the belly; to apply to, to turn, as water on land; to apply to, as scent to a cloth; to fix or determine, as the price of a thing; to bring together, to collect, as an army; to take into one's employ; to collect, acquire, or obtain, as merit; to contract or bring on, as the fruit of actions; to gain or conquer, as a country; to stop by magic, to bewitch, to charm, as a person or especially the eyes (ಬಜ್ಜನ Śmd. Dh.; Śm. 88; C.; Si. 231. 314; Tē., T., Tu.; M. ಕಟ್ಟು). **2,** to be bound or fixed, to stop, to be habitually in a place, *e. g.* ಆವನ ಪಾಪೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಂದ್ಯಳು ಕಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 31; My.); to attach one's self to, *e. g.* ಉಂ ಮೆಯ್ಮರೆಪ ಸುತ್ತಲು ಕಟ್ಟಿತು (Bh. 1, 20, 55; see Râm. 5, 8, 63); to be checked, to become checkmate, *e. g.* ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೀಲೆ ಆಟ ಉಂಟೇ? (Prv.); to be stopped, as urine, etc. in sickness (C.; Si. 201); to cover or copulate with, as beasts (My.), *e. g.* ಕಟ್ಟಿದ ಆವು (ಕಾಚ್ಚೆ, ಉದಸರ್ಮೆ IIIā.); to cause to copulate with (My.); to become with young (C.; Tē.; B. 3, 24), *e. g.* ದೈವಘಸಿನ್ದ ಕಟ್ಟಿದ ಆಕಳು (ಸನ್ಧಿನಿ Nr.); to be formed; to gather, as a boil, or secretion, or lump (especially used as the second member of a compound, C.; Tē., M.). — ಒಡ್ಡದ ಒಡೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪ್ರಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (Śmd. 150). ಕಟ್ಟಂ! (224). ಕಟ್ಟದರ್ (255). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬದ್ಧ, ಸಿನದ್ಧ, ಆಮುಕ್ತ, ಆಸಿನದ್ಧ IIIā.). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬದ್ಧ, ಸನ್ದಾನಿತ, ಮೂಢ, ಉದ್ಭಿತ, ಸನ್ನಿತ, ಸಿತ Si. 379). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾ ಪ್ರೋಣಿಗಲ್ ನಟ್ಟ ಪುಲ್ಲ ಮೂಲಾದಿಗಳು (ಗೃಹಿತ, ಗೃಹ್ಣಿತ 377). ಕಟ್ಟಲು ನಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟ ಕೊಣ್ಣಸ್ಥಾ ಕರ್ಮಂಗಳು Kn. 148). ಕಟ್ಟದನ್ಥಾ ಕರ್ಮಗಳು (ದಾನ, ಕರ್ಮಫಲ 90). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಕೆಯಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಮುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ನೇತು); ತಿಪ್ಪಲೆನ್ದು ನೋಗದ ಕೆಲವಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ವೃಷಭಾಹ್); ಕರತಲವಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ದರ್ಭ (ಗೋಧಿ); ಪಲುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗೂಣ್ಟಿಪ (ಮೇಧಿ); ಪಸಿ ಪೈಪತ್ರ ಪೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಟು ಬಿನ್ದರೆ ಪೂಮಿ ತೆಲಿವಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ತಪ್ಪಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಪಾಲಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಠಣ ದೊರವಾಮವು; ಪೆಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೀಲುವ ಪೂಮಾಲೆ (ಪ್ರನ್ಧಕ್ಷ); ಪಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (ದೀಪಲೆ Nr.). ಸಪ್ತಪ್ರಿಪದಂಗಳಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಟು (having made his own, C. Bp. 47, 11). ಇವಿನು ಪುಣ್ಯಾಂಗಳಂ ನೀಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್! (Bp. 17, 6). ದೊಜಿಗರ ತಲೆಗಳಿ ಕಟ್ಟಿದೆ ಅಲಾ ಪುಲ್ಲ? (10, 32). ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಯಂ (having bewitched king Bali, 57, 23). ನಾಯ ಬಾಲ ನಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ದನ್ಪಲ್ಪದೆ? (Śi. 85). ಅತ್ಯಧಿಕಂಗೆ ಪಟ್ಟುದುರ್ ಆಮನಿನ್ದಿಕ್ಷಾಪಹಿಂ ಕಟ್ಟಿದಂ (Rāv. 4, after 118). ಮನಸ ಧನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಧನದ ಮನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮನಮ್ ಆಮುವೆ ಬಾವಳೆಳನವಾ ಯೋಗಿಗೆ ದನವಾಸ ಯಾಕೆ? (Bp.). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಆರಸು, ಕೂಡು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ಬಾಸ.— ಕಟ್ಟಿದ ಮಣೆ ದುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ, ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಟು ಬನ್ದೆಯೇ, ಯಮುನೇ? (Prvs.).—See *e. g.* Bh. 8, 23, 35; ಅಪ್ಪಗಟ್ಟು, ಕೆಯ್ಗಟ್ಟು, ಗಲ್ಲಿಗಟ್ಟು, ಗುಡಿ ಕಟ್ಟು, ತಲೆಗಟ್ಟು, ನೀಜಿಗಗಟ್ಟು, ಮುನಿಗಟ್ಟು, ಮೊಟ್ಟಗಟ್ಟು, ಮೊತ್ತಗಟ್ಟು, ಸಸ್ಯಗಟ್ಟು, ಸದು ಕಟ್ಟು, ಸಿಜಿಗಟ್ಟು, ಹುಣ್ಣಗಟ್ಟು; Prv. s. ಮಣೆ. — ಕಟ್ಟಾಪಿಸು. -ಅಪಿಸು. To embrace and cause to play: to tickle with vehemence (S. Mhr.). —

ಕಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To construct and play. ಮೀಢಲಿಂಗಳ ಆಕಾರ, ಬಾಲದು ಕಟ್ಟಾಡುವ ಕಟ್ಟಿ, . . . ಇನ್ನುಪ್ಪಂ ನಿರಿ ಪುಲ್ಲ ಅಗ್ರದ ಮುನ್ನುಡಿ (Si. 74). — ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. Also: to embrace (My.; see Prv. s. ಅಪ್ಪ 2). ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು, to conduct away with one's self (My.). — ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕು. = ಕಟ್ಟು. (C.). ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವದು (ಉದ್ದಾನ, ಬಣ್ಣನ Si. 265). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕಬ್ಬವನ್ನಾಗುಟಿ (ಅರಣ 271). ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಗೂಟ (ತಿಪಕ, ಕೀಲಕ); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (ಹಾಮು); ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಹಗ್ಗವು (ಹಾಮುನಿ 323). — ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ. rep. See Prv. s. ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ.

ಕಟ್ಟು *kaṭṭu.* 3. Binding, tying, fastening; fettering; checking, restraint; impediment (ಉದ್ದಾನ, ಬಣ್ಣನ, ತಡೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ Si. 265; ಬಣ್ಣನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ, ತಡೆ 391). 2, a band, a tie (ಬಣ್ಣನ Mr. 267); the tire of a wheel; a boundary; a dam. 3, a pack, a bundle. 4, a frame. 5, something built, constructed or formed. 6, build, form, shape. 7, a regulation, a rule. 8, a fabrication, a fiction. 9, copulation of beasts. 10, bewitching. ದುಷ್ಟಾದೇವನ ಬೆದೆಯ ಕಟ್ಟು (ಕವದಗ); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಕಟ್ಟು (ಪಸ್ತಿನಪ, ಪರಿಷಟ್ಟು Hlā.). ಎಣೆಯ ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ಉಪದಾಪ, ಸಿಬ್ಬಂದಿನ Si. 63). ಆಯುಧಪ್ಪ ಬಾಲ್ ಹೋಗದ ಜಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟು (ಮೈಸೂರ 289). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಮಾಕಿದ ಮರದ ಗುಡಿಗೆ (ವರಿಧ 290. 412). ಕಟ್ಟು ಪಲ್ಲದ ಪಣು (Prv.). ಕಟ್ಟುಗಳು ಪಲ್ಲದು (Bp. 32, 44). — See *e.g.* ಇಕ್ಕಟ್ಟು, ಎಡೆಗಟ್ಟು, ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟು, ಕಾಲ್ಗಟ್ಟು, ಕೆಸುಗಟ್ಟು, ಕೆದ್ದಿಟ್ಟು, ಕೇಗರ್ಟು, ಚೌಕಟ್ಟು, ಜಲಕಟ್ಟು, ತೋಳ್ಕಟ್ಟು, ನಡಿಕಟ್ಟು, ನಮಟ್ಟು, ನೆಲಗಟ್ಟು, ಪೆಟೆಗಟ್ಟು, ಪಲಗೆಗಟ್ಟು, ಮುಡಿಕಟ್ಟು, ಮುರಗಟ್ಟು, ಮಾರ್ಕಟ್ಟು, ಮೆಯ್ಕಟ್ಟು, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಸಪ್ಪರಗಟ್ಟು. — ಕಟ್ಟುಕಥ. -ಆಡಕ. A binding written agreement (My.). — ಕಟ್ಟುಸ್ಸ. -ಅಸ್ಸ. Boiled rice tied up for a journey (My.). — ಕಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To become a rule or positiveness. ಕಟ್ಟಾಗಿ, rightly; positively (ನಿಯತಂ Śmd. Cm. 82. 253; My.). 2, to stop (v. i.); to be hindered or impeded; to cease (used of trade, credit, strength, etc., C.). 3, to be shut or closed, as schools on account of holidays (B. 5, 276). — ಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ಕಠಾಣಿ. A necklace (generally) of small gold beads (C.; Tē.). — ಕಟ್ಟಿನ ಪಾವು. = ಕಟ್ಟುಪಾವು. A fierce species of cobra, Ophiophagus elaps, the Harmadryad (My.). — ಕಟ್ಟು ಕಡಿ. To go beyond the (common) boundary (Abh. P. 6, after 136; 15, after 16). — ಕಟ್ಟುಕಥೆ. A fabricated story, a fiction (C.). — ಕಟ್ಟುಕಬ್ಬ. A post to which animals, etc. are tied (My.; Tē.). — ಕಟ್ಟುಗದಸು. -ಕದಸು. A cow fit to receive the bull (ಕಾಲಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಬೆದೆಯಾದ ಆಕಳು, ಉದಸು ಅರ್ Nr.). — ಕಟ್ಟುಗೂಳಿ. A bull for breeding (My.). — ಕಟ್ಟುಗೂಡ್. -ಕೂಡು. = ಕಟ್ಟಿಕ್ಕು. (Abhā. 9, 26; My.). — ಕಟ್ಟು ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make firm (Bp. 44, 16). — ಕಟ್ಟಿಂ ಮುರಿಗೆ. -ಂ-ಸುರಿಗೆ. (Śmd. 204). A knife for tying (to the waist). — ಕಟ್ಟಿಂಬೋಳ್ಕ. -ಂ-ಬೋಳ್ಕ. (Śmd. 204). A bodice that is tied. — ಕಟ್ಟು ಪಡು. To be bound, etc. ಕಟ್ಟು ಪಟ್ಟಿ (ಬಪ್ಪ, ಪಟ್ಟಿ, ಸಂಯುತ Hlā.). — ಕಟ್ಟುಸ್ಸ. -ಉಪ್ಪ. A kind of artificial medicinal salt (My.). — ಕಟ್ಟು ಬೀಳು. To be bound or obliged (My.). — ಕಟ್ಟು ಮಾಡು. To bind; to tie, to fetter, as culprits (C.; B. 5, 106. 142. 201). 2, to put restraint on somebody (C.; 5, 138). 3, to make a regulation, to order (C.; B. 5, 58. 103). — ಕಟ್ಟುಮಾನೆ. A leather rope for tying (ಅಂಬ್ಯ, ಯೋಜ್ಯ Si. 303). — ಕಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು. dupl. Great embarrassment or want (My.). 2, strength (My.). — ಕಟ್ಟುಮುಡಿ. A knot of braided hair (ಕಾಮಿ, etc. Mr. 320). — ಕಟ್ಟುಮೊಸರು. Curds strained by having been tied and hung up in a cloth (C.). — ಕಟ್ಟುವಡೆ. -ವಡೆ. To be fettered; the mind to be fettered or checked (ದುಷ್ಕೃತನಿರೋಧ Śmd. Dh.; Abh. 13, after 147). ಅಶಾಪಾಶವಿಷ್ಟಂ ಕಟ್ಟುವಡೆವದಂ (Bp. 20, 23). ಅಣ್ಣದೇವನೋಳ್ ನಿಜದ ವಾಕ್ಸಟ್ಟುಮ್ ಎದ್ದು ಬಲ್ಗಣ್ಣಿನೊಳ್ ಕಟ್ಟುವಡೆದು, ಅಲ್ಲಿಸಲ್ ಅಯ್ಯನೆ (J. 18, 60). — ಕಟ್ಟುವಾಸ. A wrapper or cover (My.). — ಕಟ್ಟುವಬ್ದ. A fictitious term (My.). — ಕಟ್ಟುವಾಮ್ಯ. = ಕಟ್ಟಿನ ಪಾಮ್ಯ. (My.). — ಕಟ್ಟುಮೀರಿ. = ಕಟ್ಟುಗೂಳಿ. (My.). — ಕಟ್ಟೊಡೆ. -ಒಡೆ. To break a rule or promise (My.; ಮೂತ ಮುಂ G.). 2, an association to be dissolved (My.).

ಕಟ್ಟು *kaṭṭu.* 4. The water in which any kind of pulse has been boiled, the decoction of any kind of pulse (ಪಪ್ಪಧಾನ್ಯದನ Śmd. Dh.; Śm. 88; C.; Tē.; M. ಕಟ್ಟು, T. ಕಡುಗು). ಕುದಿಸಿದ ಕಟ್ಟು (ಯೂಸ Nr.). ಪೆಸಲು ಮೊದರಾದವುಗಳ ಕಟ್ಟು (ಯೂಸ Si. 495). ಮುಮುಳೀ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದವಗೆ ಉಮುರೇ ಬೆಲೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಕಟ್ಟಿನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with *kaṭṭu* (used without salt, etc. as a medicine, My.). ಕೆಟ್ಟವನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದವ ಕಟ್ಟಿನ್ನಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪ ಬೇಕು (Prv.). — ಕಟ್ಟುರಸ. = ಕಟ್ಟುನಾಮು. (My.). 2, congealed mercury (My.). — ಕಟ್ಟುನಾಮು. A decoction of pulse seasoned with salt, pepper, etc. (My.; Tē.).

ಕಟ್ಟುಕ *kaṭṭuka.* ಕಟ್ಟು-ಉಕ (Śmd. 239). A man who ties. 2, ಕಟ್ಟು-ಕ 1 No. 2. A fiction, a falsehood, a lie (ತೊಡರ್, ನೂಳ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60, o. ra. ತೊಡಕ್, ತೊಡರ್).

ಕಟ್ಟುವಿಕೆ *kaṭṭuvikĕ.* Tying, etc. (ಬಣ್ಣನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ Si. 391; ಯೋಗ, ಸನ್ನಹ 410; ಆಧಿಪಾರ, ಸನ್ನಹನ 449).

ಕಟ್ಟುಹ *kaṭṭuha.* Tying, etc. (ಬಣ್ಣನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ Nr.). ಬಲುವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ (ಗ್ರಹ Nr.).

ಕಟ್ಟೆ *kaṭṭĕ.* 1. A structure (bank or bench) of earth or stones to sit upon for resting, transacting business, etc. (C.; Mhr. ಕಟ್ಟಾ); a station; a guard-house (My.). 2, an embankment, a dam, a dike (C.). 3, a causeway, a bridge (ಸೇತು, ಪರಂ Hlā., Mr. 416; ಸೇತು, ಆರಿ Si. 104, *cf.* 396). 4, a basin round the foot of a tree (ಆಲವಾಲ Śm. 89; C.); a basin or hollow made in the rice on one's plate, etc. for the reception of pepper water, etc. (C.). 5, a pond (ಕುಣ್ಡ Śm. 36; ಕುಣ್ಡ 36. 89; My.). 6, a broom (T.; see ಕಸಗುಡಿಸುಬಕ್ಕಿ, ಚೀಪರ್-; Tē.: a bundle, pack). 7, a formation (see ಸುಣ್ಣಕಟ್ಟೆ). ನೀರ ಪಂಯುದ್ ಕೆಯುದೆ ಕಟ್ಟೆದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ಮುರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಕ್ ಎಜ್ಜೆದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ Nr.). ನೀರ ಕಟ್ಟೆ (ದೇಶೆ Si. 456). ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ, ಆಪದಾ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಪ್ಪ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಡೆ (ದೇಶಕ್ಷ, ಪಲ್ಲಲ, ಆಲ್ಪಸರಸ್ 91). ಅಂಗಳ ಮೊಳಗೆ ದೂಡಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಎತರ್ G.). ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆ (Si. 266). ಬಾಲುರು ಕಬ್ಬಾಮುದ ಕಟ್ಟೆ (Si. 74). ಮುಳ್ಳಳು ಮೊಜಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಯು ಮೇಲೆ ಆಮುತ್ತಿವ್ವರು (B. 3, 80). ತಕ್ಷ ಮುನೆಯ ಮುಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟೆಯು ಮೇಲೆ

ಬಾಡೇ ಬಾಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಪರ್ವದೂಸನವತ್ಸದನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದನು (4, 183). See ಉಗಳಟ್ಟಿ.

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭi. 2. The state of bamboos when they become old and sapless (ದಂಪತ್ಯಪ್ರತ್ಯ ಕೆಂ. 89; Tē. ಕಟ್ಟಿ, harsh, hard, dry; firewood; T. ಕಟ್ಟಿ, ಕಟಿಕ್, firewood; *cf.* ಕಟಿಸು 2? ಗಡಿಗು?). ಬಿದಿರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯಿತು, ಬಿದಿರು ಕಟ್ಟಿ ಆಯಿತು (My.).

ಕಟ್ಟಣ kaṭṭaṇa. 1. = ಕಟ್ಟಡ, etc. A building, an edifice (My.; Tē.). See ಕಡಕಟ್ಟಣ.

ಕಡ್ಣ kaṭṭaṇa. 2. Flavour, savoury taste (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಲ kaṭphala. *A small tree found in the north-west of India,* the bark and seeds of which are used in medicine, and as aromatics; the fruit also is eaten; the common name is kâyaphal. (ಕಿರಾತರು ಸಿಪಸೀ ದುರ Sk. 131).

ಕಟ್ಟಿ kaṭrē. Dyspepsy (My.).

ಕಟ್ಟಿಲೆ kaṭlĕ. = ಕಟ್ಟಲೆ, etc. (s. ಕಟ್ಟು 1). A weight (of stone or metal) used by goldsmiths and činivâras (C.). ಹೊಸದ ಪಡಕಟ್ಟಿಲೆ (ಕಾರ್ಕಳ Sk. 329). ಕಡಕ ಹೊಸದ ತಾಮ್ರದ ಕಟ್ಟಿಲೆ (ಪರ 329). 2, an established rule, order, or period (C.). ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಕಟ್ಟಿಲೆ (ಪ್ರತ, ನಿಯಮ Sk. 247). ಕಟ್ಟಿಲೆ ತುಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಪರಾಮರ್ಶೆಯ (ಜೀವ ದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಕಟ್ಟಿಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗುವಳೆ (ಮರ್ಯಾದೆ, ಅಪೇಕ್ಷೆ, etc. Sk. 399). 3, a lawsuit, a case (C.).—See ವಿಷಗಟ್ಟಿಲೆ. — ಕಟ್ಟಿಲೆಕಲ್ಲು. Stones used as weights (My.). — ಕಟ್ಟಿಲೆಚೀಲ. A bag for keeping the kaṭlĕs and other things (C.).

ಕಟ್ಟಿಂಗ kaṭu-aṅga. *The tree Calosanthes indica* Bl.

ಕಟ್ಟಿರ kaṭvara. *Contemptible.*

ಕಠ kaṭha. M. of a sage, a pupil of Vaiśampâyana. 2, a note or simple sound. (R.).

ಕಠಾಣಿ kaṭhâṇi. Another form or Tbh. of ಕಟ್ಟಾಣಿ (My.; see s. ಕಟ್ಟು 3). ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮುತ್ತಿನ ಕಠಾಣಿ (B. 4, 51).

ಕಠಾರಿ kaṭhâri. = ಕಟಾರಿ. (C.; Bp. 61, 26. 32; Śiv. 2, 70. 108). See ಹೊಂಗಠಾರಿ.

ಕಠಿಂಜರ kaṭhiñjara. *A kind of basil with small leaves, Ocymum sanctum* Lin. See ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ.

ಕಠಿಣ kaṭhiṇa. = (ಕಠೀಣ), ಕಠಿನ, of which it is a Tbh. (My.; ಕಠೋರ G.).

ಕಠಿಣತೆ kaṭhiṇatĕ. Tbh. of ಕಠಿನತೆ. (Č. Bp. 47, 10; My.).

ಕಠಿಣತ್ವ kaṭhiṇatva. Tbh. of ಕಠಿನತ್ವ. (My.; ದೈವದ್ಯ G.).

ಕಠಿನ kaṭhina. *Hard; stiff, inflexible; solid;* difficult; violent; severe; harsh; cruel (ಕಠೋರ, etc., ವಿಷ್ಟಪದ Mr. 228).

ಕಠಿನತೆ kaṭhinatĕ. = ಕಠಿನತ್ವ. (My.).

ಕಠಿನತ್ವ kaṭhinatva. Hardness, firmness; difficulty; severity; cruelty; intensity. (My.).

ಕಠಿನಹೃದಯ kaṭhina-hṛidaya. A hard heart (My.). 2, hard-hearted, cruel, unkind. (My.).

ಕಠಿಲ್ಲಕ kaṭhillaka. = ಕಟಿಲ್ಲಕ. 2, the bitter apple, Cucumis colocynthis Lin. (? ವಿಶಾಲ, ವಿಳ್ಳಪಳಂ Mr. 133).

ಕಠೀರ kaṭhîra. = ಕಠಿಣ, etc. (C.; B. 5, 127. 141. 142).

ಕಠೋರ kaṭhôra. = ಕಟುವ. *Hard; stiff; solid;* sharp, piercing; severe; cruel (ವಿಷ, ನಿಷ್ಠುರ Nn. 11, o. rs. ನಿಷ್ಠುರ, ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿ; ಕಾಮುಕ, ನಿಷ್ಠುರ Nn. 20, o. r. ನಿಷ್ಠುರನುಡಿ; see Mr. s. ಕಠಿಣ). 2, full, complete (Sk.; see ಪೂರ್ಣಂ).

ಕಠೋರರತ್ನ kaṭhôraratna. Hardness, firmness; severity, rigour (ಕಠ್ಯಸ Čb.).

ಕಠೋರರತರ kaṭhôra-tara. Unusually hard, severe, cruel, etc. (J. 6, 7).

ಕಡ kaḍa. 1. A debt (ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚಸ, ಉಚ್ಚಾರ, ಸಾಲ Sk. 209; C.; M.; T. ಕಡಪ್, ಕಡ್ಪು, ಕಡಮೆ). 2, a loan (of money, cloths, books, etc., and eatables, C.). ಕಡ ಸಿ ಕೊಳ್ಳೀದಾದರೆ ಪರಗಳಿಲಿ! ಉಣ್ಣದ.—ಕಡ ಸುಟ್ಟು, ಬದಪ ಕೆಟ್ಟ. — ಕಣ್ಣುಗ ಉಣ್ಣಿಲ್ಲರ ಮನೆಗೆ ಕಡಪ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು? (Prv.). ಕೆಯನು ಪವಿಗಳಲಿ ಕಡಪ (Bp. 60, 15). ಕಡಾ ತಕ್ಕೊಣ್ಣೆರುತ್ತೀ (B. 4, 196). See ಕೆಯ್ಯುಡ, ಮುಂಗಡ, etc. — ಕಡ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (Śmd. 200). To contract a debt; to borrow. — ಕಡಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಕಡಗೊಳ್. (Śmd. 200). — ಕಡ ಬೀಳು. To fall into debt: to incur debt (My.).

ಕಡ kaḍa. 2. (fr. ಕಡೆ 5). A ferry, a ford (My.; T. ಕಡ್ಪು, a way).

ಕಡ kaḍa. 3. = ಕಡು 1, etc. — ಕಡಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡಗಣ್ಣು. (My.). — ಕಡ ತೀರಿಸು. To relieve or save; to finish (My.). — ಕಡ ತೀರು. = ಕಡೆ ತೀರು. To reach the end: to be relieved (from distress), to be recovered (from disease); to be concluded or finished (My.; Tē.; T. ಕಡತ್ತೆ).

ಕಡ kaḍa. 4. = ಕಡೆ 4, ಕಡ್ 4. Churning. (*Cf.* Sk. ಮಥ). — ಕಡಗೋಲು. -ಕೋಲು. -ಗೋಲ್. A churning stick (ಕೈಮಾ, ಮುಳ್ಳ, ಪಿಡರ, etc. Sl. 323. 453; ಕೈಮಾ, etc. Mr. 183; C.). — ಕಡಗೋಲುಬಳ್ಳಿ. A scandent annual herb, native of South America, the love-apple plant, Lycoperaicum esculentum Mill. (St. & Pl.). — ಕಡಗೋಲುಮುಗ್ಗೆಯ ಮುಳ್ಳು. A common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಕಡಗೋಲುಮನೆ. The cross at the bottom of a churning stick (My.). 2, the tree Nauclea parviflora Roxb. (Z.). — ಕಡಗೋಲುಮಗ್ಗ. The churning string (C.). — ಕಡಗೋಲುಮರಿ. = ಕಡಗೋಲು ಮರ No. 1. (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 5. = ಕಡಿ 7. Cutting. — ಕಡಕತ್ತಿ. A chopper, a cleaver, a bill (My.). — ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿ. The very large pod of the Entada monostachya, used as a vegetable (My.). — ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿಯ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Entada monostachya Dec. (My.). — ಕಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A small knife formed like a crescent with a hole at one end to put a string through (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 6. P. p. of ಕಡಿ 3, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa 7. P. p. of ಕಡಿ 4, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa. 8. P. p. of ಕಡಿ 6 or ಕಡೆ 3, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa. 9. P. p. of ಕಡೆ 6, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 10. An imitative sound.—ಕಡಕಡ. rep. The sound produced by the fall of a thunder-bolt (S. Mhr.), or by the instrument called ಕಡಕಡ (C.; *cf.* Mhr. ಕಡಕಡ). — ಕಡಕಡನೆ. With the sound of something hard (as a bone) when chewed (B. 5, 243; this would refer it to ಕಡಿ 2; the term is not among the Kannada people in S. Mhr.). 2, with the sound produced by a windlass or wheel for raising water when in motion (My.). 3, with the sound produced by the feet in quick walking (see Prv. s. ಮೊಡಮೊಡನೆ). — ಕಡಕಡೆಂ. The sound produced by the fall of a thunder-bolt (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 1. = ಕಲು 1, No. 1; ಕಳ 2. *Dumb;* ignorant, stupid.

ಕಡ kaḍa. 2. Tbh. of ಕಮ (Śmd. 338, o. r. ಕಡ = ಕಮ).

ಕಡಕ kaḍaka. = ಕಮಕ, etc. (My.). 2, Tbh. of ಕಮಕ. See ಬಲಗಡಕ. — ಕಡಕದಾತ್ರಿಬಳೆ. = ಕಡಕಬಳೆ. (My.). — ಕಡಕಬಳೆ. A bracelet with three points (My.).

ಕಡಕಲ್ kaḍakal. (fr. ಕಡ 5). A kind of wicket or narrow passage (in walls or hedges, for the use of people only, My.).

ಕಡಕು kaḍaku. 1. Nice, beautiful, good, as a feast (S. Mhr.; Mhr. ಕಡಕ).

ಕಡಕು kaḍaku. 2. = ಕಮಕು, etc. (My.). See ಹತ್ತಕಡಕು.

ಕಡಗ kaḍaga. Tbh. of ಕಮಗ (Śmd. 338; Śm. 72; ದಲುಮು, ಕಮ್ಬು Nr.; ಕಮ್ಬು Sl. 440; C.; T. ಕಡಗ, ಕಡಮು; Tē. ಕಡಮು, ಕಡೆಮು; see Sl. 219). See ಕಾಲು ಕಡಗ, ಕಾಲು-. ಬಾಗಿಲಿಲ್ಲದ ಮನ್ನೆ ಕಡಗವು ಆಗುವದೇನೆಂತಿ? (Dp. 148). ಕಡಗ ಇದ್ದವರು ಕಡ ಗೋಲು ಬಿಡಿಯುವಾಗಿಳೆ? (Prv.).

ಕಡಗಾವಿ kaḍa-gāra. A debtor (My.).

ಕಡಗು kaḍagu. 1. = ಕಡಂಗು 1 q.v., ಕಡುಗು 1. (Tē. ಕಡಗು, ಕಡಂಗು, ಕಣಗು, ಕಣಂಗು; T. ಕಡುಗು, to make haste). See Bp. 6, 2; 8, 11; 28, 53; 29, 10; 46, 51; 50, 23. 79.

ಕಡಗು kaḍagu. 2. = ಕಡಂಗು 3. A small channel issuing from a larger one and leading water *e.g.* to a plantain tree (My.). See Prv. s. ಜಾಮ್.

ಕಡಗು kaḍagu. = ಕಡಗ, etc. (ಕಮಕ, ದಲುಮು, ಬಳೆ Sl. 219; *only* in Sl.).

ಕಡಂಗರ kaḍaṅgara. *Chaff, husk;* the stalks of various sorts of pulse, etc. (ಮೊಮ್ಬು G.).

ಕಡಂಗಾಯ್ತ kaḍaṅgu-āyta. (Śmd. 234). A servant who has to attend to the wishes and whims of a king. ಅಯ್ತು, ಅಜ್ಞೆಯ ಗೂರ್ಕಿಸುವಕ್ಕೆ ಅಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಾಯದ ಪೂರಿಯುವಾಗ ಮುಳಿಯಮ್ಮಾಯ್ತರ, ಸೂರಿಕಾಯ್ತರ, ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ, ಕಡಂಗಾಯ್ತರ, ಅಚ್ಚು ಕಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (234).

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 1. (Śmd. 48). = ಕಡಸು 1, etc. To be or become full of desire, ardour, eagerness, zeal, to be lusty, to be desirous of, to strive, to make efforts, etc. (ಔತ್ಸುಕ್ಯ, ಇಚ್ಛೆ Śmd. Dh.; Śm. 84). See Śmd. 234; Abh. P. 11, 152; 13, 74; Grj. 1, 99; Bp. 14, 6; 50, 8; 53, 59; 61, 21; Rāv. 5, 82. 84. 123; 6, after 11 (twice); 13, 84; 13, after 86; 13, 91; ಪೆಸರ್ಕಡಂಗು.

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 2. Desire, wish, etc. See ಕಡಂಗಾವು.

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 3. = ಕಡಸು 2. A channel, a ditch, a trench (ಕುಳ್ಳೆ Śm. 84; My.; T. ಕಡಂಗು, M. ಕಡಮ್ಬು; *cf.* ಕಡಿ 4? M., T. ಕಂಡು, ಕಡಿ, depth; a tank, a brook; see ಕಡ್ಡ 1; *cf.* Sk. गर्त, a ditch).

ಕಡಚೆ kaḍaccĕ. (Perhaps Tbh. of ಶಿರೀಷ). The Sirissa tree, Acacia speciosa Willd. (St. & Pl.).

ಕಡಜ kaḍaja. = ಕೆರಜ. A wasp, a hornet (ಗಸ್ಕಿಕೆ ೦, ದಲುಮು Nr.; My.). *Cf.* ಮಿಗ್ಗಡಜ.

ಕಡಜೀರಿಗೆ kaḍajirigĕ. = ಕಡಜೀರಿಕೆ. — ಕಡಜೀರಿಗೆಮುಮು. = ಕಡಮು. (C.).

ಕಡತ kaḍata. 1. = ಕಡಿತ 1. Cutting; biting, bite (as of insects); itching; gripe (in the intestines, see ಪೊಟ್ಟೆ-); —a cut; an incision, a notch (C.). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಕಡತ ಪತ್ತಿ (B. 3, 124). ಉಡಲಿಲ್ಲ ಕಡತವು ಗುಣ್ಣಾ ಕಾಯುಡಲಿಲ್ಲ (4, 47). ಕತ್ತಿಯ ಕಡತಗಳ ಧಾಟಿಯ ಗಾಯಗಳು (5, 56). ಆವಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿಯ ಕಡತವು ಗುಣ್ಣುಗಳು ಪತ್ತುವದಿಲ್ಲ (5, 250).

ಕಡತ kaḍata. 2. = ಕಡಿತ 2. A book made of folded cloth which is covered with charcoal paste, on which accounts and memorandums are written with balapa (C.; Tē. ಕಡತ, ಕಡತ, ಕಡಿತ; T. ಕಡತ).

ಕಡದು kaḍadu. 1. = ಕಡೆದು. P. p. of ಕಡ 3. (C.).

ಕಡದು kaḍadu. 2. = ಕಡೆದು. P. p. of ಕಡ 5. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 3. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 4. (B. 5, 32; C.).

ಕಡದು kaḍadu. 4. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 3. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 5. (fr. ಕಡಿ 4). That which is steep: steepness (as of a hill, My.);—that which is vertical or upright: the upright position of the handle of a hoe, the pole of a plough, etc. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 6. = ಕಡಿದು, etc. The state of being hard, rough or severe, as that of a word;—that of being strong, hard or firm, as that of an iron article, etc. (My.). — ಕಡದಾಳು. -ಆಳು. A strong man (My.). — ಕಡದುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. = ಕಡದಾಳು. (My.).

ಕಡದುಗಾವಿ kaḍadu-gāra. A powerful man (My.). 2, a man who is harsh or severe (My.).

ಕಡನೆ kaḍanĕ. N. of a plant. See ಕಾಡ ಕಡನೆಗಿಡ.

ಕಡನ್ದುರು kaḍanduru. (Śmd. 48). = ಕಡನ್ದುಮಿ. A wasp, a hornet (Tē. ಕಡುದುರು, ಕಣುದುರು; M. ಕಡನ್ದ ಟ್, ಕಡುನ್ದ ಟ್).

ಕಡನ್ದುಮಿಕೆ kaḍandurukĕ. = ಕಡನ್ದುರು. ತುಮ್ಬಿ ಪೀರ್ದ ಪೂರ್ ಏಂ ಪೀರ್ದಪುದೇ ಕಡನ್ದುಮಿಕೆ ನಮ್ಮಾದೋಪ್ಪದುಂ ಪುಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ಕಡಬ kaḍaba. = ಕಡವೆ, (ಕಡವ), ಕಡವ, ಕಡವೆ q. v., ಕಡಹ 2. A species of deer (ಕುರಂಗ, ಕಡುಬ Sl. 455). *Cf.* ಕಡಿ.

ಕಡಬು kaḍabu. = ಕಡುಬು, ಕಡುಮ್ಬು. A kind of cake boiled in steam (C.; in My. the same as ಇಡ್ಡಲಿಗೆ, q. v.; Tē. ಕುಡುಮು; ದೋಸೆಕ G.). See ಪೂರಿಗಡಬು. — ಕಡಬಿನ ಕಾಳಗ. A quarrel about the kaḍabus that ar distributed at temples among pūjāris, etc. on the ēkādaśī (My.).

ಕಡಬೆ kaḍabĕ. = ಕಡಬು, etc. (ಕಡಹ G.).

ಕಡಮೆ kaḍamĕ. (fr. ಕಡಿ 4, or ಕಡಿ 1). = ಕಡಿಮೆ. Deficiency; want, defect; inferiority; (less); rest, remainder (C.; Tē.; T. ಕಡು, ಕಡುಮ್ಬು, dimi-

nution; deficiency; *cf.* ಕಡಿ 1). ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವದು (ಸಮು, ಸರ್ವ, ಆದೀಪ, etc. Sl. 371). ಪಪಿಸಾಮಿ ದರುಶಗಳಿಗೆ ಕ ಡಮೆ ಆದ ದಯಸ್ಸು (195). ಮುವಿತಸವಿನ ಪರ್ಮಮೊಳಗೆ ರತ್ನ ಮಾಂಸಗಳ ಸತ್ವ ಕಡಮೆ ಆಗಿ ಹೋಗು ಬಿದ್ದ ಗಳಿಗೆವರ್ಮವೃಳ್ಳವನು (ದಲಿಸ 197). ಮುನ್ತಿಗಿನ್ನಲೂ ಕಡಮೆ ಆಗಿರುವ ವೀಜಿಸುಬ್ಬಿ ಕಾರ್ಯ ದಕ್ಷತಾವ ಉತ್ಕೋಪಸಾಧಿಕಾರಿ (ಕರ್ಮಸಚಿವ 257). ಜಾತ್ಯಾಚಾರಗು ಣಾದಿಗಳಿನ್ದ ಕಡಮೆ ಆದವ್ಗಾ ಆಧಮನು (368). ತೂಕದ ಕಡಮೆ; ಬಾತಿಯ ಕಡಮೆ (C.).

ಕಡಮ್ಬ kaḍamba. = ಕಡಚ 1, ಕಡವರ್, ಕಡವಲು, ಕಡವಾಲ, ಕಡವೆ, ಕಡವೆಸ, ಕಡಸ, ಕಡವ್ಬು, ಕರವ್ಬು 1, ಕಲಮ್ಬು, ಕಲಮ್ಬು. A tree with orange-coloured fragrant blossoms and with projecting antherae like the bristles of a hedge-hog, Nauclea cadamba Roxb. (T.; M. ಕಡಮ್ಬು; Tē. ಕದಾಮಿ, ಕದಿಮಿ). ಕಡಮ್ಬದ ಮ್ರುಗು (ಕಡವು Kk. 70, o. r. ಕಡವ್ಬು-). 2, *the stalk of a potherb* (ದೇಸ್ಯ G.).

ಕಡಯ kaḍaya. = ಕಡಗ. (Rāv. 13, after 59; My.).

ಕಡಯಿಸು kaḍayisu 1. To cause to churn, to have churned (My.). ಕಡಯಿಸಿದಂ ಸುರಲಿಂ ಅಸುರರಿಂ ಬಾಳ್ಗಡಲಂ (Śmd. 273).

ಕಡಯಿಸು kaḍayisu. 2. = ಕಡಸು 1. To cause to pass, etc. (My.).

ಕಡಲ್ kaḍal. 1. (*fr.* ಕಡು 1). (= ಕಲ್ 4). That is firm: a stone, a rock; an impediment (in the middle of a stream). ಮೊಸಲಲ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕ ಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿಜಾರಕ Nr.).

ಕಡಲ್ kaḍal. 2. (Śmd. 27). ಕಡಲು. The sea; an ocean (ಪರಸಿ Ct. II, 33; ಜಲಧಿ, ಮುಸ್ಸಿಧ್ರ Śm. 36; My.; T., Tu.; Tē. ಕಡಲು, ಕಡಲಿ; *cf.* the terms s. ಕಡೆ?). ಏಳ್ದಡಲ್ (Śmd. 225). ಕಡಲ್ ಉಮಗೆಂಡಾದ ಪ್ರಿಥವಿಯೊಳ್ (11. 12, o. r. ಉಮಗೆ). ಆ ಮುನೀಶ್ವರಂ ಶಾಸ್ತ್ರರಸದ ಕಡಲ ಪೋಲ್ ಇರ್ದಂ (251; see also 210). ಕಡಲು (ಸಮುದ್ರ, ಅಬ್ಧಿ, ಉದಧಿ, ಸಿನ್ಧು, ಸಾಗರ, etc. Sl. 80). ಹಾಲಿನ ಕಡಲು, ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಕಡಲು, ಮೊಸರಿನ ಕಡ ಲು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡಲು (ಕ್ಷೀರೋದ, ಲವಣೋದ, ದಧ್ಯುದ, ಸುರೋದ 81). ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪ (ಉಪ್ಪಿನ, ದತಿರ 311). ಕಡಲು ಕ್ಕೆ ದೀಲ್ವಾಯದ ಪಡೆ (456). See ಅಗ್ಗಡಲ್, ಇಂಗಡಲ್, ಕಿಬ್ಬಡಲ್, ಸದುಗಡಲ್, ದಡುಗಡಲ್, ಪಾಲ್ಗಡಲ್, ಸವಿಗಡಲ್, ಸುಪ್ಪುಂಗಡಲ್; Bh. 1, 19, 18; Rāv. 6, 11; 6, after 11; J. 6, 3. 9; 18, 10; 18, 7; Č. Bp. 2, 3. — ಕಡಲ ಕುದರಿ. Lakshmi (My.). — ಕಡ ಲಾಗ. -ಆಗ. The moon (My.). — ಕಡಲ ಕ್ಲಾಲಗೆ. Cuttle-fish bone (ಸಮುದ್ರಫೇನ, ಮಿಣ್ಣಿರ, ಅಬ್ಧಿಕಫ, ಫೇನ Nr.). — ಕಡ ಲ ಕ್ಲಾಲಿಗೆ. = ಕಡಲ ಕ್ಲಾಲಗೆ. (ವಾರಿಫೇನ Mr. 144). — ಕಡಲ ಪಯ ಣ. A sea-voyage (B. 4, 168; My.). — ಕಡಲಿಯು. -ಇಯು. To form an ocean (as tears do, J. 19, 30; 32, 52). — ಕಡಲು ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A wave of the sea (Bp. 37, 25). — ಕಡಲುರಿ. -ಉರಿ. The sea-fire, submarine fire (ದುಸ್ಸಿರ್ಫಿಟ್ಟು, ಬಡವಾಗ್ನಲ Ct. II, 118). — ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಡಲುರಿ. (ಬಡವಾಗ್ನಿ Śm. 12).

ಕಡಲೆ kaḍalĕ. = ಕಡ್ಲೆ. The Bengal gram or chick-en-pea, Cicer arietinum Lin. (ಚಣಕ, ಹರಿಮನ್ಥಕ Nr.; ಮಟ್ಟೆಕ Mr. 373; ಉತ್ತಲಿಕೆ, ಚಣಂಗ Nn. 102; C.; M.; T. ಕಡಲೆ). ಪದ್ದಿಯೆಸ್ವು, ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊದರಿ ಗೋದುಮೆ ಪೆಸರು ಮೊದಲಾಮವರ್ ಇಕ್ಕಿ ಉಟ್ಟು ಕೂಟ್ (Śmd. 1). (ದುಷ್ಟವಿತೆಯರ್) ಓ ದಿಪೊಡೆ, ಕಲ್ಲು ದೂಲೆಯ ಸಾದಂ; ಕಬ್ಬುನದ ಕಡಲೆ, ವಾಪಿಸೆ ರಸದುಂ (Grj. 1, 22). ಆ ಕೀದುಗೊರದಂ ದೆಲುತ ಕೊಟ್ಟ ಎಂಜಲ ಕಡಲೆ (Bp. 37, 67). See ಕಡು-. — ಕಡಲೆಬೇಳೆ. Split *kaḍalĕ* (C.). — ಕಡಲೆಮುಸಾಳೆ. Parched and pounded *kaḍalĕ* mixed with various ingredients (C.). — ಕಡಲೆಮುಳಿ. Juice extracted from the green pulse and the leaves of the plant (C.).

ಕಡವ kaḍava. (= ಕಡಬು, etc.). A kind of deer (ಗ ಣ್ಣಿಧ Mr. 160).

ಕಡವ kaḍava. 1. = ಕಡವ್ಬು, etc. (ಕಡವ್ಬುದ್ರುಮ Śm. 25; My.; ಕ ದಮಾಲದ ಮರ C.).

ಕಡವ kaḍava. 2. A horse or stallion (S. Mhr.; H.). *Cf.* ಕ ಣು?

ಕಡವರ kaḍavara. 1. = ಕಸವರ. Gold (ಕಸವರ, ಸೊಸ್ಸಿ, ಪ ದ್ಮಿನ್, ಮಿಸುನಿ Śm. 68; Sk. ಕರ್ಬೂರ, ಕರ್ಪೂರ, gold; *cf.* ಕ ರ್ಪಾರ & ಕಲ; ಕವೆ 2?). ಕಡವರದ ಇರವ್ಗೂ? (Bp. 1, 39; see also 23, 33; 30, 21; J. 28, 54).

ಕಡವರ kaḍavara. 2. A treasure (ಬಂಡ್ಡಿ Ct. I, 8, o. r. ಬಂಡಿಕೆ; ಬಂಡಿಕೆ II, 21; ನಿಧಾನ II, 83; ಬಂಡಿಕೆ, ನಿಧಾನ Śm.).

ಕಡವಲ್ kaḍaval. ಕಡವಲು. = ಕಡವಲು. (My.).

ಕಡವಲ kaḍavala. = ಕಡವಾಲ, etc. (ಕಡವಮರ C.; C.).

ಕಡವಸ kaḍavasa. (-ಪಸ?). = ಕಡಾಸು. A skin (to sit or lie on, or to put on like a cloth, ತೋಲ್, ತೊದರ್, ಸಮ್ಮ Śm. 32; ತೋಲ್ 106; Tē. ಕದವಸ, ಕಲದಸ, ಕಲಾಸ; Mhr. ಕಡಾಸನ). ಇದೆಯ ಕಬ್ಬಲು ಬಮುದು, ಕಡವಸವಿಕ್ ಉಡ ಬಮುದು, ಬಿದದೆ ದೇಗುಲದಲಿರ ಬಮುದು; ಕರಣದ ತದೆಯುವದು ಅರಿದು! (Bp.).

ಕಡವಳ್ kaḍaval. A deity, god (T. ಕದವಳ್, ಕದವ ಳ್). — ಕಡವಳ ಸಮ್ಬಿ. N. (Bp. 9, 36; 27, 7; T.).

ಕಡವಾಲ kaḍavāla. = ಕಡವ್ಬು, etc. (ಕಡವ, ಕಡವ್ಬು, ಪರಿಪ್ರಿಯ G.).

ಕಡವು kaḍavu. = ಕಡಬು, etc. (ವಿಪಿಸಾಶ್ವ Mr. 160).

ಕರವು kaḍavu. = ಕಡವ್ಬು, etc. (ಕಡವ್ಬುದ ದ್ರುಮ Kk. 70; ಕಲಮ್ಬು Mr. 115). See Abh. P. 11, 56; Grj. 9, 32; Rāv. 8, 122.

ಕಡವೆ kaḍavĕ. = ಕರಬು, etc. An elk (C.; Tē. ಕದವ್ಬು; T. ಕದವ್ಸು, ಕದವ್ಪು; M. ಕದವೂಪ್; Tu. ಕದಮ); the Indian stag, Rusa aristotelis (Gz.).

ಕಡವೆಂಜ kaḍaveñja. = ಕಡವ್ಬು, etc. (Rāv. 5, 58).

ಕಡಸಿಗೆ kaḍasigĕ. = ಕರಸೀಸೆ. (C.).

ಕಡಸೀಗೆ kaḍasigĕ. N. of a plant (ಶ್ಯಂಗಿ Mr. 150; My.).

ಕಡಸು kaḍasu. 1. = ಕರೆಯಿಸು 2. (My.).

ಕಡಸು kaḍasu. 2. A young cow or buffalo, that has not yet calved (My.; T. ಕಡಾರಿ, M. ಕಡಚ್ಚಿ). See ಕಟ್ಟುಗಡಸು.

ಕಡಹ kaḍaha. 1. Churning (RAm. 1, 1, 3).

ಕಡಹ kaḍaha. 2. = ಕರಬು, etc. ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯು ದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಪುಲ್ಲೆ (ಪಾಯುಮುಖ್ಯಗ, ವಾತಪ್ರಮಿ, ವಾತಮುಖ್ಯಗ); ಇ ದು ಕಡಹದ ಪಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದವು (Sl. 168). ದೊಡ್ಡ ಮೊಬ್ಬೆಯ ಕ ಪ್ಪಾದ ಮುಂಗಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಕಡಹ (ಕಪ್ಪಲಿ 169).

ಕಡಹ kaḍaha. = ಕಡವ್ಬು, etc. (My.; ಕಡವಲು G.). ಕಡಹದ ನಿಡ (ಸೀಧ, ಪ್ರಿಯಳ, ಕಡವ್ಬು, ಪರಿಪ್ರಿಯ), ಕೆಂಪು ನಿಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಾ ತಿ, ದೇವಮೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಂಪುಬಿರ (Sl. 131).

ಕಡಾ kaḍā. = ಕಡಿ. (*Cf.* Mhr. ಕಡಾ). — ಕಡಾಕಡಿ. redt. = ಕಡಾ ಕಡಿ. Strictness, exactness, accuracy (used with regard to truth, weighing, etc., C.). — ಕಡಾಕೋಟು. redt. Strength, firmness (as that of utensils, the body, etc., My.; *cf.* Mhr. ಕಡಾಕೋಟಿ, ಕಡಿಕೋಟಿ).

ಕಡಾಣಿ kaḍâṇi. (=ಕಡಿಯಾಣಿ, etc.). (The bit of a bridle); the pin of the axle of a cart (My.). ಬಾಯಿಕಡಾಣಿ (ಕವಿಕೆ, ಬಲೀಂದ್ರ, ಉಗಾದಿ Sl. 274). See Sl. 276. 277.

ಕಡಾಯ kaḍâya. = ಕಡಾಯಿ, etc. (C.).

ಕಡಾಂಡಿ kaḍâyi. Tbh. of ಕಡಾಹ. A large, round boiler of copper, bell-metal, or iron (C.; ಕಳಸಿಗೆ, ಇತ್ಯಾದಿ G.; T. ಕಡಾಕ, M. ಕಡಾತ).

ಕಡಾಂಡಿಸು kaḍâyisu. 1. (= ಜಡಾಂಡಿಸು, ಜಡಾಯಿಸು). To fasten tightly; to ram, as a gun; to drive in, as a nail, etc. (R.; T. ಕಡಾಯು, ಕಡಾಪ್ಪು, ಕಡಪ್ಪು, ಜಡಾಯ್; M. ಕಡಾಪ್ಪು; Mhr. ಕಡಸಣೇಂ).

ಕಡಾಂಡಿಸು kaḍâyisu. 2. To emit or create a loud sound (ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡು G.; Mhr. ಕಡಕಾಡಣೇಂ, to storm at, roar at, in scolding, etc.).

ಕಡಾರ kaḍâra. *Tawny* (ಕಪ್ಪು, ಪಿಂಗಲು, ಸಸುಗೆಮಣ್ಣು Mr. 443).

ಕಡಾವಿಗೆ kaḍâvigĕ. Wooden shoes (C.; ಮಾಪುಗೆ Ćb.; Mhr. ಖಡವಾ).

ಕಡಾವು kaḍâvu. = ಕಡಾಯಿಗೆ. (My.).

ಕಡಾಸ kaḍâsa. The state of being torn, as a cloth (S. Mhr.). 2, = ಕಳಾಸ, a bag (My.; H.).

ಕಡಾಸು kaḍâsu. =ಕೆಡಸು, q. v. (My.). ಎದ್ದಾದ್ರು, ಬೋಗಿ? ಉಣ್ಣರೆ ಕಡಾಸು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ (Prv.).

ಕಡಿ kaḍi. 1. = ಕಡು 1, etc. (T., M. ಕಡಿ; Tě. ಗಡಿ, big, stout; ಕಡಿಮಿ, great, large, strong; extreme). — ಕಡಿಕೋಪ. = ಕಡುಗೋಪ. (My.). — ಕಡಿಗಣ್ಣು. = ಕಗ್ಗಣ್ಣು, ಕಡುಗಣ್ಣು. (My.). — ಕಡಿಗಣ್ಣ. Extreme danger (My.). — ಕಡಿನುಡಿ. A harsh, cruel word (My.). — ಕಡಿಯಂದ. -ಆಂ 3. (Šmd. 184, o. r. ಕಡಿಮಂದ). A strong, etc., man (T.: a harsh, severe man). — ಕಡಿಮುರಿ. = ಕಟ್ಟುಮುರಿ s. ಕಟ್ಟು 1. (My.).

ಕಡಿ kaḍi 2. = ಕಡೆ 1, etc. End, corner, etc. (S. Mhr.).

ಕಡಿ kaḍi. 3. To bite; to bite off, as a piece of bread; to sting, as a bee or scorpion; to bite, as a snake; to itch, as the body; to pain, as the stomach; to gnash, as the teeth; to chew (ದಕ್ಷಿಣ ಕಡಿ, ಕರ್ನಾ Šm. 86; ಪರ್ವಾ 92; C.; T., M.; Tu. ಕಡಿ, ಕಡೆ; Tě. ಕಡಿಮು, ಕಡಿಮು; T. also ಕಡಿ). P. pa. ಕಡಿ, ಕಡದು, ಕಡಿದು. ಜೀವ ನೋಡಾಗಳು ಮುಪ್ಪು ಎಲ್ಲಾದರ ಕಡಿದೇನು? (B. 1, 9). ಮೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಬೆಡಪುವೆನ್ನು ಕಡಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನು (3, 40). ಹಲ್ಲು ಕಡಿ (ಹಲ್ಲುಕಡಿ G.). ಇನಿತಿನಿತಾಗಲು ಇಕ್ಕುವ ಕಡಿದೆ ಉಗ್ಗದ ಮುಪುರವೆ ಆಗದೆ? (Bp. 22, 66). See Prv. s. ಮುಪ್ಪು 1.

ಕಡಿ kaḍi. 4. To cut; to hack; to chop; to cut down, to fell; to cut off; to dig, as a well, a ditch, etc.; to beat or pull, as the strings of a guitar (ಪಣ್ಣಿನ Šmd. Dh.; Šm. 92; C.; ಹಳಮ G.; Tu. ಕಡಿ). P. pa. ಕಡಿ, ಕಡದು, ಕಡಿ, ಕಡಿದು (Šmd. 224). ದುಡುದಂ ಕಡಿದಂ (156). ಕೊಡಲಿಯಿಂ ಕಡಿದಂ (157). ಕಡಿದ ಕತ್ತಿಗೆ (ಕೃಷಿ, ಊಳಿಗರಿಂ IIIA.). ಕಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಫಿಸ್ಸ, ಫಾಪ, ಊಣ, ಕೃತ್ತ, ಪಾಪ, ವಿಪ, ಫಿಪ, ವೃಕ್ಷ Nr.; ಪಾರಿಪ, ಫಿಸ್ಸ, etc. Sl. 362). ಕಡಿವುದು (ದರ್ಭಾಸ, ಛೇದನ Nr.). ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಉಳಿ (ವೃಕ್ಷಾದನ, etc.), ಕಲ್ಲು ಕಡಿಯುವ ಉಳಿ (ಟಂಕ, etc. Sl. 345). ಕಡಿದ ದುರ (ಫಿಸ್ಸಕುಪಾಪ Nn. 12). ಕಡಿಪತ (Bp. 13, 2). ಅವೆಸ್ಸರೆ ಅವದು ಉದು; ಅವ ದುರಸ್ ಏಳುವದು, ಕೂಡದೆ ಕೊಂಡೆ ಸಡೆಯುವದು; ಕಡಿದರೆ ಉದು ದಾವದು (a guitar-string, Sp.). ಪೊವಿ ಕಡಿಯುವೆ ಬೆಳೆಯು ನಿಮುವುದೇನೋ? (Dp. 148). ಕಬ್ಬುಗಳ ಸೊಪ್ಪಗಳ್ ಕಡಿದು (B. 3, 45). ಕಡ್ಡಿಕದನ್ನು ಕಡಿದು (5, 105). ಮುನಿಗೆ ಜೀಂಕೆ ಪತ್ತಿವಾಗ ಬಾಲ್ಗೆ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು.—ಕಡಿದರೆ ಬಾಲ ಮತ್ತಾ ಮೂಡಿದರೆಗೆ ಉಣ್ಣೇ? (Prva.). See Bp. 20, 14; 34, 33; 52, 35; 53, 56; 55, 16; 60, 50. 57; Bh. 1, 8, 31; J. 4, 23. 44; 10, 36; ತಡೆಗು, ತಡೆಗು. — ಕಡವಾಟ. -ಆಟ. Mutual cutting or slaying; frequently: altercation, wrangling (C.). — ಕಡವಾಡು. -ಆಡು. To cut, or cut down, mutually; to fight, to wrangle (C.; B. 5, 32). — ಕಡಿವಾಡು. = ಕಡವಾಡು. (My.; G. 110).

ಕಡಿ kaḍi. 5. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 4. ಕಡಿ ಕಡಿದು (= ಕಡಿದು ಕಡಿದು, Bp. 30, 4. 21; 39, 34; 45, 28; J. 12, 38).

ಕಡಿ kaḍi. 6. = ಕಡೆ 3, q. v. To churn (S. Mhr.).

ಕಡಿ kaḍi. 7. = ಕಡ 5. Cutting; a cut, a portion severed or cut off; a chip, a piece; a bit; a potsherd (ಪಕಲ Šmd. Dh.; Šm. 92; Bh. 8, 23, 42). — ಕಡಿಕಡಿ. rep. Cuts and fragments. — ಕಡಿಕಡಿ ಆಗು. (Bp. 24, 83; 52, 34; 53, 69). — ಕಡಿಕಡಿ ಮಾಡು. (Bp. 39, 33). — ಕಡಿಕಣ್ಣ. Cuts and pieces (Abh. P. 3, 60; 13, 45. 78. 96. 108; Râm. 3, 6, 16). — ಕಡಿಕಣ್ಣ ದುಡು. (Bp. 58, 25). — ಕಡಿ ಕೊಮ್ಮೆ. A cut branch (? Abh. P. 13, 108). — ಕಡಿಗಡಿ. To cut in two (J. 22, 32). — ಕಡಿದುಮ್ಮೆ. The impression of a horse's hoof (My.). — ಕಡಿಮುಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice broken from brittleness (My.). See Prv. s. ಮುಪ್ಪು 4. — ಕಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To receive a cut; to be cut off. ಕಡಿವಡೆವ ತೋಳ್ಗಳ್ (Rsv. 5, after 120). ಕಡಿವಡೆವ ಎಳೆದಳ್ (13, after 104). See Bp. 11, 51; 19, 30; 49, 21; 54, 6; J. 12, 44; 22, 33; V. 14, 46. — ಕಡಿವಾಗ. -ವಾಗ. Portions cut off (Bh. 3, 17, 38). — ಕಡಿವೆಮು. -ವೆಮು. Cutting to generate; to be cut (Rsv. 9, 22). — ಕಡಿಪ್ಪೋಗು. -ಪ್ಪೋಗು. To be cut off (Abh. P. 13, 69. 89; Rsv. 5, 119).

ಕಡಿ kaḍi. 8. Curds mixed with salt, chillies, mustard, etc., and some rice-flour, boiled and seasoned (My.).

ಕಡಿ kaḍi. 9. An oblong roll of cotton thread (S. Mhr.; Mhr. ಕಡಿ; T. ಕಡಿ', a hank).

ಕಡಿ kaḍi. A fold of skin over the navel (S. Mhr.; ದಂ G.; Mhr. ಖಡಿ, an eminence, a little hill).

ಕಡಿಕ kaḍika. = ಕಡಿಕ, etc. See ಕೊಡೆಗಡಿಕ.

ಕಡಿಕು kaḍiku. 1. = ಕಡುಕು 1, etc. A cut, a chip, a piece (ಫಿಸ್ಸ, ಪಕಲ, ಖಣ್ಣ Nr., o. r. ಕಡುಕು); etc.

ಕಡಿಕು kaḍiku. 2. = ಕಡಿಕು. (J. 11, 17).

ಕಡಿಗ kaḍiga. = ಕಡಿಕ, etc. See ಕಡುಗಡಿಗ, ಕೊಡೆಗಡಿಗ.

ಕಡಿತ kaḍi-ta. 1. (Šmd. 247). = ಕಡಿತ 1. See Râm. 6, 47, 30; 6, 51, 19; ಮುಪ್ಪುಡಿತ.

ಕಡಿತ kaḍita. 2. = ಕೆಡಪ 2. (ಆದ್ಯಂ Mr. 359; My.).

ಕಡಿತಲೆ kaḍitalĕ. A leather-shield (Abh. P. 4, 9; 7, 57; 13, 54).

ಕಡಿತಲೆಕಾಲಿ kaḍitalĕ-kâḷa. = ಕಡಿತಲೆಗಾಪ. (Abh. P. 7, 57; 13, 53; 13, after 54).

ಕಡಿತಲೆಗಾಲಿ kaḍitalĕ-gâḷa. A soldier armed with a shield (ಪರ್ಮ, ಫಲಕಪಾಣಿ Nr.).

ಕಡಿತಿ kaḍiti. = ಸಾಜೆ. A kind of deer (ಗೋಕರ್ಣ Sk. 169; Tē. ಕಡಜು, ಕಡಂಜು, ಕಡತಿ, a kind of deer; ಕಡತಿ, ಕಡತಿ, an elk; ಕಡಾಜು, the deer called Sâmba). *Cf.* ಕಡು.

ಕಡಿದು kaḍidu. (Śmd. 95. 96). = ಕಡಮ 6, ಕಡು 1, etc. That is great, firm, strong, etc. It becomes ಕಟ್ಟು (214. 215) or ಕಮ (215), or ಕಡ (see ಕಡಿಯಂ). ಕಡಿದಾದ ಆಕ್ಷರ್ಯಂ (ಕಟ್ಟಿಕ್ಕರಿ 69 Cm.). *Cf.* ಕಡ್ಡಿತ.

ಕಡಿಪು kaḍipu. = ಕಡುಪು, ಕಡುಪು. Vehemence, etc. (Abh. P. 13, 74).

ಕಡಿಮೆ kaḍimĕ. = ಕಡಮೆ. (C.; Tē.). See B. 4, 12. 95. 128; Sk. 351. ದುಷ್ಟ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ರೊಕ್ಕ, ಶೃಂಗಾರ.—ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು. To make less. ಈ ದಾವದಿನ್ನ ನೀನು ಸಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡೆ! (B. 5, 54). — ಕಡಿಮೆ ಬೀಳು. To fall short; want to happen. ಆದರಿಗೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಬೀದಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ (B. 5, 178).

ಕಡಿಯಂ kaḍiyaṁ. See s. ಕಡಿ 1.

ಕಡಿಯಣ kaḍiyaṇa. = (ಕಡಾಣಿ), ಕಡಿಯಾಣ, ಕಡಿವಣ, ಕಡಿವಾಣ. A bit, a bridle (ಪಲೀಕ, ಕವಿಕ Hāl.; ಕವಿ, ಪಲೀಕ Kn. 59; My.; Tē. ಕಳ್ಳೆಯುಮು, ಕಳ್ಳೆಮು; M. ಕಡಿವಾಳ್; T. ಕವಾಣಿ; Tu. ಕವ್ಯಸ).

ಕಡಿಯಾಣ kaḍiyâṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಕವಿಕ, ಪಲೀಕ Kr.; My.). See Rāv. 6, after 11; Rām. 20, 22.

ಕಡಿಯಾಲ kaḍiyâla. The plant Andropogon aciculatum (ತಂಬಿನಿ, ಮೋರಡಪ್ಪಿ, ಕೆಲಿನಿ, ಪಕ್ಕರಿಕೀ ಸೊಪ್ಪ Sk. 153).

ಕಡಿಯಿಸು kaḍiyisu. = ಕಡಿಸು 2. To cause to cut, etc. (ಪಂಡಿತ Śmd. Dh.).

ಕಡಿಯುವಿಕೆ kaḍiyuvikĕ. Cutting, etc. (ಬರ್ಧನ, ಛೇದನ Sk. 387).

ಕಡಿಲ್ kaḍil. = ಬಿಜಿಲ್. ಆಳಿಗೆ ಕಡಿಲೆಸ್ಟು ಆತಂ ನುಡಿದಂ (Śmd. 139, not in Mdh.).

ಕಡಿವಣ kaḍivaṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಪಲೀಕ Mr. 274; My.).

ಕಡಿವಾಣ kaḍivâṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಕವಿಯ Nr.; ಕವಿಕ, ಕವಿಯ Sk. 495; My.). See Rāv. 6, after 11; B. 3, 55; 4, 184. ಕಡ್ಡಿಗೆ ದಾಯಿ ತೆಯದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ದಾಯಿ ದುಷ್ಟಿದರೆ ಆದೀ ತೇ?—ಕಡ್ಡಿಗೆ ದುನ್ನು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನು (Prvs.).

ಕಡಿಸ kaḍisa. A tree producing a brown berry that is used as the drop to an earring (R.; Tē. ಕಡಿಸೆ, the tree Cluytia collina Roxb.; T. ಕಡಿಚ್ಚಿ, a shrub, Caesaria elliptica).

ಕಡಿಸು kaḍisu. 1. To cause to bite, etc. (My.). ಪಾಯಿಯಿಸ್ಸ ಕಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಕಳ್ಳನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು (B. 3, 126).

ಕಡಿಸು kaḍisu. 2. = ಕಡಿಯಿಸು. (My.). ಬಿನ್ನಿಯವರ ಬೀಡಿಗ ಕಲ್ಲು ಕಡಿಸಿ (B. 5, 211). See Bp. 58, 66; C. Bp. 47, 22.

ಕಡು kaḍu. 1. = ಕಗ್, ಕಟ್ಟಿ 1, ಕಟ್ಟು 3, ಕಟ್ಟು 1, ಕಡಿ 1, ಕಡಿಮ 6, ಕಡಿಮು, (ಕರ 1, ಕೆಸಡಿ 1). Firmness; strength; hardness; intensity; vehemence, impetuosity; swiftness; abundance, excess; greatness (Tē., M., T.; T. ಕದ್, to be abundant; abundance; ಕದುಮು, to be filled; ಕಾದ್, to have a hard grain, as a tree; to be strong in mind, etc.; *cf.* ಕಡಲ್ 1; see ಕವಿ; *cf.* Sk. ಕಟ, ಕಟು). 2, greatly;—swiftly (ತೀಕ್ರಂ Śmd. 391; ಬೇಗಂ Cm.; *cf.* ಕಡ್ಡಿನಿ). It appears also as ಕಟ್, ಕಟ್ಟು, ಕಡಿಮ (Śmd. 214. 215). — ಕಡು ಕಂಗೆಡು. To become very much afraid (Bp. 56, 40). — ಕಡುಕರುಣಿ. A person of great compassion (Bp. 28, 12). — ಕಡುಕಷ್ಟ. Great trouble (C.). — ಕಡುಕಳ್ಳ. A great thief (My.). ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿ ಕಡುಕಳ್ಳರು ಪೊಳ್ಳ ಜಾಗೆ (Prv.). — ಕಡುಕಾರ್ಪಣ್ಯ. Great poverty, etc. (Sk. 42). — ಕಡುಕಾವಡಿ. A large frying-pan (Rām. 5, 8, 58). — ಕಡುಕಾಪ. Excessive heat (C.). — ಕಡು ಕೆಮ್ಮ. To hasten, to hurry (ತೀವ್ರತ್ವ Śmd. Dh.). ಕಡು ಕೆಮ್ಮು, ಕೈತಾಪ್ಪನ್ ಇಪ್ಪು ಪಿರ್ ರಮ್ ಎಡ್ಮುನೆಯ್ಕೆ (Śmd. 112. 153). See Abh. P. 3, 59; 9, 49. 74; 10, after 153; 10, 218; 11, after 52; 11, 120; 13, 25. 33. 39. 46; 13, after 101; 14, 197. — ಕಡುಕೇಡು. A heavy loss (My.). — ಕಡುಕೊಡ್ಡ. = ಕಡುಗೊಡ್ಡ. ಕಡುಕೊಡ್ಡ ಬಿಟ್ಟಾಗ ತನ ಕೊಟ್ಟ ದನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ಕಡುಗಕ್ಕಸ. -ಕ್ಕಸ. Great hardness (J. 30, 2); great cruelty (19, 14). — ಕಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A great or daring work or undertaking (Rāv. 13, 9). — ಕಡು ಗಡುಬಿಸು. To move very quickly about (Bp. 51, 59). — ಕಡುಗಾರ. -ಕಾರ. A man intent on murder (J. 11, 27). — ಕಡುಗಣ್ಣು. = ಕಗ್ಗಣ್ಣು, ಕಡಗಣ್ಣು. (My.). — ಕಡುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. Great, thick darkness (ಅಸ್ಕತಮಸ, ಸಸ್ಕತಮಸ Hāl.; Abh. P. 9, 74). — ಕಡುಗಸ್ತಿ. -ಕಸ್ತಿ. A cow very fond of her calf (ವತ್ಸಕಾಮು, ವತ್ಸಲೆ Hāl.). — ಕಡುಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. An excessive or strong smell or fragrance (Bp. 22, 66; Rāv. 6, after 11; 13, after 71; J. 3, 8). ಕಡುಗಮ್ಮು ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get etc., to become very fragrant (J. 3, 36). — ಕಡುಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. Excessive blackness (Rāv. 2, after 8). — ಕಡುಗಲ್. -ಕಲ್. = ಕಗ್ಗಲ್ಲು. A hard stone. — ಕಡುಗಲಿ. -ಕಲಿ. A great, impetuous, daring hero. ಕಡುಗಲಿ! ನೆಣಸುವ ಪುಟಿರ್ ಆರ್? (Śmd. 177). ಆಮ ಕಡುಗಲಿ (193). See Bp. 32, 13; 37, 46; Rām. 6, 47, 30; Rāv. 9, 11; 5, 123; J. 12, 28; 22, 3. 44. — ಕಡುಗಲಿತನ. -ಕಲಿತನ. Great valor or heroism (Abh. P. 15, 60). — ಕಡುಗಲ್ಲೆದೆ. ಕಡುಗಲ್ -ಎದೆ. A heart like a very hard stone (Śmd. 89. 221). — ಕಡುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಕಡುಗತ್ತಲೆ. (Grj. 4, after 70). — ಕಡುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To become very hot (Rāv. 5, 43; J. 11, 37). — ಕಡುಗಾಪು. -ಕಾಪು. Excessive heat; excessive wrath. See Abh. P. 9, 70; Grj. 8, after 11; J. 15, 4. — ಕಡುಗಾಟ. Great trouble; extreme fatigue (My.). — ಕಡುಗಾಳಿ. (Śmd. 215). A strong wind. — ಕಡುಗುಜ್ಜ. Very short. ಕಡುಗುಜ್ಜ ಕಡ್ಡ (ಕನ್ನ Mr. 103). — ಕಡುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. (Śmd. 215). A swift horse. — ಕಡುಗುರು. A great teacher. (ನಿಗಣ್ಟು) ಕಡು ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಆತಿವಘಕ್ಕೆ ಲಿಂಗದುಷ್ ಕೆಲ್ಪುದು (Mr. 6). — ಕಡುಗುರುಡ. -ಕುರುಡ. A perfectly blind man (ಕುಷ್ಟ ರೆ. I, 84). See Bp. 49, 46. — ಕಡುಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. A bright red colour (Rāv. 2, 49; J. 3, 32). — ಕಡು ಗೆಯ್. = ಕಡು ಕೆಮ್ಮ್. (Grj. 6, after 67). — ಕಡುಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. (Śmd. 221). A hardy workman. — ಕಡುಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. (Śmd. 198). A very mischievous person (My.). — ಕಡುಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. A very mischievous man (J. 24, 21). — ಕಡುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. To grow very fat, etc. (Rāv. 1, after 102). — ಕಡುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Great wrath (ತೀವ್ರಾಗ್ರ್ಷ ರೆ. I, 78; ದುಷ್ಟ, ದುಷ್ಟಕೋಪ Nr. 36; J. 4, 36; 12, 49). — ಕಡುಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. A very passionate man (ಚಣ್ಡ Nr.). — ಕಡುಚೆಲುವ. Great beauty (Bp. 43, 59). — ಕಡುಚಳಿ. Severe cold (Rāv. 9, 25; My.). — ಕಡುಚಾಲಿ. (Śmd. 78. 198). A very liberal person. — ಕಡುಚೆಲ್ವು. = ಕಡುಚೆಲುವ. (J. 6, 23; 24, 67). ಕಡುಚೆಲ್ವ. -ಚೆ. A very handsome man (J. 30, 28). — ಕಡುಚೆಳ್ಳ. (Śmd.

78). Great cunning. — ಕಡುತವಕ. Great quickness or hurry (Bp. 40, 12; J. 25, 62). — ಕಡು ತಳತಳಿಸು. To shine very brightly (Bp. 18, 86). — ಕಡುತೇಜ. Great lustre (J. 10, 16). — ಕಡುಪರ್ದೆ. (Šmd. 207, o. r. -ಪದ). Excessive pride (My.). — ಕಡುಪಿಟ್ಟ. A very bold man (ಉದುಪ Bhn. 46). — ಕಡುಪೀಳ್ಗೆ. Very long; very old (ಕಥಾಂ, ಉಪಪೀಳ್ಗೆ Nn. 138). — ಕಡುಪುರುಳ. A very wicked man (Bp. 24, 56; 28, 24; 38, 70). — ಕಡುಪುಲ್ಲ. = ಕಡುಪುರುಳ. (My.). Feminine ಕಡುಪುಲ್ಲೆ (J. 5, 61). — ಕಡುಪೈಸ್ಯ. Great feebleness or thinness; great humbleness (J. 6, 28; My.). — ಕಡುಪೊಲ್ತಿತು. That is very great (ಪೊಲ್ತು Čt. I, 65). — ಕಡುಬಾಯಿಗೆ. A talkative tongue. ಕಳ್ಳಗೆ ಕಡುಬಾಯಿಗೆ, ಮಾತರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ಕಾಲಿಗೆ (Prv.). — ಕಡುಮನಿಜ. A very dear man; a great beau (Rāv. 6, after 24). — ಕಡುಮನಿತೆ. A great beauty, a fine damsel (Abh. P. 9, 162; 10, 69; 11, 85). — ಕಡುಮರ್ಮ. The very vital point (Abh. P. 13, 102). — ಕಡು ನೋಟ. To feel great pain (J. 14, 24). — ಕಡು ನೋವು. Acute pain (ಕಾದರೆ, ಯಾತನೆ Nr.; My.). — ಕಡುಪರಿಮಳ. Great fragrance (Bp. 35, 13; 44, 30). — ಕಡುಪಾತಕ. = ಕಡುಪಾಪ. (J. 19, 27). — ಕಡುಪಾಪ. A heinous sin (My.). ಮಾಡುವಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ವಿಶಾಯುರ್, ಆವ ಪುಟಿದೊಡೆ? (Si. 64). 2, a very sinful person (ಕಾಮಿ Čt. I, 72). — ಕಡುಪಾಪಿ. A notorious sinner (C.). — ಕಡುಪೆಸರು. A very wonderful thing (J. 28, 45). — ಕಡುಬಡತನ. Great poverty (Bp. 27, 1). — ಕಡುಬಡವ. A very poor man (J. 28, 54). — ಕಡುಬಲ್ಲಿದ. A very strong man, etc. (Abh. P. 5, 5). — ಕಡು ಬಳಲ್. -ಲು. To become very weary (Bp. 24, 61; 45, 34). — ಕಡು ಬಿನ್ನಣ. Great skill. ಕಡುಬಿನ್ನಣವ್ಪಡೆ. -ಒ-ಮಡೆ. To obtain or evince great skill (Rāv. 6, after 11). — ಕಡುಬಿಸಿ. Great hotness; excessively hot (Bp. 14, 8). — ಕಡುಬಿಸಿಲ್. = ಕಡು ಏಸಿಲ್. Great heat of the sun (ನಿಮಾಧಿ, ಧರುಪ Mr. 34; My.). — ಕಡು ಬೆಳೆ. To grow excessively (Bp. 30, 21). — ಕಡುಭಟ. = ಕಡುಪಡಪ. (J. 13, 11). — ಕಡುಭೀಕರ. Very dreadful or formidable. ಕಡುಭೀಕರನ್ಪೊಲ್ತಿಂ. -ಒ-ಪೊಲ್ತಿಂ. To appear very formidable. ಕಡುಭೀಕರನ್ಪೊಲ್ತಿರ್ದ ಪಲ್ಕಂ (Rāghē. 17, 56). — ಕಡುಭೀತಿ. Great fear (Bp. 32, 61). — ಕಡುಮರುಳು. Great bewilderment (Bp. 41, 7). — ಕಡುಮಹಿಮೆ. Great glory, etc. (Bp. 32, 49). — ಕಡು ಮಿಂಚು. To shine brightly (Bp. 44, 21). — ಕಡು ಮುನುಗು. To push violently (Bp. 52, 27). ಕಡು ಮುಸುಗು. To shine intensely (Bp. 11, 41). — ಕಡುಮುಸಿ. Great anger (Bp. 47, 43). — ಕಡುಮುಪ್ಪು. Very old age (Č. Bp. 47, 46). — ಕಡು ಮುಳಿ. To become very angry (Abh. P. 13, after 141; J. 20, 30; 21, 30). — ಕಡುಮುಳಿಸು. = ಕಡುಮುನಿಸು. (Abh. P. 9, 32; Bp. 60, 26). — ಕಡು ಮೂರ್ಖ. A big fool (ಉದುಮೂರ್ಖ Nn. 156; My.). See Abhā. 8, 2; Prv. s. ದೃಢಮುಷ್ಟಿ. — ಕಡು ಮೆಚ್ಚು. To be greatly pleased (J. 21, 40). — ಕಡುಮೆಯ್ಮರೆ. Greatly infatuated, deluded, beguiled, or fascinated (Abh. P. 6, 35). — ಕಡುಮೆಯ್ಸತ್ತನ. Great trickery (Bp. 40, 62). — ಕಡುರಾಗ. (Šmd. 207). Great affection. 2, great wrath. — ಕಡುರುಜು. The fixed period of menstruation. ಕಡುರುಜುವಿನಲ್ಲದಲು (ಧರ್ಮಪರೀ Mr. 302). — ಕಡುಲಾಗು. A great leap (Bh. 1, 20, 20). — ಕಡು ವೇಗು. Very good. ಕಡುವೇಗುಮುಪ್ಪದದ (ವಿಮರ್ಶ Mr. 241). — ಕಡುವೆಗ್ಗಜಿ. -ಮುರಿ-ಅಜಿ. A heavy shower to fall (J. 20, 11). — ಕಡುವಿಚಿತ್ರ. Very wonderful (Bp. 61, 62). — ಕಡುವಿರಿ. -ರಿ. Strength or toughness to abound. ಕಡುವಿರಿದು ಇರ್ದ ಬಿಲ್ಲಂಗಿಯು ತದು ಮಾಣಿಗೆ (Šmd. 75, o. r. ಕಡು-). — ಕಡುವಿಲ್ಲು. -ಬಿಲ್-ಉ 3. A good archer (Abh. P. 13, 46). — ಕಡುವಿವೇಕ. Proper discrimination (Bp. 24, 80). — ಕಡು ವಿಷ. A strong, deadly poison (Bp. 46, 22; My.). — ಕಡುವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. = ಕಡುಬಿಸಿಲ್. (Abh. P. 11, 177; Rāv. 5, 34). — ಕಡುವೆಟ್ಟತು. -ಬೆಟ್ಟತು. That is very hard or rough. ಬೆಟ್ಟಿದುವು ಆವ ಕಾಲು ತಳಮುಂ ಕಡುವೆಟ್ಟದುವು ಆವ ಮಕ್ಕದುಂ (Šmd. 117). — ಕಡುವೆರಗು. -ಬೆರಗು. Great wonder (Rām. 2, 7, 13). — ಕಡುವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. A very white colour. (ಕಣ್ಗಳ್) ನಡುವಣ ಕಪ್ಪಿಂ ಕಡುವಣ ಕಡುವೆಳ್ಪಿಂ (Šmd. 81). — ಕಡುವೇಗ. -ಬೇಗ. Great swiftness (Šmd. 83; Abh. P. 13, 46; Bp. 37, 13; Rāv. 6, after 11 & 115). 2, a very swift man, a runner (ವೇಗಾಯ್ಲಂ Čt. II, 32). — ಕಡುವೇಗಿ. -ಬೇಗಿ. A very swift or fleet person or animal. ಕಡುವೇಗಿ ಆಮ ಕುಮಪೆ (ಜಡಕ, ಜಡಾಭಿಳ Nr.). — ಕಡುವೇಸಿಗೆ. -ಬೇಸಿಗೆ. Very hot weather (J. 2, 14). — ಕಡುವಿತು. A very young child (ಮಾಲಿಕ Mr. 525). — ಕಡುಶೋಕ. Great grief (ಉದುಶೋ Bhn. 47; J. 28, 35). — ಕಡು ಸಡಲು. To become quite slack or loose (Bp. 22, 8). — ಕಡುಸೌರ್ಯ. Great valour (ಕಡುಸು Bhn. 3; J. 13, 64). — ಕಡುಸಂಭಗದ. Great beauty; great elation (Rāv. 6, after 11). — ಕಡುಹರ್ಷ. Excessive joy (Rāv. 13, after 70). — ಕಡುಹವಿ. A person of great effort or daring (Bh. 1, 8, 11). — ಕಡುಹೊಸ್ತಿ. A very profligate woman. See Šmd. 244 s. ಒಕ್ಕಲ್ತಿಯರ್. — ಕಡುಹುರಿ. = ಕಡಿಹುರಿ. (My.). — ಕಡುಹೆಪ್ಪ. A very stupid man (My.). ತಪ್ಪ ಸಾಕ್ಷಿಯುವರ್ಗಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಪ್ಪ (Sp.). — ಕಡು ಹೆದರು. To become very much afraid (Bp. 37, 26; 47, 54). — ಕಡುಹೇಡಿ. A great coward (My.). — ಕಡುಹೊಗೆ. Excessive smoke (Bh. 1, 20, 61).

ಕಡು kaḍu. 2. = ಕಡುಪು 3. Crookedness (see Čt. I, 13 s. ಕುಡು 3). — ಕಡುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A crooked, bent bow (Abh. P. 3, 40; 4, 34).

ಕಡು kaḍu. Chalk (S. Mhr.; Mhr. ಖಡಿ, ಖಡು, a sort of pipe-clay; *cf.* ಕಟಿಕ 1).

ಕಡುಕ kaḍuka. = ಕಟಿಕ, etc. (My.).

ಕಡುಕು kaḍuku. 1. = ಕಕ್ಕು 1, etc. Cutting; a cut, a piece (ಕಿತ್ತ, etc. Nr., o. r. ಕಡಿಕು); a bit, a little (see ಕಟುಕು 1); a jag, etc. — ಕಡುಕುಚ್ಚಲ್ -ಒ-ಮಲ್. (Šmd. 204, o. r. ಕು-). = ಕಕ್ಕುಚಲ್ q. v., etc.

ಕಡುಕು kaḍuku. 2. A headless trunk (ಉಚ್ಚಿ, ಕುಚ್ಚ Kk. 41; ಉಚ್ಚಿ, ಕುಚ್ಚ Šm. 44; ಮುಚ್ಚು 80; T. ಕಬ, ಕಚ್ಚು, Sk. ಕಬು, a corpse; T. ಕಚ್ಚು also: the trunk of a tree).

ಕಡುಕು kaḍuku. 3. N. of a plant. ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು (ಕಣಿಕೆ Nr.).

ಕಡುಕು kaḍuku. = ಕಟಿಕ, etc. (ಕಡುಮಿಗೆ Šm. 80; ಕರ್ಣದೇಪ್ಪ . ಸ Mr. 337; My.; T. ಕಮುಕ್ಕರ್). See Bp. 4, 39; 14, 4; ಮೀ ಡ್ಪಿಗಡುಕು.

ಕಡುಗ kaḍuga. Tbh. of ಖಡ್ಗ. A sword (Rāv. 5, after 55; 14, 29; Rām. 30, 15; Bh. 6, 2, 4; Č. Bp. 47, 37; Nn. 39).

ಕಡುಗು kaḍugu. 1. = ಕಡಿಕು 1, etc. (J. 16, 10; 20, 34. 53; 23, 23; 25, 37).

ಕಡುಗು kaḍugu. 2. To become hard or solid (Bh. 4, 3, 54).

ಕಡುಪು kaḍu-pu. (Šmd. 248). = ಕಡಿಪು, ಕಡುಮು. Firmness, etc.; force, vehemence; severity, censoriousness; great valor; pride (ಸಿರಿಸ, ಉಮಿಸು, ಪರ್ದ Čt. II, 49; M. ಕಮಪ್ಪ, ಕಡುಪ್ಪು; T. ಕಮುಪ್ಪು, speed).

ಕಡುಬಿಂ, ಕಡುಬಿನಿಂ (Śmd. 133). See Abh. P. 7, 123; 10, 22. 58; 13, 95; 14, 119; Grj. 2, after 106; 9, after 58; Bp. 32, 4; 58, 62; Rāv. 6, 11; 13, after 86; J. 17, 14. — ಕಡುಪುಹುರಿ. = ಕಡುಮುರಿ, etc. (My.).

ಕಡುಬು kaḍubu. = ಕಡುಮು, etc. (My.). ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧದ ಗೆಯ್ದು, ಎಳೇಪ್ಪ ಕಡುಬುಗಳಂ ತಿನ್ದು (Jūs. 22, 30). See Sl. 309. 314; ಮೊಯಿಗಡುಬು.

ಕಡುಮೆ kaḍu-mĕ. (Śmd. 348). = ಕಡುಪು. (M. ಕಡುಮೆ, ಕರುಮೆ).

ಕಡುಮ್ಬು kaḍumbu. (Śmd. 48). (= ಕಡುಬು, etc.).

ಕಡುಹು kaḍuhu. = ಕೆಡುಪು, etc. (ಕಲಂಕ Mr. 483; ಕಡು ಪೊರ್ Bhn. 3; Bp. 28, 43. 53; 32, 39; 40, 35; 43, 47; 46, 42; Rām. 4, 3, 6; 5, 3, 61; 6, 13, 4; 6, 30, 10; 6, 53, 16; Bh. 1, 10, 37; 6, 2, 3; Dp. 148. — ಕಡುಮಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A notorious thief (Bp. 11, 51).

ಕಡುಹುಕಾಪಿ kaḍuhu-kāṛa. A valorous man (Rām. 4, 6, 20; 6, 11, 10).

ಕಡೆ kaḍĕ. 1. (fr. ಕಡಿ 4). = ಕಟ 1, etc., ಕಡೆಯ 2. End; termination; outskirt; limit; the position of being last, low or inferior (occasionally = worse than); side; direction; place; aside; last; at last (ಅವಸಾನ Śmd. Dh.; ಅನ್ತು Śmd. 371 Cm.; ಅನ್ತ್ಯ Śm. 90; ಸಾತಿ, ಅವಸಾನ IIIā.; ಅನ್ತ Nn. 88; ಅನ್ತ್ಯ 111; ಅವಧಿ, ಅನ್ತಿಕ 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಅವಧಿ 138; ಅವಧಿ IIIā.; C.; Tu., M., Tē.; T. ಕಡೆ). It becomes ಕಟ್ಟ (Śmd. 229). ಈ ಪದಂಗಳ ಕಡೆಯ ವರ್ಣಕ್ಕೆ (56). ಪೂರ್ವವದದ ಕಡೆಯುಂ ವರವದದ ಮೊದ ಲುಂ (60). ಪುಣಾರ ಮುಕಾರಂಗಳೆ ಕಡೆಯುಂಗಾ ವಲವು ಗುಣವಪನಂಗಳ್ ಒಳವು (90). ಗಾಜ್ಞಸಾಸ್ತ್ರಧಾತುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಬೋಪದು ಅತ್ಯಂ (275). ಕಡೆಯಿಟ್ಟುದು (ಅನಸ್ತ, ಅನವಧಿ); ಕಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಾತ್); ಎರ್ದಾ ಕಡೆ (ಸದುನ್ನತಸ್, ಪರಿತಸ್, ಸರ್ವತಸ್ Nr.). ಪೆಸರ ಕಡೆಮೊಳು (ಪ್ರಾದೂಹ್ಯೇ, at the end of a proper name); ಕಡೆ ದುಟ್ಟಿರ್ ಓದುವದು (ಪಾಠಾಯಣ, ಸಾಳ್ಯವದಸ IIIā.). ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ); ಎರ್ದಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಸರ್ವತುಸ Nr.). ಜನ್ಮದ ಕಡೆ (ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮಾನ್ತ Nn. 19). ಬಮ ಕಾಲವಿನ್ದ ದೂರಮೂದಾಗಿ ಗೋಪುಗಳ ಹಿಣ್ಣು ದುನ್ದಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಡೆ (ಗೌಪ್ಯತ್ವ Sl. 104). ಪ್ರಾಣ್ಣು ಕಡೆಯೂ (107). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕತ್ತಲೆ (ಸರ್ವತುಸ 76). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿಳೆ (ಅಸಾರ 201). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ (ಅಭಿತಸ್ 470). ಕಡೇಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಜಘನ್ಯ 447). ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಪೋಗುವದನು (ವಿಶ್ವದ್ರೂಡ್ 362). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದಿರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಕೃತ 377). ಕಾಶೀ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದು (B. 3, 33). ಆವನನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ದೂರ ಕೊಣ್ಣು ಇದ್ದಳು (5, 55). ಇವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಉಣ್ಣು, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ (5, 134; see ಕಡೆಗೆ). ಕಡೆಗೆ ಬನ್ದನು, he came last (C.). ಕಡೆಗೆ ಪೋಗು, to go last (C.); to go aside (C.). ಕಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲು, to stand aside (C.). ಕಡೆಯು ಪಾರ್ದ್ವಗಲಲೊಳ್ (Bp. 32, 52). ಪೊಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ನನು ನಾರ್ದು (26, 30). ಹುಟ್ಟಿದ ದು ದೊದಲ್ ಇಪುದೆ ಕಡೆ (41, 8). ಕಡೆಯೋಳ್ (at last, 47, 22). ಬಲುವ್ ಎಮ್ಮ ಧಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎತನು (50, 27). ಕಾಲದ ಕಡೆಯ ದುನ್ನ ಇದು (58, 62). ಏನು ಅಲ್'ಯವದ ಪ್ರಾಸಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.— ತರ್ಕ ಕೇಳುವದ ಮರುಳನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ತುಚ್ಛ ದೂತು ಅತುವದನು ಹುನ್ನಿನಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂದಿ ಪಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಫತ್ತಕ್ಕಿನ್ತ (or ಮೋಳಕ್ಕಿನ್ತ) ಕಡೆಯಾದೀತೇ? (Prvs.). ಗುಣಿಯ ಮೋಪಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ನೆಲಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ದರವನು ಕೊಮಪಾತ ದೀಪಿ (Bp.). ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾದೀರ ಸ್ಥಾನ ಪಿಂ ಕಡೆಯಿ! (Bp.). ಕಡೆಯ ಕಾಲಲೆ ತನ್ನ ವೃಥಬುದ್ಧಿ ಹಿಂಗುವದಂ (Dp. 148). ಸುಬದುಬುವ ಉದಯದ ಕಡೆ ದೊದಲು ಕಾಣಿಸುವದ್ ಅದಮಂ? (Bh. 1, 8, 31). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಮುಗರ್ (Jmt. 24). ಕಡೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ (B. 3, 15). See Bp. 19, 67; 57, 29; Bh. 2, 13, 33; Rāv. 5, 121; J. 15, 3; 17, 20; ಎಡಗಡೆ, ಒಳಗಡೆ, ಕೆಳಗಡೆ, ನಿಲುಕಡೆ, ಪಿಂಗಡೆ, ಪಿಸ್ಮುಗಡೆ, ಪೆರ್ಗಡೆ, ಬಮಿಲ್ಲದೆ, ಬಲಗಡೆ, ಬಿಮುಗಡೆ, ಬೆಂಗಡೆ, ಮುಂಗಡೆ, ಮೇಲ್ಗುಡೆ, ಹಿಗ್ಗಡೆ, ಹೊಕಿಕಡೆ; Prv. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. — ಕಡೆಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣ್, etc. (Sl. 66). — ಕಡೆಕನ್ದು. = ಕಡೆಗನ್ದಿ. ಕಡೆಕನ್ದಿನ ಅಳಲು (ಪರಸೂತ, ವನ್ಧ್ಯಯಿಕೆ Sl. 322, *only* in Sl.). — ಕಡೆಗಣ್. -ಕನ್. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. The outer corner of the eye (ಕೇಶವ, ಅಡಾಗ Mr. 316). ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ್ದ ನೋಡಿ (Śmd. 98). ಕೆಮ್ಮುವರ್ ಕಡೆಗಣ್ಗಳಿನ್ದ ಅವಸಿ ನೋಡಿ (Rāv. 14, after 5). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ವೀಕ್ಷಿತ, ಕಟಾಕ್ಷ Mr. 316). ಕಡೆಗಣ್ಗಳ ಬೆಳಗು ಪ್ರಭೆಯು (Bp. 5, 25). See Abh. P. 4, 34; Bp. 18, 61; J. 11, 10. 11; 16, 7. — ಕಡೆಗಣೆಸು. -ಕಣಿಸು. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. To look upon (something) as inferior, to slight, to contempt; to act overbearingly, etc. (ಅವಜ್ಞೆ Śmd. Dh.; ತಿರ್ಸ್ಕಾರ, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಶೈ.; Abh. P. 7, 81; 9, 157; Bh. 1, 8, 40; Rāv. 6, after 11). 2, the end to appear, to end (v. i.);—to end (v. t.), to finish. ಅವದ ಕಾರ್ಯಮಂ (sight) ತನಿವು ಕಡೆಗಣಿಸದು, ಅದು ಅನ್ಯಥಸಂ (Nr.). ಕಡೆಗಣಿಸರ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Nr.). — ಕಡೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣಿಸು, q. v. (ಅವಜ್ಞೆ, ಅವಜ್ಞೆ ಎನ್ದು ನಿಗಳಿಮುಮ Śmd. Dh.; Śśv. 1, 21; Tē. ಕಡಗಾಂಬು, to excel, to surpass). — ಕಡೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡಗಣ್ಣು, ಕಡೆಗಣ್. (ನಯಸೋದಾಸ್ಥ, ಅವಾಂಗ IIIā., Nr.; Sl. 215; ಅವಾಂಗ, ವೀಕ್ಷಿತ Nn. 81). ಕಡೆಗಣ್ಣಿ ನೋಟಂ (ಕಟಾಕ್ಷ Nr., IIIā.; C.; Sl. 215. 409). ಅಡೆಮ ಕಡೆಗಣ್ಣ ದೇಶವು (ನಿರ್ಯಾಣ Nr., IIIā.; Sl. 270). ಅನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು (ನಿರ್ಯಾಣ Mr. 156). ಮುತದಿಯರ ನಡೆ ನೋಟ್ಟಿ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂ, ಕುವಿಲ್ಲನ ಅವೇಶವುಸ್ತ್ರಳಿ ಎಸೆಯಾದ ನಲ್ಲುವಿಗಳಂ (Rāghā. 17, 67). ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಬಿಳೇ ಕಾನ್ತಿ (ಶುಕ್ಲಾಪಾಂಗ C.). — ಕಡೆಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಕಡೆಕನ್ದು, ಕಡೆಗನ್ದಿ. A cow that has already full-grown calves or has born its last calf. ಕಡೆಗನ್ದಿಯ ಅಳಲು (ಪರಸೂತ, ವನ್ಧ್ಯಯಿಕೆ Nr.). — ಕಡೆಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಕಡೆಗನ್ದಿ. (ವನ್ಧ್ಯಯಿಕೆ, ಪ್ರೌಢವನ್ಧ್ಯೆ IIIā.; ವನ್ಧ್ಯಯಿಕೆ Mr. 181). — ಕಡೆಗಳ. The upper part of the neck (Bh. 1, 6, 16). — ಕಡೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. -ಣು. The end to appear; to come to an end; to be accomplished (C.). ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾರ್ಯ (ಕೃತ Mr. 466; Nn. 103). ಕಡೆಗಣ್ಣ ಯೋಗಂ (ಅವಸ್ಥಿತ Mr. 261). ಕಡೆಗಣ್ಡಾದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Sl. 381). — ಕಡೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause the end to appear; to finish; to accomplish; to fulfil (C.). ಆ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಾಳುವ ಬಮ ಉಪಯೋಗವಾದಮ್ಮ (B. 3, 88). ಅವನು ತನ್ನ ದವನದನ್ನು ಬಮ ಜಾಗ್ರತೆಯಿನ್ದ ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದನು (4, 78). ಅರಮನೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸದೆ (4, 152). — ಕಡೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. The last time (of one's life or of the world). ಕಡೆಗಾಲದ ಆನನಂ (ಪ್ರಾಯ, ಭೋಜನವ್ಯಾಗ, ಆಕರ IIIā.). ಕಡೆಗಾಲಮೆಳು ಕೆಯ್ ಪಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ಎನ್ನ (Dp. 119). See Abh. P. 4, 38; 7, after 59; 9, 32; 13, after 34; J. 8, 35; 13, 36. — ಕಡೆಗೀಲು. -ಕೀಲು. The pin of an axle (ಅಕ್ಷ ಕೀಲಕ, ಅಕ್ಷ, ಅಕ್ಷ IIIā.). — ಕಡೆಗೂ. ಕಡೆಗೆ-ಉ 7. To the very end; totally, perfectly. ಅವರ ಮೆಮ್ಮನೆಯ ಪಂಚಿಕೆಗಳು ನಿನಗೆ ಕಡೆಗೂ ಗೊತ್ತುಣ್ಣು (B. 4, 130). — ಕಡೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. The last or youngest child (My.). — ಕಡೆಗೆ. (See above). Aside (C.); on, or to, a side; towards (C.; B. 2, 33); towards the end; in the end, at last, finally (Bp. 21, 19; 61, 38; C.; B. 3, 125; 5, 103); last, after all the others (C.). ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ, to take out of something (C.; B. 4, 155); to rescue (C.; B. 3, 41). ಕಡೆಗೆ ಬೀಡು, to come outside, as out of a room, etc. (C.); to come out (My.). ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿಸು, to re-

move, to heal (Bp. 17, 10). — ಕಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To finish (ಮುಗಿಸು G.; My.). — ಕಡೆಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. The last portion or rest of a fire-brand (V. 39, after 50). — ಕಡೆ ಗೋಡಿ. -ಕೋಡಿ. A channel for carrying off an excess of water (ನೀರ್ಗಾಲ, ಜಲೋದ್ಗಾಲ Hlâ., Mr. 418). — ಕಡೆತನಕ. Until the end (My.). ಚಿಕ್ಕನಿನ್ನ ಕಡೆತನಕ (B. 5, 216). — ಕಡೆ ತೀರು. = ಕಡ ತೀರು. (My.). — ಕಡೆತೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ. (B. 5, 216). — ಕಡೆತೋಟು. -ತೋಟು. The end to appear. ಕಡೆತೋಟ್ಟು ಇಲ್ಲದಿನ್ನ ಅಗಸದ ನಮನೆ (Abh. P. 1, 42). — ಕಡೆನೋಟ. A side glance (S. Mhr.). — ಕಡೆ ಮುಗಿಲ್. The horizon (Bh. 1, 20, 56). — ಕಡೆಯಣ. -ಅಣ್ -ಅ. A genitive form of ಕಡೆ. ಕಡೆಯಣ, ಕಡೆಯಣಿಂ (Śmd. 135). ಕಡೆಯಣ ಉಕ್ಷರಂಗಳ್ (ಉಕ್ಷರಗಣಂ 21. 56. 118. 365 Cm.). ನವನ ಕಡೆಯಣ ದಶಾರಂ (217). ಕಡೆಯಣ ಉಕ್ಷರದ ಅವರ್ಗ ನಮುಂ (ಉಕ್ಷರಗಣಾದೊಳಮುಂ 56 Cm.). (ಪಣ್ಣಿ) ನಮುಣ ಕಡೆಂ ಕಡೆಯಣ ಕಮುಖೆಳ್ಂ (81). — ಕಡೆಯಣಂ. -ಅಂ 3. The last man (Śmd. 136). — ಕಡೆಯವಂ. -ಅವಂ. = ಕಡೆಯಣಂ. 2, a man of a side or party, a partisan (B. 5, 62. 68). — ಕಡೆ ದಗಲ್. -ದಗಲ್. Evening or sun-set (ಪಿಮ್ಮಗಲ್ Śm. 15). ಮುಮ್ಮಗಲ್, ನಮುದಗಲ್, ಕಡೆದಗಲ್ (ತ್ರಿನಕ್ಷತ್ರಕಾಲ ಸೆ.). — ಕಡೆ ದಮು. -ದಮು. To occur at the end (Ch. v. 298). — ಕಡೆದಳ್ಳಿ. -ದಳ್ಳಿ. The outskirt of a village (Śi. 26). — ಕಡೆದಾಯ್. -ದಾಯ್. 1. To go or get aside or away from; to pass by, through, or over; to escape. (Riv. 6, after 11). — ಕ ಡೆದಾಯ್. -ದಾಯ್. 2. = ಕಡೆದಾಮಿ. (Śśv. 3, 43. 44). — ಕಡೆ ದಾಮಿ. -ದಾಮಿ. = ಕಡೆದಾಯಿ, etc. (ಸೃಷ್ಟಿ Hlâ.). — ಕಡೆಪು ಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. Last birth. ಕಡೆಪುಟ್ಟಿನಾಕೆ, the last-born or youngest woman (Abh. P. 11, 62). — ಕಡೆಮಗಳು. -ಮಗಳು. = ಕಡೆದಗಲ್. (Râm. 3, 8, 22). — ಕಡೆ ಸರಿ. To go to one side or aside (Śśv. 3, after 35). — ಕಡೆಸೆರಗು. The extreme edge of a garment (Bp. 53, 49). — ಕಡೆ ಸಾರ್. = ಕಡೆ ಸರಿ. (Śśv. 4, 26). — ಕಡೆ ಸಿಲ್ಕು. To remain behind, to be too late (V. 39, 48). — ಕಡೆಸೆರಗು. = ಕಡೆಸೆರಂಗು. (Râm. 28, 8). — ಕಡೆಸೆರಂಗು. (Śmd. 197). = ಕಡೆಸರಂಗು. — ಕಡೆ ಹಾಯ್. = ಕಡೆದಾಯ್. (My.). ಕಡೆ ಹಾಯುವ ದಾರಿ (ಆವಪ್ಪ, etc. Śi. 105). — ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು. To cause to pass by, through, or over; to save (C.; ಪಾಲಿಸು G.). ನರಿಂಹಪಾಲ್ಮೈನಿಧಿಯ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು, ಅಭವ! (Sarpabhûshana in B. 5, 320). ಪಾವದಿಂದ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು, ದೇವರೆ! (C.). — ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ. Causing one's self to pass to the opposite shore of existence. ಮು ರನಿಗೆ ದರಿವಿಗೂ ಪವಪಡಿಸ್ವ ಉಪಾಸನಪ್ರಕ್ರಿಯ ಮೂಲಿ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವಿ ಕೆ (ಭ್ರಾಯ Śi. 445). — ಕಡೆ ಹಾಯುವಿಕೆ. Getting over or through, etc. ಮಗ್ಗದನ್ನು ಕಡೆ ಹಾಯುವಿಕೆ (ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಗ್ಗ ಸಂಚಾರ Śi. 396). — ಕಡೆಮುಟ್ಟು. The last-born or youngest child (My.). — ಕಡೇರಿ. A common form of ಕಡೆಯಲ್ಲಿ. (C.).

ಕಡೆ kaḍĕ. 2. = ಕಡೆಯು 1. Ornamental lines and figures drawn with white clay, lime, flour, etc. in, and in the front of, houses, on thresholds, etc., daily or on festive occasions (ಪುಣ ಲಿ, ರಂಗವಲಿ Śś.; Grj. 10, 59; *cf.* ಕಡಪರಿ?). — ಕಡೆಸಾಲ್. A row or mass of such ornamental work (Râm. 18, 5).

ಕಡೆ kaḍĕ. 3. = ಕಡಿ 6. To churn (ಮುಕ್ಕನ Śmd. Dh.; ಪೊಸೆ, ಮುಪನ Śm. 62; ಮುಪನ 90; ಪೊಸೆ Kk. 62; ಮುಪನ Nn. 127; Abh. P. 9, 82; J. 2, 9; C.; M., Tu.; T. ಕಡ್ಡೆ; Tč. ಪ ಟುಗು; T. ಕಡ, ಕಡ್ಡ, churning stick; ಕಡರ್, to churn; Tč. ಕಡ್ಡ, churning stick; *cf.* ಕಡಲ್ 4); to stir, as water with a paddle-staff (B. 5, 136); to rub together, as two pieces of wood to excite fire. 2, to turn in a lathe (My.; T., M.). P. ps. ಕಡ, ಕಡದು, ಕಡೆದು. ಕಡೆದ ಕಡ್ಡಿ (ಮುತರ Nr.). ಕಡೆದ ಮುತೆ (Śmd. 338; ಮುಕ್ಕನಿ, ಗರ್ಗರಿ Nr.). ಕಡದು ಕಡೆ ತೆಗೆದ ಪಸುವಿನ ಮುಖಗೆ (ಪಣ್ಣಾಪತ್ರ, ಕಾಲಪೀಡು, ಆರಿಸ್ಟ Śi. 316; see also 313. 316. 323). ಕಡದ ಕೋಲ್ (ಪಣ್ಣ Mr. 525). ಕಡಪುತ (Bp. 13, 2). ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಗಡಿಗೆ (ಮುಕ್ಕನ Śi. 323). ಕಡೆಯುವ ಸೇಡಾ (ಸೇಡ್ತ 452). ಪೆಂಕಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಡೆಯುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಆರಣೆ G.; My.). ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಣು ಅನ್ನಿಯಂ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಆರಣೆ, ನಿರ್ಮಾಕ್ಷ ಡಾರುಣಿ Śi. 239). ಮೊಸರ ಕಡಿದರೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಬರುವದು (B. 1, 15). See Prv. s. ಪೆಳಗು 2.

ಕಡೆ kaḍĕ. 4. = ಕಡೆ 4, etc. Churning. — ಕಡೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಲು. A churning stick (ಗಜ Śmd. I; ಮುಕ್ಕ 338; ಕಡ್ಡೆಕೋಲ್ Śmd. II, Kk. 83; My.). ಕಡೆಗೋಲು (ಮುಕ್ಕ, ಮುಕ್ಕಾನ, ಕೈಲಾಸ, ಮಜಕ Hlâ., Nr.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಯಿತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಯಿದಪೆಕೊಲ್? (Dp. 148).

ಕಡೆ kaḍĕ. 5. To pass over; to transgress; to pass; to pass, to elapse; to get through (My.; T., M., Tu. ಕಡ; Tč. ಗದಪು, ಗದುಪು; see ಕಡ 2; *cf.* ಕಳೆ 1). P. ps. ಕಡಮ, ಕಡೆದು. ಸವಾಸಿನ್ನಿರ್ದ್ ಆವರು ಏದು ಕಡೆಗಡದ ಉಕ್ಷರ ಸಕ್ಷಾಧಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸುಖಿಯಾದರೂ ಕಡೆಯ ದಾರದು (Prv.). See ಕಟ್ಟು- s. ಕಟ್ಟು 3.

ಕಡೆ kaḍĕ. 6. = ಕೆಡೆ 1. To fall down, to sink (S. Mhr.). P. p. ಕಡ. ಕಾಲು ಜಾರಿ, ಕಡ ಕೊಣ್ಣು ಬಿದ್ದೆನು (B. 2, 31). ಆ ಮುನೆಯು ಕಡ ಕೊಣ್ಣು ಪೀಳುವದು (3, 96).

ಕಡೆ kaḍĕ. (= ಕಡಿಯು). A ring, a bracelet (C.; Mhr. ಕಡ್ಡ).

ಕಡೆಚಲು kaḍĕčalu. Turning with a wheel or lathe (My.).

ಕಡೆತ kaḍĕta. Churning (My.). 2, = ಕಡಚಲು. (My.).

ಕಡೆಯ kaḍĕya. 1. = ಕಡೆ 2. (ರಂಗವಲಿ Kk. 26).

ಕಡೆಯ kaḍĕya. 2. = ಕಡೆ 1. ಕೆಲವು ತರದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಸೀರೆಸ ಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಡೆಯಲ್ಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ (B. 5, 29).

ಕಡೆಯ kaḍĕya. = ಕಡೆ. Tbh. of ಕಟಿಕ. (ಸಿಜಿಸಿ, ಪಂಕಾ, Mr. 344; ಪಾರಿಪಾರ್ಯ, ಕಟಿಕ Bhn. 22; My.; Bp. 61, 27).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 1. Boldness, courage; impudence (ಕಿಟ್ಟೆಲ Ćt. II, 38).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 2. (*fr.* ಕರಡು 1). (= ಕೊಡ್ಡ 2). A clown, a blockhead; an unpolite man (S. Mhr.; Tč. ಕ ಟು, stubborn, brutish, villainous). ಬ್ಯಾಸನ್ನು ಕಡ್ಡ ಮಾಡು, to make a dolt of one, to spoil him (S. Mhr.). — ಕಡ್ಡಾ ಗು. To become a dolt, etc. (S. Mhr.).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 3. A pit-fall to catch elephants (My.; *cf.* ಕಪ್ಪ 2).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 4. = ಕರಡ q. v., etc. See ಉಷಾಕಡ್ಡ, ಜಂಗಡ್ಡ.

ಕಡ್ಡಣ kaḍḍaṇa. A band of plaited hair. ಮುಡಿಯ ಟ್ಟಿಗೆಯು ಕಡ್ಡಣ ಎಂಬ ತಾಳೆ ಜಡೆಗಟ್ಟು (Kk. 33, o. ra. ಮುಡಿಯಟ್ಟಿಗೆಗಳ, ಮುಡಿಯಟ್ಟಿಗೆಪ, ಜಡೆಗಟ್ಟು).

ಕಡ್ಡಾಯ kaḍḍāya. (ಕಡ್ಡ 1-ಆಯು? or = ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕ ಟ್ಟು 1). Force, compulsion; forcing people to pay the price set upon articles, exaction (My.; Tč.; Bp. 27, 32).

ಕಡ್ಡಾಯಗಾರಿ kaḍḍâya-gâra. An outrageous man (My.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. = ಕರಡಿ 1. (S. Mhr.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. Tbh. of ಕಾಷ್ಠ (Śmd. 370). A small stick, a bit of wood, the fibre or vein of a leaf, a bit of a stem or a haulm, etc.; a small stick used for writing (C.; ದಶಾ ಲ G.; Tē. ಗಚ್ಚ; see Sl. 89. 122. 146. 150. 163-165). ಮುಳು ಕಡ್ಡಿ ದೊಪಲಿಸ ಕಸಕ್ಕ (Bp. 16, 22). ಕಡ್ಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕದಲಂ? (Bh. 1, 19, 18). ಕಡ್ಡಿ ಕಣ್ಣುಗಸಿಂದ ತಮುಬುದನು (or ತಪ್ಪಿಸುದನು) (Prv.). ತೆಂಗಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಕಸದೊಂಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು (B. 2, 42). ಸಂಜೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ದಾಸಿಯ ಬಿದಿರಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳು (ಪ್ರೈವೇಟ್ G.). ಕೆಮ್ಮುಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಕೊಮುತ್ತೇನೆ, ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಬೇಡ! ಕೆಮುಕ್ಕೀರಿ (said as a kind of oath; *cf.* Dp. 34 pallavi). — ಕಡ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. A small coloured line on the border of a cloth (My.). — ಕಡ್ಡಿ ಕಸ. dupl. (C.). — ಕಡ್ಡಿಚಿತ್ತಾಮುಸೆಶಕುನ. A book on omens consulted by putting a kaḍḍi between its leaves at random (C.). — ಕಡ್ಡಿಅರಗು. -ಅರಗು. Stick lac, lac still attached to the sticks on which it was formed (C.). 2, a stick of sealing wax (My.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. (fr. ಕಡ್ಡಿ 1). A bold woman (Abh. P. 12, 60).

ಕಡ್ಯೆ kaḍye. A multitude (P). See ಕಪ್ಪ.

ಕಡ್ರ kaḍra. An imitative sound. (Mhr. ಸದಬದ, imitation of certain sounds, as of rustling, rattling, etc. = ಗಡಬಡ). — ಕಡ್ರಬಡ್ರ. relt. Confused sounds, unintelligible sounds, said of speech (S. Mhr.).

ಕಡ್ಲೆ kaḍlĕ. = ಕರಲೆ q. v. (C.; ಚಣಕ G.). ಕಡ್ಲೆಯ ಹೂಲ, (B. 3, 22). ಹಪಳದ ಹುಡಿಪ ಕಡ್ಲೇ ಕಾಯಿಪ್ಪ ಇರುಪದು (4, 171). ಕಡ್ಲೆಗೆ ದಾಯಿ ತೆಪದು, ಕಪಿಯಾಗಿಕ್ಕೆ ದಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಅಪಿಪೇ? — ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುಸ್ಪು, ಕಪಿಯಾಗಿಕ್ಕೆ ಹಿಸ್ಪು.—ಕಡ್ಲೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಪಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಪಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಕಡ್ಲೆಯಿಲ್ಲ.—ಕಡ್ಲೇ ಏನು ಕೆಮ್ಮ ತೊಳದ ಹಾಗೆ.—ಕಡ್ಲೇ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See *e. g.* ನೆಲಗಡ್ಲೆ, ಪಿದಪ ಕಡ್ಲೆ.—ಕಡ್ಲೆಗರಾಸ.—ಕಡ್ಲೆಗರಾಸನ ಹುಲ್ಲು. A kind of grass, Chloris polystachia Roxb. (Z.). — ಕಡ್ಲೆಕಾಯಸ. Sweetened pâyasa made of kaḍlĕ, cocoanut-juice, etc. (My.). — ಕಡ್ಲೆಪುಡಿಪ. Fried kaḍlĕ (C.). ಕಡ್ಲೆಪುಡಿಪೇ ಸೀರೆ or ಕಡ್ಲೆಪುಡಿಪಿಟ್ಟಿದ ಸೀರೆ (My.). — ಕಡ್ಲೆಬುತ್ತೆ. The pod of kaḍlĕ (S. Mhr.). — ಕಡ್ಲೆಹೂರಣ. Boiled kaḍlĕ mixed with sugar (C.).

ಕಣ್ kaṇ. 1. (Śmd. 58). = ಕಜ್ (ಕಂ), ಕಣು, ಕಣ್ಣು q. v., ಕನ್ 1, ಕಮ್ 2. The eye; an eye or star of a peacock's tail; an eye-like knot in reeds, sticks, etc.; a small hole; an orifice; the small open place between a finger-nail and the flesh under it; a mesh (ಜಳ್ಳ, ನೇತ್ರ, ಸಯಸ, etc. Mr. 316; ನೇತ್ರ, ಅವ್ಯಕ Nn. 66; ದೃಕ್ 131; ದೃಕ್ಕು Kk. 63; ದೃಷ್ಟಿ Cṭ. II, 100; T.; M. ಕಣ್, ಕಣ್ಣು; Tu. ಕನು, ಕನ್ನು; Tu. ಕಣ್ಣು). Before vowels ಕಣ್ಣ್; Gen. ಕಣ್ಣ (Śmd. 162; Nr., Hlā.); Dat. ಕಣ್ಗೆ (Śmd. 11. 139); Instr. and Abl. ಕಣ್ಣಿಂ (128. 157); Acc. ಕಣ್ಣಂ (Bp. 54, 70; 59, 11; 61, 4), ಕಣ್ಣ (J. 4, 10); Loc. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ (Hlā.), ಕಣ್ಣಲಿ (Bp. 47, 1); Nom. plural ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81. 116). ಕಣ್ಣಾಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ಮುಸಿಮೊಳ್ ದಯಮುಳ್ ಇಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೇಂ? ಪುಣ್ಣೇಂ? (Śmd. 84). ಕಣ್ಣ ನೀರು (ಅಶ್ರು, ಬಾಷ್ಪ, ರೋದನ, ಸಯಸಜಲ, ಆಶ್ರ Hlā., Nr.; ಬಾಷ್ಪಜಲ, ದುಸ್ಸು Nn. 36). ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬ್ಯೂಕಿತಿ ಎಮ್ಮುದು; ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣು ಕುಮುರೆ (ದುಲ್ಲಿಡಾಕ್ಷ Hlā.). ಕಣ್ಣು ಕಸವಿನ ಓಡಾಡಿಯದರು (ದೈವಜ್ಞ, ಆಕ್ಷಿಗತ); ಕಣ್ಣು ಹಳ್ಳು (ದೂಸಿಕೆ); ಕಣ್ಣು ಹೊಟ್ಟೆ (ನೇತ್ರಕ್ಷ ದ, ದರ್ವ್ಯಣ್); ಕಣ್ಣು ಎಪೆ (ವಕ್ಷ್ಯಣ್); ಆನೆಯ ಕಣ್ಣು ಅರಿ (ಕಂಪಿ); ಕಣ್ಣು ಹಾಪು, ಕಣ್ಣು ಮೊಬ್ಬು (ತಾರಕೆ Nr.). ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ (ಕೆಂ. 56). ಕಣ್ಣು ವೀಕ್ಷೆ (Bp. 18, 66). See *e. g.* ಆರೆಗಣ್, ಕೆಂಗಣ್, ಗುಳ್ಳಿಗಣ್, ಚೆಲ್ಲಿಗಣ್, ಬಾಗೆಗಣ್, ಮೊಪಲುಗಣ್, etc.; Abh. P. 13, 60; Rāv. 2, 4. 36; 5, after 120; 6, after 11 & 24; 6, 36; 13, 61; Bh. 1, 5, 8; Ū. Bp. 11, 11; Rām. 26, 20. 23; J. 3, 5. 17; 15, 9. 14; 28, 17. 18. — ಕಣ್ಣಡಪು. The eye to become dim (Śmd. I). — ಕಣ್ಣಕ್ಕ. A black collyrium applied to the eye (My.). — ಕಣ್ಣಕಮಲ. The eye-lotus (Śmd. 98). — ಕಣ್ಣಾಪಿಗೆ. = ಕಣ್ಣಕ್ಕ. (My.). — ಕಣ್ಣಿಪಿ. A spark of the eye (Abh. P. 6, 137). — ಕಣ್ಣೆಸು. Red, fiery colour of the eye (Abh. P. 4, 30). — ಕಣ್ಣೆಸರು. Rheum in the eye (My.). — ಕಣ್ಣುಜಿಗೆ. = ಕಣ್ಣೆಚ್ಚಿ. (My.). — ಕಣ್ಣುಜಿಪು. Crookedness of the eye (Bp. 18, 66). — ಕಣ್ಣುಣಿ. The socket of the eye (My.). — ಕಣ್ಣುಣಿಕೆ. The inner or outer corner of the eye (Bp. 18, 62; My.). — ಕಣ್ಣುಳಿ. = ಕಣ್ಣುಣಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಣುಬಿ. = ಕಣ್ಣುಣಿ. (My.). — ಕಣ್ಣುದೆ. -ಕದೆ. = ಕಂಗಡೆ. The outer corner of the eye (Rāv. 14, 35; Śśv. 2, 40). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಗಚ್ಚಿಗೆ. -ಕಚ್ಚಿಗೆ. A stick or club full of knots and joints (Rāghū. 17, 67). — ಕಣ್ಣುಪಿರಿ. -ಪಿರಿ. The lustre of the eye (Śśv. 3, 15; J. 26, 8). — ಕಣ್ಣುಲಿ. -ಲಿ. A person who is courageous enough to look (at formidable objects, Abh. P. 5, 78). — ಕಣ್ಣಾಣ್. -ಣಾಣ್. = ಕಂಗಾಣು, ಕಣುಗಾಣ್, ಕಣ್ಣಾಣ್, ಕಣ್ಣುಗಾಣ್. The eyes to see (Bp. 28, 62; My.). 2, to perceive with the eyes (in opposition to ದುಸಗಾಣ್, My.). — ಕಣ್ಣಾಣಿಸು. -ಣಾಣಿಸು. = ಕಂಗಾಣಿಸು. (My.). — ಕಣ್ಣಿಚ್ಚು. -ಚ್ಚು. The fire of the eye (J. 13, 11). — ಕಣ್ಣಿಪಿ. -ಪಿ. = ಕಣ್ಣಿಪಿ. An eye-spark (Rāv. 5, 116). — ಕಣ್ಣಿಸುರ್. -ಸುರ್. Disagreeable experience of the eye: a blast from an evil eye (J. 26, 11). — ಕಣ್ಣುಣಿಕೆ. -ಳುಕೆ. = ಕಣ್ಣುಣಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಣುಳಿಕೆ. -ಳುಳಿಕೆ. = ಕಣ್ಣುಳಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಣಿಪಿಸು. = ಕಂಗಿಪಿಸು. (J. 26, 4; My.). — ಕಣ್ಣೆಪು. -ಕೆಪು. = ಕಂಗೆಪು. (Rāv. 6, after 115; 13, 65; 13, after 95; J. 8, 40; 26, 4; My.). — ಕಣ್ಣೆಣ್ಣಾಗುಪು. -ಕೆಣ್ಣು ಆಗು. The eye to become (like) a live coal (J. 13, 36). — ಕಣ್ಣೆದರ್. -ಬರ್. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬರ್. To appear. 2, to be pleasant to the eye, to be charming. ಕಣ್ಣೆದಕ್ಕುಪು (ದುಷ್ಕೃಪರೂ ಕೆಸ.). ಕಣ್ಣೆದಕ್ಕೆನೆ ದುಷ್ಕೃಪರೂ (Kk. 55, o. r. ಕಣ್ಣೆ-). ಕಣ್ಣೆದಕ್ಕ ಗಳಗಾಳ (98). ತಪಂಗಯಿಸಿ ಬೆಳೆದ ವನದ ಕಣ್ಣೆದಕ್ಕ ವನದ ಸಮಾನೆ (Cpr. 7, after 92). See Rāv. 6, after 11; 13, 63; Śśv. 2, after 42. — ಕಣ್ಣೆಸರು. -ಕೆಸರು. = ಕಣ್ಣೆಸುರ್. (My.). — ಕಣ್ಣೊಣಿಕೆ. -ಕೊಣಿಕೆ. The outer corner of the eye (J. 5, 60; 6, 18; 18, 21). — ಕಣ್ಣೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch the eye: to appear (ಪರಕಾಶವು Śmd. Dh.; Abh. P. 12, 24). — ಕಣ್ಣೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಕಂಗೊಳಿಸು. To cause one's self to catch the eye: to appear; to shine. ಕಣ್ಣೊಳಿಸುಗುಂ (Śmd. 74). ಪಲಿಗಣ್ಣುಗಳ ನೆಲೆ ಕಣ್ಣೊಳಿಪ ಕಪ್ಪವನ ನುಡಿ (Cṭ. I, 1). See Abh. P. 3, 38; 16, 90; Bp. 12, 81; Rāv. 5, 45; 13, 64; J. 13, 10; 18, 13; Ū. Bp. 11, 9. 10. — ಕಣ್ಣೊಲ. -ಕೊಲ. Decoration of the eyes by the application of black pigment;—the eye that is like a raft (Śśv. 1, 43). — ಕಣ್ಣೊಕ್ಕ. An eye that resembles a wheel (Śśv. 4, 4). — ಕಣ್ಣೊಲ್ಲ. (Śmd. 78). A smile of the eye (ಸದಸರೆಪ ಕನ ಕೆ.). — ಕಣ್ಣಾದೆ. Eye-track: a faint notice (My.). — ಕಣ್ಣೆಚ್ಚಿ. An imposthume on the lid of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣೊದರ್. -ಸೊದರ್. An eye that resembles a lamp; lustre of the eye (Abh. P. 3, 39). — ಕಣ್ಣ. -ಅ 3. A man

who has eyes. See *e. g.* ಒಕ್ಕಣ್ಣ, ಕಿವಿಗಣ್ಣ, ತಾವರೆಗಣ್ಣ, ದನಿಗಣ್ಣ, ದುಗಣ್ಣ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ. — ಕಣ್ಣಮಿಗ. -ಮಿಗ. = ಕಣ್ಣಮಯ. Who has one eye (of Vishṇu) in his foot: Śiva (Kk. 4), Paramêśvara (Śs.). See Bp. 54, 44. — ಕಣ್ಣಮಯ. -ಮಯ. = ಕಣ್ಣಮಿಗ. (Śiva Śm. 3). — ಕಣ್ಣಸ್ಪ. -ಅಸ್ಪ. N. (Bp. 18, 5. 18). — ಕಣ್ಣನೆಡ್ಡಂಬಿ. -ಎ-ಒ-ತೊಟ್ಟಿ. (Śmd. 205). A turning round of the eyes. — ಕಣ್ಣವ. -ಅವ. N. (Bp. 18 sum.; 18, 45. 84). — ಕಣ್ಣವ್ಪ. -ಅವ್ಪ. N. (Bp. 9, 35; 18, 1; 31, 21; 38, 46. 56). — ಕಣ್ಣಶ್ಪ. -ಅಶ್ಪ. Eye-water: tears (Bp. 18, 57). — ಕಣ್ಣಱಸು. -ಅಱಸು. To search with the eye. ತೊಱೆಯುವಿವ ಪುಣಾರಿಗಳ (= -ಳಂ) ಕಣ್ಣಱಸಿ ನೋಡದೆ (Bp. 20, 29). — ಕಣ್ಣಱಿ. -ಅಱಿ. To know (a person's) eye or the intent of (his) looks (Abh. P. 9, 82). — ಕಣ್ಣಲರ್. -ಅಲರ್. A flower-like eye (J. 11, 9). — ಕಣ್ಣಲೆ. -ಅಲೆ. 1. To move towards the eye: to appear. ಕಣ್ಣಲಯಮು (ಪುಸ್ತಕ ಬಿಸಿತು, ಪ್ರಾದರಂಬಿಸಿತು (Śmd. II, o. ra. ಕಣ್ಣಲೆ, ಕಣ್ಣಲೆ; Kk. 75). See ಕಣ್ಣಲೆ. — ಕಣ್ಣಲೆ. -ಅಲೆ. 2. Shine, lustre (of the sun, Abh. P. 13, 93). — ಕಣ್ಣಳವು. -ಅಳವು. A power or possibility that solely depends on the eye (J. 16, 17). — ಕಣ್ಣಾಗಿರ್. -ಆಗಿ ಇರ್. To have the eye upon, to put one's desire on, to desire (Abh. P. 5, 62). — ಕಣ್ಣಾರ. -ಆರ. = ಕಣ್ಣಾರೆ. (J. 25, 62; My.). — ಕಣ್ಣಾರೆ. -ಆರೆ. To the full of one's eye; distinctly, clearly (C.; J. 11, 2). ಎಮಗೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವ (Bp. 4, 13). ಆಗಳು ನಿನ್ನುದಂ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವೆನು (15, 35). ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅದನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣ್ದನು (B. 3, 21). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಣಂ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Abh. P. 9, 82; J. 13, 57; B. 4, 59; 5, 69. 72. — ಕಣ್ಣಾಲಿ. -ಆಲಿ. The pupil (or ball) of the eye (Abh. P. 13, after 54; Bp. 42, 4; 46, 56; 47, 29; J. 7, 58). — ಕಣ್ಣಿಡು. -ಇಡು. To fix the eye (on any thing, C.). ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುವರು (Bp. 25, 24). See Abh. P. 11, 152. — ಕಣ್ಣಿಲಿ. -ಇಲಿ 1. The eyes not being in existence. — ಕಣ್ಣಿಲಿಯೊಗ. Who has a face without eyes: a blind man (ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ Kk. 38; ಅನ್ಧಕ Śs.). — ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಂ. -ಇಲ್ಲದಂ. A blind man (Kk. 38). — ಕಣ್ಣೀರ್. -ನೀರ್. -ರು. (Śmd. 190). Eye-water: tears (ಪಾಪ್ಪ Śl. 439; C.). ಗದುಗುದಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ (Śmd. 229). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ (D. 3, 34; 4, 201). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು (4, 74). ಕಣ್ಣೀರನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ (5, 58). ಕಣ್ಣೀರು ಬಾಕು (C.). See Prv. s. ಪ್ರಾಹ್ಮಣ. — ಕಣ್ಣುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. A eye-brow (C.; ಧ್ವನ್ಯ, ಮುಬ್ಬು Śl. 214). — ಕಣ್ಣುರಿ. -ಉರಿ. Flame of the eye. ಉದಾತ್ತಮೊಳ್ ಮಿಸಿವ ಕಣ್ಣುರಿಯನ್ತೆ (Śmd. 275). 2, envy (My.; see Prv. s. ಕಾಣು). 3, burning pain of the eye (My.). — ಕಣ್ಣೆಚ್ಚು. -ಎಚ್ಚು. The impurity or evil (coming) from the eyes (of others), the injury of (inauspicious) looks (ದೃಷ್ಟಿದೋಷ Kk. 54; Śm. 63). — ಕಣ್ಣೆಮೆ. -ಎಮೆ. = ಕಣ್ಣೆವೆ. An eyelid (ದರ್ಶನ್ Hlī.; Abh. P. 1, 107). — ಕಣ್ಣೆವೆ. -ಎವೆ. = ಕಣ್ಣೆಮೆ. An eyelash; an eyelid (ದಕ್ಷ್ಮಣ್, ಅಕ್ಷಿತೋಮರ್ Nr.; ಪದಲವ್ಪ Kk. 32, Śm. 70; J. 18, 34; 32, 25). — ಕಣ್ಣೆವೆದೆ. -ತೆ. To open the eyelids (J. 17, 40). — ಕಣ್ಣೊಳ್ಪು. A secret as indicated by the eye (J. 30, 35). — ಕಣ್ಣೋಟ. ಕಾಣ್-ನೋಟ (Śmd. 190). An eye-look. — ಕಣ್ತಿರಿ. The eyes to turn round (Abh. P. 16, 14). — ಕಣ್ತುದ್ದು. -ದುದ್ದು. So that the eyes become full (C.). ಆ ತೊಸಿಗೆ ಕಣ್ತುದ್ದು ನೀರು ಬನ್ದಳ್ (B. 3, 25). ಕಣ್ತುದ್ದು ನೀರು (tears) ತನ್ದು (3, 34). — ಕಣ್ದಣಿ. -ತಣಿ. = ಕಣಾದಣಿ. The eye to be satisfied (J. 26, 71). — ಕಣ್ದಣಿವು. -ತಣಿವು. Satisfaction obtained by the eye (My.). — ಕಣ್ದೆರ್ವು. -ತೆರ್ವು. The eye to become full, *i. e.* to be wholly applied to (Grj. 3, after 119). — ಕಣ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The extremity of the eye, its outer corner. ಕಣ್ಣುದಿಗೆ ಪೋಪಿಸುವ ಗರೆ (ಸೋಗೆ Śm. 72, o. r. ಗರೆ). — ಕಣ್ಣುದಿಗೆರೆ. A line (made with black pigment) proceeding from the outer corner of the eye. ಕಣ್ಣುದಿಗೆರೆಗಳೊಳ್ ಸೋಗೆ ಎಸಿವ ಪಬ್ಬದ ಅಕ್ಕುಂ (Śm. 82, o. ra. ಗರೆ, ಗರೆ). — ಕಣ್ತೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To open the eyes (My.). — ಕಣ್ತೆಱವಿ. = ಕಣ್ತೆಱವು, q. v. (Abh. P. 3, after 75). — ಕಣ್ತೆಱವಿಗೆಯ್. To open the eyes; to give lustre (Abh. P. 3, 156); to make visible, to show. — ಕಣ್ತೆಱವು. -ತೆಱವು. (Śmd. 78, o. r. -ಱ). The act of opening the eyes; the eyes being opened (Bh. 8, 21, 15). — ಕಣ್ತೆಱವು ಮಾಡು. = ಕಣ್ತೆಱವಿಗೆಯ್. (Rām. 1, 16, 31). — ಕಣ್ದೆಱ್. -ತೆಱ್. The eyes to open. 2, to open the eyes. See Śmd. 118. 135; Bp. 38, 8; 47, 59; J. 4, 10; 31, 74. — ಕಣ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. An eye-ornament (Abh. P. 3, 39). — ಕಣ್ದೊರ್ಚು. -ತೊರ್ಚು. To turn round or roll the eyes (Śśv. 3, 48). — ಕಣ್ದೊರ್ಚುವಿಸು. -ತೊರ್ಚುವಿಸು. Turning round or rolling the eyes (J. 25, 38). — ಕಣ್ಪರೆ. A web or film on the eye (My.). — ಕಣ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To receive sight (Śśv. 5, after 14). — ಕಣ್ಪನಿ. -ಪನಿ. (Śmd. 78). = ಕಪ್ಪನಿ. An eye-drop: a tear. — ಕಣ್ಪರಿ. -ಪರಿ. The proper manner or decorum of look. ಕಣ್ಪರಿಯಮು. -ಪರಿಯಮು. (Abh. P. 2, 53). — ಕಣ್ಪೆಱವು. To open the eyes; to open them widely (from anger, My.; Bp. 14, 29; 20, 13). — ಕಣ್ಪೆಣ್ಣು. ಕಣ್ಣುಲರ್ದುದ್ ಆಱ್ ಕಣ್ಪೆಣ್ಣು (Čt. II, 106, o. r. ಕಣ್ಪೆಣ್ಣು). — ಕಣ್ಪೆಱಮು. A resting place for the eye. ಆ ಪ್ರಾಮು ಪಿರಿಯ ಕಣ್ಪೆಱಮು (Śmd. 82 Mḍb.). — ಕಣ್ಪೆಱ್ಪು. Faintness of sight, aversion to further seeing (My.). See ಕಣ್ಪೆಱ್ಪು. — ಕಣ್ಪೆಲ್. (Śmd. 82). Sexual pleasure derived from looking (at another). ಆ ಕಣ್ಪೆಲ್ವಿಂದಂ ಕಂದಿದೆಲ್ ದಿಗ್ಗಳಿಸಿ (Bp. 45, 2). ಕಣ್ಪೆಲ್ವಿಗರೊಳ್. -ಎ-ಒಳ್. To obtain etc. (Abh. P. 7, after 105). — ಕಣ್ಪೆಸಿ. Pain in the eyes; soreness of the eyes (C.; Čh. v. 18; Bp. 9, 6). — ಕಣ್ಪೊಣರ್. -ಪೊಱರ್. A pair of eyes; both eyes (Rśv. 8, after 82; Śśv. 1, 46). — ಕಣ್ಪೊಲು. -ಪೊಲು. (Śmd. 78). Space to which the power of vision extends, sight (Abh. P. 7, after 105; 9, 41. 76; Śśv. 3, after 35). ತವಮೊಳ್ ರುದ್ರಂ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲಿ ಕಣ್ಪೊಲ್ದ್ ಆಗೆ (Śmd. 78 Mḍb., o. r. ರುದ್ರಸಂ). — ಕಣ್ಪೊಳಪು. -ಪೊಳಪು. Lustre of the eye (Abh. P. 10, 80). — ಕಣ್ಮಱೆ. = ಕಣ್ಮಱೆ 2. (Rśv. 11, 85). — ಕಣ್ಮಱೆ. A screen or obstacle for the eye. ತೊಳ್ ಪಿಣಿಸೊಳ್ ಇರ್ಮಾ, ಆಱ ಕಣ್ಮಱೆಯಾದ ಎರೆಗಳ ಪಡೆದು (Śiṅgirāja 28, 35; My.). 2, the state of being hidden or invisible. ಆವನು ಕಣ್ಮಱೆಯಾದನು (My.). 3, heedlessness (C.). — ಕಣ್ಮಱ್. 1. The eye to be disgusted with seeing (?). ಕಣ್ಮಱ್ದುದ್ ಆಱ್ ಕಣ್ಪೆಣ್ಣಿನ್ದು (Čt. II, 106, o. r. ಕಣ್ಪೆಣ್ಣು). — ಕಣ್ಮಱ್. 2. (Čt. II, 98). The eye regarded as a flower; an eye that resembles a flower (Abh. P. 1, 118; 6, 49; 9, 111. 117; 10, 81; Rśv. 5, 110; 14, 94; J. 11, 19). — ಕಣ್ಮಱೆ. To flash on the mind, to appear clearly, etc. (ಚಿತ್ತಕ್ಕುದಯಿಸು Śmd. Dh.). See ಕಣ್ಮಱೆ. — ಕಣ್ಮುಚ್ಚು. To shut the eyes (Bp. 3, 18; Bh. 1, 6, 2; J. 7, 45). — ಕಣ್ಮುಚ್ಚು. Eye-touch: the state of being within sight (Abh. P. 3, 28; 8, after 30). — ಕಣ್ಮುಚ್ಚು. -ಮುಚ್ಚು. (Śmd. 81). = ಕಣ್ಮುಚ್ಚು (?). — ಕಣ್ಸನ್ನೆ. A sign made with the eye (Bp. 11, 40; My.). — ಕಣ್ಸೆಯ್ಗೆ. = ಕಣ್ಸನ್ನೆ. (My.). — ಕಣ್ಸವಿ. Sweetness or charm for the eye. ಮುಮ್ಮುನಿ ಕಣ್ಸವಿಯುವ ದೆಸೆ (Śmd. 83 Mḍb.). — ಕಣ್ಸೋಲ್. The eye to be defeated; to be captivated by, or greatly pleased with, to be enamoured with. ಕಣ್ಸೋಲ್ದು (ಎಲ್ಲ ದೊಳಗು Čt. II, 26; Abh. P. 4, 10; 5, 54; 10, after 39). — ಕಣ್ಸೋಲ್ವು. Eye-defeat: the state of captivating or

charming. ಕಣ್ಕೀಲುಮಣ್ ಆವ'ಯುಂ ವರವೆನ್ (Śmd. 83; see s. ವರ್ಣಿಂ).

ಕಣ್ kaṇ. 2. = ಕಣ 3, etc. — ಕಣ್ಣಂ. rep. = ಕಣಕಣ (My.). ಕಣ್ಣಣಿಸು. To emit the sound of kaṇ kaṇ (My.).

ಕಣ kaṇa. 1. = ಕಣೆ 1, ಸಣ 2, (ಸಡೆ 1, etc.). A stick (M. ಕಣೆ, T. ಕಣ್ಣಿ, a small bamboo branch; a small stick, shaft, hilt, handle; an arrow). — ಕಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಗಣ-. The shin-bone (Abh. P. 13, 45; 13, after 54; Grj. 10, 60; My.; ಜಂಘೆ, ಪ್ರಸ್ಥ Sl. 207; M. ಕಣೆಕಾಲ್, T. ಕಣ್ಣೆಕ್ಕಾಲ್).

ಕಣ kaṇa. 2. The oblong piece of cloth from which a female's bodice is made (C.; *cf.* Mhr. ಖಣ, a square).

ಕಣ kaṇa. 3. = ಕಣ 2, ಸಣೆ, ಸಣ 1, ಜಂ, ಜಣ. An imitative sound. (Mhr. ಖಣ). — ಕಣಕಣ. rep. The ringing sound of unbroken, sound earthen or metal vessels, bells, etc. when struck with the knuckles (C.). 2, the sound of the common tabor or tom-tom (ಪರಿಗೆ) when struck (S. Mhr.; *cf.* ಕನಕ). — ಕಣಕಣಪಿಸ್ನ. -ಎಸ್ನ. = ಕಣಕಣಿಸು. (C.). — ಕಣಕಣಾಯಿಸು. = ಕಣಕಣಿಸು. (My.). — ಕಣಕಣಿಸು. To emit the sound of kaṇa kaṇa (My.).

ಕಣ kaṇa. 1. *A grain, a single seed*, as of rice, etc.; broken grain, grits, as of rice or millet (ನುಚ್ಚು Hit., Mr. 372); *a particle, a small bit, a granule; an atom.* 2, *a drop.* 3, *a spark* (ಕಿಡಿಮೇಘಗೆ Mr. 47); the facet of a gem. 4, small, minute. See B. 4, 55. 106. 124. 5, = ಕಣಿ, ಮಹಾಧ q. v. — ಕಣಚಿಕುಮ್ಮಿ. A harmless kind of small-pox (S. Mhr.).

ಕಣ kaṇa 2. = ಕಳ 1. Tbh. of ಖಲ. A threshing floor (J. 15, 6); a field of battle; a misty halo round the moon (S. Mhr.). ಕಣಗಳ ಗುಡ್ಡು (ಖಲಿನಿ, ಖಚ್ಚೆ Sl. 403; *cf.* 303). ಕಣಮೊಳು ಕಾದಿ ಗೆದಿದ ಅತಿಬಲದ ಕೆಯ್ವಾರಿಯುದ ದನಿ (Prll. 3, 5).

ಕಣ kaṇa. 3. Tbh. of ಕ್ಷಣ. See ಉಕ್ಕಣ s. ಉಕ್ 1.

ಕಣಕ kaṇaka. (fr. ಕಲಿ 2). = ಕನಕ, ಕಣಿಕ. Dough, especially of wheaten flour (C.; Tu. ಕಲಪು, to mingle; to knead). ಕುಟ್ಟಿದ ಕಣಕದಷ್ಟ ಪದಾರ್ಥ (B. 4, 82). See Sp. s. ದೊಕ್ಕೆ. — ಕಣಕ ಕುಟ್ಟುವ ಕಲ್ಲು. A smooth stone on which dough is put and pounded (C.).

ಕಣಕಪ್ಪಡಿ kaṇa-kappaḍi. = ಕಣುಕಪ್ಪಡಿ, ಕಣ್ಕಪ್ಪಡಿ, ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ, ಕಣ್ಣಕಪ್ಪಡಿ, ಕಣ್ಣುಕಪಡಿ, ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟ, ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಡಿ. A flittermouse or bat (C.; Te. గబ్బిదాయి,-యి, గబ్బిలు; M. കടന്നാമിൽ).

ಕಣಗಲ kaṇagala. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ಪಯಮೂಡ ಔಬ.). ಬಿಳೀ ಕಣಗಲಿನ ಗಿಡ (ಕರವೀರ ಔಬ.). ಕೆಮ್ಮು ಕಣಗಲ (ಕುಂ ಔಬ., sic!). 2, a shrub yielding Tapioca, the bitter Cassava plant, Jatropha manihot L. (St. & Pl.).

ಕಣಗಿಲ್ kaṇagil. (Tbh. of ಕರವೀರ?). = ಕಣಗಲ Nr. 1, ಕಣಗಿಲು, ಕಣಗಿಲು, ಕಣಗಿಲೆ q. v., ಕಣಲಿಗೆ, ಕಣಿಗಲ್, ಕಣಿಗಿಸು, ಕಣಿಗಿಲ್, ಕಣಿಗಿಲು, ಕಣಿಗಿಲಿ, ಕಣಿಗಿಲೆ, ಗಣಿಗಲು, ಗಣಿಗಿಲು, ಗಣ್ಣೀಲಿ. (My.). ತೆಲುಗಣಗಿಲ್ (Śmd. 216, o. r. ಗಣಗಿಲೆ).

ಕಣಗಿಲ kaṇagila. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ಪಪದ್ಮಾಸ G.).

ಕಣಗಿಲು kaṇagilu. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (St. & Pl.). See ಮುಗ—.

ಕಣಗಿಲೆ kaṇagilĕ. = ಕಣಗಿಲ್, etc. Fragrant oleander, Nerium odorum, the root of which is poisonous and the leaves of which are compared to spears (ಪ್ರತಿಮಾಸ, ಪಪದ್ಮಾಸ, ಪಣ್ಣಾತ, ಪಮು ಮಾಚರ್ಕ, ಕರವೀರ Nr.; ಕರವೀರ, ಉತ್ಪಮಾಚ Mr. 113, o. r. ಕಮಿರಿಗೆ; My.; T., M. ಕಣವೀರ; Te. గన్నేరు, గన్నేరు, గన్నేరు, గన్నేసి; Mhr. ಕಣೇರ). See ಜಂಗಣಗಿಲೆ, ಪೀಪಿಗಣಗಿಲೆ.

ಕಣಗು kaṇagu. See ಕೆಮ್ಮುಕಣಗು.

ಕಣಜ kaṇaja. = ಕಣಜ. (My.).

ಕಣಜ kaṇaja. (= ಕಣಜ, ಗಳಿಗೆ, ಗಳಿಗೆ 1). A corn-bin, *i. e.* a cylindrical structure formed of bamboo-mats for storing grain, placed either in the house or outside (C.; in My. it is, at present, generally constructed of planks or bricks; ಕುಸಲ Nr.; ಕಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿಯಾಚ Nr.; ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಇಪ ರಾವು Mr. 105; Mhr. ಕಣಗಾ; Te. కణజు, కణంజు, కణజు, కణజు, కళంజు; T. കളംചിയു); an enclosure for grain, a granary (Râm. 5, 8, 48). ಕಣಜದೊಳ್ ಎಮ್ಮ ಭತ್ತದಷ್ ಉಣ್ಣದೆ (Bp. 24, 84). ಪಡಿಗಳಂ ಕಣಜದೊಳ್ ಅಳೆಯು ಬೇಕು (53, 12). ಪಿರಿಯ ಕಣಜದ ದವಸಂ (53, 18). ಪಿರಿಯು ಕಣಜದಲ್ ಒಡೆದು ಕೆಳಯುಂ (24, 26). ಕಣಜಂಗಳಂ ಗಮ್ಮುಕೆ ಪಿರಿದು, ನೆಲಗಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಸಿ, ಕನಕದದರ ರತ್ನ ಮುಯುತಿವಧವನ್ನಮುಂ ರಚಿಸಿ (53, 29). ಸುಳದಧಾನ್ಯದ ಕಣಜಗಳ್ (C. Bp. 5, 50). — ಕಣಜದ ಹುಳು. -ಹುಳು. A wasp (My.; ಗಣ್ಣೀಲಿ, ಪಪಡೆ Sl. 176; ವೃಶ್ಚಿಕ 405, sic!).

ಕಣಜು kaṇaju. = ಕಣಂಜು. (Śmd. 48). A weight used in weighing coral (My.; Te. కణుజు, కళంజు, a weight of one pagoda and a half, used in weighing coral; T. കഴഞ്ചു, a weight of 2½ pagodas: the 16th part of an ounce; M. കഴഞ്ചു, a drachm, weight of 2 silver fanams, etc.; *cf.* ಕಳಂಜು). 2, = ಪಿಂಗಾಕ್ಷ (Mr. 157).

ಕಣಂಜು kaṇañju. = ಕಣಜು. (Śmd. 48).

ಕಣಪ kaṇapa. = ಕಣಯ, ಕಳಿಯ. *A kind of spear or lance.*

ಕಣಪು kaṇapu. A horse with white feet. ಆನಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಕಣಪ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 276).

ಕಣಬೆ kaṇabĕ. N. of a species of creeper (ಕೌ Mr. 147; *cf.* ಕಳವೆ 1 P.).

ಕಣಮೆ kaṇamĕ. = ಕಣವೆ, ಕಣಮೆ, ಕಣಿವೆ, (ಕಣ್ಣೆ 1). A narrow pass between two mountains, a hill pass, a gap (My.; Te. గన్నేరు, కనుమ, కనుపె, కన్నె, కుంపె, గనుమె; M. കടമ്പു, കണ്ണായി, കടുവായി, കടിയായി; T. കണവായ്).

ಕಣಯ kaṇaya. = (ಕಣೆ 2), ಕಣ 2. The knot which fastens a garment round the loins (ಪೀಪಿ, ಯಜ್ಞಯ Hit.).

ಕಣಯು kaṇaya. = ಕಣಜ, etc. (Abh. P. 13, after 76).

ಕಣಲಿಗೆ kaṇaligĕ. = ಕಣಗಿಲೆ, etc. (ಪಪದ್ಮಾ Ct. II, 38; ಪದ್ಮಾ Kk. 22, o. rs. ಕಣಗಿಲೆ, ಕಣಿಗಿಲಿ).

ಕಣವೆ kaṇavĕ. = ಕಣಮೆ, etc. (My.).

ಕಣಸು kaṇasu. (= ಕನಸು). Seeing, looking, sight. See ಆಲಗಣಸು s. ಆಲ 3, and *cf.* ಕಣಿಸು.

ಕಣಾ kaṇâ. (Doest thou not see? is it not?) lo! indeed! ಘೂಳುಜರು ಬರುತಿರ್ದರು, ಕಣಾ, ಕೇಳ್, ಆ ಕುಮಾರಕುಮಾರ! (Râm. 26, 17). See 26, 13. 15; Bh. 1, 8, 13. 27. 28; 2, 13, 35; J. 6, 48; 23, 41.

ಕಣಾದ kaṇa-ada. Eating atoms or granules. 2, a goldsmith (= ಕಲಾದ). 3, N. of a rishi, the author of the vaiśêshika philosophy, a branch of the nyâya. (My.; G.).

ಕಣಿ kaṇi. 1. A tabor or tom-tom (ಪಲಿಗೆ) which when struck, exactly emits the sound of *kaṇa* 3 (S. Mhr.).

ಕಣಿ kaṇi. 2. (=ಕಣಿಯು, etc.). A knot, a tie (My.; M. ಕಣಿ, a snare, gin). ಕಣಿಯು ಕುಸಿಕಲು (of bags that are tied) ಬಣ್ಣೆಯಂ ಬಿಚ್ಚಣಿಸು (Bp. 56, 5).

ಕಣಿ kaṇi. 3. Sight, spectacle (M.); ominous sight: what is seen at the birth of a child (signs in heaven, etc.), or first sight on peculiar days, or significative presents (M.); divination, sooth (ಪಣ್ಡಿ Śm. 96, o. r. ಪಣ್ಡಿ; Tē. ಕನು; Tē. ಕನು, to see). — ಕಣಿ ಕೇಳು. To ask for a divination (My.). ಕಳ್ಳನ ತಾಯಿಯು ಸಂಗಡ ಕಣಿ ಕೇಳಿದ ಮಾಗೆ (Prv.). — ಕಣಿ ಹೇಳು. To explain a kaṇi, to divine (My.; M. ಕಣಿ ಮೊಲ್, Tē. ಕನು ಪೆಟ್ಟು). ಕಣಿ ಮುಸ್ಸಾದ ಶಕುನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ದಳು (ಎಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, ಲಕ್ಷಣಿಕೆ, ದೈವಜ್ಞೆ Sl. 188). 2, to deliver a long tedious speech (My.).

ಕಣಿ kaṇi. 4. = ಕಣೆ 3. (S. Mhr.).

ಕಣಿ kaṇi. 5. A stone (ತಿರು Śm. 96; *cf.* ಕಲ್ 4). ಕಣಿಯೊ ದರುಸದ? (Bp. 1, 39). ಎಕ್ಕ ಪರುಸದ ಕಣಿಯೆ! (36, 2). ಬಳದ ಕಣಿ (My.; see Tbh. ಕಡು).

ಕಣಿ kaṇi. 6. A place (ತಾಣ Śm. 96; T. ಕಣ್).

ಕಣಿ kaṇi. 1. An atom, a minute particle; a trifle. ಏಸು ಮ್ಲೇಂಛ ಮೊಕಾಪ್ತಗಳನ ಕಣಿಯಂ ಬಗೆಯದೆ, ಮುಂಕೊಣ್ಡು, ಶಂ ಕನದ ಏಜಿ (Riv. 6, after 11).

ಕಣಿ kaṇi. 2. = ಗಣಿ, ಗನಿ. Tbh. of ಖನಿ (Śmd. 364). That is dug: a ditch, a basin (see ಹರಿಕಣಿ); a mine (ಆಕರ, ಖನಿ, ಗಣಿ Hlā., Mr. 100; ಆಕರ, ಖನಿ Nn. 91; ಗಣಿ 104; C.). ಕಣಿಯು ಳ್ಳಿ ಪುಟ್ಟಿ ಮೂರ್ಖಾದಿರೂಪದಿಂ ಆಗಿಪುದು (ಆಕ್ಕರ Nr.). ಸೇದಿ ಳಿಯುವ ದಣಿಯು ಕಳ್ಳಿನ ಕಣಿಯು (Dp. 54). See *e. g.* Bp. 22, 62; J. 6, 25; B. 5, 98.

ಕಣಿಕ kaṇika. = ಕಣಿಕ, etc. ಕದ್ಯಳಿಯು ಮೇರೆ ಕದೆಂಬಾ ಗಾ ಏವ (Prv.).

ಕಣಿಕೆ kaṇikĕ. = ಕಣುಕು. The stalk of the great millet when deprived of its ear, either green or dry (S. Mhr.; Tē.: a stick; *cf.* ಕಣ್ಣಿಕೆ 2). ಕಣಿಕೆಯು ಬಡಿದ (ಜಾಡಿ G.). ಕಣಿಕೆಯು ಬಿಟ್ಟಿಲು (ಮುಡಿ G.). ಎರಡು ಸಿಪುರು ಕಣಿಕೆ ತಪ್ಪು ಚಿಲ್ಲು (B. 2, 19). ಎಮ್ಮೆಗಳು ಮುಲ್ಲಸ್ಸಿ ಕಣಿಕೆಯ ಸ್ಸಿ ತಿನ್ದು ಬದುಳುವವು (5, 22).

ಕಣಿಕೆ kaṇikĕ. *A small particle; an atom; a spark; a drop.* 2, *the plant Premna spinosa or longifolia* Roxb. See ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು s. ಕಡುಕು 3.

ಕಣಿಗಲ್ kaṇigal. -ಲು. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. (My.). ಪ್ರತಿಷಾ ಸ, ಶತಪ್ರಾಸ, ಪಣ್ಡಾತ, ಪಹುಮೂಲಕ, ಕರವೀರ ಎಕ್ಕರೆ ಗಣ್ಣೆಜಿಕೆ, ಕಣಿಗಲು ಸಿದ; ಕೆಲವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಸದಲು ಎ ತಪ್ಪುಗಳು ಬೆಳ್ಳೀ ಕಣಿಗ ಲಿಗೂ ಎ ತಪ್ಪುಗಳು ಕೆಮ್ಪು ಕಣಿಗಲಿಗೂ ಪೆಸರಿಸ್ಪಿ, ಪೇಳುವರು (Sl. 140).

ಕಣಿಗಾತಿ kaṇi-gāṭi. A female fortune-teller (My., also ಕಣಿಗಾತಿ).

ಕಣಿಗಿನು kaṇiginu. = ಕಣಗಲ್, etc. (St. & Pl.).

ಕಣಿಗಿಲ್ kaṇigil. -ಲು. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. See ಪಂಗಡಣಿಸಿ, ಪಂಗಡಣಿಸಿ, ಪೇದಗಡಣಿಸು, ಸೀದುಗಡಣಿಸಿ, ಸಿಲುಗಡಣಿಸಿ, ಪೆಗ್ಗಡಣಿಸಿ, ಮುಕಗಡಣಿಸು.

ಕಣಿಗಿಲು kaṇigilu. = ಕಣಗಿಲ್, etc. ಕಡಿಸಿಲದ ಸಿಜ (ಗಡಿಸಿಲು G.).

ಕಣಿಗಿಲಿ kaṇigili. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ಪಣ್ಡಳಿ Śm. 27, o. rs. ಕಡಿಗಿಲಿ, ಕಡಿಗಿಲಿ).

ಕಣಿಗಿಲೆ kaṇigilĕ. = ಕಣಗಿಲ್, ಕಣಗಿಲಿ q. v., etc. (ಕರವೀರ, ಪಣ್ಡಾತ, ಪಣ್ಡಳಿ G.).

ಕಣಿತಲೆ kaṇitalĕ. The temple of the head (Sl. 213, *only* in Sl.; Tē. ಕಡತಿ).

ಕಣಿತಿ kaṇiti. A female fortune-teller (ಎಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, ಈಕ್ಷಣಿಕೆ, ದೈವಜ್ಞೆ Nr.; My.).

ಕಣಿಮೆ kaṇimĕ. = ಕಣಿವೆ, etc. (My.).

ಕಣಿವೆ kaṇivĕ. = ಕಣಿಮೆ, etc. (G.).

ಕಣಿಸ kaṇisa. *An ear of corn* (ಜೀವದ ತೆನೆ Mr. 372).

ಕಣಿಸ kaṇisa. Proper weight or value (Tē.; T. ಕಡಿಜ; R.; *cf.* ಕಡಾಜಿ P.).

ಕಣಿಸು kaṇisu. = ಕಣ್ಣು, ಕಳಿಸು 3. (To appear); to see, to consider (*cf.* ಕಡಾಸು, ಕಡೆ 3, ಕಾಣ್ 1). See ಉಗಡಣಿಸು s. ಉಲು 3, ಕಡೆಗಡಣಿಸು s. ಕಡೆ 1; ತಿಸುಗಡಣಿಸು.

ಕಣಿಷ್ಠಯಂನ್ kaṇiṣṭhayaṁs. ಕಣಿಷ್ಠಯಸ್. *Very small;* young, younger.

ಕಣು kaṇu. = ಕಣ್ 1, etc. The eye, etc. — ಕಣುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಕಂಗಾಣ್, etc. To see or perceive with the eyes. ಮಿಣ್ಡೆಯ ಗಣ್ಣ ತಾ ದಣ್ಡೆಗೆ ಮೋಪರೆ, (ಯಾರೂ) ಮಿಣ್ಡೆಯ ಪೆಗಗೆ ಕೋಣನ ತಸ್ಸು, ಕಣುಗಣ್ಣು, ಮೊದಪಸ್ಸೆ (Sp.). — ಕಣುಗುಮುಮು. -ಕುಮುಮು. = ಕಂಗುಮುಮು. A mark for the eye: knowledge acquired by the eye (Rām. 5, 8, 48). — ಕಣುದಣೆ. -ತಣೆ. = ಕಣ್ದಣೆ. The eye to be perfectly satisfied (Bp. 29, 17). — ಕಣುಮಿಂಚು. A flash of the eye (Bp. 40, 4). — ಕಣುಸೂಲೆ. An acute pain in the eye (Bp. 18, 66).

ಕಣುಕ kaṇuka. = ಕೇಣಕ, etc. (My.).

ಕಣುಕಪ್ಪಟೆ kaṇu-kappaṭĕ. = ಕೇಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣುಕು kaṇuku. = ಕಣಿಕೆ. ಕಣುಕಂ ಮುಲ್ಲಸ್ ತಿನ್ಪಲು (Bp. 60, 27).

ಕಣೆ kaṇĕ. 1. = ಕೇಣ 1 q. v., etc. A stick; an arrow (ಕೋಟ್, ಸರಳ್, ಉಮ್ಬು Ćt. II, 47; ಕೋಟ್, ಸರಳ್, ಪುಣ್ಡಿ Kk. 40; ಸಾಯಕ 39; ಕೋಟ್, ಪುಣಮ್ಬು, ಸರಳ್ Śm. 43; *cf.* ಗಣೆ, Sk. ಶಣ; Tu. ಕಣೆ, a slender bamboo branch; the quill of a porcupine). ಕಣೆಯು ಮೊಪೆ (ಪೆಜಣೆ, etc. Kk. 40). ಮುಪ್ಪಿನ ನಿಪಿಯಲುಗಣಿಗಳನ್ ಪೋಲ್ವುವ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಾಳ್ (Śmd. 81). ಮುಪರಫರ ಪಪಡಾಳನ್ನೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ (Abh. P. 13, 71). ಕಣೆಯು ಸ ಕ್ಷಾಡನ (ತುಮುಲು Śm. 92). See ಅಂಗಣೆ, ಕಮ್ಮುಂಗಣೆ, ಕಿಬ್ಬಿ ಣೆ, ಕೂಗಣೆ, ಗಪಿಗಣೆ, ಪೆಗಣೆ, ಬಲ್ಲಣೆ; J. 7, 61; 12, 20. 27. — ಕಣೆಗಪ್. -ಕಪ್. To rain arrows (J. 8, 29; 9, 16). — ಕ್. ಣೆಮೊಮು. -ಪೊಮು. To put the arrow on the bow (Śśr. 4, 19). — ಕಣೆಮೋಮು. -ಏಮು. A wound made with an arrow (Abh. P. 13, 80). — ಕಣೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To become like a stick (Abh. P. 13, after 54).

ಕಣೆ kaṇĕ. 2. = ಕಣಿಯು, etc. ಸ್ತ್ರೀಯು ಉಪಿಯು ಸೀರೆಯು ಕಣೆ (ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರಬಣ್ಣ, ಸೀರೆ, ಸಿಜ Nr.).

ಕಣೆ kaṇĕ. 3. = ಕಣೆ 4. The heavy wooden roller which stands upright in the stone- or wood-mortar of an oil-mill and is turned round

by oxen (ಪ್ರಾಚ, ಯುಷ್ಟಿ Mr. 213; My.; M.); a pair of such rollers used for a sugar-mill (My.).

ಕಣೆ kaṇĕ. = ಕಣ No. 5. *Long pepper.* 2, *cummin seed.*

ಕಣೆಗಿಲೆ kaṇĕgilĕ. = ಕಣಗಿಲೆ, etc. ಮೊಗಗಣಿಲೆ (Śmd. 216, o. r. ಮೊಗಣಿಲೆ).

ಕಣೆಯ kaṇĕya. A story, a tale (Râm. 6, 53, 54; Mhr., Kŏṅkapi ಕಣೆ; H. ಕಾಣಿ).

ಕಣೆರಿ kaṇĕri. A prickly shrub, Zizyphus Oenoplia Mill. (St. & Pl.; Kŏṅkapi ಕಣೆರ).

ಕಣ್ಕಪ್ಪೆರೆ kaṇ-kappaṭĕ. = ಕಣಕಪ್ಪರಿ, etc. (My.).

ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ kaṇ-kappaḍĕ. = ಕಣ್ಕಪಡೆ, etc. (B. 3, 27; My.).

ಕಣ್ಚು kaṇṭu. = ಕಣಸು. See ಕಡಗಣ್ಚು, ತಂಬುಗಣ್ಚು.

ಕಣ್ಣ kaṇṭa. 1. Tbh. of ಕಣ್ಣ (Śmd. 338, o. r. ಕುಣ್ಣ = ಕುಣ್ಣ). An iron style used for writing on palm-leaves (C.). 2, the neck of a vessel (C.). ಪಡ್ಡಿಗಣಾಯ ಬಣ್ಣಾಪ್ ಒಪಕುಮರಿ ಯು ಕಣ್ಣ (Dp. 54). 3, another form of ಕಣ್ಣಕ. See Prv. s. ಮಣ್ಣ.

ಕಣ್ಣ kaṇṭa. 2. = ಕಡು 2. (My.).

ಕಣ್ಣಕ kaṇṭaka. = ಕಣ್ಣ No. 3, ಕಣ್ಣೆಯು. *A thorn; the point of a needle or pin* (ಮುಳ್ Nn. 39; ಮುಳ್ಳು 81). 2, *the erection of the hair of the body* in thrilling emotions (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚನ 39). 3, *a troublesome person, a foe* (ಅರಾತಿ, ಪಗೆ 39). 4, any annoyance or source of vexation; an obstacle, an impediment; sin (ತೆಲ್ವಿಪ, ಪಾಪ 39); war (ಆಹವ, ಕಾಳಗ 39); danger, peril (J. 9, 31; C.; see ಪ್ರಾಣ-). 5, a hunter (ಬೇಡ್ಕ, ವೇಧ 39). ಬಣ್ಣ ಕಣ್ಣಕಪ್ಪ ನಿಜಾಪಣಾಲಿಯು (B. 4, 68). See Prv. s. ಮಣ್ಣಕ.

ಕಣ್ಣಕಚ್ಛೇದ್ಯ kaṇṭaka-chhēdya. The cutting of thorns. See ಕೊಯ್ಗ.

ಕಣ್ಣಕದ್ವಾರ kaṇṭaka-dvâra. = ಕಣ್ಣೆಯುಬಾಗ. (Śmd. 384). An impeding door, etc.

ಕಣ್ಣಕಫಲ kaṇṭaka-phala. *The jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin.

ಕಣ್ಣಕಾರಿ kaṇṭa-kâri. = ಕಣ್ಣಕಾರಿಕೆ No. 1. (My.; St. & Pl.; Sk.).

ಕಣ್ಣಕಾರಿಕೆ kaṇṭa-kârikĕ. *A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. 2, ಉಣ್ಣಾಳಿಗ (G.).

ಕಣ್ಣಕಿ kaṇṭaki. What is prickly: an awn (ಉಸಲು Mr. 110). 2, N. of a plant (ಪಣ್ಣಸು Mr. 121). 3, N. of another plant (ಕುಬಿಳೆ Mr. 147). 4, a troublesome, vexatious woman (J. 5, 61).

ಕಣ್ಣಲೆ kaṇṭalĕ. = ಕಣ್ಣಾಳ, ಕಣ್ಣಾಳೆ, ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ. A double bag carried across a beast (C.; Mhr. ಕಣ್ಣಾಳ; Tĕ. ಕಣ್ಣಾಲು, ಕಣ್ಣಲು; T. ಕಣ್ಣಾಲ). See B. 4, 184; 5, 125.

ಕಣ್ಣಲಿಸು kaṇṭalisu. To recoil, to shrink (Kâvy. III, 3, 104); to rear; to prance (Râv. 13, 91; Tĕ. ಕಣ್ಣಿ, ಕಣ್ಣಿರ = ಪ್ರಾಣ್ಯಧೀನ).

ಕಣ್ಣಾಳ kaṇṭâḷa. = ಕಣ್ಣಲೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಣಾಳೆ kaṇṭâḷĕ. = ಕಣ್ಣಾಳ. (My.).

ಕಣ್ಣಿ kaṇṭi. = ಕಟ್ಟಿ. See ನೀರುಗಣ್ಣಿ.

ಕಣ್ಣಿ kaṇṭi. 1. A species of Solanum. 2, the Acacia catechu and other thorny plants. 3, any thorny shrub, a thorny shrubbery (C.; see ನಿಮಗಣ್ಣಿ). 4, thorny; vexatious, annoying.

ಕಣ್ಣಿ kaṇṭi. 2. Tbh. of ಕಡ್ಡಿ. A gold wire with a golden plate attached, being an ornament for the neck and breast of men (and women, C.).

ಕಣ್ಣಿಕಫಲ kaṇṭika-phala. *The jack tree, Artocarpus integrifolia.*

ಕಣ್ಣಿಕೆ kaṇṭikĕ. = ಕಣ್ಣಿಕೆ 3. (My.).

ಕಣ್ಣಿಕೆ kaṇṭikĕ. Tbh. of ಕಣ್ಣಿಕೆ (Śmd. 338. 357, where o. r. ಕಟ್ಟಿಗ).

ಕಣ್ಣಿಗ kaṇṭiga. = ಕಟ್ಟಿ. See ನೀರುಗಣ್ಣಿಗ.

ಕಣ್ಣಿಗೆ kaṇṭigĕ. See ಕಣ್ಣಿಕೆ.

ಕಣ್ಣಿಯಬಾರ kaṇṭiya-bâra. Tbh. of ಕಣ್ಣಕದ್ವಾರ (Śmd. 384).

ಕಣ್ಣಿಸು kaṇṭisu. (Śmd. 273 Mdb.). To straiten; to distress (Bh. 3, 18, 35; *cf.* ಕಡ್ಡಿ 2).

ಕಣ್ಣು kaṇṭu. 1. An offset in the wall of a well; an offset (or set-off) at the foot of a wall;—the foot of any vase-shaped vessel;—the rim of a vessel;—a flight of stairs leading down to the water of a well (My.; *cf.* ಕಡ್ಡಿ 3, ಕಡೆ 1).

ಕಣ್ಣು kaṇṭu. 2. = (ಕನರು No. 1), ಕಮುಟು, ಕಾಟು 3, etc. (My.; *cf.* Sk. ಕಟು).

ಕಣ್ಣೂಯ kaṇṭûya. = ಕಣ್ಣೀರಾಯ. (My.).

ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ kaṇṭlĕ. = ಕಣ್ಣಲೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಠ kaṇṭha. = ಕಣ್ಣ No. 1 & 2. *The throat, the forepart of the neck* (ಕೊರಳು Nn. 49; ಕಶ್ಯರ, ಕೊರಳು 51). 2, the neck (of a vessel). 3, an iron style for writing on palm leaves (ಪತ್ರಿ Mr. 359; the true form is ಕಣ್ಣ). 4, sound, especially guttural sound (ಸ್ವರ, ಧ್ವನಿ 51). 5, the body (ಸಂಹನನ, ದೇಹ 51). 6, proximity (ಸಮೀಪ 51). 7, a shore or bank (ತಟ, ಪದ 51). See Prv. s. ಮುಡುಕ.

ಕಣ್ಠಗತ kaṇṭha-gata. Being at or in the throat; come to the throat, as the breath or soul of a dying person. (My.).

ಕಣ್ಠಗರಲ kaṇṭha-garala. Śiva (My.).

ಕಣ್ಠಪಾಠ kaṇṭha-pâṭha. Learning by rote or by heart (My.).

ಕಣ್ಠಭೂಷೆ kaṇṭha-bhûshĕ. *A collar or short necklace.*

ಕಣ್ಠಮಾಲೆ kaṇṭha-mâlĕ. (Śmd. 386; Kk. 96). A necklace.

ಕಣ್ಠಲಗ್ನ kaṇṭha-lagna. Fastened round the throat; embracing. (My.).

ಕಣ್ಠಶೋಷ kaṇṭha-śôsha. Aridness of the fauces; fruitless expostulation, vain talk. (My., also as ಕಣ್ಠಶೋಷಣ).

ಕಣ್ಠಸೂತ್ರ kaṇṭha-sûtra. The cord worn by wives round their throat (My.; Tĕ.); the sacrificial thread (My.).

ಕಣ್ಠಿ kaṇṭhi. = ಕಣ್ಣಿ 2. A collar, a necklace (Sk.) ಮುತ್ತಿನ ಕಣ್ಠಿ (My.; Sl. 218). ಹೊಕ್ಕುಳಿ ತನಕ ಜೋತಾಡುವ ಮುತ್ತಿನ ಕಣ್ಠಿ (ಉದಸರಿಕೆ, ಪ್ರಾಲಂಬಿಕೆ G.). 2, a female who has a throat—(J. 6, 22).

ಕಣ್ಠಿಕೆ kaṇṭhikĕ. ಕಣ್ಠಿಕಾ. = ಕಣ್ಠಿಕೆ. *A single string of pearls* (ಏಕಾವಳಿ, ಒಸ ಸರದುಂ ಆಗಿರ್ದ ಮಾಲೆ Mr. 338).

ಕಣ್ಠಿತ kaṇṭhita. Mourned about; longed for. See ಉಣ್ಣಗ್ಗಿತ.

ಕಣ್ಠೀರವ kaṇṭhī-rava. Roaring from the throat: *a lion.* 2, an elephant in rut. 3, a pigeon. — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯ. N. of a Mysore king. — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ವರಹ. A pagoda worth ten gold fanams (My.). — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹಣ. A gold fanam (4½ Anas, My.). — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹೊನ್ನು. A gold coin that is the half of a kaṇṭhīravarāya's varaha (My.).

ಕಣ್ಠೀರಾಯ kaṇṭhī-rāya. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯ. — ಕಣ್ಠೀರಾಯನವರ ಹ. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ವರಹ. (My.; Tē., Tu.). — ಕಣ್ಠೀರಾಯ ಹಣ. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹಣ. (My.).

ಕಣ್ಠೀರವ kaṇṭhī-sara. = ಕಣ್ಠೀ. (My.; Sl. 218).

ಕಣ್ಠ್ಯೋಷ್ಠ್ಯ kaṇṭha-ôṣṭhya (sic!). The vowels ಒ, ಓ and ಔ (Śmd. 66 Cm.; My.).

ಕಣ್ಡೆ kaṇḍĕ-ā15. 1. = ಕಂಡ್ಯಾ, ಕಾಣ್ಯಾ. Didst thou, or doest thou, (not) see? is it not so? (Bp. 38, 6. 7).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 2. Flesh, meat (My.; Tē. ಕಂಡ; *cf.* ಕಪ್ಪ 6). ಕಣ್ಡದಂ ತಾಳಿಸಿ (ಪಡುಮಲೆ Mr. 217). ಕಣ್ಡವಿಲ್ಲ (Abh. P. 14, 7). ಕಣ್ಡವಿಲ್ಲದಯೂ ತೆಗೆ ತೆಗೆದು ತಿನ್ನುವು (Rāv. 5, 117). ಮಾಸಿಮೇಳ್ ಗೂಡಿದಕ್ ಬರ್ದೂ, ಬೂಡಿ ಕರಂ ಬಾಡಿ, ಕೆಣ್ಡಮುಂ; ಕಣ್ಡಮ್ ಇದೆನ್ದು, ಆದರಿಸಿ, ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಂ, ಮೀಡುದು ಉದಂ ಕಾಗೆ (9, 26). See ಎಣಿಸು-. — ಕಣ್ಡವಡು. -ಇಡು. To gather flesh, to grow stout (My.; Tē. ಕಂಡ ಪಡು).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 1. = ಕಣ್ಣ. Tbh. of ಪಣ್ಣ (Śmd. 338). See ಕಳಕಣ್ಣ, ಕಗಣ್ಣ, ಬೊಕ್ಕಣ್ಣ, ಸಿಂಕಣ್ಣ. — ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡ. dupl. Piecemeal (My.). 2, cutting and breaking off, discarding further talk. ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡ ಮಾತಾಡು, to speak so that further talk or argument becomes futile (an expression especially used in favor of truth, S. Mhr.). — ಕಣ್ಡವಲೆ. -ಬಲೆ. A net composed of different pieces (Bh. 3, 13, 23; Rāv. 5, after 114). — ಕಣ್ಡಸಕ್ಕರೆ. Sugarcandy (My.).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 2. = ಕಾಣ್ಡ. See ಕಣ್ಡಮಿ.

ಕಣ್ಡಗ kaṇḍaga. = ಕಣ್ಡಿಗ, ಕಲ್ಗುಣಿಗ q. v. (C.; B. 3, 46. 117; 5, 312).

ಕಣ್ಡಣೆ kaṇḍaṇĕ. (fr. ಕಡು 1). = ಕಣ್ಡಣೆ. Final settlement; treaty; capitulation (My.). — ಕಣ್ಡಣೆಪತ್ರ. A paper of settlement (My.). — ಕಣ್ಡಣೆಮಾಮೂ. A fixed sum (My.).

ಕಣ್ಡನೆ kaṇḍanĕ. = ಕಣ್ಡಣೆ. (My.).

ಕಣ್ಡಪಟ kaṇḍa-paṭa. Tbh. of ಕಾಣ್ಡಪಟ (Śmd. 356, o. r. ಕಣ್ಡಪಟ).

ಕಣ್ಡಪಡ kaṇḍa-paḍa. Tbh. of ಕಾಣ್ಡಪಡ (Śmd. 360, o. r. ಕಣ್ಡಪಡ).

ಕಣ್ಡರೆ kaṇḍarĕ. *A principal vessel or artery of the body;* a sinew (ಕೊಡಗ ಪಣ್ಡರ Hlā.; ಪಣ್ಡರ Mr. 398).

ಕಣ್ಡಲಿ kaṇḍali. A kind of bill-hook or cleaver (S. Mhr.).

ಕಾಣ್ಡ kaṇḍā. = ಕಣ್ಡ 1. ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡ. = ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡ. (My.).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. 1. = ಕೆಣ್ಡಿ, ಗಣ್ಡಿ, (ಕಗಣಿ, etc.). A chink; a hole; an opening (My.; M., Tu.; Tē. ಗಂಡಿ). ಮೂಸ ಕ್ರಪ ಕಣ್ಡಿ, ಕೈಲ್ಪಪ ಕಣ್ಡಿ (Abhā. 2, 71). ಪಶ್ಚಪ ಕಣ್ಡಿ (ಪಶ್ಚ, ಪ ಕ್ರಪ ಕಣ್ಣ Sl. 276). See Bp. 26, 31; 40, 69; ಅಮ್ಮುಗಣ್ಡಿ, ಕಣ್ಣಾಗಣ್ಡಿ, ಸುಸುಳುಗಣ್ಡಿ, ಬೆಳಕಣ್ಡಿ, etc.; Prv. s. ಬಣ್ಣ 5. — ಕ ಣ್ಡಿವಡ. -ವಡ. A tooth that stands somewhat apart (from the other ones, Bp. 51, 54). — ಕಣ್ಡಿಹಲ್ಲು. = ಕಣ್ಡಿವಡ. (My.).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. 2. The capital of Ceylon, Candy (T.; B. 4, 206).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. A measure of (capacity and) weight (Sl. 327; My. = 20 maunds or 28 lbs.; S. Mhr.; Mhr. ಖಂಡಿ: in Bombay of 20 Bombay maunds, or, for particular substances, 8 maunds; at Poona of 20 Poona maunds; T. ಕಂಡಿ, ಕಂಡಿಗ, a certain weight, at Madras equal to 500 lbs.; M. ಕಂಡಿ, a weight of 500 lbs.; Tē. ಖಂಡಿ, the Indian ton, which for tobacco is 480 pounds, for metals and hardware 500, for sugar, dates and soft goods 560; Mg., M. also: a certain timber-measure). See Prv. s. ಮಣ.

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. (fr. ಕಡಿ 4). A piece (ಪಣ್ಣು Kk. 74).

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. 2. A stalk or stem (ಕಾಲು, ಕಾಣ್ಡ Hlā.; *cf.* ಕಡಿಕೆ).

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. 3. = ಕಣ್ಡಿಕೆ, ಕಲ್ಗುಣಿ 2. A ball of thread, a roll of thread on a small stick or straw, which is put into the weaver's shuttle (C.; Tē. ಕಂಡಿಕೆ; T. ಕಂಡು). ನೂಲು ಕಣ್ಡಿಕೆಯಮ್ ಇಂಸಿ ನೇಯುವ ಕೆಲ ಮಿ (ದೇಮು, ಮಾಯುಮಣ್ಣ Sl. 343, sic!). — ಕಣ್ಡಿಕೆಮುಳ್ಳು. The long thorns of certain sticks on which weavers place wet kaṇḍikĕs to dry (C.).

ಕಣ್ಡಿಗ kaṇḍiga. = ಕಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ಕಣ್ಡಿತ kaṇḍita. (often written and pronounced ಖಂಡಿತ). (fr. ಕಡಿಮು or ಕಡು 1). Firmness, positiveness, peremptoriness, strictness, certainty (C.; Tē. ಖಂಡಿತ; T. ಕಂಡಿತ; ನಿಶ್ಚಯ G.). ಕಣ್ಡಿತದ ಮುಸ್ಸುಪುರಿತಪವಿಯುಸ್ ಆಡಿದು ಎಂಬುದಿಲ್ಲವೆ ಸಾಮಂಸಂ? (J. 18, 46). — ಕಣ್ಡಿತವಾಡು. A decisive, last word (C.). — ಕಣ್ಡಿತವಾದಿ. A positive, true speech or word. ಇದುವೇ ಕಣ್ಡಿತವಾದಿ ಆಯುದು (Jna. 42, 12). — ಕಣ್ಡಿತವಾದಿ. One who speaks truly or justly (My.).

ಕಣ್ಡಿಸು kaṇḍisu. To settle, especially the price of a thing (S. Mhr.; Tē. ಖಂಡಿಂಚು; T. ಕಂಡಿಂ). ಈ ಪುಸ್ತಕದ ನ್ನು ಕಣ್ಡಿಸು, fix the price of this book! (S. Mhr.).

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. 1. P. p. of ಕಾಣ್ 1, ಕಾಣು.

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. 2. = ಕಣ್ಡಿಕೆ 3. (My., occasionally; T.; see ನೂಲು-).

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. *Scratching; itching; the itch* (ಪಾಮಾ, ಮುಂಡ್ಯ ತಿಮದು Mr. 384).

ಕಣ್ಡುಕ kaṇḍuka. = ಕಣ್ಡುಕ, ಕಣ್ಡುಕ. (Sl. 231, *only* Sl.).

ಕಣ್ಡುಗ kaṇḍuga. = ಕಣ್ಡಿಗ, etc. A measure of capacity: twenty kōḷagas (ಪಾರಿ Kr.; My.; Sl. 329; ಪಾಪ Mr. 206; see Mr. s. ಪಾಗ and ಪಾಪ), from 20 to 32 hêṟus (a hêṟu = 128 sēru, S. Mhr.);—a weight of from 20 to 28 maunds (a maund = 48 sēru, S. Mhr.). ಅಮ್ಮುಣ್ಣಗಂ (Śmd. 224). ಕಣ್ಣುಗ ಪೀಡದ ಪುಟ್ಟದ ಕೆಯ (ಪಾರಿಕಳ Kr.). ಒಣ್ಣ ಕಣ್ಣುಗ ಪೀಡಯಿಂ ನೆಲಪ (ಪಾರಿಕಳ Sl. 302). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ಣುಗ (ಪಾಪ 329). ಕಪ್ಪ ಕಣ್ಣುಗಪೀದು ತುಲ ಮುಪದು.—ಕಣ್ಣುಗ ಬಾರ್ಕ್ಕೂರ ಮುಡಿಗೆ ಕಪನ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು?—ಕಪ್ಪಯ ಮೊರೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗ ಪಾರಿದ್ದಡೇನು?—ಕಣ್ಣುಗ ಪಾರಿಗೆ ಒಕ್ಕೂ ಪೊಟ್ಟು ಪೆಪ್ಪ (Prvs.). See Bp. 9, 21; 23, 37; ಮುಡಿಗ ಣ್ಣಾಗ.

ಕಣ್ಣಾಡಿ kaṇṇāḍi. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಣಾಡಿಕರ್ಷಣ kaṇṇāḍi-karshaṇa. Rubbing or scratching what itches or the itch. See ತುರಿಸು.

ಕಣ್ಣಾಯನ kaṇṇāyana. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಣಾಯಮಾನ kaṇṇāyamāna. Scratching. (My.).

ಕಣ್ಣಾಯಿ kaṇṇāyi. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಣಾರೆ kaṇṇāre. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಕಣ್ಣಿಯ kaṇṇiya. 1. (fr. ಕಣಿ 4). A kind of sword (Rām. 3, 6, 41; 5, 3, 61; 6, 13, 6). ಕಣ್ಣಿಯವರ್ ಉಜು ಱು ಉಪಿಸುತ್ತಂ ದುಣ್ಣಿಯಂ ಮೊದಲು (Bp. 27, 55). ಕಣ್ಣಿಯದ ದೊಳೆ (a point or horn like a sword) ನೆದೆವ ಪಕ್ಷದ ಹಿಣ್ಣಾಗಳ ತೋಲ್ ಪೊಸುದೆಂ (Bh. 3, 13, 18).

ಕಣ್ಣಿಯ kaṇṇiya. 2. (fr. ಕಣು 1). Greatness, large extent (*cf.* ಕಣಿ). ಏವೇದುವೆನು ಪಾಣ್ಡವನ ಕಣ್ಣಿಯುಸಿರಿಯ ಸಡಗರಮ? (Bh. 1, 4, 6). ತನಗೆ ಇರವೆ ಕಣ್ಣಿಯದ ಸಿರಿ? (1, 8, 60).

ಕಣ್ಣಿಲ kaṇṇila. A basket for holding grain, made of bamboo or canes; any place in which provisions are kept, a store-room. 2, a camel.

ಕಣ್ಣಿಲವಿದ್ಯೆ kaṇṇila-vidye. *A lute of the Caṇḍālas, a vulgar lute.*

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಡಿ kaṇṇu-kappaḍi. = ಕಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (C.). 2, the Indian goat-sucker, Caprimulgus indicus (Bḍ.).

ಕಣ್ಣಿ kaṇṇi. A rope, a cord; a neck-rope (ಕಣ್ಣಾನ, ಪಾಮುನಿ, ಪಾಮುಱ್ Hiḷ., Nr.; ಯೇಚ್ಪ, ಹಗ್ಗ Mr. 371; ಪಾಮುನಿ Sl. 323; Śiv. 3, 28; C.; T.; Tu.: fibre, *cf.* ಕಯಮು). ಉರುಳ್ ಕೋರ್ ಕಣ್ಣಿ ದೊಡಲಾವ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿ ವಂಸ Nr.). See ಕಲು-, ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ, ಬಲ್ಲಣ್ಣಿ.— ಕಣ್ಣಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A net which is drawn together by means of two ropes (Bh. 1, 20, 52; 3, 19, 46).

ಕಣ್ಣಿಲಿ kaṇṇili. See s. ಕಣ್ 1.

ಕಣ್ಣೀರ್ kaṇṇir. See s. ಕಣ್ 1.

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. = ಕಣ್ 1, etc. (ದೃಕ್, ದೃಷ್ಟಿ, ನೇತ್ರ, ಲೋಚನ, ಚಕ್ಷು, ನಯನ, ಅಮ್ಬಕ, ಈಕ್ಷಣ, ಅಕ್ಷಿ Hiḷ.; Sl. 214. 415; ಲೋಚನ Nn. 5; ನೇತ್ರ 8. 29; ಪುಷ್ಪ ಅಕ್ಷಿ 32; ಅಕ್ಷ, ಅಮ್ಬಕ 37; ವಿಲೋಚನ 51. 65; C.; Bp. 18, 68. 69). ಹೀರಿಯ ಕಣ್ಣು (ಮಹಾಕ್ಷ, ಮೀನಾಕ Hiḷ.). ಕೆಯ್ ಕಣ್ಣು ದೊಡಲಾವದಱಂದ ಆರ್ಪವ ಸೂಚಿಸುವ (ಸಂಜ್ಞೆ Nr.). ಕಣ್ಣಿನ ಮುಳ್ಳ (ತಾರ, ದೃಗುಮಧ್ಯ Nn. 40). ಬೆಳುಪು ಮಿಳ್ಳ ಕಣ್ಣಾವಳು (ವಾಮುಲೋಪತಿ); ಮುಗ್ಗೆಗಣ್ಣಿನವನು (ವಲಿರ, ಕೆಂಕರ Nr.). ಕಣ್ಣಿಂಗೆ (Bp. 18, 67). ಕಣ್ಣಾಲಿ (18, 71). ಒಗ್ಗೇ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು (ವಾಮುಲೋಪತಿ Sl. 182). ಕಣ್ಣಿನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಗಣ್ಣಿಕ್ಕುವನು (ಪ್ರಸಾಧ 74). ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಮ್ಬಲ (ಮೂಷಿಕ 206). ಕಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡ (ಕನೀನಿಕೆ, ತಾರಕೆ 214). ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc. 214). ಕಣ್ಣಿನ ಕೂಡಲು (ಪಕ್ಷ್ಮಾ 437). ಕಣ್ಣ ಱೆಪ್ಪೆ (ವರ್ತ್ಮ 437). ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊಯಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು (ಪುಲ್ಲ, ಪ್ಲಕ್ಷಾಕ್ಷ 202). ನವಿಲುಗ ಱಯ ಕಣ್ಣು (ಪಿಞ್ಛ 177). ಬಣ್ಣೆಯ ಕಣ್ಣು (ಅಘಿಜ್ಞಾನ 438; ಅಕ್ಷ 461). ಬಣ್ಣೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ನವಮಣಿ (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ಕಾಫಿ 276). ಚಕ್ಕದ ಕಣ್ಣು, etc. (ರಥಾಂಗ 276). ಬಣ್ಣೆಯ ಚಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಬು ನೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ 276). ಬಲೆಯ ಕಣ್ಣು; ಜೊರಸಿನ ಕಣ್ಣು (C.). ಸೂಜಿಯ ಕಣ್ಣು (B. 4, 158). ಹೇರವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಱುಗ ಬೆಳದ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). ಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲ, ದುಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ.— ಕಣ್ಣು ಕೊಣ್ಣು ಹೋದ ಪೈರ ಮುತ್ತೀ ಕೊಟ್ಟೆಯು (Prvs.). ಕಣ್ಣಿಂ ಪಾಸು ಇನ್ನಿನ ತನಕ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 5, 131). ಆತಿವೇಗದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆಱಯುವುದು (5, 132). ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು ನಮ್ಮ ದಾರದು (5, 179).— ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆ. -ಅಂಜಿಕೆ. Fright caused by looks. ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆ ಪೆಱ ಮಾಡು, to frighten by one's looks (C.).— ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬು. ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬಿಸು. = ಕಣ್ಣು ದುಮ್ಬು. (C.; B. 3, 81). ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು, to sleep soundly (C.).— ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿ. = ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ, q. v. (C.; B. 4, 72).— ಕಣ್ಣಂ ತಿ. -ಆರಿ. = ಆರಿ 7. (My.).— ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರು. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ತರು. (My.).— ಕಣ್ಣಳತೆ. -ಅಳತೆ. The distance which the eye can see (Rām. 30, 12).— ಕಣ್ಣಾಣೆ. -ಆಣೆ. By my eyes! (a swearing formula, C.).— ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣು. To appear to the eye (C.; B. 4, 65).— ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ತರು. = ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರು. To bring tears into the eye, to begin to weep (S. Mhr.; B. 4, 201; 5, 156).— ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿರ್. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪರ್. Also: to become significant or deserving to be considered, to become worthy of observation or adoration. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಮ್ದಪ್ಪಾದು (ಶೋಭನಗೋಪರ, ಪದ್ಯ Nn. 87).— ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಮು. To come into view (C.; B. 2, 6; 4, 37.— ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟುವನ. -ಕಟ್ಟಿನ ಆಟ. A juggler (C.).— ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟು. 1. or ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟುವಿದ್ಯೆ. = ಕಣ್ಣು ಗಟ್ಟು. Juggling; magic (C.).— ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟು. 2. To shut, or blind, or bewitch the eyes; to deceive or impose upon (My.).— ಕಣ್ಣು ಕಾಣ್. -ಕಾಣು. = ಕಣ್ಣಾಕ್. The eye to see. ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವಮಿಲ್ಲದೆ? (B. 2, 21). ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವಮಿಲ್ಲ (2, 88). ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ದುಣ್ಣೆಲ್ಲನು? ದುಸಿಯೆಲ್ಲನು? (Prv.). 2, to see with one's eyes (*cf.* ದುನಗಾಣ್). ಉಣ್ಣಾನಿಗಳಿರಾ! ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿರೆ? (Bp. 58, 33).— ಕಣ್ಣು ಕೆಸ. To assume an angry look (C.).— ಕಣ್ಣುಗೆಡು. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುರ್. An evil eye (C.).— ಕಣ್ಣು ಕುಱ್ಚು. The eye to be dazzled, as by the rays of the sun (C.).— ಕಣ್ಣುಕುಟಿಕೆ. = ಕಣ್ಣು ಟಿಗೆ. An imposthume on the eyelids (My.).— ಕಣ್ಣುಕುಡಿಕೆ. = ಕಣ್ಣು ಟಿಕೆ. (C.).— ಕಣ್ಣು ಕುಹರ. The socket of the eye (My. occasionally).— ಕಣ್ಣು ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Binding or bewitching the eye (ಕೇತ್ರಬನ್ಧ Mr. 226).— ಕಣ್ಣುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. An axle-box. ಚಕ್ಕದ ಕಣ್ಣು ಗಣ್ಣಿ, etc. (ಅಪಕ್ಷ Sl. 276).— ಕಣ್ಣು ಗಾಣ. -ಕಾಣ. = ಕಣ್ಣು ಕಾಣ. (My.; ಕೋಲು G.). ಕಣ್ಣು ಗಣ್ಣಾಸ್ಥ (ಅಪರೋಕ್ಷ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.). ಕಣ್ಣು ಗಣ್ಣಾಮ್ಬ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.).— ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿ. = ಕಣ್ಣು ಗುಡು. (S. Mhr.). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿ (ಇಪೀಕೆ, ಈಪೀಕೆ G.). See ಗುಡ್ಡಿ.— ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡು. = ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿ. An eye-ball; the pupil of the eye (ತಾರಕೆ, ತಾರಿಸೆ Sl. 214; ತಾರೆ 449; Tē. ಕನು-). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡು (ಈಪೀಕೆ, ಈಪೀಕೆ 270).— ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆ. = ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡಿ. (My.).— ಕಣ್ಣು ಗೊಡ್ಡು. The pupil of the eye (C.).— ಕಣ್ಣು ಚಮುಚು. = ಕಣ್ಣು ಚಪ್ಪಚು. (My.).— ಕಣ್ಣು ಚಪ್ಪಚು. To press the eyelids together, as a sign (My.); —the pressing together of the eyelids, as a sign (C.).— ಕಣ್ಣು ಜೂಪು. The line of sight (S. Mhr.). 2, an expedient or means indicated with the eye (My.).— ಕಣ್ಣು ತುಮ್ಬು. = ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬು. (My.).— ಕಣ್ಣು ದೂಪಿ. Lachrymalis fistula (My.).— ಕಣ್ಣು ನೋವು. Pain of the eye (C.).— ಕಣ್ಣು ಪಚ್ಚು. An external application to allay inflammation in the eyes (My.).— ಕಣ್ಣು ಪದೆ. = ಕಣ್ಣು ದೆ. (C.).— ಕಣ್ಣು ಪಿಮ್ಬು. Rheum of the eye (S. Mhr.).— ಕಣ್ಣು ಪಿಸರು. = ಕಣ್ಣು ಪಿಮ್ಬು. (My.).— ಕಣ್ಣು ಪಟ್ಟಿ. A blind put on the eyes of bullocks when working at the oil-mill (C.).— ಕಣ್ಣು ಪಡಿ. To shut the eyelids. ಕಣ್ಣು ಪಡಿಯುವದ್ದು ಮೊತ್ತು (ನಿಮಿಷ G.).— ಕಣ್ಣು ಪೀಸ. A certain seed used as an eye-medicine (S. Mhr.).— ಕಣ್ಣು ಪೆಕ್ಕೆ. = ಕಣ್ಣು ಪೋಕ್ಕೆ. (C.).— ಕಣ್ಣು ಪೊಕ್ಕು. A pair of silver-eyes, put over the eyes of village-idols by worshippers (C.).— ಕಣ್ಣು ಮುಸು. Dimness of sight (C.).— ಕಣ್ಣು ಮುಸೆ. A stone used to rub

inflamed eyes with (My.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಳ ಕೆಲೆದಾಟು. -ಆಟ. = ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ ಆಟ. (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ ಆಟ. -ಆಟ. = ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ. (C.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ. A kind of blind-man's buff (My.). — ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚು. So that (it) touches the eye (ಕಣ್ಣಾರೆ G.). — ಕಣ್ಣು ಮೆಚ್ಚು. The state of the eye being sealed up with purulent matter (C.). ಕಣ್ಣು ಮೆಚ್ಚು ಹಾಕು, the eye to be sealed up by such matter (C.). — ಕಣ್ಣುರುಪ್ಪು. -ಉರುಪ್ಪು. Burning of the eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆ. A sign made with the eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಸಿಳ್ಳು. Rheum of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣು ಸುಮುಖ. A slight view of (C.). — ಕಣ್ಣು ಸೋಗೆ. A line proceeding from the outer corner of the eye. — ಕಣ್ಣು ಸೋಗೆಪಚ್ಚೆ ಬೊಟ್ಟು. The figure of a crescent tattooed at the outer corner of the eye of women (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬು. The eyebrow (My.; Sl. 66). — ಕಣ್ಣು ಹೂವು. A white spot on the eye-ball (My.). — ಕಣ್ಣು ಹೋಗು. The eye to lose the power of seeing (My.). ಆವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೋದವು (B. 5, 177). — ಕಣ್ಣೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the eyes (My.). ಆವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ (B. 4, 74). ಆವರು ಹೀಗ ಸರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಸಹ ನೋಡ ಬಾರದು (4, 215). — ಕಣ್ಣೆದೆ. -ಎದೆ. See ಕಣ್ಣೆದೆ s. ಕಣ್ 1. ಕಣ್ಣೆದೆ ಬಾಯಿದವರು (ಅನಿಯಿದರು G.). ಕಣ್ಣೆದೆ ಬಾಯಿಯೋಣ (ಸ್ವಪ್ನ G.). — ಕಣ್ಣೊಸ್ತು. -ಒಸ್ತು. The eyes to cause trouble or to pain, as on account of grits in them (C.).

ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ kaṇṇu-kapaṭe. = ಕಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟ kaṇṇu-kappaṭa. = ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ. (My.).

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟೆ kaṇṇu-kappaṭe. = ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ. (My.).

ಕಣ್ಣೆ kaṇṇe. = ಕಡಕೆ. A clot, a lump, as of jaggery, flesh, curds, etc. (C.).

ಕಣ್ವ kaṇva. N. of a rishi. 2, sin, evil. (My.).

ಕತ್ kat. = ಕಲ್ 4. A stone. — ಕತ್ತಾಳೆ. The Barbadoes aloe, Aloe barbadensis Mill. (St. & Pl.; My.; T. ಕಲ್ಲಬಂಡ, *i. e.* ಕಲ್-ತಾಳೆ; M. ಕಲ್ಲಾಳಿ, ಕಲ್ಲಾರ್‌ವಾಳಿ; Tu. ಕಲುಅಲ್ಲೆ, T. ತಾಳ್ಪೆವರುಕ್ಕ, aloe). See ಆನೆ-. 2, the small aloe, Aloe littoralis Koen. (My.).

ಕತ kata. 1. (Tbh. of ಕೃತ?). Cause; reason (ಕಾರಣ Śmd. 20; Grj. 7, 50; Bp. 5, 32; Śiv. 8, 111; Tē. ಕತ, ಕತನಿ). ಸರಸಿಜಾಸನ, ನಿನ್ನ ಕತದಿಂ ಬದುಕಿದೆನು (Bp. 49, 29). ತಪ್ಪ ಹೆಪ್ಪಿಲೆ ಕವಿದದ ಕತದಿಂದ (54, 6).

ಕತ kata. 2. = ಕೊಪ. An imitative sound. (Mhr. ಮತ). — ಕತಕತಕತ. The sound produced by boiling water, etc. (S. Mhr.).

ಕತಕ kataka. 1. The clearing nut tree, Strychnos potatorum Lin. (Sk.; ಚಿಲ್ಲು Mr. 141).

ಕತಕ kataka. 2. Tbh. of ಕೃತಕ. See ಗಣ್ಣಗತಕ, ಗಾಮು-.

ಕತಬೆ katabĕ. Recognisance, a writ of agreement, a written bond (C.; Mhr., H. ಕತಾ, ಕದಾ; Tē. ಕದಪ, ಕದು ಪು; B. 5, 268).

ಕತರೆಕೆ katarĕkĕ. = ಕದರ್ಕೆ. Strife, contention (My.; H.).

ಕತಿ kati. (generally written ಖತಿ). (= ಕಾತಿ 1, q. v.). Anger, wrath, rage (ಕತಿಸು Ōt. I, 16; T., M. ಕದ, anger, wrath; *cf.* ಕನಿ; ಕಯ್ 67). ಕತಿ ಮಾಡ (Bp. 27, 40). ಕತಿ ಆಳುಂಬಿ (51, 7). ಕತಿ ಮುಸಗಿದನು ಕಲಿಕಾರ್ (Bh. 8, 23, 25). See Prv. s. ಮುತಿ; Bh. 2, 10, 23. 25; 3, 18, 34; 4, 2, 56. 59; J. 4, 32; 8, 4; 9, 17; 12, 26. 27. 41; 13, 37. — ಕತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become angry, etc. (Bp. 18, 33; 24, 66; 53, 21; 56, 11; Bh. 3, 23, 25; J. 11, 38). ಕತಿಗೊಣ್ಮ ಪಸಿಸುವಿ ಕೆ (ಆಕ್ಷೇಪಣ Sl. 387). — ಕತಿಗೊಳ್ಪ. -ಕೊಳ್ಪ. A passionate wrath (Sl. 69). — ಕತಿವಿಡಿ. -ಬಿಡಿ. = ಕತಿಗೊಳ್. (Bp. 32, 57).

ಕತಿಪಯ katipaya. Several, some (ಪಲವು ಕೆಲವು Ōt. I, 91).

ಕತೆ katĕ. Tbh. of ಕಥೆ (Śmd. 338; My.). See ಒಡಗತೆ, ಮುಂಗತೆ.

ಕತೆಗಾಡ katĕ-gāra. A story-teller (C.).

ಕತ್ತ katta. — ಕತ್ತಗಾಲಿಕ ಪದುಮ. -ಕಾಲಿಕ-. = ಆದು ಮುಚ್ಚಿದ ನಿಷ No. 2. (My.).

ಕತ್ತರಿ kattari. = ಕತ್ತಿ. Tbh. of ಕತ್ತರಿ (Śmd. 345; Ōt. II, 99; ಪೈದು ಜಾಲ Ōt. I, 76; ಕೃಪಾಣ, ಕತ್ತರಿ Sl. 345; C.; Tē. ಕತ್ತೆ). See B. 4, 148; 5, 123; ಇರಿ-, ಎರೆಗತ್ತರಿ, etc. 2, a beam in a mill by which its kapĕ is turned (ಜಾಡ Mr. 213; My.). — ಕತ್ತರಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A pickpocket (My.). — ಕತ್ತರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಕತ್ತರಿ No. 1. (My.). — ಕತ್ತರಿ ಪಿಡಿ. To hold or squeeze firmly, as with a pair of scissors (Bh. 2, 2, 97). — ಕತ್ತರಿಪಡಿ. -ಪಡಿ. To cut, as with scissors (J. 20, 50). — ಕತ್ತರಿಪಿಡಿ. A hold or seizure, as with a pair of scissors (My.). — ಕತ್ತರಿಪಾಳಿ. An ornament of gold and gems worn (by males and females) near the top of the ear (My.; Tē.). — ಕತ್ತರಿಮಳಲು. Gravel with sharp corners (Bp. 31, 3). — ಕತ್ತರಿವಾಕ. -ವಾಕ. Having a sword in his hand (Abh. P. 3, 48).

ಕತ್ತರಿಸು kattarisu. To cut with scissors or with scissor-like things, as teeth (C.; B. 4, 91); to cut in two; to cut; to cut off; to shear (C.; B. 5, 122; Tē. ಕತ್ತರಿಂಪು); to pick, to pilfer, to steal (My.; Tē.). ಕತ್ತರಿಸದ ಪಚ್ಚಿದು (ಫಲ್ಗು, ಫಾಪ, ಕೃತ್ಯ, etc. Sl. 382). ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸ ಕೂಡದ ಕದನ (ನಿಷಾಕ 428). ಪಣ್ಣಿಕೆಯು ಕೂಡಲಿಲ್ ಆದು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತರಿಸಿ (Bp. 14, 34). (ಕಬ್ಬಿಂ) ಮುಣ್ಣು ಮುಣ್ಣಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ (ಲೆ. Bp. 11, 11). ಮಾಗುಡಿ ಕೂರಮ್ಬನಿಸ್ಸ ಎಚ್ಚು, ಛೇದ ಅಮ್ಬನು ಪ್ರಂತದಿಂ ಕತ್ತರಿಸೆ (Rāghē. 17, 71). See Bh. 8, 23, 12; J. 4, 44; 7, 61; 12, 23. 27. 39. 49; 13, 40. 62; 14, 14. 16; 20, 14; 34, 17.

ಕತ್ತಲ್ kattal. ಕತ್ತಲು. = ಕತ್ತಲೆ, etc. (C.; ಆಸ್ಥ Sl. 433). ಕತ್ತಲ ಹಕ್ಕಿ (ಜಮಣಿ, ಆಜಿಪರ್ವ 175). ಮುನಿಮುಳ್ಳಿಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಪಿದ್ದು, ಏನೂ ಕಾಣದ ಮಾಣಾಯಿತು (B. 1, 21). ಕತ್ತಲೇ ಗುದ್ದಾಟ (Prv.). See ಕಾಡುಗತ್ತಲು.

ಕತ್ತಲ kattala. = ಕತ್ತಲೆ. (S. Mhr.). ಆ ಹೊತ್ತಿನ ರಾತ್ರಿ ಕತ್ತಲವಿತ್ತು (B. 5, 165). ಕತ್ತಲದ ಕೋಣೆ (5, 205). See ಮುಸ್ಸಿಗ ತ್ತಲ. — ಕತ್ತಲ ಕಟ್ಟು. To stand in the light (S. Mhr.). — ಕತ್ತಲ ಪಿಡು. To stand out of the light (S. Mhr.).

ಕತ್ತಲಿಸು kattalisu. = ಕಡ್ಡಲಿಸು. To become or be dark (Abh. P. 7, after 14; 10, 80; 13, 44; Grj. 9, 50; Bhâgavata 10, 18, 6; Abhâ. 5, 55; J. 4, 19; Tu. ಕತ್ತಲ್ಪೆ).

ಕತ್ತಲೆ kattalĕ. = ಕತ್ತಲ್, ಕತ್ತಲ, ಕತಲೆ, ಕಡ್ಡಲೆ. Darkness (ಧ್ವಾಸ್ತ, ಉದ್ಧಕಾರ, ತಿಮಿರ, ತಮಸ್, etc. Hlā., Nr., Sl. 75; ತಿಮಿರ Nn. 12; ತಮ 26. 43. 85; ಧ್ವಂಗ, ತಿಮಿರ 45; ಅಂಧ, ಗಪ್ಪರ 109; C.). ಕತ್ತಲೆಯುಸುವ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರ, ತಾಮಸಿ); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿವಿಡ ಕತ್ತಲೆ (ಸರ್ವತಮಸ); ಪರಿಪ ಕತ್ತಲೆ (ಅಪತಮಸ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದ ಒಂದು ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ (Bp. 42, 31). ತೀವಿದವು ಕತ್ತಲೆಗಳು (J. 17, 21). ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇದೆ (4, 10). See J. 2, 65; 3, 18; 9, 13; 16, 37; 17, 20; 24, 67; 28, 63; 29, 38; Ē. Bp. 4, 7; B. 1, 27; ಅಗ್ಗತ್ತಲೆ, ಕವುಗತ್ತಲೆ, ಕಾಗತ್ತಲೆ, ಕಪ್ಪುಗತ್ತಲೆ, ಬಲುಗತ್ತಲೆ, ಮುದ್ದುಗತ್ತಲೆ, ಮೋಪಗತ್ತಲೆ, ಪಗಲುಗತ್ತಲೆ, ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ. — ಕತ್ತಲೆಗುಪ್ಪು. Strik-

ing (people) with the fist in darkness, N. of a play (My.; Bh. 1, 6, 2). — ಕತ್ತಲೆಮಣಿಯು. -ಮುಕೆ-ಱ3. He who is a jewel in darkness: the moon (ಪಜ್ಜಿರ, etc., ಪ3 Kk. 44 in two MSS., o. r. ಕಡುಲೆಮಗೆಯು).

ಕತ್ತಳೆ kattaḷe. (H., Mhr. ಕತ್ತಲ, slaughter; general havoc). — ಕತ್ತಳಮುಖ್ಯಗ. A horse so called (Bp. 59, 40).

ಕತ್ತಿ katti. Tbh. of ಕತ್ತ್ರಿ. A knife (excluding a pocket-knife, C.); a razor (C.); a sword (C.; J. 26, 6). (T., Tē., Tu.). ಆವಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮುನಿದಂ (Śmd. 159). ಸತ್ತ್ರಿಯೆ ಯೆಮ್ಮ ಕತ್ತಿ (Bp. 34, 33). ಕತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಜೇನು. — ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರತ್ನ ಜಾರದೇ? (Prvs.). See Sl. 281. 289. 290. 303. 304; Prv. s. ಮತ್ತ. — ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟು. To gird on one's sword;—to be hostile, to be opposed to (My.). — ಕತ್ತಿಮತ. A religion established by the sword or by force (My.). — ಕತ್ತಿಮದುವೆ. The representation of a king at his marriage by a sword as his proxy (My.). — ಕತ್ತಿಮಾತು. A mutual declaration of war between two states (My.). — ಕತ್ತಿಮೆರವಣಿಗೆ. The ceremony of parading a sword or swords from street to street. — ಕತ್ತಿಸಾಧಕ. = ಕತ್ತಿಸಾಧನ. (My.). 2, a man who learns the use of the sword;—one skilled in the use of the sword (My.). — ಕತ್ತಿಸಾಧನ. Sword exercise (My.).

ಕತ್ತಿಗೆ kattigĕ. Tbh. of ಕತ್ತ್ರಿಕೆ. ಕಡಿದ ಕತ್ತಿಗೆ (ಕೃಷಾಣೆ, ಹಂಗಿ, ಕರ್ಕಾಂ Illā.; Abh. P. 13, 78).

ಕತ್ತಿಸು kattisu. To inflame, to kindle (My.).

ಕತ್ತು kattu. 1. The neck; the throat (ಕೊರಲು, ಗೋಣ Śm. 71; ಗಳ 97; ಕಣ್ಠ, ಗಳ Sl. 213; Bh. 3, 23, 10; My.; T., M. ಕುಯಿಲ್ಲು). See Sl. 160. 230; ಮೆಗ್ಗತ್ತು. — ಕತ್ತು ಮೂಡು. A neck without any ornament (My.).

ಕತ್ತು kattu. 2. To cause to burn with intensity, to inflame, to kindle (ತಿಮಿಕುವಳಗಣ Śm. 97; see ಕೊ ೪); 2, to begin to burn with flame, to kindle (My.; M.; Tē. ಕನ್ನು, T. ಕನ್ನು).

ಕತ್ತು kattu. 3. To cry, to croak, to caw, to bray, etc. (T.; H.).

ಕತ್ತು kattu. = ಪತ್ರ. Writ; a writing, a letter; a bond (S. Mhr.; Mhr., H. ಪತ). 2, a kind of hand-writing: the letters running into each other (R.; Mhr. ಪತ, a line drawn; ಪರಪ, a scrawl).

ಕತ್ತುಪೆನ kattupĕna. (ಬಿಗಳಂ Śmd. II, o. r. ಜಗಳಂ).

ಕಸ್ತೂರಿ katturi. = ಕಪ್ಪೂರ, ಕಸ್ತೂರ. Tbh. of ಕಸ್ತೂರ (Śmd. 349; Ct. II, 8; ಮೃಗಮದ Mr. 335, Sl. 227; J. 11, 41; My.). See ಗಣ್ಡ-; ಪುಣಿಗತ್ತುರಿ. — ಕತ್ತುರಿಪಾಮು. A kind of drug and perfume (ಪಾಲುಕ Mr. 181). *Cf.* ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ. — ಕತ್ತುರಿಮಿಗ. (Śmd. 82). The musk-deer, Moschus moschiferus. — ಕತ್ತುರಿಯ ಮೃಗ. = ಕತ್ತುರಿಮಿಗ. (J. 3, 2; 28, 13).

ಕಸ್ತೂರಿ kattūri. = ಕತ್ತುರಿ. (My.; T.).

ಕಡ್ತೃಣ kad-tṛiṇa. *A kind of fragrant grass.*

ಕತ್ತೆ kattĕ. = ಕದ್ದೆ. An ass, a donkey (ಪಾಲೇಯ, ಪಶ್ಚಾಷ್, ಖರ, ಗರ್ದಭ, ಪಾಸಭ Illā., Nr., Mr. 185, Sl. 324; ಸ್ತ್ರಿಖರ, ಗರ್ದಭಿ Nr. 45; J. 7, 59; C.; Tu.; T. ಕತ್ತೆ; Tē. ಗಾಡಿದ). ಕತ್ತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊತ್ತರೆ ಸೆಟ್ಟಿತನ ಮಾಡೀತೇ? — ಕತ್ತೆ ಕರ್ಕಾಂ ಹೊತ್ತ ಹಾಗೆ. — ಕತ್ತೆಗೆ ಕುದುರೆ ಸೋದರಮಾವನೇ! — ಕತ್ತೆಗೆ ಧಾರ್ಮ್ಯ ಕರ್ಕಾಂ ಹೊಡಾದೇ! — ಕತ್ತೆಗೆ ಯಾಕೆ ಕಾಲುಕಡಗ? — ಕತ್ತೆ ಬಿತ್ತಗಾಣ ಬೀಳ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ಹೋಟಿಗಾಣಿಸ ಮಿಣ್ಣ, ಬಿದಗೆ ಪಾಸಕೊಟ್ಟಗೆ ಮಿಣ್ಣ. — ಕತ್ತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ್ಲರೆ ಹಾಯುಗೊಡದೆ. — ಕತ್ತೆ ತಿನ್ನೂ ಹಾಯು, ಹೊತ್ತೆ ಯೂ ಹಾಯು. — ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೇ ಬತ್ತದ ಸುಗ್ಗಿಯ? — ಕತ್ತೆ ದಡ್ಡ ದೆಸರೆ ದೊಡ್ಡಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿತ್ತೆ? — ಕತ್ತೆ ಮೇಲಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೆ ದೀವಲ್ಲ. — ಕತ್ತೆ ಮೊಸರನ್ನದ ರುಚಿ ಬಲ್ಲುದೇ? — ಕತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಹಾಯುಗೊಡದೆ. — ಕತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಆತ್ತೆ ಏಟಾದರೆ ಕೊದೇ ಹಿಡಿಯಲಿತ್ತೆ ಮಾಡ ಬರ ಬೇಕು. — ಕತ್ತೆಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prva.). ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). See Prv. s. ಬತ್ತ 1. — ಕತ್ತೆಕಾಮು. The hyæna (C.; Tu. ಕತ್ತೆಕಾರ್ಜ; Tē. ಗಾಡಿದ ಪುಲಿ). 2, a kind of deer (ಗಣ್ಡರ Sl. 170; see ಕತ್ತೆಗುಮಿದ). — ಕತ್ತೆಕುದುರೆ. = ಕತ್ತೆಕಾಮು No. 1. ಕತ್ತೆಕುದುರೆ ಎಲುಗಳನ್ನು ಕಷಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a class of kurubas who sell blankets and grain which they load on donkeys (My.). — ಕತ್ತೆ ಗಾರ್ಜ. A medicinal plant, Aristolochia bracteata Retz; the dry plant is sold in the bazaar under the name of ಕಟಿಕಕೋಡಿ (Z.). — ಕತ್ತೆಗಿರುಬು. -ಕಿರುಬು. The striped hyæna (Gz.; My.). — ಕತ್ತೆಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕತ್ತೆಕಾಮು No. 2. (R.). — ಕತ್ತೆಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕತ್ತೆಕಾಮು No. 2. (ರಾಮು Nr.). — ಕತ್ತೆಮೊಗ. A donkey's face (J. 16, 20). — ಕತ್ತೆ ಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Chloris barbata Swartz (Z.; My.).

ಕತ್ಥನ katthana. Boasting, praising. See ವಿಕತ್ಥನ.

ಕತ್ಥಾಯ katthâya. A term with an aspirate (Śmd. 23, o. r. ಕಥಾಯ). *Cf.* ಕಪ್ಪಯ?

ಕತ್ರಿ katri. = ಕತ್ತರಿ. (My.). — ಕತ್ರಿಕಳ್ಳ. = ಕತ್ತರಿಗಳ್ಳ. (My.).

ಕತ್ವ katva. The letter ಕ್ (Śmd. 345. 350).

ಕಥಂ katham. How? in what manner? whence? (My.).

ಕಥಕ kathaka. = ಕಥಿಕ. (My.).

ಕಥನ kathana. *Telling, saying, relating; informing;* narration; tale. See ಉಪಾಖ್ಯಾನ; Kāvy. III, 3, B, 2. 93; ಸ್ವಕೃತ-; Bp. 13, 1.

ಕಥಾನ್ತರ kathâ-antara. The course of a conversation; a story included in another, a subordinate story. (J. 9, 12).

ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ kathâ-prasaṅga. Connection of speeches or discourse; talking, conversation; the topic of a story; the story itself (S. Mhr.).

ಕಥಾಲಾಪ kathâ-ālāpa. Speech, conversation; narration. (J. 6, 43; 10, 1; 17, 58).

ಕಥಿಕ kathika. A narrator, a relater, a story-teller. (Bp. 13, 1; My.).

ಕಥಿಯಿಸು kathiyisu. = ಕಥಿಸು. (Rāv. 1, 106).

ಕಥಿಸು kathisu. To tell, to relate (Bp. 13, 1; My.).

ಕಥೆ kathĕ. ಕಥಾ. = ಕತೆ. A speech; *a tale, a story.* ಎದೆ, ಕನ್ನಡಿ ಕಲಸದು, ಕಥೆಯು ಕೇಳ್! (Śmd. 155). ಕಥೆ ಕೇಳಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಹೊಗುವುದೇ? — ಕಥೆಗೊನ್ನು ಕಾಲುಚ್ಚೇ? (Prvs.). ಕಥೆ ಮಾಡು, ಕಥೆ ಸಾಗಿಸು (B. 5, 135), ಕಥೆ ಹೇಳು, to relate a story (C.). ಕಥೆಯ ಮಾಡುವ ಗೋಸಾವಿ (ಜಾರಣ G.). See Prv. s. ಮುಪ್ಪಣ.

ಕಥ್ಯಯ kathyaya. — (ಪಂಚ Kk. 57, o. r. ಕಪ್ಪಯ; *cf.* ಕತ್ಥಾಯ?).

ಕದ್ kad. = ಕನ್ 2, ಕಪ್ 1, ಕಮ್ 1, ಕರ್ 1, (ಕಡೆ 7, etc.). Blackness. — ಕದ್ದಾಮು. -ತಾಮು. A tree with a very dark bark, Xanthochymus pictorius (ತಮಾಲ, ತಾಲಪತ್ರ, ತಾಪಿಚ್ಛ Nr.). — ಕದ್ದಾರಿ. -ತಾರಿ. = ಕದ್ದಾಮು (ತಮಾಲ G.).

ಕದ್ kad. A particle of interrogation which as former part of a compound means "bad".

ಕದ kada. 1. = ಕವಚ, ಕದಮು. The leaf of a door (ಆರಂ, ಕಾಮಾ Mr. 191); a door (C.). (T. ಕದಪು, ಕದವ, ಕಾಪ್ಪು; M. ಕದಗು, ಕಂದುವು; Tē. గదసి, గవుసి; T. ಕದುಸಿ, a city gate; *cf.* ಕವಿ, ಕಾಮಾ 1 P). ಬಾಗಿಲು ದುಃಖ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕಾಮಾ ಟಿ, ಆದರ Sk. 112; see also 110). See ಆಮುಕ್ತದ, ಪ್ರೌಂಗದ, ದುಸಿಗದ; Bp. 24, 54; 42, 29; 43, 46. 47. 48. 49. ಪಾಕಲುಗಳನ್ನೂ ಕದಗಳನ್ನೂ ದೂಡಿಸಿದರು (B. 5, 140). ದುಸಿಃ ತಿದ್ದುವದಗೆ ಕದ ಪ ಪ್ಪಳಸಣ್ಣಿಗೆ.—ಕದಾ ತಿದ್ದುವದಸಿಗೆ ಹಪ್ಪಳಕೆಯೇ? (Prvs.). — ಕದಕ ಟ್ಟಿ. dupl. (S. Mhr.).

ಕದ kada. 2. = ಗದ. (M. ಕದ್, to shake, shiver). 2, = ಕಲ 3, etc., an imitative sound: ha! ha! ha! (in laughing, Mhr. ಖಪ). — ಕದಕದಿಸಿ ನಗು. To laugh with a chuckling sound or loudly (Śāstrasāra in W. v. 1319). — ಕದಕದಿಸು. rep. To shake, to move; to be agitated or commoted (ಸಂಜೆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.). — ಕದಕ್ಕದಿಸು. = ಕದಕದಿಸು. (Abh. P. 12, 27; C. Bp. 6, 13; Rāv. 5, 110; 7, 170; Śiv. 2, 37). — ಕದಬದಿಸು. = ಕದಕದಿಸು. (Rām. 6, 51, 14).

ಕದಂ kadaṁ. — (Mhr., H. ಖಸ್ತಾ, high-mettled, as a horse; fiery, wild; etc.). — ಕದಂ ನಡಿಸು. To make walk fast, as a horse, etc. (My.).

ಕದಕ kadaka. A thievish, deceitful man. See ಅಸ್ಸಗದಕ, ಕೆಯ್ಯಗದಕ.

ಕದಕ kadaka. *An awning; a canopy.*

ಕದಕತನ kadakatana. Thievishness. See ಕೆಯ್ಯಗದಕ ತನ.

ಕದಡಿಸು kadaḍisu. = ಕದಡಿಸು, ಕದಲಿಸು. To cause to become turbid, etc. (My.).

ಕದಡು kadaḍu. 1. = ಕದರ್, ಕದಪು 1, ಕದಲು 1, ಕಲಪು. To be shaken, agitated, stirred, perturbed, put into confusion, or troubled; to become turbid, foul, muddy, impure, or dim (ಕಲುಷ Śmd. Dh.; My.; T. ಕದುಮು, to be confused). ಕದಡಿದ ಉದಕ (ಕಲುಷ, ಅನಚ್ಛ, ಆವಿಲ); ಕದಡಿದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See ಕಣ್ಣಿದಡು, ಮನಂಗದಡು; Bp. 20, 17; 24, 19; 25, 33; 28, 55; 37, 39; 58, 62; J. 13, 47; Sk. 83. 86. 454. 2, to stir (v. t.), etc. ಇದೆ ದನ್ನಿ ಕದಡಿದ ಕೆಸರಂ (J. 28, 44).

ಕದಡು kadaḍu. 2. = ಕದಪು 2, ಕದಲು 2. The state of being turbid, etc.; mud, etc. (J. 30, 8; Abhā. 1, 53). 2, commotion, tumult; perturbation, trouble (Bp. 40, 65; Bh. 1, 8, 1. 2; 8, 27, 30). See ಸಾಸಿ ದಿಗದಡು. — ಕದಡೇದ್. -ಏದ್. To become turbid (Śiv. 4, 18).

ಕದಧ್ವ kad-adhva. *A bad road.*

ಕದನ kadana. *Destroying, killing.* 2, war, fight (ಕಾಳಿಗ Nn. 78, o. r. ಜಗಳ; ಕಾಳಿಗ 96; My.). See Bh. 1, 8, 6. 10; J. 11, 14; 13, 2. 57; 21, 66. — ಕದನಗಂ. -ಕಂ. A hero in battle (Bh. 4, 2, 63).

ಕದನ್ನ kad-anna. Bad rice or food (C.; B. 5, 76).

ಕದಪು kadapu. = ಕದಮ್ಮು (Śmd. 48). The cheek (ಕೆಕ್ಕೆ, ಕೆನ್ನೆ, ಗಲ Śm. 71; ಕಪಿ, ಗಣ್ಣ, ಗಣ್ಣಸ್ಥಲ Nn. 141; T. ಕಮುಪ್ಪು, ಕಪ್ಪುಳ್, ಕಪ್ಪ; M. ಕವಳ್, ಕಪ್ಪ; Tē. చెప్పు, చెన్ను; గదవ; *cf.* Sk. ಕಪೋಲ). See Bp. 4, 23; 47, 58; J. 2, 48; 10, 50; 11, 25; 30, 2; ನುಣ್ಣಗದಪು.

ಕದಮ್ಮು kadampu. = ಕದಪು (Śmd. 48). ಆರ್ದ್ರ ಕದಮ್ಮು (286). See ತೆಳ್ಳಗದಮ್ಮು.

ಕದಮ್ಬ kadamba. = ಕದಮ್ಬ, etc., ಕರಮ್ಬ 1. *The tree Nauclea cadamba.* 2, *a mass, a multitude* (see ಕದಿ). 3, mustard seed. 4, turmeric. 5, boiled rice mixed with various ingredients (My.).

ಕದಮ್ಬಕ kadambaka. *The mustard seed plant, Sinapis dichotoma.* 2, *a mass, a multitude.* 3, = ಕರಮ್ಬಕ q. v. (ಪಥಿಯಾಮ್ರಮಗ್ಧಾದಿಯಲಿ ದಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಆದು Mr. 219).

ಕದಮ್ಬದ್ರುಮ kadamba-druma. = ಕದಮ್ಬ No. 1. (ಕದಂಬ Śm. 25).

ಕದರ್ kadar. = ಕದಪು 1, etc. P. p. ಕದಮ್ಮಿ (J. 11, 25).

ಕದರ kadara. *A white sort of Mimosa* (ಬಿಳೀ ಕಾಚಿನ ಗಿಡ C.).

ಕದರಿಸು kadarisu. = ಕದಡಿಸು, etc. (My.).

ಕದರು kadaru. 1. = ಕದರ್. P. p. ಕದರಿ (My.).

ಕದರು kadaru. 2. = ಕದಪು 2, etc. (My.).

ಕದರು kadaru. 3. ಕದರ್. = ಕದರ್, ಕದುರು. A spindle of metal or wood (C.; Tē.). 2, lustre. — ಕದರ ಕನ. A perennial plant, Tortula aspera L. Priva leptostachya Juss.; Z.). — ಕದರ ಗಣಿ. The sun-bird (Pr.). — ಕದರುಮಲ್ಲಿಗೆ. A scandent shrub wild and cultivated, Jasminum auriculatum Vahl. (Z.).

ಕದರ್ಕೆ kadarĕ. = ಕತರ್ಕೆ. (My.).

ಕದರ್ಥನ kad-arthana. Tormenting, troubling; estimating lightly, dispising, disdaining. See ಕೆಡಪು.

ಕದರ್ಯ kad-arya. *Mean; miserly, stingy.*

ಕದಲಿ kadali. *The plantain tree or banana, Musa sapientum* (ಮೋಚ, ವಾರಿ Nn. 20). 2, *a flag carried by an elephant,* a flag, a banner (ಪತಾಕೆ Nn. 43). 3, *a kind of deer.* 4, the tree Alstonia scholaris (ಏಡಿಲೆವಾಲ 43). 5, N. of another tree (ಫಲಜ, ದೃಶ್ಯ 43). 6, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 43). 7, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 43). 8, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 43). 9, a seller of roots (ಮೂಲಿಗ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಜುವವನು 43). 10, darkness (ತಮ, ತಮ್ಮಲೆ 43). 11, the middle or interior of a wood (ವನಾಮ್ಯರ, ಅರಣ್ಯಮುಷ್ಯ 43).

ಕದಲಿಕೆ kadalikĕ. Motion, agitation, etc. (My.).

ಕದಲಿಕೆ kadalikĕ. = ಕದಲಿ No. 2. (Abh. P. 13, 75).

ಕದಲಿಸು kadalisu. = ಕದಡಿಸು, etc. To cause to move, to cause to shake (My.; Tē. ಕದಲಿಂಚು, ಕದಿಲಿಂಚು); to cause to become turbid (My.). ಕದಲಿಸದ್ ಪಟ್ಟಣಾದು (ದೇಲ್ಲಿತ, ಕ್ಷೋಭಿತ, ಚಲಿತ, ಆಕಮ್ಪಿತ, etc. Sk. 377).

ಕದಲು kadalu. 1. = ಕದಪು 1, etc. To move (v. i.), etc. (J. 13, 47; My.; T.; Tē. ಕದಲು, ಕದುಲು). ಕದಲುವದು (ಸ್ಪರಣ, ಸ್ಫುರಣ Sk. 389). — ಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ. -ಆಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to move about (v. i., Sk. 391). — ಕದಲಾಡು. -ಆಡು. To move about, to be unsteady, to shake, etc. ಕದಲಾಡುವಣ್ಣಾ ಸ್ಥಳವನ್ನ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಸು (ಚಲನ, ಕಮ್ಪನ, ಕಮ್ಪ Sk. 373). ಕದಲಾಡುತ್ತಿರುವಣ್ಣಾ ಮಂಚಲವಾದು (ಚಲ, ಚೋಲ, ಮಂಚಲ, ತರಲ, etc. 373).

ಕದಲು kadalu. 2. = ಕದಪು 2, etc. (My.).

ಕದಲೆ kadalĕ. (*fr.* ಕದಿ). = ಕದಳಿ. A mass, a multitude

(ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ಪೊಸ್ವಳಿ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತಿನ್ನಿನಿ, ಹೊರಳಿ, etc., ಸಮೂಹ ಕ್ಷ.).

ಕದವು kadavu. = ಕದ 1, etc. (ಆರರ, ಕಪಾಟು Hlâ., Nr.; My.). ತಿದಪ್ಪರದ ಕದವುಗಳು (Bp. 9, 15).

ಕದಹು kadahu. = ಕದವು, etc. See Bp. 10, 5; 28, 49. 50; 43, 50; 44, 18; 47, 24; ಪೆರ್ಗದಹು, ಮುಮ್ಮುಗದಹು.

ಕದಳಿ kadaḷi. = ಕದಲೆ. (ಗೊನ್ಜಣಿ, ಬಳಗ, ಪೊನ್ಜುಳಿ, ಸಜ್ಜಣಿ, etc., Śm. 54; Bh. 6, 8, 13).

ಕದಾ kadâ. At what time?

ಕದಾಚಿತ್ kadâ-cit. *At some time or other.*

ಕದಿ kadi. = (ಕಳು 1). To steal (C.; T. ಕಡಿ, ಕಳ್, ಕದ, ಕದುವು, ಕದುಮು, ಕದರ್; ಕಳುವು, ಕರವಡ, ಕಳವು, theft; Tu. ಕಣ್ಣು, ಕದೆ; ಕಣ್ಣು, a thief; ಕದ್ದು, theft; see ಕರೆ 4, ಕದರ್, ಕಸ 2, ಕಳ್ 2, ಗರವು). P. p. ಕದ್ದು (Bp. 43, 81; 54, 10; C.). ಕದಿಯುದ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಮುಷಿತ, ಮೂಷಿತ Sl. 377). ಎದುರಾಗಿಯೇ ಕದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಷಾರ, etc. 393). ಕದ್ದ ಕಳ್ಳನ ಮೂತು ಬಿದ್ದಮ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ತಾನು ಕದಿಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ (B. 3, 38). ಕದ್ದು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕಿಂತಾ ಬೀದಿ ತಿದ್ದುವದು ಲೇಸು.—ಬೀದಿ ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಕದ್ದು, ಮುದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮುತ್ತ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು! (Prvs.).

ಕದಿಕಿ kadiki. A thievish woman. See ಕೆಮ್ಮಡಿಕಿ.

ಕದಿರ್ kadir. ಕದಿರು. = ಕದರು 3, etc. A spike of corn, an ear (ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ Śm. 66; ತೆನೆ 105; Kk. 66; Čt. II, 15; T., M.; M. also ಕರುದು). 2, a spindle (ಗುಣಕ್ಕೆ ತಸಲಾಡೆ Śm. 105; T.; M. ಕದಿರ್, ಕದಮು). ಕದಿರು (ಗುಣಡಿ Mr. 206). 3, a ray of light (ತರಣ Čt. II, 15; Kk. 66; Śm. 105; T.); splendour (ಕಾಂತಿ Čt. I, 100; Kk. 25; Śm. 15; M. ಕದಿರ್; Sk. ಖದಿರ, ಖದಿರ, ಷದಿರ, the moon; ಛದಿರ, fire; ಛುತ್ರ, a ray of light). ಕದಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). See Rsv. 2, 54; ಇದುರ್ಗದಿರ, ಇಂಗದಿರ, ಕೆಂಗದಿರ, ಚಳಿಗದಿರ, ಜೆಂಗದಿರ್, ತಣ್ಗದಿರ, ನುಣ್ಗದಿರ್, ಬಿಸಿಗದಿರ, ಬಿಸುಗದಿರ್, ಬಿಸುಗದಿರ, ಜೆಂಗದಿರ್, ಜೆಂಗದಿರ, ಬೆಳ್ಗದಿರ, ಸೆಗಳಿಗದಿರ, ಹಿದುಗದಿರ, ಹಿದಗದಿರ. — ಕದಿ ಮೋಕ್ಷ. (Śmd. 54). Bright moonlight.

ಕದಿರ kadira. Tbh. of ಖದಿರ (Śmd. 338). — ಕದಿರರೆಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 54, 74; 58, 4). — ಕದಿರರೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 48 sum.; 48, l. 7. 20. 31. 32).

ಕದಿಲು kadilu. An imitative sound (of noise, Râm. 6, 19, 25).

ಕದೀಂ kadîm. Old, ancient (My.; H.). ಕದೀಮು, an old inhabitant of a village, an old servant (My.). ಕದೀಮಿ, long standing (in service, etc., My.).

ಕದುಕು kaduku. (fr. ಕದಿ). To press, to squeeze (J. 4, 44).

ಕದುಪು kadupu. (fr. ಕದಿ). A herd, a flock (Tě., R.; T. ಕದುಪ್ಪ).

ಕದುಬು kadubu. To press; to seize or hold firmly; to distress, to straiten, to trouble; to urge with vehemence (Bh. 3, 13, 27; Râm. 3, 5, 9; J. 18, 53; 26, 21; *cf.* T. ಕದುವು, Tě. ಕದುಮು).

ಕದುರು kaduru. = ಕದರು 3, etc. (My.; Tě.).

ಕದುಷ್ಣ kad-ushṇa. *Lukewarm, tepid.*

ಕದ್ರಿಕು kadṛiku. = ಕಪ್ಪಕ್ಕು, ಕದ್ರುಂಕು 2. Pecking; a stroke with the beak (ಜಂಜುಘಾತ ಕ್ಷ.).

ಕದ್ರಿಕ್ಕು kadṛikku. = ಕದ್ರಿಕು, etc. (ಕ್ಷ.).

ಕದೆ kadĕ. (= ಕಲಿ 2, etc.). To join, to be contiguous, to meet, to approach; to copulate; to be pressed or squeezed (Tě. ಕಪಿ, ಕದೆ, ಕವಿ, ಕದೆ; R.; T. ಕದಿ, to grow thick; to increase, grow; ಕದಿಮೈ, bigness; ಕದಮ್ಬು, abundance; greatness; ಕದು, to be abundant; abundance; ಕದುಮು, to be filled, be abundant; ಕಮು, ಕಯುವು, greatness; abundance; excellence; ಕಪ್ಪಿ, cement; ಕಯಿರ್ಪೈ, affinity; Tě. ಕದುಮು, to extend; M. ಕದರ್, what is spread out, reaches far; see ಕಪ್ಪು 4, ಕದು 1, ಕಗ್ಗೆಯು 2, ಕದಲೆ, ಕರ 1).

ಕದ್ದಳಿಗ kaddaḷiga. A class of people (Râm. 5, 8, 51).

ಕದ್ದಿ kaddi. Desire (?).

ಕದ್ದಿಕಾಯಿ kaddi-kâra. One who desires (?).—ಕಲುಪದ ಕದ್ದಿಕಾರಿ ದೇವ. Sugriva (Râm. 6, 38, 15).

ಕದ್ದು kaddu. P. p. of ಕದಿ.

ಕದ್ದೆಯಿಸು kaddĕyisu. To long for, to desire (?). ಪಸಾದಕೆ ಕದ್ದೆಯಿಸುವಂ ಬನ್ನಂ (Bp. 29, 7).

ಕದ್ರು kadru. *Brown, yellowish, tawny.* 2, *the wife of Kaśyapa and mother of the Nâgas.*

ಕದ್ರುಂಕು kadruṅku. 1. = ಕದ್ರುಕು, ಕದ್ರುಂಕು. To peck (Rsv. 1, after 135; J. 3, 11).

ಕದ್ರುಂಕು kadruṅku. 2. = ಕಪ್ಪಕ್ಕು, etc. (J. 11, 23).

ಕದ್ವಡ kad-vada. *Speaking improperly.*

ಕನ್ kan. 1. = ಕಣ್ 1, etc. — ಕನ್ದೆರ್. -ತೆರ್. To open the eyes (Bp. 48, 30; J. 7, 58. 64; 12, 41).

ಕನ್ kan. 2. = ಕಡ್, etc. Blackness; dark colour. — ಕನ್ನಡ. The black country: Kannaḍa (Canarese), the country and its language (C.). The country chiefly consists of the ŭrĕ-bhûmi, black soil, cotton soil. A description of Kannaḍa, called dêśapaddhati, is found in Sp., of which a fragment is given in W. p. 330 seq.—ಕನ್ನಡ is declared to be a Tbh. of Sk. ಕರ್ಣಾಟ, ಕರ್ಣಾಟಕ (Śmd. 350; Śm. 64; Kk. 67. 100). There arose many Paṇḍitas in Kannaḍa (Nâgavarma, etc.), and it was once considered to be the chief seat of learning in South-India (a remark necessary to explain the meaning of Kannaḍa-vakki). See Śmd. 121; Kâvy. I, 3, 84-88. ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1; J. 1, 10). ಕಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡಂ (Mr. 4). ಕನ್ನಡದ ಗಾದೆ (J. 34, 41). 2, Canara (on the western coast), the Carnatic (on the eastern coast), and also Têlugu (Br. s. ಕನ್ನಡ), as being once dependencies (and colonies) of Kannaḍa. ಕನ್ನಡಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Kannaḍa poetry (Śmd. 58). — ಕನ್ನಡಪಾಸ. The Kannaḍa language (Bp. 1, 21). — ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. (Śmd. 107). The parrot (ಸಿರಿ, ಪಚ್ಚೆವಡಪಕ್ಕಿ Śmd. II; ಪಾಕಾಮರ್, ಸಿರಿ Čt. II, 83; ಪುರುಳಿ, ಪಚ್ಚೆವಡಪಕ್ಕಿ, ಸಿರಿ Śm. 28, Kk. 24). — ಕನ್ನಡ ಪುಲು. The great Indian bustard, Eupodotis edwardsii (Bd.); — the lesser Florican or Likh, Sypheotides aurita (Bd.); — Edward's bustard, Otis edwardsii (Bd.); — the marbled bustard, Otis marmorata (Bd.); — Macqueen's bustard, Otis macqueenii (Bd.). See ತಡಿಬಕ್ಕ. — ಕನ್ನಡ್ಯ ಟ್. -ಲು. The blue water-lily (Abh. P. 3, 85). ಕನ್ನಡ್ಯಲು

(ನೀರೋಳ್ವಲು, ಕುವಲುಮು Hlā.). — ಕನ್ನೆಯ್ದುದ್. -ುು = ಕನ್ನೆಯ್ದುದ್, ಕರ್ಯ್ದುದ್. ಕನ್ನೆಯ್ದುಲು (ನೀರಾಮ್ಬುಜನ್ನ ಇನ್ದ್ರೀವರ Nr.). ಕನ್ನೆಯ್ದುರೆ! (Śmd. 155). ಕನ್ನೆಯ್ದಿಂ (Rśv. 2, 59).

ಕನ್ kan. 3. = ಕಲ್ 4. — ಕನ್ನಿಲ. A stony, hard soil (My.).

ಕನ kana. = (ಕಣಿಸು), ಕನಸು. (A sight), a dream (Tu.; T. ಕನವು, ಕಣಾ; M. ಕಣಾವು; Tē. ಕಲೆ). — ಕನವರಿಕೆ. -ವರಿ. Talking in one's sleep (My.; Tē. ಕಲವರಿಂಪು; Tu. ಕನಂಬರು). -ವರಿಸು. To cause a dream to come out: to undergo a change from, or deviate from, sleep: to talk in one's sleep (ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ Śmd. Dh.; My.; Tē. ಕಲವರಿಂಪು; Tu. ಕನಂಬರು).

ಕನಕ kanaka. Having the sound of ಕಣಕಣ No 2 (see s. ಕಣ 3). — ಕನಕತಮುಟ್ಟೆ. A kind of tambour (My.).

ಕನಕ kanaka. *Gold* (ಚಿನ್ನ Nn. 113). 2, *the thorn-apple, Datura metel and fastuosa* (ಮುಳ್ಳುಗುಮ್ಮೆಯ ಗಿಡ G.). 3, a N. 4, the tree Cynometra ramiflora Lin. (St. & Pl.).

ಕನಕಗಿರಿ kanaka-giri. The mountain Mēru. (Bp. 5, 58; 30, 27).

ಕನಕದಾಸ kanaka-dâsa. N. of a Vaishṇava devotee who composed many so-called dâsapadas, the haribhaktisâra, etc. (C.). ಕನಕನ ಕವಿತ್ವ ತಿಣಿಪರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಕನಕನಗ kanaka-naga. = ಕನಕಗಿರಿ. (Bp. 61, 42).

ಕನಕಲೋಚನ kanaka-lôčana. N. of a demon (Č. Bp. 47, 5).

ಕನಕವೃಷ kanaka-vṛisha. A golden bull (J. 34, 28).

ಕನಕವೃಷ್ಟಿ kanaka-vṛishṭi. A shower of gold (C.).

ಕನಕಾಕ್ಷ kanaka-aksha. = ಕನಕಲೋಚನ. (Č. Bp. 47, 3).

ಕನಕಾದಲ kanaka-adala. = ಕನಕಗಿರಿ. (Śśv. 1, 54).

ಕನಕಾದ್ರಿ kanaka-adri. = ಕನಕಗಿರಿ. (ಮೇರು, ಸುಮೇರು. Mr. 30).

ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷ kanaka-adhyaksha. *A superintendent of the gold, a treasurer.*

ಕನಕಾಭ್ಜನಿಭ kanaka-âbjanibha. That consists of a multitude of lotus flowers: N. of a vṛitta (Čh.).

ಕನಕಾಭಿಷೇಕ kanaka-abhishêka. Honouring a guru, or other venerable persons, by pouring gold coins on his feet or head (C.). ಕಾಮಿಯ್ದೆರದ ಬಸಿರೆ ಕನಕಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೋ? (Prv.).

ಕನಕಾಮ್ಬಕ kanaka-ambaka. = ಕನಕಾಕ್ಷ. (Č. Bp. 47, 2).

ಕನಕಾರವಿನ್ದ kanaka-aravinda. A gold-coloured lotus (J. 24, 13).

ಕನಕಾವಳಿಕೆ kanaka-âlikê. *A golden vase.*

ಕನಕೆ kanakê. *One of the seven tongues of fire* (Mr. 46).

ಕನಗು kanagu. = ಕೆಸ್ಕ, etc. — ಕನಗಿನ ಪುಟ್ಟು. A very troublesome grass of a disagreeable smell, Ischaemum pilosum Wight. (Z.; My.). — ಕನಗಿನ ಮುಳ್ಳು. = ಕನಗಿನ ಪುಟ್ಟು. (Z.; My.).

ಕನಡಕ kanaḍaka. A pair of spectacles (My.; Tu. ಕಣ್ಣದಕ).

ಕನಡಿ kanaḍi. = ಕನ್ನಡಿ. (C.). See Prv. s. ಕನಸು. — ಕನಡಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A small box made of mirror-glass (My.).

ಕನತ kanat. Shining;—desiring. (Bp. 35, 7; Śśv. 1, 54. 58. 69).

ಕನರ್ kanar. 1. (= ಕಸರ್). The taste of something unripe to exist, to be acrid, tart or bitter (ಅಪಕ್ವರಸ Śmd. Dh.).

ಕನರ್ kanar. 2. = ಕಸರು No. 2. An unripe, acrid, tart or bitter taste (Rśv. 10, 29). ಕನರ್ಗಳ್ (Śmd. 52).

ಕನರು kanaru. (= ಕೆಸ್ಕ, etc., ಕಣ್ಪು 2, ಕಮರು 2, etc., ಕಸರು 1). A disagreeable smell, especially that of burning oil (My.). 2, = ಕನರ್ 2. (My.; Tē.).

ಕನಲ್ kanal. 1. = ಕನಲು. To chafe (v. i.), to be angry (ಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; ಕಾಮ Śm. 101; Tē.; J. 5, 25. 31. 39; 8, 24; T.: to burn; T. ಕನಿ, to glow, etc., see ಕನಿ). P. p. ಕನಲ್ದು (Rśv. 8, 116). ಕನಲುತ (Bp. 39, 43; 44, 20).

ಕನಲ್ kanal. 2. Wrath, anger (ಕೋಪ Čt. II, 27; ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಕಾಯ್ದು, ಕನಸು, ಕೋಪ, etc. Śm. 39; T.: fire; ಕನಿದರ್, anger).

ಕನಲು kanalu. = ಕನಲ್ 1. P. p. ಕನಲಿ (Bp. 50, 52). ಕನಲು ಬಹುದೇ? (53, 35). ಕನಲುತ (19, 28).

ಕನಲ್ಕೆ kanalkê. = ಕನಲ್ 2. (ಕೋಪ Čt. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕನಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು Kk. 43; J. 6, 2).

ಕನಸ kanasa. = ಕನಸು. ಕಲ್ಪನೆಯೋ? ಕನಸೋ? (B. 5, 41). ಕನಸದಾಗ ಬಹುದು (5, 42).

ಕನಸು kanasu. = ಕನ q. v., ಕನಸ. (C.). ಕನಸು ಕಾಣುವಿಕೆ, etc. (ವೇದನ Sī. 437). ತಾಪ್ ಇರುಳು ಕಣ್ಣಿರ್ದ ಕನಸರ್ ಆದರ್ಗ ಬೇದಿತ್ತೆ (Bp. 3, 22). ಆ ಕನಸಂ ಕಣ್ಡ (18, 4. 6). ಕಾಣದ ದುರುದ ಕನಸು ಕಣ್ಡಂತೆ (sees in his dream) ಏದಿ ದಾರಿ ಎಮ್ಬು ಕೂಡ. — ಕನಸಿನ ನೆಲ್ಲು ಕನಸಿಯೊಳಗಣ ಗಮ್ಲು (Prvs.). ಆದ ನಿಗೆ ಕನಸು ಬಿತ್ತು, a dream fell on him: he dreamt (C.). See Grj. 4, 78; Bp. 36, 35; 53, 50; Bh. 2, 13, 16; J. 18, 41. — ಕನಸಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. One who neither sleeps nor dreams: a god (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಕನಸುಗಾಣದವ. -ಕಾಣದವ. One who neither knows sleep nor sees dreams: a god. — ಕನಸುಗಾಣದರ ಪಿರಿಯಂ. The head of the deities: Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Śm. 8).

ಕನಾತು kanâtu. A tent wall (My.; Mhr., H.).

ಕನಿ kani. Glow: tender-heartedness; pity, kindness, familiarity (T., M. ಕನಿವು; T., M. ಕನಿ, to glow; to become tender-hearted or compassionate; see ಕನಲ್ 1; *cf.* ಕರ 4?). — ಕನಿಕರ. relt. or dupl. Pity, compassion (C.; B. 4, 89; Si. 72; Tē., T.). — ಕನಿಕರಿಸು. To have compassion on. ಆವನನ್ನು ಕನಿಕರಿಸು (My.).

ಕನಿಕಷ್ಟ kanikashṭa. In S. Mhr., as it would appear, a Tbh. of ಕನಿಷ್ಠ.

ಕನಿಷ್ಠ kanishṭha. *The smallest or least;* the last or worst; very small, inferior, base. 2, the youngest; *a younger brother.* ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ, at the least (My.).

ಕನಿಷ್ಠಕೆ kanishṭhakê. *The little finger.*

ಕನಿಷ್ಠೆ kanishṭhê. *The little finger.*

ಕನೀನ kanîna. *The little finger.* 2, the pupil of the eye.

ಕನೀನಿಕೆ kanînikê. *The little finger.* 2, *the pupil of the eye* (ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯಕಾಕೆ, ಆಂ Mr. 316).

ಕನೀಯಸ್ kanîyas. *Smaller, less; younger;* a younger brother.

ಕನೀಯಸಿ kanîyasi. A younger sister. (My.).

ಕನೀಯಾಂಸ kanîyâṁsa. = ಕನೀಯಸ್, of which it is a Tbh. (Śmd. 108).

ಕನ್ನ kanna. = ಕನ್ನು 2. A stipulated or fixed term of payment, an instalment (S. Mhr.; ವಾಯಿದೆ G.; H.).

ಕನ್ನಿ kanti. 1. = ಕಂದಿ, ಕನ್ದು 1. A cow that has calved (T. ಕಂಡಿ). See ಎಳಗನ್ನಿ, ಕಡೆಗನ್ನಿ, ದರ್ಪಗನ್ನಿ.

ಕನ್ನಿ kanti. 2. A composition of kôru oil and ashes, of a black colour, used to smear over liṅgas and Basava-idols (S. Mhr.).

ಕನ್ನಿ kanti. A female mendicant (ಫಿಕ್ಷುಕ Hit.; Abh. P. 16, after 39).

ಕನ್ನಿಸು kantisu. To extinguish, as a lamp (My.).

ಕನ್ನು kantu. To set, as the sun, etc. (My.; Tu. ಕನ್ನು, to sink, go down; to enter, to pierce; to set, as the sun;—depth; the state of being inclined or bent; see ಕ ದಂಗು 3).

ಕನ್ನು kantu. 1. Happy. 2, Kâma (ಸುರಭಿ, ಕಾಮುನು Nn. 30; ಮದನ Mr. 22). 3, the heart. 4, a granary.

ಕನ್ನು kantu. 2. = ಕನ್ನ. (My.; Tu.). See Prv. s. ಜೊನ್ನು 2.

ಕನ್ನುಕ kantuka. = ಕನ್ದುಕ. A ball for playing with. (Sl. 230; Grj. 3, after 91; 40, 65; Bh. 3, 13, 34; Rây. 13, 78; J. 23, 25).

ಕನ್ನುಪಿತ kantu-pita. Vishṇu (ಕಾಲ Mr. 520).

ಕನ್ನುಮರ್ದನ kantu-mardana. Śiva (Bp. 49, 22).

ಕನ್ನುವೈರಿ kantu-vairi. Śiva (Bp. 43, 23).

ಕನ್ನುಹರ kantu-hara. Śiva (Bp. 17, 9; 52, 45).

ಕನ್ನೆ kantĕ. A bundle, as of grass, straw, etc. (My.; M. ಕಂಡೆ = ಕಟ್ಟು, T. ಕಂಡ್ರ; *cf.* ಕಟ್ಟು 3).

ಕನ್ನೆ kantĕ. Tbh. of ಕಣ್ಣಿ (Śmd. 338; My.; see ಕತ-). ಕನ್ನೆಗೆ ತಕ್ಕ ಜೊನ್ನೆ (Prv.). 2, uselessness, vainness (of words, business, things, as ಕನ್ನೆಮಾತು, etc., My.). — ಕನ್ನೆ ಬಿಸಾ ಡು. To throw one's rags away: to die (My.).

ಕನ್ನೆಗ kantĕ-ga. (Śmd. 237). A man who wears a patched garment.

ಕನ್ನೆ kanthĕ. = ಕಣ್ಣೆ. *A rag, a patched garment,* especially one worn by certain ascetics or mendicants (Bp. 27, 44); a thick cloth made of quilted rags used as a cover at night (ಕಪ್ಪಡಿ Mr. 207; ಜೊನ್ನೆ Sl. 485). 2, *a wall.* See Prv. s. ಮಣ್ಣಸ. — ಕಣ್ಣೆಯ ಕಲ್ಲಿಕಾಫಥಮ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಕಂದ kanda. A young child, male or female (C.; Tĕ. ಕನ್ನ; M. ಕಂಡೆ, a boy; a calf; see ಕನ್ದು 2). It is often used as a term of endearment for grown-up children. See Bp. 2, 54; 37, 50; 47, 20. 24. 38; 58, 22; Bh. 1, 8, 61. 76; 2, 13, 8; J. 11, 2; 13, 55; 18, 20; 19, 24; 28, 59. — ಕಂದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See Prv. s. ತಂದೆ.

ಕನ್ದ kanda. *A bulbous or tuberous root* (ಸಾರಸದ ಗಡ್ಡೆ Mr. 420). 2, *an esculent root, the root of Amorphophallus campanulatus Bl.* 3, a lump, a swelling, a knot. 4, a kind of metre (Čh.; Mr. 366; Kâvy. V., 962). 5, = ಕಂದ, a cloud. 6, the lower part of the neck (T.; Rây. 5, 917). — ಕಂದಗಡ್ಡೆ. = ಕಂದ No. 2. (ಅಕೋರ್ಫಲ್ಲಿ, ಪೂರಣ Sl. 161). 2, the purple-stalked Dragon, Dracontium polyphyllum Lin. (St. & Pl.).

ಕಂದಕ kandaka. A ditch, a trench (Mhr., H. ಖಂದಕ; C.; Tĕ.; B. 3, 72; Sl. 91. 107. 262. 396).

ಕಂದಗೆಕೆ kandagĕkĕ. An empty sack (ಅಮುಗೋಣಿ Mr. 350; Tĕ. ಕಣ್ಡಾಡಿಕೆ = ಕಣ್ಣೆ).

ಕಂದಮೂಲ kanda-mûla. A radish, and other esculent roots (Bp. 18, 19; 34, 7).

ಕಂದರ kandara. *A cave;* a glen, a valley.

ಕಂದರಾಲ kandara-âla. *The tree Hibiscus populneoides* Roxb. (Thespesia populnea Corr., the Portia tree). 2, = ಆಲ್ವಕ No. 1, *a certain tree,* described as *a Pîlu* growing on the hills. See ಆಲ್ವಕಿ.

ಕಂದರಿ kandari. *A cave.*

ಕಂದರೆ kandarĕ. *A cave.*

ಕಂದರೊಳ kandarŏḷa. = ಕಂದರಾಲ No. 1. (St. & Pl.).

ಕಂದರ್ಪ kandarpa. *Kâma, Cupid.*

ಕಂದರ್ಪಜನಕ kandarpa-janaka. Vishṇu. (Č. Bp. 47, 17).

ಕಂದರ್ಪಜಾತ kandarpa-jâta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಂದರ್ಪರಿಪು kandarpa-ripu. Śiva.

ಕಂದರ್ಪರಿಪುಗಣ kandarparipu-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಂದರ್ಪಾರಿ kandarpa-ari. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕಂದಲ್ kandal. ಕಂದಲು. = ಕಂದ್ರಿಣಿ. A small earthen water-vessel (My.; T. ಕಣ್ಡಲ್; Tu. ಕಣ್ಡಲ್).

ಕಂದಳ kandaḷa. The skull. 2, the cheek; the cheek and temple (*cf.* ಕದಪು). See Abh. P. 13, after 133. 3, a new shoot or sprig. 4, gold. 5, war, battle (*cf.* ಕದನ).

ಕಂದಳಿ kandaḷi. *A species of deer* (= ಕದಳಿ). 2, the plantain tree (= ಕದಳಿ). 3, a flag, a banner (= ಕದಳಿ).

ಕಂದವಾಹನ kanda-vâhana. Whose vehicle is a cloud: Indra; N. (Bp. 18, 12).

ಕಂದಾಚಾರ kandâchâra. Military; the native militia; police (My.; Br., H.).

ಕಂದಾಯ (kanda-âya). Tribute; tax, house-tax, land-tax, ground-rent (My.; Tĕ., T., M., Tu.; T. also ಕಪ್ಪಿ, tribute). 2, the space of four months (in astrology, My.; Tĕ.).

ಕಂದಿ kandi. = ಕಂದಿ 1, q. v. See ಎಳಗಂದಿ, ಎಳೆಗಂದಿ, ಕಡುಗಂದಿ, ಕಡೆಗಂದಿ, ದುಷ್ಕಂದಿ, ದರ್ಪಗಂದಿ.

ಕಂದಿ kandi. Root-coloured; whitey-brown, dust-coloured (Mhr.; B. 4, 40; My.).

ಕಂದಿಕೆ kandikĕ. Fading, faded condition, etc. (My.).

ಕಂದಿಲ್ kandil. ಕಂದೀಲ್. A lantern, a globe of glass (C.; Mhr., H. ಕಂದೀಲ, ಖಂದೀಲ).

ಕಂದಿಸು kandisu. To cause to lose one's lustre, etc. (J. 18, 42).

ಕಂದು kandu. 1. = ಕಂದಿ 1, etc. See ಕಡೆಕಣ್ಣು.

ಕಂದು kandu. 2. A calf (ಕಲು, ದನ್ನ Śm. 33; ದನ್ನ 98; ಗೋದನ್ನ Kk. 62; My.; T. ಕಂದು; M. ಕಂಡ್ರ, ಕಂದು; Tĕ. ಕಂದು, an infant, *cf.* ಕಂದ). 3, young plantain trees around the mother-plant (My.; M.).

ಕನ್ದು kandu. 3. The foetus of beasts (C.; T., M. ಕರು; Tĕ. ಕರುವು, ಕರುಪು; *cf.* ಕರಣೆ, ಕಾರುಣ್ಯ 3). ಕನ್ದ ಜಾಲು, (cattle)

to miscarry (C.,=ಕಸ್ಚಿಕ್ಕು). ಕಸ್ಚಿಕ್ಕಿದ ಅನ್ನ (ಅಡತೋಳೆ, ಸ್ರವಿಸ್ಸ ಕೆ Hlâ.). ಕಸ್ಚ ಪಾತಿದ ಅಕಳು (ದೇವತ್ Nr.). ಕಸ್ಚಿಕ್ಕಿಪಾಕಳು (ಅಡತೋಳೆ Mr. 180). ಕಸ್ಚು ಪಾತಿದ ಹಸುವು (ಅಡತೋಳೆ Sl. 321). (*Cf.* Sk. ಕಲನ, ಕಲು, ಕಲೆ? K. ಕಳೆ 2?).

ಕನ್ನು kandu. 4. The top-stone in grinding (ಪೀಡಣಾಗ್ರಶಿಲೆ Śmd. Dh.; ಪೀಡಣಂಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ Śm. 98; Grj. 2, 89).

ಕನ್ನು kandu. 5. To be burnt or scorched by the sun (said of the face) or by fire, to turn black as the body, etc. by exposure to the sun, to be charred (Tě.; T. ಕನ್ದು, ಕಾನ್ದು, ಕರುಗು; R.; *cf.* ಕಮುರು 1, ಕವುರು, ಕಬ್ಬು). 2, to lose one's lustre, colour, or freshness; to wan; to fade; to wither; to wane; etc. (ಗತಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ಮುಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ Śm. 98; My.; Tu., Tě.). ಕೋಗದಿನ್ದ ಕನ್ದಿದವದನ (ಸ್ಫುಟ Sl. 203). ಕಳೆ ಕನ್ದಿ ಕಾನ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುವದು (ಸಿದ್ಧಥ, ವಿರತ 381). ಕನ್ದಿ ಬಡಿಯುವ ಪಾಗೆ ಮಾಡುವ ರೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ಪರ್ಶ, ನಿದ್ದೆ, ಉಪವಧ್ಯ 392). See Bp. 4, 28; 14, 7; 20, 17; 22, 8; 23, 28; 37, 39; 39, 64; 45, 52; 58, 24; Bh. 2, 13, 42; Rśv. 13, after 104; Č. Bp. 47, 44; 50, 27; J. 7, 58; 13, 55; 17, 43; 31, 6; B. 5, 209.

ಕನ್ನು kandu. 6. Discoloration by scorching, dark hue, blackness; want of lustre; a stain (ಕಪ್ Śm. 98; ಕಪ್, ಕಳಂಕು Kk. 45; Tě.). 2, lowness of spirits, grief, sorrow. ಎನ್ನ ಮನಸಿನ ಕನ್ದು ಆರಿದು ದೆನ್ನೊ? (Bp. 45, 35). ಮುನ್ದಲಿ ಕನ್ದು ಕುನ್ದದು (Bh. 1, 8, 20). — ಕನ್ದು ಕವರು. Dejection and ill-humours (Râm. 4, 3, 6). — ಕನ್ದು ಕುನ್ದು. Stains and deficiencies (J. 13, 49; Śśv. 2, 100). ಮನಸಿನ ಕನ್ದು ಕುನ್ದನು ಹಿಸಿಯದಿರು! (Bh. 1, 8, 8). — ಕನ್ದುಗೊರಲು. -ತೊರಲು. Who has a black throat: Śiva (Śm. 2; Kk. 4). — ಕನ್ದುಬೆಳ್ಳಿ. Blackish, impure silver (C.; Tě.).

ಕನ್ದು kandu. *An iron plate or pan for baking cakes, etc.* (ಸ್ವೀಟನಿಕೆ, ಕಾದರಿ Mr. 211).

ಕನ್ದುಕ kanduka. = ಕನ್ದುಕ. *A ball for playing with.*

ಕನ್ದುಗ kanduga. Tbh. of ಕನ್ದುಕ in ಕರಗನ್ದುಗ.

ಕನ್ದುಗಾಣಿ kandu-gâṇa. A man whose eyes are dim (ಪೋಣಾಪೋಣಿ Bhn. 40, o. r. ಮುನ್ದುಗಾಣ).

ಕನ್ದೂರಿ kandûri. A certain Mussulman feast-day (S. Mhr.; T. ಕನ್ದಿರಿ).

ಕನ್ದೆ kandĕ. = ಕನ್ನೆ. A species of plant (ವಿಷಪಾರಿ, ಮುಮುಟಾಗ ದೆ Mr. 149, o. r., in two MSS., ಕನ್ನೆ).

ಕನ್ದೊಳಿ kandôḷi. A receptacle for money, either bag, box or safe (My.; Br. as ಮನ್ದೊಳಿ; H.).

ಕನ್ದ್ಲು kandlu. = ಕನ್ದಲ್. (My.).

ಕನ್ಧ kan-dha. A cloud (Sk.). 2, the neck (Bh. 1, 7, 32).

ಕನ್ಧರ kan-dhara. kan-dhara. (Śmd. 102). Head-bearer: *the neck* (ಕೊರಳು Kn. 51). 2, water-bearer: a cloud.

ಕನ್ಧರೆ kandharĕ. (Śmd. 102). *The neck.*

ಕನ್ನ kanna. 1. A hole made by burglars in a house-wall (ಸುರುಂಗೆ, ಸನ್ಧಿ Hlâ.; ಸನ್ಧಿ, ಸುರಂಗೆ Mr. 226; ಸುರಂಗೆ Sl. 484; C.; Tě., T., M., Tu.; *cf.* ಕನ್ಧ 1 & 2); a chink (My.). ಕನ್ನದ ದಾಗಿಲು (ಸುರುಂಗೆ Nr.). ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು...ಒಬ್ಬ ಸಾವುಕಾರನ ಮನೆಯ ಕನ್ನ ಕೊಡಿದು (B. 3, 41). ಕನ್ನವಿಮುದ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ದುಷ್ಟನ ತನ್ನವಕ್ಕೆ (Prv.). See Bp. 31, 7. 8. 9. 20; ಅಗುಬಿಗನ್ನ, ಗೋಡೆಗನ್ನ, ಕೆಲಗನ್ನ, ಮೊಸರಿಬ್ಬಗನ್ನ; Prv. s. ಕಾಗೆ 2. — ಕನ್ನಗತ್ತಿ. -ತ್ತರಿ. A certain iron instrument of burglars for making holes (C.). — ಕನ್ನಗತ್ತಿ. -ತ್ತಿ. Another instrument of burglars (ಪಿತ್ತಿಜಾರ್ Mr. 226, o. r. ಪಿತ್ತಿಪೆನ್ನ; C.). ಇದರು ತಮ್ಮ ಕೆಮ್ಮೆಯಗಿನ ಕನ್ನಗತ್ತಿಯಿನ್ದ ಇದರನ್ನು ಇಬ್ಬಿದು (B. 3, 101). — ಕನ್ನಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A house-breaker (ಸನ್ಧಿಚರ Mr. 226). — ಕನ್ನಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಕನ್ನಗಳ್ಳ. (C.; ಭಾಷ್ಯದ ಟೆಬ.). — ಕನ್ನದಗಡಿ. -ಗಡಿ. A pin for making holes in a wall (Bp. 31, 29). — ಕನ್ನದ ಮೊಮ್ಮ. N. (Bp. 31, 7). — ಕನ್ನದ ಮೊಮ್ಮದೇವ. N. (Bp. 31 sum.; 31, 1; 61, 9). — ಕನ್ನದ ಮೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2). — ಕನ್ನದಮ್ಮಾವಿ. -ಂ-ವಾವಿ. N. of a village in Mysore. ಕನ್ನದಮ್ಮಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬುರ ತೆತ್ತು ಕೊಣ್ಣತೆ ಬಲುಮುರಿಯಲ್ಲಿ ದಲ್ಲುಮುಬ್ಬ ಕಳ್ಳಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಕನ್ನಾಕವ್ವ. Burglary (My.). — ಕನ್ನಾಮೋರಿ. = ಕನ್ನಾಕವ್ವ. (My.).

ಕನ್ನ kanna. 2. = ಕೆನ್ನೆ. (My.).

ಕನ್ನ kanna. Tbh. of ಕಣ್ಣ (Śmd. 350).

ಕನ್ನಗಾಲಿ kanna-gâḷa. A burglar (My.).

ಕನ್ನಡ kannaḍa. See s. ಕರ್ 2.

ಕನ್ನಡಿ kannaḍi. = ಕನವಿ. A looking-glass, a mirror (ಆದರ್ಶ, ದರ್ಪಣ, ಮುಕುರ Hlâ., Nr.; Sl. 231; ಆದರ್ಶನ, ದರ್ಪಣ, etc. Mr. 205; ಮುಕುರ Nn. 102; ಕೆಮ್ಮಿಡಿ Čt. I, 98; Kk. 62; ಕೆಮ್ಮಿಡಿ, ಚಿಲ್ಲಿ Śm. 64; C.; Tu.; T., M. ಕಣ್ಣಾಡಿ); a pane of glass (C.; B. 5, 296); a lense of spectacles (C.; and in a plural sense); a pair of spectacles (My.; Tu.; T. also ಕಂಜ, ಕಂಜನ, mirror; *cf.* Sk. ಕರ್ಕರ). ಕನ್ನ ನೋಡಲಿ ಎನ್ನು, ಕನ್ನಡಿಯು ಕರೆವುದೇ? ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬ್ಹ್ಮಾನವಮಿಸಿದ ಮುಖಾತ್ಮನು ಕನ್ನಡಿಯನ್ತೆ (Sp.). ಕುರುವಿನ ಕೆಮ್ಮಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೆಮ್ಮಿನ ಪಾಗೆ (Prv.). See Śmd. 109. 113. 155; Abh. P. 11, 20; Bp. 1, 33; 36, 26. 45; 42, 35; 51, 32. 83; 60, 40; Bh. 1, 8, 63; Rśv. 6, after 11; 13, 63; J. 3, 17; 17, 24. 37; Č. Bp. 5, 2. 51; Abhâ. 1, 4; Bhâgavata 1, 1, 10; Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7; ನಡೆಗನ್ನಡಿ, ಮುಖ-, ಮುಸುಗು-, ದನ್ತ-, ರಾಮುಗನ್ನಡಿ. — ಕನ್ನಡಿಗೋಡೆ. A wall covered with mirrors (ಕನ್ನಡದ Čt. II, 63; Śs.). — ಕನ್ನಡಿಬಳೆ. A bracelet of lac in which small bits of a mirror are set (C.). — ಕನ್ನಡಿವಿಡು. -ಪಿಡಿ. To seize or take a mirror (J. 17, 46). — ಕನ್ನಡಿಯ ರಳು. A piece of a mirror, *e. g.* that used by barbers (S. Mhr.). 2, a lense of spectacles (My.). — ಕನ್ನಡಿಹಾವು. (My.). The snake Dabola russellii (?; *cf.* ಉದುರುಬ್ಬಲಾವು).

ಕನ್ನಡಿಗ kannaḍiga. A man of the Kannaḍa country (My.). It is considered to be a Tbh. of ಕರ್ಣಾಟಿಕ (Mr. 382).

ಕನ್ನಡಿಗಿತಿ kannaḍiga-iti. (Śmd. 244). A Kannaḍa woman.

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 1. To mirror: to appear (Abh. P. 9, 191); — to cause to appear (11, 87).

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 2. To translate into Kannaḍa (Bp. 1, 16; My.).

ಕನ್ನವಡ kanna-paḍa or **-maḍa.** A wall covered with mirrors (ಕನ್ನಡಿಗೋಡೆ Čt. II, 63; Śs.; Abh. P. 9, after 187).

ಕನ್ನವಳೆ kannavuḷĕ. = ಕನ್ನೆಳೆ. Tbh. of ಕನ್ನಕುಪ್ಪೆ (Hlâ.).

ಕನ್ನವುರ kannavura. Tbh. of ಕರ್ಣಪುರ (Śmd. 380; Ćt. II, 15; Kk. 27; Śm. 27. 72). ಉಮ್ಮು ತೋಳದ ಕನ್ನವುರಂ (Śmd. 75).

ಕನ್ನಿಕೆ kannikĕ. Tbh. of ಕನ್ಯಕೆ (Śmd. 351. 359; ಕೂಸು Ss.; My.). See Śmd. 109; ಕಲಿಗನ್ನಿಕೆ. — ಕನ್ನಿಕೆಗಣ್ಣ. = ಕನ್ಯಾಪತಿ. (Dhw.).

ಕನ್ನೆ kannĕ. See ಮೂಡಲಿಗನ್ನೆ, ಪೊನ್ನಗನ್ನೆ.

ಕಪ್ಪೆ kannĕ. Tbh. of ಕನ್ಯೆ (C.). ಎನಿತು ಆತಿಶಯಮನ್ ತಾಳ್ದುದು ಈ ಕನ್ನೆಯಸ್ವಂ (Śmd. 128). See Bp. 12, 6. 2, o. r. of ಕನ್ಯೆ, q. v. — ಕನ್ನೆಗಿಡ. A young tree that has not yet borne any flowers and fruits (C.). — ಕನ್ನೆಮೂಡ. An upstair room for maidens (Abh. P. 4, after 81). — ಕನ್ನೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A girl, a virgin (J. 29, 30).

ಕನ್ನೆತನ kannĕtana. Maidenhood, virginity (My.).

ಕನ್ನೋಜ kannōja. = ಕನ್ನಕುಬ್ಜ, etc. (Bp. 6, 19).

ಕನ್ಯಕಾಜಾತ kanyakâ-jâta. *Born of a young and unmarried woman.*

ಕನ್ಯಕುಬ್ಜ kanya-kubjŏ. = ಕನ್ನಕುಬ್ಜ, etc., ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜ. *N. of an ancient city in the North of India,* Kanoj.

ಕನ್ಯಕೆ kanyakĕ. ಕನ್ಯಕಾ. = ಕನ್ನಿಕೆ. *A girl, a maiden; a young virgin.*

ಕನ್ಯಸೆ kanyasĕ. *The little finger.*

ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜ kanyâ-kubjŏ. = ಕನ್ಯಕುಬ್ಜ. (My.).

ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ kanyâ-kumâri. The youthful goddess: Durgâ. 2, N. of a river, where Pârvatî is said to have done penance (S. Mhr.). 3, cape Comorin (My.; T.).

ಕನ್ಯಾದಾನ kanyâ-dâna. Giving a girl in marriage (without taking any fees, C.). 2, kanyâ-âdâna, receiving a girl in marriage.

ಕನ್ಯಾಪತಿ kanyâ-pati. A daughter's husband. See ಕನ್ನಿಕೆಗಣ್ಣ.

ಕನ್ಯಾಪರಿಣತೆ kanyâ-pariṇatĕ. A very proficient maiden (Abh. P. 4, 82).

ಕನ್ಯಾಪುತ್ರ kanyâ-putra. *The offspring of an unmarried girl.*

ಕನ್ಯಾರ್ಥಿ kanyâ-arthi. A man who asks for a maiden in marriage (J. 9, 6. 7; My.).

ಕನ್ಯಾವರಣ kanyâ-varaṇa. Choice of a bride (Râm. 1, 16, 46; J. 31, 15).

ಕನ್ಯಾವ್ರತ kanyâ-vrata. A vow of virginity (S. Mhr.).

ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ kanyâ-śulka. The purchase-money of a maiden (J. 27, 29; My.).

ಕನ್ಯೆ kanyĕ. ಕನ್ಯಾ. = ಕನ್ನಿ. *A girl, a maiden, a virgin; a daughter* (ಕೊಡಗೂಸು, ಕುಮಾರಿ IIIś.; Mr. 302). 2, Durgâ. 3, the sign of the zodiac Virgo.

ಕಪ kapa. = ಕಲು, ಗಪ, etc. Imitation of the sound emitted in eager gulping. — ಕಪಕಪ. rep. with the sound ಕಪಕಪ: quickly or greedily (C.). — ಕಪಕಪಗು. rep. = ಕಪಕಪ. (C.). ಎನ್ನಾ ಮೂಂಸವಿದ್ದರೂ ತೋಳಗಳು ಉದಸ್ಸು ಕಪ ಕಪಗು ತಿನ್ದು ಬಿಡುತ್ತವೆ (B. 5, 253).

ಕಪ kapa. Tbh. of ಕಪ (Śmd. 338).

ಕಪಟ kapaṭa. = ಕಟುಮಿ, ಕಪಡ. *Fraud, deceit, dissimulation, hypocrisy, falsity, disguise* (ಕೆಯ್ವಡ, ಕೆಯ್ತು, ಬಯ್ತುಳ Śm. 52; Kk. 66; ಕೆಯ್ವಡ Ćt. I, 39; ಗಾಸು Bhn. 23). — ಕಪಟಮಾತು. A dissembling word or speech (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Ćb.; My.).

ಕಪಟಕೃತ್ಯ kapaṭa-kṛitya. A deceitful act (ಕೈಸಿಕ Bhn. 9).

ಕಪಟಗಾರ kapaṭa-gâra. A deceitful man, a hypocrite (My.). Feminine: ಕಪಟಗಾರ್ತಿ (My.).

ಕಪಟತನ kapaṭatana. Deceitfulness (ವಸ್ತ Ćb.; My.). See ಕೃಪಟತನ.

ಕಪಟತ್ವ kapaṭatva. = ಕಪಟತನ. (Dp. 31, 5; My.).

ಕಪಟವೇಷ kapaṭa-vêsha. Assuming a false dress or appearance; disguise. (C.).

ಕಪಟಶಬರ kapaṭa-śabara. Śiva (Śiv. 4, 39).

ಕಪಟಸ್ಥ kapaṭa-stha. = ಕಪಟಗಾರ. (C.). Feminine: ಕಪಟಸ್ಥಳು (C.).

ಕಪಟಹೃದಯ kapaṭa-hṛidaya. A man who has a deceitful, dishonest mind (ಕಡುಮ Bhn. 61; My.).

ಕಪಟಾತ್ಮ kapaṭa-âtma. Deceitfulness (Bp. 41, 9, neuter). 2, a deceitful man (S. Mhr.).

ಕಪಟಿ kapaṭi. = ಕಪಡಿ 2. A fraudulent, deceitful, dishonest, hypocritical person (C.). See Bp. 38, 69; 40, 54. 63; 51, 40; B. 5, 39; Prv. s. ನೀ.

ಕಪಟಿಕ kapaṭika. = ಕಪಡಿಕೆ 2. Acting deceitfully, dishonest; — fraud.

ಕಪಟೆ kapaṭĕ. = ಕಪ್ಪಟೆ, etc. See ಕಣ್ಣು-.

ಕಪಡ kapaḍa. An article of apparel, cloth (C.; H.).

ಕಪಡಿ kapaḍi. A sort of cloak dyed with kâvi and worn by liṅgâyita priests or ascetics (S. Mhr.; Mhr. ಕಫನಿ); a similar one of whatsoever colour, for children (S. Mhr.).

ಕಪರಿ kaparĭ. = ಕಪ್ಪರಿ No. 2. Tbh. of ಕಪರ್ದ. A beggar's bowl (My.).

ಕಪರ್ದ kaparda. = ಕಪಡ 1, ಕಪಡೆ. *A small shell or cowrie used as a coin or as a die in gambling, Cypraea moneta* (ಪಡಾವು, ಕಪಡೆ Mr. 412). 2, *braided and knotted hair, especially that of Śiva.*

ಕಪರ್ದಕ kaparddaka. = ಕಪರ್ದ No. 1. See ಕಪಡಿಕೆ 1.

ಕಪರ್ದಿ kaparddi. Having braided and knotted hair; *Śiva.* 2, sign for a metrically long letter (Ćb.).

ಕಪಲಿ kapali. ಕಪಲೆ. = ಕಪಿಲೆ 1, ಕಪಿಲೆ 2, ಕಪ್ಪಲೆ. An apparatus for raising water, consisting of pulley, rope and leathern bucket, worked by oxen on an inclined plane (S. Mhr.; My. ಕಪಲೆ; Tĕ. ಕಪಿಲೆ; T. ಕಪಿಲ್ಲೆ; Tu., T., M. ಕಪ್ಪಿ, a pulley = Arabic qabb; Tu. ಕಪಿ). ಕಪಲಿ (ಕಪಲೆ) ಹೊಡೆ, to draw water by means of the kapali (C.; M. ಕಪ್ಪಿ ಬಂಡ್ಕೆ). — ಕಪಲಿ (ಕಪಲೆ) ಬಾವಿ. A well fitted with the kapali (C.).

ಕಪಾಟ kapâṭa. = ಕವಾಟ. *The leaf or panel of a door; a door.* 2, an almira (My.).

ಕಪಾಯಿ kapâyi. = ಕಪಾಯಿ, ಕಪಾಯಿ. A gown reaching to the ancles (Br., H.); — a dress for idols (My.).

ಕಪಾಲ kapâla. 1. *The fragment of a vessel, a potsherd.* 2, *the skull, the cranium* (Bp. 57, 22). 3, either half of a water-jar. 4, a cup, a jar, a pot, a cover, a lid; a beggar's bowl.

ಕಪಾಲ kapâla. 2. Tbh. of ಕಪೋಲ. (C.).

ಕಪಾಲಧರ kapâla-dhara. = ಕಪಾಲಭೃತ್. Śiva (Mr. 12).

ಕಪಾಲಭೃತ್ kapâla-bhṛit. Who wears skulls: *Śiva.*

ಕಪಾಲಹಸ್ತ kapâla-hasta. Having a skull in his hand (in which he collects alms): Śiva (My.).

ಕಪಾಲಿ kapâli. 1. Having skulls, etc. 2, *Śiva*. — ಕಪಾಲಿ ವಿದ್ಯೆ. N. (Bp. 52, 10).

ಕಪಾಲಿ kapâli. 2. Tbh. of ಪಕಾಲಿ (S. Mhr.).

ಕಪಾಲಿಕೆ kapâlikĕ. = ಕಪಾಲ, ಕಪಳಿಗೆ 1. (Sk.).

ಕಪಾಲಿನಿ kapâlini. A woman of low caste, daughter of a mother of the brahmanical caste and a fisherman father. (J. 5, 58);—a śakti of Śiva (Śĕv. 3, 12).

ಕಪಿ kapi. *A monkey.* ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ, ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಮಾಗೆ (Prv.). —ಕಪಿಮುಜಿ. N. of a plant. See Sl. s. ಉಜಿಮೆ and ತುಜಿಮೆ.

ಕಪಿಕಚ್ಚು kapi-kaccĕu. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಕಪಿಕೇತು kapi-kĕtu. Having a monkey on his banner: Sugriva (Abh. P. 10, 3).

ಕಪಿಚ kapiča. = ಕಪಿತ. Incense, storax or coarse benzoin (ಭಾಗು Mr. 335; Sk. ಕಪಿಜ, ಕಪಿತ).

ಕಪಿಂಜಲ kapiñjala. = ಕವಿಂಜಳ, etc. *A bird, the francoline partridge* (ಮಾಪುಗೆ Mr. 177).

ಕಪಿತ್ಥ kapittha. *The elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr. (ಬೆಳದ Mr. 115; ಬೆಳದುಲಿಸ G.).

ಕಪಿಧ್ವಜ kapi-dhvaja. A banner on which is the figure of a monkey (J. 12, 16). 2, having a monkey as his symbol, his ensign or arms: Arjuna (Sk.; My.).

ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲ kapidhvaja-kula. The race that has a banner as its ensign on which is the figure of a monkey (Abh. P. 10, after 2).

ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲಧ್ವಜ kapidhvajakula-dhvaja. Sugriva (Abh. P. 10, after 2).

ಕಪಿನಿ kapini. = ಕಪಿಲೆ. The name of a river near Mysore (My.). 2, N. (My.).

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ kapi-mushṭi. A monkey-fist: firm grasp (avarice, obstinacy). ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಗಾಣ kapimushṭi-gâṇa. An avaricious, or obstinate, fellow (My.).

ಕಪಿಲ kapila. = ಕವಿಲ್, ಕವಿಲು, ಕವಿಳು. Monkey-coloured: *brown, tawny.* 2, N. of a ṛishi, the founder of the sâṅkhya philosophy (Mr. 77. 258).

ಕಪಿಲವರ್ಣ kapila-varṇa. A brown or tawny colour (ಕವಿ ವರ್ಣ Ct. II, 74).

ಕಪಿಲೆ kapilĕ. 1. = ಕವಿಲೆ, etc. (My.; Sl. 90. 103).

ಕಪಿಲೆ kapilĕ. 2. = ಕವಿಲೆ, ಕವಿಲೆ 1. A brown cow; a fabulous cow of the Purâṇas. (ಶೆಮ್ದ. 150, o. r. ಕವಿಲೆ). 2, *a tree, a kind of Dalbergia sissoo, or the Dalbergia sissoo itself.* 3, *a sort of perfume* (ದೇವಾವಜೀಣ G.). 4, *the female elephant of the south-east.* 5, N. of a river (Sk.; My. = ಕವಿನಿ). — ಕಪಿಲೆಯಸಡ. A brown bull stamped with a liṅga and left to roam about at liberty, etc. (My.).

ಕಪಿಲೇಶ kapila-tîa. N. (Bp. 58, 11).

ಕಪಿಲೇಶ್ವರ kapila-tîvara. N. (Bp. 10, 5).

ಕಪಿವಲ್ಲಿ kapi-valli. *A climbing plant, Scindapsus officinalis* Sweet. (ಪೊಸ ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಕಪಿವೃಷಭ kapi-vṛishabha. Vâli (Râm. 4, 5, 10), or Sugriva, or Hanumant.

ಕಪಿಶ kapiśa. Monkey-coloured: *brown, reddish-brown, dark-brown* (ಬ್ಯಾಡ, ಪಸರುಗೆಮ್ಪು Mr. 448). 2, incense, storax or coarse benzoin (see ಕಪಿಚ).

ಕಪಿಶೀರ್ಷ kapi-śîrsha. A monkey's head (ಕಪಿಮುಸ್ತಕ, ಮುಳ್ಳಿನ ತಿರ Nn. 149). 2, *the upper part or coping of a wall; a merlon of a fort* (ಕೋಟೆಯುಗ್ಗ, ಕೋಟೆಯ ತಿಣಿ 149; ಕೋಟೆ ಯುಗ್ಗ Mr. 466).

ಕಪಿಪಣ್ಣ kapiṭana. *The hog-plum, Spondias mangifera* (ಅಮ್ಮಿನಿಯ ಗಿಡ G.). 2, *the plant Thespesia populnea* Corr. (Hibiscus populneoides Rox.). 3, *the Acacia sirisa.*

ಕಪೀಂದ್ರ kapi-indra. = ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠ. The chief of the monkeys, etc. (Râm. 4, 8, 5).

ಕಪೂಯ ka-pûya. Smelling badly; disgusting, disagreeable. (G.).

ಕಪೋತ kapôta. *A dove, a pigeon* (see ಮೋಜಗು). 2, pigeon-holes, a dove-cot (ವಿಜಿಲ, ಪಿಜ್ಜಿಗೆ Mr. 200; see Bp. 18, 38).

ಕಪೋತಪಾಲಿ kapôta-pâli. *A dove-cot.*

ಕಪೋತಪಾಲಿಕೆ kapôta-pâlikĕ. *A dove-cot.*

ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ kapôta-aṅghri. *A kind of perfume.*

ಕಪೋತಾಂಜನ kapôta-aṅjana. *Antimony.*

ಕಪೋಲ kapôla. = ಕಪಾಲ 2. *A cheek.*

ಕಪ್ಪ kappa. 1. = ಕಪ್ಪ 7. Tribute (ಕೊಟ್ಟಜ ಶೆಮ್ದ. II; ಒಟ್ಟಜ ಶೆಮ್. 38; ಕೊಟ್ಟು ಒಡದ Mr. 267; ಕೊಟ್ಟಜ Kk. 84, o. r. ಒಟ್ಟಜ; ದಣ್ಣ Sl. 416; C.; Tĕ., T., M., Tu.; see T. s. ಕಪ್ಪಾಯು and *cf.* Sk. ಕರ). See Sl. 266; Bp. 23, 21; 27, 29; Bh. 2, 4, 7; Rśv. 5, after 19 & after 22; 5, 127; 6, 35; J. 17, 10; 25, 12; 29, 22; B. 4, 116. — ಕಪ್ಪಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take tribute (Abh. P. 10, after 156). — ಕಪ್ಪಗಾರಕೆ. -ಕಾರಕೆ. dupl. (ಕಾರಕೆ, ಪಗಡಿ, ಪಸಾಯು, ಪಂಡ G.; My.).

ಕಪ್ಪ kappa. 2. = ಕಪ್ಪ 2. (My.).

ಕಪ್ಪ kappa. 3. = ಕಪ್ಪವೆ 1. — ಕಪ್ಪಕಪ್ಪನೆ. rep. Extreme blackness (J. 28, 41).

ಕಪ್ಪ kappa. 4. A ring of gold or silver-wire for the wrist or foot, worn as an ornament or as the sign of a vow (My.).

ಕಪ್ಪಗೆ kappu5-agĕ 4. = ಕಪ್ಪವೆ 1. (My.).

ಕಪ್ಪಟ kappaṭa. = ಕಪ್ಪಡ. See ಮೋಣಗಪ್ಪಟ.

ಕಪ್ಪಟಿ kappaṭĕ. = ಕಪಟಿ, ಕಪ್ಪಡಿ, ಕಪ್ಪಡೆ, ಕಪುಟಿ, ಕಪ್ಪುಟಿ. See ಕಣುಕಪ್ಪಟಿ, etc. (*Cf.* ಗಪ್ಪಿಡಾಯಿ).

ಕಪ್ಪಡ kappaḍa. = ಕಪ್ಪಟಿ. Tbh. of ಕಪರಿ. (ಉಂಡೆ ಕೆ.; Tĕ., T.: cloth). ಒಪ್ಪಿಡಾಗುಮಂ ಸಿತಗಿನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (ಶೆಮ್ದ. 70). ಕಾಣಿನ ಕಪ್ಪಡದಿಂ ಉಟ್ಟು (Bp. 29, 3). ಧೌತಕಪ್ಪಡ (43, 27). See Abh. P. 6, after 35; Bp. 47, 25; ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ, ನೀರಿಗಪ್ಪಡ.

ಕಪ್ಪಡಿ kappaḍi. = ಕಪ್ಪಟಿ, etc. See ಕಣ-.

ಕಪ್ಪಡಿ kappaḍi. (ಶೆಮ್ದ. 48). Tbh. of ಕಪರಿ. (See ಅಪ್ಪಡ). —ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮ. N. of the confluence of the rivers Kṛishṇa and Malâpahari, and of a village there (S. Mhr.). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ತ್ತೇಶ್ವರ. N. (Bp. 3, 28; 4, 48). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. N. (Bp. 4, 56).

ಕಪ್ಪಡಿಗ kappaḍiga. Tbh. of ಕಾಪರಿಗ. ಕಪ್ಪಡಿಗರ ದೇವಮಾರ್ಗ (ಮರಾ Kr.).

ಕಪ್ಪಡೆ kappaḍĕ. = ಕಪ್ಪಟಿ etc. See ಕಣ್ಣಪ್ಪಡೆ.

ಕಪ್ಪನೆ kappu5-anĕ. 1. = ಕಪ್ಪಗೆ, ಕಪ್ಪಾನೆ. Black, blackly; black colour, blackness. ಕಪ್ಪನೇ ದಸ್ತು (ಬಾಯಲು Sl. 456). ಉದ್ದಣಾಜ ಕಪ್ಪನೇ ಬಾಯ ಮುಟ್ಟುಗೆಯದನು (ಕೇತರ, etc. 197).

ಕಪ್ಪನೆ kappanĕ. 2. = ಕಪುಕ್ಕನೆ, etc. (C.).

ಕಪ್ಪರ kappara. 1. Tbh. of ಕಪುರ. (S. Mhr.; ಸಾಡರಿ, ಸೋಪು ರೆ.).

ಕಪ್ಪರ kappara. 2. = ಕಪ್ಪರೆ, ಕೊಪ್ಪರ. Tbh. of ಕರ್ಪರ (or ಖರ್ಪರ). (Tē. ಕಪ್ಪೆರೆ, T. ಕಪ್ಪರ್ಕೆ). — ಕಪ್ಪರಕಾಯಿಲೆ. = ಗುಣ್ಯಾಗಪ್ಪರ ಕಾಯಿಲೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಕಪ್ಪರಿ kappari. Tbh. of ಕರ್ಪರಿ (or ಖರ್ಪರಿ). 2, = ಕವರಿ, q. v. (My.). — ಕಪ್ಪರಿತುತ್ತು. (ಖರ್ಪರಿ, ದಾರ್ವಿಕೆ, ತುತ್ತು, ಕ್ವಾಥೋಪ್ಯದ Nr.).

ಕಪ್ಪರೆ kapparĕ. = ಕಪ್ಪರ. A large potsherd (My.).

ಕಪ್ಪಲ್ kappal. ಕಪ್ಪಲು. = ಕಪ್ಪು 2. ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ದೂಡಿದ ಕವ್ವಲು ದುಷ್ಟಾವವುಗಳು (ದಾರಿ Si. 272). — ಕಪ್ಪಲ್ಲರಿ. The jackal, Canis aureus (Gx.). — ಕಪ್ಪಲುನರಿ. The Bengal fox, Canis (vulpes) bengalensis (Bd.).

ಕಪ್ಪಳಿ kappaḷi. (Śmd. 48).

ಕಪ್ಪಾನೆ kappuṣ-āṇĕ 4. = ಕಪ್ಪನೆ 1. (My.).

ಕಪ್ಪು kappu. 1. To dig (ಖನನ Śmd. Dh.; T. ಕಲ್ಪು, to dig with a small stick; *cf.* ಕವಂಗು 3, ಕಪ್ಪು, ಕನ್ನ 1, ಗಬ್ಬರಿಸು).

ಕಪ್ಪು kappu. 2. = ಕಪ್ಪ 2, ಕಪ್ಪಲು. A hole in the ground, a pit (ನಿಮ್ನ Śm. 100; My.; Tu. ಕರ್ಪ; Tē. ಕಾಪು, a pit or well; *cf.* ಕಪ್ಪ 3 ?). — ಕಪ್ಪಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A hole for catching elephants. ಆನೆಯು ಹಿಡಿಯುಬೋಕ್ಕರ ದೂಡಿದ ಕಪ್ಪಗುಡಿ (ದಾರಿ, ಗಜಬಂಧನ Nr.).

ಕಪ್ಪು kappu. 3. To cover; to spread, to extend; to overspread; to surround (Tē., T., M. ಕಪ್ಪು, ಕಮ್ಮು; R.; *cf.* ಕವಿ 1).

ಕಪ್ಪು kappu. 4. A sign, a banner (ದಾರಿ, ಕೇತು, ಧ್ವಜ, ಲಿಂಗ, ನಿಮಿತ್ತ Nr.).

ಕಪ್ಪು kappu. 5. = ಕರ್ಪ. Blackness; the colour black or dark-blue; black; collyrium; ink (ನೀಲ Nr.; ಕಾಲ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 443; ನೀಲ 511; ಕೃಷ್ಣ 519; ಕರಿ Ct. I, 21, o. r. ಕರೆ; ಅಸಿತ Nn. 14. 42; ದಾಮು 24; ಕೃಷ್ಣ 45. 47; ಕೌಂಡಿನ, ಕರಿಮು 76; ಮುಸಿ Si. 485; C.; Tē., T., M., Tu.). ಕಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಕೆಮ್ಮು (ಧೂಮ್ರ); ಕಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಮಣ್ಣಿಂ (ಕಷಾಯ, ಕಷಿಲ, ಕಷ್ಯ, ಸಿಂಗ, etc.); ಕಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನಮಣ್ಣಿಂ (ಶ್ಯಾಮ, ಕಪಿಶ Nr.). ಮಸ್ಸಮಣ್ಣಾಲದ ನಡುವಣ ಕಪ್ಪ (ಮ್ಯಗ, ಆಲಿ, etc. Hlā.). ಕಪ್ಪೆಲ್ ಇರ್ದ ನೆಮ್ಮಿಲ್ (ಕುಮುದ Mr. 420). ಎಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಆವೆ (B. 1, 15). ಕಪ್ಪಿಣದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಅರಿಯುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪಾ ಆಣಿಪ ಸುಬ್ಬಗುರು ಳ್ (Bp. 4, 29). ಮಿಸುಪ ಕಪ್ಪಿನ ಬಾಸೆಯಂ ಧಾವಿಸುವಂ (42, 23). ಕಪ್ಪ ಹಿಡಿದ ಆಳುಂಕರಾಂಜನದ ಒಪ್ಪವನ್ನಡಿ (44, 2). ಆಳಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಬಾಲು ಕಪ್ಪೇ? (Prv.). See Bp. 35, 13; 54, 35; Si. 40. 205. 206; J. 5, 55; 17, 14; 18, 34. 35; ಎಳೆಗಪ್ಪ, ಬಯಕೆಗಪ್ಪ. — ಕಪ್ಪಗಸೆ. -ಆಗಸೆ. = ಎಕ್ಕಗಸೆ. (My.). — ಕಪ್ಪಕಾರ್ಲೆ. A shrubby plant, Justitia ecbolium L. (St. & Pl.). — ಕಪ್ಪಗೊರಲು. -ಕೊರಲು. Who has a black throat: Śiva (Bp. 18, 72). — ಕಪ್ಪಬಣ್ಣ. The colour black or dark-blue (ಕೃಷ್ಣ, ನೀಲ, ಅಸಿತ, ಶ್ಯಾಮ, ಕಾಲ, etc. Si. 51; B. 5, 215). — ಕಪ್ಪದೊಣ್ಣೆ. = ಕಪ್ಪಕಾರ್ಲೆ. (St. & Pl.).

ಕಪ್ಪು kappu. 6. Flesh, meat (S. Mhr.; *cf.* ಕಣ್ಣ 2, ಕಪ್ಪ 3 ?).

ಕಪ್ಪು kappu. 7. = ಕಪ್ಪ 1. ಕಪ್ಪನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣು (B. 5, 67). — ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ. = ಕಪ್ಪ ಗಾಣಿಕೆ. (Cb. 27). — ಕಪ್ಪಗಾಣಿಕೆ. = ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ. (B. 5, 110).

ಕಪ್ಪರ kappura. (Śmd. 191). = ಕಪ್ಪರ 1, ಕಪ್ರ. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ (Śmd. 381; Ct. II, 8; Kk. 94; B. 4, 70). — ಕಪ್ಪರಗರಡಗೆ. -ಕರಡಗೆ. Tbh. of ಕರ್ಪೂರಕರಂಡಿಕ (Śmd. 381). — ಕಪ್ಪರದ ಳಕು. -ನಳಕು. Camphor-crystal (Cp. 7, after 92).

ಕಪ್ಪೆ kappĕ. A frog (ಮಣ್ಣಿಕ, ಪ್ಲವಗ, ಪ್ಲವಗ, ಭೇಕ, ದಾಲುರ, etc. Hlā., Nr., Mr. 411; Si. 89. 410; ಭೇಕ Nn. 10. 18; ಪ್ಲವಂಗ 46; C.; Tē., Tu.; T. ತವಕ್ಕೈ, ತವಕ್ಕಕೈ, ತವಳೆ). ಕಪ್ಪೆಗಳು ನಿಮಾನುಗಳು ಇಪ್ಪದುದು ತೀರ್ಥದೇ? (Sp.). ಸರ್ಪಕ್ಕ ಬಾಯ್ ಪೆಡೆಯು ಸೆರಗಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನೆ (Sp.). ಉಪ್ಪಿದ ಕಪ್ಪೆ ಆಕೆ ನುಂಗೀತೇ?—ಕಪ್ಪೆ ಹೂಗಿ ಮಡೆ ಬರಿಸಿದನ್ನೆ.—ಕಪ್ಪೆಯ ತುದಾಗಾ ಕೊಟ್ಟು ದಾಗೆ (Prvs.). See ಮಣ್ಣುಗಪ್ಪೆ, ಹೆಣ್ಣಗಪ್ಪೆ. — ಕಪ್ಪೆಕೀಲು. A padlock (S. Mhr.). — ಕಪ್ಪೆಕುರ. A boil in the shape of a frog's body (C.). — ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು. A bivalve shell, one half of which is occasionally used for giving babies milk to drink (ತಮುಳ, ಚಲುಮತ್ತೆ Si. 89; C.; B. 5, 184). — ಕಪ್ಪೆದಿಗ. = ಕಪ್ಪೆಕೀಲಿ. (C.). — ಕಪ್ಪೆರೊಟ್ಟಿಗಿಡ. A spreading herb, Malva rotundifolia L. (Z.). — ಕಪ್ಪೆಹುಣ್ಣು. A spreading sore in the palm of the hand, on the sole of the foot, etc. (S. Mhr.).

ಕಪ್ರ kapra. = ಕಪ್ಪರ. (ಧವಲ, ಸಿತಾಭ, ಹಿಮಾಂಶು Cb.).

ಕಫ kapha. = ಶಮ. *Phlegm* (ಆತಿಗುಡು Mr. 386).

ಕಫಣಿ kaphaṇi. *The elbow.*

ಕಫಿ kaphi. *Phlegmatic;* filled with mucus.

ಕಫೋಣಿ kaphôṇi. *The elbow.*

ಕಫೋಳಿ kaphôḷi. = ಕಫೋಣಿ. (ಮೊಣಕೆಯ Mr. 323).

ಕಬ್ kab. 1. = ಕರ್, etc. Blackness. — ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ. A rosefinch, a starling (Pr.; My.; Bh. 1, 20, 53; Śiv. 3, 33; ಕೃಶರ Si. 173, sic!). — ಕಬ್ಬಳಿ. = ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. A black creeper with very strong fibres, used in tying the bamboos under a thatch, etc. (My.). — ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಕಬ್ಬಳಿ, ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. (ಕ್ಷಗಥಕ್ಷ Mr. 147 in two MSS., o. r. ಕ್ಷಗಥಕ್ಷ). — ಕಬ್ಬುನ. -ಪುನ. See separately. — ಕಬ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಕಾರ್ಬೊಗೆ. Black smoke (Bh. 1, 20, 55. 60; 2, 10, 23).

ಕಬ್ kab. 2. = ಕಲ್ 4, etc. A stone. — ಕಬ್ಬುಸುರಿ. The waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria. ಕಬ್ಬುಸುರಿಯ ಮರ (ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ದರ್ಭಟಿ Nr.; Si. 128; *cf.* ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ).

ಕಬ kaba. = ಕಪ. — ಕಬಕಬ. rep. = ಕಪಕಪ. (My.).

ಕಬಕ್ಕನೆ kabakkanĕ. = ಕಪ್ಪನೆ 2, ಕವಕ್ಕನೆ, ಗಪ್ಪನೆ, ಗಬಕ್ಕನೆ. In a snatching manner, with the sound produced in snatching; — with that of gulping quickly. — ಕಬಕ್ಕನೆ ಕಚ್ಚು. To bite snatchingly, as a dog (C.). — ಕಬಕ್ಕನೆ ನುಂಗು. To gulp quickly, as beasts (My.).

ಕಬಚ kabaca. = ಕಪಚ. (My.).

ಕಬಟ kabaṭa. = ಕಪಟ, etc. A bat (My.).

ಕಬಟು kabaṭa. Tbh. of ಕಪಟ. (Rām. 6, 12, 38).

ಕಬಂಧ kabandha. *Water.* 2, a cloud. 3, *a headless trunk,* especially one retaining vitality (ಕಮಳ, ಆಟ್ಟ Kk. 41). 4, N. of Rāhu. 5, N. of a Dānava or Rākshasa, enemy of Indra; a Gandharva killed by Rāma (J. 18, 5).

ಕಬರ kabara. A Muhammadan tomb (My.; Mhr., H.). — ಕಬರಸ್ಥಾನ. A cemetary (My.; H.).

ಕಬರಿ kabari. = ಕವರಿ. A braid or fillet of hair; a knot of braided hair (ತುಪ್ಪಲು, ವೇಷ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ, ಕಬ್ಬುಮುರಿ Mr. 320; J. 2, 9; 11, 9; 18, 27). 2, = ದಾಲೀ ಸಿಖ (Cb.). 3, = ಜಾಲೀ ಮುಳಸಿ (Cb.). 4, = ಕೆಮ್ಮು ಗರಾಗಲು (Cb.). — ಕಬರಿಯಗ್ರ. -ಅಗ್ರ. The point of a braid of hair (ಜೊಟ್ಟಿಕ Ct. I, 30).

ಕಬರು kabaru. News; information (C.; Mhr., H. ಖಬರ). 2, attention! heed! (C.; H.).

ಕಬರುದಾರ kabaru-dâra. A careful, or strict, man (My.).

ಕಬರುದಾರಿ kabarudâri. Care, carefulness (My.; Mhr., H.).

ಕಬರುದಾರು kabarudâru. Skilful, clever; careful; attention! take care! mind! (C.; Mhr., H. ಖಬರದಾರ).

ಕಬಳ kabaḷa. 1. = ಕಬಳ, ಕವಣ, ಕವಳು, ಕವಳ 1. A mouthful; a bolus, a pill.

ಕಬಳ kabaḷa. 2. = ಕೌಳು. (S. Mhr.; Mhr. ಕವಳು).

ಕಬಳನ kabaḷana. Swallowing by mouthfuls. See ತುತ್ತು, ತೀಡು.

ಕಬಳಪ್ರವೇಶ kabaḷa-pravêśa. The entering of mouthfuls. See ಗಿಡ.

ಕಬಳಿಕ kabaḷiga. (= ಕಬ್ಬಿಲ, ಕಬ್ಬಿಯ). A fowler, a huntsman (ಜೀವ ಲೆ. I, 58, o. r. ಕವಳಿ).

ಕಬಳಿ kabaḷi. = ಕಬಳ 1, etc. (ಜೀವನ, ಪೃಥಿಗೆ, ತುತ್ತು ಕೆ.; ಅಮು ತಿ, ತುತ್ತು Mr. 220). ರಣಕಬಳರಕ್ಕೆಮುರ್ಮುಗಳ್ ಪ್ರವಿಷ ಧರಣಿಗಳ (Rây. 6, after 11). See ಗಟ-, ಸಮ್ಮರಗಬಳಿ.

ಕಬಳಿಸು kabaḷisu. To eat; to gulp, to devour (Bh. 8, 23, 13; My.).

ಕಬಾಡ kabâḍa. = ಕಣಾವ. A bullock or horse-load of grass, wood, etc. (C.; Mhr.; Tē., also ಕಣಾವ; T. ಕಣಾವ).

ಕಬಾಡಿ kabâḍi. A person who brings and sells kabâḍas (S. Mhr.).

ಕಬಾಬು kabâbu. A ragout; a made dish of roast meat (Br.; H.; My.).

ಕಬಾಯಿ kabâyi. = ಕಣಾವು, etc. (My.).

ಕಬೀರದಾಸ kabîra-dâsa. N. of a poet who was a devotee of Allah and Vishṇu (C.).

ಕಬೂಲ್ kabûl. = ಕೂಲು. Agreeing to; consent (C.; Mhr., H. ಕೂಲು).

ಕಬೂಲ kabûla. = ಕೂಲ್. ಕೂಲು ಆಗೋಣ (ತಪ ಲೆ.). ಕೂಲ ಮಾಡೋಣ (ಗ್ರಹಣ, ಪಂಗ್ರಹ ಲೆ.).

ಕಬೂಲಾತಿ kabûlâti. An agreement, written or oral (My.; Mhr., H. ಕಬುಲಾತ, ಕಬುಲಾಯತ).

ಕಬೋಜಿ kabôji. A blind man (My.; Tē. ಕಬೋದಿ).

ಕಬ್ಣ kabṇa. = ಕಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ಕಬ್ಬ kabba. Tbh. of ಕಾಷ್ಠ (Śmd. 351; Ct. I, 26). See Śmd. 13. 69. 121. 150; Ch. v. 19; J. 1, 10; ಇಮಸಂಜಂಗಬ್ಬ, ಒಳ್ಗಬ್ಬ, ಪದಿಗಬ್ಬ, ಬಾಮುಗಬ್ಬ, ಬಾಜಸಿಗಬ್ಬ, ಬಿವಣ್ಣಿಗಬ್ಬ, ಮಾಜಸಗಬ್ಬ.

ಕಬ್ಬಟಿ kabbaṭi. = ಕಪ್ಪಟಿ, etc. — ಕಬ್ಬಟಿಕ ಪಕ್ಕಿ. A bat (ಮಮ ಕ, ಅಜಪವತ್ತ Sl. 175; My.).

ಕಬ್ಬಣ kabbaṇa. = ಕಬ್ಬಣ, etc. (C.). — ಕಬ್ಬಣಮು. -ಉಮು. (ಕಬ್ಬ ಲೆ.).

ಕಬ್ಬಳಿ kabbaḷi. See s. ಕಬ್ಬ 1.

ಕಬ್ಬಾರೆ kabbârĕ. — ಕಬ್ಬಾರೇ ಪಡ್ಡು. A heron (ಕೋಪಪೃಷ್ಠ, ಕಂಕ, ಪರಮೇ ಪಕ್ಕಿ Sl. 172).

ಕಬ್ಬಿ kabbi. = ಕಬ್ಬಿಣ. Tbh. of ಕವಯು. (ಕವಿ Mr. 274; Ct. Bp. 47, 44; T. ಕವಿಸ, bridle). See s. ಕಬ್ಬಿಣ.

ಕಬ್ಬಿಗ kabba-iga. (Śmd. 233). A poet (ಕವಿ Ct. II, 15). See Śmd. 188; ಆದಿಗಬ್ಬಿಗ, ಕಬ್ಬಿಗಬ್ಬಿಗ, ನರಗಬ್ಬಿಗ; Śśv. 1, 10. — ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ವುದಿ. N. of a Kannada dictionary (Kk. 3. 101). — ಕಬ್ಬಿಗಗಳ್ತ. -ಕಳ್ತ. Literary theft. See Śmd. s. ಕೂಸಾಡಿಸು.

ಕಬ್ಬಿಣ kabbiṇa. = ಕಬ್ಬ, ಕಬ್ಬಣ, ಕಬ್ಬುನ, ಕಬ್ಬುನ, ಕಬ್ಬುನ, ಕಬ್ಬೊನ್, ಕಾಬ್ಬೊನ್. (The dark-coloured, black metal): iron (ಕೋಪ, ಕಾದಾಮುನ, etc. Sl. 332; C.; Tē. ಇನುಮು, T. ಇರುಮ್ಬು, ಕರುಮ್ಬೈನ್, iron; Tu. ಕಬ್ಬು, iron; see ಕಬ್ 1). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟ (ಮುಣ್ಣೂರ Sl. 332). ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ರತಿಮೆ (346). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (B. 3, 46). ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಕ್ಕೆ ಏನು ಆಗ್ಗ?—ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಲೆ ಮುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಮುಷ್ಟೆ-. — ಕಬ್ಬಿಣಕಿಟ್ಟ. Rust of iron, scoriae, dross (ಮುಣ್ಣೂರ, ಸಿಂಘಾಣ G.). — ಕಬ್ಬಿಣಗೊಪ್ಪೆ. An iron image (ಸ್ಕೂರ್ತಿ Sl. 420; G.). — ಕಬ್ಬಿಣಂಮು. -ಉಮು. = ಕಬ್ಬಣಂಮು. An iron plate for baking cakes, etc. (B. 4, 158). — ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಾಳ. A bar of iron (My.). — ಕಬ್ಬಿಣಸರಾಣಿ. An iron spike, etc. (ದಸಿ G.).

ಕಬ್ಬಿನ kabbina. = ಕಬ್ಬ. ಕುಮುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ (ಕೀರ್, ಆದಿಪು Nn. 149, o. r. ಕಬ್ಬಿಯ ಕೀಲು).

ಕಬ್ಬಿಲ kabbila. (= ಕಬಳಿಗ, etc., ಕೊಬ್ಬಿಲ). A huntsman, a fowler; a rustic (= ಬೇಡ, ಬಿಲ್ಲು in the Bp.). See Bp. 58, 16. 29. 50; 59 sum.; 59, 50. 54. ಖ, = ದಿವಾಕರ್ತಿ (?). ಇರ್ಮಾಕಾರಸ್ ಎನ್ನು ಕಲಿಗಂ, ಈ ಬಾತಿಧರ್ಮದಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಹ ಕಬ್ಬಿಲಂ ನಿಷ್ಠನ್ (Mr. 381, o. rs. ಕಸಿಷ್ಠನ್, ವಿಷ್ಠನ್). — ಕಬ್ಬಿಲವಡೆ. A crowd of kabbilas (Bp. 59, 42).

ಕಬ್ಬಿಲಿಗ kabbiliga. (= ಕಬ್ಬಿಯ). A boatman, a fisherman, a seller of chunam (S. Mhr.).

ಕಬ್ಬಿಲಿಗಿತ್ತಿ kabbiligitti. = ಕಬ್ಬಿಲಿತಿ. (S. Mhr.).

ಕಬ್ಬಿಲಿತಿ kabbiliti. A woman of the kabbiligas (V. 39, 66). ಈ ಘೋಷರರ ಗುರು ಕಬ್ಬಿಲಿತಿಗೆ ಆದ್ಯಾ ವ್ಯಾಸರ್ ಒಗೆದನು? (Bp. 57, 72).

ಕಬ್ಬಿಸೆ kabbisĕ. (= ಕಬ್ಬು). See ಕಾಜುಗಬ್ಬಿಸೆ.

ಕಬ್ಬು kabbu. = ಕಬ್ಬೂ, ಕಬ್ಬೂ. The common sugar-cane, Saccharum officinarum Lin. (ಇಕ್ಷು Hlā., Mr. 95; ಇಕ್ಕು, ರಸಾಲ Sl. 163; C.; T. ಕರುಕ್ಕು, ಕರುಮ್ಬು; M. ಕರಿಮ್ಬು; Tu. ಕಮ್ಬು; Tē. ಚೆರುಕು). ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು (ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Nr.). ಕಬ್ಬಿನ ಸೋಗೆ (Sl. 164). ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು (ಇಕ್ಷುರಸ G.; see Sl. 312). ಕುಬಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಮೊಳ್ಳು, ಆದಿಪದೇ ತನಿರಸದ ಹೊ ಅಗಣ ಸೋಗೆಯ ಆಗಿದಕ್ಕೆ? (Bp.). ಕಬ್ಬಿನ ಜಾಜು (Bp. 20, 28). ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು (ಇಕ್ಷುದಂಡ G.). ಕಬ್ಬು ಕೊಡೆಯಿಸ್ಸ ಮುದ್ದರೂ ಜುಡಿಸ್ಸ ಮುದ್ದರೂ ಸವಿ ಒಡ್ಡೇ?—ಕಬ್ಬು ಹೊಕಾವರೆ ಸವಿ ಹೊಳೇ?—ಕಬ್ಬು ಸೀಮೆಸ್ಸ, ಜುವಪರಿಯಸ್ಸರ ಅಗಿಮ ಬಾರದು.—ಕಬ್ಬು ಸೀಮೆಸ್ಸ, ಬೇರು ಸುಂಗಿವರೆ ದವಡೆ ಪರಿಪೀತು.—ಕಬ್ಬಿನ ಮೀರೆ ಬೇಸು ಇಕ್ಕಿದ ನ್ಹೆ.—ಆಸೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಇಲಿಬೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದೇ ಲೇಸು (Prvs.). See Bp. 38, 58; B. 3, 45; Abhā. 1, 5; Ct. Bp. 11, 11; 47, 42; Bh. 1, 8, 5; ಅಮುಗಬ್ಬು, ಕಾಳಬ್ಬು, ಕಾಗಬ್ಬು, ಮುರಕಬ್ಬು, ರಸದಾಳ-, ಮುತ್ತು-. — ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲುಕ್ಕವ = ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲು. (ಇಂಗೋಲ್ಲಿಲ್ಲ G.). — ಕಬ್ಬುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugarcane (J. 6, 17; 30, 37). — ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲು. -ಬಿಲ್-ಅ 3. Kâma (J. 30, 20).

ಕಬ್ಬುನ kabbunna. = ಕಬ್ಬಿಣ, etc. (ಕಾರ್ಮಿಕ್ Śm. 68; Kk. 47, o. rs ಕಬ್ಬಾಸ, ಕಬ್ಬೊನ್; ಗಿರಿಸಾರ, ಅಕ್ಷಸಾರ, ಕೋಪ, ಕಾದಾಮುನ Hlā., Nr.). ಕಬ್ಬುನದ ಕೋಲು (ಪಂಥಿ); ಕಬ್ಬುನದ ಬಿಡಿಗೆ (ಮುದ್ಗರ, etc.); ಕಬ್ಬುನದ ವಿಕಾರವ ಕುರಿ ಎನಿಸುಗು, ಸರಳು ಮೊದಲಾಮುಮು (Nr.). (ಮುದ್ಗವಿ) ಕಬ್ಬುನದ ಕಡಲೆ, ಬಾಣಿಸೆ ರಸ ಮುಂ (Grj. 1, 22; see s. ಕಡಲೆ). See Bp. 50, 51; 53, 58; Śm. 41. 42. 114; Ct. Bp. 47, 35. — ಕಬ್ಬುನಕೋಲು. = ಕಬ್ಬುನ

ದ ಕೋಲು. (Bp. 61, 26). — ಕಬ್ಬುನಗಲ್. -ಕಲ್. A loadstone (ಸೂಜಿಕಲ್ ಸೆಸ.; *cf.* ಕಾಮೋರ್ಣ ಕಲ್).

ಕಬ್ಬೆಯ kabbĕya. A boatman, etc. (= ಕಬ್ಬಿಲಿಗ, S. Mhr.).

ಕಮ್ kam. 1. = ಕಮ್ಮ, etc. Blackness. — ಕಮ್ಮಡು. = ಕಾಮುಡು, q. v. (J. 13, 54). — ಕಮ್ಮುನಿನಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Yama (Kk. 15, o. r. ಕಾಮುಡು-). — ಕಮ್ಮುತ್ತಿ. The tree Shorea robusta or Valeria robusta, a valuable timber tree (ಸಸ್ಯ ವಜ್ಞರ, ಆಷ್ಟಕರ್ಣಿಕ, ಶಾಲ, ಸರ್ಜಕ, ಕಾಷ್ಠಕ, etc. Nr.; *cf.* ಕರಿಮುತ್ತಿ & ಕರೇ ಮುತ್ತಿ). — ಕಮ್ಮರ. N. of a tree with eatable fruits (Abh. P. 12, 6). ಲಕುಚ ಲಿಕುಚ ಡಮು ಎನ್ನು, ಕಂಚನಿ ಮ್ಬಿಯ ಮರ; ಕಮ್ಮರಪ್ ಎನ್ನೂ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). (Could the ಕಮ್ be = ಕಮ್ಮು No. 2 ?).

ಕಮ್ kam. 2. = ಕಣ್ 1, etc. An eye. — ಕಮ್ಮನಿ. -ನೀರು. An eye-drop: a tear; tears. See Bp. 3, 37; 18, 46; 44, 28; 48, 11; 50, 7; J. 13, 59; 19, 20. 27. — ಕಮ್ಮನಿಗಲ್². -ಕಿ². To shed tears (J. 19, 32; 20, 24). — ಕಮ್ಮನಿದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. To be filled with tears: to shed tears (J. 32, 56). — ಕಮ್ಮನಿದುಳುಕು. -ತುಳುಕು. To shed tears (Bh. 1, 8, 61). — ಕಮ್ಮನಿದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. To wipe tears (J. 23, 53; 28, 55). — ಕಮ್ಮೆಳಗು. Eye-shine. ಚಕ್ಷುಶ್ಚೈ ಕುಲಾಲಿ ಕುಲಕ್ಷಿಕೆ ಎನ್ನು, ಕುಲಧಾಲಿಕ; ಕಮ್ಮೆಳಗಿನ ಪೀಜಮೆನ್ನಿ, ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಕಮ್ kam. *Water.* 2, *the head.* 3, a particle: indeed, etc. See ಕಂ.

ಕಮಟಿ kamaṭi. A committee (My.; S. Mhr. ಕ್ಯಾಮಟಿ).

ಕಮಟು kamaṭu. = ಕಮುಟು, etc. (C.).

ಕಮಠ kamaṭha. *A tortoise.* 2, a water-pot.

ಕಮಠಿ kamaṭhi. *A female tortoise or a small one.*

ಕಮಠೇಶ್ವರ kamaṭha-îvara. N. of a liṅga (S. Mhr.). 2, the first tortoise (ಆದಿಕಮಠ G.).

ಕಮಂಡಲ kamaṇḍala. = ಕಮಂಡಲು. (ಕರಗ Nn. 50; ಕಮಂಡಲು 102; ಜಲಜಾಕ್ಷಿ Mr. 212).

ಕಮಂಡಲು kamaṇḍalu. *An ascetic's or religious student's water-pot* (ಕುಡ್ಲಿಕೆ Mr. 256; ಗುಡ್ಲಿಗೆ ಕೆಂ. 84).

ಕಮಅ kamaṭa. The cultivation which the owner carries on with his own stock, but by the labour of another who is paid for his work (S. Mhr.; Tĕ.; Upper India *kâmat*).

ಕಮಟಿಗ kamaṭiga. = ಕಮ್ಮಟಿಗ. The man employed to cultivate with the farming stock of the owner (S. Mhr.; B. 4, 42. 43).

ಕಮನ kamana. Desirous; *libidinous;* desirable; beautiful, lovely (ಮುನೋಹರ, etc. Mr. 424).

ಕಮನೀಯ kamanîya. To be desired, desirable; lovely, pleasing (ಸಾರಂಗ, ಮನೋಹರ Nn. 34; ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಕಮನೀಯಸ್ವಾನ್ತ kamanîya-svânta. Who has a lovely or good mind (ಸಿದ್ಧಾಲಿತ್ತ, ಸುಮನ Nn. 68).

ಕಮನ್ಧ kamandha. = ಕಬನ್ಧ. (Sk.).

ಕಮರ kamara. = ಕಮರು 2. ಕಮರದ ಫಾತು (B. 5, 164).

ಕಮರಿ kamari. = ಕಮ್ಮರಿ. (My.; T. ಕಮರ್, a cleft in the ground caused by drought).

ಕಮರಿಕೆ kamarikĕ. = ಕಮರಿಸೆ. The state of being singed, etc. — ಕಮರಿಕೆಪಣ್ಣಿನ ಗಿಡ. The small tree Carissa carandas (ಕರಮರ್ದಕ, ಕೃಷ್ಣದಾಳಫಲ, ಸುಷೇಣ, etc. Sl. 137; My.).

ಕಮರಿಗೆ kamarigĕ. = ಕಮರಿಕೆ. (My.).

ಕಮರು kamaru. 1. To be singed, burnt or scorched (by the sun, by fire, C.; ಸೆ G.; Tĕ. ಕಮುರು, ಕಮುರು, ಕಮಲು; *cf.* ಕಸ್ಮ 5). P. p. ಕಮರಿ.

ಕಮರು kamaru. 2. = (ಕಣ್ಮು 2), ಕನರು No. 1, ಕಮರ, ಕಮುಟು, ಕನರು 2, ಕವುಟು, ಕವುರು, (ಸವಲು). The state of being singed, scorched, etc. (C.; Tĕ.). 2, the disagreeable, stifling smell arising from burnt oil, ghee, hair, etc. (C.; Tĕ.). ಕಮರ ಘಾತು (ಕವುರು G.). — ಕಮರು ಬೀದು. To be singed, etc., as grass (S. Mhr.).

ಕಮಲ kamala. = ಕಮಳ. *An erect large water-plant, the lotus or Egyptian bean, Nelumbium speciosum* Willd. (ರಾಜೀವ Nn. 22; ತಾವರೆ 22. 29; see *e. g.* C. Bp. 4, 7). 2, *water* (ಜಲ, ನೀರ್ Nn. 29). 3, the blue lotus, Nymphæa cærulea (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ 29). 4, a ray (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 29). 5, the moon (ಚನ್ದ್ರ, ಸೋಮ 29). 6, *a species of deer* (ಮೃಗ, ಏಣಕೆ 29). 7, ಬಾವನೆ, ಭಾವನೆ (29). 8, N. of a vṛitta (Ch.). — ಕಮಲಬನ್ಧು. -ಬನ್ಧು. N. (My.). — ಕಮಲಬನ್ಧ. -ಬನ್ಧ. = ಕಮಲಬನ್ಧು. (My.).

ಕಮಲಗನ್ಧಿ kamala-gandhi. A woman who has the fragrance of a lotus (My.).

ಕಮಲಗರ್ಭ kamala-garbha. Brahmâ (Bp. 54, 48).

ಕಮಲಜ kamala-ja. Brahmâ (J. 13, 42).

ಕಮಲಜಾನ್ಡ kamalaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 59).

ಕಮಲನಾಭ kamala-nâbha. Vishṇu. (My.).

ಕಮಲಪೇಟಿ kamala-pêṭi. A kind of ornamented border of a cloth (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಕಮಲಬಾಣ kamala-bâṇa. Who has a lotus-arrow: Kâma. (My.).

ಕಮಲಬಾನ್ಧವ kamala-bândhava. The friend of the lotus: the sun. (My.).

ಕಮಲಭವ kamala-bhava. Brahmâ. (Śmd. 268).

ಕಮಲಮಿತ್ರ kamala-mitra. = ಕಮಲಬಾನ್ಧವ. (ಜೆಂಗಡಿರ ರೆ. II, 18).

ಕಮಲಮುಖಿ kamala-mukhi. A woman with a lotus-like face. (ನಾರೀಕಮುಖಿ G.; My.).

ಕಮಲವದನೆ kamala-vadanĕ. = ಕಮಲಮುಖಿ. (J. 9, 10).

ಕಮಲವೈರಿ kamala-vairi. The enemy of the lotus: the moon. (My.).

ಕಮಲಸಖ kamala-sakha. = ಕಮಲಮಿತ್ರ. (Śmd. 105).

ಕಮಲಸಮ್ಭವ kamala-sambhava. = ಕಮಲಜ. (J. 32, 31).

ಕಮಲಾಕ್ಷ kamala-akṣha. Vishṇu or Kṛishṇa (Nn. 10). 2, the seed of the lotus of which beads are made (My.).

ಕಮಲಾಕ್ಷಸರ kmalâkṣha-sara. A rosary of lotus-beads (My.).

ಕಮಲಾಕ್ಷಿ kamalâkshi. A woman with lotus-like eyes (J. 11, 15).

ಕಮಲಾದೇವಿ kamalâ-dêvi. N. (Bp. 59, 8).

ಕಮಲಾನನೆ kamala-ânanĕ. = ಕಮಲಮುಖಿ. (Bp. 42, 29).

ಕಮಲಾಪ್ತ kamala-âpta. = ಕಮಲಸಖ. (Rây. 2, 54).

ಕಮಲಾಮ್ಬಕ kamala-ambaka. = ಕಮಲಾಕ್ಷ No. 1. (ಶೆಸಂ. 4, 102; J. 33, 14).

ಕಮಲಾಯ kamala-âya. N. of a woman (Bp. 36, 59).

ಕಮಲಾಲಯೆ kamala-âlayĕ. Lakshmi. (My.).

ಕಮಲಾವತಿ kamalâ-vati. N. of a woman (My.). 2, N. of a town (My.).

ಕಮಲಾಸನ kamala-âsana. *Brahmâ.* 2, a mode of sitting in yôga practice (My.).

ಕಮಲಿನಿ kamalini. A number of lotus-flowers; a lake or place abounding with them (ಪದ್ಮಿನಿ, ಬಿಸಿನಿ G.). 2, a woman regarded as a lotus (ಶೆಸಂ. 2, 57).

ಕಮಲೆ kamalĕ. -ಲಾ. *Lakshmi* (ಗೋಪಮಿಸಿ, ಮುಖಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 29).

ಕಮಲೇಶ kamalâ-îśa. Vishṇu. (Dp. 30).

ಕಮಲೋತ್ತರ kamala-uttara. *Safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಕಮಲೋದರ kamala-udara. Vishṇu; the moon (J. 15, 11).

ಕಮಲೋದ್ಭವ kamala-udbhava. Brahmâ. (G.; My.).

ಕಮಳ kamaḷa. = ಕಮಲ. (ಶೆಸಂ. 25).

ಕಮಾನು kamânu. A bow; an arch, a vault (ಧನುಸ್, etc. Sl. 287; C.; Mhr., H.; B. 4, 146); the spring of a watch, etc. (My.; Mhr.); a fiddle-stick (My.).

ಕಮಾಯಿಷಿ kamâyishi. Collection of the revenues (Br.; Mhr. ಕಮಾವಿಶಿ);—the gain realized in an undertaking (My.; Mhr.).

ಕಮಾಯಿಷಿದಾರ kamâyishi-dâra. A toll-collector (My.); a superintendent of sea-customs (Mg.).

ಕಮಿಚ kamiča. ಕಮಿಚಿ kamiči. A riding whip (My.; H.).

ಕಮಿತೃ kamitṛi. *A lover.*

ಕಮುಟು kamuṭu. = ಕಮಟು, ಕಮರು 2, etc. Rankness, rancidity, fetid smell, especially with respect to kŏbbari long kept and to dirty clothes (C.); the disagreeable smell of burnt oil or ghee (My.).

ಕಮ್ಪ kampa. *Trembling, tremor, quaking.*

ಕಮ್ಪಣ kampaṇa. A district (ವಿಷಯ, ಗ್ರಾಮ Hlî.; ವಿಷಯ, ಜಮೀನ Mr. 189, o. r. ಕೈಳ; T. ಕಪ್ಪಳ, a man who lives in a cultivated country).

ಕಮ್ಪಣ kampaṇa. = ಕಮ್ಪನ No. 3. (Abh. P. 13, after 76).

ಕಮ್ಪನ kampana. *Trembling, shaken, unsteady.* 2, *trembling, tremor.* 3, a kind of weapon. See ಉದಿರ್, ಉದ್ಗಾಮ, ಕದಗು.

ಕಮ್ಪಾಡಗ kam-pâḍaga. Teak (ತೇಗು ಶೆಸಂ. 25).

ಕಮ್ಪಾಯಮಾನ kampâyamâna. Trembling; tremor (My.).

ಕಮ್ಪಾಹತ kampâhata. ತಮ್ಮುಂ ಕಮ್ಪಾಹತಮಿಪ್ಪ (o. r. -ಮಿಹು) ನುಮ್ಪಿನಿಸುಂ (o. r. ನಿಮ್ಪಿನಿಸುಂ, Ćt. I, 106).

ಕಮ್ಪಿತ kampita. Trembling, shaking. (Bp. 22, 67; 61, 11).

ಕಮ್ಪಿಲ kampila. = ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ. *N. of a plant.*

ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ kampilla. = ಕಮ್ಪಿಲ, etc. (ಶೇಷಾದ್ರಿ, ದಸಾರ Sl. 158).

ಕಮ್ಪಿಸು kampisu. To be odoriferous (Bp. 18, 30).

ಕಮ್ಪಿಸು kampisu. To tremble, etc. (Grj. 4, 86; Bp. 26, 27; J. 13, 8).

ಕಮ್ಪು kampu. = ಕಮ್ಮ. A bad smell (My.; Tĕ.; M. ಕೆಮ್ಪು, to stink). ಅಚ್ಚವಾಜ ಕೆಟ್ಟ ಕಮ್ಪುಗಳ ಪ್ರದೇಶ (ಎಸ್ಪ, ಅಮು ಗಳ್ಳಿ Sl. 51). 2, a pleasant smell, fragrance (ಸೌಗಂಧ Śmd. II; Kk. 83; ಸೌಗಂಧ, ಕಮ್ಮಿತ್ತು, ಮುಗಮುಗಿಸು, ಘಮ್ಮು, ಪರಿಮಳ Śm. 23; ಅಮೋದ, ಪರಿಮಳ, ಸೌರಭ್ಯ, ಸುಗಂಧಿಕೆ Hlî.; Grj. 2, 13. 61; C.; Tĕ.). ಆಮುವಾನೊನ್ದು ಮುಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಮ್ಪಾದ ಧೂಪ ಮುಂ ಮಾಲೆಗಳ್ಳು ಎನ್ದುರು (Nr.). ಪೂವಿನೋಳ್ ಕಮ್ಪು (Śmd. 163). ಕಮ್ಪುಲರ್ದುದು (55). ಬಾಡಿಯುತ್ತಣೆನ್ದೆ ಮುಂ ಕೇದಗೆಯುತ್ತಣೆನ್ದೆ ಮುಂ ಕಮ್ಪು ಬಸ್ಸುದು (150). ಪೈತ್ಯದ ಸ್ವೇದಪವನದುಂ ಕಮ್ಪಿನ ಕಾರಣಾ ರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲುಗ್ಯಹಮುಂ (Cpr. 7, after 92). See Bp. 6, 8; 8, 18; 36, 29; Bh. 1, 5, 8; Śśr. 2, 39; Rśr. 5, 25; 10, after 31; J. 3, 30; 20, 28; ಅಲರ್ಗಮ್ಪು, ಕಮುಗಮ್ಪು, ಕೆಮ್ಮಿಗಮ್ಪು, ತನಿಗಮ್ಪು, ನಲಿಗಮ್ಪು, ಪೂಗಮ್ಪು, ಪೂಸಗಮ್ಪು, ಮೊಗ್ಗು ಮ್ಪು, ಸೊಡರ್ಗಮ್ಪು. — ಕಮ್ಪುವಡೆ. -ವಡೆ. To get fragrance, to become odoriferous (J. 3, 36). — ಕಮ್ಪುವ. That is full of perfumes: wind (ಅನಿಲ Kk. 16; ಗಾಳಿ, ಅನಿಲ, etc. Śm. 13).

ಕಮ್ಪುಗಾತಿ kampu-gâti. A woman who has a fragrant smell (Ć. Bp. 10, 6).

ಕಮ್ಪೆ kampĕ. = ಕಮ್ಪು. See ಅನು-.

ಕಮ್ಪ್ರ kampra. *Shaking, moving, trembling;* agile.

ಕಮ್ಬ kamba. = ಕಮ್ಭ (Śmd. 24). Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭ or ಸ್ತಮ್ಭ (see ಕೂಡಕಮ್ಬ). A post; a pillar (C.; Tĕ., Tu., T., M.); a mast (T., M.). See Bp. 47, 7. 26; 49, 44; Śśr. 1, 70; Sl. 120. 419; B. 4, 121.

ಕಮ್ಬರ್ತಿ kambarti. Making up for a deficit (My.).

ಕಮ್ಬಲ kambala. = ಕಮ್ಬಳ (Ćt. II, 19). *A blanket,* a cumley, chiefly of a black colour. 2, a dew-lap.

ಕಮ್ಬಲವಾಹ್ಯ kambala-vâhya. *A kind of carriage covered with a cumley and drawn by oxen.*

ಕಮ್ಬಲಾಶ್ವತರ kambala-aśvatar. N. of two musicians in the court of Śiva (Śśr. 1, 29; 1, after 79).

ಕಮ್ಬಲಾಸನ kambala-âsana. A blanket-seat (My.).

ಕಮ್ಬಲಿ kamblli. Covered with a blanket.

ಕಮ್ಬಲಿವಾಹ್ಯಕ kamblli-vâhyaka. = ಕಮ್ಬಲವಾಹ್ಯ. *A kind of carriage etc.*

ಕಮ್ಬಳ kambaḷa. Daily hire or wages (My.; *cf.* ಕಮ್ಬಳಿ).

ಕಮ್ಬಳಗಾರಿ kambaḷa-gâra. A day-labourer (My.).

ಕಮ್ಬಳಿ kambaḷi. = ಕಮ್ಬಲ (Śmd. 364; Ćt. II, 19; ಅಮರ, ರಲ್ಲಳ, ಕಮ್ಬಲ, etc. Hlî., Mr. 343; ರಲ್ಲಳ, ಕಮ್ಬಲ Nr.; C.; T., M., Tĕ. also ಕಮ್ಬಳಿ; Tu. ಕಮ್ಬೆಳಿ). ಪಲವು ಸೂರ್ ಉಡಲ ಮೊಳ್ ಆಲುವಿ, ನೆಳಿ ನೆಳಿಮ, ಒಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿಮ ಆಮುತೆ ಕಮ್ಬಳಿ? (Bp. 60, 48). ರಾಜನ ಉಗೆಜ್, ಗೌಪ್ ಅನ್ನದೆ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೂಡಿ ಹಣ ಆನ್ನ.—ಕಮ್ಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣೆಕಾ ಪಾವಿದ.—ಕಮ್ಬಳಿಯವನ ಹೊಡೆ ಮು, ನಚ್ಚ ವವನ ಹೆಡತಿಗಾ ಜೇಕು (Prvs.). See Sl. 223. 271. 276. 334; Bp. 20, 22; 58, 50; Prv. s. ಕನ್ನಡ್ಯಾದಿ. — ಕಮ್ಬಳಿಕುರು ಬ. A class of Kurubas who weave blankets and whose wives wear only blankets (My.). — ಕಮ್ಬಳಿಮಳಿಗ. -ಆಳಿಗ. A kind of lizard or chameleon (ಪಚ್ಚೆ Ćt. I, 68). — ಕಮ್ಬಳಿಹುಳು. A caterpillar (My.; M. ಕಮ್ಬಳಿಕ್ಕಿಡು, T. ಕಮ್ಬಳಿಪ್ಪು, ಚಿ, Tĕ. ಕಮ್ಬಳಿಪ್ಪುಗು; ಮುಕ್ತಾಯಮಳ Mr. 165).

ಕಮ್ಬಾರ kambâra. = ಕಮ್ಮಾರ, etc. (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾರಗಿತ್ತಿ kambâra-gitti. = ಕಮ್ಮಾರಗಿತ್ತಿ, ಕಮ್ಮಾರ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾರಿಕೆ kambârikĕ. = ಕಮ್ಮಾರಿಕೆ. A blacksmith's business (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾವತಿ kambâvati. A kind of costly border of a silk garment (My.).

ಕಮ್ಬಿ kambi. 1. Wire (C.; T., Te., M., Tu.; Te. also ಕಮ್ಮಿ); an iron band (My.); a bar of iron, a rail (My.); a bar, the bridge of the nose (My.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಬಿ (Mr. 280). — ಕಮ್ಬಿಜ್ಜು. -ಉಜ್ಜು. =ಕಮ್ಬಿಯುಜ್ಜು. (My.; Te. ಕಮ್ಬಿಯುಜ್ಜು, ಕಮ್ಬಿಜ್ಜು). — ಕಮ್ಬಿಜ್ಜು. =ಕಮ್ಬಿಯುಜ್ಜು. (G. 105. 115). — ಕಮ್ಬಿಯುಜ್ಜು. -ಉಜ್ಜು. A plate with holes for drawing wire (S Mhr.; M.).

ಕಮ್ಬಿ kambi. 2. A stripe (or stripes) running parallel with the border of a cloth (C.; Te., M., T.). See ಅಡ್ಡ-; Sl. 222; ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಬಿ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. 3. A thick bamboo (or pole) laid across the shoulder for carrying burdens, occasionally denoting the whole carrying apparatus (C.; Te. a bar, a beam; *cf.* T. ಕಮ್ಮಿ. M. ಕಮ್ಬಿ, a cross piece of wood to hold the planks of a door or window together). ಕಾಸಿನ ಕಮ್ಬಿ (ಧಾರವಾಹಿ, ವಿಜಯಗಿರಿ IIIA.). See Bp. 6, 32; 43, 24. 25. 27. 29. 33; 44, 5. 6. 7. 12. 13; 50, 35; Riv. 5, 114; J. 7, 5; ಅಡ್ಡ-, ಅಡ್ಡಜೊಂಬಿ-.

ಕಮ್ಬಿ kambi. A club, a mace (RâghP. 17, 67; M. ಕಮ್ಮಿ). See ಕಮ್ಬಿಗ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. *A ladle or spoon.* 2, a shoot, a branch or joint of a bamboo. 3, the guava tree (ಪಿಕ್ಕೆ Mr. 120).

ಕಮ್ಬಿಕಾರಿ kambi-kâra. A bearer of the carrying apparatus called kambi (Bp. 9, 41; 47, 37; My.).

ಕಮ್ಬಿಗ kambiga. A mace bearer, a doorkeeper (ಪಣಂಬಜಿ Ct. I, 13).

ಕಮ್ಬಿಗ kambiga. Perhaps Tbh. of ಕಮ್ಮುಕ. An asura (see s. ಕಂಬಿಗ).

ಕಮ್ಬು kambu. (=ಕಮ್ಮು). *A conch, a shell* (ಕಂಬು Kn. 64; Bp. 5, 20). 2, *a bracelet.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ Kn. 64). 4, water (ಜಲ, ಉದಕ 64). 5, the colour white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 64). 6, a kind of grain (ಧಾನ್ಯವೀಜ 64; T., Te.: Holcus spicatus Lin., =M. ಕಮ್ಬು). 7, the neck. — See Mr. 110 s. ಕರಡ.

ಕಮ್ಬುಕ kambuka. =ಕಮ್ಬು No. 1. 2, a mean person (Sk.; see ಕಮ್ಬಿಗ).

ಕಮ್ಬುಗೆ kambuge. ರಘಗುಪ್ತ ಪರೂಢ ಎನ್ನು, ಪೂಳುಮುಜಿ; ಕಮ್ಬುಗ ಎನ್ನು, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಕಮ್ಬುಕಣ್ಠ kambu-kaṇṭha. A conch-like neck (J. 25, 4).

ಕಮ್ಬುಗಲ kambu-gala. =ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವ. (J. 13, 9. 20).

ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವ kambu-grîva. =ಕಮ್ಬುಕಣ್ಠ. 2, N. of a tortoise. (My.).

ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ kambu-grîve. *A neck marked with three lines like a shell.*

ಕಮ್ಭ kambha. =ಕಮ್ಬ (ShM. 24). (ಸ್ತಮ್ಭ Kn. 76; ಧಾರವಾ, ಸ್ತಮ್ಭ Mr. 200; ಆಲಾನ 157). — ಕಮ್ಭಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A construction on pillars. ಕಮ್ಭಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳು (Bp. 12, 13). — ಕಮ್ಭಪೂಜೆ. Worship paid to the first pillar when erected in a building (at an auspicious moment, My.). — ಕಮ್ಭಮುಹೂರ್ತ. =ಕಮ್ಭಪೂಜೆ. (My.).

ಕಮ್ಮ kamma. (=ಕಮ್ಮು 2). Another form of ಕಮ್ಮು (ShM. 209. 210). See s. ಕಮ್ಮನೆ. — ಕಮ್ಮಗಜ್ಜೆ. A species of basil with small leaves, Ocymum sanctum (ದಾಸಾ, ಕರಿ ಜರ, ಕುಟೀರಕ, ಕಗ್ಗಿಲೆ, ಕಾಮುಕಸ್ತೂರೀ ಸಮ Sl. 141). — ಕಮ್ಮಂಗಣೆ. -ಕಣೆ. A fragrant arrow. ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯಿಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲ ಪರ್ ಇಮ್ಮಾವನ ಪೊಡಕೊಳ್ ಇಮರ್ (ShM. 210). — ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯ. -ಅ 3. Who has fragrant arrows: Kâma (ಇಂಗೀಡ್ಲಿ, ಕಾಮು ShM. II; Kk. 70; Sm. 7; ಕಾಮ Ct. I, 94; ಸುಭದ್ರಾ II, 16). — ಕಮ್ಮಲರ್. -ಅಲರ್. A fragrant flower (Śiv. 1, 45). — ಕಮ್ಮಲರ್. -ಎಲರ್. A fragrant breeze. ತೀಮುಡಿದ ಅಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಲರೆ ತೀಮುಗುಂ (ShM. 297).

ಕಮ್ಮ kamma. Tbh. of ಕರ್ಮ. (My.).

ಕಮ್ಮಗಾರ kamma-gâra. (ShM. 235). =ಕಮ್ಮಾರ, ಕಮ್ಮರ, ಕಮ್ಮಾಲ. Tbh. of ಕರ್ಮಕಾರ. A blacksmith.

ಕಮ್ಮಗೆ kamma-age 4. (ShM. 389). Fragrantly; deliciously (C.). ಕಮ್ಮಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಪಿಮ್ಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.). 2, fragrance, etc. ಕಮ್ಮಗೇ ತುಪ್ಪ (Abhâ. 1, 44). ಕಮ್ಮಗೆಯ ಉಟ (C.).

ಕಮ್ಮಟ kammaṭa. Coinage; mint (RâmP. 5, 8, 48; rare in S. Mhr.; T. ಕಮ್ಮಟ್ಟ; M. ಕಮ್ಮಟ್ಟ, ಕಮ್ಮಟ್ಟ).

ಕಮ್ಮಟಿ kammaṭi. A coiner (RâmP. 5, 8, 50).

ಕಮ್ಮತಿಗ. kammatiga. =ಕಮ್ಮತಿಗ. (Bp. 9, 46).

ಕಮ್ಮನೆ kamma-aṇe 1. = ಕಮ್ಮಗೆ. (ShM. 109. 389). — ಕಮ್ಮಕಮ್ಮನೆ. rep. (ShM. 229). Very fragrantly.

ಕಮ್ಮರಿ kammari. = ಕಮರಿ. A declivity, a steep bank, a cliff, a precipice, a ravine (ಕೊಡಗು, ತುಳು, ಘೃಗು, ಪರತ್ Nr.; ಸದಾ Sm. 60. 117; ಸರಿ Kk. 71).

ಕಮ್ಮರು kammaru. The loins, the waist (My.; Br.; Mhr., H. ಕಮರ).

ಕಮ್ಮರುಬಂದ kammarubanda. A leather waistband, belt. (My.; H.).

ಕಮ್ಮರೆ kammare. = ಕಬ್ಬಡಿ, q. v. (whether = a ಕಮ್ಮಟಿ?).

ಕಮ್ಮರ kammara. = ಕಮ್ಮಗಾರ, etc. (ShM. 235; ಧಾರವಾ Mr. 376; My.). ತಿವಮೊಪ್ಪುವ ಕಮ್ಮರಿಬ್ಬರ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (ShM. 91).

ಕಮ್ಮರಿತಿ kammara-iti. (ShM. 246). The wife of a blacksmith; a female of the blacksmith-caste (My.).

ಕಮ್ಮಾಣ kammâṇa. = ಕಮ್ಮಗಾರ, etc. (see Nr. s. ಕಬ್ಬಲಿಗ; Bp. 21, 20; C.). See Prv. s. ಮೊಳೆ 2. — ಕಮ್ಮಾಣಶಾಲೆ. The workshop of a blacksmith (My.). ಕಮ್ಮಾಣಕಾರಗೆ ಸೂಜಿ ಕೊಲ್ಲು ಯೋಧ ಹಾಗೆ (in order to sell it, Prv.).

ಕಮ್ಮಾಣಗಾತಿ kammâṇa-gâti. = ಕಮ್ಮಾಣಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಣಗಿತ್ತಿ kammâṇa-gitti. = ಕಮ್ಮಾಣತಿ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಣತಿ kammâṇati. = ಕಮ್ಮಾಣತಿ. (C.).

ಕಮ್ಮಾಣಿಕೆ kammâṇikĕ. = ಕಮ್ಮಾಣಕೆ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಳ kammâḷa. An artisan, an artificer: a blacksmith, a goldsmith, etc. (T., M.); a goldsmith (My.).

ಕಮ್ಮಿ kammi. 1. Tbh. of ಕರ್ಮಿ. See ಕೂಡ್ಚಮ್ಮಿ.

ಕಮ್ಮಿ kammi. 2. Deficiency (C.; Br., M.; Mhr., H. ಕಮ, deficient; *cf.* ಕಡಮೆ). — ಕಮ್ಮಿ ಜಾಸ್ತಿ. More or less (My.).

ಕಮ್ಮಿತು kamma-itu. = ಕಮ್ಮಿತ್ತು. (ShM. 109). That which is fragrant; fragrance (ಪಂಪಾಭಾ Kk. 65).

ಕಮ್ಮಿತ್ತು kamma-ittu. = ಕಮ್ಮಿತು. (ಕದ್ಮು ಶೆಂ. 23).

ಕಮ್ಮಿದ kammida. A fragrant man. ಕಮ್ಮಿದಂ (ಶೆಮ್ದ. 109).

ಕಮ್ಮಿದಳ್ kammidaḷ. (ಶೆಮ್ದ. 109. 245). A fragrant woman.

ಕಮ್ಮು kammu. 1. Breath to be fragrant (ಗಗ್ಧ ವ್ಯಾಸ ಶೆಮ್ದ. Dh. Mdb., o. ra. ದಸ್ಸ್ವಾಸ, ದಸ್ಸ್ವಾಸ, ದಸ್ಸ್ವಸ). 2, to emit a sound as teeth do.

ಕಮ್ಮು kammu. 2. (= ಕಮ್ಮ). A delicate smell, fragrance (ತಂದು ಕ್ರಾಸ್ತ ಕೆt. I, 22).

ಕಮ್ಮೆ kammè. One of the eight brahmanical classes or castes (in My. only smârta Brâhmapas). ವ್ಯಾಪ್ತರೊಳು ಕಮ್ಮ ದೊಡರಾದ ಎನ್ನ ಕುಲದ ಉಕ್ಕ (Mr. 254; Tē. ಕಮ್ಮ, ಕಮ್ಮವಾರು, T. ಕಮ್ಮವಾರ್, a caste of Têlugu Śûdras, usually employed in agriculture). — ಕಮ್ಮೆಕುಲ. The kammè caste (Mr. 540, o. r. in one MS. ಕಮ್ಮರ್).

ಕಮ್ರ kamra. *Desirous, cupidinous, loving;* desirable.

ಕಯ್ kay. 1. = ಕೆಯ್ 1. This syllable often appears as ಕೆಯ್ and ಕೈ; it is, however, not unfrequently found in old good MSS., and appears to be radical; *cf. e. g.* Sk. ಕರು, the hand, with Kannaḍa ಕಯ್ (ಕೆಯ್, ಕೈ), the hand. To avoid too great a deviation from present custom the form ಕೆಯ್ has been adopted wherever admittable.

ಕಯ್ kay. 2. = ಕೆಯ್ 2, etc. To do, etc.

ಕಯ್ kay. 3. = ಕಂಯು 2, ಕಂಯ್ಯ 2, ಕೆಯ್ 3, etc. The hand, etc. (My.). — ಕಯ್ಯುಳ. -ಉಳ. Possibility for the hand (Abh. P. 9, 96). — ಕಯ್ಯುಳವಿ. -ಉಳವಿ. Strength of the hand (Abh. 9, 23). — ಕಯ್ಯಾಡು. = ಕೆಯ್ಯಾಡು. (Bp. 57, 36). — ಕಯ್ಯಾರ್. -ದಾರ್. To seek for with the hand, to lay hold of (Abh. P. 7, 48).

ಕಯ್ kay. 4. = ಕಡೆ 4, etc., ಕೈ 5. Churning. — ಕಯ್ಕೋಲ್. A churning stick (ಕಡಗೋಲ್ Kk. 83, o. r. ಕಡೆ-). — ಕಯ್ಯುಳೆ. -ಉಳೆ. Buttermilk (ದಫಿಉಳ್ಳ Mr. 219).

ಕಯ್ kay. 5. = ಕೆಯ್ 4. Decoration.

ಕಯ್ kay. 6. = ಕಂಯು, ಕಂಯು 1, (ಕಯ್ವು, ಕೆಯ್ವು), ಕಂಯ್ಯ 1, ಕಹಿ, ಕೈ 4. Bitterness (T. ಕಯು; Tē. ಚೇದು, ಚೇದು; T. ಕಯು, to be of a sharp or acrid taste; ಕಸ, ಕಯು, M. ಕೈ, to be bitter; *cf.* ಕಟಿ?; Sk. ಕಟು; also ಪಟಿ?). (The term is at present frequently written ಕಾಯ್, ಕೈ, etc.). — ಕಯ್ವ ದು ಸಿಪ. A sort of gourd, Trichosanthes dioeca (ಕುಲಕ, ದುಡಿಕಲು, ತಿಕ್ತಕ, ದುಡು Sl. 161; My.). — ಕಯ್ಕಸ್ಪ. Bitter herbs (My.). — ಕಯ್ಕೋಡೆ. A kind of bitter gourd (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವು, ದುಡುವಂಪು Sl. 161; My.; see ಕಂಪೋಡೆ). — ಕಯ್ಪೊಡೆ. A kind of bitter gourd (ಧಾಮಾರಗಾಕ, ಫಿಲಕಪ, ಆಮಡಿಪುಷ್ಪ Sl. 150; My.; see ಕಂಪೋಡೆ).

ಕಯ್ kay. 7. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field.

ಕಯ kaya. N. of a Brâhmapa (Abh. P. 6, after 34; 6, 34. 35).

ಕಯಕ್ kayak. A sound emitted by the throat when firmly pressed (My.).

ಕಯಾಸ್ kayâs. Imagination, guess (Sl. 470).

ಕಯಿ kayi. 1. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (My.; B. 4, 71).

ಕಯಿ kayi. 2. = ಕಯ್ 3, etc. The hand (My.). — ಕಯಿಜಾರ = ಕೆಯ್ವಾರ 1, q. v. A pair of compasses (My.). — ಕಯಿಸನ್ನೆ. = ಕೆಯ್ಸನ್ನೆ. A sign with the hand (Č. Bp. 47, 32). — ಕಯಿಪಾಳೆ. A small book made of palm-leaves (ಕದಳಿ Mr. 356).

ಕಯಿರ kayira. A kind of horse (Bp. 59, 40). ಎಳಿಗಪ್ಪ ಪೋಪ ಕುದ್ರೆ (ತುರಗಂ) ಕಯಿರಂ (Mr. 275).

ಕಯಿಸು kayisu. = ಕಯ್ಸು. etc.

ಕಯ್ಪು kaypu. = ಕಯ್ಪು. (My.).

ಕಯ್ಪು kaypè. Bitterness (ಕಹಿ Čt. I, 98; T. ಕಾಪ್ಪು; M. ಕಪ್ಪು, ಕೈಪು). — ಕಯ್ಪುಸೊರೆ. = ಕಯ್ಕೋಡೆ. ಗುಡಜಾಪಗಳೊಳ್ ಅಪ್ಪೆ ಕಯ್ಪುಸೊರೆ ತಾಂ ಸ್ವಾದು ಅಪ್ಪುದೇ? (Sk. 64).

ಕಯ್ಯಿ kayyi. 1. = ಕೆಯ್ 6, etc. Bitterness (My.; ತಿಕ್ತ Sl. 50).

ಕಯ್ಯಿ kayyi. 2. = ಕೆಯ್ 3, etc. (ಜಾತಿ, ಕರು, ಪಂಚಜಾಲು, ಕರ, ಹಸ್ತ Hlā.; My.). See ಕಯಿಗಯ್ಯಿ.

ಕಯ್ರ kayra. ಕೈರ. Tbh. of ಖದಿರ. (ಕಾಮು Mr. 144; Tē.). — ಕಯ್ರುಗುಳಿಗೆ. A pill made of kaira. ಕಯ್ರುಗುಳಿಗೆ ದೊಡರಾಗಿ ದುಃಖ ದಾಸಿರುವ ಗಣ್ಡಂ (ಆಮೋಘ, ದುಃಖನಾಸಕ Nr.).

ಕಯ್ರುದಮ್ಬುಲ kayra-dambula. ಕೈರ-. Tbh. of ಖದಿರತಾಮ್ಬೂಲ (ಶೆಮ್ದ. 381).

ಕಯ್ಸು kaysu. = ಕಂಯಿಸು, ಕೆಯ್ಸು, etc.

ಕರ kara. 1. (= ಕರು 1, ಕರು 2). Greatness, extensiveness, abundance, power, etc.; ಕರಂ, greatly, extensively, much, etc. (ಕಕ್ಷಂ, ಸಿರಿ, ಸೀಮಂ, ಆಯು, ಆಧಿಪ, etc. ಶೆಮ್ದ. 391; ಶೆಂ. 58; ಪಂದುಂ, ಧಾತು, etc., ಅತ್ಯುರ್ಜಿತ Čt. II, 25; Tē.; T. ಕರು, great, valuable; M. ಕರು, ಕರು = ಕಡು, stout; hard; see ಕಡೆ). See Ch. v. 200; ಶೆಮ್ದ. 18. 193. 293. 408; Bp. 5, 56. 65; 6, 25; 25, 15; 32, 16; 34, 11; 51, 41; 52, 18; ಶೆಂ. 18; Rāv. 5, 121; 8, 112; 9, 7. 26. 29. 30; J. 3, 28; Č. Bp. 5, 51; 11, 10.

ಕರ kara. 2. = ಕರೆ 2, ಕರ್ 2. P. p. of ಕರೆ 1. — ಕರ ಕೊಳ್ಳು. = ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 2, 35; 3, 81; 5, 107. 132. 161). ಕರ ಕೊಣ್ಮು ಬರು, to bring along with one's self; ಕರ ಕೊಣ್ಮು ಪೋಗು, to conduct away with one's self (C.). — ಕರ ತರ್. -ತರು. = ಕರೆದು ಕೊಣ್ಮು ಬರ್, -ರು. To call and bring (Bp. 4, 4; 35, 28; Dp. 1; Sl. 388; C.; B. 2, 31). — ಕರ ತರಿಸು. = ಕರೆದು ಕೊಣ್ಮು ಬರಿಸು. To cause to call and bring (Bp. 24, 81; 44, 70; 50, 46; 53, 42; 55, 31; C.; B. 4, 7. 20).

ಕರ kara. 3. An imitative word for certain harsh grating sounds. (*Cf.* ಕಱ 2, ಕರ್ 3). — ಕರಕರ. rep. The sound made 1, in the gnashing of teeth (C.; Mhr.; Tē. ಕರಕರ; M. ಕರಾಕರಾ); 2, in chewing certain substances, as ತೊಗರಿ, raw cucumbers (C.; Mhr.); 3, in cutting the throat of an animal, in cutting strong cloth with a knife (C.); 4, in scratching the body (B. Mhr.); 5, in writing with a pen or an iron style (My.; Tē.).

ಕರ kara. 4. = (ಕಱ 3), ಕರೆ 5, ಕರ್ 4. A term to express the state of being mentally grated,

worried, pained, etc. — ಕರಕಸ್ಸ. dupl. = ಕರಕರೆ. (My.). — ಕರಕರ. rep. Very painfully or severely. ಕರಕರ ಸೊಸ್ಸು (Bp. 38, 57). — ಕರಕರಿಸು. (To fret); to feel remorse; to be grieved (Bp. 42, 17; Rśv. 13, after 102; My.). — ಕರಕರೆ. rep. Remorse; grief (My.; Mhr. ಖೇದ); — worrying, troubling; trouble (C.). ಕರಕರೇ ಜೀವರಿಗೆ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣು (Prv.). See Prv. s. ಬಯ. — ಕರಮರೆ. dupl. = ಕರಮರೆ. Worry; annoyance; fret (Bp. 28, 67).

ಕರ kara. 1. Doing, making; causing (ಕೃತ್ಯ Nr. 19). 2, *the hand* (ಹಸ್ತ, ಕೈಮ್ 19; ಕೈಮ್ Mr. 507). 3, *a cubit, the distance from the elbow to the tip of the middle finger.* 4, an elephant's trunk. 5, *tax, impost, royal revenue, etc.* (ರಾಜಾರ್ಹ, ಸಿದ್ಧಾಯ 19; ಸ್ವಯಹಾಗ 507; ಬಲಿ, ಕಾಣಿಕ ಬಲಿ ಗಳ್ 19). 6, *a ray of light* (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ 19; ಕಿರಣ 507). 7, water (ಜಲ Mr. 507). 8, a cloud (ಮಾರಿಪ್ರದ, ಮೋಘ 19; ಆಮ್ಬುವಿ 507, o. r. ಆಮ್ಬುವಿ). 9, blood (ಕೀಲಾಲ, ರಕ್ತ 19). 10, wind (ಪವನ, ವಾಯು 19; ಅನಿಲ 507). 11, the number two (ಎರಡು Mr. 347; Ch. v. 298). 12, the number six (Ch. v. 251, o. r. ಖರ. 308). See Sp. s. ಮುನಿ 1. — ಕರಗೊ ಳ್. -ಒ-ಕೊಳ್. To seize (see Śmd. s. ಕಳ್ಳ 2).

ಕರ kara. 2. Tbh. of ಖರ (Śmd. 338).

ಕರಕ karaka. = ಕರಗ. *Hail* (ಘನೋಪಲ, ಆರಿಕಲ್ Nn. 50; ಆರಿಕಲ್ Mr. 523; ಆರಿಕಡಲ್ Kk. 70, Śm. 35). 2, *an ascetic's or student's waterpot* (ಕಮಂಡಲು 50; 523). 3, ಕರಗ (50). 4, *the pomegranate tree* (ದಾಡಿಮ, ದಾಳಿಂಬ 50; ದಾಡಿಮ 523). 5, a forest (ವನಾಕ್ಷರ, ಅರಣ್ಯ 50). 6, the ink-nut tree (ಅಳಲೆ, ಆಮಲೆ 50). 7, a nest (ನೀಡ, ಗೂಡು 50).

ಕರಕು karaku. = ಕರಿಕು, ಕರಿಂಕು, ಕರುಕು, ಕಕ್ಕುರ್ 2. Black, as produced by burning to cinder; cinder (C.); the black crust which forms at the outside of the bottom of cooking pots, or inside cooking pots (C.); burnt or calcined medicinal drugs which are used with a mixture of water during sickness (My.; Tē. ಕರುಕು).

ಕರಕೆ karakĕ. *Hail.*

ಕರಗ karaga. Tbh. of ಕರಕ. A kind of water-jar (ಕಕ್ಕರಿ, ಕರಕ Hlā.; ಕರಕ Nn. 50; ಕಕ್ಕರಿ Mr. 209; ಪಟ್ಟಿಯಗೆ Ćt. II, 87; Abh. P. 11, 97; Bp. 59, 4; My.). — ಕರಗಡ್ಡುಪ್. -ಒ-ಪು ಪ್. To carry a karaga (Śmd. 200).

ಕರಗನ್ದುಗ kara-kanduga. A hand-ball (ಸೆಣ್ಣು Ćt. I, 104, o. r. ಕರದಂಗುಗ).

ಕರಗನ್ಧ kara-gandha. The plant Uraria lagopodioides (Sk. ಖರಗನ್ಧಿ). 2, ಕಲಾಕೆ (Mr. 116; ಖರಗನ್ಧಿ also = ಕಾಗದಲೆ).

ಕರಗಲನ್ತಿಕೆ kara-galantikĕ. A small water-vessel (ಕೆಮ್ಮಣಿಗೆ Mr. 211).

ಕರಗಸ karagasa. = ಗರಗಸ. Tbh. of ಕ್ರಕಚ (Śmd. 336. 347; Nr., Hlā.; Mr. 299; C.; Tē.). See Bp. 22, 66; B. 4, 131; 5, 135; Prv. s. ಮಾಡಿ ಹಣ್ಣು.

ಕರಗಿಸು karagisu. = ಕರಿಗಿಸು, ಕಗ್ಗಿಸು. To cause to be dissolved, to melt, etc. (C.). ಕರಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಎಲೀನ, ವಿದ್ರುತ, etc.); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ Nr.). ಕರಗಿಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಎಲೀನ, ದ್ರುತ Hlā.). See Śl. 332. 345; J. 15, 3; B. 4, 97. 140. 209. ಕಲ್ಲನಾದರೂ ಕರಗಿಸ ಬಹುದು, ಕಬ್ಬಿಣವು ಎದೆ ಕರಗದು.—ಕಪ್ಪೆ ಕುಣಿಸಿ ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಕರಗು karagu. = ಕರಂಸು, ಕಕ್ಕುರ್ 1. To be dissolved; to melt (C.); to melt away, *i. e.* to decrease in bulk, to disappear, as a boil; to be dissolved, as the fetus (C.); to become softened to pity or love, to become affected (C.); to wane, as the body (My.); to pine away for grief, to languish (ಎಲೀನ Śmd. Dh.; Tē.; T. ಕರ್ಚು; M. ಕರಕ್ಕು). ತನಿ ಕರಗಿದ ಆಕಳು (ಅಪಹೃತಕೆ, ಸ್ವಪಹೃತ Nr.). ಏರಿದು ಪಾಪದ ಮಾಪಿ, ಹರಿದ ನೀರೆಲ್ಲವು ಮುಯಿಗೆ, ಕರಗೊಡೇ ಬಾರ? (Sp.). ಮಂಕಿಗೆ ಕರಗದ್ದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕರಗೀತೇ?—ತಾಗದೆ ಬಾಗದು, ಬಿಸಿಯೂಗದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Bp. 12, 30; 17, 19; 23, 26; 37, 39; 44, 26; 51, 20. 21; 61, 62; Bh. 1, 8, 55; Rām. 5, 8, 75; Rśv. 1, after 135; J. 28, 32; Śl. 201. 330. 382; B. 4, 71; 5, 71. 162; Prv. s. ಬಿಸಿ. 2, to melt (v. t.). See Śmd. s. ಏಯ್ದಿಸಿ.

ಕರಗ್ರಹಣ kara-grahaṇa. Taking the hand (of the bride in the marriage ceremony): marriage (ಉದ್ವಾಹ, etc., ಮದುವೆ Mr. 307).

ಕರಂಕ karaṅka. The skull. 2, a water-pot made from a cocoa-nut. (R.).

ಕರಂಗು karaṅgu. = ಕರಸು. (Bp. 17, 19; 35, 2).

ಕರಜಿ karaji. = ಕರಜಿ, ಕಜ್ಜಿ, ಕಜ್ಜಿ. — ಕರಜವಾಯಿ. A small pancake folded and including ellu and jaggery (S. Mhr.).

ಕರಜ kara-ja. (= ಕಾರಜ). Produced in or from the hand. 2, *a finger-nail.* 3, *a timber tree, the Indian beech, Pongamia glabra* Vent. 4, *a sort of perfume.*

ಕರಜಾತ kara-jāta. = ಕರಜ No. 2. (My.).

ಕರಜಿ karaji. = ಕರಜಿ, etc. — ಕರಜವಾಯಿ. = ಕರಜವಾಯಿ. (My.; Tu.; Tē. ಕಜ್ಜಿ-, ಖಜ್ಜಿ-).

ಕರಂಜ karaṅja. = ಕರಜ No. 3. *The tree Pongamia glabra.* See ಹುಲಿಗಿಲ್.

ಕರಂಜಕ karaṅjaka. *The tree Pongamia glabra.*

ಕರಟ karaṭa. 1. *An elephant's temples or cheek* (ಮದ್ದಿಕಪೋಲ, ಆನೆಯ ಗಣ್ಣಸ್ಥಳ Kn. 87; ಗಲ್ಲ Mr. 207; ಗಜಕಪೋಲ Mr. 524). 2, *a crow* (ಬಲಿ, ಕಾಗೆ 87; ಕಾಗೆ 524). 3, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 87; ಕಪ್ಪೆ 524). 4, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 87). 5, the soul (ಜೀವನಲ್ಲಿ 87, o. r. ಜೀವದಲ್ಲಿ; ಜೀವದೊಳ್ 524).

ಕರಟು karaṭa. 2. = ಕಣ್ಣ 2. The shell of a cocoanut (My.; Mhr. ಕರಟ್ಟಿ, ಕರಟ್ಟಿಲೆ).

ಕರಟುಕ karaṭaka. A crow. 2, N. of a jackal in the Hitōpadēśa; — a backbiter, a calumniator (My.).

ಕರಟಿ karaṭi. An elephant (Mr. 153; Bp. 21, 34).

ಕರಟು karaṭu. = ಕರೇಟು. The Numidian crane (Sk.; ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ G.).

ಕರಡ karaḍa. = ಕಡ್ಡ 4, ಕರಡು 2. Dried fodder-grass (C.; Mhr.: a kind of grass; M. ಕರಡ, dried fruit). See ಗೆಜ್ಜೆಕರಡ. ಕುದುರೆ ಎತ್ತಿಗೆ ಕರಡವೇ ಕೈದಾನ (Prv.). See s. ಬಳೆ. Mr. 110 has: ಪಚ್ಚೆ ಮಾಯಿ, ಕಮ್ಮು ಕಸಕ, ಸಣ್ಣ ಕರಡಿಕ್, etc.

ಕರಡಗೆ karaḍagĕ. = ಕರಡಗೆ, ಕರಣ್ಡಗೆ, ಕರಗೆ. Tbh. of ಕರಣ್ಡಕ. (ಕರಣ್ಡ Nr.; ಸಮುದ್ಗ Nr.; My.). Also: a box in which the liṅga is worn (C.). See ಕಪ್ಪು ಕರಡಗೆ.

ಕರಡಾ karaḍā. The colour of horses (Mhr.; B. 5, 257).

ಕರಡಿ karaḍi. 1. = ಕಡ್ಡಿ. A bear (ಋಕ್ಷ, ಆಚ್ಛಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲ

REFERENCE

ತ, ಫಾಲ್ಗುಣ Hlâ.; Nr.; Mr. 159; Sl. 167; C.; Tu., T., M.; Tē. ಕರಟಿ, ಕರವಿ). ಕರವಿಗೆ ಕೂದಲು ಯಾಕದು? ಕೊಡದು ಯಾಕದು?—ಕರವಿಯು ಕೆಮ್ಮಿ ಪದಿಯದ ಕರಿಯು ಕಪ್ಪುರಿಗೆ ಪದಿಯಾಣಿಕ್ಕೆ? (Prvs.). See Ch. v. 18; Bp. 20, 22; Bh. 3, 13, 16; Rāghē. 17, 73; Śśv. 2, 34; J. 28, 52; B. 3, 107; 5, 247; ಮುಮುಗರ ಪ; Prv. s. ಪದಪುಣಿ.

ಕರಡಿ karaḍi. ಪ. = ಕರಡೆ. (My.).

ಕರಡಿಕೆ karaḍigē. = ಕರಡಗೆ, etc. (ಕರಣ್ಣ Mr. 207; C.; ಫಣಡೆ G.). ಮುಷ್ಟಿಯ ಕರವಿಗೆ (ಸಮುಷ್ಟಿ, ಸಮ್ಮುಟಿ Mr. 463, o. r. ಕರವಿಗೆ). See B. 3, 80; 5, 144.

ಕರಡು karaḍu. 1. That is rough, uneven, unpolished, hard (My.; M.; T. ಕರವು, ಕರಟ್ಟು; Tē. ಕರವು, ಕೆರವು, impure, base), or waste, useless, or wicked (My.).—ಕರವುಕಲ್ಲು, ಕರವುಕಾಗದ, ಕರವುದನ, ಕರವುಮುಸುಕ್ಕು, ಕರವುಮಣಸು, ಕರವುಮುಸ್ತು (My.; Mhr. ಖರಡೇ, a spotted and rough pearl; *cf.* Mhr. ಖರಾಡಾ).—ಕರವು ದುರುವು. dupl. (My.; T.).

ಕರಡು karaḍu. ೨. = ಕರಡೆ, etc. (My.). See Prv. s. ಬಡದಡ್ಡಿ.

ಕರವು karaḍu. = ಕವುಚ, ಖರಡೆ. Rough, as an account (R.; Mhr. ಖರಡೇ, a rude sketch, foul copy; Br. ಡಾಪ್‌ಕರಡಾ); a daily account, a day-book (My.; Tē.; Mhr. ಖರಡೇ); stout, as paper (S. Mhr.; Mhr. ಕರಡಾ; Br. ಖರಡಾ; My. ಕರವು); scrawling, scribbling, a scrawl (C.; Mhr. ಖರಡ); drawing the pen over written letters, as is done at school as an exercise (S. Mhr. in ಕರವು ತೆಪ್ಪು).

ಕರಡೆ karaḍe. = ಕರಡಿ 2. An oblong drum, beaten on both sides;—a sort of double-drum (ದುಡುಗು Nr.; ಸಗಟು Śmd. 75 Cm.; C.). See Śmd. 75; Grj. 3, 60; Ć. Bp. 5, 7; s. ದಂಪಡುಮಾಣಾಡ್ಯ.

ಕರಣ karaṇa. 1. Making, doing; causing; accomplishing; an action; business (ಕೃತ, ಕೃತ್ಯ Kn. 108). 2, *an instrument or means.* 3, *an organ of sense* (ಇಂದ್ರಿಯ 108). 4, *the body* (ಶರೀರ, ದೇಹ 108; ಕಾಯ Mr. 469). 5, *a field.* 6, an astrological division of the day (Mr. 68). 7, the immediate cause of an action, the idea expressed by the instrumental case, instrumentality (Śmd. 115. 156; Kāvy. I, 2, 2. 3). 8, cause, motive. 9, *the son of a Śūdra woman by a Vaiśya; a writer, a scribe.* 10, the usage or practice of the writer-caste (ಸಭಾಛೇದ, ಓಲಗದ ಎಸಮೆಲೇಗಛೇದ Kn. 108). 11, the number five (ಅಯ್ದು Mr. 347). 12, rhythm, time; dramatic action, dancing posture (Bp. 32, 37). ಕರಣ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮರಣ (Prv.).

ಕರಣ karaṇa. ೨. = ಕಾರಣ 2. (ಸಾಧನ, ಹೇತು Kn. 108).

ಕರಣಗ್ರಾಮ karaṇa-grāma. *The senses collectively.*

ಕರಣತ್ರಯ karaṇa-traya. The three karaṇas called ಮನಸ್ಸು, ವಚಸ್ಸು, ಕಾಯ (Kn. 114; Śśv. 1, 6).

ಕರಣಶಾಲೆ karaṇa-śālĕ. An office of writers (ಗಣಕರ ಬರವ ಗೃಹ Mr. 197).

ಕರಣಸಾಲೆ karaṇa-sālĕ. Tbh. of ಕರಣಶಾಲೆ (Śmd. 376).

ಕರಣಿ karaṇi. = ಕರಣ 2. Doing, making, effecting (feminine). See ಉ-. 2, a woman of a mixed caste. 3, = ಕರಣಿಕ, see ಮುಂ-. 4, = ಕರವಿಗೆ, ಕರಣಿ, a mason's trowel (My.; T. ಕರಣ್ಣಿ; Mhr. ಕರಣೇ, ಕರಣೀ).

ಕರಣಿಕ karaṇika. = ಕರಣೀಕ, ಕರಣಿಗ. A writer, a scribe; a village clerk or accountant (My.); a royal scribe or accountant (S. Mhr.; see s. ಉಪ್ಪಾಡಕಪ್ರಧಾನ); the head native official of a district collector's office (My.; Mg.); the head assistant to the Tahsildâr of a tâluk (My.); an arithmetician; an astrologer (ಗಣಕ Mr. 358). See Bp. 5, 53; 31, 28; 35, 44; Prv. s. ಬರಣೆ. — ಕರಣಿಕಮುಖ್ಯ ಲಿಂಗ. A chief scribe, etc. (Bp. 59, 27).

ಕರಣಿಕೆ karaṇigĕ. = ಕರಣಿ No 4. (My.).

ಕರಣೀಕ karaṇika. = ಕರಣಿಕ. (My.; ಪ್ರಧಾನ G.). ಎನಿಕೆ ಮಾಡದ ಮುನ್ನು ಕರಣೀಕನ ಅವರೇನು? (Dp. 167).

ಕರಣೀಕತನ karaṇikatana. Clerkship (My.).

ಕರಣೀಯ karaṇiya. To be done or made, proper to be done. (Rśv. 13, 13).

ಕರಡಿ karaṇḍe. = ಕಣ್ಣಿ. A clot, a lump. (Tē. ಕರವು, ಕರುವು, ಕರುಪು; *cf.* ಕಣ್ಣು 3, ಗಡ್ಡೆ 1). ಒಣ್ಣೆಯ ಕರಡಿ (Bp. 24, 68). ದೂಂಸದ ಕರಡಿ (ಕೊಟ್ಟಣ G.; B. 2, 4; 3, 11). ೨, a ball made of finely powdered iron filings, charred rice and flour and rubbed on tabours to make them sound well (My., occasionally). See ಗಣ್ಣಗರಡಿ.

ಕರಡಿ karaṇḍĕ. The large brass trumpet which sounds the bass (S. Mhr.; Mhr., H. ಕರಣಾ; T. ಕರಾಣಿ; Br. ಕರ್ಣಾ).

ಕರಣೇಂದ್ರಿಯ karaṇa-indriya. An organ of sense. (My.; B. 5, 239).

ಕರಂಡ karaṇḍa. (=ಕರಂಡ). *A basket or covered box of bamboo wicker work;* a casket or box of wood, metal, etc. See Bp. 8, 19; 12, 11.

ಕರಂಡಕ karaṇḍaka. = ಕರಂಡ, ಕರವಿಗೆ, etc. A basket or covered box etc. (ಫಣಡೆ G.). See ಕಪ್ಪುರ-.

ಕರಂಡಿಗೆ karaṇḍagĕ. (Śmd. 48). Tbh. of ಕರಂಡಕ. (ಸಮುಷ್ಟಿ, ಸಮ್ಮುಟಿ Hlâ.).

ಕರಡ್ಡಿ karaṇḍĕ. A low annual herb, Sphaeranthus indicus L. (St. & Pl.; T. ಕೊಟ್ಟಿಪ್ಪ-ಕರಡ್ಡಿಪ್ಪ; Tu. ಕರ್ಣಿಪ್ಪ).

ಕರತಲ kara-tala. The palm of the hand.

ಕರತಲಾಮಲಕ karatala-âmalaka. The âmalaka on the palm of the hand (or an âmalaka put on the—) considered to be a quite evident, undisputed object (My.; occasionally S. Mhr.).

ಕರತಳ kara-taḷa. = ಕರತಲ. (Śmd. 386; Kk. 98; J. 3, 10. 11).

ಕರತಾಲ kara-tâla. -ತಾಳ. A cymbal. 2, beating time by clapping the hands (My.).

ಕರತಾಳ kara-tâḷa. (ತ್ರಿಕರತಾಳ, ಪಂಚಕರತಾಳ Mr. 359, o. r. ಕರತಾಳ).

ಕರತಾಳಿ kara-tâḷi. = ಕರತಾಳ, q. v.

ಕರತೋಯೆ kara-tôyĕ. *N. of a river* (in the north-east of Bengal).

ಕರದಂಡ kara-daṇḍa. A lotus (ದಪ್ಪ Mr. 419; Sk. ಮರ-).

ಕರದೀಪ kara-dîpa. A metal platter with a handle, used as a lamp (My.).

ಕರದೀವಿಗೆ kara-divigĕ. A plain platter used as a lamp (My.).

ಕರದು karadu. 1. P. p. of ಕರೆ 1. (C.).

ಕರದು karadu. 2. P. p. of ಕರಿ 1. (C.).

ಕರದು karadu. 3. = ಕರಿದು. That is black; blackness (C.; ಕಪ್ಪೆ, G.).

ಕರನ್ಧಮ kara-n-dhama. N. of a prince of Ayôdhya (J. 5, 22. 23).

ಕರಪತ್ರ kara-patra. *A saw.* (J. 26, 60. 62. 63. 66).

ಕರಪರಿಚ್ಯುತ kara-paricyuta. Flown off from or fallen from the hand. (Śmd. 272).

ಕರಪಲ್ಲವ kara-pallava. A finger; the hand; conversation with the fingers (see Mr. 353; My. as ಕರವಲ್ಲವ).

ಕರಪಾತ್ರೆ kara-pâtrĕ. A small cup (ಕೆಮ್ಪುಟ್ಟಿಟ್ Mr. 207).

ಕರಪಾಲ kara-pâla. *A sword, a scymitar.*

ಕರಪಾಲಿಕೆ kara-pâlikĕ. *A sword, or one-edged knife;* a short club or wooden sword.

ಕರಪೀಠ kara-pîṭha. = ಕರಣಿಗೆ. (My.; occasionally). 2, a flat piece of wood with a handle used by cripples to rest their hands on in creeping (My.). 3, the tool called a road-tamper or dammas (ಬೀಗದ ಹೆಟ್ಟಣಿಗೆ Mr. 158).

ಕರಪುಟ kara-puṭa. Joining the palms of the hands in token of respect; the hands joined and hollowed to receive anything. (Bh. 1, 7, 40).

ಕರಪಾಲ kara-bâla. = ಕರಪಾಲ, ಕರವಾಲ, ಕರವಾಳ, ಕರವಾಳು. *A sword, a scymitar* (ಕರವಾಳ Ct. II, 70).

ಕರಪಾಲಿಕೆ kara-bâlikĕ. = ಕರಪಾಲಿಕೆ. (Sk.).

ಕರಬೂಜ karabûja. = ಕರಬೂಜ. (My.).

ಕರಬೂಜ karabûju. = ಕರಬೂಜ, ಕರಬೂಜ, ಕಬೂರ್ಜ, ಖರ್ಬೂಜ. The musk-melon (C.; Mhr., H. ಖರಬೂಜ).

ಕರಬೋನ (kara-bôna). A (small) kind of water-vessel with a large mouth. ಉಚ್ಚಟಿಂ ಕರಬೋನದಿಂ ಉಕ್ಕು, ಉದದ ಮುಚ್ಚಳಂ ತಿಱಂದುಮಕ್ಕು (Mr. 211, o. r. ಉಚ್ಚಟಿಂ, ಉಮ್ಮಟಿ).

ಕರಭ karabha. (= ಕಳಭ). *The distance from the wrist to the tip of the little finger, the metacarpus* (ಕಿರುವೆರಳ ಅಗ್ರ ಪರ್ವ ಮುತಿಗಟ್ಟಿನ ಮುಪ್ಪ, ಕಿರುವೆರಳಿನ ತುದಿಮುಟ್ಟಿದ ಮುತಿಗಟ್ಟಿನ ನಡುವುಪ್ಪ Kn. 161; ಕಿರುವೆರಳ ಮುತಿಗಟ್ಟಿಂ Mr. 468). 2, a camel (ಒಟ್ಟೆ 161, o. r. ಒಗ್ಗೆ; ಬಾರಣ Mr. 469). 3, *a young camel* (or any young animal). 4, a musical instrument (ಸುಬಾಲ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಪ ಬಾಲ್ಯ 161).

ಕರಭೂಷಣ kara-bhûshaṇa. *An ornament of the wrist, a bracelet.*

ಕರಮ karama. Tbh. of ಕೈದು (S. Mhr.).

ಕರಮರ್ದಕ kara-mardaka. = ಕರವಣ್ಣಿಗೆ. *A prickly shrub with eatable berries, Carissa carandas* Lin.

ಕರಮರ್ದ kara-mardi. (Sk.). = ಕರಮರ್ದಕ, ಕರವಣಿ.

ಕರಮುಕ್ತ kara-mukta. *A missile weapon thrown with the hand* (ಕೆಮ್ಮುನ್ನ ಪಿಡುಪಿರ್ದ ಶಸ್ತ್ರ Mr. 293).

ಕರಮುಕ್ತಿ kara-mukti. Throwing or throwing away with the hand. See ಮೆಲಗು.

ಕರಮ್ಬ karamba. 1. = ಕಳಮ್ಬ, etc. Tbh. of ಕದಮ್ಬ (Śmd. 352). The stalk of a potherb (ಮಸುರ ಬಾಳದ ಕಾಯಿ 352; M. ಕದಮ್ಬು).

ಕರಮ್ಬ karamba. 2. *Mixed.*

ಕರಮ್ಭ karambha. *A cake, flour or meal mixed with curds.* See Hlā. and Nr. s. ಕಳಸು 1.

ಕರಮ್ಭಕ karambhaka. = ಕದಮ್ಬ No. 5, ಕದಮ್ಬಕ No. 3, q. v. A cake, flour or meal mixed with curds (Sk.).

ಕರರುಹ kara-ruha. Growing from the hand: *a finger-nail.*

ಕರವತಿಕೆ karavaḍigĕ. N. of a plant (ಕರವಡಿಕೆ Mr. 118, o. r. ಕರವತಿಗೆ in one MS.; *cf.* ಕರಳೆ and ಕರವಡಿ, etc. ?).

ಕರವಣ್ಣಿ karavaṇḍi. = ಕರವತಿಗೆ, q. v.

ಕರವಡ karavaḍi. = ಕರವಣ್ಣಿಗೆ. (Sk. & Pl.). Tbh. of ಕರಮರ್ದ.

ಕರವಣ್ಡಿಗೆ karavaṇḍigĕ. = ಕರವಡಿ. Tbh. of ಕರಮರ್ದಕ. (ಕರಮರ್ದಕ, ಅವಗ್ಗ, etc. Nr.).

ಕರವಾಯಿ karavâyi. An instrument of braziers: the anvil on which vessels are hung to be hammered (Tē.; B.; Mhr. ಖರವಸೆ).

ಕರವಾಲ kara-vâla. = ಕರಪಾಲ. (My.).

ಕರವಾಳ kara-bâḷ. = ಕರವಾಲ, etc. (ಕರವಾಲ Ct. II, 70). See Abh. P. 18, 60; Rāv. 1, 99; 5, 121; 6, 36.

ಕರವಾಳಿ karavâḷi. (Ct. I, 49, text very corrupt).

ಕರವಾಳು kara-bâḷu. = ಕರವಾಳ. (Bp. 28, 46; 61, 25).

ಕರವಿಕೀರ್ಣ kara-vikīrṇa. Scattered or spread about, or shaken, with the hand. See ಕೆಲಪು.

ಕರವಿಮೋಚನ kara-vimôcana. = ಕರಮುಕ್ತಿ. See ಇಮು, ಮುಳು, ಮುಲುಕು, ಮೀಸಾಮು.

ಕರವೀರ kara-vîra. *A fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. (ಉಷ್ಣಮಾರ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113; ದಪ್ಪಳಿ Ct. I, 11).

ಕರವೀರಶೋಳ karavîra-cōḷa. N. (Bp. 22, 1; 25, 4).

ಕರವೂರ್ kara-ûr. The great town: N. of a town (Bp. 27, 38; 44, 58; 47, 36; T. ಕರುವೂರ್).

ಕರಶಾಖೆ kara-śâkhĕ. *A finger.*

ಕರಶೀಕರ kara-śîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸಾನೆ kara-sâṇĕ. Tbh. of ಖರಶಾಣ (Śmd. 376).

ಕರಸೀಕರ kara-sîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸು karasu. 1. = ಕರಿಸು 2, ಕರೆಂಬಿಸು No. 1, ಕರೆಸು. To cause to call, to have called, etc. (Bp. 4, 5; 5, 3. 4. 53; 12, 38; 24, 32; 53, 58; 55, 8; 61, 4; J. 7, 1; 12, 28; C.). ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to have one's self called or named (My.; B. 5, 55).

ಕರಸು karasu. 2. = ಕರಿಸು 1, No. 1 (S. Mhr.). 2, = ಕರಿಸು 1, No. 2 (My.).

ಕರಸ್ಥ kara-stha. Standing or being in the hand. (My.; G.).

ಕರಸ್ಥಲ kara-sthala. -ಳ. The hand (Bp. 38, 46; 56, 47; 57, 82); — N. of a place near Hampē (My.). — ಕರಸ್ಥಲದ ಅಪ್ಪಿ ಜೇಡ. N. (Bp. 59, 4). — ಕರಸ್ಥಲದವರು, -ಅವರು. An order of Jaṅgamas of the Liṅgavantas, who do not marry and are considered to have read some religious books (S. Mhr.).

ಕರಹ karaha. Calling; inviting (ಆಕಾರಣ, ಆಹ್ವಾನ, ಆಭಿಮುಖ್ಯತೆ Hlā.; Mr. 88; ಆಮಂತ್ರ Kn. 149; Grj. 3, after 91).

ಕರಹಟ್ಟ karahaṭṭa. See ಕರಹಟ್ಟಿಗ.

ಕರಹಟ್ಟಿಗ karahaṭṭiga. ಕರಹಟ್ಟಿ-ಗಾ. (Śmd. 233, o. rs. ಕರಹಟ್ಟಿಗ, -ಜಂಗಂ).

ಕರಹಾಟ karahâṭa. *The bulbous root of a lotus, etc.* (ಮುದ ಗೆಡ್ಡೆ Hlā.; ಸಸಿ ದಬ್ಬಿಗಳ ಗೆಡ್ಡೆ Mr. 107).

ಕರಹಾಟಕ karahâṭaka. *The tree Vanguería spinosa* Roxb.

ಕರಳು karaḷu. = ಕರುಳ್, etc. (C.; B. 4, 24). ಹೊಟ್ಟೆಯವ ಸಿನ ಕರಳು (ಅತ್ತ G.).

ಕರಾಗ್ರ kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ಕರಾಂಗುಲಿ kara-aṅguli. A finger (ಪ್ರಕಾಶಿ, ಕೆಂಪ್ಪಿ ಬೆರಳು Kn. 60).

ಕರಾಟಬ karâṭêûri. A sword (Tĕ.). 2, a man of peremptory, positive speech (My.).

ಕರಾಟತನ karâṭêûru. Peremptoriness, positiveness (My.).

ಕರಾಟ karâṭa. = ಕರಡ್ಡಿ. (ಸದುಪ್ಪಳ, ಸದ್ಬುಟಿಕ Sl. 231; Tĕ.; My., also: a bag).

ಕರಾಡಿ karâḍi. A tribe of Brâhmaṇas, or an individual of it (who used to perform a human sacrifice once a year, My.; M. ಕರಾಡಿ, a class of Brâhmaṇas; Mhr. ಕರ್ಹಾಡಾ).

ಕರಾನ್ವೇಷಣ kara-anvêshaṇa. Seeking for with the hand. See ಪ್ರಮಾಣ.

ಕರಾಬು karâbu. Bad; uncultivable, or lying uncultivated (C.; Mhr., H. ಖರಾಬ).

ಕರಾಭರಣ kara-âbharaṇa. An ornament for the hand. See ಮುರಿ.

ಕರಾರ karâra. = ಕರಾರು. (B. 5, 221).

ಕರಾರವಿಂದ kara-aravinda. The hand regarded as a lotus (Śśv. 5, after 14).

ಕರಾರು karâru. A promise; an agreement, an engagement (C.; Mhr., H.). — ಕರಾರುಪತ್ರ. A written agreement, contract or engagement (B. 5, 7. 221).

ಕರಾಲ karâla. -ಳ. *Great, large, high, lofty.* 2, formidable. 3, deformed; crooked (ಎಳೆ, ಅತಿಶೂರ Mr. 450). 4, ರಾಹು, ಮುಖವಿಡ (Kn. 76). 5, N. of Śiva, Yama, and others. 6, N. of a region. See Bp. 38, 68; 40, 85; 49, 10; 58, 25; Śśv. 4, 7. 21.

ಕರಾಲಂಬನ kara-âlambana. The act of supporting with the hand, giving a helping hand; helping, sustaining, support. (R.).

ಕರಾಲಿ karâli. A śakti of Śiva (Śśv. 3, 12).

ಕರಾವಲಂಬನ kara-avalambana. = ಕರಾಲಂಬನ. (My.).

ಕರಾವಳಿ karĕe-âvaḷi. The region of the banks of a river or of the shore of the sea (My.).

ಕರವಿ kara2-asi. (*or* kara1-asi). A sharp sword; a dagger (Ch. v. 2, G. MS.; Tĕ.: dagger = ಕರದಿ).

ಕರಾಳಿ karâḷi. — ಕರಾಳಿಜಡೆ. A kind of coarse cotton cloth (S. Mhr.).

ಕರಾಳು karâḷu. (Tbh. of ಕರಡಾಳ? or = ಕರಾಲ?). (Bp. 47, 34).

ಕರಿ kari. 1. To be scorched or singed; to be charred; to be burnt to cinder (ಅತಿಪಾಪ Śmd. Dh.; T. ಕರಿ, ಕರುಗು; Bp. 3, 6; My.). 2, to fry, to roast (in oil, ghee, fat, etc., C.). P. pa. ಕರದು, ಕರಿದು, ಕರಿದು, ಕರ್ದು.

ಕರಿ kari. 2. The state of being scorched, etc. 2, frying, etc.; the state of being fried, etc. — ಕರಿಕರಿ. rep. (Bp. 2, 13; 50, 79; 56, 35). — ಕರಿಕರಿದು ನೊಂದು. -ನುಂದು. To be greatly scorched (in the mind) and faint (Bh. 1, 6, 17). — ಕರಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A fried kaḍubu (C.). — ಕರಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be scorched, etc. (Bp. 51, 24). — ಕರಿಮುರಿ. dupl. A charred and bent or shrivelled state (Grj. 9, 22; Bp. 58, 60). — ಕರಿಮುರಿಪಿಸು. To be scorched and shrivelled (Grj. 2, after 106; 8, 49; 9, 21; Śśv. 2, 9; V. 38, 100). ಕರಿಮುರುಪ್ಪಟ್ಟ ಕರಿಮುರಿಪೈಕಂ (Śmd. 207). — ಕರಿಮೊಳೆ. A scorched germ or bud (Bh. 4, 3, 12; 8, 8, 6). — ಕರಿಮೊಸಳೆ. -ಮೊಸಳೆ. A charred pestle. ಕರುಮದ ಇಲ್ಲದ ಗಟ್ಟು ಕರಿಮೊಸಳೆಯು ತುಣ್ಣು (Dp. 54).

ಕರಿ kari. 3. = ಕರೆ 7, etc. Blackness; the colour black; a dark-blue colour (C.; T., Tĕ.). 2, charcoal (My.; T.). (3, unpropitiousness). Genitive ಕರಿಯ or ಕರಿ?. — ಕರಿಗಣ್ಣು. The pupil of the eye (My.). — ಕರಿಗುಬ್ಬಿ. The common Indian magpie, Dendrocitta rufa (Bd.; My.). — ಕರಿಮಳ್ಳಿ. A very prickly undershrub, Barleria buxifolia Lin. (St. & Pl.). — ಕರಿಮೆಣಸು. = ಎಮ್ಮೆಮೆಣಸು. (My.). — ಕರಿಜಾಲಿಗಿಡ. A thorny shrub with very fragrant yellow flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಾಲಿಮರ. The Babool tree, Acacia arabica Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಾಳ. A disease of the cotton plant (S. Mhr.). — ಕರಿಜೀವಂಗಿಮರ. A shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca Pers. (St. & Pl.). — ಕರಿಜೀರಿಗೆ. A potherb, not indigenous, Nigella sativa Lin. (St. & Pl.; ಸುಧಾ, ಕಾಡಿ, etc. Sl. 310; My.). — ಕರಿಮದ್ದಿನ ಗಿಡ. A half shrub, the Malabar cat-mint, Anisomeles malabarica R. Br. (St. & Pl.). — ಕರಿಮಂಜಿಗಿಡ. A small shrub, sacred to Vishṇu, Ocimum sanctum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿದಿಂಗಳು. -ತಿಂಗಳು. The dark half of the month (My.). — ಕರಿದಿವಸ. An unpropitious day, *e. g.* the day after an eclipse, after cremation, etc. (C.). — ಕರಿನಾಗರಜಾತಿ. A variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಕರಿಬೆಕ್ಕಿಗಿಡ. A shrub, native of the Indian archipelago, but running now wild in India, Gendarussa vulgaris Nees. (St. & Pl.). — ಕರಿಬೇವು. A small tree with strong smelling leaves, the curry-leaf tree, Murraya koenigii Spr. (ಚೀಗರ, ಉದಯ Mr. 134; C.). — ಕರಿಮಣಿ. A black bead composed of earth, sealing wax, etc., worn by a woman whose husband is alive (My.). — ಕರಿಮತ್ತಿ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (Z.; My.). *Cf.* ಕಮ್ಮತ್ತಿ s. ಕಮ್ 1. — ಕರಿಮರ. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.; My. = ಪೀಚಿಮರ). — ಕರಿಯಮ. -ಅಮ 3. A man of black colour (Śmd. 154. 184). — ಕರಿಯು ಕಜ್ಜಿ. A kind of itch or scab. ಕರಿಯು ಕಜ್ಜಿಯನುಸುಳ್ಳವನು (ಕಜ್ಜಿಕಾರ Nr.). — ಕರಿಯು ಕಣ್ಣು. A black eye. ಕರಿಯು ಕಣ್ಣ ಕುಮರಿ (ಶಾಕ್ಷ್ಯಯುಧ Hlā.; Mr. 276). — ಕರಿಯು ಕಪ್ಪಳಿ. A black blanket (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯು ಕೇಚಮ. N. (Bp. 11, 4). — ಕರಿಯುಗಣೆ. -ಅಗಣೆ. = ಎಳ್ಳಗಣೆ, ಕಪ್ಪಗಣೆ. (ಅಚಿಪಿ, ಉಡು Sl. 305; My.). — ಕರಿಯು ಪಿಗಡೆ. (ಕ್ಯಾಮೆ, ಬಾಲಿಪ್ಪಿ, ಸುಪ್ಪಣಿಕೆ, ಕಾಡೆ, etc. Nr.). — ಕರಿಯು ಗೋಧಿರಣ್ಣೆ. (ಪೀಲೆ, etc. Hlā.; ಅರ್ಜಗಲು, ಪಾಸಿ, ಪಾಣಿ Nr.). — ಕರಿಯು ಮೀಸರಿಗೆ. = ಕರಿಮೀರಿಗೆ. (ಕೃಷ್ಣಮೀರಿಕೆ, ಕಾಳವಿ, ಸುಧಾ Nr.). — ಕರಿಯುಮು. -ಅಮು. That is black. ಕರಿಯುಮ್ಮ (Śmd. 119). ಕರಿಯುಮ್ಮ ಕಾಲ್ ಪೊಗಂಗಲೇ ಧಾತ್ರಾರಾಜ್ಯಂಗಳ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). — ಕರಿಯು ದ್ರಾಕ್ಷೆ. A black grape (My.). — ಕರಿಯು ನಮ. A particular perfume, a dried substance of a brown colour and of the shape of a nail, apparently a dried shell-fish (ಮುತ್ತು, ನಮ, ಶೀಲುಮು, etc. Nr.). — ಕರಿಯು ಸೆಜ್ಜು. The grain Panicum miliaceum (ಅಂಮ Nr.). — ಕರಿಯು ಹೊಸ. (ಪೀಲೆ ಮುತ್ತಳೆ Nr.). — ಕರಿಯು ಬದನೆಕಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A brinjal fruit of a blackish colour (Bp. 9, 2; 38, 53; C.). — ಕರಿಯು

ಕರದು karadu. 3. = ಕರಿದು. That is black; blackness (C.; ಕಪ್ಪು, G.).

ಕರನ್ಧಮ kara-n-dhama. N. of a prince of Ayôdhya (J. 5, 22. 23).

ಕರಪತ್ರ kara-patra. *A saw.* (J. 26, 60. 62. 63. 66).

ಕರಪರಿಭ್ರಷ್ಟ kara-pariḥyuta. Flown off from or fallen from the hand. (ಶೆಮ. 272).

ಕರಪಲ್ಲವ kara-pallava. A finger; the hand; conversation with the fingers (see Mr. 353; My. as ಕರಪಲ್ಲವ).

ಕರಪಾತ್ರೆ kara-pâtrĕ. A small cup (ಕೆಯ್ಪುಟ್ಟಿದ Mr. 207).

ಕರಪಾಲ kara-pâla. *A sword, a scymitar.*

ಕರಪಾಲಿಕೆ kara-pâlikĕ. *A sword, or one-edged knife;* a short club or wooden sword.

ಕರಪೀಠ kara-piṭha. = ಕರಣಿಗೆ. (My.; occasionally). 2, a flat piece of wood with a handle used by cripples to rest their hands on in creeping (My.). 3, the tool called a road-tamper or dammas (ಜಗಡ ಪಿಟ್ಟಣಿಗೆ Mr. 158).

ಕರಪುಟ kara-puṭa. Joining the palms of the hands in token of respect; the hands joined and hollowed to receive anything. (Bh. 1, 7, 40).

ಕರಪಾಲ kara-bâla. = ಕರಪಾಲ, ಕರವಾಲ, ಕರವಾಳ, ಕರವಾಳು. *A sword, a scymitar* (ಕರವಾಳ Ćt. II, 70).

ಕರಪಾಲಿಕೆ kara-bâlikĕ. = ಕರಪಾಲಿಕೆ. (Sk.).

ಕರಬೂಜ karabûja. = ಕರಬೂಜ. (My.).

ಕರಬೂಜ karabûja. = ಕರಬೂಸ, ಕರಬೂಸ, ಕಬೂಸ, ಖರ್ಬೂಜ. The musk-melon (C.; Mhr., H. ಖರಬೂಸ).

ಕರಬೋಣ (kara-bôṇa). A (small) kind of water-vessel with a large mouth. ಉಪ್ಪಟಿಂ ಕರಬೋಣದಮ್ ಆಳ್ತು, ಅದರ ಮುಚ್ಚಳಂ ತಿರಿಯಮಳ್ತು (Mr. 211, o. r. ಉಪ್ಪಟಿಂ, ಉತ್ತುಟಿ).

ಕರಭ karabha. (= ಕಳಭ). *The distance from the wrist to the tip of the little finger, the metacarpus* (ಕಿರುವೆರಳ ಅಗ್ರ ದಿಂದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಮುಪ್ಪ, ಕಿರುವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುಮುಪ್ಪ Kn. 161; ಕಿರುವೆರಳ ಮೂಡಿಂದಂ Mr. 468). 2, a camel (ಒಟ್ಟೆ 161, o. r. ಒಗ್ಗೆ; ಬಾರಕ Mr. 469). 3, *a young camel* (or any young animal). 4, a musical instrument (ಸುಬಾದ್ಯ, ಒಳಿಪ ವಾದ್ಯ 161).

ಕರಭೂಷಣ kara-bhûshaṇa. *An ornament of the wrist, a bracelet.*

ಕರಮ karama. Tbh. of ಕೈಮ (S. Mhr.).

ಕರಮರ್ದಕ kara-mardaka. = ಕರವಣ್ಣಿಗ. *A prickly shrub with eatable berries, Carissa carandas* Lin.

ಕರಮರ್ದ kara-mardi. (Sk.). = ಕರಮರ್ದಳ, ಕರವಣಿ.

ಕರಮುಕ್ತ kara-mukta. *A missile weapon thrown with the hand* (ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಪಿಡುವಿರ್ದ ಶಸ್ತ್ರ Mr. 293).

ಕರಮುಕ್ತಿ kara-mukti. Throwing or throwing away with the hand. See ಮೆಲಂಗು.

ಕರಮ್ಬ karamba. 1. = ಕಳಮ್ಬ, etc. Tbh. of ಕದಮ್ಬ (ಶೆಮ. 352). The stalk of a potherb (ಪಸುರ ಪಾಕದ ಕಾಯ 352; M. ಕಡಮ್ಬು).

ಕರಮ್ಬ karamba. 2. *Mixed.*

ಕರಮ್ಭ karambha. *A cake, flour or meal mixed with curds.* See Hlā. and Nr. s. ಕಳಸು 1.

ಕರಮ್ಭಕ karambhaka. = ಕದಮ್ಬ No. 5, ಕದಮ್ಬಕ No. 3, q. v. A cake, flour or meal mixed with curds (Sk.).

ಕರರುಹ kara-ruha. Growing from the hand: *a finger-nail.*

ಕರವಣಿಸೆ karavaṇigĕ. N. of a plant (ಕರವಣ್ಣಿ Mr. 118, o. r. ಕರವಣಿಗೆ in one MS.; *cf.* ಕರಳೆ and ಕರವಿ, etc. ?).

ಕರವನ್ದಿ karavandi. = ಕರವಣಿಗೆ, q. v.

ಕರವಂ karavaṇḍi. = ಕರವನ್ದಿಗೆ. (St. & Pl.). Tbh. of ಕರಮರ್ದ.

ಕರವನ್ದಿಸೆ karavandigĕ. = ಕರವಣಿ. Tbh. of ಕರಮರ್ದಳ. (ಕರಮರ್ದಳ, ಅವಿಳ್ಳ, etc. Nr.).

ಕರವಾಂಯಿ karavâyi. An instrument of braziers: the anvil on which vessels are hung to be hammered (Tĕ.; R.; Mhr. ಖರವತೆ).

ಕರವಾಲ kara-vâla. = ಕರಪಾಲ. (My.).

ಕರವಾಳ್ kara-bâl. = ಕರವಾಲ, etc. (ಕರವಾಳ Ćt. II, 70). See Abh. P. 13, 60; Rāv. 1, 99; 5, 121; 6, 36.

ಕರವಾಳಿ karavâḷi. (Ćt. I, 49, text very corrupt).

ಕರವಾಳು kara-bâḷu. = ಕರವಾಳ್. (Bp. 28, 46; 61, 25).

ಕರವಿಕೀರ್ಣ kara-vikîrṇa. Scattered or spread about, or shaken, with the hand. See ಕೊಡಪು.

ಕರವಿಮೋಚನ kara-vimôćana. = ಕರಮುಕ್ತಿ. See ಇಮು, ಮಲಕು, ಮಲಂಕು, ವಿಸರ್ಜನು.

ಕರವೀರ kara-vîra. *A fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. (ಅಶ್ವಮಾರ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113; ವಪ್ಪಳಿ Ćt. I, 11).

ಕರವೀರಶೋಳ karavîra-śôḷa. N. (Bp. 22, 1; 25, 4).

ಕರವೂರ್ kara-ûr. The great town: N. of a town (Bp. 27, 38; 44, 58; 47, 36; T. ಕರುವೂರ್).

ಕರಶಾಖೆ kara-śâkhĕ. *A finger.*

ಕರಶೀಕರ kara-śîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸಂಜ್ಞೆ kara-sâṇṇĕ. Tbh. of ಮರಪಾಣ (ಶೆಮ. 376).

ಕರಸೀಕರ kara-sîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸು karasu. 1. = ಕರಿಸು 2, ಕರೆಂಬಿಸು No. 1, ಕರೆಸು. To cause to call, to have called, etc. (Bp. 4, 5; 5, 3. 4. 53; 12, 38; 24, 32; 53, 58; 55, 8; 61, 4; J. 7, 1; 12, 28; C.). ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to have one's self called or named (My.; B. 5, 55).

ಕರಸು karasu. 2. = ಕರಿಸು 1, No. 1 (S. Mhr.). 2, = ಕರಿಸು 1, No. 2 (My.).

ಕರಸ್ಥ kara-stha. Standing or being in the hand. (My.; G.).

ಕರಸ್ಥಲ kara-sthala. -ಳ. The hand (Bp. 38, 46; 56, 47; 57, 82); — N. of a place near Hampĕ (My.). — ಕರಸ್ಥಲದ ಅಪ್ಪ ಬೇಡ. N. (Bp. 59, 4). — ಕರಸ್ಥಲದವರು. -ಅವರು. An order of Jaṅgamas of the Liṅgavantas, who do not marry and are considered to have read some religious books (S. Mhr.).

ಕರಹ karaha. Calling; inviting (ಆಹಾರಣ, ಆಮ್ಮಣ, ಆಭಿಮುಖ್ಯಣ Hlā.; Mr. 88; ಆಹೋ Kn. 149; Grj. 3, after 91).

ಕರಹಟ್ಟ karahaṭṭa. See ಕರಹಟ್ಟಿಗ.

ಕರಹಟ್ಟಿಗ karahaṭṭiga. ಕರಹಟ್ಟ-ಟಿಗ. (ಶೆಮ. 233, o. rs. ಕಹಟ ಟಿಗ, -ಹಾಗ).

ಕರಹಾಟ karahâṭa. *The bulbous root of a lotus, etc.* (ಮುರಡ ಗೆಡ್ಡೆ Hlā.; ಕಮಲ ದಲ್ಲಿಗಳ ಗೆಡ್ಡೆ Mr. 107).

ಕರಹಾಟಕ karahâṭaka. *The tree Vanguería spinosa* Roxb.

ಕರಳು karaḷu. = ಕರುಳ್, etc. (C.; R. 4, 24). ಪೊಟ್ಟೆಯಲಾಗ ಕರಳು (ಅಸ್ತ G.).

ಕರವಿನಿಸೆ karavaṇigĕ. N. of a plant (ಕರವಣ್ಣಿ Mr. 118, o. r. ಕರವಣಿಗೆ in one MS.; *cf.* ಕರಳೆ and ಕರವಿ, etc. ?).

ಕರಾಗ್ರ kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ಕರಾಂಗುಲಿ kara-aṅgulī. A finger (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಕೆಮ್ಮ ಜೆರಳು Kn. 60).

ಕರಾಟುರಿ karāṭûri. A sword (Tĕ.). 2, a man of peremptory, positive speech (My.).

ಕರಾಟುರು karāṭûru. Peremptoriness, positiveness (My.).

ಕರಾಡು karāḍa. = ಕರಣ್ಡ. (ಪದುಮಚ್ಛ, ಪದ್ಮಪುರಾ Si. 231; Tĕ.; My., also: a bag).

ಕರಾಡಿ karāḍi. A tribe of Brâhmaṇas, or an individual of it (who used to perform a human sacrifice once a year, My.; M. ಕರಾಡಿ, a class of Brâhmaṇas; Mhr. ಕರಾಡಾ).

ಕರಾನ್ವೇಷಣೆ kara-anvêshaṇa. Seeking for with the hand. See ಪದಾಳು.

ಕರಾಬು karâbu. Bad; uncultivable, or lying uncultivated (C.; Mhr., H. ಖರಾಬ).

ಕರಾಭರಣ kara-âbharaṇa. An ornament for the hand. See ಮುರಿ.

ಕರಾರ karâra. = ಕರಾಳ. (B. 5, 221).

ಕರಾರವಿನ್ದ kara-aravinda. The hand regarded as a lotus (Śĕv. 5, after 14).

ಕರಾರು karâru. A promise; an agreement, an engagement (C.; Mhr., H.). — ಕರಾರುನಾಮೆ. A written agreement, contract or engagement (B. 5, 7. 221).

ಕರಾಲ karâla. -ಳ. *Great, large, high, lofty.* 2, formidable. 3, deformed; crooked (ಎಳೆ, ಆಪತ್ತೊಂಬ Mr. 450). 4, ರಾಹು, ಯಮಾದಿ (Kn. 76). 5, N. of Śiva, Yama, and others. 6, N. of a region. See Bp. 38, 68; 40, 85; 49, 10; 58, 25; Śĕv. 4, 7. 21.

ಕರಾವಲಮ್ಬನ kara-âlambana. The act of supporting with the hand, giving a helping hand; helping, sustaining, support. (R.).

ಕರಾಳಿ karâḷi. A śakti of Śiva (Śĕv. 3, 12).

ಕರಾವಲಂಬನ kara-avalambana. = ಕರಾಲಮ್ಬನ. (My.).

ಕರಾವಳಿ karāv-âvaḷi. The region of the banks of a river or of the shore of the sea (My.).

ಕರಾಸಿ kara2-asi. (*or* kara1-asi). A sharp sword; a dagger (Ch. v. 2, G. MS.; Tĕ.: dagger = ಕಠಾರಿ).

ಕರಾಳಿ karāḷi. —ಕರಾಳಿಜಾಡಿ. A kind of coarse cotton cloth (S. Mhr.).

ಕರಾಳು karâḷu. (Tbh. of ಕರಡಾಳ? or = ಕರಾಲ?). (Bp. 47, 34).

ಕರಿ kari. 1. To be scorched or singed; to be charred; to be burnt to cinder (ತಮಿಳಾದ Śmd. Dh.; T. ಕರಿ, ಕರುಗು; Bp. 3, 6; My.). 2, to fry, to roast (in oil, ghee, fat, etc., C.). P. ps. ಕರದು, ಕರಿದು, ಕರಿದು, ಕರಿದ.

ಕರಿ kari. 2. The state of being scorched, etc. 2, frying, etc.; the state of being fried, etc. — ಕರಿವಿ. rep. (Bp. 2, 13; 50, 79; 56, 35). — ಕರಿಕರಿಗು ನ್ದು. -ಗುನ್ದು. To be greatly scorched (in the mind) and faint (Bh. 1, 6, 17). — ಕರಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A fried kaḍubu (C.). — ಕರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be scorched, etc. (Bp. 51, 24). — ಕರಿಮುರಿ. dupl. A charred and bent or shrivelled state (Grj. 9, 22; Bp. 58, 60). — ಕರಿಮುರಿಕ್ಕು. -ಕ್ಕಿಸು. To be scorched and shrivelled (Grj. 2, after 106; 8, 49; 9, 21; Śĕv. 2, 9; V. 38, 100). ತಿಮುಸುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕರಿಮುರಿಕ್ಕೀಸಲಂ (Śmd. 267). — ಕರಿಮೊಳೆ. A scorched germ or bud (Bh. 4, 3, 12; 8, 8, 6). — ಕರಿಮೊಸಕೆ. -ಒಸಕೆ. A charred pestle. ಕರುಮೆ ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಣು ಕರಿಮೊಸಕೆಯ ತುಣ್ಣ (Dp. 54).

ಕರಿ kari. 3. = ಕರೆ 7, etc. Blackness; the colour black; a dark-blue colour (C.; T., Tĕ.). 2, charcoal (My.; T.). (3, unpropitiousness). Genitive ಕರಿಯ or ಕರಿಂ. — ಕರಿಗಣ್ಣು. The pupil of the eye (My.). — ಕರಿಗುರ್ವಿ. The common Indian magpie, Dendrocitta rufa (Bd.; My.). — ಕರಿಮುಳ್ಳು. A very prickly undershrub, Barleria buxifolia Lin. (St. & Pl.). — ಕರಿಂಜೀರು. = ಎಮ್ಮೆಜೀರು (My.). — ಕರಿಜಾಲಿಗ. A thorny shrub with very fragrant yellow flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಾಲಿಮರ. The Babool tree, Acacia arabica Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜುರಿ. A disease of the cotton plant (S. Mhr.). — ಕರಿಜ್ಜಕಂಗಿಮರ. A shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca Pers. (St. & Pl.). — ಕರಿಜೀರಿಗೆ. A potherb, not indigenous, Nigella sativa Lin. (St. & Pl.; ಸುವಸಿ, ಕಾಡವಿ, etc. Si. 310; My.). — ಕರಿತುಮ್ಬೆ ನಿಡ. A half shrub, the Malabar cat-mint, Anisomeles malabarica R. Br. (St. & Pl.). — ಕರಿತುಳಸಿಗಿಡ. A small shrub, sacred to Vishṇu, Ocimum sanctum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿದಿಂಗಳು. -ತಿಂಗಳು. The dark half of the month (My.). — ಕರಿದಿವಸ. An unpropitious day, *e. g.* the day after an eclipse, after cremation, etc. (C.). — ಕರಿ ನಾಗರಜಾತಿ. A variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಕರಿನೆಕ್ಕಿಗಿಡ. A shrub, native of the Indian archipelago, but running now wild in India, Gendarussa vulgaris Nees. (St. & Pl.). — ಕರಿಬೇವು. A small tree with strong smelling leaves, the curry-leaf tree, Murraya koenigii Spr. (ಮೀರ್ಜ, ಆಡಸಿ Mr. 134; C.). — ಕರಿಮಣಿ. A black bead composed of earth, sealing wax, etc., worn by a woman whose husband is alive (My.). — ಕರಿಮುತ್ತಿ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (Z.; My.). *Cf.* ಕಮ್ಮುತ್ತಿ s. ಕರು 1. — ಕರಿಮುರ. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.; My. = ಪೀಚೆಮರ). — ಕರಿಯಂಜ. -ಆಂ 3. A man of black colour (Śmd. 154. 184). — ಕರಿಯು ಕಜ್ಜಿ. A kind of itch or scab. ಕರಿಯು ಕಜ್ಜಿಯುಮುಳ್ಳದಮು (ಕಜ್ಜಿದ Nr.). — ಕರಿಯು ಕಣ್. A black eye. ಕರಿಯು ಕಣ್ಣ ಕುಮರೆ (ಇನ್ದ್ರಾಣುಧ Hlâ.; Mr. 276). — ಕರಿಯು ಕಮ್ಬಳಿ. A black blanket (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯು ಕೆಸ ದ. N. (Bp. 11, 4). — ಕರಿಯುಗಸೆ. -ಆಗಸೆ. = ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕಪ್ಪ ಗಸೆ. (ಆಚಸಿ, ಉಡು Si. 305; My.). — ಕರಿಯು ತಿಗಡಿ. (ಬ್ಯಾಮು, ಬಾಲಿಶ್ತಿ, ಸುದ್ದಣಿಕೆ, ಕಾಡೆ, etc. Nr.). — ಕರಿಯು ಗೋಧಣ್ಣೆ. (ಪೀಲೆ, etc. Hlâ.; ಆತರಗು, ಬಾಸೆ, ಬಾಸೆ Nr.). — ಕರಿಯು ಜೀರಗೆ. = ಕರಿಜೀರಿಗೆ. (ಕೃಷ್ಣಜೀರಕೆ, ಕಾಡವಿ, ಸುವಸಿ Nr.). — ಕರಿಯುದು. -ಆದು. That is black. ಕರಿಯುವ (Śmd. 119). ಕರಿಯುದಪ್ಪ ಕಾಡ್ ಮೊಗಂಗಳೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳ್ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). — ಕರಿಯು ದ್ರಾಕ್ಷೆ. A black grape (My.). — ಕರಿಯು ನವು. A particular perfume, a dried substance of a brown colour and of the shape of a nail, apparently a dried shell-fish (ಮುತ್ತಿ, ನವು, ಕೆಸ್ಲಂದು, etc. Nr.). — ಕರಿಯು ಸೆಜ್ಜು. The grain Panicum miliaceum (ಆರು Nr.). — ಕರಿಯು ಸೊಪ್ಪ. (ಪೀಲೆ ದುಪ್ಪಳೆ Nr.). — ಕರಿಯು ಬದನೆಕಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A brinjal fruit of a blackish colour (Bp. 9, 2; 38, 53; C.). — ಕರಿಯು

ಜಾಳ. A kind of drug and perfume (ಶ್ರೀವೇಠ, ಜಾಲಕ, ಜಲ Hlā.). — ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. A black Brâhmaṇa. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಮ ಜಾರದು, ಬಿಳೀ ಮೀನೆಯನ ನಮ್ಮ ಜಾರದು (Prv.). — ಕರಿಯು ಮೀನಾಸು. A kind of fish (ಕಳಲು Nr.). — ಕರಿಯರಗು. -ಉರಗು. A blackish sealing wax (My.). — ಕರಿಯು ರೇಖೆ. A black stripe. ಕರಿಯು ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ Nr.). — ಕರಿಯು ಲೆಕ್ಕೆ. (ಸೀಲೆಕೆ, ಸಿಗುರ್ಚಿ, etc. Nr.; ಪೇಧಾಲಿಕೆ Nr.). — ಕರಿಯು ಹಕ್ಕಿ. (ಅಸಿತಮಗ Mr. 174). — ಕರಿಯುಳ್. -ಉಳ್ S. A female of a black colour (My.). — ಕರಿಯೂಲಿ. -ಉಲಿ. The pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ Hlā.). — ಕರಿಯುಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A black ant (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯುಳ್ಳತ್ತಿ. -ಉಳ್ಳತ್ತಿ. The fruit of the tree Melia dubia Cav. (Z.). — ಕರಿಯುಳ್ಳರಾಣಿಗಿಡ. A Jamaican plant, now running wild in India, the Jamaica Vervain, Stachytarpheta jamaicensis Vahl. (Z.; My.). — ಕರಿಯುಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. = ತೊಗರಿ (St. & Pl.). 2, a black kind of uddu (My.). — ಕರಿಯುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. A kind of black sea-salt (My.). — ಕರಿಯುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. = ಕರೆಯುಮ್ಮತ್ತ. A black sort of thorn-apple (My.). — ಕರಿವಾಗು. The jungle bush-quail, Perdicula asiatica (My.). — ಕರಿವಾಡಂಬಮುಱು. The grass Andropogon iwarancusa Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿವತ್ತಿ. The American cotton-plant, Gossypium barbadense Lin. (St. & Pl.; C.). — ಕರಿ ಹರಿ. To tear, *i. e.* do away with, unpropitiousness, an act that, on a certain day (ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ), is represented by throwing an iron ball that is attached to a rope, over a tôraṇa and thus pulling down the tôraṇa, when the ornamented bullocks of the place that previously had passed under the tôraṇa, are playfully driven about (S. Mhr.). — ಕರಿ ಕಮೞದ. A kind of perfume (ರಾಜ್ಞಿ, ಪಣ್ಣಿ, etc. Sl. 154; My.). — ಕರಿ ಕಬ್ಬು. = ಕರೆ-. A black sugar-cane of superior sweetness (C.). — ಕರಿ ಕಾಸಿ. (ಪೈಠಣ Sl. 410; My. as -ಕಾಗೆ). — ಕರಿ ಚೇಳು. A black scorpion (Sl. 171; My.). — ಕರಿ ನೀರು. Water of a dark colour, though pure (C.). 2, water mixed with black impurities (My.). — ಕರಿ ನಿಲಕುಮ್ಮಳ. (ಪ್ಲೀರವಿಜಾರಿ, etc. Sl. 148). — ಕರಿ ಲಕ್ಕೆ. = ಕರಿಯು ಲೆಕ್ಕೆ. (C.). — ಕರಿ ಲಕ್ಕಲಿ. = ಕರಿ ಲಕ್ಕೆ. (ಪೇಧಾಲಿಕೆ, ಕರಿ ಹುಬ್ಬೆಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಲಿ Sl. 138). — ಕರಿ ಸಾಸುವೆ. (ಕ್ಷವ, etc. Sl. 305; C.). — ಕರಿ ಹಕ್ಕಿ. = ಕರಿಯಕ್ಕಿ. (Sl. 150; My.). — ಕರಿ ಹುಬ್ಬು. A dark-coloured flower (Sl. 138. 140; My.).

ಕರಿ kari. 4. = ಕಡಾ 1, ಕೆಸರೆ 2. See ಅಸಕರಿ, ಅಳಿಮಗರಿ.

ಕರಿ kari. 5. = ಕರೆ 1. (C.).

ಕರಿ kari. Having a trunk: *an elephant* (ಗಣ Śmd. Dh.; ಅಕ Kn. 57; ಪಿಂ Ćt. I, 30). 2, the number eight (ಎಣ್ಣು Mr. 347; Ćh.). — ಕರಿಕಲು. N. (Bp. 15, 24; 47, 34). — ಕರಿಕಲು ಮೋಲ್ಗ. N. (Bp. 26, 55; 33, 13; 44, 58; 54, 72; 57, 83). — ಕರಿಕರಿ. = ಕರಿಮುಖ. Gaṇêśa (ವಿನಕ, etc. Śm. 4).

ಕರಿಕ karika. (Śmd. 154, o. r. ಕರಿಯ; 239). = ಕರಿಗ. A black man.

ಕರಿಕ karika. Doing, acting. See ಅಂಕಾ-.

ಕರಿಕರ kari-kara. An elephant's trunk. ಆನೆಯ ಸುಣ್ಣೆಲ ತುದಿ (ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ Nn. 72).

ಕರಿಕು kariku. = ಕರಕು, ಕರಿಂಕು (Śmd. 48), etc. The state of being scorched, singed, or charred, etc. ಕರಿಯುವಿಕೆ. -ಪಡೆ. (ಕರಿಯುವಿಕೆ). To become scorched, etc. (Bh. 4, 3, 54; Râv. 5, 38).

ಕರಿಗ kariga. = ಕರಿಕ. (My.; Tu. ಕಗುರಿಕೆ). ಹಿಂದು ಮೊದಲು ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪಾಯ ಪರಿ ತಾ ಕರಿಗ, ಪುರಪರನು ಮುಷ್ಟಿಧನಳಳಿಸಿ; ಇದರುಗಳು ಸರಿಯು ಮೈವಳ್ಳಿ (Sp.).

ಕರಿಗಮನೆ kari-gamanĕ. A woman whose gait resembles that of an elephant (R.).

ಕರಿಗರ್ಜಿತ kari-garjita. *The roaring of elephants.*

ಕರಿಗಿ karigi. A black female (My.; Tu. ಕಗಿ).

ಕರಿಗಿಸು karigisu. = ಕರಗಿಸು. (My.). ಕರಿಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರತ, ಆದಿಪರ್ವ Sl. 378).

ಕರಿಘಟೆ kari-ghaṭe. A troop of elephants (J. 3, 38).

ಕರಿಂಕು kariṅku. = ಕರಕು (Śmd. 48).

ಕರಿಚರ್ಮಧರಿ kari-charma-dhâri. Who wears an elephant's hide: Śiva (Bp. 25, 31).

ಕರಿಚರ್ಮಾಮ್ಬರ kari-charma-ambara. Śiva. (My.).

ಕರಿಚು kariću. = ಕರಿಜು, q. v.

ಕರಿಜು kariju. To lay hold of, to seize, etc. (ಕೆಯ್ಕೊಳ್ Ćt. I, 69, o. r. ಕರಿಯು; *cf.* ಕಡಿ, ಕರೆ 4).

ಕರಿಜು kariju. A weight used in weighing camphor (My.; *cf.* ಕಣುಮು?).

ಕರಿಣಿ kariṇi. *A female elephant* (ಪಿಡಿ Ćt. II, 14). See ಪಿಡಿ.

ಕರಿತು karitu. P. p. ಕರಿ 1. (My.).

ಕರಿದು karidu. (Śmd. 96). = ಕರಮು 3, ಕರೆಮು. That is black; blackness (ಅಸಿತ, ಪಿತಿ, ನೀಲ, ಕೃಷ್ಣ, ಕಾಲ Hlā., Nr.; ಕಾಲಿ, ಕಲಿ, ಕಪ್ಪು Śm. 69; ಕೃಂಜಿನ, ಕಪ್ಪ Nn. 76). ಮರಗಂ ಕರಿದಾಗೆ ಪೇಳುವುದೆ ಆಕ್ಕು (Mr. 275). ಕರಿದಕೊಳ್ (502). ಕರಿದಿನ ಪಿಣ್ಣ ಪಿಡಿಯುಡೆಪಡೆ (J. 6, 31).

ಕರಿಪಿಪ್ಪಲಿ kari-pippali. *A plant bearing a pungent fruit, Piotos officinalis* Roxb. See ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ.

ಕರಿಪೋತ kari-pôta. *A young elephant.*

ಕರಿಪ್ರಾಸ kari-prâsa. A kind of alliteration (Ćh.).

ಕರಿಮಕರ kari-makara. *A fabulous sea-monster.*

ಕರಿಮುಖ kari-mukha. Gaṇêśa. (My.).

ಕರಿರ karira. = ಕರಿದ. A water-jar (ಧಳಿ, ಪರಿ Mr. 209). 2, the root of an elephant's tusk (ದಪ್ಪಮೂಲ, ಆನೆಯ ಮೆದಲ ಕೊಂಬು Mr. 155; *cf.* ಕರಿದ). 3, = ಕರಿದ No. 1.

ಕರಿರಿಪು kari-ripu. = ಕರಿಧ್ವಂ. (Śśv. 3, 28).

ಕರಿವದನ kari-vadana. = ಕರಿಮುಖ. (My.).

ಕರಿವಲ್ಲಿ kari-valli. = ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ. (Sl. 145).

ಕರಿವೈಜಯನ್ತಿ kari-vaijayanti. *A flag carried by an elephant.*

ಕರಿವೈರಿ kari-vairi. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 150).

ಕರಿಶಾವಕ kari-śâvaka. *A young elephant.*

ಕರಿಷ್ಣು karishṇu. Fond of doing, doing. See ಆಲಂ-, ಸಿಂಹ ರಿಷ್ಣು.

ಕರಿಸು karisu. 1. = ಕರಸು 2. To cause to fry or roast (C.). 2, to fry or roast (My.). ಒಲ್ಲು ಕರಿಸಿ ಮೂಹುಸ ಪೋಕ (Sl. 314).

ಕರಿಸು karisu. 2. = ಕರಸು 1, etc. To cause to call, etc.; to send for. ಕಾಪ್ತನ ಕಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗಿಗಳಂ ಕಾಪು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಮ (ಪೀಠೆ Nr.). See B. 3, 23; 4, 78; 5, 191.

ಕರಿಸು karisu. To do, to make. See *e. g.* ಆಂಗಿಕ್-, ಆಸು-, ಆಂಡ-, ಪಕ್ಷಿಕ್-, etc.

ಕರಿಸ್ಕಂಧ kari-skandha. *A troop of elephants.*

ಕರೀರ karîra. = ಕರಿರ. *A young, tender bamboo, shot from the root* (ಕಲೆ Mr. 485; ದಂಪಾತಿಕಥ, ಪಿಪಿರ ಕಲೆ Nn. 136). 2, *a water-jar.* 3, *a thorny shrub, Capparis aphylla* Roxb. (ಧನಿಯರುಷ 485; ಧೃಷ್ಟ, ಮುರಳು 136).

ಕರೀರಕ karîraka. *Fight, battle* (ಜಗಳ H.; ಪೌರುಷ್ಯ, ಜಗಳ Mr. 452).

ಕರೀರಿ karîri. *The root of an elephant's tusk.*

ಕರೀಷ karîsha. *Dry cow-dung.*

ಕರು karu. 1. (Śmd. 59). Embossed work, bass-relief (T. ಕರುಕ್ಕು, ಕರುಕ್ಕುವೇಲ್ಲೆ; M. ಕರುಕ್ಕುಪಣಿ; *cf.* ಕಕ್ಕು 1); an embossed, or plastic, representation: a puppet (ಪುತ್ತಳಿ Ct. I, 52). — ಕರುವಿಸು. -ಇಸು. To put bosses or raised figures; to mould, to model (ಬೆಳ್ಳಿಕರುವಿ Śmd. Dh.). See ಕರುವಿಡಿಸು in Abh. P. 3, after 25; Grj. 2, after 106; 3, 102; Bp. 18, 38; Ć. Bp. 5, 51.

ಕರು karu. 2. (= ಕರ 1, etc.). Greatness (T. ಕರು, great; a hillock; ಕರುಮೈ, greatness; strength; M. ಕರು, stout; hard = ಕಡು; ಕರುಮು, hardness, sharpness of sword, strength of a man = ಕಡುಮೆ. — ಕರುಮನೆ. A lofty dwelling, an upstair house (ನೆಲೆವನೆ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Ša.). ಸಿರಿಯು ಕರು ಮನೆ (ಕೆಸರುಗಲ್ಲಿಗೆ, ತಾವರೆ, ಸೀಧುಗೆ, ಕಮಲ Ša.; ಮುಟ್ಟಳಿ Kk. 13, o. r. ಕರುಮನೆ). ಮುತ್ತಿನ ಕರುಮನೆಯ ಮುಸ್ಸಣಿ ಮೊಗಸಾಲೆ (Rśv. 13, after 1). See Abh. P. 3, after 26; 3, 28; 7, after 62; 10, after 36; 11, 149; 16, after 71. — ಕರುಮನೆ. -ಮನೆ. = ಕರುಮನೆ. See above; J. 6, 10. 11; 8, 5; 15, 5.

ಕರು karu. 3. (once ಕರಿಮಿ, Abh. P. 9, 104). To point (with a weapon), to aim at (T. ಕರುದು, to think, esteem, design, be bent or intent; ಕರುತ್ತು, thought, etc.). P. p. ಕರುತ್ತ (Abh. P. 9, 104; 13, 51. 90; Grj. 1, 110; 2, 88; Śśv. 3, 50; 4, 6. 10).

ಕರುಂ karuṁ. An imitative sound. — ಕರುಂ ಕರುಂ. rep. The sound produced in eating raw cucumbers, etc. (C.). — ಕರುಂ ಕುರುಂ. rcit. = ಕರುಂ ಕರುಂ. (My.).

ಕರುಕು karuku. = ಕರಕು, etc. (My.; G.).

ಕರುಕು karuku. A kind of finger-ring (Sl. 220, *only* in Sl.).

ಕರುಣ karuṇa. = ಕರುಣೆ (Śmd. 102). That which causes pity; sorrow; pity; compassion; mercy. 2, compassionate, merciful (ಧೃಣೆ Nn. 194). 3, an ascetic (ತಪಸ್ವಿ 109). 4, one of the rasas or sentiments of a poem: *the pathetic sentiment* (Kâvy. IV, 2, 30. 35. 36). 5, *the pamplemouse tree, Citrus decumana.*—See Bp. 18, 52; 22, 20; 23, 40; 43, 8; 53, 47; 59, 52.

ಕರುಣಾಕರ karuṇâkara. A mine of mercy (Śśv. 4, after 55).

ಕರುಣಾನಿಧಿ karuṇâ-nidhi. A treasury of mercy (My.).

ಕರುಣಾಬ್ಧಿ karuṇa-abdhi. An ocean of mercy (Śśv. 2, 111; 4, after 99).

ಕರುಣಾಮ್ಬು karuṇa-ambu. A tear of compassion (Bp. 18, 64).

ಕರುಣಾಮೃತ karuṇa-amṛita. Kindness regarded as ambrosia (J. 1, 1).

ಕರುಣಾಮ್ಬುಧಿ karuṇa-ambudhi. = ಕರುಣಾಬ್ಧಿ. (Bp. 30, 30).

ಕರುಣಾರ್ತ karuṇa-ârta. Pitiful and painful, as a cry (B. 4, 38).

ಕರುಣಾಲವಾಲ karuṇa-âlavâla. A reservoir of compassion (My.).

ಕರುಣಾಲು karuṇa-âlu. -ಳು. A person who possesses pity, etc.; compassionate (My.). See Bp. 1, 33; 28, 50; 46, 75.

ಕರುಣಾಲುತನ karuṇâlutana. Compassion (My.).

ಕರುಣಾವನ್ತ karuṇâ-vanta. Having compassion, compassionate (Bp. 3, 67); a compassionate man (My.). 2, pitiable (Sk.).

ಕರುಣಾಶರಧಿ karuṇâ-śaranidhi. An ocean of mercy (Bp. 44, 73).

ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ karuṇâ-samudra. = ಕರುಣಾಶರಧಿ. (My.).

ಕರುಣಾಸಾಗರ karuṇâ-sâgara. = ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ. (My.).

ಕರುಣಾಸಿನ್ಧು karuṇâ-sindhu. = ಕರುಣಾಶರಧಿ. (Bp. 36, 3).

ಕರುಣಿ karuṇi. A compassionate, merciful person (Bp. 10, 41; 24, 19). See ಕರು-; ನಿಷ್-. 2, pitiable.

ಕರುಣಿಸು karuṇisu. To be compassionate or merciful (Śmd. 152 Mḍb.; Bp. 27, 14. 73; 57, 13; 61, 59; Bh. 8, 26, 26; C.; B. 4, 144); to pity (c. Acc., My.), to show mercy to (Bp. 44, 16; My.); to present (something) from compassion or mercy (Grj. 10, 112; Śśv. 2, 112; Bp. 27, 38; 48, 6; My.).

ಕರುಣೆ karuṇe. -ಣ. (Śmd. 102; Kâvy. I, 2, 74-83). *Pity, compassion.* 2, = ಕರುಣ No. 4. (ಕರುಣಾರಸ Kâvy. IV, 2, 52).

ಕರುತ್ತು karuttu. P. p. of ಕರು 3, q. v.

ಕರುಬುಜು karubûju. = ಕರುಬಜು, etc. (ಕಳ್ಳಿಂಗಣಿ St. & Pl.; My.).

ಕರುಮಾಡ karumâḍa. See s. ಕರು 2.

ಕರುವಾಡ karuvâḍa. See s. ಕರು 2.

ಕರುಳ್ karuḷ. (Śmd. 59. 132). = ಕರಳು, ಕರುಳು, ಕಳ್ಳ್, ಕಳ್ಳು 2. An entrail; the bowels (J. 12, 44; 16, 28; M. ಕರಳ್, lungs and heart, liver; the mind, heart; Tu. ಕಳುಲ್). 2, love (see ಕಳ್ಳು 2). ಕರುಳಂ (Śmd. 27; Bp. 45, 32). See ಮೊಣ್ಣೆಗರುಳ್, ಪೆಗರ್ಗರುಳ್, ಬಲ್ಗರುಳ್. — ಕರುಳ್ಜಡೆ ಲ್. -ಪಿನಿಲ್. Entrails that resemble braided hair (Abh. P. 13, 49).

ಕರುಳು karuḷu. = ಕರುಳ್, etc. (ಆಸ್ಯ, ಪುರೀತತ್ HlA., Nr., Mr. 396; Sl. 205; Bh. 8, 22, 45; My.). ಕರುಳು (Bp. 58, 56). ಕರುಳುಗಳು (Sl. 205). ಕರುಳು ಒಣ್ದಾದರೇನು? ಮರುಳು ಒಣ್ದೀಲ್? (Prv.).

ಕರೂಷ karûsha. N. of a people and their country. (R.).

ಕರೆ karè. 1. = ಕರಿ 5, ಕಲೆ 3. To call; to invite (ಆಹ್ವಾನ Śmd. Dh.; Śm. 106; C.; T. ಕರ್ಪೆ; Tu. ಕರೆ, to crow); to emit a sound, to sound (see ಉಸುಗರೆ, ಧುಮ್ಮರೆ, ಪೊಕ್ಕರೆ, ಮೊಗರೆ, ಸುದ್ದರೆ; T. also: to speak; to clamour). P. pa. ಕರೆಮ, ಕರಮ (*e. g.* Bp. 32, 54; 57, 40), ಕರ 2, ಕರೆ 2. ಕರೆದಂ (ಬುದ್ಧಿ, ಆಹ್ವಾನಪ್ರಭುವು Śmd. I & Dh.). ಕರೆವುದು (ಪದ, ಪೂಜೆ Nr.; ಮೇಘ, ಆಹ್ವಾನ Nn. 95). ಕರೆದಲ್ (ಆಕಾರಣ Nn. 89; ಉರ್ವ, ಆಹ್ವಾನ 106; ಆಹ್ವಾನ 155). ಕರೆಱಲ್, ಕರೆಯಲ್ (Śmd. 73). ಕರೆವದಂ, ಕರೆವಪ್ಪಂ (277). ಕರೆಮುಮ (264). ಕರೆಮು ಪೆಸಸುವುದು ಆಪ್ತವಾಹನಮ್ಬು ಉಣ್ಮು, ಆವುದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದನಮ್ಬುಂ ನೆಗಳ್ದುಂ (Nr.). ಕರೆವುತೆ (Bp. 20, 13). ಧೀಮು ಕುನ್ತಿಯ ಕರೆಮು, ಕಳುಹಿದಂ (Bh. 1, 10, 23). ಧೀಮುನ ಕರೆದರ್, ಏದಿಯ್ ಬಾರರೆಗೆ! ಎನ್ನು (1, 10, 26). ಆಳ ಕರೆ! (1, 19, 19). ಕಾಳೆಗಕೆ ಜೂಜುಗೆ ಕರೆದಡೆ (2, 13, 39). ಕಣ್ಮಿ ಕರೆಯದ ಕೆಣ್ಮಿ ಗಣ್ಮುಳಕ್ಕೆಯ ಕಣ್ಮಿ (Dp. 54). ಕರೆದರೆ ಉಣ್ಮಲ್!

ಪಡದರೆ ಮುಟ್ಟು! ನೀರಿನ ಒಡೆಯಗೆ ಎರಡ ಬಗೆಯ ಬೇಡ!—ಕರಮು, ಮೆಣ್ಸು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮುಟ್ಟಾಗದು ಹೀಗೆಮು (others: ... ಆಳಿಯಗೆ ಮು ಎರೋಗ ಬಪ್ಪು, Prvs.). ಒಟ್ಟನು ಕರೆದರೆ ಓ ಎನು ಸುಖವಿದ್ದಿ (L Kn. 154). See Bp. 3, 21; 18, 18; 32, 18; 32, 44; 37, 3; 48, 9. 26; 52, 2; 60, 28; Rlv. 5, 125; 6, 10; 10, 9; J. 8, 6; Jns. 1, 16. — ಕರೆದೊಯ್ದು. -ಒಯ್ದು. (= ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗು). To conduct away (another person) along with one's self (Bh. 2, 13, 13). — ಕರೆಯು ಕಳುಹಿಸು. = ಕರೆ ಕಳುಹಿಸು (s. ಕರೆ 3). ಕರೆಯು ಕಳುಹಿಸೋಣ (ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಮಾತಿ G.).

ಕರೆ karĕ. 2. = ಕರ 2, etc. — ಕರೆ ಕರೆ. rep. P. p. ಕರೆ ಕರೆದು (*i. e.* ಕರೆದು ಕರೆದು, Bp. 24, 61; Rlv. 13, after 95 & 102; J. 28, 20). — ಕರೆ ಕೊಳ್ಳು. = ಕರ ಕೊಳ್ಳು. (B. 5, 53. 138). — ಕರ ತರಿಸು. = ಕರ ತರಿಸು. (B. 4, 196; My.). — ಕರೆ ತರು. = ಕರ ತರು. (B. 4, 56. 196; My.).

ಕರೆ karĕ. 3. ಕರೆಲ್. = ಕರೆಯು, infinitive of ಕರೆ 1. — ಕರೆ ಕಳಿಸು. To send (one person) to call or invite (another) (B. 4, 137; My.). — ಕರೆ ಕಳುಹಿಸು. = ಕರೆ ಕಳಿಸು. (C.). — ಕರೆಲ್ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ. Sending to call, sending for (ಪದ, ಪೂರ್ Sl. 388; My.).

ಕರೆ karĕ. 4. To hide (v. t. & i., ಅಡಗು). ಕರೆದಿಟ್ಟ ಎಸ್ಟು, ಅಡಗಿದಂತೆ (Śmd. II; Kk. 87, o. r. ಕರೆ; T. ಕರ, to hide, conceal; to be close-handed; to steal, see s. ಕಡಿ; *cf.* ಕರಮು). See ಅಪ್ಪರೆ 2, ತರೆಗರೆ, ಮುಸ್ಸರೆ, ಮೂಸರೆ; Abh. P. 7, 86; Rlv. 4, after 14.

ಕರೆ karĕ. 5. = ಕರ 4. — ಕರೆಮುರೆ. dupl. = ಕರಮುರೆ. (Bp. 15, 7; 31, 14; 36, 17).

ಕರೆ karĕ. 6. A bank, a shore (ತಟ Śmd. Dh., *i. e.* ತಟ್ಟು or ತಟು, see No. 3; ತೀರ Śm. 106; My.; Tu., Te., M.; T. ಕರೈ); a boundary (T.). 2, the border, *i. e.* unwoven threads, of a cloth or blanket (ದಪ್ಪದಕೆ Śmd. Dh.; ದಪ್ಪಾಗ್ರ Śm. 106; ಪರಿ, ದಪ್ಪ, ದಪೆ, ಸೀಮೆ Hlā., Nr.; Mr. 342; C.; Te., Tu., T., M.; in regard to a blanket the unwoven threads just at the end of the web are to be inter-knit with coloured or uncoloured cross-threads by means of the hand, by which the real border or selvage is formed). 3, a cow-house or station (ಗೋಕರಮು Śmd. Dh., which though in all MSS., appears to be a mistake, see ಕರಗಮ್ಮ; there seems to have been originally ಗೋಕರೆಪ, see ಕರೆ 4, and the ಅಪ್ಪ s. ಕರೆ 8 may perhaps also be wrong; Tu.: ಕರೆ, a parish, a social or caste jurisdictional division; M.: a parish, a section).—ಈ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕರೆ ಕಬ್ಬಿಸಿ ಇರುವ್ಯದೆ (B. 5, 123). — ಕರೆ ಕಬ್ಬಿದವರು. A class of Kurubas (now also of Mahomedans), whose occupation is to join a selvage to blankets). — ಕರೆಗಾಲ್ಕೆ. -ಆಟ್ಟೆ. To overstep the boundary, to become excessive (ಅಟಾಕೆಕ್ಕೆ ದುರಾ Śmd. Dh.; Abh. P. 3, 154; 9, 30; 16, 89; Śśv. 1, after 79; 2, 24). — ಕರೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. (Boundary stones?): two stones erected by the individual who commences the building of a town, which are worshipped annually by him as long as he lives, and by his descendants, etc. after his decease. This prevails to the west of Mysore (R.).

ಕರೆ karĕ. 7. = (ಕರಿ, ಕರಿ 2, ಕಪ್ಪು 1, ಕಮ್ಮು 1), ಕರಿಪ, ಕಪ್ಪು 1, (ಕರ್ 1). Blackness; the colour black; a dark-blue colour (*cf.* ಕಪ್ಪು). Genitive ಕರೆಯ, ಕರೆ. — ಕರೆಕಪು ಲು. (ಕೈರದ, ಕುದುರೆ Dhw.; My.). — ಕರೆಗಣಿಕೆ. A gaṇike that bears black berries (My.). — ಕರೆತಲೆ ಕೊಡ್ಡಿ. The scaup, Fuligula marila (Bd.). — ಕರೆನೆಲ. Black soil (C.). — ಕರೆ ಬಣ್ಣ. A prostrate plant with light blue flowers, Ruellia prostrata Lamk. (Z.). 2, N. of a lewd warrior (My.). — ಕರೆಬಣ್ಣದ ಬಳ್ಳಿ. A milky climbing shrub, Cryptolepis buchanani Roem. & Sch. (Z.). — ಕರೆಬಾಳೆ. A kind of plantain used for medicinal purposes (S. Mhr.; B. 2, 38). — ಕರೆಬೂದಿ. Ashes made by pouring water on a cake of dried cow-dung, etc. when glowing in the fire, and used as a dentifrice (C.; B. 3, 20). — ಕರೆಬೆಕ್ಕು. A black cat (k. 1, 27; C.). — ಕರೆಮಲೆ. The range of ghauts from Tirupati to Śrīśaila, and other black hills (My.). — ಕರೆಯಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. ಕರೆಮ್ಮ. The black dame: the name of a household-goddess, a kind of Śakti; there is no image of her, but she is considered to reside in the niche of a wall of a room, where a cocoa-nut is kept for her (S. Mhr.). — ಕರೆಯುಮ. -ಉಮ. A kind of gecko, Hemidactylus sykesii (Bd.). — ಕರೆಯುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. = ಕರಯುಮ್ಮತ್ತ. (ಪಕ್ಷಿ Sl. 158). — ಕರೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A species of Sesamum indicum. (C.). — ಕರೆವಕ್ಕಿ. (ಪಕ್ಷಿ, ಭಾಮಿನಿ Sl. 175);—the king crow or Dedugo (Bd.; Pr.). — ಕರೆವಿಷ ಬಿಂಬಳ್ಳಿ. (ನೆಲಬಿಷ ಬಿಳ್ಳಿ Sl. & Pl.). — ಕರೆ ಹಾಗುಮುಚ್ಚೆ. (ಆಗುಮಗಳ್ಳ Sl. 226; My.). — ಕರೆ ಕಬ್ಬು. = ಕರಿ-. (My.; ಪಡದರ್ Ču.). — ಕರೆ ಕಮು. (ಇನ್ನಿಲದರ, ಉಪ್ಪಲ, ಕಪ್ಪಲಿಬ್ಬಿದ್, ಕುದುರ G.). — ಕರೆ ಕರಡಿ. A black bear (C.; B. 3, 108). — ಕರೆ ಕುಮ್ಮಳ. (ಅಡಾಟು, ಆಡಾಟು, ಮುಟ್ಟು, ಮುಪ್ಪಿ G.). — ಕರೆ ಕೂದಲು. Black hair (C.; B. 3, 48). — ಕರೆ ಗೋಧಿಮೆ. = ಕರಿಯ ಗೋಧಿಮೆ. (ಆರ್ಗಲು, ಮಾಸಿ G.). — ಕರೆ ಚುಕ್ಕೆ. A black spot (B. 3, 99; 5, 255; My., also ಕರೆ ಮುಕ್ಕೆ). — ಕರೆ ಚೇಗಂ. (ಕೃಷ್ಣಸಾದ G.; My.). — ಕರೆ ಚೇಮು. A black scorpion (C.). — ಕರೆ ಜಿಂಗರಿ. = ಕರಿಯ-. (ಕೃಷ್ಣಿ, ಸುದ ಪಿ G.). — ಕರೆಮು. (*i. e.* ಕರೆಯುಮು). That is black (C.). Plural ಕರೆವು (B. 3, 55. 118). — ಕರೆ ತೋಳ. A black wolf (B. 3, 85; 5, 252; My.). — ಕರೆ ದುಪ್ಪಿ. A black deer (My.). — ಕರೆ ದಟ್ಟಿ. A black stripe (C.; B. 2, 26; 3, 74; 4, 35). — ಕರೆ ಬಣ್ಣ. A black colour (B. 1, 5). — ಕರೆ ಬಾಳದ ಮೆಣಸು. (ಅಳಿಯ, ಆಮ್ಮಣಾಲ, ಇಪ್ಪಳಾವಳಿ, ಉಪೀರ, ಕುಲ, ಅಳಿಯ G.). — ಕರೆ ಮುಚ್ಚೆ. A black mole (My.). — ಕರೆ ಮುಸಗುಂಡೆಯ ಸಿಪ. (ತಿಪ Ču.). — ಕರೆ ಮುಮ್ಮು. Gunpowder (My.; T. ಕರು ಮರುಮ್ಮು). — ಕರೆ ಮುಂಬಿ. A bad kind of small-pox (C.). — ಕರೆ ಮುಲುಬಾಳ (-ಹೊಲ-). The brown eagle, Aquilla fusca (Bd.). — ಕರೆ ಮೆಣಸು. Black pepper (My.). — ಕರೆ ಲಕ್ಕಿಸಿಪ. = ಕರೆ ಲಕ್ಕಿ, ಕಲುಕ್ಕಿ. (ಸಿಗಾರ್ಕಿ, ಸೀಲಿಕೆ, ಸುದ G.). — ಕರೆ ವಪ್ಪ. The white-banded eagle, Aquilla bifasciata (Bd.). — ಕರೆ ವಲ್ಲಿ. A black (ominous) house-lizard (My.). — ಕರೆ ಸೊಪ್ಪೆ. A common weed, the ash-coloured fleabane, Vernonia cinerea Less. (St. & Pl.). — ಕರೆ ಹೂಡಿ. A large straggling shrub, Anisonema multiflora Wight. (Z.; My.). — ಕರೆ ಹೂವಿನ ಗೋಧಿಮೆ. (ಆರ್ಗಲು G.).

ಕರೆ karĕ. 8. Green black pepper (ಅಪ್ಪ Śmd. Dh.; My.); green cardamoms (My.).

ಕರೆಗಾಲಿ karĕ-gāra. A man of the class of people called ಕರೆ ಕಬ್ಬುವವರು (s. ಕರೆ 6; C.).

ಕರೆದು karĕdu. = ಕರೆದು, etc. That is black (C.; B. 1, 1).

ಕರೆಯಿಸು karĕyisu. = ಕರಸು 1, etc. (My.). 2, to cause to sound, to call out loudly, to shout to-

gether *(only* in Sl.). ಬಹು ಮುಖ್ಯ ನೀರು ಕರೆಯಿಸುವದು (ಸಂಹಿತೆ Sl. 55).

ಕರೆಯುವಿಕೆ karĕyuvikĕ. Calling, etc. (ಹೂಡಿ, ಆಕಾರಣೆ, ಆಮ್ಮಾಪ Sl. 55; ಹಡ, ಹೂಡಿ 388).

ಕರೆಸು karĕsu. = ಕರಸು 1, etc. (Bp. 51, 10; Bh. 1, 8, 64. 71; J. 2, 35. 45; 5, 36; 10, 47; 13, 5. 19; 18, 41; 28, 29; 29, 38; My.). ಕರೆಸಿಕೊಳ್, to have one's self called; to be called (Kk. 93).

ಕರೆಳು karĕḷu. = ಕರಟು. *The Numidian crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ G.).

ಕರೇಣು karēṇu. *A male elephant* (ಗಜ Mr. 487); *a female elephant* (ಪೆಣ್ಣಾನೆ, ಪೆಣ್ಣಾನೆ Nn. 120; ಪಿಡಿ, ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153). 2, a great coward (ಅತೀವಭೀರು, ಅತಿಭೀರು Nn. 120; ಹೆಣ್ಣಿ Mr. 487). 3, dust (ರಜ, ಧೂಳು 120). 4, the tree Pterospermum acerifolium (ಧೂಪವೇಪ್ಪ, ವೃಕ್ಷಧೇವ 120).

ಕರೋಟಿ karōṭi. *The skull;* a basin, a cup.

ಕರೋಡ karōḍa. A crore, a lakh (C.; H.).

ಕರೋರ್ಧ kara-ūrdha. The back of the hand (ಮೀಗೆಯ್ Mr. 322).

ಕರೋಲು karōlu. A pistol (My.; Br., H. ಕರೋಲಿ, a large matchlock).

ಕರ್ kaṛ. 1. = ಕಱ್ 4. P. p. of ಕಱ್ 3. — ಕರ ತರ್. (*i. e.* ಕಱ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಬಾ). To milk and bring (Bp. 58, 22; My.).

ಕರ್ kaṛ. 2. = ಕರು 1, etc. A calf (C.). ಬೆಣ್ಣೆ ಹುಲ್ಲೀ ಕರದ ಹಡುಗ (Sl. 168). See B. 1, 21; 3, 17; ಹುಲ್ಲೆಗರು, ಮೋಕರಗಾ.

ಕರ್ kaṛ. 3. With blackness. — ಕರಕರನೆ. Quite black (C. Bp. 50, 27).

ಕರಕು kaṛaku. = ಕಕ್ಕು 1, etc. (Tĕ.; R.).

ಕರಕೆ kaṛakĕ. = ಕರ್ಕೆ, etc. (ಕತವರ್ಕೆ G.; My.).

ಕರಂಗು kaṛaṅgu. To turn black (ಕಾಜ್ಞ್ಞ್, ಕಪ್ಪು Śmd. Dh.; Abh. P. 7, after 14; 7, 114; 10, 80; T., M. ಕರು; M. ಕರ್, ಕರ್ಪ್, black).

ಕರಿದು kaṛadu. P. p. of ಕಱ್ 3.

ಕರಿಲ್ kaṛil. ಕರಿಲು. = ಕರ್ಉ. Saltishness, brackishness. (T. ಕಲ್ಲಿ, saltpetre). — ಕರಿಲುಭೂಮಿ. Saline soil (ಉಪ್ಪಡಿತ್, ಉಪ್ಪರ Nr.; My.).

ಕರಿಸು kaṛisu. To cause milk to flow (Bp. 57 sum.; My.); to cause to rain (Bp. 25, 13; 54, 72; 57, 83);—to cause to milk (My.).

ಕರಿಹಾವು kaṛihāvu. Milking (My.; M. ಕರಿವು).

ಕರಿ kari. 1. = ಕಱ್ 3. (C.). ಕಾಡದೆ ಕರಿದ ಆಕಳು (ಸುಪ್ರತೆ, ಸುಖಸಪ್ತಾಧ್ಯ Nr.). ಕಾಡದೆ ಕರಿಯುವ ಪಸುವು (ಸುಪ್ರತೆ, ಸುಖಪ್ರದಾಗಿ ಪಾಲು ಕರಿಯುವ ಪಸುವು Sl. 322). See Prv. s. ಎಮ್ಮೆ 1.

ಕರಿ kari. 2. = ಕಱ್ 1, etc. (Tĕ.). — ಕರಿಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. A black throat (Bp. 37, 82). — ಕರಿಗೊರಳವ. -ಉವ. = ಕರಿಗೊರಲು. (Bp. 44, 68). — ಕರಿದೊಪಲ್. -ತೊಪಲ್. A black hide (Bp. 20, 12).

ಕರಿ kari. 3. Vegetables of any kind, raw or boiled (M., T.). 2, flesh, curry (T., R.; *cf.* ಕಱ್ 6).

ಕರಿಕೆ karikĕ. = ಕಱಕೆ, ಕಱುಕೆ, ಕಱುಂಕೆ, ಗರಕೆ, ಗಱಕೆ, ಗರ್ಕೆ. The Huriallee grass, Agrostis linearis Retz. (or Cynodon dactylon Pers.; ಹೂರ್ಪೆ, ಹರಕಾಲಿ Mr. 109; ಕರಗಜ್ಜೆ 116; ಹೂರ್ಪೆ, ಸಪಸ್ರವೀರ್ಯ G.; C.; B. 3, 11; Tĕ. ಗಱಿ; M. ಕರುಗ; T. ಆಲುಗು, ಆಲುಗಮ್ಬುಲ್; Tu. ಕರಿಕೆ). ಬಿಳಿಯ ಕರಿಕೆ (ಸಿತಹೂರ್ಪೆ Mr. 109).

ಕರು karu. 1. (Śmd. 59). = ಕಱ 2, ಕಱುವೆ. A calf (ವತ್ಸ Nr.; Sl. 463; ಕನ್ನು, ವತ್ಸ Śm. 33; C.; Tu. ಕಂಜು; see ಕನ್ನು 2). ಆಗತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕರು (ಜಾರ್ಕ Nr.). ಕರುವಿನ ನೆಗಡಿ (ವತ್ಸಪೀನಸ Kk. 69). ಕರುಗಳು (ವತ್ಸಸಮೂಹ Nn. 110). ಕರುವಿಗೆ (Sl. 319; B. 2, 21). ಆಕಳದಕೆ ಹುಟ್ಟಿದವು ಕರುವಕ್ಕು, ಎಮ್ಮೆ ಮೃಗ ವಕ್ಷೆ ಗಜ ತುರಗ ಕುಲ' ನಾಯ್ಗಳ್ಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವು ಮರಿಗಳ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 186). See Śmd. 194. 202; Bp. 38, 40; 50, 58; 51, 22. 23; 57, 32; 60, 30. 31. 35. 36; J. 11, 4; ಎಳಗರು. — ಕರುಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. A boy who tends calves (Bhâgavata 10, 13, 1).

ಕರು karu. 2. = ಕರು 3. (Abh. P. 3, 50; 9, 104).

ಕರುಕೆ karukĕ. = ಕರುಂಕೆ (Śmd. 48), ಕರಕೆ, etc. (ಹೂರ್ಪೆ, ಕತವರ್ಕೆ Nr.); ಆ ಕರುಕೆ ಬಿಳಿದಾದೊಡೆ ಗೋಕರ್ಣವು ಕತವೀರ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See ಬಟ್ಟಿಗರುಕೆ, ಬಟ್ಟಿಗರುಕೆ.

ಕರುಂಕೆ karuṅkĕ. = ಕರುಕೆ (Śmd. 48; Śśv. 1, 38).

ಕರುಬತನ karubatana. The state of being an envious person; envy (Râm. 6, 12, 38; My.).

ಕರುಬು karubu. 1. = ಕರುಮ್ಬು 1. (My.). See Prv. s. ಕರುಬು 1.

ಕರುಬು karubu. 2. = ಕರುಮ್ಬು 2. (J. 29, 32; T. ಕಬುಮು). See Ct. I, 86 s. ಆಕ್ಕಜ. — ಕರುಬ. -ಆ 3. An envious man; a deceitful, crafty man (ಕಪಟಿಪ್ಯದಮಯ Bhn. 61; My.). See Bh. 1, 8, 21; J. 5, 69; 28, 36; Rsv. 11, 92. Feminine ಕರುಬಿ (My.).

ಕರುಮ್ಬು karumbu. 1. To envy, etc. (ಅಸೂಯ Śmd. Dh.).

ಕರುಮ್ಮು karumbu. 2. Envy, etc. (ಆಕ್ಕಜ Ct. I, 106; ಆಕ್ಕಜ, ಅಸೂಯ Kk. 48, c. r. ಆಕ್ಕಜ; ಆಕ್ಕಜ, ಅಸೂಯ Śm. 60).

ಕರುವು karuvu. = ಕರು 1, etc. (My.). ಆಕಳ ಕರುವ (ವರ್ಣಕ G.).

ಕರುಹು karuhu. (ಕರುಹು?). (= ಕರುಬು 2). (? Bh. 2, 14, 61).

ಕರ್ಕೆ karkĕ. 1. = ಕಱ್ 2, (ಕಱ್ 7, etc.). Blackness; the colour black or dark-blue; a stain, a spot (ಕಲಂಕ Śmd. Dh.; ಕಲಂಕ Śm. 116; ಕಲಂಕ Kk. 11 *b*; ಕಲಂಕ, ಕಪ್ಪು 44; ಕಪ್ಪು Ct. I, 21; ಕರಿಮ, ಕಾಟ್ Śm. 69; ಕನ್ನು 98; Tĕ., M.; T. ಕಪ್ಪಿ; *cf.* ಕಱ 1). See Śmd. 28; Kâvy. 5, 22. — ಕರ್ಕಣ್ಣ. = ಕರ್ಗೊರಲು. (Bp. 14, 22). — ಕರ್ಕಗವಿ. -ಕವಿ. To be stained (Bp. 47, 15). — ಕರ್ಕೊರಲರ್. -ಕೊರಲರ್. A black throat (Bp. 17, 11; Rsv. 14, 93). ಕರ್ಕೊರಲು. -ಕೊರಲರ್-ಉ 3. The black-throated one: Śiva (ನೀಲಕಣ್ಠ Śm. 3; ಮೂಷೇವ, ಉಮಿಯಣಾಳ್, etc. Ct. II, 5; Bp. 23, 27; V. 36, after 55; Śśv. 2, 84). — ಕರ್ಕೊರಲುವ. -ಉವ. = ಕರ್ಕೊರಲು. (Bp. 52, 15). — ಕರ್ಕಣಾವಿಯೊಡ್ಡುಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7). — ಕರ್ಕೆ ದೆಟ್ಟು. -ದೆಟ್ಟು. The black or dark-blue mountain (ನೀಲಪರ್ವತ Śm.).

ಕರ್ಕೆ karkĕ. 2. = ಕೆಱ್ 7, etc. See ಉಮುಗಲ್.

ಕಱೆ karĕ. 3. = ಕಱ 1. To milk; to cause to flow, to give forth, to emit; to rain; to shed tears (ಪೋಪಡ Śmd. Dh.; ಕ್ಷೀರಪೋಪಡ Śm. 116; ವಿಪೋಪಡ ನ Ćt. 1, 29; ಇರಿ Ćt. I, 43, Śs.; ಇಱ Kk. 60; C.; T., M. ಕಱು; Te. ಪೀಲ್ಚು); to give milk (My.; T., M.). P. ps. ಕಱಿ, ಕಱೆ, ಕಱದು (*e. g.* Bp. 50, 4), ಕಱೆದು. ನಱುನಂ ಪಾಲಂ ಕಱೆದಂ (Śmd. 157). ಗೋದಕನಿಸ್ಸೆ ಎರ್ಮೆ ಕಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (300). ಕಱೆದ ಮುಗಿದ್ (ಧರ್ಮಾಭ್ಯ Hlâ., Mr. 483). ನಿಸ್ಸೆ ಕಱೆದ ಪಾಲಿನ್ದಾದ ಬೆಸ್ಸಿ ತುಪ್ಪಗ (ಸೈಮ); ಮಱೆಯ ಕಱೆದ ಮೀಳ್ಗೆ (ಧರ್ಮಾಭ್ಯ.); ಪಾಗುಳ ಪಾಲ ಕಱೆದ ಆಕಳು (ದ್ರೌಣಮಳ್ಗೆ Nr.). ಕೊಪಪಾಲು ಕಱೆದ ಆಳ್ಗ (ದ್ರೌಣಮಳ್ಗೆ Hlâ.). ಅಳ್ಗಗಳು ಕಱೆದ ಪಾಲ್ (ಕ್ಷೀರ, etc. Mr. 182). ಕಱೆದದು ಒಸ್ತಿರದು ಎಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎತ್ತತ್ತಲುಂ ಕಱೆದ್ಗತಿ ಪಿಱುಗಾಳಿ ಪೊಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಕಱೆಯುವ ಪಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಒಡೆಯುವ ಕತ್ತೀ ತನ್ನ ಪಾಗೆ (Prv.). See Grj. 2, after 106; Bp. 9, 12; 18, 78; 57, 83; 60, 45; J. 1, 7; 4, 10. 16. 55; Riv. 8, 112; Ć. Bp. 11, 6; Śi. 316. 321; B. 1, 10; ಕಱೆಗಱೆ, ಕೊಡಗಾಲ್ಗಱೆ, ಪೆಸಿಲ್ಗಱೆ, ಮಱೆಗಱೆ; Prv. s. ಉಪಮಾ.

ಕಱೆ karĕ. 4. = ಕಱ 1. — ಕಱೆ ಕಱೆ. rep. P. p. ಕಱೆ ಕಱೆದು (J. 25, 5). — ಕಱೆ ತರು. = ಕಱ ತರ್. (My.).

ಕಱ್ಗಿಗೆ karrigĕ. Blackly; blackness (C.). ಇದ್ದ ಲೀ ಪಣ್ಣ ಪ್ಯಾಗರುತ್ತದೆ? ಕಱ್ಗಿಗೆ (B. 1, 4). See Prv. s. ಪಿತ್ತ.

ಕಱ್ಗಿನೆ karrinĕ. = ಕಱ್ಗಿನೆ (Bp. 34, 8; J. 13, 35).

ಕರ್ kar. (kar). 1. = ಕರ್, etc. Blackness. — ಕರ್ಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. The liver (ಕಾಲಮಣ್ಣಿ Mr. 398). — ಕರ್ಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಕರ್ಗಣ್ಣಿ. (ಕಾಲಮಣ್ಣಿ, ಯಕೃತ್ Hlâ.). — ಕರ್ಗೆಮ್ಮು. Purple, dark-red (My.; ಎಕ್ಕೆಗೆಮ್ಮು G.). — ಕರ್ಜಾಲಿ. The herb Leucas indica R. Br. (or Phlomis indica, St. & Pl.). — ಕರ್ಪಾಸಿ. A kind of mildew (S. Mhr.). — ಕರ್ಪೆಯ್ದಿದ್. = ಕಱ್ಪೆಯ್ದಿದ್. (Śmd. 251, o. r. ಕಱ್ಪೆಯ್ದಿದ್). — ಕರ್ಪಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. = ಕಱ್ಪಕ್ಕೆ. (Riv. 3, 59; 11, 18). — ಕರ್ಪಟ್ಟಿಯಱ. -ಇಱ. Whose road is black: fire (ಕಱ್ಪ Kk. 21, o. r. ಕರ್ಪ-). — ಕರ್ಪಳ್ಳಿ. = ಕಱ್ಪಳ್ಳಿ. (Riv. 5, after 55). — ಕರ್ಪಾಸ. -ಪ್ಪಸ. The black-metal: iron (ಕಱ್ಪೊಸ್ Kk. 47, o. r. ಕಱ್ಪಸ). ಕುಬಿಸ್ ಎಸ್ಪು, ಕೆಗಿದ್ದಾಯ್ದು ಕರ್ಪಾಸಂ (Śmd. I.). — ಕರ್ಪಿಟ್ಟು. A black mountain (Abh. P. 13, 128). — ಕರ್ಪೀಪ. A black huntsman. ಕರ್ಪೀಪರ್ (Śmd. 82). — ಕರ್ಪೊಸ್. -ಪ್ಪೊಸ್. = ಕರ್ಪಾಸ. (ಗಿರಿಸಾರ, ತಿಲಕಾರ, ಲಾಮಸ, ಪೋಪ Mr. 98, o. r. ಕಾಪೊಸ್; Abh. P. 4, 12). — ಕರ್ಪಕ್ಕೆ. = ಕರೀ ಉಕ್ಕೆ. A shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.).

ಕರ್ kar. 2. = ಕರ 2, in ಕರ್ಪೊಳ್ಳು (My.).

ಕರ್ kar. 3. (= ಕರ 3). — ಕರ್ಕರ್. rep. The sound made in the gnashing of teeth (C.). 2, the cawing of crows (My.; *cf.* ಕಱ 1).

ಕರ್ kar. 4. = ಕರ 4. — ಕರ್ಕರೆ. = ಕರಕರೆ. (My.).

ಕರ್ಕ karka. White; excellent; beauty; fire. 2, *a white horse.*

ಕರ್ಕಟ karkaṭa. *A crab;* the sign Cancer. 2, = ಕರ್ಕಪ, ಕರ್ಕರ, hard, firm, strong (ಮಲ್ಲಿಷಣ Mr. 228, see ಕರ್ಕಶ).

ಕರ್ಕಟಕ karkaṭaka. *A crab* (ಕುಲೀರ, ಏಡಿ Mr. 410).

ಕರ್ಕಟಿ karkaṭi. = ಕಂಕಟ. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb. (ಸಪ್ಪೆಕ್ಕೆ Hlâ.; see Śi. 161). 2, a female crab (Bp. 3, 16). 3, a snake (? *cf.* ಕರ್ಕೋಟಿ). — ಕರ್ಕಟಿಯ ರಜ್ಜು. A rope mistaken for a snake (Bp. 31, 3).

ಕರ್ಕಟಿಕೆ karkaṭikĕ. The melon, Cucumis melo Lin. (ಏಡಿಕೆ Mr. 133).

ಕರ್ಕನ karkaṇa. Tbh. of ಕರ್ಕಟ. — ಕರ್ಕಡಪನ್ದಿ. -ನ್ದಿ. A strong or fierce boar (Grj. 1, 109. 111).

ಕರ್ಕಡೆ karkaḍĕ. (= ಕರ್ಕಟೆ 1 ?). See Abh. P. 13, 61.

ಕರ್ಕನ್ಧು karkandhu. *The jujube, Zizyphus jujuba* Lam. (ಎಲಚಿ Nr.; ಪೋಪೆಯ ಸಿದ G.; see ಎರ 1).

ಕರ್ಕರ karkara. Hard, firm (see ಕರ್ಕಟ No. 2). 2, a sort of duck or goose (ಕಾರಂಡವ, ಕಾದಮ್ಬ Hlâ. MS.).

ಕರ್ಕರಿ karkari. *A kind of waterpot* (ಕರಗ Mr. 209; see ಉಣಿಗ).

ಕರ್ಕರೆಟ್ಟು karkaréṭṭu. *The Numidian crane.*

ಕರ್ಕಲಗಿಡ karkala-giḍa. A shrub with yellow flowers, Grewia pilosa Lamk. (Z.).

ಕರ್ಕವೃತ್ತ karka-vṛitta. The first point of Cancer, the summer solstice (B. 5, 305. 306).

ಕರ್ಕಶ karkaśa. = ಕಱ್ಕಸ. Hard, firm (ಮಲ್ಲಿಷಣ Mr. 228). 2, *rough, not soft; harsh; severe; violent; cruel;* unkind, unmerciful; Yama. 3, a kind of Cassia, Cassia or Senna esculenta; — = ಎಲಮಸರಿ (Mr. 133). — ಕರ್ಕಶಪಡಿ. -ಪಡೆ. To become hard (Bp. 12, 19).

ಕರ್ಕಶತೆ karkaśatĕ. = ಕಱ್ಕಸತೆ. Hardness; roughness; harshness, etc. (ಇಱುಮ್ಬು Kk. 51; ಪರ್ಕಶತೆ Kk. 87, o. r. ಕಱ್ಕಸತೆ).

ಕರ್ಕಶಯೌವನ karkaśa-yauvana. = ಕಱ್ಕಸಯವ್ವನ (Śmd. 376). A rough time of youth.

ಕರ್ಕಳ karkaḷa. = ಕರ್ಕ No. 2. ತುರಗದರ್ಕಂ ಬಿಳಿಯುವಾಗೆ ಕರ್ಕಳ ಅಕ್ಕು (Mr. 275).

ಕರ್ಕಾರು karkâru. *A kind of gourd, Benincasa cerifera* Savi. (ಕುಷ್ಮಾಂಡ Mr. 148).

ಕರ್ಕು karku. 1. = ಕರ್ಪು 1, etc. — ಕರ್ಕುಡ್ಡಿ. = ಕಱ್ಪುಡ್ಡಿ, etc. (Śmd. 205 Mdb.).

ಕರ್ಕು karku. 2. = ಕರಕು 1, etc. (My.).

ಕರ್ಕೊಂಜೆ karkŏñjĕ. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ. = ಕೊರಚಲಿ (and ದರ್ಪಮಕ್ಕಿ). The demoiselle crane, Anthropoides virgo (My.).

ಕರ್ಕೋಟ karkôṭa. = ಕರ್ಕೋಟಕ. (My.; G.).

ಕರ್ಕೋಟಕ karkôṭaka. N. of a nâga or serpent (Mr. 402; see ಎಣ್ಮು ಕುಲ; Bp. 46, 33; J. 24, 32. 35).

ಕರ್ಕೋಟಕಿ karkôṭaki. The plant Momordica charantia Lin. (ಪೀತಪುಷ್ಪ, ಮಾಗರ Mr. 146).

ಕರ್ಕೋಲ karkôla. = ಕರ್ಕೋಲ. (Nr.).

ಕರ್ಕೋಲಕ karkôlaka. = ಕರ್ಕೋಲಕ. (Nr.).

ಕರ್ಗಿಸು kargisu. = ಕರಗಿಸು. (My.).

ಕರ್ಗು kargu. 1. = ಕರಗು, etc. (My.).

ಕರ್ಗು kargu. 2. = ಕಪ್ಪು. To turn black (Abh. P. 7, 85).

ಕರ್ಗು kargu. 3. Blackness (ಕರ್ಗು Ćt. I, 34).

ಕರ್ಚಿ karci. = ಕರಚಿ, etc. — ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ. = ಕರಚಿಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಕರ್ಚಿ karci. = ಕಚ್ಚು, ಪಚ್ಚು q. v. (My. occasionally). 2, that is for daily use; common, inferior (My.; Mhr., H. ಪಚ್ಚಿ), *e. g.* ಕರ್ಚಿಯಮಿಕೆ, ಕರ್ಚಿಯೊಡೆ (My.).

ಕರ್ಚು karcu. (karcu). 1. = ಕರ್ಪು 1. To bite, etc. (ಪಾದನ Śmd. Dh.; ದನ್ತಾಂತ ಕರಿಪುದು Śm. 86; Tc. ಕರಮು; see ಕರಿ 3). See Riv. 5, after 120; 5, 122; 9, 27; 13, 64.

ಕಱುಗ karṟugu. (kaṟṟu). 2. = ಕಱ್ಚು 2. Biting; etc. — ಕಱುಗಲ್ಲು. (Šmd. 203). A bitten cheek.

ಕಱುಗ karṟu. 3. To wash (ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸುವುದು Čt. I, 24; ಕ್ಷಾಲನ II, 69; ಅಲುಮ್ಬು, ತೊಳೆ Kk. 51; ತೊಳೆ Šm. 86; Tḍ. ಕಡುಗು; T. ಕಡುಕು; M. ಕಡುಗು). See Bp. 30, 15; Rsv. 8, 124; ಮುಯ್ಗುಱು.

ಕಱುಗ karṟu. 4. = ಕಱ್ಚು 3. Washing; etc. (ಪಣ್ಣಿಲ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಅಮ್ಬಲ Šm. 86).

ಕಱುಗ karṟu. = ಕಱು No. 1, etc. (My.).

ಕಱುಗರ karṟûra. = ಕಱಿಸಲ, etc. A kind of Curcuma (Sk.). 2, gold (ಘಂಗಾಡ G.). 3, an orpiment (ಅಮೃತ್ತ ಹಳದಿ G.).

ಕಱುಗರಕ karṟûraka. *The plant Curcuma zerumbet* Roxb. See Nr. s. ಕಱಿಸಲ.

ಕಱ್ಜಿ karji. = ಕರಜಿ, etc. — ಕಱ್ಜಿಕಾಯಿ. = ಕರಜಿಕಾಯಿ. (My.).

ಕಱ್ಜಿರಿಗೆ karjirigĕ. = ಕರಜೀರಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಕಱ್ಜೂರ karjûra. = ಕಜೂರ, etc. (My.).

ಕಱ್ದಿಗೆ karḍigĕ. = ಕರಡಗೆ, etc. (My.).

ಕಱ್ದು karḍu. = ಕರಡು, etc. A day-book (My.).

ಕರ್ಣ karṇa. = ಕಸ್ಸ. *The ear* (ತುಳು Nn. 50). 2, the helm or rudder of a vessel. 3, the sun (ಜಗದೇಕವೀರ 56). 4, Karṇa, the son of Sûrya and Kuntî, king of Aṅga, known for his liberality (ರಸಿಕ Mr. 263; ಗಾಂಗೇಯ Nn. 44). See Šmd. 68. 69. 133. 171. 177. 183. 264. 284.

ಕರ್ಣಕಠೋರ karṇa-kaṭhôra. Disagreeableness or offence to the ear. (Šmd. 76 Cm.).

ಕರ್ಣಕುಂಡಲ karṇa-kuṇḍala. An ear-ring. 2, the balsamine, Impatiens balsamina Lin. (My.).

ಕರ್ಣಗತ karṇa-gata. Come to the ear. (My.). ಕರ್ಣಗತ ಮಾಡು, to inform, to tell (My.).

ಕರ್ಣಚಾಲನ karṇa-čâlana. = ಕರ್ಣತಾಲ. (Rsv. 6, 71).

ಕರ್ಣಜ karṇa-ja. Vṛishakêtu, the son of Karṇa (J. 4, 12).

ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ karṇa-jalaukĕ. *A centipede.* 2, the insect or worm Julus cornifex, with many feet and of a reddish colour. See ಜಲಜ.

ಕರ್ಣಜಾತ karṇa-jâta. = ಕರ್ಣಜ. (J. 25, 39).

ಕರ್ಣತನಯ karṇa-tanaya. = ಕರ್ಣಜ. (J. 3 sum.).

ಕರ್ಣತಾಲ karṇa-tâla. The flapping of an elephant's ears. (Abh. P. 10, 159).

ಕರ್ಣಧಾರ karṇa-dhâra. *A helmsman, a pilot.*

ಕರ್ಣಧಾರಕ karṇa-dhâraka. *A helmsman, a pilot* (ಮಾಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವವನು Mr. 407).

ಕರ್ಣಪತ್ರ karṇa-patra. A coil of palmyra leaf put in the lobe of the ear;—an artificial ear affixed to idols (My.). See ತಟಂಕ.

ಕರ್ಣಪರ್ವ karṇa-parva. The Karṇa-section: title of the eighth book of the Mahâbhârata. (Bp. 5, 2).

ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆ karṇa-pâlikĕ. The lobe of the ear (Grj. 3, after 91).

ಕರ್ಣಪಾಶ karṇa-pâśa. A beautiful ear. (R.).

ಕರ್ಣಪಿಶಾಚ karṇa-piśâča. = ಕರ್ಣಪಿಶಾಚಿ. (Abh. P. 11, 91).

ಕರ್ಣಪಿಶಾಚಿ karṇa-piśâči. = ಕರ್ಣಪಿಶಾಚ. A demon capable of being bound by a mantra, and forced to communicate (by whispering in the ear) the affairs of people (G.; Mhr.).

ಕರ್ಣಪೂರ karṇa-pûra. = ಕರ್ಣಪೂರ. *An ornament for the ear.*

ಕರ್ಣಭೂಷಣ karṇa-bhûshaṇa. *An ear-ornament.*

ಕರ್ಣಮೂಲ karṇa-mûla. *The root of the ear.*

ಕರ್ಣಮೋಟಿ karṇa-môṭi. *Cámuṇḍá, an incarnation of Durgá.*

ಕರ್ಣಪಾಲ (karṇa-pâla). = ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆ. (Šśv. 3, 41).

ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ karṇa-vêshṭana. *An ear-ring.*

ಕರ್ಣಶೂಲೆ karṇa-śûlĕ. Ear-ache. (C.).

ಕರ್ಣಸಮ್ಭವ karṇa-sambhava. = ಕರ್ಣಜ. (J. 24, 11).

ಕರ್ಣಸೂನು karṇa-sûnu. = ಕರ್ಣಜ. (J. 2, 35).

ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಕೆ karṇâ-karṇikĕ. From ear to ear, heard by one and related to another, from mouth to mouth (My.; Sk. & Mhr. ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿ).

ಕರ್ನಾಟ kar-nâṭa. = ಕಸ್ಸಡ (s. ಕಪ್ 2). The Karṇâṭa country, language, and people (Bp. 6, 18).

ಕರ್ನಾಟಕ karṇâṭaka. Belonging to Karṇâṭa. 2, the Karṇâṭa language (Šmd. 62. 252; Kâvy. I, 1*a*, 3; Čt. II, 48; Čh. p. 22). 3, a Karṇâṭa man (ಕಸ್ಸಡಿಗ Mr. 382). See Prv. s. ಅರಮ. — ಕರ್ನಾಟಕಕಡ್ಡೀಪಿ. A matchlock (My.). — ಕರ್ನಾಟಕತಮಾಷೆ. = ಕರ್ನಾಟಕಕಡ್ಡೀಪಿ. (My.). — ಕರ್ನಾಟಕವಿಪ್ರ. A Brâhmaṇa who belongs to the Karṇâṭa country and whose mother-tongue is Karṇâṭa (My.).

ಕರ್ನಾಟಕಭಾಷೆ karṇâṭaka-bhâshĕ. The Karṇâṭaka language (Čh. v. 296).

ಕರ್ನಾಟಕವಿಷಯ karṇâṭaka-vishaya. The Karṇâṭaka country.

ಕರ್ನಾಟಕವಿಷಯಜಾತಿ karṇâṭakavishaya-jâti. The peculiar kinds (of metrical feet) of the Karṇâṭaka country (Čh. p. 95).

ಕರ್ನಾಟಕವಿಷಯಭಾಷಾಜಾತಿ karṇâṭakavishaya-bhâshâ-jâti. The peculiar kinds (of metres) in the language of the Karṇâṭaka country (Čh. p. 22).

ಕರ್ನಾಟಕವೃತ್ತ karṇâṭaka-vṛitta. The (six) vṛittas (chiefly used) in Karṇâṭaka (poetry, Čh. v. 230).

ಕರ್ನಾಟಕವ್ಯಾಕರಣ karṇâṭaka-vyâkaraṇa. A grammar of the Karṇâṭaka language (Šmd. 3).

ಕರ್ನಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ karṇâṭaka-śabda-mañjarî. A cluster of blossoms (consisting of) Karṇâṭaka terms: N. of a vocabulary by Tôṭadârya (Šm. 1).

ಕರ್ನಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರಕರ್ಣಿ karṇâṭaka-sarasa-kavîndrarkaṇi. The excellent kings of poets of Karṇâṭa (Čt. II, 122).

ಕರ್ನಾಟದೇಶ karṇâṭa-dêśa. The Karṇâṭa country (Bp. 2, 45).

ಕರ್ನಾಟಧಾತು karṇâṭa-dhâtu. A Karṇâṭa verbal root (or unconjugated verbal theme, Šmd. 302; Kâvy. I, 5, 44).

ಕರ್ನಾಟಭಾಷೆ karṇâṭa-bhâshĕ. The Karṇâṭa language (Šm. 119).

ಕರ್ನಾಟಶಬ್ದಮಂಜರಿ karṇâṭa-śabda-mañjarî. N. of the collection of dhâtus in the Śabdamaṇidarpaṇa, when met with as a separate list (in which case the saṁskṛita terms are generally written in dêvanâgarî).

ಕರ್ನಾಟಾಶ್ವ karṇâṭâśva. A country pony (Śi. 273).

ಕರ್ನಾರಿ karṇa-ari. The enemy of Karṇa: Arjuna (Šśv. 4, 48).

ಕರ್ಣಾಲಂಕರಣ karṇa-alaṅkaraṇa. *An ornament for the ear.*

ಕರ್ಣಾವತಂಸ karṇa-avataṁsa. An ear-ring (Bp. 42, 11; J. 2, 3).

ಕರ್ಣಿ karṇi. 1. Relating to the ear; having a helm. 2, the son of Karṇa (J. 8, 36). 3, a particular part of the plough (ಕುಂಡಿಸು Mr. 370, one MS.; o. rs. ಕುಡಸು one MS., ಕುಡಿಗು two MSS.).

ಕರ್ಣಿ karṇi. 2. Tbh. of ಕರಣಿ. A scribe, an accountant. See ಶುಲಕರ್ಣಿ.

ಕರ್ಣಿಕ karṇika. Tbh. of ಕರಣಿಕ. (My.).

ಕರ್ಣಿಕಾರ karṇikāra. *The tree Pterospermum accrifolium* Willd. (ಕೊಂಕಣಿ Hilā.; ಕೊಂಕಗು, ಬಿಟ್ಟಿದಾಪರೆ Śe.).

ಕರ್ಣಿಕೆ karṇikĕ. *A hollow cylinder thrust through the lobe of the ear; any ornament for the ear, an ear-ring* (ಪ್ರದರ ಕುಂಡಲ, ಕರ್ಣಾಕುಂಡಲ Nn. 21; ಕರ್ಣದ ಆಭರಣ Mr. 519; see s. ಕೊಪ್ಪ 2). 2, *the tip of an elephant's trunk* (ಮುಣ್ಣಾಲಕರಾಗ್ರ, ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ 21; ಮದಗಜದ ಹಸ್ತ 519). 3, *the pericarpium of a lotus* (ಪದ್ಮಬೀಜಕೋಶ 21; ಅಮ್ಮುಜದ ಬೀಜಾಗರ್ತ ಇಪ್ಪ ಎಡೆ 519). 4, a fruit stalk. 5, ಅಡಕೆಯಾಗ, ತಾಳೆಗಡ ಮುಡಿ (21). 6, ತೆಪ್ಪ (21). 7, an Apsaras; N. of an Apsaras. ಕರ್ಣಿಕೆ ಯುರ್ ಜಾತ್ರಿತರ್ ಎನಲ್ಕೆ ಜಕ್ಕೆಯುರ್ ಎನಿಸಲ್ಕಂ (Mr. 15). 8, ಜಾಲೆ, ಕೊಡಗೂಸು (Nn. 21). 9, the middle-finger.

ಕರ್ಣೀರಥ karṇi-ratha. *A covered car or a kind of litter.*

ಕರ್ಣೆ karṇĕ. = ಕರಣಿ No. 4. (My.).

ಕರ್ಣೇಜಪ karṇē-japa. *A slanderous whisperer, a tale-bearer.*

ಕರ್ಣೇಂದ್ರಿಯ karṇa-indriya. The organ of hearing (Dp. 53, 4).

ಕರ್ತ karta. Tbh. of ಕರ್ತೃ, q. v. A doer, a maker, an agent; a creator; one who practises what he knows; a master, a king (ಒಡೆಯ G.); etc. See Ch. v. 38; Bp. 50, 50; 53, 45. 57; 54, 3. 4. 5. 15. 17. 18. 19; 58, 65; ಆಂಜನಿ ದಾಸ-, ದೋಣ-, ವಿಶ್ವ-. ಸೂಪಕಾರರ ಕರ್ತ (ಪಾಕೋಪಗಳ Mr. 269). — ಕರ್ತಕರ್ತರ ಕರ್ತ. (Bp. 54, 3). — ಕರ್ತರ ಕರ್ತ. (Bp. 54, 19).

ಕರ್ತನ kartana. *Cutting, clipping, shearing.*

ಕರ್ತರಿ kartari. = ಕತ್ತರಿ, ಕತ್ತಿ. *Scissors or shears.* 2, a knife; a dagger; a small sword. 3, the part of an arrow to which the feathers are attached (ಪುಂಖ, ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಂಕು ಕು Mr. 295). *Cf.* ಕತ್ತಿರಿ. (Another ಕರ್ತರಿ see s. ಕರ್ತೃ).

ಕರ್ತಲೆ kartalĕ. = ಕರ್ತಲೆ, etc. (Abh. P. 10, 235).

ಕರ್ತವ್ಯ kartavya. To be done, fit to be done; that ought to be done, obligation, duty, task. See Bp. 53, 41; 54, 3; Śśv. 4, after 24; B. 4, 33; Sl. 71.

ಕರ್ತಾರ kartāra. Tbh. of ಕರ್ತೃ (Śmd. 104; My.). See Śmd. 301; ಕಾರ್ಯ-.

ಕರ್ತು kartu. P. p. of ಕರಿ 1. (My.).

ಕರ್ತುರ kartur. Tbh. of ಕರ್ತೃ. (Bp. 30, 15; 54, 3. 16; J. 2, 29; My.). See ಜಗತ್-.

ಕರ್ತೃ kartṛi. = ಕರ್ತ q. v., ಕರ್ತಾರ, ಕರ್ತುರ. A doer, a maker, an author, an agent (Śmd. 45); a creator; a master, a king (ಎಡೆ Śm. 117). 2, (in gram.) *an agent, one who acts of his own accord, the active noun, the nominative case, the subject* (Śmd. 115. 154. 155. 156. 272. 273. 299; Kāvy. I, 2, 2. 3; V, 950). 3, an heir (My.). — ಕರ್ತರಿ. In the (idea of an) agent. — ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ. The use of the active voice (My.).

ಕರ್ತೃಕ kartṛika. = ಕರ್ತೃ No. 2. See ಛಿನ್ನ-.

ಕರ್ತೃಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧ kartṛi-karma-kriyā-sambandha. The relation between subject, object, and predicate (Śmd. 6 Cm.).

ಕರ್ತೃತ್ವ kartṛitva. Agency, the act or property of an agent. 2, mastership; superintendence (ಮೂಲ, ಉಪ್ಪಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ Nn. 101).

ಕರ್ತ್ರಿ kartri. = ಕತ್ತಿ, ಕರ್ತರಿ. A pair of scissors (Sk.); etc.

ಕರ್ತ್ರಿಕೆ kartrikĕ. = ಕತ್ತಿಗೆ, q. v. A small sword; a knife; a hunter's knife.

ಕರ್ದಮ kardama. *Mud, mire, clay;* filth, sin. 2, flesh. 3, N. of a Prajāpati.

ಕರ್ದಮಜಾತೆ kardama-jātĕ. A lotus; a woman of bad origin (J. 7, 9).

ಕರ್ದುಕು karduku. = ಕಡ್ಡುಂಕು 1, ಕರ್ದುಂಕು (Śmd. 48). To strike lightly with the beak, to peck (ಲಘುಜಂಘಾಘಾತನ Śmd. Dh.; Grj. 2, 36).

ಕರ್ದುಂಕು karduṅku. = ಕರ್ದುಕು. (Śmd. 48 & Dh.; Abh. P. 7, 147; Grj. 3, after 103; Rāv. 8, 85; 10, 29; Śśv. 2, after 42).

ಕರ್ಪಟ karpaṭa. = ಕವ್ಪಡ, etc., ಕರ್ಪಡ. *Old or patched or ragged garments* (ಕಕ್ಕೆಳ, ಮಾಸಿದ ಹಡಿಯು ಸೀರೆ Nr.); cloth, raiment (ಜೀಲ, ಜೀರ, ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ, etc., ಸೀರೆ Hilā.). See ಪ ಮುರಗರ್ಪಟಿ.

ಕರ್ಪಟಿ karpaṭi. (= ಕವ್ಪಡಿ). A religious mendicant in patched or ragged clothes.

ಕರ್ಪಡ karpaḍa. Tbh. of ಕರ್ಪಟ. (Śśv. 3, 23).

ಕರ್ಪರ karpara. = (ಕಪರ), ಕವ್ಪರ 2, (ಕವ್ಪರ No. 2), ಕವ್ಪರೆ, ಕಪ್ಪರ, ಖರ್ಪರ. A cup; *a pot; a boiler;* an iron saucepan or frying-pan (ಕಬ್ಬಾಯ, ಕೊವ್ಪರಿಗೆ Nr.; Hilā.; Mr. 209); the skull.

ಕರ್ಪರಿ karpari. = ಕವ್ಪರಿ No. 1. *A collyrium extracted from the Amomum xanthorhizon* Roxb. 2, blue vitriol (ಮುಡಿಸ ರಣ್ಣ Mr. 144, o. r. ಖರ್ಪರಿ).

ಕರ್ಪಾಸ karpāsa. *The cotton plant, cotton, Gossypium herbaceum.*

ಕರ್ಪಾಸಿ karpāsi. *The cotton plant.*

ಕರ್ಪೂ karpu. (karpu). = ಕರ್ಪ್ಪು 5. (ಕರ್ಪೂ Ćt. I, 34; Śśv. 3, 15; see ಕಪುರಪ್ಪು).

ಕರ್ಪೂರ karpura. = ಕರ್ಪೂರ, etc. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ. (ಹಿಪ Ćt. I, 49; ಕವ್ಪರ Kk. 94; C.). See Grj. 3, after 91; Bp. 8, 60; 60, 50. — ಕರ್ಪೂರಸುಣ್ಣಿ. A kind of aromatic root (My.). See ಪನಿಕೆ.

ಕರ್ಪೂರ karpūra. = ಕವ್ಪರ 1, ಕವ್ಪರ, ಕರ್ಪ್ಪು, ಕರ್ಪೂ. *Camphor.* See ಪತ್ತ-. — ಕರ್ಪೂರಪತ್ತೆಸಿಪ. A kind aromatic paṭṭĕ (My.). ಕರ್ಪೂರಪಾಲಿ. A kind of wild plantain (My.). — ಕರ್ಪೂರ ದಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. Thick-leaved lavender, Lavendula carnosa Wall. (Mg.).

ಕರ್ಪೂರಕರಂಡಕ karpūra-karaṇḍaka = ಕವ್ಪರಗರಡಿಗೆ. A camphor box.

ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಜತು karpūra-śilā-jatu. or ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು. = ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು. (My.; Tč.).

ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು karpūra-śilā-dhātu. A foliated, crystallised gypsum, used medicinally (My.).

ಕರ್ಪೂರಾರತಿ karpūra-ārati. An ārati in which camphor is burned (C.).

ಕರ್ಬು karbu. = ಕಬ್ಬು, etc. (Śmd. 201, o. r. ಕರ್ಪ್ಪು; Bp.

12, 28; see ಅಮಗಂಬುಗ). — ಕಮ್ಮವಿಲ್ಲ. -ಪಿಲ್ಲಿ 3. Kâma (Riv. 1, after 135).

ಕರ್ಬುನ karbuna. See s. ಕರ್ 1.

ಕರ್ಬುರ karbura. *Greyish, variegated*; a variegated colour. 2, *gold.* 3, *a Rakshas or demon.*

ಕರ್ಬೂಜ karbûja. = ಕರಬೂಜ, etc. (My.).

ಕರ್ಬೂರ karbûra. Gold. 2, *the plant Curcuma amhaldi or zerumbet.* 3, a yellow orpiment.

ಕರ್ಬೂರಿತ karbûrita. Variegated; many-coloured. (Abh. P. 12, after 2).

ಕರ್ಬೊನ್ karbon. See s. ಕರ್ 1.

ಕರ್ಮ karma. = ಕಮ್ಮ. *An act, an action;* performance, business; duty. 2, *the idea or notion expressed by the accusative case, the category of the accusative; the objective noun* (Śmd. 6. 115. 154. 155. 156; Kâvy. I, 2, 2. 3; V, 950). 3, the idea of the passive voice (Śmd. 300 Cm.; see ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ). 4, any religious action or rite, as sacrifice, ablution, etc. 5, sin (C.; Bp. 3, 48; 25, 31; 28, 32; 45, 32; 52, 13). See ಆಚಿ-; Bp. 54, 14, seq.; ಇದ್ಯ-.

ಕರ್ಮಕರ karma-kara. *A servant of any kind; a hired labourer.*

ಕರ್ಮಕರಿ karma-kari. A female servant. (R.).

ಕರ್ಮಕಾಂಡ karma-kâṇḍa. That department of the vêdas (or smritis) which relates to ceremonial acts and sacrificial rites. (My.).

ಕರ್ಮಕಾರ karma-kâra. = ಕಮ್ಮಗಾರಿ, etc. One who does any business; *an artisan, a mechanic; a blacksmith; a hired labourer. Cf.* ಕರ್ಮಾರ.

ಕರ್ಮಕ್ಷಮ karma-kshama. *Competent to perform an act.*

ಕರ್ಮಗತಿ karma-gati. The condition induced by one's deeds, fate (My.; Mhr.).

ಕರ್ಮಠ karmaṭha. Skilful or clever in work; *scrupulously exact in the discharge of all work or rites;* the director of a religious rite. (My.; Bp. 53, 3).

ಕರ್ಮಣಿ karmaṇi. 1. Tbh. of ಕರ್ಮಾರ್ಯ. Assiduous, laborious; a skilful or clever workman (ಕರ್ಮಕಾರ, ಆಯುಗಲಿಸಿ Mr. 236).

ಕರ್ಮಣಿ karmaṇi. 2. In karma or the idea of the passive voice. — ಕರ್ಮಣಿಕ್ರಿಯೆ. A verb in the passive voice (My.). — ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ. The use of the passive voice (Śmd. 301 Cm.). — ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ. The passive voice. (My.). — ಕರ್ಮಣ್ಯಧಿಕ. = ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ. (My.).

ಕರ್ಮಣ್ಯ karmaṇya. = ಕರ್ಮಠ 1. Diligent, etc.

ಕರ್ಮಣ್ಯೆ karmaṇye. *Wages, hire.*

ಕರ್ಮದೋಷ karma-dôsha. Sinful work, sin, vice; the evil consequence of human acts. (My.).

ಕರ್ಮಧಾರಯ karma-dhâraya. N. of a class of compounds (Śmd. 89 Mdh.; 196. 200. 203. 210. 211; Kâvy. I, 3, 6-9).

ಕರ್ಮಂದಿ karmandi. *A religious mendicant of the Brâhmaṇa caste.*

ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ karma-paripâka. Final recompense for actions done in a former life; fate (ಪಕ್ಕೆ, ಕರ್ಮದ ಪರಿಗಣಿಕೆ Nn. 27). *Cf.* ಕರ್ಮವಿಪಾಕ.

ಕರ್ಮಫಲ karma-phala. The fruit or recompense of actions (ಜನ್ಮ, ಶಬ್ದಪಟ್ಟಿ ಕರ್ಮಗಳು Nn. 90). See Bp. 34, 12; 54, 15.

ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ karma-mârga. The way of works or rites; the way of sin (Bp. 40, 57).

ಕರ್ಮಮಲೆ karmamalé. A form of jaundice (ಕಾಮಾಲೆ Mr. 387, o. r. ಕಮ್ಮಮಲೆ).

ಕರ್ಮವಾದಿ karma-vâdi. Teaching works; teaching sin; a teacher of etc. ಕರ್ಮವಾದಿಯೆ! ಧರ್ಮವಿಶ್ಯಮನೆ! (Bp. 45, 22).

ಕರ್ಮವಿದೂರ karma-vidûra. Very far from works or rites; very far from sin (Bp. 20, 28).

ಕರ್ಮವಿಪಾಕ karma-vipâka. The ripening of actions: *the good or evil consequences of actions done in former stages of existence.*

ಕರ್ಮಶಾಲೆ karma-śâlé. *A workshop* (ಪಂಚಶಾಲುಕರ ಮನೆ Mr. 197).

ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ karma-śâstra. A work on religious rites. 2, a sinful work (Bp. 54, 29).

ಕರ್ಮಶೀಲಿ karma-śîla. *Able to accomplish a work or a duty; assiduous.*

ಕರ್ಮಶೂರ karma-śûra. *One who accomplishes his work assiduously or scrupulously.*

ಕರ್ಮಸಚಿವ karma-sachiva. *A man employed upon active duty, as a judge, a deputy, etc.*

ಕರ್ಮಸನ್ಯಾಸಿಕ karma-sannyâsika. *One who has withdrawn from works, an ascetic.*

ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ karma-sâkshi. Who beholds all deeds: *the sun.*

ಕರ್ಮಸಾಧಕ karma-sâdhaka. Accomplishing a work. (R.).

ಕರ್ಮಸಾನ karmasâna. Nails appended to the bit of a bridle (ಮೊಳೆಗಳು Mr. 274).

ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿ karma-siddhi. Accomplishment of an act, success. (My.).

ಕರ್ಮಾಂಗ karma-aṅga. Part of any act, part of a sacrificial rite. (J. 10, 30).

ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರ karma-adhikâra. The right of action or of performing vedic rites (My.).

ಕರ್ಮಾಧೀಶ karma-adhîśa. A master over works (Bp. 54, 15).

ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ karma-anushṭhâna. Practising one's duties discharging peculiar functions. (My.).

ಕರ್ಮಾನ್ತರ karma-antara. Funeral rites (My.; Tê., Mhr.).

ಕರ್ಮಾಯತ್ತ karma-âyatta. The fruit of actions (Abh. P. 9, 90).

ಕರ್ಮಾರ karmâra. = ಕರ್ಮಾರ. 2, *a bamboo.*

ಕರ್ಮಿ karmi. = ಕಮ್ಮಿ 1. Acting, doing, performing; engaged in. 2, a sinner (Bp. 7, 4; 18, 42; 20, 28; C.). See ಆಚಿ-, ಪಶು-, ಸುಕೃತ-; Mr. 539.

ಕರ್ಮಿಕ karmika. Acting; active. See ಆಧಿ-.

ಕರ್ಮಿಷ್ಠ karmishṭha. Very active or assiduous. 2, very sinful (Bp. 60, 55; My.).

ಕರ್ಮೀಣ karmîṇa. Acting; act, work. See ಆಚಂ-.

ಕರ್ಮೀರ karmîra. Variegated; a variegated colour. (G.).

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ karma-indriya. *An organ of action:* the hand, the foot, the larynx, the organ of generation, and that of feculent excretion. *Cf.* ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ.

ಕರ್ಲು karlu. = ಕಲಿ. — ಕರ್ಲ ಕೆಲ. = ಕಲಿಯುಪಮೆ. (C.).

ಕರ್ವಟ karvaṭa. *The capital of a district, of two or four*

hundred villages, not a city nor a village, but partaking of both; a market-town.

ಕರ್ವತಕಾಠಿ karvata-kāṭhi. An embellished silken border of a dōtra (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಕರ್ವು karvu. = ಕಬ್ಬು, etc. Sugar-cane. ಕರ್ವಿನೊಳ್ ರಸಂ (Śmd. 163). See ರಸಪಾಳಿಗನ್ನರ್. — ಕರ್ವುವಿಲ್ಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugar-cane (Grj. 2, after 106; 3, 47). — ಕರ್ವುವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Kāma (Grj. 8, 22).

ಕರ್ಷ karsha. Drawing, pulling; ploughing. 2, *a weight of gold or silver, equal to* 16 *māshas*, about 176 grains troy (or commonly about 280 grains troy; ಎಮ್ಮತ್ತು ಗುಂಜೆಯು ತೂಕ G.). See Sl. 329.

ಕರ್ಷಕ karshaka. *A husbandman* (ಕೃಷಿಯು ಮೂಲ್ಪಿ ಒಕ್ಕಲಿಗಂ Mr. 370).

ಕರ್ಷಣ karshaṇa. Drawing, dragging, pulling, tearing scratching, (rubbing); ploughing; tormenting. See ಒಕೆ, ಒಕೆಯಿಸು; ಕಣ್ಣಿಸಿ-, ಸಿ-.

ಕರ್ಷಫಲ karsha-phala. *Belleric myrobalan, the tree Terminalia bellerica* Roxb. (ಅಳಿವು ಕಾಯಿ G.; ತಾಯಿ ಕಾಯಿ G.).

ಕರ್ಷು karshu. A furrow; *a canal; a river.* 2, *agriculture.* 3, livelihood. 4, *a fire of dried cow-dung.*

ಕರ್ಷೋಪಲ karsha-upala. A touch-stone (Śāv. 2, after 42).

ಕಳುಪ್ karḷu. = ಕರುಳ್, etc. (My.).

ಕಲ್ kal. 1. (= ಕಲಿ 1). To learn (ಅಧ್ಯಾಸ Śmd. Dh.; Śm. 108; Tu., T., M.; Tē. ಕಲಮು). P. p. ಕಲ್ತ (Śmd. 230. 272). See Abh. P. 3, 150; Rāv. 4, 76; 13, 64; ನುಡಿಗಲ್, ನುಡಿಗಳ್.

ಕಲ್ kal. 2. Learning. — ಕಲ್ಪಾಯ್ತ. -ಅಯ್ತ. (Śmd. 234). A teacher (ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ Kk. 36; ವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪ ಶಿಕ್ಷಕ Śm. 46). See Śmd. 234.

ಕಲ್ kal. 3. = (ಕಲ 2), ಕೊಲ್ 2, ಕೋಲ್ 3. (T., M. ಕಲು, Tē. ಕಲುಮು, Sk. ಕಟಾ, ಕಟೆ, a ship). See ಪಡಿಗಲ್, ಪಲ್ಲಿಗಲ್, ಪಡುಗಲ್.

ಕಲ್ kal. 4. = (ಕಡಲ್ 1), ಕತ್ತ, ಕನ್ 3, ಕಪ್ 2, ಕಲು, ಕಲ್ಲು 1. (Śmd. 58). A stone (ಪಾಷಾಣ Śmd. Dh.; ತಿರೆ Śm. 108; ಪಾಷಾಣ, ಕಾಸ್ತ, etc. Mr. 96.; C. as ಕಲ್ಲು; T. ಕಲ್, ಕಲ್ಲು; M., Tu. ಕಲ್ಲು; Tē. ಕಲು, ಕಲ್ಲು; *cf.* ಕಮು 1, ಕಣೆ 5). 2, a hard, stiff, apathetic state or mind (ಜಿಪಧದ ಔ. I, 85). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ (Śmd. 84). ಕಲ್ಲನ್ ಏಡಿದಂ or ಕಲ್ಲಾನ್ ಏಡಿದಂ (144). ಕಲ್ಲ ಪಾಸಿಗಳ್ (287, o. r. ಪುಲ್ಲ-). ಬೆಟ್ಟದಿಸ್ಮರುತ್ತ ಪೊತ್ತ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಣಿಕೆಲ ಎಮ್ಮುದು (Hlā.). ಪಾವಿಯ ಸವಿಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುವಿಯ ಬೆಳೆಸ್ದು, ದೂಡಿದ ಕಲ್ಲ ಪೋಣಿ (ಅಪಾವ, etc. Kr.). ಕಲ್ಲಿಂ (Bp. 28, 31; 42, 3; 50, 72). ಕಲ್ಲಂ (50, 35). ಕಲ್ಲಿಲಿ (= ಕಲ್ಲಿಂ, 18, 52; 43, 40). See J. 10, 11. 12; 14, 9; 19, 20. — ಕಲ್ಲುಟಿಗ. (Śmd. 237). = ಕಲುಕುಟಿಗ. A stone-cutter, a mason (My.). — ಕಲ್ಲುವುಲ್ಲಕ್ಕ. = ಕಲ್ಲುಪೋಳ್ವ. (My.). 2, = ಪೋಳ್ವ. (My.). — ಕಲ್ಲಾಣ. = ಕಲ್ಲು ಗಾಣ. (My.). — ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಣ. = ಕಲುಗುಣ್ಣ. A stone-ball, a boulder (Ō. Bp. 42, 30; J. 4, 23; 21, 30). — ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಣ ಮಳೆ. -ಮುಡಿ. A rain of stone-balls (Ō. Bp. 42, 33). — ಕಲ್ಲಾದಡಿ. A stone-*chāvaḍi* (My.). — ಕಲ್ಲೊಟ್ಟಿ. A square stone-trough (My.). — ಕಲ್ಲೊಟ್ಟಿಕೆ. An oblong stone-trough (My.). — ಕಲ್ಲಾರು. The American aloe, Agave americana L., and the bastard aloe, Agave vivipara L. (Z.). 2, = ಕಲ್ಲುನಾರು. (My.) — ಕಲ್ಲುಗಣಿ. A stone quarry (Mg.). — ಕಲ್ಲುದಡಿ. = ಕಲುಪರ್ಪ, ಕಲ್ಲು ಪಟ್ಟಿ. A stone vessel (R.). — ಕಲ್ಲುರೆ. Lamine in stones, as talc, slate, etc. (My.). — ಕಲ್ಲೆಲೆ. A place of refuge under a rock. ಕಲ್ಲೆಲೆ ನಿಲ್, to stand in such a place (Abh. P. 9, after 3). — ಕಲ್ಲುವರಿ. = ಕಲ್ಲುಬಿಸುರಿ. (My.). — ಕಲ್ಲುದೆ. A stone-rain (J. 4, 16); hail (My.). — ಕಲ್ಲು ಗಾಣ. A mill with stones for grinding (R. v. 6, 66). — ಕಲ್ಲು ಮಾನಿಸ. A man of stone: a very sturdy man (Grj. 2, after 106). — ಕಲ್ಲು ತಿನಿಸು. -ಉಣಿಸು. Stone-eating (J. 28, 38; *cf.* ದೃಷದಾಶನ). — ಕಲ್ಲುಪ್ಪು. Rock-salt (B. 4, 202); sea-salt (My.; ಉಪ್ಪು, ಸಮುದ್ರ Mr. 143; ಆಕ್ಷೀರ, ಪರಿದ, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪು Sl. 311). — ಕಲ್ಲುಳಿ. -ಉಳಿ. A stone-cutter's chisel (Nīw Nr.; My.). — ಕಲ್ಲೆದೆ. -ಎದೆ. = ಕಲ್ಲಿದೆ. A heart of stone, a hard heart. See ಕಮುಗಲ್ಲಿದೆ. — ಕಲ್ಲೆರೆ. (Śmd. 83). A handful of stones (?). — ಕಲ್ಲೊಪ್ಪು = ಕಲ್ಲುಪುಪ್ಪ No. 2. (ಕಾಡಾನುಸಾರ್ G.; My.). — ಕಲ್ಲೆಗ್ಗೆ. A clod hard as a stone. ಒಡು ರಾದನ ದೂಡಿ, ಪರಿದ ನೀರೊಳು ಮುಯಿಗೆ, ಕರಗೋದೇ ಬಾವ? ತಾ ದುಸ್ಸ ದೂಡಿದವು ಎರೆಮ ಕಲ್ಲೆಗ್ಗೆ! (Sp.).

ಕಲ್ kal. = ಕಲ 3. Tbh. of ಪಲು. See ಕಲ್ಲತ್ತು, ಕಲ್ಲತ್ತು.

ಕಲ kala. 1. (fr. ಕಲೆ 2). The state of being joined or mixed; that of being promiscuous or various: all (Tē. ಕಲೆ). — ಕಲಕಾಲ. At the various, or all, times, permanently (Tē.). ಕಲಕಾಲ ಮಾನಮ್ಯರಾದರೆ ತಿರುಮುನ್ನಾ ಹೇಳಿಕ್ಕಾನು (Prv.). — ಕಲಗಚ್ಚು. -ಚ್ಚು. The water wherein raw rice and other corn and vegetables have been washed, to which strained rice-water, etc. is added, and which is given to cattle (My.; Tē. ಕೆ; Sl. 311). ಉದೇ ಮುಪ್ಪ ದೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿಲ್ಲ ಮೂಡಿದ ಹೆಣ್ಣ (ಮೈಲೇಮು Sl. 348). — ಕಲಗಂಜಿ. -ಕಂಜಿ. The vessel in which ಕಲಗಚ್ಚು is kept (S. Mhr.). — ಕಲಬೆರಕೆ. The state of being mixed together, as cold and hot water, etc. (C.).

ಕಲ kala. 2. (= ಕಲೆ 3). A pot, a vessel (T., M.; R.).

ಕಲ kala. 3. = ಕಡ 2 No. 2, ಕಳ 11. A sound in imitation of loud laughter. — ಕಲಕಲಿಸಿ ನಗು. To laugh aloud (My.).

ಕಲಕಲ್ kalkal. = ಕಲಕಲಾಟ. (S. Mhr.).

ಕಲ kala. 1. = ಕಡ 1, etc. Dumb (ಕಡ Hlā.). 2, gold (ಫೀಕ್ರೆ. I, 47; *cf.* ಕಡಡರ 1). 3, musical time or measure (ತಾಲ Mr. 111, as ಕಳ). 4, a palm-tree (ದೃಜಮ್ಮುನು 111, as ಕಳ). 5, the palmyra-tree or wine-palm (ತಾಡಿ 111, as ಕಳ). 6, another palm-tree (ಪಡ್ಡೆ 111, as ಕಳ). 7, the tree Shorea robusta. 8, (a note or tone) *inarticulate, but melodious; a low or soft tone, as humming, buzzing, murmuring* (*cf.* ಕಲಕಲ). — ಕಲಕೇತ. N. (Bp. 29, 5; 54, 44). = ಕಲಕಕೇತ. — ಕಲಕೇತಮೊಡ್ಡು. N. (Bp. 29, 1. 25). — ಕಲಕೇತಮೊಡ್ಡುಯ್ದು. N. (Bp. 29 sum.; 29, 19. 32. 34, -ಯು; 58, 2). — ಕಲಕೇತಮೊಮ್ಮಿ. N. (Bp. 29, 10). — ಕಲಕೇತಮೊಮ್ಮಿದೇವ. N. (Bp. 61, 9). — ಕಲಕೇಡಿ. A woman of soft, charming or clever words (My.). — ಕಲಕೇತನ. The state of such a woman (My.). — ಕಲಕೇತಮೊಡಯ. -ಮೊಡಯ. N. (Bp. 29, 33). — ಕಲಬಿರಿ. Noise (S. Mhr.).

ಕಲ kala. 2. = ಕಲೆ. Part. See ನಿಕ್ಕಲು, ಸಕಲ.

ಕಲ kala. 3. = ಕಲ್. See ಕಲಬತ್ತ.

ಕಲಂ kalaṁ. = ಕಲಮು 1 & 2. See ಒಳ-.

ಕಲಕ kalaka. = (ಕಲಕು 2), ಕಳ್ಳ. Mixture; a mixture in medicine (of unboiled ingredients, My.).

ಕಲಕಣ್ಠ kala-kaṇṭha. Having a sweet sound: *the cuckoo* (ಕೋಕಿಲ, ಕೋಕಿಲೆ Nn. 73); a bee (ದುಷ್ಪ್ರತ, ತುಮ್ಬಿ 73); a dove; a pigeon; a swan. 2, a pleasing tone or note; singing (ಗಾನ, ತಿಮಾಲ 73, o. r. ಗಾನವಿದ್ಯ 73).

ಕಲಕಲ kala-kala. = ಕಲಕಲ, ಕಳಕಳ, ಗಲಗಲ, ಗಳಗಳ. A confused noise, the murmuring or hux of a crowd (Sk.). — ಕಲಕಲಿಸು. -ಆಟ. Twittering or chattering of birds (S. Mhr., Mhr.; ಜನಿವ, ಜಲ್ಪ, ಪಿಪ್ಪಟ್ಟ G.); confused jangle of men or beasts (Mhr.; B. 3, 75; 5, 262).

ಕಲಕಿಸು kalakisu. To perturb; to stir (My.; ಕಲಕು ದೂಡು G.). ಬಿದರಿನ ಜಿಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ನೀರನ್ನು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಒಳಕಾಗಿ ಕಲಕಿಸಿದ ಬಿಬ್ಳ (B. 4, 55).

ಕಲಕು kalaku. 1. = ಕಲಂಕು. To agitate, to shake; to perturb, to make turbid; to stir up; to disturb (My.; J. 2, 41; 14, 6; 23, 38; T. ಕಲಕ್ಚು). ಕೃಷ್ಣ ಸರಸಾ ಮುತ್ತ ಕಲಕಿ, ಜೀವನ ಬಯಾದು; ದುಜ್ಜಾತ್ಯರಾದವರ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ, ದುಷ್ಟರ! (Dp. 172). ತಳದ ತನಿಗೆಣ್ಣೆಯಂ ಕಲಕಿ, ನದೆಮು,... ಎನೆದ ಆಮುಷ್ಯದೂರುತದ ನೋಟಮು! (J. 3, 32). 2, to be agitated, shaken, etc., to become turbid (C.; Tē. ಕಲಗು, ಕಲಂಗು; T. ಕಲಂಗು; M. ಕಲಙ್ಙು; Tu. ಕಲಂಕು, ಕಳಂಕು; *cf.* ಕದಡು 1, etc.). — ಕಲಕಾಡು. -ಆಡು. To make turbid, to stir up (J. 3, 24).

ಕಲಕು kalaku. 2. (= ಕಲಕ). The state of being turbid, turbidness (C.; ಆಸಕ್ಕ, ಆವಿಲ G.). ಕಲಕ ನೀರು turbid water; the ôkaḷi (C.; see Prv. s. ಕಾಡುನ ಹುಣ್ಣು ಮೆ). — ಕಲಕಾಗು. -ಆಗು. To become turbid (C.). — ಕಲಕು ಮಾಡು. To make turbid (C.).

ಕಲಕ್ಕಟರ್ kalakkaṭar. = ಕಲೆಕಟರ್. A collector (R.).

ಕಲಂಕ kalaṅka. = ಕಲಂಕು, ಕಳಂಕು. *A stain; a spot, a mark* (ಲಕ್ಷ್ಮ, ಕಾಮುಮು Nn. 86); blackness (ಮಸಿ, ಕಪ್ಪ 86; ಕಪ್ಪು Kk. 11*b*). 2, *a fault, a blemish* (ದೋಷ 86; ದೋಷ Mr. 483). 3, excessive impetuousness, fierceness, or harshness; abuse, censoriousness (ಉಪೇಷಪೇಕ್ಷ, ಆಪಸಿದ್ಧಾರ 86; ಕ ಮುಮು 483). 4, the rust of iron. 5, a cloud (ಮೋಘ 86). ಕಲಂಕ ಹಚ್ಚು (B. 4, 198).

ಕಲಂಕು kalaṅku. = ಕಲಕು 1. To perturb, to stir, etc. (ಅಲೋಡನ Śmd. Dh.; Rāv. 5, 39; Tē. ಕಲಂಮು).

ಕಲಂಕು kalaṅku. = ಕಲಂಕ, etc. Tbh. of ಕಲಂಕ. A stain, etc. (ಕಲ್ Śm. 116).

ಕಲಂಗಡಿ kalaṅgaḍi. = ಕಳ್ಳಂಗಡಿ. The water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (S. Mhr.; Mhr. ಕಲಿಂಗಡಿ; Sk. ಕಾಲಿಂದ).

ಕಲಜ್ಜಿ kalajji. = ಕಲಬಜ್ಜಿ, ಕಲಿಬಜ್ಜಿ, ಕೋಲುಜ್ಜಿ, in ಆಮುಗಲುಜ್ಜಿ, a further form of ಆಮುಗಲುಜ್ಜಿ, q. v.

ಕಲಂಜಿ kalañji. ಕಳಂಜಿ. A kind of large basket in which corn is stored (ಗಳಗಿ Mr. 208, as ಕಳಂಜಿ; see ಕಣಜ).

ಕಲಡು kalaḍu. = ಕದಡು 1, etc. To be shaken or perturbed; to become turbid, muddy, or unclean (ಕಲುಷ Śmd. Dh.; Tu.: to be mixed; to be kneaded; M. ಕಲಡು, to be mixed, etc.).

ಕಲತು kalatu. P. p. of ಕಲೆ 2.

ಕಲತ್ರ kalatra. ಕಳತ್ರ. (Śmd. 187; Kāvy. I, 2, 74-83). *The hip and loins* (ಜಘನ Hlā.). 2, *a wife* (ಪತ್ನಿ Mr. 300).

ಕಲಧೌತ kala-dhauta. *Gold* (ಸುವರ್ಣ, ಧೂಮಾರ Nn. 44). 2, *silver* (ರಜತ, ಬೆಳ್ಳಿ 44). 3, the colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿಮು 44). 4, the thorn-apple (ದುತ್ತೂರ, ಉನ್ಮತ್ತ 44).

ಕಲನ kalana. Doing, causing, effecting. 2, attaching, affixing, joining. See ಆಕಲನ. 3, a spot, a stain. 4, the embryo.

ಕಲಪು kalapu. A joined, or mixed. state; a miscellaneous mass or collection, as of materials for a house, for a plough, etc. (Tē. ಕಲಪಿ, T. ಕಲಪ್ಪ, M. ಕಲಪ್ಪಿ; T., M., Tu. ಕಲಪ್ಪು, mixture, etc.; R.).

ಕಲಬತ್ತ kala-batta. = ಕಲ್ಬತ್ತು, ಕಲ್ಬತ್ತ. A metal or stone mortar and pestle or mullar (S. Mhr.; Mhr. ಮುಲುಬತ್ತಾ, -ಬತ್ತಾ).

ಕಲಭ kalabha. (= ಕರಭ). *A young elephant* (ದುಜ'ದುಮಾಕೆ Nn. 130; ಪಲ್ಲ ದುಜ' Ct. I, 30. 99; II, 23); a young camel.

ಕಲಮ kalama. = ಕಳಮ, ಕದಮ, ಕದಿಮೆ. *Rice which is sown in May and June, and ripens in December or January*: a white rice growing in deep water. 2, a "calamus", a reed for writing with.

ಕಲಮು kalamu. 1. = ಕಲಂ, ಕಲಮು, ಕದಾಮು. A reed pen (C.; II., Mhr.); a painter's brush (C.; Mhr.).

ಕಲಮು kalamu. 2. = ಕಲಂ, ಕಲ್ಮು. A paragraph: a distinct head, item, article (C.; Mhr. ಕಲಮು).

ಕಲಮು kalamu. 3. A graft; ingrafting; the lopping and pruning of trees (Mhr. ಕಲಮು). ದೂಪಿಸ ದುರಗಳಿಗೆ ಕಲಮು ದೂಡುತ್ತಾರೆ (B. 2, 52).

ಕಲಮುದಾನಿ kalamu-dâni. = ಕಲದ್ದಾನಿ. A pen-case, a standish (C.; Mhr., H. ಕಲದ್ದಾನ).

ಕಲಮ್ದಾನಿ kalam-dâni. = ಕಲಮುದಾನಿ. (My.).

ಕಲಮ್ಬ kalamba. = ಕದಮ್ಬ, ಕರಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬು, ಕಳಮ್ಬ. *The stalk of a potherb.* 2, *an arrow* (ಮಾಗರಿ, ಉಮ್ಬು, ಬಾಣ Nn. 17, as ಕಳಮ್ಬ). 3, the ruddy goose (ರಥಾಂಗ, ಚಕ್ರವಕ್ಕ 17). 4, a swan (ಮುರಾಲ, ಮಂಜೆ 17). 5, the red lotus (ಕೋಕನದ, ಕೆಂದಾವರೆ 17). 6, the tree Nauclea cadamba.

ಕಲಮ್ಬಾಸನ kalamba-âsana. A bow (Râm. 1, 16, 30, as ಕ ಳಮ್ಬಾಸನ).

ಕಲಮ್ಬಿ kalambi. *The potherb Convolvulus repens.*

ಕಲಮ್ಬು kalambu. Tbh. of ಕಲಮ್ಬ No. 6. (ಕದಮ್ಬ Mr. 115).

ಕಲರವ kala-rava. A low sweet tone. (J. 28, 1). 2, *a dove or pigeon*; the cuckoo. See ಜಾಸರ.

ಕಲಲ kalala. *The uterine germ*; *the embryo* (also ಕಲಿಲ; see Nr. s. ದೂಡು 2).

ಕಲಲು kalalu. ಮಲಲು. Ruin, loss (C.; Br.; H.).

ಕಲವತ್ತಿ kalavatti. N. of a man (Bp. 31, 23).

ಕಲವಿಂಕ kalaviṅka. *A sparrow.*

ಕಲವೆ kalavĕ. = ಕಲಮೆ. Tbh. of ಕಲಮ್ಬ No. 5? (Tē. ಕ ಲವೆ, the iris or fragrant blue water-lily). See ಜಾಗಲವೆ.

ಕಲಶ kalaśa. = ಕಲಸ, ಕಳಸ, ಕಳಸ. *A water-vessel, a jar, a jug, a pitcher,* a vase. 2, an ornamental piece of painted wood, stone, brass, etc., as fixed on the spires of temples, carts, etc., a rounded pinnacle or ball on the top of a temple, a dome. See *e. g.* Bp. 5, 12; 18, 3; 57, 15; Sl. 268. ಕಲಶಕುಸ್ಸನ ಗಡ್ಡೆ ತೇರು (ಪುಷ್ಪರಥ Sl. 275).

ಕಲಶಕುಟಿ kalaśa-kuṭi. = ಕಲಶಸ್ಥಾಪ. (My.).

ಕಲಶಪೂಜೆ kalaśa-pūje. Worship paid to a water-pot, a

rite that takes place in many religious celebrations (C.; Tü.).

ಕಲಶಪ್ರತಿಷ್ಠೆ kalaśa-pratishṭhe. The rite of fixing an ornamental piece of wood, etc. on the top of a temple, etc. (My.).

ಕಲಶಪ್ರೋದ್ಭವ kalaśa-prôdbhûta. Agastya (Rây. 1, 102).

ಕಲಶಸ್ತನಿ kalaśa-stani. A woman with breasts resembling a kalaśa (My.).

ಕಲಶಸ್ಥಾಪನೆ kalaśa-sthâpane. Solemnly placing a water-pot, a rite preliminary to the ಕಲಶಪೂಜೆ (My.; Tü.); a ceremony at marriages, etc. in which offerings are made to the several planets, etc. in one or different vessels (My.).

ಕಲಶಿ kalaśi. A water-pot. 2, *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಕಲಸ kalasa = ಕಲಶ. (Sk.; My.).

ಕಲಸು kalasu. 1. = ಕಲಿಸು 1. To mix, to mingle (ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಶೆmd. Dh.; C.; see ಕಣಕ). ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಬಜೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಪ್ಪು, ಪಥಸಕ್ಕ Kr.). ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಸಜ್ಜುಗ (ಕರಪ್ಪು, etc. Hlâ.). ಮೊಸರು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದ ಹುರಿಹಿಟ್ಟು (ಕರಪ್ಪು, etc. Sk. 314). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾಡುಗಿಲು ಅಂಜನದ ಕಲಸಿ ತನಿರಸ ಮೊಳು ಸೆಜ್ ಪೊರಳ್ದಿದ ನೀಲಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನ (Râghe. 17, 64). ದಧಿ ಯೂಷ್ಮದುಗ್ಧದಿಮಲಿ ಬಡಿಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಆದು ಕರಪ್ಪುಕಂ (Mr. 219). ಎಲೆ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದದಂ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದಡೆ, ಪಾಪಕ್ಕಮ್ ಎನ್ನು, ಎನಿಸ್ಕಂ (250). See Bp. 3, 14; 8, 43; 45, 28; 58, 55; ಒಡಗಲಸು 1, ತಡಂಗಲಸು, ಮೊಡಗಲಸು.

ಕಲಸು kalasu. 2. Mixed or mingled state. See ಒಡಗಲಸು 2. — ಕಲಸಣ್ಣ. -ಉಣ್ಣ. Tamarind or lime juice, gingillie-seed meal, chillies, salt, etc. mixed with boiled rice, fried in ghee, and eaten as a savory dish; it is often put up for a journey (My.). — ಕಲಸುಗೂಯಿ. = ಕಲಸಣ್ಣ. (Bh. 2, 2, 78). — ಕಲಸುಮೇಲೋಗರ. A mixture of boiled vegetables to which pepper, salt, etc. are added (My.). — ಕಲಸೋಗರ. -ಓಗರ. = ಕಲಸಣ್ಣ. (My.).

ಕಲಹ kalaha. *Quarrel, strife, contention;* war, battle (ಕಾವೆಗ Kn. 99);—deceit, falsehood; abuse, beating, kicking, etc. See Bp. 61, 37; Śâv. 4, 124; ಜೂಳಿಗಲುಮ, ಜೀಡುಗಲುಮ, ಬೀಡಿಗಲುಮ, and ವಸ್ತು 2 No. 2. — ಕಲಹಕೇತ. = ಕಲಕೇತ. (S. Mhr.).

ಕಲಹಂಸ kala-hamsa. *A kind of goose or swan with greyish wings.* ಪಕ್ಷ ಮಾನಸ ಕಲಹಂಸಮ್ ಆಕ್ಕಂ (Mr. 173).

ಕಲಹತಿ kalahati. N. of a country, and of a horse bred therein (Mr. 282).

ಕಲಹಲಂಪಟ kalaha-lampaṭa. Addicted to, or fond of, quarrel, etc. (a name of Nârada, Grj. 8, 26).

ಕಲಹಾನ್ತರಿತೆ kalaha-antaritê. An appeased wife, one who has been angry and is sorry for it (Sk.; R., Tü.); a heroine separated from her lover in consequence of a quarrel (Sk.).

ಕಲಹಾರ್ಥಿ kalaha-arthi. A person who seeks for quarrels (J. 5, 61).

ಕಲಹಾಶನ kalaha-aśana. One who lives upon quarrels: Nârada. (My.).

ಕಲಹಾಳಿಗ kalaha-âḷiga. One who plays with, or likes, quarrels: Nârada (ಕಾರಹದೇವ Ct. I, 87).

ಕಲಹಿಸು kalahisu. To quarrel (Abhâ. 2, 2).

ಕಲಾಕಾನ್ತ kalâ-kânta. The moon (My.).

ಕಲಾಕಾಮತನ್ತ್ರ kalâ-kâma-tantra. A kind of lewd composition opposed to the śâstras (Kâvy. II, 2, B, 24).

ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ kalâ-kauśalya. Cleverness in the elegant arts, as singing, dancing, etc. (B. 4, 33. 109. 143; My.).

ಕಲಾದ kalâda. *A goldsmith* (ಚಿಕ್ಕಸಾಲಿ, etc. Mr. 376).

ಕಲಾನಿಧಿ kalâ-nidhi. The storehouse of digits: *the moon.*

ಕಲಾನ್ತರ kalâ-antara. *Interest on money, profit* (ವೃದ್ಧಿ, ಬಡ್ಡಿ Mr. 346).

ಕಲಾಪ kalâpa. 1. Quarrel, contention (C.).

ಕಲಾಪ kalâpa. 2. A collection; *a multitude; an assemblage.* 2, an ornament. 3, *a peacock's tail.* 4, *a quiver.* 5, *a zone* (ಉಡೆನೂಲು Hlâ.; ಉಡಿದಾರ Mr. 344). 6, the moon. 7, N. of a village where the destroyer Kalki is to be born.

ಕಲಾಪಕಲಾಧರ kalâpa-kalâ-dhara. Śiva (Śâv. 5, 20).

ಕಲಾಪಣ್ಡಿತ kalâ-paṇḍita. (Śmd. 258). A master of the fine arts.

ಕಲಾಪತು kalâpatu. = ಕಲಾಪತು. (My.).

ಕಲಾಪಮಾಲೆ kalâpa-mâle. A garland of peacock's feathers (Śâv. 3, 15).

ಕಲಾಪಿ kalâpi. *A peacock.*

ಕಲಾಬತು kalâbatu. = ಕಲಾಪತು. Silken thread covered with gold or silver (My.; Mhr., H.).

ಕಲಾಮು kalâmu. = ಕಲಮು 1, etc. (ಲೆಕ್ಕಚೆಕೆ Mr. 359).

ಕಲಾಯ kalâya. 1. *Peas, Pisum sativum, etc,* (ಬಟ್ಟಾಣಿ ಕಡಲೆ Hlâ.). See ಕೆಲಕಡಲೆ.

ಕಲಾಯ kalâya. 2. = ಕಲಾಯಿ. The wash of tin given to culinary utensils (C.; Mhr., H. ಕಲಾಯಿ).

ಕಲಾಯಗಾರ kalâya-gâra. A man who tins vessels (C.).

ಕಲಾಯಿ kalâyi. = ಕಲಾಯ 2. (C.). ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಮುಗ್ಗಲಿಗೆ ಕಲಾಯಿ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡುವ ಪದ್ಧತಿ (B. 4, 141).

ಕಲಾಲ kalâla. A distiller or vendor of spirituous liquors (ಶಾಣ್ಡಿಕ G.; Mhr., H.).

ಕಲಾವಕ್ತ್ರ kalâ-vaktra. Having sixteen faces: Brahmâ (J. 32, 44).

ಕಲಾವತಿ kalâ-vati. Durgâ (Śâv. 3, 12); N. of several women.

ಕಲಾವಿದ kalâ-vida. = ಕಲಾವಿತ. One who knows the fine arts (J. 4, 8).

ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ kalâ-śâstra. A lewd work on the art of love (My.; Tü.).

ಕಲಾಸಿ kalâsi. A khalassy: a seaman, lascar, etc. (My.; Mhr., H. ಖಲಾಶೀ; Br. ಕಳಾಸುವಾಮು).

ಕಲಾಹೀನ kalâ-hîna. *One digit less than full* (the moon).

ಕಲಿ kali. 1. (= ಕಲ್ 1). To learn. P. p. ಕಲಿದು (Bp. 22, 46). ಕಲಿತಂ (25, 8). ಕಲಿತಿದು (11, 41; C. ಕಲಿಯಿದು). See Bp. 44, 60; J. 26, 10; 28, 19; B. 3, 32; Śi. 182. 238. 288. 302. 397; ಸುದಿಗರು; Prvs. s. ಎಳೆತನ, ಮಗ 1, ಮಾಡ. ಕಲಿಬಿಟ್ಟಿ ಹಾದಿಲೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.).

ಕಲಿ kali. 2. = ಕಲೆ 2. To join (v. t.), to be mixed; to come together, to meet; to be near at hand; etc. (My.; Tü. ಕಲಿ, ಕಲೆ, ಕಣಿ; T. ಕಲು; T. ಕಲಿಮಿ, agreement, combination, etc.; see ಕಲೆ). P. p. ಕಲಿದು. ಕಲ್ಲ

ಕಲಿತನ, (ಪಾಠಯಂ) ಪಿಡಿದು ತೊಗುದ ಪದ್ಯದುಚ್ಚಿನ ದಾಪಿಮರ್ (Prll. 3, 26). See Sp. s. ಧಾತು. ಆದರಿಬ್ಬರು ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತರು? (My.).

ಕಲಿ kali. 3. = ಕಲಿ 1. (S. Mhr.).

ಕಲಿ kali. 4. (fr. ಕಲಿ 1). = Sk. ಕಲಿ No. 1. A learned man, especially one learned in martial arts: a man noted for valor and prowess, a warrior, a hero. See Śmd. 84. 85. 109; Bh. 2, 4, 13; ಕಡು ಗಲಿ. *Cf.* ಕಲಿತನ. (The term might be referred also to ಕಡು 1, etc.; *cf.* Tē. ಕಡಿಮಿ, bravery, gallantry).

ಕಲಿ kali. (=ಕಲ್ಲಿ 1). A warrior, a valiant person, a hero (=K. ಕಲಿ 4; ತೂರ, ವೀರ, ವಿಕ್ರಾಕ್ತ, ಧನಿ, ಜಾತಪಧನಿ Hlā.; ತೂರ, ವಿಕ್ರಾಕ್ತ, ವೀರ Mr. 230; ಪುಳ್ಳ Mr. 508; ದರಾಕ್ಕದು Nn. 99). 2, *the tree Terminalia belerica* Roxb. 3, *the fourth yuga or age of the world, the age of vice* (ಯುಗ, ಯುಗಧೀಪ Nn. 99), consisting of 432000 years of men and commencing on the 18th February of 3102 B. C. (see ಕಲಿಯುಗ; Bp. 12, 5). 4, *contention, strife, war, dissension* (ಕಲಹ, ಕಾಳಿಗ Nn. 99; ಮುಹಾಕಲಹ Mr. 466). 5, an unblown flower, a bud (*cf.* ಕಗ್ಗಲಿ, ಮುಂಗಲಿ). 6, N. (Bp. 18, 109; 27, 41; see ವೀರಪ.). 7, the worst in any class. — ಕಲಿಕಣ್ಣಪ್ಪ. N. (Bp. 43, 39). — ಕಲಿಕಸ್ತೂರಿ. = ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ. (St. & Pl.). — ಕಲಿಕಾಲ ದುರ್ಮೇದ. N. (Bp. 26, 56. 60). — ಕಲಿಕಾಲ. A time of sin and misery (My.). — ಕಲಿಗಣೇಶ್ವರ. N. (Bp. 44, 45). — ಕಲಿದೇವ. = ಕಲ್ಲಿದೇವ. N. (Bp. 14, 25; 55, 27. 31. 34. 47. 52; 59, 2). See ಬಾಪಿನ ಬಾಪು-. — ಕಲಿದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಕಲಿನಾಥ. = ಕಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 36, 16; 37, 10). — ಕಲಿಬಾಲ. N. (Bp. 27, 68). — ಕಲಿಮನ. A heroic mind (Rām. 4, 3, 6). — ಕಲಿಯರಸರ್. (a T. plural of ಕಲಿ). N. See ಗುಣ್ಣಳ-, ವೀರಪ-. — ಕಲಿಯರ್ಚು. N. (Bp. 9, 41). — ಕಲಿಯೆಳಿ ಸು.-ಪಿಸು. To become full of contention (Bh. 8, 23, 45). — ಕಲಿವೈರಿ. N. (Bp. 40, 90).

ಕಲಿಕ kalika. = ಕಳಿಕ, q. v. (perhaps a mistaken ತಿರಿಕ). 2, a curlew (Sk.).

ಕಲಿಕಾತೆ kalikâtĕ. Calcutta, the presidency town.

ಕಲಿಕಾರಕ kali-kâraka. *The plant Caesalpinia bonducella* Flemm. See ತವಸಿಗಿ & ನಪ್ಪುಲಿ.

ಕಲಿಕಾಲ kali-kâla. The age of vice (Śmd. 290). See s. ಕಲಿ.

ಕಲಿಕೆ kalikĕ. Learning, skill (My.).

ಕಲಿಕೆ kalikĕ. *An unblown flower, a bud.*

ಕಲಿಂಗ kalinga. = ಕಳಿಂಗ. N. of a country, extending from below Cuttack (ಕಟಕ) to the vicinity of Madras (see *e. g.* Bp. 6, 15). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius forficatus* (ಮುಣಮುದ ಹಕ್ಕಿ G.). 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಜಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, *the Indra grain* (= ಇಂದ್ರಯವ, ಧಪ್ರಯವ). 5, clever; cunning; beautiful. 6, a son of Dirghatamas.

ಕಲಿಂಜ kalinja. = ಕಳಿಂಜ. (Sk.).

ಕಲಿಂಜಕ kalinjaka. = ಕಣಜ, etc., ಕಳಿಂಜ, ಕಳಿಂಜಕ, etc. A corn-bin (ಕಣಿ, ಕಣಜ Nr.).

ಕಲಿತ kalita. Learning, erudition (My.).

ಕಲಿತ kalita. Attached, affixed, joined, endowed with (Bp. 3, 69; 19, 83; 20, 25; 39, 7); known, understood; numbered; etc. See ಆಕಲಿತ, etc.

ಕಲಿತನ kali-tana. (Śmd. 248). The state of being learned in martial arts, valor, heroism (Abh. P. 3, 150; Bp. 28, 47; 31, 2. 23; Bh. 3, 18, 40; 8, 26, 36; J. 7, 64; 12, 9; B. 2, 10). ಪಲುಮೊಳದು ಆಚಾರಮೊಳಂ ಕಲಿತನಮೊಳಂ (Śmd. 150). See ಕಡುಗಲಿತನ.

ಕಲಿತು kalitu. P. p. of ಕಲಿ 1 & 2.

ಕಲಿದ್ರುಮ kali-druma. The tree of strife, as being the favourite haunt of goblins: *Terminalia belerica* Roxb.

ಕಲಿನಾಶನ kali-nâśana. Destruction of the trials of the kaliyuga (J. 34, 42).

ಕಲಿಂದ kalinda. ಕಳಿಂದ. = ಕಲಿದ್ರುಮ. 2, N. of a mountain on which the river Yamunâ rises. (R.).

ಕಲಿಂದಜೆ kalinda-jĕ. The river Yamunâ. (R.).

ಕಲಿಂದನಂದಿನಿ kalinda-nandini. = ಕಲಿಂದಜೆ. (R.).

ಕಲಿಯುಗ kali-yuga. = ಕಲಿ No. 3. *The fourth age of the world.* It is counted by ದಾಪ್ಪರಯನಫಯುಗದಾಗ್ನಂಶ್ಚಿ (Mr. 73). See Bp. 34, 2; 41, 13; 55, 31.

ಕಲಿಯುವಿಕೆ kaliyuvikĕ. The act of learning, learning (Sk. 251; My.).

ಕಲಿಲ kalila. Mixed, blended; *crowded, impervious, inaccessible.*

ಕಲಿಸು kalisu. 1. = ಕಲಸು 1. (My.; B. 4, 158). See Prv. s. ಕಲಸು.

ಕಲಿಸು kalisu. 2. = ಕಲುಸು. To teach (C.). ಆಯು ಪೆತ್ತ ದಳಿಗೆ ಮೂಡು ಪೆತ್ತದಳು ಮುಯುಳು ಕಲಿಪಿದಳ್ಕೆ (Prv.). See Abh. P. 3, 150; Bp. 40, 40; 42, 2; 59, 55; J. 6, 37; 28, 19; Sk. 186; B. 2, 46; 3, 32; 4, 33; Prv. s. ಪುಟ್ಟಿ.

ಕಲು kalu. = ಕಲ್ಲು 4, etc. A stone (Bp. 57, 36). — ಕಲು ಗಣಿಗೆ. A gadjigĕ of the balapa stone (C.; B. 3, 58). — ಕಲು ಪ. -ಆಪ. = ಕಲ್ಲುಪ್ಪ. N. (S. Mhr.). — ಕಲು ಪಟ್ಟಿ. = ಕಲು ಪರ್ಪ. (S. Mhr.). — ಕಲು ಪರ್ಪ. = ಕಲ್ಲರಪಿ, ಕಲು ಪಟ್ಟಿ. A cup made of a certain stone (S. Mhr.; B. 3, 58). — ಕಲುಕುಟಿಕ. A small kind of woodpecker with a far-sounding voice (C.). — ಕಲುಕುಟಿಗ. A stone-cutter (Bp. 16, 13; Rām. 5, 8, 50; My.). ಕಾರು, ಪಿಲ್ಲಿ ಎನ್ನು, ಮುಣಿ ಆಕ್ಕಸಾಲೆ ಕದುಪ್ಪಾಲಿ ಕಲುಕುಟಿಗ ಕಂಜಗಾಪಿಪ್ ಎಮ್ಮು ಆಯ್ಯರ ಮೆನರು (Nr.). — ಕಲುಗದ್ದು. -ಕಡ್ಡು. A stone-pillar (S. Mhr.). — ಕಲುಗುಣ್ಣು. = ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಣು. A round stone, a boulder, (a heavy stone). See Bp. 16, 10; Rām. 6, 19, 25; Sk. in B. 5, 87. — ಕಲುಗುರ್ಗಿ. Kalburga, a town in the Nizam's country (S. Mhr.). — ಕಲುದುತ. A name given to many mathas (S. Mhr.). — ಕಲುದುವ. Bitumen; red chalk (ಗೈರೇಯ, ಆಕ್ಸೈ, ಸಿರಿಯ, etc. Nr.). — ಕಲು ಮುಳು. = ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು No. 1. (Bh. 1, 8, 93).

ಕಲುಮ್ಬು kalumbu. 1. To perturbate, to make turbid, etc. (ಕಲುಪೀಳರಣ Śmd. Dh.; Tē. ಕಲುಪು; M. ಕಲಮ್ಬು, to get confused; T. ಕಲುವ, ಕಲುದಿ, ಕಲುಡಿ, troubled water; ಕಲುಡ್ಚಿಕ್, perturbation; see ಕಲಮು, etc.).

ಕಲುಮ್ಬು kalumbu. 2. Turbidness, contamination, defilement, taint (Abh. P. 6, 114; 11, 20; 12, 56). — ಕಲುಮ್ಬುಗೊಳ್ಳ. -ಕೊಳ್ಳ. To be tainted, etc. (Abh. P. 12, 59).

ಕಲುವೆ kaluvĕ. = ಕಲವೆ. See ಪೆಂಗಲುವೆ.

ಕಲುಷ kalusha. *Turbid, foul, muddy.* 2, *impurity; sin.* See ಕಡಮು, ಕಲುಮು; Bp. 22, 14.

ಕಲುಷಭಂಜನ kalusha-bhanjana. A destroyer of sin (My.).

ಕಲುಷಿತ kalushita. Made turbid; foul, impure; defiled; wicked. See Bp. 29, 13; 40, 57; 43, 35; 55, 12; 57, 38; 61, 17.

ಕಲುಷೀಕರಣ kalushi-karana. Making turbid. See ಕಲುಷ್ಯ.

ಕಲುಸು kalusu. = ಕಲಿಸು 2. (My.).

ಕಲುಹೆ kaluhĕ. Turbidness, impurity (Bh. 8, 23, 10).

ಕಲೆ kalĕ. 1. = ಕಲೆ 3. The scar of an old wound (ತ Nr.; C.; M.; T. ಕಲುಮು, ಕಲುಮ್ಬು, see ಜಮ್ಬು 1); the mark of small-pox (C.; M.); a stain of mud, oil, etc. (C.; *cf.* ಕಲೆ¹ 1); a moral stain or taint (C.). ಕೆಲವರ ದೋಷಗಳು ದುಃಖಿಸಿದ್ದ ಕಲೆ ಬಿದ್ದು ಕುರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ (B. 4, 223). ನಿನ್ನ ಬೆಲುವ ದೋಷಗೆ ಏನಾದರೂ ದುರ್ಗಾಣದ ಕಲೆ ಪತ್ತಿಪ್ಪರೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವದು (B. 2, 15). See Bp. 38, 56.

ಕಲೆ kalĕ. 2. = ಕಲಿ 2. To join (v. l.). P. p. ಕಲತು (My.).

ಕಲೆ kalĕ. 3. = ಕಲೆ 1. See ಮೊಟ್ಟೆ 1.

ಕಲೆ kalĕ. 4. Sounding, sound, noise. See ಮೊಟ್ಟೆ 2.

ಕಲೆ kalĕ. ಕಲಾ. = ಕಳೆ. A small part of anything, any single part or portion of a whole;—*a digit or one-sixteenth of the moon's diameter* (ಸುಧಾಕರನ ಪದಿನೆದನೆ ಅಂಶ Nn. 150). 2, *a measure of time: eight seconds or the thirtieth part of a kshaṇa* (Mr. 64). 3, *any practical art, any mechanical or fine art:* sixty-four such are enumerated, as carpentering, architecture, jewellery, farriery, acting, dancing, music, medicine, poetry, etc. (ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯು, ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ Nn. 150; see ಚೌಷಟ್ಟಿಕಳೆ). 4, a mora or syllabic instant. 5, an atom. 6, the embryo. 7, skill, ingenuity; contrivance;—fraud, deceit. ಕುಮಾರನು ಕೂರ್ಮಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಷ್ಟಿಸಿದ ಸೂಳೆಗೆಡಾಮೆಯಂ (Śmd. 66. 412). 8, freshness, grace, lustre (Mhr.; K. as ಕಳೆ; not Sk.). 9, a boat. 10, rejection, abandoning (ತ್ಯಜ, ವಿಮುಕ್ತಿ Nn. 150; *cf.* K. ಕಳೆ, ಕಳೆ). 11, the number sixteen (see ಕಲಾದಶ್ಲ). — ಕಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become graceful (J. 1, 6).

ಕಲೆಕಟರ್ kalĕkaṭar. = ಕಲೆಕ್ಟರ್. (C.).

ಕಲೇವರ kalĕvara. *The body.*

ಕಲ್ಕ kalka. = ಕಲಕ. (My.).

ಕಲ್ಕ kalka. *Dirt, filth; sediment;* a kind of paste; the wax of the ear, ordure, faeces. 2, *impurity, sin;* falsehood; pride.

ಕಲ್ಕಿ kalki. N. of Vishṇu in his tenth and last avatâra that is yet to come (Mr. 19; see ದಶಾವತಾರ & ಕಲಾಪ 2, No. 7).

ಕಲ್ಕುರ್ kalkur. — ಕಲ್ಕುರಿಸ್ವ ಕಾರು (Śś.).

ಕಲ್ಪ kalpa. *A precept, an injunction, a rule, a sacred practice;* manner. 2, one of the six vêdâṅgas, that which prescribes the ritual and gives rules for ceremonial or sacrificial acts. 3, *a day of Brahmâ or the period of a thousand yugas, measuring the duration of the world.* 4, a resolve, a determination. 5, optionality, alternative. 6, practicable; proper; able. 7, having the manner or form of anything, similar to, etc.; see ವಿಷ್ಣು-.

ಕಲ್ಪಕುಜ kalpa-kuja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Nn. 18).

ಕಲ್ಪತರು kalpa-taru. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Nn. 13). See Śmd. 75.

ಕಲ್ಪತ್ತು kal-pattu. = ಕಲುಷತ್ತು, etc. (My.).

ಕಲ್ಪದ್ರುಮ kalpa-druma. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (J. 11, 18).

ಕಲ್ಪನ kalpana. 1. = ಕಲ್ಪನೆ. (My.).

ಕಲ್ಪನ kalpana. 2. *Cutting.*

ಕಲ್ಪನಾಕಥೆ kalpanâ-kathĕ. A feigned story (My.).

ಕಲ್ಪನೆ kalpanĕ. ಕಲ್ಪನಾ. Fixing, settling; a rule. 2, *making, forming; fabrication; inventing, invention.* 3, *caparisoning or decorating an elephant.* 4, a fancy, an idea formed in the mind; an imagination; a plan. (My.; B. 5, 41. 208. 219).

ಕಲ್ಪಪಾಲ kalpa-pâla. = ಕಲ್ಪವಾಳ. *A distiller of spirituous liquors* (o. r. ಕಲ್ಯಪಾಲ).

ಕಲ್ಪಭೂಜ kalpa-bhûja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (ಆರ್ಯ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ Nn. 13).

ಕಲ್ಪಭೂಜಾತ kalpa-bhûjâta. = ಕಲ್ಪಭೂಜ. (Bp. 37, 30).

ಕಲ್ಪಭೂರುಹ kalpa-bhûruha. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (ಸುರತರು Mr. 30).

ಕಲ್ಪಲತೆ kalpa-latĕ. A creeper yielding everything desired (Grj. 4, after 43). See ವಿನಾ-.

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ kalpa-vriksha. *One of the trees of svarga, granting all desires.*

ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪ kalpa-aṅghripa. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Śmd. 64. 277).

ಕಲ್ಪಾನ್ತ kalpa-anta. *The end of a kalpa, the destruction of the world* (ಸಂಹಾರ, ಮಹಾಪ್ರಲಯ Mr. 71).

ಕಲ್ಪಾನ್ತದಹನ kalpânta-dahana. The fire or conflagration occurring at the end of a kalpa (Bp. 56, 30).

ಕಲ್ಪಾಬ್ದ kalpa-abda. A cloud that is to appear at the end of the world (Śśr. 4, 4).

ಕಲ್ಪಾವನೀಜ kalpa-avanija. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Bp. 46, 4).

ಕಲ್ಪಿ kal-pi. (Śmd. 248). Learning, erudition.

ಕಲ್ಪಿತ kalpita. Made, fabricated, artificial; invented; arranged; composed; thought, conceived, fancied. 2, *an elephant caparisoned or armed for war.* (B. 4, 176; 5, 86; Bp. 47, 5; 55, 18; My.; Sl. 36).

ಕಲ್ಪಿತೋಪಮೆ kalpita-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಕಲ್ಪಿಸು kalpisu. To join, to mix (Sl. 313; *only* in Sl.).

ಕಲ್ಪಿಸು kalpisu. To make; to fabricate, to invent; to conceive; to consider; to assume, to feign; to order, to give a precept (Śmd. 167). (Bp. 21, 37; My.; Sl. 56; B. 4, 98. 186; 5, 309).

ಕಲ್ಪಿತ್ತು kal-pittu. = ಕಲುಷತ್ತ. (My.).

ಕಲ್ಮಷ kalmasha. *A stain; a blemish; sin;* dirt, dregs; darkness (a division of the infernal regions).

ಕಲ್ಮಾಷ kalmâsha. *Variegated, spotted.* 2, *black and white, greyish white* (ಎಡದಾಸ Iliâ.); black.

ಕಲ್ಮು kalmu. = ಕಲುಮು 2. (My.).

ಕಲ್ಯ kalya. *Ready, prepared; armed.* 2, *auspicious, agreeable, good.* 3, *well, healthy* (ಕುಶಲವಿಲ್ಲದಂ Mr. 240). 4, *the dawn, the morning.* 5, *yesterday* (ಪೂರ್ವಾಹ್ನದ, ನಿನ್ನೆ Nn. 105). 6, *spirituous liquor* (ಆಸವ, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 7, enmity (ಪಗೆ Nn. 105; *cf.* ಕಲಿ). 8, mutual joining or bind-

ing (ವಚನಭಂಡಾರ, ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟುವದು 105). 9, deaf and dumb. 10, clever, dexterous. 11, instructive, admonitory.

ಕಲ್ಯಾಣ kalyâṇa. Beautiful, agreeable; excellent; happy; *auspicious, lucky;* good (ಶುಭ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 2, *good fortune, happiness, prosperity, welfare.* 3, N. of a vṛitta (Ch.). 4, N. of a town, the capital of king Bijjala (*e. g.* Bp. 5, 3. 13; 32, 11; 33, 4; 34, 37; 37, 21; 52, 48; 55, 6. 12; 59, 56; 61, 1. 2. 8). 5, a festival (marriage). 6, gold. — ಕಲ್ಯಾಣಜೇಷ್ಠ. N. (Bp. 59, 3).

ಕಲ್ಯಾಣಿ kalyâṇi. Happy, lucky, etc.; a blessed, fortunate, illustrious or good man; such a woman (Nn.2); Sarasvatî; Pârvatî (Śiv. 3, 64); Lakshmî (My.). 2, a square pond with steps on all sides (My.). 3, N. of a tune (My.). — ಕಲ್ಯಾಣಿಸಾಮಿ. A kind of marble-shaped sweetmeat-ball (My.).

ಕಲ್ಲ kalla. *Deaf.*

ಕಲ್ಲಂಗಡಲೆ kallaṅgaḍalĕ. = ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ s. ಕಳ್ಳಿ 3. A shrubby plant, Sida rhombifolia L. var. retusa (St. & Pl.).

ಕಲ್ಲಂಗಡಿ kallaṅgaḍi. = ಕಲಂಗಡಿ. (St. & Pl.; My.; B. 1, 7).

ಕಲ್ಲಜೀಯ kalla-jîya. N. (Bp. 58, 21).

ಕಲ್ಲಂಜೆ kallañĕ. A swallow (Bḍ.). *Cf.* ಪಿಜ್ಜಂಜೆ.

ಕಲ್ಲಮೂಕ kalla-mûka. = ಕಳಮೂಕ. *Deaf and dumb.*

ಕಲ್ಲಾ kallâ. — ಕಲ್ಲಾವಿ. Ruin (S. Mhr.; *cf.* ಕಲುಷ).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 1. A kind of coarse net-work; a bag made of it (C.). See Bp. 35, 6; Bh. 2, 2, 78; ಜೊಂಗಲ್ಲಿ. — ಕಲ್ಲಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Rice tied up in leaves and put into a kalli (J. 6, 47).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 1. (= ಕಲಿ). — ಕಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಹಾವಿನ ಹಾಲಿ-, ಹಿಪ್ಪಿರಿಗ-. — ಕಲ್ಲಿವೇದ. (= ಕಲಿವೇದ). N. (Bp. 37, 7; 55, 26. 28. 32. 36). — ಕಲ್ಲಿವೇದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 55, 37). — ಕಲ್ಲಿಷಾಢ. (= ಕಲಿಷಾಢ). N. (Bp. 14, sum.; 14, 6. 29; 21, 40; 36, 26; 37, 46; 58, 9). — ಕಲ್ಲಿಷಾಢಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಕಷ್ಟೆಯ-.

ಕಲ್ಲಿ kalli. 2. = ಗಲ್ಲಿ. — ಕಲ್ಲಿಮಾನೆ. = ಗಲ್ಲಿಮಾನೆ. (S. Mhr.).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 3. — ಕಲ್ಲಿಪಾರಿಯಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. An angi with folds at the sides (My.).

ಕಲ್ಲು kallu. 1. = ಕಲ್ 4, etc. A stone (ಅಕ್ಕ Nn. 51; ಪಿಲೆ 68; ಕಾಪ್ಪ, ಗ್ರಾಮಪಾಲ 91; ಜಾಣಗ 106; ಎಸ್ತರ, ದೃಢತ 140; ಪಿಲೆ, ಉಪಲ, etc. Illâ.; C.). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿಲ್ವ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿಪ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಣೆಶ್ವರಂಗಳ್ Nr.). ವೇದ ಸಾಣೆಯು ಕಲ್ಲು (ವಡ್ಡನೋಟ Mr. 206). ಗುಡಿಯು ಮೋಷಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಮಗಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂರೆ ನಿಲಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ರಥವನು ಕೊಡುವಾತ ತಾ ಬೀಜ್ (Sp.). ಹಾಡಿಯು ಆ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಡೆ ದೂರಿ ನಮಿಸುವ ಮಾಡಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಉಲ್ಲವಯುವು ಎಮ್ಮ ಉಪಾಣ ಒಡಪಾಟ ಕಲ್ಲು ಪಾಪದ ಕ್ಷೆ (Sp.). ನೇಪೆ ಆಯಾಯದ ದಣಿಯು ಕಲ್ಲಿನ ಕಣಿಯು (Dp. 54). ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ಬಾತ್ರೆ ಆದ ಹಾಗೆ.—ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟವನ (him who has been beaten etc.) ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇಂದ ಬೇಕು.—ಕಲ್ಲಾದರೇನು, ಗುಣ್ಣಾದರೇನು ತರೇ ಒಡೆಯುಲಿಕ್ಕೆ?—ತೋಳ ಗುಣ್ಣೆಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಗೊಪ್ಪು ಕಲ್ಲು.—ಹೋದರೆ ಒಸ್ಸು ಕಲ್ಲು, ಬಂದರೆ ಒಸ್ಸು ಹೊನ್ನು.—ಗೂಳಿ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಗೊಪ್ಪು ಕಲ್ಲು (Prvs.). See Bp. 19, 52; 29, 17; 50, 66. 75; 55, 22; B. 4, 198. — ಕಲ್ಲಾಣಿ. -ಆಣಿ. A mushroom growing in rocks (My.), and used by barbers to rub scurf from the head (R.). — ಕಲ್ಲಿತ್ತಿಗಿ. -ಅತ್ತಿ-. The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (My.; ಕಾಡೆತ್ತಿ ದ್ವುರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc. Sl. 136). — ಕಲ್ಲು ದಾರಿ. A stony path (C.; B. 5, 205). — ಕಲ್ಲು ನನ್ನಿ. A stone-idol of Basava (Bp. 22, 27). — ಕಲ್ಲುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. = ಕಲಪ. N. (C.; *cf.* ಕಲ್ಲಿ 1? or ಲಿಂಗಪ್ಪ?). In the following proverb the ಉಪ್ಪ is joined for fun's sake: ಕಲ್ಲುಪ್ಪನೂ ಗುಣ್ಣಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿದರೆ ಮೂಸಪ್ಪ ಮುನಿ. — ಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿ. A hollow of refuge for wild animals between stones or in rocks (ಪದೆ Kk. 70; Śm. 90; ಪದ Śs.). — ಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿ. = ಕಲ್ಲುಮುಚ್ಚಿ, etc. (Bp. 61, 11). — ಕಲ್ಲುಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. N. (C.). — ಕಲ್ಲುಯ್ಯ. -ಉಯ್ಯ. N. (C.). — ಕಲ್ಲುರಳಿ. -ಉರಳಿ. A kind of Ficus religiosa (My.). — ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ. Sugar-candy (C.; B. 3, 45). — ಕಲ್ಲುಲಿಯು. -ಇಯು. To throw with stones (Bp. 28, 31; 50, 72). — ಕಲ್ಲು ಹೂವ್ವ. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವ, q. v. (ಪೈಲೇಯ, ಕಾರಾಸುಕಾರ್ಮ, ವೃಷ್ಟಿ, ಆಕ್ಷಪುಷ್ಪ Nr.; My.). ಕಲ್ಲು ಹೂವಿನ ಧೂಪ (ಚಾವಕ, ಕಾರಾಸುಕಾರ್ಮ, etc. Nr.). — ಕಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. Play with stones (C.). — ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ. -ಇದ್ದಲಿ. Mineral coal (C.; B. 4, 157). — ಕಲ್ಲಿಲಿಯು. = ಕಲ್ಲುಲಿಯು. (Bp. 18, 52; 43, 40). — ಕಲ್ಲುಇದ್ದಲಿ. = ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ. (B. 5, 144). — ಕಲ್ಲು ಕಡೆ. A quarry (My.; B. 5, 134). ಕಲ್ಲು ಕಡೆ (B. 4, 151). — ಕಲ್ಲುಕಂಬ. A stone-pillar (C.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. (C.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. A stone-cutter or -mason (ಆಕ್ಷಕಾರಿಕ Mr. 376; My.). 2, = ಕಲುಕುಟಿಕ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕೂಡೆ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda L. (St. & Pl.). — ಕಲ್ಲುಕೆಲಸ. Stone-work, walls, etc. consisting of stone (C.). 2, a stone mason's work (My.). — ಕಲ್ಲುಗಾಲಿ. A stone-wheel peculiar to some parts of the country (C.). — ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡ. A boulder (My.; Sl. 116). — ಕಲ್ಲುಗೆಜ್ಜೆ. Gejjĕs made of stone as an ornament to a Basava idol or a building (C.). — ಕಲ್ಲುನಾರು. = ಕಲ್ನಾರು No. 2. Asbestus. ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ... ಕಲ್ಲುನಾರು ಕಾವಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಸಕಲಧಾತುವಿಕಾವಿಕಾರಗಳು (Sl. 117). — ಕಲ್ಲುನುಚ್ಚುಗೋಳಿ. A small, diffuse under-shrub, Heliotropum marifolium Retz. (Z.). — ಕಲ್ಲುನೆಲ. A stony soil (C.; B. 2, 32). — ಕಲ್ಲುಪದವು. A padavala, to the lower end of which often a stone is tied to make it grow straight (S. Mhr.). 2, a kind of inferior padavala (My.). — ಕಲ್ಲುಬಂಡೆ. A rock (C.; B. 4, 151; ಆಬ್ G.). — ಕಲ್ಲುಬು ಮರಿ. The plant Thespesia populnea Corr. (Hibiscus populneoides Roxb., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಕಪೀತನ, etc. Nr.; My.). *Cf.* ಕಬ್ಬುಮರಿ. — ಕಲ್ಲುಬಾಮೆ. A wild plantain tree (My.). — ಕಲ್ಲುಬೊಗರಿ. A spinning top of stone (C.). — ಕಲ್ಲುಮರಿಗೆ. A marigĕ made of bajapa (My.). — ಕಲ್ಲುಮುಚ್ಚಿ. = ಕಲ್ಲುಮೆ, q. v., ಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿ. (C.). — ಕಲ್ಲುಮೂಡ. A shrub or small tree, Alangium lamarkii var. hexapetala Lam. (St. & Pl.). 2, a kind of wild mango (ಕಾಡ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ G.). — ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು. dupl. = ಕಲು ಮುಳು. Stones and thorns (C.). ಕಾಡೊಳಗೆ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಡಿದು ಬೇಸತ್ತನು (B. 3, 125). 2, the points on a mill-stone (My.). — ಕಲ್ಲು ಮೆಟ್ಟಿಲು. Stone steps (S. Mhr.; My. as ಕಲ್ಲುಮೆಟ್ಟಿಲು). — ಕಲ್ಲು ರಾಸಿ. A heap of stones (B. 4, 150). — ಕಲ್ಲುವ್ವ. -ಉವ್ವ. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವ. (My.). — ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ. = ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. (C.; ಮುಳ್ಳಣ್ಣಿ Sl. 312). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಣಿಗ. A perennial herb used as a vegetable, Glossogyne pinnatifida D. C. (Z.; My.). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಣಿ. A wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe. (St. & Pl.; My.). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಣ. Stone-lime (My.). — ಕಲ್ಲುಸೋಡೆ. A kind of stone-vessel (S. Mhr.). 2, a kind of sûrĕ plant (My.). — ಕಲ್ಲು ಹಾಕು. To throw a stone down (C.);

to throw a stone or stones (My.); to destroy another's business (My.). — ಕಲ್ಲುಪಾಪು. A snake that has the habit to lie under stones, as the venomous Echis carinata (Bd.). — ಕಲ್ಲುಪುಷ್ಪ. = ಕಲ್ಲ ಹೂವು, ಕಲ್ಲುಪು, ಕಲ್ಲೂಪು. Lichens on stones and trees (S. Mhr.). 2, gum benjamin or benzoin (ಶಾಬಾನುಸಾರ್ಮ, ದೃಷ್ಟ, ವೈಲೇಯ, ಆಕ್ಷಪುಷ್ಪ Sl. 152). — ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. To throw a stone or stones (C.). — ಕಲ್ಲು ಹೋಳಕ. The common sand-grouse, Pterocles exustus (Bd.). — ಕಲ್ಲೂಪು. -ಊಪು. = ಕಲ್ಲುಪ್ಪು. (My.). — ಕಲ್ಲೆವೆ. -ಎವೆ. A stone-like, hard, or firm heart (My.). ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ ಹೊಲ್ಲನದ ಜನರಿಂಗೆ; ಆಲ್ಲದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಆರಸಿಂಗೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲೆವೆಯು ಬೇಕು (Sp.). — ಕಲ್ಲೆವೆಯವ. -ಎವೆ-ಆವ. A man who has a hard, unfeeling heart (C.). — ಕಲ್ಲೆಸೆ. -ಎಸೆ. 1. = ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. (My.). — ಕಲ್ಲೆಸೆ. -ಎಸೆ. 2. A stone's throw (My.). ಕಲ್ಲೇಟು. -ಏಟು. A blow with a stone (My.). — ಕಲ್ಲೊಗೆ. -ಒಗೆ. = ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. (C.). — ಕಲ್ಲೊವ್ವ. -ಒವ್ವ. An Ōḍḍa who blasts rocks with fire, etc. (C.). — ಕಲ್ಲೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. A stony hillock (My.). — ಕಲ್ಲೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. Stone-pressure: a kind of hard boil (abscess) appearing especially at the bottom of the heel from the effects of a bruise by a stone (C.). — ಕಲ್ಲೊರಳ್. -ಒರಳ್. A stone-mortar (Bp. 45, 28; My.).

ಕಲ್ಲು kallu. 2. = ಕಳ್ 4, etc. (ಮೈರೇಯ, ಆಸವ, ಪೀಧು Sl. 348; Tē.).

ಕಲ್ಲೋಲ kallōla. *A surge, a billow, a wave.*

ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆ kallōla-mālĕ. A row, or succession, of waves (Gr]. 2, after 106).

ಕಲ್ಹಾರ kalhāra. = ಕಹ್ಲಾರ. A red water-lily (ಸುಗಂಧಿಕ, ಶಂಗ ಣಿಗರ್ Mr. 420).

ಕವ kava. 1. P. p. of ಕವಿ 1, in ಕವ ಕೊಳ್ಳು (= ಕವಿದು ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಕವ kava. 2. An imitative sound of angry language. (T. ಕವ್ವು, abusive language). — ಕವಕವ ಆಸ್ಸು. = ಕವಕವ ಮಾಡು. (S. Mhr.). — ಕವಕವ ಮಾಡು. To chide, to scold (S. Mhr.).

ಕವ kava. 3. An imitating sound. — ಕವಕ್ಕವ. -ಕ್ -ಕವ. rep. Coo, coo! (Tē. ಕವಕವೆ, cooing of doves). ಕವಕ್ಕವ ಎಲೆಎಲೆ ಒಲಿ ಪುಗಲ್ಬುಗರ್ ಎನ್ದು, ಒಪ್ಪಿತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Śmd. 74).

ಕವ kava. 1. Tbh. of ಕ್ರವು (Śmd. 347).

ಕವ kava. 2. = ಕು. See ಕವೀಶ್ವ.

ಕವಕ್ಕನೆ kavakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. (C.; T. ಕವ್ವ, to snatch, as a dog).

ಕವಚ kavaca. = ಕಾವಚ. *Armour, mail, a coat of mail;* a jacket (ಆಭರಣ, ಜವರಳಿಕೆ Kk. 94; ವಾರದಾಣ, ಜೋದು Nn. 97; ದರ್ಮ, ಮುಯ್ಲೋದು 88; ಕಂಚುಕ, ಕುಪ್ಪಸ 88); the slough of a serpent (ದುರ್ಮಾರ, ಪಾವಿಸ ಪೆರೆ 88); a hide (ಚರ್ಮ, ತೊಗಲು 88); a cover (My.). 2, an amulet, a charm; the mystical syllables of a mantra. 3, a loud sound, a proclamation (ಪ್ರಭಾ, ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ 88). 4, a kettle-drum. 5, the tree Wrightia antidysenterica (ಕುಟಜ, ಕೊಡಸಿಗೆ 88). — ಕವಚ ಹೊದು. -ತೊದು. To put on a coat of mail. ಕವಚಪೊಟ್ಟವಂ (ಸಕ್ಷಿಪ್ತ Mr. 292).

ಕವಚಿತ kavacita. *Clad in armour.*

ಕವಚು kavacu. 1. = ಕವಿಚು 1, ಕವಿಸು, ಕವ್ಚು 1. (My.).

ಕವಚು kavacu. 2. = ಕವಿಚು 2, ಕವ್ಚು 2. (My.).

ಕವಟಿ kavaṭi. = ಕವಡೆ. — ಕವಟಿಕಾಯಿ. = ಕವಡೆಕಾಯಿ. (My.).

ಕವಡ kavaḍa. Tbh. of ಕವಟಿ. — ಕವಡಕಣ್ಣಿಕ. An ugly-looking puppet of dough representing the house-demon, that is made and buried in the house at the time of grihaśānti (S. Mhr.). — ಕವಡಗಣ್ಣಿಕ. A great cheat (S. Mhr.); great cheating (S. Mhr.).

ಕವಡಿ kavaḍi. 1. = (ಕವಡಿಕೆ), ಕವಡೆ. Tbh. of ಕವರ್ No. 1. A cowrie (C.; T.; M. ಕವಡಿ, ಕವಡಿ; Tē. ಗವ್ವೆ). See B. 3, 20; 5, 118. ಕವಡಿಗೆ ಆಸ್ತು, ಕಣ್ಣು ಕಳ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಕವಡಿ kavaḍi. 2. Tbh. of ಕವಟಿ. — ಕವಡಿಗಣ್ಣಿಕ. = ಕವಡಗಣ್ಣಿಕ. (B. 4, 179).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 1. (= ಕವಡು 2). An ornamental, small stitched binding of a dōtra (C.); such a binding between the extremity and the selvedge of a cumly (My.).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. — ಕವಡಿಕೆಯಮಟ್ಟು. -ಅಮ್ಬು. A kind of arrow (ಕ್ಷೇಸು Mr. 206).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 1. Tbh. of ಕವರ್ಕ. A cowrie (Bh. 2, 13, 33; Riv. 6, after 11).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. Tbh. of ಕವಟಿಕ. Fraud, deceit (Bh. 8, 24, 46).

ಕವಡಿಗ kavaḍiga. A kind of inferior rice of a reddish colour (My.).

ಕವಡು kavaḍu. 1. = ಕವಲ್ 2, etc. (My.). — ಕವಡುಮಾತು. A word out of place (My.).

ಕವಡು kavaḍu. 2. (= ಕವಡಿಕೆ 1). — ಕವಡಂಬು. -ಅಂಬು. An ornamental small wove binding of a dōtra or cumly (My.).

ಕವಡೆ kavaḍĕ. = ಕವಟಿ, ಕಾವಾಡೆ. (S. Mhr.; Mhr. ಕವಡ್ಡಿ). — ಕವಡೆಕಾಯಿ. A kind of eatable colocynth (S. Mhr.; see ಕಾವ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ).

ಕವಡೆ kavaḍĕ. = ಕವಡಿ 1. (ಶಾಕಿಣಿ Nr.; ಡಂಬಿಕ Kr.; ಕವರ್, ಡಂಬಿ Mr. 412; C.). — ಕವಡೆಜ್ಞಾನ. A certain treatise on omens (C.).

ಕವಣ kavaṇa. Tbh. of ಕವಲು. (Tē.). — ಕವಣದ ಕಲ್ಲಿ. (ಪಡೆ, ಉಗ್ರಗಲ್ಲಿ, etc., ದುಷ್ಕಳ ತಾಯಿ Sl. 146).

ಕವಣೆ kavaṇĕ. A sling for throwing stones (Śiv. 3, 23 25; C.; Tu.; T. ಕವಣ್, ಕವಣ್ಣಿ, ಕವನ್ನಿ, ಕವಣ್ಣು; M. ಕವಣೆ, ಕವಣಿ). See Prv. s. ಪವಣೆ. — ಕವಣೆಗಲ್. -ಕಲ್. A sling-stone (C. Bp. 42, 32).

ಕವತೆ kavatĕ. 1. = ಕವರ್ತೆ. (ಛೀಮಂ) ದೂಷಲು ಪಾಮು, ದುಃಖದು ಸಮುದ್ರನೇನನ, ಸರ್ವಗವತಯಲಿ ತೆರಳಿ ಆಲ್ಲಿಸ್ಸ (Bh. 2, 4, 9).

ಕವತೆ kavatĕ. 2. (fr. a ಕವಲ್ತೆ). Forked state. See ಪಿರ್ಗವತೆ.

ಕವದಿ kavadi. = ಕವಿದಿ, ಕವ್ದಿ q. v. (My.; T. ಕವಜಿಸ್ಕೆ, M. ಕವಿಯಸ್ಕೆ).

ಕವನ kavana. Composing; the composing of verses; a poetical composition (C.; Tē.; Mhr.); a fancy. ಆದಯುದಗರ್ ಎ ಳ್ಳರಿಗೆ ಸವಜಾಗಿ ಇರುತಿರಲು, ಛವಿ ಛಕ್ತ ತ್ವಪಜ ಪೂಪ್ರರು ಎಷ್ಟೆದ್ದು ಕವ ನವರ್ ಎತ್ತಾರವು? (Sp.).

ಕವನಗಾಡ kavana-gāḍa. A poet (My.).

ಕವಯರ kavayara. = (ಕಯ್ಯಿವಾನ), ಕೆಯ್ವಾರ 1. A pair of compasses (Šmd. 26 Mḍb. MS.; T. ಕವರಾಜ, ಕವರಾಯ).

ಕವರ್ kavar. = ಕವರು 1. To take away by force, to seize, to strip, to plunder (ಇದ್, ಸುಲಿ, ದರೆದುಕ್ಕ, ಸೆಳೆ Šm. 63; ಇದ್, ಸೆಳೆ Kk. 49; ತೆಗೆ Čt. I, 47; Grj. 3, 61; T.; M. ಕವರು; see ಕವಿ). ಕವರ್ದುಯ್ದು (Šm., Kk., Čt.; Šiv. 1, 32). ಕವರ್ದ್ (Rsv. 1, 102). ಕವರ್ದರೆ? (Grj. 1, 21).

ಕವರ kavara. 1. *Mixed, blended.*

ಕವರ kavara. 2. = ಕವರು. A cover; an envelope (ರಕ್ಷಾಪತ್ರ G.).

ಕವರಿ kavari. = ಕುಂಡಿ. *A braid or fillet of hair.* 2, *the plant Ocymum gratissimum* (see ನಾಯಿವ ಬೀಳಿ). 3, *the leaf of the Asa foetida plant.*

ಕವರು kavaru. 1. = ಕವರ್. ಸರ್ವಸ್ವವನು ನಿಜ ಕವರಿ (Rām. 1, 5, 32).

ಕವರು kavaru. 2. = ಕವಸು 2, etc. ತನುರೋಮಂಗಳ್ ತನಿ ಮುಂ ಕವರು ಪಾತೊಡೆ (Bp. 44, 27).

ಕವರು kavaru. = ಕವರ 2. (C.).

ಕವರ್ತೆ kavartĕ. = ಕವರೆ 1. Taking by force, seizing, plundering. — ಕವರ್ತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize, to captivate, to plunder; to charm (ಇದ್ Šs.; Abh. P. 4, 38). ಕೇಳ್ವರ ಚಿತ್ತಮಂ ಕವರ್ತೆಗೊಳ್ವ ಕವಿಸ್ಥಾಪ್ಯನಂ (Rsv. 5, after 19).

ಕವಲ್ kaval. 1. To become bifurcated or forked, to get lateral branches, to branch off. P. p. ಕವದು (Šmd. 287 Cm.; Abh. P. 9, 16; Grj. 7, after 11). ಕವದ್ ಕವದು ಪುಲುಂ ಕೊಮ್ಬಾದುವ (Šmd. 112. 223).

ಕವಲ್ kaval. 2. (Šmd. 58). = ಕವನು 1, ಕವಲು, ಕವೆ. A bifurcation, a bifurcated or forked branch; a lateral branch; a forked stick; divided state (C. as ಕವದು; Šiv. 3, 23; ಪಿಸಲು G.; T. ಕವ್ಪ, ಕವದು, ಕವರ್, ಕವ್ಪೆ, ಕವ್ಪ; M. ಕವರ, ಕವೆ; Tu. ಕಾಲು, ಕವೆ, ಕುಂಬ್); a couple, a pair (My.; Tĕ. ಕವೆ). ದುರನ ಕವದ್ (ಪ್ರಭಾ ೧, ಸ್ವಸ್ಥ Mr. 103). See ಉಟ್ಟುಗವಲ್, ಕಿಬ್ಬಿವಲ್; Bp. 18, 84; Mr. 277 (s. ಕಳ್ಳ 1). — ಕವಲದುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. A kind of arrow (ಅರ್ಧಚಂದ್ರ Mr. 296). See s. ಜೋಡಿಪ. — ಕವಲಿವಿ. -ಇವಿ. To become forked, as a horn, as lightning, etc. (Rsv. 5, 85; 6, after 11). — ಕವಲಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. Who is without parts: the soul (ಅತ್ಮನ್ Kk. 69). — ಕವಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. Branches to branch off, or to shoot; to get branches (Bh. 3, 11, 16; C.). — ಕವಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The stem of a tree up to the branches. ದುರನ ಕವಲೊತ್ತು (ಪ್ರಭಾ ೧ Mr. 105). — ಕವಲ್ಕೊಡ್ಡು. -ಕೊಡ್ಡು. A forked or lateral branch. ಮೊದಲ್ ಪಗೆ ಕವಲ್ಕೊಡ್ಡು (Šmd. 112. 223). — ಕವಲ್ಗೊಗೆ. Smoke in the shape of forks (Abh. P. 3, 77). — ಕವಲ್ಬಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A road dividing into two (Čh. v. 17). — ಕವಲ್ಮಾಡಿಸು. -ಮಾಡಿಸು. To cause to get branches (Grj. 7, after 42).

ಕವಲ kavala. = ಕವಳ 1, etc. *A mouthful;* a morsel; a bolus. 2, a wash for cleansing the mouth.

ಕವಲು kavalu. = ಕವಲ್ 2. (C.; ಕಾವರ್ Nn. 80). — ಕವದಾಗು. -ಆಗು. To become divided or changed, as the mind (C.). — ಕವಲುಗಿವ. A middle-sized tree, Careya arborea Roxb. (Z.). — ಕವಲುವಾರಿ. = ಕವಲ್ಬಟ್ಟೆ. (My.).

ಕವಲು kavalu. = ಕವಳ 2. (My.).

ಕವಲೆ kavalĕ. Tbh. of ಕವಿಲೆ 2. — ಕವಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. (= ಕವಿಲೆ ಬಸವ). An ox that has been taught to execute various clever performances (S. Mhr.).

ಕವಳ kavaḷa 1. (Šmd. 25. 342). = ಕವಳು, etc. (ತುತ್ತು Kk. 46; Šm. 59). See ಉಬ್ಬುಗವಳ, ರಸಕವಳ, ಸಮ್ಮರಗವಳ. — ಕವಳಂಗೊಳ್. -ಅಂ-ಕೊಳ್. To take a mouthful or mouthfuls (Abh. P. 15, after 33).

ಕವಳ kavaḷa. 2. = ಕವಳೆ. (Rsv. 5, 56).

ಕವಳಿ kavaḷi. = ಕವ್ವೆರೆ, etc. A swoon (S. Mhr.; ಮೂರ್ಛೆ G.; T. ಕವುಚು, ಕಳ್ಚಿ; T. ಕವಚ್ಚಿ, M. ಕವರೆ, perplexity; T. ಕಳ್ಚಿ, Tĕ. ಕಳಚುಟ್ಟು, ಕಳಚುಟ್ಟು, to swoon, faint).

ಕವಳಿಕ kavaḷika. = ಕವಳಿಗೆ 2. (ಕಂಡಿವಾಳೆ Mr. 238).

ಕವಳಿಗೆ kavaḷigĕ. 1. Tbh. of ಕಪಾಲಿಕೆ. Šiva's alms-pot, a skull (Bp. 39, 62; 45, 53; 61, 7). 2, a kind of metal vessel of various demensions (My.).

ಕವಳಿಗೆ kavaḷigĕ. 2. = ಕವಳಿಕ. A quantity embraced: a pack or bundle of betel or plantain-leaves (My.; Mhr. ಕವಳಿ); a pack of written palm-leaves (Bp. 35, 45). — ಕವಳಿಗೆಮನೆ. A house with a gable-roof (My.). — ಕವಳಿಗೆ ಸೂರು. A coupled or gable-roof (My.). — ಕವಳಿಗೆವಾರು. = ಕವಳಿಗೆಸೂರು. (My.).

ಕವಳೆ kavaḷĕ. ಕವಳಿ. = (ಕರದಣ್ಟೆ, etc.), ಕವಳ 2, (ಕಳಚಿ 1). A spinous shrub, bearing eatable black berries, Carissa carandas L. (Z.). — ಕವಳೆಕಾಯಿ. A kavaḷĕ berry (B. 4, 70).

ಕವಾಟ kavāṭa. = ಕವಾಡ. (ಕದವು Hlā.; ಮನೆ Šs.). 2, an almira (My.). — ಕವಾಟದಡಾಕೆ. A door-peg (ಕುಸಿ Šmd. Dh.).

ಕವಾಡ kavāḍa. = ಕವಾಟ. (My.).

ಕವಾಡಗಿತ್ತಿ kavāḍa-gitti. A cowherdess (My.).

ಕವಾಡಿಗ kavāḍiga. A man of the cowherd caste (My.). — ಕವಾಡಿಗಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street of cowherds (My.).

ಕವಾತು kavātu. = ಕವಾಯಿತ, ಕವಾಯಿತು. Military manœuvres (My.; Br.; Mhr., H. ಕವಾಯತ).

ಕವಾಯಿ kavāyi. = ಕವಾಯಿ, etc. (My.).

ಕವಾಯಿತ kavāyita. = ಕವಾತು, etc. (G. 489).

ಕವಾಯಿತು kavāyitu. = ಕವಾಯಿತ, etc. (My.; Br.; B. 5, 193).

ಕವಿ kavi. 1. To come upon; to rush upon; to attack; to cover; to overspread;—to spread about, etc. (ಅಚ್ಚಾದನ Šmd. Dh.; ಆವರಣ Šm. 109; C.; Tu. ಕವಿ; T., M., Tĕ.; see ಕವ, ಕವ್ 3). P. ps. ಕವ, ಕವಿ, ಕವ್ಪು, ಕವಿದು. ಕಾರಾಳ್ ಕವಿದುವ (Šmd. 168). ಪೋಲ್ತಂ ಕೆಸುವಂಜೆ ಕವಿದ ನೀರಾಜಲಮಂ (216). ಪಡೆ ತಪ್ಪಲಂ ಮೀರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿದ ಉಮ್ಬು ಧರಣ್ಯೆಲ್ (281). ವಿತ್ತರದಿ ಕವಿದ ಕಾಳಗಂ (ಸಾಪ್ತಿಕ Mr. 288). See Abh. P. 4, 38; 7, after 14; 9, 186; Bp. 35, 6. 47; 57, 47; 60, 31; Rsv. 5, 121; 6, after 11; 13, 84. 89; Bh. 1, 20, 55; J. 8, 17; 15, 4; ದೈನ್ಯಂಗವಿ. — ಕವಿ ಕವಿ. rep. See s. ಕವಿ 2.

ಕವಿ kavi. 2. P. p. of ಕವಿ 1. — ಕವಿ ಕವಿದು. = ಕವಿದು ಕವಿದು. (Bp. 32, 37; 52, 48). — ಕವಿ ತರ್. = ಕವಿದು ಕೊಣ್ಮು ಬರ್. To come upon, etc. (Abh. P. 9, 151; 13, 59; Grj. 4, after 70; Rsv. 6, after 11; 13, after 71 & 77).

ಕವಿ kavi. 3. = ಕವಿ 2, ಕವ್ಪು. A rushing upon, etc. — ಕವಿಯುಱಿಮು. -ಎಱಿಮು. A sudden assault (ಸಾಪ್ತಿಕ Hlā.).

ಕವಿ kavi. 4. An elephant (ಆನೆ Kk. 83).

ಕವಿ kavi. *Wise, clever;* a wise man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; Nn. 29). 2, *a poet* (ಕೃತಿಪತಿ, ಕವೀಶ್ವರ 59). 3, *Śukra,* the re-

gent of the planet Venus and preceptor of the demons (ಭಾರ್ಗವ, ಶುಕ್ರ 59). 4, water (ಜಲ, ಉದಕ 57). 5, the bit of a bridle or the reins altogether (ಖರೀಷ, ಕವಿಯೂಣ 57; ಕಪ್ಪೆ Mr. 274; see Śm. 41. 109). 6, a water-fowl (ನೀರ ಹಕ್ಕಿ G.; not Sk.). ಕವಿ ಕಣ್ಣಿದ್ದು ರವಿ ಕಾಣ (Prv.).

ಕವಿಕ kavika. *The bit of a bridle.*

ಕವಿಕುಶಲ kavi-kuśala. Fit for a poet (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಕವಿಕೆ kavikĕ. *The bit of a bridle.*

ಕವಿಕೌಶಲ kavi-kauśala. The cleverness of a poet (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಕವಿಚು kaviću. 1. = ಕವಚು 1, etc. To cause to come upon, etc.; to put upon (Bp. 16, 6; My.).

ಕವಿಚು kaviću. 2. = ಕವಚು 2, etc. To be turned upside down, to be overthrown or upset (ವಿಪರೀತವಪ್ಪ Śmd. Dh.; My.; T. ಕವಿದ್; M. ಕವಿಯು, ಕವಿ ಯು); to turn upside down, etc. (My.; T., M.).

ಕವಿಂಜಳ kaviñjaḷa. = ಕವಿಂಜು, etc. Tbh. of ಕವಿಂಜಲ (Śmd. 342).

ಕವಿಂಜು kaviñju. = ಕವಿಂಜಳ (Śmd. 366), ಕವುಜಗ, ಕವುಜು, ಕವು ಜುಗ, ಗವುಜಲ್, ಗವುಜಲು, ಗವುಜು.

ಕವಿತಾಕಾರಣ kavitâ-kâraṇa. The means of or for a poetic composition (Kâvy. II, 1, 1-5).

ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ kavitâ-guṇa-udaya. A man in whom the merits of a composition in rhetoric become visible (Kâvy. I, 5, 49; II, 2, B, 44; III, 3, B, 172).

ಕವಿತೆ kavitĕ. = ಕವಿತಾ. Poesy, poetic style or composition (Ch. v. 17; Śmd. 78. 175. 301; Bp. 42, 17).

ಕವಿತ್ವ kavitva. = ಕವಿತೆ. (Śmd. 58; Nn. 82).

ಕವಿತ್ವತತ್ವ kavitva-tatva. The sum and substance of a poetic composition (Kâvy. II, 2, B, 43).

ಕವಿದಿ kavidi. = ಕವದಿ, etc. (ಕನ್ನ Kr.; My.).

ಕವಿಪುಂಗವ kavi-puṅgava. A most excellent poet (Kâvy. V, 950).

ಕವಿಮಂಗ kavi-maṅga. The poet Maṅga or Maṅgarâja (Mr. 539).

ಕವಿಮಾರ್ಗ kavi-mârga. The way or method of a poet (Śm. 77).

ಕವಿಯ kaviya. = ಕಪ್ಪೆ. *The bit of a bridle.* See ಕಡಿವಾಣ.

ಕವಿರಾಜ kavi-râja. A king among poets, a very eminent poet (Bhn. 1).

ಕವಿರಾಜಹಂಸ kavi-râjahaṁsa. An illustrious poet: surname of Nâgavarma, see *e. g.* Ch. vs. 1. 3. 10. 182. 194.

ಕವಿಲ್ kavil. = ಕವಿಲು, ಕವಿಲು. Tbh. of ಕಪಿಲ. (Abh. P. 13, 43). — ಕವಿಲ್ಬಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಕಪಿಲವರ್ಣ (Ćt. II, 74).

ಕವಿಲ kavila. = ಕವಿಲ್, etc. (ಕಪಿಲ Hlâ.). — ಕವಿಲಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Deep brown, etc. (ಬಭ್ರು Hlâ.).

ಕವಿಲು kavilu. = ಕವಿಲ್, etc. (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ Mr. 443). — ಕವಿ ಲುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. = ಕವಿಲಗೆಮ್ಪು. (ಬಭ್ರು Mr. 443).

ಕವಿಲೆ kavilĕ. 1. = ಕವಲೆ. Tbh. of ಕಪಿಲೆ 2 (Śmd. 342; Ct. II, 43). See *e. g.* Bp. 23, 29; 27, 73; 56, 43; 57, 51; V. 41, 49. — ಕವಿಲೆವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A golden colour (ಪೊಬ್ಬಣ್ಣ Kk. 26; Śm. 69).

ಕವಿಲೆ kavilĕ. 2. = ಕವಲಿ, etc. (My.).

ಕವಿಸಮಯ kavi-samaya. = ಶಾಬ್ದಸಮಯ. Poetical idiom or conventionality. See Kâvy. I, 1*a*, 5; V, 1, seq.

ಕವಿಸು kaviśu. = ಕವಿಚು 1, etc. (J. 15, 47; 22, 10. 20; My.).

ಕವಿಹರಿ kavi-hari. The poet Hari (Bp. 1, 11).

ಕವಿಹೃದಯಸ್ಥಾನ kavi-hṛidaya-sthâna. The innermost nature of a poet, his perfect skill (Ch. v. 18).

ಕವೀನ್ದ್ರ kavi-indra. A king of poets, a very eminent poet. See Ch. xx; Śmd. 29; ಶಬ್ದಾರ್ಥಚಮತ್ಕಾರಚತುರಕವೀನ್ದ್ರ ಕರ್ಣ.

ಕವೀಶ್ವರ kavi-îśvara. = ಕವೀನ್ದ್ರ. (ವಿಧಿ, ಕವಿ Nn. 21; ಕವಿ, ಕೃತಿ ಪತಿ 59). See Ch. xx. v. 252; Śmd. 202; Śm. 119.

ಕವು kavu. 1. = ಗವ್ವ್. An imitative sound. — ಕವ ಕವೆನ್ನು. To cry, as a crow (S. Mhr.; *cf.* ಕರ್ 3). 2, to bark, as a dog (My.).

ಕವು kavu. 2. P. p. of ಕವಿ 1, in ಕವು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕವುಂಕುಲಿ kavuṅkuḷi. (Śmd. 48). ಕವುಂಕುಟಿ. = ಕಂಕುಟ್, etc. The armpit (ಕಕ್ಷ ಮೂಲ Śmd. I; T. ಕಮುಳಿಲ್ಲು; Tu. ಕಿಪ್ಪ್‌ಕಲ್). ಕವುಂಕುಟ್ or ಕೌಂಕುಟ್ (Śmd. 189). ಕವುಂಕುಮು (ಕಕ್ಷ, ಬಾಹುಮೂಲ Hlâ.). *Cf.* ಕಮುಕು?

ಕವುಂಗು kavuṅgu. Tbh. of ಕ್ರಮುಕ (Śmd. 372; Ćt. II, 16; ಆಡಕೆ Śm. 25; Śśv. 2, after 42; T. ಕಮುಗು). ಕವುಂಗು or ಕೌಂ ಗು (Śmd. 189).

ಕವುಚಿಮು kavučimu. A file (ಆರಿ, ಚರ್ಮಾಧಿಕಿಕೆ, ತೊಗಲು ನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಕೆರೆಯುವ ಆರ, ಆಳುರಾಯಿ Sl. 345; *only* in Sl.).

ಕವುಚು kavuču. 1. = ಕವಚು 1, etc. (My.).

ಕವುಚು kavuču. 2. = ಕವಚು 2, etc. (My.).

ಕವುಚು kavuču. A couch, a sofa (My.).

ಕವುಜಗ kavujaga. = ಕವುಜು, etc. (S. Mhr.).

ಕವುಜು kavuju. = ಕವಿಂಜು, etc. (ಪಿಂಗಾಕ್ಷ Mr. 175, o. r. ಕಮುಜು; Tć.; T. ಕವುದಾರಿ).

ಕವುಜುಗ kavujuga. = ಕವುಜಗ, etc. The grey partridge, Ortygornis pondicerianus (Bd.);—the wood-partridge, Perdix vulgaris (Bd.);—the oriental partridge, Perdix orientalis (Bd.).

ಕವುಟು kavuṭu. = ಕಮುರು 2, etc. The disagreeable smell of burning oil, fish, raw meat, eggs, ulcers, etc. (My.; Tć. ಕವಚು, ಕೌಚು, ಕೌಸು; T. ಕವಿಚ್ಚು).

ಕವುಡ್ಡೆ kavuḍḍĕ. N. of a plant (ಕಾಡ್ಡಿಪ Mr. 135). ಕವುನ್ನೆ or ಕೌನ್ನೆ (Śmd. 189).

ಕವುದಿ kavudi. = ಕವದಿ, ಕವಿದಿ. A quilted cover for the night (C.; ಕಕ್ಕೆ Mr. 207); quilted rags, used *e. g.* as a bed or as a saddle (My.). ಕವುದಿಗಳ್ ಆಯಿದೆ ಸುಂದರಮ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 350). ಕವುದಿಗಳಂ ಪೊರಿದ ತಾಮ ಳಂ (Bp. 23, 3). ಎತ್ತು ಮಾಮುವದಕ್ಕೆನ್ನ ಮುಂದೆ ಕವುದಿ ಮಾಜ್ಪು (Prv.).

ಕವುಧರ್ಮ kavudharma. Tbh. of ಕೌಧರ್ಮ. (Bh 1, 8, 89).

ಕವುರಿ kavuri. N. of a plant (ಕುರವಿ Mr. 116).

ಕವುರು kavuru. = ಕಮುರು 2, etc., ಕವ್ವಲ್. (Bh. 1, 20, 61; Râm. 5, 8, 64; M. ಕವರ್; T. ಕಮುಲ್, ಕವುಲ್; Tć. ಗೌಮು, ಗೌ ಲು, ಗೌಳು). — ಕವುರಿಮು. -ಸು. To create a bad smell (Râm. 6, 11, 10; J. 13, 12). — ಕವುರ್ಚು. -ವಿದ್. A bad smell to arise (Grj. 9, 28).

ಕವುಲೆ kavulĕ. = ಕವಲಿ, etc. (My.).

ಕವುಳುಡೆ kavuḷuḍĕ. A cushion, a pillow (ಮೂಲಾ

ದೆ, ಮುಲಗುಡೆ.; ಮೂಜಾವೆ Ct. II, 83, o. r. ಮೂಜಾವಿ; Grj. 10, 51; Râm. 6, 40, 1).

ಕವೆ kavĕ. = ಕವಲೆ 2. (My.).

ಕವೇರ kavêra. N. of a rishi. See s. ಮುಟ್ಟುಮುನಿ.

ಕವೋಷ್ಣ kava-ushṇa. *Slightly warm, lukewarm, tepid.*

ಕವ್ಯ kavya. A class of manes. 2, *an oblation of food to deceased ancestors.*

ಕವ್ವನೆ kavvanĕ. With a huff or a fit of anger (S. Mhr.).

ಕವ್ವರ kavvara. = ಕೊವ್ವರಿ, q. v.

ಕವ್ವರೆ kavvarĕ. ಕೌವರೆ. = ಕವಳಿ, ಕವ್ವಳಿ, (ಕಾಬಳಿ), ಕಾಳಿ, ಕೋವರಿ. A turning or whirling round, agitation, confusion (ಸದ್ಬುದು Śmd. II, o. r. ಕವ್ವರಿ; Śm. 51; ಬಳಸಿ ಬಪ್ಪುದು Kk. 59; ಸದ್ಬುದು 81; Té. ಕವ್ವರೆ, agitation, emotion; *cf.* ಕಳ್ಳಲಿ?). — ಕವ್ವರೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be agitated or confused (Abh. P. 6, after 176).

ಕವ್ವಲ್ kavval. = ಕವುರು, etc. A strong or bad smell (ಕಟು Mr. 118).

ಕವ್ವಳೆ kavaḷĕ. = ಕವ್ವರೆ, etc. (ಬಳಸಿ ಬಪ್ಪುದು Śm.).

ಕಶಿಪು kaśipu. Food; clothing; in the dual: *food and clothing* (ಕೂಡು ಸೀರೆ Mr. 25; *cf.* ಕಡಪು).

ಕಶಾರ್ಹ kaśâ-arha. *Deserving a whipping.*

ಕಶೆ kaśĕ. = ಕಸೆ. *A whip* (ಪಡ್ಡುಚಿಗೆ, etc. Mr. 274); a string, a rope.

ಕಶೇರು kaśêru. = ಕಸೇರು. *The back-bone.* 2, *a kind of grass, Scirpus kysoor.*

ಕಶೇರುಕೆ kaśêruke. *The back-bone.*

ಕಶ್ಚಿದ್ kaḥ-čid. Whosoever, any one (Mr. 535).

ಕಶ್ಮಲ kaśmala. Consternation, alarm; *fainting, syncope;* depression of spirit. 2, *foul, dirty.*

ಕಶ್ಯ kaśya. *Deserving a whipping.* 2, *a horse's flank* (ಕುದು ರೆಯ ಪಡ Mr. 273). 3, *spirituous liquor.*

ಕಶ್ಯಪ kaśyapa. A tortoise. 2, a sort of fish. 3, a kind of deer. 4, N. of a rishi, a descendant of Marîčî and the husband of Aditi and twelve other daughters of Daksha (Mr. 489).

ಕಶ್ಯಪನಂದನ kaśyapa-nandana. *Garuḍa.* 2, Arupa (My. Amara).

ಕಷ kasha. Rubbing. 2, *a touchstone.*

ಕಷಾಯ kashâya. = ಕಸಾಯ, ಕಸಾಯಿ 1. *Astringent; an astringent flavour* (Nu. 83). 2, *fragrant* (Nu. 119). 3, *an infusion, a decoction of medicinal herbs* (ಔಷಧಂ ಬೇಂದುಱು ಕಷಾಯದ್ ಎಸಕ್ಕ Mr. 390; My.; B. 3, 64); *exudation of a tree, as gum, resin, etc.* 4, a thieves' path (ಪುದರ, ಕಳ್ಳ ದಾರಿ Mr. 226). 5, the red colour.

ಕಷಾಯಿತ kashâyita. Red coloured. (Śśv. 4, after 59).

ಕಷ್ಟ kashṭa. *Bad, evil, wrong* (ದಾಸಿ, ಪೆಣ್ಣು, etc. Mr. 225); boding evil (278. 280); *severe.* 2, *trouble, misery, woe;* bodily exertion, toil, hard work; difficulty. 3, (baldness, M. ಕಷ್ಟಿ, ಕಂಷ್ಟಿ, not Sk.).—See Kâvy. II, 1, A, 12. 20-28; Prv. s. ಪುತ್ರ. — ಕಷ್ಟಕೊಡು. To occasion or give trouble (C.). — ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸು. To afflict, to annoy. ಇಷ್ಟವಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prv.). — ಕಷ್ಟ ಪಡು. To suffer trouble (My.; B. 3, 91); to exert one's self (3, 105; 5, 76; My.). — ಕಷ್ಟಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸು. (B. 5, 201). — ಕಷ್ಟಬಡು. -ಪಡು. = ಕಷ್ಟ ಪಡು. (B. 4, 180; 5, 60. 79. 115). — ಕಷ್ಟ ಬೆಳೆ. The hair on the head or face to grow (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To get one's self shaved (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಮಾಡು. To shave (S. Mhr.). ನಕ್ಷ ಕಷ್ಟ ಮಾಡು, shave me! (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸು. Patiently to bear trouble (B. 5, 12). — ಕಷ್ಟ ಸೋಸು. = ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸು. (B. 5, 103).

ಕಷ್ಟಚರ್ಮ kashṭa-čarma. Leprous (ತಿಪಿವಿಸ್ಸ, ಕಿಟ್ಟ ತೊಗಲು Nn. 143; ತಿಪಿವಿಸ್ಸ Mr. 479).

ಕಷ್ಟಹರವೃಕ್ಷ kashṭa-hara-vṛiksha. = ಆನಸ್ಸವೃಕ್ಷ. (Sl. 137).

ಕಷ್ಟಾಲು kashṭa-âlu. ಕಷ್ಟಾಳು. Painstaking, industrious (My.; Mhr.).

ಕಷ್ಟೆ kashṭĕ. A troublesome, mischievous female (Bp. 40, 53; J. 9, 18).

ಕಸ್ kas. = ಕೆಜ್, etc. (S. Mhr.).

ಕಸ kasa. 1. (ಕಗ), ಕಸಕು, ಕಸದು 1, ಕಸಿ 4, ಕಸು 1, ಕಸುರು, (ಕುಸುರಿ, ಕುಸುರು). — ಕಸಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A hard, unripe, astringent fruit (C.; ಪರಾಟು G.).

ಕಸ kasa. 2. = ಕಸು 2. A shortened P. p. (See ಕಡಿ). ಕಸ ಕೊಳ್ಳು. To take away by force or violence (C.; B. 2, 4; 4, 93; 5, 69. 89).

ಕಸ kasa. 3. = ಕಸವು. Rubbish, off-scourings, sweepings, etc. (ಸದೆ Śm. 99; ಸಂಕರ, ಆದಕರ Mr. 202; C.; ಆದರ, ಸಂಕರ, ಸದೆ G.); a weed, a useless plant (ಕಳೆ Śm. 112; C.; see ಆದಿಕೆ-, ಕದರ-); impurities or bad humours in the body (C.); the after-birth, placenta (My.). ಕಸಾ ಗುದಿಸು ಅಜ್ಜರೆ ಬಸುಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.). ಕಸದುಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಪೈರ್ (Śmd. 267; see also 275 Mḍb.). See Bp. 18, 59; 23, 18; 41, 21; Č. Bp. 47, 42; B. 5, 203; Prv. s. Sk. ಪದ. — ಕಸ ಕಡ್ಡಿ. dupl. (C.; B. 3, 48; 5, 16; G. 34. 52. 121. 324). — ಕಸಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An inflamed eye (S. Mhr.). — ಕಸಗುಡಿಸುಬಟ್ಟೆ. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Sl. 112). — ಕಸ ಗುಡಿಸು. To sweep (My.; Sl. 112). ಕಸಕಿಂದ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಆದಕರ Mr.). — ಕಸಗೂಡಿಸು. To sweep (C.). — ಕಸಬರಿ. A kind of broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Sl. 112). — ಕಸಬಂಗಿ. -ಬಂಗಿ. A broom (C.; ಪೊರಕೆ, ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ G.). — ಕಸಬೊಂಗಿ. -ಪೊಂಗಿ. = ಕಸಬಂಗಿ. (My.). — ಕಸಪೊರಕೆ. -ಪೈರಕೆ. = ಕಸಬಂಗಿ. (C.; ಪರಕೆ G.; B. 2, 42). — ಕಸಮುಡಿ. = ಕಸಬಂಗಿ. (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Sl. 112, *only* Sl.). — ಕಸಮುಂಗಿ. = ಕಸಬಂಗಿ. (My.). — ಕಸ ಮೊದೆ. To sweep (C.).

ಕಸ kasa. 4. = ಕಸಾ, ಕಸಿ 5, ಸಸಿ 2. — ಕಸಮಸಿ = ಕಸಮಿಸಿ. (My.). — ಕಸಮಿಸಿ. relt. Uneasiness, especially in the bowels (C.; B. 4, 76). 2, uneasiness, disquiet of the mind (My.).

ಕಸ kasa. 5. = ಕೆಡ, etc. — ಕಸಮಿಸಿ. relt. = ಕಸಮಿಸಿ. (My.).

ಕಸ kasa. 6. P. p. of ಕಸಿ 1, in ಕಸ ಕೊಳ್ಳು (My.; see ಕಸ).

ಕಸಕಸ kasakasa. = ಕಸಕಸ, ಗಸಗಸ. (B. 2, 21; 4, 39).

ಕಸಕಸೆ kasakasĕ. = ಕಸಕಸ, etc. Poppy-seed (Č. Bp. 47, 45; My.; Mhr.; H. ಖಸಖಸ; Sk. ಖಸ್ಖಸ; T. ಗಸಗಸಾ, M. ಕಸಕಸ, Té. ಗಸಗಸಾ). — ಕಸಕಸಗಿಡ. The opium poppy, Papaver somniferum L. (St. & Pl.).

ಕಸಕೀಲು kasakîlu. -ಲ್. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Mr.;

ಸಮ್ಮರ್ಜನಿ, ಪರಿಶೋಧನಿ Mr. 202). ಕಸಕಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂ ಕರ, ಆದರ Nr.).

ಕಸಕು kasaku. = ಕಸ 1, etc. — ಕಸಕುಗಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸಕೆ kasakĕ. (= ಕಸಿಗ ?). A kind of grass or grain (ಕಮ್ಮಟ Mr. 110).

ಕಸನ kasana. Moving, going. See ಎ-.

ಕಸಬ kasaba. = ಕಸಬು q. v., ಕಸುಬು. (G. 130).

ಕಸಬುದಾರ kasaba-dâra. A tradesman (My.). See B. 5, 85. 193. 225. 282.

ಕಸಬು kasabu. = ಕಸು, etc. Business, trade, profession (C.; B. 5, 273; Br.; Mhr., H. ಕಸಬು).

ಕಸಬೆ kasabĕ. The chief town of a district or tâlûk, a metropolis (My.; Mhr., H.).

ಕಸಮ kasama. = ಕಸವ. — ಕಸಮುಮಂಜಿ. N. (Bp. 11, 4).

ಕಸರ್ kasar. (= ಕಸರ 1). To scratch the throat, to be astringent or have an astringent taste (ಗುಳಗುಂಜಿ Śmd. Dh.; M. ಕಸುರ್; Tu. ಕಸೆ).

ಕಸರ kasara. ಕಸರಾ. = ಕಜ, etc. — ಕಸರಾಬುಸರ. = ಕಜಬಿಜ. (S. Mhr.). — ಕಸರಾಬುಸರ. = ಕಸರಾಬುಸರ. (S. Mhr.).

ಕಸರತ್ kasarat. Practice in an art, in the gymnastic feats, etc. (My.; Mhr., H.).

ಕಸರಿಕೆ kasarikĕ. = ಕಸರು 1, No. 3. (Bh. 3, 23, 58).

ಕಸರು kasaru. 1. = ಕಸ 1, etc. Astringency (from unripeness). 2, unripeness. (Tu.). 3, ill-humour (Rám. 4, 3, 6). 4, bad humours in the body (Te. ಕಸರು, ಕೆಸರು; R.). — ಕಸರುಗಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸರು kasaru. 2. Dust and other impurities (C.; B. 3, 46; 4, 71).

ಕಸರು kasaru. = ಕಸುರು. Deficiency, defect, diminution; customary detraction in delivering certain measures, as of grain, toddy, etc.; a sum added to or subtracted from either side to make up a difference (My.; Mhr., H., M.); profit or loss on the exchange of coins (C.). — ಕಸರು ಜಸರು. redt. = ಕಸರು. (My.).

ಕಸಲೆ kasalĕ. = ಕಸಾಲೆ, etc. See ಕಜಿ-.

ಕಸವ kasava. = ಕಸಮ. A proper name (Śmd. 95).

ಕಸವರ kasavara. = ಕಚವರ 1. Gold (ಪೊಣ್ Śmd. II; ಕೆ. I, 57; ಮಿಸುನಿಪ್ಪೋನ್ Kk. 88; ಸೊನ್ನೆ, ಪೆಡ್ಡಿನ್, ಸುವರ್ಣ 47; ಕಪರ, ಸೊನ್ನೆ, ಪೆಡ್ಡಿನ್, ಮಿಸುನಿ Śm. 68; ಸೊನ್ನೆ 99; o. rs. Śmd. II: ಮಿಸುನಿಯ ಪೊಣ್; Kk. 88: ಮಿಸುನಿ ಪೊಣ್). See Abh. P. 6, after 84.

ಕಸವು kasavu. = ಕಸ 3. (ಸಂಕರ, ಆದರ IIIA.; Bp. 16, 22; My.; Te. ಕಸವು, ಕಸುವು). ಕಣ್ಣಿ ಕಸವಿನೋಪಾಡಿಯವನು (ವೈದ್ಯ, ಅಷ್ಟಿಗತ Nr.).

ಕಸವು kasavu. = ಕಸುವು, q. v. (My.; B. 5, 166. 252).

ಕಸಾ kasâ. = ಕಸ 4. — ಕಸಾವಿಸಿ. = ಕಸವಿಸಿ. (C.; Mhr. ಕಾಸಾವೀಸ).

ಕಸಾಬ kasâba. = ಕಸಾಯಿ 2. A butcher (My.; Mhr., H.).

ಕಸಾಯ kasâya. = ಕಸಾಯಿ 1. Tbh. of ಕಷಾಯ (Śmd. 335 Mâb.; My.).

ಕಸಾಯಿ kasâyi. 1. = ಕಸಾಯ. (C.).

ಕಸಾಯಿ kasâyi. 2. = ಕಸಾಬ. (My.; Br.; Mhr. ಕಸಾಳ).

ಕಸಾರಿಕೆ kasârikĕ. (= ಕಸಾಲೆ). Indisposition, slight disorder of the body (S. Mhr.).

ಕಸಾಲೆ kasâlĕ. = ಕಸಲೆ, ಕುಸಾಲೆ. See ಕಜಿ-.

ಕಸಾಳೆ kasâlĕ. Difficulty, trouble, distress (Te. ಕಸಾಟ; S. Mhr. occasionally = ಕಸಾರಿಕೆ).

ಕಸಿ kasi. 1. To slide or slip down from (ಎಂ Śm. 110);—to fall, to fall down, to come to the ground (as a wall, My. in ಕಸ ಕೊಳ್ಳು s. ಕಸ 6).

ಕಸಿ kasi. 2. To ooze, to trickle, to flow (ಒಸರ್ Śm. 110; T. ಕಜು).

ಕಸಿ kasi. 3. Drizzling, fine rain (ಜಸುರು Śm. 110).

ಕಸಿ kasi. 4. = ಕಸ 1, etc. (Te. ಕಸಿ, unripe, unfit for the knife). — ಕಸಿಗಾಯಿ -ಕಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸಿ kasi. 5. = ಕಸ 4, etc. — ಕಸಿಪಿಸಿ. redt. = ಕಸಮಿಸಿ. (My.). — ಕಸಿಮಿಸಿ. = ಕಸಿಪಿಸಿ. (My.).

ಕಸಿ kasi. = ಮಸಿ. Castrated; pruned; castration; pruning (S. Mhr.; H., Mhr. ಮಸೀ, ಮಸಿ). — ಕಸಿ ಮಾಡು, to prune (C.; B. 2, 17); to castrate (My.).

ಕಸಿಗಿ kasigi. (= ಕಸಕೆ ?). — ಕಸಿಗಿಗಿಡ. An aquatic plant with a medicinal root, Polygonum glabrum Willd. (L).

ಕಸಿತ kasita. Moved, gone. See ಎ-.

ಕಸಿಂದಿ kasindi. A certain creeping plant (Te. ಕಸಿಂದ; ಕೊಡ್ಡ ಕಸಿಂದ, the plant called prickly Scopolia; ಕಸಿಂದ, ಕಸಿಂದ, the cassia tree). See ತಿಪ್ಪಿ.

ಕಸಿಬಿ kasibi. = ಕಸಬುದಾರ. (My.).

ಕಸೀದಿ kasîdi. = ಕಸೂತಿ, ಕಸೂದಿ. Embroidery (My.; Mhr., H. ಕಸೀದಾ, ಕಶೀದಾ).

ಕಸು kasu. 1. = ಕಸ 1, etc. (Te. ಕಸು, young, unripe). — ಕಸುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಗ್ಗಾಯಿ, ಕಸಗಾಯಿ. (Bp. 20, 26; 48, 11). — ಕಸುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಸುಗಾಯಿ. (C.; ಕದಳಿ, ಆಮಫಲ Sl. 123). (In the ಮಲಬಾರು) ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಬೆಗ್ಗಾಪತ್ತ (Bp.).

ಕಸು kasu. 2. = ಕಸ 2. — ಕಸು ಕೊಳ್ಳು. = ಕಸ ಕೊಳ್ಳು. (C.). — ಕಸು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (Sl. 391). — ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಆಪಹಾರ, ಆಪಹರಣ Sl. 302, *only* in Sl.).

ಕಸುಕ kasuka. A man who takes away by force or violence (My.).

ಕಸುಕ kasuka. Going, moving. See ಸಂ-.

ಕಸುಬು kasubu. = ಕಸು, etc. (My.).

ಕಸುರು kasuru. = ಕಸರು 1, etc. — ಕಸುರುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಸರುಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸುರು kasuru. = ಕಸರು. (My.).

ಕಸುವು kasuvu. = ಕಸವು. Strength, power; the nutrimental principle, as of soils, etc. (C.; Mhr. ಕಸ; ಅಗ್ಗಳೆ, ಬಲ, ಆಳವು, ಶಕ್ತಿ, etc. C.). See B. 2, 30; 3, 51. 126; 4, 26; 5, 148. 154. — ಕಸುವುಸುಲ್ಲು. = ಪಾಪಂಚಸುಲ್ಲು. (St. & Pl.).

ಕಸೂತಿ kasûti. = ಕಸೀದಿ, etc. (C.). See Prv. s. ನಿಮಿತ್ತ. — ಕಸೂತಿ ತೆಗೆ. To embroider (C.; B. 5, 140. 224). — ಕಸೂತಿ ಮಾಡು. = ಕಸೂತಿ ತೆಗೆ. (My.). — ಕಸೂತಿಮೂವಿನ ಗಿಡ. The Lantana (C.). See ಪ್ರಾಚಪ್ಪು.

ಕಸೂದಿ kasûdi. = ಕಸೂತಿ. (My.).

ಕಸೆ kasĕ. = ಕತೆ. The string, or tie, of an angl, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಸಾ). — ಕಸೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a whip (Riv. 2, after 8). — ಕಸೆಪಾವಡೆ. A petticoat with strings attached (My.; Sl. 224).

ಕಸೇರು kasêru. = ಕಶೇರು. *A kind of grass, Scirpus kysoor.*

ಕಸ್ತಿ kasti. Violence, force, annoyance (S. Mhr.; My. occasionally; H., Br.). See Prv. s. ಪಸ್ತಿ.

ಕಸ್ತು kastu. Cares, pains, trouble; fuss, ado (My.; B. 3, 101; Mhr. ಮಸ್ತಾ).

ಕಸ್ತುಗಾರ kastu-gâra. A painstaker (My.).

ಕಸ್ತುತಗಾದೆ kastu-tagâdĕ. A very peremptory demand for payment (My.).

ಕಸ್ತೂರಿ kasturi. = ಕಸ್ತೂರಿ. ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). — ಕಸ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. A musk spot put on the forehead (My.; ಆರಾಗ G.). — ಕಸ್ತುರಿಮೆಟ್ಟು. = ಕಸ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. (My.).

ಕಸ್ತೂರಿ kastûri. = ಕಸ್ತುರಿ, etc. *Musk.* See Prv. s. ಕತ್ತೆ. — ಕಸ್ತೂರಿಅರಿಸಿನ. A kind of scented turmeric (My.; Sl. 146). — ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿ. A thin stick covered with musk, etc. (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿಸೀರೆ. A black cloth with white square stripes (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮುಸಿಸೀರೆ. = ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿಸೀರೆ. (My.; Tĕ. ಕಸ್ತೂರಿಮುಲ್ಲ ಸೀರೆ). — ಕಸ್ತೂರಿಗೊಬ್ಬಳಿ. A kind of Acacia with very fragrant round yellow flowers (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಲ್ಲಿಗೆ. A scandent shrub, Jasminum pubescens Willd. (St. & Pl.; My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಾವು. A kind of mango (Sl. 129).

ಕಸ್ತೂರಿಕೆ kastûrikĕ. *Musk.*

ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗ kastûri-mṛiga. ಕಸ್ತೂರಿಮ್ಮಗ. The musk-deer (ಸಂಗಡ್ಡಿಗ Mr. 160; ಗಸ್ಕಡ್ಡ G.; B. 4, 215).

ಕಸ್ಮತ್ kasmât. Wherefrom? whence? why? See ಆ-.

ಕಸ್ವೀರ kasvara, Going, moving. See ಏ-. 2, wealth, property, goods (ಪ್ರಕರ, ವಿತ್ತ Nn. 45; ಪ್ರವಿಣ, ಧನ, ದಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ಧಾಣದಸ್ತುಗಳು 59; ದ್ರವ್ಯ, ದಸ್ತು 164). 3, the universal soul, the soul (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪರಮಾತ್ಮ 59, c. r. ಆತ್ಮ). 4, endless (ನಿತ್ಯ, ಕೇದಿಲ್ಲದುದು 59).

ಕಹ kaha. An imitative sound. — ಕಹ ಕಹ. rep. The note of the bird sârasa (ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಯ ಧ್ವನಿ ಕೆ.).

ಕಹ kaha. An imitative sound. — ಕಹಕಹಪಡೆಸು. To utter a courageous cry, as soldiers in battle (Tĕ.; R.).

ಕಹಳಾರವ kahaḷâ-rava. The sound of a kahaḷĕ (Mr. 81).

ಕಹಳೆ kahaḷĕ. ಕಹಳಾ. = ಕಾಳೆ (ಕೆmd. 352), ಕಾಮಲೆ, of which it appears to be a Tbh. A metal horn (trumpet) of a long tapering shape, or of a horn-like shape. See *e. g.* Bp. 47, 2; J. 12, 12; 13, 36; ಪಿಮುಗಹಳೆ.

ಕಹಳೆಕಾರ kahaḷĕ-kâra. A man who blows a kahaḷĕ (Bp. 5, 43).

ಕಹಿ kahi. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (ತಿಕ್ತ Nr., Mr. 218, Nn. 119. 147; ಕಯ್ಪು Ćt. I, 98; ಕಟು G.; C.). ಸೀಮೆಯ ದಾಡಿಮ ಸೊಸಗೆ ಬಾಯಸದೇ ಕಹಿ (Prv.). See Prv. s. ಪೀಪು. — ಕಹಿಅಕ್ಕೋಡ. A bitter walnut (B. 3, 115). — ಕಹಿಗಿಡ. A bitter shrub or herb (B. 3, 48). — ಕಹಿಮೊಸರೆ. A bitter bud. ಅಚ್ಚರಿಯ ಅಪ್ಪ ಕಹಿಮೊಸರೆ (ಧಾರವ, ಪಾಲಾ Nr.). — ಕಹಿಪಡಲ. A species of cucumber, Trichosanthes dioeca (ಪಡವಲ್, ತಿಕ್ತಕ, etc. Nr.; ಪಾಪ್ಪಳ, ಕುಲಕ Mr. 146; St. & Pl.: Trichosanthes cucumerina L.). — ಕಹಿಪಲ್ಲೆ. Bitter herbs or greens (ತಿಕ್ತಶಾಕ G.; My.). — ಕಹಿಸೋರೆ. A kind of bitter gourd (ದಪ್ಪಳ್ಳ, ಕಟುತುಮ್ಬಿ Nr.; ಎದಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.; My.). ಉಣ್ಣು ನಗೆಪಡಿಸ ಬೋಡಿ ಆದರೆ ಕಹಿಸೋರೆ (Dp. 54). ಕಹಿಸೋರೆ ಕಾಯಿ (My.). — ಕಹಿಸೋರೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A long white gourd, the bottle gourd or white pumpkin, Lagenaria vulgaris Ser. (ತುಮ್ಬಿ, ಆದಾಮು Nr.). — ಕಹಿಸೋರೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ಕಹಿಹುಲ್. A kind of bitter grass (ದುಜೆ Mr. 110).

ಕಹಿಪು kahipu. Bitterness (My.).

ಕಹ್ಲಾರ kahlâra. = ಕಲ್ಹಾರ. *The white water-lily.*

ಕಹ್ವ kahva. *A crane, Ardea nivea.*

ಕಳ್ kal. 1. = ಕಳು 3, ಗಳ್ 1, ಗಳು 1. A plural affix, *e. g.* ಬುಧರ್ಕಳ್, ಗೋಪಕರ್ಕಳ್, ಗೋಪಿಯರಿಬುರ್ಕಳ್; ಮುಚ್ಚಳ್, ಕಣ್ಣಿಳ್, ಕೋಪ್ಪಿಳ್ (ಕೆmd. 124). ದೇವಿಯರ್ಕಳಿರ! ಬುಧರ್ಕಳಿರ! (153).

ಕಳ್ kal. 2. = ಕ್ಕಳು 1. To steal (ಪ್ಪೇದು ಕೆmd. Dh.; ಕೆm. 112; T. ಕಪ್, ಕಳ್; M. ಕಳ್; see ಕವಿ). P. p. ಕಳ್ದು (Abh. P. 10, 58; Grj. 2, after 106; Riv. 1, 23). ಕಳದ್ ಕೋವಿದಂ (ಕೆmd. 86). ಕಳದ್ ಪೋದಂ, ಕಳದ್ ಬನ್ದಂ (87). ಕಳದೊಡಂ (86). ಕಳವೆ ಬನ್ದಂ (87). ಕಳದ್ ಪಟ್ಟುದು (ಮುಪಿತ Nr.).

ಕಳ್ kal. 3. Stealing; falsehood, deceit. (T. ಕಳ್, ಕಳ್ಳ, ಕಳುವು; Tu. ಕಳು; Tĕ. ಕಳ್ಳೆ). — ಕಳ್ಳಂಗಡದೆ. -ಂ-ಕಡದೆ. = ಕಳ್ಳಂಗಡದೆ, q. v. (ಏಲಾಲುಕ, ಪದೇದು, etc. Nr.; My.). — ಕಳ್ಳಚ್ಚು. -ಉಚ್ಚು. A false mould or type (Bp. 40, 61). — ಕಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. (ಕೆmd. 84). Thievish play or behaviour. — ಕಳ್ಳಿಡದೆ. -ಒಡದೆ. Stolen property (ಅಪಹೃತ, ಬೋಪ್ಪ Illâ.).

ಕಳ್ kal. 4. (ಕೆmd. 39). = ಕಳ್ಳು 1, ಕಲ್ಲು 2. Toddy (ಮದ್ಯ ಕೆmd. Dh.; ಮೈರೇಯ, ಕಲ್ಲು, ಆಸವ, etc. Mr. 221; ಸುರೆ ಕೆm. 112; T. ಕಳ್, ಕಟ್ಟುಕ್, ಕಳಿ; M. ಕಳ್, ಕಳ್ಳು; Tu. ಕಲಿ; *cf.* Sk. ಕಲ್ಯ No. 6). ಕಳ್ಳ ಮಾಡುವ ಗೃಹ (ಗಡಿ Mr. 198). ಪಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಕೊಟ್ಟಿ ಮುಂದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Liv. 3, 4). — ಕಳ್ಳುಣಿ. -ಕುಣಿ. To drink toddy. ಕಳ್ಳುಣಿಪುದು (ಆದಾನ, ಪಾನ ಗೋಷ್ಠಿ Illâ.). ಪಾನ ಪಾತಿಸುತ ಕಳ್ಳುಣಿದಮು (ಆದಂಕ, ಉಪದಂಕ Mr. 221). See ಗೋಷ್ಟಿಗಳ್ಳುಣಿ. — ಕಳ್ಳಸಿ. The sweetness of toddy. ಕಳ್ಳಸಿಗೆ ಕುಣಿದು ಧನಮಂ (ಕೆmd. 83). — ಕಳ್ಳುಣಿ. (ಕೆmd. 238). One who lives upon toddy, a habitual toddy drinker.

ಕಳ್ kal. 5. A quantity or skein of cotton yarn (ನೂಲು ಸಿಂಜ ಕೆm. 112).

ಕಳ kaḷa. 1. An imitative sound accompanying weeping, etc. (*Cf.* Sk. ಅಶ್ರು-ಕಳ, sobbing). — ಕಳಕಳ. rep. (ಮುಸುಪ ಧ್ವನಿ G.). — ಕಳಕಳನೆ ಅಯ್ದು. To weep and sob. (ಸುಖ) ಕಳಕಳನೆ ಅಯಿಕಿರಲು (Bp. 15, 13). ಕಳಕಳನೆ ಮೊರೆವಾ ಉಸ್ ಆರ್ತಸಿ ಅಯಿತಮಿಪ ಪಾಲಕಂ (24, 68). — ಕಳಕಳೆ. Lamentation (Râm. 5, 8, 51. 67; 6, 40, 2). — ಕಳಕಳಿಪ್. -ಪಿಪ್. To break forth into lamentations. ಮುನಗಾಪತಿಯು ಬ್ಯೂಹಾಂತರಾಪದಲಿ ಕಳಕಳಿಪ್ಪಿಪುದು ಆಗಳಾ ಧರಪ (Prll. 3, 5).

ಕಳ kaḷa. 2. (ಕಳೆ). A sound imitating the noise of rice when nearly boiled. (Tĕ. ಕಳಪೆ, the sound of boiling violently; Mhr. ಖಳಖಳ, rippling of a brook; clinking; rattling; clashing). — ಕಳಕಳ ಅನ್ನು. To make the noise of kaḷakaḷa (S. Mhr., also ಕಳ್ಕಳ್ ಅನ್ನು). — ಕಳಕಳ ಕುಪಿ. To boil with the noise of kaḷakaḷa (S. Mhr.).

ಕಳ kaḷa. 3. A sound indicating agitation or commotion. (Mhr. ಖಳಖಳ clashing; trouble, toil; ಮ

ಟುಲು, commotion of minds; ಪಳಬಳಾ, agitation; ಕಳಕಳ, concern, solicitude; the yearnings of pity; ಕಳದಳ, the yearning of tenderness or compassion). — ಕಳಕಳ. = ಕಳದಳ. (Râm. 6, 13, 4). — ಕಳಕಳಿಸು. = ಕಳದಳಿಸು. See Prvs. s. ನೆರಿಯು, ನೋಡಾ. — ಕಳದಳ. (Śmd. 40). Agitation of the mind, commotion; distress; anxiety; confusion (ಆಕುಲತೆ, ಉದ್ವೇಗ Mr. 433; ಕಾಠಗೆ Ćt. I, 53; ಮನ್ಸೆ, ಮುಮ್ಮರಲ್ತ G.; My.; T. ಕಳವು, ಕಳವಳ, confusion of mind). See Bp. 26, 31; 28, 56; 40, 26. 33; Dp. 30, 1. — ಕಳದಳಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಳ್ಳು. To begin to be agitated, to become anxious, etc. (C.; B. 1, 4; 4, 179; Śi. 68. 71. 292). — ಕಳದಳ ಪಡಿಸು. To agitate, to distress, etc. (My.). — ಕಳದಳ ಪಡು. To be agitated, etc. (B. 5, 65; My.). — ಕಳದಳಕೆ. = ಕಳದಳ. (Râm. 5, 8, 49). — ಕಳದಳಿಸು. To be agitated; to grieve; to be perplexed or bewildered; etc. (ಮನಸ್ಸೇಕ್ಷೆಳ್ಳು ಶೆmd. Dh.; My.). ಕಳದಳಿಸುವುದು (ಎಮನ್ಸ, ಬ್ಯಾಕುಲು Mr. 239). See Grj. 4, 86; Bp. 9, 51; 20, 25; 24, 70; 27, 3; 37, 39; 40, 35; 43, 54; 44, 22; 48, 12; 51, 72; 54, 81; Bh. 2, 13, 28; 3, 13, 35; 8, 23, 41; J. 20, 22; Śśv. 4, 91; Dp. 30, 2. — ಕಳ ದಳಿಸುವ. Confusion, etc. (ಉದ್ವೇಗ, ಆಕುಲತೆ Hlâ.).

ಕಳ kaḷa. 4. = ಕಲ 2 (Śmd. p. 35, No. 117). (Tu. ಕಳಕಳು, brightly). — ಕಳಕಳಿಸು. = ಕದಿಪಡಿಸು. (Śmd. 1). To shine, to glitter, to be bright (J. 11, 31; 13, 51; 16, 8; 30, 3).

ಕಳ kaḷa. 5. = ಕುಂಚ 1, etc. A certain measure: a kôḷaga. See ಇಕ್ಕಳ, ಒಕ್ಕಳ, ಕಾಗಳ, ಮೂಗಳ.

ಕಳ kaḷa. 6. = ಕುಂಳಿ. See ಇಮಳ s. ಇಮ 2.

ಕಳ kaḷa. 7. = ಕಳ್ಳ 1. A thief, a rogue (ಪುಲ Nr.). See ಕಳ್ಳಗಳ. It is considered to be a Tbh. of ಪುಲ (Śmd. 388).

ಕಳ kaḷa. 8. = ಕಳವು. Theft. See ಕಳದಳಿಗ.

ಕಳ kaḷa. 9. P. p. of ಕಳೆ 1. — ಕಳ ಕಳೆ. rep. = ಕಳದು ಕಳೆ. (J. 15, 41). — ಕಳ ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ಕಳದು ಕೊಳ್, q. v. To put off, to let drop, to cast. ಪರ್ಯಾದ ಬೀಳದೆ ಕಳ ಕೊಣ್ಣ ಮಾಪು (Śi. 77; C.). 2, to spend (C.). ದೊಷ್ಟಪ್ಪನು ಪಟಿಂಗರೊಳಗೆ ಸೇರಿ, ಊರೊಳಗೆ ದ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ ದುಡ್ಡು ಕಳ ಕೊಣ್ಣು, ಕಡೆಗೆ ಸೆರೆಮನೇ ಸೋಯಿತೆ ಆದನು (B. 2, 25; see also 5, 54). 3, to get rid of (C.). ಬೇಸರಿಕೆ ಕಳ ಕೊಣ್ಣ ದುಡಿ (5, 231). ಕೆರ ಕೊಣ್ಣು ಪಿಣ್ಣೇ ಕಳ ಕೊಳ್ಳುದು (ತಿಮರು G.). ದೂರ ಕಳ ಕೊಲ್! (C.; see G. 244). 4, to fall in, to break, as a word or promise. ಮಾತು ಕಳ ಕೊಣ್ಣನು (C.). 5, to give up, as a connexion or friendship. ಆವನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು, ಬೇಕ ಸ್ನೇ, ಕಳ ಕೊಣ್ಣನು (C.). 6, to let slip or pass, as an opportunity. ತಕ್ಕ ಸಮಯ ಕಳ ಕೊಣ್ಣನು (C.). 7, to lose; to suffer the loss of; to let drop unintentionally (C.). ಒಟ್ಟಿ ಸಾವಕಾಶದಿನು ವ್ಯಾಪಾರದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು, ಬಹಪಣಾಗಿ (B. 2, 17). ಬುದ್ಧಿಲೇ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು ಮುಮಳ ಹತ್ತಿದರೆ ಆಗುವದೇನು? (2, 47). ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ಮಾತಿಗೀಯಾಗಿ, ಕುಮರೆ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು, ಮುನೆಗೆ ಹೋದನು (3, 72). ಪೀಡದ ಬೆಳಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕೂತು ಕಣ್ಣು ಕಳ ಕೊಂ ಬೀಳೇನು? (4, 137). ನಿಮ್ಮರೇ, ನೀವು ಒನ್ನು ಬಗ್ಗೆ ಯುಸ್ಸು ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿಸ್ಸೆ ತೋಯಿತ್ತಿದೆ (4, 168). ಬೀದಪಣ್ಣೇ ಕಳ ಕೊಣ್ಣ ಬಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (4, 194). ಕೊನು ಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಣೆ ಬಿಡು (C.). See Prv. s. ಧರಪಸ್ಸ. 8, to get loose. ಹಣ್ಣು ದುರ ಬಿದ್ದ ಕಳ ಕೊಣ್ಣು ಬಿಡು (My.).

ಕಳ kaḷa. 10. (fr. ಕಳೆ 1). = ಕಳವೆ 2, ಕಳೆ 2. The state of being taken away or removed from (as from a heap). 2, the state of being loose or slack. — ಕಳಗೂಡು. -ಕೂಡು. = ಕಳವೆಗೂಡು. A lump of boiled rice taken (from the mass, ಪುದಾಕ, ಫಲ್ಲಿಕ್ಕ Hlâ.; see s. ಆಗು ಳು). — ಕಳವೆಕೆ. reit. = ಕಳ No 2. (My.). — ಕಳವೆಕೆ. = ಕಳ ಪಕೆ. (My.).

ಕಳ kaḷa. 11. = ಕೆಲ 3, etc. — ಕಳಕಳಿಸು ನಗು. = ಕಲಕಲಿಸು ನಗು. (J. 3, 39; 28, 60).

ಕಳ kaḷa. 1. = ಕಣ 2. Tbh. of ಪುಲ (Śmd. 338). A threshing floor (Śmd. 256; ಪುಲಧಾನ್ಯ, ಪುಲ Hlâ.; ಕಣ Mr. 372). 2, a field of battle (J. 15, 14). 3, see K. ಕಳ 7.

ಕಳ kaḷa. 2. = ಕದ 1, ಕಲ 1 No. 1. Dumb (ಮೂಗ Hlâ.; ಜಿಪ, ಸನ್ನೆ ಮೂಗ Mr. 388).

ಕಳಕಳ kaḷakaḷa. = ಕಲಕಲ. Noise, clamour; tumult; chattering of birds (Abh. P. 4, 113; 7, after 59; Grj. 10, 88; Bh. 1, 7, 38. 39; Râm. 1, 16, 40; 6, 10, 25; Śśv. 1, after 79; 3, after 85; J. 3, 37).

ಕಳಗ kaḷaga. Any one of the pieces of wood which are perpendicularly inserted in the pieces of timber at either side of the platform of a cart or car (S. Mhr.).

ಕಳಂಕು kaḷaṅku. = ಕಲಂಕು, etc. Tbh. of ಕಲಂಕ. ಕಳಂಕಿಗೆ ಪಾಮು ಕಡೆ, ಕಣ್ಣು ಎನ್ನು (Kk. 45).

ಕಳಚು kaḷaču. To put off, to let drop, to cast (My.). ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಮಾಪು (ನಮುಗ್ಳ Śi. 77). 2, to shake off, to free one's self from (My.). (ಪಾಪ್ಪಿಗಳ) ಕಳಚಿ ಮಾಸದಂ (Bh. 3, 13, 27). 3, to remove; to pull off; to pull out (Râm. 3, 4, 27; My.). ಗುಮ ಫಕ್ಕಿಯಣ್ಣಾಂದಿ ಎದನು ಕಂಗಳಿಪ್ ಆಗಳ್ ಅನ್ನು ಉಟ್ಟಿರಿ ಕಳಚಿ (Bp. 45, 49). 4, to become loose (Râm. 6, 1, 13; My.; see Śi. 277. 382).

ಕಳಂಜಿ kaḷaṅji. = ಕಲಂಜಿ, q. v. (Mr. 208).

ಕಳತನ kaḷatana. = ಕಳ್ತನ, ಕಳ್ಳತನ. (S. Mhr.).

ಕಳದಿಗೆ kaḷadigĕ. A kind of medicinal plant (ಕಟು, ಕಟುವ್ವುರೆ, ಆಪೋಕಲೆಪೂಂಡೆ, ಕಟುರೋಹಿಂಡೆ, ಮುಳ್ಳಿಪೆಪ್ಪೆ, ಕೃಷ್ಣಪೆಣಿ, ಜಕ್ಕಾಂಗಿ, ತಕುರಾಡಪಿ Mr.; cf. ಕಳವಿಗೆ?).

ಕಳದು kaḷadu. P. p. of ಕಳೆ 1.

ಕಳಮ kaḷama. = ಕಲಮ, etc. — ಕಳಮುಪ್ಪೈ. A rice-crop regarded as a woman (J. 3, 6).

ಕಳಮೂಕ kaḷa2-mûka. (= ಕಲ್ಲಮೂಕ; cf. ಕಲ್ಲು No. 9). ಮೂಗ ಕೇಳದೆ ಇರದ್ ಅನ್ನು ಆದಂ ಕಳಮೂಕಪ್ ಆಯ್ದಂ (Mr. 388).

ಕಳಂಬ kaḷamba. = ಕಲಂಬ. An arrow (Kn. 17; Śśv. 4, 52).

ಕಳರು kaḷaru. (Śmd 40). (T. ಕದಪು, to exhort; to speak; to plague, importune).

ಕಳವಂಜಿಳ kaḷa (i. e. kaḷĕ)-maṅjaḷa. A kind of superior turmeric (ತಿಗುರಿನ ಆರಿಪಸ Ćt. I, 63; c. r. ಕಳೆ-; T.).

ಕಳವಳ kaḷavaḷa. See s. ಕಳ 8.

ಕಳವಳಿಗ kaḷas-vaḷiga. A thief, a rogue (Râm. 3, 8, 12).

ಕಳವಿಗೆ kaḷavigĕ. A kind of fragrant plant (ಪಸ Mr. 141; cf. ಕಳದಿಗೆ?).

ಕಳವು kaḷavu. (Śmd. 247). = ಕಳ 8, ಕಳದು 2. Theft (ಸ್ತೇಯ, ಚೌರ್ಯ Hlâ., Nr.; Śi. 449; ಚೌರ್ಯ, ಸ್ತೇಯ, ಮಿಳ್ತೆ Mr. 226; ಕೊಂಕೆ Hlâ.; ಕೊಂಕೆ, ಪಕ್ಕಡ Kn. 118; C.; T.; J. 2,

5; 4, 22; 6, 34). ಕಳವಿಸ್ಪಾದ ಒದರ (ಕೋಕ್ಷ Nr.). ಕಳವಿಸೊಡ ರೆ (ಉಪಹ್ವ, ಉಪ್ಪ Mr. 226). ಮುಪ್ಪಿತನ ಕಳವು ಪರಶಾಪದಿಪ್ಪ ಬುದ್ಧಿಯಿಪ್ಪಲಿ ಗದಾಸಿ ಸಿಕ್ಕಿದರ್ ಆರ್ ಉಳ್ಳುವರು? (Dp. 1). ಕಳವು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 3, 38). ಕಳವಲಿ (=ಕಳವಿನಲ್ಲಿ) ಪೋದ ಮಾಂಸವ (3, 44).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. 1. = (ಕವಳೆ). ಕಳವಿ. A spinous shrub, bearing eatable black berries, Carissa carandas L. (St. & Pl. ad ಕಳವಿ; M. ಕಳಾವು; Tĕ. ಕಳಿವೆ, ಕಳವಿ; *cf.* ಕಣವಿ?). — ಕಳವೆಯ ಮಣ್. (Bp. 18, 16).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. 2. = ಕಳ 10. — ಕಳವೆಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕಳಗಣ್. (Râm. 6, 55, 15).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. ಕಳವಿ. Rejected, base, adulterated, bad (as coin, fruits, etc., My.; Br. ಕಲುಷ್, ಕಲುಷಿ, ಕಳ್ಳಿ, ಕಳವಿ as H.).

ಕಳಶ kaḷaśa. = ಕಲಶ, etc. (Bp. 36, 48; 39, 25).

ಕಳಸ kaḷasa. Tbh. of ಕಲಶ (Śmd. 335; Bp. 46, 53).

ಕಳಸಿಗೆ kaḷasigĕ. A water-pot (ಕಲಶ Nr.; ಕೊಡಿಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Mr. 210; My.). See G. s. ಕಡಾಸಿ. 2, a certain corn-measure, ½ of a mudi (Tu. ಕಳಸೆ, ಕಳಸಿಗೆ).

ಕಳಸು kaḷasu. 1. = ಕಳಿಸು 1. To send (C.; B. 5, 126).

ಕಳಸು kaḷasu. 2. = ಕಳಿಸು 2. To make subtract, to cause to get rid of, etc. (My.).

ಕಳಹ kaḷaha. Putting off; taking away; lessening. ಕಳಹಂ (ಗತ, ಪೋಕ್ಷಣ, ಊನ Mr. 440).

ಕಳಹೀನ kaḷa-hina. (Mr. 281, of the horse).

ಕಳಹು kaḷahu. 1. = ಕೆಳುಪು, etc. To send (C.).

ಕಳಹು kaḷahu. 2. = ಕಳಪು. (My.).

ಕಳಾಗಮ kaḷ-âgama. The augment of ಕಳ್ (Śmd. 123).

ಕಳಾಭಾವ kaḷâ-bhâva. The mode of the art of love (Bp. 42, 23).

ಕಳಾವಿದ kaḷâ-vida. = ಕಲಾವಿದ. (Bp. 46, 1).

ಕಳಾಸ kaḷâ-âsa. Sent of all the parts: the aggregate, the whole (Grj. 7, after 11; Bh. 8, 26, 29; Rêv. 5, after 19). 2, = ಕಲಾಸ, a bag (My.).

ಕಳಿ kaḷi. 1. = ಕಳೆ 1. (S. Mhr.; My. occasionally; frequently in MSS. and books).—Remark: It is impossible to distinguish with certainty between ಕಳಿ 1, ಕಳೆ 1, and ಕಡಿ 1 in MSS. and books.

ಕಳಿ kaḷi. 2. To ripen well. (T. ಕನಿ, to be ripe; *cf.* ಕಣ್ಣು 37). P. p. ಕಳಿತು (My.; Śêv. 1, 55).

ಕಳಿ kaḷi. 3. The state of being quite ripe. — ಕಳಿಯಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A superior kind of betel-nut (My.). — ಕಳಿಯಣ್. -ಮಣ್. = ಕಳಿಯಮ್ಮ. (Śêv. 2, after 42). — ಕಳಿಯಮ್ಮ. A perfectly ripe fruit (My.).

ಕಳಿಕ kaḷika. ಕಳಿಗ. A kind of millet (ಯುಪಕ್ಷಾಲು, ಪೋಕ Mr. 374).

ಕಳಿಕೆ kaḷikĕ. Appearing. See ಮುಮುಕಳಿಕೆ, and *cf.* ಕಳಸು 3.

ಕಳಿಕೆ kaḷikĕ. A flame (Abh. P. 4, after 29; 5, 46; Tĕ.; *cf.* ಕಡಿ 2).

ಕಳಿಂಗ kaḷiṅga. = ಕಳಿಂಗ. A cunning, bad man; etc. (Bh. 1, 8, 32. 54. 56).

ಕಳಿಜ kaḷija. = ಕಾಳಿಜ, etc. (My.).

ಕಳಿಪು kaḷipu. = ಕೆಳುಪು, etc. To send (Abh. P. 7, after 7 and 14).

ಕಳಿವಿ kaḷivi. = ಕಳವೆ 1, q. v. See ಹಿರಿಯ-. (Tĕ. ಚಿಕ್ಕ ಕಳಿವಿ, Carissa spinarum).

ಕಳಿವು kaḷivu. = ಕಳೆವು. Removal, etc., shaking off, warding off (Bh. 2, 2, 103).

ಕಳಿಸು kaḷisu. 1. = ಕಳಸು 1. (C.). See B. 1, 3; 2, 7; 3, 34; Prv. s. ತಾನು.

ಕಳಿಸು kaḷisu. 2. = ಕಳಸು 2. To cause to subtract (My.; S. Mhr. rare).

ಕಳಿಸು kaḷisu. 3. = ಕಣಿಸು, ಕಣ್ಣಿಸು. To appear. See ಮುಮುಕಳಿಸು.

ಕಳಿಹಿಸು kaḷihisu. = ಕಳುಹಿಸು. (My.).

ಕಳು kaḷu. 1. = ಕಳ್ 2. To steal (*cf.* ಕಡಿ). ಕಳುವದನೊ? (Bp. 47, 36). ಗೊಲ್ಲಗಳಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ಕಳುವಲ್ಲಿಗೆ ಅಮ್ಮಿ (54, 40). ಪೋದೆ ಪೋಪೆ ಕಳುವದಂ (ಪಶ್ಚಪೋಪರ Hlâ.). ಎಲ್ಲರೆ ತ್ತಿನಿ ಕಳುವದಂ (ಪಶ್ಚಪೋಪರ Mr. 226).

ಕಳು kaḷu. 2. (Śmd. 59; not in Mdb. MS.). = ಕಳವು? (Tu. ಕಳು, fraud; trick; a lie; *cf.* ಕಳ್ 3).

ಕಳು kaḷu. 3. = ಕಳ್ 1.

ಕಳುಕ್ kaḷuk. An imitative sound. (M. ಕಳುಕ್ಕನೆ, an imitative sound descriptive of bursting; Tĕ. ಗಳು ಕ್ಕುಮ್ ಅನು, to be startled, shocked or struck). — ಕಳು ಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To snap or knack in being stretched or strained (My.); to be shocked or struck with surprise or horror, as the mind (My.).

ಕಳುಪು kaḷupu. = ಕಳಹು 1, ಕಳಪು, ಕಳುಹು. To send. See Bp. 1, 51. 61; 4, 5; 34, 31; Rêv. 5, 22; 5, after 22; 5, 125; J. 2, 43.

ಕಳುಹಿಸು kaḷuhisu. = ಕಳಿಸು. To have (one's self) sent (in ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, J. 29, 40; C.). 2, to send (C.; Sl. 58; B. 5, 182).

ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ kaḷuhisuvikĕ. Sending (ಪೈಠ Sl. 461). ಕರೆದ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ (ಪಡ, ಪೂಜೆ 388).

ಕಳುಹು kaḷuhu. = ಕೆಳುಪು, etc. To send; to send away, to dismiss (Bp. 11, 10; 12, 7; 25, 19; 27, 36; Bh. 1, 10, 23; J. 28, 28. 58; 29, 17. 24. 27. 32; 30, 25. 27. 49; C.; B. 5, 182). — ಕಳುಹು ಕಳುಹು. rep. (Bp. 37, 47).

ಕಳೆ kaḷĕ. 1. = ಕಳ 1. To send forth; to throw away; to let go, to abandon, to leave; to reject; to remove; to pull off; to leave out, to let alone; to get rid of; to subtract or deduct; to spend, as time and money; to leave behind, to go beyond, to cross; to draw out, as a sword from out of a sheath; to remove, to do away with, to destroy; to extinguish, as a lamp; to let drop unintentionally; to lose; to slight (ಎಸಕಾಗ Śmd. Dh.; ಮಾಯ Śmd. 45 Cm.; ಎಡಪ್ಪುನ Śm. 112; C.; Tu., M.; T. ಕಳ್ಚಿ; *cf.* Tĕ. ಗಡಪು, ಗಡುಪು; see ಕಡೆ 5). ಮುಮುಕಾರದಿಪ್ಪಿದ ಪ್ಪು ಕಳಿಂದು ಕಳಿಪಿಪ್ಪು (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319). 2, to

become loose (ಕಬಾ Ct. II, 57); to go, to pass, to be spent (ಪೈಗು Śm. 82; C.; Tu.). P. ps. ಕಳ, ಕಳದು (*e. g.* Bp. 18, 47; 24, 79; 27, 20; 41, 10; 43, 37. 38; 50, 71), ಕಳೆದು. See Śmd. 45. 82. 91. 107. 200. 224. 254. 262. 337. 354; Bp. 1, 18; 11, 15; 12, 37; 14, 20; 16, 19; 18, 47; 27, 24. 30; 37, 20; 44, 10; 45 sum.; 45, 20; 49, 9; 50, 50; 51, 7. 9. 36; 54, 71; 55, 24. 34. 44; 56, 20. 29. 39; 57, 33. 63; 59, 54; 60, 17; 61, 27; Bh. 1, 8, 21. 30; Rāv. 5, 42; 6, 2. 133; 9, 12; 10, after 31; 13, 11; J. 3, 4; 8, 5; 17, 1; 19, 7; 28, 2; Anubhavāmṛita 1, 5; Dp. 172, 1; Śi. 244. 427. 475. 476. 477; B. 3, 32; 4, 60. 155. 178. 201; 5, 205; ಆತಿಗಳೆ, ಆಲ್ಲಗಳೆ, ಎಣಿಗಳೆ, ಒಪ್ಪಿಗಳೆ, ಕಳಿಗಳೆ, ಮೊತ್ತಗಳೆ, etc. — ಕಳ ಕಳೆ. rep. See s. ಕಳ 9. — ಕಳ ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ಕಳದು ಕೊಳ್ಳು. See s. ಕಳ 9. — ಕಳದು ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. or ಕಳೆದು-. = ಕಳ ಕೊಳ್. Also: to snatch or take away; to take. ಕಳದು ಕೊಡುವವನು (ಗೃಹಪಯೋಗಿ, ಗೃಹೋಪಕರಣ Nr.). ಕಳದು ಕೊಳ್ಳುವ (ಆವಾಸ, ಪಂಗ್ರಹ Nr.). ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವ (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Nr.).— *Observe the note to* ಕಳ 1.

ಕಳೆ kaḷĕ. 2. ಕಳೆಯ. = ಕಳ 10, etc. Removal. — ಕಳೆ ನಗ. The yoke that is fastened round the neck of the bullocks which precede the chief pair in a team (S. Mhr.). — ಕಳೆದ ಕೀಲು. The pegs used to fasten the ಕಳೆನಗ (S. Mhr.). — ಕಳೆದ ದಾರು. The leather-strap used to secure the ಕಳೆನಗ (S. Mhr.).

ಕಳೆ kaḷĕ. 3. Weed (ಕಸ Śm. 112; C.; M.; T. ಕಳೈ). ಕಳೆ ಪೆಗಸು (B. 5, 115). ದುಂಡಪುಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಕಳೆಯು ಕೀಳು (Sarpabhūshaṇa in B. 5, 319).

ಕಳೆ kaḷĕ. (Śmd. Dh.). ಕಳಾ. = ಕಳೆ. Shine, lustre; a ray; beauty; a mark or sign (ಕಾಸ್ತಿ, etc. Kk. 25; ಕಡಿರ್, ಎಸಗು, etc., ಕಾಸ್ತಿ Śm. 15; ಪ್ರಕಾಶ 112; ಪಳಿ Ct. I, 60; Tū.; T. ಕಳೈ). 2, the fine arts. 3, a part; a digit; etc. See Bp. 3, 42. 43; 5, 20; 40, 80; 42, 15; 46, 58; 51, 21; 53, 8; 54, 13; 60, 38; B. 3, 74. 99; 5, 255; Prll. 3, 31; Rāv. 9, 9; Ch. 4, the number sixteen (ಪದಿನಾರು Mr. 346). — ಕಳೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To lose one's lustre (Rāv. 13, 45). — ಕಳೆಗುಂದಿಸು. -ಕುಂದಿಸು. To make lustre to fade (My.; ಮುಸುಳಿಸು G.). — ಕಳೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Lustre to fade; to wane, as the moon. ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುಂದಿ, ಪಿರಿದಪೆ ಗಾಯಲೇ? (Śi. 44). See Bp. 4, 28; 28, 12; J. 18, 47; 26, 4; B. 2, 17; 4, 41. — ಕಳೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Lustre to be destroyed, etc. (Rāv. 12, 13). — ಕಳೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕಳೆವೆಡು. (J. 12, 8). — ಕಳೆಮೀಡು. -ಮಿಡು. Lustre etc. to increase; to increase in lustre, etc. (J. 11, 41; Śiv. 4, 57). — ಕಳೆವೆಡು. -ವೆಡು. To attain lustre, etc. (J. 30, 3; 33, 21).

ಕಳೆಯು kaḷĕya. = ಕಣಜ, etc. (Rām. 6, 40, 4).

ಕಳೆಯುವಿಕೆ kaḷĕyuvikĕ. Letting go, etc. See ಓಗಳೆಯುವಿಕೆ.

ಕಳೆವಂಜಳ kaḷĕ-man̄jaḷa. = ಕಳವಂಜಳ, q. v.

ಕಳೆವು kaḷĕvu. (Śmd. 247). = ಕಳೆವ.

ಕಳ್ಗ kaḷga. = ಬಳ್ಗ. Tbh. of ಬಳ್ಗ. (ಕಮುಗ, ಬಾಳ್ Ct. I, 11; M. ಬಳ್ಗ).

ಕಳ್ತನ kaḷtana. = ಕಳವನ, etc. (Bp. 31, 15).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. = ಕಳ 7. A thief; a rogue, a bad fellow (ಅಕಾರಾಂಬಳ, ತಸ್ಕರ, ದಸ್ಯು, ಚೋರ, ಸೇನ, etc. Hāl., Nr., Śi. 342; ಪಾಂಡಿತ್ಯಸೂಚಕ, ಚೋರ, etc. Mr. 225; ಸಿದ್ಧಾಚಲ, ತಸ್ಕರ Nn. 23; ಕ್ರೂರ, ತಸ್ಕರ 107; C.; T., M.; Tu. ಕಳ್ಳ, ಕಳ್ಳೆ; Tr. ಕಳ್ಳರ್). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳನ ಮಾತು ಬಿಚ್ಚಮ್ ಆದರೆ ಏಳು? (Dp. 145). ಒಳ್ಳಿದರೊಡನಿರ್ದುಂ ಕಳ್ಳನೊಳ್ಳಿದಪ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ ಆವ ಪುಣ್ಯಕಳ್ಳನೇ ಆಕ್ಕು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಪ್ಪಣಾಟಿವೆ...ಕೆಸಟ್ಟಾಗಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಬ್ಬಡ್ಡೆ (Sp.). ಮುನಿಯ ದೇವರಪ್ ಒಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು, ಪುಸ ಕಪ್ ಎನ್ಪಿಪುದು (Jña. 42, 12). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ನಿ, ಹುಳಿ ಮೆಣಸಿಗೆ ಸನ್ನಿ.—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳರು ಕೂಡಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಕಮುನಾಲಿಗೆ, ಪಾಪರಿಗತ್ತಿಗೆ ಹುಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಚೇಡು ಬಿಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ನಿ ಕೊಟ್ಟು, ಒಡನೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲೆಬ್ಬಿಸಿದ.—ಕಳ್ಳನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಕಣೀ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳನ ಪೆಣ್ಣಿ ಎನ್ನಿಪ್ಪಡೂ ಮುನ್ದೆ.—ಕಳ್ಳನ ಮಚ್ಚೇ ಕಳ್ಳನೇ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿ ಕಮ ಕಳ್ಳರು ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳ ಮೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎನ್ನೆ ದಣ್ಣ.—ತಾ ಕಳ್ಳ ಪ್ರಾಮರೆ ಪರರಿಗೆ ಸದ್ಯ (Prvs.). See Bp. 31, 16; 40, 58; 60, 22; Abhā. 2, 11; ಆಜ್ಞಗಳ್ಳ, ಕೆಲಸಗಳ್ಳ, ಪಾಸೆಗಳ್ಳ, ಮೆಯ್ಗಳ್ಳ, ಸೀರೆಗಳ್ಳ; Prv. s. ಬೆಳ್ಳಿ. — ಕಳ್ಳಕಾಗದ. A forged or false document (C.). — ಕಳ್ಳಕನ್ನಿ. A hole made by burglars (C.). — ಕಳ್ಳಕುಳ್ಳನ ಬಳ್ಳಿ. An erect, often climbing shrub with purple flowers, Argyreia cuneata Ker. (Z.). — ಕಳ್ಳಕುಹರ. The hollow above the chest between the larynx and trachea (S. Mhr.). — ಕಳ್ಳಕೊರವಿಕ. A thief of the Kŏṛavas, a noted thief (C.) — ಕಳ್ಳಗಂಟು. A sham-bundle, appearing as if it contained valuables, but in reality being full of trash (My.). 2, a puzzle-knot (My.). — ಕಳ್ಳಗನ್ದಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಕಳ್ಳಕನ್ನಿ. (My.). — ಕಳ್ಳಚೀಟು. A forged bill or document (My.) — ಕಳ್ಳಜನ. Thieves (C.). — ಕಳ್ಳಪೆಪ್ಪ. (Śmd. 78). A deceitful, false, forged explanation. — ಕಳ್ಳದನ. Thievish, straying cattle (My.). — ಕಳ್ಳದಾರಿ. A path only known to and fit for thieves (ಅವಧ Śi. 105; C.). — ಕಳ್ಳದಾಳಿ. An inroad of robbers (ಪಡುಮುಡಿ Ct. I, 3). — ಕಳ್ಳಪತ್ರ. = ಕಳ್ಳಕಾಗದ. (C.). — ಕಳ್ಳಬಂಟ್ಟ. A great or noted thief (ಸಿದ್ಧಾಚಲ Nn. 23, o. r. ಕಳ್ಳ; C.); a roguish, deceitful servant (My.). ಕಳ್ಳಬಂಟ್ಟ ಒಡೆಯುಗೆ ಹಿತ (Prv.). — ಕಳ್ಳಮಾತು. A lie, a falsehood (C.). — ಕಳ್ಳರುಜು. A false, forged signature (C.). — ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿ. -ವೆಳ್ಳಿ. Base silver. ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿವಟ್ಟ ಬಂ. -ಬಟ್ಟಿದ್. (Śmd. 284). — ಕಳ್ಳವೇಷ. A disguise put on to conceal one's real circumstances (C.). — ಕಳ್ಳಸಾಕ್ಷಿ. False witness (C.); a witness who utters falsehood (My.). — ಕಳ್ಳಹಾದರ. Felonious adultery (My.). — ಕಳ್ಳಹಾವಿ. = ಕಳ್ಳದಾರಿ. (C.; ಪಾದರ, ಕಹಾವು Mr. 226). — ಕಳ್ಳಹುಣ್ಣಿ. A forged draft or cheque (My.). — ಕಳ್ಳಹುಳು. An insect or worm inclosed in a case formed of small bits of sticks and straw, out of which (like a tortoise) it can put forth its head (C.). — ಕಳ್ಳಹೊನ್ನು. A counterfeit, base gold coin. ಕಳ್ಳಹೊನ್ನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುದ್ರೆ (Prv.). — ಕಳ್ಳುಸುಬು. -ಬುಸುಬು. A quicksand (My.).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 2. N. of a plant (ಕಾಮಳೆ Mr. 134; Tu. ಕಳ್ಳಿ, a kind of grass). — ಕಳ್ಳಹಾಸಗೆ. -ಹಾಸಗೆ. A bed made from this plant (? ಪಾದಹಾಸಗೆ, etc., see Śmd. s. ಪಾದ).

ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ kaḷḷaṅgaḍalĕ. See s. ಕಳೆ 3.

ಕಳ್ಳತನ kaḷḷatana. = ಕಳವನ, etc. (C.; ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸ್ಪೃಶ್ಯ, etc. Śi. 343).

ಕಳ್ಳತಿ kaḷḷati. The wife of a thief (My.); a female thief. See ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ.

ಕಳ್ಳವಾಳ kaḷḷavāḷa. Tbh. of ಕಳ್ಳವಾಲು (ಕಳ್ಳವಾಳು). (ಕಳ್ಳವಾಲು, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚ Hāl.).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷi. 1. The milk-hedge, Euphorbia tirukalli L., and other kinds (ಸೀಮುಣ್ಣಾ, ಪಜ್ರದ್ರು, ನದು ಸ್ತದುಳ್ಳೆ, etc. Nr.; Sl. 147; C.; Tē., Tu., T., M.). See ಎಲೆ ಗಳ್ಳಿ, ಕೆಸಲು-, ಗಾಟಿ-, ಜೆಡೆಕಳ್ಳಿ, ಮ್ಯಾಳ್ಳಿ, ಮುಣ್ಣಗಳ್ಳಿ, ಬಚ್ಚೆಗಳ್ಳಿ, ಮೊಸ್ಟೇ ಕಳ್ಳಿ, ಮುಣ್ಣಾಗಳ್ಳಿ, ಮುಳ್ಳು-, ಮೂರು ಪಟ್ಟಿ-, ಎರಾಯುತಿ-. 2, a wicked person, one like the caustic juice of the ಕಳ್ಳಿ (C.). — ಕಳ್ಳಿಯ ಗಿಡು. (Bp. 60, 50). — ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ. (ತಕ್ಕ, ಪಜ್ರ Kn. 80, o. r. ಪಜ್ರ). — ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು. The juice of the kaḷḷi (C.; see s. ಬೆಳ್ಳಿ).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷi. 2. = ಕೆಳ್ಳಿ 1. (C.). See ಮುಳ್ಳುಕಳ್ಳಿ.

ಕಳ್ಳು kaḷḷu. 1. = ಕಳ್ಳು 4, etc. Toddy (ಕಳ್ಳು, ಮಧು, ಅಸವ, ಪೀಧು, ಸುರೆ, ಮದ್ಯೆ, ಮಾಕಲಿ, ಮೈರೇಯ, etc. Hlā.; ಮಧು Mr. 509; C.).

ಕಳ್ಳು kaḷḷu. 2. = ಕರುಳ್ಳೆ, etc. (C.). S. Mhr. also: love, *e. g.* ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಳ್ಳು ಉಟೆ.

ಕಳ್ಳೆ kaḷḷe. 1. = ಕಳ್ಳಿ 2. A female thief (Bp. 40, 54; My.). ತಾ ಕಳ್ಳೆ ಪರರ ನಮ್ಮಲು, ಹಾಪರಗಿತ್ತಿ ಗಣ್ಣನ ನಮ್ಮಲು (Prv.).

ಕಳ್ಳೆ kaḷḷe. 2. = ಕೆವಳಿ, etc. — ಕಳ್ಳೆಮುಳ್ಳೆ. dupl. A play at which children turn about till they become giddy (S. Mhr.).

ಕಳ್ಳೆ kaḷ. = ಕಳು 1, q. v.

ಕಳಿ kaḷa. 1. = ಕಳು 2. — ಕಳಿಕಳಿ. dupl. Perplexity with regard to place or position (ಸ್ಥಾನವ್ಯಾಕುಲತೆ Śmd. I); the loss of the original form or state (ಮೂಲರೂಪಗೆಟ್ಟಿರುವಿಕೆ Cr. I, 3, o. r. ಕಳು-).

ಕಳಿ kaḷa. 2. = ಕೆಳ 4. — ಕಳಿಕಳಿಸು = ಕಳಕಳಿಸು (Śmd. I). To glitter. ಕಳಿಕಳಿಸಿದಪ್ಪ ಆರ್ಸಂ (Śmd. I).

ಕಳಿತ kaḷata. (fr. ಕಳು 1). Purging (My.).

ಕಳಮೆ kaḷamĕ. ಕಳಮಾ. = ಕಳವೆ, etc. (Grj. 2, 14; M.). ಕಳಮುಯಂ ಬೆಳದ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಕಳಮೆಯು ಛೇದಂ (ಮುಖಾಶಾಲಿ Hlā.). — ಕಳಮೆಹವನ. A kaḷamĕ-field (Grj. 2, 12).

ಕಳಲ್ kaḷal. 1. To become thin, small, delicate, emaciate, or poor (ಬಡವಾಗು Śmd. I; ತನುತ್ವ Śmd. Dh.; Śm. 107; T. ಕಳು, ಕಜ, ಕಜ್ಜಿ, waste; consumption; see ಕಡಮೆ). ಕಳಿಪ್ಪಡಂ (Śmd. 260). ಕಳಿಪ್ಪಂ (49. 260). 2, to be disappointed or baffled (? ಮುಸ ಎಗು Śmd. I, o. r. ಮುಸವಿಗು).

ಕಳಲ್ kaḷal. 2. The state of being thin, etc. (ತನುತ್ವ Śmd. I).

ಕಳಲ್ kaḷal. 3. = ಕಳಚು 2. To slip off; to drop down; to get loose (Abh. P. 7, 80; T., M.). ಕಳಲು ಪೆಸೆ ಕಳಪುದು (Cr. II, 57). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡನೆ ಎಲೆ ಕಳಲ್ವುವು (Śmd. 207). ನೆಗಲ್ ಫಸಿಸ್ಸನ್ನಿ ಕಳಲ್ದು ಉಪಿರ್ದತ್ತು ಫಸಿಸ್ಸಿದ ರಾಜ್ಯದನ್ನಂ (Rāv. 8, 116). 2, to throw away, etc. (J. 31, 55).

ಕಳಲ್ kaḷal. 4. (Śmd. 27). (fr. ಕಡೆ 3). Butter-milk; curds (ತಕ್ರ Śmd. Dh.; ಮಜ್ಜಿಗೆ Śmd. I; ಮೊಸರ್ Kk. 62, Śa.; ಆಲಿ Śm. 107).

ಕಳಲ್ kaḷal. 5. A foot-ring; an anklet (ಮುಂಜಾರ Śmd. Dh.; ಅಸ್ಸುಗೆ Śmd. I; ಪೀಧರ, ನೂಪುರ Śa.; T.).

ಕಳಲಿಸು kaḷalisu. = ಕಡಲ್ಚು. (Rām. 3, 4, 17; 5, 3, 61).

ಕಳಲು kaḷalu. 1. Two or three of the upper joints of a sugarcane that are insipid (S. Mhr.; M. ಕಡಲ್, a piece of sugarcane).

ಕಳಲು kaḷalu. 2. = ಕಡಲ್ 3. P. p. ಕಡಲಿ. To get loose (Rām. 5, 9, 24). 2, to remove (Rām. 6, 40, 2); to pull out, as a sword (3, 6, 41).

ಕಳಲೆ kaḷalĕ. 1. A small thorny branch or twig (ಮುಳ್ಳಿರಿಸಿದ ಗುಜುರಿಗೊಡ್ಡು Śmd. I, o. r. ಗುಜ್ಜುಗೊಡ್ಡು). ಕ ದಿಬಗಳೀ ನಿನ್ನುವಿಯೊಳಗೆ! (125, o. r. ಕಡಲೆ-).

ಕಳಲೆ kaḷalĕ. 2. = ಕಡಲೆ. (My.).

ಕಳಲ್ಚು kaḷalču. = ಕಡಲಿಸು. To make separate, to separate; to pull out; to remove, to put aside; to lose, to possess no longer (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Śmd. Dh.; M. ಕಡವ, selection). See Abh. P. 5, 5; Grj. 6, 18; 7, after 11; 10, after 61.

ಕಳವೆ kaḷavĕ. = ಕಡಮೆ. Tbh. of ಕಳು (Śmd. 30. 364; ರಾಜಾ ನ್ಯ Nr.). ಕಲ್ಲು ಕಡವೆಯೂ ಬೆಳೆದ ಫೂಮಿ (ವೈಮುಖ್ಯತಾಲೇಮ Nr.). ಆಯುವಸ್ತು ವಿಸ್ತಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಮ ಬಹ ಕಡವೆ (ಜಾಪ್ಯಕ Nr.). See Bp. 14, 15; Bh. 1, 10, 25; ಕೆಂಗವೆ, ಮುಮ್ಮ ಗವೆ, (ಮುಮ್ಮ-).

ಕಳಿ kaḷi. 1. = ಕೆಡಿ 4, etc. To go or be removed very far; to pass away (ಅತಿಶಯ Śmd. Dh.; Śm. 115; ದೂರಕ್ಕೊಯ್ಗು Śmd. I; T., M.; Tu. ಕಡಿ). 2, to end; to die (ನಿಧನ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಸಾಯ್ Śmd. I; T., M.). 3, to go beyond the hand, to be excessive (ಕೆಯ್ಮಾಲಿ Śmd. I; see ಕಡೆ). 4, to unloose; to remove; to make to pass (T., M.); to purge (My.; T.). — *See the note ad* ಕಳಿ 1.

ಕಳಿ kaḷi. 2. Going far; a great distance. — ಕಡಿದು. -ದು. To run to a great distance; to become excessive (J. 27, 7). ಕಡಿದಂದ ಕೋಪದಿಂ ದುಸ್ತಿದಂಬಾಪರಮ್ ಉದ್ಯಮಲ್ ಆಗದು (31, 52).

ಕಳಿ kaḷi. 3. (= ಕಡಿ 8). Sour gruel (ಸೌವೀರ Śmd. Dh.; ಆಮ್ಲಕಳ Śm. 115; ಆಮ್ಲಲ Śa.; *cf.* ಕಾಟಿ; T. ಕಡಿ, sharpness; acritude).

ಕಳಿಲೆ kaḷilĕ. = ಕಡಲೆ 2. A tender shoot that grows from the root of a bamboo bush and is used for pickles, etc. (ಮಿದಿಲ ಕುಡಿ Śmd. I; ಕಂಡಿರ, ಮಂಬಾಂಕುರ Kn. 136; ಕಂಡಿರ Mr. 485; C.; M. ಕಡುಲ್; Tu. ಕಡಿಲ).

ಕಳಿವು kaḷivu. Ending, etc. (Śmd. I).

ಕಳಿಹ kaḷiha. Exceeding, etc. See ಅಸ ಕಡಿಮ.

ಕಳಿು kaḷu. 1. = ಕೆಡಿ. An instrument for perforating an elephant's ear (? ಕಾಡಿ Śmd. I, o. r. ಕಾಡಿ q. v.; T. ಕಡು, a trident; a stake for empaling malefactors = ಶೂಲ; *cf.* ಕಡು 1).

ಕಳಿು kaḷu. 2. = ಕೆಡಿ 1. — ಕಡುಳುವಿ. = ಕಡುಳುವಿ, q. v.

ಕಳ್ಕಿನೆ kaḷkinĕ. = ಗಕ್ಕನೆ. Suddenly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Śmd. I; Kk. 50; Rāv. 5, after 55; V. 40, 56; Śāv. 4, after 5; 4, 71; *cf.* ಕಡು 1).

ಕಳ್ಕು kaḷku. = ಕಕ್ಕು 4. (Śāstrasāra in W. v. 1270).

ಕಳ್ಗು kaḷgu. = ಕಗ್ಗು 2. To turn black (ಕಾಪ್ಪಿಗೆ Śmd. Dh.; see ಕಸ್ಪು 5, & *cf.* ಕಾಗು, ಕಾಪ್ 3).

ಕಲ್ತಲಿಸು kaltalisu. = ಕತ್ತಲಿಸು. (Abh. P. 7, 114).

ಕಲ್ತಲೆ kaltalĕ. (Śmd. 49). = ಕತ್ತಲೆ, etc. Darkness (ಮುಖ್ಯ Śmd. I; ಮುಖ್ಯ, ತಿಮಿರ Śm. 16). ಆಕೇಸ್ವಗಳಂ ತದ ನುಂಗಿ ತಾಖಾಂ ಕಲ್ತಲೆ (Śmd. 167). See ಎರಗಲ್ತಲೆ, ಬಾನಗಲ್ತಲೆ; Grj. 4, after 70; 4, 73. 80. 82. — ಕಲ್ತಲೆಪಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of darkness: the moon (ಪದ್ಮಿರ, etc., ಪರ Kk. 44). — ಕಲ್ತಲೆವನೆ. -ಮನೆ. The gem in darkness: the moon (ಪದ್ಮ ಕೆ.).

ಕಲ್ತೆ kaltĕ. (Śmd. 49). = ಕೆತ್ತೆ. An ass, a donkey (ಗರ್ದಭ Śmd. I; M. ಕಮಾಡೆ, T. ಕಮುಡ್ಡೆ, Tē. ಗಾಮಿಡ). ಕಲ್ತೆಯ ಸ್ವಾಮಿಂ (Śmd. 282 Mḍb.). — ಕಲ್ತೆಕಾಯರ್. (Śmd. 237). A donkey-driver.

ಕಾ kâ. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. To guard, to protect; to keep; to save; to take care of; to tend; to watch; to keep in check; (to bear with, to be indulgent with regard to). (ರಕ್ಷ ಆ Śmd. Dh.; T., M.). P. p. ಕಾಯ್ದು (Śmd. Cm. 265. 279; Bp. 55, 45). ಕಾಯುಲುಂ ಬಲಗದಾಂ ಕೆಲಕ್ ಎಲ್ಲುಮಂ (Śmd. 64). ನುಡಿವನೆ ಕಾಪ್ಪುದನೇ? (68). ಕಾವೆಂ (Abh. P. 13, 91). ಕಾಪಂ (ರಕ್ಷಿಪನು Bhn. 5). ಕಾಪ್ಪುದು (Bp. 1, 60). ಕಾಪುವೆ (13, 6). ಕಾಪರ್ (22, 36). See ಕಾಪ.

ಕಾ kâ. 2. = ಕಳ, ಕಾಡು 2, etc. A forest, a wild. (T.). — ಕಾಕಬ್ಬು. (= ಕಾಗಬ್ಬು). A sort of reed or grass, Saccharum sara (ಗುಚ್ಛ, ಶೇಷಪಕ, ಪರ Nr.). — ಕಾಕುರುಳು. Dry cowdung of wilds and forests (S. Mhr.). — ಕಾಕುಳ್ಳು. = ಕಾಕುರುಳು. (S. Mhr.). — ಕಾಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. A species of reed or grass, used for mats, roofs, etc., Saccharum spontaneum (ಇಪೀಕೆ, ಕಾಪ Hlâ.). — ಕಾಗೆಗ್ಗೆ. A kind of fish (Rāv. 5, 115). — ಕಾಜಾಣಿ. A garden flower of a scarlet colour, the Indian shot, Canna indica L. (Z.). — ಕಾಮುರುಡೆ. -ಪುರುಡೆ. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಕಾ kâ. 3. = ಕಾವ 3. An imitative sound. — ಕಾ ಕಾ. rep. The cawing of crows (C.).

ಕಾ kâ. Useless, bad. See ಕಾಪುರುಷ, etc.

ಕಾಂವು kâṁvu. = ಕಾವ 2, etc. (ಕಾಣ್ಣ G.; My. occasionally).

ಕಾಂಸುಳಿ kâṁsuḷi. = ಕಾಸುಳಿ, q. v.

ಕಾಂಸ್ಯ kâṁsya. = ಕಂಸು, q. v. *White copper or brass*, queen's metal, bell-metal, any amalgam of zinc and copper. 2, a drinking vessel of brass, a goblet.

ಕಾಂಸ್ಯತಾಲ kâṁsya-tâla. = ಕಂಸಾಳ. *A cymbal.*

ಕಾಂಸ್ಯತೋರಣ kâṁsya-tôraṇa. (Śmd. 385; Kk. 99). A tôraṇa of bell-metal vessels.

ಕಾಕ kâka. (= ಕಾಕ, ಕಾಗೆ, etc., of which it may be a Tbh.). *A crow* (ಕಾಗೆ Ct. II, 109); an impudent, insolent, bad fellow (Bp. 21, 28; 51, 53); N. of a râkshasa (see ಕಾಕಾಸುರ). 2, *a kind of tree.* — ಕಾಕಜ್ವರ. A quartan ague on account of which the whole body becomes black (My.). — ಕಾಕ ಪುಂಶ್ಚ. dupl. A lewd fellow (My.).

ಕಾಕಚಿಂಚೆ kâka-chiñchĕ. *The shrub Abrus precatorius* (ಗುಲ ಗುಚೆ G.).

ಕಾಕತಾಳೀಯನ್ಯಾಯ kâka-tâḷî-nyâya. Unexpected, accidental (as in the fable of the ripe fruit of the palm falling unexpectedly just when a crow has alighted, and killing the traveller sitting under the tree, C.; T., Tē.).

ಕಾಕತಿಂದುಕ kâka-tinduka. *A sort of ebony, Diospyros tomentosa* Roxb.

ಕಾಕತುಂಡ kâka-tuṇḍa. *A dark species of Agallochum.*

ಕಾಕತುಂಡಿ kâka-tuṇḍi. = ಕಾಕಮೊಕ್ಕೆ, ಕಾಗೆಮೊಕ್ಕೆ q. v. The shrub Leea hirta Banks.

ಕಾಕತುಂಡಿಕೆ kâka-tuṇḍikĕ. *The plant Abrus precatorius.* 2, *the plant Xanthochymus pictorius* (ತಾಪಿಚ್ಛ, ಕಾಗೆಮೊಕ್ಕೆ Hlâ.).

ಕಾಕತೊಣ್ಡಿ kâka-tŏṇḍĕ. = ಕಾಗೆಮೊಕ್ಕೆ No. 2. (ತಾಪಿಚ್ಛ Mr. 127).

ಕಾಕನಾಸಿಕೆ kâka-nâsikĕ. *The shrub Leea hirta* Banks.

ಕಾಕಪಕ್ಷ kâka-paksha. *Three or five locks of hair left on each side of the head at the time of tonsure;* a tuft or lock of hair left on the crown of the head at tonsure (ಚಿಟ್ಟೆಕೆ Hlâ.; ತಿಪೆ, ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ಚಿಟ್ಟೆಕೆ Mr. 320).

ಕಾಕಪರ್ಣಿ kâka-parṇi. The plant Phaseolus trilobus. (R.).

ಕಾಕಪಿಲುಕ kâka-piluka. *A sort of ebony, Diospyros tomentosa* Roxb.

ಕಾಕಬಲಿ kâka-bali. Offering of food to crows (My.; S. Mhr. Brâhmaṇas).

ಕಾಕಬುದ್ಧಿ kâka-buddhi. Insolent, bad notions. ಯಾಕೆ ನಮ ಖರ್ಜಾದೊಳ್ಳಿ? ಕಾಕಬುದ್ಧಿಯು ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕಪಾಪನ ನೆನೆ, ಮನಮ! (Dp. 28).

ಕಾಕಭಾಜನ kâka-bhâjana. The crow's portion: waste, ruin (J. 24, 37).

ಕಾಕಮಾಚಿ kâka-mâchi. *The plant Solanum indicum* L. (according to others: Solanum trilobatum). See ಕಪ್ಪುಗಾಚಿ.

ಕಾಕಮಾರಿ kâka-mâri. A twining shrub, yielding the berries called Cocculi indici, Anamirta cocculus Wight. (St. & Pl.; M.).

ಕಾಕಮುಖ kâka-mukha. (= ಕಾಕತುಂಡ). (ಆಗರು Mr. 335, o. r. ಕಾಖ-).

ಕಾಕಮುಂಚಿ kâka-muñchi. A prickly scandent undershrub, the three-lobed nightshade, Solanum trilobatum L. (St. & Pl.). See ಕಾಕಮಾಚಿ.

ಕಾಕಮುದ್ಗೆ kâka-mudgĕ. *A wild kind of bean, Phaseolus trilobus* Ait.

ಕಾಕಮ್ಬಿ kâkambi. = ಕಾಕವಿ q. v. Molasses (C.; ಧಾರವ, ಮುಸ್ಸಂಗ್ಡಿ, ಕಾಕವಿ G.).

ಕಾಕಲಿ kâkali. *A soft, sweet, pleasing sound; a low and sweet tone.*

ಕಾಕವಿ kâkavi. = ಕಾಕಮ್ಬಿ. (Mhr. ಕಾಕವೀ, ಕಾಕಮ್ಬೀ; B. 3, 46).

ಕಾಕಾ kâkâ. = ಕಕ್ಕ. A paternal uncle (C.; Mhr., H.; M. ಕಾಕ್ಕೆ, mother's brother).

ಕಾಕಾಂಗಿ kâka-aṅgi. *The shrub Leea hirta* Banks.

ಕಾಕಾರಿ kâka-ari. An owl (ಗೂಕಾರಿ Mr. 170). 2, Râma (My.).

ಕಾಕಿ kâki. = (ಕಾಕೆ), ಕಾಕೆ, ಕಾಗಿ, ಕಾಕೆ. A crow (Tē.; T. ಕಾಕ್ಕಾಯಿ, ಕಾಕ್ಕೈ; M. ಕಾಕ್ಕೆ; Tu. ಕಕ್ಕೆ; *cf.* ಕಕ 3, ಕಳ 1, ಕಳ 8; see Tu. s. ಕಕೆ 1). — ಕಾಕಣಿಪ. A common spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (or Webera tetandra Willd., St. & Pl.; *cf.* ಕಾಕತುಂಡಳ್ಳು). 2, a common herb or half shrub, with red, yellow or black berries, Solanum nigrum L. (Z.).

ಕಾಕಿ kâki. A female crow.

ಕಾಕಿಣಿ kâkiṇi. *A weight, the quarter of a paṇa;* or, according to others, the quarter of a mâsha. 2, a cowrie (see Nr. s. ಕವಡೆ).

ಕಾಕು kâku. 1. (=ಕಾಂಕೆ). The state of being overheated, excited, irritated, tired, or loathed, from the effects of the sun, trouble, etc. (S. Mhr.; Tē. ಕಾಕು, ಗಾಕು, confusion; being troubled; ಕಾಗು, to be heated; to boil; to be in trouble, grieve; *cf.* ಕಾಯ್ 5). — ಕಾಕಲ್ (Śmd. 81 Mḍb).

ಕಾಕು kâku. 2. The sharp, stifling smell of an onion (S. Mhr.; *cf.* ಕಾಟು 3).

ಕಾಕು kâku. *A significative change of the voice,* in fear, anger, grief, etc., sometimes speaking sorrowfully, sometimes angrily, etc., etc.; a very crooked way of speaking, prevarication, evasive speech or reply; sarcasm; perversity (ಅಶೆಕಂಕುಟಿ Mr. 86). See Kâvy. III, 2, B, 38 seq.; Grj. 7, 41; Bp. 19, 14; Abhâ. 2, 13; Sl. 57. ಏಕ ದುಷ್ಟ ಕಾಕ ದೂಷಣು (Prv.). ಕಾಕಂ ಪೆರನಿ ನುಡಿದಪು ಆದಾವದು? ಉಚ್ಚಂ (Mr. 88, originally ಆಳವದು?). 2, stress, emphasis (Śmd. 150; Kâvy. I, 2, 47–49). 3, a dialectical word, a provincial expression, patois (ಪೆಱ್ಱಿಂದು Kk. 66; ಪೆಱ್ಱಿಂದು Śś.). 4, muttering, murmuring. See Prv. s. ಪೊಱ್ಱೆ. *Remark:* In its declension ಕಾಕು is occasionally treated as if it were K. — ಕಾಕುಮತಿ. A perverse mind; a person of a perverse mind (Bp. 40, 83). — ಕಾಕುವಚನಮು. A man of a perverse mind (Dp. 91, 5). — ಕಾಕುವಚನಮು. A crooked, perverse word. ಕಾಕುವಚನಮು ಆಡ ಪೆಱ್ಱ, ಪೊಱ್ಱವಿಡ್ಡಿಗೆ ಮೊಱಗ ಪೆಱ್ಱ (Prv.). — ಕಾಕುಸೇವೆ. A perverse service. ಕಾಕುಸೇವೆ ಮುಟ್ಟದ ಮುನುಷ್ಯನೆ ಕಾಣಿ (Dp. 165).

ಕಾಕುದ kâkuda. *The palate.*

ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ kâkutstha. N. of Râma, Lakshmaṇa, etc. (J. 18, 3; 21, 34).

ಕಾಕೆ kâkĕ. = ಕಾಕಿ, etc. A crow. — ಕಾಕೆಮುಸ್ತೆ ಲಿ. A climbing herb, Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.).

ಕಾಕೆಣ್ಣು kâka-indu. *A kind of ebony, Diospyros melanoxylon* (—tomentosa).

ಕಾಕೆಣ್ಣುಮುಟ್ಟಿರಿಕೆ kâka-uḍumbarikĕ. *The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಕಾಕೆಣ್ಣುದ kâka-udara. *A serpent.*

ಕಾಕೆಣ್ಣುದರಶಾಯಿ kâkódara-śâyi. Vishṇu (My.).

ಕಾಕೆಣ್ಣಲ kâkóla. *A raven.* 2, a crow (ಲಲಿಘುಶ್, ಕಾಗೆ Nn. 97). 3, enmity (ವಿರೋಧ, ಹಗೆ 97). 4, *a sort of poison* (ವಿಷ, ಗರಳ 97). 5, a forest conflagration (ದವ, ಕಾಮುಗುಟ್ಟು 97).

ಕಾಕೆಣ್ಣಲಧರ kâkóla-dhara. Śiva (My.).

ಕಾಕೆಣ್ಣಲಿ kâkólī. -ಳಿ. A vegetable substance (from Nepal?) used in medicine, described as sweet and cooling, allaying fever, etc. (ಮಾಮುಸೊಂಪು, ಸ್ವಾದುರಸ, etc., ಗೆಣಸಿಮುಖಿ Sl. 158).

ಕಾಕ್ಷಿ kâkshi. *A fragrant kind of earth.*

ಕಾಕ್ಷಿವ kâkshiva. *The plant Hyperanthera moringa.*

ಕಾಗಜ kâgaja. = ಕಾಗದ, etc. (ಪತ್ರಿಕೆ Mr. 359, o. r. ಕಾಗದ; My.).

ಕಾಗಡಿ kâgaḍi. = ಕಾವಡಿ. (My.). See ಕಾಪಿ. 2, a kind of square cradle suspended from the roof (My.).

ಕಾಗದ kâgada. = ಕಾಗಿತ, ಕಾಗಿದ. Paper; a letter, note, or document (C.; Mhr.; T., Tē. ಕಾಗಿದ; M. ಕಾಯಿತ; H. ಕಾಗಜ್). — ಕಾಗದ ಪತ್ರ. dupl. Writings and papers; letters and notes (C.; Mhr.). ಆವನೂಡ ನನಗೂಡ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ನಡೆಯುವ ವ್ಯವಹಾರ, he corresponds with me (My.).

ಕಾಗಿ kâgi. = ಕಾಕೆ etc. A crow (S. Mhr.; ಕಾಕ, ಕಾಯಿ, etc. Sl. 173). See ಕಾಲಿ ಕಾಗಿ, ಕೆಮ್ಮು -, ಪದ್ಮಾಕರ -, ಮಾಣಿಕ್ಯ -, ಮುಖಿ -. — ಕಾಗಿ ಎಡಗಣ್ಣು. A crow to cross one's path from the left side, which is an ill omen (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Small eyes, resembling those of a crow (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಕಪುರ್ದಿ ನಿವ. (ಕಾಕೇಶ್ವರ, ಕಾಕತಿಕ್ಕುರ, etc. Sl. 130). — ಕಾಗಿಮೊಕ್ಕೆ. = ಕಾಗಮೊಕ್ಕೆ. (ಕಾಕಾಲಿ, ಕಾಕಪ್ರಾಸಿಕೆ, ಮುಕ್ಕುತೊಕ್ಕೆ Sl. 151). — ಕಾಗಿಸೀಕೆ. (ಪ್ರಾದೇಯ, ಘನಮಾಮಕುಷ್ಠ Sl. 130). — ಕಾಗಿಬಣ್ಣ. A jet black colour (My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿ ಬಲಗಣ್ಣು. A crow to cross one's path from the right side, which is a good omen (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಮೆದುರು. A kind of reed or grass, Saccharum sara (ಗುಚ್ಛ, ತೆಲುಗಿನ, ಪದ Sl. 163). — ಕಾಗಿಮೆಟ್ಟಿ. (ಕಾಕೇಶ್ವರಮುಟ್ಟಿರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc., ಬ್ರಹ್ಮಮೆಟ್ಟಿ Sl. 136). — ಕಾಗಿರೋಗ. A disease (consumption) by which the face becomes jet black (S. Mhr., My. as ಕಾಗೆ-).

ಕಾಗಿದ kâgida. = ಕಾಗದ, etc. (My.).

ಕಾಗು kâgu. A dark-black or dark-blue colour (ಅತಿನೀಲ Bhn.; *cf.* ಕಪ್ಪು; My.; T. ಕಾಪು, black mark on the forehead; ಕಾಂಗು, M. ಕಾಂಗಿ, blue or dark cloth); a dark-black cloth (My.). ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ (Râghâ. 17, 64). ಕಾಗಿನ ಕಪ್ಪಡದನ್ ಉಟ್ಟು (Bp. 29, 3).

ಕಾಗುಣಿತ kâ-guṇita. The long syllable ಕಾ and the other long syllables of the alphabet being spelt together with the short ones at school (as ಕ ಕಾ, ಖ ಖೀ, etc., C.). ಕಾಗುಣಿತ ಬಾರದವನಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ಹೇಳು ವಡು ಮ್ಯಾಗೆ? (Prv.).

ಕಾಗೆ kâgĕ. = ಕಾಕೆ, etc. A crow (ಕಾಕ Hlâ., Nr., Ćt. II, 109; ಖಂ Hlâ.; ಕಪ್ಪು Mr. 524; ಮಾಮುಸ Nn. 14–16; ಅರಿಷ್ಟ 120; My.; Sk. also ಕಾಗ). 2, = ಕಾಕವಜಾಜಿ (Mr. 130). ಕಾಗೆಯು ಮೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತದೆ Śmd. I). ಕಾಗೆಯು ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತದೆ Śm. 30). ಕಾಗೆ ಕೊಂಗಿಯೆಯು ಮಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಪೇಳವಲ್ಲವೆ? — ಇದು ಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು (Prvs.). See Bp. 3, 79; 57, 68; 58, 49; 61, 11; Rśv. 9, 20; J. 15, 19; 23, 23; ಆವಯಿಯ ಕಾಗೆ, ಕಾಪ ಕಾಗೆ, ಸೀದುಗಾಗೆ, ಸೀಗಾಗೆಗೆ, ಮುಮುಗಾಗೆ, ಮೊಂಗಾಗೆ. — ಕಾಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಾಗಿಮೆದುರು. ಕಾಗೆಗಣ್ಣಿನ ಮುಳ್ಳು (ತೆಲುಗಿನ, ಪದ G.). — ಕಾಗೆಮೊಕ್ಕೆ. = ಕಾಕವಲ್ಲಿ, ಕಾಗಿ ತೊಕ್ಕೆ. The shrub Loea hirta B. (ಕಾಕವಲ್ಲಿ Śmd. 331; ಕಾ ಕಾಂಗಿ, ಕಾಕಪ್ರಾಸಿಕೆ Nr.). 2, the plant Xanthochymus pictorius (ಕಾಕವಲ್ಲಿಕೆ, ಕಾಪಿಪ್ಪ Hlâ.; ಕಾಕಮೊಕ್ಕೆ Mr. 127). — ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರ. Talc mineral (My.; Tē. ಕಾಪಿ-). — ಕಾಗೆಮೊಗಾಡ. = ಕಾಗೆಬಂಗಾರ. (My.). — ಕಾಗೆಮಾರಿ. = ಕಾಕವಮಾರಿ. (St. & Pl.; My.).

ಕಾಂಕೆ kâṅkĕ. (fr. ಕಾಂಕ್ಷೆ). (= ಕಾಕು 1). Heat of any kind (My.; T. ಕಾಂಗ್ಕೆ; Tē. ಕಾಕೆ).

ಕಾಂಕ್ಷಿತ kâṅkshita. Wished, desired; longed for; wish, desire. (Bp. 20, 26; 43, 54).

ಕಾಂಕ್ಷಿಸು kâṅkshisu. To wish, to desire. See ಆ-; V. 14, 111.

ಕಾಂಕ್ಷೆ kâṅkshĕ. *Wish, desire.* 2, *a disease of the eyes, affection of the optic nerve.* — ಕಾಂಕ್ಷೆ ತೀರಿಸು ತೆಱಪ್ಪು. To fulfill one's own desire (B. 5, 38).

ಕಾಚ kāča. = ಕಾಚು, ಕಾಚಮು, ಕಾಸು 1, ಗಾಜು, ಗಾಜ, (ಮಾಜು). *Glass;* alkaline ashes, any salt of potash or soda in a glassy or crystalline shape. 2, a sling for suspending things; *the rope net-work or the strings by which the articles to be carried are suspended from the cross-pole* (ಕೆಲಸು IIIā.; ಉದಲುಮ್ಮ, ತಿಕ್ಕ, ಕೆಲಸು Mr. 213; see Sl. s. ಕಾಚ). 3, an affection of the optic nervo.

ಕಾಚಭೂಷಣ kāča-bhūshaṇa. An ornament of glass. See ಬಳೆ.

ಕಾಚಮಣಿ kāča-maṇi. = ಗಾಜುಮಣಿ. A glass bead.

ಕಾಚಲು kāčalu. N. of a village (?). — ಕಾಚಲು ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಕಾಚವಣ kāča-lavaṇa. A black, medicinal salt. (My.).

ಕಾಚವಲಯ kāča-valaya. A glass ring. See ಬಳೆ.

ಕಾಚಸ್ಥಾಲಿ kāča-sthāli. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಕಾಚಾ kāčā. = ಕಾಸೆ 2. A cloth used as girding for the loins (My.; Mhr., H. ಕಾಚ್ಛಾ).

ಕಾಚಿ kāči. = ಕಾಂಚಿ, ಕಾಮುಂಚ, ಕಾಮುಂಚಿ, ಕಾಮಂಚಿ q. v., ಕಾವುಂಚ. — ಕಾಚಳ್ಳಿ. = ಕಾಚಿಮುಲ್ಲು. (Sl. 165). — ಕಾಚಿಗಿಡ. The plant Solanum indicum L. (ಕಾಳಮುಚಿ, ಬಾಲುಮಿ Sl. 160). 2, the Brinjal or egg-plant, Solanum melongena L. (Sl. & Pl.). See ಗಜಕ. — ಕಾಚಿದೇವ. See ಲಿಂಗದ-. — ಕಾಚಿಮುಲ್ಲು. A kind of fragrant grass (ಕತ್ತೃಣ, ಪೌರ, ಸುಗಂಧಿಕ, ಧ್ಯಾಮ, ವೇದಮಾರ್ಗಕ, ಕೌಟಜ Sl. 165; ಧೂಪಿಕ, ಕತ್ತೃಣ 405).

ಕಾಚಿಕ kāčika, *Suspended in a kāča.* 2, = ಕಾಂಚಿಕ.

ಕಾಚು kāču. Cashoo, catechu or cutch, the inspissated juice of the Acacia catechu (ಕಚ್ಚು, ಖದಿರ Mr. 144; ಖದಿರ G.; My.; Tē.; T. ಕಾಚು; M. ಕಾಚ್ಚು, ಕಾತ್ತು, ಕಾಚ್ಚಿ). See Sp. s. ದುಬಳಿಗೆ. — ಕಾಚಿನ ಗಿಡ. (ಖದಿರ, ಗಾಯತ್ರಿ, ದಕ್ಷಧಾವನ, ದಾಲಚಿನಿಯ G.).

ಕಾಜವಾರ kājavāra. = ಕಾಜೆವಾರ, ಕಾಂಜಿರ, ಕಾಸರ, ಕಾಸರ್ಕ, ಕಾಸರಿಕೆ, ಕಾಸವಾಕ, ಕಾಸ್ಯ. The tree bearing the nux vomica (ಇಟ್ಟಿ G.; Tu. ಕಾಯಿರ್, ಕಾಯಿ).

ಕಾಜಿ kāji. A Muhammadan priest; a judge (My.; H., Mhr.). ಕಾಜಿ ದಾಮು, ಕಾಜಿ ಕಾಜಿ (Prv.).

ಕಾಜೆವಾರ kājivāra. = ಕಾಜವಾರ, etc. See ಇಟ್ಟಿ.

ಕಾಜು kāju. Tbh. of ಕಾಚ (Śmd. 364 Mḍb.). Glass (ಕಾಚ Mr. 340; S. Mhr.). ಕಾಜಿನ ಬಳೆ, ಕಾಜಿನ ಸಾಮಾನು (B. 4, 226). See B. 3, 88; 4, 96. 224.

ಕಾಂಚಣ kāṁčaṇa. Tbh. of ಕಾಂಚನ. Gold; wealth (My.).

ಕಾಂಚನ kāṁčana. *Gold.* 2, *a middle-sized tree with fragrant blossoms, Mesua ferrea* Lin. (ನಾಗಸಂಪಿಗೆ Mr. 127).

ಕಾಂಚನಪ್ರಸರ kāṁčana-prasara. The tree Mimusops elengi (ಬಕುಳ, ಪಾಗಲೇಶ್ವರ Mr. 125).

ಕಾಂಚನಮಂಚ kāṁčana-maṁča. (Śmd. 365; Kk. 96). A golden bedstead.

ಕಾಂಚನಮಾಲೆ kāṁčana-mālē. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಾಂಚನವರ್ಣ kāṁčaṇa-varṇa. The colour of gold (ಚೆಮ್ಮಣ್ಣ Nn. 125).

ಕಾಂಚನವಾದ kāṁčana-vāda. A good report (ಕೀರ್ತಿ, ಸುವರ್ಣವಾದ Nn. 76).

ಕಾಂಚನಾದ್ರಿ kāṁčana-adri. The golden mountain (My.).

ಕಾಂಚನಾರಕ kāṁčanāraka. = ಕಂಚುವಾಳ, etc. *The mountain ebony, Bauhinia variegata* Lin. (ಕಾಂಚುವಾಳ IIIā.; see Mr. s. ಕಂಚುವಾಳ).

ಕಾಂಚನಾಲಿ kāṁčanāli. = ಕಾಂಚನಾರಕ, etc. (Sk.).

ಕಾಂಚನಿ kāṁčani. *Turmeric.*

ಕಾಂಚಾಣ kāṁčāṇa. Tbh. of ಕಾಂಚನ. Wealth (My.).

ಕಾಂಚಾಳ kāṁčāḷa. = ಕಂಚುವಾಳ, etc., ಕಾಂಚುವಾಳ. Tbh. of ಗಂಜಪ್ಪಾಲು. (My.). See ಕೆಂಗಾಂಚಾಲು.

ಕಾಂಚಿ kāṁči. = ಕಾಚಿ, etc. — ಕಾಂಚಿದು ಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon shoenanthus L. (ದೂಪಾತ್ಯಾಳ, ಧೂಪ್ಯ ಣ Nr.).

ಕಾಂಚಿ kāṁči. -ಚ್ಚೆ. = ಕಂಚಿ. *A girdle, a woman's zone* (ಬಿಚ್ಚಿ ನೂಲು IIIā.; ಉಪಾಧಾರ Nn. 118). 2, the plant Abrus precatorius. 3, N. of a town, Conjeveram (Bp. 17, 1; My.).

ಕಾಂಚಿಕ kāṁčika. = ಕಾಂಚಿಳ. (Sk.; G.).

ಕಾಂಚಿತ kāṁčita. Worshipped, honoured (ಸಂಜ್ಞಿತ, ಆರ್ಚಿತ ವಚ್ಚಿದು IIIā.; ಸಂಬಿಜ್ಞಿತವು, ಆರ್ಚಿತವು Mr. 449).

ಕಾಂಚಿವಾಳ kāṁčivāḷa. = ಕಾಂಚಾಳ, etc. (ಕೆಜ್ಜಿವಿಹಾರ, ಕಾಂಚಿಪುರ ಳ IIIā.; see Mr. s. ಕಂಚುವಾಳ). ಕೆಮ್ಮುಕಾಂಚಿವಾಳದ ಗಿಡ (ಕೆಜ್ಜಿವಿ ಹಾರ, ಪದುರಳ, etc. Sl. 126).

ಕಾಂಚೀಪದ kāṁčī-pada. *The hips and loins; the pubic region* (ಜಘನ IIIā.).

ಕಾಂಚೀಪುರ kāṁčī-pura. = ಕಾಂಚಿ No. 3. (Bp. 16, 1; 25, 13).

ಕಾಂಜಿ kāṁji. = ಕಾಂಜಿಳ, ಗಂಜಿ 1. (Sk.).

ಕಾಂಜಿಕ kāṁjika. *Sour gruel* (ಅರಪಾಲು, ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, etc., ಅಮ್ಲ ಲ Mr. 214).

ಕಾಂಜಿರ kāṁjira. = ಕಾಜಿವಾರ, etc., ಕಾಂಜೀರಗೆ. A species of gourd or plant of the cucurbitaceous order with an exterior resembling an orange, but with a pulp like cow-dung; the Strychnos nux vomica (ಕಮ್ಮಿಳ, ಮಜಾಕಾಯ IIIā.; ಕಮ್ಮಾಳ, ವೇಗ Nn. 97; T. ಕಾಂಚಿರ, ಕಾಂಚಿಕ್ಕೆ; M. ಕಾಞ್ಞಿರ).

ಕಾಂಜೀರಗೆ kāṁjiragĕ. = ಕಾಂಜಿರ, etc. (ಕಮ್ಮಾಳ Mr. 127, q. v. ಕಾಂಜೀರಗೆ).

ಕಾಂಜು kāṁju. = ಕಾಚು, etc. (S. Mhr.).

ಕಾಟ kāṭa. 1. (fr. ಕಾಡು 1). Trouble, annoyance, plague (C.). ಉಚ್ಚಾಟವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಉಚ್ಚಾಟಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.— ಆರಸನ ಆಳೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ.— ಉಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವನು ಕಾಟಾ ಮಾಡದೆ ಇರನು.— ಒಟ್ಟಾ ಒಡಿದರೂ ಕಾಟ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Bp. 51, 75; B. 2, 30; 4, 9. 47; Prvs. s. ಕಟ್ಟು, ಕೂಟ್ಟೆ, ಬಿಡಿಕೆ, ಬೇಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡು, ಹಣ. — ಕಾಟಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. Cool behaviour or politeness proceeding from the wish to avoid annoyance (My.).

ಕಾಟ kāṭa. 2. (fr. ಕಾಡು 2). = ಕಾಟಕ 1, No. 1. A forester or huntsman; a N. (Śmd. 95); the N. of a gölla (= ಕಾಟಿ 2; V. 14, 100). — ಕಾಟಿಲ್ಲ. -ಲ್ಲ. The fowler's idol, consisting of a few stones white-washed (R.); N. (My.). — ಕಾಟಿಲಾಯಿಳ. The chief called Kāṭi; N. (My.). ಕಾಟಿಲಾಯಿಳನ ಮುಂಗೆ ಕಲ್ಲು ಮಾಳದ ಕೀಲಾಮಯು ಎದಲು ಬಂಗೀ ಬೀಲು (Prv.).

ಕಾಟ kāṭa. 3. = ಕಂಪು 2, ಸಾಟು, ಸಾಟು. A sharp, strong, stifling smell, as that of tobacco, chillies, etc. (s. Mhr.; Tē. ಕಾಟು; T. ಕಾರ್, ಕಟ್, to be sharp, pungent; *cf.* ಕಾಟು 2).

ಕಾಟ kâṭa. 4. = ಕೆಳಗೆ, etc. (S. Mhr.; Tē. కాట. at, near, by).

ಕಾಟ kâṭa. 5. = ಕಾಯ, etc. See ಮೂಗ್ಗೆ-, ಮೂಗ್ಗೆ-.

ಕಾಟಕ kâṭaka. 1. = ಕಾಟ 2. A forester or fowler (ಪದಕ S. Mhr.); a N. (Bp. 10, 6). 2, a troublesome man, a marauder (My.). See ಆಕ-; Prv. s. ಕಾಲಿಯ.

ಕಾಟಕ kâṭaka. 3. Trouble, annoyance (My.). See Prv. s. ಗಾಟಿಲಕ್ಷಾರಿ.

ಕಾಟಕತನ kâṭakatana. Giving trouble, annoying (My.). See Prvs. s. ಪೀಡಕ, ಬಾಧಿಕತನ.

ಕಾಟಕಾಯ kâṭakâya. = ಕಾಟಕಾಯಿ. (My.).

ಕಾಟಕಾಯಿ kâṭakâyi. = ಕಾಟಕಾಯ, ಕಾಟಗಾಯಿ. Plundering, marauding (S. Mhr.).

ಕಾಟಕಿ kâṭaki. A troublesome woman (My.).

ಕಾಟಕೋನ kâṭakôna. A mason's square (Mhr. ಕಾಟಕೋನ್). 2, a right angle (C.).

ಕಾಟಗಾಯಿ kâṭagâyi. = ಕಾಟಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಕಾಟಿ kâṭi. 1. = ಕಾಟೆ. (S. Mhr.).

ಕಾಟಿ kâṭi. 2. = ಕಾಟ 2. N. of a gölla (Bp. 9, 12).

ಕಾಟಿಮ kâṭima. N. of a woman (Bp. 23, 20).

ಕಾಟು kâṭu. (fr. ಕಡಿ 4). A bite (of the teeth), a cut (of an axe, a sword, etc., My.; Tē.).

ಕಾಟೆ kâṭe. = ಕಾಟಿ 1, ಕಾಡೆ q. v. A kind of fermented pap of jôḷa or râgi, to which butter-milk is added (C.; Tē.: rice gruel).

ಕಾಠಿ kâṭhi. Bordering lines or a border of gold and silk threads (Mhr. కాఠి). See ಕರ್ಪತ-, ಮಾಣಿ-.

ಕಾಠಿಣ್ಯ kâṭhiṇya. Tbh. of ಕಾಠಿನ್ಯ. (Bp. 38, 34; My.; B. 4, 149).

ಕಾಠಿನ್ಯ kâṭhinya. Hardness; firmness; solidity, *a solid matter*; sternness, severity; difficulty.

ಕಾಡ್ kâḍ. = ಕಾಡು 2, etc. — **ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು.** -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. (ಪದುಮಗಿಚ್ಚು Ct. II, 113; J. 4, 23; 30, 38; Dp. 172, 3). — **ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಗೊಳ್.** -ಕೊಳ್. To take jungle-fire, to be set on fire by it (J. 9, 32). — **ಕಾಡ್ಕೋಣ.** -ಕೋಣ. A wild buffalo (Râm. 6, 19, 17).

ಕಾಡ kâḍa. = ಕಾಡು 2, etc. See ಗುಪ್ತಗಾಡ, ಸುಮಗಾಡ. — **ಕಾಡಗುಮ್ಮ.** -ಗುಮ್ಮ. = ಕಾಡುಗುಮ್ಮ. (B. 5, 23). — **ಕಾಡಹಿಪ್ಪ.** -ಹಿಪ್ಪ. = ಕಾಡುಹಿಪ್ಪ. (Bp. 56, 26; My.).

ಕಾಡವೆ kâḍave. (= ಕಡವೆ). — ಇದು ಬಗ್ಗ ಸಾರ್ದ ಗದ! ಇದು ಕಾಡವೆಯು ಕೊರೆಯದು! (Râghâ. 17, 68). ಬಾಡದು ಪುಲ್ಲಕ್ಷ, ಕಾಡವೆಯು ಕೆನ್ನೆಲ್ಲಾವಿಡದು (17, 74).

ಕಾಡಿ kâḍi. (A jungle-woman); N. (My.).

ಕಾಡಿ kâḍi. (= ಕಡ್ಡಿ). A blade of grass, a bit of straw, etc. (My.; Mhr.). — **ಕಾಡಿಕಾರ.** Caustic (My.). — **ಕಾಡಿಯುರಗ.** -ಉರಗ. = ಕಡ್ಡಿ ಯುರಗ. (My.).

ಕಾಡಿಕೆ kâḍikĕ. Troubling, teazing, annoying (My.).

ಕಾಡಿಗ kâḍiga. A troublesome man (My.; ಕಾಡುಡಿಗ G.) 2, a duck (Sd.; *cf.* Sk. ಕಾದಂಬ, ಕಾರಂಡ).

ಕಾಡಿಗೆ kâḍigĕ. Lampblack; a collyrium prepared from it (ಕಪ್ಪಳ, ಅಂಜನ, ಅಭಿಂಜ Hlē.; ಅಂಜನ, ಕಪ್ಪಳ Nn. 61; C.; Tu.; Tē. కాటుక, కాటుకా; *cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಗ). See B. 1, 5. 22; Râm. 6, 12, 31; J. 10, 50; 26, 9. — **ಕಾಡಿಗೆಗಡಗು.** The plant Eclipta prostrata and erecta Lin., used in preparing kâḍigĕ (ಭೃಂಗರಾಜ, ಮಾರ್ಕವ G.). — **ಕಾಡಿಗೆಗರ.** = ಕಾಡಿಗೆಗಡಗು. (S. Mhr.). — **ಕಾಡಿಗೆಮೈಕ್ಕ.** A jôḷa of a somewhat blackish colour (S. Mhr.). — **ಕಾಡಿಗೆಯ ಗುಪ್ಪ.** (ಅಂಜನಪಕ್ಷಿ G.). — **ಕಾಡಿಗೆಯೊಗಸಿನ ಪಕ್ಕೆ.** A wagtail (ಮಾಣಿಕ್ಯಪಿ, ಮಾಣಿಕ, ಗಿಡುಗಪಕ್ಕೆ Sl. 172; Tē. కాటుకపిట్ట).

ಕಾಡಿಸು kâḍisu. To trouble, to plague (C.; Bp. 32, 39; 54, 55).

ಕಾಡು kâḍu. 1. To treat harshly or disrespectfully; to give trouble; to be importunate; to trouble, to plague (ಅಡಚಣಿಲಿಸ Śmd. Dh.; Śm. 91; C.; *cf.* ಕಡು 1). ಕಾಡದೆ ಕಡೆದ ಆಳು (ಸುಭದ್ರೆ, ಸುಬಸನಿಕ್ಕಿಣಿಯ Nr.; Sl. 332). ಪೆಡರ ಕಾಮುಡಾತಂ (Kk. 37; Śm. 46). ಕಾಮುಡ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.—ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಣಿದ ಮಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 14, 16. 22; 36, 43; 37, 36; 40, 42; 42, 6; Śiv. 3, after 35; 4, 12; J. 8, 20. 46; B. 4, 185; 5, 102; Prvs. s. ನವಗ್ರಹ, ತಪಿ.

ಕಾಡು kâḍu. 2. = ಕಾ 2, ಕಾಡ್, ಕಾಡ, ಕಾಮ್ 1. A forest; a jungle; a wild (ಅರಣ್ಯ Śmd. Dh.; ಕಾನನ, ವನ, ಪಿಂಜ, ಅಟವಿ Śm. 21; ವನ, ಕಾನನ, etc. Sl. 438. 458; C.; Tu., T., M.; Tē. కాను, కాడు; T. also: కడలు, కళ్ళి). ಕಾಡ ಕೆಸ್ತಲಿಗೆ ಮುಳಿಯಸಂಕ್ರಾಪ್ತಿಯೆಲ್ಲಿ?—ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಾಲೆ ಬಯಸಿದ ಮಾಗೆ.—ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪೆರುಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದಾ! ಎನ್ನ ಮಾಗೆ.—ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕೂಗಿದರೆ ಪ್ರಾಣಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತೆಗವರಲ್ಲೆ.—ಕಾಡಿಗೆ ಆತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟಿ ಮೀಂಬುದು (Prvs.). ಕಾಡ ಕಸಿ ಬಿಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆರೆಯು? (Dp. 76). See *e. g.* Śiv. 3, 32; J. 10, 3; 18, 40; 19, 8; 28, 36. 47; 29, 32; ಕಗ್ಗಾಡು, ಮುಸುಡಗಾಡು, ಮೀಮುಗಾಡು, ಸುಮುಗಾಡು, ಪಳ್ಳಿಗಾಡು, ಮೆಗ್ಗಾಡು. — **ಕಾಡ. -ಆಳ್.** A jungle-fellow: a lazy, good-for-nothing man (C.). — **ಕಾಡ ಆಷ್ಟತ್ಥ.** The tree Urostigma arnottianum Miq. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಇರಪನ್ನಿ.** (ಬಾಸನ್ನಿ, ಮಾಫವಳಿಲ Nr., *c. r.* ಕಾಡಿರಪನ್ನಿಗೆ). — **ಕಾಡ ಕವನೆಗಿಡ.** The plant Solanum stramoniaefolium Jacq. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಕುಬ್ಬ.** = ಕಾಕಬ್ಬ. (My.). — **ಕಾಡ ಕಬ್ಬಾರು.** A shrub or small tree, Helicteres isora L. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಕಡವೇ ಕಾಯಿ.** (ಕಡ್ಡಾವೇ ಕಾಯಿ, ಇಪ್ಪೆ ಬಾರುಣಿ G.; My.). — **ಕಾಡ ಕಾಗೆ.** A raven (ಸಿರಿಕಾಕ, ದಡಾಕ್ಕೆಯ, ಪೆಕ್ಕಾಣ, ಕಾಕೋಲ Mr. 170). — **ಕಾಡ ಕೆಸು.** A stemless plant, used as a vegetable, Colocasia nymphaeifolia Roxb. (St. & Pl.; My.). — **ಕಾಡ ಕೆಚ್ಚೆ.** A tall tree, Pithecolobium bigeminum Benth. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಕೋಣ.** A wild buffalo (ಮುಂಡ, etc. Nr.; My.; B. 3, 24). — **ಕಾಡ ಗಗರಿ.** A small tree, Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಗುಬ್ಬಮೆಣ್ಣು.** A common weed, Blainvillia latifolia D. C. (Z.). — **ಕಾಡ ಚಂಗಿ.** A tall, robust, annual plant, the purple fleabane, Vernonia anthelmintica Willd. (St. & Pl.; S. Mhr.). — **ಕಾಡಚಿಕೆ.** -ಅಡಿಕೆ. A wild areca. See Sl. 131. — **ಕಾಡ ಮುದ್ದು.** A kind of tumbŭ plant (ಪಿಪ್ಪರಿಕಾ Mr. 134, *c. rs.* ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾಕೆ, ಪಿಪ್ಪರಿಕಾ). — **ಕಾಡಪ್ಪೆ.** -ಅಪ್ಪೆ. An erect shrub, Bauhinia tomentosa L. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಸಣಬು.** A herb, native of S. America, now a weed in gardens, Turnera ulmifolia Lin. (St. & Pl.). — **ಕಾಡ ಸಾಮಿ.** A wild dog (B. 3, 39). — **ಕಾಡ ಹೊಸ.** A gad-fly (ಮಂಡ, ದಡಮುಸ್ಸೆ Nr.). — **ಕಾಡ ಹಾವಲಿ.** =

1361

ಕಾಡ ಕಡಿದೇ ಕಾಯಿ. (My.). — ಕಾಡ ದಾಸರೆ. = ಕಾಡ ದಾಸವಿ. (My.). — ಕಾಡ ದಾಸವಿಬಳ್ಳಿ. A creeping or climbing herb, Bryonia madoraspatana Berg. (Bryonia scabrella L., St. & Pl.). — ಕಾಡ ಜಜ್ಜ. The nettle-tree, a small tree, Sponia andaresa Comm. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಜವಿ. A kind of bajü (My.). — ಕಾಡ ಜಿಗ್ಗೆ. = ಕಾಮುಂಜ್ಜೆ. (ಮದಾಸ್ಸಿ G.; My.). — ಕಾಡ ಡಾಂಬರ ಕಾಯಿ. (ಕರ್ನಾಟ G.). — ಕಾಡ ದುಗ್ಗ. A wild beast (Bp. 57, 14). — ಕಾಡದಸಿನ. -ಅರಸಿನ. A beautiful garden-plant, Curcuma zeodaria Rosc. (St. & Pl.; My.). See Sl. 146. — ಕಾಡದಳೆ. -ಅರಳೆ. Wild cotton (ಫಲದ್ಯಾಪ Sl. 150). — ಕಾಡದರೆಬಳ್ಳಿ. -ಅವರೆ-. A woody twining plant with yellowish flowers, Cylista scariosa Ait. (Z.). — ಕಾಡಪ್ಪೀಡು. -ಪಿಡು. A medicinal herb, native of America, Chenopodium ambrosioides Schuth. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಹಂದಿ. A wild boar, a wild hog (ಮದಾಪ, ಕೂಳರ, ಕೊಳಲು, etc. Nr.; ಎಕ್ಕಲ Ct. II, 36; C.). — ಕಾಡ ಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡ ಹಾಕುಕಾಡೆ. A climbing shrub, Toddalia aculeata Pers. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಹೀರೆ. The plant Luffa acutangula Roxb. and Luffa petandra Roxb. (Luffa foetida Cav., ಕೊಳಲ, ಕೊಳಲಾಪ Nr.; My.). — ಕಾಡ ಹೆಸರು. A climbing herb, Phaseolus adenanthus Meyer (St. & Pl.); Phaseolus trinervius Heyne (Z.; C.); = ದುಳುದ್ದಳ, ದುಮುದ್ದಳ, etc. (Nr.). — ಕಾಡ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನಗಿಡ. A tall herb, Lobelia nicotianaefolia Heyn. (St. & Pl.). — ಕಾಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A wild cow (ಕಾಡಾವು G.; C.; B. 3, 16). — ಕಾಡಾಕಿ. -ಆಕಿ. A person living or wandering in forests (My.). — ಕಾಡಾಡುಬಳ್ಳಿ. -ಆಡು-. A twining plant, Trichosanthes cucumerina L. (St. & Pl.). — ಕಾಡಾನೆ. -ಆನೆ. A wild elephant (Rév. 6, 23; J. 15, 19; 22, 34; C.). — ಕಾಡಾರದ್ದು. -ಆರದ್ದು. Dry cultivation (My.; Tē.). — ಕಾಡಾವು. -ಆವು. A wild cow (G., S. Mhr.; Tē. ಕಾಡಾಕು). — ಕಾಡಿಗರದನ್ನಿಗೆ. = ಕಾಡ ಇಗರದನ್ನಿ, q. v. — ಕಾಡಿರುದನ್ನಿಗೆ. -ಇರುದನ್ನಿಗೆ. = ಕಾಡಿಗರದನ್ನಿಗೆ. (ಪದ್ಮವೃಕ್ಷ, ಆತಿಮುಕ್ತ, etc. Sl. 139). — ಕಾಡೀರುಳ್ಳಿ. -ಈರುಳ್ಳಿ. = ಕಾಡುಜೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (St. & Pl.); a wild onion (My.). — ಕಾಡುಎಕ್ಕೆಸೊಪ್ಪು. A spreading herb, the mallow-leaf, Malva rotundifolia L. (St. & Pl.). *Cf.* ಕಾಡುಗಡಸೆ. — ಕಾಡುಕಸ್ತೂರಿ. The musk-mallow, a herb, Hibiscus abelmoschus L. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಕೆಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಚ್ಚು. (Sl. 458). — ಕಾಡುಕುದುರೆ. A wild horse (B. 5, 16). — ಕಾಡುಕುರುಳು. = ಕಾಕುಳ್ಳಿ. (G.; My.). — ಕಾಡುಕುರಿ. A wild sheep, a jungle sheep (G.; My.). — ಕಾಡುಕುರುಮ. = ದೆಪ್ಪದ ಕುರುಮ. (My.). — ಕಾಡುಕುರುಮು. A weed, Trichilopis amplexicaulis Clarke (Z.). — ಕಾಡುಕೊಕ್ಕರೆ. (ಕೂಳರ, ಕಾಡುಜಳ Sl. 173). — ಕಾಡುಕೋಳಿ. = ಕಾಡ ಕೋಳಿ. (B. 3, 24; 5, 21; C.; ದುಂದ, etc. Sl. 167). — ಕಾಡುಕೋಳಿ'. The grey jungle-fowl, Gallus sonnerati (My.). — ಕಾಡುಗಡಸೆ. -ಕಡಸೆ. (ದುಂಗಳ್ಳುಳ, ದುಸರದ Sl. 304). — ಕಾಡುಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A wild ass (B. 3, 47; 5, 15). — ಕಾಡುಗಚ್ಚು. -ಕೆಚ್ಚು. A jungle-fire (ದದ, ದಾದ Nr.; ದೆತ್ತ, ದದಾನಲು Nu. 30; ದಾದ, ಕಾಲ್ಕುಚ್ಚು 66; .ದದ 97; My.). — ಕಾಡುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕಾಡುಕುದುರೆ. (B. 3, 56; 5, 12). — ಕಾಡುಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. = ಕಾಡುಕುಬಿ. (B. 3, 8). — ಕಾಡುಗೆಣಸು. A wild species of the sweet potato (My.). — ಕಾಡುಗೊಕ್ಕೋ. -ಕೋಕ್ಕೋ. = ಕಾಡುಕೊಕ್ಕೋ. (B. 5, 21). — ಕಾಡುಗೋಧಿ. A kind of grass, Coix barbata Roxb. (ಗಡೆಯು, etc. Sl. 307). — ಕಾಡುಜನ. Savages (B. 3, 32; C.). — ಕಾಡುಜಾಜಿಮರ. The wild nutmeg tree, Myristica horsfieldii Blum-Spr. (St. & Pl.). — ಕಾಡುತೊಗರಿ. An erect shrub, Atylosia candollei W. & A. (St. & Pl.; see Sl. 154). — ಕಾಡುದಾರಿ. A jungle path (ಕಾಲ್ದ ರ Sl. 105). — ಕಾಡುದಾಲುಚಿನ್ನಿ. The wild cinnamon tree, Cinnamomum malabathrum Don. (St. & Pl.). — ಕಾಡುದ್ದು. -ಉದ್ದು. (Sl. 304; *cf.* ಆವನಿಮುದ್ದು). See Nr. s. ದುದ್ದುಗಡಿಕೆ. — ಕಾಡುನಾಯಿ. = ಕಾಡ ನಾಯಿ. The wild dog, Cyon rutilans (Gz.; B. 5, 27). — ಕಾಡುನುಗ್ಗಿಸಿಡ. A low shrub with yellow flowers, Ormocarpum sennoides D. C. (St. & Pl.). — ಕಾಡುನೊಣ. = ಕಾಡ ನೊಣ. (Sl. 176). — ಕಾಡುಬಳ. (ಕೂಳರ Sl. 173). — ಕಾಡುಬಾಳೆಗಿಡ. The wild plantain-tree, Musa superba Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡುಬುದುಮೆ. A kind of budjumĕ (My.). — ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು. The common wild cat, Felis chaus (Gz.). — ಕಾಡುಬೆಣ್ಣೆಕಾಯಿಗಿಡ. The musk-mallow, a herb, Hibiscus abelmoschus L. (St. & Pl.), and several other plants of the Malvaceae family (Z.). — ಕಾಡುಬೆಳೆ. = ಕಾಡುಳುದುಳು. (ಕಂಡಿಗ Sl. 315; My.). — ಕಾಡು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. A bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಮಾಟ. A language not refined or polished (B. 4, 128). — ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ. A savage (ಮೂಲ G.); a stupid, uneducated man (C.). — ಕಾಡುಮನುಷ್ಯರು. Savages (B. 5, 105). — ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆಗಿಡ. A scandent shrub, Jasminum angustifolium Vahl. (St. & Pl.; S. Mhr.). See ಮೊಸ್ತ-. — ಕಾಡು ಮಿಸಳೆಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡುಮುದ್ದಗ. = ಕಾಡ ದ್ದುಗ. (G.). — ಕಾಡುಮೆಣಸು. (ಪಚ್ಚ, ಪಮಳೆ Nr.; Sl. 145). — ಕಾಡುಮೊಗ್ಗ. A fierce, fatal sickness. See Prv. s. ಕಾಡಿ ಕೊಳಲು. — ಕಾಡುಯಿಡ್ಲಿ. A large shrub or small tree, Atalantia monophylla Corr. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸಜ್ಜಿಸಿಗ. (ತಪಸ್ಸಿ, ಆತಿಧತ್ತೆ, ಕಾಡಸಿ, etc. Sl. 160). — ಕಾಡುಸಂಪಿಗೆ. A tree with thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸಕ್ಕುಡಿ. (ಕರ್ನಾಟ Sl. 161). — ಕಾಡುಸಾಸಿವೆ. An annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸೂರ್ಯಗಡ್ಡೆ. = ಕಕ್ಷಗಡ್ಡೆ. (St. & Pl.). — ಕಾಡು ಸೊಪ್ಪು. (ದಂತಿ Sl. 176). — ಕಾಡುಸ್ಥಿತಿ. A crude, unrefined condition or state (B. 4, 129). — ಕಾಡುಹತ್ತಿ. (ಫಲದ್ಯಾಪ Sl. 150). — ಕಾಡುಹಸ್ತಿ. = ಕಾಡ ಹಸ್ತಿ. (ದದಾಪ, etc. Sl. 167; ಎಕ್ಕಲ G.). — ಕಾಡುಹಾಗಲು. (Sl. 160). — ಕಾಡುಹೀರೆ. = ಕಾಡ ಹೀರೆ. (Sl. 150). See ಮೊದ್ದುಣ್ಣದ-. — ಕಾಡುಹುಳ್ಳಿ. = ಪಲುಪಕ್ಷಹುಳ್ಳಿ. (Z.). — ಕಾಡುಹೆಸರು. = ಕಾಡ ಹೆಸರು. (Sl. 304). — ಕಾಡೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A wild ox (B. 3, 16). — ಕಾಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A wild female buffalo (J. 28, 52; B. 3, 24). — ಕಾಡೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Wild Sesamum (ಜಪಿಲು Nr.); — a native of Africa, cultivated in India, yielding oil, Guizotia abyssinica Cass. (St. & Pl.). — ಕಾಡೆಜೆಮಯ. -ಜೆಮಯ. A chief of the Bēḍas (Rév. 5, after 114; Śāv. 3, 58).

ಕಾಡು *kâḍu.* 3. = ಕಾಡು 3, etc., (ಕಾಡ 1, etc.). Blackness; black (ಕರ್ನ Śm. 91; M. ಕಾಡ್, ಕಾಡು, darkness; a cloud).

ಕಾಡುಹ *kâḍuha.* Treating harshly, etc. ಇವಿಡ್ಡು ಕಾಡುಹ (ಆಫಿಮೋಗ್ಯ, ಆಫಿಗ್ರಹ Nr.).

ಕಾಡೆ *kâḍĕ.* = ಕಾಡಿ, etc. (My.; T., M. ಕಾಡಿ, water in which rice has been washed, kept till it ferments; sour gruel; *cf.* ಕಂಜಿ 3).

ಕಾಡೆ *kâḍḍĕ.* 1. A decoction (S. Mhr.; ಕಷಾಯ G.; B. 5, 72; Mhr., H. ಕಾಢಾ). ಅಬಿಸಿದ ಕಾಡೆ (ಸಿಪ್ಪೆಗಡ G.).

ಕಾಡೆ *kâḍḍĕ.* 2. Tbh. of ಕಾಣ್ಡ. A stalk (Sd.; *cf.* Mhr. ಕಾಡ).

ಕಾಣ್ *kâṇ.* 1. = ಕಾಲು, q. v. To see (ದರ್ಶನ Śmd. Dh.; T., M.; Tē. ಕಾನು, ಕನು; J. 5, 25; 13, 10. 44; 88, 40; see ಕಣಿಸು); to regard. P. p. ಕಣ್ಣು (Śmd. 285). ಕಣ್ಣಂ (287). ಕಣ್ಣೆವು (255). ಉದರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಗುಂ (267). ಕಾಣ್ಪುಂ (275). ಬಸದವಿಧುವಂ ಕಾಣ್ವ ಕಾಂಕ್ಷೆಯುಲಿ (Bp. 5, 13). ಕಾಮ್ಬು (=ಕಾಣ್ವ, Bp. 46, 59; 47, 50). ಇನ್ನಿದಕೆ ಮುದಂ ಕಾಣೆಂ (13, 26). ಎಲೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆಂತಾ, ಕಣ್ಣಂ ಕಾಣರೆ? (58, 33). ಕಾಣ್ಬಳತೆ (4, 50). ಧಾನುದಂ ಕೊಟ್ಟಿವ್ವ ಕಾಣ್ಬುದೆ? (60, 43). ಕಾಣ್ಬುದು (1, 37). ವಿಕಟಾರ್ಥದ ಕಾಣ ಬಲ್ಲುದು (ಪ್ರಗಳ್ಭ); ದುರಳ ದುರಳ ಕಾಣದ ದಿಟ್ಟುದು (ಅದೀಕ್ಷಿತ Nr.). ದುಗುದಿ ದುಗುದಿ ಕಣ್ಣದು (ಅದೀಕ್ಷಿತ, ದುರುದ್ಧರ್ಷ Hlā.). ಫಣ್ಣಾರದ ಅಲಿಬಳಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಕೃಷ್ಣ ದನಾ ಕಣ್ಣು ಪೆಚ್ಚಿಸಿ (J. 31, 20). See Bp. 21, 17; 32, 48; 55, 32; Bh. 1, 10, 39; 2, 13, 16; Rāv. 13, after 102; Rām. 20, 16; Ū. Bp. 11, 6; Rāghā. 17, 53. 69; J. 3, 4; 28, 19. 33. 48; 30, 48; 33, 25; ಕಡೆಗಾಣ್, ಕೆಡೆಗಾಣ್, ಮುಟ್ಟಿಗಾಣ್, ದುಷ್ಟಗಾಣ್, ಸರಿಗಾಣ್. 2, to appear; to be apparent. ಕಾಣ್ಬುದು (ವಿವಿ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ Mr. 449). See ಕಾಱು, ಕಾಣ್ಬು, ಕಾಮ್ಬುವ. — ಕಾಣ್ ಕಾಣ್. rep. (Bp. 9, 10; 53, 3; J. 14, 29; 28, 20). — ಕಾಣ ಬರ್. = ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್ (Śmd. 93). 2, to become apparent (Bp. 58, 63). — ಕಾಣ ಬಮ. Being possible to see. ಪಶ್ಚಿಮಂ ಕಾಣ ಬಮಪ್ಪುದ ಱ ದೂರಾಸ್ಯೆ (ಸಿಸೀರಾವಿ Nr.). — ಕಾಣ ಬಮುದು. That one can see, or that can be seen (ರೂಪ Nr.). — ಕಾಣ ದಾಪ. Appearing. ಕಣ್ಗಳಿಗೆ ಕಾಣ ದಾಪಪ್ಪಾದು (ಪೋಷಪ್ಪಗೋಪರ Nn. 87). — ಕಾಣದ್ ಬರ್. To be possible to see; to happen to see. ಆಕ್ಷದಿನ್ಗೆ ಅವರಿಗ್ ಱ ಪೊದಿಮೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ದು (Śmd. 112). *Cf.* ಕಾಣ ಬರು s. ಕಾಣು. — ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್. To be possible to see; (to) may see. ದುರ್ಗಗ್ರಹ್ಯದುಮುಂ ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್ಪುದು ಅನ್ಯರ ಕೃತಿಮೊಳ್ (Śmd. 93).

ಕಾಣ್ *kâṇ.* 2. Seeing; appearing. — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟಿ. A (or any) way that comes in sight; a way where one may see. — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To lose, or part with, the way where one may see (J. 19, 18). — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take any road that comes in sight (J. 19, 1).

ಕಾಣ *kâṇa.* A man who does not see. See ಮುಳ್ಳಗಾಣ.

ಕಾಣ *kâṇa.* One-eyed, monoculous. 2, a crow. (R.).

ಕಾಣಿ *kâṇi.* A sixty-fourth fractional part ($\frac{1}{64}$) of any coin (My.; Tē., Te.; T. $\frac{1}{320}$; M. $\frac{1}{80}$, $\frac{1}{64}$, $\frac{1}{32}$). ಕೊಟ್ಟುದುಮ್ ಆರ್ಯ ಬುಧರ್ಗೆ ಕಾಣಿಯುಮ್, ಇಟ್ಟುದುಮ್ ಆರ್ಯ ವಿಘಾತಮಂ (Bp. 41, 8). See ಆರ್-, ಸಿದ್ಧಗಾಣಿ, ದುಗ್ಗಾಣಿ, ದುಳ್ಳಾಣಿ. 2, a cawney or twenty-four grounds (T.). 3, gift (M.); property, possession, right of possession, hereditary right (T.; M. ಕಾಣ, possession, goods). — ಕಾಣಾಟ. -ಆಟ (*i. e.* T. ಆಟ್ಟಿ = ಆಳುವಿಕೆ). Hereditary right to lands, fees of office, etc. (Tē., R.; T. ಕಾಣಿಯಾಟ್ಚಿ).

ಕಾಣಿ *kâṇi.* Unevenness of scales, want of equipoise (S. Mhr.). 2, that which is put to counterpoise (S. Mhr.). — ಕಾಣಿ ಕಟ್ಟು. To make scales even (S. Mhr.). — ಕಾಣಿತೂಕ. The weight of anything put to balance scales (S. Mhr.). — ಕಾಣಿ ಪೇದು. = ಕಾಣಿ No. 2. (S. Mhr.).

ಕಾಣಿಕೆ *kâṇikĕ.* (Śmd. 248). = ಕಾಣ್ಕೆ. Seeing, sight (see ಮುಂಗಾಣಿಕೆ); visit (J. 33, 16). 2, a present, a gift (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Nr.; ಕಾಣ Sl. 448; C.; M.; T. ಕಾಣಿಕ್ಕೈ, Tē. ಕಾನುಕೆ). See Bp. 27, 52; Bh. 1, 8, 84; 2, 13, 8. 10. 15; J. 5, 15; 7, 15; 17, 39; 29, 33; B. 4, 12; ಕೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. — ಕಾಣಿಕೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. To give or make a present; to give as a present (Bh. 2, 13, 11; J. 7, 24). — ಕಾಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive presents (J. 17, 48). — ಕಾಣಿಕೆವರಮ. -ವರಮ. A dealer in (costly) articles that are fit for presents: a Jaina (ಜೈನ Cr. I, 27, c. r. ಕಾಣಿಗವರಮ).

ಕಾಣಿಸು *kâṇisu.* To cause to appear, to show. ದುರ್ಗಗಣಮಂ ಪೋಲ್ವ ಪೆಚ್ಚೆಯಂ ಕಾಣಿಸಿದ (Śmd. 273). See Bp. 45, 3; 50, 70; 57, 44; Bh. 1, 8, 31. 84; Rāv. 6, after 24; J. 29, 33; 32, 55; 33, 24. 2, to make (an object) come in (one's own) sight (Bp. 20, 2). 3, to show one's self, to come in sight, to appear (ತೋಱಿಸು Śmd. Cm. 86. 164; C.). See Bp. 28, 23; 35, 21; 57, 44; J. 2, 22; 3, 19; 8, 6; 11, 22; 12, 42; 15, 2; 28, 5. 38. 43; Ū. Bp. 42, 13; B. 2, 14. 41; 3, 90; ಗಾಯಗಾಣಿಸು, ಪಟ್ಟವರ್ತನಗಾಣಿಸು. — ಕಾಣಿಸದೇ ಪೋಗುವಿಕೆ (ವಿವಾಹ Sl. 395). ಕಾಣಿಸಲ್ ಪಡದೇ ಇರುವ ಪಶ್ಚಿಮಕಲೆಯುಳ್ಳಸ್ಥಿ ಆದೂರಾಸ್ಯೆ (ಕುಮ), ಪಶ್ಚಿಮ ಕಲೆ ಕಾಣಿಸಿದಪ್ಪಾ ಆದೂರಾಸ್ಯೆ (ಸಿಸೀರಾವಿ Sl. 40). 4, to become visible to the apprehension of the mind, to appear. ಆವು ಪನಗೆ ದಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವವಿಲ್ಲ (C.). — ತಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್. -ಳ್ಳು. = ಕಾಣಿಸು No. 3. 2, to have shown or introduced to one's self. ಆರಸಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರ್ ತಂ ಸ್ವಜನರ ಆರ ಸಿಯನ್ನು, ಸುಕುಮಾರಕರನ್ನು, etc. (Bh. 2, 13, 12; C.; B. 4, 4).

ಕಾಣು *kâṇu.* = ಕಾಣ್ 1. To see, etc. (J. 6, 21; 11, 20; 13, 6; 17, 17). P. p. ಕಣ್ಣು. ಆ ಊರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲೆ or ಕಾಣ್ತಿಲೆ (C.). 2, to appear. ಬಾಳು ಮೂರಿಕವೆಗೆ ಕಾಣುವನ್ನೆ (Sl. 112). ಈ ಕುರುವಜ್ಞಾನಿಗೆ ಏನೂ ಕಾಣುವವಿಲ್ಲ (B. 3, 90). ಸಂಯಮಿಸಿ ಬೆಳಕು ಪಿಡ್ಡಾಗ್ಯೂ ಆದನಿಗೆ ಕಾಣುವವಿಲ್ಲ (3, 89). ಕಾಣದ ದಾಗೆ ಆಗೋಣ (ವಿವಾಹ C.). ಕಾಣದೇ ಪೋಗುವಿಕೆ (ಸಿದ್ಧ Sl. 416). ಕಣ್ಣ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಯ್ ಮುಗಿದರೂ ಗಣ್ಣಿಸಲ್ಪವೆ ದುಷ್ಕರ್ಮವು.—ಕಣ್ಣಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲಿ; ಗಣ್ಣಿನ ಸೋದರರ!—ಕಣ್ಣಿದ್ದು ದೂರಾಮಿದರೆ ಕೆಣ್ಣದೆನ್ನಾ ಕೋದ. — ಕಣ್ಣರೆ ಕಣ್ಣಾರಿ, ಕಾಣಮಿದ್ದರೆ ಮೊಟ್ಟೆಯುರಿ.—ಕಣ್ಣರೆ ಕೋದ, ಕಾಣಮಿದ್ದರೆ ತಾವ.—ಕಣ್ಣರೆ ದೂರನೆ, ಉಣ್ಣರೆ ಗೋಣನೆ. —ಕಣ್ಣಿರೆ ನೇರವದಸಿಗೆ ಉಣ್ಣರೆ ನೇರಂತೇ?—ಕಣ್ಣರೆ ಸುಳ್ಳ, ಕಾಣ ಮಿದ್ದರೆ ಬೀಳ್. — ಕಣ್ಣದರ ಕಾಲು ಮಿಮದರೂ ಗಣ್ಣಿನ ದೂರಿಗೆ ಮೋಗೋದು ತಪ್ಪದು.—ಕಣ್ಣಿದರ ದುಳ್ಳಳ್ನ ದಾವೀರಿ ನೋಡಿ ಆದೂ ನೋಡಿದ ದಾಗೆ.—ಕಣ್ಣು ದನೆದೆಯೋ? ಉಣ್ಣು ದನೆದೆಯೋ?—ಕಾಣದ ದುರುವ ಕನಸು ಕಣ್ಣರೆ ಏನು ದಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prvs.). — ಕಾಣ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let appear (G. 44). — ಕಾಣ ಬರು. To appear, to come in sight, to be seen (My.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ದಾರದೇ ಇರುವ ಅದೃಷ್ಟ ಆಸ್ತಿಸ್ಥರ (ತುಷ್ಟಿಸ್ಥ Sl. 423). ಕಾಣ ಬರುವಕ್ಕೆ (ಭ್ರಾಮುಸ್ 474). — ಕಾಣು ಕಾಣು. rep. ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣದ ರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲು ಕಂದರೂ, ಗಣ್ಣ ಸತ್ಯ ದುಳ್ಳಿಗೆ ಪೋಲ್ವುದೇ ಪಿಡದು (Prv.). See B. 3, 6. 72. — ಕಾಣೆ. -ಎ 3. See! lo! it is so! (said to a female, My.). — ಕಾಣೊ. -ಏ 4. See! lo! It is so! (said to a male, My.). *Cf.* ಕಾಣ. — ಕಣ್ಣ ಕಡೆಗೆ. To any direction that comes in sight, *ad libitum* (J. 2, 29). — ಕಣ್ಣಾ ಬಟ್ಟೆ. In any way or manner that comes in one's sight, (inconsiderately), excessively (C.). — ಕಣ್ಣು ಬರು. = ಕಾಣ ಬರು (C.; B. 4, 16. 32. 34).

ಕಾಣುವಿಕೆ *kâṇuvikĕ.* Seeing. ಕಣಸು ಕಾಣುವಿಕೆ (ಪೇಱಸ Sl. 437). 2, appearing. ಹಗಲು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಿಕೆ (ಆಚಸ್ಯ 295).

ಕಾಣ್ಕೆ kâṇkĕ. (Śmd. 248). = ಕಾಣಿಕೆ. Seeing, sight (see Nr. s. ಕಾಣ್ಪು). 2, a present, a gift. — ಕಾಣ್ಕೆ ಕ. = ಕಾಣಿಕೆಗೊಡು, ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. (Rśv. 5, 25). — ಕಾಣ್ಕೆ ಗೆಯ್. To make a present; to give as a present (Rśv. 10, 2). — ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕಾಣ್ಕೆ ಕ, etc. (Rśv. 5, 125). — ಕಾಣ್ಕೆ ಸೀಡು. = ಕಾಣ್ಕೆ ಕ. (Rśv. 5, 21; Śśv. 1, 80. 83).

ಕಾಣ್ಡ kâṇḍa. = ಕಣ್ಣ 2, (ಕಾವ 2). *A stalk, a stem.* 2, *an arrow* (ದೂಣಗಾಣಿ, ಉಮ್ಮು Nn. 116; ಶಪ್ತ Mr. 502). 3, a section, a part; *the section of a book* (ಪ್ರಸ್ತಾವ 502). 4, *a multitude* (ಸಮೂಹ 116); a cluster, a bundle. 5, *season, opportunity* (ಪ್ರಸ್ತಾವ, see No. 3). 6, good knowledge (ಸು ವಿದ್ಯೆ, ಒಳ್ಳಿಪ ವಿದ್ಯೆ 116). 7, *water* (ನೀರು 116; ನೀರ್ 502). 8, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 116). 9, blame, censure (ನಿಂದ್ಯೆ 116; 502). 10, a curtain (ತೆರೆ 116, one MS. ಸೆರೆ; *cf.* ಕಾಣ್ಮಪಡಿ). 11, associating with; cohabitation (ಎಸಪು, ಕೂಟ 116; ಸಿಂಪಾಟು 502). 12, speed (ವೇಗ, ಜೀಗ 116). 13, at the end of compounds: *bad, inferior.* 14, a horse.

ಕಾಣ್ಡಜ kâṇḍa-ja. Water-born: a lotus. (R.).

ಕಾಣ್ಡಧಿ kâṇḍa-dhi. The ocean. (R.).

ಕಾಣ್ಡಪಟ kâṇḍa-paṭa. = ಕಣ್ಣಪಟ. *A curtain, a screen, especially the screen surrounding a tent, an outer-tent.*

ಕಾಣ್ಡಪೃಷ್ಠ kâṇḍa-prishṭha. One who carries arrows on his back, a soldier. (C.).

ಕಾಣ್ಡರುಹೆ kâṇḍa-ruhĕ. N. of a plant (Mr. 140, o. r. ಕಾಣ್ಡರುಹ; texts corrupt).

ಕಾಣ್ಡವ kâṇḍava. Tbh. of ಖಾಣ್ಡವ. See Prv. s. ಖಾಣ್ಡವ; J. 13, 10; 22, 45.

ಕಾಣ್ಡವತ kâṇḍa-vat. -ವಪ್ತ್. *Armed with arrows.*

ಕಾಣ್ಡಸ್ಪೃಷ್ಟ kâṇḍa-spriṣṭa. *A soldier by profession.* 2, *a Brâhmaṇa who lives by the profession of arms.*

ಕಾಣ್ಡಾಲ kâṇḍâla. *A basket to hold grain; a granary constructed of bamboos.*

ಕಾಣ್ಡಿಕೆ kâṇḍigĕ. N. of a plant (ಮಾಲೆ Mr. 149; Sk. ಕಾರ್ಪಾಸಿ, a kind of grain; a kind of gourd, Cucumis utilissimus).

ಕಾಣ್ಡೀರ kâṇḍîra. *Armed with arrows.*

ಕಾಣ್ಡೀಕ್ಷು kâṇḍa-ikshu. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, the plant Saccharum spontaneum.

ಕಾಣ್ಡೇರಿ kâṇḍêrî. N. of a creeping plant (ಪವಮುರಿಕೆ, ಶೃಂಖಲೆ, ಆನೆದಳ್ಳಿ, ಪೀದಲ್ಲಿ, ಮುಂಗುರದಳ್ಳಿ Mr. 145, one MS. ಮುಂಗುರು).

ಕಾಣ್ಮೆ kâṇmĕ. Great valour (? ಅಜ್ಞಾತ್ವನ Ćt. II, 76; fr. ಕಪು 1 ?).

ಕಾತ kâta. = ಕೆತ, etc. See ಮೊಗ್ಗೆ-.

ಕಾತರ kâtarn. = ಕಾತಳ. Confused, agitated, perplexed, disordered; confusion, perplexity (ಕಾಳಿ Śś.). 2, *timid, afraid;* alarm, fright (My.; Sk. ಮಾತ್ರ, horror). ಕಾತರದಂ ತಳೆದಂ (ಕಾತಳಗ Ćt. II, 92).

ಕಾತರತೆ kâtaratĕ. Confusion, perplexity (Abh. P. 4, 10).

ಕಾತರಿ kâtari. Assurance; guarantee (C.; Mhr., H. ಖಾತರಿ).

ಕಾತರಿಸು kâtarisu. To be agitated, perplexed, bewildered, or alarmed. See Abh. P. 9, 146; Bp. 36, 17; 57, 10; Râm. 3, 4, 22; 5, 8, 41; J. 5, 59; 11, 19; 18, 47; 30, 35; Bh. 1, 10, 26; Ć. Bp. 19, 32. 34.

ಕಾತಳ kâtaḷa. = ಕಾತರ. Perplexity, alarm, fright (ಸಿಡಿಮಿಡಿ, ದಿಗ್ಭ್ರ Śm. 50).

ಕಾತಳಿಗ kâtaḷiga. A perplexed, timid man (ಕಾತರದಂ ತಳೆದ Ćt. II, 92).

ಕಾತಿ kâti. 1. (generally written ಖಾತಿ). (= ಕಪಿ, and a ಕಾಯ್ತಿ fr. ಕಾಯ್ 5; *cf.* ಕಪ್ತು 2). Anger, wrath (Grj. 2, after 106; Bp. 3, 50; Bh. 8, 23, 4; J. 7, 33; 13, 63). — ಕಾತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become angry, etc. (Dp. 47, 12; 51, 5; Bh. 4, 4, 12; J. 21, 33).

ಕಾತಿ kâti. 2. Coir; cord made of it (C.; T., M. ಕಯಿರು; Tu. ಕತ್ತ; Mhr. ಕಾಥ). See ಹುರಿಗಾತಿ.

ಕಾತಿ kâti. 1. = ಕಾತಿರ್, etc. See *e. g.* ಬೀಳ್-, ಮೂಡು-.

ಕಾತಿ kâti. 2. (ಸೇದಿಸ್ಸಿಗೆ Ćt. I, 38, o. rs. ಕಾಸ್ತಿ, ಸೇದಿಂಗೆ).

ಕಾತು kâtu. = ಕಾಯ್ತು. P. p. of ಕಾಯ್ 3.

ಕಾತ್ಯಾಯನಿ kâtyâyani. *Durgâ.* 2, *a middle-aged widow* (ನಡು ಪರೆಯದವಳು Mr. 302).

ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ kâtyâyanikĕ. *A middle-aged woman.*

ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರ kâtyâyanî-putra. Ganêśa; Kârttikêya (My.).

ಕಾದಂಬ kâdamba. *A kind of goose with grey wings;* a drake, or a teal. 2, = ಕದಂಬ, etc., the tree Nauclea kadamba.

ಕಾದಂಬಕ kâdambaka. = ಕಾದಂಬ. (ಕರ್ಕರ Mr. 173).

ಕಾದಂಬರಿ kâdambari. *A liquor distilled from the flowers of the kadamba.* 2, N. of a Saṁskṛita work.

ಕಾದಂಬಿನಿ kâdambini. *A long line or bank of clouds* (ಮುಗಿ ಲ್ Śm. 107; ಕ್ಷೀರ, ಮೋಳ Nn. 11).

ಕಾದಲ್ kâdal. (fr. ಕಾಯ್ 5). Affection, love (T.; Tĕ. గాదిలి; M. കാതൽ, burning, high flame, love fever; M. കാതു, Tĕ. కాలు, to burn; *cf.* ಕಸಿ). — ಕಾದಲ. -ಆ 3. A dear man, a male friend; a paramour (ನಲ್ಲಂ Ćt. I, 10; II, 17; ನಲ್ಲ, ಇನಿಯ, ಒಸ, ಪ್ರಿಯತಮ Śs.; Rśv. 4, 20; 4, after 20; J. 6, 15; 16, 13; T.). ಕಾದಲಗರ್ತಿ (Śmd. 53). — ಕಾದಲೆ. A beloved female, a sweetheart, etc. (ಸತಿ, ನಲ್ಲೆ, ಇನಿಯೆ, ಒಸಗೆ, ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74; Kk. 30; Śs.; T. ಕಾದಲಿ). See Ćh. v. 334; Râghć. 17, 72; Śśv. 4, 67.

ಕಾದಲ್ಮೆ kâdalmĕ. = ಕಾದಲ್. (ಸ್ನೇಹ Śmd. II; ಸ್ನೇಹ, ನಲ್ಮೆ, ಒಲವ್, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; ಸ್ನೇಹ Kk. 88; Ćt. II, 81; Śśv. 3, after 35; T. ಕಾದಲ್ಮೈ).

ಕಾದಿ kâdi. = ಖಾದಿ. A thick stuff of cotton (My.).

ಕಾದಿಸು kâdisu. To cause to fight (ಸಂಗಡಕ್ಕೆಯ Śmd. Dh.; Bh. 2, 3, 3; My.).

ಕಾದು kâdu. 1. To war, to fight; to fight (v. t.), to contend with (ಯುದ್ಧ Śmd. Dh.; C.; T., Tu.; *cf.* ಕಾಳಗ). ನೆರೆದ ಭರಸರುಗಳ್ ಅನಿಬರುಮುಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ದುಕ್ ಒರ್ವನೆ ವಾರ್ಧಿಂ (Śmd. 122). ಕಾದುವ ಆನೆ (ಸದುವೆಸ್ತಾಜ Hlś.). See Śmd. 163. 280. 288; Abh. P. 9, 49; Bp. 32, 20; 61, 59; Bh. 1, 8, 6; 2, 4, 6. 7; 5, 1, 41; Rśv. 2, 54; 5, 123; 6, 34. 116; Prll. 3, 5; J. 4, 45; B. 4, 37. — ಕಾದಾಟ. -ಆಟ. A fight, a quarrel (C.). — ಕಾದಾಡು. -ಆಡು. To fight, etc. (C.; B. 3, 11; 5, 19).

ಕಾದು kâdu. 2. P. p. of ಕಾ 1 & ಕಾಯ್ 1.

ಕಾದು kâdu. 3. P. p. of ಕಾಯ್ 5.

ಕಾದುಹ kâduha. Fighting. ವಿಜಸಿ ಕಾದುಜ (ಮುಮುಲು, ರಣಸಂಕುಲ Nr.).

ಕಾದ್ರವೇಯ kâdravêya. (fr. ಕದ್ರು). *A snake.*

ಕಾನ kâna. — ಕಾಸಕಾನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಟ. *A play of boys at which one is to jump over another's feet, etc.* (S. Mhr.).

ಕಾನ kâna. *An ear* (Mhr.). — ಕಾಕಡಾವಳಿ. *An ornament for the ear* (S. Mhr.).

ಕಾನಕ kânaka. (fr. ಕನಕ). *Golden* (ಶಿv. 1, 78).

ಕಾನಗು kânagu. A timber tree, Dalbergia arborea Heyn. (Dalbergia canceolaria L., St. & Pl.; Tē. ಕಾನುಗು).

ಕಾನನ kânana. *A wood, a forest, a grove* (ಕಾಮು, ವನ, ಜೀಜ, ಉಪವ ಶಿm. 21).

ಕಾನನಚರ kânana-chara. *A Bēḍa, a huntsman* (ಶಿv. 4, 34).

ಕಾನೀನ kânina. *The son of an unmarried young woman.*

ಕಾನುಗೋಯಿ kânugōyi. *A remembrancer or overseer; an officer of a large district acquainted with its customs and with the nature of its landed tenures* (Br., H.; R.).

ಕಾನೂ kânû. *A rule, regulation* (ಧರ್ಮ, ಕಾಯಿದೆ Čb.; Mhr., H.).

ಕಾನೂನು kânûnu. = ಕಾನೂ. (C.).

ಕಾನೆ kânĕ. = ಮಾಣಿ. (My.). See ಗಡ್ಡೆಕಾಣಿ.

ಕಾನ್ತ kânta. 1. *Desired, loved, dear, beloved; lovely, beautiful; pleasing, agreeable* (ಮನೋಹರ, ನಿಯಾಲ Nn. 99; ಮಿಜಿಪುವು, ಪ್ರಿಯವು Mr. 528). 2, *a lover, a husband* (ವಸಿ, ಒಡೆಯ 99; ಪತಿ 528, ಒಡೆಯ 227); a gallant (J. 26, 9). 3, a stone (ಗ್ರಾವಾಲ, ಕಲ್ಲು 99; ಕಲ್ 528, ಕಲ್ 96). 4, a dwelling, a house (ನಿವಾಸ, ಮನೆ 99; ಮನೆ 528). 5, iron. 6, the moon. 7, Krishṇa; Skanda. 8, one of the guṇas of poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 3. 12-14).

ಕಾನ್ತ ka-anta. 2. *A word that ends in k combined with a vowel* (Śmd. 302).

ಕಾನ್ತಲಕ kântalaka. *The tree Cordela toona* (ತುನ್ನ) Roxb.

ಕಾನ್ತಾರ kântâra. *A forest* (ವಿಪಿನ, ಉಪವ Nn. 106). 2, *a difficult road* (ವಿಪಥಾಕ್ಷ, ಜಿಲ್ಲಿನ ಜಿದ್ದಾರಿ 106; ಅತಿದುರ್ಗತವ ದಾರ್ಗಟ್ಟಿ Mr. 478). 3, a kind of sugarcane. — ಕಾನ್ತಾರವ ರಿಗೆ. *Roaming in a forest or in forests* (Abh. P. 8, after 67).

ಕಾನ್ತಾರಕ kântâraka. *A kind of sugarcane.*

ಕಾನ್ತಿ kânti. *Wish, desire; loveliness, beauty;—splendour, lustre;* personal decoration or embellishment (ಪೈಗರ್, ತೊಳಗು, ಕಡಿರ್, etc. Kk. 25; ಜವ 46; ಕಳೆ, ಕಡಿರ್, ವಿಸುಗು, etc. Śm. 15; ರಂಗು 83; ಕಡಿರ್ Čt. I, 100; ಮುಸ, ತಳಪ, etc. Śa.; see ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, ವಿಸುಳು, ವಿಸುಗು). — ಕಾನ್ತಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. *Brightness to decrease* (Rāv. 13, 45).

ಕಾನ್ತಿವನ್ತ kânti-vanta. *Full of lustre* (Śmd. 251).

ಕಾನ್ತಿಸ್ತಮ್ಭ kânti-stambha. *A lamp-stand, a lamp* (ದೀಪ್ತಿ ಯಿಸುವ Mr. 205).

ಕಾನ್ತೆ kântĕ. *A lovely woman, a mistress, a wife* (ಸ್ತ್ರೀ Nn. 91; Bp. 57, 65; J. 8, 12).

ಕಾನ್ದವಿಕ kândavika. *A baker.*

ಕಾನ್ದಿಶೀಕ kândiśika. *Not knowing where to resort to, put to flight.*

ಕಾಪ kâpa. Relative present or future participle of ಕಾಸು 1, q. v.

ಕಾಪಟಿಕ kâpaṭika. *(fr. ಕಪಟ).* Fraudulent, dishonest; a hypocrite; a flatterer. (My.).

ಕಾಪಟ್ಯ kâpaṭya. Dishonesty, fraud, guile. (My.).

ಕಾಪಥ kâ-patha. *A bad road.* 2, *the fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಕಾಪಾಟಿಕ kâpâṭika. = ಕಾಪಟಿಕ. *A cheat; a juggler.*

ಕಾಪಾಲ kâpâla. (fr. ಕಪಾಲ 1). Relating to the skull; made of skulls; relating to a beggar's bowl. 2, the plant Cucumis utilissimus. (R.).

ಕಾಪಾಲಿಕ kâpâlika. = ಕಾಪಾಲ No. 1. 2, a religious mendicant (My.). 3, a worshipper of Śiva of the left-hand order, characterized by carrying skulls of men as ornaments and by eating and drinking from them.

ಕಾಪಿ kâpi. 1. Coffee (C.; H.). — ಕಾಪಿಗಿಡ. The coffee-tree, Coffea arabica L. (C.).

ಕಾಪಿ kâpi. 2. N. of a tune (My.; T. ಕಾಪಿ).

ಕಾಪಿ kâpi. 3. A copy (C.).

ಕಾಪಿಕಾಯನ kâpikâyana. *A sort of spirituous liquor.*

ಕಾಪು kâpu. = ಕಾಪು 1. Guarding, protecting, preserving (ರಕ್ಷೆ Čt. I, 84; Abh. P. 9, 99; 10, 6; J. 16, 2; Śiv. 1, after 64; My.; Tē.; T., M. ಕಾಪ್ಪು); a guard (see ಕಾರ್ಗಾಪು). ನಿಸ್ಪೃಹತೆಗೆ ಒಸ್ಪು ಧಾಗಮು ಬಂಧಪು, ಕಾಪು ಮಾಪುವು ದು (Śmd. 275 Mḍb.). ಎಳೆಗೂಸಿಗ ಬಾಗಿಲ್ಕಾಪದ ಕಾಪಿನ ಚಾಪ್ಪೇ ಯನಿಮಿತಮ್ ಆವ ಜನ್ಮದ ಪತ್ತಳಿಗಳ್ (Rāv. 10, after 31). 2, a preservative ceremony on the seventh day after a child's birth (My.). 3, that preserves: a mark made with lamp-black on the chin or also on both cheeks for good luck (My.; Tē., T., M. ಕಾಪ್ಪು). — ಕಾಪಾವಿಸು. -ಇಡಿಸು. To make watch or guard (My.; G.). — ಕಾಪಾಡು. -ಆದು. To guard, to protect, to take care of (C.). ನಮ್ಮ ಕಾಲಿ ತಪ್ಪಿ ಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ದುಸಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು ಕಾಪಾವಿದರು (B. 2, 40; see 3, 25). — ಕಾಪಾಪುವಿಕೆ. -ಆದುವಿಕೆ. = ಕಾಪು. (My.; ಧರ ಣ, ರಕ್ಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ G.). — ಕಾಪಿಡು. -ಇಡು. = ಕಾಪಾಡು. (ಸಂ ರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.). 2, to put the mark ಕಾಪು No. 3 (My.). — ಕಾಪಿನವ. -ಆದ. A watchman (Bp. 27, 53). — ಕಾಪಿಂಡು. -ಇಂಡು. = ಕಾಪಾವಿಸು. (Bp. 14, 2). — ಕಾಪ್ಪುವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To order to protect (Abh. P. 5, 103).

ಕಾಪುತ್ರ kâ-putra. A bad son. See ಗೋಣಿ.

ಕಾಪುರುಷ kâ-purusha. A mean, contemptible man, a coward, a wretch; mean, etc. (Bp. 27, 53; 45, 22; Bh. 4, 4, 25; J. 20, 15).

ಕಾಪೇಯ kâpêya. (fr. ಕಪಿ). *The tricks and doings of a monkey* (ಕಪಿಗಳ ಸಂಮೇಳಗ Mr. 161).

ಕಾಪೋತ kâpôta. (fr. ಕಪೋತ). The colour of a pigeon; grey. 2, *natron, alkali;* antimony.

ಕಾಪೋತಾಂಜನ kâpôta-añjana. *Antimony,* especially considered as a collyrium.

ಕಾಬ kâba. = ಕಾಣ್ಬಿ of ಕಾಣ್ 1. (Rām. 4, 1, 11. 13). ಕಾಬಿರಿ (= ಕಾಣ್ಬಿರಿ, 3, 12, 33).

ಕಾಬಳತೆ kâbaḷatĕ. (= ಕಳವಳ, etc.). Agitation, etc. (Bp. 47, 28).

ಕಾಬ್ಯ kâbya. = ಕಾವ್ಯ. (Bp. 26, 7).

ಕಾಮು kâma. = ಕಾಮ. *Wish, desire;* love; lust. 2, *Kāma, the god of love* (ಮನುವಿಲ್ಲ Čt. I, 66), Krishṇa's and Rukmiṇi's son. 3, ಕಾಮು, adv., *according to one's heart's content;*

granted, admitted; well; excessively (ಪಕ್ಷಪ್ರ°, etc., ಪಿರಿದು Mr. 436). — ಕಾಮುನ್ನ. -ಉನ್ನ. = ಕಾಮು. (B. 3, 71). 2, N. (My.). — ಕಾಮುನ ಬಿಲ್ಲು. The rain-bow (ಇಂದ್ರಾಯುಧ, ಮುಗಿಯ ಬಿಲ್ಲು G.). — ಕಾಮುನ ಸುಡುವದು. The burning of an effigy of Kâma at the close of his annual festival (G.). — ಕಾಮುನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. Kâma's annual festival, the hôli, in the phâlguna month. ಕಾಮುನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ಕಳಸ ನೀರು (Prv.).

ಕಾಮಕರ kâma-kara. Following one's own inclinations, indulging in one's desires. 2, arrogance, pride (ಗರ್ವ Śmd. II; ಗಟ್ಟಿ, ಜೀಕ, etc., ಗರ್ವ Śm. 38; Kk. 84; ಪಿರಿ Śm. 81). See Śmd. 293; ಜೀಕ.

ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ kâma-kastûri. (ಕರಿಜುರ, ದರ್ಬಾಸ, etc. Sl. 141; sweet Basil, Ocimum basilicum Lin., St. & Pl.).

ಕಾಮಕೂಟ kâma-kûṭa. Harlotry. (R.).

ಕಾಮಕ್ರೋಧಲೋಭಮೋಹಮದಮತ್ಸರ kâma-krôdha-lôbha-môha-mada-matsara. The six vices or enemies (Bp. 40, 66; G.).

ಕಾಮಗಾಮಿ kâma-gâmi. *One who goes or acts as he lists.*

ಕಾಮಗಾರಿ kâmagâri. Work; execution of business; workmanship (G.; Mhr. ಕಾಮುಗಿರಿ). — ಕಾಮುಗಾರಿಕ್ಷೆ. Imprisonment with hard labour (My.).

ಕಾಮಚಾರಿ kâma-châri. Acting unrestrainedly; libidinous; self-willed. (Bp. 40, 83).

ಕಾಮಜ kâma-ja. *Arising from desire.* 2, Aniruddha.

ಕಾಮಜನಕ kâma-janaka. Vishṇu or Kṛishṇa (My.).

ಕಾಮಜ್ವರಿತ kâma-jvarita. Inflamed with lust (Bh. 1, 6, 18).

ಕಾಮಂಚ kâmañča. = ಕಾಜೆ, etc. The lemon grass, Andropogon schoenanthus L. (St. & Pl.).

ಕಾಮಂಚಿ kâmañči = ಕಾಮಂಚ, etc. Sweet rush: lemon grass or camel's hay, Andropogon schoenanthus (Tē.; R.).

ಕಾಮಣಿ kâmaṇi. = ಕಾಮುನಿ, ಕಾಮುಟಿ, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಾಮೀಣ). — ಕಾಮುಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Yellow, greenish eyes, caused by jaundice (S. Mhr.).

ಕಾಮತಂತ್ರ kâma-tantra. The course or science of love; N. of a work. (Bp. 40, 40).

ಕಾಮದ kâma-da. Granting what is wished. 2, Skanda. 3, the sun. See Śmd. 293.

ಕಾಮದಹನ kâma-dahana. = ಕಾಮುನ ಸುಡುವದು s. ಕಾಮು. (My.).

ಕಾಮದುಘ kâma-dugha. Milking all desires; the cow of plenty. (Bp. 39, 1; 61, 84; Rśv. 4, 90).

ಕಾಮಧೇನು kâma-dhênu. *The cow of plenty,* yielding all desires (ಸುರಭಿ Nn. 30; Bp. 57, 82; G.).

ಕಾಮಧ್ವಂಸಿ kâma-dhvaṁsi. *Śiva.*

ಕಾಮನ kâmana. *Desirous, lustful.*

ಕಾಮನಿ kâmani. = ಕಾಮುಣಿ, etc. See ಊದುಗಾಮನಿ.

ಕಾಮನೆ kâmane. *Wish, desire.*

ಕಾಮಪತ್ನಿ kâma-patni. *The wife of Kâma,* Rati.

ಕಾಮಪಾಲ kâma-pâla. *Baladêva* (ದುಗ್ಧಪ್ರಿಯ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 29).

ಕಾಮಪ್ರಧ್ವಂಸಿ kâma-pradhvaṁsi. Śiva. 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಾಮಬಾಣ kâma-bâṇa. The (five) arrows of Kâma: the number 5 (Čh.).

ಕಾಮಭಕ್ಷ kâma-bhaksha. Eating anything or everything. (R.).

ಕಾಮಯಿತೃ kâmayitṛi. *Desirous, lustful.*

ಕಾಮರಿಪು kâma-ripu. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕಾಮರೂಪಿ kâma-rûpi. Taking any shape at will. 2, pleasing, beautiful. (Bp. 8, 36).

ಕಾಮಲ kâmala. Desirous, lustful, libidinous. — ಕಾಮಲ ವೇಷ. N. (Bp. 59, 8).

ಕಾಮಲೆ kâmalĕ = ಕರ್ಮಾದಲೆ, ಕಾಮುಣಿ, ಕಾಮುಸಿ, ಕಾಮುಳೆ q. v., ಕಾಮಿಣಿ. A form of jaundice, excessive secretion or obstruction of bile (Sk.; ಕರ್ಮಾದಲೆ Mr. 387).

ಕಾಮವಾದ kâma-vâda. Saying anything at pleasure. (R.).

ಕಾಮವಿಕಾರ kâma-vikâra. Unnatural or unusual desire or lust (Bp. 40, 47. 48; My.).

ಕಾಮವೈರಿ kâma-vairi. Śiva (Bp. 43, 16; 54, 21).

ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ kâma-śâstra. Any treatise on women, their behaviour, etc. (My.).

ಕಾಮಹರ kâma-hara. Śiva (Bp. 24, 74). 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ kâma-akshi. Durgâ, in Kañčî (My.). 2, a kind of lute (S. Mhr.).

ಕಾಮಾಂಕುಶ kâma-aṅkuśa. *A finger-nail.*

ಕಾಮಾಂಗ kâma-aṅga. The mango tree. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಾಮಾಟ kâmâṭa. Labour or work (for wages, My.).

ಕಾಮಾಟಿ kâmâṭi. = ಕಾಮುಟಿ. (S. Mhr.); 2, a day-labourer (My.; Tē., M., T.; a house-servant Mhr.).

ಕಾಮಾಟಿಕೆ kâmâṭikĕ. = ಕಾಮುಟಿ. (C.).

ಕಾಮಾತುರ kâma-âtura. Affected by love or desire; excited by lust; lust (Bp. 40, 65; 41, 4; My.). ಕಾಮುತುರಳು (ಕಾಮಿನಿ, ಪ್ರಮದೆ G.). — ಕಾಮಾತುರವದನ. -ಉದನ. Lust to attack (Bp. 42, 32).

ಕಾಮಾತುರಿ kâmâturi. A lustful female (Bp. 40, 53).

ಕಾಮಾನ್ತಕ kâma-antaka. Śiva. 2, a sign for a metrically long letter (Čh.). 3, ಕಾಮಾನ್ತಕಂ, the metrical foot – ∪ –.

ಕಾಮಾನ್ತಕಗಣ kâmântaka-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಾಮಾನ್ಧ kâma-andha. Blind from love or lust. (Bp. 28, 23).

ಕಾಮಾನ್ಧಕ kâma-andhaka. = ಕಾಮಾನ್ಧ. (Bp. 45, 3).

ಕಾಮಾರಿ kâma-ari. Śiva (ಈಶ್ವರ Kn. 8).

ಕಾಮಾರಿಗಣ kâmâri-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಾಮಾಲೆ kâmâlĕ. = ಕಾಮಲೆ, etc. (My.; T. ಕಾಮಾಲೈ; M. ಕಾಮಾಲ; Tē. ಕಾಮಿಲಾ, ಕಾಮರುಲು, ಕಾಮೆರ್ಲು). See ಊದು-, ಪಿತ್ತ-.

ಕಾಮಾಸ್ತ್ರ kâma-astra. = ಕಾಮುಬಾಣ. (Čh.).

ಕಾಮಿ kâmi. *Wishing, desiring, lustful;* a libidinous man, a lecher (ಕಮುಕಾಪ Čt. I, 72). 2, N. of Rati. 3, a female cat (S. Mhr.; B. 5, 32). See Bp. 44, 54; 54, 21.

ಕಾಮಿಣಿ kâmiṇi. = ಕಾಮುಣಿ, etc. ಕಾಮಿಣಿಕೆ ರೋಗ (ಕಾಮಲೆ G.).

ಕಾಮಿತ kâmita. Wished, desired; a wish, desire. (Bp. 1, 26; 9, 19; 43, 75).

ಕಾಮಿತಾರ್ಥ kâmita-artha. A desired object (My.).

ಕಾಮಿನಿ kâmini. *A loving or affectionate woman;* a woman in general (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Čt. II, 78; ಮೆಂಗಸು Mr. 301; ಮಾಧವಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 17; ಕಾಮು, ಸ್ತ್ರೀ 24; ಸ್ತ್ರೀ 47. 60).

ಕಾಮಿಸು kâmisu. To wish, to desire (Bp. 23, 13. 39; 25, 23; 40, 79; J. 3, 39; My.; Prv. s. ನೋಡು).

ಕಾಮು kâmu. = ಕಾವ 2, q. v. ತಾವರೆ ಕಾಮುಗಳು (ಪಾಲ, ಪಾರ Sl. 96). ಸೊಪ್ಪಿನ ಕಾಮು (ಅಡಪ್ಪ, ಅಲಪ್ಪ 310).

ಕಾಮುಕ kâmuka. Wishing; *desirous; lustful, libidinous.* (Bp. 40, 60).

ಕಾಮುಕಿ kâmuki. *A lustful, libidinous woman,* a harlot (ನೂಳಿ Nn. 98. 113).

ಕಾಮುಕೆ kâmuke. *A woman desirous of any thing* (wealth, food, etc.).

ಕಾಮೋದ್ಭವ kâma-udbhava. Sprung from love; N. of a vritta (Ch.).

ಕಾಂಪಿಲ್ಯ kâmpilya. = ಕಾಂಪಿಲ್ಲ. (ಪಸಾಕ Sl. 158).

ಕಾಂಪಿಲ್ಲ kâmpilla. = ಕಪ್ಪಿಲ, etc. *N. of a plant.*

ಕಾಂಬ kâmba. = ಕಾಂಬ್ಳಿ, of ಕಾಂಬಿ 1. (My.).

ಕಾಂಬಲ kâmbala. (fr. ಕಂಬಲ). Covered with a woollen blanket; *a carriage covered with a woollen blanket.*

ಕಾಂಬವಿಕ kâmbavika. (fr. ಕಂಬು). *A dealer in shells.*

ಕಾಂಬುವ kâmbuva. = ಕಾಂಬ್ಯ. (My.).

ಕಾಂಬೋಜ kâmbôja. Born in Kambôja. 2, *a horse of the Kamboja breed* (ಕುದುರೆ ಪಾಲ್ಗೀಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಕಾಪ್ಪೋಜಂ Mr. 282). 3, N. of a country (Bp. 6, 9; Rsv. 5, 22).

ಕಾಂಬೋಜಿ kâmbôji. = ಕಾಪ್ಪೋಜ No 2 (Bp. 59, 37). 2, *the plant Glycine debilis* Ait.

ಕಾಂಬೋದಿ kâmbôdi. N. of a râga (My.; Tê.). See ಎರಳು.

ಕಾಮ್ಯ kâmya. *Desirable; agreeable; beautiful;* optional. (Bp. 41, sum.).

ಕಾಮ್ಯದಾನ kâmya-dâna. *A grant of all things desired;* an acceptable gift.

ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥ kâmya-artha. A particular advantage which one desires to get by voluntary observances or rites (My.).

ಕಾಯ್ kây. 1. = ಕಾ 1 q. v., ಕಾಂಬಿ 1, ಕಾಯು 1. To guard, etc. (ರಕ್ಷಣ Śm. 101; Tê. ಕಾಯು, ಕಾಪು; T. ಕಪುಮ, custody = ಕಾವಡ್). P. ps. ಕಾಮ (*e. g.* Sl. 259. 279), ಕಾಯ್, ಕಾಯ್ದು. ಇನ್ನಿಯವ ಕಾಪಾತ ಯೋಗಿ (Sp.). ನಿನ್ನ ಆಲ ಯದೊಳ್ ಇನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಒತದೆಯಂ ಕಾದಿರ್ಪಂ (J. 31, 28). ಕಾಯ್ದೆ (Śmd. 244). ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯರ ದೂಸ ಕಾಯ್ದರೆ (B. 1, 14). ಧಾಯಿಗಳು ಒಡೆಯನ ಮಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದು (3, 39). ಧಾನ್ಯಗಳ ನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಣು (5, 103). ನವ್ವಿಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಣು (2, 25). See Bp. 32, 46; 46, 19; 47, 45; 57, 12; J. 2, 19; 4, 63; 10, 18; 11, 35; ಅಪರಾಧ ಕಾಯ್, ಕಿಮ್ಮಗಾಯ್, ಪೊಲಗಾಯ್. — ಕಾಯ್ ಕಾಯ್. rep. (Bp. 30, 23; 38, 71; 45, 42). — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 48, 12). — ಕಾಯಬೇಡು. -ಬೇಡು. To be necessary to guard, etc. ಕಾಯಬೇಡವೆ? (Bp. 48, 11).

ಕಾಯ್ kây. 2. = ಕಾಯು, etc. P. p. of ಕಾಯ್ 1. — ಕಾಯ್ತರ್. = ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಬರ್. To tend and bring home (Bp. 24, 2).

ಕಾಯ್ kây. 3. Fruit to grow or to develop (ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; Śm. 101; My. only in ಕಾಯ್ದು; T., M. ಕಾಯ್; Tê. ಕಾಯು; Tu. ಕಾಯಿ; Tê. ಕನು, to bring forth, to bear young; to produce, as applied to fruit trees or crops; *cf.* ಕನ್ನಡ 3). P. ps. ಕಾತು, ಕಾಯ್ದು. ಜೇರ್ದರಸು ಕಾಯ್ದು ದುಲು (Śmd. 81). ಕಾಯಾಮುದಕೆ ಕಾಯುಮ ಉಕ್ಕುಂ (Śm. 22). ಕಾಯುದು ಎನಕ್ಕೆ ಕಾಯಾದುದು (Kk. 20). ಕಾತ ಎಳೆಯ ದೂವುಗಳ ಬಸುಬನದ ದಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಕಾಯು ಒಬಿಗುವ ಫಲಾಳಿ (Rsv. 2, 38). ಕಾಯ್ದುವೆನೆ ಧರಿಸಿದುದು (Ct. I, 39).

ಕಾಯ್ kây. 4. = ಕಾಯು, ಕಾಂಬಿ 2, ಕಾಯು 3. Fruit in a yet unripe, hard, but pretty full-grown state; any nut, or any head or capsule of plants, a pod (C.; T., M.; Tê. ಕಾಯು; T., M. ಕಾಯ್, to grow callous; M. ಕಾಯ್, Tê. ಕಾಯು, the state of being hard or callous); a piece used at the pagadê play (C.). ದುತ್ತ ಕಾಯ್ (ಪದಿದ್ Śmd. I). ಕಾಯುಂ ಪೂಟ್ಟಿಂ (Śmd. 156). ಕಾಯು ತೋಣ್ಣಿ (ಬಾಳಕಾಳಿಗೆ, etc., ಮಾಯು Hlâ., Mr. 95). ಕಾಯ್ ಸೊಪ್ಪದಂ ತಪ್ಪುತ (Bp. 20, 14). ವಿದದ ಕುದ್ಮಕಾಯು ದನ್ದ (Jûn. 22, 29). ಕಾಯ್ಕುಳಿಂ (Cpr. 7, 48). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಪನ್ನೆಂಟ್? ಕಾಯೋ? (C.). See ಎಳೆಗಾಯ್, ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್. 2, hardness; callosity. — ಕಾಯಾಗು. -ಆಗು. Fruit to grow (see s. ಕಾಯ್ 3). ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯುವ ಆತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವೆನ್ನ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯುವ ಮರನಂ ದಾನಸ್ಪತ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯುವ ದುರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). 2, to get fruits. ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಸೂಡಿ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಕಾಯೋ ಗುತ್ತವೆ (B. 2, 41). ದೂವಿನ ದುರಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ದ್ವಿ ಕಾಯಾಗುತ್ತವೆ (2, 51). — ಕಾಯಿದಿ. -ಎದಿ. A firm, strong thread (S. Mhr.); a thread that is not pliable or is coarse (My.).

ಕಾಯ್ kây. 5. = ಕಾಯು 2. To grow hot, to be heated; to grow red-hot; to burn with passion, to be or become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.; ಕನ್ನಡ Śm. 101; T., M.; Tê. ಕಾಗು, ಕಾಯು; Tu. ಕಾಯಿ; *cf.* ಕಪಿ, ಕಾಪಿ 1, ಕಾಳು 1, ಕಾಂಕೆ). P. pa. ಕಾಯ್ದು, ಕಾದು (*e. g.* Bh. 1, 20, 54; J. 15, 4). ಎನಿಪಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬಿಸ್ಸಿರ್ ದುನ ಸುದಮ (Śmd. 216). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಮಾಲಿಸಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವಾ ನೋಸ್ದು ದೋಸರ ಮೊಯ್ದುಜಪತ್ತಣೆಸ್ಥ ಬಡೆಮುದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಯಾಲು ಕಾಯದ್ದೋ? (Bp. 14, 8). ವೈಮಾಳಿಯೊಳ್ ಶಂಕರಶರಣಾಜನಂ ನೋಡಿಮೆ, ಕಾಯ್ದುಪ್ಪರ್ ಎಮ್ಮ ಳೆ ದಸುಭೃತಂ (Rsv. 13, 25). ಕಾವ ಮೆಗ್ಗಾದಲಿ (Bp. 45, 28). ನೀರು ಕಾದು, ಉಗಿಯಾಗಿ (B. 2, 48). ಕದ್ಮಾಡಿನು ಕುಂದಿಮೊಳಗೆ ಕುದಗಳನ್ನು ಕಾಯ ಮಾಕ (2, 12). ಕೆದ್ದುಗೆ ಕಾವ ಕುದದನ್ನು ಫರ್ಕನೆ ಹಿರಿಮ (2, 12). ಕಾವ ಯಾಲು ಕಲಿ ಆವೀಧೇ? (Prv.). See ಕಮುಗಾಯ್; J. 10, 46; 11, 31.

ಕಾಯು kâya. = ಕಾಯ್ 4, etc. ದುಂದಿದೊ ದುಷ್ಟ ಗುಣಕೆಯ ಕಾಯಗಳಂ? (Bp. 54, 30). — ಕಾಯು ಪಳ್ಳೆ. dupl. (B. 5, 287).

ಕಾಯು kûya. *The body* (ವದನ Mr. 469). 2, *the root of the two smaller fingers, sacred to Prajâpati.* 3, a multitude.

ಕಾಯುಂ kâyam. Fixed, settled, permanent, confirmed (C.; H.; Mhr. ಕಾಯಮು). — ಕಾಯುಂಗುತ್ತಾಗ್ರಾಮು. Village-lands granted by the state at a permanent rent (My.).

ಕಾಯಕ kâyaka. Relating to the body; performed with the body. 2, work, profession; pursuit, practice, rite, observance (My.; Tê. ಕಾಯಕ, ಕಾಯಿಕ; Bp. 12, 58; 22, 26. 48; 23, 3; 24, 2; 27, 20; 28, 3; 29, 30; 30, 7; 40, 37; 47, 5). See ಕಪ್ಪರ-, ಗಣ್ಯ-, ಗುಣ್ಯಗಣ್ಯರ-, ಮೊಣ್ಣೆ-; Prv. s. ನಾಮಕ. — ಕಾಯಕಶಕ್ತಿ. (Bp. 60, 21).

ಕಾಯಜ kâya-ja. Produced by or in the body. 2, a son. 3, Kâma.

ಕಾಯಜಪಿತ kâyaja-pita. Vishṇu or Krishṇa (My.).

ಕಾಯಜಾತ kâya-jâta. = ಕಾಯಜ No. 3. (Bp. 48, 12).

ಕಾಯಜಾಂತಕ kâyaja-antaka. Śiva. (Bp. 48, 12; 52, 25).

ಕಾಯಜಾರಿ kâyaja-ari. Śiva. (Bp. 17, 4; 20, 32).

ಕಾಯತ kâyata. = ಕಾಯಸ್ಥ. (My.; Mhr.).

ಕಾಯದೆ kâyadĕ. = ಕಾಯಿದೆ. A rule, a regulation (My.; Mhr., Il.; B. 5, 194. 234).

ಕಾಯಭವ kâya-bhava. = ಕಾಯಜ.

ಕಾಯಭವರಿಪು kâyabhava-ripu. Śiva. (Bp. 46, 34).

ಕಾಯಮಲ kâya-mala. Impure matter or excretions of the body. See ಕೊಳೆ³.

ಕಾಯಸ್ಥ kâya-stha. = ಕಾಯತ. *A man belonging to the writer-caste, a scribe.* — ಕಾಯಸ್ಥವಾಡಿ. A tribe of Brâhmanas whose employment is writing (My.).

ಕಾಯಿ kâyi. 1. = ಕಾಯ್² 1, etc. P. p. ಕಾಯಿದು (Bp. 48, 16; My.; Sl. 423). — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 48, 12). — ಕಾಯಿ ಕಾಯ್. = ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. (Bp. 28, 62).

ಕಾಯಿ kâyi. 2. = ಕಾಯ್⁴, etc. (ಪೀಜಕೋಶ, ಶಮಿ, ಪಿಪ್ಪಿ Hlè.; Mr. 108; C.; Tu.). See Bp. 9, 2; Sl. 88. 97. 110. 123, etc.; ಆಮೆಗಾಯಿ, ಎಳೆಗಾಯಿ, ಮಗಜೆಯಿ-, etc. — ಕಾಯಿಕಟ್ಟು. or ಕಾಯಿಗಟ್ಟು. Callosity to be produced: a boil to form (from the throw with a stone, My.); a boil to be still hard (My.). — ಕಾಯಿಕಡುಬು. A kaḍabu filled with jaggory, etc. (My.). — ಕಾಯಿ ಕಸರು. dupl. Various vegetables (C.). — ಕಾಯಿ ಕಸಿ. = ಕಾಯಿ ಕಸರು. (My.). — ಕಾಯಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye in which the pupil has perished (My.; Tĕ. ಕಾಯಿಕಣ್ಣು). — ಕಾಯಿಮುಮ್ಮಗಳ್. -ತುಮ್ಮಗಳ್. A large number of kâyis (Abh. P. 12, 5). — ಕಾಯಿಮೆಣಸು. N. See ಮೇದಮಣ್ಣಿಯ-. — ಕಾಯಿಧಾನ್ಯ. A generic name for pulse, etc. (Sl. 300, *only* in Sl.). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. dupl. Pod and leaf vegetables (C.). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. (B. 5, 128; C. 371. 482. 568). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. (My.; B. 3, 125). — ಕಾಯಿ ಬಿಡು. To get fruits (My.). — ಕಾಯಿ ಸೊಪ್ಪು. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. (C.). — ಕಾಯಿಸೋರೆ. (ತುಪ್ಪಿ, etc., ಸೀ ಸೋರೆ Sl. 161, *only* in Sl.). — ಕಾಯಿಹಾಲು. The milk of a cocoanut (C.).

ಕಾಯಿ kâyi. 3. = ಕಾಂ. See ತುಮ್ಮಿಗಾಯಿ.

ಕಾಯಿಕವೃದ್ಧಿ kâyika-vṛiddhi. Interest obtained from capital; interest consisting in the use of an animal or any capital stock pawned or pledged; etc. (R.).

ಕಾಯಿಕೆ kâyikĕ. Guarding, etc. (My.).

ಕಾಯಿದೆ kâyidĕ. = ಕಾಯದೆ. (C.; B. 4, 117; 5, 6. 84).

ಕಾಯಿಲೆ kâyilĕ. Sickness (My., also ಕಾಹಿಲೆ; Tu.; Mhr., Il. ಕಾಹಿಲೀ, restlessness in fever, etc.; M. ಕಾಯಲು, heat).

ಕಾಯಿಸು kâyisu. 1. = ಕಾಸು 1. To make hot, etc. (C.). ಕೆರದುಣ್ಣೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪಾ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Sl. 240. 312. 379. 382. 445; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಕಾಯಿಸು kâyisu. 2. To make guard, watch, etc. (My.).

ಕಾಯು kâyu. 1. = ಕಾಯ್¹ 1, etc. Also: to wait (My.). P. p. ಕಾದು. ಜಾಗಲು ಕಾಯುವ ಜವಾಸ (C.; ಪ್ರತಿಪಾರ Sl. 258). ಬೇರೆ ಎದ್ದು ಹೋಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಲೆ ಕಾಯೋಕಾದು ಯಾರು? (Prv.). ಆಳಕ ಕಾಯುವಾಗೆ (ಗೋಪಿ C.).

ಕಾಯು kâyu. 2. = ಕಾಯ್⁵, q. v. P. p. ಕಾದು. ಕಾಯುವ (C.; B. 4, 143; 5, 144). ಕಾಯಿಸು (= ಕಾಯಿಸು, C.; B. 5, 164).

ಕಾಯು kâyu. 3. = ಕಾಯ್⁴. ದುಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊರೆಯ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯು (Dp. 54).

ಕಾಯ್ತು kâytu. = ಕಾದು. P. p. of ಕಾಯ್³.

ಕಾಯ್ಪು kâypu. = ಕಾವು 1, ಕಾಪು 2. Heat (Rsv. 5, 36; J. 15, 4; Tĕ. ಕಾಪ್ಪು). 2, wrath, anger (ಉಬ್ಬುಗೊಡದ ಟೆ. I, 12; ಕನಸು, ಕೊಡದ I, 98; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಕನಸು, etc., ಕೊಡದ Kk. 43; Śm. 39; Abh. P. 14, 143; Rsv. 5, 36. 45; Śśv. 3, 54. 57. 62; 4, 9). See ಕಡುಗಾಯ್ಪು. — ಕಾಯ್ಪಾರು. -ಆರು. Wrath to be appeased (Abh. P. 14, 38). — ಕಾಯ್ಪು ಪ. -ಪಾ. Wrath to become great (Śśv. 3, 61; 4, 79). — ಕಾಯ್ಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize wrath: to become wrathful (Śśv. 2, 10; 4, after 17). ಸಿರಿಲು ಪದೆ ಕಾಲಸ (Yama's) ಕಾಯ್ಪುಗೊಣ್ಣು (Rsv. 6, after 11). — ಕಾಯ್ಪುಬೆಪ್. -ಪೆಪ್. = ಕಾಯ್ಪುಗೊಳ್. (Śśv. 4, 7).

ಕಾಯ್ಯ kâyya. = ಕಾಯು. See ಸಿ-.

ಕಾರ್ kâr. 1. = ಕಾಡು 3, ಕಾರು 1, ಕಾರ್ 1, ಕಾಜ್ 3. Blackness (ಕಾಯುವಣ್ಣ Śm. 102; J. 33, 20; T., M.: blackness; a cloud; Tĕ.; Tu. ಕಾರು, darkness; blackness). — ಕಾರ ಮುತೆ. The leguminous plant Dolichos catiang L. (T., Tĕ.; My.). — ಕಾರಿಮು. -ಇಮು. To put on blackness: to grow black (J. 12, 38). — ಕಾರಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. A dark night (Abh. P. 7, 85; 9, 71; Bp. 55, 26). — ಕಾರೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A mole, a dark spot under the skin (ತಿಲಕ, ತಿಲಾಲಕ Nr.). 2, the lungs (ತಿಲಕ, ಶ್ವಾಸನ Hlè.). — ಕಾರ್ಪಡರ್. -ಪಿಡರ್. A black body (Bp. 20, 12; Ĉ. Bp. 47, 14; Śśv. 4, 4; J. 28, 40). — ಕಾರ್ಪೊಡಲು. -ಉ 3. Who has a black body: Krishṇa (ಉಪಶ್ಲೇ Kk. 7; Śm. 5. 6; ಮರ ಟೆ. II, 4).

ಕಾರ್ kâr. 2. = ಕಾರಿ 2, ಕಾರು 2, ಕಾರ್ 2. The coming of clouds: the rainy season, from the middle of June to the beginning of October (ಮ ಉದಾಗದು Śmd. Dh.; ಬರಿಸಕಾಲ Śm. 102; M. ಕಾರ್, ಕಾಮು, a cloud; T. ಕಾರ್, a cloud; water; the ploughing season; Tĕ. ಕಾರು, season, time; wet season). ಕಾಗರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). ಕಾರ ಮಿಂಚು (J. 25, 45). ಕಾರ ಮುಸಿದ್ (ಸೀಕ ಪೈಟ್ಟಿಗಾ ಟೆ. I, 87). See Abh. P. 7, 152; 4, 110; Grj. 4, 25; J. 17, 3; Rsv. 6, 5; 8, 118; ಪೊಸಗಾರ್, ಮುಂಗಾರ್, ಹಿಂಗಾರ್.

ಕಾರ್ kâr. 3. To bite, to eat (ಮಾದಸ Śmd. Dh.; Śm. 102; M.). ಕಾರ್ದೊ (Śmd. 50).

ಕಾರ kâra. 1. Tbh. of ಕ್ಷಾರ. Pungency, hotness of taste (C.; see Prv. s. ಬೆಳ್ಳ ಮೊಣಸು); a pungent, hot, spicy substance (C.; Tĕ., Tu.; ಕಟು Nr.; Nn. 147; Mr. 218; ಉಪ್ಪ Sl. 50; Mhr. ಖಾರ); a spicy medicine (My.). ಕಾರದ ದುಂ (ಕಟು Sl. 414). 2, an alkali, such as soda or potash (C.). 3, caustic (Tĕ., T.; see ಕಾಸಿಕಾರ). See ಅಕ್ಕಲು, ಬಳೆಗಾರ, ಬೆಳುಗಾರ, ಸಜುಕಾರ, ಹಪ್ಪ ಳಕಾರ. 4, wrath. ಸಕ್ಕ ಮೀಠೆ ಉದಕ ಕಾರ (S. Mhr.). — ಕಾರಸೇವು. A kind of vermicelli made of kaḍlĕ flour and rice flour mixed with chillies, salt, etc. and fried in oil or ghee (My.).

ಕಾರ kâra. 2. = ಕಾರಿ. Making, doing, causing; a maker, a doer. 2, the term used in designating a sound of the alphabet, *e. g.* ಉಕಾರ, ಇಕಾರ. See ಅಗಿಕ್-, ಉಕ್ಕ್-, etc. 3, tax, toll, revenue, tribute (= ಕಂ).

ಕಾರ kâra. 3. = ಕಾರ 1, No. 1. See ಕಾರಗ್ಯ.

ಕಾರಕ kâraka. Making, doing, etc.; one who effects or produces anything; an agent (Bp. 5, 16). 2, *the relation of a noun to the verb in a sentence.* See Kâvy. I, 2, 1-3. 55-57; I, 3, 16. 17; III, 3, B, 22-29; Śmd. 115. 167. 168. 170. 175. 199. 201. 3, torment, torture, agony.

ಕಾರಕಗತಿ kâraka-gati. The course connected with kâraka No. 2 (Kâvy. I, 2, 58-61).

ಕಾರಕದೀಪಕ kâraka-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39-47).

ಕಾರಕಪದ kâraka-pada. A noun on which the case of an adjective depends (Śmd. 170. 171).

ಕಾರಕವಶ kâraka-vaśa. The power or influence of kâraka No. 2 (Śmd. 115).

ಕಾರಕವಿರಹಿತ kâraka-virahita. The state of being destitute of or neglecting the rule regarding kâraka No. 2 (Bp. 1, 18).

ಕಾರಕೂನ kârakûna. A clerk (C.; H., Mhr.); a tollman (My.).

ಕಾರಖಾನೆ kârakhâné. = ಕಾರುಖಾನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ. A manufactory, a workshop (C.; Mhr.; B. 3, 46; 4, 20. 159. 210).

ಕಾರಗೃಹ kâra-gṛiha. = ಕಾರಾಗೃಹ. A jail (ಸೆರೆಮನೆ Mr. 197).

ಕಾರಗೆ kâragé. (= ಕಕ್ಕೆಕೆ, etc. ?). Commotion, etc. (ಕರ್ನಾ Ct. I, 53).

ಕಾರಂಜಿ kâraṅji. = ಕಾರಾಂಜಿ. A playing fountain, a jet d'eau (C.; Mhr. ಕಾರಂಜೆ).

ಕಾರಣ kâraṇa. 1. *Cause; reason; motive, origin;* an instrument, a means. 2, *the natural form or constitution of a thing.* 3, = ಕಾರಣೆ (ಯಜಮಾನ, ದಣ್ಣಾಣಿ Mr. 392). 4, agency, instrumentality. See Śmd. 159; Kâvy. III, 3, B, 140; IV, 2, 37. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ದೂರಣವಿಲ್ಲದ ದೂರುವಿಲ್ಲ (Prv.). 5, a deity; a father. 6, need of (Mhr., S. Mhr.). — ಕಾರಣ ಪಡಿಸು. To be needed or necessary (B. 4, 58. 110. 152; see s. ಪಡಿಸು 1). — ಕಾರಣ. adv. For, on account of (My.).

ಕಾರಣ kâraṇa. 2. = ಕಡಣ 2. Killing, slaughter, injuring, hurting.

ಕಾರಣಪುರುಷ kâraṇa-puruṣha. A man who is the cause (of creation or of important things), a deity, a great man (Bp. 4, 53; 22, 62; 28, 59; 30, 18. 24; My.).

ಕಾರಣಪುರುಷರತ್ನ kâraṇapuruṣha-ratna. The best of the kâraṇapuruṣhas (Bp. 33, 1).

ಕಾರಣಮೂರ್ತಿ kâraṇa-mûrti. A form or incarnation of the deity (Bp. 34, 14. 30).

ಕಾರಣಯೋಗಿ kâraṇa-yôgi. An able yôgi, a yôgi of importance (Bp. 55, 52).

ಕಾರಣವೇರ್ಮೆ kâraṇavêrmé. (ಕಡದ ಛಿಛ Ct. I, 67, o. r. ಕಾರಣ ದರ್ಮ = ಸಡದ ಛಿಛ).

ಕಾರಣಾಂತ್ಯ kâraṇa-anta. The absence of cause (ಅಳಿಕ Nn. 126).

ಕಾರಣಿಕ kâraṇika. Causal; *investigating, examining,* ascertaining the cause; an examiner, etc. (ದರ್ಶಿಕ್ಷಕ, ಸದರ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ Mr. 244); performing, performance (My.). ಸೀದ ಮೊಮ್ಮಳಿ ಕೆಟ್ಟಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡವಿತು, ದುಮಳಿ! ಕಾರಣಿಕದ ಯಾಗ! ಸದರಿಸಳು ಸಿಸ ತೆಳ! ಕಾರಣೀಕವಾಗು! (Sp.). See Sp. s. ಮೀಡು. — ಕಾರಣಿಕಮಹಿಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 48).

ಕಾರಣೆ kâraṇé. The ornamental red stripe or painting upon the lower part of the walls of a house, etc. (My.; Rîv. 8, 4; Śîv. 5, after 57; Bh. 1, 12, 10; Tê. ಚಾರೆ, ಚಾರಡಿ, ಚಾರಿಕೆ, a line, a streak, a stripe). ವಿಚಾರಿಸದ ಕಾರಣೆಯು ಕಾರಣೆಯು ಧಾರುಣೆಯು (Ê. Bp. 5, 5). ಕಸ್ತುರಿಯಂಳುಮುಖಳು ಪ್ರೌಢದ ಕಾರಣೆಗಳಂ ಕಾರಣಿಗಳಂ (5, 51). See ಸಮುಗಾರಣೆ.

ಕಾರಣೆ kârapé. = ಕಾರಣ No. 3. *Torment, agony.*

ಕಾರಂಡ್ಲ kâraṇḍa. = ಕಾರಂಡ್ಲದ. — ಕಾರಂಡ್ಲಪಕ್ಷಿ. -ಪಕ್ಷಿ. (ಕಾರಂಡ್ಲದ Nr.).

ಕಾರಂಡ್ಲವ kâraṇḍava. *A sort of duck or goose* (ಕರ್ನಾ, ಕಾವ ದ್ಯ IIIâ.).

ಕಾರಭಾರ kârabhâra. = ಕಾರುಬಾರು. Business, affairs, especially some extensive business as that of a state, of a mercantile concern, etc. (C.; Mhr., H.; B. 3, 74; 4, 7).

ಕಾರಭಾರಿ kârabhâri. = ಕಾರುಬಾರಿ. One who conducts business, a manager (My.; B. 4, 217).

ಕಾರಮ್ಮಿ kârambhé. *A plant bearing a fragrant seed,* the priyaṅgu. See ಪಿದಾ 2.

ಕಾರವಿ kâravi. 1. *The Asafoetida plant or its leaf.* 2, *the plant Celosia cristata* Lin. (= ದುರುಗ). 3, *a kind of anise, Anethum sowa* Roxb. 4, *the plant Nigella indica* Roxb.

ಕಾರವಿ kâravi. 2. = ಕಾರಿವಿ, ಕಾರುವಿ. A kind of red cotton cloth (C.; Mhr. ಮಾರವಾ, H. ಕಾರುವಾ, ಕಾವಾ).

ಕಾರವೆಲ್ಲ kâravélla. *The plant Momordica charantia* Lin.

ಕಾರಸಿಕೆ kârasiké. = ಕಾಸರಿಕೆ, of which it is an o. r.

ಕಾರಸೆ kârasé. The plant Solanum stramoniaefolium Jacq. (St. & Pl.). 2, = ಕಾಸವಮಸಿ (Mr. 149).

ಕಾರಾಗಾರ kârâ-agâra. (Śmd. 383). A place of confinement; a jail.

ಕಾರಾಗೃಹ kârâ-gṛiha. = ಕಾರಗೃಹ. (My.).

ಕಾರಾಚ kârâca. = ಕಡಚ No. 3. (Rîv. 5, 56; My.).

ಕಾರಾಂಜಿ kârâṅji. = ಕಾರಂಜಿ. (My.).

ಕಾರಾವರ kâra-avara. A man of a mixed and low caste, employed in working in leather and hide (Sk.). *Cf.* ಗಡಜಿಗ.

ಕಾರಿ kâri. 1. A brackish ground, a backwater, an arm of the sea (My.; T. ಕಾರಿ, ಕಾಲು, ಕಾಯುಟ್, ಕಯು; M. ಕಾರಿ, ಕಯು; Tê. ಕಯ್ಯಿ; Mhr. ಮಾಣಿ; *cf.* Mhr. ಮಾಕಾ ?). 2, a ford (My.). — ಕಾರಿಕಾಲುಮಿಟ್ಟಿ N. (Bp. 15, 25).

ಕಾರಿ kari. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. (S. Mhr. in ದುಡಗಾರಿ, ಹಿಂ ಗಾರಿ).

ಕಾರಿ kâri. *Making, doing, acting, causing;* an artist, an artificer, a mechanic; an actor.

ಕಾರಿಕೆ kârikè. = ಕಾವಳಿ, ಗಾವಳಿ. *A female who does, makes, or acts.* 2, an actress. 3, a doing, a business; a trade; an art. 4, *a comment, a gloss.*

ಕಾರಿಗ kârigа. One who applies alkalis (?). See ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಕಾರಿಗೆ kârigé. Tbh. of ಮಾಕಿ (Śmd. 383, o. rs. ಮಾರಿಗೆ, ಗಾರಿಗೆ).

ಕಾರಿಗೆ kâriṇi. Making, doing, etc. (feminine). See ಪಡಸ್ಕಾರಿಕೆ.

ಕಾರಿತೆ kâritè. Interest, the amount of which is fixed by the debtor, he being forced to do so by the creditor (R.).

ಕಾರಿಯ kâriya. Tbh. of ಕಾರ್ಯ. (Bp. 28, 23; J. 18, 5; Tê.).

ಕಾರಿವಿ kârivi. = ಕಾರವಿ 2. (C.; B. 3, 117).

ಕಾರೀಕ kârîka. The fruit of the date-tree plucked whilst immature and dried (S. Mhr.; Mhr. ಮಾರೀಕ; M. ಕಾರಕ್ಕಿ).

ಕಾರೀಷ kârîsha. (fr. ಕಾರಿ). *A great quantity of dried cow dung cakes.*

ಕಾರು kâru. 1. = ಕಾರ್ 1, etc. Blackness. — ಕಾರುಗತ್ತಲು. -ಕತ್ತಲು. Sable darkness (My.; ಶಾಸ್ತ್ರರ Sl. 453). — ಕಾರುಗತ್ತಲೆ. = ಕಾರುಗತ್ತಲು. (J. 26, 9; My.).

ಕಾರು kâru. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. (My.). ಕಾರ ಮುಂ ಬಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. A feast in the third month, when the ಕರಿ ಪಲ್ಯವುದು (see s. ಕರಿ 3) takes place (S. Mhr.). — ಕಾರ ಹುಲ್ಲು. Any grass that grows in the rainy season (My.); a kind of flag or reed (?). ಕಾರ ಹುಲ್ಲಿನೊಳು ತಿರುಗುವ ವಿಪ್ರನು (ಸಲವಿಪ್ರನ, ಬಲಿಬಿಡು Sl. 87). — ಕಾರುಗದ್ದೆ. Wet land cultivated in the rainy season (My.). — ಕಾರುಬೆಳೆ. The wet-season crop (My.). — ಕಾರುಪತ್ತಿ ಗಿಡ. A kind of cotton plant (My.).

ಕಾರು kâru. 3. Pincers, tongs (Tē.; see ಕೀರು-, ಪಟ್ಟಿ-, ಮೊಸೆ-).

ಕಾರು kâru. A maker; *a mechanic, an artisan.* 2, an art, a science.

ಕಾರುಕ kâr-uka. (Śmd. 239). A black man (?); an eater (?).

ಕಾರುಕ kâruka. An artisan, an artificer, a mechanic. See Śm. 116; ಪಂಚಕಾರುಕ.

ಕಾರುಕೃತ್ಯ kâru-kṛitya. The work of an artisan (Sl. 381).

ಕಾರುಖಾನೆ kârukhâné. = ಕಾರಖಾನೆ, etc. (My.).

ಕಾರುಣಿಕ kâruṇika. (fr. ಕರುಣ). *Compassionate, tender, kind.*

ಕಾರುಣ್ಯ kâruṇya. *Compassion, kindness.* See Prv. s. ತಾ ರುಣ್ಯ. — ಕಾರುಣ್ಯವ್ಯುದೆ. -ಆ-ಪಡೆ. To be or become compassionate (Śśv. 4, after 99).

ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ kâruṇya-nidhi. A treasure of compassion (J. 18, 51).

ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ kâruṇya-sâgara. An ocean of compassion (Bp, 24, 34).

ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧು kâruṇya-sindhu. = ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ. (Bp. 61, 48).

ಕಾರುಬಾರಿ kârubâri. = ಕಾರಭಾರಿ. (My.).

ಕಾರುಬಾರು kârubâru. = ಕಾರಭಾರ. (My.; Br.; M. ಕಾರುಬಾರು).

ಕಾರುವೆ kâruvé. = ಕಾರವಿ 2, etc. (My.).

ಕಾರೆ kârĕ. The spinous shrub Webera tetandra Willd. (ತೆಳ್ಳ Mr. 139; My.; M.; T. ಕಾರ್ಚೆ; Tē. ಗಾರೆ). ಕಾರೆಯ ಸೊಪ್ಪೆ (Bp. 58, 43). — ಕಾರೆಕಾಡು. A thorny jungle or thicket (Sl. 102; M. ಕಾರೆಕ್ಕಾಡು). — ಕಾರೆಕಾಯಿಗಿಡ. The tree furnishing Myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (St. & Pl.; *cf.* ಗಾರೆ). — ಕಾರೆಮುಳ್ಳು. A common spinous shrub, Webera tetandra Willd. (Z.; or Canthium parviflorum Lam.; see ಕಾಕಸಿಗ). 2, the strong, sharp thorn of the kârĕ (My.). — ಕಾರೆಲ್ ಗಿಡ. = ಕಾರೆ. (My.; see ಕಗ್ಗಲಿ). — ಕಾರೆಲ್ ಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the kârĕ. ಜೋರೆಲ್ ಗಿವಕ್ಕೆ ಕಾರೆಲ್ ಹಣ್ಣು ಆಯೀತೇ? (Prv.).

ಕಾರೆ kârĕ. 1. ಕಾರಾ. = ಕಾರ 3. Confinement, binding; a fetter; a prison. 2, pain, affliction. 3, an ornamental ring worn round the neck and reaching to the chest, generally of gold, a gold collar (My.).

ಕಾರೆ kârĕ. 2. Tbh. of ಕಾರುರ್.

ಕಾರೆಗಾರ kârĕ-gâra. A workman (My.).

ಕಾರೋತ್ತರ kârôttara. *Yeast, barm, froth.*

ಕಾರ್ kâr. = ಕಾರು 1. To vomit; to emit (ಪದುಮ Śmd. Dh.; T. ಕಾರು, ಕಾರ್; M. ಕಾರು, ಕಾಲು; Tu. ಕಾರ್; Tē. ಕಾರು, ಗಾಯು, ಗ್ರಾಯು). P. p. ಕಾರ್ದು. ಕಾರ್ದಳ್ ಉಕ್ಕಿಗಳ್ ಅರುಣತೆಯಂ (J. 31, 30).

ಕಾರಿ kâri. See ಪೆಗ್ಗಾರಿ.

ಕಾರಿ kâri. = ಕಾರ 2, ಗಾರಿ. Tbh. of ಕಾರ 2. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಇಚ್ಚೆಕಾರಿ, ಪಗೆಕಾರಿ, etc. (Śmd. 234. 235; Tē. ಕಾಯು, ಗಾಯು).

ಕಾರಿತನ kâratana. = ಕಾರ್ಕ, ಗಾರಿತನ. Doing, acting, performing. See ಕೆಯ್ದು ಗಾರಿತನ, ಪೂತುಗಾರಿತನ.

ಕಾರಿ kâri. A feminine form of ಕಾರಿ. See ಅಬಗಾರಿ.

ಕಾರಿಕೆ kârikĕ. Vomiting (My.).

ಕಾರಿಕೆ kârikĕ. Tbh. of ಕಾರಿಕೆ. See ಕೆಯ್ಗಾರಿಕೆ, ಪೂಜಿ-, ಪೂತು-.

ಕಾರಿಸು kârisu. To make vomit or disgorge, etc. (Bh. 8, 21, 8; J. 23, 39; C.).

ಕಾರಿಯು kâru. 1. = ಕಾರ್. (C.). P. p. ಕಾರಿ. ಪಡಸ್ ಉಣ್ಣು ಕಾರಿದನ್ತಿರೆ (Abh. P. 13, 78). ಕಾರಿದರೆ (Bp. 21, 22). ಕಾರ ಕ್ರಾಮಿಗಳು, ಪೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಮೂತ್ರ, ಔಷಧವೆನ್ನು, ಕಪ್ಪೆ ರಯನ್ನು ತಿನ್ನು ಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (B. 3, 40). See Prv. s. ಬಿಸು 1, No 2.

ಕಾರಿಯು kâru. 2. Vomiting, etc. — ಕಾರುಗಿಡಿ. -ಪಿ. An emitted spark (Râm. 6, 30, 13).

ಕಾರಿಯು kâru. 3. A ploughshare (Tē. ಕಲ್ಲು; T. ಕಾಲು; R.).

ಕಾರಿಯಿಹ kâruha. Vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗಾರಿಹ Kr.).

ಕಾರ್ kâr. 1. = ಕಾರ 1, etc. Blackness. — ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Sable darkness (My.; ಉತ್ಕಟತಮಸ Sl. 76). ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ ಉಳ್ಳ ರಾತ್ರಿ (ತಮಿಸ್ರೆ 38). — ಕಾರ್ಬಲ್ಲಿಯದ. = ಕರ್ಬಲ್ಲಿಯದ, q. v. — ಕಾರ್ಬಲೆ. A black net (Râv. 11, 23). — ಕಾರ್ಮೊಗ. -ಪೊಗೆ. = ಕರ್ಪೊಗೆ. Black smoke (Râm. 4, 3, 11; 6, 14, 20; Râv. 11, 19; J. 13, 10. 12; 31, 11). — ಕಾರ್ಮೊರ್ಕ್. -ಪೊರ್ಕ್. = (ಕರ್ಪಿರ), ಕರ್ಮೊರ್ಕ, ಕರ್ಮೊರ್ಕ್. (ಗರಿಕಾರ, ತಿರಿಕಾರ, etc. Mr. 98, o. r. ಕರ್ಮೊರ್ಕ್; ಕರ್ಮುನ Kk. 47, o. ra. ಕರ್ಮೊರ್ಕ್, ಕರ್ಮೊರ್ಕ; ಕರ್ಮುನ Śm. 68). ಕಾರ್ಮೊರ್ಕ್ನ ಪಿತ್ತಿಗಳೋ? (Bp. 58, 48). — ಕಾರ್ಮೊರ್ಕ್ನ ಕಲ್. A loadstone (ಸೂಚಿಕಲ್ Ût. II, 112). — ಕಾರ್ಮುದು. The black deep, *i. e.* the river Kâlindî or Yamunâ. — ಕಾರ್ಮುದುವಿನಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The elder brother of Yamunâ or Yamî: Yama (Śm. 12). See ಕರ್ಮುದುವಿನಣ್ಣ. — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್. A dark, black cloud. (T.). See Abh. P. 13, 76; Bp. 44, 2; Bh. 1, 19, 21; Râghè. 17, 64; Râv. 2, 39; 6, 54; 8, 102; 9, 4; Śśv. 1, 33; 2, after 42; J. 3, 38; 5, 15; 22, 8; Sl. 52; it may occasionally be translated also: a monsoon-cloud). — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್ಬಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The way of the clouds, the sky (R.). — ಕಾರ್ಮೊರ್ಬಣ್ಣ. Sable darkness (My.). — ಕಾರ್ವರ್ಚ್ಚಿಗ. -ಬಣ್ಣಿಗ. Whose track is blackness: fire, Agni (Śm. 11).

ಕಾರ್ kâr. 2. = ಕಾರ 2, etc. The rainy season (J. 13, 32). — ಕಾರ್ಗಾರ್ಕ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 218). The rainy season. ಕಾರ್ಗಾರಲು ಕಾರ್ಮುಗಿಲೆಚ್ಚಂ (Abh. P. 13, 76). — ಕಾರ್ಗಾರು. -ಕಾಲು. = ಕಾರ್ಗಾರ್ಕ್. (J. 3, 40; 4, 35; 17, 5). — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್. See s. ಕಾರ್ 1. — ಕಾರ್ಮೊಗ. The beginning of the rainy season (Grj. 9, 38).

ಕಾರ್ಮಾನೆ kârkhâné. = ಕಾರಖಾನೆ, etc. (My.; Sl. 108).

ಕಾರ್ಕಿ kârki. — ಕಾರ್ಕಿಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (St. & Pl.).

ಕಾರ್ತನ kârtana. = ಕಾರ್ತನ. See ಉದಾಹರಣೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ kârtavîrya. (fr. ಕೃತವೀರ್ಯ). = ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ. Arjuna, a prince of the Haihayas. 2, N. of a Jaina čakravarti.

ಕಾರ್ತಸ್ವರ kârtasvara. (fr. ಕೃತಸ್ವರ). *Gold.*

ಕಾರ್ತಾನ್ತಿಕ kârtântika. (fr. ಕೃತಾನ್ತ). *An astrologer.*

ಕಾರ್ತಿ kârti. = ಕಾರ್ತಿ 1, ಗಾರ್ತಿ 1, ಗಾರ್ತಿ. = ಕಾರ್ತು. (Tě. ಕತ್ತಿ). See *e.g.* ಕುಲಕಾರ್ತಿ.

ಕಾರ್ತಿಕ kârtika. ಕಾರ್ತಿಕ. (fr. ಕೃತ್ತಿಕಾ). *N. of the month Kârttika* (October-November), *when the moon is full and near the Kṛittikâs* (the 8th month in the ಚಾಂದ್ರಮಾನ, My.; B. 5, 307. 308; Mhr.). 2, Skanda (ಶ್ರೀಶೈಲ Kn. 38; ಗಾಂಧಿ ಗೀತ, ಮುಮುಕ್ಷುಜ್ಞ 44; ಗುಹ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ 144).

ಕಾರ್ತಿಕಿಕ kârtikika. *The month Kârttika.*

ಕಾರ್ತಿಕದ್ವಾದಶಿ kârtika-dvâdaśi. = ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ. (My.).

ಕಾರ್ತಿಕೇಯ kârtikêya. *Skanda,* the son of Agni and Gaṅgâ, whose nurses were the Kṛittikâs.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ kârtavîrya. The Haihaya Arjuna, one of the six great čakravartis who are called puṇyaślôkas (Nr. 263; My.).

ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯ kârtsnya. (fr. ಕೃತ್ಸ್ನ). *The whole, totality.*

ಕಾರ್ಪಟಿಕ kârpâṭika. (fr. ಕರ್ಪಟಿ). = ಕರ್ಪಟಾರ. A pilgrim who subsists by carrying water from holy rivers, etc. 2, *a juggler, a cheat.*

ಕಾರ್ಪಣ್ಯ kârpaṇya. (fr. ಕೃಪಣ). Poverty, indigence; pitiful circumstances; imbecility;—compassion, pity;—parsimony, niggardliness (My.). See Grj. 8, after 14; Bp. 45, 21; J. 2, 5.

ಕಾರ್ಪಾಸ kârpâsa. (fr. ಕರ್ಪಾಸ). *Made of cotton;* cotton (ಪತ್ತಿ Mr. 128); *cotton-cloth* (ಸೂಲ ವಸ್ತ್ರಂ 341). See ಪದ್ಯ.

ಕಾರ್ಪಾಸಧನುಷ kârpâsa-čâpa. A bow for dressing cotton. See ಪಿಸಿ.

ಕಾರ್ಪಾಸವಿವರಣ kârpâsa-vivaraṇa. The spreading out or hatcheling of cotton. See ಪಿಂಜು.

ಕಾರ್ಪಾಸಶೋಧನ kârpâsa-śôdhana. The dressing of cotton. See ಸಸಿ.

ಕಾರ್ಪಾಸಿ kârpâsi. *The cotton plant, Gossypium herbaceum.*

ಕಾರ್ಮ್ಯ kârmya. (fr. ಕರ್ಮ). *Laborious, industrious.*

ಕಾರ್ಮಣ kârmaṇa. Finishing a work. 2, *magic, sorcery.*

ಕಾರ್ಮುಕ kârmuka. *A bow* (ಬಿಲ್ಲು Nn. 63).

ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ kârmuka-kôṭi. *The notched end of a bow.*

ಕಾರ್ಯ kârya. = ಕಜ್ಜ, ಕಾರಿಯ, ಕಾರ್ತ 2. To be made or done; fit, right. 2, *affair, business* (ಕೆಲಸ Nn. 19); a festal occasion. 3, an effect, the necessary result of a cause (Śmd. 7). 4, motive, object, purpose. 5, cause, origin. See Kâvy. III, 3, B, 135. 140; IV, 2, 37. ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಕ್ಕರೆ ಕತ್ತೆ ಕಾಲು ಹಿಂದಿಯ ದೇಕು (Prv.). — ಕಾರ್ಯವಾಸಿ. A good state of affairs (My.). ಕಾರ್ಯವಾಸಿಗೆ ಕತ್ತೆ ಕಾಲು ಕಟ್ಟು! (Prv.). — ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸು. To accomplish a business (B. 4, 13; C.). — ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸು. Work to be accomplished (My.).

ಕಾರ್ಯದಕ್ಷ kârya-dakṣa. Clever at a work (My.).

ಕಾರ್ಯಧಾರೆ kârya-dhârè. The course of business (Bp. 28, 34).

ಕಾರ್ಯಧುರನ್ಧರ kârya-dhurandhara. One who well attends to business (My.).

ಕಾರ್ಯಭಾಗ kârya-bhâga. A work to be done; a division of a work (Mhr.);—plot, intrigue (My.).

ಕಾರ್ಯವಿಘಾತ kârya-vighâta. Impediment of business (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, etc. Sl. 397).

ಕಾರ್ಯಸಾಧನ kârya-sâdhana. Means of effecting any object;—accomplishing or effecting an object or a business (My.).

ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ kârya-siddhi. Accomplishment of a work, success, fulfilment of any object. (C.).

ಕಾರ್ವಾ kârvâ. A kind of small, strong pony (My.; Sl. 273).

ಕಾರ್ಷಾಪಣ kârshâpaṇa. *A karsha of silver, equivalent to sixteen paṇas of cowries.*

ಕಾರ್ಷಿಕ kârshika. (fr. ಕರ್ಷ). = ಕಾರ್ಷಾಪಣ. *A karsha of silver.* 2, *a copper kârshika, or paṇa, equivalent to eighty cowries.*

ಕಾರ್ಷ್ಣಿ kârshṇi. (fr. ಕೃಷ್ಣ). Kṛishṇa's son Pradyumna (J. 12, 33; 22, 30).

ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯ kârshṇya. Blackness, black colour; darkness. See ಕರ್ಷ, ಕಪ್ಪು.

ಕಾರ್ಷ್ಯ kârshya. *The tree Shorea robusta* Roxb. (Vatica robusta Steud.).

ಕಾಲ್ kâl. 1. (fr. ಕವಲ್?). = ಕಾಲು 1. The foot; the leg down from the knee (ಆದಿ, ಬಾಡ ೞm. 70; ಬಾಡ, ಆಂಧ್ರ Nn. 130; J. 18, 34; T. ಕಾಲು, ಕಾಲ್; M. ಕಾಲ್; Tě. ಕಾಲು; Tu. ಕಾರ್). ಕಾಲೊಳ್ ದುರ್ವಿಷದಂ (Śmd. I). ಕಾಲೊಳ್ ನವೆದಪಿರ್ (Śmd. 125). ಕಾಲಲಿ (Bp. 28, 31). ಕಾಲ್ಗಳ ಮೇಲೆ ಪೀಠದಲನು (55, 4). ಕಾಲ್ಗಳಂ (59, 20). ಕಾಲು ನೀರಂ (60, 8). ಕಾಲಲ್ ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ ನಿಲ್ಲುತ (20, 13). ಕಾಲ್ಗಳ್ (Riv. 5, 118). ಕಾಲ್ಗಳಂ (J. 12, 35). ಬಸ್ಸು, ಕಾಲ್ಗೆ ಎಲಿಮೊಡೆ (31, 30). ಕಂಗಳ ಕಾಲ್ಗೆ ಒಳಗಾಪನೊ? (Riv. 13, 103). ಕೆಮ್ಪುವ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು; ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಕೆಂಪು ಯುದನು (ಪಾಪನ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲು ಎಲ್ಲು (ಕಲಿಕ IIIಚಿ.). ಎದಪ ಕಾಲ್ ಉಮಗಿ ಬಲದ ಕಾಲು ದುಮ್ಮಿಕ್ಕುವುದು (ಆರಿಭ); ಎದಪು ಕಾಲು ನಮಗೆ ಪಕ್ಷಿದಮ ಆಂಗುಲದ ತೆಪ್ಪ ಆಗಿದ್ದಪೆ ದೈವಾಪ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). See ಆಗಾಲ್, ಮೊದಗಾಲ್, etc.; J. 2, 49; 4, 50; 18, 48. 62; 20, 28; 26, 18. **2,** a strand or lock of hair (in plaiting); a strand of hairs of the tail of the Bos grunniens; any of the tie-ropes of a ḍâvaṇi; any string of the nĕlahu (My.). — ಕಾಲು ಕಡಗ. A kind of plain anklet; a gagra (ಸೀಪಾನಿ, ಬಾಡಕಟಿಕ IIIಚಿ.; Bp. 14, 4). — ಕಾಲಂಗುಟಿ. -ಬೆಂಗುಟಿ. A toe (J. 5, 55). — ಕಾಲತ್ತಣಿಗೆ. -ಅತ್ತಣಿಗೆ. = ಅತ್ತಣಿಗೆ No. 1. (Râm. 6, 55, 36). — ಕಾಲದ. -ಅದ. = ಕಾರಾಳ್. (J. 22, 7). — ಕಾಲ ಮುಗುಳು. Chilblain (ಬಾಡಕಟಿಕ Nr.). — ಕಾರಾಟ. -ಆಟ. Motion of the feet: stir, walk (My.); the play of the feet of dancers (C.); playing upon and tormenting with the paws. See Bp. 9, 12; Bh. 8, 23, 44; 8, 27, 4; J. 13, 20. ಕಾರಾಟಿಪ್ಪರ್ಗಮನಿಗೆ ಕಡಾಯದ ಗಸನೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಕಾರಾಳ್. -ಆಳ್. = ಕಾಲಿಮ. (Bh. 3, 18, 40). — ಕಾರಾಳ್. -ಆಳ್. -ಳು. A foot-soldier. ಕಾರಾಳ್, ಕಾರಾಳ್ಗಳ್ (Śmd. 168). ಕಾರಾಳು (ಪದಾತಿ, ಪತ್ತಿ, ಬಾಡವರಿ, etc. IIIಚಿ., Nr.; ಪದಾತಿಳ, ಪತ್ತಿ, etc. Mr. 287; Sl. 285). ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾರಾಳ್ ಎಮ್ಬುವ ಚತುರಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸಜ್ಜೆ ಸಾವಿರ ಕಾರಾಳಿನ ಸಮ್ಮೇಳ (Śś. 10). See Riv. 13, 70; Bh. 6, 2, 3. — ಕಾಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಕಾಲಿಮು. (Râm. 6, 47, 38). — ಕಾಲಿಮು. -ಇಮು. To set down the foot or the feet; to take a step; to walk; to

come, etc. (Bp. 40, 7; Rsv. 8, 124; J. 10, 1. 10. 11; B. 4, 199). — ಕಾಲಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. A cripple (ಪಟವಂ Smd. I). — ಕಾಲುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. = ಕಾಲುಂಗರ (s. ಕಾಲು, Grj. 7, 51). — ಕಾಲೂರ್. -ಊರ್. A village that can be passed through only, or easily, on foot, a rustic place (see ಕಾಲುವಣ). — ಕಾಲೂರು. -ಊರು. = ಕಾಲಿದು. (Bp. 1, 50; 3, 7). — ಕಾಲೂರ್ಗ. -ಊರ್ಗ. A peon (My.). — ಕಾಲ್ಕವಸ. Trousers (C.; Rsv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಕವಿಸು. To join the feet and jump up (Grj. 8, after 77). — ಕಾಲ್ಕೆಪ್ಪು. A sandal attached to the foot (Bp. 38, 56). — ಕಾಲ್ಕಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A foot-tie or chain, a shackle. ಆನೆಯು ಕಾಲ್ಕಟ್ಟು (ನಿಗಳು, ಬಾವ ಬಿದ್ದ, ಕೈಯುಳು, etc. Hlā.). — ಕಾಲ್ಗಡ. -ಕಡ. A ford (My.). — ಕಾಲ್ಗಡುಮ್. -ಕಡುಮ್. To wash the feet (of another, Abh. P. 15, after 9). — ಕಾಲ್ಗಾಪು. -ಕಾವು. Foot-guard, a guard on foot: foot-soldiers (Abh. P. 4, after 53; 13, 79). — ಕಾಲ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To impede; to strike with amazement or terror (Rsv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. To lose the power of one's limbs; to fear (J. 3, 41; My.). — ಕಾಲ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down at the feet of somebody (J. 9, 31). — ಕಾಲ್ಗೆರವು. -ಕೆರವು. = ಕಾಲ್ಕೆಪ್ಪು. (Bp. 57, 3). — ಕಾಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the foot (Rsv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get feet; to begin to stand on the feet (Abh. P. 5, 107). ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಪಿ ನಿಲ್ವ, ಪಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ತಿದ್ದಿ ಪಾಣ್ಮಿದ, ಪೆಱಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ಮುರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವ... ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rsv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to stand on the feet. ಸುಬ್ ಸುಬ್ಬು ಅಶ್ವಮುಖ್ ಏಮುತೆ ಪೊಳಯು ಸಿ ಮುಗೆ ದನ್ಗೆಗೊಮುತೆ ಇವಿರ್ಮುತೆ ಪೆರಕಾಲ್ಗೊಳಿಸಿ ಪೆರಮ್ಮಿಟ್ಟುತೆ ಅಶ್ವ ಳಿಸುತ್ತೆ ಪರಂಪಿದರ್ ಮುರಂಗಿಗಳ್ ಅದಿರೊಳ್ (Rsv. 13, 85). — ಕಾಲ್ತೆಗಿಸು. To put to flight (My.). — ಕಾಲ್ತೆಗೆ. = ಕಾಲ್ದೆಗೆ. To retreat, to flee (My.). — ಕಾಲ್ತಳ. -ತಳ. The bottom or sole of the foot (J. 7, 41). — ಕಾಲ್ತುದಿ. -ತುದಿ. The point of the foot (J. 18, 21; 28, 55; Śśv. 2, 79). — ಕಾಲ್ತುಡಿ. -ತುಡಿ. 1. To trample upon with the feet; to treat roughly. — ಕಾಲ್ತುಡಿ. -ತುಡಿ. 2. = ಕಾಲ್ತುಡಿತ. (Rām. 4, 3, 12). 2, that which has been trampled upon (Grj. 3, 97; Rām. 3, 12, 15). — ಕಾಲ್ತುದಿತ. -ತುದಿತ. Trampling upon with the feet; cruel treatment (Č. Bp. 11, 11). — ಕಾಲ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. Taking, or lifting up, the foot (Č. Bp. 19, 35). 2, to go away (Grj. 4, 68). — ಕಾಲ್ಪೆಣಪು. -ಪೆಣಪು. 1. To entangle the foot or the feet (J. 2, 45). — ಕಾಲ್ಪೆಣವು. -ಪೆಣವು. 2. Foot-impediment (Bp. 5, 31). — ಕಾಲ್ಪಡೆ. Walking on foot (Bp. 5, 17; 32, 33; Č. Bp. 5, 8; J. 31, 64; My.). — ಕಾಲ್ಪಿಲ್ಲಿ. = ಪಿಲ್ಲಿ 1. (My.). — ಕಾಲ್ಪಿಳಿ. A plain anklet (My.). — ಕಾಲ್ಪೆಱ್ದು. To part the legs (Bp. 38, 17). — ಕಾಲ್ಮಣೆ. A stool or a low table (ಪೂಜೆಯಿಗೆ Ct. II, 92; My.). — ಕಾಲ್ಮುರುಕ. One whose foot is broken, a cripple (My.). See Prv. s. ಆಸ್ತಿವಾಲಿ. — ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದ. -ಬಲ್ಲಿದ. A strong-footed man. ದಂಡಾಧಿಪರೊಳ್ ತನ್ನಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ (Smd. 163). — ಕಾಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or embrace a person's feet: to salute respectfully (ಮೊದ್ದು, ಮುಡಿ, etc., ನಮಸ್ಕಾರ ಕೆಸ.; J. 17, 59). ನಲ್ಲಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿವಪೆಂ, ತಿಳಿ! ದೋಷಮ್ ಇದೇಗೆ? (Smd. 155). ಕಾಲ್ವಿಡಿವಪುದೊ? (164). — ಕಾಲ್ವೊಣೆ. -ಪೊಣೆ. Foot-surety: the certainty that something bad is to happen on account of a rash act (kicking, etc.) done with the foot (J. 17, 52). — ಕಾಲ್ಸೂರಿ. A kind of rain. ನಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲ್ಸೂರಿ, ಸಾ ಲ್ಗುರಿಸರ ಸುರಿದು (Rsv. 8, 112). — ಕಾಲ್ಹೊಣೆ. = ಕಾಲ್ವೊಣೆ. (My). — ಕಾಲ್ಹೊದ್. A fordable river (My.).

ಕಾಲ್ kāl. 2. = ಕಾಲಿವೆ, ಕಾಲುವೆ, ಕಾಲ್ವೆ, ಕಾನಲೆ 2. A water-course, a channel; a brook (ಪಥ, ಕಾಲ್ವೆ Ct. II, 53; ಕಾಲ್ವೆ Kk. 23; T.; Mhr. ಕಾಲಣ; perhaps = ಕಾಲ್ 1, in the sense of *a branch*).

ಕಾಲ್ kāl. 3. = ಕಾಲು 2. A quarter or fourth part (My.; S. Mhr. as ಕಾಲು; T., M.; Te. ಕಾಲು; this term may be identical with ಕಾಲ್ 1, the sense being perhaps derived from the foot of a quadruped being one out of four, *cf.* Sk. ಪಾದ). — ಕಾಲ್ಕೆಲೆ. A quarter rupee's weight (My.). — ಕಾಲ್ಪಗೋಡಿ. A quarter of a star pagoda (My.). — ಕಾಲ್ಪೈಸ. One pie (My.). — ಕಾಲ್ರೂಪಾಯಿ. A quarter rupee (My.).

ಕಾಲ್ kāl. = ಕಾಲು. Tbh. of ಕಾಲ 1. Time (S. Mhr.; T., M.); opportunity; occasion, cause (S. Mhr.). See ಕಾಲಾಕಾರ್; Śmd. s. ಪಲ್'ಸಲ್. ಉದಿ ಕಾಲಾಗ ಬಣ್ಣನು (S. Mhr.). ಈ ಮನಸ ಕಾಲೊಳಗೇ ಏಣ್ಣಕ್ಕೊಡ್ಡು ಜೇನ ಪಿಪ್ಪಿಲ್ಲೆನು (B. 3, 59). — ಕಾಲ್ಲಂಪೆ. Calculation of time (Mr. 326).

ಕಾಲ kāla. 1. (Śm. 77). = ಕಾರ್, ಕಾಲು, ಕಾಳ 1. *Time;* the right point of time, the proper time (ಸಮಯ, ನಿಮಿಷ್ಠಿತ Nn. 56). 2, a year (ಸಂವತ್ಸರ 56). 3, a period of time; season; the time of the world (ಯುಗ 56); life-time. 4, the half of a lunar month (ಪಕ್ಷ, ಮಾಸಾರ್ಧ 56; ಪಕ್ಷ Mr. 520). 5, *death, time of death* (ಮೃತ್ಯು Mr. 520). 6, *Yama* (ಯಮನು 56; ಆಪ್ತಕ 520); a dikādhipa (Mr. 57). 7, fruit, result, fate (ಫಲ 56). 8, power, strength, valour (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ವರಾಕ್ರಮ 56). 9, terrible (ಭಯಂಕರ, ಉಗ್ರ 56; ಆಪತ್ಪ್ರಸ್ತ 520; *cf.* ಕಾಪ್ 1, No. 2). 10, a calamitous period (Mhr.; B. 4, 77). 11, time or tense of a verb. — ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ನು. — ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹೋಲು (Prva.). — ಕಾಲ ಕಳೆ. To spend or pass away time (B. 4, 2. 5; C.). — ಕಾಲಗೆಯ್. -ಎ-ಗೆಯ್. To die (Abh. P. 16, after 39 & 72). — ಕಾಲ ಮಾದುದು. Time to be fulfilled; death to have come (Bp. 46, 24). — ಕಾಲ ಬರು'ಸು. = ಕಾಲ ಕಳೆ. (B. 4, 194). — ಕಾಲವಾಗು. -ಆಗು. To die (My.).

ಕಾಲ kāla. 2. = ಕಾಳ 2. *Black; a black or dark-blue colour* (ಅಸಿತ, ಕರ್ಪ Nn. 56; ತಿತಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಮೇಚಕ, ನೀಲ, ಕಪ್ಪು Mr. 443; ಕಡು'ದು 502). 2, Śiva (ಶಂಕರ, ರುದ್ರರ Nn. 56; ಉಮೇಶ Mr. 502; ಆಪ್ತಕಾಸ್ತಕ 520). 3, Vishṇu (ವಿಷ್ಣು, ಹರಿ 56; ಕಸ್ತುರಿತ Mr. 520). 4, Brahmā (ವಿಧಿ 520). 5, the planet Śatura (ಧಾನುಜ 502). 6, Daksha (ದಕ್ಷನ್ 520). 7, a prince or N. of a prince (ಧರಾಧಿಪತಿ, ಅರಸು Nn. 56). 8, the fruit of the jujube (ಎರದ ಮರ್ 520). 9, the serpent Coluber naga. — ಕಾಲರಾತ್ರಿ. -ರಾತ್ರಿ. Sable darkness (Č. Bp. 47, 2). — ಕಾಲಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. N. See ಕಾಲಿ.

ಕಾಲಕ kālaka. *A freckle or mark.*

ಕಾಲಕಂಠ kāla-kaṇṭha. Śiva (Bp. 1, 33). 2, a sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಕಾಲಕಂಠಕ kāla-kaṇṭhaka. *A gallinule.* See ಧವಮಕ್ಕಿ.

ಕಾಲಕಂಧರ kāla-kandhara. Śiva (ರುದ್ರ Mr. 11).

ಕಾಲಕರ್ಮ kāla-karma. Death (Bh. 1, 8, 31).

ಕಾಲಕಾಲ kāla-kāla. The death of death: Śiva (Bp. 27, 16: 61, 52). ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ. = ಕಾಲಾನುಕಾಲ (My.).

ಕಾಲಕೂಟ kāla-kūṭa. *A kind of deadly poison.* (Bp. 56, 26; 58, 55).

ಕಾಲಕೂಟ?ಗ್ರೀವ kālakūṭa-grīva. Whose neck is black from (having swallowed) the kālakūṭa (at the churning of the ocean): Śiva (Bp. 61, 52).

ಕಾಲಕ್ರಿಯಮಾನ kâla-kriyâ-mâna. *A measure of the duration of (musical) time.*

ಕಾಲಕ್ಷೇಪ kâla-kshêpa. Spending or passing the time (C.); allowing time to pass away, delay. See ತಡೆ, ತಳ್ಳು.

ಕಾಲಖಂಡ kâla-khaṇḍa. *The liver* (ವೈದ್ಯ Mr. 398).

ಕಾಲಗಣನ kâla-gaṇana. Calculation of time (My.). — ಕಾಲಗಣನವಿದ್ಯ. Astrology (My.); astronomy (B. 5, 230).

ಕಾಲಗತಿ kâla-gati. The lapse of time. (C.).

ಕಾಲಚಕ್ರ kâla-chakra. The wheel of time or fortune (My.); the vicissitudes of life (B. 5, 57).

ಕಾಲಜಿತ್ kâla-jit. Śiva (My.). 2, a general of Râma (J. 20, 36. 38).

ಕಾಲಜ್ಞ kâla-jña. One who knows the fixed times or seasons; an astrologer (My.); a cock. See ಆ-.

ಕಾಲಜ್ಞಾನ kâla-jñâna. Knowledge of time or of the times; knowledge of events to come (C.).

ಕಾಲಜ್ಞಾನಿ kâla-jñâni. A person who possesses kâla-jñâna (C.). 2, Śiva.

ಕಾಲತ್ರಯ kâla-traya. The three times: past, present, and future (Śmd. 259); morning, noon, and evening (Bp. 47, 3).

ಕಾಲತ್ರಯಪರಿಣಾಮಿ kâlatraya-pariṇâmi. Being subject to the change of the three times (Śmd. 260).

ಕಾಲತ್ರಯವೇದಿ kâlatraya-vêdi. A person who knows the three times (Śmd. 129).

ಕಾಲದರ್ಶಿ kâla-darśi. A person who sees, knows, or shows time (ಮುನಿ, ಋಷಿ Mr. 257, o. r. ಕಾಲವರ್ತಿ).

ಕಾಲದೂತ kâla-dûta. A messenger of death or of Yama (Dp. 49, 3; My.).

ಕಾಲಧರ್ಮ kâla-dharma. *Death.*

ಕಾಲಪವನಾಶನ kâla-pavanâśana. The serpent Coluber naga (Bp. 46, 37).

ಕಾಲಪುರುಷ kâla-purusha. Time personified; death personified (Abh. P. 14, after 28).

ಕಾಲಪೃಷ್ಠ kâla-pṛishṭha. *N. of the bow of Karṇa.*

ಕಾಲಭೇದ kâla-bhêda. = ಕಾಲವಿಶೇಷ. A particular time (Śmd. 400; Śm. 78; Nn. 117).

ಕಾಲಭೈರವ kâla-bhairava. The terrible Bhairava: Śiva's form at the destruction of the world (J. 16, 31).

ಕಾಲಮಾನ kâla-mâna. Measurement of time; time as to its characters (B. 5, 305; My.). See ಸಮಾಚಕ.

ಕಾಲಮುಖಿ kâla-mukha. (ಆಗರು Mr. 335, o. r. ಕಾಳ-). *Cf.* ಕಾಡಾಗುದು.

ಕಾಲಮೂರ್ತಿ kâla-mûrti. Time personified. (My.).

ಕಾಲಮೇಷಿ kâla-mêshi. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಕಾಲಮೇಷಿಕೆ kâla-mêshikĕ. *The plant Rubia munjista* Roxb. 2, perhaps: *the plant Ipomoea atropurpurea* Chois.

ಕಾಲಯವನ kâla-yavana. An asura destroyed by Krishṇa through Muchukunda, q. v. (Bhâgavata 10, 51, 44).

ಕಾಲರಾತ್ರಿ kâla-râtri. = ಕಾಳರಾತ್ರಿ. A dark night. 2, the night of all-destroying time, the night of destruction at the end of the world: Durgâ (Śśv. 3, 6. 12).

ಕಾಲರುದ್ರ kâla-rudra. = ಕಾಲಭೈರವ. (J. 2, 41).

ಕಾಲವಶ kâla-vaśa. = ಕಾಲಾಧೀನ. (Abhâ. 2, 39. 42).

ಕಾಲವಹ್ನಿ kâla-vahni. = ಕಾಲಾಗ್ನಿ. (Bp. 46, 42; 53, 71).

ಕಾಲವಾಚಕ kâla-vâchaka. A term expressing time (Śmd. 147. 400).

ಕಾಲವಾಚಿ kâla-vâchi. = ಕಾಲವಾಚಕ. (Śmd. 146).

ಕಾಲವಿಶೇಷ kâla-viśêsha. *A particular (point of) time* (ಕಾಲಭೇದ Nn. 117).

ಕಾಲವೇಳೆ kâla-vêlĕ. dupl. (Bp. 38, 11).

ಕಾಲವ್ಯಾಪಿ kâla-vyâpi. *Filling all time, everlasting.*

ಕಾಲಶಿವ kâla-śiva. N. of Śiva (Bp. 48, 2).

ಕಾಲಸೂತ್ರ kâla-sûtra. *N. of a hell.*

ಕಾಲಸ್ಕಂಧ kâla-skandha. *A sort of ebony, Diospyros embryopteris* Pers. 2, *a tree bearing dark blossoms, Xanthochymus pictorius* Roxb.

ಕಾಲಹರ kâla-hara. Śiva (Śśv. 5, 28).

ಕಾಲಹರಣ kâla-haraṇa. Spending or passing the time (C; B. 3, 101); delay, procrastination (My.).

ಕಾಲಾಗರು kâla-aguru. *A black kind of Agallochum.*

ಕಾಲಾಗ್ನಿ kâla-agni. The fire that is to destroy the world; the conflagration at the end of time (J. 4, 26; 21, 33).

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ kâlâgni-rudra. Rudra regarded as the fire that is to destroy the world. (Śmd. 142). — ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ ಉಪನಿಷದ್. -ಉಪನಿಷತ್ತು. N. (Bp. 58, 6).

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರೋಪನಿಷದ್ kâlâgnirudra-upanishad. N. of an Upanishad (Bp. 43, 74).

ಕಾಲಾಂಗಿ kâla-aṅgi. (ಎಲುತಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141).

ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ kâla-atikrama. Passing the proper boundary of time (ಅತಿವೇಳೆ, ಕಾಲವು ಆತಿಗಳದು ಹೋದುದು Nn. 132).

ಕಾಲಾಧೀನ kâla-adhîna. Subject to time or death (Abhâ. 2, 36. 40. 41).

ಕಾಲಾನುಕಾಲ kâla-anukâla. From season to season, year by year (C.); at some time or other, once (My.).

ಕಾಲಾನುಕೂಲ kâla-anukûla. Suitableness of time, favourable moment (Bp. 44, 20).

ಕಾಲಾನುಸರಣೆ kâla-anusaraṇĕ. Conformity to the times (My.).

ಕಾಲಾನುಸಾರ kâla-anusâra. = ಕಾಲಾನುಸರಣೆ. (My.).

ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ kâla-anusârya. *A kind of yellow fragrant wood.* 2, *gum benjamin or benzoin.* See ಕಲ್ಲುಮುಸ್ಕ.

ಕಾಲಾಸ್ತಕ kâla-antaka. Time regarded as the god of death, Yama (J. 16, 38). 2, Śiva (My.).

ಕಾಲಾಸ್ತಕೃತ್ kâla-anta-kṛit. Śiva (My.).

ಕಾಲಾಸ್ತರ kâla-antara. Interval; process of time, period; another time, a later time (My.; B. 4, 128).

ಕಾಲಾಯಸ kâla-ayasa. *Iron.*

ಕಾಲಾರಿ kâlâri. (kâlâṛi). The black-sided sandpiper, Charadrius (Bl.).

ಕಾಲಾವಧಿ kâla-avadhi. Fixed or appointed time (C.);—the end of a year (My.);—end (Abh. P. 14, 184).

ಕಾಲಾಸ kâlâsa. ಕಾಳಾಸ. A banner, a flag (ಧ್ವಜ Mr. 290).

ಕಾಲಾಹಿ kâla-ahi. The black cobra, Coluber naga or tripudians (J. 30, 3).

ಕಾಲಿ kâli. A woman who has feet. See ಹಾಲಿ ಗಾಲಿ.

ಕಾಲಿ kâli. = ಕಾಳಿ. Black colour. 2, *Durgâ.*

ಕಾಲಿಕ kâlika. *Relating to time;* fit for any particular season.

ಕಾಲಿಕಾದೇವಿ kâlikâ-dêvi. Durgâ (My.).

ಕಾಲಿಕೆ kâlikĕ. ಕಾಲಿಕಾ. = ಕಾಳಿಕೆ. Blackness. 2, cloudiness; *a dense mass, multitude, or succession of clouds.* 3, rust; verdigris (ತೆಲುಗು ಕೆಸ.). 4, Durgâ.

ಕಾಲಿಂಗ kâlinga. = ಕಾಳಿಂಗ. N. of a country, its people and prince; belonging to Kalinga. 2, an elephant. 3, a snake (the black cobra). 4, a water-melon. 5, a poisonous plant.

ಕಾಲಿಂಗಮರ್ದನ kâlinga-mardana. The snake-subduer: Krishna (My.).

ಕಾಲಿದಾಸ kâli-dâsa. ಕಾಳಿ-. N. of a celebrated poet (Ch. v. 1; Bp. 54, 70).

ಕಾಲಿಂದಿ kâlindi. *The river Yamunâ.*

ಕಾಲಿಂದಿವೈರಿ kâlindi-vairi. Balarâma (ಬಲ Mr. 21).

ಕಾಲಿಂದಿಸಹೋದರ kâlindi-sahajâta. Yama (Mr. 49).

ಕಾಲಿಂದಿಕರ್ಷಣ kâlindi-karshaṇa. *Balarâma.*

ಕಾಲಿಂದಿಭೇದನ kâlindi-bhêdana. *Balarâma.*

ಕಾಲಿಂದಿಸೋದರ kâlindi-sôdara. *Yamunâ's brother: Yama.*

ಕಾಲಿವೆ kâlivĕ. = ಕಾಲ್ 2, etc. (C.; Tk. ಕಾಲಿವೆ, ಕಾಲುವೆ; T. ಕಾಲ್ವಾಯ್). ಬಾಡ ಗುಡ್ಡಲಿ ತನ್ನು, ನಾಮಕಾಲಿವೆ ತೆಗೆದ (getting no money, for nothing, Prv.).

ಕಾಲೀನ kâlina. Relating to any particular time; timely, seasonable. (My.).

ಕಾಲೀಯಕ kâliyaka. *A kind of yellow fragrant wood.*

ಕಾಲು kâlu. 1. = ಕಾಲ್ 1. **The foot, etc.** (ಆಂಧ್ರ, ಪರಂ, ಪಾಪ HHâ.; ಆಂಧ್ರ, ಪಪ, etc. Mr. 332; C.). ಸತತಮುಂ ಕಾಲು ನಿಲ್ಲದೆ ತೊಲಲುವ ಆ ರವಿ (Bp. 54, 12). ಧರ್ಮದ ನಿಲ್ಲದ ಆರ ಸು ಮುಕ್ಕಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಕುಸ್ತಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಎಡಿ ಪಂ (Bh. 2, 13, 13). ಕಾಲುಗಳು (Sl. 174. 199). ಎರಡೇ ಕಾಲಿ ನಿಸ್ಸ ನಡಿಯುತ್ತವೆ (B. 1, 13). ಕಾಲಿಲಿ (4, 47. 123). ನಸಗಾದರೂ, ಅತ್ಯಾರಾದುನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ತಪ್ಪ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡ್ಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೇಡಿ ಕೂಡದೆಯ್ದು ಕ್ಲೇಶವಾಗಿದೆ (4, 198). ಕಾಲಿ ದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಮೋಸರೆ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಮೋಡಿ, ಕುಣ್ಯಾಡುವುದ? — ತಲೆ ಮೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಮೊಸೆಯುವ ಹಾಗೆ (see ಕಾಲ್ಮೊಸೆ). — ಹಾದರ ಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು. — ಕಾಲ ತೊಸ್ತಿದ ಪಾವು ಕಜ್ಜವೆ ಬಿದದು (Prvs.). — ಕಾಲ ಕುಣಿ. Trowsers (B. 3, 114). — ಕಾಲ ಕೆದಮು. To scratch or paw (another's foot) with his foot, in order to rouse a quarrel (an expression used to show that a quarrel is picked up causelessly, C.). ಒಬ್ಬ ಗೃಹಪ್ಪನ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕೆದಮ ಜಗಳ ತೆಗದು (B. 2, 31). — ಕಾಲಟ್ಟಿ. -ಟ್ಟಿ. A kind of bench (C.). — ಕಾಲ ನಡಿಗೆ. Walking on foot (C.; B. 4, 188). — ಕಾಲಂದಿಗೆ. -ಅಂದಿಗೆ. A bracelet for the leg ornamented with little bells, etc. (C.). — ಕಾಲಾಡಿ. -ಆಡಿ. A quick, fast walker (My.); a wanderer, roamer (R., T.). ಕಾಲಾಡಿಯೊಂಟೆ, a fast-walking camel (My.). — ಕಾಲಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Much walking, roaming (My.). — ಕಾಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to take a walk (My., used of men and beasts). — ಕಾಲಾಡು. -ಆಡು. To take a walk or exercise, used only of stable-cattle (S. Mhr.), also of persons (My.). — ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳು. = ಕಾಲು ಬೀಳು. (My.). — ಕಾಲು ಕಟ್ಟು. 1. To tie the leg or legs. 2, to embrace (another's) feet (My.). See Prv. s. ಕಾರ್ಯಮಾಸಿ. — ಕಾಲುಕಟ್ಟು. 2. Marriage (My.). — ಕಾಲುಕಡಗ. A kind of plain anklet (C.; ಕಾಡಾಳಗದ Sl. 220). ಕತ್ತಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಾಲುಕಡಗ? (Prv.). — ಕಾಲುಕಣ್ಣಿ. = ಕಾಲು ಗಣ್ಣಿ. (ಮಾಳ Mr. 380; Abhâ. 5, 47). 2, any one of the tie-ropes of a ಛಾವಣಿ (My.). — ಕಾಲುಕುಪ್ಪಸ. = ಕಾಲ ಕುಪ್ಪಸ. (My.). — ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A rope for tying, or catching, the feet (Bh. 3, 13, 23). — ಕಾಲುಗೊರಸು. A hoof (ತಳ, ಪಾಡ Sl. 274; My.). — ಕಾಲುಂಗರ. -ಉಂಗರ. = ಕಾಲುಂಗುರ (s. ಕಾಲ್ 1). A ring worn on the second toe (C.). — ಕಾಲು ಚೀಲ. A pair of stockings (C.; B. 5, 297). — ಕಾಲುತೆಗೆ. = ಕಾಲ್ತೆಗೆ. To run away (C.). ಸಿಂಹದ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ಗದಗದ ನಡುಗಿ, ಸಿಲ್ಲುದಾಡಿದೆ, ಕಾಲು ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ (B. 4, 212). — ಕಾಲುತೊಡಿಗೆ. A leg-trinket (Sl. 220). — ಕಾಲುದಾರಿ. = ಕಾಲುದಟ್ಟಿ. (C.). — ಕಾಲುದೂಳಿ. ಕಾಲುದೂಳು. Dust of the feet: an evil (especially belly-ache) that may have been occasioned by coming into contact with the foot-dust of others (My.). — ಕಾಲುದೋಳಿ. = ಕಾಲುದೂಳಿ. (S. Mhr.). — ಕಾಲುನಡಿ. Walking on foot (C.; Sl. 268. 280. 423). — ಕಾಲುಬಲ. Foot-soldiers (My.; S. Mhr. rare). — ಕಾಲು ಬೀಳು. To fall at one's feet. ಅವನ ಕಾಲು ಬಿದ್ದು (B. 3, 23). ರಾಕ್ಷಸನ ಕಾಲು ಬೀಳಲು (5, 132). — ಕಾಲು ಮುರಿ. 1. To bend the leg, *i. e.* to make water (C.). — ಕಾಲುಮುರಿ. 2. Urine (S. Mhr.). — ಕಾಲುಮುಡಿ[1]. Foot-protection: a kind of sandal or shoe worn especially by peasants (S. Mhr.). — ಕಾಲು ಮಾಡು. To make for, to move toward, to begin. ಆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಮಾಡಿದನು (S. Mhr.). 2, ಕಾಲು ಮಾಡುವ ಧಾರಣ ಎನಿಸಿತ್ತು (with regard to hunting Mr. 380, *a. r.* in one MS. only). — ಕಾಲುಮೂಡು. A foot without any ornament (My.). — ಕಾಲುಮೆಟ್ಟು. A shoe (S. Mhr.). 2, mutual treading upon the feet: irritating one another to quarrel (Bh. 1, 8, 1; *cf.* ಕಾಲ ಕೆದಮು). — ಕಾಲುದಟ್ಟಿ. -ಜಟ್ಟಿ. A foot-path (ಪರ್ವತ, ಏಕವಡಿ Nr.). — ಕಾಲುಸರಪಣಿ. A chain worn as an ornament just above the ankles (C.; Sl. 220). — ಕಾಲುಹೊದ್[1]. = ಕಾಲ್ಹೊದ್[1]. A fordable river (C.). — ಕಾಲೆಳ[1]. -ಎಳ[1]. To draw along, as a foot or the feet (B. 4, 123; J. 3, 41).

ಕಾಲು kâlu. 2. = ಕಾಲ್ 3. (C.). ಒಸ್ಸು ಆಯ್ದ ಕಾಲ್ಭತ್ತೆರಡು ಕಾಲು ಕೊಡಿಸಿ ಇದರು (B. 4, 100). ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು ಕೊಡಿಸಿ (4, 100). — ಕಾಲುವಾಸಿ. One-fourth (My.).

ಕಾಲು kâlu. = ಕಾಲ್. See ಮುಂಗಾಲು.

ಕಾಲುರಿಚ kâluriča. (fr. ಕಾಲೂರ್-ಇಚ Śmd. 236). **A rustic** (ಗ್ರಾಮ್ಯ Kk. 38; Śm. 47; ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಂಗ, ಗ್ರಾಮ್ಯ ಕೆಸ.; Rśv. 1, 23).

ಕಾಲುವೆ kâluvĕ. = ಕಾಲಿವೆ, etc. (ಕುಲ್ಲ Nr.; My.). ಕೆದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ನು ಮಾಡಿದ ತೊಟ್[1] ಕುಲ್ಲ ಎನ್ನುದು, ಇದು ಕಾಲುವೆ (Nr.; see Sl. 82. 94. 116). ನಿಮು ಮುರಕ್ಕೆ ಎದಿದ ನೀರ ಕಾಲುದೆಗ ಳ್ (ಅಡಾಲ, etc. Mr. 108). See J. 18, 13; B. 4, 184. — ಕಾಲುದೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a water-course (Bp. 10, 5).

ಕಾಲುಷ್ಯ kâlushya. (fr. ಕಲುಷ). Foulness, turbidness, filth; sin; want of harmony. (My.).

ಕಾಳೆ kâlĕ. *Indigo, Indigofera tinctoria* Lin. 2, *long pepper, Piper longum.* 3, perhaps: *the plant Ipomoea atropurpurea* Chois. 4, *black cumin, Nigella indica* Roxb.

ಕಾಳೇಯ kâlêya. *Saffron.*

ಕಾಳೇಯಕ kâlêyaka. *The plant Curcuma xanthorrhiza* Roxb. See ಮರದರಿಸಿನ.

ಕಾಲೋಚಿತ kâla-uchita. Suitable to the time; opportune, in season; at a convenient time; a convenient time (J. 2, 55; C.).

ಕಾಲೋರಗ kâla-uraga. = ಕಾಲೋರಗ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ, q. v. (Xn. 4).

ಕಾಲ್ಪಕ kâlpaka. *The plant Curcuma zerumbet* Roxb.

ಕಾಲ್ಪಿ kâlpi. (fr. ಕಲ್ಪ). Preceptive, ritual (fem.). 2, the town of Kâlpi in the N. W. Provinces. — ಕಾಲ್ಪೀ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ. Sugarcandy from Kâlpi (S. Mhr.; B. 3, 45).

ಕಾಲ್ಯ kâlya. *Timely, seasonable; pleasant, auspicious.* 2, *dawn, day-break.*

ಕಾಲ್ವೆ kâlvĕ. = ಕಾಲುವೆ, etc. (ಕಾರ್ Kk. 23; ಕಾರ್, ಪುರ Ct. II, 53; My.).

ಕಾವ kâva. Relative participle present and future of ಕಾ 1, q. v. (See Bp. 28, 11. 66; 46, 36; 52, 14; 53, 45; J. 15, 22). ಕಾವನ್ನರ್ (-ಅನ್ನರ್, *i. e.* ಅನ್ನವರ್, Abh. P. 13, 138).

ಕಾವ kâva. Tbh. of ಕಾಮ (Ct. I, 10; II, 17; Śm. 7; ಕಮ್ಮಂಗನೆಯ Ct. I, 94; ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, etc. Kk. 70; ಮುಕ್ಕಣ್ಣ 8; ಮುದನ Dhn. 8). — ಕಾವನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Kâma's father: Vishṇu (ಉದೀಚ್ಯ Kk. 7; Śm. 5).

ಕಾವಚಿಕ kâvachika. (fr. ಕವಚ). *A multitude of mailed soldiers.*

ಕಾವಂಚಿ kâvañji. = ಕಾಜಿ, etc. The lemon grass, Andropogon schoenanthus L. (St. & Pl.; T. ಕಾಮಚ್ಚಿ, M. ಕಾವಚ್ಚಿ; Tĕ. ಕಾವಂಚಿ, the fragrant grass Hoemonites cordifolia Roxb. = ಕತ್ತೃಣ).

ಕಾವಡಿ kâvaḍi. = ಕಾಗಡಿ No. 1. A bamboo lath or pole, provided with slings at each end, for the conveyance of pitchers, etc. across the shoulder (ಪರ್ಯಾಪಾಠ, ವಿದಗ Sl. 431; C.; Tĕ.; T. ಕಾ, ಕಾವಡಿ, ಕಾವ್ತಡಿ; M. ಕಾವ, ಕಾವಡಿ; Mhr. ಕಾವಡ; T., M. ಕಾವು, to carry burdens by a kâvaḍi). ಕಾವಡಿ ಹೊರುವವನು (ವಾರ್ಧಪ, ವೈದಭ Sl. 340). See ಉತ್ತ-. — ಕಾವಡಿಯ ಉಟ್ಟಿ. (ವಿಕ್ಕ, ಕಾವ, ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವ Sl. 344). — ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬೆ. The bamboo lath of a kâvaḍi (Sl. 344).

ಕಾವಣ kâvaṇa. (Śmd. 25). (Protection); a shade, a shed, a pandal (ಪಪ್ಪರ್ Ct. II, 93; ಪಪ್ಪರ, ಪಪ್ಪರ್ Kk. 26; ಪಪ್ಪರ, ಪಪ್ಪರ Śm. 59; T.).

ಕಾವಂದ kâvanda. Lord, master, owner (C.; H., Mhr. ಮಾಧವ; M. ಕಾಮುನ್ದ, ಕಾಮುನ್ದಿ; T. ಕಾವನ್ದು).

ಕಾವರ kâvara. = ಕಾವರ, ಕಾಹುರ. Mental heat: passion, anger, wrath (ಕೋಪ Dhn. 22, o. r. ಕಾವರ; Mhr. ಕಾವರಾ, wild from fright, rage, etc.; Tĕ. ಕಾವರ, pride of flesh, arrogance; T. ಕಾಪ್ಪಿರ, fatness, corpulence; wrath, anger).

ಕಾವಲ್ kâval. = ಕಾವಲು, ಕಾವಲು, ಕಾವಲಿ 1. Guarding, protecting, watching; a guard, a watch; custody; a place where anything is guarded, or cattle are tended (Tu., T.; Tĕ. ಕಾವಲಿ). ಪಗಲ್ ಉಮ್ಮೆ ಕಾವಲ್ ಇರಿಸಿ (Bp. 43, 46). ಕಾವಲ್ಗೆ (J. 4, 29; 5, 20; 20, 4). ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲ ಕಾವಲ್ಗಳಂ ಬಿಡಿದರ್ (9, 17). — ಕಾವಲು ದ. -ಉದ. A protector; a guard; a sentinel. ರಥದ ಕಾವಲುದ ಸ್ವಿರ್ (ಸದ್ಯೋಜ್ಞ, ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ Nr.). ಹೊರದಳೆಯದ ಕಾವಲುವನು (ಪರಿಘಸ್ಥ Nr.). — ಕಾವಲ್ಗನ. = ಕಾವಲುದನು. (Sl. 279).

ಕಾವಲ kâvala. = ಕಾವಲ್, etc. (S. Mhr.; ಆಂಗರಕ್ಷೆ G.). ಮಾಗಲು ಇಕ್ಕಿ, ಹೊರಗೆ ಪ್ರಾಯೊ ಕಾವಲು ಇಟ್ಟು (B. 2, 45). See ಮೀಗಾವಲು. — ಕಾವಲುವದ. -ಉದ. = ಕಾವಲುವ. (ವಿಪಾಮು, ಸೇನಾರಕ್ಷ G.).

ಕಾವಲಿ kâvali. 1. = ಕಾವಲ್, etc. (C.).

ಕಾವಲಿ kâvali. 2. = ಕಾವಲೆ 1. A plate or pan for frying or baking (ಕನ್ನ, ಸ್ವೀಪಸಿ, ಸ್ವೀಪಸಿಕೆ Illā., Nr., Mr. 211; Sl. 308; ಕಾಯುವ ಪಾತ್ರೆಗೆ G.; C.; Tu. ಕಾಪೆ ಲಿ). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾವಲಿಯೆಂದು (ಕನ್ನ, etc. Sl. 308). ಎಲ್ಲರ ಮನೆಲಿ ಹೊಸೆಗೆ ತಾಯಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ತಾಯಿ (Prv.). See Bp. 53, 53; ಕಮ-; ಹುರಿಗಾವಲಿ, ದೆಗ್ಗಾವಲಿ; Prv. s. ಹೋಳೆ.

ಕಾವಲಿಗಾವಿ kâvali-gâvi. = ಕಾವಲಿಯ. (ಜೇಷುಕಾಪ G.).

ಕಾವಲು kâvalu. = ಕಾವಲ್, etc. (My.). ದನ್ನುಕಾವಲಿಗಾಗಿ (Sl. 268). ಕಾರುವನ ಮನ್ನಿನಿಗೆ ಬೈದವ ಕಾವಲು (Prv.). See ದನ ಗಾವಲು, ಹುಲ್ಲು-; Prv. s. ದುಷ್ಟನಿಗಿತ್ತ.

ಕಾವಲುಗಾವಿ kâvalu-gâvi. = ಕಾವಲಿಗಾವಿ. (B. 4, 156. 180; My.).

ಕಾವಲೆ kâvalĕ. 1. = ಕಾವಲಿ 2. (Rām. 5, 8, 69; My.).

ಕಾವಲೆ kâvalĕ. 2. = ಕಾಲುವೆ, etc. (C.). ರಕ್ತದ ಕಾಲವೆಗಳು ಹರಿದವು (B. 4, 10).

ಕಾವಳ kâvaḷa. = ಕಾವಳ, ಸಾವಳ. Darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ Nn. 12; C.; Mhr. ಕಾಮುರಾ; Tĕ. ಕಾವಿರಿ, ಕಾವುರು, ಕಾವುರಿ, black vapour; anything that appears like smoke). See J. 18, 43. 44; Rām. 3, 5, 9.

ಕಾವಳು kâvaḷu. (ಕಾದಳು ಪಾಣ್ಡರು Ct. I, 86, o. r. ಕಾರಣ ಪಾಣ್ಡರು; *cf.* ಪಾಣ್ಡರ?).

ಕಾವಾಕುಳ kâvâkuḷa. A herb with yellow flowers, Jussieua villosa Lam. (St. & Pl.).

ಕಾವಾಡೆ kâvâḍĕ. = ಕವಡೆ, etc. See ಕಕ್ಕಾವಾಡೆ.

ಕಾವಿ kâvi. A red earth or ochre (ಮಾಮುಳ್ Śm. 52; ಓದು, ಮಾಜು Nn. 81; C.; T., M., Tĕ., Tu.; Mhr. ಕಾವ); cloth dyed with red ochre. ಆದಕೊರ್ದಳು ಒಪ್ಪಲ್ಲಿ ದುಮುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯುಟ್ ಉಟ್ಟಿದಳು ಆಫವಾ ಗನ್ಣುಟ್ ಇಲ್ಲದಳು (ಕಾಕ್ಕಾಯನಿ Nr.). ಓದಿ, ಬೂತಿಯ ಪುಸಿ, ತೇಪು, ಕಾವಿಯ ಹೊದಿಪು ಹೋಪಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಜೀವ! ಇಸ್ಟಿಯದ ಕಾಪಾತ ಯೋಗಿ (Sp.). ಕಾವಿಯಬಿವಿ (ಕಾಪಾಯಾಮ್ಬರ G.). — ಕಾವಿಕಲ್ಲು. Red ochre (My.). — ಕಾವಿಯುಣ್ಣೆ. -ಉಣ್ಣೆ. A ball of red ochre (My.).

ಕಾವು kâvu. 1. = ಕಾಯ್ವು, etc. Heat; glow (C.; Tu.). ಬಿಡಹದ ಕಾವ (B. 3, 28). ಜಸದಿನ ಕಾವ (4, 119). ದುಯ್ಯ ಕಾವ (My.). ಸೀರಿನ ಕಾವ (My.). 2, cauterization. — ಕಾವು ಕೊಡು. To apply heat, to foment (C.). 2, to cauterize (My.). — ಕಾವು ಹಾಕು. To cauterize (My.).

ಕಾವು kâvu. 2. = ಕಾಂವ, ಕಾಮು. (Tbh. of ಕವದ್ದು, ಕವದ್ದು, ಕರದ್ದು, ಕಲದ್ದು? or vice versâ?). A stalk, a culm, a stem; a handle (C.; T. ಕಾಮುು; M. ಕಮುು, ಕಾಮು, ಕಾಮುು). ಕೊದೆಯ ಕಾವು (Śmd. 161). ಹಸುರ ಪಾಕದ ಕಾವು (ಕವದ್ದು, ಕರದ್ದು 352). ತಾವರೆಯ ಕೆಮ್ಮುಲ ಕಾವ (ಪ್ರಾಬು); ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾವ (ಪ್ರಾಲಿ, ಪ್ರಾಲು, o. r. ಪ್ರಾವಿ); ಈಮುಪೀಡ ಕಾವ (ವರಾಬು); ವೀಣೆಯ ಕಾವ (ವೀಣಾದಣ್ಡ, ದ್ರುದಾಬು); ಪಸುರಾವ ಪಾಕದ ಕಾವು (ಕವದ್ದು, ಕಲದ್ದು Nr.). ಕಾವಿಲ್ಲದ ಮಾಡಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ.—ಕೊಡಲೀ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ದುಷ್ಟ (Prvs.). See Sl. 96. 162. 310. — ಕಾವುಬಿಡ್ಡಲೆ. (ಉಪಾಪೀಡಕೆ Sl. 162).

ಕಾವು kâvu. 3. = ಕಾ 3. An imitative sound: cawing (Tĕ.; Mhr. ಕಾದಣಾದ; ಕಾದಳಾ, a crow). — ಕಾವು ಕಾವು. rep. The cawing of crows (C.). ಕಾಗೆ ಸಾಕಿದ ಕೊಳಿಗಿಲಿಯು

ಮುಖ ಸುಸ್ವರಮೋಳ್ ಉಲ್ಲವೆ ಕಾಗೆಯನ್ನವಿ ಕಾವು ಕಾವೆನ್ನು ಆಲಿಪುದ ಪೆ? (Bp. 3, 79). 2, the weeping of babies (My.).

ಕಾವುಂಜಿ kâvuñji. = ಕಾವಂಜಿ, etc. (ಘೂಕಿಕ, ಘೂಸ್ಯಣ Nr.).

ಕಾವುರ kâvura. = ಕಾವರ, q. v.

ಕಾವುಳ kâvuḷa. = ಕಾವಳ, etc. (Abh. P. 14, after 128; Grj. 4, 142).

ಕಾವೆ kâve. Ringing and turning and twisting of a horse whilst at full speed; starting him violently up and down (Mhr., H. ಕಾದಾ). — ಕಾವೆ ತಿರುಗಿಸು. To longe a horse (R.).

ಕಾವೇರಿ kâvêri. *The river Kâvêri.* (Bp. 26, 54; 50, 38; Rây. 2, 4).

ಕಾವ್ಯ kâvya. (fr. ಕವಿ). = ಶುಕ್ರ, ಶಾಖ್ಯ. *Uśanas or Śukra.* 2, a poem, a piece of poetry, a poetical composition (Kâvy. II, 1, 7; III, 2; IV, 1). 3, a poet (Bp. 9, 43).

ಕಾವ್ಯಕರ್ತಾರ kâvya-kartâra. A poet (ಕವಿ Mr. 360).

ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃ kâvya-kartṛi. = ಕಾವ್ಯಕರ್ತಾರ. (ಕೃತಿಪತಿ, ಕವಿ Nn. 59).

ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯ kâvya-paricaya. Acquintance with or knowledge of poems (Śmd. 175).

ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ kâvya-mala-vyâvṛitti. Rejection of, or turning away from, impurities in poetical composition (Kâvy. I, 1*a*, 5; II, 1, 1 seq.).

ಕಾವ್ಯರಚನೆ kâvya-racanè. Composition of a piece of poetry (J. 34, 46; My.).

ಕಾವ್ಯಸಮಯ kâvya-samaya. = ಕವಿಸಮಯ. (Kâvy. V, 1, seq.).

ಕಾವ್ಯಾಂಗ kâvya-aṅga. The body of a poetical composition (Kâvy. IV, 2, 14).

ಕಾವ್ಯಾಲಂಕೃತಿ kâvya-alaṅkṛiti. Rhetorical or poetical ornament (Kâvy. II, 2, B, 33).

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕ kâvya-avalôka. (also ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶೋಕ್ಷಣ). Looking at or considering poetical composition: the title of Nâgavarma's work on poetics (Kâvy. I, 1*a*, 3).

ಕಾಶ kâśa. = ಕಾಸ 1. Appearance; shining; splendour (Bp. 47, 72). See ಆ-, ನಿ-, ಪ್ರ-, etc. 2, *the grass or reed Saccharum spontaneum* (ಕಾಡುಗಜ್ಜಿಕೆ Mr. 111).

ಕಾಶನ kâśana. Causing to appear. See ಪ್ರ-.

ಕಾಶಾರ್ಪಟ kâśâ-karpaṭa. = ಕಾಸಿಗಪ್ಪನ. A rag used to cover the privities or to gird the loins.

ಕಾಶಿ kâśi. ಕಾಶಿ. = ಕಾಸಿ 1. Shining, appearing; see ಪ್ರತ-. 2, *Benares* (Bp. 53, 56); N. of a people. ಉದನ ಕೆಲಿರ್ ಕಾಶಿಯಿಲ್ಲ ರಾಮೇಶ್ವರದನಕ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು (B. 5, 59). See Dp. 165. — ಕಾಶಿಕಾಗದ. Good white paper (S. Mhr.). — ಕಾಶಿ ಕುಜ್ಜೆ. A phial in which pilgrims keep water taken out of the Ganges at Benares (T.; R.). — ಕಾಶಿತಾಲಿ. A metal vessel used like the ಕಾಶಿಕುಜ್ಜೆ (My.). 2, a marriage-badge attached to an ornamental necklace (My.). — ಕಾಶಿದಟ್ಟೆ. Fine silk (My.). — ಕಾಶೀ ಘಾಗೀರಫಿ. Water brought from Benares (My.).

ಕಾಶಿಕೆ kâśikè. ಕಾಶಿಕಾ. Benares. (J. 5, 28).

ಕಾಶಿನಾಥ kâśi-nâtha. N. (Bp. 37, 7; 59, 5). 2, Śiva.

ಕಾಶಿರಾಜ kâśi-râja. N. of the father of Anusâlva (J. 12, 37).

ಕಾಶೀರಾಯ kâśi-râya. N. (B. 4, 55).

ಕಾಶೀವಿಶ್ವನಾಥ kâśi-viśvanâtha. Śiva (C.).

ಕಾಶೆ kâśè. ಕಾಶಾ. = ಕಾಚಾ, ಕಾಸೆ 2, ಕಾಸೆ. The end of a woman's garment tucked into the waist-band (not Sk.; Mhr. ಕಾಚ್ಯಾ). 2, a cloth used to cover the privities or to gird the loins (not Sk.).

ಕಾಶ್ಮರಿ kâśmari. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಕಾಶ್ಮೀರ kâśmira. Relating to Kaśmira; the country Kâśmira (Bp. 6, 19). 2, *the root of Costus speciosus.* 3, saffron (ರತ್ತ, ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು Nn. 126).

ಕಾಶ್ಮೀರಜ kâśmira-ja. *Saffron.*

ಕಾಶ್ಮೀರಜನ್ಮ kâśmira-janma. *Saffron.*

ಕಾಶ್ಯಪ kâśyapa. (fr. ಕಶ್ಯಪ). Pertaining to Kaśyapa; Kaśyapa (Mr. 258); Aruṇa.

ಕಾಶ್ಯಪಿ kâśyapi. *The earth.* 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun.*

ಕಾಷಾಯ kâshâya. = ಕಾಸಾಯ. Red. 2, *a red cloth.*

ಕಾಷಾಯಧಾರಿ kâshâya-dhâri. An ascetic (ಸನ್ಯಾಸಿ G.; My.).

ಕಾಷಾಯವಸನ kâshâya-vasana. Having a red cloth (Sk.); a red cloth (My.).

ಕಾಷ್ಠ kâshṭha. = ಕಟ್ಟಿ. A piece of wood, a stick; a pin, a bolt (ಕೀಲಕ, ಕೀಲು Nn. 101); *wood*, especially dry wood (ಕಟ್ಟಿಗೆ Nn. 69; ಮರ Nn. 18; ಇಷ್ಟಕ, etc., ಆಮಗಟ್ಟು Mr. 48; ಒಣಗಿದ ಮರ, ದಾರು Nr.). 2, a blockhead (ಮೂರ್ಖ Nn. 33). 3, thinness, poorness (ಕೃಶ, ಬಡಕ 33). 4, = ಕಾಷ್ಠೆ (Nn. 33).

ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲ kâshṭha-kuddâla. *A scraper or shovel.*

ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ kâshṭha-takṣh. -ಕ್ಷಿ. *A carpenter.*

ಕಾಷ್ಠವ್ಯಸನ kâshṭha-vyasana. Worthless, vain grief (My.).

ಕಾಷ್ಠಾಮ್ಬುವಾಹಿನಿ kâshṭha-ambu-vâhini. *A wooden bucket or baling vessel.*

ಕಾಷ್ಠಿಕೆ kâshṭhikè. = ಕಟ್ಟಿಗೆ. A piece of wood.

ಕಾಷ್ಠೀಭೂತ kâshṭhî-bhûta. Having become wood or like wood (Bp. 19, 80).

ಕಾಷ್ಠೀಲೆ kâshṭhîlè. *The plantain, Musa sapientum.*

ಕಾಷ್ಠೆ kâshṭhè. *A quarter or region of the world* (ದಿಕ್ Nn. 33, as ಕಾಷ್ಠ). 2, *place, site.* 3, *a measure of time, eighteen twinklings of the eye* (ಕಾಲಾಕ್ಷರ Nn. 33; ಕಾಲಘಟಿಕ Mr. 480). 4, *excellence* (ಉತ್ಕೃಷ್ಟ 33); clearness, distinctness (ವ್ಯಕ್ತ 489). 5, favourableness (ಅನುಕೂಲ 33). 6, the being opened, blown as a flower (ಉನ್ಮೀಲನ, ವಿಕಾಸ 33; ವಿಕಸಿತ 489).

ಕಾಸ kâsa. 1. = ಕಾಶ. Appearing, shining; splendour; blooming, opening. (ಕಾಸ್ತಿ Bhn. 26). See ವಿ-.

ಕಾಸ kâsa. 2. Tbh. of ಮಾಸ (Śmd. 338).

ಕಾಸ kâsa. 3. *Cough, catarrh.* See ಕೆಮ್ಮು. 2, dyspnœa, asthma (My.).

ಕಾಸ kâsa. 4. Causing to go. See ನಿಷ್-.

ಕಾಸಗಾಮಿ kâsagâmi. = ಕಾಸವಾರ, ಕಾಸ್ತಾರ. (S. Mhr.).

ಕಾಸಗಿ kâsagi. Private, not public; own (My.; Mhr. ಮಾಸ ಗಿ).

ಕಾಸಘ್ನಿ kâsa-ghni. A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini (see ಕಿರುಜೇಗ No. 2).

ಕಾಸಜಿತ್ kâsa-jit. The plant Clerodendron siphonanthus (see ಕಿರುಜೇಗ No. 2).

ಕಾಸದಾರ kâsadâra. = ಕಾಸವಾರ, etc. A groom (My.; Mhr., H. ಮಾಸದಾರ).

ಕಾಸಮರ್ದ kâsa-marda. *A cough-medicine, Cassia sophora* Lin.

ಕಾಸರ kâsara. = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (Mg.). See ಕಾಸ್ರ.

ಕಾಸರ kâsara. *A male buffalo.*

ಕಾಸರಿ kâsari. A female buffalo (ಮುಸಿ, ಎಮ್ಮೆ Mr. 184).

ಕಾಸರಿಕೆ kâsarikĕ. A kind of potherb or cucumber (ಗಜ್ಜೀಕ, ಸಮುಸ್ಕೆ Nr., o. r. ಕಾರಸಿಕೆ). 2, = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (My.).

ಕಾಸರ್ಕ kâsarka. = ಕಾಜಿವಾರ, etc. The tree Strychnos nux vomica Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಸರ್ಕನ ಬಳ್ಳಿಸಿಗೆ = ಕಾಸ್ರ-. A parasitical shrub, Loranthus loniceroides Lam. (St. & Pl.).

ಕಾಸಲ kâsala. Good, fine; legitimate, not base born; own (My.; Mhr., II. ಖಾಸಲ).

ಕಾಸಲಯ kâsâya. Tbh. of ಕಾಷಾಯ (Śmd. 335).

ಕಾಸಾರ kâsâra. *A pond* (ಸರಸಿ, ಕೊಳ Mr. 417).

ಕಾಸಾರಕ kâsâraka. = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (see s. ಇಟ್ಟಿ).

ಕಾಸಿ kâsi. 1. = ಕಾಶಿ. Benares (Bp. 54, 64; J. 5, 27. 30). ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತೀ, ಕುಣ್ಣಮುಖದ? — ಕಾಸಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೂ ಕಾಸು ಬೇಕು (Prvs.). — ಕಾಸಿಕಾಗಡಿ. A kâgaḍi in which water is brought from Benares (My., also ಕಾಸಿಕಾವಡಿ). ಕಾಸಿದಾವಳಿ. A soft woollen dâvaḷi (C.).

ಕಾಸಿ kâsi. 2. = ಕಚ್ಚೆ, ಕಾಸೆ. Tbh. of ಕಾಚ್ಚ. See ಕಾಸೆಕಂಡಿ, ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ. A cloth for girding the loins (S. Mhr.).

ಕಾಸಿಕೌಪಡಿ kâsi-kauḍi. A cloth for girding the loins and a kaupina. See Sp. s. Tbh. ಚಿ.

ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ kâsigappaḍa. Tbh. of ಕಾಚಾಕಪಡಿ (Śmd. 381, o. r. ಕಾಸೆ-).

ಕಾಸಿತ kâsita. Made gone, driven away. See ಕಸಿ-.

ಕಾಸಿಸು kâsisu. To cause to make hot, etc. (Bp. 50, 39; My.).

ಕಾಸು kâsu. 1. = ಕಾಂಚಿಸು 1. To make hot, to heat; to warm, as the body; to boil, as water, etc.; (to burn), to bake, as happaḷas, bread, etc.; to melt, as butter, gold, etc. (ದಾಪ Śmd. Dh.; C.; T. ಕಾಯ್ಚು). ಕಾಪಂ (Śmd. 275). ಕಾಸುವ ರಸಪ್ರಯತ್ನ ಸುಳಿದಾಂಗಳ್ (I). ಕಾಸಿದ ಮುಳ್ಳ (II). ಕಾಸಿದ ಮುಪ್ಪ (ಪೃತ, ನಳ್ಳ IIIâ.). ಕಾಸಲ್ ಬಿಟ್ಟುದು (ಸನ್ಯಾಸಿತ, ಸನ್ಯಸ್ತ Nr.). See Bp. 9, 38; 14, 5; 18, 29; 22, 65; 27, 48; 54, 31; Bh. 1, 20, 60; Riv. 11, 19; J. 15, 17; Ć. Bp. 11, 11; B. 1, 15; Prv. s. ದುಣ್ಣು. — ಕಾಸು ಕಾಸು. rep. (B. 4, 106).

ಕಾಸು kâsu. 2. The smallest copper coin, a cash (ಎರಡ Śmd. Dh.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಕಾಜು; M. ಕಾಶು); a coin or money in general (C.; Tĕ., T., M.). ಮೂರು ಕಾಸು (ಪ್ರಹರ G.). ತಾಮ್ರದ ಕಾಸು (ದಣ Sl. 418). ಕೊಡುವದೊಪ್ಪು ಕಾಸು, ಕೋಣೆ ತುಪ್ಪು ದಾಸು. — ಮೀಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂಳೆ ಕಾಸಿಗಾದರೂ ಬೇಡ. — ಕೊಸು ಕಾಸ ಹದೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು. — ಕಾಸು ಇದ್ದರೆ ಕೊದೆಯಾಲ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನದೆ, ಆಲ! — ಕಾಸಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಪ್ರಧ್ಯೇತಿ ಆಸ್ಪರೆ ನಸಗೆ ಮೂಜು ಕಾಸಿಗೆ ಇರಲಿ! — ಕಾಸು ಬಿಟ್ಟಿದ ಬೇಡ ಬಿಟ್ಟಾನು. — ಕಾಸಿದ್ದರೆ ಕೈಲಾಸ (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಸಿ 1.

ಕಾಸು kâsu. 1. Tbh. of ಕಾಷ. ಕಾಸಿನ ಕವಿ (ಧಾರಯಷ್ಟಿ, ಎಮಂಗಿಕೆ IIIâ.).

ಕಾಸು kâsu. 2. *A sort of spear or lance.*

ಕಾಸುಳಿ kâsuḷi. The plant Sida indica Lin. (ತುಬರಿ, ತೆಜಸ್ವಿ Mr. 129, o. r. ಕಾಂಸುಳಿ; M. ಶಾಟೊಪ).

ಕಾಸೆ kâsĕ. = ಕಾಸಿ 2. Tbh. of ಕಾಚಾ (Śiv. 2, 53; V. 4, 36; see ಪ್ರಸಗಾನೆ).

ಕಾಸ್ತಾರ kâstâra. = ಕಾಸಮಾರ, etc. (My.).

ಕಾಸ್ರ kâsra. = ಕಾಸರ, etc. — ಕಾಸ್ರಬಳ್ಳಿಸಿಗೆ. = ಕಾಸರ್ಕನ-. (St. & Pl.).

ಕಾಹಕ kâhaka. (fr. ಕಾಹು 1). A guard, a guardian (Bh. 3, 21, 52).

ಕಾಹಲ kâhala. = ಕಾಹಳ. See s. ವಂಚಮುಖವಾದ್ಯ.

ಕಾಹಳೆ kâhalĕ. = ಕಹಳೆ, etc. A horn (Sk.).

ಕಾಹಳಿ kâhaḷi. N. of a plant (ಕೃ Mr. 134).

ಕಾಹಿ kâhi. = ಕಾಂಚಿ 3. A person who tends, watches or guards (Ć. Bp. 47, 19). See ಕಮುಗಾಹಿ, ತುಜಾ-, ದುಸಣ-.

ಕಾಹಿಲೆ kâhilĕ. = ಕಾಯಿಲೆ, q. v. (My.).

ಕಾಹು kâhu. 1. = ಕಾಪ್ಪ. Preserving; protection; watching; guard; custody (J. 8, 26; 13, 42; 16, 23; 24, 4; Bh. 2, 2, 78; 3, 18, 38; 7, 15, 49; see ಮೂಯ್ಗಾಹು).

ಕಾಹು kâhu. 2. = ಕಾಯ್ಚು, etc. Heat, etc. (Grj. 9, 17; Bp. 53, 53; J. 15, 2; 30, 30).

ಕಾಹುರ kâhura. = ಕಾವರ, etc. Feverish excitement: bewilderment, confusion (Bh. 8, 24, 51; Râm. 5, 8, 64; 6, 12, 36; J. 20, 29; 26, 4; 27, 6).

ಕಾಹುರತೆ kâhuratĕ. = ಕಾಹುರ. (Râm. 6, 55, 5).

ಕಾಳ kâḷa. 1. = ಕಾಲ 1 (but rare). See Prv. s. ಬೆಳೆ. — ಕಾಳಯಮ. The death-god Yama. ಆಳು ಕಾಮು ಇದ್ದವರಾದರೆ ಕಾಳಯಮು ಬಿಟ್ಟಾನೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಕಾಳ kâḷa. 2. = ಕಾಲ 2. Black, etc. — ಕಾಳಗತ್ತಲ್. -ಕತ್ತಲ್, = ಕಾಲಗತ್ತಲೆ. (Bp. 31, 4). — ಕಾಳಜೀರಿಗೆ. Black cumin, Nigella indica (ಉಪಕುಂಚಿಕೆ, ಸುಮನ, ಕರೀ ಜೀರಿಗೆ G.). — ಕಾಳರಕ್ಕಸಿ. A black female giant (J. 8, 47). — ಕಾಳರಾತ್ರಿ. = ಕಾಲರಾತ್ರಿ. A dark night (Bp. 23, 15); etc. — ಕಾಳವಸ್ತಿ. = ಕಾಳಿ. (T. ಕಾಳಸ್ತಿ). Calastri, a mountain and town in the Carnatic, where a black elephant worshipped Śiva. (Bp. 18, sum.). — ಕಾಳಶಸ್ತಿಗಿರಿ. The mountain Calastri (Bp. 18, 1). — ಕಾಳಶಸ್ತೀಶ್ವರ. Śiva (My.). — ಕಾಳೋರಗ. -ಉರಗ. = ಕಾಲೋರಗ. The black cobra (ಪಾಪಿ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ Nr. 4).

ಕಾಳಗ kâḷaga. (fr. ಕಾಯ್ 1). = ಕಾಳೆಗ. Fight, battle, war (ರಣ, ಯುದ್ಧ, etc. Mr. 289; ಬಣ್ಣಣ, ಪೋಕೆ Śmd. II; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ಧ, ಪೋಕೆ, ಪೋಣರ್ Śm. 39; ಪೋಕೆ 100; ಪೋರ್ 102; ಯುದ್ಧ, ಕಲಹ, etc. Nr.; Sl. 294; ಕೊಳುಗುಳ Bhn. 29; C.; T. ಕಾಳ್ಗೆಯಗ). See J. 2, 4; 4, 3; 7, 29; 8, 26; 22, 47; 25, 11; Sl. 284. 292. 293; B. 2, 5; 4, 9; 5, 160. — ಕಾಳಗಗೆಗೆಯ್. -ಒ-ಗೆಯ್. To fight (Śiv. 4, 70). — ಕಾಳಗಂಗೊಡು. -ಒ-ಕೊಡು. To offer fight; to fight (J. 23, 9; 25, 51). — ಕಾಳಗದಬಗೆ. -ಬಗೆ. = ಕಾಳೆಗ-. A war-drum (ಅಪ್ಪದರ Śmd. II; Śm. 40).

ಕಾಳಜ kâḷaja. = ಕಳಿಜ, ಕಾಳಿಜ, ಕಾಳಿಜ. The liver (ಗೊಟ್ಟದೋಜನ, ಬುಕ್ಕಾ G.; Mhr., II. ಕಾಳಿಜ).

ಕಾಳಂಜಿ kâḷaṁji. = ಕಾಳಾಂಜಿ. A spittoon (ಪದಳೆ Śmd. II; Śm. 61; Kk. 54, o. r. ಕಾಳಾಂಜ; Bp. 12, 9; Śiv. 1, after 79; Tĕ. ಕಾಳಂಜ, ಕಾಳಾಂಜು; T., M. ಕಾಳಾಂಜು; *cf.* ಕಾಪ್ 1? Sk. ಖಪರಿಕಾಪಳಿ). 2, a vessel of brass,

silver, etc. with which scented water is sprinkled (S. Mhr.; ದಸಬಾವ್ಜ Mr. 265). 3, a kind of fan or whisk (Tč., M., R.; T. ಚಾಲು).

ಕಾಳತಿ kâḷati. = ಕಾಳಮಸ್ತಿ. (T. ಕಾಳ್ತಿ). See ತಿರು-.

ಕಾಳವ kâḷava. N. of a country (Bp. 6, 18).

ಕಾಳಾಂಜಿ kâḷâñji. = ಕಾಳಂಜಿ No. 1, q. v. (ದಪಳೆ Čt. II, 94; My.).

ಕಾಳಿ kâḷi. = ಕಪ್ಪುತೆ, etc. (ಕಾವರ Šs.).

ಕಾಳಿ kâḷi. = ಕಾಲಿ. N. of a washerman (Bp. 21, 12). 2, Durgâ (C.). See ದುರ್ಗಾ-. — ಕಾಳಿಮ್ಮ, -ಯಮ್ಮ. N. (C.). — ಕಾಳಿ ಕೊಣ್ಣ. See ಉಳಿ-. — ಕಾಳಿದೇವಿ. N. (Bp. 59, 2). — ಕಾಳಿಪಾ ಧ. Śiva. See ತ್ರಿಕ-. — ಕಾಳಿಯ ದುಷ್ಟನ. Krishṇa (J. 5, 8).

ಕಾಳಿಕ kâḷika. = ಕಾಳಿಕೆ. Lampblack, etc. (ಕಜ್ಜಲ, ಅಂಜನ, etc., ಕಾಮಿಗೆ Mr. 337).

ಕಾಳಿಕೆ kâḷikĕ. = ಕಾಳಿಕೆ, ಕಾಳಿಕ. Blackness, etc.; rust; verdigris; impurity (ತುಳುಮ್ಮು Kk. 51, Šm. 63). See Abh. P. 10, 57. 71; Grj. 6, after 56.

ಕಾಳಿಗ kâḷiga. = ಕಾಳಿಂಗ. — ಕಾಳಿಗಪಾಗ. = ಕಾಳಿಂಗ. (Abh. P. 4, 119).

ಕಾಳಿಂಗ kâḷiṅga. = ಕಾಳಿಂಗ, ಕಾಳಿಗ. The black cobra, Naga tripudians (ಪಡುವಣೊಳ್ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಕಾಳಿಂಗಪ್ ಉಕ್ಕು Mr. 402). — ಕಾಳಿಂಗಪಾಗಪಮಾಪ್ಪ. A variety of Naga tripudians (Bj.).

ಕಾಳಿಜ kâḷija. = ಕಾಳಿಜ, etc. (ಉಗ್ರದುರಾಂತ G.; Râm. 6, 45, 61). 2, the breast, the heart (S. Mhr.; Mhr. ಕಾಳೀಜ).

ಕಾಳಿಜೆ kâḷiji. = ಕಾಳಿಜ No. 2. (S. Mhr.).

ಕಾಳೆ kâḷĕ. = ಕಾಮದೆ. Tbh. of ಕಪಳೆ (Šmd. 352). See ಕೊಮ್ಮು ಗಾಳೆ, ಗಪ್ಪು-, ಪೊಂ-, ಬುರುಗು-, ಬಾಗ್-, ಮೆಗ್-.

ಕಾಳೆಗ kâḷĕga. = ಕಾಳೆಗ. (ಬಣ್ಣಣ Šmd. II; ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಲಿ, ಕಲಹ, etc. IIIâ.; ಸಂಗರ Nn. 9; ಬಲ 14; ಧುರ 19; ಕಣ್ಣಪ, ಆಪದ 39; etc., etc.; ಮೊಸೆ Kk. 87; Abh. P. 13, 139; 14, after 46). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೀಕ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಎಸಿವ ರಭಸ (ಪುಪ್ಪರಥ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಅನುವಾಪುಮು (ಸನ್ನಹನ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ನು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಆಪ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕೆದೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸು ಪವ (ವ್ಯೂಹ); ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ವುಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ); ಧಾಜಿಮ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತನೆನ್ದ ದುಗುಡಿದವನು (ಸಂತಪ್ತಕ Nr.). ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು (ಧುರಜೈತ್ರ Nn. 94). — ಕಾಳೆಗದಲಗೆ. = ಕಾಳಗ-. (ಅತ್ತಿಮ Kk. 82).

ಕಾಲಿಲ್ kâḷ. 1. = ಕಾಮು 2, etc., ಕಾಮು 1. A forest; a wild. ಕಾಲ್ಕೆ (Šmd. 140). — ಕಾಮಿ ಜೀರಿಗೆ. = ಕಾಮ ಜೀರಿಗೆ. A tall robust annual plant, the purple flea-bane, Vernonia anthelmintica (St. & Pl.). — ಕಾಲಿಪಾಗು. -ಆಗು. To become a wilderness: to be ruined (ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು Bhn. 63). See Bh. 1, 8, 2; J. 8, 27; 13, 60; 23, 9; 24, 22. — ಕಾಮಿರಿ. -ಉರಿ. = ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (Bhâgavata 10, 17, 21. 26). — ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (Šmd. 28. 80. 217). = ಕಾಮುಕೆಚ್ಚು. A fire on hills or in forests (ದವದಹ್ನಿ, ದವ, ದಾವ IIIâ.; ದಾವ, ಕಾಮುಗಿಚ್ಚು Nn. 66). — ಕಾಲ್ಗಿಚ್ಚು. = ಕಾಲ್ಕಿಚ್ಚು. (ದವ Šm. 12). — ಕಾಮ್ಬು ದು. Wild cattle. ಕಾಮ್ಬುದು ದುಸಗಿದ ಪೋಲ್ (Šmd. 80). — ಕಾಮ್ಬುರ. A forest-stream (ಕಾವ ಹೊಸಲ್ Šs.; V. 14, 24; Šśv. 1, 10. 41). ಕಾಮ್ಬುರಮ್ ಆಗೆ ಕಾಲ್ಕುರಂ (Šmd. 80; Kâvy. I, 3, 101). ಅನ್ಯಕ್ಕೆನ್ದು ಕಾಮ್ಬುರಂ ಪರಿವನೆಗಂ (Abh. P. 13, 64). — ಕಾಮ್ಬೊಸಲ್. = ಕಾಮ್ಬುರ. (Grj. 9, after 98). — ಕಾಲ್ಬಯ ದ. A forest-hunter (Šśv. 4, 96). — ಕಾಲ್ಬಿದೆ. A kind of deer (Šśv. 3, 28). — ಕಾಲ್ಬಾಸಿಸ. A savage (V. 35, after 55). — ಕಾಲ್ಮೃಗ. A beast of prey (ದವಚರದಮು, ವ್ಯಾಪದ IIIâ.). 2, wildness, ferocity, wickedness, badness;—a bad man, an enemy (ಕೆಡಪ Čt. I, 103; *cf.* ಕಾಲು 1 No. 9). — ಕಾಲಿಪಾಗು. -ಆಗು. To become troublesome, inimical or hostile (S. Mhr.). — ಕಾಲ್ಪಡೆ. -ಪೆಡೆ. = ಕಾಮುಗೆಡೆ. To utter bad language, to speak contemptuously (Rśv. 1, 36). — ಕಾಲ್ಪಲ್ಮು. -ಪೆಲ್ಮು. A bad act (ದುಶ್ಚಪ್ಪ Kk. 74; Šm. 52). — ಕಾಲಿಪ್ಪಾತು. A bad word (V. 37, after 132).

ಕಾಲಿಲ್ (ಕಾಳ್) kâḷ (kâḷ). 2. (fr. ಕಪು 1). = ಕಾಮು 2. A small pebble, gravel (T.); a corn, a single grain; grain, corn; seed; a pea; a bean (Tu. ಕಾಳ್; T. ಕಾಯ್, *according to which the* ಯ್ *has been adopted;* T. ಕಾಯ್, to have a hard grain, as a tree; to be strong in mind, to be resolute, determinate; to be sharp, pungent = ಕಾರ್). — ಕಾಮಿ ಬಾಮಿ. See Čt. I, 74 s. ಬೂಗಾರ್ಪ.

ಕಾಲಿಲ್ kâḷ. 3. = ಕಾಮು 3, ಕಾರ್ 1, etc. Blackness (ಕಾಮು, ಕಪ್, ಕಪ್ಪು Šm. 69; T. ಕಾಯಗ; *cf.* ಕಪ್ಪು). — ಕಾಲ್ಪೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A black (well-washed and fed) excellent female buffalo, a she-buffalo of the Bĕḷavala district (Sp.; My.). — ಕಾಲ್ಪಾಮ್ಬಾಗ. The black cobra or a black snake (Rśv. 11, after 164). — ಕಾಲ್ಪಮುಳ್. Marrow or brain of a blackish colour (Rśv. 5, after 120).

ಕಾಲಿಲ್ಮೆ (ಕಾಳಿಮೆ) kâḷimĕ (kâḷimĕ). (Hardness of mind), obstinacy, haughtiness (? see T. s. ಕಾಯ್ 2). — ಕಾಲಿಮುರಸ (ಕಾಳಿಮುರಸ). -ಆರಸ. N. (Bp. 11, 4).

ಕಾಲಿಮು kâḷu. 1. = ಕಾಮು 1, etc. A forest, etc. — ಕಾಮುಗಬ್ಬಿನೆ. -ಕಬ್ಬಿನೆ. = ಕಾಗಮ್ಬು. (ಕಾವ Mr. 111). — ಕಾಮುಗಿಮ್ಬು. -ಕಿಮ್ಬು. = ಕಾಲ್ಕಿಮ್ಬು. (Bhâgavata 10, 17, 20; Râm. in W. v. 449). — ಕಾಮುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಕಾಲ್ಪಡೆ. (J. 18, 45). — ಕಾಮುಗೆ ಲಸ. -ಕೆಲಸ. Wicked, bad work (Bp. 12, 2; 26, 55). — ಕಾಮು ನುಡಿ. To utter a bad word, to lie (Bp. 14, 26). — ಕಾಮುಬೌದ್ಧ. A wicked Bauddha (Bp. 50, 62). — ಕಾಮುಭೈರವ. The ferocious Bairava. See Prv. s. ಕಪಾಲಭೈರವ. — ಕಾಮು ಮಾಡು. To ruin (Dp. 55 sum.). — ಕಾಮುಮಾತು. = ಕಾಲ್ಪಾತು. A bad word, a lie (Bp. 30, 58). — ಕಾಮುಮಾರ್ಗ. A bad, wicked way (Bp. 18, 44). — ಕಾಮುಮೂರಿ. A wicked brute (Bp. 9, 13; 21, 23; 38, 14). ಕಾಮುಮೂರಿಪರ ನೆಂಗ ಮುಪ್ಪು ಕಳೆ! (Dp. 172).

ಕಾಲಿಮು (ಕಾಳು) kâḷu (kâḷu). 2. = ಕಾಲ್ 2. (C.; ಕಮ, ಧಾನ್ಯ G.). ಸಿಳಿಗಳು ಪುಣ್ಣು ಪಪ್ಪುಲ ಪಸೀ ಕಾಮು ತಿನ್ದು ಬಮಳು ತ್ತವೆ (B. 2, 3). ಬೇಳೆ ಅಕ್ಕ ಜೋಳ ಮುಪ್ತಾದ ಕಾಮುಗಳು (2, 9). ಯೂಲಕ್ಕೀ ಕಾಮು (3, 30). ಪತ್ತೀ ಕಾಮು (4, 27). ಕಾಮು ಬಪ ತುಟ್ಟಿ ಅದವ (4, 74). ಕಾಮುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯು ಪೈಕಾರ (B. 5, 100). ಓಮುಕಾಮು (Sl. 158. 406). ಆಲಸ್ಯಿಗೇ ಕಾಮು (304). ಮುಣಿಸಿನ ಕಾಮು (310; C.). ಪೆಸರಿನ ಕಾಮು (304; C.). — ಕಾಮ್ ಪದ. -ಆದ. A man who possesses corn or sells it (C.; B. 5, 102). — ಕಾಮು ಕಪ. dupl. (C.; B. 2, 5; 3, 15; 5, 135). — ಕಾಮು ಕಪ್ಪಿ. = ಕಾಮು ಕಪ. (My.). — ಕಾಮು ಕಾಮು. rep. (B. 4, 71).

ಕಾಲಿಮುಗ (ಕಾಳುಗ) kâḷ(kâḷ)-uga. (Šmd. 240). A grain-dealer (?).

ಕಿಂ kiṁ. = ಕಮ್. *What? how?* 2, *either, or.* 3, *a particle of aversion or contempt.* (Šmd. 100).

ಕಿಂವದನ್ತಿ kiṁ-vadanti. What do they say? 2, *rumour, report, whether true or not.*

ಕಿಂವಾರ್ತೆ kiṁ-vārtĕ. Whose tidings? (ಆದ ವಾರ್ತೆ Śmd. 100).

ಕಿಂಸಾರು kiṁ-sāru. *The beard of corn* (ಸುಂಕು Mr. 372). 2, *an arrow*. 3, a heron.

ಕಿಂಸುಕ kiṁ-śuka. *The tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತ ಉಗಡ G.).

ಕಿಂಸಾರ kiṁsāra. A necklace composed of several strings (ಸರಗಳಾಗಿ ಕೊಡುವುದು Mr. 467).

ಕಿಕಿ kiki. A blue jay.

ಕಿಕಿದಿವ kikidiva. *A blue jay.*

ಕಿಕ್ಕರಿಸು kikkarisu. To make small, to reduce to a less compass, to draw together, as one's body (My.). 2, to be closely united or crowded, to be thick-set, as fruits or leaves on a tree; to be excessive, as the water of a tank (My.; *cf.* ಕಱು 1 and ಕಿಕ್ಕಿಱಿ).

ಕಿಕ್ಕಿಂದ kikkinda. = ಕಿಸ್ಕಿಂದ. Closeness, straitness, narrowness (My.); pressure; a crowd (ಜನ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಂಪು, ಜಮ್ಮಲಿ, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಪೆರಣ್ಕೆ, ನೆರವಿ, etc., ಪ್ರೌಢಿಕೆ Kk. 17; ಸಮೂಹ ಕೆಸ.; My.). ಕಿಕ್ಕಿಂದದಿಂ ಪುರಾಣಂ ಗೆಯ್ದ (ಆದಿ Śm. 91).

ಕಿಕ್ಕಿಱಿ kikkiṟi. 1. (reduplication of ಕಿಱಿ). To be close together, to be dense, to be crowded, full, abundant, or thick-set. (Tĕ.). ದಲವು ಬಣ್ಣಂಗಳಿಂ ಕಿಕ್ಕಿಱಿದ ರಂಗುವರಿಲ್ಲಳ ತಪ್ಪಲ್ಗಳ್ (Vīrāgamavīramāhēśvaratantra-karṇāṭaṭīkĕ, chapter 33). ಜನವದಮ್ ನಾಡಿಮು ಕಿಕ್ಕಿಱಿದು ನಡುವ ಜನವನೆ (Prll. 3, 6). See Č. Bp. 11, 10; J. 3, 27; 26, 11.

ಕಿಕ್ಕಿಱಿ kikkiṟi. 2. A crowd, a throng. — ಕಿಕ್ಕಿಱಿಸು. -ಸಿದ 4. To be greatly pressed together, to form a dense crowd (Grj. 2, after 106).

ಕಿಕ್ಕು kikku. A loud, shrill cry. (Mhr. ಕಿಂಕ; *cf.* ಕಿಱುಚು, ಕೆಕ್ಕು). — ಕಿಕ್ಕಿಡು. -ದ 1. To utter a shrill sound. ಕಿಕ್ಕಿಡುವಂತೆ ನಾದಂಂ ಕರೆವುತ (Bp. 20, 13).

ಕಿಗ್ kig. = ಕೆಱ, etc. Smallness, etc. — ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು. -ಟ್ಟಿದ. A small tie or band (Grj. 7, after 72; Bh. 8, 26, 51). — ಕಿಗ್ಗಣ್. -ಣ್ಣ. A small eye (Grj. 1, 106; Rāv. 5, 89).

ಕಿಗ್ಗಿ kiggi. = ಕೆಱೆ, q. v.

ಕಿಂಕರ kiṁ-kara. *A servant;* a slave (ಕೆಟ್ಟಾತ, ಜಾಣ Kn. 92; ಪಡೆ, ಪಿತಪಣ್ಣ Mr. 238). — ಕಿಂಕರಯ್ಯ. -ಯ್ಯಂ. See ಕಿಱ.

ಕಿಂಕರತೆ kiṅkaratĕ. = ಕಿಂಕರತ್ವ. (Śāv. 2, after 25; 4, after 99). 2, want, destitution (My.).

ಕಿಂಕರತ್ವ kiṅkaratva. The condition of a servant or slave (C.).

ಕಿಂಕರಿ kiṅkari. The wife of a servant. (R.).

ಕಿಂಕರೆ kiṅkarĕ. A female servant. (R.).

ಕಿಂಕಲ kiṅkala. The state of being crowded, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Čt. I, 80, o. r. ಕಿಂಕಲ).

ಕಿಂಕಾಬ್ kiṅkāb. = ಕಿಂಕಾಪ್. Silk stuff interwoven with gold or silver thread, brocade (My.; IL.).

ಕಿಂಕಾರ kiṅkāra. The noise emitted by small bells when shaken (My.). *Cf.* ಕಿರ್ 1.

ಕಿಂಕಿಣಿ kiṅkiṇi. A small bell; any tinkling ornament (ಲಂಕಿಣಿ ಕಿಱುಗಾಣ್ಕೆ Mr. 344).

ಕಿಂಕಿರ kiṅkira. A horse. 2, the cuckoo or kōkila. 3, the large black bee. 4, Kāma. (R.).

ಕಿಂಕಿರಾತ kiṅkirāta. *The blossom of a species of amaranth* (ಕುಮುಣ್ಣಿಗ, ಬೀಳದ ಗೊಪ್ಪಲೆ Mr. 124).

ಕಿಂಕಿಲ kiṅkila. = ಕಿಂಕೆಲ, q. v.

ಕಿಂಕುರ್ವಾಣತೆ kiṁ-kurvāṇatĕ. Any situation or circumstances in which one asks one's self what ought to be done? (Grj. 8, 36).

ಕಿಚ kiča. = ಕಿಚಿ, ಕಿಚು, ಕಿಚ್ಚು. An imitative sound. (Tĕ. ಕಿಚಕಿ, M., T. ಕಿಚ್ಚು-ಕಿಚ್ಚು, Mhr. ಕಿಚಕಿಚ, chirping). — ಕಿಚಗುಟ್ಟು. -ಟ್ಟು. = ಕಿಚಗುಟ್ಟು. (My.). — ಕಿಚಕಿಚ ಆಡು. = ಕಿಚಕಿಚ ಆಡು. (My.; Tĕ.).

ಕಿಚಕು kičaku. An imitative sound. — ಕಿಚಕಚು. -ಆಡು. To chatter, as babies do (My.).

ಕಿಚಡಿ kičaḍi. = ಕಿಚ್ಚಡಿ, (ಕನ್ನಡ). A mixture of rice and pulse (C.; Mhr., H. ಖಿಚಡೀ; M. ಕಿಚ್ಚಡಿ).

ಕಿಚಿ kiči. = ಕಿಚ, etc. — ಕಿಚಗುಟ್ಟು. -ಟ್ಟು. To chirp, as birds; to chatter, as monkeys (My.; Mhr. ಕಿಚಕಿಚಗಣೇ). — ಕಿಚಕಿಚ ಆಡು. = ಕಿಚಗುಟ್ಟು. (My.).

ಕಿಚಿಕಿಲ್ kičikil. To neigh (ಹೇಷಿತ Śmd. Dh.; *cf.* ಕಿಚ್; ಕಿಳಿಲ್ 1; Sk. ಕಿಲ್, a horse?).

ಕಿಚಿಲಿ kičili. = ಕಿಚ್ಚಲೆ s. ಕಿಚ್ಚು 1. (My.; Tĕ., T., M. ಕಿಚ್ಚಿಲಿ).

ಕಿಚು kiču. = ಕಿಚ, etc. (My.).

ಕಿಚ್ಚಡಿ kiččaḍi. = ಕಿಚಡಿ. (C.; B. 4, 32). ಕಿಚ್ಚುವ ಕಿಚ್ಚಡಿ ಬೇಡದರೆ ಗಚ್ಚುವ ಹಚ್ಚಡ ಬೇಡದ (Prv.). — ಕಿಚ್ಚಡಿವಚ್ಚಡಿ. dupl. (S. Mhr.).

ಕಿಚ್ಚು kičču. = ಕಿಚ್ಚು 1. Fire (ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಸ್, ಬಹುಲ, ತಿಮಿ, etc. Hlā.; ಅಗಿನಿ, ಅಗಲು, etc. Śm. 11; ಪ್ರಣೀತ Hlā., Mr. 260; T.; Tu. ಕಿಚ್ಚಿ, ಕಿಚ್ಚು; Tĕ. ಕಿತ್ತು, ಚಿಚ್ಚು; C.; *cf.* ತಿಳ 2). ಆತನುಂ ಪೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರಲ್ಕೆಯೆ ಆಮಲಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿದಪ್ಪೆ (Śmd. 262). ಮುಗಿಲು ಕಿಚ್ಚು (ಮೋಘವಜ್ರ, ಮೋಘವಜ್ರೋತ್ತಿ, ನಾರದ್ಮುದ Hlā., Nr.). ಕಿಚ್ಚ ಮೊನೆವ ಕೋಲು (ಆದಿಪ Hlā., Mr. 260). ಸಮುದ್ರದ ಕಿಚ್ಚು (ಪಾವಡ, etc. Hlā.). ಪಾಂಥಿಯ ಕಿಚ್ಚು (ಪಾವಡ Mr. 48). ಗೊಬ್ಬರದ ಕಿಚ್ಚು (ಕಂಬಾಗ್ನಿ Nr.). ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚಿನ ಏಬಿ ಗೆಯ್ತಿ ಮೂಡಿದಂ ಪಡ್ಚಂ (J. 26, 13). ಕಿಚ್ಚಿದರೆ ಕಿಚ್ಚುವುದು, ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ, ಬೇಡಿಲ್ಲ (pepper, Sp.). ಕ್ಷಾಣ ತೊಲುಗಿದ ಪೆಣ್ಣು ಕಿಚ್ಚಿಗಂ ಉಬ್ಬುಗೆ? (Dp. 76). ಕಿಚ್ಚಿಗಂಜದವ ಬೂದಿಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ?—ಕಿಚ್ಚು ಸುಂಗುವವ ಸುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). ಪೆಣಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಹುಚ್ಚುವವು or ಕೊಡುವವು (C.). See Bp. 18, 28; 25, 27; 28, 47; 50, 23; 50, 35. 40; 60, 18. 50; J. 23, 62; ಇಮುಗಿಚ್ಚು, ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು, ಕಾಬ್ಗಿಚ್ಚು, ದೂಪದಗಿಚ್ಚು, ಪೊಟ್ಟಿಕಿಚ್ಚು, etc. — ಕಿಚ್ಚು ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A poker (ಪಾವಡ Nn. 122, Mr. 526).

ಕಿಂಚಿದ kiṁ-ča-na. Further not; to a certain degree; *somewhat.*

ಕಿಂಚಿತ್ kiṁ-čit. *Somewhat.* 2, *a little.*

ಕಿಂಚಿತ್ತ kiṅčitta. Tbh. of ಕಿಂಚಿತ್. ಕಿಂಚಿತದಲ್ಲಿ ದಂಡನೆ ಏನು? (Prv.).

ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರೌಢೆ kiṅčit-praudhĕ. A woman not long married, etc. (ಸುಜಾತನ Mr. 306).

ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಕಾಲ kiṅčit-bhūtakāla. Some time ago, time just passed (Śmd. 400).

ಕಿಂಚುಲಕ kiṅčulaka. *An earth-worm, a certain worm* (ಗಣ್ಣಡದ q. v., ನಾಯಿಸೊಳೆ Mr. 411).

ಕಿಂಚುಲುಕ kiṅčuluka. *An earth-worm.*

ಕಿಂಜಲ್ಕ kiṅjalka. *The filament of a plant, especially the filament or blossom of a lotus.*

ಕಿಟಕಿ kiṭaki. = ಕಟಿಕೆ, etc. (My.). ಕಟಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ನುಸುಳುವಹದ ಹೆಜ್ಜಾ ಸಂಧ್ಯ ಮಾಡಕ್ಕೆ? (Prv.). See ಕಟಕ.

ಕಿಟ್ಟಿ kiṭṭi. An imitative sound. — ಕಿಟಿಕಿ. rep. = ಕಟಿಪಿಟಿ. (S. Mhr.). — ಕಿಟಿಪಿಟಿ. dupl. A vexing, troubling noise (S. Mhr.).

ಕಿಟ್ಟೆ kiṭṭe. = ಕಡ, ಕಿರಿ. A hog.

ಕಿಟಿಕೆ kiṭiki. = ಕಟಿಕೆ, ಕವಕ, ಕವಿಕ. A window; a wicket (My.; Mhr., H. ಖಿಡಕೀ; M. ಖಿಡಕ್ಕಿ). See B. 4, 121; Sl. 109; Prv. s. ಜಿಜ್ಞಾ 1.

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. A gajuga (Moluccа bean) that is very strong and therefore especially used for a marble (My.). ಕಟ್ಟಿದಿದ್ದ ಹೊಡದು, ಕಿಟಿಟ್ಟ ಹಾಕದ (Prv.).

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. 1. Tbh. of ಕಟ್ಟಿ. (My.).

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. 2. = ಕಿಟ್ಟು. *Secretion, excretion; excrement; dirt; dross of iron* in or after fusion; *dregs of oil; rust*, etc.; cow-dung kept in a pit (S. Mhr.). ಏರಡ್ಡಕಿಟ್ಟ (Śm. 89). ಕಬ್ಬುಹದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಾಣ್ಡಿಡ Nr.). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಾಣ್ಡಿಡ, etc. Sl. 332).

ಕಿಟ್ಟಿ kiṭṭi. (fr. ಕಟ್ಟಿ). A kind of torture, in which the hands, ears or noses of people are pressed between two sticks (My.; T., M.; Tē. ಕಿಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿ).

ಕಿಟ್ಟು kiṭṭu. = ಸಿಟ್ಟು. To touch, to reach. 2, to come to hand, to be reached, to be obtained (ಸ್ವರೂಪ Śmd. Dh.; T., M.; Tē. ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಸಿ, ಸಿಟ್ಟು, also: to be crowded, squeezed, or shut together; T. ಕಿಟ್ಟಿ, M. ಕಿಡಿ, ಕಿಸಿ, to approach, come near, etc.; to be obtained; *cf.* ಕಟು 1).

ಕಿಟ್ಟು kiṭṭu. Tbh. of ಕಿಟ್ಟ. ಉಪ್ಪಿನ ಎಣ್ಣೀ ಕಿಟ್ಟು (ಮಟ್ಟಿ G.).

ಕಿಡ kiḍa. A man who is ruined, etc. See ಎಜ್ಜಿಡ ಸಿಡ.

ಕಿಡಕಿ kiḍaki. = ಕಿಟಿಕೆ, etc. (S. Mhr.). — ಕಡಕಡಹಲ. One of the two frames of which folding-windows consist (S. Mhr.; My. as ಕಿಟಿಕೆಹಲಗೆ). — ಕಡಕಾಗಲು. The window-opening (S. Mhr.; My. s. ಕಿಟಿಕಾಗಲು). — ಕಡಕಾಯಡಿ. An ornament for the ear, worn by females (S. Mhr., My. as ಕಿಟಿಕಾಯಡಿ).

ಕಿಡಿ kiḍi. 1. A spark (ಸ್ಪುರಿಂಗ, ಅಗ್ನಿ IIIಃ.; ಅಗ್ನಿಕಣ Śm. 12; C.; Tu.; Sl. 25; T. ಕಿಡಿಗ, to be bright, shine; ಚಿಡಿ, splendour; ಕೆಡಿ, great fame). See Bp. 44, 20; 51, 59; 60, 5; Bh. 1, 20, 54. 60. 61; J. 8, 38; ಕಣ್ಣಿಡಿ, ಕೆಂಡಿಡಿ, ಸಿಡುಗಿಡಿ, ಹಡುಗಿಡಿ.—ಕಡಿಯನ್ನ ಕಾಡು ಮಾಡುವು (Prv.). — ಕಡಿ ಕಡಿ. rep. (Rāv. 5, after 122). — ಕಡಿ ಕಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become very angry or enraged (Ć. Bp. 47, 29; J. 22, 44). ಕಡಿ ಕಡಿಕ್ಕೀಗು. -ಕ್ಕೀಗು. = ಕಡಿ ಕಡಿಯಾಗು. (Grj. 9, after 114). — ಕಡಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. A fiery, red eye (J. 28, 46). — ಕಡಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Śiva (ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ Ćt. II, 31). — ಕಡಿಗಡೆ¹. -ಡೆ¹. To rain sparks (Rām. 6, 14, 20). — ಕಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To emit sparks (Grj. 8, 48). — ಕಡಿಗಡದ. -ಕೆಡದ. ಕಡಿಗಡದು. Sparks to fly about. ಕಡಿಗಡದುಗಡು (Śśv. 4, 37). ಕಡಿಗಡದುಯ ಅಗ್ನಿ (ಮಾಲಿ Mr. 525). — ಕಡಿ ಕಾಡು. = ಕಡಿಗಡದ. (Śśv. 4, 1). — ಕಡಿಕೆಂ. A little fire (C.). — ಕಡಿಯುಡು. -ಗಾಡು. To send forth or emit sparks (J. 4, 36; 12, 39; 13, 36). — ಕಡಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ. -ಏಟ್ಟಿಗೆ. A shining spark (ಕಡ, ಸ್ಪುರಿಂಗ Mr. 47). — ಕಡಿಎಡಿ. -ಏಡಿ. Sparks to fall. ಕಡಿ ಎಡ್ಡಿದ ಕಾಗೆ ರಥಂ ರಥಂಗಕೊಂ (Abh. P. 13, 75). — ಕಡಿ ಸುಡು. = ಕಡಿಯುಡು. (Śśv. 4, 7).

ಕಿಡಿ kiḍi. 2. One who ruins or destroys. — ಕಡಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. dupl. One who destroys everything, as a boy (S. Mhr.). — ಕಡಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The nature (of certain boys) to destroy or spoil utensils, etc.; mischief-making (S. Mhr.; ಕಟಿಕೆತನ G.).

ಕಿಡಿಕಿ kiḍiki. = ಕಡಕಿ, etc. (ಪ್ರಥಮ G.; B. 4, 225. 296).

ಕಿಡಿಸು kiḍisu. = ಕೆಡಿಸು. To destroy, to ruin (Śmd. 226, where Mḍb. and Kāvy. I, 3, 76 read ಕೆಡಿಸು. 288. 301). ಕಡಿಸಿದಂ (ಆದಿಂದ Śmd. I).

ಕಿಡು kiḍu. 1. (= ಸಿಡಿ 2). Touching; approach. (T. ಕಡ್ಡಿ; M. ಕಟ್ಟು, ಕಡಿ; see ಕಟ್ಟು). — ಕಡು ತಾಟ್ಟು. To knock against, to collide with (ಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.). — ಕಡುಗು ಟ್ಟು. = ಕಡು ತಾಟ್ಟು. ತನ್ನಂ ತನ್ನಿಂ ಬಗಲು ಕಡುಗುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಪದ್ಮ ಗಳನಂ (Śmd. 286. 287).

ಕಿಡು kiḍu. 2. = ಕೆಡು. To go to ruin, to be destroyed, to perish; to spoil, to be damaged; to come to nothing; to disappear, to go out (ವಿನಾಶ Śmd. Dh.; T., M. ಕೆಡು; Tē. ಚೆಡು, ಚಿಚ್ಚಳು; T. ಚಡ್ಡು, ಚಡ, to destroy). P. p. ಕೆಟ್ಟು (Śmd. 282. 284). ಕ್ರಾಮುಕ್ಕಿ ದಿ ಕಡದ ಪದ್ಮಂ (62). ಕ್ರಾಮುಂ ಕಡುಪ್ಪುದೆ (63). ಮಾಡಿ ಕಡದ ದಂ ಸೀರ್ ತಿಳಿಪ್ಪದು (295).

ಕಿಡುಕ kiḍu-ka. (Śmd. 241). = ಕೆಡುಕ, etc. A man who destroys, etc. ಕಡುಕನು (ಆದಿಪರ್ವ IIIಃ.).

ಕಿಣ kiṇa. *A callosity; a wart; a scar.*

ಕಿಣಿ kiṇi. 1. = ಸಿಣಿ 1. An imitative sound. (T. ಕಿಣ್, a ringing sound; ಕಿಣಿ, cymbal; Tē. ಕಿಣಿಕಿಣಿಯಾಡು, to tingle, etc.). — ಕಿಣಿಕಿಣಿ ಎನ್ನು. To tinkle, to tingle, as small bells, etc. (My.). — ಕಿಣಿಗುಟ್ಟು. -ಗುಟ್ಟು. To tinkle, etc. (My.).

ಕಿಣಿ kiṇi. 2. Any impurity of the teeth (ಹಲ್ಲಿನ ಮಲ ಕೆಸ.). — ಕಿಣಿಪಡಿ. -ಪಡಿ. A tooth covered with foul matter (V. 35, after 55).

ಕಿಣಿಹಿ kiṇihi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಕಿಣ್ಣಿ kiṇṇi. = ಕಣ್ಣಿ 1. A chink; a gap; an opening; a clift (C.; Mhr. ಖಿಣ್ಣಾ). See ಕಣ್ಣ-, ಚಿಂದುಗಣ್ಣಿ, ಬೆಳಕಣ್ಣಿ. — ಕಿಣ್ಣಿಪಲ್ಲು. = ಕಣ್ಣಿಪಡಿ. (C.).

ಕಿಣ್ವ kiṇva. *Ferment, a drug used to produce fermentation.*

ಕಿತ kita. (?). A mistake for ಕೀಡ of ಕೀ? ಕಿತಪಾಡಿ (Śmd. 221, c. r., in Mḍb. MS., ಕೃತಪಾಡಿ).

ಕಿತಮ kitama. Tbh. of ಕೈತವ (S. Mhr.).

ಕಿತವ kitava. *A gambler;* a cheat, a fraudulent man (Śśv. 2, 111). 2, the thorn-apple, Datura metel (ಮುಪ್ಪಗಾಗಿ ದು ಗಿಡ G.).

ಕಿತಾಬು kitābu. = ಪುಸ್ತಕ. (B. 5, 199. 232. 263).

ಕಿತಾಬು kitābu. A title. 2, a book (C.; Mhr., H.; B. 5, 265).

ಕಿತ್ತಡ kittaḍa. Disagreeableness, disgustfulness (ಕಸುಂ Ćt. II, 118; ಕಸುಂ Kk. 72; see Abh. P. 7, 81).

ಕಿತ್ತಡಿ kittaḍi. See s. ಕತ್ತು 1.

ಕಿತ್ತಳೆ kittaḷe. See s. ಕತ್ತು 1.

ಕಿತ್ತಾ kittā. A time, turn (My.; Mhr., H.). — ಕಿತ್ತಾವಾರ. In portions or fragments (My.; H.).

ಕಿತ್ತಾಟ kittāṭa. (= ಕಚ್ಚಾಟ). Strife, quarrel (My.; T. ಕಿತ್ತಾಟ, ಕಿಚ್ಚಲಾಟ, more properly ಕಚ್ಚಲಾಟ, Rottler).

ಕಿತ್ತಾನ್ kittān. A sort of hempen cloth, canvas (My.; Sl. 221; Mhr. ಕಿತ್ತಾನ; H. ಕತಾನಿ, ಕಿತ್ತಾನ್, ಕತಾನ್).

ಕಿತ್ತು kittu. 1. = ಕುತ್ತು 1, (ಚಿತ್ತು 1). Another form of ಕಿಱದು (Śmd. 215). That is small, short, (or restrained). (T. ಚಿಱ್ರು, ಚಿಱ್ಱು; M. ಚಿಱ್ರು, ಚಿಱ್ಱು, ಚಿಱ್ಱೆ; Tē. ಚಿಱ್ಱ, ಚಿಱ್ಱು, ಚಿಱ್ಱೆ; see ಕಿಱು). — ಕಿತ್ತವಿ. -ಅವಿ. (Śmd. 215). A person whose feet are restrained, an ascetic, a rishi (ಪ್ರಸಿ Śmd. II; Kk. 76; ಇತಿ Čt. I, 81; ತಮಸು, ಮೊಗಿ, etc., ಮುನಿ Kk. 33; Śm. 34; Śiv. 2, 83). — ಕಿತ್ತಳೆ. = (ಕಿಱಿಲಿ), ಕಿತ್ತಲೆ, ಕಿತ್ತಿಳೆ. An orange (C.; Tu. ಕಿತ್ತಂಲಿ, ಕಿತ್ತಿಳೆ, ಕಿತ್ತಲೆ; Tē. ಕಿತ್ತಳಿ; T. ಜೀದಲೆ, a citron). See J. 19, 6; B. 4, 64; 5, 135. — ಕಿತ್ತಳೆಗಿಡ. = ಕಿತ್ತಳೆಮರ. (ಬಡಾದಡ, ಕಾಗಡಂಗ, ಘೂಮಿಮಮ್ಮುಕ್ಕ G.; S. Mhr.). — ಕಿತ್ತಳೆಮರ. The orange tree, Citrus aurantium L. (St. & Pl.; My.). — ಕಿತ್ತಳೆಮಣ್ಣು. A ripe orange (ಕಾಡಂಗ, etc. G.; My.). — ಕಿತ್ತಳ್ಳಿ. -ಅಳ್ಳಿ. (Śmd. 215, not in Mdb. which in its stead has a ಕಿತ್ತನಿಡಂ or ಕಿತ್ತನೀಡಂ, that in another MS. appears as ಕಿತ್ತಿಡಂ). — ಕಿತ್ತಿಳೆ. -ಇಳೆ. (Śmd. 215). = ಕಿತ್ತಳೆ, (ಕಿತ್ತಿಳೆ). — ಕಿತ್ತಿಳೆ. -ಎಳೆ. This form is probably to be *presupposed* for ಕಿತ್ತಿಳೆ (*cf.* ಜೇಡಿಳೆ). — ಕಿತ್ತೂರು. -ಊರು. N. of a place (B. 4, 216). — ಕಿತ್ತೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Śmd. 215). A small flower-leaf (ಕಿಱಿಯೆಸಳ್ Čt. II, 90).

ಕಿತ್ತು kittu. 2. = (ಕಿಱುಪು), ಕಿಱ್ತು. P. p. of (ಕಿಱು 2), ಕೀಳು 2.

ಕಿತ್ತು kittu 3. To pluck out or up (S. Mhr.; T. ಕುತ್ತು; *cf.* ಕಿಱು 2). See Sp. s. Tbh. ಇರಿ 2; Prv. s. ಪುಣ್ಯ.

ಕಿತ್ಲೆ kitlĕ. = ಕಿತ್ತಳೆ, etc., s. ಕಿತ್ತು 1.

ಕಿನ್ kin. = ಕೆಳ್ 1 (Śmd. 209), etc. The state of being below, under, lower. — ಕಿನ್ನೀರ್. (Śmd. 210). Low water. — ಕಿನ್ನೆಲ. (Śmd. 210). Low ground.

ಕಿನಕಾಪು kinakāpu. ಕಿನಕಾಬು kinakābu. = ಕಿನಕಾಪ್. (C.; Mhr., H. ಕಿನಪಾಪ, -ಬ).

ಕಿನಾರ kināra. Edge, side, border (My.; Mhr., H. ಕಿನಾರಾ, ಕಿನಾರಿ).

ಕಿನಾರೆ kinārĕ. = ಕಿನಾರ. (My.).

ಕಿನಿಸು kinisu. 1. To be or become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.; Grj. 9, after 114; Tē. ಕಿನು).

ಕಿನಿಸು kinisu. 2. Anger, wrath (ಇತಿ Čt. I, 16; ಕಿಳಿದುಡು I, 36; ಕಾಯ್ತು, ಕೋಪ I, 98; ಕೋಪ II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಾಮ್ತು, ಕಡಲ್, ಕಡಲ್ತೆ, ಕೋಪ, etc. Śm. 39; Kk. 43; Tē. ಕನುಕೆ, ಕೆಣ್ಪೆ).

ಕಿನ್ನರ kin-nara. What sort of man? 2, a being with a human figure and the head of a horse (ಅಶ್ವಾಸ್ಯ Mr. 56), reckoned among the gandharvas; *a demigod attached to the service of Kuvēra.* 3, a N. (Bp. 9, 45; 20, 16. 31; 37, 6; 47, 37). — ಕಿನ್ನರದೇವ. N. (Bp. 36, 31). — ಕಿನ್ನರಮಿಥುನ. N. (Bp. 28, 53). — ಕಿನ್ನರಮಿಥುನಾಖ್ಯ. N. (Bp. 28, 28; 36, 16). — ಕಿನ್ನರಮಿಥುನದೇವ. N. (Bp. 28, 2. 50; 29, 22. 31; 54, 77; 61, 9). — ಕಿನ್ನರಮಿಥುನದೇವಾಖ್ಯ. N. (Bp. 28, 6; 29, 26; 58, 2). — ಕಿನ್ನರಾಖ್ಯ. N. (Bp. 28 sum.; 29 sum.; 29, 11. 33; 35, 57; 36, 4. 35; 43, 49). — ಕಿನ್ನರವರ. N. (Bp. 28, 68; 29, 10; 36 sum.; 36, 44).

ಕಿನ್ನರಪತಿ kinnara-pati. Kuvēra (ಧನಿಕ್ಕಿದೆಯು, ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನ ರಸ, ಆಯೊಗದ ಕೆಳೆಯು Śm. 13).

ಕಿನ್ನರಿ kinnari. A female Kinnara (Śiv. 3, after 35). 2, = ಕಿನ್ನಾರಿ. The lute of the Čaṇḍālas (Sk.; C.; Tē. ಕಿನ್ನರಿ, ಕಿನ್ನೆರೆ; T., M. ಕಿನ್ನರ, ಕಿನ್ನರಿ). See Bp. 28, 4; B. 5, 187. — ಕಿನ್ನರಿಕಾಯಿ. The calabash of the kinnari (S. Mhr.).

ಕಿನ್ನರಿಕ್ರಿಯೆ kinnari-kriyĕ. Playing the kinnari. See ಮುತೆ.

ಕಿನ್ನರೇಶ kinnara-śa. *Kuvēra.* (Bp. 36, 4).

ಕಿನ್ನರೇಶ್ವರ kinnara-śvara. Kuvēra (Bp. 36, 2).

ಕಿನ್ನೂರಿ kinnūri. = ಕಿನ್ನರಿ No 2. (S. Mhr.).

ಕಿಪ್ kip. = ಕೆಳ್ 1, etc. The state of being below, etc. — ಕಿಪ್ಪಿಟ್ಟಿ. = ಕಿಪ್ಪಿಟ್ಟಿ q. v., ಕಿಪ್ಪೆಟ್ಟಿ, ಕಿಪ್ಪೊಟ್ಟಿ. (C.).

ಕಿಪ್ಪರಿ kippari. To jump (Rām. 5, 8, 48; *cf.* ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2).

ಕಿಫಾಯತಿ kiphāyati. Profit, gain (C.; Mhr. ಕಿಫಾಯತ್).

ಕಿಬ್ kib. = ಕೆಬ್, etc. — ಕಿಬ್ಬಿ. = ಕಿಬ್ಬಿ, etc. (Bh. 4, 2, 57). — ಕಿಬ್ಬಿ. The flank of an animal. ಸಾಂಗನು ಬಸ್ಸು ಎಬ್ಬಾಗ ಕಿಬ್ಬಿಯು ಕೀಲು ಮುಬ್ಬದನ್ನೆ (Sp.). — ಕಿಬ್ಬಿ. = ಕಿಬ್ಬಿ, ಕಿಬ್ಬಿ, ಕಿಬ್ಬಿ (My.; Śiv. 3, 51). — ಕಿಬ್ಬಿಸುಬು. The lower belly, the abdomen, the hypogastric region; the pelvis. ಪಾಪಿಯ ಕೆಳಗಣ ಕಿಬ್ಬಿಸುಬು (ದಸ್ತ Nr.; Bh. 1, 4, 15). — ಕಿಬ್ಬಿಟ್ಟಿ. -ಪುಟ್ಟಿ. = ಕಿಪ್ಪಿಟ್ಟಿ, etc., ಕಿಬ್ಬಿಸುಬು. (My.; ಹೊಕ್ಕುದುಳಿಗಳಗಣ ಕಿಬ್ಬಿ ಪೊಟ್ಟಿ, ದಸ್ತ Sl. 208).

ಕಿಮ kim. = ಕೆಂ, q. v. ಕಿಮ್ಮನೆ ಪ್ರತಿಜಪಸಲಂ (Čt. I, 90).

ಕಿಮಿ kimi. = ಕೆಮಿ, q. v. (My.; ಕಣಾ, ಪೆಸ್ತೀತ್ಸ, ಪ್ರಪ, etc. Sl. 215). See ಇಲಿ.

ಕಿಮಿಜು kimiju. = ಕೆವಜು, etc. (My.).

ಕಿಮು kimu. *Either, or, whether.*

ಕಿಮುಕ್ kimuk. = ಕೆವುಕ್. — ಕಿಮುಕ್ಕಿಸು. To make slight noise (with any part of the body, My.).

ಕಿಮುತ kim-uta. *Either, or, whether.*

ಕಿಮುಟಿ kimuṭi. The state of being crushed, made small, etc. (Tē. ಕಮುಮು = ಅಲ್ಪ). — ಕಿಮುಟ್ಟಿ ಬಿ. -ಮುಬಿ. To crush or make small by trampling on (ಪಣ್ಣಿಮ್ ಆಗಿ ಮುಬಿ Śmd. I).

ಕಿಮುಟ್ಟಿ kimuṭṭu. 1. = ಕಿವಡು, etc., ಕಿವಡ್ಡು. To crush, bruise or squeeze by means of the hand (ಪಸ್ತಮರ್ದನ Śmd. Dh.). 2, to shrivel. ಮುಚ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಪಿಸಿಲ್ ಆಯುತೆ ಕಿಮುಟ್ಟಿದ ತಳಿರನ್ನೆ ಕೊಸ್ಸು, ಗುಣಸನ್ನಿ (Śmd. 39).

ಕಿಮುಟ್ಟಿ kimuṭṭu. 2. The state of being crushed by means of the hand, etc. (ಪಸ್ತವಿಮರ್ದನಂ Śs.).

ಕಿಮ್ಮಪಚ kim-paca. Cooking what? 2, one who cooks nothing; miserly, avaricious.

ಕಿಮ್ಮಪಚನ kim-pacana. = ಕಿಮ್ಮಪಚ. *Miserly, avaricious.*

ಕಿಮ್ಮಾಕ kim-pāka. Unripe; stupid; childish; — *a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (= ಮುಪಾಕಾಲಿ). 2, = ಕಾಂಜಿರ, q. v.

ಕಿಮ್ಮುರುಷ kim-puruṣa. = ಕಿನ್ನರ. *A demigod attached to the service of Kuvēra.*

ಕಿಮ್ಮತ್ತು kimmattu. Price; worth (C.; Sl. 347; Mhr., H. ಕಿಮ್ಮತ್).

ಕಿಮ್ಮೀರ kimmīra. Tbh. of ಕಿಮೀರ. (My.; Tē.). — ಕಿಮ್ಮೀರ ಧೈ. Bhīmasēna (My.).

ಕಿರ kira. = ಕಿಟ, etc. *A hog.*

ಕಿರಣ kiraṇa. *A ray of light* (ಕವಿರ್ Čt. II, 14; Kk. 66; Śm. 105; see ವಿಕ್ರ).

ಕಿರಯ kirāya. Tbh. of ಕ್ರಯ. (My.).

ಕಿರಮಂಜಿ kiramañji. Cochineal; cochineal colour (C.; Mhr. ಕಿರಮಂಜ್ಯ).

ಕಿರಾಣಿ kirāṇi. Grocery, as sugar, spices, etc. (C.; Mhr. ಕಿರಾಣಾ).

ಕಿರಾತ kirāta. *The name of a savage tribe that inhabits woods and mountains* (ಉಷ್ಟ್ರಕ, ಬಾಹುಕ Nn. 127). 2, = ಕಿರಾತಕಿಕ್ಕ, (ಕಿರಿಯಾತು, ಪಚ್ಚಾರಿಯಿಕೆ, etc.). 3, *a dwarf* (see Hlā. s. ಬಿಡಿಗ & *cf.* ಕಿಟು 1). 4, N. of a poem (Śmd. 408). See Prv. s. ಪುರಾತನ.

ಕಿರಾತಕ kirātaka. The tribe of the Kirātas. (My.).

ಕಿರಾತತಿಕ್ತ kirāta-tikta. (= ಕಿರಾತ No. 2). *A kind of gentian, Agathotes chirayta* Don. (Gentiana chirayta Roxb.).

ಕಿರಾತಿ kirāti. A woman of the Kirāta tribe (Sk.).

ಕಿರಾತೆ kirātĕ. = ಕಿರಾತಿ. (Śmd. 144; My.).

ಕಿರಾಯ kirāya. Rent, hire, fare (My.; Br., Il.).

ಕಿರಿ kiri. 1. = ಕೆರೆ 2. To shave (ಪದಪ Śmd. Dh.; T. ಚಿರ್ಪು, M. ಚರ; *cf.* ಕೆಲಸಿ).

ಕಿರಿ kiri. 2. To display or show the teeth, to grin (ದಪ್ಪ ವಿಕಸನ Śmd. Dh.; My.; *cf.* ಕಿಸಿ 1). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣಿದರ ಗಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಲ್ಲಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಿಗೆ ಮೋಡುಸದೇ ಬಿಡರು (Prv.). See ದಲ್ಲಿರಿ.

ಕಿರಿ kiri. 3. A knot in thread (ತಪ್ಪುಗ್ರನ್ಥಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಕೆಪ್ಪು 2 & 3; Tē. ಕಿರಿ, to be tight; ಕಿಪ್ ? ಸಿಲ್ಲು ?).

ಕಿರಿ kiri. = ಕಿರ, etc. *A hog* (ಪದಪ Śmd. Dh.).

ಕಿರಿಯಾತು kiriyāṭu. = ಪಚ್ಚಾರಿಯಿಕೆ. Tbh. of ಕಿರಾತ No. 2. (St. & Pl.; Mhr. ಕಿರಾಯತ).

ಕಿರಿಕಿರಿ kirikiri. = ಕಿಕಿರಿ. Teasing, annoyance, trouble (C.; Il.).

ಕಿರೀಟ kirīṭa. *A crest, a diadem,* a crown, a tiara (ಉಷ್ಟ್ರಕ, ಮುಕುಟ Nn. 121).

ಕಿರೀಟವಾಪ kirīṭa-vāpa. N. of a bird (ಕೊಕ್ಕರೆ 2, q. v., o. r. ಕಿರೀಟಿವಾಪ).

ಕಿರೀಟಿ kirīṭi. *Decorated with a diadem,* crowned. 2, N. of Arjuna, etc. (Śmd. 267; J. 9, 12; 12, 13).

ಕಿರುಟಿಗ kiruṭiga. The bay-backed shrike (Bḍ.; Pr.).

ಕಿರುಟಿಗೆ kiruṭigĕ. The Keroula shrike, Keroula indica (Bḍ.);—the great Indian shrike, Lanius burra (Bḍ.);—the Lahtora butcher bird, Lanius lahtora (Bḍ.).

ಕಿರೆ kirĕ. (= ಕೀರೆ). — ಕಿರಸೂಪ್ಪಗಿಡ. The herb Amarantus frumentaceus Roxb. (St. & Pl.).

ಕಿರ್ kir. ಕಿರಿದು. To make close, to confine: to close or shut, as a door (Abh. P. 10, 8); to block up, as a road (J. 23, 35); to make a fence, to put (something) as a hedge (Bp. 60, 50); to give security to (J. 4, 19); to shut, as the mouth (Bh. 7, 1, 11); to shut the mouth, to be silent (Bh. 7, 1, 15; J. 17, 50); to enwrap, to envelop, to cover, as darkness does (J. 2, 16; 26, 6); to lay one's self on, to cover (with locative, Bh. 3, 14, 1; — ದೃಢಪಡಿಸಿ Śmd. Dh.; T. ಬಿಡು, to narrow, to contract; to fasten, to close; to stuff, press in; to be thronged or crowded; M. ಬಿಗುಳ್ಳು, to fill up, dam up; to oppose, to resist; see ಕೆಡೆ 1, ಸಿಡಕು, ಸೆಡಗು, ಸೆಡೆ). P. p. ಕೆಪ್ಪು (Śmd. 285. 287).

ಕಿರಿ kiṟi 1. = ಕೆಂಪು, etc. — ಕಿರಸೂಪ್ಪ. = ಕಿರುಸೂಪ್ಪ. An annual herb, used as a potherb, Amarantus campestris Willd. (Z.). — ಕಿರಕುಳ. = ಕಿರುಕುಳ, etc. A trifling, inferior kind: a little amount or worth (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಕಿರಕಳ, ಕಿರಕೊಟ್ಟಳ). 2, petty annoyance (My.). — ಕಿರಕೆಟ್ಟ. = ಕಿರಕುಳ No. 2. (My.). — ಕಿರಗುಣ್ಣಿ. -ಗುಣ್ಣಿ. A small ಗುಣ್ಣಿ (S. Mhr.). — ಕಿರಡು. = ಕಿಡು No. 2. (C.).

ಕಿರಿ kiṟi. 2. = ಕಿರಕು, (ಕಿಡು 2, ಕಿರ್ 2), ಗಿಡು 2, ಗಿರ್ 2. An imitative sound. — ಕಿರಕಿರ. rep. The sound of creaking shoes, of cart wheels, of doors, etc. (My.; T.; Tē. ಕಿರಕಿರ್; M. ಕರುಕರೆ, rustling, rattling).

ಕಿರಿ kiṟi. 3. = ಕಿಡು 2, etc. — ಕಿರಗುಟ್ಟು. = ಕಿರುಗುಟ್ಟು, q. v. (My.).

ಕಿರಿಕು kiṟiku. = ಕಿಡು 2, ಕಿರುಕಿ, ಗಿಡಕು. — ಕಿರಕಿರಿಕು. = ಕಿರಕಿರಿ. (My.); also: the noise made by the friction of bamboos (My.). — ಕಿರಕುರಾಟ್ನ. A small creaking machine for clearing cotton from the seeds (My.); a chain-wheel used for drawing up water (My.); a kind of whirligig (My.).

ಕಿರಿಚು kiṟiču. = ಕಿಲ್ಚು, ಕಿಚುಚು, ಕಿಚರ್ 2. To cry, to shout, to scream (Sk. 294; *cf.* ಕಿಳ್ಚು, T. ಕಿಱಿಚು, ಕಿಱಾವು, Mhr. ಕಿರ್ಚ).

ಕಿರಿಚುವಿಕೆ kiṟičuvikĕ. Crying, etc. ಕಾಳಗದ ಕಳ್ಳ ದಿನ ಕಿರಿಚುವಿಕೆ (ಕೃಷ್ಣನ Sk. 295).

ಕಿರಿದು kiṟidu. See s. ಕಿಡು 1.

ಕಿರಿಬ kiṟiba. = ಕಿಬಮು, ಕಿಮುಬು, ಕುಮುಬು 2, ಕುಮುಬ 2. (S. Mhr.). 2, a leopard (My.). See ಕಚ್ಚೆ-.

ಕಿರಿಬು kiṟibu. = ಕಿಬಮು, etc. A hyena (S. Mhr.; ಜರಕ್ಕ, ಮೃಗಾಪಸ, ರಕಳು G.; Tē. ಕೊರಪ್ಪೀತು, ಕೊರ್ಸ, ಕೊರ್ಪ್ಪುಮೃತು, ಕೊರ್ಪಾ-).

ಕಿರಿ kiṟi. (fr. ಕಿಡು). = ಕಿಗ್, (ಕಿಪ್ಪು 1), ಕಿಡ 1, ಕಿಡುಬು 1, ಕೀಳು 1, ಕೀನ, ಕುಮು, (ಕೊಂಬೆ, ಕೊಂಬೆ 4, ಕೊಂಬೆ, ಗಿಡ್ಡ, ಸುಜುಬು, ಸುಜ್ಜು, ಜಿಕ್ಕ), ಜಿಟು 1, ಜಿಟೆ 1, (ಜಿಪ್ಪ 2), ಜಿಮು, ಸಿರಿ 1. That which is curt, small, little, short, young, insignificant, trifling; (small, junior, etc.; T. ಚಿಱು; M. ಚಿಱು, ಚಿಮು; Tē. ಕಿಱು, ಚಿಱು, ಚಿಱಿಸು; Tu. ಕಿರಿ, ಕಿರು, ಕಿಸ್ಸಿ). — ಕಿಱು ಕಿಱು. rep. ಕಿಱು ಕಿಱುಯ ಸಮುದಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಿಸ್ಸ (Bp. 52, 30). — ಕಿಱುಕುಮ್ಮಳ. (Sl. 161). — ಕಿಱುಕುಲು. = ಕಿಱುಕುಲು, etc. An inferior caste; a low-caste man (Bp. 58, 49). — ಕಿಱು ಕೊಂಬು. A small branch or twig (My.; G.). — ಕಿಱುಗಡಿ. -ಕಡಿ. (Sl. 304). — ಕಿಱುಗಣ್ಣಿ. A small bell (C.; Sl. 221). — ಕಿಱುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A small eye (My.; G.). — ಕಿಱುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A small ear (C.; B. 5, 34). — ಕಿಱುಗುಳ್ಳ. = ಚಿಱುಗುಳ್ಳ. A prickly undershrub, the Indian nightshade, Solanum

indicum L. (St. & Pl.). — ಕಿಬ್'ಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Short hair (S. Mhr.; B. 4, 35. 210). — ಕಿಬ್'ಗೂಳೆ. -ಕೂಳೆ. = ಕಿಱು ಗೂಳೆ. A small fishing-basket (Rāv. 5, after 114, o. r. ಕಿಱು-). — ಕಿಬ್'ಗೆಜ್ಜೆ. A small round bell (C.; Sl. 221). — ಕಿಬ್'ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. A short hand (C.). — ಕಿಬ್'ಗೆಯ್. 2. To despise (Abh. P. 14, 94). — ಕಿಬ್'ಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A little horn (C.). — ಕಿಬ್'ಗೊರವ. -ಕೊರವ. A low voice (My.). — ಕಿಬ್'ಜಾಲಿ. A thorny shrub with very fragrant flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕಿಬ್'ತಂಗಿ. = ಕಿಱು ತಂಗಿ. (My.). — ಕಿಬ್'ತಮ್ಮ. The youngest of one's brothers (My.). — ಕಿಬ್'ದ ಆಡು. To despise (Bp. 40, 42). — ಕಿಬ್'ದಾರಿ. A bye-road, a foot-path (C.). — ಕಿಬ್'ದು. The state of being restrained within limits or of being close; the state of being close or crowded: closely, densely (ಆಕೇ ಗಾರ್ಥ Śmd. 389, o. r. ಕಿಱಿ'ದು). 2, = ಕಿಱಿದು, ಕಿರ್ದು, that is reduced to a smaller compass, that is small, etc.; a little; a small, insignificant affair or state; some few (Śmd. 218; ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಲೇಶ, ಕ್ಷುದ್ರ, ಅಲ್ಪ, ಕೃಶ, etc. Ilā.; ಗಣ್ಯ Mr. 468; ಅಲ್ಪ, ಕಿಂಚಿತ್, etc. 427; ಮುಂಜು, ಗುಜ್ಜ Kk. 56, Śm. 62; ಅಲ್ಪ Śmd. 77 Cm.; C.; B. 3, 39; Sl. 395; T. ಚಿಱ'ದು). Plural: ಕಿಬ್'ಯವು (Śmd. 117). ಕಿಬ್'ದರ್ಕೆ (218). ಕಿಬ್'ದಬ್'ಳ್ (135). ಕಿಬ್'ದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪದಲ್ಲಿ Nr.). ಕಿಬ್'ದಿನಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೇ ನೇದೆ (is sufficient, Prv.). ಕಿಬ್'ದು ದೂಮುದ (ಸದೂಸ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಂಗ್ರಹ, etc. Ilā.). ಕಿಬ್'ದಂ ಪಿರಿದು ದೂಮುಪುದು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಗ್ರಹ, ವ್ಯಾಸ); ಕಿಬ್'ದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ನ ದೂಡಿದ ತೊಟ್ (ಕುಬ್ಜೆ); ಸ್ಥೇಪದಾತ್ರ ಕಿಬ್' ದಾಡೆಯ ಕುಮುದ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ಕಾಲ. A little while, some time (Bp. 20, 8). — ಕಿಬ್'ದು ಕೂಟೆ. A small quantity, a little (ಶೈಲೆ Čt. I, 18). — ಕಿಬ್'ದು ತಾಣಂಗಳ್. = ಕಿಬ್'ದೆಗಳ್ (Śmd. 83. 148 Cm.). — ಕಿಬ್'ದು ದಿನ. A few days (Bp. 17, 9; 44, 69). — ಕಿಬ್'ದು ಪಾಪ. A delicate smell (ಕಮ್ಮು Čt. I, 22). — ಕಿಬ್'ದು ಬೇಗದ. With some haste, in some haste (Abh. P. 11, after 53). — ಕಿಬ್'ದೆದೆ. -ಎದೆ. Some few places (ಆರೆ Śmd. 77; ಆರ ಎದೆ, ಕೆಲವೆದೆ 82). — ಕಿಬ್'ಪಾದ ಧಿಗಳ್. -ಔಷಧಗಳ್. Some plants (Bp. 17, 7). — ಕಿಬ್'ಪಾಂಗಿಗೆ. The uvula (S. Mhr.; B. 4, 84. 85). — ಕಿಬ್' ನುಡಿ. 1. To use mean, uncivil language (C.). — ಕಿಬ್'ನುಡಿ. 2. A low, disrespectful word (C.). — ಕಿಬ್'ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ. = ಕಿಬ್'ದು ನೆಲ್ಲಿ. The plant Flacourtia cataphracta (ವಿಷ್ಣುಕ್ರ, ತಾಮುಲಕ, etc. Sl. 153; My.). — ಕಿಬ್'ಪೊಸಲು. A small forehead (My.). — ಕಿಬ್'ಪೊಸ್ಪು. A leer (C.). — ಕಿಬ್'ಬಸ್ಸಿ. = ಕಿಬ್'ದು-. (ಪವಿತ್ರ Sl. 134). — ಕಿಬ್'ವೆರಳು. The little finger (S. Mhr.; B. 5, 238; Sl. 210-212. 253). — ಕಿಬ್'ವೊಮ್ಮು. = ಕಿಬ್'ವೆರಳು. (S. Mhr.). 2, a small ornamental circlet on the forehead (My.). — ಕಿಬ್'ದು ಇಜ್ಜೆ. ಕಪಿಲದಾರದ ಕಿಬ್'ದು ಇಜ್ಜೆ (ಕಪಿಲೆ Nr.). — ಕಿಬ್' ದುದ. -ಆದ 3. ಕಿಬ್'ದುನು. A small, etc. man; a young man, a junior (C.). ಪಿರಿದುದ, ಕಿಬ್'ದುದ (Śmd. 184). ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಛೇದದಪ್ ಆಬ್'ದೊಡೆ ಕಿಬ್'ದು ತಾಪ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಪಿರಿದು! (Sp.). Fem. ಕಿಬ್'ದುಳ್, ಕಿಬ್'ದುಳು (C.). ಕಿಬ್'ದುಳ್, ಪಿರಿದುಳ್ (Śmd. 245). ನೋಡ್'ಲ್ಪಡೆ ಆದಳ್ ಕಿಬ್'ದುಳ್ (207). ದುರ್ಬೀಧಪನಿಂ ಕಿಬ್'ದುಳ್ ದುಃಖದೆ (160). See Bp. 14, 22. — ಕಿಬ್'ದುಳ್ಳ. -ಉಳ್ಳ. A sister older than one's self, but not the oldest (My.). — ಕಿಬ್'ದುಳ್ಳರ. -ಉಳ್ಳರ. N. of a metre (Ćh.). — ಕಿಬ್'ದುಗರು. -ಗರು. (ತಿಂಡಿ, etc. Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ಗೊಲ್ಲರ್ತಿ. (ನಮೆ, ಕುದುಪಿ Nr.). — ಕಿಬ್'ದುಣ್ಣ. -ಉಣ್ಣ. A brother older than one's self, but not the oldest (My.). — ಕಿಬ್'ದು ತುಮ್ಮುರು. (ಕಾಳೇಸ್ವ, ಕುಲಶ, ಕಾಳವಿಷ್ಣುಶ, ಕಾಳಪೀಳುಶ Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ನೆಲಗುಳ್ಳ. (ವಿದಾರಿ, ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೆ, ಇಕ್ಷುಗಂಧಿ, ಕ್ರೋಷ್ಟು Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ನೆಲ್ಲಿ. = ಕಿಬ್'ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ, ಕಿಬ್ಬುನೆಲ್ಲಿ. (ವಿಷ್ಣುಕ್ರ, ಧುಟಿ, ಅಂಧುಟಿ, ವಿಷ, ತಾಮುಲಕ, etc. Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ಪೀಠ. A small pedestal (Bp. 57, 53). — ಕಿಬ್'ದು ಬಸ್ಸಿ. (ಅಲ್ಪತಮ, ತಮಾತ Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ಮಗ. The youngest son (B. 3, 15; My.). — ಕಿಬ್'ದು ಮೀನ್. A small fish. ಕಿಬ್'ದು ಮೀನ ದೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಶ್ಮಿ, etc. Ilā.). — ಕಿಬ್'ದು ಲಿಂಗ. A small phallus (Bp. 57, 53). — ಕಿಬ್'ದುಮನುಸು. -ಅದ ನು. A stunted, dwarfish man. ಕೆಯ್ ಶಾಲ್ ಕಿಬ್'ದುಮನುಸು (ದಾಮನ Ilā.). 2, = ಕಿಬ್'ದುಂ, etc. (My.). — ಕಿಬ್'ದು ಶಂಖ. A small conch shell (ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ, etc. Ilā.). — ಕಿಬ್'ದು ಸೀದನ್ನಿ. (ಕಳ್ಳಲು, etc. Nr.). — ಕಿಬ್'ದು ಹಾಡೆ. (ಚಿಲಪ್ತಿ, ಚಿಲಪಿ, ಚಿಲಪೆ, ಚಿಲಪೀಯೆ, ಮುಳುಸ್ಪುರಿ, ಮುಳು Nr.; Sl. 157). — ಕಿಬ್' ಯೆಲದ. -ಎಲದ. (ದೋಡನ Nr.). — ಕಿಬ್'ಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (ಕೆತ್ತೆ ಸಳ್ Čt. II, 90). — ಕಿಬ್'ಯೇಲುಕ್ಕಿ. -ಏಲಕ್ಕಿ. (ಏಲಾಜಾಲುಕ, etc. Sl. 152). — ಕಿಬ್'ಯೊಡಲದ. -ಒಡಲದ. A dwarf (ಕ್ಷುಜ್ಜಿ Ilā.). — ಕಿಬ್'ಯುಲ್ಲು. Short, inferior grass (B. 5, 14). — ಕಿಬ್'ಯೊಳ್ಟೆ. The abdomen; the pelvis (ದಸ್ತಿ Sl. 208). — ಕಿಬ್'ಯೊನ್ನೆ ಮರ. The tree Calophyllum apetalum Willd. (St. & Pl.).

ಕಿಱಿಕಿ kiṟiki. = ಕೆಱಕು, etc. — ಕಿಬ್'ಕಿಱಿಕ್ಕು. A pair of creaking shoes (My.).

ಕಿಱಿಗೆ kiṟigĕ. 1. A small sieve worn by girls (C.; Sl. 223; Bp. 14, 15; Tu. ಚಿಱುಗು = ದಸ್ತಘಿನ್ನಕ್ಷ).

ಕಿಱಿಗೆ kiṟigĕ. 2. = ಕೆಗ್ಗೆ, q. v.

ಕಿಱಿದು kiṟidu. = ಕೆಱಪು, etc. (My.).

ಕಿಱಿದು kiṟidu. See s. ಕಿಬ್'.

ಕಿಱು kiṟu. 1. (Śmd. 215). = ಕಿಬ್' q. v. — ಕಿಬ್'ಜಡ್. -ಕಡ್. A kind of wild date tree (My.). — ಕಿಱುಕಸಕೆ. -ಕಿಱುಕಸಾಕೆ. (ಮೋಧನಿನದ Čt. I, 42). — ಕಿಱುಕುಣಿ. A small hole (Bp. 38, 56). — ಕಿಱುಕುಣಿಕೆ. The little finger. ಕಿಱುಕುಣಿ ಕೆಗಳ ದುಸಲಂ (ಕಾಯು); ದುಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯರ್ಮ ಸ್ತಮ್ ಆಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಮೊದಿಗು (ಕರಫ Nr.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ದುಣಿಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಮದೆ (ಕರಫ Ilā.). ಪೆಪ್ಪಿಟ್ಟು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಆಳೆದಲ್ಲಿ ವಿಸಸ್ತೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಗೆಣ್ಣು (ವಿಸಸ್ತೆ Ilā.). ಪಿಣಿಕೆಯ ಪಿಡಿದು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಪಿಟ್ಟು ಆಳೆದ ಮೊದಿಂ (ಆರಕ್ಷಿ Nr.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ನ ಆಳದ ದೂದುನು (ಆರಕ್ಷಿ Ilā.). *Cf.* ಕಿಱುವೆರಳ್. 2, every second link or hook of a chain (My.). — ಕಿಱುಕುಲು. = ಕಿಱುಕುಳ, ಕಿಬ್'ಕುಲು, ಕಿಱುಕುಳ. An inferior, low, vulgar or insignificant class, caste or kind; such a man (ಕೂಲಿ, ಅಲ್ಪ ಕೆಸ.). — ಕಿಱುಕುಸಾಕೆ. = ಕಿಱು ಕಸಾಕೆ, ಕಿಱುಕಸಕೆ. A kind of pot-herb, Amarantus polygonoides or polygamus Lin. (ಚಣ್ಪಲೀಯ, ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ Nr.; ಕಣ್ಪಲೀಯಕ, ದುಪಿಷ್ಟ, ಸೀರವರದ Mr. 142, o. rr. ದುಲ್ಲಿರದ್ಧ, ಸೀರಧ-). — ಕಿಱುಕುಳ. = ಕಿಱುಕುಲು. ಕಿಱುಕುಳರ್ (ಸಾಮಾ ನ್ಯರ್ Bhn. 34; J. 2, 35). — ಕಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A short staff. See ಇಮಿರ್ಪಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. — ಕಿಱುಗಣ್ಣೆ. A small, tinkling bell (ಕೆಱಕೆ Ilā.). ಬಾಸಿದರ್ ಕಿಱುಗಣ್ಣೆ (ಕೆಱಕೆ Mr. 344). — ಕಿಱುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Slight darkness (My.; ಆಡಕಮುಸ Sl. 76). — ಕಿಱುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A short sword (My.). — ಕಿಱುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A short time (Bp. 3, 41). — ಕಿಱುಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. A hill at the foot of a small spark (J. 8, 39). — ಕಿಱುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A hollow made in the side of a grave to place the body of a grown up person in (S. Mhr.). 2, a petticoat (ಚಾಳಿಕ, ಚಾಳಿ Nr.). — ಕಿಱುಗುಣ್ಣು. A small round stone (Abh. P. 14, 200). — ಕಿಱುಗೂಸು. -ಕೂಸು. (Śmd. 197. 215). A small child (Abh. P. 1, 79). ಕಿಱುಗೂಸಾಗಿ ಉಡಾಯದುಮಾ ದುಃಖವನೆ? (Śmd. 197). — ಕಿಱುಗೂಸುತನ. -ಕೂಸುತನ. Childhood (Abh. P. 11, 54). — ಕಿಱುಗೂಳೆ. = ಕಿಱುಗೂಳೆ. A small fishing-basket

(ಕೆಸೆ. 3, 23). — ಕಿಮಿಗಟ್ಟೆ. A small round bell (ಕಂಚಿನ, ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟೆಯ Nr.). — ಕಿಮಿಗತ್ತಿ. A short sword (ಕೆಸೆ. 3, 26). — ಕಿಮಿಗೊರಳು. -ಕೊರಳು. A short neck (Râm. 3, 8, 15). — ಕಿಮಿಗೋಣಿ. (ಕೆಸೆ. 385; Kk. 98). A small gopi. 2, = ಕಿಮಿಗೋಳಿ. (ತುಮಕೂರಿನ Mr. 149, o. r. ಕಿಮಿಗೋಳಿ). — ಕಿಮಿಗೋಳಿ. = ಕಿಮಿಗೋಣಿ No. 2. The tree Urostigma plaiferum Miq. (St. & Pl.). — ಕಿಮಿಜವೆ. A kind of barley. See Nr. s. ಉಮಿಜವ್ವ. — ಕಿಮಿಜೊಳ್ಳು. The abdomen (Dp. 132, 5). — ಕಿಮಿತಾಳೆ ಗಿಡ. A kind of palm tree (Sl. 166; cf. ಕಿಮಿಮಾಡು). — ಕಿಮಿತಂಗಿ. -ತಂಗಿ. The youngest of one's sisters (ಒಡಪುಪ್ಪಿಡಕ್ Kk. 71). — ಕಿಮಿತಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Tender, young foliage (ಕೆಸೆ. 3, 27). — ಕಿಮಿದಾರ. A short thread (Bp. 47, 30). — ಕಿಮಿದಾಡಿ. -ತಾಡಿ. The palmyra palm, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಳಿ Nr.). — ಕಿಮಿದಿನ. A few days (Bp. 27, 21). — ಕಿಮಿದಿದನಂಗಳ್. = ಕಿಮಿದಿನ. (Bp. 16, 21). — ಕಿಮಿಮುಮುಟಿ. -ಮುಟಿ. A plant that stings like a nettle, Tragia cannabina Lin. f. (St. & Pl.). — ಕಿಮಿವೆರೆ. -ತೆರೆ. A wave (ತರಂಗ, ಭಂಗ, ವೀಚಿ Mr. 406; J. 30, 6). — ಕಿಮಿವೇಗು. -ತೇಗು. The shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. (ಭಂಟಿಕೆ, ಭ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ದಿವ್ಯ, ಘಾಗರ, etc. Nr., o. r. ಕಿಮಿವೇಂಗು; Sl. 143). 2, ಪೃಗುವಿ, ಸ್ವಸ್ಯ, ಕಾಸ್ಯ (Mr. 140, o. rs. ಸ್ವಸು, ಕಾಸಮ್ಮ, ಕಾಸುನ್ನಿ; perhaps ಕಾಸಪ್ಪಿ; Sk. ಕಾಸಮರ್ದ is = ಕಿಮಿವೇಗು 1). — ಕಿಮಿವೇಂಗು. = ಕಿಮಿವೇಗು, q. v. — ಕಿಮಿಹೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The shank or lower part of the leg from the ankle to the knee (ಪ್ರಸ್ಥ, ಜಂಘೆ Hlâ., Mr. 332). 2, the upper part of the leg, especially its inner side (S. Mhr.; Bp. 4, 18). ಹೊಪ್ಪ ಮಾಗರದುಮ್ ಎನ್ನು, ಆನೆ ಕುಮುರಿಗ ಕೊಳ್ ಆವ ಕಿಮಿಹೊಡೆಯು ಬಿನ್ನು (Śmd. II). — ಕಿಮಿನಗೆ. A smile (J. 2, 48; ಸ್ಮಿತ Sl. 73). — ಕಿಮಿನವಣೆ. The plant Panicum miliaceum (ಆರು Nr.). — ಕಿಮಿನಾಯ್. (Śmd. 215). A small dog. — ಕಿಮಿನೆಲ್ಲಿ. (Śmd. 215, o. r. -ನೆಲ). A small annual herb, Phyllanthus niruri L. (St. & Pl.; C.; see ಕಿರಿಯ ನೆಲ್ಲಿ). — ಕಿಮಿನೇಸರು. The just risen sun (Dp. 132, 3). — ಕಿಮಿಪಕ್ಷಿ. A small bird (ಪ್ರಸ್ತಿ Mr. 175). ಕಿಮಿಪಿತ್ತ. (ಆರು Sl. 305). — ಕಿಮಿಪಾರದ್. A cockroach (ಪರೋಪ್ಟಿ, ಪೈಲಪಾಯಿ Nr.). — ಕಿಮಿಪುಲಿ. -ಪುಲಿ. A leopard; a hyena (ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾಜಿನ Nr.). — ಕಿಮಿಪಿಟ್ಟು. = ಕಿಮಿಗಿರಿ. ಕೆಲವ ಕಿಮಿಪಿಟ್ಟುಂ (ಕಾವ, ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶದರ್ಶ Hlâ.). — ಕಿಮಿಪಿಡುರ್. Slight perspiration (J. 18, 30). — ಕಿಮಿಪಿಳ್ಳು. A little white. (ತುರಗದಲ್ಲಿ) ಕಿಮಿಪಿಳ್ಳುದೋಱಿ ನೀಲಂ (Mr. 275). — ಕಿಮಿಪೋರಿ. -ಪೋರಿ. A male calf (ವತ್ಸ Mr. 178). — ಕಿಮಿಮುಂಜಿ ಬಳ್ಳಿ. A creeper, the vomiting swallow-wort, Asclepias asthmatica L. or Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.; T. ಕುಪ್ಪಿಮಾನ್). — ಕಿಮಿಮನೆ. A room (My.). — ಕಿಮಿಮೀನ್. A sort of fish (ತಿರುಳ Nr.; ನಲಮೀನ್, ಬಿರಿಚಿಮು Hlâ., Mr. 409; Rsv. 5, 115). — ಕಿಮಿಮುಗಿಲ್. A small cloud (Rsv. 8, 105). — ಕಿಮಿಮೊರವಿ. = ಕಿಮಿಪಿಟ್ಟು. (Bh. 3, 21, 8). — ಕಿಮಿಮಳಿ. -ಮಳಿ. A small drop (Bh. 8, 23, 41). ಕೆದರ್ ಕಿಮಿಮಳಿಗಳ್ (ಪೃಷತ, ಪೃಷದ Mr. 418). — ಕಿಮಿಮರೆಯ. -ಹರೆಯ. Young age (Bp. 12, 35; 40, 40). — ಕಿಮಿಮಱಿ. -ಮಱಿ. A very young animal (Rsv. 8, 98). — ಕಿಮಿಮಲೆ. -ಬಲೆ. (Śmd. 215). A small net (ಕೆಸೆ. 3, 24). — ಕಿಮಿಮಳಿ. -ಮಳಿ. A light shower of rain (Bp. 19, 69). — ಕಿಮಿವಿದಿರ್. -ಬಿದಿರ್. (Śmd. 215). A small bamboo. — ಕಿಮಿವೀಲಿ. -ಪೀಲಿ. A small peacock's tail (Abh. P. 7, 139). — ಕಿಮಿವೆಣ್ಣೆರ್. -ಪೆಣ್ಣೆರ್. Young women (Rsv. 8, after 5). — ಕಿಮಿವೆರಲ್. -ಪಿರಲ್. The little finger (J. 30, 29). — ಕಿಮಿವೆರಳ್. -ಪಿರಳ್. -ಳು. = ಕಿಮಿವೆರಲ್. ಅಳವಲ್ಲಿ ಕಿಮಿವೆರಳ ಮೋದಂ (ಭರತ Mr. 323). ಕಿಮಿವೆರಳ ಮುಣಿಬ್ಬಂ (ಶರಧ 468). ಕಿಮಿವೆರಳ ಗೇಣ್ (ವಿಷ್ಣು 324). ಕಿಮಿವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿಪ್ಪಷ್ಟು ಪ ಮುಣಿಬ್ಬಿನ ನಮುಷ್ಟ (ಶರಧ Nn. 161). — ಕಿಮಿವೆಲರ್. -ವ್-ಎಲರ್. A breeze (J. 8, 3). — ಕಿಮಿವೆಸಳ್. -ವ್-ಎಸಳ್. A small flower-leaf (Bp. 4, 25). — ಕಿಮಿವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Mild moonlight (Rsv. 4, after 14). — ಕಿಮಿವೆಳ್ಮುಗಿರ್. -ವೆಳ್ಮುಗಿರ್. A small white cloud (Rsv. 8, 9). — ಕಿಮಿಸಾಲೆಗಿಡ. The Indian nettle tree, Sponia andaresa Comm. (St. & Pl.). — ಕಿಮಿಳಿ. -ಉಳಿ. A small chisel (My.).

ಕಿಮಿ kiru. 2. = (ಕೆಮಿ 2), ಕೆಮಿ 3, ಕೆಸೆ 2. An imitative sound. — ಕಿಮಿಗುಟ್ಟಿಸು. -ಕುಟ್ಟಿಸು. To make (children) cry or scream (My.). — ಕಿಮಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಗುರ್ಟು. To cry, to scream (My.). 2, to creak, as a door (My.). — ಕಿಮಿಕಿಮಿ. -ಮಿ 3. Shrill screaming. ಕಿಮಿಕಿಮಿ ಎನ್. To scream or cry shrilly, as men, elephants, etc. (from fear or wrath, My.).

ಕಿಮಿಕು kiruku. = ಗೀಕು. To scratch out, to erase (T., M. ಕಿಮಿಕ್ಕು; Tě. ಕಿರುಕು; R.; cf. ಕೆಮಿ 3).

ಕಿಮಿಚು kiruču. = ಕೆಮಿಚು, etc. (My.).

ಕಿಮಿಬ kiruba. = ಕೆಮಿಬ No. 2. (My.).

ಕಿಮ್ಮನೆ kirrane. With a rattling noise (J. 13, 35).

ಕಿಱ kir. 1. = ಕೆಱ್ 1, etc. The state of being below, etc. — ಕಿಱ್ಗಟ್ಟಿ. = ಕಿಱ್ಪಟ್ಟಿ, etc. (Abh. P. 13, after 54). — ಕಿಱಿಲಿ. = ಕಿಲ್ಬಿಲಿ, etc. The flank. ಪೊಡೆದ ಎರೆ, ಪೊಯ್ದ ಕಿಱಿಲಿ (Rsv. 5, 118).

ಕಿಱ kir. 2. = ಕೆಮಿ 2, etc. — ಕಿಱ ಎನ್. To utter a shrill cry, as the elephant (C.). — ಕಿಱ ಕಿಱ ಎನ್. = ಕಿಱ ಎನ್. 2, to creak, as a door (C.). — ಕಿಗುರ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಮಿಗುಟ್ಟು, q. v. (My.; Grj. 1, 103).

ಕಿಱಿಲಿ kirkiri. = ಕಿರಿಲಿ. (My.).

ಕಿಱ್ಕು kirku. An imitative sound. — ಕಿಱ್ಕು ಕಿಱ್ಕು. rep. The sound produced by the bamboo pole of a kambi or kâvadi when carried (My.).

ಕಿಱ್ಗಿ kirgi. = ಕಿಱ್ಗಿ, ಕಿಱ್ಗೆ 2. (ಒಡಪು Śmd. II, o. r. ಕಿಱ್ಗೆ; Kk. 77, o. r. ಕಿಱ್ಗಿ).

ಕಿಗುರ್ kirgu. = ಕಿಮಿ (Śmd. 50).

ಕಿಚ್ಚು kiruču. 1. = ಕೆಚ್ಚು. Fire (ಅಗ್ನಿ Śs.; ಅಗ್ಗಿ, etc. Kk. 21 in two MSS.). See ಪೆಗಗಿಮಚ್ಚು.

ಕಿಚ್ಚು kiruču. 2. = ಕೆಚಚು, etc. (My.).

ಕಿತ್ತು kirtu. (= ಕೆತ್ತು 2 ?). — ಕಿತ್ತಲಗು. -ಉಲಗು. A drawn blade of a knife or sword (? ಪಿಡಿದಾಯು Bhn. 5, o. r. ಕತ್ತಲಗು; see ಪಿಡಿದಾಯು; ಕತ್ತಲಗು, a small blade, appears to be the true reading).

ಕಿರ್ದಿ kirdi. An account of receipts and disbursements (My.; Mhr., II. ಕಿರ್ದ). ಕಿರ್ದಿಪತ್ರ (My.).

ಕಿರ್ದುರು kirdu. = ಕೆಱ್ದು No 2, etc. That is small, etc. ಕಿರ್ದೊರೆ. -ಒರೆ. A small fragment or damage (Bp. 47, 15).

ಕಿರ್ಮಿರ kirmira. = ಕಿರ್ಮಾರ. *Variegated; variegated colour.* 2, N. of a rákshasa conquered by Bhimasena.

ಕಿಲ್ kil. An imitative sound. See ಕಿಚಿಕಿಲ್, ಕುಲ್; ಕೆಲೆ 1 & 2; ಜಿಲಿ; ನೆಲೆ 1; (ಗಿಲೆ 1 & 2). (T. ಚಿಲ್, the noise of a clamorous multitude).

ಕಿಲ kila. = ಕಿಲಿ. An imitative sound of joyful titter or laughter (M. ಕಿಲುಗಿಲಿ, loud laughter; M. ಪಿಳಿ, T. ಕಿಳಕಿಳು, to laugh aloud; see ಬಿರಿಯು). — ಕಿಲಕಿಲಗುಟ್ಟು, -ಗುಟ್ಟು. = ಕಿಲಿಕಿಲಿಗುಟ್ಟು. To laugh heartily, to titter (My.). — ಕಿಲಕಿಲ ನಗು. = ಕಿಲಕಿಲಿ ನಗು, q. v. (My.).

ಕಿಲ kila. 1. Playing, play. See ಕುಣಾಡು.

ಕಿಲ kila. 2. = ಕಿಲೆ. Indeed, verily, namely; *as reported; probably.*

ಕಿಲಕಿಂಚಿತ kila-kiñcita. Amorous agitation, weeping, laughing, being angry, merry, etc. in the society of a lover. (R.).

ಕಿಲಕಿಲಾ kilakilā. = ಕಿಳಕಿಳಾ. Sounds, or cries, expressing joy (Sk.), shouting, etc. (J. 22, 4).

ಕಿಲಬು kilabu. = ಕಿಲುಬು 1, etc. (C.). ಕಿಲಬಿನ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳೀ ಕಲಿಸಿ ಉಣ್ಣಾ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕಿಲಾಟ kilāṭa. *Inspissated milk, coagulated milk;* cheese.

ಕಿಲಾಸ kilāsa. *A blotch, a scab.*

ಕಿಲಾಸಿ kilāsi. *Having blotches.*

ಕಿಲಿ kili. = ಕಿಲ, ಜಿಲಿ, (ಲಿಪಿ 2). — ಕಿಲಕಿಲಗುಟ್ಟು. = ಕಿಲಕಿಲ ಗುಟ್ಟು. (My.). — ಕಿಲಕಿಲಿ ನಗು. To titter or laugh from pleasure (C.). — ಕಿಲಿಪಿಲಿ. = ಚಿಲಿಪಿಲಿ. The chatter of certain birds (also of the hâluvakki, S. Mhr.; Tē. ಕಿಲಕಿಲಿ); the chatter of children, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಿಲಕಿಲಾಟ, clamorous chirping of birds).

ಕಿಲಿಗ kiliga. (fr. ಕಿರಿ 1). (= ಕೆಲಸಿ 2). A barber (? ಇಮ್ಮಡಿಗಾರ Mr. 381).

ಕಿಲಿಂಜ kilinja. = ಕಿಲಿಂಜಕ, etc. (Sk.).

ಕಿಲಿಂಜಕ kilinjaka. = ಕಳಿಂಜ, ಕಳಿಂಜಕ, ಕಿಲಿಂಜ. *A mat, a screen.* See Nr. s. ಕಳಿಂಜಕ.

ಕಿಲಿಬು kilibu. = ಕಿಲುಬು 1, etc.

ಕಿಲುಬು kilubu. 1. = ಕಿಲಬು, ಕಿಲಿಬು, ಕಿಲುಮ್ಬು, ಕಿಲುವ. Rust (My.); verdigris (C.; tarnish). (Tē. ಚಲು, ಚಲುಮು; M. ಕಳರ್ವ, ಕಳಾವ; T. ಕಳಿಮ್ಬು, ಚಿಳಮ್ಬು). ತಮ್ಮಗೆ ಯುಣ್ಣು ವಿಷಾಲು ಬೆಳಗುವದಕ್ಕೆ ಕಿಲುಬು ಏಮುದಿಲ್ಲ (B. 1, 19). ಚಿಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕಿಲುಬು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (4, 106). ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಕಿಲುಬು ಹಿಡಿಯುವಿದ್ದರೂ (4, 126).

ಕಿಲುಬು kilubu. 2. To get corroded, to be covered with verdigris (C.; B. 1, 2. 19; M. ಕಳರ್).

ಕಿಲುಮ್ಬು kilumbu. = ಕಿಲುಬು 1, etc. (ಕಾರಿಲೆ Śs.; ಕಾರಿಳೆ Kk. 51; Śm. 63).

ಕಿಲುವು kiluvu. = ಕಿಲುಮ್ಬು. (My.).

ಕಿಲೆ kilĕ. = ಕಿಲ 2. (ನುಡಿ, ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ; ಸದ್ಭಾವ, ನುಡಿ Nn. 142).

ಕಿಲ್ಬಿಷ kilbiṣha. = ಕಿಲ್ವಿಷ. (Bp. 37, 67; My.).

ಕಿಲ್ಮಿಷ kilmiṣha. Tbh. of ಕಿಲ್ಬಿಷ. (S. Mhr.).

ಕಿಲ್ಲೆ killĕ. A fort (C.; Śl. 107; Mhr., H. ಕಿಲ್ಲಾ).

ಕಿಲ್ಲೇದಾರ killē-dâra. The officer in charge of a fort (My.; B. 5, 161).

ಕಿಲ್ವಿಷ kilviṣha. = ಕಿಲ್ಬಿಷ, ಕಿಲ್ಮಿಷ, (ಚಿಲ್ಬಿಷ). *Fault, offence, sin, guilt;* injustice, injury; disease, sickness.

ಕಿವಚು kivaču. = ಕಿವುಚು, etc. To squeeze and crush with the hand, to press into a mass by means of the hand (C.).

ಕಿವಡು kivaḍu. = ಕಿವುಡು. (My.). — ಕಿವಡ. -ಆ3. = ಕಿವುಡ. (C.). — ಕಿವಡಿ. = ಕಿವುಡಿ. A deaf woman (C.; T. ಚೆವಿಡಿ, ಚೆವುಡಿ). See ಮುಚ್ಚಿಗವಡಿ; *cf.* ಕೆಚ್ಚು.

ಕಿವಡುತನ kivaḍutana. = ಕಿವುಡುತನ. (My.).

ಕಿವಿ kivi. = ಕಿವಿ. The ear (ಕರ್ಣ, ಶ್ರೋತ್ರ, ಶ್ರವ, ಶ್ರವಣ, ಶ್ರುತಿ Hlā.; Nr.; Mr. 319; Śl. 215; ಪಾಲಿ, ಶ್ರೋತ್ರ Nn. 31; C.; ಕೊಡವ Kk. 32; ಕೊಡವ Śm. 70; Tu. ಕೆದಿ; Tē., T., M. ಚೆವಿ; M. also ಚಿಗುರು, ಚಿಪ್ಪಿ, ಚಿವುರು; T. also ಕಾಮು); the priming cup of a gun (C.); the touch-hole of a cannon (My.); the perforated handle of a reel (S. Mhr.); the handle of a frying pan (M.). ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ಬಹುದು (ಶ್ರಾವಣ Śmd. 11 Cm.); ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳ್ವಂ (128). ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳ್ದಿಂ or ಕಿವಿಯೊಳ್ ಕೇಳ್ದಂ (165). ಕಿವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಾಭರಣಮಪ್ಪ° ಇವುದೊಂ (139). ಕಿವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಮುತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೆ . . . ದೂಡುರಂ (Cpr. 7, 48). ಗೂಗೆಯು ಕಿವಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 120). ದಾಸ್ಯದ ವೃತ್ತಿ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (My.). ಕಿವಿ ಕೇಳುತ್ತವೆ (C.). ಈ ದೂತನು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ (B. 3, 124). ಆ ಸುದ್ದಿಯು ಸರಕಾರದವರ ಕಿವಿ ತನಕ ಮೊಳಿಯಿತು (4, 222). ಕಿವಿ ಕತ್ತೆ ದೂರು' ಜೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಪದಮುದಳೇ?—ಕಿವಿ ಕೇಳದ ಬಿದ್ದರೆ ಕೆಂದು° ಹೊಗುವದೇ? (Prvs.). See Śmd. 11. 268; Bp. 61, 14; Rśv. 6, after 11; J. 3, 4; 22, 4; 28, 39. 45; 31, 29; Č. Bp. 11, 6; Śl. 218. 363. 407; ಗಲ್ಲಿಗಿವಿ, ಹುಬಿಗಿವಿ, ಹುಬಿಗಿವಿ, ಮುಡುಮುಗಿವಿ, ಮುಡುಮುಗಿವಿ, etc. — ಕಿವಿಗಡೆಗೆ. -ಕಡೆಗೆ. Towards the ear, up to the ear (J. 20, 53). — ಕಿವಿಗಡ್ಡೆ. The upper part of the auricle (S. Mhr.). — ಕಿವಿಗುಡು. -ಕುಡು. = ಕಿವಿಗೊಡು. (J. 18, 56). — ಕಿವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give ear, to pay attention to (C.). ಈ ದೂತರಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ (B. 2, 46). ಅದನು ನಿನ್ನ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡುವದನು (4, 144). ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು, to hear attentively (Bp. 45, 20; C.; B. 3, 78. 96; 4, 39; ಚಿತ್ತವಿಸು G.). — ಕಿವಿಗೊಯ್ದು. -ಕೊಯ್ದು. A woman whose ears have been cut off (Râm. 5, 2, 34). — ಕಿವಿಗಾಟು. Ear-notice. ನಕ್ಷಗೆ ಕಿವಿಗಾಟಾಯಿತು, I have heard it (S. Mhr.). — ಕಿವಿಗೂವು. A perforation in the auricle (C.). — ಕಿವಿ ತೆರ್. To open the ears. ಕಿವಿ ತೆರೆದು ಕೇಳು (My.). — ಕಿವಿಮುರಿಗೆ. -ತುರಿಗೆ. An ornament for the ear (ಕರ್ಣಾಭರಣ Śm. 80). ಪವಿತ್ರದ° ಎಸ್ಸು, ಒಸ್ಸು ಕಿವಿಮುರಿಗೆ (Śmd. II; Kk. 85). — ಕಿವಿದೆರೆ¹. -ತೆರೆ¹. An opened ear (J. 19, 16). — ಕಿವಿದೊವಪ್ಪ. -ತೊವಪ್ಪ. = ಕಿವಿಮುರಿಗೆ. (Rśv. 13, 70). — ಕಿವಿಮಾತು. A whispered word (C.). — ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚು. To shut the ears (C.; J. 18, 46. 54). — ಕಿವಿಮುರಿ¹. A woman deprived of her ears (Râm. 5, 2, 31). 2, a woman without any ornaments in her ears (My.). — ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗು. The wax of the ear (Śl. 205, *only* in Śl.). — ಕಿವಿಯ ಗುಗ್ಗೆ. = ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗು. (My.). — ಕಿವಿಯ ಬುಡ. The root of the ear. ಆನೆಯು ಕಿವಿಯ ಬುಡ (ಹೊರೆಕೆ Śl. 270). — ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಇಡು. To make known, to communicate (C.); also: ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡು (C.; B. 4, 139); and also: ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡು (My.). — ಕಿವಿಯ ಹೊದಲು. = ಕಿವಿಯ ಬುಡ. ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಹೊದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಹೊರೆಕೆ Hlā.). — ಕಿವಿಯರಿಕ. -ಆಳಿಕ. = ಕಿವಿಜಾಳ. A man who has a rent ear (My.). — ಕಿವಿಯಾಕ. -ಆಳಿಕ. = ಕಿವಿಜಾಳ. A woman with a rent ear (My.). — ಕಿವಿಯಾದ. -ಆಳ 1. = ಕಿವಿಯಾಳ. (Bh. 8, 27, 1; My.). — ಕಿವಿಯಾಡೆ. -ಆಳೆ 4. Attentively, etc. (Abh. P. 8, 12; C.). — ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್. -ಇಲ್ಲದವಳ್. A woman deprived of her ears; a deaf woman (ಮೂಜಿ Śmd. 1). — ಕಿವಿಯುಳ್ಳಾಕೆ. -ಉಳ್ಳಾಕೆ. A hearing woman (ಶ್ರೋತ್ರಿ G.). — ಕಿವಿಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. (ಕರ್ಣಿಕೆ,

ತಾಲವತ್ರ Nr.; ತಾಡಪತ್ರ, ತಾಪದತ್ರ, c. r. ತಾಲಪತ್ರ, etc. IIIā.). — ಕಿವಿದರೆ. As far as the ear, up to the ear. ಬೆಗ್ಗನೆಕೊಯ್ದು, ಕಿವಿದರೆ ಹೆಗಲು, ನಮುನಿತ್ತಿ ಒಡೆಯು ಎತ್ತಂ (Rāghav. 17, 69). — ಕಿವಿದರೆಗೆ = ಕಿವಿದರೆ. (J. 4, 36; 7, 49). — ಕಿವಿಪುಗು. -ಪ್ಪುಗು. = ಕಿವಿಪ್ಪುಗು. (Abh. P. 7, 48). — ಕಿವಿಪಡಿ. -ಪಟ್ಟಿ. Sexual pleasure derived from hearing (Bp. 45, 2). ಕಿವಿಪಡಿಂಗೊ ೪. -ಕೊಳ್. To obtain etc. (Abh. P. 8, 11). — ಕಿವಿಪ್ಪುಗು. -ಪ್ಪುಗು. To enter the ear (Riv. 6, after 11). — ಕಿವಿಪಱಕ. A man whose auricle is torn or rent (C.). — ಕಿವಿಪಱಕಿ. A woman with a torn or rent auricle (C.). — ಕಿವಿಪಱಕಿ. = ಕಿವಿಪಱಕಿ. (C.; My.). — ಕಿವಿ ಪಿಣ್ಚು. To pull or twist the ear (C.).

ಕಿವಿಚು kiviču. = ಕಿವುಚು, etc. (My.).

ಕಿವುಕ್ kivuk. = ಕಿಮುಕ್. (My.).

ಕಿವುಚು kivuču. = ಕಿಮುಚು, ಕಿಮುಚ್ಚು 1, ಕಿವಚು, ಕಿವಿಚು, ಕಿವ್ಚು. (My.). ಕಿವುಚುವುದು (ಉಪದುರ್, ವಿಪ್ರಕಾರ Mr. 457).

ಕಿವುಡಿಕೆ kivuḍikĕ. Deafness (Ram. 3, 7, 30).

ಕಿವುಡು kivuḍu. (Šmd. 248). Deafness (My.; Tē. ಚೆವುಮು, ಚೆವುಡು; T. ಚೆವಿಟು). ಪಿಗುಮುಣ್ಣಲಂ ಕಿವುಡಾಗೆ ಬಹುದಾನ್ಯ ದ್ವನಿಗಳಿನ್ನ (Bp. 5, 14; see J. 21, 13). ಪ್ರ. = ಕಿವುಡ್, a deaf person (ವಿವ, ಬಘರ IIIā.). — ಕಿವುಡ. -ಆ ಪ್ರ. = ಕಿವುಡ. A deaf man (ವಿವ, ಬಘರ Nr.; Mr. 388; Sl. 198; My.; T. ಚೆವಿಡ, ಚೆವುಡ, Tē. ಚೆವಿಟಿ). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣುಬ್ಬಯ, ಕಿವುಡ ಕೇಳ್ದಬ್ಬಯ. — ಕಿವುಡ ಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗ ಜ್ಞಾ (Prvs.). ಮೂಗನುಂ ಕಿವುಡನುಂ ಕಳ್ಳು ಮೂಳ್ಕ್ ಎಬ್ಬರುಂ (IIIā.). See Bp. 18, 18; 47, 64; 60, 42; Prv. s. ಕೆಳ್ದಿ. — ಕಿವುಡಿ. = ಕಿವುಡಿ. (My.). — ಕಿವುಮುವೀದ್. -ಬೀದ್. To become deaf (Abh. P. 7, 82; 10, 157).

ಕಿವುಡುತನ kivuḍutana. = ಕಿವುಡುತನ. Deafness (My.; Sl. 368).

ಕಿವುಪಿ kivuḷi. = ಕಿವುಮು (Šmd. 28). ಕಿವುಪ್ಪಿಳ್ಳಂ (28).

ಕಿವುಪ್ಪು kivuḷḷu. = ಕಿಮುಚ್ಚು 1, ಕಿವುಚು, etc. ಕಿವುಪ್ಪುವದು (ಉಪದುರ್, ವಿಪ್ರಕಾರ IIIā.).

ಕಿಶೋರ kiśōra. *A colt* (ಪೋಪ, ಮುಶಾಗುದುರೆ Mr. 273). See ಪುಣ್ಣಾಲು.

ಕಿಶೋರಕ kiśōraka. *A colt.*

ಕಿಷ್ಕಿಂದ kishkinda. = ಕಿಕ್ಕಿಂದ. (My.).

ಕಿಷ್ಕಿಂಧ kishkindha. *N. of an elephant* (Abh. P. 14, 95).

ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ kishkindhĕ. *N. of a hill-fort* (Rām. 4, 2, 15).

ಕಿಷ್ಕು kishku. *Vile, bad* (*cf.* ಕಿಟ್ 1). 2, *a cubit, whether the measure, or the forearm.* 2, *a span.*

ಕಿಷ್ಕಿ kishkĕ. *N. of a monkey from which the name of* ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ *has come* (Rām. 4, 2, 14. 15).

ಕಿಸ kisa. = ಕಿಸು 2, ಕಿಸು 1. Opening; putting astride; withdrawing the lips from the teeth, grinning. — ಕಿಸಗಾಲು. -ಕಾಲು. The legs put astride (in walking, C.). — ಕಿಸವಾಯಿ. A grinning mouth (sign of weak intellect, C.); a grinner (S. Mhr.). — ಕಿಸವಾಯ್. -ಬಾಯ್. = ಕಿಸವಾಯಿ No 1. ಹೇದ್ದೆ ಹೇದ್ದೋ, ಕಿಸವಾಯ ಬಾಸಂಯ್! (Prv.). — ಕಿಸವಾಯ. -ಆ 3. A grinner, a simpleton (My.). ಕಿಸವಾಯನ ಕಣ್ಣಂಗೆ ಬಿಡದೇ ಪೀಣಾರ (Prv.).

ಕಿಸಕ್ಕನೆ kisakkanĕ. 1. With a loud noise (used of sneezing, My.; Tē. ಕಸಕಸ).

ಕಿಸಕ್ಕನೆ kisakkanĕ. 2. = ಕಡಕ್ಕನೆ No. 1. Suddenly, unawares (C.).

ಕಿಸಂಗಿ kisaṅgi. A tall herb, Abutilon indicum Don. (St. & Pl.).

ಕಿಸಮು kisamu. Kind, sort, species (H. ಕಸ್ಕೆ). — ಕಿಸಮುವಾರು. Arranged according to sorts (My.).

ಕಿಸರು kisaru. = ಕಿಸುರು. Rheum in the eye (My.; see ಕಣ್ಕಿಸರು; *cf.* ಪಿಸರು).

ಕಿಸಲಯ kisalaya. *A sprout, a shoot* (ಎಳೆದಳಿರ್ Mr. 106).

ಕಿಸಿ kisi. 1. To expand; to open; to withdraw the lips from the teeth so as to show them; to put astride (ವಿಕಸನ Šmd. Dh.; C.; *cf.* ಕಿರಿ 2). P. pa. ಕಿಸಿದು, ಕಿಸ್ತು. ನಂ ಆ ನೋವು ತಾಳಾಬಿವೆ, ಒದಲ್, ಹುಲ್ಲು ಕಿಸಿದು, ಉಳ್ಳಿಯೇ ಸತ್ತಿತು (B. 2, 12). ಉದನು ಕ್ರೋಧಾದೇಶಬಿಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು, ಹುಲ್ಲು ಪಿನ್ನುತ್ತ (5, 139). ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು ಒದಮುದು (G. 199). ಕಾಲನ್ನು ಕಿಸಿಯುತ್ತಾನೆ (My.). ಪಾಯ ಕಿಸಿದು (Abhi. 2, 78). See Prv. s. ನಿಲ್ಲು.

ಕಿಸಿ kisi. 2. = ಕೆಸ, etc. — ಕಿಸಿಕಿಸಿ ನಗು. To grin in laughter (C.). — ಕಿಸಿಗಾಲು. = ಕಿಸಗಾಲು. (My.; Tē.). — ಕಿಸಿವಾಯಿ. = ಕಿಸವಾಯಿ. (My.).

ಕಿಸಿಕಿಲ್ kisikil. (Bp. 51, 53).

ಕಿಸು kisu. 1. ಕಿಸ, etc. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye widely opened (My.). — ಕಿಸುಗಾಲು. = ಕಿಸಗಾಲು. (My.). ಕಿಸುಗಾಲಿನ ನು (ಪ್ರಜ್ಞಾ, ಪ್ರಗತವಾನುಷ Sl. 198).

ಕಿಸು kisu. 2. = ಕೆಂ, (ಕೆಚ್ಚೆ ನೆ), ಕೆಸು 2, ಕೆಂ, etc. (Šmd. 215). Redness; a dark-red or coppery colour (ಕೆಮ್ಪು Ćt. I, 59; ಕೆಮ್ಪು, ಆರುಣ II, 4; ತಾಮ್ರ IIIā.; ತಾಮ್ರ ಕೆಸ). See ಕಣ್ಕೆಸು. — ಕಿಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. (Šmd. 216). A red bundle. — ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್. -ಕಣಗಿಲ್. (Šmd. 216, c. r. -ಗಣಗಿಲೆ). The red oleander. — ಕಿಸುಗಣಗಿಲೆ. = ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್, q. v. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. 1. To look fierce, to be angry (ಕೆಸಪಿಸು Šmd. II; Kk. 88; ಕೆಸಪಿಸಿ ನೋಡು Ćt. II, 107; Abh. P. 1, 117; 3, 15; 11, 115. 146). — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. 2. Anger, wrath (ಕಪುಗೊಪ್ಪ Ćt. I, 78; ಕಸಲ್ಕೆ, etc. Kk. 43; ಮುಸಿಸು, ಕಸಿಸು, ಕಸರ್, ಮುಸಿಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39). — ಕಿಸುಗರ್. -ಕಲ್. (Šmd. 216). The red stone, a ruby (ಕೆಮ್ಪುರತ್, ರತ್ನ ವರಲ್, ಕುರುವಿಂದ Šm. 68; Kk. 47). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗರ್, ಮರಲೆಲ್ಲಂ ಪಸಾದಿಮ್ಮಾಡ (Šmd. 84). See Abh. P. 2, after 13; 7, 146. — ಕಿಸುಪಾಸುರ್. A red weal (J. 17, 41). — ಕಿಸುಬಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Red colour (ಕೆಮ್ಪುಬಣ್ಣ Kk. 25; Šm. 69; ಕೆಮ್ಪು Šm. 87). — ಕಿಸುಪೊನ್. -ಪೊನ್. Copper (ಪದ್ಮರಾಮ್ಪು Ćt. I, 32; ಮುಳ್ಳು, ಸುಲು, ಸುಲ್ Šmd. 364). — ಕಿಸುಪೊಳರ್. -ಪೊಳರ್. (Šmd. 216). A red-coloured stream. — ಕಿಸುಸಂಜೆ. (Šmd. 216). A purple twilight. ಪೋಲ್ವಂ ಕಿಸುಸಂಜೆ ಳವಿಪ ಪೀರಾಮುಮು (216). See Abh. 1, 71; 2, after 13. ಕಿಸುಸಂಜೆವಡೆ. -ಪಡೆ. Purple twilight to spread (Abh. P. 10, 64). — ಕಿಸುವೆ. A red hollow of the hand. ಕಿಸುವೆವಡೆ. -ಪಡೆ. Redness (of the eyes that have the form) of hollows of the hand to become great (Abh. P. 11, 135).

ಕಿಸು kisu. 3. (*cf.* ಪಿಸು). An imitative sound. — ಕಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಕಿಸುರ್ kisur. 1. To be intolerable or very disagreeable (ಅಸಹ್ಯಧಾವ Šmd. Dh.).

ಕಿಸುರ್ kisur. 2. = ಕಿಸುಡ್, ಕೆಸರು. An intolerable or very disagreeable state, condition, or feeling, disagreeableness, disgustfulness (ತತ್ತ ದ Ct. II, 118; Abh. P. 9, 21); strife, quarrel. 2, the blast of an evil eye, the evil eye (Tē.); evil, harm. See ಅಣ್ಣಿಸುರ್. — ಕಿಸುರಳಿಪಡ. -ಳಿಪಿಡ. One who is addicted to quarrels (Abh. P. 3, 10). — ಕಿಸುರರ್. -ಱರ್. That from which injury comes (to the mind): a drug to produce madness, etc. (ಮುರಡೆಯೌಷಧಂ Ct. II, 108).

ಕಿಸುರು kisuru. = ಕೆಸರು. (My.).

ಕಿಸುವ್ kisuv. = ಕಿಸುರ್ 2. (ತತ್ತ ದ Kk. 72).

ಕಿಸೆ kisĕ. A pocket (C.; B. 3, 62; 5, 297; Mhr., H. ಖಿಸಾ). ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವಿದ್ದು ನಸೆಯೆನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕಿಸ್ಗಾರ kisgāra. (ಕಿಸು 2 -ಕಾರ). = ಕೆವಲ, ಕೇಪಲ. A small shrub with scarlet flowers, Ixora coccinea Lin. (St. & Pl.).

ಕಿಸ್ತು kistu. P. p. of ಕಿಸು 1. (My.).

ಕಿಸ್ತು kistu. (ಕಿಸ್ತು). An instalment; payment by instalments; the term of an instalment (My.; Br.; Mhr., H. ಖಿಸ್ತ). — ಕಿಸ್ತುಬಂದಿ. Settlement of the instalments of the revenue both to time and amount (My.). — ಕಿಸ್ತುವಾರಿ. Arrears of instalments (My.).

ಕಿಳ್ kil. Tbh. of ಬಿಳ್ಳ (ಬಿಲ್ಲು, Śmd. 368; o. r. ಬಿಳ್ಳ = ಬಿಳ್).

ಕಿಳಕಿಳಾ kiḷakiḷā. = ಕಿಲಕಿಲಾ. A cry expressing fear or pain. ಳಮಗಳ ಕಿಳಕಿಳಾಯುತರದಡಿ (Bh. 1, 20, 57).

ಕಿಳಿರ್ kiḷir. 1. = ಕಿಳಿಱ್. To neigh (ಹಯಮ್ಮಳಿ Śmd. Dh.; Tē. ಇಗಿಲಿಂಮು, ಕಲಿಲಿಂಮು, ಸಕಿಲಿಂಮು, ಸಿಗಿಲಿಂಮು; T. ಕಸ್ಕಿ; M. ಚಿಹಕ್ಕು, ಚಿಹಾಲಿಕ್ಕೆ; T. ಕುಳಿಮು, to sound; *cf.* ಕಿಚಿಲ್; ಗಣಿ). P. p. ಕಿಳಿದು (Rāv. 6, after 11; 13, 90). ಕಿಳಿಱ (6, after 11).

ಕಿಳಿರ್ kiḷir. 2. (= ಕೆಳರ್ 2 ?). To be angry. ಕಿಳಿದು ಮು (ಕಿಸು Ct. I, 36).

ಕಿಳಿವ್ kiḷiv. -ದಿು. To sound; to neigh (ಹಯಮ್ಮಳಿವ ಕೆ Śmd. Dh.; ಸಿಳವ Ct. II, 92). ಕಿಳಿವ ಹಯಮಂಗಳ್, ಗಜರವೆ ಜ ಉಡಸಿಧಳಂಗಳ್ ಗಜಂಗಳ್ (Śmd. 13).

ಕಿೞ್ kiḻ. 1. = ಕೆೞ್, ಕೆೞು, ಕೆೞ, ಕೆೞ್ 1, ಕೀೞ್ 1, ಕೆೞ. The state of being low, below, beneath, under, down, base, degraded, or mean (ಕೆೞಗು Śmd. 209; Tē. ಕೀೞ, ಕೀೞ್ದ, ಕೀೞ್ದಿ; M. ಕೀೞು; M. ಕೀೞ್, to descend; T. ಕೀೞ್ಕು, the lowland, the east; *cf.* ಕೆೞಮ). — ಕೀೞ್ಗಟ್ಟು. (Śmd. 210). A lower structure, etc. — ಕೀೞ್ಗಡಲ್. (Śmd. 210). The western (or eastern) sea. — ಕೀೞ್ಗಣೆ. (Śmd. 210). An inferior arrow, etc. — ಕೀೞ್ಗಬ್ಬರಿ. An inferior, base poet (Rāv. 8, 99). — ಕೀೞ್ಗವಲ್. (Śmd. 210). A lower bifurcated branch. — ಕೀೞ್ಗೆಱೆ. (Śmd. 80. 198. 199). A lower tank, etc. — ಕೀೞ್ಗೊಂಬು. (Śmd. 196. 210). A lower branch, etc. — ಕೀೞ್ದಾಳಿಗೆ. -ತಾಳಿಗೆ. The soft palate (Rāv. 5, after 114). — ಕೀೞ್ಪಡಿಸು. = ಕೀೞ್ಮಾಡು. To subdue; to humble, to degrade, etc. (C. Bp. 47, 35. 36). — ಕೀೞ್ಪು. To be subdued, humbled, degraded, put into shade, be reviled, etc. (Abh. P. 9, 74; 11, 11). — ಕೀೞ್ವಿ. (Śmd. 198. 199). A lower coat, stratum, etc. — ಕೀೞ್ಕೊಟ್ಟು. = ಕೀೞ್ಗಟ್ಟು, etc. The abdomen; the pelvis (ಕೀೞ್ವಿ Ct. II, 53; Rāv. 9, 29). — ಕೀೞ್ವಿ. (Śmd. 81. 198). = ಕೀೞ್ಕೊಟ್ಟು (Ct. II, 53). ಕೀೞ್ವಿ ದಸಕಾಱದ ಇರ್ದಿದೆ ಮುಖಂ ಸುರತೋತ್ಸವಗೋಷ್ಠಿಯೀಮುಖಂ (Śmd. 81 Mdb.). — ಕೀೞ್ಮಾಡು. To humble, to degrade, to bring shame or contempt upon, to put into shade, etc.; to revile (ಪದ Ct. II, 22; Abh. P. 1, 95; 3, 118; 13, 76; Grj. 2, after 106; Bp. 55, 33. 43). — ಕೀೞ್ಕೊಳ್. A lower nail or peg, etc. (Rāv. 6, after 11).

ಕಿೞ್ kiḻ. 2. = ಕೀೞ್ 3, (of which it is the form required for the formation of ತತ್ತು 2, ಕಡ್ತು).

ಕಿೞ್ಗು kiḻgu. = ಕೆಸರ್. To be low: to be below the common stature, to be dwarfish. ಕಜ್ಜದ ಕ್ ಎಸ್ಕ, ಗುಜ್ಜಂ (Śmd. I).

ಕಿೞ್ತು kiḻtu. = ಕೆತ್ತು 2. P. p. of ಕೀೞ್ 3, q. v.

ಕಿ ki. 1. An imitative sound. — ಕಿ ಕಿ. rep. The cry of certain birds (C.); the squeaking of pigs (My.). (T.; Tē. ಸಿಸಿಗು). — ಕಿ ಕಿ ಎನ್ನು. To utter ki ki (C.).

ಕಿ ki. 2. To become pus, to become putrid (ರಕ್ತವಳ್ಳ Śmd. Dh.; M. ಚೀ; T. ಚೀ, ಚೀದ್; M. ಚೀ, Tē. ಚೀಮು, pus, matter; Tē. ಚಿಮುಳು, ಚಿಪ್ಪುಮು, ಚೀಮು, to rot, etc.; ಚೀದು, ಚೀದಿ, the rot, murrain; *cf.* ಕೆಮು 2; ಸಿಗ್ಗು ?). P. p. ಕೀದು (Śmd. 265. 279) or ಕೀಮು (267). ಗಾಯುವು ಕೀಮು ಕೆಟ್ಟಿದು (My.).

ಕಿಕಸ kikasa. *A bone.*

ಕಿಚಕ kichaka. *A hollow bamboo whistling or rattling in the wind.* 2, a kind of tree (see ಮಾಗಾರ). 3, a chief of the army of king Virāṭa, who was conquered by Bhīma (Bp. 11, 51). 4, N. of a Rākshasa.

ಕಿಚಕಾಂಘ್ರಿಪ kichaka-aṅghripa. The tree kichaka (ಮಾಗಾರ, ಕೀಚಕದ ಮರ Nn. 70).

ಕಿಚಕಾನ್ತಕ kichaka-antaka. Bhīma (J. 4, 85).

ಕಿಚಕಾರಾತಿ kichaka-arāti. Bhīma. (My.).

ಕಿಚ್ಚು kichchu. = ಕಿಚ್ಚ, etc. (My.; T. ಕೀಚ್ಚು, Tē. ಕೀಚು; *cf.* ಕೀ 1). — ಕೀಚಕ್ಕ. -ಉಕ್ಕ. The curlew (ಕ್ರೌಂಚ, ಕ್ರೌಂಚ Sl. 174). — ಕೀಚು ಕೀಚು. The (shrill) chirping of birds (My.); the squeaking of rats (My.). — ಕೀಚುಜಾಲಮ ಮಕ್ಕ. (ಕೋಕ್ಯಮುಷ್ಟಿಕ Sl. 178; My.).

ಕಿಟ kiṭa. (= ಕೀಡ). *A worm, an insect.* 2, *excrements* (*cf.* ಕಿಟ್ಟ). 3, an expression of contempt. ಕಿಟ ಸನ್ನಾಡದರೂ ಕಾಸು ಬಹುಳ (Prv.).

ಕಿಟಕ kiṭaka. = ಕೀಟ. See ಪದು; Bp. 22, 9.

ಕಿಟಕತನ kiṭakatana. (fr. ಕಿಡು 2). Mischief-making (S. Mhr.; ಖಿಟಕಿತನ G.).

ಕಿಟಲೆ kiṭalĕ. = ಕೀಟ್ಲೆ. Mischief-making: trouble, annoyance (My.).

ಕಿಟಲಿಯು kiṭa-ḷiya. A bath-room (ಪಚ್ಚಳ ಮಾಡಿ Mr. 196).

ಕಿಟು kiṭu. 1. (fr. ಕಿಡು). A little (S. Mhr.).

ಕಿಟು kiṭu. 2. Disregard, contempt, scorn (Tē.; Śd.).

ಕಿಟ್ಟಲೆ kiṭṭalĕ. = ಕೀಟಲೆ. (My.).

ಕಿಟಿ kiṭi. = ಕೀಡಿ. Tbh. of ಕೀಡಿ. (S. Mhr.; Tu.; ಕ್ಕೆಮು G.; Mhr. ಕೀಡ).

ಕಿಡಿಕಿ kiḍiki. A vile, unchaste woman (*cf.* ಕಿಡಿ ಶಬ್ದ; Tē. ಕಿಡುಪು = K. ಕೆಡಪು). ಕಿಡಿಕಂಡು ಮಗ (ಬಹ್ಮೋತ್ತ, ಬಹ್ಮೋತ್ತರ ಪುತ್ರ Hāl.).

ಕಿಡೆ kiḍe. = ಕಿಡಿ. (My.).

ಕಿಣ kiṇa. = ಕೆಣ. Consideration, deliberation (ಆಯೋಚನೆ Bhn. 55, o. r. ಕೆಣ).

ಕಿತು kitu. (fr. ಕೆಡು). A piece, a slice (of fruits and flesh, My.).

ಕಿನ kina. Smallness (ಕಿಂದು ಟೆ. I, 30; T.: want, deficiency = ಕುಂಚೈ; see ಕಿಂ).

ಕಿನಾಕ kinâka. Cultivating the soil. 2, poor, wretched (ಕೃಷಕ, ದೀನ Nn. 92); small, little. 3, *niggardly* (ಲುಬ್ಧ 92). 4, killing animals for one's food (ಮೃಗಂಸಜೀವಿ, ಮೃಗಂಸದ ಕೆ ಮ್ಮುವನು 92). 5, a servant (ಕೆಲಸರ, ಬಡ್ಡಿ 92). 6, sick, diseased (ಸರುಜ, ಆತುರಿಕ್ತ 92). 6, *Yama* (ಮರಣ, ಎಮ 92).

ಕಿನಾಕನಗರಿ kinâka-nagari. Yama's residence (Râm. 3, 6, sum.).

ಕಿನಾಕನಾಕ kinâka-nâka. Śiva (Bp. 54, 22).

ಕಿನಿ kini. (fr. ಕಿಸಿ?). Opening, etc. (?). — ಕಿನಿದ ಬಲ್ಲ. -ಹಲ್ಲು. Grinned teeth (?). ಕೆಮಮುವಿಸಿಲೆಯ ಕಿನಿದಲ್ಲುಗಳ (ಜೀವರ್, Bp. 58, 49).

ಕಿನಿಕೆ kinikĕ. Grinning, grin (? Bp. 51, 53).

ಕಿಮು kimu. (fr. ಕೆಮ್ಮು?). = ಕೆಮ್ಮು, etc. (My.).

ಕಿರ kira. (fr. ಕಿರಿ?). The mungoose (My.; T., M. ಕೀರಿ).

ಕಿರ kira. 1. *A parrot* (ತಿಮ, ಸಿಳ Nn. 6; ಸುಳ ಕೆಂ. 78). 2, flesh.

ಕಿರ kira. 2. Tbh. of ಕ್ಷೀರ (Śmd. 346).

ಕಿರಾರ kirâra. = ಕಿರಾಡ. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರ (Śmd. 383).

ಕಿರಿಕಿ kiriki. Tbh. of ಕಿಡಿಕಿ (ಪಾ ಟೆ. II, 80).

ಕಿರು kiru. A dish composed of rice, wheat, etc., milk, sugar and spices (My.; Mhr. ಖೀರ).

ಕಿರೆ kirĕ. (= ಕೆರೆ). (T. ಕಿರ್ಕಿ, Tē. ಕಿರೆ, ಕುಡ, M. ಚಿರೆ, a general name of all sorts of greens). — ಕಿರೆದಣ್ಣು. Wild cole, Justicia madurensis (My.). — ಕಿರೆಸೊಪ್ಪು. The plant Amarantus polygamus Lin. (ಹಣ್ಣು ಲೀಲು, ಅಲ್ಪಮಾಂಸ Sl. 156; *cf.* ಕಿಮುಳುಸಾಲಿ).

ಕಿರುವು kiruvu. 1. (= ಜೆಕ್ಕು, etc.). To cry out from fear or pain, to scream (ಭಯಾರ್ತನಿ Śmd. Dh.; Tē. ಕುಮ್ಮು, to cry, make a loud noise, exclaim).

ಕಿರುವು kiruvu. 2. To rage; to burn with rage or great desire, to fume (ಆಗ್ರಹ Śmd. Dh.; T., M. ಚೀಱು, to hiss, puff as a snake, foam; to rage; Tē. ಚೀಲು, to hiss like a serpent; *cf.* ಸಿಟ್ಟು?). ಕಿಱು (Śmd. 224; Abh. P. 13, 75). See Abh. P. 9, 95. 146; 13, 95; 14, 143; Grj. 7, after 59.

ಕಿರುವು kiruvu. 3. = (ಗೀಚು, ಗೀಚು 1), ಗೀಟು 1. To rub off or away; to scrape, to scratch (ಪ್ರಮಾರ್ಜನ Śmd. Dh.; T., M. ಕೀಱು, Tē. ಸೀರುಮು, ಸೀಟು, Tu. ಕೀರು, to scratch; to draw lines; *cf.* ಕಿಮುಳು, ಸೀಟು). See Bh. 8, 26, 10; J. 4, 44; 15, 43.

ಕಿರ್ಣ kirṇa. Scattered, thrown, cast; dishevelled. 2, *spread over, covered, full.* 3, secret, hidden.

ಕಿರ್ಣಕ kirṇaka. = ಕೀರ್ಣ. See ಪ್ರ-.

ಕಿರ್ತನ kirtana. Mentioning, saying, telling; reciting; celebrating, praising. See ಉ-; ಪ್ರಾಗ್ವತ್. — ಕಿರ್ತನೆಮಾಡು. -ಒ-. To praise (Śāv. 1, 84).

ಕಿರ್ತನೆ kirtanĕ. A praise, a song of praise; a celebration with music and singing. See Bp. 30, 8; 54, 69; 61, 64; Prvs. s. ಸ್ತವನ, ಪ್ರಾಥನೆ. 2, fame, glory.

ಕಿರ್ತಿ kirti. = ಕೀರ್ತಿ. Mentioning; speech, report (ಬಾಹು ಟೆ. II, 60). 2, *good report, fame, glory.* 3, praise, worship; favour (ಬಲಿ Nn. 16). See Prvs. s. ಧರ್ಮ, ಮಾನರ್. — ಕಿರ್ತಿ ಗಳಿಸು. To acquire fame (B. 5, 229). — ಕಿರ್ತಿಪಡೆ. -ಪಡು. To obtain fame, to become famous (Bp. 54, 85).

ಕಿರ್ತಿತ kirtita. Mentioned; celebrated, praised. See ಪ್ರ-.

ಕಿರ್ತಿಮಯ kirti-maya. Consisting of fame. (Grj. 10, after 110).

ಕಿರ್ತಿಮುಖ kirti-mukha. N. (Bp. 18, 19).

ಕಿರ್ತಿವಂತ kirti-vanta. A famous, celebrated, praiseworthy man (C.).

ಕಿರ್ತಿವಿದ kirti-vida. A man who has acquired fame. ಕೀರ್ತಿ ವಿದರ್ ಆಯರ್ದಾ ಪುರುಷ (ಜಸಯುತ Nn. 114).

ಕಿರ್ತಿಸು kirtisu. To praise, to laud (ಮಾರ್ಗ Śmd. Dh.; My.). See Kâvy. I, 1*a*, 3; Bp. 2, 18. 85; 4, 73; 6, 11; 7, 18; 8, 24; 11, 15; 39, 37; 43, 18; 60, 19; 61, 52; Mr. 3. ಕೀರ್ತಿತ ನಡಂ (ಮಸ್ಕಿ, etc. Mr. 270).

ಕಿರ್ಯ kirya. To be scattered; what is scattered. See ಪ್ರ-.

ಕಿಲ್ kil. = (ಕೀಲಿ), ಕೀಲು. Tbh. of ಕೀಲ (Śmd. 365; ಬಸೆ, ಆಕ್ಷಾಗ್ರ Mr. 286; T. ಕಿಲುಪು, ಕೀರ್). ಇಕ್ಕಿದ ಕೀಲಂ ಕಳಚಿಕ್ಕಿರೆ ಆಯ್ದು (Śmd. 84). ಕೀಲ್ಗಳ್ (Bp. 11, 15). See ಆಯಿಲ್. — ಕೀಲಿಕ್ಕಿಸು. -ಹೊಡಿಸು. To fasten, to pin, etc. (Rāv. 8, after 5). — ಕೀಲ್ತೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To remove a peg, etc. (Grj. 4, 68).

ಕಿಲ kila. *A stake, a pin, a peg, a bolt, a bar, a wedge,* etc. (ಕಾಷ್ಠ, ಕೀಲು Nn. 101). 2, *a post;* a pillar. 3, *a lance, a pike.* 4, fire, *flame* (ಶೈಖಾಗ್ನಿ, ಅಗ್ನಿ 101). 5, a mountain (ಧಾತ್ರಿಧರ, ಪರ್ವತ 101). 6, lac (ರಾಳ್ಕ, ಅರಗು 101).

ಕಿಲಕ kilaka. *A pin, a bolt, a stake, a wedge, a peg* (ಗುಪ್ತ ಗೂಟ Hāl.); a wooden hammer (ಕೊಯಿತೆ Mr. 383); *a pillar to which cows are tied,* etc. 2, a certain mountain (ತಿಮ, ಪರ್ವತವಿಶೇಷ Nn. 6). 3, the forty-second year in the cycle of sixty (C.). 4, = ಕೀಲು No. 4, flame (ಅಂಬಿನ ಪೆಜ್ಜಾಲೆ Mr. 47, o. r. ಕೀಲಾಲು). See ಚಿತ್ರಕ and ಕ್ಷೀರಕ.

ಕಿಲನ kilana. See Mr. 216 s. ಕ್ಷೀರಕ.

ಕಿಲಾರ kilâra. = ಕೀರಾಡ. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರ (Śmd. 383). See Bp. 9, 46; 60, 22. 26. 36; J. 32, 29.

ಕಿಲಾರಿ kilâri. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರಿ. (ಗೊಲ್ಲಸ್ತ್ರೀಯ, ಗೊಲ್ಲವಿಸ್ತ್ರ Hāl., Mr. 187; Bh. 3, 17, 35).

ಕಿಲಾಲ kilâla. *Blood* (ರಕ್ತ, ಕೆಸರು Nn. 54). 2, *water* (ಜಲ, ಉದಕ 54). 3, red (ಕೆಂಪಿನ, ಕೆಮ್ಮು 54). 4, a sound in a horse's stomach (ಹಾಟಧ್ವನಿ, ಹುಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ 54). 5, a blazing flame (ಉರಿಯು ಪೆಜ್ಜಾಲೆ Mr. 47, o. r. in two MSS. ಕೀಲಳ; *cf.* ಕೀಲು, ಕೀಲಿ). 6, a sweet beverage; honey (*cf.* ಸೀಧುಜಾಲ).

ಕಿಲಿ kili. A lock (C.); the spring of a watch (B. 3, 87; S. Mhr.). — ಕೀಲಿಕೈಯ್. The key of a lock (C.). — ಕೀಲಿ ತೆಗೆ. to unlock (C.).

ಕೀಲಿಕೆ kilike. *The pin of an axle.*

ಕೀಲಿತ kilita. Staked, impaled; pierced; pinned; *bound, fettered, confined.* See Bp. 24, 4; 40, 68.

ಕೀಲಿಸು kilisu. To bind, to fasten, to fix, to pin, to put in, to set;—to be fastened, etc. See Cpr. 7, after 92; Grj. 7, 24; 10, after 61; Bp. 3, 3. 9. 30; 4, 38; 17, 3; 18, 66; 31, 4; 37, 23; 40, 17; 42, 4; 44, 14; 46, 29; 50, 35; 54, 51; Bh. 6, 2, 5; 6, 4, 141; Rsv. 10, after 31; J. 10, 11; 12, 34; 13, 20; 20, 30.

ಕೀಲು kilu. = ಕೀಲ್, etc. A pin, a peg, a tenon, a joint, etc. (ಮುಮೂಸು Nn. 95; ಕಾವ್ಯ 101; ಸ್ಥಾಣು Hlā.; C.). 2, a device, a contrivance (S. Mhr.), a secret reason, a secret, the key to. ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಕೀಲುಲ್ ಅರಮ್ಮ (Bp. 28, 34). ಕೈಲಾಸಂಗಳ ಒನ್ನಿದ ಕೀಲು (28, 46). ಮುದಿಯರ ಮುನಸುಗಳ ಕೀಲುಗಳ ಬಲ್ಲವನೆ (40, 32). ಲೋಲಲೋಚನೆ ಪೂರಿಭಕ್ತಸು ತನ್ನಲ್ ಆಯ್ದದ ಕೀಲುಲ್ ಆಯ್ದು (40, 85). ಕೀಲು ತೊಲಂಗಿ ದೊಂ ಕುಗಳ ಎಡೆಗಡೆಗೆ ನೆರೆಗೊಣ್ಣ ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಅಂಗುಳಂಗಳ ಸನ್ನಿಗಳ (ಮೋಣ, 46, 58). ಕೀಲು ಸನ್ನಿವಾದರೂ ಗಾಲಿ ನಡಸುತ್ತವೆ (Prv.). See ಅಡಿಕೀಲು. — ಕೀಲು ಬೊಂಬೆ. A doll with movable limbs (Bp. 14, 4; My.). — ಕೀಲುಕೊಟ್ಟಿ. A kind of jointed hinge (My.).

ಕೀಲುಕ kiluka. (= ಕೀಲುಕ). A peg, a bolt, a wedge (? ಗುಂಡಿ, of a ship, Mr. 408).

ಕೀಲೆ kilē. *A flame.*

ಕೀವ kiva. = ಕೀವು, etc. (S. Mhr.).

ಕೀವಿ kivi. — ಕೀವಿದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಕೀವು kivu. (fr. ಕೀ 2). = ಕೀಮು, ಕೀವ. Pus, matter of a sore (C.; ಯೂಪದ G.; ಪುಯ Śī. 495; see s. ಕೀ 2).

ಕೀಶ kīśa. *A monkey.*

ಕೀಶಪರ್ಣಿ kīśa-parṇi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಕೀಸರ kisara. The noise of loud speaking, crying, chattering, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಕೀಚು).

ಕೀಸು kisu. 1. (= ಕೀಚ್ಸು, or fr. ಕೆವಚು?). To cause one's self to be pulled out or off, to be pulled out or off; to cause to be pulled out or off, to pull out or off. ವ್ಯಾಸದೇವಂ ಕೆಯ್ಯಲ್ ಎತ್ತಿದಡೆ ಆ ಸಮುಯದಲಿ ಸನ್ನಿಕೇಶಸು ಕೀಸಿ ಮುಱ್ಯನೆ ಆತನ ಎರ ದು ಕರಂಗಳಂ, ಮುನಿದು? (Bp. 54, 49). ವ್ಯಾಸದೇವಂ ಕೆಯ್ಯಲ್ ಎತ್ತಿದಲ್ ಆಸುರಡೊಳ್;... ಆ ತೋಳ್ ಕೀಸಿ ಕೊಣ್ಣಲ್ಪ (were pulled out or off) ಸನ್ನಿವಾದನ ಕೆಯ್ಯಲಿ (57, 24). See Bh. 4, 4, 37.

ಕೀಸು kisu. 2. To make thin, to scrape; to furbish or polish (ಕೈಕೀಸರಂ Śmd. Dh., Śm. 110; o. r. in both ಕೈಪೀಸರಂ; T. చీవు, to shave or scrape; to peel or bark a tree; to furbish or polish; to sharpen a stick with a knife; see చీవు & *cf.* ಕೆತ್ತು 4). ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಮುಖ ಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಫನಸ್ಪನಂಗಳ್ ಒಳಿಗುಂ ಕೆರಾತೆಯಾ, ಆನಿತ್ತನಿತ್ತು ದಶ ದೊಳ್ ದನೇಜರಂ ತನಸ್ಪು ಪಿರ್ಪಾಲ್ ಆದಲ್ ಆಸ್ಪೆ ಕೀಸುಗುಂ (Śmd. 144).

ಕೀಸು kisu. 3. Scraping, scratching. — ಕೀಸುಳಿ. -ಉಳಿ. A small chisel, used for making lines, or cutting small holes (My.).

ಕೀಸು kisu. 4. A coil of palmyra leaf put in the lobe of the ear (ತಾಳವತ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 110).

ಕೀಳ್ kil. 1. (fr. ಕೆಯ್? *cf.* ಕೀಳು 1). (That is small or young): a calf. ಕೀಳಿನ್ದು ಕಜ್ಜೆನ್ದು ಗೋದಜ್ಜಂ (Śa.).

ಕೀಳ್ kil. 2. ಕೀಳು. (ತೆಲು). = ತೀಳಿ. A veranda (My.). ಬಸ್ಸು ಕದುರಾಸನಿಯು ಕೀಳಿಯು ದುಸ್ತಿರದ ಮುಸ್ಸೆಯೆಮು ಕೀಳಿನೊಳ್ ಒಸ್ತಿ, ಆಕೆಯ ಪಸಿಯಲ್ ಆರಿಸುತಿರ್ಪ ಸದುಯದಲಿ (Bp. 42, 29).

ಕೀಳಿಲ್ kilil. (ತೆದಾಲ್). = ತೀಳ್ 2. (Kāvy. III, 3, B, 12).

ಕೀಳ್ತಿ kil. 1. = ಕೆದ್ 1, etc., ಕೀಚು, ಕೀಮು 1. The state of being low, etc.; meanness (ಕೆಳಗು Śmd. I; Śm. 114; ಆಧರ, ಆಧ, ಆಧಸ್ಥ Mr. 535; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; T.; M. ಕೀದ್, ಕೀಳ್; Tu. ಕೀಡು, ಕೀಳ್; Te. ಕೀಡು). 2, a low, inferior, base, or mean man (ಕ್ಷೀಣಕುಲಲ್ Śmd. I; ಮೀಲ್ಲುವದಂ Śm. 114; ಆಧಮುಸು Nn. 149, o. r. ಆಧಮುವಲ್ಲಮು). ಕವಿ ಪೋಪಿಗಿರೆ ಕೀದ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವಿರಲುವೆಸ್ತೇ? ತುರಗಮುಖ ದೊ? ಸ್ವಪಮುಖ್ಯಿರವೊಸ್ತೇ? (Śmd. 145). ಕೀದಿ ಕೆಣಕ ಜೀವ, ಮೀ ಗಾಲು ತುಪ್ಪಸ ಜೀವ.—ಕೀದಿ ಕೆಣಕ ಜೀವ, ಪಾದಿ ಮಿಟ್ಟಿ ಜೀವ (Prvs.). 3, gold without value, inferior gold (ಮೊರೆಯಿ ಟ್ಟಿದ ಫಲಾಹರಂ Śmd. I). — ಕೀದಿ. -ಆ 3. A low, etc. man (ಆ ಣಕ, ನೀಚ, ಚಾಲ್ಕ G.; My.). ಕೀದಿರ ಸ್ನೇಹವು (B. 2, 10). — ಕೀ ದಿ ಕುಲವರಳು. (ಆಬೆದೆನ್ನು, ಜೀಲಿ G.; My.). — ಕೀದಿ ಜನ. (ಕ್ರಾ ಕೃತ G.). — ಕೀದಿ ಜಾತಿ. A low caste (C.). — ಕೀದಿ ಮನುಷ್ಯ. An inferior man (S. Mhr.). — ಕೀದಿ ಮಾತು. An improper word (My.). ಬುಧ ಕೀದಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವವನು (ಜಲ್ಪಾಕ G.). — ಕೀದಿಕಾಳ್. -ಳಳ್. -ಳು. A low man (ಬಡಿಗ Śm. 46; ಬಡಿಗ Kk. 37, o. r. ಬಡಗ; ಬಡಗ Śa.; Bp. 26, 55). — ಕೀದಿ ಕಿ. = ಕೀದಿಸಳ್. (Rsv. 2, 70). — ಕೀದಿಸಳ್. -ಎಸಳ್. A lower flower-leaf. — ಕೀದಿಸಳ್ವದಿ. -ಬದಿ. A path on a lower flower-leaf. (ಪ್ಪಂಗತಿಪ) ನೀಳ್ದೆದಿಗಿವ ಕೀದಿಸಳ್ವದಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ದಾದಿ (Cpr. 7, 60). — ಕೀದ್ರರ. An inferior kind (My.; T.). — ಕೀ ದ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. The lower lip (My.).

ಕೀಳ್ತಿ kil. 2. The bit of a bridle (ತುರಗಮುಖದ ಕೀಳಂ Śmd. I; ಕುದುರೆಬಾಯೊಳಗೆ ಇರ್ಪ ಕಬ್ಬುಣಂ Śm. 42. 114; ಅವಿಲಣ, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿಣ Nn. 149; T.: a bridle).

ಕೀಳ್ತಿ kil. 3. = ಕೆದ್ 2, ಕೀಚು 2. To draw or pull out; to pluck out or up; to uproot, to eradicate; to pull off; to rob (ಉತ್ಪಾಟನ Śmd. Dh.; Śm. 114; ನಿರ್ಮೂಲಿಸು Śmd. I; ಮಿಣ್ಣು Śm. 90). P. p. ಕೀದ್ದು (Śmd. 288; Bp. 44, 14; 13, 82). ಕಬ್ಬಿದಲುಗಂ ಕೀದ್ದು (Śmd. 64 Mdb.). Irregular P. pa. ಕೀದ್ದಿ (Śmd. 287 Cm.; Bp. 37, 24; Śiv. 3, 42; 4, 60), ಕೀದ್ದು (57, 19; Rsv. 6, 7; 6, after 11). Future ಕೀದ್ವಂ (Śmd. 275). ಕೀದಿದ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವರ್ಜಿತ, ಉನ್ಮೂಲಿತ, ಉತ್ಪಾಟಿತ, ಉದ್ಧೃತ Hlā.). See Bp. 28, 26; 32, 24; J. 10, 12; 13, 54; 22, 31.

ಕೀಳಿ kila. = ಕೀಮು 1. ಕೀದಿದಾದವುಗಳು (B. 5, 193). 2, see s. ಕೀದ್ 1.

ಕೀಳಿತನ kilatana. Lowness, inferiority, baseness (My.; B. 5, 193. 292).

ಕೀಳಿಸು kilisu. To cause to draw or pull out, etc. (C.).

ಕೀಳ್ತು kilu. 1. = ಕೀದ್ 1, etc. (ಕುಪ್ರಿಯ, ಜಘನ್ಯ Hlā.; Bh. 2, 13, 44). ಕೀದ್ನ ಜೊಲೆಮುಂಗೆ (Bp. 56, 49). — ಕೀದಿಸಾಗು. -ಆಗು. To become low, etc. ಕೀದಿತಾವದು (ಹೀನ Śī. 439; ಸ್ಖಲ್ಪ 462). — ಕೀದಿತಾಯ. -ಆಯ. The lower part of the body

(My.; Sl. 271). — ಕೀಟುಗೇಡದ. A low beggar, etc. (Bp. 37, 67). — ಕೀಟುಜಾತಿ. A low caste (Bp. 28, 31). — ಕೀಟು ನುಡಿ. A low, improper word (B. 4, 49). — ಕೀಟುಮುಖ್ಯೆಯ. A petty chieftain (Bp. 10, 29). — ಕೀಟುಮೂಲ. = ಕೀಟುನುಡಿ. (Bp. 21, 23). — ಕೀಟು ಮೆಟ್ಟು. Evil and good (My.). — ಕೀಟುಹತ್ತಿ. Inferior cotton (B. 4, 162). — ಕೀಟುಹಬ್ಬ (whether ಕೀಟುವ ಹಬ್ಬ?). The herb Amarantus frumentaceus Roxb. (St. & Pl.).

ಕೀಲಿಯು kīlu. 2. = ಕೀಯ್ 3, etc. P. p. ಕೀತು (Bp. 13, 18; 31, 3; 44, 10; 45, 32; 51, 71; 52, 12; 57, 16; Bh. 1, 8, 15; Rāghē. 17, 70. 73; J. 26, 6; 28, 48; B. 4, 198; C.). ಕೀಲು ಪಿಂ (Bp. 44, 14). See Prv. s. ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಲಿ.

ಕು ku. 1. = ಕು 1. An affix for the formation of nouns and verbs. See *e. g.* ಕೊಂಕು (fr. ಕುಜು Śmd. 218) and Śmd. 303-305.

ಕು ku. 2. Frequently = ಕುಂ, etc., *e. g.* ಉಕ್ಕು (Mr. 148. 149; Śm. 5), ಮೊಕುರ್ (Mr. 249; Śm. 15).

ಕು ku. 1. *A particle implying inferiority, wickedness, badness,* etc.

ಕು ku. 2. *The earth.*

ಕುಂ kuṁ. = ಕು 2, ಕ್ಕುಂ, ಗು 1, ಗುಂ. An affix for the formation of the third person, singular and plural, in all genders and tenses (Śmd. 266), *e. g.* ಮಾಡ್ದುಂ, ಇರ್ಪಂ, ಬರ್ಪಂ (267), ನಡಪುದುಂ, ನಡುಸಿದುಂ, ಕೇಳ್ದಿರುಂ, ಧಾವಿಸುಂ, ಮಾಡಿದುಂ (268), ಪೋಗುಂ, ಉಕ್ಕುಂ (290).

ಕುಂಯಿ kuṁyi. = ಕುಂಯ್ಞು, ಕೆಂಯಿಞು. A sound imitating the yell or howl of dogs when beaten, etc. (C.). — ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To yell or howl, as dogs (My.). — ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾಡು. = ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟು. (B. 3, 122).

ಕುಕ್ kuk. The first note in the crowing of cocks. *Cf.* ಕೂ. — ಕುಕ್ಕೊಕೋ. Crowing. ಕುಕ್ಕೊಕೋ ಎನ್ದು. ಕೋಲಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Śmd. 19. 68).

ಕುಕರ ku-kara. *Having a crooked or withered arm.*

ಕುಕೆರ್ಪಕೆ ku-karpikĕ. N. of a plant. See ಮುರಹಮುಜೆ.

ಕುಕವಿ ku-kavi. A bad poet (Śmd. 81; Bp. 1, 20).

ಕುಕಾಲ ku-kāla. An unpropitious season. (My.).

ಕುಕಿಲ್ kukil. 1. To cry as a cuckoo (ಕೋಕಿಲಸ್ಯ ಕೂಜಿತ Śmd. Dh.; ಕೋಕಿಲಾರವ Śm. 20). ಕುಕಿಲ್ವುದು (ಕೋಕಿಲಾರವ Ct. II, 26; ಕೋಕಿಲಾಲಾಪ Kk. 24). ಕುಕಿಲ್ವ ಪಿಕಂ (Śāv. 1, 52).

ಕುಕಿಲ್ kukil. 2. -ಲು. The cuckoo (My.; ಪಕ್ಷಿಭೇದ Śmd. Dh.; T. ಕುಯಿಲ್, M. ಕುಯಿಲ್, ಕುಯಿಲ್, the cuckoo; T. ಕುಕ್ಕಿಲ್, N. of a red bird).

ಕುಕಿಲ kukila. A certain bird (Bh. 1, 20, 52).

ಕುಕುಂದರ kukundara. *The cavities of the loins* just above the hips.

ಕುಕ್ಕಲ kukkala. *Conflagration of husks or chaff:* a smoking fire (ಮಜಿಗಿಚ್ಚು Mr. 482; ಬೈಹದ್ಯಾಗ್ನಿ, ಉಗ್ನಿ Nn. 141). 2, a hole filled with stakes (ದಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಣಿ 482; ರಕ್ಷ್ಯ, ಛಿದ್ರ, ಕುಣಿ 141). 3, table-land, etc. (ಸಾನು, ಬಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು 141). 4, superior, excellent (ಅಪ್ಯಶ್ಚಾಪ್ಯ 482; ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಪೆಚ್ಚಗೆ 141).

ಕುಕ್ಕ kukka. See ಕಳ್ಳಕುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ.

ಕುಕ್ಕಟಿ kukkaṭi. The fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, ಧ್ವಂಗ, ಧೂಮ್ರಾಟಿ, ಉಕ್ಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಳಲುಮುಗಪಕ್ಷಿ Sl. 130; Tē. ಕೂಳಲಿಮುಗಪಕ್ಷಿ).

ಕುಕ್ಕಡಿ kukkaḍi. The quantity of thread that is spun in one ball (S. Mhr.; Mhr. ಕುಕಡೀ). 2, the ball-like swelling appearing on the upper arm from being suddenly struck (S. Mhr.). ಕುಕ್ಕಡಿ ಏಯ್ದು, such a swelling to rise or take place (S. Mhr.).

ಕುಕ್ಕರಿಸು kukkarisu. To put down with violence, as a water-vessel (C.); figuratively: to destroy, as vessels (C.). 2, to squat (My.).

ಕುಕ್ಕಿ kukki. = ಕುಕ್ಕೆ. — ಕುಕ್ಕಬಳ್ಳಿ. A creeper, not indigenous, but running wild now, Passiflora foetida D. C. (Z.).

ಕುಕ್ಕಿ kukki. Tbh. of ಕುಕ್ಕೆ (Śs.).

ಕುಕ್ಕಿಸು kukkisu. 1. To cause to wash (My.).

ಕುಕ್ಕಿಸು kukkisu. 2. To cause to wink, etc. (My.). ಕಣ್ಣಿ ಕುಕ್ಕಿಸು (G. 163). 2, to cause to inoculate (with the matter of small-pox, My.).

ಕುಕ್ಕು kukku. 1. = ಕುಮುಕು 1. To peck (ಮಂಜುಘಾತ Śm. 79; C.; Tu. ಕುಕ್ಕುಲಿ); to strike something with a stone, etc. in a pecking manner (C.); to prick (see Prv. s. ಜಂಗಾಲ); to hack or dig up the ground slightly with a hoe (C.). ಕಾಗೆ ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಿಂ (Riv. 9, 26). ಉಬ್ಬಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗೂಗೆಯನ್ನು ತರೆತರೆ ಕು ಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 3, 119). 2, figuratively: to urge (C.). ಮುಮುಗರು ತಪ್ಪೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ (S. Mhr.; ...ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ, My.). 3, to be closed and opened quickly, to wink, to be dazzled by the light of the sun, etc. (C.). ಮಿಂಚಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣು ಕು ಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 1, 22). ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಕುಕ್ಕದಿಕ್ಕೆ (J, 83). See B. 5, 136; *cf.* ಕುಮುಕು.

ಕುಕ್ಕು kukku. 2. (= ಕುಕ್ಕು 1). To destroy lice (ಯೂಕಂಗಳಂ ಎಗೆ ಸಂಪಾದಿಸು Śm. 79; Tē.).

ಕುಕ್ಕು kukku. 3. = (ಕುಕ್ಕು 1), ಕುಮುಕು 2, ಕುಮುಕು 2, No. 2. To beat a cloth somewhat gently in washing, *i. e.* to dip a cloth in water, seize it with both hands, and (in a pecking manner, from a small distance) let it go down repeatedly on the washing-stone, and squeeze and rub it thereon (ವಸ್ತ್ರಸ್ಯಲ್ಪಘಾತನ Śmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರ ಜಲದೊಳು ಬಗೆ Śm. 79; C.; T. ಕುಕ್ಕಿ, to wash; ಕುಮ್ಮು, to wash cloth, softly beating it with the hands; Tē. ಕುಕ್ಕು, to beat; *cf.* ಕುಮುಮು, ಕುಮ್ಮು).

ಕುಕ್ಕು kukku. 4. = ಕುಮುಕು 4, q. v. Probably a mistake for ಕಕ್ಕು 1. — ಕುಕ್ಕುಸ್ಪದಿ. (= ಕುಮುಕುಸ್ಪದಿ). (Śmd. 205, o. rs. ಕಕ್ಕುಸ್ಪದಿ, ಕಕ್ಕುಸ್ಪದಿ).

ಕುಕ್ಕು kukku. 5. = ಕೊಕ್ಕು 2. A heron, a crane (My.; ಪಕ್ಷಿಭೇದ Śmd. Dh.; T., M. ಕೊಕ್ಕು, a heron, a paddy-bird).

ಕುಕ್ಕು kukku. 6. = ಕುಲುಕು 3. Shaking. — ಕುಕ್ಕಿಪ್ಪು. -ಲು. Trot, as of a horse (My.).

ಕುಕ್ಕುಟ kukkuṭa. (= ಕೋಟಿ Šmd. 30). *A cock. Cf.* ಕುಕ್ಕ.

ಕುಕ್ಕುಟಾಂಡ kukkuṭa-aṇḍa. A fowl's egg. (My.).

ಕುಕ್ಕುಟಾಸನ kukkuṭa-âsana. The posture assumed in easing nature (My.); a similar posture of an ascetic in religious meditation (My.).

ಕುಕ್ಕುಟಿ kukkuṭi. A hen. 2, *fraud, hypocrisy* (ಮಾಟ, etc. Hlâ.; Mr. 150).

ಕುಕ್ಕುಭ kukkubha. *A wild cock, Phasianus gallus.*

ಕುಕ್ಕುರ kukkura. *A dog* (ನಾಯಿ, etc. Šm. 31). 2, *a vegetable perfume.* 3, N. of a country (Bp. 6, 18). — ಕುಕ್ಕುರ ಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A dog's neck, or its sound (Šm. 110).

ಕುಕ್ಕುರಿಸು kukkurisu. (fr. ಕುಯಿ). = ಕೊಚ್ಚರಿಸು 2. To shrink, to shrug up one's self (from fear, Grj. 2, 105; Bh. 3, 18, 44). 2, to fall down so as to be crushed (Bh. 8, 26, 16; *cf.* ಕುಕ್ಕರಿಸು).

ಕುಕ್ಕುಳ kukkuḷa. — ಕುಕ್ಕುಳಗುದಿಪು. -ಕುದಿಪು. (Ct. I, 24). — ಕುಕ್ಕುಳಗುದಿಯಿಸು. -ಲ್-ಕುದಿಯಿಸು. To trouble greatly (Grj. 6, after 5). *Cf.* ಕದಿಕುಯಿ?

ಕುಕ್ಕೆ kukkĕ. = ಕುಕ್ಕೆ. A small basket made of bamboo, etc. (My.). ಕುಕ್ಕೆ ತುಬ್ಬಿದ ರೊಕ್ಕದ್ ಇದ್ದು, ಧರ್ಮದ ಏನು? (Dp. 148). ಭಿಕ್ಷಾಸ್ಥಿದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿದ್ದ ಹಾಗಾಯ್ತು (Prv.). See Prv. s. ಸ್ಥಿ 1. — ಕುಕ್ಕೆಕೊರಚ. A Kŏrama who makes baskets (My.).

ಕುಕ್ಷಿ kukshi. = ಕುಕ್ಷಿ. A cavity. 2, *the belly* (ಹೊಟ್ಟೆ Kn. 5). See ಪೂರ್ಣ.

ಕುಕ್ಷಿಕ kukshika. N. of a bird (ಚಿಪ್ಪುಕುರುಳಿ Mr. 175, o. r. ಚಿಪ್ಪುಕುರಿ).

ಕುಕ್ಷಿಂಭರಿ kukshi-m-bhari. *Nourishing only one's own belly, selfish, greedy.*

ಕುಗ್ಗಟಿ kuggaṭĕ. = ಕೊಗಟೆ 1. (My.).

ಕುಗ್ಗಿಸು kuggisu. = ಕುರ್ಗಿಸು, (ಕುಯ್ಗಿಸು). To cause to be depressed, etc. (My.; ಕುಗ್ಗಿಸು G.).

ಕುಗ್ಗು kuggu. = ಕುಂಗು 1, etc., ಕುಂಚು, ಕುರ್ಗು 1, etc. To sink or become low; to be bent down, to be depressed; to crouch; to decrease, to become less; to cease or stop, as a voice or speech (C.; Tu.). ಚರ್ಚೆಸ ಹಿಂದ್ಯಾಗಳು ಕುಗ್ಗಿದ ಪಾಗಾಗಿ ಆ ರಕ್ತವಿರುವದು (B. 3, 99). ಕತ್ತಲೇ ಹಣ್ಣು ಬುವದಲ್ಲಿಯೂ ತುಬ್ಬಿ ನಲ್ಲಿಯೂ ತುಸು ಕುಗ್ಗಿರುವದ್ಕೆ (4, 64). ಆವನ ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 64). ಕುಗ್ಗಿದವ ಕೊಣಿಲೆಯಂ ಕಣ್ಣಿಕಲರವರಗಳು (J. 28, 1). ಸ್ವರ ಕುಗ್ಗಿತು (C.). See Bp. 19, 26; 28, 55; 46, 57; 47, 16; J. 7, 46; 33, 11.

ಕುಗ್ರಹ ku-graha. An unpropitious planet. (Bp. 54, 86; My.).

ಕುಗ್ರಾಮ ku-grâma. A petty village, a hamlet. (My.).

ಕುಗ್ರಾಮವಾಸಿ kugrâma-vâsi. An inhabitant of a petty village, an inerudite man (My.).

ಕುಂಕುಮ kuṅkuma. = ಕುಂಕುಮ. *Saffron, Crocus sativus* L., the plant and the pollen of the flowers. ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು (ಕಾಶ್ಮೀರ, ರಕ್ತ Kn. 126). ಕುಂಕುಮ ಕೆಮ್ಮಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮ್ಮಗೆಯದು ದಾರದೇ? (Prv.). 2, a kind of fragrant cosmetic (My.); — crimsoned saffron-powder applied by women to their foreheads as a sign of their husband being alive (My.).

ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ kuṅkuma-kêsari. The saffron flower (ಕುಂಕುಮದ ಹುವ್ವ Sl. 226).

ಕುಂಕುಮಾಂಕ kuṅkuma-aṅka. Marked with saffron (J. 4, 63; My. as ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ).

ಕುಂಕುವ kuṅkuva. Tbh. of ಕುಂಕುಮ (Šmd. 347).

ಕುಂಕೆ kuṅkĕ. (= ಸೊಂಕೆ). The nape of the neck (R.; M. ಕುಂಚಿ). 2, the shoulder (S. Mhr.).

ಕುಂಗ kuṅga. A fisherman (ಬೆಸದ Šmd. II).

ಕುಂಗು kuṅgu. 1. = ಕುಗ್ಗು etc., (ಕುಸುಂಗು). (T., Tĕ. ಕುಂಚು; M. ಕುಂಗು, ಕುಜು; Tĕ. ಕುಂಕು, to set, as the moon) ಕುಂಗಿದ್ದ ದನವನ್ನು ನುಂಗ ನೋಡುವರು (Prv.).

ಕುಂಗು kuṅgu. 2. Silence (ಮೌನ Ct. I, 35).

ಕುಚ kuca. *The female breast; a teat, a nipple* (ಚುಚ್ಚಿದ Kk. 32; Šm. 70; ಮೊಲೆ Xn. 6). ಕುಚದ ಮೊಲೆ ಇವೆ ನೆಲಗು (ಮೆಲ್ಲುವು Šm. 71). ಕುಚದಿಮುಡ್ಡು (Rśv. 2, after 8).

ಕುಚಂದನ ku-candana. *Red sandal-wood, Pterocarpus santalinus* Lin.

ಕುಚಮುಖ kuca-mukha. *A nipple.*

ಕುಚರ ku-cara. Going slowly; behaving badly; vile; *malevolent.* 2, *censorious, detracting.* See ಪಚ್ಚೆ.

ಕುಚಾಗ್ರ kuca-âgra. *A nipple.*

ಕುಚಾಳಿ ku-cāḷi. A bad disposition, an evil temper; jeering, mockery (C.; Mhr. ಕುಚಾಳ, vile, etc.); a person of bad disposition (My.).

ಕುಚಿತ್ತ ku-citta. A bad thought, a bad mind. 2, a man who has evil thoughts, etc. (Bp. 22, 61).

ಕುಚು kuču. = ಕೆಸು 3, ಕುಸ, ಕುಸು, ಸುಜ, ಸುಜು, ಸುಸ, ಸುಸು 1. A sound imitating whispering. — ಕುಚು ಕುಚು. rep. Whispering (C.; Mhr. ಕುಚಕುಚ; M. ಕುಜು ಗುಜು, ಕುಸು ಕುಸು; T. ಕುಜುಗುಜು; Tĕ. ಗುಜುಗುಜೆ, ಗುಸಗುಸೆ). — ಕುಚು ಕುಚು ಮಾತಾಡು. To whisper (C.).

ಕುಚೇಲ ku-cēla. A bad garment; badly clothed. 2, N. of a Brâhmaṇa (Bhâgavata 10, chapters 95. 96).

ಕುಚೇಷ್ಟಕ ku-cēshṭaka. A man who has evil designs, etc. (J. 5, 69).

ಕುಚೇಷ್ಟೆ ku-cēshṭĕ. An evil design, a wicked contrivance; tearing and tormenting (as by pinching, mimicking, etc.); reviling and defaming; wild, provoking pranks and tricks. (C.; Mhr.; D. 4, 138. 155; see Prv. s. ಪ್ರತಿಷ್ಟೆ).

ಕುಚೋದ್ಯ ku-cōdya. Reviling, defaming, derision, mockery; an evil thought; a calumniating disposition (C.; Mhr., Tĕ., M.). ಕುಚೋದ್ಯದ ಆಡಸಿಗೆ ಕುಲಗೇಡು ಪ್ರಧಾನ (Prv.).

ಕುಚೋದ್ಯಗಾರ kucōdya-gâra. A reviler, a mocker (My.).

ಕುಚ್ಚ kuccha. A perfectly blind man (ಕಪುಗುಡುವ Ct. I, 84).

ಕುಚ್ಚಿತ kucčita. Tbh. of ಕುಕ್ಷಿತ. (Bp. 40, 61; My.).

ಕುಚ್ಚು kuccu. 1. = ಕುದಿಸು, etc. To boil (v. t., C.). — ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ. -ಉಕ್ಕಿ. = ಕುದಿಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುಚ್ಚು kuccu. 2. A kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಕುಚ್ಚು kuccu. = ಕುಂಚ, ಕೊಚ್ಚು. Tbh. of ಕಲಾಪ (*cf.* ಗುಚ್ಛ, ಗುಜ್ಜ, ಗುಚ್ಚ, ಗುಲುಂಚ್ಛ). A bunch, a bundle, a cluster,

a tassel, etc. (Tē., M., T.; Tu. ಕುಚ್ಚೆ). See Rāv. 6, after 11; Ū. Bp. 5, 3. 51; Sl. 215. 275. 2, a brush (M., T.; R.).

ಕುಜ ku-ja. 1. Earth-born. 2, *a tree* (ಮಾವಿನ, ಮುರ Nn. 20). 3, *the earth's son, the planet Mars* (ಮಂಗಲ, ಭೂಸುತ 20). See ಸುಮಂಗಲ.

ಕುಜ ku-ja. 2. Low-born: a Pulinda (ಪುಲಿಂದ, ಕಿರಾತ, Nn. 20). 2, a bad product: a coarse, vile mind (ಗಾಢೋಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಠುರಮ್ ಆದ ಬುದ್ಧಿ 20).

ಕುಜನ ku-jana. A wicked person. ಕುಜನರ ಸಂಗ ಉಜನಿಗೂ ಶತ್ರುವ್ವಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 9, 14; 21, 4; 28, 47; 60, 55.

ಕುಜನತೆ ku-janatĕ. Wickedness, meanness (Śśv. 1, 17).

ಕುಜವಾರ kuja-vâra. Tuesday (My.).

ಕುಜಾತ ku-jâta. A tree (ವೃಕ್ಷ Nn. 126). 2, Mars (ಮಂಗಳನು 154). 3, the tree Dalbergia ougeinensis (ಸೃಷ್ಟಿಪ, ವೃಕ್ಷಫಲ Nn. 11).

ಕುಜಾತಜಟೆ kujâta-jaṭĕ. A pendent root from a tree (ಮರದ ಬೀಜಾಲು Nn. 66).

ಕುಜಾತವಿವರ kujâta-vivara. A kind of tree (ಮಟ Nn. 96).

ಕುಜೆ ku-jĕ. A low, mean female (J. 5, 61).

ಕುಜ್ಜೆ kujjĕ. = ಕುಮುಚೆ. An unripe fruit of the jack tree (My., occasionally).

ಕುಂಚ kuñca. = ಕುಚ್ಚ. A bunch, cluster, tassel; anything resembling a tassel (S. Mhr.; T., M. ಕುಂಚ); a brush, used by weavers (C. = ಕುಂಚಿಗೆ 2); a whisk, a kind of fan or chowry (ಚಮರ Śm. 44; My.; T., M. ಕುಂಚ; Tē. ಕುಂಚೆ; Mhr. ಕುಂಚಾ, ಕುಂಚೆ). See Abh. P. 3, after 83; Bp. 12, 9. 2, a hang-nail (S. Mhr.).

ಕುಂಚಕ kuñcaka. Being crooked, bent, curved or contracted. See ಕಿ-.

ಕುಂಚಟಿಗ kuñcaṭiga. A Śûdra (who prepares and sells split tŏgari, ದೊಡಲು Mr. 375, o. r. ಕುಂಚಿಗ; My.).

ಕುಂಚಡಿಗ kuñcaḍiga. = ಕುಂಚಟಿಗ. (My.).

ಕುಂಚವಡಿಗ kuñca-vaḍiga. (Śmd. 234). A man whose business is to whisk off flies with the kuñca, etc.

ಕುಂಚೆ kuñcĕ. = ಕುಂಚಿಗೆ 1, ಕೊಂಚಿಗೆ. A hooded cloak for children, "a cap with a flap" (My.; Tē.; Mhr. ಕುಂಚೆ).

ಕುಂಚಿಗ kuñciga. = ಕುಂಚಟಿಗ. (My.).

ಕುಂಚಿಗೆ kuñcigĕ. 1. = ಕುಂಚೆ, etc. (C.).

ಕುಂಚಿಗೆ kuñcigĕ. 2. (= ಕುಂಚ). Tbh. of ಕೂರ್ಚೆ (ಕೂರ್ಚ). A brush made of the roots of grass, and used by weavers for cleansing the warp (My.).

ಕುಂಚಿತ kuñcita. *Crooked, curved, bent, contracted.*

ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿ kuñcita-aṅguli. *With bent or curved fingers.*

ಕುಂಚು kuñcu. = ಕುಗ್ಗು, etc. (Tē.). — ಕುಂಚಡದ. A man who does not humble himself or who does not yield (ಮದ ಟಿ Ćt. I, 60).

ಕುಂಜ kuñja. *A place overgrown with creepers, a bower, an arbour.* 2, *the jaw.* 3, *an elephant's tusk.*

ಕುಂಜರ kuñjara. *An elephant.* 2, *pre-eminent, excellent.* 3, the demon Gajâsura (see ಕುಂಜರಾರಿ).

ಕುಂಜರಕರ kuñjara-kara. *An elephant's trunk.*

ಕುಂಜರಾರಿ kuñjara-ari. A lion. 2, the animal Śarabha. 3, Śiva (Bp. 56, 22).

ಕುಂಜಿರಾಶನ kuñjara-âśana. *The tree Ficus religiosa.*

ಕುಂಜಲ kuñjala. *Sour gruel.*

ಕುಂಜು kuñju. To jump (ನೆಗೆ Ćt. I, 76, o. r. perhaps ಕುಮ್ಮು; see ಕುದುಕು 1, ಕುಪ್ಪ 2).

ಕುಟ kuṭa. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕೊಟ 2. Beating. See ಮರ ಕುಟ, ಸರಕುಟ.

ಕುಟ kuṭa. = (ಕೊಟ), ಕೊಡ. *A water-pot, a pitcher* (ಪಾತ್ರ, ಕುಂಭ, ಕೊಡ Mr. 209). 2, *a house.* 3, *a tree* (*cf.* ಕಿಟ). 4, a hammer for breaking stones.

ಕುಟಕ kuṭaka. 1. = ಕುಟಿಕ 1, etc. A beater. See ಕಲ್ಲು-

ಕುಟಕ kuṭaka. 2. (fr. ಕುಡು 1). = ಕುಟಿಕ 2, ಕುಟಿಕ 2. A man who gives. See ಕೆಯ್ಮುಟಿಕ, ಸಲ್ಗುಟಿಕ.

ಕುಟಕ kuṭaka. 3. (fr. ಕುಡಿ 2). One who drinks. See ಮುಂಡಿಗುಟಿಕ.

ಕುಟಕ kuṭaka. = ಕುಡಕ. The post round which the string of the churning-stick winds. 2, a plough without a pole (ನೇಗಲಿಯ ಕುಡ G.).

ಕುಟಕು kuṭaku. = ಕುಲುಕು 1. To cram into, to stuff (ಗಾಢಮ್ಕರಣ Śmd. Dh. *b*).

ಕುಟಗ kuṭaga. = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಮುರಗುಟಿಗ.

ಕುಟಂಕ kuṭaṅka. = ಕುಟುಂಕ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. A roof; a hut.

ಕುಟಜ kuṭaja. = ಕೊಡಸಿಗೆ, etc. *The medicinal tree Wrightia antidysenterica* R. Br. (ಕೊಡಸಿಗೆ Nn. 88; ಕುಡುಚಪ್ಪೆ Mr. 336).

ಕುಟಜಕ kuṭajaka. = ಕುಟಜ. (ಕೊಡಸಿಗೆ Śmd. 369).

ಕುಟಜಪ್ಪಟಿ kuṭajappaṭi. *The tree Calosanthes indica* Bl. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus* (see ಕಿಳ್ಳು). 3, = ಪದಗ, q. v.

ಕುಟಪ kuṭapa. = ಕುಪಾಕು, q. v.

ಕುಟರು kuṭaru. A tent (Sk.). *Cf.* ಗುಟಾರ.

ಕುಟಿಹಾರಿ kuṭi-hâri = ಕುಟುಂಬಿಕೆ. A female servant (ಮಾಸಿ, etc., ಕೊಚ್ಚು Mr. 304).

ಕುಟಿಹಾರಿಕೆ kuṭi-hârikĕ. O. r. of ಕುಟ್ಟಿಹಾರಿಕೆ, q. v.

ಕುಟಿಂಬಿಯನು kuṭiṃbiyanu. = ಗುಟಿಂಬಿಯನು. To mix (My.; H.).

ಕುಟಿ kuṭi. = ಗುಡಿ. A curvature, a curve. 2, *a hut, a house, a hall.* 3, a vessel with openings used for famigations. 4, a nosegay, a bundle or tuft of flowers.

ಕುಟಿಕ kuṭika. 1. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕುಟಕ 1, ಕುಟಕ, ಕುಟಿಕ 1, ಕುಟಿಕ, ಕುಟ್ಟಿಗ. One who beats, etc. See ಕಲ್ಲು-, ಸಲ್ಗುಟಿಕ 1, ಮುರ-.

ಕುಟಿಕ kuṭika. 2. = ಕುಟಕ 2. See ಸಲ್ಗುಟಿಕ 2.

ಕುಟಿಕೆ kuṭikĕ. = ಕುಟಿಗೆ, in ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕೆ.

ಕುಟಿಗ kuṭiga. 1. (Śmd. 237). = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಕಲು-, ಕಲ್ಲು-, ಕಲ್ಲು-, ಕಬ್ಬು-, ಮರುಳು-, ಮುರ-. (*Cf.* Sk. ಕುಟ್ಟಿಗ).

ಕುಟಿಗ kuṭiga. 2. = ಕುಟಕ 2, etc. See ಸಲ್ಗುಟಿಗ.

ಕುಟಿಗೆ kuṭigĕ. Beating: that beats or throbs: an imposthume, in ಕಲ್ಕುಟಿಗೆ.

ಕುಟಿಲ kuṭila. *Bent, crooked, curved,* tortuous (ಕುಂಟಿತ, etc., ಪೊರೆದ ಕೊಳಲು Mr. 429). 2, *curled, curly.* 3, insincere, dishonest, fraudulent; insincerity, etc. (ಮಾಯೆ, ಕೈತವ Nn. 39; ಕೆಯ್ದಾಳು Ćt. I, 82, o. r. ಕೆಯ್ದಾಳ್). See Bp. 32, 49; 60, 16.

ಕುಟಿಲಾಗಾರ್ kuṭila-gârti. A perverse, fraudulent woman (My.).

ಕುಟಿಲತನ kuṭilatana. = ಕುಟಿಲತೆ. (G. 166. 385).

ಕುಟಿಲತೆ kuṭilatĕ. Crookedness; guile, dishonesty. (My.).

ಕುಟಿಲತ್ವ kuṭilatva. = ಕುಟಿಲತೆ. (My.).

ಕುಟಿಲಭಾವ kuṭila-bhâva. The state of being crooked, etc. (ಕೋಕ, ಬೀಕು Ct. I, 8).

ಕುಟಿಲಾಂಗ kuṭila-aṅga. A dishonest means (J. 7, 6).

ಕುಟಿಲಾಶಯ kuṭila-âśaya. *Ill-intentioned, malevolent.*

ಕುಟಿಲೆ kuṭilĕ. A perverse, fraudulent woman (Bp. 40, 56; J. 5, 61). 2, N. of a plant (ಕೃಷ್ಣ Mr. 147).

ಕುಟೀರ kuṭîra. A small house, a hut, a cottage. (My.).

ಕುಟು kuṭu. An imitative sound. — ಕುಟು ಕುಟು. rep. The sound being heard when mice eat grain (C.).

ಕುಟುಕ kuṭuka. = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಕಲ್ಲು-.

ಕುಟುಕಿಸು kuṭukisu. = ಸುಟುಕಿಸು. To gulp, to swallow in large draughts (My.).

ಕುಟುಕು kuṭuku. 1. To sting, as a scorpion (My.; *cf.* ಕುಟುಕು 1; T. ಕೊಟುಕ್ಕು, M. ಕೊಟುಕ್ಕೈ, a scorpion's sting; ಕೊಟುಕ್ಕು, to prick, sting; T. ಕೊಟ್ಟು, to sting, as a scorpion or bee; Tu. ಕುಳಿ, to sting).

ಕುಟುಕು kuṭuku. 2. = ಸುಟಕು, ಸುಟುಕು. A gulp, a draught; a morsel; food (My.; Grj. 2, after 71; Śśv. 2, 65).

ಕುಟುಂಗಕ kuṭuṅgaka. = ಕುಟುಂಗಳ. *An arbour or bower formed of creeping plants;* a thatch, a roof; a hut; a granary.

ಕುಟುಂಬ kuṭumba. *A household, the collective members of a household, a family.* 2, the mistress of a family: a wife (Mhr.; C.).

ಕುಟುಂಬವ್ಯಾಪೃತ kuṭumba-vyâpṛita. *A provident and attentive father of a family* (ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವ Mr. 233).

ಕುಟುಂಬಸ್ಥ kuṭumba-stha. A man who has a wife and children (C.).

ಕುಟುಂಬಿ kuṭumbi. One who has or supports a family. 2, *a householder, a paterfamilias.* 3, *one who takes care of anything.*

ಕುಟುಂಬಿನಿ kuṭumbini. *The wife of a householder and mother of a family, a matron.*

ಕುಟ್ಟ kuṭṭa. At the end of compounds: cutting; pounding, beating (Sk.).

ಕುಟ್ಟಕ kuṭṭaka. = ಕುಟ್ಟ. See ತಾಮ್ರ-.

ಕುಟ್ಟಗ kuṭṭaga. = ಕುಟಿಗ. See ಪಮ್ಮು-.

ಕುಟ್ಟಣ kuṭṭaṇa. = ಕುಟ್ಟಣಿ, ಕುಟ್ಟಿ, ಕುಟ್ಟಿ. A mortar of metal used to pound betel-nuts (My.).

ಕುಟ್ಟಣಿ kuṭṭaṇi. = ಕುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಟ್ಟಣಿ kuṭṭaṇi. = ಕುಟ್ಟಿಸಿ, ಕುಣ್ಣಿಕೆ, ಕುಟಿಕೆ, ಕುಣ್ಣಿಕೆ. *A bawd, a procuress. Cf.* ಕುಣ್ಣಿಕಗಿತ್ತಿ.

ಕುಟ್ಟಹಾರಿಕೆ kuṭṭa-hârikĕ. = ಕುಟಿಹಾರಿ. *A female servant* (o. r. ಕುಟಿಹಾರಿಕೆ).

ಕುಟ್ಟಿ kuṭṭi. = ಕುಟಿಕ 1. See ಮರ-.

ಕುಟ್ಟಿಕೆ kuṭṭikĕ. = ಕುಟ್ಟಣಿಕೆ. (My.).

ಕುಟ್ಟಿಕೆ kuṭṭikĕ. A drove of oxen (ಹಿಂಡೆತ್ತು Mr. 350).

ಕುಟ್ಟಿಗ kuṭṭiga. A kind of play (Bh. 1, 6, 2).

ಕುಟ್ಟಿಜಾತ kuṭṭi-jâta. A jungle deity; a familiar spirit, an elf (T., M. ಕುಟ್ಟಿಚ್ಚಾತ್ತ). — ಕುಟ್ಟಿಜಾತವಿದ್ಯೆ. Jugglery (My.).

ಕುಟ್ಟಿತ kuṭṭita. Cut; *pounded, flattened.*

ಕುಟ್ಟಿನಿ kuṭṭini. *A bawd, a procuress* (ಮೂಡಪ Ct. II, 87; ತಲೆ ಹಿಡಿಕ ಆದ ಕುಣ್ಣಿಗಿತ್ತಿ Śl. 188).

ಕುಟ್ಟಿಮ kuṭṭima. *Ground smoothed and plastered; a terselated pavement* (ಕಲಗಚ್ಚು Mr. 192).

ಕುಟ್ಟಿಸು kuṭṭisu. To cause to beat, etc. (Bp. 27, 52; 38, 36; 55, 30; C.; see Prv. s. ಪಟ್ಟೀ ಪೀಠ್ಯ).

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 1. To beat, to strike; to pound; to bruise (ತಾಡನ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tĕ., Tu.; N., T., Tĕ. also ಕೊಟ್ಟು; *cf.* ಕುಟು 2, ಕೊಟ್ಟಣ, ಕೊಟ್ಟಣಿ, ಕೊಟ್ಟಿಸು, ಕೊಡತ 2). See Bp. 21, 15; 38, 26; Śśv. 4, 6; B. 1, 14; 3, 110; 4, 82; Śl. 228. 235. 251. 292. 391. ಪೂರಿ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಕುಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿದು (ಅಧ್ಯಸ್ತ, ಅವಮೋರ್ಕತ (Śl. 376). ಕುಟ್ಟಿದಾಜಿದ ಬಿಟ್ಟಿ ಬಾಮ್ಯಾಂ ನೋಡಿದಳೆನ್ನೆ.—ಇಟ್ಟಿದು ಕಾಣದೆ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣ (himself, Prvs.). 2, to throw (*cf.* the idea of ಮೊದೆ). ಆಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆದುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟಿದಾ ಮೂಗಾದದಡ! (Prv.). 3, to prick; to ache (Tĕ.; R.). 4, (at the end of certain compounds:) to utter, etc.; to do, *e. g.* ಸಿಬ್ಬಿಗಿಬ್ಬಿಗುಟ್ಟು, ಗುಣುಗುಟ್ಟು, ಬುಸುಗುಟ್ಟು, ಮಾತುಗುಟ್ಟು, ತಳಗುಟ್ಟು, etc.—See ಒಡ ಕುಟ್ಟು, ಕೆದು ಕುಟ್ಟು, ಕೆಯ್ಯಲ್ಗುಟ್ಟು, ಕೋದುಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಪಲ್ಲಟಿಗುಟ್ಟು, ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟು, ಹುಡಿಗುಟ್ಟು, etc.; Prvs. s. ಪಟ್ಟಣ, ಪಿಡು 1. — ಕುಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually (C.).

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 2. A blow (My.); a pricking or piercing pain in the bowels, arising from constipation, etc. (S. Mhr.; see ಮುಟ್ಟು-). ಹೊಟ್ಟೆ ಕುಟ್ಟು ಹಿಡಿದೆ (S. Mhr.). 2, a pulverized substance, see ಮರ-.

ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ kuṭṭuvikĕ. Beating, etc. (Śl. 391).

ಕುಟ್ಟುಹ kuṭṭuha. = ಕೊಟ್ಟುಹ. Beating, etc. See ಪಲ್ಲುಟ್ಟುಹ, ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುಹ.

ಕುಟ್ಟೆ kuṭṭĕ. The state of being pulverized by wood-worms (My.; Tu.). ಮರಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟೆ ಹಿಡಿಯುವು (My.). — ಕುಟ್ಟೆಹುಳು. A wood-worm (My.).

ಕುಟ್ಣ kuṭṇa. = ಕುಟ್ಟಣಿ, etc. (My.).

ಕುಟ್ಣೆ kuṭṇi. = ಕುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಡ್ಮಲ kuḍmala. = ಕುಮ್ಮಲ. A new bud; an opening bud (ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಮೊಗ್ಗೆ, ಸುಮಾಕ Kk. 23; Śm. 22). See ಮುಗುಳ್. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಕುಡ್ಮಲ್ಯ kuḍmalya. = ಕುಮ್ಮಲ. (ಕೋಕ, ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ Xn. 52).

ಕುಡ್ರು kuḍru. = ಸುಡ್ರು. A sound in imitation of the cooing of pigeons (My.).

ಕುಡ kuḍa. = ಕುಡಿ. *A tree.*

ಕುಡರ kuḍara. = ಕುಡಿಕ. *The post round which the string of a churning stick winds.*

ಕುಡಾಕು kuḍâku. A bird, the woodpecker, Picus benga-

lonals (Sk.; ಕ್ಷೌರಿಕ or ಆಕ್ಷೌರಿಕ, ಮಡಕುಟಿದಕ್ಕೆ Mr. 171, two MSS. ಕುಟಿದ).

ಕುಠಾರ kuṭhâra. = ಕೊಡಲಿ. *An axe* (ಕೊಡಲಿ Ct. II, 40). 2, a sort of hoe or spade.

ಕುಠಾರಕ kuṭhâraka. An axe. 2, Paraśurâma (J. 6, 2).

ಕುಠಾರಧರ kuṭhâra-dhara. Gaṇapati (ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಿನಾಯಕ, etc. Mr. 16). 2, Paraśurâma (My.).

ಕುಠಾರಿ kuṭhâri. = ಕುಡಾರ. 2, an axe-bearer, a chief of the door-keepers. See ಆಜ್ಞಾವಚಪ್ರಧಾನ.

ಕುಠೇರಕ kuṭhêraka. *A kind of Basilicum, Ocimum sanctum.*

ಕುಡ kuḍa. 1. (= ಕುಡು 2, ಗುಡು 2). The simple iron scraper, a flat plate, used for the kuṇṭĕ (S. Mhr.). 2, a staff-like iron roller used in clearing cotton from the seed; it is moved by the foot (S. Mhr.). 3, an iron used in cauterizing. See ಬರಗುಡ. 4, a stick of sealing-wax (My.).

ಕುಡ kuḍa. 2. = ಕುಡಿ 1, etc. — ಕುಡಗೋಲು. = ಕುಡಿಗೋಲ್, etc. (My.).

ಕುಡ kuḍa. 3. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡ ಕೊಳ್ಳಿ (My.).

ಕುಡಕ kuḍaka. = ಕುಡಿಕ. A drinker, a drunkard (C.).

ಕುಡಗಲೆ (kuḍa-kalĕ). = ಕಸ್ಸಲೆ No. 3. (My.).

ಕುಡತ kuḍata. = ಕುಡಿತ. Drinking; a draught (C.). ಒಳ್ಳೇ ಕುಡತ ಕುಡಿದನು (C.).

ಕುಡತರ್ಗನ ಬಳ್ಳಿ (kuḍa-targana baḷḷi). = ಕದರುಮಲ್ಲಿ ಕೆ. (Z.).

ಕುಡತಾ kuḍatâ. = ಕುಡತಿ, etc. (My.).

ಕುಡತಿ kuḍati. = ಕುಡತಾ, ಕುಡ್ತಾ. A jacket (S. Mhr.; B. 5, 297; Mhr. ಕುಡತೀ, ಕುಡತೇ).

ಕುಡತೆ kuḍatĕ. = ಕುಡಿತೆ, etc. (My.).

ಕುಡಲು kuḍalu. = ಕುಡ್ಲು. A corrupted form of ಕುಡುಗೋಲು. (My.).

ಕುಡವ kuḍava. = ಕುಡುವ. *A measure of capacity, being the fourth part of a prastha* (ಪಾವ ನೋಡು C.).

ಕುಡಿ kuḍi. 1. = ಕುಡ 2, ಕುಡು 3, etc. — ಕುಡಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಕುಡುಗೋಲ್. (Bp. 27, 16. 18). — ಕುಡಿವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. = ಕುಡುವಿಲ್ಲ. (Râghĕ. 17, 67).

ಕುಡಿ kuḍi. 2. To drink (ಪಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; C.; T., M.; *cf.* Tĕ. ಕ್ರೋಲು, ಗ್ರೋಲು, to drink); to inhale. ಕಳ್ಳಿಗೆ ಕುಡಿದು ಧನಮಂ (Śmd. 83). ಕುಡಿಪುತ್ತ ಪಾಡಿಸುವುದು (ಉಪದಂಶ, etc. Hlé.). ಪಾಡಿದು ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಫಲ ಕುಡಿಯು ಚೇಕೆಸ್ಸು, ಪೂಡಿದ ಕಳ್ಳ ದೋಣಿ (ಆಪಾದ, etc.); ದುಷ್ಟರ ಕುಡಿದ ಬಟ್ಟಲು (ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ಮೀಸೆ ಕುಡಿಪುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ (ಸಹಪಾನ 221). ಒಬ್ಬನ ಜೀವದ ಕುಡಿಯುವದು (to take away—, S. Mhr.). ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ (ಧೂಮ್ರಪಾನ C.; S. Mhr.). ಪಾತ ಕುಡಿಯುವದು (S. Mhr.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ತಪ್ಪಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಆವ ತಾಮ್ ಉಬ್ಬುದಕೆ ಕುಡಿದವಕೆ ಪಾಪವು, ಗೊಬ್ಬೆ ಆವ ತಾಮ್ ನಿತಕ್ಕೆಲ್ಲವು (Jín. 42, 14). See Bp. 1, 20; 58, 57; Bh. 1, 10, 30; Rêv. 5, 33; Sl. 90. 348; ಕಳ್ಳುಂಬಿ, ನೀರುಂಬಿ.

ಕುಡಿ kuḍi. 3. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡಿ ಕುಡಿದು (*i.e.* ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು, Bh. 8, 23, 11).

ಕುಡಿ kuḍi. 4. = ಕುಡು 5. Drinking. (T., M.). — ಕುಡಿನೀರ್. -ರು. Drinking water (My.). ಕುಡಿನೀರ ಮನೆ (ಪ್ರಪೆ Mr. 196); ಕುಡಿನೀರ್ ಇಪ ಪಾತ್ರೆ (ಸಗ್ಗಳಿ 265). — ಕುಡಿಪಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk for drinking. ಬಿಡದೆ ಎಜ್ಜಿದ ನೀಗುರಿಪಾಲ್ಗಳ್, ಬಿಡ್ಡೆಗಳ್ಳು (J. 28, 17).

ಕುಡಿ kuḍi. 5. A pointed end, a point; the extreme point or tip of a creeper and of its several branches (ಬಳ್ಳಿಗ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 93; C.); the upper (tender) portion of a bamboo-shoot (ಕಡಾಲಿ, ಬಿದಿರ ಕುಡಿ Śmd. I); a sprout (My.); an extremity, a point, a top, an end (ಕೊನೆ Ct. I, 43; My.); the end of the wick of a lamp (C.; Tĕ. ಕೊಡಿ; T. ಕೊಮುಸ್ಸು); the lash of a whip (C.); the point of a flame, a pointed flame (C.). (Tu., T., M., Tĕ. ಕೊಡಿ; *cf.* ಕೊಟ್ಟು 1; T. ಕುಮ್ಮಿ, ಕೊಮುಸ್ಸು, a shoot). ಸಾಪನದ ಕುಡಿ ಕೊಸರುತಿರೆ (Bp. 16, 16). ಕೊಂಗೆಗಳ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೊಗ್ಗಗಳಾಗುವವು (B. 3, 36). ಕುಡಿ ಕ್ಕದೂ ಆದಿ ಸಾಯುವದೇ? (Prv.). ಕುಡಿ ನಿಮಿರ್ದ ಪ್ರಭು (Rêv. 6, 36). ಮಿಗಿ ಆದರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪ್ರತಿನ ಕುಡಿ ಕೆದೆವಪ್ಪು (Lilv. 3, 5). See Grj. 2, after 106; 3, after 26; J. 6, 3; Sl. 123; ಕೆಂಗುಡಿ, ಪೆಂಗುಡಿ, (ಪೂಗುಡಿ), ಮುಂಗುಡಿ. 2, a flag, a banner (Tu., T., M., Tĕ. ಕೊಡಿ; see ಉಪ್ಪರಗುಡಿ, ಮೈಲುಗುಡಿ). — ಕುಡಿಕೈ. = ಕುಡಿಮುಕೈ. (Sl. Mhr.). — ಕುಡಿಕಟ್ಟಿ. A small stick (taken or fallen) from the extremity of a branch (Sl. 122). — ಕುಡಿಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕುಡಿಗಣ್ಣು. The outer corner of the eye (J. 11, 16). — ಕುಡಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕುಡಿಗಣ್. (ಆ ಪಾಣಗ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೊನೆಗಳು (Sl. 214). — ಕುಡಿಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. The black colour of the nipples of the breast (Grj. 3, 37). — ಕುಡಿಗೊನರ್. -ಕೊನರ್. A pointed shoot (J. 3, 25). — ಕುಡಿದಾಡೆ. The point of a tusk (Śśv. 4, 16). — ಕುಡಿನಾಲಿಗೆ. The point of the tongue (J. 28, 37). — ಕುಡಿನೋಟ. A side-glance (J. 6, 27; S. Mhr.). — ಕುಡಿಮಿಂಚು. A pointed lightning (Abh. P. 2, 75; 7, after 105; 7, 143; J. 16, 7). — ಕುಡಿಮಿನುಗು. Point-lustre: lustre of the extremities (of tusk-like teeth, Râm. 6, 53, 43). — ಕುಡಿಮಿನಕೆ. A mustache with pointed extremities (Rêv. 14, 6; My.). — ಕುಡಿಮುಸುಗು. The end of a female's cloth put over the head so as to cover it down to the forehead (My.). — ಕುಡಿಮುಕೈ. -ಉಕೈ. = ಉಕೈಕುಡಿ, q. v. (My.). ಪೊಡೆಕಂಚಕೆಯೆಟ್ಟಿದ ಪೊಲ್ ಕುಡಿಮುಕೈಗಳಿಚ್ಚೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕಲಕೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). — ಕುಡಿವರ್ದು. The extreme end of a branch (Sl. 122). — ಕುಡಿವರೆ. -ವರೆ. (ಕುಡಿವರೆ). Sprouts to spread, to sprout, to run, as a creeper, etc. (ಪಬ್ಬ Ct. II, 50; Grj. 3, after 12; 5, after 76; Râm. 4, 1, 1; J. 18, 25). — ಕುಡಿವಾಲು. -ವಾಲು. A pointed tail; the end of a tail (Rêv. 5, 57; Śśv. 3, 62). — ಕುಡಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Pointed light: a ray, rays (Rêv. 5, after 19; 10, after 57; Râm. 3, 6, 50). — ಕುಡಿವೆರಗು. The extreme point of a cloth (My.). — ಕುಡಿಮುಬ್ಬು. A pointed eyebrow; an eyebrow's point (J. 13, 36).

ಕುಡಿ kuḍi. 6. = ಕುಡು 6. (T., M. ಕುಡಿ, a house = Sk. ಕುಲಿ; a town, village; an inmate, inhabitant, tenant; a tribe, family; ಕುಡಿಯಾನ್, an inhabitant, citizen, tenant). — ಕುಡಿಮ. -ಳ 3. A Śûdra, a farmer (ಪಬ್ಬ Ct. I, 84. 101; II,

16; ಒಕ್ಕಲಿಗ Kk. 34). See ಮುಂ-. — ಕುಡಿತೊಕ್ಕಲಿಗ. -ಒಕ್ಕಲಿಗ. = ಕುಡುಮೆಯೊಕ್ಕಲಿಗ. A Śūdra of a better position (ಅಭೀರ, ಮುಂದಾ ಶೂದ್ರ Hlā.).

ಕುಡಿಕ kuḍika. = ಕುಡಕ. (My.; T. ಕುಡಿಮ).

ಕುಡಿಕೆ kuḍikĕ. A small earthen vessel into which oil, ghee, etc. is put; a similar one of metal or wood, used by girls to play with (C.; Sl. 309; T. ಕುಡುಮೈ; M. ಕುಡುಗೆ, ಕುಡುವೆ; Sk. ಕುಂಡಿಕಾ, an earthen or wooden water-pot used by ascetics; T. ಕುಡು, a pot; a large water-pot). ಸುಣ್ಣದ ಕುಡಿಕೆ (Bp. 12, 12). ಕೊಡು ಉಮ್ಮುವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೇ ಮಣವು ಸಾಲದು (Prv.). — ಕುಡಿಕೆ ಪಿಡಿಸು. A volcano-like kind of fire-work (My.).

ಕುಡಿಗು kuḍigu. = ಕುಡಿನು, q. v.

ಕುಡಿತ kuḍita. = ಕುಡಕ. (My.).

ಕುಡಿತೆ kuḍitĕ. = ಕುಡಕೆ, ಕುಡುವೆ. The palm of the hand, especially the palm of the hand hollowed or held as a cup (ದ್ರವ್ಯತಿ, ಮುಂಜಿತಾಂಗುಲಿಗಳಕ್ಕ ಉಳ್ಳ ಆಗೆಯು Nr.; S. Mhr.; Tĕ. ಕೊಣಿಪೆ). ಹಿರಿ ಕೆಯ್ಯಿನ ಕೆಯ್ಯ ಕುಡಿತೆ (ಮುಷ್ಟಿ Hlā.). ಆಂಗುಳಿ ಮುರಿದ ಕುಡಿತೆ (ದ್ರವ್ಯತಿ Hlā.; Mr. 323). See ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಕೆಯ್ಯುಡಿತೆ. — ಕುಡಿತೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like a kuḍitĕ, a large eye (Bp. 4, 25; 42, 24; Bh. 4, 4, 9).

ಕುಡಿನ kuḍina. = (ಕುಡಿನು?), ಕೂಡಿನ. The body of a plough, *i. e.* the wood without the ploughshare and pole (ಕೂಟಿಕ, ನಿರೀಡ, ಪಲ Nr., o. r. ಕೂಡಿನ).

ಕುಡಿನು kuḍinu. = ಕುಡಿಸು. A particular part of a plough (ಕಣಿ Mr. 370; see ಕಣಿ).

ಕುಡಿಯ kuḍiya. See s. ಕುಡಿ 6.

ಕುಡಿಯುವಿಕೆ kuḍiyuvikĕ. Drinking (Sl. 247).

ಕುಡಿಲು kuḍilu. A sprout, a shoot *(only* in Sl.). ಬೆಗುರೆಲೆಗಳಿಂ ಕೂಡಿರುವ ಕುಡಿಲು (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Sl. 123).

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 1. (fr. ಕುಡಿ 2). To cause to drink (C.). ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). See 3, 86; Bp. 58, 42; 60, 60; Ō. Bp. 47, 22; ನೀರ್ಗುಡಿಸು.

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 2. (fr. ಕುಡು 3). To be crooked or bent. See ಒಗ್ಗುಡಿಸು.

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 3. (fr. ಕುಡು 1). = ಕೊಡಿಸು. To cause to give, etc.

ಕುಡು kuḍu. 1. = ಕೊಡು 1. To give; to present, to bestow, to grant; to allow (ಪ್ರದಾನ Śmd. Dh.; T., M. ಕೊಡು; Tu. ಕೊರ್). P. p. ಕೊಟ್ಟು (Śmd. 282. 287). ಕುಡುವುದು (66). ಕುಡುವಂ (260). ಕುಡು! (91). ಕುಡದೆ (100). ಪೊಸ್ಕಂ ಕುಡುವೆಗೆ ಕಲ್ಪತರು (75). ಆರ್ಯರುಂ ಕುಡುಗುಂ (111; *cf.* 47). ಕುಡದ ನಿಮಗಱ್ ಕಿ ಎಡವೀಯೊಳ್? (ironical question, 125). ಎನಗೆ ಉತ್ತರಮಂ ಕುಡ! (153). ಎಲ್ಲ ಆಗಱ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮುರ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆರದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮಗೆ! (183. 208). ಆದಂ ಕುಡುಗೆ (269). ನೀರ್ ಎನಗೆ ದಸ್ಪನ ಆಗದು ನಮಂ ನೆಪೆ ಸೂಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರಯ್ (Ūpr. 7, 41, where ಕುಡು is *pleonastic*). ಕೊಟ್ಟ ದಸ್ಪುವಿನ ಬದಿಂದೋಳ್ ಕುಡುವುದು (ಬದಿಂದು Śmd. I). ಪಿರಿ! ಎನ್ನ, ಆಸೀತಾಲದತ್ತರುಂ ಯತಿ ಕೊಟ್ಟಿಂ (284). ಕೊಟ್ಟಿದಂ (282). ಕುಡುವುದು (ವಿಪ್ರಾನ್ನ, ವಿಡಾಪಿತ, ದಾನ, etc. Hlā.). ಕುಡದ್ ನೆಪೆದ ಕೂಸು (ದರ್ಮ, ಪತಿಂದರೆ Hlā.). ಕಾದು ದಸ್ತುಗಳಂ ಕುಡುವುದು (ಕಾಪ್ಯದಾನ Nr.). See Bp. 24, 83; J. 28, 20; ಆಧರಿಸುಗುಡು, ಒಪ್ಪಿಗುಡು, ಜೆಗುಡು, ಸೂಚಿಗುಡು. 2, to give forth or emit, as a sound. See ಗರ್ಜಿಗುಡು, ಜಪಿಗುಡು, ಧ್ವನಿ-, ಮೊಳ್ಗೊಳಿಗುಡು. 3, (to perform, to do). — ಕುಡು ಕುಡು. rep. = ಕೊಡು ಕೊಡು. (Bp. 11, 29).

ಕುಡು kuḍu. 2. To beat. (Tu. ಕೊರ್; M. ಕೊಡು, to flog, to throw; *cf.* ಕುಟ್ಟು 1, and see ಕುಡುಪು). ಗಾಯುಕರು ತಾಳಗಳಂಗುಡೆ (Bp. 26, 8).

ಕುಡು kuḍu. 3. = ಕೆಡು 2, ಕುಡೆ 2, ಕುಡಿ 1. The state of being crooked, bent, hooked, or tortuous; crookedness, etc. (ದಕ್ಕ Śmd. Dh.; ಕೊಂಕು Śmd. 218, Čt. II, 71, Kk. 62, Śm. 64; ಕೌಟಿಲ್ಯತೆ Čt. I, 13, o. r. ಕಡು; T., M. ಕೊಡು; *cf.* ಕಕ್ಕಂ, ಕುಸಿ 1, ಕೊಕ್ 1, ಕೊಕ್ಕಂ, ಕೊಕ್ಕೆ 1, ಕೊಂಕು 1 & 2, ಕೊಕ್ಕೆ, ಕೊಂಗೆ, ಕೊಂಡು, ಕೊಂಡು 5, ಗುಡಿ 1, ಡೊಕ್ಕು, etc., ಸೊಟ್ಟು, etc.). 2. the state of being uneven (not level) or hilly (?). See ಕೊಡಗು, etc. — ಕುಡುಗಲು. = ಕುಡಲು, ಕುಡ್ಲು, ಕುಡುಗೋಲು. (My.). — ಕುಡುಗೋಡ್. -ಕೋಡ್. -ಲು. (Śmd. 218). = ಕುಡಗೋಡ್, ಕುಡಿಗೋಡ್, ಕುಡುಗಲು, etc. A kind of sickle (ಲವಿತ್ರ, ದಾತ್ರ Hlā.; Nr.; Mr. 371; Sl. 303; C.; Tĕ. ಕೊಡವಲಿ). See B. 1, 9; Sl. 313; ಕೂರಿಂ-; Prv. s. ಚಿಟ್ಟು 1. — ಕುಡುಮರಿ. (Śmd. 218). A crooked stick. — ಕುಡುವಾಡೆ. (Śmd. 218). A curved tusk. — ಕುಡುಮಿಂಚು. (Śmd. 218). A crinkling or zigzag lightning. ಕುಡು ಮಿಂಚಂ ಮುನೆದಸ್ಸರ್ ಅಪ್ಪ ಪಲರೋಳ್ ಪೆಣ್ಣರ್ (218 Mḍb.). — ಕುಡುವಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. 1. (Śmd. 63). There is no crookedness. — ಕುಡುವಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. 2. He with the (always) bent bow: Kāma (ಕಾಮ Čt. I, 66; ಕಾಪ, ಕೋಕವಿಲ್ಲ, etc., ಮುಸ್ಕಧ Śm. 7; ಮುಸ್ಕಧ, etc. Kk. 8, o. r. ಕುಡಿ-). ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನನೆದು, ದರ್, ಅಸ್ತು ಒರ್ವನ ಎರ್ದೆಯಂ etc. (Śmd. 89. 221). — ಕುಡುಪ್ಪುರ್ವ್. -ಪ್ಪುರ್. (Śmd. 218; Śm. 118; Abh. P. 4, 34). A curved eye-brow. — ಕುಡುವೆಜ್. -ಪೆಜ್. (Śmd. 218). The crescent.

ಕುಡು kuḍu. 4. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡು ಕೊಳ್ಳಿ (My.).

ಕುಡು kuḍu. 5. = ಕುಡಿ 4. — ಕುಡುನೀರು. = ಕುಡಿನೀರ್. (S. Mhr.).

ಕುಡು kuḍu. 6. = ಕುಡಿ 6. — ಕುಡುಪೆಳ್ಕಲಿಗ. = ಕುಡಿಯೊಳ ಲಿಗ. (S. Mhr.).

ಕುಡು kuḍu. 7. An imitative sound. — ಕುಡುಕುಡು ಜಗ್. The sound emitted by the karaḍĕ drum when beaten (C.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 1. = ಕುಕ್ಕು 1. To peck (ಪಂಜುಧಾತನ Śmd. Dh.; *cf.* ಕುಡುಕು 1).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 2. = ಕುಕ್ಕು 3, q. v. To wash (a cloth) somewhat gently (ಕೆಡಪ್ಪ ಧಾವನ Śmd. Dh.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 3. (ಧಾಕ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 4. = ಕುಕ್ಕು 4, q. v. Probably a mistake for ಕಡುಕು 1. — ಕುಡುಕುಪ್ಪೞ್. -ಪ್ಪೞ್. (Śmd. 204 Mḍb. as ಕುಡುಕುಪ್ಪಳಿ, o. r. ಕಡುಕುಪ್ಪೞ್, q. v.).

ಕುಡುಂಗಕ kuḍuṅgaka. Tbh. of ಕಡುಂಗಕ. (ತಮುಮುಲ್ಲು Nr.).

ಕುಡುತೆ kuḍutĕ. = ಕುಡಿತೆ, etc. See ಒಕ್ಕುಡುತೆ.

ಕುಡುದು kuḍudu. (= ಕಡದು 5). Steepness (R.; M. ಕೊಡು, extreme; steep; severe, intense, fierce; T. ಕೊಡು,

severe, cruel; ಕೋಮುಷ್ಟಿ, severity; evil; crookedness; *cf.* ಕುಮು 3; Tē. ಕೋಡು, steep; ಗೋಡಿಗೆ, steepness).

ಕುಡುಪು kuḍupu. (fr. ಕುಮು 2). = ಕುಮುಹು, (ಕೋಲಿನಿಂದ) ಸುಲಕು, ಸುಲಾಕು. A stick, etc. for beating drums, striking the cords of the lute, etc., a fiddle-stick (My.; Tē.; T. ಕುಡಿಕೆ, a short cudgel; a drum stick; T. ಕೊಟ್ಟು, to beat, used of playing upon the fiddle and beating drums). See ಪೊಂಗುಮುಪು.

ಕುಮುಬ kuḍuba. (Tbh. of ಕುಮವ). A measure of capacity, containing about two seers (ಪಡಿ Śm. 95).

ಕುಡುಹು kuḍuhu. = ಕುಮುಪು, etc. ಬಾಜಿಸುವ ಕುಮುಹು (ವಾದನವಣ್ಣಂ Śmd. 46). ಬಾಜ್ಯದಂ ನುಡಿಸುವ ಕುಮುಹು (46 Cm.). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಮುಹು (ಕೋಣಂ Hlā.). ಎಡಗೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದ ದಶ ಕುಮುಹು (ಕೋಣಂ Nr.). ಪಡ್ಪಮ ಕುಮುಹು (ಪಣ್ಣಾ Mr. 525). See Bp. 21, 40; ಅಪ್ಪಿಗುಮುಹು. 2, an instrument for dressing cotton (ಜೆನ, ಪಿಲ್, ಪೋಧ Mr. 206).

ಕುಡ್ಡ kuḍḍa. = ಕುಮುಕ, etc. (S. Mhr.).

ಕುಡ್ಡಿ kuḍḍi. = ಕುಮುಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುಡ್ಡು kuḍḍu. = ಕುಮುಹು, etc. (S. Mhr.). — ಕುಡ್ಡ ಗುಬ್ಬಯಳ್ಳು = ಕಾಡ ಗುಬ್ಬಮೆಳ್ಳು. (Z.). — ಕುಡ್ಡ ಕೋಣ. (S. Mhr.; ದಡಕೆ G.). — ಕುಡ್ಡ ಟುರ್ಕಿ. The Indian bustard quail, Turnix taigoor (Bd.);—the painted spur-fowl, Gallopordix lunulatus (Bd.);—the Lerwa partridge, Perdix lerwa (Bd.). — ಕುಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. The cinnamom heron, Ardea cinnamomea (Bd.).

ಕುಡ್ತಾ kuḍtâ. = ಕುಮತಿ, etc. (My.). ತೊಗಲು ಕುಡ್ತಾ (Sl. 279).

ಕುಡ್ಮಲ kuḍmala. = ಕುಡ್ಮಲು. *A new bud; an opening bud.*

ಕುಡ್ಯ kuḍya. (= ಗೋಡೆ). *A wall.*

ಕುಡ್ಯವಿಶೇಷ kuḍya-viśēṣha. A kind of wall. See ಮಾಮು.

ಕುಡ್ಲು kuḍlu. = ಕುಮಲು, ಕುಮುಸೋಲು. (My.). See ಮಡ್ಲುಗುಮ್ಲು.

ಕುಣತ kuṇata. = ಕುಣಿತ. Dancing (C.; ತಾಟಾಳು G.).

ಕುಣಪ kuṇapa. *A corpse* (ಮೋಹನ Kn. 11; Mr. 395; ಸುಂ Kk. 41); a carcase. See ಪ್ರೇತ.

ಕುಣಮ್ಬು kuṇamba. A potherb, Amarantus oleraceus Willd. (St. & Pl.).

ಕುಣಿ kuṇi. 1. A piece, a rag; cloth (T., M. ಕುಣಿ). See ತಪ್ಪುಗುಣಿ No. 2.

ಕುಣಿ kuṇi. 2. = ಕುಮಿ 2, ಕುಮಿ 1, ಕುಮಿ. A hole; a pit; a grave (ಸಮ್ಮಟಣಮು Śmd. Dh. one MS.; ಗರ್ತ Nr.; Nn. 120; ಸಣ್ಣಿ Mr. 487; C.; Tu. ಗುರಿ; T. ಕುಣ್ಪಿ, to hollow, excavate, make a hole). ಪೆರತಲೆಯ ಕುಣಿ (ಅಡಮು Nr.). ಕುಣ್ಡೆಗಳ ತಪ್ಪಿದ ಕುಣಿ (ಶಕುಂತಿ Mr. 331, o. r. ಕುಮಿ); ದಕ್ಕೆಳ್ಳ ಕುಣಿ (ಭಾಷೂರು 482). See ಕಣ್ಣುಣಿ; B. 4, 148. 185; Prv. s. ಮುಗ್ಗ. ಕುಣಿ ಆಗಿಸಿದರೆ ದುಗ ತೀರಿಸೀತೇ? (Prv.). — ಕುಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sunken eye (C.). — ಕುಣಿಗಾಮು. -ಕಾಮು. Grain that is preserved in a pit (My.). — ಕುಣಿನರಿ. A fox (R.; T. ಕುಮಿನರಿ).

ಕುಣಿ kuṇi. 3. To move in a hopping, skipping or jumping manner; to dance (ನರ್ತನ Śmd. Dh.; ಕೈವ್ಯ Nn. 129; T., M. ಕುಣಿ; Tē. ಗುಣಿ; C.; *cf.* ಕುಲುಕು 2). ಜಯಪ್ರಸಾದಕೆ ಕುಣಿದ ನವಿಲುಗಳೋಲು (Bp. 37, 54). ಆನೆಯುದಿಂ ಕೆಳಗಿ ಕುಣಿದ ನವಿಲ್ (Riv. 8, 120). ಕುಣಿದ ಕೋಕಿಲಗಳ ಕೆಳಗಳ ಮೊಮ್ಮಿಗಳ್ (J. 29, 46). ಕುಣಿದ ಕುಮರಿ (Bh. 6, 2, 5). ಕುಣಿದ ಸೋಲಗಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ (J. 3, 25). ಕಲಾಸಿಗಳ ಆಟಮಂ ಮುಗಿಸಿ ಗೊಳಿ ನವೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯಲ್ ನೆಲ್ ಕಲ್ಲು (ಶೆಮ್. 230). ಕುಣಿ ನಿಮಿರ್ದ ಭುಜ ಕುಣಿವತ್ತೆ ಒಡನೆ (Riv. 6, 36). ಧವಳಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಕುಣಿಯುವಮು (ನಟನ, ಪ್ರಾಚ್ಯ, etc. Sl. 64). ಕುಣಿಯಲ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಆಂಗಳ ಒಂಕೆ! ಎಮ್ಮನ್ತೆ (others: ನೆಲ್ಲ).— ಕುಣಿಯುವಾಗ ಮುಸುಕೇ?—ಮಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಜಿಪ್ಪಿ ಪರಮಕ್ಕೆ ಬಪ್ಪಂದೆ ಪೆಣ್ಣಾಕೇ? (Prvs.). See Bp. 9, 12; 32, 37; 59, 24; J. 10, 42; 19, 33. 50. — ಕುಣಿಪಾಟ. -ಆಟ. Dancing (My.). — ಕುಣಿಪಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to dance (Rām. 5, 8, 29). — ಕುಣಿಪಾಮು. -ಆಮು. = ಕುಣಿ. ಕುಣಿಪಾಮುವ ಪಾಪ (ಅಸರ Nr.). ತಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಣಿಪಾಮುವ ಮೊಣ್ಣೆ (ಕುಮ್ಮ Sl. 297). See Bp. 32, 42; J. 22, 23. 24. — ಕುಣಿದೋಟ. -ಓಟ. Running in a capering manner (ಪ್ಲವ Sl. 274; S. Mhr.).

ಕುಣಿ kuṇi. 4. P. p. of ಕುಣಿ 3. — ಕುಣಿ ಕುಣಿಪಾಮು. rep. (= ಕುಣಿಮು-). (Bp. 15, 23; 41, 22; 58, 23; Pril. 3, 29).

ಕುಣಿ kuṇi. 5. Dancing. — ಕುಣಿನಡೆ. A vaulting, or capering, pace (ಪ್ಲವ Sl. 204, *only* in Sl.).

ಕುಣಿ kuṇi. 6. = ಕುಳಿ, etc. See ಪೇಂಕುಣಿ.

ಕುಣಿ kuṇi. Crooked-armed, *having a curved, withered, or crippled arm.* 2, *the tree Cedrela toona* Roxb.

ಕುಣಿಕ kuṇika. A cripple (ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮೋಟ್ಟಿನ್ ಆವಂ Mr. 389).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 1. (= ಕುಣಿ 2). A hollow, a cavity. ಮೊಣಕಾಲಿಲಿ ಇದ್ದ ಕುಣಿಕೆಗಳಿರವು (ಶುಕಸ್ಪರ Nr.).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 2. = ಕೊಲಿಕೆ, ಕೊಳಕೆ. A loop, a noose; a hoop, a clasp; a link; a knot (C.; ಕಲಿಕೆ, ಮಲೀಕ Sl. 274, *also* Tē. ಕೊಲಿಕೆ, ಕೋಡಮು; T. ಕುಳಿಮು, ಕೊಳಮು; *see* ಕುಡಿ & s. ಕುಡಿ 1). ಕುಣಿಕೆಯ ಮಗ್ಗ (ಪ್ಲವಮು Sl. 271). ದಶಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಾಸುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಮಗ್ಗ (ಪಾಮು, ಪಾಮಣ 333). ಬಲೆಯಂ ಸರಿಸ ಕುಣಿಕೆ (ಗೋಪಾಲು Mr. 380). ಪಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು (ಸಂಕಟಿಕ Mr. 292). See ತಪ್ಪುಕುಣಿಕೆ No. 2, ಸರುಗುಣಿಕೆ; Bp. 56, 4; Grj. 7, after 11; Rām. 5, 8, 28.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 3. A finger. See ತಪ್ಪುಕುಣಿಕೆ No. 1.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 4. = ಕುಳಿಕೆ 1. A corner (of the eye; *cf.* ಕೊಣೆ 2? or is the term somehow = ಕುಣಿಕೆ 1?). See ಕಣ್-, ಕಣ್ಣು-.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. = ಗುಳಿಕೆ 1, q. v. (M. ಕುಳಿಗೆ, ಗುಳಿಗೆ). See ಮುಪ್ಪ ಕುಣಿಕೆ, ಮುಮ್ಮುಕುಣಿಕೆ.

ಕುಣಿತ kuṇita. = ಕುಣಕ. (C.; Rām. 1, 16, 43).

ಕುಣಿಯುವಿಕೆ kuṇiyuvikĕ. Dancing (ಪ್ಲವ Sl. 97).

ಕುಣಿಲ್ kuṇil. A cudgel (Abh. P. 13, after 54; *see* T. s. ಕುಮುಪು). ಕುಣಿಲು ಕೋಲು (ಪಟ್ಟಿ Nr.; *cf.* ಪಟ್ಟಾಂಗ).

ಕುಣಿಸು kuṇisu. To cause to dance (C.; Bp. 47, 42; Rām. 5, 8, 28). ಕವಿ ಕುಣಿಸಿ ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಮಾಗೆ (Prv.). ಕುಣಿಸಿ ನಗಿಸಿ ಕವಿಯುಮಾಧವನ್ಯಾಸರ್ ಉಬಾದವರ? (Bh. 1, 1, 11).

ಕುಣಿಹ kuṇiha. Dancing (ನೃತ್ಯ, ನರ್ತನ Nr.; Inscr. Ct. II, 57; Rām. 4, 3, 4; 6, 30, 33; 6, 49, 8). ಕುಣಿಹಕ್ಕೆ ರಿಂಗಣ ನಟ್ಟಣ (Kk. 59).

ಕುಣುಕು kuṇuku. 1. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಕುಟ್ಟು 3).

ಕುಣುಕು kuṇuku. 2. To play, to sport (ತಲು Śmd. Dh.). *Cf.* ಕೊಣಕು 1?

ಕುಣ್ಟ kuṇṭa=3. A cripple, a lame man (ಏಕಾಂಬ್ರ Mr. 389; ದ್ವಿಗ G.; C.; M. ಕುಣ್ಟ; B. 3, 127). ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಕುಣ್ಟನು (ಕೈಲಾಸ, ದಂಗು Sl. 198). ತೊಡೆಗಳ ದಂಡಿಗೂ ಕಾಲುಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಕುಣ್ಟನು (ಮೋಷ, ಪುಂಜ 199). ಕುಣ್ಟಗೆ ಎಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣೆ, ಕುರುಡಗೆ ಪಡಿಕಾಲು ಹೆಣ್ಣೆ.—ಕುಣ್ಟಗೆ ಸೊಣ್ಣಪರ್ಲಿ ತ್ರಾಣ.—ಕುಣ್ಟ ಕಾಣದೆ ಒಣ್ಣೆಯ ಮೋಳೆ ಬಡಿಯ (Prvs.). — ಕುಣ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು = ಕುಣ್ಟುಗಾಲು. (C.). ಕುಣ್ಟುಗಾಲು. -ಆ 3. A man with lame feet (see Prv. s. ಒಣ್ಟೆಗ). — ಕುಣ್ಟುಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea pulchella Roxb. (St. & Pl.). — ಕುಣ್ಟುಕೇಮರ. The tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಕುಣ್ಟುಮುಮುಡ. dupl. ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಮೋಷರೆ ನೀಕಲ್ಲಿ ಮೋಷ, ಕುಣ್ಟಮುಮುಡ? (Prv.). — ಕುಣ್ಟೆಯಲುಮಿಮಣೆ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟ kuṇṭa. Tbh. of ಕುಣ್ಡ (Śmd. 338 Mdb.). — ಕುಣ್ಟದೇವತೆ. A weak deity (Bp. 48, 18).

ಕುಣ್ಟಗಾಗಿತ್ತಿ kuṇṭagāgitti. = ಕುಣ್ಟಗೆಗಿತ್ತಿ, ಕುಣ್ಟುಲಗಿತ್ತಿ, ಕುಣ್ಟೆಗಿತ್ತಿ. A pimp, a procuress (ಕುಟ್ಟನಿ, etc. G.; ದೂತಿ, etc. Dhw.).

ಕುಣ್ಟಗೆ kuṇṭagi. (Śmd. 48, o r. ಕೊಣ್ಟಗೆ). = ಕುಣ್ಟಿಗೆ, ಕುಟುಗೆ, ಕೊಣ್ಟಗೆ. Tbh. of ಕುಟ್ಟನಿ. (ಕುಟ್ಟನಿ Mr. 304; ದೂತವ Śm. 75; ದೂತವ Kk. 30, o. r. ಕುಣ್ಟಿಗೆ; J. 9, 13; My.). 2, a procurer, a whoremaster (Bp. 9, 41). 3, panderage (C. Bp. 47, 42). — ಕುಣ್ಟಗೆಮನೆ. -ದುಡಿ. A pimp's house (ತಾಪ, ತಾಪೆ Śe.).

ಕುಣ್ಟಗೆಕೆ kuṇṭagikĕ. Hopping. — ಕುಣ್ಟಗೆಕೆಯಮಣೆ. -ಆಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟಗೆಗ kuṇṭagiga. A procurer, a whoremaster (ಗಣ್ಣಿಗ Ct. I, 9; Bp. 40, 25).

ಕುಣ್ಟಗೆಗಿತ್ತಿ kuṇṭagiga-itti. = ಕುಣ್ಟಗಾಗಿತ್ತಿ, etc. (My.).

ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ kuṇṭalagitti. = ಕುಣ್ಟಗಾಗಿತ್ತಿ, etc. (C.).

ಕುಣ್ಟಲತನ kuṇṭalatana. The business of a procuress (C.).

ಕುಣ್ಟಿ kuṇṭi. A lame woman (My.). See Prv. s. ಮುಸ.

ಕುಣ್ಟಿಗ kuṇṭiga. = ಕುಪ್ಪಿಗ. — ಕುಣ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. A foetid, climbing, milky herb, Daemia extensa R. Br. (Z., commonly ಕುಣ್ಟಿಗಾಸ-).

ಕುಣ್ಟಿಗೆ kuṇṭigi. = ಕುಣ್ಟಗೆ, q. v.

ಕುಣ್ಟಿತನ kuṇṭitana. Lameness (My.; ಬೈಳ್ಳ Ćb.; Tĕ. ಕುಣ್ಟಿ, lame, crooked).

ಕುಣ್ಟಿಸು kuṇṭisu. To cause to hop, etc. (My.).

ಕುಣ್ಟು kuṇṭu. 1. = ಕೊಣ್ಟು 1. To limp, to halt; to hop (C.; Tĕ.; Tu. ಕುಣ್ಟು, ಕೊಣ್ಟು; T. ಕುಪ್ಪು, M. ಕುತ್ತು). ಕುಣ್ಟೆ ಕೊಲ್ಲುವಾ ತಣ್ಣೆ ತೀರುವಾನು (Prv.). See Bp. 43, 85; B. 3, 99. 124; 5, 256.

ಕುಣ್ಟು kuṇṭu. 2. = ಕೊಣ್ಟು 2. Lameness (Tĕ.: lameness, crookedness); hopping; a hop. ಒಸ್ತು ಕುಣ್ಟು ಕುಣ್ಟು! (My.). — ಕುಣ್ಟು ಸುದ್ದಿ. A lame, not satisfactory, useless news (Dp. 38, 3; My.). — ಕುಣ್ಟುಕಾಲು. = ಕುಣ್ಟುಗಾಲು. A crippled, lame foot (My.). ಕುಣ್ಟುಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಕೈಲಾಸ Sl. 198). — ಕುಣ್ಟುಗಾರ. -ತನ. -ಮು. = ಕುಣ್ಟುಕಾಲು. ಕುಣ್ಟುಗಾಲುಮನು (ಮೋಷ, ಪುಂಜ Kr.). — ಕುಣ್ಟೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A lame bullock. ಕುಣ್ಟೆತ್ತಿಗೆ ಕೊಡುವ ನೀರ ಹಲಾಹಮ್ಮತ (Prv.). See Prv. s. ನೆನ್ನ.

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 1. An instrument for levelling ploughed ground and removing noxious roots, weeds, etc.; it consists of a large block of wood (ಪಾಟ್ಟ) in which two shafts are inserted, and from which a thick plate of iron (ಕುಪ) connected with it by two pieces of wood, juts out; it is drawn by two oxen (S. Mhr.; ಮೋಳ Mr. 370; Tĕ. ಗುಣ್ಟೆ). In Mysore there are several bent pieces of iron in the block with an open interstice between each other, and the instrument is simply used for removing weeds from out of standing crops (see ಎಡಕುಣ್ಟೆ). ಕುಣ್ಟೆ ಮೊಡೆ, to labour with the ಕುಣ್ಟೆ (C.). See ಎಡ-, ಎಡೆ-, ಮಳಕಾಲು-, ಮೆಗ್ಗುಣ್ಟೆ. 2, the web-beam in a loom (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಡೆ kuṇḍĕ. 2. A pit (for water), a pool, a pond (ಕಟ್ಟೆ, ಕುಣ್ಡ Śm. 36; My.; T. ಕುಟ್ಟೆಯ; Tĕ. ಕುಣ್ಟೆ, ಗುಣ್ಟೆ, ಗುಣ್ಡೆ; *cf.* ಗುಣ್ಡೆ, ಗುಣ್ಟೆ, etc.). ಕೆಲವುಣ್ಣಾ ಮೊಪ್ಪ ಕುಣ್ಟೆ (ಅಧ್ಯಾತ Sl. 92; see also 91).

ಕುಣ್ಟೆಗಿತ್ತಿ kuṇṭigitti. = ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ, etc. (My.; Sl. 188).

ಕುಣ್ಟೆತ್ತಿಗೆ kuṇṭitya. = ಕುಣ್ಟಗೆಗ. (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಠ kuṇṭha. = ಕುಣ್ಟ. Blunt, dull; stupid; *slow at work, inefficient, indolent;* weak; foolish.

ಕುಣ್ಠಿತ kuṇṭhita. Blunted; lazy, stupid;—grasped, held, stopped, motionless (ದೂಷಿತ, ನಿಸ್ಪಂದ Mr. 453); posed, confounded (Mhr.; B. 4, 7); *covered* (ದೂಷಿತ, ಮುಸುಕುಮುದು Hlś., o. r. ಗುಣ್ಠಿತ).

ಕುಣ್ಠಿತಕರಣ kuṇṭhita-karaṇa. The act of making stupid, motionless, dull, etc., paralyzing, stunning. See ಕಟ್ಟುವಿಕೆ.

ಕುಣ್ಡ kuṇḍa. = ಕೊಣ್ಡ. A hole in the ground, a pit. 2, *a pot* (ಪದು, ಕುಡಿಕೆ, etc. Mr. 209; see B. 3, 80). 3, a pool, a pond (ಕುಣ್ಡೆ, ಕಟ್ಟೆ Śm. 36; ಕಟ್ಟೆ 89; ಮೋಸೆ 96). 4, *a son born in adultery.*

ಕುಣ್ಡಗೋಲಕೆ kuṇḍa-gōlaka. Sour rice, gruel. 2, a man born in adultery (Abhâ. 2, 2; My.).

ಕುಣ್ಡಗೆ kuṇḍagi. = ಕುಣ್ಡಲಿ, ಕುಣ್ಡಳಿ. See ಒಮ್ಮುಗುಣ್ಡಗೆ.

ಕುಣ್ಡರಿಕೆ kuṇḍarikĕ. = ಕುಣ್ಡೆಕೆ, q. v. (S. Mhr.). ಆನೆಯು ಪಿಸ್ಸ ಮೂರಿನ ಕುಣ್ಡರಿಕೆ (ದಂಸ್ಕೃತದು G.).

ಕುಣ್ಡರು kuṇḍaru. = ಕುಣಲ್ಸು, q. v. (S. Mhr.). — ಕುಣ್ಡರ ಜೀದು. To fall so as to sit on the ground, to fall or sink down, as an animal, to sink, as a house (S. Mhr.; ಕುಸಿ, ತರುಗ G.).

ಕುಣ್ಡಲ kuṇḍala. = ಕುಣ್ಡಲು, ಕೊಣ್ಡಲು. *An ear-ring*, also one worn as a badge of honour by Paṇḍitas, etc.; a ring; the coil of a rope. 2, lines drawn to include parentheses, etc.; brackets (R.; Mhr. ಕುಣ್ಡಲಿ).

ಕುಣ್ಡಲದೀಕ್ಷಿತ kuṇḍala-dikshita. A man who after the performance of a sacrifice is decorated with a pair of thick gold ear-rings (My.).

ಕುಣ್ಡಲಪಣ್ಡಿತ kuṇḍala-paṇḍita. A scholar who wears a pair of thick rings as badges of honour in his ears (My.); one who wears them only for sham's sake (My.).

ಕುಣ್ಡಲಿ kuṇḍali. = ಕುಣ್ಡಗೆ, etc. Having ear-rings; circular, spiral, coiling; *a snake* (ಪಜ್ಜಗ, ಮುಂಡಿಪ ಧರೆ Mr. 400; see s. ಧಾಮ). 2, the herb Mollugo cerviana Ser. (St. & Pl.). 3, the shrub Clerodendron inerme R. Br. (St. & Pl.). 4, an astrological diagram (Mhr.; My.; see ರಾಶಿ-).

ಕುಂಡಲಿತ kuṇḍalita. Formed into a ring; round, circular (Abh. P. 9, after 62).

ಕುಂಡಲೀಕರಣ kuṇḍalī-karaṇa. Forming a ring or circle. See ಗುಡಿಕಟ್ಟು.

ಕುಂಡಲೀಪದ kuṇḍalīya. The herb Amarantus polygamus (ಉಲ್ಲ ಮೂರಿಪ, ಕೆಂಪೇ ಸೊಪ್ಪ Sl. 156).

ಕುಂಡಲೀಶಯನ kuṇḍalī-śa-śayana. Who reposes on the king of snakes: Vishṇu (My.).

ಕುಂಡಲೀಶ್ವರಕುಂಡಲ kuṇḍalī-śvara-kuṇḍala. Who has the king of snakes as his ear-ring: Śiva (Bp. 32, 1).

ಕುಂಡಲು kuṇḍalu. Tbh. of ಕುಂಡಲ (ಅಸ್ಸು, ಮಲ Nn. 65, c. r. ಲದ).

ಕುಂಡಳಿ kuṇḍaḷi. = ಕುಂಡಲಿ, etc. (ಒಪ್ಪಗುಂಡಣಿ Mr. 207).

ಕುಂಡಿ kuṇḍi. *A student's water-pot, made of a hollow cocoanut, etc.*

ಕುಂಡಿಕೆ kuṇḍikĕ. = ಗುಂಡಿಗೆ. *A water-pot.*

ಕುಂಡಿಜ kuṇḍija. N. of a rishi (ಕೌಂಡಿನ್ಯ Mr. 257 one MS., c. rs. ಕೌಣ್ಡಲ್ಯ, ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ).

ಕುಂಡಿನ kuṇḍina. N. of a son of Dhṛitarâshṭra. 2, a city, the capital of the district Vidarbha (Râm. 3, 2, 17).

ಕುಂಡಿನಿ kuṇḍini. N. of a plant (ಕಪ್ಪನ್ನೆ Mr. 135).

ಕುಂಡ್ಡೆ kuṇḍḍĕ. (= ಕೊಂಡೆ 3). Buttock; the buttocks, the posteriors, the anus (ಕಟಿಪ್ರದೇಶ, ಸ್ಫಿಕ್, ಪೃಷ್ಠ Hlâ.; ಕಟಿಪ್ರದೇಶ, ಕಟಿಸಾಮು, ಕಟಿಯುಗ Mr. 331; ಪೃಷ್ಠಕೆ G.; Bp. 38, 18; C.; T., M. ಕುಂಡ್ಡೆ; Tu. ಕುಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕುಟ್ಟಿ, ಕುತ್ತೆ, ಗುಂಡೆ; Mhr. ಕುಂಡಾ; M. also ಕೂಡಿ; T. also ಜೂಟ್ಟು; *cf.* Sk. ಜೂಟ; ಗೂಡಿ); the bottom of a vessel. ಕುಂಡ್ಡೆಯ ಕುಡಿ (ಕುಂಡಲಿಕ, ಅಧಃಪ್ರದೇಶದ Hlâ.). ಸಾಲಿಗನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದರೆ ಕುಂಡ್ಡೆಗೆ ಜೀಲು ಕಾಡಿದ್ದ (Sp.). ಉಣ್ಣಬೆಲ್ಲಾ ಕುಂಡ್ಡೀಲೇ ಹೋಯಿತ್ತು. —ಕುಂಡ್ಡೆ ಬೆಳದರೆ ಗಡ್ಡವಡಾಣೇ? —ಕುಂಡ್ಡೆಬಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇ ಮುಖಾ ತರ್ಲ.—ಕುಂಡ್ಡೆಬಟ್ಟಿಯ ಡಣ್ಣು ಕಣ್ಣ ವರಿಗಾಗ್ಯಾ ಕಾಣದವರಿಗಿಲ್ಲ.—ಕುಂಡ್ಡೀ ಮೇಲೆ ಬಿತಿದರೆ ಪದದೇ ಹಲ್ಲು ಉಡರಿದ್ದೇ? —ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗ ಮುಕ್ಕಳ ಕುಂಡ್ಡೆ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). ಕುಂಡ್ಡೆಯಲ್ಲದ ಮಗು (C.). See ತಾ ಮುಗುಂಡ್ಡೆ, ತುದಿಕುಂಡ್ಡೆ, ತುದಿಗುಂಡ್ಡೆ; Prvs. s. ಕೊಗು 1, ಮುಂಡ್ಡೆ. — ಕುಂಡ್ಡೆಕಾಯಿ. = ಕುಂಡ್ಡೆ. (My., also ಕುಂಡ್ಡೆಮುಮಾಡೆ). — ಕುಂಡ್ಡೆಚಡ್ಡಿ. A kind of very short and tight breeches (C.). — ಕುಂಡ್ಡೆಪದ. A catamite (C.).

ಕುಂಡ್ಡೋದರ kuṇḍḍa-udara. N. of a great Bhûta (Bhûtâḷapâṇḍyakathĕ).

ಕುಂಡ್ರಿಕೆ kuṇḍrikĕ. = ಕುಂಡ್ರಿಕೆ. Sitting down or on; that on which one sits down, as a mat, a cumly, etc. (C.).

ಕುಂಡ್ರಿಸು kuṇḍrisu. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (C.). See Prv. s. ದಣ್ಣಿಗೆ.

ಕುಂಡ್ರು kuṇḍru. = ಕುಂಡ್ರಿರು, ಕುಳಿರ್ 1, ಕುಳ್ಳಿರ್, ಕುಳ್ಳಿರು, ಕೂರು, ಕೂಸು. To sit down (C.). ಆದುವರದ ಎಡಕ್ಕೆ ಹೊಲಿಯುವರದ ಬಲಕ್ಕೆ ಕುಂಡ್ರ ಬಾರದು.—ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಂಡ್ರುವ ದವಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prvs.).

ಕುಣ್ಮು kuṇmu. To bend (v. t.), etc. (ಕುಸಿ Ct. I, 37, c. r. ಕುಳಿಯು).

ಕುತ kuta. = ಕೆತ, etc. An imitative sound. — ಕುತ ಕುತ. rep. The noise of boiling water, etc. (My.; Tĕ. ಕುತಕುತ; T. ಕುತಗುಳ; Mhr. ಖುತಖುತ).

ಕುತಗೆ kutagi. = ಕುತಸ, ಕುಸ್ತಿ, ಕುತ್ತಗೆ, ಕುತ್ತಸಿ, ಕುಸ್ತಿ. Sails, so called as being brought from Khoten (S. Mhr.; H., Br. ಖುತನಿಲಿ).

ಕುತನಿ kutani. = ಕುತಗೆ, etc. (S. Mhr.).

ಕುತನ್ತ್ರ ku-tantra. A wicked course or design (My.). See Prv. s. ಕುಯುಮಣ್ಣು.

ಕುತನ್ತ್ರಗಾರ kutantra-gâra. A man of wicked devices (My.). See Prv. s. ತನ್ತ್ರಗಾರ.

ಕುತಪ ku-tapa. Slightly hot. 2, *the afternoon* (ಅಪರಾಹ್ಣ, ಸಂಜೆ Nn. 107). 3, *the sacrificial grass kuśa* (ದರ್ಭೆ 107). 4, bad penance (ದುಶ್ಚರಿತ, ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು 107). 5, the open hands placed side by side and slightly hollowed (ಅಂಜಲಿ, ಕೆಯ್ಯ ಜಾಗೆ 107). 6, an eligible time for the performance of sacrifices to the manes (My. as ಕುತಪಕಾಲ).

ಕುತರ್ಕ ku-tarka. Fallacious argument, sophistry, fallacy, sophism. (My.; Bp. 6, 4).

ಕುತಲ kutala. The third of the seven lower regions (My.). 2, the earth (R., Tĕ.).

ಕುತಾಪಿ ku-tâpi. A person full of wicked desires (Bp. 40, 66).

ಕುತು kutu. *A leathern oil-bottle.*

ಕುತುಕ kutuka. *Eagerness, impetuosity; desire; curiosity* (ಕೌತುಕ, ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 89).

ಕುತುಪ kutupa. *A small leathern oil-bottle.* 2, = ಕುತು No. 6 (My. as ಕುತುಪಕಾಲ).

ಕುತುಬಿ kutubi. An oration in eulogy of the five sacred personages (Mahomed and his four successors) and the king; the Friday sermon and blessing (Arab. khutbah, H., S. Mhr.).

ಕುತೂಹಲ kutûhala. *Eagerness, impetuosity; desire; curiosity;* anything interesting or wonderful (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 93; ಗಜ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 104). 2, *sport, play, amusement.*

ಕುತ್ಕೀಲ kutkīla. A mountain (ಪರ್ವತ, ಪರ್ವತ Nn. 57; Śmd. 188).

ಕುತ್ತಿ kutti. = ಕುತಗೆ, etc. (My.).

ಕುತ್ತ kutta. (fr. ಕುಯು). Defect, deficiency (My.; T., M. ಕುಟ್ಟ; T. ಕುಚ್ಚೆ, M. ಕುಚೆ); fault, guilt (My.; T., M.); sickness, disease (ರುಜೆ, ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ, etc. Nr.; Tu.); trouble (My.); adversity, difficulty, danger (S. Mhr.; T., M. ಕುಡುಗು, T. ಕುಚ್ಚೆ, M. ಕುಚೆ, Tĕ. ಕುದಿ, to grow less, etc.). ಕುತ್ತದ ಒಸರಿಸಿದಂ (ಪ್ರಶ್ನೋ Śmd. I.). ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಣ್ಣಾದನು (ಉದ್ಧಾಳ); ಕುತ್ತದ ಕಾರಣ (ನಿಮಾಸ Hlâ.). ಕುತ್ತದ ಇಲ್ಲದವನು (ಕಳ್ಳ, ವಾರ್ತ, ಅಪೋಗHlâ., Nr.). ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ); ಕುತ್ತವಿಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟುಗುಣ್ಣದವನು (ರುಜಾಳುಗ್ಗ); ಕುತ್ತವಿಲ್ಲ ಕೊರಗಿದವನು (ಗ್ಲಾನ Nr.). See Bp. 1, 36; ಬಸಿಕುತ್ತ.

ಕುತ್ತಣಿ kuttaṇi. = ಕುತಗೆ, etc. (My.).

ಕುತ್ತನಿ kuttani. = ಕುತ್ತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತರಿ kuttari. A stack, a rick (ಜಾಡ್ಯ Mr. 371).

ಕುತ್ತರು kuttaru. ಕುತ್ತರಿ. = ಕುಚ್ಚು, q. v. (ಪೊದರ Śm. 24).

ಕುತ್ತಿಗೆ kuttigĕ. The throat; the neck; the throat and neck (C.; B. 1, 20; 3, 94; 4, 9; ಕಣ್ಣ, ಗಲ Sl. 213; Tĕ. ಕುತಿಕೆ, ಕುತ್ತಿಕೆ, ಕುತ್ತು, ಗುತ್ತು, ಗೊಸ್ತು, ಗೊಸ್ತುಕೆ,

the throat). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲಭ ಬಿಟ್ಟಿದೇ ಗುಣ.— ಬಿಷ್ಣದ ಜೂರಿ ಎನ್ನು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ಕುತ್ತಿಸು kuttisu. To cause to beat; — to have one's self beaten, to be beaten (J. 28, 34).

ಕುತ್ತು kuttu. 1. = ಕೆತ್ತು 1. That is small, etc. (T., M. ಕುತ್ತು; Tc. ಕೊದ್ದಿ). Another form of ಕಿರು or ಕುಱು (Śmd. 214). — ಕುತ್ತಪಾ. -ಪಾದ. (Śmd. 214. 215). A small foot. — ಕುತ್ತಳೆ. -ಅಳೆ. (Śmd. 214). A small measure. — ಕುತ್ತಿದಂ. -ಇದಂ. (Śmd. 214). This small man. — ಕುತ್ತಿಗ್ಗೆ. (Śmd. 214, not in Mdh.). — ಕುತ್ತೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Śmd. 214. 215). = ಕಿತ್ತೆಸಳ್. (ಪೃಂಗಶಿಖ) ಇವಿವರ್ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗಱಿದೊಳ್ ಉಮ್ಮೆ ಮೊಗ್ಗುರೆದು (Cpr. 7, 60).

ಕುತ್ತು kuttu. 2. = ಕೆತ್ತು 1. To beat, to strike, to bruise (ಧಾತನ Śmd. Dh.; T., M. ಕುತ್ತು, ಕೊತ್ತು; T. ಕುದ್ದು, to crack, to break; *cf.* ಗುದ್ದು 2); to turn downwards (see ತಲೆಗುತ್ತು); — to push, to throw. See Bh. 3, 19, 38; 8, 26, 45.

ಕುತ್ತು kuttu. 3. Beating, etc.; a stroke. See ಅಳ್ಳೆಗುತ್ತು, ಮೊನೆಕುತ್ತು, ಮೊನೆಗುತ್ತು. — ಕುತ್ತುಕೋವಿ. A throwing tube: a gun (ಮಾಲೆಸುವ ತುಪಾಕಿ G.). — ಕುತ್ತುಂಗಬೆ. -ಂ-ಗಬೆ. (Śmd. 203). A beating wing, etc. — ಕುತ್ತುಂಗುಳಿ. -ಂ-ಗುಳಿ. (Śmd. 238, o. r. ಕುತ್ತಲಗುಳಿ). A person engaged in beating, etc.

ಕುತ್ತುಗೆ kuttugĕ. The act of striking or state of being struck; that of being turned downwards or bent. See ತಲೆಗುತ್ತುಗೆ.

ಕುತ್ತುಟಿ kuttuṭi. -ಟಿ. = ಕುತ್ತಟಿ. A bush, a thicket (ಪಿಡುಮ್ಬೆ Pt. II, 35; ಪೊದಪ್ II, 90, Kk. 22; Śāv. 4, 23). ಬಿಡದೆ ಕುತ್ತುಗರಿಂ ಸೋವಿದರ್ (J. 28, 47). ಕುತ್ತುಟಿಯೊಳ್ ಪುದಗಿದರ್ ಪ್ರಭೆ (28, 48).

ಕುತ್ತೆ kuttĕ. A female who has any disease. See ಬಟ್ಟಿಗುತ್ತೆ.

ಕುತ್ನಿ kutni. = ಕುತನಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ಸಿತ kutsita. = ಕುಚ್ಚಿತ. *Reproached, reviled, despised;* reproach; slander (ಪಿಸುಣ, ಕೊಚ್ಚೆಯ, ಚಾವಿ Śm. 65; ಪಿಸುಣು Kk. 73); *contemptible, vile, hateful* (ಕೆವಕರ್ Mr. 238, o. r. ಕೆಮಕು). ಕುತ್ಸಿತೆ, a contemptible female (J. 5, 61).

ಕುತ್ಸೆ kutsĕ. *Censure, abuse, contempt.*

ಕುಥ kutha. *Kuśa grass.* 2, *a painted or variegated cloth or blanket serving as an elephant's housings.*

ಕುಥೆ kuthĕ. *A painted or variegated cloth or blanket.*

ಕುದಕಲ್ kudakal. = ಕುಚ್ಚಲ್, ಕುದಪಲ್, ಕುದಪಲ್, ಕುದುಪಲ್, ಕುಸಲ್. The state of being (partially) boiled. — ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ. Paddy that has been slightly boiled, then dried, and pounded (C.).

ಕುದಪಲ್ kudapal. = ಕುದಕಲ್. (My.). — ಕುದವಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದರು kudaru. = ಕುವರು, ಕುಮರು 3. Low ground; a hollow; the bed of a stream, or a stream (My.).

ಕುದರೆ kudarĕ. = ಕುದಪೆ, ಕುಮರೆ. A horse (C.). See ಪಣ್ಣು-.

ಕುದರ್ಶನ ku-darśana. A bad vision, etc.; a bad view, theory or system. (Bp. 36, 41).

ಕುದಸಲ್ kudasal. = ಕುದಕಲ್, etc. (My.). — ಕುದಸಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದಸು kudasu. = ಕುಚ್ಚು 1, ಕುದಿಯಿಸು, ಕುದಿಸು. To boil, etc. (v. t., C.). ತುದುತಿಸ್ಸಿ ಗಣ್ಡಾಣಾ ಬಿಡತಪದ ಬಲ್ಲ ಳೀ? ಕದನ ತನ್ನು, ಇಕ್ಕಿ, ಕುದಸಿ, ತುಪ್ಪದ ಜೆರಸಿ, ಹೊಡಮು, ಕುಳ್ತಿಪ ಳೊ! (Sp.).

ಕುದಿ kudi. 1. To boil (v. i.), to bubble up, to boil up (ಸಪ್ತಾಪ Śmd. Dh.; ಬಡನ Śm. 98; C.; M.; T. ಕೊದಿ; Tu. ಕುದಿ, ಕೊದಿ; *cf.* ಕುತ). **2,** to suffer pain or vexation in the mind, to grieve (ಮನಸ್ತಾಪ Śm. 98; C.; T.: to be angry; M. ಕೊದಿ, to be greedy, envious; Tu. ಕೊದಿ, greediness; Tc. ಗೊದೆ, hunger). P. ps. ಕುದಿದು, ಕುದ್ದು. ತಳವಕನೆ ಕುದಿದ ಬಡವಾನ್ಗಿ (C. Bp. 2, 3). ಸುಣ್ಣ ಕುದಿಯುತ್ತದೆ (C.). See Bp. 24, 66; 36, 46; 59, 50; 60, 24; Abhâ. 1, 31; J. 4, 1. 28; 11, 39. 40; 13, 10; ಎದೆಗುದಿ 1, ತನಿಗುದಿ, ತದಿತದಿಗುದಿ.

ಕುದಿ kudi. 2. Boiling, etc.; an ebullition (S. Mhr.); grief. ಒಸ್ಪು ಕುದಿ ಆಯ್ತು (C.). ಅಕ್ಕ ಕುದಿ ಬಸ್ತು or ಪತ್ತಿತು (My.). See ಎದೆಗುದಿ 2.

ಕುದಿಗೆ kudigĕ. = ಕುದಿ 2. (S. Mhr.).

ಕುದಿಯಿಸು kudiyisu. = ಕುದಸು, etc. See ಕುಕ್ಕುಳಂಗುದಿಯಿಸು.

ಕುದಿರ್ kudir. A receptacle for paddy or grain made of earthen hoops or bamboo mats, a granary (ಕುಣಲು, ಧಾನ್ಯಕೋದ್ಗಳ Hlā.; T. ಕುದಿರ್, ಕುಳುಕ್ಕೆ; Sk. ಕ್ಯದರ).

ಕುದಿರು kudiru. = ಕುವರು, etc. (My.).

ಕುದಿರೆ kudirĕ. = ಕುದರೆ, etc. (B. 5, 62).

ಕುದಿಸು kudisu. = ಕುದಸು, etc. To boil, etc. (v. t., C.). ಕುದಿಸಿದ ಕಟ್ಟು (ಯೂಪದ Nr.). ಕುದಿಸಿ ತೊದಿಸಿದ ಪಿಟ್ಟು (ಉಟ್ಟು, ಪೈದರ Sl. 313). See Bp. 36, 47; B. 1, 22; 3, 46; 4, 170; Sl. 380.

ಕುದಿಹ kudiha. Boiling, etc. See s. ಕುಚ್ಚಳ.

ಕುದುಕು kuduku. 1. (= ಕುಲುಕು 2). To trot. (M. ಕುದುಕು, to take a spring in order to leap; Tc. ಕುದುಲು, to jolt, or shake, as a horse does; T., M. ಕುದಿ, to leap, jump, spring or skip; *cf.* ಕುಜು, ಕುಪ್ಪಿ 2).

ಕುದುಕು kuduku. 2. (= ಕುಚ್ಚಿ 6, ಕುಲುಕು 3). Trotting. — ಕುದುಕುದಿ. -ದಿ. (= ಕುಚ್ಚೋಟ, ಕುಲುಕೋಟ). Trotting-run: trot. ಕುದುಕುದಿಯುದಿ ಪರಿಮ, ಜೀರೋಟದಲಿ ಪರಿಮ (Bp. 20, 32).

ಕುದುಪಲ್ kudupal. = ಕುದಪಲ್, etc. (My.). — ಕುದುವಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದುರ್ kudur. A wall (ಕೇರಳ, ಗೋವೆ Śm. 57; T. ಜುವರ್).

ಕುದುರು kuduru. 1. To settle; to recover from illness (see ಕುಯ್ಯುಮುರು); to be set, framed, arranged, fixed, settled, well grounded; to be got, come to hand; to be adjusted, set

right, reformed; to fit or suit; to become calm or quiet; to become firm, resolute, or fixed; to prove true (Tē.); to prosper, to succeed, to flourish (My.; Tē.; *cf.* ಕುದ).

ಕುದುರು kuduru. 2. = ಕುದ್ರಿ. Settlement (T. ಕುದುರ್); symmetry, beauty; trim, orderliness; health, perfection; family; a garden bed (Tē.; M. ಕುದಿರ್, small mounds of earth in ricefields, on which the rice is grown, etc.); a ledge, or rim, preventing grain flying out of a mortar; a settle or ring of cord to prevent a pot from rolling over (Tē.; *cf.* ಕುಣ್ಡಣಿಗೆ). — ಕುದುರುಬಾಸು. Settlement (Tē.); success, prosperity (of a business, My.).

ಕುದುರು kuduru. 3. = ಕುದುರೆ, etc. (My.; see ಕಣ್ಣು-).

ಕುದುರೆ kudure. = ಕುದರೆ, etc. A horse (ಆರ್ಯಾ, ಗಜ್ಜ ದ್ದ, ಅಶ್ವ, ಬಾಜಿ, ತುರಂಗಮ, ಹಯ, etc. Hlā.; Nr.; Mr. 273; Sk. 272; ಬಾಜಿ Nn. 14. 135; ಹಯ 8; ತುರಂಗಮ 10; ಪಾವಡ, ತುರಂಗ 13; ಅಶ್ವ 23; C.; Tu.; T., M. ಕುದಿರೆ). ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ (ಕರಕ); ರಕ್ತವರ್ಣಕುದುರೆ (ಕೋಣ); ಕಂಬಿಯ ವರ್ಣಕುದುರೆ (ಜೇಡ); ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿ ಕುದುರೆ (ದುರ್ಗಿಕಾಕ್ಷ); ಕಂಬಿಯ ಕಣ್ಣಿ ಕುದುರೆ (ಇಷ್ವಾಯುಧ); ಶ್ವೇತವೃಷ್ಟಿಯ ಎಬ್ಬಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕುದುರೆ (ಶ್ವೇತವೃಷ್ಟಿ); ಕುದುರೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಜೇಡ); ಕುದುರೆಯ ವೇಗ (ರಂಭ, ತರ, etc.); ಕುದುರೆಯ ದುಸ್ಥರಂ (ಪಾಪಚಾರಿ, etc.); ಪಾದಾತಿಸಂಪೇತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳು (ವಕ್ಷಾಯುಜಂಗಳು); ಪಾಶ್ಚಿಮ ದೇಶದವು (ಕಾಮ್ಬೋಜಂಗಳು); ಸಿಂಧುದೇಶದವು (ಸೈಂಧವಂಗಳು); ಕುದುರೆಯಪ್ಪ ಏಸು ಜಾತ (ಅಶ್ವಾರೋಹ); ರಥವ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ಪಾವಸ, ಧೋರಣ, etc. Hlā.). ಜೇಮಿಸಿ ಕುದುರೆ (ಸೈಂಧ್ಯ, etc.); ಕುದುರೆಯ ತೊಗಿಗೆ (ಅಶ್ವಾಧರಣ); ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ (ದುಸ್ಸರೆ); ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳ್ ಎಬ್ಬುವ ಕ್ರಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳು (Nr.). ಕುದುರೆಯ ನಡೆ (ಅಶ್ವಗತಿ Nn. 124). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗು (ಜೇಡ Sk. 273). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸದಾರನು (ಅಶ್ವಾರೋಹ 278). ಆನೆಯು ಮೇಲೆ ಯುಮ್ ಆಳ್ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ದಂಡುಮು ಗಜಂ ಧುವನೈಕರಾಮುಂ (Śmd. 146). ಕುದುರೆ or ಕುದುರೆಗಳ್ ಏಸು ದುವ (168). See Abh. P. 13, 60; Bp. 61, 38; Bh. 6, 2, 5; J. 7, 34; 10, 10. 33; Prv. s. ಕಟ್ಟಿ 4; ಆಗದುಕುದುರೆ, ಓಟಿಗೊ ಳ್ಳದ-, ಕದುಗುದುರೆ, ಜಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ, ಮಜ್ಜಿಗುದುರೆ, ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ, ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ, etc.—ಕುದುರೇ ಹಿಸ್ಸಿರ ಜೇವ, ಆರಮನೇ ಮುಸ್ಸಿರ ಜೇವ.—ಕುದುರೇ ಹಿಸ್ಸಿರ ಜೇವ, ಪಾರುವಸ ಮುಸ್ಸಿರ ಜೇವ.—ಹುರುಳೀ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರಿದ ಹುರುಳಿ (Prvs.). 2, the cock of a gun (C.). 3, a knight at chess (C.). — ಕುದುರೆಕಿವಿಗಸ ಮರ, or ಕುದುರೆಕಿವಿಮರ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (St. & Pl.; My.). — ಕುದುರೆಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A horse-thief (J. 4, 21). — ಕುದುರೆಗಾವ. -ಕಾವ. A man who tends or watches horses (Bp. 47, 36). — ಕುದುರೆಗಾವುಲ್. -ಕಾವುಲ್. The guarding of a horse or of horses (J. 4, 12; 20, 9; 25, 9). — ಕುದುರೆಜಮ್ಮು. = ಕುದುರೆಜಮ್ಮಿ. (My.). — ಕುದುರೆಜಮ್ಮಿ. The hair of a horse's tail (C.). — ಕುದುರೆಜಿಟ್ಟ. N. of a play with flat stones, etc. (My.). — ಕುದುರೆದುಮು. N. of a land-mark and sanitarium on the Western Ghauts (Mg.). — ಕುದುರೆಮುಸುಳಿಗಡು. A kind of crocodile (My.). — ಕುದುರೆಮೊಗವ. A man with a horse-head (J. 16, 20). 2, = ಹಯಗ್ರೀವ. (My.). — ಕುದುರೆಯವ. -ಉವ. A man who has a horse or horses (C.). 2, a horsekeeper (C.). — ಕುದುರೆಯೋಡು. -ಓಡು. A reading with the capacity of a horse, *i. e.* reading and forgetting what one reads (as the horse which does not chew the cud, R.). — ಕುದುರೆ ರಾವುತ. A horseman, a trooper (C.; B. 4, 181). — ಕುದುರೆವಳೆಯ. A horse's martingale (ಬೆಳ್ Śmd. II; ಧಾಳೆ Śm. 41). — ಕುದುರೆವಾಯ್. -ವಾಯ್. A horse's mouth (Śm. 42. 103. 114). — ಕುದುರೇ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Argyrea malabarica Chois. (Z.). — ಕುದುರೇ ಮುಸಾರೆ. A perennial fodder plant, the Lucerne grass, Medicago sativa D. C. (Z.; My.).

ಕುದುರೆಗಾವಿ kudure-gāvi. A horsekeeper (T., M. ಕುದಿರೆಕಾರ; S. Mhr. and My. very rare).

ಕುದೃಷ್ಟಿ ku-dṛishṭi. Weak sight. (My.). 2, evil eye. (My.).

ಕುದೆ kudĕ. A fetter (R.; Tē. ಕುದಿ, to become tight, as a knot, etc., to be joined; M. ಕುದ, noteh; tightness, elasticity; T. ಕುಪ್ಪೆ, M. ಕುಪೆ, a loop, a running knot; a button to fasten bracelets or necklaces, etc.; *cf.* ಗುಪ್ತ, ಗುಡಿ 1 & 2; ಕುದಿ 1).

ಕುದ್ದಾಲ kuddāla. = ಗುದ್ದಲಿ. *A hoe, a kind of spade.* 2, *mountain ebony, Bauhinia variegata.*

ಕುದ್ದು kuddu. A P. p. of ಕುದಿ 1 (C.; B. 5, 153). ಚಪ್ಪಿ ಗಿ ಕುದ್ದದ್ದು (ನಿಷ್ಪ್ಪ G.).

ಕುದ್ರಿ kudri. = ಕುದುರು 2. — ಕುದ್ರಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. (Destruction of calmness, etc.): envy (S. Mhr.).

ಕುಧರ ku-dhara. = ಕುಧ್ರ. (ಪರ್ವತ Bhn. 64). See ಬಿಡಮು; Grj. 3, 7; Bp. 19, 28; J. 4, 7.

ಕುಧ್ರ ku-dhra. *A mountain.*

ಕುನಟಿ kunaṭi. *Red arsenic.*

ಕುನಸು kunasu. Rancour, spite (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುನಸ; B. 3, 94).

ಕುನಾಶಕ ku-nāśaka. *The thorny shrub Alhagi maurorum* Tournef.

ಕುನಿ kuni. 1. To bend (v. t.), to bow, to stoop; to shrink (ಆಕುಂಚನ Śmd. Dh.; T., M.; M. also ಮಡಿ; see ಕುಮು 3).

ಕುನಿ kuni. 2. A bent or curved ground (ವಕ್ರ ಭೂಮಿ Śmd. Dh.; T.: a bow; M.: semicircle; a small garden; Tē.: an angle, a bit of land).

ಕುನಿ kuni. 3. = ಕುನಿದು. P. p. of ಕುನಿ 1, in ಕುನಿ ಕುನಿದು (Grj. 1, 93).

ಕುನಿಕಿಲ್ kunikil. -ಲು. A sack, a bag. See Bp. 27, 87; 56, 5. 20; Bh. 1, 10, 24. 25.

ಕುನಿಷ್ಟ kunishṭa. = ಕೊನಷ್ಟ, (ಕೋಮು 2). Crookedness, perverseness; insolence (M.; Tē. ಕುನಿಷ್ಟಿ, ಕುಟುಷ್ಟಿ, ಕೊನಷ್ಟ, ಗೊನಟು; T. ಕುನಷ್ಟಿ; R.).

ಕುನುಂಗು kunuṅgu. (= ಕುಂಗು 1). To contract one's self, to be contracted, to shrivel up; to bend, to stoop, to couch, to crouch (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.). See Grj. 7, 13; Rāv. 5, 73. 116; 6, after 11; Śāv. 3, 53; 4, 73.

ಕುನ್ತ kunta. = ಕೊನ್ತ. *A lance;* a spear, 2, a small animal, an insect (Sk.; *cf.* ಕುಣ್ಡಿ?).

ಕುನ್ತಲ kuntala. *Hair;* the hair of the head. 2, *a particular mode of dressing the hair.* 3, N. of a country (Bp. 6, 18). *Cf.* ಕೂದಲ್.

ಕುನ್ತಲನಗರ kuntala-nagara. N. of a town (J. 28, 6; 29, 18; also ಕುನ್ತಲಪುರ, 28, 11. 16).

ಕುನ್ತಲಹಸ್ತ kuntala-hasta. The long plaited hair of females (ಹೆರಳು G.).

ಕುನ್ತಲಾಧೀಶ kuntala-adhîśa. The king of Kuntala (J. 28, 27; also ಕುನ್ತಲೇಶ್ವ 28, 25, and ಕುನ್ತಲೇಶ್ವರ, 30, 43).

ಕುನ್ತಿ kunti. ಕುನ್ತೀ. = ಕೊನ್ತಿ. N. of the daughter of the Yâdava prince Śûra; she was adopted by Śûra's cousin Kuntibhôja, became one of the wives of Pâṇḍu, and the mother of the Pâṇḍavas. ಆನ್ತಿ ಇನ್ತಿ ಕುನ್ತೀ ದುಷ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಏಲ್ಲ (Prv.). See J. 7, 19; 32, 56. — ಕುನ್ತೀ ಹಬ್ಬ. An annual festivity of the Kuṇḍigas, making an image of Kunti and worshipping it (My.).

ಕುನ್ತೀಕುಮಾರ kunti-kumâra. = ಕುನ್ತೀ ಪುತ್ರ. (J. 2, 30).

ಕುನ್ತೀಪುತ್ರ kunti-putra. = ಕೊನ್ತೀ ಪುತ್ರ. A son of Kunti.

ಕುನ್ತೀಸುತ kunti-suta. = ಕುನ್ತೀಕುಮಾರ. (J. 26, 77).

ಕುನ್ತು kuntu. = ಕುಳಿತು, ಕುಳಿರ್ಮ, ಕುಳ್ತು, ಕುಳ್ಳಿತು, ಕುಳ್ಳಿರ್ಮ, ಕೊತು 2. A P. p. of ಕುಳಿರ್ 1. Having sat down (C.; Bp. 2, 48). ಕುನ್ತು ಕೊ! sit down! (C.).

ಕುನ್ದ kunda. A pillar of bricks, etc. (My.; Tĕ., Tu.).

ಕುನ್ದ kunda. *A kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens* (ಮೊಲ್ಲೆ Mr. 125; ಮೊಳ್ಳೆ, ಕೊಟುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139). 2, *Olibanum, the resin of Boswellia thurifera* Roxb. 3, one of Kubêra's nine treasures. See ತುನ್ಬಹೂ.

ಕುನ್ದಕ kundaka. Defect (My.; Tĕ.); hindrance, obstacle (My.; Tĕ., T.).

ಕುನ್ದಕ kundaka. = ಕುನ್ದ. — ಕುನ್ದಕಚ್ಚೆ. -ಆಚ್ಚೆ. N. of a woman (Ch. v. 10. 11).

ಕುನ್ದಕುಟ್ಮಲರದನೆ kunda-kuṭmala-radanĕ. A woman whose teeth resemble jasmine-buds (My.).

ಕುನ್ದಗನ್ಧಿ kunda-gandhi. A woman whose smell resembles that of the jasmine (Bp. 4, 28).

ಕುನ್ದಣ kundaṇa. = ಕುನ್ದನ. Setting a precious stone in and with fine gold (S. Mbr.; T. ಕುನ್ದನ). 2, fine gold (My.; Śiv. 1, after 81).

ಕುನ್ದಣಿ kundaṇi. = ಕುನ್ದಣಿಕೆ, etc. (My.).

ಕುನ್ದಣಿಗೆ kundaṇigĕ. = ಕುನ್ದಣಿ, ಕುನ್ದಳಿಕೆ. The wooden rim of a mortar so placed as to keep in the contents while beating (C.; Tĕ. ಕುನ್ದಿ, ಕುನ್ದೆ, ಕುನ್ದೆಕೆ; T., M.: a large mortar to beat paddy in; *cf.* ಕುದುರು 2).

ಕುನ್ದನ kundana. Fine gold (My.; Tĕ.).

ಕುನ್ದರುಷ್ಕ kundarushka. = ಕುನ್ದುರುಕೆ. (ಕುನ್ದ, ಕುನ್ದು, etc., ಪೊಲ ಕಿವಗಡ್ಡೆ Si. 152; Sk. ಕುನ್ದುರುಕ).

ಕುನ್ದಳಿಗೆ kundaḷigĕ. = ಕುನ್ದಣಿಗೆ. See G. s. ಒಳಲ್.

ಕುನ್ದಿ kundi. Low, or bent, ground (?). See ಆಕೆ ಗುನ್ದಿ.

ಕುನ್ದಿಸು kundisu. To cause to decrease, etc. (J. 18, 42).

ಕುನ್ದು kundu. 1. (*fr.* ಕುದು). To become small, little, or less;—to become lean; to decrease, to wane; to fail; to sink under affliction, to faint; to cease (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಕುನ್ದು). ಆದರದರೆಲೆ ವಿಸ್ಮಯತಂಗಳೊಡನೆ ಕುನ್ದಿದುವು ಇರುಳ್ಗಳುದುಂ ಮುಂದೆ ಬನ್ದ ಜಲಜಾಗದಮೊಳ್ (Śmd. 119). ಬೆಳಸುಂ ಕುನ್ದದು (256). ಚೆನ್ದಂ ಕುನ್ದಿದ ಮುಗ್ಧತೆ (ಆನಂದ); ಉಯ್ಯತ್ತು ನರದ ಮುತ್ತು ದೂಣದಕವಮ್ ಬಮ್ಬುದು; ಹಾರ ಗುಚ್ಛ ಆರ್ಘ ಗುಚ್ಛ ಗೋಛುಚ್ಛ ಎನ್ನಿವು ಶ್ರಮವಿದ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರರ್ ಆದ್ದವು (Hit.). ಇನ್ನು ಕುನ್ದಿದ ಬೀಣಮು (ಆನಂದ Mr. 69). ತಾಮು ಕುನ್ದಿದ ಮೇಲೆ ಬೀದಾಪಿ ಆದು ಏನು? (Dp. 167). ದಕ್ಷನಂತಳು ಮುಂ ಕುನ್ದದೆ ಕೊನ್ದ ಆಳ್ಕೆ ಇದೆ ಧರಂ! (Rsv. 5, 122). ಕೊನಲು ಜಾಣರು, ಕುನ್ದದನ್ತಿರರ್, ಆರ್ಘಗೆ ಆರ್ಘದನು (Prll. 3, 6). ಕುನ್ದಿದವರೂ ದುಷ್ಕರಾಗಿರ ಜಾರದು (Prv.). See Bp. 14, 7; 23, 4; 30, 7; 37, 39; 44, 28; 45, 32; 54, 61; 60, 38; 61, 57; Bh. 1, 8, 20; Riv. 13, after 104; Śiv. 2, 10; J. 27, 17. 30; 28, 5; ಎದಿಗುನ್ದು, ಕಂಠಿಗುನ್ದು, ಕಳೆಗುನ್ದು, ಕಾನ್ತಿಗುನ್ದು, ಕೆಯ್ಗುನ್ದು, ಮುಖಗುನ್ದು 1.

ಕುನ್ದು kundu. 2. Decrease, deficiency, loss; defect, want; fault; inferiority; emaciation; dejection, grief; a cattle-disease (ಪಶುರೋಗ Śmd. Dh.; ನ್ಯೂನ, ಆಧದು Nr.; C.). ಮೀಕ್ಷಿದ ತನಿಕುಱದ ಮುಳ್ಕುಳಿಸುವ ಆಸುಭವಿಗೆ, ಸಕ್ಕದದನ್ ಉಬಾಮೆ, ಕುನ್ದೀಭ್ ಆಧ್ಯದು? (Cidakhaṇḍânubhava I, 7). See Śiv. 2, 100; J. 3, 15; 5, 12; 17, 43; ಕನ್ದು ಕುನ್ದು, ಮುಖಗುನ್ದು 2, ಮೆಯ್ಗು ಕುನ್ದು. — ಕುನ್ದಿಸು. -ಇಸು. To find fault with (J. 1, 7; C). ಉಬಾದ್ದು ಏನು ಕುನ್ದಿಪುದ ಪಾಗಿಲ್ಲ (B. 3, 19). — ಕುನ್ದು ತರು. = ಕುನ್ದಿಪು (C.). ಮೋಕಿಪದಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಕುನ್ದು ತಪ್ಪಾಗು (B. 5, 170). — ಕುನ್ದು ನಿನ್ದೆ. dupl. (Bp. 19, 31). — ಕುನ್ದು ಮೆಚ್ಚು. The state of being less or more (Râm. 4, 3, 6).

ಕುನ್ದು kundu. *The resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುರು kunduru. *The resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುರುಕಿ kunduruki. *The plant Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುವಿಕೆ kunduvikĕ. Decreasing, etc. See ಒಳಗುನ್ದುವಿಕೆ.

ಕುನ್ದುಹ kunduha. Decreasing, decline, etc. ಕುನ್ದುಹ (ಅಪಹಾರ, ಆಪಚಯ Nr.). See ಚೀಕ್ಷೆಗುನ್ದುಹ.

ಕುನ್ನ kunna. A small louse (My.; T.).

ಕುನ್ನಾರ kunnâra. Glass ware (Br., R.).

ಕುನ್ನಿ kunni. 1. A cub, a puppy, etc., especially a young dog (C.; T., M. ಕುಂಜು; M. ಕುಂಞು; T., M. ಕುಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟಾ; Tĕ. ಗುನ್ನೆ, ಕುನೆ; Sk. ಕುನ್ತ? *cf.* ಕುನಿಯ?); a dog in general (My.). See Bp. 31, 28; 53, 32; 61, 19; Dh. 1, 8, 90; 1, 10, 30; 3, 13, 27; B. 3, 10. 86; Prv. s. ಪೋರ; Sp. s. ಮಾಮು; ಮೊಲೆಗುನ್ನಿ. — ಕುನ್ನಿನರಿ. = ಕನ್ನಡ್ಡಿ. (Gz.).

ಕುನ್ನಿ kunni. 2. = ಕುನ್ನೆ. See ಕನುಗುನ್ನಿ. (T. ಕುನ್ನಿ, M. ಕುನ್ನಿ, Tĕ. ಗುರಿವೆ, Abrus precatorius; *cf.* Sk. ಗುಞ್ಜಾ).

ಕುನ್ನೆ kunnĕ. = ಕುನ್ನಿ 2. See ಕನುಗುನ್ನೆ.

ಕುಪತಿ ku-pati. Earth-ruler: a king (ಅರಸು Mr. 202).

ಕುಪಥ ku-patha. A bad road; bad conduct; a heterodox doctrine. See Bp. 40, 66; 50, 65.

ಕುಪರಿ ku-pari. A bad manner (Bp. 28, 16. 43; 32, 55; 40, 54; 43, 58).

ಕುಪಿತ kupita. Provoked, incensed, angry, enraged;—

passion, anger, etc. See Bp. 26, 15; 52, 9; 53, 75. ಕುಪಿತೆ, a passionate female (J. 5, 61).

ಕುಪಿತಮತಿ kupita-mati. A person that has a passionate mind (Bp. 40, 54).

ಕುಪ್ರಾಯ ku-prâya. *Low, vile.*

ಕುಪ್ಪ kuppa. (fr. ಕುಪ್ಪೆ 1). N. ಕುಪ್ಪನ ನವ್ವಿ ಕೊಳಲೆ ಬಿತ್ತಿದೆ, ಕುಪ್ಪ ಬಿದಿ ಹೋದ, ಕೊಳಲೆ ಮೊತ್ತಿ ಹೋಯ್ತು (Prv.).

ಕುಪ್ಪಟಿ kuppaṭi. = ಕುಪ್ಪುಡಿಗೆ, etc. (My.). ಕುಪ್ಪಟಿಯೊಳಗೆ ತಾವರೆಗಚ್ಚೆ ಹುಟ್ಟುವದೇ? (Bp. 30, 28).

ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ kuppaḍige. = ಕುಪ್ಪಟಿ, ಕುಮ್ಮಟಿ, ಕುಮ್ಮುಟಿ, ಕುಮ್ಮುಡಿ. A potsherd in which fire is kept, a chafing dish or portable furnace (S. Mhr.; ಅಗ್ನಿಪ್ಪಿಗೆ, ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ G.; Tē. ಕುಮ್ಮುಟಿ; T. ಕುಮ್ಮಡು-ಪಟ್ಟಿ; T. ಕುಮ್ಮಿ, the heat of fire; M. ಕುಪ್ಪ, heat; ಕುಮ್ಮಲ್, inward heat; ಕುಮ್ಮಲ್, sultriness; Tē. ಕುಮ್ಮು, to smoulder; smouldering ashes; T. ಕುಮ್ಮಿ, to be hot, sultry; M. ಕುಮ್ಮುಕ, to be hot, close; T. ಕೊಮ್ಮಿ, fire; Tu. ಕುಮ್ಮುಲ್, to be inflamed; Tē. ಕುಮುಲು, ಕುಮುರಿಲು, ಗುಮಿಲಿಂಚು, to smoulder, burn without flame; *cf.* ಕೊಡು).

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 1. = ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2. (My.; T. ಕುಪ್ಪು, to jump, to leap).

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 2. = ಕುಕ್ಕರಿಸು, ಕುಪ್ಪಳಿಸು 4. To lift up and throw to the ground (S. Mhr.; T. ಕುಪ್ಪು, to fall upon the face).

ಕುಪ್ಪಸ kuppasa. = ಕುಪ್ಪ, ಕುಬುಸ, ಕುಬುಸ, ಕುಬ್ಬಸ, ಕುಬ್ಬ. Tbh. of ಕೂರ್ಪಾಸ (Śmd. 359; Hlā.; Čt. I, 52. 92; II, 20; ಕೂರ್ಪಾಸಕ, ಕೋಲು Nr.; ಕಂಚುಕ Nu. 88; ಕಂಚುಕ, ದಾರವಣಿ, etc. Mr. 343; C.). See ದಪ್ಪ ಗುಪ್ಪಸ; J. 30, 21; Śiv. 3, 3. — ಕುಪ್ಪಸ ಕಾಕಬಳ್ಳಿ. = ಕುಕ್ಕಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 1. To heap, to amass;— to be amassed, to be numerous (ರಾತಿ Śmd. Dh., Śm. 110; ಸಿಬುದ್ದು Śmd. II, Śm. 57, Kk. 92). ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಗುಪ್ಪೆಗೂಡ್ದ ದೊಡ್ಡೆಗಮುಳ್ಳಿಳ್ (Rāv. 5, after 120). See ಸಿಬುದ್ದು 1 & 2.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 2. = ಕುಪ್ಪರಿಸು 1. To fix the feet together and jump; to jump over (ಪರಮ ಯುಗವರಸಿ ಬಾಳ್ Śm. 110; ಕೆಗೆದು ಬಾಣ್ಣಿ Bhn. 7, o. r. ಕೆಗೆದು ತಾಗು; Tē. ಕುಪ್ಪಿಂಚು; Tē. ಗೊಪ್ಪಿಳ್ಳಿ, capering). See Śmd. 231; Grj. 1, 104; Bp. 18, 72; Rāv. 5, 116; J. 34, 20; ಕಾಲ್-.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 3. To be injured by a hot liquor or scalded, to blister (v. l., My.).

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 4. = ಕುಪ್ಪರಿಸು 2. (S. Mhr.).

ಕುಪ್ಪಿ kuppi. (= ಕುಪ್ಪಿಗ). Tbh. of ಕೂಪಿ. A vial, a flask, a bottle (My.; S. Mhr. rare; T., M.; Tē. ಕುಪ್ಪೆ in ಗಾಜು-; Mhr. ಕುಪೀ). — ಕುಪ್ಪಿಕಟ್ಟುದಾತ್ರೆ. = ಕುಪ್ಪಿದಾತ್ರೆ. (My.). — ಕುಪ್ಪಿದಾತ್ರೆ. Medicine calcined in the form of a bottle (My.).

ಕುಪ್ಪಿಗೆ kuppige. (fr. ಕೂಪಿಕಾ?). = ಕುಪ್ಪಿ. ಕುಂಕುಮದ ಕೀರ್ಗಳ ಕುಪ್ಪಿಗೆ (Rāv. 13, 88). — ಕುಪ್ಪಿಗೆದಾತ್ರೆ. = ಕುಪ್ಪಿದಾತ್ರೆ. (My.).

ಕುಪ್ಪಿಸು kuppisu. To cause (an animal) to jump with joined feet (My.).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 1. To heap, to heap up, to lay in a heap (ಪಂಚಕರಣ Śmd. Dh., Śm. 100; Tē. ಕುಪ್ಪಿಂಚು).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 2. To leap, to jump; to leap over (ಲಂಘನ Śm. 100; *cf.* ಕುಮ್ಮು; ಕುಮುಕು 1). 2, to join the feet together and jump (My.).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. = ಗುಪ್ಪು. A kind of disease: an abnormal globular excrescence of the body (ದೋಷಗಳಿಂದ Śmd. Dh.; ಅಮಯಭೇದ Śm. 100; My.; T., M. ಕುಪ್ಪಿ, ಕುಮಿಟ್, anything which is globular, a knob or ball on the top of anything, a pommel; a hump, etc.; see ಗುಪ್ಪಿ 1).

ಕುಪ್ಪೆ kuppe. 1. = ಗುಪ್ಪೆ. A heap, a pile; a dung-hill (My.; Tē.; T. ಕುಪ್ಪಲ್, ಕುಪ್ಪೈ, ಕುಪ್ಪೆ; Tē. also ಕುಪ್ಪೆ, ಕೂಡೆ; T., M. ಕುವಿ, to be joined, be assembled; M. ಕುಮಿ, heaping up; T. ಕುಮಿ, to accumulate; heap = Tē. ಗುಮಿ; T., M. ಕುವಡು, hill, mountain; *cf.* ಕುಮಿದ, ಕುವಿ 1, ಕೋಮಿ No 2, ಗುಣ್ಣು 1, ಗುಮಿ, etc.). See ದುಕ್ಕುಪ್ಪೆ; ಪಾಪುಗುಪ್ಪೆ. — ಕುಪ್ಪೆಗೂಡಿಸು. -ಹೂಡಿಕು. To make a heap (My.).

ಕುಪ್ಪೆ kuppe. 2. — ಕುಪ್ಪೆಗಿಡ. An annual weed, the Acalypha Indica L. (St. & Pl.; Tē. ಕುಪ್ಪಿ, ಕುಪ್ಪೆಬ್ಬಚ್ಚು; T. ಕುಪ್ಪೈಮೇನಿ, M. ಕುಪ್ಪೈ-).

ಕುಪ್ಯ kupya. *Base metal, any metal but silver and gold.* See ಆ-.

ಕುಪ್ರತರ್ಕಿಗ ku-pratarkiga. A bad reasoner; a bad logician (Bp. 43, 62).

ಕುಪ್ರಬೋಧೆ ku-prabôdhe. Bad intellect or knowledge (Bp. 51, 51).

ಕುಪ್ರಿಯ ku-priya. *Disagreeable, detested, base.*

ಕುಬಕು kubaku. = ಕುಬುಕು. To dig up the ground slightly with a kind of weeding-hook (My.; *cf.* ಕುಕ್ಕ 1).

ಕುಬಸ kubasa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (C.; B. 5, 297; Si. 224).

ಕುಬಿಬಿ kubibi. = ಕುಬುಬು. A kind of outcry. ಕುಬಿಬಿ ಬುಬುಬೆನುತ (Bp. 58, 23; *cf.* ಕುಬಿ).

ಕುಬುಕು kubuku. = ಕುಬಕು. (My.).

ಕುಬುಜ kubuja. = ಕುಬ್ಜ. (My.).

ಕುಬುದ್ಧಿ ku-buddhi. Evil-mindedness; evil-minded. (Bp. 32, 52; 50, 47; Śiv. 5, 19).

ಕುಬುಬು kububu. = ಕುಬಿಬಿ. (Bh. 8, 23, 13). — ಕುಬುಬು ಆ. -ಇಡು. To utter the sound of ಕುಬುಬು (Rām. 3, 6, 55; 6, 44, 41).

ಕುಬುಸ kubusa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (ಕೂರ್ಪಾಸಕ, etc. Si. 224; My.). ಪಾವಿನ ಕುಬುಸ (ಕಂಚುಕ, etc. 78). ಕುಬುಸದಂ ತೊಡೆದ ಹೊಸ ಹಾವು (ದುಷ್ಟಕಂಚುಕ, etc. 77).

ಕುಬೇರ kubêra. = ಕುವೇರ. (C.).

ಕುಬೋಧಕ ku-bôdhaka. A bad, evil teacher. (My.).

ಕುಬೋಧನೆ ku-bôdhane. Bad, base instruction. (My.).

ಕುಬ್ಜ kubja. = ಕುಬುಜ. *Hump-backed, crooked;* dwarfish; crookedness (ಧಗ್ನ, ತೊಂಬು Nn. 132; ದಾವುಸ, ಗುಬ್ಜ 133; ಗೂನುಳ್ಳವ G.). Feminine ಕುಬ್ಜೆ (J. 30, 14, where also K.).

ಕುಬ್ಬಸ kubbasa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (ಕಂಚುಕ, ಕೂರ್ಪಾಸ G.; My.).

ಕುಬ್ಬು kubbu. = ಕೊಬ್ಬು 2. — ಕುಬ್ಬಾಟಿ. -ಆಟ. Proud behaviour. ಇಬ್ಬಾಯಿ ಇದ್ದವಗೆ ಕುಬ್ಬಾಟಿ ಜಾಸ್ತಿ (Prv.).

ಕುಬ್ಸ kubsa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (My.).

ಕುಭಾಷಿ ku-bhâshi. A bad, evil speaker. (Bp. 53, 47).

ಕುಭೃತ್ ku-bhṛit. Earth-supporting: a mountain (ನರ್ಹತ Kn. 55; ನೇತ್ರ, ನರ್ಹತಫಲದ 66).

ಕುಭೃದ್ವಿಶೇಷ kubhṛit-viśêsha. A certain mountain (ಹಿಂದು, ನರ್ಹತಫಲದ Kn. 81).

ಕುಮಕಿ kumaki. = ಕುಮುಕು, ಕುಮ್ಮುಕು. Succour; help; assistance (C.; Mhr., H. ಕುಮಕ್).

ಕುಮಂಜನ kumañjana. The medicinal tree Wrightia antidysenterica (ಕುಮಿಜ Mr. 336; T. ಕುಡುಮಾಪ್, ಕುಡುಮಾಪ್, ಕುಯಿ, incense). *Cf.* ಕುರುಬಿಗ.

ಕುಮತಿ ku-mati. Vile or base sentiment; slow or weak intellect;—evil-minded; foolish. (Bp. 32, 61; 54, 30; 55, 34; 60, 47; J. 20, 38).

ಕುಮನ ku-mana. A wicked, cruel mind (Bp. 60, 40).

ಕುಮನ್ತ್ರ ku-mantra. Evil counsel; evil design;—a charm employed to secure success in a bad enterprise. (Bp. 50, 78; 51, 11; J. 31, 68).

ಕುಮನ್ತ್ರಿ ku-mantri. A bad, evil counsellor. (Bh. 1, 8, 72).

ಕುಮರಿ kumari. A piece of ground in a jungle or forest, on which the trees are cut down and burned, whereafter it is cultivated for one or two years only (My.; Tu. ಕುಮರು; perhaps originally: *combustion;* see s. ಕುಪ್ಪಳಿಗೆ).

ಕುಮಾಯೆ ku-mâyĕ. A wicked trick (Bp. 41, 7).

ಕುಮಾರ kumâra. = ಕುವರ, etc. *A boy, a youth, a son.* 2, *the heir apparent or crown-prince.* 3, *Skanda, the god of war.* — ಕುಮಾರಕುಲಿ. The children of a râja that are begotten and born out of wedlock (My.).

ಕುಮಾರಕ kumâraka. A boy, a lad, a child (Bp. 59, 26). 2, *the plant Capparis trifoliata* Roxb. (see ಮುಳಿಕಸರೆ).

ಕುಮಾರಗುರು kumâra-guru. Śiva (G.).

ಕುಮಾರಪಾಲಕ kumâra-pâlaka. N. (Bp. 43, 1). ಕುಮಾರಪಾಲರಾಗುವರ (44, 73; 54, 75).

ಕುಮಾರತೆ kumâratĕ. = ಕುಮಾರ್ತ. (C.).

ಕುಮಾರರಾಮ kumâra-râma. N. of a jester. ಕುಮಾರರಾಮನು ಸೋರೆಕಾಯಿ ತಿನ್ನದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ kumâra-vâlmîki. The author of the Kannada Râmâyaṇa (Râm. 1, 1, 11-15).

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ kumâra-vyâsa. The author of the Kannada Bhârata (Bhn. 1).

ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ kumâra-svâmi. Skanda (My.).

ಕುಮಾರಿ kumâri. = ಕುವರಿ. *A young girl, a maiden;* a daughter. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. (ಲೋಳೆಸರ Mr. 131). 3, Durgâ.

ಕುಮಾರೀಭೂಸಿರ kumârî-bhû-śira. Cape Comorin (B. 4, 115).

ಕುಮಾರ್ಗ ku-mârga. A bad way. (Bp. 60, 39).

ಕುಮಾರ್ತೆ kumârtĕ. = ಕುಮಾರತೆ. A maiden; a daughter (My.; Tĕ. also ಕುಮಾರಿತಿ; not in Sk.).

ಕುಮುಕು kumuku. = ಕುಮುಕ, etc. (C.).

ಕುಮುಟು kumuṭu. (= ಕೆಮುಟು, etc.). Nauseousness, loathsomeness; mustiness, damp smell, decay (T. ಕುಮುಟ್ಟು; M. ಕುಮಿಮುಟ್ಟು, ಕುಮುಮುಟ್ಟು, ಕುಮುಟ್ಟುಕ್; Tĕ. ಕುಮ್ಮು; R.; Mhr. ಕುಮಟೆ, musty, mouldy; foul-mouthed; T. ಕುಮ್ಮು, to become of a smoky taste, as meat, etc.; Tu. ಕುಮೆ, ಕುರಿ, to decay, putrify, as meat, etc.; *cf.* ಕೊಮಟ್1).

ಕುಮುದ್ ku-mud. Unkind. 2, = ಕುಮುದ No. 1.

ಕುಮುದ ku-muda. *The esculent white water-lily, Nymphaea esculenta* (ನೆಯ್ದಿಲ್ Kn. 29; Mr. 506; ಕೈರವ, ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ 420). 2, the blue lotus, or blue water-lily, Nymphaea cyanea (ನೀಲೋತ್ಪಲ, ಕಪ್ಪೇಲು ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420). 3, a lotus, Nymphaea nelumbo (ಆಮ್ಬುಜ, ತಾವರೆ Kn. 29). 4, *the elephant of the south-west, or southern, quarter* (ದಿಗ್ಗಜ 29; ಅಶ್ವಗಜ 506). 5, N. of a tree (ಘೋರುಪ, ಮುರಸು 20; ಘೋಮುರುಪ 506). 6, the moon (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ 20; ನಿಶಾ 506). 7, camphor. 8, brown, tawny (ಕಪಿಲ, ಕಪಿಲವರ್ಣ 29; ಕಪಿಲ 506). 9, water (ಉದ್ಬುಧ, ಉದಕ 29). 10, the earth's joy, people's pleasure (ಜನಪ್ರಮೋದ, ಜನರುಗಳ ಪರುಪ 29). 11, unkindness (ಕಠೋರ, ನಿರ್ದಯ 29). 12, N. of a vṛitta (Ch.). 13, N. of a monkey-chief (J. 21, 9. 19). — ಕುಮುದಗನ್ಧಿ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda L. (St. & Pl.).

ಕುಮುದಪತ್ರಾಭ kumuda-patra-âbha. *Resembling the leaves of the white water-lily.*

ಕುಮುದಪ್ರಿಯ kumuda-priya. = ಕುಮುದಬನ್ಧು. (Kâvy. V, 10).

ಕುಮುದಬನ್ಧು kumuda-bandhu. The white water-lily's friend: *the moon.*

ಕುಮುದಬಾನ್ಧವ kumuda-bândhava. = ಕುಮುದಬನ್ಧು. (My.).

ಕುಮುದವೈರಿ kumuda-vairi. = ಕುಮುದಾರಿ (My.).

ಕುಮುದಶೋಭಿ kumuda-śôbhi. A pool graced with white water-lilies; the quarter graced with the kumuda-elephant; the army graced with the kumuda-monkey (J. 15, 11).

ಕುಮುದಾಕ್ಷಿ kumuda-akshi. A female with eyes resembling white water-lilies (Grj. 7, after 11).

ಕುಮುದಾರಿ kumuda-ari. The white water-lily's enemy: the sun. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕುಮುದಿಕೆ kumudikĕ. *The plant kalphala.* 2, a small tree, the seeds of which are aromatic.

ಕುಮುದಿನಿ kumudini. *An assemblage of kumudas,* or a place abounding in them.

ಕುಮುದಿನೀಕಾನ್ತ kumudini-kânta. The moon (My.).

ಕುಮುದ್ವತ್ kumud-vat. *Abounding in white water-lilies.*

ಕುಮುದ್ವತಿ kumud-vati. *An assemblage of white water-lilies,* or a place filled with them. 2, N. of a woman (J. 26, 53, etc.). 3, N. of a river (My.).

ಕುಮ್ಪಟಿ kumpaṭĕ. = ಕುಪ್ಪಟಿಗೆ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಪಣಿ kumpaṇi. Company (C.).

ಕುಮ್ಬ kumba. See ಕೊಕುಮ್ಬ. (T., M. ಕುಮ್ಮು, bud; peak; the mast of a ship).

ಕುಮ್ಬ kumba. 1. *An enclosure round the place of sacrifice.*

ಕುಮ್ಬ kumba. 2. Tbh. of ಕುಮ್ಮ (Śmd. 339). 2, a heap of boiled rice prepared in the name of a goddess at her festival (R.; Tĕ. ಕುಮ್ಮ). — ಕುಮ್ಬಸಾಲ. A vapour bath: sitting well wrapt up over a chafing dish (Tĕ., R.).

ಕುಮ್ಬಳ kumba-ḷa. Tbh. of ಕುಮ್ಮಟಿಕಾಯಿ. (Kk. 67).

ಕುಮ್ಬಾರ kumbâra. = ಕುಮ್ಮಾರ. A contraction of ಕುಮ್ಮಟಿಗಾರ (Śmd. 235). A potter (ಜಾತಿ, ಕೋಡ Śmd. II; Ct II, 105, a. r. ಕುಡಕ). ಮೂಡಲ್ ಪಟ್ಟಿಯ ಘಟಂ ಕುಮ್ಬಾರನೀ (Śmd. 301).

ಕುಮ್ಬಳ kumbaḷa. (Śmd. 29). Tbh. of ಕೂಷ್ಮಾಣ್ಡ (Śmd. 371. 372; Hlā.; Mr. 118; ಕುಷ್ಮಾಣ್ಡಕ Nr.; Sl. 161; J. 31, 62; C.; Tē. ಗುಮ್ಮಡಿ). See ಕಗ್ಗುಮ್ಬಳ, ನೆಲಕುಮ್ಬಳ, ಬಾಜುಗುಮ್ಬಳ, ಬಿಟ್ಟಿಕುಮ್ಬಳ, ಸೀ-, ಹೆಗ್ಗುಮ್ಬಳ. — ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. A pumpkin (C.; B. 4, 64). ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿಂ ಕೆಳ್ದ! ಅನ್ನರ ಧುರಾ (or ಪೆಗಲು) ದುಃಖ್ಕೆ ಕೋಡಿಪ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುಮ್ಬಳಗಿಡ. = ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ (Sl. 161). — ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ. The pumpkin-creeper (C.). — ಕುಮ್ಬಳಮರ. The tree Aegle marmelos (St. & Pl.).

ಕುಮ್ಬಾರ kumbāra. = ಕುಮ್ಮಟ. Tbh. of ಕುಮ್ಭಕಾರ. (ಕುಮ್ಭಕಾರ Hlā., Nr., Sl. 338; ಕುಡಾಲ Nn. 80. 145; Mr. 148; Bp. 21, 27; C.). ಕುಮ್ಬಾರನ ತಿಗುರಿ (ಕುಡಾಲಚಕ್ರ Nn. 49. 85). ಕುಮ್ಬಾರನು ಮಾಡಿದ ದುರ್ಗುಣವುಳ್ಳ (ಕಲಶ, etc. Sl. 309). ಕುಮ್ಬಾರನ ಅವಿಗೆಯುಳ್ಳಿ ತಾಪ್ಪಿದ ಚಮ್ಬು ಹುಮುಕಿವಕ್ರೆ.—ಕುಮ್ಬಾರಗೆ ಬರುವ, ಪೊನ್ನಿಗೆ ನಮಿಸ (Prvs.). — ಕುಮ್ಬಾರಚಿಗರಿ. A potter's wheel (C.). — ಕುಮ್ಬಾರವಣಿ. A potter-female (C.). — ಕುಮ್ಬಾರಹುಳು. ಕುಮ್ಬಾರಮಮ್ಮು. The beetle called a carpenter or mole cricket (C.; Br. ಕುಮ್ಮರಪುರುಗು); it is known for its cleanly appearance (S. Mhr.). ಕೆಸರಿಂಗೆ ಕುಮ್ಬಾರ ಹುಳು ಇಹುದು, ಎಸವುದು ತಾ ಸ್ವಚ್ಛದಾಗಿಯೆ (Jān. 22, 53).

ಕುಮ್ಬಾರಗಿತ್ತಿ kumbāra-gitti. A potter-female (C.).

ಕುಮ್ಬಾರತನ kumbāratana. = ಕುಮ್ಬಾರಿಕೆ. (My.).

ಕುಮ್ಬಾರತಿ kumbārati. = ಕುಮ್ಬಾರಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಕುಮ್ಬಾರಿಕೆ kumbārikĕ. The business of a potter (C.).

ಕುಮ್ಬು kumbu. 1. (fr. ಕುಮ್ಬು). Bending, bowing down: a bow, an obeisance (ತುಲ್ಕ, ಮೊಣ್ಕಾ, ದುಷ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, etc., ಪದುಸ್ಕಾರ Śm. 34; Kk. 34; T., M.). See Prv. s. ಜೇಗು 1. — ಕುಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To bow down, to do obeisance (Kśv. 13, 65; Śśv. 5, after 55; T., M.).

ಕುಮ್ಬು kumbu. 2. Decay (of dry trees or bamboos, My.; Tu.; see s. ಕುಮುಳು). ದುರಕ್ಕೆ ಕುಮ್ಬು ಪಿಡಿಯಿತು; ದುರ ಕುದ್ಯಾಯಿತು (My.).

ಕುಮ್ಬೆ kumbĕ. A wall on a flat roof that serves for a balustrade (S. Mhr.; B. 2, 5; Tē. ಕೊಮ್ಮ, T. ಕೊಮ್ಮೈ). *Cf.* Sk. ಕುಮ್ಭ ?

ಕುಮ್ಭ kumbha. = ಕುಮ್ಭ 2. *A water-jar, a pot;* the sign of the zodiac Aquarius. 2, *the frontal globe on the upper part of the forehead of an elephant.* 3, *a fragrant resin* (= ಗುಗ್ಗುಳು; see ಧೂಪದ ಗಿಡ). 4, N. of a demon (C. Bp. 47, 21). 5, a measure of grain, commonly called a comb.

ಕುಮ್ಭಕ kumbhaka. Stopping the breath by shutting the mouth and closing both nostrils with the fingers of the right hand (ಪ್ರಾಣಿಕಿ ನಿಸ್ಸ ಆಸಲು Mr. 53).

ಕುಮ್ಭಕರ್ಣ kumbha-karṇa. N. of a rākshasa, the younger brother of Rāvaṇa (J. 18, 7; Rām. 6, 26 sum.).

ಕುಮ್ಭಕಾರ kumbha-kāra. = ಕುಮ್ಮಟ, etc. *A potter.*

ಕುಮ್ಭಕುಚ kumbha-kuca. A breast resembling a water-pot (J. 16, 5).

ಕುಮ್ಭಕೋಣ kumbha-kōṇa. N. of a town in the Tamil country (My.; T. ಕುಮ್ಬಕೋಣಂ).

ಕುಮ್ಭಜ kumbha-ja. = ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ. (My.).

ಕುಮ್ಭಭೇದ kumbha-bhēda. A kind of water-pot. See ಮೊಗೆ.

ಕುಮ್ಭವಾದ್ಯ kumbha-vādya. An earthen vessel used for a drum (ಗುಡುಪೇ ವಾದ್ಯ C.).

ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ kumbha-sambhava. Born in a water-jar: *Agastya.*

ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ kumbha-sthala. = ಕುಮ್ಭತಳ. ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ (ಮೂರ್ಧಸಿನ್ನ, ಕುಮ್ಭ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡುವಿನ Hlā.). See Sl. 269.

ಕುಮ್ಭಾಣ್ಡ kumbha-aṇḍa. A class of demons. 2, N. of a rishi (My.).

ಕುಮ್ಭಿ kumbhi. *An elephant.* 2, *a pot.* 3, *the plant kalphala.* 4, a vessel for preserving grain.

ಕುಮ್ಭಿಕೆ kumbhikĕ. *The plant Pistia stratiotes* Lin. See ನಿಡುವಳ.

ಕುಮ್ಭಿನಿ kumbhini. The earth (Mr. 91; My. as ಕುಮ್ಭಿನಿ).

ಕುಮ್ಭಿನಾಸ kumbhi-nasa. *A kind of snake* (Mr. 399).

ಕುಮ್ಭಿಪಾಕ kumbhi-pāka. A hell, in which the wicked are baked like potters' vessels, etc. (My.).

ಕುಮ್ಭೀರ kumbhira. *A crocodile* (ನಕ್ರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ಕುಮ್ಭೋದಯ kumbha-udaya. = ಕುಮ್ಭಜ. (R.).

ಕುಮ್ಭೋದ್ಭವ kumbha-udbhava. = ಕುಮ್ಭಜ. (My.).

ಕುಮ್ಮಕು kummaku. = ಕುಮಕು, etc. (My.; Sl. 284. 445).

ಕುಮ್ಮಟ kummaṭa. = ಕುಸ್ಪಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಮಟಿ kummaṭĕ. = ಕುಮ್ಮಟ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಮಣ್ಣಿ kummaṇṇi. The membrum virile (My.).

ಕುಮ್ಮಸು kummasu. = ಕುಮ್ಮಿಸು, (ಸುಮಿಸು). To cause to pound (My.).

ಕುಮ್ಮಳಿಸು kummaḷisu. — ಬಾಜುವಾವು ಎಸಳ್ಮುದ್ಯುಳಿದ ರಾಜು (Kk. 12; could it be ಉದ್ಯುಳಿಸು? or = ಉಪ್ಪಳಿಸು ?).

ಕುಮ್ಮಿಸು kummisu. = ಕುಮ್ಮಸು. (My.).

ಕುಮ್ಮು kummu. 1. (= ಗುಮ್ಮು 1). To beat with a pestle, to pound (ದುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Grj. 2, after 106; T., M.; Tē. ಕುಮ್ಮ, ಗುಪ್ಪ, ಗುಮ್ಮು; T. also ಕುಮ್ಮಿ; T. ಕುಮ್ಮುಟ್, beating).

ಕುಮ್ಮು kummu. 2. Pounding; a beat with a pestle (My.).

ಕುಯ್ kuy. = ಕುಂಯಿ 2, ಕೊಯ್ 1, q. v. To cut, etc. (ತಿಲ್ Ct. II, 106; My.; T., M., Tē. ಕೊಯ್). P. p. ಕುಮ್ಮ (My.). ಕುಮ್ಮುಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಛಾತ, ಲೂನ, ಕೃತ್ತ, etc. Sl. 382).

ಕುಯುಕ kuyuka. = ಕೊಯುಕ. Tbh. of ಕುಯಕ (Śmd. 11).

ಕುಯನ್ತ್ರ ku-yantra. A bad apparatus or machinery (Bp. 51, 55).

ಕುಯನ್ತ್ರಕ ku-yantraka. A bad machinist; a machinator (Bp. 27, 80).

ಕುಯಿ kuyi. 1. = ಕುಂಯಿ. (S. Mhr.).

ಕುಯಿ kuyi. 2. = ಕುಯ್, etc. P. p. ಕುಯಿದು (My.).

ಕುಯಿಲು kuyilu. = ಕೊಂಯಿಲು. Cutting, reaping. 2, a tenon (My.; *cf.* ಕೂಡು 1, ಕೂಲು). — ಕುಯಿಲಾಳು. -ಆಳು. A man employed for reaping (My.).

ಕುಯುಕ್ತಿ ku-yukti. A wicked device or scheme. (Bp. 40, 36; 54, 70).

ಕುಯಿಸು kuyisu. = ಕೊಂಯಿಸು, ಕುಂಯ್ಯಿಸು, etc. (My.).

ಕುಯ್ಯ kuyya. (Tē. ಕೊಯ್ಯ, wood; a staff, a stick; thing, wretch; see s. ಕೊಂಡ). See ಇತ್ತಕುಯ್ಯ.

ಕುಯ್ಯಿಸು kuyyisu. = ಕುಂಯಿಸು, ಕೊಂಯ್ಯಿಸು, etc. To

cause to cut, etc. ಚಿಪ್ಪಿದ ಮೂರಿ ಎಸ್ಟು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆಕೆ? (Prv.).

ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ kuyyuvikĕ. Cutting, etc. (ದರ್ಪಣ, ಛೇದನ Sk. 387). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುಕ್ತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಉದ, ಆಧೋಣ, ಉದನ 395).

ಕುಯ್ಯೋ kuyyō. = ಕೊಯ್ಯೋ. (My.).

ಕುರ kura. = ಕುರು 1, etc. (C.).

ಕುರ kura. 1. Probably a mistake for ಕುರು (Bp. 61, 30).

ಕುರ kura. 2. Tbh. of ಮುರ (Śmd. 338).

ಕುರಗ kuraga. An instrument of goldsmiths, etc., a sort of anvil (S. Mhr.; Mhr. ಮುರಾರಾರ್).

ಕುರಂಗ kuranga. A species of antelope; *an antelope, a deer* (ಸಾರಂಗ Nn. 34; ಮುಲ್ಲೆ Mr. 162). ಕುರಂಗಕಣ್ಣಿ ಕುರಂಗಕಣ್ಣಿ ಸದುವೇಂ? (Prv.). 2, N. of a country (Bp. 6, 18; ಕುರುಗ?). 3, = ಕುರಂಜಿ, etc. (My.).

ಕುರಂಗಕ kurangaka. *An antelope.*

ಕುರಂಗಧರ kuranga-dhara. The moon (Śśv. 5, 26). See ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ.

ಕುರಂಗನಾಭಿ kuranga-nâbhi. Musk. (R.).

ಕುರಂಗರಿಪು kuranga-ripu. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ಕುರಕೆ kuraḷi. = ಕುರಿಚಿ, etc. (My.).

ಕುರಂಜಿ kuranji. = ಕುರಂಗ, ಕುರಸ್ಟ, ಕುರುಸ್ಟ. Tbh. of ಕುರು ವಿಸ್ಟ. The Corundum-stone, Spatum adamanticum, used for cutting and polishing diamonds (My.; Tē. ಕುರಿಂಜಿ, ಕುರುವಿಸ್ಟ, ಕೊರಿವಿಸ್ಟ; T. ಕುರುಸ್ಟ; Mhr. ಕುರಸ್ಟ).

ಕುರಟಿಕೆ kuraṭikĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, ಕುರುಟಿಕೆ, ಕುರುಟಿಕೆ, ಕೊರಟಿಕೆ. — ಕುರಟಿಕೇ ಬೀಜ. The seeds of the Odina wodier (My.; Sl. 142).

ಕುರಟಿಗೆ kuraṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. — ಕುರಟಿಗೆಬೀಜ. (C.).

ಕುರಡ kuraḍu-a. = ಕುರುಡ, etc. (C.).

ಕುರಡಿ kuraḍi. = ಕುರುಡಿ, etc. (C.). ಕುರಡೀ ಹಾವರಕ್ಕೆ ಮುಸೇ ಮುಸ್ಸಿ ಮುಳ್ಳಕೆಂದ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟಿರು (or ನಿಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟಿರು, Prv.). — ಕುರಡೀ ಕಾಟಾರ. A kind of wasp that affixes its one-celled nest to walls, doors, etc. (S. Mhr.).

ಕುರಡು kuraḍu. = ಕುರುಡು, etc. (My.).

ಕುರಣ್ಣ kuraṇṇa. = ಕುರಣ್ಣಕ, ಕುರುಣ್ಣ, etc. (Sk.; R.).

ಕುರಣ್ಣಕ kuraṇṇaka. (= ಕುರುಣ್ಣಕ). *The blossom of yellow amaranth or of a yellow kind of barleria.*

ಕುರಂದ kuranda. = ಕುರಂಜಿ, etc. (My.; Mhr.).

ಕುರಂಬ kuramba. = ಕುರುಮ್ಬ. See s.-.

ಕುರರ kurara. *An osprey* (ಕುರವಕ್ಕಿ Sl. 174).

ಕುರರಿ kurarī. A female osprey. (R.). 2, a sheep, an ewe (ಜವಕೆ, ಮುಂಡಿ, ಕುಜ Nr.).

ಕುರಲ್ kural. To cry, to shout (see ಕೊರಲ್). ಕುರಲ್ವ (Abh. P. 11, 147).

ಕುರವಕ kuravaka. = ಕುರುವಕ. (Śśv. 3, after 35; J. 8, 16). See ಮುರವಂಗಿ.

ಕುರವಿ kuravi. N. of a plant (ಕಪಿಂ Mr. 116).

ಕುರಳು kuraḷu. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (C.; ಕಂಠೀರ G.).

ಕುರಾಣ kurâṇa. = ಮುರಾಣ, ಮುರಾಸು. (B. 5, 54; Mhr.).

ಕುರಿಚೆ kuriḷi. = ಕುರುಚಿ, ಕುರುಳಿ, ಕುರಿಗ. A chair (My.; Mhr., H. ಮುರಚೀ, ಮುರಸೀ; M. ಕುರುಸೀ).

ಕುರು kuru. 1. = ಕುರ, ಕುರುಪ. A protuberance or excrescence on the body; a boil (ಗದ Mr. 385; C.; M., T.; Tē. ಕುರುವು; Tu. ಕುರಿ; T., M. ಕುರು also: small-pox; prickly heat; *cf.* Sk. ಗುಲ, ಗುಲೀ?). ಜಿಪ್ಪ ಕುರು (ವ್ಯಧ ಗ್ರಂಥಿ, ಗದ IIIâ.; ವ್ಯಧಗ್ರಂಥಿ Mr. 385). ಕರಗುವುದೆ ಬಿಬ್ಬಿರಿ ಎನಿಪ್ಪ ಕುರುಡಂ ಜೀಗಂ (Śmd. 225). ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕರೆಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಕುರು kuru. 2. = ಕೆರ್. (Mhr. ಕುರಕುಳೀ, febrile symptoms; ಕುರಕುರ, grumbling in the belly). — ಕುರುಕಾಂರೆಕೊಗ = ಕುಳ್ಳಾರಿಕೊಗ. An internal disease among horses (C.).

ಕುರು kuru. (= ಕುರು 1). N. of a people and their country (Bp. 6, 18). 2, Kuru, the ancestor of both Pâṇḍu and Dhṛitarâshṭra (Śmd. 136. 291).

ಕುರುಂ kuruṁ. (= ಕರುಂ). An imitative sound. — ಕುರುಂ ಕುರುಂ. rep. The sound produced in eating well parched grain or pulse (C.).

ಕುರುಕುಲ kuru-kula. The race of king Kuru (Śmd. 216).

ಕುರುಕುಲಾಧಿಪ kurukula-adhipa. The chief of the Kuru race (Śmd. 294).

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ kuru-kshêtra. The field of the Kurus, an extensive plain near Delhi, the scene of the battles between the Kurus and Pâṇḍus. (My.).

ಕುರುಜಾಂಗಲ kuru-jâṅgala. N. of a country and its people. (R.).

ಕುರುಜಾತ kuru-jâta. A descendant of Kuru (ಕೌರವ Mr. 263).

ಕುರುಜು kuruju. A frame-work of bamboo-slits covered with paper or cloth or leaves, used to put idols in, or by the bride and bridegroom to sit in (My.; Č. Bp. 5, 2. 4; Śśv. 2, after 42; V. 5, after 21; Tu. ಕುರುಜು, ಗುರುಜ). ಕುರುಜು ಮೀರುವೆ ಇಲ್ಲ, ಸೀರಮಾಗಳ ಸ್ವರ ಮೆಚ್ಚು (Prv.). See ಬಲ್ಲುರುಜು, Prv. s. ಮುರುಜು.

ಕುರುಟಿಕೆ kuruṭikĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. (My.). See ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಕೆ.

ಕುರುಟಿಗ kuruṭiga. The medicinal tree Wrightia antidysenterica, the seeds of which are used as a vermifuge (ಕುಟಜ, ಕೊಡಸಿಗ G.). — ಕುರುಟಿಗದ ಬೀಜ. The seeds of the Wrightia (ಇಂದ್ರಯವ, ಇಂದ್ರಜವ G.).

ಕುರುಟಿಗೆ kuruṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. A certain plant which is described as milky and thorny, with a fruit shaped like a ram's horn, and used as a medicine for the eyes, Odina wodier (ಅಜಶೃಂಗಿ, ವಿಷಾಣಿ Nr.; ಕ್ಷೀರಾ Mr. 147, two MSS. ಕ್ಷೀರಿಮ). See ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಗೆ. — ಕುರುಟಿಗೇ ಗಿಡ. The shrub Odina wodier (ಅಜಶೃಂಗಿ, ವಿಷಾಣಿ, ಮುಣ್ಣುಪಣಿಟ್ಟು Sl. 151). — ಕುರುಟಿಗೇ ಬೀಜ. = ಕುರಟಿಕೇ ಬೀಜ. (My.).

ಕುರುಡ kuruḍu-a. = ಕುರ್ಡ, ಕುರವ. A blind man (ಅಕ್ಷ, ಅಕ್ಷೀವದೃಕ IIIâ.; ಅಕ್ಷ, ಅಕ್ಷಕ Nr.; ಅಕ್ಷಕ Nn. 85; ಅಕ್ಷ Mr. 388; Sl. 203. 433; C.; T., M., Tu.; Tē. ಗುಡ್ಡಿ, blind). ಕುರುಡ ಬುಳ್ಳಕೆ ಪಗಲಸ್ ಇರುಳ? (Dp. 87). ಕುರುಡಂ ಕಣ್ಣಡಿಯಂ,..ಕಾಷ್ಠವಪ್ಪಿರಿಯುಂ ಪಾದುರ..ಜಡಮುರ್, ಸೀಜಕೆ ಗಾದಸೀಗದರ್ ಎನೆಯುಂ? (Śś. 103). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣ ಪೀಯು, ತಿವುವ ಕೇಳ್ದಪೀಯು.—ಕುರುಡ ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಒಣ್ಣೆ, ತೆಱೆದರೂ ಒಣ್ಣೆ.—ಕುರುಡಗೆ ಪಗಲೇಕು? ಇರುಳೇಕು?—ಕುರುಡನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಟ್ಟು

ಹಾಗೆ.—ಕುರುಡನ ಮಣ್ಣಿತಿಗೆ ಪೈರಿದ ಕಾದಲು.—ಕುರುಡನಿಗೆ ತರಿಸಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್.—ಕುರುಡರೊಳಗೆ ದೊಳ್ಳನೇ ಪ್ರೌಢ್ಯ (Prvs.). See Ch. v. 17; Bp. 12, 5; 60, 42; B. 3, 49; ಕಪಗುರುಡ, ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ, ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ.

ಕುರುಡತನ kuruḍatana. Blindness (My.; B. 5, 177; Tē. గుడ్డితనం).

ಕುರುಡಿ kuruḍi. = ಕುಣ್ಣಿ, ಕುರಡಿ. A blind woman (C.; T., M.). ಕುರುಡಿಗೆ ದುಡುವೆಯಾದರೆ ದುನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ದೂಲು.—ಕುರುಡೀ ಹಾದರಪ್ಪ ಊರ ಉಬ್ಬಸ (Prvs.).

ಕುರುಡು kuruḍu. = ಕುನ್ನಿ, ಕುರಡು, ಕುರುಳು 3. Blindness, (blind) (C.; Tu., T., M.). Genitive ಕುರುಡ. ಆವನ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡು (C.). ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಆ ಕುನ್ನಿಗಳು ಕುರುಡು ೨ ರುತ್ತವೆ (B. 3, 86). — ಕುರುಡ ಎತ್ತು. A blind ox. ಕುರುಡ ಎತ್ತಿಗೆ ಕರವದೇ ಕೈದಾಸ (Prv.). — ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು. An eye destitute of the sense of seeing (C.). — ಕುರುಡ ಕುದುರೆ. A blind horse. ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರಿದ ಹುರುಳಿ.—ಕುಣ್ಣಿ ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುದಿತ ಹುರದ ಹುರಳಿ (Prvs.). — ಕುರುಡ ಗಜುಗ. A kind of gajuga plant (My.). — ಕುರುಡ ದೂಮ. The blind Dûma: N. ಕುರುಡ ದೂಮಗೆ ಶ್ರೀಮುಖ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರುಡ ನಾಯಿ. A blind dog. ಕುರುಡ ನಾಯಿ ಪೀಲು ಕಣ್ಣಾಸ್ತೆ (Prv.). — ಕುರುಡ ಬಟ್ಟೆ. A blind batta. ಕುರುಡ ಬಟ್ಟೆರೇ, ನಮಸ್ಕಾರ. ಅನ್ನರೆ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ದೂಲಪ್ಪೇ? ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರುಡುಗಣ್ಣು. = ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು. (My.). — ಕುರುಡೇಟು. -ಏಟು. A random or bad shot. ಕುರುಡೇಟು ತರದು ತಗಲಿತು (Prv.).

ಕುರುಣ್ಣ kuruṇṇa. = ಗೊರಟೆ, ಗೋರಟೆ, ಗೋರಣ್ಣ, ಗೋರಣ್ಣೆ. = ಕುರುಣ್ಣಿಕೆ, q. v.

ಕುರುಣ್ಣಿಕೆ kuruṇṇike. *The yellow variety of amaranth.* 2, *a yellow species of barleria, Barleria prionitis* L.

ಕುರುದಣ್ಣ kuru-daṇṇa. See ಉಟ್ಟಗೋಲ್ s. ಉಟ್ಟ 2.

ಕುರುನಾಯಕ kuru-nāyaka. The leader of the Kurus (Śmd. 64 Mḍb.).

ಕುರುಂದ kuruṃda. = ಕುರಂಜ, etc. (My.). ಕುರುಂದದ ಕಲ್ಲಿನ ಪುಡಿ (B. 4, 158).

ಕುರುಪತಿ kuru-pati. The lord of the Kurus (Śmd. 77. 151).

ಕುರುಪಿ kurupi. N. of a woman. See ತಿರು-.

ಕುರುಪೆ kurupe. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ (S. Mhr.).

ಕುರುಪ್ರಭು kuru-prabhu. The ruler of the Kurus (Śmd. 288).

ಕುರುಬೆ kurubĕ. = ಕುರುಮ್ಬೆ. A tender, young cocoanut, or unripe fruit of the cocoanut tree (My.; M. കുരുമ്പ, T. కురుమ్బు; T., M. കുരു, to sprout, shoot).

ಕುರುಮ್ಬ kurumba. = ಕುರಮ್ಬ. See ಸಿ-. *Cf.* ಕುಮುಮ್ಬ.

ಕುರುಮ್ಬೆ kurumbĕ. = ಕುರುಬೆ. (My.).

ಕುರುರಾಜ kuru-rāja. The king of the Kurus (Śmd. 171).

ಕುರುವಕ kuruvaka. = ಕುರವಕ. *The crimson sort of amaranth.* 2, *a purple species of barleria.* 3, the red cedar, a shrub, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.).

ಕುರುವಿನ್ದ kuruvinda. = ಕುರಂಜ, etc. *The fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. 2, *vermilion* (ಹಂಸರಾಜ, etc. Mr. 102). 3, a ruby (ಕೆಮ್ಪುರತ್, ರತ್ನದರತ್, ಕೆಸುಗಲ್ Kk. 47; Śm. 68). 3, the Corundum-stone (My.; Tē.).

ಕುರುವಿಸ್ತ kuru-vista. *A pala of gold,* a weight of gold equal to about 700 troy grains.

ಕುರುವು kuruvu. = ಕುರು 1, etc. (My.). ಸಣ್ಣ ಕುರುವು (ಏಕಟ G.). ಕುರುವಿನನ್ನು ನೋಪಿಲ್ಲ, ನೋಪದ ಬರುವ ಕಾರಿಬಿಲ್ಲ (Prv.).

ಕುರುವೇರ್ kuru-bēr. (= ಕೊಳವೇರ್). A plant with fragrant roots, the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz., or A. aromaticus Roxb. (St. & Pl.); Andropogon schoenanthus Lin. (ಪಾಲ, ಹ್ರೀವೇರ, etc., ಮುಡುಸಾಳ Si. 152). (T.; Tē. కుసుబేడ్లు).

ಕುರುವೈರಿ kuru-vairi. The enemy of the Kurus: Bhîma (ದಾಯುಪಪ್ರ, ವೃಕೋದರ, ಭೀಮ Mr. 264).

ಕುರುಸಿ kurusi. = ಕುರಿಚಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುರುಸೈನ್ಯ kuru-sainya. The army of the Kurus (Mr. 265).

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 1. = ಕುರುಳು 1, ಕುರುಲ್ 1. A curl or lock of hair (Śmd. 59; Abh. P. 3, 157; 15, 5; Śiv. 3: 47; J. 8, 17; 19, 25; M. കുരുൾ, കുരുൽ; T. కురుల్, కురుళ్, కూరల్, చురుళ్; Tē. కురులు; Sk. కురుళు, కురుళు; Mhr. కురళ; *cf.* సురుళ్); hair (నవిర్, కూదల్ Śm. 71. 111). ಕುರುಳ್ ಕೋಚಾಯ್ತು (Śmd. 60). ಕುರುಳ್ಗೆ (52. 139). ಕುರುಳ್ಗಳ್ (52. 116). ಕುರುಳ್ಗಳ ಕರ್ಪ್ (170). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಆಲಿ Mr. 320). See ನಿಜಗುರುಳ್, ಸುರ್ಪಗುರುಳ್. — ಕುರುಳ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. Curls regarded as black bees (V. 5, after 14). — ಕುರುಳ್ದಿಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A tassel or tuft of hair (J. 18, 35).

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 2. = ಕೆರಳು, ಕುರುಳು 2, ಕುರ್ಪು 2, ಕುಳ್ಳೆ, ಕುಳ್ಳು 1. A cake of dried cow-dung (ಗೋಡುಮು ಪಿಣ್ಣ Śm. 111).

ಕುರುಳಿ kuruḷi. See ಚಿಪ್ಪುಕುರುಳಿ.

ಕುರುಳು kuruḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 1, etc. (My.). ನೊಸಲುಲ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಪ್ರಮರಕ Hlā.). ಕುರುಳು ಹಣೆದ ಜಡೆ (ಜಡೆ, ಲಗ್ನಕ್ಕ Si. 415). See Bp. 5, 30; ಪನಿಕುರುಳು, ಮುಂಗುರುಳು. — ಕುರುಳುಗೂಡಲು. -ಕೂದಲು. A lock of hair; curly hair (ಅಲಕ, ಪೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Nr.).

ಕುರುಳು kuruḷu. 2. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.). ಕುರುಳಿನ ಬೆಂಕಿ (ಕಗುಪ G.). ಉರಿ ಪಟ್ಟು ಪ ಕುರುಳು (ಬೆಣಕೆ G.).

ಕುರುಳು kuruḷu. 3. = ಕುರುಮು. (Bp. 8, 11).

ಕುರುಳೆ kuruḷĕ. An earthen vessel with a wide mouth, used for churning, etc. (My.; ಅದಕುಳ Mr. 211).

ಕುರುಳ್ಚು kuruḷcu. To shake or brandish a weapon (ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ Śmd. Dh.; V. 42, after 23). ಕಲಿಗಳ್ ಕರತಲವಿಷ್ ಒಜೆಗಳೆದು ಕುರುಳ್ಚುವ ಕೆಯ್ವುಗಳ ಬಳ್ಕಿದೆಗಳು (Rśv. 13, after 77).

ಕುರೂಪ ku-rūpa. Ill-made, ugly; ugliness. (B. 4, 223).

ಕುರೂಪಿ kurūpi. Deformed, ugly; frightful; an ugly person. (Bp. 18, 69).

ಕುರೂಪು kurūpu. Tbh. of ಕುರೂಪ. (ದೊಪಹೀನವಾದುದು, ವಿಕಲ Nn. 146).

ಕುರೆ kurĕ. An imitative sound. (T. కుర్ర, sound). — ಕುರೆ ಕುರೆ. rep. A sound used in calling a dog (S. Mhr.). — ಕುರೊ ಕುರೊ. = ಕುರೆ ಕುರೆ. (My.).

ಕುರೆ kurĕ. Pure silver (Mhr., S. Mhr.).

ಕುರಿಚಿ kurači. ಕುರಿಚೆ. = ಕುಮುಚು. (Tē. కుమిచె). — ಕುರುಚೆಕಾಡು. A jungle of small trees (My.). — ಕುರುಚಿಗಿಡ. A small tree, a shrub (My.).

ಕುರಿಬ kuraba. = ಕುಮುಬ 1. (My.).

ಕುರಿಬತನ kuṟabatana. = ಕುರುಬತನ. (My.).

ಕುರಿವ kuṟava. = ಕುರುವ 1. See ನವುಗುರಿವ.

ಕುರಿಳ್ kuṟaḷ. = ಕುಳ್ 2. Shortness, littleness; a distich or couple of lines; a Tamiḷ poem written in such distichs by Tiruvaḷḷuvar (T.; B. 4, 130).

ಕುರಿ kuṟi. 1. To mark, to mark out; to take note of, to give attention to, to regard, to mind (My. in ಕುರಿತು ಕೊಳ್ಳು to mind; T.; Tē. గురించు; *cf.* ಕುರ್ 3, ಕೂರ್ 2, ಕೊರಿಬು 1). P. p. ಕುರಿತು (Śmd. 287 Cm.). ಕುರಿತು is commonly looked upon as a particle: with a view to, etc. (ಪ್ರತಿ Nr.; Tē. కురించి, కూరిచి). ನಮುವೆಮ್ಮುದು ಪರಿಭವಮುಕ್ಕುಮಂ ಕುರಿತು (o. r. ಕುರಿತ್ತು) ವಿಗ್ಯಾತಕರಮ್ ಆಲ್ತು, ದುಷ್ಕೃಮಂ ಕುರಿತು ವಿಗ್ಯಾತಕಂ (Śmd. 135). ಧಾರಾಕ್ಷನಂ ಕುರಿತು ಪುತ್ರನಂ ಬೀಡಿ (Č. Bp. 47, 2). ದೈವಮನವನ್ನು ಕುರಿತು (ದೈವಮನವುನಿ Si. 57). See Kāvy. I, 5, 48; Ch. v. 57; B. 4, 18. 157. 199; 5, 2; Si. 69. 362.

ಕುರಿ kuṟi. 2. = ಗುರಿ. A mark, a sign; aim; an object of aim, a butt (ಕುರಿಪ Śmd. II; ಕುರಿಪು Kk. 86, o. r. ಗುರಿ; T.; Tē. గురి; *cf.* ಗುರಿತು, ಗುರ್ 3; see ಕೊಡುವು 1).

ಕುರಿ kuṟi. 3. = ಕೊರಿ 4. A sheep; a ram (ಆಡು, ಗುರಾರಿಯು, ಉರಣ್ಣ, ಮೇಷ, etc. Hlā., Mr. 184; ಏಮಕೆ, ಕುರಿ, ಮೇಷಿ Nr.; C.; Tu. ಕುರಿ; T., M. ಕೊರಿ, Tē. గొఱ్ఱె). ಕುರಿಯ ಮಾಲು (ಅಜಕೋಷ, ಆವಿಮೂತ Hlā., Mr. 184). ಕುರಿಗಳ ಗುಮ್ಮು (ವಿಶ್ರಮ Si. 324). ಕುರಿಯ ಬಣ್ಣ (ಬೂರ್ಣ 419). ಕುರಿ ಕಜ್ಜಿಸೊಲು ಮೊಳ್ಕು, ಆಲ್ದವೇ ವನಿಕನದ? (Sp.). ಕುರಿ ಹೆಣ್ಣು ವನ್ನು ಕುಮಿಗೆ ಬಾಧ.—ಕುರಿ ಸನ್ನು ದುಃಖು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ತೊಗಲು ಹುಣ ನೋಡಿ!—ತೋಳ, ಕುರಿ ಕಾಪೀಯಾ? ಅಜ್ಜರೆ ಸನ್ನುಳವೆ ಬೇಡ ಆಡ್ಡ ಮಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 28, 8; J. 5, 72; ಕೊಣ್ಣಗುರಿ. — ಕುರಿಕೂದಲು. Wool (C.). — ಕುರಿಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A sheep-thief (Bp. 31, 23). — ಕುರಿಗಾಪ. -ಕಾಪ. A watcher or tender of sheep, a shepherd (My.). See ಮಾಪ್ಪು. — ಕುರಿಗಿಡ. A creeper said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. & Pl.). — ಕುರಿತಲೆ. A sheep's head (Bp. 54, 51). — ಕುರಿತುಪ್ಪಟ್ಟು. = ಕುರಿಕೂದಲು. (My.). — ಕುರಿದಬ್ಬು. -ತಬ್ಬು. 1. To cut down or slaughter sheep or something as if it were a sheep (Bh. 1, 19, 9). 2, a slaughter of sheep: a mass of slaughtered sheep (J. 22, 40; Bh. 4, 4, 102; *cf.* ಕುರಿದಬ್ಬು). — ಕುರಿದನ. A sheepish, cowardly disposition (Bh. 3, 19, 14). — ಕುರಿದಾಪ್ಪೆ. A flock of sheep (My.). — ಕುರಿದುರು. A lamb (C.; B. 5, 262). — ಕುರಿದಾನಿಸ. -ದೂನಿಸ. A sheepish, foolish man (Śśv. 5, 19). — ಕುರಿಹಟ್ಟಿ. A sheepfold (C.). — ಕುರಿಹಿಂಡು. A flock of sheep (C.). ಕುರಿಹಿಂಡಿಗೆ ತೋಳ ಹಾಯ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರಿಮೋತ. A ram. ಕುರಿಯನ್ನ ಕುರಿಮೋತ ಮಾಡಿಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕುರಿಕೆ kuṟikē. A village (? T. ಕುರಿಚ್ಚಿ, an additional appellation of villages or towns). See ಮಾಲ್ಕುರಿಕೆ.

ಕುರಿತನ kuṟitana. A sheepish, foolish disposition (Rām. 4, 3, 24).

ಕುರಿತು kuṟitu. P. p. of ಕುರಿ 1, q. v.

ಕುರಿಪು kuṟipu. = ಕುರಿ 2. A mark, etc. (T. ಕುರಿ). ಧಾರಾಯುಗಸಿದಮ್ಮಾತನ ಕುರಿತ ಶ್ರೀದಪ್ಪಮ್ ಎಮ್ಮುವು (Hlā.).

ಕುರು kuṟu. (Śmd. 214. 215). = ಕಿರು, etc. Smallness, etc. (T., M.; Tē. కుఱు, కుఱ్ఱి). — ಕುಱು ಕುಱು. rep. With extreme smallness (Grj. 7, 12). — ಕುಱುಗಡ್ಡ. (Śmd. 218). A short beard. — ಕುಱುಗಣ್ಣು. (Śmd. 218). A small bundle. — ಕುಱುಗಿಡ. (Śmd. 215. 218). A small tree. — ಕುಱುಗಿಣ್ಣು. A small joint (of sugar-cane, bamboo, etc., My.). — ಕುಱುಗೆಂಪು. -ಕೆಮ್ಪು. (Śmd. 218). A small hand. 2, = ಕುಱುಗೆಜ್ಜು 2. (ಆಪಸ್ತಂಬ Mr. 286). — ಕುಱುಗೆಜ್ಜು. -ಕೆಜ್ಜು. = ಕುಱುಗೆಯು. A small hand. 2, the fore-part of a carriage (ಆಪಸ್ತಂಬ, ರಥಾಗ್ರ Hlā. 2, 293 MS.). — ಕುಱುಜವಿ. (Śmd. 218). A short stick or cudgel. — ಕುಱುಜವಿ. -ಚವಿ. (Śmd. 218). A small knife or sword. — ಕುಱುದಜ್ಜೆ. -ದಜ್ಜೆ. A small step (V. 29, 26). — ಕುಱುದಡ. -ದಡ. (Śmd. 218). A small army.

ಕುರುಕು kuṟuku. = ಕುರುಂಕು (Śmd. 48). To bite, to gnaw, to nibble, etc. (ಮಾಡಿದ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಕೊರ; Tē. కొఱుకు).

ಕುರುಕುಳಿ kuṟu-kuḷi. (Śmd. 230). A detracter, a slanderer (?).

ಕುರುಕೆ kuṟukē. = ಗುಱಕೆ, ಗುಱುಕು, ಕೊಱಕು, ಕೊಱಕ್ಕು, ಕೊಱಕೆ, ಕೊರ್ಕೆ. Snoring (R.; T. కుఱక్కు, కొఱుక్కు; M. കുറക്ക, കൂർക്ക; Tē. గుఱక, గుఱ్ఱు, గొఱక).

ಕುರುಗಣಿ kuṟugaṇi. = ಕುರಕಣಿ, ಕುರಕಡಿ 2, ಕುರಗಣಿ, (ಕೊರಸ್ಕ, ಸುಸ್ಕೆ). The state of being diminished, grown short, or worsted (R.). 2, (that is diminished; that has been thickened by boiling or evaporating; T. కుఱుగు, కుఱ్ఱు, M. കുറു, കുറ്റ്, to diminish, etc.; to thicken by boiling, be boiled away): the serum of the ear, ear-wax (R.; T. కుఱుచ్చి, M. ചെള്ള, Tē. గుఱిలి, గుఱిపి, గుఱిమి).

ಕುರುಂಕು kuṟuṅku. = ಕುರುಕು. (Śmd. 48).

ಕುರುಚು kuṟuču. = ಕುರುಚೆ, ಕೊಱಚು 1, ಸುಜ್ಜ್ಞ, ಸುಱುಚು, ಸುಜ್ಜು 2, (ಕೊಂಚ). The state of being diminished, etc.; smallness; dwarfishness; (small, etc.) (My.; ಮಾಡುಜ, ಸ್ಕುಳ್, ಸೀಚ, ಬರ್ Śl. 372; Tē. కుఱుచు).

ಕುರುಜೆ kuṟujē. = ಕುಜ್ಜೆ. An unripe fruit of the jack tree (My., occasionally).

ಕುರುಪು kuṟupu. = ಕುಱಿಪ್ಪು. ಕುಱುವು, ಕುಱುಪು. A mark, a sign, a token; a characteristic; acquaintance (ಆಂಶ Čr. I, 48; ಕುಱುಪು Čr. II, 106; ದಕ್ಷ, ಕುಱುಪು Nn. 110; ಅಭಿಜ್ಞ Mr. 37; ಕೂರ್ Śm. 63. 100; Kk. 57, o. r. ಕೂರ; ಕೂರ Śś.; *cf.* ಗುಱುಪು, ಗೊಱ್ಱು). ಔರಗುರ್ ಎಮ್ಮುದು ದಸ್ತುವಿನ ಕುಱುಪಂ ಬೇಱ್ಱುದು (Śmd. 154). ಶ್ರೀವತ್ಸಕ್ಷ ಮ್ ಎಮ್ಮ ಕುಱುವನುಳ್ಳ ಕುಮರ (ಶ್ರೀವತ್ಸಕ್ಷ Hlā.). See Abh. P. 10, 8; J. 12, 29; 19, 39; 23, 36; 28, 30. 33; 30, 49. — ಕುಱುಪಡ. -ಡ 3. One who has a mark. See ಎರಳೆಗುಱುಪಡ. — ಕುಱುಪಿಸು. -ಪಡು. To mark; to indicate; to define; to consider; to observe, to see (ಲಕ್ಷಿಸು Śmd. 334. 335 Cm.; J. 6, 48). — ಕುಱುಪುಗನ್ನು. -ಪಿಗನ್ನು. A mark or sign to be obtained (Śśv. 2, 93).

ಕುರುಬ kuṟuba. 1. = ಕುಱುಬು, (ಕುಱುಬನ್ನು 1). A man of the shepherd caste, a shepherd (who worships the mallāra liṅga and the masaṇi, ಮಾಡಾಳು, ಉಡಾಜುಳ್ಳ

Nr.; ಬಾಬ್ಬ Ct. I, 61; C.; Sl. 339; ಗೊಲ್ಲ Bp. 20, 10. 12; see s. ಕೋಡ 1 & ಬಾಬ್ಬ 1; Tē. ಕುರುಬೆ, ಕುರುಮ; T., M. ಕುಱುಮ್ಬ). 2, a stubborn, foolish man (ಮೂಢಚಿತ್ತಂ Bhn. 61; C.; M. ಕುಱುಮ್ಬು). ಕುಬಿಯನ ಕುಬಿತೋಳ ಬಾವಿಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ಕುಬಿಯನ ದುಡ್ಡೀ ತೋಳ ಕಾವ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 20, 12; B. 4, 144; 5, 122; ಕಬ್ಬಲಿ-, ಕಾಮ-, ಬಿಟ್ಟಿದ-, ಹಾಲು-. — ಕುಬಿಯನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant, forming large, roundish, prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಕುಬಿಯಮೆಗ್ಗಡೆ. A chief among shepherds (My.).

ಕುಬಿಬ kuruba. 2. = ಕೆಂಬು, etc. See ಕತ್ತೆ-, ಕತ್ತೆಗುಬಿಬ.

ಕುಬಿಬ kuruba. 3. = ಕುಬಿಮ್ಬ 2. A potter (? see s. ಕೋಡ 1).

ಕುಬಿಬಗಿತ್ತಿ kuruba-gitti. A Kuruba woman (C., also ಕುಬಿಮಗಿತ್ತಿ).

ಕುಬಿಬತನ kurubatana. = ಕುಬಿಬತನ. The profession of a shepherd (My.). 2, stubbornness; foolishness (My.).

ಕುಬಿಬತಿ kurubati. = ಕುಬಿಬಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಕುಬಿಬಿತ್ತಿ kurubitti. = ಕುಬಿಬತಿ. (My.).

ಕುಬಿಮ್ಬ kurumba. 1. (= ಕುಬಿಬ 1). 2, a man belonging to a fort (ಅಪಕಾಮ್ಬು, ಕೋಟ್ಟಿದಳ Kk. 37, Śm. 45; T. ಕೊಟ್ಟಿದ, ಕೊಟ, a headman, king; ಕುಬಿಮ್ಬು, a fort; T., M. ಕುಬಿ, a hill; T., M. ಕುಬಿಮ್ಪ, a chief). 3, a caste of mountaineers (T., M.; B. 4, 130; see s. ಕೊಬಿತ).

ಕುಬಿಮ್ಬ kurumba. 2. = ಕುಬಿಬ 3. See s. ಕೋಡ 1 & ಬಾಬ್ಬ 1.

ಕುಬಿಮಿ kurumbi. (Śmd. 48, o. r. ಕುಬಿಮ್ಬು).

ಕುಬಿಮಿತಿ kurumba-iti. (Śmd. 244). A Kurumba woman.

ಕುಬಿಮ್ಬು kurumbu. = ಕುಬಿಮ್ಬು. q. v. Stubbornness; foolishness (My.; T.: wickedness).

ಕುಬಿಮ್ಬುಗಾಪಿ kurumbu-gâra. A stubborn man (My.).

ಕುಬಿವ kuruva. 1. = ಕುಬಿನ, ಕುರ್ನ. (A hill, see s. ಕುಬಿಬ್ಬ 1), an island (ದ್ವೀಪ, ಅನ್ತರೀಪ, ಉದಕದ ಪ್ರದೇಶದ ತೆರನು Nr.). ಸುತ್ತುಗಡಲು ಪರಿವ ಕುಬಿವ (ಅನ್ತರೀಪ Hlâ.). See Bh. 1, 12, 5; 2, 4, 10; ಕುತ್ತೆಕಳ್ಳುಬಿವ, ಪ್ರವಾಗುಬಿವ.

ಕುಬಿವ kuruva. 2. = ಕೆಂಬು, etc. See ಕತ್ತೆಗುಬಿವ.

ಕುಬಿವು kuruvu. = ಕುಬಿಬ್ಬ, etc. (Bp. 35, 22; Râm. 4, 2, 21).

ಕುಬಿಹು kuruhu. = ಕೆಂಬಾಳ, etc. (ಉಂಕ, ಟಾಂಧನ, ಚಿಹ್ನ, ಲಕ್ಷಣ Nr.; ಮೋದ Hlâ.; Nn. 15; ಕಲಂಕ, ಲಕ್ಷ್ಮ 86; ಉಂಕ 114; ಕಾಣ Śe.; C.). ಆ ಜೀವದುಣಿಯೆದ್ದು ಕುಬಿಹಿರದ್ (ಉಪ್ಪಂ) ಕ್ರೀದಪ್ಪಳ್ದ್ ಎಸಕ್ಕ (Mr. 276). ಜಾಣಿನ ಆ ಕುಬಿಹು ಬೇಱೆ (Sp.). See Grj. 5, 38; 5, after42; 8, 37; Bp. 6, 11; 16, 6; 18, 8; 40, 70; 49, 44; 57, 32; B. 4, 59. 219; ಕಂಗು ಬಿಹು, ಕಣಾಗುಬಿಹು. — ಕುಬಿಹಿಂದು. = ಕುಬಿಹಿದು. (ಕಾಣ್ Śmd. 93; Grj. 5, 42; J. 17, 56). — ಕುಬಿಹುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To mark out, to show (J. 6, 49). — ಕುಬಿಹುಪಾಣ. -ಪಾಣ. A pimp's house (ಪಾಜೆ, ಪಾಪ್ಪ Kk. 57).

ಕುಬಿಕೆ kurke. = ಕೆಱೆ 7, etc. See ಉಪಗುಬಿ.

ಕುರ್ kur. = ಕೆಱು 2. — ಕುರ್ಕಾರಿಕೋಗ. = ಕುಱುಕಾರಿಕೋಗ. (My.).

ಕುರ್ಕುರ kurkura. = ಕುಱ್ಕುರ. *A dog.*

ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ kurkura-dhvani. Barking. See ಬಗುಳ್.

ಕುರ್ಗಿಸು kurgisu. = ಕುಗ್ಗಿಸು, ಕುಬ್ಗಿಸು. To cause to be bent, contract, shrink, etc. (ಸಂಕೋಚ Śmd. Dh.).

ಕುರ್ಗು kurgu. 1. = ಕುಗ್ಗು 1, etc., ಕುಬ್ಗು. To bend (v. i.), to shrink, etc. (Grj. 5, 20; 7, 13; Rāv. 5, 91; Śiv. 4, 78). ಕುರ್ಗಿದುದು (Śmd. 50). ಸುಬೈಸ್ಯಭಾರದಿಣ್ದೆ ಎನ್ನ ನೆಯಾನೆಗಳ್ ಕುಸಿದು ಕುರ್ಗಿದುವು (225).

ಕುರ್ಗು kurgu. 2. The state of being bent, etc.; a hump. ಪರೀಕ್ಷಕುರ್ಗು (ಕೂಡ್ Śm. 100).

ಕುರ್ಚಿ kurči. One who has been deprived of (something) by cutting (see ಕೆಱೆ 1). See ಮೂಗುರ್ಚಿ.

ಕುರ್ಚೆ kurče. = ಕುರಿಚ, etc. (C.; B. 4, 188; 5, 140; Sl. 231).

ಕುರ್ಚೆಕೆ kurčike. = ಕುರ್ಚೆ. Inspissated milk (ಮಜ್ಜಿಗೆ ಅಥವ ಗಂಗಳು Mr. 216, o. rs. -ಅಪ್ಪಗುಗಳು & ಕುರ್ಚೆ).

ಕುರ್ಚಿಗೆ kurčige. A weeding hook (S. Mhr.; *cf.* ಕುಚ್ 1 No. 2, ಕುಚಳು; Mhr. ಖುರಪಣೇ, to grub up).

ಕುರ್ಣಿ kurni. See ಕಬ್ಬ-.

ಕುರ್ವ kurva. = ಕುಬಿವ 1, etc. (J. 32, 25. 37).

ಕುರ್ವಾಣ kurvâṇa. Doing, making, etc. See ಮ-.

ಕುರ್ವಾಣತೆ kurvâṇatē. The state of doing, etc. See ತೆ-.

ಕುಳ್ಳು kurḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 1, etc. (My.). See ಸುರ್ಗಾಗುರ್.

ಕುಳ್ಳು kurḷu. 2. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಕುಲ kula. = ಕುಳ 2. *A crowd, a herd, a troop, an assemblage, a multitude.* 2, *a race, a family, a community, a tribe, a caste* (ಜಾತಿ Nn. 76). 3, *a good or noble family or caste;* high station, eminence. 4. *a house, an abode.* ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ, ಆಚಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲಬ್ಧಿ.—ಕೂಡಿಗೆ ಒಳ್ಳಿದಾದೆ ಕುಲಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳಿದನೇ?—ಕುಲವನ್ನು ಧನಿಗೆ ಹೇಳಿದಮ್ಮ.—ಕುಲವಿದ್ದರೆ ದುಲ ಮೇಗದು.—ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವು ಕೊವಲೀ ಕಾವ (Prvs.). See Bp. 55, 20; 57, 68. 69; W. p. 303 seq.; ಸ್ವಜಾತಿಕ್ಷ-; Prv. s. ನೆಲ; ಕರೆ 6. — ಕುಲಗೆಡಕ. -ಕೆಡಕ. A man who spoils caste; one who has spoiled his caste, or one whose caste is spoiled (C.). — ಕುಲಗೆಡಿಕ. -ಕೆಡಿಕ. = ಕುಲಗೆಡಕ. (Bp. 11, 51). — ಕುಲಗೆಡಿಕೆ. -ಕೆಡಿಕೆ. A woman who spoils caste, etc. (Bp. 40, 54). — ಕುಲಗೆಡು. -ಕೆಡು. Caste to be spoiled. ಕುಲಗೆಟ್ಟು ಪರಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಇರ್ದರೆ, ಆಕ್ಷಲ್ಲಿ? ಕುಲಗೆಟ್ಟು ತಿರನ ಮಜೆ ಮೊಳ್ಳ ಶುಚಿಗಳು ಕುಲವಾವದ್, ಅಯ್ಯ! (Sp.). See Bp. 55, 3. — ಕುಲಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. = ಕುಲಗೆಡಕ. Also: a bad, rude fellow (C.; J. 17, 54). ಕುಜೋದ್ಯದ ಆಪಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಘಾನಿ.—ಕುಲಗೇಡಿಯ ಕೂಡೆ ಸವಸಬೇಡ? (Prvs.). 2, = ಕುಲಗೆಡಕ. (J. 5, 61). — ಕುಲಗೇಡಿಗ. -ಕೇಡಿಗ. = ಕುಲಗೆಡಕ. (Bp. 3, 59). — ಕುಲಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The act of spoiling caste; that of caste being spoiled (My.; ಮಜಾತಿ C.). — ಕುಲಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಕುಲಗೆಡಿಸು. (Bp. 28, 31). — ಕುಲಜುಳ್ಳಂ. -ಉಳ್ಳಂ. A well-born or noble man (ಅಧಿಜಾತ Mr. 242).

ಕುಲಕ kulaka. Relating to a kula; *of a good family or eminent by birth.* 2, *a species of ebony, Diospyros tomen-*

losa Roxb. 3, *a sort of gourd, Trichosanthes dioeca* Roxb. (ದಾಮ್ಲಕ, ಕುಂಪಡಲ Mr. 146). 4, a kind of verse (Kâvy. V, 961).

ಕುಲಕರಣಿ kula-karaṇi. = ಕುಲಕರ್ಣಿ. (R.; Mhr. ಕುಳಕರಣೆ).

ಕುಲಕರ್ಣಿ kula-karṇi. (The writer of a community); a village clerk or accountant (S. Mhr.; Tê. ಕುಲ್ಕುರ್ನಿ).

ಕುಲಕಾಯಕ kula-kâyaka. Caste-profession (S. Mhr.).

ಕುಲಕಿಸು kulakisu. = ಕುಲಕಿಸು. etc. (My.).

ಕುಲಕು kulaku. = ಕುಲುಕು 2. (My.).

ಕುಲಕ್ಷಯ kula-kshaya. Extinction of a race or caste. See Prv. s. ವರಸಿದ್ದೆ.

ಕುಲಗಿರಿ kula-giri. A chief mountain, any one of the seven principal mountains (Śmd. 251; Č. Bp. 47, 34). 2, the number seven (Ćh.).

ಕುಲಗುರು kula-guru. The preceptor of a family or caste (My.).

ಕುಲಗೃಹ kula-gṛiha. A noble house (Čpr. 7, after 92).

ಕುಲಗೋತ್ರ kula-gôtra. Caste and family. ಸಜೆಮೊಜ್ಜಿ ಧನಿ, ಕುಡಿಯೊಜ್ಜಿದೀ ನೀರು, ಸುದುದ್ದಿ ಒಜ್ಜಿ ಇರುತಿರೆ ಕುಲ ಗೋತ್ರ ನಮಗೆ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). ಕುಲಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಯಿ ಅದರೂ ದುಲದೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಯಿ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಕುಲಚ್ಚಿ kulaćći. N. (Bhâvanâvintâratna, by Gubbiya Malhaṇârya, 1 sum.; 1, 22. 45; 2, 2). Plural: ಕುಲಚ್ಚಿಯರ್ (Bp. 9, 48; 50, 42).

ಕುಲಜ kulaja. = ಕೊಲಜ, ಕೊಜ್ಜ. *Born in a good family, well-born;* ancestral, hereditary. See Sp. s. ದೂರಿಗ.

ಕುಲಂಜ kulaṁja. = ಕುಲಂಜನ, etc.

ಕುಲಂಜನ kulaṁjana. = ಕುಳಂಜನ, ಕೊಳಂಜ, ಕೊಳಂಜನ, ಕೊಳಂಜು. The plant Alpinia galanga and its root (Sk.; Mhr. ಕುಲಂಜನ, ಕುಲಿಂಜನ, ಕೊಳಂಜನ, ಕೊಳಿಂಜನ).

ಕುಲಜೆ kula-jĕ. = ಕೊಲಜೆ, etc. A well-born, respectable woman.

ಕುಲಜೆ kulaǰĕ. *An unchaste woman.*

ಕುಲತಿಲಕ kula-tilaka. The tilaka or an ornament to a family. (R.).

ಕುಲಥಾಂಜನ kulathâ-aṁjana. = ಕುಲಥಿಕೆ. See ಕಪ್ಪೆಳಗು s. ಕಪ್ಪು 2.

ಕುಲಥಿಕೆ kulathikĕ. *A blue stone used as a collyrium* and in medicine.

ಕುಲಥೆ kulathĕ. ಕುಲತ್ಥಾ. = ಕುಲಥಿಕೆ.

ಕುಲದೀಪಕ kula-dîpaka. The lamp or light or glory of a family. (Bp. 3, 58; My.).

ಕುಲದೇವತೆ kula-dêvatĕ. The female tutelar deity of a caste or family (My.).

ಕುಲದೇಶ kula-dêśa. A native-country (Kâvy. V, 44).

ಕುಲದೈವ kula-daiva. The male tutelar divinity of a race, caste or family; a principal deity. (Bp. 60, 7; 61, 55).

ಕುಲಧರ್ಮ kula-dharma. Practice or duty peculiar to a race or caste (C.).

ಕುಲನಗ kula-naga. = ಕುಲಗಿರಿ. (Śmd. 251).

ಕುಲನಾರಿ kula-nâri. A woman of good family; a virtuous, chaste woman (ಸಾಧಿತೆ, ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 305).

ಕುಲನಾಶಕ kula-nâśaka. A man who destroys or spoils family or caste (Bp. 3, 58).

ಕುಲಪರ್ವತ kula-parvata. = ಕುಲಗಿರಿ. (Č. Bp. 47, 31).

ಕುಲಪಾಲಿಕೆ kula-pâlikĕ. *A chaste, respectable woman.*

ಕುಲಪುತ್ರ kula-putra. A son of a noble family, a respectable youth. (My.).

ಕುಲಪ್ರಮಾಣ kula-pramâṇa. The proof for (the existence of) caste. ಕುಲಪ್ರಮಾಣ ಕ್ಷಾತಿಗೆ, ಜಲಪ್ರಮಾಣ ತಾಪತೆ (Prv.).

ಕುಲಬಾಲಿಕೆ kula-bâlikĕ. = ಕುಲಪಾಲಿಕೆ. *A chaste, respectable woman.*

ಕುಲಭೇದ kula-bhêda. A division or class in a family or caste (Kn. 65).

ಕುಲಭ್ರಷ್ಟ kula-bhraṣhṭa. Expelled from a family; an outcast (C.).

ಕುಲಮದ kula-mada. Pride of birth or caste (Abhâ. 2, 55).

ಕುಲಮೆ kulamĕ. = ಕುಲುಮೆ, q. v., etc. (C.; B. 4, 140).

ಕುಲವಧು kula-vadhu. = ಕುಲಕಾಂತಿ. (ಕುಲ್ಲೆ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Kn. 42; Śmd. 186).

ಕುಲವಿವರ kula-vivara. = ಕುಲಭೇದ. (Kn. 75).

ಕುಲವಿಹೀನ kula-vihîna. A man of low birth; an outcast. (Bp. 40, 71).

ಕುಲವೃದ್ಧ kula-vṛiddha. The oldest member or head of a family or caste. (My.).

ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠಿ kula-śrêshṭhi. *Of good family, eminent by birth;* the chief of a guild.

ಕುಲಸಂಕರ kula-saṅkara. Mixture of caste. (Bp. 55, 12).

ಕುಲಸಮ್ಬನ್ಧ kula-sambandha. Family-connection (Śmd. 161).

ಕುಲಸಮ್ಭವ kula-sambhava. *Sprung from a family.*

ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಳು kula-striyaḷu. = ಕುಲಸ್ತ್ರೀ. (C. 146).

ಕುಲಸ್ತ್ರೀ kula-strî. *A woman of a good family and respectable conduct* (ಕುಲ್ಲೆ, ಕುಲವಧು Kn. 42).

ಕುಲಸ್ಥ kula-stha. Standing or abiding in the family; belonging to a good family or caste (ಪ್ರಥಮ Śm. 113; C.). Feminine ಕುಲಸ್ಥೆ (My.).

ಕುಲಹೀನ kula-hîna. = ಕುಲವಿಹೀನ. (Bp. 56, 18; 57, 66; Prvs. s. ವರಹೀನ, ದಕ್ಷಹೀನ).

ಕುಲಾಚಲ kula-âćala. = ಕುಲಗಿರಿ. (Śśv. 3, 19).

ಕುಲಾಚಾರ kula-âćâra. The established observances or practices of caste (C.).

ಕುಲಾತಿಕ್ರಮಣ kula-atikramaṇa. Overstepping (the rules of) family or caste. See ಶರೀರಮ್ಮ and the remark s. ಶರೆ 6 No. 1.

ಕುಲಾದ್ರಿ kula-adri. = ಕುಲಾಚಲ. (J. 13, 10. 17).

ಕುಲಾನ್ತಕ kula-antaka. A man who makes an end of his family or race (J. 18, 16).

ಕುಲಾಯ kulâya. 1. *A nest.*

ಕುಲಾಯ kulâya. 2. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (B. 5, 146).

ಕುಲಾಯಿ kulâyi. = ಕುಲಾಯ 2, ಕುಲಾವಿ, ಕುಲ್ಲಾಯಿ, ಕುಳ್ಳಾವಿ. A little cap (C.; H., Br.).

ಕುಲಾಯಿಸು kulâyisu. To be open, to expand, to acquire clearness, etc. (Mhr., H. ಮುಕಾಮಿಸೇ); to increase (My.).

ಕುಲಾಲ kulâla. *A potter* (ಕುಮ್ಮಾರ Kn. 80. 145).

ಕುಲಾಲಕರಣ kulâla-karaṇa. Doing the work of a potter. See ಚಾಕ್.

ಕುಲಾಲಚಕ್ರ kulâla-ćakra. A potter's wheel (ಕುಮ್ಮಾರನ ತಿಗುರಿ Kn. 49; J. 13, 20).

ಕುಲಾಲಿ kulâli. The wife of a potter. 2, *a blue stone used as a collyrium.* 3, N. of a plant (ಪಾಲುಮುರುಳಿ, o. r. -ಮುರಳಿ).

ಕುಲಾವಿ kulâvi. = ಕುಡಾಯಿ, etc. (My.). See Prv. s. ಮೀಸಿಯಿದ್ದ.

ಕುಲಾಸ kulâsa. = ಉದಾಸ, q. v. (My.).

ಕುಲಿ kuli. A killer (ಕೊಲ್ಲಂ Śmd. 230; M., T. ಕೊಲ್ಲಿ; M. ಕುತ, killing, murder). See ಆಪಿಗುಲಿ, ಆನೆ-, ಮೂಲ-.

ಕುಲಿ kuli. *A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಕುಲಿಕ kulika. Of a good family, well-born. 2, N. of a nâga or serpent (Bp. 46, 28).

ಕುಲಿಕಿಸು kulikisu. = ಕುಲಕಿಸು, ಕುಲುಕಿಸು. To cause to shake (by another, My.). 2, to shake, to agitate (Sl.). ಕುಣಿಯುವಾಗ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ಕುಲಿಕಿಸುವದು (ಅಂಗಹಾರ, ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ Sl. 66).

ಕುಲಿಕು kuliku. = ಕುಲುಕು 2, etc. (My.).

ಕುಲಿಕೆ kulikĕ. = ಕೊಲಿಕೆ, etc. (My.; see ಕುಲಿ 1).

ಕುಲಿತ kulita. Accumulated, collected, amassed. See ಆ-.

ಕುಲಿಮೆ kulimĕ. = ಕುಲುಮೆ, etc. (C.; B. 2, 12).

ಕುಲಿಶ kuliśa. *The thunderbolt of Indra* (ಇಷ್ಟರ Ct. I, 21). 2, a certain metrical foot (Ch.). 3, *a sort of fish.*

ಕುಲಿಶಧರ kuliśa-dhara. Indra. 2, = ಕುಲಿಶ No. 2 (Ch.).

ಕುಲಿಶಧಾರಿ kuliśa-dhâri. Indra (My.).

ಕುಲಿಶಹಸ್ತ kuliśa-hasta. Indra (My.).

ಕುಲೀನ kulîna. Belonging to a family. 2, *of high descent, well-born.* 3, *of a good breed.*

ಕುಲೀನತ್ವ kulînatva. Birth, rank, family respectability. (My.; ಕೌಲೀನ C.).

ಕುಲೀನೆ kulînĕ. A woman belonging to a family; a well-born woman. See ಕ್ಷತ್ರಿಯ-.

ಕುಲೀರ kulîra. *A crab.*

ಕುಲುಕಿಸು kulukisu. = ಕುಲಕಿಸು, etc. (My.).

ಕುಲುಕು kuluku. 1. = ಕುಟಕು. To fill with force, to cram into, to stuff (ಗಾಧಪುರಣ Śmd. Dh.).

ಕುಲುಕು kuluku. 2. = (ಕುದುಕು 1), ಕುಲಕು, ಕುಲಿಕು. To shake (v. t.), as a bottle, as a measure in measuring, as a vessel in filling it, as the body in dramatic action or in putting on foppish airs, and as the voice in singing (My.; Tĕ.; T. ಕುಲುಕ್ಕು, ಕುಲುಕ್ಕು; Tĕ. ಕುಲುಕು, T. ಕುಲುಂಗು, M. ಕುಲುಮ್ಮು, to shake, quake, be agitated; T. ಕುಲ್ಚಿ, M. ಕುಲಿ, to be agitated, shake, jolt; Tĕ. ಕುಲಿಪಿಂಚು, ಕುದುಪು, to shake, v. t.; ಕುದುಲು, to jolt or shake, as a horse; *cf.* ಕೊದಪ್ಪ, ತುಣುಕು). ದಡ್ಡುದುದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಪರಳು ಮಾತ ಕುಲುಕಿದಡ್ಡೆ (Prv.).

ಕುಲುಕು kuluku. 3. = ಕುಕ್ಕು 6, ಕುದುಕು 2, ಕುಲ್ಕು. Shaking; a shake; jolting, trotting (My.; Tĕ.; T., M. ಕುಲುಕ್ಕು; M. also ಕುಣುಕ್ಕು; Tĕ. also ಗುಸುಪು). ಒಸ್ಟು ಕುಲು ಕಸ್ಟು ಕುಲುಕು, to give one, or a, shake (My.). — ಕುಲು ಕೋಟು. -ಟಿನ. (= ಕುಕ್ಕೋಟು, ಕುದುಕೋಟು). Trotting, trot (My.).

ಕುಲುಕುಗಾತಿ kuluku-gâti. A woman of affected gestures, a coquette, a lewd woman (My.).

ಕುಲುಮೆ kulumĕ. = ಕುಲಿಮೆ, ಕುಲಿಮೆ, ಕುಲ್ಮೆ, ಕೊಲಿಮೆ, ಕೊಲುಮೆ. A fire-pit or furnace (C.; Tĕ. ಕೊಲಿಮಿ; Tĕ. ಕೊಲಿಮಿ also: a pit, *cf.* ಕುಮಿ 2; Tu. ಕೊಲುಮೆ, a very deep pit; see ಕುಪ್ಪಟಿಗೆ). See B. 4, 148. 225. — ಕುಲುಮೆ ಕಪ್ಪಾಯ. A tax on blacksmiths (My.).

ಕುಲೇಂದ್ರ kula-indra. The chief of a family or race (J. 20, 1).

ಕುಲೋದ್ಧಾಮ kula-uddhâma. = ಕುಲೇಂದ್ರ. (J. 17, 60).

ಕುಲೋದ್ಧಾರಕ kula-uddhâraka. Raising a race or family; a man who raises or elevates a race or family (My.).

ಕುಲೋದ್ಭವ kula-udbhava. Well-born. 2, born or produced in a family or race (J. 16, 2).

ಕುಲ್ಕು kulku. = ಕುಲುಕು 3, etc. (My.).

ಕುಲ್ಗ kulga. A male buffalo (S. Mhr.; Mhr., H. ಮುರಗಾ).

ಕುಲ್ತಿ kulti. Horse-gram (My.; H.).

ಕುಲ್ಮಾಷ kulmâsha. *Sour gruel.* 2, *half-ripe barley; forced rice.* 3, a sort of phaseolus (ಕೀಟ ಉದ್ದು G.). 4, a species of dolichos, Dolichos biflorus. See ಆಲಸ್ಟಿಗೆ; ಮುದ್ದ ಗಡಿಮೆ.

ಕುಲ್ಮೆ kulmĕ. = ಕುಲುಮೆ, etc. (My.).

ಕುಲ್ಯ kulya. 1. (= ಕುಲ್ಲ 1). *A bone.* 2, a canal, a channel (ಕಾದ Śm. 36). 3, a ditch, a trench (ಕವಲಗು 84). 4, a dyke, a bank (ದಡ Nn. 42; see ಕರೆ 6). 5, a river (ಪಡಿ 42). 6, a forest (ಆರಣ್ಯ, ದಡ 42). 7, bewilderment (ಮೋಹ ದಡ 42). 8, a bad habit (ವ್ಯಸನ 42).

ಕುಲ್ಯ kulya. 2. Relating to a family; of a good family, well-born; friendly inquiry after family affairs. See Bp. 43, 66.

ಕುಲ್ಯೆ kulyĕ. 1. (= ಕುಲ್ಯ 1). *A rivulet; a canal;* a ditch; a dyke. 2, the plant Solanum longum (*cf.* ಗುಳ್ಳೆ).

ಕುಲ್ಯೆ kulyĕ. 2. *A woman of good family and respectable conduct* (ಕುಲದಳು, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 42). 2, Lakshmi (ಕಮಲ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ 42).

ಕುಲ್ಲ kullâ. Expanded; open (My.; Mhr., H. ಮುದ್ದಾ).

ಕುಲ್ಲಾಯಿ kullâyi. = ಕುಡಾಯಿ, etc. (My.; T.).

ಕುಲ್ಲಾವಿ kullâvi. = ಕುಡ್ಡಾಯಿ, etc. (My.).

ಕುಲ್ಲು kullu. All, the whole (My.; Br.; Mhr., H. ಕುಲ).

ಕುವಕ kuvaka. Tbh. of ಕುಹಕ. Cheating (My.).

ಕುವರ kuvara. 1. A potter (ಪಾಕ್ಷ, ಕುಲ್ಲಕ Ct. II, 105; see ಕೋದ 1).

ಕುವರ kuvara. 2. = ಕವ್ವರ, ಕೆವ್ವರಿ, (ಸುಬರು, etc.). A curtain, a veil (ಜಡಸಿಲೆ, ಮುಸುಕು Bhn. 61; Tĕ. ಕುಬಾಲ, a tilt or cloth covering of a carriage).

ಕುವರ kuvara. = ಕೂಬರ 1, ಕೂವರ, ಕೊಮರ, ಕೊಮಾರ, ಕೋಮರ 2. Tbh. of ಕುಮಾರ (Śmd. 361; Ct. II, 8; ಗುಪ Śm. 4, Kk. 6). ಪಟ್ಟಿದ ಕುವರಂ (ಯುವರಾಜ Mr. 310). See ಆರಗುವರ, ಆರಸು-, ಇಂಗಡಲ ಕುವರ, ಮುಕ್ಕಿಗುವರ, ಸ್ವಪ-, ಕೇಸರಗೂವರ.

ಕುವರಿ kuvari. = ಕೊವರಿ. Tbh. of ಕುಮಾರಿ. See ಇಂಗಡಲು-, ಪಾಲ್ಗಡಲು-; J. 9, 7. 10.

ಕುವಲ kuvala. *The jujube tree and its fruit, Zizyphus*

jujuba Lam. (ಜೀಪೆಕಿ G.). 2, the water-lily. 3, N. of a son of Viravarma (J. 27, 5).

ಕುವಲಯ kuvalaya. = ಕೆಸ್ತಮಲೆ, ಕೆಸ್ತದಳ. *Any water-lily.* 2, *the blue water-lily.* (ಕಣ್ಣಿಮ್ಮಲು Hlû.). 3, the earth.

ಕುವಲಯಾಧಾರಿ kuvalaya-âdhâri. A pond (J. 15, 12). 2, ku-valaya-âdhâri. A king (15, 12).

ಕುವಲಿ kuvali. = ಕೆಸ್ತಲಿ. *The jujube, Zizyphus jujuba* Lam. (ಎಲಚಿ Mr. 113). See Sl. 130.

ಕುವಲೆ kuvalĕ. N. of a woman (J. 11, 6).

ಕುವಾಕ್ ku-vâk. -ವಾಚ್. Injurious or censorious language; speaking ill of any one.

ಕುವಾಕ್ಶ್ರುತ kuvâk-śruta. A man who listens to slander (ಕತ್ರಿಗಣ್ಣಾಪ್ಪ, ಚಾಡಿಮಾಂ ಕೇಳ್ದಂ Mr. 244).

ಕುವಾದ ku-vâda. *Censorious, detracting.*

ಕುವಿ kuvi. 1. See ಎತ್ತಗುವಿ.

ಕುವಿ kuvi. 2. To cry out (*cf.* ಕುಯಿಲಿ & ಕೂಗು 1). ಪುಣ್ಯಂ ಗೆಯ್ದ ದಾನಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬರ್ಪಾಗ ಏಕೆ ಕುವಿಪೊಡೆ ಬರ್ಪಂ? (Jmt. 17).

ಕುವಿಟ ku-viṭa. A bad paramour or catamite. (Bp. 28, 41).

ಕುವಿಂದ kuvinda. *A weaver.*

ಕುವಿಂದಕ kuvindaka. *A weaver* (ಸಾಳೆಯ Mr. 377).

ಕುವಿಲಾಸಿ ku-vilâsi. A man of improper sport (ಕುಚರ, etc., ಧೃ Mr. 244).

ಕುವೀಣಿ kuvêṇi. *A fish-basket.*

ಕುವೇರ kuvêra. = ಕುಬೇರ. *Kuvêra, the god of wealth and regent of the north, Śiva's friend* (ತಿಂಬುಳಿಗೆಳೆಯ, ಧನೆಶ್ವರಿಯ Kk. 16; ಧನಸ್ವಾಮ್ಯೋಪ್ಸಿತ Mr. 54).

ಕುವೇರಕ kuvêraka. *The tree Cedrela toona* Roxb.

ಕುವೇರಾಕ್ಷಿ kuvêra-akshi. *The plant Bignonia suaveolens.*

ಕುವ್ವೆ kuvvĕ. = ಕೂವೆ, q. v. (My.). — ಕುವ್ವೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. The dried leaves of the kuvvĕ used to make hoods or cloaks (gŏṟagu) to cover the head and body from the rain (My.). — ಕುವ್ವೆಹಿಟ್ಟು. A kind of arrowroot (My.).

ಕುವ್ವೆ kuvvĕ. = ಕೂ 2, ಕೂವ. (My.).

ಕುಶ kuśa. *The sacrificial grass Poa cynosuroides* Retz. 2, *water* (ಉದಕ, ನೀರು Mr. 404). 3, a son of Râmachandra (J. 18, 1). 4, one of the great dvîpas or divisions of the universe. 5, a certain metrical foot (Ch.).

ಕುಶಜ kuśa-ja. A lotus, or water-lily. (Bp. 12, 5).

ಕುಶಜಾತ kuśa-jâta. = ಕುಶಜ. (R.).

ಕುಶಬ್ದ ku-śabda. An improper word (Mr. 2; My.).

ಕುಶಲ kuśala. = ಕುಸಲ. Right, proper, suitable; happy, prosperous; *skilful, clever, expert;* cleverness (My.). 2, *well-being, happiness.* 3, *virtue.* 4, *adequacy.* See s. ಕೇಳಿ.

ಕುಶಲಗಾಣ kuśala-gâṇa. A clever man (My.). Feminine ಕುಶಲಗಾತಿ (My.).

ಕುಶಲತನ kuśalatana. Cleverness, ability (C.; B. 5, 224).

ಕುಶಲತೆ kuśalatĕ. = ಕುಶಲತನ. (My.). 2, (kuśa-latĕ), N. of a plant (ಬಳ್ಳಿ Mr. 149).

ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ kuśala-praśnĕ. Friendly enquiry after a person's health or welfare (My.; Tĕ.).

ಕುಶಲವ kuśa-lava. Kuśa and Lava, the sons of Râma (J. 19, 45. 49).

ಕುಶಲಿ kuśali. A clever woman (C.).

ಕುಶಸ್ಥಲ kuśa-sthala. N. of the town Kanyakubjâ. — ಕುಶಸ್ಥಲಿಪಡರು. A class of Brâhmaṇas on the western coast (My.).

ಕುಶಸ್ಥಲಿ kuśasthali. N. of a woman, daughter of Daksha (Râm. 4, 2, 14).

ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿ kuśa-agra-buddhi. (= ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ). Intellect as sharp as the point of kuśa grass: acumen. (My.). 2, shrewd, intelligent.

ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ kuśa-agra-mati. = ಕುಶಾಗ್ರೀಯಮತಿ. (ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಂ Mr. 242).

ಕುಶಾಗ್ರೀಯಮತಿ kuśa-agrîya-mati. *One whose understanding is as sharp as the point of a blade of kuśa: acute, penetrating, subtle;*—mental acumen.

ಕುಶಾಲು kuśâlu. Ease; healthy state; fun, frolic, pleasure (C.; Mhr., H. ಖುಶಾಲ). — ಕುಶಾಲುಪಿರಂಗಿ. Salute-firing (My.).

ಕುಶಾಸನ kuśa-âsana. A mat of sacrificial grass. (My.).

ಕುಶಿ kuśi. 1. *Wrought iron;* a ploughshare.

ಕುಶಿ kuśi. 2. = ಕುಸಿ, ಕುಸಿ. Pleasure; will (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುಶಿ, ಖುಷೀ).

ಕುಶಿಕ kuśika. = ಕುಶಿ 1, ಕುಶಿರ. *A ploughshare.*

ಕುಶಿರ kuśira. = ಕುಶಿಕ. (ಫಾಲ, ಕುಶಿ Mr. 370).

ಕುಶೀಲವ kuśîlava. *An actor, dancer, mime.*

ಕುಶೂಲ kuśûla. = ಕುಸೂಲ. *A granary.* See ಕುಸಿರ್.

ಕುಶೆ kuśĕ. *A bridle, a rein;* a plank for covering anything; a piece of wood; = ಕುಶ No. 1 (ವಿದ್ರ, ಜಘರ Nn. 104; ಕೆಸಿ. 2, 105).

ಕುಶೇಶಯ kuśê-śaya. Resting in water; a water-lily, *a lotus;* Vishṇu (My.).

ಕುಶ್ವಭ್ರ ku-śvabhra. A small hole in the earth. (R.).

ಕುಷಿ kushi. = ಕುಶಿ 2, etc. (C.).

ಕುಷ್ಕಿ kushki. Dry land, land not artificially irrigated (My.; H.).

ಕುಷ್ಟಿಗ kushṭiga. = ಕುಷ್ಠಿಕ. — ಕುಷ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. = ಕುಷ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಕುಷ್ಠ kushṭha. *The plant Costus speciosus or arabicus* (ಕೊಳವಂ G.). 2, *leprosy* (ಚೊನ್ನೆ Mr. 385). See Bp. 54, 69. 70; 56, 55. 56.

ಕುಷ್ಮಾಂಡಕ kushmâṇḍaka. *The gourd Benincasa cerifera* Savi.

ಕುಸ kusa. = ಕುಸು, etc., ಕುಸು (Mhr. ಕುಸಕುಸಣೇ, to sob; to murmur). — ಕುಸ ಕುಸ. rep. Whispering. ಕುಸ ಕುಸ ಮಾತಾಡು, to whisper (My.). — ಕುಸ ಕುಸು. = ಕುಸ ಕುಸ. (My.). — ಕುಸಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಕುಸಕು kusaku. = ಕುಸುವೆ 2, No. 2. (C.).

ಕುಸಂಗ ku-saṅga. Bad company (My.).

ಕುಸಂಧಿ ku-sandhi. An improper union of letters (My.); narrowness, a narrow space (My.; Tĕ.); an unlucky conjunction of stars (My.).

ಕುಸಮಯ ku-samaya. A bad association; a bad rule, etc.; heterodoxy. (Bp. 8, 19; 23, 15; 53, 55).

ಕುಸಲ್ kusal. = ಕುಚಲ್, etc. — ಕುಸಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುಚಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುಸಲ kusala. Tbh. of ಕುಚಲು. See s. ಪೆದಂ.

ಕುಸಾಕುಳಿ kusâkuḷi. = ಕೊಸಕುಳಿ. Trouble, annoyance (My.).

ಕುಸಾಲೆ kusâlĕ. = ಕಸಲೆ, ಕಸಾಲೆ. See ಕಡು-.

ಕುಸಿ kusi. 1. = ಕುಸುಕ. The peg or knob-like ornamental pin of a door (ಕವಾಟಶಕಲಕೆ Śmd. Dh.; My.; T. ಕುಚ್ಚಿ, M. ಕುಚ್ಚ, a little plug, stake, etc.; *cf.* ಕುದಿ?).

ಕುಸಿ kusi. 2. To bend (v. t.); to stoop; to be lowered (to hang down from heaviness); to sink, to give way, to settle, to tumble in; to wear away, etc. (ತಮ್ಮಿ Śmd. I; ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śmd. Dh.; C.; Tē. ಕುಸಿಂಚು; *cf.* ಕುದಿ 1). ಕುಸಿದು ನಡೆದಂ (Śmd. 280). ನಿಜ ಸೈನ್ಯಭಾರದಿಣ್ದಿ ಎಣ್ದೆಸೆಯು ಆಪೆಗಳ್ ಕುಸಿದು ಕುಗ್ಗಿದುದು (225). ಕುಸಿಯುವೆ ಇರಿ! (Bp. 37, 39). ಉಸಿರಿವೆಯ್ದೀಕ್ಷಕಶರೀರಂ ನಿಸಿಕಲು ದ ಕೂಸಿನಂತಿಗೆ ಕುಸಿಯುವೆ (39, 64). ಕುಸಿದಿಷ್ಟ ಚಕ್ರದಕ್ಕೆ (discus) ಕುಸುಂಗಿ ದರಿದ...ದುಷ್ಟಗಜಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). ಬಲಭಾರ ಕ್ಕೆ ಧರಾತಲಂ ಕುಸಿಯೆ (13, 77). ಕುಸಿದ ನಡುವಿನ, ಬೊರಟ ಬೆನ್ನಿನ (ಕುಮುಂ Bp. 20, 11). ಕುಸಿದವರಾಂಗಂ (Rśv. 5, 92). ದುಗೆ ಕುಸಿಯಿಸು, ಪಗೆಯ ಕುಸಿಯಿಸು (C.). See Abh. P. 7, 157; Râm. 1, 16, 43; 6, 30, 10; Rśv. 2, after 76; 14, 58; Śiv. 4, 9. 78; J. 3, 19.

ಕುಸಿ kusi. 3. = ಕುಸಿದು. P. p. of ಕುಸಿ 2. — ಕುಸಿ ಬೀಳು. To sink, give way, as a wall, etc. (C.).

ಕುಸಿ kusi. 4. The state of being bent, sunk, etc. (ದುಗೆ Čt. I, 32; ಬರಿದುದು Bhn. 48, o. r. ಬಡಿದುದು). — ಕುಸಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sunk, *i. e.* short, neck. ಉದು ಕುಸಿಗೊರಲ್ (Śmd. 111 Mḍb.). — ಕುಸಿಗೊರಲು. -ಕೊರಲು. (Śmd. 95). A man with a short neck. ಉದಂ ಕುಸಿಗೊರಲುಂ (111 Mḍb.). — ಕುಸಿಗೊರಲೆ. -ಕೊರಲೆ. A woman with a short neck. ಉದಳ್ ಕುಸಿಗೊರಲೆ (Śmd. 111 Mḍb.).

ಕುಸಿ kusi = ಕುಸಿ 2. (My.).

ಕುಸಿಕ kusiku. = ಕುಸುಕು 2, etc. ಆ ಬಣ್ಣೆಯುಂ ಕುಸಿಕಿದು ದು ಬರಲೀಸದಿರಿ! (Bp. 56, 29).

ಕುಸಿಬೆ kusibĕ. A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ. (ಕುಸುಮ್ಬ Mr. 374; C.). ಕುಸಿಬೆಯೆಣ್ಣೆ, safflower oil (C.).

ಕುಸಿಮ್ಬೆ kusimbĕ. = ಕುಸಿಬೆ. (My.).

ಕುಸೀದ ku-sîda. *Usury.* 2, = ಕುಸೀದಿಕ. (ಬಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ Mr. 345).

ಕುಸೀದಿಕ kusîdika. *A usurer,* a money-lender. See s. ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು.

ಕುಸು kusu. = ಕುಸ, etc. — ಕುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕುಸಗುಟ್ಟು. (My.).

ಕುಸುಕ kusuka. = ಕುಸಿ 1. (J. 17, 6).

ಕುಸುಕು kusuku. 1. The state of being lowered or low, as a door, etc. (My.).

ಕುಸುಕು kusuku. 2. = ಕುಂಕು, ಕುಸಿಕು, ಕುಸುಂಕು. To strike, to beat (ಘಾತನ Śmd. Dh.; Grj. 2, after 106). 2, = ಕುಕ್ಕು 3, to wash by slightly beating (My.).

ಕುಸುಂಕು kusuṅku. = ಕುಸುಕು 2. (Śmd. Dh.).

ಕುಸುಬು kusubu. = ಕುಸುಮು. To wash clothes by beating them on a flat stone (ಒಗೆ Śm. 80; My.; see ಕುಕ್ಕು 3, ಕುಸುಕು 2); to knock down (Grj. 2, after 106). ಕುಸುಬಿದವ ಕುಸ್ಸಿಗಳ್ ಆಬಿಲಮ್ಮಗಳುದ (Bh. 3, 13, 27).

ಕುಸುಬೆ kusubĕ. A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ. (ಕುಸುಮ್ಬ Kr.; My.).

ಕುಸುಮ kusuma. *A flower* (ಮುಲಕ್, ಆದಕ್, ಪು Śm. 23; ಆದ ಕ್, ಆಲಕ್ 103. 108). 2, *the menstrual discharge.*

ಕುಸುಮಧನ್ವ kusuma-dhanva. Kâma (J. 12, 4).

ಕುಸುಮಬಾಣ kusuma-bâṇa. An arrow of flowers (Grj. 7, after 11). 2, Kâma (My.).

ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ kusuma-mañjarigĕ. A bunch of flowers (ಮಂಜರಿ Kk. 19).

ಕುಸುಮರಸ kusuma-rasa. Honey (Bp. 60, 43).

ಕುಸುಮಮಾಲಿಕ kusuma-mâlika. A garland-maker (Râm. 5, 8, 50).

ಕುಸುಮವಿಚಿತ್ರ kusuma-vičitra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮವಿಶಿಖ kusuma-viśikha. Kâma (Bp. 32, 2).

ಕುಸುಮಶರ kusuma-śara. Kâma (Śmd. 127; Bp. 59, 35). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮಷಟ್ಪದಿ kusuma-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ kusuma-saṅkôčana. The shutting of flowers. See ಮುಗಿ.

ಕುಸುಮಸಾಯಕ kusuma-sâyaka. = ಕುಸುಮಬಾಣ. (My.).

ಕುಸುಮಾಕರ kusuma-âkara. A place abounding with flowers, a flower-garden; the vernal season. (My.).

ಕುಸುಮಾಂಘ್ರಿಪ kusuma-aṅghripa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮಾಂಜನ kusuma-aṅjana. *The calx of brass.*

ಕುಸುಮಾಯುಧ kusuma-âyudha. Flower-armed: *Kâma.*

ಕುಸುಮಾರಿ kusumâri. ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುಸುಮಾರಿ (ಪ್ರುಥ್ವಿ, ಮುದ್ದರ, ಭಿಸ, ಬೊಪ್ಪ ಮಾತೆ, ಗುದಿಗೆ Śl. 290).

ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರ kusuma-astra. = ಕುಸುಮಬಾಣ. (J. 7, 38).

ಕುಸುಮಿತ kusumita. Furnished with flowers, flowered (ಮರ ವಾದ, ಆರಳಿದ G.; My.).

ಕುಸುಮು kusumu. = ಕುಸುಕು. (My.).

ಕುಸುಮೆ kusumĕ. = ಕುಸುಮ No 2. 2, N. of a plant (ಕೆಂಪಗೆ Mr. 149). 3, Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ (My.). — ಕುಸುಮೆಬಣ್ಣ. (ಪ್ರವರ, ಕಾರೀರುಮ್ Śl. 448).

ಕುಸುಮೇಷು kusuma-ishu. Flower-arrowed: *Kâma.*

ಕುಸುಮೋಪಚಯ kusuma-upačaya. The act of collecting flowers (J. 8, 19).

ಕುಸುಮ್ಬರಿ kusumbari. = ಕೊಸಮ್ಬರಿ, ಕೋಸಮ್ಬರಿ, ಕೋಸುಮು, ಕೋಸುಮ್ಬರಿ. Raw fruit, etc., preserved especially as a seasoning (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಶಿಮಿಂಬೀರ, ಕೋಶಿಮ್ಬರಿ).

ಕುಸುಮ್ಬೆ kusumbĕ. (Śmd. 48). A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಬ (Śmd. 339. 364; Hlâ.; My.); dried flowers of safflower (B. 5, 72; Mhr.); the dye prepared from them. — ಕುಸುಮ್ಬೆಬಟ್ಟೆ. A deep red cloth (C.). — ಕುಸುಮ್ಬೆಪಾಗು. A deep red turban (My.). — ಕುಸುಮ್ಬೆಬಣ್ಣ. A deep red colour (C.; Śl. 441).

ಕುಸುಮ್ಭ kusumbha. = ಕುಸಿಬೆ, ಕುಸಿಮ್ಬೆ, ಕುಸುಬೆ, ಕುಸುಮು No 3, ಕುಸುಮ್ಬೆ. A thistle-like herb, *the safflower, Carthamus tinctorius* L. 2, *the water-pot of the student and sannyâsi.*

ಕುಸುರಿ kusuri. 1. = ಕುಸುರು 1. The pulp or soft part of some vegetables and fruits. (Te. ಕುಸ್ರಿ; Tē. గుజురు, గుజ్జు, గుజ్జు, pulp; thick juice; pith; T. ಕುಚ್ಚಿ, pulp; T., M. ಕುಬುಮ್ಬು, thickened fluid, conjee, loam; to grow thick or condensated; M. ಕೊಬು, fat, thick,

solid; *cf.* ಕೊಬ್ಬು 1 & 2, ಕೊಬ್ಬಿ 1, ಗೊಜ್ಜು 2). 2, the sticky filament of flowers (J. 3, 27; My.); a kusuri-like ornament for the back part of the head (My.). 3, a kind of pêlikĕ in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಕುಸುರಿಮಾಡು. -ಪಡಿ. To reduce to pulp. ತಪ್ಪುವಂ ಕುಸುರಿಮಾಡುವುದು (Bp. 45, 28). ಸಾಯಮಾಡಿಸು! ಎಳಸು, ಕುಸುರಿಮಾಡುವುದೆ ಬಿಡರು ಯುದುನವರು ಜೀಗ (Dp. 4). See Râm. 6, 11, 18; J. 16, 38; 20, 58; 22, 17. 28.

ಕುಸುರಿ kusuri. 2. = (ಕಸ 1), ಕುಸುರು 2. — ಕುಸುರಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A very young, quite unripe fruit (My.).

ಕುಸುರಿ kusuri. A kind of cloth (ಆಂಡೆ, ಪಟ್ಟೆವೀಡ Mr. 342; *cf.* ಆಂಡೆ 1).

ಕುಸುರು kusuru. 1. = ಕುಸುರಿ 1. The sticky filament of flowers (My.). ತಾವರೆಪುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯುಂ ಆಧವಾಯನ ಪುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯುಂ ಇರುವ ಕುಸುರುಗಳು, ಪುವ್ವಿನ ತಿರುಳುಗಳು (ಕೇಜಿಲ್ಲ, ಕೇಸರ); ಕುಸುರುಗಳಕ್ಕರೆ ಪುವ್ವಿನಲ್ಲಿ ಪೂರಿಸ ಎಲೆಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಇರುವವ (Sl. 96).

ಕುಸುರು kusuru. 2. = ಕುಸುರಿ 2. — ಕುಸುರುಗಾಯಿ. = ಕುಸುರಿಗಾಯಿ. (My.).

ಕುಸುವು kusuvu. Common hemp, Cannabis sativa L. (St. & Pl.).

ಕುಸೂಲ kusûla. = ಕುಶೂಲ. *A granary.* See ಧಾಣ್ಯ.

ಕುಸೃತಿ ku-sriti. *Evil conduct; magic rites, sorcery.*

ಕುಸ್ತಿ kusti. Wrestling (C.; Sl. 294; Mhr., H. ಕುಸ್ತಿ). — ಕುಸ್ತಿ ಬಿಡು. To set on to wrestle (My.). — ಕುಸ್ತಿಯಾಡು. -ಆಡು. To wrestle (C.). — ಕುಸ್ತಿ ಹಿಡಿ. = ಕುಸ್ತಿಯಾಡು. (S. Mhr.; B. 2, 2).

ಕುಸ್ತುಭ kustubha. Vishṇu. (R.).

ಕುಸ್ತುಂಬರಿ kustumbari. = ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು, etc. (ಕೊತ್ತುಂಬರಿ Ct. II, 99; My.).

ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು kustumburu. = ಕುಸ್ತುಂಬರಿ, ಕೊತಮ್ಬರಿ, ಕೊತುಮ್ಬರಿ, ಕೊತ್ತಮ್ಬರಿ, ಕೊತ್ತಿರಿ, ಕೊತ್ತುಮರಿ, ಕೊತ್ತುಮರಿ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ, ಕೋತಮ್ಬರಿ. *Coriander, the plant and its seed, Coriandrum sativum* L.

ಕುಸ್ವರ ku-svara. A disagreeable, discordant note (My.).

ಕುಹಕ kuhaka. = ಕುಯುಕ, ಕುಪಕ, ಕೊಯುಕ. Cheating; *a cheat, a rogue, a juggler;* juggling, deception, legerdemain (ಕೊಯುಕ Kk. 87; Śm. 59; Bp. 40, 56).

ಕುಹಕಿ kuhaki. A deceiver, a juggler (ಮೂಕಪೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 276; Bh. 1, 8, 65; 2, 13, 13; My.); a female deceiver (J. 5, 61).

ಕುಹನ kuhana. *Envious;* hypocritical.

ಕುಹನೆ kuhanĕ. *Hypocrisy.*

ಕುಹರ kuhara. A hollow; *a hole, a cave* (ಗಿರಿಯ ಗುಹೆ Mr. 97).

ಕುಹು kuhu. *The new moon, i. e. the first day of the first quarter on which the moon rises invisible* (ಪನ್ನೆಸಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ Hlḷ.; ಪತಿ ಅವಗಲು ಅದು ಕುಹು Mr. 69). 2, the cry of the kôkila.

ಕುಹುಣ್ಣ kuhuṇṇa. N. of a demon (C. Bp. 47, 21).

ಕುಹೂರವ kuhû-rava. The kôkila or cuckoo. (R.).

ಕುಳ್ kuḷ. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಕುಳ kuḷa. 1. = ಕಳ 5, ಕೊಳ 3, ಕೊಳಗ 1. A certain measure: a kôḷaga. See ಅಮ್ಮಳ, ಒಕ್ಕಳ, ಪಾಗುಳ.

ಕುಳ kuḷa. 2. = (ಕುಳಿಕೆ 2), ಕುಳು, ಕೊಳ್ 2, ಕೊಳು 2. Seizing, etc. See ಕೊಳುಗುಳ.

ಕುಳ ku-ḷa. 1. The true ಳ of the Kannaḍa language (Śmd. 12. 13. 26. 27. 29. 31. 40. 51. 332. 408).

ಕುಳ kuḷa. 2. = ಕುಲ, ಕುಳು. Family, race (Mhr. ಕೂಳ). 2, a lessee or tenant with reference to the Sarkâr (Mhr. ಕೂಳ); any one who pays taxes (My.). — ಕುಳದರ್ಚಿ. The perquisites of the village officers receivable from farmers and those who pay revenue to government (R.). — ಕುಳವಾಡಿ. An inferior village-servant (My.). Feminine ಕುಳವಾಡಿಗಿತ್ತಿ (My.). — ಕುಳವಾಡಿತಿ. The business of a kuḷavâḍi (My.). — ಕುಳವಾಡಿಗ. = ಕುಳವಾಡಿ. (My.). Feminine ಕುಳವಾಡಿಗಿತ್ತಿ (My.). — ಕುಳವಾಡಿತನ. = ಕುಳವಾಡಿತಿ. (My.). — ಕುಳವಾರು. A settlement made with the farmers individually (My.; Br., H. ಕುಲ್ವಾರ್). ಕುಳವಾರು ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ತಳವಾರ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.; see Prv. s. ತಳವಾರ). — ಕುಳವಾರ್ಪು. An account of the land farmed by each cultivator severally (My.).

ಕುಳಾನ್ತ kuḷa-anta. A word that ends in the true Kannaḍa ಳ (Śmd. 41. 52).

ಕುಳಿ kuḷi. = ಕಳ 6, ಕುನಿ 6, ಸುಳಿ, (ಕೊಳಿ). An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಡಕುಳಿ, ಪೀಂಕುಳಿ, ಪೈಕುಳಿ, ಮುಡುಕುಳಿ (Śmd. 239).

ಕುಳಿಕೆ kuḷikĕ. 1. = ಕುನಿಕೆ 4. See ಕಣ್ಣು.

ಕುಳಿಕೆ kuḷikĕ. 2. = (ಕುಳ 2). See ಕೊಳಗುಳಿಕೆ.

ಕುಳಿತು kuḷitu. = ಕುಸ್ತಿ, etc. P. p. of ಕುಳಿ 1 (C.). Seated, sat down. ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು, to sit down. ರಾಜರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಸನ (ಸ್ಥಾನಸನ, ಭದ್ರಾಸನ Sl. 267). ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವವನು (ರಥಿಕ 283). ಕುಳಿತವನು ಮೇಲುಕ್ಕೆ ಏಳುವಳೆ (ಉತ್ಥಾನ 437). ಕುಡಲು ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಜೊಳಿಗ ಕುಳಿತು ಕೊಣ್ಣನು (B. 2, 13). ಗಿಡದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜೊಳಿಗ ಕುಳಿತಿತು (3, 11). ಕಾದೆಲ್ಲರೂ ಒಣ್ಣೀ ಪಲಗೋಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ (Prv.). — ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು. rep. ಒಣ್ಣೀ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ನಿದುಗೆ ಜಡಿಲ ಬೀಸಲು ಬಸ್ಸಿದ್ದೀತು (B. 3, 67).

ಕುಳಿಯ kuḷiya. (Śmd. 40).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 1. = ಕುಣ್ಬು, ಕುಳ್ಳಿರ್, ಕುಳ್ಳಿರು, ಕುಳ್ಳು 3, ಕೂಡು, ಕೂರ್ 3. To bend, to stoop; to squat; to sit down (ಪುಜುಳೀವ Śmd. Dh.; Tè. ಕೂಕುಣ್ಣು, ಕೂಚುಣ್ಣು, ಕೂಮುಗೊಣ್ಣು, ಕೂಮುಣ್ಣು, ಕೂರ್ಪುಣ್ಣು, to sit down; Tu. ಕುಳ್ಪೆ).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 2. To be cool or cold. (T.). ಕುಳಿರ್ಮುಡಿ (ಜಳಿತ Ct. I, 36).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 3. (Śmd. 39). Coolness, coldness; cold; snow, frost (ಪೈರು Śmd. Dh.; ಹಿಮ, ಜಳಿ, ಅಪ್ಪುಳ್, ಹಿಮ Śm. 16; ತಣ್ಣಿತು, ಕೋಮು, ಕೊಟ್ಟು, ಪೈತ್ಯ 36; ಪೈತ್ಯ, ಹಿಮ 105; M. ಕುಳಿರ್, ಕುಳುರ್; T. ಕುಳಿರ್, ಕೂವಲ್, ಕೂವಿರ್, ಕೂವೈ, coldness; cold wind; *cf.* ಕೊವಲ 1). — ಕುಳಿಕ್ಕೀಡು. To become very cool (Abh. P. 7, 147). — ಕುಳಿಗಲ್. -ಕಲ್. The cool stone, the moon-stone (ಪನ್ನಗಲ್, ಒಸಗಲ್ Ct. II, 112). — ಕುಳಿಗಾಳಿ. (Śmd. 54). A cool wind. — ಕುಳಿಗೈಯ್ಯ. Who has cool hands or rays: the moon (ಪನ್ನೈ Ct. I, 55). — ಕುಳಿದಾನೆ. -ಮನೆ. A cool house or room (ವೈತ್ಯಾಲಯ Kk. 23). — ಕುಳಿದಾಣಿಪೀರ್. -ದಾಣಿ-ಪೀರ್. Very cool water (V. 4, 25). — ಕುಳಿದೆಪ್ಪು. -ಪೆಪ್ಪು. The snow-

mountain: Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Ct. II, 10). ಕುಳಿರ್ಪೆಣ್ಣಾಗಿ. -ಆಗಿ. Himâlaya's daughter: Pârvatî (ಗಿರಿಜೆ Śm. 3). ಕುಳಿರ್ಪೆಣ್ಣಿಂ. -ಎಣ್ಣಿಂ. Himavat, the king of the snowy mountains. ಕುಳಿರ್ಪೆಣ್ಣಿಯಮ್ಮನಾಗಿ. -ಆಗಿ. Himavat's daughter: Pârvatî (ಉಮೆ Ct. II, 119). — ಕುಳಿರ್ದ ರನು. -ಜೆರನು. To be united with coolness, to be cool (J. 3, 9). — ಕುಳಿರ್ಕಳಗ. -ಜೆಗ. Who has cool light: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44).

ಕುಳಿಲ್ kuḷil. To amuse one's self with jumping over wood or trees (ಮರವಾಯಿದು ಬಿಸದಿಪ್ಪದು Śs.).

ಕುಳು kuḷu. = ಕೊಳು 2, q. v.

ಕುಳು kuḷu. = ಕುಳ 2. — ಕುಳುವಾಡಿ, etc. = ಕುಳವಾಡಿ, etc. (My.).

ಕುಳ್ತು kuḷtu. = ಕುಳಿತು, etc. See Sp. s. ಕುದಸು; Bp. 3, 39.

ಕುಳ್ಳಾವಿ kuḷḷâvi. = ಕುದಾಮಿ, etc. (Si. 279, *only* in Si.).

ಕುಳ್ಳಿ kuḷḷi. = ಸುಳ್ಳಿ 2. See ದಪ್ಪಕುಳ್ಳಿ.

ಕುಳ್ಳಿತು kuḷḷitu. = ಕುಳಿತು, etc. P. p. of ಕುಳ್ಳಿರ್. See Bp. 20, 15; 34, 9; 37, 3. 65; 39, 44; 45, 13; 53, 33. 58.

ಕುಳ್ಳಿರ್ kuḷḷir. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. To sit down. P. p. ಕುಳ್ಳಿರ್ದು. ಪಡುಗೋಡೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (Śmd. 163). ಕುಳ್ಳಿರಾ ತ (ಆಸೀನ, ಉಪವಿಷ್ಟ Hlâ.). ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (ಆಸೀನ, etc. Mr. 246). ಕುಳ್ಳಿರಲ್ ಆಲಯದೆ ಮೇಲು ದೊಗವಾಗಿ ಮುಲಿಸಿ ಮಗಳ (ಉತ್ತಾನಶಯ, ನಿದ್ರು); ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಏಯುವಲ್ಲಿ ಉತ್ಥಾನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಳ್ಳಿರುತ (Bp. 26, 28). ಕುಳ್ಳಿರಿ! (=ಕುಳ್ಳಿರಿಂ! 58, 69; 59, 1). ಅತಿಯ ತೂಗುಮಂಚದೊಳ್ ಕತಿಪ್ರಥಾಮಪಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದರ್ (Upr. 7, after 92). See Bp. 10, 1; 12, 16; Rsv. 5, 21; 7, after 97; 8, after 125; 10, after 31; 12, after 41; 13, after 1; Śsv. 1, 83; 3, after 35; J. 5, 68; 13, 24; 17, 27. 30; 28, 25; 29, 49.

ಕುಳ್ಳಿರಿಸು kuḷḷirisu. = ಕುಳ್ಳಿಸು, ಕೂಡಿರಿಸು, ಕೂಡ್ರಿಸು. To cause to sit down, etc. ಬರಿಸಿ ಪ್ರಧಾನರಂ, ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ (Śmd. 71). See Bp. 4, 4; 5, 65; 47, 7; 51, 10; 57, 25; 59, 57; J. 29, 36.

ಕುಳ್ಳಿರು kuḷḷiru. = ಕುಳ್ಳಿರ್, etc. ಕುಳ್ಳಿರುವಲ್ಲಿ (Nu. 54).

ಕುಳ್ಳಿಹ kuḷḷiha. = ಕುಳ್ಳಿರ್. Present or future participle relative of ಕುಳ್ಳಿರ್. ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ (ಸನ್ನಿವೇಶದ ಲ್ಲಿ); ಅರಸುಗಳು ಕುಳ್ಳಿಹ ಅಸನ ಅವುದಾನೊಸ್ಮು ಉಣ್ಣು, ಆದು ಭದ್ರಾಸನ ಎನಿಸುಗು; ತಮುವಾಯಿಗೊಣ್ಣು ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 2, etc. A cake of dried cow-dung (C.). — ಕುಳ್ಳುತಾಳೆ. A round pile of kuḷḷu for cooking (C.). — ಕುಳ್ಳುಪಾನ. A stack of kuḷḷu (S. Mhr.).

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 2. = ಕುಜಳ್. Shortness, etc. — ಕುಳ್ಳ = ಕುಜುಳ. (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ Sk. 197; My.). ಕುಳ್ಳನ ಕರೆಯ ಬಾರದು, ಕಳ್ಳನ ಕರೆಯೆ ಬಹುದು.—ಕಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿದರೂ ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). *Cf.* ಕೊಳ್ಳ 2.

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 3. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಕುನ್ದು.

ಕುಳಿ kuḷ. 1. (?). (= ಕುಜಿ 2?). See ಕಪ್ಪಂಕುಜಿ, ಪೊಳ್ಳುಜಿ.

ಕುಳಿ kuḷ. 2. A tong (? M. ಕೊಜುಸ್ಮ, closeness; ಕೊಜಿಟ್, tongs). See ಇಳ್ಳುಜಿ 1.

ಕುಳಿ kuḷa. 1. Confusion, disorder, perplexity (see ಕುಜಿಸುದು; M. ಕುಜಿಳ್ಳು, intricacy, as of thread; ಕುಜಿವ್ವ, intricacy; ಕುಜಿ, to be mixed; to be perplexed; ಕುಜಿವ್ವು, to be troubled; ಕುಜುಳ್ಳು, to entangle; ಕುಜುಜ್ಜು, to be entangled, hooked in; ಕುಜುಸ್ಮ, closeness = ಕುಜುಳ್ಳು, ಕುಜುಳ್ಳು, entanglement, rope-knot = ಕುಜುಳ್ಳು; T. ಕುಜಿ, to be joined, united; ಕುಜುಪ್ಪ, intricacy in business, impediment, confusion; ಕುಜು, crowd, multitude; ಕುಜ್ಜಿ, to be mixed; see ಕುಜಿಕೆ 2, ಕುಜೆ, ಕುಜ್ಜೆ, ಕುಳಿಕೆ, ಕೊಜಿಜ್ಜು, ಗುಜ್ಜಾ 1, ಗುಜು, ಗೊಜ್ಜು 2, ಗೊಜಜೆ).

ಕುಳಿ kuḷa. 2. = ಕುಜಿ 1, ಕುಜು, ಸುಜು 2, ಸುಜು 1. A piece of iron used for the ranṭe (and kunṭe), a ploughshare (ನೇಗಿಲ್ಯಾಯ್ಕ ಕರ್ಮಾರಂ Śmd. I; ಕುಜಿರ, ಧಾಲ Mr. 370; T., M. ಕೊಜು; T. also ಕಾಜು; Te. ಕಜ್ಜು, ಕೊಜ್ಜು; Sk. ಕುಜಿಕ, ಕುಜಿಕಾ, ಕೂಜಿ, ಕೂಜಿಕ; *cf.* ಕುಜಿಸ್ಮ). 2, an iron used in cauterizing, see ಬರಿಗುಜು.

ಕುಳಿ kuḷi. 1. (To be or become low, deepened, or hollow; T., M.; *cf.* ಕುಸಿ 2, ಕೊಜಿದ್). 2, to make a hole, to dig (ಜನನ Śmd. Dh.; Śm. 115; M.; T. ಕುಜ್ಜಿ; see ಕೊಜೆ 2 & s. ಕುಜಿ 2).

ಕುಳಿ kuḷi. 2. = ಕುಜಿ 2, etc. A hollow; a hole; a pit; a grave (ನಿಮ್ನಭೂಮಿ Śmd. Dh.; ಆಗುಜ್ಜಿತ Śmd. I; ನಿಮ್ನ Śm. 115; ಪ್ರಪ್ತ, ದರ Nr.; ನಿಮ್ನ, ಆಗಾಧ, ಗರ್ತ, ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ, etc. Hlâ., Mr. 392; ಗರ್ತ Kn. 12; My.; T., M.; Tu. ಗುಜಿ; Te. ಗೊಯ್ಯಿ; Sk. ಕೂಲ, ಜುರಿ, ಜೂಪ; T. ಕೂವರ್, depth; a well). ವೇದಾವಿಗಳಿಪ್ಪ ಜೂಪಲು ನಿಮ್ನ ಕುಜಿ (ಗುಜಿ, ಗಪ್ಪರ); ಗುಜ್ಜಂ ಗಳಿಪ್ಪ ಸಂಕೀರ್ಣಾವಾಸ ಕುಜಿ (ಕುಕೂಲ Nr.). ದಕ್ಕುವೆರಸಿದ ಕುಜಿ (ಕುಕೂಲ); ಕುಣ್ಣೆಯ ಕುಜಿ (ಕುಕುಸ್ಮರ, ಬಧ್ನಕೂಪಕ Hlâ.). See Bp. 40, 70; ಕಪ್ಪ ಗುಜಿ, ಕ್ರೀಡಾಕುಜಿ. — ಕುಜಿ ತೆವರು. Unevenly raised ground (ಸ್ಖಲಿತ, ವಿಷಮೋನ್ನತ Hlâ.). — ಕುಜಿ ಮೂಗು. A flat nose. ಕುಜಿಮೂಗಿನವನು (ಅವಟೀಟಿ, ಪಶಾನಸ, etc. Si. 197).

ಕುಳಿ kuḷi. 3. (= ಕುಜಿ 1 ?). (It is very probable that ಕುಜಿ is a *mistake* for ಕುಜಿ). — ಕುಜಿಜಜಿ. (very probably ಕುಜಿಜಜಿ, q. v.). ಗೋವರ್ಧನ್ ಇಮಿರ್ದ ಗೋಪಾಮ್ಮ ರ್ಗಳೊಳ್ ಎತ್ತುಳಮ್ ಇಜಿದು, ಕುಜಿಜಜಿಯಾದರ್ (Śmd. 79). — ಕುಜಿಜಜಿಜಜಿ. -ತಜಿ. (very probably ಕುಜಿಜಜಿಜಜಿ). (Kâvy. I, 1 *a*, 25, o. r. ಕುಜಿಜಜಿ-).

ಕುಳಿ kuḷu. = ಕುಜಿ 2, etc. (ಧಾಲ, ಕುಜಿಕ Hlâ.).

ಕುಳಿಸು kuḷgisu. = ಕುಗ್ಗಿಸು, etc.

ಕುಳಿಸ್ಗು kuḷgu. = ಕುಗ್ಗು 1, etc. To contort, to shrink, etc. (ಆಕುಂಚನ Śmd. Dh.).

ಕೂ kû. A cry, call, clamour. (Te., T.). See ಕು ಕ್ಕೂಕ್ಕೂ.

ಕೂ kû. 1. (Śmd. 103). A female pisâca or goblin.

ಕೂ kû. 2. = ಕೂಪ. A Tbh. of ಕೂಪ.

ಕೂಕಣಿ kûkapi. = ಕೂಗಣಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕೂಕಮ್ಬ kû-kamba. = ಕೂಕುಮ್ಬ, ಕೂಪಕಮ್ಬ. ತುದಿಯ ಕೂಕಮ್ಬ ದವಸ (ನಿರ್ಮಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರಕ Mr. 407).

ಕೂಕಮ್ಬಿ kûkambi. A great distance (S. Mhr., obsolete).

ಕೂಕಲು kûkalu. Crying, shouting (Te.). — ಕೂಕಳ ಮೂಗ ಪಕ್ಷಿ. The fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, etc., ಕುಕ್ಕಿಟ, q. v., Si. 172).

ಕೂಕು kûku. = ಕೂಗು 2. — ಕೂಕಲ್. -ಇದ್. To shout. ಮನೆಯವೆ, ಕುಣಿದು, ಕೂಕಲ್ ಧೀರರ್ ಆವರೆ ಕೂಕಿದ್ದು, ಎಮ್ಬರ್ (Śmd. 287).

ಕೂಕುದ kûkuda. *One who gives a girl in marriage in due form, decorating her with ornaments* (see Tē. s. ಕೂಕು).

ಕೂಕುಂಬ kû-kumba. = ಕೂಚಬದ್ದು, etc. The mast of a vessel (ಕೂಚಕ, ಗುಣಪ್ಪಕ್ಷಕ Nr.).

ಕೂಕುಂಬ್ಕಾರ kûkumba-kâra. = ಕೂಚಕವ್ವಿಗ. A pilot; a helmsman (ಕರ್ಣಧಾರ, ಕ್ರಾಮಕ Nr., o. r. ಕೂಕುವ್ವಿಕಾರ).

ಕೂಕುಂಬ್ಕಾರ kûkumbi-kâra. = ಕೂಕುಂಬ್ಕಾರ, q. v.

ಕೂಗಟೆ kûgaṭe. 1. = ಕುಗ್ಗಳಿ. The soap nut tree (Tē. ಕುಂಕುಡು, ಕೂಕುಡು). See ಪೆಗ್ಗಗಟೆ.

ಕೂಗಟೆ kûgaṭe. 2. = ಕೂಗಡಿ, etc. — ಕೂಗಟಿಪುಣ್ಣು. A sore occasioned by wax in the ear. ಕೂಗಟಿಪುಣ್ಣು ಆದರೆ ಬಾಗಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.).

ಕೂಗಣಿ kûgaṇi. = ಕಿವುಗಡಿ, etc. Ear-wax (S. Mhr.; ಪಿಣ್ಣೂಡ, ಮುಲ G.).

ಕೂಗು kûgu. 1. To cry aloud; to cry out (ಉದ್ಘೋಷ್ಯ Śmd. Dh.; C.; Tu.; Tē. ಕೂಯು; T., M. ಕೂಗು, ಕೂಪು; *cf.* ಕುವಿ). ಕುಕ್ಕಿಕೂಗಿ ಎದ್ದು, ಕೋಲಿ ಕೂಗಿಮಡಾಗಲ್ (Śmd. 19). ಧಾರುಣಿತಲದ್ ಅಡಿತೆ ಕೂಗುವರ್ ಆರ್? (Bp. 57, 11). ಯಾಚಕರಪ್ ಎತ್ತಲು ಕೂಗಿ ಕರೆವನ್ನೆ ಉಂಬಿಯೆ ಕೋಳಿಗಳ್ (J. 8, 6). ಕೂಗುವಿಕೆ ಕೋಳಿಕೆಗಳು (3, 24). ಕೂಗಿ ಬೇಬಿಯರೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಬೇಡುವ್ರತ್ತೋ?—ಕೂಗುವ ಕೋಲಿಗೆ ಕುಣ್ಣೆ ಸೊಪ್ಪಿಲ್ಲವೇ? ಎದ್ದು ರಾಗಿ ಬೀಸುವಳೇ ಬಲ್ಲಳು! (Prvs.). See Riv. 13, after 102; Bh. 1, 8, 21; Sl. 56. 57. 163. 171. 295. 363. 379. — ಕೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ಕೂಗು. (My.). ಆಡದು ಅನಸ್ಯದಿಸ್ಸ ಕೂಗಾಡಿ (B. 5, 165). — ಕೂಗ್ಯಾಡು. = ಕೂಗಾಡು. (C.).

ಕೂಗು kûgu. 2. = ಕೂಕೆ. A cry, a clamour, a shout, etc. (Tē. ಕೂಕೆ). ಸಡ್ಡುಲುಕೂಗು (ಕೆಳದಿ Sl. 177; C.). ಕುಮರಿಗಳ ಕೂಗು (ಪಡಿಜೆ 273; My.). ಆನೆಗಳ ಕೂಗು (ಸೃಂಜಿತ 295; C.). ಸರಿಯು ಕೂಗು (C.). ಆಳ ಕೂಗು (C.). — ಕೂಗಳತೆ. -ಅಳತೆ. The distance at which a loud cry can be heard (C.). ಎದು ಕೂಗಳತೆಯು ದೂರಗ (ಗಣ್ಯಾಪಿ, ಕ್ಷೌರಿದಯುಗ Nr.). — ಕೂಗಿಡು. -ಇಡು. To cry aloud (ಉದ್ಘೋಷ್ಯ Śmd. Dh.; My.). — ಕೂಗಿನ ದೂರಯ್ಯ. N. of certain Lingâyta mendicant (S. Mhr.). — ಕೂಗು ದಾಳು. = ಕೂಗಿಡು. (C.).

ಕೂಗುರಿ kûguri. A sort of pulse. ಕೂಗುರಿ ಅದರೆಗ ಳು ಪರಾಷ್ಯಂ (Mr. 150, o. r. ಕೂಗುಳಿ).

ಕೂಗುವಿಕೆ kûguvikĕ. Crying aloud (C.).

ಕೂಂಕು kûṅku. To rise, to soar (ಉತ್ಪರ್ಷ Śmd. Dh.; Riv. 13, 84). ಕೂಂಕಿದಂ (Śmd. 48).

ಕೂಚ kûca. = ಕೂಪು 1, etc. (My.).

ಕೂಚ kûca. Tbh. of ಕೂಚ್. See ಪರಕೂ-.

ಕೂಚಿ kûci. = ಕೋಲು, etc. N. in ದೊಳ್ಳು ಮಲ್ಲಿಯ-. — ಕೂಚಿಪಟ್ಟಿ. = ಕೋಲುಪಟ್ಟಿ q. v. (C.).

ಕೂಚಿಗ kûciga. N. (Bp. 56, 27; My.).

ಕೂಚಿಮಾರ kûcimâra. N. (Bp. 40, 15).

ಕೂಜು kûju. 1. = ಕೂಪ, ಸುಜ್ಜು 1. A post or pillar in a wall for the support of beams (My.; Tē. ಕುರುಜು). See Sp. s. ದೂಳಗೆ. ದೂಳಗೆ ಒಪ್ಪ ಕೂಜು, ದೊಡ್ಡ ಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪು ಗುಜ್ಜು (Prv.).

ಕೂಜು kûju. 2. = ಕುಂಜುಡು, etc. Smallness, etc. — ಕೂಜುಗಪ್ಪ. A thin beard (My.). — ಕೂಜುಗಿಡ. A small, stunted tree (My.).

ಕೂಜು kûju. 3. = ಕೂಜಿ. — ಕೂಜುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A hook used in locking a door (My.).

ಕೂಡು kûḍu. March or decampment of troops (or of people, My.; Mhr., H. ಕೂಚ).

ಕೂಜ kûja. 1. = ಹೂಜು, ಹೂಜಿ. An earthen water-jug, a goglet (My.; Mhr., H. ಕುಜಾ; T. ಕೂಜಾ).

ಕೂಜ kûja. 2. Rumbling; cooing; murmuring; etc. (Sk.; R.).

ಕೂಜಿತ kûjita. = ಕೂಜ 2. See ರತ-.

ಕೂಟ kûṭa. 1. (= ಕೂಟು, ಕೂಡು 2). A verbal noun of ಕೂಡು 1: A joining; a coming in contact with; a junction; connection, union (ಸಕ್ಷಿ, ಶ್ಲೇಷ Nr.; ನಕೆ Čr. I, 48; ಯೋಗ, ಸಂಧಿ Nn. 105; ಮಿಲನ 107; ಯೋಗ, ಸಂಗ 113; ಆಘಿಸಂಗ 122; ಪ್ರಮಾಣ, ಮಿಲನ 130; ಆಘಿಸಂಗ Mr. 492; ಯೋಗ 514; ಸಕ್ಷಿ 487; ಸಾಕಂ, etc. 535); an assembly, a crowd (My.); a heap, a quantity (My.); company, fellowship (ಕಾಣ್ಣ, ಮಿಲನ Nn. 116; ಸಮಿತಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ 141; ವಿಧಾನ, ತಪ್ತ Nn. 75; ವಿಧಿ Mr. 483; ಕಾಣ್ಣ Mr. 502; My.; T. ಕೂಟ್ಟಿ, ಕೂಟ್ಟು; Tē. ಕೂಟಮು; Sk. ಕೂಟಿ). 2, sexual intercourse (ಪರಿ, ರತ Nn. 73; ರತ, ಸುರತ 155; ಸಮ್ಭೋಗ, ರತಿ 163; ಯೋಷ, etc. Mr. 320; Bp. 40, 30; 42, 15. 23; My.; at the present time the *only* meaning in S. Mhr.; Tē. ಕೂಟಮು; Sk. ಕುಟ್ಟಿನ, ಕುಂಟಿನ). ಆಟಂ ದಾಟಂ ಕೂಟಂ (Śmd. 246). ಆಟದಾಟಕೂಟಗಳ ಕೇಳಿಗೆ ಆಯ್ದಿಸದು ಪೊಲ್ತು (198). ಸಮಿಗಳ ಕೂಟ (ಸಿಸ್ಟು ಸಂಗದು Nr.). ಧರ್ಮ ಕಾದು ಅರ್ಥ ಕ 3 ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಕೂಟ (ತ್ರಿದಗ Si. 255). ಸೊಣ್ಣೆ ಸಿಪ್ಪಲಿ ಮೊಸಳು ಕ ದೂರಿದ ಕೂಟ (ತ್ರಿಕಳು 335). ದೂರದು ಅಗ್ನಿಗಳ ಕೂಟ (ತ್ರಿತ 424). ಕಿಲ್ಬಿದು ಕೂಟಂ (ಕೋಟಿ Čt. I, 18). ತೆಲ್ದ ಕೆಲ್ಲದ ಮೆಟ್ಟಿ ದುರಾಗುದ ತೆಲಿಸಕ್ಕೆ ಆಲ್ಯದವರ ಕೂಟ (company); ಇವ್ ಕೂಟ ತಪ್ಪಕೆ ಇವ್ದು ಕೊಣ್ಣಕ್ಕೆ! (Sp.). See Prv. s. ಕೋಟಿ; Grj. 2, after 106; Riv. 11, 83; Śiv. 1, 50; J. 6, 34. 35; 13, 6. 47; 24, 48. — ಕೂಟ ಕೂಡು. To assemble (My.).

ಕೂಟ kûṭa. 2. = ಕೂಟಿ. See ದುರಕೂಟಿ, ಸರ-.

ಕೂಟ kûṭa. 3. = ಸುಟ್ಟ 2, etc. A peg, etc. (My.).

ಕೂಟ kûṭa. (= ಕೋಟದ 6). *A heap, a multitude, an assemblage* (Bp. 37, 14); connection (ಯೋಗ Nn. 152), the state of being together with (ಸದು 152; ಸಾಕಂ, ಸದುಂ, ಸಾರ್ಧಂ, ಸತ್ರಂ Mr. 535). 2, any prominence: a horn (*cf.* ಕೋಟದ); a hump (see ಆಂಸ-); *the summit of a mountain* (ಮೇಲುಬೆ, ಮೆಟ್ಟಿ ದತುದಿ Nn. 152, o. r. -ತಪ್ಪಲು; *cf.* ಕೋಟದ); *the head, the highest or best* (see ಪದುಂ). 3, *immovableness, steadiness.* 4, a roguish plot; *fraud, deceit, trick, forgery* (ಕಪಟ, ನೆದ 152; *cf.* ಕೊಟ್ಟಿ 1). 5, a ship, a boat (ಪೈತ್ರ, ಪದಗು 152). 6, *a ploughshare* (*cf.* ಕುದ 2). 7, *a hammer, a mallet* (*cf.* ಕುಟ್ಟು 1). 8, an ox whose horns are broken (ಕೊಡ್ಡು ಒತ್ತಿ ಮುಖಿಮೊಡೆ ಕೂಟಂ Mr. 179; *cf.* ಕುಂಟ). 9, cardamom (ಏಲಕ್ಕಿ Nr.; *cf.* ಪ್ರುಟಿ). 10, a point connected with the horoscopes of two parties to be married (My.; Mhr.).

ಕೂಟಕ kûṭaka. *A mass; a globe.* 2, *a ploughshare.* 3, *the body of the plough exclusive of the pole and share.* See ಕುಂಟಿಕ.

ಕೂಟಗೆ kûṭagi. = ಕುಣ್ಣಿಗೆ, etc. (ಕುಟ್ಟಿನ, ಕದ್ದಲಿ, etc. Hlā.).

ಕೂಟಪಾಲಕ kûṭa-pâlaka. A bilious fever. (R.).

ಕೂಟಮಾನ kûṭa-mâna. A false measure or weight (Sk.). 2, a union of all sorts of musical instruments (Riv. 5, after 19).

ಕೂಟಯನ್ತ್ರ kûṭa-yantra. *A snare; a trap.*

ಕೂಟರ kûṭara. A hornless animal (ಕೊಂಬಿಲ್ಲದ ಪಶು Mr. 186).

ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲಿ kûṭa-śâlmali. *A kind of silk-cotton.*

ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿ kûṭa-sâkshi. A false witness. (J. 20, 16).

ಕೂಟಸಾಕ್ಷ್ಯ kûṭa-sâkshya. False witness (J. 5, 67).

ಕೂಟಸ್ಥ kûṭa-stha. Standing at the top; standing in a multitude or in the midst; *immovable, perpetually and universally the same,* as the soul, space, ether, etc.; the male representative of a family (My.).

ಕೂಟಸ್ಥತ್ವ kûṭa-sthatva. Unchangeableness, uniformity. (R.).

ಕೂಟಾಕ kûṭâka. (= ಕೂಟ No. 7). A hammer. (R.).

ಕೂಟಾಗಾರ kûṭa-âgâra. An apartment on the top of a house (ದಲಫಿ G.).

ಕೂಟಿ kûṭi. (= ಕೂಟ 3). A hat (turban) peg or stand (My.).

ಕೂಟು kûṭu. (= ಕೂಟ 1). A dish made of two or more vegetables boiled together (My.; T. ಕೂಟ್ಟು).

ಕೂಡ kûḍa. = (ಕೂಡು 2 No. 2), ಕೂಡೆ. An infinitive of ಕೂಡು 1, q. v., used adverbially: In company; together with, along with; with (C.; T.). ಮುನಿ ಜೊತೆ ಆದ್ಮನ ಕೂಡ ಮುನಿಯಲಿ! (Bp. 47, 28). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಲ್ಲಲ ಬೆಲ್ಲಜನ್ಮವಹುದು (Sp.). ತಪ್ಪೆ ತಾಯಿಗಳ ಕೂಡ ಬಹು ಫಕ್ಕೆಯನ್ನ ನಡ ಕೋ! (B. 1, 24; see also 1, 10). ಹುಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬೆ ಆನೆಯ ಕೂಡಲೂ ಗಣ್ಣಾಳದ ಕೂಡಲೂ ಕಾದಿ (4, 37). ಆವನ ಕೊಡ ಹೋಗ ಬೇಡ! (C.). 2, also, likewise (My.), *e. g.* ಆಮ ಕೂಡ ಬನ್ನು. — ಕೂಡ ಕೂಡಲೆ. From time to time (My.). — ಕೂಡಾ. = ಕೂಡ. (C.). ಕುಮರೆಗಳ ಕೂಡಾ ಮುಪಾನ ದವಕ್ ಉತ್ತರಿಸಿ ನದೆ ವರುತಿರ್ದಂ (J. 28, 1). ಅಣ್ಣಾ ಅಕ್ಕ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡಾ, ಧ್ರಾತೃಗಳೆನ್ನು, ಒಬ್ಬೇ ಹೆಸರು (Sl. 193). ಪ್ರಾಣು ನಿನ್ನ ಕೂಡಾ ಪ್ರಾಳೆ ಬನ್ನರೆ (B. 1, 26). — ಕೂಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To heap up (Bp. 43, 69). — ಕೂಡಿಡು. -ಇಡು. To heap (My.). 2, to place one thing to another (My.). — ಕೂಡಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To place or keep in (one's own) company. (ನಮ್ಮನ್ನು) ಬೇಱರಿಂಸಿ! ಕೂಡಿರಿಸಿ! ನಿಮಗೆಯು ತೋಲ್‌ಮುವೆ ದುತ! (Bh. 1, 8, 75).

ಕೂಡದಲೆ kûḍadalè. = ಕೂಡುದಲೆ. (My.).

ಕೂಡರು kûḍaru. = ಕೂಡ್ಲು, etc. (B. 5, 96. 283. 294).

ಕೂಡಲ್ kûḍal. ಕೂಡಲು. = ಕೂಡ್ಲು. The state of being joined with or endowed with. (T.; Tè. ಕೂಡಲಿ). ಯುತ, ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, etc. ಕೂಡಲ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಂ (Mr. 440). 2, a junction; a confluence (ಸಮ್ಮೇಳ, ಸಂಗಮ, ಸಂಮೇಳ್ಯ IIIA.; ಸಂಗಮು Ct. I, 67; My.). 3, = ಕೂಡಲಿ ಸಂಗೆಮು (Bp. 61, 40). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮು. N. of the confluence of the Krishṇâ and Bhîma rivers (My.). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ. -ಈಶ. Śiva's liṅga or Śiva at Kûḍala saṅgama (Bp. 3, 28; 4, 56; 58, 67). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮು. (Bp. 61, 73). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ. = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 61, 49). — ಕೂಡಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or bring together, to amass (My.); to grasp; to effect or accomplish. ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಛಲು, ಸಂಗ್ರಹ (Nn. 109). ಸಾಧಿಸಲು ದಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಮ್ಮೋಗ (ಯತ್ನ, ಎಲ್ಲವಂ ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವ ಬುದ್ಧಿ Nn. 146). — ಕೂಡಲೆ. -ಎ 3. = ಕೂಡ್ಲೆ. At the very moment; forthwith (C.). ಆವನನ್ನು ಕಣ್ಣಾ ಕೂಡಲೆ (B. 2, 19). ಗೊನೆಯನ್ನು ಇದಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಕೂಡಲೆ (2, 37). 2, even together with (a person, etc., My.). — ಕೂಡಲೆಲ್ಲಿ. -ಎ 2. = ಕೂಡಲೆ. (C.). ಯುಜಮಾನರು ಹೇಱಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡ ಜೀವ (B. 1, 14). ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಾಣು ಗಡಿಯಾಲ ಮಾಮುವವನ್ನಿಗೆ ಮೋಗಿ (4, 197).

ಕೂಡಸು kûḍasu. = ಕೂಡಿಸು. (S. Mhr.; Čb. 30).

ಕೂಡಿಕೆ kûḍikè. Joining; meeting; a junction (ಜೋಳಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮು Sl. 398; ಸಮಿತಿ 425). 2, marrying a widow (My.). ಸಮಿಗಳ ಕೂಡಿಕೆ (ಸಮ್ಮೇಳ, etc. Sl. 94). See ಕೆಯ್ಕೂಡಿಕೆ; Prv. s. ಮಾಮಿಗೆ: ಮುನೆ. — ಕೂಡಿಕೆ ಗಣ್ಣ. A man who has married a widow (My.). — ಕೂಡಿಕೆ ಪೆಣ್ಣು. A remarried widow (My.).

ಕೂಡಿರಿಸು kûḍirisu. 1. See s. ಕೂಡ.

ಕೂಡಿರಿಸು kûḍirisu. 2. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (B. 5, 39. 42. 43. 57. 126. 132. 143).

ಕೂಡಿಸು kûḍisu. = ಕೂಡಸು. To join (v. t.); to mix; to add; to amass; etc. (C.; Tè. ಕೂಡ್ಚು). ಕೂಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉದಾಹೃತ Sl. 379). See Sl. 348; B. 3, 4. 72; 4, 125. 141. 225; Prv. s. ತುಪ್ಪ, ಹೃಗ.

ಕೂಡಿಸುವಿಕೆ kûḍisuvikè. Putting together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ G.).

ಕೂಡು kûḍu. 1. To join (v. i.); to unite (v. i.); to be one;—to come together, to meet;—to be joined, connected, furnished, endowed with;—to be possible; to take place (ಸಮ್ಮೇಳನ Śmd. Dh.; Śm. 94; ಪುರುಗಳ ಆಗು Śmd. 172 Cm.; ಒಕ್ಕಾಗು 172 Cm.; ಆಪ್ಪ 396 Cm.; C.; Tè., T., M.; *cf.* ಕುಡಿ 1, ಗುಡಿಯಿಸು 1). ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ (ಸಯುಕ್ತ Śmd. 343 Cm.). ಎರಡು ಕೂಡಿದವು (ಯುಗ್ಮ, ಯುಗಲ Sl. 179). ಕೂಡಿದ್ದು (ದೃಷ್ಟ 459). ಆವನರುಮ್ ಆವನಿಯರುಂ ಕೂಡಿದ ಬನಂ (ಸ್ತ್ರಮುವನ IIIA.). ಕೂಡಿದ ಮೊದಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಸ್ತಬ್ಧ, ಸಂಗವಡಾನುಕ); ಬೆಳುವಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). ಸಮ್ಮೋದದಿಸ್ಸ ಕೂಡಿದ ಮನಸು ಳ್ಳವನು (ಮೋದ್ಯಮಾನ Sl. 354). ಶ್ರೀಪ್ರವಾಹ ಆವಮುವದಿಸ್ಸಲೂ ಆಕಾರದಿಸ್ಸಲೂ ಕೂಡಿರುವವನು (ಸಂಪನ್ನಸಂಪನ್ನನ 355, see also 363). ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಣಾಡ್ಡಾದು (ಸಂಕಲ್ಪ, ಆಕ್ಯಮಹಿತ, etc. 371). ತಪ್ಪ ಆಮುಜನ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಣು, ಏಕಾಸ್ತಭವನೆಕೆ ಆಯ್ದೆ (J. 30, 50). ಕೇಡು ಬರುವಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದು (springs up also) ದುರ್ಬುದ್ಧಿ.—ಕೂಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾಡದ ಆಡಿಗೆ (Prva.). ಆವಸ್ಥರೆ ಆವದದು, ಆವ ಮುರಕೇಱುವದು, (ಏಣಿ) ಕೂಡುವೆ ಕೋಲ್ ನಡೆವದು, ಕಡಿದರೆ ಆದು ಮಾಡದು (guitar-string, Sp.). ಆವಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಪಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ನವ ನನಗೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (B. 4, 136). ಈ ಮೊತ್ತು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಗಲಿಗೆ ನವ ಕೂಡುವಡಿಲ್ಲ (4, 137). ಪೇದರು ನಿನಗಿನ್ನ ಪೇಟು ಕೂಡದದ್ದು ಪ್ರೇಕ್ಷನು (4, 144). ನ ಕ್ಷನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಧಾರವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿ ಆವೆ (belongs to you, 4, 126). See Śmd. 45. 53. 75. 89. 262. 343; Bp. 37, 4; 47, 17; 50, 36; 53, 13; 58, 50; Bh. 1, 8, 83; Č. Bp. 4, 7; J. 3, 24; 8, 2; 20, 9; Rsv. 6, 23; 9, 22; B. 2, 30; Sl. 426; ಒಡಗೂಡು, ಒಡನೆ ಕೂಡು, ಒಕ್ಕೂಡಗೂಡು, ಒಟ್ಟುಗೂಡು, ಕೆಯ್ಕೂಡು, ಬಟ್ಟೆಗೂಡು, ಮೆಯ್ಕೂಡು. 2, to be fit (My.). ಕೊಲ್ಲ ಕೂಡದು (ಆವಧ್ಯ Sl. 65). ಆಸುರಾಣಾಮಿಗಳಿನ್ನ ಮುಟ್ಟುವ ನ ಉಕಾಮಿಕರೀರಗಳ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸ ಕೂಡದ ಪ್ರಾಣಿಯು ನ್ನ ಮುಖ ಮಾಮುವದು (ಆವಹಿತ್ಥ, etc. 73). ಕೂಡದು (ಮಾ, ಆಂ, ಬೇಡ 473). 3, to have sexual intercourse (ಪೈ ಧುಸ Śm. 94; My.; Bp. 40, 42). 4, to join (v. t.); to add, as numbers (C.). ಕೂಡದ್ ಪಟ್ಟ (ಸಯುಕ್ತ Śmd. 24 Cm.; ವಿಹಿತ 140 Cm.).—See Prva. s. ಮೆಸ್ಸು, ಲಿಂ.—

ಕೂಡ. An infinitive of ಕೂಡು. See ಕೂಡ. — ಕೂಡ ಬೀಡು. To be accumulated or amassed (B. 1, 10; My.). — ಕೂಡ ಮಾಡು. To heap up, to amass, to lay up (B. 2, 9; 3, 36. 68; 5, 122; My.). — ಕೂಡಿ ಬರು. To come in company or together, as ಆದರಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಬಿಟ್ಟರು (My.). 2, union or terms of friendship or love to exist (C.). ಆವಳಿಗೂ ಆವಳ ಗಣ್ಣನಿಗೂ ಕೂಡಿ ಬಾರದ್ದಱಿಂದ (B. 5, 48). 3, to prosper, as a business (My.); to be practicable or possible (My.). 4, to assemble and come (to a place, My.). 5, to astrologically agree, as the horoscopes of a marriageable pair. — ಕೂಡಿ ಬೀಡು. = ಕೂಡ ಬೀಡು. (C.; B. 5, 217).

ಕೂಡು kûḍu. 2. (= ಕೂಟ 1). Joining; association; company. ಕೂಡಿಗೆ (Bp. 45, 5). 2, = ಕೆಸೆ. — ಕೂಡುಗೆ ಕೆಯ್ಯ. -ಕೆ- or -ಗೆ-. A friend with whom one keeps company (ಮಯೂರ, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಸದಯಸ್ Nr.). — ಕೂಡು ಬೀಡು. = ಕೂಡ ಬೀಡು. (B. 5, 106. 303; My.). ಕೂಡು ಬಿದ್ದ (ಸಂಚಿತ G.). — ಕೂಡುದನಿತು. Colloquy, conversation (ಸಂಕಥೆ, ಸಂಗೀತ Mr. 461). — ಕೂಡು ಹಾಕು. = ಕೂಡ ಹಾಕು. (B. 5, 88. 303; My.).

ಕೂಡುದಲೆ kûḍudalĕ. = ಕೂಡುವೆ. Success, prosperity (My.; T. ಕೂಡುದಲ್).

ಕೂಡುವಿಕೆ kûḍuvikĕ. = ಕೂಡಿಕೆ. ಕಬ್ಬಿಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆ (ಸಮಾಸ G.).

ಕೂಡುಹ kûḍuha. Meeting, union, etc. (ಮೀಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Nr.).

ಕೂಡೆ kûḍĕ. = ಕೂಡ. So that (any thing) is joined; with, together with; together; at the same time; all at once; further, also (ಒಡನೆ Śmd. 301 Cm.; ಸಾರ್ಧಂ, ಸಾಕಂ, ಸತ್ರಾ, ಸಮಂ, ಸಮ Sk. 471; My.; Tĕ., M.). ಕಾಸ್ಯನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಂದು ಕೊಳುವ (ಲೀಲೆ Nr.). ಮುಟ್ಟಿ ಒಡಮಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ (ವೀರ Mr. 158). ಕೂಡೆ ಬಾಣ ದೂಡುವಳೆ (ಸೀತೆ, ತುಳುಬಾಸ); ಕೂಡೆ ಬಾಣ ದೂಡುವಿಕೆ (ಸಂಧಿಕಲ್ಪ Sk. 317). See Śm. 75; Bp. 1, 51; 27, 40; 31, 6; 48, 6; 50, 38; 53, 14; Bh. 1, 5, 5; 1, 8, 83; 1, 16, 15; 2, 13, 35; Rsv. 11, 67; J. 2, 65; 4, 31; 17, 20; 22, 3; 28, 22. 36. 45. 55. 58; 29, 30. — ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ. rep. Mutually, one with the other, all together. ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ದೂಡಾಡುವುದು (ಸಂಕಥೆ, ಆನ್ಯೋನ್ಯಸಂಗತಿ Hlā.). See J. 28, 47. — ಕೂಡೆಕೆ. = ಕೂಡೆ. (B. 4, 104; My.; M.).

ಕೂಡ್ರಿಸು kûḍrisu. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (C.; B. 3, 58. 80. 88; 4, 216).

ಕೂಡ್ರು kûḍru. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. (C.; B. 1, 3. 17; 4, 202). P. p. ಕೂಡು.

ಕೂಡ್ಲು kûḍlu. = ಕೂಡೆಲೆ. ಕವಲಿನೊಳಗೆ ಹೂಬಿಯು ಕೂಡ್ಲು (ಸಕ್ಕೀಪ, ಸಿಸ್ಟುಸಂಗಡು Sk. 94). — ಕೂಡ್ಲೆ. = ಕೂಡಲೆ. (My.; Sk. 119; B. 2, 49).

ಕೂಣಾಪಿ kûṇapi. = ಕುಣಪಿ, q. v.

ಕೂಣ್ಟು kûṇṭu. 1. (Śmd. 48). = ಕುಂಟು 1. To limp, to halt; to hop (ಏಕ್ಯತಗತಿ Śmd. Dh.).

ಕೂಣ್ಟು kûṇṭu. 2. (Śmd. 250). = ಕುಂಟು 2. The state of limping, etc.

ಕೂತು kûtu. 1. Dance, play (T. ಕೂತು; Sk. ಕೂರ್ದ, a leap, jump; *cf.* ಕುದಿ 2). — ಕೂತಾಡಿದೇವರ. N. (Bp. 17, 1). — ಕೂತುಮಾಸ್ತ. A kuruja in which an idol is put and before which people dance in procession (My.).

ಕೂತು kûtu. 2. = ಕುಸ್ತಿ, etc. (C.). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲಂ (ಜಾರಾಮು Mr. 308). ಗಣ್ಣನು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಜೊಗನು ತಿರುಗಿ ಕೆಟ್ಟನು.—ಕೂತರೂ ಧಾತ ಮೀರಬಿಡೆ? ಮೀರಿದ್ದಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟು!—ಕೂತುಮುಟ್ಟುವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೆ ಪಣ ಸಾಲದು (Prvs.). See B. 1, 3; 2, 6; Sk. 231. 216. 399.

ಕೂತುರು kûturu. The creeping herb Bryonia scabra Rottl. (Tĕ.; Sk. 152).

ಕೂದಲ್ kûdal. = ಕೂದಲು, ಕೂವಲು. Hair, of the head or body (ನವರ್ Śmd. II; Kk. 83; ನವರ್, ಕುಮುಳ್ Śm. 71; ಚಿಕುರ, ಶಿರಸಿಜ, ಕೇಶ, etc. Mr. 319; Sk. ಕುಂಜರ, ಕುಸ್ತಲ; T. ಕುಬಿರ್, ಕೂಸ್ಟರ್, ಕೂಡರ್, ಕೂಬ್ಬಿ, ಕೊಸ್ಟಳ, ಕೊಸ್ಟಲೆ, ಕೊಳಲೆ; M. ಕೂಸ್ಟರ್). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದರ್ (ತೊಸಲು Mr. 319). ಮುಗ್ಗೆಯ ಕೂದರ್ (ಸ್ತ್ರಣಾಲು, ನವರ್ Nn. 7; ತಿರೋರುಹ 45; ಕಚ 48). See ಕೊಂಕುಗೂದರ್, ಕರಿ-; Bh. 3, 13, 29.

ಕೂದಲು kûdalu. = ಕೂವಲೆ, etc. (C.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ಕೋಡು, ತಲೂರುಹ Hlā., Nr.). ಮುಗ್ಗೆಯ ಕೂದಲು (ಕೇಶ, ಕುಸ್ತಲ, etc.); ಮುಗ್ಗೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾವಯವದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಟಿನಿಕ್ಕಿದ ವಿಳುಧ (ವಲಿತ Nr.). ಕಣ್ಣ ಕೂದಲು (ವಕ್ಷ Sk. 437). ಕುಬ್ಜೀ ಮುಗ್ಗೆ ಮುಸ್ಟಾದ ಕೂದಲು (ಬೂರ್ಜ 419). ಕುಬ್ಜೀ ಕೂದಲು (C.). See Sk. 73. 168. 169. 215. 216. 334; B. 2, 26. ಇದನ ದೂತು ದಿಗ್ಜಿಯೊಳಗಿನ ಕೂದಲು ತೆಗವ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕೂನ್ kûn. 1. = ಕೊನು 1. To be bent or bowed, to bend, to stoop (ಆನದು Śmd. Dh.; T.; M. ಕೂಕ್, ಕೂಪ್; see ಕುಮು 3, ಕುನಿ 1, ಕುಸಿ 2). P. p. ಕೂಸ್ತು (287 Cm.).

ಕೂನ್ kûn. 2. = ಕೊನು 2, ಕೂನು. A hump (ತಂಡಿಕ ಕಾರ್ಯ Śm. 100; M. ಕೂಬ್ಬು, ಕೂಕ್; T. ಕೂಕ್, ಕೂಸ್ಟರ್; Tĕ. ಗೂನು). — ಕೂಸ. -ಆ 3. A hump-backed man (ಕುಬ್ಜ, ಗಮಲ Nr.). — ಕೂಸ ಬಾಣ್ಣ. N. (Bp. 50 sum.).

ಕೂನ್ kûn. 3. = ಕೊನೆ, ಕೊನು 3. A mark; a sign; acquaintance (ಕುಜಿಪು Śm. 63. 100; Kk. 57, o. r. ಕೂಸ್; see ಕುಮ್ 1).

ಕೂನ kûna. = ಕೊಸೆ 3. (ಕುಜಿಮು Śs.; S. Mhr.; Mhr. ಖೂಣ).

ಕೂನಿ kûni. 1. A hump-backed female (My.).

ಕೂನಿ kûni. 2. An earthen basin used by oil-men (My.).

ಕೂನು kûnu. 1. = ಕೊಸೆ 1. (My. In the present and imperative).

ಕೂನು kûnu. 2. = ಕೊಸೆ 2, etc. (My.; see ಮುಂದಿಗೂನು).

ಕೂನು kûnu. 3. = ಕೊಸೆ 3, etc. (S. Mhr.).

ಕೂನ್ತು kûntu. Bending, bent state. — ಕೂನ್ತುಗೊ ಳ್. -ಕೊಳ್. To bend downwards, to become crooked. ಕುಬ್ಜತನಿಸ್ಸ ಕೂನ್ತುಗೊಣ್ಡದು (ಮಾಘವಗ್ಗ, ಸ್ಟುಬ್ಜ Nr.).

ಕೂಪ kûpa. = ಕೂಪ್ಯ s. ಕೂಪ್ 2. (Bp. 23, 32; 46, 55; J. 3, 29; 18, 23; 28, 3. 30).

ಕೂಪ kûpa. = ಕುಪ್ಪೆ, ಕೂಪ 2, ಕೂಪ. A hole, a hollow; *a well* (ಜಾವಿ Nn. 48; *cf.* ಕುಪಿ 2). 2, a mast.

ಕೂಪಕ kûpaka. *A hollow, a cavity.* 2, *a hole dug for water in the dry bed of a rivulet.* 3, *the mast of a vessel.* 4, *a tree or post to which a boat is moored;* a rock or tree in the midst of a river. 5, a leather oil-vessel. See ಜಾಗರಿ, and Nr. s. ಇಪ್ಪಗೆ.

ಕೂಪಸ್ತಂಭ kūpa-stambha. = ಮಹಾಸ್ತಂಭ. (Śmd. 342). The mast of a vessel.

ಕೂಪಾರ kūpāra. The ocean.

ಕೂಪಾರೋದಿತ kūpāra-udita. (ಮುದ್ರ Mr. 144, a. r. ಮುದ್ರಾ).

ಕೂಪಿ kūpi. = ಬುಧ್ನಿ. A flask, a bottle (Sk.).

ಕೂಬರ kūbara. 1. = ಕುಂಬರ, etc. See ಕುಂ-.

ಕೂಬರ kūbara. 2. = ಕೂಬರ 2. (Sk.).

ಕೂಬರಿ kūbari. = ಕೂಬರ. (Sk.).

ಕೂರ್ kūr. 1. = ಕೂರ್. Sharpness; acuteness. (T., M.; Tk. ಕೂಱು; T., M. also: to be pointed or sharp; Tu. ಕೂಱಿ, to sharpen; *cf.* ಕುಂಚಿ; ಕೂರ 2). — ಕೂರಲಗು. -ಅಂಬು ಬಾಣ. A pointed, sharp hook (Abh. P. 13, 79; Rév. 6, after 11). — ಕೂರಮ್ಮ. -ಅಂಬು. A pointed, sharp arrow (ಅಮ್ಮಂ ಗಿಱ್ಪಾಂ Kk. 52). ಕೂರಮ್ಮಿನಿಮ್ಮಂ (Rāghē. 17, 71). See Abh. P. 9, 88; Śiv. 3, 4. 28; J. 4, 31; 7, 51. 61. — ಕೂರಲಗು. -ಅಂಬು. The sharp blade of a weapon (Bp. 1, 88; 27, 13. 31; 32, 24; 52, 39; J. 9, 33). — ಕೂರಿಡಿ. -ಬಿಡಿ (Śmd. 207). A sharp sword. ಕೂರಿಲಿಂದಿಕ್ಕಿಸಿ ಮುಂಡಾಡಿ ಕಿಡಿಗಾಡಿ (184). See Abh. P. 7, 56; Śiv. 2, 82; 3, 50). — ಕೂರ್ಮಾಳ್. -ಅಳ್. A keen, brave soldier (ಅಬಲಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್ etc., ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಬಲ್ಲಂ ಕೊಲ್ಲಂ; Abh. P. 7, 60). — ಕೂರ್ಮೆ. -ಅಮೆ. (Śmd. 81 M(b.). Great valour (?). — ಕೂರಂಬು. -ಅಂಬು. A pointed, sharp spear or javelin (Śiv. 3, 26). — ಕೂರಲ್ಲ. -ಅಲ್ಲ. Having no point or sharpness. ಕೂರಲ್ಲದಂಬಿಂಗಳ್ (Śmd. 221). — ಕೂರುಗಾಂಬು. -ಉಗಾಂಬು. A sharp finger-nail (Rév. 7, 10; Ō. Dp. 18, 15; J. 11, 24).

ಕೂರ್ kūr. 2. To mind, to be attached to, to love (ಕನ್ನ Śmd. Dh.; ಮಾಡುವುದು Śmd. Il; M. ಕೂರಣ, to love, mind; love; ಕೂರಾಣ್ಣ, lover, etc.; see Tk. n. ಕೂರಾರ್; Sk. ಕುಂಚಿ, the paramour of a harlot; see ಕುಂ 1). P. p. ಕೂರ್ತ (Śmd. 287). ಕೂರ್ತ ಮೆಚ್ಚಲ (80). ಕೂರ್ತರೊ (275). ಕೂರ್ತಗಾರು (264). The participle present ಕೂರ್ತ appears also as ಕೂರ, q. v. ಕೂರ್ತರ್ ಮಾಮಾಗಲಂ (ನೈಷಧಮಲ್ಲಿಂ Kk. 80). See Grj. 1, 18; 2, 1; Bp. 1, 32; 4, 60; 18, 21; 28, 51. 55; 27, 75; 32, 57; 47, 34; 50, 68. 78; 53, 21; 60, 60; 61, 15. 75; V. 11, 24; Rév. 11, 112; Śiv. 2, 96; J. 17, 60). — ಕೂರ್ತಿ. A beloved woman (ಒಲ್ಲಿ, ಅಭಿಮಾನಿ, ಗಂಡನ ಮಾಡಲ್ಲಿ (Kk. 29; Śm. 75). — ಕೂರ್ತರ್. = ಕೂರ. Loving; beloved; a lover; a paramour; the loved one: a husband. See ಕೂರ್ತಗಿತ್ತಿ s. ಕೂರ್ತ 2. Feminine ಕೂರ್ತಿ (Rév. 5, 105).

ಕೂರ್ kūr. ಕೂರು. = ಕುಳಿ 1, etc. To sit down (My., without a P. p.)

ಕೂರ kūra. 1. ಕೂರ್ 1, ಕೂರ್ತ. *Boiled rice* (also ಕೂಡು in Sk.).

ಕೂರ kūra. 2. = ಕೂರ್ 2. Tbh. of ಕೂರ್ತ. Fierce, cruel; sharp; hot; disagreeable (ಕ್ಷತ್ರ Mr. 409; ಕುಂಚ 515). ಕೂರಂಬಿನ (ಪಾ Śm. 116). See Bp. 40, 81; Rév. 11, 112; Dp. 54, 3.

ಕೂರಹು kūrahu. A sword, a scymitar (ಕತ್ತ Mr. 383).

ಕೂರಾಂಬು kūra-ambu. Rice-water, rice-gruel (ಅಕ್ಕಿ ಕಷಾರು, rice Mr. 214).

ಕೂರಿಕೆ kūrikĕ. Sharpness, pointedness (Rām. 4, 6, 18).

ಕೂರಿತು kūr-ittu. = ಕೂರಿದು. (Śmd. 96. 183). That is sharp or pointed (ಬಾಣ Śm. 80). ಕೂರಿದಮಂ (ಖಡ್ಗ, ಬಾಣ, ಗಿಱಿ Mr.).

ಕೂರಿದ್ದು kūr-iddu. = ಕೂರಿತು (Śmd. 96). ಸಜ್ಜನ ಮನ ಕೂರ್ದುದು ಅದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಂತಿ (ಮಲಾ Mr.). ಕೂರಂಬಿನ ಗುರಿಂ (ಪಾ ಗಿಱಿಂ Śm. 23).

ಕೂರಿದ kūrida. A sharp, acute, or brave man. ಕೂರಿದರ್ (Śmd. 184). ಕೂರಿದರ್ or ಕೂರಿದರಂ ಬಲ್ಲಂಗಿನಂ (258). Also plural neuter ಕೂರಿದನ್ನು (Ōpr. 1, 94).

ಕೂರಿಲಿ kūrili. See s. ಕೂರ್ 1.

ಕೂರಿಸು kūrisu. 1. To cause to love (Rév. 11, 112).

ಕೂರಿಸು kūrisu. 2. To cause to sit (My.). 2, to join (v. t., as two pieces of wood, My.; Tk. ಕೂಱಿಸು).

ಕೂರು kūru. 1. = ಬೆಂಬಲು, ಕೂರು 2 No. 1. A tenon (My.).

ಕೂರು kūru. 2. ಕೂರ್. = ಕೂರು 1. (My.). See ಕೂಡಿಗ 2.

ಕೂರುಮ kūruma. Tbh. of ಕೂರ್. (My.).

ಕೂರ್ಗಾಕೆ kūrigāĕ. The seed drill or sowing machine drawn by oxen (ಗಾಕೆ Mr. 370; C.; Tk. ಕೂಱು, to fill or stuff anything, to load). — ಕೂರ್ಗಾಸು Kūd. To work with the kūrigĕ (C.).

ಕೂರ್ಟೆ kūrĕ. A kind of cloth-louse (ಬಟ್ಟೆಪೇನು Mr. 166; C.; M. ಕೂರ್, T. ಕೂಡ್ಡೆ, ಪೂಡ್ಡೆ).

ಕೂರ್ kūr. = ಕೂರ 1. Sharpness, etc. — ಕೂರ್ಗಣೆ. -ಗಳೆ. A pointed, sharp arrow (Abh. P. 14, 144; Bp. 4, 26; Śiv. 3, 25; J. 4, 35; 28, 48). — ಕೂರ್ಗಣೆಗರೆ. -ಮಳೆ. A shower of sharp arrows (Śiv. 4, 14). — ಕೂರ್ಗೊಳ್. To become sharp or fierce (J. 4, 35). — ಕೂರ್ಚಿಗ್ಗಳ್. -ಜಿಗ್ಗಳ್. = ಕೂರ್ಗಿಗ್ಗಳ್ (R.). — ಕೂರ್ಮೊನೆ. A sharp-pointed stake (V. 29, 110; J. 31, 30). — ಕೂರ್ಮೊನೆವಲ್ಲಿ. A sharp tusk (Śiv. 3, 62). — ಕೂರ್ನಾಯಿ. A sharp, fierce dog (Rév. 5, 51). — ಕೂರ್ಮಾಳ್. -ಮಾಳ್. (Śmd. I). A sharp knife or sword (Abh. P. 5, 27; 13, 139).

ಕೂರ್ kūrṇa. = ಬುಟ್ಟಿ, etc., ಕೂರ್ಣ. *A bunch of anything, a bundle* of grass, etc. 2, the head, the face (ಮುಖ Kn. 89). 3, *the space between the eyebrows* (ಹಣೆ, ಮುಖ 89). 4, the beard; the mustaches (ಹುಬ್ಬು, ಮೀಸೆ 89). 5, a bifurcation, etc. (ಕವಲು 89).

ಕೂರ್ಚಕ kūrchaka. = ಬುಂಚಕಿ 2. A bushel; a brush. 2, *an ornament on the top of a banner.*

ಕೂರ್ಚಶಿಫ್ರ kūrcha-śiphra. *N. of a plant, a drug, commonly called jīraka,* one of the eight principal medicaments (ಅಷ್ಟೌ ಒಷ್ಧಿಗಳ Sl. 157).

ಕೂರ್ಚಿಕೆ kūrchikĕ. = ಬುಂಚಿಕೆ. A brush. 2, *inspissated milk* (see ಗಿಣ್ಣು 1).

ಕೂರ್ತು kūrtu. P. p. of ಕೂರ 2, q. v.

ಕೂರ್ದನ kūrdana. Leaping. 2, *playing, sport.* See ಕೂರ್ದು 1.

ಕೂರ್ದಲೆ kūrdale. = ಬುಂಡ್ಲಾಲು (Hāl. MS.).

ಕೂರ್ಪ kūrpa. *The spaces between the eye-brows.* 2, a kind of bamboo-lid (ಕೆಂಪ Mr. 209). 3, the hair around the yoni (ಅಂಗಜಂದ ಬೆಸಱದಲು ಮೆಸ್ತಾಗಲು 328).

ಕೂರ್ಪರ kūrpara. *The elbow;* the knee. *Cf.* ಕೂರ್ಪರ.

ಕೂರ್ಪಾಸ kūrpāsa. = ಬುಪ್ಪಸ, etc. *A bodice; a jacket;* a cuirass.

ಕೂರ್ಪಾಸ kûrpâsaka. = ಕೂಪಾಸ. *A bodice*, etc.

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 1. (fr. ಕೂರಿ 1). Sharpness, etc.; valour; a keen, penetrating look (T.: saltness). ಕೂರ್ಪಳ ಕೂರ್ಪು (Śmd. 170). ನಮುದಲ ಕಣ್ಣೀಂ ಕಣ್ಣಿಂದಂ ಕಾಮುದ ಕೂರ್ಪಂ ಮಱಿಯು ಕೂರ್ಪಾಗ್ರ ಎಸೆದ ಎಱಂದ ದಿಸೆ ನರ ತೆಗೆದ ಮು ದಸ್ಸ ಸಿದಾರ್ಥಗೆರಗಿಸಿ ಪೋಲ್ತುದಾಕೆಯ ಕೂರ್ಪಳ್ (81). See Abh. P. 14, 102. 148; Grj. 4, 2. — ಕೂರ್ಪಿಸು. -ಪ್ಪಿಸು. To sharpen (Grj. 5, after 76).

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 2. (fr. ಕೂರು 2). Love (Abh. P. 7, 59; 11, 120; Rśv. 5, 48). — ಕೂರ್ಪಿನವನು. -ಅನುಂ. A beloved man; a lover; a husband (ಮಲ್ಲಿಕ, ಪದುಮ, ಪ್ರಿಯ Hlā.).

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 3. (fr. ಕೂರು 2). Destruction, ruin, etc. (ಪಕ್ಷ Ct. II, 4).

ಕೂರ್ಮ kûrma. = ಕೂರುಮ. *A tortoise, a turtle* (ಆದಿ G.). 2, the second incarnation of Vishṇu (Mr. 19; Bp. 54, 42). 3, one of the outer winds of the body (ಶರೀರ ಅಂರಿಯೊಳಿಪ್ಪ ಆಯು Mr. 51).

ಕೂರ್ಮಪುರಾಣ kûrma-purâṇa. The purâṇa of Vishṇu's tortoise incarnation (C.).

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ kûrma-avatâra. = ಕೂರುಮ No. 2. (Bp. 54, 62).

ಕೂರ್ಮಾಸನ kûrma-âsana. A metal or wooden stool in the form of a tortoise back, on which an idol is placed or a pâjâri sits (My., also ಕೂರುಮಪೀಠ).

ಕೂರ್ಮಿ kûrmi. *A female tortoise.*

ಕೂರ್ಮೆ kûrmè. (Śmd. 248). Attachment, love; the state of being enamoured (ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ ಒಡಲ್ Śm. 75; ಮೋಹ Ct. II, 76; Tḍ. ಕೂರ್ಮೆ, ಕೂರಿಮಿ). ಮುಮುಕ್ಷುವು ಕೂರ್ಮೆಯಿಲ್ಲಿ ಕಲೆದುಳ್ಳವನೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಸೂತ್ರಿಗೆ ಏನಪ್ಪ ಅರ್ಹನಂ (Śmd. 66). See Abh. P. 10, 212; Bp. 22, 60; Rśv. 10, 2; 13, 21; 13, after 77; Śśv. 2, 16; J. 9, 25.

ಕೂರ್ಮೇಶ kûrma-îśa. The king of turtles, the tortoise supposed to uphold the world; N. of a liṅga (Bp. 54, 62).

ಕೂಲ್ kûl. = ಕೊಲ್ 2. Length, etc. — ಕೂಲ ಬಲೆ. A lengthy net (Bp. 51, 73).

ಕೂಲ kûla. A heap, a mound; *a bank, a shore* (ಪುಟ್ಟಿ, ಪರ Rn. 42; see s. ಪರೆ 6).

ಕೂಲಂಕಷ kûla-ṅ-kaṣa. = ಕೂಲಂಕಷ. Carrying or tearing away the bank (Sk.). 2, the whole, from first to last (My.; Tḍ.).

ಕೂಲಂಕಷ kûla-ṅ-kaṣè. Tearing away the bank: *a river.*

ಕೂಲಂಕುಷ kûlaṅkuṣa. = ಕೂಲಂಕಷ No. 2. (My.).

ಕೂಲಜ್ಜಿ kûlajji. = ಕೂಲ್ಜಿ, etc. See ಅಂಗಿರಸಜ್ಜಿ.

ಕೂಲದೆಸೆ kûla-dèśa. *A bank, a shore.*

ಕೂಲಿ kûli. (A gift = a ಕೂಡು, ಕೂಟುಂ, or ಕೂಜ್ಞಿ from ಕೂಡು, to give?); hire, wages, especially *daily* hire or wages, cooly (ಕಬ್ಬಾರ್ಕ್ಯ, ಎಲೆ, ಧ್ಯಾನ, ಪರ, etc. Nr.; Sl. 347; ಧೃತಿ Sl. 462; C.; T., M., Tḍ., Tu.). See Bp. 23, 36; 27, 16; Ć. Bp. 47, 42; Sl. 84. 339. 357; B. 2, 38; 4, 74; 5, 84. 96. 287. 294; Prv. s. ಪೋಲ್ಕೂ ಪರ. 2, a day-labourer, a cooly (My.; H., Bengâli). — ಕೂಲಿ ಕಾ ಸ್ವಾಮಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (My.). — ಕೂಲಿ ಕಾಯ್ಕಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (C.). — ಕೂಲಿದೆಸೆ. Daily labour (C.). — ಕೂಲಿ ಪಾಲಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (My.). — ಕೂಲಿ ಮಾಡಿಸು. To employ day-labourers. See Prv. s. ಕೆಸು. — ಕೂಲಿ ಮಾಡು. To work as a day-labourer (C.). — ಕೂಲಿಯವನು. -ಅಳು. A day-labourer, a cooly (ಧೃತಿಕ, ಕಬ್ಬಾರ್ಕ, etc. Sl. 340; ಧೃತಿಕ G.; C.). — ಕೂಲಿಯವಳ್. -ಅಳ್. A female cooly (B. 4, 176). — ಕೂಲಿಯವಳು. -ಅಳು. = ಕೂಲಿಯವನು. (ಧರ್ಮಾಧಿಕ, ಕಬ್ಬಾರ್ಕ Nr.; C.). — ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು. Female day-labourers (B. 4, 178).

ಕೂಲಿಕಾತಿ kûli-kâti. = ಕೂಲಿಕಾರ್ತಿ. (My.).

ಕೂಲಿಕಾರ kûli-kâra. A day-labourer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಪಂಸ್ಕರ್ಮ Hlā.; ಧೃತಿಕ, ಧೃತಿಕಾರ್, ಕಬ್ಬಾರ್ಕ, etc. Nr.; ಪಂಸ್ಕರ್ಮ Mr. 236; C.). ಕೂಲಿಕಾರಿಯರ್ (B. 4, 178). See B. 3, 59; 4, 74; ಕೆಯ್ಯಲಿಕಾರ.

ಕೂಲಿಕಾರ್ತಿ kûli-kârti. A female cooly (C.).

ಕೂಲಿಗಾವು kûli-gâvu. = ಕೂಲಿಕಾರ. (My.).

ಕೂಲಿಸು kûlisu. To cause to fall; to destroy (My.; Tḍ. ಕೂಲುಮು, ಕೂಲ್ಪು, ಗೂಲ್ಪು, to cast or knock down, to slay, to kill, to overthrow, to ruin).

ಕೂಲು kûlu. 1. = ಕೂರು 2. To fall down, or be overturned; to be destroyed or ruined (My. only in ಕೂಲಿ ಮೋಗು; Tḍ.).

ಕೂಲು kûlu. 2. = ಕೂರು 1, etc. A tenon (C.; Mhr. ಕೂಸ). 2, a sloping flight of stairs leading down to the water of a tank (My.). — ಕೂಲುಗಂಬ ದ್ದು. A post with tenons (My.). — ಕೂಲುಮರ್ಮು. -ಮುಮ್ಮು. The nave of a wheel (ಸಿದ್ಧಿಕ, ಧಾಳಿ Mr. 235).

ಕೂವ kûva. = ಕುಮ್ಮ, ಕೂ 2. A Tbh. of ಕೂಪ. A mast.

ಕೂವಕಂಬ kûva-kamba. = ಕೂಪಕಂಬ, etc. Tbh. of ಕೂವಕ್ಕಂಬ (Śmd. 342; ಕೂಪಕ, ಗಾಯಕ್ಕಂಬಕ Hlā.; Śśv. 2, 44).

ಕೂವಕಂಬಿಗ kûva-kambiga. = ಕೂಪಕುಮ್ಮಾಲ. (ಸಿದ್ಧಿಕರು, ಕ ಧಾರಿಧರ Hlā.).

ಕೂವರ kûvara. 1. = ಕುಮರ, etc. See ಕುಮ-.

ಕೂವರ kûvara. 2. = ಕೂಪರ 2. *The pole of a carriage* (ಕೊಸು Mr. 236).

ಕೂವರಿ kûvari. = ಕೂಪರಿ. *A carriage covered with a cloth or blanket.*

ಕೂವೆ kûvè. = ಕುವ್ವೆ. The East-Indian arrowroot, Curcuma angustifolia Roxb. (St. & Pl.; M.; T. ಕೂವ್ಕ). See ಕಲ್ಲು-, ಕೆಮ್ಮು-, ಮಿಣ್ಣ-.

ಕೂಷ್ಮಾಂಡ kûṣmâṇḍa. = ಕುಮ್ಮಡ. *The pumpkin-gourd, Benincasa cerifera* Savi.

ಕೂಸು kûsu. (Śmd. 109). A male or female infant, a babe; a maiden, a young virgin; a person (ಬಾಲಕ G., C.; ಕೊಪ್ಪರಗಸು Ct. II, 58; ಧೃತಿಕ Śś.; T. ಕುಂಜು; Tḍ. ಕೂಸು, trifling; ಕೂಸು, a daughter; ಕೂಸಿ, a young one; *cf.* ಕುಮ್ಮಿ 1, ಕುಮುಸು, ಕೊಸ 1). ಕೂಸು ಬಾರದ ಮಕ್ಕಳ (ಗರ್ಭಾಶಯದ, ಜಠರದ Hlā.). ಕೂಸು ಕೂಸಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ (ಜಠರದ Mr. 308); ಮನಸ ಕೂಸು (ಕೋಪ, ತಿರು, ಜಾಲ, ಅರ್ಥಗ, etc. 308). ಕೂಸಿಂಗೆ ಉಮ್ಮುಗೆಯುಮ್ಮ (Śmd. 159). ಬ್ರಾಯದ ಕೂಸಾ ದೊಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಕೂಸಕ್ಕುಮೆ? (290). ಕುಮರ ಕೈಯಿಂದ ಕೂಸು (ಪದುಮ ಪರಿಜಾತ Hlā.). ಕೂಸು ಕಾಸು ಪೋದು (others: ಪರೆ ದುದು), ಮೋಗುವ ಮುಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತು (Prv.). See Bp. 57, 15; B. 1, 28; ಒಕುಮಕ್ಕಳು, ಕೊಪ್ಪರಗಸು, ಗಣ್ಣಗಸು, ಗಣ್ಣ-, ಮನು-, ಮೂಡ-, ಪೆಂ-, ಪೆಣ್ಣ-, etc. — ಕೂಸಾಟ. -ಆಟ. Children's play (ಚಿಣ್ಣರಾಟ Ct. II, 66; My.). — ಕೂಸಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To

cause to perform childish play. ಕಬ್ಬಿಗರಕೈನ್ನು ಕೂಸಾಡಿಸ ಬಾರದು ಉಕ್ಕರದ ರಾಜ್ಯಮೆಳ್ ಕೆ ಅನಿಷ್ಟಪ್ರವರ್ತಯಾ (Śmd. 233 Mdb.). 2, to amuse a child (C.). — ಕೂಸಾಡು. -ಆಡು. To play like children. See ಗುಬ್ಬಿಗೂಸಾಡು. — ಕೂಸಾಳು. -ಆಳು. A weak, useless person. See Prv. s. ಮೋಸೆ. — ಕೂಸುಗುಡುವ. -ಕುಡುವ. To give a child in marriage (Abh. P. 8, 16).

ಕೂಸುತನ kûsutana. The state of being young, childhood (My.). See ಕಿಬ್ಬುಗೂಸುತನ.

ಕೂಳಿ kûḷi. = ಕೂಳೆ 1, q. v., (ಗೂಡೆ 1). (Riv. 5, 52; My.). See ಕಿಬ್ಬಗೂಳಿ, ಕಿಬ್ಬುಗೂಳಿ, ಬೆಗೂಳಿ, ಹಲಜೂ-.

ಕೂಳೆ kûḷe. 1. = ಕೂಳಿ, etc. A basket for fishing (ಮುಷ್ಟ್ಯಾಧಾನಿ, ಕುನೇಣಿ Nr.; M. ಕೂಡೆ, ಗೂಡೆ, ಕೊಟ್ಟಿ, ಮುಣ್ಣೆ; T. ಕೂನೆ; Tu. ಕೊವದು; see ಕೊವದು).

ಕೂಳೆ kûḷe. ಕೂಲಿ kûḷe. 2. The stump of jôḷa left in the ground to push out new shoots (S. Mhr.; especially that of *badane*, My.; T. ಕುಂಟೆ, stump, cut short); stubble in general (My.). — ಕೂಳೆಕಾಯಿ. A fruit of badanĕ grown after the herb had been cropt and sprouted again (My.). 2, the edge of stitching (My.). — ಕೂಳೆಗಿಡ. A herb which, when cropt, sprouts again (My.). — ಕೂಳೆಪೈರ. A crop got from the ಕೂಳೆಗಿಡ (My.).

ಕೂಡು kûḍu. 1. = ಕೂಳು 1, ಕೂಯ್ದು. *Supposed* Tbh. of ಕತ್ತರ (Śmd. 30; Śm. 113). Boiled rice; food (Tuḷ. Śm. 113; T., M.; Tu. ಕೂರು; Te. ಕೂಡು; see ಕೊಯ್ 1). ಪ್ರಜ್ಞಾಪೆನ್ನು, ಉರ್ವಾ ಕವಲೆ ತೊವರಿ ಗೋಧುವೆ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದವನಿಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳ ಕೂಡು (Śmd. 1). ಜಲಿಯ ಕೂಡುವಿರೊಳ್ ದನ್ನ ಆರವೆ (1). ಒಸ್ಪಿರಿಕೂಯಿಂ ಸಿತಗಸ ಕವ್ವ ವಡುಂ (79). ಎಂಜಲು ಕೂಡು (Bp. 56, 26). See ಆಮುಗೂಡು, ಕಳ-. — ಕೂಡು. -ಆ 3. One who has (for his) food. See ಚಾಪೆಗೂಡು, ಜನ್ನ-, ದುಡ-. — ಕೂಡುಗಳು. A lump of boiled rice (kneaded into a ball, ಪುಲಕ Nn. 145, o. r. ಕೂಡುಗಾಯು). — ಕೂಡ್ಸುವಿಗುವಿ. -ಕುವಿ-ಕುವಿ. Rice to boil very much: to boil very much like rice (Râm. 6, 50, 18). — ಕೂಡ್ಸುವಿ ಗೊಳ್. -ಕುವಿ-ಕೊಳ್. Rice to begin to boil: to begin to boil like rice (V. 34, after 80). — ಕೂಡ್ಬುವಿಕೆ. -ಆವಿಕೆ. The devouring of rice, gluttony (Śâstrasâra in W. v. 1270). 2, a glutton (My.). — ಕೂಡ್ಬುವಿಕತನ. -ಆವಿಕತನ. Gluttony (My.). — ಕುಬ್ಬಿಗ. -ದಣಿಗ. (Śmd. 242). A glutton (ತೀರ್ಥಾಳಿ Śm. 48; Kk. 38; Śe.).

ಕೂಡು kûḍu. 2. = ಕೂರ 2. Tbh. of ಕತ್ತರ (Śmd. 30; Śm. 113). Fierce, ferocious; cruel; mischievous, malignant; hot, sharp; fierceness, etc. — ಕೂಡು ರಕ್ಕಸ. A cruel, mean giant (My.). — ಕೂಡು ನಾಯಿ. A ferocious, mean dog. ಚಾಲ ಸಡ್ಡಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂಡು ನಾಯಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). — ಕೂಡ್ಬಮ್ಮ. Tbh. of ಕತ್ತರಕರ್ಮ (Śmd. 376).

ಕೂಲಿ kûḷa. A vulgar, rude, stupid, useless, mean, or vile man; vulgar, etc. (ಎಗ್ಗ Śmd. I; ತುಮಕೂಳ, ಉಲ್ಲ Śe.; ಗಾಡ್ಡು Bhn. 31; C.; Te. ಕೂಳಿ; Te. ಗೂಡು, obscene, etc.; M. ಕೂಡು, T. ಕುಡ್ಡಿ, ಕೂಡೆ, rottenness; uselessness, inferiority). See Bp. 21, 23; 28, 19; 51, 41; 57, 13; Jûs. 42, 72; Prv. s. ನಲಿಯು.

ಕೂಲಿತನ kûḷatana. Rudeness, meanness, etc. (Bp. 26, 58; My.).

ಕೂಡು kûḷu. = ಕೂಡು 1. (ಉಣ್ಣ, ಕೂರ, ಧಕ್ಕ, ಉಣ್ಣ, ಆಪನ, ಆಪಾರ, etc. Hlâ.; C.). ಜೆಲರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಡಿಫ್ ಉಣ್ಣು (ಪದಾಸ್ಪ, ಪರಪಿ ಣ್ಣಾದ Hlâ.). ಮೊಗಂಡಿಕ್ಕುವ ಕೂಡಿನುಮ್ಬುದಂ (ಪದಾಸ್ಪ, etc.); ಕೂ ಡು ಮೋಜನ ನಿನ (ಪಿಚ್ಚೆ Nr.). ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನ್ನು ಕೂಡಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೆಡಿಸಿ ದೈನಿ (B. 4, 139). ಕೂಡಿ ಬೆಲ್ಲಿದ ಕಡೆ ಸಾವಿರ ಕಾಗೆ.—ಉಣ್ಣಕ್ಕು ದನಲೇ ಒಡೆಯು, ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುವನಲೇ ಜನರಾಯು (Prv.). See Bh. 1, 10, 25. 30. 31; B. 3, 40. 66; ತಿರುಕೂಡು, ಮುಡ-; Prv. s. ಕುಲ. — ಕೂಡುಬಾಣ್ಣ. = ಕೂಡುಬಕ್ಕ. (My.). — ಕೂಡುಬಕ್ಕ. A glutton (B. 5, 253). — ಕೂಡುಮೊಕ್ಕ. = ಕೂಡುಬಕ್ಕ. (C.; B. 5, 28. 31). — ಕೂಡು ಸೀರೆ. Food and clothing (ತಿನ್ನ, ಧರಿಸ ಬಾಚ್ಚಾದ Hlâ.; Mr. 25; Bp. 28, 19).

ಕೂಲಿತಿ kûḷe. A vulgar, vile woman (Bp. 40, 51).

ಕೃಕ kṛika. The throat, the larynx. (R.).

ಕೃಕಣಿ kṛikaṇa. = ಕೃಕರ. *A kind of partridge, Perdix sylvatica.*

ಕೃಕರ kṛikara. = ಕಕ್ಕರ, ಕಕ್ಕ, ಕೃಕರ. A kind of partridge, Perdix sylvatica. 2, one of the five vital airs, that which assists in digestion; that which shuts and opens the eye (ಅಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚು ತೆರೆವದು Mr. 52).

ಕೃಕಲಾಸ kṛikalâsa. *A kind of lizard or chameleon* (L. Mr. 164).

ಕೃಕವಾಕು kṛikavâku. *A cock.* 2, a peacock. 3, a chameleon. See ನೇತ್ರಿ.

ಕೃಕಾಟಕ kṛikâṭaka. = ಕೃಕಾಟಿಕೆ. (ಪದಕು Mr. 327).

ಕೃಕಾಟಿಕೆ kṛikâṭikĕ. *The back or nape of the neck.*

ಕೃಚ್ಛ್ರ kṛicchra. *Distress, danger.* 2, *difficulty, trouble.* 3, *pain.* 4, *penance, expiation.* 5, bad, miserable, evil.

ಕೃಚ್ಛ್ರಮೂತ್ರಶುರೀಷತ್ವ kṛicchra-mûtra-purishatva. Pain or difficulty in the evacuations. (My.).

ಕೃತ kṛit. = ಕೃತ್ತು. Making, doing, etc. See *e.g.* ಕತ್ತರಕರ್ಮ-, ಮೃತ-. 2, an affix used to form nouns from roots. 3, a noun or nominal theme formed with this affix (Śmd. 85. 90. 110. 120. 134. 200. 245).

ಕೃತ kṛita. *Done, made, wrought, accomplished;* deed, work, action, accomplishment (ಕರ್ಮ, ಕೃತ್ಯ Nn. 108; ಕರ್ಮಣ್ಣ ಕರ್ಮ Nn. 103; Mr. 466). 2, well-done, proper, good; a virtuous man (J. 18, 20). 3, *the first of the four ages or yugas of the world* (ಯುಗ, ಯುಗಭೇದ 103). 4, a kind action, benefit. 5, Yama (ಸವನ, ಪದುನ, ಯಮ 103). ಕೃತ, *done with, enough.*

ಕೃತಕ kṛitaka. = ಕತಕ 2. Made, artificial, factitious; not natural, adopted (as a son). 2, *factitious salt* (ಸಿಪಲವಣ Mr. 143). 3, simulated, false; hypocrisy (ಗನ್ನರ, ಕೃತ್ರಿಮ Nn. 109).

ಕೃತಕರೂಪ kṛitaka-rûpu. A supernatural form or manner (Bp. 32 sum.).

ಕೃತಕರ್ಮನ್ kṛita-karma. Having done or accomplished one's work or duty; *skilful, clever.*

ಕೃತಕಾಚಲ kṛitaka-achala. An artificial hill (Grj. 3, 92; 4, after 12).

ಕೃತಕಾರ್ಜುನಿ kṛita-kârjuni. Arjuna's son Babhruvâhana (J. 22, 30).

ಕೃತಕಿ kṛitaki. = ಗನಕ. (Śmd. 353). A deceitful female (?).

ಕೃತಕೃತ್ಯ kṛita-kṛitya. Having successfully accomplished a business or duty; a man who has accomplished or attained any object or purpose; contented, satisfied; clever. (Bp. 4, 70; 31, 27; 35, 52; 46, 37; 54, 83; J. 2, 52. 53; 11, 24).

ಕೃತಘ್ನ kṛita-ghna. Destroying past transactions or benefits done, unmindful of services rendered, ungrateful. (J. 5, 69; My.).

ಕೃತಘ್ನತೆ kṛita-ghnatĕ. Ingratitude. (My.).

ಕೃತಜ್ಞ kṛita-jña. Remembering past transactions or benefits, grateful. (J. 5, 67; My.; B. 4, 59).

ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ kṛitajñatâ-pûrvaka. With gratitude. (My.; B. 4, 124).

ಕೃತಜ್ಞತೆ kṛita-jñatĕ. Remembering kind actions, gratitude. (My.; B. 4, 91; 5, 180).

ಕೃತಜ್ಞತ್ವ kṛita-jñatva. = ಕೃತಜ್ಞತೆ. (B. 5, 10).

ಕೃತಪುಂಖ kṛita-puṅkha. *Skilled in archery* (ಬಿಲ್ಲು ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾದ Mr. 294).

ಕೃತಮಾಲ kṛita-mâla. *The tree Cassia fistula* L. See ಕಕ್ಕೆ.

ಕೃತಮುಖ kṛita-mukha. *Conversant with the means of success, clever.*

ಕೃತಯುಗ kṛita-yuga. = ಕೃತ No. 3. This age consists of ಗಗನ-ಆಮ್ಬರ-ಶ್ಯೋಮ-ಸಿನ್ಧುರ-ಬೋಧನ-ನಗ-ಶಶ್ಯ, *i. e.* 1,728,000 human years (Mr. 73).

ಕೃತಲಕ್ಷಣ kṛita-lakshaṇa. *Noted for good qualities.*

ಕೃತವರ್ಮ kṛita-varma. Dexterous, skilful (ಚತುರ, ಕೃತಹಸ್ತ, etc., ಚೆನ್ನಾದ Mr. 244). 2, N. of a prince (J. 7, 1; 8, 29).

ಕೃತವರ್ಮಕ kṛita-varmaka. = ಕೃತವರ್ಮ No. 2. (J. 7, 3).

ಕೃತವೀರ್ಯ kṛita-vîrya. N. of a prince, the father of Haihaya Arjuna. See ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ.

ಕೃತವ್ರಣ kṛita-vraṇa. N. of a Brâhmaṇa (J. 15, 30. 33).

ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕ kṛita-sâpatnikĕ. *A woman whose husband has taken another wife, a superseded wife.*

ಕೃತಸ್ವರ kṛita-svara. Full of sound. See ಕಾರ್ತಸ್ವರ.

ಕೃತಹಸ್ತ kṛita-hasta. *Dexterous, skilful.* 2, *skilled in archery.*

ಕೃತಾಕೃತ kṛita-akṛita. Done and not done; *wrought and unwrought; manufactured and not manufactured.*

ಕೃತಾಂಜಲಿ kṛita-aṅjali. One who joins the, or the joining of the, hands in reverence (J. 5, 44).

ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟ kṛita-aṅjali-puṭa. Joining the, or the joining of the, palms of the hands for obeisance, etc. (J. 5, 9).

ಕೃತಾನ್ತ kṛita-anta. Causing an end; bringing to an end. 2, *established truth or doctrine.* 3, *the end or result of actions, destiny.* 4, *Yama.* 5, *a sinful or inauspicious action.* See Śmd. 83. 112; Bp. 41, 27; 61, 12.

ಕೃತಾನ್ತಕ kṛita-antaka. Yama. (Bp. 46, 66).

ಕೃತಾನ್ತಮರ್ದಕ kṛitânta-mardaka. Śiva (Śśv. 4, 128).

ಕೃತಾಭಿಷೇಕ kṛita-abhishĕka. *Anointed.*

ಕೃತಾರ್ಥ kṛita-artha. A man who has attained an end or object; successful; contented, satisfied; clever. See Grj. 4, 40; 4, after 48; Bp. 3, 57; 24, 14; 30, 13; J. 2, 46.

ಕೃತಾರ್ಥತೆ kṛita-arthatĕ. Accomplishment of an object; success. (Śśv. 5, after 30).

ಕೃತಿ kṛiti. Doing, making, composing; action; *an act;* a literary work, a poem (Kâvy. II, 1, A, 13; III, 1, A, 3; IV, 1; Śmd. 29. 31. 92; Bp. 61, 82). 2, *wise, learned, skilful.* 3, N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಕೃತಿಪತಿ kṛiti-pati. An author, a poet (ಕವಿ, ಕವೀಶ್ವರ, ಕಾವ್ಯ ಕರ್ತೃ Nn. 59).

ಕೃತಿಮಾರ್ಗ kṛiti-mârga. A kind of poetic style (ಧಾತು, ಕವಿತ್ವದ ಫೀಜ Nn. 82).

ಕೃತಿಯುಕ್ತ kṛiti-yukta. Proper for literary composition (Śmd. 166).

ಕೃತ್ತ kṛitta. *Cut;* divided.

ಕೃತ್ತಿ kṛitti. *Hide, skin.* 2, the birch tree.

ಕೃತ್ತಿಕಕ್ಷಿಕೆ kṛitti-kaṭhikĕ. N. of a plant (ಬಾಂಜ, ಪರ್ವತೀಯ Mr. 140, one MS. ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಣಿ).

ಕೃತ್ತಿಕೃತವಸ್ತ್ರ kṛitti-kṛita-vastra. Whose garment is made of a skin: Śiva (Bp. 15, 35).

ಕೃತ್ತಿಕೆ kṛittikĕ. *The third lunar mansion containing six stars called the Pleiades,* who are considered to be the nurses of Kârttikêya. (B. 5, 308). 2, a vehicle, a cart. 3, N. of a utensil (ಚೀಪ್ಪು Mr. 207).

ಕೃತ್ತಿಧರ kṛitti-dhara. Śiva (Bp. 38, 35).

ಕೃತ್ತಿವಸ್ತ್ರ kṛitti-vastra. A vestment made of a hide (Śśv. 1, 74).

ಕೃತ್ತಿವಾಸ kṛitti-vâsa. = ಕೃತ್ತಿವಾಸಸ್. (ಆಮ್ಬುತಕರ, ಈಶ್ವರ Nn. 35). See Bp. 37, 56; 43, 51.

ಕೃತ್ತಿವಾಸಸ್ kṛitti-vâsas. Covered with a skin: *Śiva.*

ಕೃತ್ತು kṛittu. Tbh. of ಕೃತ್. See Śmd. 110. 120. 135. 205.

ಕೃತ್ಯ kṛitya. To be done or performed, practicable; proper. 2, action, act, deed (ಕರ Nn. 19; ಕರಣ, ಕೃತ 108); *business;* duty, office. 3, *a man who may be seduced from allegiance, treacherous.* 4, *a certain class of affixes.* 5, a kind of evil spirit.

ಕೃತ್ಯೆ kṛityĕ. *An act, a deed.* 2, *a female deity to whom sacrifices are offered for destructive or magical purposes.*

ಕೃತ್ರಿಮ kṛitrima. = ಕೃತಮ. *Made artificially, factitious, artificial.* 2, falsified; false, deceitful (C.); guile, deceit (C.; Mhr.); bewitchment, witchcraft (My.). 3, adopted; an adopted child (Bp. 52, 152).

ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕ kṛitrima-dhûpaka. *Compound perfume.*

ಕೃತ್ರಿಮಿ kṛitrimi. A deceitful person (My.).

ಕೃತ್ಸ್ನ kṛitsna. *All, whole, entire.*

ಕೃದನ್ತ kṛit-anta. A word ending with a kṛit affix (Śmd. 203. 325).

ಕೃದರ kṛidara. A store-room, a granary. See ಕುಣಿ.

ಕೃನ್ತ kṛinta. = ಕೃನ್ತನ. (Bp. 8, 1).

ಕೃನ್ತನ kṛintana. Cutting, cutting off, cutting in pieces. See ಅರಿ, ಕೇರ.

ಕೃಪ kṛipa. A son of the rishi Śaradvat, who was adopted by king Śântanu and became the brother-in-law of Drôṇa. (Śmd. 16. 255. 292).

ಕೃಪಣ kṛipaṇa. Inclined to grieve; pitiable, miserable; poor, wretched (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ದೀನ Nn. 38). 2, *miserly; avaricious* (ಜೀಪಿ Bhn. 8). See Prv. s. ನಿಷ್ಠುರ.

ಕೃಪಣತನ kṛipaṇatana. Wretchedness;—avarice (ಕಾರರ್ಯ G.; My.).

ಕೃಪಣತ್ವ kṛipaṇatva. = ಕೃಪಣತನ. (My.).

ಕೃಪಣೆ kṛipaṇĕ. A wretched, or avaricious, female. (Bp. 40, 54; My.).

ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ kṛipâ-kaṭâksha. A look with favour, a kind look; the eye of favour. (Bp. 46, 49; My.).

ಕೃಪಾಕರ kṛipâ-âkara. A mine of compassion (Śiv. 4, 1; J. 11, 36).

ಕೃಪಾಂಗ kṛipâ-aṅga. Having a body that is tenderness (Śiv. 3, 1).

ಕೃಪಾಜಲಧಿ kṛipâ-jaladhi. An ocean of pity (J. 21, 53).

ಕೃಪಾಣ kṛipâṇa. *A sword, a scymitar.*

ಕೃಪಾಣಿ kṛipâṇi. *A pair of shears or scissors.* 2, a dagger (Kn. 2);—a sword, a scymitar (ಕತ್ತಿ, ಅಡಗೋಲಿತ Mr. 379).

ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ kṛipâ-dṛishṭi. A look with favour, a kind look. (My.).

ಕೃಪಾನಿಧಿ kṛipâ-nidhi. A receptacle, or an ocean, of tenderness (My.).

ಕೃಪಾಭಾವನೆ kṛipâ-bhâvanè. Compassionate disposition or nature (Bp. 32, 63; My.).

ಕೃಪಾರತ್ನಾಕರ kṛipâ-ratnâkara. An ocean of tenderness (Śiv. 5, 58).

ಕೃಪಾರಸಸಮುದ್ರ kṛipâ-rasa-samudra. An ocean of tender feelings (Bp. 50, 29).

ಕೃಪಾರ್ಜವ kṛipâ-arjava. = ಕೃಪಾರತ್ನಾಕರ. (Śiv. 5, 32).

ಕೃಪಾಳು kṛipâ-âlu. *Tender, compassionate, merciful.*

ಕೃಪಾವನಧಿ kṛipâ-vanadhi. = ಕೃಪಾರ್ಣವ. (J. 33, 54).

ಕೃಪಾವಲೋಕನ kṛipâ-avalôkana. = ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ. (J. 10, 32).

ಕೃಪಾಸಾಗರ kṛipâ-sâgara. An ocean of compassion (My.).

ಕೃಪಾಹೀನ kṛipâ-hîna. = ಕೃಪೆಹೀನ s. ಕೃಪೆ. (My.).

ಕೃಪೀಟ kṛipîṭa. *The belly* (ಹೊಟ್ಟೆ ಜಯಮು Nn. 85; Mr. 484). 2, *water* (ಜಾಂ, ಉದಕ 85; ಜಾಂ 484). 3, bell-metal, etc. (ಸಾರಾಷ್ಟ್ರಕ, ಕಂಚು 85). 4, fire-wood (ಬೆಂ 85).

ಕೃಪೀಟಯೋನಿ kṛipîṭa-yôni. *Fire; Agni.*

ಕೃಪೆ kṛipè. ಕೃಪಾ. = ಕರುಣೆ, ಕ್ಷಮೆ. *Pity, tenderness, compassion, mercifulness;* favourableness; kindness. See Bp. 24, 62; 31, 19; 32, 43; 36, 43; 47, 45; 50, 64. — ಕೃಪೆ ಪಡೆ. To obtain favour (Bp. 61, 34). — ಕೃಪೆಬಡೆ. -ಪಡೆ. = ಕೃಪೆ ಪಡೆ. (Bp. 27, 44). — ಕೃಪೆದೆರಮು. -ಪಿರಮು. To become linked to compassion, etc., to feel compassion, etc. (Bp. 28, 63; 39, 61). — ಕೃಪೆಯಿಮು. -ಪೆಯಿಮು. To become compassionate (Bp. 38, 71). — ಕೃಪೆಹೀನ. Destitute of pity, etc. (ಅಪಚಾರ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದು Nn. 151).

ಕೃಮಿ kṛimi. = ಕ್ರಿಮಿ. *A worm, an insect.* 2, *a spider.* 3, *the silkworm.* 4, *lac, the red dye.*

ಕೃಮಿಕೋಶೋತ್ಥ kṛimi-kôśa-uttha. Proceeding from a cocoon, *silken.*

ಕೃಮಿಘ್ನ kṛimi-ghna. A shrub used in medicine as a vermifuge, *Erycibe paniculata* Roxb. See Sl. 147.

ಕೃಮಿಜ kṛimi-ja. = ಕ್ರಿಮಿಜ. *Agallochum.* See Sl. 227 and ಕೃಷ್ಣಾಗರು.

ಕೃಮಿರೋಗ kṛimi-rôga. Disease caused by intestinal worms. (My.).

ಕೃಲ್ಲಿಂಗ kṛit-liṅga. = ಕೃತ್ No. 3. (Śmd. 88. 91. 203).

ಕೃವಿ kṛivi. A loom. (R.).

ಕೃಶ kṛiśa. *Lean, emaciated, thin, spare, slender,* weak (ಶಾರದೆ, ಬಡವು Nn. 28; ಕಾಪ್ಪ, ಬಡವು 35; ತೊಲೆ, ಬಡತನ 158); *little, small,* insignificant, poor. See ಬಡ².

ಕೃಶಕರ kṛiśa-śara. One whose arrows have become feeble (Śiv. 4, 122).

ಕೃಶಾಂಗ kṛiśa-aṅga. An emaciated, thin body (ಬಡವಾದ ದೇಹ Nn. 157).

ಕೃಶಾನು kṛiśânu. *Fire; Agni.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕೃಶಾನುರೇತಸ kṛiśânu-rêtas. *Śiva.*

ಕೃಶಾಶ್ವಿ kṛiśa-âśvi. A pupil of Kṛiśâśva, the author of directions to players and dancers: *a dancer, an actor.*

ಕೃಶೀಕರಣ kṛiśî-karaṇa. The making thin, lean, etc. See ಕೀಸು, ಕೆತ್ತು.

ಕೃಶೋದರಿ kṛiśa-udari. A thin-waisted woman. (My.).

ಕೃಷಿ kṛishi. *Agriculture, husbandry* (ಬಡಸು Ct. I, 49).

ಕೃಷಿಕ kṛishika. *A husbandman.* 2, = ಕುಳಿಕ, *a ploughshare.*

ಕೃಷೀವಲ kṛishîvala. *A husbandman.*

ಕೃಷ್ಟ kṛishṭa. 1. Drawn, pulled; *ploughed, tilled.*

ಕೃಷ್ಟ kṛishṭa. 2. Tbh. of Kṛishṇa. (My.).

ಕೃಷ್ಟಿ kṛishṭi. Drawing, attracting; ploughing. 2, *a wise, learned man.*

ಕೃಷ್ಟಿಣಿ kṛishṭiṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ (C.; Mr. 510 one MS.).

ಕೃಷ್ಣ kṛishṇa. = ಕಟ್ಟಿ 1, ಕೃಷ್ಣ 2, ಕೃಷ್ಣಿ, ಕೆಸ್ಣಿ, ಕೆಸ್ಣ. *Black; dark-blue* (ಕಪ್ಪು Nn. 45; ಆಸಿತ, ಕಪ್ಪು 47; ಕಪ್ಪು Mr. 519); wicked, evil. 2, *the dark half of the lunar month from full to new moon.* 3, *Kṛishṇa, one of the incarnations of Vishṇu* (ಯಾದವಾಧಿ Nn. 47; ಯಾದವಪತಿ 510; Bp. 54, 33). 4, a crow. 5, *black pepper* (ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಮಾಗಧ 47; ಹಿಪ್ಪಲಿ 519). 6, the black antelope; the spotted antelope (ಮೃಗ, ಎಳೆ 47; ಎಳೆ 510 & 163). 7, Indra (ಪರಿವಳ್ಳಿಧ, ಇಪ್ಪ 47). 8, fire (ಅಗ್ನಿ 47). 9, Vyâsa (ಪಾರಾಶರ್ಯ, ವೇದವ್ಯಾಸ 47; ವ್ಯಾಸ 519). 10, water (ಜೀವನ, ಉದಕ 47; ಜಾಂ 510). 11, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 47; ನಭ 519). 12, a river (ಧೂನಿ, ನದಿ 47; ನದಿ 519); the river Kistna? 13, a crest or crown (ಮೂಂ, ಮುಕುಟ 47; ಕಿರೀಟ 519). 14, a net (ಜಾಲ, ಬಲೆ 47). 15, Arjuna (My.; Br.). — ಕೃಷ್ಣವ್ಯ. -ಅವ್ಯ. N. See ವೇದವ್ಯಾಸಗಳು.

ಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ kṛishṇa-karma. An evil deed; criminal, sinful. See ಆ-.

ಕೃಷ್ಣಕಾಕ kṛishṇa-kâka. *A raven.*

ಕೃಷ್ಣಜಯಂತಿ kṛishṇa-jayanti. A particular combination in astronomy on the birthday of Kṛishṇa (My.).

ಕೃಷ್ಣತೆ kṛishṇatè. = ಕೃಷ್ಣತ್ವ. (J. 7, 9). 2, hypocrisy, fraud (7, 9).

ಕೃಷ್ಣತ್ವ kṛishṇatva. Blackness (Kâvy. V, 53).

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ kṛishṇa-dvaipâyana. Vyâsa. (My.).

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ kṛishṇa-pakṣha. = ಕೃಷ್ಣ No. 2. (Kâvy. V, 30).

ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲ kṛishṇa-pâka-phala. *The shrub Carissa carandas* Lin.

ಕೃಷ್ಣಪಾಡ್ಯ kṛishṇa-pâḍya. The first day of the moon's wane (My.; see Sl. 89).

ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡುರ kṛishṇa-pâṇḍura. *Greyish white.*

ಕೃಷ್ಣಫಲೆ kṛishṇa-phalè. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿ kṛishṇa-bhûmi. *Having a black soil.*

ಕೃಷ್ಣಭೃಂದಿ kṛishṇa-bhṛiṅdi. *A medicinal plant* (= ಕಳಿಬೇರು).

ಕೃಷ್ಣಮುನಿ kṛishṇa-muni. = ಕೃಷ್ಣ No. 9. (J. 5, 73).

ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ kṛishṇa-mṛittikè. *Black soil.*

ಕೃಷ್ಣಲೆ kṛishṇalĕ. *The shrub Abrus precatorius* (ಗುಂಜಿ, ಗುರಿಗೆ Mr. 127, o. r. ಗುಮುಗುಂಜಿ).

ಕೃಷ್ಣಲೋಹಿತ kṛishṇa-lôhita. *Dark-red, purple.*

ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ kṛishṇa-vaktra. *Black-faced.* 2, *the black-faced monkey* (ಗೋಣಿಚಾರುಲು, ಮುಸುಗು Mr. 161).

ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ kṛishṇa-varṇa. *Of a black colour;* the colour black.

ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮ kṛishṇa-vartma. Whose way is black: *fire;* Râhu; a blackguard.

ಕೃಷ್ಣವೃಂತೆ kṛishṇa-vṛintĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ kṛishṇa-vêṇi. N. of a river (My.; Sl. 94).

ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ kṛishṇa-śarma. N. (Ep. 55, 17; J. 26, 33).

ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿ kṛishṇa-sanni. A disease of an alarming character, in which the tongue turns black (My.).

ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ kṛishṇa-sarpa. The black cobra, Naga tripudians (ತಿಪಿ, ಕಾಲಿಸರ್ಪ Nn. 4).

ಕೃಷ್ಣಸಾರ kṛishṇa-sâra. *The black or spotted antelope.*

ಕೃಷ್ಣಹೃದಯ kṛishṇa-hṛidaya. A wicked, deceitful disposition (J. 7, 10; 26, 18).

ಕೃಷ್ಣಾಗರು kṛishṇa-agaru. A black variety of Agallochum or aloe wood. ಶ್ರೀಗಂಧ, ರಕ್ತಚಂದನ, ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಮುಪ್ಪಾದ ಗಂಧ (ಚಿಕ್ಕದೇವ G.). ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಚಿಕ್ಕದನ (ಕೃಮಿಜ G.). ಮುಲ್ಲಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಪಾಸನೆಮುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣಾಗರು (ಮಾಲಗರ್ತೆ Sl. 227).

ಕೃಷ್ಣಾಗರುಗಂಧ kṛishṇâgaru-gandha. (ಅತ್ತರಾಗರು, ಅಗರು Sl. 227).

ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚಂದನ kṛishṇâgaru-candana. (ಅಗರು, ಚಿಕ್ಕಾಳ G.).

ಕೃಷ್ಣಾಂಕ kṛishṇa-aṅka. A black mark (J. 10, 51). 2, Kṛishṇa's remembrance (10, 51).

ಕೃಷ್ಣಾಂಗಿ kṛishṇa-aṅgi. The goddess Kâli (ಮಾಯಮಾತಾರೆ Mr. 15).

ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ kṛishṇa-ajina. The skin of the black antelope. (J. 28, 5).

ಕೃಷ್ಣಾನದಿ kṛishṇâ-nadi. The river Kistna (B. 4, 9).

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ kṛishṇa-avatâra. An incarnation of Kṛishṇa. (J. 13, 39).

ಕೃಷ್ಣಾವಲೋಕನ kṛishṇa-avalôkana. A sight of Kṛishṇa (J. 26, 19);—the yôni (26, 19).

ಕೃಷ್ಣಿಕೆ kṛishṇikĕ. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕೃಷ್ಣೆ kṛishṇĕ. = ಕೃಷ್ಣಿ. *One of the seven tongues of fire.* 2, *long pepper, Piper longum* Lin. 3, Draupadî. 4, Durgâ.

ಕೃಷ್ಯ kṛishya. To be ploughed;—a ploughed field (J. 2, 18).

ಕೃಸರ kṛisara. ಕೃಶರ. (= ಕಿಚಡಿ, etc.), ಕೃಸರಿ. A dish consisting of sesamum and grain; a mixture of rice and peas boiled together with a few spices, khichree. (R.).

ಕೃಸರಿ kṛisari. = ಕೃಸರ. (J. 6, 44).

ಕ್ಲಪ್ತ kḷipta. = ಕ್ಲುಪ್ತ. Arranged, prepared; ready; effected; invented; fixed, appointed; ascertained. (My.). 2, price, worth, value (ಚೀಪನ, ಮೌಲ್ಯ, ಮೊತ್ತ ಚಿಲೆ Mr. 346). 3, cut, clipt.

ಕ್ಲಪ್ತಿಕ kḷiptika. *Price, worth, value* (ಚಿಲೆ Hlâ.).

ಕೆ kĕ. 1. = ಅಕೆ, ಅಕ್ಕೆ 2, ಅಸಿ 1, ಇಕೆ 2, ಇಕ್ಕೆ 2, ಕ 2, ಕ್ಕೆ 1, ಸಿ 1, ಪ. A suffix of pointing or directing towards an object, etc. used to form the dative singular (Śmd. 115), *e. g.* ಬಾಕೆ, ಪೂಜೆ, ಕಾಲಿಕೆ, ಮಲೆ (139), ಕಾಡ್ಕೆ, ಕೊಡ್ಕೆ, ಕಾಡ್ಕೆ (140), ಆದರೆ (140), ಆದರೆ (91), ಆನಿತರೆ, ಏತರೆ (140).

ಕೆ kĕ. 2. = ಕ್ಕೆ 2, ಸಿ 2. A suffix used to form the third person of the imperative (Śmd. 269), *e. g.* ಆದಂ ತರೆಕ! ಆದಂ ಬರೆಕ! ಪರಿಪಾಲಿಕೆ! (269), ಆದರ್ ಮಾಡ್ಕೆ! ಆದರ್ ತೊಳೆಕೆ! ರಕ್ಷಿಕೆ! ಪೂಜಿಕೆ! (270), ಪೋಕೆ! (290), ಆಕ್ಕೆ! (290. 69).

ಕೆ kĕ. 3. = (ಇಕೆ 1, ಇಕ್ಕೆ 3), ಸಿ 4. A nominal and pronominal suffix (Śmd. 247), (perhaps taken from Sk.), *e. g.* ಮುಖಕೆ, ಪಥಕೆ, ಕಾಲ್ಕೆ, ಪೂಜ್ಕೆ, ಪರಕ್ಕೆ, ಏಮಿಲೆಕೆ, ತೊಳೆಕೆ (248); ಆಕೆ, ತಂಕೆ, ಬಾಕೆ (186).

ಕೆಕಾರ kĕ-kâra. The syllable ಕೆ (Śmd. 185. 278).

ಕೆಕುಂದ kĕkunda. (? see s. ಬುಜ್ಜಿಬಗೆ).

ಕೆಕ್ಕರ kĕkkara. — ಕೆಕ್ಕರಬಳ್ಳಿ. The melon vine (S. Mhr.; Z.). See ಪುಟ್ಟಪಣ್ಣು.

ಕೆಕ್ಕರಿಕೆ kĕkkarikĕ. The musk-melon (ಕಡುಮೂಜು My.).

ಕೆಕ್ಕರಿಸು kĕkkarisu. To become red (V. 11, 60). *Cf.* ಕೆಂಗಲಿಸು.

ಕೆಕ್ಕಸ kĕkkasa. Insult, insulting language; insultingly (Abhâ. 2, 52).

ಕೆಕ್ಕಳಿಸು kĕkkaḷisu. To be excited from fear, to be in a fright (ಭಯಮಿಳಕ Kk. 42, Śm. 40; ಸೀಳಜ್, ಭಯಮಿಳಕ Śs.; Grj. 2, after 106; Bh. 3, 5, 42).

ಕೆಕ್ಕು kĕkku. To shout in training cattle (ಗೋಪಿಷ್ಟಾಪ್ಪನಿಕೆ Śmd. Dh.; V. 11, 63; *cf.* ಕೇಕಲು, ಚಿಕ್ಕರಿಸು; T. ಕೆಕ್ಕರಿ, shouting; Mhr. ಕೇಕಾರಣೇ, to yell).

ಕೆಕ್ಕೆ kĕkkĕ. The cheek (ಕೆಕ್ಕೆ, ಕಪೋಲ, ಗಲ್ಲ Śm. 71; ಕೆಕ್ಕೆ Śmd. II; Kk. 79; My.; Tē. ಚಕ್ಕಿಲಿ, ಚಿಲಕ; Tē. ಚಕ್ಕ, ಚಿಲಕ, ಪಕ್ಕ, ಪಕ್ಕ, ಪರಡ, the side; the cheek; *cf.* ಕೆಲ 1).

ಕೆಕೊಕ್ಕರಸು kĕkkŏrasu. (Śmd. 49 in Mdb. & another MS., o. r. ಕೊಕ್ಕರಸು).

ಕೆಂ kĕṁ. = ಕೆಸು 2, etc., (ಕೆಚ್ಚಪೆ), ಕೆಣಜ, ಕೆಪ್, ಕೆಮು, ಚಂ (ಚಪ್), etc. (Śmd. 215). Redness. (Tē.). — ಕೆಂಕಣ್. A red or fiery eye. — ಕೆಂಕಣ್ಣಾಡಿ. -ಪಡಿ. To get a red eye (Rây. 13, 75). — ಕೆಂಗಣ್. -ಚಣ್. = ಕೆಂಕಣ್. (Rây. 5, 51; 6, after 11; ಕೆಂಗಣ್ಣು in Râm. 6, 13, 6). — ಕೆಂಗಣ್ಣ. -ಕ್ಕ. The red-eyed one: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II). — ಕೆಂಗಣ್ಣಲ ದರ್ಚಿ. -ಉಬದರ್ಚಿ. That is like a black bee with red eyes: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II; ಕೋಗಿಲೆ, ಪರಭೃತ್ಯ, etc. Śm. 28; Kk. 79). — ಕೆಂಗಣ್ಣಕ್ಕಿ. -ಚಕ್ಕಿ. The cuckoo (Śśv. 2, after 42). — ಕೆಂಗಡಿದ. -ಕಡಿದ. Who has fiery rays: the sun (ಪೆರ್ಮ್ಮ, etc., ಸೂರ್ಯನ Kk. 45). — ಕೆಂಗರ್. A red feather, etc. (Abh. P. 14, 106; Rây. 13, after 59; J. 12, 29; 23, 39; 25, 31). ಕೆಚ್ಚೆದೆ ಮುಸುವ ಕೆಂಗರ್ ಉಮುಸು (Śmd. 289). 2, a kind of fish (Rây. 5, 115). — ಕೆಂಗರ್ಗೋಲ್ದರ್. -ಕೋಲ್ದರ್. An arrow to which red feathers are attached (J. 13, 18). — ಕೆಂಗಲ್. -ಚಲ್. (Śmd. 216, o. r. -ಗಲ್). A red spot or stain. — ಕೆಂಗಲ್ದ. -ಚಲ್ದ. A red stone (My.). — ಕೆಂಗಲಿದೆ. -ಚದೆ. A kind of rice. See ಕೆಲ್ಲು. — ಕೆಂಗಾಲಾಳ. -ಚಾಲಾಳ.

A kind of ebony, Bauhinia variegata (ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, ಕುಮ್ಮಾಲ, etc., ಕೆಮ್ಮುಕಾಂಚಿದಾಳ Sl. 126). — ಕೆಂಗಾಮೆ. -ಚಾಮೆ. See Śmd. s. ಕೆಂಗಮೆ. — ಕೆಂಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A red, fiery spark (Rśv. 6, 36; Śśv. 3, 62; 4, 8. 42. 77). — ಕೆಂಗಿಡಿಯ. -ಕಿಡಿ -ಯ 3. The red-sparked one: fire (ಅಗ್ನಿ, ಅನಲ, etc. Śm. 11; ಕವಿರಾ Kk. 21). — ಕೆಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಪಂ-. The red sprout: coral. ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯು ಮುಪ್ಪಿನ ಕೊಡೆ (Śmd. 216). — ಕೆಂಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. A red curl (J. 18, 20). — ಕೆಂಗೆಣ್ಣಲ್. -ಕೆಣ್ಣಲ್. A shining live coal (J. 17, 20; Sarpabhûshana in B. 5, 320). — ಕೆಂಗೇರಿ. -ಕೆರೆ. N. of a village (My.). — ಕೆಂಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. (Śmd. 216). A red umbrella. — ಕೆಂಗೋಲು. -ಕೊಲು. A red arrow (Bh. 7, 7, 13).

ಕೆಂಕ *kĕṅka.* (= ಕೆಂಪು). A reddish-brown, tawny colour, the colour of the dawn (ಪಿಙ್ಗಲ್ಯಾ, ಪಸುರುಂ ಕರಿಯುಂ ಪಚ್ಚೈವ ಐಕ್ಯವರ್ಣಂ Ct. II, 67; ಕೆಂಗಲ್, ಕೆಸು, etc., ಆರುಣವರ್ಣ Ss.; Abh. P. 9, 48; Ćpr. 1, after 101; Rśv. 4, 9).

ಕೆಂಕಲಿ *kĕṅkali.* = ಕೆಂಕೆಲ್ಲಿ. Tbh. of ಕಂಕೆಲ್ಲಿ. (St. & Pl.).

ಕೆಂಕಲ್ *kĕṅkal.* A kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಕೆಂಕೆಲ್ಲಿ *kĕṅkĕlli.* = ಕೆಂಕಲಿ. (Śśv. 2, after 42).

ಕೆಂಗಲ್ *kĕṅgal.* A reddish-brown colour (ಕೆಂಕ, ಕೆಸು, etc., ಆರುಣವರ್ಣ Ss.).

ಕೆಂಗಲಿಸು *kĕṅgalisu.* To become red, etc. (Śśv. 4, 12).

ಕೆಚ್ಚನೆ *kĕccane.* (Śmd. 109). = ಕೆಂ (ಕೆಮ್), ಚೆಂ, ಚೆಸು, ಕೆಸು (215). Redness; redly (red, My.). ದಚ್ಚನೆ ಕೆಚ್ಚನೆ ಬಗೆಯುಂ (112, o. r. ಬಯಸಿದೆಂ). ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಎಸಾನು (ಕೋಪಿತ); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಡಂಬು (Nr.). ಕೆಚ್ಚನೆ ಅವ ಬಸ್ಸಿಗೆ (ಡಲ್ಲಳ, ರಕ್ತಸಕ್ಕಳ); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಜ್ಜ ಸಾರಂಗ (ಸದ್ಯರ Nr.). ಕೆಚ್ಚನೆಯುಲಿವ (ಕೋಪನ Sl. 133). ಕೆಚ್ಚನೀ ತೆಗೆದ (ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ಪ್ರಿಯಪ್ತಿ, ಕೋಪನ, etc. 148). ಮುಸುಮು ಕೆಚ್ಚನೆ ದೂರಿ (Bp. 21, 18).

ಕೆಚ್ಚಲ್ *kĕccal.* ಕೆಚ್ಚಲು. = ಕೆಚ್ಚಲ. The udder of beasts (ಉಧಸ್, ಆಮಿಕ Nr., Hlâ., Mr. 181, Sl. 323; Abh. P. 7, 157; C.; T. ದೆರುತ್ತಲ್; M. ದೆರಸ್ಸಲ್, ದೆರುಸ್ಸಲ್). ದೋಲಿನ ಕೆಚ್ಚಲಮೃತ ಆಕಳು (ಸೀನೋಧ್ನಿ, etc. Nr.). See Bp. 60, 35; Rśv. 5, after 55; B. 1, 10; ದಿಗ್ಗೆಚ್ಚಲ್, ಪಿಗ್ಗೆಚ್ಚಲ್.

ಕೆಚ್ಚಲ *kĕccala.* = ಕೆಚ್ಚಲ್. (S. Mhr.). See B. 3, 17; 4, 220; 5, 20. ದೊಪ್ಪ ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಆಕಳ (ಪೀನೋಧಿ G.).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* 1. = ಕೆಂಪು, etc. Redness (ಕಸುವಣ್ಣ Śm. 87).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* 2. To join the ends of two threads by twisting them with the fingers (ತನ್ತುಜಾಯ ಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ Śm. 87; C.; see ಕರಿ 3). — ಕೆಚ್ಚಾಟಿ. -ಆಟಿ. The act of joining etc. (My.).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* 3. The knot which is formed by twisting (C.; Tu. ಕೆರ್ಪು). — ಕೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. The being twisted or curled. ದೋಮುಕೂದಲುಗಳು ಕೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಕೋದೂಲಾಜ Sl. 73).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* 4. (The marrow, essence, or pith of plants, etc.); core, the heart of a tree; essence; strength (ತರುಸಾರ Śmd. Dh.; ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ Kr.; ಜಾಡೆ, ಸಾರ Nn. 28; ಸಾರ 80; ಮಜ್ಜಾಸಾರ 125; C.; *cf.* ಚೀಗು). ದುರದ ಕೆಚ್ಚು (ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ Hlâ., Nr., Mr. 105). ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಧೈರ್ಯದ ಪೆಚ್ಚಿಂ (Abh. P. 8, 35). ಉಮ್ಮತಮೊಳು ಕೆಚ್ಚು (cream, Bp. 8, 18). ಸತ್ಯದ ಕೆಚ್ಚು (28, 47). ದುಷ್ಟದುಷ್ಟರಗಳ ಕೆಚ್ಚುಗಳು (supports or supporters, 40, 61). See ಬಲ್ಲೆಚ್ಚು; Rām. 3, 6, 18. — ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become strong, firm, or excessive (Grj. 2, after 106; 8, after 77). — ಕೆಚ್ಚಿಪ್ಪಡಿಕೆ. -ಪಿಡಿ-ಪಡಿಕೆ. Pieces of areca nut that are hard (C.).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* 5. Pride (ಕೆಚ್ಚುರ Śm. 87; J. 13, 48; Tē. ಗಚ್ಚು; T. ಚೆರುಕ್ಕು, M. ಚೆಮ, ಚೆಮ, ಚೆಮವು; T. ಚೆರುಕ್ಕು, M. ಚೆಮಕ್ಕೆ, ಚೆಮುಕ್ಕೆ, ಚೆಮಿಕ್ಕೆ, to be proud; *cf.* ಸೆವಕ, etc.). ಕೆಚ್ಚು ಸವಲಿ, ಮುಸಲಂಗವಲಿ (Bp. 22, 33). — ಕೆಚ್ಚು ವೀಡು. -ಬೀಡು. To become full of pride. ಕೆಚ್ಚು ವಿಡುರ (Abh. P. 14, after 170). — ಕೆಚ್ಚೆದೆ. -ಎದೆ. A proud mind (J. 4, 40; 23, 59).

ಕೆಚ್ಚು *kĕccu.* 6. = ಕೆಪ್ಪು 3. (S. Mhr.).

ಕೆಂ *kĕṅ.* ಕೆಗ್ಗಾಂ. = ಕೆಂ (ಕೆಮ್), etc. Redness. — ಕೆಂಜಡೆ. = ಕೆಂಜಡೆ. (Śśv. 1, 74; J. 8, 46, o. r. -ಜಡೆ; Tē.). — ಕೆಂಜಾಜಿ. A red jasmine (Bp. 56, 31; J. 6, 18). — ಕೆಂಜಡೆ. (Śmd. 216). Red matted hair (Abh. P. 3, 124; Bp. 12, 54; 17, 11; J. 28, 9). — ಕೆಂಜೀರು. -ಜೀರು. = ಕೆಮ್ಮರಳು. (My.). — ಕೆಂಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. A red light (Rām. 6, 46, 21). — ಕೆಂಜೊಳ್ಳ. A kind of millet (S. Mhr.).

ಕೆಂಚಗೆ *kĕṅcage.* = ಕೆಂಚನೆ. Redness; redly (My.).

ಕೆಂಚನೆ *kĕṅcane.* = ಕೆಂಚಗೆ. (My.).

ಕೆಂಚಿ *kĕṅci.* A red or brown female (C.); N., especially among peasants (C.). See ಕೆಂಚ s. ಕೆಂಪು.

ಕೆಂಚಿಗೆ *kĕṅcige.* The herb Trianthema monogyna L. (St. & Pl.). *Cf.* ಕೆಂಜಗೆ?

ಕೆಂಚು *kĕṅcu.* = (ಕೆಂಕ), ಕೆಚ್ಚು 1. (Śmd. 248; My.). — ಕೆಂಚ. -ಯ 3. A red or brown man (My.). 2, N. (Śmd. 154), especially among peasants (C.). 3, a rustic, a blockhead (S. Mhr.). See Sp. s. ಕರಿ.

ಕೆಂಜಗ *kĕṅjaga.* = ಕೆಂಜಿಗ, ಕೆಂಜುಗ. A kind of troublesome red ant (S. Mhr.; Mhr. ಜಾವಡ).

ಕೆಂಜಿಗ *kĕṅjiga.* = ಕೆಂಜಗ, etc. (My.).

ಕೆಂಜಿಗೆ *kĕṅjige.* A certain plant (ಕುಸುಮ Mr. 149). *Cf.* ಕೆಂಚಿಗೆ?

ಕೆಂಜುಗೆ *kĕṅjuge.* = ಕೆಂಜಗ, etc. (ಆರುಣಾಂಗ Mr. 165, o. r. ಕೆಂಚಿಗ).

ಕೆಟ್ಟತನ *kĕṭṭatana.* A bad, wicked, lewd disposition or conduct (C.). ಕೆಟ್ಟತನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿನ ಕ್ಕೂ ಒವ್ವ ಬೀಳು (Prv.).

ಕೆಟ್ಟು *kĕṭṭu.* P. p. of ಕೆಡು 2 and ಕೆಡು.

ಕೆಟ್ಟೆ *kĕṭṭe.* Evil, misfortune, ruin (Tē. ಚೆಟ್ಟಿ). — ಕೆಟ್ಟಣಿಸು. -ಎಣಿಸು. To devise evil (J. 31, 64).

ಕೆಡಕ *kĕḍaka.* = ಕೆಡುಕ, ಕೆಮಿಕ, ಕೆಡುಕ. A man who destroys, or one who is ruined; a mischief-maker; a bad, wicked, mean man (C.; ಕಾಡ Ct. I, 103; ಕುಷ್ಟಿತ Mr. 238). See ಕುಲಗೆಡಕ.

ಕೆಡಕತನ *kĕḍakatana.* = ಕೆಡಕುತನ, ಕೆಡುಕುತನ. A corrupt, depraved, bad, lewd nature or conduct (C.; Bp. 43, 59).

ಕೆಡಕಿ kĕḍaki. = ಕೆಡಿಕೆ, ಕೆಡುಕಿ. A woman who destroys or is ruined; a bad, depraved woman, etc. (C.).

ಕೆಡಕು kĕḍaku. = ಕೆಡುಕು. Corruption; ruin; foulness; evil; a wicked disposition or conduct (C.; ಪಾಮ, ಧಾತ G.). ಒಳಿತು ಕೆಡಕು (B. 3, 53; My.). ಒಳ್ಳೀ ದು ಕೆಡಕು (5, 265; My.). See B. 4, 187; 5, 201. 205. 213. — ಕೆಡಕುಮಿದು. A vicious insect or reptile (Bp. 48, 9).

ಕೆಡಕುತನ kĕḍakutana. = ಕೆಡಕತನ, etc. (C.).

ಕೆಡದು kĕḍadu. = ಕೆಡೆದು. P. p. of ಕೆಡೆ 1.

ಕೆಡಪಿಸು kĕḍapisu. = ಕೆಡವಿಸು, etc. (J. 13, 56).

ಕೆಡಪು kĕḍapu. = ಕೆಡವು, ಕೆಡಹು, ಕೆಡಿಪು. To make fall down or fall; to fell; to throw to the ground; to throw (into); to pull down, as a house (ನತನ Śmd. Dh.; Tē. ಗೆಡಪು; T., M. ಕೆಡತ್ತು; Tu. ಕೆಡಗು, to fall or slip down). ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವೆಡೆ (ಇಮಿಸರ್ Kk. 81). ಧರಿಯ ಜೆಂಗಡೆಗಂದ್ದಿ, ಇಂತು, ಕೆಡಪಿದಪ್ ಒರ್ವ ಬಲದನ್ನಜೀವಂ (Rāghē. 17, 73). ಬಿರಿಕೋಲ್ಗಳ್ ಇಟ್ಟು, ಮೊಲನಂ ಕೆಡಪಿ (17, 74). See Bp. 49, 46; Rsv. 5, 89; 6, after 11; Śśv. 3, 50; J. 12, 44; 14, 14; 28, 45.

ಕೆಡವಿಸು kĕḍavisu. = ಕೆಡಪಿಸು, ಕೆಡಹಿಸು, ಕೆಡಿವಿಸು. (My.).

ಕೆಡವು kĕḍavu. = ಕೆಡಪು, etc. (C.; J. 6, 17; B. 2, 2). 2, to cause to fall, as into holes, to pierce through, as a hole (C.; B. 5, 227). — See ತಪ್ಪಿಗೆಡವು, ಕೂಡು-, ಬೀಡು-. — ಕೆಡವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to pull down, as a house (B. 5, 45).

ಕೆಡಹ kĕḍaha. A man who (simply) lets drop (words from his mouth without any thought). See ಉತ್ತರಂಗೆಡಹ.

ಕೆಡಹಿಸು kĕḍahisu. = ಕೆಡವಿಸು, etc. To cause to make fall down, etc. See ಬೀಜಿಗೆಡಹಿಸು; J. 11 sum.

ಕೆಡಹು kĕḍahu. = ಕೆಡವು, etc. See Bp. 9, 13; 14, 26; 18, 28; 21, 9. 42; 22, 29; 28, 24; 34, 32; 37, 70; 51, 72; 56, 22; 57, 37; 61, 31; Rām. 6, 9, 19; Bh. 1, 6, 2; 1, 8, 53; 2, 4, 6; J. 12, 43; 14, 16; 28, 41. ಆಜೆಗೆಡಹು s. ಆಜೆ 15; ಎದೆಗೆಡಹು s. ಎದೆ 1. 2, = ಕೆಡವು No. 2. (C.). See ಕೂಡು-, ದೆಸೆಗೆಡಹು.

ಕೆಡಹುವಿಕೆ kĕḍahuvikĕ. Causing to fall, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡಹುವಿಕೆ (ಆದಿಪಾಯ, ಶಿವತತ್ವ, ನಿಜಾತತ್ವ Sl. 397).

ಕೆಡಿಕ kĕḍika. = ಕೆಡಕ, etc. See ಕುಲಗೆಡಿಕ, ಧರ್ಮಕೆಡಿಕ.

ಕೆಡಿಕೆ kĕḍikĕ. = ಕೆಡಕೆ. See Bp. 40, 58; ಕುಲಗೆಡಿಕೆ.

ಕೆಡಿವಿಸು kĕḍivisu. = ಕೆಡವಿಸು. (My.; B. 5, 45. 203).

ಕೆಡಿವು kĕḍivu. = ಕೆಡಪು, etc. (My.). See B. 5, 183; ಬೀಜಿ ಗೆಡಿವು.

ಕೆಡಿಸು kĕḍisu. = ಕೆಡಿಸು. (Tu. ಕೆಡಗು). To destroy; to ruin; to make bad, to spoil; to deflower; to remove, as a disease (Bp. 50, 29), or as darkness (J. 22, 5); to extinguish, as a lamp (C.). ಕೆಡಿಸಿದಂ (ಆದಿಂದಂ Śmd. I). ಕೆಡಿಪುದು (= ಕೆಡಿಸುವುದು 75). ಕೆಡಿಕ್ಕುಂ (wrongly = ಕೆಡಿಸುಗುಂ 269). ಕೆಡಿಸದೆ (195). ತಪ್ಪ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇದ ಮಾಡುವ (ಕ್ಷಯ); ಬೋಗರ ಕೊಸ್ತಿಹ ಕೆಡಿಸಿಬೆಕ್ ಎಬ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಧಾವ, ಪ್ರೌಢರಾಜ್ಞನ Nr.). ಆತಿಪ್ರಧ್ವಂಸಂ ಕೆಡಿಸಿ (Śś. 94). ತೀರ್ಥಗತಳೇ ದುಃಖಿಗಿ ಸೀರಮ ಕೆಡಿಸಿದರು (Jūs. 22, 30). ಮೆಂಗಸ್ಸನ್ನ ಕೆಡಿಸು (C.). See Śmd. 75; Bp. 3, 5; 9, 13; 17, 4; 40, 39; 49, 45; 50, 49; 51, 49. 67; 58, 25; Rām. 6, 9, 21; Bh. 1, 8, 57; J. 1, 7; 9, 18; 22, 5; 29, 38; ಆದ್ದಗೆ ಡಿಸು, ಎದೆ-, ಕಣ್-, ಕಾಡ್-, ಗತಿ-, ನಡೆ-, ಪ್ರಾಣ-.

ಕೆಡು kĕḍu. = ಕೆಡು 2, q. v. To be destroyed; to be ruined; to be spoiled; to become foul; to become bad; to become vicious; to become vile or low; to be extinguished (ಆದ Śmd. 62 Cm.; ಕ್ಷ 3 Nn. 130; C.); to be removed, to cease, as sorrow, etc. (C.; Bp. 45, 36). P. p. ಕೆಟ್ಟ. ಕೆಟ್ಟ, ruined, spoiled, foul, bad, etc. ಕೆಟ್ಟದಂ (ಅಕ್ಷ ಪ್ಪ, ಹತಕ Hlā.; Mr. 239). ಕೆಟ್ಟದಳ ತನುಜಾ (ಜನ್ಮಳು Mr. 310); ಕೆಟ್ಟದು (ಭಗ್ನ, ಭಿನ್ನ, etc. 448; ಜಿಡ್ಡ Ćt. II, 54). ಕೆಟ್ಟ ತದನ್ನ (ಕುತಪ Nn. 107). ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು (ಪಕ್ಷಪಡುಗ 143). ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿ (ದುರಭ್ಯ, etc. Sl. 104). ಕೆಟ್ಟ ನಾಲ್ಕೆ (48). ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಾಣ (50; ಸೋಗದು G.). ಕೆಟ್ಟ ಕಮ್ಮು (51). ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (58; ದುರ್ಭಾಷೆ G.). ಕೆಟ್ಟ ಗುಣ (69). ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಿ (Bp. 40, 50). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿ (58, 39). ಕೆಟ್ಟ ಮಾಪ್ಪ (B. 2, 26). ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ (3, 61. 78). ಕೆಟ್ಟ ತಬ್ಬಿ (3, 61). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರು (1, 14). ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ದುರ್ಮತಿ G.). ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಿ (ದುರಭ್ಯ G.). ಕೆಟ್ಟ ದುಸರು (ದುರ್ಮಸ G.). ಕೆಟ್ಟ ಆಲೆಯುಳ್ಳವ (ದುಷ್ಟಂಗಿ G.). ಕೆಟ್ಟರೂ ಬೀದಿಯನ್ನುವಿ' (My.; G.) or ಕೆಟ್ಟ ಬಿಡಾಲು (My. = ಆಬಿ'ದಬಿ'). — ಫಲವ್ ಆಗಬೆಂಡಸಿ ಕೆಡುವುದು ಓಗಳಿಗಳ್ ಎಬ್ಬುದು (Hlā.). ಫಲವ್ ಆಗಿ ಬರಿಯಮೊಡಸಿ ಮಾಡಿ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಡಳಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕೆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ ಉಣ್ಣೋಳೇ ಮಾಣ! (the woman who has made a good dinner of a spoiled one etc.).—ಕೆಟ್ಟ ಗಡ್ಡಿಗೆ ಮನೇ ಕೆಲ್ಲು ಏಟಿ ಮಾಕಿದರು.—ಕೆಟ್ಟ ಫೂಮಿಗೆ ಮನೇ ಪದವಾ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂ ಲೀ ದುಡಿಸಿದ.—ಕೆಟ್ಟ ದುಡ್ಡೆ ಕುಡಿತಾ ಸೇರಲು.—ಕೆಟ್ಟರೂ ಪಟ್ಟಣಾ ಸೇರ ಬೇಕು.—ಕೆಟ್ಟವನಿನಿ ಕೊಣ್ಣು ಸೂಡು ದರುದ ಮಾಬೋಪದಕ್ಕೆ ನ್ನಲೂ ಒಳ್ಳೆಯವನಿನಿ ಕೊಣ್ಣು ಮೂಡು ದಿವನ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದೇ?—ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಆದಿವರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟಕೆಲ್ ತವರ ಮನೆ.—ಕೆಟ್ಟ ನಲ್ಲರ (others: ಬೀಗರ) ಸೇರ ಬೇಡ, ಕೆಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ತಿರಿಗ ಸೇರ ಬೇಡ.—ಕೆಟ್ಟ ದುಬಿ'ದವರೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟ ರಾಯುಸ ಗುಣೀ ಸೇರಿ! (Prvs.). See Bp. 24, 55; 30, 13; 40, 73; 48, 10; 51, 5; 52, 13; Rsv. 13, after 104; J. 5, 38. 63; 8, 35; 30, 28; Prv. s. ಆಮು 1; ಕೆಮ್ಮೆ ತು, ದೆಸೆ-, ನೆಲೆ-, ಮುಸ-, ಮುಸ್ಸು-, ಹರಮು-, ಹೋಳು-. — ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗು. = ಕೆಡು. (C.; Sl. 69). ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಜ್ಜೆ, ಆಕ್ಷ 416). — ಕೆಡ ಬಗೆ. To think of or design the ruin of others (Bp. 26, 15; 51, 67).

ಕೆಡುಕ kĕḍuka. = ಕೆಡಕ, etc. (ದುರ್ಜನ, ಖಲ Nr.; ವಿಗತ Ćt. I, 89; My.). See ಕೊಲೆಗೆಡುಕ, ಮಾಸೆ-.

ಕೆಡುಕಿ kĕḍuki. = ಕೆಡಕಿ, etc. (My.).

ಕೆಡುಕು kĕḍuku. = ಕೆಡಕು. (My.).

ಕೆಡುಕುತನ kĕḍukutana. = ಕೆಡಕತನ, etc. (ಧಾತಾಳಿಕೆ G.).

ಕೆಡುವಿಕೆ kĕḍuvikĕ. Being destroyed, etc. ಬುಜಿತ ಕೃತಿ ಕೆಡುವಿಕೆ (ಪ್ರೌಢ Sl. 265). ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೆಡುವಿಕೆ (ವಿಕೃತಿಯು G.).

ಕೆಡುಹ kĕḍuha. Ruin, destruction; removal; disappearance, etc. (ವಿನಾಶ, ಉಪಶಮ Nr.).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. = ಕೆಡೆ 6. To fall down, to fall to the ground, to drop, to sink (to perish; ನತನ Śmd. Dh.; Tē. ಗೆಡೆ; T., M. ಕೆಡ); to let fall, to drop thoughtlessly, as words (*cf.* ಗೆಡಪು). P. ps. ಕೆಡದು

(Bp. 23, 35; 45, 6; 52, 18; 53, 68), ಕೆಡೆಮು. ಕೇರ್ ಕೆಡೆಮುದು (Śmd. 219). ಪ್ರತ್ಯಸ ಕುರಿ ಕೆಡೆದನ್ನ (Liv. 3, 3; see s. ಪದು 3). ಕೆಡೆದ ಸರ್ಪಾಲುವ ಪಾಸಗಳ್ (Râghè. 17, 56). See Bp. 3, 17; 9, 13; 10 sum.; 14, 18; 30, 30; 40, 69; 45, 34; 49, 26; 51, 81; 52, 13; 56, 35. 40; 60, 58; 61, 39; Rây. 13, after 95; Śây. 4, 18; 4, after 22; J. 4, 23; 12, 44; ಅವಗೆದೆ, ಒಡಾಸು ಗೆಡೆದ, ಕಾಲ್ಗೆಡೆ, ಕಾಲ್ಗೆಡೆ, ತಡಿಗೆಡೆ, ತೊಣ್ಣು-, ಬಣ್ಣು-, ಬೂಮು-, ಮುಖೆ-, ಸಮ್ಮುಡೆ, ಹೊಡೆ-. — ಕೆಡೆ ಕೆಡೆ. rep. (Bp. 22, 30; 54, 23; Rây. 5, 123; Śây. 4, 25). — ಕೆಡೆಮಿಡು. -ನಡು. To pierce (one) so that (he) falls down (Bp. 54, 44). — ಕೆಡೆಮಿಸು. -ನಿಸು 3. (Abh. P. 9, 128; J. 20, 34; 27, 39).

ಕೆಡೆ kèḍè. 2. = ಕೆಡೆಯು, ಕೆಡೆದುಲ್ಲೆ, an infinitive of ಕೆಡೆ 1 (so that anything falls, etc.). — ಕೆಡೆ ನೂಂಕು. (Bp. 22, 15; 26, 31; 51, 67; 57, 37. 43). — ಕೆಡೆ ಬಡಿ. (Bp. 23, 37). — ಕೆಡೆ ಬಾಯ್ಕಿಸು. (Bp. 51, 52). — ಕೆಡೆಪೊಡೆ. -ಪೊಡೆ. (Bp. 57, 15). — ಕೆಡೆ ಪೊಡೆ. (Bp. 53, 40).

ಕೆಡೆ kèḍè. 3. The act of thoughtlessly or inconsiderately dropping (words). — ಕೆಡೆನುಡಿ. 1. To speak inconsiderately (Abh. P. 15, after 58). — ಕೆಡೆನುಡಿ. 2. An inconsiderate word or speech (J. 5, 50).

ಕೆಣಕಿಸು kèṇakisu. To cause to provoke, etc. (My.).

ಕೆಣಕು kèṇaku. To irritate or provoke, by words or deeds (ಶಬ್ದರತ್ನ Śmd. Dh.; C.; Tu.; Tè. ಚೆಣಕು, ಚಿಕ್ಕಳು, ಚಿಕ್ಕುಳು; ಚೆಣಕು, a touch, poke; T. ಚೆಣಾಕ್ಕು, to pinch; a pinch, touch, provocation; *cf.* ಸೆಣಕು). ಕೈಲಿ ಕೆಣಕಿ ಬೇಡ, ಸಾದಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಬೇಡ! (Prv.). See Bh. 1, 7, 50; 3, 13, 26; 6, 2, 5; Dp. 172, 3; Śây. 4, 10. 29; J. 4, 15; 20, 20; 22, 41; B. 3, 84; Prv. s. ತಿಗಣ. — ಕೆಣಕಾಟ. -ಆಟ. Irritation, provocation (My.).

ಕೆಂಡ kèṇḍa. A live coal (ಆಗಾದ Nr.; Mr. 48; ಇಂಗಳ, ಇಂಗಿಲ್ Cl. II, 118, o. r. ಇಂಗಳ್; ಇಂಗಳ Kk. 15; Śm. 11; Abh. P. 9, 47; C.; *cf.* ಕಿಲ್, etc.). ತಿಂದ ಕೆಂಡದ ಮೆಟ್ಟಿ ದುಡುಗುವಾ ತೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಲಾಯುವರ ಕೂಟಿ (Sp.). ಕೆಂಡಕ್ಕೆ ಇಡುವೆ ಮುತ್ತೀ ಪೇ? (Prv.). See Bp. 15, 32; 44, 20; 45, 6; 55, 25; 61, 39; Rây. 9, 23. 26; J. 8, 47; ಕೆಂಗಣ, ಪಸಿ-, ಬಯಿ-; Śl. 308. 380. 402. — ಕೆಂಡಗಣ್. -ಕಣ್. A sparkling, fiery or red eye (C. Bp. 47, 14; My.). — ಕೆಂಡದೊಟ್ಟಿ. Bread baked on coals (My.). — ಕೆಂಡದಮಳೆ. -ದುಮಳೆ. A rain of live coals (Abh. P. 9, 32). — ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ. A red sort of sampigè (My.; Râv. 4, after 14). — ಕೆಂಡಹಾಯ್ದ. The ceremony of walking over a heap of coals (My.).

ಕೆಂಡವಿಸು kèṇḍavisu. To put live coals on (for blasting rocks, Râm. 6, 53, 87).

ಕೆತ್ತನೆ kèttanè. = ಕೆತ್ತಿ. The act of setting (or the state of being set), as precious stones, etc. (My.). — ಕೆತ್ತನೆಯ ಓಲೆ. An ear-ring of gold in which precious stones are set (My.). — ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ. The business of setting etc. (My.).

ಕೆತ್ತವಾರಿ kèttavâri. = ಕೆತ್ತ್ವಾರಿ. A kind of weeding hook (My.).

ಕೆತ್ತಿಕೆ kèttikè. The act of setting precious stones (My.). 2, the act of chipping, etc.; engraving (My.).

ಕೆತ್ತಿಗೆ kèttigè. = ಕೆತ್ತಿಕೆ. (My.). — ಕೆತ್ತಿಗೆಸರವಣಿ. = ಕೆತ್ತಿಸರವಣಿ. A chain in which precious stones are set (My.).

ಕೆತ್ತಿಸು kèttisu. 1. To cause to set precious stones (My.).

ಕೆತ್ತಿಸು kèttisu. 2. To cause to carve or engrave, as letters (B. 4, 207; My.); to cause to chip, etc. (C.).

ಕೆತ್ತು kèttu. 1. P. p. of ಕಿಪ್.

ಕೆತ್ತು kèttu. 2. To quiver, to shiver, to tremble (ಸ್ಪಷ್ಟಸ Śmd. Dh.; T. ಕೆತ್ತುಕೆತ್ತಿಪ್, to palpitate). ಭೀಮು ಬಾ ಧರಿಗೆ ಅನ್ನು ಕೆತ್ತಿತು ಹೃದಯು ಬಾಮುಘುಬಾಕ್ಷಿಗಳು ಸುಟ್ಟ (Bh. 2, 13, 42). See ನಸುಗೆತ್ತು; Abh. P. 5, 86; 13, after 54; Bp. 24, 42; Bh. 8, 24, 7.

ಕೆತ್ತು kèttu. 3. = ಕೆಪ್ಪು 6. To enclose, to set, as precious stones (ಬಣ್ಣನ Śm. 97, o. r. ಸ್ಪಷ್ಟನ; C.; Tu.; T. ಚಿಪ್ಪು, Tè. ಚಿಕ್ಕು; *cf.* ಕಪ್; M. ಚಿದುಮು, to shove or put in; ಚಿಮುಳ್ಳು, to enclose; *cf.* ತೆತ್ತಿಸು 2).

ಕೆತ್ತು kèttu. 4. To make thin; to pare the surface; to chip, as a plank, etc.; to cut, as a native writing pen; to scrape or chip off, as grass; to dig slightly; to engrave, to carve (ತನೂಕರಣ Śmd. Dh.; ಕೃಶೀಕರಣ Śm. 97; C.; Tu.; M. ಚಿತ್ತು; T. ಚಿದುಳ್ಳು; Tè. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿಪ್ಪು, ಚೀಪು; see ಚಿಪ್ಪು, ಚೀಪು, ಕೀಸು 2). ಕಬ್ಬು ಮೊದಲಾದವನ್ನುಗಳನ್ನು ಬಡಿಗಳು ಕೆತ್ತುತ್ತಾರೆ (B. 4, 122). ನಿಡದ ತೊಗಟೆಯುನ್ನು ಚೂರಿಯಿಂದ ಕೆತ್ತಿ (4, 207). ಕೆತ್ತಿದ ಅಕ್ಷರಗಳು (4, 207). ಕೆತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತಪ್ಪು, ಕ್ಷಪ್ಪು, ತನೂಕೃತ Nr.). ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೆತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ ದೊಪರು (ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ Sl. 220). ಉಮಿದ ಕೇಗಲಚ್ಚ ಕೆತ್ತುವ ದೋಣಿ (ಧಾಲ, ಕೃಪಣ 303). ಉಮ್ಮೇಗಲ್ಲುವ ಬಡಗ ದುಕ್ಕಳ ತಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prv.). See Prvs. s. ಬಿಮ್ಮ 1, ಮಟ್ಟ 1; Bh. 3, 19, 38; J. 23, 38.

ಕೆತ್ತೆ kèttè. A chip, a paring (My.; Tu.; M. ಚಿತ್ತು).

ಕೆತ್ನೆ kètnè. = ಕೆತ್ತನೆ. (My.). — ಕೆತ್ನೆಸರವಣಿ. = ಕೆತ್ತಿಗೆಸರವಣಿ. (My.).

ಕೆದಕು kèdaku. To stir (v. t.); to scratch, as fowls; to stir up, to dig up or loosen earth (My.; Tè. ಕೆಲುಕು).

ಕೆದಸಿ kèdasi. 1. = ಕೆದಸು 1, etc. P. p. ಕೆದಸಿದ್. See Rây. 5, after 120; Râghè. 17, 68; J. 3, 27; 10, 50; Śây. 1, after 79; 2, 2; 2, after 42. ಆತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದಸಿದ ಪಸಿ (ತೆಳ್ಳಕ Mr. 44); ಆಸೆಯು ಕರವಿಂ ಕೆದಸಿದ ಸನ್ನ ಪಸಿ (ಪದುಳು 156). See ಕಿಲಿಗೆದಸಿ.

ಕೆದಸಿ kèdasi. 2. = ಕೆದಸು 2. — ಕೆದಸಿಕಿ. -ಕಿ. Scattering sparks (J. 8, 47). — ಕೆದಸಿದಲೆ. -ತಲೆ. A dishevelled head of hair (My.). — ಕೆದಸಿಗೂದಲ್. -ಕೂದಲ್. Dishevelled hair (My.; B. 5, 12).

ಕೆದಸಿ kèdasi. She whose (hair) is dishevelled. See ಕಿಲಿಗೆದಸಿ.

ಕೆದಸಿಕೆ kèdasikè. The state of being dishevelled (Râm. 6, 19, 16).

ಕೆದಸು kèdasu. 1. = ಕೆದಪ್ 1, ಸೆಟಪು; ಬದಪು, etc.; (ಚಲ್ಲು, etc.). To scatter (v. i.), to be scattered about; to be dishevelled; to disperse (v. i.);—

to scatter or throw or toss about; to swing about; to expand, as wings; to scratch, as fowls, dogs, etc.; to paw (ಎಕೀರ್ Śmd. Dh.; C.; T. ಚಿದಪು, ಚಿದರು, ಚಿಸ್ಪು; M. ಚಿದಪು, ಚಿಸ್ಪು, ಚಿಸ್ಸು; Te. ಚೆದರು, ಚಿದುರು). P. p. ಕೆದಪಿ. ಕೆದಪುವ ಕಂಜುಲ್ಕದಿಸ್ ಆದುಮು ನರೋಪದಂ ಕವಿಪುಲು (Śmd. 272). ಗಾಳಿಯುಂ ಕೆದಪಿದ ಪಸಿ (ಎಕೀರ Hlā.). ರಾಯುದವಿಸ್ಸ ಕೆದಪಿದ ಬಲಕಣಂಗಳು (ವೇಕೀರ Nr.). ಕೆದಪಿದುಮು (ಧೃನ್ಯ, ಅಧ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Sl. 372). ಸುತ್ತ ಕೆದಪುವ ಚಾದುವ (ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Mr. 265). ಕೆದಪಿದರ್ ಕವಿಯು ಉಬುಜಿಗೆ (J. 8, 38). ಸಾರಿಗ್ರಾದುವದು ಕೆದಪಿದರು (Bh. 2, 13, 49). ಇವೆ ಪನ್ನಿ ಕೆದಪಿದ ನೆಲುಲ (J. 28, 44). See Abh. P. 3, 116; 4, 27; 5, 89; 9, 32. 47; Bp. 18, 46; 21, 16; 22, 14; 47, 14; 50, 79; Bh. 1, 6, 3; 2, 13, 52; 3, 13, 21. 23; J. 8, 35; 13, 47; 17, 4; 22, 17; 32, 43; Rāv. 4, after 14; 6, after 11; B. 3, 42. 75; 5, 253; Sl. 392; ಕಾಲು-, ಗಜಗೆದಪು, ಗುಗು-, ತನಿ-, ಪೃಜೆ-, ಬಲಿ-, ಮುಸಲ-, ಮೊಯ್-.

ಕೆದಮಿ kēdaru. 2. = ಕೆದಪ್ 2. The state of being scattered, etc. See ತನಿಗೆದಮಿ. — ಕೆದಮುವಿನಸೆ. Dishevelled whiskers (Bp. 46, 57; 58, 49).

ಕೆನ್ kĕn. = ಕೆಂ (ಕೆಜ್), etc. Redness. — ಕೆನ್ಪಟ್ಟೆ. A red sash (Rāv. 13, 70). — ಕೆನ್ಪಸ. Red cattle (My.). — ಕೆನ್ಪಲೆ -ತಲೆ. A red head. ಕೆನ್ಪಲೇ ಬ್ಯಾಡಾದವ ಮುಮು (ಪರ್ತಕ Sl. 400). ಕೆನ್ಪಲೇ ಪಕ್ಕೆ (ಪರ್ತಕ 178). — ಕೆನ್ಪಲಿಗ. -ತಲಿಗ. A quail (ಪರ್ತಕ Nr.). — ಕೆನ್ಪಳ. -ತಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). A red bottom, etc. (Abh. P. 3, 42; 5, 53). 2, -ದಳ (ದಲ), a red leaf (J. 15, 10). — ಕೆನ್ಪಳಿದ್. -ತಳಿದ್. (Śmd. 193). = ಚಿ-. Red young leaves (ದಲ್ಲದ, etc. Nr.; ದಲ್ಲವಿ Mr. 120). See Śmd. 81. 216. 289; Abh. P. 11, 118. — ಕೆನ್ದಾದಡೆ. -ತಾದಡೆ. = ಚಿ-. The red lotus; the red water-lily (ಕೋಕನದ Hlā.; ಕಲಪ್ಪ, ಕೋಕನದ Nn. 17). See Ćpr. 7, after 92; Abh. P. 5, 53. — ಕೆನ್ದಾದರ್ಪು. -ಪ್ಪು. A flower of the red lotus, etc. (Abh. P. 5, 89). — ಕೆನ್ಪ ಪಿ. -ತುಪಿ. = ಚಿ-. A red lip (J. 18, 20). — ಕೆನ್ಪೂಳ್. -ಳು. Red dust (Bp. 61, 11; J. 4, 30; 20, 36; 22, 5). — ಕೆನ್ಪೂಳಿ. = ಕೆನ್ದೂಳ್. (J. 12, 7). — ಕೆನ್ಪೂಳಿ. = ಕೆನ್ದೂಳ್. ಕೆನ್ಪೂಲಿಯಿನ್ದಾಗಡಂ ಕೆದುನ್ದುಮು (Śmd. 177). — ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆ. A red tongue (J. 28, 46). — ಕೆನ್ನೀರ್. Red water: blood (ರಕ್ತ Kk. 40; ರಗುತ, ನೆತ್ತರು, ಪೈತ್ಯಜಲ Śm. 44; Śāv. 4, 22; J. 4, 35; 12, 31; 14, 15). — ಕೆನ್ನೆಗಲು. = ಚಿ-. A trailing herb, Indigofera enneaphylla L. (St. & Pl.). — ಕೆನ್ನೆತ್ತರ್. = ಚಿ-. Crimson blood (Abh. P. 13, 47. 128). — ಕೆನ್ನೆಮ್ಮಲಿ. = ಚಿ-. The red-flowered water-lily, Nymphaea lotus L. (St. & Pl.). — ಕೆನ್ನೆಲು. Red soil (My.).

ಕೆನೆ kĕnĕ. 1. Beauty, elegance, loveliness (ಅಸು, ಜನ, ಲೇಸು, ಚೊಳ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಳ್ಕ, ರಮ್ಯ, etc., ಮುನೋಪುರ Kk. 18; Śm. 100; *cf.* ಚೆಲ್ 2, ಕೆಮ್ 4).

ಕೆನೆ kĕnĕ. 2. The cream of milk (ಕ್ಷೀರಫೇಣ Śm. 100; C.; *cf.* ಜನೆ, etc. ?). ಬೋಸರಂನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಪಿಳಿಯಾದ ಕೆನೆ (ಮುನ್ನು Sl. 316). See J. 6, 6; Sl. 315. — ಕೆನೆಗಂಜಿ. The scum of boiled rice. ಬೋಸಿದ ಕೆನೆಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಹಾರ, ನಿಸ್ಸಾರ, ಧೃಕ್ಷವಮುಷ್ಟಿದವುನ್ನಾ Sl. 315, *only* Sl.). — ಕೆನೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Cream to set (Bp. 14, 9; My.). — ಕೆನೆಪೋಸರು. Creamy curds (C.; ಪಿಸ್ಸಲು, ಪಿಸಲು G.). — ಕೆನೆಹಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk on the surface of which cream has formed (J. 1, 7).

ಕೆನ್ದಾರೆ kĕndārĕ. (Tbh. of ಕೇದಾರ). The temples (My.; M. ಚಿನ್ನಿ; *cf.* ಕೆನ್ನಿ).

ಕೆನ್ದು kĕndu. 1. Redness (C.; B. 3, 74). ಕೆನ್ದ ಎತ್ತು (C.). ಕೆನ್ದರಳೆ (My.). ಕೆನ್ದ ಕಪಿ (My.).

ಕೆನ್ದು kĕndu. 2. To lean on or upon (? ಕೆದುಪ್ಪು Ćt. I, 44, o. r. ಒದುಪ್ಪು).

ಕೆನ್ನ kĕnna. Excessiveness. ಕೆನ್ನಂ (Śmd. 110), excessively, exceedingly; further (ಆಧಿಕ Śmd. 391; ದಿಗ್ಗಳವಾಗಿ 295 Cm.; ಆಧಿಕ Ćt. I, 32, Śm. 58; M. ಚಿನ್ನ, T. ಚಿನ್ನ, P. p. of ಚೆಲ್ = Kan. ಸಲ್, having passed on; T. ಚಿಲ್ಪು, redness; straightness; greatness; *cf.* ಚೆಮ್ 5 ?).

ಕೆನ್ನೆ kĕnnĕ. = ಕೆನ್ನ 2. The (upper) cheek (ಕೆಳ್ಕೆ Śmd. II; ಕವಪ, ಕೆಕ್ಕೆ, ಗಲ್ಲ Śm. 71; Kk. 79; ಗಣ್ಣ, ಕಪ್ಪೋಲ Sl. 213; C.; Tu. ಕೆಪ್ಪೆ; M. ಕವಿಳ್, ಕೆನ್ನೆ, ಕೆನ್ನಿ, ಕೊಪ್ಪಿ, ಕೊಪಿಮ, ಕೊಪ್ಪಮ, ಚೆಕ್ಕ, ಚೆಪ್ಪಿ, ಚೆಕ್ಕೆ; T. ಕೆನ್ನ, ಕೋಪಮ್ಮಿ; see ಕೆಕ್ಕೆ). ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲ್ಬಾಗವುಂ ಹಿಮ್ಬಾಗವುಂ (ಪಮು Sl. 213). ಆನೆಯ ಕೆನ್ನೆ (ಗಣ್ಣ, ಕಪ 269). See J. 4, 42; 7, 54.

ಕೆಪ್ಪು köppu. Deafness (My.; Tu.; *cf.* ಕಪಮ). — ಕೆಪ್ಪ. -ಅ 3. A deaf man (My.); a term of abuse, the meaning of which is unknown (S. Mhr.). — ಕೆಪ್ಪೆ. A deaf woman (My.).

ಕೆಬ್ಬೆ köbbĕ. 1. Redness (of soil, My.).

ಕೆಬ್ಬೆ köbbĕ. 2. (= ಸಿಪ್ಪೆ). See Prv. s. ಮೊಪ್ಪು ಜಾಯಿ.

ಕೆಮ್ kĕm. = ಕೆಂ, etc. Redness. — ಕೆಮ್ಪಟ್ಟೆ. (Śmd. 216). Red cloth. 2, redness (of soil, My.). — ಕೆಮ್ಪಣ್ಣ. Red colour (ತಿಮುದಣ್ಣ Kk. 25; Śm. 69; My.). — ಕೆಮ್ಪತ್ತಿ. -ನತ್ತಿ. The cotton shrub, which bears red flowers (T. ಚೆಮ್ಪು ರುತ್ತಿ; R.). 2, = ಕೆಮ್ಮಕ್ಕಿ, ಕೆಮ್ಮಕ್ಕಿರ No. 1, ಕೆಮ್ಮಕ್ಕೆ, a kind of red paddy (My.; see Mr. s. ಕೆಲ್ಲು). — ಕೆಮ್ಪರ. = ಕೆಮ್ಪರಪ್ಪು. (My.). — ಕೆಮ್ಪರಲ್. -ಪರಲ್. The red pebble: a ruby (ರತ್ನ ವಿಶೇಷ, ತಿಮುಗಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ Śm. 68; Kk. 47; Rāv. 4, after 14; Śāv. 1, 45; 1, after 79; 2, after 42). — ಕೆಮ್ಪರಪ್ಪು. (-ಪರಪ್ಪು = ಪರಪ್ಪು, spreading). = ಕೆಂಬೇಮು, ಕೆಮ್ಮಕ್ಕಿರ No. 2. A red eruption on children (in the form of a scorpion), from bodily heat (My.). — ಕೆಮ್ಪರು. = ಕೆಮ್ಪರಪ್ಪು. (My.). — ಕೆಮ್ಪಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A red shield (Abh. P. 13, 54). — ಕೆಮ್ಪಪಳ. -ಪವಳ. Red coral (J. 6, 6). — ಕೆಮ್ಪಪಯಿರ್ಗೆ. -ಪಯಿರ್ಗೆ. A red flag (Rāv. 13, 75). — ಕೆಮ್ಪಾವು. N. of a place (Bp. 9, 42; 38, 57; 57, 31. 51. 54). — ಕೆಮ್ಪಾಸುಗೆ. -ಪಾಸು-ಕೆ. A row of red beds (J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಪಿಸಲ್. (Śmd. 216). Purple sunshine. ಬಂಬಿಸಿದ ಕೆಮ್ಪಿಸಲ್ ಎಳವಲ್ ಎನಿಪುವ ಆತ್ಮ ಮುತಪುಗಳ್ (297). — ಕೆಮ್ಪುದಿಪು. -ಪುದಿಪು. (ಪದ್ಮಗೋಧ Śs.). — ಕೆಮ್ಪುತ. = ಕೆಮ್ಪೇತ. (My.). — ಕೆಮ್ಪುತ್ತಿ. = ಕೆಮ್ಪತ್ತಿ. (My.). — ಕೆಮ್ಪೆರಲ್. A finger of which the nail is coloured with a red dye (Rāv. 13, after 59). — ಕೆಮ್ಪೆಳಗು. Red light or lustre (Rāv. 4, after 14; 5, after 19; 12, 42; 13, after 59). — ಕೆಮ್ಪೆಗಡ್. -ಪೊಗಡ್. Red lustre (Śāv. 3, after 35; J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಪೆಗೆ. -ಪೊಗೆ. A red, fiery smoke (Bp. 58, 59). — ಕೆಮ್ಪೆಸಲ್. -ಪೊಸಲ್. A red stream (J. 23, 36; 30, 8). — ಕೆಮ್ಪೆಪು. -ಪೊಮು. To carry redness: to become red. ಕಾಮಿದ ಕೆಮ್ಪೆಸ್ತ ಬೋಸಂ (Bp. 50, 39). — ಕೆಮ್ಪೆಳರ್ದು. -ಪೊಳರ್ದು. Red lustre (Abh. P. 1, after 71; Rāv. 7, after 17; Śāv. 1, after 72). — ಕೆಮ್ಪೇತ. = ಕೆಮ್ಮುತ, ಚೆಮ್ಪೇತ, q. v. ನಮಲು ಆದಿದರೆ ಕೆಮ್ಪೇತ ಪುಳ್ಳ ಕೆಲ ಕೆಸ್ತಕೆಲು (Prv.). — ಕೆಮ್ಮಟ್ಟಿ. A red kind of matti (S. Mhr.). — ಕೆಮ್ಮಣ್. (Śmd. 193). ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು. A kind of red earth used for painting walls, etc. (C.; B. 3, 57; Sl. 100). See Prv. s. ಧರಾ. — ಕೆಮ್ಮಾಸು. A red fish

(Rïv. 1, 100). — ಕೆಮ್ಮಾಸೆ. Red whiskers (Č. Bp. 47, 14). — ಕೆಮ್ಮೊರ್. A red hillock (G. 152). — ಕೆಮ್ಮೋಱು. A fair countenance (My.).

ಕೆಮ್ಪಗೆ kĕmpu-agĕ. Redly; redness; red (C.). ಕೆಮ್ಪಗೆ ಕಾಡ ಕುದಪ್ಪ (B. 2, 12). ಳೀಸರದ ಎಱಿಗಳು ಕೆಮ್ಪುಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 106).

ಕೆಮ್ಪನೆ kĕmpu-anĕ 1 or 2. = ಕೆಮ್ಪಗೆ. (ತಸು, ಉರುಣ Čt. II, 4; My.).

ಕೆಮ್ಪಾನೆ kĕmpu-ânĕ. = ಕೆಮ್ಪನೆ. (My.).

ಕೆಮ್ಪು kĕmpu. (Śmd. 248). Redness; red colour (ಉರುಣ, ಪೋಣ, ರಕ್ತ, etc. IIIâ.; ತಸು Čt. I, 57; ಪ್ರವಾಲ, ಉರುಣ Nn. 7; ಉರಾಮು 26; ಕೀರಾಲ, ಲೋಹಿತ 54; ಪಚ್ಚ, ಉರುಣ 69; ವರಾಗ, ಉರುಣ 113; ತಾಮ್ರ Śs.; C.; Tĕ., T., M.); a ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, etc., ಕೆಮ್ಪುಕಲ್ಲು Sl. 331; My.; T., Tĕ., M.). ಕೆನ್ನೆಲಿ ಯಿಪ್ಪಾಗಸಂ ಕೆಮ್ಪಾದುದು (Śmd. 177). ಕೆಮ್ಪು ಹಸುರು ಆಪ್ಪದು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮುಲ IIIâ.). ಕಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಕೆಮ್ಪು (ಧೂಮ್ರ Nr.). ಕೆಮ್ಪಪ್ಪ ಕಾಲ್ ದೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಪುದು (IIIâ.). ಬಿಳುಪ ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, ಪಾಟಲ); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಉರಸಿನುಣ್ಣಾ (ಪೀಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಕಪಿಲ, etc.); ಕೆಮ್ಪಿನ ಗೋರಟೆ (ಕುರವಕ); ನುಗ್ಗೆ ಕೆಮ್ಪಾದೊಡೆ ಮಧುವಿಗ್ರು ಎನಿಸುಗು; ಕೆಮ್ಪಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಟ್ಟೆ (ಕುರವಕ Nr.). ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮುಲ Nr. 443). ಕೆಮ್ಪಿನ ಆಬೆ (Bp. 22, 55). ಕೆಮ್ಪು ಸಿಳಿ (Čb. 137). ಕೆಮ್ಪು ಕಬ್ಬು (101). ತೋಳಿಗಳು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೀರೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 85). See Bp. 4, 7; Rïv. 2, 47; 13, 45; 14, after 5; Râm. 6, 13, 4. 6; Bh. 1, 5, 8; J. 2, 65; 3, 11; 4, 36; 7, 58; 8, 46; 10, 51; 17, 21; ಎಣ್ಗೆಕೆಮ್ಪು, ಎಳೆ-, ಕಮು-, ಕವಿಲು-, ನಸು-, ಜೀರ್-, ಸಂಪೆ-, ಹಸರು-. — ಕೆಮ್ಪುರಗು. -ಆರಗು. (ಬಾಕ್ಷೆ, ಜಪು, ಆಲಕ್ತ, etc., Sl. 226; My.). ಕೆಮ್ಪುರಸಿನ ಗಿಡ (ಕೃಮುಕ, ದಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ 131). — ಕೆಮ್ಪುಕಣಗು. ಕೆಮ್ಪುಕಣಗಿನ ಮರ, the Indian oak tree, Barringtonia acutangula Gaert. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಕಡಿಗೆ. = ಜೀಂಗಣಿಗೆ, q. v. (G.; My.). — ಕೆಮ್ಪುಕಲ್ಲು. A ruby (ಪೋಣರತ್ನ, etc. Sl. 331; My.). — ಕೆಮ್ಪುಕುಣ್ಪಾಲಿಗ. A medicinal shrub or small tree, Gomphia angustifolia Vahl. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಕೂವೆ. A kind of wild arrow-root, Curcuma leucorrhiza Roxb. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಗಣಜೆ. A diffuse, prostrate herb, Trianthema decandra L. (Z.). — ಕೆಮ್ಪುಗಡಮು. -ಕಡಮು. Redness to become dim or to fade (J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಪುಗೋರಟೆ. A species of Barleria with yellow blossoms (ಪೀತ, ಸಪಾರಂ Mr. 124; ಕುರವಕ G.). — ಕೆಮ್ಪುತೇಳು. A red scorpion (Si. 171; My.). — ಕೆಮ್ಪುನೆಱಿಲು. The tree Eugenia malaccensis L. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುನಾರಾಂಗಿ ಗಿಡ. (ಕೃಮುಕ, ದಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ, etc. Sl. 131). — ಕೆಮ್ಪುಪಾವರೆ. = ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ. ಕೆಮ್ಪುಪಾವರೆ ಬಣ್ಣ (ಕೋಕನದಭ್ಭ Sl. 51). — ಕೆಮ್ಪುಪುಪ್ಪಿ. A wasp (ಗಣಿಕ್ಕೀ ಲಿ, ವರಟೆ Sl. 176). — ಕೆಮ್ಪುತೊಣ್ಣೇ ಗಿಡ. (ತುಣ್ಣೀರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ, ಪಿಪ್ಪಲಿ, ಪೀಲುಪರ್ಣಿ Sl. 156). — ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The red lotus, etc. (ಉರುಣಾಬ್ಜ, ಕೋಕನದ Mr. 419). — ಕೆಮ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. To appear red. ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕೆಮ್ಪುದೋಱೆ ರಾಜದುರಾಲಂ (Mr. 173). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲ. Red soil (C.). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲಗುಮ್ಮಳ. A water-plant, Polygonum glabrum Willd. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಸೆಲ್ಲು. (ಪ್ರವಾಳ, ಪಾಟಲ, etc. Sl. 304; My.). — ಕೆಮ್ಪುಬಾಳೆಲೆ ಬಳೆ. A red glass bracelet (My.). — ಕೆಮ್ಪುಬಂಗಪಬಳ್ಳಿ. The creeping plant Ipomaea biloba Forsk. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಬಟ್ಟೆ. Red cloth (Sl. 187). — ಕೆಮ್ಪುಬಣ್ಣ. Red colour (C.; ಲೋಹಿತ, ರಕ್ತ, etc. Sl. 51). — ಕೆಮ್ಪುಬಸಳೆ. The vegetable Basella rubra L. (St. & Pl.; S. Mhr.). — ಕೆಮ್ಪುಬಾದ. A red plantain (ಪುಮ್ಪಬ G.). — ಕೆಮ್ಪುಬೂರಗದ ಮರ. A kind of silk-cotton tree, Bombax malabaricum D. C. (St. & Pl.; ರೋಹಿಣಿ, ಕಪಿಲ ಲ್ಲಿ Sl.). — ಕೆಮ್ಪುಮತ್ತಿ. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, etc. Sl. 132). — ಕೆಮ್ಪುಮುರ್ಪಾಡ. The ornamental tree Bauhinia variegata L. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಮುಡಿ. A hill in the Western Ghauts (My.). — ಕೆಮ್ಪುಮೂಸು. (ರೋಹಿಣ Sl. 87). — ಕೆಮ್ಪುಮೀಸೆ. Red whiskers (Bp. 20, 11). — ಕೆಮ್ಪುರಕ್ಷ. (ಮಾಣಿಕ್ಯ G.; My.). — ಕೆಮ್ಪುವಾವರಿ. The rock bush-quail, Perdicula argoondah (My.). — ಕೆಮ್ಪುಹುಲಿಗಿಡ. A small shrub, Phyllanthus rhamnoides Reiz. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಮೊಬ. A stream coming from the ಕೆಮ್ಪುಮುಡಿ and joining the Kâvêri (My.). — ಕೆಮ್ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ear-ring in which a ruby is set (My.).

ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ kĕmbatti. See s. ಕೆಮ್.

ಕೆಮ್ಬಲು kĕmbalu. = ಕೆಮ್ಮಲು. (My.).

ಕೆಮ್ಬಾರ kĕmbâra. = ಕೆಮ್ಬಾರೆ, etc. The redness of evening (T. ಚೆಮ್ಬಾನ, ಚೆಮ್ಬಾನ). ಕಾರ್ಮುಗಿಲು ಕೆಮ್ಬಾರದ ಬಣ್ಣ (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮುಲ Sl. 52). ಕೆಮ್ಬಾರದ ಬತ್ತ (ಅಮ, ಪ್ರೀಮಿ, ಪಾಟಲ, ಕೆಮ್ಪುಸೆಲ್ಲು 304; My.). 2, = ಕೆಮ್ಬರವ s. ಕೆಮ್. (My.).

ಕೆಮ್ಬಾರೆ kĕmbârĕ. = ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ No. 2 s. ಕೆಮ್. (My.).

ಕೆಮ್ಮನೆ kĕmmanĕ. Uselessly, causelessly, for nothing, etc. (ಸುಮ್ಮನೆ Čt. II, 79; Abh. P. 7, 12; 8, 59). ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತಿರ್ಪರೇ? (Śmd. 112). ಕೆಮ್ಮನೆ ಈ ಮಿತ್ರನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಅತ್ತರ್ ಆದೆಂ (Rïv. 6, 4). ತಮುಳದನಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಕೆಮ್ಮನೆ (V. 14, 87).

ಕೆಮ್ಮಲು kĕmmalu. = ಕೆಮ್ಬಲು, ಕೆಮ್ಮುಲು. = ಕೆಮ್ಮು 2, q. v. (My.).

ಕೆಮ್ಮಿಸು kĕmmisu. To cause to cough (C.).

ಕೆಮ್ಮು kĕmmu. 1. To cough (ಕಾಸ Śmd. Dh.; C.; T. ದಗುದು; M. ಚುಮು).

ಕೆಮ್ಮು kĕmmu. 2. Coughing; a cough (ಕ್ಷವಥು, ಕಾಸ Nr., IIIâ., Mr. 387; C.; ಉಜ್ಜಾಡ Sl. 100). ಫಲವು ಆಯುಷು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ದುಲವಿಸರ್ಜನೆ ಕೆಮ್ಮು ಉಚ್ಚಾಸ etc. (Jâs. 22, 31). ಕೆಮ್ಮಿನಿಷ್ಟ ಹೂಸು ದುಷಿಸಿದ (Prv.).

ಕೆಮ್ಮುಲು kĕmmulu. = ಕೆಮ್ಮಲು, etc. (ಕಾಸ Sl. 200; My.; T. ದಗುದುರ್).

ಕೆಮ್ಮುಹ kĕmmuha. Coughing (ವಿಕ್ಕಾಡ Nr.).

ಕೆಯ್ kĕy. 1. = ಕೆಯ್ 1, q. v.

ಕೆಯ್ kĕy. 2. = ಕೆಯ್ 2, ಕೆಯಿ 2, ಸೆಯ್, etc. (To handle); to perform, to do, to make, to work (Tĕ., T., M. ಚೆಯ್; Tĕ. also ಚೆಲ್). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಮೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ದುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ IIIâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ದುದು (ಪ್ರಸ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇಂಜ IIIâ.). 2, to be serviceable; to be fit. ನಿನಗೆ ತಕ್ಕವರ್ ಏರ್ ನುಡಿದನೆ? ಏ, ಆದು ಕೆಯ್ಯದು! (Śmd. 68). See ಆಕ್ಕ ಕೆಯ್, ಇದ್ದು-, ಇಬೆ-, ಎದ್ದು-, ಒಳ್-, ಕಮು-, ಕೆಯ್ದು-, ಜಬೆ-, ದಿಸ-, ದೀರ್-.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. = ಕೆಯ್ 3, etc., ಕೆಯ್ಯಿ 1, ಕೈ 1, ಕೈಯಿ, ಕೈಯ್ಯಿ. (Śmd. 58). The hand; the fore-arm (ಪನ್ನ Nn. 19; ಕರ, etc. Mr. 322. 507; ತಳ, ತಲ Kk. 32; Śm. 70; C.). 2, an elephant's trunk (C.). 3, the branch of a tree (ಕೋಡು, ದುರಗೊದ್ದು Śm. 24; Kk. 19; My.).

4, a staff, a pole; a handle; a key (My.; see ಮುದಗೆಯ್). 5, means, instrumentality (*e.g.* Bp. 4, 61; 13, 16; 40, 11; 52, 7; 55, 45; 61, 76; B. 2, 41). 6, handiness, smallness. (Tu. ಕೈ; T. ಕೈ; M. ಕೈ, ಕೈ; Tē. ಕಯಿ, ಕಯಿ, ಕೈ, ಚಿಟ್ಟಿ, ಚಿಟ್ಟೆ, ಚಿಟಿ, ಚಿಟಿ, ಚಿಟ್ಟಿ, ಚಿಟ್ಟಿ

—ಕೆಯ್ಗೆ ಬರು. To be obtained (B. 2, 37; C.). 2, to become useful or afford assistance, as a grown up son to his father (C.). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. To make, to cause (J. 25, 28). 2, = ಕೆಯ್ಮಾಡು 3. (J. 13, 17). See another ಕೆಯ್ಗೆಯ್ s. ಕೆಯ್ 4. — ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕು. To be reached, caught, or obtained (C.; S. Mhr. also ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗು; B. 4, 17. 18. 112. 176). — ಕೆಯ್ಗೊಡಿ. -ಕೊಡತಿ. A small wooden hammer (Râm. 6, 26, 28). — ಕೆಯ್ಗೊಡಲಿ. -ಕೊಡಲಿ. = ಕೆಯ್ಕೊಡಲಿ. (Rsv. 3, 102). — ಕೆಯ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕೆಯ್ಮುಡು. To give or present the hand in a certain respectful manner; to put the hand (Grj. 4, 98; Bp. 12, 7; 25, 8; 42, 31; 55, 9; Bh. 2, 13, 24; 5, 2, 4; Rsv. 3, after 80; J. 26, 3; My.); to give the hand in confirmation of a promise (J. 18, 5; My.); to give the hand for help (My.). — ಕೆಯ್ಗೆಪ್ಪೆ. -ಕೊಪ್ಪೆ. Hand-hood: the hands joined to form a cup (from cold, Bh. 3, 9, 24). — ಕೆಯ್ಗೊಬಿ. -ಕೊಬಿ. Killing with the trunk (Rsv. 6, after 11). — ಕೆಯ್ಗೊಳ್. = ಕೆಯ್ಕೊಳ್. (Bp. 60, 35; Râm. 3, 8, 24; J. 12, 40). — ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸು. To cause to take, etc. (Grj. 10, 29; 10, after 61; Bp. 8, 58; 32, 30; 40, 21; 51, 76; Râm. 1, 16, 33; Rsv. 13, after 59; 11, 22). — ಕೆಯ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. A fire-brand in one's hand, or a small one (Râm. 6, 11, 10). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪರ. A shrine in which idols are carried about (My.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳ. Clapping the hands (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳೆ. = ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳೆ. (Râm. 5, 8, 28. 48; My.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಾಳೆ. = ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳೆ. (My.). — ಕೆಯ್ಚಳಕ. Dexterity; sleight of hand (ಕೆಯ್ಮೆ Bhn. 19). See Bh. 1, 7, 41; 8, 26, 5. — ಕೆಯ್ಚಳಕು. Cramp in the hand or arm (C.). — ಕೆಯ್ಚಾಚು. To stretch out the hand (C.); to put (with a stretch). ಹಾಗೆಗೆ ಕೆಯ್ಚಾಚಿ, ಗರಗಸಮಿಶ್ರೆ ಪಿಸ್ಸಯ್ದುದನು (Bp. 37, 14). — ಕೆಯ್ಚಿಟಿಕೆ. = ಕೆಯ್ಚಿಟುಕು. (My.). — ಕೆಯ್ಚಿಟುಕು. A snap with the fingers (C.). — ಕೆಯ್ಚಿಟಿಂಕು. = ಕೆಯ್ಚಿಟುಕು. — ಕೆಯ್ಚಿಟಿಂಕುಗೆಯ್. To snap the fingers (Rsv. 5, after 85). — ಕೆಯ್ಚಿಟ್ಟು. A note of hand (C.). — ಕೆಯ್ಚೀಲು. A glove (C.; B. 3, 11. 109; ಪ್ರತಿಪಸ್ತ G.); a small bag (My.); a leathern fence for the hand (Sl. 287). — ಕೆಯ್ಚೀಲು. = ಕೆಯ್ಚೀಲು. (B. 5, 260). — ಕೆಯ್ಜೋಡಿಸು. To join the hands or the palms of the hands and thus raise them up towards the forehead, in greeting (C.; B. 4, 169; 5, 176). — ಕೆಯ್ಜಾರ್. To be loosened from the hand, to fall (ಪೀಜ್ Śmd. 1). — ಕೆಯ್ಜಾರಿಸು. = ಕೆಯ್ಜಾರಿಸು. (Grj. 2, after 100). — ಕೆಯ್ತಟ್ಟು. To clap the hands (My.); to touch pieces of money in counting them (C.); to give a secret sign with the hands (My.); to go from hand to hand, as money, etc. (My.). — ಕೆಯ್ತಡಿ. = ಕೆಯ್ತಾಳು. (My.). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪು. 1. An error of the hand, a mistake or wrong done with it (Râm. 28, 6); a slip of the pen (C.; Tē. ಪಡ್-). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪು. 2. To fall from the hand (My.). — ಕೆಯ್ತವಕ. Hand-speed: dexterity (J. 22, 10). — ಕೆಯ್ತಾಳ. Clapping the hands; a kind of larger cymbal (C.; Bp. 25, 32; Sl. 340). — ಕೆಯ್ತಾಳು. = ಕೆಯ್ತಾಳ್ No. 1. (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ತಾಪು. An instrument to let down or raise the inner latch of a door from out-side (My.). — ಕೆಯ್ತುತ್ತು. So much food as is taken with the fingers and put into the mouth (Bp. 46, 37; My.). — ಕೆಯ್ದಸ್ತು. A deal of cards for games (My.). — ಕೆಯ್ದಳ. -ತಳ. The bottom or palm of the hand (J. 13, 52; 18, 10; 28, 24). — ಕೆಯ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The hand considered as a lotus (Śśv. 5, after 43). — ಕೆಯ್ದೀವಿಗೆ. A kind of hand-lamp. ಜಳಜಳಕೆ ಮಿಂಚುವ ಸಿಪಿಲ ಕೆಯ್ದೀವಿಗೆಯೋಲ್ (Śmd. 229). See Abh. P. 11, 12; Grj. 2, after 106; Bp. 16, 17; 61, 30; Râm. 1, 16, 41; Rsv. 6, after 11; J. 2, 47. — ಕೆಯ್ದುಮುಕು. -ತುಮುಕು. 1. To apply the hand, or lay hold of, with vehemence or eagerness; to seize eagerly or by force; to grasp; to thrust the hand into (Bp. 9, 30; 11, 12; 18, 91; 28, 51. 53; 32, 14; 51, 61; Rsv. 9, 25; Prll. 3, 27; Râm. 4, 3, 6; J. 27, 5; 28, 30). — ಕೆಯ್ದುಮುಕು. -ತುಮುಕು. 2. The act of seizing eagerly or by force, etc. (Râm. 6, 12, 10; My.). — ಕೆಯ್ದುಬಿ. -ತುಬಿ. The point of the hand (Râm. 5, 8, 67). — ಕೆಯ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To withdraw the hand (Bp. 15, 26; Śśv 4, after 88). — ಕೆಯ್ದೊಡವೆ. -ತೊಡವೆ. Ornaments for the hand (My.). — ಕೆಯ್ದೊಡ್ಡದು ಬಡವು. To be liberal in giving alms (C.). — ಕೆಯ್ದೊಳಸು. -ತೊಳಸು. Boxing (Bh. 1, 8, 2). — ಕೆಯ್ದೊಳಸುಗಾತಿ. -ತಿ. A boxer (Râm. 6, 37, 6). — ಕೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the hands (Bh. 1, 10, 34). — ಕೆಯ್ದೋರ್ಪಳೆ. Exhibition with the hand (Râm. 6, 30, 13). — ಕೆಯ್ದೋರ್ಪುಸು. -ತೋರ್ಪುಸು. = ಕೆಯ್ದೋರ್ಪು. (J. 4, 38). — ಕೆಯ್ದೋರ್ಪು. -ತೋರ್ಪು. To exhibit (the power of) one's hand (Bh. 8, 24, 42; J. 8, 33; 23, 15). — ಕೆಯ್ನೀರ್. Water poured over the hand of the bridegroom and bride at the marriage (Abh. P. 5, 125). — ಕೆಯ್ನೀಡು. To stretch out the hand, etc. (Bp. 36, 18; 40, 77; 57, 78; 59, 23; 60, 61). — ಕೆಯ್ನೀರಿ. Venereal disease in the palm of the hand (My.). — ಕೆಯ್ನೆಗಪು. The raising of the hand (Râm. 6, 13, 6). — ಕೆಯ್ನೆರವು. Help, assistance (Râm. 5, 8, 56; C.). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರವಾಗಿ ಪೇಳ್ದಿ ಪಳ್ (Śmd. 109). — ಕೆಯ್ನೆಲೆಯ. A man who is conducted by, or is under, one's hand: a male servant (Bh. 1, 4, 42; 3, 19, 7). — ಕೆಯ್ಪಂಜಿ. = ಕೆಯ್ಪಂಜಿ. A hand-drum. — ಕೆಯ್ಪಂಜಿಗಾರುಬ್ಬು. -ಗಾರುಬ್ಬು. To beat a hand-drum (J. 3, 7). ಕೆಯ್ಪಂಜಿಗಾರುಬ್ಬಿ ಆಮಿಷರ್ (Śmd. 82, o. r. ಕೆಯ್ಪಟ್ಟಿಗಾರುಬ್ಬಿ-). — ಕೆಯ್ಪಾವಡೆ. A handkerchief (C.; cf. ಕೆಯ್ಪಟ್ಟೆ, ಕೆಯ್ವಸ್ತ್ರ). — ಕೆಯ್ಪಿಡಿ. A handle (My.). ಆಯುಧದ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ (ಶ್ಲರು Sl. 289). ಹುಲಿಗೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು ಕೆಳಕ್ಕುರುಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಕ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ (ಸಂಗತ್ಯ, ಹರಿಗೆಯ ಪಿಡಿ 200). 2, the place where a bow is held. ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯು ಸ್ಥಳ (ಅಸ್ತ, ಬಿಲ್ಲಿನ ನಡುವು 287). 3, a looking-glass (ಕನ್ನಡ Gt. I, 95; ಮುಳುರ II, 14; ಕನ್ನಡಿ, ಪಲ್ಲಿ Śm. 64; Kk. 62; Abh. P. 7, after 105). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ, N. of a glossary (Kk. 3. 101). — ಕೆಯ್ಪಿಡಿಗೋಡೆ. A low wall round a veranda or a flat roof (My.). — ಕೆಯ್ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A hand-box (My.; Tē. ಪೆಟ್ಟೆ). — ಕೆಯ್ಪೊಡೆ. The lower, feathered part of an arrow (ಕಾಯುಳದ ಪೂಂಬು Kk. 39; ಕಣೆಯ ಪೂಂಬು Śm. 43; Śśv. 3, 23). — ಕೆಯ್ಬಟ್ಟಿಲ್ಲ. A small cup or basin (My.); a scoop, generally of wood (C.; ತದುಗ, ತಣ್ಣ Sl. 310). — ಕೆಯ್ಬಡು. A loan (of money, My.). — ಕೆಯ್ಬರಹ. Hand-writing (C.; B. 4, 188. 196; 5, 197); signature (My.). — ಕೆಯ್ಬಲು. The power of the hand (B. 5, 227). — ಕೆಯ್ಬಳೆ. An arm-ring, a bracelet (C.; Sl. 330). — ಕೆಯ್ಬಾಡಿ. A small adze (My.; ಮಚ್ಚ, ಉವಿಚ್ಚ Sl. 303). — ಕೆಯ್ಬಾಳು. A grass-knife or sickle (C.). — ಕೆಯ್ಬಿಡು. To let loose (one's own or another's) hand; to cease to assist (C.). ಆವನನ್ನು ಕೆಯ್ಬಿಡದ ಬೇಡ! (My.). ಮುಂ ಬೇಡಾ ಕೆಯ್ಬಿಟ್ಟ ಮಾಗೆ (Prv.). See B. 5, 57. 142. 159; Prvs. s. ನಮುನೀರು, ನಮುಜೊಲಿ. — ಕೆಯ್ಬುದ್ದಿ. A small leather-bottle (ಕುಡುಪ Sl. 309). — ಕೆಯ್ಮಗ್ಗ. A small loom (My.); a loom that is worked by hand (C.; B. 4, 28). — ಕೆಯ್ಮಗೆ. = ಕರಪೀಡ No. 2. (My.). — ಕೆಯ್ಮರೆ. 1. To become confounded, perplexed, or amazed (ವಿಸ್ಮಯ Śmd. Dh.; Bh. 3, 18, 43; J. 18, 31). ಕೆಯ್ಮರೆದಪರು (ವಿಜಸ್ಯ, ಬ್ಯಾಳುವ Nr.). —

ಕೆಮ್ಮಲಿ. 2. An attitude in dancing: a stiff, immovable attitude (Rāv. 5, after 19). — ಕೆಮ್ಮುಕಳು. Black dirt on the hand (My.). 2, slowly killing medicine (My.). — ಕೆಯ್ಮಾಟ. -ಮೂಡು. A sign or gesture made with the hand (ಕಂಚ್ಲೆ Mr. 354). — ಕೆಯ್ಮಾಡು. To make signs or gestures with the hand (J. 15, 28); to represent the form of something by means of the hands. ಅದನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಆಕಾರದನ್ನು ಕೆಯ್ಮಾಡಿ ತೋಪಿ'ಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 182). 2, to become aggressive, to rebel. ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಮಾಡುವದು (C.). 3, to brandish a weapon (ತಪ್ಪ ಸಂಬಾಲನ Śmd. Dh.; Bh. 8, 24, 4; J. 4, 47). 4, to appoint or fix the price or to agree about the price in a transaction, to conclude a bargain (ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತನ Śmd. Dh.; see ಮೀಗು). — ಕೆಯ್ಮಾರು. A fathom; the distance of a fathom (C.). — ಕೆಯ್ಮಾಲು. The offering of goods for sale at the doors (My., also ಕೆಯ್ಮಾಪಾಲು). — ಕೆಯ್ಮಿಗು. To become excessive, overpowering, etc. ಆಸವೋಪಮಂ ತನಗೆ ಕೆಯ್ಮಿಗೆ (Abh. P. 13, 65). See Kāvy. III, 3, 149; Abh. P. 4, 16; 5, 125; 7, 49; 12, 27; 13, 39. 43. 123; Bh. 2, 2, 96. — ಕೆಯ್ಮಿಂಬು. To become conspicuous or eminent by the (power of one's) hand (J. 10, 52). 2, = ಕೆಯಿಕ್ಕಿಬು No. 2. (My.). — ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕು. To exceed, to go beyond; to surpass; to become excessive; to pass, to go (ಆಸಲು' Śmd. I; ಕಲು' I; ಆಸಲು' Śm. 50; Kk. 65). ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕಿ' ಪೋಪದು (ಆಸ್ತರ, ಆತಿಶ್ಯದು Nn. 77). ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕಿ' ಪೋಪದು (ಘೋತ, ವಿಾಪಿ'ದುದು Nn. 78). ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕಿದ್ ಉ ಪ'ಯವೆ, ಸಜ್ಜಿಗೆ ಆದಪೀಶ್ವರರು (ಫೀಡಿಸ) ದತವಾಯ್ತು (Bh. 2, 4, 8). ಪಡುಕಂ ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕಿ' (Rāv. 9, 22). 2, to get out of one's power, to be not obtained, as money, etc. (C.). — ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕುವಂ. Exceeding, etc. (ಆಸಲಿ'ದಂ Śmd. I; ಆಸಲಿ'ದುದು Kk. 85). — ಕೆಯ್ಮುಗಿ. = ಕೆಯ್ಮುಗಿಪು. (C.). ಕೆಯ್ಮುಗಿಯುವ ದನು (ದಣ್ಣಾರು, ಆಫಿಡಾವಕ Sl. 360). See Bp. 1, 56; Bh. 1, 8, 32; Rāv. 5, after 127; J. 7, 35. — ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚು. To cover the hands with one's dōtra, to put them lazily in the lap. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು ಕೊಯ್ಯುವದು (B. 4, 72; My.). — ಕೆಯ್ಮುಟ್ಟು. 1. To touch with the hand (Bp. 38, 32; 58, 23; My.). — ಕೆಯ್ಮುಟ್ಟು. 2. Small utensils (My.). — ಕೆಯ್ಮುದ್ದೆ. A small lump (J. 6, 47). — ಕೆಯ್ಮುರಿ. A plain bracelet (My.). — ಕೆಯ್ಮುರಿಗೆ. A twist of grass or cloth round the hand (Rāv. 5, 99; My.). — ಕೆಯ್ಮುರಿ'. The hand to break; to break the hand; also figuratively used (C.). ಕವಿಮೇ ಧಾಮಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಪೋಗಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕೆಯ್ಮುರಿ'ದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು (B. 4, 95). — ಕೆಯ್ಮೂಡಿ'. A hand or arm without any ornament (My.). — ಕೆಯ್ಯ. -ಳ 3. A man who has a hand, or who has in his hand. See ಆಮುಯ್ಗೆಯ್ಯ, ಕೊಸ್ತಗೆಯ್ಯ, etc. 2, the genitive of ಕೆಯ್. ತೀರ್ಥಪಕ್ಷರ ಕೆಯ್ಯ ಕ್ಷರಿ (Bp. 1, 33). — ಕೆಯ್ಯಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. Writ, not print; signature (My.). — ಕೆಯ್ಯಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಕೆಯ್ಲಿ. In the hand; by the hand; etc. ಇದು ಆವುದ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಗದು, he cannot do this (C.). ಆಗದು, ಆಯ್ಕೆಲಿ, ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಲಿ! ಎನುತ್ತ ತೊಲಗಿದರು (Bp. 46, 23). ದರಮಭಟ್ಟರ ಕೆಯ್ಯಲಾಪೆನೆ (48, 14). — ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲಿ. ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದು ಎಲ್ಲರ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಣ್ಣು (B. 4, 72). — ಕೆಯ್ಯವೆಯ್. = ಕೆಯ್ವೆಯ್. (ಕ್ಷತ್ರಿಯಯ್ಯ) ಜಿನವರಾಜನ ಕೆಯ್ಯವೆಯ್ದಿರೆ (Bp. 28, 60). — ಕೆಯ್ಯವಿ. -ಆಳವಿ. Possibility, power (Abh. P. 4, 36). — ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause the hand to move; to move (anything) with the hand; to rub gently with the hand, to stroke (C.). ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಕರವಿಕ್ಕಿನ ಮುಯ್ಗೆಗೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿದವರ ತಿಗಳನು ಹಾಯುತ್ತಿದೆ (B. 1, 27). ದಪ್ಪಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿ (4, 43). ತಣ್ಣೆ ಆದಪ ಮುಯ್ಗೆಗೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿ (4, 92). ಹಣುಗಳನ್ನು ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಡು. -ಆಡು. The hand to move or to be put in motion, especially for doing an act of kindness (C.). ಕೆಯಿ' ಪಾಡಿ' ಆವಪಿಜ್ಜರೆ ಯಾರೂ ಬರುವರಿಲ್ಲ (Prv.). ತಿಪ, ತಿಪಾ! ಎಮಗೆನ್ನು ಕೆಯ್ಯಾಡಬಹುದು? (Bp. 24, 62). 2, to move (anything) with the hand (My.). — ಕೆಯ್ಯಾತ. A small picotta (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಪ್. -ಆಳ್. To hold, or support, the hand, to stretch it out and hold it (Bp. 26, 61; 55, 4; My.). — ಕೆಯ್ಯಾರ್. -ಆರ್. The hand to be joined, inclined, ready, full, etc. ಉರಪೊಳು ಕೆಯ್ಯಾರದೆ ಆಜ್ಞ ದನು (Bp. 47, 29). ಕೆಯ್ಯಾರೆ, so that the hands are joined: with all their hands; with full and open hands; with a prompt hand (Bp. 23, 4; 30, 4; 43, 24; 50, 3; 57, 36; My., also ಕೆಯ್ಯಾರೆ). ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುವ (ಆಫಿಸೋಗ, ಆಫಿಗ್ರಹ Nr.). — ಕೆಯ್ಯಾರಮೈ. -ಆರಮೈ. Fostering or nursing with one's own hand or supporting by one's own means (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಳ್. -ಆಳು. Bribery; a bribe (My.). ಪ್ರಮೆಗಳ್ ದಾಲಿ ಸ ಬಲ್ಲವೆ ಆವಪ್ ಉರಸಂ; ಕೆಯ್ಯಾಳಮಂ ಮಾಡದ ಆ ನಿಜಮುಸ್ಸೀ ಶ್ವರ; ತಣ್ಣೆ ತಾಮೆ ಸಲಹ್ ಬಲ್ಲಾತನೇ ಧಾರ್ಮಿಕಂ (Ss.). — ಕೆಯ್ಯಾಳು. -ಆಳು. A labourer's or servant's assistant (My.). — ಕೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the hand (Bh. 1, 10, 38; Rām. 3, 6, 51; J. 2, 62). — ಕೆಯ್ಯಿಡು. -ಇಡು. To put the hand, as into a plate, etc. (C.). ಬಟ್ಟಲೊಳಗೆ ಇವೆ! ಮುಗ್ಗುಂ, ಕೆಯ್ಯಿಟ್ಟು, ತೊಳ್ಕಂಡ್! (Bp. 33, 18). — ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ. With or by the hand. ಕೆಯ್ಯಿನ್ದಾಗು. = ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಗು. (C.; B. 5, 115). — ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದವನು. -ಇಲ್ಲದವನು. A man without a hand or forearm, a man with a withered hand, etc. (ಕುಣಿ Hlā.). — ಕೆಯ್ಯುದ್ದ. The length of the (whole) arm with the fingers extended. ಆಳುಕೆಯ್ಯುದ್ದ (ಪೌಮ Sl. 213). — ಕೆಯ್ಯೂಂಬು. -ಊಂಬು. To fix or put the hand on the ground; to apply it to (Bp. 3, 17; Rāv. 8, 124; 13, after 95; C.; B. 4, 152). — ಕೆಯ್ಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Oil extracted by hand (not by mill, C.). — ಕೆಯ್ಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise the hand or the hands (Bp. 3, 47; 54, 49; 57, 24; C.; B. 3, 52). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ (ಕ್ಷಚಿತ್, ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಪಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ Nn. 163). — ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To hold the joined palms of the hands so as to receive something (Bp. 28, 7; 52, 12; C.; B. 4, 89). ದುಡ್ಡೀ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ದುಂಜಿಸ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ದಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಯ್ಯೊಯ್ಯು. = ಕೆಯ್ಯೊಯ್. ನೆರೆದ ಜಂಗಮರ್ ಬರ್ಪರೆಬರ್ಪರು ಕೆಯ್ಯೊಯ್ಯುವು ನ ಗಲು (Bp. 12, 56). — ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ. In or into the hand; in or into the power; under the control (C.). ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಇರು (B. 2, 46; 3, 14. 16). ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಸಿಗು (B. 5, 187). — ಕೆಯ್ರಾಜ. A small rāṭapa (Bh. 1, 12, 17). — ಕೆಯ್ಲಾಸಿ. A small rāṭṭe (ತ್ರಿಕೆ G.; My.). — ಕೆಯ್ಲು. = ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, etc. ಕೆಯ್ಲಾಗು, -ಆಗು, to be produced or accomplished by means of the hand; to be practicable; to be possible; to be able; to be useful (C.). ಕೆಯ್ಲಾದ ದುಡ್ಡಿಗೆ (B. 3, 32. 105. 123). ಪೊಣಗಳು ಕೆಯ್ಲಾಗವವು (3, 69). ಕೆಯ್ಲಾಗದ (ಸೋಪದಾರಿ, ಆಲಸಿ, ಆಲಸ್ಯದವ, ದುಸ್ತ G.; C.). ಕೆಯ್ಲೆ ಆಗು (B. 2, 37). ಆವರ ಕೆಯ್ಲೆ ಕೆಲಸ ತಕ್ಕೆಳ್ಳುವದು (B. 4, 72. 73). ಕೆಯ್ಲೆ ತಿದುವಾಸುವದು (4, 138). ಕೆಯ್ಲೆವ್ವ ಕಳ್ಳು (ನೀನು) ಕೊಡೆ; ದುಡಿಗೆ ಬಪ್ಪರೆ ಬೆರ್ಪಾ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? — ಕೆಯ್ಲೆವ್ವ ಕಳ್ಳು (ನಾನು) ಕೊಡೆ; ದುಡಿಗೆ ಬಾ! ಬಿರಿದ ಬಾಯ್ಪಣ್ಣು ಕೊಡುವೆನು. — ಕೆಯ್ಲಿದ್ದರೆ ಆರ್ಪ, ಪತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (Prvs.). — ಕೆಯ್ವಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. A handkerchief (My., occasionally). — ಕೆಯ್ವಟ್ಟಿದ್. -ಪಟ್ಟಿದ್. = ಕೆಯ್ವಟ್ಟು. (ಕರಡಾತ್ರೆ Mr. 207). — ಕೆಯ್ವರ್. -ಬರ್. To come to hand: to be obtained (Abh. P. 5, 125; 6, 109). — ಕೆಯ್ವಲಿ. = ಕೆಯ್ವಲಿ. — ಕೆಯ್ವಲಿಗ. A drummer who beats a small drum with his hand or a stick, one

who plays on a tabor, etc. (ಡಾಣಾವ, ಡಾಣಿಗ Nr.). — ಕೆಯ್ಪತ್ತಿಸು. = ಕೆಯ್ಪತ್ತಿಸು. To throw off, to discharge (Bh. 8, 26, 7; 8, 27, 32). — ಕೆಯ್ಪತ್ತಿಸು. = ಕೆಯ್ಪತ್ತಿಸು. 2, to furnish; to deliver over (J. 8, 15; 29, 33). — ಕೆಯ್ಪತ್ತ. Actual possession (C.). ಕೆಯ್ಪತ್ತಾಗು, to come into one's power or possession (C.). See B. 3, 63; 4, 23. 146. 216. 217. 227. — ಕೆಯ್ಪತ್ತ್ಯ. = ಕೆಯ್ಪತ್ತ. (My.). — ಕೆಯ್ಪಾಡ. -ಪಾಡ. The state of being at hand or near (S. Mhr.; Tē. చేఁపాటు). 2, = ಕೆಯ್ಪಗ್ಗ. (My.). — ಕೆಯ್ಪಾರ. 1. = ಪಲಿಪಾರ, ಪವರುರ. A pair of compasses (C.; Mhr.; Tē.: description of a circle). ಕೆಯ್ಪಾರಂ or ಕೈಪಾರಂ (Śmd. 189, o. r. ಪಯಿ-). ಕೆಯ್ಪಾರಮುಂ ಬೀಸಿದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ನ್ಯಾಗ ಮೋಹ್ಮದು ಸೊಕ್ಕೆ (26). — ಕೆಯ್ಪಾರ. 2. Praise, eulogy, bestowed together with a raising of the hands (Abh. P. 12, 50; Grj. 10, after 110; Bh. 1, 12, 25; T., Tē.). ಸಾಜನ ದಪ್ಪಲ್ಲ್ ಎಲ್ಲಿಯುದು ಕೆಪಪ್! ಎನ್ನು, ಕೆಯ್ಪಾರದಿ ಬಣ್ಣಿಸುಂ ಮುಖ ಫಲುಣ್ಣಂ ಬಣ್ಣಿಪಣಾಗದರ್ಮಾನಂ (Kāvy. II, 2, 45). ಆನಿಪಂ ಕೆಯ್ಪಾರಮುಂ ಮಾನಿವರ್ (Śmd. 90 Mdb.). ನರನುಪಾಕರ ಕೆಯ್ಪಾರಂ (C. Bp. 6, 53). ನರನ ಕೆಯ್ಪಾರ, for the praise of Nara (? Bh. 8, 22, 4). — ಕೆಯ್ಪಾರಿಸು. To praise. ಪಣಜೊಳು ಕಾವಿಗೆಲಿದ ಆಪಿಲರ ಕೆಯ್ಪಾರಿಸುವ ದನಿ (Prll. 3, 5). See Grj. 10, 106; Bp. 5, 38; 26, 6; J. 7, 16; 12, 16; 31, 75; 33, 48. — ಕೆಯ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the hand, to take by the hand, etc. See Bp. 22, 66; 24, 52; 25, 1; 29, 33; 36, 18; 43, 14; 45, 53; 46, 65. 75; 52, 19; 59, 24; Rśv. 5, 40; J. 16, 16; 30, 48. — ಕೆಯ್ಪಿನಿಪೆ. -ನಿಪೆ. Seizure with the hand, encompassment with it (J. 6, 28). — ಕೆಯ್ಪಿಲು. -ಪಿಲು. The nostrils of an elephant's trunk (Śśv. 3, 58). — ಕೆಯ್ಪಿಸಾಸು. -ಪೀಸು. To swing the arms backwards and forwards when walking, as showy people do (C.). 2, to wave the hand when beginning to fight (ರಣಾರಂಭ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, after 34; Rām. 6, 10, 71; J. 20, 38). 3, to wave the hand for giving a sign (ಪಸ್ತ ಸೂಚನ Śmd. Dh.; Rśv. 1, after 135; My.). — ಕೆಯ್ಪುಗು. -ಪುಗು. To enter the hand: to be obtained (ಕೆಯ್ಪಾರ್ Śmd. 387 Cm.; ಕೆಯ್ಪೆ ಬರ್ Mdb. Cm.). ಪೀಲ್ಪರ ಕೆಯ್ಪೆಳ್ಕ ನಿಧಿ (Śmd. 387). — ಕೆಯ್ಪೆರಸು. -ಪೆರಸು. To join (v. l.) the hand, etc. ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ಪೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯರ್ (ಪಸ್ತ Nr.). See Bp. 10, 35; 37, 4. — ಕೆಯ್ಪೆರಳ್. -ಪೆರಳ್. -ಳು. A finger (Bp. 18, 59; 47, 58; J. 20, 19). — ಕೆಯ್ಪೊಗ. Dexterity (in shooting, Abh. P. 13, 47). — ಕೆಯ್ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. To clap the hands (ಪಸ್ತತಾಡನ Śmd. Dh.). 2, to manifest approbation by striking the palm of another's hand, to agree, to assent (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śmd. Dh.). — ಕೆಯ್ಪೊಲು. -ಪೊಲು. = ಕೆಯ್ಪೊಲು. A field tilled with one's own hand. ಒಳ್ಳಲಿಗನ ಕೆಯ್ಪೊಲನ ಪೆಸರು ಶ್ಲೇತ್ರಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 370). ಕೆಯ್ಪೊಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To watch such a field. ಕೆಯ್ಪೊಲಗಾವಂ or ಕೆಯ್ಪೊಲಂಗಾವಂ (Śmd. 200). — ಕೆಯ್ಮಸ್ಸೆ. A sign made with the hand (C.; Abh. P. 12, 28; Bp. 1, 55; 26, 25; Rām. 3, 6, 1). — ಕೆಯ್ಮಸ್ಸೆಗೆಯ್. To make a sign with the hand (Abh. P. 9, 149). — ಕೆಯ್ಮಾಗು. The hand to be successful; to be possible (C.). ಕೆಯ್ಮಾಗದರೆ ಉದರ ಪೀಡೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪೋಗಿರಿ! (B. 4, 17). — ಕೆಯ್ಮಾರ್. To join (v. l.) the hand: to be obtained (Abh. P. 3, after 46; Grj. 3, 84; Rśv. 7, after 98; J. 13, 25; 23, 34; 31, 78; 33, 12). — ಕೆಯ್ಮಾಳಿ. A veranda (My.; Sl. 106. 107). — ಕೆಯ್ಮಿದ್ದಿಗೆ. A small leather bottle. ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ ಕೆಲ್‌ದಾಪೋದೆ ಶುಮಾದ ಎನಿಸುಗು, ಉಮ ಕೆಯ್ಮಿದ್ದಿಗೆ (Nr.). — ಕೆಯ್ಮುರಿಗ. = ಕೆಯ್ಮುರಿಗೆ. (Śśv. 3, 54). — ಕೆಯ್ಮುರಿಗೆ. (Śmd. 83). A small knife, a dagger. — ಕೆಯ್ಮೂಡಿ. Plunder, spoil. ಕೆಯ್ಮೂಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To ransack (Bh. 1, 8, 19). — ಕೆಯ್ಮೆಜ್ಜೆ. Arrest, captivity (C.; B. 5, 202). ಕೆಯ್ಮೆಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. To take captive (Rāghē. 17, 74). — ಕೆಯ್ಮೆರ್. -ರು. = ಕೆಯ್ಮುರ್. (My.; B. 5, 56). — ಕೆಯ್ಮೊದರ್. A small lamp (J. 31, 14). — ಕೆಯ್ಮೊಲ್. -ಲು. The arm to be very much fatigued from carrying a burden, etc. (C.). — ಕೆಯ್ಯಿಡು. To put or apply the hand to, etc. (C.; B. 4, 136. 170. 216; 5, 283). — ಕೆಯ್ಯೂಡು. To put the hand; to put or apply the hand to (C.; B. 4, 15. 79. 197; 5, 8. 206). ಬೇಱೆಯ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಯಮದ ಪಾಶಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯೂಡಿದ ದಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಯ್ಯೂರ. Facility (Rām. 6, 51, 14). 2, (= ಕೆಯ್ಯಾರ?), (down from the shoulder) to the arm (in lowering a pole that is carried by persons across the shoulder, My.). — ಕೆಯ್ಯೂರು. The hand's ruin. ಕೊಮುವರೆ (*i. e.* ಕೊಮ್ಮರೆ) (ನಕ್ಷ) ಕೆಯ್ಯೂರು? ಎದೆ ಪಿಸು ಜೂರದೇ? (ಎನ್ನು, ಎದೆಯನ್ನು) ಆಡಿಯಾಡಿಸಿ ತಾ ಕೊಂದ ಕೋಪಿಯಾತು ಕೊಡಲಿಯು ಗಾಯ (Sp.). — ಕೆಯ್ಕೊಡೆ. 1. A leathern fence for the left hand (arm) worn by archers (ಗೋಧೆ, ಶರತಲದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ Nr.). — ಕೆಯ್ಕೊಡೆ. 2. (= ಕೆಯ್ಪೆಯ್). To slap another's palm as a token of promise or for striking a bargain (My.). — ಕೆಯ್ಕೊಲು. = ಕೆಯ್ಪೊಲು. (C.). 2, a small field (My.).

ಕೆಯ್ kĕy. 4. = ಕೆಯ್ 5, ಕೈ 2, (ಸಯ್). Trim, decoration, etc. (T. చెఱ; Tē. చెఱి, గ్గు; T. చెఱు, to adorn; చెమ్, redness; straightness, rectitude, regularity, properness; చెప్పం, straightness, etc.; చలిప్పు, an ornament, elegance; చెచ, to be choice, etc.; చెచ్చె, చెచ్చై = చెయ్, straightness, etc.; చెచుమ్మె, beauteousness; చెచి, splendour; see ಕೈ 1, ಪಸ್ 2, etc.). — ಕೆಯ್ಗುಟ್ಟಿ. A fragrant substance for decorating the body (Abh. P. 7, after 47; Rśv. 4, after 14). — ಕೆಯ್ಗುಟ್ಟಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take that fragrant substance (Grj. 10, after 98). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್ or ಗೆಯ್. To make ready; to trim, to adorn (one's self, etc., ಘಾಡನೋದ್ಯತ Śmd. Dh.; Abh. P. 2, 11; Kāvy. 3, 2, 10; Tē. చెఱిచెయ్, గ్గు-, చెచేయ్; T. చెఱ చఱస్). See Rśv. 4, after 14; 5, 112; 6, after 11; 13, after 61; V. 14, 51. See another ಕೆಯ್ಗೆಯ್ s. ಕೆಯ್ 3. — ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಮು. -ಕೆಯ್ಮು or -ಗೆಯ್ಮು. To cause to trim or adorn (J. 13, 57; 18, 38). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಮೆ. -ಕೆಯ್ಮೆ or -ಗೆಯ್ಮೆ. Preparing; getting ready; etc. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಮೆಯಂ (ಸರ್ವಾಭಿಷಾಕ, etc. Nr.). — ಕೆಯ್ಮಿಱಿ. To be nicely arranged (Abh. P. 4, 26; 7, 82).

ಕೆಯ್ kĕy. 5. = ಕೆಯ್ 7, ಕೆಯಿ 1, ಕೆಯ್ಯ್ 2, ಕೈ 3. A field (My., in ಕೆಯ್ ಕೊಯ್ಯುವದು; T. చేయ్; Tē. చే. చేను, కయ్యి, కై, చేలకి; T. also కయిను, కైచే, చేను, చేమడ; కయిదు, చేయిదు, కళి, పయ్యి, to germinate, to shoot, etc; చేచు, కచి, to thrive, be fertile; M. కచ్, కయ్ము, to thrive, bring fruit; కయుము, కయర్, to increase, rise; *cf.* కేదగు; Sk. కేదార; see also ಚಿಗುರ್ 1). ಮೂಡಪ ಕೆಯ್ (ಪೂರ್ Śmd. I). ಎರಮು ಜಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಾಕ್ಕಿತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬಾವಿಗ ಕೆಯ್ (ಪೂಸೀಣ); ಮೆಸಲು ಕೆಯ್ (ಪೂರ್ವಿಣ); ಜವಿಮ ಕೆಯ್ (ಯಮ್ಯ Mr. 93). ಕಬಿಮೆಯಂ ಬೆಳದ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ); ಎಳ್ಳ ಬೆಳದ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀನ Mr. 94). See ಅಗಸೆಗೆಯ್, ಬೆಳೆಗೆಯ್; Čpr. 1, 94; Bp. 60, 17. — ಕೆಯ್ಕಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. The smell or fragrance of a field (J. 3, 8).

ಕೆಯಿ kĕyi. 1. = ಕೆಯ್ 5, etc. (ಪಸ್ತ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). ಅಗಸೆಯ ಕೆಯಿ (ಉಮ್ಯ, etc.), ಸಣಬಿನ ಕೆಯಿ (ಧಾನ್ಯ, etc.), ಜವೆಯ ಕೆಯಿ (ಯವ್ಯ), ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮಾಷ್ಯ, etc.), ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ

(ತುಳು, etc.), ಹಾರಕಿನ ಕೆಯಿ (ಕೌಪ್ರವೀಣ), ಪೆಸರ ಕೆಯಿ (ಮೌಷ್ಟೀಕ Illâ.). ಬಿತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಯಿ (ಸೀಜಾಶ್ಯತ), ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ಸೀತ್ಯ, etc.), ಮೂರು ಜಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಶ್ಯತ), ರಣ್ಣಗಬೆಜಿಜ ಬಿತ್ತಿದ ಕೆಯಿ (ಪಾರಿಕ), ಹಾರಕು ಬೆಳೆದ ಕೆಯಿ (ಕೌಪ್ರವೀಣ), ಪೆಸರು ಬೆಳೆದ ಕೆಯಿ (ಮೌಷ್ಟೀಕ Nr.).

ಕೆಯಿ kēyi. 2. = ಕೆಯ್ 2, etc. See ಬಯಿ.

ಕೆಯ್ಕೆ kēykĕ. (Action, performance, T. ಚೈಗೆ); deceit, fraud (ಜತ್ತದ, ಕೈತದ Kk. 66, o. r. ಕೆಯ್ತ).

ಕೆಯ್ತ kēyta. = ಕೈತ, ಸೆಯ್ತ. Doing, performance; an act (Tē. ಚೇತ; *cf.* Sk. ಕೇತನ); trickery, tricks; deceit, fraud (ಕೈದದ, ಇತ್ತುಳ, ಕಾಮಿ Śm. 52; ಪನ್ನೆಳ Kk. 63; see Kk. s. ಕೆಯ್ಮೆ). ಕೋಡಗನ ಕೆಯ್ತದುಂ ಕಾಪೇಯು ಎಮ್ಮುದು (Illâ.). See ಆಯ್ಗೆಯ್ತ, ಕಾಯ್ಗೆಯ್ತ, ಬಯ್ಗೆಯ್ತ, ದುಮ್ಮಗೆಯ್ತ; Abh. P. 10, 7.

ಕೆಯ್ತಾಳು kēydâḷu. Crooked, dishonest behaviour, fraud (ಕುಟಿಲ Čr. I, 82, o. r. ಕೆಯ್ತಾಳ್; Tē. ಗಯತಾಳಿ, ಗಯ್ತಾಳಿ).

ಕೆಯ್ದಿ kēydi. The state of being dressed, accoutred, or decorated (ಆಪಿನದ್ಧ, ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ Mr. 457 in two MSS., o. r. ಕಟ್ಟು; T. ಚೆಯ್ದಿ, behaviour, demeanour).

ಕೆಯ್ದು kēydu. = ಕೈದು. A weapon (ಪೀತಿ, ಪಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಹರಣ, ಆಯುಧ, ಆಸ್ತ್ರ Illâ.; ಪಸ್ತ್ರ Nr.; Tē.; T., M. ಆಯುಧ). ಕೆಯ್ದು ದುಣ್ಣಾದುಸ್ತ್ರ ಆಯುಕ್ತ ಕರಮುಸ್ತ್ರ ಯಸ್ತ್ರದುಸ್ತ್ರ ಎಮ್ಮುದು ಪಾಲ್ದು ತೆಪ್ಪಲ್ ಆಕ್ಕ (Illâ.). ಕೆಯ್ದುದ ದೂಪುವದನು (ಪಸ್ತ್ರಾಜೀದ, etc.); ಕೆಯ್ದುದ ಪಿಡಿದು ಬಮುಕುದಂ (ಆಯುಧೀಯ, ಪಸ್ತ್ರಾಜೀದ); ಪಸ್ತ್ರಧರರ ಆರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿಷಾಳಿಸುವಂ (ಶೋಷಾಪೆಸಾರ Nr.). ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಜೆ (ಕೋಶ, ಪಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ Nn. 52). ಕೆಯ್ದುವಿನ ಕಲ್ಲಿ (Nr.). See Mr. 293; Bp. 32, 35; 51, 71; 61, 25. 28; R.v. 6, after 11; 13, after 77; J. 4, 33; 22, 6. 7; ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದು, ಮುಮ್ಮೊಳೆ-. — ಕೆಯ್ದು ಕೆಯ್. To use a weapon: to fight (Abh. P. 10, 218; 14, after 149). — ಕೆಯ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕೆಯ್ದು ವಿಡಿ. (Grj. 6, 56). — ಕೆಯ್ದು ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a weapon. ಕೆಯ್ದು ವಿಡಿದದ (ಸಪಸ್ತ್ರ, ಪಿಕ್ಷ ತಾಯುಧ; ಪಸ್ತ್ರಾಜೀದ, ಕಾರ್ಮಸ್ಯನ್ಯ Illâ.). ಪ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕೆಯ್ದು ವಿಡಿದಂ (ಪಸ್ತ್ರಾಜೀವಿ Mr. 254). ಪಿಮುದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ದು ವಿಡಿದಂ (Śmd. 260 Mdh). — ಕೆಯ್ದು ಪೊಯಿ. -ಪೋಯಿ. To carry a weapon. ಕೆಯ್ದುಪೊತ್ತರ ಪೇವಂಗೆ ಆರ್ ಎರಿಗರ್, ನೃಪತುಂಗಂಗಲ್? (Śmd. 93. 171).

ಕೆಯ್ದುಕಾವಿ kēydu-kâṟu. (Śmd. 235). A soldier, etc.

ಕೆಯ್ದುಕಾವಿತನ kēydu-kâṟatana. Skill in arms (Bh. 8, 26, 4).

ಕೆಯ್ಮೆ kēymĕ. = ಕೈಮೆ, ಸೆಯ್ಮೆ, ಸೇಮೆ. Doing, performance; work; achievement; dexterity, cleverness, sleight; deceit (ಕೆಯ್ಮೆಳೆ Bhn. 19; ದೂಪು Čt. II, 85; M. ಕೈಮ, power, authority; T. ಕಯಮೈ, villany). ಆಗಳ್ಕೆಲೆಯ ಕಾಡುಂ ಕೆಯ್ಮೆಯನು ಇದಿರಿಸು! (Râm. 3, 4, 17). See Bh. 2, 13, 24; Râm. 3, 6, 54; J. 12, 23.

ಕೆಯ್ಯಿ kēyyi. 1. = ಕೆಯ್ 3, etc. The hand (My.; ಪಸ್ತ Sl. 421, ಕರ 448, orig. ಕೈಯ್ಯಿ; ಪಸ್ತ, ಕರ Nn. 131, orig. ಕೈಯಿ, o. r. ಕಯಿ).

ಕೆಯ್ಯಿ kēyyi. 2. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field (ಪಸ್ತ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕೇದಾರ Illâ.).

ಕೆಯ್ಸು kēysu. = ಕಯಿಸು, ಕಯಿಪು, ಗಯಿಸು, ಗಯಿಪು, ಸೆಯಿಸು, ಸೆಯಿಪು, ಸೇಯಿಸು. To cause to make or do or work. See ಒಕೆಯಿಪು, ಒಳ ಕೆಯಿಪು, ಪಯ್ಕೆಯಿಪು, ಪಿಡಿ-, ಪಿಡಿ-.

ಕೆಯ್ಹ kēyha. Doing, performing. See ಕೆಯ್ಗೆಯ್ದು.

ಕೆರ kĕra. 1. = ಕೆರವ, ಕೆರಪು, ಕೆಪ್ಪ. A leather sandal; a shoe (C.; ಪಾದುಕೆ, ಪಾದು, ಉಪಾನಹ್ Sl. 344; T. ಚೆರುಪ್ಪು, M. ಚೆರಿವ್ವು, Tē. ಚೆಪ್ಪು). ಕೆರವ ಆಳತಿಗೆ ಕಾಲು ಕೊಯಿಪಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). ಜೀಟ್ಟೆಯ ಕೆರ (ಎಕ್ಕದದ Čt. II, 36). See Prv. s. ಬಟ್ಟೆಪ.

ಕೆರ kĕra. 2. = ಕೆರೆದು, ಕೆರದು. A P. p. of ಕೆರೆ 1, in ಕೆರ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಕೆರಕಲು kĕrakalu. Scrapings (of rice burnt at the bottom of a pot, My.). ಕೆರಕಲ್ಲ (My.).

ಕೆರಕು kĕraku. That is scratching or rough, as a stone (C.). 2, scab (ಪಾದು, ಕಜ್ಜು, ಪಸ Illâ.; Mr. 384; T. ಚರಂಗು, M. ಚಿರಂಗು). — ಕೆರಕ. -ಆ 3. One who scrapes together, a miser (C.); a beggar (My.).

ಕೆರಣ್ಟು kĕraṇṭu. To dig with the nails, to scratch (ನಮುಜಿನ Śmd. Dh.; T. ಮುರಣ್ಣು, ಮುರಣ್ಣು; M. ಚರಣ್ಣು, ಮುರಣ್ಣು; T. also: ಕೆಲ್; M. ಚರಗು, ಮುರಗು, to scrape, grate; ಚೆಳ್ಳು, to scratch; Tē. ಚುಱುಕು, to scratch; *cf.* ಕರಿ 1).

ಕೆರದು kĕradu. = ಕೆರೆದು. P. p. of ಕೆರೆ 1.

ಕೆರವು kĕravu. = ಕೆರ 1, etc. (C.). Dat. ಕೆರವಿಗೆ.

ಕೆರಸೆ kĕrasĕ. = (ಗರಸೆ), ಸೆರಸೆ, ಸೆರಿಸೆ, ಸೆರೆಸೆ. A kind of flat bamboo basket in the form of a square (ಕೂರ್ಗ Mr. 209; S. Mhr.). — ಕೆರಸೆವಾಯಿಯನ. Whose mouth is as large as a kĕrasĕ: a man who betrays secrets (S. Mhr.).

ಕೆರಹು kĕrahu. = ಕೆರ 1, etc. (ಪಾದುಕಾಮುಳ, ಉಪಾನಹಿ Mr. 205). See Bp. 55, 57; 57, 2; Bhâgavata 10, 18, 3; ಕಾಲ್ಗೆರಹು. — ಕೆರಮುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A foot with a sandal attached (Bp. 18, 36. 47. 74; 49, 8. 9). See ಮುಂಗೆರಮುಗಾಲ್.

ಕೆರಳ್ kĕraḷ. 1. = (ಕೆಂಡ 2), ಕೆರಳು 1. To cry, to utter loudly, to shout. (Tē. ಗರಪು, ಗರ್ಪು, ಗರ್ಪು; T. ಕೆಮ್ಮು; T. ಚರಪ್ಪು, ಚಿಮ್ಮು, to sound; *cf.* ಕಿಮಿರು). P. p. ಕೆರಳ್ದ (Śśv. 4, 46).

ಕೆರಳ್ kĕraḷ. 2. = ಕೆರಳು 2. To become angry, to begin to rage. (T. ಕೆಮ್ಮು; Tē. ಕೆರಲು; Tē. ಚೆರಚೆರೆ, hotly, fiercely; T. ಚಿಮುಳ್ಳು, to be angry; *cf.* ಕೆಮರ್, ಕೆರಿ, and see o. r. s. ಕೆರಳ್ದು). P. p. ಕೆರಳ್ದ. See Bp. 5, 32; R.v. 5, after 122; 5, after 127; 6, 32. 35; J. 2, 41; 4, 42; 8, 26; 9, 30; 11, 26. 28; 12, 21. 25. 47; 21, 34; 22, 18; 23, 14. 16.

ಕೆರಳಿಪು kĕraḷipu. = ಕೆರಳ್ಪು No. 2. To enrage (Bh. 6, 5, 47).

ಕೆರಳು kĕraḷu. 1. = ಕೆರಳ್ 1. P. p. ಕೆರಳಿ. ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಆಧಾರ, ಆದಾಪ Nr.).

ಕೆರಳು kĕraḷu. 2. = ಕೆರಳ್ 2. P. p. ಕೆರಳಿ. ನುಡಿಯು ಪಾಲಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯುವುದು ಜಗದೆಲ್ಲ; ನುಡಿವರೆ ಕೆರಳಿ ಎಡಿಯುವ ಸ್ವಪಸ್ಸ ತಾ ನುಡಿಸುವರ್ ಇಲ್ಲ (Sp.). See Bh. 8, 26, 35; Râm. 6, 30, 32.

ಕೆರಳು kĕraḷu. 3. (= ಕೆಳರ್ 1). To increase, as pain, etc.; to spread, as a sore (My.; Bp. 3, 13; Tē. ಕೆರಲು; see s. ಕೆಮ್ 5).

ಕೆರಳ್ಚು kĕraḷcu. To make a noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants, etc. (ಅಸ್ಪಷ್ಟವಿನ Śmd. Dh., o. r. ಕೋಪೋದ್ರೇಕ). 2, = ಕೆರಳಿಸು, to enrage (Śāv. 4, 26; J. 9 sum.).

ಕೆರಿಸು kĕrisu. 1. To cause to shave (My.).

ಕೆರಿಸು kĕrisu. 2. To cause to scrape (My.).

ಕೆರೆ kĕrĕ. 1. To scratch; to scrape (ಸಮಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಕರಿ 1). ಉಚ್ಚಿ ಕೆರೆಯುವ ಆರ (ಆರೆ Sl. 345, sic!). (ತುರಗಂಗಳ್) ಖುರಪುಟಂಗಳಿಂ ಕೆರಪುತ (ಭೆ. Bp. 47, 35). ಮೆ ಯ್ಯನ್ನು ಕೆರೆಯುವದು (C.). ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕೆರೆ (My.). See Prv. s. ಕೋಣ.

ಕೆರೆ kĕrĕ. 2. = ಕೆರಿ 1. To shave (My.).

ಕೆರೆ kĕrĕ. 3. A herd of kine (ಗೋಸಮೂಹ Śs.).

ಕೆರೆ kĕrĕ. 1. (fr. ಕೆಱ್). A tank (ಆಧಾರ, ತಡಾಗ Hlā.; ತೀರ್ಥ, ತಟಾಕ Nn. 48; ಜಲಾಧಾರ, ತಟಾಕ Mr. 417; C.; M. ಚೆರ; Tē. ಚೆರುವು; T. ಚೆರ್ರು, M. ಚೆರ, enclosure, dam). ಕೆರೆಯ ಏರಿ (ತಟಾಕಬದ್ಧನ Nn. 99). ಕೆರೆಯ ಕೋಡಿ (Śmd. 162). ಕೆರೆಗೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಡಿಬಿಟ್ಟಗೆಯೇ? (Prv.). See Śmd. 141. 160. 165; Bp. 52, 11. 15; Rsv. 6, 9; J. 3, 2; 15, 2; 18, 13; Sl. 91. 92. 242; ಆಜುಗೆರೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆರೆ, ತಾವರೆಗೆರೆ, ದಾಗಗೆರೆ. — ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆ. dupl. (C.). 2, the bank of a tank (My.). — ಕೆರೆಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. The inner part of a tank (C.). — ಕೆರೆಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. A tank to break down (C.). 2, to break down a tank. ಕೆರೆಯೊಡೆದವನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಳೀ ಕಪ್ಪು ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.).

ಕೆರೆ kĕrĕ. 2. = ಕೆಱೆ 7, etc. See ಉಡುಗೆರೆ.

ಕೆರ್ಪು kĕrpu. = ಕೆರ 1, etc. (ಎಕ್ಕದ Śm. 32; ಮುಟ್ಟು 88; ಆಟ್ಟಿ 89). ಕೆರ್ಪಂ (Śmd. 50). See Bp. 18, 94; Rsv. 5, 51; Śsv. 3, 27; ಕಾರ್ಕೆರ್ಪ.

ಕೆಲ kĕla. 1. Side; vicinity; the side; the right, or left, side; aside (ಪಕ್ಷ, ಪೊರೆ, ಪೆರ್ಮಗೆ, ಸನಿಪ, ಸಮೀಪ Śm. 59; Kk. 33; Tē. ಕೆಲತು, ಕೆಲನು, ಕೆಲನಿ, ಕೆಲಪಿ, ಕೆಳಪು, ಕೇದ, ಕ್ರೇದ, ದೆಕ್ಕು, ಚಿಕ್ಕೆ; see s. ಕೆಕ್ಕೆ and ಕಟ್ಟು; T. ಚಿಲ್ಲೆ = ಪಕ್ಷ). ಕೆಲಗಳ್ or ಕೆಲಂಗಳ್ (Śmd. 126). ಕೆಲಮೊಳ್ ದಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (67). ಆದಲಿ ಕೆಲಂ (162). ಪಿದ್ದಲಿಸ್ಸು, ನೋಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ದೃಢವಾಸ್, ಯುಗವಾಹ್ಯಗ); ಮಣಿಯ ಕೆಲದ ದಾಗಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಕೆಲದ ಕಮಟಿಟ್ಟಿಂ (ದಾವ, ದರ್ಮಸ್ಥದರ್ಪ); ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೆಲದ ಬೀದು (ರಾಜಾನಗರ, ಉಪನಗರ Hlā.). ಸ್ವಗ್ರೋಪಜೀವ್ಯಂ ಕೆಲಂ ಸಿದಿಮಾ ದೆರ್ಮರಸ್ ಆಗದೇ? (Sl. 44). See Bp. 12, 36; 21, 44; 32, 27; 33, 10; 45, 34; 50, 10; 56, 52; Bh. 2, 13, 45; Rsv. 6, after 11; 11, 7; Śsv. 4, 9; J. 6, 43; 23, 60; 28, 45; Sl. 319; ಇಕ್ಕೆಲ, ಇರ್ಕೆಲ. — ಕೆಲಕೆ ದಾಯ್. To go to one side or aside. See ದರ್ಮಕೆಲು. — ಕೆಲ ಕೆಲ. rep. Both sides (Bp. 17, 2; J. 33, 23). — ಕೆಲದಂ. A man who is on one side, or on both sides. ಕೆಲದಲ್ ಅಲ್ಲಿದಲ್ ಇಲ್ಲಿದಲ್ ಕೆಗಳ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದಲ್ ಒತ್ತಿ ತೀರೆಳ್ ಆದುರೇಸ್ಪ ಸುತಂ (Śmd. 136). — ಕೆಲದಟ್ಟಿ. -ತಟ್ಟಿ. A plate put at the side of other things (Rsv. 12, 22). — ಕೆಲಪಾಗು. -ಆಗು. To go aside (My.). — ಕೆಲನೀರ್. Water at hand (to be employed for its various uses, Grj. 9, 120). — ಕೆಲಸ್ವೆಗೆ. -ಎಡೆಗೆ. To take to one side or aside (Rsv. 13, 96). — ಕೆಲನ್ವಿಲಗು. -ಎಡೆಯಾಗು. To go to one side or aside (Śsv. 4, 11). — ಕೆಲನ್ವೀಕ್ಷು. -ಎಡೆನೋಡು. To appear on one side (Rsv. 2, 20). — ಕೆಲ ಬಲ. The left and right side (Bp. 47, 17; Bh. 2, 4, 12; J. 6, 46; 30, 29). — ಕೆಲವನೆ. -ಮಣಿ. (Śmd. 385; Kk. 96). A jewel at the side (of any thing). — ಕೆಲ ಸಾರ್. To go or come near (Rsv. 14, after 5). 2, to get out of the way or away, to retire (J. 12, 35). — ಕೆಲ ಸಾರು. = ಕೆಲ ಸಾರ್. (J. 4, 33). — ಕೆಲ ಸಿಡಿ. To fly or bounce to one side; to separate (v. l., J. 30, 19).

ಕೆಲ kĕla. 2. Some, several, a few (C.; T. ಚಲ, M. ಚಿಲ). ಕೆಲ ಪೇಜುಗಳ್ (Bp. 23, 39). ಕೆಲ ಮೊತ್ತು (B. 4, 102). — ಕೆಲ ಕೆಲ. rep. ಕೆಲ ಕೆಲ ದಿನಕೆ (Bp. 60, 59). — ಕೆಲ ಕೆಲರ್. rep. Some, or a few, persons (Bp. 1, 57). — ಕೆಲ ಕೆಲರು. = ಕೆಲ ಕೆಲರ್. (B. 4, 98). — ಕೆಲ ಕೆಲವು. rep. = ಕೆಲ ಕೆಲ. See Śmd. 47. 186. 341. 382; B. 3, 29. 37; 5, 206. — ಕೆಲ ಬರ್. -ರು. (Śmd. 122. 123). Some persons (ಆದಿಪರ್ ಪೆ. I, 48). ಆದರಿಪರ್ ಕೆಲಬರ್ (Śmd. 142). ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕಾಣದೆ (ಸಹಪಾಸ Mr. 221). See Bp. 56, 37; 57, 21. — ಕೆಲ ದ್ದರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (Śmd. 122. 71. 127. 142). ಮಹದಸಿಗ ಆರು ಕೆಲದ್ದರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಟು, ಆದರು ಉಸ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.). — ಕೆಲರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (Śmd. 141. 257. 268; Abh. P. 13, 92. 93; Bp. 58, 64; S. Mhr.). — ಕೆಲವರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (C.; Sl. 27. 49. 194). — ಕೆಲವು. -ಉವು. Some, several, or a few, things, etc. (ಆರೆಳುವ, ಆರೆ, ಆರ್ ಪೆ. II, 33; ಚಿಕ್, ಚಿನ್, ಉಸಾಳಳ್ಳು Sl. 471). ಕೆಲವ್ (Śmd. 59). ಕೆಲವಂ (334). ಕೆಲವಲ್ಲಿ (382). ಕೆಲವರೊಳ್ (59). A strange plural appears in ಕೆಲವುಗಳು (B. 3, 87; My.). 2, from the true neutral plural use, *e. g.* in ಕೆಲವ ದಬ್ಬಂ (Śmd. 352), ಕೆಲವಿನೆ (82), ಕೆಲವು ದಿನಂ (J. 28, 15), the custom arose to use ಕೆಲವು just like ಕೆಲ, *e. g.* ಕೆಲವು ಹುಮಗರು, ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (B. 3, 4; My.), ಕೆಲವು ಕಾಲ (Sl. 206; My.), ಕೆಲವು ಜನರು (C.).

ಕೆಲಚು kĕlaṭu. Help (ಸಹಾಯ Śmd. II; Śm. 57; Kk. 77).

ಕೆಲಸ kĕlasa. (fr. ಕೆಯ್ 2). Work; occupation; business; affair; employment; deed, act; use, advantage (ಕಾರ್ಯ Nn. 10. 144; ಕೃತ್ಯ Bhn. 24; ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯೆ Sl. 385; C.; Tē. ಕೆಲಸಮು). ಕೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ Hlā.). ಆದಕೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಪೇಜಿದ ಕೆಲಸದ ಮಾಮುದವಳಾಗಿ, ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುಬ್ದದಳು (ಆಸ್ಥಿ Nr.). ಕೆಲಸಕೆ ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಠರ, ಕರ್ಮಠ Hlā.). ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಗದು (ಕರ್ಮಠರ, etc.); ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆವದನು (ದುಷ್ಟ, ತುಷ್ಟ, ಉಳಸ, etc.); ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವದನು (ದಕ್ಷ, ದಮರ, etc. Nr.). ದಾದದ ಕೆಲಸ (ಉಕುಪಲಕರ್ಮ Sl. 423). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕುಮ್ಮಾಕಿ ಕುಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಟೀ ತಟ್ಟಿದ (Prv.). See Bp. 3, 37; 26, 55; 37, 4. 12; 53, 12; 54, 19; 60, 60; 61, 23. 59; J. 19, 25; B. 2, 14. 29; 3, 83. 126; 4, 110. 149. 222; 5, 204. 222. 236. 268. 285; Sl. 69. 296. 357. 385. 396. 399. 400, etc.; ಆನೆಗೆಲಸ, ಗಜ್ಜು ಕೆಲಸ. — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು. To come to do work. 2, to be useful or serviceable (C.; B. 3, 115; 4, 14. 194). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದಾರದ ಮೆಯ್ಯಗ್ಳ ಮುಕ್ಕ (ಆಕರಣೆ Sl. 401). — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೀಮು = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು. (C.; B. 2, 23; 3, 48. 57; 5, 154. 188). — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದರ್. -ಬರ್. = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು No. 1. (Śmd. 82). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳ. -ಕ್ಳ. A lazy man (ಸುಬ್ Śmd. I; C.). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ. -ಕ್ಳತಿ. A lazy woman. ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿಗೆ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿದ ಪರಿ (Prv.). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳಿ. -ಕ್ಳಿ. = ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ. (My.). — ಕೆಲಸಗೆಯ್. -ಮಾಡು. To do work, to work. ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಗೆಯ್ವ ಮುಖೆ (ಕರ್ಮಪಾಶೆ Hlā.). See Bp. 29, 14; 47, 18. — ಕೆಲಸ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To demand or exact work (C.; B. 4,

72. 73). — ಕೆಲಸ ಮೊಗಸು. relt. (B. 4, 142; 5, 282. 284). — ಕೆಲಸಮ್ಮುಗು. -ಂ-ದ್ದಗು. To enter into or upon a work. ಕೆಲಸಮ್ಮಿಕ್ಕಂ (Śmd. 200). — ಕೆಲಸವೆಸ್ಗಮು. -ಂ-ಪ್ಪೋಮು. To undertake a work (Bp. 53, 66). — ಕೆಲಸ ಮೇಪು. To give order for work to be done (C.; B. 5, 134).

ಕೆಲಸಿ kĕlasi. 1. A person who works. See ಕೆಯ್ಗಾರ ಒಸಿ, ಬಲು-, ಬಹು-.

ಕೆಲಸಿ kĕlasi. 2. (fr. ಕೆಲಿ 1). = (ಕೆಲಿಗ), ಕೆಲಸ್ಯ. A barber and hair-dresser (My.; ಕಾವಲಿಗ G.; T. ಪಲ್ಲೆಯು). ಕೆಲಸಿ ಒಳ್ಳೆಯವನ್ನೇ ಸರಿ, ಹೊಲಸಿನಿಕ್ಕ ಕುಟ್ಟಿ ಕೂಸದು (Prv.).

ಕೆಲಸಿಗ kĕlasiga. = ಕೆಲಸಿ 2. (C. Bp. 47, 41; My.). — ಕೆಲಸಿಗರ. -ಉ. = ಕೆಲಸಿಗ. (Sl. 337).

ಕೆಲಸ್ಯ kĕlasya. = ಕೆಲಸಿ 2. (S. Mhr.).

ಕೆಲೆ kĕlĕ. To cry or shout with energy or for joy (ಉತ್ಸಾಹದ್ಧನಿ Śmd. Dh.; T. ಪಲ್ಚು, ಪಲುದ್ದು, ಪಲುದ್ದು, to sound; *cf.* ಕೆರ; ಗಜ್ಜೆ, ಗೆಜ್ಜೆ). See Bp. 32, 23. 25; 38, 17; 60, 32; 61, 23; Śśv. 1, 52. 2, to cry out, to vociferate (abusively, My.; Abhâ. 2, 52; Sp. s. ಬಲ್ಲಿತನ).

ಕೆಲೆತ kĕlĕta. Abusive vociferation (My.).

ಕೆಲ್ಲ kĕlla. (= ಕೆಲ್ಲೆ). A shive, a little piece of thread or a fibre (Râm. 6, 53, 91).

ಕೆಲ್ಲಯಿಸು kĕllayisu. To splinter (v. t.): to be troubled, to be vexed (? Bh. 6, 5, 31).

ಕೆಲ್ಲೆ kĕllĕ. A shiver, a splinter (ಸಿಗುಜ್ Śm. 49; Kk. 56; Bh. 7, 3, 34; Tĕ. ಪಲ್ಲೆ; T. ಪಲ್ಲಿ; T., M. ಪಲ್ಲಿ, a chip; see s. ಕೆತ್ತು 4). — ಕೆಲ್ಲೆಗಡೆ. -ಕೆಡೆ. To go into splinters (Bh. 6, 6, 2).

ಕೆವಲ kĕvala. = ಕೇವಲ. (St. & Pl.).

ಕೆವ್ವನೆ kĕvvanĕ. With the hissing sound of a stone, etc., thrown away with great force (C.; Tĕ. ಕೆವ್ವನೆ).

ಕೆಸ kĕsa. = ಕೆಸವು No. 2, etc. See ದುರ-.

ಕೆಸರು kĕsaru. = ಕೆಸರ್ 2. (My.; see ಕಣ್ಣಿಕೆಸರು).

ಕೆಸರ್ kĕsar. = ಕೆಸರು, q. v. ಕೆಸಱ್ (Śmd. 59). ಕೆಸರಗ್ಗ (53). ಕೆಸರೊಳ್ (J. 12, 8). ಕೆಸರೊಳ್ ಆದ ದಪ್ಪೆ (ಆದಪೆಗೆ Śmd. 11). See Śśv. 3, 45. 46. — ಕೆಸರಂಕ. -ಉಂಕ. A wrestler (ಮಲ್ಲ Śmd. 11; Kk. 78; Kâvy. III, 2, 82). — ಕೆಸರ್ಗಿಗೆ. (Śmd. 217). A lotus (ನೀಲೋತ್ಪಲ, ತಾವರೆ Kk. 13; ಉದಯಿನ್ಯ, ತಾವರೆ Śm. 26). — ಕೆಸರುಸಗು. (Śmd. 217). Mud to be expanded, etc.

ಕೆಸರ್ಗಿಗೆ kĕsarigĕ. The drain of a bathroom (ಜಪ್ಪಡ್ ಪೈ.).

ಕೆಸರು kĕsaru. = ಕೆಸರ್. Wet soil; mud, miro (ದಂಕ, ಪಾಪ, ನಿಪಜ್ಞರ, ಜಮ್ಮಾಲ, ಕರ್ದಮ, ಇಷಿಕಲ Hlâ.; Mr. 418; Sl. 83. 430; C.; T. ಪಡಗಿ, ಪಟುಮಯ, ಪೆಮಳ್ಳು, ಪೆಮುದ್ದು, ನೆಯರ್, ಪೆಯ್ಯರ್, ಪೇಪಗ, ಪೇಪು, ಪೇಪರ್; M. ಪೇಪು, ಕೆಮುದ್ದು, ಪೆಮಳ್ಳು, ಪೆಳ, ಪೆಪಿ, ಪಳ; Tĕ. ಪದಳು, ಪೀರುಳು; Mhr. ಪೇಸ್ಪಾ). ಕೆಸರುಳ್ಳ ಎಡೆ (ವಿಲ್ಲಲ, ವಿಷಮಲ Hlâ.). ಎಸರೆ ಪುಟ್ಟದೆ? ದಾವದೆಲ್ಲಿ? ಅದು ಕೆಸರೆ? (Sp.). ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಕೆಸರೊಳು ಮುಳ್ಳು ಹುಟ್ಟಿದಕ್ಕೆ (Sp.). ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಕಬ್ಬು ದಕ್ಕೆ. — ಕೆಸರಿಗೆ ಹಣಗೊಳ್ಳು ಪೇಳೇಕೆ? — ಕೆಯ್ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯ್ ದೋಸದು (Prvs.). See Bp. 60, 42; Bh. 1, 5, 9; J. 33, 18; Sl. 86.

ಕೆಸವು kĕsavu. A mushroom (ಛತ್ರಿಕೆ Mr. 149). 2, = ಕೆಸು, etc. ಕೆಸವಿನ ಸೂಪ್ಪ (My.).

ಕೆಸು kĕsu. = ಕೆಸ, ಕೆಸವು No. 2, ಕೇಸವಿ, ಕೇಸು 1. A stemless plant with large leaves and eatable tubers, the Cocco, Arum colocasia L. (St. & Pl.; Tu. ತೇಪ್ಪು, T. ತೇಪು; T., M. ತೇಪ್ಪು). See Prv. s. ತೆಪು.

ಕೆಳ kĕla. = ಕೆಯ್ 1, etc., ಕೆಳಗು (Śm1. 211). Dative ಕೆಳಕ್ಕೆ (C.; Sl. 115, 116. 397. 400), or ಕೆಳಕೆ (My.), *e. g.* ತಲೆ ಕೆಳಕಾಗಿದ್ದಾತನು (ಅದಾಱ್, ಅಧೋಮುಖನು Nr.). — ಕೆಳಗಡೆ. -ಕಡೆ. The lower side; the under side; downwards; beneath (ತಲು Sl. 457; C.); the eastern direction, the east (C. in ಕೆಳಗಡೇ ಸೀದು). See Sl. 84. 110. 116. 121. 204. 209; B. 4, 205; 5, 21. — ಕೆಳತುಟ್ಟು. = ಕೆಳಗಡೆ. (My.). — ಕೆಳತನಕ. Down to the lower portion, to the bottom (C.). ದೀಪಿದ್ದ ಕೆಳತನಕ (B. 4, 150). See B. 5, 297. — ಕೆಳತುಟಿ. The lower lip (My.). — ಕೆಳದವಡೆ. The molars of the lower jaw (My.; *cf.* Sl. 214). — ಕೆಳಪಾಡೆ. = ಕೆಳದವಡೆ. (My.; *cf.* Sl. 213). — ಕೆಳಕಾಲಿಗೆ. The uvula (ಸೂಜಿ G.). — ಕೆಳಭಾಗ. The lower portion (C.; B. 4, 69). ಸಡುವಿನ ಕೆಳಭಾಗ (ಜಠರ G.). — ಕೆಳಮೈಯ್. The lower body or side (My.); the inner side, as of a jacket (S. Mhr.). See Śmd. 250. — ಕೆಳಲೋಕ. A lower world. ತಲ ಆತಲ ವಿತಲ ಸುತಲ ರಸಾತಲ ತಳಾತಲ ಮಹಾತಲವುಮ್ ಎನ್ದು, ಸತತಂ ಕೆಳಲೋಕಮುಮ್ ಪುಗಿಕ್ಕು (Mr. 32). — ಕೆಳಸಾರ್. = ಕೆಳಗು ಸಾರ್ (Śmd. 211). To approach the lower side, etc. — ಕೆಳಪೊಟ್ಟಿ. = ಕಬ್ಬಿಪೊಟ್ಟಿ. (My.).

ಕೆಳಗು kĕlagu. = ಕೆಯ್ (Śmd. 80. 198. 209), ಕೆಸ್ (209), ಕೆಳ (211), ಕೇಪ್ (Śm. 114). The state of being under, below, down, or inferior; the lower side or direction; the bottom; under, down, downwards, etc.; the state of being previous (ಅಧಸ್ತಾತ್, ಅದಾಱ್, ಅಧಸ್ Hlâ.; ಅಧಸ್ Mr. 59; ತಳ Śmd. 348. 349 Cm., Śm. 113; ಅಸಿ Śmd. 350 Cm.; J. 15, 42). Declension: ಕೆಳಗನ, ಕೆಳಗನಂ, ಕೆಳಗಕ್ಕೆ (Śmd. 135), ಕೆಳಮಿಕ್ಕೆ (Nr.), ಕೆಳಮಿಕೆ (Bp. 43, 5), ಕೆಳಮಕೆ (S. Mhr.), ಕೆಳಮಿಂಕೆ (G.), ಕೆಳಗಿನ (C.; Sl. 399), ಕೆಳಗಿನ್ನ (C.; Sl. 378), ಕೆಳಗಿನೊಳ್ (Śm. 113). ಅನಿಯ ಕುಪ್ಪಸ್ಕ್ಕದ ಕೆಳಗು (ಅಧಸ್ಕ); ಮುಡಿಯ ಕೆಳಗು (ಜಘನ Hlâ.). ಪ್ರಾಥಿಯ ಕೆಳಗಣ ತಬ್ಬುಮು (ದಸ್ತಿ); ಪೊದಿಕೆಯ್ದ ಕೆಳಗಣ ಧಾಗದ (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ); ಕೆಳಮಿಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ದಿಕ್ಕೆ (ಸಣ್ಣೆಣಸ Nr.). ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪತ್ತರಮುರುವ ಕೆಳಗಣ ಧೂಮ (Sl. 116). ಕೆಳಗಣ ವಿಷ (ಅಧರೀಪಮ್ಯಸ್ 477; My.). — ಕೆಳಗಣಂ (Śmd. 136). A man of an inferior position, etc. — ಕೆಳಗಕ್ಕೆ ಪರ್. -ಬರ್. To descend (ಇಳಿ Śmd. 1). — ಕೆಳಗು ಸಾರ್. = ಕೆಳ ಸಾರ್ (Śmd. 211).

ಕೆಳಗೆ kĕlagĕ. = ಕೆಳಗು (Śmd. 145; C.). ದೀಪದ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಕೆಳಗೆ (ತಳದಲ್ಲಿ 351 Cm.). ಆಕ್ಷಯಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (ನಿಮಿಷನ Mr. 317). ಉಪಯೆಸ್ವ ಲೂ ಕೆಳಗೆ (ಅಧರ, ಅಧೋಷ್ಠಾಗ Nr. 67). ಅವಿಯ ಗುಮಿವಿನ್ನ ಕೆಳಗೆ (Ch. v. 30). ಪೀಠದ ಕೆಳಗೆ (Rây. 9, 24). ಗೊಜ್ಜಗೆಯಲು ಪಿಳ್ಳುಗಳ ಕೆಳಗೆ (10, after 31). ಪೂಸಿಯ ಗಳ ಕೆಳಗೆ (Bp. 38, 10). ಪರ್ವದ ಮುತ್ತುಗದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸ ಪೆಸರು ಕೆಳಗೆ (last) ಬಸ್ತು (B. 1, 12). ಒಸ್ತ ಮುರದ ಕೆಳಗೆ ಒಸ್ತು ಹುಲಿ ಮುಚ್ಚಮುಲಗಿತ್ತು (2, 12). ಆಕೆ ಪೋಪ್ ಕೆಳಗೆ ಮಾತಿ ಕೊಣ್ಣು, ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಸ್ಸಳು (3, 81; *cf.* 3, 99). ನಿದದ ಕೆಳಗೆ ಪೋಗಿ, ನಿಸ್ತು ಕೊಣ್ಣು (4, 18). ಕಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ (ago, 4, 98). ಗೋಪುರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಸ್ಸಳು (4, 175). ಮುಹಾರಾಜನೆಯವರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್

ಮಡ್ಡ ಆಕಾಶದ ಕೆಳಗೆ ತಕ್ಕೈಸ್ದರು (4, 116). — ಕೆಳಗಿಡು. -ಇಡು. To put or lay down (C.; B. 4, 56. 62). — ಕೆಳಗಿಳಿ. -ಇಳಿ. To descend (C.; B. 4, 18. 19). — ಕೆಳಗಿಳಿಸು. -ಇಳಿಸು. To cause to descend; to take down (C.; B. 4, 55). — ಕೆಳಗೆ ಬೀಳು. To fall to the ground (C.). ಕೆಮ್ಮೊಳಗಣ ಪುಲ್ಲವು ನವಲು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು (B. 5, 71). — ಕೆಳಗೆ ಮೇಲು ಮಾಡು. To make the lower side the upper, to turn, as hay (C.; B. 5, 295). — ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ. Topsyturvy (C.).

ಕೆಳದಿ kĕḷadi. = ನೆಂಜಿ, ನೆಳಪಿ, ನೆಳಲೆ. A female companion or friend (ಆರಿ, ನಪಿ Kn. 138; ಗೆಳತಿ, ನಪಿ Ks.; ದಯಸ್ಕೆ, ಆರಿ, ನಪಿ Hlā., Nr.; ಮಿತ್ರೆ, ನಪಿ, ಸಹಚರಿಕೆ, etc. Mr. 305; Tē. ಚೆಲಿ, ಚೆಲಿಮು; T. ಚೆಲುವಿ; T. ತಂಕೈ, consanguinity; ತಂಕೈವಾರ್, companions, relations; ತೆಂಕ್, relation; ತೆಂಕ, a companion; ತೆಂಕ್ಕೈ, a relation; friendship; *cf.* ತೆಂಕ). Plural ಕೆಳದಿಯರ್. See Śmd. 98. 179. 207; Prll. 3, 29. 30; Bh. 2, 13, 11; J. 3, 6; 7, 3; 8, 15. 23; 29, 30.

ಕೆಳಯಕೆ kĕḷayakĕ. = ಕೆಳಯಿಕೆ, etc. See s. ಕೆಳಗು.

ಕೆಳರ್ kĕḷar. 1. (= ಕೆರಳು 3). To gape; to open (v. t.); to expand, to unfold; to extend; to spring open, to blossom; to break forth or out, to appear, to rise (ವಿಜೃಂಭಣ Śmd. Dh.; Śiv. 3, 62; T., M. ಕೆಳರ್; M. ಕೆಳಪು, to rise as dust).

ಕೆಳರ್ kĕḷar. 2. (= ಕೆಳ 2, ಕೆರಳ್ 1). To cry out, to roar; (to dispute, to wrangle). ಕೆಳರ್ದುದು (ವಿಜಾಡ Ćt. II, 46). See Abh. P. 13, 85; 14, after 144.

ಕೆಳವು kĕḷavu. (Śmd. 247).

ಕೆಳೆ kĕḷĕ. 1. To draw or attract towards one's self (ಆಳರ್ದಣ, Mahādēvapuramaṭha's MS. of Śmd. Dh.; *cf.* ಸೆಳೆ).

ಕೆಳೆ kĕḷĕ. 2. = ನೆಸ, ನೆಪ, ನೆಳೆ. Union; companionship, friendship;—a companion, a friend, male or female (Śmd. 109; see ಕೆಟ್ಟಿ & ಗಡ 2). See Bp. 9, 41; 28, 37; 40, 31; 47, 36; J. 24, 8; 26, 23. — ಕೆಳೆಗೊ ಳ್. -ಕೊಳ್. To become a companion or friend of; to befriend; to become united. ಕೆಳೆಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 200, o. r. -ಗೊಟ್ಟಂ). ಕೆಳೆಗೊಣ್ಡೆರ್ಮಾಂ (Ćt. II, 30). See Rāv. 9, 9; 8, 110; Bh. 1, 6, 4; J. 30, 88. — ಕೆಳೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join, to put to or in (Rāv. 4, after 14; 8, 3; 13, after 59).

ಕೆಳೆತನ kĕḷĕtana. = ನೆಳೆತನ, etc. Companionship, friendship (Abh. P. 16, after 39; Śiv. 2, after 42).

ಕೆಳೆಯ kĕḷĕ2-23. = ನೆಗೆಯ, ನೆಗೆಯ, ನೆಳೆಯ, ನೆಳೆಯ. A male companion or friend (ತಳ್ಕಂ Ćt. II, 72; ಮಿತ್ರ, ನಪಿ, ದಯಸ್ಕ, ಸಹಚರ, ಸ್ನಿಗ್ಧ Hlā.; Mr. 268; Tē. ಚೆಲಿಯುಡು; T. ಚೆಲಿದನ್). See Śmd. 159; Abh. P. 15, 38; J. 28, 23. 26; 29, 6; Bhāgavata 10, 18, 9; Śm. 13. 2, = ಕೆಳೆ 2, companionship, friendship, affection (ಸಖ್ಯ, ಸಾಪ್ತಪದೀನ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸೌಹೃದ, ಸ್ನೇಹ, ದೈತ್ರಿ, ಪ್ರೀತಿ, etc. Hlā.).

ಕೆಲಿವ kĕḷiva. = ಕೆಲವ. An old man (ಮುದುಕ Śmd. I, o. r. ಕೆಲವ; T., M.; T. ಕೆಲಿ, old; M. ಕೆಲ್, to descend; to be subtracted, low, degraded; see ಕೆಲ್ 1).

ಕೆಲಿವ kĕḷiva. = ಕೆಲವ. (ಮುದುಕ Ćt. I, 3).

ಕೆೞ kĕ. To lie down, to repose (ಪಯಣ Śmd. Dh.; *cf.* Sk. ಶೀ?). 2, to copulate with (ಸಹವಾಸ Śmd. Dh.; My.). P. p. ಕೆೞದು (265. 279; My.). ಪುಟದ ಕೆೞಯಂ (75). ದುಡೀ ಗಣ್ಣ ಗೆೞದು, ಪಾಲುವಾನಿಕೆ; ಪುಳ್ಕಸ್ಯಾವಿಯಿಣ್ಣ ಕೆೞದು, ಹೊಗು ವಾನಿಕೆ (Prv.). See Prv. s. ಕೊಡಲ. — ಕೆೞವಾಟ. -ಆಟ. Copulation (My.).

ಕೆೞಕಟ kĕḷkaṭa. Barren; rough (Śd.; Mhr. ವೃಕ್ಷ, decrepit, decayed; cross, snappish).

ಕೆೞಕಯ kĕḷkaya. N. of a tribe, country and its king. (Rām. 1, 3, 17).

ಕೆೞಕರ kĕḷkara. *Squint-eyed;* a leer (ಆಡಾಗ, ಕಡೆಗಣ್ಣ Kn. 81; Mr. 316; Rāv. 4, 100). 2, an excellent man (Riv. 4, 100).

ಕೆೞಕರಾವಲೋಕನ kĕḷkara-avalōkana. A side glance (of love, Abh. P. 16, 78).

ಕೆೞಕರಿಕೆ kĕḷkarikĕ. Hawking in spitting; spitting out (ನಿಷ್ಠೀವ, etc. Śl. 400).

ಕೆೞಕರಿಸು kĕḷkarisu. (ಕ್ಯಾಕರಿಸು). To hawk in spitting (C.; Bp. 38, 17; Tē. ಕೆೞಕರಿಂಚು). ಉತ್ತ ಮುರನ್ನು ನಿಷ್ಠಿವಿದ ರ ಮುಖದ ತುಮ್ಬ ಕೆೞಕರಿಸಿ ಉಗುಯುತ್ತಾರೆ (Prv.).

ಕೆೞಕಾರವ kĕḷkā-rava. The sound ಕೆೞಕಾ (ಕೆೞಕೆ). (ಕೆೞಮುಮು Ćt. II, 89).

ಕೆೞಕೆ kĕḷkĕ. *A peacock.*

ಕೆೞಕು kĕḷku. = ಕೆೞಗು 2, q. v.

ಕೆೞಕೆ kĕḷkĕ. *The cry of a peacock.*

ಕೆೞಕೆೞ kĕḷkĕ. An imitative sound. — ಕೆೞಕೆೞ ನಗು. To laugh aloud (from joy or for derision's sake, My.).

ಕೆೞಗು kĕḷgu. 1. To cry as a peacock (ಮುಯೂರಸ್ಯ ನ Śmd. Dh.; ಕೆೞಕಾರದ Ćt. II, 89). ಕೆೞಗುಮು ಸೋಗೆ (Śmd. 169). ಆನಂಯದಂ ಕೆೞಗಿ ಕುಣಿದ ನವಿಲ್ (Rāv. 8, 120).

ಕೆೞಗು kĕḷgu. 2. = ಕೆೞಕು. The cry of a peacock (ನವಿಲ ಧ್ವನಿ Ćt. I, 71; ಮುದಿಪ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ Kk. 24, o. r. ಕೆೞಕು; ನವಿಲ ದನಿ Śm. 29).

ಕೆೞಪ kĕḷpa. = ಕೆೞಪ (ಕ್ಯಾಪ), etc. See ಓಕಿಕ್ಕಾಟ (-ಕೆೞಪ).

ಕೆೞಡಾಳಿ kĕḷḍu-āḷi. (Śmd. 230). A mischief-maker (My.).

ಕೆೞಡಿ kĕḷḍi. One who ruins or is ruined. See ಅನ್ನಗೆೞಡಿ, ಆಪಡಾಸ-, ಅಸೆ-, ಎದಕ್-, ಕಮು-, ಕುಲು-, ತೆಗೆ-, ದಾಯಕ್-, ಬುದ್ಧಿ-, ಪ್ರಜೆ-, ಮನಿ-, ವಿಚಾರ-, ಪ್ರಜೆ-, etc.

ಕೆೞಡಿಗ kĕḷḍiga. = ಕೆೞಡುಗ. One who ruins or is ruined (My.). See ಕುಲಗೆೞಡಿಗ.

ಕೆೞಡಿಗತನ kĕḷḍigatana. = ಕೆೞಡಿತನ. (My.). See ಬುದ್ಧಿಗೆೞ ಡಿಗತನ.

ಕೆೞಡಿತನ kĕḷḍitana. The state of being a destroyer or that of being destroyed, impaired. See ಎಚ್ಚಮಗೆೞಡಿತನ, ಕಮಿ-, ತೆಗೆ-, ಪಾಪಿಕೆ-, ಮೂಢ-, ವಾಯಕ್-, ವಿಚಾರ-, etc.

ಕೆೞಡು kĕḷḍu. A verbal noun of ಕೆಡು (Śmd. 230). Ruin, destruction; mischief, evil; disaster; loss (ಪ್ರಳಯ Śmd. I; Śm. 56; Kk. 75; ಕ್ಷಯ, ಕ್ಷತಿ Nr.; C.; Tu.; Tē. ಕೆೞಪು, ಚೆಟ್ಟು). ಮೂಡಿದಡಂ ಬಲಸಮಿತಿಗೆ ಕೆೞಡಂ (Śmd. 260 Mdh.). ಕೆೞಡಿಲ್ಲದ ದಸ್ತು (ಸಜಾತನ, ಪ್ರಭು, ನಿಷ್ಠೆ, etc. Hlā.).

ಎನ್ನ್ದಿ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸಭಾಪರ್ವ, ನಿಷ್ಕ Nr.). ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿಷ್ಕ Nn. 18. 41. 59; ನಿಷ್ಕ, ಅನುಶಾಸನ 132). ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ (ಸ್ಥಾನ), ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುವ (ಧೃಷ್ಟಿ); ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುವ (ಕ್ಷಯ); ಕೇಡು ಆವಸಿದವನು (ಅವಸ್ಥ, ಅವಸ್ಥಾವ್ಯ Nr.). ಪಸಿಗೆ (=ತಸಿಗೆ) ಆಗದವರಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಉಣ್ಣಿ ಮೂಡ ಮೇಳೆದ್ದು ಬಾಯುವುದಿ (ಅಸೂಯೆ Sl. 69). ದರಿದ್ರನ ಸಂಪೆ ಕೊಲ್ಲು, ಬಾತಕತನದಿಂ ಸರ ಸೀಮಿಸ ಬಾಸಿಗೆ ದರಿದ್ರಂ ಗತಿಯು ಕೇಡು (Jmt. 22). ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಮನುಷ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ.—ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ (ತಾನು) ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯುದ್ದಿ ಇದ್ದಡೂ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Śmd. 69. 139; Bp. 40, 74; 48, 13; 56, 2. 21. 37; 61, 5; Bh. 1, 8, 50; B. 2, 8; 4, 171; Prv. s. ಬುದ್ಧಿ. — ಕೇಡುಗಾಲ. -ಕಾಲ. A disastrous period (C.). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿ ಮಾಂ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಕ್ಕಿತು.—ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣಕಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ (Prvs.). — ಕೇಡುಸುದ್ದಿ. Evil tidings (C.).

ಕೇಡುಗ kéḍuga. = ಕೇಡಿಗ. (My.). See ಅಪಕೇಡುಗ, ಕಷುಗಕೇಡುಗ.

ಕೇಣ kéṇa. = ಕೇಣಿ, q. v. Envy, grudge; greediness after; anger, passion (ದುಷ್ಟ, ದುಷ್ಟರ ಸೆಸ.; ದುಷ್ಟರ Bhn. 18; *cf.* ಪೇಣಿ?); deliberation, consideration, restraint. See Grj. 8, after 26; Bp. 17, 5; 33, 11; 37, 18; 40, 60; Bh. 1, 7, 40; 6, 8, 12; 8, 24, 42; Śiv. 4, 10; J. 1, 8; 19, 37; 22, 6; 23, 42; Abhâ. 1, 40. — ಕೇಣಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become envious, etc. (Bh. 8, 22, 29; J. 20, 38). — ಕೇಣದ್ದುಡಿ. -ದುಡಿ- = ಕೇಣಗೊಳ್. (Śiv. 4, 87). — ಕೇಣದ. Envy; stubbornness (My.).

ಕೇಣಕಾರಿ kéṇa-kâra. A grudger (Bh. 6, 2, 16).

ಕೇಣಿ kéṇi. A temporary well or tank, a hole dug in a river's bed (M., T., R.; T., M. also ಕೇಣಿ); *cf.* ಪೇಣಿ).

ಕೇಪ képi. 1. Tbh. of ಕೈಪಡೆ (Śmd. 345).

ಕೇಪ képi. 2. (=ಕೇಳಿ). — ಕೇಪಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to move about or to sport, to take up the movements of (J. 7, 15; 12, 42).

ಕೇಪಿಕಾರ képi-kâra. A trafficker. See ಮುಂಗಡ್ಡೇಕಾರ. (Mhr. ಕೇಪೇರ, an article of traffic).

ಕೇಪಿಗ képiga. = ಕೇಣಿಕಾರ. (C. Bp. 47, 41).

ಕೇತ kéta. = ಕಾಟು 5, ಕಾಪ, ಕೇಟು, ಕ್ಯಾಟು, ಕ್ಯಾಟ. See ತೊಣ್ಣೆ-, ದೊಣ್ಣೆ-

ಕೇಪ kéta. Summons, invitation; place, site. See ಸಂ-. 2, (=ಕೇತಿ 2), a N. among Śaivas (My.). — ಕೇತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 48; 37, 8. 23. 60; 60, 18. 20. 31. 34. 35. 36). See ಏಕೇಪ-, ಏಕೇತ್ವರಪ-.

ಕೇತಕ kétaka. = ಕೇತ. See ಸಂ-.

ಕೇತಕಿ kétaki. = ಕೇಪಗೆ, ಕೇಪಿಗೆ. *The fragrant screw-pine, Pandanus odoratissimus* Lin. (ಗಬ್ಬದ Ct. I, 103).

ಕೇತನ kétana. *Summons, incitation.* 2, *business (cf.* ಕೆಯ್ 2). 3, a place; a house (ಆಗಾರ, ಮನೆ Nn. 62). 4, splendour (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು 62). 5, *a flag, a banner* (ಪತಾಕೆ, ಕೆಡ್ಡಿ Nn. 16; ಧ್ವಜ 62).

ಕೇತಲ kétala. — ಕೇತಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಕೇತಾರ kétâra. = ಕೇದಾರ. (Bp. 19, 23; 58, 34; My.).

ಕೇತಿ kéti. 1. See ಅಲಕೇತಿ.

ಕೇತಿ kéti. 2. (=ಕೇತ No. 2). — ಕೇತಿದೇವ. N. (Bp. 37, 4. 22. 41. 57; 60, 19). See ಮೂಲದ-. — ಕೇತಿದೇವಯ್ಯ. N. See ಮೂಲದ-.

ಕೇತು kétu. *A ray of light;* brightness (ಆಲು, ತೇಜ Nn. 42). 2, *a meteor; a comet* (ತಿರಿ Nn. 4). 3, *the dragon's tail or descending node:* the lower part of the body of the daitya Saiṁhikéya, which was severed from its head (called Râhu, q. v.) by Vishṇu (ಗ್ರಹಕೇತ 42; ತಿರಿ Mr. 39; ಪದ್ಮಳಿ Kk. 12; ಪದ್ಮಳಿ 11*b*). 4, a sign, *a flag, a banner* (ಪತಾಕೆ, ಕೆಡ್ಡಿ 42). 5, a chariot of the gods (ತೆರಿ, ಪದಾತಿ 42). 6, disease. 7, an enemy.

ಕೇತುದಂಡ kétu-daṇḍa. A flag-staff (J. 12, 16).

ಕೇತುಪಟ kétu-paṭa. A flag (Śiv. 3, after 35).

ಕೇತುಮಾಲ kétu-mâla. One of the nine great divisions of the world, the western varsha of Jambudvîpa. (My.).

ಕೇದಗೆ kédagé. = ಕೇದಿಗೆ. Tbh. of ಕೇತಕಿ (Ct. II, 7; Mr. 126; Sl. 166; My.; ಗಬ್ಬದ Kk. 22. 86; Śm. 26; ಗಬ್ಬದ Ct. I, 103; T. ಕೇಜುಮಾ, ಕೇದಗ್ಗೆ). ಕೇದಗೆಯು ಮು (ಗಬ್ಬದ್ವ Śmd. II). ಕೇದ ಗೆಯಮ್ಮನೆಕ್ಕಿಯುಂ ಕದುಬು ಬಿಸ್ಸದು (150). See ಮೇಳೆ-.

ಕೇದರ kédara. *N. of a plant.*

ಕೇದರಿಸ kédarisi. ಕ್ಯಾ-. A common annual herb, Mollugo stricta L. (Z.).

ಕೇದಾರ kédâra. = ಕೇತಾರ. *A field* (ಕೆಯ್, ಪೊಲ Nn. 38). 2, a park (ಉಪವನ್ಯಸ, ಉದ್ಯಾನವನ 38). 3, a temple; Kédâr, a part of the Himálaya (ಮೇದಗೇಹ, ಮೇದಾಲಯ, c. r. ತೆರ ಆಯ 38). 4, the body (ತನು, ಮೇಯ 38). 5, Śiva as worshipped at Kédâr. — ಕೇದಾರಗೌಳ. N. of a tune (My.).

ಕೇದಾರಲಕ್ಷ್ಮಿ kédâra-lakshmi. A field regarded as Lakshmi (Cpr. 1, after 94).

ಕೇದಾರೇಶ್ವರ kédâra-îvara. = ಕೇದಾರ No. 5. (My.).

ಕೇದಿಗೆ kédigé. = ಕೇದಗೆ. (C.). ಕೇದಿಗೆಮುನ್ನಿನ ತಾಳೆ ನಿಜ (Sl. 166).

ಕೇನಾರ kénâra. (=ಕೆನ್ನಾರ). The upper part of the cheek; the temples.

ಕೇನಿಪಾತಕ kénipâtaka. *The helm; a rudder.*

ಕೇಂದ್ರ kéndra. Centrum, the centre of a circle. (My.). 2, the distance of a planet from the first point of its orbit in the fourth, seventh or tenth degree. (My.).

ಕೇಪಲ képala. = ಕೆಸ್ಕರ, ಕೆಂಪಿ. A shrub with scarlet flowers, Ixora coccinea L. (St. & Pl.; Tu. ಕೇಪಳೆ, ಕೇಪ್ಪು, ಕೇಪ್ಪಳ). See ಗಣ್ಣು-.

ಕೇಪು képu. The periodical supply of merchandise (My.; Mhr. ಮೇಪ).

ಕೇಮು kéma. Callosity, as that of a wart (Tē. ಕೇದುಮು; R.; M. ಕೇಮು, strength, solidity, stoutness; Tē. ಮೇದ, core of a tree; strength, courage; stoutness, solidity; *cf.* ಕೇದ, ಮೇಗು).

ಕೇಮು kéma. Tbh. of ಕೈಮು. (S. Mhr.).

ಕೇಯಿಸು kéyisu. (Śmd. 273). = ಕೇಸು 3. To cause to repose, etc. (My.).

ಕೇಯೂರ kéyûra. *A bracelet worn on the upper arm.*

ಕೇರ್ kér. 1. = ಕೆರ್. A wall (ಕೆಪ್ಪೆ Ct. II, 107; ಗೇಣಿ I, 60; Kk. 46; ಕುಮುದ, ಗೇಣಿ Śm. 57; see ಕುಮುದ್). ಕೇರ್ ಕೆಡೆದುದು (Śmd. 219). ಕೇರ್ಗಳ್ (51). See Abh. P. 5, 109; Rây. 2, 21; 6, after 11; 10, after 31.

ಕೇರ್ kér. 2. ಕೇರು. = ಸೇರು, ಸೆರ್. The tree Seme-

carpus anacardium Lin., which produces the marking-nut (My.; M. ಚೇರ, T. ಚೆ, ಚೇರ; Tk. ಚೇಪ, ಚೇಪ). ಕೇರು (ಅಮೃತ G.; My.). — ಕೇರ ಮರ. = ಗೇರು. The marking-nut tree (C.; ಅಳ್ಳ, ಫಲ್ಗಾಮ, ಎಳನೆಳ್ಳ G.). — ಕೇರುಬೀಜ. The marking-nut (C.).

ಕೇರ kêra. ಕಾ೨ರ. (So that it *joins* or follows, = ಸೇರ; T. ಚೇರ, Tk. ಚೇರಿ, jointly; near, close): just then, afterwards (S. Mhr.), *e. g.* ಅವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೇರ ಇವ್ವನು, ಅವನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೇರ ಮಡಕ್ಕುದು. *Cf.* ಕಾರಿ 4, ಕೇಸ.

ಕೇರ kêra. Rubbish, refuse, etc. (Mhr. ಕೇರ, ಚೇರ). — ಕೇರ ಮಾವು. An inferior mango (S. Mhr.; B. 2, 51). — ಕೇರ ಸೊಪ್ಪೆ. A broom (Sl. 112; Mhr. ಕೇರಸುಡಿ).

ಕೇರಳ kêraḷa. ಕೇರಳ. The Kêrala or Malabâr country; a Malabâr man (ಚೇರದೇಶ Mr. 382, c. rn. ದೇಶದವರ, ಚೇರ ಮಾ; Bp. 6, 19). *Cf.* ಚೇರ.

ಕೇರಳಾಧೀಶ್ವರ kêraḷa-adhîśvara. The king of Kêrala (J. 28, 17).

ಕೇರಿ kêri. A street (ಬಳ್ಳಿ, ಪ್ರಕೀರ್ಣ, ಎತ್ತಿ, ಚೇರಿ Kr.; C.; Tu.; Tk. ಗೇರಿ; T., M. ಚೇರಿ; *cf.* ಕೇಯಾ); one of the four chequered stripes on a pagaḍe cloth (Bp. 42, 4). ಮಾಣಿಕ ಕೇರಿ (ಎಸಕ, ಅಂಗಡಿ ಪೇಟೆ Sl. 106). ಅಂಗಡಿಕೇರಿ (ಎಸಕ 420). See Bp. 52, 11; ಸೂತಕಗೇರಿ. — ಕೇರಿ ಕೇರಿ. rep. (ಶೆಮ. 231; Bp. 5, 12; 26, 6; 43, 59; C. Bp. 5, 8; Prll. 3, 4; J. 28, 7). — ಕೇರಿಗಿಳಿ. -ಕೆಲಸ. To take a street, *i. e.* to betake one's self to it (J. 20, 9).

ಕೇರು kêru. = ಕೇರಿ 2, q. v.

ಕೇರೆ kêre. ಕಾ೨ರೆ. The rat-snake, also called the whip-snake, Ptyas mucosus (E. Nicholson; ಮಾಯಾಹಾವು, ಮಾಯಾಬಾಲ Kr.; C.; M. ಚೇರೆ, T. ಪಾಲ್ಪೆ, Tk. ಸಾರೆ, ಪಚ್ಚ-ಪೊಡವು; *cf.* Sk. ಶೇರ, the boa). — ಕೇರೆಮಜ್ಜೆ. The fat of the rat-snake which is used medicinally (My.). — ಕೇರೆಮಾಯ. (ಗ್ರಾಮ, ಅಮೃತ Sl. 88). — ಕೇರೆಹಾವು. = ಕೇರೆ. (C.; B. 2, 26).

ಕೇರಿಸಾಸು kêrisu. To cause to winnow (C.).

ಕೇರು kêru. To winnow (ಸೂಪರ್ಪದ ಶೆಮ. Dh.; C.; M. ಚೇರು; Tk. ಚೇರು, ಚೇರುವು; ಚೇರಿ, a winnowing basket; *cf.* ಚಾರಿಸು). ಕೇರುವ ಮಂತ (ಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆಯಂತ G.). ಕೇರುವ ಮೊರ (ಮೊರ್ರ G.). — ಕೇರುವಿಕೆ. -ಳಿಕೆ. Winnowing (My.).

ಕೇರ್ kêr. = ಕೇರಿ 1. — ಕೇರಗೋಡೆ. -ಗೋಡೆ. A wall-like structure (V. 4, 24). ಮಧುರ ಪಟ್ಟಣದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗೋಡೆ ಪಟ್ಟಣದ ಕೇರಗೋಡೆ (Ops. 7, after 92).

ಕೇಲ್ kêl. ಕೇಲು. A large earthen water-jar (ಮಾಣಿ, ಅಡಿಮಣ Hik., Mr., Mr. 210; S. Mhr.; Mhr. ಕೇಳ, a round vessel to hold oil, etc.). ಕೇಲಲ್ ಮಾಣಿಯಾ ತೊಳಲ್ಪುಟ್ಟಿ ಪಾಲಿರ್ (Śmd. 84).

ಕೇಲನ kêlana. = ಕೇಳಿ. (My.).

ಕೇಳಿ kêḷi. ಕೇಳಿ. = ಕೇಳ. *Play, sport, pastime, amusement,* amorous sport.

ಕೇಳಿಗೃಹ kêḷi-gṛiha. A pleasure-house; a private apartment. (My.).

ಕೇಳಿಕಿಲ kêḷi-kiḷa. *A jester, a buffoon.*

ಕೇಳಿಕೆ kêḷike. ಕೇಳಿಕ. = ಕೇಳಿ. Play, etc. (= ಕೇಳಿ). See Bp. 5, 41; 6, 22; 12, 42; 19, 10; 35, 28; 37, 2. 8; 46, 52; 50, 6; 57, 46; 61, 64. — ಕೇಳಿಯೆಂಬ ಮಾಣಿಕ್ಯದಿಂ. N. (Bp. 50, 7).

ಕೇಳಿಗೃಹ kêḷi-gṛiha. = ಕೇಳಿಗೃಹ. (My.).

ಕೇಳಿಮಂದಿರ kêḷi-mandira. = ಕೇಳಿಗೃಹ. (Bp. 42, 29).

ಕೇಳಿಸು kêḷisu. ಕೇಳಿಸು. To sport, to play (Bp. 37, 2; 61, 64). ಪೆಣ್ಣಾಸೆಯಂ ಕೇಳಿಸುವಂ (Śmd. 295). ಪಡ್ಡು ಕೇಳಿಸುವ ಕೆಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (268).

ಕೇಳಿನಿಲಯ kêḷi-nilaya. = ಕೇಳಿಗೃಹ. (Abh. P. 1, 1).

ಕೇಳಿವನ kêḷi-vana. A pleasure-park, a pleasure-grove (Grj. 4, after 15).

ಕೇವ kêva. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 64, c. r. ಕೇವಮು; see ಕೇವಮು & ಚೇವಗು).

ಕೇವಟೆ kêvaṭe. Tbh. of ಕೈವರ್ತ. ಕೇವಟಿಯರಿಂದಮ ಮುಟ್ಟಿ (ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಗಟ್ಟಿಸಲ್ಪಡ, ಕೈವರ್ತ, ಮುಟ್ಟಿ, etc. Nr., c. r. ಕೇವಟಿಗಿ).

ಕೇವಟಿಗೆ kêvaṭige. Tbh. of ಕೈವರ್ತಿಕ. See s. ಕೇವಟಿ.

ಕೇವಣ kêvaṇa. Tbh. of ಕ್ಷೇಪಣ (Śmd. 346, ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ Cn.). Attaching to, putting or fixing to or in, etc. (Bh. 3, 7, 90; Râm. 6, 55, 1).

ಕೇವಣಿಸು kêvaṇisu. To put, to attach to, to put or fix to or in, etc. (Cpr. 1, 60; Bh. 3, 7, 30; 7, 7, 34).

ಕೇವಲ kêvala. *Alone, only, mere, sole, one.* 2, *entire, whole, all.* 3, pure, simple, unmingled, perfect in one's self. 4, being one with the supreme soul, emancipation, absorption (ಕೈವಲ್ಯ, ಜೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). See Abh. P. 1, 7; B. 4, 73; 5, 13. 167. 208. 227; Sl. 384.

ಕೇವಲಜ್ಞಾನ kêvala-jñâna. Pure knowledge (ಕೆವರಿವು ಜ್ಞಾನ Kn. 89).

ಕೇವಲಿ kêvali. *A Jaina deified saint,* an Arhat. See Abh. P. 1, 8; 16, after 34. 35. 39.

ಕೇವ್ kêv. (Ir. ಕೇ). Coition (My.).

ಕೇಶ kêśa. *The hair of the head* (ಮುಖ್ಯವಲ್ಲದ ಕೂದಲು Kn. 138). 2, *a kind of perfume.*

ಕೇಶಘ್ನ kêśa-ghna. *A disease producing baldness,* falling of the hair (ಕೇಶಘ್ನ, Mr. 386, c. r. ಕೇಶಘ್ನರು).

ಕೇಶಪಕ್ಷ kêśa-pakṣha. *Much hair, a fine head of hair;* a tuft.

ಕೇಶಪಾಶ kêśa-pâśa. *Much or ornamental hair;* a tuft.

ಕೇಶಪಾಶಿ kêśa-pâśi. *A lock of hair on the top of the head.*

ಕೇಶಬಂಧನ kêśa-bandhana. Binding the hair; hair tied into a bundle; tying or fastening in the hair. See ಸಿಗುಬು, ಮುಡಿ.

ಕೇಶಮಾರ್ಜನ kêśa-mârjana. *A comb.*

ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ kêśa-mârjani. A comb (ಕಂಘ, ಮಾರಿ Mr. 203).

ಕೇಶವ kêśava. *Having much or handsome hair.* 2, *Krishṇa or Vishṇu.* 3, N. of the author of the Śabdamaṇidarpaṇa (Śmd. 2. 301. 302. 407. 408). See Bp. 54, 26; 56, 27; ಕಂಬಿಯ-.

ಕೇಶಶೈಲ kêśa-śaila. *A trees or filet of hair.* See ಮುಡಿಯ.

ಕೇಶಹಸ್ತ kêśa-hasta. *Much hair, a fine head of hair.*

ಕೇಶಾಕೇಶಿ kêśâ-kêśi. Hair to hair; pulling each other's hair (Bh. 6, 4, 9; J. 27, 6). ಕೇಶಾಕೇಶಿಯಿಂದಮ (J. 6, 33).

ಕೇಶಿ kêśi. *Having much or handsome hair.* 2, N. of an asura slain by Krishṇa (Śmd. 183). 3, N. of an author (Bp. 1, 10). 4, Rudra. See ಅಶ್ವ ಮುಖರಾಗಿ-, ಘೋಷಗಿ-. — ಕೇಶಿಪಕ್ಷದ ದಾಸಿ. (Bp. 58, 4). — ಕೇಶಿಯಾಸ. = ಕೇಶವ No. 3. (Śmd. 3. 408). — See Bp. 36, 59; 37, 7; 47, 35; 58, 4; ಮೊದ ಸಂಪ. — ಕೇಶಿಮಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. M. (Bp. 9, 42; 61, 9).

ಕೇಶಿಕ kēśika. *Having much or handsome hair.*

ಕೇಶಿನಿ kēśini. *The plant Chrysopogon aciculatus* Trin. 2, N. of a daughter of the king of Vidarbha. (My.).

ಕೇಶಿಹರ kēśi-hara. The destroyer of Kēśi: Krishṇa (Mr. 18).

ಕೇಸ kēsa. ಆ ಕ್ರಿಯೆಗೆ. (= ಕೆಯ್ಸ or ಸೆಸ, so that, or when, one causes to bring about, or has brought about, anything): afterwards (S. Mhr.; *cf.* ಕೇಲ), *e.g.* ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೇಸ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಕೇಸರ kēsara. *The filament of flowers.* 2, the pollen of flowers (ಅಭಿಧಾ Kk. 14). 3, *the plant Mimusops elengi* Lin. 4, *the plant Rottleria tinctoria* Roxb. 5, *the plant Mesua ferrea* Wight. Arn. 6, *the mane of a horse or lion.* 7, gold. 8, saffron (B. 3, 106; My.; Mhr. ಕೇಸರ; Sk. ಕೇಸರ ರಸ).

ಕೇಸರ ಈ ಹಿಂದ್ ಕೆಸರ-ಇ-ಹಿಂದ್ kēsara-i-hind. The empress of Hindusthân, title of Queen Victoria (B. 4, 5).

ಕೇಸರಿ kēsari. Having a mane. 2, *a lion* (ಅಂಗಸೌ. 33). 3, a horse. 4, saffron-coloured (Mhr. ಕೇಸರಿ). — ಕೇಸರಿ ಪಕ್ಕ. A red kind of paddy (My.). — ಕೇಸರಿಪಾಯಸ. Rice seasoned with saffron, sugar, etc. (My.; Mhr.). — ಕೇಸರಿ ಮರ. The saffron plant (Z.). 2, the shrub Bixa orellana L. (Z.).

ಕೇಸರಿದ್ವೀಪಾರಾತಿ kēsari-dvipa-arāti. The enemy of lions and elephants: Bhērunḍa (Mr. 160).

ಕೇಸರಿದ್ವೇಷ kēsari-dvēsha. The lion's enemy: Śarabha (Mr. 160).

ಕೇಸವೆ kēsavĕ. = ಕೆಸು, etc. (St. & Pl.; Sk. ಕೇಸುಕ, ಕೇಸುಳ, ಕಸು, ಕಸ್ತೂ, a plant with an esculent root, Colocasia antiquorum, Arum colocasia).

ಕೇಸು kēsu. 1. = ಕೆಸವೆ, etc. (The Taro). — ಕೇಸಿನ ದಟ್ಟು. The kēsu vegetable (S. Mhr.).

ಕೇಸು kēsu. 2. = ಕೆಸು 2, etc., when meeting a vowel (Śmd. 216). Redness. — ಕೇಸಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. (Śmd. 216). A red kind of rice (My.). — ಕೇಸಕಾ. -ಆಕಿ. (Śmd. 216). A red or reddish foot (Abh. P. 3, 116; 10, 35; 12, 16; Riv. 3, 6). ಕೇಸಕಾಯಿ, a man with reddish feet (Śmd. 220). — ಕೇಸಕಳಿ. -ಅಳಿ. The red squirrel, Sciurus elphinstonei (Gz.). — ಕೇಸಕುರಿ. -ಉರಿ. (Śmd. 216). A red flame. See Abh. P. 11, 146; Bh. 1, 20, 52. 60. 61; J. 13, 13. — ಕೇಸಗೆಡ್ಡೆ. -ಉಳ್ಳಿ. The reddish bulb: an onion (ಪದಾರ್ಥ, ಸೂಳ್ಯಕ Kr.). — ಕೇಸಕೊಡಲು. -ಒಡಲು. The red-bodied one: the planet Mars (ಜ್ಯೋಗ Śm. 17).

ಕೇಸು kēsu. 3. = ಕೇಂಬಾಸು. (My.).

ಕೇಸು kēsu. A certain stuff (of cotton, wool, etc., My.; Mhr. ಕೇಸ).

ಕೇಳ್ kēḷ. = ಕೇಳು. To hear (v. t.); to hear (v. t.); to listen to; to give attention to, to heed, to mind (ಅಭಿಧಾ Śmd. Dh.; T. ವಿನು, ವಿನಡಂ, ವಿನಲಿ; M. ಕೇಳ್ಕ; Tu. ಕೇನೆ). 2, in later and modern times also: to ask; to beg; to demand (T., M.). P. p. ಕೇಳ್ದ (Ch. v. 2; Śmd. 4. 71. 255. 260; Bp. 22, 49. 53; 32, 35; Riv. 5, after 119; J. 1, 6. 7; 13, 1. 22. 54; 28, 15. 26; 31, 34). ಕೇಳ್ದಿ (Śmd. 151. 272; Bh. 2, 13, 32). ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ವುದು (ಪ್ರಾಯಶ್ಚ Śmd. 11 Cm.). ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ (128). ಪೇ ಬಾಯಿಯಿಂ ಕೇಳಿಕೆ, ಪೇಳ? (153. 283). ಬ್ಯಾಕರಣಮನ್ ಎಲ್ಲಂ ಕೇಳ್ದೆಂ ತಿಳಿವಿರಂ! (259). ಸುತಿಯುಲಿಯಲಿ ಕೇಳಲಿಯಲಿ ಇರ್ದಳೆ ಕಳ್ಳುಮೊಳ್ದ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುಗ ಕೇಳಲಿರದ್ ಅನ್ನ ಅದಂ ಕಳಮೊಳ್ದ್ ಅಳ್ಳಂ (Nr. 388); ಕೇಳ್ವುದು (ಪ್ರಬ 440). ನಿಕ್ಕಂ ಮುಂ ಪಟ್ಟಿಗರ್ ಕಯಾಕರ್ಯಾಂ ಕೇಳ್ವರೆ? (Si. 42). ಧರ್ಮಾಕೆ ಪಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಆರ್ತಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು (Jmt. 13). ಕೇಳಲೊಡಂ ಕಂಪಿ ಸವಿಯೊಳಗೆ ಆದೊಡಂ ತಪ್ಪಲಂ, ..ಅಮ ಸತ್ಪಥಮೆಯೇ? (Grj. 1, 22).

ಕೇಳ kēḷa. (Śmd. 40). A companion (? see s. ಕೇವ).

ಕೇಳ kēḷa. The plantain (Mhr., Kūnkapl). — ಕೇಳಹ. = ಕಾಪಾಡಿ. (St. & Pl.; see s. ಕಾ 2).

ಕೇಳಿ kēḷi. = (ಕೇಳಿ 2), ಕೇಂ. (ಪ್ರಬ Śmd. I; Nn. 26; Śm. 114). ಸದುರಕೇಳಿ (Śmd. 258). See Bp. 59, 24.

ಕೇಳಿಕೆ kēḷikĕ. Hearing; hearsay; asking. ಕೇಳಿ ಕೆಯ ಮಾತು, a word which one has (only) heard (C.).

ಕೇಳಿಕೆ kēḷikĕ. = ಕೇಂಕೆ. — ಕೇಳಿಕೆಯಿಂ. -ಇಂ. To begin to play, etc. (Śśv. 1, after 79).

ಕೇಳಿಸು kēḷisu. To cause to hear or listen; to cause to ask (C.). 2, to cause one's self to be heard; to cause to be heard, to sound or play on. ಅವಿವೇಕಿಗಳಕ್ಕೆ ಕೇಳಿದ ಮಾತಿರಿಸು (Bp. 9, 44). ಪರಮಪುರುಷಂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಮ್ಮೆ ಕಸ್ಮಂ ಎನಗೆಯಂ ಸಿಡಿಮು, ಒಸ್ಮು ಪಿಡಿಸಂ ಕೇಳಿಸಲು (28, 5). 3, to be heard (C.). ಕವಿಗ ಳಿಷ್ಟ ಸ್ತುಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿವೆ (B. 4, 86). ಶಮಿಯಿಂಗೆಳ್ಳು ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಎಳ್ಳಿರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟೆ ಓದ ಬೇಳು (3, 3); see also 4, 111. 4, to hear (v. t., C.). ಗೂಗರಿಯು ಕವಿಗಳು ಹಣ್ಣಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿವೆ (B. 3, 120). 5, to sound (v. t., C.). ಬಿರ್ಬಾ ಒಡಕ ಹತ್ತಿವರೆ ಯಾರೂ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿವೆ (3, 99).—See Śśv. 1, after 79; J. 4, 11.

ಕೇಳಿಸು kēḷisu. = ಕೇಳಿಸು, q. v.

ಕೇಳ್ದು kēḷdu. = ಕೇಳ್ದಿ. (C.). P. p. ಕೇಳ್. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವುದು (ಅಭಿಧಾರತ Nr.). ಕೇಳುವುದು (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅನುಮೋಗ, ಪ್ರಶ್ನೆ Si. 56). ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು (ಯಾಚ್ಞೆ, ಆಫೀಸ್ತಿ, ಯಾಚನೆ 215). ಕೇಳುವುದರ್ಕಿ ಹೋಲ್ದರ್ ದಟ್ಟಿದು (ಮಾಚನೆ 300). ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಂ ಕೊಡುವ ದೇವತಾಪಿಗಳು (ವರದ, etc. 354). ಕೇಳುವುದನು (ಯಾಚನೆ, ಆಫೀ, etc. 367). ಕೇಳ್ದರ್ ದಟ್ಟಿದು (ಪ್ರಬ 426). ಕೊಟ್ಟಿ ನಾ ಉದ ಕೇಳ ಹೊತ್ತರ್ ಆರ್ತಮೆ (Dp. 4). ಕೇಳಿದ ಕವಿ ಗುರಿಗೆ ಮಾರಿಯು ತಪ್ಪು.—ಕೇಳುವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ, ಪೇಡುವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ.—ಮನುಷ ಶಾಲದಲ್ಲಿ ಇಥಿ ಕೇಳುವಮಕ್ಕೇ? (Prva.). ಪ್ರಮ್ಮ ತಾಮುಯಸ್ಸು ಕೇಳು! (B. 2, 7). ಎರಡನೆಯವರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೇಳ ತಕ್ಕದ್ದಿದ್ದರೆ (3, 5). ಕೆಲವು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು (4, 53). ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕೆನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೆ (4, 64). ಅವು ನನಗೆ ಕೇಳು ವಡಿಲ್ಲ (I cannot hear it, C.). See Bp. 3, 58. 76. 77; 5, 55; 9, 13. 24; 12, 2; 21, 11; 22, 32; 37, 37; 40, 14; 45, 20; 46, 79; 58, 64; B. 2, 20. 21. 53; 3, 13; 4, 199; Prv. s. ಬೆಗಳ ಪಟ್ಟು. — ಕೇಳಗೊಡು. -ಒಡು. To allow to hear (B. 4, 75). — ಕೇಳ ಬರ್. -ಬರು. To sound (v. i.). ಒರಿಮು ಧ್ವನಿಗಳ್ ಬರುತ್ತಿರಲು (Bp. 53, 25). 2, to be heard (C.). ಆ ಡಕ್ಕೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳ ಬರಲಿಲ್ಲ (B. 4, 111). ಕವಿಗೆ ದ್ವನ್ಯರ್ಥಾಗಿ ಕೇಳ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿಂದಾಗಿ ಮಾಡುವೋಪುದು ಕಾವ್ಯ ವೆ (ಶಬ Si. 61). 3, to come to hear or to ask (C.).

ಕೇಳುವಿಕೆ kēḷuvikĕ. = ಕೇಳಿಕೆ. (ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಆಫೀಕೆ Si. 387; ಪ್ರಬ 426).

ಕೇಳುಹ kēḷuha. Hearing; asking. ಕಾಣ ಬಮುದು, ಕೇಳುಹ, ಪರಾಮರಿಸುವ, ಪಾರಿಗಂಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ, ಮುಟ್ಟುಹ ಎಮ್ಬಿವು ವಿಷಯಂಗಳು (Kr.). ಕೇಳುಹ (ಸೂಚ, ಕೇಳ್ಕೆಡೆ Kn. 166).

ಕೇಳ್ವಿಕೆ kēḷvikĕ. = ಕೇಳುವಿಕೆ. (My.; Sl. 469).

ಕೇಲಿ kēḷi. A line, a series; a group, flock, troop; a heap (ನಂಕ್ಷ ೨md. I; ಪಾರ್, ದಸ್ತಿ Kk. 90, o. r. ಕೇರಿ; ಪಾರ್, ದಸ್ತಿ ೨m. 55; ಸಾರ್ 107. 114; ಗದಗ Ct. I, 26; *cf.* ತಿಟ್ಟು; T. ಕೇರು, ಕೇಣಿ, ಕೇರುಗ, distance; length, breadth; height; greatness; crowd, assembly; see ಗೇಣಿ 1).

ಕೈ kĕi. 1. = ಕೆಯ್ 3, etc. The hand, etc.

ಕೈ kĕi. 2. = ಕೆಯ್ 4, etc. Decoration.

ಕೈ kĕi. 3. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field.

ಕೈ kĕi. 4. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness.

ಕೈ kĕi. 5. = ಕಯ್ 4, etc. Churning.

ಕೈಕಯಿ kaikayĕ. N. of the daughter of king Kêkaya, wife of Daśaratha (J. 18, 62).

ಕೈಕಸೆ kaikasĕ. N. of the mother of Râvaṇa (Râm. 6, 52, 17).

ಕೈಕೆ kaikĕ. = ಕೈಕಯಿ. (J. 18, 9).

ಕೈಕೇಯ kaikēya. N. of a prince of the Kêkayas (Bh. 6, 2, 11).

ಕೈಂಕರ್ಯ kaiṅkarya. (fr. ಕಿಂಕರ). The state or office of a servant or slave; service; servitude. (Râv. 5, after 26; My.).

ಕೈಟಭ kaiṭabha. N. of an asura slain by Vishṇu.

ಕೈಟಭಜಿತ್ kaiṭabha-jit. *Vishṇu.*

ಕೈಟಭಾರಿ kaiṭabha-ari. *Vishṇu.*

ಕೈಟರ್ಯ kaiṭarya. *A plant used in medicine* (= ಶಟ್ಯ).

ಕೈತ kĕyta. = ಕೆಯ್ದ.

ಕೈತವ kaitava. (fr. ಕಿತವ). = ಕೈದವ. *Gambling.* 2, a gambling house (ಜೂಜುಗಳ ದುಡಿ Mr. 198). 3, *deceit, fraud, cheating* (ಕೈದವ ೨md. II; ಕೆಯ್ತೆ, ಜತ್ತವ Kk. 66; ಕೈದವ 82; ಕಯಿ Ct. I, 30; ಜತ್ತಳ II, 12). See ೨md. 67; Abh. P. 7, after 33; Rav. 11, after 164.

ಕೈದವ kaidava. Tbh. of ಕೈತವ (೨md. 338; II; Kk. 82; ಕೆಯ್ತ, ಜತ್ತುಳ, ಕಯಿ ೨m. 52).

ಕೈದಾರಕ kaidâraka. (fr. ಕೇದಾರ). *A multitude of fields.*

ಕೈದಾರಿಕ kaidârika. *A multitude of fields.*

ಕೈದಾರ್ಯ kaidârya. *A multitude of fields.*

ಕೈದಿ kaidi. A prisoner (My.; Mhr., H.; B. 5. 265).

ಕೈದು kĕidu. = ಕೆಯ್ದು.

ಕೈದು kaidu. Imprisonment; restraint; arrest (C.; Mhr., H.).

ಕೈದುಖಾನೆ kaidu-khâṇĕ. A prison (Mhr.; R.).

ಕೈಫಿಯತು kaiphiyatu. Statement; an affair, a case (C.; Mhr., H.); a suit; a plaint.

ಕೈಫ kaipha. Intoxicating quality; an intoxicating drug; intoxication (Mhr., H.; R.).

ಕೈಮೆ kĕimĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ.

ಕೈಯಿ kĕiyi. = ಕೈ 1, etc. (My.).

ಕೈಯ್ಯಿ kĕiyyi. = ಕೈಯಿ, etc. (My.).

ಕೈರ kaira. = ಕಯ್ರ.

ಕೈರವ kairava. *The white esculent water-lily* (ಕುಮುದ, ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420).

ಕೈರವಬಾನ್ಧವ kairava-bândhava. The moon. (Bp. 12, 36).

ಕೈರವಮಿತ್ರ kairava-mitra. The moon (My.).

ಕೈರವಿಣಿ kairaviṇi. *An assemblage of kairavas,* or a place abounding in them.

ಕೈಲಾಸ kailâsa. *N. of a mountain in the Himâlaya range, the seat of Kuvêra and paradise of Śiva;* euphemistically: death (My.). ಕೈಲಾಸದವರು ಬಲ್ಲರು, ಕೈಲಾಸದವರು ಬಲ್ಲರು—ಉಮ್ಮನವರು ಬ್ರಾಯಸದುಳಿದ ಆಗುವಾಗ ಉಮ್ಮನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prva.). See Bp. 54, 71; Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಕೈಲಾಸದುರ್ಗ kailâsa-durga. = ಕೈಲಾಸ. (Bp. 43, 50).

ಕೈಲಾಸಪುರಿ kailâsa-puri. = ಕೈಲಾಸ. (Bp. 25 sum.).

ಕೈಲಾಸವಾಸಿ kailâsa-vâsi. A deceased worshipper of Śiva (C.).

ಕೈಲಿ kaili. Of capacity (Mhr., H.).

ಕೈಲಿವಜನಿ kaili-vajani. Of capacity and of weight (R.).

ಕೈವರ್ತ kaivarta. *A fisherman.*

ಕೈವರ್ತಿ kaivarti. = ಕೇದಗಿ. The grass Cyperus rotundus.

ಕೈವರ್ತಿಕೆ kaivartikĕ. = ಕೇದಗಿಗೆ, ಕೈದರ್ತಿ.

ಕೈವರ್ತಿಮುಸ್ತಕ kaivarti-mustaka. *The fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಕೈವಲ್ಯ kaivalya. (fr. ಕೇವಲ). Perfect isolation (ಜೀವಕ್ಕೆ Nn. 165); *perfect exemption from further transmigration, absorption in the supreme soul, eternal emancipation* (ಪರಾಗತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 19; ಮೋಕ್ಷ 71; ಸದ್ಗತಿ, ಮುಕ್ತಿ 165). 2, the chief station or position (ವಿಮುಖ್ಯವಾದ ಪದ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ 165). 3, pureness (ನಿರ್ಮಲ 165). 4, a branch or recension of the vêdas (Bp. 43, 75). See Abh. P. 1, 5. 6; Bp. 43, 66.

ಕೈವಲ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ kaivalya-lakshmi. The fortune of kaivalya; kaivalya regarded as a Lakshmi (Śiv. 5, 32).

ಕೈಶಿಕ kaiśika. (fr. ಕೇಶ). *A quantity of hair, a head of hair.* 2, *love, passion, lust.*

ಕೈಶಿಕಿ kaiśiki. *A kind of dramatic style, the graceful style, suited especially to the passion of love* (Kâvy. IV, 2, 58. 61).

ಕೈಶ್ಯ kaiśya. (fr. ಕೇಶ). *A quantity of hair, a head of hair.*

ಕೊ ko2-04. (= ಕೊಱ 1, ಸೊ). See ಆಕೊ, ಇತಕೊ, ಇದುಕೊ.

ಕೊಂಯಿ kŏṅyi. = ಕುಂಯಿ. (My.).

ಕೊಕ್ kŏk. An imitative sound. (M. ಕೊಕ್ಕು). — ಕೊಕೊಕ್ಕ ಎನ್ನು. To cackle or cluck as a hen (C.; M. ಕೊಕ್ಕು, T. ಕೊಕ್ಕರ; Tē. ಕೊಕ್ಕರಿಂಚು).

ಕೊಕ್ಕರಸು kŏkkarasu. = ಕೆಕ್ಕೊರಸು, q. v.

ಕೊಕ್ಕರಿ kŏkkari. = ಕಕ್ಕರಿ, etc. (M., Tē. ಕೊಕ್ಕರೆ). — ಕೊಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. rcit. = ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 1. To threaten, to menace, to abuse, to rebuke, to deride (ಉಪಹಸಿಸ ೨md. Dh., o. r. ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿಸ). See J. 13, 127.

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 2. (fr. ಕುಸು 3 or ಕುಱು). = ಕುಕ್ಕುರಿಸು. (To bend), to shrink (v. l., as the hands, etc. from cold, My.); to shrug one's self up (from cold, fear, etc., My.; Śiv. 4, 13); to shrink, to recoil, etc. (Râm. 6, 51, 26; Bh. 6, 3, 31. 50).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 3. To shout (T. ಕೊಕ್ಕರಿ, Te. ಕೊಕ್ಕರಿಂಪು; R.).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 4. To chuckle, to giggle (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕರೆ kŏkkarĕ. = ಕೊಕ್ಕ 2, ಕೊಕ್ಕ. A crane (ಕರ್ಕರೇ ಟಿ, ಕರೇಟು Sl. 173; My.; Tu. ಕೊಂಗರ್; Te. ಕಕ್ಕರ, ಕೊಕ್ಕೆರ, ಕೊಕ್ಕರಾಯಿ, ಕೊಂಗೆ; M. ಕೊಕ್ಕನ್, ಕೊಕ್ಕು, ಕೊಕ್ಕೆ, T. ಕೊಕ್ಕು, a crane, heron, paddy-bird). ಮೀನು ತಿನ್ನುವ ಕೊಕ್ಕರೆ (ಫ್ರಾಂಕ್ಲ 461). See ಕಾಮ-, ನೀರು-; Prv. s. ನಗುನಗಾ. — ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಪ್ರಸವಿಸಿದ. (ತಿರುಮಲ್ಲಿ, ಮಾಲುಮತ, ಮಕಾಷ್ಟಲು, ಬಳ, ಮನು Sl. 142).

ಕೊಕ್ಕಿ kŏkki. 1. The stumped (beak-like) branch of a tree (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕಿ kŏkki. 2. (fr. ಕುಕ್ಕು 3). = ಕೊಕ್ಕೆ 1, ಕೊಂಕೆ. Crookedness; perverseness. — ಕೊಕ್ಕಿ ಮನುಷ್ಯ. = ಕೊಕ್ಕೆ- A perverse, vicious man (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕು kŏkku. 1. (fr. ಕುಕ್ಕು 1? ಕೊಂಕು 2?). The beak or bill (My.; M.). See Rsv. 9, 26. 28; Prv. s. ಪಕ್ಷಿ.

ಕೊಕ್ಕು kŏkku. 2. = ಕೊಕ್ಕರೆ. (My.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkkĕ. 1. = ಕೊಕ್ಕಿ 2, ಕೊಂಕೆ. Crookedness; a crook; a bend; a hook (My.; Tu.; T. ಕೊಕ್ಕು, M. ಕೊಕ್ಕೆ, Te. ಕೊಕ್ಕೆ, ಕೊಕ್ಕಿ, ಕೊಂಕ, ಗೊಕ್ಕೆ, a bend, hook, clasp). — ಕೊಕ್ಕೆಕೋಲು. A hook (My.; ಆಲಯ, ಸೃಷ್ಟಿ Sl. 271); a walking stick with a bent handle (My.). — ಕೊಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯ. = ಕೊಕ್ಕಿ ಮನುಷ್ಯ. (My.). — ಕೊಕ್ಕೆ ಮಾತು. A crooked, perverse word (My.). — ಕೊಕ್ಕೆ ಮೂಗು. A nose like a hook (My.). ಕೊಕ್ಕೆ ಮೂಗಿನವನು (ಮುದ್ರಾಕ Sl. 198 sic!). — ಕೊಕ್ಕೆ ಮೊಳೆ. A hooked nail (My.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkkĕ. 2. — ಕೊಕ್ಕೆಗಿಡ. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; Tu.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkrĕ. = ಕೊಕ್ಕರೆ. (My.).

ಕೊಗ್ kŏg. = ಕೊಚ್. Putridness. — ಕೊಗ್ಗ ನಮು. -ಕೆಸರು. Putrid mud (Bp. 10, 6; 56, 53).

ಕೊಗ್ಗ kŏgga. = (ಕಕ್ಕರಿ, etc.), ಕೊಂಗ. Crookedness, etc. 2, a man with a crooked, uncouth voice (S. Mhr.). — ಕೊಗ್ಗ ದನಿ. A disagreeable voice (S. Mhr.).

ಕೊಗ್ಗಿ kŏggi. = ಕೊಗ್ಗಿ, ಕೊಗ್ಗಿಲಿ, ಕೊಗ್ಗೆ. — ಕೊಗ್ಗಿಗಿಡ. A very common under-shrub, Tephrosia purpurea Pers. (Z.; My.). See ಮುಳ್ಳುಗೊಗ್ಗಿ.

ಕೊಗ್ಗಿಡಿ kŏggiḍi. = ಕೊಗ್ಗಿಲಿ, etc. ಎದ್ದೇಳಿಬಾವಜ ಬಿದ್ದಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿಗಾ ಪಡ್ದಾ ಕೊಟ್? (Prv.).

ಕೊಗ್ಗಿಲಿ kŏggili. = ಕೊಗ್ಗಿ, etc. (My.).

ಕೊಗ್ಗು kŏggu. = ಕಜ್ಜುಗಡಿ, etc., ಗುಗ್ಗೆ. ಕವಿದು ಕೊಗ್ಗು (Sl. 205, *only* in Sl.).

ಕೊಗ್ಗೆ kŏggĕ. = ಕೊಗ್ಗಿ, etc. (My.).

ಕೊಂಕ kŏnka. = ಕೊಂಕ s. ಕೊಂಕು 1 (? see Mr. 379 s. ಕ್ಷೀಣ).

ಕೊಂಕಣ kŏnkaṇa. The Concan country of the western coast (C.; Te.; T., M. ಕೊಂಗಣ; Sk. ಕೊಙ್ಕಣ; Mhr. ಕೊಙಣ). ಕೊಂಕಣಾ ಸುತ್ತಿ ಮುಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಮೋದ ಮಾಗೆ (Prv.). See Bp. 6, 19; B. 2, 42; Prv. s. ತೆಂಕಣ ದೇಶ.

ಕೊಂಕಣಸ್ಥ kŏnkaṇa-stha. A Concan Brâhmaṇa (C.).

ಕೊಂಕಣಿ kŏnkaṇi. A person belonging to the Concan Brâhmaṇas (C.; M. ಕೊಂಗಣಿ). See Prv. s. ತೊಟ್ಟಿ.

ಕೊಂಕಣಿಕೆ kŏnkaṇikĕ. The behaviour of a Concan Brâhmaṇa. See Prv. s. ಆಲಕೆ.

ಕೊಂಕಣಿಗ kŏnkaṇiga. A Concan Brâhmaṇa (ಅಭಿಜ್ಞಾ Mr. 382). ಆಂಕಣದ ಮುನಿಮಾಡಿದೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗ ದೆಃ?—ಕೊಂಕಣಬಿಲ್ಲಿ ಕುದು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಗೆಜ್ಜೆ.

ಕೊಂಕಲಿ kŏnkali. = ಕೊಂಕಲು, etc. (ಕಕ್ಷ Mr. 321, o. r. ಕೊಂಕಲು).

ಕೊಂಕಳಿ kŏnkaḷi. = ಕೊಂಕಲು, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಂಕಳಿಲು kŏnkaḷilu. = ಕೊಂಕಲು, etc. (C.).

ಕೊಂಕಿ kŏnki. = ಕೊಕ್ಕೆ 1. A hook; a fish-hook, an angle (Bp. 21, 28); a kind of hook to join the rollers of a sugar-mill (My.). — ಕೊಂಕಿಯ ಪ್ರಾರಸ. N. (Bp. 51, 4).

ಕೊಂಕಿಸು kŏnkisu. To make crooked; to distort (Bp. 1, 50; Śśv. 2, 71; C.).

ಕೊಂಕು kŏnku. 1. (fr. ಕುಕ್ಕು 3). To be bent, to get crooked, curved, distorted, deformed, or curled; to become perverse, untrue, etc. (C.). ಕೊಂಕದುಮು (ಪಕ್ಷ, ಧನುಸ್ಸ, ಘುಗ್ಗ, ಕಂಬಿಲು, etc., Nr., Hlâ.; ಕರಾಟು, ವಿಕಟ Hlâ.). ಕೊಂಕಿದ ತಲೆಪಿಲರು (ಆಲಯ); ಕೊಂಕಿದ ನುಡಿ (ಕಾಕು Hlâ.). See Ch. v. 25; Grj. 2, after 106; 5, after 42; Bp. 9, 25; 17, 2; 21, 15; 37, 39; 43, 54; 52, 18; Rsv. 5, after 19; 5, 97; Śśv. 1, after 79; J. 21, 10.

ಕೊಂಕು kŏnku. 2. (= ಕೊಂಕು 2, ಬೊಂಬು). The state of being bent, crooked, etc. (ಕುಮು Śmd. 218; Kk. 62; Śm. 64; Čt. II, 71; ಕುಲಿಬಿಘಾಡ Čt. I, 8; ಬಾಮು, ಪಕ್ಷ Nn. 24; ಕುಬ್ಜ, ಘುಗ್ಗ 132, o. r. ಮೋಕು; ವಿಕಟ, ಮೋಕು 146; C.; Râm. 6, 10, 5). 2, a crooked line to denote that a syllable is metrically long; a long syllable; metrical length (Čh.; ಪೀಜ್ಞ, ಗುರು Śm. 55; ಗುರುವ್ಯ Kk. 66; ಗುರು Śs.). ಕುಮುಳ್ ಕೊಂಕಾಮ್ಮು (Śmd. 60). See ಆತಿಕೊಂಕು, ದುಗೊಂಕು. — ಕೊಂಕಾಕ್. -ಅಕ್. To get bent, etc. (Śśv. 3, 7). — ಕೊಂಕು ಕೊಚಿತ. Wrongs and defects (J. 18, 42). — ಕೊಂಕುಗುರ್. -ಉಗುರ್. A bent nail or claw (J. 28, 46). — ಕೊಂಕುಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. Curled hair; a lock. ಕೊಂಕುಗುರುಳಿಳಿಸಿ ರಮ್ಮ (see Sp. s. ದುಂಕು). — ಕೊಂಕುಗುಜವರ್. -ಕೂದಲ್. Curled hair; a lock (ಆಲಯ Mr. 320). — ಕೊಂಕುಗೆರೆ. A crooked line: the sign for a long syllable (Čh.; ಗುರು Mr. 364). — ಕೊಂಕುನುಡಿ. A deformed or altered voice or word. ಆತಿಕೊಂಕುನುಡಿ ಕಾಳೆಸಿತ್ತ (Mr. 86). — ಕೊಂಕು ಮಾತು. To act in a perverse manner. ಕಾಗೆ ನಾವು ಯಾರೆದ್ದು ಎಚ್ಚರಿ ಮಾತೆಯು, ಸಟಿ ಕೊಣ್ಣು, ಕೊಂಕು ಮಾತುವ್ಯ (B. 3, 12). — ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲು. -ಬಿಲ್ಲು. He with the (always) bent bow: Kâma (ಕಾಮ, ಮನ್ಮಥ, etc. Śm. 7). — ಕೊಂಕು ಕುಡಿದನು. Alteration to be attached. ಕೊಂಕುಮಿರಿಸಿದ ನುಡಿ (ಉದ್ಭಾಪ Hlâ.).

ಕೊಂಕುಳ್ kŏṅkuḷ. (Śmd. I, c. r. ಕಪ್ಪಳಂಬುಳ್). ಕೊಂಕುಬಿ. = ಕಂಕಬುಳ್, etc. The armpit (My.). ಅಲ್ಲೀ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೀ ಕಕ್ಷೆತ; ಕೊಳ್ಳೀ, ಮುಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಬ ಕೂಡ!—ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಡಿಗರ ಜೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಕೊಂಗ kŏṅga. = ಕೊಗ್ಗ. See another ಕೊಂಗ s. ಕೊಂಗು 1. — ಕೊಂಗ ಮುಂಗ. dupl. A man of silly, apish behaviour (My.); a buffoon (My.). — ಕೊಂಗ ಮುಂಗತನ. Silly, apish behaviour; buffoonery (My.).

ಕೊಂಗರಿ kŏṅgari. = ಕೊಕ್ಕರಿ, etc. — ಕೊಂಗರಿ ಜಿಂಗರಿ. rcit. = ಕೊಕ್ಕರಿ ಜಿಕ್ಕರಿ. (My.). — ಕೊಂಗರಿ ಮುಂಗರಿ. rcit. = ಕೊಂಗರಿ ಜಿಂಗರಿ. (My.; Tē. ಕೊಂಕರೆಡಂಕರೆ).

ಕೊಂಗು kŏṅgu. 1. The Kŏṅgu country (Chēra or Kēraḷa, especially the country about Coimbatoor, T.; M. ಕೊಂಪ್ಪ). — ಕೊಂಗ. -ಆ 3. An inhabitant of the Kŏṅgu country (My.);—a horse of that country (Bp. 59, 40). See ಕೊಂಕ.

ಕೊಂಗು kŏṅgu. 2. = ಕೊಂಕು 2. — ಕೊಂಗಾಟ. -ಆಟ. A crooked, perverse behaviour (My.).

ಕೊಂಗೆ kŏṅgĕ. = ಕೊನೆ 3, ಕೊಮ್ಮೆ 3, ಕೊಮ್ಮೆ, (ಟೊಂಗೆ). The branch of a tree (S. Mhr.).

ಕೊಚ್ಚಿ kŏcci. Cochin on the Malabar coast (C.; T., M.).

ಕೊಚ್ಚಿಕೆ kŏccikĕ. The act of cutting or cutting up (My.).

ಕೊಚ್ಚಿಸು kŏccisu. To cause to cut up or to pieces (C.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 1. To shake flour, as it comes from the mill, on a small fan so as to separate any impurities (C.; *cf.* ಕುಬುಸು 2, ಕೊಡಪು; T. ಕೊಯ್, to separate stones, etc. from rice, etc.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 2. = ಕೊಚ್ಚುಪ 2. To cut away, up, or to pieces (C.; Ć. Bp. 42, 33; Bh. 3, 19, 46; 8, 23, 19; J. 4, 40; 9, 32; 13, 18. 48; 20, 47; 21, 34).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 3. The act of, or an instrument for, cutting to pieces (Bp. 28, 47); the state of being cut into pieces. — ಕೊಚ್ಚಡಿಕೆ. -ಬಡಿ-ಅಡಿಕೆ. Areca-nut cut into very small pieces (My.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 4. (= ಕೊಚ್ಚು 3). Powder, dust (ಪುಡಿ Śe.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 5. = ಕೊಚ್ಚುಪ 3. The stench of urine (Tē. ಕಚ್ಚು, ಗಚ್ಚು; R.).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. 6. = ಕೊಚ್ಚುಪ 1. To speak much or braggingly, to utter in ostentatious language, etc. (C.; ಬಹಳ ಮಾತಾಡು G.; M. ಕೊಂಚುಲ್, ಕೊಚ್ಚ್ಚಿ, prattle; T., M. ಕೊಂಚು, to prattle, T. ಕೊಚ್ಚ್ಚಿ, a corrupt or low expression; Tē. ಕಚ್ಚು, ಗಚ್ಚು, bragging, boast). ಬಾಣ ಮರಳಿದು ಕೊಚ್ಚ್ಚಲದು (C.; B. 4, 194).

ಕೊಚ್ಚು kŏccu. = ಕುಚ್ಚು, etc. (ಗೊಬ್ಬರ G.).

ಕೊಚ್ಚೆ kŏcce. (= ಕೊಜೆ, etc.). Mud, mire, bath-drainage (My.; see T. s. ಕುಸುರಿ 1).

ಕೊಚ್ಚ್ಚ kŏcca. = ಕೊಲು. See ಇರ್ಪಲೆಗೊಚ್ಚ.

ಕೊಚ್ಚ್ಚೆ kŏccĕ. = ಪೋಲಾ. A eunuch, who generally uses the attire of women (C.; Mhr., H. ಪೋಲಾ).

ಕೊಂಚ kŏñca. = (ಕುಜುಚು), ಕೊಂಚೆ 1. A little; littleness; inferiority (My.; ದನತ್ತೆ, ತ್ಯಾಗ, ಲಘ, ಲೇಶ, ಸ್ವ Sl. 370; ಆ, ರುದ್ರ 466; ತಂಬಿತ್, ಉಲ್ಲ, etc. 473; Tē. ಕೊಂಚ, ಕೊಚ್ಚೆ; T. ಕೊಂಚು). ಬಹಳ ಕೊಂಚಮ್ ಆಗುವುದು (ಉಬ್ಬಿದ್ದ, ಕರ್ಪು ಯು, ಗರ್ವವು Sl. 370). ಕೊಂಚಜನವದು (ತರಿಸ 438). — ಕೊಂಚ ಮನ. -ಆದ. A man of no consideration, an insignificant man (My.).

ಕೊಂಚಕೆಸೆ kŏñcĕlge. = ಕುಂಚ, etc. (ಕೊಚ್ಚೆ G.; B. 5, 146).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. 1. = ಕೊಂಚ. (ತಲೆದು ಕಾಡು Ćr. I, 18; ಅಲ್ಪ Śm. 85).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. 2. An enclosure; a rampart, especially a surrounding wall elevated on a mound of earth (ಪ್ರಾಕಾರ, ಮಠಂ, ಶಾಲ Nr.).

ಕೊಂಚೆ kŏñcĕ. 3. (= ಕುಂಚೆ). The posteriors (ಪೃಷ್ಠ ಮನಾಲು Ćr. I, 62).

ಕೊಂಚೆ koñcĕ. = ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರುಂಚು. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ (Śmd. 336; ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ Kk. 14; Śm. 29; ಪಕ್ಷಿಯ ಧ್ವನಿ Śm. 85). — ಕೊಂಚೆ ದಕ್ಕೆ. -ದಕ್ಕೆ. (ಕ್ರೌಂಚ Nr.). — ಕೊಂಚೆದಿಟ್ಟಿಸ್ಥ ಲೆಯಂ. -ದಿಟ್ಟಿ-ಒ-ತಳೆದಂ. Who took possession of the mountain Krauñca: Guha (Kk. 6; Śm. 4; *cf.* ಕ್ರೌಂಚಜಾರಣ).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. = ಕುಟ್ಟ, ಕೊಟ್ಟ 2, ಕೋಟ್ಟ. ಅಳತ ಕೊಟ್ಟ (ಗೋಧ್ರ, ಧ್ರುವ Sl. 413; Mhr. ಕೋಟಾ).

ಕೊಟ್ಟಾರ kŏṭṭāra. (= ಕೊಟ್ಟಾರ). A threshing-floor (My.).

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ kŏṭṭigĕ = ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, etc. (C.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 1. = ಕೊಟ್ಟ 1. A bamboo tube, etc. (My.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 2. (fr. ಕುಟಿ 5). The state of being extreme, etc. (*cf.* ಕೊಟ್ಟು 1). — ಕೊಟ್ಟಕೊನೆ. The extreme point (My.; Tē.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 3. = ಕೊನೆಜೆ. (St. & Pl.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 1. Tbh. of ಕೋಟ್ಟ. See ಕೊಟ್ಟಾರ.

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 2. = ಕೊಟ್ಟ. ಅಳಿಯಂಗಳು ಇರುವ ಕೊಟ್ಟಿಲ (ಗೋಧ್ರ, ಗೋಕರ್ಣಾಪ Sl. 103; T., Tē.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 3. = ಕೋಟ್ಟ. A fort. See ಕೊಟ್ಟಿಪಂ, etc.

ಕೊಟ್ಟಗಾಂ kŏṭṭa-gāra. (= ಕೊಟ್ಟಿಪಂ). A man belonging to a fort (Bp. 61, 26; ಆವಲಗಾರ್ತ್ತು, ಕುಮಾರಪ್ಪ, ಕೊಟ್ಟಿಪಂ G.).

ಕೊಟ್ಟಗೆ kŏṭṭagĕ. = ಕೊಟಿಗೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಕುಟಿಲ (or of ಕುಟಿಕಾ, a hut? *cf.* also ಕೋಟ್ಟಲ). A stall or out-house, especially for cattle; a barn, a room, etc. (My.; T. ಕೊಟ್ಟಗ, ಕೊಟ್ಟಾಗೈ, ಕೊಟ್ಟಾಯಂ, ಕೊಟ್ಟಾಯಿ, ಕೊಟ್ಟಿಲ್; M. ಕೊಟ್ಟಿಲ್; Tē. ಕೊಟ್ಟಾಯಿ, a shed built of thatch; a large shed or pent roof). ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಎಜಮಾನ್ (ಪಟೇಲ, ಧನಿಕ Nr.).

ಕೊಟ್ಟಜ kŏṭṭaja. Tribute (ಕಪ್ಪ Śmd. II.; Ct. I, 50;—Kk. 84, c. r. ಒಟ್ಟಜ; T. ಕುಟ್ಟಿ, M. ಕೋಟ್ಟಿ; *cf.* ಕೊಟ್ಟಿ 7).

ಕೊಟ್ಟಡಿ kŏṭṭaḍi. = ಕೊಟಡಿ q. v., ಕೋಟ್ಟಡಿ. (My.).

ಕೊಟ್ಟಣ kŏṭṭaṇa. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕೊಟ್ಟು. Beating the husk from paddy, etc. (C.; M.; Tē. ಕೊಟ್ಟಡು). See Bp. 27, 52; Ć. Bp. 47, 42. ಕೊಟ್ಟಣದ ಕುಟ್ಟಿ ಎನ್ನುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾತಿಗೆ (Prv.). — ಕೊಟ್ಟಣಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where people live who perform kŏṭṭaṇa (My.). — ಕೊಟ್ಟಣಕಾಯ್ದು. -ಒ-ಕುಟ್ಟು. To beat the husk from paddy (Bp. 28, 19).

ಕೊಟ್ಟಣಗಿತ್ತಿ kŏṭṭaṇa-gitti. A female who beats husk from paddy, etc. (My.).

ಕೊಟ್ಟತನ kŏṭṭatana. (fr. ಕೊಟ್ಟು). Crookedness; deceit. See Prv. s. ಮುಟ್ಟಿ.

ಕೊಟ್ಟವಳ kŏṭṭa-vaḷa. = ಕೊಟ್ಟಗಾಣ. (ಅಪಂಗಾಮ್ಯ, ಕುಮುದ್ವ Kk. 37; Śm. 45).

ಕೊಟ್ಟಸ kŏṭṭasa. (= ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಸ). Roasted meat (ಸುಣ್ಣಗೆ, ಸುಮುಖಾದ Śm. 32).

ಕೊಟ್ಟಾರ kŏṭṭa1-ára1. (= ಕೊಟಾರ). Tbh. of ಕೊಟ್ಟಾಗಾರ (Śmd. 393; V. 37, 27; T., M.; Mhr. ಕೊಟಾರ). — ಕೊಟ್ಟಾರಸೋಟಮೀ ಕ್ಷ ದ. N. (Bp. 53, 30).

ಕೊಟ್ಟಾರಿ kŏṭṭâri. The officer in charge of a granary or warehouse, a steward (Bp. 9, 42; 59, 29).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 1. (ಸೂಳಳಿ Śm. 89).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 2. (fr. ಕುಮು 3 ?). A (perverse), shameless, base, obscene man (ಖಣ್ಣ Śm. 89, o. r. ಧಣ್ಣ).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 1. = ಕೊಟಿಲ. False; faithless, perfidious; spurious; alloyed; bad; vicious (Mhr., H. ಮೋಟಿಲ; *cf.* ಕಟಿ No. 4). — ಕೊಟ್ಟಿಕತೆ. A forged writ of agreement (B. 5, 268). — ಕೊಟ್ಟಿದನ. Vicious cattle (S. Mhr.). — ಕೊಟ್ಟಿನಡತೆ. A bad conduct (S. Mhr.; B. 5, 197). — ಕೊಟ್ಟಿ ರೂಪಾಯಿ. An alloyed, bad rupee (S. Mhr.).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 2. A room. ಜಪನೇ ಕೊಟ್ಟಿ (ಅಕ್ಷಶಾಲೆ, etc., ಆರಮನೆಯ ರಾಣೀವಾಸ Sl. 110; *cf.* Mhr. ಕೋಠಿ).

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ kŏṭṭigĕ. = ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. (C.). ಆರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ (ಕಕ್ಷೆ G.). See Bp. 56, 34. 39; J. 10, 20; B. 5, 126. — ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆ. (ಕಾಸೂಲ G.). ಕಾಯಿ ದಾಸವಾದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನ (ಕೋಶ್ಯ G.). — ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಮನ. -ಆನ. A steward (Bp. 9, 46; 59, 29).

ಕೊಟ್ಟು kŏṭṭu. 1. (fr. ಕುಡಿ 5). A point; a nipple; a crest (ತಂಬಿ Hlâ.; *cf.* ಕೊಟ್ಟಿ 2); a gold ornament worn by women in their plaited hair (My.; *cf.* ಕೊಡ್ಡ 3). ಪವಲ ಕೊಟ್ಟು (ತಿಪೆ, ಮೂಡೆ Hlâ.; Mr. 169). ಮೂರೆಯ ಕೊಟ್ಟು (ಕುಪಡುಮಲ, ಮೂಡುಕ, ಧೃತ, ತಿಪೆ Hlâ.). ಪಲವು ಮುಕ್ಕಳ ತಕ್ಷ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದಗೆ, ಸಲೆ ಗಡಿಗೆ ಬಾವನ್ ಆಡಿದ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಮೂರೆಯಲ್ಲು (a cock, Sp.).

ಕೊಟ್ಟು kŏṭṭu. 2. P. p. of ಕುಮು 1 and ಕೊಡು 1.

ಕೊಟ್ಟುಕ kŏṭṭuka. = ಕೊಟ್ಟುಗ. The lapwing (ಕೊಳಯುಟ್ಟಿ, ತಿಪುರಿ Hlâ.; ತಿಪುರಿ Mr. 172; *cf.* ತಿಪ್ಪುಮಾಲು).

ಕೊಟ್ಟುಗ kŏṭṭuga. = ಕೊಟ್ಟುಕ. (Bh. 1, 20, 53).

ಕೊಟ್ಟುಹ kŏṭṭuha. = ಕುಮುಟ್ಟುಹ. See s. ಸೂಪ್ಪಗುಮುಟ್ಟುಹ.

ಕೊಟ್ಟೆ kŏṭṭĕ. = ಕೊಟ್ಟಿ 2, ಕೊಟಿಕೆ. The stone or kernel of fruit, especially of mangoes (My.; Tĕ., Tu.; T. ಕೊಟ್ಟೆ; M. ಕುಟಿಕ್ಕ, ಕೊಟ್ಟಿ, ಕುಮು; Mhr. ಗೋಟಲಿ, ಗೋಟುಳಿ, a roundish stone or pebble; a marble). — ಕೊಟ್ಟೆಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. A gold ear-ring having the form of a fruit-stone (My.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. = ಕೊಟ್ಟಗೆ. (My.).

ಕೊಟ್ಲು kŏṭlu. Tĕ. plural of ಕೊಟ್ಟು, pounding; a blow. See ತಲೆಕೊಟ್ಲು ಮಾಡು.

ಕೊಠಡಿ kŏṭhaḍi. = ಕೊಟ್ಟಿ 2, etc. A chamber, a room (Sl. 108. 117; Mhr., H. ಕೋಠಡಿ).

ಕೊಡ kŏḍa. 1. Tenderness, tender age, youth. (T. ಕುಮು, ಕುಮಿ, ಕುಮಿಪು; Tĕ. ಕೊಡಮು, ಕೊಡಮು, ಕೊಮುಮು, ಕೊಮು, ಕೊಟ್ಟೆ = T. ಕೊಟ್ಟಿ; *cf.* ಕೊಡಸು). — ಕೊಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. A young girl, a maiden (ಕುಮಾರಿ, ಕನ್ಯೆ Hlâ.; ಕೂಸು Ct. II, 58; ಕಣೆ-ತೆ, ಮಾಲೆ Nn. 21). ಕೊಡಗೂಸು ಕನ್ಯೆ, ಕೊಟ್ಟ ಕೂಸು ದುರ್ಲಾ (Mr. 302). See Abh. P. 8, after 61; Bp. 9, 38; 14 sum.; 14, 5; V. 9, after 70; 9, 72.

ಕೊಡ kŏḍa. 2. Honey (ಜೇನ್ Śm. 93; T. ಕೊಂಗು, Tĕ. ಕುಮುಮು).

ಕೊಡ kŏḍa. 3. = ಕೊಡಸು. — ಕೊಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಕೊಡಗು ಕತ್ತಿ. (My.).

ಕೊಡ kŏḍa. Tbh. of ಕುಮ (Nr., Hlâ.; Mr. 209; Sl. 309; ಧಾಣ್ಣ Śm. 93). An earthen pitcher or pot (C.), also one of metal (My.). See ಮೈಕೊಡ; V. 38, 37. 38. — ಕೊಡದಾಸ. A kŭḍa of copper or brass (C.; Ĕ. Bp. 47, 40). — ಕೊಡದಾಸೆ. = ಕೊಡದಾಸ. (My.). — ಕೊಡದಾಲ್. -ಉ. -ಡಾಲ್. A pot-ful of milk. ಕೊಡದಾಲು ಕಪ್ಪದ ಅವು (ಪ್ರೌಢರಾಮಣಿ, ಪ್ರಮುಖಮಗ್ಗ Hlâ.; Mr. 182). — ಕೊಡದಾಲುಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕೊಡದಾಲ್ಲುಣ್. (J. 20, 2). — ಕೊಡದಾಲ್ಲುಣ್. -ಕಣ್. To yield a potful of milk (J. 18, 13).

ಕೊಡಕು kŏḍaku. (= ಕೊಂಕು 2 ?). Crookedness (?). ಕೊಡಕು ಹೋಯ್. (A cart) to go to one side and with two wheels enter the road-ditch (My.).

ಕೊಡಕೆ kŏḍakĕ. = ಕೊಡಕೆ (Śmd. 48). The car (ತಮಿ Śm. 70; Tĕ.: a cup; *cf.* ಕುಮಕೆ). ಕೊಡಕೆಯ ಅಧರಣಮೊಳ್ ಕೊಪ್ಪ (101). See J. 17, 14.

ಕೊಡಗ kŏḍaga. Want, poverty (ತವಿಲ್, ಎಮಿಲ್, ದಾರಿದ್ರ Ct. II, 73; see s. ಕುಮುಮು? ಕೊಟ್ಟಿ 2). Another ಕೊಡಗ see s. ಕೊಡಗು.

ಕೊಡಗು kŏḍagu. (fr. ಕುಮು 3 ?). = ಕೊಡ 3, ಕೊಡವ 1. The Coorg country (C.; B. 3, 30; T., M. ಕುಮಗು; Tĕ. ಕೊಮುಗು). — ಕೊಡಗ. -ಆ 3. A Coorg man (C.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಡಗನಿಗೆ ಜೇಬಿ ಬಟ್ಟೆ (Prv.). See ಕೊಡವ. — ಕೊಡಗುಕತ್ತಿ. = ಕೊಡಗತ್ತಿ. A Coorg knife, a kind of broad sword or cleaver shaped like a bill-hook (My.; Tĕ.).

ಕೊಡಗೆ kŏḍagĕ. = ಕೊಡುಗೆ. A gift, a grant (ಬಾಜ್ಞಾದಿ Śmd. I; My.). See ಕಟ್ಟು- s. ಕಟ್ಟು 1.

ಕೊಡಂಕೆ kŏḍaṅkĕ. = ಕೊಡಕೆ. (Śmd. 48; ತಮಿ Kk. 32). See Rsv. 13, 62; Śiv. 2, 40; ಕೊಡಿಗೊಡಕೆ.

ಕೊಡಚಿ kŏḍaci. = ಕೊಟ್ಟಿ 3, ಸೆಕಚಿ. — ಕೊಡಚಿಗಿಡ. A large prickly shrub or small tree, Zizyphus xylopyrus Willd. (St. & Pl.; T. ಕೊಟ್ಟಿ-ಇಲಚ್ಚಿ, ಕೊಡ್ಡಿ).

ಕೊಡಚು kŏḍaču. (fr. ಕೊಡೆ 2). = ಕೊಡಸು. To remove the ear-wax out of the ears with the finger or a pick; to remove the impurities from out of a vessel by rubbing its inside with the hand (My.).

ಕೊಡತ kŏḍata. 1. Coldness (ಚಳಿ Śm. 97; *cf.* ಕುಗ್ರ 3, ಕೊಟ್ಟಿ 1, ಕೊಟ್ಟು 2).

ಕೊಡತ kŏḍata. 2. (fr. ಕೊಡೆ 3). = ಕೊಡೆತ. The pain of a sore (ಪ್ರಣಕ್ಷೋಭ Śm. 97; My.; T. ಕುಚ್ಚು, to hollow, to scrape out, see ಕೊಡೆ 2; to pierce, make a hole through; to gnaw, as a worm; to ache; to cause overpowering grief); severe itching (My.).

ಕೊಡತ kŏḍata. 3. A stick tied to a dog's neck

by means of which the dog is fastened at home or led about (ಮಾಸುಗೋಲ್ Sm. 97; Tē. ಕೊರಡ 3; M. ಕೊಳವು, what holds, etc.).

ಕೊಡತಿ kōḍati. (fr. ಕುಡು 2). (= ಕೊಡವಣಿ). (That boats, pounds, breaks): a wooden hammer (C.; ತೀರ್ಥ Mr. 283; M. ಕೊಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟುಮರ; *cf.* Sk. ಕುಟಿ). ಮುಚ್ಚಾಗದ್ದೆ ಗಳನ್ನು ಮೀನು ಒಡೆಯುವ್ಕದ ಕೊಡತಿಕೊಣ್ಣೆ (ಕೋಟಿಪ Sl. 302). ಉಪ್ಪಕ್ಕು ಉಂಗ ಕೊಡತಿಯು ಬ್ಯಾಯ (Prv.). See ಮೆ ಗ್ಯೆಗೊಡತಿ; Prv. s. ಪಾಪಿಕ್ಕ ಬಟ್ಟೆಯು.

ಕೊಡದ್ದಿ kōḍanti. (Śmd. 45). (= ಕೊಡತಿ).

ಕೊಡಪು kōḍapu. = ಕೊಡಪು 2, ಕೊಡಹು. To scatter or throw in different directions with the hand; to shake or toss about (v. t.); to shake (v. t., ಅಯಿಕ್ಕಾರ Śmd. Dh.; ಮೊಗೆ, etc., ಅಕ್ಕಾಯಿ, ಕಪ್ಪುಸ ಕೆ.; M. ಕುಡಿ; *cf.* ಕುಟಾಯಿ 2 7). ಕೊಡಪುವುದು (ಎಡಪಿಸಿ, ಪಿಡಪುವ, ಪಾಪಿಸುವುದು Sl. 386). See Śiv. 4, 17; Riv. 5, 43; 6, after 11; ಮುಯ್ಯಿಡಪು.

ಕೊಡಮೆ kōḍamĕ. = ಕೊಡಮ್ಬೆ. A double basket for catching fish (Bd.; Tē. ಕೊಡಮು; see ಕೊಳೆ 1).

ಕೊಡಮ್ಬೆ kōḍambĕ. = ಕೊಡಮೆ. (Riv. 5, after 114).

ಕೊಡರಿಸು kōḍarisu. A kind of ornament (? Rām. 6, 2, 7).

ಕೊಡಲಿ kōḍali = ಕೊಡ್ಲಿ. Tbh. of ಕುಠಾರ (Śmd. 341. 369; Nr., Hlā.; Mr. 298; Cē. II, 40; C.; ಮಾಕ್ಷ, ಅಂಕ್ಷ Sl. 303). An axe, a hatchet. ಕೊಡಲಿಲ್ ಕಾಪ್ಪ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ.—ಮಚ್ಚಿಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟುವಂಥ ತೆಳವಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿ Ari (or ಸಿಕ್ಕೆ) ಪಾಪಿಯು (Prv.). See Bp. 9, 14; ಅಮ್ಮುಗೊಡಲಿ, ಗಂಡಕೊಡಲಿ; Prv. s. ಪಾಪಿ.

ಕೊಡವ kōḍava. 1. = ಕೊಡಗು. The Coorg country (in the language of the Coorg people).—ಕೊಡಗ. -ತ s. = ಕೊಡಗಿ. A Coorg man (in the language of the Coorgs; M. ಕುಡವ; M. ಕುಡವ also: a predial slave; Mangarāja makes a distinction between the Kōḍagas and Kōḍavas, saying in verse 379 of his work as follows: ಮೈಸೂರಿನ ಕೊಡಗ ಕೊಡಗಿಯು).

ಕೊಡವ kōḍavu. 2. = ಕೊಡಪು, etc. (My.). ಕೊಡವಿ ಕೊಳ್ಳು ಬಾರು (ಕೊಡವುವುದು, etc. Sl. 386).

ಕೊಡವಸಿಗು kōḍasigu. (= ಕದಿಸ). The small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಕೊಡಸಗೆ kōḍasigĕ. = ಕೊಡಸಿಗೆ, ಕೊಡಸಿಗ. Tbh. of ಕುಟಜ (Śmd. 369; ಕುಟಜ, ಪಪ್ಪ, etc. Nr.; ಕುಟಜ Śm. 25; Rn. 88; My.; Tē. ಕೊಡಸೆ).

ಕೊಡಸು kōḍasu. = ಕೊಡಪು. (My.).

ಕೊಡಹು kōḍahu. = ಕೊಡಪು, etc. ಕೊಡಹುವುದು (ಎಡಪಿಸಿ, ಪಿಡಪುವ Nr.; Sl. 386). ಆತಿಗೆ ಬಂಳೆ ಕೊಟ್ಟು, ಕೆಯ್ಯ ಕೊಡಹಿಂದ ಪ ಮೀಸಾಯಪಡೆಪ? (Prv.). See Bp. 22, 31; Bh. 1, 10, 37; 1, 20, 61; 3, 13, 30. 33; J. 20, 47.

ಕೊಡಿ kōḍi. = ಕದಿ 1, etc. Strength, stoutness. ಕೊ ಅಯಿಸಾದ (S. Mhr.; B. 4, 158). — ಕೊಡಿಕಲ್ಲು. Stone-like firmness in one's health. ಈ ಮುಸುಬ್ಬನು ಕೊಡಿಕಲ್ಲಾಗಿದ್ದಾನೆ (S. Mhr.).

ಕೊಡಿಗೆ kōḍigĕ. = ಕೊಡುಗೆ. (My.). — ಕೊಡಿಗೆಮನ್ಯ. Land free of rent (My.).

ಕೊಡಿಸಗು kōḍisigu. = ಕೊಡಸಿಗೆ, etc. (ಕುಟಜ, etc. Sl. 137).

ಕೊಡಿಸು kōḍisu. = ಕುಡಿಸು 3. To cause to give (C.). ಕೊಡಿಸಿದ್ ಮಕ್ಕಳನು (ಮಾಸಿಕ, ಸಾಧಿಸ Sl. 364). See Bp. 3, 36; Bh. 1, 8, 7; Bhāgavata 10, 18, 3; B. 2, 31; 5, 186. 2, to allow (My.), *e. g.* ನಿಲ್ಲಗೊಡಿಸು, ಇದ.

ಕೊಡಿಸುವಿಕೆ kōḍisuvikĕ. Causing to give. ಸಾಲ ಮನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಿಕೆ (ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ, ಸಾಧಿಸ Sl. 437).

ಕೊಡು kōḍu. 1. = ಕುಡು 1. To give, etc. (ಮಾಕ್ಷ Ku. 141). P. p. ಕೊಟ್ಟ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಪದಸಿ ಕೊಟ್ಟಂಥವರು (ಮುಂಜ Hlā.). ಪಣ್ಣಾಪ್ತೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒಪ್ಪೆ (ಪೆಸ್ಸಾಗ; ಒಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟು ಒಪ್ಪ ಕೊಳ್ಳುವುದು (ಪಂಚಾಸ, ಪಂಚಪರ್, etc.); ಒಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟು ಒಪ್ಪ ಕೊಂಬುವಪ್ಪ (ಅಪಮಿಚ್ಚಿಗ); ಸಾಲದ ಕೊಡುವವರಿಗೆ ಸಾ ಉಪ ಕೊಡ್ಬುವರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉಪ್ಪ ಮಾಡಿ ಎನ್ನುವ ಅಧಮರಾ ಮಿಸ್ಸಿ ಎನಿಸುಗು; ಬಿಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಮ್ಮನ್ನಿಸ್ ಆಯಪು (ಅಸಿಕಾಲ, ಮಿಸ್ಸಿ ಧಾನಿಯು ಕೊಟ್ಟು ಬಾಳೆಗಾಯತ್ತ ಕೆನ್ನ ಮುಗುಡುವಪು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು Kr.). ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವು (ಮಾಸ, bribery, Mr. 267); ಬಿಡಿಗೊಂಡುವುದು (ಅಸಿಕಾಲ 345); ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ (ಎಗ್ಗಿಸ 474); ಮನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿಯ (ಪ ಧುಸಾಚ 313); ಮನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಅಕ್ಕೆ (ಗೃಹಮಾಚ 313); ಕೊಟ್ಟಿ ಪಾಯ (ದರ್ಮಾ 302). ಕೊಟ್ಟು ಪೆಡದು ಕೊಮ್ಮಾ ಮೀಡದೆ, ಬುದ್ಧಿ ಕೆಮ್ಮ ಅರೋಡನು ಯಾಕೆ?—ಕೊಟ್ಟು ಸಾಲು ಕೇಳಿದೆ ಮೀಡಯಿಸು, ಮಾಡಿ ಉಪಮ್ಮ ನೋಡಿದೆ ಮೀಡಯಿಸು.—ಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನ್ನು, ತಿಂದು ಬಾಯಿ ಪಡವನ್ನು.—ಕೊಡಿಸ್ಸಾನು ಕೊಂಬು! ಆಗಿಲೇ ಮುಗಿಗೆ ಮೀಸಾಗ್ಯತ್ತ ಎ ಮ್ಮನ್ನಿಸ್.—ಕೊಸ್ಸಾಡಿಸ್ಸು ಒನ್ನು ಕಾಸು, ಕೊಸ್ಸಾಗೆ ಮುಮ್ಮು ಬಾಸು.—ಕೆ ಮೀಸ್ಸಾಡಿಸ್ಸು ಕಾಸು, ಕೆಲಸವೆರಡು ಕಾಸು.—ಪೆಸ್ಸು ಮಂಗ ಕೆಟ್ಟಿದು ಪುಣಾಂ ಮಂಗ ಕೊಸಸು (Prvs.).—ಪೆಸ್ಸೆ ಕೊಮು (C.). ಮೆಸ್ಸು ಕೊಮು (C.). ಗಳ್ಳಿಗೆ ಕೊಮು; ಬಾಪ ಕೊಮು (C.). Occasionally ಕೊಮು (= ಮುಮು) is added to other verbs without altering their meaning (C.), *e. g.* ವಿಧಾಸಿಸಿ ಕೊಮು = ವಿಧಾಸಿಸು, (Ca. ad Śmd. 46).—See Bp. 5, 54; 21, 30; 32, 44; 51, 19; 52, 48; Bh. 1, 8, 8. 23. 66. 93; 1, 10, 36. 38; 2, 13, 10; Riv. 7, 98; J. 2, 27. 60; 3, 42; 13, 42; 29, 16. 39; 30, 26. 48; 31, 27; Dp. 148, 5; B. 1, 6; 3, 93; 4, 6. 9. 16. 110. 123. 150. 158. 196. 197. 198. 216; 5, 17. 54. 84. 113. 127. 154. 303; ಅಳವಾರಿಸು, ಒಕ್ಕೊಡು, ಒಡ್ಡಿಕೊಳಾರಿಸು, ಒಲಿಸು, ಅಪಿ ಕೆ-, ಕಾಣಿಕೆ-, ಕಾಳಗ-, ಕೆಯ್ಯ-, ದಕ್ಷಿ-, ಧೃಸಿ-, ಪೆಣ್ಣಿ-, ಮುಯ್ಯಿ-, ಮೊಲೆ-. — ಕೊಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To give repeatedly. ಬಿಡಿಯ ಕೊಂಬಾಡಿ ಅಮುಗುವವನು (ಧೃಷ್ಟಿಕೇತು, ಮಾಮ್ಮಗಳು Kr.). 2, to give mutually (C.). — ಕೊಟ್ಟುಬಡೆ. = ಕೊಟ್ಟುಂ (*i. e.* ಕೊಟ್ಟು ಬಡೆ) ಆಡೆ. (Bp. 41, 8). — ಕೊಮು ಕೊಮು. = ಮುಮು ಮುಮು. (Bp. 11, 8. 33; 27, 64; 32, 34; 37, 41. 46; 42, 9; Riv. 7, after 98; B. 4, 127). — ಕೊಮು ಸಿಮು. refl. (Bp. 42, 18).

ಕೊಡು kōḍu. 2. = ಕೊಡೆ 4. Giving. — ಕೊಮು ಕೊಳ್ಳುವ ಮು. To give and receive; giving and receiving (C.). ಕೊಮು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, quarrels about giving and receiving (B. 4, 142). ಮಾಯಿಗಳ ಇದಿರಿಗೆ ಕೊಮು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರ ಪೆಸ್ಸು (B. 5, 77). See B. 5, 106. 228. 265.

ಕೊಡುವಿಕೆ kōḍuvikĕ. Giving (ಸಾತಿ Sl. 124; ಗೀತಾರ್ಥ G.). See Sl. 56. 243. 325. 397. 437; B. 5, 107.

ಕೊಡುಹ kōḍuha. Giving. ಬಿಡಿಯ ಕೊಮುವ (ಅರ್ಥಿ ಯೋಗ, ಧೃಷ್ಟಿಜ್ಞಾನ Mr.). ಪೆಸ್ಸ ಕೊಮುವಂ (ಅಮಂಗ Kr.). ಪೆ ಮುವ (ಎಳ್ಳಮ Mr. 346).

ಕೊಡೆ kōḍĕ. 1. (ಕೆಂಪ. 109. 113). An umbrella; a parasol (ಅಮರ, ಛತ್ರ Hlā.; Sl. 268; ಜಿಲ್, ಮುಳ್ಳುಮಾಲ್ಯ, ಛತ್ರ ಕೆ.; C; Tu.; T. ಗುಡ್ಡಿ, M. ಕುಡೆ; Tē. ಗೊಡುಗು, ಗೊಡು ಕು). ಕೊಡೆಗೊಡೆಯಂ or ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ (Śmd. 167. 242). ಪೆ ಮೆಯ ಕಾಪ್ತ (161). ಕೆಂಗುಮಿಂದು ಛತ್ರಿಯ ಮುಚ್ಚಿನ ಕೊಡೆ (216). See Bp. 56, 17; Riv. 5, 44; J. 2, 9; B. 4, 190; ಪಲ್ಲಾಸ,

ದೇವ, ಮುಂತಾದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿತ್ತಿದಾಗ ಅಷ್ಟರ ಅರ್ಧದಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See Prvs. s. ಬಿಸಲ, ಮುದಿ'. — ಕೊಡಿಯಾಳ. -ಳ್ಳ. The town of Mangalúr in South Canara (C.). ಇವರು ಇವರ ಕೊಡಿಯಾಳ; ಇಲ್ಲಿಯವರ ನಮ್ಮ, ಆಲಿ (Prv.). — ಕೊಡಿಯಿಡಿ. -ಸಿ. To seize, take, or hold a parasol, etc. (Abh. P. 4, 9; Bp. 23, 10; J. 13, 34; 19, 16; 28, 30). — ಕೊಡಿಯಣ್ಣ. A mushroom (ಛತ್ರಿ, ಆಕಾಶಛತ್ರಿ, ಬಾಲಛತ್ರಿ Sl. 165, *only in Sl.*).

ಕೊಡೆ kōḍĕ. 2. To hollow, to excavate (T. ಕುಡಿ); to scrape out, as a cocoanut, etc. (My.; T.); to remove with the finger or a pick, as ear-wax (My.). See s. ಕಜ್ಜ 1 and ಕೊಡಪ 2.

ಕೊಡೆ kōḍĕ. 3. To ache; to itch very much (My.). See ಕೊಡಪ 2.

ಕೊಡೆ kōḍĕ. 4. = ಕೊಡು 2. See ಕೊಳು ಕೊಡೆ, ಕೊಳ್ ಕೊಡೆ.

ಕೊಡೆತ kōḍĕta. = ಕೊಡಪ 2. (My.).

ಕೊಡ್ಡ kōḍḍa. 1. = ಕೊಡಪು. A kind of rainbow. ಕೊಡ್ಡ ಮೂಡುವು (S. Mhr.).

ಕೊಡ್ಡ kōḍḍa. 2. (= ಕಡ್ಡ 2). A stupid man, a clown (S. Mhr.; *cf.* ಕೊಡಪಿಂಗ).

ಕೊಡ್ಡಿ kōḍḍi. = ಕೊಡಪಿ. (C.; B. 3, 6).

ಕೊಣ kōṇa. 1. = ಕೊಳ 2. A pond, a tank (My.).

ಕೊಣ kōṇa. 2. = ಸೊಣ 2. A sound in imitating nasalization. — ಕೊಣ ಕೊಣ ಎನ್ನು. To speak through the nose, to nasalize (in speaking or reading, My.).

ಕೊಣಕು kōṇaku. 1. To jump or leap, to leap over, as wild beasts (ಮೃಗಂಬಂಧಿಸಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಕೊಣ ಮು, ಕೊಣಮು 2, ಕುಣಕು 1, ಕೊಣಪು).

ಕೊಣಕು kōṇaku. 2. A leap or jump. — ಕೊಣಕಾಟ. -ಟ. To perform a jump, to jump, etc. (ಕೊಣ್ಣಾಟ Kk. 53; ಕೊಣಪು, ಕೊಣ್ಣಿಸು, ಸರಳಿಸು Śm. 31; Cpr. 1, 118; Śśv. 3, 51; T. ಕುಣಿಂಚ್ಚಿನು, to pass across).

ಕೊಣಗು kōṇagu. = ಕೊಳಪು, etc. A hoof (ಮಾಡ, ಪಶು Ma.).

ಕೊಣಪ kōṇata. A kind of wooden (or iron) club swung in the hands for exercise, etc. (My.). — ಕೊಣಪ ಏಟ್ಟು. To climb a rope to which the kōṇata is attached (My.).

ಕೊಣಪಿ kōṇapi. (= ಕುಣಪಿ). A flail (Mangalore Moral Class-book p. 138; Tē. ಕುಣಪಿ, ಗುಣಪಿ, a club).

ಕೊಣಪಿಗೆ kōṇapigĕ. A round wooden dish to knead dough in, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಣವಿಗೆ kōṇavigĕ. = ಕೊಣಪಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಕೊಣಸು kōṇasu. A young one of wild beasts (ಮೃಗಪ್ರಾಣಿಯ Ot. II, 80; ಮೂಗುಸು Kk. 53, Śm. 31; Sk. ಕುಣಪ; T. ಕುಣ್ಣಿ, an infant; Tē. ಕೊಣುಮು, a son; ಕೊಣ್ಣೆ, an infant; see ಕೊಣ 1).

ಕೊಣ್ಣು kōṇṭu. (= ಕೊಣಪು). A knotty club (My.).

ಕೊಣ್ಣ kōṇḍa. A hill, a mountain (Tē. ಕೊಣ್ಣೆ; T. ಕುಣ್ಣ, ಕುಂಡು; M. ಕುಣ್ಣ, ಕುಂಡು; *cf.* ಕುಡಾವ 1; ಗುಡ್ಡ 2 ?). — ಕೊಣ್ಣಗುಂಡಿ. -ಟಿಗ. A hill or jungle sheep (ರೌಂಡ Mr., o. r. ಕೊಣ್ಣಗೊಡಿ; ಆಮಿಕ್ಷಿಯ, ಚಕ್ಕಿಯರ Mr. 160);—the four-horned antelope, Tetraceros quadricornes (Cz.). — ಕೊಣ್ಣಗುಂಡುದ್ದುಣ. Hair or wool of a jungle sheep (Rāghč. 17, 68). — ಕೊಣ್ಣಗುಂಡಿ. -ಟಿಗ. = ಕೊಣ್ಣಗುಂಡಿ. N. (Bp. 36, 59). — ಕೊಣ್ಣಗೊಡಿ. = ಕೊಣ್ಣಗುಂಡಿ. (Bp. 1, 10). — ಕೊಣ್ಣಗೊಡಿ. -ಟಿಗ. = ಕೊಣ್ಣಗುಂಡಿ, q. v. (Tē. ಕೊಣ್ಣಗೊಡ್ಡಿ). — ಕೊಣ್ಣಚೇಷ್ಟ. N. (Sl. 101; = ಗೋಕರ್ಣ ಮಹ, ಗೋಕರ್ಣ ಮಾಹಿ). — ಕೊಣ್ಣಮುಸುವ. A large black-faced monkey (My.; Tē. ಕೊಣ್ಣಮು = ಮ್ಮು). — ಕೊಣ್ಣಮುಸುಗ. = ಕೊಣ್ಣಮುಸುವ. (My.). *Cf.* ಗುಸ್ಸ 1.

ಕೊಣ್ಣಕೊಂಡ kōṇḍa. Tbh. of ಕುಣ್ಣ (Śmd. 355; Abh. P. 10, after 183; My.). — ಕೊಣ್ಣಕಟ್ಟ. -ಟ್ಟು. N. among Brāhmapas (S. Mhr.). — ಕೊಣ್ಣಬಂಡಿ. A cart used at the kōṇḍa feast (My.). — ಕೊಣ್ಣಹಬ್ಬ. A feast in honor of Vīrabhadra at which Liṅgavantas carry an idol of Vīrabhadra and dance with it on live coals in a pit (My.).

ಕೊಣ್ಣಲು kōṇḍalu. = ಕೊಣ್ಣ. Tbh. of ಕುಣ್ಣಲು. An ear-ring (My.).

ಕೊಣ್ಣಸು kōṇḍasu. N. of a plant (ಸೂಡವಾಡಿ Mr. 121, o. r. ಸೂಡವಾಂಡಿ).

ಕೊಣಾಡು kōṇḍāḍu. See s. ಕೊಳ್ 1.

ಕೊಣ್ಣಿ kōṇḍi. A hook projecting from a wall (ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾಯಿಖಾನೆ Mr.); a hook; the semi-circular link of a padlock (C.; Tē. ಕೊಣ್ಣೆ). 2, the sting of a scorpion (C.; Tē. ಕೊಣ್ಣೆ, ಕೊಣ್ಣೆ; see ಕುಣಿಗ 3 and ಕುಣಿಯ 1). ಚೇಳಿಗೆಯು ಕೊಣ್ಣೆಯಲಿ ಇರುವು ವಿಷ (Ján. 12, 72). See B. 4, 122. 211.

ಕೊಣ್ಣಿಸು kōṇḍisu. To slander; to defame (Bp. 11, 5. 19).

ಕೊಣ್ಣು kōṇḍu. P. p. of ಕೊಳ್ 1, etc.

ಕೊಣ್ಣೆ kōṇḍĕ. 1. (= ಕೊಣ್ಣಿ). See ಮುಂಡುಗೊಣ್ಣೆ.

ಕೊಣ್ಣೆ kōṇḍĕ. 2. = ಕೊಣ್ಣೆಯ No. 1. (ಪಶ್ಚಿ ಮೆ.).

ಕೊಣ್ಣೆ kōṇḍĕ. 3. A chaplet of pearls worn on the head (My.).

ಕೊಣ್ಣೆ kōṇḍĕ. 4. = ಸೊಣ್ಣೆ. A tassel, etc. (My.).

ಕೊಣ್ಣೆ kōṇḍĕ. = ಕೊಣ್ಣಿ, etc. — ಕೊಣ್ಣೆಬಳ್ಳಿ. = ಕೊಣ್ಣೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಕೊಣ್ಣೆಗ kōṇḍĕga. = ಕೊಣ್ಣೆಯ No. 1. (V. 8, after 3). 2, = ಕೊಣ್ಣೆಯ No. 2. (My.).

ಕೊಣ್ಣೆಗಾಯಿ kōṇḍĕ-gāra. A male defamer or calumniator (R.; Tē. ಕೊಣ್ಣೆಗಾಡು; T. ಕೊಣ್ಣಗಾರ).

ಕೊಣ್ಣೆಗಿತ್ತಿ kōṇḍĕga-itti. A female defamer, etc. (Bp. 40, 52).

ಕೊಣ್ಣೆತನ kōṇḍĕtana. = ಕೊಣ್ಣೆಯ No. 1. (My.; Tē.).

ಕೊಣ್ಣೆಯ kōṇḍĕya. = ಕೊಣ್ಣೆ 2, ಕೊಣ್ಣೆನ. Backbiting, calumny, slander, defamation, abuse (ಏಸುವ, ಆಪಾದ, ಕುಚ್ಚಿಲ Śm. 65; My.; Tē. ಕೊಣ್ಣೆಯು; T. ಕುಣ್ಣೆಯ, ಕೊಣ್ಣ, ಕುಣಕ್ಕೆ; M. ಕುಣಕೆ, ಕುಣಕೆ; Mhr. ಕುಡೀಣ, evil-mindedness). 2, an informer, a slanderer, a defamer (ಅಕ್ಷರ ಇಹ, ಸೂಚಕ, ಏಸುವ, ಕ್ಷಿಯಾಪ್ತ Kr.; ಕೈಯಾಕ್ಷರ Mr. 244; Tē. ಕೊಣ್ಣೆಯುಮು; T. ಕೊಣ್ಣಾರಿ).—See Bp. 11, 5; Dp. 5, 6.

ಕೊಣ್ಣಿಗ kōṇḍiga. = ಕೊಣ್ಣೆಯು. (My.).

ಕೊತ kōta. = ಕೆತ2, ಕುತ. — ಕೊತ ಕೊತ. = ಕುತ ಕುತ. (My.).

ಕೊತಮ್ಬರಿ kŏtambari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬರು. (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಥಮ್ಬರೀ).

ಕೊತ್ತಣಿ kŏttaṇi. = ಕೊತ್ತಲ. A multitude, a flock (ಕಾಗೆಗಳ ಕೊತ್ತಂ Śmd. II; Tē., T., M. ಕೊತ್ತು; T. also ಕೊಸ್ಸು; *cf.* ಕುತ್ತುಡಿ, ಕುಪ್ಪೆ 1, ಕುದಿ 1, ಗೊಸ್ಸಣ).

ಕೊತ್ತಮ್ಬರಿ kŏttambari. = ಕೊತಮ್ಬರಿ. (C.).

ಕೊತ್ತಲ kŏttala. = ಕೊತ್ತಳ. (My.; J. 17, 6).

ಕೊತ್ತವಾಲ kŏttavāla. The chief officer of the police of a town (Mhr., Il. ಕೋತವಾಲ); the overseer of a travellers' bungalow (My.).

ಕೊತ್ತಳ kŏttaḷa. = ಕೊತ್ತಲ. A bulwark, a bastion (C.; T., M.; Tē. ಕೊತ್ತವ, ಕೊತ್ತಳ; T. also ಕೊಮ್ಮ). *cf.* ಕುದ್ದೆ). See Bp. 16, 10; J. 9, 17; Dp. 1, 2; B. 4, 146; Sl. 89.

ಕೊತ್ತಲಿ kŏttaḷi. = ಕೊತ್ತಣಿ. A flock, as of crows (ಕಾಗೆಯ ಕೊತ್ತಂ Śmd. I; ಕಾಗೆಯ ನರವಿ Kk. 82; Śm. 30). 2, a multitude or assemblage, as of fishermen, etc. (ಬೆಸದ ನರವಿ Śmd. I). See Grj. 6, after 56; V. 35, after 55. *Cf.* ಕೊತ್ತು 2.

ಕೊತ್ತಿ kŏtti. A male or female cat (My.; M. ಕುಲ್ಲಾ, ಕುಲ್ಲಾ, ಕೊಲ್ಲಿ, a she-cat; ಕುಲಿಕ್ಕು, ಕುಲುಮ್ಮು, ಕುರುಟ್ಟು, to pur; see ಕೊರ 1). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುವೆ ಪುಲು ಎಸಕ ಲೆಮ್ಮುದಕ್ಕು? (Dp. 76). ಕೊತ್ತಿಗೆ ಚರ್ಮಾಟಿ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಕೊತ್ತಿಯು ಪಾತ್ರ (or ಪಾರುಪತ್ಯ) ಒಲೆಯ ಮುಸ್ಸೆ (Prvs.).

ಕೊತ್ತಿರಿ kŏttiri. = ಕೊತಮ್ಬರಿ, etc. ಕೊತ್ತಿರಿಪೀಜ (ಕುಸ್ತುಮ್ಬರು, etc. Sl. 311).

ಕೊತ್ತು kŏttu. 1. To chop, to mince (My.; T.; *cf.* ಕುತ್ತು 1; ಕೊಯ್ದು 2).

ಕೊತ್ತು kŏttu. 2. A bunch, a cluster (My.; Tē. ಗೊಪ್ಪು; *cf.* ಗೊಸ).

ಕೊತ್ತುಮರಿ kŏttumari. = ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ. (My.).

ಕೊತ್ತುಮಿರಿ kŏttumiri. = ಕೊತ್ತುರುಬಿ. (My.).

ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ kŏttumbari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬರು (Śmd. 349. 365. 374; Nr.; Hlā.; Sl. 311; ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ Čt. II, 99; ಆರುಡ ಣ, ಧಾನ್ಯಕ Mr. 137; My.). — ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿಕಸ. A small annual weed, Anotis monthelonii Hook. f. (Z.).

ಕೊದಲು kŏdalu. 1. = ಕೊದ್ದು 1. To hesitate in speaking, to stammer; to pronounce inarticulately, to mutter with the omission of a letter or syllable (My.; Tē. ಕೊದುಳು, ಕೊದುಳು, ಕೊದುಗು; M. ಕೊಲ್ಲು; T., M. ಕುಳಲು; see ಕುದಿ 1? *cf.* ತೊದಲ್).

ಕೊದಲು kŏdalu. 2. = ಕೊದಳ್ಳೆ, ಕೊದ್ದು 2. The act of stammering, etc. (My.; Tē. ಕೊದುಗು; M. ಕೊಳ್ಳೆ, ಕುಲ್ಲಾ; T. ಕೊಸ್ಸೆ). — ಕೊದಲು. -ಆ 3. A stammerer, etc. (My.).

ಕೊದಳ್ kŏḍaḷ. = ಕೊದಲು 2. (Čpr. 3, 50; 4, 2).

ಕೊದ್ದು kŏddu. 1. = ಕೊದಲು 1. (My.).

ಕೊದ್ದು kŏddu. 2. = ಕೊದಲು 2. (My.).

ಕೊನರ್ kŏnar. 1. = ಕೊನರು 1. To get shoots, to sprout; to arise; to extend, to become great; etc. (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.). P. p. ಕೊನಪರ್ (Śmd. 287). ಕೊನರ್ದ ಪುದುಗಲೆ (Kk. 96). See Grj. 3, after 119; Bp. 2, 34; 4 sum.; 16, 16; 44, 20; 46, 37; Rām. 3, 7, 30.

ಕೊನರ್ kŏnar. 2. = ಕೊನರು 2. A shoot, a sprout; a new branch; the film or fibre, or the stalk, of a lotus (ಪದ್ಮಿನಾಲ, ಎಸ Nr., *cf.* ಕುಸುರಿ 1 ?). ಕೊನರ್ಗಣ್ (Śmd. 52). ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). See V. 4, 36; Śiv. 2, 43. 44; J. 3, 32; ಕುಡಿಕೊನರ್, ಪಡಾ-.

ಕೊನರು kŏnaru. 1. = ಕೊನರ್ 1. P. p. ಕೊನರಿ (Bp. 3, 4; 18, 82; 38, 40; Bh. 3, 21, 54; 4, 2, 53; 6, 2, 22; J. 21, 62). — ಕೊನರು ಕೊನರು. rep. (Bp. 35, 3).

ಕೊನರು kŏnaru. 2. = ಕೊನರ್ 2. ಮುರಡ ಕೊನರು (ಪ್ರವಾಲ, ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ Hlā.).

ಕೊನಷ್ಟೆ kŏnashṭĕ. = ಕುನಿಷ್ಟ. (My.).

ಕೊನೆ kŏnĕ. 1. To thrive or succeed in one's adopted object or affair (ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ Śmd. Dh.). P. p. ಕೊನೆದು (Čh. G. MS. v. 27). See Abh. P. 11, after 170; Grj. 1, 111; 3, 78; 5, 15; 10, 64; 10, after 103; 10, 105.

ಕೊನೆ kŏnĕ. 2. An extremity; a point; a tip; a top; an end; a corner; a sprout (ಅಗ್ರ Śmd. Dh.; ಕುಂಟಿ Čt. I, 43; C.; Tu., Tē.; T. ಕುನ್ಸಿ, ಕೊನ್ಸಿ). ತುದಿ ಮೊನೆ ಕೊನೆ (ಚೂಪ್ಪೆಯು Kk. 51; Śm. 72). ಮುರಡ ಕೊನೆ (ಅಗ್ರ, ತಿಮಿರ, etc. Sl. 122). ಪಾದದ ಕೊನೆ (ಪಾದಾಗ್ರ 207). ದೂರೆಯ ಕೊನೆ (ಕುಶಾಗ್ರ 209). ತುದಿಯ ಕೊನೆ (ಸೃಕ್ಕ 214). ಬಿಲ್ಲಿಯ ಕೊನೆ (ಧನು 222). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊನೆ (ಆಯುಸ 287). ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಮ (ಅನಂತ 428). See Bp. 47, 30; 51, 47; Śiv. 3, after 35; 4, 30; J. 23, 30; 28, 46; B. 3, 11; 4, 175; 5, 279; ಉಗುರ್ಗೊನೆ, ತೆಂ-, ಪಿಟ್ಟೆ-. — ಕೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To accomplish (C.; B. 4, 42; 5, 47. 55. 73; ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ದು G.). — ಕೊನೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To be accomplished or fulfilled (My.; B. 5, 41. 216). — ಕೊನೆಗೊಪಲೆ. -ಕೊಪಲೆ. The tip of the ear (Riv. 6, after 11; V. 5, after 14). — ಕೊನೆಗೊನರು. -ಕೊನರು. Points, etc., to sprout, etc. (Bp. 18, 83). — ಕೊನೆಪರೆ. -ಪರೆ. Pointed buds to spread (Bp. 50, 79). — ಕೊನೆವರೆಗಂ. Up to the top. ಪನೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವ್ಪ, ಆರರೆ, ಪದ್ಮಕಸರಂ (Čpr. 7, 53). — ಕೊನೆಮಾನೆ. -ಮಾನೆ. (Śe.). The point of a braid of hair. — ಕೊನೆಪುಗುರ್. -ಉಗುರ್. The point of a nail or claw; a pointed or sharp nail or claw (Riv. 5, 116).

ಕೊನೆ kŏnĕ. 3. = ಕೊಂಕೆ, etc. The branch of a tree (My.).

ಕೊನ್ತ kŏnta. Tbh. of ಕುನ್ತ (Śmd. 355; ಕುನ್ತ, ಪ್ರಾಸ Nr.; ಸುಳಿ, ಜೋಕಾರೆ Kk. 40, Śm. 43). See Abh. P. 14, 40; Grj. 7, 52; Bp. 34, 32. — ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Who has a spear in his hand: the ruler of the south-western quarter (ನಿರುತಿ Śm. 12. 13).

ಕೊನ್ತಕಾರ kŏnta-kāra. A spearman (ಕುನ್ತಿಕ, ಪ್ರಾಸಿಕ Nr.).

ಕೊನ್ತಿ kŏnti. Tbh. of ಕುನ್ತಿ. (C.). — ಕೊನ್ತ್ಯಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Mother Kunti (C.).

ಕೊನ್ತೀಪುತ್ರ kŏnti-putra. = ಕುನ್ತೀಪುತ್ರ. (Čh. G. MS. v. 24; My.).

ಕೊನ್ದು kŏndu. P. p. of ಕೊಲ್ 1, ಕೊಲು 1 and ಕೊಲ್ಲು.

ಕೊನ್ದೆ kŏndĕ. The tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.; Tu.; T. ಕೊನ್ದ್ಯ).

ಕೊಪ್ಪ kŏppa. (Śmd. 48). = ಕೊಪ್ಪಲ್. A small village (My.; T. ಕುಪ್ಪ; Tu. ಕೊಪ್ಪ, a hut), frequently used in village-names (C.; *cf.* ಕೊಪ್ಪು 2).

ಕೊಪ್ಪಟ kōppaṭa. = ಕೊಪ್ಪ 1, etc. (ಧನುಕೋಟಿ Mr. 294).

ಕೊಪ್ಪರ kōppara. The shoulder-blade (? Grj. 2, after 106; Tē. = ಭುಜಶಿರಸ್). Probably Tbh. of ಕಂಧರ.

ಕೊಪ್ಪರ kuppara. = ಕಪ್ಪರ 2, etc., (ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ q. v.), (ಮೊಪ್ಪರ). Tbh. of ಕಪರ.

ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ kōpparigĕ. (= ಕೊಪ್ಪರ, etc.). Tbh. of ಕಪರ. A metal boiler, used also for keeping oil or ghee in (ಕಪರ, ಕಡಾಯ Nr.; Hlā.; Mr. 209; ದಕ್ಷಿಣ Dhn. 65; C.; Tē. ಕೊಪ್ಪರ; M. ಕೊಪ್ಪರ; T. ಕೊಪ್ಪರೈ). See Bp. 58, 57. 68; 59, 15; C. Bp. 47, 40; Bh. 1, 12, 17; J. 11 sum.; 17, 38; B. 3, 46; ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಬೆಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ.

ಕೊಪ್ಪರಿಸು kōpparisu. also **ಮೊಪ್ಪರಿಸು.** To beat (Rām. 6, 50, 18; Bh. 3, 20, 31; *cf.* ಕುಮ್ಮು 1). 2, to be crushed, to be subdued (Bh. 3, 19, 37; 8, 26, 14).

ಕೊಪ್ಪಲ್ kōppal. (Śmd. 48). (= ಕೊಪ್ಪಳ, ಕೊಪ್ಪ). A heap (T. ಕುಪ್ಪಲ್); a small hamlet (My.; ಜೋಸವಾಗಿ ತುಬ್ಬಿಸಿದ ಪಳ್ಳಿ G.).

ಕೊಪ್ಪಳ kōppaḷa. N. of villages (S. Mhr.).

ಕೊಪ್ಪಿ kōppi. (= ಕೊಪ್ಪೆ?). — ಕೊಪ್ಪಿಬೇಸ. See ಬೆಲ್ಲದಪೈಯ.

ಕೊಪ್ಪು kōppu. 1. = ಕೊಪ್ಪಟ, ಕೊಳ್ಳು. The notched extremity or horn of a bow (ಗೊಬೆ, ವಿಳ್ಳು, ಕೋಟಿ Śm. 43; ಗೊಬೆ 101; ಗೊಬೆ, ವಿಳ್ಳು, ಧನುಕೋಟಿ Kk. 39, o. r. ಕೊಳ್ಳು; Tē. ಕೊಪ್ಪ, ಕೋಪು; Abh. P. 5, 83). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪ (ಆಟಿನ Nr.). ಬಿಲ್ಲು ಕೊಪ್ಪ (ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ, ಆಟಿನ Hlā.; ಕೋಟಿ, ಜಾಡದ ಆಕ್ಷ್ಯ Nn. 43).

ಕೊಪ್ಪು kōppu. 2. An ornament for the upper part of the ear, worn by women (ಕೊಡಲೆಯ ಅಧರಣ Śm. 101; Bp. 4, 39; T.). ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ ಕರ್ಣದ ಓಲೆ; ಆ ಮೇಲಿನ ಕೊಪ್ಪ, ಪಟ್ಟಾಬಿಗಳು ಕರ್ಣಕೆಗಳು (Mr. 337).

ಕೊಪ್ಪು kōppu. 3. A female's hair, tied in a tuft (T., Tē.; Mhr. ಮೋಪಾ, ಗೋಪಾ, the hair-knot of women). 2, = ಕೊಮ್ಮು 1, a gold ornament worn by women in their plaited hair (My.). See ಜಡರಿ-, ಮಾಡಿಕ ಗೊಪ್ಪ.

ಕೊಪ್ಪೆ kōppĕ. = ಸೊಪ್ಪೆ, ಸೋಪಿ. The cap or hood made of a gōṅgaḍi or cumbly (C.). See ಕೆಯ್ಗೊಪ್ಪೆ.

ಕೊಬರಿ kobari. = ಕೊಬ್ಬರಿ (C.).

ಕೊಬ್ಬಟ್ಟು kobbaṭṭu. (ಕೊಬ್ಬು-ಹೊಟ್ಟು). Husk of paddy (S. Mhr.; ಭತ್ತದ ಗೊಳಲಿ G.).

ಕೊಬ್ಬರಿ kobbari. The kernel of the cocoanut, which resembles fat or lard, the copra of trade (C.; Tē. ಕೊಬ್ಬರಿ, ಕೊಬ್ಬರೆ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಕೊಬ್ಬರೆ; Tu. ಕೊಪ್ಪರ, ಕೊಪ್ಪರಿ, ಕೊಬರಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ; T. ಕೊಪ್ಪರೈ; M. ಕೊಪ್ಪರೆ; Mhr. ಖೋಪರೇ; H. ಖೋಪ್ರ). ಒಣಕೊಬ್ಬರಿ, dried kernel of cocoanuts; ಪಸಿಕೊಬ್ಬರಿ, fresh kernel (C.). See B. 2, 42. — ಕೊಬ್ಬರಿಚಟ್ನಿ. A kind of chutney (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಮಪ್ಪ. Congealed cocoanut oil (My.). — ಕೊಬ್ಬರಿಮೇಸೆ. A kind of dōse (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಯಟ್ಟು. The half of a cocoanut shell with the kernel in it (S. Mhr.); the half of the kernel (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಯೆಣ್ಣೆ, -ಎಣ್ಣೆ. Cocoanut oil (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿ ಸರ. A string of the halves of cocoanut kernels, given as a present, especially at the hōḷi feast (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿ ಹಿಣ್ಣೆ. The refuse of expressed cocoanuts (C.).

ಕೊಬ್ಬಿಗ kobbiga. A proud man (My.).

ಕೊಬ್ಬಿಲ kobbila. (= ಕಬ್ಬಿಲ). A rustic, or low, man (ಎಗ್ಗುಳಿ Ct. I, 5).

ಕೊಬ್ಬಿಸು kobbisu. To fatten (My.).

ಕೊಬ್ಬು kobbu. 1. = ಕೊಬ್ಬು 1, ಕೊರ್ವು 1. To grow fat, thick, or stout; to increase, to grow; to be rank or luxuriant in growth; to become proud, presumptuous, or insolent (C.; Tē. ಕೊವ್ವು; T., M. ಕೊಬು; see ಕುಬುರಿ 1; *cf.* ಗೊಬ್ಬರ). See Bp. 21, 19; 22, 54; 44, 21; 55, 20; 56, 25; 61, 32; Bh. 2, 4, 12; J. 6, 12; 7, 29; 26, 46; B. 4, 191.

ಕೊಬ್ಬು kobbu. 2. = ಕುಬ್ಬು, ಕೊಬ್ಬು 2, ಕೊರ್ವು 2. Fat; fatness; rankness, luxuriance; pride, arrogance (C.; T., M. ಕೊಬು, ಕೊಬುಪ್ಪು; Tē. ಕೊವ್ವು, ಕೆಪ್ಪಿವ್ವು; T. also ಕೊಬ್ಬು). See Bh. 1, 8, 9; Sl. 205. — ಕೊಪ್ಪಾಟಿ. = ಕುಪ್ಪಾಟಿ (My.). — ಕೊಪ್ಪೇಟು. -ಏಟು. To become fat, luxuriant, etc. (B. 3, 10; 5, 24; My.).

ಕೊಮರ komara. = ಕುಮರ (My.; Tē.).

ಕೊಮಾರ kōmāra. = ಕೊಮರ, etc. (C.).

ಕೊಮೆ kōmĕ. To begin to burn, as fire or anger (My.; see ಕುಪ್ಪಿಗ).

ಕೊಮ್ಪೆ kōmpĕ. 1. (= ಕುಪ್ಪೆ 1?). (A small collection): a small thorn-bush (S. Mhr.); a small bundle or load of thorny twigs (S. Mhr.).

ಕೊಮ್ಪೆ kōmpĕ. 2. A small village or a small hamlet (C.; *cf.* ಕೊಪ್ಪ). ಪಲ್ಲಿಗೆ ಮೋಗುವದಕ್ಕಿಪ್ಪ ಸಣ್ಣ ಕೊಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿರುವದೇ ಲೇಸು (Prv.). 2, a hut (ಗುಡಸಲು G.; Tē.; T. ಕುಡಪ್ಪೈ).

ಕೊಮ್ಮ kōmba. = ಕೊಳುವ, ಕೊಳ್ಳುವ. A relative present participle of ಕೊಳ್ 1.

ಕೊಮ್ಮು kōmbu. 1. A verb formed of ಕೊಪ್ಪು: to seize, to take. ಕೊಮ್ಮುತ್ತವೆ, ಕೊಮ್ಮುವಣ, ಕೊಮ್ಮುವ ಸ, ಕೊಮ್ಮೆಣ್ಣ, etc. (My.). ಮೋರ ಕೊಮ್ಮುವದೆ? (Bp. 53, 22). ಕೊಮ್ಮುವ (Sl. 347. 360). ಕೊಮ್ಮೆಣ್ಣ (388). ಕೊಮ್ಮುವದು (347. 482; Dhw. pp. 16. 23. 24). ಕೊಮ್ಮುವರು (Dhw. 22. 25. 30); ಕೊಮ್ಮುವಳು (27). ಇದ್ದ ಬಾರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದ ಕೊಮ್ಮುವದ ಸೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಕೊಮ್ಮು kōmbu. 2. (fr. ಕುಮು 3?). A horn of animals; that is horn-like, as a root, a root; a serpentine horn to play upon; a tusk (ಉಡಾಮು, ಶೃಂಗ Nn. 20; C.; T.; Tē. ಕೊಮ್ಮು; *cf.* ಕುಮ್ಮು 1, ಕೋಡು 5). ಕೊಮ್ಮಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ Nr.). ಕೊಮ್ಮಿಲ್ಲದ ಪಶು (ತೂಬರ Hlā.). ಕೊಮ್ಮು ಮುಕ್ಕಾದ ಎತ್ತು (ಕಾಟಿ Nr.). ಕೊಮ್ಮೆತ್ತಿ ಮುಪಾಮೊಲೆ ಕೂಟಂ (Mr. 179). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೊಮ್ಮು (ಗದಲು, ಶೃಂಗ Sl. 332). ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಮು (ಎಣಾಣ, ದಪಕ Hlā.; Mr. 154; Sl. 332). ಆನೆಯ ಮೇಲಣ ಕೊಮ್ಮು (ಕಾಠಿ, ದಪ್ಪಕುಲು ಕುಂಜ Sl. 413). ಆನೆಯ ಮೇಲಣ ಕೊಮ್ಮು (ಕಾಠಿ, ದಪ್ಪಕುಲು Mr. 155). ಮುಪಕಾಠಿಕದ ಪಿಂಗುಮೊಲೆಮು, ಆಯುಗಿ, ಕೊಮ್ಮುಂ ಕೆತ್ತು (Rāghā. 17, 70). ಆನೆ ಕೊಮ್ಮಿನ ಸ್ಥಳ (ದಪ್ಪಕಾಗ Sl. 270). ಆನೆ ಆಮ ಮೊಪಲಾವದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೊಮ್ಮು, ಆಮ್ಮುಂಗಾವಂಗೆ ಮೂರು

ಕೊಮ್ಬು (Prv.). See Bp. 22, 10; 29, 4. 2, the vowel ಉ or its embodied form ↄ (Tē., My.). — ಕೊಮ್ಬಿನ ಕೂಗು. The distance at which a horn-blast can be heard (My.). — ಕೊಮ್ಬುಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. A serpentine horn to play upon (C. Bp. 5, 7; My. as ಕೊಮ್ಬುಕಾಳಿ).

ಕೊಮ್ಬು kombu. 3. = ಕೊಂಗೆ, etc., (ಕೊಮ್ಬು 2 f), ಕೊಮ್ಬೆ. The branch of a tree (ಶಾಖೆ Nr.; My.; T. ಕೊಪ್ಪ, ಕೊಮ್ಮು; *cf.* ಕೋಮು 6). ಮುರದ ಕೊಮ್ಬು (Śmd. 161; ಚಿಸ್ತಾರ, ವಿವಿಧ Illā.; ವಿವಿಧ Mr. 104). ಕೊಮ್ಬಿನ ಬಿಡುಲು (ಶಾಖಾವಿಧೆ, ಆವರೋಹ); ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಕೊಮ್ಬು (ಪರಿಧಿ); ಮುರದ ಮೊದಲಿನ ಕೊಮ್ಬುವರ್ಯನ್ತರವು ಇರ್ದ ನಡುವಣ ಮಣ್ಣು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc. Nr.). See Śmd. 112. 223. 280; Rāv. 5, 122; Śāv. 2, 42; 3, after 35; J. 3, 36; Si. 120. 140; ಗುಬುಬಿಗೊಮ್ಬು, ಗುಜ್ಜೆ-, ಗುಸ್ಟ-, ಮುಚ-, ಮೊದಲು-, ಸಲೆ-, ಪಣೆ-, ಹಿಗ್ಗೊಮ್ಬು. — ಕೊಮ್ಬು ಗೊಮ್ಬು. rell. (Ūpr. 2, 74). — ಕೊಮ್ಬುಗೊಳೆ. -ಕೊಳ್. To get branches (Ūpr. 1, 100).

ಕೊಮ್ಬು kombu. 4. A fixed or an appointed place, a place of assignation (ಕೊಳ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ, Śmd. 11; ಕೊಳ Ūt. I, 68; ಸಂಕೇತಭೂಮಿ Kk. 39; ಸಂಕೇತದ ಸ್ಥಲ Śm. 57; ದನ, ಕೊಳ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 94; T.).

ಕೊಮ್ಬುವಿಕೆ kombuvikĕ. Taking, etc. (C.). ಸನ್ತೋಷದಿಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ (ಮುನೋಶ್ವರ Ūb.).

ಕೊಮ್ಬೆ kombĕ. = ಕೊಮ್ಬು 3, etc. A branch (C.; ಶಾಖೆ, ಲತೆ Sl. 121; ವಿವಿಧ 440; Tē. ಕೊಮ್ಮೆ; B. 2, 22. 32). — ಕೊಮ್ಬೆಬಾಳೆಗಿಡ. The branchy or Bengal plantain tree (Tē., R.).

ಕೊಮ್ಮೆ kommĕ. 1. A corn-bin (My.). ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ (Prv.).

ಕೊಮ್ಮೆ kommĕ. 2. Hog-weed, Boerhavia procumbens or diffusa (ಪುನರ್ನವೆ, ತಿವಾಟಿ Mr. 153, o. r. ಶಣಟಿ; ಪುನರ್ನವೆ, ಕೋಳಪ್ಪಿ Sl. 159; My.). See ಗಣ್ಣಜೆ 2.

ಕೊಯ್ kŏy. 1. (Śmd. 56). = ಕುಯ್, etc., ಕೊಂಯ್ 1, ಕೊಯ್ಯು, ಕೊಯ್ಯುವ. To cut; to saw; to crop; to reap; to pluck, as fruit, etc. (ಲವನ Śmd. Dh.; C.). P. ps. ಕೊಯ್ದು, ಕೋದು. ಕೊಯಲುಂ or ಕೊಯ್ಯಲುಂ (Śmd. 86). ಪೂಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಲವ, ಅಧಿಕಾರ, ಲವನ Nr.). ಕರಗಸದ ನಮ ಬಡಮಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದು ಇಕ್ಕಬೇಡ? (Bh. 1, 8, 28). ದುಬಿಸಿ ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ವ ನರರ ದುಬಿ, ದುಸಬಿ! (Dp. 172). ಕೊಯ್ದು ಕಾಲನ್ನು ಕಾಯಿ ತಿನ್ನಬೇಕೆನು? ನರ ತಿನ್ನಬೇಕೆನು? (Prv.). See Bp. 9, 7; 22, 9; 46, 6; 48, 11; 54, 52; 61, 90; J. 4, 44; 8, 18. 21; 28, 33; ಪುಗೊಯ್.

ಕೊಯ್ kŏy. 2. = ಕೊಂಯ್ 2, ಕೊಯ್ದು. A P. p. of ಕೊಯ್ 1. — ಕೊಯ್ತರ್. = ಕೊಯ್ದು ಕೊಣ್ಡ ಬರ್. (Bp. 18, 30; 22, 25).

ಕೊಯ್ kŏy. 3. = ಕೊಂಯ್ಯ. Cutting, etc. See ಕೊಯ್ಗಾರ. — ಕೊಯ್ಕೊರಳು. A throat that has been cut (Bh. 7, 7, 45).

ಕೊಯಕ kŏyaka. = ಕುಯಕ, etc. Tbh. of ಕುಯಕ (Śmd. 348; Kk. 87; Śm. 59).

ಕೊಯಿ kŏyi. 1. = ಕೊಯ್ 1, etc. P. p. ಕೊಯಿದು (Bp. 41, 21; 44, 62; 45, 20; C.; B. 5, 114). ಕೊಯಿದ (Bp. 33, 10).

ಕೊಯಿ kŏyi. 2. = ಕೊಯ್ 2, ಕೊಂಯಿದು. A P. p. of ಕೊಂಯಿ 1. ಕರಗಸಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ಕೊಯಿ ಕೊಡು (C.). — ಕೊಯಿ ಕೊಯಿದು. (Bp. 44, 25; 31, 67). — ಕೊಯಿ ಕೊಳ್ಳು. To pluck and take, etc. (S. Mhr.). See Prv. s. ದುಸಗು.

ಕೊಯಿಕ kŏyika. = ಕೊಯ್ಯ. A man who cuts. See ಎಡೆಗೊಯಿಕ, ಕೊರಳು-.

ಕೊಯಿಕತನ kŏyikatana. Cutting. See ಎಡೆಗೊಯಿಕತನ.

ಕೊಯಿತ kŏyita. Cutting (My.). 2, that cuts: a kind of bill-hook (S. Mhr.).

ಕೊಯಿಲು kŏyilu. = ಕುಯಿಲು, ಕೊಯ್ಲು. Cutting; reaping; plucking; stripping by plucking (My.; ಲವನ, ಮಾಳ Mr. 371, where ಮಾಳ appears to be a mistake for ಮಾತ; ಅವಹಾರ, ಅವಚಯ, ಮಾನಿ, ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ Si. 302).

ಕೊಯಿಸು kŏyisu. = ಕುಯಿಸು, ಕುಂಯಿಸು, ಕೊಂಯ್ಯಿಸು, ಕೊಯಿಯ್ಸು, ಕೊಯ್ಸು. To cause to cut, etc. (C.; B. 5, 161. 295). ಕೆರದ ಆಳತೆಗೆ ಬಾಲು ಕೊಯಿಸಿದ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಕೊಯು kŏyu. = ಕೊಯ್ 1, etc. ಕೊಯುವತ್ತೀನಿ, ಕೊಯುವದು (S. Mhr.).

ಕೊಯ್ಕ kŏyka. = ಕೊಂಯಿಕ. See ಕೊರಳುಗೊಯ್ಕ, ಗಣ್ಣುಗೊಯ್ಕ, ಗೊಣ್ಣು-.

ಕೊಯ್ಕಿ kŏyki. A woman whose (ears, etc.) have been cut off. See ತಿವಿಗೊಯ್ಕಿ.

ಕೊಯ್ಕೆ kŏykĕ. A woman who cuts. See ಗಣ್ಣ ಗೊಯ್ಕೆ, ಗೊಣ್ಣ-, ಗೊಣ್ಣು-, ಮುಸಗಣ್ಣು-.

ಕೊಯ್ಗಾರ kŏy-gâra. A cutter, a sawyer (J. 26, 51).

ಕೊಯ್ಯಾ kŏyyā. = ಗೋಡ 2. Guava, Psidium pyriferum L. (T., M.; Tē. ಗೊಯ್ಯಾ, ಗೋಡ; Spanish-Mexican: Guayaba).

ಕೊಯ್ಯಿ kŏyyi. = ಕೊಯ್ 3. — ಕೊಯಿಮ್ಕೀನಿ. = ತೀರೆಸೊಪ್ಪ, that is cropt and grows again (My.; Te. ಕೊಯಿಮಕಾಕಿ).

ಕೊಯ್ಯಿಸು kŏyyisu. = ಕೊಂಯಿಸು, etc. (My.).

ಕೊಯ್ಯು kŏyyu. = ಕೊಯು, etc. (My.; G. 87; B. 5, 295). ಜೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಮಕ್ಕುತ್ತಿ? ಆಸ್ಪರ ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪ ಮಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಮಾಣ.

ಕೊಯ್ಯೋ kŏyyō. = ಕುಯ್ಯೋ. — ಕೊಯ್ಯೋ ಕೊರೆಕ್ಕೋ. A cry of fright, wailing (R.; My., Tē. ಕುಯ್ಯೋ ಮೊರೆಕ್ಕೋ).

ಕೊಯ್ಲು kŏylu. = ಕೊಂಯಿಲು. (ಲವನ, ಮಾತ Illā.; My.). See ಗೊಣ್ಣಗೊಯ್ಲು.

ಕೊಯ್ಸು kŏysu. = ಕೊಂಯಿಸು, etc. (C.; Bp. 50, 24).

ಕೊರ kŏra. 1. = (ನೇ5), ನೊರ. The sound produced in the throat by hoarseness (C.); the pur of a cat (My.; see ಕೊತ್ತಿ). — ಕೊರ ಕೊರ ಎನ್ನು. = ಕೊರಗುಟ್ಟು. That sound to be produced in the throat (C.; T. ಕುಮು ಕುಮ್ಮಿ); to pur (My.). — ಕೊರಗುಟ್ಟು. -ಉಟ್ಟು. = ಕೊರ ಕೊರ ಎನ್ನು. (My.).

ಕೊರ kŏra. kŏṛa. 2. (Tē. ಕೊರ, ಕೊಱ, profit, use, good, avail, advantage; ಕೆ, ಕೆಂ as prefix = Sk. ಸು; *cf.* ಕೋಱ 7). — ಕೊರದುಬ್ಬು. A tool, an instrument (Si. 345; Tē. ಕೊರ-, ಕೊಱ-).

ಕೊರಕಂಜಿ (kŏra. or kŏṛa-kañji). — ಕೊರಕಮಜಳ್ಳಿ. = ಉರುಬಳ್ಳಿ. A twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.).

ಕೊರಕಂಟೆ kŏrakaṇṭĕ. Tbh. of ಕ್ರಾಂಟ. = ಕಕೊರಂಟೆ (Gr.).

ಕೊರಗಣೆ kŏragaṇĕ. Sorrow (My.).

ಕೊರಗಿಸು kŏragisu. To cause to become sapless, etc. (Śiv. 1, 14).

ಕೊರಗು kŏragu. 1. To become deprived of juice or sapless; to shrivel; to be emaciated; to wane; to sorrow (ದಸವಿಟೀಕ Śmd. Dh.; My.; T. ಮರುಗು, M. ಮರುಮ್ಬು, to shrivel, to shrink, etc.; *cf.* ಸೊರಗು). ಕುತ್ತಿದ್ದ ಕೊರಗಿದವನು (ಗ್ಲಾನ, ಗ್ಲಾಸ್ನು Nr.). See Grj. 4, 66; Bp. 37, 39; 57, 13; Rsv. 5, 83; 9, 9; 13, after 104; J. 13, 48; 17, 20; ಮನಂಗೊರಗು.

ಕೊರಗು kŏragu. 2. Sorrow (My.).

ಕೊರಂಗಿ kŏraṅgi. A monkey (ಕವಿ, ವ್ಲವಂಗ, ದುರ್ಕಟಿ, etc., ಕೋಕ Sl. 167; T. ಕುರಂಗು).

ಕೊರಚು kŏraču. = ಕೊಚಚು 2. — ಕೊರಚಾಟ. = ಕೊಚಚಾಟ. (ಆನಂ Kk. 55). — ಕೊರಚಾಡು. = ಕೊಚಚಾಡು. (ಆನಂಕದಪಾಡು Ct. I, 14).

ಕೊರಟಿಗೆ kŏraṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಕೊರಟು kŏraṭu. = ಕೊರಡ್ಡು. The state of being checked in growth or stunted (My.; Tē. = ಧಗ್ನ; T. ಕುರುಟ್ಟು, blind; stupid, foolish, ignorant, see ಕುರುಡು; *cf.* ಸೊರಟು). — ಕೊರಟು ಬೀಳು. To get stunted (My.). — ಕೊರಟುಬೆರಳು. A stunted finger (My.).

ಕೊರಡು kŏraḍu. = ಕೊಡ್ಡ 1, (ಕೊರಡ್ಡು), ಕೊಡಮು. The trunk of a lopped tree; a stump, a log, a piece of wood (ಶಂಕು Śmd. 335; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Nr.; ಸ್ಥಾಣು Nn. 162, o. r. ಕೊಡಮು; C.; M. ಕುರಡು, ಕುಡಿಮು, ಕುರಡೆ, ಕುರಡ್ಡೆ, ಕುರಣ್ಣು; T. ಕುಡಿಮು; Tē. ಕೊರಮು). 2, a clod-crusher (ಲೋಷ್ಟಘಾತ Mr. 370). 3, a kind of rainbow appearing in a straight form, Indra's bow unbent and invisible to mortals (Tē. ಕೊಡಮು). ಇಪ್ಪತ್ತಾದ ಸಸಿಗೆ ದುಂಡಿದಡೆ ದೊಡ್ಡಿಂತ ಎನಿಸುಗು, ಆದು ಕೊರಡು (Nr.). See Prv. s. ಗಡ್ಡ.

ಕೊರಡ್ಡು kŏraṇṭu. = ಕೊರಡು. (V. 6, 23. 24).

ಕೊರನಾರಿ (kŏra-nāri). (T. ಕೋರೈ). — ಕೊರಡಾರಂಗಡ್ಡೆ. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.; My.).

ಕೊರಪ kŏrapa. = ಸೊರಪ. A curry-comb (R.; Tē. ಕೊರವ, ಗೊರವ; T., M. ಕುರಪ್ಪ; Mhr., H. ಖರಾರಾ).

ಕೊರಲ್ kŏral. (Śmd. 41). = ಕೊರಲು, ಕೊರಳ್ಳೆ, ಕೊರಳು, ಕೊರ್ಮು, ಕೊಳ್ಳೆ 3, ಕೊಳ್ಳು 2. Sound, voice;—the throat; the neck; the throat and neck (ಕಣ್ಣ Śmd. 43 Cm.; M. ಕುರಲ್, ಕುರಳ್, ಕುಡಿಲ್; Tu. ಕುರಲ್; T. ಕುರಲ್; Tē. ಗೊಸ್ಸು; see ಕುರಲ್). ಕೊರಲ್ಗೆ (Rsv. 14, 29). ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಬ್ಬಾಯಲ್ ಇಕ್ಕುವ ಬಸ್ಸ ವಿಠಲ (ನಿವೀತ Hlā.). ಜಿಸ್ಸಿ ದಾರಮು ಕೊರಲಲ್ಲಿಕ್ಕುದಮು (ನಿವೀತ Mr. 255); ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಆಸರಂ (ಉಷಾಪ 51). See Rsv. 6, after 11; Śiv. 1, after 81; 4, 15; V. 9, 49; J. 3, 6 (o. r. ಕೊರಳ್); 28, 46 (o. r. ಕೊರಳ್); ಇಂಗೊರಲ್, ಕಪ್ಪುಗೊರಲ್, ಪೆಂ-, ನಪುಂ-, ನಿಮು-, ಮಾ ಕೊರಲ್, etc. — ಕೊರಲ್ಕೊ ಡೆ. -ಕೊಡೆ. Killing with the neck (Rsv. 6, after 11). — ಕೊರಲ್ವಾಗು. -ವಾಗು. To bend the neck (Ct. Dp. 11, 10).

ಕೊರಲು kŏralu. = ಕೊರಲ್, etc. (ಗೋಪ್, ಕತ್ತು, ಗಳ Śm. 71). See Bp. 5, 20; 17, 11; 28, 42; 46, 56.

ಕೊರಲ್ಲು kŏralḷu. To call or cry out, to vociferate (ಆಕ್ರೋಶಪ್ಪನಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಗೊರಲ್).

ಕೊರಳ್ kŏraḷ. (Śmd. 41). = ಕೊರಲ್, etc. (J. 7, 46; 11, 37; 13, 35).

ಕೊರಳು kŏraḷu. = ಕೊರಳ್, etc. (ಗ್ರೀವ, ತಿರೋಧಿ, ತಿರೋಧರ, ಕಣ್ಠರ, ಗಲ, ಕಣ್ಠ Hlā.; Nr.; Mr. 321; Sl. 213. 486; ದುಷ್ಕ Mr. 523, Nn. 41; ಕಣ್ಠ Nn. 49; ಕಣ್ಠರ 51; C.). ಮೂಡು ದೇವಿಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಮೂವಿನ ದಾರೆ (ದಾಲದ್ಬುಕ); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕುವ ತುಡುಗೆಯೆಲ್ಲಂ (ಗ್ರೈವೇಯಕ Hlā.). ಕೋಳಿವಿದ್ದ ದಸಿದ್ದುವ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಲು ತೆಪ್ಪಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ಕೊರಳಿನ್ನ ಇಬ್ಬಾಯಿಕ್ಕಿದ ಬಸಿನಾರವ್ಳ (ನಿವೀತ Nr.). ಕೊರಳ ಹೆಸ್ಸರ (ಕಣ್ಣರ Hlā.). ಕೊರಳ ದುಟ್ಟಿಗೂ ಹೂಬಿ, ಮುಗಿಲ ದುಟ್ಟಿಗೂ ಮಾಬು! ಆನ್ನಕ್ಕೆ (Prv.). See Bp. 27, 13; 58, 63; 59, 48; 61, 27; J. 18, 58; Sl. 61. 175. 218. 230. 273. 303; ಕಂಬಿಗೊರಳು, ಕಂಬು-. — ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. To hold another by the neck, to embrace his neck, from love, etc. (C.). ಆವ್ಲ ಸತ್ತ ಆಮು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನ ದೂರ ಬಿಕ್ಕು, ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು, ಆತ್ತ (Prv.). — ಕೊರಳುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To hold another by the neck, to detain him forcibly or cleverly, as a merchant a customer (C.). — ಕೊರಳುಗೊಯಿಕ. -ಕೊಯಿಕ. A cut-throat (C.). — ಕೊರಳುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To subdue (Bh. 3, 6, 79). — ಕೊರಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height of the neck; reaching to the neck (Bp. 2, 12; 59, 21). — ಕೊರಳುವಟ್ಟ. A collar (My.); a wrapper for the neck (My.).

ಕೊರಿಪಿಡಿ koripiḍi. Annoyance, trouble, vexation, persecution (R.; Mhr. ಗುರವಾ, entanglement, disordered state of things or persons; ಫೋಡವಡ, a care).

ಕೊರಿಸಿಗು kŏrisigu. = ಕೊರಿಸಿಗು, etc. (St. & Pl.).

ಕೊರೆ kŏrĕ. 1. The sleeping body to sound, to snore (ಸಿಪ್ಪಾಂಗಡ್ಡನಿ Śmd. Dh.; see ಕುಜಿಳೆ).

ಕೊರೆ kŏrĕ. 2. = ಕರಿ 4, etc. See ಆಸಗೊರೆ.

ಕೊಱಿ kŏṟa. 1. Cutting, etc. — ಕೊಱಕಲ್ಲು. A sharp, rough, rugged stone (S. Mhr.).

ಕೊಱಿ kŏṟa. 2. = (ಕೆಱಿ, etc.), ಕೆಱಿ 4, q. v. — ಕೊಱಕೊಳ್ಳಿ. A firebrand, after it has been nearly extinguished (My.; Tē. ಕೊಱಕಳಂಮು).

ಕೊಱಿ kŏṟa. 3. = ಕೊಱಮು, etc., ಕೆಱಿ 2. P. p. of ಕೆಱ 1, in ಕೊಱಿ ಕೊಳ್ಳು, to cut, etc. (C.).

ಕೊಱಿಕಲು kŏṟakalu. = ಕೊಱಕಲು. (S. Mhr.; B. 4, 184).

ಕೊಱಿಕಲು kŏṟakalu. A cut, an excavation made by running water, a channel, the bed of a stream (C.; B. 3, 31; 5, 31).

ಕೊಱಿಕು kŏṟaku. = ಕುಱುಕು, ಕೆಱುಕು. To bite, etc. (My.).

ಕೊಱಿಚ kŏṟača. A thievish wandering hill-tribe that sell wooden combs, etc. (My.; M. ಕುಡಿಚ್ಚಿ, T. ಕುಡಿಂಬು, hill country; M. ಕುಡಿಚ್ಚಿಯರ್, a hill man; Tē. ಕೊರವಡವಾಮು, ಕೊರವಿಂಡಾಮು, a hill man; a gypsy; see s. ಕುಡಿಮು 1 and *cf.* ಕೊಱವ). Another ಕೊಱಚ see s. ಕೊಱಮು 2.

ಕೊಱಿಚು kŏṟaču. 1. (T. ಕುಱಿ, divination; ಕುಡಿ, a

prognostic; ಕುಯಿ ಬೀಳ್, to divine; ಕುಯಿ ಕೇಳ್, to consult a fortune-teller; *cf.* ಕುಯಿ 1 & 2). — ಕೊಯಿಪಾಮು. -ಆಮು. To use words that reveal secrets, vulnerable points or touchy quarters (ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ Śmd. Dh.; Abh. P. 14, 106).

ಕೊಯಿಚು kōraču. 2. (fr. ಕೊಚ್ 1). = ಕೊರಚು. (M. ಕುಡ್ಡಿ, sarcasm, taunt; *cf.* ಕೊಚ್ಚು 1). — ಕೊಚಿಕ. An upbraiding man, a blamer, a scorner, etc. (ಪಗರಣಿರಿ Čt. I, 93). — ಕೊಚಿಪಾಟಿ. -ಆಟ. = ಕೊರಪಾಟಿ, ಕೊಚಿಸಾಟಿ. Cutting or sarcastic speech, upbraiding, mocking, reviling, etc. (ಆಗಿ Śm. 48; ಬೆಗಟ್, ಪದ, ಮುನ್ನ, ಏಳಿದ, ಆಗಿ, ನಿಷ್ಠೆ Ks.); much useless talk (My.). — ಕೊಚಿಪಾಮು. -ಆಮು. = ಕೊರಪಾಮು. To speak sarcastically, to upbraid, to revile, etc. (Abh. P. 12, 16; Śi. 98). ಕೊಚಿಪಾಡಿಮು (ಆಗಿ Čt. II, 22). 2, to talk much and uselessly (My.); to speak vainly about (something, Abhâ. 2, 79).

ಕೊಯಿಪಾ kōraḍâ. ಕೊಚಿಪೆ. = ಕೊರಡಿ, ಕೊರಡಿಪೆ. A whip (My.; Mhr. ಕೊರಡಾ; Br. ಕೊರಡಾ; T. ಕೊಡಿಪಾ, ಕೊರಡ್ಡಾ; M. ಕೊಡಪ್ಪಾ; Port. *corda*, cord, rope).

ಕೊಯಿಡು kōraḍu. = ಕೊರಡು, q. v. See ಪುತ್ತುಗೊಚಿಡು.

ಕೊಯಿತ kōrata. = ಕೊಚ್ತ. The act of cutting, etc.; the piercing of cold (My.).

ಕೊಯಿತಿ kōrati. A female who has been curtailed. See ದೂರ-.

ಕೊಯಿತು kōratu. = ಕೊಚಿದು. (Śi. 287, *only* Śi.).

ಕೊಯಿತೆ kōratĕ. = ಕೊಚಿತ್ತೆ. The state of being curtailed; deficiency; want; loss; defect; fault (ಊನ, ನ್ಯೂನ Nr.; ನ್ಯೂನತೋಷ್ಣಯ, ಅನಾಕಳ್ಳು Nr.; ಕೋಟಿ Dhn. 4, o. r. ಮೋಟು; C.; Tč.). ಕೊಚಿತೆಯಿಲ್ಲದ (ಅನೂನ Śmd. 108 Cm.). ಕೊಚಿತೆಯಿಲ್ಲದನ್ನವದು (ಪಾನ, ಅಕ್ಷೀಣ Kn. 90). ಕೊಚಿತೆ ಆದದು (ಅಧದು Śi. 443). See Bp. 2, 1; 9, 49; 27, 5; 37, 47; 45, 52; 46, 50; Śiv. 4, 105; J. 1, 7; Śi. 48. 230; ಗಮನ. — ಕೊಚಿತೆ ಪಡು. To feel a want; to be poor; to feel grieved (My.). — ಕೊಚಿತೆ ಬರು. Deficiency, diminution, or loss to come about or happen (C.; B. 4, 80; 5, 39. 45). — ಕೊಚಿತೆ ಬೀಳು. = ಕೊಚಿತೆ ಬರು. (B. 5, 36; My.).

ಕೊಯಿನ್ತೆ kōrantĕ. (Śmd. 48). = ಕೊಚಿತೆ.

ಕೊಯಿದು kōradu. = ಕೊಚಿದು, ಕೊಚಿದು. A P. p. of ಕೊಚ್ 1 (C.).

ಕೊಯಿಮ kōrama. = ಕೊಚಿವ. (My.). See ಕುಳ್ಳೆ-.

ಕೊಯಿಲೆ kōralĕ. = ಕೊರ್ಲೆ, (ಕೊಚ್ 6). A kind of millet, Panicum italicum Lin., which is proverbially small (My.; ಸ್ವಗತ Mr. 110; Tč. plural ಕೊಚ್ಚಲು; T. ಕುರಲ್). See ಕಗ್ಗೊಚಿಲೆ. 2, = ಸೊಚಿಲೆ, a kind of ant (ಪ್ರೇ Mr. 165).

ಕೊಯಿವ kōrava. = ಕೊಚಿವ. A man of a now settled tribe, who, in S. Mhr. and My., speaks Kannaḍa, makes baskets, mats, etc., is a musician, etc. (C.; a section of the Kōravas is noted for thievish habits, see ಕಳ್ಳ-; T., M. ಕುಱವರ, a wandering tribe of basket-makers, snake-catchers and Gypsies; Tč. ಕೊರವ, the Coravas, a certain tribe of mountaineers; *cf.* Tu. ಕೊರಗ, ಕೊರಗಾರ). See B. 4, 130. 2, a kind of fish (My.; Rāv. 5, 115).

ಕೊಯಿವಂಜಿ kōravañji. A female of the Kōravas, who commonly is a fortune-teller (S. Mhr.; Tč.; T. ಕುಱವಂಜಿ, ಕುಱತ್ತಿ). — ಕೊಚಿವಂಜಿಕಥೆ. A story about Arjuna disguised as a Kōravañji (My.).

ಕೊಯಿವತಿ kōravati. = ಕೊಚಿವಂಜಿ, ಕೊಚಿವಿತಿ. (My.).

ಕೊಯಿವಿತಿ kōraviti. = ಕೊಚಿವತಿ. (My.).

ಕೊಯಿಸಾಟ kōrasâṭa. = ಕೊಚಿಪಾಟ s. ಕೊಚಿದು 2. (S. Mhr.; ಉದಹಾಸ, ನಗಲಿ G.).

ಕೊಯಿಸು kōrasu. = ಕೊಚಿಸು. To cause to cut, etc. (Abhâ. 2, 93; C.).

ಕೊಯಿ kōri. 1. = ಕೊಚ್ 1. (C.).

ಕೊಯಿ kōri. 2. (= ಕೊಚ್ 5, ಕೊಚ್ಚೆ). That has been cut off: a large branch cut off from a thorn-bush (S. Mhr.; *cf.* ಕೊಚಿದು 2).

ಕೊಯಿ kōri. 3. = ಕೊಚ್ 8. To whirl, to whirl about, to turn round by itself; to be confused or perplexed, to rave (ಗರಬಸಗೊಳ್, ಗರಬಡಿದು Kk. 91, o. r. ಕೊಚ್; T. ಕಱಂಗು, M. ಕಱಙ್ಙು; *cf.* ಕಚ್ಚಳಿ?).

ಕೊಯಿ kōri. 4. = ಕುಯಿ 3. See ಕೊಣ್ಣ ಗೊಚಿ.

ಕೊಯಿಯಿಸು kōriyisu. = ಕೊಚಿಸು. (My.).

ಕೊಯಿಸು kōrisu. = ಕೊಚಿಸು, ಕೊಚಿಯಿಸು. (My.).

ಕೊಯಿಕು kōruku. = ಕೊಚಿಕು, etc. (My.; Tč.).

ಕೊಯಿ kōrĕ. 1. = ಕೊಚ್ 1. To cut (ಮಣ್ಣಿನ Śmd. Dh.; Śm. 116), as wood with a saw (Bp. 22, 66; C.; B. 5, 135. 144), as the throat with a sword (Śmd. 27; Rāv. 14, 20), as the stalks of millet (C.; *cf.* Rāv. 10, after 31), to break, as a hole in a wall (C.), to bore, as a hole by a drill (My.; Śi. 339), to cut, as letters with a knife (B. 5, 207), as a bow-string the hand (Śi. 287), to excavate, as running water the soil (C.); to pierce, as cold (My.). (Tu. ಕುರೆ, ಕೊರೆ, to be excavated, bored, etc.; T. ಕೊಱು, to nibble as a mouse; to nip off the husks of grain; M. ಕುಱು, to cut off, as the splint of trees; *cf.* ಮುಯಿಕು; ಕೊಡೆ 2). P. pa. ಕೊಚ್ದು (Śmd. 27), ಕೊಚಿದು, (ಕೊಚಿದು). See Śiv. 4, 16; J. 4, 44; 23, 36.

ಕೊಯಿ kōrĕ. 2. = ಕೊಚಿ 3. P. p. of ಕೊಚ್ 1, in ಕೊಚ್ ಕೊಚ್ದು (Śmd. 27).

ಕೊಯಿ kōrĕ. 3. To grow little or less or short, to diminish (T. & M. ಕುಱು; R.; see s. ಕುಱುಗಡ).

ಕೊಯಿ kōrĕ. 4. = (ಕೆಲ, etc.), ಕೊಚಿ 2. Smallness, shortness, deficiency; defect (My.; Tč.; T. ಕುಱು, M. ಕುಱು; Tu. ಕೊರೆ). ಬಳ್ಳದ ಕೊಯಿ, deficiency in the measure of a balla (My.). 2, rest, remainder (of money, My.). — ಕೊಯಿದಿನ. A day on which one has failed to work, etc., a day of absence (My.). — ಕೊಯಿಪ್ರಾಣ. The ebb of life, the point of death (Tč.; R.). — ಕೊಯಿಮಟ್ಟೆ.

-ಅಕ್ಕ. A deficient quantity or rest of rice (in measuring, My.).—ಕೊಡ'ಸದ್ದು ಳ. The remainder or rest of pay (My.).

ಕೊಱಿ kŏṟĕ. 5. = ಕೊಱ 2. Cutting, cutting off. 2, a cut off piece, as of sugar-cane (My.).—ಕೊಡ'ಯ. -ಆ 3. A man who has been curtailed. See ಮೂಸ-.

ಕೊಱಿ kŏṟĕ. 6. (= ಕೊಱಲೆ). A sort of grain (ಧಾನ್ಯ ಭೇದ Śmd. Dh.; ಧಾನ್ಯ Śm. 116; ಜಳ್ಳು Ćt. I, 29).

ಕೊಱಿ kŏṟĕ. 7. = ಕಱ 2, ಕುಱಿ, ಕೆಱ 2. Clothes, raiment, especially also that which is given on a wedding day (T. ಕೂಱ್ಪು, M. ಕೂಱ). See ಉಡು ಗೂಱ, ತೊಡು-, ಪಟ್ಟು-; also ಕೊಟ್ಟುಡ and ಕೊಱ 2.

ಕೊಱಿ kŏṟĕ. 8. = ಕೊಱ 3, q. v. (ಗರಡಸಗೊಳ್, ಗರಡಬಿಸು Śmd. II).

ಕೊಱಿ kŏṟĕ. 9. A person who turns about, a rambler. See ತಿರು'ಕೊಱಿ.

ಕೊಱಿತ kŏṟĕta. = ಕೊಱಿಪ. (My.).

ಕೊಱಿಯುವಿಕೆ kŏṟĕyuvikĕ. Cutting, etc. ತೂಕ ಕೊಱ'ಯುವಿಕೆ (ವ್ಯಧ, ವೇಧ Si. 388).

ಕೊಱ kŏṟ. An imitative sound (*cf.* ಕೊಱ 1).—ಕೊಱ ಕೊಱ'ಸು. To croak, as a frog (C.).

ಕೊಱು kŏṟŭ. 1. = ಕೊಱ್ಚು 6. To speak much and braggingly, to talk big, to speak scurrilously, etc. (ಅತಿಪ್ರಲಾಪಮಂ ಸುರಿ Śm. 86). *Cf.* ಕೊಱಪು 2.

ಕೊಱು kŏṟŭ. 2. = ಕೊಱ್ದು 2. To cut off, away or up, as thorn-bushes (ಕಣ್ಣಿಕಳೀದ್ಯ Śm. 86).

ಕೊಱು kŏṟŭ. 3. = ಕೊಱ್ಚು 5. The stench of urine (ಮೂತ್ರಗಂಧ Śm. 86).

ಕೊಬು kŏrbu. 1. = ಕೊಬ್ಬು 1, etc. To increase, to grow fat, etc. (ಸದ್ಬುದ್ಧಿ Śmd. Dh.; Grj. 4, 88). See ಕಡುಗೊಬು.

ಕೊಬು kŏrbu. 2. = ಕೊಬ್ಬು 2, ಕೊರ್ವು 2. (ಕೆಡ್ಡು Śm. 87; Abh. P. 10, 209; Grj. 10, 49; Ć. Bp. 11, 11).—ಕೊಬು ಗುಡು. -ಕುಡು. To give increase, to increase (v. t., Abh. P. 7, 127).

ಕೊಲೆ kŏrlĕ. = ಕೊಱಲೆ, q. v. (ಗದುಗಿತ್, ಸದಗೆ Si. 164, sic!). See ಕಗ್ಗೊಲೆ.

ಕೊರ್ವು kŏrvu. 1. = ಕೊಬು 1, etc. (Tē. ಕೊವ್ವು). ಮೂಸಿ ಯಿಟ್ಟು ಎಂಗಿದ ತಂದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (Śmd. 135 Mḍb.). See Abh. P. 13, 63; Grj. 3, 112; Rāv. 11, 93; J. 3, 5.

ಕೊರ್ವು kŏrvu. 2. = ಕೊಬು 2, etc. (Grj. 4, 58).

ಕೊಳು kŏrḷu. = ಕೊರಲ್, etc. (My.; B. 5, 297).

ಕೊಲ್ kŏl. 1. = ಕೊಲು 1, ಕೊಲ್ಲು. To kill, to slay, to murder (ಹೊಸೆ Śmd. Dh.; T., M., Tē. ಕೊಲ್ಲು; Tu. ಕೆರ್; see ಕುಲಿ). P. p. ಕೊಸ್ಟ (Śmd. 164. 223. 281; 135 Mḍb.). ಕೊಸ್ಟಡಂ (281). ಕೊಸ್ಟಂ ಕೊಳ್ವನ್ತೆ ರಸದುಣ್ ಆಜ್ಞಸಿಸ್ಟಂ (281 one MS.). ಕೊಳ್ಪಂ (220). ಕೊಲುಪ್ ಬಗೆದಂ (86). ಕೊಳ್ಪದೆ ತಾಮುಂ (ಆಹಂಸೆ, ಧರ್ಮ Nn. 79). See Bh. 1, 8, 28. 54; 1, 10, 39; Rāv. 5, 119. 122; Śśv. 4, 20; J. 9, 21; 13, 63; 28, 30. 46. 52; 29, 37; 31, 28; s. ಪುಸಿ 2.

ಕೊಲ್ kŏl. 2. ಕೊಲು.= ಕಲ್ 3, ಕೋಲ್ 3. (A joining), a raft (*cf.* ಕೊಲಿಕೆ). See ಪದುಗೊಲ್, ಪಮು-.

ಕೊಲ್ kŏl. 3. = ಕೋಲ್ 1. A stick; a pole. See ಕೊಳ್ಳಿಗ.

ಕೊಲಜ kŏla-ja. = ಕೊಜ್ಜ. Tbh. of ಕುಲಜ. See ಇತರಕೊಲಜ.

ಕೊಲಜೆ kŏla-jĕ. (= ಕಲಜ್ಜ, ಕೂಲಜ್ಜ). Tbh. of ಕುಲಜೆ.

ಕೊಲಿಕೆ kŏlikĕ. = ಕೂಡಿಕೆ 2, ಕುಲಿಕೆ, ಕೊಳಿಕೆ. A clasp, a hook, etc. (My.; Tē.; T. ಕೊಕುಪು, to connect, join, tie together, hook in, etc.).

ಕೊಲಿಮೆ kŏlimĕ. = ಕುಲಿಮೆ, etc., ಕೊಲುಮೆ. (B. 5, 123, My.; T. ಕೊರ್, ಕೊಲ್ಲ, M. ಕೊಲ್ಲ, a blacksmith; T. ಕೊರ್, metal; *cf.* ಕೊಳ್ಳಿ?).

ಕೊಲಿಸು kŏlisu. = ಕೊಲ್ಲಿಸು, ಕೆಲ್ಲಿಸು. To cause to kill (C.). See Abh. P. 16, after 39; Bp. 25, 23; 27, 51; J. 29, 38; Ć. Bp. 47, 26.

ಕೊಲು kŏlu. 1. = ಕೊಲ್ 1, etc. To kill (C.). ಕೊಲುವ ದನು (ಪರಾಸು, ಧಾತಕ Hlā.; ಹಿಂಸ್ರ Mr. 236). P. p. ಕೊಸ್ಟು. ಕೊಲುವೆಡೆ (ಸೂನೆ, ಧಾತನಸ್ಥಾನ Hlā.; Mr. 379). ಒಕ್ಕೆಯಿಸ್ದ ಕೊಲುವ್ ವಕ್ಕದನು (ಮುತಳ್ಳು); ಬೀಗರ ಕೊಸ್ಟು ಇವೆ, ಕೆಡಿಸಿ ಇವೆನ್ ಎಮ್ಮ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc. Nr.). ಆನೆಯದಲಿ ಉದುಟ್ಟುದದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಜೀನಜಿವೆ ಜೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಮುದು (a syringe or fountain, Sp.). See Bp. 22, 14. 29; 24, 86; 25, 31; 28, 31; 46, 19; 49, 23. 40; 53, 45; 60, 40; J. 14, 9.—ಕೊಲು ಪೇಟ್. -ಪೇಟ್. To order to kill (Bp. 61. sum.).

ಕೊಲು kŏlu. 2.—ಕೊಲುಕಪಟಿಕನ ನಿಪ. = ಕೊಳ್ಳಿಕಪಟಿಮುಖಳ್ಳಿ. The plant Gloriosa superba Lin. or Methonica superba Lam. (ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ದಾಗಲಿಕೆ Si. 151).

ಕೊಲುಮೆ kŏlumĕ. = ಕೊಲಿಮೆ, etc. (My.).

ಕೊಲೆ kŏlĕ. Killing, murder, slaughter (ಮಾರಣ, ನಿಶರಣ, ಧಾತಕ, ಕದನ, ಹಿಂಸೆ, etc., Hlā.; ವಿಶಸನ, etc. Mr. 300; ಹಿಂಸೆ Śm. 51; ಕೊಲೆ Nn. 52; ಕರಣ 108; ಹಿಂಸೆ 118; ವಧ 132; ಹರಣ 165; C.; Tu.; T. ಕೊಲ್ಪು, ಕೊಲ್ಲಿ). ಪ್ರಾಯದ ಕೊಲೆ (Śmd. 64 Mḍb.). See Abh. P. 10, 94; Bp. 53, 44; Rāghē. 17, 66; J. 2, 5; 12, 47; 28, 30. 40; ಕಾಲ್ಕೊಲೆ, ಕೆಯ್ಕೊಲೆ, ಕೊರಲ್-, ಬಾಯ್-, ಮೊಯ್-.—ಕೊಲೆಗಾತ. -ಕಾತ. A man who butchers life, a murderer (J. 13, 22).—ಕೊಲೆಗಾಗ. -ಕಾಗ. = ಕೊಲೆಗಾತ. (Bh. 6, 4, 109; J. 31, 47).—ಕೊಲೆಗೆ ಮಾತ -ಕೆಮಾತ. A destroyer of life, a murderer (ಧಾತುಕ, ಹಿಂಸ್ರ, ಕ್ರೂರ Nr.).—ಕೊಲೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Murderous acts, murder (Rām. 6, 31, 6).—ಕೊಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undertake or commit murder (Rām. 3, 7, 33).—ಕೊಲೆದಾತ. In law: manslaughter (My.).

ಕೊಲೆಗ kŏlĕga. = ಕೊಲೆಗಾಡಿ. (My.).

ಕೊಲೆಗಾಡಿ kŏlĕ-gāḍi. A murderer (My., S. Mhr. rare).

ಕೊಲ್ಲಟಿಗ kŏll-aṭiga. (Śmd. 240). A player with sticks, a pole-dancer, a rope-dancer (ದೊಡ್ಡ Kk. 38; Śm. 59; T. ಕೋಲಡ್ಡು; Mhr. ಕೋಲ್ದಾಣ್ಡೆ). ಗಡಿಯ ಸ್ವು, ಕೊಲ್ಲುಟಿಗರ್ ಆಯುಷ್ಯಮ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ kŏllaṭiga-itti. A female pole-dancer, who performs various feats (ಬಹುರೂಪಿಣಿ Ćt. II, 91).

ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ kŏl-aṇigĕ. (Śmd. 25). Playing, play, performance (ಆಯುಷ್ಯಮ Śm. 61; ಎಡೆಯಾಟಮುಮ Kk. 51, o. r. ಆಯುಷ್ಯಮ). See Bh. 1, 8, 94; 3, 4, 40.

ಕೊಲ್ಲಾರ kollâra. = ಕೊಲ್ಲಾರಿ, ಕೊಲ್ಲಾರು. (Bh. 9, 2, 43).

ಕೊಲ್ಲಾರಿ köllâri. = ಕೊಲ್ಲಾರ, etc. (Bh. 10, 4, 11).

ಕೊಲ್ಲಾರು (köl=kolikè-âru s). = ಕೊಲ್ಲಾರ, etc. A cart to which oxen, etc. are yoked. — ಕೊಲ್ಲಾರ ಬಣ್ಣ. = ಕೊಲ್ಲಾರು. (J. 7, 5; Tē. ಕೊಲಾರುಬಣ್ಣ, ಕೊಲ್ಲಾರು-).

ಕೊಲ್ಲಿ kölli. = ಕೊಲ್ಲೆ. A bend, a curve; a corner, a nook; a gulf, a bay (My.; M. ಕೊಲ್ಲಿ, ಕೊಳ್ಳು; T. ಕೊಲ್ಲಿ). — ಕೊಲ್ಲಿಬಾಳೆಕ. N. (Rāv. 1, 53. 56).

ಕೊಲ್ಲಿಸು köllisu. = ಕೊಲಿಸು. (C.; B. 2, 19; 4, 9. 80; 5, 108; Prv. s. ಸಿಲ್ಲು).

ಕೊಲ್ಲು köllu. = ಕೊಲು 1, etc. (C.). P. p. ಕೊಂದ್ದು. ಕೊಲ್ಲುವದು (ಪ್ರಮಾಣ, ಮಾರಣ, ಪ್ರತಿಘಾತಕ, ಕ್ರಥನ, ವಧ, etc. Sk. 297). ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ವಧಾವಪ್ರಳಯವನು (ಪರಾಶು, etc. 360). ಎದಿರ್ದ್ದ ಕೊಲ್ಲು ತಕ್ಕವನು (ಎಸ್ಸ 365). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ ವಚ್ಚು ವಸು (ಉದಾಕ್ಯ 241). ಕೊಲ್ಲದಂ ಕೊಲ್ಲಲಿ (Bp. 13, 25). ಹಲ್ಲು ಕಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗದುಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಹಿತಿಯುವುದು ಲೋಳದೊಳಗೆಲ್ಲ ರಾವಿ ನೋಡು (a net, Sp.). ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲ ತಕ್ಕವನು (ವಧ್ಯ, ತೀರ್ದಭೇದ್ಯ); ಒನಿಕೆಯಿಸ್ಸ ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲಲ್ ವತ ತಕ್ಕವನು (ಮುಸಲ್ಯ Sk. 365). ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮಿಸ್ಸತಕ್ಕಪ್ರಯೋಗ (393). ನೊಸ್ಸವಗೆ ನೋಯಿಸಿದರೆ ಕೊಸ್ಸ ದಾವದಲ್ಲವೇ?—ಕೊಸ್ಸ ಪಾಪಾ ತಿಸ್ಸು ಪರಿ ಪಾರ (Prvs.).

ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ kölluvikè. Killing (ಸಾಧನ, ಮಾರಣ Sk. 437).

ಕೊಲ್ಲೆ köllè. (fr. ಕುಡು 3) = ಕೊಲ್ಲಿ. The state of being bent, etc. (ದಕ್ಷ Kk. 74).

ಕೊಲ್ಲು kölsu. = ಕೊಲಿಸು. ಸಲ್ಲ! ಎನ್ನ ಮುಖಿಗೆ ವದಿ ಆದು (ಸಂದೆ)! ಕೊಲ್ಲುದಿರು! (Rāghś. 17, 71).

ಕೊವರಿ kövvari. Tbh. of ಕುವರಿ. (My.).

ಕೊವ್ವರಿ kövvari. = ಕುವರ 2, etc. (ಮುಸುಮು Ct. I, 33, o. r. ಕೆವ್ವರ).

ಕೊಸಗು kösagu. The tree Pterospermum acerifolium Willd. (ದೃಕ್ಪೀತ್ಪಲ, ಕರ್ಣಕಾರ IIIā.; Mr. 114; ಪ್ರುಮೋತ್ಪಲ, ಕರ್ಣಕಾರ, ದರಿದ್ಯಾಧ Nr.; ಬಿಟ್ಟಡಾವರೆ, ಕರ್ಣಕಾರ ವೃಕ್ಷ ಕೆ.; ಬಿಟ್ಟಡಾವರೆ Ct. II, 42; ಮರದಾವರೆ, ಬಿಟ್ಟಡಾವರೆ Śm. 25; Kk. 19). See Ćpr. 7, 56; 7, after 92.

ಕೊಸಂಬರಿ kösambari. = ಕುಸುಬ್ಬರಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಸರಿಕೆ kösarikè. Hankering after, desire (Rām. 6, 12, 30); charm (6, 61, 24).

ಕೊಸರು kösaru. 1. To become excessive, as wrath, to spread, as a sore (My.; Rām. 3, 7, 30; Tē. ಕೊಜಲು, to abound); to become overbearing: to disentangle one's self forcibly from the hold of another (S. Mhr.). ಆ ಕುದುರೆ ಕೊಸರಿ ಕೊಣ್ಣು ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 4, 79).

ಕೊಸರು kösaru. 2. To hanker or be agog, to be greedy, to desire (My.; Grj. 2, after 106; Tē.; *cf.* ಕುಡಿ 1); to demand an article gratis or into the bargain (My.; Tē.). ಕೊಣ್ಣರೆ ಇಲ್ಲ, ಕೊಸರಿದರೆ ಬ್ಯಾಡೇ? (Prv.).

ಕೊಸರು kösaru. 3. Eagerness, lust, cupidity (Tē.); anything that is asked for and generally given in boot when a person buys commodities (C.; Tē.; Tu. ಕುಸುರಿ; T. ಕೊಜುಮು). ಕೊಸರು ಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿದವರಿಲ್ಲ, ಕೊಸರು ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಕೊಸಾಕುಳಿ kösâkuḷi. = ಕುಸಕುಳಿ. (My.).

ಕೊಸೆ kösè. 1. To embrace sexually (ಸಿಥುಪರಿಷ್ಕರಣ Śmd. Dh.; My.; M. ಕೊಚ್ಚು; *cf.* ಸುಸೆಲ್; Sk. ಕುಚ್ಚಾರ, sexual intercourse, see s. ಕುಚ). P. pa. ಕೊಸೆದು, ಕೊಸ್ತು (My.). — ಕೊಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. Sexual embrace (My.).

ಕೊಸೆ kösè. 2. A way of mounting (or riding?) a horse (ವಾಜಾರೋಹಭೇದ Śmd. Dh.).

ಕೊಳ್ koḷ. 1. = ಕೊಳು 1, ಕೊಳ್ಳು 1. To seize; to lay hold of; to take away; to take; to accept; to make one's own; to take for one's own use or benefit; to take or mean as a satisfaction, or benefit, to one's self; to obtain, to meet with success; to buy; to undertake (ಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; M.; T. ಕೊಳ್, ಕೊಳ್ಳು; Tē. ಕೊಸು); as the second member of a compound also: to get, gain, obtain, acquire, hold on, etc., see *e. g.* ಅಸುಗೊಳ್, ಎದಿಕುಳ್-, ಒಲವರಂ-, ಒಪ್ಪೆ-, ಕಣ್-, ಕೂಸ್ಸು-, ಕೆಮ್ಮೆಳ್, ಗಡ ಣಂಗೊಳ್, ಗುಣಂಗೊಳ್, ಜೊರೆ ಕೊಳ್, ನಿಜಿ-, ಬದಿ-, ಪಲ್ಗೊಳ್, ಬೆಂ-, ಮನಂ-, ಮಾರ್ಕೊಳ್; ತಮಿವಾಯಿಗೊಳ್, ನೆಲೆ-, ಧಯಂ-, ಮುಂಕೊಳ್, etc., etc. P. p. ಕೊಣ್ಣು (Śmd. 287. 292); relative present participle ಕೊಪ್ಪು (*e. g.* Bp. 2, 19; 43, 81; 53, 13; 60, 57). ಕೊಳಲ್ ಎಪ್ಪು ಕ್ರಯಮೊಳ್ ಕುಳಂ (Śmd. I). ಕೊಳ್ ಸಾರ್ದಂ (80). ಈ ಕ್ರಮವಿಧಿಸ್ ಆದಾದು ಕೊಳ್ಗೆ! (131). ಕೊಳ್ಕೆಂ, ಕೆ ಕೈಳ, ಕೊಳ್ಳದೆ (87). ಪಲಿಗಳ್ಳವದ ಪ್ರಮಂಗೊಳೆ (78). ಸವನಾ ಬಳ ಸಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ಡಿಯಿ ಪಿಲ್ಗೊಳೆ, ಬಲವರೋಧ ವ್ರುಂಗೊಳೆ, ದಾಸವಾದ ಪಕ್ಕಂಗೊಳೆ, ಕೌರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ, ಫೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆದಂ ನಿಲ್ಲಂ? (200). (See also 224. 281. 288). ಒಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟು ಒಣ್ಣ ಕೊಳ್ಳುದು (ನಿ ದಾನ, ವರೀವರ್ತ, etc.); ಕೊಣ್ಣ ದೆಲೆ (ನೀವಿ, ಪರಿಣ, ಮುಖಫ Nr.). ಮುಸುಪಫ್ ಉದ್ದಮ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಇರ್ದವನು (ಉತ್ತಕ್ಕ IIIā.). ಕಳದು ಕೊಳ್ಪವ್ಯತನು (ಗೃಹಯಾಲು, ಗೃಹೀತೃ); ಸಾಲದ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಳ್ಳುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ನು ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ನೂ ಎನಿಸುಗು; ಮುದ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು ಪಾವ (ಮುನ್ನಾದಾನ); ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಬೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ (ಸ್ವಾನ); ದುಷ್ಟ ಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ಪಿದ್ದರೆ ನೂಮು ಕೆಜ ನಾದ ನದಿ (ವತಮ್ಮು); ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣ ನಗ್ಗನು (ಸಮ್ಮು); ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ವನು (ಕ್ರಾಯಕ); ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ವಸ್ತು (ಕ್ರೀಯ); ಮೊದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಸೀರೆ (ಪ್ರಾವಾರ Nr.). ತನ್ನಿಗೆ ಜನವರ್ ಉಣ್ಣು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಳ್ಳುರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಪರರರ್ಥದ ನೆಳೆದು ಕೊಟ್ಟು ಬಾತಕತನಂ (Jai. 22). ಜಗತ್ತುಪ್ರೇರಕಂ ನೀವ್ ಇರಲ್, ಕೊಡುವರ್ ಕೊಡ್ಪರು ಮುಕ್ಕರೇ? (Śś. 42). See Abh. P. 11, after 170; Grj. 1, 111; 3, 78; 5, 15; 10, 64. 105; Bp. 5, 52; 14, 23; 21, 30; 29, 17; 39, 50; 40, 72; 42, 3; 45, 20; 54, 38; 57, 41; 58, 38; 60, 14. 22; Abh. P. 13, 61; Bh. 1, 8, 2; 2, 13, 10; Rām. 3, 7, 34; Rāv. 5, 125. 133; Śiv. 4, 39; J. 3, 24; 8, 2; 28, 16. 33. 58; 24, 4; 29, 23; 30, 42; 31, 26; 33, 25. — Remarks: *a*, Very often, especially in vulgar language, ಕೊಳ್ (ಕೊಳು, ಕೊಳ್ಳು) is added to the P. p. of other verbs often *quite pleonastically*. — *b*, When ಕೊಳ್ (ಕೊಳು, ಕೊಳ್ಳು) is added to the P. p. of causative verbs, occasionally *the idea of the passive voice* is nearly expressed, *e. g.* ತಮ್ಮ ಫ್ ಆರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ತೀರ್ದಭೇದ್ಯ); ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಬದ್ಧ); ಸೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಅಧಿಷ್ಟಪ್ಪ); ಬಯ್ಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಆಕ್ಷ

ನ್ನು); ಗರ್ವದ ಮುಖವಿನ ಕೊಣ್ಣಾಡನು (ಅತ್ಯಗರ್ವ, ಅಭಿಮಾನ); ಹಬ್ಬಿನ ಕೊಡ್ಡುದನು (ಗಮ್ಯಾಗಮನ); ಪಡ್ಡುಟಿಗೆಯಿಲ್ಲ ಹೊಸನ ಕೊಳರ್ ತಕ್ಕ ದನು (ಕರಾರ್, ಕಕ್ಕ Nr.). An instance with ಕೊಳು: ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೈಮಿಕ್ಕಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlā.). Similar instances are frequent in S. Mhr. and My. — ಕೊಳ್ಕೊಳ್. rep. To take and take, etc. ಕೊಳ್ಕೊಳ್ಳಿಸ್ದು, ಒಡನೊಡನೆಮೆ ತುಳ್ಳುವ ಯುವತಿಯರ ಕರವರಿಮ್ಮುತಲಿಲಿಂಗಳ್ ಕೊಳೆ ಬಿದೆ ಕೆವಮುವ ಕೆಂಜಲ್ಕುಡಿಸ್ ಅಮುಮ ಸರೋವರಂ ಕಮಿಜಲಂ (Śmd. 272). ಆಸಿಗಳ್ ಆಪಾರಮುಂ ಕೊಣ್ಣು ಕೊಣ್ಣು (J. 8, 2). — ಕೊಣ್ಣಾಟ. -ಆಟ. Praise (ಪ್ರಶಂಸೆ Śmd. Dh. Cm.; ಸುತ Xn. 154; ಸ್ತೋತ್ರ, etc. Mr. 86; My.). — ಕೊಣ್ಣಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to praise (Bp. 36, 43; My.). — ಕೊಣ್ಣಾಡು. -ಆಡು. To lay hold of one mentally and speak: to praise, to extol; to respect highly, to reverence (ಆತ್ಯಾದರ Śmd. Dh.; ಪೂಗಳ್ 366 Cm.; C.; *cf.* ಬಿಟ್ಟಾಡು, which is the contrary). ಕೊಣ್ಣಾಡರ್ ಪಟ್ಟ (ಎಸುತ 92 Cm.). ಕೊಣ್ಣಾಡರ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಈಷಿತ, ಪಸ್ತ, ಪಣಾಯಿತ, ಪ್ರಣುತ, ವರ್ಣಿತ, ಸ್ತುತ, etc., ಮೊಗಿಲರ್ ಪಟ್ಟಿದು Sl. 384). ಅರಸುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಗುಣಂಗಳನೆ ಕೊಣ್ಣಾಡುವರನು (ಪಟ್ಟಿ, ಸ್ತುತಿಪಾಠಕ Nr.). See Grj. 10, 105; Bp. 4, 66; 12, 3; 16, 7; 47, 39; 55, 4; Bh. 2, 13, 29; Rām. 26, 20; Śāv. 1, 80; 4, 48; J. 7, 63; 13, 32. 44; 29, 31. — ಕೊಣ್ಣಾಡುವಿಕೆ. -ಆಟುವಿಕೆ. Praising; praise (ಸ್ತುತಿ Sl. 419). ಸುಗುಣಂಗಳನ್ನು ಕೊಣ್ಣಾಡುವಿಕೆ (ಸ್ತವ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತುತಿ 56). — ಕೊಣ್ಣು ಬರ್. -ಬಮು. To bring (Bp. 23, 34; 32, 42; 41, 10; 59, 11; My.). — ಕೊಣ್ಣು ಪೋಗು. To take or convey away (Bp. 23, 39; My.). — ಕೊಣ್ಣೊಯ್. -ಒಯ್. To take and carry away, to convey, etc. (Abh. P. 10, 58; Bp. 9, 22; 14, 25; 16, 30. 31; 17, 22; 18, 7; 20, 7; 22, 7; 25 sum.; 34, 10; 42 sum.; 42, 39; 54, 71; 57, 4; 60, 18; J. 4, 2. 14. 22). — ಕೊಣ್ಣೊಯ್ಯಿ. -ಒಯ್ಸಿ. = ಕೊಣ್ಣೊಯ್. (Bp. 44, 69).

ಕೊಳ್ kōḷ. 2. = ಕೊಳು 2, etc., (ಕೊಳ್ಕೆ, ಕೊಳ್ಕು). Seizing, preying; taking. — ಕೊಳ್ಕೊಡೆ. = ಕೊಳು ಕೊಡೆ. Taking and giving (Abh. P. 4, 98. 101; 5, 14). — ಕೊಳ್ಗೈ. = ಕೊಳ್ಕೈ. (ವ್ಯಾಳ Kn. 74, o. r. ಕೊಲುವ ಮೃಗ; Śāv. 3, 47). — ಕೊಳ್ಮೃಗ. A beast of prey (ವ್ಯಾಳ Mr. 486; Abh. P. 7, 95). ವಿಧುಸಿಂಹಂ ವ್ಯಾಘ್ರಶೂಳಕ್ಕರಾದಿಮೃಗಂ ಕೊಳ್ಗಿಗರ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 166).

ಕೊಳ್ kōḷ. 3. = ಕೊರಲ್, etc. The throat, etc. — ಕೊಳ್ಪಟ್ಟಿ. = ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ. (My.). — ಕೊಳ್ಪಲಿ. The neck-rope of a bullock to break (My.).

ಕೊಳ kōḷa. 1. A place of assignation, an appointed place (ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Śmd. II; ಕೊಮ್ಮು Ct. I, 68; ಪನ, ಕೊಮ್ಮು, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 94).

ಕೊಳ kōḷa. 2. = ಕೊಣ 1, ಕೊಳಹೆ. (A hold), a pond (ಕಾಸಾರ, ಸರಸಿ Mr. 417; ಸರಸಿ 36; Śm. 36; My.; T., M., Tu. ಕುಳ; Tr. ಕೊಲ). ಕೊಳನು (ಕಾಸಾರ, ಸರಸಿ, ಸರಸ್ಸು Nr.; Hlā.; ಪದ, ಸರೋವರ Xn. 35; ಪದ್ಮ, ಸರ 54). ಕೊಳವಗಳ್ (Śmd. 117). ಕೊಳಕಿ (152). ಪಟ್ಟಿಯ್ದುಬ್ಬಿಗಳ (216 Mḍb.). See Grj. 9, 69; Bp. 37, 33; 49, 43; 50, 1. 58; Bh. 2, 13, 28; Rāv. 5, 38; 6, 2; 12, 22; Śāv. 3, 42; Č. Bp. 14, 4; J. 3, 3. 4; 7, 8; 15, 9. 10. 33; ತಂಗೊಳ, ತಣ್-, ತಾವರೆ-, ತಿಳಿ-, ಪು-. — ಕೊಳಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a pond (Čpr. 1, 94). — ಕೊಳದ ಹಕ್ಕಿ. A crane (ಪದ್ಮರಾಜ, ಸಾರಸ Sl. 174). — ಕೊಳನ ಮೀಳ್ಗೆ. (A colour resembling) a cloud reflected in a pond (Bp. 11, 24).

ಕೊಳ kōḷa. 3. = ಕೊಳಗ 1, etc. See ಮುಂಗೊಳ.

ಕೊಳಕೆ kōḷakĕ. = ಕೊಳ್ಕೆ. The third crop of rice (My.; Tu. ಕೊಲಕೆ, ಕೊಳಕೆ). ಕುಪ್ಪಸ ಸವ್ವಿ ಕೊಳಕೇ ಬಿತ್ತಿದೆ, ಕುಪ್ಪ ಬಿಡಿ ಮೋಪ, ಕೊಳಕೆ ಮೊತ್ತಿ ಮೋಯಿತು (Prv.).

ಕೊಳಗ kōḷaga. 1. = ಕುಳ 1, etc. A measure of capacity: 4 ballas (My.; ಆಢಕ Sl. 329; ಪಾಲು Mr. 206; Tu.; M.; T. ಕುಳಗ; *cf.* Sk. ಕುಲಿಜ). ಆಧಕ ಎಸ್ವೆಡೆ ಕೆಲ್ಲಿಯ ಕೊಳಗವ್ವ (Nr.). See Mr. s. ಪಾಗ and ಪುರ್; Bp. 1, 23; 23, 37; 33, 13; J. 34, 28; Prv. s. ತಾಮು; ಪಾಗೊಳಗ. 2, a large metal water-vessel (S. Mhr.). 3, (= ಕೊಪ್ಪ 2?), an ornament for the ear (?Č. Bp. 47, 44). — ಕೊಳಗವಪ್ಪಲಿ. -ತಪ್ಪಲಿ. = ಕೊಳಗ No. 2. (My.).

ಕೊಳಗ kōḷaga. 2. = ಕೊಣಸು, ಕೊಳಸು, (ಸೊರಸು). The hoof of a beast, whether cloven or not (C.; B. 5, 12. 24; T., M. ಕುಳಮ್ಮು; T. also ಕುಳಗು).

ಕೊಳಗು kōḷagu. = ಕೊಳಕ 2, etc. (ಪಥ, ಮುರ Nr.; Rāv. 13, 96; Śāv. 3, 45; B. 1, 21). ಕುಮುದೆಯ ಕೊಳಗು (ದರ್ತಕ); ಮುಳ್ಳಿಯ ಪರ್ಮು ಕೊಳಗು ದೊಪರಾಪವ ಬಗೆಯಂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವನ ಕೊಳಗು (ಆಲೊಳಗು Śm. 33).

ಕೊಳಗುಳಿಕೆ (kōḷa-kuḷikĕ). = ಕೊಳುಸುಳಿಕೆ q. v., ಕೊಳವಂಕೆ, ಕೊಳವಳಿಕೆ, ಸೊಳಸೊಳಿಕೆ. A spiny herb, growing in watery places, Barleria longifolia Lin. (Asteracantha longifolia Nees.; ಇಕ್ಷುರಕ Mr. 132; *cf.* ಕೋಟಿಕಾಕ್ಷ).

ಕೊಳಂಜ kōḷaṁja. = ಕುಲಂಜನ, etc. (ಕುಡ್ಡ, ಮುಂಜಿಪ್ಪ, ಮುಧುಕ, ದಾವ್ಯ, ವಿಳಪೆ, ದ್ಯಾಧಿ G.).

ಕೊಳಂಜನ kōḷaṁjana. = ಕೊಳಂಜ. (ಅವ್ಯ, ಉಪ್ಪಲ G.).

ಕೊಳಂಜು kōḷaṁju. = ಕೊಳಂಜನ. (ಯೋಜಿಸದರ್ಜಿ, ಯೋಜಿಸಬಲ್ಲಿ G.).

ಕೊಳರ್ kōḷar. The fragrant Andropogon grass (?); horripilation (?). ಕೊಳರಿನೆ ರಾಮುಂಚಡಪ್ಪದು (Ct. I, 53, o. r. ಕೊಳರಿನೆ ರೋಮಾಂಚಡಪ್ಪದು). — ಕೊಳರ್ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. N. of a bird (Grj. 9, 69; J. 17, 25).

ಕೊಳವಂಕೆ (kōḷa-paṅkĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (ಇಕ್ಷುಗಂಧಿ, ಕಾಣ್ಡೇಕ್ಷು, ಕೋಟಿಕಾಕ್ಷ, ಕ್ಷುರ, ಇಕ್ಷುರ, ಗೋಲುಮಿದಿ Sl. 147; My.).

ಕೊಳವಳಿಕೆ (kōḷa-paḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ. (St. & Pl.; My.).

ಕೊಳವಿ kōḷavi. (Śmd. 247).

ಕೊಳವೇರ್ kōḷa-bēr. = ಕುರುವೇರ್. The root of the fragrant grass Andropogon muricatus (ರಾಮುಜ್ಞ, ರಾಮುಜ Śmd. II; ರಾಮುಂಚ Kk. 22; ರಾಮುಜ 85; ಪಾಳ, ರಾಮುಜ್ಞ Śm. 27; V. 4, 24; *cf.* Sk. ಪ್ರೀವೇರ). ಕೊಳವೇರ್ಗಳ ಕೆಲ್ಗಳ್ (Rāv. 10, after 31).

ಕೊಳಹೆ kōḷahĕ. = ಕೊಳ 2, etc. (ವೇಶಸ್ತ, ಪಲ್ವಲ, ತಲ್ಲ Hlā.; Mr. 417).

ಕೊಳಿ kōḷi. (= ಕುಳಿ). Holding, seizure. See ಸೀಳ್ಕೊಳಿ.

ಕೊಳಿಕೆ kōḷikĕ. = ಕೊಳಕೆ, etc. (My.).

ಕೊಳಿಸು kōḷisu. = ಕೊಳ್ಳಿಸು. To cause to seize, etc. (My.). See ಅನುಗೊಳಿಸು, ಅಮಂ-, ಎರ್ಪಂ-, ಒಪ್ಪಂ-, ಕಣ್-, ಕೆಯ್-, ಪದ-, ಪ್ರಮು-, ಪ್ರಮುಂ-, etc., etc.

ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ kōḷisuvikĕ. Causing to seize, etc. See ಅವಧಾನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಗೇಲಿ-, ಮೋಹ-, ತಪೆ-, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ-, ಪ್ರಕಾಶ-, ಸಮೂಧಾನ-, ಸಾಯು-, ಸಿದ್ಧಾಸ್ತ-.

ಕೊಳು kōḷu. 1. = ಕೊಳ್ 1, etc. (C.; Bp. 27, 24. 79). ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೈಮಿಕ್ಕಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlā.).

ಕೊಳು kol̤u. 2. = ಕುಳ 2, etc., ಕೊಳ್ 2. Seizing; taking; buying; cost-price. ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ವ ಅಭಳವಾಗಿ ಮಾಬುದುಮು (ಅಭಿಳಧಲು, ಬಾಧ Nr., o. r. ಕುಳುಮೊದಲಿಸ್ವ-). — ಕೊಳು ಕೊಡೆ = ಕೊಳ್ಕೊಡೆ. Taking and giving (Râm. 1, 16, 25. 33). — ಕೊಳುಗುಳ. -ಕುಳ. Seizing and seizing: a fight, a war (ಜಣ್ಣಾಣ ರೆ. I, 28; ಆಪದ II, 62; ಜಣ್ಣಾಣ, ಮುದ್ದು, ಮೊಸೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ Śm. 39; Kk. 41; ಕಾಳಗ Bhn.). See Rây. 6, after 132; Śây. 2, 52; Bh. 2, 2, 78; J, 7, 51; 9, 17; 13, 55; 17, 30.

ಕೊಳುಗುಳಿಕೆ (kol̤u-kuliké). = ಕೊಳಕುಳಿಕೆ, etc. (ಇಕ್ಷುಗ ಧ್ಯ, ಕಾಣ್ಟೇಕ್ಷು, etc. Nr., o. r. ಕೊಳ-; My.).

ಕೊಳುಹ kol̤uha. Seizing, etc. (ಪ್ರಯ Mr. 346). ಒಸ್ಪ ಕೊಟ್ಟು ಒಸ್ಪ ಕೊಳುಹುವ (ಅವಮಿತ್ಯಕ); ಇವಿರೆಮ್ಮ ಕೈಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅಭಿಪಾತ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ); ಕಳೆಮು ಕೊಳುಹ (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಪ); ಕಳಮು ಕೊಳುಹ (ಆಪಾನ, ಪರಿಗ್ರಹ); ಕಾಸ್ಪನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ); ವರಂಗೆ ಕೈಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ); ಬೆಸನ ಪೇಜಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಆನುಜ್ಞೆ); ಬೀಡಿ ಕೊಳುಹ (ದ್ರಾರ್ಢ್ಯ); ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ (ಆಲಿಂಗನ, etc. Nr.). See ಆಡಿಗೊಳುಹ, ಎದಿಕುಳಿ-, ಕೆಮ್ಮೊಳುಹ, ನಣ್ಪುಗೊಳುಹ, ಬೆಸ-, ಮೊದಲ್-.

ಕೊಳ್ಕೆ kol̤kĕ. = ಕೊಳಕೆ. (My.).

ಕೊಳ್ಪು kol̤pu. = ಕೊಳ್ಪು 1, q. v. (Abh. P. 5, 86).

ಕೊಳ್ಳ kol̤la. 1. A deep place, a depth, the cleft of a rock, a cave, etc. (C.; ನಿಘಂಜು, ಗಪ್ಪರ Hlâ.; Mr. 97). ಬೆಟ್ಟದುಂ ಗಟ್ಟದುಂ ಹಳ್ಳದುಂ ಕೊಳ್ಳದುಂ (Śmd. 130). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳು ತೋಜದೇ ಸವುಣಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಾಸ್ಪ (ಪ್ರಸ್ಥ, ಸಾನು Sl. 115). See Bh. 2, 4, 10; Râghč. 17, 56; B. 3, 100; 5, 129.

ಕೊಳ್ಳ kol̤la. 2. (= ಕುಳ್ಳ s. ಕುಳ್ಳು 2). N. (R.; T. ಕೊಳ್ಳ, a short man, dwarf).

ಕೊಳ್ಳಿ kol̤li. = ಕೊಳ್ಳಿ 1. A fire-brand (ಉಲ್ಕಾತ, ಉಲ್ಮುಕ Nr.; Hlâ.; Mr. 47; Sl. 308; ಉಲ್ಕೆ Sl. 484; C.; B. 2, 26; M.; Tč. ಕೋವಿ; T. ಕೊಳ್ಳಿ, ಮುಳ್ಳು; T., M. ಕೊಳುತ್ತು, to make to catch; to kindle; Tč. ಕೊರಲು, to blaze, shine; see ಕತ್ತು 2). ಕೊಳ್ಳೀ ತಗದು ಕೊಣ್ಣು ತಲೆ ತುಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾಸ್ಪ.— ಮುಳ್ಳ ಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಿಯದು (to throw the fire-brand on the funeral pile)?— ಹಳ್ಳೀ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಪೀಪ.— ಮುಳ್ಳು ತಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿ ಪೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಉರಗೊಳ್ಳಿ, ಕಡೆ-, ಕೆಂಡ್-, ಕೊಜಕೊಳ್ಳಿ, ಪಡಿಗೊಳ್ಳಿ; Prvs. s. ಬೆಳ್ಳಿ.— ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ. An ignis fatuus (My.).— ಕೊಳ್ಳಿಪಿಶಾಚಿ. = ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ. (My.).

ಕೊಳ್ಳಿಸು kol̤lisu. = ಕೊಳಿಸು. (C.).

ಕೊಳ್ಳು kol̤lu. 1. = ಕೊಳ್ 1, etc. (C.). P. p. ಕೊಣ್ಣು; infinitive and imperative sing. also ಕೋ (C.); present participle also ಕೋವ (C.). ಕೊಳ್ಳುವ! (Bp. 28, 10). ಕೊಳ್ಳುವ ವಸು (ಕ್ರಾಯಿಕ Sl. 324). ಕೊಳ್ಳುವವಕ್ಕೆ ಆಗಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಬಟ್ಟಿದು (325). ನಂಜು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಅವದಂಶ 347). ನೀನು ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 1, 23). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ (2, 33). ತನ್ನೆ ಅವನಿಗೆ, ಏನಾದರೂ ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನು! ಎನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ಮುಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು (3, 62). ಈ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಟ್ಟು ಏನು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು? (3, 62). ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೇನಾದರೂ ಕೊಳ್ಳುವ! (4, 43). ಮುಂಗಗ ಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಾರೆ (1, 13). ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೂ ಕೊಡುವವನಿಗೂ ಸ್ವತಸ್ಪವಿರ ಬೇಕು (5, 84). ಮಾಬೋಣ ಕೊಳ್ಳೀಣ (ಪ್ರಯ ವಿಪ್ರಯ 5, 113). ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ ಮಾಬುದರೆ ಉಣ್ಣ ಉಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೇನು?— ಕೊಣ್ಣೋರಿಗೆ (*i. e.* ಕೊಣ್ಣವರಿಗೆ) ಕೊ ಟ್ಟೋರಿಗೆ ಕೋಡಿ ಬಾಧವೆಬ್ಬಸ್ಪೆ (Prvs.). — ಕೊಣ್ಣು ಕೊಳ್ಳು.= ಕೊಳ್ಳು. To buy (C.; B. 1, 23).

ಕೊಳ್ಳು kol̤̀lu. 2. = ಕೊರಳು, etc. (My.).

ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ kol̤̀luvikĕ. Taking, etc. ಬಡವ ಆದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಭೋಜನ Sl. 56). See 252. 262. 265. 358; ಅನು ತಾಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಸು-, ಕೆಡ್ಡು-, ಪಡೆ-.

ಕೊಳ್ಳೆ kol̤̀lĕ. 1. = ಕೊಳ್ಳೆ. (ಉಲ್ಕೆ, ನಿರ್ಗತಮ್ಯಾಲೆ Nr.).

ಕೊಳ್ಳೆ kol̤̀lĕ. 2. Pillage, plunder (My.; T. ಕೊಳ್ಳೆ ಕೊಣ್ಣೆ; Tč. ಕೊಳ್ಳೆ). See Bp. 58, 44; Sl. 295. 391. ಕೊಳ್ಳೆಯ ವರು ಕೊಳ್ಳೆಗತ್ತರು, ಸೂಜೆಯವರು ಸೂಜೆಗತ್ತರು (Prv.). ಕೊಳ್ಳೆ ಮಾನು, ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆ, to plunder (My.).

ಕೊಳ್ಳೆಗಾರ kol̤̀lĕ-gâra. A plunderer (My.).

ಕೊವಿ kol̤. = ಕೊಗ. The state of being putrid or pap-like. — ಕೊವ್ಪಿನಮಣ್. -ಕೆಸಮ್. Putrid, soft mud; a pap-like substance, paste (Abh. P. 12, 3; 13, after 54; Rây. 5, after 120; V. 7, 7). — ಕೊವ್ಪಮುಳ್. Pap-like brain (Abh. P. 13, 74. 81; 14, 7).

ಕೊಲಿಕು kol̤aku. The state of being worn out, decayed, rotten, putrid, stinking, etc.; the state of being languished, pined away, etc.; that is putrid, etc. (C.). ಕೊಲಿಕ ಮೂಸ (B. 3, 100). ಕೊಲಿಕ ಆಬೆ (C.). ಕೊಲಿಕ ಹಣ್ಣು (C.). ಕೊಲಿಕ ಗಾಸ (C.). ಕೊಲಿಕು ಗಾಯವ ಮುಪ್ರಣಾಂಗಗಳು (Bp. 40, 70). ಶರೀರದ ಕೊಲಿಕು (My.; ಕೆಟ್ಟ, ಮುಲ Sl. 205). — ಕೊಲಿಕ. -ಆ 3. (Śmd. 241 Mjb.). A dirty man (My.); a worn out, withered, decrepit man (S. Mhr.). — ಕೊಲಿಕೆ. A dirty woman (My.); a worn out woman (S. Mhr.). — ಕೊಲಿಕುಮುಣ್ಣಲು. The (puffing) chain viper, Daboia elegans (My.). — ಕೊಲಿಕುಮೂಗು. A rotten nose (Dp. 59, 1).

ಕೊಲಿಕುತನ kol̤akutana. Putrescence, filthiness (My.).

ಕೊಲಿಚಿ kol̤aći. = ಕೊಚ್ಚೆ, ಕೊಚಿ. The state of being putrid, impure, stinking, pap-like, soft, or muddy; soft mud. ಕೊಚಿಯ ಮೀಲೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಬಾಕಿ ಮೋಯ್ದೀ ಮೀಲೆ ನಿಮಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.). ಕೊಚಿಯವಾರಿ, ಕೊಚಿಯ ನೀರು (S. Mhr.).

ಕೊಲಿಚೆ kol̤ačĕ. = ಕೊಚಿ. (My.). ಕೊಚಿಯನೀರು (Bh. 5, 3, 56; 7, 6, 50). ನಿರ್ಮಲಿಲ್ಲದ ಮನಸು ತಾ ಕೊಚಿಯಮೊಲಸು (Dp. 54).

ಕೊಲಿತು kol̤atu. = ಕೊಚಿತು. P. p. of ಕೊಚಿ 1.

ಕೊಲಿಮ್ಬ kol̤amba. Hindrance (S. Mhr.; see s. ಕುಲ 1).

ಕೊವಿಲ್ kol̤al. ಕೊಲಿಲು. (fr. ಕೊಚಿ 2). (= ಕೊಚವಿ, ಕೊಳವಿ). (A hollow tube); a flute, a fife (ವೇಣುವಾದ್ಯ Śmd. I; C.; Tu.; T. ಕುಯಿಲ್, hollowness; a flute; ಕುಯಿಲ್, anything hollow; see also ಕುಯಿ 1). See Bp. 12, 42; 58, 23; Bhâgavata 10, 18, 11. ಕೊಲಿಲನೂದುವವ (ವೇಣುದ್ಧ G.; My.). ಕೊಲಿಲು ಪಿಡಿದವ (ಮುರಲೀಧರ G.; My.). — ಕೊವಿ ಬೂಸೋವ್. -ಕೋವ್. The ruddy crake, Porzana fusca (Blj.).

ಕೊಲವಿ kol̤avi. = (ಕೊಚಿಲ್), ಕೊಚವೆ, ಕೊಚಾಂಬಿ, ಕೊಚವಿ, ಕೋವಿ. A tube, a blow-pipe, especially a bamboo tube, used to blow fires with, and

when having a bottom, as a vessel to keep oil, etc. in; a tubular stalk (ಛದುಸಿ Mr. 207; S. Mhr.; Te. ಕೊಳುವು, ಕೊಳವೆ; Tu. ಕೊಲವೆ, ಕೊಳವೆ; T. ಕುಯಿಾಯ್). ಕಾಡಿಗೆಯ ಕೊಡವಿ (ಅಜುನ Mr. 337). ಸೂಜುಕವಿಳೆಯನು ರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊಡವಿ (ಕೇದ, ಕಾಯಜಜ್ಞ Si. 343 sic!). ಬಾಸಿಂಗ ಕೊಡವಿ (S. Mhr.). ತಾವರೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಡವಿಗಳು (ಮೃಗಾಲ, ನಿಸ Si. 96). ಕಾಜಿನ ರಸದನ್ನು ಕೊಡವಿಯ ತುದಿಗೆ ಮಟ್ಟಿ, ಬೂದಿ (B. 4, 225). See ಜಕ್ಕೋಡವಿ. — ಕೊಡವಿಮೂಗು. ಕೊಡವಿಮೂಗಿನ ಮನೆ (ಅಸುಕರ್ದ Si. 277).

ಕೊಲಿವೆ kōlivĕ. = ಕೊಡವಿ, etc. (My.). — ಕೊಲವೆಹುಲು. = ದ್ರಾಕ್ಷಿ (My.).

ಕೊಲಿಸು kōlisu. = ಕೊಲಿಸು. To cause to decay, to rot (C.).

ಕೊಲಿಾಯಿ kōlāyi. = ಕೊಡವಿ. (My.).

ಕೊಲಿವಿ kōlivi. = ಕೊಡವಿ, etc. ಒಸ್ಪು ಉದ್ದಸ್ಸ ಕೊಲಿವಿ (ಸೂಜ್ಞೆ) ಆನೆಯ ಮೋಲಿಯ ಮೇಲಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 238).

ಕೊಲಿಸು kōlisu. = ಕೊಲಿಸು. (My.).

ಕೊಲಿ kōlĕ. 1. To wear out (v. i.), as cloth; to decay, as a corpse; to rot, as fruit, fibres, wood, etc.; to spoil, as corn; to become putrid; to grow pap-like (ಜಡಿಸು Šmd. I; ದುಲ ದುಬಿ I, o. r. ದುಲಮೀಲು; ಜಡಿ Šmd. Dh.; C.; B. 4, 54. 132; Tu. ಕುರೆ; T. ಕುಬ್ಬಿ, to become like pap, be soft; M. ಕುಬ್, to be macerated, kneaded, mixed as pap; ಕುಮು ಮ್ಮು, ಕುಮುಮ್ಮು, ಕುಮುಮ್ಮು, to rot, decay; see ಕುಮುಟು, ಕುಸು I; T. ಕೂಬ್, ಕೂಬ್ಬಿ, what is rotten; mire; pap; boiled rice); to pine away on account of grief; to wither; to become lean (S. Mhr.; B. 5, 128; T., M.; *cf.* Sk. theme ಕೂಟ್); to be disappointed or baffled (? ದುಸ ಎಂಗು Šmd. I, o. r. ದುಸವಳ್ಳು; see ಕುಬಿ 1). P. pa. ಕೊಬಿತು, ಕೊಬಿದು. ಕೊಳಗದಿದ್ದ ಕೊಬಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು (ಮುಲ್ಲ, ಬಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ Si. 202). ಒಕ್ಕ ದಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಬಿತು ಕಾಣುವ ನೀರು (Dp. 54). ಕೊಬಿತ ಹೆಣ್ಣಗಳು (B. 3, 85). ಕೊಬಿತ ಕುಬ್ಬುಳಕಾಯಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ವೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (Prv.). ಕೊಳಗದಿದ್ದ ಕೆಂಯ್ ಕೊಬಿತವನು (ಕುಣಿ G.).

ಕೊಲಿ kōlĕ. 2. Anything worn out, rotten, putrid, corrupt, filthy or foul; excretion of the body; dirt; impurity; mud (ದುಲ, ಕಾಪ, ಅಮೇಧ್ಯ, ಕೆಟ್ಟ Si. 456; ಕಾಯುಮುಲ Šmd. Dh.; My.; Tu. ಕುರೆ). ಕೊಬಿಯಾವಮ (ದುಲಿನ, ಕಚ್ಚರ Si. 368). ನೀರು ಮೀಲೆ ದುಬ್ಬುದ ಕೊಬಿಯ ಪಾಸಿ (ಕೈದಾಲ 93). ಕೊಬಿಯುಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆ (ಸತ್ಕತ, ಕರ್ವಟ 223). ಮೆಯ್ಯ ಕೊಬಿಲ್ ಮೋಗಲಾಸು (225). See Prv. s. ಮೊ ದಲು. 2, = ಕೊಡವನ್ನ, hindrance: detention. — ಕೊ ಬಿದುಣ್ಣೇ ದುಣ್ಣು. (ಕೋಪ, ದುಣ್ಣಾಳಿ Si. 200). — ಕೊಬಿಸಕ್ಕದ. (Šmd. 78). Impure or corrupt Samskrita (see s. ದುಬಿಸು). — ಕೊಬಿ ಮಾಳು. To rot (v. t.), to expose to a process of maceration (My.). 2, to detain, stay or stop (My.). ನಕ್ಷ ನ್ನು ಕೊಬಿ ಹಾಳ ಬೀಡ (My.).

ಕೋ kō or kŏl-ōḷ. 1. = (ಕೊ, etc.). ಸೊಟ್. See ಇಕೋಟ, ಇಕ್ಕೋಟ.

ಕೋ kō. 2. An imperative singular of ಕೊಳ್ಳು 1 (C.). See Bp. 1, 15; 44, 9. 10. 14; 49, 9; 51, 9; 52, 36; 53, 17; 58, 30; B. 5, 132. 2, an infinitive of ಕೊಳ್ಳು 1 (C.). See B. 4, 137. 195. 201. — ಕೋ ಕೋ! rep. (Bp. 15, 34).

ಕೋ kō. 3. To string (pearls, beads, etc.) upon a thread, to thread (ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; Abh. P. 10, 222; T., M. ಕೋ, ಕೋದ್; Te. ಕೋವೆ, ಕ್ರೋವೆ, ಕ್ರೋವೆ, T. ಕೋರ್ಪೈ, ಕೋವೈ, a string of beads, etc.; *cf.* ಕೋಸು 1). P. p. ಕೋಮ, ಕೋತು (Dp. 55, 1). ಮುತ್ತಂ ಪೊಸುಂಗೋ ದನ್ತಿರೆ (Šmd. 78). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಕೆಪ್ಪಾದರೆಯು ಎಸಳ್ಗಳಂ ಕೋಮು ಕೊಸಗಿಸ ಎಸಳ್ಗಳಿಂ ಪೀಡಿಗಟ್ಟಿ ಪೊಸಯಿಸಿ ಮುಸಕ್ಕೆ ಪದವ ನೀಡ ಸದಪದಂಗಳ್ (Cpr. 7, after 92). ಆಮುಕವತ್ತಸುಂ ದರದುಃ ಯುಂ ಧಾಗುರಿಯುಂ ಗೋದಾಲಿತಸುಂ ಪೊದವಾಪ ವಾಸ್ತಂಗಳತ್ತಣಿ ಸ್ವಂ ಶಬ್ದಂಗಳೆದ್ದು ರತ್ನಂಗಳ ದೂಲೆ ಕವಿಗಳ ಕೊರಳಿಂಗೆ ಆಲಂಕಾರ ದಾಗಿ ಕೋಯಲ್ ಪಟ್ಟಿಪುದು (Hlā.). 2, to be threaded; to be entered (ಪದಣಿಗೆ ಆಪ್ಪದು Šmd. 398 Cm.). ಆಸ್ತು ಇಸ್ತುಗಳ್ ಪವಾಪುರಣದೊಳ್ ಕೋಪ್ಪವು (398). See Šiv. 2, 64. 68.

ಕೋಕ kōka. *A wolf* (ಪಥಾಪ್ಯ, ತೋಳನು Nn. 128; ತೋಳ Mr. 522). 2, *the ruddy goose, Anas casarca* Gm. (ಚಕ್ರವಾಗ, ಬಚ್ಚಕಚ್ಚ 128; ರಥಾಂಗ 522; ಪೂಣಿಪಚ್ಚ Ct. II, 109). 3, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 128; ಭೇಕತ 522). 4, the date tree (ಪರ್ಜೂರ 128; ಪರ್ಜೂರ 522). 5, N. of another tree (ತಮ, ಮುರಗಳ ಭೇದ 128; ಪ್ಲಕ್ಷ 522). 6, an elder sister (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ, ತನ್ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯಳು 128; ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ 522). 7, N. of a Paṇḍita, = ಕಕ್ಕೋಕ. (Sk.).

ಕೋಕಕುಚೆ kōka-kuchĕ. A female with a ruddy goose-like breast (Bp. 5, 32).

ಕೋಕನದ kōkanada. *The red lotus* (ಕೆನ್ದಾವರೆ Hlā.; Nn. 17; ಆರುಣಾಬ್ಜ, ಕೆಮ್ಮುದಾವರೆ Mr. 419).

ಕೋಕನದಚ್ಛವಿ kōkanada-ch-chhavi. *The colour of the red lotus, crimson.*

ಕೋಕನದವೈರಿ kōkanada-vairi. The moon. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ kōka-śāstra. = ಕಕ್ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ. N. of a very indecent treatise on the art of love, ascribed to a Paṇḍita Kōka. (Mhr., My.).

ಕೋಕಿ kōki. = ಕೋಕ No. 2. (J. 19, 33; 29, 48; ಕೋಕ, ಚಕ್ರವಾಕ Si. 174).

ಕೋಕಿಲ kōkila. = ಕೋಗಿಲು, ಕೋಗಿಲೆ. *The cuckoo, Cuculus indicus.*

ಕೋಕಿಲನಿನದ kōkila-ninada. The cry or note of the cuckoo (ಪುಗಿಲ್ಪುಗಿಲೆನಿಸ ರಾಪಂ Ct. II, 93).

ಕೋಕಿಲರವ kōkila-rava. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. 2, the fifth note of the musical scale or gamut (ಪಂಚಮ Ct. II, 93).

ಕೋಕಿಲಸ್ವನ kōkila-svana. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. See ಕುಕಿಲ್.

ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ kōkila-akṣha. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. *Cf.* ಕೋಳಗುಬೆಕಿ.

ಕೋಕಿಲಾರವ kōkila-ārava. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. See ಕುಕಿಲ್.

ಕೋಕಿಲಾಲಾಪ kōkila-ālāpa. = ಕೋಕಿಲರವ. See ಕುಕಿಲ್.

ಕೋಗಿಲ kōgila. = ಕೋಗಿಲೆ. (S. Mhr.).

ಕೋಗಿಲೆ kōgilĕ. Tbh. of ಕೋಕಿಲ (Šmd. 364; Hlā.; Mr. 169; Nn. 73; Si. 173; ಪುಳ್ಕುದಚ್ಚಿ, ಕೆಂಗಣ್ಣಾಲದಚ್ಚಿ, ವರಪುಟ್ಟಿ, ಪದಿ ಯಚದಚ್ಚಿ Kk. 79; Šm. 28; C.). Cuculus tenuirostris (Bḍ.); Cuculus lathami (Bḍ.). ಕಾಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ!—ಕೋಗಿಲೆಯು ಮತ್ತೊಂ ಕಾಗೆಗಳು ಕೂಡುವ ಹಾಗೆ.—

ಕಾಗೆ ಕಂಬಾವರೆ ಕೋಗಿಲೆ ಆವೀತೇ? (Prvs.). See ನೀರು-, ನೆಸರುಗೋಗಿಲೆ; Bp. 3, 79; J. 3, 24; 8, 4. 6. — ಕೋಗಿಲೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಕುನ್ನೆಯೆಲೆ. (My.). — ಕೋಗಿಲೆಲೇ ಗಿಡ. A plant of which the leaves are used instead of plates, etc. (My.).

ಕೋಗೀರು kôgîru. A cushion used as a saddle (C.; Mhr., Hl. ಮೊಗೀರ).

ಕೋಚ್ kôč. A coach (Sl. 275).

ಕೋಚ kôča. Bending from the right course, making crooked; contracting. See ಉಚ್ಚೋಚ, ಸಂ-.

ಕೋಚನ kôčana. = ಕೋಚ. See ಸಂ-.

ಕೋಚು kôču. = ಕೊಚೆ, ಕೊಚು 3, ಕೋಸು 2 q. v. (C.; *cf.* Sk. ಕೋಚ; Mhr. ಕೋಚ, deviation from squareness, as of an awning, wall, road, etc.). — ಕೋಚುಪಟ್ಟಿ. A perverse, foolish, stupid bhaṭṭa; also N. (C.). ಓದಿ ಓದಿ ದುರು ಆದ ಕೋಚುಪಟ್ಟಿ (Prv.).

ಕೋಚು kôču. A couch (B. 4, 188).

ಕೋಚುಮಾನ kôčumâna. = ಕೋಚ್ಮನ್. (My.).

ಕೋಚ್ಮೆನ್ kôčmen. A coachman (ಜಟ್ಟಿ ದೊಡೆಯ ಆಳು Sl. 278).

ಕೋಟ kôṭa. 1. = (ಕೊಡಪ 12), ಕೋಡು 2. Coldness (ಕುಳಿರ್, ತಣ್ಣಿಮೆ, ಕೋಟ, ಶೈತ್ಯ Śm. 36, o. r. ಕೋಟ್ಟ; ಕೋಟು, ತಣ್ಣಿಮೆ, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; T., M. ಕೋಟ್ಟ, crookedness, distortion; coldness, stiffness; see s. ಕೋಟು 1, and *cf.* ಡೊಟ್ಟ, etc.).

ಕೋಟ kôṭa. 2. N. of a bird (ಬ್ಯಾಕುಲಿ, ಕಂಠಮಾಲ Mr. 170, two MSS. ಕಂಟಿ). 2, N. of a gölla (Bp. 9, 12; V. 14, 100).

ಕೋಟಿ kôṭa. Crookedness. 2, a shed, a hut. 3, a fort. *Cf.* ಕೊಟ್ಟ 1 & ಕೋಟಾ. 4, N. of a small village (Mg.).

ಕೋಟಿಡಿ kôṭaḍi. = ಕೊಟ್ಟಡಿ. (My.).

ಕೋಟರ kôṭara. *The hollow of a tree* (ದುರದ ಪೊಟಲು Nr. 142).

ಕೋಟರಪುಷ್ಪಿ kôṭara-puṣhpi. The plant Convolvulus argenteus (ಬ್ಯಾಂ, ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ Mr. 148; Sk. also ಕೋರಡ-).

ಕೋಟರಿ kôṭari. *A naked woman;* Durgâ.

ಕೋಟಲಿಗ kôṭaliga. A man who causes trouble (My.).

ಕೋಟಲೆ kôṭalĕ. = ಕೋಟ್ಟಲೆ. Trouble, affliction, pain (ಸೋಲ Bhn. 41; C.; Tu.; T. ಕೋಟ್ಯಾಲ್ಚಿ; Tē. ಗೊಡೆ; Tē. ಕೋಟಾಡು, to be amazed or confounded; ಗೋಟಾಡು, ಗೋಟುಬಾಡು, to harrass; M. ಕೋಟಿ, T. ಕೋಟ್ಯಾ, violence; bashfulness; grief; see ಕೋಡು 3). ಆಟ್ಟುಮ್ಯೇಲು ಆದು ಕೋಟಿಲೆ, ತಿರುಮ್ಯೇಲು ದರವುಸುಖ (Prv.). See Grj 8, 57; Bp. 51, 75; Č. Bp. 3, 18; Bh. 1, 8, 94; 3, 18, 38; Abhâ. 1, 34. 52; Jûs. 22, 54; V. 9, 81. — ಕೋಟಿಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undergo pain, etc. (Abhâ. 2, 104). — ಕೋಟಿಲೆಪಡು. -ಪಡು. To suffer pain, etc. (Abh. P. 16, 55).

ಕೋಟವಿ kôṭavi. *A naked woman;* Durgâ.

ಕೋಟಾ kôṭâ. = ಕೊಟ್ಟ 1, q. v. (My.).

ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ kôṭânukôṭi. Tbh. of ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ. To be reckoned by crores, countless (C.; Mhr. ಕೋಟ್ಯಾನಕೋಟಿ). See Bp. 35, 55; 50, 59; 53, 73; Č. Bp. 47, 14.

ಕೋಟಿ kôṭi. = ಕೋಡಿ. *The point or extreme part (cf.* ಕುಡಿ 5); the outer angle of the eye. 2, *the point or edge of a sword;* a dagger (ಸುರಿ, ಕಠಾರಿ Kn. 43). 3, *the end of a bow* (ಬಾಣದ ಆಕ್ಕಡ ಪಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ 43). 4, *an angle or corner.* 5, *the highest point, excellence, eminence.* 6, ornament, decoration (ಘೂಡಣ, ಆಭರಣ 43). 7, beauty (ಕೌಶಲ, ಚೆಲುವು 43). 8, mental elation or joy (ಮನದ ಉತ್ಸವ, ಮನೋಲ್ಲಾಸ 43). 9, *a crore or ten millions* (ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಸಂಖ್ಯೆ 43). 10, a countless number (ಅಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕಿಸಲಾರದುದು 43). 11, war (ಸಂಯುಗ, ಕಾಳೆಗ 43). 12, the hollow of a tree, a cave, etc. (ದುರದ ಪೊಟರೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಹೆಗಳ್ 43). 13, a division or branch (Mhr., My.; see ಉಪ್ಪಿಟ್ಟ-, ಖಾರಿ-, ದ್ರಾಣಿ-). ಕೋಟಿಪಕ್ಕಾವದ್ದ ವಸ್ತಾದರೂ ಇವಗೆ ಇವಿಸಲ್ಲೇ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ.— ಕೋಟಿವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಡುಮಿಂದು ಸಾಸ್ತಿ ಸದ್ದು ಕೊಡಾ (Prvs.). See ಏಳ್ದು.

ಕೋಟಿಕ kôṭika. Forming the highest point, top or summit of anything (Abh. P. 14, after 188).

ಕೋಟಿಪಾತ್ರ kôṭi-pâtra. *A rudder* (ಆರಿತ್ರ, ನಾವೆಯು ಸೋಗೆ Hl.; ಹಡಗಿನ ಮುಖ Mr. 408).

ಕೋಟಿವರ್ಷೆ kôṭi-varshĕ. *The plant Medicago esculata* Rottl. Roxb. (Trigonella corniculata Lin.).

ಕೋಟಿಶ kôṭiśa. = ಕೋಟೀಶ. *A harrow* (ದುರೆ Mr. 370, o. r. of one MS. ದುಲಿಕೆ, another ದಲಿಕೆ). See ದಲಿಕೆ; ಕೊಡಿ.

ಕೋಟೀರ kôṭîra. *A crest, a diadem.*

ಕೋಟೀಶ kôṭîśa. *A harrow.*

ಕೋಟೆ kôṭĕ. = ಕೋಟ್ಟೆ, ಗೋಡೆ. Tbh. of ಕೋಟಿ or ಕೊಟ್ಟ. A mud-wall, a wall round a town, a rampart; a fort (ದ್ರ, ಶಾಲು, ಪ್ರಾಕಾರ Hl.â.; ವರಣ, etc. Sl. 107; ಶಾಲು Kn. 20. 61. 121; ವಂಭ 97; ದಪ್ಪ, ಪ್ರಕಟಿಸ್ತಿ, ಶಾಲು Mr. 191; C.; M. ಕೋಟು, ಕೋಟ್ಟೆ; T. ಕೋಟ್ಟು, ಕೋಟ್ಟೈ). ಕೋಟೆ ಮೂಡ ದುರೆ ದಡೆ ಕಾಪರು.—ಕೋಟೆಯು ದೇವರಿಗೆ ಓಪೆಯು ವೀಪ (Prvs.). ಕೋಟೆಯು ಹೆಸರ (ಶಪಿತೇಶ್ವರ, ಕೋಟೆಯಿಲ್ಲಗ್ಗ Nn. 149; Bp. 16, 11). See V. 4, 33; Č. Bp. 42, 13; J. 3, 18; Dp. 1, 2; ಕಾವುಗೋಟೆ. — ಕೋಟೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A wall-stone of a fort (Bp. 16, 5). — ಕೋಟೆಗಾವು. -ಕಾವು. To guard a fort (V. 10, 12). — ಕೋಟೆಗಾವರ್ -ಕಾವಲ್. A fort-guard (J. 17, 9). — ಕೋಟೆಪೆಸ. -ಪೆಸ. = ಕೋಟೆಯು ಪೆಸ. See ಮೊಂಗೋಟೆಪೆಸ. — ಕೋಟೆಪಿಲಿ. -ಪಿಲಿ. A crack in a wall or rampart (Bp. 58, 44).

ಕೋಟೇಶ್ವರ kôṭa-îśvara. N. of Śiva and of a village. See Prv. s. ದರ್ಗಾರ.

ಕೋಟ್ಟ kôṭṭa. = ಕೊಟ್ಟ 3, (ಕೋಟು, ಕೋಟೆ). *A fort, a stronghold.*

ಕೋಟ್ಯಾರ kôṭṭâra. A stronghold of thieves or robbers (ಕಳ್ಳರಬ್ಬ ಆಲಯು Mr. 198). 2, the stairs of a pond. 3, rising ground (ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತಪ್ಪರು Nr.). 4, a libertine.

ಕೋಟ್ಯಾನ್ತರ kôṭyântara. (*i. e.* ಕೋಟ್ಯನ್ತರ). = ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ. (C.).

ಕೋಟ್ಲೆ kôṭlĕ. = ಕೋಟಲೆ. (C.).

ಕೋಠ kôṭha. *White leprosy with round spots.* 2, ringworm, impetigo.

ಕೋಠಿ kôṭhi. A granary; a factory; a bank; a warehouse (Mhr.; Čb. 20; Sl. 106; My.).

ಕೋಡ kôḍa. — ಕೋಡಬಳೆ. A kind of salted cake in the form of a ring fried in oil or ghee (C.; Tē. ಕೋಡುಮು; Mhr.). — ಕೋಡಪಬಳೆ. = ಕೋಡಬಳೆ. (My.).

ಕೋಡಗ kôḍaga. A monkey, an ape (ಬಂಡಿಮುಖ, ಮರ್ಕಟಿಕ, ಕಪಿ, ವಾನರ, etc. Hl.â.; Nr.; Mr. 161; C.; T. ಕೋದರ, ಕೋಗಲು, ಕುರಂಗು; Tu. ಕೊಡಂಜ, ಕೊಡಮ್ಮ, a large kind of ape). ಕೋಡಗದ ಕೆನ್ನು (ಕಾಪೇಯ Hl.â.). ಕೋಡಗದ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Nr.). See Bp. 22, 48; 29, 7; Riv. 3, after 55; J. 15, 20; 16, 33; Dp. 76, 3.

ಕೋಡಂಗಿ kôḍaṅgi. An apish man: a buffoon, a harlequin (C.; M.; T., Tē. కోఁడంగి, Tu. ಕೋಡಂಗ್ಗಿ; T. కోఁట్టాడి, కుణాడు, కోఁడి, కోఁడరి, Tē. కోఁడిగ, కోఁడిగ, M. കോഁമരി, കോഁപ്രാവി, കോഁമാഴ, jesting, buffoonery).

ಕೋಡಂಗಿತನ kôḍaṅgitana. Buffoonery (My.; Tē. కోఁడంగితనం).

ಕೋಡರತನ kôḍaratana. (fr. కోఁట్టాడి). The state of a libertine and connection with him. ಛಛದ ಕೋಡರತನ ಮೂಳ! (J. 6, 26).

ಕೋಡಿ kôḍi. 1. (fr. ಕೊಡೆ 2?). (Śmd. 27). A passage to carry off excess of water, the outlet of a tank (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಪರಿವಾಹ Nr.; ನೀರ ಬಟ್ಟೆ Bhn. 4; Bh. 8, 24, 47; C.; T. కోఁడు, Tē. కోఁడి, కోఁడు, a channel; T. కుడుము, a sluice). ಕೆಲಿಯ ಕೋಡಿ (Śmd. 162). See Bp. 4, 11; 11, 35; B. 4, 184; ಇಕ್ಕೋಡಿ, ಪಡಕೋಡಿ. — ಕೋಡಾಡರಿ. -ಪರಿ. To flow through the outlet of a tank: to flow in streams (Rām. 5, 9, 24; J. 23, 23).

ಕೋಡಿ kôḍi. 2. Deficiency, defect, want (ಕೊಡಪ Bhn. 4; Bh. 2, 13, 34; 3, 19, 37; Rām. 4, 2, 4; 6, 9, 20; J. 26, 64; *cf.* ಕೊರಗು). — ಕೋಡಿಗಳೆ. -ಳೆ. To make light of, to disregard, to slight (Bh. 8, 26, 20; J. 18, 42). — ಕೋಡಿ ಮಾಡಿಸು. -ಡಿಸು. To show or point out a defect (Rām. 6, 50, 43).

ಕೋಡಿ kôḍi. 3. (Tu. ಕೋಡಪದಬ್ಬು, ಕೋಡಿ-, ಕೋಡೆ-, a demon worshipped by Pariahs; కోఁడి, a kind of flag, an image of garuḍa, basava, or other demi-god set upon a long post before a temple; *cf.* ಗುಡಿ 2). — ಕೋಡಿಕಿ ಹಬ್ಬ. A certain festival. See Prv. s. ದಸ್ಸಾರ.

ಕೋಡಿ kôḍi. Tbh. of ಕೊಡಲಿ (Śmd. 338).

ಕೋಡು kôḍu. 1. To be cool or cold (ಶೈತ್ಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 16, 28; *cf.* ಕುರ್ 2; M. കോഁടു, കോഁണു, to bend, to be crooked, twisted, awry; to feel very cold; T. కోఁడు, కోఁటు, to bend, inflect; కోఁట్టు, to make crooked; see s. ಕೋಟು 1). See ಕುರ್ಕೋಡು.

ಕೋಡು kôḍu. 2. = ಕೋಟು 1. Coldness (ಶೈತ್ಯ Ct. I, 38; కోఁటు, చల్లదనము, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; ಕುರ್, etc. Śm. 36).

ಕೋಡು kôḍu. 3. To shrink; to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; Tē. కోఁడుము, to be amazed or confounded; T. కోఁటి, a timid, bashful person). See Śmd. 28; Grj. 4, after 120; 5, 69. 89; 8, after 55; Bp. 37, 39; Rāv. 11, 115; and s. ಕೋಟಲೆ.

ಕೋಡು kôḍu. 4. Shrinking; fear (ಭಯ Śm. 94): a wonderful thing, a wonder (Bp. 24, 45). — ಕೋಡುಪ್ಪಳೆ. -ಪ-ಳೆ. To shrink, to shrivel, etc. (ನವೆ Ct. I, 49).

ಕೋಡು kôḍu. 5. (fr. ಕುಡುಕು). = ಕೋಡಿ. A horn of animals; a tusk (ಶೃಂಗ Śmd. Dh.; Śm. 94; గుళ్, శృంగ Nn. 5; ಉಡಾವು, శృంగ 26; శృంగ, ಎಡಾಪ 28; ಸಾರಂಗ, శృంగ 34; దన్ను, శృంగ 81; దంష్ట్ర, ಎಡಾಪ, ವಾಡೆ 85; ప్రదుపాన 139; ಉಡಾವು Mr. 498; Abh. P. 4, 119; Śāv. 3, 51. 55. 57; 4, 3; C.; T.; *cf.* ಕೊಮ್ಮು 2; Tbh. కోఁడు). ಕೋಣನ ಕೋಡು (గదు Nr.). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು (గదు Hlā.). See Śmd. 28; Bp. 29, 4; 32, 27; Abh. P. 13, 74; Rāv. 6, after 11. 2, a point; the peak or top of a hill (T.; T., M. കുടു, a globe, round body; a hill; the peak of a hill; see s. ಕುಬ್ಜೆ 1; *cf.* Tbh. కోఁడు). ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಡು (ಶೃಂಗ, ಶೈಲಶೃಂಗ Nr.). — ಕೋಡುಮಗಡಿ. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. The top-stone: the peak of a hill. ಕೋಡುಮಗಲ್ಲು (ಶೃಂಗ, ಶಿಖರ, శృంగ Nr.; Mr. 97; C.; Rām. 6, 11, 7; J. 2, 65; B. 5, 136). — ಕೋಡುಮಾಗಲ್ಲು. -ಲ್ಲು. = ಕೋಡುಮಗಡಿ. (శృంగ, ಶಿಖರ, ಶೃಂಗ Hlā.). — ಕೋಡುಮುಮಿಳ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Cynanchum pauciflorum R. Br. (Z.). — ಕೋಡುಮೇಸ. The allowance of a vis of corn, etc. for every bullock-load that comes into a town, etc. (R.). — ಕೋಡುಮೇಲು. -ಏಟು. A wound made with a tusk (Čpr. 5, after 39; Abh. P. 13, 80).

ಕೋಡು kôḍu. 6. The branch of a tree (శాఖ, చు రగొడ్డు Kk. 19; Śm. 24; My.; T. కుదురు, కోఁడు, కోఁటి; *cf.* ಕೊಮ್ಮು 3). See Bp. 38, 39; ಪುಷ್ಪಿಕೋಡು, ನಿಮ್ಮಕೋಡು. — ಕೋಡುಪಳ್ಳಿ. The milk-hedge, Euphorbia tirukalli L. (St. & Pl.). — ಕೋಡುಮನೆ. -ಏ. A kind of fire-place (My.; see ಏಳೆ 4).

ಕೋಡು kôḍu. 7. (fr. ಕುಡುಕು 1). (Śmd. 250). Giving; a gift (ಕೊಡುವ ಛಾಪ Śm. 94; దాన Nn. 85).

ಕೋಡು kôḍu. Tbh. of ಕೂಡು (Śmd. 338. 356. 364). — ಕೋಡಿದ ಕೆಮ್ಮ, joined, *i. e.* both, hands (Bh. 6, 4, 67; Rām. 3, 8, 69). — ಕೋಡಿಮು. -ದು. To become most excellent (Abh. P. 1, 23; Grj. 8, 25). — ಕೋಡುಮಗಡಣಿ. -ಕಡಣೆ. A pair of slings (Rām. 6, 11, 7).

ಕೋಡೆ kôḍe. West wind, cool wind (M., that is the hot land-wind for the Mysore, Tēlugu, and Tamil countries); the hot season (March-May, My.). — ಕೋಡಿಗದ್ದೆ. A paddy-field that yields a crop in the hot season (My.).

ಕೋಣ್ಕೆ kôṇ. Tbh. of ಕೋಟಲೆ (Śmd. 365).

ಕೋಣ kôṇa. A male buffalo (దుంప, కొరిప, దక్కెక్క, etc. Hlā.; Mr. 162; C.; Tē.; M. കോണ, a young male buffalo; Sk. గదల; Sk. గోణ, an ox). ಕೋಣನು (ಪ್ರಸ್ಥಾಗ, ಬುದಾಮ Nn. 61; ಪಂಪಭ 102). ಕೋಣಾ (Śmd. 148). ಕೋಣನ ಮುಖ್ಯ ಕಷ್ಟಂ ಮಾಬಿಸಿದ.—ಕೋಣ ಗಬ್ಬಕ್ಕೆ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗದಾ ಇಕ್ಕೋಕೆ ರೆಸ್ಟ್?—ಎತ್ತು ಏಟಿಗೆ ಎದುದರೆ ಕೋಣ ನೀರಿಗೆ ಎದ್ದುಮುತ್ತದೆ.—ಕೋಣ ಮೆಳದರೆ ಆನೆ ಆಮಿತೇ? (Prvs.). ಕೋಣ ಬಬ್ಬುವೆ ವೇದದ ನೆನ್ನಿಲಿ ಪಾಸರೆ? (Dp. 76). See Śāv. 3, 56; J. 5, 72; B. 1, 18. 28; 5, 22; ಉಪಮಿಯು-, ಕಾಮ-; Prv. s. ಕ್ಷಾಣ. 2, a foolish man (My.). — ಕೋಣನ ಬಳ್ಳಿ. = ಕೋಣನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಕೋಣನ ಬಳ್ಳಿ. A leafless, shrubby creeper, Sarcostemma intermedium Dene. (Z.; My.).

ಕೋಣ kôṇa. = ಕೋಣಿ, ಕೋಣಕೆ, ಕೋಣೆ, (ಕೋಣೆ 2). *An angle, a corner;* an intermediate point of the compass. 2, *a drum-stick, an instrument for striking the cords of a lute,* etc. (*cf.* ಕುಮುದ್ವ). 3, the sharp edge of a sword. 4, the planet Saturn (Mr. 38). 5, a stick, a club (*cf.* ಕೋಲ್).

ಕೋಣನ kôṇa-pa. A guardian of a point of the compass; Nairṛita (My. Amara; Rām. 30, 12).

ಕೋಣೆ kôṇe. 1. A pitcher (గళవిగ Kk. 47, Śs.; *cf.* ಗುಡಾರ, ಗುಮುಡಕ).

ಕೋಣೆ kôṇe. 2. An inner apartment or chamber, a room (ಒಡರ Kk. 71; Śm. 60; Śs.; C.; Tē. కోణె). See B. 2, 35; 4, 57; 5, 205. 3, a kitchen (My.). — ಕೋಣೆಪ್ಪಗಿಸು. -ಪ್ಪಿಸು. To cause to enter a chamber. ಮುಸ ಪೆಡರುಮು ಕೋಣೆಪ್ಪಗಿಸುಗುಮದ್ ಉಸುರದ್ (Śmd. 267).

ಕೋಣೆ kôṇĕ. Tbh. of ಕೋಣ. A point of the compass (ಗೋಣ್ಯ Kk. 82).

ಕೋಣ್ಯೆ kôṇyĕ. = ಕೋಟೆ. (Śmd. 384; Śm. 77). A fort, etc. See Śmd. 69. 259; ತಳಿಗೋಣ್ಯೆ, ಹತ್ತುಗೋಣ್ಯೆ, ಮೆಯಗ-. — ಕೋಣ್ಯೆಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight on the ramparts (Čpr. 5, 104; C. Bp. 24, 25. 31).

ಕೋತ kôta. 1. = ಕೊಳುತ, ಕೊಳ್ಳುತ. (C.; B. 5, 300).

ಕೋತ kôta. 2. N. of a low-caste tribe on the Nîlagiri *(cf.* ಕವಿತು; Sk. ಕೋಥ, putrefaction, corruption).

ಕೋಥ kôta. Reduction (My.; H.).

ಕೋತಂಬರಿ kôtambari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಂಬರಿ. See Prv. s. ಏಳು ತಾಮ್ಬರ.

ಕೋತಲು kôtalu. A led horse: something which is more than absolutely necessary (Br., H.); saving, laying up, in ನಮ್ಮಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋತಲು ಉಬ್ಬಿಸುವದು (My.). — ಕೋತಲು ಮುನ್ಸಬ್ದಿ. An extra clerk (My.). — ಕೋತಲುಸಂಬಳ. Extra pay (My.).

ಕೋತಿ kôti. An ape, a monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ, ಮುಖಾಟಿ, etc. Si. 167; ಸಾಲಾಮೃಗ 406; ಪ್ಲವಗ 410; C.; Tu., Tĕ.; T. ಕೋಡ್ಡಿ). ಕೋತಿಗೆ ಧನೀ ಇಕ್ಕಿದನ್ತೆ.—ಕೋತೀ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹೂ ಮುಡಿಲೆ ಕೊಟ್ಟೆ (Prvs.). See Prvs. s. ನೀತಿ, ನೇಯಿಗೆಯವ, ನೋಡ, ಮುತ; J. 16, 35; Dp. 55.

ಕೋತು kôtu. = ಕೋಡು 2. P. p. of ಕೋ 3.

ಕೋತು kôtu. Farming, tenanting, contracting, renting (S. Mhr.; Mhr. ಮೋತ, ಮೋತೆ). 2, = ಜಾರಕೋತು, barracks (My.).

ಕೋದಂಡ kôdaṇḍa. A rope for punishment, suspended in schools, on which a boy is tied up with his hands clasped and which he is not permitted to loose (Tĕ., T.; M. ಕೋಡಾಣ; My.).

ಕೋದಂಡ kôdaṇḍa. = ಕೋದಮ್ಡ. *A bow.* See ಪಿಲ್ಲ.

ಕೋದು kôdu. 1. P. p. of ಕೊಯ್ 1. (S. Mhr.).

ಕೋದು kôdu. 2. = ಕೋತು. P. p. of ಕೋ 3.

ಕೋದ್ರವ kôdrava. The grain Paspalum frumentaceum or P. scrobiculatum (ಉದ್ದಾಳ, ಹಾರಕ Mr. 378; see Si. 304).

ಕೋದ್ರವೀಪ kôdravîpa. = ಕೌದ್ರವೀಪ. A kôdrava-field (Čpr. 1, 89).

ಕೋನ kôna. Tbh. of ಕೋಣ. (Mhr.: a corner, etc.; childbirth, delivery). — ಕೋನವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. among Mahrattas (C.). — ಕೋನೇರಿ. -ಏರಿ. = ಕೋನೇರು. (R.; My. in the name of ಕೋನೇರಿಅಪ್ಪಯ್ಯ). — ಕೋನೇರು. A stone-faced tank with steps on all sides (Tĕ., R.).

ಕೋಪ kôpa. *Passion, wrath, anger* (ಮುನಿಸು Nn. 142. 167; ಮೊರಪು Čt. I, 72; ಕಾಯ್ತು, ಕೆನಸು I, 98; ಮುನಿಸು, ಮುಳಿಸು, etc. II, 27; ಮುನಿಸು, ಸೆಣಸು, ಒರಸೊರಸು, ಕಾಯ್ತು Kk. 43). See ಒರಸೊರಸು, ಕನಲ್, ಕಾಯ್, ಕಾಯ್ತು, ಕಾಪರ, ಕೆನಸು, ಕೆಸುಗಣ್ಣು, ಮುನಿಸು, ಮುಳಿ, ಮುಳಿಯಿಸು, ಸೀತಱ್, ಸೆಣಸು; ಕಪಗೋಪ, ಬಲು-; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. ಕೋಪ ಪಾಪಾ ತನ್ನು, ತಾಪ ಪ್ರಪ್ಪೇತೇ ತನ್ನು (Prv.).

ಕೋಪಕ್ರಮ kôpa-krama. A passionate man. 2, ka-upakrama. *Brahmâ's creation.*

ಕೋಪಗಾತಿ kôpa-gâti. A passionate woman (ಕೋಪಜೆ, ಕೋಪವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Si. 182).

ಕೋಪಗಾರ kôpa-gâra. A passionate man (My.).

ಕೋಪಜ kôpa-ja. *Arising from passion.*

ಕೋಪಜ್ಞ ka-upajña. *Brahmâ's creation.*

ಕೋಪನ kôpana. *Inclined to anger, passionate.*

ಕೋಪನೆ kôpanĕ. = ಕೋಪಗಾತಿ, q. v.

ಕೋಪಶಿಖಿ kôpa-śikhi. The flame of wrath (Râm. 3, 8, 65).

ಕೋಪವಿಕಾರ kôpa-vikâra. Uncommon passion (ಸೀತಱ್ Kk. 52).

ಕೋಪಾಗ್ನಿ kôpa-agni. The fire of wrath (Śśv. 4, 57; J. 12, 22).

ಕೋಪಾಟೋಪ kôpa-âṭôpa. Agitation or display of wrath (Śśv. 4, 39; J. 4, 56).

ಕೋಪಿ kôpi. *Angry, passionate, wrathful.* See Bp. 22, 50; 61, 15; Prv. s. ನೇಣಾ.

ಕೋಪಿಷ್ಠ kôpishṭha. Very passionate, irascible; an irascible man. (C.).

ಕೋಪಿಷ್ಠಳು kôpishṭhaḷu. A very passionate woman (C.; B. 4, 185).

ಕೋಪಿಸು kôpisu. To become angry, etc. (ಅಮರ Śmd. Dh.; ಕೆಸುಗಣ್ಣು Kk. 88). See Bp. 20, 16; 45, 8; 56, 30.

ಕೋಪು kôpu. Dramatic gestures or attitudes (J. 17, 24; 24, 72; M., T. ಕೋಪ್ಪು, arrangement, nice order, method, etc.; Tĕ. ಕೋಪು, a sort, kind, or variety; variation of music; see ಕೋ 3 f). ಭಕ್ತಿಸದ್ಯಸ್ಥಿ ಪೌಷ್ಯಪುತ್ರಜಗಃ ಪಿತ್ರರಿಸುವದು ಕೋಪೆನಿಸಿತ್ತು (Mr. 82).

ಕೋಪೋದ್ರೇಕ kôpa-udrêka. Excess of passion. See ಕೆರಳ್ತ.

ಕೋಮಟಿ kômaṭi. A Vaiśya shopkeeper (Bp. 25, 23; C.; Tĕ.; T., M. ಕೋಮಟ್ತಿ; Tĕ. ಕೋಮಟ, a mercantile house or firm). ಕೋಮಟಿ ಮೋಸ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಮೋಸ ಮೋದರೆ ಹೇಯುವದಿಲ್ಲ.—ಕೋಟಿವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಮಟ್ತಿ ನಕ್ಕ ನವ್ವ ಕೂಡದು (Prvs.). 2, a miser (My.).

ಕೋಮಟಿಗ kômaṭiga. = ಕೋಮಟಿ. (C.). See Bp. 50, 30; Si. 298; B. 3, 33.

ಕೋಮಟಿಗಿತ್ತಿ kômaṭiga-itti. A Kômaṭi female (C.).

ಕೋಮಟಿತನ kômaṭitana. The profession of a Kômaṭi (My.). 2, covetousness (My.).

ಕೋಮಲ kômala. ಕೋಮಳ. = ಕೋಮಱ. *Tender, soft;* bland, sweet, low; pleasing, beautiful (ಸೊಗಡುಳ Bhn. 61, sic; ನಳನಳಿಕೆ Śm. 22). 2, unripe; unripe fruit (ಹಚ್ಚಾಮು, ತಮಲ ಮೋದಲ ಮಿಡಿಗಾಯಿ Mr. 109). 3, water (ಉದಕ 404). 4, N. of two vṛittas (Čh.).

ಕೋಮಲತರ kômala-tara. Uncommonly tender, etc. (Bp. 38, 43).

ಕೋಮಲತೆ kômalatĕ. Softness, agreeableness, etc. (Bp. 42, 25; Râm. 28, 24).

ಕೋಮಲರುಚಿರ kômala-rućira. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕೋಮಲಾಂಗ kômala-aṅga. A man who has a beautiful body (Râm. 3, 4, 2; J. 11, 10).

ಕೋಮಲಿತ kômalita. = ಕೋಮಲ. (J. 10, 21).

ಕೋಮಲೆ kômalĕ. ಕೋಮಳೆ. A delicate, beautiful female. (Bp. 4, 27. 40; 12, 40; 32, 45; 42, 31; 44, 52).

ಕೋಮಳೆ kômaḷĕ. = ಕೋಮಲೆ, etc. Tbh. of ಕುಮಲುವು. (ಕೆಮ್ಮಿ Kk. 85).

ಕೋಮು kômu. Caste, tribe (My.; Br.; Mhr., H. ಕೋಮು).

ಕೋಯುಷ್ಟಿ kôyushṭi. *The lapwing;* a small white crane, the paddy-bird. See ಕೊಟ್ಟಿಕ.

ಕೋಯುಷ್ಟಿಕ kôyushṭika. *The lapwing;* etc. (ಶಬ್ದಮಣಿದ ಪಕ್ಕ Sl. 178).

ಕೋರ kôra. 1. = ಮೋರ. One who does, makes, performs, is occupied with (anything bad), etc. (C. in compounds; H. ಮೋರು).

ಕೋರ kôra. 2. = ಕುಡರ, etc. Tbh. of ಕುಡಾರ (Śmd. 361).

ಕೋರಕ kôraka. *A bud, an unblown flower* (ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ Nn. 102; ಮೊಗ್ಗೆ 164).

ಕೋರಕಿತ kôrakita. Budded (Ćpr. 1, 141; Abh. P. 3, after 117).

ಕೋರಂಗಿ kôraṅgi. *Small cardamoms.*

ಕೋರಡಿ kôraḍi. The state of being unsubstantial, empty, vapid, etc. (Râm. 4, 3, 5; Mhr.).

ಕೋರತನ kôratana. The condition of one who does, etc. (My. in compounds).

ಕೋರಡೂಷ kôraḍûsha. = ಕೋದ್ರವ. *The grain Paspalum scrobiculatum* Lin.

ಕೋರಡೂಷಕ kôraḍûshaka. *Paspalum scrobiculatum.*

ಕೋರಂಬ kôramba. A gold or silver frontlet of idols (My.).

ಕೋರಯಿಸು kôrayisu. To be dazzled (My.; Bh. 4, 11, 10; Tē. ಕೋರಗಿಂಪು, to dazzle the eyes). (ಪೂರ್ವದ ಬಿಂಬ) ಕಣ್ಣು ಕೋರಯಿಸಿದವು ಕೋಪುದಾಗಿನ ಕಾಮುಕಾಸ್ತ್ರಯುಲಿ (Râm. 3, 4, 2).

ಕೋರಾ kôrâ. New, just as made. 2, unbleached cotton cloth (My.; Tē.). — ಕೋರಾಕ್ಷ. Undressed corn, as given to Brâhmaṇas, Jaṅgamas, etc. (Mhr.; C.).

ಕೋರಿಂಡೆ kôrinḍe. A kind of fragrant plant (ಜಸಿ, ಜಪೂಲೆ, ಜಸನ, ಜಪ್ಪನರ್ತಿನಿ, etc., ಜಪ್ಪನರ್ತಿಸೊಪ್ಪ Sl. 160; Tē. ಕೋರಿಂಡ, ಗೋರಿಂಡ).

ಕೋರು kôru. Silken thread covered with gold or silver (My.; H.). 2, a presidency (as Madras, My.; H.).

ಕೋರೆ kôre. Crookedness;—perverseness (My.; *cf.* ಕೋಸು 2; ಗೋಜು[2] ?). — ಕೋರೆಬಾವುಟ. A small flag as that with which a lance is adorned, and any similar one (My.).

ಕೋಲಿ kôli. = ಕೋಲು[1]. See ಬಲುಕೋಲಿಯಾಡು.

ಕೋಲಡಿ kôraḍi. = ಕೋಲುಡಿ, etc. (Bh. 3, 12, 56).

ಕೋಲುಡೆ kôraḍe. = ಕೋಲುಮಾ. A whip (Sl. 344).

ಕೋಲಿ[2] kôri. (= ಕೊರಂ 2). A small (generally old) piece of cotton cloth, a rag (My.); a worn out blanket (S. Mhr.). — ಕೋಲಿಯಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A jacket made of a blanket, as worn by the Öggas (S. Mhr.). — ಕೋಲಿಸಿಟ್ಟೆ. A Liṅgâyta tradesman who walks about with a bagful of articles and a kôri on his shoulder (S. Mhr.; such a man may become a rich merchant and retain his name). — ಕೋಲಿಹಣ್ಣು. A ripe mulberry (that is somewhat hairy, S. Mhr.). — ಕೋಲಿಹುಳು. A caterpillar (hairy like a blanket, S. Mhr.).

ಕೋರಿಕೆ kôrikĕ. Wishing, desiring (My.; ಜೋಡಿಸು, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಕೊಡು, ಪ್ರಾರ್ಥ, ಕಾಮನೆ, etc., ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ Sl. 70). ಕೋರಿಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದವನು (ಕಾಮುಕ, ಕಾಮುಕ, etc. 359).

ಕೋರು kôru. (ಕೋರಿದು). 1. To purpose, to think, to wish, to desire (T., M.; Tē. ಕೋರು; Tu. ಕೋರ್[1]; *cf.* ಕುರಿ[1] 1). ಆಯುಷ್ಯಬಗೆಯಂ ಕೋರಿಜಿದೆ (Mr. 2).

ಕೋರು kôru. 2. (fr. ಕೊರಂ[1] 1). (= ಪೊರಮು). (A cut off portion); a part, a portion, a share, in cultivation, etc. (S. Mhr.; Bp. 46, 14; Tē. ಕೋರು; M. ಕೂರು). See ಆರಗೋರು, ಕಾಲ್ಕೋರು, ಮುಕ್ಕೋರು, ಮೂಗೋರು.

ಕೋರುಕೆ kôrĕ. (fr. ಕೊರಂ[1] 1). = ಕೊರಂ[1]. Cutting; sharpness, pointedness (Tē. ಕೋರು[1], ಗೋರು[1]). 2, a tusk (C.; Tē.); a long pointed tooth; a fang (My.; Tē.; M. ಕೋರು, to tear the flesh by thorns; cutting, tearing; *cf.* ಗೂರು, ಗೋರು 1). ಸಾವರ ಕೋರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಸುಪು (ಸದಸ್ಯವಂದ್ಯ Sl. 87). ಹಾವಿನ ಕೋರುಗಳ ಪಾಡೆ (ಅತಿಕ್ 463), See B. 4, 21. 22. 24; 5, 237. — ಕೋರುಹಾವು. A long pointed tooth (J. 27, 23). — ಕೋರುಮೀಸೆ. Pointed whiskers (S. Mhr.). — ಕೋರುರುಮಾಲು. A turban with a point in front (My.). — ಕೋರುಹಲ್ಲು. = ಕೋರು[1] No. 2. (B. 4, 35. 316; My.).

ಕೋರ್ಟು kôrṭu. A court (C.; B. 4, 146; My. also ಕೋರಮು).

ಕೋಲ್ kôl. 1. (Śmd. 58). = ಕೊಲ 3, ಕೋಲು. A stick, a staff, a rod (ಪೈನದ, ಲಗುಡ, ದಪ್ಪು, ದಣ್ಣು, ಯುಷ್ಟಿ Hlā.; ದಂಗಿ Kk. 74; ಬಡಿ, ದಂಗಿ, ಬಿಂಕೆ Śm. 31; ದಣ್ಣು 106; T., M.; *cf.* ಕುಯ್ಯು; Sk. ಕೋಣ); a roasting spit; a staff as a measure of length (My.; see Mr. s. ದಣ್ಣು). 2, an arrow (ಕಣೆ, ಸರಳ್, ಅಮ್ಮು Ćr. II, 47; ಕಣೆ, ಪೃಷತ್ಕು, ಸರಳ್, ಅಮ್ಮು Śm. 43. 106; Kk. 40; T., M.). ಕೋಲಂ (Śmd. 84). ಕೋಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಂದು ಕೋಲುಬ್ಬೆಪೋಲ್ (84). ಪೊಸ್ಸ ಕೋಲ್ (162). ಕೋಲ್ಗಳ್ ಅಸ್ತು ಅಮ್ಮುದ ಬಾಸ್ಕರ್ (Rāv. 8, 124). ಉರು ಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮ್ಮುಗ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಬಸ್ಕನೋಪಕರಣಂಗಳು (ವಿತಂಸ Nr.). ತೆಪ್ಪಂ ಪೊಸೆದ ಕೋಲ್ (ಅರಣ Mr. 260). ಪೂಗುಡ ಕೋಲ್ (ಸದುಪಣ್ಣಿ 258). ಭಸ್ತಕದಂ ಪೊತ್ತಿವ್ವ ಕೋಲ್ (ರಘುಣ 359). ಎರಡು ಕೋಲ್ ಆಗೆ ದಣ್ಣುಮೊನಿಕ್ಕುಂ (325). See Abh. P. 13, 61; Bp. 18, 28. 29; Bh. 2, 13, 13; J. 4, 40; 7, 49; 12, 20. 22. 25. 39. 47; 28, 45; ಇಂಗೋಲ್, ಎಮ್ಮಂ-, ಕಡೆ-, ಕುಮು-, etc., etc. — ಕೋಲ್ಗುಡು[1]. -ಕಡು[1]. To rain arrows (J. 22, 11; 27, 38). — ಕೋಲ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. To get an arrow (J. 10, 24). — ಕೋಲ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The point of an arrow (J. 13, 42. 48). — ಕೋಲ್ದುಸ. (= ಕೊಲ್ಬುಸ). Meat roasted on the spit (ಸುಟ್ಟ ಗೆ, ಸುಮುಡಾಮು ಕೆಸ.). — ಕೋಲ್ಪೊಡಿಸು. -ಪೊಡಿಸು. To fix an arrow (J. 7, 41). — ಕೋಲ್ಮಡಿ. A shower of arrows (J. 12, 36).

ಕೋಲ್ kôl. 2. ಕೋಲು. = ಕೊಲ್. Length, largeness, hugeness (My.; M.; Tē. ಕೋಲು, ಕೋಲೆ, ಕೋಲುಸು). ಕೋಲಾದುದು (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ, ಉದ್ದವಾದುದು, ಪ್ರಾಲವಾದುದು Sl. 372; My.). — ಕೋಲು ಬಿಡೆ. = ಕೂಲು ಬಿಡೆ (My.). — ಕೋಲು ಬಿಡೆ. = ಕೋಲು ಬಿಡೆ (My.). — ಕೋಲ್ಬೆಡೆ-ಬಿಡೆ. = ಕೋಲು ಬಿಡೆ, etc. (Śiv. 3, 24).

ಕೋಲ್ kôl. 3. = ಕಲ್ 3, etc. A raft, a float (T.; Tē., Sk. ಕೋಲು). See ಹಡಿಗೋಲ್.

ಕೋಲ kôla. Ornament, decoration; form, figure, chiefly of masks, dresses, etc., (used also in devil-dances). (My.; M., T., Tu.; Tē.: dance, *cf.* ಕೋಪ ? see ಕಣ್ಣಿಗೋಲು). ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೋಲು (Prv.). 2,

public procession, as on the birthday of children, as that of the bride and bridegroom, etc. (My.; T.).

ಕೋಲಿ kôḷi. *A hog* (= ಕ್ರೋಡ). 2, *a raft, a float* (*cf.* ಕೋಲ್ 3). 3, = ಕುಲು, *the fruit of jujube* (ಮೋರೆ ಹಣ್ಣು G.). 4, a kind of weapon (*cf.* ಕೋಲ್ 1).

ಕೋಲಿಕ kôḷika. = ಕಕ್ಕೋಲಕ. *A kind of perfume* (ಗದಲಕ ಮೂರ G.). 2, *black pepper.*

ಕೋಲಿಜ್ಜಿ kôḷijji. = ಕೂಲಜ್ಜಿ, ಕೊಲಜಿ, etc. See ಉದುಗೋಲಜ್ಜಿ.

ಕೋಲಿದಲ kôḷa-dala. *A kind of perfume* (= ನಖ).

ಕೋಲಿಯಂಬಕ kôḷambaka. *The body of a lute, the whole of it except the strings.*

ಕೋಲಿಯ kôḷava. See ಕೋಲೆ.

ಕೋಲಿವಳ್ಳಿ kôḷa-valli. A plant with a pungent fruit resembling pepper, *Pothos officinalis* Roxb.

ಕೋಲಾಟಿ kôḷâṭi. Colar (My.). ಕೋಲಾಟಿಕುದುರೆ. An inferior horse, a country pony (My.).

ಕೋಲಾಹಲ kôḷâhaḷa. *A loud and confused sound or noise,* as of men, animals, etc. (ಗಜಾಜ Bhn. 43); *an uproar* (ಕಪಿಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿವುದು Mr. 288). See Bp. 22, 14; 23, 2; ಕೋಳಾಹಳಿ; ಮೊಸ್ಲೆ; ರಾಯಕೋಳಾಹಳ.

ಕೋಲಿ kôli. (Ir. ಕುಲು). A stubble of jôḷa (S. Mhr.; Tě. ಕೋಲೆ).

ಕೋಲಿ kôli. *The jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam.

ಕೋಲು kôḷu. = ಕೋಲ್ 1, etc. A stick, etc. (ಪಣ್ಣ Si. 416; ವೃಷಭ, ಬಾಣ, etc. 289; C.; Tě. ಕೋಲೆ); as a measure it is used for a gaja (My.), and for the distance from the chin to the feet (S. Mhr.). ಕೋಲುಗಳ (Bp. 61, 25). ಪ್ರತಿಗಳ ಕೋಲು (ಆಜಾಫ); ಕಬ್ಬ ಹೊನೆದ ಕೋಲು (ಆದಿಕೆ IIIâ.). ಕಬ್ಬುನದ ಕೋಲು (ಪರಿಭ Nr.). ಕಬ್ಬೀ ಕೋಲು (ಪ್ರಾಸ, ಕುಸ್ತ Si. 201). ಕೋಲು ಉಂಡುತ್ತ (B. 3, 124). See Si. 250. 271. 281. 289. 290. 344. ಕೋಲು ಮುಂದಾದು ಬಾರದು, ಬಾವು ಸಾದು ಬಾರದು (Prv.). — ಕೋಲ ಕಳ್ಳಿ. A species of leafless milk-hedge (My.). — ಕೋಲ ಪೊನ್ನೆ. (ವೃಷಿಪರ್ಣ, ವೃಶ್ಚಪರ್ಣ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣ, ಅಂಬ್ಯವಲ್ಲಿಕೆ, ನಂದಿಪುಷ್ಪ Si. 144). — ಕೋಲುರಗು. -ಅರಗು. A stick of sealing wax (My.). — ಕೋಲುಲುಬು. -ಉಲುಬು. A common weed, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಕೋಲು ಸಮ್ಮಗೆ. (ಪೇದುಪುಷ್ಪಕ G.). — ಕೋಲಾಟ. -ಆಟ. A play, especially of children, at which they make alternate motions and strike mutually small sticks in each other's hands (C.; Tu., Tě.). See ಚಿಮೆ. 2, a kind of military exercise (Bh. 1, 7, 50). — ಕೋಲಾಡು. To play at the above game (C.). — ಕೋಲು ಕುದುರೆ. A stick on which boys ride (C.). 2, a crutch (C.; B. 3, 124). — ಕೋಲುಗಳ್ಳ. = ಕೋಲು ಕಳ್ಳ. (My.). — ಕೋಲುದಳೆ. -ತಳೆ. To lay hold of an arrow. ಬಿಲ್ ಕೋಲುದಳೆದ ನಿತಂಬಿನಿಯರ್ಗೆ (Rāghě. 17, 70). — ಕೋಲುಮುಳ್ಳಿಗ. (ಮೂಳ್ಯ, ಕುಸ್ತ Si. 139; C.). — ಕೋಲುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a stick (Bp. 20, 13; 26, 12) or an arrow.

ಕೋಲುಕಾರಿ kôḷu-kâri. A peon (C.; Tě.; M. ಕೋಲ್ಕಾರ).

ಕೋಲೆ kôḷe. *Long pepper, Piper longum* Lin. ಕೋಲೆ ಕೋಲು ದಂ ದಶಮೂಲಿಗೆ ಬೈಸಿ (Mr. 119 in two MSS., o. r. in two MSS. ಕೋಲುಳಂ, one MS. ಬೈಸೆ, another MS. ಬಯಸು).

ಕೋವ kôva. 1. A potter. ಬಾವುರ್ ಎನ್ವುಂ ಕೋವರ್ ಎನ್ವುಂ ಕುಮ್ಮಬರ್ (Šmd. II, o. r. ಕುಮಿಬ್ಬರ್; ಬಾವುರ್ ಎನೆ ಕೋವರ್ ಎನೆ ಕುಮಿಬರ್ Kk. 91, o. r. ಬಾವುರ್ ಎನೆ ಕೋವರ್ ಕುಮ್ಮರ್). (*Cf.* ಕುಮರ; T., M. ಕುಶವ, a potter). ಕೋವರ ಚಕ್ರಂ (Abh. P. 14, after 174; 14, 183).

ಕೋವ kôva. 2. A Kurumba (see s. ಕೋವರ 1).

ಕೋವಣ kôvaṇa. (Šmd. 25). Tbh. of ಕೌಸೀನ (Šmd. 356. 360; Kk. 65; ಕಚ್ಚೆ Šm. 86; Abh. P. 3, 19; T. ಕೋವುಡು, ಕೌಪಡಣ; M. ಕೋವಡಂ, ಕೋವಣ; Tě. ಗೋವಣ).

ಕೋವರಿ kôvari. = ಕವ್ವೆರೆ, etc. (ಸಮ್ಮು ದು, ಬಾವರಿಸಿದುದು Čt. I, 20).

ಕೋವಳೆ kôvaḷe. = ಕೋವುಳೆ, ಕೋವಳ್, ಕೋಳೆ 1. (ನಮ್ಮುಳ್ Šm. 26).

ಕೋವಳ kôvaḷa. Tbh. of ಕೋವುಲು (Čt. II, 37).

ಕೋವಿ kôvi. = ಕೊಬಿವಿ, etc. A tube, a flute (Tě. ಕೋವಿ, ಕೊಳವಿ, ಗೊಳವಿ). See ಪಳ್ಳಂ-. 2, a gun, a matchlock (C.). ಕೋವಿಲೆ ನೋಡಿ ಪಿಡಿದುದರ ಫಲಂಗಳೆ ಪೇಳ್ ಕೊಬ್ಬಾನೇ? (Prv.).

ಕೋವಿದ kôvida. *Skilled, experienced, learned, wise* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). See Čt. II, 3; Šm. 1; ಪಾಕ್-. Feminine ಕೋವಿದೆ (J. 31, 7).

ಕೋವಿದತ್ವ kôvidatva. The state of being skilled, etc. (Bp. 10, 54; 42, 17).

ಕೋವಿದಾರ kôvidâra. *The tree Bauhinia variegata* Lin.

ಕೋವೂರ್ kôvûr. N. of a place. — ಕೋವೂರ ಜಿನವಿ (Bp. 50, 80). — ಕೋವೂರ ಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. (Bp. 50, 76).

ಕೋವೆ kôvĕ. 1. Dyspepsy, purging disease of children. ನಿನಗೇಕ್ ಆಜೀರ್ಣದ ಕೋವೆಯೊಳ್? (Bp. 15, 20). 2, a lengthy boil rising on the head of children (My.).

ಕೋವೆ kôvĕ. 2. The climbing plant Bryonia grandis with beautiful red fruit (M.; T. ಕೋವೈ; Tě. ಕೆಂಪ್ರೀವಿ, ಗೊವಿ, Gadelupa indica Lam.; R.).

ಕೋವೆ kôvĕ. 3. A crucible (ವೈಜಯಾಚರ್ಕಿ, ಮೂಸ Nr.; My.; T. ಕುಗ್ಗೆ, M. ಕುಡಿ; see ಕುಪ್ಪವಿಗೆ?).

ಕೋವೆ kôvĕ. A kind of condensed milk (My.; H. ಮೋವಾ).

ಕೋಶ kôśa. = ಕೋಸ. *A case; a sheath, a scabbard* (ಕೈವಿ ಧಾನ, ಕೆಯ್ಮುವಿನೋಜ್ Nn. 52; ಒಜ್ Mr. 518; Šm. 116). 2, *a pod, a seed-vessel.* 3, *a storehouse, a treasury;* a treasure, a store, provisions (ಗೃಹ, ಮನೆ 52; ಧನ್ಯಾದಿ 52; 518). 4, the pericarp of a lotus (ತಾವರೆಕೆ 52). 5, *a bud* (ಕುಟ್ಮಲ, ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ 52; ಮುಗುಳ್ 518). 6, *gold or silver, wrought or unwrought.* 7, *a testicle* or the scrotum. 8, the vulva, the womb. 9, the penis. 10, *an egg.* 11, a country (ದೇಶ 52; 518). 12, a kind of poetical expression (Kāvy. V, 961; ಪದಸ, ಸುವಿ 52). 13, *an ordeal* (of which ten kinds are enumerated), *e. g. an ordeal at which either the plaintiff, or the defendant, is obliged to sip two handfuls of water, previously consecrated by the bathing of an idol* (ದಿವ್ಯ 52; see ಕ್ರೋಶ No. 3). 14, killing (ಕೊಲೆ 52). 15, a vocabulary, a dictionary. See ಅಮರ-. 16, a term for the three sheaths or succession of cases which make up the various frames of the body enveloping the soul (viz. annamayakôśa, vijñâna-, ânanda-).

ಕೋಶಗೃಹ kôśa-gṛiha. A room in which valuable things are kept or contained; a treasury. (Kâvy. I, 1*a*, 4; My.).

ಕೋಶಫಲ kôśa-phala. *A kind of perfume.*

ಕೋಶಾತಕಿ kôśâtaki. *A species of cucumber or gourd, Trichosanthes diocca* Roxb. 2, *the plant Luffa acutangula* Sering. and *Luffa petandra* Roxb. (= ಘೋಷ). See ಪಾಲೆ.

ಕೋಶಿ kôśi. *A coal, cover, pod.*

ಕೋಶಿಕೆ kôśikĕ. *A sort of drinking vessel.*

ಕೋಷ kôsha. = ಕೋಶ.

ಕೋಷ್ಠ kôshṭha. = ಕೊಟ್ಟಿ 1. *The intestines, viscera* (ಉದರಾಸ್ಥ, ಪೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗು Nn. 126). 2, *an apartment.* 3, *a granary.* 4, a kind of tree (ವೃಕ್ಷ, ಮರದ ಭೇದ 126). 5, = ಕುಷ್ಠ, Costus speciosus Sm. (ಸೀರಮ Mr. 143; T.; Mhr.). 6, = ಕುಷ್ಠ, leprosy (My. as ಕೋಷ್ಠ). 7, a square, as in tables of calculation (My.; Mhr.).

ಕೋಷ್ಠಕ kôshṭhaka. = (ಕೊಟ್ಟಿಗೆ), ಕೋಷ್ಠ Nos. 2 & 3. See ಧಾನ್ಯ. 3, a surrounding wall.

ಕೋಷ್ಠಾಗಾರ kôshṭha-âgâra. = ಕೊಠಾರ, ಕೊಟ್ಟಾರ. A storeroom; a treasury. (Śmd. 383).

ಕೋಷ್ಣ kôshṇa. *Moderately warm, tepid.*

ಕೋಸಕೆ kôsakĕ. = ಕೋಸನೆ, ಕೋಸರ, ಕೋಸ್ಕರ, ನೋಸ್ಕರ. A wrong form for ಓಸುಗ, etc.: for, on account of (R.; Tĕ. ಕೋಸ, ಕೋಸರ).

ಕೋಸಗೆ kôsagĕ. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಸಂಬರಿ kôsambari. = ಕೋಸುಂಬ್ಬರಿ, etc. (C.; ಪ್ರಣೀತ, ನಳಪ G.).

ಕೋಸರ kôsara. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಸಲ kôsala. ಕೋಶಲ. N. of a country, the warrior-tribe inhabiting it, and its king. (Râm. 1, 3, 17; 4, 8, 1).

ಕೋಸು kôsu. 1. To cause to string upon a thread (ಸೂತ್ರಪ್ರದೇಶ Śmd. Dh.; see ಕೋಸ 3).

ಕೋಸು kôsu. 2. (fr. ಕುಡಿಸುವಿಕೆ). = ಕೋಷ. The state of being crooked or curved, deviation from squareness, as that of torn cloth, of a wall, of a place, of a road, etc. (C.; Tĕ. ಕೋಸಾ, ಕೋಸುಗಾ, ಕೊಸ್ಸೆ, ಕೊಸ್ಸುಗಾ, ಕೋಸು, ಕೋಸೆ; *cf.* ಕುಸಿ 4, ಕೋಠೆ; see s. ಕೋಷ 1, ಕೋಷ 1).

ಕೋಸು kôsu. 1. Cabbage (My.; Tĕ.; H.).

ಕೋಸು kôsu. 2. Tbh. of ಕ್ರೋಶ. A measure of distance: 3 miles (My.; H.); 4 miles (My., as ಸುಬ್ರಾಣಿ ಕೋಸು).

ಕೋಸುಮರಿ kôsumari. = ಕೋಸುಂಬ್ಬರಿ, etc. (My.).

ಕೋಸುಮ್ಬರಿ kôsumbari. = ಕುಸುಂಬ್ಬರಿ, etc. (C.).

ಕೋಸ್ಕರ kôskara. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಹಳೆ kôhaḷe. = ಕೋಷಳೆ. (Bp. 18, 39).

ಕೋಹಳೆ kôhaḷĕ. A case, an envelop (Bh. 3, 13, 69; Mhr. ಮೋಳೆ).

ಕೋಹು kôhu. (fr. ಕೋಸ 3). A continuous line (Râm. 6, 11, 1).

ಕೋಳ್ kôḷ. = (ಕೊಳ್ಳೆ 2, etc., ಕೊಳ್ಳೆ 2), ಕೋಳು. Seizure: pillage, plunder (My. as ಕೋಳು); prey; havoc (Abh. P. 14, 97; T.); — calumny, false imputation (My. as ಕೋಳು; T.). — ಕೋಳಿಕಡೆ. -ಒಡೆ. Pillage, plunder, spoil (J. 16, 46). — ಕೋಳಿಕ್ಕು. -ಕೊಳ್. To plunder (J. 12, 5). — ಕೋಳ್ವಡಿ. -ಪಡಿ. To take by open force (J. 4, 66).

ಕೋಳ kôḷa. Stocks for criminals (C.; T. ಕುಟ್ಟಿಮು; Tĕ. ಕೊಮ್ಮು, in the compounds ಕೊಮ್ಮೆಮೋಚನು, ಜೊನ್ನೆಕೊಮ್ಮು, see ಕುಮ್ಮು; Mhr. ಮೋಡಾ). ಉಡ್ಡುವದಕ್ಕೆ ಉದುವದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಮಾಕುವದಕ್ಕೆ (or ಪಟ್ಟಿವದಕ್ಕೆ) ಮಾವನ ಕರೆ! (Prv.). ಆದನ ಕೆಮೆ or ಕಾಲು ಕೋಳಕ್ಕೆ ಮಾಕು or ಪಟ್ಟಿ (C.); ಆದನ ಕೆಮ್ಮೆ ಕೋಳ ಮಾಕು (My.). ಕಾಲು ಸಂಕಲೆಯಿರಲು ಕೆರಳಿಗೆ ಕೋಳವಸು ಬುಬಾಗಿ ತೊಡಿಸುವ ಪೂಲು (Abhâ. 1, 35). ಕೋಳಕೆ ಕಾಲ ನೆಲಿಸಿ (2, 71).

ಕೋಳಾಹಳಕೆ kôḷâha|ikĕ. = ಕೋಲಾಹಲ. (Râm. 3, 6, 12).

ಕೋಳಾಹಳಿಸು kôḷâha|isu. To emit a loud sound; to emit the loud sound of (Bh. 6, 3, 1; 7, 10, 28).

ಕೋಳಿ kôḷi. — ಕೋಳಿಕಬುಮುಬಳ್ಳಿ. = ಕೊಲುಕಬುಕಪ ಗಿಡ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.). — ಕೋಳಿಕಬುಮುಬಳ್ಳಿ. N. of a plant (ಅಮರ, ಪಾಲ್ಗುಣಿ Mr. 132, one MS. ಕೋಳಿ-).

ಕೋಳು kôḷu. = ಕೋಳ್. (My.). — ಕೋಳುಪೋಗು. -ಪೋಗು. To become a prey (Râm. in W. v. 449). — ಕೋಳೂರು. -ಊರು. N. of a village (S. Mhr.). ಕೋಳೂರ ಕೊಡಗೂಸು. (Bp. 14 sum.).

ಕೋಳೆ kôḷĕ. 1. = ಕೋಡಬಳ್, etc. (ಕೆನ್ನಬ್ಬಿಲೆ St. & Pl.).

ಕೋಳೆ kôḷĕ. 2. (Tbh. of ಕೋಣ). The outer angle of the eye (My.; T.).

ಕೋಲಿಂ kôḷ. (Śmd. 28). = ಕೋಡು 5. A horn, etc. ಕೋಡಿಕ್ಕೆ (140). ಕೋಡ್ಡಿಳಿ (124). ಕೋಡ್ಡಿಳಿಂ (142. 166). ಕೋಡ್ಗ (sic 291, see s. ನಿಡ್). — ಕೋಡಿಮ್ಮಿಟ್ಟು. = ಕೋಡು ಕುಮ್ಮಿ. (Śmd. 28. 217). To strike or gore with the horn or with the tusk (Cpr. 5, 59; Rây. 5, after 55). ಕಾಡ್ಮಿಮ್ಮು ತಗುಳೆ, ತಮ್ಮೊಳ್ ಕೋಡಿಮ್ಮಿಟ್ಟ ಕಾಮ್ಮುಮು ಮುನಗಿದ ಪೋದ್ ಒಡ್ಡಿಮುದು (o. r. ಅಡಿಮುದು) ಕುಮುಸ್ಯೆಸ್ಯಂ (Śmd. 80).

ಕೋಳಿ kôḷi. (Śmd. 27). A cock; a hen; a fowl in general (ದೃಶ್ಯ Mr. 482; ಕೃಷ್ಣಕಾಕ, ತಾಮ್ರಚೂಡ, ಕುಕ್ಕುಟ, ವರಣಾಯುಧ Hlâ.; Mr. 171; Sl. 172; J. 26, 24; C.; T., M.; Tĕ. ಕೋಡಿ; Tu. ಕೋರಿ). It is *supposed* to be a Tbh. of ಕುಕ್ಕುಟ (Śmd. 30. 355. 361. 364). ಕುಕ್ಕುಟಾ ಎನ್ನು, ಕೋಡಿ ಕೂಗಿಮುವಾಗಳ್ (19. 68). ಚಿತ್ತಾರದ ಜಿಳ್ಳೆ ಕೋಡಿ (ಮುಯುರ, ಬರ್ಹಿ, etc., ನವಲು Sl. 177). ಕೋಡಿಗೆ (or ಕೋಡಿಯನ್ನು) ಕೆಳೆ, ಮೊಸರು ಅರಿಯುತ್ತಾರೋ?—ಕೋಡಿ ಸುಂಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಮಾಗೆ.—ಕೋಡಿಲೆ ಕಾಲಿಗೆ ಗಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ತಿಪ್ಪೆ ಕೆರೆಯದೆ ಇರುವವೇ?—ಹಾಗದ ಕೋಡಿ ಮುಟ್ಟಾಗದ ಮೇಲು ತಿನ್ನು (Prvs.). See ಆಪವಿಯ-, ನೀರು-, ನೀರುಗೋಡಿ, etc. — ಕೋಡಿ ಕಟ್ಟು. To set cocks a fighting (My.). — ಕೋಡಿಕೊಡಮು. Calicut (My.; M.). — ಕೋಡಿಗರಿ. A fowl's feather, a quill (C.). — ಕೋಡಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A cock-fight (J. 6, 39). — ಕೋಡಿಗೂಡು. A hen's nest, or a hen-coop (C.; B. 3, 20). — ಕೋಡಿಜುಟ್ಟು. A cock's or hen's comb (C.). — ಕೋಡಿತತ್ತಿ. A fowl's egg (C.; B. 4, 173). — ಕೋಡಿಪದ್ದ. A cock-fight (Sl. 349. 418). — ಕೋಡಿಪಡಿಗೆ (Sl. 277). — ಕೋಡಿಹುಂಜ. A cock (ವರಾಯುಧ Nn. 121; C.).

ಕೋಳಿಕೆ kôḷĕ. Thick phlegm, phlegm (My.; T. ಕೋಡಿಕೆ; see ಕೋಡಿ 1).

ಕಾ kau. This initial syllable of Kannada or

ŚRI JAGADGURU VISHWARADHYA
JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR
LIBRARY
Sangamwadi Math,
Acc: No.

some Tadbhava terms is *not original;* occasionally, however, it may be used to represent, in writ, the syllables ಕವ or ಕವ, *e.g.* ಕೌಂಗು = ಕವುಂಗು, ಕೌಂಕುಬ್ = ಕವುಂಕುಬ್, ಕೌಣ್ಡಿ = ಕವುಣ್ಡಿ (Śmd. 169), ಕೌಡು = ಕವಡು. For Kannaḍa and a few Tadbhava words beginning with ಕೌ in print or writ see s. ಕವ- and ಕವು-; and for ಕೌದರೆ see ಕವ್ವರೆ.

ಕಾಕ್ಕುಟಿಕ kaukkuṭika. (fr. ಕುಕ್ಕುಟಿ). A poulterer. 2, *a kind of mendicant who walks with his eyes fixed on the ground for fear of treading upon insects, etc.* 3, *a hypocrite.*

ಕಾಕ್ಷೇಯ kaukshêya. (fr. ಕುಕ್ಷಿ). Abdominal, ventral; being in the belly or in a sheath. (Bp. 59, 39).

ಕಾಕ್ಷೇಯಕ kaukshêyaka. *A sword.*

ಕಾಂಗು kaṅgu. = ಕವುಂಗು, q. v.

ಕಾಟ kaṭa. (fr. ಕುಟಿ). Relating to a house; living in one's own house, independent.

ಕಾಟತಕ್ಷ kaṭa-taksha. *A carpenter who works at home on his own account, an independent one.*

ಕಾಟವಿ kaṭavi. (fr. ಕೋಟವಿ). *A naked woman.*

ಕಾಟಿಕ kaṭika. (fr. ಕೂಟಿ). = ಕೌಳಿಕ. One whose business is to catch animals in traps, etc. 2, *one who kills animals and sells their flesh for his own subsistence.* 3, fraudulent, dishonest.

ಕಾಟಿಲ್ಯ kaṭilya. (fr. ಕುಟಿಲ). Crookedness, curvature, curliness; falsehood, deceit, etc. See ಕೌಂಕು, ಜಾಕು, ಜಡಸು.

ಕಾಟಿಲ್ಯತೆ kaṭilyatê. = ಕಾಟಿಲ್ಯ. (ಕಮ Ct. I, 13, o. r. ಕುಮ).

ಕಾಣಪ kaṇapa. (fr. ಕುಣಪ). Feeding on corpses: *a rákshasa or goblin.*

ಕಾಣ್ಡ kaṇḍa. = ಕೌಣ್ಡ. (Cpr. 1, 33).

ಕಾಣ್ಡಿನ್ಯ kaṇḍinya. N. of a sage (ಕುಣ್ಡಿಜ Mr. 257; see s. ಕುಣ್ಡಿಜ); N. of a grammarian (in a Ch. MS. v. 29).

ಕಾಣ್ಡಿಕ kaṇḍika. (= a ಕಾಣ್ಡಿಕ of ಕುಣ್ಡ). — ಕಾಣ್ಡಿಕವೆ. -ಉಪ್ಪಿ. N. (Ch. v. 8. 9).

ಕಾಣ್ಡಿನ್ಯ kaṇḍinya. = ಕಾಣ್ಡಿನ್ಯ. (Ch. v. 7; J. 10, 25; 33, 39).

ಕಾತುಕ kautuka. (fr. ಕುತುಕ). *Desire for.* 2, *eagerness, impetuosity.* 3, *curiosity.* 4, any singular or surprising object, a wonder; surprise, wonder, astonishment (ಬಿಸ ದಪ್ಪ Śmd. II; Kk. 83; Śm. 50; ಜಿಕ್ಕಸಬ್ಬುದು Ct. I, 50). 5, *joy, pleasure; festivity, sport, gaiety, a festival.* See B. 4, 219; 5, 205. 206. — ಕಾತುಕವ್ಡಾಳ್. -ಂ-ತಾಳ್. To be astonished, etc. (Grj. 4, after 48; Rśv. 5, 124). — ಕಾತುಕವ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಕಾತುಕವ್ಡಾಳ್. (Rśv. 5, after 24).

ಕಾತುಕಜನಕ kautuka-janaka. Creating pleasure (Cpr. 1, 58).

ಕಾತೂಹಲ kautûhala. (fr. ಕುತೂಹಲ). *Desire for; eagerness, vehemence; curiosity; a curiosity, a surprising object,* etc. = ಕಾತುಕ.

ಕಾದ್ರವೀಣ kaudravîṇa. (fr. ಕೋದ್ರವ). *A field sown with kódrava.*

ಕಾಧರ್ಮ kaudharma. = ಕವ್ಧರ್ಮ. (fr. a ಕುಧರ್ಮ). Bad practice, etc.

ಕಾನ್ತಿ kaunti. *A sort of perfume.*

ಕಾನ್ತಿಕ kauntika. (fr. ಕುನ್ತಿ). *A warrior armed with a spear.*

ಕಾನ್ತೇಯ kauntêya. (fr. ಕುನ್ತಿ). N. of Sahadêva (Mr. 264), Yudhishṭhira, Bhîma, and Arjuna (Śśv. 4, after 99; J. 8, 36). See Śmd. 288.

ಕಾನ್ದ kaunda. (fr. ಕುನ್ದ). = ಕೌನ್ದ. Relating to jasmine.

ಕಾಪ kaupa. = ಕೂಪ. (S. Mhr.; Bp. 16, 22).

ಕಾಪೀನ kaupîna. = ಕೋಪಡಂ, ಕೌಪ, ಕೂಪ. *A privy part* (ಗುಪ್ತ Nn. 134; Mr. 486); the pudenda. 2, *a small piece of cloth worn over the privities* (ಕಟ್ಟುವ ಕಚ್ಚೆಪಿ Mr. 256; ಉತ್ತರ Śs.). 3, *a wrong or improper act,* an act different from prescribed rules (ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ 134; Mr. 486); lowness, vileness (ಅಧಮ 134).

ಕಾಪ kaupu. = ಕೌಪ, ಕೌಪೀನ No. 2. (ಕಕ್ಷ Nn. 117; Bp. 12, 22; 16, 22; 27, 44).

ಕಾಬೇರ kaubêra. = ಕಾವೇರ. (ನೋಡು, ಕುಬೇರ Nn. 25).

ಕಾಬೇರಿ kaubêri. = ಕಾವೇರಿ. (ಉತ್ತರ, etc., ಬಡಗಣ Mr. 58).

ಕಾಮಾರ kaumâra. (fr. ಕುಮಾರ). Juvenile. 2, childhood. (My.).

ಕಾಮಾರಿ kaumâri. One of the divine mâtris or personified energies of the gods, the śakti of Kârttikêya. See ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಕಾಮುದಿ kaumudi. (fr. ಕುಮುದ). *Moonlight* (ಚೆಲುವಿಗಳ Nn. 60).

ಕಾಮೋದಕಿ kaumôdaki. *The mace of Kṛishṇa or Vishṇu.*

ಕಾರವ kaurava. A descendant of Kuru (ಕುರುಜಾತ Mr. 263), especially a son of Dhṛitarâshṭra; belonging to the Kurus. See Śmd. 91. 267. 288; J. 2, 3. 21; Prv. s. ಪಕ್ಷ.

ಕಾರವಾರಿ kaurava-ari. An enemy or the enemy of the Kauravas; Bhîma. (Śmd. 200).

ಕಾರವ್ಯ kauravya. = ಕಾರವ. (J. 2, 31).

ಕಾರ್ಮ kaurma. (fr. ಕೂರ್ಮ). Relating to a tortoise; relating to the avatâra of Vishṇu as a tortoise. ಕಾರ್ಮಪುರಾಣ (Bp. 43, 76).

ಕಾಲಟಿನೇಯ kaulaṭinêya. (fr. ಕುಲಟೆ). A bastard; *the son of a female beggar.*

ಕಾಲಟೇಯ kaulaṭêya. *The son of a female beggar.*

ಕಾಲಟೇರ kaulaṭêra. A bastard, *the son of a disloyal wife.*

ಕಾಲಿಕ kaulika. (ಕೌಳಿಕ). (fr. ಕುಲ). Belonging to a family or race; ancestral. 2, an impostor, a heritic. 3, = ಕೌಲೀನ, rumour, report (ನಾಡ್ಮಾತಿ Mr. 86, one MS. ಜಾನ್ಮಾತಿ).

ಕಾಲೀನ kaulîna. Belonging to a noble family; high birth (ಪುಷ್ಟಾನ್ವಯ, ಸತ್ಕುಲೀನ Nn. 76). 2, *rumour, report;* a good report (ಕಾಲಜನವಾದ, ಸುಜನರ್‌ವಾದ 76; one MS. ಕಾಲಜ್ಞ = ಪ್ರಜ್ಞ; ವಾದ = ಟೀಕ್‌ವಾದ). 3, a sick person (ರೋಗಿ, ರೋಗಸ್ಥ 76). 4, black (ಕರಿದು, ಕಪ್ಪು 76, one MS. ಕಜ್ಜಲ). 5, combat of animals, of birds, snakes, etc.; contention of, as a species of gambling; cock-fighting, etc. (ಜ್ಯೂಗ 76; ಪದು 76).

ಕಾಲು kaulu. = ಕಾಲ 2, ಕದಲು. Agreement (My.; H.); writing of assurance or engagement as granted by government to the cultivator of the soil (Mhr., H. ಕೌ). 2, safeguard to pass, as granted to an enemy (C.; Mhr., H.). 3, stipulated tribute (My.). — ಕಾಲುಕಡತು. An agreement (C.).

ಕಾಲೇಯ kaulêya. Sprung from a noble family; (domestic); a dog (V. 11, 63).

ಕಾಲೇಯಕ kaulêyaka. Domestic; *a dog.*

ಕಾವೇರ kauvêra. (fr. ಕುವೇರ). = ಕಾಬೇರ, q. v. Relating to or coming from Kuvêra. 2, the plant Costus speciosus.

ಕಾವೇರಿ kauvêri. = ಕಾಬೇರಿ. The region of Kuvêra, *the north.*

ಕೌಶಲ kauśala. (fr. ಕುಶಲ). Well-being, happiness, good fortune (ಶಾರದೆ, ಕುಶಲ Nn. 28; ಶಮ್ಭು, ಕುಶಲ 64). See Śmd. 301. 2, skilfulness, cleverness. — ಕೌಶಲಂಮೆರೆದು. -ಂ-ತೋರಿದು. To evince skilfulness (Śśv. 4, 75).

ಕೌಶಲ್ಯ kâuśalya. = ಕೌಶಲ. (ಕುಶಲ Ct. II, 115; Śmd. 301 Cm.).

ಕೌಶಿಕ kauśika. (fr. ಕುಶಿಕ). Indra (ಇಂದ್ರ Nn. 10; Mr. 511). 2, N. of the ṛishi Viśvâmitra (ಮುನಿ 10; ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ Mr. 257; ಋಷಿ 511; J. 18, 2. 9). 3, *a snake-catcher;* an ichneumon (ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ 10). 4, *an owl* (ಘೂಕ 10; ಗೂಗೆ 511). 5, bdellium (ಗುಗ್ಗುಳ 10; 511; see ಗುಗ್ಗುಲು). 6, a marvel (ಆಶ್ಚರ್ಯ 10). 7, a snake's face or mouth (ಆಹಿಮುಖ, ಪಾವಿನ ಮುಖ 10).

ಕೌಶಿಕೆ kauśikĕ. The state of being versed in kôśas or dictionaries (Grj. 2, after 106). 2, a water-pot, a drinking vessel (ಕಳಸಿಗೆ, ಮುಲ್ಲಿಕೆ Mr. 210).

ಕೌಶೇಯ kauśêya. (fr. ಕೋಶ). Being in or coming from a sheath or case; *silken; silk-cloth.* See ಪಟ್ಟುಕೋಯ.

ಕೌಸಲೆ kausalĕ. = ಕೌಸಲ್ಯೆ. (J. 18, 9. 63; 19, 24; 20, 7).

ಕೌಸಲೇಯ kausalêya. Râma, the son of Kausalyâ. (J. 21, 60).

ಕೌಸಲ್ಯೆ kausalyĕ. (fr. ಕೋಸಲ), The wife of Daśaratha and mother of Râma. (My.).

ಕೌಸೀದ್ಯ kausîdya. (fr. ಕುಸೀದ). *Indolence, sloth.*

ಕೌಸುಮ kausuma. (fr. ಕುಸುಮ). *Relating to flowers;* flowery, flowering.

ಕೌಸೃತಿಕ kausṛitika. (fr. ಕುಸೃತಿ). *A juggler, a cheat.*

ಕೌಸ್ತುಭ kaustubha. *The jewel suspended on the breast of Vishṇu or Kṛishṇa* (ಕಂಠಾ, ಪದಕ Nn. 45). See Ch. v. 24.

ಕೌಸ್ತುಭಾಭರಣ kaustubha-âbharaṇa. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 51).

ಕೌಸ್ತುಭೋದ್ಭಾಸ kaustubha-udbhâsa. = ಕೌಸ್ತುಭಾಭರಣ. (J. 13, 26).

ಕೌಳಿಕ kauḷika. (= ಕೌಲಿಕ, and) Tbh. of ಕೌಲಿಕ. A butcher (ಕೌಲಿಕ Hlâ.; ವೈತಂಸಿಕ, ಕಟಿಕ Mr. 379). 2, deceit, imposture (Bh. 1, 8, 89; 2, 13, 13; Râm. in W. v. 449).

ಕ್ಕುಂ kkuṁ. = ಕುಂ, etc., *e. g.* ಪುರುಷಕ್ಕುಂ, ಪೆಣ್ಗಳ್ಕ್ಕುಂ, ರಂಭೆಕ್ಕುಂ (Śmd. 268). ಪಾಳಿಕ್ಕುಂ ಬಗೆದೆಲ್ಲರುಂ ಕಡುಲಘದಂ (268).

ಕ್ಕೆ kkĕ. 1. = ಕೆ 1, etc., *e. g.* ಎನಗಕ್ಕೆ, ಪೊಲಕ್ಕೆ (Śmd. 139). ಕುಲಕ್ಕಂ ಬಲಕ್ಕಂ ಧೂತಲಜೋಳ್ ಆರ್ಗಮ್ ಆಭಿಕಂ (138). ತೋಕಕ್ಕೆ ತಂದರ್ ಆಭಿಕಂ. ಆ ಕಬ್ಬಿಕ್ಕೆ ಈ ಕಬ್ಬಮ್ ಆಮ್ತು (159).

ಕ್ಕೆ kkĕ. 2. = ಕೆ 2, etc., *e. g.* ರಕ್ಷಕ್ಕೆ, ಪೂಜೆಕ್ಕೆ (Śmd. 270). ನರ ಜಾಪನ್ ಆ ತೆವಿಂ ಪೆರ್ಚಕ್ಕೆ ದೇಶಂಗಳಂ! (270).

ಕ್ತಿನ್ ktin. (3). *An affix forming nouns.*

ಕ್ಯಾ kyâ. The vulgar pronunciation of initial ಕೇ (C.), *e. g.* ಕ್ಯಾಕರಿಸು, ಕ್ಯಾವಗೆ (G. 167), ಕ್ಯಾರೆ, etc.

ಕ್ಯಾತ kyâta. = ಕ್ಯಾಥ, etc. See ಏತ-.

ಕ್ಯಾತ kyâta. = ಕೇತ, etc. See ಏತ-, ತೊಕ್ಕೆ-, ತೊಕ್ಕೆ-

ಕ್ರಕಚ krakaca. = ಕರಗಸ, ಗರಗಸ, ಗರಗಸು. *A saw.*

ಕ್ರಕಚಿ krakacĕ. N. of a plant (ಗರಗಸಿಗ Mr. 116);—the tree Pandanus odoratissimus (Sk.).

ಕ್ರಕಣ krakaṇa. = ಕ್ಕಕಣ, ಕ್ಕಕರ (Nr.).

ಕ್ರಕರ krakara. (= ಕಕ್ಕರ). *A sort of partridge, Perdix syicatica* (= ಕ್ಕಕರ). 2, *the shrub Capparis aphylla* Roxb. — ಕ್ರಕರವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. (ಕ್ರಕಣ, ಕ್ಕಕರ Nr.).

ಕ್ರತಕ krataka. See ಎಲಮರಿ.

ಕ್ರತು kratu. *Sacrifice, offering.* 2, one of the Prajâpatis. 3, one of the Viśvadêvas. 4, N. of a plant (ಗಜಗಾ Mr. 150, o. r. ಗಜಗಾ).

ಕ್ರತುಧ್ವಂಸಿ kratu-dhvaṁsi. The destroyer of (Daksha's) sacrifice: *Śiva.*

ಕ್ರತುಪುರುಷ kratu-puruṣha. *Vishṇu.* (Bp. 54, 46).

ಕ್ರತುಭುಜ್ kratu-bhuj. ಕ್ರತುಭುಕ್. One who eats the sacrifice: *a deity.* ಕ್ರತುಭುಜ (Bp. 2, 27).

ಕ್ರಥ kratha. N. of a race belonging to the Yâdavas. (R.).

ಕ್ರಥನ krathana. *Killing, slaughter.*

ಕ್ರಂದನ krandana. *Crying out, calling; challenging.* 2, *weeping, lamenting.*

ಕ್ರಂದಿತ krandita. Cried out; wept; *crying.*

ಕ್ರಮ krama. = ಕರಮ, ಕಡ 1. Going, proceeding, advancing, stepping; a step. 2, the foot (ಪದ, ಪಾದ, ಅಂಘ್ರಿ, ಪಮ, ಕಾಲು Mr. 332). 3, regular course or progress, order, series; regular arrangement; *regular succession.* 4, *method, manner.* 5, *a sacred precept or practice.* See ಪಾಟಿ. — ಕ್ರಮುಪಪ್ಪ. -ತಪ್ಪ. Order to be missed or deviated from (B. 5, 234). — ಕ್ರಮವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To seize or take the proper course or order. ಕ್ರಮವಿಡಿದ ನುಡಿ (ಸಂಗತ್ಯ Mr. 461).

ಕ್ರಮಗಣನ krama-gaṇana. Reckoning or enumerating successively or in order. (Śmd. 261).

ಕ್ರಮಣ kramaṇa. = ಕ್ರಮ No. 1. See ಅತಿ-, ಆನು-, ಪಿಕ್ಷಾ-, etc.

ಕ್ರಮವಾಚಿ krama-vâcĕ. A term expressing regular succession (Śm. 53).

ಕ್ರಮಸಂಧಾನ krama-sandhâna. Placing, holding, bringing or uniting together in regular order. See ಜಡಿ' ಕೊಳ್.

ಕ್ರಮಾಗತ krama-âgata. Arrived or descended regularly or lineally. (My.).

ಕ್ರಮಿಸು kramisu. To go, to walk, to step. See ಅತಿ-. 2, to go across, to cross (B. 4, 104; My.).

ಕ್ರಮುಕ kramuka. = ಕಪ್ಪಂಗು, ಕೌಂಗು. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu.* 2, *the mulberry tree, Morus indica* (see Sl. 131). 3, *a red sort of the lôdhra tree.*

ಕ್ರಮೇಣ kramêṇa. In regular course, by degrees, gradually, according to order. (B. 4, 172; My.).

ಕ್ರಮೇಣಕ kramêṇaka. = ಕ್ರಮೇಲಕ. (Mr. 184).

ಕ್ರಮೇಲಕ kramêlaka. *The camel.*

ಕ್ರಯ kraya. = ಕರಯ. *Buying, purchase* (ಕೊಳುವ Mr. 346). 2, price, value (C.). ಜಪಕ ಕ್ರಯವಳ್ಕ ಧಾರಿಣಿ ಬಿಟ್ಟೆ (ರುಕ್ಮಾಂಗದ Sl. 222). — ಕ್ರಯ ಇಡು. To set a price on, to fix a price (B. 5, 208; My.). — ಕ್ರಯ ಕಟ್ಟು. To fix a price; to prize (B. 4, 173; My.). — ಕ್ರಯ ಕೊಡು. To give money for (B. 5, 75; My.). — ಕ್ರಯ ಪೇಳು. Price to be obtained or fetched (C.). ಆವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಪಕ ಪೇಳುವುದು (B. 4, 193). ಸರಿಕೆಗೆ ಯಾಕೆ ಕ್ರಯ ಪೇಳುತ್ತಿದೆ? (5, 79).

ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯ kraya-vikraya. Buying and selling, trade, traffic (B. 5, 113; My.).

ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ kraya-vikrayika. *A trader, a merchant.*

ಕ್ರಯಶಾಸನ kraya-śâsana. A deed of sale (My.).

ಕ್ರಯಿಕ kraylka. *A purchaser, a buyer.*

ಕ್ರಯ್ಯ krayya. *Exhibited for sale, purchasable.*

ಕ್ರವ್ಯ kravya. *Raw flesh.*

ಕ್ರವ್ಯಾದ್ kravya-ad. Consuming flesh or corpses: *an evil spirit, a goblin, a rákshasa.*

ಕ್ರವ್ಯಾದ kravya-ada. Carnivorous; *a goblin, a rákshasa.*

ಕ್ರಾನ್ತ krânta. Gone; going, stepping. See ಉಪ-, ಏದ್ಲು-.

ಕ್ರಾನ್ತಿ krânti. *Going, proceeding;* a step; declination of a heavenly body; the sun's course on the globe, the ecliptic. (B. 5, 306; My.).

ಕ್ರಾನ್ತಿಚಕ್ರ krânti-čakra. = ಕ್ರಾನ್ತಿವೃತ್ತ. (My.).

ಕ್ರಾನ್ತಿವೃತ್ತ krânti-vṛitta. The ecliptic (B. 5, 309; My.).

ಕ್ರಾಮ krâma. Going, proceeding. See ಸಂ-.

ಕ್ರಾಯಕ krâyaka. *A purchaser, a buyer.*

ಕ್ರಾಲುಜೆಟ್ಟು krâlu-ĕṭṭu. The plant Vernonia anthelmintica (Tĕ.; ಉದಲ್ಗುಜ, etc., ಪಾಹುಜಗೆ Sl. 145).

ಕ್ರಿಮಿ krimi. = ಕೃಮಿ. A worm, an insect (ತ್ರಸ, ಪುದು Kn. 121; ಸೀಳಂಗು, etc. Mr. 396). 2, lac (ದಾಕ್ಷ, ಅರಗು 121).

ಕ್ರಿಮಿಜ krimi-ja. = ಕೃಮಿಜ. Produced by worms: silk. ಪಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಜಂಗಳಿಗ್ವ ನೆರಿಜ ಆ ಸೀರೆ ಪಾಲ್ಬು ತಲಿ ನಳ್ಬ (Mr. 341).

ಕ್ರಿಯಾಕಾರ kriyâ-kâra. *An agreement, a contract.*

ಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಗೋಪಕ kriyâ-kâraka-gôpaka. Hiding the agent: a kind of čitra in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಕ್ರಿಯಾಖಂಡನ kriyâ-khaṇḍana. Breaking, reducing to pieces (? ಪಾಠದ, ಖಣ್ಣಸಕ್ರಿಯೆಗಳ್ Kn. 28, o. r. ಪಾಠದೆ).

ಕ್ರಿಯಾಂಗ kriyâ-aṅga. In theatricals: proper outward appearance or disguise and accompanying songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ kriyâ-âtmaka. Having the nature or notion of an action or of a verb; a word that possesses the nature or notion of an action or of a verb. See Śmd. 91. 92; Kâvy. V, 13.

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಾವ್ಯಯ kriyâtmaka-avyaya. A particle that partakes of the nature of a verb (Śmd. 389).

ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕ kriyâ-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39 seq.).

ಕ್ರಿಯಾಪದ kriyâ-pada. A verb (Śmd. 54. 61. 168. 261. 299; Kâvy. I, 3, 16. 17).

ಕ್ರಿಯಾಫಲ kriyâ-phala. Result or consequence of acts. (My.).

ಕ್ರಿಯಾಮಾಲೆ kriyâ-mâlĕ. The conjugation of a verb and its table (My.).

ಕ್ರಿಯಾರ್ಥ kriyâ-artha. The meaning of a verb; the infinitive with ಆಲ್. See Śmd. 253. 254. 276. 277. 302; Kâvy. I, 5, 34. 35.

ಕ್ರಿಯಾಲಂಕಾರಹೀನ kriyâ-alaṅkâra-hîna. Want of ornament in verbs or actions (Bp. 1, 18).

ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ kriyâ-lôpa. Deficiency in or loss of any of the essential ceremonies of religion. (My.).

ಕ್ರಿಯಾವತ್ kriyâ-vat. *Active, industrious, strenuous;* performing ceremonies and duties in the right manner. See ಬಹುಕ್ರಿಯ.

ಕ್ರಿಯಾವನ್ತ kriyâ-vanta. Tbh. of ಕ್ರಿಯಾವತ್. An active man; a truthful man, a man of correct conduct (C.).

ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕ kriyâ-vâčaka. Expressing an action; a verbal noun. (Śmd. 89).

ಕ್ರಿಯಾವಿಭಕ್ತಿ kriyâ-vibhakti. A termination or inflection of the persons of a tense. (Śmd. 61. 90).

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ kriyâ-viśéshaṇa. That which defines an action more closely; an adverb. (Śmd. 174. 175).

ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯ kriyâ-śûnya. Deprived of or without action (Śmd. 389).

ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರ kriyâ-samabhihâra. Repetition of any act, doing anything repeatedly (Śmd. 230. 231. 270; Kâvy. I, 3, 89-97; I, 5, 41-44).

ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ kriyâ-samâsa. A verbal compound (Śmd. 50. 199. 210).

ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ kriyâ-siddhi. Accomplishment of an act, success. (My.).

ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನ kriyâ-svabhâva-âkhyâna. One of the three kinds of jâti in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ಕ್ರಿಯೆ kriyĕ. ಕ್ರಿಯಾ. *Action, work, business;* an act. 2, action, as the general idea expressed by any verb (Śmd. 35. 36. 88. 253. 276. 277). 3, time, tense (Śmd. 90. 260). 4, *a verb;* the verb of a sentence (Śmd. 6. 35. 115. 152. 172. 175. 199). 5, a noun of action (Śmd. 35, *e. g.* ಕೆಲಸ). 6, a literary work. 7, *bodily action, exercise of the limbs.* 8, *study.* 9, *medical treatment or practice.* 10, *a religious rite or ceremony;* substantiating, by oath, etc. (Mhr., S. Mhr.). 11, *expiation, atonement.* 12, *a means, an expedient.* 13, *an instrument, an implement.* 14, *judicial investigation.* 15, *beginning, undertaking.*

ಕ್ರಿಯ್ಯೆ kriyyĕ. = ಕ್ರಿಯೆ. (ನೆಗದ್ತ್ Mr. 458).

ಕ್ರಿಷ್ಣ krishṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (C.).

ಕ್ರಿಸ್ಣ krishṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (My.).

ಕ್ರಿಸ್ಣಿ krishṇi. Tbh. of ಕೃಷ್ಣೆ. N. (My.; B. 5, 127. 145).

ಕ್ರಿಸ್ತ krista. Christ (B. 5, 279; My.).

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ krista-śaka. The era of Christ (My.).

ಕ್ರಿಸ್ತಿ kristi. Christian (B. 5, 168. 278. 280).

ಕ್ರಿಸ್ತಿಯ kristiya. A Protestant Christian (My.). Feminine ಕ್ರಿಸ್ತಿಯಳು (My.).

ಕ್ರೀಂಕಾರ krîṅ-kâra. The cry of the bird called haṁsa (Grj. 8, after 8; 10, 33).

ಕ್ರೀಡಾಕುಲಿ krîḍâ-kuḷi. A pleasure-pond (ಬಾವಿ, ಪೀಠಿಗೆ Kr.).

ಕ್ರೀಡಾಗೃಹ krîḍâ-gṛiha. A pleasure-house, a private apartment. (My.).

ಕ್ರೀಡಾರಥ krîḍâ-ratha. *A pleasure-car.*

ಕ್ರೀಡಾವನ krîḍâ-vana. A pleasure-garden, a park. (My.).

ಕ್ರೀಡಿಸು krîḍisu. To play, to sport, to frolic (J. 30, 10); to have sexual intercourse (My.; ರಮಿಸು G.).

ಕ್ರೀಡಿಸುವಿಕೆ krîḍisuvikĕ. Playing, sporting (ವೆಳಸನ Sl. 436).

ಕ್ರೀಡೆ krîḍĕ. ಕ್ರೀಡಾ. *Play* (ಕೇಳಿ Śm. 114); amorous sport, sexual intercourse (My.). See ರಮಿಸು.

ಕ್ರೀತ krîta. Bought; a son purchased from his natural parents. See ಪು-.

ಕ್ರುಂಚ್ kruñč. = ಕ್ರುಂಚು. *A kind of heron; a curlew* (ಪೆರಲ Hlâ.).

ಕ್ರುಂಚು kruñču. = ಕ್ರುಂಚ್. (ಕ್ರೌಂಚ, ಕೆರಂಜೆ Mr. 169).

ಕ್ರುದ್ಧ kruddha. Irritated, angry, wrathful; a passionate man (ಕೋಪಿ Bhn. 59; J. 13, 4; My.).

ಕ್ರುಧ್ krudh. *Anger, wrath.*

ಕ್ರುಪೆ krupe. Tbh. of ಕೃಪೆ. (C.).

ಕ್ರುಷ್ಟ krushṭa. *Crying out, calling; weeping;* noise, sound.

ಕ್ರೂರ krûra. = ಕೂರ, ಕೂಪ್. *Cruel, fierce, savage, hard-hearted; pitiless;* hot, sharp, disagreeable; harsh, rough; terrible; a bad man, a scoundrel (ಖಲ, ದುರ್ಜನ Nn. 107); a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ 107). 2, *hard, solid.* 3, name of an animal (ಮೃಗಭೇದ 107). 4, *boiled rice.*

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಕೃತ krûra-karma-kṛit. *Perpetrating cruel actions.*

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ krûra-karmi. = ಕೂರ್ಮಿಮ್ಮ. A person who performs terrible or pitiless deeds (ನೃತಂಸ, ಪಿಶಾಚಿನರಂತ Mr. 235). See Bp. 51, 74.

ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ krûra-grâhya. A man who listens to slander, a slanderer (ಶುಷ್ಕಾಕ್ಷ್ಯ, ಪಡಪಡುಂ ಕೇಳ್ವಂ Mr. 244, c. r. ಪೇಳ್ವಂ).

ಕ್ರೂರಚಿತ್ತ krûra-chitta. A cruel-minded man (Bp. 25, 20).

ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರ krûra-astra. A sharp missile weapon (ಚಕ್ರ Mr. 516).

ಕ್ರೀಣ krêṇi. = ಕ್ರೀಣೆ 1. Buying, purchasing, purchase.

ಕ್ರೀತವ್ಯ krêtavya. *Purchasable.*

ಕ್ರೀತೃ krêtṛi. A buyer, purchaser. See ವಿ-.

ಕ್ರೇಯ krêya. *Purchasable.*

ಕ್ರೋಡ krôḍa. *The chest, the breast, the bosom.* 2, *a hog* (ಎಕ್ಕಲ ಶಿ.); an avatâra of Vishṇu. 3, *the planet Saturn.*

ಕ್ರೋಡರೂಪಿ krôḍa-rûpi. Vishṇu (My.).

ಕ್ರೋಡೀಕರಣ krôḍî-karaṇa. Folding to the breast, *embracing; an embrace.*

ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸು krôḍî-karisu. To embrace: to compress, to abridge, to write briefly (My.; Të.).

ಕ್ರೋಧ krôdha. Anger, wrath, passion. See ಕನಲ್, ಮುನಿ, ಸಿಡಿ. 2, N. of a dânava (Ûpr. 5, 29).

ಕ್ರೋಧನ krôdhana. *Angry, passionate.* 2, the fifty-ninth year of the cycle (C.).

ಕ್ರೋಧನಿರ್ದೇಶ krôdha-nirdêśa. Indication or manifestation of passion. See ರೂಪಿಮ.

ಕ್ರೋಧಿ krôdhi. *Angry, passionate.* (Bp. 60, 55). 2, the thirty-eighth year of the cycle (C.).

ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ krôdha-utsarjana. Laying aside or quitting passion. See ತಿಳಿ.

ಕ್ರೋಶ krôśa. = ಕೋಸು 2. Calling out, a cry, a shout. 2, *a measure of distance,* a kos, ¼ yôjana (ಪಥಭೇದ, ಪಥಸಂ ವ್ಯವಹಾರ ಭೇದ Nn. 112; ಪಥಸಂಜ್ಞೆ Mr. 480; see s. ಮೊದ). 3, wrongly instead of ಕೋಶ: an ordeal (ದಿವ್ಯ, ದಿವ್ಯ 112; ದಿವ್ಯ 489). 4, see Mr. s. ಕುದಾಳು.

ಕ್ರೋಶಯುಗ krôśa-yuga. *Two kos.*

ಕ್ರೋಷ್ಟು krôshṭu. A crier: *a jackal.*

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ krôshṭu-vinne. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb. (others: Ramvâsae; see ನರಿಮಾಲುವ ಮುಳ್ಳು).

ಕ್ರೋಷ್ಟ್ರಿ krôshṭṛi. *A kind of Convolvulus.* 2, the female of a jackal.

ಕ್ರೌಂಚ krauñcha. = ಕಳ್ಳೊಂಜಿ, ಕೊಂಜಿ, ಕೊರಳಂಜಿ. *A kind of heron or curlew.* 2, *a mountain in the Himâlaya,* torn asunder by Skanda. 3, one of the principal divisions (dvîpas) of the world.

ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ krauñcha-dâraṇa. The splitter of the Krauñcha-hill: *Skanda.*

ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ krauñcha-pakshi. = ಕ್ರೌಂಚ No. 1. (ಕೊಂಜಿ Kk. 14; Śm. 20).

ಕ್ರೌಂಚಾರಾತಿ krauñcha-arâti. The enemy of krauñcha: *Skanda.*

ಕ್ರೌಂಚಾರಿ krauñcha-ari. = ಕ್ರೌಂಚಾರಾತಿ. (ವಿಶಾಖ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕೇಯ Nn. 38; ಸ್ಕಂದ Mr. 16).

ಕ್ರೌರ್ಯ kraurya. (fr. ಕ್ರೂರ). Cruelty, fierceness; hard-heartedness; terribleness. (My.).

ಕ್ಲಮ klama. *Fatigue, languor, exhaustion.*

ಕ್ಲಮಥ klamatha. = ಕ್ಲಮ. *Fatigue, etc.*

ಕ್ಲಮಥು klamathu. = ಕ್ಲಮ. *Fatigue, etc.* (ಗ್ಲಾನಿ, ಸೋಪು Mr. 384).

ಕ್ಲವ klava. Fear. See ವಿ-.

ಕ್ಲಿನ್ನ klinna. *Moistened, wet* (ಮಸಿ Hilâ., Mr. 448; originally in Hilâ. and Mr. ಮುಸಿ).

ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ klinna-aksha. *Blear-eyed.*

ಕ್ಲಿಶಿತ kliśita. *Fatigued, tired, afflicted.*

ಕ್ಲಿಷ್ಟ kliṣhṭa. *Fatigued, tired, afflicted.* 2, hurt. 3, put to shame. 4, *contradictory, inconsistent.*

ಕ್ಲೀತಕ klîtaka. *Liquorice* (ಜೇಷ್ಠಮಧು G.).

ಕ್ಲೀತಕಿಕೆ klîtakike. *Indigo, Indigofera tinctoria.*

ಕ್ಲೀಬ kliba. *An eunuch* (ನಪುಂಸ, ನಪುಂಸಕನು Nn. 146). 2, *emasculated, enervated, impotent;* timid (ಅಬಲಕತೆಂದ, ರೋಗಗ್ರಸ್ಥ, ಹೆದರಿದವನು 146; ಅಬಲೆಯಳ್ Mr. 481). 3, *idle, slothful.* 4, *mean, miserly* (ಕೃಪಣ, ರೋಗಿ 146). 5, *the neuter gender.*

ಕ್ಲೈವ kliva. = ಕ್ಲೀಬ 1-5. *A eunuch, etc.*

ಕ್ಲುಪ್ತ klupta. Tbh. of ಕ್ಲೃಪ್ತ. (My.; J. 6, 45).

ಕ್ಲೇಶ klêśa. *Affliction, pain, trouble, distress, sorrow* (ಮುಜ್ಜಾಸಾರ, ದುಃಖ Nn. 125; ದುಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497). — ಕ್ಲೇಶಪ್ಪುದು. -e-ವುದು. To suffer pain, to grieve (ಪೀಡ, ದುಃಖ Śmd. 142 Mdb. MS.).

ಕ್ಲೋಮ klôma. *The lungs.* 2, *the bladder.*

ಕ್ವ kva. Where?

ಕ್ವಚಿತ್ kva-chit. = ಕ್ವಚಿತ. Anywhere; somewhere; in some rare place; secretly, privately (ರಹಸ್ಯ, ವಿರಾಸ್ಥ Nn. 163). 2, *sometimes* (ಸಕೃತು 163). 3, a secluded spot for hearing the Śâstras (ಶ್ರುತಯಂ ಕೇಳ್ವೆಡೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕೇಳುವ ರಾವು 163). 4, very little; very rare (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ 163). 5, used in bereavement (ತೆಯ್ಪಿತ್ತಿ ನಿಸ್ಪಲ್ಲಿ, ತೆಯ್ಯ ನೆಗೞ್ ನಿಸ್ಪಲ್ಲಿ 163).

ಕ್ವಚಿತ kvachita. Tbh. of ಕ್ವಚಿತ್. (C.; B. 4, 214; 3, 257).

ಕ್ವಚಿತ್ಪ್ರಯೋಗ kvachit-prayôga. Rarely used (Śmd. 113); an occasional use.

ಕ್ವಚಿದ್ಭೋಗ kvachit-bhôga. A trifling pleasure (ಅಲ್ಪಭೋಗ, ಅಲ್ಪಸುಖ Nn. 160).

ಕ್ವಣ kvaṇa. *A sound, a tone.*

ಕ್ವಣತ್ kvaṇat. Sounding; tinkling. (Śmd. 100).

ಕ್ವಣತ್ಕಂಕಣ kvaṇat-kaṅkaṇa. A tinkling bracelet (Śmd. 100).

ಕ್ವಣನ kvaṇana. A sound, a tone.

ಕ್ವಣಿತ kvaṇita. Sounded, twanged, as a stringed instrument. (My.).

ಕ್ವಥಿತ kvathita. *Boiled, decocted.*

ಕ್ವಶ್ಚನ kvaśčan. Question (Śi. 56).

ಕ್ವಾಣ kvâṇa. *A sound, a tone.*

ಕ್ವಾಥ kvâtha. Decoction, extraction.

ಕ್ವಾಥರಸ kvâtha-rasa. *Extracted juice.*

ಕ್ವಾಥೋದ್ಭವ kvâtha-udbhava. Produced by boiling; *blue vitriol used as a collyrium.*

ಕ್ಷಕಾರ kṣha-kâra. The syllable ಕ್ಷ (Śmd. 346).

ಕ್ಷಗಭಕ್ಷ kshaga-bhaksha. See ಕ್ಷಭಕ್ಷ.

ಕ್ಷಣ kshaṇa. = ಘಟಿ. A moment (ಅತಿಕ್ಷಿಪ್ರ, ಅತಿಲಘು Nn. 117). 2, *a measure of time equal to four minutes,* or, according to others, equal to $\frac{1}{2}$ or $\frac{2}{3}\frac{1}{5}$ seconds (ಶಾಲಿವಿಕ್ಷಿಪ, ಶಾಲ ಛೇದ 117; ಶಾಲ Mr. 494). 3, *leisure.* 4, *season, opportunity* (ಅವಸರ 494). 5, occupation, work (ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉದ್ಯೋಗ 117; ವ್ಯಾಪಾರ 494). 6, *a festival; joy* (ಹರ್ಷ, ಸನ್ನಸ 117; ಸನ್ತೋಷ 494). 7, *the middle* (ಮಧ್ಯ 117; 494). 8, *dependence* (ಪರಾಧೀನ 117; 494).

ಕ್ಷಣಗಭಸ್ತಿ kshaṇa-gabhasti. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. (ಸೌದಾಮಿನಿ, etc., ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಕ್ಷಣದೆ kshaṇa-dĕ. Leisure-giving; *the night.*

ಕ್ಷಣನ kshaṇana. *Wounding, killing.*

ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ kshaṇa-prabhĕ. A momentary shine or flash: *lightning.*

ಕ್ಷಣಭಂಗುರ kshaṇa-bhaṅgura. Perishing in an instant, transient, frail, perishable. (My.).

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಾನುರಾಗಿ kshaṇa-mâtra-anurâgi. *One whose affection lasts only a moment.*

ಕ್ಷಣರುಚೆ kshaṇa-ruchĕ. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. (Riv. 11, 25).

ಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೆ kshaṇa-lakshaṇĕ. Lightning (Riv. 1, 10).

ಕ್ಷಣಾರ್ಧ kshaṇa-ardha. Half a moment, a small space of time. (Śiv. 4, 106; My.).

ಕ್ಷಣಿಕ kshaṇika. Momentary, transient. (Ūpr. 1, 25; Bp. 32, 53).

ಕ್ಷಣಿಕೆ kshaṇikĕ. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. *Lightning.*

ಕ್ಷತ kshata. *Wounded, hurt, hit, injured, violated.* 2, *a wound,* a hurt. See ಉ-, ಏಮು, ಸಮ-, ಸ್ವಲ್ಪ-.

ಕ್ಷತಜ kshata-ja. Produced by a wound; *blood; pus, matter.*

ಕ್ಷತವ್ರತ kshata-vrata. *A violator of a vow.*

ಕ್ಷತಿ kshati. Hurt, injury; a wound; damage. (R.).

ಕ್ಷತ್ತೃ kshattṛi. *A doorkeeper.* 2, *a charioteer.* 3, *the son of a Śûdra by a Kshatriya woman.* 4, *the son of a Śûdra by a Vaiśya woman.*

ಕ್ಷತ್ರ kshatra. *The military or reigning order or caste.* 2, a man of the Kshatriya caste.

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ kshatra-dharma. The duty of a Kshatriya, military conduct, bravery. (My.).

ಕ್ಷತ್ರಿಯ kshatriya. *A man of the military class or caste.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲಜೆ kshatriya-kulajĕ. A woman of Kshatriya descent (Bp. 55, 14).

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನಿ kshatriyâṇi. *A woman of the Kshatriya order.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯಿ kshatriyi. *The wife of a Kshatriya.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯೆ kshatriyĕ. *A woman of the Kshatriya class.*

ಕ್ಷತ್ವ kshatva. The syllable ಕ್ಷ (Śmd. 346).

ಕ್ಷನ್ತೃ kshantṛi. *One who is patient or forbears.*

ಕ್ಷಪಣ kshapaṇa. = ಸಮಣ. Fasting. 2, destroying. 3, a *Buddha mendicant;* a Jaina mendicant (ಜೈನ IIIA.). ಸಾಧು ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥರ್ ನಗ್ನಾಟರ್ ಜೈನರ್ ವಿಗಮ್ಬರರ್ ಜೀವರ್ ಕ್ಷಪಣರ್ ಎನೆ ಗುರುಗಳ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 222; see Bp. 51, 65).

ಕ್ಷಪಣಕ kshapaṇaka. = ಕ್ಷಪಣ No. 3. See Bp. 52, 7.

ಕ್ಷಪಣಕಾಚ್ಛಾದನ kshapaṇaka-âchchhâdana. A kshapaṇaka's or Jaina mendicant's garment. See ತುಟ್ಟಿ.

ಕ್ಷಪಣಮುನಿದೇವ kshapaṇa-muni-dêva. N. (Bp. 52, 17).

ಕ್ಷಪಾಕರ kshapâ-kara. Making the night: *the moon.*

ಕ್ಷಪಾನಾಥ kshapâ-nâtha. *The moon.*

ಕ್ಷಪಿತ kshapita. Sent, thrown, cast. (Ūpr. 4, after 60; Bp. 44, 38).

ಕ್ಷಪೆ kshapĕ. ಕ್ಷಪಾ. *Night.* 2, *turmeric.*

ಕ್ಷಮ kshama. Patient, keeping quiet; enduring, bearing patiently, putting up with. 2, *adequate, competent, fit for; able.* See Bp. 49, 3; ಕರ್ಮ-, ಧಾರ-.

ಕ್ಷಮತೆ kshamatĕ. Ability, fitness, capability. (Ūpr. 4, 17).

ಕ್ಷಮಪ kshamâ-pa. A lord of the earth, a king (Bp. 61, 53).

ಕ್ಷಮಾಪಣ kshamâpaṇa. -ಣೆ. Forbearance, long-sufferance (My.).

ಕ್ಷಮಾರುಹ kshamâ-ruha. A tree (Bp. 20, 1).

ಕ್ಷಮಿ kshami. *Patient, forbearing, indulgent.* 2, able.

ಕ್ಷಮಿತೃ kshamitṛi. *Patient, forbearing, indulgent.*

ಕ್ಷಮಿಯಿಸು kshamiyisu. = ಕ್ಷಮಿಸು. (Abh. P. 8, 45; 11, 51; 15, after 77).

ಕ್ಷಮಿಸು kshamisu. To endure, to bear patiently, to forbear; to bear with, to put up with, to pass unavenged (C.; ಕೆಯ್ಗೊಯ್, ತಾಳು G.; 'to pardon sin' might be given by ಪಾಪ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು). ಎನ್ನ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸು! (Bp. 18, 80). ಈ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸವೇಡ್ಕು (-ಬೇಡ್ಕು, 22, 41). ಬಾಲಕರ ಅಪರಾಧಮಂ ಕ್ಷಮಿಸು! (J. 21, 54). ಆ ಮುನಿಗಳನ್ನು ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆಯೆ ಜನರು ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುವರು; ಶಿಕ್ಷಿಸುವಷ್ಟಕ್ಕನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಬಹು ಯೋಗ್ಯವು (B. 3, 14). ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮಿಸೆನ್ನು ಅವನನ್ನು ಬೇಗ ಕೊಲ್! (4, 15). ಪ್ರಾಣದರೂ ಇಷ್ಟನ ಗರಿಗೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದೆನು (4, 200). ಅವನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕು (5, 9). See ಅವರಾಧ-. Regarding the meaning *cf.* ತಾಳ್, ಸಯ್ರಿಸು.

ಕ್ಷಮೆ kshamĕ. ಕ್ಷಮಾ. *Patience, forbearance, indulgence,* long-suffering (ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನ, ಸುಜಾರಿಕೆ G.; My.). 2, the earth.

ಕ್ಷಯ kshaya. 1. *Wane, decrease, diminution; wasting away, consumption; loss; ruin, destruction;* end. 2, *pulmonary consumption.* 3, *the destruction of the universe.* See ಕುಷ್ಠ, ತವಸು, ಪಥ, ತಪುಂಕಲ್. 4, = ಆಕ್ಷಯ No. 3. (My.).

ಕ್ಷಯ kshaya. 2. *A dwelling, a house;* the earth; the house of Yama; N. of a mantri of Yama (J. 27, 23-26).

ಕ್ಷಯಕರ kshaya-kara. Causing destruction, etc. (Bp. 53, 3).

ಕ್ಷಯತಿಥಿ kshaya-tithi. A lunar day beginning after the sunrising of one day and ending before that of the next (My.; Mhr.). 2, that lunar day, or the anniversary of it, or the monthly recurrence of it, which was the day of the decease of (Mhr.; R.).

ಕ್ಷಯಪಕ್ಷ kshaya-paksha. The fortnight of the waning moon. (Mhr.).

ಕ್ಷಯಮಾಸ kshaya-mâsa. That month in which occur two saṅkrântis (My.; B. 5, 309; Mhr.).

ಕ್ಷಯರೋಗ kshaya-rôga. Pulmonary consumption, consumption in general (B. 5, 157). ಕ್ಷಯರೋಗ ಬಾಸಿ ಆಗೋದು ಕಷ್ಟ, ಜಪದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥೆ ಹೊರೆಯುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.).

ಕ್ಷಯಿಷ್ಣು kshayishṇu. Wasting, perishing; fragile. (R.).

ಕ್ಷಯಿಸು kshayisu. To wane, to decrease, etc. (My.). ಸಣ್ಣಗೆ ಕ್ಷಯಿಸಿ ಮುಗ್ಗಲಾಗದಹಾಗೆ (ಗ್ಲಾನ, etc. Si. 402).

ಕ್ಷರ kshara. Melting away, perishable. See ಆ-.

ಕ್ಷವ kshava. *Sneezing.* 2, *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕ್ಷವಥು kshavathu. Sneezing; *catarrh; cough.*

ಕ್ಷಳ ksha-ja. The letter ಳ್ when the substitute for Saṁskṛita ಲ್ (ಶೆಮ್ದ. 12. 13. 24. 44. 45. 408).

ಕ್ಷಾತ್ರ kshâtra. (fr. ಕ್ಷತ್ರ). Belonging to the military or reigning order (J. 2, 22; Śiv. 4, 55); the dignity of a ruler; a Kshatriya. See ಮುಕ್ತ-.

ಕ್ಷಾಮ್ಯ *Enduring, patient.*

ಕ್ಷಾಂತಿ kshânti. *Patience, forbearance.*

ಕ್ಷಾಮ kshâma. Scorched, singed; *emaciated, wasted, thin, spare;* emaciation; thinness; debility; famine. ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಓದು ತಿಪ್ಪರೆ ಕ್ಷಾಮ ಹೋದೀತೇ?—ಕ್ಷಾಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಾದು ದೂತ್ರ ರಾಘ (Prvs.). See Grj. 2, 8; Bp. 7, 17.

ಕ್ಷಾಮದೇವತೆ kshâma-dêvatĕ. The goddess of famine (My.).

ಕ್ಷಾರ kshâra. = ಕಾರ 1. Salty, biting, corrosive, acid, hot, pungent, saline. 2, salt; *any saline substance, an alkali, soda, nitre, saltpetre* (ಕಬೆಕ, ಉಪ್ಪು Nn. 127; ಸಾರಿಪ್ಪ ಮೂಲಿ Mr. 48); essence (My.). 3, *glass.* 4, = ಕ್ಷಾರಣ, a biting word, abuse (ವಿದೂಕ್ಷಣ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc., ಬಯ್ಯುಳ್ Mr. 86). 5, a rogue.

ಕ್ಷಾರಕ kshâraka. *An unblown flower.*

ಕ್ಷಾರಕಿ kshârakî. N. of a creeper (ತಮ್ಮಿಡಿಕಳ್ಳಿ Mr. 147, one MS. ತಮ್ಮಡಿ-).

ಕ್ಷಾರಣ kshâraṇa. ಕ್ಷಾರಣೆ kshâraṇĕ. *Accusation of infidelity; censure in general.*

ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ kshâra-mṛittikĕ. *Salt-ground.*

ಕ್ಷಾರಾಮ್ಬುಧಿ kshâra-ambudhi. The salt ocean (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷಾರಾಂಶ kshâra-aṁśa. The portion or remnant which is salt (B. 4, 202).

ಕ್ಷಾರಿತ kshârita. *Calumniated, accused.*

ಕ್ಷಾಲ kshâla. = ಕ್ಷಾಲನ. See ಪ್ರ-.

ಕ್ಷಾಲನ kshâlana. Washing (ಕೈದೊಳಮುಂ Ct. II, 69). See ಮೊಳೆ.

ಕ್ಷಾಲಿತ kshâlita. Washed, cleansed. See ಪ್ರ-; Bp. 61, 89.

ಕ್ಷಾವ kshâva. = ಕ್ಷವ. See ಏ-.

ಕ್ಷಿತ್ kshit. Ruling. 2, dwelling. See ಮುಂಕ್ಷಿ-.

ಕ್ಷಿತ kshita. Decreased, wasted, decayed, worn out, etc. (ಕ್ಷೀಣ Dhw.).

ಕ್ಷಿತಿ kshiti. 1. *Decrease, wane, loss, destruction, ruin* (ಕೆಮ ಧಮ Nn. 130).

ಕ್ಷಿತಿ kshiti. 2. *An abode, a dwelling.* 2, *the earth* (ಧರಾತಲ Nn. 130); earth, soil; a field. 3, a certain high number (see Mr. s. ಪದ್ಮ).

ಕ್ಷಿತಿಕಾನ್ತ kshiti-kânta. A king (Bp. 53, 28).

ಕ್ಷಿತಿಜ kshiti-ja. A tree (Mr. 522; Bp. 11, 9).

ಕ್ಷಿತಿಜೆ kshiti-jĕ. Sîtâ. (My.).

ಕ್ಷಿತಿಧರ kshiti-dhara. Earth-supporter: *a mountain.*

ಕ್ಷಿತಿಧರೇನ್ದ್ರಸುತೆ kshitidhara-indra-sutĕ. Pârvatî (Bp. 13, 30).

ಕ್ಷಿತಿನಾಥ kshiti-nâtha. A king (Cpr. 5, 34; Bp. 57, 66).

ಕ್ಷಿತಿಪ kshiti-pa. = ಕ್ಷಿತಿನಾಥ. (Bp. 51, 8; 57, 85).

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ kshiti-pati. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Cpr. 2, 3. 4. 93).

ಕ್ಷಿತಿಪಾಲ kshiti-pâla. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (My.).

ಕ್ಷಿತಿಭೇದ kshiti-bhêda. A kind of soil. See ಎರೆ.

ಕ್ಷಿತಿರಮಣ kshiti-ramaṇa. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Bp. 36, 39; 43, 1).

ಕ್ಷಿತಿರುಹ kshiti-ruha. *A tree.*

ಕ್ಷಿತಿವಧು kshiti-vadhu. The earth regarded as a woman (Rây. 2, 32).

ಕ್ಷಿತಿಸುತಾಸುತ kshitisutâ-suta. A son of Sîtâ (My.).

ಕ್ಷಿತಿಸುತೆ kshiti-sutĕ. -ಪ್ರಾ. Sîtâ (My.).

ಕ್ಷಿತೀಶ kshiti-îśa. A king. (Śmd. 177).

ಕ್ಷಿತ್ಯಧಿಪ kshiti-adhipa. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Bp. 54, 83).

ಕ್ಷಿಪೆ kshipĕ. *Throwing; sending; directing.*

ಕ್ಷಿಪ್ತ kshipta. *Thrown, cast, impelled;* sent; dismissed.

ಕ್ಷಿಪ್ನು kshipnu. Throwing (obstacles in the way); obstruction; *obstructive.* 2, *addicted to censure.*

ಕ್ಷಿಪ್ರ kshipra. *Quick, swift, speedy.*

ಕ್ಷಿಯೆ kshiyĕ. *Decrease, loss, destruction.*

ಕ್ಷೀಣ kshiṇa. *Decreased, wasted, worn away; lost, destroyed; emaciated, thin, slender;* injured, broken; subdued; poor, miserable. See ಜಿ-.

ಕ್ಷೀಣಕುಲ kshiṇa-kula. A miserable race or caste. See ಕ್ಷತ್ರ.

ಕ್ಷೀಣತ್ವ kshiṇatva. The state of wasting away, diminution, decay; the state of being injured; etc. See ಆದ್ಯು, ಕುಸಿ, ತದ್ಯು, ಸುಧ್ಯು.

ಕ್ಷೀಣಧನ kshiṇa-dhana. Impoverished. (Cpr. 2, after 49).

ಕ್ಷೀಬ kshîba. = ಕ್ಷೀಬ. (My.).

ಕ್ಷೀರ kshîra. = ಕ್ಷೀರ 2. *Milk* (ಮುಗ್ಧ, ಆಮ್ಯುಕ Nn. 11). 2, *water* (ಜಾರಿ, ಉದಕ 11). 3, a cloud (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ, ಮೇಘ 11).

ಕ್ಷೀರಕ kshîraka. (= ಕ್ಷೀರಿಕೆ No. 2?). See Mr. s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಕ್ಷೀರಕಾಕೋಲಿ kshîra-kâkôli. A root from the Himâlaya, one of the eight principal medicaments. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಕ್ಷೀರಕೆ kshîrakĕ. = ಕ್ಷೀರಿಕೆ. See s. ಹಾಲೆ.

ಕ್ಷೀರಜ kshîra-ja. Curds (ಮೊಸರು Cb.).

ಕ್ಷೀರದೋಹನ kshîra-dôhana. Milking milk. See ಕಱ.

ಕ್ಷೀರನೀರ kshîra-nîra. Milk and water. 2, a union like the mixing of milk and water: an embrace. (R.).

ಕ್ಷೀರಭೇದ kshîra-bhêda. A kind of milk. See ಕೆಸೆ.

ಕ್ಷೀರವತಿ kshîra-vatî. N. of a milky plant (ಬಾಗುವಿ Mr. 147).

ಕ್ಷೀರವಿಕೃತಿ kshîra-vikṛiti. *Inspissated milk.*

ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ kshîra-vidârî. *The plant Batatas paniculata* Chois.

ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೆ kshîra-śuklĕ. *The plant Batatas paniculata* Chois.

ಕ್ಷೀರಸ kshîrasa. *Essence of milk, a certain, or any, product of milk* (ತೆರಾಮಿ IIIâ.). ತುಪ್ಪ ಹಾಲೆರಡರಲಿ ತಾಳಿಸಿದ ಹೊರಿಗ ಉವ ಕ್ಷೀರಸಂ ತೀಲಾಕ್ಷಾಂ (Mr. 216, o. r. in two MSS. ತೀಲ ಕಾಕ್ಷಾಂ, and one MS. ಕ್ಷೀರಕಂ instead of ಕ್ಷೀರಸಂ).

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ kshîra-samudra.= ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ. (My.).

ಕ್ಷೀರಾಗಾರ kshîra-âgâra. = ಕ್ಷೀರಾರ, ಕ್ಷೀರಾರ. A milk-house, a dairy.

ಕ್ಷೀರಾಗಾರಿ kshîrâgâri. = ಕ್ಷೀರಾರಿ. A cow-keeper, a dairyman.

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ kshîra-abdhi. *The sea of milk.*

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿತನಯೆ kshîrâbdhi-tanayĕ. *Lakshmi.*

ಕ್ಷೀರಾಮ್ಬುಧಿ kshîra-ambudhi. = ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ. (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷೀರಾವಿ kshîrâvi. *A sort of Asclepias, Asclepias rosea.* See ಆಕ್ಕಪಾಪೆ. 2, Euphorbia hirta and thymifolia (ಮೂಡಿ G.; II. ಮೂಢಿ).

ಕ್ಷೀರಿಕೆ kshîrikĕ. = ಕ್ಷೀರಕೆ. *The plant Mimusops kauki.* See ಪಾಲೆಕಾಯಿಮರಿಮ್ಮು. 2, a dish prepared with milk. *Cf.* ಕ್ಷೀರಕ.

ಕ್ಷೀರೋದ kshîra-uda. *The sea of milk.*

ಕ್ಷೀರೋದತನಯೆ kshîrôda-tanayĕ. *Lakshmi.*

ಕ್ಷೀರೋದಭವ kshîrôda-bhava. The moon (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷೀವ kshîva. = ಕ್ಷೀಬ. *Drunk, intoxicated.*

ಕ್ಷುಣ್ಣ kshuṇṇa. Pounded, crushed, shattered. 2, *exercised, skilful; one who has mastered the principles of a science.*

ಕ್ಷುತ kshut. 1. *Sneezing.*

ಕ್ಷುತ kshut. 2. = ಕ್ಷುತ್ತು, ಕ್ಷುಧ್. (Śmd. 106).

ಕ್ಷುತ kshuta. *Sneezing.*

ಕ್ಷುತಕರಣ kshuta-karaṇa. Sneezing. See ಸೀನ್.

ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನ kshuta-abhijanana. Black mustard (Nr. MSS.; *cf.* ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ).

ಕ್ಷುತ್ತು kshuttu. = ಕ್ಷುತ. Tbh. of ಕ್ಷುಧ್ (Śmd. 106). See ಹಸಿ.

ಕ್ಷುತ್ರಪತ್ರ kshutra-patra. See ಕಗ್ಗೊಜಲಿ.

ಕ್ಷುತ್ಬಾಧೆ kshut-bâdhĕ. Distress of hunger (My.).

ಕ್ಷುದ್ರ kshudra. (= ಕ್ಷುಲ್ಲಕ). *Small, little.* 2, *poor, indigent, miserable* (ಅತಿದೀನ, ಅತಿಕೃಪಣ Nn. 151). 3, *low, vile, wicked.* 4, *avaricious, niggardly* (ಅತಿಲೋಭಿ 151). 5, *cruel* (ಕ್ರೂರ, ನಿರ್ದಯಿ 151; ಕೂರ Mr. 469). 6, ಕ್ಷುದ್ರಮು = ಮುಧು (Nn. 18). 7, a small shell (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಗುಳ್ಳೆ Nn. 58). 8, an ant (ಸಿಸೀರಿಕ, ಇರುವೆ Mr. 165). 9, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 151). 10, a fault, a foible (Mhr.); slander (C.). ಕ್ಷುದ್ರ ಕೇಳುವದನು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧ ಕತೆ (Prv.). 11, a bee. See ಕ್ಷುದ್ರ.

ಕ್ಷುದ್ರಕ kshudraka. Small, minute. 2, a slanderer (My.).

ಕ್ಷುದ್ರಗಾಲ kshudra-gâra. A slanderer (ಚಾಡೀಜನ, etc., ಜಾತಿ ಪೇದುವದನು Sl. 366; My.).

ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕೆ kshudra-ghaṇṭikĕ. *An ornament of small bells, a tinkling ornament.*

ಕ್ಷುದ್ರತಂಡುಲ kshudra-taṇḍula. *A grain of rice;* broken rice (ಸುಟ್ಟು Hlâ.).

ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯ kshudra-dhânya. *Shrivelled grain.*

ಕ್ಷುದ್ರನಾಸಿಕ kshudra-nâsika. *Small-nosed.*

ಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಕ kshudra-pakshika. *A small bird.* See ಚಿಟ್ಟೆ 1.

ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕಿ kshudra-vârtâki. *A kind of egg-plant or Solanum.* See ರಾಮಗುಳ್ಳ.

ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ kshudra-śaṅkha. *A small shell.*

ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ kshudra-aṇḍa. *Born from minute eggs* (ಮುಂ ನಿಜಾಂಡ ಪೊಸ್ತಂ Mr. 410).

ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ kshudrâṇḍa-matsya-saṅghâta. *Small fry.*

ಕ್ಷುದ್ರಿ kshudri. A slanderous person (My.).

ಕ್ಷುದ್ರೆ kshudrĕ. *A vile woman, a whore.* 2, *a dancing girl* (ನಟ್ಟುವತಿ Mr. 378). 3, *a crippled or deformed woman.* 4, *a bee.* 5, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಕ್ಷುಧಾರ್ತ kshut-vat. *Hungry.*

ಕ್ಷುಧ್ kshudh. = ಕ್ಷುತ್ 2, ಕ್ಷುತ್ತು. *Hunger.*

ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ kshudhâ-abhijanana. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕ್ಷುಧಾರ್ತ kshudhâ-ârta. Hungry, hungered. (My.).

ಕ್ಷುಧಿತ kshudhita. *Hungry, hungered.*

ಕ್ಷುಧೆ kshudhĕ. ಕ್ಷುಧಾ. *Hunger.* See ಹಸಿ.

ಕ್ಷುಪ kshupa. *A shrub, a bush* (ಕಮಗುಚ್ಚವೃಕ್ಷ Mr. 103); *a thicket* (ಗುಚ್ಛ, ಮುಪಳ್ Hlâ.).

ಕ್ಷುಬ್ಧ kshubdha. = ಕ್ಷುಭಿತ. See ಅಂ-.

ಕ್ಷುಭಿತ kshubhita. *Agitated; frightened, alarmed.*

ಕ್ಷುಮೆ kshumĕ. *Linseed, Linum usitatissimum.* 2, a sort of flax, Bengal šaṇa.

ಕ್ಷುರ kshura. *A razor.* 2, = ಮುರ. 3, *the plant Asteracantha longifolia* Nees.

ಕ್ಷುರಕ kshuraka. *A species of tree with beautiful flowers* (ತಿಲಕದ ಮರ Sl. 131; ಫೇನಿಲ, ತಿಲಕತರು Mr. 119). 2, a barber (My.).

ಕ್ಷುರಪ್ರ kshura-pra. *An arrow with a horse-shoe-shaped head* (ಜೋಡಿ Mr. 206).

ಕ್ಷುರಮರ್ದಿ kshura-mardi. *A barber.*

ಕ್ಷುರಿ kshuri. *A barber.*

ಕ್ಷುರಿಕೆ kshurikĕ. *A knife, a dagger. Cf.* ಸುರಗಿ.

ಕ್ಷುಲ್ಲಕ kshullaka. (= ಕ್ಷುದ್ರ, ಕ್ಷುದ್ರಕ). *Little, small;* thin, fine (ಸೂಕ್ಷ್ಮ Mr. 517). 2, poor, indigent (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 58). 3, *miserly, avaricious.* 4, *low, vile.* 5, dull, apathetic (ಜಡನು 58). 6, stupid (ಅಲ್ಪಮತಿ, ಮತಿಹೀನ 58). 7, a man of the lowest extraction; a savage or Kirâta (ಶಬರ, ಕಿರಾತ 58; ಪಾಮರಕುಲ 517). 8, a liar (ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ 58). 9, *a small shell* (ಕ್ಷುದ್ರ, ಗುಳ್ಳೆ 58; ಗುಳ್ಳೆ 517). 10, brass (ಕಾಂಸ್ಯ, ಕಂಚು 58).

ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲೆ kshullaka-amlĕ. A kind of sorrel (ಮೋಡೆ, ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ Mr. 141).

ಕ್ಷೇತ್ರ kshêtra. *A field.* 2, place, region, country, district; a place of pilgrimage. 3, *a wife.* 4, *the body.* 5, any figure considered as having geometrical dimensions; a diagram. — ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. A noted Tĕ. poet (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಜ kshêtra-ja. A kind of son, the offspring of the wife by a kinsman or person duly appointed to raise up issue to the husband. (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ kshêtra-jña. *Experienced, skilful.* 2, knowing the body: *the soul* (ಆತ್ಮರ, ಆತ್ಮ ವರದಾತ್ಮ Kn. 59).

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ kshêtra-pâla. A man employed to guard fields; a deity protecting the fields: Bhairava (My.; ಭೈರ Mr. 14).

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಕ kshêtra-pâlaka. = ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ. (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಫಲ kshêtra-phala. The superficial contents of a

figure; area (B. 4, 115). 2, the quotient, product, fruit, etc. of any business (Mhr.).

ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದ kshêtra-bhêda. A certain spot or place (ಜಾಳಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಸ್ಥಳಭೇದ Nn. 31).

ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ kshêtra-âjîva. *A husbandman.*

ಕ್ಷೇತ್ರಿಯಪದ kshêtriya-pada. Songs by the poet Kshêtrayya (My.).

ಕ್ಷೇಪ kshêpa. Throwing, casting; pushing; sending; directing; depressing; passing away; laying on (as paint). See ಕಾಲ-, ಸಿ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಕ್ಷೇಪಕ kshêpaka. A thrower, sender, etc.; inserted, interpolated, a spurious passage; an additive quantity, addendum. (R.).

ಕ್ಷೇಪಣ kshêpaṇa. = (ಕ್ಷೇಪ), ಕ್ಷೇಪಣೀ. *Throwing; sending; directing,* etc.; putting or placing anything on or in; fixing or attaching to.

ಕ್ಷೇಪಣಿ kshêpaṇi. *An oar.*

ಕ್ಷೇಪಿಷ್ಠ kshêpishṭha. *Quickest, speediest.*

ಕ್ಷೇಮ kshêma. = ಕ್ಷೀಮ, ಚೀಮ, ಸೀಮ. Residence, place of rest. 2, *well-being, weal, happiness; health.* 3, *a kind of perfume.* ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಮವಾತೆ ಬಿಡ (Prv.) 4, friendly embrace (Mhr.). — ಕ್ಷೇಮ ಗೆಯ್. To cause or confer happiness, etc. ಕ್ಷೇಮ ಗೆಯ್ವುದ (ಇಷ್ಟಕಾರಿ Mr. 229).

ಕ್ಷೇಮಕರ kshêma-kara. = ಕ್ಷೇಮಂಕರ. (My.).

ಕ್ಷೇಮಂಕರ kshêma-ṅ-kara. *Promoting well-being, conferring happiness.*

ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರ kshêma-samâchâra. News regarding a person's welfare (C.; B. 4, 87).

ಕ್ಷೇಮಾಲಿಂಗನ kshêma-âliṅgana. A friendly embrace (Mhr., R.).

ಕ್ಷೈರೇಯಿ kshairêyi. *(fr.* ಕ್ಷೀರ). *A dish made of milk, rice and sugar.*

ಕ್ಷೈತ್ರ kshaitra. *A multitude of fields, etc.*

ಕ್ಷೋಣಿ kshôṇi. *The earth;* a field. 2, a certain metrical foot (Ch.). 3, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷೋಣಿಜಾಸುತ kshôṇijâ-suta. A son of Sîtâ (Râm. 1, 12, 7).

ಕ್ಷೋಣಿಜೆ kshôṇi-jê. -ಜಾ. Sîtâ.

ಕ್ಷೋಣೀಧ್ರ kshôṇî-dhra. A mountain. (Śmd. 68. 289).

ಕ್ಷೋಣೀಪತಿ kshôṇî-pati. A king. (My.).

ಕ್ಷೋಣೀಶ kshôṇî-îśa. A king (Čpr. 3, 101).

ಕ್ಷೋದ kshôda. Pounding; *powder, dust.* 2, agitation.

ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮ kshôda-kshama. Bearing or being able to bear any kind of pounding, firm, stable. (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಕ್ಷೋದಿಷ್ಠ kshôdishṭha. *Smallest, very minute.*

ಕ್ಷೋಭ kshôbha. = ಕ್ಷ್ವೇಭ. Shaking, agitation, commotion, disturbance, trembling, emotion, fright, alarm. 2, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷೋಭಿತ kshôbhita. Agitated; disturbed; alarmed; angry. (Čpr. 3, after 94; My.).

ಕ್ಷೋಭೆ kshôbhĕ. = ಕ್ಷ್ವೇಭ. (My.; see Prv. s. ಕ್ಷ್ವಾಡು).

ಕ್ಷೋಭಿಸು kshôbhisu. To be agitated, disturbed, or excited (R.).

ಕ್ಷೋಮ kshôma. (= ಕ್ಷ್ವಾಡು). *Wore silk.*

ಕ್ಷೌದ್ರ kshaudra. (fr. ಕ್ಷುದ್ರ). *Honey.*

ಕ್ಷೌಮ kshauma. (fr. ಕ್ಷುಮಾ). *Linen; linen cloth.* 2, *wore silk.* 3, *a room on the top of a house, etc.* (= ಅಟ್ಟಿ).

ಕ್ಷೌರ kshaura. (fr. ಕ್ಷುರ). = ಪಾಠ 2. *Shaving.* ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get one's self shaved (C.; see Prv. s. ಕೈರ). ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಕೊಡಲ್ಲಿ ಸೀಸು ಬಚ್ಚ ಮಾಗೆ (Prv.). — ಕ್ಷೌರಕತ್ತಿ. A razor. ಕ್ಷೌರಕತ್ತಿ ಪಡೋದು, ಯಾಕೆ ಆಯುತ್ತೀರದ್ಯೋ? (Prv. regarding Brâhmaṇa widows).

ಕ್ಷೌರಕ kshauraka. A barber (ಅಪಾತೀರ್ಕ, ನಾವಿಡ Nn. 152).

ಕ್ಷೌರಗೃಹ kshaura-gṛiha. A barber's shop (ನಾವಿಡ್ಡರ ಆಲಯ Mr. 127, o. r. ಕ್ಷೌರಕ-).

ಕ್ಷ್ಣುತ kshṇuta. *Sharpened, whetted.*

ಕ್ಷ್ಮ kshma. = ಕ್ಷ್ಮಾ (ಭೂಮಿ Nn. 86).

ಕ್ಷ್ಮಾತಂಶ kshmâ-aṁśa. *Ground, the surface of the earth.*

ಕ್ಷ್ಮಾಜ kshmâ-ja. Earth-born; the planet Mars; a tree (Bp. 19, 70).

ಕ್ಷ್ಮಾಧರ kshmâ-dhara. Supporting the earth: a mountain. See ವೇಜ.

ಕ್ಷ್ಮಾಪತಿ kshmâ-pati. A king. (My.). 2, Vishṇu (My.).

ಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ kshmâ-bhṛit. Supporter of the earth; *a king; a mountain.*

ಕ್ಷ್ಮೆ kshmĕ. ಕ್ಷ್ಮಾ. = ಕ್ಷ್ಮ. *The earth.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕ್ಷ್ವೇಡ kshvêḍa. = ಕ್ಷ್ವೇಳ. *Poison.* See ಅಚ್ಚವಿಷ.

ಕ್ಷ್ವೇಡನ kshvêḍana. = ಕ್ಷ್ವೇಡ No. 2. See ಕ್ರ-. 2, murmuring, hissing, etc.

ಕ್ಷ್ವೇಡಿತ kshvêḍita. *A battle-cry, a war-whoop.*

ಕ್ಷ್ವೇಡೆ kshvêḍĕ. *A war-whoop.* 2, *a bamboo rod.* See ಜೊಚ್ಚ.

ಕ್ಷ್ವೇಳ kshvêḷa. = ಕ್ಷ್ವೇಡ. (Sl. 78).

ಖ್

KH

ಖ್ kh. The twenty-second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 22. 23).

ಖ kha. The letter ಖ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಖ kha. *The sky* (ಪ್ಯೋಮ, ಆಕಾಶ Nn. 116). 2, *an organ of sense* (ಇಂದ್ರಿಯ 116). 3, perception (ಬುದ್ಧಿ 116). 4, mind (ಮನಸ, ಮನಸ್ಸು 116). 5, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮನು 116). 6, heaven (ಸ್ವರ್ಗ, ದೇವಲೋಕ 116). 7, a field (ಕ್ಷೇತ್ರ 116). 8, a bolt, a lock (ಅರ್ಗಲ, ಬಿಯ್ಯುಗ 116). 9, an ascetic (ಯತಿ 116). 10, an empty space (ಶೂನ್ಯ 116). 11, a cypher, zero; see ಕಲಿಯುಗ. 12, the number two (Mr. 349).

ಖಕಾರ kha-kâra. The letter ಖ್ (Śmd. 11).

ಖಗ kha-ga. Moving in the air. 2, *the sun* (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ Nn. 46; ವಿಶೇಷ Mr. 511). 3, *a bird* (ವಿಹಗ, ಪಕ್ಷಿ 46; ಪಕ್ಷಿ 511). 4, *an arrow* (ಅಮ್ಬು 511). 5, a deity (ಅಮರ 511; ದೇವರ 46). 6, a house (ಮನೆ, ಮನೆ 46; ಗೃಹ 511).

ಖಗತ್ವ kha-gatva. Flight in the air. (Bp. 34, 10).

ಖಗಪತಿ khaga-pati. = ಖಗೇಶ್ವರ. (My.).

ಖಗರಾಜ khaga-râja. = ಖಗೇಶ್ವರ. (J. 24, 2).

ಖಗವಲ್ಲಭ khaga-vallabha. = ಖಗೇಶ್ವರ. (J. 14, 19).

ಖಗೇಶ್ವರ khaga-îśvara. *Garuḍa.*

ಖಗೋಲ kha-gôla. The celestial sphere, the starry vault; astronomy. (C.).

ಖಂಕರ khaṅkara. A curl, a lock of hair.

ಖಂಕರಿ khaṅkari. = ಕಂಕರಿ. Having locks of hair.

ಖಚರ kha-ćara. Moving in the air; a bird; the sun; a Gandharva (Mr. 518). 2, the number one (Ćh.).

ಖಚರಪ್ಲುತ khaćara-pluta. N. of a vṛitta (Ćh.).

ಖಚರಾಂಗನೆ khaćara-aṅganĕ. = ಖಚರಾಬಲೆ. (Śśv. 2, 37).

ಖಚರಾಬಲೆ khaćara-abalĕ. A female of the Gandharvas (Śśv. 1, 39).

ಖಚಿತ khaćita. Fastened, bound; set, inlaid, studded. 2, *joined, mixed, combined.* See Ćh. v. 210; Bp. 1, 40; Bh. 1, 12, 26; J. 3, 20; ಎ-. 3, firm, positive, true (My.).

ಖಜ khaja. Stirring, churning (*cf.* ಕಡ 4); a churning stick; a ladle; contest.

ಖಜಕ khajaka. *An awning, a canopy* (see Hlâ. s. ಮೇಲು ಕಟ್ಟು).

ಖಜವ khajava. = ಖಜಕ. (ಚಪ್ಪರ, ಚಪ್ಪರದಂಥ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು Mr. 204, one MS. ಖಜಕ).

ಖಜಾಕೆ khajâkĕ. (= ಕಂಚಿಕ, ಖಜಾಖ). *A ladle, a spoon.*

ಖಜಾಖ khajâkha. = ಕಜಾಕ, q. v.

ಖಜಾಂಚಿ khajâṅći. A treasurer, a cash-keeper (My.; Br.; H.).

ಖಜಾನೆ khajânĕ. = ಕಜಾನ, ಖಜೀನೆ. A treasury; treasure (C.; Sl. 256; Mhr., H. ಖಜಾನಾ, ಖಜೀನಾ).

ಖಜಿಕೆ khajikĕ. *A ladle, a spoon* (ಪರ್ವ, ಪಾರುಪತ್ಯ, ಹುಟ್ಟು Mr. 205; *cf.* ಖಜಿಖ).

ಖಜಿಖ khajikha. = ಕಜಕ q. v., (ಖಜಿಕೆ).

ಖಜೀನೆ khajinĕ. = ಖಜಾನೆ. (Ćb. 38. 94).

ಖಜ್ಜ khajjâ. = ಖಜ್ಯ. Quarrelling (My.; H.).

ಖಜ್ಜಖೋರ khajjâ-khôra. A quarrelsome man (My.; H.).

ಖಜ್ಯ khajya. = ಖಜ್ಜಾ. (S. Mhr.).

ಖಂಜ khaṅja. *Lame, limping.*

ಖಂಜನ khaṅjana. *A wagtail, Motacilla alba* (ಗಧಲು Mr. 173).

ಖಂಜರಿ khaṅjari. A small tambourine (My.; Mhr. ಖಂಜಿರಿ).

ಖಂಜರೀಟ khaṅjarîṭa. = ಕಂಜರೀಟ, q. v. *A wagtail.*

ಖಂಜೀಕೃತ khaṅjî-kṛita. Made lame (Ćpr. 5, 34).

ಖಟ khaṭa. 1. (*cf.* ಕಟ 3). — ಖಟಖಟ. Busy, bustling; enterprising, etc. (Mhr.; ದೇಸಾವರು Ćb.).

ಖಟ khaṭa. 2. (= ಕಟ, ಖಡ). *Grass.* 2, *a blind well.* 3, *phlegm.* 4, *an axe, a hatchet* (*cf.* ಕಡ 4). 5, *a plough.*

ಖಟಕಟೋಪಕ khaṭa-kaṭôpaka. A splitting-box (Sk.; *cf.* ಕಾಳಿಪಿ?).

ಖಟಿಕೆ khaṭikĕ. = ಖಡಿಕೆ. Chalk (see ಕಟಿಕ 1).

ಖಟ್ಟಿಕ khaṭṭika. A butcher, a hunter, a fowler, one who lives by killing and selling game (Sk.). *Cf.* K. ಕಟಿಕ.

ಖಟ್ವ khaṭva. = ಖಟ್ವಿ. (ಹೊದಸು Mr. 202).

ಖಟ್ವಾಂಗ khaṭvâ-aṅga. A club shaped like the foot of a cot: a club or staff with a skull at the top considered as the weapon of Śiva; a bone shaped like the foot of a cot carried by Śiva as a club (Grj. 10, after 61; Bp. 54, 43).

ಖಟ್ವಾಂಗಧರ khaṭvâṅga-dhara. Śiva. (R.).

ಖಟ್ವಿ khaṭvĕ. ಖಟ್ವಾ. = ಖಟ್ವ. *A bedstead, a couch, a cot.* 2, a swing, a hammock. 3, = ಖಟ್ವಾಂಗ. (ಪುರಾಣ ಕೇತ್ರ Nr.).

ಖಡ khaḍa. Buttermilk boiled with acid vegetables and spices (*cf.* ಕಡ 8, ಕಢಿ 3). 2, grass. 3, dividing, breaking. 4, a sword (= ಖಡ್ಗ, ದಾಪ). — ಖಡಾಖಡಿ. = ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ, ದಾಪಾದಾಪಿ. (Śmd. 219 Mḍb. MS.).

ಖಡಿಕೆ khaḍikĕ. = ಖಟಿಕೆ. (Sk.).

ಖಡ್ಗ khaḍga. = ಕಡುಗ, ಕಳ್ಗ, ಖಡ್ಗ. *A sword.* See ಪಾಕ್. 2, *a rhinoceros.* 3, a kind of vicćhittićitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60, seq.).

ಖಡ್ಗ ಪಿಧಾನ khaḍga-pidhâna. *A sheath, a scabbard.*

ಖಡ್ಗ ಫಲ khaḍga-phala. *The blade of a sword.*

ಖಡ್ಗ ಹಸ್ತ khaḍga-hasta. Bhairava (Mr. 15).

ಖಡ್ಗಾ khaḍgâ. — ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ. ಖಡ್ಗ-ಆ-ಖಡ್ಗಿ. = ಖಡಾಖಡಿ, etc. Sword to sword: a fight at which swords are mutually used, a sword-fight (ಖಡ್ಗದಿಂ ಖಡ್ಗದಿಂ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Śmd. 219).

ಖಡ್ಗಿ khaḍgi. Armed with a sword; a swordsman (Rām. 6, 13, 21). 2, *a rhinoceros.*

ಖಡ್ಗಿಮೃಗ khaḍgi-mṛiga. *A rhinoceros* (ಗೆಣ್ಣಿಕ Mr. 163).

ಖಣತ್ಕಾರ khaṇat-kâra. A clanging or clanking sound (Abh. P. 13, 37).

ಖಣಿ khaṇi. = ಖಿಣಿ. An imitative sound. (*Cf.* ಕಣ 3; Sk. ಖಣಖಣಾಯತಿ, to tick, tinkle, crack, etc. — ಖಣಿಖಣಿಲ್. dupl. = ಖಿಣಿಖಣಿಲ್. A sound imitative of the noise produced by the weapons of fighting warriors (J. 22, 7; Bh. 3, 18, 35). — ಖಣಿಖಣಿಖಣಿಲುಖಣಿಖಣಿ. A kind of repetition of ಖಣಿಖಣಿಲ್ (Bh. 1, 7, 50). — ಖಣಿಖಣಿ. (?). = ಖಣಿಖಣಿಲ್. (ಕಾಮದೆ Ct. I, 37).

ಖಣಿಲ್ khaṇil. (= ಖಿಣಿಲ್). An imitative sound: shrill, aloud, ringing, etc. (Te. ಖಣಿಕ್, ಖಣಿಖ್; see ಖಣಿಖಣಿಖಣಿಲು, etc.). — ಖಣಿಲೆನೆ. -ನೆ. (Śmd. 22). Shrilly, etc.

ಖಂಡ khaṇḍa. = ಕಣ್ಡ 1. Broken, divided; *a fragment, a part, a piece;* a section, part or division. 2, *candied sugar.* 3, a division of the terrestrial globe (B. 2, 11; 4, 98; My.). 4, the half-moon or crescent (ಅರ್ಧಚಂದ್ರ Mr. 37). See ಪೂರ್ಣ, ಮುಖ.

ಖಂಡಕ khaṇḍaka. Breaking to pieces, etc. 2, a fragment, a part. *Cf.* ಕಣ್ಡಕೆ 1.

ಖಂಡನೆ khaṇḍaṇe. = ಖಣ್ಡನ. (S. Mhr.).

ಖಂಡನ khaṇḍana. Breaking, dividing, cutting, reducing to pieces; injuring; frustrating; refuting, confuting, etc. See ಅರ್ಥ-, ಈಡತ-, ಕಡಿ, ಕಡಿಯಿಸು, ಕೊಯ್, ತಪ್.

ಖಂಡಪರಶು khaṇḍa-paraśu. Cutting to pieces with an axe: *Śiva* (ಹರ, ವರಮೇಶ್ವರ Nn. 165). 2, Paraśurâma (ಪಾಶುಪಣ್ಣ, ಪರಶುರಾಮ 165). 3, Gaṇêśa (ವೀರಮ್ಮ, ವಿಘ್ನಾಯಕ 165).

ಖಂಡಮಂಡಲ khaṇḍa-maṇḍala. A segment of a circle, an incomplete sphere. (R.).

ಖಂಡಶರ್ಕರೆ khaṇḍa-śarkarĕ. *Sugar in pieces, candied sugar.*

ಖಂಡಶಶಧರ khaṇḍa-śaśadhara. The half-moon or crescent (Bp. 58, 67).

ಖಂಡಶಶೀಶಿಖರ khaṇḍa-śaśî-śêkhara. Śiva (Bp. 4, 62).

ಖಂಡಿಕ khaṇḍika. *Pease* (ಬಟ್ಟಾಣಿಗಡಲೆ Hlâ.; ಕಡಲೆ Mr. 373). See ಕೆಲಕಡಲೆ.

ಖಂಡಿತ khaṇḍita. Vulgar form of ಕಣ್ಡಿತ, q. v.

ಖಣ್ಡಿತ khaṇḍita. Cut, taken in pieces; destroyed; refuted; betrayed. (Bp. 39, 56).

ಖಣ್ಡಿತೆ khaṇḍitĕ. A woman whose husband or lover has been guilty of infidelity. (R.).

ಖಣ್ಡಿಸು khaṇḍisu. = ಖಣ್ಡಿಸು. To break, to crush, to cut; to destroy; to disappoint, etc.; to refute (in argument, My.). ಖಣ್ಡಿಸಿದವಂ (Śmd. 274). ಇವರ್ ಆಮ್ನಾಯಂ ನಿಶಿತವಿಶಿಖಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದಂ (274). See Bp. 4, 64; 24, 21. 39. 82; 27, 41; 32, 34; 38, 64; 49, 19; Bh. 8, 23, 21. 22; J. 2, 41; 4, 37. 44; 12, 32; 22, 20. 23. 30. 32.

ಖಣ್ಡೇಶರಾವ khaṇḍêśa-râva. An incarnation of Śiva (Mhr., *cf.* ಖಣ್ಡಪರಶು); N. (My.).

ಖಣ್ಡೇಜಿ khaṇḍêji. = ಖಣ್ಡೇಶರಾವ. (My.).

ಖಣ್ಡೇಜಾ khaṇḍêjâ. = ಖಣ್ಡೇಶರಾವ. (Mhr., R.).

ಖಣ್ಡೈಸು khaṇḍaisu. = ಖಣ್ಡಿಸು. (My.; Bh. 6, 4, 89).

ಖತ kat. = ಕತ್ತು, q. v. (My.).

ಖತಮಾಲ kha-tamâla. A cloud; smoke. (R.).

ಖತಾವಣಿ khatâvaṇi. The roll or paper on which are abstracted, into distinct heads, the items of the day-book; abstracting and entering items (Mhr.; C.).

ಖತಿ khati. Vulgar form of ಕತಿ, q. v.

ಖತಿಲಕ kha-tilaka. The sun. (R.).

ಖತ್ರ khatra. A kind of musical instrument (Bp. 19, 8).

ಖತ್ವ khatva. The letter ಖ (Śmd. 339. 345).

ಖದಿರ khadira. = ಕದಿರ, ಕಯ್ರ. *The tree Acacia catechu* Willd., and its resin which is called Catechu, Khayar, or Terra japonica (see ಕಾಮು).

ಖದಿರತಾಮ್ಬೂಲ khadira-tâmbûla. = ಕಯ್ರವೆಱ್ಱಿಲೆ. Catechu and betel.

ಖದಿರಿ khadiri. *A sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಖದ್ಯೋತ kha-dyôta. *A fire-fly;* the sun.

ಖನಕ khanaka. Digging; a digger, a miner, a housebreaker. 2, *a rat,* a bandicoot (ಉನ್ದುರ, ಪೆರ್ಗ್ಗಣ Mr. 164).

ಖನನ khanana. Digging; excavating; burying. See ಆಗು ಅ-, ನಮ-, ಆಗಜ್ಜಿ, ಆಗುವ್, ಆಗುಮಾಡು, ಆಗೆ, ಕಪ್ಪ, ಕುಱಿ, ಗುಣ್ಡಿಯಮು.

ಖನನವಿವರಣ khanana-vivaraṇa. A manner of digging. See ಪಮಿ.

ಖನಿ khani. = ಕಣಿ 2, etc. *A mine;* a quarry.

ಖನಿಜ khani-ja. A mineral (B. 4, 15. 94; My.).

ಖನಿತ್ರ khanitra. An instrument for digging, *a spade, a hoe,* etc.

ಖಪುರ khapura. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu* (ಪೂಗ, ಆಡಕೆ Nn. 102; ಪೂಗ Mr. 517). 2, ತ್ರಿ-ಪುರ, Tripura (ತ್ರಿಪುರ 102; ಪುರ 517). 3, the mouth (ದವ್ಕ, ಮುಖ 102; ಮುಖ 517). 4, a tree (ಘಟ, ಮುರ 102; ಘಟ 517). 5, a buffalo (ಉಣಮು, ಕೋಣ 102). 6, disrespect, disgrace (ಅವಮಾನ 102).

ಖಪ್ರವಾಹ kha-pravâha. The celestial Ganges (My.).

ಖಪ್ರವಾಹಜೂಟ khapravâha-jûṭa. Śiva (My.).

ಖಯ khaya. (Mhr. ಖಯು, ದೈ, conceit; restiveness). — ಖಯು ಮೋಡಿ. A malignant calumniator (Sd.).

ಖರ khara. = ಕಠ 2. Hard, harsh, rough (ಬಿಟ್ಟಿಹಠ Mr. 225); *sharp, hot;* sharp-edged; sharp, pungent; cruel. 2, *an ass* (ಕತ್ತೆ Nn. 80). 3, the twenty-fifth year in the cycle of sixty (C.). 4, N. of a râkshasa (J. 18, 4; Râm. 3, 6 sum.).

ಖರಕರ khara-kara. Hot-rayed; the sun. (My.). 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಖರಕಿರಣ khara-kiraṇa. = ಖರಕರ. (Bp. 25, 46).

ಖರಡೆ kharaḍe. = ಕರಡು. See ಪಕ್ಕಾ-.

ಖರನಸ್ಸು khara-nas. *Sharp-nosed.*

ಖರನಸ khara-nasa. *Sharp-nosed.*

ಖರಪುಷ್ಪಿ khara-puṣpi. *A kind of Ocymum* (see ಕಾಮುಸ ಜೇಳೆ).

ಖರಮಂಜರಿ khara-mañjari. *The plant Achyranthes aspera.*

ಖರವೈರಿ khara-vairi. Râma (My.).

ಖರಶಾಣ khara-śâṇa. = ಕರಶಾಣೆ. A grindstone (Cpr. 1, 44); a sharp saw.

ಖರಾನ್ತಕ khara-antaka. Râma (Râm. 3, 6, 45; J. 20, 12).

ಖರಾರಿ khara-ari. = ಖರವೈರಿ. (My.).

ಖರಾರು kharâru. A currycomb (My.; Mhr., H. ಖರಾರಾ; see s. ಕೊರಪ).

ಖರಾಶ್ವಿ kharâśvi. *The plant Celosia cristata.*

ಖರಾಸುರ khara-asura. = ಖರ No. 4. (Râm. 3, 6, 55).

ಖರಿಯ kharîya. = ಖರೆ 2 q. v., ಖರೆಯ. (B. 5, 9. 79. 84. 122).

ಖರೀದಿ kharîdi. Purchasing; a purchase (C.; Mhr., H. ಖರಿದಿ); price, value (C.).

ಖರು kharu. (= ಖರ). Harsh, cruel. (R.; *cf.* ಕಠು 1?).

ಖರೆ kharé. 1. *The grass Andropogon serratus.* See ಪೈರ ತಾಪ & ಪೈರೆ.

ಖರೆ kharé. 2. True (C.; Mhr. ಖರಾ).

ಖರೆಯ kharéya. = ಖರಿಯ, etc. (B. 5, 87. 102. 127. 131. 132. 145).

ಖರ್ಚು kharču. = ಕರ್ಚು, etc. Expenditure, consuming; expense, money, etc. expended; costs (C.; Mhr., H.; ಕ್ಯಾಥ Sk. 393). See B. 5, 106. 111. 271. 302; Prv. s. ಮೂಗು. — ಖರ್ಚು ಪೆಟ್ಟ. dupl. (C.; Mhr. ಖರ್ಚವೆಚ್ಚ).

ಖರ್ಚುದಾರ kharču-dâra. A man who makes expenses or bears them; a prodigal man, a spendthrift (C.).

ಖರ್ಜು kharju. = ಕಜ್ಜಿ. *Itch, scab.* 2, a kind of kûsu or Aram (ಮರಸಣಿ Mr. 149).

ಖರ್ಜೂರ kharjura. = ಖರ್ಜೂರ. Silver. 2, tin (ತ್ರಪು Mr. 135).

ಖರ್ಜೂರ kharjûra. = ಕರ್ಜೂರ, etc. *The date tree, Phoenix dactylifera* L. (ಉತ್ತಿತ್ತಿ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತುತ್ತೆ). 2, *silver.* ಖರ್ಜೂರ ಹಣ್ಣು ಆಗುವಾಗ್ಲೆ ಕಾಗೇ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣು (Prv.).

ಖರ್ಜೂರಿ kharjûri. *The wild date tree, Phoenix sylvestris* L.

ಖರ್ಪರ kharpara. = ಕರ್ಪರ, etc. The skull; the half of a skull; the shell of a tortoise (Cpr. 2, 44); a beggar's bowl or dish (V. 14, 80); an umbrella. 2, a thief; a rogue. 3, N. of a country (Bp. 61, 30).

ಖರ್ಪರಿ kharpari. = ಕರ್ಪರ No. 1. (Sk.). 2, = ಕರ್ಪರ No. 2, q. v.

ಖರ್ವ kharva. Mutilated, maimed; *short, low.* 2, *a dwarf.* 3, ten thousand millions, (or 37 cyphers preceded by 1). ಖರ್ವ- ವಜ್ರ- ಕೈವ್ಯಣಿ- ಶಂಖ- ಪದ್ಮ- ಕೈವ್ಯಫಪುರ್ವಮ್ ಉಪ್ಪ ಆಂಕೆ ಯಾವಿಗೆ ಮುಖತ್-ಶಬ್ದ ಬರೆ ಪೋರ್ವದ ದಶಕಂಗಳ್ ಆಳ್ವ, ಇಪ್ಪು ಧಿತ್ರೀಪತಾಣದರೆ (o. r. ಜಾವೀನ) ಸಂಪೆಯುಳ್ಳಂ, ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಇಜೆ ಸಂಜ್ಞೆ; ಧಾನ್ಯದ ಆಂಕೆಗೆ ಮುಂದೆ ಪೋರ್ವ ಆಂಕೆ ಮಾಪ, ತಪ್ಪರ್ವಂಕೆ ಒಳ್ಳೆದು, ಆ ಪೂರ್ವಂಕೆ ಕೊಳಗ, ತಪ್ಪರ್ವಂಕೆ ಆಯ್ಕುಳಂ, ಪೋದಲಂಕೆ ಯುಮ ಕಣ್ಣುಗಂ (Mr. 357). 4, one of the nine treasures of Kubêra.

ಖರ್ವಶಾಖಿ kharva-śâkha. *Dwarfish.*

ಖರ್ವೂಜ kharvûja. = ಕರ್ಬೂಜ, etc. The water-melon (Sk.; Pers.).

ಖಲ khala. = ಕಳ 1, etc., ಖಳ. *A rogue, a scoundrel;* low, base, inferior, etc. (ನೀಚ, ಪಿಶುನ, ದುರ್ಜನ Mr. 220; see Nr. s. ಕೆಡುಕ and Nn. s. ಕ್ರೂರ). 2, *a threshing-floor.* 3, sediment, dregs, the deposit of oil, etc. 4, contest, battle. 5, = ಕಲ್, etc., a metal or stone mortar (Mhr.). *Cf.* ಖಲ್ಲ.

ಖಲಕರಣ khala-karaṇa. Threshing or treading out corn. See ಒಕ್ಕ.

ಖಲತಿ khalati. *Bald-headed.*

ಖಲಧಾನ್ಯ khala-dhânya. *A threshing-floor.*

ಖಲನ್ಯಾಯ khala-nyâya. An inferior way, doctrine, etc. (Śmd. 272).

ಖಲಪು khalapu. *A sweeper.*

ಖಲಿನಿ khalini. *A multitude of threshing-floors.*

ಖಲೀನ khalîna. *The bit of a bridle* (ಕವಿರಾಜ Nn. 59).

ಖಲು khalu. *A particle expressing prohibition and conciliation, indicating inquiry and certainty,* etc.

ಖಲೂರಿಕೆ khalûrikĕ. *A place for military exercise* (ಗರುಡ ಸಾಧನೆಯು ಮುಗೆ Mr. 197; see ಪ್ರಥ 1 and ಗರುಡಿ).

ಖಲೇವಾಲಿ khalê-vâli. *A post fixed in the centre of a threshing-floor, to which the cattle are attached as they go round to tread out the corn.*

ಖಲ್ಯೆ khalyĕ. *A multitude of threshing-floors.*

ಖಲ್ಲ khalla. A little case or cap formed by rolling up paper, etc. 2, a stone or vessel for grinding drugs, etc. (Sk.; R.).

ಖಲ್ವಾಟ khalvâṭa. Bald-headed. (R.).

ಖವಖವಿಸು khavakhavisu. To burn, to long, to suffer impatient desire (Râm. 6, 51, 13; Mhr. ಖವಖವಣೇ).

ಖಸ khasa. *Itch, scab.*

ಖಸಿ khasi. = ಕಸಿ. (R.).

ಖಸೂಚೆ kasûčĕ. An expression of reproach at the end of a compound. (R.).

ಖಳ khaḷa. = ಖಲ. (Śmd. 25).

ಖಳ khaḷga. = ಕಳ್ಗ, etc. (ಆಪ್ತಾಯುಧ, etc. Hlâ.). — ಖಳ್ಗಧಾರೆ. The sharp edge of a sword (Abh. P. 13, after 133). — ಖಳ್ಗ ಧೇನು. A female rhinoceros (Cpr. 5, after 64).

ಖಳ್ಗಕಣಿ khaḷga-aśani. Who has a sword like a thunderbolt (Cpr. 1, 142).

ಖಲಲೆ khalalĕ. = ಖಲಲೆ, q. v. (ನಿಃಕ್ಷತ್ರಮಾಡಿ) ಎಡೆಮಾ ಮೆಸು ಟಿನು ತಿರಿಪಮುತುಪನು; ಖಲಲೆ ಖಡಿಮು ವಸನ್ನವನು, ಖಲುಖಳ ವಾ ಯುಸ್ ಅಟ್ಟಿವನು, ಮೆಸೆಮೆಸೆಗೆ ಪಾಹಿಸಲು (Bhâgavata 10, 18, 2).

ಖಲಿ khali. = ಖಲೆ. — ಖಲಿಖಲಿಖಲಿಖಲಿ. rep. (J. 27, 7).

ಖಲಿಲ್ ಖಲಿಲ್ khalil. = ಕಲಿಲ್, ಖಲಿಲ್. — ಖಲಿಲೆ. -ಎನ್ (Śmd. I). Shrilly, loudly, roughly, etc.

ಖಲಿಲೆ khalilĕ. Loudly, with a rough voice. ಖಲಿಲೆ ನುಡಿದು (Śmd. 28, o. r. ಖಲಲೆ).

ಖಾಡ khâḍa. = ಖಡ, ಖಡ್ಗ. — ಖಾಡಾಖಾಡಿ. -ಆ-ಖಾಡಿ. = ಖಡಾ ಖಡಿ. Athletic sports at which also swords are used, a fierce duel, a wrestling match (My.; ದುಲ್ಲಯುದ್ಧ Bhn. 4; Bh. 3, 13, 35).

ಖಾಣ khâṇa. (Śmd. 23). = ಖಾದ 1. Food; fodder (S. Mhr.; H.; Mhr. ಖಾಣೇ). See Bp. 22, 27; 27, 52; ಹುಲ್ಲು-.

ಖಾಣ್ಡವ khâṇḍava. = ಕಾಣ್ಡವ. N. of a forest in Kurukshêtra, burnt by Agni with the assistance of Arjuna and Krishṇa (Bh. 1, 20 sum.).

ಖಾತ khâta. Dug; a hole. 2, *a square or large tank* (ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ, ಹೊಳ್ಕರೆ Mr. 417).

ಖಾತಕ khâtaka. A digger; a hole, a ditch, etc. See ಪೈರ.

ಖಾತಿ khâti. = ಖಾತೆ 2. (B. 5, 125).

ಖಾತಿಕೆ khâtikĕ. = ಕಾರಿಗೆ, ಖಾರಿಗೆ, ಗಾರಿಗೆ. A moat, a ditch.

ಖಾತೆ khâtĕ. 1. *An artificial pond* (ಪುಷ್ಕರಿಣಿ Hlâ.).

ಖಾತೆ khâtĕ. 2. An account as appearing upon the day-book; the range or sphere (of rule, sway); province, proper office; department (C.; B. 5, 218; Mhr. ಖಾತೇ; see ವಿಷ್ಕಂ-).

ಖಾದ khâda. = ಖಾದನ. (R.).

ಖಾದನ khâdana. *Chewing, eating;* food. See ಕಮ್ಮ, ಕಾರ್, ಕುಮುಕು, ತಿಪ್ಪ.

ಖಾದನಪರೀಕ್ಷೆ khâdana-parîkshĕ. Tasting. See ನವಿ.

ಖಾದನವಿಶೇಷ khâdana-vlśĕsha. A certain manner of eating. See ಮುಳ್ಳು.

ಖಾದಿ khâdi. = ಕಾವಿ. (S. Mhr., Mhr. ಖಾವಿ; Sl. 223).

ಖಾದಿತ khâdita. *Eaten.*

ಖಾದಿರ khâdira. (fr. ಖದಿರ). Made of or coming from the Acacia catechu; catechu. (J. 33, 37).

ಖಾನ khâna. 1. = ಖಾಣ. (My.).

ಖಾನ khâna. 2. A prince, a king, a chief; a title borne by Mohammadan nobles and assumed by other Mohammadans (My.).

ಖಾನಿ khâni. = ಖಾಣಿ. (My.).

ಖಾನಿಗಿ khânigi Relating to a house: domestic, private, household (My.; Br.; Mhr., H. ಖಾನಗಿ).

ಖಾಣೆ khâṇĕ. = ಕಾಣೆ, ಖಾಣಿ. A place; a house, *e. g.* in ಕಾ ಖಾಣೆ (C.; Mhr., H.); a sliding box, a drawer (S. Mhr.); divisions in a drawer (My.). — ಖಾಣೆಸುಮಾರಿ. Numbering the houses of a town or village; the number taken; a census of the population, also of the live stock (My.; Mhr., H.).

ಖಾಮಖಾ khâmakhâ. Positively, certainly; necessarily (My.; Mhr., H.).

ಖಾರಿ khâri. *A measure of capacity, equivalent to sixteen dróṇas or about three bushels* (ಕಣ್ಣಾರ Sl. 329).

ಖಾರಿಗೆ khârigĕ. (Śmd. 23). = ಕಾರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಖಾರಿಕೆ (Śmd. 363 Mlb.).

ಖಾರಿಕೆ khârika. (A land) *holding or sown with one khâri of grain.*

ಖಾರಿವಾಪ khâri-vâpa. *Sown with a khâri of grain.*

ಖಾಲಿ khâli. Empty, as a house, etc., vacant. 2, unemployed (C.; Mhr., H. ಖಾಲಿ). 3, useless (My.).

ಖಾವುಳ khâvuḷa. A kind of tone or note (Bp. 19, 10).

ಖಾಸ khâsa. = ಕಾಸ 2. (Śmd. 338).

ಖಾಸಾ khâsâ. = ಕಾಸಾ.

ಖಾಸಾಸ್ವಾರಿ khâsâ-svâri. The equipage, procession, or train of a chieftain in person; the chieftain in person (My., also ಖಾಸ್ಕಸ್ವಾರಿ; Br.; Mhr., H.).

ಖಿಂಕೃತ khiṅ-kṛita. The sound produced by a (flying) arrow (Mr. 89).

ಖಿಜಮತ khijamata. Service or attendance (My.; Mhr., H. ಖಿದಮತ).

ಖಿಜಮತಗಾರ khijamata-gâra. A servant of great men for petty offices about the person (Mhr., H., ಖಿದ-; B. 5, 286).

ಖಿಜಮತಗಾರಿ khijamatagâri. The office of a khijamatagâra (Mhr., H. ಖಿದ-; B. 5, 284).

ಖಿನ್ನ khinna. Depressed, distressed, suffering pain or uneasiness, wearied. See ಸಂ-; Bp. 9, 25; J. 24, 25. 74.

ಖಿಲ khila. *A piece of waste or uncultivated land.* 2, a supplement. 3, emptiness; anything vain, empty, or fruitless. (My.; J. 27, 9). 4, remainder. 5, a gap. See ಅ-, ನಿ-.

ಖಿಲಕ್ಷೇತ್ರ khila-kshêtra. = ಖಿಲ No. 1. See ಖಿಡಿ.

ಖಿಲಾತು khilâtu. A robe of honour (Mhr., H.; R.).

ಖಿಲ್ವ khilva. = ಕೆಳ್, q. v.

ಖಿಳಿ khiḷi. N. of an animal (Bh. 3, 13, 16).

ಖುದ khuda. God (C.; Persian ಖುದಾ).

ಖುದ್ದು khuddu. Own, proper; in person, self (C.; Mhr., H. ಖುದ್).

ಖುಮ್ಮರಿ khummari. A certain feat of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಖುರ khura. = ಕುರ 2, ಕ್ಷುರ. *A hoof.*

ಖುರನಾಸ khura-nas. *Having a nose like a hoof.*

ಖುರನಾಸ khura-naśa. *Having a nose like a hoof.*

ಖುರಪುಟ khura-puṭa. A hoof (J. 13, 2; C. Bp. 47, 35).

ಖುರಾಕು khurâku. Rich, nutritive diet, especially as prescribed for a person or an animal out of condition (My.; Mhr., H.).

ಖುರಾಪ khurâpa. = ಕುರಾಣ, etc.

ಖುರಾನು khurânu. The Koran (C.; Mhr. ಕುರಾಣ; M. ಕುರಾಣ). ಇಕ್ಕಿಲ್ಲದು ಗಾಳಿ, ಓದುವದು ಖುರಾನು (Prv.).

ಖುರಾಸಾನಿ khurâsâni. — ಖುರಾಸಾನಿಮೆಣ್ಸೆ. An inferior kind of gingilli oil (My.).

ಖುರ್ದುಖುರ್ದು khurdu-burdu. Embezzlement (My.; Br., H.).

ಖುರ್ಸಾಸ khursâsa. = ಖುರ್ಸೀಸು. (S. Mhr.).

ಖುರ್ಸೀಸು khursîsu. Obeisance (Sd., H.).

ಖುಲಾಸ khulâsa. = ಕುಲಾಸ. Openness (of a place, of a bundle); emptiness, roominess; evidence, clearness; unrestraint, freedom; open, etc. (My.; Mhr., H.). *Cf.* ಕುಲ್ಲಾ.

ಖುಲ್ಲ khulla. Small, little; low, mean, vile; wicked (Bp. 18, 37; 21, 22. 40; 43, 40; Bh. 2, 14, 65). 2, impatience, anger, wrath (ಮುನಿಸು Mr. 234). — *Cf.* ಕುಟಿ?

ಖುಲ್ಲಕ khullaka. = ಖುಲ್ಲ No. 1. (R.).

ಖುಲ್ಲತನ khullatana. Meanness, etc. (Bp. 20, 15).

ಖುಷಾಮತು khushâmatu. Flattery, fawning (My.; Mhr., H.).

ಖುಷ್ಕರೀದಿ khushkaridi. Purchase made willingly or without any constraint: what is purchased without any advance or dispute (My.; H.).

ಖೂನ khûna. An indication, a mark, a sign (ಟಾಂ ಟೆಬ.; Mhr. ಖೂಣ; see K. ಕೂಫ್ 3).

ಖೂನಿ khûni. Murder (C.; Sl. 297; B. 5, 268; Mhr., H. ಖೂನ).

ಖೂಬು khûbu. Well, finely, handsomely; copiously (S. Mhr.; Mhr., H. ಖೂಬ).

ಖೆ khĕ. That has been dug. See ಪಂ-.

ಖೇಚರ khê-ćara. Moving in the air; a bird (ಖಗ Nn. 46); a deity (ಖಗ 46); a Gandharva (135; ಧಾತಾ 153; Cpr. 6, 6-19).

ಖೇಚರಾಹಿ khêćara-ahi. Râhu (Mr. 39).

ಖೇಟ khêṭa. *Phlegm* (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ Nn. 23). 2, = ಖೇಡ, a village; a small town (ಪುರ, ಪಟ್ಟಣ 23; ಗ್ರಾಮಘಾತ Mr. 188). 3, tableland (ನಿರಾಸ್ಪದ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ್ 23). 4, a shield (ಆಪ್ಟಣ, ಖೇಡಯ 23). 5, hunting. 6, *bad, vile, inferior.*

ಖೇಟಕ khêṭaka. *A village.* 2, = ಖೇಟಯ, *a shield* (ಪಸು, ಪರಿಗೆ Nn. 17).

ಖೇಟನ khêṭana. Hunting, the chase (ಬೇಟ್ಟೆ Mr. 270).

ಖೇಡ khêḍa. = ಖೇಟ. A village (ಗ್ರಾಮಘಾತ, ಖೇಟಕ Ill.; Râm. 5, 8, 74). 2, a man overcome by terror (Ill. 3, 18, 41; Mhr.: a queer fellow). — ಖೇಡವಾರಮ್ಮು. N. See ಉಮ್ಮಡಿ-.

ಖೇಡತನ khéḍatana. The state of being confused or overcome by terror (Bh. 3, 19, 37).

ಖೇಡೆಯು khéḍĕyu. = ಖೇಟ No. 4, ಖೇಟ್ಯ 1. A shield (ಖೇಟ, ಆಶ್ವ ೧೨ Nn. 23).

ಖ್ಯೈದ್ಯ khéḍya. 1. = ಖೇಡೆಯು. (ಹರಿಗ Sl. 290). ಖೇಟ್ಯಪುಳ್ಳವನು (ಜಮ್ಮಿ, ಧಳಕಾಣಿ, ಹರಿಗೆಯುಳ್ಳವನು 281).

ಖೇಡ್ಯ khéḍya. 2. A stockade for impaling wild elephants (My.).

ಖೇದ khêda. *Sorrow, grief, distress, despondency* (ಆತಿಮುಖ, ಅತ್ಯಸ್ತಮುಖ Nn. 55; ಮುಖ Śmd. 393 Cm.; see Kâvy. I, 2, 52-55; ಉಮ್ಮಳ). 2, neighing; roaring (ಪಮುಸಿಂಹಪ್ರಾಣ 55). 3, little (ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಲ್ಪ 55; *cf.* ಕಿಂಚಿತ್). 4, a bamboo (ವೃತ್ತಾರ, ವಿದಿರ್ 55). 5, poison (ಗರಳ, ವಿಷ 55). — ಖೇದಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become full of grief (B. 2, 47).

ಖೇದವಿಡಂಬನ khêda-viḍambana. The expression of sorrow, etc. (Śmd. 393).

ಖೇದಿಸು khédisu. To feel grieved, etc. (Abh. P. 9, after 15; My.). See ಪ್ರತಿ-.

ಖೇಪು khépu. A single time, a turn (Mhr., H. ಖೇಪ; R.).

ಖೇಯು khêya. *A moat, a ditch.*

ಖೇಲ khêla. (= ಖೇಳ). Moving to and fro; (playing).

ಖೇಲನ khêlana. Shaking, moving to and fro; *play, sport.*

ಖೇಲೆ khêlĕ. *Play, sport.*

ಖೇಳ khêḷa. (= ಖೇಲ). A man who makes sport of, or acts against (? Bp. 23, 2). 2, a Malayâḷa man (ಮುಲಿಯುಪಾ ಖೇಳನ್ ಉಳ್ಳಂ, Mr. 382, o. rs. ಮುಲಿಯೂಳುವಂ ಖೇಳಂ, ಮುಲಿ ಯೂಳವಂ-, ಮುಲಿಯೂಳಿಸುಂ-; *cf.* ಕೇರಳ?).

ಖೈರು khairu. Welfare; good condition of things outward; goodness (Mhr., H. ಖೈರ; R.).

ಖೊಪ್ಪರ khŏppara. (Śmd. 23). (= ಕೊಪ್ಪರ, etc.?). ಖೊಪ್ಪರದಣ್ಣಿ in Mr. 299 might be read ಖೊಪ್ಪರ ದಣ್ಣಿ, in which case ದಣ್ಣಿ (= ದಣ್ಣು) might mean "arm". *Cf.* K. ಕೊಪ್ಪರ.

ಖೊಪ್ಪರಿಸು khŏpparisu. = ಕೊಪ್ಪರಿಸು, q. v.

ಖೋ khô. The sound khô in a play of children. 2, the sound khô in a fight. ಖೋ ಯೆನ್ನು, ಉಚ್ಚಿ, ಖೊಪ್ಪಿಡುಂ (Râm. 3, 6, 8). See Râm. 6, 14, 18; C. Bp. 42, 25. — ಖೋ ಆಡು. To engage in a certain play at which the continual utterance of ಖೋ is the chief thing (S. Mhr.; B. 1, 10).

ಖೋಜಿಲ khôja. = ಕೊಜ್ಜೆ. (Sl. 259).

ಖೋಡ khôḍa. = ಖೋಲ. *Limping, lame.* 2, a certain feat of wrestlers (Ćpr. 5, 77).

ಖೋಡಿ khôḍi. An evil disposition; a vice, a defect (in a horse, etc.); an error, a flaw (in a speech, etc.);—ill-disposed; having a bad habit; a mean, miserable wretch (S. Mhr.; Mhr.; *cf.* ಕೋಡಿ 2).

ಖೋಡಿತನ khôḍitana. An evil disposition; the state of being bad or mischievous (S. Mhr.).

ಖೋರ khôra. = ಕೋರ 1, q. v.

ಖೋಲ khôla. = ಖೋಡ. Limping, lame. *Cf.* ಕುಣ್ಟಿ?

ಖೋಲಿ khôli. A quiver (Sk.).

ಖ್ಯ khya. = ಖ್ಯಾತ. See ಪ್ರ-.

ಖ್ಯಾತ khyâta. Known, named, called; told; *well-known, celebrated, famous.* See ನಿಗದ್.

ಖ್ಯಾತಗರ್ಹಣ khyâta-garhaṇa. *Ill-reported, detested, notoriously vile.*

ಖ್ಯಾತಯಶ khyâta-yaśa. A man of great celebrity (Kâvy. III, 3, B, 172).

ಖ್ಯಾತಿ khyâti. *Fame, celebrity, glory.* See ನಿಗದ್; Prv. s. ನೀತಿ.

ಖ್ಯೆ khyĕ. Appearing; being known, known; etc. See ಸಂ-.

ಖ್ಯೇಯ khyêya. Apt to appear or to be known; etc. See ಸಂ-.

ಗ್

ಗ್ g. The twenty-third letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). About its character see *e. g.* 54. 78. 203. 204. 205. 206. 275. 284. 289. 381. 385. 386. Occasionally an initial ಗ್ appears as ಙ್, see *e. g.* ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಬ್ಬಿಂ, ಗೊಳಲಿ.

ಗ ga. 1. The letter ಗ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಗ ga. 2. = ಗ್ಯ, ಗ್ಯೆ, (ಗಂ). An affix for the formation of words denoting time, *e. g.* ಆಗ, ಈಗ. *Cf.* ಗಮ 1.

ಗ ga. 1. (= ಕ 1). An affix for forming masculine nouns (Śmd. 237), probably taken from Sk.

ಗ ga. 2. *Going, moving; entered, staying, being, abiding in; referring to, standing in connection with.* 2, the third

G

of the seven primary notes of music (ಗಾಂಧಾರ Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, sign for a metrically long syllable (Ćh.; Mr. 363). 4, the number three (Mr. 349).

ಗಂ gaṁ. (= ಗ 2). Limit; up to, unto, till, *e. g.* ಆನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Śmd. 295).

ಗಂಧರ gaṁhara. = ಗಜ್ಜರ. See Prv. s. ಯೋಧನ; Śiv. 1, 30.

ಗಕಾರ ga-kâra. The letter ಗ (Śmd. 11. 342).

ಗಕುಂ gakuṁ. In a pitch-dark manner. ಕತ್ತಲೆ ಗಕುಂ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿತು (My.).

ಗಕ್ಕನೆ gakkanĕ. = ಕಕ್ಕನೆ, ದಕ್ಕನೆ. Quickly, suddenly (C.; Dp. 40, 1).

ಗಕ್ಕು gakku. The marone-backed heron, Ardea grayii (Bd.).

ಗಗಣ gagaṇa. = ಗಗನ. *The sky; the atmosphere.*

ಗಗನ gagana. *The sky; the atmosphere* (ಪಾಣ್, etc. Kk. 88). 2, a zero (see ಶೂನ್ಯಮುಗಾ). 3, a certain metrical foot (Čh.). — ಗಗನಪದಕ್. -ಉದಕ್. A flower in the sky: any unreal or fanciful thing, an impossibility (Bp. 42, 3). See Prv. s. ಮಗಂ.

ಗಗನಗಂಗೆ gagana-gaṅgĕ. The celestial Ganges (Čpr. 4, 31).

ಗಗನಚರ gagana-čara. Moving in the air; a bird; a planet; a male gandharva.

ಗಗನಚರಿ gagana-čarī. A female gandharva (Šśv. 3, after 35).

ಗಗನಚಾಪ gagana-čāpa. A rain-bow. (Bp. 42, 3).

ಗಗನಮಣಿ gagana-maṇi. The sun (ರವಿ Bhn. 62; Bp. 56, 31; J. 8, 45).

ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ gagana-lakshmi. The sky regarded as a woman (Čpr. 1, 69; 1, after 101).

ಗಗನಲತೆ gagana-latĕ. A creeper or tree (supposed to be) in the air (Abhâ. 6, 24).

ಗಗನಸ್ಥಲಿರಮೆ gagana-sthalī-ramĕ. = ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ (Rây. 8, 118).

ಗಗನಾಂಗಣ gagana-aṅgaṇa. The sky (ವಿಗ್ರಹ, ಆಕಾಶ Nn. 98).

ಗಗನಾಮ್ಬುಧಿ gagana-ambudhi. The sky regarded as an ocean (J. 8, 46).

ಗಗನಾರವಿನ್ದ gagana-aravinda. A sky-lotus: any unreal or fanciful thing (My.).

ಗಗನಿದೇವ gagani-dêva. N. (Bp. 59, 2).

ಗಗ್ಗರ gaggara. = ಗಗ್ಗರಿ, ಗಸ್ಯ, ಗಂಗರ, (ಫುಫ್ಫುರ). A hollow ornamented silver ring in which there are pebbles, etc. that when shaken, emit the sound of *gala gala* (My.). — ಗಗ್ಗರ ಗೋಲು. -ಕೋಲು. A pole to which gaggaras are attached (My.).

ಗಗ್ಗರಿ gaggari. = ಗಗ್ಗರ, etc., (ಫುಫ್ಫುರಿ). A hollow ring of brass, containing bits of metal, etc. to produce a jingling noise when shaken (S. Mhr.; My. occasionally).

ಗಗ್ಗು gaggu. = ಕಗ್ಗು, etc., (ಕಬ್ಬು). (S. Mhr.).

ಗಗ್ರ gagra. = ಗಗ್ಗರ, etc. (My.).

ಗಗ್ರೆ gagrĕ. (= ಕೆಂಬರ್ದಿ). See ಕಡ್ಡಿ-, ಬಿಳಿಯ- (Tĕ. ಗಗ್ಗರ, ಗಗ್ಗೆರ).

ಗಂಗ gaṅga. 1. = ಗಂಗಿ, ಗಂಗೆ 1. (Probably connected with ಗಂ, the throat; Mhr., Il. ಗಳಗಣ್ಣ, a dewlap). — ಗಂಗಡೆದುಬು. -ತೊಡಬು. The dewlap of an ox (ಕಾನ್ಕೆ, ಗಂಡಕ್ಕುಲ Sl. 319).

ಗಂಗ gaṅga. 2. N. of a dynasty (at the time of which Nâki, *i. e.* Nâgavarma, lived; see ದಕ್ಷಿಣಗಂಗ s. ಉಪಚಕ್ಷಿಣ ದಣ್ಡೆಶ). — ಗಂಗಾಮಣಿವಾರುಣಿ. The gem (*i. e.* the best) of the Gaṅga kings (Śmd. 68). — ಗಂಗಾಮಾಳಿ. N. of females among the Gaṅgaḍikâras (My.).

ಗಂಗಡಿಕಾರ gaṅgaḍi-kâra. A man of the lowest caste (of the four), a respectable Śûdra (ಅಕ್ಕ Mr. 375; My.). ಗಂಗಾವಾಸಿಮೊಕ್ಕಲಿಗ s. ಉಪ್ಪಾಪಡಿಗ.

ಗಂಗರ gaṅgara. = ಗಗ್ಗರ, etc. ಉಂಗರ ಮೊಕ್ಕವಾದರೆ ಗಂಗರ ವಾವೀಜೇ? (Prv.).

ಗಂಗಲ gaṅgala. Another form of ಗಂಗೆ 2; *cf.* ಗಂಗಾಮ್ಬುಕೆ, ಗಂಗಾಮ್ಬೆ. — ಗಂಗಡಾಮ್ಬೆ. -ಅಮ್ಬೆ. N. (Bp. 4, 16).

ಗಂಗಳ gaṅgaḷa. = ಗಂಗಾಳ. (My.). See Prv. s. ಮುಂಗಳವಾರ.

ಗಂಗಸಾಗರ gaṅga-sâgara. Arrack (Č. Bp. 47, 45). 2, N. of a village (My.).

ಗಂಗಾಜಮುನಾ gaṅgâ-jamunâ. The Ganges and Yamunâ rivers. 2, a cloth of which the border on one side is of one colour and on the other of another (Mhr., Il.; B. 3, 103; My.).

ಗಂಗಾಜಟೆ gaṅgâ-jûṭa. Śiva (Bp. 35, 55).

ಗಂಗಾತೋಯ gaṅgâ-tôya. Ganges-water (J. 26, 46).

ಗಂಗಾದೇವಿ gaṅgâ-dêvi. A water goddess (My.); N. (Bp. 4, 49; 11, 28; 39, 7).

ಗಂಗಾಧರ gaṅgâ-dhara. *Śiva.*

ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ gaṅgâdhara-îśvara. Śiva. ಆಗಫೋಗಚ್ಚೆಲ್ಲಾ ರಂಗನ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯವ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಗಂಗಾಧೀರ gaṅgâ-adhîra. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಗಂಗಾನನ್ದನ gaṅgâ-nandana. Bhîshma (Bh. 2, 13, 42).

ಗಂಗಾಪುತ್ರ gaṅgâ-putra. = ಗಂಗಾಪುತ್ರಿಯ. (My.). 2, a man of low caste (Sk.; *cf.* ಗಂಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು); a fisherman (My.).

ಗಂಗಾಭವಾನಿ gaṅgâ-bhavânî. = ಗಂಗಾತೋಯ. (My.).

ಗಂಗಾಮೌಲಿ gaṅgâ-maulî. Śiva (Bp. 2, 33).

ಗಂಗಾಮ್ಬಿಕೆ gaṅgâ-ambikĕ. N. (Bp. 11, 22. 40).

ಗಂಗಾಮ್ಬು gaṅgâ-ambu. = ಗಂಗಾತೋಯ. (J. 9, 26).

ಗಂಗಾಮ್ಬೆ gaṅgâ-ambĕ. N. (Bp. 4, 42).

ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ gaṅgâ-yâtrĕ. Pilgrimage to the Ganges. (C.).

ಗಂಗಾಯಿ gaṅgâ-âyi. N. (Bp. 4, 30).

ಗಂಗಾವತಂಸ gaṅgâ-avataṁsa. Śiva (Bp. 12, 15).

ಗಂಗಾಸಂಗಮಕೆಯ gaṅgâ-saṅga-makuṭa. Śiva (Bp. 25, 44).

ಗಂಗಾಸುತ gaṅgâ-suta. Bhîshma (ಗಾಂಗೇಯ, ಫೀಷ್ಮ Nn. 44).

ಗಂಗಾಸ್ನಾನ gaṅgâ-snâna. Bathing in the Ganges (C.).

ಗಂಗಾಹಿಮಕರ gaṅgâ-himakara. The Ganges and the moon (J. 6, 5). 2, gaṅgâ-ahi-makara. The Ganges, snakes and sea-monsters (6, 5).

ಗಂಗಾಳ gaṅgâḷa. = ಗಂಗಳ. A circular metal vessel for holding water, etc. (My.; Mhr.). 2, a metal plate for eating from (C.). See Bp. 59, 2; B. 4, 141.

ಗಂಗಿ gaṅgi. = ಗಂಗೆ 1. — ಗಂಗಿಮೊಗಲು. = ಗಂಗಮೊಗಲು. (S. Mhr.).

ಗಂಗೆ gaṅgĕ. 1. = ಗಂಗಿ. — ಗಂಗೆಮೊಗಲು. = ಗಂಗಿಮೊಗಲು. (Bh. 3, 17, 56; B. 1, 20; 3, 16; 5, 18; Tĕ. ಗಂಗೆಮೊಕ್ಕಲು).

ಗಂಗೆ gaṅgĕ. 2. ಗಂಗಾ. *The river Ganges;* water (My.). 2, Śiva's wife (Mr. 13). 3, Satyavatî, the low-caste boatman's girl (My.), who, as one with Gaṅgâ, became the mother of Bhîshma and of the Hôḷéyas (ಹೊಲೆಯರು); the Hôḷéyas, therefore, are called ಗಂಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು (S. Mhr.). ಗಂಗೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ತಂದಿಕ್ಕಿ ಒಟ್ಟೆ ತಪ್ಪ ಹಾಗೆ.—ಗಂಗೆಗೆ ಹೊಕ್ಕ ಪದೂ ತಪ್ಪುಗೇ ಮೀಲೆ ಪ್ಪಾಕ (Prv.). — ಗಂಗೆಮೊಕ್ಕ. -ತೊಡ. The river Ganges (J. 34, 4).

ಗಂಗೋತ್ರಿ gaṅgôtri. The spot on which the Ganges descends from heaven (Mhr.; My.; B. 5, 152).

ಗಂಗೋದಕ gaṅgô-udaka. Ganges-water (My.; B. 5, 61); drinking-water (My.).

ಗಚ್ಚಿ gaccī. A chunammed floor (My.; Mhr.). — ಗಚ್ಚಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Varnish (My.).

ಗಚ್ಚು gaccu. Mortar, plaster, cement (C.; Tē.; H.; M. ಗಚ, see ಕಪ). See B. 4, 120. 151; 5, 219.

ಗಚ್ಚೆ gaccĕ. Running away; making off (Mhr. ಗಚ್ಚೆ). — ಗಚ್ಚೆ ಹೂಡಿ. To run away (S. Mhr.).

ಗಜ gaja. = ಗಜ, (ನಿಜ3). An imitative sound. — ಗಜಬಜ. redt. = ಗಜಬಜಿ. Stir, bustle, briskness, etc. (Bh. 2, 10, 25). 2, the buzz or hum of a multitude of people, etc. (ಕೋಲಾಹಲ Bhn. 43; Râm. 4, 6, 21; J. 26, 54; Mhr.); the noise of chariots (Bh. 6, 2, 3); etc. — ಗಜಬಜಿಸು. To become full of stir, bustle, etc.; to buzz, to hum, to make a noise; to roar; to be struck aghast. See Grj. 9, 98; Bp. 1, 44; 37, 37. 43; 51, 53; Č. Bp. 42, 25; Bh. 4, 3, 10; 8, 21, 7; J. 9, 17; 14, 25; 20, 24; 24, 45. — ಗಜಬಜಿ. = ಗಜಬಜ. (Bp. 35, 10; 40, 35). — ಗಜಬಜಿಸು. -ಎಸು. = ಗಜಬಜಿಸು. (of birds, Abhâ. 2, 16).

ಗಜ gaja. 1. *An elephant*, one of the eight elephants of the quarters (ಧಿಙ್ನಾಗಸ, ಆನೆ Nn. 15; ಸಾರಂಗ, ಆನೆ 34). 2, N. of an asura or râkshasa. 3, the number eight (Čh.; Mr. 73). 4, = ಇಭ, one of the vicchittivitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). — ಗಜಸಿಪ್ಪೆ. The large hill-orange (My.; Tē.; ಉಕುಪ, ಉಕುಪ, ಕಂಚಿಸಿಪ್ಪೆ Sl. 136). — ಗಜಗಡಳ. -ಕಡಳ. An elephant's mouthful (My.). — ಗಜಗರಗಳೆ. Great gabble (My.).

ಗಜ gaja. 2. A measure of about two feet; a measuring rod of this length (S. Mhr.; Mhr., H.; see s. ಮೊದ); a quantity (of cloth, etc.) measured by one gaja; a measure of three feet, a yard (My.). 2, a ramrod (C.; Mhr., H.). — ಗಜಕಟ್ಟಿ. Rate by gajas (My.).

ಗಜಕಬಳ gaja-kabaḷa. The food of elephants (ವಿಧೆ Sl. 433).

ಗಜಕರ್ಣ gaja-karṇa. Ringworm (S. Mhr., Mhr.; ಮುಣ್ಣಾಲಳ G.).

ಗಜಕರ್ಣಿ gaja-karṇi. = ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ, q. v.

ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ gaja-karṇikĕ. N. of a plant (ಉಪಚ Mr. 134, one MS. -ಕರ್ಣಿ).

ಗಜಗ gajaga. = ಗಜಗ, etc. (C.).

ಗಜಗ gaja-ga. *N. of an author* (Śmd. 4). *Cf.* ಗಜಿಗ.

ಗಜಗಮನ gaja-gamana. Indra (Bp. 1, 44).

ಗಜಗಮನೆ gaja-gamanĕ. A woman of a stately elephant-like walk (Bp. 12, 5).

ಗಜಗಲಿಸು gajagalisu. To glitter. ಗಜಗಲಿಸಿತು ಇಸ ಬಿದ್ದು ಮೂಡಲು (Râm. 1, 14, 2; see 6, 54, 6).

ಗಜಗಾಮಿನಿ gaja-gâmini. = ಗಜಗಮನೆ. (J. 18, 30).

ಗಜಚರ್ಮಧಾರಿ gaja-carma-dhâri. Śiva (My.).

ಗಜಚರ್ಮಾಮ್ಬರ gaja-carma-ambara. Śiva (My.).

ಗಜಜಾತಿ gaja-jâti. The elephant. ಮುನ್ದಂ ಮೃಗಂ ಫಣ್ರಮ್ ಎಕ್ಕುಂ ಗಜಜಾತಿ ಮೂಂಜಿನ್ದಮ್ ಉಳ್ಳ (Mr. 154).

ಗಜಜೀವ gaja-jîva. = ಗಜಾಜೀವ. (ಸೇವಕ Mr. 157).

ಗಜತೆ gajatĕ. *A multitude of elephants.*

ಗಜದನ್ತ gaja-danta. An elephant's tusk; ivory (ನಿಗ್ಗಡು Čt. II, 95; ನಿಗ್ಗಡ Čt. I, 14; Kk. 77; Śm. 41; Čpr. 1, 78).

ಗಜದಾನ gaja-dâna. The liquour exuding from an elephant's temples (ಆನೆಯ ಮದ Nn. 51. 107). 2, gift of an elephant (My.).

ಗಜದಾನವೆ gaja-dânava. = ಗಜಾಸುರ. (Śiv. 4, 3; J. 15, 23).

ಗಜದುಳಿ (gaja-tuḷi). (Śmd. 207, o. r. ಗಜಮುಳಿ). One who equals an elephant (?).

ಗಜಧ್ವಜ gaja-dhvaja. A flag carried by an elephant (ಕದಲಿ Mr. 473).

ಗಜನಗರಿ gaja-nagari. = ಗಜಪುರ. (J. 16, 19).

ಗಜನಿ gajani. Poor rice-lands (Sd.; T. ಪಲಿನಿ, mire; a paddy-field).

ಗಜನಿಮಿಲಿಕೆ gaja-nimiliké. An elephant's wink: wakefulness, lightness of sleep, a nap (Br., R.).

ಗಜಪತಿ gaja-pati. The lord or keeper of elephants; a title given to kings; a stately elephant. (R.).

ಗಜಪಾಮು gaja-pâmu. (Śmd. 207, o. r. ಮಗ-). A vimâna to which elephants are yoked.

ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ gaja-pippali. = ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ. The plant Scindapsus officinalis, bearing a seed which resembles pepper.

ಗಜಪುರ gaja-pura. Hastinâpura, Delhi. (J. 16, 17; 25, 2; 32, 57).

ಗಜಪ್ರಾಸ gaja-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಗಜಪ್ರಿಯೆ gaja-priyĕ. *The gum olibanum tree, Boswellia serrata.*

ಗಜಪ್ರೇಮಿ gaja-prêmi. = ಗಜಪ್ರಿಯೆ. See ತಡಿಳು.

ಗಜಬನ್ಧನ gaja-bandhana. *The place where elephants are tied up.*

ಗಜಬನ್ಧನಿ gaja-bandhani. *An elephant-stable.*

ಗಜಬಿನ್ದು gaja-bindu. Spots on the body of an elephant (ವಜ್ರ, ಆನೆಯ ಚುಟ್ಟು Nn. 54).

ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ gaja-bhakshyĕ. *The tree Boswellia serrata.* See ತಡಿಳು, ತಮುಗು.

ಗಜಮುಖ gaja-mukha. Ganêśa. (My.).

ಗಜಯೋನಿ gaja-yôni. = ಗಜಜಾತಿ. (Sl. 409).

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ gaja-lakshmi. Richness in elephants (a kind of riches that is not to be destroyed, My.; see Prv. s. ಅನೆ 2). 2, a picture of Lakshmi with elephants on her sides (My.).

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮೀವಾಹನ gaja-lakshmi-vâhana. A kind of litter with wooden elephants, on which an idol of Lakshmi is carried about (My.).

ಗಜವಿ gajavi. 1. ಗಜವಿಸು. = ಗದಬು 1. To produce or emit a loud sound; to scold. P. ps. ಗಜವಿ, ಗಜವಿರ್. ಗಜವಿಯ ಅಗ್ಗದ ಕಡಳಿಗಳ್ (Bh. 6, 2, 3). ಗಜವಿರ ಮಿಳವಳೆ (Č. Bp. 5, 7). See Abh. P. 14, after 144; Riv. 5, after 120; 5, after 122; 6, after 11; Śiv. 4, after 36; 4, after 71; Râm. 1, 14, 2. *Cf.* Mhr. ಗಜರ.

ಗಜವಿ gajavi. 2. = ಗದಬು 2. A loud, angry sound or speech (ಕೋಪಿಸಿ ಸುವಿದುದು Bhn. 43; Bh. 7, 1, 19; 7, 3, 19; J. 2, 5; Tē. ಕಸರು).

ಗಜವದನ gaja-vadana. *Ganêśa.*

ಗಜವೈರಿ gaja-vairi. A lion (My.).

ಗಜವ್ರಜ gaja-vraja. A troop of elephants. 2, the number eight (Čh.).

ಗಜವ್ರಾತ gaja-vrâta. The number eight (Čh.).

ಗಜಶಾಲೆ gaja-śālĕ. An elephant-stable (ಆನೆಗಳ ಮನೆ Mr. 193).

ಗಜಸಂತ್ರಾಸ gaja-santrâsa. A portion of an elephant's head (? ಆನೆಯ ಮುಸ್ತಕದ ವಿಭಾಗ Nn. 62).

ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ gaja-hasta-agra. The tip of an elephant's trunk (ಕರಿಕೆ, ಪುಷ್ಕಲಕರಾಗ್ರ Nn. 21).

ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ gaja-hippalī. = ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ. (ಕರಿಪಿಪ್ಪಲಿ, ಕರಿಪಲ್ಲಿ, etc. Sl. 145; ಮಸಿರ, ಶ್ರೇಯಸಿ G.).

ಗಜಾಕ್ಷಿ gaja-âkhyĕ. (= ಗಜಾಹ್ವ in Sk.). The plant Cassia alata or tora (ಯಾಕಿಗ Mr. 117, o. rs. ಯಾಕ and ಗಜಾಹ್ವ).

ಗಜಾಜೀವ gaja-âjīva. *An elephant-keeper.*

ಗಜಾನನ gaja-ânana. *Gaṇêśa.*

ಗಜಾರಾತಿ gaja-arâti. A lion (Čpr. 5, 74).

ಗಜಾರಿ gaja-ari. A lion. 2, Śiva. (G.; My.).

ಗಜಾರೂಢ gaja-ârûdha. Riding on an elephant, mounting one (Grj. 3, 111).

ಗಜಾರೋಹ gaja-ârôha. *An elephant-driver.*

ಗಜಾರೋಹಿಣಿ gaja-ârôhiṇi. A woman who rides on an elephant (J. 6, 22).

ಗಜಾಲು gajâlu. Loud, idle chat or talk (My.; Mhr.).

ಗಜಾಲುಗಾತಿ gajâlu-gâti. A female chatter-box (My.).

ಗಜಾಲುಗಾರ gajâlu-gâra. A male chatterer (My.).

ಗಜಾಸುರ gaja-asura. = ಗಜ No. 2. (Bp. 54, 37).

ಗಜಾಸ್ಯ gaja-âsya. Gaṇêśa. (Śiv. 4, 46).

ಗಜಿ gaji. = (ಕಜ, ಗಜ 4), ಗಜಿ 2, ಸೊಜಿ. — ಗಜ ಬಿಜ. relt. = ಸಿಜ ಬಿಜ. Confusion, disorder, intricacy (My.). — ಗಜ ಬಿಜುರಾಡು. A writing of which the letters run one into another and which is nearly illegible (C.; Tĕ.).

ಗಜಿಗ gajiga. = ಗಜುಗ, etc. (My.; St. & Pl.).

ಗಜಿಗೆ gajigĕ. = ಗಜುಗ. (St. & Pl.).

ಗಜುಗ gajuga. = ಗಜಗ, ಗಜಿಗ, ಗಜಿಗೆ, ಗಜಿಗ, ಗಜ್ಜಿಗ, ಗಜ್ಜುಗ. A prickly climbing shrub of which the seeds are used for marbles, the Molucca bean, Guilandina bonducella Lin. (C.; T. ಗಿಂಗು, ಕದರ್, ಕದಚ್ಚ; M. ಕಚ್ಚಿ, ಕದಿಲು, ಕದಿಚ್ಚ; Tĕ. ಗಚ್ಚೆ). See ಉಪ್ಪು-, ಕುರುಚ-. 2, a protuberance from the eye-ball resembling a Molucca bean (C.). ಪೀಪಯಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳೆದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54).

ಗಜೆ gajĕ. = ಗಜ. — ಗಜೆಜೆ. = ಗಜಜೆ. (Grj. 5, 37).

ಗಜೆ gajĕ. Tbh. of ಗಜೆ (Śmd. 352).

ಗಜೆಗ gajĕga. = ಗಜುಗ. (St. & Pl.).

ಗಜೆಗ gajĕga. (= ಗಜಗ?). N. (Kâvy. III, 3, 152).

ಗಜೇಂದ್ರ gaja-indra. *A large, stately elephant.*

ಗಜೇಶ್ವರಮಸಣಿದೇವ gaja-îśvara-masaṇi-dêva. N. (Bp. 32, 34).

ಗಜೋತ್ಕರ gaja-utkara. A troop of elephants (ಆನೆಯ ಥಟ Nn. 109).

ಗಜ್ಜರಿ gajjari. A good, sweet carrot (S. Mhr.; Mhr. ಗಾಜರ).

ಗಜ್ಜಿ gajji. = ಕಜ್ಜಿ. Scab, itch (My.; Tĕ.). See Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಬಡಕ.

ಗಜ್ಜಿಗ gajjiga. = ಗಜುಗ, etc. (My.).

ಗಜ್ಜು gajju. = ಸೊಜ್ಜು. Fetid drain-water (My.; Tĕ.). See ಬಚ್ಚಲು-.

ಗಜ್ಜುಗ gajjuga. = ಗಜುಗ. (My.; Sl. 72). See ಬೆಗ್ಗಜ್ಜುಗ.

ಗಜ್ಜೆ gajjĕ. = ಕಜ್ಜೆ 1. A little spherical bell enclosing small bits of stone or metal (My.; Sl. 220; Tĕ.; T. ಕೆಜ್ಜೆ, M. ಕೆಜ್ಜೆ; *cf.* ಕಲ್, ಸಿಲ್).

ಗಂಜಿ gaṁji. = ಗಂಜಿ 3, etc., ಗಂಜಿ, etc. See ಸಿಲು-.

ಗಂಜ gaṁja. = ಗಂಜಿ. *A store-room, a treasury* (ಕೋಶ, ಧನ್ವಾರ Nn. 104; ಧನ್ವಾರ Mr. 472). 2, a mine (ಕಣಿ 104; ಮಸಿ, ಕಣಿ Mr. 100). 3, a tavern (ಕಳ್ಳ ಮಾರುವ ಗೃಹ Mr. 198). 4, the third, etc. (ತೃತೀಯ Mr. 472).

ಗಂಜಣಿ gaṁjaṇi. = ಗಂಜಳಿ. A bush, a shrub, etc. (ಉಲಿಪ Mr. 109, o. r. ಗಜಳಿ; *cf.* ಗಜಳಪ ಹುಲ್ಲು).

ಗಂಜಣಿಕೆ gaṁjaṇikĕ. = ಗಂಜಣಿಕೆ. — ಗಂಜಣಿಕೆಯ ಹುಲ್ಲು. A species of fragrant grass (ಬಾಧ, ಕತ್ತೃಣ, ಸುಗಂಧಿಕ, ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, ರೋಹಿಷ Nr., o. r. ಗಂಜಣಿಕೆ).

ಗಂಜಲ gaṁjala. = ಗಂಜಳ. (My.).

ಗಂಜಳ gaṁjaḷa. = ಗಂಜಲ, (ಸೊಚ?). The urine of cattle, horses, elephants, donkeys, sheep, and goats (My.). ಪಿಡದ ಹುಲ್ಲು ಮೂತ್ರದ ಗಜಳ ಮುಟ್ಟಿದದು (ಮಿಥ, ಮೂತ್ರಿತ Sl. 380; see also 315). — ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು. A species of coarse grass, found in meadows and on roads in solitary patches and not liked by cattle, Eleusine indica (ಉಲಪ, ಬಟ್ಟಿಪ Hlâ.).

ಗಂಜಳಿ gaṁjaḷi. = ಗಂಜಣಿ, q. v.

ಗಂಜಿ gaṁji. 1. Tbh. of ಕಾಂಜಿ (Śmd. 356). Conjee, rice gruel; starch (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಕ, ಪ್ರಾಸಕ, ತರಲ, ವಿಲೇಪಿಕ Hlâ.; ಪಿಷ್ಟ Sl. 484; ಕೂರಾಮ್ಲು, ಯವಾಗು Mr. 214; C.; Tĕ.; T. ಕಂಜಿ, M. ಕಂಞ್ಞಿ). ಕಾಸಿದ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, etc.); ಓಗರದ ಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಹಾರ, ಸಿಸ್ರಾವ Nr.). ಎತ್ತಿ ಮಾಡಿ, ಮುತ್ತಿ ಗಂಜಿ.— ಗಂಜಿ ಬಿಸಿಯಾಹರೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಅನ್ನ-, ಮಾಸಿದ-. — ಗಂಜಿಕಳ. A common annual creeping plant, Indigofera linifolia Retz. (Z.). — ಗಂಜಿಬಟ್ಟೆ. A starched cloth (C.). — ಗಂಜಿಬದನೆ. A large good sort of brinjal (My.). — ಗಂಜಿಮುಳ್ಳು. A common spiny shrub, Ajima tetracantha Lam. (Z.). — ಗಂಜಿಯಮರ. -ಆಲ. = ಗಂಜಿ ಬಟ್ಟೆ. (C.; B. 5, 287). — ಗಂಜಿಶೀಲ್ಲು. A cloth used in pouring off the conjee from boiled rice (My.).

ಗಂಜಿ gaṁji. 2. (= ಗಾಂಜಿ, etc.). Hemp, Cannabis indica (ಭಾಗೆ Nr.; T. ಕಂಜಾ, M. ಕಞ್ಞಾವು).

ಗಂಜಿ gaṁji. 3. = ಗಂಜಿ, ಗಂಜಿ No. 3, ಗಂಜಿ, ಗುಂಜ, etc., (ಬಂಜಿ). See ಗುಡು-, ಗುಲ-, ಗುಳಿ-, ಗುಳು-.

ಗಂಜಿಣಿಕೆ gaṁjiṇikĕ. = ಗಂಜಣಿಕೆ, q. v.

ಗಂಜೀಪು gaṁjīpu. A pack of (round) cards; a single card of a pack (C.; Mhr., H. ಗಂಜೀಫ, ಗಂಜೀಫಾ). ಗಂಜೀಪು ಆಡೋ ರಿಗೆ ಗಂಜಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಗಂಜು gaṁju. Each of the round brass or copper vessels that are put one in another so as to form a cone (My.; Mhr. ಗಂಜ, a heap, etc.).

ಗಂಜೆ gaṁjĕ. = ಗಂಜ. *A tavern.* 2, *a mine.* 3, = ಗಂಜಿ 3, etc., the plant Abrus precatorius.

ಗಟ gaṭa. = ಗಟಗು, (ಗಡ 2). An imitating sound. — ಗಟಗಟ. rep. The noise made in guzzling or in gulping

copiously (C.; Mhr.), *e. g.* ದಾಲಿನ್ನು ಗಟಿಗಟಿ ಕುಡಿ. — ಗಟಿಗಟಿಸಿ. = ಗಟಿಗಟಿ. (My.).

ಗಟ gaṭa. Tbh. of ಘಟ. (My.).

ಗಟಕ gaṭaka. Tbh. of ಘಟಕ. A powerful, able man (My.).

ಗಟಕು gaṭaku. = ಗಟ. — ಗಟಕುಗಟಿಕು. = ಗಟಿಗಟಿ. (My.).

ಗಟಣೆ gaṭaṇe. Tbh. of ಘಟಣೆ. (My.).

ಗಟಸರ್ಪ gaṭa-sarpa. Tbh. of ಘಟಸರ್ಪ. (My.).

ಗಟಿಕೆ gaṭike. (= ಘಟಿಕೆ). A thick, condensed, hard state. ಗಟಿಕೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿನ ಪಾಲು (ಮುಷ್ಟಿಗಟ್ಟಿ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ Sl. 312, *only* in Sl.).

ಗಟಿವಾಳಿ gaṭivāḷi. An independent, quarrelsome, abusing woman (S. Mhr.).

ಗಟ್ಟ gaṭṭa. = ಘಟ್ಟ, which is a Tatsama (Śm. 77). A ghaut, a mountain-range (C.; Mhr. ಘಾಟ; *cf.* ಕಪ ಮು 5). ಗಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ (the western coast, My.; Sl. 158). ಗಟ್ಟದ ಉಪ್ಪು, ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ (both of which are excellent). — ಉಪ್ಪು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲು, ಗಟ್ಟ ಮೀರುದಲ್ಲು (Prvs.). ಗಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟದ ತಿರುಗಿ ಕಬ್ಬಬ್ಬಿಹ ಹಾಗೆ (Dp. 104). See Prvs. s. ಮರ, ಮಟ್ಟು 1; Rām. 6, 14, 29.

ಗಟ್ಟಣೆ gaṭṭaṇe. = ಗಟ್ಟಿ, ಘಟ್ಟನೆ. Tbh. of ಘಟ್ಟನೆ. Beating into a hard mass; beating down, as roads (C.); loading a gun (My.). — ಗಟ್ಟಣೆಮರೆ. The tool called a road-tamper or dammas (My.).

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭi. (fr. ಕಡು 1). (= ಘಟ್ಟಿ). Firmness; hardness; the state of being congealed, congelation; the state of (fluids, etc.) being thick, solid, or tenacious; the state of being solid (not hollow); strength, power, ability; (a strong, loud voice); stability; tightness; firm, etc. (C.; Tu., Tē.; T., M. ಕಟ್ಟಿ; ಕರ್ನಾ Sl. 460; Mhr. ಘಟ್ಟ, strong, stout; thick; tight; *cf.* ಕಟ್ಟು 1, seq.). ಎಸ್ಸ ಗಟ್ಟಿಯು ತಿರಪ್ಪ ಒಡಿಸಿದ ನಿಸ್ಸ ಕೆಯ್ಯಳು ನೋಸ್ದವು (Bp. 38, 37). ಘಕ್ಕತ ಮುಸಂಗಳ ಗಟ್ಟಿಯುಂ ನೋಡಲ್ಲೆ (25, 24). ನೆಲುದ್ದು ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವದು (B. 2, 49). ಹಲ್ಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವವ (3, 20). ನೀರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಳ್ಳೀ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅವೇ ಅಕ್ಕೀ ಕಲ್ಲು (1, 22). ಮೇಣದ ಹಾಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ (3, 63). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಒಸ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊಸ್[1] (2, 30). ನಿಳಿಗೆ ಬೋಂಗೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (2, 3). ಹಾಗೆ ಕಲಿಸುವ ಗಟ್ಟಿಯಾಪಡಿಸು (3, 62). ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದ ಬಾರದು (2, 1). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಕುಡುವೆಯು ಹಾಗೆ ಪಕ್ಷವೂ ಗಟ್ಟಿಯೂ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ (3, 54). ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು (ಕರ್ನಾ, ಕರಿಣ, ಕರ್ಕಶ, etc. Sl. 374). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮುಷ್ಟಿ[2] 122). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಡ್ಡಿರುವದು (ದೃಢಸಕ್ತಿ, ಸಂಜಿ 373). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯುನ್ನು ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಜ 391). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುವದು (ಘೋಷಣೆ 56). **2,** (ಘುಟ್ಟಿ), a lump, a small mass of any matter, a ball of perfumes (C.; J. 23, 26; Grj. 2, 90; V. 9, after 21; T., M. ಕಟ್ಟಿ; Tē. ಕರುವು, ಗರುವು; Mhr. ಖಡಾ, ಗಡ್ಡಾ; see ಕೆಯ್ಗಟ್ಟಿ s. ಕೆಯ್[4]). ಧೂಪದ ಗಟ್ಟಿ (ಧೃತ್ತಿಮಧೂಪಕ G.). ಆನೇಕಸುಗನ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪದ ಗಟ್ಟಿ (ದೃಕಧೂಪ G.). **3,** (ಘುಟ್ಟಿ), an ingot (C.; Tē. ಕಟ್ಟಿ, ಗಟ್ಟಿ, ಗರುವು; T., M. ಕಟ್ಟಿ; Mhr. ಗಟ್ಟು). ಸುವರ್ಣದ ಗಟ್ಟಿ (Bp. 30 sum.). ಧೂಲಾಗದ ಗಟ್ಟಿ (G. 148). ಗಟ್ಟಿ ಆದರೆ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲ್ ಕಟ್ಟಿರುವದು (ವಿಲೀನ, ವಿದ್ರುತ Sl. 382). See B. 3, 72; 4, 96. 124. **4,** smartness, fineness, beauty, charm (ಆನು, ಪಸ, ಲೀಸು, ಬೆಸ್ಕ ಳಿಕೆ, etc., ಮುನೀಪರ Kk. 18, o. r. ಗಟ್ಟಿ; Śm. 53; Tē.; *cf.* ಗಡಗಂಡಿ). **5,** a strong, smart person. ಕುಸ್ತಿಯ ಗಟ್ಟಿಯರು (Bp. 40, 56). — ಗಟ್ಟಿಕೆಲಸ. A firm, strong, substantial work (C.). — ಗಟ್ಟಿಕೊಂಬು. A strong or solid horn (B. 4, 47; My.). — ಗಟ್ಟಿತೊಗಲು. Strong leather (B. 5, 260). — ಗಟ್ಟಿದುದ್ದು. A kind of duḍḍu, now = 4 kāsu (My.). — ಗಟ್ಟಿಬರ್ಫ. Ice or snow (ಹೊಸಕನ್ನಡ, ಹೊಸಗನ್ನ G.). — ಗಟ್ಟಿ ಮುಗುದ್ದು. To grind perfumes (Ūpr. 1, 123; Grj. 2, 89; V. 9, after 21; Śśv. 2, 64). — ಗಟ್ಟಿಯಮ್ಮಲಿ. -ಅಮ್ಮಲಿ. A thick amballi (C.). — ಗಟ್ಟಿಮೊಸರು. Thick curds (C.). — ಗಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. A strong, energetical, able person (C.). — ಗಟ್ಟಿವಜ್ರ. A hard, or beautiful, diamond (Bp. 60, 45). — ಗಟ್ಟಿಹಾಲು. Thick milk, pure milk (S. Mhr.). — ಗಟ್ಟಿಹೆಂಗಸು. A robust, strong, able woman (C.).

ಗಟ್ಟಿಗ gaṭṭiga. A strong, energetic, able, valiant man (C.; ಧೀರ G.). ಇವನೆ ಗಟ್ಟಿಗ, ಇವನೇ ಗಟ್ಟಿಗನೆನ್ನು, ವೀರ ಧುರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹಾವು ಒಬ್ಬರೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆಪಜಾರ ಪದು ವದು (ಆಪಮುಪಮೆ Sl. 293). See Prv. s. ಬೆಟ್ಟಿ 1.

ಗಟ್ಟಿಗೆ gaṭṭigē. Firmly, strongly, loudly, etc. (My.; Tē.).

ಗಟ್ಟಿತನ gaṭṭitana. Strength, hardiness, energy (ಪಾರ್ಥ G.; ಸಾರ Čb.; see B. 3, 48).

ಗಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ gaṭṭi-vaḷḷi. (= ಘುಟ್ಟಿ-). A female perfumer, a toilet-woman (ಸೈರಂಧ್ರಿ, ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ Hit.; ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Mr. 304; Grj. 2, 89. 91; 7, 8; Č. Bp. 10, 5).

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭṭisu. To make effort (so as to speak loud, B. 3, 3. 6).

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭṭisu. = ಘುಟ್ಟಿಸು. To strike, to beat (C.). ಪಾಮ್ಬಿನ ತಲೆಯ ಎಕ್ಕಲನ ಮಡದಲಿ ಉಬ್ಬಿ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (Bh. 3, 13, 30). ಈ ನಾ ಪುಕಾರನ ಬಮುಳು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಏನು ಹಸಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನು? (B. 4, 170). 2, to beat down, as a road (My.); to fill into the belly (My.).

ಗಟ್ಟು gaṭṭu. (= ಕಟ್ಟು 3). A bank or shore; a dam or mound (Tē.). ನೀರಿನ ಗಟ್ಟು (ಪಟ್ಟು, etc. Sl. 82).

ಗಟ್ಟೆ gaṭṭe. = ಗಡ್ಡೆ, etc. A bale, a bundle, a ream of paper (C.; Mhr. ಗಠ್ಠಾ).

ಗಟ್ಟೆ gaṭṭe. = ಗಟ್ಟಿಗೆ. (C.).

ಗಡ gaḍa. 1. = ಗಳ 1. A particle used in polite narration and pleasant talk (Śmd. 397): Indeed, certainly, yes, etc. See Śmd. 69. 191. 277. 301; Bp. 22, 48; 23, 22; 29, 15; 32, 50; 51, 8; Bh. 2, 13, 34; Rsv. 9, 9; 15, 27; J. 6, 14; 28, 20; Čh. v. 206. 306. — ಗಡಾ. -ಳ 5. = ಗಡ. See Śmd. 69. 143.

ಗಡ gaḍa. 2. = (ಕಟ), ಗಡು 2, (ಕಡ). A term expressing quick motion. — ಗಡಗಡ. rep. Quickly (used of walking, reading, eating, etc., C.). — ಗಡಗಡನೆ. = ಗಡಗಡ. Quickly; violently, thrillingly. ಗಡಗಡನೆ ನಡಗುತ್ತ (Bp. 52, 12). ಗಡ ಗಡನೆ ನಡುಗಿದನು (58, 62). — ಗಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗಡುಗುಟ್ಟು. To be affected with a thrilling sensation, as in fear or from cold (My.). — ಗಡಬಡಿ. reit. Bustle (My.). — ಗಡಬಡಿಸು. To move quickly, to bustle, to be rash, etc. (Bp. 40, 38; 51, 59; 58, 36; Bh. 7, 5, 27; Rām. 4, 60, 20; see ಕಮು-). — ಗಡಬಡೆ. = ಗಡಬಡಿ. (Rām. 6, 53, 15).

ಗಡ gaḍa. 3. = ಕಡು 3. An imitative sound. (Mhr.; *cf.* ಗಡಾಡಿಗೆ). — ಗಡಗಡ ಎನ್ನು. To rumble or rattle, as thunder, carts, etc. (C.; T.). — ಗಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To rumble or rattle as a quickly moving cart (My.).

ಗಡ gaḍa. 4. = (ಕಡು 1), ಕಡಿ, ಕಡಿ 2, ಕಲ 2, etc., ಕಳ 3. A term expressing disorder. (Mhr.). — ಗಡಬಡ. dupl. Confusion; puzzle; tumult, ado; vexation (Bp. 56, 17; B. 5, 66; My.; Mhr.). — ಗಡಬಡಿ. = ಗಡಬಡ, ಗಡಿಬಿಡಿ, ಗಡಿಬಿಡಿ. (C.; Mhr.; Tē. ಗಡಬಡಿ, ಗಡಿಬಿಡಿ). — ಗಡಬಡೇಶ್ವರ. -ಕ್ಕೆಶ್ವರ. A confused lord or master. ಕೆಟ್ಟರಸಿನ್ನ ಗಡಬಡೇಶ್ವರ ಮೊಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ? (Prv.). — ಗಡಿಬಿಡಿ. = ಗಡಬಡಿ. (B. 5, 199).

ಗಡ gaḍa. 5. = ಕಡಲು, ಕಡಿವ, ಕಡು 3, ಕಡು 1, ಕಡುವು, ಕಡುವ. A limit; a limited time, a period, a term, an instalment (My.; Tē. ಗಡವು; T. ಕೆಡು; M. ಕೆಡು, ಗಡು).

ಗಡ gaḍa. 1. = ಕೊಡ. Tbh. of ಕುಡಿ, q. v. An earthen vessel used like a drum (My.). *Cf.* ಸಂಗಡ.

ಗಡ gaḍa. 2. = (ಗಡಿಕೆ), ಗಲ 2. An impediment. See ಅಗಡ, ಉಡಗಡ, ಸಗಡ. *Cf.* ಗಡ 1.

ಗಡ gaḍa. 3. A small fort, especially a hill-fort (ದುರ್ಗ, ಕಲ್ಲಿ Cb.; My.; Mhr., H.).

ಗಡ gaḍa. 4. A liquid measure equal to forty sêrs (My.; H.).

ಗಡಕ gaḍaka. *A sort of gilt-head or gold-fish.*

ಗಡಗಂಚಿ gaḍagaṅchi. = ಗಡಂಚಿ. A stand, as for water-pots, a shelf (C.; Mhr., H. ಕುಡಗಂಚಿ, ಕುಡಿಕ್ಕಂಚಿ).

ಗಡಗಿ gaḍagi. Tbh. of ಕುಡಿಕೆ (Śmd. 338). 2, = ಗಡಿಗೆ, Tbh. of ಕುಡಿಕೆ. (My.).

ಗಡಂಗ gaḍaṅga. = ಗಡಂಗು, ಸಿಡ್ಡಂಗಿ. A godown, a store-room, especially also a spirit-shop (C.; Mhr., H. ಸಿಡಂಗಿ; M. ಕಡಂಚಿ; Br. ಸಿಡ್ಡಂಗಿ).

ಗಡಂಗು gaḍaṅgu. = ಗಡಂಗ. (My.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಗಡಂಗು (ಗಂಡ, ಮುದ್ರಾಕ್ಷಿತ Sl. 108).

ಗಡಚು gaḍaču. (fr. ಕಡು 1). = ಗಡಸು, ಗಡುಸು. Hardness, as of metal; brittleness, as of iron or wood; difficulty, as of work; severity, heaviness, as of rain; great weight, as of a burden, (hard, etc.). (S. Mhr.; B. 4, 1).

ಗಡಚಿ gaḍaṅchi. = ಗಡಗಂಚಿ. (S. Mhr.).

ಗಡಣ gaḍaṇa. A mass, a heap; a multitude (ಸಮೂಹ Śmd. 197 Cm.; ಕೆಲ್ಲಿ Čt. I, 26; ಜೊಣ್ಣಂಗಳ್, ಗೊಡ್ಡಣ I, 34; ಒಟ್ಟಿಲ I, 50; ಸಿಕ್ಕಾಯ I, 102; ಜಂಗುಳಿ, ದಂಗಡಿ, ಬಗ್ಗಾರ, etc., ಕೈಟಭೆ Kk. 17; Śm. 84; see ಕಡೆ; *cf.* Sk. ಘಟ್ಟನ, joining together). See Grj. 10, 79; Bp. 31, 28; Bh. 1, 8, 8. 31; 1, 20, 55. 61; Rāv. 2, 47; 8, 102; 13, 70; RÂm. 1, 13, 10; Č. Bp. 5, 8; J. 2, 67; 10, 7; 30, 1. — ಗಡಣಿಸಲ್ಕೆ. -ಲ್ಕೊಡಿಸಲ್ಕೆ. To become a mass, to be joined or united, etc. (Śiv. 3, after 35). ಗಡಣಿಸಲ್ಕಾಂ (Śmd. 200).

ಗಡಣಿಸು gaḍaṇisu. To join (v. t.), to put together, to heap, to lay in a heap, to pile; to prepare; to concert (Bp. 8, 43; 24, 23. 30. 60. 63; 27, 49; 30, 10; 33, 4. 11. 14; 47, 17; 52, 5; 57, 36; 59, 69; 59, 1. 18. 19; Bh. 6, 4, 140; 7, 5, 27; V. 5, after 61; 14, 54; *cf.* ಗಣಿಯಿಸು?). 2, to join (v. i.), to unite with (Bh. 4, 6, 24; 6, 4, 107).

ಗಡತೆ gaḍaṇe. (Tbh. of ಗಣಕೆ?). Reckoning, considering (Bp. 11, 51; Tē.: an acquirement or acquisition); meaning, sense, purpose (4, 54; 17, 5; 42, 8); regarding; being worthy of notice (32, 57). *Cf.* ಗಡಸ? — ಗಡತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To have regard for, to pay attention to; to regard; to care for, etc. (Bp. 26, 15; 40, 79; 43, 68; 51, 4).

ಗಡತರ gaḍatara. = ಕಡುತರ, ಗಾಢತ. Massiveness, thickness, stoutness, strength, (massive, etc., C.; Mhr. ಜಾಡತನ; B. 3, 118; 5, 34. 237).

ಗಡದ gaḍada. = ಗಡದು, ಗಡುದು. Thick, gross, as darkness; sound, profound, deep, as sleep, study, etc. (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಡ, ಗಡದ). ಗಡದ ನಿದ್ದೆ (B. 3, 51).

ಗಡದು gaḍadu. = ಗಡದ. (C.).

ಗಡಪು gaḍapu. = ಗಪ್ಪು, q. v. Being withdrawn from sight, hiding, disappearance (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಡಪ, ಗಡುಪು, ಗೈಪ, ಗೈಟು, ಗರಕ), *e. g.* ಮಾವಿನೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಗಡಪಾದನು.

ಗಡಪೆ gaḍapĕ. A kind of metal pot (Mhr. ಗಡಪಾ; R.; Tē. ಕಡಪೆ, a water-pot or earthen vase).

ಗಡಬ gaḍaba. = ಕಡ 5, etc. (My.).

ಗಡವ gaḍava. A stout, male monkey (My.).

ಗಡವು gaḍavu. = ಗಡ 5, etc. (C.).

ಗಡಸರಿ gaḍasari. = ಗಡುಸರಿ. A stout, robust person (My.).

ಗಡಸು gaḍasu. = ಗಡಚು, etc. (My.).

ಗಡಾಯಿಸು gaḍâyisu. To hide or fix firmly in the earth, as a boundary stone (My.; Mhr. ಗಡಪಣೆ).

ಗಡಾರಿ gaḍâri. An iron crow-bar (My.; H.).

ಗಡಾವಣೆ gaḍâvaṇĕ. (fr. ಗಡ 3). Loud sound, noise (Râm. 3, 5, 10; 3, 6, 28; 6, 11, 16; 6, 30, 33; Bh. 1, 7, 20; 1, 12, 19).

ಗಡಿ gaḍi. 1. = ಕಡೆ 1, etc. A pole. ಮಡಿಕೆ ಗಡಿ (ಅಂತ್ರ, ಕೈವಾಡಿತನ Sl. 85; T., M. ಕಡಿ, a staff).

ಗಡಿ gaḍi. 2. = ಕಡ 4, etc. — ಗಡಿಬಿಡಿ. = ಗಡಬಡಿ. Confusion; vexation and trouble (C.).

ಗಡಿ gaḍi. 3. = ಕಡ 5, etc. A term, a limit (ಅವಧಿ, ಅವಧಿ, ಮೂಹೂರ್ತ ಕಾಲಮಿತಿ Nr.; Tē.; Sk. ಕುಡಿ, a border); a frontier (ರಾಜ್ಯದ ಕಡೆ Mr. 89; My.; Tē.); a place, an abode (ಬಳ್ಳಿ, ಇಮ್ಮು, ಗೂಟ್ಟು, ಸೆರೆ, ತಾಣ, etc., ಆಶ್ರಯ ಸೆ.; J. 9, 25; T. ಕಡಿ; Tē. ಕಡೆ; *cf.* ಕಡೆ 1). ಗಡಿ ಮೀರಿದಳು ಫ ಪ್ರಮಾಣ (Sk. 96). See (ಅಗಡಿ), ತಳಗಡಿ, ಮುಂಗಡಿ. — ಗಡಿ ಸಿಮ. -ಕಂಚು. To go beyond the common limits (Grj. 3, 64).

ಗಡಿ gaḍi. 1. A small fort (R., Tē.; Mhr., H. ಗಡ್ಡ, ಗಢಿ, ಗಡ್ಡಿಕೆ; T. ಕೆಡಿ).

ಗಡಿ gaḍi. 2. (= ಗಡಿ). Tbh. of ಕುಡಿ. A ghurry or hour of 24 minutes; a gong or plate of metal on which the hours are struck (Tē. ಗಡ, ಗಡಿಯು). See ಗಡಿಯಾರ.

ಗಡಿಕೆ gaḍikĕ. = (ಗಡ 2). See ಅಡ.

ಗಡಿಗಿ gaḍigi. = ಗಡಿಗೆ. — ಗಡಿಗೀ ಕಳ್ಳು ಸಕ್ಕರೆ. = ಗಡಿಗೆಕ್ಕರೆ. (B. 3, 45).

ಗಡಿಗೆ gaḍigĕ. = ಗಡಿಗೆ No. 2, ಗಡಿಗಿ. Tbh. of ಕುಡಿಕೆ. An earthen vessel (C.; ಕುಡ್ಡ, ಕುಡಿ Sl. 440). See Bp. 14, 11; 20, 13; 65, 38; B. 2, 16; 5, 128; Prv. s. ಕಿಸ್ಸ. ಕುಡುವಿದು

ದುದಿಮೆಯಾದರೆ ದುಸಿಯು ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prv.). — ಗಡಿಗೇ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ. Sugar-candy formed in a gadigé into which threads had been put by means of which the sugar in a lump is hung up (My.).

ಗಡಿಯಾರ gadiyâra. = ಗಡಿಯಾಲ, etc. (C.; B. 4, 164; Tē. ಗಡಿಯಾರ, ಗಡೀಕ, ಗಡ್ಯಾರ; see ಗಡ 2.).

ಗಡಿಯಾಲ gadiyâla. = ಗಡಿಯಾರ, ಗಡಿಯಾಳ. An hour-glass; a gong; a watch, a clock (C.; B. 4, 190. 196; Mhr., H. ಘಡ್ಯಾಳ; M. ಗಡಿಯಾರ, ಘಡಿಯಾರ, ಗಡಿಯಾಳ್).

ಗಡಿಯಾಳ gadiyâla. = ಗಡಿಯಾಲ. (C.; B. 3, 86).

ಗಡಿಸು gaḍisu. 1. = ಗಳಿಸು, ಗಡಿಸು 1. Tbh. of ಘಡಿಸು. To bring together, to collect, to acquire, to earn (Tē. ಗಡಿಂ ಡು, ಗಡಿಯಿಂಡು, ಗಡಿಂಚು). 2, to come together. See ಸಂ-. 3, to exert one's self. See ಅಡಗಡಿಸು 2, and *cf.* ಘಡಿ.

ಗಡಿಸು gaḍisu. 2. (fr. ಗಡ 2). To impede, etc. See ಅಡಗಡಿಸು 1.

ಗಡು gaḍu. 1. = (ಗ 2), ಗಡ 5, ಗಳಿ, etc. Term, period, etc. See ಅಗಡು, ಈಗಡು.

ಗಡು gaḍu. 2. = ಗಡ 2. — ಗಡುಗುಟ್ಟು. = ಗಡ-. (My.).

ಗಡು gaḍu. 3. = ಗಡ 3. — ಗಡುಗುಟ್ಟು. = ಗಡ-. (My.).

ಗಡು gaḍu. An excrescence on the neck; a boil (ಕುಡು Mr. 385); *a hump on the back;* a superfluous excrescence or addition, as to a poem; an earth-worm. See ಅನ್ನ ಗಡು.

ಗಡುತರ gaḍutara. = ಗಡತರ, etc. (ಗಾತ್ರ, ಬಿಗ್ಗು G.; My.; B. 4, 21. 22. 46).

ಗಡುಡು gaḍudu. = ಗಡಡ, etc. (My.).

ಗಡುಬ gaḍuba. = ಗಡ 5, etc. (My.).

ಗಡುವು gaḍuvu. = ಗಡುಬ, etc. (My.).

ಗಡುರ gaḍura. = ಗಡುಬ.

ಗಡುಲ gaḍula. *Hump-backed.*

ಗಡುಸರಿ gaḍusari. = ಗಡಸರಿ. (My.; Tē.).

ಗಡುಸು gaḍusu. = ಗಡಬು, etc. (C.). ಕಬ್ಬಿಣದ ರಸವು ಆಯು, ಬೆಣ್ಣೆಗಟ್ಟು, ಬಹಳ ಗಡುಸಾಗುವದು (B. 4, 148).

ಗಡುಸುತನ gaḍusutana. Hardness, etc. (My. occasionally).

ಗಡೆ gaḍé. 1. = (ಕಡೆ 1), ಗಡಿ 1, ಗಡೆ, ಗಡ 2, ಗಡು, ಗಡುವು, ಗಳಿ. A bamboo-pole (My.). ಹಡಗು ಕಟ್ಟುವ ಗಡೆ (ಕ್ಷೇತ್ರಾವಳ್ಳಿ Sl. 84).

ಗಡೆ gaḍé. 2. = ತೆಡು 1, ಸೆಡೆ 1, (ಕೆಳೆ 2, etc.). (Touching; fitting; meeting); match; comparison, equality (ಸಂ, ಜೊಡೆ, ಜಾಸಿ, ತೊಡೆ, ಜೋಡು, etc., ಸದುಶ ಕೆಂ.; T. ಕಡೆ, M. ಕಡೆ; *cf.* ಘಡಾಯ).

ಗಡೆ gaḍé. (= ಗಡ 2). Tbh. of ಘಟಿ (ಕೆmd. 338). A wheel for raising water (S. Mhr.; *cf.* ಘಟೀಯಂತ್ರ). — ಗಡಿಗಡೆ. rep. = ಗಡೆ. (S. Mhr.; in this form the word apparently belongs to ಗಡ 3).

ಗಡೆಕಾರಿ gaḍé-kâra. A man on the back of an elephant who carries a pole with a flag, etc. (My.). 2, a man who propels a raft or boat with a pole (My.).

ಗಡ್ಡ gaḍḍa. The beard about the chin (C.; Tē.; T. ಕಟ್ಟು, ಕಟ್ಟು). ಆರನು ಅನ್ನದ ಊರು ನವುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ನದ ರೆ ಗಡ್ಡ ಆಲಗುತ್ತದೆ. — ಆಧ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದವ ಔಷಾಸನ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಾ. — ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಜೇಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಹಲ್ಲಿಳ ಕಾಸರಿಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ. — ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿರಿ ಮುದ್ದು ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). ಗಡ್ಡ ವಿಷಾಸೆ (ವ್ಯಂಜನ, ತತ್ವಪ್ರ Nr.; Sl. 436). ಗಡ್ಡ ವಿಷಾಸೆಯುಳ್ಳವ ಗಣ್ಣಗೂಸು (ತೂಬರ Hlā.). ಪೆಡ್ಡಕಾಡದ ಬಹಳ ಗಡ್ಡ ವಿರಿಪಡೆಂಬಿ? (Dp. 148). See Bp. 3, 27; 20, 11; 56, 38; 58, 49; C. Bp. 32, 45; J. 9, 8; Sl. 121. 195. 216. 448; B. 4, 21. 181; 5, 23. 58. ಕೂದು-, ಪೀಚು- 2, = ಗದ್ದ, the chin (My.; Ta., Tē.; ಚಿಪುಳ Sl. 213). See ಬೆಳೆ-; Prv. s. ದುಷ್ಟ. — ಗಡ್ಡವಾಪಿಸ್ಯ. -ಆಪಿಸ್ಯ. N. (Bp. 56, 33).

ಗಡ್ಡಿ gaḍḍi. = ಗಡ್ಡೆ. A bunch or bundle; a quantity of ten quires of paper (S. Mhr., Mhr.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍé. 1. = (ಗಡ್ಡೆ), ಕೆಡ್ಡೆ, (ಕೆಡ್ಡೆ 2, ಗಲ್ಲೆ 1). A mass; a lump; a clump; a concretion (C.; Tē.; M. ಕಡ್ಡೆ, ಕಟ್ಟೆ; Mhr. ಗಡ್ಡಾ; *cf.* ಗಟ್ಟಿ No. 2; ಕಡಕ್). ಉಪ್ಪು ಮುಸ್ತಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಆಗಿಯುವ ಮುರದ ಗುದ್ದಲಿ (ಅಪ್ಪಿ Sl. 85). ಮೆಣ್ಣೆ ಯೊಳಗೆ ಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ವಿಪ್ರಭಿ 201). 2, any bulbous root (C.; Tē., Mhr.; M. ಕಡ್ಡೆ). ಸಾರನದ ಗಡ್ಡೆ (ಕಡ್ಡ Mr. 420). ಸಸಿ ಬಲ್ಲಿಗಳ ಗಡ್ಡೆ (ಕಡಮಾಲಿ 107). ಮುರದ ಗಡ್ಡೆ (ಕಡಮಾಲಿ Hlā.). ತಾವರೆ ಗಡ್ಡೆ (ಕಡಮಾಲಿ, ವಿಳೆ, ಕಡ್ಡ Sl. 96). See Sl. 95. 146. 152. 153. 154. 155. 158. 159. 161. 162. 446; B. 3, 106. 109; 4, 143. 3, the bulky platform of an idol-car (S. Mhr.). 4, the root of the ear (C.). ಕವಿಯ ಗಡ್ಡೆ (G. 145). ಆನೆಯ ಕವಿ ಗಡ್ಡೆ (ಮೂಲೆ G.). 5, a small insulated and dry spot in a river; an island (C.; Tē., Mhr.). See ಪಡು-. — ಗಡ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To congeal; to freeze (C.; B. 3, 41; 4, 101; 5, 29); to condense (v. l.), as the milk of the kóvé (My.). 2, to grow in clumps or tufts, as grass or bamboos (C.). — ಗಡ್ಡೆದರ್ಭ. (Bh. 1, 10, 2). — ಗಡ್ಡೆಹಾಗಲ. (ಕಾರವೆಲ್ಲ, ಕಟ್ಟಿಳ, etc., Sl. 160). — ಗಡ್ಡೆಹುಲ್ಲು. A good fodder-grass, Andropogon mollicomus Kunth. (Z.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍé. 2. (= ಕಟ್ಟೆ 1). A bank, a shore (My.; Tē.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍé. = ಗಟ್ಟಿ, ಗಡ್ಡಿ. (My.).

ಗಣ್ gaṇ. = ಕಣ್ 2, etc. — ಗಣ್ಗಣ್. = ಕಣ್ಣಣ್. (My.).

ಗಣ gaṇa. 1. = ಕಣ 3, etc., ಗಣಲ್, ಗಣಲ್, ಘಣ, ಠಣ. An imitative sound of the ringing of bells. — ಗಣಗಣ. rep. = ಘಣ-. The ringing sound of bells (C.; Mhr. ಘಣ-). — ಗಣಗಣ ಎನ್ನು. To sound as a bell (C.). — ಗಣಗಣಿಸು. = ಗಣಗಣ ಎನ್ನು. (My.).

ಗಣ gaṇa. 2. = ಕಣ 1. — ಗಣಕಾಲು. = ಕಣ-. (ಜಾನಿ, ಪ್ರಸ್ತಕ Nr.).

ಗಣ gaṇa. *A flock, a multitude, a troop, a body, a company, a class, a tribe.* 2, *a body of troops equal to 27 chariots, 27 elephants, 81 horses and 135 foot.* 3, *the host or the attendants* (demi-gods, eminent followers, Jangamas) *of Śiva* (often considered to be under the superintendence of Gaṇēśa). 4, a syllable-, or a Mora-foot, in prosody (Ch.; see ಎಣ್ಣು ಗಣ). 5, a number. 6, a kind of perfume (ಅಮರಾಸ G.). 7, a series or group of asterisms or lunar mansions.

ಗಣಕ gaṇaka. = ಗಣಿಕ. An arithmetician, a calculator; an accountant; *an astrologer* (ಕಡಣಿಕ Mr. 358, o. r. ಗಣಿಕ). ಗಣಕರ್ (o. r. ಗಣಿಕರ್) ಬಿಡದ ಗೃಹ (ಕಡಣಾಲಿ Mr. 197).

ಗಣಕಿ gaṇaki. The potherb Solanum indicum Lin. (ಕಾಡುಮಾಸಿ, ಕಾಯುಮಸಿ Nr.; My. as ಗಣಕೆ; see ಕಾಮಸಿ).

ಗಣಕಿ gaṇaki. The wife of an astrologer.

ಗಣಜಲಿ gaṇajali. = ಗಣಜಿಲೆ 2. (S. Mhr., My. as ಗಣಜಲಿ).

ಗಣಜಲು gaṇajilu. = ಗಣಜಿಲೆ 2. (St. & Pl.; My.).

ಗಣಜಿಲೆ gaṇajilĕ. 1. The chicken-pox (S. Mhr.).

ಗಣಜಿಲೆ gaṇajilĕ. 2. = ಕಣಜಲ. Hogweed, Boerhavia procumbens or diffusa (ಕೆಸರ್ದಿ, ಕೊಳಪ್ಪೆ Nr.; ಕೆಸರ್ದಿ Mr. 133; My.; Tē. ಗಲಗರಿ, ಗಲಿಜೇರು, ಗಲಿ-; M. ತಮಾಟಿ, ತವಟಾಮು; T. ಕಾಮಿಯರ್ತ). 2, the prostrate herb and vegetable Trianthema, see ಕೆಮ್ಮು-ಬೆಳ್ಳಿ. (Z.; Tē. ಗಲಿಜೇರು, ಗಲಿಜೇರು). See ಕೊಮ್ಮೆ 2.

ಗಣಜೆ gaṇajĕ. = ಕಡವಿ. A kind of elk or deer (ಗೊಣಗ Nr., o. r. ಗಣ್ಣಜ್ಜ, ಶರಭ).

ಗಣತಿ gaṇati. 1. Tbh. of ಗಣಪ್ತಿ. See Mr. p. ಗಣಪ್ತಿಕೆ.

ಗಣತಿ gaṇati. 2. = ಗಣಿತ. Reckoning, counting (of horsemen, My.; Mhr.).

ಗಣತಿಗೆ gaṇatigĕ. Tbh. of ಗಣಪ್ತಿಕೆ. (Hlā.).

ಗಣದಾಸಯ್ಯ gaṇa-dâsa-avvĕ. N. (Bp. 59, 6).

ಗಣದಾಸಿಭೀಮಯ್ಯ gaṇa-dâsi-bhîmayya. N. (Bp. 37, 7; 58, 9).

ಗಣದಿಸು gaṇadisu. = ಗಣಿಕಿಸು, ಗಣಿದಿಸು, ಗಣುದಿಸು. To count; to consider; to estimate (Bp. 39, 2).

ಗಣದ್ರವ್ಯ gaṇa-dravya. Public property, common stock; a variety of articles. (R.).

ಗಣನ gaṇana. = ಗಣಕೆ. (My.). See ಶಾಲಿ.

ಗಣನಾತೀತ gaṇanâ-atîta. Innumerable. (Śmd. 235).

ಗಣನಾಥ gaṇa-nâtha. Śiva; Gaṇêśa; a gaṇa-chief. See Bp. 44, 30.

ಗಣನಾಭೇದ gaṇanâ-bhêda. A way of counting (Nu. 17. 66).

ಗಣನಾಮ gaṇa-nâma. The figurative names for certain metrical feet (Čh.).

ಗಣನಾಯಕ gaṇa-nâyaka. = ಗಣನಾಥ. Gaṇêśa (Mr. 13).

ಗಣನಾವಿಹೀನ gaṇanâ-vihîna. Innumerable (Śśv. 5, 51).

ಗಣನಿಯಮಕಂದ gaṇa-niyama-kanda. The kanda-metre being regulated by feet (Čh.).

ಗಣನೀಯ gaṇanîya. *Numerable:* calculable.

ಗಣನೆ gaṇanĕ. ಕಣಕಾ. Reckoning, counting, computing; enumerating; considering; regarding, taking notice of; esteeming; amount or sum. See Čh. v. 254; Śmd. 154; Bp. 16, 28; 50, 11; J. 10, 43; 18, 7; Nn. 27. 43. 72; B. 4, 106; 5, 122. — ಗಣನೆಮಡು. -ಮಾಡಿ. To be counted or enumerated (Čpr. 1, 53).

ಗಣಪ gaṇa-pa. = ಗಣಪತಿ. (Bp. 5, 55; 61, 93).

ಗಣಪತಿ gaṇa-pati. The leader or chief of the attendants, or followers, of any deity; *Gaṇêśa;* Śiva (Mr. 12); the head of an assemblage.

ಗಣಯಿಸು gaṇayisu. = ಗಣಿಸು. To count, to calculate (Čh. v. 229); to reckon, to consider; to regard.

ಗಣರಾತ್ರ gaṇa-râtra. *A multitude of nights, many nights.* See Hlā. s. ಇರುಳ್.

ಗಣರೂಪ gaṇa-rûpa. *Swallow-wort, Calotropis gigantea* (or Asclepias—; ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡ G.).

ಗಣಲ್ gaṇal. = ಗಣ 1, etc. (C.; Tē. ಮಣಿಲ್).

ಗಣಲು gaṇalu. (=ಗಣಿಕೆ). A knuckle of the fingers; a knot or joint in any cane (S. Mhr.; Tē. ಕಣುಪು; *cf.* ಕಣ್ 1, ಗಡುಪ್ಪ, ಗಣ್ಣು 2).

ಗಣವೃತ್ತ gaṇa-vṛitta. A metre of syllable feet (Mr. 366).

ಗಣಸಂಜ್ಞೆ gaṇa-saṁjñĕ. = ಗಣಕ್ರಮ. (Mr. 364).

ಗಣಹಾಸಕ gaṇa-hâsaka. *A kind of perfume* (ಆಮಹಾಸ G.).

ಗಣಾಕ್ಷರ gaṇa-akshara. Certain syllables of prosody (Čh.; Mr. 363).

ಗಣಾಧಿಪ gaṇa-adhipa. *Gaṇêśa; Śiva;* a gaṇa-chief.

ಗಣಾಧೀಶ gaṇa-adhîśa. Gaṇêśa (ಮಧ್ಯಮಾಸ, etc. Mr. 16).

ಗಣಾರ್ಚನೆ gaṇa-arčanĕ. The homage paid by the Lingavantas to the Jaṅgamas (C.).

ಗಣಿ gaṇi. = ಗಣಕ 2, etc. (My.; Sl. 116. 312. 330. 338).

ಗಣಿಕ gaṇika. = ಗಣಕ, q. v. 2, = ಗಣಿಕೆ? ಸೊಗಸಳಿದ ಗಣಿಕರ ಕ್ಕಂ (Čr. I, 60).

ಗಣಿಕಾರಿಕೆ gaṇikârikĕ. *The tree Premna spinosa.*

ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀ gaṇikâ-strî. = ಗಣಿಕೆ. See Śś. s. ಪೆಣ್ಣು 2.

ಗಣಿಕೆ gaṇikĕ. (=ಗಣಲು). A knot, a joint (ಗ್ರಂಥಿ G.; *cf.* ಗಣ್ಣು, ಫುಟಿಕೆ No. 4). ಕಬ್ಬಿನ ಗಣಿಕೆ (B. 3, 43). — ಗಣಿಕೆಮಣ್ಣು. A sore on the finger joints (S. Mhr.).

ಗಣಿಕೆ gaṇikĕ. ಗಣಿಕಾ. *A harlot* (ಕಾಮುಕಿ, ಸೂಳೆ Nn. 98; Bp. 40, 63; Č. Bp. 47, 15; ಜಾತಪಡಲು G.). 2, *a female elephant.* 3, a young elephant (ಮಾಣ್ಣಾಲಕೊಳ್ಳದ, ಮಜ್ಜಯಾನೆ 98). 4, *a sort of jasmine, Jasminum auriculatum* (ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ಗಣಿಗಲು gaṇigalu. = ಕಣಗಿಲೆ, etc. (My.; Sl. 123).

ಗಣಿಗಿಲು gaṇigilu. = ಗಣಿಗಲು. (My.). — ಗಣಿಗಲು ಮುಸ್ತೆ. The Indian spikenard, a herb growing in the Himâlaya, Narostachys jatamansi Dec. (St. & Pl.). — ಗಣಿಗಲು ಹೀರದುರ. = ಕೆಮ್ಮುಳಿಗಾರು. (St. & Pl.).

ಗಣಿತ gaṇita. *Numbered, counted, calculated;* calculating; the science of computation, arithmetic (Bp. 3, 42); the astrological part of a jyôtiḥśâstra; a sum.

ಗಣಿತಗಾಱ gaṇita-gâga. = ಗಣಿತಜ್ಞ. (My.).

ಗಣಿತಜ್ಞ gaṇita-jña. An astrologer (My.; B. 5, 176).

ಗಣಿತಜ್ಞತೆ gaṇita-jñatĕ. Knowledge of astrology (My.).

ಗಣಿತವಿದ್ಯೆ gaṇita-vidyĕ. The science of computation (B. 5, 166. 275).

ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ gaṇita-śâstra. The book or science of computation, comprising arithmetic, algebra and geometry (My.; B. 5, 197).

ಗಣಿತಿ gaṇiti. = ಗಣತಿ 2. (My.).

ಗಣಿತಿಸು gaṇitisu. = ಗಣದಿಸು, etc. (Bp. 7, 11; 18, 77).

ಗಣಿದಿಸು gaṇidisu. = ಗಣಿತಿಸು. (Bp. 30, 24).

ಗಣಿಲ್ gaṇil. = ಗಣಲ್, etc. (My.).

ಗಣಿಸು gaṇisu. = ಗಣಯಿಸು. (J. 7, 7; 14, 7; 21, 18; 33, 10; My.).

ಗಣುದಿಸು gaṇudisu. = ಗಣಿದಿಸು. (Bp. 6, 8).

ಗಣೆ gaṇĕ. = ಗಣೆ 1, etc. (C.); the stalk or stem of an onion (S. Mhr.). See Prv. s. ಮೊಣ್ಣು.

ಗಣೆಗಾಲಿ gaṇĕ-gâra. (=ಗಡೆಕಾರ, ಗಡಿಕಾರ). A boatman (My.); a tumbler or dömba (My.).

ಗಣೇಯ gaṇêya. *Numerable.*

ಗಣೇಶ gaṇa-îśa. Pârvati's son Gaṇêśa. Sees md. 93. 151. 207; Bp. 24, 48. 2, Śiva. 3, a gaṇa-chief.

ಗಣೇಶ್ವರ gaṇa-îśvara. = ಗಣೇಶ. See Bp. 61, 46 & ಶಂ-.

ಗಣ್ಟ gaṇṭa. (=ಗುಂಟ). Till, up to the time (My.).

ಗಣ್ಟಡಿ gaṇṭaḍi. (= ಗಂಟಡಿ). A little bundle, a parcel (My.; Mhr., Il. ಗಡ).

ಗಣ್ಟಲ gaṇṭala. = ಗಂಟಲು. (C.).

ಗಣ್ಟಲು gaṇṭalu. ಗಣ್ಟಲ್. = ಗಂಟಲು, ಗಲ್ಲ-. The throat (ತಾಳಗ Bhn. 63; ತಾಳುವ G.; C.). See Bp. 25, 25. 86; 28, 11; Bh. 1, 8, 57; B. 4, 74. 85.

ಗಣ್ಟಿ gaṇṭi. A kind of small gold ear-ring (ಕಂಡ್ಲು, ತಾರ್ಕವೇಷ್ಯನ Sl. 218; C.; Tē.). — ಗಣ್ಟಿಚಳಪುಮ್ಮು. The drops of a gaṇṭi (C.).

ಗಣ್ಟಿ gaṇṭi. (= ಗಂಟಿ). (My., in ಬ್ರಹ್ಮ-, ರುದ್ರ-).

ಗಣ್ಟಿಕೆ gaṇṭikĕ. A clump, etc. (ಸ್ತಬ್ಧ, ಗುಚ್ಛ, ಗುತ್ಸ Sl. 305).

ಗಣ್ಟಿಗ gaṇṭiga. — ಗಣ್ಟಿಗನ ತಸ. An annual herb, Spermacoce hispida L. (Z.).

ಗಣ್ಟು gaṇṭu. Considered to be a Tbh. of ಗ್ರಂಥಿ (Śmd. 341. 365; Mhr. ಗಣ್ಠಿ). The knot or joint of a reed, bamboo or cane (ಗ್ರಂಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಷ Hlā.; Mr. 109; C.; Tē.; *cf.* ಗಂಟು). 2, a knot, the knot of a cord, etc. (C.; Tē.). 3, a bundle, a bag, a parcel (C.; Tē.). 4, that has been tied together or laid by: money, wealth (C.); capital or stock in trade (C.; B. 5, 97). 5, a joint or articulation of the body (Bp. 38, 57; C.; ಪೆರಳಿನ ಗಣ್ಟು G. 182). 6, a lump or concretion formed in the abdomen (C.; ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಎಷಗಡೆಯಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಆಗುವ ರೋಗವಿಶೇಷ ಗುಲ್ಮ Cb.). 7, knotting: swelling and hardening of the veins on the surface of the legs, arms and hands (C.). ಪೆರಳ ಗಣ್ಟುಗಳು (ಪಾಲೆಕಾಟಾದವರ Mr. 322). ಇಟ್ಟ ಗಣ್ಟುಸ್ಥ ತಿರಿಗಿ ಕೆಲ ಮೋಡಲ (ಸಮಾರಾಧನ G.). ಗಣ್ಟು ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ, ಕೊಟ್ಟು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮುಖಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ.—ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಗಣ್ಟು, ಛಾವಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಟು.—ಕಪ ಸಿಪ ಗಣ್ಟು ಕಪವಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಟು (Prvs.). See Bh. 1, 20, 57; Sl. 459; B. 1, 23; 3, 64. 100; 4, 6; 5, 238; ಆಯು-, ಎಸೆ-, ಕಗ್ಗಣ್ಟು, ಸರಿಗಣ್ಟು; Prvs. s. ಮುಣ್ಣ, ದೇವ, ಬಾಸಿ. — ಗಣ್ಟಾಸೆ. -ಆಸೆ. The desire of becoming rich (C.).— ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To knot; to tie (Bp. 42, 4). ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವ ಮುಟ್ಟು ದು (ಗ್ರಂಥಿತ Nr.). 2, to knit, as the eye-brows. ಮುಟ್ಟು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರಕುಟಿ Hlā.). 3, to bring about (Râm. 5, 8, 85; J. 6, 37; 9, 31). 4, to be united closely (Gr. 2, after 106). 5, to be knit, as the eye-brows (J. 22, 11). — ಗಣ್ಟುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A knotted stick, knotted wood (Râghâ. 17, 67; My.). — ಗಣ್ಟು ಗಡಿ. dupl. (B. 4, 169). — ಗಣ್ಟುಗಳ್ತ. -ಕಳ್ತ. A man who hides his wealth, *i. e.* falsely assumes the appearance of poverty (S. Mhr.). 2, a man who does not return what he has borrowed (My.; Abhâ. 8, 2). — ಗಣ್ಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A leg with dilated veins (C.). — ಗಣ್ಟು ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A hand or an arm with dilated veins (C.; Bp. 58, 49). — ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ತು. -ಕೊಯ್ತು. A purse-cutter: a pick-pocket or defrauder (S. Mhr.). — ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ತಿ. -ಕೊಯ್ತಿ. A female purse-cutter, etc. (S. Mhr.; Bp. 40, 53). — ಗಣ್ಟುಮೋಣಿ. A knotted stick (S. Mhr.). — ಗಣ್ಟುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. One who spends his principal instead of trading with it (Sd.). — ಗಣ್ಟುತುಪ್ಪಿ. The herb Leucas urticaefolia Br. (Z.). — ಗಣ್ಟುಹಬ್ಬಿ. Knit eye-brows, a frown (Bp. 20, 12; V. 11, 60). — ಗಣ್ಟುಪಾರಂಗಿ. An undershrub, Clerodendron serratum Blum., or—siphonanthus R. Br. (Sl. 143; C.; T., Tē.). — ಗಣ್ಟು ಬೀಳು. To get knotted, as a thread (C.). 2, close (occasionally improper) connection, intimacy or friendship to spring up (between two persons). ಉಭಸಿಗೂ ಕನಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). ಉಭಸಿಗೂ ಆತಿಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತ (C.). 3, union, harmony or agreement to take place, become or be. ಆವನ ಮಾತಿಗೂ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). 4, to run counter to, to stop anybody's progress in a hostile manner, to attack (C.; see B. 2, 18; 3, 126; 5, 59. 64). — ಗಣ್ಟುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. = ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. (My.). — ಗಣ್ಟು ಮೊಟ್ಟು. dupl. (C.). — ಗಣ್ಟುಮೋಡು. A frowning countenance (My.). — ಗಣ್ಟುಲಗಾಮು. A bridle full of troubling knots (My.). See ತುಣ್ಣಕುಮಲೆ. — ಗಣ್ಟುವ್ಯಾಜ್ಯ. A knotty, unjust, difficult lawsuit (My.). — ಗಣ್ಟುವ್ಯಾಜ್ಯಗಾರ. A man who institutes such a suit (My.). — ಗಣ್ಟು ಹಾಕು. To make a knot (C.). 2, to knit, as the eye-brows (C.). ಸಿಟ್ಟಿನಿಸ್ಸ ಗಣ್ಟು ಹಾಕಿದ ಮುಖ (ಪ್ರಕುಟಿ G.). 3, to employ capital (C.). — ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. = ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. (My.).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭĕ. = ಗಂಟೆ 1, etc. (ತಾಲೂಕ, ಗಂಟೆ Sl. 95, *only* in Sl.). ಯಾವದಬಿನ್ನ ಸುಲ್ಲು ಮುಷ್ಠಾದ ಗಣ್ಟೆಗಳು ಅಸಿಯಲ್ ಮಮ ತೆತ್ತಿ, ಅಷ್ಟಾ ಗುಚ್ಛಲಿ (ಸ್ತಬ್ಧಲ್ಲಿ, ಸ್ತಬ್ಧಭಸ 399). — ಗಣ್ಟೆಕಟ್ಟಿಕ. (ಶಟ, ಗಚ್ಛಮೂಲಿ, ಜಪ್ಪಸ್ಥಿಕೆ Sl. 122). — ಗಣ್ಟೆಮುಸ್ಕೆ. ಒಸ್ಟು ಗಣ್ಟೆ ಯೊಳಗೆ ಅಕ್ಷೀಕ ಮೋತಿಗಳುಳ್ಳ ಗಣ್ಟೆಮುಸ್ಕೆಗಳು (ಹೂವಾರೆ, ಪಕ್ಕಲೆ, ಉಚ್ಚಟಿ Sl. 162).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭĕ. Tbh. of ಘಂಟೆ (Śmd. 338; C.; Tē.; T. ಕಣ್ಟ, ಕಣ್ಟೆ); also: an English hour (C.). See *e. g.* Bp. 32, 29; 43, 32; B. 4, 141; 5, 287; Nr. s. ಬಾಜಿಸು. ಗಣ್ಟೆ ಬಾಜಿಸು, -ಹೊಡೆ, to beat a gong; to ring a bell (C.). ಗಣ್ಟೆಗೆ ಒಣ್ಟೇ ಸ್ವರ.—ಧರತರಾಜನ ಪಿಕಕ್ಕೆ ಗಣ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಗೆ (Prvs.).—ಗಣ್ಟೆಕಾಯಕ. The profession of a Jangama mendicant going from door to door ringing a bell (S. Mhr.).

ಗಣ್ಟ್ಲು gaṇṭlu. = ಗಂಟಲು, etc. (C.). — ಗಣ್ಟ್ಲುಹುಣಿಗ. A particular swelling of the uvula (S. Mhr.).

ಗಣ್ಡ gaṇḍu-a3. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). A strong, powerful, manly male person; a husband (ಕಾಸ್ತ, ಕಮಿಷ್ಠ, ವತಿ, ರಮಣ, ಧವ, ಪ್ರಿಯ, etc. Nr., Hlā., Sl. 193; ಆಳುಪ, ವರಂಬಿತ, ಧರ್ಮ್ಯ, etc. Mr. 307; J. 7, 25; 13, 44; C.; Tē.; M., T. ಕಣವ, ಕಣ್ಣ). ಒ ರ್ಮನೇ ಗಣ್ಣನಲ್ತೆ ಬಗತಿತಲಮೊಳ್? (Śmd. 57). ಆವರ್ ಗಣ್ಣರ್, ಆವರ್ ಪೆಣ್ಣರ್ (109). ಕಾಯಿರ ಗಣ್ಣರ್, ಕಾಯಿರ ಪೆಣ್ಣರ್ (111). ಗಣ್ಣನುಂ ಮುಳ್ಳಮಿಲ್ಲದವಳು (ಸಿರ್ಕರೆ Hlā.). ಗಣ್ಣನು ಬಯಸು ವನ್ನೆ ಅಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ನೆ); ಒಪ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಣನು (ಧನಿಷ್ಠೆ); ಗಣ್ಣನ ಒಪ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ನಪ್ಪಿನ); ಗಣ್ಣನ ಒಪ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಗಣ್ಣನ ಒಪ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಪೆಣ್ಣಾತಿ (ಯಾಪ್ಪ); ಆವನೊವರ್ಗಳು ಒನ್ನ ಚ್ಚಿ ಮುಮುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟವಳು ಆಧವಾ ಗಣ್ಣನಲ್ಲದ ದಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Nr.). ಗಣ್ಣನಲ್ಲದ ಮುಣ್ಣೆ (ವಿಧವೆ); ಗಣ್ಣನುಳ್ಳ ದಳು (ಪತಿವಕ್ಷಿ Sl. 185). ಗಣ್ಣಗಮ್ಮಲಿಯಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಣಗರಣಮನುಂಗಿ, ಗಣ್ಣ ಬಣ್ಣಾಗ ಸ್ಥರಳುವ ಪೆಣ್ಣಂಗೆ ಗುಣ್ಟೆಕ್ಕು! (Sp.). Plural also ಗಣ್ಣಸ್ಥಿರು (C.; B. 3, 32). ಗಣ್ಣಗಂಜುವ ಕಾರಿ ಆಪಳೆ ಪೆಣ್ಣಾರಿ (Dp. 54). ಗಣ್ಣ ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ ತರುತ್ತಾನೆನ್ನು, ಇದ್ದ ಸೀರೆ ಸುಟ್ಟಳು.—ಗಣ್ಣನ ಮುಖವೆಯಾದರೂ ಗಂಟು ಬರ ತಪ್ಪದು.—ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಊಗಲೆ ಹೋಪಾನ ಜೀವ, ಮುಳ್ಳಂಗೆ ಪೀಸಿ ಳಲಿಸ ಜೀವ.—ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಪೆಣ್ಣಿ, ಒದೆಯನಿಗೆ ರಾಟ್ಟ.—ಗಣ್ಣ ನತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ನು.—

ಗಣ್ಡ ಇಲ್ಲದ ಗಯ್ಯಾಳಿ, ಪೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲದ ಪಾಪಿಲಿ.—ಗಣ್ಡಗೆ ಮೀಸಲಾದವರೆ ಗುಣ್ಡುಳ್ಳಿಗೂ ಮೀಸ.—ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಗಡಿಕೆ ಹೋಳಿನ ಮೀಸ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರಿ ಕಳಿಸ ಮೀಸ.—ಸೀಮೆಯ ಗಣ್ಡಗೆ ಹೊಸಮೊಗೆ ಕಳ್ಳು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಜಗಲಿಲ್ಲಾ ಪಾಪರವಾಸಿ, ಇಮಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಸು ಬೆಗವಳ್ಳ.—ಪೆಣ್ಣಿಂ ಹೆಗ್ಗಣವಿದ್ದಂತೆ ಗಣ್ಡ ಮೂಲಿಪಾಲಾಯಿಸ್ತ ಕತೆ (Prvs.). 2, = ಗಂಡು, stoutness; strength; greatness.—See ಆಯಿ-, Prvs. s. ಬರು ಬರು, ಮೊಸಿ. — ಗಣ್ಡಕೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ, ಗಣ್ಡುಗೊಡಲಿ. A kind of axe, used in war or for cutting animals (My.; ಕುಮಾರ, ಸ್ವಭಾವ, ವರಹ Sl. 281. 290). — ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. = ಗಣ್ಡು-. Large scissors, such as devotees (or mendicants) threaten to decapitate themselves with, in order to extort a gift from a deity (or alms);—a pair of shears (My.). — ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿಯಾಟವೇಕೆ. N. (Bp. 58, 1). — ಗಣ್ಡಗರ್ವ. (Śmd. 386; Kk. 96). Great pride (Abh. P. 11, 134). — ಗಣ್ಡಗಂ. -ಕಂ. (Śmd. 386; Kk. 96). = ಗಣ್ಡುಗಂ. A strong hero. — ಗಣ್ಡಗಾಂಭೀ. = ಗಣ್ಡುಗಾಂಭೀ. Great gracefulness or beauty (Abh. P. 3, 38. 156; 14, after 107). — ಗಣ್ಡಗುಣ. (Śmd. 386; Kk. 96). Great excellence (Abh. P. 9, 154). — ಗಣ್ಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಗಣ್ಡುಗೂಸು. A male person. ಗಣ್ಡ ಎಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೂಸು (ತುಮಕೂರು Hlā.). — ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ. -ಕೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡಕೊಡಲಿ. (My.; Sl. 290; Tē. ಗಣ್ಡಗೊಡ್ಡಲಿ). — ಗಣ್ಡಚೆಲ್ಲಿಕ. (Śmd. 386). Husband and wife (ದಕ್ಷಿಣ Hlā.). — ಗಣ್ಡಚೆಲ್ಲಿಕೆ. A badge of honour (Tē., R.). — ಗಣ್ಡದುಷ್ಮನಿ. Great enmity, etc. (Abh. P. 7, 50). ಗಣ್ಡದೂಸರ. A great, bold word (Abh. P. 3, 59; 13, 139). — ಗಣ್ಡಜೋಡಸು. The Pimento tree, Eugenia acris W. & A. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಡದಂಡು. -ದಂಡು. (Śmd. 386; Kk. 96). A mighty, grand form; the form of a man. See Abh. P. 3, 38; 7, after 105 & 106; 11, 97. — ಗಣ್ಡದಸದಸ. -ದಸದಸ. (Śmd. 386; Kk. 96; o. r. in both: ಗಣ್ಡದಸಸ). Grand decoration. — ಗಣ್ಡದಸಸ. -ದಸಸ. An excellent cloth (?; see Śmd. s. ಗಣ್ಡದಸದಸ). — ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಣಿಮಯಿರು. = ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಣಿಕೆ. (ದಕ್ಷಿಣ Nr.; My.). — ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಣಿರು. = ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಣಿಮಯಿರು. (C.; Bp. 24, 21; B. 3, 59; 5, 133. 203).

ಗಂಡ gaṇḍa. = K. ಗಣ್ಡ, q. v. *The cheek* (= ಕೆನ್ನೆ 2). 2, *an elephant's cheek or temple.* 3, *a boil, a pimple.* 4, the force or fierceness of any disease, of rain, of wind, etc., the baneful influence of a star, etc. (C.; Mhr.; Tē.; T. ಕಣ್ಣ; *cf.* ಗಣ್ಡಾಸ್ತರ). 5, a hero. 6, chief, best, excellent. 7, one of the 27 portions of a circle on the plane of the ecliptic or one of the yôgas.

ಗಂಡಕ gaṇḍak. A eunuch (My.; H.).

ಗಂಡಕ gaṇḍaka. *A rhinoceros.*

ಗಂಡಕಾರಿ gaṇḍakâri. = ಗಣ್ಡಕಾರಿ. (ಮುಟ್ಟಿಮುದುರಿಕೆಯ ಸಸ G.).

ಗಂಡಕಾಲಿ gaṇḍakâli. *A sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಗಂಡಕಿ gaṇḍaki. N. of a river. (My.).

ಗಂಡಭೇರುಂಡ gaṇḍa-bhêruṇḍa. = ಭೇರುಂಡ. (My.).

ಗಂಡಮಂಡಲ gaṇḍa-maṇḍala. = ಗಣ್ಡ No. 1. (Abh. P. 14, 177).

ಗಂಡಮಾಲೆ gaṇḍa-mālĕ. The umbilical cord wound round the head at birth (looked upon as an unlucky sign, My.). 2, scrofula of the neck and throat (My.).

ಗಂಡವತ gaṇḍavata. A kind of deer (ಕಡವ Mr. 160).

ಗಂಡಶೈಲ gaṇḍa-śaila. *A huge rock or rocky fragment fallen from a mountain.*

ಗಂಡಸ gaṇḍasa. = ಗಂಡುಸ. A male person (B. 5, 287). ಗಂಡಸರು (C.; B. 4, 165; 5, 140. 283. 284). — ಗಂಡಸ ಮಕ್ಕಳು. Male persons (C.).

ಗಂಡಸತನ gaṇḍasatana. = ಗಂಡುಸತನ. (C.).

ಗಂಡಸು gaṇḍasu. = ಗಂಡುಸು. A male person (C.). ಆಮಿಷ ಜೀಂಗಸಕ್ಕೂ ಸ್ಥಗಿತ ಗಣ್ಡಸಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮ ಬಾರದು.—ಗಣ್ಡಸು ಕೊಡು ಕೆಟ್ಟೆನು, ಜೀಂಗಸು ತಿರಿ ಕೆಟ್ಟೆಳು (Prvs.).

ಗಂಡಸ್ಥಲ gaṇḍa-sthala. The temples of an elephant (ಪಶ್ಚಿಮ ಕಥೋಲ Xn. 87; ಕಬಿ 141; ಕರಟ, ಕಬಿ Mr. 153); the cheek (J. 11, 38).

ಗಂಡಾಗುಂಡಿ gaṇḍâguṇḍi. Barefacedness, impudence (My.; H.).

ಗಂಡಾದಿ gaṇḍa-âdi. A man of mighty acts, a hero (J. 7, 63; My.).

ಗಂಡಾಂತರ gaṇḍa-antara. Desperate sickness, alarming danger, imminent jeopardy, boding prospects (C.; B. 2, 39; 4, 59. 192; 5, 165).

ಗಂಡಾಮಾಲೆ gaṇḍâ-mālĕ. = ಗಣ್ಡಮಾಲೆ No. 2. Inflammation of the glands of the throat (My.; Mhr. ಗಣ್ಡಮಾಲ).

ಗಂಡಾಲಿ gaṇḍâli. *A bent-grass or Agrostis with white blossoms* (= ತಳುವಾಕ್ಷಿ). See Sl. 162; ಬಳ್ಳಿಗವುಲೆ.

ಗಂಡಿ gaṇḍi. = ಕಣ್ಣಿ 1. (My.). — ಗಂಡಿಕಾವಲಿ. The watcher of the wicket of a fort (My.); one who takes tolls at a pass (R.).

ಗಂಡಿಕೆ gaṇḍa-ikĕ. (or gaṇḍu-ikĕ). (Śmd. 248). Prowess. See ಬಲ್ಲಣ್ಡಿಕೆ. — ಗಂಡಿಕೆಗಾರ. -ಕಾರ. To see prowess (Śāv. 3, 54).

ಗಂಡಿಗ gaṇḍiga. A valiant man (Bh. 3, 18, 41); a firm, resolute or stiff-necked man (Bp. 15, 32; 27, 65).

ಗಂಡೀರ gaṇḍîra. *A sort of potherb.* 2, the Têlinga potato, Arum campanulatum Roxb. (St. & Pl.).

ಗಂಡು gaṇḍu. Strength; manliness; largeness; firmness; impetuosity; bravery (= ಗಣ್ಡ No. 2); — the male sex; a male; a male person, a man (C.; Tē.; *cf.* ಕಡು 1). ಹೆಣ್ಣಾಹೊಡ ಗಣ್ಣಾಹೊಡ (Śmd. 148). ಹೆಣ್ಣುದೇಹದನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕುಣಿಯುವ ಗಣ್ಡನ ಹೆಸರು (ಪ್ರಕಾಶ, ನರ್ತಕಾಧ್ಯಾಯ, ಸ್ತ್ರೀದೇಹಧಾರಿ Sl. 64). ಗಂಡುಮಗಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಲೇ ಶಾರಿ (Bp. 54, 37). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನಿಸ್ತ ಅವುವಕೆ (ಪ್ರಥ, ಕೇರಿ, ಲೀಲೆ, etc. Sl. 72). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡುಗಳ ಜೊತೆ (ವಿಷ್ಣು, ಪ್ರಸ್ತಪ್ರ, ದಕ್ಷ ತಿಗಳು 179). ಜೀಣ್ ಗಣ್ಡುಗಳೊಳ್ ಒಬ್ಬರುಂ ನಿಜಾತ ರವಸಲಂತರಾಗಿ ನಡೆದಂಬ್ಲ...ರಾಮುರಾಜ್ಯಮೊಳ್ (J. 18, 13). ತಮ್ಮ ಮಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಳರಿಯು ಒಕ್ಕಲೆಯ ಮಣ್ಣು (Dp. 54). ಕುಮಾರಗಳ್ಳಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಬಿಗದು, ಅಮಾಗಳ್ಳಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಮೀಸು ಅನ್ನುವರು (B. 3, 9). ತಮ್ಮ ಮುಸಿಸಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುಮುಚಿ ಮೂಡು ತ್ತಾರೆ (5, 289). ಗಣ್ಡಿನ ತಣ್ಣೆ (5, 289). See J. 15, 28; Prv. s. ಗಣ್ಡತ and ಗಣ್ಡು; ಆದಿ-. — ಗಣ್ಡುಕ್ಕರ. -ಉಕ್ಕರ. An aspirate (C.). — ಗಣ್ಡುಮೃಗ. -ಉಮ. A he-goat (C.; ಸ್ಕಂದ, ಭಾಗ, ಉಮ, etc. Sl. 323). — ಗಣ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. A male elephant (ಇಭ Nr.). — ಗಣ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A male cooly (C.). — ಗಣ್ಡು ಎಕ್ಕೆ. The plant Calotropis gigantea R. Br. (Z.). — ಗಣ್ಡುಕಾಲು. The larger roller in a sugar-mill (My.). — ಗಣ್ಡುಕೆಲಸ. A work of manly strength, a work superior to that of others (C.; ಪೌರುಷ Sl. 462). — ಗಣ್ಡುಕೇದಗುಮಿಕ. The shrub Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಡುಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The ends of a dôtra tucked in a peculiar manner

by a man who prepares for work (C.; B. 4, 179). — ಗಂಡು ಗತ್ತರಿ. = ಗಂಡುಗತ್ತರಿ. (C.). — ಗಂಡುಗಡಸು. -ಕಡಸು. A large lump. See Sp. s. ಗಂಡ. — ಗಂಡುಗಲಿ. = ಗಂಡುಗಲಿ. (Rāv. 5, 93; J. 14, 16). — ಗಂಡುಗಾಣ. = ಗಂಡುಗಾಣ. (Rāv. 13, 60). — ಗಂಡುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಪಿಳ್ಳೆ. A male young sparrow (ಚಾಪಿಳ್ಳೆರ Sl. 173). — ಗಂಡುಗುಬ್ಬೆ. A male sparrow (My.; B. 2, 6). — ಗಂಡುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಗಂಡುಗೂಸು. A male person, a man (ಮನುಷ್ಯ, ಮುತ್ಯ, ಮನುಷ್ಯ, etc. Mr. 222). ಸ್ತ್ರೀಯರ ವೇಷದ ಧರಿಸಿ ಕುಣಿವ ಗಂಡುಗೂಸು (ನೃತ್ಯಾಂಗ Nr.). See Bp. 40, 25. 2, a male child (C.). — ಗಂಡುಗಸದು. -ತನ. Prowess or courage to fall (Grj. 6, after 77). — ಗಂಡುಗೊಡಪಿ. = ಗಂಡುಕೊಡಪಿ, ಗಂಡುಗೊಡಪಿ. (My.). — ಗಂಡುಗೊರ್ಕ್. -ಕೊರ್ಕ್. To become impetuous, to dash, etc. (Rāv. 5, 117). — ಗಂಡುಗೋಣಿಪಿಕ. -ಕೋಣಿಪಿಕ. (Śmd. 277). A male cuckoo (Cpr. 2, after 93). — ಗಂಡುಜಾತಿ. The male sex (C.). — ಗಂಡುಜಿಂಕೆ. A male antelope (My.; Sl. 168. 169). — ಗಂಡುದುಗು. -ಉದುಗು. = ಗಂಡುಸಿದು. (Grj. 6, after 80; V. 36, 58). — ಗಂಡುದೆ. -ಉದೆ. A strong garment: a coat of mail (Abh. P. 9, 156). — ಗಂಡುದೊಱೆ¹. -ತೊಱೆ¹. A river the personification of which is male (ಫಲ್ಗು, ಉದ್ಭವ, ನದ Hlā.; Mr. 413; ನದ, ಸರಸ್ವತ Nr.), as the Sōṇa (ಶೋಣ, ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು Nr.) and the Sindhu (ನದ ವಿಶೇಷ, ಸಿಂಧು Nr.). — ಗಂಡುನವಿಲ್. A peacock (ಸೋಗೆ Ct. II, 89). — ಗಂಡುಪಾಲಾಳಿ. The plant Cleome viscosa L. with yellow flowers (Z.). — ಗಂಡುಪಾಲಿನಬಳೆ. See s. ಪಾಲು ನಬಳೆ. — ಗಂಡುಪಶು. A male beast (Sl. 396). — ಗಂಡುಬಿದಿರು. A bamboo that is solid, not hollow, the male bamboo (B. 4, 55), Bambusa stricta Roxb. (St. & Pl.). — ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು (fr. ಗಂಡುಮಗ, -ಮಗು). Male children (C.); men (C.). ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮುಂಡೆಯು ಮನಸು ಗುಣ್ಣಿಸಿಕ್ಕಾ ಗಟ್ಟಿ (Prv.). See B. 3, 33; 4, 5. 55; 5, 274. — ಗಂಡುಮಜು. A young male (C.). ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಡುಮಜು (ಚಾಪಿಳ್ಳೆರ Nr.). — ಗಂಡುಮಿದುಳು. The proper limit of manly behaviour to be overstepped (Bp. 40, 34). — ಗಂಡುಮುಮುಗ. (= ಗುಂಡುಮುಮುಗ). N. of a bird. See Nr. s. ಸರಳುಬಿದಕ್ಕಿ. — ಗಂಡುಮೃಗ. A male beast (B. 4, 193). — ಗಂಡುಸಿಂಹ. A male lion (B. 4, 212; 5, 242). — ಗಂಡುಸೂಳೆ. A clever harlot (Bp. 42, 16). — ಗಂಡುಹುಡುಗ. A boy (C.; B. 5, 276). — ಗಂಡುಹುಳು. A male spider (B. 4, 113), a male insect, etc. — ಗಂಡುಹೊದೆ¹. = ಗಂಡುಹೊಱೆ¹. (Sl. 421; My.).

ಗಂಡುಗತನ gaṇḍugatana. Valiantness (Bh. 3, 10, 51; *cf.* ಗಂಡಗ).

ಗಂಡುಸ gaṇḍusa. = ಗಂಡಸ. ಗಂಡುಸಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಡುಸರು (ಜೇದ್ಯ, ವೇದರ Sl. 192). ಗಂಡುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕ ತೋಡುವು (ವೈದ್ಯ 216). ಗಂಡುಸರ ಕಡಪಿನ ಆಂಗಿ (ತೋಟಾಸಕ 224).

ಗಂಡುಸು gaṇḍusu. (fr. ಗಂಡು+ಸಹಸು). = ಗಂಡಸು. ಗಂಡ ಮಿಸಿಕಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಲಿಂಗವುಳ್ಳದ ಗಂಡುಸಿಗೆ ಪಣ್ಣ ಎಂಬ ಪೆಸರು (Sl. 195).

ಗಂಡುಸುತನ gaṇḍusutana. = ಗಂಡಸತನ. Virility (ಪದ್ಮಾವ, ಪೌರುಜ Sl. 462).

ಗಂಡೂಪದ gaṇḍū-pada. *A kind of worm* (ಕಂಬುಲಳ, ಪಾಲಿ ಕೋಳಿ Mr. 411; ಮುಂಡೀ ಹುಲಿ G.).

ಗಂಡೂಪದಿ gaṇḍū-padi. *A female or small gaṇḍūpada.*

ಗಂಡೂಷ gaṇḍūsha. *A handful of water taken for rinsing the mouth.* 2, rinsing the mouth (ಮುಳ್ಳಳಿಸುವದು Mr. 468). See ಮುಳ್ಳಳಿ, ಮುಳ್ಳಳಿಸು.

ಗಂಡೂಷೆ gaṇḍūshe. *A handful of water taken for rinsing the mouth.* 2, an enlarged navel (ಮೋಲಳ್ಳೆ ಬಾಡ ಮೋಳ್ಳಿದ G.).

ಗಂಡ್ಕಿಲ್ಪಲ gaṇḍa-nlpala. (= ಪಡ್ಕಿಲ್ಪಲ). N. of a plant (ಕಾರಾಂ, ಸಪದೇವ Mr. 127, one MS. ಗಂಡ್ಕಿಲ್ಪಲ; Te. ಸಪದೇವ = ತಂಡ್ರ, Capparis aphylla).

ಗಂಡ್ಕೊಲಿ gaṇḍóli. (ಗಂಡು+ಎರಳೆ). The male Indian antelope, Antelope cervicapra (Bḥ.).

ಗಂಡ್ಕೋಲಿ gaṇḍóli. = ಗಂಡ್ಕೊಲಿ. (My. Amara; Sl. 176).

ಗಣ್ಣ gaṇṇa. A division of paddy-land, a paddy-field (My.; Tu. ಕಣ್ಣ; see ಗದ್ದೆ).

ಗಣ್ಯ gaṇya. Calculable, numerable; to be counted or regarded; worthy of esteem. See ಅ-, ಅಗ್ರ-; Bp. 19, 32; 30, 18; 55, 21.

ಗತ gata. Gone; gone away, departed; deceased; past, gone by; disappeared; come to, approached, arrived at, being in, contained in; gone to any state or condition; belonging to; relating to, connected with; spread abroad. See *e. g.* ಅಕ್ಷಿಗತ, ಮಾರ್ಗತ; Śmd. 241. 267; Kāvy. III, 3, B, 164. 166. 170. 2, going, motion; state, condition; etc.

ಗತಕ gataka. Going, motion; fickleness (J. 6, 34; Mhr.: sham, feint).

ಗತಕಾಂತಿ gata-kānti. Deprived of lustre. See ಕಾಂತಿ.

ಗತಗೋಷ್ಠಿ gata-gōshṭhi. Stale words or news (My.); the state of being postponed to an indefinite time, as a law-suit (My.).

ಗತತೇಜ gata-tēja. = ಗತತೇಜಸ್ಕ. See ಸತ್ವ.

ಗತತೇಜಸ್ಕ gata-tējas. Bereft of splendour. See ಸತ್ವ.

ಗತನಾಸಿಕ gata-nāsika. *Noseless* (ಮೂಕತೆಕ್ಕುಯ Mr. 389).

ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತ gata-prati-āgata. Gone away and returned; come back again after having gone away. 2, a kind of *citra* (Kāvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗತಾನುಗತಿಕ gata-anugatika. Following what precedes, following custom, imitating, doing as others do (Kāvy. III, 1, A, 25).

ಗತಾಬ್ದ gata-abda. The past year (My.).

ಗತಾಮ್ಬಕ gata-ambaka. Deprived of sight, blind (Bh. 1, 3, 9).

ಗತಾರ್ಥ gata-artha. Unmeaning, nonsensical;—become poor; -deprived of an expected or desired object (My.); —understood, signified (Mhr.); —done, accomplished (Mhr.).

ಗತಾಸು gata-asu. Expired, dead. (J. 26, 44).

ಗತಿ gati. *Going, moving, motion; gait, deportment; procession, march, progress* (ಪಥ, ಪಥಕ್ರಿ, ಗಮನ Nn. 166). 2, a path, a way; recourse, refuge, resource (*e. g.* Bp. 12, 31; 14, 31; 36, 5; 52, 9); an expedient, means; course of events, fortune; state, condition, mode of existence; happiness. 3, the course of the asterisms; the diurnal motion of a planet in its orbit; a certain division of the moon's path and the position of a planet in it. 4, transmigration. 5, *the result of actions done in former stages of existence.* 6, deliberation; knowledge (ಯೋಚನೆ, ಯೋಚನೆ Nn. 166; ಆಲೋಚನೆ Mr. 468). 7, sin, vice (ದುಷ್ಟ, ಮುಷ್ಕರ 166). 8, an art, method or rule for dancers, musical time (Bp. 32, 37; *cf.* ಗಮ್ಯ, ಆತಿ). ಗತಿಯೆಲ್ಲವರಿಗೆ ಮತಿಯೊಳ್ಳಿ (Prv.).

See Prvs. s. ಮುಕ್ತಿ 1, ಮೀಕ್ಷು. — ಗತಿ ಗತಿ. rep. of ಗತಿ No. 8. (Bp. 58, 23). — ಗತಿಗಿಡಿಸು. -ತಪ್ಪಿಸು. = ಗತಿಗೆಡಿಸು. (Abh. P. 9, 15). — ಗತಿಗಿಡು. -ತಪ್ಪು. = ಗತಿಗೆಡು. (Grj. 8, 23). — ಗತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the course, state, good condition, welfare or happiness (of people, etc.); to check (Rśv. 6, 4; J. 8, 34; B. 4, 52. 182). — ಗತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Progress, state, refuge, resources, good condition or happiness to be destroyed or lost. ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕಾಪರೂ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 57, 14; J. 7, 14; 10, 39; B. 4, 74. 126). — ಗತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who destroys his own welfare or that of others (My.). — ಗತಿಗೇಡು. Ruin of welfare, etc. (My.). — ಗತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give welfare, etc. (J. 18, 52). — ಗತಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain or acquire welfare (J. 24, 76). — ಗತಿಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold on the refuge or the good fortune of (something, Bp. 22, 37; 61, 59); to take a road, to enter upon a journey (Rām. 4, 1, 13).

ಗತಿಬಂಧನ gati-bandhana. Arresting or checking motion, etc. See ಪಗರ್.

ಗತಿಭಂಗ gati-bhaṅga. Breaking, suspending, interrupting or stopping motion, etc.; stoppage, detention, impediment to progress. See ಮುಗ್ಗು.

ಗತಿಮುಕ್ತಿ gati-mukti. Cessation or discontinuance of motion. See ಸಿದ್.

ಗತಿಲಂಘನ gati-laṅghana. Going by leaps, jumping (ಜಾಳಿಮು Mr. 82, o. rs. ಗತಿಲಾಘವ in one MS., ಜಾಳಿಯು in another, and ಜಾಳಿಯು in another one).

ಗತಿಲಾಘವ gati-lāghava. Swiftness in going or moving. See ಗತಿಲಂಘನ.

ಗತಿವಿಹೀನ gati-vihīna. Remediless; devoid of resource or refuge, forlorn (Bp. 24, 32).

ಗತಿಸು gatisu. To go; to go away, to die; to pass, as time (My.).

ಗತಿಸ್ತಂಭ gati-stambha. Stopping or arresting motion. See ಪಗರ್ಮು.

ಗತಿಹೀನ gati-hīna. = ಗತಿವಿಹೀನ. (My.).

ಗತ್ತು gattu. Tbh. of ಗಡ in its Mahratti meaning: musical time, beating time in music (for dancers, C.; *cf.* ಗತಿ No. 8).

ಗತ್ತುಗಾರ gattu-gāra. A time-server (especially in his words, My.).

ಗತ್ಯಂತರ gati-antara. Another remedy or resource (My.; Mhr.); a way of avoiding, escaping (B. 4, 6; Mhr.).

ಗತ್ವಾ gatva. The syllable ಗ (Śmd. 339. 342. 350).

ಗದ್ gad. = ಗದ. — ಗದ್ಗದಿಕ ಪಡುಗು. = ಗದಗದಿಕೆ. (B. 5, 243).

ಗದ gada. = (ಕಡ 2, ಗಡೆ 2), ಗದಿ, (ಗಳ 2, ಗದ 1). A term expressing quick motion, shaking. — ಗದಗದ ಪಡುಗು. To shake or shiver violently (S. Mhr.; B. 4, 212). — ಗದಗದಿಕೆ ಪಡುಗು. = ಗದಗದ., ಗದ್ಗದಿ. (B. 3, 80). — ಗದ ಗಡಿಸು. To tremble (Abhâ. 2, 104; J. 10, 35); to cause to tremble (J. 13, 47).

ಗದ gada. 1. Speaking, speech; a sentence. See ಸಿ.

ಗದ gada. 2. *Disease, sickness.* 2, *Gada, the younger brother of Krishṇa.* 3, = ಗದ 2, poison.

ಗದಕ gadaka. Tbh. of ಕೃತಕ. See ಗದ್ಗದಕ.

ಗದಕಿ gadaki. Tbh. of ಕೃತಕಿ (Śmd. 353).

ಗದಗದಿಸು gadagadisu. = ಗದ್ಗದಿಸು. (Bh. 8, 20, 40).

ಗದಡು gadaḍu. = ಗದರು, (ಜಿಡ್ಡು 2). The fetid smell of cattle urine; the smell of sheep and goats; the disagreeable smell of burning chillies or tobacco (My.; Tē. ಕಸಮು, dirt, foulness, odour, gust, etc.; Mhr. ಗಡಪ, foulness of a liquid; dregs, refuse; *cf.* ಕಳಮು, etc.).

ಗದಭೀಕೋರಗ gada-bhēka-uraga. A snake for disease when looked upon as a frog (Bp. 39, 21).

ಗದಮು gadamu. (= ಕದುಮು). To push away (S. Mhr.; Tē. ಕದುಮು).

ಗದರು gadaru. = ಗದರು. (My.).

ಗದರಿಕೆ gadarikĕ. Loud and earnest exhortation (with regard to men, My.); scaring (with regard to cattle, My.).

ಗದರಿಸು gadarisu. = ಗದ್ದರಿಸು. To exhort with a loud voice and earnestly (to refrain from a wrong thing), to charge earnestly (My.). 2, to scare, to frighten, as beasts (My.).

ಗದರು gadaru. = ಗಜರು 1. To produce a loud sound: to thunder; to roar; to growl; to cry; to menace (ಗರ್ಜಿಸೆ Śmd. Dh.; Bp. 28, 42; 38, 30); to exhort with a loud voice and earnestly (My.; T. ಕದಪು, ಕದುಮು, ಕದಿಪು; Tē. గదురు, to frighten).

ಗದರು gadaru. 2. = ಗಜರು 2. Roaring, crying, etc. (Rām. 5, 8, 67).

ಗದಾಗ್ರಜ gada-agraja. *Gada's elder brother, Krishṇa.*

ಗದಾಧರ gadâ-dhara. Bearing a club; *Krishṇa.* (Bp. 53, 58).

ಗದಾಮುದ್ರೆ gadâ-mudrĕ. One of the five gestures to be made in presenting offerings to an idol. (R.).

ಗದಿತ gadita. Spoken, said. (My.).

ಗದಿಸು gadisu. To speak, to say, to tell (Rśv. 1, 35).

ಗದು gadu. = ಗುದುವು. A swelling (as from a blow), a gathering, a tumour (My.; Tē. ಕದುದುಮು; T. ಕದು, a wart; *cf.* ಕದುಪ್ಪ, and see also ಗಡಲು, ಗಡದಿ).

ಗದುಗ gaduga. = ಗದುಗು No. 1, q. v.

ಗದುಗು gadugu. (= ಗದುಗು?). N. of a plant (ಕೃತು Mr. 150, in two MSS.; o. r., in two MSS., ಗದುಗ). 2, N. of a town (Bh. 1, 1, 9).

ಗದುವು gaduvu. = ಗದು. (My.).

ಗದೆ gadĕ. ಗರ್. = ಗಡೆ, (ಗದೆ¹). *A mace, a club, a bludgeon.* See Śmd. 157. 165. — ಗದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a club (Śmd. 200).

ಗದೋತ್ಕರ gada-utkara. Disease, sickness (ಆದಿ., ವ್ಯಾಧಿ Kn. 104).

ಗದ್ಗದ gadgada. Stammering, stuttering; indistinct or convulsive utterance, as sobbing, etc. See Bp. 2, 22; J. 19, 40; 28, 55; — uttering stammering sounds, etc. (J. 19, 28). — ಗದ್ಗದವಡಿಸು. -ವಿಡಿಸು. The sound gadgada to mix or join with (Bp. 47, 46).

ಗದ್ಗದಕಣ್ಠೆ gadgada-kaṇṭhe. A woman whose throat is filled with gadgada (J. 19, 38).

ಗದ್ಗದಿಕೆ gadgadike. Stammering, etc. (Bp. 3, 40; 43, 18).

ಗದ್ಗದಿಸು gadgadisu. = ಗದಗದಿಸು. To stammer, etc. (Grj. 5, 80; J. 18, 52).

ಗದ್ದ gadda. = ಗಡ್ಡ No. 2. The chin (Rām. 6, 38, 15; S. Mhr.; B. 4, 83. 84. 134; Tē. గడ్డము).

ಗದ್ದರಿಸು gaddarisu. (fr. ಗದ್ದ). To swell (as the face or limbs, My.).

ಗದ್ದರಿಸು gaddarisu. = ಗದಬಿಸು, ಗರ್ಜಿಸು. (My.). 2, to thunder (S. Mhr.); to roar as a tiger (S. Mhr.).

ಗದ್ದಲ gaddala. Noise; din (C.; B. 3, 41; 4, 138. 156; 5, 48. 132. 262; *cf.* ಗಜಬಲು).

ಗದ್ದಿಗೆ gaddigē. (Tbh. of ಗರ್ದಿ?). = ಗದ್ದುಗೆ, ಗದ್ದುಕೆ. A throne; a seat (C.; ಏಕಾ Sl. 231; ಬಿತೀಶ 453; Tu.; Tē. గద్దియ, గద్దె); a tomb-monument of Jaṅgamas (C.); basis. See Sl. 267. — ಗದ್ದಿಗೆ ಕಲ್ಲು. The base of a pillar (C.; B. 4, 121).

ಗದ್ದಿಸು gaddisu. = ಗರ್ಜಿಸು, etc. To cry, etc. (J. 17, 2; Tē. గద్దించు).

ಗದ್ದುಗೆ gaddugē. = ಗದ್ದಿಗೆ, etc. (ಪಟ್ಟಾವಳಿ, ಸರೇಜ್ಞಾಸನ ಚೆ. II, 51; ಪಟ್ಟಾವಳಿ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26). See Bp. 5, 65; 12, 9; 55, 11; 61, 30; Bh. 2, 13, 45; J. 5, 9; 30, 50.

ಗದ್ದೆ gaddē. = ಗರ್ದೆ. A field (ಕೇದಾರ Nr.), especially paddy-land, a paddy-field (C.; Tē. కయ్యి; T., M. കതിർ, കയ്യൽ; *cf.* ಕಯ್ 7, ಗದ್ದ). ನೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆ (ವೈ.ಪೂಜೆಯ); ಆಮುಷ್ಯ ಏಸಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ಪಟ್ಟಿಗದ್ದೆ (ಪಟ್ಟಿಕ್ಕ IIIā.). ಪೂಲು ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ಯುವುದು (ಉಪ, etc. Nr.). ಗದ್ದೆಗೆ ಪಟ್ಟು ನೀರೂ ಪರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತೂ ಪೆಸ್ಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪೆಟ್ಟೂ ಹಿಡ್ದಕ್ಕೆ ಬಾರದು.—ಕೆಟ್ಟ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಸನೆಯ ನೆಲ್ಲು ಏಲಿ ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Bp. 27, 17; Sl. 103. 299. 300. 302. 395. — ಗದ್ದೆಕಾಣೆ. A multitude of fields (ಕೈವಾರಕ, ಕೈವಾರ್, ಗದ್ದೆಗಳ ಗುಮ್ಮು Sl. 302). — ಗದ್ದೆಗಣ್ಣ. = ಗದ್ದೆಮುಡಿ. (My.). — ಗದ್ದೆತಾಳು. = ಗದ್ದೆಗಣ್ಣ (My.; Sl. = ಗದ್ದೆಕಾಣೆ, 302). — ಗದ್ದೆತೆವರು. A ridge or bank dividing rice-fields (My.). — ಗದ್ದೆಬದ. = ಗದ್ದೆತೆವರು. (My.). — ಗದ್ದೆಬದು. = ಗದ್ದೆಬದ. (My.). — ಗದ್ದೆಮುಡಿ. A paddy-field (My.). — ಗದ್ದೆಮುಡಿರುಮಾಲೆ. A (silken) turban-cloth with squares (C.). — ಗದ್ದೆಬಯಲು. A low-lying plain or open tract containing paddy-fields (My.). — ಗದ್ದೆಮರ. An instrument used for levelling ploughed paddy-fields (My.).

ಗದ್ದಿಸು gaddisu. = ಗದ್ದಿಸು, etc. (My.).

ಗದ್ಯ gadya. To be spoken or uttered; *prose*, especially elaborate prose composition. See Śmd. 72; Kāvy. V, 960; Prv. s. ಪದ್ಯ.

ಗದ್ಯಪದ್ಯ gadya-padya. Prose and verse (C.).

ಗದ್ಯಪದ್ಯಾತ್ಮಕ gadyapadya-ātmaka. Containing prose and verse (My.).

ಗದ್ಯಾಣ gadyāṇa. A weight about equal to a ruvvi or farthing (C.; Sk. గద్యాణక, a weight = 32 guñjās, or = 64 guñjās with physicians). See ಸುಳ್-; Prv. s. ಗರ್ದ. 2, a kind of small gold coin (at Bellari, occasionally in My.). See Prv. s. ಮುಧ್ಯಾಷ್ಟ.

ಗನ್ gan. — ಗನ್ನೇಮರ. The tree Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಮುಲು, ಉಮ್ಮುಡಿ, ಇಟ್ಟಲು, ನೀರುಮಲಸಿಗ Sl. 136). 2, = ಕಣಗಿಲೆ, etc. Oleander (ಪ್ರತಿಪಾಸ, ಪತಪ್ರಾಸ, ಕರವೀರ, etc., ಕಣಿಗಲು Sl. 140; Tē. గన్నేరు).

ಗನ gana. Tbh. of ಗಣ. (C.).

ಗನಹ ganaha. Śiva (Kk. 4; ಕೇಶವ Śm. 3). 2, a Brāhmaṇa (ತಳಿಯು ಪಿರಿಯ, etc., ವಿಷ Kk. 34; Śm. 52).

ಗನಿ gani. = ಕಣಿ 2, etc. (My.).

ಗನೀಮು ganīmu. The enemy, the public foe (Mhr., H., Br., R.).

ಗನೆ ganē. To emit a loud sound, to roar (Abh. P. 13, 21. 49; T. కన్నె; see s. ಕಳಿದ್ 1).

ಗನ್ತಿ ganti. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿ. (My. occasionally).

ಗನ್ತು gantu. A way, a course; a traveller (Sk.). 2, moving about, jumping, dancing (J. 19, 5; Tē. గన్తు, గంతు).

ಗನ್ತ್ರಿ gantri. Who or what goes or moves. See ಆಘೋಷ-.

ಗನ್ತ್ರಿ gantri. *A cart drawn by oxen.*

ಗನ್ಧ ganda. Tbh. of ಗರ್ಹ. (C.). See ಸಂ-. — ಗನ್ಧದಪಟ್ಟಿಗೆ. -ದಪಟ್ಟಿ ಗೆ. Connection-board: the cross pieces of wood, bars, or braces for holding together the planks of a door (C.; Tē. గన్ధపట్టె). — ಗನ್ಧಪುಡಿ. -ಪುಡಿ. Perfumed powder (My.). — ಗನ್ಧಪುಣಿಮುವ್ವದ. -ಉವ್ವದ. N. of an idol festival (My.).

ಗನ್ಧಕತ್ತುರಿ ganda-katturi. Tbh. of ಗನ್ಧಕಸ್ತೂರಿ.

ಗನ್ಧರ gandara. Tbh. of ಗನ್ಧರ್ವ. (V. 7, 28; Śiv. 1, 29). — ಗನ್ಧರಗಿವಿಯ. -ಕಿವಿಯ. Who presents his ear to the performance of the Gandharvas: Śiva (Kk. 4; ಕೇಶವ Śm. 2).

ಗನ್ಧಿ gandi. = ಗನ್ಜಿ. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿ. A small swelling in the skin, etc. (My.). See ಎತ್ತ-, ಬ್ರಹ್ಮ-, ಮಣಿಕ-.

ಗನ್ಧಿಗ ganda-iga. (Śmd. 233). A seller of perfumes (C. Bp. 47, 41; My.). 2, a procurer (ಕುಟ್ಟಿನಿಗ Ct. I, 9). 3, an eye-doctor, an oculist (S. Mhr.).

ಗನ್ಧಿಗೆ gandigē. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿಕ. — ಗನ್ಧಿಗೆಅಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A shop in which medical drugs are sold (My.).

ಗನ್ಧೆ gandē. = ಗನ್ಜಿ. (My.).

ಗನ್ಧ gandha. = ಗನ್ಧ. *Smell, odour.* See ಪ್ರಾಮು. 2, *a perfume* (ಆಮೋದ, ಪರಿಮಳ Nn. 68). 3, *the mere smell of anything, a small quantity, a little* (ಸ್ವಲ್ಪ, ಉಲ್ಪ 68; ಕಿಂಚಿತು Nr. 468). 4, a stone (ತಿಲೆ, ಕಲ್ಲು 68). 5, connection; relationship. 6, a neighbour. 7, pride, arrogance. 8, sandal-wood. ಗನ್ಧದ ಕೊರಡು ಸಮುಗಾಜನಲ್ಲಿ ಪಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗನ್ಧದ ಎಣ್ಣೆ. Sandal oil (C.; B. 3, 80). — ಗನ್ಧದ ಹುಲ್ಲು. A kind of fragrant grass (Sl. 164). — ಗನ್ಧಪುಡಿ. = ಗನ್ಧದಪುಡಿ, ಗನ್ಧಪುಡಿ. (My.; Sl. 229). — ಗನ್ಧಬೇವು. The curry-leaf tree, Murraya Koenigii Spr. (ಕಾರಿಫಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮಚರು, etc. Sl. 127; My.). — ಗನ್ಧಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of a climbing shrub, Piper cubeba L. (St. & Pl.; My.). — ಗನ್ಧಸರಕು. Spicery (My.). — ಗನ್ಧಪುಡಿ. = ಗನ್ಧಪುಡಿ, of which it is a contraction (Sl. 229; My.).

ಗನ್ಧಕ gandhaka. *Sulphur* (ಬಂಧಿ Nn. 16).

ಗನ್ಧಕಚೋರ gandha-kaṭōra. Zedoary, Curcuma zedoaria (ಕರ್ಪೂರಕಳಿ, ಪ್ರಾವಿಡಳ, etc. Sl. 155; My.).

ಗನ್ಧಕದ್ರುತಿ gandhaka-dhṛiti. Sulphuric acid (My.).

ಗನ್ಧಕರಸಾಯನ gandhaka-rasāyana. A paste made of sulphur, etc. (My.).

ಗನ್ಧಕಶುದ್ಧಿ gandhaka-śuddhi. Prepared sulphur (My.).

ಗನ್ಧಕಸ್ತೂರಿ gandha-kastûri. = ಗನ್ಧಕತ್ತುರಿ. Scented musk (My.).

ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ gandha-kârikĕ. *A female employed with the preparation of perfumes, a toilet-woman.* See ಗಟ್ಟಿದಕ್ತಿ.

ಗನ್ಧಕುಟಿ gandha-kuṭi. *A kind of perfume* (= ಧೂರೆ; ಚಾಳಿಸ ಪಕ್ತಿ G.).

ಗನ್ಧತೈಲ gandha-taila. Sandal oil (My.).

ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ gandha-dravya. A fragrant substance. See ಸಾಮು.

ಗನ್ಧನ gandhana. 1. Fragrance (ಸೌರಭ, ದರಿಮಳ Kn. 161).

ಗನ್ಧನ gandhana. 2. *Continued effort, perseverance* (ಉತ್ಸಹ, ಪ್ರಯಾಸ Kn. 161). 2, *manifestation* (ಪ್ರಕಾಶ, ಪ್ರಕಟ 161; ಪ್ರಕಾಶ Mr. 531). 3, *intimation, informing against* (ಆಜ್ಞಾಪನ ಕಾರ್ಯ, ಪೇಳಿಬಪ್ಪಾ ಕಾರ್ಯ 161; ಆಜ್ಞಾಪನ 531). 4, joy (ಸನ್ತೋಷ 531).

ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ gandha-nâkuli. *The ichneumon plant,* perhaps Uphioxylon serpentinum Lin. (ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿ, ಪಾವುಕಣ್ಣಿನ ಗಿಡ, ನಂಜಾಟ್ಟಿ ಗಿಡ, ಮುಂಗಿಲ ಮೀಪ್ಪಗಿಡ Sl. 150).

ಗನ್ಧಫಲಿ gandha-phali. *A medicinal plant and perfume, the priyangu;* see ನಲಿದ 2. 2, *the bud of Michelia champaca.*

ಗನ್ಧಮಾದನ gandha-mâdana. *N. of a particular mountain.* (Bp. 19, 30). 2, N. of a monkey chief (Râm. 4, 7, 14).

ಗನ್ಧಮಾರ್ಜಾರ gandha-mârjâra. The civet cat. (R.).

ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯ gandha-mâlya. *Fragrances and garlands; a fragrant garland.*

ಗನ್ಧಮೂಲಿ gandha-mûli. *The plant Curcuma amkaldi or Zerumbet* Roxb.

ಗನ್ಧಮೂಷಿ gandha-mûshi. = ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ. (ಮೂಷಿಕ Sl. 170; My. Amara).

ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ gandha-mûshikĕ. *The musk rat or shrew, Sorex moschatus.*

ಗನ್ಧರಸ gandha-rasa. *Myrrh.*

ಗನ್ಧರ್ವ gandharva. = ಗನ್ಧರ. *A celestial musician* (ಪೀಟದ, ಪೀಟದರ ಫೀಡ Kn. 135; ಪುದರ Mr. 518). 2, *the soul after death and previous to its being born again, a ghost.* 3, a singer (ಗಾನಕನು, o. r. ಗಾಣನು, ಪಾಮುದವನು 135; ದೇವೀಯ ಗಾಣನು 518). 4, a wife, or a beautiful woman (ಸತಿ, ಸ್ತ್ರೀ 135; ಮೆಯ್ನಿರಿಮ ಕಾಕ್ತಿ 518). 5, *a horse* (ಪಾಜಿ, ಕುದುರೆ 135; ಕುದುರೆ 518). 6, *a kind of deer* (ಮೃಗ, ಮೃಗಫೀಡ 135; see ಕತ್ತೆಕಪು and ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗ). 7, the cuckoo. 8, a kind of bee (ಅಳಿವಿದಪ, ತುಮ್ಬಿಗಳ ಫೀಡ 135). 9, the sun.

ಗನ್ಧರ್ವನಗರ gandharva-nagara. The city of the Gandharvas, an imaginary town in the sky. (R.).

ಗನ್ಧರ್ವನಾರಿ gandharva-nâri. The wife of a Gandharva, an Apsaras. (Bp. 34, 7).

ಗನ್ಧರ್ವಪುರುಷ gandharva-purusha. A Gandharva (Bp. 34, 7).

ಗನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ gandharva-vivâha. One of the forms of marriage: marriage on the mutual agreement of the parties (C.).

ಗನ್ಧರ್ವಹಸ್ತಕ gandharva-hastaka. *The castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಗನ್ಧವತಿ gandha-vati. The earth. 2, a kind of jasmine. 3, N. of Vyâsa's mother. 4, N. of a city. 5, sulphur (ಗನ್ಧೋಪಲ, ಗನ್ಧಕ Mr. 102). 6, a kind of perfume (ಸುಗನ್ಧಿ, ಧೂಪ Mr. 129, one MS. ಗಾನ್ಧಾರಿ).

ಗನ್ಧವಹ gandha-vaha. Bearing fragrances; *the wind.*

ಗನ್ಧವಹೆ gandha-vahĕ. *The nose.*

ಗನ್ಧವಾಹ gandha-vâha. = ಗನ್ಧವಹ. *The wind.*

ಗನ್ಧವಿಳ gandha-vida. Bitloben or black salt (Mhr.; S. Mhr. as -ವಿಡ).

ಗನ್ಧಸಾರ gandha-sâra. *Sandal.*

ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ gandha-akshatĕ. Sandal and whole grains of raw rice (Bp. 2, 53; Râm. 6, 49, 35; J. 5, 71; 31, 43; My.). 2, the pigment called akshatĕ and sandal-paste (My.).

ಗನ್ಧಾಖು gandha-âkhu. The musk rat. (R.).

ಗನ್ಧಾಪಣ gandha-âpaṇa. A shop where sandal and other perfumes are sold (Cpr. 1, after 122).

ಗನ್ಧಾಮ್ಲ gandha-âmla. *Sulphur.*

ಗನ್ಧಿ gandhi. *Smelling, odoriferous;* having the smell of, smelling of. See *e. g.* ಉಪ್ಪು-.

ಗನ್ಧಿಕ gandhika. Having the smell of; odoriferous; *sulphur.*

ಗನ್ಧಿನಿ gandhini. *A kind of perfume* (= ಧೂರೆ).

ಗನ್ಧೋತ್ತಮೆ gandha-uttamĕ. *Spirituous liquor.*

ಗನ್ಧೋಪಲ gandha-upala. Sulphur (ಗನ್ಧಕ, ಗನ್ಧಕ Mr. 102).

ಗನ್ಧೋಳಿ gandhôli. = ಗನ್ಧೋಲಿ. *A wasp.*

ಗನ್ನ ganna. (fr. ಕದ). Stealth, clandestineness, cunning, deceit (J. 9, 13; 24, 42; Te. ಕನ್ನು; T. ಕಂಚು). See Prv. s. ದೊನ್ನು. — ಗನ್ನ ಗನಕ. -ಕನಕ. Cunning artifices, trickery (J. 7, 54; 31, 35). — ಗನ್ನಗನಕ. -ಗನಕ. = ಗನ್ನಗನಕ. (Bp. 24, 75; 40, 67). — ಗನ್ನಗದುವೆ. Sham dignity (Râm. 1, 5, 31). — ಗನ್ನಪಳಕ. -ಉಳಕ. Deceitful fight (Grj. 2, after 106).

ಗಪ್‌ಚಿಪ್ gap-chip. Still, silent, silently (My.; Mhr., H. ಗಪ ಚಿಪ).

ಗಪ gapa. = ಕಪ, etc., ಗಪ್ಪ, ಗಱ. (Mhr. ಗಪ, ಫಪ). — ಗಪಗಪ. = ಕಪಕಪ. (C.; B. 3, 22). — ಗಪಗಪಸಿ. = ಕಪಪಸಿ. (C.; B. 3, 122).

ಗಪ gapa. = ಗಪ್ಪ. Deceit, falsehood (My.; H. ಗಪ್ಪ).

ಗಪ್ಪ gappa. = ಕಪ. (C.).

ಗಪ್ಪನೆ gappanĕ. = ಕಪ್ಪನೆ 2, etc. Suddenly, all at once (C.). — ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿ. To seize suddenly (C.; B. 3, 31; 4, 37).

ಗಪ್ಪಿ gappi. = ಗಪ್ಪ. Falsehood, a lie (My.).

ಗಪ್ಪು gappu. = ಗಪಪ್ಪ, ಗಪ. Deceit, falsehood (My.). 2, the state of becoming invisible or lost (S. Mhr.; Mhr. ಗಪ್ಪ). 3, the state of becoming still or mute (C.; Mhr.). ಆದರ ಬಾಯಿ ಗಪ್ಪಾಯಿತು (C.).

ಗಬ gaba. = ಕಪ, etc. — ಗಬಗಬ. = ಗಪಗಪ. (C.).

ಗಬಕ್ಕನೆ gabakkanĕ. = ಕಪಕ್ಕನೆ, etc. — ಗಬಕ್ಕನೆ ಹಿಡಿ. To seize with a snatch, to snatch (C.).

ಗಬ್ಬ gabba. 1. Tbh. of ಗರ್ಭ (ಗರ್ಭ Kk. 57, o. r. ಗಬ್ಬ; ಗರ್ಭ ಕೆಂ. 38; ಪಂಕ 101; Bh. 8, 5, 10). 2, a man who is conscious of his prowess (Bh. 8, 23, 3).

ಗಬ್ಬ gabba. 2. Tbh. of ಗರ್ಭ (ಪೃಥ್ವಿ ಕೆಂ. 101). — ಗಬ್ಬ ಕಲ್ಲು. = ಗಬ್ಬದಕಲ್ಲು. (C.; B. 5, 22). — ಗಬ್ಬದಗು. -ಆಗು. To become pregnant (used of cattle, C.; B. 3, 17). — ಗಬ್ಬಾಗು. = ಗಬ್ಬದಾಗು. (C.; B. 3, 24. 66. 86; 5, 22. 243).

ಗಬ್ಬರಿಸು gabbarisu. (fr. ಕಬ್ಬ 1). To dig; to dig up or into; to undermine; to rend (ಪಜಸ Śmd. Dh.; Bh. 2, 13, 43; 6, 1, 42; 7, 5, 34; 8, 23, 3; J. 4, 44).

ಗಬ್ಬಿ gabbi. Tbh. of ಗರ್ವ. Proud, haughty; headstrong, unmanageable; strong, noble. (Tē.). ಗಬ್ಬಿಸಾಯ್ದ್ (J. 28, 46).

ಗಬ್ಬಿಲಾಯಿ gabbilâyi. A bat or flitter-mouse (ಜಪುಳೆ Si. 175; Tē. ಗಬ್ಬಿಡಾಯಿ; *cf.* ಕಪ್ಪಟಿ). See s. ಜೀಳುಬಾವಲಿ.

ಗಬ್ಬು gabbu. = (ಗಸ್ಸು, ಕಮ್ಪು, ಗಮ್ಪು), ಗರ್ಬ. (Any strong smell, good or bad, Tē.); a bad smell, stench (C.; Tē.).

ಗಭಸ್ತಿ gabhasti. *A ray of light, a beam;* the sun. (Bp. 39, 54). See Prv. s. ತಪಸ್ಸು.

ಗಭೀರ gabhira. = ಗಮ್ಭೀರ. *Deep* (see ಗಾಂಭೀರ್ಯ). 2, *deep in sound, hollow-toned, deep-sounding.* 3, profound; grave, serious; solemn, earnest; secret, mysterious. See ಗುಣ್ಪು.

ಗಮ್ gam. An imitative sound (*cf.* ಗಮ್ಮು). — ಗಮ್ಮಿಡು. -ಾಡು. To clang, to sound, to reverberate (v. l., Râm. 6, 14, 25). — ಗಮ್ಮೆಂ. -ಎಂ. To emit the sound of plashing or splashing (Bp. 32, 36).

ಗಮ gama. A term expressive of diffusedness and strength of a fragrance (*cf.* ಕಮ್ಮು, ಗಮ್ಮು, ಗುಮು). — ಗಮುಗಮು. rep. (C.; Tē. ಗಮಗಮ; Mhr. ಘಮಘಮ). — ಗಮುಗಮು ಆಸ್ಪ. = ಗಮುಗಮು ಪಾಡು. (My.). — ಗಮುಗಮು ಪಾಡು. To smell strongly and sweetly (C.). — ಗಮುಗಮು ಸು. = ಗಮುಗಮು ಪಾಡು. (R.).

ಗಮ gama. = ಗತ 1. Going, moving; *march.* 2, flightiness, superficiality, thoughtlessness; acting inconsiderately; inconsiderateness, rashness; (loftiness).

ಗಮಕ gamaka. Making clear or intelligible, leading to conviction; an evidence. 2, the being uninterruptive in course or joining what follows; a kind of consecutive or running compound (Śmd. 200-203; Kâvy. III, 3, B, 153). 3, one of the twenty-two quarter tones or intervals in music (Mr. 78; a deep expectorated tone in singing, Mhr.; see s. ರಾಗ). 4, = ಗಮ No. 2, springiness; loftiness; exertion (Tē., R.).

ಗಮಕತ್ವ gamakatva. = ಗಮಕ No. 2. (Kâvy. I, 3, 1-4). See s. ಗಮಿಸು.

ಗಮಕಸಪ್ತಕ gamaka-saptaka. A collection of seven gamakas (Bp. 10, 10).

ಗಮಕಸಮೂಹ gamaka-samûha. = ಗಮಕ No. 2. (Śmd. 90. 201. 202. 408).

ಗಮಕಿ gamaki. A speaker, a reader, a declamator (ವಾಚಕ, ಲಿಪಿಯನ್ನೋದುವಂ Mr. 360). See Grj. 2, after 106; Bp. 5, 29; 6, 17; Nn. 168.

ಗಮಕಿಸು gamakisu. To spring; to exert one's self (Tē., R.).

ಗಮಕೃತ gama-krita. The action of going or marching. See ಗಮಿಸು.

ಗಮಣ gamana. = ಗಮನ. (My.).

ಗಮನ gamana. Odour, fragrance (My.).

ಗಮನ gamana. Going; walking; *march;* approaching; intercourse with a woman.

ಗಮನಾಗಮನ gamana-âgamana. Going and coming; frequenting. (Mhr., R.).

ಗಮನಿ gamani. A term of general abuse: rogue, rascal, etc. (My.; Mhr.).

ಗಮನಿಸು gamanisu. = ಗಮಿಸು. (My.).

ಗಮನಿಸು gamanisu. To go; to walk (ಯಾತ್ರೆ, ಪಡೆವುದು Na. 159). See Bp. 18, 18; 26, 34; 29, 5; 32, 18; 50, 2; 61, 31.

ಗಮನೀಯ gamanîya. To be gone to; accessible; passable; practicable. See ಉಪ-.

ಗಮನೆ gamanĕ. A woman who has the gait of—. See ಇಭ, etc.

ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ gamana-udyukta. Being zealously active in going. See ಪ್ರೋಷ.

ಗಮಾರ gamâra. = ಗಡಾರ. (My.).

ಗಮಿತ gamita. Caused to go, sent, brought, etc. See ಉಪ-.

ಗಮಿಸು gamisu. To go; to walk (ಗಮುಕ್ಕತ Śmd. Dh., o. r. ಗಮುಕ್ಕತ್ತ; Bp. 48, 22; Râm. 28, 7).

ಗಮಿಸುವಿಕೆ gamisuvikĕ. Going, motion (ಪೀಠಸ Si. 437).

ಗಮ್ಪು gampu. (= ಕಮ್ಪು). Fragrance (Bh. 1, 12, 9; J. 18, 29). See Prv. s. ತೆಳುಪು.

ಗಮ್ಪೆ gampĕ. A basket (My.; Tē.).

ಗಮ್ಭಾರಿ gambhâri. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಗಮ್ಭಿರ gambhira. = ಗಭೀರ. *Deep; deep in sound, hollow-toned, deep-sounding;* etc. See ಗುಣ್ಪು; Cpr. 6, after 13; Bp. 5, 16; Śśv. 4, after 36.

ಗಮ್ಭಿರತರ gambhira-tara. Uncommonly deep (Bp. 41, 1).

ಗಮ್ಭಿರತೆ gambhiratĕ. Depth; profoundness, earnestness, sagacity. (Bp. 46, 10).

ಗಮ್ಭಿರವೇದಿ gambhira-vêdi. Deeply sagacious: restive, as an elephant. (R.).

ಗಮ್ಮ gamma. = ಗಮ್ಮು. Tbh. of ಘರ್ಮ (Śm. 20; My.).

ಗಮ್ಮತ gammata. (Mr. 408 with regard to a ship, text not clear; Mhr. ಗಮುತ, ಗಮ್ಮತ, bilge-water).

ಗಮ್ಮತ್ತು gammattu. The passing of time pleasantly; any amusing object or occupation (My.; Mhr. ಗಮುತ).

ಗಮ್ಮನೆ gammanĕ. Quickly (ಪಂಪ ರೆ. II, 79; see ರೆ. I, s. ಘುಮ್ಮನೆ). See Bp. 22, 7; 26, 68; 27, 26. 39. 61; 31, 5; 39, 30; 45, 53; 53, 29.

ಗಮ್ಮು gammu. (fr. ಕಮ್). To emit a peculiar sound, as monkeys do (Râm. 6, 11, 16).

ಗಮ್ಮು gammu. = ಗಮ್ಮು.— ಗಮ್ಮು ಕುದ್ದು, heat to boil (one): to be sultry (S. Mhr.).

ಗಮ್ಯ gamya. To be gone; to be gone to; *requiring to be attended to;* accessible; *attainable* (Śmd. 287); fit for cohabitation; intelligible; suitable, fit. See ಅ-; Bp. 57, 68.

ಗಯ gaya. = ಗಯು. (Bp. 58, 34; C.). 2, N. of an asura; N. of a gandharva.

ಗಯವಾಳ gayâ-vâja. A Brâhmaṇa subsisting upon the offerings made by pilgrims at Gayâ; a disorderly walking Brâhmaṇa (My.; Mhr.); an extortioner (My.).

ಗಯಾವಾಳ gayâ-vâja. = ಗಯವಾಳ. (My.).

ಗಯಾಳ gayâja. A flimsy, weak, or vain man (Bh. 2, 2, 66; Mhr.).

ಗಯಿಸು gayisu. = ಕೆಯಿಸು, etc. See ಜಿಜಯಿಸು.

ಗಯೆ gaye. ಗಯಾ. = ಗಯ. Gayâ, a city and place of pilgrimage in Behar. (My.).

ಗಯ್ಯಾಳಿ gayyâḷi. Stupid, idiot-like; careless: flimsy (Mhr. ಗಯಾಳಿ); a shrew, a scold, a vixen (My.; see Prv. s. ಆವ ಸಿಸು and ಗಣ್ಣ). *Cf.* ಕೆಯ್ಯಾಳು.

ಗಯ್ಯಾಳಿತನ gayyâḷitana. A vixenish temper (My.).

ಗಯ್ಸು gaysu. = ಕೆಯ್ಸು. etc. See Bp. 26, 59.

ಗರ gara. See ಗರಗತಿಕೆ; *cf.* ಗಡ 2 ?

ಗರ gara. 1. Uttering, speaking. See ಸಂ-. *Cf.* ಗಡ 1.

ಗರ gara. 2. (= ಗಡ 2). Swallowing; a drink; *poison, venom* (ಗರು, ಸರ್ಪವಿಷ Mr. 400). 2, the fifth of the eleven astrological divisions (karaṇas) of the day.

ಗರ gara. 3. Tbh. of ಗ್ರಹ. A planet; an evil spirit; any state of mind which proceeds from demoniacal or magical influences. — ಗರಂಗಳ ಬಲ್ಲವ. The chief of the planets: the sun (ಪೀಸವಿ, etc., ಸದ್ಭಾವ್ಯ Kk. 45). — ಗರಂಗಳಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The sun (ರವಿ ಕೆಂ.). — ಗರ ಬಡಿ. An evil spirit to smite any one (S. Mhr.). — ಗರಪ ಕೊಳ್. To catch a demoniacal or magical influence, to fall under its power (ಗರಪಡಿಸು Kk. 91, c. r. ಗರಪಗೊಳ್). — ಗರಪಗೊಳ್. = ಗರಪ ಕೊಳ್, of which it is an c. r. — ಗರಪಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರಪಟ್ಟಿಗೆ, ಗರಪೆಟ್ಟಿಗೆ. Possession, frenzy, fury, wandering of mind; torment, agony (ಯಾತನಾಪರ್ಯ Ct. I, 72; Râm. 6, 45, 6). — ಗರಪಟಿಗೆಯರ್. -ಬರ್. = ಗರಪಟ್ಟಿಗೆಯರ್. Possession, etc. to come or to take place. ಕಾಮುನ ಗರಪಟಿಗೆಯರ್ಪಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪ ಳ ಸಿಗಳ್ (Śmd. 81 Mḍb.). — ಗರಪಟಿಸು. = ಗರಪಂಸು. To become possessed with an evil spirit, to rave, to wander, etc. (ಗರಪಗೊಳ್, ಕೊಪ[1] Śmd. II). —ಗರಪಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರಪಟಿಗೆ. — ಗರಪಟ್ಟಿಗೆಯರ್. = ಗರಪಟಿಗೆ-. ಪೊದಿಲ್ವನೆನ್ದು, ಪ್ರಮೆ ಗೊಣ್ಡಾಜಂ ಗರಪಟ್ಟಿಗೆಯರ್ವನ್ನ ಸುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. I, c. r. ಗರಪಟಿಗೆ-). — ಗರಪಂಸು. = ಗರಪಟಿಸು. (Kk. 91; see ಕೊಪ[1] 3 and ಗರಪಗೊಳ್). — ಗರಪನ. Subduement by or subjection to demoniacal or magical influences, etc. — ಗರಪಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To fall under the power of garas, etc. (ಕೊಪ[1], ಗರಪಂಸು Kk. 91). — ಗರಪಳ. -ಬಳ (?). The power or great force of garas (? Râm. 6, 19, 17). — ಗರಪಟ್ಟಿಗೆ. -ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರಪಟ್ಟಿಗೆ. ಅಂಜಿಸಾಲಿಗೆಯು ಗರಪಟ್ಟಿಗೆಯು ಪೊದಿಲಿಕೆ ತೆರಳಿಪು ತೆತ್ತೀಸು ಕೋಟಿಗಳ (Bh. 1, 20, 56). — ಗರ ಪಿಡಿ. An evil spirit to seize (Abhâ. 2, 55; C.). — ಗರ ಮೊಕೆ. = ಗರ ಬಡಿ. (S. Mhr.; Bp. 54, 81; Bh. 4, 4, 3. 33).

ಗರಕರಣ gara-karaṇa. = ಗರ 2, No. 2. (My.).

ಗರಕು garaku. ಗರಿಕೆಂ. = ಕಕ್ಕು 1, etc., ಗರಸು 1, ಗರ್ಪ. Jaggedness, unevenness, irregular surface, roughness (My.).

ಗರಗ garaga. = ಗರಸು, ಗರುಸ, ಗರುಸು, ಗರ್ಪ. A common weed, Eclipta alba Hassk. (comprising erecta and prostrata; My.; Tē. గుంగు). — ಗರಗದ ಸೊಪ್ಪ. (ಮಾರ್ಕಂಡ, ಧೃಗರಣ Sl. 160; My.).

ಗರಗತಿಗ garagatiga. N. of a plant (ಕೃಕಪ Mr. 116; = ಗರಗ My.).

ಗರಗತ್ತಿ garagatti. The tree Ficus asperrima (My.).

ಗರಗರಿಕೆ gara-garikĕ. Pleasantness, neatness, beauty (ಜೀವಿಕ Ct. II, 88; ಗಾಡಿ, ಜೀವಿಕೆ, ಸೊಬಗು ಸಿರಿತೆ, ಸುಘಗ Śm. 47; Râm. 1, 5, 31; Tē. గరగర, గరగరి, గరాగరిక).

ಗರಸನ garagasa. = ಕರಗಸ, ಗರಗಸು. (ಕೃಕಪ Sl. 345; My.). — ಗರಗನದ ಮರ. A tree with rough leaves, Ficus conglomerata Roxb. (St. & Pl.; My.).

ಗರಸನು garagasu. = ಗರಗಸ. ಪಜ್ಜದ ಗರಗಸಿಲ್ಲಿ ತಿರಪಸಿಪ್ಪಲು ಬಹುದು (Dp. 172).

ಗರಗು garagu. = ಗರಸ, etc. See ಕಾಜಿಗೆ-.

ಗರಜವಾಕರಣ garajavâ-karaṇa. = ಗರಜೆ. (My.).

ಗರಜು garaju. Need; pressing necessity, pressing business (C.; Mhr., H. ಗರಜ; Br.).

ಗರಜೆ garajĕ. = ಗರಕರಣ. (My.).

ಗರಡ garaḍa. — ಗರಡಪಿಲ್ಲ. The Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.).

ಗರಡಿ garaḍi. = ಗರುಡಿ, q. v. (C.). — ಗರಡಿಮನೆ. = ಗರುಡಿ-. (C.). — ಗರಡಿಸಾಧಕ. = ಗರುಡಿ-. (C.).

ಗರಣ garaṇa. Tbh. of ಗ್ರಹಣ (Śmd. 366; My.). See ಪಟ್ಟಿ-. ಗರಣ ಕಟ್ಟಿಪು or ಗರಣ ಪಿಡಿಯಿಪು (My.).

ಗರಣೆ garaṇĕ. = ಕರಣೆ, etc. (My.).

ಗರತಿ garati. = ಗರ್ತಿ. A decent and reputable woman, a keeper at home (not a gadabout, C.; Mhr.; Mhr. ಘರ = ಗೃಹ).

ಗರಮ garama. (= ಗರಮಿ, etc., ಘರ್ಮ). Hot; heat (C.; Mhr., H.). —ಗರಮುಮಸಾಲೆ, ಗರಂ-, drugs or spices of heating virtue (C.; Mhr.).

ಗರಮಿ garami. = (ಗರಮ), ಗರಿಮಿ, ಗರ್ಮಿ. Heat; lues venerea (C.; Mhr.).

ಗರಳ garaḷa. ಕರಳ. *Poison, venom.*

ಗರಳಕಂಧರ garaḷa-kandhara. Śiva (Bp. 24, 27).

ಗರಳಗ್ರೀವ garaḷa-grīva. Śiva (Bp. 24, 72; 25, 12).

ಗರಳಧರ garaḷa-dhara. Śiva (Mr. 12); a snake (Bp. 51, 61).

ಗರಳಪೂರ garaḷa-pûra. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಗರಳಭುಕ್ garaḷa-bhuk. Śiva (Bp. 54, 86).

ಗರಳವಿಶಿಖ garaḷa-viśikha. A poisoned arrow (J. 13, 15).

ಗರಳಾಶನ garaḷa-aśana. Śiva (Śiv. 5, 21).

ಗರವು garavu. To draw the whole towards one's self, to take away or seize all (ಸರ್ವಳ ರ್ಪಣ Śmd. Dh.; see ಕವಿ).

ಗರಸು garasu. 1. = ಕರಕು, etc. (My.).

ಗರಸು garasu. 2. = ಕರುಸು. Gravel (C.; B. 4, 121; Tē. గరుసు).

ಗರಸೆ garasĕ. (= ಕೆರಸೆ), ಸರಸೆ. The measure called a garce, equal to 400 marakâls (the Madras garce is 320 pounds; Tē. గరిసె; T. ಕರಚ್ಚಿ, ಕರಿಚ್ಚೆ; R.).

ಗರಳ garaḷa. = ಗರು, *e. g.* Bp. 51, 61; 58, 46.

ಗರಳೆ garaḷĕ. N. of a plant (ಸೊರಳೆ Mr. 135).

ಗರಾಪದಾರ garâpa-dâra. A respectable man (C.; Mhr., H. ಘರಾಣಾ, family, race, lineage).

ಗರಾಸ garâsa. Tbh. of ಗ್ರಾಸ. (C.).

ಗರಿ gari. *A kind of grass, Andropogon serratus.* See ಜೀಪ ಜಾತ, and *cf.* ಗಜಿಕೆ.

ಗರಿಗ gariga. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಗರಿಮ garima. ಗರಿಮನ್. (fr. ಗುರು). Heaviness, weight. 2, the faculty of making one's self heavy at will. 3, importance, dignity, venerableness; worth, excellence (Bp. 1, 45).

ಗರಿಮಿ garimi. = ಗರಿಮ, etc. (My.).

ಗರಿಮೆ garime. = ಗರಿಮ. (Bp. 23, 21; 57, 64; 58, 68).

ಗರಿಷ್ಠ garishṭha. (fr. ಗುರು). *Heaviest, excessively heavy; most venerable.* 2, worst.

ಗರಿಬ gariba. Poor (C.; Mhr., H.).

ಗರಿಯ gariya. Tbh. of ಗರೀಯಸ್. (My.).

ಗರಿಯಸ್ gariyas. (fr. ಗುರು). Heavier, uncommonly heavy; greater, very great; dearer; highly venerable. (My.). 2, worse.

ಗರು garu. = ಗುರು. See ಅ-. ಕಬ್ಬಿಣ ಗರುಕೆ ಆಯುದು, ಅಯ್! (Bh. 1, 10, 18).

ಗರುಗ garuga. = ಸರಗ, etc. (ಮಾರ್ವಾಡ, etc. Nr.; ಆಂಗಾಡ ಕ, ಪ್ಯಂಗ Mr. 130; ಪ್ಯಂಗ Kn. 45; My.). See ಪಿಸ್ಟೆ-.

ಗರುಗು garugu. = ಸರುಗ. (My.). See ದಣ್ಣು-.

ಗರುಡ garuḍa. *The bird and vehicle of Vishṇu, the chief of the feathered race, the enemy of the serpent race,* and the son of Kaśyapa; an eagle or kite (ಎಲರುತೆಜಗೆಯ, ಪಡುಲ್, ಪಕ್ಕಿಗಳರಸ Kk. 8; Śm. 6; T., M. ಕಯು, ಕಯುಗು, Tu. ಕರು, eagle, vulture). 2, a building shaped like Garuḍa. 3, the number 1 (Ch.). 4, the hornbill (Mhr.). 5, a peculiar military array. — ಗರುಡಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A pillar of wood before a châvaḍi to which culprits used to be tied (S. Mhr.); a high stone-pillar, before a temple, on which, at festivals, a flambeau is put; its base bears an image of garuḍa (My.). — ಗರುಡ ಪಚ್ಚೆ. An emerald, used as an antidote against poison (My.; Mhr. ಗರುಡಕಾಚ; Sk. ಗಾರುಡ).

ಗರುಡಧ್ವಜ garuḍa-dhvaja. *Vishṇu or Krishṇa.*

ಗರುಡಪಾತಾಳ garuḍa-pâtâḷa. = ಪಾತಾಳಗರುಡ. A medicinal herb said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos Lin. (St. & Pl.).

ಗರುಡಪುರಾಣ garuḍa-purâṇa. N. of a small purâṇa by Garuḍa, read at times of trouble (My.).

ಗರುಡಫಲ garuḍa-phala. The tree Hydnocarpus venenata Gaert. (St. & Pl.).

ಗರುಡಮನ್ತ್ರ garuḍa-mantra. A charm against poison (ಗಾರುಡ G.; My.).

ಗರುಡವಾಹನ garuḍa-vâhana. Mounting a garuḍa: Krishṇa or Vishṇu (J. 13, 22). 2, a kind of idol-conveyance (My.).

ಗರುಡವಾಹಿನಿ garuḍa-vâhini. = ಗರುಡ No. 5. (Abh. P. 14, 146).

ಗರುಡಾಗ್ರಜ garuḍa-agraja. *The elder* (or younger) *brother of Garuḍa, Aruṇa.*

ಗರುಡಾಂಕ garuḍa-aṅka. = ಗರುಡಧ್ವಜ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಗರುಡಿ garuḍi. = ಸರಡಿ. An abode, a place of resort (ಗವಿ, ಗೂಡು, ನೆಲೆ, ಪುದಿಲ್, ಇಳ್ಕೆ, ಹಳ್ಕೆ, ಜಾಡಮಿ, ಜಾಲ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, ಬದಿಳೆ, ಆಮಯ್ಕೆಲ, ಆಶ್ರಯ Śm. 58; Kk. 64; Tu. ಗರಡಿ, ಗರೋಡಿ, a demon-shrine; a veranda; Mhr. ಘರಟಾ, a bird's nest; house-site; a hole in which a body might lodge). 2, a fencing school, a place for wrestling, boxing and other athletic exercises (Cpr. 3, after 9; My.; Tu.; Tē. ಗರಡಿ; M. ಕಳರಿ; T. ಕಡಿ, ಕಳರಿ, ಕಡಗ; *cf.* ಪಲುರಿಕೆ). See Śmd. 131. — ಗರುಡಿಮನೆ. = ಗರಡಿ-. = ಗುರುಡಿ No. 2. (My.). — ಗರುಡಿಕಾಳಗ. = ಗರುಡಿಕಾಳಗ. Gymnastic exercises (My.). — ಗರುಡಿಕಾಳಗನೆ. = ಗರುಡಿಕಾಳಗ. (My.). ಗರುಡಿಕಾಳಗನೆಯ ದುನೆ (ಶ್ರದುಗ್ಗೆಮ, ಪಲುರಿಕೆ Mr. 197). — ಗರುಡಿಕಾಮು. = ಗರುಡಿಕಾಳಗನೆ. (My.).

ಗರುತ್ garut. (ಗರುತ್ಮ). *A wing.*

ಗರುತ್ಮತ್ garut-mat. *A bird.* 2, *Garuḍa.*

ಗರುತ್ಮನ್ತ garutmanta. Tbh. of ಗರುತ್ಮತ್. (My.).

ಗರುವ garuva. 1. Probably Tbh. of ಗರಿಮ or of ಗರು. A worthy, respectable man (Bh. 1, 8, 72; 2, 13, 37. 39; 3, 18, 39. 42).

ಗರುವ garuva. 2. Tbh. of ಗರರ್. (My.).

ಗರುವ garuva. 3. Tbh. of ಗರಿಮ. Heaviness (Bh. 8, 26, 14).

ಗರುವಲಿ garuvali. = ಗಾಳಿ. Wind (R.; Tē. ವಾಯು, ಗಾಲಿ; T., M. ಕಾಟ್ಟು, ಕಾಲ್; Tu. ಗಾಲಿ, ಗಾಳಿ).

ಗರುವಾಯಿ garuvâyi. = ಗರುವಿ. (Râm. 3, 4, 7; 6, 14, 18).

ಗರುವಿಕೆ garuvikĕ. Dignified, proper behaviour or manner (Bp. 46, 10; 60, 42; Râm. 6, 10, 24). 2, pride (J. 27, 47).

ಗರುಸು garusu. = ಸರಸು 2. (My.).

ಗಲಿ gaḷa. 1. Whirlingly (see ಕೊಲಿ 3; *cf.* ಕಳ್ಳೆ 2). — ಗಲಗಲ. Around and around, whirlingly; smartly, quickly (C.; Mhr. ಗರಗರ). ಗಲಗಲ ಬಡೆ (S. Mhr.). — ಗಲಗಲಿಕೆ. = ಗಲಿ. ಗಲಗಲಿಕೆ ತಿರುಗು. = ಗಲಿ-. (My.). — ಗಲಿಕೆ. = ಗಲಗಲ. ಗಲಿಕೆ ತಿರುಗು. To turn or whirl round with velocity, as a millstone, the head, a man, etc. (v. l.; My.; B. 4, 79).

ಗಲಿ gaḷa. 2. A sound in imitation of that which is produced when very crisp substances, as well baked happaḷas, etc., are eaten (*cf.* ಕಲಿ 2 and ಕರ 3). — ಗಲಗಲ ಎನ್ನು. To emit that sound (My.).

ಗಲಿಕೆ gaḷakĕ. = ಕಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಲಿಗು gaḷagu. = ಸಲುಗು. The state of being scorched by heat, fragile, brittle, dry and crumbling as flowers, leaves, grass, etc.;—the state of being very crisp by frying or baking, as sanḍigĕs, happaḷas, etc. (My.; Tē. ಗಲಗಲ², crispness, etc.; *cf.* ಕಲಿ 2). — ಗಲಗುವಡೆ. A crisp vaḍĕ (My.). — ಗಲಗೊಬ್ಬಟ್ಟು. A crisp ŏbbaṭṭu (My.).

ಗರಿ gari. A feather; a wing; the feather-like leaf or branch of a palm, etc. (ತಪ್ಪದ Śmd. II; Śm. 30; Kk. 84; ಪಕ್ಕಪಾಲಿ, ಪಾಲ IIIâ.; ಪಕ್ಕ Kn. 39; ಪಕ್ಷ 112; ಪಾಲ, ಧವ 124; ತಪ್ಪಲುಮ, etc. Mr. 168; ಪಕ್ಷ 497; ಪಕ್ಷ, ಪಾಲ Sl. 280; C.; Tē. ಗರಿ, ಗಜ; T., M. ಚಿಱ್ಱಿ, ಚಿಱಗು; Tu. ಕೆಪ). ಪಚ್ಚೆಯ ಗಜ (ತಪ್ಪದ Śmd. I). ಅಮ್ಮಿನ ಗಜ (ಪಕ್ಷ, ಪಾಲ Nr.; ಪಕ್ಕಪಾಲಿ Mr. 295). ಕೊಪಲ ಗಜ (ಪಕ್ಷ 3 Mr. 168). ನವಿಲ ಗಜಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರವುಳಿ ಇರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಪಕ್ಷ, ಮೇಘ); ನವಿಲ ಗಜಯಷ್ ಉಬ್ಬಿಪುದು (ತೆರಾತ); ನವಿಲ ಗಜೆಯ ಸೋಗೆ (ತಿಪಣ್ಣ, ಪಿಳ್ಳ, ಬರ್ಡ Nr.). ತೆಂಗಿನ ಗಜಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಜೆ ಹೆಣೆಯುವರು (B. 2, 42). See Abh. P. 3, 56; 13, 74; Bp. 4, 26; Rây. 6, after 11; 8, 98. 105; Śây. 3, 3; J. 12, 40; 14, 11. 20; 28, 4; ಕುಮ್ಮಟಗಜ, ನುಗ್ಗೆ-, ಮೋ-. — ಗಜಗಟ್ಟು. -ಬಿಚ್ಚು. Wings to be formed: to get strength, to improve (v. l.;

My.); to increase (as wrath, etc., Bh. 4, 3, 12; 7, 18, 27). — ಗಪ್ಪಗಣ್. -ಕಣ್. A winged or feathered arrow (Rsv. 6, after 11; 6, 47). — ಗಪ್ಪಗೆದಱು. -ತೆದಱು. To spread out the feathers or wings (Rsv. 9, 28; J. 28, 36). — ಗಪ್ಪಗೊಱು. -ಕೊಱು. = ಗಪ್ಪಗಣ್. (Bh. 7, 17, 37). — ಗಪ್ಪಮೊಱು. -ಮೊಱು. To show the feathered part, as of an arrow (Bh. 8, 24, 30). — ಗಪ್ಪು. = ಗಪ್ಪವ್ವ. (Sśv. 3, 3). — ಗಪ್ಪುರ. The two side-portions of a wheel of an idol-car (My.). — ಗಪ್ಪುರಿಕ್. A kind of fish (Rsv. 5, 115). — ಗಪ್ಪುಱುಪು. Stiffness of well starched and ironed cloth (My.). — ಗಪ್ಪೞಿ. -ಪನಿ. A drop falling from the wing (Rsv. 6, 6). — ಗಪ್ಪವ್ವ. -ಪ್ಪವ್ವ. The flower of the tree Pandanus odoratissimus, or the tree itself (ಕೇದಗೆಯ ಪು Śmd. 11). — ಗಪ್ಪಾಪು. -ಪುಪು. = ಗಪ್ಪವ್ವ. (ಕೇದಗೆ Kk. 86; Śm. 26; Rsv. 7, 40). — ಗಪ್ಪಿಡ. -ಪಿಡ. Feathers to be annexed or affixed (Rāghè. 17, 17, 64. 65). — ಗಪ್ಪಿಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make signs with the feathered part of an arrow (Abh. P. 13, after 101). — ಗಪ್ಪೊಡ್ಡ. Wing-lameness: fatigue, exhaustion (ಗಾಯಿ Bhn. 34, o. ra. ಗಪ್ಪೊಡಮ್ಬು. -ಪೊಡ್ಡು & ಕ್ಷಾಯಿ). — ಗಪ್ಪುಱ. = ಗಪ್ಪಪ್ಪು. (ಕೇತಶ Ct. I, 103).

ಗಪ್ಪಿಕೆ garpike. = ಕಪ್ಪಿಕೆ, etc. (My.). See ಪಿಳಿಯು-. — ಗಪ್ಪಕೇ ಹುಲ್ಲು. (ಜೂರ್ದ, ಶತಪರ್ವಕೆ etc. Si. 162). See ಪಿಳಿಯು-.

ಗಪ್ಪಿಗು garpugu. = ಕಪಸು. (My.).

ಗಪ್ಪು garpu. A sound in imitation of loud belching and of creaking. — ಗಪ್ಪಿಗಪ್ಪಿನೆ ತೇಗು. To belch with the repeated sound of garpu (Bp. 59, 19).

ಗಪ್ಪಿನೆ garpine. With the sound of garpu (My.; Té. ಗಪ್ಪಿನಿ). ಗಪ್ಪಿನೆ ತೇಗುವ (Bp. 38, 16; My.; Té.). ಗಪ್ಪಿನೆ ಕಡಪಲ್ ಉಲಿ ತೆಗಪು (Bp. 47, 24). ಗಪ್ಪಿನೆ ಪೊರಳ್ದು ಗಾಲಿಗಳ್ ಏಲ್ ಧರಣಿಯಿಂ (J. 13, 35).

ಗರ್ gar. (= ಗಪ್ಪು). The creaking sound of an oil or sugar-mill (C.), and that of wheels (My.).

ಗಱುಕು garku. = ಕರಕು, etc. (My.).

ಗಱ್ಕೆ garke. = ಕಪ್ಪಿಕೆ, etc. (My.).

ಗರ್ಗ garga. = ಕರಕ, etc. See ಕಾಪಿಗೆ-.

ಗರ್ಗ garga. N. of a rishi. See ಗಾರ್ಗ್ಯ and ಪಿನಿ.

ಗರ್ಗರ gargara. Tbh. of ಘಘ್ಘರ (Śmd. 338).

ಗರ್ಗರಿ gargari. *A churn;* a gurglet. 2, Tbh. of ಘಘ್ಘರಿ. — ಗರ್ಗರಿಪತ್ರ. A medicinal herb, Wedelia calendulacea Less. (St. & Pl.). See ಕಾಪ-.

ಗರ್ಜನ garjana. Crying; roaring; rumbling; grumbling; passion, wrath; reproach, menace. See ಗಡಮು.

ಗರ್ಜನೆ garjane. = ಗರ್ಜನ. See ಘುಘು-. — ಗರ್ಜನಿಗುಡು. -ಕುಡು. To roar (Rsv. 5, 96. 116). — ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡು. To roar (C.; B. 4, 212).

ಗರ್ಜನ್ಮೇಘ garjan-mégha. *A thunder-cloud.*

ಗರ್ಜಿ garji. N. of a tree, the small, sour fruits of which are used for pickles (My.).

ಗರ್ಜಿತ garjita. Roared; *roaring; rattling; rumbling.* 2, *a furious elephant.*

ಗರ್ಜಿಸು garjisu. To roar, etc. (ಘಯಂಕರಧ್ವನಿ Śmd. Dh.). ಬೞಲ್ ಗ್ರಹಮೆಲ್ ಗರ್ಜಿಪಂ (ಪಿಣ್ಣಿಪೊರ Mr. 236). See Śśv. 3, 57; 4, after 19, 36 & 71. 2, to chide (J. 6, 48).

ಗರ್ಜೆ garje. = ಗರ್ಜನ. (Dhw.).

ಗರ್ತ garta. A high seat, a throne; the seat of a war-chariot, a chariot; a table for playing at dice. 2, *a hole, a ditch* (ಕುಮಿ, ಧಾತ Nn. 12; ಕುಗಕೆ 120).

ಗರ್ತಿ garti. = ಗರತಿ. (My.).

ಗರ್ದಭ gardabha. *An ass* (ಕತ್ತೆ Nn. 45). See ಕಪ್ಪೆ.

ಗರ್ದಭಾಕೃತಿ gardabha-âkṛiti. The form of an ass (J. 10, 19).

ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ gardabha-aṇḍa. *The tree Thespesia populneoides* Wall.

ಗರ್ದುಗು gardugu. (Śmd. 55). (= ಕದುಸು?).

ಗರ್ದುಗೆ gardugé. = ಗದ್ದಿಕೆ, etc. (ಪಟ್ಟದಕೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Śm. 37). See ಪಟ್ಟ-; Bp. 54, 73.

ಗರ್ದುರಿಸು garduru. (Śmd. 49).

ಗರ್ದೆ garde. (Śmd. 49). = ಕದ್ದೆ. ಗರ್ದಗಳ್ (Rsv. 2, 10. 12; V. 4, 16).

ಗರ್ಧನ gardhana. *Greedy, covetous.*

ಗರ್ಧನೆ gardhane. *Greediness, covetousness.*

ಗರ್ಬ garba. = ಗರ್ಭ. (Bp. 38, 21; 56, 25).

ಗರ್ಬಿಸು garbisu. = ಗರ್ಭಿಸು. (Grj. 2, after 106; 4, 88).

ಗರ್ಬು garbu. = ಕಬ್ಬು. (Rsv. 5, after 55).

ಗರ್ಭ garbha. = ಗಬ್ಭ 2. *The womb.* 2, *an embryo or foetus.* 3, *a child.* 4, the inside, the interior, the middle; (filled with). See Kâvy. V, 967. ಗರ್ಭ ತಡಗು (C.). — ಗರ್ಭಗುಡಿ. = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 2. (C.). — ಗರ್ಭ ಧರಿಸು. To conceive (My.).

ಗರ್ಭಕ garbhaka. *A wreath of flowers worn in the hair.*

ಗರ್ಭಗೃಹ garbha-gṛiha. *An inner apartment; a lying-in chamber.* 2, the sanctuary or adytum of a temple. See Ćpr. 3, after 97; Bp. 26, 27.

ಗರ್ಭಚ್ಛೇದ garbha-chêda. Destruction of the foetus, producing abortion (My.).

ಗರ್ಭಧಾರಣ garbha-dhâraṇa. Gestation, impregnation, conception, pregnancy. (My.).

ಗರ್ಭನಿವಾಸ garbha-nivâsa. = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 1. (Ćpr. 3, 99).

ಗರ್ಭಪಾತ garbha-pâta. Miscarriage, abortion (My.).

ಗರ್ಭಮೋಚನ garbha-môćana. *Delivery, birth.* See ಹೆಱಿಗೆ.

ಗರ್ಭವತಿ garbha-vati. A pregnant female. (My.).

ಗರ್ಭವಾಸ garbha-vâsa. The abode of the foetus, the womb (Bp. 61, 63). 2, dwelling-place, house, refuge (My.).

ಗರ್ಭಶ್ರೀಮನ್ತ garbha-śrîmanta. Born to riches and honour (C.; Mhr.).

ಗರ್ಭಸಂಸ್ಕಾರ garbha-saṁskâra. = ಗರ್ಭಾಧಾನ No. 2. (My.). 2, a purificatory rite observed by women in the sixth or eighth month of their pregnancy (My.; Bp. 3, 52).

ಗರ್ಭಸ್ಥ garbha-stha. Situated in the womb (My.).

ಗರ್ಭಸ್ರಾವ garbha-srâva. = ಗರ್ಭಪಾತ. (My.).

ಗರ್ಭಾಗಾರ garbha-âgâra. The uterus; *an inner room, a lying-in chamber;* = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 2.

ಗರ್ಭಾಂಗನೆ garbha-aṅgane. = ಗರ್ಭಿಣಿ. (Ćpr. 4, 43).

ಗರ್ಭಾಧಾನ garbha-âdhâna. Impregnation. 2, a ceremony (ಸಂಸ್ಕಾರ) performed after menstruation to ensure or facilitate conception (My.).

ಗರ್ಭಾಶಯ garbha-âśaya. *The womb, the uterus.* See s. ಮಾಸು 2.

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕ garbha-aṣhṭaka. The eighth year reckoning from conception (Bp. 3, 43).

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಮ garbha-aṣhṭama. The eighth month of uterine gestation (My.). 2, = ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕ. (My.).

ಗರ್ಭಿಣಿ garbhiṇi. *Pregnant; a pregnant woman* (ಬಸುರಾದವಳ್ಳಿ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 133; ದರಥುಮೆರ್, ನತ್ತೆ, ಅಕ್ಕಬರ್ತಿ, ಗುರ್ಬಿ Mr. 307).

ಗರ್ಭಿತ garbhita. Pregnant; full, filled; hid (Râm. 1, 16, 28); inclosed (My.).

ಗರ್ಭೀಕರಿಸು garbhî-karisu. To inclose (as one letter with another in one envelope, My.); to comprise (Čpr. 5, 3).

ಗರ್ಭೀಕೃತ garbhî-kṛita. Inclosed, put into (Grj. 5, after 76).

ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ garbha-upaghâtini. *A cow which miscarries.*

ಗರ್ಮಿ garmi. = ಗರಮಿ, etc. (My.).

ಗರ್ಮುಟ garmuṭ. *A kind of grass* (see ಕೊರ್ಲೆ).

ಗರ್ವ garva. = ಗಬ್ಬ 1, ಗರುವ 2, ಗರ್ಬ, ಗರ್ವಿ. Pride, arrogance, conceit (ಗಬ್ಬ, ಜಂಕ, ಪಸ್ಸ ಮುಳ್ಳು Śm. 38; ಮುಳ್ಳು 79; ಪಸ್ಸೆ, ಜಂಕ, ಗಬ್ಬ, ಮುಳುರ Kk. 57; ಕೇಪ 64; ತಾಮುಳರ 84; ಉಳ್ಳು Čt. II, 31; ಜಂಕ II, 47; ತಾಮುರ (? II, 94). ಗರ್ಬ ಪದು (My.), ಗರ್ಬ ಮೂಡು (My.; B. 5, 183). ಗರ್ವಾಣಪದಚತ್ಸ್ವಿ ಪ್ಪರೆ ಗರ್ವ ಮೂಡ ಬಹುದು (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Čh.).— See Kâvy. IV, 2, 16; ಪಸೆ.

ಗರ್ವತೆ garvatĕ. The state of being proud. See ನಿರ್ಗರ್ವತೆ.

ಗರ್ವಹೀನ garva-hîna. Free from or deprived of pride. See ನೋರ್.

ಗರ್ವಿ garvi. = ಗಬ್ಬಿ, q. v. (My.). See Prv. s. ಪುರರ್.

ಗರ್ವಿತ garvita. *Proud, haughty; conceited.* See Bp. 23, 40; 45, 21; 60, 55; ಪುಗ್ಗಾಯ್ದು.

ಗರ್ವಿಷ್ಠ garvishṭha. Proudest, most haughty (C.; B. 5, 50).

ಗರ್ವಿಸು garvisu. = ಗರ್ವಿಸು. To be or become proud, etc. See Bp. 21, 14; 24 sum.; 26, 62; 54, 48.

ಗರ್ವಿಸುವಿಕೆ garvisuvikĕ. Being conceited (ಜೈಮಿನಿ Bl. 437).

ಗರ್ವ garvu. Tbh. of ಗರ್ವ. (S. Mhr.).

ಗರ್ವೋದ್ಧತ garva-uddhata. Puffed up or inflated with pride (Śśv. 3, 63).

ಗರ್ಹಕ garśaka. A basin-like copper or brass vessel (My.; ಉರುಳರ, ಗುಣ್ಣಿ ದಪ್ಪಲ್ Mr. 212).

ಗರ್ಹಣ garhaṇa. *Censure, blame, reproach.*

ಗರ್ಹೆ garhĕ. *Censure, blame, reproach.* See ಪರ್ಳಿ.

ಗರ್ಹ್ಯ garhya. *Deserving reproach, blamable.* 2, *low, vile.*

ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ garhya-vâdi. *Speaking in an improper manner, vilely or inaccurately* (ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿದವರ Mr. 240).

ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನ garhya-adhîna. Subject to reproach (ಪರಾಸಿ ಕೊಡ್ಬುದನು Nr.).

ಗಲ್ gal. = ಗಸು 1, etc., ಗಲು, ಗಳ್ 2, ಗಳು 2. Term, period. See ಆ-, ಈ-.

ಗಲ gala. 1. = ಗಲ್ಲ, (ಧ್ವನಿ). — ಗಲಗಲ. Clanking, clinking, tinkling, rattling, etc. (My.; Tĕ.). — ಗಲಗಲಿಸು. To clank, etc. ಗಲಗಲಿಸುವ ಉಸ್ಸುಗೆ (Prll. 3, 25).

ಗಲ gala. 2. = ಗಸ 4, ಗಳಿ. — ಗಲಜಲಿ. = ಗಲಜಿಲಿ. (Čb. 69). — ಗಲಜಿಲಿ. = ಗಲಿ-. (My.; Mhr. ಗಲಜುಲ; G. 175. 477).

ಗಲ gala. 3. — ಗಲಜಲಿಕೆ. The act of rinsing (My.). — ಗಲಜಲಿಸು. To cleanse (vessels) by the introduction of water, to rinse (My.; Tĕ.).

ಗಲ gala. 1. = ಗಳ. *The throat;* the neck. See ಕೊರಳು.

ಗಲ gala. 2. = ಗಸ 2. See ಅಗಲ.

ಗಲಕಂಬಲ gala-kambala. *A bull's dewlap.*

ಗಲಕಣ್ಡೂತಿ gala-kaṇḍûti. Scratching the throat. See ಕರ್ಕ.

ಗಲುಕು galuku. = ಗಲಸು 1, ಗಲುಸು. — ಗಲುಕುಮುಲ್ಲು. A strong grass, yielding native pens, Eriochrysis fusca Trin. (St. & Pl.).

ಗಲಗಲ gala-gala. = ಕಲಕಲ, etc. Clamour, confused chatter (C.; Mhr.). — ಗಲಗಲ ಮಾಡು. To chatter loudly, etc. (S. Mhr.). — ಗಲಾಟೆ. -ಆಟಿ. Clamour, vociferation, noise (S. Mhr.).

ಗಲಗು galagu. 1. = ಕಲಕು, etc. A kind of reed for pens (C.; Tĕ. ಕಲುಗು). — ಗಲಗಿನ ಮುಲ್ಲು. A tall, coarse kind of grass, Rottboellia exaltata L. (Z.).

ಗಲಗು galagu. 2. Loud chatter (My.; *cf.* Mhr. ಗಲಬಾ).

ಗಲಗ್ರಾಹಿತ್ವ gala-grâhitva. Seizure of the throat; encompassing the throat (Čpr. 3, after 9).

ಗಲತಿ galati. = ಗಲ್ತಿ, etc. (My.).

ಗಲಧ್ವನಿ gala-dhvani. = ಗಳ-. A sound of the throat, a gurgling sound. See ಮುರಿತ.

ಗಲನ galana. Dropping, trickling, oozing, leaking; melting. See ಜಸಿ, ಸುರಿ, ಸೋರ್, ಸೋಸುರ್.

ಗಲನ್ತಿ galanti. = ಗಣತಿ 1, ಗಲಸ್ತಿಕೆ. (Sk.).

ಗಲನ್ತಿಕೆ galantikĕ. = ಗಣತಿ 1, ಗಣತಿಗೆ, ಗಲಸ್ತಿ, ಗಳಸ್ತಿಗೆ 1. *A small pitcher, a water-jar* (ಗಣತಿಗೆ IIIâ.; ಗಣತಿ Mr. 210); a small water-jar with a hole in the bottom from which the water drops upon a liṅga, etc.

ಗಲಬೆ galabĕ. Hubbub, uproar; clamour (My.; Mhr., Br.).

ಗಲಮಿಸೆ galamisĕ. The extremity of a moustache curling over the cheek (My.; Mhr., H. ಗಲಮಿಶೆ).

ಗಲರವ gala-rava. = ಗಲಧ್ವನಿ. (ಮುರಿತ Mr. 330).

ಗಲಸಾಧನೆ gala-sâdhanĕ. A kind of jugglery consisting in swallowing and vomiting up stones, scorpions, etc. (S. Mhr.).

ಗಲಹಸ್ತ gala-hasta. = ಗಳಹಸ್ತ. The hand at the throat, collaring, throttling.

ಗಲಿ gali. = ಕಲಿ 2, etc. — ಗಲಿಜಿಲಿ. Disorder, confusion (C.).

ಗಲಿತ galita. *Dropped; fallen;* oozed; loosed; melted. See ಪಸ್ತ-.

ಗಲೀಜು galîju. Dirty, filthy, as persons, places, things (My.; Mhr., H.).

ಗಲೀತ galîta. A blow (My.; H.).

ಗಲು galu. = ಗಳ್, etc. See ಆ-, ಈ-.

ಗಲುಗು galugu. = ಗಲಸು 1. (My.).

ಗಲುಹು galuhu. Tinkling, jingling. ತಾಲ ಗಟ್ಟಿದ ಗಲುಹಲ್ ಆಲಿಪ ಮೂಲು (Prll. 3, 27).

ಗಲೇಫ galēphu. (S. Mhr. as ಗಲೀಫ). A case, as of a pillow, sofa, etc. (My.; Mhr., H. ಗಲೇಫ).

ಗಲೋದ್ದೇಶ gala-uddēśa. *The region of the throat.*

ಗಲ್ಕು galku. = ಕಲ್ಕು 1. ಕಡಗಂ ಗಲ್ಕಿನಿ (Rāv. 14, 35).

ಗಲ್ಪಟ್ಟಿ galpaṭṭi. (*t. c.* ಗಲಪಟ್ಟಿ). A wrapper round the throat, a comforter (My.).

ಗಲ್ತಿ galti. = ಗಲತಿ, ಗಲ್ಲತ್ತು. (My.).

ಗಲ್ಭ galbha. Bold, audacious. See ಪ್ರ-.

ಗಲ್ಭತೆ galbhatĕ. Boldness. See ಪ್ರ-.

ಗಲ್ಯ galyĕ. *A multitude of throats.*

ಗಲ್ಲ galla. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77; Čt. II, 48). = ಕಲ್ಲೆ 2. The cheek (ಗಣ್ಣ, ಕಪೋಲ Nr.; ಕೆನ್ನೆ, ಕದಪು, ಕೆತ್ತೆ Śm. 71; ತಾಳ್ಗೆ Čt. 1, 45; ತಾಲುಗೆ Śmd. 43 Cm.? see ತಾಳ್ಗೆ; C.; Mhr. ಗಾಲ). ಪುಟಿದು ಕೆಳಗಡೆಗಲ್ಲ (ನಿಘಂ Sl. 213). See Bp. 40, 19; 46, 57; 47, 32; J. 11, 15; Mr. s. ಮುಕರಿಕೆ; ಉಡುಗಲ್ಲ, ತೆಳ್ಗಲ್ಲ, ಪುಣ್ಗಲ್ಲ. — ಗಲ್ಲಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. (Śmd. 386). An ear that hangs down the cheek (My.). — ಗಲ್ಲಗುಗ್ಗರಿ. (Śmd. 386). A curl of hair combed over the cheek (by women,?). — ಗಲ್ಲತಗ್ಗು. A dimple in the cheek (S. Mhr.). — ಗಲ್ಲವಾಸೆ. = ಕಲ್ಲಿವಾಸೆ, ಗಲವಾಸೆ q. v. (My.). — ಗಲ್ಲಮುಗ್ಗರಿ. (Śmd. 386 Mdb.). — ಗಲ್ಲಸ್ಥಲ. (Śmd. 386; Kk. 99). = ಗಲ್ಲ.

ಗಲ್ಲ galla. = K. ಗಲ್ಲ. *The cheek.*

ಗಲ್ಲಣೆ gallaṇĕ. Trouble, annoyance, torment, plague (ಭಾಸ Bhn. 14). ತೋರ್ಪುದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನರೂಪದ ಗಲ್ಲಣೆ (Abhâ. 11, 65). See Bh. 1, 14, 21; 3, 18, 35; 8, 23, 9; J. 21, 20.

ಗಲ್ಲತ್ತು gallattu. = ಗಲ್ತಿ, etc. Astray, in the state of missing; misplaced; disordered (My.; Mhr., H. ಗಲತ); wrong distribution in cards playing (My.).

ಗಲ್ಲಾ gallā. Corn (Mhr., H.). 2, = ಗಲ್ಲೆ, the money-pit in the shop of shroffs and dealers (My.; Mhr.).

ಗಲ್ಲಿ galli. A lane, an alley (My.; Mhr., H.).

ಗಲ್ಲಿಸು gallisu. To trouble, to annoy, to torment, to fatigue. ಗಲ್ಲಿಸುವ ಜೀವಿಗಳು ಜಿನಿಂದ್ರ ದೂರ ಪೋಗಲ್ಲಿನಿತು (J. 15, 2). See Bh. 1, 14, 10; 7, 16, 9; J. 4, 5. 2, to be troubled, etc. (Bh. 7, 16, 2). 3, to shake (v. t.), as the boiled contents of a pot, as a measure, etc., or as corn, etc. on a fan (C.). 4, to push away (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಘಾಲುವಿಣೇ).

ಗಲ್ಲು gallu. (Mhr. ಗಳ, the hangman's hook). — ಗಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು. Execution by hanging to take place. ಆವನಿಗೆ ಗಲ್ಲಾಯಿತು (C.). — ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು. To execute on a gallows by hanging (C.; B. 5, 159). — ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕು. = ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು. (C.; B. 5, 159). — ಗಲ್ಲಿನ ಮಂಚೆ. The bench on which the criminal has to stand under a gallows (C.). — ಗಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆ. Punishment by hanging (C.; B. 5, 268). — ಗಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗ. The rope used in hanging (C.). — ಗಲ್ಲುಗಂಬ. -ಕಂಬ. The posts of a gallows (S. Mhr.). — ಗಲ್ಲುಮರ. A gallows-tree (C.).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. 1. = (ಕಲ್ಲೆ 1), ಕಳ್ಳೆ. A lump, a clot; a concretion (My.). ಹಾಲಿನ ಗಲ್ಲೆ (ಉಪ್ಪು Mr. 308). — ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become clotty, etc. (My.). ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತರು (ಉಪ್ಪು, ಕೆಲು Hlā.).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. 2. = ಕಲ್ಲೆ. (ಕಲು Mr. 207).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. = ಗಲ್ಲಾ No. 2. (S. Mhr.).

ಗಲ್ವರ್ಕ galvarka. *A goblet.*

ಗವ್ gav. = (ಕವ 1), ಗವ್ವಿ. — ಗವ್‌ಗವ್ ಎನ್ನು. To bark, as a dog (C.).

ಗವ gava. The feeling of great, smart itching. (T. ಕಡಸ, acute pain = ಕಹುಪ್ಪು; *cf.* ನವ). — ಗವಗವ ಎನ್ನು. To itch very much (S. Mhr.).

ಗವ gava. 1. = ಗಮು. See ಸಂ-.

ಗವ gava. 2. A cow; cattle. See ಧೂಂ-, ಜಡ್-, etc.

ಗವಕ್ಕನೆ gavakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಗವಡ gavaḍa. = ಗಮಡ. (My.).

ಗವತ gavata. (Tbh. of ಗಮ್ಮತಿ?). Meadow or pasture grass (ಭಾಸ, ಯವಸ, ಜವಸ, Nr.; Mhr.; Tē. ಗೋವ, ಗೊತ).

ಗವನ gavana. Attention, care, heed, consideration (My.; Tē. ಗವುನು; M. ಕವನ, ಕವ್ಹೆ; T. ಕವನ, ಕವದ್, ಕವಲ್ಪಿ, ಕವ್ವೈ; ಕವಲು, ಕವಿ, to be concerned, be interested, be intent upon; Tu. ಗವ, sense, sensation, consciousness; *cf.* ಜ್ಞಪ್ತಿ, ಜ್ಞಾಪನ? ಕವಿ 1?).

ಗವನಿಸು gavanisu. = ಗಮನಿಸು, ಗವಿಸು. To heed, to mind (My.).

ಗವಯ gavaya. *A species of ox, the Gayal, Bos gaeaeus.* 2, a monkey-chief attached to Râma (J. 21, 9. 19).

ಗವರಿಗ gavariga. A man of the basket- and mat-maker tribe or caste (ಮುಂಡ Śm. 58; M. ಕವಡಿ, T. ಕವಡ್ಡಿ, ಕವಡ್ಡಿವಮಗ). *Cf.* ಕಾರಾವರ.

ಗವಲ gavala. *A buffalo's horn.*

ಗವಲು gavalu. = ಗವಲು. (My.). — ಗವಲು ಕಜೂರ. = ಗವಳ ಕಜೂರ. A kind of bad-smelling kaĉôra (ಕಕ್ಕೈಲಳ, ಕೊಲಳ G.; My.).

ಗವಸಣಿ gavasaṇi. = ಗವಸಣಿಕೆ. (My.; Mhr.; *cf.* ಗೋಣಿ?).

ಗವಸಣಿಕೆ gavasaṇikĕ. = ಗವಸಣಿ. (S. Mhr.). ಗೋಣಿ ಗೇಣಕೆ ಗವಸಣಿಕೆ? (Abhâ. 1, 40).

ಗವಸಣಿಗೆ gavasaṇigĕ. A cover, a wrapper, a cloth, a case, a sack; any cover or case (ಅತ್ತರದ, ಪ್ರದೇಶ Mr. 203; ಚೀಲ G.; My.; T. ಕವಸ್ಕೆ; M. ಕವಯ್ತ್; Tē. ಗವಸೆ; T. ಕಂಜುಳಿ, Tē. ಗೋವ, a sack; T. ಕವಿ, to cover; ಕವು, to put in, enclose; see ಕವಿ 1; *cf.* ಗೋಣಿಕ). ವೀಣೆಯ ಗವಸಣಿಗೆ (ಕಲಾಪ, ಪ್ರಸೇವಕ Nr.). ಬೆಲ್ಲ ಗವಸಣಿಗೆ (ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ Mr. 294). See Sl. 344; Prv. s. ಗವಣ 1. — ಗವಸಣಿಗೆಮೊಗಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To cause (one) to put a cover to (V. 5, after 14).

ಗವಸಣಿಸು gavasaṇisu. To inwrap, to cover (Abh. P. 7, 114).

ಗವಳಿ gavaḷi. = ಗವಳಿ. (My.).

ಗವಳ gavaḷi. = ಗವಳಿಗ. Tbh. of ಗೋಪಾಲಿ. (Mhr. ಗವಳೀ; R.).

ಗವಳಿಗ gavaḷiga. (ಗೌಳಿಗ). = ಗೋಪಾಲಿಗ. Tbh. of ಗೋಪಾಲಕ. A cow-herd caste who sell milk, etc. (C.; B. 1, 10; ಗೋಪಾಲಕ G.). — ಗವಳಿಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A cow-herds' street (My.).

ಗವಳಿಗಿತ್ತಿ gavaḷiga-itti. A woman of the cow-herd caste (C.; ಮುಕಾಸಿತ್ತಿ G.).

ಗವಾಕ್ಷ gava-akṣha. A bull's eye: *a little round window, an air-hole.*

ಗವಾಕ್ಷಿ gava-akshi. *A sort of cucumber, Cucumis madraspatanus or coloquintida.*

ಗವಾರ gavâra. = ಗಮಾರ. Rustic, clownish (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಂವಾರ).

ಗವಿ gavi. 1. A (covered or sheltered) place of resort; a cave (ಗುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Śm. 58; Bh. 3, 18, 39; My.; Tē. ಕವಿ, ಗವಿ; Sk. ಗಹ, cave). See Râghav. 17, 68; B. 3, 27.

ಗವಿ gavi. 2. = ಕವಿ 3. Covering, overspreading, etc. — ಗವಿಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (My.).

ಗವಿಸು gavisu. = ಗವನಿಸು. To pay attention, to heed (Kk. 21).

ಗವೀಣ gavîna. Of or belonging to a cow (My.).

ಗವು gavu. = ಕವಿ 2, etc. — ಗವ್ವಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಗವಿಗತ್ತಲೆ. (My.).

ಗವುಗೆ gavugĕ. — ಗವುಗೆಸಾಳಿಕಲ್ಲು. (ಬಾರಿ G.).

ಗವುಜಲ್ gavujal. = ಕವಿಜಳ, etc. (My.). — ಗವುಜಲ್ಲಕ್ಕಿ. The grey partridge, Ortygornis pondicerianus (My.). See ಕಲ್-.

ಗವುಜಲು gavujalu. = ಗವುಜು 1. (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ Sk. 172).

ಗವುಜಲಿ gavujali. = ಗವುಜಲ್.

ಗವುಜಿ gavuji. = ಗವುಜು 2, (ಸಾಗಳ). Noise; hubbub (Tu.; Mhr. ಗದಗದ). ಗವುಜು (ಗವ್ವು My.) ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಗೋವಿ ಕ್ಷಧ್ಟು ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ.—ಮುಖಿಕೆ ಮೂಲುವವಗೆ ಮುಮುಕಿನ ಗವುಜು (ಗವ್ವು My.) ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಗವುಜು gavuju. 1. = ಗವುಜಲು. A wagtail, Motacilla alba (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ Nr.; Mr. 173).

ಗವುಜು gavuju. 2. = ಗವುಜಿ. (My.). *Cf.* ಗದಜು, ಗವುರ್, ಗದಪ 2.

ಗವುಜು gavuju. = ಕವಿಜು, etc. (My.).

ಗವುಡ gavuḍa. ಗೌಡ. = ಗದಡ. (A formation from ಗಾದ = ಗ್ರಾದು). The (generally Śûdra) chief officer of a village, (though occasionally not so powerful as the Śânabhôga, C.; Mhr. ಗಾಂವಡಾ). ಆದ್ದ ಊರಿಗೆ (or ಮಾದೂರಿಗೆ) ಉದ್ದಾದ ನೇ ಗವುಡ.—ಗವುಡನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಕಮುಚಿಲ್ಲೆಯಾದರೆ ಕಸದ ಮುಂಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ತಣ್ಣಾಗ ಕಣ್ಣೀತು.—ಗಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಗವುಡನ ಹೆಸರು, ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯ ಹೆಸರು.—ಊರಿಗೆ ಗವುಡನಾದರೆ ತೋಳಿಗೆ ಏನು? (It does not care for the headman, Prvs.). 2, a title of honour among peasants (C.). 3, a good caste of peasants (My.). See Bp. 27, 53; 51, 23; B. 3, 22; Prv. s. ಕಮ್ಮಾಳಿ, ಕೆಪ್ಪಡಿ, ಬಂಗಾಳಿ.

ಗವುಡಗಿತ್ತಿ gavuḍa-gitti. A gavuḍa's wife (S. Mhr.).

ಗವುಡತನ gavuḍatana. = ಗವುಡಿಕೆ. (My.).

ಗವುಡಸಾನಿ gavuḍa-sâni. = ಗವುಡಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಗವುಡಿ gavuḍi. = ಗವುಡತಿ. (A rustic female:) a female servant (C.; ಹೊತ್ತು G.). ಗವುಡೀ ಮಾಡಿಗೆ ತವುಡೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.).

ಗವುಡಿಕೆ gavuḍikĕ. The business of a gavuḍa (C.).

ಗವುಡಿತಿ gavuḍiti. = ಗವುಡಿ. (My.).

ಗವುರ್ gavur. ಗವುರು. = ಕವರಿ. A loud, shrill, harsh sound (Tē. ಗೌರ; *cf.* ಗದಜು). — ಗವುರಿಸು. -ಇಸು. = ಗವುರುಗು. (Bh. 8, 21, 8). — ಗವುರುಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. A kind of harsh-sounding kâḷi (My.; Tē. ಗೌರಿಕಾಳೆಲು). — ಗವುರುಗಿ. -ಉಗಿ. To emit the sound of ಗವುರ್. ಗವುರುಗಿದ ಹೆಗ್ಗಾಳಿಗಳ್ (Bh. 6, 2, 4).

ಗವುರಿ gavuri. = ಕವರ್. — ಗವುರಿಕಾಳೆ. = ಗವುರುಗಾಳಿ. See s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ.

ಗವುಲಿ gavuli. A paste of wheaten flour, made into threads and cut into small bits (S. Mhr.; Mhr. ಗವ್ಹಳಾ, ಗವ್ಹಳೀ, related to ಗಹೂ, wheat).

ಗವುಲು gavulu. = (ಕಮುರು 2, etc.), ಗವಲು, ಗವಳು. A fetid smell, as that of sweat or of oil on the body (C.).

ಗವುಳಿ gavuḷi. = ಗವಳಿ. The house lizard (C.; ಮುಸರಿ, ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ Si. 171; T. ಕೌಲಿ, M. ಗೌಳಿ; *cf.* Sk. ಗೋಧಿ). See Prvs. s. ಬಡಕಲಿಗಾದಿ, ಪೂಲ.

ಗವುಳು gavuḷu. = ಗವಲು, etc. — ಗವ್ಳಳ ಕಮೋಡ. = ಗವಲು ಕಮೂರ (S. Mhr.).

ಗವೇಣು gavêṇu. *The grass Coix barbata* Roxb.

ಗವೇಧು gavêdhu. = ಗವೇಷ. (ಕಾಮಗೋಧಿ Si. 307).

ಗವೇಧುಕೆ gavêdhukĕ. = ಗವೇಧು. (Si. 307).

ಗವೇಂದ್ರ gava-indra. An excellent, big ox (Cpr. 4, 7).

ಗವೇಶ್ವರ gava-îśvara. *An owner of kine.*

ಗವೇಷಣೆ gavêshaṇĕ. *Seeking after, research.*

ಗವೇಷಿತ gavêshita. *Sought, inquired for.*

ಗವ್ಯ gavya. *Belonging to or coming from a cow:* milk, cheese, butter, urine and dung. See Prv. s. ದ್ರವ್ಯ.

ಗವ್ಯೂತ gavyûta. = ಗವ್ಯೂತಿ, ಗಾವದ, ಗಾವುದ. (Sk.).

ಗವ್ಯೂತಿ gavyûti. *A league, measured by* 2000 *fathoms.* 2, = ಗವತ, a pasture, pasture land.

ಗವ್ಯೆ gavyĕ. *A herd of kine.*

ಗವ್ವರ gavvara. Tbh. of ಗವ್ವರ. (ಜಿಲದ ಮೂಗರ Ck. I, 33).

ಗವ್ವು gavvu. = ಕವ್. — ಗವ್ವಗವ್ವೆನ್ನು. To bark (C.).

ಗಷ್ಟು gashṭu. = ಗಸಿ 1. (My.).

ಗಸ gasa. A sound used in imitation of a somewhat gentle, but quick way of rubbing. — ಗಸಗಸ ತಿಕ್ಕು. To rub, as the teeth, the body, or clothes on a stone slab, etc. (S. Mhr.; B. 4, 60). — ಗಸಗಸ ತುಳಿ. To make clean or bright by treading, as grain (S. Mhr.).

ಗಸಗಸೆ gasagasĕ. = ಕಸಕಸೆ, etc. (My.).

ಗಸಣ gasaṇa. Tbh. of ಘಸಣ. (S. Mhr. rare).

ಗಸಣೆ gasaṇĕ. Sad or sorrowful thought or reflection, care, concern (My.). ಹಸಿದು ತೃಪ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿಗಳು ವಿಷಯಮೈಥುನಯಂಗಳೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿನರಗೆ ಸಮುವಿರಲು ಉಲಿದೆಲ್ಲ ಗಸಣೆಯತ್ತಣದು? (Sp.). See Cpr. 6, 26; Bp. 24, 65; 58, 29; Bh. 1, 10, 14; J. 25, 25; 32, 4; 34, 3; Abhâ. 6, 26; Prv. s. ಕಾಡಾಟ. — ಗಸಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become full of anxious thoughts, etc. (Bp. 37, 66; 46, 50; Râm. 3, 8, 1).

ಗಸಾಟು gasâṭu. Perplexing affair; a difficulty or trouble (R.; Mhr. ಕಸಾಟ).

ಗಸಾಟೆ gasâṭĕ. With great force (of rubbing; Mhr. ಘಸ್ಟಾ, a rough rub or wipe). ಗಸಾಟೆ ತಿಕ್ಕು, to rub with force (S. Mhr.).

ಗಸಿ gasi. 1. = ಕಸ್ಪು. The sediment or dregs of oil or melted butter, or of pickles (C.; Tē.; T. ಕಡುಗು, M. ಕಟ್ಟು). See Prvs. s. ನಸಿ 1, ಮುಕ್ಕಳು.

ಗಸಿ gasi. 2. = ಕಸಿ 5, etc. — ಗಸಿಮಸಿ. = ಕಸಿಮಸಿ. (My.).

ಗಸ್ತಿ gasti. = ಗಸ್ತು. Rounds or a patrol: going the rounds (C.; Mhr., H. ಗಸ್ತ). See ಪೈ-. — ಗಸ್ತಿ ಪಹರೆ. dupl. = ಗಸ್ತಿ. (C.). — ಗಸ್ತಿಯವನು. -ಆವನು. A man going the rounds (My.).

ಗಸ್ತು gastu. = ಗಸ್ತಿ. (My.).

ಗಹ gaha. A sound in imitation of laughter (*cf.* ಕಹ 2). — ಗಹಗಹ. rep. The sound of merry or derisive laughter (ಪಾಸಕಪ್ಯಮಪ್ಪ ತಿ Śmd. 393; ನಗೆಮೊಗ ಆದ ಧ್ವನಿ Čr. I, 56). — ಗಹಗಹಿಕೆ. Hilarity (ತೋಷದ Bhn. 15, o. r. ಸಂತಸ; Bh. 1, 15, 19). — ಗಹಗಹಿಸು. To laugh merrily or derisively (Bp. 4, 63; 16, 24; 31, 9; 37, 9; 49, 21; 61, 32; Rām. 6, 10, 43; J. 5, 57; 13, 38). Occasionally ಗಹ ಗಹಿಸಿ ನಗಿಸು (Bp. 47, 32), ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗು (20, 16; 28, 20; 50, 78; Rāv. 6, after 24; J. 2, 21; 3, 15).

ಗಹನ gahana. A fault-finding, censorious (derisive) speech (? ಕೊಚಿತಲು ನುಡಿ Bhn. 50).

ಗಹನ gahana. = ಗಾಢ 2. Deep, dense; *impervious, inaccessible.* 2, *a thicket; a wood.* 3, difficult of comprehension, profound; a mysterious, wonderful thing, an impenetrable secret (ಅರಿದು Mr. 461; Bp. 9, 5; 37, 9; 56, 18).

ಗಹ್ವರ gahvara. = ಗಂಭರ, ಗಭ್ವರ. Deep; impervious. 2, *a thicket.* 3, an abyss; *a cave, a cavern* (ಗುಹೆ Kn. 109). 4, a wild or jungle (ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ 109). 5, *hypocrisy* (ಧೃತಕ, ಕೃತ್ರಿಮ 109). 6, an impenetrable secret. 7, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 109). 8, darkness (ಅಂಧ, ಅತ್ತಲೆ 109). 9, a tree with a very dark bark, Xanthochymus pictorius Roxb. (ತಮಾಲ Mr. 469). 10, close by, contiguous (ಸಮೀಪ 109).

ಗಳ್ gaḷ. 1. = ಕಳ್ 1, etc. An affix of the plural, *e. g.* ದಶದೇವತೆಗಳ್ (Śmd. 109), ಉಕ್ತಿಗಳ್, ಸಂಜ್ಞೆಗಳ್ (110), ಮನೆಗಳ್ (111), ಊರ್ಗಳ್, ಕೇರ್ಗಳ್ (51), ಆಗ್ಪಿಗಳ್, ಬಾಸುಬ್ಗಳ್, ಮುಗುಳ್ಗಳ್, ಕುರುಳ್ಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್ (52), ಕೆಸರ್ಗಳ್, ಬಸಿರ್ಗಳ್ (53), ತೋಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್, ತೋಳ್ಗಳ್ (117), ಸದ್ಯುದ್ಧಮುಧುಗಳ್ (117), ದರಿತಾಜ್ಞಂಗಳ್, ಅಲಿಕುಲತಾಪಲಂಗಳ್ (117), ಅತ್ತೆಗಳ್, ತಾಯ್ಗಳ್, ತಪ್ಪೆಗಳ್ (124. 125); ಗುರುಗಳ್, ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿಗಳ್ (125);—ಮುರಂಗಳ್ or ಮುರಗಳ್, ಪೊಲಂಗಳ್ or ಪೊಲಗಳ್, ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್, ಕೆಲಂಗಳ್ or ಕೆಲಗಳ್ (126), but ಗುಣಂಗಳ್, ಮುದಂಗಳ್, ಸದಂಗಳ್, ವೇತಂಗಳ್, ಕೀರ್ತಂಗಳ್, ಪಾಪಂಗಳ್ (126. 127);—ಉದ್ಯಾಂಗಳ್, ಧಾವಂಗಳ್, ಮಾಪಂಗಳ್, ಆಯ್ಯಂಗಳ್, ಅಕ್ಕಂಗಳ್ (124. 126);—ಅತಂಗಳ್, ಕೆತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್;—ಊಳೆಗಳ್, ಆಕೆಗಳ್ (202. 231);—ಅಂಗಳ್, ಪೀಂಗಳ್, ತಾಂಗಳ್ (178 in one MS.);—ಅದರ್ಗಳ್, ಇದರ್ಗಳ್ ಉದರ್ಗಳ್ (124); — ಸುರತರುಪಲ್ಲವಕಂಗಳಿರ! ಪೆಸೆಗಳಿರ! ಮುಗುಳ್ಗಳಿರ! (153);—ಮೋದವರುಗಳ್ (Bp. 4, 61), ಮುಕ್ಕಳುಗಳ್ (J. 28, 20). —The vocative simply with the final ಗಳ್ in ಪೋಗಿಮ್ ಉಗ್ರಾಂಗಳ್ (Śmd. 153). — ಗಳಾಗಮ. -ಆಗಮ. The affix ಗಳ್ (Śmd. 116. 123).

ಗಳ್ gaḷ. 2. = ಗಲ್, etc. Term, period. See ಆ-, ಈ-.

ಗಳ gaḷa. 1. = ಗದ 1. (Śmd. 397).

ಗಳ gaḷa. 2. = ಗದ 1, q. v. — ಗಳಗಳ ಒಣಗು. To be quickly parched up or scorched, as leaves (S. Mhr.).

ಗಳ gaḷa. 3. = ಗದ 4, etc. — ಗಳುಳ. = ಗದುಡ. (Grj. 10, 88).

ಗಳ gaḷa. = ಗು 1, *e. g.* Bp. 38 sum.; 40, 19; J. 20, 8; 28, 55. See ಕಡಗಳ; Śm. s. ಕೊರಲು. — ಗಳಮೊಗಿ. -ತೊಗಿ. A neck-ornament (Bp. 12, 18). — ಗಳಪತ್ರ. Tbh. of ಗಳಪತ್ತ. (Bh. 2, 2, 97).

ಗಳಕ್ gaḷak. = ಸುಳಕ್. (My.).

ಗಳಗ gaḷaga. = ಗಳಿಗೆ 2. (My.).

ಗಳಗಳ gaḷa-gaḷa. = ಗಲಗಲ, etc. (My.).

ಗಳಗಾಳ gaḷa-gāḷa. (Śmd. 386; Kk. 98). A hook for catching the throat, or one that has entered it.

ಗಳಗೆ gaḷagĕ. = ಕಣಜ, etc., ಗಳಿಗೆ 1. A high bamboo-basket for storing corn (ಕಳಜ, ಕಳಂಜ Mr. 208; ತೋಪ್ಪಿ Śm. 101, o. r. ಗಳಿಗೆ; C.; Bp. 42, 8). ಕುಸುಬೆಯೆನ್ನ ಕಣಜ, ಗಳಗೆ ಎಣ್ಣು ಎಬ್ಬರು (Nr.).

ಗಳಧ್ವನಿ gaḷa-dhvani. = ಗಲಧ್ವ. (ಮಣಿತ, ರತಕೂಜಿತ Hlā.).

ಗಳನ್ತಿಗೆ gaḷantigĕ. 1. (Śmd. 48). = (ಗಣತಿ 1), ಗಣತಿಗೆ, etc. Tbh. of ಗಲನ್ತಿಗೆ, q. v. (ಅಂತಿಗೆ Śmd. 337; My.).

ಗಳನ್ತಿಗೆ gaḷantigĕ. 2. (fr. ಗೃಹ?). An inner apartment or chamber (ಕೋಣೆ Kk. 47; ಕೋಣೆ, ಒಡರಿ q. v. Śm.).

ಗಳರವ gaḷa-rava. = ಗಲರವ. (J. 11, 24).

ಗಳಾಮು gaḷâm. = ಗಳಿ. — ಗಳಾಮ್ಬಿಡಾಡು. dupl. = ಕಳುಪಿಲಿ, s. ಕಳು 1. The noise of children at play (My.).

ಗಳಿಗೆ gaḷigĕ. 1. = (ಘಳಿಗೆ), ಗಳಗೆ. (My.; ಪಾಣಿ, ಕುಸುಬಿ Sl. 416). ಕಣ್ಣ ಪಾಯಿಯು ಗಳಿಗೆ (ಪೇಳಿಗೆ G.).

ಗಳಿಗೆ gaḷigĕ. 2. = ಗಳಗ. (Tbh. of ಘಟಿಕೆ?). A doubling of cloth, a fold (S. Mhr.; Bp. 21, 8; 36, 47).

ಗಳಿಸು gaḷisu. = ಗಡಿಸು 1, etc. See ಸಂ-.

ಗಳು gaḷu. 1. = ಕಳ್ 1, etc. (C.). ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ (Bp. 26, 51). ಕೆಲಸಂಗಳಿಗೆ (26, 58). ಮನೆಗಳು, ಮರಗಳು, ಕಾಲುಗಳು, ಆಳುಗಳು, etc., etc. (C.). See *e. g.* Bp. 28, 46; 30, 30; 34, 24; 36, 45; 37, 57; 38, 34. 45; 39, 51; 40, 80; 42, 3; 44, 49; 46, 52; 50, 70. 75; 57, 16.

ಗಳು gaḷu. 2. = ಕಳ್ 2. See ಆಗಳು 1, ಈಗಳು.

ಗಳೆ gaḷĕ. = ಗಳಾಮು. — ಗಳಿಬಳಿ. = ಗಳಾಮ್ಬಿಡಾಡು. (My.).

ಗಳೀವು gaḷîvu. (ಗಳಿಯವು, ಗಳಿಯ). A complete agricultural apparatus (S. Mhr.); a set of implements of Kabbilas (Bp. 58, 50, ಗಳೀಗಳ್). ಗಳೀವ ಸಾಮಾನು (S. Mhr; B. 5, 198). *Cf.* ಘಟಿಯ.

ಗಳ್ಳನೆ gaḷḷanĕ. A sound produced in loud laughter (Śāstrasāra in W. 1317; *cf.* ಗೊಳ್).

ಗಳ್ಳಿ gaḷḷi. = ಕಳ್ಳಿ 1. A lump, etc. (My.).

ಗಱಿ gaṟi. = ಗಡು 1. — ಗಱ್ಪಣಿ. = ಗಡಿಗಣಿ. (Abh. P. 13, 79).

ಗಲಿ gaḷa. 1. = ಗದ, etc., ಗಳ 2, ಸುಲ್. A term expressing quick motion. — ಗಲಗಲಿಗೆ. = ಗಲಗಲಿಸಿ. (Rām. 5, 8, 60). — ಗಲಗಲಿಸಿ. rep. Quickly (ಜೋಗ Śmd. I; ತೀಕ್ಷ್ಣ Śe.; Kk. 50; Śm. 61; Čpr. 2, 89; 38, 39; Bp. 5, 56; V. 5, 25). ಗಲಗಲಿಸಿ ಗುಮಿಗುಮಿಕೆಯುಂ ಪರಿಪಕ್ಷರ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I). ಗಲಗಲಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ (229).

ಗಲಿ gaḷa. 2. = ಗದೆ 1, etc., ಗದೆ q. v., ಜಜಮೆ. (C.; B. 4, 121).

ಗಲಿಪ gaḷapu 2-23. = ಗದಪ. A loquacious, prating, foul-mouthed, lying man (ಸೊರಪು, o. rs. ಸೊರಪುಡು, ಸ್ವರಪು, ಸ್ವರಪುಡು, Śmd. I).

ಗಲಿಪತ್ವ gaḷapatva. A loquacious, lying behaviour; idle prattle, a lie (ಕೃತಿ Čt. II, 46).

ಗಲಿಪು gaḷapu. 1. = ಗದಪು. To chatter, to prate, etc. (ಬಹುಪ್ರಲಾಪ Śmd. Dh.; Čpr. 1, 57; Abh. P. 11, after

140; Grj. 5, 25; Rāv. 8, after 5; 11, 166; Śāv. 1, 83). ಬಾಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಗಲುಪಿರ್ (Rāv. 5, 21).

ಗಲಿಪು galapu. 2. Chatter, idle talk (Abh. P. 15, 57).

ಗಲಿಹ galaha. = ಗಲಪ. (ದುರ್ಮುಖ, ದುಃಖ Illā.; ದೂತಾ ೪ Bhn. 6, o. r. ಗಲಪ).

ಗಲಿಹು galahu. = ಗಲಪ 1. ಗಲುಪುವಂ (ಜಯಾಪ Mr. 242). See Bp. 9, 10; 14, 30; 57, 39; J. 2, 62; 6, 48.

ಗಲಿಕೆ galike. Acquirement, acquisition; gain (C.; ಆರ್ಜನೆ, ಸಮ್ಪಾದನೆ C.). See B. 1, 16; 4, 194; Prv. s. ಗಳ್ಳಿ.

ಗಲಿಗೆ galige. Tbh. of ಘಟಿಕೆ (Śmd. 30). A period or hour of twenty-four minutes (ಪ್ರಾಯಗೆ Śmd. 28; ಘಾಟಿ, ಘಟಿಕೆ Mr. 67; ಘಾಟಿ, ಘಾಯ Kk. 58; Śm. 18; C.); a short time (C.). See B. 3, 15. 113. — ಗಲಿಗೆಯಚ್ಚಲು. ಗಲಿಗೆಯಚ್ಚಲ್ಲು. ಗಲಿಗೆ ಬಟ್ಟಲ್ಲು. The metal vessel by the sinking of which in water the galige is measured (C.). — ಗಲಿಗೆವಚ್ಚಲ್. = ಗಲಿಗೆಯಚ್ಚಲು, etc. (Rāv. 8, after 5; Bh. 1, 7, 21).

ಗಲಿಯು galiya. (= ಘಟಿಯ?). See ಆಪ-.

ಗಲಿಯಿಸು galiyisu. = ಗಡಿಸು 1, ಗಲಿಸು 1, ಘಟಿಸು. Tbh. of ಘಟಿಯಿಸು. To come to, to reach; to be obtained; to be joined together or united; to happen, to take place; to be met as such and such or in such and such a form or meaning (ಜೊರೆ ಕೊಳ್ Śmd. I Mḍb. before No. 134; ಬರ್ 397 Cm.). See Śmd. 349. 396; Abh. P. 16, 45. 2, to join or bring together; to procure; to acquire, to obtain, to gain (ಜೊರೆ ಕೊಳಿಸು Śmd. I Mḍb.). 3, to exert one's self; to be upon the alert.

ಗಲಿಸು galisu. 1. = ಗಲಿಯಿಸು No 2. Tbh. of ಘಟಿಸು. (C.). ಪಕ್ಕೆ ಗಲಿಸಿದ ಧನ (ಗ್ರಸ್ಥ, ಪಿತೃಧನ Nn. 41). See Bp. 9, 24; 11, 6; 27, 20; 28, 3; Abhā. 1, 5; Dp. 1, 3. 4; 4, 1; J. 5, 56; 32, 29; B. 1, 1; 2, 17. 25; 3, 63; 5, 98. 220; Prv. s. ಘಟಿ.

ಗಲಿಸು galisu. 2. Bringing together, making gain, etc. — ಗಲಿಸಾಳಿ. -ಆಳಿ. A person bent on acquisition. — ಗಲಿಸಾಳಿಕೆಯೆನ್. -ಜೆನ್. An acquisitive, industrious woman (ಪಡೆದು ಗಾರ್ Śm. 74; ಪಡಪ್- Kk. 29).

ಗಲಿಲು galu. = ಗಡ 2, etc. (My.).

ಗಲಿಲುವು galuvu. = ಗಡು, etc. (My.).

ಗಲಿೞೆ galĕ. = ಗಡ 2, etc. A bamboo rod or stake, a bamboo; a pole, a staff; the bamboo (pole) of Köllaṭigas or Dömbas on which they tumble, etc.; a churning stick (ಕೊಲ್ಲಟಿಗ ರಾಮುಷ್ಯದುಂ ಕಡೆಗೋಲುಂ Śmd. I; ಪರ್ಣಕ, ಸ್ವಪ್ನ Mr. 288; My.; T. ಕಟ್ಟೆ, M. ಕಟ್). ಘಾಟಿ ನಡಯಿಸುವ ಗಡ (ಪೌರಾಪರ್ಣ, ಕ್ಷೇವಡೆ Nr.). ಗಡ ಹುಟ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿಪರ್ಣ Mr. 416). — ಗಡವಡಿ. -ಬಡಿ. The form of a (long) bamboo-pole (Abh. P. 10, after 91). — ಗಡಗೂಸಾಡು. -ಕೂಸಾಡು. To perform childish play on or with a pole or poles. ಗಡಗೂಸಾಡುವಂಗ್ಮನಂ ಸಿರಿಪನಂ ಸರ್ವಜ್ಞನುಂ ಕೊಣ್ದು ದುಸ್ಸು ದಾದರ್ (Śmd. 78). — ಗಡ ವಿದಿಸಾಡು. -ಪಿಡಿದು ಆಡು. To perform as a pole-tumbler, etc. (Śmd. 240).

ಗಲಿೞೆಕಾರಿ galĕ-kāra. (Śmd. 235-). = ಗಳಿಗಾರ, etc.

ಗಾಗಳ gāgaḷa. (= ಗಗ್ಗಳ). Noise, vociferation (My.; *cf.* ಗಾ ಧ್ವ).

ಗಾಂಗೇಯು gāṅgēya. (fr. ಗಂಗಾ). Belonging to the Ganges; 2, *Kārttikēya* (ದುರ್ಯೋಧನ್ನಜ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕೇಯ Nn. 44). 3, Karṇa (44). 4, Bhīshma (ಗಂಗಾಸುತ, ಭೀಷ್ಮ 44; Mr. 263). 5, *the root of Scirpus kysoor* Roxb. *or Cyperus hexastachyus communis* Rottl. 6, *gold* (ಹಿರಣ್ಯ, ಧನಾಢ 44). 7, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 44).

ಗಾಂಗೇರುಕಿ gāṅgēruki. *The plant Uraria lagopodioides* Desv.

ಗಾಚಾರ gāčāra. Tbh. of ಗೃಹಚಾರ. (My.).

ಗಾಜು gāju. Tbh. of ಕಾಚ, q. v. (Śmd. 338. 364; Nr.; Sl. 332. 412). Glass (Bp. 60, 44; C.). 2, ಗೃಂಠ, ಧಾಮ (Mr. 98, o. r. ಬಾಮು). — ಗಾಜುಮೊಣಿಗೆ. -ಮೊಣಿಗೆ A glass-ornament (Śāv. 2, 81). — ಗಾಜುಮನೆ. Tbh. of ಕಾಚಮನೆ. (My.). — ಗಾಜುಲವಣ. Tbh. of ಕಾಚಲವಣ. (My.).

ಗಾಂಜ gāñja. = ಗಾಂಜಿ. (My.).

ಗಾಂಜಿ gāñji. = (ಗಂಜಿ 2), ಗಾಂಜ. The dried heads of the hemp-plant (C.; B. 4, 25; Mhr. ಗಾಂಜಾ). — ಗಾಂಜಿಗಿಡ. The common hemp-plant, Cannabis sativa L. (Z.; My.).

ಗಾಟ gāṭa. = ಕಾಟ 3, q. v. (C.; Mhr. ಘಾಟ).

ಗಾಟು gāṭa. ಘಾಟು. (Tbh. of ಗಾಢ?). Largeness, bigness; a multitude (ಪೊಡ್ಡಿತು Bhn. 41; Bh. 3, 18, 38; Tē.: thick, hard, tight, strong).

ಗಾಟಳಿಸು gāṭaḷisu. ಘಾಟಳಿಸು. To tease, to harass (Bh. 3, 9, 26; Mhr. ಘಾಟಳಿಸೇ).

ಗಾಟಿ gāṭi. = ಗಾಟು 2. (My.).

ಗಾಟು gāṭu. = ಗಾಟು, etc. (C.; Tē. ಘಾಟು).

ಗಾಟು gāṭu. 1. "Guard" (My.; see ಮುಟ್-).

ಗಾಟು gāṭu. 2. = ಗಾಟಿ. A difficult passage, or a pass, over a hill (My.; Mhr. ಘಾಟ; *cf.* ಗಟ್ಟಿ).

ಗಾಢ gāḍa. Tbh. of ಗಾಢ. Firmly; certainly (ಬಿದ್ದ Śmd. II; Śm. 65).

ಗಾಡಿ gāḍi. Comeliness, gracefulness, charm, beauty (ಸೊಬಗು Čt. I, 14; II, 22; ಸೊಬಕ, ಸೊಬಗು, ಸುಧಗೆ Kk. 54; ಚೆಲ್ಲಿಟು, ಸೊಬಗು, ಗಡಗಡಿಕೆ, ಸೊಬಕ, ಸುಧಗೆ Śm. 47; M. ಚಾಯಿ, ಚಾಯಿಲ್, T. ಚಾಯಲು, ಚೇದು, beauty). See Čpr. 1, after 101; 2, 79; Abh. P. 3, 39; 9, after 155; 9, 163; Rāv. 4, after 14; 8, after 125; 10, after 7 & 10 & 57; 13, 4; Śāv. 1, after 72; J. 7, 25; ಗಟ್ಟಿ-. — ಗಾಡಿವಡೆ. -ವಡೆ. = ಗಾಡಿವಿಡೆ. (Rāv. 8, after 5). — ಗಾಡಿವಿಡೆ. -ವಿಡೆ. To become graceful, etc. (Abh. P. 12, 27; Śāv. 5, 54).

ಗಾಡಿ gāḍi. 1. A common load-cart (C.; Mhr. ಗಾಡಾ); a cart with a frame or box; a carriage, a gāri (My.; H., Mhr.); the circumference of a wheel, the mere ring or frame (Mhr. ಗಾಡಾ, H. ಗಾಡೀ). See Sl. 273. 275, & s. ಮಾಡಿ. — ಗಾಡಿಕತ್ತು. A round nose-ring (C.). — ಗಾಡಿಪಟ್ಟು. The inner bottom or seat of a cart (S. Mhr.; My. as ಗಾಡಿಪಟ್ಟಿ). — ಗಾಡಿಯವ. -ಅವ. A cart-driver or cart-owner (C.).

ಗಾಡಿ gāḍi. 2. = ಗಾಡಿ, etc.

ಗಾಡಿಕಾಣ gāḍi-kāṇa. = ಗಾಣಿಗ, ಗಾಣಿಗಾಣ, ಗಾಣಿಗಾಣ. (S. Mhr.).

ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿ gāḍi-kārti. = ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಗಾಡಿಕೆ gāḍike. (fr. ಗಾಢ). Intensity; excess (Rām. 6, 10, 24. 25; Bh. 3, 10, 51; 3, 18, 35).

ಗಾಡಿಗ gāḍiga. = ಗಾಡುಗರ. A juggler; a chicaner (S. Mhr.; Bp. 43, 52; 44, 64; 50, 36; 51, 47).

ಗಾಡಿಗಾಣ gāḍi-gāṇa. = ಗಾಣಿಗಾಣ, ಗಾಣಿಗ, etc. (S. Mhr.).

ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ gāḍi-gārti. (Śmd. 244, o. r. -ಕಾರ್ತಿ). A charming woman.

ಗಾಢಿಗಾರ್ತಿ gâḍi-gârti. A woman with the nature of a gâḍigâra (S. Mhr.).

ಗಾಢಿನತನ gâḍinatana. = ಗಾಢಿ. (Râm. 6, 12, 34).

ಗಾಢಿಸು gâḍisu. To become tight, close or fast (Bh. 3, 13, 35); to enter; to be deeply entered into, to get firmly established (J. 29, 34). 2, to become excessive (Râm. 1, 16, 13; 4, 3, 5); to be or become vehement, eager or ardent (Bh. 3, 18, 39; 6, 2, 2). See ಸಗಾಢಿಸು.

ಗಾಢ gâḍha. = (ಗಾಢಿ), ಗಾಢ. Dived or entered into; hidden or absorbed in; roamed, roved. 2, tightly drawn; *tight, close, firm, compact, thick* (ಜಡ್ಡ Kk. 76, o. r. ಬಿಡ್ಡ); deep, sound, as sleep; strong, *intense, vehement;* stout; coarse. 3, *excessive, much;* excessively, etc. 4, a term in music (Bp. 19, 14). See s. ತರುಣತ್ವ.

ಗಾಢನಿದ್ರೆ gâḍha-nidre. A sound or deep sleep (My.).

ಗಾಢಪೂರಣ gâḍha-pûraṇa. Filling with force. See ಪೂರಿಸು.

ಗಾಢಪ್ರವೇಶ gâḍha-praveśa. Entering into, or causing to enter into, forcibly, etc. See ಆವಸು, ತುರುಕು, ಬಿಟ್ಟು.

ಗಾಢವಿಮೋಚನ gâḍha-vimôcana. Unloosing with force, or freeing fully. See ಇಮಿಸು.

ಗಾಢಸ್ಪರ್ಶನ gâḍha-sparśana. Touching with force or roughly. See ಮಳಕು.

ಗಾಢಾಂಧಕಾರ gâḍha-andhakâra. Thick darkness (My.).

ಗಾಢಾಂಬಿಲ gâḍha-âmbila (Śmd. 252). A strong or eager man.

ಗಾಢಾಲಿಂಗನ gâḍha-âliṅgana. A close embrace. (Grj. 2, after 106). — ಗಾಢಾಲಿಂಗನಗೆಯ್ದು. -e-ಗೆಯ್ದು. To embrace closely (J. 32, 16).

ಗಾಢೋಕ್ತಿ gâḍha-ukti. Coarseness, rudeness, vileness (ಕುಜ, ಸಿಜ್ಜರದೂತ ಬುದ್ಧಿ Nn. 20).

ಗಾಣ gâṇa. 1. = ಗಾಳ. A hook, a fish-hook (ದಶ Mr. 462, o. r. ಗಾಳ; Abh. P. 16, 55; C.); a fishing tackle, an angle (Bp. 21, 28). ಮೀನ ಹಿಡಿಯುವ ಗಾಣ (ಗಾಳ G.).

ಗಾಣ gâṇa. 2. An oil-mill; a sugar-cane press or mill (C.; Tu.; Mhr. ಘಾಣಾ; Tê. ಗಾನುಗ, ಗಾನುಗು, ಗಾನುಗೆ; T. ಕಾಣು; Śiv. ಗಾಣ G.). ಗಾಣ ಆಡಿಸು, to work a mill or press (C.; B. 3, 45). ಗಾಣದೊಳಗಿನ ಹಿಣ್ಣೆ (ಪಿಣ್ಯಾಕ G.). ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುರಿದಿತು. — ಗಾಣಕ್ಕೆತ್ತಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಯಾಕೆ? ಗೋಣಿಗೆ ಗಮನಸಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Ú. Bp. 11, 11; B. 2, 42. — ಗಾಣಕಪ್ಪಾಯ. A tax on oil-presses (My.). — ಗಾಣದೆಳ್ಳು. = ಗಾಣಕಪ್ಪಾಯ. (My.).

ಗಾಣ gâṇa. 1. Tbh. of ಗಾಣ 1. (ಗಣ್ಣಡ Nn. 135, o. r. ಗಾನಸು; Tê.).

ಗಾಣ gâṇa. 2. Tbh. of ಗ್ರಹಣ. (My.).

ಗಾಣಗಿತ್ತಿ gâṇa-gitti. = ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ. (My.). See Prv. s. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ.

ಗಾಣಪತ್ಯ gâṇapatya. (fr. ಗಣಪತಿ). Worship of Gaṇêśa; chieftainship (Bp. 54, 75); a worshipper of Gaṇêśa. See ಮಹಾ.

ಗಾಣಿ gâṇi. A songstress (Nn. 2).

ಗಾಣಿಕ್ಯ gâṇikya. (fr. ಗಣಿಕಾ). *An assembly of harlots* (ದಾರಸತಿಯರ ಹಿಣ್ಣು Mr. 305).

ಗಾಣಿಗ gâṇiga. An oil-miller (C.; Śiv. ತೆಲುಘಾತಳ, ತೈಲಿಕ G.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿವ್ವಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳಾರ, ಜಾಣಜಗಳೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಗಾಣಿಗನ ಮುನಿಸೆಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆ ಬೇವ, ಭೂವಾರ್ತಿ ಮುನಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಒಮ್ಮೆ ಬೇವ. — ಗಾಣಿಗನ ಸ್ನೇಹ ಕ್ಕೆನ್ನ ಗಡ್ಡದ ಹುಡಿಯವನ ಗುದ್ದಾಟ ಬೇಸು. — ಪಾರುಪತ್ಯಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇವ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇವ. — ಗಾಣಿಗನ ಸಂಗತ ಕತವಾಯಿ, ಜಾಣ ಕೊಚ್ಚೆ ತಿನ್ನ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Ú. Bp. 47, 41; ಹೆಗ್ಗಾಣಿಗ. 2, a kind of king-crow with white tail-feathers (Bl.). — ಗಾಣಿಗನ ಕಪ್ಪಿ. = ಸಾಮುಕುಸುವಿ. (Z.).

ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ gâṇiga-itti. The wife of an oil-miller (C.). ಬೀದೀಲಿ ಮೋಗುವ ದುಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಅಮ್ಮೋರ ಅಣ್ಣರ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ? (no, if she does not put oil to their heads, Prv.). — ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿಯ ತಪ. A very common procumbent plant, Rostellularia diffusa Nab. E. (Z.).

ಗಾಣ್ಟಡಿ gâṇṭaḍi (= ಗಣ್ಟಡಿ). A small bundle. (R.; Mhr. ಗಾಣ್ಟೊಡಿ).

ಗಾಣ್ಡೀವ gâṇḍiva. *The bow of Arjuna.*

ಗಾಣ್ಡೀವಿ gâṇḍivi. Arjuna. (Śmd. 200; Śiv. 4, 29. 87; 5, 45. 52).

ಗಾಣ್ಡೀವ gâṇḍîva. *The bow of Arjuna.*

ಗಾಣ್ಡೀವಿ gâṇḍîvi. Arjuna (ಜಪ್ಪು Mr. 512; ಧಳ್ಳುಸ 264).

ಗಾಣ್ಡು gâṇḍu. 1. The posteriors; the anus (Mhr. ಗಾಂಡ್ಯ). — ಗಾಣ್ಡುಗುದಿಗೆ. A bump with the knee upon a boy's posteriors (S. Mhr.; Mhr. ಗಾಂಡ್ಯಗುದಫಟ್ಟ).

ಗಾಣ್ಡು gâṇḍu. 2. A sturdy, but foolish man (My.; *cf.* Mhr., H. ಗಾಂಢಾ). 2, a stout club (My.).

ಗಾಣ್ಪ gâṇpa. = ಗಾಮ್ಪ, q. v. (ಎಗ್ಗ Ćt. I, 101, o. r. ಗಾಮ್ಪ).

ಗಾಣ್ಪು gâṇpu. = ಗಾಮ್ಪು, q. v. (ಆತಿಮಬ್ಬ Ćt. I, 65).

ಗಾತ gâta. 1. ಘಾತ. = ಘಾತ 2. Tbh. of ಪಾತ (? *cf.* ಗಾಪಿಗೆ). Depth (Tê. ಘಾತ, a square reservoir for water; ಗಾತಾಮು, a pit, hole). ಘಾತಳ್ಳುಮ್ದ (ಸಿಮ್ಪು, ಗಟ್ಟಿರ ಆಲಿಸಾಗರುವದು); ಘಾತ ಸಾಲುಮ್ದ (ಉತ್ತಾನ, ಆಲಿಸಾಗದಿರುವದು); ಘಾತ ಆಳಕವಾಗಿ ತಳ ಸಿಕ್ಕದಿರುವಷ್ಟಾದು (ಆಗಾಧ, ಬಹಳ ಆಲಿಸಾಗಿರುವದು Sl. 86).

ಗಾತ gâta. 2. Tbh. of ಘಾತ. (S. Mhr.).

ಗಾತರ gâtara. = ಗಾತ್ರ. Contraction of ಗಡತರ, q. v. (C.).

ಗಾತಿ gâti. 1. = ಗಾತಿರ್, etc. See *e. g.* ಇಚ್ಛೆ-, ಒಲಪ-, ಕೋಪ-, ಜಗಳ-, ತಿಣ್ಣೆ-, ವಿಜ್ಞಾನ-, ಮಾಯ-, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ-, etc.

ಗಾತಿ gâti. 2. Tbh. of ಘಾತಿ (R.).

ಗಾತೃ gâtṛi. A singer. See ಉಪ-.

ಗಾತ್ರ gâtra. = ಗಾತರ. (My.).

ಗಾತ್ರ gâtra. A limb or member of the body. 2, *the body.* 3, *the fore-quarter of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ Mr. 158).

ಗಾತ್ರರಕ್ತಕಿ gâtra-raktaki. Red sandal (ದಶ್ವನ Mr. 335).

ಗಾತ್ರವಿಶ್ಲೇಷ gâtra-vilêśha. A close union or contact of bodies. See ಆಮರ.

ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚಕಿ gâtra-saṅkôchi. *The polecat, Viverra putorius.*

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನ gâtra-anulêpana. *Perfume for the person.*

ಗಾಥಿ gâthi. A singer; N. of the father of Viśvâmitra. (My.).

ಗಾಥೆ gâthe. = ಗಾಮೆ, ಗಾಮೆ. A song; a verse; a metrical sûtra; a saying or proverb (see ಗಾಮೆ).

ಗಾದರಿ gâdari. (= ಗದು). The mark on the skin from the blow of a whip, from the bite of

a musquito, from a scratch with the nails, etc. (S. Mhr.).

ಗಾದಾರಿ gâdâri. — ಗಾದಾರಿಕಸ. A N. applied to different plants of the order of Compositae, especially to Cyathocline lyrata Cass. (Z.). See ದೊಡ್ಡ-.

ಗಾದಿ gâdi. A cushion; the seat of some eminent personage (C.; Mhr.; B. 5, 43. 55. 185).

ಗಾದಿಗೆ gâdigĕ. Tbh. of ಮಾತಿಕೆ, q. v. (ಭಗವ Čt. II, 77).

ಗಾದು gâdu. Luxuriant growth of grass, shrubs, etc. (S. Mhr.).

ಗಾದೆ gâdĕ. Tbh. of ಗಾಥೆ. A saying, a proverb (C.). ಗಾದೆ ದೀದಕ್ಕೆ ತರೆವಿಮ್ಮು.—ಮೂತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಉಟಿಕ್ಕೆ ಕೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ (Prvs.). See ಬಾತಿ-, ಪ್ರಾಮು-; Prvs. s. ಪುರಿಕ, ಪ್ರಸ್ತಾವ, ದೀದ. — ಗಾದೆ ಕಥೆ. dupl. (C.). — ಗಾದೆಮಾತು. = ಗಾದೆ. (C.). ವೀದ ಗಾದೆಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ನೆಗುಲ್ಲು, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯರ ಗೋಷ್ಟಿ (or ಪುಳಿ, Prv.).

ಗಾದೆಗಾರ gâdĕ-gâra. A man familiar with proverbs. See ನದ-.

ಗಾಧ gâdha. Fordable, shallow; a shallow place; bottom. See ಆ-.

ಗಾಧಿ gâdhi. = ಗಾಥಿ. N. of the father of Viśvâmitra (My.).

ಗಾಧೇಯ gâdhéya. Viśvâmitra. (R.).

ಗಾನ gâna. 1. = ಗಾಣ 1. Singing; vocal music; a song; a singer (ಗಂಧರ್ವ, ಹಾಡುವವನು Kn. 135, o. r. ಗಾಣನು); a cuckoo; a dove, etc. (ಶಬ್ದಾ, ಪಿಪಾಠ 73); the Kanda metre (ಶಬ್ದ Čt. I, 46). See Prv. s. ಬೆಳ್ಳಿ.

ಗಾನ gâna. 2. Tbh. of ಗಮನ (Śmd. 352. 361).

ಗಾನದೇವತೆ gâna-dêvatĕ. A deity presiding over vocal music (J. 21, 57).

ಗಾನ್ತ ga-anta. A term with final *ga* (Śmd. 274. 305).

ಗಾಂಧರ್ವ gândharva. (fr. ಗಂಧರ್ವ). Belonging or relating to the Gandharvas. 2, the art of the Gandharvas: song, music and dance. See Bp. 6, 26; 8, 4.

ಗಾಂಧರ್ವಭವನ gândharva-bhavana. A beautiful edifice (My.); — a music-hall.

ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹ gândharva-vivâha. = ಗಂಧರ್ವವಿವಾಹ. (My.).

ಗಾಂಧಾರ gândhâra. *The third of the seven primary notes of music* or saptasvaras (Mr. 76). 2, Candahar and its people.

ಗಾಂಧಾರಿ gândhâri. N. of the wife of Dhritarâshtra (Śmd. 103; J. 7, 19; 33, 8). 2, N. of a plant (ಜೇಡಪತ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಮುಂಜಪತ್ರ Mr. 132, o. r. ಪಂಜಪತ್ರ). 3, = ಗಂಧವತಿ, q. v. 4, N. of a râga (My.).

ಗಾಬರ gâbara. = ಗಾಬರಿ. (My.).

ಗಾಬರಿ gâbari. Overcome by terror, grief, etc.; the state of being overcome by fear, etc. (C.; Mhr., H. ಘಾಬರಾ; B. 4, 60. 197; 5, 53).

ಗಾಬು gâbu. Fear, alarm (C.; Tu.; T. ಕಬುಮು, to be confused; *cf.* ಕಬ 1). ಉಸಿರು ಗಾಬಾದನು (C.).

ಗಾಮಿ gâmi. Going, moving; approaching; attaining; *referring to; used as.*

ಗಾಮ್ಪು gâmpu-23. = ಸಾಂಪ್ರಿ. A rustic, a simpleton; a vulgar or vile man (ಗಾಮಿಲ, ಎಗ್ಗ, ಜೆಪ್ಪ ಕೆಂ.; ಮೋಡ ಕೆಂ. 95; ಗಾಮಿಲ 107; ಕೂಟ Bhn. 31; KAvy. III, 3, 12; Grj. 4, 10; Śśv. 1, 22; 4, 127; C.; Tĕ. ಕಾಪ್ಪ, a holder of property; a tenant, inhabitant; a farmer, cultivator; a rustic).

ಗಾಮ್ಪತನ gâmpatana. The condition or behaviour of a gâmpa (ಎಜಿಗು ಕೆಂ. 84; My.; Tĕ. ಕಾಪ ತನ, the state of farmers, the rustic condition).

ಗಾಮ್ಪು gâmpu. = ಸಾಂಪ್ರಿ. Stupidity (ಜೆಪ್ಪು Čt. II, 24; V. 35, 54).

ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯ gâmbhîrya. (fr. ಗಂಭೀರ). Deepness; profundity of character, earnestness, sagacity. (B. 5, 228; My.).

ಗಾಯ gâya. (ಘಾಯ). A hit, a bruise (ಘಟ್ಟನೆ Bhn. 36); a wound (ಏಟು Bhn. 51; ಏಟು Śm. 116; C.; ಕ್ಷತ G.; Tĕ.; M., T. ಕಾಯು; Mhr., H. ಘಾಯ, ಘಾವ; T. ಕಾಯು, sharpness = ಕಾಲ್ಚು; ಕಾಯ್ದುದ್, cutting; Tĕ. ಗಪ್ಪಿ, a hole; a wound; *cf.* ಕಾಟು). See Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 13, 21; 14, 12; 18, 10; B. 2, 13. 26; 3, 109; 5, 40. 62. 161; Čt. I, 52; ಉ-, ಮೂರ್ಗಾಯ. — ಗಾಯುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To wound (Bhn. 8, 26, 57; J. 22, 6). — ಗಾಯುಹೊಪ್ಪಲು. -ಹೊಪ್ಪಲು. A common weed, the ash-coloured fleabane, Vernonia cinerea Less. (Z.). — ಗಾಯುವಡೆ. -ವಡೆ. = ಏಲೆಯಾಲು, q. v. To be wounded (J. 12, 47).

ಗಾಯು gâya. Tbh. of ಗಾಲು. Straining, sifting (My.).

ಗಾಯಕ gâyaka. Singing; a singer. See Śmd. 296; Bp. 6, 17; 19, 38. 39; 59, 29; J. 7, 6.

ಗಾಯಕಿ gâyaki. A songstress (Grj. 7, after 11).

ಗಾಯತ್ರಿ gâyatri. A song. 2, *N. of a type of metres* (Čh.; Mr. 362). 3, a vedic hymn composed in the gâyatri metre. 4, the gâyatri or vedic verse (Rigvêda III, 62, 10) repeated by every Brâhmaṇa at his morning and evening devotions (Bp. 3, 63); the gâyatri verse personified as a goddess, the wife of Brahmâ and mother of the vêdas (J. 31, 73). 5, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಗಾಯನ gâyana. Singing; song; *a singer.*

ಗಾಯನಗಾರ gâyana-gâra. A singer (My.).

ಗಾಯನಿ gâyani. A songstress (Abh. P. 3, 107).

ಗಾಯಿ gâyi. A cow (Mhr. ಗಾಯಿ). — ಗಾಯಿಕಸಾಯಿ. A beef butcher (My.). — ಗಾಯಿಹೊಪ್ಪಲುಹೊಪ್ಪಲು. A creeping plant, Boerhavia repens L. (Z.).

ಗಾರ gâra. Emitting or ejecting from the mouth; swallowing. See ಉಮ್-, ನಿ-.

ಗಾರಡ gâraḍa. Tbh. of ಗಾರುಡ. (My.; Tĕ.).

ಗಾರಡಿ gâraḍi. = ಗಾಡಿ 2, ಗಾರುಡ, ಗಾರುಡಿ. (My., Tĕ.).

ಗಾರಡಿಗ gâraḍiga. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾರುಡಿಗ. (Sl. 79; C.).

ಗಾರಡಿಗಾಳಿ gâraḍi-gâra. = ಗಾಡಿಕಾಳಿ, ಗಾಡಿಗಾಳ. (My.; S. Mhr. rare).

ಗಾರಣ gâraṇa. (= ಸಾಪಣ). (Tbh. of ಕ್ಷಾರಣ, accusing of unfaithfulness? or of ಗರ್ಜನ?). Bearing tales, aspersing, calumniating (ಹೂಟು Śmd. II; Kk. 90; Mhr. ಗಾರಾಸೇಣ, ಗಾರಾಗಿಸೇಣ, complaint against). See ದೊಡ್ಡಿಗ.

ಗಾರಪೆ gâraṇĕ. = ಕಾರಣೆ. — ಗಾರಣಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks in the form of stripes (Râm. 5, 8, 77).

ಗಾರಿಗೆ gârigĕ. (= ಘಾರಿಗೆ?). A flat, circular cake made of wheaten flour (or rice flour) and jaggory, and fried in ghee or oil (Bp. 14, 11; V. 14, 80; C.; Tu.; Tĕ. ಘಾರಿಗೆ). See Sl. 309; ಬೆಣ್ಣೆಗಾರಿಗೆ.

ಗಾರಿಗೆ gārigĕ. = ಕಾರಿಗೆ, ಮಾರಿಗೆ. Tbh. of ಮಾತಿಕೆ. (ದಂಡಿ ಶೆ.).

ಗಾರಿಸು gārisu. To fry, as sandigĕs; to brown chillies and mustard by frying them in ghee or oil (My.; *cf.* ಕರಿಸು 1).

ಗಾರು gāru. A sharp eruption on the body from internal heat (My.; M. ಗಾರ; *cf.* Tbh. ಕಾರ 1f). — ಗಾರುಹೆಳ್ಳಿ. A rash (My.).

ಗಾರುಡ gāruḍa. (fr. ಗರುಡ). = ಗಾರುಡ. Relating to garuḍa. 2, a mantra or charm against poison (ಗರುಡಮುದ್ರೆ G.). 3, an emerald. 4, juggling; chicanery (J. 2, 8; My.; Mhr.). — ಗಾರುಡಕರ್ಮ. The use of ಗಾರುಡ No. 2. (Bp. 46, 29). — ಗಾರುಡಮಣಿ. An emerald (Ćpr. 1, 137), used as an antidote against poison (My., = ಗರುಡಪಚ್ಚೆ). — ಗಾರುಡ ಮುದ್ರೆ. = ಗಾರುಡ No. 2. (Bp. 46, 24. 30).

ಗಾರುಡತನ gārudatana. Conjuring, jugglery, etc. (My.; ಮೂಲ G., Ćb.).

ಗಾರುಡೆಲೀಮುಖ gārudaḷīmukha. An arrow that counteracts poison (J. 13, 15).

ಗಾರುಡಿ gārudi. = ಗಾರಿ 2, ಗಾರಡ, ಗಾರಡಿ, ಗಾರುಡ. Conjuring, charming, jugglery, etc. (My.). 2, = ಗಾರುಡಿಗ. (ಜಾಂಗುಳಿ ಕ G.). — ಗಾರುಡಿಯ ವಿದ್ಯೆ. (ಶಾಬ್ದಿರಿ, ಇಂದ್ರಜಾಲ G.; My.).

ಗಾರುಡಿಕ gārudika. = ಗಾರಿಗ, ಗಾರಡಿಗ, ಗಾರುಡಿಗ. A charmer, a dealer in antidotes (Sk.).

ಗಾರುಡಿಗ gārudiga. Tbh. of ಗಾರುಡಿಕ. A poison-doctor, a snake-charmer, a conjurer, a juggler (ಜಾಂಗುಳಿಕ, ವಿಷಹಿಡಿ ಯ Hlā.; ವಿಷವೈದ್ಯ, ಜಾಂಗುಳಿಕ Nr.; ಜಾಂಗುಳಿಕ Mr. 391; Bp. 9, 44; 46, 23; C.).

ಗಾರುಡಿಸು gārudisu. To consult in private; to communicate (Bh. 1, 6, 5).

ಗಾರುಡೌಷಧ gārudaushadha. A drug used as an antidote against poison (Bp. 46, 27).

ಗಾರುತ್ಮತ gārutmata. (fr. ಗರುತ್ಮತ್). *An emerald.*

ಗಾರೆ gārĕ. (= ಕಾರೆ). The tree Terminalia catappa (ಇಂಗುಡಿ, ತಾಪಸತರು, ಇಂಗಳದ ಗಿಡ Sl. 132; see ಕಾರೆಕಾಯಿ ಗಿಡ).

ಗಾರೆ gārĕ. A dilute mixture of earth, lime, etc. with water, to be used as mortar (My.; Tu., Tē.; T. ಕಾರೈ; Mhr. ಗಾರಾ). — ಗಾರೆಕೆಲಸ. The business of applying gārĕ; a work done with gārĕ (My.). See ಮಜ್ಜ-.

ಗಾರೆಗಾರ gārĕ-gāra. A plasterer (My.).

ಗಾರ gāra. = ಕಾರ, etc. (Śmd. 234. 336).

ಗಾರಿಣಿ gāraṇa. (= ಸಾರಣ). Displaying, publishing, (bearing tales) (ಪದವಣಿ, ಮೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Kk. 52). See ಮೋಹಿಲ್ and *cf.* ಗಾಣು.

ಗಾಣತನ gāṇatana. = ಕಾಣತನ, etc. See ಬಿಲ್ಲ-.

ಗಾಣಿ gāṇi. ಗಾಣಳು. The feminine of ಗಾಣ, see *e. g.* ಅಳ್ಳ ಸ-, ಅಳ್ಳ-, ಒಲಪ-, ಪಗರಣ-.

ಗಾಣಿಕೆ gāṇikĕ. = ಕಾಣಿಕೆ, etc. See *e. g.* ಮುನ್ನು-, ಬಾಲು-, ಮೂತು-, ಸೂಳೆ-.

ಗಾಮಿ gāṇu. (= ಕಾಣು 2, etc.). Wildness, a wild; rudeness; offence. (Tē. ಕಾಡು, ಕಾಣು, wild; hard, etc.). See ಕಗ್ಗಾಣು. — ಗಾಣುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To drop offensive language: to slight, to abuse (Bh. 4, 9, 72; 7, 1, 24). *Cf.* ಕಾಣುಗೆಡೆ. — ಗಾಣುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Rude action, a rude act (Bp. 26, 21). *Cf.* ಕಾಣುಗೆಲಸ. — ಗಾಣುನುಡಿ. a rude or offensive word (Bp. 56, 20). *Cf.* ಕಾಣು ನುಡಿ. — ಗಾಣುಮುದ್ದಿ. Evil design (Bp. 22, 22). — ಗಾಣು ಮಾಡು. To make a wild of: to destroy (J. 25, 44).

ಗಾರ್ಗ್ಯ gārgya. (fr. ಗರ್ಗ). Descended from Garga; a son of Garga. (My.).

ಗಾರ್ತಿ gārti. = ಕಾರ್ತಿ, etc. See *e. g.* ಇಷ್ಟ-, ಒಲಪ-, ಬಾಲು-.

ಗಾರ್ದಭ gārdabha. (fr. ಗರ್ದಭ). Relating to or coming from an ass; asinine; relating to the giant Gardabha. 2, an ass (My.; Bp. 54, 37; 57, 73; 60, 42).

ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯ gārbhiṇya. (fr. ಗರ್ಭಿಣಿ). *An assemblage of pregnant women.*

ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ gārhapatya. (fr. ಗೃಹಪತಿ). *A sacred fire perpetually maintained by the householder.*

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ gārhasthya. (fr. ಗೃಹಸ್ಥ). The order of a householder; household, domestic affairs.

ಗಾಲ gāla. = ಗಾಮು. Flowing, dropping; straining fluids, etc. 2, swallowing. See ನಿ-.

ಗಾಲವ gālava, *The tree Symplocos racemosa* Roxb. 2, N. of a rishi (J. 20, 3; 29, 17. 18).

ಗಾಲಿ gāli. A wheel (ಚಕ್ರ, ರಥಾಂಗ Hlā., Nr.; ಚಕ್ರ Nn. 49; Mr. 516; C.; Tu.; T. ಕಾಲ್). ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಆಣಿ (ನೇಮಿ Nr.). ಕೀಲು ಸಣ್ಣವಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Śśv. 2, 12; J. 3, 21; 12, 35; 13, 35; 23, 22; 26, 26.

ಗಾಲಿತ gālita. (= ಗಲಿತ). Dropped, strained, distilled, etc.; sifted. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಗಾಲು gālu. = ಗಾಳು. Attacking; ruining; calamity (Mhr., H. ಧಾಳು). — ಗಾಲುಮೇಲು. = ಗಾಳುಮೇಳ, ಗಾಳುಮೇಳು. Disorder: tumult, commotion; hurry, bustle; turning and tossing of a sick person; distress of system (S. Mhr.; Mhr., H. ಧಾಲುಮೇಲು).

ಗಾವ gāva. = ಗಾವೆ. Tbh. of ಗ್ರಾಮು (Śmd. 347; Mhr.; *cf.* ಗಪ್ಪವ).

ಗಾವಟಿ gāvaṭĕ. N. of a tree (ಸಾರಸ, ಗಾವಟಿಯಂ ಮರ Nn. 56; ಸಾರಸ Mr. 142).

ಗಾವಣಿಗ gāvaṇiga. A rustic, vulgar or low man (ಅಧಮ Mr. 375).

ಗಾವದ gāvada. = ಗಾವುದ. Tbh. of ಗವ್ಯೂತ. An Indian league, containing from 10 to 12 English miles (C.; T. ಕಾವ, ಕಾವದ).

ಗಾವಡಿ gāvaḍi. A blockhead (Mhr., H.; R.).

ಗಾವರ gāvara. = ಗಾವಳಿ. Sound, noise, tone, outcry (ಮೊರಹ Ćt. II, 33; ಸೊಪ್ಪಳ್, ಅಬ್ಬರ, ದನಿ, ಸದ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವನಿ Śm. 30; Kk. 25; Sk. ಕಾವಲು = ಧ್ವನಿ; *cf.* ಗಾಗಳ).

ಗಾವರಸ gāva-rasa. Tbh. of ಗ್ರಾಮರಸ (Śmd. 376).

ಗಾವರಿಸು gāvarisu. To sound (v. i.), to make a noise (Ćpr. 1, 118; V. 9, 24; Śśv. 2, 59).

ಗಾವರಿಸು gāvarisu. (ಅಮರಾಗು G.; he probably means a ಕಾವರಿಸು of ಕಾವರ).

ಗಾವಸಿಂಗ gāva-siṅga. Tbh. of ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ. A dog. ಸಿಂಹಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Sś. 103).

ಗಾವಳ gāvaḷa. = ಕಾವಳ. (My.).

ಗಾವಳಿ gāvaḷi. = ಸಾವರ, q. v. See Rām. 5, 8, 63. 66; J. 2, 5; 3, 37; Ć. Bp. 42, 15.

ಗಾವಳಿಗ gāvaḷiga. An uproarious man (Rām. 6, 52, 14).

ಗಾವಿಲ gâva-lla. (Śmd. 241). Tbh. of ಗ್ರಾವಿಣ (Śmd. 367), of ಗ್ರಾಮಿಣ (*i. e.* ಗ್ರಾವಿಣ, Śm. 47). A villager, a rustic; a rude man; a blockhead (ಎಗ್ಗ Ct. II, 77; ಗಾವ್ಲು, ಎಗ್ಗ ಪೆವ್ಲ Śs.; ಗಾವ್ಲು Śm. 107). 2, the headman of a village (ಗ್ರಾಮಣಿ Kk. 58; ಗ್ರಾಮಾಧಪತಿ Śm. 107). See Bp. 9, 6; 32, 55; 39, 45; 40, 38; Sp. s. ಬಯ್ಯಿಡು.

ಗಾವುದ gâvuda. = ಗಾವದ. (ಗತಿ, ಯೋಜನ Nn. 166, o. rs. ಯೋಜನ, ಯೋವನೆ; My.). ಊರು ಪಾದೀಷರೂ ಗಾವುದಕ್ಕೆ ಕವಿಯೆಯೇ? (Prv.). See Bp. 5, 13; 50, 63; Râm. 13, 1; Sl. 88; ಆರೆ-, ಮೂ-.

ಗಾವೆ gâvĕ. = ಗಾವ. See ಜೊಗಾವೆ.

ಗಾಸ gâsa. Tbh. of ಕಾಚ. Glass. ಮನೆ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಱ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ (ಪುನ್ನ Nr.).

ಗಾಸಿ gâsi. = ಘಾಸಿ. Trouble, annoyance; fatigue, exhaustion; pain (ಗಜಿಸೊಪ್ಪ, Bhn. 34; C.; Tĕ., Tu.). See ಕಡು-. ಅವನು ಗಾಸಿಯಾವನು, he became fatigued, etc. (C.). ಗಣ್ಣ ಹೆಣ್ಣರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂನು ಗಾಸಿಯಾಯಿತು (Prv.). — ಗಾಸಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To suffer fatigue, etc. (My.). See Prv. s. ಲೇಸು.

ಗಾಸಿ gâsi. A small sitting-cloth, used as ornamental covering over the saddle (S. Mhr.; Mhr., II. ಗಾಜಾ).

ಗಾಹ gâha. Diving into, bathing. 2, hiding one's self in; depth, interior, innermost recess. See ಅವ-.

ಗಾಹಕ gâhaka. Entering deeply into. See ಧಲ-.

ಗಾಹನ gâhana. = ಗಾಹ No. 1. See ಅವ-.

ಗಾಹು gâhu. (Tbh. of ಗಾಹ?). Fraud, deceit, hypocrisy (ಕಪಟ Bhn. 23; Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). ಬೆಪಗಂ ನು ವಿವ ಗಾಹುಗಳಿ ಹು ಎನಿಸುಗು (Mr. 536). — ಗಾಹುಗತಕ. -ಕತಕ. dupl. (Bh. 1, 8, 78; 7, 17, 24).

ಗಾಹೆ gâhĕ. Tbh. of ಗಾಥೆ (Śmd. 341).

ಗಾಳ್ gâl. = ಸರುವಲಿ q. v., ಸಾಳಿ, ಸಾಳು. Wind. ಗಾಳಿ ಸ್ಪ (Bp. 18, 30; Tĕ. ಗಾಮುಳು, ಗಾಮ್ಪು).

ಗಾಳ gâḷa. = ಸಾಣ 1, q. v. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). A fish-hook, etc. (ಬಡಿಶ, ಮತ್ಸ್ಯ ವೇಧನ, ಮತ್ಸ್ಯಬಂಧನ Nr.; Sl. 86; ಬಡಿಸ Śm. 31; My.; Tu.). ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಹೆಕ್ಕೋದು ಗಾಳ.—ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prvs.). ಗಾಳದ ನೇಣು (ಶಣಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಮೀನ ಗಾಳ (ಪಡಿಶ, o. r. ಪಳಿಶ IIIâ.). See Rêv. 5, 52; Śêv. 3, 23; ಎಡೆ-, ಗಳ-, ಸಣ್ಣ-.

ಗಾಳಕ gâḷaka. (Tbh. of ಸ್ರಾಹಕ?). A good, proper man (S. Mhr.; Tĕ.: a clever, ingenious man = ಘ್ರಾಥ).

ಗಾಳಿ gâḷi. = ಸಾಳಿ, etc. Wind; air (ಪವನ, ಘ್ವಸನ, ವಾಯು, ಮರುತ್, ಅನಿಲ, ಪವಮಾನ, etc. IIIâ.; Sl. 405; ಕಮ್ಮು ಪಳ, ಮಿಗವೇರ, ಎಲರ್, ಎರಲ್, ಅನಿಲ Śm. 13; C.); a vital air (Mr. 51. 52); emptiness, senselessness;—a demon, evil spirit (C.; Tĕ.). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆಡಱಿದ ಪನಿ (ಸೀಕರ); ಮುದೆಡೆಸಿದ ಗಾಳಿ (ಝಂಝಾವಾತ); ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗೆಯ್ವ ಪಿದಿರು (ಕೀಚಕ IIIâ.). ಗಾಳಿ ಮೋಯಿತ್ತು ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣತ (Nr.). ಆತ್ಮನೋಳ್ ಮುಮ್ಮುಹ ಗಾಳಿ (ಆತ್ಮಯೋಮ Mr. 52); ಆರಯು ಬಪ ಗಾಳಿ (ಮುಣ್ಡಾನಿಲ 50); ಮುದೆಯ ಸಾರಿ ಬಪ ಗಾಳಿ (ಝಂಝಾನಿಲ 50); ತಿರುಗಿಸುವ ಗಾಳಿ (ವೈರದ್ಭುಣ 52). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ಲಘು, ವಾಯುಚಾರ Nn. 145). ಮಗರ್ಷ್ಠಮಂ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತಡೆಯರ್, ಕಾಪುದೆ? (Sl. 85). ಗಾಳಿಯಿನ್ನ ದೂಳು ಹಾಹಿದರೆ ಕೋ ಬ್ಲಾ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತೇ?—ಗಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅನ್ನ ಸಣ್ಣಾಳ್ಗೆ ದಾರದು.—ಗಾಳಿ ಬಣ್ಣಾಗ್ಗೆ ತೂಬು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.—ದಾಯಿನ್ನ ಹೇಬ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಗಾಳಿಗೆ ಗುಪ್ಪಿ ಮೆರ್ ನೋಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ದಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 24. 262. 297; Sl. 85. 267. 380. 395. 428; Abh. P. 12, 28; 13, 75. 74; J. 3, 3. 25; 8, 2; 10, 12; 15, 3; 16, 37; 17, 4; 28, 53; 30, 31; Bp. 20, 13; 22, 7. 8; 26, 30; 37, 25; 24, 4; 54, 12; 57, 48; 61, 66; ಆಪಿ-, ಎಳೆ-, ಕುಳಿರ್-, ಜಂ-, ಜೆಂ-, ಬಿಮು-, ಬಿಸು-, ಸುಟ್ಟುರಿ-, ಸುಣ್ಣುರಿ-.—ಗಾಳಿ ಗಣ್ಣು. A bagful of wind: a mass of lies (C.).—ಗಾಳಿ ಗೋಪುರ. N. of a gôpura on a hill at Tirupati (My.).—ಗಾಳಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To inhale air; to take an airing (C.; B. 2, 11; 5, 238).—ಗಾಳಿಪಟ. A paper kite (C.; B. 1, 19). ಗಾಳಿಪಟಸೂತ್ರ, the three or four balance nooses of a kite, to which the long string is tied (C.).—ಗಾಳಿಪೂಜೆ. Worship of demons, especially of Kâḷi, at which bloody sacrifices are offered (My.).—ಗಾಳಿಪೂಜೆಬೆಟ್ಟ. A hill in the Nugger country (R.).—ಗಾಳಿ ಬಡೆ. Wind to touch one (My.). 2, an evil spirit to smite one (C.).—ಗಾಳಿ ಬೀಸು. Wind to begin to blow (C.; B. 3, 68). 2, wind to cease to blow (My.).—ಗಾಳಿಮಬ್ಬೆ. = ಗಾಳಿಗಣ್ಣು. (S. Mhr.; My. as -ಜೊಳ್ಳೆ).—ಗಾಳಿಮಣ್ಣಪ. A mantapa without walls in a garden or before a town or village (My.). ಗಾಳಿಮಣ್ಣಪದ ಮೋಗಿಮು ಹಾಗೆ (who suffers much trouble from the wind, Prv.).—ಗಾಳಿಮಾತು. = ಗಾಳಿವಾತು. (My.).—ಗಾಳಿಯ ಸೀರೆ. A cloth that waves in the wind (Bp. 31, 4).—ಗಾಳಿಯ ಸೊಡರ್. A light in a current of air (Sś. 74).—ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ವಿಹಾಯಸ್ಪಟ್ಟೆ Kk. 10 *b*).—ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. A deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*).—ಗಾಳಿವಾತು. -ಮಾತು. An empty, unfounded, aspersive word, abuse (ಬಂಯ್ಗುಳ್ Śmd. II; ಪಿಟ್ಟು, ಬಂಯ್ಗುಳ್ Śm. 53; ಬಂಯ್ 102; ಪಿಟ್ಟು, ಬಂಯ್ಗುಳ್ Kk. 90; Mhr. ಗಾಳಿ, ಗಾಳೀ; Sk. ಗಾಲಿ).—ಗಾಳಿಶಂಕೆ. Suspicion that one is possessed by a devil and the therefrom arising demoniac possession itself (My.; T. ಕಾಪ್ಪುಡ್ಡ ಎಗ್ಗೆ).—ಗಾಳಿಸಮಾಚಾರ. = ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ. (My.).—ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ. A false report (My.).—ಗಾಳಿ ಸೋಂಕು. An evil spirit to come in contact with or possess one (C.).—ಗಾಳಿ ಹಾಕು. To fan (C.; B. 5, 286). ಗಾಳಿ ಹಾಕುವದ (ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗೆಯದ G.; My.).

ಗಾಳಿಗ gâḷiga. A demon to which the gâḷipûjĕ is made (Śâstrasâra in W. v. 1269).

ಗಾಳಿಸು gâḷisu. To strain; to sift (My.; Mhr. ಗಾಳಸಣೇ; see ಗಾಲು).

ಗಾಳು gâḷu. = ಸಾಳ್, etc. Wind. ಗಾಳಿಂಗೆ (Bp. 22, 7. 8).

ಸಾಳು gâḷu. = ಗಾಲು. — ಗಾಳುಮೇಳ. = ಗಾಲುಮೇಳು. (Râm. 5, 8, 73; 6, 51, 86. 91). — ಗಾಳುಮೇಳು. = ಗಾಳುಮೇಳ. (Râm. 5, 8, 45).

ಸಾಳುಕ gâḷuka. A pair of pincers; a pair of tongs (ತನ್ನಾ, ಚಾಳಿ, ಇಕ್ಕುಳಿ Mr. 383, o. rs. ಇಕ್ಕುಂದಿ, ಚಾಂದಿ; Mhr. ಗಾಮೀ, ಗಾಂಡೀ, pincers, tongs).

ಗಿ gi. (= ಗೀ). A syllable used in reiteration (C.; Tĕ.), *e. g.* ಪಡವಿಗಳ್ ಗಿಡವಿಗಳ್ (Bp. 2, 24), ಸಮ್ಮು ಗಿಮ್ಮು (24, 22), ಧನ ಗಿನ (28, 18), ಪಡವಿ ಗಿಡವಿ, ಪಡಿ ಗಿಡಿ (29, 14). See also ಆಜ ಗಿಜ, ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ, ಧಲ ಗಿಲ, ಪಿವಿಜ ಗಿವಿಜ, ನೆಡೆ ಗಿಡೆ, ಪ್ರಿಯವ್ರತ ಗಿಯವ್ರತ, ಧಳುತಿ ಗಿಳುತಿ, ತಿದರಾತ್ರೆ ಗಿದರಾತ್ರೆ, ಪಂ ಗಿಂ.

ಗಿಕ್ಕು gikku. (= ಸೇಕು). — ಗಿಕ್ಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. (= ಗೇಕಿನ-). ಕುಟ್ಟಿನಿ, ದಾಕಪುರ, ಪಾನೇಲಿಯ, ಕೈವರ್ತಮುಸ್ತಕ, etc. ಆಕ್ಷರೆ ಮುಗ ಮುಸ್ತ, ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆಗಳು; ಗೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ ಎನ್ನಲೂ ಗಿಕ್ಕಿನ ಗಡ್ಡೆ ಎನ್ನ ಲೂ ಆನ್ನುವರು (Sl. 155).

ಗಿಚ್ಚಿ giccī. (=ಗಿಚಿಕೆ, etc.). — ಗಿಚ್ಚಿ ಹೊಡೆ. To peg skillfully one's own top into that of another so that this though fallen, begins to spin again (S. Mhr.). — ಗಿಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. The play of pegging one top into another etc. (S. Mhr.).

ಗಿಜ gija. 1. = ಗಿಜಿ 2. — ಗಿಜ ಗಿಜ. = ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ. (My.).

ಗಿಜ gija. 2. = ಗಿಜಿ 3. — ಗಿಜ ಪಿಜ. = ಗಿಜಿ ಪಿಜಿ. (My.).

ಗಿಜ gija. 3. (= ಸುಜ, etc.). — ಗಿಜಗಿಜ ಮಾತಾಡು. To whisper (My.).

ಗಿಜಟೆ gijaṭi. 1. (= ಗಿಜಿ 1, ಜಿಗಟು 1). A jelly-like, viscous, pulpous, sticky state (R.; Tē. ಗಿಜುಡು, ಗುಜುಡು; see ಕುಸುರಿ 1; Mhr. ಗಿಡ, pulp, pith).

ಗಿಜಟೆ gijaṭi. 2. = ಗಿಜಿ 4, etc. — ಗಿಜಟಿಗಿಡ. = ಗಿಜಗಿಜಿಗಿಡ, ಗಿಣಿಗಿಣಿ, ಗಿಜಗಲ, ಗಿಂಡಿಮ-, ಗಿಂಡಿಲಿಡ. A herb or low shrub, Crotolaria verrucosa Lin. (St. & Pl.).

ಗಿಜಿ giji. 1. (= ಗಿಜಟೆ 1). — ಗಿಜ ಗಿಜ. rep. = ಗಿಜಟೆ 1, especially used of the state of old fruits and wounds (S. Mhr.).

ಗಿಜಿ giji. 2. = (ಸಜಿ), ಗಿಜ 1. A sound denoting confusion, etc. (Mhr. ಗಿಜ-ಮಿಜ, ಕಿಜ-ಮಿಜ, ಕಿಜ-ಬಿಜ, confused crowdedness, as of letters; disorder; confusedly unintelligible, as speech). — ಗಿಜ ಗಿಜ. = ಗಿಜ ಗಿಜ. The state of being very crowded (C.). ಮನೆ (or ಸಭೆ) ಗಿಜ ಗಿಜ ಆಯಿತು (C.). — ಗಿಜಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be crowded or thronged, as a house or market (My.). — ಗಿಜ ಪಿಜ. = ಗಿಜ ಪಿಜ. (S. Mhr.). — ಗಿಜಕಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A mouth (or a person with a mouth) of somewhat unintelligible speech. ಬಚ್ಚಿ ಬಚ್ಚಿಯೋಳ್ ಎಲ್ಲ ಹೊಚ್ಚಿಕಾಯಿಯು ದುಳ್ಳು, ಹುಚ್ಚಿದವರೆಲ್ಲ ಗಿಜಕಾಯಿ; ಮೂದಲ ಬಚ್ಚೆ ಪೀಡ! (Sp.).

ಗಿಜಿ giji. 3. = (ಕೆಜ, ಸಜ), ಗಿಜ 2. — ಗಿಜ ಪಿಜ. = ಗಿಜ ಪಿಜ. The chirping and chattering of birds (C.). ಗಿಜಪಿಜ ಮಾತು (S. Mhr.).

ಗಿಜಿ giji. 4. = ಗಿಜಟೆ 2, ಗಿಂಡಿ 1, etc. — ಗಿಜಗಿಜಿಗಿಡ. = ಗಿಜಟೆ ಗಿಡ, etc. (St. & Pl.).

ಗಿಜುಗಾರ gijugâra. A wagtail (ಮಜಾರಿಟ್ಟಿ, ಮಜಾಸ, ಗಿಜುಗಾಡ್ಡೆ, ಗಜ್ಜಲಬಾಡ್ಡೆ Sl. 172 sic! Sl. confounds two different birds, just as does the Tē. in its ಗಿಜುಗಾಡು, ಗಿಜ್ಜಗಾಡು; see ಗಿಜುಗಾ).

ಗಿಂಜಲು giñjalu. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಗಿಂಜೆ giñjē. = ಗಂಜೆ, ಗಂಜ 3, ಗಂಜೆ No. 3, (ಗಿಣಿಕೆ, ಗಿಂಡಿ). See ಗಿಂ-, ಗಿಂ-.

ಗಿಂಜು giñju. The state of being full of seeds and of a disagreeable taste, said of the heads of some vegetables (S. Mhr.). — ಗಿಂಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Such a vegetable-head (S. Mhr.).

ಗಿಟ giṭa. An imitative sound. — ಗಿಟಗಡ. -ಕಡ. (The belly) to rumble (after drinking much water or taking much food, My.).

ಗಿಟಕ giṭaka. = ಗಿಟಕು, ಗಿಟುಕು. The dry kernel of the cocoanut when still in the nut (S. Mhr., or also when out of it, My. as ಗಿಟಕು; see G. s. ಆಟ್ಟಿಸು 3).

ಗಿಟಕು giṭaku. = ಗಿಟಕ, etc. (C.; B. 2, 42).

ಗಿಟುಕು giṭuku. = ಗಿಟಕ, etc. (My.).

ಗಿಟ್ಟಿಸು giṭṭisu. = ಗಿಟಿಸು. To cause one's self to be reached: to be obtained (My.).

ಗಿಟ್ಟು giṭṭu. = ಕೆಟ್ಟು, ಗಿಟ್ಟು 2. To be obtained, etc. (My.; Tē. ಗಿಟ್ಟು, to suit, agree, match, meet, be met). 2, to be pressed closely one to the other. ಆವನ ಹಲ್ಲು ಗಿಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು ಆದೆ, he has lock-jaw (My.). — ಗಿಟ್ಟದವ. A useless man (My.).

ಗಿಡ giḍa. = ಗಿಣು, ಚಿಟ್ಟು 1, (ಸಣುಮ್ಟು, ಸಣುಮ್ಟೆ). A plant, as of chilli, of the brinjal, of pulse, etc., etc. (C.; Tē. ಚಿಟ್ಟು); a small tree, a shrub (C.; Tē. ಚಿಟ್ಟು; T., M. ಚಿಡ; T. ಚಿಗು, to thrive, grow well, etc.; see s. ಕೆಯ್ 5; *cf.* Sk. ಕುಟಿ); a tree in general (C.; Tē. ಚಿಟ್ಟು). ಮರಗಳು, ಗಿಡಗಳು (ವೃಕ್ಷ, ಮಹೀರುಹ, ತರು, ಕುಟಿ, ದ್ರುಮ, etc. Sl. 119). ಗಿಡಗಳು (ಕ್ಷಗ, ಆಗ 409). ಗಿಡ (ತಿಮಂ 434; ಆದಿ 448). ಗಿಡ ವೃಕ್ಷಂಗಳಿಗೆ ಆರು ಸೀರಸೆಲೆದರ್? (Si. 42). ಗಿಡಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಗ್ಗದ್ದು ಮರಕ್ಕಾದ ಮೇಲೆ ಮೊಗ್ಗಿಲ್ಲೇ? — ಗಿಡ ಸುಳ್ಳಾ ದರೆ ಬಂಗಿ ತಿಸ್ದು ನೋಡು, ಬ್ಯೂತಿಲ ಸುಳ್ಳಾದರೆ ಗ್ರಹಣ ನೋಡು (Prvs.). See J. 28, 47; Rāghē. 17, 56; Si. 119. 120. 121. 126-134. 367. 405. 431. 446. 459. 497. 498; B. 1, 14; 2, 49; 4, 17. 18. — ಗಿಡ ಗಚ್ಚೆ. dupl. (C.; B. 5, 25. 126). ಗಿಡಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. dupl. (C.; B. 2, 45; 3, 11. 27). — ಗಿಡಮರ ಗಚ್ಚೆ ಆಟ. A play at which boys climb trees (S. Mhr.). — ಗಿಡ ಮುರಿಕೆ. = ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ. (S. Mhr.). — ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ. Medicinal plants and roots; a herbal drug, medicine (C.; ಓಷಧಿ C.; B. 4, 123).

ಗಿಡಗ giḍaga. = ಗಿಡಿಗ, ಗಿಡುಗ, ಡೇಗೆ. A hawk; a falcon (S. Mhr.; ಶಶಾದನ, etc. Si. 171); —a small kestrel (Bj.; Pr.); — the jugger falcon, Falco jugger (Bj.).

ಗಿಡಗಾವಿ giḍa-gâra. A man who malignantly administers poison (S. Mhr.).

ಗಿಡಿ giḍi. 1. To enter by mouthfuls; or to devour mouthful after mouthful; or to cause mouthfuls to enter (ಶಬುಜ್ರಹೀಕ Śmd. Dh.; *cf.* Sk. ಸಂಗೃ?); to force into the mouth (of others, as food, cloth, My.; Tē. ಗಿಡಿ-ಗೊನ್ನು, to tighten, be tight or squeezed).

ಗಿಡಿ giḍi. 2. An imitative sound. (Tē. ಗಿಡಿಗಿಡಿಗಾ, noisily). — ಗಿಡಿಗಿಡಿ. A small drum shaped like an hour glass (Č. Bp. 5, 7; My.; T. ಕಿಡುಗಿಡಿ; Tē. ಗಿಡಿಮು, a sort of drum; ಗಿಡಿಗಿಳ್ಳು, ಗಿಡಿಗಿಟ್ಟಲು, a sort of castanets; *cf.* ಗಿಡು ಗಿಡಿ). — ಗಿಡಿಮಿಡಿ. = ಗಿಡಿಗಿಡಿ. (R.; T. ಕಿಡುಕುಡಿ, a kind of musical instrument).

ಗಿಡಿಗ giḍiga. = ಗಿಡಿಗ, etc. (ಕ್ಷಾಚಿಕೆ, ಕ್ಷೇಪಕ IIIā.). See Bh. 3, 13, 34; Rsv. 5, 52.

ಗಿಡು giḍu. = ಗಿಡ. ಮರ, ಗಿಡು, ಬಳ್ಳಿ, ಪುಲ್, ಪೊದಪ್ (Śmd. 89. 129. 198). ಮರಂ, ಗಿಡು, ಪಚ್ಚೆ, ಮೊಗಂ (154). ದಪ್ಪನೆಯ ಗಿಡು (ದಪ್ಪನೆ, etc.); ಸೀಲಿಯ ಗಿಡು (ಸೀಲಿ, etc.); ಸಮ್ಮಗಾತಿಯ ಗಿಡು (ಚಮ್ಮಗಾತಿ, etc.); ತುಪ್ಪಗಿಡು (ತ್ರೈಣ); ಪಚ್ಚೆಯ ಗಿಡು (ತ್ರೈಣ ಸ್ವಸಿ, etc.); ಪತ್ತಿಯ ಗಿಡು (ಪುಟ್ಟಿಕೇರಿ, etc.); ಪಚ್ಚೆಯ ಗಿಡು (ಪೇ ತನ, etc. Kr.). ಪಾಲಿಯ ಗಿಡುವು (ಪಾತಿ Kn. 76). ಗಿಡು ಮುರಕ್ಕೆ ಎಣಿದ ಸೀರ ಕಾಲುದಿಗಳ್ (Mr. 103); ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮುರಕ್ಕೆ ಆಯ್ದು

ಘೋಜಯೂ ಉಳ್ಳಂ (150). See Abh. P. 7, 85; Grj. 1, 86; 5, 25; Bp. 35, 13; 38, 9-11; 43, 36; 60, 50; Śśv. 4, 23; J. 16, 40.

ಗಿಡುಗ giḍuga. = ಗಿಡಿಗೆ, etc. (ಪಶಾಪಕ್ಷ, ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ಕೀಣ Nr.; ಪ್ರಾಣಿ, ವಿಷಮುಷ್ಟೀಪಕ್ಷ, ಪ್ಕೀಣ Mr. 174; My.).

ಗಿಡ್ಡ giḍḍu-a3. = ಸುಡ್ಡ 1. A short, small, dwarfish man (ಮನುಷ್ಯ, ಪಾಮರ, ಪ್ರಸ್ವ Nr.; Sk. 197; C.; B. 3, 44; Tē. ಗಿಡ್ಡ). ಗಿಡ್ಡಕಾಗಿ ಬಪದಕಾಗಿದ್ದವನು (ವೃಷ್ಟಿ, ಅಲ್ಪವನು Nr.). — ಗಿಡ್ಡ ಪುಟ್ಟಿ. dupl. (My.).

ಗಿಡ್ಡ giḍḍa. Short and thick (Mhr. ಗಿಡ್ಡಾ, ಗಿಡ್ಡು). — ಗಿಡ್ಡಳು ರೂಪಾಯಿ. A small, thick rupee of the Sultân's time (My.). — ಗಿಡ್ಡದುದ್ದು. A small, thick dudḍu of Krishṇa râja's time (My.).

ಗಿಡ್ಡಂಗಿ giḍḍaṅgi. = ಗಡಂಗಿ, etc. (My.). See ಗಿಡ್ಡಂಗಿ.

ಗಿಡ್ಡತನ giḍḍu-anĕ2. Short, small (My.); shortness, etc. ಗಿಡ್ಡತನ ಮರ (My.). ಗಿಡ್ಡಕಾರುವು (ಪಾಮರ, ಸ್ವಕ್, ಸೀಧ, ಖರ್ವ, etc. Nr.).

ಗಿಡ್ಡಾನೆ giḍḍu-âneˊ. = ಗಿಡ್ಡನೆ (My.). ಗಿಡ್ಡಾನೆಯೂಳಾವದರ ಒಡ್ಡಾನೆಗೆ ಸದು ಜಾಣ್ಣನೇ? (Prv.).

ಗಿಡ್ಡಿ giḍḍi. A short, dwarfish female (My.).

ಗಿಡ್ಡು giḍḍu. (fr. ತೆಲು 1). = ಸುಡ್ಡು 3. Shortness, smallness (ಪಾಮರ, ಸ್ವಕ್, etc., ಕುಮುಡು, ಕುಳ್ಳು, ತರ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜು Sk. 372; C.). Gen. ಗಿಡ್ಡ. — ಗಿಡ್ಡಂಗಡಿ. = ಗಿಡ್ಡಂಗಿ. A small shop, especially a liquor-shop (ಮುಡ್ಡಿ, ಮುದಸ್ಥಾನ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವ ಮನೆ Sk. 347). — ಗಿಡ್ಡ ಕಾಲು. A short, small foot or leg (C.). — ಗಿಡ್ಡ ಕೆಯ್ಯಿ. A short hand or arm (C.). — ಗಿಡ್ಡ ನಾಯಿ. A small dog (C.; B. 3, 45). — ಗಿಡ್ಡ ಬಾಳೆ. A kind of plantain (B. 2, 38). — ಗಿಡ್ಡ ರಾಗಿ. A variety of râgi with a small seed (My.).

ಗಿಣಿ giṇi. 1. = ಕೆಗಿ 1, ಗಿಜಿ 4, ಗಿಲ್, ಗಿಲ, etc. A sound in imitation of chinking, etc., light rattling. — ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ. = ಗಿಜಿಗಿಜಿ, etc. The plant Crotolaria in its various species, of which the seeds, when ripe, rattle or crackle in the legumen (ಘೋಷಾವತಿ, ಪಾಪಪ್ಪುಕೆ Nr.; ಮರಕೆ Mr. 139, o. rs. ಉಮಸಿ, ಉಪಸಿ; T. ಕಡಿಪಿ, ಕಲುಗಲು ಪೈಪ್ಪ, ಜಿಪ್ಪುಡು, ಜಿಪ್ಪರು).

ಗಿಣಿ giṇi. 2. = ಗಿಳಿ. A parrot (ಕೀರ, ಶುಕ Sk. 174; ಪರಂ 450; C.; Tē. ಜಿಲಕೆ; M. ಕಳಿ; T. ಕಿಳಿ, ಕಿಳ್ಳೈ; Sk. ಜಿಮಿಳ, ಜಿರಿ; see ಕಿಂಪ್, ಕಿಲ, ಕಿಲೆ; ಕಿಳಿಪಿ). ಗಿಣಿಗಳ ಪಂಜ್ಞ (ಶಾಕ Sk. 181). See ಆಡು, ಪೋಲು. — ಗಿಣಿಕೊಕ್ಕಲು. A stick hooked at the top like a parrot's beak (My.); the handle of a weeding machine so shaped (Sd.). — ಗಿಣಿಮಾವು. A mango the extremity of which resembles a parrot's beak (C.; B. 2, 51). — ಗಿಣಿಮೂಗು. A parrot's beak (My.); a Roman nose (C.; M. ಕಳಿಮೂಕ್ಕು). ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ, a climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Corallocarpus epigaea Hook. f. (Z.; see ಆಕಾಶಗರುಡ ಬಳ್ಳಿ). — ಗಿಣಿವಪ್ಪ. = ಗಿಳಿವಪ್ಪ, q. v.

ಗಿಣಿಕೆ giṇikĕ. = ಗಿಲಕ, etc. See ಗಿಣಿ-.

ಗಿಣ್ಣ giṇṇa. Gingham, double-threaded stuff, stout cloth (C.; Tē. ಗಿಣ್ಣಮು, ಗಿಣ್ಣೆಕ, ಗಣ್ಣೆಮು; T., M. ಕಿಣ್ಣಂ; M. ಕಣು, to become stout, thick, stiff; Tē. ಗಿಣ್ಣೆಡ, ಗಿಣ್ಣೆಮು, thick, compact; *cf.* ಗಿಟ್ಟು).

ಗಿಣ್ಣಿ giṇṇi. = ಗಿಣ್ಣಲ್, ಗಿಣ್ಣಲ್. A small metal water-vessel in the form of a čĕrigĕ or čĕmbu (ಮಂಡಾತ್ರೆ, ಕಮಂಡಲು, ತಮ್ಮಗೆ Mr. 212; S. Mhr.; Mhr. ಗಿಣ್ಣಿ, a metal water-vessel, used to hold holy water; T. ಕಿಣ್ಣ, ಕಿಣ್ಣೈ, ಕಿಂಣಂ, a small bowl, brass cup, charger; M. ಕಿಣ್ಣ, ಕಿಣ್ಣಾಕ್, a metal plate; gong; ಕಿಣ್ಣಿ, a goblet, water vessel with a spout, used also to collect money; Tē. ಗಿಣ್ಣೆ, a vessel with a spout, like a teapot; ಗಿಣ್ಣೆ, a cup, goblet, porringer); that vessel with a spout (C.). See Bp. 12, 9; Č. Bp. 47, 40; Sk. 309; ಪೂಜಾ-. ಜಂಗಾಮದ ಗಿಣ್ಣಿ (ವೃಂ ಗಾರ, ಕನಕಾಲಯ, ಚಿನ್ನದ ಬಿಟ್ಟು (Sk. 268; *cf.* 241).

ಗಿಣ್ಣು giṇḍu. To pinch with the nails (My.; Tē. ಗಿಲ್ಲು; T., M. ಕಿಳ್ಳು; *cf.* ಜಗಟು).

ಗಿಣ್ಣ giṇṇa. = ಗಿಣ್ಣು 1, ಕೆಣ್ಣು 2. The milk of a buffalo or cow which has lately calved (S. Mhr.).

ಗಿಣ್ಣಲ್ giṇṇal. = ಗಿಣ್ಣಿ, ಗಿಣ್ಣಲ್. See ಮಾರೆ-.

ಗಿಣ್ಣಿ giṇṇi. = ಗಿರಣಿ. A cancerous disease which destroys especially the toes, fingers and nose (S. Mhr.; M. ಕಿಂ, ಕುಂ, a sore to form into a hole).

ಗಿಣ್ಣಿಲ್ giṇṇil. = ಗಿಣ್ಣಲ್. See ಮಾರೆ-; Bp. 14, 18. 25.

ಗಿಣ್ಣು giṇṇu. 1. = ಗಿಣ್ಣ, etc. (ಕ್ಷೀರವೈಷ್ಯ, ಕಸಬಾಳೆ Nr.; My.). See ಮಾಲು-. — ಗಿಣ್ಣು ಮಾಲು. -ಮಾಲು. = ಗಿಣ್ಣು. ಕೆಂದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣು ಮಾಲು (ಪೀರಮೂಡ Nr.). — ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲು. = ಗಿಣ್ಣು ಮಾಲು. (My.). ಕೆಂದ ಏದು ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಪಸುವಿನ ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲು (ಪೀರಮೂಡ Sk. 316). *Cf.* Tē. ಜುನ್ನು.

ಗಿಣ್ಣು giṇṇu. 2. = ಕೆಣ್ಣು 1. A knot, a joint (as of sugar-cane, a finger, etc., My.; *cf.* ಗಣುಪು, ಗಣಿಕೆ). ಪಿಡಿದ ಗಿಣ್ಣು (ಗೃಷ್ಟಿ, ಪರ್ವಾಕ್, ಪರುಷ್ Nr.). See ಕುಮು-, ಪೆರಕು-.

ಗಿತ್ತಿ gitti. A wrong, though common, affix, that has arisen from ಆಗ -ತ್ತಿ, see *e. g.* ಅಪಹಾಸ್ಯ-, ಕುಟಿಲ-, ಕುಣ್ಣಾಣ-, ಕುಣ್ಣಾಲ-, ಕುಮ್ಮಾಟಿ-, ಕೊಣ್ಣೆ-, ಗಣ್ಣ-, ದೋಷ್ಟು-, ದೋಷ್ಟುರ-, ಬಾಹಿರ-.

ಗಿದ್ gid. = ಗಿದ್ದ. — ಗಿದ್ದಾಣಿ. = ಗಿದ್ದ ಗಾಣಿ. (My.).

ಗಿದ್ದ gidda. (fr. ತೆಲು 1?). = ಗಿದ್, ಗಿದ್ದವ, ಗಿದ್ಧ, ಗಿರ, ಗಿರ್. A fourth part, a quarter ($\frac{1}{4}$). (Tē. ಗದ್ದೆ, an obsolete coin like a farthing, equal to $\frac{1}{4}$ or $\frac{1}{8}$ of a ಪೈಕ; ಗಿದ್ದ, the smallest measure of capacity, a gill or liquid ounce, $\frac{1}{4}$ of a sôlĕ, weighing 4 dabbus). — ಗಿದ್ದ ಗಾಣಿ. -ಕಾಣಿ. = ಗಿದ್ದಾಣಿ. $\frac{1}{4}$ of a kâpi, $\frac{1}{256}$ of a hana, used in weighing (My.).

ಗಿದ್ದನ giddana. = ಗಿದ್ದ. The fourth part of a sölĕgĕ (My.). 2, = ಗಿದ್ದ No. 2. (S. Mhr.).

ಗಿದ್ನ gidna. = ಗಿದ್ದನ No. 1. (My.). 2, eight seers or two sölĕgĕs (S. Mhr.). See Sk. 327.

ಗಿಮಿ gimi. = (ಗಿಜಿ 2, etc., ಜಿಮಿ). — ಗಿಮಿಗಿಮಿ ತಿರುಗು. To turn round and round, and make one's self giddy, as in play (S. Mhr.).

ಗಿರ gir. = ಗೀರ್. *Speech.* 2, *the goddess of speech, Sarasvatî.*

ಗಿರ gira. (giṛa). (fr. ತೆಲು 1?). = ಗಿದ್ದ. — ಗಿರಕಾಲು. $\frac{1}{16}$, the sixteenth part (My.). — ಗಿರಮಾಪು. dupl. $\frac{1}{4}$ or the fourth part of a measuring seer (S. Mhr.). 2, $\frac{1}{16}$ of a seer (My.).

ಗಿರ giṛa. = ಗಿಡಿ. (My.).

ಗಿರಕೆ girakĕ. A machine for separating the seeds of cotton (Mhr., R.; *cf.* ಚರಕು).

ಗಿರಗೆ giragĕ. = ಗಿರಿಕೆ. The ankle (My.; Tĕ. ಗಿರಗ; *cf.* ಪುಟಿಕೆ).

ಗಿರಣಿ giraṇi. = ಗಿಣ್ಣಿ. (S. Mhr.).

ಗಿರಣಿ giraṇi. A cotton-press (Mhr.). 2, a jenny and the manufactory where it is used (S. Mhr.).

ಗಿರಡಿ giraḍĕ. A small and circular cushion (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಿರಡಿ).

ಗಿರಂತ giranta. Tbh. of ಗ್ರಂಥ. (S. Mhr.).

ಗಿರಬ್ದಾರಿ girabdâri. Distress, penury (My.; Mhr., H.); fate (My.).

ಗಿರಸ್ತ girasta. Tbh. of ಗ್ರಹಸ್ಥ. (S. Mhr.).

ಗಿರಾಕಿ girâki. A purchaser; customers (C.; Mhr. ಗಿರಾಯಿ, *i. e.* Sk. ಕ್ರಾಯಿಕ; B. 3, 103; 4, 62; 5, 116). 2, salable, in request, dear in price (My.; Br., H.).

ಗಿರಾಗಿ girâgati. (Tbh. of ಗೃಹಗತಿ). One's private affairs (S. Mhr.).

ಗಿರಾಚಾರ giràčâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (My.).

ಗಿರಾದಿ girâḍi. Lattice, battlement (T., M. ಕರಾಡಿ; Portuguese *grade;* R.).

ಗಿರಾಯಿಸು girâyisu. = ಗಿರಾಯಿಸು, q. v. (My.).

ಗಿರಾಸ್ತ girâsta. = ಗಿರಸ್ತ. (My.).

ಗಿರಿ giri. 1. *Swallowing* (= ಗಿರಿ). 2, *a mountain,* one of the seven (or eight) chief mountains (ಪಟ್ಟಿ Śm. 88). 3, the number seven (Čh.). 4, venerable, respectable. — ಗಿರಿ ಗಿರಿ. rep. (Bp. 19, 48).

ಗಿರಿ giri. 2. An affix denoting office, business, profession (Mhr., H.), *e. g.* in ಗುಮಾಸ್ತ-, ದಿವಾಣ-, ಮುನಿಷಿ-, ಸಿಪಾಯಿ-, etc.

ಗಿರಿಕರ್ಣ giri-karṇi. *The plant Clitoria ternatea* Lin. (ವಿಷ್ಣು ಕ್ರಾಂತಿ G.).

ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ giri-karṇikĕ. = ಗಿರಿಕರ್ಣ. (Sk.). 2, a species of Achyranthes (kiṇihi) with white blossoms (Sk.; ಫುಲಾಜನ, ಪಿಣ್ಣಿ Mr. 113, *c.* rs. ಪ್ರಾಪಣಾಜನ, ಪಾಪಣಾಜನ). — ಗಿರಿಕರ್ಣಿಯ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with large blue or white flowers, growing in hedges, Clitoria ternatea L. (St. & Pl.).

ಗಿರಿಕೆ girikĕ. *A mouse, a small rat.* See ಚಿಟ್ಟಿಲಿ.

ಗಿರಿಗಟ girigaṭa. Tbh. of ಗಿರಿಗಡಿ (or ಗಿಡಿ-, Śmd. 336).

ಗಿರಿಗೆ girigĕ. = ಗಿರಗೆ. (My.).

ಗಿರಿಜ giri-ja. Mountain-born; a mountain-born man, mountaineer. 2, *talc.* 3, *red chalk;* bitumen; iron.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ girijâ-kalyâṇa. The title of a Kannaḍa poem in pure champû by Hampĕ's Harîśvara (in v. 31 Harîśvara introduces Kéśavarâja's ಅರ and ಕಾಳ).

ಗಿರಿಜಾಕಾಂತ girijâ-kânta. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಗಿರಿಜಾತೆ giri-jâtĕ. Pârvati. (Čh. v. 10; Čt. II, 1).

ಗಿರಿಜಾನಾಥ girijâ-nâtha. = ಗಿರಿಜಾವಲ್ಲಭ, Nos. 1 & 2. (Čh.).

ಗಿರಿಜೆ giri-jĕ. ಗಿರಿಜಾ. *Pârvati, the daughter of Himavant.* — ಗಿರಿಜೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 54, 44; 61, 77). — ಗಿರಿ ಜಯಾತ್ಮಜ. -ಅತ್ಮಜ. Shaṇmukha (Bp. 38, 63).

ಗಿರಿಜೇಂದ್ರ girijâ-indra. Śiva (Mr. 493).

ಗಿರಿಜೇಶ girijâ-śa. Śiva (ಪಟ್ಟಿ, ತ್ಪುರ Nn. 38).

ಗಿರಿದುರ್ಗ giri-durga. A hill-fort (Čpr. 4, 27).

ಗಿರಿಧನ್ವ giri-dhanva. Śiva (Śâv. 4, 122).

ಗಿರಿಧರ giri-dhara. Kṛishṇa (My.). 2, Vishṇu in the form of a tortoise (My.).

ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕೆ giri-mallikĕ. *The plant Wrightia antidysenterica* R. Br. 2, a kind of jasmine.

ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ giri-malligĕ. Tbh. of ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕೆ. (ತಪ್ಪ Mr. 517, Nn. 80; ವಿಜಕ್ಕಲು 80; Čpr. 4, 45).

ಗಿರಿರಾಜ giri-râja. The Himâlaya (Grj. 2, 63).

ಗಿರಿರಿಪು giri-ripu. Indra (Mr. 41).

ಗಿರಿವ್ರಾತನಾಥ giri-vrâta-nâtha. = ಗಿರಿರಾಜ. (Grj. 3, 2).

ಗಿರಿಶ giri-śa. = ಗಿರಿಜ. Inhabiting mountains: *Śiva.*

ಗಿರಿಶಂ giri-śaṁ. The metrical foot ⏑ ⏑ — (Čh.).

ಗಿರಿಶೃಂಗ giri-śṛiṅga. The peak of a mountain;—Gaṇéśa. (R.).

ಗಿರಿಸ girisa. Tbh. of ಗಿರಿಜ (Śmd. 335).

ಗಿರಿಸಾನು giri-sânu. *Table-land* (ಪೀಠಿ, ಪಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲ್ Nn. 23).

ಗಿರಿಸಾರ giri-sâra. *Iron.*

ಗಿರಿಸುತೆ giri-sutĕ. = ಗಿರಿಜೆ. (ತಪ್ಪ, ಪಾರ್ವತಿ Nn. 60).

ಗಿರೀಶ giri-śa. *Śiva.* 2, the Himâlaya.

ಗಿರೀಶ್ವರ giri-śvara. = ಗಿರೀಶ. (Bp. 61, 46).

ಗಿಲೆ girĕ. = ಗಿಡಿ, ಗಿರ, ಗಿಳಿರ. (Śmd. 107).

ಗಿರೇಬಾಜ girébâja. A variety of the domestic pigeon, a tumbler (B. 3, 114; H.).

ಗಿರ್ಯಾಪ giryâpa. Tbh. of ಗ್ರಹಣ. (S. Mhr.).

ಗಿರ್ gir. To conceive, to think; to imagine, to take for (ಪರಿಕಲ್ಪನ Śmd. Dh.). P. p. ಗೆತ್ತ (Čpr. 2, 47; 5, after 39; Abh. P. 7, 96; 10, 6). ಗೆತ್ತಂ, ಗೆತ್ತರ್ (Śmd. 282. 287). ಗೆತ್ತುದು (ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿದುದು Čt. II, 102). ಪಗಲುಸ್ತಿರ್ದ ಅಚ್ಚಪೆಣ್ಣಿಂಗಳಕ್ಕೆ ಇನಪರಣಾಕ್ಕೈಗಳ್ ಗೆತ್ತು (Śmd. 134). ಮುಸಿಲ ಪಾಪಾಣಿ ಗೆತ್ತಂ (282. 287, *c.* r. ಗೆತ್ತರ್). ತಪ್ಪು ಕ್ಯಾದಂ ಪಗೆಪತೆ ಗೆತ್ತು (Abh. P. 5, 4). See Riv. 1, after 135; 5, 41; 5, after 55; 6, 20; 6, after 24; 9, 29; 11, 18.

ಗಿರಿ giṛa. 1. = ಗಿಡ್ಡಿ, q. v., ಗಿಜ 2. — ಗಿಜತಿಜಿಕೆ. = ಗಿಡ್ಡಿ- (ತೀಕ್ಷ್ಣ Kk. 50, *c.* r. ಗಿಜ'ಗಿಜಿಕೆ).

ಗಿರಿ giṛa. 2. = (ಗಿಮ), ಗಿಜ 1, etc. (Mhr. ಗಿರಗಿರಣೇಂ, to whirl, go round; *cf.* ಗಿಡ್ಡಿಕೆ). — ಗಿರ ಗಿರ. rep. = ಗಿರ ಗಿರಕೆ. (My.; Tĕ.). — ಗಿರ ಗಿರಕೆ. In a whirling, going round manner (used of the head, persons, etc., My.). — ಗಿರಗುಟ್ಟು. -ಳುಟ್ಟು. To go round (as the head from biliousness, My.).

ಗಿರಿಕಿ giṛaki. = ಗಿರಕೆ, etc. (My.).

ಗಿರಿಕು giṛaku. 1. (fr. ತಿರು). The state of being strait, as a gate (S. Mhr.); that of being firmly fixed, that of being to be opened with great difficulty, as a door (S. Mhr.); that of being close, pressing, etc., as a crowd (S. Mhr.). (Tĕ. ತಿರು, to be tight; M. ತಿರು¹, to resist, insist on).

ಗಿರಿಕು giṛaku. 2. = ತಿರುಕು, etc., ಗಿಜಕೆ 1, ಗಿಮುಕು. — ಗಿರಕೆಸ್ಸು. -ಎಸ್ಸು. To creak, as a door (My.; M. ತಿರು², to creak as a door).

ಗಿರಕೆ girakĕ. = (ಗಿಡ್ಡಿ), ಗಿರಕಿ, ಗಿರುಕಿ 2, ಗಿರುಕೆ. Whirling, going round (C.; Tē. ಗಿರುಕ್ಕನೆ, round and round: whisking). — ಗಿರಕೆ ಹೊಡೆ. To tumble or turn over in flight, as a pigeon (My.).

ಗಿರಿ giri. 1. = (ಗಿಮಿ), ಗಿರಿ 2, ಗಿರು 1, ಗಿರ್ 1. Whirling, going round; a whir, a whirring, buzzing, whizzing sound. — ಗಿರ್‌ಗಿಟ್ಟಿ. A kind of rattle-box (My.). — ಗಿರ್‌ಗಿರ್. rep. (T. ಕಿರುಕಿರು). — ಗಿರ್‌ಗಿರ್‌ಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An unsteady, vicious eye (My.). — ಗಿರ್‌ಗಿರ್‌ಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To strike with the sound of girigiri. ಸಿಡಿಗಣ ಎಡಕೆ ಯು ಪ್ರಬಿಜ ಗಿರ್‌ಯು ಉದ್ದದಲಿ ಗಿರ್‌ಗಿರ್‌ಗುಟ್ಟಿದನು ಫಣಿಯು (Bh. 3, 13, 84). — ಗಿರ್‌ಗಿರ್ ತಿರುಗು. To turn round with speed, as children in play (C.).

ಗಿರಿ giri. 2. = ಗಿರಿ 1. — ಗಿರ್‌ಗಿಣಿ. = ಗಿರಿಗಿಣಿ, q. v.

ಗಿರಿಕಿ giriki. 1. = ಗಿರಕಿ 2, etc. — ಗಿರ್‌ಕಡುಬು. = ಕಡುಬು ವಿಶೇಷ. (My.).

ಗಿರಿಕಿ giriki. 2. = ಗಿರಕೆ, etc. (My.). — ಗಿರ್‌ಕಿ ಹೊಡೆ. To turn round as a spinning-top (My.).

ಗಿರಿಕೆ girikĕ. = ಗಿರಕೆ, etc. (C.). 2, a child's toy: a wheel that turns on a string (My.; Mhr. ಗಿರಕೀ).

ಗಿರಿದು giridu. 1. = ಗಿರಿ 1, etc. — ಗಿರಿದಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A whirling spark. ಸುರಿದ ಗಿರಿದಗಿಡಿಗಳ ತುಣಾರಂ (J. 8, 39).

ಗಿರಿದು giru. 2. = ಕೀರು 2, etc. Creaking. (Tē. ಕೀರು). — ಗಿರುಗುಟ್ಟು. -ಟುಟ್ಟು. = ಕಿರುಗುಟ್ಟು No. 2. To creak, as a door (My.).

ಗಿರಿದುಕು giruku. = ಗಿರಕು 2, etc. Creaking; the noise of a rushing wind. — ಗಿರುಕ್ಕ್. -ಕ್ಕಿ. Rushing wind to emit its peculiar noise (Bp. 26, 30).

ಗಿರುಗಟೆ girugaṭĕ. (ಗಿರುಗಟೆ). (= ಗಿರಕಟ, ಗಿರ್‌ಗಿಟ, ಗಿರ್‌ಗಿಟೆ). A sort of castanets. (Tē. ಸಣಕಲ್ಲು, ಸಂ ಸಟಿಯು, ಸಣ್ಣಿಟಿಯು; see s. ಸಣ 2). ಗಿರ್‌ಗಿಟ್ಟು ಗಿರುಗಟೆ (Rāv. 6, after 11). See ಫೋ-. 2, a child's turning-rattle (My.). — ಗಿರುಗಟೆಯು ನವರಾಯಿಜೇ. N. (Bp, 58, 10).

ಗಿರುಗಟ್ಟೆ girugaṭṭĕ. = ಗಿರುಗಟೆ No. 2. (My.).

ಗಿರ್ರ girra. = ಗಿರಿ 1, etc. — ಗಿರ್ರ ತಿರ್ರನೆ. Quickly (ತೀಪ್ರ Śmd. 391; Śm. 61).

ಗಿರ್ರನೆ girranĕ. With a whirl. ಶ್ವಂಭಮಂ ಗಿರ್ರನೆ ತಿರಿಗಿ (Bp, 17, 17). *Cf.* ಗಿರ 2.

ಗಿರ್ರು girru. A sound in imitation of that of the girugaṭṭĕ. — ಗಿರ್ರ್‌ಗುಟ್ಟು. -ಟ್ಟು. To emit that sound. See Rāv. s. ಗಿರುಗಟೆ.

ಗಿರ್ gir. 1. = ಗಿರಿ 1, etc. ತಲೆ ಗಿರ್ or ಗಿರ್‌ಗಿರ್ ಎನ್ನ ತಿರುಗು ತ್ತಿದೆ (My.).

ಗಿರ್ gir. 2. = ಕೀರು 2, etc. — ಗಿರ್ ಎನ್ನು. ಗಿರ್‌ಗಿರ್‌ಪನ್ನು. To creak (as wheels, doors, or shoes, My.).

ಗಿರ್‌ಗಿಟ girgiṭa. (ಗಿರ್‌ಗಿಟ). = ಗಿರಗಟ (Śmd. 336; there is no such Sk. word), ಗಿರ್‌ಗಿಟೆ, (ಗಿರುಗಟೆ). A kind of a not well-sounding musical instrument (Śmd. 75. 76).

ಗಿರ್‌ಗಿಟೆ girgiṭĕ. = ಗಿರ್‌ಗಿಟ. (Śmd. 76 Cm.).

ಗಿರ್ದ girda. (girḍa). = ಗಿದ್ದ, etc. (C.).

ಗಿರ್ವಾಂಡಿ girvāṇḍi. (ತೆಲುಗು Śmd. 335 Cm.).

ಗಿಲ್ gil. = ಗಿಲಿ, etc., ಗುಲ್. A sound in imitation of tinkling, chinking, jingling, clanking, or rattling (M. ಕಿಲುಗಿಲೆ, tinkling, rattling, loud laughter, *cf.* ಕಿಲ; ಜಿಲೆ, to rattle, etc.). — ಗಿಲ್ಲಿದ್. rep. The sound emitted by the gĕjjĕ (C.).

ಗಿಲ gila. = (ಕೆಲ್), ಗಿಲ 1, ಗಿಲ್, ಗಿಲಿ 1, (ಗಿಲಿಲ್), ಗಿಲು, (ಗಿಲ 2, etc.). A sound in imitation of rattling, etc. — ಗಿಲಗಿಲ. = ಗಿಲಿಗಿಲ. (Z.).

ಗಿಲ gila. Swallowing. See ತಿಮಂ-.

ಗಿಲಕು gilaku. = ಗಿಲಿಕೆ, ಗಿಲು, etc., ಗಿಲುಕು. Tinkling, rattling, etc.; a jingle. — ಗಿಲಕು ಗಿಲಕು. rep. The sound emitted by the gejjĕ (C.). — ಗಿಲಕುಮದ. = ಗಿಲಗಿಲ, ಗಿಡಿಗಿಡಿಕೆ, etc., ಗಿಲಿಗಿಲ. (ಫಣ್ಣಾರದೆ, ಪಣಪ್ಪೆಕೆ Sl. 146; Tē. ಗಿಲುಕಮಲ್ಲು).

ಗಿಲಕೆ gilakĕ. = ಗಿಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಲನ gilana. Swallowing. See ನುಂಗು, ನೊಗ.

ಗಿಲಾಯು gilâyu. = ಗಿಡಾಯು, ಗಿಡಾಪ್ಪ. A composition of lime (or ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು), water and sand, plaster (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಿಡಾಣ).

ಗಿಲಾಯಿ gilâyi. = ಗಿಡಾಯು. (C).

ಗಿಲಾವು gilâvu. = ಗಿಡಾಯು. (My.; Br. ಗಿಡಾಯು, ಗಿಡಾವ್).

ಗಿಲಿ gili. 1. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲಿಗಿಲಿದ. = ಗಿಲಿಗಿಲ, ಗಿಡಿಗಿಡಿದ, etc. (St. & Pl.). — ಗಿಲಿಗಿಡಿ. = ಗಿಲಿಗಿಲಿದ, ಗಿಲುಗಿಡಿ, etc., ಗಿಲಕುಮದ. A herb or low shrub, Crotolaria verrucosa, also Crotolaria retusa (Z.; ಫಣ್ಣಾರದೆ, ಪಣಪ್ಪೆಕೆ Sl. 148). 2, a child's rattle-box (S. Mhr.).

ಗಿಲಿ gili. 2. Fear (My.; Tē.; T. ಕಿಲಿ; M. ಕಿಲ್ಲು, doubt. T. ಕಿಲುಗು, M. ಕಿಲುಗಿದೆ, tremor; T. ಕಿಡಿಲು, tremor; *cf.* ಸಿಡಿ). ಆವನಿಗೆ ಗಿಲಿ ಪಿಡಿದಿಹುದು (My.).

ಗಿಲಿ gili. = ಗಿರಿ 1.

ಗಿಲಿಕೆ gilikĕ. = ಗಿಲಕೆ, ಗಿಲಿಗಿಲಿ No. 2, ಗಿಲ್ಕೆ. A child's rattle-box (My.; Bp. 29, 4; Tē. ಗಿಲಕೆ, ಗಿಲುಕೆ; T. ಕಿಲುಕು).

ಗಿಲಿತ gilita. *Swallowed; eaten.*

ಗಿಲಿಬಿಲಿ gilibili. (= ಕಿರಿಕಿರಿ). Trouble, annoyance (S. Mhr.).

ಗಿಲಿಲ್ gilil. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲಿಲ್ಗೊ. -ಲ್ಗೆ. To rattle (Bp. 29, 4).

ಗಿಲಿಟು gilitu. (Gilt): the state of being covered with gold or silver or plated (My.).

ಗಿಲು gilu. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲುಗಿಲು. = ಗಿಲ್ಗಿಲ್. (C.).

ಗಿಲುಕು giluku. = ಗಿಲಕು, etc.. The sound emitted by a child's rattle-box (My.; Tē.). — ಗಿಲುಕುಗಿಲು ಕೊಸ್ಸು. -ಎಸ್ಸು. To rattle (My.).

ಗಿಲ್ಕೆ gilkĕ. = ಗಿಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಲ್ಲಿ gillî. A complaint; slander (S. Mhr.; Mhr., H., Br.).

ಗಿಸಿ gisi. — ಗಿಸಿ ಗಿಸಿ. rep. Willfully, with self-will. ಗಿಸಿ ಗಿಸಿ ಮೀಸಲು (S. Mhr.).

ಗಿಸು gisu. = ಕೀಸು 3, (ತಿಸು). — ಗಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಗಿಳಿ giḷi. = ಗಿಣಿ 2. A parrot (ತೀಪ್ರ, ಪಚ್ಚ illi., Mr.; Mr. 171; Sl. 174; ಪಚ್ಚೆತವಕ್ಕಿ, ಕಚ್ಚೆತವಕ್ಕಿ Śmd. II; ಕಚ್ಚೆತವಕ್ಕಿ, ಪುದುಳಿ, ಪಚ್ಚೆತವಕ್ಕಿ Śm. 28; Kk. 24; ಪಾಪಾಪಾರ್ಯ, ಕಚ್ಚೆತವಕ್ಕೆ

Čt. II, 83; ಮುಳ Xn. 6. 10. 23. 153; ಕಂ, ತೆಲ 7; C.). ಗಿಳಿಯು ಎಜಕೆಯು ಬಣ್ಣ (ಹರಿಕೆ IIIā.). ಗಿಳಿಯು ಸೊಣ್ಣ (Śmd. 161). ಗಿಳಿಯು ಸಾಕಿ, ಪಿಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಗ (Prv.). See Śmd. 110. 230. 231; Bp. 37, 54; 42 sum.; 42, 39; 45, 43; Bh. 1, 5, 7; Č. Bp. 11, 9; Rāv. 2, 35. 37. 38; J. 3, 11; 17, 25; 28, 36; 29, 46; ದೇಸಿ. — ಗಿಳಿಮಾಳಿ. -ತಾಳಿ. A tāḷi or padaka on which is the figure of a parrot (My.; V. 4, 36). — ಗಿಳಿವೆಡ. -ವೇದ. Whose vehicle is a parrot: Kāma (ಮುನ್ನಿನ Kk. 8; Śm. 7). — ಗಿಳಿಮರಿ. -ಮರಿ. A young parrot (ಪ್ರಯೋ Čt. I, 28, o. r. ಗಿಣಿ-). — ಗಿಳಿವಾತು. -ಮಾತು. The prate of a parrot (ಮೊಲ್ಲೆ ಗೆದಮುದು Kk. 24; Śm. 29). — ಗಿಳಿವಿಣ್ಣ. -ವಿಂಡು. A flock of parrots. (J. 3, 5. 7; 8, 4).

ಗಿ gi. (=ಗಿ). (C.; Tē.), *e. g.* ಘಾಣಿ ಗಿಡಿದ (Bp. 22, 48), ಮಾಣಿ ಗಿಡಿ (36, 15), ಓದು ಗಿಡಿದು (53, 61).

ಗಿಕು giku. = ಕೆರಿಯು, (ಗೀಚು 1). To scrape or scratch, etc. (Tē.; T. ಪೀಕ್ಕು; M. ಕೆರು, ಪೀಕ್ಕು; R.).

ಗಿಂಕಾರ giṅ-kāra. ಘೀಂ-. The roaring of an elephant (My.; Tē. ಘೀಂಕಾರ). ಗಜಘೀಂಕಾರ (ಭೃಂಗಿಪ, ಆನೆಗಳ ಘೀಂಗು Sl. 205).

ಗಿಜಲು giḷalu. (=ಗೀಚು 2). — ಗಿಡಲು ಮಾಡಲು. = ಗಿಡು ಮಾಡು. (My.).

ಗಿಜು giḍu. 1. = ಕೆರಿಯು 3, ಗಿಕು, ಗಿಜು 1, ಗಿಜು 1. To scrape or scratch; to scrawl, to scribble (My.); to draw a line or lines over with a pen (C.); to scratch out, to erase (My.); to draw lines or furrows; to lance a tree in order to extract its milky juice (My.; Tē.). ಕೆಡಗುಬಾಳಿದ್ದ ಗಿಡಿದ ಮಣ್ಣು ಸಾಲು (ಪಿಡಿದ Sl. 303).

ಗಿಜು giḍu. 2. = (ಕೆರಿಯು 3), ಗಿಜು 2. A scratch, a line made with a chisel, a pen, etc. (My.); scrawling; a furrow (My.). — ಗಿಡು ಮಾಡು. rcit. Scrawl, scribble (My.).

ಗಿಜಗ gijaga. = ಗಿಜುಗ. The bottle-bird (from the shape of its nest being like a bottle or retort), Ploceus baya (C.; Tē. ಗಿಜಗಾಡು, ಗಿಜ್ಜ-). See Bh. 1, 20, 53; Śśv. 3, 33.

ಗಿಜು giju. 1. = ಗಿಜು 1. To draw a line or lines over with a pen (S. Mhr.).

ಗಿಜು giju. 2. = ಕೆಸರು. Rheum of the eye (My.; ಮಾಳಿಕೆ, ಕಣ್ಣಿನ ಗಿಜ್ಜು Sl. 206). ಕಣ್ಣ ಗಿಜು (ಕೆಟ್ಟ 205).

ಗಿಜುಗ gijuga. = ಗಿಜುಗ. (My.; ಮುಜಜ್ಜಕ್ಕು Mr. 175, o. r. in two MSS. ಮುಜು-, and in three MSS. ಗಿಜುಗ; Sl. 172 wrongly = ಮಂಜರಿಟ್ಟು, etc.).

ಗಿಜಿಸು giḍisu. = ಗಿಜ್ಜಸು. (My.).

ಗಿಟು giṭu. 1. = (ಗೀಚು 2), ಗಿಜು 2. A line, a stroke (ಮಾತ್ರೆ, ಪಿಡಿದ Kn. 157; C.; Tē. ಕೆಟ್ಟು, ಗಿಡಿ, ಗಿಡಿ, ಪಿಡಿ; T. ಕೆಟ್ಟು; Mr. ಪೀಟ್; Sk. ಪೀಟ). — ಗಿಟಿಪಿಟಿ. -ಟಿಟಿ. Hop-scotch (My.).

ಗಿಟು giṭu. 2. = ಗಿಟ್ಟು, etc. (My.).

ಗೀತ gīta. Sung, chanted; *singing; a song* (ಪದ್ಯ, ರಾಗ Nn. 71); a sacred song or poem. 2, N. of a metre (Čh.). See Nn. s. ಮುಕ್ತಕ.

ಗೀತಕ್ರಮ gīta-krama. The arrangement of a song; *praising, praise.*

ಗೀತಭಾಷ್ಯ gītā-bhāshya. A commentary on the bhagavadgītā (My.).

ಗೀತಿ gīti. Singing; a song; a kind of song or metre (ಪದ್ಯ, ಗೀತ, ಗೀತವಿಧ Nn. 128). See ಸಂ-; Čpr. 2, 55.

ಗೀತಿಕೆ gītikĕ. A short song; a name of three different metres (Čh.).

ಗೀತೆ gītĕ. ಗೀತಾ. A song or poem. 2, N. of a metre (Čh.). 3, the bhagavadgītā (J. 28, 13).

ಗೀಥೆ gīthĕ. Singing; a song. See ಉಪ-.

ಗಿಡು gīḍu. A house, an abode (S. Mhr.; Tē. ಗಿಡು).

ಗೀರ್ gīr. = ಗಿರ್. (Śmd. 107).

ಗಿರಿಯು giṛu. 1. = ಕೆರಿಯು 3 q. v., ಗಿಜು 1, etc., (ಕೆರಿಯು 1). To scrape, to scratch (Bh. 1, 6, 6; My.; *cf.* ಪರಿಯು); to scrape off, as butter from the hand with one's teeth (S. Mhr.); to scrape or rub off with the hand, as orts sticking to a table, etc. (C.); to draw, to draw lines or streaks. ಕೆಡಪಿಯುವದು ಅಪ್ಪಮೊಗಿಪ ಬೀಳಿ, ಅದಪ'ಂ ಬಿಲ್ಲೆ ಕೆಡಪಿ ಗೀಪ' ಇದೆ ಮಾಗಂ (Mr. 356).

ಗಿರಿಯು giṛu. 2. = ಗೀಟು 1, (ಕೆರಿಯು 2, ಬಾಣ). A scratch or its mark (C.); a line, a streak, a stripe, a groove (C.). — ಗಿಡಂಯು. -ಅಯು. A stripe-like, fine border of a cloth (C.). — ಗಿಡಿ ಚಿಪ್ಪು. A shell with stripes (C.). — ಗಿಡಿ ಬಳೆ. = ಗಿಡಿಯುಳೆ. (C.). — ಗಿಡಿ ಮೊಗಾ. A spinning top with grooves (C.). — ಗಿಡಿ ಸೊಣ್ಣು. = ಗಿಡಿ ಚಿಪ್ಪು. (C.). — ಗಿಡಿಯುಗಳ್ಳು. Streaks of sandal on the body (C.); a streak of sandal on the forehead (My.). — ಗಿಡಿ ಯುಪ್ರಾಯು. A perpendicular sectarian line on the forehead made with gōpī (C.). — ಗಿಡಿಯುಳೆ. A fluted gold bracelet (C.; ಆಚಾರ್ಯ, ಪಾರಿಪಾಯ್ಯ Sl. 219). — ಗಿಡಿಯುಪಾಯು. dupl. = ಗಿಡಿಯುಗಳ್ಳು. (C.).

ಗಿರಿಯು giṛu. 3. = ಪೆರಿಯು. — ಗಿಡಿಯುಳ್ಳೆ. = ಪಡಿಯುಳ್ಳೆ. The carpenter or mole cricket (My.).

ಗೀರ್ಣ gīrṇa. 1. Praised. See ಉಪ-, ಸಂ-.

ಗೀರ್ಣ gīrṇa. 2. Swallowed.

ಗೀರ್ಣಿ gīrṇi. *Swallowing.*

ಗೀರ್ವಾಣ gīr-vāṇa. *A god, a deity.*

ಗೀರ್ವಾಣನಾಥ gīrvāṇa-nātha. Indra. 2, a Jaina saint or divinity (ಆದಿಪು Mr. 23).

ಗೀರ್ವಾಣನಿಕೇತನ gīrvāṇa-nikētana. Heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 5).

ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆ gīrvāṇa-bhāshĕ. Saṁskṛita. (My.).

ಗೀರ್ವಾಣಿ gīrvāṇi. A divine woman; Sarasvatī. (Nn. 2).

ಗೀರ್ಪತಿ gīr-pati. *The lord of speech: Bṛihaspati.*

ಗಿಲ್ gīl. = ಗೀಲ್ (Śmd. 1), ಜೆಲ್ಲೆ. A roar, a scream, a yell. — ಗಿಲಿಯು. -ಅಯು. To roar, etc. (ಪೀಲಿಯು Kk. 54; Śm. 50; Grj. 10, 74; Rāv. 5, 39; J. 20, 36; 28, 39). ಗಿಲಿಟ್ಟಂ (Śmd. 1). — ಗಿಲಿಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. = ಗಿಲಿಯು. (Bp. 22, 16. 31). ಮುತ್ತೆಳೆ ಗಿಲಿಸ್ಸು ಫಲಿಗೆ ಪೀಲಿಯು (Rāghē. 17, 69).

ಗಿಳು gīḷu. 1. (=ಕೆರಿಯು 12). — ಗಿಲಿಯು ಮಾಡು. To disesteem, to dishonour (S. Mhr.).

ಗಿಳು gil̤u. 2. (= ಸೀಳು). To rend (v. t.), as cloth (My.).

ಗಿಳ್ gil̤. = ಗಿಳ್ಳೆ (Šmd. I). — ಗಿಳ್ಳಾಡು. = ಗಿಳಿಡು. ಗಿಳ್ಳಟ್ಟಂ (Šmd. I).

ಗು gu. 1. = ಕು 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಳಗು, ಪ್ರಿಯಗು, ಪೆಸಗು, ಮೆಗ್ಗು, ಕೆಳಗು (Šmd. 145. 198. 206. 209), and of verbs (see Šmd 305, *seq.*).

ಗು gu. 2. = ಸುಂ 1, etc., *e. g.* ಒಗೆಗು, ನೆಗಪ್ಪು (Šm. 10), ಪರಿಸುಗು (11), ಸಲ್ಗು (13), ಎಸೆಗು (14), ಒಡೆಗು (81). See Bp. 1, 25. 26; 14, 17.

ಗುಂ gum̃. 1. = ಕುಂ, etc. (Šmd. 266. 267; 54. 55).

ಗುಂ gum̃. 2. An imitative sound (*cf.* ಗುಮು). — ಗುಂ ಗುಂ. The sound of buzzing in the ears, singing of the ears (My.).

ಗುಂಯಿ gum̃yi. = ಸೊಂಯಿ. An imitative sound: whizzing, buzzing. — ಗುಂಯಿ ಗುಂಯಿ. rep. The sound emitted by some insects, especially by the musquito and gungi (C.; B. 2, 44).

ಗುಕ್ guk. An imitative sound: hooting (*cf.* ಗೂ). 2, the sound produced by cuffing. ಗುಕ್ಕೆನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಗುದ್ದಿದನು (My.). — ಗುಕ್ ಗುಕ್. rep. The hoot of the owl (S. Mhr.; Mhr. ಘುಘು).

ಗುಕಾರ gu-kâra. The syllable ಗು (Šmd. 274 Cm.).

ಗುಕ್ಕು gukku. 1. To draw a deep breath whilst speaking, so that a faltering of speech takes place (S. Mhr.; Tē. ಗುಕ್ಕಿ, ಗ್ರುಕ್ಕಿ, drawing in the breath, a single inspiration or breathing; ಕುಮ್ಮು, to draw a deep breath, to groan, to snore, see ಕುಮಿಕೆ; T. ಕೊಮಿಕ್ಕಿ also: breath). — ಗುಕ್ಕಿ ಮಾತಾಡು. To speak in a faltering manner (S. Mhr.).

ಗುಕ್ಕು gukku. 2. = ಸುಮಕು. Drawing a deep breath and emitting an inarticulate, suppressed sound. — ಗುಕ್ಕೆಸು. -ಎಸು. To emit a half suppressed sound. ಗುಕ್ಕೆನ್ನದೇ ಮಿಕ್ಕೆನ್ನದೆ, ಉಸುರ್ ಉದಿಗ (Bp. 54, 81).

ಗುಕ್ಕು gukku. 3. (= ಸುಕ್ಕು 2?). Palpitation of the heart (ಎದೆಬಡಿತ Šm. 79).

ಗುಕ್ಕು gukku. 4. A mouthful (ತುತ್ತು Šm. 79; Tē. ಗುಕ್ಕಿ, a gulp, mouthful; Sk. ಗುಟಕ, a ball; a mouthful; *cf.* ಗುಟುಕು, ಗುಳುಕು). See ಕೆಲಗೆ.

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 1. = ಸುಗ್ಗರಿ 1, ಸುಗ್ರಿ. Grain boiled whole or half dressed, and seasoned (C.; Tē. plural ಗುಗ್ಗಿಳ್ಳು; Mhr. ಘುಗರೇ; T. ಮುಗ್ಗಲು). ಬಚ್ಚು ಬಳಗದ ಕೂಡಿ, ಹೊಸ್ತಿ, ಜೋಳಗ ಪಾಡಿ, ಏಳ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿನ್ನು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, (ಕೂಸಂ) ತೂಗುವರು (Sp.). — ಗುಗ್ಗರಿಕಸ. An annual weed, Hedyotis aspera D. C.; also H. corymbosa L. (Z.).

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 2. (fr. ಕುಗುಪ). = ಸುಗ್ಗರಿ 2, ಸುಗ್ಗರು, ಸುಂಗುರು 1. (C.). — ಗುಗ್ಗರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become erect, as the hair of the body (My.).

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 3. The state of being shrunk (*cf.* ಕುಗ್ಗರಿಸು). — ಗುಗ್ಗರಿಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. A mode of punishing boys at school, putting the hands under the legs and bringing them up over the knees, where they are tied and a stick is put under the knot between the wrists so as to cross the knees (My.).

ಗುಗ್ಗಳ guggaḷa. = ಗುಗ್ಗುಲು. Bdellium; a powder made of it (C.; Bp. 27, 11; 47, 16). — ಗುಗ್ಗಳಕಲಿಯುಪಾಸ. N. (Bp. 27, 14).

ಗುಗ್ಗಿಳ guggiḷa. = ಗುಗ್ಗುಲು. — ಗುಗ್ಗಿಳದ ಸಿಪ. (ಗುಗ್ಗುಲು, etc. Sl. 129, *only* Sl.).

ಗುಗುರಿ gugguri. 1. = ಸುಗ್ಗರಿ 1. (ಸಣ್ಣ Mr. 375, one MS. ಗುಗ್ಗರಿ, one MS. ಕಣ್ಣ, and another one ಕಣ್ಣ; ಆಡಿಕ್ಕ, ಬೀರಿ, ಆಫೂಸಿನ Sl. 314 *sic!*; My.; Dp. 38, 2). ದುಷ್ಟನ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೆಲುವ ಗುಗ್ಗರಿ (ಆದಪಂಪ Nr.).

ಗುಗ್ಗುರಿ gugguri. 2. = ಸುಗ್ಗರಿ 2. Curling, a curl; becoming erect, bristling, as the hair of the body. See ಗಬ್ಬು.

ಗುಗ್ಗುರು gugguru. = ಸುಗ್ಗರಿ 2. — ಗುಗ್ಗುರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. The act of becoming erect or bristling (My.). ದೊಂಡ್ಡಿದಲು ಗುಗ್ಗುರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಕೋಡುಮಾಂಜ, ಕೋಡುಮಣಿಗ Sl. 73).

ಗುಗ್ಗುಲ guggula. = ಗುಗ್ಗುಲು. (My.). — ಗುಗ್ಗುಲದ ಮರ. = ಗುಗ್ಗುಳಮರ. A large timber tree, yielding frankincense or olibanum, Boswellia serrata, var. glabra Roxb. (ಗುಗ್ಗುಲು, ಕೌಶಿಕ, etc. Nr.).

ಗುಗ್ಗುಲು guggulu. = ಗುಗ್ಗಳ, ಗುಗ್ಗಿಳ, ಗುಗ್ಗುಳ, ಗುಗ್ಗುಳ, ಗುಗ್ಗಿಳ. *A fragrant gum, Bdellium.* 2, the tree Amyris agallochum. 3, Morunga hyperanthera.

ಗುಗ್ಗುಳ guggu|a. = ಗುಗ್ಗುಲು. (ಕೌಶಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳದ ಮರ Nn. 10; ಕೌಶಿಕ, ಮುನಿಪಾತ್ರೆ Mr. 144; ಕೌಶಿಕ 511; My.). — ಗುಗ್ಗುಳಕಾರ ಮಠ. The profession of a religious mendicant carrying burning bdellium from door to door begging alms (R.). — ಗುಗ್ಗುಳಮರ. = ಗುಗ್ಗುಲದ ಮರ. (St. & Pl.).

ಗುಗ್ಗೆ guggĕ. (= ಕುಮಿಗನೆ, etc.). Ear-wax (My.). — ಗುಗ್ಗೆಕಡ್ಡಿ. An ear-pick (My.).

ಗುಗ್ರಿ gugri. = ಸುಗ್ಗರಿ 1. (My.).

ಗುಂಗಾಡ guṅgâḍa. (fr. ಸುಂಯಿ). = ಸುಂಗಾಡಿ, ಸುಂಗಾಣಿ, (ಸುಂಗುರು No. 2). A musquito (S. Mhr.; ಕೈಗಾ G.; Mhr. ಗುಂಗಣೇ, to buzz, hum, whiz; Sk. ಗುಞ್ಜ, humming).

ಗುಂಗಾಡಿ guṅgâḍi. = ಸುಂಗಾಡಿ. (My.).

ಗುಂಗಾಣಿ guṅgâṇi. = ಸುಂಗಾಡಿ. A musquito (My.). 2, a very small thing, a trifle (My.).

ಗುಂಗಿ guṅgi. (The buzzer:) a large black bee, resembling the humble bee (My.). — ಗುಂಗಿಮಾವು. A kind of mango from the seed of which, when broken, sometimes a musquito issues (S. Mhr.; B. 2, 51). — ಗುಂಗೀ ಹುಟ. (C.; ಆಡುಬಾಳೆ, ಆಲದುಣಿ, ಆಲಿ, ಆಮಿ, ಇಕ್ಕಿವಿದ, ಇಟ್ಟ ರೀಕ, ತುಮ್ಬಿ, ದೈವೇಧ, ನೀಲಕಣ್ಣಿ, ಪಡಮೆ, ಬಾಣ್ಣನೆ, ಭೈರವ, ದಟ್ಟವ, etc. G.; B. 4, 175). — ಗುಂಗೀಕ ಹುಟುಪ್ಪ. (ಪಲ್ಲ G.).

ಗುಂಗು guṅgu. = (ಸೊಂಸು, ಸುಸಿ), ಸುಂಬಿ, ಸೊಸು. The husk of paddy, etc. (My.; *cf.* ಉಮ್ಮಲು, etc.).

ಗುಂಗುರು guṅguru. 1. = ಸುಗ್ಗರಿ 2, ಸುಜುರು, ಜುಂಜುರು. The state of being curled or tangled (*cf.* ಕುರುಳ್ 1). — ಗುಂಗುರುಕೂದಲು. = ಗುಂಗುರು-. Curled hair (My.). — ಗುಂಗುರುಮಲೆ. -ತಲೆ. = ಜುಂಜುರುಮಲೆ. A head with curled or tangled hair (My.).

ಗುಂಗುರು guṅguru. 2. An eye-fly (My.; Mhr. ಭುಂಗ ದಷ್ಟೀ, a sandfly, a midge, a gnat). 2, a musquito, a gnat (My.). ಅನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಣಿಪ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಗುಚ್ಚು guccu. = ಗುಜ್ಜು 2 q. v., ಚುಚ್ಚು 3.

ಗುಚ್ಛ guccha. = ಗುಂಪ, ಗುತ್ತ. A bundle; a bunch; a tassel; *a bunch of flowers, a cluster of blossoms* (ಪೂಜಾಗಚ್, ಗೊಂಚಲ್, etc. Kk. 20; Śm. 24; *cf.* ಕುಚ್ಚು). 2, *a clump of grass; a bush; a thicket* (ಕ್ಷುದ್ರ, ಮುದಲ್ Hlā.). 3, *a necklace of thirty-two* (or of seventy) *strings.*

ಗುಚ್ಛಕ guccha. = ಗುಚ್ಛಕ. *A cluster of blossoms.*

ಗುಚ್ಛಾರ್ಧ guccha-ardha. = ಗುಚ್ಛಾರ್ಧ. *A necklace of twenty-four strings.*

ಗುಜ guja. = (ಗುಜ 3), ಗುಜು, etc. (My.).

ಗುಜರಾತ gujarâtha. = ಗುಜ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರ. Tbh. of ಗುರ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರ. The district of Gujarât (C.; B. 2, 22; 3, 47; 4, 39).

ಗುಜರಾತಿ gujarâthi. Belonging to Gujarât; an inhabitant of it (C.; B. 4, 40).

ಗುಜರಾನು gujarânu. A livelihood, subsistance (My.; Mhr., H. ಗುಜರಾತ).

ಗುಜರಿ gujari. = ಗುಜ್ಜರಿ 1. The evening market (My.; Br.; Mhr.).

ಗುಜಸ್ತ gujasta. = ಗುದಸ್ತ. Past, as a year, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಗುದಸ್ತ).

ಗುಜು guju. = ಕುಜು, etc. A sound in imitation of whispering (C.; Tu.). — ಗುಜುಗುಜಿಸು. To whisper (Bp. 61, 5; J. 19, 1; Mhr. ಗುಜಗುಜಣೇ(ಣ)ಣೆ). — ಗುಜುಗುಜು. Whispering, etc. (ಪಿಸುಗುಜುಮಿ Bhn. 43; Bp. 40, 62; 58, 64; C.). — ಗುಜುಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Bp. 55, 3; 56, 11; My.). — ಗುಜುಗುಜು ಮಾತಾಡು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (C.). — ಗುಜುಗುಜುಪಿಡ್. -ಎಡ್. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Bp. 1, 44; 28, 20). — ಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (My.).

ಗುಜುರು gujuru. = ಗುಂಗುರು 1, etc. (Tu. ಗುಜ್ಜರ್). — ಗುಜುರ್ಕಿಡ್. -ಏಟ್. To be tangled (Rām. 6, 53, 43).

ಗುಜುರಿ gujuru. (fr. ತೆಲು). = ಗುಜ್ಜು 2, ಗುತ್ತು 3. Shortness, smallness. — ಗುಜುರುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A small branch, a twig. ದುಷ್ಟೆರಸಿದ ಗುಜುರುಗೊಮ್ಮು (ಕವಿರಾ Śmd. I, o. r. ಗುಜ್ಜು-).

ಗುಜ್ಜ gujja. = ಗುತ್ತ 1, (ಗುತ್ತ 2). Shortness, smallness (T. ಕುಜು). 2, ಗುಜ್ಜು 2-ಅ 3, a short man, a dwarf (ಕಿಲ್ಲಿದಂ Śmd. I; ಗಡುಮು, ಕುಳ್ಳ Hlā.). ಗುಜ್ಜಂ (Śmd. 154). See ಕಡು-, and *cf.* ಕೊಂಜೆ. — ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಮು. = ಗುಜುಮು-, q. v. ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಮಿನ ಮರ (ಕ್ಷುದ್ರ Hlā.).

ಗುಜ್ಜ gujja. = ಗುಜ್ಜರ. (S. Mhr.). *Cf.* ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ.

ಗುಜ್ಜಗೆ gujjage. = ಗುಜ್ಜೆಗೆ, ಗುಜ್ಜುಗೆ, ಕೊಜ್ಜಗೆ, ಕೊಜ್ಜುಗೆ. A kind of jasmine (ಸೇದನ್ನಿಗೆ Śm. 26, o. r. ಗುಜ್ಜುಗೆ; ಸೇದನ್ನಿಗೆ Kk. 22, o. ra. ಗುಜ್ಜಗೆ, ಗೊಜ್ಜುಗೆ; Tē. ಗುಜರಿ; T. ಕೊಜುಂಗಿ).

ಗುಜ್ಜರ gujjara. Tbh. of ಗುರ್ಜರ (Śmd. 356).

ಗುಜ್ಜರಪಟ್ಟಿ gujjara-paṭṭi. Tbh. of ಗುರ್ಜರಪಟ್ಟಿ (Śmd. 380). *Cf.* ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ಟಿ.

ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ gujja-rāshṭra. = ಗುಜರಾತ. — ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ಟಿ. Woven silk or fine cloth from Gujarât (Bp. 11, 26).

ಗುಜ್ಜರಿ gujjari. 1. = ಗುಜರಿ. (C.).

ಗುಜ್ಜರಿ gujjari. 2. N. of a tune (My.; J. 21, 56).

ಗುಜ್ಜಾರ gujjâra. = ಗುಜ್ಜರ. (My.).

ಗುಜ್ಜಾರಿ gujjâri. A short man, a dwarf (My.). ಗೂಸು ಉದ್ದಾಗಿ, ಎಲುವುಗಳು ದೊಗ್ಗಿ ಗಜ್ಜಿಕ್ಕಿದ ಗುಜ್ಜಾರಿ (ಕುಟ್ಟಿ, ಗಡುಮು Sl. 198).

ಗುಜ್ಜಿ gujji. A female dwarf (My.).

ಗುಜ್ಜಿಗೆ gujjige. = ಗುಜ್ಜಗೆ, q. v.

ಗುಜ್ಜು gujju. 1. (= ಕೊಡು 1). A small perpendicular post by which short beams are raised upon longer ones, a queen-post, a strut (My.; Tē. ಕುರುಪೆ, ಗುಜಪೆ; Tu. ಗುಜ್ಜೆ). See Prv. s. ಕೊಡು 1.

ಗುಜ್ಜು gujju. 2. (Śmd. 248). = ಕುಜುಮು, etc. Shortness, smallness, etc. (ಜುಜುಮು, ಕುಜ್ಜಮು Śm. 62; Kk. 56, o. ra. ಗುಜ್ಜು, ಗುಜುಮು; My.; Tē.; Tu. ಗುಜುಮು; M. ಕೊಜ್ಜು). ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜು (ಬಾಹುನ, ಸ್ಕೃತ್, ಸೀನ, ಮರ್ಮ Sl. 372). — ಗುಜ್ಜು ಕತ್ತಿ. A short sword or knife (ಕುಂ, etc. Sl. 290). — ಗುಜ್ಜು ಗುಜುಕು. Short breathing, suppressed groans (Rām. 6, 53, 37). — ಗುಜ್ಜುಗೆಜ್ಜೆ. Small gĕjjĕs (V. 3, 30). — ಗುಜ್ಜು ಮರ. A small tree, a shrub or bush (ಕ್ಷುದ್ರ Sl. 120).

ಗುಜ್ಜುಗೆ gujjuge. = ಗುಜ್ಜಗೆ, q. v.

ಗುಂಛ guñcha. = ಗುಚ್ಛ. (C.).

ಗುಂಜ guñja. = ಗಂಜ 3, etc., ಗುಂಜು, ಗುಂಜಿ. A clump or bush of creepers (ಅತಿಕಾಸದಮೂಪ, ಲತೆಯ ಪೊದಲು Nn. 133; *cf.* ಕುಂಜ). 2, Abrus precatorius (ಗುಡುಗುಂಜ 133). 3, a treasury (ಧನಾಧ್ಯಂ, ಧನ್ಯಾರ 133).

ಗುಂಜತ gunjat. Making a murmuring or clanking sound (Čpr. 3, 49).

ಗುಂಜಾಭರಣ guñjâ-âbharaṇa. An ornament made of the seeds of the Abrus precatorius (Śśv. 3, 4; J. 8, 46).

ಗುಂಜಾಯಿಸಿ guñjâyishi. (Profit): illicit profit (Mhr., H. ಗುಂಜಾಯಿಸ); excess of the real over the recorded area of a farmer (My.).

ಗುಂಜಾಲಾಡು guñjâ-lâḍu. A sweetmeat made of dough of Bengal gram flour in the shape of Abrus-seeds by frying and with sugar formed into balls (My.).

ಗುಂಜಿ guñji. = ಗುಂಜ No. 2, ಗುಂಜಿ. (ಕಾಕಚಿಂಚೆ, ಗುಂಜಿ, etc. Nr.; C.; B. 4, 106; *cf.* ಕುಂಜಿ 2). See ಗುಡು-; Prv. s. ಮುಂಜ. — ಗುಂಜಿಹಣ. The weight of a seed of the Abrus precatorius (B. 4, 194; C.). — ಗುಂಜಿಹೊಪ್ಪು. -ಹೊಪ್ಪು. = ಗುಂಜಾಫಲ. (Rsv. 5, 112). — ಗುಂಜಿಸಕ್. Gum made of the guñji (My.).

ಗುಂಜು guñju. 1. = ಗುಜ್ಜು 2, q. v.

ಗುಂಜು guñju. 2. = ಕೊಜು 1. To entangle, as thread (My.; see ಕುಂಜು 1). 2, to be entangled, as thread (My.).

ಗುಂಜು guñju. 3. = ಕೊಜು 2. The state of being entangled, as thread (My.). 2, particles of cotton or wool that stick to one's clothes (C.); nap (My.). 3, the coir on cocoanuts (My.). — ಗುಜುಗಣ್ಣು. An entangled knot (My.). — ಗುಜು ಬೀಳು. To become entangled (My.).

ಗುಂಜು guñju. 4. To pull (v. t.), to contract,

to move convulsively, as muscles, the hands or legs (My.; Tē. ಸೆಜು, ಗುಜುಮು).

ಗುಂಜಿ guñje. ಗುಜಾ. = ಗುಂಜ, etc. *A creeper bearing beautiful scarlet and black seeds which are used as weights, the wild Liquorice, Abrus precatorius* Lin. 2, *the fifth part of an idyamāshaka.* See ಗುಂಜ.

ಗುಟ guṭa. (= ಗುಟ್ಟು). An imitative sound. — ಗುಟಿಗಡ. -ಕರೆ. To grunt, to bellow, as a bull or an ox (My.).

ಗುಟಕಿಸು guṭakisu. = ಗುಟುಕಿಸು. etc. (My.).

ಗುಟಾಯಿಸು guṭāyisu. = ಕುಟಾಯಿಸು. (My.).

ಗುಟಕು guṭaku. = ಕುಟುಕು 2, ಗುಟುಕು, ಸೊಟಕು. A single gulp of any liquid (C.; Tē. ಗುಟುಕು, ಗುಟಿಕೆ; Mhr. ಗುಟಕಾ, ಘೆ-). ಗುಟಕ ನೀರು (B. 5, 133).

ಗುಟಿಕಾಸಿದ್ಧಿ guṭikā-siddhi. The power of going wherever one likes by means of putting a magical bolus in one's mouth (My.).

ಗುಟಿಕೆ guṭikē. = ಕುಟಿಕೆ, ಗುಟಿಕೆ, ಗುಟಿಕೆ, ಗುಳಿಕೆ, ಗುಳಿಗೆ 1. A pill, a bolus, a ball (Sk.).

ಗುಟು guṭu. = ಸೊಟ, ಸೊಟ್ಟ. A sound in imitation of that produced by drinking liquids. — ಗುಟು ಕುಡಿಸು. To take a single gulp (C.; B. 4, 38). — ಗುಟು ಗುಟು. rep. ಗುಟು ಗುಟು ಕುಡಿದನು, he drank in gulps (C.).

ಗುಟುಕಿಸು guṭukisu. = ಕುಟುಕಿಸು, ಸುಟುಕಿಸು. To drink in gulps (My.).

ಗುಟುಕು guṭuku. = ಸುಟಕು. (C.; Tu.). See Prv. s. ಗುಡು.

ಗುಟುಕ್ಕನೆ guṭukkanĕ. With a single gulp, in swallowing liquids (C.; Mhr. ಘುಟಕಣ).

ಗುಟ್ಟ guṭṭa. = ಗುಟ್ಟ, (ಗುಡ್ಡ 2). A hillock (My.; Tē. ಗುಟ್ಟ).

ಗುಟ್ಟಿ guṭṭi. A mixture of medicine of such a quantity as can be easily swallowed by babies (S. Mhr.).

ಗುಟ್ಟಿಗೆ guṭṭigĕ. Tbh. of ಗೃಷ್ಟಿ (Ōt. II, 60, c. r. ಧೃಷ್ಟಿ).

ಗುಟ್ಟು guṭṭu. A secret; a hidden thought; one's private affairs (C.; B. 5, 147; Tē.; Tu.; Mhr. ಗಟು; T. ಕುಟ್ಟ, ಕುಟ್ಟು, that which is hollow and deep; *cf.* ಗುಟ್ಟು; ಕುಟಿ 1? Sk. ಕೂಟ, enigma). ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡು ವಿಕೆ (ಆದುಸ್ತುದ, ಮುರ್ಯಸ್ಪರ್ಶ Sl. 370). ಫಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಡ ನೆಯವರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಬಿಡಾಡು (B. 4, 138). ಗುಟ್ಟು ಸಾ ವಿರಾಳ ಬೆಟ್ಟು.—ಅಗಸನ ಶವ ಹೋಗಿಗೆ ತೆಗದ ಮೇಲೆ ಗುಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.).

ಗುಟ್ಟೆ guṭṭĕ. = ಗುಟ್ಟ. (My.).

ಗುಟ್ರು guṭru. = ಕುಟ್ರು, (ಗುಟು, ಗೊಡದು, ಗೊಣಗು). (Tē. ಗೊಣ್ಣು). — ಗುಟ್ರು ಹಾಕು. To coo as pigeons (My.). 2, to grunt or bellow as an ox or a bull (My.).

ಗುಡ guḍa. (= ಗುಂಡ್ಲ 2?). — ಗುಡಮುಸಾಗ. The white-eyed Pochard (Bd.). *Cf.* ಗುಂಡ್ಲ ಮುಯಿಗ?

ಗುಡ guḍa. = ಗುಲ, ಗುಳ. *A ball, a globe.* 2, *treacle, molasses, jaggery* (ಪಲ್ಲ Nn. 127; ಗುಲ Śs.).

ಗುಡಂಜೆ guḍañjĕl. = ಗುಡಸೆ, q. v. (Sk. ಗುಡಾಜ).

ಗುಡಪಾನ guḍa-pāna. A beverage made of jaggery, etc. (Sk.).

ಗುಡಪಾಲಿ guḍapāli. The plant *Fluggea leucopyrus* Willd (St. & Pl.; T. ಪಡಪಿ-ಪುಲ್, -ಪುಲ).

ಗುಡಪುಷ್ಪ guḍa-pushpa. *The plant Bassia latifolia* Roxb. (ಇಪ್ಪೆ Mr. 140).

ಗುಡಫಲಿ guḍa-phali. *The tree Careya arborea* Roxb., or *Salvadora persica* Lin. (ಆಕ್ರೋಟದ ಗಿಡ G.). See ಒಗರು.

ಗುಡಲು guḍalu. = ಗುಡಸಲು. (My.).

ಗುಡಸಲ guḍasala. = ಗುಡಸಲು. (S. Mhr.; B. 5, 105. 115).

ಗುಡಸಲು guḍasalu. = ಗುಡಲು, ಗುಡಸಲ, ಗುಡಿಲ್ 1, ಗುಡಿಸಲು 2, ಗುಡಿಸಿಲು, ಗುಡುಸಲ, ಗುಡುಸಲು, ಗುಡುಸಿಲು, ಗುಡುಸುಲು, ಗುಡ್ಲು. A hut with a thatched roof (C.; B. 5, 203; M. ಕುಡಿಸ್ಲಾಲ್, ಕುಡಿಲ್; T. ಕುಡಿಲ್, ಕುಡಿಪ್ಪೆ, ಕುಡಿಗರ್, ಕುಟ್ಟಲ್, ಕುಟ್ಟು; Tu. ಗುಡಿಸಲ್, ಗುಡಿಸಲ್, ಗುಡಿಸಿಲ್; Tē. ಗುಡಿಸೆ, ಗುಡುಸು; *cf.* ಕುಡಿ 6 and ಕೂಡು 1).

ಗುಡಸು guḍasu. 1. Any round thing, a round, a circle; the disk of the sun or moon (Tē. ಗುಡುಸು; *cf.* ಗುಡಿ 1). 2, = ಸುಡಿಸು 1, ಸುಡುಸು, the round mark ೨, used for the vowel ಇ (C.; Tē. ಗುಡಿ, ಗುಡುಸು), and the round mark ◌ೊ, used for the vowel ಎ (S. Mhr.).

ಗುಡಸು guḍasu. 2. = ಸುಡಿಸು 2, etc. (C.).

ಗುಡಾಕು guḍâku. A preparation of tobacco for smoking (My.; Tē., M., T., Mhr.).

ಗುಡಾಕೇಶ guḍâ-kēśa. Whose hair forms tufts or matted locks; Arjuna; Śiva; —Krishna (My.).

ಗುಡಾಣ guḍâṇa. = ಸುಡುವಣ. A large earthen or metal water-vessel, used also for storing grain, etc. (My.; ಅಲಂಜರ, ಮುಡಿಕೆ Sl. 309); an earthen pot used for churning (ಮುಷ್ಟಿಕ, ಗಗರಿ, ಮೊಸರು ಕಡಿಯುವ ಗಡಿಗೆ 323). See Prvs. s. ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ, ಮೊಗೆ 3.

ಗುಡಾರ guḍâra. = (ಗುಡಾರ), ಗುಡಿ 2. ಗುಣ್ಣಾರ, ಗೂಡಾರ. A tent; a small tent (ಪೂಜ್ಯ, ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮ Sl. 224; C.; Tē. ಗುಡಾರ, ಗುಡಾರು; *cf.* Sk. ಕುಟಿರು). ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದುವ್ವಟ್ಟಿ (ವಡಾಕಿ, ಸ್ಪ ಲಪಾಟಿ Sl. 223). See Śiv. 2, after 42; J. 7, 1; B. 3, 35; 4, 218. 2, a thick or coarse cloth, used for sitting upon, etc. (C.; B. 4, 188).

ಗುಡಾರೆ guḍârĕ. = ಗುಡಾರ No. 1. (Sl. 224, *only* Sl.).

ಗುಡಿ guḍi. 1. (= ಕುಡಿ 1, ಸುಡಸು 1, No. 1; Sk. ಕುಟಿ). A round, a circle; a halo. (Tē.; T. ಕೋಟ್ಟಿಲ್; T. ಕುಡಿ, to be round, see ಗುಡಿಯಿಸು; *cf.* ಸುಟಿ). ಗಗನಗುಡಿ (ಪಂಪೇಪ, ಪಂಪಿ, ಉಪಸೂರ್ಯಪಳಮಣ್ಣಲ Sl.). 2, = ಸುಡಿಲ್ 2, a mass; a cluster (T. ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಮ್ಮು; see ಪೂಗುಡಿ; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1). — ಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. A ring or halo to form round the sun or moon (ಪಣಪುರಕೇಪ, ಕುಣ್ಣಲೀಕರಣ Śmd. Dh.; C.). — ಗುಡಿ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a ring or assemble round about; a number of individuals to come together; to become excessive (Grj. 3, 18. 64; Bp. 14, 33; Rām. 1, 8, 8; Riv. 8, after 5; Śiv. 1, after 79). — ಗುಡಿಯಿಸು. -ಇಸು. To become excessive (Bh. 8, 23, 4).

ಗುಡಿ guḍi. 2. = ಕುಡಿ 5. A point (Bh. 8, 25, 8); a flag, a banner (Ūpr. 3, 98; 4, 42. 63; Abh. P. 7, 82; 12, 26. 28; Grj. 10, 101; Bp. 5, 12; Č. Bp. 5, 2; 47, 5; Bh.

1, 8, 83; 2, 13, 7; 5, 2, 1; Prll. 3, 4; J. 3, 17; 5, 2; 17, 37. 46; 30, 53; 32, 55; 33, 18; Râm. 13, 4; Rsv. 13, 50. *Cf.* ಕೇತನ 3. — ಗುಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie or place a flag or flags (Bh. 1, 17, 10; 8, 18, 13; V. 14, 50).

ಗುಡಿ guḍi. 3. = ಸುಡು 1. — ಗುಡಿಗುಡಿಸು. = ಗುಡುಗುಡಿಸು, s. ಗುಡು 1. (Grj. 8, 48; Bp. 26, 15; 28, 43; 37, 29; Śśv. 4, 25; J. 4, 20; 5, 11; 12, 38; 22, 44).

ಗುಡಿ guḍi. 1. A pole erected on the new year's day before the house-door; the festival connected with it (Mhr. ಗುಢೀ; R.).

ಗುಡಿ guḍi. 2. Tbh. of ಕುಟಿ (Śmd. 338). A house (ಕುಟಿ Nr.); a temple (C.; Tē.; Bp. 35, 55; 41, 26; 43, 37; 45, 33; 61, 62; B. 2, 48; Sl. 242); a tent (ಮಾಳ್ಪ, ಸ್ಥಲ, ಮನೆಯಿ, ಗುಣ ಉಮನಿ, ಕೇಳಿಕೆ, ಕೇಳಿಕೆ Hlā.; ಚಿತ್ರಶಾಲೆ, ಗುಣಲಯನಿ, ಮಾಳ್ಪ Mr. 288; *cf.* ಗೃಹಾರ). ಗುಡಿಯ ಗುಣ್ಣ (ಪ್ರುದಕ, ವಿಜಕ, ಚಲಕ, etc. Hlā.; ವಿಜಕ, etc. Mr. 288, o. r. ಗುಡಿಯ ಗೂಟ). ಗುಡಿಯ ಮೇಲಿಗೆ ಕಳ್ಳು, ಸ್ತಮಂಭಗ ತಾ ಕಳ್ಳು, ಕದೆ ಮೂಲೆ ಸೆಡಿಗು ತಾ ಕಳ್ಳು; ದರದ ಕೊಮಾಡಿತ ಮೇಲಿ[3] (Sp.). — ಗುಡಿ ಗುಣ್ಣಾರ. dupl. (S. Mhr.; B. 5, 73). — ಗುಡಿ ಗೂಟಾರ. = ಗುಡಿ ಗುಣ್ಣಾರ. (Bh. 1, 12, 6).

ಗುಡಿಗಾರ guḍi-gāra. = ಗುಡುಗುಡಿ ಮಾಡುವವ. A turner, one whose occupation is to form wooden articles (also the plaything called čakra, hubble-bubbles, etc.) with a lathe and to cover them with shellac of different colors (C.).

ಗುಡಿಗಿ guḍigi. Breeches (Br., H.; Mhr., H. ಗುಢಗಿ). — ಗುಡಿಗಿಚ್ಚಲ್. A sort of breeches that go a little beyond the knee (C.).

ಗುಡಿಗು guḍigu. = ಸುಡುಸು 2. ಮೇಢದ ಗುಡಿಗು (ಪರ್ಜನ್ಯ Sl. 444, *only* in Sl.).

ಗುಡಿದ guḍida. (= ಸುಣ್ಣ 2, etc.). (ಕೀಲಕ Mr. 408; Tē. ಗುಡಿದೆ, a peg).

ಗುಡಿಯಿಸು guḍiyisu. (fr. ಕೂಡು 1). = ಸುಡಿಸು 2, ಸುಡಿಸು 2, ಸುಣ್ಣಿಸು, ಸೂಡಿಸು. To make a heap; to join by sweeping: to sweep (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh., o. r. ಗುಡಿಸು; *cf.* ಕುಜ್ಜೆ 1; T. ಕುವಿ, to be joined or assembled; to be contracted; to be round; to heap up; ಕುಜ್ಜೆ, ಕುಪ್ಪೆ, a heap, crowd, ball, hillock; ಕೂಡಿಸು, to join; to sweep).

ಗುಡಿಲ್ guḍil. 1. = ಸುಡಿಸಲು, etc. (Bp. 18, 7; 27, 48; 56, 35; T. ಕುಡಿಲ್).

ಗುಡಿಲ್ guḍil. 2. = ಸುಡಿ 1, No. 2. A mass. — ಗುಡಿ ಬೆಂ. = ಗುಡಿಯಿಬ್. To become excessive (Râm. 6, 38, 15).

ಗುಡಿಸಲು guḍisalu. 1. Heaping up by sweeping: sweeping. ಕಸಗುಡಿಸಲುಳಕ್ಕೆ (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಶೋಧನ Sl. 112, *only* in Sl.).

ಗುಡಿಸಲು guḍisalu. 2. = ಸುಡಿಸಲು, etc. (My.).

ಗುಡಿಸಿಲು guḍisilu. ಗುಡಿಸಿಲ್. = ಸುಡಿಲ್ 1, etc. (ಕುಟಿ Sl. 497; Bp. 9, 9; My.).

ಗುಡಿಸು guḍisu. 1. = ಸುಡಿಸು 1, No. 2. (My.).

ಗುಡಿಸು guḍisu. 2. = ಸುಡಿಂಬಿಸು, etc. (C.). ಕಸಕಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಅವರ Nr.). ಕಣವನ್ನು ಗುಡಿಸುವದನು (ಖಲ ಪು, ಬಮುಳರ Sl. 256). See Grj. 2, after 106; Bp. 11, 39; 42, 5; 56, 18; 60, 18; Č. Bp. 47, 42; Sl. 112. ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ನರೆ ಬಸುಬ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಗುಡು guḍu. 1. = ಸುಡಿ 3, (ಸೂರ, etc.), ಸುಮು 3. A sound used in imitating rumbling, growling, grumbling, thundering, or roaring. — ಗುಡು ಗುಡಿಸು. = ಗುಡಿಗುಡಿಸು, ಗುಡುಗುಡಿಸು. To grumble; to roar; to growl, to grunt; to utter sullen discontent; to rage, to be very angry (ಕೋಪೋದ್ರೇಕ Śmd. Dh.; S. Mhr.). See Grj. 2, after 106; Bp. 18, 40; 49, 46; 50, 78; Râm. 4, 6, 20; 5, 9, 25; Rsv. 6, after 11 (twice); 6, 54. — ಗುಡುಗುಡು. rep. = ಗುಡುಗುಡು. (C.; Rsv. 8, 113; Tē. ಗುಡಿಗುಡಿ).

ಗುಡು guḍu. 2. = ಸುಮು 2, etc. — ಗುಡುಗುಡಿಸು. = ಗುಡು ಗುಡಿಸು. ಗುಡುಗುಡಿಸುತೆದ್ದು ಮುತ್ಸ್ಯಂಗಳ ಕೇಳಿಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ಕಂಗಳು ಗುಡುಗುಡಿಸುವ ಅಪ್ರಿಗಳೊಳ್ ಅವಳಿಗೆ ಮಾನವರು ತಡೆದರು (Râm. 3, 9, 4). — ಗುಡು ಗುಡು. rep. The gurgling sound of running water (My.; T., M. ಕುಡುಗುಡು, gurgling, the sound of water running out of a vessel with a narrow mouth; ತುಳುಗುಳು, the noise of the water in a cocoanut when shaking); the sound of running feet (My.).

ಸುಡು guḍu. (= K. ಗುಡು 2). (Mhr. ಗುಢುಗುಢ, the sound emitted by a hubble-bubble, by a dry cocoanut on shaking it, by a growling belly). — ಗುಡುಗುಡಿ. A humble smoking pipe, a hubble-bubble (C.; Mhr. ಗುಢಗುಢೀ; Tē. ಗುಡಿಗುಡಿ, ಗುಡುಗುಡು; T. ತುಡುಗುಡಿ). ಗುಡುಗುಡಿ ಸೇದು (My.). — ಗುಡುಗುಡಿಯಬುಡಿ. The vessel or body of that pipe (C.). — ಗುಡುಗುಡಿ ಮಾಡುವವನು. = ಗುಡಿಗಾರ. (S. Mhr.).

ಗುಡುಗಿಸು guḍugisu. To roll a single wheel along with the hand (Sd.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 1. To thunder (C.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 2. = ಸುಡಿಸು. Thunder; roar, etc. (ಸ್ತನಿತ, ಗರ್ಜಿತ, ರವಿತ Sl. 30; C.; B. 4, 37. 186).

ಗುಡುಗು guḍugu. 3. To run when playing at tip-cat or ball, bawling and keeping one's breath at the time (My.). — ಗುಡುಗಾಡು. -ಆಡು. To run about (My.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 4. A run with bawling and suppressed breath etc. (Bh. 1, 6, 2; My.). ಗುಡುಗಾಗು, such a run to be terminated when taking breath (My.). — ಗುಡುಗುಡಾಟ. -ಆಟ. = ಗುಡುಗು. (My.).

ಗುಡುವನ guḍuvana. = ಸುಡಾಣ. (Tu. ಗುಡಾಕ, Tē. ಗೂಸಮೆ, ಗೂಸು, ಗೂಕೆ; T. ಕೂನ್ಪು). ಮುಸ್ಸಣಿ ಕವಿಯ ಮುತಳೆಯುಂ ಗುಡುವನಮುಮ್ ಉಳ್ಳುಂ (Śmd. 338). ವಿಪಣ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. ಎಸ್ಟೊಂದೆ ಮುತಳೆ; ಗುಡುವನದ ಎಸ್ಟೊಂದೆ ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಗುಡುಸಲ guḍusala. = ಸುಡುಸಲು, etc. (B. 5, 203. 204. 259).

ಗುಡುಸಲು guḍusalu. = ಸುಡಿಸಲು, etc. (C.; B. 2, 12; 5, 186. 203).

ಗುಡುಸಿಲು guḍusilu. = ಸುಡುಸಲು. (C.; B. 2, 38).

ಗುಡುಸು guḍusu. = ಸುಡಿಸು 1, No. 2. (My.).

ಗುಡುಸುಲು guḍusulu. = ಸುಡುಸಲು. (My.).

ಸುಡೆಚೆ guḍeči. = ಗುಡಂಚಿ. *The plant Cocculus cordifolius* DC. (ಅಮೃತ, ಜೀವಂತಿ, ಸೋಮ, ಅಮರವಲ್ಲಿ Mr. 145, o. r. ಗುಡಚಿ).

ಸುಡೆ guḍe. ಸುಡಾ. *The plant Tithymalus antiquorum* Moench., a kind of euphorbia. 2, a ball, a pill.

ಗುಡ್ಡ guḍḍan-an. 1. = ಗಿಡ್ಡ, ಕುಜ್ಜ. (ಸುಣ್ಣ 2). A boy, a pupil, a disciple (Bp. 47, 38; My.); a dwarf (ಕುಬ್ಜ, ವಾಮನ Nn. 132; ಕುಬ್ಜ Mr. 389, o. r. ಗಿಡ್ಡ; My.; M. ಕುಟ್ಟ, a boy). 2, smallness, shortness (Tē. ಗುಟ್ಟಿ). ಗುಡ್ಡಗೊಡುಬು. -ಕೊಡುಬು. = ಗುಜ್ಜಗೊಡುಬು. ಗುಡ್ಡಗೊಬ್ಬಿಸ ಬಿಡಿಬು (ಕ್ಷುಪ Kr.). — ಗುಡ್ಡಪರಿ. N. (Bp. 56, 33).

ಗುಡ್ಡ guḍḍa. 2. = (ಸುಟ್ಟ, ಸುಟ್ಟ), ಸುಡ್ಡು 1, (ಸುಡ್ಡೆ 1). A mountain (S. Mhr.); a hill (My.; *cf.* ಕೊಣ್ಣ, ಕುಟ್ಟೆ 1, ಗುಟ್ಟು 1 & 2). See Sl. 116; B. 2, 23; 3, 90. — ಗುಡ್ಡಗಾಮು. -ಕಾಮು. dupl. (C.; B. 3, 47. 56). — ಗುಡ್ಡಗಾಮುಜನ. Jungle-people, wild, uneducated people (C.; B. 4, 130). — ಗುಡ್ಡಗಾಮುಸೀಮೆ. A hilly and woody country (C.). — ಗುಡ್ಡಗೆಸ ಮು. A creeper, Ipomœa digitata L. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡದ ಇಪ್ಪೇ ಮರ. A middle-sized tree, Careya arborea Roxb. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡದ ಗೋಣಿ ಮರ. A shrub or small tree, Alangium lamarkii, var. hexapetala Lam. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡಸೇವೆ. The tree Elæocarpus lanceæfolius Roxb. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವಕ್ಕೆಬಳುಮರ. A large shrub or small tree, Eugenia zeilanica Wight. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡರೆಂಜೆಮರ. The tree Elæocarpus serratus L. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವೀಳ್ಯಮಗ. = ಕಾಡವೀಳ್ಯ s. ಕಾಡು 2. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವ್ವ. -ಅವ್ವ. K. (Bp. 48, 19). — ಗುಡ್ಡವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 53, 21; 57, 56. 58. 64-66). — ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ. A hill-deer. ಕೆಪ್ಪಸೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ (ಪಮ್ಪರ Nr.).

ಗುಡ್ಡಾ guḍḍâ. (= ಸುಡ್ಡೆ 2). — ಗುಡ್ಡಾದೇವಿ. N. (Bp. 12, 41; 57, 62; 59, 7); Durgâ, Mârî (My.).

ಗುಡ್ಡಿ guḍḍi. = ಸುಡ್ಡು 2 No. 1, ಸುಡ್ಡೆ 2. (S. Mhr.). ಕಣ್ಣಿನ ಕರೀ ಗುಡ್ಡಿ (ಕನ್ನಿಕೆ, ತಾರೆ G.; see ಕಣ್ಣು-; B. 5, 211).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 1. = ಸುಡ್ಡೆ 2. (B. 5, 130. 131. 174). — ಗುಡ್ಡು ಗಾಮು. = ಗುಜ್ಜ-. (B. 5, 13).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 2. = ಸುಡ್ಡಿ, ಸುಡ್ಡೆ 2, (ಸುಣ್ಣ 2, ಸುರುಳಿ). (A ball): the eye-ball (My.; Tē.); the pupil of the eye (this *only* in Sl.; T. ಕುದುಮು, T., M. ಕುಮಿಡಿ, anything globular). ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು (ತಾರಕೆ, ಕನ್ನಿಕೆ Sl. 214; ತಾರೆ 449). See Sl. 221; ಕಣ್ಣು-. 2, an egg (My.; Tē.); spawn (My.; T. ಕುಡ್ಡೆ).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 3. = ಗಿಡ್ಡು, ಸುಜಿಬು. Smallness, shortness (My.).

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍe. 1. = (ಸುಟ್ಟ, etc.), ಸುಳ್ಳೆ 2. A heap, a pile (ರಾತಿ Sl. 415. 460; My.; Tē. ಗುಟ್ಟೆ, a rising spot of ground). ರಾಗೀ ಗುಡ್ಡೆ, ಬತ್ತದ ಗುಡ್ಡೆ ಮುಸ್ತಾದದು (ಪೂಂಜ, ರಾತಿ, ಉತ್ತರ, ಕೂಟ 181). ಕಾಡುಗುಡ್ಡೆ (ಪೂತ, ಬಹುಲೀಕೃತ 306). ಮಳಲು ಗುಡ್ಡೆ (Bp. 58, 25). See ಮುಗ್ಗುಡ್ಡೆ; Prv. s. ಪರಮೋಕ್ಷ. — ಗುಡ್ಡೆಗಣ್ಣು. = ಗುಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. A prominent eye (My.).

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍe. 2. = ಸುಡ್ಡಿ, etc. (C.; B. 3, 84). See ಕಣ್ಣು-.

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍe. 3. A piece of cloth, used by men (My.; Tē. ಗುಟ್ಟೆ, cloth; M. ಕುಪ್ಪು, piece of cloth; T. ಕುಪ್ಪೈ, a neck-cloth). See ತಲೆ-.

ಗುಡ್ಲು guḍlu. = ಸುಡಿಲ್ 1, etc. (My.).

ಗುಡ್ಸು guḍsu. = ಸುಡಿಯಿಸು, etc. (My.).

ಗುಣ guṇa. = (ಸುಡು 1), ಸುಣು, ಸೊಣ 3. A sound in imitation of grumbling. (*Cf.* T. ಕುಣಗುಣು). — ಗುಣಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To murmur, to grumble, to utter sullen discontent (My.).

ಸುಣ guṇa. *A cord, a string, a thread;* thread (ನೂಲ್ Ct. I, 21; Mr. 501; ತನ್ತು, ನೂಲು Nn. 78). 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲಿರುವ 501; ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲ ಜೆವೆ 78). 3, *quality, property.* 4, the three fundamental qualities: satva, rajas, tamas (ತ್ರಿಗುಣ, ಗುಣತ್ರಯ 78). 5, the five qualities or attributes of the elements: rasa, rûpa, gandha, śabda, sparśa (ಪಂಚ ವಿಷಯ 501; ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯೇನ್ದ್ರಿಯ 78). 6, a good quality, virtue, merit, excellence, eminence (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯತೆ 78; ಮುಖ್ಯತೆ 501; ಪನು Nn. 17); wisdom, sense (ಬುದ್ಧಿ 78); vigour, energy (ಸತ್ವ 78); dignity (ತೇಜಸ್ 78); goodness (ಸಾಧುಜನತೆ 501); liberality (ಉದಾರ, ತ್ಯಾಗ 78); temperance (ನಿಯತ 78, o. r. ನೀತಿ); abatement of a disease; good or improved state; favorable issue; benefit (C.). 7, *proper course of action in politics, political wisdom* (ನಯ 78; ಕಾರ್ಯ 501). 8, place, site (ಆಸ್ಪದ, ಸ್ಥಾನ 78). 9, the most excellent one; the soul of the universe (ಪರ, ಪರ ದೈವತ್ವನು 78; ಪರಮನು 501). 10, a great ascetic (ಮೋಕ್ಷೀಶ್ವರ, ಎತೀಶ್ವರ 78). 11, *a subordinate quality or inferior degree.* 12, *flavour, taste.* 13, *a cook.* 14, *multiplication.* 15, at the end of a compound: fold, times. 16, a secondary or subordinate gradation of a vowel, the vowels a, e, o (Śmd. 17). 17, the merit of a composition in rhetoric, *e. g.* consistency of plan, elegance of expression, etc. (Kâvy. III, 2; III, 1, A, 3 seq.). 18, a term for the number three (ಮೂರು Mr. 347). 19, joy (ಮುದ, ಸನ್ತೋಷ Nn. 78). 20, protection (ರಕ್ಷಣೆ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು 78). 21, a part or portion, a bit (ಭೇದ, ಮಣ್ಣು 78). 22, war (ಕದನ, ಕಾಳಗ 78). 23, used also ಪಲಸೊಳ್ (Mr. 501, two MSS. ಪರಸೊಳ್). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲುವು ಬಿಟ್ಟುದೇ ಗುಣ (Prv.). — ಗುಣಕುಮಗೊಳ್. ಗುಣಕೆ ಆಮಿಗೊಳ್. (Śmd. 207). To be loved (ಪ್ರೀತಿಪಡು Śmd. II). ಗುಣಕುಮಗೊಣ್ಣಂ, a beloved, dear man (ಆಪ್ತರ್ಂ, etc., ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟಂ Kk. 80). ಗುಣಕುಮಗೊಣ್ಣೆ, a dear woman (ಆಪ್ತರ್, ಕೂರ್ತ್, ಒಪ್ಪುಗ್ Śmd. II; Kk. 29; Śm. 75). — ಗುಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲ ಗಣೇಶ. (Śmd. 207). Ganêśa who is good on account of his merit. — ಗುಣಂಗೊಳ್. -ಲ್-ಕೊಳ್. To lay hold of virtue, etc., etc. ಗುಣಂಗೊಣ್ಣಂ (Śmd. 200). — ಗುಣವ್ಪಡೋಜು. -ಪೋಜು. Abatement or improvement to appear (Bp. 17, 9).

ಸುಣಕ guṇaka. A calculator. 2, in arithmetic: the multiplier (C.).

ಸುಣಕಥನ guṇa-kathana. Reciting the attributes or perfections of a god or of a man (My.).

ಸುಣಕರ guṇa-kara. = ಗುಣಕಾರ. (My.).

ಸುಣಕಾರ guṇa-kâra. Productive of good qualities, profitable, etc. (Sk.; My.).

ಗುಣಕು guṇaku. = ಕುಮುಪ್ಪ, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಗುಣಿಗೆ 1, etc.).

ಸುಣಕೃತಸಲಾಕೆ guṇa-kṛita-salâkhĕ. A spindle by which thread is made and on which it is wound (ಕವಿರ Śm. 103).

ಸುಣಕೆ guṇakĕ. = ಗುಣಿಕೆ. Tbh. of ಗುಣಿಕೆ. See ಮುಪ-.

ಸುಣಗಣ guṇa-gaṇa. A multitude of good qualities, virtues or merits (Śśr. 2, 113; My.).

ಸುಣಗಣಿ guṇa-gaṇanĕ. She who takes notice of good qualities (Bp. 50, 11).

ಗುಣಗ್ರಾಹಿ guṇa-grâhi. One who appreciates or can appreciate good qualities. (My.).

ಗುಣಜ್ಞ guṇa-jña. One who knows how to appreciate men or things; a scholar (ಗುಣಾಢ್ಯ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 42).

ಗುಣತ್ರಯ guṇa-traya. The three constituent properties of nature: satva, rajas, tamas (Nn. 12; ತ್ರಿಗುಣ 67. 78; ಪ್ರಕೃತ 111).

ಗುಣತ್ವ guṇatva. Subordination, dependence; virtue, excellence; the possession of attributes or qualities in general; multiplication. See Bp. 3, 69; 6, 13; ಅಗು-.

ಗುಣದೋಷ guṇa-dôsha. Virtue and vice (C.).

ಗುಣಧರ್ಮ guṇa-dharma. The virtue or duty incident to the possession of certain qualities, as clemency is the virtue and duty of royalty, etc. (B. 5, 184).

ಗುಣನ guṇana. Multiplication; enumeration. (My.).

ಗುಣನಂದಿ guṇa-nandi. N. of an author (Śmd. 4. 39).

ಗುಣನಾಮ guṇa-nâma. An appellation that corresponds to or clearly expresses the nature of a thing, person, etc., one whose meaning is intelligible in itself (My.).

ಗುಣನಿಧಿ guṇa-nidhi. A receptacle, or an ocean, of virtues (My.).

ಗುಣನಿಲಯೆ guṇa-nilayĕ. She who is the abode of merit (Bp. 50, 11).

ಗುಣಪೃಷ್ಠ guṇa-pṛishṭha. Having threads in its back: a spider (ಮುಚಕಾ, ಟಾಪ Mr. 166).

ಗುಣಪ್ರಣಯಿತ್ವ guṇa-praṇayitva. Desire or longing for a good act (Ćpr. 5, 29).

ಗುಣಭಾಜ್ guṇa-bhâj. Sharing in, possessing or having good qualities. (Śmd. 106).

ಗುಣಭಾಜ guṇa-bhâja. Tbh. of ಗುಣಭಾಜ್ (Śmd. 106).

ಗುಣಮಣಿ guṇa-maṇi. A jewel of good qualities (V. 4, 81; J. 12, 5; C.).

ಗುಣಮೂಲಿ guṇa-mûli. (ಗೌಸು Mr. 135).

ಗುಣಯಿಸು guṇayisu. = ಗುಣಿಸು. To multiply; to enumerate; to calculate (Ćh. v. 334).

ಗುಣಯುತ guṇa-yuta. Possessed of good qualities, etc. (J. 2, 10).

ಗುಣಲಯನಿ guṇa-layani. *A tent.*

ಗುಣವಚನ guṇa-vaćana. An attributive; an adjective (Śmd. 96. 110. 116. 118. 119. 120. 134. 183. 200. 256; Kâvy. I, 2, 4-7).

ಗುಣವತ್ guṇa-vat. Endowed with qualities, or with good qualities; excellent, perfect. (Kâvy. II, 2, B, 43).

ಗುಣವತಿ guṇa-vati. A woman endowed with good qualities (J. 5, 51). 2, = ಗುಣಶ್ಲಾಘಕತೆ (ಅಮಿಶು Mr. 200). 3, N.

ಗುಣವಂತ guṇa-vanta. Tbh. of ಗುಣವತ್. Endowed with eminent or good qualities; an excellent or good man (Bp. 41, 13; C.; B. 2, 32; 5, 178).

ಗುಣವಂತೆ guṇavantĕ. An excellent woman (Bp. 4, 32; My.).

ಗುಣವರ್ಮ guṇa-varma. N. of an author (Śmd. 4. 144; *cf.* Kâvy. I, 2, 99).

ಗುಣವಳ (guṇa-baḷa). A certain feat of wrestlers (Ćpr. 5, 77).

ಗುಣವಾಚಕ guṇa-vâćaka. = ಗುಣವಚನ. (My.).

ಗುಣವಾಚಿ guṇa-vâći. = ಗುಣವಚನ. (Śmd. 95).

ಗುಣವಾರ್ಧಿ guṇa-vârdhi. An ocean of good qualities (Śiv. 4, 107).

ಗುಣವಿವೇಕ guṇa-vivêka. The investigation or discussion of the ten good qualities of a poem (Kâvy. I, 1 *a*, 5; III, 1 seq.).

ಗುಣವೃಕ್ಷ guṇa-vṛiksha. *The mast of a vessel; the tree to which a boat is moored.*

ಗುಣವೃಕ್ಷಕ guṇa-vṛikshaka. = ಗುಣವೃಕ್ಷ. *The mast etc.*

ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ guṇa-śrêshṭha. Pre-eminent in excellences or virtues (ಗುಣಾಗ್ರಣಿ Nn. 30; ಗುಣಾಢ್ಯ 42).

ಗುಣಸಮುದಾಯ guṇa-samudâya. = ಗುಣಗಣ. (Ćpr. 2, 62).

ಗುಣಸೌಂದರ guṇa-saundara. N. of a vṛitta (Ćh.).

ಗುಣಸ್ವಭಾವ guṇa-svabhâva. The essential form of qualities (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ಗುಣಾಕಾರ guṇâkâra. Multiplication (C.; Mhr.).

ಗುಣಾಗ್ರಣಿ guṇa-agraṇi. = ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ. (ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ಸುಧಿ Nn. 30; Ćh. v. 254).

ಗುಣಾಂಕ guṇa-aṅka. Distinguished by excellences (Bp. 26, 17).

ಗುಣಾಢ್ಯ guṇa-âḍhya. Rich in virtues or excellences (ಗುಣಜ್ಞ, ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 42).

ಗುಣಾತಿಶಯ guṇa-atiśaya. Eminence of excellences (Ćpr. 5, 38).

ಗುಣಾಧಿಕ guṇa-adhika. = ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ. (Śmd. 73).

ಗುಣಾನುರೂಪ guṇa-anurûpa. Corresponding or adapted to properties (Śmd. 94. 95).

ಗುಣಾನ್ತರ guṇa-antara. A different kind of merit, variety of property or quality. (Ćpr. 2, 48).

ಗುಣಾರಿ guṇâri. An assistant of the gavuḍa and śânabhôga (Mhr.; S. Mhr.).

ಗುಣಿ guṇi. 1. = ಕುಣಿ 2, etc. — ಗುಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A hollow eye (C.). — ಗುಣಿಗಲ್ಲು. A cheek that is sunken in (C.). — ಗುಣಿ ಸಡೆ ಮಾಡು. To dig a little hole round a tree (My. occasionally).

ಗುಣಿ guṇi. 2. The rod or handle of a whip (S. Mhr.; *cf.* ಗುಣಾಕು).

ಗುಣಿ guṇi. Possessing qualities; endowed with good qualities or merits (Bp. 29, 2; 36, 2; 61, 70). 2, a bow. 3, N. of a plant (ಗೌಸು Mr. 139; *cf.* Sk. ಶುಣಿ?).

ಗುಣಿಕೆ guṇikĕ. Tbh. of ಗುಣಿಸಿ. See ಮುಮ್ಮು-.

ಗುಣಿತ guṇita. *Multiplied;* multiplication (ಎಪ್ಪ Mr. 349; My.).

ಗುಣಿಸು guṇisu. = ಗುಣಾಯಿಸು. To multiply, etc. (C.; Sl. 327; J. 30, 53).

ಗುಣು guṇu. = ಗುಣ, etc. — ಗುಣುಗುಟ್ಟು. = ಗುಣಗುಟ್ಟು. (My.). — ಗುಣುಗುಣು. Murmuring, buzzing, whispering among the people, suppressed talk about (S. Mhr.; Mhr.).

ಗುಣುಕು guṇuku. = ಗುಣಕು, etc. (S. Mhr.).

ಗುಣೋಕ್ತಿ guṇa-ukti. = ಗುಣವಚನ. (Śmd. 256. 257; Kâvy. I, 2, 17-19).

ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ guṇa-utkarsha. *Excellence, superiority.* See ಒಳಗು.

ಗುಣೋದಯ guṇa-udaya. A man in whom good qualities, etc. have risen or appear (J. 28, 14).

ಗುಣ್ಣ guṇṇa. 1. (= ಕಣ್ಣ). Joining; proximity;

near; along (C.; see ಕುಟಿ 1). ಆದರು ಆ ನದುಗದ್ದೆಯ ದಡ್ಡಿಯುವಷ್ಟೆಡೆಗಳ ಗುಣ್ಟ ಇದಿಕಲ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 205). Frequently ಪಾರಿ-, ಮುಸಿ-, ಹಳ್ಳ-, etc. (C.). See ದಡ್ಡಿ-.

ಗುಣ್ಟ guṇṭa. 2. = ಕೊಟಿ 3, (ಸುಡಿದ), ಸೂಟಿ, ಸೂಣ್ಟಿ. A peg, a plug, a stumpy post (ತಿದಕ, ತೀಲಕ Nr.; My.; M. ಖುಮುವಿ; T. ಕುಜ್ಜ; Mhr. ಖುಣ್ಟಾ, ಖುಣ್ಟೀ, ಖುಟೀ; see also ಕುಸಿ 1). ಪಚುವ ಕಬ್ಬಿಲೆನ್ನು ಕಳವಲ್ಲಿ ನಟ್ಟು ಗುಣ್ಟಿಪ (ಮೀಳಿ, ಮೀಟಿ Nr., o. r. ಗೂಟಿಪ). ಗುಣ್ಟಿಂಗಳಿಸ್ಸ ಸಂಕೀರ್ಣದೂಡ ಕುಡಿ (ಕುಕೂಲ Nr.).

ಸೂಣ್ಟಿಕೆ guṇṭigĕ. Tbh. of ಧುಣ್ಟಿಕೆ (Śmd. 338).

ಸೂಣ್ಟಿ guṇṭĕ. 121 square yards or the fortieth part of an acre (My.; Tĕ.).

ಗುಣ್ಡ guṇḍa. 1. (= ಸೂಣ್ಡಿ, ಸೂಣ್ಡು 2). Roundness, hollowness and deepness (*cf.* ಗುಣ್ಡಿತು). 2, = ಸೂಣ್ಡು 2-ಅ 3. N. ಉಣ್ಡಿಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡ? ಅನ್ನದೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂಡತ್ತು ಮೊಬಿ ಎನ್ನ.—ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಡ! ಎನ್ನದೆ ಉಣ್ಡಾದರು ಎದ್ದು ಜನ? ಎನ್ನ (Prvs.). — ಗುಣ್ಡಬಟ್ಟಲು. = ಗುಣ್ಡದ ಬಟ್ಟಲ್. (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡಬಾವಿ. A temporary round pit or well sunk in the dry bed of a stream (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡಧಟ್ಟಿ. N. ಉಣ್ಡಿಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡಧಟ್ಟಿ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ದಣ್ಡೆ ಮುಣ್ಡೆ! (Prv.). — ಗುಣ್ಡಯ್. -ಆಯ್. N. (Bp. 15, 23). — ಗುಣ್ಡಯು. -ಆಯು. N. (Bp. 9, 33). — ಗುಣ್ಡಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 47; 24, 72). — ಗುಣ್ಡಬಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. = ಗುಣ್ಡಿಬಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಡುಬಟ್ಟಲು. (T. ಗುಣ್ಡುಬಟ್ಟಲ್). A small round and deep metal vessel from which water and other liquids are drunk, children eat, etc. (ಆಗುಳದ, ಗರ್ಭಾ Mr. 212, o. r. in three MSS. ಗುಣ್ಡಿ-).

ಗುಣ್ಡ guṇḍa. 2. (= ಸುಣ್ಡ 1). A servant (Tĕ. = ದಾಸ, ಬಾಣ್ಟ; R.; Tĕ. ಗುಣ್ಡಿ, a female servant; M. ಖುಣ್ಟಿ, slave; dirty woman). *Cf.* the ಗುಣ್ಡ No. 2 s. ಗುಣ್ಡು 1.

ಸೂಣ್ಡಕ್ರಿಯೆ guṇḍa-kriyĕ. A kind of râga (Bp. 19, 17; *cf.* ಗುಣ್ಡಾಗುಣ್ಡಿ).

ಗುಣ್ಡಗೆ guṇḍagĕ. = ಸೂಣ್ಡಿಕೆ. Of a round, globular form (C.; B. 3, 119; 4, 35).

ಗುಣ್ಡಲಿಗೆ guṇḍaligĕ. = ಸೂಣ್ಡಲಿ. A round water-vessel of metal (My.).

ಸೂಣ್ಡಗೂಣ್ಡಿ guṇḍâguṇḍi. A kind of râga (Bp. 19, 15).

ಗುಣ್ಡಾನ್ತರ (guṇḍu²-antara). The state of stones being laid inside: a foundation (My.). — ಗುಣ್ಡಾನ್ತರ ಮಾಡು. To lay a foundation (My.). 2, to make a stone-mass of (something), to ruin completely (another's property, etc., My.).

ಸೂಣ್ಡಾರ guṇḍâra. = ಗುಜಾರ. See ಗುಜಾ-.

ಗುಣ್ಡಾಲಿ guṇḍâli. = ಸೂಣ್ಡಲಿ. (My.).

ಸೂಣ್ಡಾಳಿಸು guṇḍâḷisu. To roll up, as a rug (Mhr. ಗುಣ್ಡಾಳಣೇ; Sd.).

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. = (ಕುಣ್ಟಿ 2, ಸುಣಿ 1, ಸೂಣ್ಡಿ 1). A hole, a pit, a hollow (My.; Sl. 203. 431; T., M. ಕುಣ್ಡು, what is hollow, deep, low). ನೀರ ಗುಣ್ಡಿ (B. 5, 80). ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊಪ್ಪು ಕಲ್ಲು (Prv.). See ತಪ್-, ಸುಟಿ-; Prv. s. ಮುಣ್ಡೆ. 2, = ಸೂಣ್ಡಿಕೆ No. 1, the pit of the stomach (My.; Tĕ. ಗುಣ್ಡಿ, T. ಕುಣ್ಡಿ). 3, a large round earthen or metal vessel (My.; *cf.* Sk. ಕುಣ್ಡಿ? Mhr. ಕುಣ್ಡೆ, a vessel of stone or earth). — ಗುಣ್ಡಿಕಾಯಿ. The heart, in a physical sense only (My.; Tĕ. ಗುಣ್ಡೆಕಾಯಿ). — ಗುಣ್ಡಿಮಣ್ಣು. = ಗುಣ್ಡಾ-, q. v. (My.).

ಸೂಣ್ಡಿ guṇḍi. A button (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಗುಣ್ಡಿಗೆ guṇḍigĕ. = ಸೂಣ್ಡಿ No. 2. The pit of the stomach (C.). 2, the thorax, the chest; courage (ಎರ್ Śm. 84; Si. 204); the heart in a physical sense (J. 16, 28). ಗಟ್ಟಿಗುಣ್ಡಿಗೆಯವನು (ಉರಸ್ಕ, ಉರಸಿಲ, ಧೈರ್ಯವಾಲಿ Si. 283; My.). See ಆದರು-, ಎಲೆ-, ಎಸೆ-, ಒಳ್-.

ಸೂಣ್ಡಿಕೆ guṇḍigĕ. Tbh. of ಕುಣ್ಡಿಕೆ. (ಕಮಣ್ಣಲು, ಕುಣ್ಡಿಕೆ Hlī.; ಕರಕ Nr.; ಜಲಪಾತ್ರೆ Kk. 32; ಮುಸಿಗೆ ಜಲಪಾತ್ರೆ Śm. 34; ಕಮಣ್ಣಲು 84; Ūpr. 6, 8). ಪ್ರತಿಗಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ (ಕಮಣ್ಣಲು, ಕುಣ್ಡಿ Nr.). See ತಪ್-.

ಸೂಣ್ಡಿತ guṇḍita. *Pounded, crushed* (ರೂಪಿತ, ಮೂಳುಬಡಿಮು Nr.; see ಕುಣ್ಡಿತ and ರೂಪಿತ).

ಗುಣ್ಡಿತು guṇḍitu. = ಸೂಣ್ಡಿತ್ತು (Śmd. 96), ಸೂಣ್ಡಿತು, ಸೂಣ್ಡಿತ್ತು. That is deep (ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ, ಅಗಾಧ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ, ಅಸ್ಥಾಗ Hlī.).

ಗುಣ್ಡಿತ್ತು guṇḍittu. = ಸೂಣ್ಡಿತು, q. v.

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 1. (= ಸೂಣ್ಡ 2, ಸೂಣ್ಡು 1). A heap; a mass; a crowd; an assemblage, etc. (ಕೆಂಪ Śmd. II; Kk. 81; Śm. 95; ತಣ್ಣ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, ಜಜ್ಜರ, ಗದಣ, ನೆರವಿ, ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ಗೊಂಪೆ, ಮೊಸ್ಸುಳಿ, etc., ಸೇನೆ, ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Śm. 54; J. 22, 26; T. ಕುಪಾರ್, ಕುವಪ್ಪ, ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಮು; Tĕ. ಗುಣ್ಪು, a lump; see ಕುಪ್ಪೆ 1, ಗುಡಿಯಿಸು). — ಗುಣ್ಪಾಗಿ. -ಕಿ. Sparks that fall in heaps (Râm. 5, 8, 77).

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 2. (= ಸುಣ್ಡ 2, ಸೂಣ್ಡ 1). Anything globular: a round stone for grinding on a slab (C.), a large round stone or boulder (ಪಣ Śm. 95; ಮುಣ್ಡಾಪ್ಪ Mr. 206; Bp. 58, 36; My.), a stone for constructing an ಒಲೆ (C.); the plummet used by masons, etc. (C.); the globe used at schools (C.); a little ball or marble used as a plaything by children (C.); a spherical, small ornamental object (C.); a testicle of beasts (R.; Tĕ. ಗುಣ್ಪು; T. ಕುಣ್ಪು); a bullet of small arms (Rāv. 5, 69), a cannon ball (C.); the firing of a gun (My.). (T. ಕುಣ್ಪು, ಕುಮಿಡ್, ಕುಪಪು, ಕುಪಪ್ಪ, ಕುಪ್ಪೆ; M. ಕುಮಿಡ್). ಗಣ್ಪು ಮುಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆಯ ಮುಪಸ್ಸು ಗುಣ್ಡೆಗಿಪ್ಪಾ ಗಟ್ಟಿ (Prv.). ಗುಣ್ಡಾದವು (ಪರ್ವಲಿ, ನಿಸ್ಪಲ, ಧೃತ Sl. 372. 427). See Sl. 29. 284. 288; B. 2, 21; 4, 131; 5, 54. 56. 112. 161. 250; ಒಲೆ-, ಕಲ್ಲು-, ಕೆಮು-, ತುಮಿ-, ಸಿಡಿ-. — ಗುಣ್ಡಾಬಾವಿ. Any round well (My.). — ಗುಣ್ಡಾರಿ. -ಆರಿ. A round file (My.). — ಗುಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. A kind of gambling with dice (My.). — ಗುಣ್ಡಾದಿಸು. -ಆದಿಸು. To smooth gārū with a round stone (My.); to flatten a road with a stone-roller (My.). — ಗುಣ್ಡಾಟಿಸು. = ಗುಣ್ಪು ಮಾಟಿಸು. (My., occasionally). — ಗುಣ್ಡೆಕಲ್ಲು. -ಇಕಲ್ಲು. To shoot a ball. See Sp. s. ಗುಣ್ಪು. No. 1. — ಗುಣ್ಪುಕಲ್ಲು. A grinding stone. ಉಣ್ಪವರಿಗೆ ಉಗುಳೆ ಬೀಜ, ಗುಣ್ಪುಕಲ್ಲಿಗೆ ಎನ್ನೆ ಬೀಜ (Prv.). See Prv. s. ಗುಣ್ಪು. — ಗುಣ್ಪುಗವ್ವರ. -ಕವ್ವರ. ಗುಣ್ಪುಗವ್ವರದ ಕಾಯಕ, the profession of a Jangama beggar who walks about with a round kappara

in his hand (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಣುಗೋಟಿ. -ಕೋಟಿ. A small swivel (Sd.). — ಗುಣ್ಣುದಾಮು. A herb, Andrographis echioides N. ab E. (Z.; My.). — ಗುಣ್ಣುಬಳ್ಳಲು. = ಗುಣ್ಣದಬಳ್ಳಿ, etc. (My.). — ಗುಣ್ಣುಮುಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine (My.). — ಗುಣ್ಣುಮುಯಿಗ. (= ಗುಣ್ಣುಮುಯಿಗ, ಗುಮಮುಣಗ). N. of a water-bird that dives like a stone (My.). — ಗುಣ್ಣುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 13, 23). — ಗುಣ್ಣು ಹಾಕು. To load a weapon with ball (C.). — ಗುಣ್ಣು ಹಾಡು'ಸು. To shoot a ball or bullet (C.); to fire a gun (C.). — ಗುಣ್ಣು ಹೊಡೆ. = ಗುಣ್ಣು ಹಾಡು'ಸು. (C.). — ಗುಣ್ಣುಳಿ. -ಉಳಿ. A round chisel (My.). — ಗುಣ್ಣೊಡೆ. -ಒಡೆ. An ಓಲೆಗೆ with a round opening (My.; see ಒಡೆ 4).

ಗುಣ್ಣುಗೆ guṇḍugĕ. = ಗುಣ್ಣಗೆ. (B. 5, 241. 245).

ಗುಣ್ಣಿತು guṇṇitu. = ಗುಣ್ಣಿತು, etc. (o. r. in Šmd. 96).

ಗುಣ್ಣಿತ್ತು guṇṇittu. = ಗುಣ್ಣಿತು.

ಗುಣ್ಪು guṇpu. 1. = (ಗುಣ್ಣು 1), ಗುಮ್ಮು 2, etc. A heap; an assembly (ಗುಣ್ಪು, ಗುಮ್ಮಿ, ನೆರವಿ, etc. Šm. 51; Šiv. 1, 34).

ಗುಣ್ಪು guṇpu. 2. = ಗುಮ್ಮು 1, etc. Deepness, depth; profundity; graveness, seriousness; solemnity; earnest; secrecy, mysteriousness (ಗಭೀರ Ćt. II, 50; Šm. 66; ಗಮ್ಭೀರ Ćt. I, 65; Kk. 67). See Ćpr. 1, 80; Ćh. v. 21; Grj. 3, 37; 3, after 69; Bp. 25, 11; 36, 1. 29; 40, 41. *Cf.* ಗುಮ್.

ಗುಣ್ಯ guṇya. Endowed with qualities or virtues;—to be enumerated; the multiplicand. (My.).

ಗುತ್ತ gutta. Closeness; tightness (C.; Tĕ.; see ಕುಡೆ, ಕುದಿ 1, ಗುಡಿಸು 3; Mhr. ಗುತ್ತಣೇ, to be entangled or embarrassed). ಕುಡುಸದ ಹಾಗೆ ಮೊಣ್ಕೈ ಗುತ್ತವಾಗಿರುವ ಆಂಗ (ಕಂಮಳ, etc. Sl. 279). — ಗುತ್ತಬಳೆ. A tight bracelet (C.). — ಗುತ್ತವಾಸಿ. Well-trimmed, properly cut whiskers (S. Mhr.).

ಗುತ್ತ gutta. Tbh. of ಗುದ್ದ (Šmd. 349).

ಗುತ್ತನೆ guttanĕ. Closely, tightly; tight (My.).

ಗುತ್ತಾ guttâ. = ಗುತ್ತಿಗೆ 1 No. 1, ಗುತ್ತೆ. (My.; Mhr.; Sindh *gutto*).

ಗುತ್ತಾದಾರ guttâ-dâra. A contractor (My.).

ಗುತ್ತಿ gutti. (= ಕೊಪ್ಪು 2, ಗುಚ್ಛ). A bunch or cluster of fruits or flowers (Tĕ. ಗುತ್ತಿ, ಗೊಪ್ಪು; T. ಕೊಪ್ಪು, ಕೊಪ್ಪು; R.). 2, a bush (= ಕುತ್ತುಜ್, My.).

ಗುತ್ತಿಗೆ guttigĕ. 1. An exclusive right of sale, farm, a contract, as for tamarind trees, ink-nuts, liquor, etc., monopoly (C.; M. ಕುತ್ತಗೆ, T. ಕುತ್ತಗ್ಗೆ; Tĕ. ಗುತ್ತ). 2, rental on land (My.; T., Tĕ.; Bp. 27, 52). ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುವು, ಗುತ್ತಿಗೆ ಮುಣಾಗಿ ಹೋಗುವು (Prv.). — ಗುತ್ತಿಗೆಮೊಳು. A rented land (My.).

ಗುತ್ತಿಗೆ guttigĕ. 2. (= ಗುತ್ತಿ). See ಗೊಪ್ಪು.

ಗುತ್ತು guttu. = ಗೊಚ್ಚು. (S. Mhr.; Bh. 1, 6, 5). — ಗುತ್ತಿನ ಪದ್ಯ. N. of a play (Bh. 1, 6, 2).

ಗುತ್ತೆ guttĕ. = ಗುತ್ತಾ. (My.; see ಆಯಗಾರ.).

ಗುತ್ಸ gutsa. = ಗುತ್ಛ. *A cluster of blossoms.*

ಗುತ್ಸಕ gutsaka. = ಗುಚ್ಛ. (Mr. 108).

ಗುತ್ಸಾರ್ಧ gutsa-ardha. = ಗುಚ್ಛಾರ್ಧ. *A necklace of twenty-four strings.*

ಗುದ guda. (= ಗೊಜ್ಜೆ). *The anus;* the rectum.

ಗುದಕಾಸ guda-kâsa. Belly-ache (ಹೊಟ್ಟೆಜೀನೆ Mr. 386, o. ra. ಗುದಕಾಂಜ, ಗುದಕಾಸ).

ಗುದಕೀಲಕ guda-kîlaka. *The piles.*

ಗುದಗ gudaga. 1. = ಗುದಸು, ಗುದುಸು. A post or prop put behind a door to keep it shut (My.).

ಗುದಗ gudaga. 2. A fat, stout man (S. Mhr.).

ಗುದಗಿ gudagi. A stout woman (S. Mhr.).

ಗುದಗು gudagu. = ಗುದಸ 1, etc. (My.).

ಗುದಗೆ gudagĕ. = ಗುದಸೆ 1. (C.).

ಗುದಜನಿ guda-jani. Vishṇu (Grj. 6, 39).

ಗುದಮೈಥುನ guda-maithuna. Sodomy (Mhr., My.).

ಗುದಸಮ್ಮಾರ್ಜನ guda-sammârjana. Rubbing the anus. See ಸಿಣ್ಣು.

ಗುದಸ್ತ gudasta. = ಗುಜಸ್ತ. (My.).

ಗುದಿ gudi. 1. To tie the feet or legs (ಪಾದಬಂಧನ Šmd. Dh.; see ಕುದಿ).

ಗುದಿ gudi. 2. = (ಕುಡೆ), ಗುದಸೆ 2, ಗುದುಸೆ 1, ಗುದುಪು. A rope for the feet used in climbing palm trees (My.; Sk. ಕುಡಿ, a fetter for the feet). — ಗುದಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. Feet to which that rope is attached (My.).

ಗುದಿ gudi. 3. = ಗುತ್ತಿ. A bunch (Ć. Bp. 5, 3; My.; Tĕ. ಗುದಿ, ಗುದಿ). See ಪೂ-. — ಗುದಿಗಟ್ಟು. To make bunches of (things, Rśv. 5, after 115).

ಗುದಿ gudi. 4. To jump (T. ಕುದಿ; see ಕುದುಳು 1); to stamp, to make a noise with the feet (My.).

ಗುದಿಗೆ gudigĕ. 1. = ಗುದಸೆ, ಗುದುಸೆ 2. A club, a bludgeon (C.; B. 2, 34; ದ್ರುಘಣ, ದುಗ್ಗದ, ಘನ Sl. 290; Tĕ. ಗುದಿ, ಗುದಿಮೆ, ಗುದೆ; T. ಕುದಿಯು; *cf.* ಕೊಣಪಿ). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಗುದಿಗೆ (ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ, ಪೊಣ್ಕೆ Sl. 290). See Prv. s. ನಡಿ.

ಗುದಿಗೆ gudigĕ. 2. = ಗುದಿ 2, etc. (My.).

ಗುದು gudu. An imitative sound (*cf.* ಗುಂ 2 and ಗುಕ್ಕು). — ಗುದುಗುದು. rep. A buzzing sound in the ear (S. Mhr.).

ಗುದುಗು gudugu. = ಗುದಸ 1, etc. (My.).

ಗುದುಗೆ gudugĕ. 1. = ಗುದಸೆ 2, etc. (My.). See ಬೆಳ-.

ಗುದುಗೆ gudugĕ. 2. = ಗುದಸೆ 1, etc. (My.).

ಗುದುಪು gudupu. = ಗುದಿ 2, etc. (My.).

ಗುದ್ದ gudda. = ಗೊದ್ದ, q. v. (*cf.* ಕಾತ). See ಮಣ್ಣೆ-.

ಗುದ್ದರಿಸು guddarisu. (fr. ಗುದ್ದು 2). To cuff, to push, as a calf, or a milker, pushes the dug of a cow (My.).

ಗುದ್ದಲಿ guddali. = ಗುಪ್ಪಲಿ. Tbh. of ಕುಪ್ಪಾಲಿ (Šmd. 364; Hlš.; Nr.; Ćt. II, 32; Mr. 371; C.; Sl. 303; Tĕ.; T. ಕುಪ್ಪಾಳ, ಕುದ್ದಾಳ; Mhr. ಕುದಳ). A kind of pickaxe, a hoe. ಮುರಡ ಗುದ್ದಲಿ (ಕಾಪ್ಪಕುಪ್ಪಾಲಿ Nr.). See Sl. 85. 302. 399; Bp. 49, 44; ಕೆಯ್ಗ-. — ಗುದ್ದಲಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To seize a hoe (Bp. 3, 58).

ಗುದ್ದಿ guddi. A clog tied to the neck of cattle (S. Mhr.; B. 3, 23; Tē. గుదియు; see ಗುಡಿಗೆ 1).

ಗುದ್ದಿಸು guddisu. To cause to cuff, etc. (C.).

ಗುದ್ದು guddu. 1. A hole, as of a mouse, snake, fox, etc. (C.; B. 3, 21. 31. 74; 5, 31. 259).

ಗುದ್ದು guddu. 2. = ಗುದ್ದು. To strike with the fist, to fist, to cuff, to box (C.; Tē., Tu.; T., M. ಕುತ್ತು; see ಕುತ್ತು 2); to beat in a mortar, to pound (My.; T., M. ಕುತ್ತು; see ಗುದ್ದುವಿಕೆ). ಗುದ್ದಿದ ಗುದ್ದು ಗದ್ದೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ನೀರೂ ಸರಿ (Prv.). See Prv. s. ಗಾಳಿ. — ಗುದ್ದಾಟ. = ಗುದ್ದಾಟ. (ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ C.; My.). — ಗುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Striking with the fist, fisticuffs (C.). ಆನಂಗೆ ಮೋಸ, ಬಾಳಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಟ.—ಕತ್ತಲೆ ಗುದ್ದಾಟ.—ಗಾಣಿಗನ ಸ್ನೇಹ ಹಕ್ಕಿನ ಗಳ್ಳದ ಹುಡುಗನ ಗುದ್ದಾಟ ಲೇಸು.—ಬುದ್ಧಿ ಹೇಡಿದವರ ಸಂಗತ ಗುದ್ದಾಟಿಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಗುದ್ದಾಡು. -ಅಮು. To fight with the fist, to box (C.). ಬುದ್ಧಿ ಹೇಡಿದವರ ಕೂಡ ಗುದ್ದಾಡ ಬಾರದು.—ಅರಮನೆಯು ಛತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಗುದ್ದು guddu. 3. A blow with the fist (Bh. 4, 2, 64; C.; Tu., Tē.; T., M. ಕುತ್ತು; Mhr. ಗುದ್ದಾ); the fist itself. ಗುದ್ದು ಹಾಕು (C.). See Prv. s. ಬಗ್ಗು 2; ಕತ್ತಲೆ-. — ಗುದ್ದ ದೂರ. The distance from the elbow to the end of the closed fist (ದಪ್ಪಿ C.; My.). — ಗುದ್ದು ದೂರ. = ಗುದ್ದ-. (C.; ಸರಪ್ಪಿ C.).

ಗುದ್ದುವಿಕೆ gudduvikĕ. Fisting; pounding (ಮುದ್ದ ನ, ಸಂಪಾಪನ Sl. 305).

ಗುದ್ಲಿ gudli. = ಗುದ್ಲಿ. (My.).

ಗುನಿ guni. A small crest on the grain of jôḷa (C.). 2, = ಸುಂಕು, etc., the husk of paddy, etc. (My.).

ಗುಂದ್ರ gundra. *A kind of grass, Saccharum sara* Roxb.

ಗುಂದ್ರಿ gundrĕ. *The root of the grass Cyperus pertenuis* Roxb. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. 3, *a medical plant and perfume, commonly called priyangu.*

ಗುನ್ನ gunna. 1. = ಕೊರ್ಕಿ, q. v. (A hill): a raised spot (in wood, gārĕ, My.). — ಗುನ್ನ ಗುನ್ನ. rep. (My.).

ಗುನ್ನ gunna. 2. (= ಸಜ್ಜ). Smallness (My.; Tē. గున్న, young). — ಗುನ್ನಾನೆ. -ಆನೆ. A dwarfish elephant (My.; Tē.: a young-).

ಗುನ್ನಾಂ gunnâṁ. — ಗುನ್ನಾಂಪಟ್ಟಿ. Paper gilt with tinsel and used for ornament (My.; T. కుచ్చుల-, Tē. గున్నా-, గుచ్చా-).

ಗುನ್ನೆಗಾರಿ gunnĕgāri. A fine (My.; Sl. 263; Mhr., H. గున్నేగారి). ಗುನ್ನೆಗಾರಿ ಕೊಡು; ಗುನ್ನೆಗಾರಿ ಹಾಕು (My.).

ಗುಪಿತ gupita. = ಗುಪ್ತ. (Dp. 32, 1; Bh. 1, 6, 6; 6, 1, 2. 12).

ಗುಪ್ತ gupta. = ಗುತ್ತ, ಗುಪಿತ. *Concealed, hidden, secret;* invisible. 2, *guarded, preserved, saved.* — ಗುಪ್ತಗೆಯ್. To hide, etc. (Rāv. 8, 99).

ಗುಪ್ತಕ guptaka. A secret emissary, a spy (Rām. 4, 1, 4).

ಗುಪ್ತಿ gupti. Concealment; protection. 2, *a hole in the ground, a sink, a cavern, a cellar.* 3, a sword-stick (My.; Mhr.).

ಗುಪ್ತಿವಾದ gupti-vāda. *Secret consultation, private advice.*

ಗುಪ್ಪನೆ guppanĕ. Silently, silent (My.; *cf.* ಗುಪ್ಪಾಗು ಮ್ಮನೆ).

ಗುಪ್ಪು guppu. 1. = ಕುಪ್ಪು 3. (My.).

ಗುಪ್ಪು guppu. 2. = ಸುಬರು 2, etc. (My.).

ಗುಪ್ಪೆ guppĕ. = ಕುಪ್ಪೆ 1. (My.). — ಗುಪ್ಪೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be piled up, to form a heap (Rāv. 5, after 120).

ಗುಬರು gubaru. 1. (fr. ಕುಬ 1). = ಸುಬುರು 1. Thickness, crowdedness: the thick foliage of a tree or of a shrub (My.; Tē. గుబురు, గుబుడు). ದುರ or ಸಿಡ ಗುಬರಾಗಿದೆ (My.). — ಗುಬರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become thick in foliage (My.). — ಗುಬರುಗಿದ. A tree with thick foliage (My.). — ಗುಬರುಹಡೆ. -ತಲೆ. A head with a luxuriant growth of hair (My.).

ಗುಬರು gubaru. 2. = (ಕುಪರ 2, etc.), ಸುಪ್ಪ 2, ಸುಬುರು 2. Veiling, covering closely or muffling up (a part of the body or the body, My.). — ಗುಬರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A cover over the head reaching to the knees, a cloak (My.). — ಗುಬರು ಹಾಕು. To cover the body closely (My.).

ಗುಬಾರು gubâru. 1. A swelling (S. Mhr.; *cf.* ಗುಪ್ಪ 1).

ಗುಬಾರು gubâru. 2. (= ಸುಬ್ಬು). Noise of a crowd (My.; Tē.: rumour; Tē. గుబుగు, resoundingly, aloud, as thunder; *cf.* ಕುಬ 2? T. కుదుము, to sound, as thunder, a crowd, etc.).

ಗುಬಿರಿ gubiri. The white owl (Sd.; Mhr. ಧುಬಡ, an owl).

ಗುಬು gubu. 1. Hotness (of the body; *cf.* ಕೆಬು). — ಗುಬು ಗುಬಿಸ್ಸು. -ಎಸ್ಸು. (The body) to be hot (My.).

ಗುಬು gubu. 2. An imitative sound. — ಗುಬು ಗುಬು ಎದು. To stand up in a tumultuous or noisy manner (S. Mhr.; Tē. గుబ గుబ, tumultuously, noisily).

ಗುಬುಕು gubuku. = ಕೊಬಕು, q. v. (S. Mhr.).

ಗುಬುರು guburu. 1. = ಸುಬುರು 1. (My.).

ಗುಬುರು guburu. 2. = ಸುಬುರು 2, etc. (My.).

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ (gubbi-accĕ). = ಸುಬ್ಬಿ 2. (ಪಟಿಕ, ಕಲಮಿಕ Sl. 172; My.). See Sl. 171. 173. ಹಿಟ್ಟಿನ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ (ಲಿಪಿ Sl. 485).

ಗುಬ್ಬಿ gubbi. 1. A knob, a protuberance (Tē. గుబ్బె, గుబ్బి; T. కొబ్బు; see ಕುಪ್ಪ 3). — ಗುಬ್ಬಿದೋಳೆ. A stout nail with a pommelled head (My.; Tē. గుబ్బిదోకడ). — ಗುಬ್ಬಿಸರಿಗೆ. A wire with a knob on one side (My.).

ಗುಬ್ಬಿ gubbi. 2. = ಸುಬ್ಬಚ್ಚಿ. ಸುಬ್ಬಿಲ್. A small bird, especially a sparrow (ಪಟಿಕ, ಕಲಮಿಕ Nr.; Mr. 172; Sl. 172; ಪಲಕಣ್ಣ Mr. 512; Nn. 49; C.; T. కుదువ; M. കുറിഞ്ഞി, കുരുവി, കാര; Tu. ಕುದುವಿ, ಗುರ್ಪಿ). ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಿಣ್ಣಾಮಜಿ (ಪಟಿಕ Nr.). ಗುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೇ ಕುಡಿದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತೇಯುಸೀತೇ?—ಗುಬ್ಬಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ?—ಹಾಡುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Rāv. 6, after 11, Śiv. 3, 33; B. 2, 6; ಕರಿ-, ಚಿಟ-, ಬುಟ್ಟಿ-, ಮರ-. — ಗುಬ್ಬಿಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. (Śmd. 386; Kk. 98). A bracelet ornamented with figures of small birds (My.). — ಗುಬ್ಬಿಬೀಜ. The cotton teal, Nettopus coromandellanus (Bd.). — ಗುಬ್ಬಿಬೆಳೆ. = ಗುಬ್ಬಿ ಗಂಟಕ್ಕಾ. (My.). — ಗುಬ್ಬಿಬೆಳೆಸಿ. A small, prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago alicna

Spr. (Z.). — ಗುಬ್ಬಿಸಪ್ಪತೆಕಾಯಿ. A common creeping herb, Mukia scabrella Arnott. (L.). — ಗುಬ್ಬಿಹುಲ್ಲು. A common grass, Sporobolus diander Beauv. (Z.); also Uniola indica Spr. (Z.).

ಗುಬ್ಬಿಲ್ gubbil. = ಗುಬ್ಬಿ 2. (ಕಲವೀಳ, ಚಪಿಳ, ಗೃಹಬಲಿ ಭುಜ್, ನೀಲಕಣ್ಠ Hlâ.).

ಗುಬ್ಬಿಸೆ gubbisĕ. (= ಕಬ್ಬಿಸೆ?). — ಗುಬ್ಬಿಸೆಹುಲ್ಲು. The grass Poa flexuosa Roxb. (Z.).

ಗುಮ guma. (= ಗಮ). (Tě. గుమొ గుమొ, fragrantly, etc.). — ಗುಮ ಗುಮ ಆನ್ನು. = ಗುಮಗುಮಾಯಿಸು. (My.). — ಗುಮಗುಮಾಯಿಸು. To send forth a fragrant odour (My.).

ಗುಮಟ gumaṭa. = ಗುಮುಟಿ, ಗುಮುರಿ, ಗುಮ್ಮಟಿ, ಗುಮ್ಮಟೆ. A copula or dome (C.; Mhr. ಘುಮಟೆ; Br., H. ಗುಮ್ಮಟೆ, ಗುಮ್ಮಟ, a dome; a paper lantern; a fire-baloon; T. కుమ్మట్టి, arch, vault, arched roof, pinnacle of a pagoda; globe; lantern made of paper). 2, a high, huge figure of stone, representing a Jaina saint (Mg.; Tu. ಗುಮ್ಮಟೆ).

ಗುಮತಿ gumati. (= ಗೋಮುಖಿ?). — ಗುಮತೀ ವಾದ್ಯ. = ಕುಮ್ಮಟ ವಾದ್ಯ (G.).

ಗುಮರಿ gumari. Fight of children (S. Mhr.; Mhr. ಘುಮರೀ, a play amongst cowherds; bawling). ಗುಮರಿ ಹಾಕು, to fight (S. Mhr.).

ಗುಮಸ್ತಾ gumastâ. ಗುಮಸ್ತ. = ಗುಮಾಸ್ತ. (ಜೀವಿಕ, etc. Sl. 261; S. Mhr.; Br.).

ಗುಮಾನ gumâna. Heed, care, consideration for; conceit, vanity; suspicion, doubt, surmise (C.; Mhr., H.; Br. ಗುಮಾನು). See Prv. s. ತೆಕುಮಾನ.

ಗುಮಾನಿ gumâni. Conceited, vain (Mhr.). 2, suspicious, suspected (C.; Br.).

ಗುಮಾಸ್ತಗಿರಿ gumâsta-girl. The office of gumâstâ (C.; Mhr.).

ಗುಮಾಸ್ತಾ gumâstâ. ಗುಮಸ್ತ. An agent, deputy, factor; an accountant (C.; Mhr., H.; B. 4, 50).

ಗುಮಿ gumi. A heap, a crowd, a multitude (S. Mhr.; Tě.; M. കുമ്പി, T. కుమ్మి; see ಕುಪ್ಪೆ 1, and *cf.* ಗುಮ್ಮಿ). — ಗುಮಿ ಗುಮಿ. rep. In crowds (S. Mhr.).

ಗುಮಿತ gumita. (fr. ಗುಮ್ಮು 2). Secret tidings, rumour. ಗುಮಿತ ಗುಮಿತ (ವಾರ್ತೆ Mr. 534).

ಗುಮುಟ gumuṭa. = ಗುಮುಟಿ. (My.). See ಗೋಲು-.

ಗುಮುರಿ gumuri. = ಗುಮುಟಿ. (Č. Bp. 47, 33).

ಗುಮ್ಪನ gumpana. Tbh. of ಗುಮ್ಮನ (Śmd. 338).

ಗುಮ್ಪಿಸು gumpisu. To recoil, to draw back from, to shrink (Bp. 14, 17; 40, 76; *cf.* ಗುಮ್ಮು 5).

ಗುಮ್ಪು gumpu. 1. = ಗುಂಪ್ಪು 2, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಮ್ಮು. (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 36; 19, 26; 40, 76; J. 6, 3; 9, 25). ಮುತಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಪು (ಅಗಾಧ, ಅಕ್ಷಾಗ, etc. Mr. 405).

ಗುಮ್ಪು gumpu. 2. = ಗುಂಪ್ಪು 1, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಮ್ಮು 2, ಗುಮ್ಮೆ. A mass, a heap, a crowd, a number (ಸಮೂಹ, ನೀರ, ಸಮುದಾಯ, ಕದಬ್ಬಕ, etc. Sl. 179; ಪುಗ 409; ಕ್ರಜ 413; C.; T. కుమ్మి; Tě. కుప్పె). See Sl. 32. 60. 87. 106. 119. 121. 165. 189. 193. 215. 257. 273. 302. 324. 401; Bh. 1, 5, 8; B. 3, 19. — ಗುಮ್ಪು ಕೂಡು. To come together; to assemble (C.). ಪ್ರಜೆಗಳು ನಲಿಗಳು ಗುಮ್ಪು ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಬೀ ಬಿಡುವುತ್ತವೆ (B. 5, 262). ಗುಮ್ಪು ಕೂಡಿದ (ಸಮುದ್ಯ G.). — ಗುಮ್ಪುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಗುಮ್ಪು ಕೂಡು (My.).

ಗುಮ್ಫ gumpha. *Tying, stringing together, stringing as a garland;* arranging (ಪದಕೆ, etc. Mr. 425).

ಗುಮ್ಫನ gumphana. = ಗುಮ್ಫನ. Winding, as a garland; arranging. (Kâvy. IV, 1, 2).

ಗುಮ್ಫಿತ gumphita. Strung together; arranged.

ಗುಮ್ಬ gumba. = (ಗುಮ್ಪು 1), ಗುಮ್ಮು. (ಗುಮ್ಮನ). Mysteriousness, obscurity (S. Mhr.; Tě. గుమ్ము, secrecy). ಗುಮ್ಬುಮಾಡು (S. Mhr.). 2, reservedness (My.; Tě. గుమ్ము). ಆದರು ಬಹಳ ಗುಮ್ಬುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಾನೆ (My.).

ಗುಮ್ಬ gumba. Tbh. of ಕುಮ್ಬ. A pot (My.). 2, the nave of a wheel (My.). — ಗುಮ್ಬಾರತಿ. -ಆರತಿ. A round metal vessel used as an ârati, trimmed by a dancing girl, and then used by the pûjâri (My.). 2, the dancing girl herself (My.).

ಗುಮ್ಬು gumbu. = ಗುಮ್ಬ No. 1 (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮ gumma. 1. (= ಗುರ್ಮ). A bugbear, a devil (My.; Tu. ಗುಮ್ಮ). See ನೆಲ-; Prvs. s. ಪಾಯ, ಮೊಮ್ಮಗ.

ಗುಮ್ಮ gumma. 2. — ಗುಮ್ಮಕಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. A wild cock (ಕಾಕ್ಕುಳ Nr.; Sl. 177).

ಗುಮ್ಮಟ gummaṭa. = ಗುಮುಟಿ, etc. (My.).

ಗುಮ್ಮನ gummana. (= ಗುಮ್ಮ). — ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ. dupl. Reservedness (C.); a reserved man (C.). ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ ಸ್ವಭಾವದವರು (B. 4, 56). — ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕಿ. A reserved woman (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮನೆ gummanĕ. 1. = ಘುಮ್ಮನೆ, q. v. Quickly (Bp. 55, 33).

ಗುಮ್ಮನೆ gummanĕ. 2. With the sound produced by cuffing, pounding, or beating (Bh. 1, 6, 2 C.).

ಗುಮ್ಮಿ gummi. = ಗುಮ್ಪು 2, etc. A mass, etc. (ಜಂ ಗುಳಿ, ಮೊಸ್ಪಳಿ, ಗೋಣಿ, ಗೊಣ್ಣೆ, ಗುಣ್ಪು, ಗುಣ್ಪು, etc., ಪ್ರೇಕಣೆ Kk. 17; Śm. 54; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1). — ಗುಮ್ಮಿಮನೆ. A house where peons eat in company (My.).

ಗುಮ್ಮಿಸು gummisu. (= ಕುಮ್ಮಿಸು). To make cuff (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 1. (= ಕುಮ್ಮು 1). To cuff, to box; to strike (C.; Râm. 6, 49, 35).

ಗುಮ್ಮು gummu. 2. = ಗುಮ್ಮಿ, etc. — ಗುಮ್ಮುಗಟ್ಟು. -ಆಟ್ಟು. To assemble in crowds. ಗುಮ್ಮುಗಟ್ಟಿ ಮೋಸಿಗಗಳನ್ನೆ ಇರುಳು ಕೂಡುವದು, ಹಗಲು ಆಗಲುವದು (Prv.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 3. To push one's self along as a baby lying on the back or with the face upwards (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 4. A push forward or stroke made in swimming (My.). — ಗುಮ್ಮು ಹಾಕು. To make a push forward in swimming (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 5. Recoil (*cf.* ಗುಮ್ಮಿಸು). — ಗುಮ್ಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To recoil (Râm. 6, 45, 60).

ಗುಮ್ಮುಟ gummuṭa. = ಗುಮುಟಿ, etc. (My.). ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಗುಮ್ಮುಟೆ (G. 184).

ಗುಮ್ಮೆ gummĕ. = ಗುಮ್ಮಿ, etc. (ಗೊಮ್ಮೆ, ಗೊಣ್ಣೆ, ಜಬ್ಬುಲ್, etc., ಸಮೂಹ ಲೆ.).

ಗುಯಿ guyi. = ಸುಂಸು, etc. Husk (My.).

ಸುರಕಾಯಿಸು gurakâyisu. = ಗುರುಕಾಯಿಸು. To growl, to snarl at, as a dog, etc.; to utter an angry defying sound, as disobedient children, etc. (C.; Mhr. ಗುರಕಣೇ, ಗುರಕಾವಣೇ); to turn upon one in anger (My.; Tĕ.).

ಸುರಣ guraṇa. = ಗೂರಣ, ಗೋರಣ. Taking up, raising; *strenuous effort, exertion.*

ಗುರವ gurava. (=ಸುರ್ವ). A dreadful sight (Râm. 6, 45, 60).

ಸುರಸ್ತ gurasta. Tbh. of ಗುರುಹಸ್ತ. (S. Mhr.).

ಸುರಾಣಿ gurâṇi. A shield (My.).

ಸುರಾಲ್ gurâl. A kind of round boat (My.).

ಸುರಿ guri. N. of a plant (ಗುಜ್ಜಿಗೆ Mr. 116).

ಗುರು guru. = ಗ್ಲಿ, etc., ಸುಲಿ, ಸುಳಿ, ಸುಲು. A sound in imitation of rattling. — ಗುರುಗಂಜಿ. The creeper Abrus precatorius L., the wild liquorice, and its beautiful scarlet and black (or also white) seeds, used as beads and jewellers' weights (ಗುಂಜಿ, ಕೃಷ್ಣಲೆ Mr. 127, c. r. ಗುರುಗುಂಜು; Tĕ. ಗುರಿಗಿಂಜಿ, ಗುರು-, ಗುರಿಜೆ; see ಕುನ್ನಿ 2). — ಗುರುಗುಂಜು. = ಗುರುಗುಂಜಿ. (ಗುಂಜಿ Kn. 133; Śĕv. 3, 9. 27). — ಗುರುಗುಂಜಿ. = ಗುರುಗಂಜು. (ಕೃಷ್ಣಲೆ, ಗುಂಜೆ Hlā.; Cpr. 5, 57).

ಸುರು guru. *Heavy, weighty.* 2, *great, large, extended.* 3, metrically long; a metrically long syllable; its sign (Ch.; Kâvy. I, 3, 21-29; II, 2, B, 30-32; Śmd. 17. 52; Mr. 363; ಕೊಲಾಟಗೆರೆ 364; ಕೊಲಾಟ, ಪಣ್ಣಾ Śm. 55). 4, *any venerable person.* 5, *a religious teacher* (Mr. 222). 6, *Bṛihaspati (Jupiter), the preceptor of the gods* (ಜ್ಯೋತಿಯರ ಒಂಬ Śm. 17). 7, Drôṇa, the teacher of the Pâṇḍus (Śmd. 68. 150). ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ನು, ಗೂಟಿಕ್ಕಿ ಸಿಗ ಬಾಕಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತ್ತೇ?—ಗುರುವಿಗೆ ಗುಟುಕುಸೀರು, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಮಜ್ಜನ.—ಗುರುವಿಗೆ ಇಮುಜೆ ಕಟ್ಟು ದದೇ?—ಗುರುವಿಲ್ಲದ ದುಡಲ್ಲ, ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಲ್ಲ.—ಗುರುವಿನಸ್ತ ಶಿಷ್ಯ, ತಪ್ಪಿಯನ್ನೆ ದುಗ (Prvs.). See Prv. s. ಕೊಳರ. — ಗುರಪ್ಪ. -ಆಪ್ಪ. = ಗುರುಜ. N. (C.). — ಗುರುರಾಯ. N. (C.). — ಗುರು ಹಿರಿಯರು. dupl. (C.).

ಸುರುಕಾಯಿಸು gurukâyisu. = ಗುರಕಾಯಿಸು. (My.).

ಸುರುಕುಲವಾಸ guru-kula-vâsa. Stay in the house of gurus (My.).

ಸುರುಕುಲವಾಸಿ guru-kula-vâsi. A pupil, a disciple (ಛಾತ್ರ, ಆಜ್ಞೇವಾಸಿ, ಶಿಷ್ಯ Sl. 235; My.).

ಸುರುಕ್ರಮ guru-krama. *Instruction handed down through a series of teachers, traditionary instruction.*

ಗುರುಗುಲು gurugulu. The sunflower, Heliotropium indicum (ತ್ರಿಜಸ್ತನಿ, ಭೂರುಣ್ಡಿ, ಹುಣ್ಣಿಗಿಡ Sl. 138; Tĕ. ಗುರುಗು).

ಸುರುಜಂಗೆ guru-jaṅgĕ. A large step or stride (Bp. 26, 31; 32, 28).

ಸುರುತನಯಅವಾಣ್ಡರಿ guru-tanayan-âṇḍâri. N. (Bp. 45 sum.).

ಸುರುತರ guru-tara. Heavier, unusually heavy; larger; more or unusually important. (Bp. 2, 45; 26, 5; 39, 61).

ಸುರುತಲ್ಪ guru-talpa. The bed of a teacher; the violation of a teacher's bed; a violator of his teacher's bed. (Bp. 45, 22).

ಸುರುತ್ವ gurutva. Heaviness; weight; dignity, worth, respectability (Śmd. 125. 160); the office of a teacher; metrical length and its sign (ಕೊಲಾಟ Kk. 66).

ಸುರುದಕ್ಷಿಣೆ guru-dakshiṇĕ. A fee or present given to a teacher (C.).

ಸುರುದ್ರೋಹ guru-drôha. Wrong done to a guru (J. 4, 2).

ಸುರುಪಯೋಧರಿ guru-payôdhari. A woman with a large breast (J. 6, 29).

ಸುರುಪೂಜೆ guru-pûjĕ. The worship of one's spiritual guide. (Bp. 42, 11).

ಗುರುಬು gurubu. = (ಸುರವ), ಸುರ್ವ, etc. (Râm. 6, 49, 31).

ಸುರುಭಕ್ತ guru-bhakta. A man devoted to his teacher. 2, N. (Bp. 39 sum.; 39, 2. 27).

ಸುರುಭಕ್ತಿ guru-bhakti. Devotedness to one's teacher; worship paid to him. (Bp. 39, 1. 2. 21-25). — ಗುರುಭಕ್ತಿಯುಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 39, 28. 35). — ಗುರುಭಕ್ತಿಯಣ್ಣಾರಿ. -ಆಣ್ಣಾರಿ. N. (Bp. 24 sum.; 24, 2; 40, 88; 42, 40; 45, 31. 48. 55).

ಸುರುಮಠ guru-maṭha. The residence of a guru (C.).

ಸುರುಮನ್ತ್ರ guru-mantra. The instruction and counsel of a guru (C.). 2, a great mantra (My.).

ಸುರುಮೂರ್ತಿ guru-mûrti. The visible shape of a teacher, the teacher himself (Bp. 50, 69; 61, 60. 62; My.). 2, N. (C.). 3, a big idol (My.).

ಸುರುಯಾಪ್ಯ guru-yâpya. The state of passing away to a great extent, or of becoming little or trifling. See ಕಡು.

ಸುರುಯೋಷಿತೆ guru-yôshitĕ. The wife of a guru; any woman entitled to great respect (Bp. 45, 24).

ಸುರುಲಿಂಗ guru-liṅga. The characteristic shape (or the phallus in the shape) of a teacher, the teacher himself (Bp. 2, 41; 39, 1; 47, 41; 61, 2; My.); perhaps: the guru and the phallus on his hand (61, 41); N. (C.). 2, a large liṅga (My.).

ಸುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಪೂಜೆ guru-liṅga-jaṅgama-pûjĕ. Worship paid to the guru, to his phallus put by him on his hand, and to jaṅgamas (Bp. 38, 5; My.).

ಸುರುವ guruva. A short form of ಗುರವ s. ಗುರು. (C.).

ಸುರುವಾಡ guru-vâḍa. Alloyage; an alloy (My.).

ಸುರುವಾರ guru-vâra. Thursday. (My.).

ಸುರುಶೇಷ guru-śĕsha. That is left of the meal of a guru, the orts of his meal (C.).

ಸುರುಶೇಷಪ್ರಸಾಡ guruśĕsha-prasâḍa. Distribution by the guru of the orts of his meal to his devotees (C.).

ಸುರುಸಂಗಮೇಶ guru-saṅgamĕśa. The phallus called saṅgamĕśa, looked upon as a guru (Bp. 61, 40. 46. 47).

ಸುರುಸಂಗಮೇಶ್ವರ guru-saṅgamĕśvara. = ಗುರುಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 61, 48).

ಸುರುಸಿದ್ಧ guru-siddha. An eminent guru (B. 5, 319); N. (C.).

ಸುರುಸ್ಥಲಅವ guru-sthalada-ava. A jaṅgama who performs the religious ceremonies of the Liṅgavantas, as tying the liṅga to a child, assisting at marriages and burials, etc. (which the real guru does not do, S. Mhr.).

ಸುರುಹಸ್ತ guru-hasta. = ಗುರಹಸ್ತ. A man under the guru's hand, a Liṅgavanta (C.).

ಗುರುಳೆ guruḷĕ. = (ಸುಳ್ಳು 2), ಸುಳ್ಳಿ 1, ಸುಳ್ಳಿ 1. That is spherical or globular: a bubble (S. Mhr.); a thin bladder on the skin, a blister (S. Mhr.);

a pustule (S. Mhr.); a small round shell (S. Mhr.); a small ring worn on the toe (S. Mhr.). (T. ಕುಮಿಳ; M. ಕುಮುಳಿ, ಕುಮುಳಿ, ಕುಮಳಿ, ಕುಮಿಳ್, ಕುಮಿಟಿ).

ಗುಜಿ guja. An imitative sound. — ಗುಜಿ ಗುಜಿ. The sound emitted by an angry bandicoot (C.).

ಗುಜಿಕೆ gurakĕ. = ಕುಮುಕೆ, etc. Snoring (My.; *cf.* ಕೊರೆ 1).

ಗುಜಿತು gurtu. = ಗುಚ್ಚು, ಗುಜುಚ, ಗುಜುಚು q. v., ಗುರ್ಚ, ಗುರ್ಜ, ಗೊಚ್ಚು, (ಗುಜಿ). (C.).

ಗುಜಿ gurl. = ಕುಜಿ 2. A mark, etc. (ದೇಹ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಯ, ಶರವ್ಯ, ನಿಮಿತ್ತ Hit.; Nr.; Sl. 288; ಲಕ್ಷ್ಯ, etc. Mr. 296; ಉದ್ದೇಶ Sl. 460; C.). ಆದರಾನೊಬ್ಬನು ಗುಜಿ'ಯಲ್ಲ' ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪದವನ್ ಉಣ್ಣು, ಕೆತನು ಆದರಾಪ್ಪವ್ಯವಿಷ್ಟನು (Nr.). ಆರಿಪ್ಪಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುಜಿ' (Prv.). See Bh. 2, 13, 45; 3, 13, 17; Rsv. 6, 45; Sl. 280; ಉದಯ-. — ಗುಜಿ' ತಾಕು. To hit the mark, as a stone, bullet, arrow, etc. (C.). — ಗುಜಿ' ನೋಡು. To take aim (C.). — ಗುಜಿ' ಮಾಡು. To mark, to heed; to think of (J. 29, 8). — ಗುಜಿ'ಯಾಗು. -ಆಗು. To become the butt of or be exposed to. ಇನ್ನೆ ವರಂ ಗುಜಿ'ಯಾಪುವಿಲ್ಲ ಕಾಮುಕರ ವಿಮುಕ್ತವಾಗುವಕೆಗೆ (Śmd. 296). ಗುಜುಗುಜು ಎಚ್ಚು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಆವ್ಮೆ ಗುಜಿ'ಯಾಪೆ (Bp. 28, 20). ಪತಿವ್ರತ್ ಎನುವ ನಿಶಾತವಾಗರಣ ಪತಿಗೆ ಗುಜಿ'ಯಾಪೆನು (40, 7). See Abh. P. 5, 55; J. 5, 41; 28, 50. 2, to fall into, as into sin; to be stricken, as with sorrow (C.). — ಗುಜಿ'ಯಿಡು. -ಇಡು. To take aim; to keep in view (My.). — ಗುಜಿ'ಯಿಸು. -ಇಸು (or -ಇಸು) = ಗುಜಿ' ಮಾಡು. See Nr. s. ಗುಜಿ'. — ಗುಜಿ'ಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A plant yielding oil, a native of Africa, Guizotia abyssinica Cass. (Z.; My.; see ಕಾಡು-). — ಗುಜಿ' ಹಿಡಿ. To take aim (My.). — ಗುಜಿ' ಹೊಡೆ. To aim and shoot (C.; B. 3, 50; 5, 46); the shooter to hit the mark (C.). — ಗುಜಿ'ಳ್ಳು. = ಗುಜಿ'ಯೆಳ್ಳು. (Z.).

ಗುಜಿ'ಕಾರಿ gurl-kâra. A man skilled in archery, a marksman (ಕೃತಹಸ್ತ, ಕೃತಪ್ರಯತ್ನ Sl. 280; Tĕ. ಗುಜಿ'ಕಾರು). 2, a head man of armed peons (R.).

ಗುಜಿಗೆ gurigĕ. N. of a plant (ಗುಂ Mr. 116).

ಗುಜಿ'ಯಾಟ gurlyâṭa. A kind of game of boys (Bh. 1, 6, 1).

ಗುಜು guru. 1. (= ಗುಜಿಕೆ, etc.). A sound in imitation of snoring (*cf.* ಕೊರೆ 1). 2, one in imitation of purring. — ಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To snore (My.). 2, to pur (My.). — ಗುಜುಗುಜು'ಸು. To snore (Bh. 4, 9, 85). — ಗುಜು ಗುಜು. The sound of snoring (C.; Râm. 6, 30, 33). 2, that of purring (My.). — ಗುಜು ಗುಜು'ಸ್ಸು. -ಎಸ್ಸು. To snore (C.). 2, to pur (My.).

ಗುಜು guru. 2. (Tĕ. ಗುರಿಗುರಿ, secretly, silently; *cf.* ಗುಪ್ತ ಸ). — ಗುಜುಗುಜ್ಜಾಗಿ. Inactively; silently (ಪ್ರಯತ್ನಾಕ್ಷಾರ್ಥ Śmd. 389; ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಬಿನ್ನಸಿ, ಬಿನ್ನಗೆ, ಮೂಕ Kk. 50). — ಗುಜುಗುಜ್ಜಿಗೆ = ಗುಜುಗುಜ್ಜಾಗಿ (ಉಸಳಸಿ, ಆತಿಮೌಢಾರ್ಥ Čt. I, 90).

ಗುಜುಕು guruku. = ಗುಜಿಕೆ, etc. Snoring. 2, = ಗುಜು 2. See ಗುಜು-. — ಗುಜುಕಿಡು. -ಇಡು. To snore (Bh. 4, 9, 82; My.; Sl. 74).

ಗುಜುತ gurutа. = ಗುಜಿತು, etc. (C.; B. 5, 28. 32. 62. 104).

ಗುಜುತು gurutu. = ಗುಜಿತು, etc. A mark, a sign (ಕಲಂಕ, ಆಂಕ, ಚಾಂಧನ, ಚಿಹ್ನ, ಲಕ್ಷ್ಯ, ಲಕ್ಷಣ Sl. 32; C.; B. 3, 5; 4, 169; Tĕ. ಗುಜುತು, ಗುಜ್ಜು); a distinctive or characteristic mark; any sign used as a signature by those who cannot write their names (C.). 2, knowledge (C.). — ಗುಜುತಿಕ್ಕರ. -ಆರ. A male acquaintance (C.; B. 3, 105). — ಗುಜುತು ಕೊಡು. = ಗುಜುತು ಹಿಡಿ. (C.). — ಗುಜುತು ಪಡ್ಚು. To give information about, to point out (C.). 2, to note, to record in writing (My.). — ಗುಜುತು ಹಿಡಿ. To notice or learn to know the peculiar features of a person or thing (C.). — ಗುಜುತು ಹೇಳು. To tell the peculiar features etc. (C.).

ಗುಜ್ಜು gurru. An imitative sound. (Tĕ.). — ಗುಜ್ಜಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To growl, to snarl, as dogs, bears, or tigers (C.; B. 3, 40. 108; 4, 37; 5, 28. 258). — ಗುಜ್ಜು ಗುಜ್ಜು. The sound of growling, snarling, etc. (C.; Tĕ. ಗುರ್ರುಗುರ್ರು, ಗುರ್ರುಬುರ್ರು; Mhr. ಕುರಕುರ).

ಗುರ್ಗುಳ gurguja. = ಗುಗ್ಗುಳು, etc. (ಶೆಸ್ರ. 3, 32).

ಗುರ್ಜಿ gurjl. The cambogе tree, Garcinia pictoria Roxb. (My.). *Cf.* ಮೂಗುರ್ಜಿ.

ಗುರ್ಜರ gurjara. = ಗುಜ್ಜ, ಗುಜ್ಜರ, ಗುಜ್ಜಾರ. N. of a district, Guzarât (Bp. 6, 18; 43 sum.; 43, 6; 44 sum.; 61, 30). ಗುರ್ಜರಕ್ಷಿತಿವಧೂ (43, 1). ಗುರ್ಜರಮುಖ್ಯ (44, 39). ಗುರ್ಜರ ರಾಮ (44, 54). See ಕುಡಾರಪಾಲಕ-.

ಗುರ್ಜರಪಟ್ಟ gurjara-paṭṭi. = ಗುಜ್ಜರಪಟ್ಟ. Woven silk or fine cloth from Gujarât.

ಗುರ್ತ gurta. = ಗುಜಿತು, etc. (ಕುಮುಜು, ಲಿಂಗ, ಪಂಚಮ Čb.; C.).

ಗುರ್ತು gurtu. = ಗುರ್ತ, etc. (ಕಲಂಕ Sl. 404; ಲಿಂಗ 411; ನಿಮಿತ್ತ 426; ದಪ 431; ಟಾಲಿ 456; C.). See B. 3, 34. 39. 40; 4, 30. 144; Sl. 268. 288. 327; ಮೆಗ್ಗುರ್ತು. — ಗುರ್ತಾಳಿ. -ಆಳಿ. Acquaintance (ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಂಚಮ Sl. 395). — ಗುರ್ತಿಕ್ಕರ. -ಆರ. A male acquaintance (C.; B. 4, 34). — ಗುರ್ತಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. A man who is unknown or unacquainted, a stranger (G. 286; C.).

ಗುರ್ದು gurdu. (Śmd. 49). = ಗುದ್ದು 2. To cuff, etc. (ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ Śmd. Dh.).

ಗುರ್ದೆ gurdĕ. (Śmd. 49, according to Cm.; it might be ಆಗುರ್ದೆ).

ಗುರ್ಬು gurbu. = ಗುರ್ಚ, etc. (Grj. 10, 49 f). *Cf.* ಏಗುರ್ಬಗೆ.

ಗುರ್ವಿ gurvi. *A pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಗುರ್ವಿಣಿ gurviṇi. *A pregnant woman.*

ಗುರ್ವು gurvu. = (ಅಗುರ್ವು, ಅಗುರ್ವ), ಗುಮ್ಮ 1, ಗುರವ, ಗುರುಬು, ಗುರ್ಬು. Amazement, terror; a terrible form (ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಭಯಾನಕ ರೌ. II, 50; ತಲ್ಲಣಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಿಕ್ಕುವಿ, ಬೆಗಜ್, ದುಲ್ಲಣಿ, etc., ಬೆಡಗಪ್ಪ ಫಾಜ Śm. 49; ಬಳ್ಳಿವಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಚ್ಚಳ, etc., ಬೆಡಗಪ್ಪ ಫಾಜ Kk. 42, o. r. in two MSS. ಆಗುರ್ವು; Grj. 4, 99. 108; 4, after 106). *Cf.* ಬಿಗುರ್ವು.

ಗುರ್ವೆ gurvĕ. N. of a plant (ಗುರವೆ Mr. 149, o. r. ಗುರ್ವಿ).

ಗುಲ್ ಫುಲ್. = ಗುಲ್ಲು, etc. — ಗುಲ್ಲುಟ್. The sound emitted by gĕjjĕs (C.) and bracelets (My.). — ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆಸ್. -ಎಸ್. To clink, to clank, etc. ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆಸೆ ಸಿಲೆ ಸೋಲೆ ಬಾಳೆಗಳಿಲ್ಲ್ ಒಲ್ಲಗುಂ ಕೆಲವೆಮೊಳ್ (Śmd. 231).

ಗುಲ gula. = ಗುರು, etc. — ಗುಲಗಂಜಿ. = ಗುರುಗಂಜಿ. (C.). See Sl. 328. 329. 407. — ಗುಲಗುಂಜಿ. = ಗುಲಗಂಜಿ. (St. & Pl.;

My.). — ಗುಲಗುಂಜಿ. = ಗುಲಗುಂಜಿ. (ಕಾಡುಜಿಂಜಿ, ಕೃಷ್ಣಲತೆ, ಗುಂಜಿ G.; My.). See Sl. 145. 407. 418. 457.

ಗುಲ gula. = ಗುದ (Sk.), ಗುಳ.

ಗುಲಾಬಿ gulâbi. Relating to the rose; rose-coloured; rose-scented (Mhr., H., Br.). — ಗುಲಾಬಿಗಿಡ. A rose bush (C.). — ಗುಲಾಬಿವರ್ಣ. Rose-colour (C.). — ಗುಲಾಬಿಹೂ. A rose (C.).

ಗುಲಾಮ gulâma. A slave, a menial (C.; Mhr., H., Br.; B. 5, 83. 222).

ಗುಲಾಲು gulâlu. The red powder which the Hindus throw about at the hôḷi feast (C.; Mhr. ಗುಲಾಲ).

ಗುಲಿ guli. = ಗುಲ, etc. — ಗುಲಿಗಂಜಿ. = ಗುಲುಗಂಜಿ. (My.; Sl. 145. 407. 418. 457).

ಗುಲಿಕೆ gulike. = ಗುಳಿಕೆ. A ball; a pearl (Sk.).

ಗುಲು gulu. = ಗುದು, etc. — ಗುಲುಗಂಜಿ. = ಗುಲಿಗಂಜಿ. (My.). — ಗುಲುಗುಂಜಿ. = ಗುಲುಗಂಜಿ. (My.).

ಗುಲುಂಚ್ಛ guluñchha. *A cluster of blossoms.*

ಗುಲುಮ guluma. Tbh. of ಗುಲ್ಮ. (Bp. 26, 40).

ಗುಲ್ಫ gulpha. *The ankle.* See ಪರದು, ಪರದು.

ಗುಲ್ಫಿ gulphi. N. of a bird (ಪರದೆ Mr. 175).

ಗುಲ್ಮ gulma. = ಗುಲುಮ. *A shrub, a bush; a cluster or clump of trees, a thicket.* 2, *a body of troops consisting of 9 elephants, 9 chariots, 27 horses, and 45 foot.* 3, *the spleen.* 4, *a disease of the spleen.* See ಮರುತಪುಷ್ಠಿ.

ಗುಲ್ಮವೃದ್ಧಿ gulma-vriddhi. Enlargement of the spleen, ague-cake (Mg).

ಗುಲ್ಮಿನಿ gulmini. *A spreading creeper.*

ಗುಲ್ಲು gullu. (= ಗುಜಾರು 2). A loud noise, hubbub (C.; B. 5, 262; Tē. ಗೊಲ್ಲು; Mhr. ಗೂಲ). See Prvs. s. ನಿಲ್ಲು, ಬಂದ್ರೀ ಗುಲ್ಲು.

ಗುವಾಕ guvâka. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu.*

ಗುವಿ guvi. Tbh. of ಗುದೆ. (Bp. 55, 34).

ಗುಸ gusa. = ಕುದು, etc. — ಗುಸ ಗುಸ. = ಕುಸ ಕುಸ. (My.; Tē. ಗುಸಗುಸ).

ಗುಸ gusa. A blow (S. Mhr.; Mhr., H. ಘುಸ್ಸಾ).

ಗುಸು gusu. 1. = ಗುಸ, etc. — ಗುಸು ಗುಸು. = ಗುಸ ಗುಸ, etc. (My.).

ಗುಸು gusu. 2. An imitative sound. — ಗುಸು ಗುಸು. A wheezing and grating sound in the throat (S. Mhr.).

ಗುಹ guha. Kârttikêya (ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕೇಯ Kn. 144; ಸುಬ್ರಮಣಿಯ ಯಜುಗ, ಸವಿಲ್ವೇಶ, ಆದುಬೊಗ, etc. Śm. 4). 2, N. of a friend of Râma (Râm. 2, 4 sum.).

ಗುಹಜನಕ guha-janaka. Śiva (Bp. 43, 17).

ಗುಹೆ guhe. = ಗುಂ. *A cave, a cavern.* 2, *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಗುಹ್ಯ guhya. *To be covered or concealed, to be kept secret;* private; secret; mysterious. 2, *a secret, a mystery.* 3, an improper act (ಅಕಾರ್ಯ, ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಗಳು Kn. 70). 4, the not being eminent (ಅಧಿಕತೆಯ, ಅಲ್ಲ 70). 5, a privity, *an organ of generation* (ಭಗ, ಯೋನಿ 70; ಫ್ರಾಣ್ Ct. I, 20). 6, a covering over the privities (ಕಚ್ಚೆಟಿ, ಕೌಪೀನ 70).

ಗುಹ್ಯಕ guhyaka. *A class of demi-gods attendant on Kubêra and guardians of his treasures.* 2, *Kubêra.*

ಗುಹ್ಯಕೇಶ್ವರ guhyaka-îśvara. *Kubêra.*

ಗುಹ್ಯಪಿಧಾನ guhya-pidhâna. *A cover over the privities.*

ಗುಳ್ಳೆ guḷ. = ಗುಳ, etc. — ಗುಳ್ಳೂರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. A sweet thin cake (My.; ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಲಡ್ಡಿಗೆ G.).

ಗುಳ guḷa. 1. = ಗುಳ್ಳ, etc. ಗುಳದ ಕಾಯಿ (ಫಣ್ಣಾಕ, ಪಾರ್ಸಾಕ, ಸಿಂಬಿ, ಹಿಂಗುಳಿ G.). ಗುಳದ ಗಿಡ (ಬೃಹತಿ G.).

ಗುಳ guḷa. 2. = ಗುಳು, etc. — ಗುಳ ಗುಳ. The sound produced by vehement boiling (My.).

ಗುಳ guḷa. = ಗುದ (Śmd. 29), ಗುಲು, ಗುಳ್. (Mhr. ಗೂಳ, ಗುಳ). — ಗುಳದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. The sweet marriage badge, the badge of good or sweet concert (S. Mhr.; ಉಮ್ಮಾಳಿ, ಉಮ್ಮತಾಳಿ G.). — ಗುಳಪಪ್ಪ. A sort of cake (S. Mhr.; Mhr. ಗೂಳಪಾಪಡಿ). — ಗುಳಪಾಪಡಿ. = ಗುಳಪಪ್ಪ. (My.).

ಗುಳಕ್ guḷak. = ಗುಳುಕು 1. (C.).

ಗುಳಗಿ guḷagi. = ಗುಳಿಗೆ 1. (S. Mhr.).

ಗುಳಲ guḷala. = ಗುಳ್ಳ, etc. — ಗುಳಲಕಾಯಿ. (= ಗುಳ್ಳದಕಾಯಿ, S. Mhr.).

ಗುಳಿ guḷi. = ಕುಳಿ. An affix for the formation of nouns, *c. g.* ಅಮಂಗುಳಿ-, ಸಾಲಿ-, ಉಡುಗೆ-, ಕುತ್ತಿ- (Śmd. 238). See also ಉಂಬು-, ಆಟಿ-, etc.

ಗುಳಿಕ guḷika. Tbh. of ಕುಳಿಕ. N. of a nâga or serpent (J. 24, 4. 32. 35); N. of Kêtu (My.). — ಗುಳಿಕಕಾಲ. A somewhat auspicious time (My.).

ಗುಳಿಗೆ guḷige. 1. = ಗುಳಿ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ, q. v. A ball, a pill, a bolus (C.; T. ಕುಳಿಗೈ, ಕುಳಿಯು, ಕುಟಿಯು; Tē. ಗುಳಿಕೆ; *cf.* ಗುಳಿಕೆ). ಮೊದ್ಲು ಹೂಸರೆನ್ನು ಮೂಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ಪರ್ Nr.).

ಗುಳಿಗೆ guḷige. 2. Tbh. of ಕುಟಿಕೆ (Śmd. 31; Ct. II, 16). The ankle.

ಗುಳು guḷu. = ಗುಳ 2, ಗುಮು 2. An imitative sound. — ಗುಳುಗುಳಿಸು. = ಗುಮುಗುಟ್ಟಿಸು, q. v. — ಗುಳು ಗುಳು. = ಗುಮು ಗುಮು (Śmd. I). The murmuring or gurgling sound (occasionally the roar) produced by running or rippling water (see ಗುಮುಗುಮು; M. ಗುಳುಗುಳು, ಗುಳಗುಳ, sound of fruits falling into water). 2, the sound of ebullition (My.). 3, a murmuring or ringing sound in the ear occasioned by impurities, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಗುಮು). — ಗುಳುಗೆದಮು. -ತೆದಮು. To sputter or be sputtered. ಗುಳು ಗೆದಮುವ ಮಾತು ಪುಟ್ಟಿಲ್ ಆಮುಬ್ಬಿಕ್ಕತಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 85).

ಗುಳುಕ್ guḷuk. = ಗುಳುಕು 1. (My.). ಗುಳುಕ್ಕನೆ ನುಂಗಿದನು (My.).

ಗುಳುಕು guḷuku. 1. = ಗುಳಕ್, ಗುಳುಕ್. A sound in imitation of that produced by swallowing morsels, pills, etc. — ಗುಳುಕು ಗುಳ್ಳನೆ. Repeatedly with that sound (Bp. 50, 21). — ಗುಳುಕು ಗುಳುಕು. The repeated sound of guḷuku (S. Mhr.).

ಗುಳುಕು guḷuku. 2. A kind of grumbling sound in the stomach. ತುದುರೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗುಳುಕು (ಕೀರ್ತಾ, ವಾಮನಪ್ಪನ Nn. 54).

ಗುಳುಕ್ಕನೆ guḷukkane. With the sound of ಗುಳುಕ್ or ಗುಳುಕು 1. (C.).

ಗುಳೆ guḷe. (ಗುಳೆಯ). = ಕುಳ್ಳ q. v. (C.). Genitive ಗುಳೀದ (S. Mhr.). — ಗುಳೆ ಜಿಗೆ, people to remove en masse etc. (C.). — ಗುಳೀದ ಗುಪ್ಪೆ. N. of a place (S. Mhr.). — ಗುಳೀ ಪಡದು. -ಆದರು. People who leave or have left a place en masse from invasion or famine (S. Mhr.). — ಗುಳೀ ಪೋಗು. = ಗುಳೆ ಜಿಗೆ. (C.).

ಗುಳ್ಯ gulya. = ಗುಳಿ, ಗೂಳಿ, ಗೂಳಿವ, ಗೂಳ್ಯ. People leaving a place en masse from invasion or famine (My.; Mhr. ಗುಢೀ; T. ಕೂಳಿ, a crowd; T. ಕೂಟ್ಟಿ M. ಕೂಟ್, rottenness; inferiority; rearward; T. ಕೂಟ್ಟಿಪ್ಪ ಡೈ, M. ಕೂಟ್ಟಾಳಂ, useless camp-followers).

ಗುಳ್ಳ gulla. = ಗುಳ, ಗುಳಲ. A stout herb, Solanum ferox Lin. (and Solanum jacquini Willd.; ಸುಗ್ಗಿಕಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ಬೃಹತಿ, ಕುಠಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, ದುಷ್ಪರ್ಶ, ರಾಷ್ಟ್ರಿಕೆ, etc. Nr.; ಬೃಹತಿ Mr. 131; My.; *cf.* ಕುಳ್ಳಿ 1 No. 2). See ಕಪಿ-, ಚಿಮು-, ತನಿ-, ನೆಲ-, ರಾಜ-, ರಾವಣ-, ಮೆಗ-. — ಗುಳ್ಳದ ಕಾಯಿ. = ಗುಳದ-, ಗುಳಲ-.

ಗುಳ್ಳಿ gulli. 1. = ಕುಳ್ಳಿ 1, etc. A bubble; a blister; a pustule; a small round shell (S. Mhr.; B. 4, 221). ಸೊನ್ನೆಯ ಧನಂ, ಸೀಗುರ್ಳಿ (o. r. ಸೀಗುರ್ಳಿ), ಗಾಳಿಲ್ ಸೊದರ್ (Sk. 74). — ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣಿಂ. -ಕಣ್ಣಿಂ (Śmd. 95, o. r. ಕುಳಿ-). — ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye on the ball of which a pustule has formed (S. Mhr.).

ಗುಳ್ಳಿ gulli. 2. = ಕುಳ್ಳಿ. An inkstand (R.; Tē. ಗುಜ್ಜಿ, anything hollow or empty; *cf.* ಕೊಡಿಲ್, T. ಕುಡಳ್ಳಿ, the socket of the eye). See ದವಡೆ-.

ಗುಳ್ಳೆ gullĕ. 1. = ಗುಮಳೆ, etc. (ಕ್ಷುದ್ರಕಣ, ಶಂಖನಖ Nr.; Sk. 89; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr., Mr. 517; ಶಮ್ಬುಕ Mr. 412; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಕ್ಷುದ್ರ Nn. 58; ಕ್ಷುದ್ರ, ಶಮ್ಬುಕ 151; My.; Tē. ಗುಲ್ಲೆ). See ಬೆಳ್ಳು-. — ಗುಳ್ಳೆಮುತ್ತು. An artificial, hollow pearl (My.).

ಗುಳ್ಳೆ gullĕ. 2. = ಗುಜ್ಜೆ 1. — ಗುಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಗುಜ್ಜೆ ಗಣ್ಣಿ. (My.).

ಗುಲ gula. 1. A horse's or an elephant's trappings (ಆನೆ, ಆನೆ ಕುಮುರಿಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Śmd. I; Kk. 42; Śm. 41; ಆನೆ, ತಂಗುದ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58; ಆನೆ Čt. II, 104; ಕಂಗಳ ಮೀಲಿಟ್ಟ ಆನೆ Bhn. 11; Č. Bp. 47, 44).

ಗುಲ gula. 2. = ಕುಲೆ 1, ಕುಲ 2, etc. (ಕೂಟ, ಸೀರಾಗಿ Sk. 415; My.). 2, a bar of iron (My.; Tu. ಕೊಡು).

ಗುಲಿ gulli. = ಕುಲ 2, etc. (My.; ಪರ Sk. 453). See J. 31, 54; Sk. 208. 457. — ಗುಲಿ ತೆಪರು. = ಕುಲಿ ತೆಪರು. (Bp. 38, 57).

ಗುಲುಗು gulugu. 1. = ಗುಲು 2, etc. (ಧಾಲು, ಕೈಮಿಕ Nr.; My.). ಕಲ್ಲಿಗಲು ಗುಲುಗುವಳ್ಳಿ ಕಾಟಿ ಎಸಿಸುಗು (Nr.).

ಗುಲುಗು gulu. 2. = ಗುಡು 2, ಗುಳು, etc. — ಗುಲುಗುಲಿಸು. = ಗುಳುಗುಳಿಸು, ಗುಡುಗುಡಿಸು. To murmur, to gurgle, to roar, used of *water* (the sea, etc., Rsv. 2, after 8; 6, after 11; 6, after 24; J. 6, 3), or of an army (that represents the ocean, Rsv. 13, after 70); to drop (v. t.) with a sound (as tears). — ಗುಡುಗುಡು. = ಗುಳುಗುಳು (Śmd. I). ಗುದಿಗಡಿ ಗುಡುಗುಡುಲೆಸುತುಂ ಪರಿವಪ್ಪೆಗಳ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I). ಗುಡುಗುಡು ಗದಿಗದಿ ಎಸುತುಂ ಪರಿವಪ್ಪೆಗಳ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65).

ಗುಲುಗು gulu. 3. = ಗುಡು 1, etc. — ಗುಲುಗುಲಿಸು. = ಗುಡುಗುಡಿಸು, etc. To grumble, etc., to roar, as *fire*, to rage (Grj. 8, 46; Bp. 56, 47). — ಗುಡುಗುಡು. = ಗುಡುಗುಡು. (Rām. 5, 8, 60. 76; Bh. 1, 20, 57).

ಗೂ gū. An imitative sound (*cf.* ಗುಳ್ No. 1; ಕೂ). — ಗೂಗುಳ್. The hoot of the owl (C.). — ಗೂಗೂ. = ಗೂ ಗುಳ್. (My.). — ಗೂಗೂಳ್. = ಗೂಗುಳ್. (S. Mhr.).

ಗೂಗಿ gūgi. = ಗೂಗೆ q. v., ಗೂಜಿ. An owl (S. Mhr.; T. ಕೂಗ್ಗೆ, ಕೂಙ್, ಕುವಿತ್ತೈ, ಕೊಙ್ಙಿಚ್; M. ಕೂವಂ; Tu. ಗುಮ್ಮೆ, ಗೂಗೆ; Tē. ಗೂಬಿ, ಗೂಜಿ, ಕೊಙ್ಗಿಪು; Mhr. ಘುಬಡ).

ಗೂಗು gūgu. = ಗುಂಗು, etc. Husk (My.).

ಗೂಗೆ gūgĕ. = ಗೂಗಿ, etc. *Supposed* Tbh. of ಘೂಕ (Śmd. 338). An owl (ಘೂಕ Čt. II, 43; Nn. 10. 23; ಬಾಲಘ, ಧ್ವಾಂಕ್ಷರಾಜ, ನಿಶಾಟಿಕ, ಪಾಯುಸಾರಾಜ, ಪೇಚಕ Nr., Hlā., Sk. 172. 405; ಕಾಕಾರಿ, etc. Mr. 170; ಕೌಕ 511; My.). ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಮುಂ ಕತ್ತೆ ಮೊಗೆ ಅಕ್ಷಪ್ಪ ಪಣಂ (ಕುಮುದೆಯಳ್ಳಿ) ಮೆಳ್ಳಂ (Mr. 278). See J. 12, 2; 15, 18; 28, 38; 31, 40. 55; B. 3, 27. 110. — ಗೂಗೇ ಮಡು. (ಮಳ್ಳಿಮಾವಿನ G.).

ಗೂಟು gūṭu. = ಗುಂಟು 2, etc. (ತೆಂಗ Mr. 288, o. r. ಗೂಟ್ಟು; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Sk. 120; ಶಙ್ಕು, ಶಂಕು 290; ಮೂಢ 303; C.; Tē.). ಒಬ್ಬರನು ಮುಮ್ಮೊಸ್ಮರಿಗೆ ಮೋಡದೆ ಕಟು ಕಟ್ಟಿಲ್ಲೇ ಗೂಟು ಕ್ಕೆನ್ನ ಕತೆ.—ಗೂಡು ಕೊಟ್ಟು ಮೋಳಗೆಯುಳ್ಳು, ಗೂಟಿಲ್ಲೆ ನಿಗ ಬಾಕಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿತೆಲ್ಲೆ? (Prvs.). See Bp. 9, 22; Sk. 323. 456. 457. — ಗೂಟಿಕೋಲು. = ಕಳಗ (in meaning). (My.). — ಗೂಟುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. The milky shrub Euphorbia nerilifolia Willd. (Z.).

ಗೂಟಿ gūṭi. An imitative sound used in calling pigs (My.). — ಗೂಟಿ ಗೂಟಿ. rep. (My.).

ಗೂಡ gūḍa. = ಗೂಡೆ 1. (Mr. 207).

ಗೂಡಾರ gūḍāra. = ಗುಡಾರ, etc., (ಗುಡಿ 2). A tent (My.; Tē.; T., M. ಕೂಡಾರ). See Č. Bp. 42, 13. 14; 47, 33; J. 7, 1; ಗುಡಿ-.

ಗೂಡಿಸು gūḍisu. = ಗುಡಿಯಿಸು, etc. (My.).

ಗೂಡು gūḍu. = (ಗೂಡೆ), ಗೂಡಲು. A nest; a dove-cot; a fowl-house; a lodging (ಕುಲಾಯ, ಕುಟ Hlā., Nr., Mr. 167; ಕರಕ, ನೀಡು Nn. 50; Sk. 179; C.; B. 2, 2; Tē.; T. ಕೂಡು, ಕೂಣ್ಡು); a small recess in a wall, a niche (C.; Tē.); a trap for catching wild animals (My.); a cage (see ಮುರಗೂಡು; C.; Tē., T.); the pit of the stomach (C.); the hollow in bones (My.; Sk. 205); the hollow in a seal, etc. for receiving a stone (My.); a frame (My.; Tē.); the body (ದೇಹ Bhn. 30; T. ಕೂಡು); a round stack of jōḷa (S. Mhr.). ಕಕ್ಕೆಗೆ ಗೂಡು, ಮುಳ್ಳಿಗೆ ಬಾಯಿ (Prv.). See Rām. 5, 8, 72; Bh. 1, 8, 84; J. 8, 48; 15, 19; 28, 4; 31, 55; Sk. 111; ಪುಣ್ಯಕು; ಮುಖಿ-. (T. also ಕುಡಪ್ಪು, ಕುರಪ್ಪು). — ಗೂಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or build a nest (J. 32, 27). — ಗೂಡಿಮು. -ಇಮು. = ಗೂಡಿಕ್ಕು. (Śiv. 2, 69). — ಗೂಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To enter a nest (Čpr. 8, after 4; J. 17, 20). — ಗೂಡುವೆಮು. -ವೆಮು. To obtain, or enter, a nest or place of rest (J. 18, 13). — ಗೂಡೊಲೆ. -ಒಲೆ. A kind of oven for baking bread (My.).

ಗೂಡೆ gūḍĕ. 1. = (ಕೂಳೆ 1), ಗೂಡ. A basket (ಕಾಣ್ಣಾಲಿ, ಪಿಟಿ Sk. 307; My.); a basket used as a bucket (C.; Tē.).

ಗೂಡೆ gūḍĕ. 2. N. of a plant (ಮೆಳ್ಳಾಲ Mr. 134, one MS. ಗೂಡಿ, another ಮೆಳ್ಳಾಲಿ).

ಗೂಢ gūḍha. = ಗೂಳ. Covered, *hidden, concealed;* invisible; *secret;* private; mysterious; occult; disguised. See Kāvy. II, 1, A, 13.

ಗೂಢಚತುರ್ಥ gûḍha-čaturtha. A kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗೂಢಚರ gûḍha-čara. = ಗೂಢಚಾರ. (My.).

ಗೂಢಚಾರ gûḍha-čâra. = ಗೂಢಚಾರಿ. (My.).

ಗೂಢಚಾರಿ gûḍha-čâri. A secret emissary, a spy. (My.).

ಗೂಢಜ gûḍha-ja. Born privately; the son of a concealed birth, born secretly of a woman whose husband is absent, the real father being unknown. (R.).

ಗೂಢತೆ gûḍhatĕ. Concealment, secrecy; profoundness (Mr. 4).

ಗೂಢಪ gûḍha-pa. = ಗೂಢಪಾದ್ (Mr. 399).

ಗೂಢಪದ gûḍha-pada. An occult, uncommon word (Śmd. 402; Kk. 3; Śm. 119).

ಗೂಢಪಾದ್ gûḍha-pâd. *A snake.*

ಗೂಢಪುರುಷ gûḍha-purusha. *A spy.*

ಗೂಢಸಂಧಿ gûḍha-sandhi. A vowel that has the appearance of being simple, but in reality is a diphthong (Śmd. 18).

ಗೂಢಸಾಕ್ಷಿ gûḍha-sâkshi. A witness placed by the plaintiff so as to overhear what has been said by the defendant. (R.).

ಗೂಢಾಂಗ gûḍha-aṅga. A tortoise. (R.).

ಗೂಡು gûḍu. = ಕೂಡು. A small niche (S. Mhr.).

ಗೂಣ್ಟ gûṇṭa. = ಕೂಟ, etc. (ಪೊಳ Śm. 111; ಪಂಕು Mr. 200; My.). ಗುಮಿಯ ಗೂಣ್ಟ (ಧ್ರುವಕ, ತಿಪಕ, ತ್ರಲ, etc. Hill.).

ಗೂಥ gûtha. *Excrements, ordure.*

ಗೂಡೆ gûdĕ. 1. = ಕೂನ್ದ. The love-apple or tomato, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.; My.). See ಆಡ.

ಗೂಡೆ gûdĕ. 2. Prolapsus of the anus (C.; Tĕ.; T. ಕುಡದ; Tĕ. ಗುಜ್ಜೆ, the backside, culus, see s. ಕುಣ್ಡೆ; *cf.* ಗುಡ).

ಗೂನ gûna. *Voided, as ordure.*

ಗೂನಿ gûni. = ಕೂನಿ 1. A hump-backed female (My.).

ಗೂನು gûnu. = ಕೂನ್ 2, ಕೂನು 2. A hump (My.; Tĕ.; Si. 198; B. 5, 34. 35). — ಗೂನ. -ಆ 3. (ಬಾಮುನ G.; My.). — ಗೂನುಜೆನ್ನು. A hump-back (My.; B. 5, 34). — ಗೂನುಳ್ಳದ. (ಕುಬ್ಜ G.; My.).

ಗೂಬೆ gûbĕ. = ಕೂಗಿ, etc. An owl (ಉಲೂಕ Si. 172; ಕಾಶಿ 406; My.). ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು (Prv.). See ಮುಂದಿ-. — ಗೂಬೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that turns round like a wheel (My.). 2, an eye of which the power of seeing is deficient at day-time (My.). — ಗೂಬೆ ಬಾಡು. An owl's life: an idle life (My.). 2, longivity (My.).

ಗೂರಣ gûraṇa. = ಗುರಣ. (G.; Sk.).

ಗೂರಲು gûralu. = ಕೂರು. (My.). — ಗೂರಲುಬ್ಬಸ. = ಗೂರುಬ್ಬಸ. (My.). — ಗೂರಲು ಪತ್ತಿದವ. = ಗೂರು ಪತ್ತಿದವ. (My.).

ಗೂರು gûru. Phlegmatic and asthmatic disease (C.). See ಆತಿಗೂರು. — ಗೂರುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Asthma (ಕಾಸ, ಶ್ವಥು, ಕೆಮ್ಮುಲು Si. 200; My.). — ಗೂರು ಪತ್ತಿದವ. A man affected with gûru (ಶ್ವೇದ್ಮಲ G.).

ಗೂಮು gûru. (ಗೂರು). To turn or root up the earth with horns or tusks (S. Mhr.; see ಕೂಮ್ 1 and ಕೋಮ್; Tĕ. ಕೋರಾಮು; Tu. ಗೋರ್, to dig from, out, or up; M. ಕೋಟ್ಟು, what serves to dig). — ಗೂಮಾಡು. -ಆಟು. To root up the ground etc. (Bp. 32, 26).

ಗೂರ್ಪ gûrpa. Taken up; striven, endeavoured. See ಉದ್ಯ.

ಗೂರ್ಮಿಸು gûrmisu. 1. = ಘೂರ್ಮಿಸು. To sound, etc. (Abh. P. 14, after 29; Sk. ಘುರ್, to sound; ಘುರಣ, sound; Tĕ. ಘೂರ್ಮಿಲ್ಲು, to sound, roar, etc.; see ಘೂರ್ಮ 2; M. ಕೂಮು, to call out things along the streets, to proclaim, etc; ಕೂಮ್ಪು, a word; *cf.* ಗುಮು 2 & 3). ಅಬ್ಧಿಯೆ ಗೂರ್ಮಿಸುವಂತೆ (Śmd. 234; also 289, where ಗೂರ್ಮಿಸು as o. r.). See ಘೂ.

ಗೂರ್ಮಿಸು gûrṇisu. 2. = ಘೂರ್ಮಿಸು, q. v.

ಗೂರ್ಮಿಸು gûrmisu. = ಗೂರ್ಮಿಸು 1. To murmur or roar, as the water of a river or the sea; to sound, as a trumpet, etc.; to resound, as a forest; to roar or bellow, as a beast; to cry aloud. See Bp. 6, 23; 32, 27; 47, 2; 53, 25; Riv. 6, after 116; Śiv. 4, 8. 12. 13; 9, 25; 13, 32; 18, 59; J. 19, 5. 7; ಆ.

ಗೂವ gûva. A dove (Tĕ. ಗುವ್ವೆ). — ಗೂವಗುತ್ತಿಗೆ. A sort of perfume (ಕಪ್ಪುಕಾಂಬ್ರಿ, ಕಸ್ತೂ, ಸರಿ, ಧವುಸಿ, ಆಲಂಪಕೇತಿ, etc. Si. 154; Tĕ. ಗುವ್ವೆಗುತ್ತಿಗಣ್ಣಿ).

ಗೂವಾಕ gûvâka. = ಗುವಾಕ. *The betel-nut tree.*

ಗೂಹನ gûhana. Hiding, concealing, etc. See ಉದ-, ಸಂ-.

ಗೂಳ gûḷa. Tbh. of ಗೂಢ (Ur. I, 106).

ಗೂಳಿ gûḷi. A bull (ಎದ್ದು Śmd. I; ದೃಢ, ಬಸದ Kn. 16; ಭದ್ರ, ಪಂಗಡ 99; T. ಕೂಳಿ), especially a bull allowed to roam at liberty and dedicated to a deity (ಪಣ್ಣಿ, ಗೋಪತಿ, ಇಪ್ಪರ Nr.; ಸುಗ Bhn. 24; C.; M. ಕೂಡ್ಡಿಕ್, ಕೂಡ್ಡಾಕ್). 2, a big louse (My.). ಗೂಳಿಯಂತಾಗಿ ಮುಪ್ಪಿನುವುದಕೆ ತಪ್ಪ ಹೋಗಿ (ಆರ್ಯಭ್ಯ, ಪಣ್ಣತಾಮೋಕ್ಷ Nr.). ಗೂಳಿಯ ಹಿಣಿಲು (ವೈಜಾಂಗ, ಕಳುವ Nr.; Kn. 145). ಗೂಳಿ ಪಾಯುದ್ದು ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸಿದ ಆಕಳು (ಸನ್ಯಸ, ವೈದಭಕ್ಕಾಕ್ಕೆ Si. 321). ವನಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಗಳು ಪಾತಿಜ ಸಮುಯ, ಗೂಳಿ ಬಸದು ದೂಮುವಿಕೆ (ಪ್ರಬಂಧ, ಉಪಸರ 396). ಗೂಳಿ ಪಿಡ್ಡರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಳ್ಳು (Prv.). See Bp. 18, 70; 32 sum.; 32, 4. 20; ತಿಪಸು-, ತಿಪಸು-. — ಗೂಳಿಬಸದ. A bull allowed to roam at liberty etc. (C.). ಗೂಳಿಬಸವಪಾಗ ತಪ್ಪ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪ ಹೋರಿಗಡ (ಆರ್ಯಭ್ಯ Si. 319). — ಗೂಳಿಹೋರಿ. = ಗೂಳಿಬಸದ. (ಪಣ್ಣ, etc. Si. 319).

ಗೂಳೆ gûḷĕ. = ಸೂಳೆ, etc. (Ĉ. Bp. 47, 12. 22; My.).

ಗೂಳೆವು gûḷĕvu. = ಸೂಳೆ. (My.).

ಗೂಳ್ಯ gûlya. = ಸೂಳೆ. (My.).

ಗೃಂಜನ grinjana. *Garlic* (ಬಮುನ, ಪಣಾಣ್ಣು, etc., ಬ-ಳೆ Mr. 137).

ಗೃಧ್ನು gridhnu. *Greedily desirous of, greedy, craving.*

ಗೃಧ್ರ gridhra. Greedy. 2, *a vulture* (ಪಕ್ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಗೃಧ್ರಸಿ gridhrasi. *Gout or rheumatism affecting the thigh.*

ಗೃಷ್ಟಿ grishṭi. *A cow that has had one calf* (ಹೊಸ್ಚ ಬಮು Mr. 181; see s. ಈಸ್ 1). 2, = ಕೃಷ್ಟಿ, *a kind of bulbous plant,* said to be an esculent root or yam; see Si. 159.

ಗೃಷ್ಟಿಕೆ grishṭikĕ. = ಗುಟ್ಟಿಗೆ. A kind of plant.

ಗೃಹ gṛiha. *A house* (ಶಾಲ, ಮನೆ Kn. 20; ದ್ವಿಜ, ಮನೆ 36; ಕೋತ್ರ, ಮನೆ 52). 2, *a wife.* — ಗೃಹಮುಟ್ಟು. The utensils of a house (ಮಾತ್ರೆ, ಮನೆಯುಪಕರಣ Kn. 157).

ಗೃಹಕಲಹ grihe-kalaha. Domestic dissensions. (B. 5, 320; My.).

ಗೃಹಕೃತ್ಯ grihe-kritya. Household matters or affairs, domestic duties. (My.; Dp. 2, 3).

ಗೃಹಕ್ಷಯ grihe-kshaya. The ruin of a house. See ಗೃಹನಾಶ.

ಗೃಹಗತಿ grihe-gati. = ನಿರಾಗತಿ. The way or manner of a house.

ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ grihe-gôdhikè. *The small house-lizard* (ಮುಳ ಲಿ, etc., ಹಲ್ಲಿ Mr. 160).

ಗೃಹಚರ grihe-chara. Moving or living in the house (Bp. 60, 14).

ಗೃಹಚ್ಛಿದ್ರ grihe-ch-chhidra. A breach in a house: a family or private foible, folly, etc. (My.).

ಗೃಹಪತಿ grihe-pati. A householder. 2, a man of the second period (âśrama) in the life of a Brâhmaṇa, who after having finished his studies, and having been invested with the sacrificial thread, is married and settled. 3, *a priest superintending or performing a sacrifice.*

ಗೃಹಪಿಕ grihe-pika. = ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ. (Mr. 160).

ಗೃಹಪ್ರವೇಶ grihe-pravêśa. The ceremony of occupying a just-built house (My.; Mhr.). 2, the first entrance, by the female, into the house of her husband (My.; Mhr.).

ಗೃಹಬಂಧನ grihe-bandhana. Shutting, closing, or locking a house. See ಬಿಯ್ಯಗ.

ಗೃಹಬಲಿಭುಜ grihe-bali-bhuj. -ಕ್. *A sparrow.*

ಗೃಹಭಾನು grihe-bhânu. A burning lamp (ದೀಪಗೆ Mr. 205).

ಗೃಹಭಿತ್ತಿ grihe-bhitti. *The wall of a house.*

ಗೃಹಭೂಮಿ grihe-bhûmi. *The site of a habitation.*

ಗೃಹಭೇದ grihe-bhêda. A kind of mansion, or a division of a mansion. See ಮೊಟ್ಟೆ.

ಗೃಹಮಹತ್ತರ grihe-mahattara. The chief servant of a house (Dpr. 6, after 44).

ಗೃಹಮಾತೆ grihe-mâtè. A mother-in-law (ಪೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ Mr. 313).

ಗೃಹಮೃಗ grihe-mriga. A dog. (R.).

ಗೃಹಮೇಧ grihe-mêdha. A domestic sacrifice.

ಗೃಹಮೇಧಿ grihe-mêdhi. One who performs the domestic sacrifices or is the object of them, the householder (ಗೃಹಸ್ಥ, ಸಲಯಮಾಕ್ Mr. 242).

ಗೃಹಯಾಲು grihayâlu. *Disposed to seize or take.*

ಗೃಹಲಕ್ಷಣ grihe-lakshaṇa. The form or figure of a house (Mr. 201).

ಗೃಹವಾಟಿ grihe-vâṭi. *A grove near a house.*

ಗೃಹಶಾಂತಿ grihe-śânti. Ceremonies for the purification of a house from infesting demons, etc. (My.; Mhr.; Dp. 4).

ಗೃಹಸ್ಥ grihe-stha. = ಸಗಸ್ಥ, ನಿರಾಸ್ಥ, ಗೇಸ್ಥ, ಗೃಹಸ್ಥ. Staying in a house; a householder. 2, = ಗೃಹಪತಿ No. 2, *a Brâhmaṇa in the second period* (âśrama) *of his religious life, etc.* 3, a gentleman, a patrician (Mhr.; C.).

ಗೃಹಸ್ಥಾನ grihe-sthâna. *A temporary residence.*

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ grihastha-âśrama. The second of the four religious stages or orders (âśramas, My.).

ಗೃಹಸ್ಥಿಕೆ grihe-sthikè. The duties of a householder; politeness, gentlemanliness (B. 4, 53).

ಗೃಹಸ್ಥೂಣ grihe-sthûṇa. *The pillar of a house.*

ಗೃಹಸ್ಥೆ grihe-sthè. A housewife; a matron. (My.).

ಗೃಹಾಂಗಣ grihe-aṅgaṇa. (Śmd. 364). The house-yard. See ಹಜ್ಜರ.

ಗೃಹಾಧಿದೇವತೆ grihe-adhidêvatè. A deity presiding over a house (Dpr. 3, 102).

ಗೃಹಾಧಿಪ grihe-adhipa. *The householder or grihastha.*

ಗೃಹಾರಾಮ grihe-ârâma. *A grove near a house.*

ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣಿ grihe-avagrahaṇi. *The threshold.*

ಗೃಹಿ grihi. -ನ್. *The householder or grihastha.*

ಗೃಹಿಣಿ grihiṇi. *The mistress of a house, a wife.*

ಗೃಹೀತ grihîta. Grasped, taken, seized caught, held; obtained; received; agreed; perceived, known.

ಗೃಹೀತದಿಶ್ grihîta-diś. Running away, flying; flown, run away, retreated. See ಪೆಸಗೆಮು.

ಗೃಹೀತಿ grihîti. One who grasps or seizes. See ಪಾಕಿ.

ಗೃಹೀತೃ grihîtri. *One disposed to seize or take.*

ಗೃಹೋಪಕರಣ grihe-upakaraṇa. Any domestic utensil (ಸಾಪನ, ಮನೆಯ ಸಮುಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 114).

ಗೃಹ್ಯ grihya. 1. Belonging to a house; domestic; domesticated, tame. (My.).

ಗೃಹ್ಯ grihya. 2. To be taken, seized, or received; perceivable; to be adopted as faith or belief; *taking the side of, belonging to a party, confederate.*

ಗೃಹ್ಯಕ grihyaka. *Domesticated, tame;* dependent (ಪರಪಕ್ಷ ಪದಂ Mr. 228); *a domesticated animal.*

ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ grihya-sûtra. A class of ritual works containing directions for domestic rites and ceremonies. (My.).

ಗೆ gè. 1. = ಕೆ 1, etc. A suffix for the dative singular and plural (Śmd. 138. 158. 159), *e. g.* ಮುಣಿಗೆ (19), ಆಗಜ್ಜಿ, ಮುಗುಳ್ಗೆ, ಕಸರ್ಗೆ (52), ಆಳಿಗೆ (53), ದೂಪದಂಗೆ, ಆಪಪದಳಂಗೆ, ವೆಂಗಾಳಿಗೆ (89), ಆದಸಂಗೆ (90), ಆಪಜಗೆ, ಆಪಸಿಗೆ, ಆಕೆಗೆ, ಆಗೆರ್, ಆಬ್ಬಿಗೆ (138), ಕವಿಗೆ, ತಪುಗೆ, ಪೆಣ್ಗೆ, ಕುಮುಳ್ಗೆ, ಬೆರಳ್ಗೆ, ಬೆಂಗೆ, ಮುಳ್ಗೆ, ಪಿಲ್ಗೆ, ಕೆಗಜ್ಜಿ, ಕವಗಳ್ಗೆ (139), ಬುಧರ್ಗೆ, ಕಾಕ್ಕೆಯರ್ಗೆ, ಎರೆದರ್ಗೆ, ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ (140), ದ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗೆ, ಕವಿಗೆ, ಸವತಿಗೆ, ಪಿರುದರ್ಗೆ, ಕೋಗಿಗೆ, ಕವಿಗೆ, ಸಿರಿಗೆ, ಮುಡಿಗೆ, ಪೇಡರ್ಗೆ, ಪುಲ್ಗೆ, ಆತಂಗೆ, ಕೆಳೆಯರ್ಗೆ (159), ಸಿಸರ್ಗೆ, ಎಸರ್ಗೆ, ತಸರ್ಗೆ (178), ಕೆಳದಿಗೆ (179). See also 165. 167. 177 & ಇಗೆ, ಇ 6 & 7. In later or vulgar Kannaḍa, *e. g.* also ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಗದುವೇಶ್ವರ ಮೊದ ಪಡೀಲ್? (Prv.), ಆದಗೆ, ಈತಗೆ (also Dp. 40, 15), etc.

ಗೆ gè. 2. = ಕೆ 2, etc. A suffix for the third person of the imperative (Śmd. 54. 55. 269), *e. g.* ಆದಂ ಕಾಮುಗ! ಆದಂ ಪಡೆಗೆ! (269), ತೆಗಜ್ಜಿ! etc. (55), ಸಮುಸಿಸುಗೆ! (159), ಆಜುಗೆ! ತಿಳಿಗೆ! (241. 309), ಪಡುಗೆ! (301).

ಗೆ gè. 3. An imitative sound used in calling to a monkey (My.). — ಗೆ ಗೆ. rep. (My.).

ಗೆ gè. 4. = ಕೆ 3, etc., *e. g.* ಉಮುಗೆ, ಪಸುಗೆ, ಪಿಲ್ಗೆ, ಪಿಸುಗೆ, ಪ ಣ್ಣುಗೆ, ದಮ್ಮುಗೆ (Śmd. 245).

ಗೆ gè. She who goes, etc. See ಪ್ರವಿಷ್ಟಗೆ, ಮುಗೆ, ಸಿಮ್ಮುಗೆ.

ಗೆಕಾರ gè-kâra. The syllable ಗೆ (Śmd. 54).

ಗೆಗ್ಗೆ gĕggĕ. (fr. ತೆಗ್ಗು). Smallness (? Čpr. 5, 105; Tē. ಕಗ್ಗು, to shrink).

ಗೆಜ್ಜಲು gĕjjalu. = ಸೆಜಲು, etc. (My.).

ಗೆಜ್ಜೆ gĕjjĕ. 1. = ಗಜ್ಜೆ. (ಮಲಾಶೋಟ್ಟಿ, ಸೂಫರ Illā.; Mr. 344; C.). See Sk. 62. 275; Grj. 3, 89. 90; Bp. 24, 44; Prll. 3, 25. 27; Rāv. 13, 102; ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ. — ಗೆಜ್ಜೆಕವಡೆ. = ಗೆಜ್ಜೆಪುಲ್ಲು. (Z.). — ಗೆಜ್ಜೆಗೊಲು. -ಕೋಲು. A stick to which gĕjjĕs are attached, used in music (My.) or by post-runners (My.). — ಗೆಜ್ಜೆಪೂಜೆ. A ceremony performed at the initiation of a dancing-girl when a number of villagers worship some gĕjjĕs and give them to her, and the pûjāri ties a tāli to her neck (My.). — ಗೆಜ್ಜೆಪುಲ್ಲು. -ಹುಲ್ಲು. A procumbent, trifoliate herb with yellow flowers, Crotolaria orixensis Roxb. (Z.); also the creeping herb Heylandia catebrosa D. C. (Z.). — ಗೆಜ್ಜೆಹುಲ್ಲು. A common grass, Andropogon aciculatus L. (Z.).

ಗೆಜ್ಜೆ gĕjjĕ. 2. The groin between the belly and the thigh (S. Mhr.; Tē. ಗಜ್ಜೆ).

ಗೆಜ್ಜೆಗಾವಿ gĕjjĕ-gâra. (Šmd. 235). A fabricator of small bells. 2, N. of a Śūdra caste (My.).

ಗೆಡಪ gĕḍapa. (fr. ಸೆಡೆ 2). Prattle, prate (of a parrot, Čpr. 7, after 88).

ಗೆಡಹ gĕḍaha. See ಗೆಡೆ 2.

ಗೆಡೆ gĕḍĕ. 1. = ತೆಗು 1, ಸೆಡೆ 2, (ತೆಳೆ, etc.). Touching; match. (Tē. ಗೆದೆ, by the side of = ಪಾರ್ಶ್ವ; see s. ತೆಟ್ಟು and ಗೆದ್ 2). — ಗೆಡೆದಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. The ruddy goose (ಚೋಮ ಪಕ್ಕೆ, etc., ಪಕ್ಷಿನಾಮ ಕೆ.).

ಗೆಡೆ gĕḍĕ. 2. = ಕೆಡೆ 1. — ಗೆಡಪು. One who talks nonsense (ಅಮುಕ್ತ Mr. 240, o. r. ಗೆಡಪ).

ಗೆಡ್ಡೆ gĕḍḍĕ. = ಗಡ್ಡೆ 1, etc. Any (bulbous) root, especially also that of the lotus (ಗಡಸು Šmd. I; ಮೃಣಾಲು, ವಸ, ಕಳ್ಳ Illā.; My.; Tē.; M. ಚೆಂ, fine, stout). ದುರವ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಪಾಟ, ಕಳ್ಳ Illā.). ಏಳ್ಕೆವರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಪಾಟ Nr.). ನಂಬ್ಲುಲ ಗೆಡ್ಡೆ (ಪಾಲೂಳ); ತಾವರೆಯ ಗೆಡ್ಡೆ (ಮೃಣಾಲು, ವಸ Nr.).

ಗೆಣತಿ gĕṇati. = ಕೆಳತಿ, etc. A female companion or friend (C.; in S. Mhr. occasionally also: a harlot). 2, in children's language: small freckles on the skin (S. Mhr.). — ಗೆಣತಿಕಸ. A name applied to several small species of Euphorbia, as Euphorbia hirta Willd., E. thymifolia Willd. (Z.).

ಗೆಣಸಂಗು gĕṇasaṅgu. A large timber tree, Heterophragma roxburghii D. C. (Z.).

ಗೆಣಸು gĕṇasu. = ಸೆಣಸು, ಸೆಮಸು, q. v. A bulbous root: the name of several species of Yam dioscorea and of Batatas ipomoea, generally meant for the common sweet potato, Batatas edulis Chois. (ಗುಣಡುಗಿ Mr. 135; C.; Tē. ಗೆಣಸು). See ಅಮಿನಿ-, ಕುಣ್ಣಿ-, ಕೂಸ-, ಜಿಳ್ಳಿ-, ದುರ-, ದುಮಿ-, ಸೀ-; Prv. s. ಗೆಣ.

ಗೆಣೆ gĕṇi. = ಕೆಳೆ 2, etc. See Prv. s. ತಿಗುಳ.

ಗೆಣೆಗಾವಿ gĕṇi-gâra. = ಸೆಣಗಾವಿ. A male friend, occasionally: a whoremonger (S. Mhr.).

ಗೆಣೆತನ gĕṇitana. = ಕೆಳೆತನ, ಸೆಣತನ, ಸೆಳೆತನ. Companionship, friendship, occasionally: disreputable connexion (S. Mhr.).

ಗೆಣಿಯ gĕṇi-a3. = ಕೆಳೆಯ, etc., ಸೆಣಗಾವಿ. (S. Mhr.).

ಗೆಣಿಸು gĕṇisu. = ಸೆಣಸು, etc. (My.).

ಗೆಣೆ gĕṇĕ. = ಕೆಳೆ 2, etc., ಸೆಣೆ. (My.; Tu.: coupling). ಗೆಣೆಗೆ ಗೆಣಸು ಜೀವ, ಮುಣಸಿಗೆ ಮುಳಿ ಜೀವ (Prv.). ಬಿಟ್ಟು ಅಮಜ ಗೆಣೆಯು ಪಡಿಕುಡೊಗಿಸ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54).

ಗೆಣೆಗಾತಿ gĕṇĕ-gâti. = ಸೆಳೆಗಾರ್ತಿ. A female friend (My.).

ಗೆಣೆಗಾವಿ gĕṇĕ-gâra. = ಸೆಣಗಾವಿ. A male friend (C.; occasionally: a whoremonger, S. Mhr.).

ಗೆಣೆತನ gĕṇĕtana. = ಸೆಣತನ, etc. (My.; S. Mhr. in two meanings).

ಗೆಣೆಯ gĕṇĕ-a3. = ಸೆಣೆಯ. (My.).

ಗೆಣ್ಟಗೆ gĕṇṭagĕ. = ಸೆಲ್ಟಗೆ, q. v.

ಗೆಣ್ಟು gĕṇṭu. (Šmd. 48). Remoteness, distance, farness, removal, etc. (ಮೂಡ Čt. I, 6; Kk. 61. 63; Šm. 50; ಆವಿಮೂಡ Bhn. 62; Tē. ಗೆಣ್ಟು, to move, stir; to push away, toss aside; ಬೆಳವು, interval, space; see ಗಣ್ 1). See Rāv. 5, after 115; 5, 116; Śāv. 2, 107; 4, 67. — ಗೆಣ್ಟ. -ಆ 3. A man who is at a distance (Abh. P. 15, after 27).

ಗೆಣ್ಟುಗೆ gĕṇṭugĕ. (Šmd. 48, o. r. ಗೆಣ್ಟಗೆ).

ಗೆಣ್ಡೆ gĕṇḍĕ. 1. The penis (S. Mhr.; Mhr. ಚೋಣ್ಣಿ).

ಗೆಣ್ಡೆ gĕṇḍĕ. 2. = ಸೆಡ್ಡೆ, etc. See ಕಾ-. — ಗೆಣ್ಡೆ ವಿಷಾಗ. A sort of fish (My.; Rāv. 5, 115). — ಗೆಣ್ಡೆಹೊಟ್ಟೆ. Ascites (My.).

ಗೆಣ್ಣು gĕṇṇu. 1. = ಸೆಣ್ಣು 2. A knot, etc. (ವರ್ Sk. 437; My.). ಬಿದುರುಗೆಣ್ಣು (ಗೃಷ್ಟಿ, ವರ್, ವರುಣ್ 163). See also Sk. 207.

ಗೆಣ್ಣು gĕṇṇu. 2. = ಸೆಣ್ಣು, etc. (Dp. 42, 5).

ಗೆತ್ತು gĕttu. P. p. of ಸೆಱ್, q. v.

ಗೆದಲು gĕdalu. -ಲ್. = ಸೆಜ್ಜಲು, ಸೆದ್ದಲಿ, ಸೆದ್ದಲು. The white ant, termite (Tē. ಚದ, ಚದೆ, ಚದಲು, ಚದಲು; M. ಚದಲ್, ಚದಲೆ, ಚದಳ್; T. ಚದಪ್ಪಿ, ಚದ್, ಚೆಲ್ಲು, white ant). ಕೆಣ್ಣವಂ ಗೆದಲ್ ಒನ್ದುವುದೆ? (Bp. 15, 32). *Cf.* ಗೋದಲೆ.

ಗೆದಿ gĕdi. = ಸೆಲಿ 1. To conquer; to gain (S. Mhr.; ಬಯಿಸು G.). ಗೆದಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ (ಜಪ); ಗೆದಿಯ ವಶ್ಯವ್ವ (ವೇಮ); ದಿಕ್ಕ ಗೆದಿಯೋಣ (ಪಿನ್ನಿಯಯ); ಗೆದಿಯುವ ಪದವೆ (ವೇದಸ); ದ್ರವ್ಯವನ್ನ ಜೂಜಿನೊಳಗೆ ಗೆದಿಯೋಣ (ಪಣ); ಧೈರಿಯ ಗೆದಿಯುವದು (ನರಕ್ಷವ G.). P. p. ಗೆದ್ದು.

ಗೆದಿಸು gĕdisu. = ಸೆಲಿಸು. (S. Mhr.).

ಗೆದ್ದಲಿ gĕddali. = ಸೆದಲು, etc. (S. Mhr.). ಅಕ್ಕಿ ಬಕ್ಕ ಗೆದ್ದಲಿ (ತುಳವ G.).

ಗೆದ್ದಲು gĕddalu. = ಸೆದ್ದಲಿ, etc. (My.). ಗೆದ್ದಲು ಮುತ್ತವಕ್ಕಿ, ಪಾವಿಗೆ ಮನೆ ಮೂಡಿತು (Prv.).

ಗೆದ್ದು gĕddu. = ಸೆಲಿತು, ಸೆಲಿದು, ಸೆಲ್ದು. P. p. of ಗೆದಿ, ಗೆಲ್ದು. (C.). ಗೆದ್ದರೆ ಕೆಯಲ್ ಕಾಲು, ಸೋದರೆ ಕೆವಿ ಮೂಗು.—ಗೆದ್ದರೆ ಅದು ಪದಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿದ್ದೆವು, ಸೋತರೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿದ್ದೆವು ಎನ್ನುವ.—

ಗೆದ್ದರೆ ಹುಲದರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೋಳಕಣಿಗರ ಗಣ್ಣು ಸೋದ (or ಕೋದುಗರ ಪೂರ ಸೋತ, Prvs.). ಆರಸಕನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಡಿಕ (B. 5, 52). ಕಾಳಿಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರು (ಘಟಪ್ರಭ Nn. 94). ಗೆದ್ದವರಂ (ಜಟ್ಟಿ Mr. 512).

ಗೆಪ್ತಿ gĕptti. Tbh. of ಜ್ಞಪ್ತಿ. (My.).

ಗೆಬರು gĕbaru. = ಕೆದಕು 1. To scratch, as the ground (S. Mhr.).

ಗೆಬ್ಬು gĕbbu. = ಕೆಱಯು. (S. Mhr.); to loosen a stone, etc. by scratching or digging with the nails (S. Mhr.).

ಗೆಯ್ gĕy. = ಕೆಯ್ 2, etc., ಸೆಂಯು, ಸೆಯು, ಸೆಮ್ಮ್ಯೂ, ಸೆಱ, ಸೈ. To perform, to do; to prepare, to make; to work, to till (ತಿಳು Śmd. Dh.). ಗೆಯಲುಂ or ಗೆಯ್ಯಲುಂ (Śmd. 86). ಗೆಯ್ಯಲಿಂ! (277). ಗೆಯ್ಯಂ (267). ಗೆಯ್ದು (66. 133). ಗೆಯ್ದಪುದು (134). ಗೃಹಗರ್ಜನೆ ಗೆಯ್ಯುವ (ಗೇಜೇಕರ್ಜಿ, ಗೇಜೇಪೂರ, etc.); ಎಸ್ವ ಗೆಯ್ಯುವ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ); ತಪಮು ಗೆಯ್ಯುವರು (ಪೀರ್ಥಸಾತ್ರಿ); ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ವವ (ಕುಣ್ಣಿ, etc.); ಮೊಲ್ಲೆಪ ಗೆಯ್ವವರು (ಸ್ಕಂಸ, etc. Hlā.). ಗೆಯ್ದು ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, etc., ಉತ್ತ ಭೂಮಿ Sl. 301). ವಿಪ್ರಸನ್ಯರ್ಜಾಗಗೆಯೆ (J. 28, 25). See e. g. ಆನ್ದ-, ಇಕ್ಕಮಿ-, ಉದಯಂ-, ಏ-, ಒನ್ದಂ-, ಕೆಲಸಂ-, ಕ್ಷೇಪಂ-, ತಪ-, ತುಬಿ'ಂ-, ದಸಿ-, ನಿನ್ದೆ-, ನಿಪ್ರೆ-, ಪುಣ್ಯಂ-, ಪೂರಣಂ-, ಪ್ರತಿ-, ಬಿಜಯಂ-, ಬಿಸ್ಸಪಂ-, ಮುಂ-, ಮುಮ್ಮು-, ಸಜ್ಜು-, ಸೆಱಿ-, ಹರಮು-, etc., etc.; Grj. 1, 133; 10, 116; Bp. 21, 17. — ಗೆಯ್ಯ ಬಲ್ಲಡ. Knowing how to work, etc. (Bp. 9, 46). — ಗೆಯ್ವೆಕ್ಕಲಿಗ. -ಇಕ್ಕಲಿಗ. A husbandman (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ರುಮ್ಮಿಯ, etc. Hlā.).

ಗೆಯಿ gĕyi. = ಸೆಯ್, etc. (My.). ಆದೀಕ್ಷಕ ಗೆಯಿದು (Bp. 44, 8). ಬೋದಲು ಬಿತ್ತಿ ಬಡಿಕ ಗೆಯಿವ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಪೀಣಾತ್ಯಕ, etc. Sl. 301). See ಬಿಜಯಂ-.

ಗೆಯಿಸು gĕyisu. = ಕೆಯ್ಸು, etc. See ಬಿಜಯಂ-.

ಗೆಯು gĕyu. = ಸೆಂಯು, etc. See ಏ-.

ಗೆಯ್ತ gĕyta. = ಕೆಯ್ತ.

ಗೆಯ್ಮೆ gĕymĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ. ಆದಗಂ ಗೆಯ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ನಳಿ (ಖಿಲ Mr. 92).

ಗೆಯ್ಯು gĕyyu. = ಸೆಯು, etc. ಪೋಕಡನು ಗೆಯ್ಯುವರು ಸತಿ ಸುತರು ಬಾನ್ಧವರು (Dp. 1).

ಗೆಯ್ಸು gĕysu. = ಸೆಂಯಿಸು, etc. To cause to perform, etc. ಗೋತ್ರದಭಿ ಗೆಯ್ಸಿ (J. 2, 21). ಉಳ್ಳ ಉಪಕಮು ಬ್ಹನಂ ಗೆಯ್ಸಿ (28, 20). See ಪ್ರಸನ್ನ-.

ಗೆರಸೆ gĕrasĕ. = ಕೆರಸೆ, etc. (My.; see Prvs. s. ಪೋಳು). 2, = ಸರಸೆ. (R.; Tē. ಗರಸ). — ಗೆರಸೆಬಾಯಿಯವ. = ಕೆರಸೆ-. (My.). — ಗೆರಸೆಬಾವಿ. A basket-well, a well made with rings of wicker (R.; Tē.).

ಗೆರಿಸೆ gĕrisĕ. = ಸೆರಸೆ No. 1. (My.).

ಗೆರೆ gĕrĕ. (fr. ಕೆರೆ 1). A scratch, as with a finger-nail or a chisel (My.); a line; a streak (ರೇಖೆ Cr. I, 48; Mr. 332; Śm. 16; C.; Sl. 327; Tē. ಸೆರೆ, ಸೆರೆ; T. ಕೆರು, a scratch; a line). ಕಣ್ಣುಗಿರೆ ಪೋಣಿಸುವ ಗೆರೆ (ಸೂಚಿಗ Śm. 72, o. r. ಗರೆ). See J. 11, 24; B. 3, 30. 97; 5, 30. 169; ಕೋಲು-, ಸಮ್ಮು-. — ಗೆರೆ ಹಾಕು. To mark with lines by a ruler, to rule (My.). 2, to make a sign in the form of a line, to mark (My.); to draw a line over, to blot out (My.).

ಗೆರೆಸೆ gĕrĕsĕ. = ಸರಸೆ No. 1, etc. (My.). ಸೀರು ಮುಗಿಸಿ ಮಲ್ಲಿದ ಗೆರೆಸೆ ಮುಚ್ಚಾವದು (ಸೇಚಕಾತ್ರ, ಸೇಚಕ Sl. 85).

ಗೆಱಿ gĕṟa. (= ಗೀಱು 2; Tē. ಸೀಱು, ಗೆಱು; see Śm. 72 n. ಗೆರೆ). — ಗೆಱ ಬಾಮು. dupl. The state of being full of scratches, as a vessel (My.).

ಗೆರ್ದೆ gĕrdĕ. — ಗೆರ್ಜಾಡಿಯೆ. Mdb. MS.'s reading of ಎರ್ದೆ-.

ಗೆರ್ಬು gĕrbu. To have sexual intercourse (ಪೆಣ್ಣು ಪುರುಷ Śmd. Dh.; M. ಕರಿ, to turn, bow; to be bent; to recline; ಕರಿಪ್ಪ, reclining; *cf.* ಗೆದ್ 2?).

ಗೆಲ್ gĕl. 1. = ಸೆಲ, ಸೆಲಿ 1, ಸೆಲು 1, ಸೆಲ್ಲು. To win, to gain; to overcome, to conquer; to triumph. (T. ಗೆಲಿ, ಗೆಲ್ಲು; M. ಜೆಲ್ಲು; Tē. ಗೆಲುವು). P. ps. ಗೆಲ್ದು (Śmd. 122; Bp. 37, 24), (ಗೆದ್ದು, q. v.). ಸೆರೆದ ಆರಸುಗಳ್ಗ್ ಅನಿಬರು ದುಂ ಗೆಲ್ದಂ ಒರ್ಬನೆ ವೀರಂ (Śmd. 122). ಬಹುದ್ ಆ ವಾಮೊಗನ ಮುಖಾಬುಜದಲಿ ಗೆಲ್ದನು ಭವಿಯಂ (Rām. 26, 25). ಗೆಲ್ದವ (ಜಿತಕಾಶಿ, ಜಿತಾಪದ Hlā.). ಸಮಿನೆ ಗೆಲ್ದವ (ಜಿತಾಪದ Mr. 300). ಗೆಲಲ್ ಬಲ್ದಂ (Śmd. 277). ಗೆಲಲ್ ಇಚ್ಛಾದ್ ಆರ್ದಡೆ? (292). ಗೆಲ್ಗುಂ (267). ಗೆಲ್ವ ರಥ (ಜೈತ್ರರಥ Mr. 285). See Śiv. 4, 64. 128; J. 2, 4.39; 6 sum. — ಗೆಲ ನುಡಿದವ. = ಗೆಲಿ ನುಡಿದವನು. (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಿತ Mr. 237). — ಗೆಲಲ್ ಪಡೆ. = ಗೆಲ್. (Cpr. 1, 27). — ಗೆಲೆ ನುಡಿದವನು. A man who speaks so as to win (the heart of another), a well-behaved man (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ಯತ Hlā.). — ಗೆಲೆವರ್. -ಇರ್. To come to conquer, etc. (Abh. P. 3, 40; 5, 54. 107; 15, 19; Riv. 4, 69; V. 4, 36). — ಗೆಲೆಪೋಪ್ಪು. -ಪೋಪ್ಪು. To meet for overcoming, to resist (ನಳ್ಪೆಯರ್, etc., ಪ್ರತಿಪಡ ಸೆಸ).

ಗೆಲ್ gĕl. 2. = ಸೆಲಿ 2, ಸೆಲು 3. To bring into contact with, to apply to (the body, as a fragrant substance, J. 11, 41; see ತಮು 1, ಗಮೆ 2, ಗೆಪೆ 1).

ಗೆಲ gĕla. = ಸೆಲವ. ಗೆಲಜಿನಿ ಬಂದು (Cr. I, 83; *cf.* ಗೆಲ್ಲು).

ಗೆಲವು gĕlavu. (Śmd. 247). = ಸೆಲ, ಸೆಲು 2, ಸೆಲುವು, (ಸೆಲ್ಲು). Gain; victory (ವಿಜಯ, ಜಯ Nr.; C.; Tē. ಗೆಲುಪು; M. ಜೆಲ್ಲು, T. ಕೆಲ್ಲಿ, strength, power). 2, a winning, happy, sprightly air (C.). — See Bp. 6, 3; 32, 17; 42, 14; 49, 23; 52, 42; Bh. 1, 8, 40; J. 12, 26; 14, 9; 23, 31. 48; 27, 9; Śiv. 2, 14; ಸೋಲು-. — ಗೆಲವ ಸೋಲು. Gain and loss (C.).

ಗೆಲಿ gĕli. 1. = ಸೆಲ್ 1, etc. (C.). P. ps. ಗೆಲಿತು, ಗೆಲಿದು. See Bp. 9, 51; 12, 26; 27, 28; 41 sum.; 43, 15; 44, 60; 49, 24; 50, 14. 34. 76; 52, 32; Bh. 2, 4, 5. 7; 2, 13, 46; Prll. 3, 5.

ಗೆಲಿ gĕli. 2. = ಸೆಲ್ 2, etc. (Bh. 10, 5, 41).

ಗೆಲಿತು gĕlitu. P. p. of ಸೆಲಿ 1. (My.).

ಗೆಲಿದು gĕlidu. (= ಸೆಪ್ಪು, etc.), ಸೆಲಿತು.

ಗೆಲಿಸು gĕlisu. = ಸೆಲಿಸು, ಸೆಲ್ಲಿಸು. To cause to win, etc. (C.; Bp. 39, 55).

ಗೆಲು gĕlu. 1. = ಸೆಲ್ 1. (C.). P. p. ಗೆಪ್ಪ (C.). ಗೆಲುವ ರಾಸು (ಜೈತ್ರ, ಜೇತ್ರ Nr.). ಗೆಲುವ ರಥಂ (ಜೈತ್ರರಥ Hlā.). ಆದಕಾ ಸೊಬ್ಬನು ಪರಂಯ ಗೆಲುಬು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇವಿದಾಗಿ ನಡೆವಾನು, ಆತನು ಆಸ್ಯವಿತ್ಯ, etc. (Nr.). ಗೆಲು ಬಾರಮು (ಆತಕ್ಯ Nn. 88. 90). ಗೆಲಿಸು (Bp. 43, 14). See Bp. 58, 66; Bh. 1, 8, 11. 18.

ಗೆಲು gĕlu. 2. = ಸೆಲವ, etc. — ಗೆಲು ಗೆಯ್. To cause happiness (Bh. 4, 2, 44). — ಗೆಲುಮೊಗ. A winning, sprightly countenance (My.).

ಗೆಲು gĕlu. 3. = ಸೆಲ್ 2, etc. (Bh. 1, 13, 2).

ಗೆಲುಗೆ gĕlugĕ. Winning, etc. (My.).

ಗೆಲುವಿಕೆ gĕluvikĕ. Winning, etc. (ವಿಜಯ, ಜಯ Si. 296; ಜಯನ 390).

ಗೆಲುವು gĕluvu. = ಗೆಲವು (My.).

ಗೆಲುಹ gĕluha. = ಗೆಲವು, etc. (ವಿಜಯ, ಜಯ Nr.).

ಗೆಲ್ಲ gĕlla. = ಗೆಲವು (ಜಯ ಭೀ. II, 35; ಭೌಪ್ರ. 5, 73; ಶೆಸಂ. 4, 64. 94). — ಗೆಲ್ಲಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To gain the victory, to be victorious (Abh. P. 16, 96). — ಗೆಲ್ಲದುತ್ತಮವೇದ. -ಉತ್ತಮ-. N. (Bp. 58, 9). — ಗೆಲ್ಲಸೇನೆ. A sêne of victory (V. 42, after 21). — ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲ. = ಗೆಲವು ಸೋಲು. ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲುವವೇಳೆ? (Bp. 59, 11).

ಗೆಲ್ಲಿಸು gĕllisu. = ಸೆಲಿಸು, etc. To cause to win, etc. (My.).

ಗೆಲ್ಲು gĕllu. = ಸೆಲ್ 1, etc. (My.). ಗೆಲ್ಲುವದನು (ಭೈತ್ರ, etc. Si. 382). ಗೆಲ್ಲುವ ಸ್ವಧಾವನ್ಯೆಗಳನು (ಜೇತೃ, etc. 283). ಗೆಲ್ಲುವ ಪಕ್ಕೆ (260. 282). ಗೆಲ್ಲಲ್ ಪಡು (282). ಇವನ್ನ ಗೆಲ್ಲ ಬಹುದು (282).

ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ gĕlluvikĕ. = ಸೆಲುವಿಕೆ. (My.).

ಗೆಳತಿ gĕḷati. = ಕೆಳತಿ, etc. (ಪಟ್ಟಿಗೆ ಭೀ. I, 15; ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಸಖಿ ಶೆಸಂ. 74; Kk. 29, o. r. ಗೆಣತಿ; ಕೆಳದಿ, ಸಖಿ ಶೆಸಂ.; C.; S. Mhr. in two meanings).

ಗೆಳತೆ gĕḷatĕ. = ಸೆಳತಿ, etc. (B. 4, 139).

ಗೆಳಯ gĕḷaya. = ಸೆಳೆಯ, etc. (My.).

ಗೆಳಿಯ gĕḷiya. = ಕೆಳೆಯ, etc. (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್, etc. Dhw.; S. Mhr.).

ಗೆಳೆ gĕḷĕ. = ಕೆಳೆ 2, etc. (My.; Bh. 1, 6, 7; *cf.* ಸೆದೆ 1). — ಗೆಳೆಗೊಳ್. = ಕೆಳೆಗೊಳ್. (J. 19, 49).

ಗೆಳೆಗಾರಿಕೆ gĕḷĕ-gārikĕ. = ಸೆಗಾರಿಕೆ. (My.).

ಗೆಳೆತನ gĕḷĕtana. = ಸೆಗೆತನ, etc. Companionship, etc. (C.; S. Mhr. in two meanings; B. 1, 14; 2, 10. 36; 3, 33; ಮೈತ್ರ G.).

ಗೆಳೆಯ gĕḷĕ-ya. = ಸೆಳಯ, ಸೆಳೆಯ, etc. (C.; B. 1, 1. 8; 2, 9. 36). See ಕೂಡು-, ತಿಸುಳೆ-, ನೂಡೆ-, where however ಕೆಳೆಯ may be meant).

ಗೆಳಿಸು gĕḷisu. = ಸೆಗಸು, etc. (ಗೆದ್ದೆ ಶೆಸಂ. I; T. ತಿರಿಗು, M. ತಿರಿಮ್ಮ).

ಗೇ gē. = ಸೆಯ್, etc. To perform, etc. P. p. ಗೇದು (My.; *cf.* Mhr. ಫೇಣೇ, to do). ಗೇಯಜೇ ಇರುವ ಭೂಮಿ (ಕಲಿ Si. 100). ಊರಿಗೆ ಅಘೀನವಾಗಿ ಗೇಯುವ ಜಮಿಗೆಯವರು (ಗ್ರಾಮತತ್ಸ 339).

ಗೇಕು gēku. = ಸಿಕ್ಕು, ಜೇಕು. The sedge Cyperus hexastachyus Rottl. (ಧಿನ, ಧಪ್ರಾತಳ Nn. 15; ಧಪ್ರಾತಳ Mr. 138). — ಗೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. = ಸಿಕ್ಕಿನ್-, q. v. The root of C. h.

ಗೇಣ್ gēṇ. 1. (ಶೆಸಂ. 58). = ಸೇಣ, ಸೇಣು. A span measured by the extended thumb and little finger (ವಿಷ್ಣು, ಕಪ್ಪು Nr.; ತಾಲ IIIಃ., Mr. 324; ಕಪ್ಪು Si. 405; ಪಂಡಿತಾರಾಧನ ಆದ್ಯ ಶೆಸಂ. 96; Tē. ಜೇನುವು, ಜೇನೆ, ಜಾನೆ; M., T. ಜಾಣ್; Tē. ಜೇನೆ, ಶಾನೆ, ಸೇಣ, much, long; T., M. ಜೇಣ್, breadth, height, length; distance = ದೂರ; T. ಜೇಯ್, ಜೇಯ್ಮೆ, length; distance = ದೂರ; ಗೇ, high; distant = ದೂರ; see ಕೇಣಿ, ಗೇಣ್ಪು, ಜಾಪ್ಪ, ಸಾಣೆ). ಬೆರಳು ಪಸ್ಸೆರಡಾಗದ ಒಸ್ಪು ಗೇಣ್ ಆಳ್ಪು, ಗೇಣಿರಡಾಗದ ಒಸ್ಪು ಮೊದಿಪ್ ಆಳ್ಪು (Mr. 325); ತಮ್ಮಿರಳ ಗೇಣ್ (ವಿಷ್ಣು 324). See Rāv. 9, 22; ಮೂಗೇಣ್. — ಗೇಣ್ಬಾಯ್. -ಬಾಯ್. A span-long mouth (ಶೆಸಂ. 81; Mdh. MS. ಜೇಣ್ಬಾಯ್).

ಗೇಣ್ gēṇ. 2. A long knife, a sword (ಸಮುಸುರಸಿ ಭೀ. I, 8; ಸುರಸಿ ಭೀ. II, 21; Kk. 40; ಶೆಸಂ. 43. 96; T. ಜೇನ್ಪು, a weapon = ಆಯುಧ). ಕಣ್ಣಳ್ ಮುಸೋಜುವೀರನ ಗೇಣ್ಗಳ್ (ಶೆಸಂ. 117). See Rāv. 13, 70; V. 4, 36; ಶೆಸಂ. 3, 16; ತಮ್ಮಗೇಣ್.

ಗೇಣಗ gēṇa. = ಸೇಣಿ 1. See ಆಯ್ಕೆಣ, ಏಮಿ ಗೇಣ.

ಗೇಣಿ gēṇi. Rent, contract (My.; Tu.). — ಗೇಣಿಪ್ಪು. A lease (My.; Tu.).

ಗೇಣು gēṇu. = ಸೇಣ್ 1. (C.). ಪರ್ಬೆಯ ಬೆರಳುಗೇಣು (ಗೊಳ್ಳಣ್), ತಮ್ಮಳಣಿಕೆಯ ಗೇಣು (ವಿಷ್ಣು IIIಃ.). ಗೇಣು (ತಂ ಜೆಂಡ ಸಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿ ಚಾಪದ ಪಟ್ಟು ಆಳ, ವಿಷ್ಣು Si. 211). ಗೇಣಿಪೋಗ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿಗೆ (ಗೊಳ್ಳಣ್ Mr. 324). ಗೇಣು ಪಟ್ಟು ಆಗು ದಾಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೇಣಗಲ. -ಅಗಲ. The distance or length (breadth) of a span (Si. 288). — ಗೇಣು ಗೇಣು. rep. (B. 4, 39). — ಗೇಣುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height or length of a span. ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪಿದರೆ ದೂರುದ್ದ ತಪ್ಪವದು (Prv.). See Prv. s. ಜೋಟುದ್ದ. — ಗೇಣುಹೊಟ್ಟೆ. The belly (or stomach) that is only a span in length or breadth (C.; Dp. 173, 6). ಗೇಣುಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಯಾಕೆ ಉದ್ದು ಚಿಕ್ಕೆ ದೂಪುತ್ತಿ? (C.).

ಗೇಣೆ gēṇĕ. N. of a plant (ಮುಗ್ಗಾರೆ, o. rs. ಮುಂಗಾರೆ, ಮುಗ್ಗೆರೆ Mr. 119).

ಗೇಣ್ಡ gēṇḍa. = ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ, q. v. (My.; B. 5, 246).

ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ gēṇḍâ-mṛiga. A rhinoceros (My.; B. 5, 248. 250; Si. 290; Mhr., H. ಗೇಣ್ಡಾ).

ಗೇಣ್ಡು gēṇḍu. = ಗೇಣ್ಡುಕ. (Sk.; *cf.* ಚೆಣ್ಡು).

ಗೇಣ್ಡುಕ gēṇḍuka. *A ball for playing with.*

ಗೇನ gēna. Tbh. of ಜ್ಞಾನ. (C.). — ಗೇನಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (S. Mhr.).

ಗೇನವನ್ತ gēna-vanta. Tbh. of ಜ್ಞಾನವನ್ತ (S. Mhr.).

ಗೇನಿಕೆ gēnikĕ. Tbh. of ಜ್ಞಾನಿಕೆ. Consideration, reflection, thought (S. Mhr.).

ಗೇನಿಸು gēnisu. Tbh. of ಜ್ಞಾನಿಸು. To investigate, to consider, to reflect (C.).

ಗೇಪಕ gēpaka. Tbh. of ಜ್ಞಾಪಕ. (My.).

ಗೇಬೆ gēbĕ. The state of being swollen from disease (My.). — ಗೇಬೆಮೋಟೆ. A swollen face (My.). — ಗೇಬೆಸಿದ್ದ. A man whose body is swollen (My.). — ಗೇಬೆ ಹೊಟ್ಟೆ. A swollen belly (My.).

ಗೇಮೆ gēmĕ. = ಕೆಮ್ಮೆ, etc. Work (My.).

ಗೇಯ gēya. To be sung; singing, a singer; a song, a chant. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಗೇಯಿಸು gēyisu. = ಸೆಯಿಸು, etc. To cause to work, etc. (My.).

ಗೇರ್ gēr. (= ಕೆಸರ 1). The sound produced in the chest and throat by phlegm (in the ಗಂಟು, My.). — ಗೇರ್ ಗೇರ್. rep. (My.).

ಗೇರಾಯಿಸು gērāyisu. = ಸಿರಾಯಿಸು. To surround, to encompass, to hem in (My.; Mhr. ಫೇರಡೇಣೇ; Mhr., H. ಫೇರ, a circumference).

ಗೇರಿ gēri. Giddiness (My.; Mhr. ಫೇರಿ). ತಲೆ ಗೇರಿ ತಿರುಗುವ ತೆ (My.).

ಗೇರು gēru. ಗೇರ್ (Śiv. 3, 32). = ಕೇರ 2, etc. The marking-nut tree, Semecarpus anacardium

L. f. (ಆದುಪ್ಪರ Nr., Sl. 451; ಫಲ್ಗುತಳ Mr. 115; ಬಾವಳ 526; ಫಲ್ಗುತಳ, ಮುಖಾಲು Nn. 97; ಬಾವಳ, ಫಲ್ಗುತಳ 122; My.). ಸಸಿ ಇರಬಾದು ಬಿಲ್ಲಿ ಗೇರು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾಳು (for tattooing, Prv.). — ಗೇರ ಕಾಯಿ. The marking-nut (ಚೀಜುಜೇರುಪ್ಪ Mr. 144 in one MS.; o. r. ಚೀರುಪ್ಪ in one, ಚೀರುಪ್ಪ, in another, ಚೀಪ್ಪ, in another). — ಗೇರ ದನ್ನು. A ripe gêru fruit of a red colour (Rāv. 9, 23). — ಗೇರ ಮರ. = ಕೇರ ಮರ, ಗೇರು. (ವೀರವೃಕ್ಷ, ಆದುಪ್ಪರ, ಅಗ್ನಿಮುಖಿ, ಫಲ್ಗುತಳ Nr.). — ಗೇರುಪಪ್ಪು. A half of the roasted marking-nut (My.). — ಗೇರುಪಿಜ್ಜು. = ಕೇರು-. (My.). — ಗೇರುಮರ. = ಗೇರ-. (ವೀರವೃಕ್ಷ, etc. Sl. 131). 2, an American tree naturalized in India, the cashew-nut tree, Anacardium occidentale L. (St. & Pl.; Tē. ಜೀಡಿ-ಮಾವಿನ-ಚೆಟ್ಟು; M. ಕಶು-ಮಾವು). — ಗೇರುಮಾವು. A kind of mango (My.).

ಗೇದು gêḍu. = ಕೇದು. (My.).

ಗೇರ್ gêr. = ಗೇರು, etc. — ಗೇರ್ಕಾಯಿಮರ. = ಗೇರ ಮರ. (St. & Pl.).

ಗೇಲಿ gêli. Ridicule, derision (My.; Tē. ಗೇಲಿ, ಗ್ರೇಣಿ, ಗ್ಲಿಲಿ; ಗ್ರೇಣಿಂಪು, ಕೇಗಂಡಿಂಪು, to ridicule; ಕೇರು, to chuckle, giggle; T. ಕೇಲಿ, censure, aspersion, calumny; *cf.* ಕೆಲ). — ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Ridiculing, etc. ಹೀಗಳೆದು ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಅಜ್ಞಾನಿತಳ, ಮಂಗಿಸಿ ಸಗುವದು Sl. 73). — ಗೇಲಿ ಮಾಡು. To ridicule (ಒಬ್ಬನನ್ನು or ಒಬ್ಬನಿಗೆ, My.).

ಗೇಸ್ತ gêsta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (My.; Tē. ಗೇಸ್ತು).

ಗೇಹ gêha. *A house* (ಮುನಿ Nn. 133).

ಗೇಹಿಣಿ gêhiṇi. A house-wife, a wife. (R.).

ಗೇಹೇನರ್ದಿ gêhê-nardi. *A poltroon, a dung-hill cock.*

ಗೇಹೇಶ್ವರ gêhê-îśvara. *A poltroon, etc.*

ಗೇಹೋಪವನ gêha-upavana. *A garden near a house.*

ಗೈ gaï. = ಸೆಯ್, etc. (My.), *e. g.* ನಿದ್ದೆಗೈ, to sleep (Sl. 254); ಯೋಚನೆಗೈ, to reflect, etc. (Sl. 71).

ಗೈರ gairа. = ಗೈರು. Dis-, un-, mis-, out of, etc. (Mhr.).

ಗೈರಖರ್ಚು gairа-kharču. Extra or vain expenses (My.; Mhr.).

ಗೈರಮಾಮೂಲ್ gairа-mâmûl. That is against custom or usage (My.).

ಗೈರಾಜರ್ gairâjar. = ಗೈರುಹಾಜರು. (My.).

ಗೈರಾಡ gairâḍâ. Unoccupied, waste (Br., Il.); due, owed (My.; Br., Il.).

ಗೈರಿಕ gairika. (fr. ಗಿರಿ). *Red chalk.* 2, mineral, ore (ಧಾತು, ಗಾಮು Mr. 98, o. r. ಚಾಮು). 3, *gold.*

ಗೈರು gairu. = ಗೈರ. (My.).

ಗೈರುವಾಜಿಬಿ gairu-vâjibi. ಗೈರವಾಜಿಬಿ. Unreasonable, improper (My.; Br.; Mhr., Il. ಗೈರವಾಜವಿ).

ಗೈರುವಿಲೆ gairu-vilĕ. Out of its place; lost (My.).

ಗೈರುಹಾಜರು gairu-hâjaru. = ಗೈರಾಜರ್. Absent (My.; Br.; Mhr. ಗೈರಹಜರ).

ಗೈರೇಯ gairêya. *Red chalk, bitumen.*

ಗೊ gŏ-ತೆ. (= ಕೊ, ಸೋ). See ಇಮ-ಗೊ.

ಗೊಂಯಿ gŏṁyi. = ಸುಂಯಿ, ಸೊಯ್ (used expressly of the musquito, C.).

ಗೊಗ್ಗ gŏgga. (= ಜಿಗ್ಗ). (My., in the sense of ಒಗ್ಗ, used especially to frighten children). — ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 6).

ಗೊಂಕೆ gŏṁkĕ. (= ಕುಂಚೆ). The throat (ಗೊಕ್ಕಾ Śmd. II; Śa.; ಗೊಕ್ಕಣಿ Ct. I, 9, probably ಗೊಕ್ಕಣು; M. ಕೊಮ್ಮ, the throat).

ಗೊಂಗಡಿ gŏṁgaḍi. A cloak (blanket) worn over the head and face (C.; Mhr., Il. ಘುಂಗಟಿ, ಘುಂಗಟು). 2, a cumbly or blanket (C.; Tē. ಗೊಂಗಡಿ, -ಮು, -ಳಿ; Mhr. ಘೊಂಗಡಿ, ಘೊಂಗಡೇ). ಆಂಗಡಿ ಮಾಪ, ಗೊಂಗಡಿ ಹೊದ್ದ.—ಕೆಪ್ಪಿಯೊದ ದಳ ಗೊಂಗಡಿ ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಣ ಪಾಗೆ (Prvs.). 3, a long, good tamarind fruit (My.). — ಗೊಂಗಡಿಕೊಪ್ಪೆ. The hood into which a cumbly is made (C.). — ಗೊಂಗಡಿಗೊಪ್ಪೆ. = ಗೊಂಗಡಿಕೊಪ್ಪೆ. (My.).

ಗೊಂಗು gŏṁgu. = ಸುಂಗು. (Śl.).

ಗೊಂಗೆ gŏṁgĕ. 1. (= ಸೊಂಚೆ). A mass, a heap (ಕದಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ಸೆರವಿ, ಗುಮ್ಮು, etc. Śm. 54, o. rs. ಗೊಪ್ಪು, ಮೊಪ್ಪು).

ಗೊಂಗೆ gŏṁgĕ. 2. The large grey babbler, Garrulus albifrons (Bl.). *Cf.* ಗೊಪಗಾ.

ಗೊಜ್ಜೆ gŏǰǰĕ. = ಸೊಜ್ಜೆ. (My.).

ಗೊಜಗು gŏjagu. 1. To speak indistinctly or inarticulately (My.; M. ಕೊಜಂ, ಕೊಜ್ಜು, T. ಕೊಜಂ).

ಗೊಜಗು gŏjagu. 2. Indistinct or inarticular speech (My.).

ಗೊಜಿ gŏji. = ಸಜಿ 1. — ಗೊಜುಜಿಜು. = ಗಜುಜಿಜು. (My.).

ಗೊಜ್ಜಗೆ gŏjjagĕ. = ಸುಜ್ಜಗೆ, etc. (Rāv. 10, after 31).

ಗೊಜ್ಜಲು gŏjjalu. Mud, mire (ಕೆಸಲು My.).

ಗೊಜ್ಜು gŏjju. 1. Acidity, sourness (C.; *cf.* ಕಜ್ಜಿ 2).

ಗೊಜ್ಜು gŏjju. 2. A thick mess of boiled brinjals, mangoes, etc. to which tamarind, chillies, salt, etc. are added (My.; Tē.; Tu. ಗೊಜ್ಜು; T., M. ಕುದಿಕುದು, slimy, soft; see s. ಕುಸುರಿ 1 and *cf.* ಗೊಜ).

ಗೊಜ್ಜುಗೆ gŏjjugĕ. = ಸೊಜ್ಜಗೆ, etc. (Rāv. 9, 6).

ಗೊಜ್ಜೆ gŏjjĕ. = (ಕೊಜಜೆ), (ಗಜ್ಜು), ಸೊಜ್ಜೆ. Putridity; mud, mire (My.; *cf.* ಗೊಜಕು).

ಗೊಂಚಲ gŏṁčala. = ಸೊಂಚಲು. (S. Mhr.).

ಗೊಂಚಲು gŏṁčalu. ಗೊಂಚಲ್. A cluster; a bunch (ಗುಚ್ಛ, ಸ್ತವಕ Nr.; ಮುಂಜರಿ, ದಬ್ಬಂ Mr. 106; ಗುಚ್ಛ Kk. 20; ತೊಗೆ, ತೊಂಗಲ್, ತೊಡ್ಡು, ಪೊಡವ್ಪು, ಪೊಡ್ಪು, etc., ಗುಚ್ಛ; C.; *cf.* ಗುಪಿ 3, ಗೊಣೆ, Tbh. ಕೊಮ್ಮ). ಪೊಸಪಾಗಿ ಪೊಪ ಪೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಫಲಾವಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ಮುಂಜರಿ, ದಬ್ಬಂ Nr.; see Sl. 122). ಮುದದ ಗೊಂಚಲು (ದಬ್ಬಂ, ಮುಂಜರಿ IIIā.). ಪೂ ವಿನ ಗೊಂಚಲು (ಸ್ತವಕ, ಗುಚ್ಛಕ, ಗುಚ್ಛ, ಗುಲುಂಛ IIIā.; see Sl. 124; Śmd. 73). ಅಂಗರಳ ಗೊಂಚಲ್ (J. 3, 3). ಮುಮ್ಮುಗಳ ಗೊಂಚಲು (3, 17). ಪಾಯ ಗೊಂಚಲು (B. 2, 41). See Bp. 11, 34; B. 4, 54. — ಗೊಂಚಲ್ಕಿಂಮು. A cluster of lightnings (Rāv. 13, after 77).

ಗೊಂಚಿ gŏṁči. (= ಸೊಂಚೆ 1), ಸೊಚಿ. A mass, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ತೆಪಕ್ಕೆ, ಮೊಪ್ಪುಳಿ, ಸೆರವಿ, ಗುಮ್ಮು, ಗುಮ್ಮಿ, ಗೊಪ್ಪಣೆ, etc., ಕ್ಕೆಚಿಕೆ Kk. 17).

ಗೊಂಚೆ gŏṁčĕ. = ಸೊಂಚೆ. A mass; a cluster. (ಬೀ ದರ್) ಗೊಂಚೆಯು ಸರಳ್ಗಳ ಪಿಡಿಮು,..ಆವಯೆಯೊಳು ಜೀರ್ಣಿಯುಕ್ತಾಮು ತ್ತಿದಾರು (Rāghc. 17, 67).

ಗೊಟ gŏṭa. = ಸುಟು, etc. — ಗೊಟು ಗೊಟು. = ಗುಟು ಗುಟು. (My.).

ಗೊಟಕು gōṭaku. = ಗುಟುಕು, etc. (C.); the last gulping sound of a dying person (S. Mhr.).

ಗೊಟರು gōṭaru. = ಕೊಟ್ಟು, (ಕೊಡಸು). A hole, a hollow (in a wall, well, hill, or tree; *cf.* Sk. ಕೋಟರ). — ಗೊಟರು ಬೀಡು. A hollow to be formed (My.).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 1. = ಕೊಟ್ಟ 1. A bamboo tube for administering food or medicine to cattle (C.; Tē.; Mhr. ಫೋಟೀಲ; *cf.* ಕೊಬಲ).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 2. = ಕೊಟ್ಟ, q. v. A mango-stone (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಯ; Tu. ಗೊಟ್ಟು).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 3. = ಕೊಟ, etc. (S. Mhr.).

ಗೊಟ್ಟ gōṭṭa. 4. (= ಕೊಟ್ಟು). A corner (My., in ಗೊಟ್ಟಕೆ ಬೀಡು, ಗೊಟ್ಟಕೆ ಮಾಕು, used of an arji).

ಗೊಟ್ಟಚಿ gōṭṭači. = ಕೋಚೆ. N. of a plant (ಕೆಲ ಬೀಪ, etc. Mr. 147 in one MS., o. rr. ಗೊಟ್ಟಚ್ಚ, ಗೊಟ್ಟಚಿ). See ಪಚ್ಚಂಗಿ.

ಗೊಟ್ಟಕೆ ಗುಳ್ಳಿಗೆ. = ಫೋಟಿಗೆ. Tbh. of ಫೋಟೀಲ. A mare (J. 7, 5).

ಗೊಟ್ಟು gōṭṭu. 1. Obstinacy (Tē.); crookedness, craft (*cf.* the terms s. ಕುಟುಮು). — ಗೊಟ್ಟಾಟಿ. -ಆಟಿ. Deceit, falsity (Bp. 24, 75).

ಗೊಟ್ಟು gōṭṭu. 2. (= ಕೊಟ್ಟು). The state of being hard to get or very scarce (My.; Tē. ಗೊಟ್ಟು, ಗೊಡಪ, the state of being hard, difficult, hard to read, puzzling, hard to get; see ಕುಟು 1). ನೀರಿಗೆ ಗೊಟ್ಟಾಯಿತು (My.). ಮಿಸರು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷಿಪ್ರಸಾಗರಪಟ್ಟಿರು, ಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಟಿಗೊನೀ ಅಂಗೆ ಗೊಟ್ಟು (Prv.). 2, the state of being dry. — ಗೊಟ್ಟ ಕೆಲೆ. A dry tank (My.). ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಆಯಿಷವರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟ ಕೆಲೆ ತಪ್ಪ ದುನೆ (Prv.). — ಗೊಟ್ಟುಕಾಲು. Drought (My.; Tē.). — ಗೊಟ್ಟುವಳ್ಳ. -ವಳ್ಳ. The dry bed of a stream (V. 14, after 81).

ಗೊಟ್ಟೆ gōṭṭē. The mons veneris (S. Mhr.).

ಗೊಟ್ರು gōṭru. = ಕೊಟರು. (My.).

ಗೊಡ gōḍa. = ಕೊಳ. An imitative sound. (Mhr. ಗುಡ). — ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು. A sound heard in the body when suffering from flatulence (My.). 2, a sound heard in continuous vomiting (My.).

ಗೊಡಗು gōḍagu. (fr. ಕೊಡೆ 2). = ಕೊಡುಕು. A hollow, a hole (in a grain-pit or well, My.).

ಗೊಡಚಿ gōḍači. = ಕೊಡಚಿ. — ಗೊಡಚುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye with a protuberance from its ball (S. Mhr.). — ಗೊಡಚುಗ. = ಕೊಡಚುಗ. (Z.).

ಗೊಡರು gōḍaru. (= ಗುಟ್ರು, etc., ಗೊಟಳು). — ಗೊಡರು ಗೊಡರು. rep. The bellowing sound of a bull-frog (S. Mhr.). — ಗೊಡರು ಹಾಕು. To grunt or bellow as an ox or a bull (My.).

ಗೊಡಲು gōḍalu. Trash, chaff (? Rām. 6, 44, 10).

ಗೊಡವೆ gōḍavĕ. Connexion; intercourse; concern with, care about (C.; J. 6, 35; Bh. 3, 5, 22; *cf.* ಕುಟು 1; ಗೊಟ್ಟು 2). ಊರಿಗೆ ಹೋಗದವರಿಗೆ ಮಾರ್ಲ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ತಪ್ಪದ ಮಾಡುವವಗ್ಗ ಗೊಡವೆ ಬೇಡ (Prvs.). See B. 3, 82; 4, 137. 199; Prvs. s. ಪಣ್ಣು, ಮುಗ್ಗ, ಪರಮೇಶ್ವ, ಪೆಣ್ಣಾರಿ, ಪ್ರಸ್ತ, ಮುಖ 3.

ಗೊಡುಗು gōḍugu. = ಕೊಡಸು. (My.).

ಗೊಡ್ಡ gōḍḍa. 1. (fr. ಕುಟು 1?). A complicated, perplexing affair: peril, jeopardy (? Abh. P. 9, 13; 10, 10; Tē.).

ಗೊಡ್ಡ gōḍḍa. 2. = ಕೊಡ್ಡ 1. N. of a plant (ನಿರ್ಗುಂ Mr. 116 in one MS., o. r. ಗೊಡ್ಡ in two MSS., ಗೊಡ್ಡ in another).

ಗೊಡ್ಡಿ gōḍḍi. A barren woman (C.; Tē. ಗೊಡ್ಡಿ). ಗೊಟ್ಟು ಪಿಡುವಳೇನು? ಮೊಟ್ಟು ಉಡುವಳೇನು? (Prv.). 2, a male in female attire, at play (S. Mhr.).

ಗೊಡ್ಡು gōḍḍu. (= ಕೊಟ್ಟು 2). The state of being barren or sterile (C.; Tē., Tu.); that of being sapless, etc.; a barren cow, etc. (Mhr. ಮೊಡ, an old cow of which the womb is closed; an old tree which bears no longer). ಗೊಡ್ಡಿನ ದಾಲು (as a wonderful thing, Bp. 9, 24; see also 60, 15). ಮೂಡಕ್ಕೆ ಆಪತ್ತು, ಆಮ ಹಸ್ಸಿರವಕ್ಕು, ಮೇದುವ ಗೊಮ್ಮ ಬೈಸಕ್ಕು ದಾನಂ ದಾಹಿ ಕಾಲಿಕೆ (Sp.). ಚರಿಪ ಆದಮ್ಮದ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಒಸ್ಸು ದರು ಗೊಡ್ಡಾಗರ್, ಫಲಂ ತೀದ ಳ ದುರಗಳ್ ಪುಟ್ಟುವೆ? (Sk. 8). ಸೂಲು ತಪ್ಪದರೆ ಗೊಡ್ಡೆ? (Prv.). See Prv. s. ಮುಟ್ಟಿ 1. — ಗೊಡ್ಡ ಹುಣೆಸೇ ಮರ. A tall tree, Albissia odoratissima Benth. (Z.). — ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. A barren cow (ಪಡೆ, ಬಸ ೨md. 342; ಪಡೆ, ಬಕ್ಕ, Nr.; C.). — ಗೊಡ್ಡಾಟಿ. -ಆಟಿ. Nonsense (Bp. 28, 43). *Cf.* ಗೊಟ್ಟಾಟಿ. — ಗೊಡ್ಡು ಎಮ್ಮೆ. A barren buffalo. See Prv. s. ಮುಟ್ಟು ಹುಲ್ಲು. — ಗೊಡ್ಡುಕೆಲಸ. Useless, unprofitable work (C.). — ಗೊಡ್ಡು ಪದ್ಯ. = ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್. (Dp. 148, 3). — ಗೊಡ್ಡು ಮರ. A barren tree (C.). — ಗೊಡ್ಡು ಮಾತು. A vain word (C.). — ಗೊಡ್ಡು ಸಾರು. A broth without strength (My.). ಗೊಡ್ಡು ಸಾರಿಗೆ ಬುಷ್ಟು ಮುಷ್ಟ (Prv.). — ಗೊಡ್ಡು ಹರಟೆ. Useless talk (My.). See Prv. s. ಮುಟ್ಟಿ ಯಷ್ಟ.

ಗೊಣ gōṇa. 1. = ಕೊಣ 1. s. ಕೊಣೆ. See ಎಗೆಗೊಣ.

ಗೊಣ gōṇa. 2. = ಕೊಣ 2. — ಗೊಣ ಗೊಣ ಎನ್ನು. = ಕೊಣ ಕೊಣ ಎನ್ನು. (My.; T. ಗುಣಗುಣ-).

ಗೊಣ gōṇa. 3. = ಗುಣ, etc. — ಗೊಣಗುಟ್ಟು. = ಗುಣಗುಟ್ಟು. (My.; Tē. ಗುನು, ಗೊಣಗೊಣಮಾಡು).

ಗೊಣಗ gōṇagu3-a3. (= ಕೊಪನಾ). A man who nasalizes (My.). Feminine ಕೊಣಗಿ.

ಗೊಣಗು gōṇagu. 1. N. of a plant (ಗುಣ Mr. 139; Tē. ಗುನುಕೆ, ಗುನುಮು, a sort of wild corn which is eaten in times of scarcity).

ಗೊಣಗು gōṇagu. 2. To nasalize (My.).

ಗೊಣಗು gōṇagu. 3. Nasalization (My.). ಗೊಣಗು ಮಾತು (My.).

ಗೊಣಗು gōṇagu. 4. Grumbling, murmuring (My.). — ಗೊಣಗಾಟ. -ಆಟ. = ಗೊಣಗು. (My.).

ಗೊಣಸು gōṇasu. (= ಕುಣಿಕೆ 2), ಸೊಲಸು. A link of a chain (C.). 2, a loop (ಜಡೆಯಂತೆ ನಂಜ ಕುಣಿಕೆ Mr. 380; see ಕುಣಿಕೆ 2). 3, an ornamental bunch of five pearls (My.).

ಗೊಣೆಯ gōṇĕya. The middle of a bow-string (? Abh. P. 14, 171).

ಗೊಣ್ಡು gŏṇḍu. (or **ಗೋಣ್ಡು**). (= ಕೋಣ್ಡು?). See ಕೆ. s. ಎರಡ 3.

ಗೊಣ್ಡೆ gŏṇḍĕ. = ಕೊಣ್ಡೆ 4. A cluster; a tuft; a tassel (C.; B. 4, 210; ಶೆಸ. 3, 27; Tĕ., M. ಕೊಣ್ಡೆ; T. ಕೊಣ್ಡೆ; T. also ಕುಡಿ; Mhr. ಗೋಣ್ಡಾ). See ಅಕ್ಷತೆ. 2, impervious or thickset state (Tĕ.; See ಕುಡಿ 1). 3, an amaranth, Gomphrena globosa Lin. (My.). — ಗೊಣ್ಡಾರಣ್ಯ. -ಅರಣ್ಯ. An impervious jungle (My.; *cf.* Sk. ಗುಲ್ಮವನ).

ಗೊಣ್ಡೆಯ gŏṇḍĕya. A mass (Bh. 6, 8, 13).

ಗೊಣ್ಣೆ gŏṇṇĕ. 1. — ಗೊಣ್ಣೆಹುಳು. -ಹುಳು. An insect found in timber (ಕುರು Nr.).

ಗೊಣ್ಣೆ gŏṇṇĕ. 2. Mucus of the nose (C.). 2, a blot of ink (S. Mhr.).

ಗೊತ್ತು gŏttu. = ಗುರುತು, etc., ಗೋಸ್ಕರ. A mark, etc. (C.; Cpr. 4, 8; ಶೆಸ. 2, 28). 2, knowledge, acquaintance (C.). 3, appointment, rule, regulation, order (C.; Tĕ.). ಇದ್ದು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಆಳಿಸಿದನ ಜೀಕು ಎದ್ದು ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Sl. 64). ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಮ ಕೋಣನೊಳಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಮಬ್ಬಿರುವ ಯಾತನಸ್ಥಾನ (79). ಹೀಗಿನ ಜೀಕು, ಹೀಗೆ ಸವ ಕೊಳ್ಳ ಜೀಳಿದ್ದು ಗೊತ್ತು (247). ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳ (ವಿದುಮ, ಆಶ್ರಯ 390). ಉಳಿದ ತೂಕ ದುಸ್ತಾದ ಗೊತ್ತು (ಪ್ರಬಸಾಗ 420). ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ (ಧೃಷ್ಟ 468). ಸದ್ದು ಜೋಗದೆ ಆವ ಜೀವಮಿರಲು, ದೊಕ್ಕಿದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ (Sp.). 4, an appointed place; a place of resort or shelter (ಗವಿ, ಗದುಮ, ಕೆರೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Śm. 58); a place where cattle are tied (My.). — See B. 1, 5; 2, 29. 33. 38. 43; 3, 29. 41. 72. 73. 85; 4, 18. 19. 20. 21. 28. 67. 81. 94-97. 100. 105. 195. 208; 5, 84. 109. 164. 178. 188. 189. 209. 214. 216. 227. 267. 289. — ಗೊತ್ತುಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become objectless or vain, etc. See Sp. s. ದಾಪಾಕ್ಷ.

ಗೊತ್ತುಗಾಮಿ gŏttu-gāra. A male acquaintance (C.). 2, a person of mark or distinction, a headman (ಪಲ್ಲವ Sl. 441; My.). ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗೊತ್ತುಗಾರ (ವೈದ್ಯಾರಕ, ದುಸ್ತು 407).

ಗೊದ gŏda. Thickened state (see s. ಕುಸುರಿ 1 and *cf.* ಗೊಜ್ಜು 2). — ಗೊದ ಗೊದ. rep. The thickened state of an ambali, a pâyasa, etc. (My.).

ಗೊದಕು gŏdaku. Mud, mire (*cf.* ಕೊಚ್ಚೆ, ಗೊಚ್ಚೆ).

ಗೊದಗು gŏdagu. = ಗೊದಕು. (My.).

ಗೊದಮ gŏdama. A piece of wood in the form of a bat, one side being round, used in leading and checking the course of an idol car (My.). *Cf.* ಗುದಗ.

ಗೊದಳೆ gŏdaḷĕ. N. of a fish (Rsv. 5, 115).

ಗೊದ್ದ gŏdda. 1. = ಕೊದ್ದ 2, q. v. ಗೊದ್ದದ ದುರ or ಗೊದ್ದ ನ ದುರ, the sun-paper tree, Ficus asperrima Roxb. (My.).

ಗೊದ್ದ gŏdda. 2. A kind of black ant the bite of which pains rather much (C.; Tĕ. ಗೊದ್ದೆ-ನದ ಉ, the kind of termites called a soldier ant; *cf.* ಗೊದಲೆ).

ಗೊದ್ದ gŏdda. = ಗುದ್ದ. (Tbh. of ಗೋಧಿ). See ಮೆಣ್ಣೆ.

ಗೊದ್ದೆ gŏddĕ. Pig's dung (My.).

ಗೊದ್ದೆ gŏddĕ. Tbh. of ಗುದ. (My., used of that of females; Tĕ. ಗುದ್ದೆ; *cf.* ಗೊಳ್ಳೆ).

ಗೊನಗಾ gŏnagā. (= ಕೋನಗ). The bird called the babbler (Pr.; S. Mhr.). *Cf.* ಗೊನಗೆ 2.

ಗೊನೆ gŏnĕ. = ಕೊಳೆ 2. A cluster or bunch of fruit, applied to plantains, mangoes, grapes, cocoanuts, etc. (C.; Tĕ. ಗೊನೆ; M. ಗುಲೆ; T. ಕುಲೈ; *cf.* ಕೆಪ್ಪು 2, ಗುತ್ತಿ). See B. 2, 15. 37; 3, 20; ಬೆಳ್., ದೆಸ.; Prv. s. ಬಾಯಿ 1.

ಗೊನೆಗಾಯಿ gŏnĕ-gāra. A man who gathers plantains, cocoanuts, arecanuts, etc. (My.).

ಗೊನ್ತು gŏntu. = ಕೊಳ್ತು. etc. (My.).

ಗೊನ್ತೆಮಗೊರುಚೆಟ್ಟು gŏntĕma-gŏru-cĕṭṭu. The plant Paederia fetida (Tĕ.; ಸಾರಣೆ, etc. Sl. 160).

ಗೊನ್ದ gŏnda. = ಗುಡೆ 1. (St. & Pl.).

ಗೊನ್ದಣ gŏndaṇa. = (ಕೊಪ್ಪಣೆ), ಕೊನ್ದಣೆ, ಕೊನ್ದಳ. A mass; an assemblage; a concourse of people, a crowd, a throng (ಜೊಕ್ಕಳಿ, ಗದಣ Ct. I, 34; ಕಿಕ್ಕರುದ್ದು II, 47; ಒದ್ದು Śm. 96; ಕೇಲಿ, ಸಾಲ್, ವಿಕ್ಕಣ್ 107; Abh. P. 3, 116; Grj. 2, after 106; 10, after 79; J. 12, 4). ಶುಚಿಯ ಗೊನ್ದಣ (ಜೀವು Śm. 32). ದುಷ್ಟರ ಗೊನ್ದಣ (My.).

ಗೊನ್ದಣಿ gŏndaṇi. = ಕೊಪ್ಪಣಿ, etc. (ಜೆರಳ್ಳೆ, ಸಾಲ್, ಜೊಕ್ಕುಳಿ, ಗೋರೆ, ಕೆರವಿ, ಗುಮ್ಮಿ, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಗೋಟು, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಂಪು, etc. Kk. 17).

ಗೊನ್ದಣಿಸು gŏndaṇisu. To assemble (v. i.), etc. (ಸಮೂಹ Śmd. Dh.; Grj. 6, 63); to be plentiful, etc. (ಜಾಸುಳ್ಳ Śmd. Dh.).

ಗೊನ್ದಲ gŏndala. Confusion (B. 4, 137; Tĕ. ಕೊನ್ದಲು; Mhr. ಗೋಂಧಳ); bustle (C.; Mhr.); tumult (C.; Mhr.).

ಗೊನ್ದಲಿಗ gŏndaliga. A man who makes music in honour of Pârvatî and sings her stories (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಂಧಳ, a tumultuous festivity in propitiation of dêvî).

ಗೊನ್ದಳ gŏndaḷa. = ಕೊನ್ದಣ, etc. (Ĕ. Bp. 42, 15; J. 3, 17).

ಗೊನ್ದಳಿಸು gŏndaḷisu. = ಕೊನ್ದಣಿಸು. (Cpr. 7, 114).

ಗೊನ್ದಿ gŏndi. = ಕೊನ್ದಿ. (ಕೊಣ್ಣಿ). An alley, a lane, a bye-place (My.; Tĕ. ಗೊನ್ದಿ, ಗೊದಮೆ, ಗೊಬ್ಬೆ; M. ಕುಡುಕ್ಕು; T. ಕೊಟ್ಟಮು; Mhr. ಗೋಟಾ). See ಕಸ್ತಿ-. 2, a narrow passage in the ocean, a strait (My.).

ಗೊನ್ದು gŏndu. = ಕೊನ್ದಿ. (My.).

ಗೊಪ್ಪೆ gŏppĕ. = ಕೊಪ್ಪೆ. (C.). — ಗೊಪ್ಪೆದುರ. The Papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಗೊಬಕು gŏbaku. = ಗುಬುಕು. The note of a frog (S. Mhr.). — ಗೊಬಕು ಗೊಬಕು. rep. (S. Mhr.).

ಗೊಬ್ಬರ gŏbbara. (fr. ಕೆಬ್ಬು 1). Manure (C.; Tu.). ಗೊಬ್ಬರದ ಕಪ್ಪು (ಕರಿಪಾನ್ನಿ, ಕರ್ಮ Nr.). ದಡ್ಡನ ತಿಮ್ಮುವನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಏನು? (Prv.). ದುರ್ಜನ್ಯ ಗೊಬ್ಬರದಂತೆ ತಳೆದು (Riv. 11, 68). ಸರ್ಪಶಿರಸ್ಸಿನ್ದಿನ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಿಲ್ಲಿ (Sarpabhûshana in B. 5, 319). 2, the measles (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಂದರ).

ಗೊಬ್ಬಳಿ gŏbbaḷi. = ಗೊಬ್ಬುಳಿ, etc. (My.). See ಕಸ್ತೂರಿ-.

ಗೊಬ್ಬು gŏbbu. (Tu. ಕೊಬ್ಬು, a play, dance, game; *cf.* ಕುಬ್ಬ 2). — ಗೊಬ್ಬರ್. -ಊರ್. N. (Bp. 56 sum.; 56, l. 10. 14. 32. 42). ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದು ಗೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಸ್ತೆ (Prv.).

ಗೊಬ್ಬುಳಿ gŏbbuḷi. = ಜೊಬ್ಬುಳಿ, etc. (My.).

ಗೊಮ್ gŏm. A sound emitted by some big flies (S. Mhr.).

ಗೊಮ್ಬೆ gŏmbĕ. 1. = ಸೊಂಬೆ 1, etc. A mass, etc. (ಮೊದ್ದುಲ್, ಹುಮುಗರ್, ಗೊಸ್ಟಣಿ, ಗುಮ್ಮಿ, etc., ಸಮೂಹ Śk.; Śmd. 54, where o. r. ಗೊಂಗೆ). **2.** = ಜೊಂಬೆ. An image, an idol; a puppet, a doll (C.); the pupil of the eye (C.; B. 3, 30). ಕಬ್ಬಿಣಗೊಂಬೆ (ಸ್ಥಾನ Sl. 420). ಗೊಂಬೆಯವ ವಾದೇಶಕು ಇಲ್ಲವ, ಆವ್ರಯೋಜನವು; ಗೊಂಬೆಯಂತ ದೇವರನೆ ಮಾಲಾಯೆ, ತಮ್ಮಿಗೆಯಂ ತಪ್ಪಲೆಯಂ ಕೊಣ್ಣಕೆ, ಉಮ್ಬುದಕೆ ಕುಣಿವಕೆ ಮಾಡಿದವ (Jún. 42, 14). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣುಗೊಂಬೆ ತಲೆಕೆಳಗು (Prv.). See Prv. s. ನೋಡು. — ಗೊಂಬೆಮದುವೆ. A sham-marriage with dolls made by children (C.). — ಗೊಂಬೆಯಾಟ. -ಆಟ. A puppet-show (C.).

ಗೊಯ್ gŏy. = ಸೊಂಯ್. (S. Mhr.).

ಗೊರ gŏra. = ಕೊರ 1. (My.).

ಗೊರಗು gŏragu. = ಸೊರಗು, ಸೊರಬು. A kind of hood or cloak made of leaves or grass (My.; T. ಕುದಪ್ಪಿ).

ಗೊರಜೆ gŏrajĕ. N. of a plant (ಗುಡೆ Mr. 149). — ಗೊರಟೆಪಲ್ಲ. A common weed used as a potherb, Digera arvensis Forsk. (Z.). — ಗೊರಟೆಮರ. A small tree commonly cultivated, Flacourtia cataſracta Roxb. (St. & Pl.).

ಸೊರಟೆ gŏraṭĕ. = ಗೊಟ್ಟೆ. (S. Mhr.).

ಗೊರಪ gŏrapa. = ಕೊರಪ. (My.).

ಗೊರಬ gŏraba. = ಸೊರಬು. (G.).

ಗೊರಬು gŏrabu. = ಸೊರಗು. (S. Mhr.).

ಗೊರವ gŏrava. A class of Śaiva beggars (C.; Abh. P. 8, after 62). ಸಿಪಾಯಿಗಳಾಡಿಗಳ್ ಏಕೆ ಗೊರವರಿಗೆ? (Abhâ. 1, 40). **2,** Śiva, practising as a mendicant (S. Mhr.; ಮುಕ್ತಣ್ಣ Ct. I, 2; II, 28; ತಿಪ್ಪ Kk. 4; ಬೆಳ್ಳಿಪ 76; ಕಪ್ಪರ Śm. 2). ಗೊರವನಲ್ಲದೆ ಪೋಗಬೇಂ (Śmd. 57, o. r. ದೇವರಲ್ಲದೆ). See Bp. 18, 9. 12; 32, 15. 54; 50, 54; 52, 7; Śśv. 4, 30. 63; ಕೀಡು-, ಬಾಡು-, ಜೋಡು-. **3,** = ಸೊರವಂಕ. (Śśv. 3, 33).

ಗೊರವಂಕ gŏravaṅka. = ಸೊರವಂಕೆ. The common Maina, Acridotheres tristis or the Pastor (Dḍ.; My.; T. ಕುರಗ; Tē. ಕೊರವಂಕೆ, ಗೊರವಂಕೆ, ಗೋರಿ, ಗೋರಕ, ಗೋರಂಕೆ, ಗೋರಿಂಕೆ, ಗೋರುವಂಕ).

ಗೊರವಂಕೆ gŏravaṅkĕ. = ಸೊರವಂಕ. (ಸಾರಂಕೆ Sl. 484).

ಗೊರವಿ gŏravi. = ಸೊರವ. An evergreen tree which makes good torches, Ixora parviflora Vahl. (Z.; My.; T. ಕೋರಾಡ್; Tē. ಕೊಜವಿ, ಕೊಜವಿ, ಕೊಜವೆ, a firebrand; the touchwood tree, used for torches, Sapindus tetraphyllus; see s. ಕೊಳ್ಳಿ). — ಗೊರವಿಕಟ್ಟಿ. A branch of the ಗೊರವಿ used by post-runners (My.).

ಗೊರವಿತಿ gŏraviti. A female of the gŏrava-beggars (My.). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಗೊರವಿತಿ ಆದಳು (Prv.).

ಗೊರವು gŏravu. = ಸೊರವಿ. (My.).

ಗೊರಸು gŏrasu. = ಸೊರಸೆ, ಸೊರಿಸೆ, ಸೊರುಸು. A hoof (My.; B. 4, 191; T. ಕುರಚ್ಚೆ; Tē. ಕೊರಿಪೆ, ಗೊರಪೆ, ಗೊರಿಸೆ; *cf.* ಕೊಳಗ 2 & Sk. ಮುರ). ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಆರಸು ಮುಪ್ಪಾದ ಕಾಲಿಗೆ ಗೊರಸು (Dp. 54). See Sl. 274. 406. — ಗೊರಸುಹುಲ್ಲು. The plant Saccharum spontaneum (ಕಾಶ, ಇಕ್ಷುಗಣ್ಣಿ, etc. Sl. 163; T. ಕುರ).

ಗೊರಸೆ gŏrasĕ. = ಸೊರಸು. (My.).

ಗೊರಿಮಿಡಿ gŏrimiḍi. = ಸೋರಿಮಿಡಿ. (ವಾಯುಸೋಲಿ, ಸ್ವಾದುರನೆ, ಪಯಣಚ್ಚಿ, ಕಾಕೋಲೀಲ ಸೊಪ್ಪ Sl. 158; Tē. ಕೊರಿಮಿಡಿ, ಗುರಿಮಿಡಿ, ಗೊಲುಮಿಡಿ; *cf.* ಗೋರಟಿ).

ಗೊರಿಸೆ gŏrisĕ. = ಸೊರಸು. (My.; Sl. 274. 431).

ಗೊರುಸು gŏrusu. = ಸೊರಸು. (My.).

ಗೊರೆ gŏrĕ. A sound, voice, word (Bh. 1, 8, 76; T. ಕುರ್ಪೆ; *cf.* ಕೊರಲ್ಲು).

ಗೊರ್ gŏr. A sound in imitation of snoring (*cf.* ಕೊರೆ 1). — ಗೊರ್ ಗೊರ್. rep. (C.).

ಗೊರಕು gŏraku. = ಕುಡುಕೆ, etc. (My.).

ಗೊರಟೆ gŏraṭĕ. = ಕೊಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಗೊರಲೆ gŏralĕ. (= ಕೊಡಲೆ No. 2, ಸೊಡ್ಡೆ 2). A kind of termites (S. Mhr.).

ಗೊರಿಕೆ gŏrikĕ. = ಸೊಡಕು, etc. (My.).

ಗೊರುಕು gŏruku. = ಸೊಡಕೆ, etc. (My.).

ಗೊರ್ರು gŏrru. The grumbling sound in the belly, or when going to stool, at the time of diarrhœa (S. Mhr.).

ಗೊರ್ಕು gŏrku. = ಸೊಡಕು, etc. (My.).

ಗೊರ್ಕೆ gŏrkĕ. = ಸೊಡಕು, etc. (My.).

ಗೊಲಸು gŏlasu. = ಸೊಣಸು Nos. 1 & 3. (My.; Tē. ಗೊಲುಸು, a chain).

ಗೊಲುಮಿಡಿ gŏlumiḍi. (ಇಕ್ಷುಗಣ್ಣಿ, ಕೋಕಲಾಕ್ಷ, etc., ಕೊಳದಂಕೆ Sl. 147).

ಗೊಲೆ gŏlĕ. 1. (Knot-place): the notched extremity or horn of a bow (ಕೊಪ್ಪ, ಪಳ್ಳ, ಕೋಟಿ Śm. 43; ಕೊಪ್ಪ 101; ಕೊಪ್ಪ, ಪಳ್ಳ, ಧನುಕೊಟಿ Śś.; Ćpr. 6, after 64; Abh. P. 7, 115; 14, 180; T. ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಪ್ಪೆ; M. ಕುಪೆ; *cf.* ಕೊಳಕೆ, etc., ಕುಪೆ). **2.** = ಸೊಪೆ. A cluster, etc. (My.).

ಗೊಲ್ಲ gŏlla. = ಗೊಲ್ಲಳ. (Tbh. of ಗೋಪ). A cowherd (ಮುದ್ದ ಪಳ, ಗೋಪ Śmd. 33; C.; Tē.; Sl. 113. 166. 317. 439; Bp. 9, 12; 40, 31. 32; V. 6, 31; ಮಾತಿ-). ಗೊಲ್ಲರ ಪಲ್ಲಿ (ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಘೋಷ Nr.). ಗೊಲ್ಲರ ಆರಸಾಗಿ ಮುಟ್ಟಗೆಗ ಪಂದ್ರ (Prv.). See Prv. s. ಸಿಲುಮಾಕ. **2,** the assistant of a cash-keeper (My.). — ಗೊಲ್ಲಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A herdmen's street (Bp. 34, 40; My.).

ಸೊಲ್ಲಡಿ gollaḍi. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, ಗೊಲ್ಲಿತ್ತಿ. A female of the gŏllas (C.; Bp. 10 sum.; 10, 7).

ಸೊಲ್ಲವಾಳಿಗ gŏllavâḷiga. = ಗೊಲ್ಲ. (ಆಳೆಯುಮ್ಮ Ćt. 1, 61; *cf.* ಗೋಪಾಲಕ).

ಸೊಲ್ಲಳ gŏllaḷa = ಗೊಲ್ಲ. (Bp. 9, 15. 16; 43, 50; 54, 16). — ಗೊಲ್ಲಳರಾಜ. A gŏllaḷa headman (Bp. 9, 35). — ಗೊಲ್ಲಳರಾಯ. = ಗೊಲ್ಲಳರಾಜ. (Bp. 24, 76).

ಗೊಲ್ಲಿ gölli. (= ಕೊಲ್ಲಿ?). A corner, a retired place (My.; *cf.* ಗಲ್ಲಿ, ಗೊಜ್ಜಿ; see M. s. ಗೋಟು 1). 2, pudendum muliebre (My.; Tē.; Tu. ಕೊಲಮಿಜೆ; M. ಕುಚ್ಚ್; T., M. ಕುಯಿ; *cf.* ಮುಲ್ಲು).

ಗೊಲ್ಲಿತಿ gölliti. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, etc. (ಗೋಟಿ Śm. 33; My.).

ಗೊಲ್ಲಿತ್ತಿ göllitti. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, etc. (My.).

ಗೊಳ್ gōḷ. Imitation of the sound produced in loud laughter (*cf.* ಗಳಗಸ). ಗೊಳ್ಳೆಂದ ನಕ್ಕನು (My.).

ಗೊಳ gōḷa. = ಸೊಪ್ಪ. — ಗೊಳ ಗೊಳ ಎನ್ನು. = ಗೊಪ್ಪ ಗೊಪ್ಪ ಎನ್ನು, Nos. 1 & 2. (My.). 3, a sound produced at the evacuations of diarrhœa (S. Mhr.; *cf.* ಗೊಜ್ಜು).

ಗೊಳಗೊಳಿಕೆ (gōḷa-kōlikĕ). = ಕೊಳಗಸುಳಿಕೆ, etc. (Z.; My.). 2, the yellow thistle, Argemone mexicana L. (Z.).

ಗೊಳಲಿ gōḷali. = ಜೊಳಲಿ. Husk, chaff, chiefly of paddy (S. Mhr.). 2, the rind of a tamarind fruit (My.).

ಗೊಳೀ gōḷī. = ಸೊಳೀ. (S. Mhr.).

ಗೊಳೋ gōḷō. The sound produced in lamentation and weeping (My.; *cf.* ಗೋಳ್). ಗೊಳೋ ಎನ್ನು ಅಮಿಡದು (ಕೃಷ್ಣಿತ, ಮುಖಿತ, ಕ್ರುದ್ಧ Si. 73).

ಗೊಳ್ಳಿ gōḷḷē. The anus of males (My.; *cf.* ಗೊಜ್ಜೆ).

ಗೋ gō. gĕ1-ō3. (= ಕೋ 1, ಸೊ). See ಅಗೋ, ಇಗೋ.

ಗೋ gō. = ಗೋವು. *A cow* (ಪದು Kn. 5). 2, *a bull.* 3, *a ray of light* (ಮಂಡಿಸಿ, ಕಿರಣ 5). 4, *heaven* (ಗೀರ್ವಾಣಸಿಕೇತ ನ, ಸ್ವರ್ಗ 5). 5, *a thunder-bolt* (ವಜ್ರ 5). 6, *an arrow* (ಬಾಣ, ಆಯುಧ 5). 7, *the earth* (ಧರಾತಲ 5). 8, *a quarter, a region* (ದಿಕ್, ದಿಶ್ಯ 5). 9, *water* (ಉದಕ 5). 10, *an eye* (ಚಿಂತನ, ಕಣ್ 5). 11, *speech.* 12, *Sarasvati* (ವಾಣಿ, ಸರಸ್ವತಿ 5). 13, the hairs of the head (or of the body, ತಿರೋಮ 5; ಕೇಶ Mr. 496). 14, the belly (ಕುಕ್ಷಿ, ಜಠರ 5; ಕುಕ್ಷಿ 496). 15, a tree (ವೃಕ್ಷ, ಮರ 5). 16, a wave (ವೀಚಿ, ತರಿಕ 5). 17, a bird (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ 5). 18, a horn (ಶೃಂಗ, ಕೊಂಬು 5). 19, the sun. 20, the moon. 21, a mountain (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 5).

ಗೋಕರ್ಣಕ gō-karṇaka. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, = ನಿಗ್ಗಿಡ, q. v.

ಗೋಕರ್ಣ gō-karṇa. A cow's ear. 2, *a kind of deer, Antilope picta* (ಜೊಂಪು, ಪದುವಿಮ್ಮಗ Mr. 163). 3, *a span from the tip of the thumb to that of the ring-finger.* 4, a serpent. 5, a place of pilgrimage on the Western Coast. ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣವದರು ಗಾಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಗೋಕರ್ಣದ ಕೆಲಸಿಯು ಬ್ಯಾಬಾರ (Prva.). See Prv. s. 35 3.

ಗೋಕರ್ಣಿ gō-karṇi. *The plant Sanseviera zeylanica* Willd.

ಗೋಕುಲ gō-kula. A herd of kine, a multitude of cattle (J. 13, 37); *a cow-house or stallion.* 2, a tract or village on the river Yamunā, the residence of Kṛishṇa during his youth (J. 15, 11);—the mud-figures of men, cattle, etc. in representation of the village made on the 8th of śrāvaṇa (Mhr.). See ಶರ 6.

ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ gōkula-aṣhṭami. The 8th of śrāvaṇa-kṛishṇapaksha, the birthday of Kṛishṇa (My.; Mhr., Br.).

ಗೋಕ್ಷುರ gō-kṣhura. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, the plant Tribulus lanuginosus (see ನಿಗ್ಗಿಡ).

ಗೋಕ್ಷುರಕ gō-kṣhuraka. *Asteracantha longifolia.* 2, = ಗೋಕ್ಷುರ 2.

ಗೋಗರೆ gōgarĕ. The bellowing sound of a bull-frog (*cf.* ಗೋವದು). 2, ಸೋ (= ಸೊಳ್) -ಚರೆ 1, to beg loudly and repeatedly in an humble way (My.). — ಗೋಗರೆಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. The bull-frog (My.; Tē. ಗೋಣ್ಪಕಪ್ಪೆ).

ಗೋಗರೆತ gōgarĕta. The act of begging loudly and repeatedly in an humble way (My.).

ಗೋಗಿ gōgi. (= ಸೋಗೆ 2). The Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus L. (Tē. ಗೋಗು, ಗೊಬ್ಬಗು, ಗೊಗ್ಗು, ಗೊಂಗಡಿ, Hibiscus cannabinus = ಪೀಲು, ಗುಜಪಳ sic!). — ಗೋಗಿನಾರು. A hemp produced from the gōgi (Si. 127; Tē. ಗೋಗುನಾರ).

ಗೋಗಿಸು gōgisu. To vomit (? Bp. 25, 30).

ಗೋಚರ gō-ĕara. Ranged by cattle; offering range or field or scope for action, within the range of, accessible, attainable, within the power; perceivable by the mind, sense, or the eye. 2, the range of cattle, pasturage; *range in general, district, province; an abode, a dwelling place.* 3, *an object of sense.*

ಗೋಚರಿಸು gōĕarisu. To come within the range of the mind or of the eyes, to become perceivable, to appear (Mr. 539; J. 23, 7. 8; My.).

ಗೋಚಿ gōĕi. = ಗೋಪಿ. A clout, a cloth to cover the privities (My.; Tē.; *cf.* ಕೌಪೀನ, ಗದಸಣಿ).

ಗೋಜು gōĕu. (fr. ಕೋದು 1). To sweep together, to heap (as filth, My.; *cf.* ಗುಜಿಸು 2); to plunder (My.).

ಗೋಜಲ gō-jala. Cow's urine (ಗೋಮೂತ್ರ Mr. 182).

ಗೋಜಾತಿ gō-jāti. Cattle. 2, cattle-like nature, a brutish, beastly, lewd nature (My.).

ಗೋಜಿಬ್ಬೆ gō-jibbĕ. *The plant Phlomis esculenta* Roxb. (or Elephantopus scaber, or a kind of Hieraclum).

ಗೋಜು gōju. 1. = ಗುಂಜು 2. (My.).

ಗೋಜು gōju. 2. = ಗುಂಜು 3. The state of being entangled, as thread (My.). 2, that of being connected or of having to do with, intercourse, etc. (C.; *cf.* ಗೊಜದ). ಅದನು ಆತಿಯ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ (B. 4, 185). 3, that of being embarrassed, trouble, etc. (C.; Tē. ಗೋಜು, ಗೊಜ್ಜು).

ಗೋಣ gōṇa. (= ಗೋಧಿ). — ಗೋಣಜೊಳ. Maize or Indian corn (S. Mhr.).

ಗೋಟ gōṭa. A harassing, pestiferous person (? Bp. 40, 52; Tē. ಗೋಟಾಡು, ಗೋಟಾಯು, to dun, pester, harass).

ಗೋಟಿಕಿ gōṭaĕi. = ಕಿಟ್ಟಿಕಿ, q. v.

ಗೋಟಿ gōṭi. Harassing (?). — ಗೋಟುಗೊಳಿಸು. -ಪಡಿಸು. To harass (? Rām. 1, 5, 32).

ಗೋಟು gōṭu. 1. = ಸೋಟು. A corner, an angle; a point of the compass, a quarter or region;

an edge (ಅತ್ತಿ, ಪಾಂ Nr.; ಅತ್ತಿ Mr. 442, o. r. ಗೋಡು; ಪೆಸ Bhn. 41; Bh. 10, 6, 16; M. ಕೊಲ್ಲಿ, ಕೊಳ್ಳು, ಕೊಡಿ, ಕೋಟು, corner; *cf.* ಗೊಲ್ಲಿ; for "bending" see ಕೊಲ್ಲೆ and ಕೋಟು 1).

ಗೋಟು gôṭu. 2. (= ಕೋಟು 2). The state of being joined, mingled or mixed. 2, fringe, ribbon, edging, trimming (My.; Tē.). — ಗೋಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To mix together, to stir (S. Mhr.).

ಗೋಟು gôṭu. 3. The state of being full grown, but hard (Tē. ಗೊಣ್ಣ, ಗೋಟು). 2, = ಕೋಟುಪೆಕೆ. (C.). — ಗೋಟುಪೆಕೆ. -ಅಡಕೆ. A hard, inferior kind of areca nut (C.; B. 4, 164; Tē. ಗೋಟುಪೋಕ, ಗೊಣ್ಣ-). ಆದರೆ ಒಣ್ಣು ಅದಿ ಕೆಮರ, ಹೋದರೆ ಒಂದು ಗೋಟುಪೆಕೆ (Prv.).

ಗೋಟು gôṭu. 4. (= ಕೊಂಡು). A stunted division of the tamarind fruit (My.).

ಕೋಟು gôṭu. The border or hem of a garment, etc. (S. Mhr., Tē.; Mhr., H. ಗೋಟು). 2, a cloak of broadcloth (My.).

ಗೋಟೆ gôṭĕ. = ಕೊಪ್ಪೆ, etc. (My.).

ಕೋಟ್ಟೆ gôṭṭi. Tbh. of ಗೋಟ್ಟಿ (Śmd. 370). — ಗೋಟ್ಟಿಗಳ್ಳುವಿ. -ಕಳ್ಳ-ಕುವಿ. To drink toddy in company (ಸಮಿತಿ, ಸಮಪಾಠಕ IIIā.). See Prv. s. ಗಾಜೆ.

ಕೋಡಂಬ್ಬಿ gôḍambi. The seed of the Semecarpus or marking-nut tree (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಡು gôḍu. Sediment taken from the bottom of wells, tanks, etc. (My.).

ಕೋಡುಂಬ್ಬಿ gôḍumbi. *A kind of cucumber, Cucumis madraspatanus.* 2, a Coloquintida.

ಕೋಡೆ gôḍe. Tbh. of ಕೋಟೆ (Śmd. 338). A wall (ಪಾಪ್ಯ, ಭಿತ್ತಿ Nr.; Mr. 194; ಪಡ್ಡ 497; ಪಾಂ, ಭಿತ್ತಿ Nn. 31; ಭಿತ್ತಿ 112; ಕೇರ್ Ct. I, 60; Kk. 46; ಕೇರ್, ಕುಮುರ್ Śm. 57; C.; Tē. ಗೋಡ; Sk. also ಕೋಪ್ಯ). ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ.—ಗೋಡೆ ಇದ್ದರೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯ ಬಹುದು.—ಗೋಡೆ ತೊಳೆದರೆ ಬಣ್ಣಾಗ್ಗಿ.—ಗೋಡೆಗೂ ಮಾಮನವರ ಮೇಲೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ? (Prvs.). See Bp. 52, 32; 60, 49; ಉಡ್ಡ-, ಉರ-, ಕಪ್ಪ-. — ಗೋಡೆಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. A hole made by burglars in a wall (C.). See ಬಳು-. — ಗೋಡೆಮುಲ್ಲಿಯಮ್ಮು. N. (Bp. 58, 5).

ಗೋಡ್ gôḍ. = ಕೋಣ, ಕೋಣಂ, ಕೋಡ್ 2. The nape of the neck, the neck; the throat (ಗೋಳಿ Śmd. 11; Čt. I, 9 as ಗೋಡಣ; ಕೊಡಲ್, ಕಪ್ಪು, ಗಲ Śm. 71, o. r. ಗೋಡ್; ಗಲ Bhn. 55; Bh. 1, 7, 40; 7, 1, 18; Śāv. 3, 53. 56; 4, 9; J. 12, 42). — ಗೋಡ. -ಆ 3. = ಗೋಣ. A man with a neck. See ಎಗೆ-. — ಗೋಡಮಾಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put the neck down (Śāv. 4, 25). — ಗೋಡಮ್ಮಿ. 1. To twist the neck (Śāv. 4, 6). — ಗೋಡಮ್ಮಿ. 2. = ಗೋಡ್-. Twisting the neck: injuring, killing (ಹಂಸ Śa.). — ಗೋಡಮ್ಮೊಡಗು. = ಗಳಪ್ಪನ. (J. 11, 22).

ಗೋಡಣ gôḍa. = ಕೋಣ, etc. (Bp. 54, 52). — ಗೋಡಣಗೊಯ್ತ. -ಕೊಯ್ತ. = ಗೋಡಣ-. A woman who is a cut-throat (Bp. 40, 55). — ಗೋಡಣಗೊಯ್ತು. -ಕೊಯ್ತು. A cutting of throats (Bh. 8, 24, 42).

ಕೋಣ gôḍa. Tbh. of ಕೋಣ. (ಪ್ಪಾಕ್ಷ, ಮುಸುಡು Mr. 274). 2, an ox (*cf.* ಕೋಣ).

ಗೋಣ gôṇa. 1. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Śm. 77). A sack, a pack-sack (ಸ್ಯೂನ G.; C.; Mhr.; Tē. ಗೋಣಿ, ಗೋಣೆ; M. ಕೋಣಿ; T. ಕೋಣಿ, ಕೋಣಿಸ್ಸಿ, ಕೋಣಿ ಯುಲ್; see ಗಡಸಣ). ಗೋಣಿ ಬಿಟ್ಟುದೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ಮಾಬುದ? (Dp. 87). ಆಶೆಯು ಹಮ್ಮೀಗೆ ಗೋಣಿಲ್ ಬ್ಯಾಬೆ ಹುಟ್ಟಾ-ದೀಲ್? (Prv.). See Bp. 18, 6; 32, 51; Si. 309. 320; ತಮು- No. 1, ದೇ-, ಬಾಪ; Prvs. s. ಪ್ಪಾಣಿ, ರಾಣಿ. — ಗೋಣಿಚೀಲು. = ಗೋಣಿ. (My.). — ಗೋಣಿಪಟ್ಟು. Sackcloth (C.; Mhr. ಗೋಣಪಾಟ). — ಗೋಣಿಪ ರಾಡ. A confluent kind of small-pox (My.). — ಗೋಣಿಮು ಮುಲ್ಲಿಪೀಡ. N. (Bp. 58, 9).

ಗೋಣಿ gôṇi. 2. = ಕೋಗಿ. (R.; perhaps Si. 127).

ಗೋಣಿ gôṇi. 3. = ಉಸುಲಿ, ಬಿಗಲಿ, ಕೋಣು. — ಗೋಣಿಮರ. A small medicinal tree, Salvadora persica L. (St. & Pl.; see Si. 127). See ಗುಜ್ಜಪ-, ಜಿಟ್ಟಿ-.

ಗೋಣಿ gôṇi. 4. = ಕೋಳಿ 2. The tree called Ficus elastica Roxb. (My.); the Ficus religiosa (ಒಡ್ಡರ Mr. 118, o. r. ಗೋಳಿ). See ಕಾಮಗೋಣಿ No. 2.

ಕೋಣಿ gôṇi. = K. ಗೋಣಿ No. 1. A sack; (a burden of cares, etc. Mhr.); ragged clothes. 2, the measure of a drōṇa.

ಕೋಣಿಕಾಪುತ್ರ gôṇi-kāputra. (Śmd. 385; Kk. 98). A burdensome bad son.

ಗೋಣು gôṇu. = ಕೋಣ, etc. (C.). See B. 3, 64. 91; 4, 134; Prvs. s. ಪಾಣ, ಪಕುಸ. — ಗೋಣುಗೊಯ್ತ. -ಕೊಯ್ತ. A man who is a cut-throat (S. Mhr.). — ಗೋಣುಗೊಯ್ತ. = ಗೋಣ-. (S. Mhr.). — ಗೋಣುಮಡಾ. A man who kills, *i. e.* cuts the throat (Bh. 6, 7, 15).

ಗೋಣ್ಟು gôṇṭu. = (ಕೊಟ್ಟ 4), ಕೋಟು 1. A corner, etc. (ಪಾಕೆ, ಅತ್ತಿ, ಕೊಟ್ಟಿ, ಅಪ್ಪ, ಕೊಣ್ಣ IIIā.; ಕೋಣೆ Kk. 82, o. r. ಗೋಣ್ಟೆ); a point of the compass, etc. (ಅಕ್ಷರಾ, ಎಡಿತ, ಪ್ರಪಿತ IIIā.; Mr. 59; ಪಿಗ್ಮಾಲಿ Ct. I, 42; ದೆಸೆ, ದಿಸ್ಸು Kk. 16; Śm. 18). See Rāv. 9, 7; 13, 90; ಮೂಗೋಣ್ಟು.

ಗೋಣ್ಡ gôṇḍa. *A person with a prominent navel; a prominent navel.* 2, a man of the province of Gōṇḍavana.

ಗೋಣ್ಡವನ gôṇḍa-vana. The province of Gōṇḍavana (*cf.* ಗೊಣ್ಡಾರಣ್ಯ).

ಗೋತ gôta. (= ಗಂಜಳ). The old, fetid urine of cattle (S. Mhr.).

ಕೋತ gôta. A dip, as of a bird or a paper-kite (Mhr.; My); a ruinous business; a loss; a fruitless trip (Mhr., H. ಗೋತಾ, ಗೋತ). — ಗೋತ ಹಾಕು. To die (My.).

ಕೋತಮ gôtama. N. of several rishis. See ಗೌತಮ.

ಗೋತ್ರ gô-tra. Protection or shelter for cows, a cow-pen; a herd of cattle (ಪಪುವ್ರಜ, ಗೋತ್ರಪಡುವ Nn. 16); cattle (ಪಪು Mr. 503). 2, *family, race, lineage; kin* (ಕುಲ, ಒಕ್ಕ 16; ಪಂತ 503); offspring (ಸಕ್ಕತಿ, ಪ್ರಜ್ಞರ್ 16). 3, *a name, an appellation; the family name* (ನಾಮ, ಪೆಸರ್ 16; ಪೆಸರ್ 503). 4, *a mountain* (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 16; ಅಪ್ರಿ 503). 5, the earth (ಧರೆ, ಭೂಮಿ 16; ಧರೆ 503). 6, a country (ಜನಪ್ರ, ದೇಶ 16). 7, a road (G.). 8, a field (G.). 9, knowledge (G.). See Bp. 57, 19. — ಗೋತ್ರಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 23, 14).

ಗೋತ್ರಜ gôtra-ja. *Born in the same family, a relation* (ಸಕುಲಿ, ಸಗೋತ್ರ, ಸಪಿಂಡ IIIā.; Mr. 311).

ಗೋತ್ರಪುತ್ರಿ gôtra-putri. Pārvatī (Bp. 61, 36).

ಗೋತ್ರಭಿದ್ gôtra-bhid. The mountain-splitter: *Indra.*

ಗೋತ್ರವಧೆ gôtra-vadhe. Murder or destruction of family or kin (J. 2, 21).

ಗೋತ್ರಾಗ್ರ gôtra-agra. The summit of a mountain (Grj. 3, 113).

ಗೋತ್ರಾದ್ರಿ gôtra-adri. A principal mountain; one of seven principal mountains (Čpr. 3, 104).

ಗೋತ್ರಾಂತ gôtra-anta. Destruction of families, etc. 2, *a patronymic.*

ಗೋತ್ರಾರಿ gôtra-ari. Indra.

ಗೋತ್ರಾರಿಪುತ್ರ gôtrâri-putra. Arjuna (J. 25, 13).

ಗೋತ್ರೆ gôtre. *A herd of kine.* 2, *the earth.*

ಗೋತ್ರೈಕಪಾಲಕ gôtra-êka-pâlaka. Krishṇa (J. 6, 5). 2, the ocean (6, 5).

ಗೋದ gôda. = ಗೋಧರ. The brain. (Sk.; G.).

ಗೋದಣ (gô-taṇa = taṇavu?). = ಕೋಡಲಿ, ಕೋಡಲು, ಕೋಡಣ, ಕೋಣ್ಣಿ. A sort of long crib made of planks (occasionally of mud), along which, on both sides, cattle are tied (Bp. 24, 57).

ಗೋದರುಡು (gô-taruḍu). A morbid swelling of the testicles (ಆಣ್ಣಿಕಾತ, My.).

ಗೋದಲಿ gôdali. = ಕೋಡಣಿ, etc. (C.; B. 4, 42).

ಗೋದಲು gôdalu. = ಕೋಡಲಿ. (My., occasionally).

ಗೋದಲೆ gôdalĕ. = ಕೋಡಲಿ. (C.; B. 4, 41).

ಗೋದಾನ gô-dâna. Presenting with cows, the gift of a cow (Grj. 2, 63).

ಗೋದಾರಣ gô-dâraṇa. *A plough.* 2, *a spade, a hoe.*

ಗೋದಾವರಿ gô-dâvari. Granting water or kine: the Godavery river (ಗೋದೆ Mr. 414). See Śmd. 103; Kk. 92; Śm. 52.

ಗೋದಿ gôdi. = ಗೋಧಿ, etc. Wheat, Triticum vulgare Villars. (ಗೋಧೂಮು Nr.; Mr. 373; Sl. 304; C.; T. ಗೋಧಿ; M. ಗೋದಮ್ಬು). See ಕಾಮು-, ಜಲೆ-. ಗೋದಿ ಕಾಯೋ, ದುಗಡೆ! ಆಕ್ಷರ ಉಯು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.). — ಗೋದಿಕಲ್ಲು. A stone for grinding wheat. ಬಾಯಿಯ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೋದಿಕಲ್ಲುಪಾಸ್ತ. A ceremony for consecrating the gôdikallu, performed before the muñji or marriage (My.). — ಗೋದಿಕಾಯಿ. A grain of wheat; wheat (C.). — ಗೋದಿನಾಗರ. Naga tripudians (My.). — ಗೋದಿಮಚ್ಚೆಗೆನಾಗರ ಹಾವು. The cobra or cobra di capello, Naga tripudians (Bl.). — ಗೋದಿಮರ್ದನ. The herb Andrographis echioides N. ab E. (Z.). — ಗೋದಿರವೆ. = ಗೋದಿಸಜ್ಜಿಗೆ. (My.). — ಗೋದಿಸಜ್ಜಿಗೆ. Granulated wheaten flour, rolong (C.). — ಗೋದಿಸರ. A string of gold beads in the form of grains of wheat (S. Mhr.; Sl. 218). — ಗೋದಿಸಾರು. Wheaten flour paste (C.). — ಗೋದಿಹಿಟ್ಟು. Wheaten flour (C.).

ಗೋದಿವೆ gôdivĕ. = ಗೋಧುವೆ (Sl. 304).

ಗೋದುಮೆ gôdumĕ. = ಗೋಧುವೆ. (My.). — ಗೋದುಮೆನಾಗ. The cobra, Naga tripudians (My.).

ಗೋದುವೆ gôduvĕ. = ಗೋಧಿ, ಗೋದಿವೆ, ಗೋಧುಮು. Tbh. of ಗೋಧೂಮು (Śmd. 359; I, 48; My.).

ಗೋದುಹ gô-duh. (ಗೋಧುಕ). *A milker; a herdsman.*

ಗೋದೆ gôdĕ. A knot of a plant, or a bulbous root (ಗ್ರಂಥಿ Mr. 121).

ಗೋದೆ gô-dĕ. = ಗೋದಾವರಿ. *The Godavery river.*

ಗೋದ್ಲಿ gôdli. = ಕೋಡಣಿ, etc. (C.).

ಗೋಧ gôdha. = ಗೋಧೆ. An iguana (ಉಡು Mr. 163).

ಗೋಧನ gô-dhana. Possession of cows or property in cattle. 2, *a multitude or number of cattle.*

ಗೋಧಾಪದ gôdhâ-padi. *The plant Cissus pedata* Lam. (see ಚಿಪ್ಪತಟ್ಟು).

ಗೋಧಿ gôdhi. *The forehead.* 2, an iguana. 3, the Gangetic alligator.

ಗೋಧಿಕಾತ್ಮಜ gôdhikâ-âtmaja. *An iguana.*

ಗೋಧಿಕೆ gôdhikĕ. ಕೋಧಿಕಾ. *A kind of lizard or alligator, Lacerta godica,* the aquatic iguana (Sl. 89).

ಗೋಧೂಮು gôdhûma. (also ಗೋಧುಮು). = ಗೋಧಿ, ಗೋದಿವೆ, ಗೋದುಮೆ, ಗೋದುವೆ. *Wheat.*

ಗೋಧೂಮವರ್ಣ gôdhûma-varṇa. = ಗೋಧುಮಚ್ಚೆಗೆನಾಗರಹಾವು. Wheat-colour: a serpent with whitish spots (ಬಿಳಿ ಸಂಜ ಸಿಪಡ ಸರ್ಪ Mr. 402).

ಗೋಧೂಳಿ gô-dhûli. Dust of the earth, dust raised by cattle on the road when coming home: the period comprised between 30 palas before and 30 palas after sunset. 2, evening twilight (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಧೂಳಿಲಗ್ನ gôdhûli-lagna. Marriage performed in the period of gôdhûli (C.; Mhr.); evening twilight (J. 31, 49; 33, 25. 27; My.).

ಗೋಧೆ gôdhĕ. = ಗೋಡ್ಡ, ಗೋಧ. *A large kind of lizard;* an iguana (ಉಡು Nr.). 2, *a leathern fence for the left arm worn by archers.*

ಗೋನರ್ದ gô-narda. Bellowing like a bull; the bird Ardea sibirica; N. of a people. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಗೋನರ್ದೀಯ gô-nardîya. N. of Patañjali, the founder of the yôga philosophy, and of a grammarian. (R.).

ಗೋನಸ gô-nasa. = ಗೋನಾಸ. *The rock snake, Boa constrictor, Python molurus.*

ಗೋನಾಸ gô-nâsa. = ಗೋನಸ. *The Boa constrictor* (ಹೆಬ್ಬಾವು Hlå.; ಆಜಗರ, ಪಾಪಸ, etc., ಒಂಬು ಪಾವ Mr. 400).

ಗೋನಾಳಿ gônâḷi. The throat, the neck (ಕಣ್ಣ, ಗಳ Nr.). *Cf.* ಗೋಣುನಾಳಿ, etc.; ಗೋಣ್.

ಗೋನಿಕಾಯ gô-nikâya. A herd of kine (ಜಾಲ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 34).

ಗೋನು gônu. ಗೋನ್. = ಕೋಣ 3, etc. (ಅಸಿಪರ್ಣ, ಗೋಣಿಮೆ Mr. 139). — ಗೋನ ಮರ. The tree Careya arborea Roxb. (or Salvadora persica Lin.). See Nr. s. ಒಗಸೆ. — ಗೋನುಮರ. = ಗೋಣ-. (ಪೀಲು, ಗುವಳ, etc. Sl. 127). See ಪಿಲ್ಲದ-.

ಗೋನ್ದ gônda. Gum (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಗೋನ್ದು gôndu. = ಗೋನ್ದ. (My.). See Prv. s. ಮೋನ್ದು.

ಗೋನ್ದೆ gôndĕ. A bull, an ox (ವೃಷಭ Kk. 6; ಬಸವ, ವೃಷಭ Śm. 5; Tĕ. ಗೋವೆ, any horned cattle, a beast; ಗೂಬ್ಲು-, a bull). — ಗೋನ್ದ ಧ್ವಜಯಿಗೆಯ.-ಧ್ವಜಯಿಗೆಯ. Whose banner is a bull: Śiva (Śm. 2).

ಗೋಪ gô-pa. = ಗೋಪಕ No. 1, ಗೋಪತಿ 1. *A cowherd* (ಪಶುಪಾಲಕ, ಗೋಪರಕ್ಷ Nn. 53). 2, *the chief of a cow-pen.* 3, *the superintendent of several villages, the head of a district.* 4, a king (ಭೂಪ, ಅರಸು 53). 5, Krishṇa (ವಿಷ್ಣು, ಪರ 53). 6, Śiva (ತಲಕರ, ಈಶ್ವರ 53). 7, Indra (ಜೇಷ್ಠೇಶ್ವರ, ಇಷ್ವ 53).

8, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ 53). 9, the sun (ನತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 53). 10, the moon (ಇಕ್ಷ್ವ 53). 11, the mountain Mêru (ಮೇರು, ಮಹಾಮೇರು 53). 12, the bird Garuḍa (ಸುಪರ್ಣ, ಗರುಡ 53). 13, a bull (ಸೌರಭ, ವೃಷಭ 53). 14, *myrrh.*

ಗೋಪಕಾಮಿನಿ gôpa-kâmini. A cowherd's wife; a herdswoman (ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಭಾ. II, 106).

ಗೋಪಟುತ್ವ gô-paṭutva. Eloquence (Bp. 1, 6).

ಗೋಪತಿ gô-pati. = ಗೋಪ. A bull; *a bull roaming about at liberty.* 2, *the sun.* 3, *Indra.*

ಗೋಪತಿಧ್ವಜ gôpati-dhvaja. Whose banner is a bull: Śiva (Bp. 24, 46).

ಗೋಪತಿವಾಹನ gôpati-vâhana. Who rides on a bull: Śiva (Bp. 51, 82).

ಗೋಪಥ gô-patha. A cattle path, etc. 2, title of a brâhmaṇa treatise of the Atharva vêda. (R.).

ಗೋಪಧ್ವಜ gôpa-dhvaja. Śiva (V. 9, 68).

ಗೋಪನ gôpana. Guarding, preserving, keeping, protecting, protection; hiding, concealment. See ಆವರಣ, ರಕ್ಷಿ, ಮುಚ್ಚಗು, ಮುಚ್ಚುಗು.

ಗೋಪನವಭುಗ್ಜಿನ gô-pavanabhuk-ina. The bright âdiśêsha-serpent (Bp. 1, 6).

ಗೋಪವಲ್ಲಿ gôpa-valli. The plant Ichnocarpus frutescens. 2, the creeper Sansoviera roxburghiana. 3, = ಮೂಲಂಗಿ, ಮೂಗಾಡೆ (Mr. 131).

ಗೋಪವಾಹನ gôpa-vâhana. Indra's vehicle: Airâvata (Bp. 1, 6). 2, Brahmâ's vehicle: the haṁsa (1, 6). 3, Vishṇu's vehicle: Garuḍa (1, 6). 4, whose vehicle is an ox, Śiva (61, 18).

ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ gôpa-strî. A herds-woman (My.).

ಗೋಪಾದಪ gô-pâdapa. The svarga tree (Bp. 1, 6).

ಗೋಪಾನಸಿ gôpa-anasi. *The wood of a thatch, the bamboo frame-work on which it rests;* the eaves (or the end of the eaves) of a house (ಮೊಗಸೆ Hlâ., Mr. 200; see Nr. s. ಮೋಪೆ, and ಮೂರು).

ಗೋಪಾಯಿತ gôpâyita. *Guarded, preserved.*

ಗೋಪಾಲ gô-pâla. ಗೋಪಾಳ. = ಗೋಪ, ಗೋಪಕ. *A cowherd;* 2, a caste of Vaishṇava mendicants (S. Mhr.). 3, = ಗೋಪಾಲಿ, q. v. 4, Śiva. 5, Kṛishṇa. 6, alms (My.). ಆ ಮನೆಗೆ ಗೋಪಾಲ ಹಾಕ ಬೇಡ (My.). — ಗೋಪಾಲಪಡ. -ಆಡ. A mendicant in general (My.). See Prv. s. ಕೇಪಾಲ. — ಗೋಪಾಲಪಟ್ಟಿ. A small bamboo basket carried by mendicants (S. Mhr.). — ಗೋಪಾಲಪಟ್ಟಿಯ ತೊಪ್ಪಲು. A twining shrub, whose capsules when burst, resemble a hanging alms-basket, Aristolochia indica Willd. (Z.). — ಗೋಪಾಲಮುಟ್ಟಿ = ಗೋಪಾಲಪಟ್ಟಿ. ಗೋಪಾಲಮುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೋಪಾಲಪಟ್ಟಿ. N. (Bp. 56, 42). — ಗೋಪಾಲರಾಯ. N. (My.). See Prv. s. ಗೋಳಿ 2.

ಗೋಪಾಲಕ gô-pâlaka. (= ಗೊಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳು). A cowherd. 2, = ಗೋಪಾಲಿ, ಗೋಪಾಲಿತ. N. of the author of a vocabulary (Mr. 4).

ಗೋಪಾಲಿ gô-pâli. = ಗವಳಿ. 2, = ಗೋಪಾಲಕ No. 2 (Nn. 3, c. v. ಗೋಪಾಲ). — ಗೋಪಾಲಿವರಾ. A kind of gold fanam (My.).

ಗೋಪಾಲಿತ gô-pâlita. = ಗೋಪಾಲಿ No. 2. See Hlâ. s. ಪೋಲ್ 3.

ಗೋಪಿ gôpi. *A cowherd's wife,* especially applied to the cowherdesses of vṛindâvana, the companions of Kṛishṇa's sports; Kṛishṇa's foster-mother (My.); *a milkmaid* (ಮಾಲ ಮಲ್ಲಿ, ಗೊಲ 3 Śm. 33). See Bp. 10, 7; 54, 40. 2, *the plant Ichnocarpus frutescens* R. Br. 3, = ಗೋಪೀಪಡ್ಡಸ (My.).

ಗೋಪಿತ gôpita. Protected; hidden, concealed.

ಗೋಪಿತಕ್ರಿಯಾಕಾರಕ gôpita-kriyâ-kâraka. A kind of citra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗೋಪಿಟ್ಟಿ gô-piṭṭi. = ಗೋಪಿಟ್ಟು, q. v.

ಗೋಪಿಚಂದನ gôpi-candana. A species of white clay, used by Vaishṇavas to make sectarian marks on the forehead, etc. (C.).

ಗೋಪೀನಾಥ gôpi-nâtha. Kṛishṇa; N. (B. 4, 183; C.).

ಗೋಪು gôpu. Tbh. of ಗೋಪ. N. (My.; B. 2, 7). 2, an ornament for the neck (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಪ).

ಗೋಪುಚ್ಛ gô-puccha. A cow's tail; *a necklace consisting of two* (or more) *strings.*

ಗೋಪುರ gô-pura. = ಗೋಪುರ. *A town-gate;* a pyramidal tower over the gate of a city, over the gate of the encircling wall of a temple, etc.; a gate so overbuilt; *a gate in general.* See Bp. 53, 30; Śâv. 1, 67. 68; B. 5, 55. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಗೋಪ್ಯ gôpya. To be protected, to be taken care of; to be kept secret or hidden;—(hidden). 2, *the son of a female slave* (ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ Mr. 310). See ಆವರು; Bp. 47, 8 (N.); Prv. s. ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಗೋಪ್ಯಕ gôpyaka. *A servant, a slave.*

ಗೋಮತ gô-mat. *Rich in cattle.*

ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ gô-matallikĕ. *A tractable and good cow* (ಒಳ್ಳೆ ತವ ಹಸು Mr. 180).

ಗೋಮನಾಳಿ gômanâḷi. = (ಗೋಪಾಳಿ), ಗೋಮುಡಾಳಿ, ಗೋಮುಲಾಳಿ, ಗೋಮಾಳೆ, ಗೋಮ್ಯಾಳಿ. The neck or throat including also the Adam's apple and its corresponding place in beasts (S. Mhr.).

ಗೋಮನ್ತ gômanta. N. of a mountain. (Bhâgavata 10, 53 sum.).

ಗೋಮಯ gô-maya. *Cowdung* (ಆವ Kk. 62). See ಹೋಮಯ.

ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡ gômaya-piṇḍa. A cake of cowdung. See ಕುರುಳ್.

ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಪುಞ್ಜ gômayapiṇḍa-puñja. A heap of cowdung cakes. See ಪಾಪ್.

ಗೋಮರಾಳಿ gômarâḷi. = ಗೋಮನಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಗೋಮಲಾಳಿ gômalâḷi. = ಗೋಮನಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಗೋಮಾಂಸ gô-mâṁsa. Beef (C.). As beef may not be eaten by most Hindus, it is used in swearing, as ಈ ಕೆಲಸ ಕಾಸು ಮಾಡಿದರೆ ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (C.).

ಗೋಮನ್ತಕ gômântaka. The town of Goa (Mhr.; B. 2, 52).

ಗೋಮಾಯು gô-mâyu. Making sounds like cattle: *a jackal;* a kind of frog.

ಗೋಮಾರಿ gô-mâri. The bots, a disease of cattle caused by ticks: many animals perish by it (My.; Te.; T. ಕೊಡ ಮಾರಿ).

ಗೋಮಾಳ gô-mâḷa. A public pasture-ground (My.).

ಗೋಮಾಳೆ gômâḷĕ. = ಗೋಮುಲಾಳಿ, etc. The Adam's apple (My.).

ಗೋಮಿ gômi. *Rich in herds;* the owner of cattle or cows. See ಹುಮಾಳ.

ಗೋಮಿಕೆ gômikĕ. N. of a tree (= ಗೋಣಲು, q. v.).

ಗೋಮಿನಿ gôminî. (Śmd. 103). The great Lakshmî: the śakti of Vishṇu (ರಾಮ, ಮುಮಾಲಕ್ಷ್ಮ Nn. 24; ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮುಮಾಲಕ್ಷ್ಮ 26; ಶಮುಲ, ಮುಮಾಲಲಕ್ಷ್ಮ 20; ಲಕ್ಷ್ಮ Mr. 18). ಮುಖಂ ಸು ರತೋತ್ಪಲಗೋಮಿನಿಮುಖಂ (Śmd. 81 Mḍb. MS.).

ಗೋಮಿನೀಶನುಜ gôminî-tanuja. Kâma (Mr. 22).

ಗೋಮು gômu. 1. A sort of centipede; one of the blemishes incidental to a horse, viz. a conspicuous line of reversed hair resembling a centipede (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಮು).

ಗೋಮು gômu. 2. Affectation of greatness, airs (R.; Mhr. ಗೋಮಾ).

ಗೋಮುಖ gô-mukha. A cow's mouth or face (ಪಶುಮುಖ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20); a square or round platter of wood, metal, or stone, to which a snout or spout is attached and which is used to put idols on (My.). 2, spreading unguents, plastering, smearing; *ointment, unguent* (ವಿಲೇಪನ, ಅನುಲೇಪನ 20; ಅನುಲೇಪನ Mr. 472). 3, a kind of musical instrument (ವಾದ್ಯಭೇದ 20). 4, purity, purification (ಶುದ್ಧ, ವಿಶುದ್ಧ 20). 5, the being fond of intoxicating liquor (ಅಸವಾಸಕ್ತತೆ, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ 20). 6, a hole, a breach, a chasm.

ಗೋಮುಖವ್ಯಾಘ್ರ gômukha-vyâghra. A cow-faced tiger, *i. e.* a wolf in sheep's clothing (My.).

ಗೋಮುಖಸೂತ್ರ gômukha-sûtra. The snout or spout of the gômukha platter (My.; ಪ್ರಣಾಲಿ, etc. Sl. 94).

ಗೋಮೂತ್ರ gô-mûtra. Cow's urine (ಗೋಮೂಲ Mr. 182).

ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ gô-mûtrikĕ. Similar to the course of cow's urine (fem.). 2, an artificial verse the second half of which repeats nearly all the syllables of the first (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). See Bh. 10, 6, 24.

ಗೋಮೇದಕ gô-mêdaka. A gem or precious stone of a reddish colour (ಜನ್ಮರತ್ನ, ನವರತ್ನಾಂತ್ಯ Mr. 101).

ಗೋಮೇದಿಕ gômêdika. = ಗೋಮೇದಕ. (J. 17, 23).

ಗೋಮೇಧ gô-mêdha. The offering or sacrifice of a cow. (My.).

ಗೋಮ್ಯಾಳಿ gômyâḷi. = ಗೋಮುರಾಳಿ, etc. The back or nape of the neck (ಅಡಮು G.).

ಗೋಯುಗ gô-yuga. *The yoke or pair of oxen or other beasts.*

ಗೋರ್ gôr. = ಗೋರು 1. To catch fish, to fish (ಜಾಲಿಕರಣ Śmd. Dh.; M. ಗೋರಣ, a fishing basket; ಗೋರು-ಬಲೆ, a fishing net). ಗೋರ್ದೊ (Śmd. 50).

ಗೋರ gôra. 1. = ಗೋರು. (S. Mhr.; B. 4, 151 as ಫೋರ).

ಗೋರ gôra. 2. Tbh. of ಫೋರ. (My.).

ಗೋರಕ್ಷ gô-rakṣha. = ಗೋರಕ್ಷಕ. (R.).

ಗೋರಕ್ಷಕ gô-rakṣhaka. A cowherd (ಗೋಪ, ಪಶುಪಾಲಕ Nn. 53).

ಗೋರಟಿ gôraṭî. = ಗೂಡಟಿ, ಗೋರಟ್ಟಿ, ಗೋರಟ್ಟೆ, ಗೋರಟ್ಟೆ. Tbh. of ಕುರುಚ್ಚ (Śmd. 355. 359, c. r. ಗೋರಟ್ಟೆ. 364; Śm. 25; ಬಾಣ, ಬುಚ್ಚಿ, ಸೀರಿಳ Mr. 123; ಬಾಣ 505; T. ಕುಪಿಂಟಿ, ಕುಪ್ಪಂಟಿ, M. ಕುಪ್ಪಾಟ್ಟಿ, Barleria of many kinds; Tĕ. ಗೋರಟ್ಟೆ, T. ಕೋರಟ್ಟಿ, ಕುಪ್ಪಂಟಿ, Lawsonia L.). See ಕೆಮ್ಮು-, ಮುಳ್ಳು-, ಹೆಗ್ಗ-.

ಗೋರಣ gôraṇa. = ಗುರಣ. *Taking or raising up;* effort, exertion.

ಗೋರಣ್ಣ gôraṇṇa. = ಗೋರಟ್ಟೆ. (Sl. 140; My.). See ಮುಳ್ಳು-.

ಗೋರಣ್ಣೆ gôraṇṇe. = ಗೋರಟ್ಟೆ. (My.).

ಗೋರಣ್ಣೆ gôraṇṇĕ. = ಗೋರಟ್ಟೆ. (ಕುರಣ್ಣಿಗ Nr.; ಕಂಟಕಾಟ, ಕುರಣ್ಣಿಗ Hlā.). See ಹೊಟ್ಟ-, ಮುಳ್ಳು-, ಸಣ್ಣ-, ಹೆಗ್ಗ-, ಹೊಟ್ಟಣ್ಣ-.

ಗೋರಥ gô-ratha. Śiva. 2, a carriage drawn by oxen (V. 38, 70).

ಗೋರಸ gô-rasa. *Buttermilk;* cow-milk.

ಗೋರಾ gôrâ. = ಗೋರಿ 1, ಗೋರ್. White; of fair complexion (as Europeans, My.; Mhr.).

ಗೋರಾಜಿ gô-râji. A multitude or herd of cattle (Čpr. 2, 22).

ಗೋರಿ gôri. 1. = ಗೋರ್. Drawing, drawing in; drawing together, raking: a kind of rake (S. Mhr.); attracting, alluring, decoying, decoy (Čpr. 8, 49; Bh. 3, 13, 17). — ಗೋರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be allured or decoyed (Čpr. 1, 118). — ಗೋರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To allure, to decoy (Č. Bp. 34, 32). — ಗೋರಿಯ ಮೃಗ. An animal that is allured or decoyed (Abh. P. 10, after 111). — ಗೋರಿಬಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rāv. 5, after 114). — ಗೋರಿಯಲ್ಲಿ. = ಗೋರಿ. A rake (S. Mhr.; B. 5, 203. 295).

ಗೋರಿ gôri. 2. — ಗೋರಿಕಾಯಿ. Dolichos fabaeformis Lin. (My.; Tĕ. ಗೋರಿಮು-ಮುಳ್ಳು-ಪಿ-ಕಾಯಿ; T. ಕೊತ್ತವಪ್ಪೆ). — ಗೋರಿ ಸಿ. Cynamopsis psoraloides Dec. (St. & Pl.). *Cf.* ಜವಳಿ ಕಾಯಿ.

ಗೋರಿ gôri. 1. = ಗೋರಟ, etc. — ಗೋರಿಕಲ್ಲು. A white stone: a quartz-rock (My.).

ಗೋರಿ gôri. 2. A grave, a tomb (C.; Br., T.; M. ಕಬರ್, Arab. *qabr; cf.* ಕುಬರ).

ಗೋರಿಮಿಡಿ gôrimiḍi. = ಕೊರಿಮಿಡಿ. Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.).

ಗೋರಿಸು gôrisu. To cause to sweep together or to heap (as filth, My.; *cf.* ಗೋರು).

ಗೋರು gôru. 1. = ಕೋರ್. To draw; to gather, to sweep together, to pile (as filth, My.); to remove the impurities of a heap of grain by repeated piling (My.); to fish with a net to which a handle is attached (My.); to draw a plank to which a handle is attached, with the hand over ploughed ground to level it (My.); to plunder (My.; M. ಕೋರು; Tu. ಗೋರ್).

ಗೋರು gôru. 2. (= ಗೋರಿ 1). Drawing, etc. (Tĕ. ಗೋರಿ-ಚಕ್ಕೆ, a drag with which rivers are cleared; ಗೋರಿ ದು, ಗೋರ್ದು, drill ploughs). — ಗೋರುಮಣೆ. A kind of rake (My.). 2, a piece of board used for removing the excess of jaggery from the top of a mould (My.).

ಗೋರು gôru. = ಗೋರ 1. Trouble, annoyance (S. Mhr.; Mhr. ಫೋರ, ಫೋರಾ).

ಗೋರುತ gô-ruta. As far as the lowing of a cow may be heard: two krôśas (Sk.; ಎರಡು ಹರಹಾರಿ G.).

ಗೋರೆ gôrĕ. = ಗೋರಿ 1. A shovel for cleaning a

boat (ಆಫ್ರಿ, ಹಡಗಮೊಳಗಿನ ಹೊಲಸು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೋಕ C.). 2, the jaggory that has been removed with the ಗೋಕುಮಣೆ (My.).

ಗೋರೋಚ gô-rôčana. = ಗೋರೊಚ, ಗೋರೊಚನ, etc.

ಗೋರೋಚನ gô-rôčana. = ಗೋರೊಚನ. A bright yellow pigment prepared from the urine or bile of a cow, or vomited by a cow in the form of scybala, or found in the head of that animal. (My.).

ಗೋರೋಜ gô-rôja. Tbh. of ಗೋರೋಚ. (S. Mhr.; ಗೌರಿ, ಗೋರೆಪತ್ತ Mr. 335 in two MSS., o. rs. ಗೋಪತ್ತಿ, ಗೋಪಾತ್ರೆ, ಗೋರೋಚ).

ಗೋರೋಜನ gô-rôjana. Tbh. of ಗೋರೋಚನ. (C.).

ಗೋರ್ಚು gôrču. 1. (= ಗೀರು 1). To scratch (My.; see M. s. ಕೋರ್ಚು).

ಗೋರ್ಚು gôrču. 2. (= ಗೀರು 2). — ಗೋರ್ಚಿಜಮ್ಮ.-ಉಜಮ್ಮ. = ಗೀರುಜಮ್ಮ. (My.). — ಗೋರ್ಚುಳಿ.-ಉಳಿ. A chisel used for scratching lines (My.).

ಗೋರ್ಚಿ gôrči. (= ಕೋರಿ). A perverse person (?). ಏವನ ಧರ್ತಗೆ, ಗೋರ್ಚಿಗಳಿರಾ, ನೀವು ಸರಿಯೋ? (Bp. 56, 20).

ಗೋರ್ gôr. = ಗೋರಿ, etc. — ಗೋರ್ಳಲ್ಲು. = ಗೋರಿಳಲ್ಲು. (My.). ಮೂರುಗೆ ಮೀರಿದ ಬುದ್ಧಿ ಗೋರ್ಳಲ್ಲು ಮೀರಿ ಹೊರಿಸಿದ ಮಣಿ (Prv.).

ಗೋರ್ಧ gôrdha. = ಗೋಧ. *The brain.*

ಗೋಲ gôla. = ಗುಡ, ಗೋಲು, ಗೋಳ 1. *A ball; a globe;* anything round or globular; a circle, a sphere, a globe. 2, myrrh. 3, = ಗೋಲಳ 1, a widow's bastard. 4, the hoof of a cow, etc. (? ಕ್ಷುರ Nr.).

ಗೋಲಕ gôlaka. 1. A ball, etc. 2, *a widow's bastard.*

ಗೋಲಕ gôlaka. 2. A money-box, a till (My.; Mhr., H.).

ಗೋಲಕೊಂಡ gôlakoṇḍe. Golconda, near Hydrabad (Sl. 101; My.; Tē.).

ಗೋಲಗುಮುಟ gôla-gumuṭa. A globular gumuṭa (My.; B. 4, 145. 146).

ಗೋಲರಸ gôla-rasa. Gum-myrrh (ಮೋಳ, ಪಿಣ್ಣಿ, etc. Nr.).

ಗೋಲಾಕಾರ gôla-âkâra. Globular (C.; Mhr.; B. 4, 65).

ಗೋಲಾಂಗುಲ gô-lâṅgula. *A kind of black monkey having a tail like a cow* (ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ, ಮುಸು Mr. 161).

ಗೋಲಾರ್ಧ gôla-ardha. A hemisphere (My.; B. 4, 98; 5, 305).

ಗೋಲಿ gôli. A globe, a ball; the ball of a gun, etc.; a small ball of mud, sealing-wax, stone, etc. (C.; H.). — ಗೋಲಿಕಲ್ಲು. A marble (My.). ಪದ್ಮಕಾನನಮ್ ಒಸರ್ದಿನ್ನಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲು ಒಸರುಮೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ಗೋಲೀಢ gô-lîḍha. *Name of a plant, the ashes of which are used as a cautery.*

ಗೋಲು gôlu. Tbh. of ಗೋಲ. A circle; a ring (C.); a globe (C.). — ಗೋಲುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A plain finger-ring (C.).

ಗೋಲೆ gôlĕ. *Red arsenic.*

ಗೋಲೋಮಿ gô-lômi. *A particular plant* (= ಉಗ್ರಗಣ್ಣಿ). 2, *a bent grass or Agrostis with white blossoms* (= ಗಣ್ಣಾಲಿ; see Sl. 162). 3, *another plant* (= ಘೋಷಕೇತ; see Sl. 335). — See Nr. s. ಕಮಲೆ.

ಗೋವ gôva. 1. Tbh. of ಗೋಪ. (ತುಮುಡಿಳ, ಗೊಲ್ಲ Śm. 33). ಗೋವರ್ಳಳ್ (Śmd. 79. 124).

ಗೋವೆ gôva. 2. = ಕೊಂಯ್ಯಾ. — ಗೋವದಗಿಡ. The guava tree, Psidium gualava (St. & Pl.).

ಗೋವತ್ಸ gô-vatsa. A calf (ಕನ್ನು Kk. 62).

ಗೋವಂದನಿ gô-vandani. *A plant bearing a fragrant seed* (= ಪ್ರಿಯಂಗು).

ಗೋವರ್ಧನ gô-vardhana. A hill in Vṛindâvana. (J. 13, 37). 2, Kṛishṇa (21, 3).

ಗೋವರ್ಧನಧರ gôvardhana-dhara. The Gôvardhana-supporter: Kṛishṇa. (My.; G.).

ಗೋವಳ gôvaḷa. Tbh. of ಗೋಪಾಲ (Śmd. 359). ಗೋವಳನ್ನ ಎರ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿಯದ್ ಪಟ್ಟುದು (300). See J. 2, 61; 6, 47. 53. Feminine: ಗೋವಳೆ (J. 7, 30).

ಗೋವಳಿಗ gôvaḷiga. = ಗವಳಿಗ. (B. 4, 220).

ಗೋವಾಹನ gô-vâhana. Śiva (R.).

ಗೋವಾಹಿನಿ gô-vâhini. The celestial Ganges (R.).

ಗೋವಿಂದ gô-vinda. *A chief-herdsman.* 2, *Kṛishṇa,* Vishṇu. 3, Bṛihaspati.

ಗೋವಿಂದಂ gô-vindaṁ. The metrical foot - - - (Ch.).

ಗೋವಿಂದನಾಥ gôvinda-nâtha. Śiva, a Śiva-liṅga at Dvâraka (Bp. 54, 63).

ಗೋವಿಂದಪ್ರಭುವೆ gôvinda-pratumĕ. An idol of Vishṇu (Bp. 53, 32; 54, 80).

ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟ gôvinda-bhaṭṭa. N. ಗಣ್ಣು ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟ ಬಾವಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟಾರಕ gôvinda-bhaṭṭâraka. N. (Bp. 49, 16).

ಗೋವಿಷ್ gô-vish. ಗೋವಿಟ್ಟೆ. *Cowdung.*

ಗೋವು gôvu. = ಗೂಳಿ. (My.). ಗೋವುಗಳ ಸಮೂಹ (ಗದ್ಯ Sl. 315).

ಗೋವೃಂದ gô-vṛinda. *A drove of cattle; a cow-station.*

ಗೋವೆ gôvĕ. (= ಗೋವ). Goa (C.; B. 3, 58; Tē., M.; T. ಕೋವ, also M.).

ಗೋವ್ರಜ gô-vraja. A herd of cattle (J. 3, 2).

ಗೋಶಾಲ gô-śâla. ಗೋಶಾಲೆ. *A cow-stall, a cow-house.*

ಗೋಶಿಕ್ಷಾಧ್ವನಿ gô-śikshâ-dhvani. A sound used in the training or guiding of cattle. See ಕೆಳ್ತ.

ಗೋಶೀರ್ಷ gô-śîrsha. The head of a cow. 2, *a kind of sandal wood having the colour of brass and very fragrant.*

ಗೋಷ್ಟಿ gôshṭi. A word; a story (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಷ್ಠ gô-sṭha. = ಗೋಸ 2. *An abode for cattle, a cowpen; a station of cowherds.*

ಗೋಷ್ಠಪತಿ gôshṭha-pati. *A chief-herdsman.*

ಗೋಷ್ಠಶ್ವ gôshṭha-śva. *The dog in the manger.*

ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷ gôshṭha-adhyaksha. *A chief-herdsman.*

ಗೋಷ್ಠಿ gôshṭhi. = ಗೋಷ್ಟಿ. *An assembly, a meeting, a party:* fellowship, society. 2, *a conversation, a discourse.*

ಗೋಷ್ಠಿಕೆ gôshṭhikĕ. = ಗೋಷ್ಠಿ. *A party, etc.* See ಬಾಸ.

ಗೋಷ್ಠೀನ gôshṭhîna. *The site of a former fold for kine.*

ಗೋಷ್ಪದ gôs(genitive of ಗೋ)-pada. A cow's foot or step; *a measure, as much as a cow's footstep will hold.* 2, *a spot frequented by kine.*

ಗೋಷ್ವಾರೆ gôshvârĕ. Abstract statement prepared from detailed returns; abstract of account in general (My.; Br.; Mhr., H.).

ಗೋಸ gôsa. 1. (= ಗೋಲ). Myrrh (Sk.; ಕಟ್ಟಿಗೆಯ G.).

ಗೋಸ gôsa. 2. Tbh. of ಗೋಷ್ಠ. (ತುಮುಡಿಳ ಕೆಸ.).

ಗೋಸಂಖ್ಯ gô-saṅkhya. One who counts the cows: *a herdsman.*

ಗೋಸಣೆ gôsaṇe. = ಗೋಸಣೆ. Tbh. of ಘೋಷಣೆ (Śmd. 338, o. r. ಘೋಷಣ; ಘೋಷಣೆ Ćr. II, 58; Tē. ಕೋಸುನೆ).

ಗೋಸಣೆ gôsaṇe. = ಗೋಸಣೆ. (Ćpr. 2, 15; Abh. P. 9, 165). — ಗೋಸಣಗಳೆ. -ಕೆ. To send forth or emit cries: to cry aloud (Abh. P. 11, after 140; 14, after 82).

ಗೋಸಮುದಾಯ gô-samudâya. A herd of cows (ಆಕಳ Śm. 33).

ಗೋಸಮೂಹ gô-samûha. = ಗೋಸಮುದಾಯ. See ಪಶುಪ್ರಜ, ಪಿಣ್ಣು.

ಗೋಸಂಭವ gô-sambhava. *Produced from or by a cow.*

ಗೋಸರ್ಗ gô-sarga. The time at which cows are let loose: *day-break, dawn.*

ಗೋಸಾಂಯಿ gô-sâyi. = ಗೋಸಾವಿ. (My.; Tē., M.).

ಗೋಸಾವಿ gô-sâvi. Tbh. of ಗೋಸ್ವಾಮಿ No. 2. (Mhr., S. Mhr., Tē.).

ಗೋಸಿ gôsi. = ಗೋಸಿ. (My.). See ಪುಟಿ. ಅನೆಗಾದಿ ದಾರದಮ್ಮ ಗೋಸಿಯೋಳಗೆ ಮೂಗಳ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಗೋಸುಮ್ಮೆ gôsumbĕ. A chameleon, a gecko (ಸರಟು, ಕೃಕಲಾಸ, ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯತಯಾಸಕ IIIâ.; ಬಹುಸೂರ್ಯತ ಯಾಸಕ Mr. 164; G.).

ಗೋಸ್ಕರ gôskara. = ಕೋಸಕೆ, etc. ಆದರಿ ಗೋಸ್ಕರ (S. Mhr.). See B. 5, 44. 76. 82. 94. 106. 160. 176. 180. 195.

ಗೋಸ್ತನ gô-stana. The udder of a cow; a cluster of blossoms, etc.; a necklace of four strings. (G.).

ಗೋಸ್ತನಿ gô-stani. (= ದಶನ್ಯನಿ). *A bunch of grapes.* 2, *the vine.* 3, *a necklace of four strings.*

ಗೋಸ್ಥಾನ gô-sthâna. = ಗೋಸ್ಥಾನಕ. (R.).

ಗೋಸ್ಥಾನಕ gô-sthânaka. *A cow-stall, a hurdle for cattle.*

ಗೋಸ್ವಾಮಿ gô-svâmi. = ಗೋಸಾಯಿ, ಗೋಸಾವಿ. *The master or possessor of cows or of herds.* 2, a Śûdra, and sometimes a Brâhmaṇa, that has renounced the world, a religious mendicant (of the Śaiva or vaishṇava sect).

ಗೋಹತ್ಯ gô-hatya. The killing of a cow. (Bp. 60, 52).

ಗೋಹುರ gô-hura. Tbh. of ಗೋಪುರ (Śmd. 342).

ಗೋಳ್ gôḷ. = ಗೋಳು 1. The sound of howling, lamenting, wailing, or roaring. (Tu. ಗೋಲು, ಗೋಳು; Tē. ಗೋಡು; *cf.* ಗೊಳೊ). — ಗೋಳಾಟ. -ಆಟ. Lamentation, wail (C.; B. 4, 182). — ಗೋಳಾಡು. -ಆಡು. To lament, to wail, etc. (C.; B. 4, 144; 5, 86. 154). — ಗೋಳಿಡು. -ಇಡು. = ಗೋಳಾಡು (Śmd. I), q. v. See Bp. 37, 37; 46, 36; 47, 46; 48, 9; J. 8, 27. 40; 13, 60; 28, 39; 31, 66. — ಗೋಳೆಡ್ಡ. -ಎಡ್ಡ. To lament, etc. (Bh. 3, 19, 50).

ಗೋಳ gôḷa. 1. = ಗೋಲು. A ball; a globe (C.; T., M.).

ಗೋಳ gôḷa. 2. Distraction; busy bustling; clamour, tumult; disorder, confusion (Mhr. ಘೋಳ, ಘೋಳಾವಾ). — ಗೋಳಾಗೋಳಿ. = ಗೋಳಿ. (Bh. 2, 2, 104; 3, 5, 18).

ಗೋಳಿ gôḷi. 1. (= ಗೋಲಿ Śmd. 39). A small potherb of the genus Portulaca (z.; My.). See ಪೀಡು-, ಪುಷ್ಪ-. — ಗೋಳಿಪಲ್ಯ. The above used as a vegetable (C.).

ಗೋಳಿ gôḷi. 2. = ಗೋಣಿ 4. All kinds of fig trees which bear no apparent flowers (T. ಕೋಟಂ, ಕೋಳಿ): the Banyan tree, Ficus bengalensis Lin. (Tu.; T. ಕೋಳಿ); Ficus elastica Roxb. (My.). See ಕಟು-. — ಗೋಳಿಬೇರು. A root of the Banyan tree. ಗೋಳಿಬೇರು ಹಾಗೆ ಮೈಲೆ ಗೋಳಾಡಲಾಗದು (Prv.). — ಗೋಳಿ ಮರ. = ಗೋಳಿ. The Banyan tree (St. & Pl.).

ಗೋಳಿ gôḷi. 3. (*cf.* ಕೋಳಿ). — ಗೋಳಿ ಹೂವು. Either the flower of the tree Mimusops elengi, or that of the tree Sesbana grandiflora (ಕೇಸರ, ಬಕುಳ, ಮುಕ, ಪಸು, ತಿಪ ಮುಲ್ಲಿ G.).

ಗೋಳಿಸು gôḷisu. To rub, to rub and stir in order to mix (Bh. 10, 5, 43; Mhr., II. ಘೋಟಿಸೇಣ).

ಗೋಲ್ gôl. 1. = ಗೋಳ್. — ಗೋಲಾಡು. = ಗೋಳಿಡು. To lament, to howl, to roar (ಕೈಕ್ಷಪ್ಪನ Śmd. Dh.). ಗೋಲಾಟ್ಟಂ (Śmd. I).

ಗೋಲ್gôl. 2. = ಗೋಣ್, etc. — ಗೋಲ್ಮುಡಿ. = ಗೋಣ್ಮುಡಿ 2. (ಹಂಸೆ Kk. 70).

ಗೋಲ gôḷa. ಗೋಲಾಂಬಿಲಿ. ಗೋಲಾಯ್ತ. ಗೋಲಾಯ್ಲ. See ಘೋಟಿ, etc.

ಗೋಲಿ gôḷi. (= ಗೋಳಿ 1, Śmd. 39).

ಗೋಲಿಗೆ gôḷigĕ. See ಘೋಟಿಗೆ.

ಗೌ gau. For this syllable at the beginning of Kannaḍa or Tadbhava words in writ see ಗವ or ಗಪ, *e. g.* for Tbh. ಗೌರಿಗ see ಗವರಿಗ, for Tbh. ಗೌವ see ಗಪುವ.

ಗೌಡ gauḍa. = ಗೌಳ. (fr. guḍa). Sweetmeats. 2, N. of a country, the district of Gaur in Bengal. 3, a style of poetry, the bold and spirited one. *Cf.* ಗವುಡ, and see ಪಂಚ-.

ಗೌಡಮಾರ್ಗ gauḍa-mârga. The gauḍa style of diction or composition (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಗೌಡರೀತಿ gauḍa-rîti. = ಗೌಡಮಾರ್ಗ. (Kâvy. IV, 1, 2. 7. 8. 10. 11).

ಗೌಡಿ gauḍi. *Rum distilled from molasses.*

ಗೌಣ gauṇa. (fr. ಗುಣ). Subordinate, unessential, secondary; metaphorical, figurative; attributive. (Kâvy. V, 70).

ಗೌತಮ gautama. (fr. ಗೋತಮ). *N. of Buddha or Śâkyamuni, the founder of the Buddhist sect.* 2, N. of other persons. See ಮುನಿಗೌತಮ; Bp. 3, 77; 53, 5; 60, 52; J. 33, 39; B. 4, 213.

ಗೌತಮಿ gautami. N. of a river (J. 20, 13).

ಗೌಧಾರ gaudhâra. *An iguana.*

ಗೌಧೇಯ gaudhêya. (fr. ಗೌಧಾರ). *An iguana.*

ಗೌಧೇರ gaudhêra. *An iguana.* 2, *a young godhi or young iguana* (ಮುಕ್ಕಣ್ಣಮುದ Mr. 163).

ಗೌರ gaur. Sarasvati (Mr. 10).

ಗೌರ gaura. *White; yellow; pale red.* 2, the moon. 3, the filament of a lotus. 4, white mustard. 5, the Bos gaurus.

ಗೌರವ gaurava. (fr. ಗುರು). Relating to a guru. 2, weight, heaviness; bulkiness (Sk. 404). 3, importance, high value or estimation. 4, *gravity, dignity, respectability, venerableness* (ವಿದ್ಯೆಯಂ, ಪಿಣ್ಣ Ćr. II, 79); respect shown to a person (Śmd. 159).

ಗೌರಾದೇವಿ gaurâ-dêvi. N. (Bp. 12, 41); Pârvati (My.).

ಗೌರಿ gauri. ಗೌರಿ. *Any girl prior to menstruation, a maid;*

a virgin. 2, *Pârvati.* 3, a yellow pigment or dye (ಗೋರೋಚನ, etc. Mr. 335). 4, N. of a plant (see Mr. s. ದಪ್ಪಲಿ). — ಗೌರಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. Pârvati; N. (C.). — ಗೌರಿಮಧವ. -ಉರಸ. Śiva (Bp. 56, 1; J. 13, 19). — ಗೌರವ್ವೆ. -ಜವ್ವೆ. = ಗೌರಮ್ಮ. See ನೀಲಕಂಠ-. — ಗೌರೀ ಹುಣ್ಣಿ. A (yearly) feast in honour of Gauri. See Prv. s. ಮದುವೆ.

ಗೌರಿಜಡೆ gauri-jaḍe. N. of a plant (ಘೋಷ Mr. 135, o. r. ಗೌರಿಜಡೆ).

ಗೌರೀಕಾಂತ gauri-kânta. Śiva (Bp. 24, 77; 49, 22).

ಗೌರೀತೃತೀಯೆ gauri-tṛitîye. A festival in honour of Gauri on the 3rd of the first half of the bhâdrapada month (My.).

ಗೌರೀಧವ gauri-dhava. Śiva (Bp. 24, 53).

ಗೌರೀಪತಿ gauri-pati. Śiva (Bp. 31, 17; 45, 33).

ಗೌರೀಪಾಷಾಣ gauri-pâshâṇa. A kind of mineral poison (My.).

ಗೌರೀಪುತ್ರ gauri-putra. *Skanda;* Ganapati (My.).

ಗೌರೀಪ್ರವರ gauri-pravara. Śiva (Bp. 45, 45).

ಗೌರೀರಮಣ gauri-ramaṇa. Śiva (Bp. 58, 63).

ಗೌರೀಲಲನ gauri-lalana. Śiva (Bp. 27, 38).

ಗೌರೀವಲ್ಲಭ gauri-vallabha. Śiva (Bp. 25, 18).

ಗೌರೀಶ gauri-śa. Śiva (Bp. 5, 56).

ಗೌರೀಸುತ gauri-suta. = ಗೌರೀಪುತ್ರ. (Mr. 16).

ಗೌವೆ gauve. ಗೌರಾ. = ಗೌರಿ. See ಗೌರಾದೇವಿ.

ಗೌಳ gauḷa. Tbh. of ಗೌಡ (Śmd. 29). See Bp. 6, 18; ಪಂಚ-. 2, N. of a râga (J. 21, 56).

ಗ್ಗೆ ggè. = ಗೆ 2, etc. See ಅಗ್ಗ.

ಜ್ಞಾನ gnâna. = ಜ್ಞಾನ. (My.).

ಜ್ಞಾಪಕ gnâpaka. Tbh. of ಜ್ಞಾಪಕ (S. Mhr.).

ಜ್ಞಾನ gyâna. Tbh. of ಜ್ಞಾನ. (C.).

ಗ್ಯೆ gyè. = ಗೈ. See ಅಗ್ಯೆ.

ಗ್ರಥಿತ grathita. = ಗ್ರಥಿತ. (Sk.; C.).

ಗ್ರನ್ಥ granta. Tbh. of ಗ್ರಂಥ (Śmd. 338).

ಗ್ರನ್ಥ grantha. = ಗರಪ್ಪ, ಗ್ರಪ್ಪ. Tying, binding, stringing together. 2, *a book or composition in prose or verse; a code;* a religious treatise; the vêda (ಶಾಸ್ತ್ರಸಮೂಹ, ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು; ಪ್ರತಾಧಿ, ವೇದಂಗಳು Nn. 141; ಶಾಸ್ತ್ರತತಿ; ವೇದ ಪ್ರಾಲ್ಯು Mr. 491). 3, *a line in a manuscript consisting of about thirty-two syllables* (ವರ್ಣಸಂಖ್ಯೆ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಛೇದ, ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ 141; ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ 491). 4, wealth, property (ಪಿತೃಧನ, ತಂದೆ ಗಟ್ಟಿಸಿದ ಧನ 141). 5, great knowledge (ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ, ಜ್ಞಾನದ ಪೆಚ್ಚಗೆ 141). 6, giving (ದಾನ, ಕೊಡುವುದು 141). 7, ಛಾಗಿ (ಎಛಾಗ, o. r. ಛಾಗಸಂಖ್ಯೆ 141).

ಗ್ರನ್ಥಕರ್ತ grantha-karta. An author (My.; B. 5, 168. 230).

ಗ್ರನ್ಥಕಾರ grantha-kâra. An author. (My.; B. 5, 211).

ಗ್ರನ್ಥನ granthana. *Stringing, tying; composing a book;* arranging. See ರಚನೆ.

ಗ್ರನ್ಥಲಿಪಿ grantha-lipi. One of the various characters used in writ (Bp. 5, 53).

ಗ್ರನ್ಥಲೇಖಕ grantha-lêkhaka. A writer of books, etc. (ಲಿಪಿಕ Mr. 360).

ಗ್ರನ್ಥಿ granthi. = ಗಟ್ಟಿ, ಗಟ್ಟು, ಗಣ್ಣಿ, ಗಣ್ಣಿ, ಗಣ್ಟೆ. *A knot;* a tie. 2, *the knot or joint of a reed,* etc.; *a joint or articulation of the body;* a knot or protuberance of any kind; a name of several plants and bulbous roots. (ಗೋಧಿ Mr. 121).

ಗ್ರನ್ಥಿಕ granthika. = ಗಣ್ಣಿಗ. A medical drug (Sl. 143. 145 ಗ್ರನ್ಥಿಕದ್ರವ್ಯ). 2, *the root of long pepper.*

ಗ್ರನ್ಥಿತ granthita. = ಗ್ರಥಿತ. *Strung, tied.*

ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ granthi-parṇa. *A certain fragrant plant* (= ಕಸ್ತೂರಿ, ತುಳ). See Sl. 155 and ಮಾಚಪತ್ರಿ.

ಗ್ರನ್ಥಿಲ granthila. Knotty. 2, *the plant Flacourtia sapida* Roxb. 3, *the plant Capparis aphylla* Roxb.

ಗ್ರಸ್ತ grasta. *Seized with the mouth, devoured, eaten;* seized; possessed by (a demon, etc.). 2, *imperfectly pronounced, or slurred, by omitting a letter or syllable.*

ಗ್ರಹ graha. 1. = ಗರ 3. *Seizing, laying hold of, holding; taking* (ಆಳರ್ಪಣ, ಪಿಡಿಪುವ Nn. 33). 2, the power that seizes and obscures the sun and moon and causes eclipses, especially râhu. 3, *a planet,* as seizing or influencing the destinies of men in a supernatural manner. Generally *nine planets* are enumerated: Mars, Mercury, Jupiter, Venus, Saturn, Râhu, Kêtu, the Sun and Moon (ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ದಗ್ರಹ 33; Śmd. 109). 4, *an imp, an evil spirit, a demon* (ತನ 33; ತನಗ Mr. 490); magical or demonical influence (ಭೂತಾದಿಮಹಾದೇವ 490). 5, a Brâhmaṇa (ಭೂದೇವ 33). 6, the earth (ಧರಣಿ, ಭೂಮಿ 33). 7, ಜೀವವ್ಯಾತ (ಜೀವನಮೂಲ 33). 8, the number nine (ಒಬ್ಬತ್ತು Mr. 347). See ದಾನ-.

ಗ್ರಹ graha. 2. = ಗೃಹ. (B. 5, 96. 184).

ಗ್ರಹಚಾರ graha-châra. = ಗಾಚಾರ, ಗಿರಾಚಾರ, ಗ್ರಾಚಾರ. The mischievous course, or bad influence (as pain, poverty, sickness, etc.) of unpropitious stars or evil spirits (C.; Tê.).

ಗ್ರಹಣ grahaṇa. = ಗರಣ, ಗಾರ 2, ಗಿರ್ಯಾಣ. *Seizing; taking, accepting; holding;*—taking by the hand, marrying. 2, seizure of the sun or moon: an eclipse. 3, perceiving, understanding, *comprehension; the receiving of instruction.* See ಕೊಳ್, ಪಿಡಿ.

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. Diarrhœa, dysentery (My.), or small-pox, or a sort of insanity (ಪೀಡಕ, ಸನ್ನಿ Mr. 387). 2, rickets; marasmus (Mg.).

ಗ್ರಹಣೀರುಜೆ grahaṇi-ruj. *Diarrhœa, dysentery.*

ಗ್ರಹನಿಕರ graha-nikara. The nine planets (ನವಗ್ರಹ Kn. 75).

ಗ್ರಹಪತಿ graha-pati. *The sun.*

ಗ್ರಹಪೀಡೆ graha-piḍè. Trouble arising from unpropitious stars (C.) or from demons (My.).

ಗ್ರಹಬಾಧೆ graha-bâdhè. = ಗ್ರಹಪೀಡೆ. (My.).

ಗ್ರಹಭೇದ graha-bhêda. A kind of graha, one of the grahas (೨೬ Kn. 30). See ಗ್ರಹವಿವರ.

ಗ್ರಹಮಾಲೆ graha-mâlè. The planets. (B. 5, 167; My.).

ಗ್ರಹವರ graha-vara. = ಗ್ರಹಪತಿ. (Bp. 4, 44).

ಗ್ರಹವಿವರ graha-vivara. = ಗ್ರಹಭೇದ. (ರಾಹು, ಗ್ರಹಭೇದ Kn. 76).

ಗ್ರಹಶಾನ್ತಿ graha-śânti. Propitiation of the planets by offerings (C.).

ಗ್ರಹಸ್ತ grahasta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (C.; B. 5, 92).

ಗ್ರಹಿಕೆ grahikè. Understanding, comprehension (B. 3, 34; My.).

ಗ್ರಹಿತ grahita. Seized, etc. (Bp. 39, 13).

ಗ್ರಹಿಸು grahisu. To seize, to accept, to acknowledge;—to comprehend, to understand (My.; Tē. గ్రహించు). See ಕೆಸ್ವ. 2, 113; B. 4, 170. 189. 193; 5, 3; ಅನು-.

ಗ್ರಾಚಾರ grâchâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (C.).

ಗ್ರಾಮ grâma. = ಗಾವ, ಗಾವೆ. *A village;* a town-like village (C.); a district or township (ಜಕ್ಕಣ್ಣ, ಜೇಶ Xn. 37). 2, *a multitude, a group of things, a collection* (ಸಂಕುಲ, ಸಮೂಹ 37). 3, a scale in music, a gamut (ರಾಗವಿಛೇದ 37; see Mr. 78 n. ಮೂರ್ಚನಾಗ್ರಾಮ; Ūpr. 1, after 84). 4, sexual intercourse (? ಭೋಗ 37; *cf.* ಗ್ರಾಮ್ಯ). 5, semen (ರೇತ, ಇಂದ್ರಿಯ 37). 6, the ocean (ಉಮ್ಮಳಿಧಿ, ಸಮುದ್ರ 37). 7, a ray (ಕಿರಣ 37). 8, sound (ಜಪ್ಪು, ಧ್ವನಿ 37). 9, = ಭೂತಗ್ರಾಮ (? ಭೂತ 37). 10, a Mâgadha (ಮಾಗಧ, ಮಾಗಧರ್ 37).

ಗ್ರಾಮಕೀಟಕ grâma-kîṭaka. Village-vermin, a mischief-maker (B. 4, 153).

ಗ್ರಾಮಣಿ grâmaṇi. *The headman of a village* (ಗಾವಿಲ Kk. 56); the head of a rent-free village or of such villages (My.). 2, *principal, excellent, best.* 3, *a barber.*

ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ grâma-takṣha. *A carpenter working for the village.*

ಗ್ರಾಮತೆ grâmatĕ. *A multitude of villages.*

ಗ್ರಾಮದೇವತೆ grâma-dêvatĕ. The tutelary deity of a village. (My.).

ಗ್ರಾಮಧಾನ grâma-dhâna. = ಗ್ರಾಮೂಧಾನ. (ಪೀಟಿ Mr. 188).

ಗ್ರಾಮಮುನಸೀಪು grâma-munasîpu. A Gavuḍa (My.).

ಗ್ರಾಮರಸ grâma-rasa. = ಗಾವರಸ. Rustic taste or sentiments (?).

ಗ್ರಾಮರುಹ grâma-ruha. The castor-oil plant (ಪರಣ್ಡಿ, ಆವ ವಲ Mr. 136).

ಗ್ರಾಮವಾಸಿ grâma-vâsi. Living in a village or in villages; tame. (My.).

ಗ್ರಾಮಶಾಂತಿ grâma-śânti. Purification of a village from infesting devils by throwing about the flesh of buffaloes, sheep or fowls, or rice, etc. (S. Mhr.). ಗ್ರಾಮಶಾಂತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೆ ಬೋಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (in the expectation of a good dinner, etc., Prv.).

ಗ್ರಾಮಶಾರ್ದೂಲ grâma-śârdûla. A dog (Mr. 185).

ಗ್ರಾಮಸಾರ grâma-sâra. The filth of a village (My.).

ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ grâma-simha. = ಗಾವಸಿಂಗ. A dog.

ಗ್ರಾಮಸೂಕರ grâma-sûkara. A village hog (Bp. 55, 22).

ಗ್ರಾಮಸ್ಥ grâma-stha. Residing in a village; a villager (C.).

ಗ್ರಾಮಾಧಾನ grâma-âdhâna. = ಗ್ರಾಮಧಾನ. *A village or small town* (ಪೀಟಿಕೆ, ಪೀಠ Hlâ.).

ಗ್ರಾಮಾಧಿಪ grâma-adhipa. *The superintendent or chief of a village.*

ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿ grâma-adhipati. = ಗ್ರಾಮಾಧಿಪ. (ಗಾವಿಲ Śm. 107).

ಗ್ರಾಮಾಧೀನ grâma-adhîna. *Dependent on a village.*

ಗ್ರಾಮಾನ್ತ grâma-anta. *Space near a village.*

ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ grâma-antika. *The neighbourhood of a village.*

ಗ್ರಾಮಿಣ grâmiṇa. = ಗ್ರಾಮೀಣ. (ಗಾವಿಲ Śm. 47).

ಗ್ರಾಮೀಣ grâmîṇa. = ಗಾವಿಲ. *Born or living in a village, peculiar to a village; vulgar, rude;* a rustic.

ಗ್ರಾಮಿಣಿ grâmiṇi. *Indigo.*

ಗ್ರಾಮೆ grâmĕ. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 52. 53).

ಗ್ರಾಮೇಯಕ grâmêyaka. *Rustic;* a villager.

ಗ್ರಾಮ್ಯೈಕರಾತ್ರ grâma-êka-râtra. Lodging only a night in a place, as a wanderer, beggar, or an unsettled man does (My.).

ಗ್ರಾಮ್ಯ grâmya. *Produced, born in or peculiar to a village; tame; rustic; a villager* (ಕಾಲುವಿಡಿ, ಪೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ ಕೆಸ.; Kk. 38; Śm. 47); an uneducated man (ಮೂಢ Śmd. 41 Cm.); *coarse, vulgar, rude;* the prâkṛita and the other dialects of India as contradistinct from saṁskṛita; sexual intercourse (*cf.* ಗ್ರಾಮು No. 4). See Ūh. v. 40; Ūpr. 8, 3.

ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮ grâmya-dharma. *Sexual intercourse.* (Abhû. 2, 86).

ಗ್ರಾಮ್ಯಪಶು grâmya-paśu. A tame or domestic beast (B. 5, 11).

ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದ grâmya-śabda. A rustic or vulgar term; a prâkṛita term. (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಗ್ರಾವ grâva. *A stone* (ಪಾಷಾಣ, ಕಲ್ಲು Nr. 106; ಕಲ್ಲು 108). 2, *a mountain* (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 106; ಬೆಟ್ಟ Mr. 474). 3, hard, solid; firmness; courage (ಧೈರ್ಯ, ಧೀರಪಟ್ಟವನ 106). 4, a cloud.

ಗ್ರಾವಾಳ grâvâḷa. A stone (ಕಾಸ್ತ, ಕಲ್ಲು Xn. 91).

ಗ್ರಾಸ grâsa. = ಗರಾಸ. Seizing with the mouth, swallowing. 2, *a mouthful; a morsel.* 3, food, nourishment.

ಗ್ರಾಹ grâha. *Seizing, taking, holding, receiving.* 2, *a crocodile* (ಉದಪಾಠ, ನೆಗದ Mr. 410); *a shark; the water-elephant* or hippopotamus; any large marine animal. — ಗ್ರಾಹ ಮರ. The wood-apple tree (St. & Pl.; *cf.* ಗ್ರಾಹಿ).

ಗ್ರಾಹಕ grâhaka. Seizing; receiving, accepting; purchasing; one who seizes, a police-officer (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಜಪ್ತಿವಿಡಿದ Mr. 462); perceiving, observing; one that can duly appreciate; containing, enclosing. See Bp. 35, 43; 37, 53; 43, 46; ಆತಿ-, ಸಮೀಳ-.

ಗ್ರಾಹಕಶಕ್ತಿ grâhaka-śakti. The power or faculty of apprehending (B. 4, 183; My.).

ಗ್ರಾಹಿ grâhi. *Seizing, receiving, accepting,* etc.; containing, holding; attracting; perceiving, observing; etc. See ಪಳ ಸನ್ಧಿ-. 2, *the elephant- or wood-apple, Feronia elephantum* Corr. 3, a female spirit of evil, seizing men and causing death and disease. 4, a swoon.

ಗ್ರಾಹಿತ್ವ grâhitva. Seizing; perceiving. See ಪಳಸನ್ಧಿ-, ಗಳು-.

ಗ್ರಾಹ್ಯ grâhya. To be seized, taken, received, etc.; to be understood, perceivable; to be considered or regarded; acceptable, agreeable. See ಆ-, ಉಪ-, ಜಳ-, ಮುಟ್ಟಿ-; J. 7, 38; B. 5, 175.

ಗ್ರೀವ grîva. = ಗ್ರೀವೆ (Śmd. 102).

ಗ್ರೀವೆ grîvĕ. The back part of the neck, *the neck.*

ಗ್ರೀಷ್ಮ grîshma. *The hot season, consisting of the months śuḍi and śukra,* (or jyêshṭha and âshâḍha), from the middle of May to the middle of July (Mr. 70; ಪೀಸರಗೆ Nn. 91); heat, warmth.

ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲ grîshma-kâla. The hot season (My.).

ಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜ grîshma-râja. The hot season regarded as a king (J. 15, 4).

ಗ್ರೈವೇಯ graiveya. (fr. ಗ್ರೀವೆ). A collar, a necklace (see Mr. s. ಕೇಪರ).

ಗ್ರೈವೇಯಕ graivēyaka. *A necklace, an ornament of the neck;* a chain worn round the neck of an elephant.

ಗ್ಲಸ್ತ glasta. = ಗ್ರಸ್ತ. *Devoured, eaten.*

ಗ್ಲಹ glaha. *A stake at play:* gaming, playing with dice.

ಗ್ಲಾನ glâna. *Exhausted, wearied, emaciated, weak.*

ಗ್ಲಾನಿ glâni. *Fatigue, languor, lassitude;* sickness, pain (ನೋವು, Mr. 384, o. r. ಪೀಡೆ); unwillingness, displeasure, depression of mind. 2, one of the saṅcâribhâvas (Kâvy. IV, 2. 16).

ಗ್ಲಾಸ್ನು glâsnu. = ಗ್ಲಾನ. *Exhausted, etc.*

ಗ್ಲೌ glau. *The moon* (ಪದ್ಯ Śmd. 67).

ಘ್

GH

ಘ್ gh. The twenty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23). In Kannaḍa it is found only in the words ಘಟ್ಯಮ (o. r. ಘಳಿಯಮ), (ಘಳಿಗೆ in one MS. instead of ಘಾಡಿಗೆ), (ಘಾಡಿಗೆ in one MS.), ಘಾಡಿಗೆ, ಘೋಟಿಗೆ, ಘಾಸೆ (o. r. ಘಾಸಿ), ಘಾಸರಂ (not in all MSS.; Śmd. 23), ಘಟ್ಟಿ, and in a few imitative sounds (22).

ಘ gha. The letter ಘ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಘ gha. Striking, beating; killing. See ಉಪ-, ಪರಿ-, ಪಾಣಿ-, ಪ್ರತಿ-, ಸಂ-. 2, rattling, tinkling. 3, the number four (Mr. 349).

ಘಂ gham. An imitative sound. — ಘಂ ಘಂ. rep. One of the sounds of a drum (Bp. 16, 17).

ಘಕಾರ gha-kâra. The letter ಘ (Śmd. 11).

ಘಟ ghaṭa. = ಗಟ, ಗಡ 1. Coming to, reaching; joining; coming in collision, touching, grazing; exerting one's self, intently occupied or busy with; see ಸಂಘಟ; *cf.* ಕ ಪಂಗು 1. 2, bringing or putting together, collection (ಸಂಗ್ರಹ, ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವುದು Nn. 109). 3, a troop of elephants (ಗಜೋತ್ಕರ, ಆನೆಯ ಥಟ 109). 4, a drinking party (ಮದ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿ, ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ 109). 5, the body (ಕಾಯ, ದೇಹ 109). 6, *an earthen water-vessel* (ಪಡವಿ, ಪಡವಿ 109; ಕಲಶ, ಪಡವಿ Mr. 209). 7, a measure equal to one drôṇa, or, according to others, equal to twenty drôṇas (*cf.* ಕಳ 5 f). 8, a border (*cf.* ಕಡೆ 1). 9, a part of a column.

ಘಟಕ ghaṭaka. = ಗಟಿಕ, (ಘಾಟಿಕ). Exerting one's self; a manager between parties; a manager in general;— strong, powerful (My.); forming a constituent part, constituting a substantial part.

ಘಟಕಾವಯವ ghaṭaka-avayava. Strengthening (nourishing) component parts (B. 4, 32).

ಘಟನ ghaṭana. Joining; junction, union (My.); bringing together; bringing about; making, effecting, forming; striving after, effort, exertion;—happening, occurring; accomplishment. See ಪ-.

ಘಟನಾಘಟನೆ ghaṭanâ-aghaṭanĕ. Accomplishment and non-accomplishment (My.).

ಘಟನೆ ghaṭanĕ. = ಗಟನೆ, ಘಟನ. *Joining; junction;* bringing about; *assembling; arranging.* See Bp. 25, 48; ಉತ್ಪ-; ಮುಪ್ಪಗಟನೆ.

ಘಟಭೇದ ghaṭa-bhêda. A kind of water-vessel. See ಮೆರೆ.

ಘಟಯೋನಿ ghaṭa-yôni. Born in a water-jar: *Agastya.*

ಘಟಸರ್ಪ ghaṭa-sarpa. = ಗಟಸರ್ಪ. A large snake (C.; Jaṭ. 1, 12).

ಘಟಾಕಾಶ ghaṭa-âkâśa. The ether (reflected) in a water-vessel (Bp. 51, 33; *cf.* ಮಹಾಕಾಶ).

ಘಟಿ ghaṭi. = ಗಟಿ 2, ಗಡಿ. *A small water-jar.* 2, a period of 24 minutes. 3, a gong. 4, the metal sinking cup for measuring time. 5, = ಘಟಿಯಂತ್ರ, see ಗಡಿ).

ಘಟಿಕಾಶತಗ್ರನ್ಥಿ ghaṭikâ-śata-granthi. One who composes a hundred verses in 24 minutes (My.).

ಘಟಿಕೆ ghaṭikĕ. = (ಗಟಿಕೆ, ಗಟಕೆ), ಗಡಗ No. 2, ಗಡಿಗೆ, (ಗಡಗೆ 2, ಗಡಿಕೆ), ಗಡಿಗೆ. (Joining, etc. = ಘಟನ). 2, a water-jar or pot. 3, a period of twenty-four minutes (ಗಡಿಗೆ Śmd. 30; ಘಾಸಿ, ಗಡಿಗೆ Mr. 67; see s. ಘಾಸಿ). 4, = ಘಟಿಕೆ, the ankle (*cf.* ಗಣಿಕೆ, ಗಡಗೆ, ಗಿಡಗೆ).

ಘಟಿತ ghaṭita. (= ಘಟ್ಟಿತ). Joined, united; connected; planned, devised, attempted; produced, effected, exerted; made, made of; happened, occurred. See Ch. p. 24; Mr. 1; Bp. 51, 62; Rêv. 13, 67; ಅ-.

ಘಟಿತಾರ್ಥ ghaṭita-artha. The result of deliberation; practicableness (My.).

ಘಟಿಯಿಸು ghaṭiyisu. = ಗಡಿಯಿಸು q. v., ಘಟಿಸು. To be obtained, etc. (Cpr. 4, 80; Bp. 36, 21). ಆ ಶ್ಲಾಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯದ ಒರ್ಮೆ ಘಟಿಯಿಸುಗುಂ (Śmd. 346). 2, to obtain.

ಘಟಿಸು ghaṭisu. = ಗಡಿಸು 1, ಗಡಿಸು, ಘಟಿಯಿಸು. To be obtained, to be gained, to happen, etc. (My.). ತಾಮು ಬದುಕು ಕಟುವಿನಸ್ಥಿ ಧಾಮದವರಿಗಲ್ ಆಗೆ ಸಮಾಸಂ ಘಟಿಸುಗುಂ (Śmd. 194). See Bp. 18, 9; J. 2, 35; 5, 56; 27, 37; Râm. 5, 8, 89; 5, 9, 27; B. 4, 93. 128. 207; 5, 104. 279; ಮುಂ-. 2, to obtain (Bp. 50, 26; My. in connection with ಕೊಳ್ಳು). ಅವನು ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಘಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (My.).

ಘಟಿಯಂತ್ರ ghaṭi-yantra. *The rope and bucket of a well, any machine for raising water.*

ಘಟಿ ghaṭĕ. Effort, endeavour. 2, *an assembly; an assemblage, a collection.* 3, *a troop of elephants arrayed for battle* (ಪನ್ನಿದ್ವಿಪ್ಪ Mr. 155).

ಘಟೋತ್ಕಚ ghaṭa-utkaca. N. of a son of Bhîma. (Bh. 1, 9 sum.).

ಘಟೋತ್ಕಚತನೂಜ ghaṭôtkaca-tanûja. Ghaṭôtkaca's son Mêghanâda (J. 2, 35; 3, 1).

ಘಟೋದ್ಭವ ghaṭa-udbhava. = ಘಟಯೋನಿ. (ಅಗಸ್ತ್ಯ Mr. 257).

ಘಟ್ಟ ghaṭṭa. = ಗಟ್ಟ. One of the Tatsamas (Śm. 77). A range of mountains, a ghaut (Grj. 2, after 106). ಬೆಟ್ಟವುಂ ಘಟ್ಟವುಂ ಹಳ್ಳವುಂ (Śmd. 130). ಘಟ್ಟದೊಳ್ ಬೆಟ್ಟಂಗಳೊಳ್ (Bp. 18, 15).

ಘಟ್ಟ ghaṭṭa. = ಘಟ್ಟ, etc. Touching, etc. (= ಘಟ್ಟನ, see ಸಂ-). 2, *steps or stairs on the side of a river, etc., leading to the water's edge; a landing place, a quay.*

ಘಟ್ಟಕ ghaṭṭaka. = ಘಟ್ಟಜ. See ಪ್ರ-.

ಘಟ್ಟಣ ghaṭṭaṇa. = ಘಟ್ಟನೆ, ಘಟ್ಟನ q. v., etc. ಗಮಾಡಲಿಯು ಪದ ಘಟ್ಟಣ (Bp. 10, 5).

ಘಟ್ಟನೆ ghaṭṭaṇe. = ಘಟ್ಟಣ (Śmd. 364). Beating down, as a road (My.); folding by beating gently (My.); the state of being beaten down, as the ground of a threshing-floor (J. 15, 6). 2, a hit, a wound (ಗಾಯು Bhn. 36).

ಘಟ್ಟನ ghaṭṭana. = ಗಟ್ಟನೆ, ಗಟ್ಟಿ, ಘಟ್ಟಣ, ಘಟ್ಟನೆ. Touching, joining; rubbing (the hands, etc.) over, rubbing out; causing to move, shaking; stirring round or about; churning (*cf.* ಕಡೆ 3); striking, beating (Śiv. 4, 77); striking together, pressing down, smoothing, compressing. 2, going, moving (*cf.* ಕಡೆ 5); practice, business, means of living.—See ಉದ-, ಸಂ-.

ಘಟ್ಟಾಘಟ್ಟಿ ghaṭṭâghaṭṭi. Mutual beating (Śmd. 220).

ಘಟ್ಟಿ ghaṭṭi. = ಗಟ್ಟಿ, q. v. ಕೋಪದ ಘಟ್ಟಿ (ದಾ Śmd. 1). See ಅಚ್ಚು-, ಪದ-.

ಘಟ್ಟಿತ ghaṭṭita. (= ಘಟಿತ). Joined, etc. (Kâvy. I, 1*a*, 1; Cpr. 8, 4).

ಘಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ ghaṭṭi-valḷi. (Śmd. 244. 246). = ಗಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ.

ಘಟ್ಟಿಸು ghaṭṭisu. To gain strength (Râm. 6, 11, 14). *Cf.* ಗಟ್ಟಿಸು.

ಘಟ್ಟಿಸು ghaṭṭisu. = ಗಟ್ಟಿಸು. To strike (Râm. 5, 9, 5; J. 7, 45). ಕಾಲಿನ್ದೆಯುಂ ಕೆಯ್ಮುಷ್ಟಿಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ (Śmd. 150). 2, to fold (cloth) by gently beating (it) with the palm of the hand (Bp. 21, 10).

ಘಡಾ ghaḍâ. = ಗಡ 1. A musical instrument formed of an earthen vessel, and beaten as a drum. (Sl. 453; My.).

ಘಣ ghaṇa. = ಗಣ 1, etc., (ಘಳ). — ಘಣ ಘಣ. = ಗಣ-. (Bp. 16, 17; 44, 19. 50; 53, 37; 56, 5; Dp. 53, 4). — ಘಣ ಘಣಪದ. The sound of ಘಣಘಣ (Bp. 44, 32. 41).

ಘಣ ghaṇa. = ಘ, ಘಪ No. 15, ಘಣ. See ಪ್ರ-.

ಘಣ್ಟಾಕರ್ಣ ghaṇṭâ-karṇa. N. of an attendant of Skanda and of Śiva. (Bp. 53, 37).

ಘಣ್ಟಾಗಾರ ghaṇṭâ-âgâra. A belfry. (R.).

ಘಣ್ಟಾನಾದ ghaṇṭâ-nâda. (= ಘಣ್ಟಾರವ). N. of a plant (ಸೋಪು Mr. 148, text corrupt).

ಘಣ್ಟಾಪಥ ghaṇṭâ-patha. The bell-road: *the chief road, a highway.*

ಘಣ್ಟಾಪಾಟಲಿ ghaṇṭâ-pâṭali. *A species of the trumpet-flower with bell-shaped blossoms, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಘಣ್ಟಾಮಣಿ ghaṇṭâ-maṇi. A kind of plant. See ಮಾಲು-. — ಘಣ್ಟಾಮಣಿಯ ಸೊಪ್ಪ. (ಪಟುಪರ್ಣಿ, ಹೈಮವತಿ, ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪಿ, ಹಿಮಾವತಿ, ಕಲಿಕೋಪ್ಯ Sl. 156).

ಘಣ್ಟಾರವ ghaṇṭâ-rava. The sound of a bell.

ಘಣ್ಟಾರವೆ ghaṇṭâ-ravĕ. *Crotolaria of various species.*

ಘಣ್ಟಿಕೆ ghaṇṭikĕ. *A small bell.*

ಘಣ್ಟೆ ghaṇṭĕ. ಘಣ್ಟಾ. = ಗಣ್ಟೆ. *A bell;* a gong. See Bp. 53, 36. 37; 56, 5.

ಘಣ್ಮೆನೆ ghaṇmĕnĕ. See ಘಮ್ಮನೆ.

ಘನ ghana. = ಗಣ. *An iron club, a mace* (ಮುದ್ಗರ, ಆಯುಧ ಭೇದ Nn. 15; ಮುದ್ಗರ Mr. 510). 2, any compact mass or substance. 3, *the body* (ಆಂಗ, ದೇಹ 15). 4, metal (ಲೋಹ 15; 510); iron; *a cymbal, a bell, a gong,* etc. 5, *a cloud* (ಜೀಮೂತ, ಮೇಘ 15; ಡಾಂಭರ 510). 6, a mass, an assemblage (ಸಮೂಹ 15). 7, the bulbous root of the plant Cyperus hexastychus communis (ಘಪ್ರಾತಕ, ಗೇಕು 15; ಗೇಕು 510). 8, strength (ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 15). 9, *compact, solid, material, hard, firm,* (firmness); *dense; full, densely packed; plump; thick; inspissated* (ಸಾಂದ್ರ Mr. 510); hard and old (ಜರತ, ಹದಮು 15); uninterrupted; taken in the mass, complete; *very, much* (ದಗ್ಗಳ Śmd. 237. 342 Cm.); exceeding the common measure; large; great; greatness (ಮಿಕ್ಕ ಪದಗ Mr. 510; ಘನಗುರು Śm. 1; ಘನದ ಅನಸ್ವ etc. Mr. 254); *deep, as sound;* auspicious, fortunate; accomplishable (ಸಾಧ್ಯ, ಸಾಧ್ಯವಾದುದು Nn. 15; ಸಾಧ್ಯ Mr.; 510). 10, water (ಜಲ, ಉದಕ 15). 11, *a mode of dancing, neither quick nor slow.* 12, stupor, ignorance, etc. (ಮೋಹ 15). 13, skin, rind, bark. 14, a cube. 15, striking, slaying; war (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಗ 15, o. r. ದಗ್ಗಲಗದ). See Sp. s. ಯೋಗಿ, Prv. s. ದಸ್ಯವಾಸ.

ಘನಜ್ವಲಿತ ghana-jvalita. A great flame or blaze (ದಳ್ಳುರಿ, ಬೇರುರಿ Śm. 11).

ಘನತರ ghana-tara. Uncommonly hard, thick, large, great, etc. (ಮೊದಿತ್ತು ಆದ Śmd. 257 Cm.). See Bp. 26, 16; 28, 7. 61; 44, 19; 47, 51; 50, 10.

ಘನತೆ ghanatĕ. Compactness, firmness; thickness, coarseness, solidity. 2, greatness, excellence (Bp. 2, 31; 10, 52; 19, 20; 46, 45; J. 2, 53; B. 4, 80. 126. 189. 195).

ಘನತ್ವ ghanatva. = ಘನತೆ. (Bp. 26, 64).

ಘನದೀಪ್ತಿ ghana-dîpti. The light of clouds: lightning (ಸೌದಾಮಿನಿ, etc., ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಘನಪಥ ghana-patha. The clouds' path: the sky (Bp. 58, 56).

ಘನಪುಷ್ಪ ghana-puṣhpa. The cloud-blossom: water (Tĕ., R.).

ಘನಮಾಲಿಕೆ ghana-mâlikĕ. A row of clouds (Cpr. 4, 49).

ಘನರವ ghana-rava. The roaring of clouds: thunder (ಮೊದಗು Mr. 43).

ಘನರಸ ghana-rasa. Cloud-juice: *water.* 2, a thick juice; a decoction. 3, camphor.

ಘನವರ್ಧನೀಯತ್ವ ghana-vardhanîyatva. Augmentability, extensibility (B. 4, 97).

ಘನವಾರಿ ghana-vâri. Cloud-water: rain (ಮುದ Mr. 43).

ಘನವಿಸ್ನೇಹ ghana-visneha. Want of solid or great affection (ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಬಹಳ ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದುದು Nn. 167).

ಘನವೀರ ghana-vira. A powerful or great warrior (ಮುದಾಳು, ಜಟ್ಟಿ Kk. 43; Śm. 42).

ಘನಶ್ಯಾಮ ghana-śyâma. Deep black: Vishṇu (J. 11, 36); Râma.

ಘನಸಮಯ ghana-samaya. The rainy season (Cpr. 4, 37. 42).

ಘನಸಾರ ghana-sâra. *Camphor.* 2, water. 3, ಪ್ರಾಲೇಯ (Nr. 336).

ಘನಾಘನ ghanâghana. Fond of slaying; *mischievous.* 2, compact; even, uniform; common (ಸಾಮಾನ್ಯ Kn. 15); virtue (ಧರ್ಮ 15). 3, a mass, a number (ವ್ರಾತ, ಸಮೂಹ 15). 4, much (ಬಹು, ಬಹಳ 15). 5, *a rainy cloud* (ಮೇಘ 15; ಕಡಿದ ಮುಗಿಲ್ Mr. 483). 6, *a vicious elephant, or one in rut* (ಗಜ, ಆನೆ 15). 7, Indra's elephant (ಸುರೇಭ, ಐರಾವತ 15). 8, *Indra* (ಸುತ್ರಾಮ, ಇಂದ್ರ 15). 9, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಳೆ 15).

ಘನೀಭೂತ ghanî-bhûta. Become thick, thickened, congealed, compact, etc. (My.).

ಘನೋಪಲ ghana-upala. *Hail* (ಕಲ್ಲ, ಮಾರಿಕಲ್, ಆರಿಕಲ್, ಆನಿ ಕಲ್, ಆರಿಕಲ್ Kn. 50).

ಘರಟ್ಟ gharaṭṭa. A grindstone. See J. 25, 51; ಮುರಿವ-.

ಘರಿ ghari. An imitative sound. — ಘರಿ ಘರಿ. rep. A sound produced by burning, crackling (Grj. 8, 49). — ಘರಿ ಘರಿಸಿ. With the sound produced by grinding the teeth (Râm. 4, 3, 17); with that produced by sawing (J. 26, 63). — ಘರಿ ಘರಿಲನೆ. rep. With the sound produced by cutting or sawing (Riv. 14, 29); with that produced by burning, with crackling (5, 37). — ಘರಿ ಘರಿಲು ಘರಿಸು. -ಎನ್ನಲು. With the sound produced by cutting or sawing (Bh. 8, 27, 19).

ಘರಿಲ್ gharil. = ಘುರಿಲು. An imitative sound. — ಘರಿಲ್ಲಿಡು. -ಕಡಿ. To emit the sound ಘರಿಲ್, as a wrist-ornament furnished with bells. See Śmd. s. ಬಳ್ಳಿ.

ಘರಿಲನೆ gharilanĕ. With the sound of cutting or sawing (V. 14, 40).

ಘರ್ಘರ gharghara. (= ಗರ್ಗರ). An indistinct murmur, a low murmuring or gurgling sound, the crackling of fire, rattling of a carriage, creaking, etc.; laughter, mirth; an owl; etc., etc. 2, = ಘರ್ಘರಿ No. 2 (Cpr. 5, after 69).

ಘರ್ಘರಿ gharghari. (= ಗರ್ಗರ), ಗರಗರಿ No. 2. A bell hanging on the neck of a horse; a bell used as an ornament; a girdle of small bells or tinkling instruments worn by women.

ಘರ್ಘರಿಕೆ gharghariké. Bells used as an ornament; an ornament of small bells. 2, a kind of musical instrument (Cpr. 4, 28).

ಘರ್ಮ gharma. = ಗಮ್ಮ, ಗಮ್ಮು, ಗರಮು. Heat (ಉಷ್ಣ, ಸೆಖೆ Nn. 22; ಉಷ್ಣ, ಮುಡಾಜ್ಞರ Mr. 387); sunshine (ನಿಡಾಳಿ, ಕಡು ಬಿಸಿಲು Mr. 34); the hot season. 2, sweat, perspiration (ಬೆಮರ್ 22). 3, coldness (ತೀವ್ರ, ಶೈತ್ಯ 22).

ಘರ್ಮಕಣ gharma-kaṇa. A drop of sweat (Śśv. 1, 53).

ಘರ್ಮಜಲ gharma-jala. Perspiration (Bp. 22, 60; Śśv. 4, 112).

ಘರ್ಮಪಾನೀಯ gharma-pânîya. = ಘರ್ಮಾಜಲ. (Bp. 26, 43).

ಘರ್ಮಾಮ್ಬು gharma-ambu. = ಘರ್ಮಾಜಲ. (Śśv. 4, 39).

ಘರ್ಮೋತ್ತರ gharma-uttara. Excessive heat (J. 2, 16).

ಘರ್ಷಣ gharshaṇa. = ಗರಣ, ಘರ್ಷಣೆ. Rubbing; grinding; crushing, pounding; brushing, polishing, furbishing. See ಒರಸು, ಮಸೆ.

ಘರ್ಷಣೆ gharshaṇĕ. = ಘರ್ಷಣ. (My.).

ಘಲಿಲು ghalilu. = ಘುರಿಲ್, ಘುಳಿಲು. An imitative sound. — ಘಲಿಲು ಘಲಿಲು. rep. One of the sounds emitted by a drum (Bp. 16, 17) or by an anklet (24, 44).

ಘಸ ghasa. Eating, etc. See ಸಿ-, ವಿ-.

ಘಸ್ಮರ ghasmara. *Voracious, gluttonous.*

ಘಸ್ರ ghasra. *A day.*

ಘಳ ghaḷa. (= ಗಲ 1, ಘುಣ). An imitative sound. — ಘಳ ಘಳ. rep. A sound used to imitate that produced by a heavy object falling to the ground (Bp. 9, 15), or by bells when rung (S. Mhr.). (T. ಕಳಗಳ, a great noise; tingling; murmuring, as water; prattling). — ಘಳ ಘಳಿಸಿ. With a clanking or clinking sound (Bp. 16, 17; see Mhr. s. ಕಳ 2); with a gurgling sound (42, 30; Tē. గగగగ, gurgling).

ಘಳಿಗೆ ghaḷigĕ. (only in Śmd. Mdb. MS. 23). (= ಗಳಿಗೆ 1).

ಘಳಿಲು ghaḷilu. = ಘುರಿಲು, etc. A sound imitating clinking or clanking (Bh. 1, 14, 8).

ಘಳಿಯ ghaḷiya. The act of putting in order, arrangement, regulation; the act of making ready, preparation (ಸಮಾಘಟ್ಟ Śmd. I; see ಗಟ್ಟ 2; *cf.* ಗಳೀಪ್ಪ).

ಘಳಿಲ್ ghaḷil. Quickly (ಪೇಗ Cr. II, 37). — ಘಳಿಲನೆ. Quickly (ಪೇಗ, ತೀವ್ರ ತೆ Śa.; Śmd. 28, o. r. ಘಳಿಲೆಕ; Cpr. 4, 87; Abh. P. 3, after 103; Grj. 4, 120; Riv. 1, after 135; 6, after 11 and after 24; 14, after 14; J. 2, 46). — ಘಳಿಲೆಕೆ. -ಎಕೆ. = ಘಳಿಲನೆ. (ಪೇಗ Bhn. 32; Śmd. I and p. 22).

ಘಾಟ ghâṭa. (= ಘಟ). Joining, touching. See ಉ-, ಉ- 2, the nape or back of the neck (ಘಾಟೆ Mr. 327).

ಘಾಟಕ ghâṭaka. (= ಘಟಕ). Endeavouring; working; contriving. See ಉಪ-.

ಘಾಟನ ghâṭana. = ಘಾಟಕ. See ಉಪ-.

ಘಾಟೆ ghâṭĕ. *The nape or back of the neck.*

ಘಾಡ ghâḍa. Thick or coarse, as cloth (Sk. 223; Br. ಗಾಡಿ; Mhr., H. ಗಾಢಾ).

ಘಾಣ ghâṇa. = ಘಟ. See ಪ್ರ-.

ಘಾತ ghâta. 1. = ಗಾತ 2. *Striking; wounding, killing;* hurling, ruining; destruction, ruin (My.; B. 4, 62); a blow; a bruise. See ಕಡಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಮುಸಲ-, ಸಂ-, and ಮಿಡಿ.

ಘಾತ ghâta. 2. = ಗಾತ 1, q. v. Depth (J. 3, 19).

ಘಾತಕ ghâtaka. *Slaying, killing; destroying;* felonious, a murderer; a destroyer.

ಘಾತಕಿ ghâtaki. A female destroyer or felon. See ವಿಶ್ವಾಸ-; J. 9, 18.

ಘಾತನ ghâtana. *Striking; slaying, killing.* See ಕಡಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-, ಲಘುಘಾತ-, ವಜ್ರಸ್ಥಳ-, and ಇರಿ, ಕುತ್ತು, ಕುಸುಕು.

ಘಾತನಸ್ಥಾನ ghâtana-sthâna. *A place of slaughter, a slaughter-house* (ಕೊಯುವೆಡೆ Mr. 379).

ಘಾತಳಿಕೆ ghâtaḷikĕ. = ಘಾತಾಳಿಕೆ. (Râm. 6, 52, 10).

ಘಾತಾಳಿ ghâtâḷi. A mischievous woman (Râm. 6, 53, 52; My.).

ಘಾತಾಳಿಕೆ ghâta-âḷikĕ. Murderous or mischievous play, evil purpose (J. 29, 35).

ಘಾತಿ ghâti. = ಗಾತಿ 2. Striking; killing; destroying;

slaughter; catching or killing birds, fowling; a bird-net. 2, a killer, a murderer. See ಅಘಿ-; Abh. P. 2, 56; J. 5, 28.

ಘಾತಿಸು ghâtisu. To strike; to slay, to kill; to destroy (Abh. P. 2, 56; Bh. 8, 26, 12; J. 7, 33; 12, 14. 24. 27. 38; 13, 6; 14, 5; 25, 28. 29. 39).

ಘಾತುಕ ghâtuka. *Killing, destructive, mischievous, hurtful, vicious.*

ಘಾತ್ಕರಿಸು ghâtkarisu. Misprint for ಘಾತ್ಕರಿಸು (Rây. 5, 73).

ಘಾತ್ಯಘ ghâti-agha. The sin of murder (Čpr. 3, 80).

ಘಾರ ghâra. Sprinkling, besprinkling. See ಅಘಿ-, ಪ್ರಾ-.

ಘಾರಾಘಾರಿ ghârâghâri. A sound produced by severe whipping (? Râm. 4, 3, 5).

ಘಾರಿಗೆ ghârigĕ. (Šmd. 23, o. r. of ಘಾಬರಿಗೆ). = ಗಾಬರಿಗೆ?

ಘಾಸ ghâsa. *Food; meadow or pasture grass.* See ತೃಘಾ.

ಘಾಸರ ghâsara. (Šmd. 23).

ಘಾಸಿ ghâsi. (Šmd. 23, o. r. ಘಾಸ). = ಗಾಸಿ, q. v. Harass, distress; fatigue; pain; hurt, destruction. See Bp. 36, 15; 52, 37; 55, 30; J. 12, 37; 14, 21; 24, 5; Abhâ. 2, 41; ಗಲ್ಲಘಾಸಿ. — ಘಾಸಿ ಮಾಡು. To harass, to do harm, to destroy (ಮಬಿ Šmd. I; J. 12, 34; 26, 34).

ಘಾಸಿ ghâsi. The all-devouring: fire (Sk.).

ಘಾಳಿಗೆ ghâligĕ. (Šmd. 23, o. r. ಘಾರಿಗೆ).

ಘಿಟಿಕಾಸಿ ghiṭi-âsi. — ಘಿಟಿಕಾಸಿಗಳ ಜಳ್ಳನ್ನ. N. (Bp. 56, 41).

ಘುಕ್ ghuk. One of the sounds made by a monkey (S. Mhr.).

ಘುಟ ghuṭa. = ಘುಟಿಕೆ. (Sk.; R.).

ಘುಟಿ ghuṭi. = ಘುಟಿ. (Sk.; R.).

ಘುಟಿಕೆ ghuṭikĕ. = ಘಟಿಕೆ, (ಗುಡ್ಡೆಗೆ), ಗುಳಿಗೆ 2, (ಸಿರಿಗೆ, etc.). *The ankle.*

ಘುಡಕ್ ghuḍak. One of the sounds made by a tiger (S. Mhr.).

ಘುಣ ghuṇa. *A timber-worm,* a book-worm. See ಗೊನ್ನೆ 1.

ಘುಣಾಕ್ಷರನ್ಯಾಯ ghuṇa-akshara-nyâya. Similarity to an incision in wood or in the leaf of a book caused by an insect or book-worm and resembling somewhat the form of a letter (Čpr. 1, 48).

ಘುಣ್ಣಿ ghuṇṇa. *The ankle.*

ಘುಣ್ಣಿಕ ghuṇṇaka. *The ankle.*

ಘುಣ್ಣಿಕೆ ghuṇṇikĕ. = ಗುಣ್ಣಿಗೆ (Šmd. 338). The ankle.

ಘುಮ್ಮನೆ ghummanĕ. = ಸುಮ್ಮನೆ 1. Quickly (ಪೀಕ್ಷಿತ Ct. I, 22, o. r. ಗಮ್ಮನೆ; T. ಕೊಪ್ಪೆನ, Tč. ಗೊಬ್ಬುನೆ).

ಘುರಣ ghuraṇa. = ಘರ್ಣ 2. Sound (see ಗುರ್ಣಿಸು 1).

ಘುರು ghuru. An imitative sound. — ಘುರು ಘುರು. rep. The sound produced by horses biting their bridle-bits (Č. Bp. 47, 35).

ಘುಷ್ಟ ghushṭa. Sounded; proclaimed. See ಉಚ್ಚೈರ್-.

ಘುಸೃಣ ghusṛiṇa. *Saffron.*

ಘುಳಿಂ ghuliṁ. An imitative sound. — ಘುಬ್ಬುಸ (Šmd. I).

ಘೂಕ ghûka. = ಗೂಗೆ. *An owl.*

ಘೂರ್ಣ ghûrṇa. 1. Shaking, moving to and fro; trembling; revolving, turning round, whirling, rolling.

ಘೂರ್ಣ ghûrṇa. 2. = ಘರ್ಣ. (Bp. 61, 33; not in Sk.; see ಗೂರ್ಣಿಸು 1).

ಘೂರ್ಣನ ghûrṇana. = ಘೂರ್ಣ 1. See ತೃಘ್ನ-.

ಘೂರ್ಣಿತ ghûrṇita. *Moving to and fro, rolling, turning, tossing.*

ಘೂರ್ಣಿಸು ghûrṇisu. = ಗೂರ್ಣಿಸು 2. To gape; to open (v. t.), to expand, etc.; to appear; to rise (ವಿಜೃಮ್ಭಣ Šmd. Dh.).

ಘೃಣಿ ghṛiṇi. = ಘೃಣ. Heat, etc. 2, *a ray of light;* splendour (ತರಣಿ, ತೇಜಸ್ಸು, Nn. 104); *flame.* 3, compassion (ಕರುಣ 104). 4, displeasing, disagreeable; dislike, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಜೀವಿತೆ 104).

ಘೃಣಿ ghṛiṇĕ. Heat; ardour; a warm feeling towards others: *compassion, tenderness.* 2, blame, censure; *disgust, aversion, contempt.*

ಘೃತ ghṛita. Sprinkled. 2, *clarified butter,* ghee (ಆಜ್ಯ, ಹವ್ಯ Nn. 24). 3, *water* (ಜಲ, ಉದಕ 24). 4, milk; *nectar* (ಪಯ, ಅಮೃತ 24, o. r. ಪಾಲ್). See ನಿಮ್ಮ್. — ಘೃತಾಹುತಿವಡೆ. -ಆಹುತಿ ವಡೆ. To obtain an oblation of ghee (Šmd. 273).

ಘೃತಾಚಿ ghṛitâči. *N. of an Apsaras.*

ಘೃಷ್ಟಿ ghṛishṭi. = ಗೃಷ್ಟಿ. Grinding, pounding. 2, *a hog.* 3, *a species of bulbous plant, Dioscorea* (see Sl. 159).

ಘೇರು ghêru. A circumference (ದಂಘೆ Čb.; see Mhr. s. ಗೇರಾಯಿಸು).

ಘೋಟ ghôṭa. = ಘೋಟ. A horse.

ಘೋಟಕ ghôṭaka. *A horse* (ತುರಗ Nn. 144).

ಘೋಟಕಾರೂಢ ghôṭa-ârûḍha. = ಘೋಟಕಾರುಳು. Who has mounted a horse, a horseman.

ಘೋಟಿಕೆ ghôṭikĕ. = ಗೊಟ್ಟಿಗೆ, ಘೋಟಕ. A mare.

ಘೋಣ ghôṇa. = ಘೋಣ. (Mr. 318).

ಘೋಣಿ ghôṇi. *A hog.*

ಘೋಣೆ ghôṇĕ. = ಗೋಣ, ಘೋಣ. *The nose; the nose or nostrils of a horse.*

ಘೋಣ್ಟೆ ghôṇṭĕ. *The jujube, Zizyphus jujuba.* 2, the betel-nut tree. See ಹಲುವಘಣಿಕ.

ಘೋರ ghôra. = ಗೋರ 2. *Terrific, frightful, terrible, awful, violent, vehement;* Śiva. See Bp. 30, 4; 58, 57; Prv. s. ಧಾರ.

ಘೋರಜನ್ಮ ghôra-janma. Birth, which is a terrible thing (ಧಾನ Nn. 100).

ಘೋರತರ ghôra-tara. More or uncommonly terrible, etc. (Bp. 24, 41; 46, 32).

ಘೋರಮೂರ್ತಿ ghôra-mûrti. The terrific form: Bhairava (Mr. 15).

ಘೋರಾಮ್ಲ ghôra-amli. N. of a plant (ಹುಳಿಯಾರ Mr. 147 in two MSS.; o. rs. ಹುಳಿಗುಣಿ, ಹುಳಿಗುಣ್ಣಿ, ಘೋರಾಣ್ಣಿ, ಘೋರಾಮ್ಲಿ).

ಘೋಲ ghôla. Mixing, stirring together. 2, buttermilk. (R.).

ಘೋಷ ghôsha. (= ಘೋಷ). *Sound, noise; cries, roar; proclamation.* 2, *a station of herdsmen.* 3, *a creeping plant bearing white or yellow flowers, Luffa foetida* Cav. or *a similar plant* (ಕೋಶಾತಕಿ).

ಘೋಷಕ ghôshaka. A crier, a proclaimer. 2, *the Luffa foetida* Cav. *or a similar plant.* See ಆವಡೆಹೆಸ್ಕು, ಬೀದು ಬೀರ.

ಘೋಷಣ ghôshaṇa. Sounding; crying; proclaiming aloud. See ಸಾಮು. 2, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚ ಮುಖವಾದ್ಯ).

ಘೋಷಣೆ ghôshaṇe. = ಗೋಷಣೆ, ಗೋಷಣೆ. *Speaking loud, making a great noise; crying; proclaiming aloud.*

ಘೋಷಮತ ghôsha-mata. Known, noted or distinguished by a great noise or loud sounds (Cpr. 1, after 84).

ಘೋಷವತಿ ghôsha-vati. *A lute.*

ಘೋಷವರ್ಣ ghôsha-varṇa. A sonant letter. (My.).

ಘೋಷಾಕ್ಷರ ghôsha-akshara. = ಘೋಷವರ್ಣ. (My.).

ಘೋಷಿ ghôshi. Sounding, noisy; proclaiming;—sonant (in grammar). (R.).

ಘೋಷಿತ ghôshita. Sounded; sound, noise. (Abh. P. 13, 67).

ಘೋಷಿಸು ghôshisu. To make a great noise, to cry out (My.); to proclaim, to declare (Abh. P. 14, after 83).

ಘೋಷ್ಯತ್ ghôshyat. (Śmd. 100). Sounding, making a great noise, roaring.

ಘೋಷ್ಯದರ್ಣವ ghôshyat-arṇava. (Śmd. 100). The roaring ocean.

ಘೋಸ ghôsa. (Śmd. 23 Mdb. MS.). (= ಘೋಷ).

ಘೋಡ ghôḍa. Tbh. of ಘೋಟಿ.

ಘೋಡಾಯಿಲ ghôḍayila. = ಘೋಡಾಯಿಲ. (Abh. P. 13, 62).

ಘೋಡಾಯಿಲ ghôḍa-âyila. (Śmd. 252). Tbh. of ಘೋಡಸ್ವಾರ (30; MSS. also ಗೋಡ-). ಘೋಡಾಯಿಲವರ್ಗ (124, o. r. ಘೋಡಾಯ್ತವರ್ಗ).

ಘೋಡಾಯ್ತ ghôḍa-âyta. A horseman. ಘೋಡಾಯ್ತವರ್ಗ (Śmd. 79, o. r. ಘೋಡಾಯ್ತವರ್ಗ).

ಘೋಡಾಯ್ಲ ghôḍa-âyla. = ಘೋಡಾಯಿಲ. (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರ್ತ. II, 39; Kk. 36; Śm. 45). See Abh. P. 13, 57. 64; Rsv. 6, after 11.

ಘೋಣಿಗೆ ghôḷigĕ. (Śmd. 23). = ಗೋಣ್ಣಿಗ. Tbh. of ಘೋಣಿಸ (30). A mare (ಪಾಮಿ, ಆಶ್ವಿ, ಪಡವೆ Nr.; ಆಡಗಿ, etc. Hlk.; ಪಾಣಿನಿ, etc. Mr. 273; Tĕ. ಗೋಣಿಗ).

ಘ್ನ ghna. Striking, killing, destroying. See ಕೃಮಿ-, ಕೃತ, etc.

ಘ್ನತೆ ghnatĕ. Killing, etc. See ಕೃತ.

ಘ್ನ್ಯ ghnya. Fit to be killed; fem. ಘ್ನ್ಯೆ. See ಆ-.

ಘ್ರಾಣ ghrâṇa. *Smelled;* smelling; *smell, odour; the nose.*

ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ ghrâṇa-tarpaṇa. Pleasant to the nose; *a fragrant substance, a perfume.*

ಘ್ರಾಣಾಂಕುಶ ghrâṇa-aṅkuśa. A nose-ring (ಮೂಗುಬೆ Mr. 337).

ಘ್ರಾಣಿ ghrâṇi. A kind of bird (ಮೂಗಿ Mr. 175).

ಘ್ರಾಣಿಸು ghrâṇisu. To smell. See ಆ-.

ಘ್ರಾಣೇಯ ghrâṇiya. To be smelled or smelled at (adj., Cpr. 1, 107).

ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ ghrâṇa-indriya. The organ or sense of smell. (Cpr. 1, after 122; B. 5, 239).

ಘ್ರಾತ ghrâta. *Smelled.*

ಙ್

ಙ್. ಂ. ṅ. The twenty-fifth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23. 24). See the remark added to ಂ, ṁ 1. Regarding its use see Śmd. 126. 127;—124. 126. 182;—126;—138. 148. 149. 159. 89;—133. 159. 61. 63;—200;—203;—205. 206. 216;—210. 216;—236. 238;—401.

Ṅ

ಙ ṅa. The letter ಙ when pronounced with the short a, as is generally done at school. 2, the number five (Mr. 349).

ಙಕಾರ ṅa-kâra. The letter ಙ (Śmd. 11).

ಚ್ č

ಚ್ č. The twenty-sixth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). About its relation to ಸ್ see 83. 215. 223. 252. 234.

ಚ ča. The letter ಚ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school. 2, the number six (Mr. 349).

ಚ ča. *And, also, moreover, etc.*

ಚಕ čaka. (=ಚಕ್ಕನೆ). — ಚಕ ಚಕ. rep. Quickly, used of the quick rising of the dough when being baked into bread (S. Mhr.).

ಚಕಚಕ čakačaka. (= ಧಗಧಗ). Glitteringly, brightly (Mhr.; C.; Tě.).

ಚಕಚಕಾಯಮಾನ čakačakâyamâna. Glittering, radiance, brightness. See ಮಾಮಗು.

ಚಕಚಕಿತ čakačakita. Glittering, shining (Čpr. 4, after 75).

ಚಕಡಾ čakaḍa. = ಚಕ್ಕಡಿ. Tbh. of ಶಕಟ. A cart; a travelling cart (My.; Mhr. ಛಕಡಾ; Tě. ಚಕಡಾ, T. ಬಗಡ, ಬಗಡು; M. ಬಗಡು, ಬಾಡು).

ಚಕಮುಕಿ čakamuki. = ಚಕಮುಕಿ, ಚಕ್ಕಮುಕಿ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ q. v., ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ. A flint and steel for striking fire; the steel alone (My.; Mhr., H. ಚಕಮಕ; Tě. ಚಕಮುಕ, ಚಕಮುಕಿ, ಚಕಿ-, ಚಕು-). — ಚಕಮುಕಿಕಲ್ಲು. A flint (My.).

ಚಕರ čakara. Thh. of ಚಕ್ರ. (My.).

ಚಕಳಗುಳಿ čakaḷaguḷi. = ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ, etc. (My.).

ಚಕಾರ ča-kâra. The letter ಚ (Śmd. 11).

ಚಕಾರಶಬ್ದ čakâra-śabda. A word or syllable (Mhr., S. Mhr.). ಆದರು ಒಕ್ಕು ಚಕಾರಶಬ್ದ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ (B. 4, 57).

ಚಕಿತ čakita. Shaking, trembling; *afraid, timid, frightened.* (Bp. 4, 34).

ಚಕಿಮುಕಿ čakimuki. = ಚಕಮುಕಿ. (S. Mhr.).

ಚಕಿಲ čakila. Shining (?). See ಪಿ-.

ಚಕೊತ čakôta. 1. = ಚಕೋತ, etc. (My.). ಚಕೊತದ ಸೊಪ್ಪು (My.).

ಚಕೊರ čakôra. 2. = ಚಕೋರ 2, etc. (My.).

ಚಕೋತ čakôta. = ಚಕೋರ 1, ಚಕ್ಕೋತ 1, ಚಕ್ಕೋತ, q. v. (S. Mhr.).

ಚಕೋರ čakôra. 1. *The barbarelle or Greek partridge, Perdix rufa or Tetrao rufus,* fabled to subsist upon moonbeams (ಚಂದ್ರಿಕಾಪಕ್ಷಿ, ಚೋಳಪಕ್ಷಿ Śm. 28; ವೆಳದಿಂಗಳ ಪಕ್ಷಿ Sl. 175). See ಚೋಪಾಸು.

ಚಕೋರ čakôra. 2. = ಚಕೊತ 2, ಚಕ್ಕೋತ 2. The pumplemose or shaddock, Citrus decumana L. (St. & Pl.; Mhr., H. ಚಕೋತರ, ಚಕೋತ್ರಾ, -ತ್ರ; Tu. ಚಕ್ಕುಲ್ಲಿ).

ಚಕೋರಕ čakôraka. = ಚಕೋರ 1. *The Greek partridge.*

ಚಕೋರಿ čakôri. A female Greek partridge (Grj. 3, 32).

ಚಕೋರಿಕೆ čakôrikĕ. = ಚಕೋರಿ. (Čpr. 8, after 44).

ಚಕ್ಕ čakka. 1. = ಚಕ್ಕ 1. Tbh. of ಚಕ್ರ. — ಚಕ್ಕದಕ್ಕಿ. -ದಕ್ಕಿ. = ಚಕ್ಕದಕ್ಕಿ. Tbh. of ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ (Śmd. 345). 2, the bird Cuculus menaloleucus (ಸಾರಂಗ, ಜಾತಕ Sl. 410, etc!). — ಚಕ್ಕದತ್ತ. Tbh. of ಚಕ್ರದರ್ತ, (ಚಕ್ರದರ್ತ). = ಚಕ್ಕೋತ. The pot-herb Chenopodium album (ಬಾಸುಳ Nr., Hlâ., Mr. 95; Nn. 145, o. r. ಚಕ್ರದರ್ತ; Sl. 162 and Tě. ಚಕ್ರದರ್ತ).

ಚಕ್ಕ čakka. 2. (= ಚಕ್ಕ, ಚೊಕ್ಕ). (Mhr. ಚಕ್ಕ, bright-shining, trim, fine; ಜಾಕ, neat, tidy, trim). — ಚಕ್ಕಬಾಕ. = ಚಕ್ಕಾಕ. Square, four-square (C.; ಚಪ್ಪಾಕ G.). — ಚಕ್ಕದ ಆಟ. A play in squares on the ground (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕಡಾ čakkaḍâ. = ಚಕ್ಕಡಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಡಿ čakkaḍi. = ಚಕಡಾ, ಚಕ್ಕಡಾ. (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕನೆ čakkanĕ. = (ಕಣ್ಣನೆ, ಗಕ್ಕನೆ, ಬಂಗನೆ), ಚೆಕ್ಕನೆ, ಜಗ್ಗನೆ, (ಪಕ್ಕನೆ). Quickly, fast, suddenly (ದೇಗ ರೆ. II, 36; Grj. 1, 106; T. ಚಿಕ್ಕನ; M. ಚಿಕ್ಕನ್ನು, ಚಿಕ್ಕನೆ). — ಚಕ್ಕನಮ ಕಾಲಂ. Directly, immediately (ತತ್ಕಾಲ Mr. 72, o. r. ಚ-).

ಚಕ್ಕಂದ čakkanda. Sportful, idle talk (My.); happiness, pleasure, contentedness (S. Mhr.; Tu.: plausibleness; T.: sport, scoff, mockery, derision, taunt, *cf.* ಚಕ್ಕುಳಿಸು). ಚಕ್ಕಂದವಾಗಿ ತಕ್ಕ ಫಲ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.).

ಚಕ್ಕಮುಕಿ čakkamuki. = ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ čakkamukki. = ಚಕಮುಕಿ, etc. (My.; M. ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕು; Turkish ಚಕ್ಮಾಕ್; T. ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ). — ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿಹತ್ತಿ. Silk-cotton tinder (My.). — ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿಹತ್ತಿ ಗಿಡ. The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum (ಬಿಳಿಲೆ, ಪುರಣಿ, ಬಾಲ್ಮಲಿ, etc., ಬೂದಗಾಡ ಗಿಡ, etc. Sl. 132).

ಚಕ್ಕರ čakkara. Tbh. of ಚಕ್ರ. (My.).

ಚಕ್ಕರಿಸು čakkarisu. = ಚೆಕ್ಕರಿಸು. (ಕುಲಿಯೊಡಯುವದು G.).

ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ čakkalaguḷi. = ಚಕಳಗುಳಿ, ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ. Tickling another (My.; Tě. ಚಕ್ಕಿಲಿಗಿತ್ತಿ, ಚಕ್ಕಿಲಿಗಿ; T. ಕಚಗುಳಿ; T. ಚಮುಣ್ಣು, ಕಮುಜ್, to touch with the finger, pluck, pinch, tickle). *Cf.* ಆಕಳಜಕಳ, ಆಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚಕ್ಕುಳಿಸು 1. — ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ ಮಾಡು. To tickle (My.).

ಚಕ್ಕಲಿ čakkali. = ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಳಿ, ಚಕ್ಲಿ. A ring of paste without sugar, but with a little salt, etc., fried in ghee or oil (C.; Tě. ಚಕ್ಕಲು; T. ಚಗರುಲ್ಲಿ).

ಚಕ್ಕಳ čakkaḷa. = ಚೆಕ್ಕಳ. A small cot or oblong low couch of cane-work, a seat of cane or bamboo (ಆಸನ, ವೇತ್ರಾಸನ Mr. 208; ಕಟಾಪ, ಬಿದಿರ ಚಕ್ಕಳ Nn. 107; *cf.* ಪಟ್ಟಿ 12). ಬೆತ್ತದ ಚಕ್ಕಳ (ವೇತ್ರಾಸನ, ಆಸನ Hlâ.). — ಚಕ್ಕಳ ಬಚ್ಚಳ. = ಚಕ್ಕಳ ಮುಚ್ಚಳ. (My.). — ಚಕ್ಕಳ ಮುಚ್ಚಳ. Sitting cross-legged (C.; T. ಚಪ್ಪಣ, ಚಮ್ಮಣ; M. ಚಮ್ಮಣ, ಚಮ್ಮಲಿ). ಚಕ್ಕಳ ಮುಚ್ಚಳ ಮಾಕಿ ಕೊಣ್ಣು ಕೂರ್ಪು (C.).

ಚಕ್ಕಳ čakkaḷa. Skin, leather (My.; T., M. ಚಕ್ಕಲಿಯನ್, a shoemaker; Mhr. ಸಕಾಳ, goats' skin-leather).

ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ čakkaḷaguḷi. = ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಳಿ čakkaḷĕ. = ಸಕ್ಕಳಿ. (G.).

ಚಕ್ಕಲಿ čakkali. That has become flat by

pressure (ಒತ್ತಿ ಚಪ್ಪಟೆ ಆದುದು Śmd. I; Mḷb. has ಆದ ಉ ಚಕೆ for ಆದುದು).

ಚಕ್ಕು čakku. = ಚೆಕ್ಕು 1. A kind of checkered cotton cloth (My.).

ಚಕ್ಕುಬಂದಿ čakku-bandi. Defining of the boundaries of an estate (My.; Mhr. ಚಕಬಂದಿ).

ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕಿ čakkumukki. = ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕುಲಿ čakkuli. = ಚಕ್ಕಲಿ, etc. Tbh. of ಕಜ್ಜಲಿ (Śmd. 348; Nr.; V. 9, 78; 14, 80).

ಚಕ್ಕುಳಿ čakkuḷi. = ಚಕ್ಕುಲಿ, etc. (Bp. 14, 15).

ಚಕ್ಕೆ čakkĕ. = ಚೆಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ. Tbh. of ಶಲ್ಕ. A chip of wood (ಶಲ್ಕ, ಸಕ್ಕೆ Śm. 24, o. rs. ಚೆಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ; C.; Tē. ಚಕ್ಕೆ, ಚೆಕ್ಕೆ; T. ಚಕ್ಕೆ; *cf.* ಕಕ್ಕು SP), or of stone (My.; Tē. ಚೆಕ್ಕು = K. ಕೆತ್ತು 4). ಪರಿಮಳದ ಚಕ್ಕೆಯ ದುರ (ಕೋಲಾಹ, etc. Sl. 224). — ಚಕ್ಕೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A thin split of stone (My.).

ಚಕ್ಕೋತ čakkôta. 1. = ಚಕ್ಕೋತು, etc. (My.).

ಚಕ್ಕೋತ čakkôta. 2. = ಚಕೋತ 2, etc. (My.).

ಚಕ್ಕೋತು čakkôtu. = ಚಕೋತು, etc. Tbh. of ಚಕ್ರದರ್ಭ or ಚಕ್ರದರ್ಭ. An esculent vegetable, goose-foot (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಕವತ, ಚಾಕೋತಾ; see ಚಕ್ರದತ್ತ s. ಚಕ್ರ 1). ಚಕ್ಕೋತಿನ ಪಲ್ಯ (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕ್ಯ čakya. = ಚಕ್ಕ 2. See ಚಾಕ್ಯ.

ಚಕ್ರ čakra. = ಚಕ್ಕ 1, ಚಕರ, ಚಕ್ಕರ, ಚಕ್ಕ 1. *A wheel* (ಗಾಲಿ Mr. 516; Kn. 49). 2, a potter's wheel (ತಿಗುರಿ 516; Čt. I, 64; ಕುಡಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಮಾರಿಕ ತಿಗುರಿ Kn. 49). 3, *a sharp circular missile weapon, a discus* (ಕ್ಷತ್ರಾಸ್ತ್ರ 516; ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧಭೇದ 49; ಪಾಮುವ್ಯೂಳಿ Čt. I, 77; II, 75; ಬಟ್ಟಿಗೆಯ್ದು II, 77). 4, circle; a diagram (ವೃತ್ತ, ಬರಹ 49, o. r. ಬಟ್ಟೆಪು). 5, a plaything for children (Mhr., S. Mhr.). 6, a circle or depression of the body for mystical, astrological, or chiromantic purposes; six of these are enumerated one above the other, viz. mûlâdhâra, svâdhishṭhâna, maṇipûra, anâhata, viśuddha, âjñâ. 7, *a circle, a multitude.* 8, *a host, an army* (ಸೇನೆ 516; ಬಲ, ಸೇನೆ 49). 9, *a realm; rule, sovereignty.* 10, a district, a circuit. 11, the horizon; the sky (ಆಗಸ, ಆಕಾಶ 49). 12, a form of military array (ಪಡ್ಡ, ಪಡ್ಡಭೇದ 49). 13, a kind of vicchitti-čitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, *the bend of a river.* 15, *the ruddy goose, Anas casarca* (ಕೊಕ್ಕ 516; ರಧಾಂಗ, ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ 49). 16, an ancient coin (R.), a quarter rupee (Tu.); about $\frac{1}{16}$ rupee (M., Travancore). — ಚಕ್ರಂ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a discus (Śmd. 200).

ಚಕ್ರಕಾರಕ čakra-kâraka. *A kind of perfume.*

ಚಕ್ರಧರ čakra-dhara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18; Bp. 53, 63). 2, a ruler, a king (Čpr. 6, 108; 7, after 5).

ಚಕ್ರಧಾರೆ čakra-dhârĕ. *The periphery of a wheel.*

ಚಕ್ರಪಕ್ಷಿ čakra-pakshi. = ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ. The ruddy goose.

ಚಕ್ರಪಾಣಿ čakra-pâṇi. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಚಕ್ರಬಾಲ čakra-bâla. = ಚಕ್ರವಾಳ, etc. A ring, circle; *the horizon.* 2, *a mass, a multitude.* 3, *a mythical range of mountains supposed to encircle the earth.*

ಚಕ್ರಭೃತ್ವ čakra-bhṛitva. The state of bearing or having a circle or of being circular; the state of bearing or having a discus (Čpr. 8, 2).

ಚಕ್ರಮರ್ದ čakra-marda. = ಚಕ್ರಮರ್ದಕ. (ತರುದನ, ಜಗಡೆ Mr. 129, one MS. ಜಗಟೆ).

ಚಕ್ರಮರ್ದಕ čakra-mardaka. *The ringworm shrub, Cassia tora* Lin.

ಚಕ್ರಯಾನ čakra-yâna. *Any wheel-carriage.*

ಚಕ್ರಯುಗ čakra-yuga. The ruddy goose (ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ Kn. 135).

ಚಕ್ರಲೆ čakralĕ. *A fragrant grass, a kind of Cyperus.*

ಚಕ್ರವರ್ತ čakra-varta. = ಚಕ್ರವರ್ತ, ಚಕ್ರೋತು, (ಚಕ್ರವರ್ತಿ q. v.). (ದಾಸ್ತಾಳ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ Nn. 145, o. r. ಚಕ್ರವರ್ತ).

ಚಕ್ರವರ್ತಿ čakra-varti. (= ಚಕ್ರವರ್ತ, etc.). *A sovereign, an emperor* (ಆಜನೀತ, ಆರಸು Nn. 145; Mr. 516; see s. ಆಜುವ ರ್); a venerable person (ಪೂಜ್ಯನಪ್ಪ ದನು 145). 2, a potter (ಕುಡಾಲ, ಕುಮ್ಮಾರ 145; ಕುಮ್ಮಾರ 516). 3, Vishṇu (ದಾಸ ಯೂ, ವಿಷ್ಣು 145; ಶಾಂ 516). 4, the pot-herb Chenopodium album Lin., the goose-foot (ದಾಸ್ತಾಳ, ಚಕ್ರವರ್ತ 145; ದಾಸ್ತಾಳ 516). — ಚಕ್ರವರ್ತಿಸೊಪ್ಪು. = ಚಕ್ರವರ್ತಿ No. 4. (ದಾಸ್ತಾಳ Sl. 162). 2, a kind of fragrant plant (ಜಸಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಸಿ, etc., ಕೋರಿಂಡೆ Sl. 160).

ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ čakra-vartini. An empress (My.; B. 4, 3). 2, *a kind of fragrant plant.*

ಚಕ್ರವಾಕ čakra-vâka. = ಚಕ್ರ No. 15. *The ruddy goose or Brahmany duck,* considered to be a pattern of conjugal attachment (ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ, ಬಿಸುಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ, ಎಸೆವಕ್ಕಿ, ಆಮೃಕ್ಕಿ, ಜೋಡುವಕ್ಕಿ Śm. 28; Kk. 14; ಗಡಿವಕ್ಕಿ, etc. Śs.).

ಚಕ್ರವಾಡ čakra-vâḍa. = ಚಕ್ರವಾಳ, ಚಕ್ರವಾಲ.

ಚಕ್ರವಾಳ čakra-vâḷa. = ಚಕ್ರವಾಲ. *The sensible horizon.* 2, *a fabulous range of mountains.*

ಚಕ್ರವೃದ್ಧಿ čakra-vṛiddhi. Interest upon interest; wages for transporting goods in a carriage. (R.).

ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ čakra-vyûha. Any circular array of troops. (J. 17, 53).

ಚಕ್ರಾಂಕಣ čakra-aṅkaṇa. A brand in the form of a discus (My.).

ಚಕ್ರಾಂಗ čakra-aṅga. *A gander.*

ಚಕ್ರಾಂಗಿ čakra-aṅgi. A goose. 2, *N. of a plant* (= ಕಟು ಕೋಷಿಣಿ).

ಚಕ್ರಾದಿ (čakra-âdi). The windings of a river (ನೀರ ಮುರುಹು Mr. 416).

ಚಕ್ರಾಯುಧ čakra-âyudha. The discus weapon. 2, whose weapon is the discus: Vishṇu. (Śmd. 255 Mḷb.).

ಚಕ್ರಾಹ್ವಯ čakra-âhvaya. = ಚಕ್ರವಾಳ. (Śmd. 134).

ಚಕ್ರಿ čakri. *Having a wheel or wheels.* 2, holding a discus: Vishṇu (ಹರಿ, ವಿಷ್ಣು Nn. 80, o. r. ಕೃಷ್ಣ). 3, a king (ಭೂಪಾಲ, ಆರಸು 80; Čpr. 7, 2). 4, a potter (ಕುಡಾಲ, ಕುಮ್ಮಾರ 80). 5, *a snake* (ಫಣಿ, ಸರ್ಪ 80). 6, an ass (ಖರ, ಕತ್ತೆ 80).

ಚಕ್ರಿಪತಿ čakri-pati. A mule (ಪಾಟವರ, ಪೇಸರಗತ್ತೆ Mr. 186).

ಚಕ್ರಿವತ್ čakri-vat. *An ass.*

ಚಕ್ರೇಶ čakra-îśa. A king (Bp. 61, 86); Vishṇu.

ಚಕ್ರೇಶ್ವರ čakra-îśvara. A king. ಸಕ್ಕೆ ಇದ್ದರೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರರಕ್ಕೂ ಪದೂ ಒಲಿಸ ಬಹುದು (Prv.).

ಚಕ್ಲಿ čakli. A cultivated tree, the Manilla tamarind, Pithecolobium dulce Benth. (Inga dulcis Willd.; St. & Pl.; Tu.).

ಚಕ್ಲಿ čakli. = ಚಕ್ಕಲಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಷಣ cakshaṇa. Appearing; seeing. See ಪ-. 2, *a stimulant to drink.*

ಚಕ್ಷು cakshu. The eye (C.).

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವ cakshuḥ-śrava. = ಚಕ್ಷುಶ್ರವಸ್. See ಚಕ್ಷುಶ್ರವಾ.

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್ cakshuḥ-śravas. Using its eyes for ears: *a snake.*

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಾ cakshuḥśrava-âśa. A snake-eater: a peacock (ನಾಮ Mr. 168).

ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯ cakshur-indriya. The sense of seeing. (My.).

ಚಕ್ಷುಶ್ರೋತ್ರ cakshu-śrôtra. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. (My.).

ಚಕ್ಷುಷ್ಯ cakshushya. *Pleasing to the eyes, handsome; agreeable.*

ಚಕ್ಷುಷ್ಯೆ cakshushyĕ. *A blue stone used as a collyrium.* See ನಿ. ಪ. ಕಪ್ಪುಕಗು.

ಚಕ್ಷುಸ್ cakshus. *The eye.*

ಚಗಚೆ čagačĕ. = ಚಗಸೆ, ಚೊಗಚೆ, ಚೊಗರ್ಚೆ, ಚಗರಿನಿ, ಚಗಚೆ, ಚಗಚೆ, ಚಗಚೆ, ಚಗರ್ಚೆ, ಚಗಚೆ, ಚಗ್ಗಚ್ಚೆ, (ತರಗಸಿ, ತರುಟಿಗಿ, ಚರುಚಸ, ತರುಟಿಗಿ). The plant Cassia tora Lin. (ಚಕ್ಕುರ್ತ, ತರುಚಸ Mr. 129, c. r. ಚಗಚೆ; My.; T. ಚಗುಚೆ, ತಗಚೆ; M. ತಗರೆ; Tē. ತಗರಿನಿ, ತಗರ್ಚೆ, ತಗರಿನಿ; Tu. ತುಚಿ).

ಚಗಜೆ čagajĕ. = ಚಗಚೆ, q. v.

ಚಂ. ಚಙ್ čaṅ. = ಕೆಂ, etc., ಚನ್ 1, ಚೆಂ, ಚೆನ್ 1, ಚೆಮ್. Redness. — ಚಂಗಚಿಲ್. -ಕಣಿಲ್. = ಚಂ-. A red water-lily (ಕಲ್ಹಾರ, ಸುಗಂಧಿಕ Mr. 420). — ಚಂಗಚಿತ. -ಕಚಿರ. = ಚಂ-, q. v. (ಸೂಂದರ Kk. 11*b*, c. r. ಚಂಗಚಿರ). — ಚಂಗಲು. -ಲು. (Tē. ಚಂಗರಿ, a fragrant grass = ರಕ್ತತೃಣ; ಚಂಗಲಿಗಿಪ್ಪಿ, a sort of grass). — ಚಂಗಲಕೋಷ್ಠ. A sort of Costus (ನ್ಯಾಸಿ, ಕುಷ್ಠ, ಪಾರಿಭದ್ರ, ಪಾದ್ಮ, ಪಾಕಲ, ಉತ್ಪಲ Sl. 153; Tē. ಚಂಗರಿಕೊಪ್ಪು, ಚಂಗಲ್ಲಕೊಪ್ಪ). — ಚಂಗಲುಚಿ. -ಲುಚಿ. = ಚಂ-. The red water-lily (ಆಲು, ಚೆಕ್ಕೆಯ್ದುಲೆ Kk. 22, c. r. in two MSS., instead of ಆಲು, ಆಚಿಲ್; Tē. ಚಂಗಲುಚಿ).

ಚಂಕ್ರಮಣ čaṅkramaṇa. Going about, proceeding. See ಸಾಮಾ-.

ಚಂಗ čaṅga. = (ಕೆಂಗ), ಚಂಗ್ಯ, ಚೊಂಗ, ಚೊಂಗು. Crookedness, perverseness. — ಚಂಗ ಮುಂಗತನ. = ಚಂಗ್ಯ ಮುಂಗ್ಯತನ. (My.). — ಚಂಗ ಮುಂಗಾಟ. = ಚಂಗ ಮುಂಗತನ. (My.). — ಚಂಗಾಟ. -ಟ. = ಚಂಗ ಮುಂಗಾಟ. ಚೀರಿಗೆ ಚಂಗಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.).

ಚಂಗ čaṅga. N. of one the cards of the gañjîpu (My.; Il.).

ಚಂಗಣೆ čaṅgaṇĕ. (= ಚಕ್ಕಣೆ, ಚಿಕ್ಕಣೆ). In bounds, friskily, with agility (My.; Tē. ಚಂಗುಣಿ, ಚಂಗುಣಿ, lightly: with agility). ಚಂಗಣೆ ಹಾಯು (My.).

ಚಂಗಳ čaṅ-kaḷa (?). — ಚಂಗಳದೇವಿ. N. (Bp. 49, 26). — ಚಂಗಳ್ವ. -ಳ್ವೆ. N. (Bp. 24, 35). — ಚಂಗಳೆ. N. (Bp. 9, 40; 12, 42; 18, 69; 24, 10. 36; 25, 35; 29, 8; 45, 38; 47, 36; 48, 26).

ಚಂಗು čaṅgu. 1. = ಚೆಂಗು 1. To jump, etc. (Tē.; My. occasionally; *cf.* Sk. ಚಙ್, to jump etc.).

ಚಂಗು čaṅgu. 2. = ಚೆಂಗು 2. Frisking, a jump, a leap, etc.; agility (My.; Tē. ಚಂಗು, ಚಂಗು, ಚಂಗು; ಚಂಗುವಿಲ್ಲಿ, a cat that leaps at an object, a wild cat). — ಚಂಗು ಚಂಗಣೆ ಹಾಯು. To dance and skip in sport or with agility, to gambol (My.). — ಚಂಗೆಸ್ಸು ಹಾಯು. To jump with agility (My.).

ಚಂಗು čaṅgu. A Jew's harp (C.; Mhr., Il. ಚಂಗ; Tē. ಚೆಂಗು).

ಚಂಗೂಲಿ čaṅ(=cĕy=kĕy)-kûli. A day-labourer (My.).

ಚಂಗೊಂಡ್ಡಿ (čaṅ-kŏṇḍĕ). N. of a town (Bp. 26, 3).

ಚಂಗ್ಯ čaṅgya. = ಚಂಗ. — ಚಂಗ್ಯ ಮುಂಗ್ಯತನ. dupl. Perverse, apish pranks, frolics, gambols, sport (C.).

ಚಚ್ಚಿ čačči. = ಚಕ್ಕಿ 2, etc. — ಚಚ್ಚಿಕ. = ಚಕ್ಕಿ-. (C.; Tē.). — ಚಚ್ಚಿಕು. = ಚಚ್ಚಿಕ. (B. 4, 107. 116. 226).

ಚಚ್ಚಿಕಾರ čačči-kâra. Beating the time in music with the foot (ಆಚರ್ ಅಯಂಗೆಯ್ದು ಪಡಪಡಿ Mr. 81; Sk. ಚರ್ಚರಿಕ, a kind of time in music).

ಚಚ್ಚರ čaččara. = ಚೆಚ್ಚರ, q. v. Haste; with haste (ವೃತ್ತ Ct. II, 29; Grj. 8, 28). 2, wakefulness, care (My.).

ಚಚ್ಚರಿಗ čaččariga. = ಚೆಚ್ಚರಿಗ, q. v.

ಚಚ್ಚು čačču. = ಚೆಚ್ಚು, etc. To strike, to beat; to crush, etc. (My.; Tē. ಕಡಿಯು, to pound; *cf.* ಜಜ್ಜು 1, ಸವ). ಉಚ್ಚಿಟ್ಟ ಜಿದ್ದವನ ಪಡಿಯೆಟ್ಟ ಚಚ್ಚಿದರು (Prv.).

ಚಚ್ಚುಕ čaččuka. = ಚಮಚ, q. v.

ಚಜ್ಜಿ čajjĕ. = ಚೆಜ್ಜಿ, ಜೆಜ್ಜಿ, ಸಜ್ಜಿ, ಸೆಜ್ಜಿ. A kind of grain, Holcus spicatus Roxb. (C.; Tē. ಸಜ್ಜೆ).

ಚಜ್ಜಿ čajjĕ. = ಚೆಜ್ಜಿ, ಸೆಜ್ಜೆ. (My.).

ಚಂಚ čaṅča. = ಚಂಚು. A man of a wild tribe that resides in forests, a Śabara (Bp. 18, 15; 44, 11, *cf.* v. 16; S. Mhr. in ಚಾಸಿ-; Tē. ಚಂಚು, ಚಂಚು; Mhr. ಚಾಂಚ, a tribe of pirates).

ಚಂಚತ್ čaṅčat. (Śmd. 100). Leaping, going, trembling, moving; dangling; unsteady, shaking.

ಚಂಚದ್ರೂಪ čaṅčat-rûpa. (Śmd. 100). An unsteady, etc. form.

ಚಂಚರೀಕ čaṅčarîka. *A bee;* the black bee (ಚುಟ್ಟಿ Sl. 176).

ಚಂಚಲ čaṅčala. *Moving to and fro, shaking, trembling; unsteady; fickle, capricious* (ಚಂಪ Xn. 158); the wind; a lover, a lecher. 2, N. of a bird (ಪಕ್ಷಿಚಿ Mr. 173, c. rs. ಪಚಿಲೆ, ಪುಚಿಲೆ).

ಚಂಚಲತನ čaṅčalatana. = ಚಂಚಲತ್ವ. (ಆಸೀಚಾಗ್ರಣಿ G.).

ಚಂಚಲತ್ವ čaṅčalatva. Movableness, unsteadiness, inconstancy, fickleness (ಧೃವಾಮು, ಚಂಚಲ Xn. 152; My.).

ಚಂಚಲನೇತ್ರೆ čaṅčala-nêtrĕ. = ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ. (J. 6, 29).

ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ čaṅčala-akshi. A woman (Bp. 45, 24).

ಚಂಚಲಾಪಾಂಗ čaṅčala-apâṅga. A trembling outer corner of the eye (J. 28, 42).

ಚಂಚಲಿ čaṅčali. = ಚಿಂಚಲಿ. A small tree, commonly cultivated, Flacourtia catafracta Roxb. (Si. & Pl.; Tē. ಚಂಚಲಿ-ಚೆಟ್ಟು = ತೃಣಮಾಕ-ಚೆಟ್ಟು, ದಕ್ಷಿಣಾಪರ್ಕ, ಫಲ ಮುಸಪ್ಪದೃಕ್ಷ, ಚಂಚಲಿ-ತೀಗೆ). See ನೀರು-.

ಚಂಚಲಿತ čaṅčalita. = ಚಂಚಲ. See ನಿರ್-.

ಚಂಚಲೆ čaṅčalĕ. *Lightning;* fortune, Lakshmi.

ಚಂಚೆ čaṅčĕ. A bag with divisions or pockets, especially for betelnut, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಚಂಚಿ).

ಚಂಚಿತಿ čaṅčiti. A woman of the Čaṅčas (Bp. 44, 7; Tē. ಚಂಚತಿ, ಚಿ-, ಚೆಂಚಿ).

ಚಂಚು čaṅču. = ಚಂಚ. — ಚಂಚುಪಟ್ಟಿ. An abode of Čaṅčus (ನಕ್ಷತ್ರ, ಶಬರಾಲಯ Sl. 114).

ಚಂಚು čaṅču. *The beak or bill of a bird.* 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 3, renowned, celebrated, clever. See ಲಘುಚಂಚುಭಾವಜ್ಞ.

ಚಂಚುಕ čaṅčuka. A kind of bird (ಪಕ್ಷಿಶಾ Mr. 174, o. r. ಚಟ್ಟುಳ).

ಚಂಚುಘಾತ čaṅču-ghâta. Striking with the bill. See ಕಪ್ಪಿ ಕುಕ್ಕು.

ಚಂಚುಘಾತನ čaṅču-ghâtana. = ಚಂಚುಘಾತ. See ಕುಚುಕು.

ಚಂಚುಪುಟ čaṅču-puṭa. The bill of a bird when shut. (ಶೆಸ್ವ. 2, 49).

ಚಂಚುರ čaṅčura. Going repeatedly; expert in, conversant with (Kâvy. II, 2, B, 45); beautiful (see Čpr. s. ಮುಂಚು ಟೀಕೆ; Čpr. 7, 66).

ಚಂಜೆ čaṅje. = ಸಂಜೆ. (My.).

ಚಟ್ čaṭ. (= ಚಟ). A term in imitation of the smacking noise of a whip (C.), or of the noise of a smart blow with a cane (C.). 2, the sound of wood when being suddenly broken or that of an earthen pot when cracking on the fire (C.). *Cf.* ಚಟು 2.

ಚಟ čaṭa. (= ಕೆಚಟ 4, ಫಟ). An imitative sound. (Sk. ಚಟಚಟಾ, a sound for the clashing of weapons, the crackling of fire, the rattling of violent rain, etc.; *cf.* Mhr. ಚಟಚಟೀತ). — ಚಟ ಚಟ. rep. The snapping sound of corn in being parched (C.). — ಚಟ ಚಟ. redt. = ಚಟ ಚಟ. (C.). 2, the sound of a dry or wet cotton cloth when shaken out (ಬಡಿಸು) by its wearer (C.). 3, the sound made by slippers or native shoes when striking the heels in fast running (My.). 4, the sound of sparks bursting forth (My.).

ಚಟ čaṭa. 1. — ಚಟಪಟ. Fretting and grieving, anxious longing and hankering; in a shake, quickly (B. 2, 28; Mhr.). — ಚಟಪಟಿಕೆ. = ಚಟಪಟ. (B. 3, 72).

ಚಟ čaṭa. 2. A taste, taking; an acquired liking or fondness; an ill-habit (S. Mhr.; Mhr. ಚಟ, ಫಟಾ).

ಚಟಕ čaṭaka. *A sparrow.*

ಚಟಕಶ್ರಾದ್ಧ čaṭaka-śrâddha. A ceremony in honour of the departed spirits at which neither mantras nor pipḍas are used (My.).

ಚಟಕಾಯಿಸು čaṭakâyisu. = ಚಟಾಯಿಸು, ಚಟಾಸು. To cut or knock off, to cut clean asunder, to cut short (S. Mhr., II.; Mhr. ಫಟಕಣೇ).

ಚಟಕು čaṭaku. 1. (= ಚಟ). An imitative sound. — ಚಟಕು ಚಟಕು. = ಚಟಕು ಪಟಕು. (My.). — ಚಟಕು ಪಟಕು. = ಚಟ ಚಟ No. 3. (C.).

ಚಟಕು čaṭaku. 2. = (ಚಟ), ಚಟುಕು. — ಚಟಕು ಚಟಕನೆ. = ಚಟಕು ಚಟಕು. (My.; Mhr. ಚಟಚಟೀತ, ಫಟಾಫಟ).

ಚಟಕು čaṭaku. 3. = ಜೆಟಕು. — ಚಟಕು ಮುಂ. = ಚಟಕು-. (My.).

ಚಟಕೆ čaṭakĕ. = ಚಟಿಕೆ. *A hen-sparrow.* 2, *a young hen-sparrow.*

ಚಟಕ್ಕನೆ čaṭakkanĕ. = ಚಟಕ್ಕನೆ 2. All at once, suddenly, used of rising, or of sneezing, etc. (M. ಚಟಕ್ಕನೆ; Mhr. ಚುಟಕಿಸರ). ಚಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದನು (C.), ಚಟಕ್ಕನೆ ಸೀನಿದನು (C.), ಚಟಕ್ಕನೆ ಹೊರಟನು (My.). *Cf.* ಚಟ್ಟನೆ.

ಚಟಚಟಾಯಮಾನ čaṭačaṭâyamâna. The crackling of fire (My.; see Sk. s. K. ಚಟ).

ಚಟಪಟಿಕೆ čaṭapaṭikĕ. 1. Fretting and grieving after, anxious thought (S. Mhr.; *cf.* ಚಟಪಟ s. ಚಟ 1).

ಚಟಪಟಿಕೆ čaṭapaṭikĕ. 2. = ಚಟಪಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಟಲ್ čaṭal. = ಚಟಿಲ್. A term in imitation of the loud crack of a whip (C.).

ಚಟಲ್ಲನೆ čaṭallanĕ. = ಚಟಿಲ್ಲನೆ. With the sharp noise of a cracker (in firework, C.).

ಚಟವಟಿಕೆ čaṭavaṭikĕ. = ಚಟಪಟಿಕೆ 2, ಚಟುವಟಿಕೆ. Quickness, smartness, liveliness, briskness (My.; Mhr. ಚಟಪಟೀತ, ಚುಟುಚುಟೀತ; ಚಡಪಡಣ C.).

ಚಟಾಕು čaṭâku. The sixteenth part of a pakkâ śēr (C.; Br.; Mhr., H. ಫಟಾಕಾ).

ಚಟಾಯಿಸು čaṭâyisu. = ಚಟಕಾಯಿಸು, etc. (S. Mhr.).

ಚಟಾಸು čaṭâsu. = ಚಟಾಯಿಸು, etc. (S. Mhr.).

ಚಟಿಕಾಶಿರಸ್ čaṭikâ-śiras. *The root of long pepper.*

ಚಟಿಕೆ čaṭikĕ. *A hen-sparrow.* 2, the root of long pepper.

ಚಟಿಗೆ čaṭigĕ. = ಚಟ್ಟಿಕೆ. A small earthen pot with a broad mouth (C.).

ಚಟಿಲ್ čaṭil. = ಚಟಲ್. (My.).

ಚಟಿಲ್ಲನೆ čaṭillanĕ. = ಚಟಲ್ಲನೆ. (My.).

ಚಟೀರನೆ čaṭiranĕ. With the noise of a smart blow with a cane or whip (My.).

ಚಟು čaṭu. *Pleasing, kind, or flattering discourse;* praise;— the belly.

ಚಟುಕನೆ čaṭukanĕ. Smack! whack! (Bp. 52, 16).

ಚಟುಕು čaṭuku. = ಚಟಕು 2. A sound in imitation of that produced by a stroke with a cane or by a smack with a whip. — ಚಟುಕು ಚಟುಕು. rep. Smack, smack! whack, whack! (Bp. 52, 16).

ಚಟುಲ čaṭula. *Trembling, shaking, moving;* unsteady. 2, fine, beautiful, nice. (Bp. 51, 61. 82; Riv. 1, 9; J. 27, 37).

ಚಟುವಟಿಕೆ čaṭuvaṭikĕ. = ಚಟವಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಟೂಕ್ತಿ čaṭu-ukti. A pleasing, flattering word (Čpr. 8, 54).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 1. = ಚರಟ. Extraneous matter separated by sifting, straining, or filtering (S. Mhr.).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 2. = ಚಟ್ಟು 1, etc., ಚಟ್ಟ. Flatness (My.). 2, the frame of a cart, of a bedstead, of a chair, or of a picture; the bottom or platform of a cart (My.; Tē., T., M.; Mhr. ಕಾಟ); a bier on, or a litter in, which a corpse is carried (My.). ಚುಟ್ಟು ಎಣಿಸಿ ಉಣ್ಣಲಿಕೆ ಚಟ್ಟ ಕಟ್ಟುವದೆ! (Prv.). See Prv. s. ಚಟ್ಟ. — ಚಟ್ಟದ ಮೇಲು. = ಚಟ್ಟಿನ-. (My.).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 3. Plan; order, regulation (in law); neatness, fineness (My.; T., M., Tē.; Tē. also ಚಟ್ಟು).

ಚಟ್ಟ ṭṭa. = ಚಟ್ಟ, (ಚಟ್ಟ 2, ಚಟ್ಟಿ, ಸಟ್ಟ, ಸಟ್ಟಿ). (Tbh. of ಶ್ರೇಷ್ಠ, in the sense of ಶ್ರೇಷ್ಠ, the head or chief of a trade;—a clever merchant; Mhr. ಸಟ್ಟಾ, mercantile transaction; T. ಚಟ್ಟು, trade, merchandise). See ಮಾಣಿಕ-.

ಚಟ್ಟನೆ ṭṭane. Suddenly, all at once, quickly, also of sneezing (C.; B. 4, 79; Tē.; *cf.* ಚಟಿಕ್ಕನೆ).

ಚಟ್ಟಿ ṭṭi. = ಚೆಟ್ಟಿ 2. An earthen pot or pan (ಕಾಣ್ಣ Śm. 89; My.; T., M., Tē.).

ಚಟ್ಟಿ ṭṭi. 1. Tbh. of ಚಟ್ಟಿ (Śmd. 348. 370; Śm. 19; ಸಂಚಿ Śm. 89; My.). ಚಟ್ಟಿಂದಿಸ ಚಟ್ಟಿಗೂ ಮೊಗ ಚೀಪ (Prv.).

ಚಟ್ಟಿ ṭṭi. 2. = (ಚಟ್ಟ), ಸಟ್ಟಿ. (My.).

ಚಟ್ಟಿಗರ ṭṭi-garaṇa. Tbh. of ಚಟ್ಟಿಗ್ರಹಣ (Śmd. 370).

ಚಟ್ಟಿಗೆ ṭṭige. = ಚಟಿಕೆ. (My.).

ಚಟ್ಟಿಲಿ (ṭṭaḷi-iri). To smear the body with fragrant unguents, to perfume the person in a particular mode (*cf.* ಚರ್ಚಿ). ಚಟ್ಟಿಲಿಯುವ (ಸ್ನಾನ, ಪ್ರಸಂಗ IIIā.).

ಚಟ್ಟು ṭṭu. 1. = ಚಟ್ಟ 2, ಚಟ್ಟಿ 2. Flatness (My.). 2, the bottom or platform of a cart (S. Mhr.; Tē.; T., M. ಚಟ್ಟಿ; Tē. also ಸರುಗುವು). 3, = ಚಟ್ಟ, the flat cloth-cover over a palankeen (S. Mhr.). 4, the flat, yet seedless pod of beans, peas, etc. (My.). — ಚಟ್ಟಿನ ಮೀಳ್ಯ. = ಳಗಿ. (My.).

ಚಟ್ಟು ṭṭu. 2. = ಚೆಟ್ಟು 2. Impurity, vileness (*cf.* ಕೆಸು; M. ಚಟ್ಟು, fault; ಚಿಪ, dirty; to be dirty; Tē. ಚಿಪ, ಚಿಪು, being vile, spoiled, abominable; ಚಿಪ್ಪೆ, ruined, bad). See ಮುಚ್ಚು-, ಮುಚ್ಚು-, ಮುಚ-, ಮುಚಿ-. 2, destruction. ಅವನ್ನು ಚಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು, they killed him (C.). ಅದು ಚಟ್ಟಾ ಯಿತು (My.).

ಚಟ್ಟು ṭṭu. 3. (Hardness, Tē.; *cf.* ಕಚು 1); the nelli fruit deprived of its seeds and dried in the sun (C.).

ಚಟ್ಟೆ ṭṭe. 1. A garment adapted to the body after the European fashion (T., M., Tē.; see ಚಟ್ಟೆಕಾಪು).

ಚಟ್ಟೆ ṭṭe. 2. = ಚಟ್ಟು 1, etc. Flatness, levelness (My.). 2, a kind of venereal disease appearing as white, somewhat raised flats (My.).

ಚಟ್ಟೆ ṭṭe. (= ಚಟ್ಟ or ಚಟ್ಟ 2). See s. ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟೆ.

ಚಟ್ಟೆಕಾಪು ṭṭe-kāpu. A man dressed in European fashion: a Eurasian (S. Mhr.; M.; Tē. ಚಟ್ಟೆಕಾರ, ಫಟ್ಟಾಂಟ್).

ಚಟ್ಟೆಗಾಪು ṭṭe-gāpu. = ಚಟ್ಟೆಕಾಪು. (My.).

ಚಟ್ನಿ ṭṇi. A seasoning formed of chopped chillies, etc., chutney (C.; Sl. 313; M.; Mhr., H. ಚಟಣೆ); the state of being cut to pieces, mangled, etc. (Mhr.). — ಚಟ್ನಿ ಮಾಡು. To prepare a chutney (C.). 2, to kill; to trouble greatly (My.).

ಚಡತಿ ḍati. = ಚೋಪ. Jealousy (My.; H.).

ಚಡಾಯಿಸು ḍāyisu. 1. = (ಕಡಾಯಿಸು 1), ಚಡಾಳಿಸು 1, ಚಡಾಯಿಸು. To tighten, to fasten (S. Mhr.).

ಚಡಾಯಿಸು ḍāyisu. 2. = ಚಡಾಳಿಸು 2. To rise; to increase (My.; Mhr. ಚಢಣೇ); — to raise (My.; Mhr. ಚಢವಣೇ); — to lay on, to apply, as a slap, stroke, etc. (Mhr. ಚಢವಣೇ); to lash with a whip, stick or cane (My.).

ಚಡಾವ ḍāva. Ascent, rise (My.; Mhr. ಚಢ); increase of assessment; increase of position, degree, value or price (My.; Mhr., H. ಚಢಾವ). 2, a kind of shoe worn by Mohammadans (My.).

ಚಡಾಳ ḍāḷa. (= ಚಡಾವ). Increase, excess (Rām. 4, 3, 15; 6, 35, 15; Bh. 2, 5, 51; 10, 8, 22).

ಚಡಾಳಿಸು ḍāḷisu. 1. = ಚಡಾಯಿಸು 1. (Bh. 3, 13, 19).

ಚಡಾಳಿಸು ḍāḷisu. 2. = ಚಡಾಯಿಸು. 2. To increase, to become excessive (Rām. 5, 8, 55. 66; 6, 50, 18; Bh. 6, 8, 15; 8, 24, 12; 8, 25, 7).

ಚಡಿ ḍi. 1. A staircase (My.; Mhr., H. ನಿಸಣಿ).

ಚಡಿ ḍi. 2. A dovetail (in carpentry, C.; Mhr. ಚಡಾಯಿ, joinery).

ಚಡಿ ḍi. 3. A cane (C.; Mhr., H. ಛಡಿ).

ಚಡು ḍu. = ಚೆಡು. — ಚಡು ಪಡಪೆ. relt. Quickly, rapidly (ಕೀರ್ತ್ಯ Śmd. 391; Kk. 50, o. r. -ಪಡಪೆ).

ಚಡೆ ḍe. = ನಡೆ. Detached, single, unencumbered (Mhr., H. ನಡಾ). — ಚಡೆಚಳುವು. An unencumbered army (R.; Mhr., H. ನಡಾಫೌಜ). — ಚಡೆನಡಾಂ. = ನಡೆ-. Going out alone (S. Mhr.).

ಚಡ್ಡಿ ḍḍi. Breeches which reach only to the middle of the thighs (My.; ಚಡ್ಡಾತಡ, etc. Sl. 224; H.; *cf.* ಚಡಾಳ).

ಚಣ ṇa. 1. Renowned, famous for, known; skilled. See ಆಪ್ತಚ-; Bp. 50, 11.

ಚಣ ṇa. 2. Tbh. of ಕ್ಷಣ (Śm. 18; C.; T.; Bp. 51, 35).

ಚಣಕ ṇaka. Breeches which reach only to the middle of the thighs (ಚಡ್ಡಣ, ಅರ್ಧೋರುಕ Śmd. II; *cf.* ಚಡ್ಡಿ, ಚಡ್ಡಾ, ಚಡ್ಡಾತಡ, ಚಡಾಳಕ, ಚಡಾಸಿ, ಚಡ್ಡಣ).

ಚಣಕ ṇaka. = ಚಣಗ. *The chick-pea, Bengal gram, Cicer arietinum* Lin. (ಕಡಲೆ G.). See ಕಡಲೆ.

ಚಣಗಿ ṇagi. = ಚಣಕ, ಚಣಂಗಿ, ಚಣ್ಣಂಗಿ. No. 2. A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens (ಮುಂಗಳ್ಯ, ಮುಸುರ Nr.).

ಚಣಗೆ ṇage. = ಚಣಗಿ. (ಮುಂಗಳ್ಯ, ಮುಸುರ IIIā.).

ಚಣಂಗ ṇaṅga. Tbh. of ಚಣಕ. (ಮುತ್ತಿಂಕೆ, ಕವಡೆ Nn. 102).

ಚಣಂಗಿ ṇaṅgi. = ಚಣಗಿ, etc. (ಮುಂಗಳ್ಯ, ಮುಸುರ Sl. 304; ಮುಸುರಿಕ Mr. 373).

ಚಣ್ಡ ṇḍa. *Hot;* fiery, shining (Bp. 5, 14). 2, *ardent with passion, passionate, wrathful, angry;* cruel, severe; fierce, violent, impetuous; active, quick; mischievous, evil; pungent, acrid; — heat, warmth; passion, wrath. ಚಣ್ಡಪದುವೇಮುಖ (ಸಾಮಿ Mr. 247). 3, Śiva; Skanda; etc.; N. of a demon; N. of a devotee of Śiva (V. 14, 100).

ಚಣ್ಡಕರ ṇḍa-kara. The sun (Čpr. 5, 71; Bp. 58, 67).

ಚಣ್ಡಕೀರ್ತಿ ṇḍa-kīrti. N. of an attendant of Śiva (Śiv 1, 80).

ಚಣ್ಡಕೋದಣ್ಡ caṇḍa-kôdaṇḍa. A bow that does great mischief (ŠSr. 4, 59).

ಚಣ್ಡತೆ caṇḍatĕ. The state of being hot or fiery (Bh. 8, 20, 10).

ಚಣ್ಡರುಚಿ caṇḍa-ruci. The sun (Cpr. 5, 4). 2, N. of a rákshasa (5, 4. 87).

ಚಣ್ಡವರ caṇḍa-vara. N. of a devotee of Šiva (= ಚಣ್ಡ).

ಚಣ್ಡವರವರದ caṇḍa-vara-varada. N. of Šiva (Bp. 58, 67).

ಚಣ್ಡವಾಳ caṇḍavâḷa. = ಚಣ್ಡಿವಾಳ. What is given to ratify a bargain, earnest money, a handsel (My.; Tĕ.).

ಚಣ್ಡಾಂಶು caṇḍa-aṁśu. *The sun.*

ಚಣ್ಡಾತ caṇḍâta. *Fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಚಣ್ಡಾತಕ caṇḍâtaka. *A short petti-coat* (ಪರಮುಖವಿಮರು ಆ ಧರ್ ತೊವೆ ಪಂಯಸ್ಸರ ಉಮುಪಣ್ಣಾ ಸೀರೆ Nr.; see ಚಣಾ).

ಚಣ್ಡಾಲ caṇḍâla. *A Čaṇḍâla, an outcaste, a man of the lowest and most despised of the mixed tribes, born from a Śûdra father and a Brâhmaṇa mother.*

ಚಣ್ಡಾಲವಲ್ಲಕಿ caṇḍâla-vallaki. *The lute of the Čaṇḍâla, a common lute.*

ಚಣ್ಡಿ caṇḍi. 1. = ಚಣ್ಡಿ. A passionate, violent female (see ಆ-); an obstinate female (C.). 2, a term of endearment applied to a mistress (Bp. 24, 39). 3, *Durgâ;* N. of a female (J. 10, 23 seq.). 4, an untractable, obstinate man (C.; Tĕ., T.; Bp. 59, 42). 5, obstinacy, etc. (My.; *cf.* ಕಮು 1; ತಮಿ 1; ಸಿಡಿ, ಸಿಡಿ; M. ಚಿಡ 1, to be angry, to frown). 6, the state of being very hot (Râm. 5, 8, 77). 7, a mischievous man (? ಕಾಮಿ Bhn. 27). See Šmd. 109. — ಚಣ್ಡಿಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. An irascible dog (Bp. 11, 19). — ಚಣ್ಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become passionate, obstinate, etc. (Bp. 38, 18; 40, 34; J. 4, 68; 10, 24). — ಚಣ್ಡಿಹುಳು. A vicious insect or reptile (Bp. 18, 56).

ಚಣ್ಡಿ caṇḍi. 2. = ಚಣ್ಡಿ. Witness (My.; Tu.).

ಚಣ್ಡಿಕಾರಮಣ caṇḍikâ-ramaṇa. Šiva (Bp. 58, 67; ŠSr. 4, after 59).

ಚಣ್ಡಿಕಾರ್ಚನೆ caṇḍikâ-arčanĕ. Worship of Durgâ (J. 31, 52).

ಚಣ್ಡಿಕಾಲಯ caṇḍikâ-âlaya. A temple of Durgâ (J. 31, 38. 39. 55).

ಚಣ್ಡಿಕೆ caṇḍikĕ. = ಚಿಣ್ಡಿಕೆ. A tuft; a crest; a tuft of hair left on the head of the young children of all castes (C.); the tuft of hair left on the top of the head (at the ceremony of tonsure) by all those people who wear the janivâra (C.; T. ಚಣ್ಡಿ; Mhr. ಶೇಂಡ್ಲೀ), and occasionally by others who look upon it as an ornament (C). ಸುಲಿ ಚಣ್ಡಿಕೆ (ತಲೆ, ಹೂವಿ Nr.*b*). ಮೂಲೆಯಂ ಚಣ್ಡಿಕೆಯೊಳ್ ಇಕ್ಕೆ ಪ್ರಪ್ರಪ್ಪಕಂ (Mr. 334). See Grj. 2, after 106; Bp. 14, 38; 40, 39; 47, 30; 50, 3. — ಚಣ್ಡಿಕೆ ಬಿಡಿಸು. To cause the tuft of hair to be left (C.). — ಚಣ್ಡಿಕೆ ಬಿಡು. To leave that tuft on the head (C.). — ಚಣ್ಡಿಕೆಪಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To seize that tuft (V. 9, 96).

ಚಣ್ಡಿಕೆ caṇḍikĕ. ಚಣ್ಡಿಕಾ. *Durgâ.*

ಚಣ್ಡಿತನ caṇḍitana. Obstinacy, etc. (J. 18, 46; B. 4, 6; My.).

ಚಣ್ಡಿಲ caṇḍila. Rudra. 2, *a barber.*

ಚಣ್ಡಿವಾಳ caṇḍivâḷa. = ಚಣ್ಡವಾಳ. (My.).

ಚಣ್ಡಿಸು caṇḍisu. To be angry or obstinate (My.; Tĕ. ಚಣ್ಡಿಸು; see ಎಮರ್-).

ಚಣ್ಡೀಶ್ವರ caṇḍî-îśvara. Šiva. (R.).

ಚಣ್ಡು caṇḍu. 1. = ಚೆಣ್ಡು q. v., etc. A ball to play with (ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ Sl. 231, o. r. ಕಣ್ಣಡ; 72; C.; Tĕ., T., M. ಚಣ್ಡು; see T. ಪತ್ತಿ); a ball or cluster of flowers, etc. (Rśv. 13, 88, o. r. ಚಣ್ಡು; My.; Tĕ., T., M.). 2, the glans of the penis (C.). ಕಾಣ್ಕೆಯಚ್ಚಿನ ಚಣ್ಡು ಕಣ್ಣವರಿಗಣ್ಣು, ಕಾಣಾವರಿಗಿಲ್ಲ (Prv.). — ಚಣ್ಡಿನ ಹೂಗಳೆ. A kind of tennis (My.; Bh. 1, 6, 1). — ಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play at ball (C.). — ಚಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. A variety of jasmine (C). — ಚಣ್ಡುಹೂವು. A flower resembling the marigold, a Chrysanthemum (C.).

ಚಣ್ಡು caṇḍu. 2. The nape of the neck, the neck (S. Mhr.; B. 4, 156). — ಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To strike and break the neck (S. Mhr.).

ಚಣ್ಡೆ caṇḍĕ. ಚಣ್ಡಾ. *Durgâ,* who destroyed the asura Mahiśa. 2, *a certain perfume* (ರಾಜ್ಞಿಸಿ, ಧನಪಾ, etc. Nr.). 3, the small tree Corbora Odoliam Gaert. (St. & Pl.).

ಚಣ್ಡೇಶ caṇḍêśa. Šiva. See Bp. 24, 76; 58, 31; ಆವಿ. — ಚಣ್ಡೇಶಚಮ್ಮು. -ಆಮ್ಮು. N. (Bp. 9, 46).

ಚಣ್ಡೇಶ್ವರ caṇḍêśvara. Šiva. See Bp. 9, 14; 31, 22; 59, 25. — ಚಣ್ಡೇಶ್ವರನ ಜಾಮುಂಡ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಚಣ್ಡೇಶ್ವರಿ caṇḍêśvari. Durgâ (S. Mhr.).

ಚಣ್ಡೋಲ caṇḍôla. The pyramid-crested wood-lark (Mhr.; B. 3, 27).

ಚಣ್ಣ caṇṇa. = (ಚಲ್ಲಣ, etc.), ಚಿಣ್ಣ. Short breeches (C.; see ಚಣಾ). See ಅರ್-, ಕಾಣ್ಕೆ-, ಗುಮಿಗಿ-.

ಚತುಃ catuḥ. = ಚತುರ್, ಚೌ. Four.

ಚತುಃಖಂಡ catuḥ-khaṇḍa. = ಚೌಕ್ಕ. Four pieces.

ಚತುಃಪಟ್ಟ catuḥ-paṭṭa. = ಚೌಪಟ್ಟು, ಚೌಪಟ್ಟೆ. A place where four roads meet.

ಚತುಃಪದ catuḥ-pada. = ಚೌಪದ, (ಚತುಷ್ಪದ). Having four feet; a quadruped.

ಚತುಃಶತ catuḥ-śata. = ಚೌಶತ. 104; 400.

ಚತುಃಶಾಲ catuḥ-śâla. *A square formed by four houses.*

ಚತುಃಶಾಲಿ catuḥ-śâli. *A square of four houses.*

ಚತುಃಷಷ್ಟಿ catuḥ-shashṭi. = ಚೌಷಷ್ಟಿ. 64 (Čh. v. 288; J. 33, 41. 47).

ಚತುರ್ catur. = ಚತು. (Šmd. 31. 101).

ಚತುರ catura. = ಚದರ, ಚದರು, ಚದುರ, ಚದುರು. Four (Šml. 106). 2, *dexterous, clever, ingenious;* shrewd (Bp. 24, 67; B. 4, 20. 79); skilfulness, cleverness. 3, charming, agreeable. — ಚತುರಕಳ್ಳಿ. A large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.).

ಚತುರಂಗ catur-aṅga. = ಚದರಂಗ, ಚದುರಂಗ. Four-membered; = ಚತುರಂಗಬಲ (J. 2, 54). 2, chess.

ಚತುರಂಗಬಲ caturaṅga-bala. An entire or complete army, comprising elephants, chariots, cavalry and infantry. See ಚತುರ್ಬಲ; ಪಡೆ.

ಚತುರಂಗುಲ catur-aṅgula. Four fingers. 2, *the plant Cathartocarpus fistula* Pers.

ಚತುರತನ caturatana. = ಚತುರತನ, ಚತುರತೆ q. v. (My.).

ಚತುರತರ caturatara. Uncommonly clever, etc. (Śśv. 1, after 79).

ಚತುರತೆ caturatĕ. Cleverness, sagacity, shrewdness. (Čpr. 1, 54; Bp. 1, 23; 53, 7).

ಚತುರಧಿಪತಿ caturadhipati. A ruler or commander of four (either of four districts or of the four constituents of an army, My.).

ಚತುರನ್ತ caturanta. Bordered on all four sides. 2, a palankeen (My., also ಚತುರನ್ತರಥಾನ).

ಚತುರಬ್ದೆ caturabdĕ. *A heifer four years old.*

ಚತುರಶೀತಿ caturaśīti. = ಚೌರಶಿ. 84.

ಚತುರಶ್ರ caturaśra. ಚತುರಸ್ರ. = ಚೌರಸ. Four-cornered, quadrangular; regular; agreeable (Čh. v. 12); a square; a boundary (My.).

ಚತುರಾನನ caturânana. Four-faced; *Brahmâ;* N. of an author = ಕವಿಮನ್ಮಥ (Čt. II, 2); a man with ingenious features (J. 2, 13).

ಚತುರಾಸ್ಯ caturâsya. = ಚತುರಾನನ. (Čt. I, 1, seq.; II, 2, seq.).

ಚತುರಾಸ್ಯನಿಘಂಟು caturâsya-nighaṇṭu. A vocabulary by Kavi Bŏmma (Čt. I & II, colophon).

ಚತುರೋದ್ದಾಮ caturôddâma. Distinguished by (the cæsura being) at four or at the end of every fourth syllable (Čh. v. 138).

ಚತುರೋಪಾಯ caturôpâya. The four expedients, the four means of success against an enemy: sowing dissension, negotiation, bribery, and open attack (J. 6, 28; B. 5, 228). ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುದು ದಾನಮನಿಸಿಕ್ಕು, ಕೈರದುಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಭೇದಮನಿಸಿಕ್ಕು, ಸಿಕ್ಕಿಸಲೊಪದಟ್ಟಿದೆ ದಂಡಮನಿಸಿಕ್ಕು, ಸಯ್ಗುಣೆ ಸಾಮುಮಕ್ಕು, ಇನ್ತಿವ ಅಮ್ಮೆ ಮುಟ್ಟಿ ಚತುರೋಪಾಯಮುಮಕ್ಕು (Mr. 267).

ಚತುರ್ಗತಿ caturgati. A tortoise. (R.).

ಚತುರ್ಗ್ರಾಮ caturgrâma. = ಚೌಗಾಮ. Four villages; N. of a country.

ಚತುರ್ಥ caturtha. Fourth; the fourth.

ಚತುರ್ಥಾಕ್ಷರ caturtha-akshara. The fourth letter in every class of consonants (Śmd. 22); the fourth syllable (375).

ಚತುರ್ಥಾಶ್ರಮ caturtha-âśrama. The fourth order of a Brâhmaṇa's life. (My.). See ಆಶ್ರಮ.

ಚತುರ್ಥಿ caturthi. = ಚವ್ತಿ, ಚೌತಿ. The fourth case, the dative (Śmd. 51. 112. 115. 137-140. 158. 166. 177. 399; Kâvy. I, 2, 31. 32. 36-40; I, 5, 38-40). 2, the fourth day in a lunar fortnight.

ಚತುರ್ದನ್ತ caturdanta. = ಚೌದನ್ತ, ಚೌದನ್ತ. Having four tusks: Airâvata, the elephant of Indra.

ಚತುರ್ದಶ caturdaśa. Fourteen (= ಚತುರ್ದಶಕ್ಕ, Čh. v. 320). 2, the fourteenth.

ಚತುರ್ದಶಭುವನ caturdaśa-bhuvana. The fourteen lôkas or divisions of the universe (Mr. 348; Bp. 52, 45).

ಚತುರ್ದಶಮನು caturdaśa-manu. The fourteen Manus (Mr. 348).

ಚತುರ್ದಶಿ caturdaśi. The fourteenth day in a lunar fortnight (C.; Śś. 39).

ಚತುರ್ದಿಕ್ caturdik. ಚತುರ್ದಿಶ. = ಚತುರ್ದಿಶೆ. (My.).

ಚತುರ್ದಿಶೆ caturdiśĕ. The four points of the compass. (My.).

ಚತುರ್ಬಲ caturbala. = ಚತುರಂಗಬಲ. (ಸಂಜ್ಞೆ, ಚತುರಂಗಬಲ Nn. 99).

ಚತುರ್ಭದ್ರ caturbhadra. *The aggregate of four objects of human pursuit or wishes:* dharma, kâma, artha and môksha.

ಚತುರ್ಭಾಷೆ caturbhâshĕ. The four languages (Čh. p. 22).

ಚತುರ್ಭುಜ caturbhuja. (= ಚೌಭುಜ). Four-armed; *Vishṇu or Krishṇa.* See Bp. 27, 26; 53, 3.

ಚತುರ್ಮುಖ caturmukha. = ಚತುರಾನನ. Brahmâ (My.); Śiva; etc.

ಚತುರ್ಯುಗ caturyuga. The aggregate of the four yugas or ages of the world (C.).

ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರ caturvaktra. Four-faced; *Brahmâ.*

ಚತುರ್ವರ್ಗ caturvarga. = ಚತುರ್ಥಪ್ರ. *The aggregate of four objects etc.*

ಚತುರ್ವರ್ಣ caturvarṇa. The four classes or castes: Brâhmaṇa, Kshatriya, Vaiśya and Śûdra (Mr. 248. 249).

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ caturvimśati. 24.

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಜಿನ caturvimśati-jina. The 24 principal saints (tirthaṅkaras) in each of the three Jaina ages (Mr. 348).

ಚತುರ್ವಿಧ caturvidha. *Four-fold;* of four sorts, in four ways.

ಚತುರ್ವಿಧನರ್ತನ caturvidha-nartana. The four kinds of acting: music, song, gesticulation and dance (Śśv. 1, after 79).

ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥ caturvidha-purushârtha. = ಚತುರ್ಥಪ್ರ. (My.).

ಚತುರ್ವೇದ caturvêda. The four vêdas (ಪ್ರಬ್ಧ, ವೇದ Nn. 70; Śmd. 101; Bp. 46, 2).

ಚತುರ್ವೇದಿ caturvêdi. = ಚೌವೇದಿ. Familiar with the four vêdas. (Bp. 47, 65; 55, 16).

ಚತುರ್ಹಾಯನಿ caturhâyani. *A heifer four years old.*

ಚತುಷ್ಕ catushka. = ಚೌಕ. Four; consisting of four; increased by four; a collection or an aggregate of four; etc. (Śmd. 101).

ಚತುಷ್ಕೋಣ catushkôṇa. Square, quadrangular; a square. (My.).

ಚತುಷ್ಟಯ catushṭaya. *Consisting of four; fourfold;* the number four; a collection or an aggregate of four; etc.

ಚತುಷ್ಪಥ catushpatha. *A place where four roads meet.*

ಚತುಷ್ಪದ catushpada. = ಚತುಷ್ಪದ. Four-footed; *a quadruped.*

ಚತುಷ್ಪದಿ catushpadi. = ಚೌಪದಿ. N. of a metre (Čh.).

ಚತುಷ್ಪಾದ catushpâd. Quadruped, etc.; N. of the ninth karaṇa in astrology (My.).

ಚತುಷ್ಪಾದ catushpâda. = ಚತುಷ್ಪದ. (My.).

ಚತುಸ್ಸಾಗರ catussâgara. The four oceans (Č. Bp. 47, 12).

ಚತುಸ್ಸಮ catussama. The four principal tastes (Nn. 119).

ಚತ್ತರಿ cattari. = ಚತ್ರಿ. (My.).

ಚತ್ತರಿಗೆ cattarigĕ. = ಚತ್ತಿರಿಗೆ, ಚತ್ತಿಗೆ. Tbh. of ಛತ್ರಿಕೆ. An umbrella or a parasol, regarded as an ensign of royal power (S. Mhr.).

ಚತ್ತಾಣ cattâṇa. = ಚತ್ತಾಣ. A kind of poetical composition (ಒಸ್ಟು ಕಾವ್ಯಂ Śmd. II; Kk. 82; ಕಬ್ಬಿದೆಸರ್ ವಿಸ್ತರಚತ್ತಾಣಂ Čt. II, 99).

ಚತ್ತಿರಿಗೆ cattirige. = ಚತ್ತರಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಚತ್ತು cattu. A ceiling; a covering in general (of cloth, planks, etc. over a bed, palankeen, room, My.; Mhr. ಛತ; *cf.* ಚಟ್ಟು 1, No. 3).

ಚತ್ರ catra. 1. = ಛತ್ರ 2. Tbh. of ಸತ್ರ. (C.; see ಚಳಿ 4).

ಚತ್ರ catra. 2. Tbh. of ಛತ್ರ 1. (My.).

ಚತ್ರಿ catri. = ಚತ್ತರಿ. An umbrella, a parasol (C.; Mhr. ಛತ್ರಿ). — ಚತ್ರಿಕಲಜ. = ಚತ್ರಿಗೆಕಲಜ. (My.).

ಚತ್ರಿಗೆ catrige. = ಚತ್ತರಿಗೆ. (S. Mhr.). — ಚತ್ರಿಗೆಕಲಜ. The knob of an umbrella or parasol (S. Mhr.).

ಚತ್ವ catva. The letter or syllable ಚ (Śmd. 82. 215. 283. 345. 347).

ಚತ್ವರ catvara. *A quadrangular place or courtyard.* 2, *a levelled spot of ground prepared for a sacrifice.*

ಚತ್ವಾರಿ catvâri. The number four (My.).

ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ catvârimśat. 40. (My.).

ಚದರ cadara. Tbh. of ಚತುರ. Square (My.).

ಚದರಂಗ cadaraṅga. = ಚದುರಂಗ. (My.).

ಚದರು cadaru. = ಚದರ. (S. Mhr.).

ಚದರಿಸು cadarisu. To scatter, to disperse (v. t., My.).

ಚದರು cadaru. = ಬೆದಱು q. v., ಕೆದಱು 1 q. v. To scatter (v. i.), to disperse (v. i.), etc. ಚದರ್ ಹೋ ಚದು (ಧೃಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಅಳುಲ Sl. 372).

ಚದುರ cadura. Tbh. of ಚತುರ (Śmd. 338). A clever man, etc. (ಬಲ್ಲಿದ 296 Cm.; ಮೂಢಳ Nn. 135; ಬೆಗಡ Bhn. 60; Cpr. 4, 58; My.). ತಾಪ್ ಉದಂ ಚದುರಂ (Śmd. 174). ಚದುರರ್ (121; Śm. 41).

ಚದುರಂಗ caduraṅga. Tbh. of ಚತುರಂಗ. Chess (C.; Grj. 2, after 106).

ಚದುರತನ caduratana. (Śmd. 248, not in all MSS.). = ಚದುರತ, ಚದುರುತನ. Cleverness, etc. (My.).

ಚದುರು caduru. = ಚೆದುರು. Tbh. of ಚತುರ. Cleverness (My.). ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶನ ಚದುರು (Mr. 4). See Bp. 12, 32; 40, 23; 43, 3; 45, 29; J. 18, 31; 25, 45; 26, 10.

ಚದುರುತನ caduratana. = ಚದುರತನ. (My.).

ಚದುರೆ caduré. 1. (Śmd. 245). A clever female. ತಾಪ್ ಉದಳ್ ಚದುರೆ (174). See Sp. s. ಪಿಡಿದು 1.

ಚದುರೆ caduré. 2. Tbh. of ಚಾತುರ್ಯ (Ct. II, 44).

ಚದ್ದರ caddara. A sheet, used for beds or as a wrapper of the body (My.; Il.).

ಚದ್ದ caddra = ಚದ್ದರ. (My.).

ಚನ್ ೧ can. 1. = ಚಂ (ಚಣ್), etc. Redness (T. ಚ, ಚಂ, ಚಗಪ್ಪ, ಚಮ್ಮಿಕ, ಚಯಿ, ಚವ, ಚವಪ್ಪ, ಚವಪ್ಪ, ಚಪ್ಪ, ಚೀ, ಚೀಯು; M. ಚಂ, ಚಪ್ಪ, ಚೀಯು, ಚುವಪ್ಪ, ಚೋಪ್ಪ, ಚೋಪ್ಪ; T. ಚವ, ಚವ, ಚೀ, M. ಚವ, ಚುವ, ಚೋ, to be red; Tē. ಚವಿ, ಚವ್ವ, ಚೀಗುರು, ಚೀ ಪುರು, red; ಚೀಗುರಿಂಪು, ಚೀ-, to grow red; *cf.* ಚಾಯು, ಚುಂಯು, ಚೋಗರು; see s. ಚೋಪ್ಪು). — ಚನ್ನಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಚೆನ್ನಳಿರ್. (Ct. II, 98). A red sprout or young leaf. — ಚನ್ನಿಲ. = ಚೆ-. (Rśv. 11, 81; J. 6, 32). — ಚನ್ನೆಂಗು. -ತೆಂಗು. = ಚೆನ್ನೆಂಗು. (J. 3, 27). — ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. = ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್, q. v. (ಆಱಲ್ Śm.; Bp. 19, 65; 24, 81).

ಚನ್ ೨ can. 2. = (ಕೆಪೆ 1, ಕೆಯ್ 4), ಚಮ್ಮು, ಚೆನ್ 2, ಚೆನ್ನು, ಚಲು 1, etc. (T. ಚ, ಚಂ, ಚಪ್, ಚಮ್ಮಿಕ, ಚಯಿ, ಚಪ್ಪೆ, M. ಚಪ್ಪು, ಚೊಪ್ಪು, straightness, rectitude, regularity, evenness, equality, regularity, properness, correctness, justness, goodness; M. ಚಂ, right, excellent, royal; *cf.* ಚಂಯ್ 2, etc.; Tē. ಚನು, to be fit, suiting, proper, right; T. ಚಪ, splendour; T. ಚಮುಪ್ಪು, ಚಪ್ಪಿ, ಚಕ್ಕಿ, M. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಕ್ಕಗು, beauty, elegance; see ಚೊಕ್ಕ).

ಚನ ćana. = ಚನ್ನ, in ಚನಪ್ಪ, ಚನಬಸವ and other proper names (C.).

ಚನ ćan-na. And not; *when affixed to certain interrogatives, it makes them indefinite.*

ಚನ್ದ ćanda. 1. = ಚನ್ನ. Tbh. of ಛನ್ದ (Śmd. 338; Śm. 99). Pleasing, beautiful, lovely, charming; propriety, fitness, niceness; beauty (ಚಾರುತ್ಯ Śm. 99; C.; T.). ಚನ್ದಾಗಿ or ಚ ನ್ದಾಗಿ (C.). ಚನ್ದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನನ್ದವರ ಚಾರದು (Prv.). 2, appearance, shape, form, kind; manner, way (C.; T., Tē.). ಸ್ವಪ್ನಕ ವರ್ಧಮಾನ ಸಕ್ಷ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂರು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳನ ಆರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು (IIIâ.). — See Bp. 18, 46; 22, 52; 33, 14; 34, 5; 38, 50; 39, 18. 46; 43, 15; 45, 35; 58, 21. 43; 60, 50. 54; B. 1, 20. 23; 2, 23. 41; 3, 24. — ಚನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty, or the proper form, state or manner, to be ruined, gone, or missed (Bp. 20, 15; C.). — ಚನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. = ಚೆ-. A person who has lost or is devoid of all good manners (S. Mhr.). — ಚನ್ದ ಚನ್ದ. rep. Various kinds, etc. (Bp. 43, 36; C.). — ಚನ್ದಮುಮುಮ್ಮು. -ತುಮುಮ್ಮು. A fine turumba (Cpr. 8, 45). — ಚನ್ದಪ್ಪೆಟ್ಟ್. -ಕ-ಕೆಟ್ಟ್. To acquire beauty (Grj. 10, 113). — ಚನ್ದವನಱು. -ಅಱಿ. To know the proper manner, etc. (Bp. 18, 35). — ಚನ್ದವಱಿ. -ಅಱಿ. = ಚನ್ದಗೆಡು. (Bp. 14, 6; 44, 26). — ಚನ್ದವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A nice shoe (Abh. P. 7, 68, o. r. ಚಮ್ಮವಾವುಗೆ).

ಚನ್ದ ćanda. 2. (= ಚನ್ದ್ರ). The moon (ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 101; ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 16; ಸಸಿ 99; C.). As Tbh. of ಚನ್ದ್ರ it appears also in ಚನ್ದಳುರ. — ಚನ್ದಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Moon-father: the moon (S. Mhr.); N. (My.). — ಚನ್ದಮಾಮ. Moon-uncle; the moon (My.). — ಚನ್ದರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.). See ಸುರಿಯ-.

ಚನ್ದ ćanda. 3. (= ಛನ್ದ). Occasionally used for ಛನ್ದ prosody (ಛನ್ದ Śm. 99).

ಚನ್ದಣ ćandaṇa. Tbh. of ಚನ್ದನ. (My.; Sl. 228).

ಚನ್ದನ ćandana. = ಚನ್ದಣ, ಚನ್ದಲ, ಚನ್ದಳ, ಚನ್ದಾಳ. *Sandal, Sirium myrtifolium:* either the tree, the wood, or the unctuous preparation of the wood.

ಚನ್ದನಾಕ್ಷತೆ ćandana-akshatĕ. = ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ. (Bp. 24, 23; My.).

ಚನ್ದನಾದಲ ćandana-néala. A part of the southern range of the western ghauts, where sandal-wood is found. (R.).

ಚನ್ದನಾವತಿ ćandanâ-vati. N. of a town (J. 28, 53. 59; 29, 12).

ಚನ್ದನೋಪಲ ćandana-upala. A slab on which sandal is ground (ತೀರ್ಥ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು Mr. 206; My.).

ಚನ್ದರ ćandara. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc. (My.).

ಚನ್ದಲ ćandala. Tbh. of ಚನ್ದನ. Sandal (My.). 2, a vessel made of sandal-wood (My.).

ಚನ್ದವುರ ćandavura. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಪುರ (Śmd. 380).

ಚನ್ದಳ ćandaḷa. = ಚನ್ದಲ. (My.).

ಚನ್ದಾಳ ćandâḷa. = ಚನ್ದನ. A kind of sandal (ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ C.; S. Mhr.).

ಚನ್ದಿ ćandi. A gable-wall (Mhr. ಚಾನ್ಡಶ). — ಚನ್ದಿಗೋಡೆ. = ಚನ್ದಿ. (S. Mhr.; B. 4, 122).

ಚಂದಿರ candira. = ಚಂದ್ರ 2, ಚಂದ್ರಿ 2. The moon (ಚಂದ್ರ ಲೆ. II, 49; ಶಂ. 16; ತಿಂಗಳ್, etc. Kk. 11*b.*; ಪ 44; C.).

ಚಂದು candu. = ಚಂದ್ರ 2. (The moon); the date (My.; H.).

ಚಂದುಳ್ಳಿ candu-uḷḷi (*i. e.* uḷḷa). Beautiful (My., vulgar).

ಚಂದ್ರ candra. 1. Glittering, shining. 2, *the moon* (ಸುಧಾಕರ Kn. 69; ಎದ್ದುಎಳ ಮುಯ್ದುಳ Mr. 19; ಜಳಗವಿರ, ಸವಿಗಣಲಾಗ, etc. ಶಂ. 15. 16; ಕುಲಿಗೆರ್ಯ್ ಲೆ. I, 55; ತಿಂಗಳ್, ಜಿಪಿ I, 96). 3, a lovely or agreeable phenomenon of any kind, anything which gives pleasure. 4, *gold*. 5, *camphor*. 6, = ಚಂದ್ರ 2, the colour red (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 69). 7, excellent, eminent; excellence (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವು 69). 8, dust (ರಜ, ಮಣ್ಣು 69). 9, the eye in a peacock's tail (ನೀಲಿ, ನವಿಲ ಹೀರಿಯ ಕಣ್ಣು 69). 10, a seat, a throne (ವಿಷ್ಟರ, ಸಿಂಹಾಸನ 69). 11, a kind of house (ಘರಸ, ಮುನಿಗಳ ಛೇವ 69; *cf.* ಚಂದ್ರಿ). 12, *a particular plant* (= ಕಾವಿಪ್ಪಲ್ಲಿ). 13, a wood (ಅರಣ್ಯ, ವನ 69). 14, a certain metrical foot (Ch.). 15, water. — ಚಂದ್ರಕೋಟು. A kind of gold ornament worn on the head by females (S. Mhr.). — ಚಂದ್ರಗಟ್ಟ. -ಕಟ್ಟ. = ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ. (ಕು ಳಿಗರ್ದ್, ಒಕ್ಕಲಿಗರ್ದ್ ಲೆ. II, 112). — ಚಂದ್ರಮುಕು. = ಚಂದ್ರಮುಕುಗು. (My.). — ಚಂದ್ರಮುಕುಗು. A semi-circular ring for the tip of the ear, set with pearls, etc. (My.). See ಚಂದ್ರ 2, ಚಂದ್ರಿ.

ಚಂದ್ರ candra. 2. = ಚಂದ್ರರ, ಚಿಂದ್ರರ 1, ಚಂದ್ರಿರ 1, ಸಿಂದ್ರರ. Tbh. of ಸಿಂದ್ರರ. Red lead, minium (ಸಿಂದ್ರೂರ Mr. 102; C.; Te. ಚಂದ್ರುರ, ಚಿಂದ್ರುರ; *cf.* ಚಂದ್ರ 1, No. 6). — ಚಂದ್ರಕಾವಿಸೀರೆ. A black garment of women with a red border (C.). — ಚಂದ್ರಗಾವಿಸೀರೆ. -ಕಾವಿ-. = ಚಂದ್ರಕಾವಿಸೀರೆ. (My.). — ಚಂದ್ರತಿಲಕ. A leaf-like ornamental mark on the forehead made with minium (J. 11, 8). — ಚಂದ್ರವಣಿ. = ಚಂದ್ರ. (ಸಿಂದ್ರೂರ, etc. Sl. 334). — ಚಂದ್ರವಾಜಿ. A good kind of plantain of a reddish colour (C.). — ಚಂದ್ರವಾಳ. A good kind of mango of a reddish colour (C.).

ಚಂದ್ರಕ candraka. *The eye in a peacock's tail*. 2, the moon. — ಚಂದ್ರಕಳ್ಳಿ. A small ornamental shrub, Rauwolfia serpentina Benth. (St. & Pl.).

ಚಂದ್ರಕಾಂತ candra-kânta. The moon-stone, a fabulous gem, supposed to be formed from the congelation of the rays of the moon and to dissolve under the influence of its light, or to distil water when the moon's rays fall upon it; perhaps a kind of crystal or jasper (ಸಸಿಗಲ್ ಕೆಸ.; Bp. 31, 19; J. 11, 10). 2, the moon (ಹುಣಗು Mr. 102).

ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ candra-kânti. The lustre of the moon, moonlight. 2, a large creeping shrub, the moon-flower, Ipomaea grandiflora Lamk. (St. & Pl.).

ಚಂದ್ರಕಿ candraki. *A peacock*.

ಚಂದ್ರಕೀರ್ತಿ candra-kîrti. N. (Bp. 52, 18).

ಚಂದ್ರಗಾವ್ಯ (candra-kâvya, of ಕಾವಿ). A red sirā (My.).

ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ candra-grahaṇa. An eclipse of the moon. (C.; B. 4, 67).

ಚಂದ್ರಚೂಡ candra-cûḍa. Śiva. (My.).

ಚಂದ್ರಜ candra-ja. Budha (Mercury). (R.).

ಚಂದ್ರಜ್ಯೋತಿ candra-jyôti. Moonlight. 2, a kind of fire-work (S. Mhr.; Mhr.; Mg.).

ಚಂದ್ರತಾರಾಬಲ candra-târâ-bala. Propitiousness of the moon and stars (My.).

ಚಂದ್ರದಾರ candra-dâra. A wife of the moon: *any one of the twenty-seven lunar mansions*.

ಚಂದ್ರಧರ candra-dhara. Śiva (Bp. 8, 4). 2, sign for a long syllable (Ch.).

ಚಂದ್ರನಖಿ candra-nakhi. N. of Râvaṇa's sister (Abh. P. 9, after 149; 9, 151).

ಚಂದ್ರಪುರ candra-pura. = ಚಂದ್ರಪುರ. N. of a town.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ candra-prabha. N. of the eighth Arhat (tîrthaṅkara) of the Jainas (Cpr. 1, 52. 66. 67).

ಚಂದ್ರಬಲ candra-bala. Propitiousness of the moon (Mhr.; R.).

ಚಂದ್ರಬಾಳೆ candra-bâḷe. *Large cardamoms*.

ಚಂದ್ರಬಿಂಬ candra-bimba. The lunar disk (ಸವಿಮುಣ್ಣಲ ಲೆ. I, 28).

ಚಂದ್ರಭಟ್ಟ candra-bhaṭṭa. N. of an author (Śmd. 4).

ಚಂದ್ರಭಾಗೆ candra-bhâgĕ. *The Chenab, one of the five streams of the Paṅjâb*.

ಚಂದ್ರಮ candramas. Tbh. of ಚಂದ್ರಮನ್. (ಚಂದ್ರ Kn. 9; ಹುಮಚರ 55; ಚಂದ್ರ, etc. Mr. 36).

ಚಂದ್ರಮಂಡಲ candra-maṇḍala. = ಚಂದ್ರಬಿಂಬ. (My.).

ಚಂದ್ರಮನು candramas. *The moon*.

ಚಂದ್ರಮುನಿ candra-muni. N. (Bp. 52, 16).

ಚಂದ್ರಮೌಲಿ candra-mauli. *Śiva*. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಚಂದ್ರಲೇಖೆ candra-lêkhĕ. A digit of the moon (Mr. 1*a*).

ಚಂದ್ರಲೋಕ candra-lôka. The sphere or heaven of the moon. (My.).

ಚಂದ್ರವಂಶ candra-vaṁśa. The lunar race of kings. (C.).

ಚಂದ್ರವತ candra-vat. Brilliant; illuminated by the moon. (R.).

ಚಂದ್ರವದನೆ candra-vadanĕ. A woman having a face fair as the moon. (My.).

ಚಂದ್ರಶಾಲೆ candra-śâlĕ. = ಚಂದ್ರಶಾಲೆ. *A room on the top of a house, an upper room, an upper story*. (J. 30, 36).

ಚಂದ್ರಶಿಲೆ candra-śilĕ. = ಚಂದ್ರಕಾಂತ. (My.; B. 5, 241).

ಚಂದ್ರಶೇಖರ candra-śêkhara. *Śiva;* a form of Śiva (Bp. 58, 18).

ಚಂದ್ರಸಾಲೆ candra-sâlĕ. Tbh. of ಚಂದ್ರಶಾಲೆ. ಅಗ್ರಸಾಲೀ ಬಾಗಿ, ಚಂದ್ರಸಾಲೀ ನಿಪ್ರೆ (Prv.).

ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ candra-sûrya. Moon and sun; a rough drawing of the moon and sun on a stone, worshipped by peasants (S. Mhr.).

ಚಂದ್ರಹಾರ candra-hâra. A necklace of flat, moon-like (circular) gold beads (C.).

ಚಂದ್ರಹಾಸ candra-hâsa. Deriding the moon. 2, *a glittering scimitar, a sword* (Abh. P. 14, 186). 3, N. of a prince (J. 28, 6. 60-63; 29, 2-49).

ಚನ್ನಾಂಗದ candra-aṅgada. N. of a son of king Indrasêna. (R.).

ಚನ್ನಾಚೂಡ candrâcûḍa. = ಚಂದ್ರಚೂಡ. (Bp. 1, 51).

ಚನ್ದ್ರಾತಪ candra-âtapa. *Moonlight;* an open hall; an awning. (Kâvy. V, 12).

ಚನ್ದ್ರಾತ್ಮಜ candra-âtmaja. = ಚನ್ದ್ರಜ. (R.).

ಚನ್ದ್ರಾಭರಣ candra-âbharaṇa. Śiva (Grj. 3, 86; 4, 13).

ಚನ್ದ್ರಾವತಿ candrâvati. N. of a place. (My.).

ಚನ್ದ್ರಾವಲಿ candra-âvali. N. of the elder sister of Râdhâ. (My.).

ಚನ್ದ್ರಾಶ್ಮ candra-aśma. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (Śśv. 3, 64).

ಚನ್ದ್ರಿ candri. Shining, golden. 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, = ಚನ್ದ್ರಾತ್ಮಜ.

ಚನ್ದ್ರಿಕೆ candrikĕ. *Moonlight;* elucidation. 2, N. of two vṛittas (Ch.). 3, a roll of written palm-leaf (My.).

ಚನ್ದ್ರೆ candrĕ. (= ಚನ್ದ್ರ 1, No. 11). A hall covered only at the top; an awning, a canopy.

ಚನ್ದ್ರೋದಯ candra-udaya. Moon-rise. (C.). 2, *an awning, a cloth spread over an open court.*

ಚನ್ದ್ರೋದಯಮಾತ್ರೆ candrôdaya-mâtrĕ. A bolus said to be very cooling (My.).

ಚನ್ನ čannu-as. = ಚಲ, ಚೆನ್ನ. A man of beauty, a handsome man. 2, N. (C.; Bp. 18, 10; B. 1, 15). See ಮಾಚಣ-. — ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ. Čanna's town: Madras (C.; Tĕ. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಚೆನ್ನ-, ಚಿನ್ನ-; T. ಚೆನ್ನ-, ಚೆನ್ನೈ-). Also N. of other places. — ಚನ್ನಕೃ. -ಅವ್ವ. N. (C.). See ಪೊಗೆಯ-. — ಚನ್ನಬಸವ. N., especially that of the sister's son of Basava (Č. Bp. 6, 47; Tĕ. ಚೆ-). See Bp. 7 sum.; 7, 9; 35, 41; 47, 37; 61, 74. 75. — ಚನ್ನಬಸವಣ. -ಅಣ. = ಚನ್ನಬಸವ. (Bp. 35, 8). — ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ. A work about Čannabasava, etc. of A. D. 1585 (Č. Bp. 63, 77; Tĕ. ಚೆ-). — ಚನ್ನಯ. -ಆಯ. N. (C.; Bp. 13, 82; 25, 4; 38, 42; 45, 37; 56, 50). See ಮಾಚಯ-. — ಚನ್ನಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (C.; Bp. 9, 40).

ಚನ್ನಗೆ čannagĕ. Handsomely, nicely, properly (My.).

ಚನ್ನಂಗ čannaṅga. — ಚನ್ನಂಗನ ಮರ. = ಚನ್ನಂಗಿ No. 1. (Z.).

ಚನ್ನಂಗಿ čannaṅgi. = ಚೆನ್ನಂಗಿ. A large timber-tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.; Mr. 121, one MS. ಚೆನ್ನಂಗಿ; Bp. 45, 37; Tĕ., and also ಚನ್ನಂಗಿ). 2, = ಪಗರಿ, etc. (C.; ಮುಂಗಳ್ಯಕ, ಮುಸುಡ, ಮುಸೂಡ G.).

ಚನ್ನಿಗ čanniga. A handsome, fine man (C.; Bp. 15, 18; 24, 40; 47, 33; 48, 10; Râm. 6, 14, 29; Dp. 1, 2). — ಚನ್ನಿಗರಾಯ. N. of a Kṛishṇa idol at Bêlûr near Hâsana (My.).

ಚನ್ನು čannu. = ಚನ್ 2, ಚೆನ್ 2, ಚೆನ್ನು. Straightness; beauty, grace, niceness, properness; excellence (My.; Tĕ. ಚೆನ್ನು). Gen. and Acc. ಚನ್ನ. ಕಾಯ ಮಾಲ ಸೆದಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪುದೇ? (Śś. 85). — ಚನ್ನ ಕುಲ. (Bp. 18, 9). — ಚನ್ನ ಚನ್ನೆಯ್ದಿರ್. (Bp. 24, 81). — ಚನ್ನ ಪಾಯಸ. (Bp. 14, 13). — ಚನ್ನ ಫಕ್ತಿ. (Bp. 24, 75). — ಚನ್ನ ಮಗ. (Bp. 18, 52). — ಚನ್ನ ಮುನಿದಳ. (Bp. 21, 45). — ಚನ್ನ ಮೂಪು. (Bp. 27, 60; 45, 37; 47, 37). — ಚನ್ನ ಮೂಪು. (Bp. 29, 16). — ಚನ್ನ ಮಿನ್ನಾಣ್ಯಾಯ. (Bp. 25, 9). — ಚನ್ನಲರ್. -ಅಲರ್. -ಪು. (Bp. 28, 69; 44, 4). — ಚನ್ನ ವಿಜು. (Bp. 18, 89). — ಚನ್ನಾಗಿ. -ಆಗಿ. = ಚೆ-. Nicely, handsomely, properly, well, in good circumstances (ಆಮ್ಲ Śmd. 26 Cm.; ನಿಜ 31 Cm.; Bp. 14, 5; 39, 24; 44, 41; 47, 65; 57, 69; C.; Śś. 272. 283. 365. 398; B. 1, 1; 2, 46. 52; 4, 209. 214). ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ವಸ್ಥಿತರು (Prv.). — ಚನ್ನಿಸು. -ಎಸ್. To shine beautifully, to be splendid, to be conspicuous (Bp. 5, 13; 32, 39; 38, 42). ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಿಯದು ಎನ್ನಿ ಸೀರ್ಮಾರ್ಗದೊಳು ಚನ್ನಿಸಿದ ಚರ್ಮಾಣಮೆನಿಸುತ್ತ ಒರೆವುದು (Čidakhaṇḍânubhava 1, 8).

ಚನ್ನಿ čanni. = ಚನ್ನೆ. (My.).

ಚನ್ನೆ čannĕ. = ಚೆನ್ನೆ 1. A handsome female (Ch. v. 328; Čpr. 7, 103; Abh. P. 3, 85; Grj. 3, after 91; Bp. 4, 42). 2, N. (S. Mhr.). — ಚನ್ನಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (C.; Bp. 14, 3). — ಚನ್ನವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (C.; B. 4, 217).

ಚಪ್ čap. An imitative sound. (*Cf.* ಚಪ್). — ಚಪ್ ಚಪ್. rep. The sound produced by beating with a cane or stick (C.), or by cutting a tree with an axe (C.). 2, one of the notes of the house-lizard (S. Mhr.).

ಚಪ್ čap. Silent! still! (H., Mhr.; S. Mhr.).

ಚಪ čapa. An imitative sound. (See ಚಪ್ಪರಿ). — ಚಪಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To chirp (ಜಿಗ್ಳ, etc. G.). — ಚಪಾಸು. -ಆಡಿಸು. To emit a smacking sound in eating (S. Mhr.).

ಚಪ čapp. Bamboo cane (ಮಂಜೆ, etc., ಬಿಡಿರ್ Mr. 125; T. ಚಜ; Sk. ಚವಿ).

ಚಪಕಾರಕ čapa-kâraka. A worker in bamboo cane, a manufacturer of baskets, etc. (ದಂಪಟ್ಟಿಕ, ಮೋದ Mr. 377).

ಚಪಟಿ čapaṭĕ. = ಅಪ್ಪಟಿ, ಚಪ್ಪಟಿ 1. Flatness; (flat). (Mhr. ಚಪಟಾ, ಚಾಪಟಿ; ಚಾಪಟೀ, any thing beaten flat; ಚಾಪಣೇ, to press; ಸಪಾಟ, flat, level, plain; smoothed; ಸಪಾಟೀ, levelness, etc.; Tĕ. ಚಪ್ಪಟಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ; T. ಚಪ್ಪೈ, ಚಪ್ಪಿಡಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ; M. ಚಪ್ಪೆ, ಚಪ್ಪಟಿ; *cf.* ಚಕ್ಕಟಿ; Sk. ಚಟಿ; ಚಟ್ಟ 1; Tĕ. ಚಪಮು, ಚಪುಪು, to level; to make even with the ground; to break to pieces; T. ಚಪ್ಪೆ, M. ಚಪೆ, K. ಸಪೆ, to squash, etc.). — ಚಪಟಿಮಾಗಿಸವನು. = ಚಪ್ಪಟಿ-. (ಮುದ್ರಾ, etc. Sl. 197).

ಚಪಲ čapala. *Moving to and fro, being agitated, wavering, unsteady, restless, fickle;* wanton. 2, *active, quick, swift, agile, expeditious.* 3, *inconsiderate, rashly or inconsiderately committing a crime.* 4, momentary, instantaneous. 5, quicksilver (ಪಾರದ, ರಸ Mr. 320).

ಚಪಲತನ čapalatana. = ಚಪಲತೆ, ಚಪಲತ್ವ. (B. 3, 39; 5, 27).

ಚಪಲತೆ čapalatĕ. The state or nature of moving to and fro; trembling; fickleness; inconstancy; agitation; smartness. (Śmd. 159. 230; Kâvy. IV, 2, 16; My.).

ಚಪಲತ್ವ čapalatva. = ಚಪಲತೆ. (Śmd. 230 Cm.; My.).

ಚಪಲೆ čapalĕ. A fickle or wanton woman (Bp. 40, 54; My.). 2, *lightning.* 3, *long pepper.*

ಚಪಾ čapâ. (*cf.* ಚಪ್). — ಚಪಾ ಚಪ್. rep. The sound produced by beating the surface of water with the hand, a stick, etc. (My.; *cf.* Mhr. ಧಪ್ಪಾ ಧಪ್ಪಿ).

ಚಪಾಟಿ čapâṭi. = ಚಪ್ಪಟಿ. A slap (Mhr.). — ಚಪಾಡಿ ಬಾ. To slap with the open hand (S. Mhr.).

ಚಪಾಡಿಸು čapâḍisu. See s. ಚಪ.

ಚಪಾತಿ čapâti. A cake flattened with the hand without a roller (H.).

ಚಪಾಯಿಸು čapâyisu. To hide (v. t., C.; Mhr., H. ಛಪಾವಣೇ).

ಚಪಾವಣೆ čapâvaṇe. Hiding, concealment (My.; Mhr., H. ಛಪಾವಣೆ).

ಚಪಾವು čapâvu. = ಚಪಾವಣೆ. (My.).

ಚಪೇಟಿ čapēṭa. *A palm of the hand with the fingers extended.*

ಚಪ್ಪಗೆ čappagĕ. = ಸಪ್ಪಗೆ. Insipidness; insipidly (My.; Tē. ಚಪ್ಪಗಾ; ಚಪ್ಪಡಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ, insipidness; Mhr. ಚಪ್ಪಟ್ಟಿ, vapid, flat, insipid).

ಚಪ್ಪಟಿ čappaṭĕ. 1. = ಚಪಟಿ, etc., (ಚಪ್ಪಡಿ). (My.; B. 4, 125). ಚಪ್ಪಟಿಯಾಗುವು (ಚಕ್ಕದ Śmd. I). — ಚಪ್ಪಟಿಮೂಗು. A flat nose (My.; T. ಚಪ್ಪೈಮೂಕು; M. ಚಪ್ಪಿಯ ಮೂಕು, ಚಪ್ಪೆ-). — ಚಪ್ಪಟಿಮೂಗಿನವನು. A flat-nosed man (ಮುರಣಸ್, ಮುರಣ ನ Nr.).

ಚಪ್ಪಟಿ čappaṭĕ. 2. = ಚಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಚಪ್ಪಟಿ čappaṭĕ. = ಚಡಾಟಿ. (H., Mhr. ಚಪೇಟಾ, a smart slap; Mhr. ಚಾಪಟೀ, ಸಡ್ಡಾ, ಛಾಪಟಿ, a slap; *cf.* ಚಪ್ಪರಿಸು 2). — ಚಪ್ಪಟಿ ಬಿ. = ಚಪ್ಪಟಿ ಹೊಡೆ. (My.). — ಚಪ್ಪಟಿ ಹೊಡೆ. To apply a smart slap with the palm (My.).

ಚಪ್ಪಡಿ čappaḍi. (= ಚಪ್ಪಟಿ 1). A large flat stone (My.). — ಚಪ್ಪಡಿ ಎಳೆ. To drag a flat stone (on another's head): to ruin (My.). — ಚಪ್ಪಡಿ ಹಾಕು. To put a flat stone (on another's business): to ruin (My.).

ಚಪ್ಪನೆ čappanĕ. With the sound of ಚಪ್ in beating (S. Mhr.).

ಚಪ್ಪನ್ನ čappanna. ಛಪ್ಪನ್ನ. Fifty-six (H., Mhr.; Br.).

ಚಪ್ಪನ್ನದೇಶ čappanna-dēśa. The 56 countries (all the world) (C. Bp. 6, 48 seq.; Vivêkachintâmaṇi; Rśv. 5, 127; 5, after 22; J. 25, 12; see Ch. p. 133 seq.). *Cf.* ಚಪ್ಪಣ್ಣಾಕ್ಷರಿಯು.

ಚಪ್ಪರ čappara. (Śmd. 48). = ಚಪ್ರ. A frame thrown over houses to form the roof (My.; Tē.; Mhr. ಛಪ್ಪರ). 2, a shed (ಚಪ್ಪರ, ಹಪ್ಪರ Nn. 143; ಕಾಮು, ಚಪ್ಪರ್ Kk. 26, Śm. 59; Bp. 8, 37; Râm. 13, 7; J. 34, 8; My.; M., Tē.; Mhr.: a temporary hut). 3, a court-yard (ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 143; ಗೃಹಾಂಗಣ Mr. 480; *cf.* ಚಪ್ಪರ). 4, a thatched or tiled roof (S. Mhr.; Mhr.; Tē., M.). 5, a trellis (My.; Tē.). 6, the canopy of a bedstead (My.; Tē., T., M., Mhr.; see ಪಚಪ್ಪರ). ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನೇರಿಸಿದ (Prv.). — ಚಪ್ಪರಗಾಲು ಮಂಚ. A cot with a canopy that rests on (four) staffs (My.). — ಚಪ್ಪರದ್ರಾಕ್ಷೆ. Grapes trained upon a trellis (ದ್ರಾಕ್ಷೀ, ಗೋಸ್ತನಿ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, etc. Sl. 148; My.). — ಚಪ್ಪರಮಂಚ. A canopied bedstead (My.).

ಚಪ್ಪರಣೆ čapparaṇĕ. The crying or chirping of birds (ಚಿಚ್ಚಿ Śmd. II; ಚಿಚ್ಚೆ Kk. 42. 88, o. r. ಚುಚ್ಚು; ಚಗ್ಗು, ಚಿಪ್ಪಣಿ 77; ಚಿಚ್ಚೆ, ಚಿಚಿಗ, ಚಗ್ಗು, ಚಿಪ್ಪಣಿ Śm. 29. 30; Śśv. 2, 45). 2, the peculiar smacking of the lips by which peasants use to stop their cattle (C.; Bp. 47, 46; My.; T., M. ಚಪ್ಪು, Tē. ಚಪ್ಪರಿಂಚು, ಚಪ್ಪರಿಂಪು, -ಮಿಂಪು, to smack the lips; to suck; Tē. also: to chuckle or cluck to an animal to urge it on); chuckling, cockering (Râm. 1, 5, 31).

ಚಪ್ಪರಿಗ čapparigа. — ಚಪ್ಪರಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A name given to several kinds of grass, as Panicum repens L., Manisurus granularis Swartz., Andropogon lanceolatus Roxb. (Z.).

ಚಪ್ಪರಿಸು čapparisu. 1. To chuckle or cluck to an animal to urge it on (Bh. 1, 10, 22; 8, 23, 12; 8, 26, 16; Rśv. 6, after 11; J. 25, 45). 2, to smack the lips in sucking or sipping (Bp. 33, 15); to produce the peculiar sound of chewing, to chew with a noise (C.; see s. ಚಪ್ಪರಣೆ; M. ಚರ, chewing; the sound of it). 3, to chirp (Grj. 2, after 106; 8, after 8); to bark (? 1, 104).

ಚಪ್ಪರಿಸು čapparisu. 2. = ಚಪ್ಪಳಿಸು. To slap; to pat (S. Mhr.; Abh. P. 14, 123; 14, after 123; Rśv. 6, after 11; Râm. 6, 11, 17; J. 13, 50; 16, 23; Tē. ಚರಮು; *cf.* ಚಪ್ಪಟಿ 2).

ಚಪ್ಪಲ್ čappal. = ಚಪ್ಪಲಿ. (My.).

ಚಪ್ಪಲಿ čappali. A shoe or sandal (S. Mhr.; Mhr., H. ಚಪ್ಪಲ, -ಳಿ; *cf.* ಚಮ್ಮಾಳಿಗ). — ಚಪ್ಪಲಿಗಣ್ಣು. A weed, Trichelepis amplexicaulis Clarke (Z.).

ಚಪ್ಪಳಿ čappaḷi. = ಚಪ್ಪಟಿ 2, ಚಪ್ಪಳಿ, ಚಪ್ಪಾಳಿ. Clapping the hands (S. Mhr.; T. ಚಪ್ಪಾಣಿ). — ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು, -ಇಕ್ಕು. To clap the hands (Bp. 4, 8; 47, 42; 59, 24; My.). — ಚಪ್ಪಳಿ ಬಡೆ. = -ಹೊಡೆ. (G. 157. 158). — ಚಪ್ಪಳಿ ಹೊಡೆ. = ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. (S. Mhr.; My. as ಚಪ್ಪಳಿ-).

ಚಪ್ಪಳಿಸು čappaḷisu. = ಚಪ್ಪರಿಸು 2, ಚಪ್ಪಳಿಸು. (Bp. 15, 9).

ಚಪ್ಪಳಿ čappaḷĕ. = ಚಪ್ಪಳಿ. (My.; see ಕಿವಿ-). — ಚಪ್ಪಳಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. (Bp. 18, 15).

ಚಪ್ಪಾಳಿ čappâḷĕ. = ಚಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 1. That which is flattened or pressed down (T. ಚಪ್ಪೈ). — ಚಪ್ಪಲಾಗು. -ಆಗು. To be flattened and distended (Cpr. 4, 77; 7, 64).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 2. The hip-bone (My.; T. ಚಪ್ಪೈ, the hip).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 3. = ಸಪ್ಪೆ. Insipidness (My.).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. An impression, a stamp, a seal (S. Mhr.; Mhr. ಛಪ್ಪಾ; *cf.* ಚಾಪೆ).

ಚಪ್ರ čapra. = ಚಪ್ಪರ. (My.). ಚಪ್ರದ ಮಂಚ (Sl. 230; see ಚಪ್ಪರಮಂಚ).

ಚಬುಕ čabuka. = ಚಮಟು, ಚಮುಕು. A horse-whip (S. Mhr.; B. 4, 123; Mhr., H. ಚಾಬೂಕ; T., M. ಚನ್ನಕ್ಕು; Tē. ಚಪ್ಪಕು, ಚಮುಕು).

ಚಬುಕು čabuku. = ಚಮಟ. (C.; B. 4, 123).

ಚಬುಕು čabuku. = ಚಮಟ. (Ē. Bp. 47, 44; My.). — ಚಮುಕು ಮರ. The Casuarina tree, Casuarina muricata Roxb. (St. & Pl.; My.).

ಚಮಕಾಯಿಸು čamakâyisu. = ಚಮಟಿಸು. To lash soundly (My.; Mhr. ಚಮಕಾವಣೇ, ಚಮಕಾವಣೇ); to cause to quiver, to frighten, to rebuke (My.; Mhr.).

ಚಮಕಿಸು čamakisu. = ಚಮಕಾಯಿಸು. (My.). 2, to make to flash (or brandish), as a sword (S. Mhr. rare; Mhr. ಚಮಕಾವಣೇ, ಚಮಕಾವಣೇ).

ಚಮಟಿಕೆ čamaṭikĕ. = ಚಮಟಿಗೆ, ಚಮ್ಮಟಿಗೆ q. v., ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸಮಟಿಗೆ. (My., in the meaning of ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ No. 2).

ಚಮಟಿಗೆ čamaṭigĕ. = ಚಮಟಿಕೆ, etc. (C.).

ಚಮಡ čamaḍa. The skin (C.; Mhr., H. ಚಮಡೀ, ಚಾಮಡೀ; ಚಾಮುಡೇ, skin, hide; leather; *cf.* ಚರ್ಮ; ಚಾಮಡಿ).

ಚಮತ್ camat. An interjection of surprise.

ಚಮತ್ಕರಿಸು camat-karisu. To be astonished (Śāv. 4, 75).

ಚಮತ್ಕಾರ camat-kâra. Astonishment, surprise; a show, a spectacle; an astonishing event or object, a wonder (C.; B. 5, 34. 171. 177. 196); cleverness, skilfulness (My.); quickness (My.). See Prv. s. ಬಡಾತ್ಕಾರ.

ಚಮತ್ಕಾರಿ camat-kâri. Astonishing, surprising, unusual; a clever person (My.).

ಚಮತ್ಕೃತಿ camat-kṛiti. = ಚಮತ್ಕಾರ. (Bp. 1, 5; 28, 4; J. 1, 6; 26, 10).

ಚಮರ camara. = ಚವರ, etc. A kind of deer, or rather *the Yak or bos grunniens*. 2, the chowrie or long brush or fan, most usually made of the tail of the Yak; it is also one of the insignia of royalty (ಮುತ್ತಿನ, ಚಾಮರ Nn. 91).

ಚಮರಿ camari. = ಚಮರ No. 2, ಚವರಿ, ಚಮ್ಮರಿ, ಚಾಂ. The tail of the Yak used as a fan, etc. (Bh. 6, 2, 1; J. 3, 17). 2, a compound pedicle. — ಚಮರಿಮೃಗ. = ಚಮರೀಮೃಗ. (ಗೋಳಗಿ, ಕೋಮ Mr. 163).

ಚಮರಿಕ camarika. *The tree Bauhinia variegata* Lin.

ಚಮರೀಮೃಗ camari-mṛiga. = ಚಮರ No. 1, ಚವರೀಮೃಗ. (ಸರಳ Nn. 63).

ಚಮಸ camasa. = ಚಮ್ಮು. *A vessel used at sacrifices for drinking the sôma; a ladle or spoon.* 2, a kind of sweetmeat.

ಚಮಸಿ camasi. = ಚಮಸ. *A vessel used at sacrifices etc.*

ಚಮು. ಚಮೂ camu. camû. *An army.* 2, *a division of an army consisting of 120 elephants, 120 cars, 2187 horses, and 3685 foot.*

ಚಮೂಪ camû-pa. A general (ಬಲಿ, ಸೇಡಿಯಾಪು Nn. 16).

ಚಮೂಪತಿ camû-pati. A general of a division; any general (ಆನೆಗೊಂ, ದಣ್ಣಾಯಿ Mr. 209).

ಚಮೂರ camûra. A tiger (ಪುಣ್ಣಾರೀಕ, ಹುಲಿ Nn. 18; ವ್ಯಾಘ್ರ, etc., ಪ್ರ Mr. 159).

ಚಮೂರಮಣ camû-ramaṇa. A general (Râm. 6, 19, 17).

ಚಮೂರು camûru. *A kind of deer.*

ಚಮ್ಚ camca. = ಚಮಸ. A spoon (C.; Mhr., H. ಚಮಚಾ).

ಚಮ್ಪ campa. = ಚಮ್ಪೆ. The plant Bauhinia variegata, mountain ebony (Sk.). 2, = ಚಮ್ಪಕ No. 1 (My.).

ಚಮ್ಪಕ campaka. = ಸಮ್ಪಗೆ. *A tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia champaca* Lin. 2, = ಚಮ್ಪಕಮಾಲೆ (Ch.; Mr. 366).

ಚಮ್ಪಕಪುರ campaka-pura. N. of a town (J. 11, 30).

ಚಮ್ಪಕಮಾಲಿನಿ campaka-mâlini. N. of Candrahâsa's second wife (J. 30, 1. 11. 12).

ಚಮ್ಪಕಮಾಲೆ campaka-mâle. N. of a vritta (Ch.).

ಚಮ್ಪು campu. ಚಮ್ಪೂ. A species of composition in which the same subject is continued through alternations in prose and verse. (Ch.).

ಚಮ್ಪೆ campe. = ಚಮ್ಪ No. 2. (Bh. 3, 17, 34). 2, perfume (Upr. 7, 63).

ಚಮ್ಬಕ cambaka. A sort of musical instrument (C. Bp. 5, 7). — ಚಮ್ಬಕದಮ್¹. -ದಮ್². A kind of drum (Rāv. 9, after 11; T. ಚಾಪಮ್ಬ, ಚಾಮ್ಬು, a kind of drum).

ಚಮ್ಬಾರ cambâra. 1. = ಸಮ್ಬರ, ಸಮ್ಬಾರ. — ಚಮ್ಬಾರಕಾಗಿ. = ಸಮ್ಬರ-, ಸಮ್ಬಾರ-. (ತಳುವ Sl. 421).

ಚಮ್ಬಾರ cambâra. 2. = ಚಮ್ಮಾರ. A caste that are workers in leather (My.; Mhr. ಚಾಮ್ಭಾರ, ಚಾಮ್ಹಾರ, ಚಾಮ್ಹಾರ; see ಚಮ್ಮಟ).

ಚಮ್ಬು cambu. (fr. ಚಮ್ 1). = ಚೆಮ್ಬು, ಚೆಮ್ಬಗೆ, ಚೆಮ್ಬು, (ತಮ್ಬಗೆ, etc.). The red metal: copper (T., M. ಚಮ್ಬು; *cf.* ತಾಮ್ರ). 2, a globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (My.; Tē., T., M.; Mhr. ಚಮ್ಬು, a goglet; M. also ತಂಬ್ಯ; *cf.* ಚರವಿಗೆ). ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಗುಚಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವೇ?—ಕುಮ್ಬಾರನ ಆವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಚಮ್ಬು ಪುಡಿಪಡ್ತೆ.—ಚಮ್ಬು ಜಂಗಿಗೆ ದರಿದ್ರವಾದರೂ ಹಂಬುಹುಗೆ ದಂಪ್ರವಲ್ಲ (Prvs.). — ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. A coppersmith (ಪಾಲ್ಘಿಕ, ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಿಕ Sl. 339). — ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. (My.).

ಚಮ್ಮ camma. Tbh. of ಚರ್ಮ. See ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ.

ಚಮ್ಮಟಿಗೆ cammaṭṭige. = ಚಮಟಿಕೆ, etc., ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, q. v. A whip (ಕವಿ, ಚರ್ಮದಣ್ಣ Mr. 274; Grj. 6, after 56; Bp. 52, 8; 59, 37; J. 6, 49; T., M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ). 2, a sledge-hammer (C.; T. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ; M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ-ಕುಡ; Tē. ಸಮ್ಮಟಿ, ಸಮ್ಮಟಿ).

ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ cammaṭṭigĕ. Tbh. of ಚರ್ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 382). A flat piece of leather for playing upon with dice, a leather backgammon board, etc. 2, Tbh. of ಚರ್ಮದ ಪಟ್ಟಿಕೆ, a whip (ಚರ್ಮದಣ್ಣ, ಕವಿ IIIa.; the T. & M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ is Tbh. of ಚರ್ಮದಪಟ್ಟಿ = ಚರ್ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ). 3, a sledge-hammer (My.; ಅಮರೇಶ್ವರ Sl. 415).

ಚಮ್ಮಳಿ cammaḷi. = ಚಮ್ಮಳಿಕೆ. (Tbh. of ಸೈಂಹಿಕೇಯ). The dragon's tail or descending node, the ninth of the planets, considered in mythology as the *body* of the demon Saiṁhikêya, son of Siṁhikâ, which was severed from the *head* or Râhu by Vishṇu at the churning of the ocean (ಕೇತು Śm. 17; T. ಚಮ್ಮಾಮ್ಬು; Tē. ಚಮ್ಮಳಿದಾಮು, a prickly eel, found on the sea-coast; *cf.* ಚಾಮೆ).

ಚಮ್ಮಳಿಕೆ cammaḷikĕ. = ಚಮ್ಮಳಿ. (ಕೇತು Kk. 115).

ಚಮ್ಮಾರ cammâra. = ಚಮ್ಮಾರ. (C.).

ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ cammāḷigĕ. Tbh. of ಚರ್ಮದಪಾವು. A kind of leather shoe (Bp. 26, 14; My.; Tē. ಸಮ್ಮಾಳಿ, T. ಚಮ್ಮಾಳಿ; *cf.* also ಚಪ್ಪಲಿ).

ಚಮ್ಮೆ cammĕ. = ಚಮ್ಮಗ, ಚಮ್ಮೀ. N. of a plant (ಶಬ್ದಚಂ, ಮುನ್ನಳ, ಸೇತ್ರಿ Mr. 140, o. rs. ಚಮ್ಮೆ, ಚಮ್ಮು).

ಚಮ್ಯ camya. = ಚಮ್ಮೆ, q. v.

ಚಯ್ cay. ಚಯ್ಯ. = ದಲ್ಲ 1, ಬೆಯ್ (ಬೆಯ್ಯ) 1, ಬೆಲ್ಲ. — ಚಯ್ಯಾಟ. -ಆಟ. = ಚೆ, q. v. (ಪದ್ಮಾಟ Kk. 21, o. r. ಚಯ್ಯಾಟ).

ಚಯ caya. Accumulation; *a heap, a mound of earth, a rampart*, etc. 2, *a collection, a mass, a multitude.*

ಚಯನ cayana. 1. Heaping, piling up; collecting, gathering. See ತೆಗುಳ್ಚು, ತೆರಳ್ಚು, ಪರಿಚಯ.

ಚಯನ cayana. 2. Observing, perceiving, etc. See ಸಂ.

ಚರ cara. An imitative sound. — ಚರ ಚರ. rep. The sound of rending, of scratching with the nails or with

a pen, of cutting grass, and of mincing vegetables (C.; Mhr.). — ಚರ ಚರಕೆ. With the sound of ಚರ ಚರ (C.).

ಚರ *čara. Moving, walking, going;* locomotive, any animal; *movable; being, living.* 2, *a spy, a secret emissary or agent* (ಉಪನಯನ, ಆದಾನ Mr. 262). — ಚರಸುದ್ದಿ. (*i. e.* ಚರ ಸುದ್ದಿ). News brought by emissaries (ವಾರ್ತೆ, ಮೂಚರ ವಾಕ್ಯ Kn. 138).

ಚರಕ *čaraka.* A wanderer, a wandering religious student; a spy, etc. 2, *N. of a muni and physician, the author of a treatise upon medicine.* 3, the title of the treatise on medicine written by Čaraka (Sk.). 4, witchcraft (My.).

ಚರಕ್ಕನೆ *čarakkanĕ.* With the sound of ಚರ (C.).

ಚರಗ *čaraga.* = ಚರುಗ, etc. (S. Mhr.).

ಚರಟ *čaraṭa.* = ಚಟ್ಟ 1, q. v. (C.; B. 4, 225; M. ಚಡ್ಡೆ, sediments, husk, etc.; ಚಪ್ಪು, chaff; T. ಚಪ್ಪು, an empty husk, *cf.* ಚರಮ).

ಚರಣ *čaraṇa.* Moving, wandering; acting, dealing. 2, *a foot* (ಕಾಲು Kn. 84). 3, *a sect, a school, a branch of the veda.* 4, the fourth part of a stanza (Ch.). 5, a verse-line (Ch.).

ಚರಣತಲ *čaraṇa-tala.* The sole of the foot (ಜಾನಾದ Mr. 332).

ಚರಣನಲಿನ *čaraṇa-nalina.* = ಚರಣಸರಸಿರುಹ. (My.).

ಚರಣಯುಗ *čaraṇa-yuga.* Both the feet (Śm. 110).

ಚರಣವಾಲ್ಮೀಕ *čaraṇa-vâlmîka.* A foot or leg like an ant-hill, a kind of elephantiasis (ಹುಬ್ಬಗಾದ Mr. 385).

ಚರಣವಿನ್ಯಾಸ *čaraṇa-vinyâsa.* Putting or placing down the foot. See ಮುಟ್ಟು.

ಚರಣಸರಸಿರುಹ *čaraṇa-sarasiruha.* A foot-lotus: a foot like a lotus, a beautiful foot. (Śm. 1).

ಚರಣಾಭರಣ *čaraṇa-âbharaṇa. An ornament for the feet.*

ಚರಣಾಯುಧ *čaraṇa-âyudha.* Having the feet for weapons: *a cock.*

ಚರಂತ *čarânta.* = ಚರಸ್ತ. (My.). 2, the pupil of a čarânta (My.).

ಚರಂತಿ *čarânti.* A jaṅgama who has taken the vow of celibacy (S. Mhr.), frequently called also ಚರಸ್ತಿಯಪ್ಪ.

ಚರಪು *čarapu.* = ಚರುಪು. Tbh. of ಚರು. An oblation to Gaṇêśa (My.).

ಚರಬಂಡವಳ *čara-baṇḍavaḷa.* Live stock; capital employed in business (B. 5, 101; My.).

ಚರಬಾಗಿಸು *čarabâgisu.* To go away (S. Mhr., used in liṅgavanta maṭhas).

ಚರಬಿ *čarabi.* = ಚಬಿರ್. Fat, suet (C.; Mhr., H.).

ಚರಮ *čarama. Last, final, ultimate; western, west;* lowest, least; immediately following (ಪಶ್ಚಾತ್, ಅಂತ್ಯ Mr. 434); a final letter (Śmd. 71. 219. 222. 223. 249. 289; Kâvy. I, 3, 57-59; I, 4, 50-52).

ಚರಮಶೈಲಕ್ಷ್ಮಭೃತ್ *čarama-kshmâbhṛit. The western mountain behind which the sun and moon are supposed to set.*

ಚರಮಗಿರಿ *čarama-giri.* = ಚರಮಶೈಲಕ್ಷ್ಮಭೃತ್. (Sk. 114).

ಚರಮಸ್ವರ *čarama-svara.* A final vowel (Śmd. 245).

ಚರಮಾಕ್ಷರ *čarama-akshara.* A final consonant (Śmd. 245).

ಚರಮಾದ್ರಿ *čarama-adri.* = ಚರಮಗಿರಿ. (Sk.; R.).

ಚರಮೂರ್ತಿ *čara-mûrti.* = ಚರಸ್ತ No. 2. (My.).

ಚರಯಿಸು *čarayisu.* To roam, wander or walk about (ಪ್ರಮಾಣಿಸುತ್ತಂ Śmd. Dh., o. r. ಚರಯಿಸು). ಚರಯಿಸಿದಂ (92, o. r. ಚರಿ-).

ಚರಲಿಂಗ *čara-liṅga.* A walking liṅga: a jaṅgama of the liṅgavantas (Bp. 7, 9; 27, 42; 31, 1; 36, 24; 61, 2). — ಚರಲಿಂಗಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. N. (C.).

ಚರವಣ *čaravaṇa.* Tbh. of ಚರ್ವಣ. (My.).

ಚರವಿಗೆ *čaravigĕ.* = (ಚರಿಕೆ), ಚರಿವಿಕೆ, ಚರ್ವಿಕೆ, ಚವರಿಕೆ, ಚವರಿಕೆ. A large copper or brass pot in the form of the čambu for carrying water (My.; T. ಚರಾಗ್ಗೆ, a pot, cup, or basin; T., Tk. ಚರುವು, a large metal pot; Tk. ಚರವೆ, ಚರವ, ಚರಂ, a brass kettle or boiler; *cf.* Sk. ಚರು; Mhr. ಚರವೀ, a sort of bowl).

ಚರಾಚರ *čara-â-čara.* 1. *Moving; movable;* shaking, unsteady.

ಚರಾಚರ *čara-ačara.* 2. Movable and immovable, locomotive and stationary, moving and fixed. 2, the aggregate of all created things, whether animate or inanimate. (Kâvy. I, 1*a*, 2; Bp. 28, 54; 51, 16; J. 2, 55; 8, 42).

ಚರಾದಾಯ *čara-âdâya.* The profit arising to government by the sale of unowned cattle, etc. (My.). 2, the gain by bribes, etc. above salary (My.).

ಚರಾಯಿ *čarâyi.* Pasture; pasture-ground (My.; Mhr. ಚರಣ, ಚರಪಡ, ಚರಾಕ).

ಚರಿ *čari.* 1. (= ಚಾರಿ). Going, being, living. (Bp. 47, 12).

ಚರಿ *čari.* 2. = ಚಡಿ. Small shot (S. Mhr.; Mhr., H. ಛರಾ).

ಚರಿಕೆ *čariki.* = ಚರ್ಕಿ. A grinding-wheel, a pulper, a potter's wheel, etc. (My.; Mhr. ಚರಕೀ, ಚರಖೀ).

ಚರಿಗೆ *čarigĕ.* = ಚೆರಿಕೆ. = ಚರವಿಕೆ, etc. (My.). 2, = ಚಮ್ಮು, a globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (S. Mhr.). ಚಮ್ಮು ಜಂಗಿಗೆ ದಂಪ್ರಣವದರೂ ಪಲಮುಮಾಗೆ ದಂಪ್ರವಲ್ಲಿ (Prv.). See Prv. s. ಚಮ್ಮು.

ಚರಿಗೆ *čarigĕ.* Tbh. of ಚರ್ಯೆ (Śmd. 343; Abh. P. 16, 63). Going, etc.; the meal or eating of Jainas (ಜೈನರ ಭೋಜನಂ Mr. 222). See ಕಾಪ್ಪಾರ-. — ಚರಿಗೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To wander, to walk (Abh. P. 15, after 49).

ಚರಿಚಲಿ *čaričali.* = ಚಂಚಲಿ. (St. & Pl.).

ಚರಿತ *čarita.* Gone, gone to; going, moving, course, walking; *walk, conduct, practice;* proper or peculiar observance (ಆಚಾರ Mr. 250); acts, deeds, adventures; story. See ಉಚಿ-, ಪೋಕ್ಕಲಾ-, ಬಾಚಿಲ್-, ಸು-; Bp. 43, 13.

ಚರಿತಾರ್ಥ *čarita-artha.* Attaining one's object, successful in an undertaking; accomplishment of a work; serving of a purpose; welfare. (B. 4, 133; 5, 291; My.).

ಚರಿತಾರ್ಥತ್ವ *čaritârthatva.* The attainment of an aim, successfulness, success (Bp. 2, 36).

ಚರಿತೆ *čaritĕ.* = ಚರಿತ. Walk, etc. (Bp. 5, 64; 60 sum.; 61, 81; My.).

ಚರಿತ್ರ *čaritra.* Going; acting; *walk, behaviour; practice;* deeds, exploits (ಸಂಚರ್ಯ, ವರ್ತನ, ಚರಿಸುವುದು Kn. 160; ಎಸಗು, ಚಾರಿತ್ರ 62); adventures; story, history or account of anyone's deeds, exploits, feats and achievements; nature, disposition.

ಚರಿತ್ರಗಾರ *čaritra-gâra.* A historian (B. 4, 165; My.).

ಚರಿತ್ರೆ caritre. = ಚರಿತ್ರ. (C.).

ಚರಿಯಿಸು cariyisu. = ಚರಯಿಸು q. v., ಚರಿಸು. (Ūpr. 1, 108; Bp. 60, 10).

ಚರಿವಿಗೆ caṛivigĕ. = ಚರವಿಕೆ, etc. (My.).

ಚರಿಷ್ಣು cariṣṇu. *Moving, wandering about, unsteady.*

ಚರಿಸು carisu. To move about; to walk; to wander, to roam; to behave, to live (ಚಲನ Nn. 158). See Bp. 1, 29; 10, 14; 40, 75; 47, 4; 52, 1. ಚರಿಸಿದಂ (Śmd. 92). 2, to be engaged in; to undertake, to set about, to observe, to practise (Bp. 55, 41).

ಚರು caru. *A kind of vessel in which a particular oblation is prepared: a caldron, a pan, a pot, a kettle* (ಕುಡಿಕೆ, ಕುಣ್ಡ, ಉಡಿ, ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಫಾಣ್ಟ, ಮುಡಕೆ Mr. 209). 2, = ಚರುಪ್ಪ, *an oblation of rice, etc. for presentation to the gods or manes* (ಹವಿಸ್, ದೇವ್ಯ ತುಪ್ಪುಗಳು Mr. 260).

ಚರುಗ caruga. = ಚರಗ, ಬೆರಗ. An offering to Dēmavva, for which Hölĕyas kill one or more he-buffaloes, cut up the flesh, and throw the pieces about on the fields of the village or town to which they belong (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಬಲ್ಲುದ ಆಹುತಿ G.).

ಚರುಪ್ಪ carupu. = ಚರಪ್ಪ. (My.).

ಚರೂಟ carūṭa. (= ಧರಟಿಕೆ). The preparing or proper boiling of flesh (ಕಣ್ಣಮುಂ ತಾಳಿಸುವುದು Mr. 217 in three MSS.).

ಚರೆ carĕ. = ಚರು 2. (My.).

ಚರ್ಕಿ carki. = ಚರಿತ (My.).

ಚರ್ಚ carca. The sun (ಸೂರ್ಯ Mr. 468).

ಚರ್ಚರಿ carcari. Festive sport. 2, *a kind of song.* See Nr. s. ಕಪ್ಪಣಿಗ.

ಚರ್ಚಿಕೆ carcikĕ. The state of being smeared or covered with anything; cleaning the person with perfumes; covering, smearing (Ūpr. 6, 54). See ಏ-.

ಚರ್ಚಿತ carcita. Smeared, perfumed, anointed; inquired into or after, investigated (My.); sought, desired.

ಚರ್ಚಿಸು carcisu. To consider; to investigate, to inquire into; to discuss (Abh. P. 9, after 8; My.).

ಚರ್ಮು carmu. To support or sustain children (? ತಿರುಸರ್ಚ್ಚಾರಣ Śmd. Dh.; c. ra. ಮುರ್ಮು, ತಿರುಸರ್ಚ್ಚಾರಣ).

ಚರ್ಮೆ carmĕ. = ಚರ್ಮ. *Smearing the body with sandal and other unguents,* perfuming the body (ಲೇಪನ, ಅನುಲೇಪನ Nn. 73; ಆಲಂಪನ Mr. 522). 2, *reflection, consideration, repeating over in thought* (ಚಿಕ್ಕೆ 73; 522). 3, *Durgā* (ಚಾಮುಣ್ಡಿ 73; ಭೈರವಿ 522; ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಭೈರವಿ, ದನಜೇವಿ Mr. 14; ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಭೈರವಿ Nn. 28). 4, investigation, reasoning, inquiry, logic (ತರ್ಕ 73). 5, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ 73; 522; ಮುಮ Mr. 330). 6, sexual intercourse (ರತ, ಕೂಟ 73; ಆಪಿಸುರತ 522). 7, a word (ಉಕ್ತ Nn. 73; ವಾಸಕ, ಪ ಹ್ವಾರದ Mr. 330). 8, a vow (ವ್ರತ 73). 9, an image (ಪ್ರತುಮೆ 73; 522). 10, a bubble (? ಬುದ್ಬುದ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು 73; ಬುದ್ಬುದ 522). 11, idle slander (not Sk., but Mhr. & T.; Sk. ಮರ್ಮ್, to abuse; to menace; *cf.* ಜರೆ[1]). 12, ridicule, mocking, making fun of (not Sk., but S. Mhr.). 13, a quarrel, a dispute (not Sk., but My.).

ಚರ್ಮ carma. = ಚಮ್ಮ, ಸಮ್ಮ. *Skin, leather, hide, bark,* etc. (ತೊಗಲು Nn. 88; ತೊಪಲ್ Ct. II, 104). 2, *a shield.*

ಚರ್ಮಕಕೆ carma-kakke. *The soap-nut plant, Mimosa abalcrgens* Roxb.

ಚರ್ಮಕಾರ carma-kâra. = ಸಮ್ಮಗಾಱ. *A shoe-maker, a worker in leather* (ಚಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು Nn. 152, c. r. ಮಚ್ಚಿಗ; ಚಾಮುಕಾರ, ಸಮ್ಮಗಾಱ Mr. 381).

ಚರ್ಮಕೃತ carma-kṛit. = ಚರ್ಮಕಾರ. *A shoe-maker, etc.*

ಚರ್ಮಗತ carma-gata. Being in or connected with skin. See Prv. s. ಉಷ್ಣಗತ.

ಚರ್ಮಕರ್ಪಟ carma-karpaṭa. A bottle made of skin to hold oil, etc. (ಬುದ್ದಳಿಕೆ Mr. 213, c. ra. ಚರ್ಮಗರ್ಪರ and ಬುಟ್ಟಣಿಗೆ in two MSS.).

ಚರ್ಮಚಕ್ಷು carma-cakshu. The material, physical eye (My.).

ಚರ್ಮಣ carmaṇa. A man who has the power of promptly answering any question, an eloquent man (ಪಾಸ್ಪ, ಪೇಳಲ್ಪ, ಪ್ರಾಪಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ Mr. 360 in two MSS., c. r. ಚರ್ಮಣ).

ಚರ್ಮದಣ್ಡ carma-daṇḍa. *A whip* (ಚಮ್ಮಟಿಗೆ, ಕೆರೆ Mr. 274).

ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ carma-paṭṭikĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ. A leather backgammon board, etc.

ಚರ್ಮಪಾದುಕೆ carma-pâdukĕ. = ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ. A leather shoe (ಉಪಾನತ್, ಕೆರಮು Mr. 205).

ಚರ್ಮಪಾಶ carma-pâśa. A leathern rope (ಮಾಗೆ Mr. 286).

ಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿಕೆ carma-prabhēdikĕ. *A shoe-maker's awl or knife.*

ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ carma-prasēvaka. *A bellows.*

ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಿಕೆ carma-prasēvikĕ. *A bellows.*

ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ carma-yashṭikĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ No. 2. A whip.

ಚರ್ಮರತ್ನ carma-ratna. An excellent shield (Ūpr. 6, after 106).

ಚರ್ಮವಲ್ಲಿಕರಣ carma-vallikaraṇa. The act of making creepers, *i. e.* straps, of leather. See ಚಾರ್.

ಚರ್ಮಿ carmi. Armed with a shield: *a soldier armed with a shield* (see ಕವಿತರೆಗಾಱ). 2, *N. of a tree, the bark of which is used for writing upon* (= ಭೂರ್ಜ; see ಬಾರ್ಜ).

ಚರ್ಯೆ caryĕ. = ಚರಿಗೆ. Going, wandering; walk, behaviour, conduct; course; practice; occupation; *perseverance in wandering about as a religious mendicant.* 2, eating.

ಚರ್ವಣ carvaṇa. 1. = ಚರ್ವಣ, q. v.

ಚರ್ವಣ carvaṇa. 2. = ಚರ್ವಣ. Grinding with the teeth, champing, chewing, masticating; eating; solid food. See ಅಗಿ, ಕಡಿ, and ದಕ್ಷ್ಯಚರ್ವಣ.

ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ carvaṇa-kriyĕ. Chewing, etc. See ಪೊಳೆಯ.

ಚರ್ವಣಿ carvaṇĕ. A species of blue fly (ನೀಲಮಕ್ಷಿಕೆ, ಕಮ ನೋಣ Nr.; My. Amara similarly).

ಚರ್ವಿತ carvita. *Chewed; eaten.*

ಚರ್ವಿತಕ carvitaka. The act of eating (? Ūpr. 5, 54).

ಚರ್ವಿಗೆ carvigĕ. = ಚರವಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಲ್ cal. = ಚುಲ್ etc. See ಚೊಚ್ಚಲ್.

ಚಲ cala. = ಚಲ್, etc. See ಚೊಚ್ಚಲ, ಮುಮಾಚಲ, ಮುಂಚಲ.

ಚಲ cala. 1. = ಚಳ. *Moving, stirring, shaking, trembling; unsteady, movable;* wavering, flying unsteadily; confused; agitation, etc.

ಚಲ cala. 2. Tbh. of ಛಲ. Firmness of character, resolutenes, constancy in pursuing a purpose (Śmd. 138. 150);

obstinacy, self-will (Śmd. 143; Bp. 58, 37; C.; Mhr. ಛಲ, ಛಳ, teasing, harassing). For the other significations see ಛಲ; and see Prvs. s. ಬರು and ಬಲ; Śśv. 4, 49. 63. —ಚಲವಂತ. -ಅನ. A man distinguished by firmness of character (Śśv. 4, 27). — ಚಲುವಳರಾಮು. -ಅಳ-. Râma who is distinguished by firmness of character (Śmd. 205 Mdb. MS.). — ಚಲುವಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. (Śmd. 63). A resolute master.

ಚಲಕು *čalaku.* = ಚಲಂಕು, ಚಲಂಕು, ಚಲಂಗು, ಚಲಂಕು, ಚಲಂಗು. To let go from the hand, to discharge, to throw away, etc. (ಕರವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.).

ಚಲಗಾರ *čala-gâra.* A determined or obstinate man (My.).

ಚಲಂಕು *čalaṅku.* = ಚಲಕು. (Śmd. Dh.).

ಚಲಂಗು *čalaṅgu.* = ಚಲಕು, etc., ಚಲಂಗು q. v.

ಚಲಣ *čalaṇa.* = ಚಲ್ಲಣ, q. v. (My.).

ಚಲತ್ *čalat.* Going; moving; shaking; being loose (Śmd. 100. 117. 173).

ಚಲತನ *čalatana.* Obstinacy, self-will (J. 10, 31).

ಚಲತ್ಕುಂತಲ *čalat-kuntala.* (Śmd. 100). Hair that moves about, etc.

ಚಲತ್ವ *čalatva.* Moving, shaking, trembling; pulsation. See ಸಂ-.

ಚಲದಲ *čala-dala.* Having trembling leaves: *the holy fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಚಲದಿ *čaladi.* = ಸೆಲವು. Cooling food given to develop chicken-pox (My.; Tē. ಚಲಿದಿ; see ಚಲಿ 1).

ಚಲನ *čalana.* *Moving*; *shaking*; wandering; moving on or forward, proceeding; *going away*; starting off, setting out, departing; walking, marching. See ತಳರ್, ತೆರಳ್ಚ. 2, a foot (Abh. P. 4, 90; 16, 28).

ಚಲನಕ *čalanaka.* A short petticoat worn by common women (Sk.; see ಚಣಕ, ಚಲ್ಲಣ, etc.).

ಚಲನಿ *čalani.* = ಚಲನಕ. (Sk.).

ಚಲನೆ *čalanĕ.* = ಚಲನ. (ಚಲನ, ನಂದರ್ತನ Kn. 158; My.; B. 4, 101).

ಚಲವಾದಿ *čala-vâdi.* (Śmd. 193. 198. 221). = ಛಲವಾದಿ. A resolute, determined or obstinate speaker (My.). 2, a Hôlêya who with resoluteness and obstinacy serves Śiva, lives by begging alms, and is greatly respected by the Liṅgavantas (C.). 3, an obstinate person (My.). ಚಲವಾದಿಯು ಸಂಗಡ ಹುಟ್ಟಾದಿ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 4, = ಕುಳವಾದಿ, who always is a Hôlêya (My.).

ಚಲಮೆ *čalamĕ.* = ಚಲಮೆ, ಚಲುಮೆ, ಚಲ್ಮೆ, ಚೆಲುಮೆ. An orifice, a bore, a small pit (Tē. ಚಡವು, ಚಲುವು); a hole dug in the dry bed of a river or in a dried up tank; a spring of water or a fountain head (My.; Tē. ಚಡುವು, ಚಲುವು, ಚಲಿವು, ಸಲುವು, ಚಿಲೆ, ಸೆಲೆ; *cf.* ಸೆಲೆ). See Sl. 83. 102. 115.

ಚಲಾಚಲ *čala-ā-čala.* *Movable, unsteady.*

ಚಲಾಯಿಸು *čalâyisu.* To make go, to carry on, to execute (C.; H.). 2, to go beyond; to be finished (My.; H.).

ಚಲಾವಣೆ *čalâvaṇe.* ಚಲಾವಣೆ. Current, as coin, etc. (C.; Br.; Mhr. ಚಲನಿ); currency; practice (Sl. 396).

ಚಲಿ *čali.* 1. = ಚಳಿ 2. (Tē. ಚಲಿ, cold, coolness; ಚಲುಮು, cold, watery; a cold, catarrh = T. ಚಲುವ; ಚಲ್ಲಿ, ಚಲ್ಲನಿ, cool, cold; refreshing; benign, healing; comfortable; ಚಲ್ಲು, coldness, chill). — ಚಲಿವಿಸ್ಥರ. A cool shed where passers by are supplied with water to drink (ಪ್ರಪೆ, etc., ಅಪಮೊಟ್ಟಿಗೆ Sl. 108; Tē. ಚಲಿವಿಸ್ಥಲಿ, ಚಲಿದೀಸ್ಥಲಿ, ಚಲಿದೀಸ್ಥ).

ಚಲಿ *čali.* 2. = ಜೆಲ್ಲ. (St. & Pl.).

ಚಲಿ *čali.* 1. A woman that runs after. See ಛಲ್ಲಿ.

ಚಲಿ *čali.* 2. The tree Lagerstroemia parviflora Roxb. (ಚಪ್ಪಂಗಿ Mr. 121). 2, (= ಚಳಿ?), a cover; a wrapper, a surtout (Sk.).

ಚಲಿತ *čalita.* Gone; proceeded; *moving; shaking, trembling; marching.*

ಚಲಿಮೆ *čalimĕ.* = ಚಲಮೆ. (My.).

ಚಲಿಯಿಸು *čaliyisu.* = ಚಲಿಸು. (Grj. 8, 44).

ಚಲಿಸು *čalisu.* = ಚಲಿಸು. To be in motion, to move; to stir; to shake, to tremble; to be confused; to go astray; to sport about, to wanton; to go away, to start. ಚಲಿಸದೆ ನಿಷ್ಪಾದು (Nj. Kn. 133). See Bp. 5, 14; 40, 70; 49, 19; ಸಂ-.

ಚಲು *čalu.* 1. = ಚಳ್ 2, ಚಲುವು, etc. Beauty, etc. — ಚಲುವಿಕು. -ಪಿಡು. To become beautiful, etc. (Bp. 18, 83; 43, 28).

ಚಲು *čalu.* 2. = ಚಲ್. etc. See ಮೀಚ್ಚಲು, ಮುಮಿಚಲು.

ಚಲುಕು *čaluku.* = ಚಲುಂಕು. To pour out or forth, let loose, cast forth or throw away water (ಜಲೋತ್ಸರ್ಜನ, Śmd. Dh.; *cf.* ಚಲ್ಲು 1).

ಚಲುಂಕು *čaluṅku.* = ಚಲುಕು. (Śmd. Dh.).

ಚಲುಮಿ *čalumi.* = ಚಲುವಿ. (ಸುಸ್ವರಾಂಗಿ, ಸುಸ್ವರಿ G.).

ಚಲುಮೆ *čalumĕ.* = ಚಲಮೆ, etc. (My.; Sl. 92).

ಚಲುವ *čaluva.* = ಚಲುವು, ಚಲ್ವ No. 1, ಚೆಲ್ವ No. 1. See ಕಮ-; Bp. 18, 29; 51, 25. ಚಲುವಣಾಗಿ (= ಚಲುವಾಗಿ, Bp. 12, 36; 22, 7; 33, 14). ಚಲುವಪಣ ಪಾಲೆಯೆಲೆಗಳೊ? (26, 41). ಚಲುವಪಾಯಿತ್ತು (51, 41). 2, see s. ಚಲುವ.

ಚಲುವತನ *čaluvatana.* Beauty; charming, coquettish behaviour (My.; Rām. 3, 4 sum.).

ಚಲುವತಿ *čaluva-ti.* A beautiful woman; the goddess of love (ರತಿದೇವಿ Cr. I, 91).

ಚಲುವಿ *čaluvi.* = ಚಲುಮಿ, ಚಲುವೆ, ಚಲ್ವಿ, ಚಲ್ವೆ, ಚೆಲ್ವಿ, ಚೆಲ್ವೆ. A handsome woman (C.).

ಚಲುವಿಕೆ *čaluvikĕ.* = ಚಲ್ವಿಕೆ, ಚೆಲುವಿಕೆ, ಚೆಲ್ವಿಕೆ. Beauty, handsomeness, elegance, grace; propriety, niceness (ರಾಮ Mr. 504; ಸುರಭಿ 509; C.; B. 5, 66).

ಚಲುವು *čaluvu.* = ಚಲು, ಚಲುವ No. 1, etc., ಚಲೊ, ಚಲೋ, ಚಲ್ವ q. v., ಚೆಲುವ, ಚೆಲೊ, ಚೆಲ್ವಿ. Beauty, etc. (= ಚಲುವಿಕೆ, q. v.). ಚಲುವ ವಸ್ತ್ರಂ (Bp. 27, 4). ಚಲುವಕ್ಕೆ (27, 18). ಚಲುವ ಬಾಲ್ (32, 30). ಚಲುವ ಮುಖವರಸಿರುವಂ (38, 43). ಚಿಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವ ಚಲುವಮು (52, 31). See Bp. 28, 53; 41, 22; 43, 24; 56, 47; 57, 46. — ಚಲುವ. -ಅ 3. = ಚಲ್ವ, ಚಲುವ, ಚಲ್ವ. A handsome man (C.). — ಚಲುವದು. -ಆದು. Beauty to go or disappear (Bp. 50, 31). — ಚಲುವಾಗು. -ಆಗು. To become

(or be) handsome, nice, etc. (Bp. 38, 42; Ć. Bp. 5, 2; Bh. 2, 13, 31; Sl. 319). ಚಲುವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳದಳು (ಕಾನ್ತೆ Sl. 182). ಬಹಳ ಚಲುವಾದದು (ಅಸೀಚರಿತ 368). ಮುದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ (properly, etc.) ಆಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148).

ಚಲುವೆ *čaluvĕ.* = ಚಲುವಿ, etc. (My.).

ಚಲೆ *čalĕ.* She who does move, etc. See ಚ-.

ಚಲೊ *čalŏ.* = ಚಲುವ, etc. ಆದು ಚಲೊ, that is a beauty or beautiful (S. Mhr.) or ಚಲೋದು (C.). ಆಳೆ ಚಲೊಜೆಂಗಸು; ಚಲೊಬುದ್ಧಿ, ಚಲೊಮನಸ್ಸು, ಚಲೊಫಕ್ತ, ಚಲೊಗುಣ, ಚಲೊಸವತೆ, etc. (C.). ಚಲೊತ್ತಾಗಿ (*i. e.* ಚಲೊವಲಿ ರಾಂಗೆ), nicely, etc. (S. Mhr.).

ಚಲೋ *čalō.* = ಚಲೊ, etc., ಬೆಲೋ. (B. 1, 3. 17; C.). — ಚಲೋ ಚಲೋ. rep. (B. 3, 38).

ಚಲ್ಕ *čalka.* = ಚಲ್ಕಣಿ, etc. (My.).

ಚಲ್ಕೆ *čalkĕ.* = ಚಲಕೆ. (My.).

ಚಲ್ಲ *čalla.* 1. = ಚಯ್, etc., ಬೆಲ್ಲ. Great mirth, fun, amusement, pleasure; jest; smiling, laughter (ಸರಸ Čt. I, 30; ಉರುಮಸಕ II, 66; ನಗೆ Śm. 66; Sk. ಚಲ್, to sport). See Čpr. 7, 52; 8, after 44; Bp. 59, 16; Rāv. 1, after 135; 4, after 14; 8, after 82; ಕಲ್ಲ್ಲ. — ಚಲ್ಲವಡಿ. -ವಡಿ. = ಚಲ್ಲವಾಡು. (Rāv. 1, after 135). — ಚಲ್ಲವಾಡು. -ಆಡು. To frolic, to sport, to gambol (Abh. P. 3, after 81; Bp. 32, 27; Tē. ಚಿಲವಾಡು, ಚಿಲ್ಲಾಡು, ಚಿಲ್ಲಾಡು, to frolic, etc.). — ಚಲ್ಲಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಚಯ್ಯಾಟ (s. ಚಯ್), ಚಿಯ್ಯಾಟಿ, ಚಿಲ್ಲಾಟಿ. Sport, fun (C.; Tē. ಚಿಲ್ಲಾಟಿ). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟಿ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.). — ಚಲ್ಲಾಟವಾಡು. -ಆಡು. = ಚಲ್ಲವಾಡು. (C.; B. 4, 23; 5, 24. 32).

ಚಲ್ಲ *čalla.* 2. = ಚಲ್ಲ. Infinitive of ಚಲ್ಲು 1. So as to be scattered about in all directions, so as to run over. — ಚಲ್ಲ ಬಡಿ. To beat (persons) so as to make (them) fly to all directions (Bh. 1, 2, 33). — ಚಲ್ಲವರಿ. -ಹರಿ, in ನೀರನ್ನು ಚಲ್ಲವರಿಯು ಮಾಳು, to throw water round about a place (S. Mhr.). — ಚಲ್ಲೊರೆ. = ಚಲ್ಲವರಿ, in ಹಳ್ಳ ಚಲ್ಲೊರೆಯು ಹೋಯಿತು, the stream ran over its banks (S. Mhr.).

ಚಲ್ಲಗಾರ್ತಿ *čalla-gārti.* A merry or charming woman (ಸರಸವತಿ Kk. 28; Śm. 73; Śa.).

ಚಲ್ಲಣ *čallaṇa.* = ಚಲಣ, ಚಲ್ಲ, ಚೊಲ್ಲಣ, ಚೊಳ್ಳ, ಚಲ್ಲಾ, (ಚಣಕ, ಚಡ್ಡಿ). Drawers or breeches of different length (ಚಣಕ, ಅಧೋವಸ್ತ್ರ Śmd. II; ಚಲಣ Kk. 78, o. r. ಚೊಲ್ಲಣ; ಚಣ್ಡಾತಕ IIIā.; My.; M., T. ಚಲ್ಲಡ; Tē. ಚಲ್ಲವ, ಚಲ್ಲಾಡ, ಚಲ್ಲಡ; Mhr., H. ಚೋಳಣಾ). ಬಾಜವರಿಯನ್ನ ತೊಟ್ಟು ಚಲ್ಲಣ (ಅವ್ಯವಹೀನ Nr.). See ಅರ-, ಅರತೊಡ-, ನಿಜಾ-; Śāv. 3, 3. 16. 27; *cf.* ಚಲಸಕ, ಚಲನಿ.

ಚಲ್ಲವತ್ತ *čalla-vatta.* = ಚಲ್ಲವರ್ತ, ಚಲ್ಲವೊತ್ತ, ಬೆಲ್ಲವೊತ್ತ. (A jocose man, a coaxer or wheedler): a man who gets his food by coaxing or wheedling (ಜೋಸ್ಯಕ, ನಮ್ಬಿಸಿಯು ತಿಪ್ಪುವ Śm. 46, o. r. ಚಲ್ಲವರ್ತ; ನಮ್ಬಿಸಿಯು ತಿಪ್ಪು Kk. 78; ಜೋಸ್ಯಕ, ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಪ್ಪುವ Śa.).

ಚಲ್ಲವರ್ತ *čalla-varta.* = ಚಲ್ಲವತ್ತ, q. v. (ಜೋಸ್ಯಕ, ನಮ್ಬಿಸಿಯು ತಿಪ್ಪುವ Kk. 36 in three MSS.; one MS. ಚಲ್ಲವೊತ್ತ, another ಚಲ್ಲವೊತ್ತ).

ಚಲ್ಲವೊತ್ತ *čalla-vŏtta.* = ಚಲ್ಲವರ್ತ q. v., ಬೆಲ್ಲವೊತ್ತ. (ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಪ್ಪುವಂ Śmd. II).

ಚಲ್ಲಾ *čallā.* (Ir. ಚಲ್ಲು 1). = ಚಲ್ಲ 2, ಚೆಲ್ಲಾ, ಚೆಲ್ಲಾ. — ಚಲ್ಲಾಪಲ್ಲಿ. redt. In a scattered-about manner, disorderly, confusedly (C.; Tē. ಚೆಲ್ಲಾಟು-ಪಿಡುಪುಗಾ). — ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾಪಲ್ಲಿ. (C.).

ಚಲ್ಲಾಟ *čallāṭa.* See s. ಚಲ್ಲ 1 & ಚಲ್ಲು 1.

ಚಲ್ಲಿ *čalli.* A mirror (ಕೆಯ್ಪಿಡಿ, ಕನ್ನಡಿ Śm. 61; *cf.* ಚಲ್ಲ 1 & 2, ತಿಳಿ; Tē. ತೆಲ್ಲಿ, whiteness, clearness; Sk. ಛುಲ್ಲಿ, sunshine).

ಚಲ್ಲಿಸು *čallisu.* = ಚೆಲ್ಲಿಸು. To cause to scatter about, etc., to cause to throw, as a bundle of firewood (B. 2, 30), as fodder (4, 43), as cut off heads (4, 80); to cause to pour, etc.

ಚಲ್ಲು *čallu.* 1. = ಚೆಲ್ಲು q. v., (ಕೆದಕು 1, etc.). To scatter about, as manure (C.); to pour out or pour, as water (Bp. 3, 5; 22, 56; 30, 20; C.); to spend profusely or squander, as treasury-money (11, 6; C.); to shed by accident or spill, as milk (14, 26; C.); to throw away, as wash or waste liquor (27, 57; C.), as a stick, etc. (S. Mhr.); to throw to the ground, to deposit here and there, as sand (32, 6; C.); to scatter in the wind, as dust (45, 31; C.); to throw, as sand into another's eyes (47, 1; C.); to sow, as seed (My.), etc. (Tē.; T. ಚಲ್ಲು, to sprinkle water). See Bp. 56, 31; B. 3, 51; 4, 9. 37. 42. 60. 110. 123. 148. 158. 225. — ಚಲ್ಲಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಚೆ-. Throwing about, etc. (C.; ಸೂಸಾಟ G.). — ಚಲ್ಲಾಡು. -ಆಡು. = ಚೆ-. To throw about, etc. (C.; ಈಡಾಡು, ಬೀಸಾಡು G.).

ಚಲ್ಲು *čallu.* 2. A gad-about, an idle person (My.; *cf.* ಚಲ್ಲ 1).

ಚಲ್ಲುತನ *čallutana.* The state of being a gad-about, etc. (My.).

ಚಲ್ಲೆ *čallĕ.* = ಬೆಲ್ಲೆ, q. v. Length (see s. ಗಡಿ 1 and *cf.* ಚಯ್ 2; ಚಳ್ಳಿ). — ಚಲ್ಲೆಗಡಿ. = ಚಲ್ಲೆಗಡಿ. (Bh. 1, 2, 33).

ಚಲ್ವ *čalva.* = ಚಲುವ No. 1, etc. Beauty (Bp. 43, 26). 2, see s. ಚಲ್ವಿ.

ಚಲ್ವಿ *čalvi.* = ಚಲುವಿ, etc. (C.).

ಚಲ್ವಿಕೆ *čalvikĕ.* = ಚಲುವಿಕೆ, etc. (C.; B. 3, 11).

ಚಲ್ವು *čalvu.* = ಚಲುವು, etc. (Tē. ಚಲುವು, ಚಲುಪು, ಚೆಲ್ವು; T. ಚಲ್ವ, felicity; wealth). ಕಮ್ಮನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮ್ ಇವರ್ಗೆ (Čpr. 7, after 92). ಉಚ್ಚಗಚ್ಚಡ ಚಲ್ವು (Kk. 3). See Čt. II, 2; Śm. 41. 55; Rāv. 2, 19. — ಚಲ್ವ. = ಚಲುವ. A handsome man (C.).

ಚಲ್ವೆ *čalvĕ.* = ಚಲ್ವಿ, etc. (C.; B. 5, 56).

ಚವಕಿ *čavaki.* = ಚವುಕಿ, ಚೌಕಿ. Any square or low seat or pedestal, a stool (C.; B. 5, 140. 205; Mhr., H. ಚೌಕಿ). 2, a square shed: a guard-house (C.; Mhr., H.); a maṭha (S. Mhr.); the inner veranda of a house (My.).

ಚವುಟಿಕೆ čavuṭikĕ. Perhaps Tbh. of ಚಾಣ್ಟಿಲಿಕೆ (which appears also as ಚಣ್ಟಲಿಕೆ). A small wooden vessel or barrel, closed at one end and covered with a thin wire at the other, used as a rude lute (S. Mhr.).

ಚವರ čavara. = ಚಮರ 2, ಚವುರ. Tbh. of ಚಮರ. (ಚಾಮರ ಲೆ. II, 94; ಶುಂಭ ಸೆಂ. 44; C.). See Bp. 61, 30; C. Bp. 47, 37; Riv. 9, 39. — ಚವರದ ಚಿಕ್ಕದೇವ. N. (Bp. 58, 3).

ಚವರಿ čavari = ಚಮರಿ, ಚವುರಿ, ಚೌರಿ. (C.; B. 3, 55; 5, 12). — ಚವರಿಕೊಪ್ಪು. A kind of gold ornament with some hair of the tail of the Bos gruniens, worn by women in their plaited hair (My.). — ಚವರಿಕೊಪ್ಪ. = ಚವರಿಕೊಪ್ಪು. (My.). — ಚವರೀದ್ಯುಗ. = ಚಮರೀ-. ದೊಪ್ಪ ಚವರೀದ್ಯುಗ (ಸೈನಿಕ Si. 170).

ಚವರಿಗೆ čavarigĕ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.).

ಚವರ್ಗ ča-varga. The palatals (Śmd. 77).

ಚವಲ čavala. 1. Two Apas (Mhr., S. Mhr.; *cf.* ಚವುಲಿ).

ಚವಲ čavala. 2. = ಚವರ, etc. (My.).

ಚವಲಂಬ čavalamba. An eyelash (ಕಣ್ಣಿವೆ Kk. 32, Śm. 70; = ಚವಿ-ಉಬ್ಬು? M. ಚಿವಿ, T. ಚಿಮ್ಮಿ, eyelash).

ಚವಳಿ čavaḷi. A bean, Dolichos catjang or sesquipedalis: Portulaca quadrifida (Mhr. ಜಂಜಳೀ; R.). 2, a common vegetable, the pods of a much cultivated erect herb, Cyamopsis ploraloides D. C. (Z.). 3, = ಗೊರಿಕಾಯಿ (My.).

ಚವಿ čavi. Tbh. of ಛವಿ (Śmd. 338). Light, lustre (ಕಾಸ್ತಿ Śm. 15; Kk. 46); skin, hide.

ಚವಿಕೆ čavikĕ. *A species of the pepper plant, Piper chaba,* W. Hunt.

ಚವು čavu. 1. = ಚೌ. (Mhr. ಚವುಂ).

ಚವು čavu. 2. = ಸುಬು, ಸುಬು, ಸುಬ್ಬು. Soap (Mhr., H. ಸಾಬೂ, ಸಾಬೂನ, Arab. ಶಾಬೂಲ್; Tu. ಚೌ, ಸುಬ್ಬು; T. ಚವ್ವ, M. ಚವ). — ಚವುಕಾರ. Country-made or European soap (My.; T., Tu.).

ಚವು čavu. 3. ಚೌ. A measure of estimation obtained from a calculation formed upon the number or weight of pearls (My.; Mhr. ಚವ; Tu. ಚವ್ವ). See Prv. s. ಮುತ್ತು.

ಚವುಕ čavuka. 1. = ಚೌಕ, ಚೌಕು. Four; four-sided, square. 2, the four-sided liṅga box (of wood or silver) carried by the Liṅgavantas (S. Mhr.). 3, a small uncoloured square handkerchief (My.). 4, four Rupees (My.). 5, a showy pace of the horse (Mhr., H. ಚೌಕ; ಪ್ಲುತ G.).

ಚವುಕ čavuka. 2. Cheap (R.; Tu. ಚವಕೆ, ಚವುಕೆ; Mhr. ಸವಂಗ; Tu. ಚೌಕಿ, T. ಚವುಕ್ಕು, cheapness, = Mhr. ಸವಂಗಾಳ; Mhr. ಸವಂಗಾಣೇ, to become cheap).

ಚವುಕಸತ್ತಿಗೆ čavuka-sattigĕ. A square Chattar or umbrella (Ep. 7, after 81).

ಚವುಕಸಿ čavukasi. ಚೌಕಸಿ. Careful inquiry; investigation (C.; Mhr., H. ಚೌಕಸೀ).

ಚವುಕಳಿ čavukaḷi. = ಚವುಕುಳಿ. A set of four pearls; an ear-ring with four pearls (My.; Tu.; Mhr. ಚೌಕಡಾ, ಚೌಕಡೀ; T., M. ಚವುಕ್ಕಳಿ, ear-ring with a square piece of gold). 2, a checkered cloth (R.; T. ಚವುಕ್ಕಳಿ, a plaid, either coloured or overlaid; Mhr. ಚೌಕಡೀ, a square, on cloth, etc.).

ಚವುಕಿ čavuki. = ಚವುಕ. (My.).

ಚವುಕುಳಿ čavukuḷi. = ಚವುಕಳಿ No. 1. (S. Mhr.; Bp. 4, 39; 14, 4).

ಚವುಗಡೆ čavugaḍĕ. An assemblage of four kettle-drums beaten by two men (S. Mhr. rare; Mhr. ಚೌಘಡಾ).

ಚವುಡ čavuḍa. = ಚವುಣ್ಡ, ಚಾವುಣ್ಡ. N. (My.). See ಸುರಗಿ-. — ಚವುಡದೇವ. N. (Bp. 32, 10). See ಸುರಗಿಯ-. — ಚವುಡ ನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 5. 59). — ಚವುಡಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 32, 7). See ಮುಸುಜೆ-. — ಚವುಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 53). See ಸುರಗಿ-, ಮುಸುಜೆ-. — ಚವುಡರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 8, 15; 32, 39; 46, 44). — ಚವುಡರಾಜ. N. (Bp. 32, 7. 45). — ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 9, 45; 32, 37). See ಸುರಗಿಯ-, ಮುಸುಜೆಯ-. — ಚವುಡಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 5. 59).

ಚವುಡಂಗಿ čavuḍaṅgi. = ಚವುಡಿಗೆ. (My.).

ಚವುಡಿ čavuḍi. (= ಚಾವುಣ್ಡಿ). N. of a female demon worshipped by Śûdras in the form of three stones under a tree on the outside of a village (My.). 2, N. of a village (S. Mhr.). — ಚವುಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಚವುಡಿದೇವ. N. See ಮುಸುಜೆಯ-. — ಚವುಡಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಮುಸುಜೆಯ-.

ಚವುಡೇಶ್ವರಿ čavuḍa-śvari. (= ಚಾಮುಣ್ಡೇಶ್ವರಿ). A form of Durgâ (My.; C. Bp. 32, 44).

ಚವುಣ್ಡ čavuṇḍa. = ಚವುಡ, etc. — ಚವುಣ್ಡಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 61).

ಚವುತಿ čavuti. = ಚೌತಿ. Tbh. of ಚತುರ್ಥಿ. (C.). See ಪಾಗಡ-.

ಚವುದರಿ čavudari. ಚೌದರಿ. A public officer of a village (Mhr., H. ಚೌಧರೀ). 2, the head man of a trade or caste (Mhr., H.). 3, the officer of a royal guard (My.).

ಚವುರಿ čavuri. = ಚವರಿ. (Mr. 334, o. r. ಚವರಿ; My.).

ಚವುರಿಗೆ čavurigĕ. = ಚವರಿಗೆ, etc. (My.).

ಚವುಲ čavula. = ಚವಲ 2, etc. (My.).

ಚವುಲಿ čavuli. ಚವಲಿ. A silver coin equivalent to two Apas (B. 3, 88; Mhr. ಚವಲೀ, ಚೌಲೀ).

ಚವುಳು čavuḷu. = ಸವುಳು. Brackishness (My.; T. ಚವುಮು; Te. ಚವುಮು, ಚೌಮು). ಎಸಾರು ಬಲ್ಲುವೆ ನೀರು ಚವುಳು ಸೋಪು ಎಮ್ಬುದರು? (Dp. 76). — ಚವುಳುತಾರ. = ಚವುಳುಪ್ಪು. (My.). — ಚವುಳುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. Impure soda, soda-saltpeter (My.). — ಚವುಳುಮಣ್ಣು. Fuller's earth, earth impregnated with carbonate of soda (ಬೂದ, ಕ್ಷಾರದಮೃತ್ತಿಕೆ Si. 100; My.; T. ಚವುಮ್ಬುಮಣ್).

ಚವ್ಯ čavya. = ಚವಿಕೆ. *Piper chaba.*

ಚವ್ವೆ čavvĕ. = ಚಮ್ಮೆ, q. v.

ಚಷಕ čaṣhaka. *A drinking vessel; a goblet* (ಬಬ್ರುವ Mr. 212; ತಿಳಿ Śm. 113).

ಚಷಾಲ čaṣhâla. *A ring on the top of a sacrificial post.*

ಚಹಡ čahaḍa. = (ಚಾವ), ಚಾವಿ 2. Slander (ಮಾಸ್ಟಿತಿಪ್ಪೇರಡ Mr. 244; Mhr. ಚಹಾಡಿ, ಚಹಾವ). ಚಹಡಮಂ ಕೇಳ್ದಂ (ಕುಡಾಕ್ಯವ, ಕ್ರಾರಗ್ರಾವ್ಯ Mr. 244).

ಚಹಾ čahâ. = ಚಾ, ಚಾವ. Tea (Mhr., H.; My.; B. 4, 159. 163).

ಚಳ čaḷa. 1. = (ಜಳ 1), ಚಳ್ಳ. Dazzle. — ಚಳ ಚಳ. rep. = ಚಳ ಚಳಕ. ಚಳ ಚಳ ಬಿಸಲು ಬೀದುತ್ತದೆ (C.). — ಚಳ ಚಳಕ. Dazzlingly (My.). ಚಳ ಚಳಕ ಮಿಂಚಿನು ಸಿಲು ಕೆಯ್ದೊಗೆಪ್ಪೋಲ್ (Śmd. 229).

ಚಳ čaḷa. 2. = ಚಳ 2, etc. An imitative sound (M. ಚಳ್, T. ಚಳ್ಳು; Mhr. ಸಳಸಳಣೇ, to bubble up briskly and noisily, etc.). — ಚಳ ಚಳ. = ಚಳಚಳ. (S. Mhr. rare). — ಚಳ ಚಳ. rcit. The noise of bubbling water or the briskly bubbling up of water in boiling (S. Mhr.; T. ಚಳ್ಳುಚಳ್ಳು).

ಚಳಿ *čaḷi.* 3. Mistake for ಬೆಲಿ, q. v. — ಚಳಿಬೆಳಿಕಾಯಿ. = ಬಲಿಬೆಲಿಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಚಳ *čaḷa.* = ಚಲ 1. See ಚಳಗಡಿ, ಚಳಚಮತ್ಕೃತಿ. — ಚಳಮುಚ್ಚು. A kind of ear-drop (C.). — ಚಳುಚಳಿ. redt. Great agility (J. 12, 48; 23, 45; Mhr. ಚಳುಪಳ, ಚಳಪಳ, ಚಳಪಳ್ಳಾ, restlessness; fidgety; enterprising).

ಚಳಕ *čaḷaka.* 1. Expertness, facility, dexterity, skill; agility, quickness (ಪಂಚ Bhn. 60; M. ಚಪಳ್ಯ; see also s. ಪಟಿಕಸು). See Bh. 8, 23, 5. 38; 8, 20, 6; Râm. 3, 4, 26; 6, 50, 21; J. 22, 6; ಕೈಚಳಕ.

ಚಳಕ *čaḷaka.* 2. = ಚಳಿಯು, etc. ಒಪ್ಪಿದವು ಪನ್ನೀರ ಚಳಕಂಗಳು (J. 33, 18).

ಚಳಕು *čaḷaku.* 1. (fr. ಸೆಳೆ). = ಚಳುಕು 1. To be spasmodically and painfully contracted, as a muscle of the body (My.).

ಚಳಕು *čaḷaku.* 2. = ಚಳುಕು 2, ಚಳುಪು. The cramp (C.); rheumatic pains (C.; Mhr. ಸಲಳ). See ಕೆಯ್-.

ಚಳಗತಿ *čaḷa-gati.* Agility (Bh. 10, 6, 22).

ಚಳಚಮತ್ಕೃತಿ *čaḷa-čamatkṛiti.* Wonderful agility (Râm. 3, 6, 14).

ಚಳತು *čaḷatu.* 1. P. p. of ಚಳಿ 1.

ಚಳತು *čaḷatu.* 2. P. p. of ಚಳಿ 1.

ಚಳಮಲ್ಲೆ *čaḷa-mâlĕ.* An erect shrubby plant, Hibiscus micranthus L. (K.).

ಚಳಯ *čaḷaya.* = ಚಳೆಯ, q. v.

ಚಳಿ *čaḷi.* 1. To be deprived of one's power or high spirit (ಏಗತಪ್ಪಿದ Śmd. Dh., o. r. ಏಗತಳಿದ); to lose one's natural state or temperament (ಏಗತಳಿದ Śm. 112); to feel disgust, to be vexed (My.); to become tired or fatigued (My.); to fear, to succumb (T., M. ಚಲಿ, to shake; to be vexed, become tired or fatigued; T. ಚಳ್ಳಿ, to faint; M. ಚಳಿ, to be tired; to disrelish; ಚಳುಮ್ಮು, to shake, be frightened = ಚಲಿ; to be crushed, bulged; Tö. ಚಲಿ, fright, fear; *cf.* ಸೆಡೆ, ಚಲ 1, ಚಲಿ). 2, the sole of the foot to tire and pain from walking (C.; *cf.* Mhr. ಸಳಸಳ ಣೇ). 3, the teeth to be set on edge (or tingle) by any acid (S. Mhr.; Mhr. ಸಳಸಳಣೇ). P. ps. ಚಳತು, ಚಳಿತು (My.). ಚಳಿತಂ (Śmd. I; 286 Cm.). (ಅಜ್ಜಂಗಳ್) ಚಮ್ಮಟಿಗೆಗಳ ಚಳೆಯಿಪ, ಕವಿಯುಗಮಂ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ಕಿದ ಬಗೆ (Rây. 6, after 11).

ಚಳಿ *čaḷi.* 2. = ಚಲಿ 1, ಸಳಿ. Coldness, cold; coolness; chill; frost, snow, etc. (ತೀವ Śmd. Dh.; ತೀವಲು Śmd. I; ಶುಳಿರ್, ಹಿಮ, ಉಮ್ಮಿಟ್, ಹಿಮು Śm. 16; ಕೊರವ 97; ಮುಸುಂ 112; C.; Tu. ಚಲಿ, ಚಳಿ; *cf.* ತಣ್, etc.). See Bp. 27, 48; Rây. 9, 24; ಕಮು-. ಚಳಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಆಗುವ ಪಟ್ಟಿ (ತೀತ್ಯಾ ರ G.). ನನಗೆ ಚಳಿ ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ (B. 3, 25; C.). ಬಾಪಳ ಚಳಿ ಬೀದುವ ಕಾಮುಗಳು (B. 4, 144). ನನಗೆ ಚಳಿ ಆಯಿತು (C.). ಚಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕಪ್ಪಳಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಚಳಗಡಿರ್. -ಕಡಿರ್. A cool ray. — ಚಳಗಡಿರ. -ಆ 3. The cool-rayed: the moon (ತಿಂಗಳ್, ತಣ್ಗಡಿರ, ಪನ್ನಿಲ, etc. Śm. 15. 16; Kk. 44). — ಚಳಗಡಿರ್ಗಳ್. -ಕಳ್. The moon-gem, a kind of crystal (Râghè. 17, 72). — ಚಳಗಾಲ. -ಗಾಲ. The cold season (C.). ಚಳಗಾಲಕ್ಕಿನ್ನ ಮುದ್ಗಾಲ ಬಾಸೆ (Prr.). See Bp. 2, 12; B. 2, 38; 3, 109; 5, 205. 259. — ಚಳಜ್ವರ. Ague (C.; B. 5, 203). — ಚಳಿನಾಡು. A cool or cold country (C.; B. 2, 18; 3, 108). — ಚಳಿಮಲ್ಲಿ. -ಮಲ್ಲಿ. The snow-mountain: the Himâlaya (ಹಂಪಾಪ್ರಿ Ct. II, 10). ಚಳಿಮಲ್ಲಿಯ. -ಚಳಿಯ, the Himâlaya's son-in-law: Śiva (Śm. 2). ಚಳಿಮಲ್ಲಿಯ ಪೃತ್ತಿ, the daughter of the mountain-king (*i. e.* of the Himâlaya): Pârvatî (Rây. 9, 17).

ಚಳಿಕೆ *čaḷikĕ.* = ಚಳಿ. A bracelet of flowers, Ćpr. 7, after 115).

ಚಳಿಕೆ *čaḷikĕ.* (*cf.* ಸಲಗೆ). — ಚಳಿಕೆ ಗುಣ್ಪು. A bracelet of gold and coral beads (My.).

ಚಳಿತ *čaḷita.* Coolness (ಶುಳಿರ್ಯಾದು Ct. I, 36).

ಚಳಿಯ *čaḷiya.* 1. = ಚಳಿಯು, etc. Sprinkling (ಎಮ್ಮೆ ಸುವುದು Śs.).

ಚಳಿಯ *čaḷiya.* 2. The state of growing putrid or muddy (ಒಣ್ಣಿಗೆ ಪೋಪುದು Śs.; T., M. ಚಳಿ, to grow putrid, rotten; mucus; mud, mire; see ಕೆಸಮು).

ಚಳಿಸು *čaḷisu.* To cause to feel fatigued, etc., to trouble (My.).

ಚಳುಕು *čaḷuku.* 1. = ಚಳಕು 1. (My.).

ಚಳುಕು *čaḷuku.* 2. = ಚಳಕು 2, etc. (My.; T. ಮುಳುಕ್ಕು, a sprain).

ಚಳುಪು *čaḷupu.* = ಚಳುಕು 2, etc. (My.).

ಚಳೆ *čaḷĕ.* 1. (To be sprinkled about, *cf.* ಚಳಿ 1); to abound, as fruits on a tree, pox on the body (S. Mhr.). P. p. ಚಳತು.

ಚಳೆ *čaḷĕ.* 2. = ಚಳೆಯು, etc. — ಚಳೆ ಕೊಡು. To sprinkle (S. Mhr.; ಸಿಮ್ಮುಸು, ಸೂಸು G.). — ಚಳೆ ಹಾಕು. = ಚಳೆ ಕೊಡು. (S. Mhr.). — ಚಳೆ ಹೊಡೆ. = ಚಳೆ ಹಾಕು. (S. Mhr.).

ಚಳೆ *čaḷĕ.* (Tbh. of ಚಲಿ 2, No. 2?). A cloth when used for carrying children or weak persons, or their bodies (S. Mhr.).

ಚಳೆಯ *čaḷĕya.* = ಚಳಕ 2, ಚಳಯು, ಚಳಿಯು 1, ಚಳಿ 2, (ಚಳಿ 3). Sprinkling (ಸಿಮ್ಮುಸುವುದು, ಸೂಸುವುದು Kk. 69; Śm. 35; ನೀರ ಚಳೆದುದು Bhn. 60, o. r. ಚಳತು). ಉದರದೊಳಗೆ ಚಳೆದ ಶುಂಕುಮುಜಲದ ಚಳೆಯುಮೊಳ್ (Ćpr. 7, after 92). ನವಪಂಮಳದ ಪನ್ನೀರ ಚಳೆಯಂ (Râm. 1, 13, 5). ಗಣ್ಮಿಪಕದ ಚಳೆಯುಗಳು (Prll. 3, 4). ಸುರಿದ ಮುದಪ್ಪುವೆ ಚಳೆಯಂ...ಜಾಗೆ (Rây. 13, 50). ಪನ್ನೀರ ಚಳೆಯುದಿಸ್ದ (Ć. Bp. 5, 2). ಸಿರಗಳ್ದ ಪನ್ನೀರೊಳು ಬೆರಸಿರ್ದ ಚಳೆಯಂ (5, 5). ಕಸ್ತೂರಿಯೆಯ ಚಳೆಯುದಂ (Bp. 12, 13). See Ćpr. 7, after 96; Bh. 1, 12, 8. 10.

ಚಳ್ಳ *čaḷḷa.* = ಚಳ್ಳೆ, etc. See ಕೊಚ್ಚೆ-. — ಚಳ್ಳಮರ. = ಚಳ್ಳೆ- (S. Mhr.).

ಚಳ್ಳು *čaḷḷu.* = ಬೆಳು, ಬೆಳ್ಳು, ಸೆಳ್ಳು. A long, flexible twig or rod. (M. ಚಪಳು, T. ಚಪಳು, ಚಳ್ಳು, to be flexible, to bend; T. ಚಪಟ್ಟು, ಮುಪಟ್ಟು, to make flexible; *cf.* ಚಳ್ಳೆ). — ಚಳ್ಳಪರೆ. -ಅವರೆ. = ಚಳಪರೆ. A cultivated pulse, Dolichos lablab Lin. (S. Mhr.). — ಚಳ್ಳುಗುರು. -ಉಗುರು. = ಚಿ-. Finger nails as long as a switch (S. Mhr.).

ಚಳ್ಳೆ *čaḷḷĕ.* = ಚಳ್ಳ, ಚಳ್ಳು, ಬೆಳ್ಳು, ಚಳ್ಳೆ, ಸೆಳ್ಳು. Tbh. of ಕೇಲು. The Sepistan plum, of a gummy character, Cordia myxa

Lin. — ಚಳ್ಳಕುರ. = ಚಳ್ಳೆ. (My.; ಪೆಲು, ಪ್ಲೀಹಾಚಳ, ತೀವ್ರ, ಉನ್ಮಾದ, ಬಹುಮಾರಕ, ಮೋಕೆಕಾಯಿಗಿಡ Sl. 129).

ಚಾ ಚೆ. = ಚೆಸ, ಚೆಪ. An imitative sound. — ಚಾ ಚಾ. rep. A sound used in driving cattle when ploughing or going by carriage (S. Mhr.).

ಚಾ ಚೆ. = ಚಹಾ. — ಚಾಗಿಡ. The China tea-plant, Camellia theifera Griff. (St. & Pl.; My.). — ಚಾಪುಲ್ಲು. The Roussa or ginger grass, Andropogon Martini Roxb. (St. & Pl.).

ಚಾಕ ಚಂಕ. Neat, tidy, trim. — ಚಾಕಚಕ್ಯ. Acuteness, as a quality or principle (My.; Tē; Mhr. ಚಾಕಣೀಪಣ); agility, speed (My.).

ಚಾಕರ ಚಂಕರ. A servant (ಸೇವಕ, etc. Sl. 259; C.; Br.; Mhr., H.; B. 4, 33; 5, 266). ಆಕೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಆಮು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಣೆ, ಕಮುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಮಿಷಮಿಸಳ್ಳಿ ಮುಣ್ಣೆ, ಪಣ್ಣೆಗೆ ಮೀಡದಡ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಎಳ್ಳಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಣೆ (Prv.).

ಚಾಕರಿ ಚಂಕರಿ. Service; employment (C.; Br.; Mhr., H.; Sl. 299; B. 4, 142; 5, 216. 286. 290). — ಚಾಕರಿ ಮಡಿಕಂ. reit. (C.). — ಚಾಕರಿಯುಡ. -ಆಡ. A servant (C.; ಭೃತ್ಯ, etc. Sl. 341).

ಚಾಕು ಚಂಕು. A penknife (C.; Mhr., H., Br.; Sl. 290).

ಚಾಕುಸು ಚಂಕುಸು. — ಚಾಕುಸಿಪ ಗಿಡ. The shrub Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.).

ಚಾಕ್ರಿಕ ಚಂಕ್ರಿಕ. *A bard who chants in chorus the praises of kings, heroes, etc.*

ಚಾಕ್ಷುಷ ಚಂಕ್ಷುಷ. (fr. ಚಕ್ಷುಸ್). Belonging to the eye; perceptible by the eye, visible, seen. (Śmd. 10. 11).

ಚಾಗ ಚಂಗ. 1. = ಜಾಗ, q. v. The colour green.

ಚಾಗ ಚಂಗ. 2. = ಚೇಗ. — ಚಾಗ ಚಾಗ. = ಚೇಗ ಚೇಗ, q. v.

ಚಾಗ ಚಂಗ. Tbh. of ತ್ಯಾಗ. (Abh. P. 11, 77; Grj. 4, 161). ಏಪೆದ್ದಿಕ್ ಆದಸ ಚಾಗದ ಪೆಜ್ಜಂ? (Śmd. 211).

ಚಾಗಿ ಚಂಗಿ. Tbh. of ತ್ಯಾಗಿ (Čt. II, 43). See Śmd. 104. 183. 296; Bp. 37, 34.

ಚಾಗು ಚಂಗು. = ಚಾಂಗು, ಜಾಗು 1. — ಚಾಗುಡೆ. -ಆಡೆ. Huzza! hurra! bravo! (ಕೊಣ್ಣಾಜಿಡ ನುಡಿ Bhn. 38, o. r. ಚಾ-; Tē. ಚಾಗುಡಿ). See Bp. 36, 12.

ಚಾಂಗು ಚಂಗು. = ಚಾಗು, etc. A word of encouragement (Mhr. ಚಾಗ, waking; freshness, vividness, animated state). — ಚಾಂಗು ಚಲು. = ಚಾಂಗು ಧಲು. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 17). — ಚಾಂಗು ಚಲು, ಚಾಂಗು ಚಲು. (46, 52). — ಚಾಂಗು ಧಲು. Huzza! hurra! bravo! (Bp. 44, 34. 71). — ಚಾಂಗು ಧಲುಡೆ. = ಚಾಂಗು ಧಲು. (Bp. 4, 7). — ಚಾಂಗು ಧಲಾ. = ಚಾಂಗು ಧಲು. (Bp. 5, 39; 56, 7; Tē.).

ಚಾಂಗೇರಿ ಚಂಗೇರಿ. *Wood sorrel, Oxalis pusilla* Salisb.

ಚಾಚಿ ಚಂಚಿ. = ತಾಚೆ. A childish word for the female breast (My.; Tē.; Mhr., H. ಛಾತೀ).

ಚಾಚು ಚಂಚು. To stretch out, to hold out, to extend, to stretch forth, to put out, as the hand (C.; Sl. 213; B. 3, 20; 4, 155; 5, 130), a leg (C.; B. 3, 123; Sl. 288), a finger (Sl. 211; C.), the trunk (B. 5, 288), the breast or teat (Bp. 60, 36), the body (Bh. 1, 20, 61), a bow (Rām. 3, 6, 30), one's crown (J. 2, 40; 7, 18), etc. (Tē. ಚಾಗು, ಸಾಗು, to fall prostrate; to lie flat, be stretched or extended; to extend or stretch, to lengthen, as hot iron under the hammer; ಚಾಪು, to cause to extend, to stretch, etc.; T. ಚೀಪು, length; *cf.* ಸದು, etc.; ಚಾಪ, ಗೆಚಾ 1, ಚಾಸು).

ಚಾಜ್ಜ ಚಂಜ್ಜ. Tbh. of ತ್ಯಾಜ್ಯ. (My.).

ಚಾಂಚಲ್ಯ ಚಂಚಲ್ಯ. (fr. ಚಂಚಲ). Moving; fickleness, unsteadiness. (J. 18, 37; My.; Sl. 70).

ಚಾಟಕ ಚಂಟಕ. Jugglery; incantation (S. Mhr., as ಚಾಟಕ ವಿದ್ಯೆ; Mhr., H. ಚೇಟ, ಚೇಟಕ, sorcery). *Cf.* ಚಾಟಿಕ.

ಚಾಟಕೈರ ಚಂಟಕಾರ. *(fr. ಚಾಟಕ). A young he-sparrow.*

ಚಾಟನ ಚಂಟನ. Injuring, killing, etc. See ಉಚ್ಚಾಟನ.

ಚಾಟಿ ಚಂಟಿ. (= ಚಾವಟಿ, ಚಾವುಟಿ). A whip, made of cord or leather (My.; Sl. 344; Tē. ಚಾಟಿ, ಚಾಟಿ, ಚುಟಿ; T. ಚಾಟ್ಟೆ; M. ಚಾಟ್ಟಿ; Mhr., H. ಚುಟಾ; T. ಚಾಟ್ಟು, to beat, strike; *cf.* ಚಾಟು 2). See ಚುಟ್ಟಾಟಿ.

ಚಾಟಿ ಚಂಟಿ. Tbh. of ಚಾಟಿ. (My.).

ಚಾಟು ಚಂಟು. 1. A refuge; a shelter, anything that screens from rain, wind, or the heat of the sun (C.; Tē.; T., M. ಚಾಯು, to incline, lean to one side, be bent; to rest or lie on or against).

ಚಾಟು ಚಂಟು. 2. An imitative sound *(cf.* ಚಟ). — ಚಾಟು ಚಾಟುಡೆ. rep. With the peculiar noise of repeated whipping (Bp. 52, 8).

ಚಾಟು ಚಂಟು. *Pleasing discourse; flattery,* coaxing; distinct or clear speech.

ಚಾಟುತನ ಚಂಟುತನ. Agreeableness, etc.; flattery (Rāv. 11, 83). ಚಾಟುತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಪ್ಲಾಳಿ, etc. Nr.).

ಚಾಡಿ ಚಂಡಿ. A male slanderer or defamer (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಡಾ; B. 5, 106). 2, = ಚಾಡಿ 2. See s. ಚಾಡಿಗ.

ಚಾಡಿಗಾಜಿ ಚಂಡಿ-ಗಾರ. = ಚಾಡಿ No. 1. (S. Mhr.).

ಚಾಡಿತನ ಚಂಡಿತನ. = ಚಾಡಿ 2. (C.).

ಚಾಡಿ ಚಂಡಿ. 1. A female slanderer (S. Mhr.).

ಚಾಡಿ ಚಂಡಿ. 2. = ಚಾಡಿತನ, ಚಾಡಿ. Inventing and telling tales of; slander, backbiting (ಪಿಸುಣ, ಕೊಂಕ್ಕೆಯ, ಕುಚ್ಚಿತ Śm. 65; ಗಚ್ಛನ Sl. 436; C.; T., Tē.). (ಗಣಿಕೆ) ಆಪಿಪ್ರಧ್ಯಮುಂ ಕೆವಿಸಿ, ಚಾಡಿಯೇ ಕೆಲಿ (Sl. 94). ಚಾಡಿ ಮೆಯ್ವುವರು (ಕರ್ಣಜಪ, ಸೂಚಕ, ಪಿಶುನ Sl. 366). See Sl. 56; B. 4, 49. 51. 139; 5, 66.

ಚಾಡಿಕಾರ ಚಂಡಿ-ಕಾರ. = ಚಾಡಿಗಾಜಿ. A male slanderer or defamer (My.). ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿಕಾರ (ವಿಪಚ್ಚ Sl. 440).

ಚಾಡಿಕೋರ ಚಂಡಿ-ಕೋರ. = ಚಾಡಿಕಾರ. (Mhr. ಚಾಡಿಕೊರ; My.; ಪಿಶುನ Sl. 439).

ಚಾಡಿಗ ಚಂಡಿಗ. = ಚಾಡಿಕಾರ. (ಚಾಡ ಮೆಯ್ವುವರ G.; My.).

ಚಾಡಿಗಾರ ಚಂಡಿ-ಗಾರ. = ಚಾಡಿಕಾರ. (My.).

ಚಾಡಿಗಾರ್ತಿ ಚಂಡಿ-ಗಾರ್ತಿ. = ಚಾಡಿ 1. (My.).

ಚಾಣ ಚಂಣ. = ಬಾಣ, etc. (My.).

ಚಾಣಕ್ಯ ಚಂಣಕ್ಯ. N. of a Brāhmaṇa, also called Vishṇugupta (Sk.; a pupil of Vishṇugupta, My.), minister of king Čandragupta at Pāṭaliputra or Patna (C.).

ಚಾಣಕ್ಯ ಚಂಣಕ್ಯ. = ಚಾಣಕ್ಯ. (My.).

ಚಾಣುಕ್ಯ ಚಂಣುಕ್ಯ. = ಚಾಳುಕ್ಯ. N. of a dynasty.

ಚಾಣುಕ್ಯವಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಚಂಣುಕ್ಯ-ಚಕ್ರೇಶ್ವರ. The Čāṇukya king (see Śmd. s. ಎಲ್ಲಮ್ಮ).

ಚಾಣೂರ ಚಂಣೂರ. N. of a wrestler in the service of Kaṁsa, slain by Kṛishṇa. (Bhāgavata 10, 39, 2).

ಚಾಂಡಾಲ cāṇḍāla. = ಚಣ್ಡಾಲ. *A Caṇḍāla, an outcaste, a Pariah* (ಮೋಜ Mr. 381). See Bp. 56, 51; 60, 41.

ಚಾಂಡಾಲಿಕೆ cāṇḍālike. (= ಚಣ್ಡಾಳಿ). *A vulgar lute, the lute of the Caṇḍāla.*

ಚಾತ cāta. A demon (T., M. ಚಾತ). See ಕುಬ್ಜ-.

ಚಾತಕ cātaka. = ಚಾದಗ. *A bird said to live only upon rain-drops, Cuculus melanoleucus.* See Mr. s. ಪ್ಪಂಗ.

ಚಾತಾಣಿ cātāṇi. = ಚಾತಾಳಿ. (My.).

ಚಾತಾಳದವ cātāḷadava. (= ಚಾತಾಣಿ, ಚಾತಾಳಿ, ಸಾಚಾಣಿ). A so-called Sartornee, a man of a caste of Śūdras who worship Vishṇu exclusively (My.; Tē. ಚಾತಾನಿ; T. ಚಾತ್ತಾದವರ್).

ಚಾತಾಳಿ cātāḷi. = ಚಾತಾಳದವ. (My.).

ಚಾತುರ್ವೇದಿ cāturvēdi. The four vēdas (Bp. 55, 51).

ಚಾತುಸ್ವರ cāturasvara. The four (generally three) tones or accents (ಉದಾತ್ತಾನುದಾತ್ತಸ್ವರ Kn. 84).

ಚಾತುರ cāturа. (fr. ಚತುರ). Dexterous, clever, able, ingenious; pleasing; flattering. (Śm. 5).

ಚಾತುರಂಗ cāturaṅga. (fr. ಚತುರಂಗ). = ಚತುರಂಗಬಲ. (J. 2, 39).

ಚಾತುರತನ cāturatana. Dexterity, cleverness; amiableness; flattery. ಚಾತುರತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಮ, ಪ್ಲಾಳಿ, etc. Nr.).

ಚಾತುರಿ cāturi. = ಚಾತುರ್ಯ. (Sk.; R.).

ಚಾತುರಿಯ cāturiya. Tbh. of ಚಾತುರ್ಯ. (Grj. 2, after 106; My.).

ಚಾತುರ್ಥಿಕ cāturthika. (fr. ಚತುರ್ಥ). A quartan ague. (My.).

ಚಾತುರ್ದನ್ತ cāturdanta. (fr. ಚತುರ್ದನ್ತ). An elephant (Abh. P. 13, after 83; 13, 96).

ಚಾತುರ್ಬಲ cāturbala. = ಚತುರ್ಬಲ. (Ōpr. 2, 8).

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ cāturmāsya. A period of 4 months (which is spent by sanyāsis in seclusion, My.).

ಚಾತುರ್ಮುಕ್ತಿ cāturmukti. = ಚತುರ್ಮುಗ. (Bp. 39, 3).

ಚಾತುರ್ಯ cāturya. (fr. ಚತುರ). = ಚತುರ 2, ಚಾತುರಿಯ. Dexterity, cleverness, ability, shrewdness; pleasantness, amiableness, charm. See Ōpr. 1, 126; 5, 138; Bp. 58, 58; Sk. 230; B. 4, 21.

ಚಾತುರ್ವರ್ಗ cāturvarga. = ಚತುರ್ವರ್ಗ. (Bp. 24, 89; 57, 89).

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ cāturvarṇya. (fr. ಚತುರ್ವರ್ಣ). The aggregate of the four castes, viz. the Brāhmaṇa, Kshatriya, Vaiśya and Śūdra. (J. 18, 15).

ಚಾದಗೆ cādage. Tbh. of ಚಾತಕ (Hlā.; Čt. II, 7; Mr. 171; Kk. 21; Śm. 29). — ಚಾದಗೆಪಕ್ಷಿ. -ಪಕ್ಷಿ. = ಚಾದಗ. (ಚಾತಕ Nr.).

ಚಾದರ cādara. A cotton or silk sheet or dōṛa, worked with gold or silver threads (C.; Mhr., H.).

ಚಾದ್ಯ cādya. The multiplicator (My.).

ಚಾನೆ cāṇa. = ಚಾಣ, ಚೀಣ, (ಚೆಳ್ಳಣ, etc.). A small chisel (C.; Tē. ಸೇಣ). ಉಲ್ಯಂ ಸೀಳುವದೆ (o. r. ಸೀಳುವದು) ಆನೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ ಆವುದೇ? ಚಾನಂಗಳಿಸ್ವಲ್ಲದೇ? (Si. 11).

ಚಾನ್ತ ca-anta. A word ending in ಚ್ or ಜ (Śmd. 307).

ಚಾಪ್ಪಣಿ cāṇḍaṇi. = ಚಾಪ್ಪಣಿ, ಚಾಪ್ಪಿ. An awning (My.; Mhr., H. ಚಾಪ್ಪಣೀ, ಚಾಪ್ಪಣಾ; Br. ಚಾಪ್ಪಿಣಿ).

ಚಾಪ್ಪಣಿ cāṇḍaṇi. = ಚಾಪ್ಪಣಿ, etc. (My.).

ಚಾಪ್ಪಸ cāṇḍasa. Tbh. of ಛಾಪ್ಪಸ (Śmd. 338).

ಚಾನ್ದ್ರ cāndra. (fr. ಚನ್ದ್ರ). Lunar; the 5th lunar mansion or mṛigaśīras.

ಚಾನ್ದ್ರಪ್ರಭ cāndraprabha. (fr. ಚನ್ದ್ರಪ್ರಭ). Relating to Candraprabha (Ōpr. 1, 1).

ಚಾನ್ದ್ರಮಸ cāndramasa. (fr. ಚನ್ದ್ರಮಸ್). Lunar.

ಚಾನ್ದ್ರಮಸಾಯನ cāndramasāyana. *Budha, the planet Mercury.*

ಚಾನ್ದ್ರಮಾನ cāndra-māna. Lunar measurement of time (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಮಾನವರ್ಷ cāndramāna-varsha. The lunar year (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಮಾಸ cāndra-māsa. A lunar month (B. 5, 307. 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರವರ್ಷ cāndra-varsha. The lunar year (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಸಂವತ್ಸರ cāndra-saṃvatsara. = ಚಾನ್ದ್ರವರ್ಷ. (My.).

ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣ cāndrāyaṇa. An expiatory observance regulated by the moon's waxing and waning. (My.).

ಚಾನ್ನಿ cāṇṇi. = ಚಾಣ್ಣಡಿ, etc. (My.).

ಚಾಪ cāpa. = ಚಾಪೆ. — ಚಾಪಗೂಡು. = ಚಾಪೆ-, q. v.

ಚಾಪ cāpa. 1. *A bow* (ಬಿಲ್ಲು Nn. 79; Mr. 293; ಮೋದ Śmd. I). ಚಾಪದ ಅಸ್ತ್ರ (ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ Nn. 43). 2, an arc or portion of a circle. 3, a rainbow. 4, a kind of viṭṭhittiḷitra (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಚಾಪ cāpa. 2. = (ಚಪ್ಪೆ), ಚಾಪೆ, (ಛಾಪೆ). A stamp; a type or printing letter; an impression (My.; Mhr., H. ಛಾಪ, ಛಾಪಾ; M. ಚಾಪ್ಪಿ, ಚಾಪ್ಪೆ).

ಚಾಪ cāpa. 3. = ಚಾಪ್ಪ. The cock of a gun (Mhr., H.; S. Mhr. rare; M. ಚಾಪ್ಪೆ, Br. ಛಾಪೆ).

ಚಾಪಖಾನೆ cāpa-khāṇe. = ಚಾಪೆಖಾನೆ. A printing-house or office (C.; B. 5, 217; Mhr., H. ಛಾಪಖಾನಾ).

ಚಾಪಟಿಯ cāpaṭiya. = ಚಾವಟಿಯ. An adulterer (?); a deceitful man (? ಚಾಪ Bhn. 35, o. rs. ಚಾಲು, ಚಾಲು).

ಚಾಪಲ cāpala. = ಚಾವಳ, ಚಾವಳ 1. (fr. ಚಪಲ). Mobility; unsteadiness; fickleness; quick movement; agility; agitation; tremor; inconsiderateness. (ಚಪಲತ್ವ Śmd. 280 Ca.; Čh. v. 252; Kāvy. I, 3, 89 seq.; Mr. 428; Bp. 40, 58; J. 28, 42).

ಚಾಪಲತೆ cāpa-late. A bow-string (Ōpr. 3, after 9; Rāv. 5, after 19). 2, ಚಾಪಲತೆ. = ಚಪಲತ್ವ. (Ōpr. 3, after 9; Rāv. 5, after 19).

ಚಾಪಲ್ಯ cāpalya. = ಚಾಪಲ. See ಚಾಳಿಸು 1; ಚಾಳ್-.

ಚಾಪವಲ್ಲರಿ cāpa-vallari. A bow (Śāṅ. 2, 82).

ಚಾಪಾರ cāpāra. = ಚಾಪಾರ, q. v.

ಚಾಪಿಸು cāpisu. (ಛಾಪಿಸು). To stamp; to print (C.; B. 4, 103; 5, 196. 217).

ಚಾಪು cāpu. (= ಚಮ್ಮು, ಚಾಪ). Stretch, length, extent (My.; Tē.; M. ಚಾಮ್ಮು; Tē. also ಚಮ್ಮು, ಚಾಲುಡು; see ಚಾಮು; and *cf.* ಚಾಪ). — ಚಾಪುಗಲ್ಲು. -ಳ್ಳು. A long, flat stone (My.; Tē. ಚಾಪರಾಯಿ). — ಚಾಪುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A stretched out or advanced leg (the other being retracted, My.).

ಚಾಪು cāpu. = ಚಾಪ 3. (My.).

ಚಾಪೆ cāpe. = ಚಾಪ, ಸಾಪೆ. (What is extended or spread): a mat (ಕಟಿ, ತಿಂಗಳ Nr.; Si. 307; ಮಲಚಾಪೆ

Mr. 208; C.; Tē.; T. ಚಾಪೈ.). ಚಾಪೇ ಕೆಳಗೆ ಒಟ್ಟು ತೂಪಾದರೆ ಆ ಸ್ವತ್ತು ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂರಿದ (Prv.). See B. 2, 42; 4, 183. — ಚಾಪೆಗೂದಿ. -ಕೂದಿ. (One who eats what is offered to him on a mat), a deity (ಚಿಕ್ಕಗೂದಿ, ಗಾಳಿಪಟ್ಟಿಗ, ಸಿರ್ಸಿರ, etc. Kk. 10 *a*, c. r. ಚಾಪ-).

ಚಾಪೆ ಚಪೆ. = ಚಾಪ 2. (C.).

ಚಾಪೆಖಾನೆ ಚಪೆ-ಖಾನೆ. = ಚಾಪಖಾನೆ. (My.).

ಚಾಬಕ್ ಚಾbak. (Mhr., H. ಚಾಬೂಕಸ್ವಾರ, a horsebreaker). — ಚಾಬಕ್ ಸವಾರಿ. ಚಾಮುತ್ತಾ ಸುಟ್ಟು ತಿರುಗುವ ಚಾಬಕ್ ಸವಾರಿ (ದಲ್ಲಿಚ Sl. 274).

ಚಾಮ ಚಾma. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ. (My.). — ಚಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. See ಸತ್ಯೇಶ-. — ಚಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. See ಸತ್ಯೇಶ-, ಪರ್ವತೇಶ್ವರ-.

ಚಾಮರ ಚಾmara. (= ಚವರಿ). *A chowrie, the bushy tail of the Bos grunniens used as a fly flap or fan, and as one of the emblems of princely rank* (ಆದೇಶ Nn. 96). ಚಾಮರ ಮಾಡ್ ಆಮು, to fan (Bp. 1, 46).

ಚಾಮರಗ್ರಾಹಿಣಿ ಚಾmara-grâhiṇi. A woman who carries a ಚಾಮರ (Abh. P. 3, after 83).

ಚಾಮರಿಗ ಚಾmara-iga. (Śmd. 233). A man who carries a ಚಾಮರ.

ಚಾಮರಿಗಿತಿ ಚಾmariga-iti. (Śmd. 244). A woman who carries a ಚಾಮರ.

ಚಾಮೀಕರ ಚಾmîkara. *Gold.*

ಚಾಮುಂಡಿ ಚಾmuṇḍi. = (ಚಪ್ಪಡಿ), ಚಾಮುಂಡಿ, ಚಾವುಂಡಿ. (ಪರ್ವ Nn. 73; ಪರ್ವ, ಧೈರವಿ, ದನಜೇವಿ Mr. 14; My.). — ಚಾಮುಂಡಿಬೆಟ್ಟ. A hill near Mysore (My.).

ಚಾಮುಂಡೆ ಚಾmuṇḍe. *Durgâ* (see ಪರ್ವ); one of the seven mâtṛis (see ದೂತ್ಯ and ಸಪ್ತದೂತ್ಯಳು).

ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ಚಾmuṇḍê-îvari. (= ಚಪ್ಪಡೇಶ್ವರಿ). Durgâ (My.).

ಚಾಮ್ಪಯ ಚಾmpaya. (ಏಳೆಂಟಯ Ct. II, 110).

ಚಾಮ್ಪೇಯ ಚಾmpêya. *The tree Michelia champaca* Lin. (= ಚಪ್ಪಳಿಗ). 2, *the tree Mesua ferrea* Wight. Arn. 3, gold.

ಚಾಯ ಚಾya. = ಚಾಯೆ. Tbh. of ಛಾಯೆ. Colour; shade; etc. (Bp. 19, 47; My.; T. ಚಾಯ, ಚಾಯಲು; M. ಚಾಯ; Tē. ಚಾಯೆ). — ಚಾಯಗಮ್ಬಿ. -ಕಮ್ಬಿ. A stripe formed by dying (My.).

ಚಾಯಿ ಚಾyi. = ಚಾಯ. (My.). — ಚಾಯಿಬೇರು. = ಚವರಬೇರು. The madder plant or Chay root, serving to die fine red, Oldenlandia umbellata L. (St. & Pl.; T., M. ಚಾಯವೇರ್; Tē. ಚಾ-).

ಚಾಯಿತ ಚಾyita. Sought; perceived; respected. See ಆಪ್-.

ಚಾಯೇಂದ್ರಮುನಿ ಚಾya-indra-muni. N. (Bp. 52, 18).

ಚಾಯ್ಯ ಚಾyya. = ಚಯ. See ಪರಿ-.

ಚಾರ ಚಾra. 1. Going; wandering about; course, motion (Cpr. 1, 79). 2, *a spy, a secret emissary*; a messenger. 2, performing, practising. 4, *a jailer*. 5, *a prison* (*cf.* ಸೆರೆ). 6, mischievous tricks (Mhr.). 7, a woollen blanket (ಆವಿಕ, ಉಣ್ಣಾರಾಯ, ಕಮ್ಬಳಿ Mr. 343). 8, the tree Buchanania latifolia Roxb.

ಚಾರ ಚಾra. 2. Anything green considered as food for cattle (My.; Mhr.).

ಚಾರಕ ಚಾraka. Acting; proceeding; etc. (= ಚಾರ 1). See ಪರಿ-.

ಚಾರಚಕ್ಷು ಚಾra-chakshu. Spy-eyed: a king who uses spies as his eyes. (Cpr. 6, 19).

ಚಾರಜಿಪ್ಪಿ ಚಾraḷippi. = ಚಾರಬಿಪ್ಪಿ. A privy (S. Mhr.; T. ಚಾಲಿಗ; Mhr., H. ಚಾರಜ-ಖಾನಾ).

ಚಾರಜಿಬ್ಬಿ ಚಾraḷibbi. = ಚಾರಬಿಪ್ಪಿ. (S. Mhr.).

ಚಾರಟಿ ಚಾraṭi. *A small tree, Hibiscus mutabilis.*

ಚಾರಣ ಚಾraṇa. = ಸಾರಣೆ. Wandering; *a strolling actor, a bard*; a celestial singer, a panegyrist of the gods (ಕಪ್ಪೆಯು ಮೂಷಿಕನ ಗೋತ್ರವಾಯಿ G.). 2, causing to move, driving. ಆಲ ಕುದಿಪ ಚಾರಣ (ಯಾಪ Mr. 157); ಮುಟ್ಟಿ ಒದಪಂ ಚಾರಣಂ ಕೊಡೆ (ವೀಪ 155).

ಚಾರಣಯೋಗಿ ಚಾraṇa-yôgi. A yôgi of the gandharvas (Cpr. 3, 69).

ಚಾರಭಟ ಚಾra-bhaṭa. *A valorous warrior.*

ಚಾರಮ ಚಾrama. King of Chera (*i. e.* of Kôngu or Kêraḷa; M. ಚೇರಮಾನ್). See Bp. 3, 82; 9, 45; 15, 23; 25, 4. 48; 47, 34; 54, 73; 56, 17. — ಚಾರಮರಾಯ. (Bp. 31, 24; 44, 51).

ಚಾರಮಾನಿ ಚಾramâni. N. of a country (Mr. 282, c. rs. ಚೇರಮಾನಿ, ಚೇರಮಾನಿ).

ಚಾರಲಿಂಗ ಚಾraliṅga.= ಚರಲಿಂಗ. (Bp. 35, 54; 36, 57).

ಚಾರಿ ಚಾri. 1. *Going, moving, wandering about; living; acting;* that moves or wanders about (Rāv. 5, 29). 2, course, coursing (Bh. 10, 6, 22). 3, a way, a manner, a method (My.; see ಇಚ್ಛಾ ೮). 4, a certain movement in acting or dancing (ಜೈಸಿಕ Mr. 82; Bp. 17, 17). 5, stratagem (J. 22, 6). 6, intention, mind, aim (Bh. 1, 8, 75). 7, generally current or common price: cheapness (My.; Mhr., H. ಚಾರಿ). — ಚಾರಿಪಡಿ. -ಪಡಿ. To run with application of stratagem (Rām. 6, 11, 9. 16; J. 13, 50; 27, 40). — ಚಾರಿಮಡಿಪಡಿ. -ಪಡಿ-ಪಡಿ. To run here and there with the application of stratagem (J. 8, 29).

ಚಾರಿ ಚಾri. 2. Tbh. of ಚಾರಿ. (Nn. 134, c. r. ಸಾರಿ; My.).

ಚಾರಿತ ಚಾrita. Caused to go; performed; etc. See ಪ್ರ-.

ಚಾರಿತ್ರ ಚಾritra. *Conduct, behaviour;* peculiar observance or practice; a ceremony (ವಿಸರ್ಗ, ಪರಿತ್ರ Kn. 62; ಧರ್ಮ, ಪರ್ವನ 79; ಪ್ರಕೃತ, ಪರಿತ್ರ 111; ಸಮಯ, ಪೃತ್ರ 112; ಆಚಾರ Mr. 250).

ಚಾರಿಸು ಚಾrisu. To grind, to triturate, as sandal (Grj. 2, 80); to mix by rubbing or triturating, as medicine (My.). *Cf.* ಚಚ್?

ಚಾರು ಚಾru. *Agreeable, pleasing, lovely; beautiful, pretty, elegant.*

ಚಾರುಕರಣ ಚಾru-karaṇa. Embellishing, etc. See ಸಮಾಸ.

ಚಾರುತರ ಚಾru-tara. Uncommonly agreeable, etc. (Bp. 41, 3; Kk. 13).

ಚಾರಿ ಚಾrî. (= ಸಾಲು 2). A line, a streak (My.; Tē.). — ಚಾರಿಪೈರ್ಕ. A checkered female garment (My.).

ಚಾರು ಚಾru. = ಸಾರು. Sap, juice; broth (My.; T., M. ಚಾರು, ಚೀರು; Tē. ಚಾರು, ಚೀರು; M. ಚಾರು, to run off or out, to drizzle; *cf.* ಚಾರು 1). See ಪುಳಿಚಾರು.

ಚಾರ್ಖಾನೆ ಚಾr-khâne. A square house, a square (Mhr. ಚಾರ, four). — ಚಾರ್ಖಾನೆಸೀರೆ. A female's cloth with small coloured squares in it (C.).

ಚಾರ್ಚಿಕ್ಯ cārcikya. *(fr. ಚರ್ಚ).* ***Smearing the body with sandal and other unguents.***

ಚಾರ್ಮಣಿ cārmaṇi. (fr. ಚರ್ಮ). Covered with skin or leather; *a multitude of hides or of shields.*

ಚಾರ್ಮಾಡಿ cār-māḍi. N. of a ghaut that is crossed in going from the Mysore country to Mangalore (My.).

ಚಾರ್ವಾಕ cārvāka. An atheist or materialist, a sophistical philosopher, a sceptic; N. of a sophistical philosopher. See Bp. 40, 25; 50, 65; 53, 10.

ಚಾಲಿ cāli. = ಚಾಲು. The state of being movable or in motion, shaking. — ಚಾಲುಗಟ್ಟಣೆ. (Moving or movable rent): rent for one year. (Tu.; Sd.).

ಚಾಲಿತ cālita. = ಚಾಲ್ತಿ. That is in motion, going on, or in force; that is in use; that is current (Mhr. ಚಾಲತ); the state of being going on, etc., etc. (My.). — ಚಾಲಿತದಸ್ತ. The records required for current business (My.).

ಚಾಲನ cālana. Causing to move or go; causing to pass through a sieve, sifting; moving to and fro; wagging; making loose. See ಸಂ-.

ಚಾಲನಿ cālani. *A sieve, a strainer* (ಚಾರಡಬ್ಬಿದ Nr.; ರನ್ನಿ, ಸಾರಣಿಗೆ Mr. 208; Mhr. ಚಾಳಣೆ). *Cf.* ಚರಡಿ.

ಚಾಲಕ cālak. = ಚಾಲಾಕ್. (My.).

ಚಾಲಾಕ cālāk. Smart, dexterous, clever (My.; Br., H.).

ಚಾಲಿತ cālita. Moved to and fro, shaken (Rāv. 13, after 71).

ಚಾಲಿಸು cālisu. = ಚಾಳಿಸು 1, ಚಾಳಯಿಸು. To move to and fro (v. t.); to shake, etc.; to wag (Rāv. 5, 92).

ಚಾಲು cālu. = ಚಾಲ. Moving, walking; custom, way, manner; gait, air (My.; Mhr. ಚಾಲ). 2, currency, of a coin, of an order, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಲ). 3, a pace of the horse (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಲ).

ಚಾಲ್ತಿ cālti. = ಚಾಲಕಿ. (My.).

ಚಾವಟಿ cāvaṭi. = ಚಾಟಿ, etc. (My.; *cf.* Mhr. s. ಚರುತ).

ಚಾವಟಿಯ cāvaṭiya. = ಚಾವಡಿಯ. (Bh. 2, 2, 30).

ಚಾವಡಿ cāvaḍi. A choultry, a court, a kotwal's hall or court in the market; a village-hall; a place for sitting in front of the house; etc. (ಮುಖ್ಯಪ, ಜಪಾಪ್ರಯ Nr.; ಪೊಲೀಸ್, ಇಚ್ಛೆ, ಹಳ್ಳಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc. Śm. 58; Kk. 64; C.; Mhr., H.; Br.; M.). See Ć. Bp. 47, 33; J. 9, 6; 17, 23; 30, 44; B. 3, 23; Sl. 106. 109.

ಚಾವಣಿ cāvaṇi. Cantonments, temporary erections for troops (S. Mhr.; B. 5, 39. 40; Mhr., H. ಛಾವಣೀ). 2, roofing; a roof (My.; Mhr., H. ಛಾವಣೀ).

ಚಾವಸೇನು ಬಾಹುಸೇನು cāvasēnu bāhusēnu. (S. Mhr. ಶ್ಯಾ ಹುಸೇಪ್ ಚಾವಸೇಪ್). A cry in memory of Hussein and Hassan at the Mohurum (My.).

ಚಾವಳ cāvaḷa. = ಚಾವಡ 1. Tbh. of ಚಾವಲ (Śmd. 342).

ಚಾವಿ cāvi. (ಸಾವಿ). A key (Br. ಚಿವಿ, ಶಾವಿ; T. ಚಾವಿ; Mhr., H. ಚಾವಿ; S. Mhr. rare).

ಚಾವುಟಿ cāvuṭi. = ಚಾವಟಿ, etc. (My.).

ಚಾವುಂಡ cāvuṇḍa. = ಚಾವುಡ, etc. — ಚಾವುಂಡರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 32, 17. 44). — ಚಾವುಂಡರಾಯ. N. (Bp. 32, 29. 31. 49). See ಮುಸುಟಿ-. — ಚಾವುಂಡಾರ್ಯ. -ಅರ್ಯ. N. (Bp. 32, 38).

ಚಾವುಂಡಿ cāvuṇḍi. (= ಚಾಮುಂಡಿ). Tbh. of ಚಾಮುಂಡಿ (Śmd. 347).

ಚಾವ್ಹೊತ್ತು cā-hottu. The under letter ಚ (C.).

ಚಾಷ cāṣa. *The blue jay, Coracias indica.*

ಚಾಹ cāha. = ಚಹಾ. (B. 5, 287).

ಚಾಹಿ cāhi. A person who is well acquainted (with the use of the ಚಮರ, ? Bh. 8, 21, 4; Mhr. ಛಾಪ, perfection, masterliness).

ಚಾಳಕ cāḷaka. (= ಚಾಳಿ). Mischievous; full of artful caresses or blandishment (Mhr.); a man full of tricks and pranks (S. Mhr.).

ಚಾಳಯಿಸು cāḷayisu. = ಚಾಲಿಸು, etc. (Bp. 35, 28).

ಚಾಳಯುಸ್ಸ cāḷayasu. = ಚಾಳಯಿಸು. (Bh. 3, 18, 5).

ಚಾಳವಿಸು cāḷavisu. = ಚಾಳಿಸು 2. To go (Bhâgavata 3, 3, 5).

ಚಾಳಿ cāḷi. = ಚಾಳ. Conduct, practice, habit; a fondness for; a silly habit (Bp. 28, 31. 34; 29, 26; 40, 35; 54, 77; My.; Mhr. ಚಾಳ). See ಕು-. ಹಂದಿ ಮುಕ್ಕಳ (or ಉಕ್ಕಡ) ಚಾಳಿ ಮನೇ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ (Prv.). 2, a form of interlocking of bodies or of parts, *e. g.* that of the fingers interwind with the ends downwards (Mhr.; see ಪೆರಳು).

ಚಾಳಿಸಪತ್ರಿ cāḷisa-patri. = ಚಾಳೀಸಪತ್ರಿ, ಚಾಳೀಸಪತ್ರೆ. (ಗಡ್ಡಕುಟಿ, ಗನ್ನಿಸಿ, ತಾಲವರ್ಣ G.).

ಚಾಳಿಸು cāḷisu. To overcome, to defeat (ಸೋಲಿಸು Kk. 73; Śm. 42; Grj. 2, after 106; *cf.* ಚಳಿ 1? or the terms s. ಚಾಮು and ಚಾಟು 1 ?).

ಚಾಳಿಸು cāḷisu. 1. = ಚಾಲಿಸು, etc., ಚಾಲಿಸು, ಚಾಳಿಸು 1. To be agitated, fickle, unsteady, etc. (ಚಾಪಲ್ಯ Śmd. Dh.). 2, to shake (Čpr. 7, after 88), to sift, to strain (My.).

ಚಾಳಿಸು cāḷisu. 2. = ಚಾಳೀಸು, ಚಾಳೀಸ. Dimness of vision taking place about the age of forty when a pair of spectacles is required; the age of forty (Mhr. ಚಾಳಸ).

ಚಾಳೀಸಪತ್ರಿ cāḷīsa-patri. = ಚಾಳಿಸಪತ್ರಿ, etc. (ಕೈಕ್ಕೆ G.; My. as ಚಾಳೀಸಪತ್ರೆ).

ಚಾಳೀಸು cāḷīsu. = ಚಾಳಿಸು 2, etc. Forty (Mhr. ಚಾಳೀಸ; My.); etc. 2, a pair of spectacles (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಳೀಸಪತ್ರ).

ಚಾಳೆ cāḷe. = ಚಾಳ. (ನವತೆ G.).

ಚಾಳೆಯ cāḷēya. The act of going by artificial leaps or jumps; the act of skilfully assaulting (ಗತಿಲಂಘನ Mr. 82, o. rr. ಗತಿವಾಳಿಕ, ಚಾಳಿಯ; J. 22, 6). Mr. 299 has: ಚಾಳೆಯುಮನ್ನೆ ಸೀರಣಂ (o. r. ಸೀರಣಂ) ಪಜ್ಜೆಯಳ್ಕುಂ.

ಚಾಳೀಸ cāḷīsa. = ಚಾಳಿಸು 2, etc. (My.).

ಚಾಳುಕ್ಯ cāḷukya. = ಚಾಲುಕ್ಯ. N. of a dynasty.

ಚಾಳುಕ್ಯಾನ್ವಯ cāḷukya-anvaya. The cāḷukya lineage (Bp. 5, 57).

ಚಾಳಿಶ್ cāḷiś. The dragon's head (the head of the demon Saiṁhikêya), the ascending node of the moon (ರಾಹು Śmd. I; ಎಲವರ್ಚ್ಚಿಚಾವ, ರಾಹು Śm. 17; M. ಚಾಂದ್, an unlucky time, chiefly for sowing; empty grain; ಚಾವಿ, empty, as husk; *cf.* ಚಮ್ಮಳಿ).

ಚಿಃ čiḥ. (ಛಿಃ) = ಚೇ. Fie! for shame! pshaw! pish! (ಜುಗುಪ್ಸನ Śmd. 398; ಚೀಃಚೀ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾರ್ಥ Čt. I, 20; C.; M. ಚಿ; Tr. ಚಾ; Mhr. ಛಿ; Sk. ಛಿ, abuse, reproach). See Śmd. 68. 184; Čpr. 8, 18; Bp. 61, 10. — ಚಿಃ ಚಿಃ. rep. (Bp. 24, 55; T., M. ಚಿಚ್ಚಿ; Mhr. ಛಿಛಿ).

ಚಿಕ್ čik. = ಚಿಕ್ಕ, etc. Smallness. — ಚಿಕ್ಕಸ. A small bodice (S. Mhr.). — ಚಿಕ್ಕಾಸು. A small ಕಾಸು or cash (My.).

ಚಿಕಟ čikaṭa. = ಚಿಕ್ಕಟ, etc. (My.).

ಚಿಕಣ cikaṇ. ಚಿಕಿಣ. Hard; substantial; thick, rich; fat

(Mhr. ಚಳಗ; Mhr., H. ಚಳಗಾ). — ಚಳಗೆಯಅಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A fine kind of betel-nut (S. Mhr.).

ಚಿಕರಿ čikari. Tbh. of ಕಿಸರಿ (Śmd. 348).

ಚಿಕಿತ್ಸೆ čikitsĕ. Tbh. of ಚಿಕಿತ್ಸೆ (Śmd. 340, orig. ಚಿಕಿತ್ಸೆ instead of ಚಿಕಿತ್ಸೆ; My.). See Prv. s. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವು.

ಚಿಕಿತ್ಸಕ čikitsaka. *A physician.*

ಚಿಕಿತ್ಸೆ čikitsĕ. = ಚಿಕಿತ್ಸೆ. *The practice or science of medicine; therapeutics.*

ಚಿಕೀರ್ಷೆ čikīrshĕ. Intention or desire to act, will, design. (My.).

ಚಿಕುರ čikura. *Inconsiderate, rash, punishing or injuring others without consideration.* 2, *the hair of the head,* a lock of hair.

ಚಿಕ್ಕ čikka. (fr. ಚಿಮ). = ಚಿಕ್ಕ, (ಜೀಕರು). Little, small; young (C.; M. ಚಿಕ್ಕ, ಚಿಮುಕ್ಕ, a boy; T. ಚಿಕ್ಕ, thinness; T. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿಂಗು, to grow lean; ಚಿಗದ್, to grow less, be wanting = ಕುಂಟ್ಟು; to be destroyed = ಕೆಮು; ಚಿಪ್ಪೆ, meanness, lowness = ಕೀಟ್ಟ್ಟ್ಟ; ಕೆಪ್ಪೆ, to be destroyed, etc. = ಕೆಮು; *cf.* ಚಿಂಗು 3). 2, N. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಊರು. A small village (Si. 106; C.). — ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. A sister elder than one's self, but not the oldest (C.). — ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು (ಪೋತ Si. 85). ದೊಡ್ಡ ಚಿಟ್ಟಿಗಳ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಸಮಾನ ದಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳು (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವರ್ತನೆಗಳು 116). — ಚಿಕ್ಕ ಪೋಲಾರ. (Śmd. 78 Mḍb.). A little wonder. — ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. The so-called grand-father of the grand-children of his elder brothers (My.). — ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. A brother elder than one's self but not the oldest (C.). 2, N. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ತಬ್ಬೆ. = ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ. The youngest brother (C.). — ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. The wife of one's father's younger brother (C.) 2, a mother's younger sister (C.). 3, a step-mother (My.). — ಚಿಕ್ಕದು. -ಆದು. That is small (C.; Si. 309. 394). — ಚಿಕ್ಕ ದೇವ. N. See ಚಿಕದೇವ. — ಚಿಕ್ಕಸ್ಥ. -ಅಸ್ಥ. The time of childhood or youth; at the time of youth (C.). ಚಿಕ್ಕನ್ನಿನ ಕೂಡುಗೆಳೆಯರು (ಮಯೂರ, ಸಮಯುಕ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಒಟ್ಟಿ ಕ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗರು Kr.). See Bp. 42, 7; Bh. 2, 10, 13; B. 3, 32. 33; 4, 33; 5, 197. — ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A father's younger brother (C.; T. ಚಿಪ್ಪಪ್ಪ). 2, the husband of a younger sister of one's mother (My.). ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತಾನೂ ಇಕ್ಕ, ಫೈಲೆಯನ್ನು ಜೀವಂತೀಸ. — ಚಿಕ್ಕಪ್ಪತಾಪರೆ ಮನೆಗೆ ಒನ್ನು ಕಾಲು ಹಿಡಿ ದೇನು, ಅವರಾಧಕ್ಕೆ ದೊಣ್ಣಾ ಕೊಡ ಬೇಕು (Prvs.). See B. 2, 25; 5, 38. 167; Si. 101; Prv. s. ಸಪ್ 1. — ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯ. The age from about the seventh to the sixteenth year (C.). ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ (ಕನಿಷ್ಠ Si. 416). ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದವರು (ಪಾಠ C.). — ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು. Small, young children (C.; Bp. 47, 50). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾತು. An insignificant word (My.; S. Mhr. as ಸಣ್ಣ.). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾವನ್ನ. N. (Bp. 47 sum.; 47, 38. 55. 59). — ಚಿಕ್ಕ ಮೂಡಯ. N. (Bp. 47, 4). — ಚಿಕ್ಕ ಮೀನು. A small fish; a kind of fish (ಶಬರ Mr. 410). ಚಿಕ್ಕ ಮೀನು ಒನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮೀನ ನುಂಗುವನ್ನೆ (Prv.). — ಚಿಕ್ಕ ಮೂಸಿಗ. A small-nosed man (ಸಣ್ಣಮ್ಮ Hlā.). — ಚಿಕ್ಕ ಮೊಣಕು. Small chilli. ಚಿಕ್ಕ ಮೊಣಸಿಗೆ ಕಾರ ಜಾಸ್ತಿ (Prv.). — ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. (My.). — ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. An uncle (Bp. 3, 82). 2, N. (C.). — ಚಿಕ್ಕವ. -ಅದ. A small, or young, male person (C.). ತಮ್ಮಜೊತೆಗೆ ಚಿಕ್ಕವರು (ಪಾಠ Mr. 309). See Bp. 48 sum.; 50, 7; B. 1, 1; 2, 35; 4, 56. 200. — ಚಿಕ್ಕವಳು. -ಆದಳು. A small, or young, female person (ಪಾಠ Kr.; My.). — ಚಿಕ್ಕವು. -ಆವು. That are small things (C.). — ಚಿಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. (C.). — ಚಿಕ್ಕ ಸರಪಣಿ. = ಗುಬ್ಬಿಬೀಜ. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಪಣ. A silver fanam worth two Apas (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಪುಡಿಗಿ. = ಚಿಕ್ಕವಳು. (ಪಾಠ Si. 65). — ಚಿಕ್ಕಾಣೆ. -ಆಣೆ. = ಚಿಕ್ಕವಳು. (C.). — ಚಿಕ್ಕಾಣೆ. -ಆಣೆ. A silver Apa (My.). — (The word ಚಿಕ್ಕ probably is the Genitive, etc. of a lost ಚಿಕ್ಕು).

ಚಿಕ್ಕ čikka. 1. Flat-nosed (Sk.).

ಚಿಕ್ಕ čikka. 2. Tbh. of ಕಿಕ್ಕ. A sling, a net, a network for carrying or suspending burdens, a muzzle, etc. (Tē., T.; Tē. also ಚಿಕ್ಕೆ). ಚಿಕ್ಕವಲ್ಲಿ ಇವರ್ ದಬ್ಬಿದು (ಕಾಯಿತ, ತಿನ್ನಿತ, ಉಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ್ ದಬ್ಬಿದು Si. 378; see also 274).

ಚಿಕ್ಕಟ čikkaṭa. = ಜಿಕ್ಕಾಡು, etc. (My.).

ಚಿಕ್ಕಣ čikkaṇa. See s. ಚಿಕ್ಕ.

ಚಿಕ್ಕಣ čikkaṇa. *Smooth, glossy; slippery; bland, soft, emollient; unctuous, greasy.*

ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ čikkaṇikĕ. N. of a plant (ಬಸ್ಯ Mr. 110, two MSS. ಫಣ್ಣಿ).

ಚಿಕ್ಕತನ čikkatana. Childhood, youth (C.; ಕೊಡಗ, ಪಾಳ್ಯ G.; B. 1, 4; 5, 32. 166).

ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆ čikkaligĕ. — ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆಮುದ್ದಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ಚಿಕ್ಕಸ čikkasa. *Barley meal.*

ಚಿಕ್ಕಾ čikkā. (= ಚಿಕ್ಕೆ). — ಚಿಕ್ಕಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 5).

ಚಿಕ್ಕಾಡ čikkāḍa. = ಜಿಕ್ಕಾಡು, etc. (S. Mhr.).

ಚಿಕ್ಕಾಡಿ čikkāḍi. = ಜಿಕ್ಕಾಡು, etc. ಚಿಕ್ಕಾಡಿ ತಗಣಿಯೂ ರಕ್ತ ಸರು ಬಾರಿಯರು ಒಳ್ಳಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ; ಜೀವಗಾಗಿ ಸುಕ್ಕಿದಸ್ತಿ ಪರು (Sp.).

ಚಿಕ್ಕಾಡು čikkāḍu. (fr. ಜಿಗಿ 3). = ಜಿಕಟ, ಜಿಕ್ಕಟ, ಜಿಕ್ಕಾಡ, ಜಿಕ್ಕಾಡಿ, ಜಿಗಟು. A flea (C.; B. 1, 24; ಆದ Mr. 177; T. ಚಿಕ್ಕು, ತಿಕ್ಕು, ತಿಕ್ಕು; Tē. ಮುಕ್ಕು).

ಚಿಕ್ಕಾಸು čikkāsu. See s. ಚಿಕ್.

ಚಿಕ್ಕಿ čikki. 1. (A small, or young, female); N. (My.).

ಚಿಕ್ಕಿ čikki. 2. = ಜಿಕ್ಕೆ, ಚುಕ್ಕಿ, ಚುಕ್ಕೆ. A spot, a speck, a dot, as that of a cat, of a leopard, of a horse, of a cloth, etc. (C.). 2, a star (C.). See B. 3, 31. 55. 98. — ಚಿಕ್ಕಿಹಾವು. The venomous snake Trimesurus andersonii (Bḍ.).

ಚಿಕ್ಕೆ čikkĕ. = ಜಿಕ್ಕೆ 2, etc. (B. 4, 30. 67; C.). — ಚಿಕ್ಕೆಮೊಟ್ಟು. A round black dot applied to the region between the eyes or to the forehead (My.).

ಚಿಕ್ಕೆ čikkĕ. (= ಚಿಕ್ಕಾ). A flat-nosed woman. 2, a mouse. 3, a betel-nut.

ಚಿಗ čiga. = ಜಿಕ್ಕ. — ಚಿಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕವ್ವ. (C.; B. 2, 7). — ಚಿಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕವ್ವ. (C.; B. 1, 25).

ಚಿಗಟ čigaṭa. = ಜಿಕ್ಕಾಡು, etc. (My.).

ಚಿಗತು čigatu. = ಜಿಗು. P. p. of ಜಿಗಿ 2. ಮೆಟ್ಟಿದರೆ ಮುಖ ಗಿವರು (*i. e.* -ರು), ಗುಟ್ಟಿದ್ದು ಜೀರಿವರು, ಬಟ್ಟೆಯ ಕೋಗದ ಚಿಗತ ರು ಸಾರಿಗರು ಕೊಟ್ಟಾದ್ದ ಕೊಡಸರು (Sp.). See Sp. s. ಯಾಚ.

ಚಿಗರಿ čigari. = ಜಿಕರಿ. An antelope; the black buck or antelope, Antelope bezoartica (Gz.;

C.; ಎಡಕೆ, ಬಲಕೆ, ಮೈಗಳ, ಸಾರಂಗ, ಪರಂಗಿ, ಹುಲ್ಲಿ G.; *cf.* Sk. ಭಿಕ್ಷಾಶ). See B. 1, 16; 3, 44. 100. — ಬಿಗರುಜನಿಗಾಜಿ. A class of people (S. Mhr.; B. 4, 130).

ಬಿಗರು *bigaru.* 1. = ಜಿಗುರು 1, etc. (My.).

ಬಿಗರು *bigaru.* 2. = ಜಿಗುರು 2, etc. (C.; ತಳಿರು G.).

ಬಿಗರೆ *bigarĕ.* = ಜಿಗರಿ. (My.; B. 3, 40; ಹುಲ್ಲಿ G.).

ಬಿಗಳಿ *bigaḷi.* = ಜಿಗುಳಿ. A ball made of fried gingillic-oil seed mixed with jaggory (C.; Tĕ. ಬಿಮ್ಮಿ, ಬಿಮ್ಮಿರಿ). — ಬಿಗಳಿಕಸ. A small herb, Cyanotis fasciculata Roem and Schultz (Z.).

ಬಿಗಿ *bigi.* 1. To let a finger or fingers loose (?), to discharge with (or from) the fingers, to throw with the fingers (? ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.); to propel a pagaḍĕ die that is laid near the doubled fore and middle finger by suddenly disjoining them (My.).

ಬಿಗಿ *bigi.* 2. (= ಜಿಗುರು 1). To sprout, to shoot (C.). P. pa. ಬಿಗಿದು (C.), ಬಿಗಿದು (My.), ಬಿಗುದು. ಬಿಗುತ (ಅಳಿಯ G.). See B. 2, 17. 22; 3, 35.

ಬಿಗಿ *bigi.* 3. = (ಬೆಂಗು 1, etc.), ಜಿಗಿ 2. To jump (Rāv. 1, 135; 5, after 55; J. 7, 46; 13, 48. 50; 23, 47; 27, 44. 45; My.). P. p. ಬಿಗಿದು. ಮೇಲಕೆ ಬಿಗಿದುದು ಅನಿಲಂ (ಪ್ರಥಮಾಸ Mr. 52, o. r. ಬಿಗಿದುದು).

ಬಿಗಿರ್ *bigir.* Quickness. See s. ಜಿಗರ.

ಬಿಗಿಲ್ *bigil.* = ಜಿಗಿಲ್ 1. To be sticky, etc. ಬಿಗಿಲುದು (ಸಜ್ಜಿಗೊಣ್ಣುದು Śś.).

ಬಿಗಿಸು *bigisu.* To cause to jump, to cause to run about quickly (J. 17, 57).

ಬಿಗುರ್ *bigur.* 1. = (ಇಗರು 2), ಜಿಗರು 1, (ಜಿಗಿ 2), ಜಿಗುರು 1. To sprout, to shoot (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; Tĕ. ಬಾಗುರು and ಬಗುರು, as an initial ಬ may be dropped in Tĕ., see Br. s. his ಬ, and see this confirmed s. ಇದು and ಕಿದ್ 3; T. ಕಿಳ್; see s. ಕಿದು 5). P. p. ಬಿಗುತುರ್ (Śmd. 286). ಬಿಗುತುರ್ದು ಎನ್ನೆ, ಬಿಗುರಿಸುದು (Kk. 23; Śm. 21).

ಬಿಗುರ್ *bigur.* 2. = ಜಿಗರು 2, ಜಿಗುರು 2. A sprout, a shoot. — ಬಿಗುರಾಗು. -ಆಗು. To sprout, etc. (ಬಿಗುರ್ Kk. 23; Śm. 21).

ಬಿಗುರಿಸು *bigurisu.* To cause to sprout, etc. (J. 30, 5; C.); to cause to expand, as the mind (Grj. 4, 56).

ಬಿಗುರು *biguru.* 1. = ಜಿಗುರು 1, etc. P. p. ಬಿಗುರ (J. 15, 18; C.). ಬಿಗುರದ ಆ ಮಾವು (3, 3). See Prv. s. ಪಸ್ಸ.

ಬಿಗುರು *biguru.* 2. = ಜಿಗುರ್ 2, etc. (C.; ಪಲ್ಲವ, ತಳಿರುದು or ತಳಿರು Sl. 123; ಕೊನರು G.; B. 3, 57; Tĕ.). — ಬಿಗುರು ಕೊಡ್ಪು. The young branch of a tree (ಏಟಿನ Sl. 440). — ಬಿಗುರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young betel leaf (My.); a fresh leaf (My.). ಬಿಗುರೆಲೆಗಳಂ ಕೊಸರಿರುವ ಕುಡಿಯು (ಪಲ್ಲವ, etc. Sl. 123). ಪಣ್ಣಿಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಬಿಗುರೆಲೆ ನಗುವುದು (Prv.).

ಬಿಗುಳಿ *biguḷi.* = ಜಿಗುಳಿ. (Bp. 14, 15; V. 9, 78; My.).

ಜ್ಞಿತ್ತಕ್ಷು *cit-cakshu.* The mental eye (Śśv. 2, 70).

ಜಿಂಜೆ *cinje.* = ಗಿಜಗ, etc. The plant Abrus precatorius Lin. See ಅಜ್ಜ-.

ಜಿಂಜೆ ದಗ್ಗೆ. (= ಜಿಂಜೆ 2). A pond, a well (ಕೆರೆಯ, ಉದಪಾನ, ಬಾವಿ, ಆವಾಪ Hlī.; see T., M. s. ಕೇದಲ).

ಜಿಂಜೆ ದಿಂಡೆ. *The tamarind tree* (ಆಮ್ಲ, ತಿಂತ್ರಿಣೀ, ಪುಣ್ಯ Mr. 125).

ಜಿಟ *cita.* 1. = ಚಿಟ 1, etc., ಜಿಟಿ 1 q. v., (ಜಿಟ್ಟು 1). Littleness, etc. — ಜಿಟಿಕೆಳಗು. = ಜಿಟಿ-, q. v. (S. Mhr.). — ಜಿಟಿಗುಬ್ಬಿ. A humming bird (Bd.; ಪರಿಕೆ G. sic!).

ಜಿಟ *cita.* 2. = ಜಿಟಿ 2. — ಜಿಟಿಗುಟ್ಟು. -ಹುಟ್ಟು. To throb, as the head with pain (from hearing, My.).

ಜಿಟ *cita.* 3. An imitative sound. — ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ. rep. The sound produced when water touches burning oil (My.).

ಜಿಟ *cita.* 4. = ಚಟ. — ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ. reit. The snapping sound of corn in being parched (My.).

ಜಿಟಕಾಯಿಸು *citakāyisu.* To loosen a thorn in the flesh with a needle (My.; H.); to cause pain (My.).

ಜಿಟಕಿ *citaki.* 1. = ಜಿಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಜಿಟಕಿ *citaki.* 2. = ಜಿಟಿಕೆ 2, etc. (My.).

ಜಿಟಕಿ *citaki.* 3. = ಜಿಟಿಕೆ 4, etc. (My.).

ಜಿಟಕಿಸು *citakisu.* To push (a thing) a little forward with any kind of lever (My.).

ಜಿಟಕು *citaku.* = ಜಿಟುಕು 2. A sound in imitation of the cracking or snapping of the finger joints. 2, that quantity of thread which when wound upon a reel, is indicated by a snapping sound of the reel and forms a skein (S. Mhr.). — ಜಿಟಕು ಮುರಿ. To intertwine the fingers with the end downwards and crack their joints by close pressure (C.), occasionally done by females when cursing somebody (C.).

ಜಿಟಗ *citaga.* The red minivet (Bd.; Pr.).

ಜಿಟಿ *citi.* 1. = ಚಿಟ, etc., ಜಿಟ 1. Smallness, littleness. (Tĕ.). — ಜಿಟಿಕೆಳಗು. = ಜಿಟಿ-. The small appendages at the back of the hoofs of cattle, the hind-hoofs (B. 3, 24). — ಜಿಟಿಗಿ The common Indian bee-eater (Bd.; Pr.). — ಜಿಟಿಗೆಳಗು. = ಜಿಟಿಕೆಳಗು. (B. 1, 21; 3, 16). — ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ. reit. The state of being scarcely sufficient (S. Mhr.).

ಜಿಟಿ *citi.* 2. = ಜಿಟ 2. An imitative sound. — ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ ಜೊಡ. To throb, as the head from ache (S. Mhr.).

ಜಿಟಿ *citi.* 3. = ಜಿಟಿಲ್, (ಜಿಳಿ). An imitative sound. — ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ. rep. The sound of sparks or flames bursting forth and crackling (Bp. 17, 19; My.), of roots being torn (32, 24), etc. — ಜಿಟಿಜಿಟ್ಟನೆ ಪಿ. = ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ. (Bp. 56, 32). — ಜಿಟಿ ಜಿಟಿಲ್. = ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ. (Bp. 58, 59; C.). — ಜಿಟಿಜಿಟಿಸು. To crackle, etc. (Bh. 1, 20, 55).

ಜಿಟಿಕೆ *citike.* 1. = ಜಿಟಕೆ 1, ಜಿಟುಕು 2, ಜಿಟುಕೆ, ಜಿಟುಕು. A snap with a finger and the thumb (C.; Tĕ.; Mhr. ಜಿಟಿಕೆ, ಜುಟಿಕೆ; T. ಜುಟ್ಟಾಡಲ್; Sk. ಫೇತ್ಕಾರ). — ಜಿಟಿಕೆ ಮಾಡು. To snap with a finger and the thumb (My.).

ಜಿಟಿಕೆ *citike.* 2. = ಜಿಟಕೆ 2, (ಜಿಟಿ 1), ಚುಟಿಕೆ 2. A little (My.); a pinch, as of snuff (My.).

ಚಿಟಿಕೆ čiṭikĕ. 3. A castanet (Tē.). — ಚಿಟಿಕೆವಾಳ. = ಚಿಟಿಕೆ. (My.).

ಚಿಟಿಕೆ čiṭikĕ. 4. = ಚಿಟಿಕೆ 3, ಮುಟಿಕೆ 1, q. v. Burning the body, especially some parts of the head, with a piece of a hot glass-bracelet or a piece of hot leather in order to cure particular diseases (My.; Tē.). — ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕು. To apply such a burn (My.).

ಚಿಟಿಪಾಲ čiṭipâla. The three-nerved zizyphus tree, Zizyphus glabrata Heyn. (St. & Pl.; Tē. ಚಿಟ್ಟುದಾಲ).

ಚಿಟಿಲ್ čiṭil. **ಚಿಟಿಲು.** = ಚಿಟಿ 3, (ಚಿಳಿಲ್). An imitative sound: the crackling of flames, etc. (Bp. 50, 32; *cf.* ಚಿಟಿಚಿಟಿಲ್, ಚಿಳಿಚಿಲ್), the clashing of weapons, etc. *Cf.* Tē. ಚಿಟಿಲು, ಚಿಟ್ಟು. — ಚಿಟಿಲುಯ ಬಾಣ. A sound as is heard on a battle-field (ಕಾಮದಹನ Ct. I, 37). — ಚಿಟಿಲು ಚಿಟಿಲೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To crackle, etc. (Bp. 23, 16).

ಚಿಟುಕ čiṭuka. An imitative sound. — ಚಿಟುಕ ಚಿಟುಕೆನೆ. rep. With the sound of ties being torn (Bp. 32, 44).

ಚಿಟುಕು čiṭuku. 1. A disk-like or round appearance or object (? ಚಿಟ್ಟು Mr. 330 in three MSS., one MS. ಚಿಟಿಲು).

ಚಿಟುಕು čiṭuku. 2. = ಚಿಟಿಕೆ, ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. See ಕಿಲಿ-. — ಚಿಟುಕಿಸು. -ಇಸು. To snap with a finger and the thumb (Bp. 61, 20). — ಚಿಟುಕೆಮು. -ಇಮು. = ಚಿಟುಕಿಸು. (Bp. 31, 16; 55, 16). — ಚಿಟುಕು ಮುರಿ. = ಚಿಟಿಕೆ ಮುರಿ. (My.).

ಚಿಟುಕೆ čiṭukĕ. = ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಚಿಟುಂಕಿಸು čiṭuṅkisu. To snap with a finger and the thumb (Rāv. 8, after 82; Tē. ಚಿಟುಕು).

ಚಿಟುಂಕು čiṭuṅku. = ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. — ಚಿಟುಂಕುಗೆಯ್. = ಚಿಟುಕಿಸು. (Rāv. 5, after 85).

ಚಿಟ್ಟ čiṭṭa. — ಚಿಟ್ಟಹುಲ್ಲು. (ಮೂಲಾಶ್ವಗಣ, ಧೂಸ್ರಗಣ Sl. 165).

ಚಿಟ್ಟನೆ čiṭṭanĕ. (fr. ಚೀತು). With a scream (S. Mhr.; B. 2, 50; 5, 132).

ಚಿಟ್ಟಮ್ಬಲ čiṭṭambala. The town of Chellambrum (T. ಚಿದಂಬರಮ್). See ತಿರು-. *Cf.* ಚಿದಮ್ಬರ.

ಚಿಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ čiṭṭâmuṭṭi. A perennial plant, Pavonia zeylanica Cav. (St. & Pl.; Tē. ಚಿಟ್ಟುಮುಟ್ಟಿ).

ಚಿಟ್ಟಿ čiṭṭi. = ಚಿಟ್ಟಿ 1. A measure of grain, equal to four sēru (S. Mhr.; My. as ಚಿಟ್ಟಿ); one equal to four sōligĕ (My. as ಚಿಟ್ಟಿ; the fourth part of a sōlu, Br.; a very small measure, T.).

ಚಿಟ್ಟಿ čiṭṭi. (= ಚಿಟ್ಟು). A rough daybook, an account taken on slips of paper before written fair (My.; Br.; H. ಚಿಟ್ಠಾ).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 1. = ಕಿಟ್ಟು 1 q. v., etc. Smallness, shortness, etc. — ಚಿಟ್ಟಿಡಿಯ. -ಆಡಿಯ. = ಚಿಟ್ಟಿಪಡಿಯ. (My.; Sl. 147). — ಚಿಟ್ಟಿಲಿ. -ಇಲಿ. A small rat, a mouse (ಸಿರಿ, ದಾಲ ಮೂಷಿಕ Sl. 170; My.; Tē. ಚಿಟ್ಟಿಲುಕ). — ಚಿಟ್ಟುದ್ದು. -ಉದ್ದು. A small kind of uddu (My.). — ಚಿಟ್ಟುಪಡಿಯ. A herbaceous shrub, Sida cordifolia (ಬಲ, ದಾಲ್ಮಾಲಿಕ Sl. 147).

2, a small kind of castor-oil seed (My.). — ಚಿಟ್ಟುವಾಗ. -ಉವಾಗ. Work of small importance (My.).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 2. Loathsomeness, disgust (My.; Tē.; see ಕಟ್ಟು). ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯುತು (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ čiṭṭĕ. 1. = ಕಿಟ್ಟೆ. (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ čiṭṭĕ. 2. = ಚಿಟ್ಟೆ 2. (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ čiṭṭha. A roll of lands under cultivation (My.; Mhr., H. ಚಿಟ್ಠಾ). See ಕುಳವಾರ್-.

ಚಿಟ್ಟೆಲ čiṭṭli. A kind of forest tree (*cf.* T. ಚಿಟ್ಟೆಲಂ). ಕರೀ ಚಿಟ್ಟೆ (ಕಾಕೇಸ್ಪು, ಕುಬಕ, etc. Sl. 130).

ಚಿಟ್ಟೆಸು čiṭṭisu. (= ಸಿಡಿಸು). To break, to snap, to crack, to burst, etc. (My. occasionally; Tē.). See ಮುರಿ-.

ಚಿಡಾಯಿಸು čiḍâyisu. To excite, to provoke (My.; Mhr. ಚಿಡ ಮಾಡ್ತೇ).

ಚಿಣಿ čiṇi. 1. = (ಚಿಟಿ 1), ಚಿಕ್ಕ, ಚಿಕ್ಕ, (ಚಿಪ, ಚಿಳ್ಳಿ). Smallness, shortness (Tē. ಚಿನ; M. ಚಿಣಮ್ಮು, a little). 2, a small piece of wood, a piece of stick, which is struck with the ಕೋಲು or ದಬ್ಬೆ, the thick stick or bat, in the game of tip-cat (C.). — ಚಿಣಕೋಲ್ದಾಟ. = ಚಿಣಮರಿಯಾಟ. (My.). — ಚಿಣಕೋಲು. The small piece of wood and the bat (My.). 2, the game of tip-cat (Bh. 1, 6, 1). — ಚಿಣಮರಿಯಾಟ. -ಆಟ. The game of tip-cat (S. Mhr.; B. 1, 16).

ಚಿಣಿ čiṇi. 2. An imitative sound. (Mhr. ಟಣಟಣಾಟ ಸ್ವರ, to ring, tingle). See ಚಿಟಿಲು ಚಿಣಿ.

ಚಿಣಿಗಿ čiṇigi. — ಚಿಣಿಗಿಹಾವು. The venomous snake Callophis macclellandii (Bd.; B. 2, 26).

ಚಿಣ್ಣ čiṇṇa. (fr. ತೆಲು). = ಚಿಕ್ಕ 2. A little one, a boy. (T. ಚಿಣ್ಣ, smallness; Tē. ಚಿಣ್ಣ, ಚಿಣ್ಣಿ, small, etc.). ಚಿಣ್ಣರಾಟ (ಕೂಡಾಟ Ct. II, 66). See Bp. 15, 18; 18, 91; 47, 33; V. 33, 27.

ಚಿಣ್ಣಿ čiṇṇi. = ಚಿಕ್ಕೆ 1, No. 1. (Tē. ಚಿಕ್ಕ). 2, = ಚಿಕ್ಕೆ 1, No. 2. (My.). — ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲು. = ಚಿಣ-. (My.). ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲುಗಳಾಟ (Bp. 50, 2).

ಚಿಣ್ಣೆ čiṇṇĕ. = ಚಿಕ್ಕೆ 1, No. 2. (My.). — ಚಿಣ್ಣೆಕೋಲ್ದಾಟ. Tip-cat (My.).

ಚಿತ čit. 1. = ಚಿತ್ತ 2. Thought, intelligence, *intellect, understanding;* mind; the soul, heart.

ಚಿತ čit. 2. Piling up, heaping; arranging. See ಅನ್ನ-.

ಚಿತ čit. 3. ಚಿತೆ. Indeed; even; also; at least; just; merely. See ಕಾಣ-; ತಂ-.

ಚಿತ čit. 4. = ಚಿಟಿಲ್. An imitative sound. See ಚಿಟ್ಟಾಡ.

ಚಿತ čita. 1. Thought of, noticed, etc. See ಅಱ 1.

ಚಿತ čita. 2. Piled up, collected; covered; full. See ಅಱ 2, ಸಂ-.

ಚಿತಾಭಸ್ಮ čitâ-bhasma. The ashes of a funeral pile (My.).

ಚಿತಾಭಸ್ಮಧಾರಿ čitâbhasma-dhâri. Śiva (My.).

ಚಿತಿ čiti. 1. Noticing; understanding. See ಅಱ No. 1.

ಚಿತಿ čiti. 2. Piling up, heaping; collecting, accumulating. 2, *a funeral pile* (ಚಿತ್ತಿ, ಸಿದಿಗೆ Mr. 398). See ಅಱ No. 2.

ಚಿತೆ čitĕ. ಚಿತಾ. = ಚಿತ 2. *A funeral pile.*

ಚಿತ್ಕಲೆ cit-kalĕ. The sentient principle of animated creatures; the portion of the divine intelligence (Mhr.; R.).

ಚಿತ್ಕಾರ cit-kâra. = ಚಿತ್ಕೃತ, ಚಿತ್ಕೃತಿ, ಚಿತ್ಕಾರ. A cry, scream, bray; croaking; creaking (Cpr. 5, after 64; J. 19, 8).

ಚಿತ್ಕೃತ cit-kṛita. = ಚಿತ್ಕಾರ. A term used to imitate the creaking of wheels (Mr. 80; Abh. P. 13, 67).

ಚಿತ್ಕೃತಿ cit-kṛiti. = ಚಿತ್ಕೃತ. The creaking of wheels (Rśv. 6, after 11, twice; 13, 76).

ಚಿತ್ತ citta. 1. Perceived, considered, etc. 2, thinking, thought; intention, aim, wish, will (ಬಗೆ Ct. II, 60). 3, the seat of intellect: *the heart;* the faculty of reasoning: *the mind* (ಮನಸ್ಸು Nn. 134). ಪೇಳರು ತನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಪ್ಪ ಪಾಗೆ ಮಾಡಲಿ! (B. 5, 208). See Bp. 25, 12; Bh. 4, 3, 10. — ಚಿತ್ತ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To agree to (Râm. 6, 53, 27). — ಚಿತ್ತಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To become inclined. — ಚಿತ್ತಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to feel inclined; to fascinate, to delude (ದೋಷನ Ct. I, 54).

ಚಿತ್ತ citta. 2. Tbh. of ಚಿತ್ರ. See ಚಿತ್ತಾಗಾರ.

ಚಿತ್ತಜ citta-ja. Produced within the mind: Kâma (Cpr. 5, 55).

ಚಿತ್ತಜನ್ಮ citta-janma. = ಚಿತ್ತಜ. (Abh. P. 1, 23).

ಚಿತ್ತಜಾರಿ cittaja-ari. Kâma's enemy: Śiva (Bp. 9, 36; 43, 28).

ಚಿತ್ತಭವ citta-bhava. = ಚಿತ್ತಜ. (Śmd. 16. 164).

ಚಿತ್ತಭವರಿಪು cittabhava-ripu. = ಚಿತ್ತಜಾರಿ. (Bp. 16, 6).

ಚಿತ್ತಭವಹರ cittabhava-hara. Śiva (Bp. 54, 45).

ಚಿತ್ತಭೇದ citta-bhêda. Inconsistency, contrariety of purpose or will. (R.).

ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆ citta-bhramĕ. Wandering of mind; madness (My.). See Prv. s. ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ.

ಚಿತ್ತಮೋಹನ citta-môhana. Alluring, fascinating, or bewitching the mind; confusion or infatuation of mind. (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಚಿತ್ತವಿಡಿಸು cittaviḍisu. = ಚಿತ್ತಯಿಸು, ಚಿತ್ತವಿಸು. To fix the mind upon, to attend to, to notice, to take notice of, to consider (Bp. 55, 3).

ಚಿತ್ತಯಿಸು cittayisu. = ಚಿತ್ತವಿಸು, etc. (Cpr. 5, 85; Bp. 1, 54; 2, 4. 16; 14, 20; 22, 41; 24, 78; 37, 5; 57, 62; Bh. 1, 8, 7. 8. 10. 24. 48; J. 2, 21).

ಚಿತ್ತರ cittara. Tbh. of ಚಿತ್ರ. (My.).

ಚಿತ್ತರಟೆ cittaraṭĕ. N. of a plant (ರುಜ, ಸಂಜೆಳೆ Mr. 130).

ಚಿತ್ತವನ್ತ citta-vanta. A man possessing observation; a spy or secret agent (ಪ್ರಣಿಧಿ Mr. 208).

ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ citta-vibhrama. *Derangement of mind, madness.*

ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನ citta-vimôhana. = ಚಿತ್ತಮೋಹನ. See ಮನಂಗೊ ಳ್; Cpr. 6, 67.

ಚಿತ್ತವಿಸು cittavisu. = ಚಿತ್ತಯಿಸು, etc. (Bp. 10, 48; 13, 29; 16, 28; 43, 12; 50, 74; Bh. 3, 13, 15. 16).

ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ citta-vṛitti. Disposition of mind, feeling; inward purpose, emotion; thinking, imagining; the mind, the attention. See Sp. s. ಮನವರ್ತನ; Cpr. 5, after 135.

ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ citta-śuddhi. Purity of mind (My.; Mhr.).

ಚಿತ್ತಸಮುನ್ನತಿ citta-samunnati *Arrogance, pride.*

ಚಿತ್ತಸ್ಫುರಣ citta-sphuraṇa. The trembling, quivering, or expanding of the mind; the act of flashing on the mind. See ಕಣ್ಣಾಲೆ.

ಚಿತ್ತಾಗಾರ citta2-âgâra. = ಚಿತ್ರಾರ. Tbh. of ಚಿತ್ರಾಕಾರ (Śmd. 345).

ಚಿತ್ತಾಭೋಗ citta-âbhôga. *Full consciousness* of pleasure or pain.

ಚಿತ್ತಾಭ್ಯನ್ತರ citta-abhyantara. The interior of the heart (Bp. 3, 67).

ಚಿತ್ತಾರ citta-âra 2. Tbh. of ಚಿತ್ರಾಕಾರ. A portrait; any picture (C.; Sk. 177). — ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆದುಬದನು. (ಚಿತ್ರಕರ, etc. Sk. 338).

ಚಿತ್ತಾರಿಗ cittâra-iga. A painter (ರಂಗಾಚಾರಿ, ಚಿತ್ರಕರ Nr.).

ಚಿತ್ತಿನಿ cittini. An intelligent woman (Grj. 7, after 11). *Cf.* ಚಿತ್ರಿಣಿ?

ಚಿತ್ತು cittu. (= ಚೆಲ್ಲು). (St. & Pl.; T. చిత్తు, చిత్తడి ದುಡ, Strychnos L.).

ಚಿತ್ತು cittu. 1. A rough copy or draft (Br., R.). 2, a blot, as of ink; a blot, an obliteration of something written; corrections in writing (My.; H.).

ಚಿತ್ತು cittu. 2. Tbh. of ಚಿತ್[4] 1. (My.; Śśv. 1, after 81).

ಚಿತ್ತೆ cittĕ. Tbh. of ಚಿತ್ರ. (C.; Tĕ.). 2, a female who has the mind on—(J. 6, 22).

ಚಿತ್ತೋದ್ರೇಕ citta-udrĕka. Pride (ಗರ್ವ C.).

ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶ cit-prakâśa. He who is universally known for his intellect or wisdom (Śśv. 2, 98).

ಚಿತ್ಯೆ cityĕ. Piling up. 2, *a funeral pile.*

ಚಿತ್ರ citra. = ಚಿತ್ತ 2, ಚಿತ್ತರ. Perceptible; conspicuous; bright-coloured; anything bright or coloured which strikes the eyes; a brilliant ornament, an ornament; a spot. 2, *variegated, spotted, speckled; variegated colour.* 3, *a painting, a picture, a sketch* (ಬರದ ಚಿತ್ರ Nn. 8). 4, auspicious (ಭದ್ರ, ಶುಭ 8). 5, *a wonder, a marvel* (ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಅದ್ಭುತ 8). 6, red, or any metal (ಕೆಂಪು 8). 7, a mark on the forehead (ತಿಲಕ, ಬೊಟ್ಟು 8). 8, = ಮೂಲಿಕೆ, ಚಿತ್ರಮೂಲ. (8). 9, wind (ಮಾರುತ, ವಾಯು 8). 10, various modes of writing verses (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.; ಸಾಧಾರಣ 8). 11, N. of two vṛittas (Ch.). 12, N. of two other metres (Ch.). 13, = ಚಿತ್ರ. (ಸಪ್ತಪ್ರಕಾರ 8). — ಚಿತ್ರ ಬರೆ (C.; B. 5, 271) or ಚಿತ್ರ ಬಡಿ (C.; B. 3, 49; 5, 171. 275; Prv. s. ಕೋಡಿ), to draw a picture. — ಚಿತ್ರದುಡಿಗೆ. -ದುಡಿಗೆ. Cloth of variegated colour (Sk. 271).

ಚಿತ್ರಕ citraka. A painter (ರಂಗಾಚಾರಿ, ಚಿತ್ರಿ Mr. 377; Grj. 2, after 106). 2, a leopard or chita. 3, *a sectarial mark on the forehead* (ಪುಣ್ಡ್ರ, etc. Mr. 335). 4, *the plant called Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica* Lin. (ಬಾಡಗ, ಚಿತ್ರ ಮೂಲ Nn. 122; ವ್ಯಾಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 125). 5, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 6, the bĕṇḍu with (or of) which the śirôgranthi is made (Mr. 334, one MS. ಕೆಲಕ; My.).

ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ citra-kambala. A variegated blanket. See Nr. s. ಮೂಡಿ.

ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಳಿ citra-kambaḷi. = ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ. (My.; Sk. 271).

ಚಿತ್ರಕರ citra-kara. *A painter.*

ಚಿತ್ರಕಾಯ citra-kâya. *A tiger, a panther, a chita* (ವ್ಯಾಘ್ರ, etc., ಹುಲಿ Mr. 159).

ಚಿತ್ರಕಾರ citra-kâra. A painter. (My.).

ಚಿತ್ರಕುಟಿ citra-kuṭi. A tent (ಗುಣಲಯನ, ಮೂಲ್ಯ, ಗುಡಿ Mr. 268).

ಚಿತ್ರಕೂಟ citra-kûṭa. N. of a hill and district, Chitrakote or Chatarcot near Kampta. (Râm. 2, 4 sum.; Sl. 101).

ಚಿತ್ರಕೃತ್ citra-kṛit. *A painter.* 2, *the tree Dalbergia sufficuensis.*

ಚಿತ್ರಗಾ citra-gâra. A painter, one of the caste of painters (C.; B. 3, 49; 5, 83). ಈತ್ತ ಚಿತ್ರಗಾರಿಕ ಮಿಣ್ಣ, ಪರ ನೋಟಿಗಾ ಬಿಕ ಮಿಣ್ಣ, ಬಿಡಗೆ ಬಾಣಫೋಗಗಳ ಮಿಣ್ಣ (Prv.).

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ citra-gupta. N. of one of the beings recording the vices and virtues of mankind in Yama's world. (My.).

ಚಿತ್ರಚಂಡುಲಿ citra-taṇḍulî. *The vegetable substance Erycibe paniculata,* considered of great efficacy as a vermifuge.

ಚಿತ್ರತರ citra-tara. Uncommonly beautiful or wonderful (ವಿಚಿತ್ರ G.; Śśv. 4, 51).

ಚಿತ್ರಪಟ citra-paṭa. A painting, a picture. (My.).

ಚಿತ್ರಪತ್ರ citra-patra. A coloured leaf; brilliant decoration or spots (Čpr. 7, after 92; Bh. 1, 12, 14; J. 17, 25).

ಚಿತ್ರಪದ citra-pada. N. of two vṛittas (Čh.).

ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ citra-parṇi. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಚಿತ್ರಪುಂಖ citra-puṅkha. *An arrow.*

ಚಿತ್ರಪ್ರಾರಂಭ citra-prârambha. The commencement or the undertaking of a painting; the outline of a picture, a sketch, drawing. See ಶಿಟ್ಟಿಮಡು.

ಚಿತ್ರಭಾನು citra-bhânu. Bright-shining; *the sun;—fire* (J. 28, 15). 2, the sixteenth year of the cycle of sixty (C.).

ಚಿತ್ರಮಾಲೆ citra-mâlĕ. A wreath or row of pictures. (Śmd. 408).

ಚಿತ್ರಮೂಲ citra-mûla. An under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zoylanica Lin. (ಬ್ಯಾಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಿತ್ರಕ Mr. 128; ಬಾಡಪ 526; ಚಿತ್ರ, ಮೂಲಿಕೆ Nn. 8; ಧನ, ವೈದ್ಯ 110; ಬಾ ಧನ, ಚಿತ್ರಕ 122), also the rose-coloured leadwort, Plumbago rosea Lin. (St. & Pl.).

ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ citra-mûlikĕ. Ceylon leadwort (ಪಿಲಿ, ಮೂಲಿಕೆ Nn. 4).

ಚಿತ್ರರಥ citra-ratha. Having a bright or splendid chariot: fire; the sun; N. of the king of the Gandharvas; etc. See ಚೈತ್ರರಥ.

ಚಿತ್ರರೂಪ citra-rûpu. = ಚಿತ್ರಾಕಾರ. (Bp. 42, 3).

ಚಿತ್ರಲತೆ citra-latĕ. N. of a metre (Čh.).

ಚಿತ್ರಲೇಖೆ citra-lêkhĕ. A picture, a portrait. 2, N. of a daughter of king Vâṇa's minister. 3, N. of an Apsaras. (My.).

ಚಿತ್ರವಧೆ citra-vadhĕ. Horrid torture (Tĕ., R.); the state of being cut up into small pieces (My.).

ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ citra-vicitra. Variegated; various, multiform. (My.; B. 4, 146).

ಚಿತ್ರವಿಹಗ citra-vihaga. A kind of large black bee (ದಪಿಮ, ಅಲಮಣಿ, ಜಂಗ, ಬಾಡ, etc. Śm. 27).

ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ citra-vihaṅga. = ಚಿತ್ರವಿಹಗ. (ಅಲಮರ್ಕ್ಕಿ, ದುಲ್ಲಿದ, ದಪಿಮ, etc. Kk. 14).

ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿ citra-vṛitti. Any astonishing act or practice. (Čpr. 1, 134).

ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿ citra-śikhaṇḍi. Having bright crests. 2, *the saptarshis or seven great ṛishis* (Marîći, Atri, etc.) *as represented in the seven principal stars of the constellation of ursa major* (ಪುಲಿಮಡ Mr. 39); *the constellation itself.*

ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿಜ citraśikhaṇḍi-ja. *Bṛihaspati.*

ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿಪ್ರಸೂತ citraśikhaṇḍi-prasûta. *Bṛihaspati.*

ಚಿತ್ರಸೇನ citra-sêna. N. of the leader of the Gandharvas (Bh. 3, 18, 38).

ಚಿತ್ರಾಕಾರ citra-âkâra. = ಚಿತ್ರಾಗಾರ, ಚಿತ್ರಾರ. A painted resemblance, a portrait, a picture.

ಚಿತ್ರಾಂಗ citra-aṅga. Having a variegated, spotted, or beautiful body; N. of a horse (Bp. 59, 38); etc.

ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ citra-aṅgadĕ. She who is decorated with beautiful bracelets; N. of the wife of Arjuna and mother of Babhruvâhana. (J. 17, 31. 33. 35. 49. 55).

ಚಿತ್ರಾಂಗಿ citra-aṅgi. A woman (J. 30, 8).

ಚಿತ್ರಾನ್ನ citra-anna. Rice dressed with coloured, or various, condiments; a hotchpotch of boiled grain. (Mhr.; My.).

ಚಿತ್ರಾಪುರ citrâ-pura. N. of a place in North Canara where the guru of the Sârasvata Brâhmaṇas resides (Mg.).

ಚಿತ್ರಾವಲಂಬನ citra-avalambana. The state of possessing or having various colours (J. 30, 16).

ಚಿತ್ರಾವಹ citra-âvaha. Producing wonder (Čpr. 6, 99).

ಚಿತ್ರಾಸನ citra-âsana. A square carpet of a variegated colour (Tĕ.; My.).

ಚಿತ್ರಿ citri. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಕ Mr. 377).

ಚಿತ್ರಿಕ citrika. = ಚಿತ್ರಕ. A painter (Râm. 5, 8, 50).

ಚಿತ್ರಿಣಿ citriṇi. N. of a woman endowed with various talents and excellencies. (R.).

ಚಿತ್ರಿತ citrita. Variegated; painted; a picture (Čpr. 2, 47).

ಚಿತ್ರಿಸು citrisu. To trace figures and images, to draw; to paint (ರೂಪಾವಲೇಖನ Śmd. Dh., o. r. -ವಲೇಖನ; Čpr. 6, after 64; My.). ಚಿತ್ರಿಸಿದ (Śmd. 274). ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಮೂಲೆಯಂ ತಂಸುವಂ (208).

ಚಿತ್ರೆ citrĕ. = ಚಿತ್ತೆ. The fourteenth lunar mansion, spica virginis. (B. 5, 308; My.). 2, *the plant Antherieum tuberosum* Roxb., *or Salvinia cucullata* Roxb. 3, *a sort of cucumber, Cucumis madraspatanus.*

ಚಿದಕು ĕidaku. 1. = ಚಿವುಕು 1, ಹಿಂಡಕು 1. To squeeze the soaked pulse called avarĕ with the fingers and thus remove its skin (My.; *cf.* Tĕ. ಚಿತುಕು, ಚಿಮುಕು, ಚಿದುಕು, ಚಿದುಮು; see s. K. ಚಿವುಟು 1).

ಚಿದಕು ĕidaku. 2. = ಚಿವುಕು 2, ಹಿಂಡಕು 2. The state of being freed from one's skin by squeezing. — ಚಿಪಕದರೆ. -ಆದರೆ. The pulse avarĕ when deprived of its skin (My.).

ಚಿದಕ್ಷಿ cit-akshi. = ಚಿದ್ಚಕ್ಷು. (Śśv. 2. 96).

ಚಿದಂಗನಾಪ್ರಿಯ cit-aṅganâ-priya. Śiva (Śśv. 5, 26).

ಚಿದಂಬರ cit-ambara. N. of a town and temple, Chillumbrum near the Coleroon river (T.; My.).

ಚಿದಾನಂದ cit-ânanda. Intellectual happiness. (Śmd. 2; Bp. 23, 1). 2, N. of a poet (My.).

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ cidânanda-mûrti. Śiva (My.).

ಚಿದಾನನ್ದರೂಪ cidânanda-rûpa. Śiva (Śiv. 2, 97).

ಚಿದುಕು čiduku. 1. = ಚಿದಕು 1, etc. (My.).

ಚಿದುಕು čiduku. 2. = ಚಿದಕು 2, etc. (My.).

ಚಿತ್ತ್ಗಗನರೂಪ cit-gagana-rûpa. Śiva (Śiv. 5, 49).

ಚಿದ್ರೂಪ cit-rûpa. *Intelligent, thoughtful;* amiable, good-hearted (ಕಮಲೇಶುಮುನಿಪದಂ Mr. 241); Krishṇa (J. 5, 9).

ಚಿನ čina. (= ಚಿಣ 1). Smallness; small pieces. — ಚಿನ ಕಡಿ. To cut into small pieces (J. 4, 38; Tē. ಚಿನಕ್ಕೊಟ್ಟು, to beat to pieces).

ಚೀನಾಯಿ čînâyi. Relating to or coming from China (B. 5, 296; Mhr. ಚೀನರು, ಚೀನಾರು).

ಚೀನಾಲಿ čînâli. A woman that commits whoredom (My.; Mhr., H. ಛಿನಾಲ, ಶಿನ್ದಳಿ).

ಚಿನಿ čini. A certain colour (Bp. 11, 24).

ಚಿನಿವಾರ čini (= činna 1)-vâra. = ಚಿನಿವಾಲ, ಚಿನ್ನವಾಲ, ಚಿನ್ನಿವಾರ. A money-changer; a seller of jewels (C.; B. 4, 52; *cf.* ಚಿನ್ನದರಪ).

ಚಿನಿವಾಲ čini-vâla. = ಚಿನಿವಾರ. (S. Mhr.).

ಚಿನು činu. (= ಜೆಲು). — ಚಿನುಕುರುಳಿ. N. of a bird (ಕುಕ್ಕಿಳ Mr. 175, one MS. ಚಿನುಕುರಿ).

ಚಿನುಕು činuku. (Tē. ಚಿನುಕು, a drop or sprinkle; see ಚಿನುಗು 2). — ಚಿನುಕುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ (= ಮುರುಳಿ). Gram steeped in water till it germinates, then seasoned with salt and chillies and fried (My.). 2, N. of a village (My.).

ಚಿನುಮಯ činumaya. Tbh. of ಚಿನ್ಮಯ (My.).

ಚಿನ್ತವ čintana. Thinking; thinking of, reflecting upon; anxious thought. See Bp. 39, 29; Śiv. 5, 32; ದ್ರೌಪ-.

ಚಿನ್ತನೆ čintanĕ. = ಚಿನ್ತನ. (Bp. 35, 32; 47, 6; B. 4, 97; My.).

ಚಿನ್ತಾಕ čintâka. A kind of gold necklace (S. Mhr.; Sl. 218; Tē.; T. ಚಿನ್ತಾಕ-ಕಟ್ಟಿಗೆ).

ಚಿನ್ತಾಕುಲ čintâkula. Disturbed in thought, distracted by any idea, anxious, solicitous.

ಚಿನ್ತಾಕುಲತೆ čintâkulatĕ. The state of being disturbed in thought, etc. (Śiv. 4, 92).

ಚಿನ್ತಾಕ್ರಾನ್ತ čintâkrânta. Agitated or overcome by anxiety or care (My.). Fem. ಚಿನ್ತಾಕ್ರಾನ್ತೆ (Bp. 2, 48).

ಚಿನ್ತಾಗ್ನಿ čintâgni. Extreme anxiety (Mhr.; R.).

ಚಿನ್ತಾಂಗನೆ čintâṅganĕ. Care regarded as a woman (Bh. 1, 8, 7).

ಚಿನ್ತಾತರಲತ್ವ čintâtaralatva. Unsteadiness of mind on account of anxiety (Čpr. 3, 65).

ಚಿನ್ತಾಪಂಕ čintâpaṅka. Anxiety looked upon as dirt (Śiv. 4, after 99).

ಚಿನ್ತಾಪರತನ್ತ್ರೆ čintâparatantrĕ. A woman who is subject to or in anxiety (Čpr. 3, after 63).

ಚಿನ್ತಾಭರ čintâbhara. Excess of care (Čpr. 4, 92).

ಚಿನ್ತಾಮಣಿ čintâmaṇi. A gem of svarga, supposed to yield to its possessor everything wanted; the philosopher's stone. (Bp. 1, 39; 5, 69; 31, 18; 55, 22; 61, 70; Śiv. 1, after 71; J. 24, 39).

ಚಿನ್ತಾರತಿ čintârati. Addiction to sad thoughts (Grj. 9, 93).

ಚಿನ್ತಾರತ್ನ čintâratna. = ಚಿನ್ತಾಮಣಿ. (Grj. 4, after 43; Bp. 61, 84).

ಚಿನ್ತಾಲು čintâlu. Large scales for weighing (C.; Mhr., H.; Sl. 327).

ಚಿನ್ತಿತ čintita. Thought, considered; thought about, reflected upon; thought; care; intention. (My.).

ಚಿನ್ತಿಸು čintisu. To think about, to direct the thoughts towards, to reflect upon (My.). ಚಿನ್ತಿಸಿ ಉಡಾವುದುಂ (Śmd. 112). ನೀವು ಸರ್ವದಾ ಎರವನೆಯವರಿಗೆ ಹಿತ ಚಿನ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇರಿ! (B. 4, 17). 2, to be anxious, sorrowful, or disturbed in thought (C.). ಗದುಗಿನಲಿ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ತಿಪ ದಾರ್ಯ (Śmd. 220). See Čpr. 5, 35; Bp. 9, 49; 27, 17; 41, 13; 47, 5; 57, 50; J. 2, 30; B. 3, 127.

ಚಿನ್ತೆ čintĕ. ಚಿನ್ತಾ. *Thought, especially sad or sorrowful thought, care, anxiety* (C.; ವಾರುಳ Ct. I, 71; ವೀರಪ I, 38. 95; II, 20; ದೂಸಿಸಿದಥ೯ II, 107; ದುಮ್ಮಾನ, ಉಮ್ಮಳ Kl. 52; ಉಬ್ಬೆಗ 72; see ಉಮ್ಮಳಿಸು, ಮುಮ್ಮಗು); *reflection, consideration;* recollection. 2, one of the saṁcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಚಿನ್ತೆಯುಂ ಚಿನ್ತೆಗೆ ಅತ್ತರೆ ಕೆಂಪ ತನ್ನ ಗುಣಗೆ ಆತ್ಮ.— ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ (Prvs.). ಚಿನ್ತೆಲ್ಲ! never mind! (C.). — ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್ಗೆ. To entertain anxious thoughts, to be anxious, to grieve, etc. (Riv. 13, 97). — ಚಿನ್ತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become anxious (My.; S. Mhr. rare). — ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡು. = ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್ಗೆ. (C.; B. 4, 23. 142; 5, 182; ಪದ್ಮಟಿಸು G.). 2, to reflect, to consider (My.). — ಚಿನ್ತೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become full of anxious thoughts (J. 10, 25).

ಚಿನ್ತ್ಯ čintya. To be considered or reflected; to be thought of; to be apprehended or conceived, etc.; the necessity of thinking about anything. See ಅ-, ಪ್ರ-.

ಚಿನ್ದಿ čindi. A shred, a strip; a rag (C.; Br.; Mhr. ಚಿನ್ದಿ). See Bp. 27, 13; Sl. 223. ಚಿನ್ದಿಯಾದರೂ ದೊನ್ದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಚಿನ್ನ činna. 1. (fr. ಚಿನ್ 1, etc.). Gold (C.; ಪಂ, ಸುವರ್ಣ Kn. 10; ಆರ್ಜುನ, ಸುವರ್ಣ 112; ಪರಾಗ, ಕನಕ 113; ಸ್ವರ್ಣ, ಸುವರ್ಣ, ಕನಕ, ಕಾಂಚನ, ಕರ್ಬುರ, ಚಾಮೀಕರ, etc. Sl. 331; Tē. ಚಿನ್ನದ; T., M. ತಂಗ). ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗದೂಗುದೆಂ ನೋ? (Dp. 148). ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೂ ಬೆಮ್ಮ ಕವಿದು ಇಲ್ಲದೆಲ್ಲಿ?— ಚಿನ್ನದ ಮೂರಿಯೆನ್ದು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆಲ್ಲಿ?—ಎಲವ ಚಿನ್ನಾ ಧರಿಸಿ, ತಾಪೂ ಆರಸಿ! ಎನ್ನಳು.—ಚಿನ್ನದ ತಲೆಯಾದರೂ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣವೇ!—ಚಿನ್ನದ ಪರಿಣಾಣವಾದರೂ ಮನ್ಣಿಸ ಗೋಸುಗ ಒಡಗ ಬೇಕು (Prvs.). See Riv. 6, after 11; 12, 39; B. 4, 94; Sl. 207. 268. 328. 330. 331. 345. — ಚಿನ್ನದೋಲೆ. -ವಲೆ. A gold ear-ring worn by women (My.). — ಚಿನ್ನದಾಸೆ. The tree Sesbana grandiflora (? ಅಸು Mr. 134). — ಚಿನ್ನದವ. -ಪಾರ. A dealer in gold or money, a shroff (ಸೊನ್ನೆಪಾರ Ke.; ಎತ್ತವಾಣಿಜ Mr. 358). See Č. Bp. 47, 41; J. 6, 13.

ಚಿನ್ನ činna. 2. (= ಜೆಣ್ಣ, ಜಿವ). Smallness, etc. (ಅಚಿನ್ನ). — ಚಿನ್ನಂಗಾಳಿ. -ಂ-ಶಾಳಿ. = ಚಿನ್ನಾಳಿ. A small kāḷe or trumpet, usually blown in pairs by one person (My.). — ಚಿನ್ನಪೆರುಳು. (ಲಾಂಗಲಿಕೆ, ಉಗ್ಗಿಪೆ, ಕೋಲುಳುಪೆಳನ ನಿಜ Sl. 151).

ಚಿನ್ನ činna. 1. Tbh. of ಛಿನ್ನ (Śmd. 338).

ಚಿನ್ನ činna. 2. Tbh. of ಚಿಣ್ಣ (Śmd. 340; My.; T.; Tē. ಚಿನ್ನ). ಳೆಮ್ಮು ಚಿನ್ನದ ಎಲೇ ಗಿದ (ಪಂಚಮು, ಆಶ್ರೀ Sl. 137).

ಚಿನ್ನವರದ činna-harada. See s. ಚಿನ್ನ 1.

ಚಿನ್ನವಾಲ činna-vâla. = ಚೆನಿವಾರ, etc. (ಛಿಬ್ಬರದ, ಸೊನ್ನ ದರ G.).

ಚಿನ್ನಿ činni. 1. Minute particles of tögari given as food to cattle (S. Mhr.; Mhr. ಚೂಣ, husks and fragments given as food to cattle).

ಚಿನ್ನಿ činni. 2. A shrub, the birch-leaved Acalypha, Acalypha betulina Retz. (St. & Pl.; T.).

ಚಿನ್ನಿ činni. = ಚಣಾಮು, ಚಣಿ. See ಬಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ರೇದಲ್ಚಿನ್ನಿ; B. 3, 45. — ಚಿನ್ನಿಸಕ್ಕರೆ. A kind of white powder-like sugar of minute crystals (S. Mhr.).

ಚಿನ್ನಿಧಾನ čit-nidhâna. A treasure of intelligence (Bp. 61, 75).

ಚಿನ್ನಿಧಿ čit-nidhi. = ಚಿನ್ನಿಧಾನ. (Bp. 59, 37).

ಚಿನ್ನಿವಾರ činni-vâra. = ಚೆನಿವಾರ, etc. ಚಿನ್ನಿವಾರನ (My. ಚಿನ-) ಮನೆಯ ಪ್ರಾಯಿಯಾದರೆ ಪ್ರಾಣ್ಯನ ನೋಟಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Prv.).

ಚಿನ್ನೆ činne. = ಚಿಹ್ನ 2. A sign, token, mark; an allusion (My.; Tē. ಚಿನ್ನೆಯು, ಚಿಹ್ನೆ).

ಚಿನ್ಮಯ čit-maya. = ಚಿದ್ಘನ. All intelligence, full of knowledge; pure intelligence. (Bp. 8, 53; 34, 10; 49, 33; 61, 88; Śiv. 4, 97).

ಚಿಹ್ನ čihna. Tbh. of ಚಿಹ್ನ. (C.; ಲಕ್ಷಣ, ಗುರುತು G.). See G. 1. 20; Čb. 117; B. 3, 5.

ಚಿಪ್ čip. An imitative sound. (*Cf.* ಚಪ್, ಚಪ).

ಚಿಪ್ ಚಿಪ್. rep. One of the peculiar notes of the house lizard (C.).

ಚಿಪಟ čipaṭa. Flattened, pressed flat, flat; flat-nosed. 2, *grain flattened after boiling. Cf.* ಚಪಟಿ.

ಚಿಪಿಟಕ čipiṭaka. *Grain flattened after boiling.* See ಅವಲ್.

ಚಿಪ್ಪ čippa. = ಚಿಪ್ಪಕಸುವ. The fragrant grass Andropogon shoenanthus (ಮೂರಾಕ್ಷರಿಕ, ಧೂಸ್ಯಣ, ಮೂರದಳೀ ಹುಲ್ಲು, ಚಿಟ್ಟಹುಲ್ಲು Sl. 165; Tē. ಚಿಪ್ಪೆ, ಚಿಪ್ಪರಿ, ಚಿಪ್ಪಗಡ್ಡಿ).

ಚಿಪ್ಪ čippa. Tbh. of ತಿಳ್ಳ (Śmd. 233).

ಚಿಪ್ಪಿಗ čippa-iga. 1. (Śmd. 233). Tbh. of ತಿಳ್ಳಿಕ (Śmd. 348). An artisan, a mechanic (My.). ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ (ಅವೇಧನ Mr. 195). ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ತಿಳ್ಳಾಳೆ Nr., Hlā.).

ಚಿಪ್ಪಿಗ čippiga. 2. = ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಸಿಪ್ಪಿಗ. (fr. Sk. ಸೀವ್, to sew; *cf.* ಸೀವು and ಸೀವಕ). A tailor (ಮುಸ್ಲಾಣಿಯ, ಸೂಚಿಕ Nr., Hlā.; ಚೇಲಿಕ, ಮುಸ್ಲಾಣಿಯ Mr. 377; Rām. 5, 8, 51; Mhr. ತಿಮ್ಪಾ; Tē. ಚಿಪ್ಪಿಗಾಡು, ಚಿಪ್ಪಿಗಾಡು, ಚಿಪ್ಪೆ; T. ಚಿಪ್ಪಿಯರಿ). ಚಿಪ್ಪಿಗರವನು (ಮುಸ್ಲಾಣಿಯ, etc. Sl. 338).

ಚಿಪ್ಪಿಗಬಿಜ್ಜೆ čippiga-bijje. Tbh. of ತಿಳ್ಳಿಕವಿದ್ಯೆ (Śmd. 376).

ಚಿಪ್ಪಿಗಿತಿ čippiga-iti. (Śmd. 244). A female tailor (My.), or a female artisan.

ಚಿಪ್ಪು čippu. = ಸಿಪ್ಪು. An oyster-shell, a muscle, a cockle (C.; Mhr., H. ತಿಮ್ಮು); a portion of the fruit-stalk of the plantain (My.); a portion of the shell of a cocoanut (C.); the case of the brain, the skull; a pearl-oyster, a shell (ಅಜ್ಜ Mr. 516; ಪುಟ್ಟ Mr. 412; Bh. 3, 19, 37; J. 6, 6; 31, 62; Rām. 5, 8, 58; Mhr. ತಿಮ್ಮಾ; Tē. ಚಿಪ್ಪೆ, a shell; a cup, saucer; T. ಚಿಪ್ಪು, ಇಪ್ಪು, a small shell; M. ಚಿಪ್ಪು, an oyster-shell; *cf.* ಚಿಪ್ಪು, ಚಿಪ್ಪು, etc.). ನೀರುಳಗಣ ಚಿಪ್ಪ (ಜಲಮುಕ್ತಿ, ಶಂಖ Nr.). ಮುಕ್ತಿಯ ಚಿಪ್ಪ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಮುಕ್ತ Nr.; Sl. 89). ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪ (ಕಪಾಲ, ಕಪಾಲ Nr.; ತಳ Mr. 397). See B. 3, 20. 52. 114; ತಪ್ಪೆ-; Prv. s. ಮುಚ್ಚು. — ಚಿಪ್ಪಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The shell of a cocoanut to form (B. 2, 42; My.).

ಚಿಬಕಳಿ čibakaḷi. The Indian sand-piper, Totanus indica (Bḍ.); — the white-tailed sand-piper, Totanus leucurus (Bḍ.).

ಚಿಬಟಿಗ čibaṭiga. = ಜಿಬುಟಿಗ. — ಚಿಬುಟಿಗನ ಹುಲ್ಲು. = ಜಿ. A grass, Leptochloa calycina Kunth. (Z.).

ಚಿಬುಕ čibuka. = ಚಿಬುಕ, ಮುಬುಕ. *The chin.*

ಚಿಬ್ಬ čibba. = ಚಿಬ್ಬು, etc. (ಕಲಾಸ, ಸಿಪ್ಪ Hlā.). ಚಿಬ್ಬವಳ್ಳದನು (ಸಿಪ್ಪಲ Hlā.). — ಚಿಬ್ಬದ್ದಿಯ್. -ಂ-ಪ್ಪಿಯ್. To produce čibbas by beating (Abh. P. 11, 183).

ಚಿಬ್ಬಲ čibbala. = ಜಿಬ್ಬಲು, ಜಿಬ್ಬಿಲ್, ಜಿಬ್ಬುಲ್. A bamboo lid (S. Mhr.; Tē. ಸಿಪ್ಪೆ).

ಚಿಬ್ಬಲು čibbalu. = ಜಿಬ್ಬಲ. (My.). — ಚಿಬ್ಬಲುಗೌರಿ. A head of Gaurī placed on a bamboo lid to which clothes are attached, at the Gaurī habba (My.).

ಚಿಬ್ಬಿಲ್ čibbil. -ಲು. = ಜಿಬ್ಬುಲ್, q. v. (My.).

ಚಿಬ್ಬು čibbu. = ಚಿಬ್ಬ, ಸಿಬ್ಬ, ಸಿಬ್ಬಿ. (Tbh. of ಸಿಪ್ಪ). A whitish, reddish, or blackish spot on the body (C.; ಕಲಾಸ, ಸಿಪ್ಪ Nr.; ಸಿಪ್ಪ Mr. 385; Tē. ಸಿಬ್ಬೆಯು; Mhr. ತಿಬ್ಬೆ). ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು (ಪದ್ಮ, ವಿಸ್ಫುಟಾಲಕ Hlā.; ಬಿಸ್ಫು, ಪದ್ಮ Mr. 154; ಪದ್ಮ, ಗಜಬಿಸ್ಫು Nn. 54). ಆನೆಯ ಮುಖಭಾಗದ ಚಿಬ್ಬು (ಪದ್ಮಕ, ವಿಸ್ಫುಟಾಲಕ); ಚಿಬ್ಬು ತುಬೆ ಹಿಡಿದವು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರಣ Nr.). ಸರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಿಬ್ಬು ಸಂಜನಿಸಲು ಗೋಧೂಮವರ್ಣವೆಂ ಆಳ್ಕ (Mr. 402). ಚಿಬ್ಬು ಕೈ ದನು (ಸಿಪ್ಪಲ Nr.). — ಚಿಬ್ಬುಬೀಳು. -ತೋಲು. Whitish spots to appear, on a horse (Mr. 275).

ಚಿಬ್ಬುಲ್ čibbul. -ಲು. = ಜಿಬ್ಬಲ, etc. (ಪಡಲಿಕೆ Mr. 207, o. r. ಚಿಬ್ಬಿಲ್; My.).

ಚಿಮ್ čim. An imitative sound. — ಚಿಮ್ ಚಿಮ್. rep. The peculiar cry of kites, hawks, etc. (C.).

ಚಿಮಕಿಸು čimakisu. = ಜಿಮಿಕಿಸು, ಜಿಮುಕಿಸು, ಜಿವುಕಿಸು. To sprinkle (My.; *cf.* ಚಿಮ್ಮು 1, ಸಿಮ್ಮಿಸು, ಸಿಮ್ಮಿಸು; Mhr., H. ತಿಪಳಣೇ, ತಿಪಳಾದಣೇ, Mhr. ತಿಪ್ಪುಡಣೇ, to sprinkle; to besprinkle).

ಚಿಮಕು čimaku. = ಜಿಮಿಕು, ಜಿಮುಕು, ಜಿವುಕು. To sprinkle (any liquid, My.; Tē. ಚಿಮುಕು, ಚಿಮುಕು, to splash or drop as water; ಚಿಮುಕು, to sprinkle, to churn; to be shed, to distil; see ಚಿಮ್ಮು).

ಚಿಮಟ čimaṭa. = ಚಿಮುಟಿಗ q. v., ಚಿಮುಟಿ, ಚಿಮುಟಿ. (My.; Mhr. ಚಿಪಟಾ, ಚಿಮುಟಿ, ಚಿಮುಟಿ; ಚಿಮುಟಣೇ, ಚಿಮುಟಿಣೇ, ಚಿಪಳಣೇ, to pinch, to squeeze; *cf.* ಚಿಮುಟು 1 and ಚಿಪ್ಪಟು 1).

ಚಿಮಟಿಗೆ čimaṭige. = ಚಿಮುಟಿ, etc. A pair of tweezers, pincers, nippers (S. Mhr.; Tē. ಚಿಮುಟಾ, ಚಿಮುಟಾ, ಚಿಮ್ಮುಟಿ; M. ಚಿಮಟೆ, ಚಿಮಣೆ; T. ಚಾಮುಣ, ಚಾಮಣ, ಪ್ರಮಾಣ; *cf.* ಚಿಪ್ಪಟು 1, etc.). — ಚಿಮುಟಿಗೆ ಹಾಕ್ಸು. To use the tweezers (S. Mhr.). — ಚಿಮುಟಿಗೆ ಹೊಡಿಸು. = ಚಿಮುಟಿಗೆ ಹಾಕ್ಸು. (S. Mhr.).

ಚಿಮಣಿ čimaṇi. A chimney (of a lamp, My.).

ಚಿಮಿ čimi. 1. (*cf.* ಚಿಮ್, ಚಿಳ; Tē. ಚಿಮುಚಿಮಿ-ಕಾರು, a slight wincing sound, as in pain; T. ಚಿಮ್ಮು, to sound; Sk. ಚಿಮಿ, a parrot, *cf.* ಸಿಳೆ). — ಚಿಮಿ ಚಿಮಿಸು. To utter a certain sound (ಪಚ್ಚಿ Śmd. Dh.).

ಚಿಮಿ čimi. 2. — ಚಮು ಚಮಿಸು. To roll, to wallow, to welter (ಉತ್ತರ Šmd. Dh.).

ಚಿಮಿಕಿಸು čimikisu. = ಚಿಮುಕಿಸು, etc. To sprinkle (C.).

ಚಿಮಿಕು čimiku. = ಚಿಮುಕು, etc. (My.).

ಚಿಮಿಟ čimiṭa. = ಚಿಮುಟ, etc. (My.).

ಚಿಮುಕಿಸು čimukisu. = ಚಿಮಿಕಿಸು, etc. (My.).

ಚಿಮುಕು čimuku. = ಚಿಮುಕು, etc. (My.).

ಚಿಮುಟ čimuṭa. = ಚಿಮುಟ, etc. (My.).

ಚಿಮುಟಿ čimuṭi. Plucking out hairs with nippers (My.; Mhr. ಚಿಮಟಾ; *cf.* ಚಿಮ್ಮು 1). ಚಿಮುಟಿ ದೂಡು (My.). — ಚಿಮುಟಿಕ್ಕಾರ = ಚಿಮುಟಿ. (My.).

ಚಿಮುಟು čimuṭu. = ಚಿವುಟು, ಚಿವ್ವುಟು 2. To twinkle the, or with the, eyes, to wink with the eyes (My.; T. ಚಿಮುಟ್ಟು, ಚಿಮಿಬು; M. ಚಿಮ್ಮು, ಚೀಮ್ಮು; see ಇಮೆ).

ಚಿಮುಟು čimuṭu. 1. = ಚಿವುಟು 1, ಜಗುಟು. To press together; to squeeze, to pinch (My.; see ಚಿಮುಟಿ). See ಕಣ್ಣು-.

ಚಿಮುಟು čimuṭu. 2. = ಚಿವುಟು 2. The pressing together of the eyelids (as a sign, My.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿಂಪಿ čimpi. = ಚಿಪ್ಪು, ಸಿಪ್ಪಿ, ಸಿಪ್ಪು, ಸಿಪ್ಪೆ, and K. ಚಿಪ್ಪ, where the Mhr. term occurs. (ಜಲಜಪ್ಪೆ, ಪಪ್ಪು, ಪಪ್ಪುಳ, ಶಾಪ್ಪುಳ G.).

ಚಿಂಪಿಗ čimpiga. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 2, etc. A tailor (S. Mhr.; C. Bp. 47, 41). — ಚಿಂಪಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A kind of grass (S. Mhr.).

ಚಿಂಪೆ čimpe. = ಚಿಂಪಿ, etc. ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಚಿಪ್ಪೆ (ಮುಕ್ತಾ ಸ್ಫೋಟ G.).

ಚಿಂಬಳಿಯ čimbaḷiya. N. (? Bp. 27, 20).

ಚಿಮ್ಮಂಡಿ čimmaṇḍi. = ಚಿಮ್ಮಣ್ಣಿ q. v., ಚಿಮ್ಮಗ್ಗಿ, (ಜೀಮುಗ್ಗಿ). A cricket (ಕುಲ್ಲಿಕೆ Mr. 176, o. r. ಚಿಮ್ಮಣ್ಣಿ).

ಚಿಮ್ಮಂಡೆ čimmaṇḍe. = ಚಿಮ್ಮಣ್ಣಿ, etc. (Tē. ಚಿಮುಟಿ, ಚಿಮಿಟಿ, ಚಿಮ್ಮುಟಿ, ಚಿಮ್ಮಿಟಿ, ಚಿಮ್ಮುಟಿ; M. ಚಿಮಿಲಿ; T. ಚಿಮಿಲಿ, ಚಿಳ್ವಣ್ಣು, ಚಿಳ್ಳೀಚು, ಚಿಳ್ಳಾಯು, ಚಿಲ್ಲಿ, ಚಿಲ್ಲೈ). — ಚಿಮ್ಮಂಡೆಹುಡು. (ಪೈಂಗಾರಿ, ಕುಲ್ಲಿಕೆ, etc. Sl. 176).

ಚಿಮ್ಮಿಸು čimmisu. 1. To cause one's self to spring out, to gush forth; to come forth suddenly (Bp. 18, 62; 57, 82).

ಚಿಮ್ಮಿಸು čimmisu. 2. To shake (v. t.), to swing (J. 17, 29; 30, 44).

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 1. To discharge by means of two fingers, to propel something with a finger placed to the thumb and suddenly forced from that position, to shoot with the finger (ಯುಗಾಂಗುಲಿವಿನಿರ್ಮೋಚನ Šmd. Dh.; C.). 2, to cast or push forward by means of the foot, as a stick, etc. (C.), or of a stick (My.); to cast, to fling, to push away (Bp. 21, 17; Šēṣ. 4, 51. 73; Tē.); to butt or toss with the horns (C.; Tē.). 3, to squirt (Bp. 44, 15; My.; Tē.); to sputter. ಕೇದಡಕೋದುದಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಮುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಪಿನ್ದುಗಳು Kr.). 4, to break forth: to burst forth (Râm. 5, 8, 58; *cf.* 2d); to flow forth, to gush out, to fly off (J. 7, 43; 14, 15; 25, 40; *cf.* Tē. ಚಿಪ್ಪಲು, ಚಲುಪು, to spirt out, flow, gush, break out, etc.); to fly, to run away (Râm. 3, 8, 43).

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 2. To brandish a weapon, to shake, to swing (ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Bp. 26, 13; 61, 28. 32; Râm. 5, 3, 61).

ಚಿಮ್ಮುರಿ čimmuri. The act of fastening the arms to the back, pinioning (Bh. 2, 2, 30; ಚಿಮ್ = ಹಿಮ್ ?).

ಚಿರ್ čir. An imitative sound. (*Cf.* ಕಿಱು 2). — ಚಿರ್ ಚಿರ್. rep. The sound emitted by a monkey when beaten (S. Mhr.).

ಚಿರ čira. Long, lasting a long time; existing from ancient times (ಪೌರಾಣ, ಪರಿಯಂತರ Nn. 165); charming, good (ಪರಿ ಸತ್, ಒಪ್ಪ ರನ್ನಾದು 165, o. r. ಒಳ್ಳೆಯ); a long time (ಅತಿಶಯ Mr. 533).—ಚಿರಂ, *for a long time, etc.*

ಚಿರಕ್ರಿಯ čira-kriya. *Dilatory, slow.*

ಚಿರಜೀವಿತೆ čira-jivatĕ. Longevity (Čpr. 2, 26).

ಚಿರಜೀವಿ čira-jîvi. = ಚಿರಂಜೀವಿ. (My. Amara).

ಚಿರಂಜೀವ čira-m-jîva. = ಚಿರಂಜೀವಿ No. 1. A term of address in a letter to any male person younger than the writer (B. 4, 87; My.).

ಚಿರಂಜೀವಿ čira-m-jîvi. Long-lived. 2, *a crow.*

ಚಿರಣ್ಟಿ čiraṇṭi. *A woman, married or single, who continues to reside after maturity in her father's house;* a young woman (ಪ್ರಬುದ್ಧೆ Hlā.).

ಚಿರತರ čira-tara. Uncommonly long (Bp. 32, 64).

ಚಿರನ್ತನ čirantana. *Having lasted long, old, ancient.*

ಚಿರಪಾಲ್ čira-pâl. Condensed milk (ಕಾಯು ಒತ್ತಿದ ಪಾಲು Mr. 215).

ಚಿರಪ್ರಮಾಣಿಕ čiram-pramâṇika. N. of a vṛitta (Ch.).

ಚಿರರಾತ್ರ čira-râtra. *A great many nights, a long period* (ಅಸಂಖ್ಯಾತವ ರುಳ್ Mr. 66).

ಚಿರರಾತ್ರಾಯ čira-râtrâya. *For a long period, a long time.*

ಚಿರವಿಲ್ವ čira-vilva. *The tree Pongamia glabra* Vent.

ಚಿರಸೂತೆ čira-sûtĕ. *A cow that has borne many calves* (and does not bear any more). See ಕಡಿಗನ್ತಿ.

ಚಿರಸ್ಯ čirasya. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾಕು čirâku. A lamp (My.; Mhr., H. ಚರಾಗ; Br.).

ಚಿರಾತ್ čirât. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾತೀತ čira-atîta. *Long since past.*

ಚಿರಾಯು čirâyu. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾಯಿತ čirâyita. See ಚಿರಾಯಿತ.

ಚಿರಾಯು čira-âyu. = ಚಿರಂಜೀವಿ. Long-lived; a moderately long life (see Prv. s. ಕಾಪು). 2, a crow (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಚಿರಿಚು čiriču. To titter, to laugh (My.; Tē. ಕೀಚು; T., M. ಚಿರಿ; see ಕಿಲು). ಎಲ್ಲರು ಚಿರಿಚಿದರು, ಕಾಸೂಸ ಚಿರಿಚಿದೆ (Prv.).

ಚಿರೇಣ čirêṇa. *For a long time, a long time.*

ಚಿರುಚ čiruča. = ಚಿಱಚ, etc. (S. Mhr.).

ಚಿರುಟೆ čiruṭĕ. = ಚಿಱಚ, ಚಿಱರ್ಪ, ಚಿಱರ್ಪ. A small kind

REFRENCE

of tiger, the cheeta or hunting leopard (My.; T. ಚಿಮುತ್ತೈ, ಚಿಮುಳಲಿ; Tē. ಚಿಮುತ, ಚಿಮುತಪುಲಿ, ಚಿಮುಳುಲಿ; M. ಚಿವ್ವು; *cf.* ಕಿಮು No. 2 and Sk. ಚಿತ್ರ).

ಬಿಬಿಾಯಿತ *čirāyita.* = ಕೆರಿಯಾತು, ಚಿರ್ಯಾತ. A kind of gentian, Agathotes chirayta Don. (C.; T. ಚಿರಾಯಮತ್ತು; ಕರಾತಪಿತ್ತ, etc., Dēśāvara Sl. 157; Sk. also ಭೂನಿಂಬ; Mhr. ಚಿರಾಯತ, ಚಿರಾಯುತ).

ಬಿಬಿು *čiru.* = ಕಿಮು 1, etc. Smallness (see s. ಕಿಜ್). — ಚಿಮುಗುಳ್ಳ. = ಕಿಜ್. ದುಳ್ಳುಳ್ಳ ಚಿಮುಗುಳ್ಳ (ಸಿದ್ಧಿಶಿ, ಸ್ವಪ್ನ, ಶುಂಠಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, ದುಷ್ಪರ್ಶ, etc. Sl. 144). — ಚಿಮುಮೊನ್ಣೆ. N. (Bp. 18, 89; 24, 50; 25, 19; T.). — ಚಿಮುಮೊನ್ಣೆಯನರ್. N. (Bp. 27, 70). — ಚಿಮುಳಿ. N. (Bp. 27, 70).

ಬಿಱ್ಱ *čirṟa.* = ಚಿರ್ರು, etc. The hunting leopard, Felis jubata (Gz.).

ಬಿಱುಗು *čirṟu.* = ಚಿಱತೆ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 98; 5, 254).

ಚಿಭಟ *čirbhaṭa. A sort of cucumber, Cucumis utilissimus.*

ಬಿರ್ಯಾತ *čiryâta.* = ಚಿರಾಯಿತ. (St. & Pl.).

ಬಿಲ್ *čil.* ಬಿಲು. = ಚುಲ್, etc. See ಎಚಚಿಲ್, ಮೂಚ್ಚಿಲ್.

ಬಿಲಕ್ *čilak.* (= ಚಿಲ್ಲು). The sound produced when cattle discharge the urine (S. Mhr.).

ಬಿಲಕ *čilaka.* = ಚಿಲುಪ. A hasp or small chain for fastening a door (C.; B.4, 122; Tē. ಚುಲಿ, ಚುಲುಕ, ಚುಲುಪು; T. ಚುಲುಕ್ಕು; *cf.* ಕಿಪ್ಪಿ ಸಿಲ್ಲುಗಿ).

ಬಿಲಕು *čilaku.* A kind of urinary disease in men (S. Mhr.).

ಚಿಲಖತ *čilakhata.* Body-armour (Mhr.; ಕಂಕಟಿಕ, ಕವಚ, etc. G.).

ಬಿಲವಾನ್ *čilavân.* The odd money over a round sum (My.; Tu.; see T., M. s. ಚಿಲ್ಲರ).

ಬಿಲಿ *čili.* (= ಕಿಲ್, ಕಿಲಿ, ಚಿಪು, ಚಿಲು). An imitative sound (T. ಚಿಲ್ಲು, M. ಚಿರ, to sound, rattle, tinkle, chatter, chirp; Mhr. ಚಿಲಚಿಲಾಟ, ಚಿಲಚಿಲಾಟ, confused chattering of birds, monkeys, men, etc.; *cf.* ಕಿಲಿ). — ಚಿಲಿಮಿಲಿಗ. N. of a bird (Bh. 1, 20, 53). — ಚಿಲಿವಿರಿ. = ಕಿರಿವಿರಿ. (ನಕ್ಷಿಗಳ ಉರಿದ ಶಬ್ದ.).

ಬಿಲಿಕೆ *čilikĕ.* 1. The potherb Hingtsha repens (ಸ್ವಪ್ನಿಕೆ Mr. 149; Tē. ಚಿಲ್ಕೆ). — ಚಿಲಿಕೆಸೊಪ್ಪು. = ಚಿಲಿಕೆ. (ಹಲ ದೊಣಿಕೆ, ಚಾಸ್ತುಕ, etc. Sl. 162).

ಬಿಲಿಕೆ *čilikĕ.* 2. Sticks and other small pieces of wood used, instead of bamboos, for building a flat roof (S. Mhr; B. 4, 121; T. ಚಿಟ್ಟೈ, M. ಚಿಟ್ಟ, ಚಿಟ್ಟು, Tē. ಚಿಮಗು, ಚಿಟ್ಟ, ಚಿಮತೆ, little sticks, leaves, etc.; *cf.* ಚಿಲ್ಲು 1?).

ಚಿಲಿಚಿಮ *čiličima. A kind of sprat, Clupea cultrata* (ಕಿಮು ಮಾಕ್ Hilā.; ಸಲಮಾಸ್, ಕಿಮುಮಾಕ್ Mr. 409).

ಚಿಲಿಮೆ *čilimĕ.* The bowl of a hukkā (C.; Mhr., H. ಚಿಲುಮ; M. ಚಿಲಿಮ್ಮ).

ಬಿಲು *čilu.* (= ಚಿಲಿ, etc.). — ಚಿಲುಕುಳಿ. (= ಚಿಪುಳುದುಳಿ?). N. of a bird (Riv. 5, 59; V. 10, 54).

ಬಿಲುಕ *čiluka.* = ಚಿಲಕ. (My.).

ಬಿಲುಮೆ *čilumĕ.* = ಚಲಮೆ, etc. (Ē. Dp. 57, 7).

ಚಿಲ್ಕಡಿ *čilkaḍi.* A very irritable person (S. Mhr.; Mhr. ಚಿಕಡ, irritability; ಚಿಕ್ಕ, offence, huff; *cf.* ಸಿಟ್ಟು?).

ಬಿಲ್ಕು *čilku.* (= ಚಿಲ್ಕ). An imitative sound (Tē. ಚುಲುಕು, ಚುಲ್ಕು, to churn; see s. ಚಿಮುಕು). — ಚಿಲ್ಕು ಚಿಲ್ಕು. The noise of milk in churning (My.).

ಚಿಲ್ಮಿಷ *čilmiṣha.* = ಕಿಲ್ಮಿಷ. Malice, roguery (My.; Tē. ಚಿಲಿವಿರಿ).

ಬಿಲ್ಲೆ *čilḷĕ.* = ಚಿಲ್ಲಿಪು. (My.).

ಬಿಲ್ಲ *čilla.* = ಚುಲಿ 2, (ಚಿಕ್ಕು), ಚಿಲ್ಲು 3. The clearing-nut tree, Strychnos potatorum Lin. (Bp. 45, 41; My.; T.; Tē. ಚಿಲ್ಲೆ).

ಚಿಲ್ಲ *čilla.* = ಚುಲ್ಲ. *Blear-eyed.* 2, *the Bengal kite, Falco cheela* Lath. See ತಪಸ್ಸಿ.

ಬಿಲ್ಲತನ *čillatana.* Trouble (Bp. 45, 41; T., M. ಚಿಲುಗು; T. ಚಿಲ್ಲಚ್ಚಿ).

ಬಿಲ್ಲತ್ತಿರುವದೂರ್ *čillattiruvadûr.* N. of a place (Bp. 50, 53).

ಬಿಲ್ಲಯಿತ *čillayita.* = ಚೇಲಂಯಿತ, q. v.

ಬಿಲ್ಲರಿ *čillara.* = ಚಿಲ್ಲರೆ, ಚಿಲ್ಲರಿ. Smallness; pettiness; fractional quantities; money under the value of a Rupee (S. Mhr.; Mhr. ಚಿಲ್ಲರ; T. ಚಿಲ್ಲರೈ, M. ಚಿಲ್ಲರ; Tē. ಚಿಲ್ಲರೆ; T., M. also: ಚಿಲ್ಲಾಸ, ಚಿಲ್ಲಾಸ). — ಚಿಲ್ಲರಕರ್ಚು. The nondescript petty expenses (S. Mhr.; Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲರ). — ಚಿಲ್ಲರಸಾಮಾನು. Sundry small articles of commerce, as grain, etc., excluding cloth (S. Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲರ). — ಚಿಲ್ಲರಪೈಸೆ. Various small coins under the value of a Rupee (B. 4, 140; My. as ಚಿಲ್ಲರ). — ಚಿಲ್ಲರೆಕಾಸು. Small money, change (S. Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲರ).

ಬಿಲ್ಲರಿಕೆ *čillarĕ.* = ಚಿಲ್ಲರ, etc. (My.). — ಚಿಲ್ಲರೆಕೆಲಸ. Minor business (My.). — ಚಿಲ್ಲರೆಧಾನ್ಯ. Sundry grains, generally exclusive of rice and rāgi (My.; Sl. 307). — ಚಿಲ್ಲರೆಮಾತು. A trifling word (My.). — ಚಿಲ್ಲರೆಅಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A shop of sundry articles, as rice, pulse, oil, ghee, etc., with the exclusion of cloth (My.). — ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಾಮಾನು. = ಚಿಲ್ಲರಸಾಮಾನು. (My.; Sl. 84).

ಬಿಲ್ಲಾ *čillâ.* = ಚಲ್ಲಾ, etc. — ಚಿಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. (C.).

ಬಿಲ್ಲಾಣ *čillâṇa.* A small dagger; a sword of waving form (Tē. ಚಿಲ್ಲಾಡ, ಚಿಲ್ಲಾಣ; R.).

ಬಿಲ್ಲು *čillu.* 1. (fr. ಚಿಱು). Smallness, as that of a leaf-plate or of betel-leaf (My.; Tē. ಚಿಲ್ಲ, bits, fragments; trifling, useless).

ಬಿಲ್ಲು *čillu.* 2. A piece of wood holding a spindle (S. Mhr.).

ಬಿಲ್ಲು *čillu.* 3. = ಚಿಲ್ಲ, etc. (ಕತಕ Mr. 141).

ಬಿಲ್ಲೆ *čillĕ.* A worthless, mischievous, misbehaving woman (Bp. 40, 51; occasionally used as a term of abuse in S. Mhr.; Tē. ಚಿಲ್ಲಂಗಿ, mischievous; *cf.* Tē. s. ಚಿಲ್ಲು 1).

ಬಿವಟು *čivaṭu.* = ಚಿಮುಟು, etc. To twinkle with the eyes, etc. (C.).

ಬಿವರು *čivaru.* = ಚಿವರು 1, ಚೀರು 1, ಚೂರು 1. To

scratch with the nails or claws (S. Mhr.; B. 1, 27; *cf.* ಕೆರೆ 1? ಸೀಪು 1?).

ಬಿವಿಕೆ *bivikĕ.* — ಬವಿಕೆಸೊಪ್ಪು. The potherb Amarantus oleraceus Willd. (St. & Pl.).

ಬಿವಿಟು *bivitu.* = ಜೆವಟು 1, etc. (Bp. 53, 10).

ಬಿವು *bivu.* An imitative sound (*cf.* ಬಮ್). — ಬಿವು ಬಿವು. rep. The peculiar cry of rats or mice (S. Mhr.). 2, the twittering of small birds (S. Mhr.; B. 2, 5).

ಬಿವುಕ *bivuka.* = ಬಮುಕ. *The chin.*

ಬಿವುಕಿಸು *bivukisu.* = ಜಿಮುಕಿಸು, etc. (My.).

ಬಿವುಕು *bivuku.* = ಜಿಮುಕು, etc. (My.).

ಬಿವುಟು *bivuṭu.* 1. = ಜಿವಿಟು, ಜಿವುಟು, ಜಿವುಳ್ಟು, ಜಿಗಟು 2. To cut or cut off with the nails, to pluck off or pinch off with the nails, to nip off (S. Mhr.; Bp. 38, 10; 54, 48; 57, 75; Tē. ಬಿದುಪು, ಬಿದುಮು, to squeeze, pinch; to nip or twitch off; to pluck, as flowers; see s. ಬಿದಕು 1).

ಬಿವುಟು *bivuṭu.* 2. = ಜೆವಟು, etc. (My.).

ಜೆವುಟು *jivuṭu.* 1. = ಬಮುಟು 1, etc. (C.; see ಕಣ್ಣು-).

ಜೆವುಟು *jivuṭu.* 2. = ಬಮುಟು 2. (C.; see ಕಣ್ಣು-).

ಬಿವುಡು *bivuḍu.* = ಜೆವಟು 1, etc. (ಸೂಚ್ಯಲ್ಪದ Śmd. Dh.).

ಬಿವುಣ್ಟು *bivuṇṭu.* = ಜೆವಟು. (Ō. Bp. 47, 25. 30).

ಬಿವುರು *bivuru.* 1. = ಜೆವರು, etc. (C.).

ಬಿವುರು *bivuru.* 2. = ಜೀರು 2. Scratching. — ಬಿವುರ ಗಾಯು. A wound made by scratching (C.).

ಬಿವ್ವು *bivvu.* = ಜೀವು. To cut thin, shave, or scrape; to peel or bark; to pair or trim the nails; to make a pen or pencil; to form into a pointed shape; to smooth, furbish or polish (T.; M. ಜೀವು; Tē. ಬಿವ್ವು, ಜೀವು; R.; see ಕೀಸು 2, ಕೆತ್ತು 4; *cf.* ಸಿಗುಬು, ಸಿಪ್ಪೆ).

ಜೆಪ್ಪ *jeppa.* = ಜಿನ್ನ 2, ಜಿಪ್ಪೆ, ಜಿಪ್ಪ. *A mark, a sign.*

ಬಿಳಿ *biḷi.* 1. An imitative sound. — ಬಿಳಿ ಬಿಚ್ಚಿ. dupl. The sound of cracking, bursting asunder, of clapping (as thunder), crackling, etc. (Rāv. 5, 37; 8, 113). — ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ. rep. = ಬಿಳಿ ಬಿಚ್ಚಿ. (Rām. 5, 8, 60). — ಬಿಳಿ ಬಿಳಿಲು ಬಿಳಿಲು. = ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ. (Rām. 5, 8, 58). — ಬಿಳಿ ಬಿಳಿಲ್ ಬಿಳಿ. = ಬಿಳಿ ಬಿಚ್ಚಿ, etc. (Bh. 1, 20, 57). *Cf.* ಬಿಚ್ಚಿ 3.

ಬಿಳಿ *biḷi.* 2. — ಬಿಳಿಯ ಮೀನ್. N. of a fish. ನಲಮೀನ, ಬಲ ಬದು ಎನ್ದೊದೆ ಸಿಸಿಲು, ಬಿಳಿಯ ಮೀನಸ್ವು ಎಬ್ಬರು (Nr.).

ಬಿಳಿ *biḷi.* 3. = ಜೊಲಿ 1. An imitative word. — ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ. rep. The watering of one's mouth when seeing desirable sour things, also when eating sour things. ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ ನೀರು ಬರು (S. Mhr.).

ಬಿಳಿ *biḷi.* 4. An imitative sound. — ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ. rep. The report of a whip (My.).

ಬಿಳಿಲ್ *biḷil.* (= ಜೆಟಿಲ್). ಪೂಯ್ಯ ಸಿಡಿಲ್, ಬಳಿಲ್ ಎಬ್ಬ ಮೀನು (Śmd. 218). See ಬಳಿ-.

ಬಿಳ್ಯ *biḷya.* N. of a village in Mysore known for its thieves. — ಬಳ್ಯದ ಹಳ್ಳೀ ಕಳ್ಳ. A very bad thief (My.).

ಬಿಳ್ಳೆ *biḷḷĕ.* = ಜೆಳ್ಳೆ 1, No. 1. (My.; *cf.* ಬಿಲ್ಲು 1). — ಬಳ್ಳೆ ಬಿಳ್ಳೆ. dupl. Small children (My.; Mhr. ಬಿಲೀಸಿಲೀಲ).

ಬೀ *bī.* (= ಅಜೆ, ಜೆ?). Fie! shame! (C.; T., M.; Mhr. ಛೀ). ಬೀ! ಉಣ್ಡರೆ ತಣ್ಣ ಫಲಾ! ಉಣ್ಡರು ಎಬ್ಬುನ್ಗೆ (Prv.). See B. 2, 41; 3, 37; 4, 139. — ಬೀ ಬೀ. rep. Fie, fie! (C.; B. 3, 53; T. ಬೀಚ್ಚೀ; Mhr. ಛೀಛೀ). — ಬೀ ಮಾಡು. To show one's dislike by uttering ಛೀ (S. Mhr.; B. 4, 139).

ಬೀಕರಿ *bīkari.* = ಜೀಕಲು. — ಬೀಕರಿ ಬಾಕರಿ. reit. Small articles of gold, etc. (My.).

ಬೀಕಲು *bīkalu.* = ಜೀಕು. (My.).

ಬೀಕು *bīku.* Smallness, littleness of size, used of grain and pulse (My.; *cf.* ಚಿಕ್ಕ).

ಜೀಕು *jīku.* = ಸೀಕು. Sick; sickness (My.; Br. ಜೀಕು, ಸೀಕ್).

ಬೀಕುರುವಾಯಿ *bīkuru-vāyi.* A cockroach, etc. (ಜರೊಜ್ಜಿ, etc., ಹಣ್ಣೀ ಮುಂಗಸ್ಸಿ, ಗಬ್ಬಿ ಬಾಯಿ Sl. 175; Tē. ಬೀಕು ರಾಯಿ, ಬೀಕುರುವಾಯಿ, a squeaker: a bat; a beetle; a cricket).

ಜೀಟಿ *jīṭi.* 1. = ಜೀಟು 1. Printed cotton, chintz (My.; M., Tē. ಜೀಟ್ಟಿ; T. ಜೀಟ್ಟಿ, ಜೀಚ್ಚೈ; Mhr., H. ಛೀಟ). — ಜೀಟಿಬಾಲಿ. reit. = ಜೀಟಿ. ಜೀಟಿಬಾಲಿ ಸಮಾಕಾಲಿಗೆ ಸಾಲಿಮೆಲೀ? (Prv.).

ಜೀಟಿ *jīṭi.* 2. = ಜೀಟು 2. A chit, a note or small letter; a bill, a bond (C.; Br.; T. ಜೀಟ್ಟಿ; M. ಜೀಟ್ಟು, ಜೀಟ್ಟಿ; Mhr., H. ಚಿಟ್ಠೀ, ಚಿಠ್ಠಿ, ಚಿಟ್ಟೀಲ). 2, a written order (My.; Bh. 10, 7, 11?).

ಜೀಟು *jīṭu.* 1. = ಜೀಟಿ 1. (C.; B. 5, 207).

ಜೀಟು *jīṭu.* 2. = ಜೀಟಿ 2. (C.). See Prv. s. ತಾಸು. 2, a small wrapper or envelope (S. Mhr.; B. 3, 28). 3, a slip of paper (My.). 4, a stamp (My.).

ಜೀಟ್ಸೀಸ *jīṭsīsa.* An under-secretary, a clerk of higher standing (S. Mhr.; Mhr., H. ಚಿಟ್ನವೀಸ, ಚಿಟ್ನೀಸ).

ಬೀಡೆ *bīḍĕ.* 1. (Tē. ಜೀಡೆ, the rot, the murrain, *cf.* ಕೀಮು; Tē. ಜೀಪಿ, the sap or milk of the mango, etc.). — ಜೀಡೆ ಹುಳುವು. The sap worm, that destroys herbs; the grub inside a fruit or a seed (ನೀಲಂಗು, ಕ್ರಿಮಿ Sl. 171; Tē. ಜೀಪಿ ಪುರುಗು, ಜೀಡೆ-, ಜೀಡೆ-).

ಬೀಡೆ *bīḍĕ.* 2. (*fr.* ಸೀ?). A sweetmeat in the form of a marble fried in ghee or oil (My.; Tē., M.; T. ಜೀಡ್ಡಿ).

ಜೀಣ *jīṇa.* = ಜೀನ.

ಜೀಣಾಂಬರ *jīṇa-ambara.* = ಜೀನಾಂಬರ. (Sl. 271).

ಜೀತ *jīt.* = ಜಿತ್ 4.

ಜೀಜಾರ *jīt-khāra.* = ಜಿತ್ಖಾರ. (Grj. 8, after 8; Śāv. 2, 49).

ಜೀನ *jīna.* = ಜೀಣ. China; Chinese. 2, a sort of cloth, silken cloth (Cpr. 3, 45; 4, 68; 6, 46; Rāv. 8, 2). 3, a *kind of deer.* — ಜೀನದೇಜ. China (My.; B. 2, 11; 4, 162).

ಜೀನಾ *jīnā.* = ಜೀನ-. ಜೀಣಾಸಕ್ಕರೆ. Granulated white sugar (My.).

ಜೀನಾಂಬರ *jīna-ambara.* China-cloth, silk, a silken cloth (Cpr. 2, 59; 6, 63).

ಜೀನಿ *jīni.* = ಚಿಣಾಯಿ, ಚಿನ್ನಿ. Chinese. 2, camphor (ಹೆಮಾಲುಳ, ಮುಹಿನ, ಪನ್ನೆ Mr. 336). — ಜೀನಿಕಾಯಿ. The squash-gourd, Cucurbita maxima Duches. (St. & Pl.).

ಬೀಪರಿ *bīpari.* (Tē. ಜೀಕಲಿ, ಜೀಪುರು, a broom; ಜೀಡ, trash; T. ಜೀ, to sweep; ಜೀಕ್ಕು, sweepings, rubbish). — ಜೀಪರಿಕಟ್ಟೆ. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, etc. Sl. 112).

ಚೀಪು cīpu. = ಸೀಪು. To suck the substance out of anything, to suck (My.; T. ಜೂಪ್ಪು; Tē. ಚೀಪು, to make a sound with the lips).

ಚೀಪು cīpu. A chip, a piece of stone or wood, especially used as a supporting prop (C.; Mhr. ಚೀಪ; *cf.* ಚಿಪ್ಪು).

ಚೀರ cīra. = ಚೀಲ. A bag, a sack (ಸಂಸ್ಕೃತ, ದ್ರಾವಿಡ Nr.).

ಚೀರ cīra. (= ಚೀವರ). A strip, a long narrow piece of bark or rind; a strip of cloth; *a rag, a tatter, an old and torn cloth; cloth;* the dress of a Buddhist priest; a stripe, a stroke, a line (*cf.* ಸೀಲು 2).

ಚೀರಣ cīraṇa. = (ಬಾಪ), ಚೀರ್ಣ, ಚೀರ್ಣ. A small chisel, especially used in cutting metals (C.; Tē.; Mhr. ಚಿರಣೆ).

ಚೀರಿ cīri. *A cricket.*

ಚೀರಿಕೆ cīrikĕ. (= ಮುಸುಡಿಕೆ). A cricket (Si. 133).

ಚೀರಿಲ್ಲಿ cīrilli. *A kind of large fish.*

ಚೀರು cīru. 1. = ಚೆವರು, etc. (My.; Tē.; Tē. also: to cut in slices, to tear into shivers, to rend).

ಚೀರು cīru. 2. = ಚೆವರು 2. Scratching (My.); a shiver, a fragment. — ಚೀರ ಗಾಯು. = ಚೆವರ ಗಾಯು. (My.). — ಚೀರಾಗು. -ಆಗು. To shiver (J. 13, 50).

ಚೀರ್ cīr. = ಕೀಚು 1, ಚೆಚ್ಚು 1. To scream, to emit a shrill sound, to cry out. (Tē. ಚೀರು, to call out, exclaim). ಚೀರ್ದ (J. 19, 50; 26, 53; 29, 46). ಚೀರ್ದ್ (19, 30). ಚೀರ್ದ (31, 30).

ಚೀರ್ಪಿಸು cīrpisu. To cause to scream, etc. (J. 23, 39; My.).

ಚೀರ್ಪು cīrpu. 1. = ಚೆಚ್ಚು. P. p. ಚೆಚ್ಚಿ. (C.; J. 21, 1; 28, 32; 31. 46; 32, 51; B. 2, 50; 5, 132). ದಾಗುಬಿ ಬಿರಿಯ ಚೀರ್ಪುವ ತೆಱದಂ (Prll. 22, 23). ಚೀರ್ದ ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಭದಂ (ಪಿಣ್ಡಿ ಕೂರ Mr. 236). — ಚೀರ್ಪಾಡು. -ಆಡು. To scream much, etc. (S. Mhr.; B. 5, 64).

ಚೀರ್ಪು cīrpu. 2. = ಚೀರ್ಪು Screaming, etc. (Bh. 8, 21, 8). — ಚೀರ್ಪಿದ್. -ಎದ್. = ಚೀರ್ಪಿದ್, q. v.

ಚೀರ್ಪು cīrpu. 3. (fr. ಕೀಚು 2). = ಚೆರ್ಚ. Raging, fierceness. — ಚೀರ್ಪ ನಾಯಿ. = ಚೀರ್ಪಾಳಿ. The wild dog, Canis rutilans (S. Mhr.).

ಚೀರ್ಪುಮ್ಬು cīrpumbu. Screaming; useless speech (ದ್ರಾವಿಡಾದಿ ಶಬ್ದ).

ಚೀರ್ಳ cīrḷa. = ಚೆಚ್ಚು 3. — ಚೀರ್ಳಾಳಿ. The wild dog, Cyon rutilans (Gz.).

ಚೀರ್ಣ cīrṇa. = ಚೆಚ್ಚರ, etc. (ಪ್ರಸನ್ನ, ದತ್ತವಿಠಲ Si. 345; My.; Tē.).

ಚೀರ್ಳ cīrḷe. The tree Murraya koenigii Spr. (ಅಡವಿ, ಶಠ ಚೀರ್ಳ Mr. 134).

ಚೀಲ cīla. = ಚೆಚ್ಚರ, ಚೆಚ್ಚಲು. (ಅತಿ Mr. 358; C.; Si. 191. 205. 490; M. ಚೀಲೆ). ಕೂದು ಕೂಸಿನ್ನ ಚೀಲಂ (ಜಾತಾಯು Mr. 308).

ಚೀಲಮಣ್ಡೆ cīlamaṇḍĕ. The ankle (Tē.; ಘುಟಿಕೆ, ಗುಳ್ಳ Si. 207). ಚೀಲಮಣ್ಡೆಯ ಕೆಳಗಣೇ ಪ್ರದೇಶ (ಬಾಷ್ಯೆ 207).

ಚೀಲಯಿತ cīlayita. N. of a plant (ಪಾಕಾಕ್ಷ Mr. 133, o. r. ಚಿಲ್ಲಯಿತ).

ಚೀಲಾಯ cīlâya. A small blade of a knife or sword (ಕತ್ತರಿಗು Bhn. 5, o. r. ಕತ್ತಲಗು; Bh. 8, 25, 31; see remark s. ಕತ್ತರಿ; *cf.* ಚಿಲ್ಲಾಣ; Sk. ಕರ್ತರೀ = ಪಕ್ಷ).

ಚೀಲಾಳ cīlâḷa. N. of a man (Bp. 24, 11. 12. 15; V. 14, after 40, etc.).

ಚೀಲಿ cīli. A word of calling to a cat, like pussy (My.; Tē.). See Prv. s. ಜಂಗಾಲಿ.

ಚೀಲು cīlu. = ಚೆಚ್ಚಲು. (B. 3, 46).

ಚೀಳೆ cīḷĕ. (Tbh. of ಕೀಲು). A pin, a peg, any fastening (Tē.). ಮುನ್ನ ಚೀಳೆ (ಕೀಲು Si. 456; Tē. ಚೀಲೆಮನ್ನು, the luting round a crucible).

ಚೀವರ cīvara. (= ಚೀರ). *The dress of a Buddhist mendicant or of any mendicant.*

ಚೀವು cīvu. = ಚೆಚ್ಚು, q. v. (My.).

ಚೀಳ್ cīḷ. = ಸೀಳ್. A scream, a cry (M.: sound). — ಚೀಳಿಡು. -ಇಡು. To scream (ಸೀಳಿಡು Kk. 54; Śm. 50).

ಚು cu. (= ಇಸು 4, etc.). See Śmd. 307-309.

ಚುಂಯಿ cuṁyi. = ಚುಯ್, ಚೆಱಂಯಿ. The hissing of water on heated iron or fire, that produced by a dōsĕ when put in the hot pan (My.; Tē. ಚುಂಯು, ಚುಂಯ್ಪು, ಚುಯಿ, ಚುಯ್ಪಿ). — ಚುಂಯೆನ್ನ್. -ಎನ್ನ್. To hiss, to fizz (Ć. Bp. 46, 25; My.).

ಚುಕಾಣಿ cukāṇi. = ಚುಕ್ಕಾಣ. (My.).

ಚುಕಾಯಿಸು cukāyisu. = ಚುಕಾಯಿಸು. To complete, to settle, to adjust, to fix the price, to discharge (as a debt, C.; Br., H.).

ಚುಕುಳ cukuḷa. ಚುಕುಳಿ. N. of a plant (ಪೇದುಮುಗ್ಗ, ಅಚ್ಚ ಪದ Mr. 129).

ಚುಕ್ಕಾಣ cukkāṇa. = ಸುಕಾಣಿ. The helm of a ship (ಪಡಗಿನ ಪಿಸ್ಸು Mr. 408; T., M. ಚುಕ್ಕಾನ್; Br. ಚುಕ್ಕಾನಿ, ಸುಕ್ಕಾನಿ; Arabic ಸುಕ್ಕಾನ್; Mhr., H. ಸುಕಾಣ, ಸುಕಾಣಿ).

ಚುಕ್ಕಿ cukki. = ಚುಕ್ಕೆ, etc. (My.).

ಚುಕ್ಕೆ cukki. Tbh. of ಚುಕ್ರ. Śukra, the planet Venus and the preceptor of the daityas or rākshasas (My.; ರಕ್ಕಸರ ಓಜ, ಅಸುರಗುರು Si. 17). See Prv. s. ಶುಕ್ರ. — ಚುಕ್ಕೆಗು ದರ. -ಕುದರ. A son or pupil of Śukra: a daitya (ವೈತ್ಯರಾ ಕ್ಷಸಾದಿಗಳ Kk. 11*a*; ರಕ್ಕಸ 10*b*; ರಕ್ಕಸ, ಚುಕ್ಕಿಗ, ಅಸುರ Śm. 9).

ಚುಕ್ಕೆ cukkĕ. = ಚೆಕ್ಕೆ 2, etc. A small mark, a dot, etc. (My.; Tē.; T. ಚುಕ್ಕೆ, a star). — ಚುಕ್ಕೆಮುಸ್ಸಿ. The spotted antelope (ದ್ವಿಪದ Si. 169).

ಚುಕ್ಕೆ cukkĕ. Tbh. of ಚುಕ್ರ. Wood sorrel (Tē., B.; Mhr. ಚುಕ್ಕಾ).

ಚುಕ್ರ cukra. = ಚುಕ್ಕೆ. *Sour sauce, acid seasoning, vinegar.* 2, *a kind of wood sorrel, Rumex vesicarius.*

ಚುಕ್ರಿಕೆ cukrikĕ. *A kind of wood sorrel* (= ಉದ್ದುದೋಟಿಕೆ).

ಚುಂಗ cuṅga. — ಚುಂಗ ಚುಂಗ. rep. An expression to denote the smell of fetid urine (C.). — ಚುಂಗಗಾತ. The smell of fetid urine (My.).

ಚುಂಗಡಿ cuṅgaḍi. (fr. ಕುಡಿ). Pettiness: small money, change; a trifling or petty sum above the large one, odd, as in one hundred

and odd (My.; Tē.; *cf.* ಜುಂಪು 2; Tē. also ಜೋಗುಮು, ಜುಂಗುಮು; T. ಜುಕ್ಕಲ್, ಜುಳ್ಳು, ಜುಳ್ಳಿ, ಜುಳ್ಳಾಣಿ, a small piece, bit or particle, *cf.* ಜುಕ್ಕಡಿ). 2, interest on money (C.; T. ಜೊಪ್ಪ). ಜುಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಜುಂಗು ಸಿಕ್ಕವೇ? (Prv.). — ಜುಂಗಿಮಾಫ. Gain by interest (Sl. 300; My.). — ಜುಂಗಿ ಹಣ. Interest (My.). 2, small pieces of money (My.).

ಜುಂಗಾಣಿ ಟೆಂಗುಳಿ. A small smoking pipe of clay (My.; M. ಜುಂಗ್ಗಿ, Br., H. ಜೋಳಗೆ, T. ಜುಂಗಾಣ್; Mhr. ಜೋಮಾರ್ಣೇ, to suck; ಜುಂಗಣಾ, a long pull at a hooka).

ಜುಂಗಿ ಟೆಂಗ್ಗಿ. = ಜೊಂಗಿ, q. v.

ಜುಂಗು ಟೆಂಗ್ಗು. = ಜುಂಗು. The end of a turban sticking out, a small part torn and hanging to the thing, a dangling tatter (S. Mhr.; Tē. ಜೋಗು, ಜುಂಗು, skirt, end of cloth; T. ಜುಂಗು, a plait, or fold, in a waist cloth or in a turban).

ಜುಜುಪ್ಪದಿ ಟೆಜುಂದರಿ. = ಜುಜ್ಜುಪ್ಪದರ, ಘುಜ್ಜುಪ್ಪರಿ. (My. Amara; ಜುಂಟಿಲಿ Sl. 170; T.).

ಜುಜುಲು ಟೆಜುಲು. = ಜುಜ್ಜಲು. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (Sk. & Pl.).

ಜುಚ್ಚಿಸು ಟೆಜುಚ್ಚಿಸು. To cause to pierce, etc. (C.). See Prv. s. ಗಚ್ಚು.

ಜುಜ್ಜು ಟೆಜುಚ್ಚು. 1. = ಜುಜುಫ 1. To cause to enter into, to put upon, as upon a roasting spit, etc., to insert (C.; Tē. ಗುಜ್ಜು ಗ್ರುಜ್ಜು, to pierce or prick; to run through, to insert; ಜೋಡು, to enter; ಜೊಜ್ಜು, to make enter; T. ಜೋದುಗು, ಜೆದುಗು, to tuck in; to thrust into, as a sword; *cf.* ಸೆಜುಗಿ?). ಕಬ್ಬಿಗೆಯು ಜುಜ್ಜಿ ಸುಜುವ ಮಾಂಸ (ಜೊಜ್ಜು, ಸುಜ್ಜಿಗೆ Nr.). ಕುಮಾರೇಂಗೆ ಜುಜ್ಜಿ ವಜ್ಜ ಮಾಜುವ ಧಜ್ಜೆ (ಜೊಜ್ಜು Sl. 313). ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಜುಜ್ಜಿ (*i. e.* if a rope is strung through its, the bullock's, nose) ಸಸ್ತಿಪಮುಳ್ಳು (Mr. 170). ಸೋಜದ ಅಳ್ಳಿಗೆ ಸೂಜೀ ಜುಜ್ಜಿ (B. 2, 12). ಆಜಜ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿಮು, ಧಾತೆಗೆ ಜುಜ್ಜಿ (4, 9). 2, to pierce into, as with a knife, a thorn, the beak, etc. (C.; Sl. 172); to pierce into, as a knife, a thorn, etc. (C.); to pierce or bore, as the ears (C.); to incite, as to quarrel (S. Mhr.). See Bp. 40, 4; Bh. 1, 8, 70; J. 4, 44; 13, 18; Prv. s. ಗಚ್ಚಿ.

ಜುಜ್ಜು ಟೆಜುಚ್ಚು. 2. Piercing, etc. See ಒಳ-. — ಜುಜ್ಜು ಗೊಜ್ಜೆಯ. -ಕೊಜ್ಜೆಯ. Piercing abuse (Rām. 3, 6, 55).

ಜುಜ್ಜು ಟೆಜುಚ್ಚು. 3. = ಜುಜುಫ 2. To burn; to consume with fire (Bh. 1, 8, 86).

ಜುಜ್ಜು ಟೆಜುಚ್ಚು. 4. = ಸುಜ್ಜು, etc. ಜುಂಪು 2 q. v. Smallness.

ಜುಜ್ಜುವಿಕೆ ಟೆಜುಚ್ಚುವಿಕೆ. = ಜುಜ್ಜು 2. (ವ್ಯಧ, ವೇಧ Sl. 388).

ಜುಜ್ಜುಸ್ಪರ ಟೆಜುಚ್ಚುಂದರ. = ಜುಜುಪ್ಪರಿ, etc. (ಸುಜ್ಜಿಲಿ Mr. 164).

ಜುಜ್ಜಲು ಟೆಜ್ಜಲು. = ಜುಜುಲು. (My.).

ಜುಂಚ ಟೆಜುಂಚ. = ಜುಂಪು 1, ಜುಜ್ಜು. A bird's beak (S. Mhr.; Mhr.; M. ಜುಜ್ಜು; T. ಜುಪ್ಪು; *cf.* ಜುಂಪು); (a snout; M. ಜುಜ್ಜು, what points; ಜುಜ್ಜಲ್, pointed; ಜುಜ್ಜಿ, an elephant's trunk; see ಜುಜ್ಜಿಲಿ; *cf.* ಜೂಪಿ).

ಜುಂಜಲ ಟೆಜುಂಚಲ. — ಜುಂಜಲಗಿಡ. A common herb, Corchorus trilocularis L. and C. olitorius L. (Z.).

ಜುಂಜಿಲಿ ಟೆಜುಂಚಿಲಿ. See s. ಜುಂಪು 1.

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. 1. = ಜುಂಪ. (My.). — ಜುಂಪಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಜುಜ್ಜಿಲಿ, ಸುಜ್ಜಿಲಿ, ಸುಜ್ಜಿಲಿಲಿ, ಸೊಜ್ಜಿಲಿಲಿ. A musk rat (ಘುಜುಪ್ಪರಿ, ಗಜ್ಜಮೂಸು Sl. 170; My.; Sk. ಜುಂಪು, ಮುಜ್ಜಿ ಮೂಸಲ; T. ಜುಜ್ಜಿಲಿ, ಜುಜ್ಜಾನ್, ಜೂಜಿಪ್, ಜುಪಪ್ಪ; M. ಜುಜ್ಜಲಿ; Tē. ಜುಜ್ಜಲು ಕೆ, T. ಜುಜ್ಜಿಲಿ, a mouse, *cf.* ಚಿಜ್ಜಲಿ).

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. 2. (fr. ಕುಜು). = ಜುಪ್ಪು 4, etc. Smallness (ಗುಜ್ಜು, ತೆಂಜು Śm. 62; Kk. 56, o. r. ಜುಜ್ಜು; T. ಜುಜ್ಜು; Tē. ಜುಂಪು, young; ಸುಜ್ಜಿ, little, small; T. ಕುಜು, a small or young one, etc.; *cf.* ಕೊಂಪ).

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. 3. (= ಜುಂಪು 1?). A projecting ledge on a house (Tē.; Tē. ಜುಂಪುಮಿದ್ದೆ, an overhanging tower or turret; T. ಕುಜುಳ್ಳು, curvature, bending, incurvation, crookedness, *cf.* ಕುಜಿ 1). ಮುಳಿಯ ಜುಂಪು (ಶಲ್ಯ, ನೀಪ್ರ, ಪಟಲಜ್ಞಾಪ್ತ, ಮೂಡಿಶೇ ಜೂಪು, ಸೂಪು Sl. 111). — ಜುಂಪುಮೋಪೆ. An overhanging ledge (?). ಆಜೋಕೆಯು ವಿಸುವ ಪೊಸದಳಿರ್ದ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸವಿದ್ದೆ ಎನೆವ ಎದ್ದ ಆ ವಿಲಾಸಾಜಾಸಲಚ್ಚಿಯು ಜುಂಪಿನಸ್ತೆ ಜುಂಪುಮೋ ಆಜ ಜುಂಪುಮೋಪೆಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Riv. 10, after 31.

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. 4. (fr. ಸುಜು?). The hair curling round the forehead (? see Čpr. s. ಜುಂಪುಮೋಪೆ & Śmd. s. ಜಾನಲ್; Tē. ಜುಂಪು = ತಿಪೆ, ತಜಪಟ್ಟೆ). *Cf.* the ಜೂಗಾ in ಜೂಗಾಕುಜ್ಜಲು.

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. 5. N. of a plant (ವೀರುಧಪಿ Mr. 149).

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. 6. The colour red or brown (My.; see ಜಜ್ಜ 1).

ಜುಂಪು ಟೆಜುಂಚು. Known, celebrated, renowned. See ಜಜ್ಜರ. 2, a musk rat or shrew.

ಜುಟುಕು ಟೆಜುಟಕು. Shortness, briefness (of time), smallness (of quantity, My., H., also ಜುಟುಪು).

ಜುಟುಕ್ಕನೆ ಟೆಜುಟಕ್ಕನೆ. = (ಜುಟು 1), ಜುಟುಕ್ಕೆನೆ, ಜುಟ್ಟನೆ. Fiercely, in a manner that at once causes pain, used of the manner in which scorpions sting and ants bite (S. Mhr.). ಜುಟುಕ್ಕನೆ ಕಡಿಯುವು (S. Mhr.).

ಜುಟಿಕೆ ಟೆಜುಟಿಕೆ. 1. = ಜೆಟಿಕೆ 4, etc. (My.; Mhr. ಜುಟೀ; *cf.* ಸುಮು).

ಜುಟಿಕೆ ಟೆಜುಟಿಕೆ. 2. = ಜೆಟಿಕೆ 2, etc. (My.).

ಜುಟಿಗೆ ಟೆಜುಟಿಗೆ. See ಸಲ್ಲು-.

ಜುಟುಜುಟು. 1. (= ಜುಟುಕ್ಕನೆ). — ಜುಟುಜುಟುಮು. rep. Fiercely and fiercely, used of the repeated bites of fleas and bugs (S. Mhr.). 2, a sound in imitation of the sensation of pain caused by a thorn or by pus in the foot, etc. (S. Mhr.). *Cf.* ಜುಮು 2.

ಜುಟುಮು ಟೆಜುಟು. 2. = ಜೊಟುಮು. See ಒಜ್ಜುಮು. (Tē. ಜುಟ್ಟಿ, ಜುಟ್ಟೆ = ಪ್ರಾಪ್ತಿ).

ಜುಟುಕ್ಕನೆ ಟೆಜುಟುಕ್ಕನೆ. = ಜುಟುಕ್ಕನೆ. (S. Mhr.).

ಜುಟ್ಟ ಟೆಜುಟ್ಟ. = ಜುಟ್ಟಿ. A cheeroot (My.).

ಜುಟ್ಟನೆ ಟೆಜುಟ್ಟನೆ. = ಜುಟುಕ್ಕನೆ. (S. Mhr.).

ಜುಟ್ಟಿ ಟೆಜುಟ್ಟಿ. = ಜುಟ್ಟು, ಸುಜ್ಜು. A thing rolled up: a cheeroot or cigar (S. Mhr.; Tē. ಜುಟ್ಟಿ; T., M. ಜುಟ್ಟು

ಟ್ಟು; T. ಚುರುಟ್ಟು, a roll; Mhr., H. ಚುರ್ಟಾ, a leaf rolled up containing tobacco, a cigar; Tē. ಚುಟ್ಟು, to roll, to roll round, to wrap up, *cf.* ಸುತ್ತು). 2, a kind of frontlet (My.).

ಚುಡು *cuḍu.* = ಬೆರು, (ಚುರು 1). — ಚುಡು ಪ್ರಡನೆ. = ಬೆಡು-, q. v.

ಚುಣ್ಣೆ *cuṇṇe.* ಚುಣ್ಣೆ. = ಚುಣ್ಣಿ. (Sk.; see ಕುಣ್ಣೆ 2).

ಚುಣ್ಣು *cuṇḍu.* = ಚುಂಬ, etc. — ಚುಣ್ಣಿ ಲಿ. -ಇಲಿ. = ಚುಂಚಲಿ. (My.).

ಚುಣ್ಣೆ *cuṇḍhi. A small well* (ಚುರಿ, ಚುಣ್ಣಲಿ Mr. 422; see ಬಾಗೆರಿ).

ಚುತ್ರ *cudra.* Tbh. of ಕ್ಷುದ್ರ. Slander (My.).

ಚುತ್ರತನ *cudratana.* The act of slandering (My.; see Dp. s. ಕಳದ).

ಚುನಾಯಿಕೆ *cunāyike.* Choosing, selection (My.).

ಚುನಾಯಿಸು *cunāyisu.* 1. To plait, to fold (S. Mhr.; Mhr. ಚುನಣೇಂ, ಚುನಲೇಂ).

ಚುನಾಯಿಸು *cunāyisu.* 2. To choose (My.; Mhr., H. ಚುನ ಲೇಂ).

ಚುನಾವಣೆ *cunāvaṇe.* = ಚುನಾಯಿಕೆ. (My.).

ಚುಂಡಿ *cuṇḍi. A procuress, a bawd. Cf.* ಸೊಣ್ಣೆ.

ಚುನ್ನ *cunna.* Blame, censure, abuse, defamation, scorn, reviling (ಪಿಣ್ಣೆ Ct. II, 66; Śm. 57; ಬಾಡ, ಆಕ್ರೋಶ, etc., ಬಯ್ಗಳು Hlā.; T. ಚಿನ್ನ, contempt, dishonour; Tu. ತೂ, to blame, abuse). — ಚುನ್ನಸುವಿ. A word of abuse, a hurriedly and inconsiderately uttered word (ಪಿರಸ್ಕ, ಚುನ ನೋಡಿತ Hlā.); ridicule, sarcasm, irony (ಸೋಲ್ಮುಣ್ಣ, ಸೋಲ ಬಾನ Mr. 88). — ಚುನ್ನ ಬಾಡು. -ಆಡು. To blame, censure, etc. ಚುನ್ನ ಬಾಡಿ ಬಿಸಗೊಳುಪ (ಪರ್ಯಾಸುಂಬೋಗ, ಉಡಾಲಪ್ಪು Hlā.). 2, to cheat, to deceive. ಚುನ್ನ ಬಾಡಿ ಬಿಸಗೊಪ್ಪುದು (ವರಿಯೋಗ, ವ್ರಲಪ್ಪು Mr. 90). See Čpr. 8, after 58; Bp. 21, 23; 28, 15; 29, 16; 46, 20; 49, 11; Abhā. 2, 55; Bh. 7, 19, 28.

ಚುಬುಕ *cubuka.* = ಚುಬ್ಕ, etc. (J. 14, 27; 19, 21).

ಚುಬುಕಿಂದಿ (*cubuku-iṅdi*). To start up, or to make an onset (? Rām. 6, 19, 24).

ಚುಮ್ *cum.* An imitative sound. — ಚುಮ್ ಚುಮ್. rep. One of the sounds emitted by rats (C.).

ಚುಮು *cumu.* 1. = ಚುನು. An imitative sound. — ಚುಮು ಚುಮು. rep. Sounds to imitate the smarting or throbbing sensation caused by the stinging of a scorpion, or by the formation of pus in a wound or boil (My.).

ಚುಮು *cumu.* 2. — ಚುಮು ಚುಮು. rep. With intense brilliancy, used of the rising of the sun (S. Mhr.).

ಚುಮ್ಬಕ *cumbaka.* A kisser; a lecher; a cheat; one who is kissed by—(Bh. 3, 4, 7). 2, *a loadstone.*

ಚುಮ್ಬನ *cumbana.* Kissing; a kiss (ಮುದ್ದು Śm. 97).

ಚುಮ್ಬಿತ *cumbita.* Kissed; touched softly or lightly. (Grj. 4, 92).

ಚುಮ್ಬಿಸು *cumbisu.* To kiss; to touch softly or lightly (Śmd. 264; Čpr. 2, 84; 3, 43; 6, 83; J. 5, 57; 18, 20; 31, 59).

ಚುಯ್ *cuy.* = ಚುಂಯ್ಗು, etc. (T. ಚುಱ್ಱು; *cf.* ಚೂಯ್). — ಚುಯ್ಯೆನ್. -ಎನ್. To fizz, to hiss (Grj. 4, after 120; Rāv. 5, 38).

ಚುರಿ *curi. A small well. Cf.* ಕುಂ 2, and see ಬಾಗೆರಿ.

ಚುರು *curu.* 1. (= ಚುನು). — ಚುರು ಚುರಿಗ. *relt.* Swiftly, hurriedly (ಉತ್ಸಾಹ, ತ್ವರಿತ Hlā.).

ಚುರು *curu.* 2. A sound in imitation of the burning caused by the bite of an ant, the sting of a scorpion, the touch of fire, etc. (T. ಚುರುಕ್ಕು, acute pain; M. ಚುರುಚುರೆ, with sharp pain). — ಚುರು ಚುರು. rep. With violent smarting (C.; Mhr. ಚುರ ಚುರಾಟ, ಚುರಚುರಾಟ). — ಚುರುಚುರುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಚುರು ಚುರೆನ್ನು. (My.). — ಚುರುಚುರೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To smart violently (My.).

ಚುರುಕು *curuku.* = ಚುರುಕು, q. v. (C.). — ಚುರುಕುಬುದ್ಧಿ. = ಚುರುಕು-. (B. 5, 82).

ಚುರುಚಿ *curuci.* = ಚುರುಚೆ, ಚುರಚೆ q. v., etc. (C.). ಕಾಲ ಕೂರಿದ ವಿಷವು, ಜೇನು ಸುಟ್ಟಿದ ಹಗೆಯು, ಹಾದುಕಿ ಚುರುಚ (nettle), ಸಸುಗುಸ್ಸಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಜೇಡ! (Sp.).

ಚುರಿ *curu.* An imitative sound (Tē. ಚುರು). — ಚುರು ಚುರು. rep. The hissing or sputtering of boiling water. ನೀರು ಚುರು ಚುರು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ (S. Mhr.). 2, the spitting and sputtering of heated oil or ghee or of a thing frying (My.; Mhr. ಚುರಚುರ).

ಚುರುಕು *curuku.* = ಚುರಕು, ಚುರ್ಕು. Excessive heat of fire (My.; Tē.); great bodily heat (My.); quickness, speed (My.; Tē.); pain (My.; Tē.); sharpness of a knife, etc. (My.; Tē.); keenness, smartness (C.; Tē.; T., M. ಚುರುಕ್ಕು; *cf.* ಕೊರಿ 1 and see ಚುರಿ). ಮಿಸುಗುವ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳು ಬಲು ಚುರುಕಾಗಿರುವನ್ನೆ ತೋರುತ್ತದೆ (B. 4, 118). See B. 5, 82; Prv. s. ನೀರಿಗೆಯದ. 2, dearness, in price (My.). — ಚುರುಕುಬುದ್ಧಿ. Keen wit, quick understanding (C.; B. 4, 151).

ಚುರುಕುತನ *curukutana.* Keenness, smartness (B. 3, 54; My.).

ಚುರುಚಿ *curuci.* = ಚುರಚೆ, etc. (My.). — ಚುರುಚುಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia cannabina L. f. (Z.).

ಚುರ್ಕು *curku.* = ಚುರುಕು. (My.).

ಚುರ್ಚು *curcu.* 1. = ಚುಚ್ಚು 1. To pierce, etc. (ತಿವಿ Śm. 86).

ಚುರ್ಚು *curcu.* (*cuṟcu*). 2. = ಚುಚ್ಚು 3. To burn; to consume with fire (ಬಾಡ Śmd. Dh.; ಸುಡು Kk. 50; Śiv. 2, 9; 5, 9). ಚುರ್ಚಿದ ಭೋಜ ಬಿಸಿದ ಆಳುತೆ ಕಮು ದ್ದಾದ ತಳರನ್ನೆ ನೋಡ್ದಂ (Śmd. 38). See s. ಚೂಪು 1.

ಚುರ್ಚು *curcu.* 3. Burning. — ಚುರ್ಚುಗೊಳ್ಳಿ. -ಒಳ್ಳಿ. (Śmd. 203). A burning fire-brand.

ಚುಲ್ *cul.* ಚುಲು. = ಚಲ್, ಚಲ, ಚಲು 2, ಜಿಲ್, ಚೂಲ್ q. v., ಸಲ್, ಸಿಲ್, ಸುಲ್, ಸೂಲ್ q. v. See ಚೂಪ್ಪು ೮.

ಚುಲ *cula.* Raising; rising; diving into. See ಸಿ-.

ಚುಲಕ *culaka.* = ಚುಲುಕ. Lightness of temper or conduct, want of seriousness, levity (Tē. ಚುಲಕೆ, ಚುಲ್ಕೆ; *cf.* ಸುಡ). — ಚುಲಕುಬುದ್ಧಿ. Levity (My.).

ಚುಲಕ *culaka.* = ಚುಳುಕ. The palm of the hand hollowed so as to receive or contain a liquid. (R.; Mhr. ಚುಳಕಾ; Sk., Tē. ಚುಲುಕ; M. ಚುಳುಗ). *Cf.* ಕುಮಿಕೆ, ಕುಮಿತೆ; ಸೊಲಗೆ.

ಚುಲಕತನ *čulakatana.* = ಚುಲುಕುತನ. (My.; Tē.).

ಚುಲುಕ *čuluka.* = ಚುಲಕ. (Sk.; Ūpr. 6, 29). 2, a small vessel or pot, a gallipot, etc. (Sk.).

ಚುಲುಕು *čuluku.* = ಚುಲಕ. — ಚುಲುಕುಬುದ್ಧಿ. = ಚುಲಕ ಬುದ್ಧಿ. (My.).

ಚುಲುಕುತನ *čulukutana.* = ಚುಲಕ, ಚುಲಕತನ. Lightness of temper or conduct, levity (My.).

ಚುಲ್ಲ *čulla.* = ಚಲ್ಲ. *Blear-eyed.*

ಚುಲ್ಲಿ *čulli. A fire-place, a cooking-stove* (ಅಪ್ಪನ್ನಕ, ಅಫಿಪ್ರಯ, etc., ಒಲೆ Mr. 211).

ಚುಸ್ತ *čusta.* = ಚುಸ್ಸ, ಚುಸ್ಸ. The burnt exterior or crust of roast meat; fried meat. *Cf.* ಸುಜ್ಜಗೆ.

ಚುಳಿಕೆ *čuḷikĕ.* A stout stick to beat cotton with (S. Mhr.; T. ಚುಳಿಕ್ಕು, a staff or stick, armed with a sharp point and carried by travellers).

ಚುಳ್ಳಿ *čuḷḷi.* See ತಂ-. (T. ಚುಳ್ಳಿ, the timber tree Diospyrus L.; etc.).

ಚೂ *čū.* The sound used in setting on a dog (C.; Mhr. ಛೂ). — ಚೂ ಬಿಡು. To set on a dog (C.).

ಚೂಚುಕ *čūčuka. The nipple of the breast* (ಬೊಪ್ಪಿಯ ಚೂಚ್ಚು Mr. 321).

ಚೂಟಿ *čūṭi.* = ಸೂಟಿ. Aim (Tē. ಸೂಟಿ; M. ಚೂಟ್ಟು, to point at or out; to aim; T. ಚುಟ್ಟು, pointing at; a sign; *cf.* ತುಟಿ 1, ಸುಟ್ಟು 2, & see s. ಚುಟ್ಟ). 2, = ಚೂಟು, a device, a scheme, an expedient (C.; Dp. 99, 3; Tē. ಸೂಟಿ; Tē. ಚೂಟ್ಟಿ, ಚೂಪ್ಪಿ, seeing, viewing, glancing; a look; an eye; T. ಚೂಟ್ಟಿ, the property of examining and knowing scientific systems; M. ಚುಟ್ಟಿ, smartness, quickness, *cf.* ಚುರುಕು; T. ಚಟುಟ್ಟು, acuteness, sagacity; ಚುರುಪು, alacrity, celerity; for *"seeing"* see s. ಚೂಪ 1; Mhr. ಸೂಪ, inquiry, searching after or into). See ಕಣ್ಣು-. — ಚೂಟಿಚಾಕರ. An underling in the service of a temple (My.).

ಚೂಟು *čūṭu.* = ಚೂಟಿ No. 2. (My.; H.).

ಚೂಟುಗಾಪಿ *čūṭu-gāpi.* A contriver, a schemer (My.).

ಚೂಡ *čūḍa.* 1. = ಚೂಡೆ, ಚೂಲ. (ತುಪಿ, ಮುಳುಗಿ Kn. 4; ತಿಪ್ಪೆ, ಕೊಟ್ಟಿ Mr. 109; ತಿರಸ್ 471; ತುಪಿ 503; ಮೂಂ 521). *Cf.* ಚುಟ್ಟಿ.

ಚೂಡ *čūḍa.* 2. Tbh. of ಚೂಟಿ 1 (Ćt. II, 91).

ಚೂಡಾಕರ್ಮ *čūḍā-karma.* The ceremony of forming the čūḍā, the rite of tonsure. (My.).

ಚೂಡಾಮಣಿ *čūḍā-maṇi. A jewel worn in a crest.* ಸಿರಪ ರತ್ನ ಚೂಡಾಮಣಿ (ಕೇಪುರ, etc. Mr. 333). 2, a person or thing pre-eminently excellent.

ಚೂಡಾಲು *čūḍālu.* = ಚೂಡಾಳಿ, ಸೂಡಗ, ಸೂಡಿಗ. (ಆಡಾಪಕ, etc., ಸೂಡಿಗ Sl. 219).

ಚೂಡಾಲೆ *čūḍāle. A kind of Cyperus, Kyllinga monocephala* (= ಉಪ್ಪಟಿ).

ಚೂಡೆ *čūḍĕ.* ಚೂಡಾ. = ಚೂಡ 1, (ಚುಟ್ಟಿ). *A single lock or tuft of hair left on the crown of the head at the ceremony of tonsure.* 2, *the crest of a cock or peacock.* 3, any crest, plume, diadem, etc. 4, *the head.* 5, top, summit. 6, a kind of bracelet. — ಚೂಡಾಳಿ. A bracelet with a hinge and lock (My.).

ಚೂಣಿ *čūṇi.* = ಚೂಳಿ. The foremost part, the front, the van, the avant-guard (T. ಚೂಪು; *cf.* ಚೂಲ, ಚುಲ್ಲು, ಚೂಪು). See Bp. 5, 34; Bh. 1, 13, 15; 2, 4, 5; 6, 4, 107; J. 4, 30. 31; 8, 28. 29; 13, 12; 22, 3. 6; ಮುಂ-, ಮುನ್ನ-. — ಚೂಣಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. Fight of the avant-guard (J. 9, 15).

ಚೂತ *čūta. The mango tree, Mangifera indica.*

ಚೂತಕ *čūtaka. A small well* (see ಬಾಗೆರಿ).

ಚೂತಕುಜ *čūta-kuja.* = ಚೂತ. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಚೂತಲತೆ *čūta-latĕ.* = ಚೂತಕುಜ. (J. 29, 31).

ಚೂಪು *čūpu.* 1. Seeing; sight; a look, vision, glance; the eye (Tē.; R.; Tē. ಸುವಿ, to appear; to look; ಚುಣ್ಣಿ, ಚುಣ್ಣು, ಚೂಡಲಿ, ಸುಣ್ಣಿ, ಸುಣ್ಣೀ, ಸುವಾ, ಸುವ್ವಾ, ಸುಮ್ಮು, ಸುವ್ವೀ, ಸೂ, see! behold! do you know? ಚೂಡು, to see; to look, etc., to consider; to regard; infinitive ಚೂಡ; ಚೂಪ್ಪ, to show, etc.; ಚೂಪುಮ್ಮು, to appear, seem; to be fair, beautiful; ಚೂರುಪ್ಪ, ಚೂಪ್ಪು, the east; see ಚೂಲಿ, Tu. ಚೂ, to see; fire; bright; Sk. ಚೂರ್, ಚೂ, to burn; ಛೂ, to perceive; ಛೂಪ್, to shine; ಚೀಂಯ್, to shine; T. ಚುವ್ವ, ಚೂಯ್, clear, pure, fair; intelligible; ಚೂ, purity; white; ಚುವೆ, light; T., M. ತೀ, fire; *cf.* ಸೀ 2, ತೀ 1 seq.; Tē. ತೇಜ್ಜು, splendour; ತೇಜಿಲ್ಲು, ತೇಜು, to shine; to gaze; Kōḍagu ತೆಪ್ಪು, fire, *cf.* ತೆಪ್ಪು; T. ತಿಗರ್, to shine; light, *cf.* ತಿಗರ್; Sk. ತಿಪ್ಪ, fire; ಚೀಂಯ್, ದೀ, to shine; Tē. ಚೂಮು, ಚೂಮು, to burn, *cf.* ಸುಮು, ಸೊಮರ್; see ಚಪ್ 1, ಚುಮರ್ 2, ಚೂಳ್ಳ; ಚುಬ್ಬಿ 1; ಚೂಪು; T. ಚೂಣ್ಣು, to intimate, suggest).

ಚೂಪು *čūpu.* 2. Pointedness, as of a pen, an iron crow, etc. (My.; see ಚೂಪ and ಚೂಪಿ).

ಚೂರ *čūra.* = ಚೂರು. (B. 5, 54). — ಚೂರ ಚೂರ. = ಚೂರು ಚೂರು. (5, 224).

ಚೂರಣ *čūraṇa.* Tbh. of ಚೂರಣ 1. (My.). See ಚೂಪ-.

ಚೂರಿ *čūri.* Tbh. of ಛೂರಿ. A small billhook-like knife (C.; T. ಚೂರಿ, ಚೂರಕತ್ತಿ); a penknife (My.); a knife (My.; M., Tē.; Tē. also ಚೂರುಕತ್ತಿ, ಚೂರಕತ್ತಿ, ಸೂರಿ, ಸೂರಕತ್ತಿ); a table-knife (C.). See B. 4, 40. 149. ಚಿಕ್ಕದ ಚೂರಿಯೆನ್ನು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಯ ಯೆನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆ?—ಚೂರಿ ಪದ, ಅದರೂ ನಿಜ ಕವಿಯುದಾಹರಣ (Prvs.).

ಚೂರಿಸು *čūrisu.* To reduce to pieces (Rām. 6, 10, 6; Bh. 9, 2, 43).

ಚೂರು *čūru.* 1. = ಚೆವರು, etc. To scratch, etc. (S. Mhr.).

ಚೂರು *čūru.* 2. = ಸೂರು. The part of a sloping roof that projects a little beyond the walls, the eaves (Tē.). ಒಚ್ಚಾರದ ಚೂರು, ಕೋಟೆಯ ಚೂರು, ಮನೆಯ ಚೂರಂತು, ಚೂರಿಕ್ಕೇ ಚೂರು, ಮನೆಯು ಮೇಲ್ಚುಪ್ಪಡಿಯ ಅಂತು, ಸೂರು (ಪರಿಭಾ, ನೀಪ್ರ, ಚಲಿಲಪ್ರಾಪ್ತ Sl. 111). ಮನೆಯ ಚೂರಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿ (ಗೋಪಾಸನ 111). 2, a frame thrown over houses to form the roof (My.).

ಚೂರು *čūru.* = ಚೂರ. A part, a portion, a piece, a fragment (ಛಿತ್ರ, ಶಕಲ, ಖಂಡ Sl. 32; C.; Mhr., H. ಚೂರಾ, ಚೂರ; Tē. ಚೂರೆ, T. ಚೂಣು, powder, dust). See B. 4, 71. 75; ಮೆ ಚೂ-. — ಚೂರಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Betelnut in small bits (C.). — ಚೂರು ಚೂರು. rep. Bits and pieces (C.; B. 4, 50. 96). — ಚೂರು ಪಾರು. dupl. = ಚೂರು ಚೂರು. (My.).

ಚೂರುಮುರಿ *čūrumuri.* (= ಮುರುಮುರಿ). Cleaned rice soaked and parched (S. Mhr.; Mhr. ಚುರಮುರಾ, ಕಾರಮುರಾ).

ಚೂರ್ಣ cūrṇa. 1. = ಚೂರು, ಸುಣ್ಣ. Reduced to powder, pulverized, ground, crushed; *powder, dust*, crumbs; flour; *pounded sandal;* pounded camphor. 2, chunam or lime; chalk (ಸುಣ್ಣ Śm. 60; ಸುಣ್ಣ 84). See ಅಕ್ಷ. — ಚೂರ್ಣ ಮಾಡು. To powder (My.).

ಚೂರ್ಣ cūrṇa. 2. = ಸೂರಣ. (T. ಚುವ್ವನ, a bulbous plant, Taccа L.). — ಚೂರ್ಣಗಡ್ಡೆ. The esculent root Arum campanulatum (ಚಪ್ಪರಗಡ್ಡೆ, ಸೂರಣ, etc. Sl. 161; My.).

ಚೂರ್ಣಕುಂತ್ತಲ cūrṇa-kuntala. *A curl, curly hair. Cf.* ಚುಂ ಚು 4 and ಸುರ.

ಚೂರ್ಣಿ cūrṇi. *A sum of one hundred cowries.* 2, *the picking out of an unanswerable argument.*

ಚೂರ್ಣಿಕೆ cūrṇikĕ. A kind of easy prose. (My.).

ಚೂಲ್ cūl. ಚೂಲು. = ಚುಲ್, etc. (Tě. ಚೂಪು, heat; pregnancy of cows = ದಮಗರ್ಭ; ಚೂನಿ, ಚೂಲಿ, pregnant; ಚೂರಾಲು, a pregnant woman; ಚೂಲು, womb, fruit, child, embryo = ಗರ್ಭಸ್ಥಪಿಣ್ಡ, ಶಿಶು; T. ಚಪ್ಪಲ್, pregnancy of mares, cows, etc. = ಚೂಲ್; T., M. ಚೂಲ್, pregnancy; T. ಚೂಲಿ, a pregnant woman). See ಚುಲ-.

ಚೂಳಿ cūḷa. ಚೂಳ. = ಚೂಡ 1. A crest, the top part, etc. See ಅಮ-; Čpr. 5, after 64; 6, 18. 19.

ಚೂಳಿಕೆ cūḷikĕ. ಚೂಳಿಕೆ. *The root of an elephant's ear* (ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ Mr. 156). 2, the comb or crest of a cock. 3, the top of a mountain (Čpr. 5, 7; Abh. P. 9, 52), or of a tree (Rsr. 5, after 55). 4, the front, the van (Bh. 1, 7, 64).

ಚೂಷೆ cūšĕ. *An elephant's girth.*

ಚೂಳಯ cūḷaya. The space left by the division of hair in combing, when ornamented with pearls (ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತಲೆ ಕೆಸ.).

ಚೂಳಿ cūḷi. = ಚೂಡೆ. (J. 8, 27). — ಚೂಳಿಗಲಹ. -ಕಲಹ. The quarrel of the avant-guard (Bh. 1, 8, 1).

ಚೆ čĕ. = ಕೆ 1, etc. See ಅವಿ, ಆವಿ, ಈವಿ, ಮುಂವಿ, ಹಿಂವಿ.

ಚೆಕ್ಕನೆ čĕkkanĕ. = ಚಕ್ಕನೆ, (ಚಂಗನೆ). Quickly, speedily (ಘೋಷಣೆ, ಘೋಷಣೆ, ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ, ಗಬ್ಬಿತಿಬ್ಬಿನಿ, ಕಡು, ಚಿಪ್ಪರ, ಚಿಪ್ಪರ, ಶೀಘ್ರ Śmd. 391; Śm. 61; Kk. 50, o. r. ಚಕ್ಕನೆ).

ಚೆಕ್ಕರಿಸು čĕkkarisu. = ಚಕ್ಕರಿಸು, ಚೆಕ್ಕರಿಸು. To bleat (ಅಜ್ಜನ Śmd. Dh., o. r. ಚೆಕ್ಕರಿಸು in most MSS.; *cf.* ಕೆಕ್ಕರಿ?).

ಚೆಕ್ಕಳ čĕkkaḷa. = ಚಕ್ಕಳ, q. v. (Nu. 107).

ಚೆಕ್ಕು čĕkku. 1. = ಚಕ್ಕು. (My.).

ಚೆಕ್ಕು čĕkku. 2. (Tbh. of ಚಕ್ಕ). An oil-press, a sugar-mill, etc. (T. ಚಕ್ಕು; M. ಚಕ್ಕು; R.; Mhr., H. ಚಕ್ಕೀ, a hand-mill).

ಚೆಕ್ಕುಸು čĕkkusu. To stop, to arrest, to prevent, to repel, etc. (ತಡೆಯು, ನಿಗ, etc., ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸು; *cf.* ಕಿಡಿ).

ಚೆಕ್ಕೆ čĕkkĕ. = ಚಕ್ಕೆ q. v., etc. (My.).

ಚೆಗ್ಲೆ čĕglĕ. The horse-radish tree, Hyperanthera moringa (Mhr., H. ಶೇಗು, ಶೇಗಾ; R.).

ಚೆಂ. ಚೆಙ್ cĕṁ. = ಚಂ (ಚಙ್), etc. (Śmd. 215). Redness. — ಚೆಂಗಣಗಡೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. = ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. A red water-lily (ಸಾಗಸ್ಕಲಿಕ, ಕಡ್ಡಾರ, ಪಲ್ಲಿಕ, ರಕ್ತಸಸ್ಯಕ Nr.). — ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. (Śmd. 216). = ಚಂ-. — ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. (Śmd. 216). = ಚೆಂಗಣಗಡೆ. — ಚೆಂಗಣಿಗ. -ಕಣಿಗ. A red or fiery ray (Rsr. 6, 133; 8, 34). — ಚೆಂಗಣಿದ. -ಕಣಿದ. = ಚಂ-. The fiery-rayed: the sun (ಸೂರ್ಯ Kk. 11b, o. r. ಚಂ-; Śm. 14). — ಚೆಂಗಲುಡಿ. -ಕಲುಡಿ. = ಚಂ-. (ಅಲ, ಚಿಕ್ಕಿಯ ಮೊಲ Śm. 26). — ಚೆಂಗುಮಿ. -ಕುಮಿ. = ಕೆಂ-. The red sprout: a coral (ಪವಳ Kk. 47; Śm. 68; Rsr. 8, 25). — ಚೆಂಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. (Śmd. 216). A red throat.

ಚೆಂಗು čĕṅgu. 1. = ಚಂಗು 1, (ಜಿಗಿ 3, etc.). To jump, to skip, to frisk about, to caper; to pass by a leap (My.; T. ಚಮ್ಮು); to run away (My.; *cf.* ಜಿಗುಗು 1 P).

ಚೆಂಗು čĕṅgu. 2. = ಚಂಗು 2, (ದಿಂಕು 2). A jump, etc. — ಚೆಂಗು ಚೆಂಗನೆ ಜಾಮು. = ಚೆಂಗು ಚಂಗನೆ-. (My.).

ಚೆಚ್ಚರ čĕccara. = ಚಚ್ಚರ, (ಚಿಚ್ಚರ). Quickness; quickly (ತೀವ್ರ Śmd. 391; Śm. 61; Kk. 50, o. r. ಚಚ್ಚರ; ಘೋಷಣೆ Ct. I, 21; Abh. P. 11, after 100; 14, 49; Tě. ಚೆಚ್ಚರೆ, forthwith, at once). ಚೆಚ್ಚರಂ (Śmd. 109). ಚೆಚ್ಚರದೆ (ತೀವ್ರವಿಚ್ಛೆ 181 Cm.). 2, certainty. ಚೆಚ್ಚರದೆ (ನಿಶ್ಚಯಬುದ್ಧಿಯ Śmd. 181 Mdb. Cm.). ಚೆಚ್ಚರಂ ನುಡಿವಂ or ಚೆಚ್ಚರದುಂ ನುಡಿವಂ (112). 3, carefulness (My.).

ಚೆಚ್ಚರಿಗ čĕccariga. = ಚಚ್ಚರಿಕ. A zealously active, restless, quick man (ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರಂಪಂ, ಪ್ರಾಣ, ಉತ್ಸುಕ, ಪ್ರಯತ್ನ Hlā.; ಪ್ರಂಪಂ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಪ್ರಾಣ Mr. 233, o. r. ಚಚ್ಚರಿಗ).

ಚೆಚ್ಚು čĕccu. = ಚಚ್ಚು. (ಜಜ್ಜು 1). To crush, to grind, to triturate (My.). ಪಾಷಾಣಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಚೆಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟುವಡಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿ ಜಗದುಪಕಾರವಾದ ಗರ್ಭವ (ನಂಬುಲ, ವಿಷವೈದ್ಯಗರ್ಭ Sl. 50). 2, to strike, thrash, beat (My.).

ಚೆಜ್ಜೆ čĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. (My.).

ಚೆಜ್ಜೆ čĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. (My.).

ಚೆಟ್ಟ čĕṭṭa. = ಚಟ್ಟ, etc. See s. ಮೂಕಚಟ್ಟ.

ಚೆಟ್ಟಿ čĕṭṭi. 1. A hen-sparrow (ಚಟಿಕ, ಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಕ Hlā., Aufrecht's ed.; ಚಿಟ್ಟಿಳ, ಕ್ಷುದ್ರ- in Mdb. MS.; Tě. ಚಟ್ಟಿ, a generic name of a class of birds).

ಚೆಟ್ಟಿ čĕṭṭi. 2. = ಚಟ್ಟಿ. (My.).

ಚೆಟ್ಟು čĕṭṭu. 1. = ಗಿಡ. (Tě.). See ಆರಡೆ-, ಮುಪ್ಪಟ್ಟು-, ಪಾಪ ಕೆ-, ಪಾಲೆಕಾಯಿ-, ಬಾಯಿಬ್ಬ-.

ಚೆಟ್ಟು čĕṭṭu. 2. = ಚಟ್ಟು 2, No. 1. (My.; see ಮುಟ್ಟು-).

ಚೆಡು čĕḍu. = ಚರು, ಚುಡು. — ಚೆಡು ಪುಡಿ. = ಚಡು-. (ತೀವ್ರ Śm. 61, o. rs. ಚಡು-, ಮುಡು-).

ಚೆಣ್ಡಕ čĕṇḍaka. — ಚೆಣ್ಡಕನಂ. The Canis (vulpes) rufescens (Bḍ.). — ಚೆಣ್ಡಕಪ್ಪ ನಂ. The Indian-fox, Vulpes bengalensis (Gz.).

ಚೆಣ್ಡಿ čĕṇḍi. = ಚಣ್ಡಿ 1 (or 2). — ಚೆಣ್ಡಿಕ. A low annual plant growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Lin. (Z.).

ಚೆಣ್ಡಿಕೆ čĕṇḍikĕ. = ಚಣ್ಡಿಕೆ. (ತಿವಿ, ಕಾಳವಕ್ಷ, ತಿಮಣ್ಡಿಳ Hlā., Nr.; Mr. 320; ಮೂಡಿ, ಮೂಲಿ Nr.; ತಿರುಕ, ತಿವಿ Nn. 162; My.). ನಲಲು ಚೆಣ್ಡಿಕೆ (ತಿವಿ, ಮೂಡಿ Nr. a). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಮೂ (ಪ್ರಪ್ರಪ್ಪಿಳ Hlā.). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂದಾರೆ (ಪ್ರಪ್ರಪ್ಪಿಳ Nr.).

ಚೆಣ್ಡು čĕṇḍu. = ಚಣ್ಡು 1, ನೆಲ್ಲು, (Sk. ಗೇಣ್ಡು, Mhr. ಚೆಣ್ಡು). A play-ball (Bp. 31, 3; B. 5, 42; Dp. 50, 2).

ಚೆಣ್ಣ čĕṇṇa. = ಚಣ್ಣ. (B. 5, 123).

ಚೆದರು čĕdaru. = ಚದರು, etc. (My.; T. ಚದರು, to pour

out, shed = ಚಿಮ್ಮು; to disperse, scatter;—to be poured out; to be dispersed; ಚದರು, to be split or shed).

ಚೆದುರು cĕdurn. = ಚದುರು. (Rśv. 11, 83).

ಚೆನ್ cĕn. 1. = ಚನ್ 1, etc. Redness. — ಚೆನ್ನಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಕೆಪ್-, ಚಪ್-. (Rśv. 2, 46; 8, 85; V. 4, 33, Śśv. 2, after 42; 2, 47; J. 3, 3; M.). — ಚೆನ್ನಳಿರ್ವೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of young leaves (Śśv. 2, 41). — ಚೆನ್ನಳಿರ್ವಾಸು. -ವಾಸು. A bed of young leaves (Śśv. 1, 50). — ಚೆಪ್ಪಾದೆ. -ತಾದೆ. = ಕೆಪ್-. (R.). — ಚೆಪ್ಪುಟಿ. -ತುಟಿ. = ಕೆಪ್-, ಚಪ್-. (Śmd. 216). A red lip (Śśv. 2, 79). — ಚೆಪ್ಪೆಅಣಿಯಂ. -ತೆಂಗಾಯಂ. A nut of the ಚೆಪ್ಪೆಅಗು (J. 3, 27). — ಚೆಪ್ಪೆಅಗು. -ತೆಂಗು. = ಚಪ್-. (Śmd. 216). A palm called "red cocoanut tree" (Grj. 2, 69; M. ಚೆಪ್ಪೆಮ್ಮು; My. as ಕೆಪ್ಪೆಅಗು). — ಚೆಪ್ಪೆಗ್ಗಿಲು. = ಕೆಪ್ಪೆಗ್ಗಿಲು. (St. & Pl.). — ಚೆಪ್ಪೆಯ್ವಲ್. = ಕೆಪ್ಪೆಯ್ವಲಿ, ಚಪ್ಪೆಯ್ವಲ್, ಚಪ್ಪೆಯ್ವಾಲ್. The red water-lily, Nymphaea lotus L. (ಸಾಗ್ಗಿಕ, ಕಟ್ಟಾರ Hlā.; ತಂಗಲದೆ, ಅಲ Śm. 26; ತಂಗಲದೆ Kk. 22; Abh. P. 9, after 120; V. 4, 115). — ಚೆಪ್ಪೆಯ್ವಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding in red water-lilies (Śmd. 216).

ಚೆನ್ cĕn. 2. = ಚನ್ 2, etc. Straightness, regularity, correctness, etc. — ಚೆಪ್ಪತಮಿೞ್. -ತಮಿೞ್. Correct Tamil, the polished Tamil dialect (T.; B. 4, 130 as ಚಪ್ ತಮಿೞ್). — ಚೆಪ್ಪೆನಪು. Proper remembrance (Ćpr. 8, 60).

ಚೆನ್ದ cĕnda. = ಚನ್ದ 1. Pleasing, etc. (B. 5, 12. 27. 30). — ಚೆಪ್ಪಗಣಿ. = ಚ-. (B. 5, 21. 249).

ಚೆನ್ದರ cĕndara. 1. = ಚನ್ದ 2, etc. (My.).

ಚೆನ್ದರ cĕndara. 2. = ಚನ್ದಿರ, etc. (My.).

ಚೆನ್ದಿರ cĕndira. 1. = ಚನ್ದರ 1, etc. (My.).

ಚೆನ್ದಿರ cĕndira. 2. = ಚನ್ದರ 2, etc. (My.).

ಚೆನ್ನು cĕnnu-as. = ಚನ್ನು. ಪೊಸ್ಮುಳ್ಕದನೇ ಕುಂಟೀಸಂ ಚೆಪ್ಪಂ ಳಂ (Śmd. 84). See ಬಮು-. — ಚೆಪ್ಪಪ್ಪೊಂಗ. An excellent or eminent man, a hero (ವೀರ Śmd. 11).

ಚೆನ್ನಂಗಿ cĕnnaṅgi. = ಚನ್ನಂಗಿ No. 1. (Śmd. 75). ಪರಿಮಳ ಪೆೞ್ತ ಸುವಪೊಪ್ಪೆಯಿಂ ಪೊಪ್ಪೆಯಿಂ ಚೆಪ್ಪಂಗಿ ಪೊಪ್ಪಂಗಿಯಿಂ. . . ಕಾ ಸಸಂ ಕನ್ಗೆ ಎಸೆದುದು (Rāghś. 17, 54).

ಚೆನ್ನು cĕnnu. = ಚನ್ನು. ಚೆಪ್ಪ ಬಣ್ಣರಂ (Kk. 48). ಚೆಪ್ಪ ಪು (Abh. P. 9, after 120). — ಚೆಪ್ಪಕ್ಷಿ. -ಅಕ್ಷಿ. A good, sound eye (Bp. 18, 71). — ಚೆಪ್ಪಾಗಿ. = ಚನ್ನಾಗಿ. ಚೆಪ್ಪಾಗಿ ಅಚ್ಚ ಮೂದುರ (ಪ್ರ ಚೀತ, ಉದಸವ್ವಪ್ಪ Nr.). ಚೆಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹುದ್ದಾದು (ವೀರಾಪ, ವೃತ್ತ Nn. 115). See Śl. 428; B. 5, 28. 29. 171. 179. 180.

ಚೆನ್ನೆ cĕnnĕ. 1. = ಚನ್ನೆ. (Ćpr. 4, 69; Abh. P. 7, 84).

ಚೆನ್ನೆ cĕnnĕ. 2. (= ಚೆನ್ನಂಗಿ?). N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಚೆಪ್ಪತಟ್ಟ cĕpputaṭṭa. (= ಸೋಪಾಪದಿ, etc., ಪಂಸಪಾದೀ ಗಿಣ Śl. 151; Tē. ಚಪ್ಪಟಿಚ್ಚಿ, the asarabacca plant).

ಚೆಮ್ cĕm. = ಚೆನ್ 1, etc. Redness. — ಚೆಮ್ಬಿಸಿಲ್. = ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್. Purple sunshine (Rśv. 9, 36; Śśv. 1, 77). — ಚೆಮ್ಮು. -ಪು. A red flower (Ćpr. 8, 96). — ಚೆಮ್ಬೊನ್. -ಪೊನ್. (Śmd. 216). The red metal: gold (ಕನಪರ, ಸೊನ್ನೆ, ಕಡವರ, ಮಿಸುಸಿ Śm. 68; ಕನಪರ, ಸೊನ್ನೆ, ಸುವರ್ಣ Kk. 47; Abh. P. 3, 37; 3, after 83 and 130; Rśv. 5, after 19; J. 18, 63; T.: fine or pure gold). — ಚೆಮ್ಬೋತ. -ಪೋತ. (Śmd. 216). = ಕೆಮ್ಬೋತ, etc. The crow-pheasant (ಧೂಮ್ರಕೇತ Mr. 177; M., T. ಚೆಮ್ಬೋತ್ತು; Bh. 1, 20, 53; Śśv. 3, 33).

ಚೆಮ್ಬಿಗೆ cĕmbigĕ. = (ಚಮ್ಬು), ತಮ್ಬಿಗೆ. A globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (S. Mhr.; Mhr. ತಾಮ್ಹಣ; Mhr. ತಾಮ್ಬೇ, copper; *cf.* ತಾಮ್ರ).

ಚೆಮ್ಬು cĕmbu. = ಚಮ್ಬು, etc. (M. ಚೆಮ್ಬು, ಚೆಮ್ಮು; Tē. also ಚೊಮ್ಮು). — ಚೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. A copper-smith (ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಿಕ Nr.).

ಚೆಯ್ cĕy. (ಚೆಯ್ಯ). 1. = ಚಯ್ (ಚಯ್ಯ), etc. — ಚೆಮ್ಮು ದು. -ಕುದು. To give or cause fan (V. 2, 33, 32, 34). — ಚೆಯ್ಯಾಟಿ. = ಚಯ್ಯಾಟಿ, q. v.

ಚೆಯ್ cĕy. 2. = ಸಯ್, ನೆಯ್. Straightness, etc.; niceness; beautifully, charmingly (see ಚಪ್ 2). ಚೆಯ್ ಮುಣ್ದಾಡಿ, ಮುಣ್ದಲೆವಿಡಿದು (Prll. 3, 29).

ಚೆರಗ cĕraga. = ಚರಗ, etc. (S. Mhr.).

ಚೆರಿಗೆ cĕrigĕ. = ಚರಿಗೆ. (C.).

ಚೆರುಕು cĕruku. (= ಕಬ್ಬು). The sugar-cane (Tē.). See ಚೆಪ್ಪ-.

ಚೆರ್ಪ್ cĕrpĕ. = ಚರ್ಪ್ q. v. Ridicule, etc. (S. Mhr.). 2, a quarrel, etc. (R.).

ಚೆರ್ಬಿ cĕrbi. = ಚರಬಿ. (My.; S. Mhr.; T. ಚೇರ್ಪಿ).

ಚೆಲ್ cĕl. = ಚೆಲ್ಲು, etc. To throw, as water (J. 33, 7).

ಚೆಲಂಕು cĕlaṅku. = ಚಲಕು, etc. To scatter, etc. (ಅಸಿ, ಕುಡಾದು Śmd. II; Tē. ಚಲುಕು, to sprinkle).

ಚೆಲಂಗು cĕlaṅgu. = ಚಲಂಗು, etc. To let go from the hand, etc. (ಕರಮುಕ್ತ Śmd. Dh., o. r. ಚಲಂಗು).

ಚೆಲ cĕla. Abbrevation of ಚೆಲ್ವ, of beauty. — ಚೆಲ ಪಿಳೆ. = ಚಳಪಿಳೆ. A beautiful boy (T. ಚೆಲ್ವ ಪಿಳ್ಳೈ). — ಚೆಲ ವಿಜೆಯಮು. N. of an idol of Krishṇa at Mēlkōṭē in Mysore (My.).

ಚೆಲುವ cĕluva. = ಚಲುವ, No. 2. See s. ಚಲುವು.

ಚೆಲುವಿಕೆ cĕluvikĕ. = ಚಲುವಿಕೆ, etc. (C.; ಅಧಿಷ್ಠೆ, ಪೋಧ Nr.; ವಿವಕ್ಷೆತ, ಸೌಮ್ಯ Nn. 103). See B. 5, 12. 289.

ಚೆಲುವು cĕluvu. = ಚಲುವು, etc. (ರಾಮು Mr. 501, o. r. ಚಲುವು; ಕೋಟಿ, ಸೌನ್ದರ Nn. 43; ರೂಪ 70; ರೂಪಕ, ಸರೂಪ 135; C.; B. 5, 12; J. 30, 15). Gen. ಚೆಲುವ (Bp. 42, 24; Prll. 3, 2; B. 2, 15); Acc. ಚೆಲುವನು (Prll. 3, 31); Loc. ಚೆಲುವಲ್ಲಿ in Nn. 43, etc. — ಚೆಲುವ. = ಚಲುವ, etc. A handsome man (ಸುರೂಪ Nr.; ಸೌಮ್ಯ Nn. 74; C.; B. 2, 14).

ಚೆಲೋ cĕlō. = ಚಲೋ, etc. (C.; B. 2, 28; 5, 47. 85. 217. 262. 278. 289). ಚೆಲೋದು, ಚೆಲೋವು, *e. g.* 5, 124. 132. 209. 213. — ಚೆಲೋ ಚೆಲೋ. rep. (B. 5, 85. 146).

ಚೆಲ್ಲ cĕlla. = ಚಲ್ಲ 1. (Rśv. 11, 83). — ಚೆಲ್ಲಾಟಿ. = ಚಲ್ಲಾಟಿ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟಿ, ಇಂಗಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.).

ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ cĕlla-vōtta. = ಚಲ್ಲವೊತ್ತ. See s. ಚಲ್ಲವರ್.

ಚೆಲ್ಲಾ cĕllā. = ಚಲ್ಲಾ, etc. — ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾ-. (S. Mhr.).

ಚೆಲ್ಲಾಟ cĕllāṭa. = ಚಲ್ಲಾಟ. See s. ಚೆಲ್ಲ and ಚಲ್ಲು.

ಚೆಲ್ಲಿಸು cĕllisu. = ಚಲ್ಲಿಸು. To cause to pour, as brandy on the ground (B. 5, 54), to cause to throw or put down, as a tree (5, 135), to cause to throw about or spread, as grass (5, 295), etc. (C.).

ಚೆಲ್ಲು ಚೆಲ್ಲು. = ಚಲ್ಲು 1, ಚೆಲ್. To scatter about or strew (ಪೀಡು, ಪೀಠಯರ್ Śmd. Dh. Cm.; C.), as lotus-flowers (Rsv. 6, 7), as seed (11, 68), to spend lavishly or profusely, as wealth (J. 34, 36), to spill, as ink (B. 2, 1), to shed, as blood (J. 4, 32), to throw away, as some jaggory (B. 2, 16), as a carcass (2, 34), as scum (3, 46), to throw or put, as a bundle of grass (2, 19), as salt (3, 59), to throw, as dust (J. 6, 39), as arrows (29, 11), etc., etc. See B. 3, 106. 123; 4, 157; 5, 154. 211. ಎಸ್ಟೇ ಚಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ, ಕಾಯು ಚಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ.— ಕಾಯ ಚಲ್ಲಿದ ಕಡೆ ಸಾವಿರ ಕಾಗೆ (Prvs.). 2, to disperse (v. l., J. 7, 32).— ಚೆಲ್ಲಾಟ = ಚಲ್ಲಾಟ (C.). — ಚೆಲ್ಲಾಡು. = ಚ ಲ್ಲಾಡು (My.). ಆಕ್ಷರಘೋಷಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ (J. 3, 24). — ಚೆಲ್ಲಾಡು. = ಚೆಲ್ಲಾಡು (My.).

ಚೆಲ್ಲೆ ಚೆಲ್ಲೆ. = ಚಲ್ಲೆ. Length (ನಿಡಿದು Śm. 49; Kk. 51, o. r. ಚಲ್ಲೆ). — ಚೆಲ್ಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. A long, extended eye (Śm. 118, o. r. ಚಲ್ಲೆ-; Bp. 40, 14; J. 6, 18; 31, 10).

ಚೆಲ್ವ ಚೆಲ್ವ. = ಚಲ್ವ No. 1, etc. Beauty (ಪುಣ್ಯ, ರೂಪು Nn. 63). 2, = ಚಲ್ವ No. 2, ಚೆಲುವೆ, etc. See s. ಚೆಲ್ವು.

ಚೆಲ್ವಿ ಚೆಲ್ವಿ. = ಚಲುವಿ, etc. (C.).

ಚೆಲ್ವಿಕೆ ಚೆಲ್ವಿಕೆ. = ಚಲ್ವಿಕೆ, etc. (C.; B. 3, 18).

ಚೆಲ್ವು ಚೆಲ್ವು. = ಚಲ್ವು, etc. (C.; ಸುರಭಿ Mr. 500, o. r. ಚಲುವ; ಅನ್ನ Kk. 32; Ćpr. 1, 77. 132; Grj. 10, 45. 47; J. 30, 7). ಚೆಲ್ವ ಪಿಡು (J. 28, 20). ಚೆಲ್ವಂ ಬೀದು (Rsv. 13, 69. 70). ಚೆಲ್ವಿನ ಕಡೆ (13, 104). ಚೆಲ್ವಿನ್ನೆ (Śmd. 216). ಇದು ಚೆಲ್ವಿಮೊಗ್ ಚೆಲ್ವು (191). — ಚೆಲ್ವ. = ಚಲುವ, etc. A handsome man (Ćpr. 1, 108). See ಕಮ-. — ಚೆಲ್ವಕ್ ಆಕ್. To get (or possess) beauty, etc. (Kk. 18. 26; J. 3, 17). — ಚೆಲ್ವಾಗು. -ಆಗು. To become or be beautiful, etc. (Śmd. 174; Ćpr. 1, 60; Rsv. 5, 51; Śśv. 5, 54; J. 17, 4). — ಚೆಲ್ವಿರು. -ಇರು. To abound in beauty (Grj. 10, 92). — ಚೆಲ್ವುವೆಡು. -ಪೆಡು. = ಚೆಲ್ವಕ್ ಆಕ್. (Ch. v. 181. 206; Ćpr. 3, 38).— ಚೆಲ್ವೆನ್. -ಎನ್. To say "it is a beauty", or "it is beautiful". ಸರಿ ಪೋಲಿಸಿದು...ನಮ್ಮಾಕರಂ ಚೆಲ್ವೆನೆ (J. 15, 8).— ಚೆಲ್ವೆಸೆ. -ಎಸೆ. To beam beautifully. ಆಮ್ಮೆ ಮೋಳದ ಕನ್ನಪುರಂ ಚೆಲ್ವೆಸೆದಿರೆ (Śmd. 75). — ಚೆಲ್ವೊಗೆ. -ಒಗೆ. Beauty to arise or appear (Kk. 28).— ಚೆಲ್ವೊಡರಿಸು. -ಒಡರಿಸು. To produce beauty (Grj. 10, 103).

ಚೆಲ್ವೆ ಚೆಲ್ವೆ. = ಚೆಲ್ವಿ, etc. (My.). ಗೌಡನ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಕಮಮಚೆಲ್ವೆ ಯಾದರೆ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಮೊತ್ತು ಪಣ್ಣಾಗ ಕಣ್ಣೆಲ್ತು (Prv.).

ಚೆಳು ಚೆಳು. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಚೆಳಾದರಿ. -ಆದರಿ. = ಚಳ್ಳಪರಿ. (Sl. & Pl.).

ಚೆಳ್ ಚೆಳ್ಳಿ. = ಚಳ್ಳೆ, etc. — ಚೆಳ್ಳದ ಮುಡ. (ಪೇಟು, etc. Nr.).

ಚೆಳ್ಳು ಚೆಳ್ಳು. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಚೆಳ್ಳುಗುರ್. -ಕುರು. = ಚ- (J. 8, 21; S. Mhr.).

ಚೆಳ್ಳು ಚೆಳ್ಳು. = ಚಳ್ಳು, etc. (ಪಾತಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಾತಕ Mr. 124).

ಚೆಳ್ಳೆ ಚೆಳ್ಳೆ. = ಚಳ್ಳು, etc. (My.).

ಚೇಕಿತಾನ ಚೇಕಿತಾನ. N. of a prince and ally of the Pāṇḍus. (Bh. 6, gîtârtha 1, 4).

ಚೇಗ ಚೇಗ. = ಚಾಗ 2, (ಚೆಗ್.ರಿ), ಚೇಗಿ, ಚೇಗ, ಚೆಗ್, ಚೇಗಿ. Quickness; quickly (ಚೆಗ್ಗರ, ಚೆಗ್ಗರ, ಚೆಳ್ಳನೆ, etc., ಚೇಗಲ್ಲೆ Śm. 61, o. r. ಚೆಗ್ಗ; Kk. 50, o. rs. ಚಗಿರ್, ಚೆಗ್ಗ, ಚಗ್ಗ, ಚೆಗ್ಗ). — ಚೇಗ ಚೇಗ. rep. = ಚಾಗ ಚಾಗ. (Mr. 90, o. r. ಚಾಗ ಚಾಗ).

ಚೇಗಿ ಚೇಗಿ. = ಚೇಗ, q. v.

ಚೇಗು ಚೇಗು. = (ಕೆಚ್ಚು 4), ಚೇಗೆ. The heart, or core, of a tree; essence; strength (ಒಂಟಿತನುವೆ, ಗಟ್ಟಿಯೂ ಗುರುವೆ Sl. 122; My.; T.; Te. ಚೇಗೆ, ಚೇದೆ). ಗಿಡವಲ್ಲಿರುವ ಚೇಗು (ಸಾರ, ಮುರ್ಖನ್ Sl. 122).

ಚೇಗೆ ಚೇಗೆ. = ಚೇಗು. (Bp. 24, 25).

ಚೇಚೆ ಚೇ-ಚೇ. Fie! shame! (My.; Mhr. ಛೇಛೇ; *cf.* ಚಿ). 2, not so! (My.).

ಚೇಟ ಚೇಟ. *A servant;* a slave.

ಚೇಟಕ ಚೇಟಕ. *A servant;* a slave. *Cf.* ಚೆಟ್ಟಿಗ?

ಚೇಟಿ ಚೇಟಿ. *A female servant;* a female slave. (Bp. 6, 10; J. 6, 37; 7, 6).

ಚೇಡೆ ಚೇಡೆ. A goblin of that class which can be summoned to harass people (Mhr. ಚೇಡಾ).— ಚೇಡೆ ಮಾಡು, to practise black-art in order to ruin somebody (S. Mhr.).

ಚೇತನ ಚೇತನ. = ಚಾವ, etc. (ಪ್ರಜ್ಞೆನ, ಪಶ್ಚಪರಶು Nr.).

ಚೇತ ಚೇತ. Tbh. of ಚೇತಸ್. See ಮುಚ್ಚೇತ; Ćpr. 5, 121.

ಚೇತಕಿ ಚೇತಕಿ. *The yellow myrobalan, Terminalia chebula.*

ಚೇತನ ಚೇತನ. (fr. ಚಿತ್). Conscious; sentient; intelligent; alive, living; feeling; conspicuous, distinguished, excellent. 2, the thinking principle, the mind; the soul (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಆತ್ಮ Mr. 29). 3, *a living and sentient being.* 4, = ಚೇತನೆ (ಸಂಜ್ಞಾ, ಚೈತನ್ಯ Nn. 99). 5, power, strength (C.; not Sk.).

ಚೇತನಕರಣ ಚೇತನ-karaṇa. The act of making conscious, etc. See ಎಲಮರ್, ತಿಪ್ಪಡಿ.

ಚೇತನಧರ್ಮ ಚೇತನ-dharma. The nature of consciousness, etc. (Kâvy. V, 939).

ಚೇತನಭಾವ ಚೇತನ-bhâva. The state of being conspicuous or distinguished, conspicuous nature (Śmd. 247; Kâvy. I, 4, 22-26); the state of being conscious, etc.

ಚೇತನಾಚೇತನ ಚೇತನ-aćetana. Animate and inanimate (Śmd. 113).

ಚೇತನೆ ಚೇತನೆ. Consciousness; *understanding, intelligence, reflection.* — ಚೇತನೆದಪ್ಪೆ. -ದಪ್ಪೆ. To recover consciousness (Ćpr. 5, 6).

ಚೇತನ್ಯ ಚೇತನ್ಯ. Tbh. of ಚೈತನ್ಯ. Power (vulgar S. Mhr.).

ಚೇತರಣೆ ಚೇತರಣೆ. Consciousness, strength (Ćpr. 8, 71).

ಚೇತರಿಸು ಚೇತರಿಸು. (*i. e.* ಚೇತನಿಸು). To recover consciousness, or strength (My.; ತಿಪ್ಪಡಿ, ಮುಲಮರ್, etc. G.). See Abh. P. 9, 44; 14, 103; Grj. 4, 66; J. 4, 47. 50; B. 5, 130. 132.

ಚೇತಸ ಚೇತಸ. = ಚೇತ, ಚೇತಸ್ಸು. Consciousness; intelligence; the soul; *the mind, intellect.*

ಚೇತಸ ಚೇತಸ. Having such and such a mind (at the end of a compound). ಚೇತಸೆ, a female having such and such a mind (Bp. 41, 4).

ಚೇತಸ್ಸು ಚೇತಸ್ಸು. Tbh. of ಚೇತಸ್. (My.).

ಚೇತೋಜಾತ ಚೇತಸ್-jâta. Kâma.

ಚೇತೋಜಾತವೈರಿ ಚೇತೋjâta-vairi. Śiva (Bp. 54, 47).

ಚೇತೋಜಾತಹರ ಚೇತೋjâta-hara. Śiva. 2, a long syllable (Ch. v. 102. 127).

ಚೇದಿ ಚೇದಿ. N. of a country and of its people. (R.).

ಜೇದು *cēdu.* Bitterness (Tē.; see ಕಯ್ 6). — ಜೇದು ಬೀಡ. (ಧಾರವಾಗರ, ಭೋಜನ, ಕಯ್ಯಿರಿ, etc. Sl. 151; Tē.).

ಜೇಪು *cēpu.* (= ಸೇಪು?). A gush or spirt, as of milk (Tē.; Tē. ಜೇಪು, to moisten, or let the milk, to give forth, emit, as a breast does milk; T. ಜೇಳ್ಚು, woman's milk). — ಜೇಪಿನ ಗಿಡ. A tree the leaves of which are given to cows to increase the milk (Sd.).

ಜೇಮ *cēma.* Tbh. of ಕ್ಷೇಮ. (My.).

ಜೇರ *cēra.* (also Sk.). The Cēra or Kōngu country (including also Kērala or Malabar). 2, the name of a certain horse (Bp. 59, 40; ಆರುನೂ ಮೂಸೆ ಜೇರಪಕ್ಕಂ Mr. 275). — ಜೇರಧೀಟ್ಟ. The strong Cēra (king? Cpr. 1, 134).

ಜೇರಅನಿಗ *cēraniga.* A Malabār man (see Mr. s. ಕೇರಲ).

ಜೇರು *cēru.* Testicles swollen from venereal disease (S. Mhr.; Tē. ಜೇರು, a string, cord; roe or a string of spawn in fish; verstrum tauri vel equi). — ಜೇರು ಇಬ್ಬ. The testicles to enlarge and hang down on account of venereal disease (S. Mhr.).

ಜೇಲ *cēla.* = ಬಟ್ಟೆ 2, ಪಟ್ಟೆ, ಚಾಲೆ 2, ಬಿಟ್ಟಿ, ಜೀಲೆ, ಸೀಲೆ. *Cloth; clothes;* a garment. 2, (at the end of compounds) low, vile, bad.

ಜೇಲಾಂಚಲ *cēla-añcala.* The border or end of a garment (folded into a pouch, ಮಡಿಕೆ Sa.).

ಜೇಲಿ *cēli.* 1. Circumcision (My., Il., from Il. ಜೇಲಾ, a disciple).

ಜೇಲಿ *cēli.* 2. *A bad woman.*

ಜೇಲಿಕ *cēlika.* A tailor (ಪುಸ್ತಕಾದಯ, ಚಿಪ್ಪಿಗ Mr. 377).

ಜೇಲಿಕೆ *cēlikē.* ಜೇಳಕೆ. A bodice. 2, civet (ಪುಣಾಗು Mr. 336).

ಜೇಷ್ಟೆ *cēshṭe.* The state of moving, stirring, etc. See ನಷ್ಟ-.

ಜೇಷ್ಟಿತ *cēshṭita.* Done with effort, exerted, set in motion. 2, motion, gesture, act, function; action, behaviour, etc. See ನಿಶ್ಚ-; Cpr. 3, 65.

ಜೇಷ್ಟಿಸು *cēshṭisu.* To move, to stir, to exert one's self, to be busy; to act, to do, to perform (Cpr. 2, 28; 3, 68).

ಜೇಷ್ಟೆ *cēshṭe.* Moving any member of the body; *gesture, action, activity* (as one of the sentiments, ಧಾವ Nn. 100); effort, exertion; doing, performing, behaving, manner of existence. 2, wild capers, mischievous tricks, derision (C.; Mhr.; not Sk.; B. 2, 34). ಕುಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣು ಜೇಷ್ಟೆ, ಕು ರುಡಗೆ ಪಡಿಪಾಟು ಜೇಷ್ಟೆ (Prv.). — ಜೇಷ್ಟೆಗೆಡು. -ತಪ್ಪು. Activity to cease (Abh. P. 7, 15). — ಜೇಷ್ಟೆಗುಸ್ಟುವ. -ಹುಸ್ಟುವ. Fainting (ನಷ್ಟಜೇಷ್ಟೆ Nr.). — ಜೇಷ್ಟೆಯವನು. -ಆವನು. = ಜೇಷ್ಟೆಗಾಱ. (C.); fem. ಜೇಷ್ಟೆಯವಳು (C.).

ಜೇಷ್ಟೆಗಾಱ *cēshṭe-gāra.* A man full of tricks and pranks (C.).

ಜೇಳ್ಗಿ *cēḷgi.* = ಜೇಮು, ಜೇಮ್. A scorpion. — ಜೇಳ್ಗಿಸಿಗ. A kind of fish (Rsv. 5, 115).

ಜೇಳಿಮು *cēḷimu.* = ಜೇಮ್, etc. (C.; ಪುಷ್ಪ, ಆಲಿ, ವೈದ್ಯಿಕ IIIA.; Mr. 403; ಆಲಿ, ಆಲಿ, ಪುಷ್ಪ, ವೈದ್ಯಾ, ವೈದ್ಯಿಕ Nr.; Sl. 171; ವೈದ್ಯಿಕ 405; Tu., T., M. ಚೇಳ್; Tē. ತೇಲು). ಜೇಳಿ ಪಾಲ (ಆಲ, ವೈದ್ಯಿಕಾಲಂಗೂಲ IIIA.; ಆಲ, ಪುಷ್ಪಪಚ್ಚ Mr. 403). ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕ ಪ್ಪುದಮ, ಕಪ್ಪಲ್ಲ, ಜೇಳಿಲ್ಲ (popper, Sp.). ಜೇಳಿ ಪಾಲದ ಪಾಯಮು ತಾಳಲು ಬಹುದು; ಕಾಯಿಮೂಬರ ಸಂಗ ಮುಚ್ಚಿದು ಕಳೆ, ದುಸರೆ (Dp. 172). ಜೇಳಿಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ, ಸುಮ್ಮನಿಪುದೆ? (Si. 85). ಜೇಳಿ ಗೆಯು ಕೊಣ್ಣೆಯಲಿಪುದು ವಿಷ (Jin. 42, 72). ಜೇಳಿಗೆ ಪಾಲುದ ವ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟುರೆ ಪಾಪಕ್ಕೊಸ್ಪು ಸರಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು.—ಜೇಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಪಾಗೆ.—ಜೇಳಿಂನ ಮುಸ್ಪದನ್ನ ಬಾಯುವರ ಪಾವಿನ ಪುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಮರ ಪಾಕದ ಪಾಗೆ (Prvs.). See B. 2, 50; 5, 41; ಎಮ್ಮೆ-, ಎಲೆ-, ಕಂಸ್-, ಕೆಮ್ಮು-, ಲಕ್ಷ್ಮ-. — ಜೇಳಿಂನ ಕೊಣ್ಣೆಯ ಗಿಡ. A stout annual plant with showy flowers and a seed resembling the sting of a scorpion, Martynia diandra Don. (Z.). — ಜೇಳಿಕೊಣ್ಣೆ ಗಿಡ. An annual herb, the Indian turnsole, Heliotropium indicum L. (St. & Pl.; My.). 2, the thorny shrub Vanguoria spinosa (ವೈದ್ಯಿಕ Sl. 405). — ಜೇಳಿಮಾಣ. A rocket resembling a scorpion in its movements (My.). — ಜೇಳಿಮಾಲದ ಗಿಡ. = ಜೇಳಿಕೊಣ್ಣೆ ಗಿಡ No. 1. (St. & Pl.; My.). — ಜೇಳಿಮುಸೆ. A stone used to extract the poison of a scorpion (R.). — ಜೇಳಿಮುಸೆಗಿಡ. = ಜೇಳಿಮಾಲದ ಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಚೈತನ್ಯ *caitanya.* = ಚೇತನ್ಯ. (fr. ಚೇತನ). Intelligence; mental perception, feeling; *consciousness;* sensation; the soul; the deity considered as the source of life. 2, = ಚೇತನ No. 5 (C.; not Sk.). See ಮಿಮುಳು. 3, N. of a reformer of the Vaishṇava sect, born about 1484 A. D. 4, a family-name (Mg.).

ಚೈತನ್ಯಭಾವ *caitanya-bhâva.* = ಚೇತನಭಾವ. (Śmd. 247 Cm.).

ಚೈತನ್ಯಭಾವಿ *caitanya-bhâvi.* A person endowed with intelligence (Bp. 51, 31).

ಚೈತನ್ಯಮಯ *caitanya-maya.* Full of life, life-like (Bh. 1, 12, 9).

ಚೈತನ್ಯಸ್ಥ *caitanya-stha.* Standing, abiding, or living in intelligence, etc. (Bp. 61, 59); a rich man (My.).

ಚೈತ್ಯ *caitya.* 1. (fr. ಚಿತ). Relating to a funeral pile; a monument on the site of a funeral pile; a place of sacrifice or religious worship; *a temple; a building containing an image or some relic of Buddha or Jina* (Cpr. 3, 81. 82); a Buddhist or Jaina image (ಪುಣ್ಯಾಗ, ಪುಣ್ಯಪುಷ್ಪ Nn. 134); the world of Bauddhas (? ಬೌದ್ಧತಪ Mr. 485); heaven (ತ್ರಿದ ಶವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ Nn. 134; ಸುರಧಾಮ Mr. 485).

ಚೈತ್ಯ *caitya.* 2. (fr. ಚಿತ್). The individual soul; the mind (ಚಿತ್ತ; ಮನಸ್ಸು Nn. 134).

ಚೈತ್ಯಗೃಹ *caitya-gṛiha.* = ಚೈತ್ಯಾಲಯ. (Cpr. 1, 115; 6, 5).

ಚೈತ್ಯಭವ *caitya-bhava.* = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Cpr. 8, 100).

ಚೈತ್ಯಾಗಾರ *caitya-âgâra.* = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Cpr. 4, after 85).

ಚೈತ್ಯಾಯತನ *caitya-âyatana.* = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Cpr. 3, 17; 6, after 11).

ಚೈತ್ಯಾಲಯ *caitya-âlaya.* A Jaina temple (ವಸತಿ, ಜಿನಗೃಹ Nn. 133; Cpr. 2, 57; Abh. P. 7, after 47).

ಚೈತ್ರ *caitra.* (fr. ಚಿತ್ರಾ). *The first month of the year* (March-April) *when the full moon stands in Citrā* (B. 5, 307. 308); the spring month, spring (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ವಸಂತ Nn. 29, c. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ; ಮಧು Śm. 20). ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಪಾಡರೂ ಮಿಯ್ ತಗಲಿನ ಕೂಪದು (Prv.).

ಚೈತ್ರದೂತಿ *caitra-dûti.* = ವಸಂತದೂತಿಕೆ. (Rsv. 9, 46).

ಚೈತ್ರಮಾಸ *caitra-mâsa.* = ಚೈತ್ರ. (ಮಧು Nn. 13; ಮಧುಪ್ರಿಯ 29; ಸುಗ್ಗಿ Ct. I, 5; J. 5, 18).

ಚೈತ್ರರಥ caitraratha. (fr. ಚಿತ್ರರಥ). *The garden of Kubêra planted by the gandharca Čitraratha.*

ಚೈತ್ರಸಖ caitra-sakha. The friend of spring: Kâma. (R.).

ಚೈತ್ರಾನಿಲ caitra-anila. The breeze of spring (Čpr. 7, 39).

ಚೈತ್ರಿ caitri. The month čaitra. (R.).

ಚೈತ್ರಿಕ caitrika. *The month čaitra.*

ಚೈದ್ಯ caidya. Belonging to čêdi; Šišupâla. (Bhâgavata 10, 80, 11).

ಚೈಲ cailal. Full or fond of sport (ಜಂಜು Čb.; Mhr. ಚೈಲ್ ಗಣ್ಣ್).

ಚೈರಂತನ cairantana. (fr. ಚಿರಂತನ). Old, ancient (Kâvy. V, 968; Čpr. 1, 22).

ಚೊ ಕೆ. = ಬಾ, ಬೆಕ್ಕ್. (My.).

ಚೊಂಯಿ čõmyi. = ಚುಂಯಿ, etc. (My.).

ಚೊಕಟ čõkaṭa. = ಚೊಕ್ಕಟ, etc. Purity, cleanness (My.).

ಚೊಕ್ಕ čõkka. Niceness, elegance, beauty, charm, etc. (ರಮ್ಯ, ಲೇಸು, ಪಸಗಟ್ಟು, ಎತ್ತ, ಅಸು, ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಮನೋಜ್ಞತ Šm. 55; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, etc. Kk. 18; T. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಕ್ಕು; M., Tč. ಚೊಕ್ಕ; Sk. ಚೊಕ್ಕ; Mhr., H. ಚೋಖಾ; see ಚಕ್ಕ 1 & 2, & ಚೊಕ್ಕು 1; *cf.* Tč. ಚೋಕೆ, T. ಚೋಗು, M. ಚೋಂಗು, K. ಸೊಗಸು, beauty). ಚೊಕ್ಕದೆಣ್ಣಿಂಯುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವರನಿಲ್ಲದಿರೆ ಕುಕ್ಕೆ ಮುಯ್ದ ಕೊಕ್ಕಮ್ಮ ಫಲವೇನು? (Dp. 148). 2, purity, cleanness (C.; T., Tč.; Sk. ಚೋಕ್ಷ; Mhr., H. ಚೋಖಾ). — ಚೊಕ್ಕಊಟ. An excellent, clean meal (C.). — ಚೊಕ್ಕಚಿನ್ನ. Pure gold (C.). — ಚೊಕ್ಕದಮ್ಮುಲ. -ತಮ್ಮುಲ. Excellent tambula (Čpr. 8, 47). — ಚೊಕ್ಕನೀರು. Pure water (My.). — ಚೊಕ್ಕನೆಯಮ್ಮಾದ. N. (Bp. 11, 17). — ಚೊಕ್ಕಬೆಳ್ಳಿ. Pure silver (C.). — ಚೊಕ್ಕಳಿಸಲ. = ಚೊಕ್ಕಊಟ. (My.). ಬಚ್ಚ ಮುಖಕೆ ಚೊಕ್ಕಳಿಸಲ (Prv.).

ಚೊಕ್ಕಟ čõkkaṭa. = ಚೊಕಟ, ಚೊಕ್ಕಟು q. v., ಚೊಕ್ಕಳ. (Tč.). ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖಂ (Čidakhaṇḍânubhava sâra 1, 7). ಪಚ್ಚಕಾಯಿಗಳ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷಯಂ ಚೊಕ್ಕಟಿ ಮಾಡುವುದು (ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ, ಆಗ ಸಂಸ್ಕಾರ Nr.). 2, purity, cleanness (My.; Tč.).

ಚೊಕ್ಕಟು čõkkaṭu. Comeliness, beauty, etc. (ಗಾತ್ರ, ಸೊಬಗು, ಗಡಗಡಿಕೆ, ಸಿರಿ, ಸುಭಗ Šm. 47, o. r. ಚೊಕ್ಕಟಿ). 2, purity (Mhr., H. ಚೋಖಟಿ, ಚೋಖಟಾ, ಚೋಖೋಟಿ).

ಚೊಕ್ಕಳ čõkkaḷa. = ಚೊಕ್ಕಟ, etc. (ಗಡಗಡಿಕೆ Čt. II, 88; V. 11, 9; Mhr., H. ಚೋಖಾಳ, clean, clear; pure).

ಚೊಕ್ಕಳತನ čõkkaḷatana. The state of being nice, etc. (V. 40, 75).

ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ čõkkaḷikĕ. Elegance, beauty, etc. (ಸಿದಡೆಗೆ Šmd. 386 Mḍb. Cm.; ರಮ್ಯ, etc. Šm. 55; ಕೆಕೆ 100; ಅಸು, ಲೇಸು, ಪಸ, ಕೆಕೆ, ಆಚೆ, etc., ಮನೋಜ್ಞತ Kk. 18). ಸಕ್ಕದದು ಮುಪ್ಪಿಗೊಕ್ಕಡೆ ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆಯಿಪ್ಪ ಅಜ್ಜಗನ್ನಡಂ ಪೇಳ್ದಿರ್ (Šmd. 386).

ಚೊಕ್ಕೆಯ čõkkĕya. A device, a dexterous feat (of wrestlers, Grj. 2, after 106; Bh. 2, 2, 96; 3, 6, 23).

ಚೊಕ್ಕೆಯತನ čõkkĕyatana. Skill, proficiency, etc. (ವಿಷ್ಣು Bhn. 56).

ಚೊಗಚಿ čõgaṛi. = ಚಗಚಿ, etc. (S. Mhr.). The shrub-like, though annual herb Cassia occidentalis L. (Z.; *cf.* ಚೊಕ್ಕ ರಗಡೆ).

ಚೊಗರ್ಚಿ čõgarči. = ಚೊಗಚಿ. (Z.).

ಚೊಂಗ čõṅga. = ಚಂಗ, etc., ಚೊಂಚ, ಚೊಂಚು. Crookedness, perverseness (My.). 2, see s. ಚೊಂಗು.

ಚೊಂಗಿ čõṅgi. = ಚುಂಗಿ. A perverse female (My.). 2, = ಚೊಂಗು, *e. g.* in ಚೊಂಗಿಪಡಸ, ಚೊಂಗಿಮುಸುಪ್ಪ (My.).

ಚೊಂಗು čõṅgu. = ಚೊಂಗ No. 1. (My.). — ಚೊಂಗ. -ಆ3. A perverse man (My.).

ಚೊಜ್ ಕೆ̃ಂ. = ಚೊಮ್ಮ, q. v. The state of being the point, first or previous. — ಚೊಜ್ಜ ಲ್. -ಚಲು. (The first pregnancy), the first birth; the first offspring. ಚೊಜ್ಜಲ ಮಗ, a first-born son (C.; B. 3, 15). ಚೊಜ್ಜಲ ಮಗಳು, a first-born daughter (C.). ಚೊಜ್ಜಲ ಬಸುಱು, the pregnancy with the first offspring, the first pregnancy (used only of women, C.). ಚೊಜ್ಜಲ ಈತ, the first production of young (used of cattle, My.). ಚೊಜ್ಜಲ ಕಱು, the first calf (My.). — ಚೊಜ್ಜಲು. = ಚೊಜ್ಜಲು. ಈತ ಚೊಜ್ಜಲು, ಆಕೆ ಚೊಜ್ಜಲು (C.). — ಚೊಜ್ಜಲ್. -ಚಲು. = ಚೊಜ್ಜಲ್. — ಚೊಜ್ಜಲಮ. -ಅಮ. One (*i. e.* a cow) that has had the first or one calf (ಗೌಡ್ಡ Mr. 181, o. r. ಚೊಜ್ಜಲಮ). — ಚೊಜ್ಜಲಾತ್ಮಜ. -ಆತ್ಮಜ. A first-born son (Mr. 310, o. r. ಚೊಜ್ಜಲಾತ್ಮಜ). — ಚೊಮ್ಮಲ್. -ಚಲು. = ಚೊಜ್ಜಲ್. — ಚೊಮ್ಮಲು ದನಕ. A cow that has had one calf (ಗೌಡ್ಡ, ಸಕ್ಕತ್ತಸೂತ Hlī.). — ಚೊಮ್ಮು ಬಸುಱು. = ಚೊಜ್ಜಲು. (My.). ಎಳೆತನದಲ್ಲೇ ಚೊಮ್ಮು ಬಸುಱುವಾದ ಆತಳು (ಪ್ರಜ್ಞಾಪಿ, ಪಾಲಗಳಿಗರಕೆ Sl. 322, thus *only* in Sl.).

ಚೊಜ್ಜ ಲೆಂಕ. Tbh. of ಸ್ವಜ್ಞ. (My.).

ಚೊಂಚ čõñca. = ಚೊಂಗ, etc., ಚೊಂಚು. 2, see s. ಚೊಂಚು. — ಚೊಂಚಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crooked, crippled arm (S. Mhr.).

ಚೊಂಚು čõñcu. = ಚೊಂಚ No. 1. The state of being crooked. — ಚೊಂಚ. -ಆ3. A man who has a crooked, crippled arm (S. Mhr.).

ಚೊಟ್ಟ čõṭṭa. (fr. ಕಾಯಿ 3). = ಚೊಟ್ಟು, ಚೊಟ್ಟು, ಸೊಟ್ಟ, ಸೊಟ್ಟು, ಚೊಪ್ಪು, ಸೊಪ್ಪು. Crookedness. — ಚೊಟ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. A crooked, crippled foot (My.). — ಚೊಟ್ಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crooked, crippled arm (My.).

ಚೊಟ್ಟಗೆ čõṭṭagĕ. = ಸೊಟ್ಟಗೆ. (My.).

ಚೊಟ್ಟಿ čõṭṭi. = ಚೊಟ್ಟ, etc. Crookedness. (T. ಚೊಟ್ಟಿ, T. ಚೋರಮು, M. ಮುಂಜು, a crook, hook; see s. ಕೊಟ್ಟಿ 1 and *cf.* ಚೊಂಜು). — ಚೊಟ್ಟಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A man who has a crooked, crippled hand or arm (ಕಾಳಕ, ಕಾಣೆ Nr.).

ಚೊಟ್ಟು čõṭṭu. = ಚೊಟ್ಟ, etc. (My.).

ಚೊಟ್ಟೆ čõṭṭĕ. Tbh. of ಚೋಟಾ. A small, mean man (My.).

ಚೊತ್ತಿ čõtti. = ಸೊತ್ತಿ. A female with crooked, crippled limbs (My.).

ಚೊತ್ತಿಗೆ čõttigĕ. = ಜತಿಗೆ, ಜತ್ತಿಗೆ, ಜೆತ್ತಿಗೆ, ಜೋತಿಗೆ, ಜೋತ್ತಗೆ, ಜೋತ್ತಿಗೆ. Tbh. of ಯೋತ್ತ್ರ. The plaited strap or collar round an ox's neck by which it is fastened to the yoke (the form of ಜೋತ್ತಿಗೆ *only* in Sl.). ಪಡುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಜೋತ್ತಿಗೆ (ಉಪಧ್ಮ, ಯೋತ್ತ್ರ, ಯೋತ್ತ Sl. 303).

ಚೊತ್ತು čõttu. = ಚೊಟ್ಟ, etc. — ಚೊತ್ತ. -ಆ3. A male with crooked, crippled limbs (My.).

ಕೊಪ್ಪಟಿ kŏppaṭi. The red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (ಪೇದಡಾರು Mr. 118, one MS. ಕೊಪ್ಪಡಿ; for "redness" see s. ಪಚ್ಚೆ 1).

ಕೊಮ್ಮು kŏmbu. = ಚಮ್ಮು No. 2. (My.).

ಕೊರ್ kŏr. = ಮುಯ್, etc. — ಕೊಡಿಸು. -ಅನ್ನು. = ಮುಯ್ಯು ಕ್ಕ. (C.).

ಕೊರ kŏra. A shark (ಮುಳ Sl. 88; T. ಮುರಾ; M. ಮರಾಗು, ಮುರಾವು, ಮುರಾವು, ಪ್ರಾವು, ಶರಾವು; Tē. ಕೊರ, ಸೊರ; *cf.* ಮುರ 2 P).

ಕೊಲ್ಲಣ kŏllaṇa. = ಬೆಲ್ಲಣ, q. v. (My.).

ಕೊಲ್ಲೆಯ kŏlléya. = ಕೊಲ್ಲೆಪ, ಕೊಲ್ಲೆಹ. The pointed end of a female's bundle of hair at the back of the head (ಮುರುಎಸ್ಪಿನ ಕೊನೆ Śm. 72; Kk. 51, o. r. ಕೊಲ್ಲೆಪ; Tē. ಕೊಲ್ಲೆಮು, ಕೊಲ್ಕೆಮು, a tire formed by weaving the tresses in chains and then coiling them up at the back of the head; a wreath of Mogili flowers; *cf.* ಕೊಪ್ಪ 7). See Čpr. 8, 52; Bh. 1, 13, 30; Rśv. 7, 5; Śśv. 3, 11; ಮುಡಿಗೊಪ್ಪ ಕೊಲ್ಲೆಯ.

ಕೊಲ್ಲೆಹ kŏlléha. = ಕೊಲ್ಲೆಯ, q. v. (ಮುರುಎಸ್ಪಿನ ಕೊನೆ Śs.; Bp. 12, 43).

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. = ಕೊಲ್ಲಣ, etc. (My.).

ಕೋ kŏ. = ಕೊ, etc. (My.).

ಕೋಕ್ಷ kŏkṣha. Pure, clean; pleasing, delightful, beautiful; honest; clever; sharp, pungent, keen. *Cf.* ಕೊಕ್ಕ.

ಕೋಚ kŏca. Bark, rind; skin. 2, *the bark of a kind of cinnamon;* see ತ್ವಚ. 3, a cocoanut (Čpr. 6, after 55). 4, a plantain.

ಕೋಜಿಗ kŏjiga. = ಸೋಜಗ. Tbh. of ಕೋಡ್ಯ (or a ಕೋಡ್ಯಕ). Surprise, wonder; a marvel, a wonder (C.; T. ಕೋತ್ರಿಯು; Tē. ಸೋಜೆ, ಸೋಡ್ಯ, ಸೋಯುಗಾಡ್ಯ, ಸೋಯುಗಾಮು, ಸೋಯುಗಾಮ್ಮು; Mhr. ಕೋಡ). See Bh. 2, 4, 10; ವಿಶ್ಮ-.

ಕೋಟಿಯ kŏṭiye. = ಕೊಟ್ಟಿ. Short, small, little (My.; H. ಛೋಟಾ).

ಕೋಡು kŏḍu. (fr. ಕುಡು). = ಮುಡು 2. The small span of the thumb and forefinger (ಪ್ರಬೋಧ Mr. 324; C.; M. ಕೊಟ್ಟಣ್ಣಾಣ). ಕೋಡು ಕಡಿದು ಆಗದು ಜಾಡಿದ ಮಾಗ (Prv.). — ಕೋಡುಗಲ. -ಆಗಲ. A span's breadth (C.; Sl. 122. 211). — ಕೋಡುಳತೆ. -ಅಳತೆ. A span's measure (C.). — ಕೋಡುದ್ದ. -ಉದ್ದ. A span's length or height (C.; Sl. 211; V. 39, 13). ಕೋಡುದ್ದ ಮಾಗುವಿಗೆ ಗೇಣಾದ್ದ ಕುಡಾವಿ. — ಕೋಡುದ್ದ ಮುಮಾಗಗೆ ಮೂರುದ್ದ ಕಡ್ಡಳಿ (Prvs.). — ಕೋಡುಮೆತ್ತ. -ಎತ್ತರ. A span's height (C.; Sl. 211).

ಕೋಡಿ kŏḍi. = ಜಡಿ. (My.).

ಕೋದನ kŏdana. Driving, impelling; commanding, etc. See ಪ್ರ-.

ಕೋದ್ಯ kŏdya. (= ಕೋಜಗ, etc.). To be driven or impelled, etc. 2, raising a question, objecting. 3, *surprise, astonishment, wonder;* a wonderful thing (ಶಿಸುಪಾಲ Ct. I, 57). See ಅ-, ಬಲು-; Čpr. 1, 31; 6, 100; Grj. 1, 14; Bp. 32, 48; 50, 73; Prv. s. ಬಾಜ್ಯ-. — ಕೋದ್ಯಮ್ಮುವು. -ಎ-ಪಡು. To be surprised, to wonder (Bp. 33, 18). — ಕೋದ್ಯವಡು. -ಪಡು. = ಕೋದ್ಯಮ್ಮುವು. (Rśv. 14, after 58).

ಕೋದ್ಯತರ kŏdya-tara. Uncommonly wonderful, uncommonly beautiful (ವಿಚಿತ್ರತರ Śmd. 301 Cm.; Bp. 26, 7).

ಕೋಪಡಾರ kŏpaḍâra. A mace-bearer (C.; Mhr.).

ಕೋಪಾರ kŏpâra. = ಚಾಪಾರ, q. v.

ಕೋರ kŏra. A thief, a robber. (My.).

ಕೋರಕ kŏraka. = ಕೋರ. (Bp. 40, 54; 43, 51).

ಕೋರಖಂಡಿಕ kŏra-khaṇḍika. N. of a plant (ಪಥ್ಯಪದಮು Mr. 142, one MS. -ಕಣ್ಣಿಕ).

ಕೋರತ್ವ kŏratva. Theft, robbery (My.).

ಕೋರಪುಷ್ಪಿ kŏra-puṣhpi. *The plant Chrysopogon aciculatus* Trin.

ಕೋರಪ್ರಸ್ತರೋಪಕರಣ kŏra-prastarôpakaraṇa. A thief, and an instrument for (cutting) stones. See ಉಳಿ 3 and 4.

ಕೋರಸೂಚನ kŏra-sûćana. Pointing out, informing against, or spying out thieves. See ಮುಚ್ಚು.

ಕೋರಿ kŏri. Theft, robbery (C.; Mhr.).

ಕೋಲ kŏla. ಕೋಳ. *A short jacket, a bodice.* See ಕಚ್ಚೆ-ಕೋಳ.

ಕೋಲಕ kŏlaka. A bodice, a jacket; a cuirass, mail (ಪಾರವಾಣ, ಕವಚಮು, ಕುಪ್ಪಸ, ಚಾಪ Mr. 343).

ಕೋಲಿ kŏli. A kind of chignon made of some hair of the ćamari (My.).

ಕೋಷಣ kŏshaṇa. Sucking, suction. (G.).

ಕೋಷ್ಯ kŏshya. Suckable; anything that can be sucked. (My.).

ಕೋಸರಿಗಿತಿ kŏsarigiti. (Śmd. 246 Mdb., o. r. ಕೋಸರಗಿತಿ).

ಕೋಹ kŏha. (Tbh. of ಯೋಗ). = ಕೋಷ, ಸೋಗು. Dress: an assumed character and guise, a mask (ಭಕ್ತ Bhn. 45; Bp. 32, 15; Mhr. ಸೋಕಾರ).

ಕೋಳ kŏḷa. The coast of Coromandel; the titular name of a dynasty of that country; N. of its people (My., T., M. ಕೋಡು; Sk. ಕೋಷ, ಕೋಳ). See ಉತ್ತುಂಗ-, ಕದವೀರ-, ಕದಪುರ-, ಕಂಜಾಲ-, ನಂಜೈ-, ನಗರಿ-, ರಾಜೇಶ್ವ-, ವಿಕ್ರಮ-, ವೀರ-; Čpr. 7, 41; Bp. 6, 18; 9, 33; 22, 6; 33, 15; 38, 56; Śmd. 276 Mdb.; Prv. s. ಕೋಳ. — ಕೋಳವ್ಯ. -ಆವ್ಯ. N. See ವೀರ-. — ಕೋಳಾಧಿಪ. -ಪೆ ಏ. N. (Bp. 33, 17; 59, 8).

ಕೋಳದೇಶ kŏḷa-dêśa. The ćŏḷa country (Bp. 16, 1). ಕೋಳದೇಶದವ (a Tamil vagabond) ನೇದುಗಿನ್ನ ಪೆಮ್ಮ (Prv.).

ಕೋಳನೃಪ kŏḷa-nṛipa. The ćŏḷa king (Bp. 24, 75).

ಕೋಳಪಾಲಕಚರಿತ್ರ kŏḷa-pâlaka-ćaritra. The history of the ćŏḷa king or of the ćŏḷa kings, a work by Kêśava (Śmd. 408).

ಕೋಳಭೂಮಣ್ಡಲ kŏḷa-bhûmaṇḍala. = ಕೋಳದೇಶ. (Bp. 50, 62).

ಕೋಳಭೂವರ kŏḷa-bhûvara. = ಕೋಳನೃಪ. (Bp. 24, 55).

ಕೋಳಮಣ್ಡಲ kŏḷa-maṇḍala. Coromandel (T. ಕೋಡು-; My.).

ಕೋಳಮಹೀಶ kŏḷa-mahîśa. = ಕೋಳನೃಪ. (Bp. 31, 24).

ಕೋಳರಾಯ kŏḷa-râya. = ಕೋಳನೃಪ. (Bp. 9, 40; 23, 48; 50, 22; 52, 10).

ಕೋಳಿ kŏḷi. Relating to or coming from Čŏḷa; a man from Čŏḷa (? My.). — ಕೋಳಮಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 11, 4).

ಬಾಂ ćau. = ಚವ 1. Tbh. of ಚತುರ (Śmd. 377).

ಬಾಂಕ ćauka. = ಚವುಕ 1, Nos. 1-5, ಚೌಕು. Tbh. of ಚತುಷ್ಕ (Śmd. 378). 6, a square in a town where four roads meet

(My.); the square space forming the central portion of a temple or house (My.; Mhr.); a square made with cowdung on the ground (Bp. 18, 3; Mhr., H. ಚೌಕ). 7, the number of four on a die (My.). 8, slow time in music. ಆದ್ಯನ್ತಮಧ್ಯಕಾಲಸ್ಥಿತಿಗಳು ಆದ್ದರಿ ಮುರು ಚೌಕ ಮುಕ್ತಿ ಯಾಗಳು (ತತ್ತ್ವ, etc. Sl. 64; My.). 9, prolixity (in ಚೌಕದಾತು, My.); of little worth (in ಚೌಕದಾತು, S. Mhr.). ಚೌಕದ ಮಾತು (Bp. 43, 6).—See Sl. 105. 421. 488. — ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸು. To count by four and four (C.; Bp. 28, 41).

ಚೌಕಟ್ಟು (cau-kaṭṭu). A frame (C.; B. 3, 58; 4, 209; Sl. 112. 219; Mhr., H. ಚೌಕಟಿ).

ಚೌಕಣ್ಣಿ cau-kaṇḍa. Tbh. of ಚತುಷ್ಪಣ್ಣಿ (Śmd. 378).

ಚೌಕದಾಯ cauka-dâya. A throw of dice that exhibits the even numbers from 4-12, one exceeding the other at the rate of four (Bp. 43, 6).

ಚೌಕದುಗ cauka-duga. Four times (a throw of) two dice of which both exhibit the number one (Bp. 43, 6).

ಚೌಕಸುದ್ದ cauka-sudda. Quite square (C.).

ಚೌಕಳಿ caukaḷi. = ಚಪ್ಪಕಳಿ, etc.

ಚೌಕಿ cauki. = ಚದರ, etc., ಚೌಕಗೆ, ಚೌಕು, (ಚೌದಗೆ). A group of four houses; a quadrangle enclosed by four buildings; the square open court in the centre of a house (ಸಂಚಯನ Mr. 195; see ಚೌದಗೆ).

ಚೌಕಿಗೆ caukigĕ. The inner veranda of a house (Bp. 12, 8; Bh. 2, 13, 28; 3, 12, 66).

ಚೌಕೀದಾರ caukî-dâra. A watchman (My.; Mhr., H.; B. 5, 106).

ಚೌಕು cauku. = ಚೌಕ. See ಚದುರು. 2, = ಚೌಕಿ No. 3, q. v. (ಚತುರಾಲು, ಸಂಚಯನ Kr.).

ಚೌಕುಳ cau-kula. The four castes. 2, a certain musical term (Bp. 10, 10).

ಚೌಕುಳಿ caukuḷi. = ಚಪ್ಪಕಳಿ, etc.

ಚೌಗಾವೆ cau-gâvĕ. Tbh. of ಚತುರ್ಗ್ರಾಮ (Śmd. 378).

ಚೌಜನ್ತ cau-janta. Tbh. of ಚತುರ್ಜನ್ತ (Śmd. 378; ಸುದಕಂ Śm. 10, o. r. ಚೌವನ್ತ).

ಚೌಡ cauḍa. = ಚೌಲ. (fr. ಚೂಡಾ). Relating to a crest, crested; relating to tonsure. 2, the ceremony of tonsure.

ಚೌತಾಳ cautâḷa. Forty-four (S. Mhr.; Mhr. ಚೌದೇತಾಳ).

ಚೌತಿ cauti. = ಚವ್ವತಿ.

ಚೌಥಾಯಿ cauthâyi. A fourth part (My.; Mhr.).

ಚೌದನ್ತ cau-danta. = ಚೌಜನ್ತ, q. v. (Śśv. 3, 44).

ಚೌದರಿ caudari. = ಚವ್ವದಂ.

ಚೌದಳ cau-daḷa. Having four leaves (Bp. 3, 8).

ಚೌಪಂಜೆ cau-paṁje. A play at dice at which four cinques are expected to fall (Bp. 43, 8).

ಚೌಪಟ cau-paṭa. = ಚೌಪಟ No. 2. (Bh. 8, 19 sum.; 10, 6, 22).

ಚೌಪದ cau-pada. Tbh. of ಚತುಷ್ಪದ (Śmd. 378, o. r. ಚದುರ ಪದ). 2, a class of metres (My.); a schoolmaster going with his pupils from house to house, singing ಚೌಪದas and asking for presents (My.).

ಚೌಪದಿ cau-padi. N. of two metres (Ch.; Mr. 366). 2, four roads, or a place where four roads meet (ಕಾಟ್ಟಪ್ಪ Ch. II, 88).

ಚೌಪಳಿಕೆ cau-paḷigĕ. A square-hall or pavilion: the maṇṭapa in front of a Jaina temple (My.; Abh. P. 5, after 53; 11, after 10).

ಚೌಭುಜ cau-bhuja. (= ಚತುರ್ಭುಜ). Four arms (Bp. 24, 73).

ಚೌಮೂಲೆ cau-mûlĕ. The four cardinal points (Râm. 1, 13, 7).

ಚೌರ caura. 1. (fr. ಚೋರ). *A thief, a robber.*

ಚೌರ caura. 2. Tbh. of ಕ್ಷೌರ. (C.).

ಚೌರಗೆ cauragĕ. = ಚೌರಿಗೆ, (ಚೌಕ No. 3, ಚೌಕು No. 2). (ಚತುರಾಲು, ಸಂಚಯನ Hlā.).

ಚೌರಸ cauraṣa. Tbh. of ಚತುರಶ್ರ. (J. 17, 23; My.; Mhr.).

ಚೌರಾಶೀತಿ caurâśîti. Tbh. of ಚತುರ್ ಅಶೀತಿ. 84. (Bh. 2, 2, 77; Mhr. ಚೌಯ್ಯಾಶೀ).

ಚೌರಿ caurl. = ಚವರಿ, etc. (Mhr., H.). A chowrie. See Sl. 169. 267. 453.

ಚೌರಿಕೆ caurikĕ. *Theft, robbery.*

ಚೌರಿಗೆ caurigĕ. = ಚೌರಗೆ, q. v. (ಮುನಿ ಕೈ.; V. 38, 101).

ಚೌರ್ಯ caurya. *Theft, robbery.*

ಚೌಲ caula. = ಚೌಡ.

ಚೌಲಕರ್ಮ caula-karma. = ಚೂಡಾಕರ್ಮ. (My.).

ಚೌಲೋಪನಯನ caula-upanayana. Tonsure and investiture with the sacrificial thread (ಮುಂಜಿ G.). ಚೌಲೋಪನಯನಾಗದ ನವಿಲಿಗಿನ್ನ ಕವಿ (Prv.).

ಚೌವಂಗುಲ cau-aṅgula. Four fingers (Bh. 2, 2, 97).

ಚೌವಟು cauvaṭa. = ಚೌಪಟ್ಟ (Śmd. 378). Place of junction of four roads (ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ Mr. 192; Mhr. ಚವಟಾ, ಚವಟಾ). 2, = ಚೌಷಷ್ಟಿ, four kinds of accomplishments (Rśv. 6, after 11).

ಚೌವಟ್ಟ cauvaṭṭa. Tbh. of ಚತುರವಟ್ಟ (Śmd. 378; Abh. P. 5, 103).

ಚೌವಿಸ cauvisa. Tbh. of ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ. Twenty-four (Mhr. ಚವ್ವೀಸ). See s. ಮುರ್ದ.

ಚೌವೇದಿ cau-vêdi. Tbh. of ಚತುರ್ವೇದಿ (Śmd. 378).

ಚೌವ್ವಾಂಗ cauvvâṅga. A play among children with tamarind seeds (S. Mhr. rare; Mhr. ಚ್ಯಾವಡ್ಯಾಚ, a play amongst children).

ಚೌಶತ cau-śata. Tbh. of ಚತುಶ್ಶತ (R.).

ಚೌಶೀತಿ cauśîti. Tbh. of ಚತುರಶೀತಿ. (My.; Tĕ.).

ಚೌಷಷ್ಟಿ cau-shaṣṭi. Tbh. of ಚತುಃಷಷ್ಟಿ. (Mr. 82; J. 5, 72).

ಚೌಷಷ್ಟಿಕಲೆ caushaṣṭi-kalĕ. The sixty-four arts or accomplishments (Č. Bp. 47, 43).

ಚೌಸೋಪಿ cauśôpi. A building (Mhr.; ಸಂಚಯನ G.).

ಚ್ಯವನ cyavana. Causing to move or go away; moving, motion; sinking, falling; etc. See ಚುರ್-.

ಚ್ಯುತ cyuta. Moved; fallen; fallen from; dropped; ozzed out; *lost; perished.* See ಚ್ಯು-, ಅಚ್ಯುತ-, ಪರಿ-, ವಿಚ್ಯು-.

ಚ್ಯುತಕ cyutaka. Moving, sinking, etc. See ಚ್ಯು-.

ಚ್ಯುತತ್ವ cyutatva. The condition of moving, sinking, etc. See ಚ್ಯು-.

ಚ್ಯುತಾಕ್ಷರ cyuta-akshara. A dropped syllable. 2, a kind of citra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಚ್ಯುತಿ cyuti. Motion; falling, a fall; deviating from; perishing, ruin, loss; etc. (Râm. 3, 5, 1. 4; Rśv. 13, 22; My.).

ಛ್ ČH

ಛ್ čh. The twenty-seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21-23). Its use in Kannaḍa and Tadbhava words is very limited, as it occurs only in ಛಟ, ಛದು (74), ಛದ್ಮನೆ (22), ಛಬ್ಬೆನೆ (I), ಛರ್ಪಿಸು, ಛಲ್ಲ, ಏಕಛಾಯ (23), and in ಅರ್ಛಿಸಿರಂ, ಎಣ್ಛಿಸಿರಂ, ನುರ್ಛಿಸಿರಂ, ಪದಿನೆಣ್ಛಿಸಿರಂ, wherein it replaces ಸ್ (22. 83).

ಛ čha. The letter ಛ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 7 (Mr. 349).

ಛಕಾರ čha-kâra. The syllable ಛ (Śmd. 11).

ಛಕ್ಕ čhakka. Six, at cards (My.; Tĕ. ಚಕ್ಕ; Sk. ಷಟ್ಟ).

ಛಗ čhaga. = ಶ್ಮಗ. *A he-goat.*

ಛಗಲಕ čhagalaka. *A he-goat.*

ಛಗಲಾಂತ್ರಿ čhagala-antri. *The plant Argyreia speciosa or argentea* Sweet.

ಛಟ čhaṭa. (= ಚಟ). An imitative sound. — ಛಟ ಛಟ. rep. The sound of being suddenly separated, of bursting, of snapping, of rending, of clashing, of crackling, etc. (Bp. 51, 81). — ಛಟಛಟಛಟನೆ. With the sound of ಛಟಛಟಛಟ (Bh. 1, 20, 27). — ಛಟಛಟ್ಕನೆ. The sound of ಛಟಛಟ (Bh. 8, 25, 6). — ಛಟಛಟನೆ. With the sound of ಛಟಛಟ (Bp. 23, 16; Riv. 6, after 11). — ಛಟಛಟಾ-ತ್ಕರಿ. The uttering of ಛಟಛಟಾ (Râm. 5, 8, 60). — ಛಟಛಟಿಸ್ದ. -ಎದ್ದ. Uttering ಛಟಛಟ (Śmd. 74).

ಛಟಿಸು čhaṭisu. To crackle or brustle (Bh. 1, 20, 27).

ಛಟೆ čhaṭĕ. A mass, lump, assemblage, etc. (Bp. 17, 18).

ಛಡಕಿ čhaḍaki. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಛಡಾಛಡಿ čhaḍâčhaḍi. Quickly (My.; Br.; H.).

ಛತ್ತೀಸ čhattîsa. ಛತ್ತೀಸು. Thirty-six (Bp. 57, 4; Mr. 82. 357; Mhr., H.).

ಛತ್ರ čhatra. 1. = ಚತ್ರ 2. *A parasol, an umbrella,* regarded also as an ensign of dignity. 2, a mushroom.

ಛತ್ರ čhatra. 2. = ಚತ್ರ 1, etc. (My.). ಛತ್ರದ ಗೃಹ (ಪ್ರತಿಶ್ರಯ Mr. 196).

ಛತ್ರಕ čhatraka. *A mushroom.*

ಛತ್ರಪತಿ čhatra-pati. Title of any king over whom a parasol is carried as a mark of dignity. (My.).

ಛತ್ರಾಕಿ čhatrâki. *The ichneumon plant* (= ಗಣ್ಣಿಕಾಳು, ರಾಸ್ನೆ).

ಛತ್ರಿಕೆ čhatrikĕ. = ಚತ್ರಿಗೆ, etc., ಸತ್ರಿಗೆ. A parasol or umbrella (not Sk.; ಸತ್ತಿಗೆ Śmd. 340. 345; Čt. II, 60). 2, *a mushroom* (ಕೆಸವು Mr. 149). See ಆಸ್ಫೋಟ-.

ಛತ್ರೆ čhatrĕ. *The plant Anethum sowa* Roxb. 2, *coriander.* 3, *a mushroom.*

ಛತ್ವ čhatva. The letter or syllable ಛ (Śmd. 82. 339).

ಛತ್ವಾರ čhatvara. (= ಚಪ್ಪರ?). A house, a dwelling; a bower, an arbour.

ಛದ čhada. A covering. 2, *a wing* (ಪಾಮು, ಗಱಿ Kn. 124). 3, *a leaf.*

ಛದನ čhadana. A covering. 2, *a wing.* 3, *a leaf.*

ಛದಿಸ್ čhadis. A covering. 2, *the thatch or roof of a house.*

ಛದೆ čhadĕ. = ಛದಿಸ್. (ಮಲಫಿ, ಮುನಿಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದೆ Mr. 200).

ಛದ್ಮ čhadma. A covering. 2, *disguise, fraud, deceit.*

ಛದ್ಮನೆ čhadmanĕ. = ಛದ್ಮ No. 2. (My.).

ಛಂದ čhanda. 1. = ಚಂದ 1. Pleasing, being pleasant or delightful. 2, appearance, look, shape (see Mr. s. ಛಂ). 3, pleasure, delight. 4, liking, fondness for; *intention, purpose; fancy, whim; will;* arbitrary choice; wilfulness, wilful conduct. ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಪರ್ಯಾಸನ ಸಪ್ತಾಧ್ಯಾಯವರ್ತಿ ಈ 3 ಸೋದರ ಗುಳ್ಳುವ ಅರಮನೆಯ ಛಂದಂಗಳು (Hlâ.). See Bp. 29, 16. 19.

ಛಂದ čhanda. 2. = ಚಂದ 3. Tbh. of ಛಂದಸ್ (Mr. 362; Kn. 55; Čh.). 2, the number 26 (ಇಪ್ಪತ್ತಾರು Mr. 348).

ಛಂದಕ čhandaka. = ಛಂದ 1. See ಏ-.

ಛಂದಸ್ čhandas. = ಛಂದ 2, etc., ಛಂದಸ್ಸು. *Wish, will;* free will. 2, *metrical science, prosody* (Kâvy. II, 2, B, 30-32). 3, a metre-type (Čh.). 4, *the text of the vedic hymns, the vêdas.*

ಛಂದಸ್ಸು čhandassu. Tbh. of ಛಂದಸ್. (Kn. 40. 100).

ಛಂದೋಂಬುಧಿ čhandas-ambudhi. N. of Nâgavarma's Prosody (Čh. v. 23. 24).

ಛಂದೋಂಬುರಾಶಿ čhandas-amburâśi. = ಛಂದೋಂಬುಧಿ. (Čh. v. 22).

ಛಂದೋವತಂಸ čhandas-avataṁsa. N. of a metre (Čh.).

ಛಂನ čhanna. *Covered, full;* concealed; private, solitary.

ಛಪ್ಪಿಸು čhappisu. = ಛರ್ಪಿಸು. (Śmd. 23, o. r. ಛರ್ಪಿಸು).

ಛಮ čhama. (= ಛಮು). An imitative sound. — ಛಮೆಂದ್ದು. -ಎದ್ದು. Emitting (or appearing with) ಛದು (Śmd. 74, o. r. ಛುಮೆಂದ್ದು).

ಛಮ್ಮನೆ čhammĕnĕ. With the sound (or appearance) of ಛಮ್ (Śmd. 22, o. r. ಛಗ್ಗೆನೆ).

ಛರು čharu. Tbh. of ಶ್ಮರು. (ಆಯುಧಗಳ ವಿಷಗಳ Mr. 295).

ಛರ್ದಿ čhardi. Sickness, vomiting. (My.).

ಛರ್ದಿಕೆ čhardikĕ. = ಛರ್ದಿ. See ಪ್ರ-.

ಛರ್ಪಿಸು čharpisu. = ಛಪ್ಪಿಸು, q. v.

ಛಲ čhala. = ಚಲ 2, q. v. *Fraud, deceit, deception, disguise,* pretext; wickedness; design, device; intention. See Čpr. 1, 90; Bp. 6, 3. 2, see the meanings of ಚಲ 2. — ಛಲ ಸಿಲ. reit. (Bh. 8, 26, 20).

ಛಲಗಾಹಕ čhala-gâhaka. The act of entering deeply into fraud, etc., excessiveness of deceit, etc. (Bp. 49, 45).

ಛಲಲಲೆ čhalalalĕ. An imitative sound. ಬೆಳಗಿಯ್ದು ಕೆಲಂ ಇರ್ದು, ಎತ್ತಂ ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ, ಛಲಲಲೆ ಎನುತುಂ etc. (Kâvy. I, 3, 95; Śmd. 231).

ಛಲವಾದಿ čhala-vâdi. = ಚಲವಾದಿ. An obstinate speaker (J. 5, 61).

ಛಲ್ಲ čhalla. ಛಲ್ಲಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. 23, o. r. ಛಲ್ಲಿ-).

ಛಲ್ಲಿ *challi.* See ಛಲ್ಲ.

ಛಲ್ಲಿ *challi.* Skin, bark; a spreading creeper; a kind of flower; offspring.

ಛವಿ *chavi.* = ಚವಿ. Skin, hide. 2, *colour; beauty.* 3, *light, lustre.* — ಛವಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To bloom, etc. (Bp. 35, 13).

ಛಳಿಲೆನೆ *chaḷilĕnĕ.* With the sound (or the manner) of ಛಳಿಲ್ (Śmd. 1). (Tĕ. ಛುರೀಲುನೆ, ಛುರಾಲುನಿ, at once, instantly; sweepingly, whizzingly).

ಛಾಗ *châga.* = ಛಗ. *A he-goat.*

ಛಾಗಗಲಸ್ತನ *châga-gala-stana.* Fleshy protuberances depending from a goat's throat (ಮುಖೆ, ಆಪ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ Nn. 67).

ಛಾಗಿ *châgi. A she-goat.*

ಛಾತ *châta. Cut off, cut, divided.* 2, *thin, feeble, emaciated.*

ಛಾತ್ರ *châtra.* (fr. ಛತ್ರ). *A pupil, a disciple.*

ಛಾದ *châda.* = ಛಾದನ. See ಆ-.

ಛಾದನ *châdana.* Covering; a cover; hiding, concealing, screening. See ಆ-, ಪ್ರ-.

ಛಾದಿತ *châdita. Covered.*

ಛಾನಸ *chânasa.* Tbh. of ಛಾನ್ದಸ. Loitering, delay (My.).

ಛಾನಸಗಾರ *chânasa-gâra.* A loiterer (My.).

ಛಾನ್ದಸ *chândasa.* (fr. ಛನ್ದಸ್). = ಚಾನ್ದಸ, ಛಾನಸ. Relating or belonging to prosody or to the vêda; *a Brâhmaṇa conversant with the vêdas* (ವೇದವನೋದಿದಾತನು Nr.; Śmd. 128; Bp. 53, 39). (2, a loiterer in vedic ceremonies: a loiterer in general).

ಛಾನ್ದಸಿಕ *chândasika.* A Brâhmaṇa conversant with the vêdas (My. Amara).

ಛಾನ್ದಸಿಗ *chândasa-iga.* (Śmd. 233, o. r. ಛನ್ದಸಿಗ). A priest familiar with the vêdas (P).

ಛಾಯಾಗ್ರಹ *châyâ-graha.* A mirror. (R.).

ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ *châyâ-grahaṇa.* Seizing the shadow. — ಛಾಯಾಗ್ರಹಣಗೆಯ್ಯ. -ಒ-. To seize the shadow (Abh. P. 11, after 52).

ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಿ *châyâ-grâhi.* N. of a râkshasi (Râm. 5, 1, 16).

ಛಾಯಾತನಯ *châyâ-tanaya.* The son of Čhâyâ: *the planet Saturn.*

ಛಾಯಾನನ್ದನ *châyâ-nandana.* = ಛಾಯಾತನಯ. (My.).

ಛಾಯಾಪತಿ *châyâ-pati.* The sun (Râm. 5, 1, 16).

ಛಾಯಾಯನ್ತ್ರ *châyâ-yantra.* Shadow-instrument: a sun-dial. (My.; B. 5, 181).

ಛಾಯೆ *châyĕ.* ಛಾಯಾ. = ಚಾಯೆ, ಚಾಯಿ. *Shade;* shadow. 2, *a reflected image,* reflection. 3, a screen, protection, shelter; respect, civility (S. Mhr.). 4, *splendour, lustre;* colour; appearance, look (of a man's face, My.). 5, *the wife of the sun and mother of Saturn.* 6, faint appearance (My.; Mhr.); hint (My., in ಛಾಯೆ ತೋಱಿಸು). — ಛಾಯೆಯಾಗೆ ತೆಸು. -ಕಾಣಿಸು. To hint (J. 18, 61). — ಛಾಯೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Lustre, colour, etc. to disappear (Bp. 44, 27).

ಛಾಸಿರ *châsira.* = ಸಾಸಿರ, in compounds (Śmd. 22. 121. 226. 227).

ಛಿಕ್ಕಾರ *chikkâra.* A kind of antelope (Sk.; *cf.* ಚಿಗರಿ).

ಛಿತ *chita.* = ಛಾತ. *Cut.*

ಛಿದುರ *chidura.* Cutting; easily breaking, frail (Kâvy. V, 950); hostile.

ಛಿದ್ರ *chidra. A hole, a slit, a rent, a fissure, an opening;* a defect, a flaw, a fault; *a weak point or side, a foible;* imperfection, infirmity. See Nn. s. ಬಲಹ.

ಛಿದ್ರತರ *chidra-tara.* Being uncommonly full of openings for letting light in: open, manifest (ಉಬ್ಬಣ, ಕಾಡಿಗ Nn. 122).

ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಣ *chidra-anvêshaṇa.* The act of searching for faults. (My.).

ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಿ *chidra-anvêshi.* Looking out for faults or flaws, a censorious or captious critic. (My.).

ಛಿದ್ರಿತ *chidrita. Pierced, perforated, having holes.*

ಛಿನ್ನ *chinna.* = ಚಿನ್ನ 1. *Cut;* divided, torn, broken, destroyed. — ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. rep. Shattered, mangled, destroyed, piecemeal, etc. (Bp. 14, 31; 18, 52; 21, 45; 60, 57). — ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. dupl. = ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. (My.; Tĕ.).

ಛಿನ್ನಕುಜಾತ *chinna-kujâta.* The trunk of a lopped tree, a lopped tree (ಮುಣ್ಣ, ಕಡಿದ ಮರ Nn. 112, o. rs. ತಲೆದ ಮರ, ಕಡಿದ ಧೃಂಗಮರ).

ಛಿನ್ನಮಹೆ *chinna-rahĕ. The plant Coccalus cordifolius* DC.

ಛುಚ್ಛುನ್ದರ *chuĕchundara.* = ಮುಸುಸ್ಪರಿ, ಮುಸ್ಪುನ್ದರ. *The musk rat or shrew.*

ಛುಮ *chuma.* See ಛಮ.

ಛುರಿಕೆ *churikĕ. A knife. Cf.* ಸುರಿಗೆ.

ಛೂರಿ *chûri.* = ಚೂರಿ. A knife (Sk.; B. 2, 28).

ಛುಲುಮ್ಮೆನೆ *chulummĕnĕ.* With the sound (or manner) of ಛುಲುಂ (Śmd. 22, o. r. ಛುಮ್ಮೆನೆ).

ಛೇಕ *chêka. Tame, domesticated.* 2, *town-bred, shrewd, clever.* 3, a kind of alliteration, repetition of two or more consonants in different words (Sk.; My.).

ಛೇದ *chêda.* Cutting; cutting off; chopping; tearing off; destroying; a section, a piece, etc. See ಸಂ-; ತಪ್. 2, divisor, the denominator of a fraction (Sk.; My.).

ಛೇದನ *chêdana.* = ಛೇದ. *Cutting,* etc. See ಆ. — ಛೇದನ ಮಾಡು. To cut, etc., to destroy (Bp. 24, 39).

ಛೇದಿ *chêdi.* Cutting; a cutter; a pair of scissors or shears; a knife (ಕರ್ತರಿ Mr. 377; Bp. 40, 63).

ಛೇದಿಸು *chêdisu.* To cut, to cut off, etc. ಮೊದಲು ಛೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉದ್ಯಮ (Śm. 85). See Bp. 32, 35; 36, 42; 61, 79; Nn. 99; J. 34, 17.

ಛೇದಿಸುವಿಕೆ *chêdisuvikĕ.* Cutting, etc. (ಆದ, etc. Sl. 395).

ಛೇದ್ಯ *chêdya.* To be cut, be cut off, etc. (adj.); amputation, excision. See ತೀಕ್ಷ್ಣ-.

ಜ್

ಜ್ j. The twenty-eighth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 22. 53). It is substituted for ಸ್ in ಪೊಂಬುರಿಗೆ, ಮುಂಜೂರ್, ಮುಂಜೆಜಿಂಗಂ, ತಣ್ಜಿಪರ್, ಮುಮುಜೋಪರ್ (83), ಪೂಗುಂಜೋಪರ್, ಕಿಟ್ಟುಂಜುರಿಗೆ (204); for ಚ್, *e. g.* in ಜಕ್ಕ 1; for ಯ್, *e. g.* in ಜಕ್ಕ 2; for ಪ್, *e. g.* in ಜಪ 2, (ಜಪಿಸು), ಜಪ; and for ತ್, *e. g.* in ಜೂಗು, ಜೂಪಲು.

ಜ ja. The letter ಜ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಜ ja. Born; produced; a son. See ಅಗ್ರಜ, etc. 2, the number eight (Mr. 349). 3, a certain metrical foot (Ch.; Mr. 363).

ಜಕಣಿ jakaṇi. = ಜಕ್ಕಣಿ. (My.). See Prv. s. ನರಮನೆ.

ಜಕಾತಿ jakâti. Customs, excise (C.; Mhr., H. ಜಕಾತ).

ಜಕಾರ ja-kâra. The letter or syllable ಜ (Śmd. 11).

ಜಕೆರೆ jakĕre. An old store or hoard (My.; Br., H.).

ಜಕ್ಕ jakka. 1. = ಜಕ್ಕ 1. — ಜಕ್ಕನ್ನಿಯಂ. -ಂ-ತೋಯಂ. (Śmd. 205). (The wheel-turner or cart-puller): a male buffalo, which is yamaratha or Yama's vehicle. ಜವರ್ ಏರ್'ದೊನ್ದು ಜಕ್ಕನ್ನಿಯಲನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆನಮುಮ ಏರ್'ದ ಇಧಂ ಬಲದಂಕಾಮುದಂ (205). — ಜಕ್ಕನ್ನಿಯಲಿದೇಱ. -ತೇಱ. Whose vehicle is a buffalo: Yama (ಆದಿಕ ೫ಮ. 12; ಯದು Kk. 15). — ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ. = ಜಕ್ಕ-. (ಜಕ್ಕವಾಳ Nr.; Kk. 14; ಜಕ್ಕ, ಜಕ್ಕವಾಳ, ಕೋಳ, ರಥಾಂಗ IIIâ.; ಎಗೆಜಕ್ಕೆ, etc. Śm. 28; ಕಲುಮ್ಬು, ರಥಾಂಗ Nn. 17; ಜಕ್ಕ, ರಥಾಂಗ 49; ಕೋಳ, ಜಕ್ಕಯುಗ 128; Abh. P. 3, after 133; J. 9, 13; 20, 13).

ಜಕ್ಕ jakka. 2. Tbh. of ಯಜ್ಞ. (Abh. P. 14, 95; 15, 3). — ಜಕ್ಕಣ. -ಆಚಾ. = ಜಕ್ಕಣ್ಣ. (C.). — ಜಕ್ಕಣಾಚಾರಿ. N. of an architect (C.). — ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ. N. of a Śaiva devotee (Rêv. 1, 17). — ಜಕ್ಕಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (S. Mhr.). See ಫಿಲಿಪಾಸಿಗಳ-. — ಜಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (S. Mhr.; B. 5, 136). — ಜಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (S. Mhr.).

ಜಕ್ಕಣಿ jakkaṇi. = ಜಕಣಿ, ಜಕ್ಕಣಿ. Tbh. of ಯಜ್ಞಿಣಿ. (My.).

ಜಕ್ಕಲು jakkalu. Obsequiousness, fawning (My.; Tê. ಜಾಗಲಿ, prostration, see s. ಜಾಜು).

ಜಕ್ಕಿ jakki. = ಜಕ್ಕೆ. Tbh. of ಯಜ್ಞಿ. (ಕರ್ನಿಕೆ, ಜಲಾಕ್ಕಿತೆ Mr. 15, o. r. ಜಕ್ಕೆ; Bp. 23, 20). See ನೆಲಮುಳ್ಳ-. — ಜಕ್ಕಿಯರ ಜೋಮ್ಮು ಯಜ್ಞ. N. (Bp. 58, 3).

ಜಕ್ಕಿಗೆ jakkigĕ. = ಜಕಣಿ, etc. Tbh. of ಯಜ್ಞಿಣಿ. A woman who dies in the matron state, not as a widow, and receives divine honours, *e. g.* sirés are dedicated to her, etc. (My.; Tê. ಜಕ್ಕಿಸಿ).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 1. = ಜಗ್ಗಿಸು 1. To bend the body in up and down (obscene) movements (when walking, My.). ಜಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ನಡೆ (My.).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 2. = ಜಗ್ಗಿಸು 2. To pull with effort (My.; *cf.* ಜಗ್ಗು 3); to be rude or uncivil (C.).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 3. = ಜಗ್ಗಿಸು 3, (ಜರಿಗಿಸು, ತಗ್ಗಿಸು). To lower, by pressure or blows (My.).

ಜಕ್ಕುಳಿ jakkuḷi. The state of being sensible to slight touches or ticklish (?). — ಜಕ್ಕುಳಿಗಿಡ. -ಕಾಯಿ. N. of a plant, Mimosa sensitiva or pudica (? ಪ್ರಭಾ Mr. 134).

ಜಕ್ಕುಳಿಸು jakkuḷisu. 1. To tickle; to touch (Abh. P. 6, 41; Grj. 7, after 11; Bp. 15, 14; 47, 32; V. 9, 113; *cf.* ಜಕ್ಕಲಾಡು).

ಜಕ್ಕುಳಿಸು jakkuḷisu. 2. = ಜಕ್ಕುಳಿಸು. To amuse, to divert, to rejoice (Ûpr. 1, 51; 8, 98; V. 2, 10; 5, after 43; 34, 66; Râm. 4, 8, 1). 2, to play about (Abh. P. 3, after 133). 3, to jeer at, to make sport of, to deride (Bhâgavata 10, 18, 2).

ಜಕ್ಕುಳಿಸು jakkuḷisu. = ಜಕ್ಕುಳಿಸು 2. (ಪದುಳಿಪದಂ Śmd. Dh.; see ಜಕ್ಕಣ್ಡ; Tê. ಜಕ್ಕುಲಿಮ್ಪು, jeering, quizzing).

ಜಕ್ಕೆ jakkĕ. = ಜಕ್ಕಿ, q. v.

ಜಗ jaga. 1. = ಜಗ, ಝಗ. Glittering, shining (Sk. ಝಗ ಝಗಾಯತೆ, to glitter); notoriety; greatness (Tê. ಜಗ; *cf.* ಪಗ). 2, the large, round basket carried on the head by the Jôgatis (S. Mhr.). ಜಗದ ಮೇಲಾವದವಗೆ ಮಗು ಧಾರಿಣೇ? — ಜಗದ ಜಾಲಿಸುವ ಬಿಡಿ ಮಗದ ತೂಗದಾಜಿಗೆಸ್ತ್? (Prva.). — ಜಗ ಜಗ. rep. Sparklingly. (Mhr. ಝಳಪಝಳ). — ಜಗಜಗಿ. Brightly (My.). — ಜಗಜಗ ಮೊಳೆ. To shine brilliantly (My.). — ಜಗಜಗಿಸು. To glitter, to shine (Râm. 1, 13, 9; Rêv. 5, after 19; Śśv. 4, 54; J. 4, 30; 12, 22; 16, 4; B. 5, 45). — ಜಗಜಟ್ಟಿ. A celebrated, matchless wrestler (Bh. 2, 2, 102; 7, 6, 81; 8, 23, 36; Tê.). — ಜಗಜಮ್ಮು. Greatness, grandeur (Rêv. 6, after 11; Tê. ಜಗಜಮ್ಮು, ಜಗಜಮ್ಮು, ಜಿಗಜಮ್ಮು). 2, the gown of the Jôgatis extending to the feet (S. Mhr.; Mhr. ಝಗಾ; see ಝಗ).

ಜಗ jaga. 2. Tbh. of ಜಗತ್. The world (ಜಗತ್, ಲೋಕ, etc. IIIâ.; ವಿಶ್ವ, ಲೋಕ Nn. 95). See Śmd. 159. 242; Kn. 3. 168. — ಜಗದಾಳ್ವ. -ಆಳ್ವ. The ruler of the world (C. Bp. 47, 18). — ಜಗದೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 242, o. r. ಜಗದೊಡೆಯ). The lord of the world. — ಜಗಜ್ಜಾಣ. The greatest liar in the world (S. Mhr.); the most shameless man in the world (My.). — ಜಗದೂಢ. The most stupid or obstinate man in the world (C.).

ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಸ್ jagat-cakshus. The eye of the universe: *the sun.*

ಜಗಜ್ಜನ jagat-jana. Mankind, all human beings (Rêv. 1, 39; My.).

ಜಗಜ್ಜನನಿ jagat-jananî. The mother of the world (J. 19, 28).

ಜಗಜ್ಜ್ಯೋತಿ jagat-jyôti. The light of the world; the sun (My.).

ಜಗಂಜ್ಯೋತಿ jaga-ṁ-jyôti. A flambeau on a pole fixed in the ground (My.).

ಜಗಣ ja-gaṇa. The syllable foot ಜ (Ch. v. 34).

ಜಗತ jagat. = ಜಗ 2, ಜಗತ್ತು. *Moving, movable, locomotive.* 2, *the world, the universe.*

ಜಗತಿ jagati. = ಜಗಲಿ q. v., ಜಗಳಿ, ಜಗುಲಿ. A raised place, etc. (ಜಗಲಿ, ಪೀಠ Nn. 86; Tě. జగిటి, జగడి, జగిలి; M. जगति; T. சாவடி; T. తావడి, a place, residence; తావరు, a place, abode = స్థావర).

ಜಗತಿ jagati. ಜಗತೀ. = ಜಗತ್ಯ. *The earth* (ಕ್ಷ್ಮಾ, ಭೂಮಿ Nn. 86). 2, *the world, the universe.* 3, *the king and his subjects;* the first attendant of a king (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯನು 86); courtiers (ನೃಪಸಭೆಯರ್ Mr. 468). 4, the site of a house. 5, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362). 6, a person who earns a livelihood by carrying weights (ಭಾರೋದ್ಯ ಜೀವಿ, ಹೊರಿಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವವನು Nn. 86). — ಜಗತಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. The lord of the earth or of the world (Bp. 57, 75; 61, 12).

ಜಗತಿಪ jagati-pa. A king (Bp. 61, 4).

ಜಗತೀತಲ jagati-tala. = ಜಗತಿ Nos. 1 & 2. (Śmd. 57. 221).

ಜಗತೀಪಾಲಕ jagatî-pâlaka. A king (Bp. 50, 46).

ಜಗತೀಮಾನಿನಿ jagatî-mânini. A world-respected woman; the world regarded as a woman (Rśv. 13, 45).

ಜಗತೀವಲಯ jagatî-valaya. The circumference of the earth; the terrestrial globe (J. 1, 1).

ಜಗತ್ಕರ್ತ jagat-karta. = ಜಗತ್ಕರ್ತೃ. (C.; B. 4, 202; 5, 103).

ಜಗತ್ಕರ್ತು jagat-kartu. = ಜಗತ್ಕರ್ತೃ. (Č. Bp. 47, 19).

ಜಗತ್ಕರ್ತೃ jagat-kartṛi. *The creator of the world; Brahmâ.*

ಜಗತ್ತು jagattu. Tbh. of ಜಗತ್ [4] (Śmd. 106 Cm.; C.).

ಜಗತ್ತ್ರಯ jagat-traya. = ಜಗತ್ತ್ರಯ. The three worlds: svarga, bhûmi, and pâtâla.

ಜಗತ್ಪತಿ jagat-pati. = ಜಗನ್ನಾಥ. See ತ್ರಿ-.

ಜಗತ್ಪಾವನ jagat-pâvana. Purifying the earth (J. 2, 56).

ಜಗತ್ಪ್ರಖ್ಯಾತ jagat-prakhyâta. Renowned throughout the world. (My.).

ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ jagat-prâṇa. *The breath of the world, wind, air.*

ಜಗತ್ಯ jagatya. Tbh. of ಜಗತಿ. The earth (S. Mhr.; B. 5, 199. 219).

ಜಗತ್ರಯ jaga-traya. Tbh. of ಜಗತ್ತ್ರಯ. (Čpr. 1, 69; 6, 67; Bp. 1, 13; 54, 57).

ಜಗತ್ರಯದೇವ jagatraya-dêva. The god or the king of the three worlds (Bp. 50, 55).

ಜಗತ್ರಯಪಾಲ jagatraya-pâla. The protector or ruler of the three worlds (Bp. 9, 40).

ಜಗದಂಡ jagat-aṇḍa. The world-egg: the world (Bp. 10, 1).

ಜಗದಂಬೆ jagat-ambĕ. Durgâ. 2, the river Ganges (J. 9, 28).

ಜಗದಂಬ್ಜ jaga-dimbi. The eye of the universe: the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 4).

ಜಗದೀಶ jagat-îśa. The lord of the universe. (Bp. 43, 12). ಜಗದ್ಗುರು ಜಗದೀಶ, ಜಲಗುರು ಕಪ್ಪದೀಶ (Prv.).

ಜಗದೀಶ್ವರ jagat-îśvara. = ಜಗದೀಶ. (Bp. 58, 65). ಜಗದೀಶ್ವರನ ದಯೆ ಇದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಸಸ್ಯವು (Prv.).

ಜಗದುದರ jagat-udara. Krishṇa (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಜಗದುಳ jaga-tuḷa. Equal to the (whole) world (Śmd. 207, o. r. ಗಜತುಳ).

ಜಗದೃಕ್ jaga-dṛik. -ದೃಶ್. = ಜಗತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ. (Mr. 33).

ಜಗದೇಕಚಕ್ಷು jagat-êka-chakshu. The sole eye of the world: the sun (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 56). 2, the moon (ಶಶಿ, ಚಂದ್ರ 56). 3, Yama (ಯಮ, ಆಪ್ತಕ 56). 4, Karṇa (56). 5, glory, renown (ಯಶ, ಕೀರ್ತಿ 56).

ಜಗದೇಕದೇವ jagat-êka-dêva. The sole god of the world (Śśv. 4, 132).

ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ jagat-êka-malla. The sole wrestler or strong person of the world (Bp. 23, 21; 53, 69).

ಜಗದೇಕರಕ್ಷಕ jagat-êka-rakshaka. The sole protector or guardian of the world (Bp. 28, 64).

ಜಗದೇಕವೀರ jagat-êka-vîra. The sole hero of the world (Śśv. 4, 95. 128).

ಜಗದೇವ jaga-dêva. N. (Bp. 9, 42; 60 sum.; 60, 1. 3. 46. 54. 59. 62; 61 sum.; 61, 6. 7. 13. 20. 21. 34). — ಜಗದೇಭಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 60, 2). — ಜಗದೇಭಮಲ್ಲ ಮಹ. N. (Bp. 37, 6). — ಜಗದೇಭರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 60, 5).

ಜಗದ್ಗುರು jagat-guru. The guru of the world; an eminent guru (C.). 2, Krishṇa (J. 6, 48). See ತ್ರಿ-; Prv. s. ಜಗದೀಶ.

ಜಗದ್ದರ್ಪಣ jagat-darpaṇa. (Śmd. 188). The mirror of the world.

ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ jagat-rakshaka. The protector or saviour of the world (My.).

ಜಗದ್ರಾಜ jagat-râja. The king of the universe (J. 5, 4).

ಜಗದ್ವಂದಿತ jagat-vandita. Praised or adored by the world. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಜಗದ್ವಲಯ jagat-valaya. The circumference of the world, the universe (Śmd. 217. 222 Mḍb.).

ಜಗದ್ವಿನಾಶ jagat-vinâśa. *The destruction of the world.*

ಜಗನ jagana. Tbh. of ಜಗಳ (Śmd. 338).

ಜಗನ್ನಾಥ jagat-nâtha. *Vishṇu or Krishṇa.* 2, N. of a district and town near Cuttack (B. 4, 28).

ಜಗನ್ನಾಯಕ jagat-nâyaka. The governor of the world (My.).

ಜಗನ್ನುತ jagat-nuta. Praised by the world (Bp. 4, 2; 5, 11).

ಜಗನ್ಮಯ jagat-maya. Containing, or one who contains, the whole world (J. 13, 29).

ಜಗನ್ಮಾತೆ jagat-mâtĕ. Durgâ; Lakshmî. (My.).

ಜಗನ್ಮೋಹನ jagat-môhana. A very fascinating man (My.). Feminine ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿ (My.).

ಜಗಪಾಪು jaga-pâpu. A very profligate woman (Śmd. 207, o. rs. ಗಜಪಾಪು, ಗಜಪೋಕರು).

ಜಗರ jagara. = ಜಗಲು, ಜಾಗರ 2, ಜಗರ. *Armour, mail.*

ಜಗಲ jagala. Fraudulent. 2, *vinous liquor for distilling.* 3, the plant Vanguería spinosa. 4, = ಜಗರ, armour, mail. 5, = ಸಗಣಿ, cow-dung.

ಜಗಲಿ jagali. = ಜಗತಿ, etc. An artificially raised place: a kind of sacrificial altar; the pedestal of an idol (S. Mhr.); a seat of mud, stone, etc. (ಜಗತಿ, ಪೀಠ Nn. 86; ಪೀಠಿಕೆ Nn. 148; ವೇದಿಕೆ Hlš.). ಯೋಗ್ಯಕ್ಕೆನ್ನು ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ಪೀಠ Nr.). ಕಪ್ಪರದಳಿನಿಲ್ [4] ಆಳದ ಟ್ಟಿ ಜಗುಲಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಜಗಲೀ ಮಾಡದವ ಗಗನಾ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?—ಜಗಲೀ ಮಾಡವ ಬಿಟ್ಟಿ ಗಗನಾ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?—ಎದ್ನಾ ಪೀಠದ ಜಗಲಿಯಾವರೆ ನಿಮ್ಮೀಪಚ್ಚೆ ಸ್ಥಳವಲ್ಲಿ?—ಗೋಪಿ ಪಿದ್ದರೆ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Čpr. 8, after 73; Bp. 47, 10; Râm. 1, 13, 8; J. 17, 23; Sl. 106; ಪೂಜಾ-, ರತ್ನ-.

ಜಗವತ್ತಿ jaga-vatti. Tbh. of ಜಗತ್ತಿ (Śmd. 376).

ಜಗವರ್ತಿ jaga-varti. (Śmd. 376). The turner or mover of the world.

ಜಗಳ jagaḷa. A quarrel, a fight; war (ಪಂಪಭಾ Śmd. I; ಪೌರ್ವಾಪ್ಯ, ಕರ್ಣಾಟ IIIA.; Mr. 452; ಕವಿಚ Kn. 96, o. r. ಕಾಳೆಗ; ಯುದ್ಧ, ಸಂಖ್ಯೆ, ಸಮಾಜ, ಕಲಹ, etc., ಬದರ Sl. 204; ಪ್ರಸ್ತಾವ 459; C.; Tē. ಜಗಡ; Mhr. ಝಗಡಾ, ಝುಂಗಡ). See ಆಟ್ಟುಂ-. — ಊರು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ದೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ. — ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಮಾವುಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಗಳೆ ಬಿದ್ದು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. — ಜಗಳವಿಲ್ಲದೇ, ಜಂಗಮುಮ್ಯಾ? ಅಕ್ಕರೆ ಪಡಿಕಮುಣ್ಣೆ, ಫಿಕ್ಕಾ ಸೀಡೆ! ಅಕ್ಕ (*i. e.* at once a quarrel arose). — ಮಾರ ದೋಣ ರದ ಜಗಳದಿಕ್ಕೆ ಯುಜಮಾನಗೆ ಕ್ಷೇಮ. — ಮಾತು ಬಲ್ಲದ ಮಾತಿಕಾರ ತಕ್ಕ, ಮಾತಪಿಯದವ ಜಗಳಾ ತಕ್ಕ (Prvs.). See Prv. s. ಗಾಸಿ. — ಜಗಳಗಣ್ಣ. A quarrelsome man (C.). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿ. A quarrelsome woman (C.; Bp. 40, 53; Tē. ಜಗಡ-). — ಜಗಳ ಗಣ್ಣಿಗ. = ಜಗಳಗಣ್ಣ. (My.). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿಮರ. = ಜಗಳದ ಮರ. (My.). — ಜಗಳ ತರು. To bring the news of some quarrel before others, generally as a complaint and with the purpose of rousing a quarrel (C.). — ಜಗಳ ತೆಗೆ. To pick a quarrel (C.; Bh. 1, 8, 7; B. 2, 31). — ಜಗಳದ ಮದ್ದು. (ಜಳಮರ್ದು C.). — ಜಗಳದ ಮರ. = ಜಗಳಗಣ್ಣಿಮರ. ತಿನ್ನುವ, ಸ್ಪೃಜ್ಯ, ಕಾಲಕ್ಕಸ್ಪ, ತಿತಿಸಾರಕ ಅಕ್ಕರೆ ತುಮ್ಬುರಗಿದ, ಹೊಂಡೇ ಗಿದ; ಇವನ್ನು ಜಗಳದ ಮರವೆನ್ನು, ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು (Sl. 130). — ಜಗಳಕಾಮ. = ಜಗಳಕಾಮ. (My.; B. 5, 321). — ಜಗಳ ಹಚ್ಚು. To create a quarrel or fight between two parties (C.). ಇವರು ಬಿನ್ನು ಜಗಳ ಹಚ್ಚಿದರು (ತಳ್ಳಿ G.). ಜಗಳ ಹಚ್ಚುವವ (ಸಿವುಸ G.). — ಜಗಳಾಮ. -ಆಮ. To quarrel, etc. (C.; B. 1, 18; 2, 30). See Prvs. s. ಬೀಡಿ, ಮುಗಳು.

ಜಗಳಗಾತಿ jagaḷa-gâti. A quarrelsome woman (My.). ಜಗಳಗಾತಿ ಮುಗಳಪಡಿಯಳು (Prv.)

ಜಗಳಿ jagaḷi. = ಜಗಲಿ, etc. (ವಿಜಯ, ವೇದಿಕೆ Kr.).

ಜಗಳೆ jagaḷe. = ಜೆಗಳೆ, ಝಗಟೆ, ಝಗಡೆ, ಝಗಳೆ, (ಜಾಗಟೆ, etc.). Tbh. of ಝಗಟೆ (Śmd. 339, o. r. ಝಗಡೆ). A kind of cymbal; a round metal plate beaten on by a class of mendicants; that on which the hours are struck, a gong (ಕಂಸಾಳ Kk. 67; Śa.; Śm. 64, o. r. ಜೆಗಳೆ; Mhr. ಜಾಗಟೆ, ಝುಂಗಟೆ, ಝುಂಗಡ, ಜೇಂಗಟೆ).

ಜಗಾತ್ಮ jaga-âtma. Brahmâ (Mr. 9).

ಜಗಿ jagi. = ಜೆಗಿ 4, etc. (My.).

ಜಗುಣೆ jaguṇe. = ಜಮುಣೆ. Tbh. of ಯಮುನಾ (Śmd. 343. 362; Ct. II, 13). ಜಗುಣೆಯು ತಮಿಯಲ್ಲಿ ತುಮುಗಳಂ ಮೀಯಿಸಿದಂ (273). — ಜಗುಣೆಯು ಪಿರಿಯು. The elder brother of Yamunâ: Yama (Śa.). — ಜಗುಣೆಯರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. The father of Yamunâ: the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14).

ಜಗುಲಿ jaguli. = ಜಗಲಿ, etc. (ವೇದಿಕೆ, ವಿಜಯಕೆ Mr. 109, o. r. ಜಗಲಿ; ವಿಜಯ, ವೇದಿಕೆ Sl. 111). See Sl. 106.

ಜಗುಲಿ² jagul. 1. To go away or move off; to slip; to drop down (ಅಪಸರಣ Śmd. Dh.; ಮಾಯು, ಜಾರು Śmd. I; ಸುಗ್ಗು, ಮಾಯು Śa.). ಜಗುಲ್ದಂ (Śmd. 49. 55), ಜಗುಲ್ದಪರ, ಜಗುಲ್ದಂ, ಜಗುಲ್ಗುಂ (55). ಗಗಳಗಜಸಿಲಜಟಿದಿಂ ಜಗುಲ್ದನ್ನೆ ಪರಾಜಕ್ತಿಮಣಿಮುಮಳುದಂ (Rāv. 11, 2). See Ōpr. 6, after 100; Grj. 2, after 71; Rām. 3, 6, 5; J. 14, 26; Śāv. 4, 61. 62. 78.

ಜಗುಲಿ² jagul. 2. = ಜಿಗುಲ್ದು. P. p. of ಜಿಗುಲ್ 1. — ಜಗುಲ್ದಿಕ್. To go away, to disappear (Ōpr. 8, 98).

ಜಗೆ jagĕ. = ಜಗ 1, etc. Shine, lustre, glitter (Bh. 1, 20, 35; 2, 13, 28).

ಜಗ್ಗನೆ jagganĕ. = ದಕ್ಕನೆ. (S. Mhr., rare).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 1. = ಜಕ್ಕಿಸು 1. (My.).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 2. = ಜಕ್ಕಿಸು 2. (My.).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 3. = ಜಕ್ಕಿಸು 3. (My.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 1. (= ಜರಸು). To bend down, as a tree with fruit; to bend in, as a roof with weight; to sink, as a wall (My.). 2, to hang down: to overspread, in ದೋಡ ಜಗ್ಗಿ ಬಾಕ ಆ (S. Mhr.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 2. Bonding. — ಜಗ್ಗು ಹಾಕು = ಜಕ್ಕಿಸು 1, etc. (My.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 3. = ಜಿಗ್ಗು. To pull with effort, to drag, to draw, as cloth, a cart, water, etc. (C.; ಎಟ್, ಸಳೆ G.; *cf.* ಜರಗು).

ಜಗ್ಧ jagdha. *Eaten.*

ಜಗ್ಧಿ jagdhi. *Eating; food.*

ಜಘನ jaghana. = ಜಗನ. *The hinder part, the buttock; the hip and loins; the pudenda, the mons veneris* (ತಿಳ Kn. 118; ಪೃಥಿರಾಜ Ct. II, 75). 2, *the rear guard of an army.*

ಜಘನಕೂಪಕ jaghana-kûpaka. *The hollow of the loins* (ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ IIIA.).

ಜಘನಪೇಫಲೆ jaghanâ-phalĕ. *The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia.*

ಜಘನ್ಯ jaghanya. Hindmost, hinder; *last, ultimate.* 2, *low, base, wicked, very vile* (ಹೀನ್ಯ, ಅತಿಕ್ರೂರ Mr. 453); *a Śūdra, or Cāṇḍāla.*

ಜಘನ್ಯಜ jaghanya-ja. Last-born; *a younger brother.* 2, *a Śūdra.*

ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರ jaghanya-pâtra. A low receptacle or person. (Kāvy. IV, 2, 34).

ಜಂಕಣೆ jaṅkaṇe. = (ಜಂಕೆ), ಜಿಂಕಣೆ. Scolding, chiding (ಜಲ್ಪ Śm. 39; Kk. 42, o. r. ಜಿ-; Ct. II, 50; *cf.* ಜಣಿ 1); crying, chirping, etc. (ಜಗ್ಗು Ct. II, 22; *cf.* ಜಣದ); grunting (ಹುಮ್ಮಸ I, 44).

ಜಂಕಿಸು jaṅkisu. = ಜಿಂಕಿಸು. To scold, to chide; to despise; to put into shade (Bp. 21, 15; 22, 33; 40, 38; Rāv. 8, 47; Śāv. 4, 14);— to cry, to chirp, to grunt (Grj. 5, 20; Rāv. 5, after 55).

ಜಂಕೆ jaṅkĕ. (= ಜಂಕಣೆ, ಝುಂಕೆ). Crying out, chiding (Grj. 2, 15; Śāv. 4, 131).

ಜಂಕೆ jaṅkĕ. Tbh. of ಝುಂಕೆ (Śmd. 339).

ಜಂಗಮ jaṅgama. Moving, movable, locomotive; *that which has motion:* living. 2, a walking liṅga: a Liṅgavanta (sometimes married, sometimes unmarried) of a higher position brought about by a kind of dīkshĕ, also called an Ayya, whose feet and liṅga are worshipped by the other Liṅgavantas, who lives either by begging and eating in the houses of the various castes of the Liṅgavantas or by trading, and may be made a guru

(C.; Bp. 2, 41; 24, 1-3; 30, 20; 35, 42). See ಮಣ್ಣಂ-. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಶುಲಿಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಲಿಯಿಲ್ಲ.—ಜಂಗಮದ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಬಾಣಿ ಯಾವತೆ ಜಾಣ್ಕೆ (ಆಕೆಯಿಸ್ಸ) ಬಸ್ಸ ಧಾರ್ಷ್ಟವೆಕ್ಕುಂ?.—ಜಂಗಮದವಗೆ ಜಂಗಮದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಜಂಗಮನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಜನಿವಾರ, ಪಾರು ದನಗೆ ಯಾಕೆ ಬ್ಯಾಜಾರ? (Prvs.). See Prvs. s. ಜೊಪ್ಪೆ, ತಿಪ ಪಾನಿ.— ಜಂಗಮುಮ್ಮು. -ಅಮ್ಮು. = ಜಂಗಮ. See Prv. s. ಜಗಳ.

ಜಂಗಮುಗಿತ್ತಿ jaṅgama-gitti. A Jaṅgama's wife (C.).

ಜಂಗಮುತಿ jaṅgamati. = ಜಂಗಮುಗಿತ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಜಂಗಮುಪ್ರಸಾದ jaṅgama-prasâda. Any favour or gift from a Jaṅgama (C.; Bp. 33, 12; 56, 22).

ಜಂಗಮುಪ್ರಾಣ jaṅgama-prâṇa. The specific soul or quality of a Jaṅgama (Bp. 37, 1).

ಜಂಗಮುಲತೆ jaṅgama-latĕ. A walking creeper or tree (Cpr. 1, 125).

ಜಂಗಮುಲಿಂಗ jaṅgama-liṅga. A walking liṅga: a Jaṅgama (Bp. 3, 18; 35, 50; C.); or occasionally the liṅga worn by a Jaṅgama.

ಜಂಗಮುಸ್ಥಾವರ jaṅgama-sthâvara. That which has motion and that which is stationary. (My.).

ಜಂಗಮೆತರ jaṅgama-itara. *Immovable.*

ಜಂಗಲ jaṅgala. = ಜಂಗಲು. A jungle, a forest; a waste, desert place (Sk., Mhr., H.; S. Mhr. rare).

ಜಂಗಲಿ jaṅgali. Relating to a jungle or forest (My.).

ಜಂಗಲು jaṅgalu. = ಜಂಗಲ. (My.).

ಜಂಗಳ jaṅgaḷa. 1. Slackness, looseness (ಸಡಿಲ್ತನ Kk. 56; ಜಡಿ, ಸೋಲ, ಸಡಿಲು ತ Śm. 40, o. r. ಜಬ್ಬಿ; Tk. ಸಳ್ಳು; Mhr. ಢಪಳ; *cf.* ಸಮ್ಮು; ಚಳ್ಳು?).

ಜಂಗಳ jaṅgaḷa. 2. = ಜಂಗಳಿ, etc. (Râm. 4, 3, 5). — ಜಂ ಗಳವ್ಯು. -ಂ-ದಂ. To flow in large quantities (Râm. 4, 2, 38).

ಜಂಗಳಿ jaṅgaḷi. = ಜಂಗಳಿ, etc. (S. Mhr.). — ಜಂಗಳಿವನ. A herd of village cattle (S. Mhr.).

ಜಂಗಾಲ್ jaṅgâl. 1. A platform with railings placed on two boats, used at ferries (My.; M. ಜಂಗ್ಯಾವ, Portuguese *jangada;* Mhr. ಸಂಗಡ, a float composed of two boats bound together).

ಜಂಗಾಲ್ jaṅgâl. 2. Zangar, verditer, a greenish blue dye (C.; Sl. 51; Mhr., H. ಜಂಗಲು; *cf.* ಮಾಗ). — ಜಂಗಾಲ್ಬಣ್ಣ. = ಜಂ ಗಾರ. (My.).

ಜಂಗು jaṅgu. (fr. ಜಂಗ). A ringing round brass bell worn by a Jaṅgama mendicant on his leg (S. Mhr.).

ಜಂಗುಸು Jaṅgu. War, warfare (My.; Mhr., H. ಜಂಗ).

ಜಂಗುಡಿ jaṅguḍi. The region of the arm (ಭುಜ ದೇಶ Bhn. 39; *cf.* ತೆಗಲ್).

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. = ಜಂಗಳ 2, ಜಂಗಳಿ, ಜಂಗುಮ. ಜಂಗುಳಿ or ಜಂಗುಮ (Śmd. 39). A mass, an assemblage, a herd, etc. (ಮೊತ್ತ Cr. II, 99; Bhn. 39; ಗೊಣ್ಣಿ, ಮೊ ಸ್ಸುಳಿ, ಗೊಂಗೆ, ದಂಗಡ, ತಣ್ಣ, ಗಡಣ, etc., ಕ್ರಿಯಾಶೆಮ್. 54; ತೆಡಕ್ಕೆ, ಮೊಸ್ಸುಳಿ, etc., ಕ್ರಿಯಾಶೆ Kk. 17). See Prll. 3, 31; Bhâgavata 10, 18, 8.

ಜಂಗುಳಿಗ jaṅguliga. (Tbh. of ಜಾಗುಳಿಕ? *cf.* Sk. ಜಂಗುಲ, poison, venom). N. of a class or caste of people (Râm. 5, 8, 51).

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. = ಜಂಗುಳಿ, q. v.

ಜಂಗೆ jaṅgĕ. A stride (Tĕ.; *cf.* ಜಂಗು 2; ಜಂಘೆ?). ಗುರು ಜಂಗೆಯಂ ನಿಮಜಂಗೆಗಳನಿಮಜ (Bp. 26, 31). ಗುರುಜಂಗೆಗಳನಿಮು ತುಂ (32, 28).

ಜಂಘಾಕರಿಕ jaṅghâ-karika. Active with the legs, running quickly; *a runner, a courier.*

ಜಂಘಾನಿಲ jaṅghâ-anila. A swift, rapid wind (ಸಾರಿ ಬರ ಗಾಳಿ Mr. 50, o. r. ಜಂಘಾಸಿಲಂ; *cf.* ಭುಜಘಾತಾತ).

ಜಂಘಾಬಲ jaṅghâ-bala. Power of, or in the, legs (My.).

ಜಂಘಾಲ jaṅghâla. Running, fleet, swift; *a runner, a courier* (ದೇಗ, ಸಿಲ್ಲದೆ ಆತಿ ಹರಿದದ Mr. 234).

ಜಂಘೆ jaṅghĕ. ಜಂಘಾ. *The shank or lower part of the leg from the ankle to the knee;* the upper part of the leg; *the leg* (ಪ್ರಸ್ಥತೆ, ಕಟಿಜೊಡೆ Hlâ.; Mr. 332). 2, N. of a plant (see Mr. s. ಪಿಕಾಕ್ಷ).

ಜಜ jaja. A warrior (Sk.; *cf.* ಜಜ್ಜಾರ).

ಜಜಾವಕೆ jajâvakĕ. A mode used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಜಜ್ಜರಿತ jajjarita. Tbh. of ಜರ್ಜರಿತ. ಜಜ್ಜರಿತಪ್ಪೆಯರ್ (ದಿಗಿಲ್ Ct. I, 64).

ಜಜ್ಜಾರ jajjâra. = ಜಂಘಾರ, ಜರ್ಜಾರ. A lofty, bold man, a hero (Bh. 8, 21, 27; Râm. 6, 13 sum.); a body of heroes (Râm. 6, 50, 44).

ಜಜ್ಜು jajju. 1. (= ಜೆಜ್ಜು, etc.). To bruise, to crush, to squash (C.). *Cf.* ಜಜ್ಜು 4.

ಜಜ್ಜು jajju. 2. The state of being bruised, etc. (My.). — ಜಜ್ಜಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. An areca nut somewhat squashed after boiling (My.).

ಜಂ jaṁ. = ಜಣ್, ಜರ್ಜ. — ಜಂಜಣ. The sound of the ಗೆಜ್ಜೆ and of small bells (My.). — ಜಂಜಣಿಸು. To emit the sound of ಜಂಜಣ (My.).

ಜಂಜಡ jaṁjaḍa. = ಜಂಜಾಟ, ಜೊಂಜಾಟ. Trouble, cares, bother, plague (Bh. 1, 10, 24; J. 19, 33; 25, 22; Mhr. ಜಂಜಾಳ; Tĕ. ಜಂಜಾಟ).

ಜಂಜಡ jaṁjara. (General): running, not specified or classified; = ಜಂಜರಸಡ್ಡುರ (My.). — ಜಂಜರಸಡ್ಡುರ. Numbers added together consecutively without regard to particulars (My.). — ಜಂಜಡಜಡ್ಡಿ. Running (not classified) state of numbers or papers (My.).

ಜಂಜಾಟ jaṁjâṭa. = ಜಂಜಡ, etc. (My.). ಜಂಜಾಟ ತಪ್ಪಿದೆ ಆತ ನ್ನಿ ಏನು? (Prv.).

ಜಂಜಾಲು jaṁjâlu. A swivel gun (My.; Br., H. ಜಂಜಾಲಿ, ಜ ಟಾಲಿ, ಜಂಜಾಲಿಟ್, ಜಂಜಾಲಿ, ಜಂಜುಜಾಲಿ; T. ಜಂಜಾಲ್).

ಜಂಜು jaṁju. Tbh. of ಝಂಝೂ (Śmd. 339).

ಜಂಝೂನಿಲ jaṁjhâra. = ಜಜ್ಜಾರ, etc. (Râm. 5, 9, 1; 6, 20, 36).

ಜಟ jaṭa. 1. = ಜಟಾ. An imitative sound. — ಜಟಜಟ. rel. Smartly, briskly, quick (C.; Mhr. ಝಟಪಟ). — ಜಟಪಟ. = ಜಟಾಪಟಿ. Strife, scuffle, an angry or brisk discussion (S. Mhr.; Mhr. ಝಟಾಪಟಿ).

ಜಟ jaṭa. 2. Wearing twisted or entangled locks of hair. (Śmd. 142).

ಜಟಕರಿಸು jaṭakarisu. To shake off: to scorn, to treat scornfully (S. Mhr. rare; Mhr. ಝಟಕಾರಿಸು, ಝಟಕಾರಿಸು, to shake a cloth, etc.).

ಜಟಕಾಯಿಸು jaṭakâyisu. = ಜಟಕರಿಸು, ಜಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಜಟಾ jaṭâ. = ಜಟೆ 1. — ಜಟಾವಡಿ. = ಜಟೆವಡಿ. (C.).

ಜಟಾಜೂಟ jaṭâ-jûṭa. *The long tresses of hair twisted on the top of the head; a quantity of twisted hair.*

ಜಟಾಧಾರಿ jaṭâ-dhâri. Wearing matted or braided hair. (My.).

ಜಟಾಬಂಧ jaṭâ-bandha. *A knot or coil of matted hair.*

ಜಟಾಭಸ್ಮ jaṭâ-bhasma. N. of a râkshasa (Bp. 54, 56).

ಜಟಾಮಾಂಸಿ jaṭâ-mâṁsi. A herb growing on the Himâlaya, *the Indian spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಜಟಾಯು jaṭâyu. N. of a fabulous bird, the king of the vultures, killed by Râvaṇa. (Śmd. 231 Mḍb.; Râm. 3, 10, 31; J. 18, 4).

ಜಟಿ jaṭi. Wearing the jaṭâ; Śiva; an attendant of Skanda. 2, *the waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria.* See ಕಬ್ಬುಸುರಿ, ಬನದಿ. 3, a woman whose business is to braid (another's) hair (J. 5, 58).

ಜಟಿಲ jaṭila. Wearing the jaṭâ, having clotted or entangled hair.

ಜಟಿಲಿತ jaṭilita. Clotted, twisted, braided (Śmd. 142 Mḍb.; Abh. P. 12, after 2).

ಜಟಿಲೆ jaṭilĕ. = ಜಟಾಮಾಂಸಿ. *The Indian spikenard.*

ಜಟುಲ jaṭula. = ಜಡುಲು. *A freckle, a mark.*

ಜಡೆ jaṭĕ. ಜಟಾ. = ಜಟೆ 1, ಜಡಿ 3, ಜಡೆ. *The hair matted and twisted together as worn by Śiva, ascetics, etc.;* the long tresses of hair twisted or braided together and coiled in a knot over the head, etc. (ಕವ, ಮುಸ್ಲೆಯ ಕೂದಲು Kn. 100; ದ್ರಾವಿ, ಜಡೆ 101; ಕೇಶ Mr. 518); a braid or tress of hair (of females, My.). 2, a pendent root from the banyan, etc. (ತಿಳಿ, ಮರದ ಬೇರು 100; ಜಿಬ್ಬಿ 518; ಮರದ ಜಿಬ್ಬಿಲು IIlâ). 3, *a fibrous root; a root;* the root of trees (ಮೂಲು, ಮರದ ಬೇರು 100; ಬೇರ್ 518). 4, peculiarity, a peculiar object (ವಿಶೇಷ, ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು 100). 5, a peculiar arrangement of the vedic text (ಘನ್ನ, ಘನ್ನಸ್ಥಾನ ಭೇದ 100). 6, a crow (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ 100).— ಜಗಣಿಯುಮನ್ನಾ ನೋಡಬೇಕೇ? ಜಡೆಯು ಹಾವಳ್ಳೀ ನೋಡಬೇಕೇ? (Prv.).

ಜಟ್ಟಿ jaṭṭi. = ಜೆಟ್ಟಿ 1. A professional wrestler (C.; B. 2, 2; Tĕ. ಜಟ್ಟಿ, ಜೆಟ್ಟಿ, ಜುಟ್ಟಿ, ಝಟ್ಟಿ; T. ಜೆಟ್ಟಿ; Mhr., H. ಜೇಠಿ). ಜಟ್ಟಿಯಾದರೂ ತಟ್ಟಿನೆ ಹಾರಿ ಬೇಕು (Prv.). See Prvs. s. ಜೆಟ್ಟಿ 3, ಜೇಡೆ 2, ಫಲಾ. — ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗ. A wrestling match or combat (My.). — ಜಟ್ಟಿಮಲ್ಲ. dupl. An athlete among wrestlers (S. Mhr.). — ಜಟ್ಟಿಹಿಡಿತ. The wrestler's hold, a grapple (My.).

ಜಟ್ಟಿಗ jaṭṭiga. = ಜೆಟ್ಟಿಗ. A professional wrestler (Abh. P. 3, 28; Sl. 204).

ಜಠರ jaṭhara. *Hard, firm, solid (cf.* ಕಡು 1). 2, *old.* 3, *the belly* (ಪೊಟ್ಟೆ Ct. II, 46; *cf.* ಜಠರು).

ಜಠರಾಗ್ನಿ jaṭhara-agni. The digestive fire of the stomach, the gastric juice. (My.).

ಜಡ jaḍa. = ಜಲ 1. *Cold, frigid, chilly;* cold, frost (ಮುಡಾರ, ಹಿಮ Nn. 53; ತುಡಾರ Mr. 525; *cf.* ಜಳ 2). 2, *slow, dull, apathetic, senseless, stupid, irrational, foolish, unintelligent* (ಎಚ್ಚಲು Nn. 149; ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 53; ಉಜ್ಜ 525; *cf.* ಜಳ 1); hard, solid;—heavy (My.; Mhr.). 3, water (ಜಲ, ಉದಕ 53; ಜಲ 525). 4, *dumb* (ಕಳ, ಸನ್ನ ಮೂಗ Mr. 388). 5, a mountain (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 53). 6, sacrifice (ಮಖ, ಯಜ್ಞ 53). 7, substance, thing, matter (ದ್ರವ್ಯ, ವಸ್ತು 53). 8, = ಜಡ್ಡು, heaviness in the body, fatigue, indisposition, illness (C., not Sk.).—ಜಡದವ ನವದು ಬಜ್ಜಾನೆ? (Prv.). — ಜಡ ಹೊಗು. Also: difficulty to take place, to be difficult (S. Mhr.; B. 5, 225. 226).

ಜಡಕಾಯಿಸು jaḍakâyisu. = ಜಡಿಕಾಯಿಸು. (My.).

ಜಡಕ್ರಿಯ jaḍa-kriya. *Slow at work, sluggish, dilatory* (ಸ ಳುವ ಮಾಟ್ಟಂ Mr. 242).

ಜಡಜ jaḍa-ja. = ಜಲಜ. Water-born; a lotus.

ಜಡಜಗರ್ಭ jaḍaja-garbha. Brahmâ (Bp. 54, 6).

ಜಡಜಜ jaḍaja-ja. Brahmâ (My.).

ಜಡಜಂತು jaḍa-jantu. = ಜಡಜೀವಿ. (Cpr. 4, 54).

ಜಡಜಭವ jaḍaja-bhava. Brahmâ (Bp. 43, 42).

ಜಡಜಾತ jaḍa-jâta. = ಜಡಜ. (R.).

ಜಡಜಾಪ್ತ jaḍaja-âpta. The sun (R.).

ಜಡಜಾರಿ jaḍaja-ari. The moon (R.).

ಜಡಜೀವಿ jaḍa-jîvi. A stupid, etc. being (Bp. 60, 7).

ಜಡತ jaḍata. (fr. ಜಡಿ 4). = ಜಡಿತ. Beating, ramming, forcing in, as a cartridge, driving in, as a nail (C.). ಜಡತ ಮಾಡು. To ram, etc. (C.).

ಜಡತನ jaḍatana. = ಜಡತೆ. (J. 6, 2).

ಜಡತಿ jaḍati. A close and narrow search (C.; Mhr. ಝಡ ತಿ); a strict reckoning; an account (Mhr.; My.; B. 5, 270).

ಜಡತೆ jaḍatĕ. Coldness, chilliness; apathy; stupidity; stupor, stupefaction; despair (Bp. 36, 42; 39, 15; Râm. 3, 4, 4). 2, one of the saṁchâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಜಡತ್ವ jaḍatva. = ಜಡತೆ. (Abh. P. 7, 14; My.). 2, heaviness; inertia (Mhr.; ಸ್ತಬ್ಧತೆ, ಜಡ್ಡೆ G.; My.; B. 4, 96).

ಜಡಧರ jaḍa-dhara. = ಜಲಧರ. A cloud (Bp. 37, 25; Śiv. 3, 37).

ಜಡಧಿ jaḍa-dhi. = ಜಲಧಿ. The ocean (Bp. 58, 62; Ć. Bp. 47, 38; J. 2, 12). 2, a receptacle or place of fools (J. 2, 12).

ಜಡಪು jaḍapu. (fr. ಜಳ 1). Lustre, radiance, brightness, shine (Râm. 4, 6, 4; 4, 7, 10; 6, 2, 7; T. ಜಿಡಿ, splendour).

ಜಡಪ್ರಾಸು jaḍa-prâsu. A stupid, unidiomatic alliteration (Mr. 2).

ಜಡಮತಿ jaḍa-mati. A stupid person (Bp. 32, 49; 35, 51). 2, stupidity.

ಜಡಾಕರತ್ವ jaḍa-âkaratva. The state of being an accumulation of water or an ocean (Cpr. 1, after 127).

ಜಡಾಯಿಸು jaḍâyisu. = ಜಡಾಯಿಸು 1, etc. To ram, to drive in; to fasten or bolt, as a door (My.).

ಜಡಾಶಯ jaḍa-âśaya. = ಜಲಾಶಯ. (Cpr. 7, after 62).

ಜಡಿ jaḍi. 1. = ಜಡೆ, (ಜಿಡಿ 1). To use threatening language; to threaten, to menace; to frighten; to blame, to chide; to grunt angrily, as a wild hog; to urge on by cries (ಜರ್ಜನೆ Śmd. Dh.; Śm. 93; Tĕ. ಜಡಿ, to fear; ಜಡಿಪಿಂದು, to frighten; T. ಝಡಿ, fear; to reprove; see s. ಜಳ 1; *cf.* ಜರ್ಜ 1 & 2). ಜಡಿದು ಕೆಲ ಸಯುಮುಖಿಯ ಆರಸಲ (Śmd. 234). ಜಡಿದು ಸಾಧಿಯಂ (28). ಬಾರಿಸಿದುವ ಜಿಡದೆ ಜಡಿದು ದನಜೇಚರರಿಗಳ್ (109). ಜಡಿಯುಮ್ತಂ ಪೋದಂ (280, c. r. -ಪೊದೆದಂ). ಜಡಿದ ರಕ್ಷಸಜೇಠಂ (Kk. 7). ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನದಲಿ ಜಡಿದು, ಜಂಕಿಸಿ (Prll. 3, 32). See Gr. 2, 107; Bp. 38, 28; 47, 40; Bh. 1, 8, 31; 1, 10, 27; 3, 13,

26; Rām. 6, 10, 18; V. 9, 60; Śiv. 1, 83; 4, 44; Riv. 5, 123; 6, after 11 (twice); 14, after 12; J. 2, 9; 4 sum.; 11, 33; 28, 45; Bhâgavata 10, 18, 2.

ಜಡಿ jaḍi. 2. To wave, to brandish, as a sword, etc. (Abh. P. 13, 78; 14, 188; Grj. 2, after 106; Rām. 5, 3, 61; 6, 2, 7; Śiv. 4, 14. 60; J. 4, 19; 20, 37; Riv. 5, 120; 6, 36; Č. Bp. 47, 37). 2, to move to and fro (v. i., Riv. 7, 18). — ಜಡಿ ಜಡಿ. rep. of No. 1. (Bp. 16, 18).

ಜಡಿ jaḍi. 3. Short P. p. of ಜಡಿ 2 No. 1, in ಜಡಿ ಜಡಿಮು (Bp. 26, 12; 32, 58).

ಜಡಿ jaḍi. 4. To beat (with a stick, the hand, the fist, c.); to pound, to crush (J. 4, 23; 28, 45. 47; My.). ಚೇಡಿಮುಣ್ಣು ಜಡಿದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಆಗುವದೋ? (Prv.). 2, to beat into, as mud into a hole; to force in, to ram, as a cartridge; to drive in, as a nail (C.).

ಜಡಿ jaḍi. 5. The act of beating (? Bh. 1, 7, 2).

ಜಡಿ jaḍi. 6. = ಜಿಡಿ. A long-continued fine, small rain (ಅಲ್ಪದೃಷ್ಟಿ Śmd. Dh.; ಸೋನೆ Śm. 93; J. 2, 9; C.; Tē.; Mhr. ಝಡ; M. ಝಡಾಝಡೀ, drizzlingly; ಝಾಡು, ಝಾಡ್ಣು, to drizzle; *cf.* ತಸಿ 3, ಸರಿ). — ಜಡಿಮುಡಿ[1]. = ಜಡಿ. (C.). ಎಮೆ ಜಿಡಿ ಮೆ ಸುರಿಯುವ ಜಡಿಮುಡಿ[2] (ಧಾರವಾಡದ್ಯಾತ, ಆಸಾರ Sl. 31).

ಜಡಿ jaḍi. 1. To join (v. i.), to be connected with, to be accompanied by (Č. Bp. 11, 5; Mhr. ಜಡಣೇಂ). 2, to be filled to superfluity or be crammed (Bh. 1, 10, 24); to become abundant or excessive (Bh. 2, 13, 33; 8, 23, 4; Rām. 3, 6, 50).

ಜಡಿ jaḍi. 2. To be shed in a continuous manner, as tears (Rām. 5, 9, 25; Mhr. ಝಡಣೇಂ, ಝಡಿತ); to waste away, as the body (J. 18, 48; Mhr.); to give way, to sink (Bh. 3, 13, 32; Rām. 1, 16, 10; Mhr.; see Bhn. s. ತಸಿ 4).

ಜಡಿ jaḍi. 3. = ಜಡೆ 1, etc. (S. Mhr.; B. 2, 22). ಆಸಿ ಕಂಡಿ ಯಾಕೆ? ಧಾನುದ ಜಡಿ ಯಾಕೆ? ಕೇಶ ಕಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಯಾಕೆ? ಶೈ ಮುಖ ಆಶೆ ಮಿಷ್ ಆಗಲ! (Sp.).

ಜಡಿತ jaḍita. = ಜಡತ. (My.).

ಜಡಿತಿ jaḍiti. Tbh. of ಝಡಿತಿ (Śmd. 339; ಚೇಗಂ Cm.).

ಜಡಿಪ jaḍipa. The sound or cry of birds (ಚಿಲ್ಪೆ, ಜಗ್ಗು, ಕಪ್ಪಣ್ಣ, ಪಪ್ಪರಕೆ Śm. 29; *cf.* ಜಂಕಾರ); the note of the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆಯ ಪಪ್ಪರಕೆ Śs.). (Tē. ಜಡಿ, ಸಡಿ, ಪಪ್ಪಡು, noise, sound; *cf.* ಸಪ್ಪಳ).

ಜಡಿಸು jaḍisu. To cause to beat, etc. (C.).

ಜಡಿಸು jaḍisu. To fill to superfluity, to cram (Rām. 6, 13, 4).

ಜಡಿಕೃತ jaḍi-kṛita. Stunned, rendered sluggish, etc. (Čpr. 6, 103).

ಜಡಿಭಾವ jaḍi-bhâva. *Dullness, sluggishness, apathy; insensibility.*

ಜಡುಪು jaḍupu. A flap (attached to a paper-kite, My.; Mhr. ಝಡಪ).

ಜಡುಲ jaḍula. = ಜಡುಲು. (Sk.; R.).

ಜಡೆ jaḍĕ. = ಜಡಿ 1, of which it is an o. r. in Śmd. 28. 109.

ಜಡೆ jaḍĕ. 1. = ಜಡಿ 3, ಜಡೆ. Tbh. of ಜಡೆ (Č. II, 91; ಕಡೆ, ಜಡೆ Mr. 320; ಮುಡಪ ಜೀಲ್ಲಾ Kk. 19). See Sl. 121. 216. 230. 415. ಜಡೆಯುವರಸ್ಸು ಮುಂಡಯುವರಸ್ಸು ತೊಡಗ ಬಾರದು (Prv.). (The Mysore use of ಜಡೆ for *a woman's long plaited hair* is unknown in S. Mhr., but occasionally the term is used for the plaited hair of *little girls*). — ಜಡೆಕಳೆ. A kind of the Euphorbia called Triangular spurge (My.). — ಜಡೆಕುಚ್ಚು. An ornament that is attached to the point of a tress of hair by women (My.). — ಜಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. = ಜಡೆ. 1. The hair to be matted. ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲಜ ಗುಡ್ಡು (ಜಡೆಗೂಡಿ G.). 2, to plait tresses (J. 26, 9). — ಜಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 2. = ಜಡೆ. 2. A band of plaited hair. See ಕಪ್ಪಣ. — ಜಡೆವೇಷದರು. Śiva, etc. ಜಡೆವೇಷದರಿಗೆ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲ, ಜೋಪು ವೇಷದರಿಗೆ ನೆಲೆ ಉಗ್ಗೇ? (Prv.). — ಜಡೆಹಾಗಡ. A small circular plate of gold ornamented with the figure of a cobra, that is attached to the upper part of a woman's long plaited hair (My.). — ಜಡೆಪಿಳ್ಳೆ. A round gold plate ornamented with a jasmine flower, worn by women over their plaited hair (My.; Sl. 217). — ಜಡೆಮುನಿ. (ಮೂಲಿ Sl. 455). ಜಡೆ ಮುನಿಯನ ಮುನಿ, a rishi (J. 16, 28). — ಜಡೆವೇರೆ. -ಬೇರೆ. An entwining of pendent roots (Čpr. 5, after 39). — ಜಡೆಹತ್ತಿ. A kind of cotton (Sl. 150; My.). — ಜಡೆ ಬಸಂಣ ಗಿಡ. See s. ಪಡೆಮುಣ.

ಜಡೆ jaḍĕ. 2. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಜಡ್ಜಿ jaḍji. A judge (C.; Sl. 258; Br. ಜಜ್ಜಿ).

ಜಡ್ಡ jaḍḍa. = ಜಡ್ಡ 1. Nearness, union (Tē. ಜಡ್ಡ). — ಜಡ್ಡಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ಪ-. One consonant written below another (Tē.; R.).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 1. = ಜಿಡ್ಡು 2, ಪಡ್ಡು 2. Callosity; a callous spot; a wart; a scar (My.; Tē.; M. ತಡುಪ್ಪು, T. ತಡುಪ್ಪು; see ಕಲೆ 1). ಜೊಪ್ಪ ದಾಗಗಾಪಿಸ್ಸು, ಆನೆ ಕುಜುಪಿಗ ಕೊಳ್ ಆದ ಕಲುಮೊವೆಯು ಜಪ್ಪು (Śmd. II, o. ra. -ಜಪ್ಪು, -ಪಪ್ಪು).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 2. = ಗದಪು, ಜಿಡ್ಡು 4. The disagreeable smell of sheep's milk, etc. (C.). ಗೊಪ್ಪು ಸಾಪಿಗೆ ಜಪ್ಪು ಪುವ (Prv.). — ಜಪ್ಪು ಕಪ್ಪಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy shieldrake, Casarca rutila (Gz., as Jaddu—).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. Tbh. of ಜಡ. Heaviness in the body, slight indisposition (C.; Tē.; B. 4, 122); sickness, disease (My.).

ಜಣ್ jaṇ. = ಜಣ, etc., ಠಣ್. (My.). — ಜಣ್ ಜಣ್. = ಜಣ ಜಣ. (My.).

ಜಣ jaṇa. = ಜಂ (ಜಣ್ಣ), ಜಣ್, (ರುಣ). An imitative sound. — ಜಣ ಜಣ. rep. The tinkling of the ಪೈಜೆ or of small bells, and the ringing or clanking of Rupees when falling on a stone or being filled in a bag (C.; Mhr. ಝಣಝಣ; Sk. ಝಲಝಲ). — ಜಣಜಣಿಸು. = ಜಲಜಣಿಸು. (My.).

ಜಣ್ಣಿ jaṇṇi. Joining; meeting and going together (on a road); partnership; the state of being joined to (as one article to another, My.; Tē. ಜಣ್ಣಿ; H.). *Cf.* ಜಿಣ್ಣೆ 2, ಜಣ್ಣೆ 1. — ಜಣ್ಣಿಪಟ್ಟಿ. Title-deeds in the name of two persons (My.). — ಜಣ್ಣಿ ಮಾಡು. To join (one person to another for company's sake), to tie (one beast to another, My.).

ಜಣ್ಣಿಗಾಜ jaṇṇi-gâra. A companion; a partner (My.).

ಜಣ್ಣಿಸು jaṇṇisu. To join (v. t.); to annex, to affix (My.; Tē. ಜಣ್ಣಿಂಚು).

ಜಣ್ಣೆ jaṇṇĕ. = ಬಾವುಟ್ಟೆ. A flag, a banner, an ensign (S. Mhr.; Tē.; Mhr., H. ಝಂಡಾ).

ಜತಪ jaṭapa. = ಜತಪ. (My.).

ಜತನ jatana. = ಜತ್ನ, ಯತ್ನ. Tbh. of ಯತ್ನ (ಕೆmd. 336; My.). 2, care; heed in order to protection (C.; J. 24, 20; Tē.; Mhr.; B. 3, 67). ಜತನವಿದ್ದಡಗೆ ಮಧನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಜತಿ jati. Tbh. of ಯತಿ (ಕೆmd. 343; Ćt. I, 97). An ascetic (ಕೃತಿ Ćt. I, 81; ಯತಿ Kk. 33; Śm. 34; My.). 2, harmonious musical time or measure (Bp. 4, 8; 17, 21; 56, 14); etc. — ಜತಿಗುಮು. -ಕುಮು. To give or indicate the time or measure in music (Rāv. 4, after 14; 6, after 11, twice; V. 5, 8). — ಜತಿಪಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of ascetics: Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7).

ಜತಿಗೆ jatigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.).

ಜತು jatu. *Lac.*

ಜತುಕ jatuka. *Asa foetida.* 2, lac; a kind of gum.

ಜತುಕೃತ್ jatu-kṛit. Making lac: *a kind of fragrant tree,* in which the lac insect forms its nest.

ಜತುಕೆ jatukĕ. Lac; a kind of gum. 2, *a bat.* 3, a kind of fragrant substance or perfume (ಚಾಪಲ Mr. 141).

ಜತುರಸ jatu-rasa. Lac (ಅಲತಿಗೆ Ćt. I, 91).

ಜತೂಕೆ jatūkĕ. = ಜತುಕೃತ್. *A kind of fragrant tree.*

ಜತೆ jatĕ. (= ಜತ್ತು, ಜೊತೆ, ಜೊತ್ತು). Union; intercourse; combination; company; a pair; a fellow (C.; Tē.; Mhr. ಜತ; Mhr., H. ಜಥಾ, a band or company). See B. 3, 103. 113; ಇಜ್ಜ.

ಜತೆಗಾತಿ jatĕ-gāti. = ಜತೆಗಾರ. (My.).

ಜತೆಗಾರ jatĕ-gāra. A male companion (C.; B. 4, 6).

ಜತೆಗಾರ್ತಿ jatĕ-gārti. A female companion (C.).

ಜತ್ತ jatta. Tbh. of ಯತ್ನ. Effort, work (Ćpr. 9, 13).

ಜತ್ತಕ jattaka. = ಜತ್ತವ, ಜತ್ತುಕ. Fraud, deceit, disguise, hypocrisy (ಕೈತವ Ćt. II, 12; T., M. ಜಮ; T. ಜೆಟ್ಟು; T. ಎತ್ತು, to deceive; Tē. ಜತ್ತುಲ-ಪಾಮು, a deceiver; ಚಿಟ್ಟಕ, roguish prank).

ಜತ್ತರ jattara. A cloth covering worn over the privities (? ಕಾಪೀನ Śś.; *cf.* ಧತ್ತರ ?).

ಜತ್ತವ jattava. = ಜತ್ತಕ, etc. (ಕೆಯ್ಮೆ, ಕೈತವ Kk. 60, o. r. ಜಪ್ಪಕ).

ಜತ್ತಾಣ jattāṇa. = ಜತ್ತಾಣ. ಸುಮಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕೆಸ್ಸವಮೋಳ್ ಜತ್ತಾಣದುಂ ಬಿವಣ್ಣೆಯುಮ್ ಎನ್ದು, etc. (ಕೆmd. 121).

ಜತ್ತಿಗೆ jattigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (C.).

ಜತ್ತಿಳ jattiḷa. Tbh. of ಜತ್ತಿಲ (Hlā.).

ಜತ್ತು jattu. = ಜೊತ್ತು. Tbh. of Mhr. ಜತ (ಜತ್; see s. ಜತೆ). Intercourse, friendship, as between two persons (C.); equality, as that of two bullocks (C.).

ಜತ್ತುಕ jattuka. = ಜತ್ತಕ, etc. (ಕೈದವ, ಕೆಯ್ಮೆ, ಕಪಟ Śm. 52).

ಜತ್ತುಳ jattuḷa. = ಚಿತ್ತುಳ. Scum, foam (ನೊರೆ Śm. 35; Kk. 13, o. r. ಚಿ).

ಜತ್ರು jatru. *The collar bone, the clavicle.*

ಜತ್ವ jatva. The letter or syllable ಜ (ಕೆmd. 82. 342. 352. 369).

ಜನ jana. = ಜಿಸ. A born being; *man, mankind, people;* a person or individual in general. ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ?—ಜನ ನೋಡು ಜೀವ ಜೀಕು, ಮಾಗ ನೋಡಿ ಉಗುಡು ಜೀಕು (Prvs.).

ಜನಕ janaka. Generating; producing, causing (Kāvy. III, 3, B, 135). 2, *a progenitor, a father.* 3, the father of Rāma's wife Sītā (Rām. 1, 12, 2).

ಜನಕಜಾರಮಣ janakajā-ramaṇa. Rāma (Rām. 1, 1, 1).

ಜನಕಜೆ janaka-jĕ. -ಜಾ. Sītā (Bp. 31, 21).

ಜನಕತನಯೆ janaka-tanayĕ. = ಜನಕಜೆ. (My.).

ಜನಕತನುಜೆ janaka-tanujĕ. = ಜನಕಜೆ. (Ćh. v. 56).

ಜನಕಾತ್ಮಜೆ janaka-ātmajĕ. = ಜನಕಜೆ. (My.).

ಜನಂಗಮ jana-ṅ-gama. *A Caṇḍāla* (ಜೋಯಿಸ Mr. 351).

ಜನಜನಿತ jana-janita. Generated by people: known to all (My.).

ಜನತೆ janatĕ. ಜನತಾ. *An assemblage of people;* people; mankind; birth (Kāvy. IV, 2, 30).

ಜನನ janana. *Birth; production.* 2, *race, lineage.* 3, generating, causing.

ಜನನಪತ್ರಿಕೆ janana-patrikĕ. = ಜನ್ಮಪತ್ರ. (My.).

ಜನನರಹಿತ janana-rahita. Free from birth (Bp. 12, 51).

ಜನನಹರ janana-hara. The remover of birth, etc. (Bp. 43, 71).

ಜನನಾಥ jana-nātha. A king (Ćpr. 4, 60; 6, after 11).

ಜನನಿ janani. *A mother.* 2, a kind of fragrant plant (ಕಳವಿಗೆ Mr. 141; *cf.* ಜನಿ 1, No. 4).

ಜನಪ jana-pa. A king (Bp. 5, 58; 21, 46).

ಜನಪತಿ jana-pati. = ಜನಪ. (Ćpr. 2, 21. Bp. 46, 59; 50, 36).

ಜನಪದ jana-pada. A community, nation, people; *an inhabited country, an empire* (ಜೈನ Nn. 70); man, mankind.

ಜನಪ್ರಮೋದ jana-pramōda. People's delight; the white water-lily, or red lotus (ಕುಮುದ, ಜನರುಗಳ ಪರುಪ Nn. 29).

ಜನಮೇಜಯ jana-m-ējaya. Causing men to tremble: N. of a king, the son of Parikshit and great-grandson to Arjuna. (Bp. 56, 45; Bh. 1, 9, 1; J. 2, 2).

ಜನಯಿತೃ janayitṛi. A father. (R.).

ಜನಯಿತ್ರಿ janayitri. *A mother.*

ಜನರಂಜನ jana-raṅjana. Gratifying the people, courting popular favour. (R.).

ಜನರಮಣ jana-ramaṇa. A king (Bp. 57, 73).

ಜನಲೋಕ jana-lōka. = ಜನೋಲೋಕ. One of the seven divisions of the universe, where the sons of Brahmā and other pious men reside (Mr. 32).

ಜನವರ jana-vara. A king (Bp. 53, 33).

ಜನವಾದ jana-vāda. The talk of men: *news, rumour, report, scandal.*

ಜನವಾರ್ತೆ jana-vārtĕ. Rumour, report (B. 5, 55; My.).

ಜನಶ್ರುತಿ jana-śruti. *Rumour, news, intelligence.*

ಜನಸ್ janas. = ಜನಲೋಕ. See ಜನೋಲೋಕ.

ಜನಸ್ಥಾನ jana-sthāna. N. of a part of the Daṇḍaka forest (Rām. 3, 5, 2; J. 10, 20. 24).

ಜನಾಂಗ jana-aṅga. A nation, a tribe (B. 4, 127. 215; My.).

ಜನಾನುಕೂಲ jana-anukūla. The favour or help of people (My.); public benefit (My.).

ಜನಾನಿ janāni. Made for, or suitable to, women, belonging to the harem (Sl. 259; My.; Mhr., H.); a seraglio, harem (My.; Mhr., H. ಜನಾನಖಾನಾ).

ಜನಾನ್ತ jana-anta. An uninhabited place. 2, a region, a country (ಪಾಮು, ದೇಶ Nn. 13; ಗೋತ್ರ, ದೇಶ 16. 72).

ಜನಾರ್ದನ jana-ardana. *Vishṇu or Krishṇa* (Bp. 54, 36).

ಜನಾಪವಾದ jana-apavâda. Popular accusation (J. 5, 51; My.).

ಜನಾಶ್ರಾತ jana-âśrâta. A country, a region (Čpr. 6, after 11).

ಜನಾಶ್ರಯ jana-âśraya. An asylum for men (J. 11, 36); *a temporary shed or hall.*

ಜನಿ jani. = ಜೆನಿ. To flow, to drop (My.). ಜನಿಪು ಮೋಪುಮು (ಸ್ಯನ್ದ, ರೀಙ, ಸ್ರುತ, ಸ್ನುಷ Sk. 379). (*Cf.* ಜಿನಿ 6).

ಜನಿ jani. 1. *Birth, production;* one who has been born (see ಗುಜ-). 2, a woman. 3, *a daughter-in-law.* 4, *a kind of fragrant plant* (= ಜಮುಳ್ಕತ್; *cf.* ಜನನಿ No. 2).

ಜನಿ jani. 2. = (ಜನ್ನ), ಜನ್ನಿ 1, ಜೆನಿ. See ಜನಿವಾರ. (Tě. ಜನ್ನಿ, the brahmanical thread).

ಜನಿತ janita. Born, begotten; produced; occasioned (ಪೂತ, ಪುಟ್ಟುವಣ್ಣಾದು Nn. 78).

ಜನಿಯಿಸು janiyisu. To be born or produced; to take place, to happen (ಪುಟ್ಟು Śmd. 7 Cm.; ಪುಟ್ಟು 46 Cm.; Čh. v. 172; Čpr. 2, 8; 3, 77).

ಜನಿಯುವಿಕೆ janiyuvikĕ. Flowing, dropping (ಪೆಜ್ಜಿಕೆ, ಪ್ರಾಥಾರ Sk. 390).

ಜನಿವಾರ (jani-vâra or bâra). = ಜನ್ನವಿರ, ಜನ್ನಿವಾರ, ಜೆನಿವಾರ. The sacrificial thread (which originally was a leather strap, C.; Sk. 230. 252; Mhr. ಪಾನವೇ).

ಜನಿಸು janisu. = ಜನಿಯಿಸು. (Bp. 2, 7. 8; 51, 25; 54, 57; J. 10, 49).

ಜನುಮ januma. Tbh. of ಜನ್ಮ. (My.).

ಜನುಷ್ janus. *Birth, production, origin.*

ಜನೆ janĕ. = ಶಲೆ, ಕೆಲೆ 2, ನೆಲೆ. The yolk of an egg (R.; Tě. ಚಿನೆ, ಚಿನೆ, ಜನೆ, spawn, roe; the yolk of an egg; T. ಚಿನ್ನು, the embryo in the womb of beasts; an egg, particularly the eggs of fish, spawn; a bud; ಚಿನ್ನು, to be with young; to bud; M. ಚನೆ, ಚಿನೆ, pregnancy; ಚನೆ, animals to conceive; ಚನೆ, ಚಿನೆ, ಚುನೆ, juice, as of a mango stalk after the fruit is broken off, see ಸೊನೆ; Sk. ಜಲು, the embryo or uterus of a cow).

ಜನೇಶ jana-îśa. A king (Čh. v. 52).

ಜನೇಶ್ವರ jana-îśvara. A king (Čpr. 6, after 18; J. 26, 57).

ಜನೋದಯ jana-udaya. N. of a vṛitta (Čh.).

ಜನೋದ್ಯೋಕ janas-lôka. = ಜನರೋಕ. (My.).

ಜನ್ತ jantа. Tbh. of ಪನ್ತ (Śmd. 352; ಪಲ್, ರಮನ Śm. 70).

ಜನ್ತು jantu. *A creature, a living being;* man; people. 2, any animal, usually beings of the lowest organization, such as worms, insects, etc. (C.).

ಜನ್ತುನಿಕರ jantu-nikara. The multitude of living beings (ಜೀವ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು Nn. 73).

ಜನ್ತುಫಲ jantu-phala. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata.*

ಜನ್ತೆ jantĕ. A short, small beam crossing the chief beams in a flat roof and supporting the ceiling (C.; B. 4, 121; Śiv. 1, 70; Č. Bp. 5, 48; Tě. ಪನ್ತೆ, a beam or rafter; *cf.* ಜತೆ, and Sk. ಯುಮ್?). See ಬಲ್ಲನ್ತೆ. — ಜನ್ತೆಮಾಣೆ. A kind of leather rope (S. Mhr.).

ಜನ್ತ್ರ jantra. Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (Śmd. 343; ಆವರಣ Mr. 207; Śiv. 3, 25; C.). ಜನ್ತ್ರದ ಕೀಲಂ ಕಳೆದನ್ತಿರೆ ಆಮು (Śmd. 84 Mdb.). See ಆಮುಷ್ಯಣ.

ಜನ್ನ janna. (= ಜನಿ 2, ಜನ್ನಿ 1). Tbh. of ಯಜ್ಞ (Śmd. 354; Śm. 63; Kk. 48). A sacrifice. 2, N. of a certain horse (ಮರಗಂ ಜೀವಿಗೊರೆವ ಕೆಮ್ಮರೆ ಜನ್ನಕ್ ಆಮು Mr. 275; Bp. 59, 40). See Abh. P. 10, after 183; Bp. 24, 74; 56, 27. — ಜನ್ನಗೂಡು. -ಕೂಡು. Whose food is sacrifice: a god (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಜನ್ನ ಪಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of (Daksha's) sacrifice: Virabhadra (Kk. 6; Śm. 4. 5). — ಜನ್ನ ಪತ. -ಪತ. Indra (ಸುರಪ Kk. 11*a*).

ಜನ್ನಗೆ jannagĕ. A sacrificial shed or house (ಯಜ್ಞಶಾಲೆ Čt. I, 70).

ಜನ್ನವಿರ (janna-vira). = ಜನಿವಾರ, etc. ಜನ್ನವಿರಮುಂ ಬಲಸ್ಕಂದಮುಂ ವೃದು (ಉಪವೀತ); ಜನ್ನವಿರವನ್ನೆ ಇಕ್ಕಿದ ಪೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷಕ IIIâ.).

ಜನ್ನಿ janni. 1. = ಜನಿ 2. See ಜನ್ನಿವಾರ.

ಜನ್ನಿ janni. 2. = ಸನ್ನಿ. (My.).

ಜನ್ನಿಗೆ jannigĕ. (Tbh. of ಯಜ್ಞಿಕ). That belongs to sacrifice or is suitable for sacrifice, or that is dedicated to be offered to an idol, especially used of cattle and of their milk (Bp. 12, 28; 14, 5. 23; S. Mhr.).

ಜನ್ನಿವಾರ (janni-vâra). = ಜನ್ನವಿರ, etc. (ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಉಪವೀತ Mr. 255; Bp. 21, 25; 50, 6). ಜನ್ನಿವಾರಮುಂ ಎಮ್ಮೆಯ್ದೊಡೆ (ಪ್ರಾಚೀನ 255). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಪಲು ನಟ್ಟ ಜನ್ನಿವಾರವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ವೀತ ಎನಿಸುಗು. ಕೊರಳಿನ್ದ ಇಬ್ಬಯಿಕ್ಕಿದ ಜನ್ನಿವಾರವು ನಿವೀತ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಜನ್ನು jannu. = ಜನ್ನು. (My.).

ಜನ್ಮ janma. = ಜನುಮು, ಜಲುಮು, ಜುಲ್ಮ. *Birth, production, origin;* existence, life; life-time; born from. — ಜನ್ಮ ಕೊಡು. To give birth to. ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟವಳು (ಜನನಿ, ತಾಯಿ G.). — ಜನ್ಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take birth upon one's self, to be born (B. 5, 279). 2, to take away life, to kill (S. Mhr.). — ಜನ್ಮದೆಲ್ಲ. -ಎಮ್ಮ. = ಜನ್ಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು No. 1. (My.).

ಜನ್ಮದೇಶ janma-dêśa. = ಜಲ್ಮ-. Native place or country (C.).

ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರ janma-nakshatra. The natal star, the star of the zodiac under which a person is born (My.).

ಜನ್ಮಪತ್ರ janma-patra. Horoscope (C.), also -ಪತ್ರಿಕೆ (C.).

ಜನ್ಮಪಾಪ janma-pâpa. = ಜಲ್ಮ-. Original sin (My.).

ಜನ್ಮಭೂಮಿ janma-bhûmi. = ಜಲ್ಮ-. Birthplace, native country (Kâvy. V, 44; J. 15, 11; My.).

ಜನ್ಮರಾಶಿ janma-râśi. The sign of the zodiac that contains the natal star (C.).

ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯ janma-sâphalya. Attainment of the object or end of existence (C.).

ಜನ್ಮಾನ್ತ janma-anta. = ಜಲ್ಮಾನ್ತ. The end of existence (ಸಮಾಧಿ, ಜನ್ಮದ ತುದಿ Nn. 19, o. rs. ಜಲ್ಮಾನ್ತ, ಪ್ರಾಣಾನ್ತ). 2, a district, a country (ಗ್ರಾಮು, ದೇಶ Nn. 37).

ಜನ್ಮಾನ್ತರ janma-antara. Another state of existence; another birth, past or future (Čpr. 5, 4; J. 13, 54; 18, 19; C.).

ಜನ್ಮಿ janmi. *A creature, a living being.*

ಜನ್ಮಿಸು janmisu. = ಜನಿಸು. (Bp. 4, 72; S. Mhr. rare).

ಜನ್ಯ janya. To be born, fit to be born; born from, occasioned by; generating (Bp. 47, 61). 2, relating to men or to the people; people. 3, *rumour, report.* 4, *the friend or companion of a bridegroom.* 5, *war, combat.*

ಜನ್ಯ janya. Birth. 2, *a creature, a living being.*

ಜಪ್ಪು janhu. = ಜನ್ನು. Tbh. of ಜನ್ನು. (My.).

ಜಪ್ಪುತನಯೆ janhu-tanaye. = ಜನ್ನು-. (C.; My.).

ಜಪ japa. 1. — ಜಪ ಜಪ. rep. Quickly, briskly (S. Mhr.; Mhr. ಝಪಝಪ).

ಜಪ japa. 2. Muttering; *muttering passages from the véda, charms, prayers, names of a deity,* etc.; counting silently the beads of a rosary; a muttered prayer. — ಜಪ ಮಾಡು. To perform japa (C.).

ಜಪಮಾಲಿಕೆ japa-mâlike. A rosary (C.; B. 5, 73).

ಜಪಮಾಲೆ japa-mâle. = ಜಪದಮಾಲೆ. (C.; ಅಕ್ಷಮಾಲೆ C.).

ಜಪಸರ japa-sara. = ಜಪದಮಾಲೆ. (My.).

ಜಪಸು japasu. = ಜಪಿಸು. (S. Mhr.).

ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ japa-anushṭhâna. Performance of japa (Śśv. 2, 107; J. 10, 23).

ಜಪಾಪುಷ್ಪ japâ-pushpa. = ಜಪೆ. (ಜಾಸಾಳದ ಹೂ C.; My.). 2, ಮುದ್ದುಗುಣಿಲೆಯ ಹೂವು (C.).

ಜಪಾರುದ್ರ japâ-rudra. = ಜಪೆ. (ಜಾಸಂ Mr. 126, o. r. ಜಾನ್ಯಣ).

ಜಪಿಂಯಿಸು japiyisu. = ಜಪಿಸು. (Cpr. 2, 6; Abh. P. 14, 100).

ಜಪಿಸು japisu. = ಜಪಸು. To mutter (J. 28, 54; Śśv. 1, after 79; My.); to perform japa (C.; Sl. 251).

ಜಪೆ japé. ಜಪಾ. = ಜಪೆ. *The China rose or shoe-flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

ಜಪ್ತಿ japti. Seizure, confiscation, sequestration, attachment (in law, C.; Br.; Mhr., H.; B. 5, 88).

ಜಪ್ಪನೆ jappane. In a lurking manner (C.; B. 4, 180; 5, 242).

ಜಪ್ಪಳ jappaḷa. N. of a jâtre at Basarûr. — ಬಣ್ಣಾರ ಶಬ್ದಳ, ಬಸರೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರಕೋಡಿ ಪಟ್ಟಣ ಮೂರೂ ಕಣ್ಣಿನ ಕೋಡಿ (Prv.).

ಜಪ್ಪಿಸು jappisu. To wait and watch patiently, to lurk (C.; B. 3, 31; 5, 31. 138; Mhr. ಜಪಣೇ).

ಜಪ್ಯ japya. To be muttered; *a prayer that is to be muttered.*

ಜಬ್ jab. = ಜಬ್ಬು 1. — ಜಬ್ಬಿಲಿ. A weak rope (Bh. 8, 26, 56).

ಜಬರ jabara. = ಜಬರು. Powerful; heavy; difficult; huge; high in price; massy; ponderous, etc. (Mhr., H.).

ಜಬರದಸ್ತು jabara-dastu. Oppression; force; violence (C.; Mhr., H. ಜಬರದಸ್ತಿ).

ಜಬರಿಸು jabarisu. = ಜಬ್ಬರಿಸು. To chide, to scold, to abuse (S. Mhr.).

ಜಬರು jabaru. = ಜಬರ.

ಜಬರುಜಂಗು jabaru-jaṅgu. Zafar-jang (Zubber Jung): the ruler of the battle: a title bestowed on certain cannon (Tc., R.; T. ಜವರ್ ಜಂಗಿ).

ಜಬಾಬು jabâbu. = ಜವಾಬು. (My.; Mhr., H. ಜವಾಬ, ಜವಾಬು).

ಜಬ್ಬರಿಸು jabbarisu. = ಜಬರಿಸು. (My.). *Cf.* ಜಬ್ಬರ್.

ಜಬ್ಬಲ jabbala. = ಜಬ್ಬಲು, (ಜಬ್ಬು 1). The state of being weak, infirm or frail from old age, etc., that of being withered and dry, as that of grass or of some parts of grass occasionally is (S. Mhr.; My. as ಜಬ್ಬಲು); that of being soft or pulpy, as that of ripe fruit (from a fall or blow, My. as ಜಬ್ಬಲು); that of being relaxed or slack, as that of a female's breast (My. as ಜಬ್ಬಲು). *Cf.* ಜಬರು 1?

ಜಬ್ಬಲು jabbalu. = ಜಬ್ಬಲ. (My.).

ಜಬ್ಬಿಸು jabbisu. 1. (= ಜಬ್ಬು 3). To suck (as a mango, sugar-cane, etc., My.; *cf.* ಸೀಪು).

ಜಬ್ಬಿಸು jabbisu. 2. To cause to scold or abuse (My.).

ಜಬ್ಬು jabbu. 1. (= ಜಬ, ಜಬ್ಬಲು). Weakness, frailty; softness, pulpiness; relaxed state, slackness (My.; Tc. also: slowness; negligence; indolence; Tu.: delay; infirmness; hollowness). — ಜಬ್ಬುಮಾ. -ತುಳಿ. To reduce to pulp by treading (Râm. 6, 39, 23).

ಜಬ್ಬು jabbu. 2. = ಜಬ್ಬುಳಿ, etc. To scold, to abuse (My.).

ಜಬ್ಬು jabbu. 3. (= ಜಬ್ಬಿಸು 1). To suck (My.).

ಜಬ್ಬುಲು jabbulu. A grassy place (ಹುಲ್ಲು ದೇವ ಸ್ಥಳ C.; Tc. ಜೊಬ್ಬಿಲು, to thrive, to grow thickly; to be full, abundant).

ಜಮ jama. = ಜಡ 2. Tbh. of ಯಮು. — ಜಮುದಾಡೆ. A kind of weapon (Rśv. 6, after 11; Tc. ಜಮುದಾಡಿ, ಜಮುದಾಡಿ, ಜಮುದಾಳಿ, ಜಡ್ಡಾಮು; T. ಜಮುದಾಡು, a sword, a cutlass, a dagger; H. jamdhar, Br.). *Cf.* ಜಡದಣ್ಣ.

ಜಮಖಾನೆ jamakhâne. = ಜಮ್ಖಾನೆ, ಜಮ್ಮುದಾನೆ. A sitting carpet (C.; B. 4, 60; Mhr., H.; T. ಜಮುಖ್ಕಾಳ).

ಜಮದಗ್ನಿ jamat-agni. Blazing fire: N. of a rishi, father of Paraśurâma (Mr. 258).

ಜಮದಗ್ನಿತನಯ jamadagni-tanaya. Paraśurâma (Mr. 501).

ಜಮಳ jamaḷa. Tbh. of ಯಮುಲ (Śmd. 343; Tc. ಜಮಂಡಿ, ಜಮುಲು).

ಜಮಾ jamâ. = ಜಮೆ. Receipts, income, revenue (C.; Mhr., H.). 2, collected, gathered together (Mhr.).

ಜಮಾಖರ್ಚು jamâ-kharcu. Receipts and disbursements (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮಾದಾರ jamâ-dâra. The head of a body (of peons, etc., My.; Mhr.); a commander of a body of troops (My.; Mhr.).

ಜಮಾಬಂದಿ jamâ-bandi. The general assessment of lands, etc., settlement of the assessments (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮಾಯಿಸು jamâyisu. To assemble, to come together (C.; Mhr. ಜಮಾಸೇ); to succeed or answer, as a business (C.; Mhr.); — to collect (My.; Mhr.).

ಜಮಾವಣೆ jamâvaṇi. Agreement, harmony (in music, Sl. 64; My.).

ಜಮಾವಸೂಲುಬಾಕಿ jamâ-vasûlu-bâki. The collections and the outstanding balances (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮೀದಾರ jamî-dâra. = ಜಮೀನುದಾರ. A zemindar, a landholder, a hereditary officer (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಜಮೀನು jamînu. Land or ground (C.; Mhr., H.).

ಜಮೀನುದಾರ jamînu-dâra. = ಜಮೀದಾರ. (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮುನೆ jamune. = ಜಗುನೆ. (My.); N. (My.).

ಜಮೆ jame. = ಜಮಾ, etc. (My.).

ಜಮೆ jamé. = ಜಮಾ. (C.).

ಜಮೇದಾರ jamé-dâra. = ಜಮೂದಾರ. (My.; Br.).

ಜಮ್ಖಾಣೆ jamkhâṇe. = ಜಮುವಾಣೆ, etc. (My.).

ಜಂಪ jampa. Tbh. of ಮುದ್ದು (Śmd. 339 Mḍb.).

ಜಂಪತಿ jampati. (= ದಂಪತಿ). *Husband and wife.*

ಜಂಪಾ jampâ. — ಜಮ್ಪಾಸೆಟ್ಟಿ. N. ಜಮ್ಪಾಸೆಟ್ಟಿ, ಜಾತೀ ಶಾರೋ! ಆನ್ನಕೆ ಜಲಪ್ರಮಾಣವೆಮ್ದು? ಆನ್ನ ದಾಗೆ (Prv.).

ಜಂಪು jampu. 1. = ಜೊಂಪು. Drowsiness, sleepiness (S. Mhr.; T. ದಬ್ಬಡ, ಜೊಂಪ್ಪು, laziness, slowness).

ಜಂಪು jampu. 2. A multitude (Tē. = ಸಮುದಾಯ). See ಜಗ.

ಜಂಪೆ jampe. (T. ದಬ್ಬೈ, one of the seven modes in music). — ಜಂಪೆತಾಳ. Slow time in music, andante (My.; Tē.).

ಜಂಬ jamba. 1. A certain horse (Bp. 59, 40; ತುರಗಂ ತುಮ್ಬಿ ಜಂಬುದೋಷರಹಿತ Mr. 275, o. rs. ಜಮ್ಬಿ, ಜಿಮ್ಬಿ).

ಜಂಬ jamba. 2. = ಜಂಬುಕ, ದಪ್, ದುಂಬಿ, ದಪ್ಪಟಿ, ದಪ್ಪು, ದಪ್ಪು, ದಪ್ಪು, ದಪ್ಪ. Tbh. of ದಪ್ಪು. Ostentation, pomp (C., also ಜಂಬ; Tē. ಜಂಬು; T. ದಪ್ಪು). ಜಂಬ ಮಾಡಿ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕಸೆಯಲ್ಲಿ ಒನ್ನು ಕಾಸು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಜಂಬಗಾರ jamba-gâra. A man of ostentation (My.).

ಜಂಬರ jambara. Affair, business (C., also ಜಮ್ಬಾರ; Tu.; Tē. ಜರುಪು, to do, perform). ಜಂಬರವನಿಗೆ ತಮ್ಬಿರ ಪೋ? (Prv.).

ಜಂಬಾಲ jambâla. *Mud, mire* (also ಜಂಬು).

ಜಂಬಿ jambi. Tbh. of ತಮಿ. The tree Acacia or Mimosa suma Roxb. (R.; Tē. ಜಂಬಿ, ಜಮ್ಮಿ).

ಜಂಬಿರ jambira. *A lemon, the common lime* (ನಿಂಬೆ Mr. 112; Si. 126).

ಜಂಬು jambu. Length (My.; Tē. ಜಂಬು; see ಜಾಪು). 2, a kind of reed or sedge, Typha angustifolia L. (T. ದಬ್ಬು; Tē. ಜಂಬು, ಜಂಬ್ಬು). — ಜಂಬು ಮೀಸು. (ಜಲಿಮ, etc., ಕಾರ ಹುಲ್ಲಿನೊಳು ತಿರುಗುವ ಮೀಸು, ಹುಲ್ಲು ಮೀಸು Si. 87). — ಜಂಬುಹುಲ್ಲು. (ಕಾಶ, ಇಕ್ಷು ಗನ್ಧ, ಪೋಟಗಲ Si. 163; My.).

ಜಂಬು jambu. 1. ಜಂಬು. *The rose apple, Eugenia jambolana* Lam., or another species of Eugenia (ನೇಜ್ Mr. 115; ನೇರಳೆ Si. 125). — ಜಂಬುನೇರಲು. The rose apple, Eugenia jambos L. (C.; St. & Pl.). See ತೆಮ್ಬು-.

ಜಂಬು jambu. 2. = ಜಂಬ 2. (S. Mhr.).

ಜಂಬುಕ jambuka. *A jackal.* 2, *Varuṇa.* 3, = ಜಂಬು 1.

ಜಂಬುಕಧ್ವನಿ jambuka-dhvani. The sound of a jackal. See ಊಳಿಡು.

ಜಂಬುಖಾನೆ jambukhâṇe. = ಜಮುವಾಣೆ, etc. (My.).

ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ jambuka-îśvara. A Śaiva place of pilgrimage near Trichinopoly (My.).

ಜಂಬುದ್ವೀಪ jambu-dvîpa. One of the seven continents surrounding the mount Mêru; the central division of the world, including India;—India (pretty C.).

ಜಂಬುಮಾಲಿ jambu-mâli. N. of a râkshasa in the army of Râvaṇa (Abh. P. 13, 121; Râm. 5, 4 sum.; J. 27, 43).

ಜಂಬೂನದಿ jambû-nadi. N. of a fabulous river, said to flow from the mount Mêru, and to be formed by the juice of the fruits of a jambu tree on that mount. (R.).

ಜಂಬೂಫಲ jambû-phala. A jambû fruit (Bp. 54, 56).

ಜಂಬೂರ jambûr. N. (Bp. 49, 15; 55, 54).

ಜಂಭ jambha. *The common lime or lemon.* 2, seizing with the mouth: *N. of a daitya or demon,* destroyed by Indra (C. Bp. 47, 21). 3, the jaws; the mouth; a tooth or tusk.

ಜಂಭದ್ವೇಷಿ jambha-dvêshi. Indra (Bp. 54, 52).

ಜಂಭಭೇದಿ jambha-bhêdi. *Indra.*

ಜಂಭರಿಪು jambha-ripu. Indra (Mr. 41).

ಜಂಭಲ jambhala. *The common lime or lemon.*

ಜಂಭವೈರಿ jambha-vairi. Indra (Rśv. 1, 99).

ಜಂಭಾಮಿತ್ರ jambha-amitra. Indra (Bp. 61, 82).

ಜಂಭಾರಿ jambha-ari. Indra (ಇಷ್ಟ, ಜಮ್ಭ Nn. 38; J. 4, 7).

ಜಂಭೀರ jambhîra. *The common lime or lemon.* 2, *a kind of basil* (Ocimum) *with small leaves.* See ಮುರುವಕ.

ಜಮ್ಮಡಿಸು jammaḍisu. To cause to tremble (? Râm. 6, 11, 3).

ಜಮ್ಮನೆ jammanè. With a thrill of joyful rapture (ರೋಮಾಂಚನಸುಖ ಲೆ. I, 44; *cf.* ಜುಮ್ಮನೆ).

ಜಯ jaya. Conquering, winning; captivating, fascinating, charming, etc. (ಜನೋಪರ, ಪುಷ, ಸಾಮ್ಯ, etc. Mr. 424). 2, *victory; conquest;* winning (ಗೆಲು ಲೆ. I, 83; ಗೆಲ್ಲು II, 35). 3, a formula causing victory. 4, *the plant Premna spinosa or longifolia.* 5, the twenty-eighth year of the cycle of sixty (C.). — ಜಯ ಜಯ. rep. Hurra! bravo! all hail! glory unto—! (Bp. 32, 40; C.; Mhr.). — ಜಯಜೀಯ. Hail, master! (Ūpr. 4, 67). — ಜಯವಿಡು. -ಇಡು. To shout "victory!" "bravo!", etc. (Bp. 52, 42; 57, 50; 59, 43). — ಜಯ ಪೊಸ್ಪು. To gain the victory (C.; B. 4, 8). ಜಯ ಪೊಸ್ಪಿದ (ಸಾರ್ವಕ G.).

ಜಯಘಂಟೆ jaya-ghaṇṭè. A bell of victory or for the proclamation of victory, used to be carried about (Bp. 21, 10. 40); a bell used in temples on joyous occasions (My.; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಜಯಘೋಷ jaya-ghôsha. Shouting to proclaim victory, a cry of victory. (My.).

ಜಯತ jayat. Conquering.

ಜಯತ್ರಥ jayat-ratha. N. of a king of the Sindhus and Sauvîras (J. 13, 32; 27, 42; 32, 50).

ಜಯಧ್ವಜ jaya-dhvaja. A standard of victory. (Ūpr. 6, 43). 2, a N.

ಜಯಧ್ವನಿ jaya-dhvani. A shout or cry of victory. (My.).

ಜಯನ jayana. *Conquering.* 2, armour.

ಜಯನಶಾಲಿಕೆ jayana-śâlikè. An armoury (Ūpr. 1, 130).

ಜಯನ್ತ jayanta. *N. of a son of Indra.* 2, N. of a minister of Daśaratha (Râm. 1, 16, 12).

ಜಯನ್ತಿ jayanti. A flag, a banner. 2, the day, or the anniversary of it, on which a deity assumed an incarnation, see ಕೃಷ್ಣ-, ನರಸಿಂಹ-, ರಾಮ-. 3, *the plant Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, = ನೇತ್ರಮೂರಿ, q. v. 5, N. of an author (Nn. 3).

ಜಯಪತ್ರ jaya-patra. A record of victory (Bp. 52, 46; My. also ಜಯಪತ್ರಿಕೆ).

ಜಯಮಂಗಲ jaya-maṅgala. A royal elephant. 2, a cheer (or festival) of victory (Ūpr. 4, 42).

ಜಯಮಾನ jayamâna. Conquering (Bp. 52, 19).

ಜಯಮಿನಿ jayamini. Tbh. of ಜೈಮಿನಿ. (C.).

ಜಯಯಾತ್ರೆ jaya-yâtre. A march of conquest or victory (Čpr. 7, 30).

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ jaya-lakshmi. The goddess of victory, victory (Śâv. 4, 97).

ಜಯವನ್ತ jaya-vanta. (Śmd. 242, o. r. ಜಸ-). A victorious man (C.). Fem. ಜಯವನ್ತಳು (C.).

ಜಯವರ್ಮ jaya-varma. N. of a king (Čpr. 5, 94. 101. 112).

ಜಯವಿಜಯ jaya-vijaya. N. of two doorkeepers (Bhâgavata 3, 5 sum.).

ಜಯಶಾಲಿ jaya-śâli. A conqueror (Śi. 282; My.).

ಜಯಶೀಲ jaya-śîla. A victorious man (ಜಟ್ಟರ, ಜಟ್ಟಿ C.; My.).

ಜಯಶೌಣ್ಡ jaya-śauṇḍa. Exceedingly fond of victory (Bp. 36, 39).

ಜಯಶ್ರೀ jaya-śrî. The goddess of victory, victory (Čpr. 2, 1; 6, 1). 2, N. of Jayavarma's wife (5, 94).

ಜಯಸು jayasu. = ಜಯಿಸು, ಜಯ್ಸು. To conquer, to defeat, to overcome (Bp. 50, 19; S. Mhr.); to be victorious.

ಜಯಸ್ತಮ್ಭ jaya-stambha. A column erected to commemorate a victory (Čpr. 7, 32; My.).

ಜಯಿಸು jayisu. = ಜಯಿಸು, etc. (Bp. 28, 46; J. 12, 1; 13, 7. 8. 55. 57; B. 4, 218; My.).

ಜಯೆ jayĕ. *The plant Sesbania aegyptiaca* Pers. 2, N.

ಜಯೆವಿಜಯೆ jayĕ-vijayĕ. N. of two attendants of Girija (Grj. 8, 83; 9, 59).

ಜಯ್ಯ jayya. *To be conquered or gained, conquerable.*

ಜಯ್ಸು jaysu. ಪೈಸು. = ಜಯಿಸು. (C.).

ಜರ jara. 1. = ಜರ. An imitative sound. — ಜರ ಜರ. rep. The noise in drawing anything on the ground (My.; Tĕ. ಜರಜರ).

ಜರ jara. 2. = ಜರು. Sliding. — ಜರಗುಣ್ಡಿ. -ಕುಣ್ಡಿ. Sliding on the posteriors down a slope, as children do in play (S. Mhr.).

ಜರ jara. 3. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಜರ jara. 1. Tbh. of ಜ್ವರ (Śmd. 368; C.). — ಜರಜಳಿ. Ague (C.). — ಜರಗಣ್ಣೆ. Ague-cake: enlargement of the spleen (My.).

ಜರ jara. 2. Growing old; decaying; wearing out, wasting; etc. See ಸಜ್ಜರ. — ಜರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become thin or lean, as a child (S. Mhr.).

ಜರ jara. 3. (= ಜರಿ). Brocade (C.; Mhr., H.; B. 2, 7; 3, 102. 103; 4, 125). 2, gold (ಪೊನ್ Bhn. 10, o. r. ಜರಗು; Br., H. ಜರು, gold).

ಜರ jara. 4. Somewhat; a little (C.; Mhr., H. ಜರಾ).

ಜರಕ್ jarak. The sound produced when a swing is in motion (C.).

ಜರಕ್ಕನೆ jarakkanĕ. = ಜರಕೆ. With a sudden sliding motion, in ಜರಕ್ಕನೆ ಜಾರು (My.).

ಜರಗ jaragu-as. = ಜಲಗಾಲಿ. (V. 41, 43).

ಜರಗಿಸು jaragisu. = ಜರಿಗಿಸು, ಜರುಗಿಸು, ನರಕಿಸು, ನರಿಕಿಸು, ನುಸುಕಿಸು. To make slide aside, to move forward or push on (a thing on a surface, v. t., My.); to push or carry on, as work (My.).

ಜರಗು jaragu. 1. = ಜರಿಸು, ಜರುಸು 1, ನರಕು, ನುಸುಕು. To slip, as from the hand; to slide, as tiles; to roll down, as sand or corn from a heap; to change one's place, to move forward or aside (v. i.); to pass, to elapse, as time, words; to be done, as business (My.; Te.; T., M. ಜರ, to slide or slip, as a garment; to roll down, as corn from a heap; to fall down, as little stones from a wall; to lean, bend, be in a bending posture, incline, slope = ಜಾರು, *cf.* ಜಾಡು; *cf.* ಜಗ್ಗು 1, ಜರಿ 1, ಜಾಡು 1, ನರಿ).

ಜರಗು jaragu. 2. = ಜರುಸು 2. Loose texture, as that of cloth (My.).

ಜರಸು jaragu. = ಜರ 3, No. 2 q. v., ಜಲ 3, ಜಲಗು, ಜಾಲ 2. Gold.

ಜರಠ jaraṭha. Worn out, decayed, infirm; old; hard, solid; old age (ಧನ, ಪಶುಜಾಮು Nn. 15, o. r. ಪಜಮು; ಧರಾಣ, ಪಶುದು 138; ಧರಾಣ, ಪಶುಜಾಮುದು 146). 2, beat, drooping. 3, harsh, cruel (ನಿಷ್ಠುರ 146). 4, mud, mire (ಪಂಕಲ, ಕೆಸರು 146).

ಜರಠ jaraṭa. = ಜರಠ. Hard, solid, firm, stiff (ಜಿಟ್ಟು Mr. 484); a cruel man (V. 37, 60).

ಜರಡು jaraḍu. = ಜಳ್ಳು q. v., ಜಾಳ್ತೆ, ಜೊಟ್ಟೆ. Unsubstantiality; uselessness (ಜಳ್ಳು, ಜಾಳ್, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಠ ಯೋಜನ Bhn. 49; see ಜರಟು).

ಜರಡೆ jaraḍĕ. = ಜಲಡೆ, ಜಲ್ಲಡಿ, ಜಲ್ಲಡೆ. A sieve (My.; Tĕ. ಜಲ್ಲಿಡೆ, a wicker sieve; T. ಜಲ್ಲಡ್ಡಿ, M. ಜಲ್ಲಡ, a large sieve, a cribble; Tĕ. ಜಲ್ಲಿಸು, T., M. ಜಲ, to sift; to find by sifting or searching, a piece of gold, etc.; T. ಜಲ್ಲು, to sift, to sprinkle water; see ಜಲ್ಲಿಸು; *cf.* ಜಾಲರಿ).

ಜರಣ jaraṇa. Waxing old; decayed. 2, promoting digestion. 3, *cumin-seed.*

ಜರತ jarat. ಜರನ್ತ. *Old;* decayed, infirm.

ಜರತಾರ jaratâra. = ಜರತಾರಿ. Silver wire covered with gold (S. Mhr.; Mhr., H.; Br. ಜರತಾರು).

ಜರತಾರಿ jaratâri. = ಜರತಾರಿ. Worked with jaratâra (C.; Mhr., H.).

ಜರತಾರೆ jaratâre. = ಜರತಾರ. (My.).

ಜರದಾ jaradâ. = ಜರಡಿ, ಜರ್ದಾ, ಜರ್ದೆ. Dun, used of the horse (Mhr., H.; R.).

ಜರದಿ jaradi. = ಜರಡಿ, etc. (B. 5, 242).

ಜರದು jaradu. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1. (My.).

ಜರದ್ಗವ jarat-gava. *An old bull or ox.*

ಜರನೆ jaranĕ. = ಜರಕ್ಕನೆ. (C.).

ಜರನ್ಮೃಣಾಲ jarat-mṛiṇâla. Old, rotten lotus fibres (Čpr. 5, after 39).

ಜರಬು jarabu. = ಜರುಬು. Terribleness: imperativeness; overawing; awe (C.; Mhr., H. ಜರಬು).

ಜರಸ jarasa. *Old age; decrepitude.*

ಜರಾಯು jarâyu. *The exterior membrane which incests the fetus, the Chorion* (ಕೂಡು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಪೊರೆ Mr. 308). 2, *the womb, the uterus.* 3, the after-birth.

ಜರಾಯುಜ jarâyu-ja. *Born from the womb, viviparous, as man, horses, etc.*

ಜರಾವತ್ jarā-vat. Aged, old, infirm (ವಿಸ್ತಾರ, ಮುಪ್ಪುಮೋಹಿಸುವ ದಂ Mr. 310).

ಜರಾಸಂಧ jarā-sandha. N. of a king of Magadha and Čēdi, and enemy of Krishṇa. (Śmd. 64 Mdb.; Bp. 54, 36).

ಜರಿ jari. 1. = ಸರಿ. To slip or fall, as from the hand (C.); to slide, to come, fall or slip down, as a bank (ತೀರದಪಕ್ಷ Śmd. Dh.; ಕಾಸಿ Śm. 110; My.); to fall in, as a house (My.); to slip away or shrink back. See Bp. 2, 15; Rśv. 5, after 120; Râm. 1, 16, 14; J. 21, 13; 25, 35. P. pa. ಜರದು (My.), ಜರಿದು (C.). (See T., M. s. ಜರಗು 1; T. also ಪರುಪು). 2, to fall away, to lose flesh, to become emaciated (My.).

ಜರಿ jari. 2. A short P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರಿ ಜರಿದು (Bp. 16, 5; 54, 80).

ಜರಿ jari. 3. = ಸರಿ. (A sliding place): a sloping hollow between hills, a ravine worn by a stream (C.; ದಶ Śi. 495; J. 10, 8; Tē. ಜರಿ, ಜರಿ, ಪರಿ, ಪರುಪು; T. ಪರಿವು). ಬೆಟ್ಟದ ಜರಿ (ಪ್ರಭಾತ, ತಪಸ್ವಿಗಳು Śi. 115; ಪ್ರಸ್ಥ 429; *cf.* ಝರಿ). ಸಮೆಯದ್ ಇದ್ದುಂ ಕೊಡದ ಜರಿಗಳಿಂ ದರಿಗ ಳಿಂ...ಕಾಕ್ಷರಂ ಕಣ್ಗಿಸೆದುದು (Râghẽ. 17, 56). — ಜರಿಗಿದ. A fern (My.).

ಜರಿ jari. Worked with gold or silver threads; gold or silver threads (My.; Mhr., II.; Br.). — ಜರಿಪಟ್ಟೆ. The streamer of the grand ensign of the Peshwa (Mhr., II. -ಕ); a grand flag (S. Mhr.; Čb. 125); a golden girdle or belt (My.; Mhr.).

ಜರಿಗಿಸು jarigisu. = ಜರಗಿಸು. (My.).

ಜರಿಗು jarigu. = ಜರಗು 1, etc. (My.).

ಜರಿಪ jaripa. A giraffe (My.; Arabic *zirāfah, zorifeh*).

ಜರಿಬು jaribu. A land-measure; land-surveying (Mhr., II., Br.); measurement (My.).

ಜರು jaru. = ಜರ 2. — ಜರುಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To fell to the ground (Bh. 8, 26, 11).

ಜರುಗಿಸು jarugisu. = ಜರಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಜರುಗು jarugu. 1. = ಜರಗು 1, etc. To slide, etc. (My.); to give way, to flee (Bh. 8, 26, 15).

ಜರುಗು jarugu. 2. = ಜರಗು 2. (My.).

ಜರುಬು jarubu. = ಜರಬು. (My.).

ಜರುಹು jaruhu. To cause to come down, to demolish (Râm. 6, 11, 15).

ಜರೂರು jarûru. Necessarily, at all events; invincible necessity (C.; Mhr., II.).

ಜರೆ jarĕ. ಜರಾ. *Old age; decrepitude;* hoary age, grey hair (ಸರೆ Čt. I, 48; ಪರಿತ, ಸರೆ Mr. 320). ಜರೆ ಬಪ್ಪಲೂ ಸರೆ ಬರ ದಾದುದು (Prv.). — ಜರೆ ಸರೆ. Old age and greyness (Râm. 5, 8, 67).

ಜರ್ jar. An imitative sound. — ಜರ್ ಜರ್. rep. The continual creaking of shoes (C.).

ಜರಿ jaṛa. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಜರಿಕ್ಕು jaṛakku. The creaking of shoes (C.).

ಜರಿದು jaṛadu. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1. (My.).

ಜರಿಹ jaṛaha. Rebuke, censure (ಸಿರಾಕಾರ, ನಡಾಧದ, ದಂಧಿಸ, etc. Mr. 428; Dat. ಜರಹಕ್ಕೆ 425).

ಜರಿ jaṛi. 1. = (ಜರಿ 1), ಜರಿ 1 q. v., ಬೈ, ಬೈಯ್. (C.; Bp. 44, 68; J. 9, 5; 10, 33; 12, 31). ಆಫಿಸರುಮುಂಗಡ್ ಬಾಯಿರ್ ಸತ್ಯವಿಯಮಂ ಜರಿದರಾ? ಮುಖದರ್ ಆರ್? (Mr. 7). — ಜರಿ ದಾಟಿ. -ಆಟಿ. Abusing, etc. (My.). — ಜರಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಬೈಯ್. To revile, to censure. ಜರಿದಾಡರ್ ದುಷ್ಟರು (ಆದರ್ಶ, ಧರ್ಮ್ಯ Śi. 379).

ಜರಿ jaṛi. 2. P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರಿ ಜರಿದು (Bp. 23, 25).

ಜರಿ jaṛi. 3. A centipede; a scolopendra (Tē. ಬೆಪ್ಪು; *cf.* ಜರಿಲೆ). ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ವಕವದಿ ಎಸ್ಪರೆ ಜರಿ, ಸರ ಸ್ವತೀ ಪುತ್ರನೆಪ್ಪು ಹುಯಿ; ಮುತ್ತು ಕೆಲವರು ಎಸಿಕೇ ಬಸ್ಟೇ ಹುಯಿದೆ ಪ್ಪುವರು (Śi. 171).

ಜರಿಚು jaṛiču. = ಜರಿಯು 1. (Čpr. 7, after 62).

ಜರಿಯು jaṛiyu. 1. To talk much, to be talkative or loquacious, to talk vainly (ಜಯಧಾಡ Śmd. Dh.).

ಜರಿಯು jaṛiyu. 2. Garrulity, loquaciousness, vain talk (ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ Śmd. II; Kk. 80).

ಜರಿ jaṛĕ. 1. = ಜರಿ 1, etc. To speak assaultingly; to rebuke, to abuse; to disgrace, to disdain, to jeer at, etc.; to utter a harsh sound (ಆಕ್ಷ ಮಣಾಪಾಪ Śmd. Dh.; ಪೇಳಿ, ಪರಿಭವ Nn. 108; ತಿರಸ್ಕಾರ Nn. 154; My.; T. ಪರುಪು, to scold, etc.; *cf.* ಜರ್ 1). P. ps. ಜರಿಪು, ಜರಿದು. ಪಾಪಿಗಳ್ ಸುಜನರಂ, ಮಾನಿಕ್ಯಮಂ ದಕ್ಕೆ ತಾಂ ಜರಿಯರ್, ಸಿಂಪಕ್ಕೆ ಗಾಜನಿಂಗಳ್ ಎಣೆಯೆಃ? (Śi. 103). See Bp. 9, 10; 45, 17; 60, 21; Rśv. 13, 60; Č. Bp. 5, 50; 11, 6; J. 1, 6. 7; 14, 15; 17, 8; 31, 26; Bh. 8, 21, 8.

ಜರಿ jaṛĕ. 2. An imprecation or term of abuse (ಆದಗ್ರಜ Śmd. Dh.; ಜರಿದಾಪ ಕ್ಷುದ್ರಾಂ Čt. I, 29).

ಜರ್ರನೆ jarranĕ. Quickly, rushingly (Čpr. 8, after 36; My.; Tē. ಜರ್ರನೆ).

ಜರ್ಕು jarku. (= ಪರ್ಕು). To strike with the nails or claws (ನಖಘಾತನ Śmd. Dh.).

ಜರ್ಗು jargu. (Śmd. 50). The noise of a thing falling, crash (? T. ಪರಿಚ್ಚು). — ಜರ್ಗುವಿಡು. -ಪಿಡು. To fall with a crash (?). ಜರ್ಗುವಿದ್ದುದು (Śmd. 50).

ಜರ್ಜಡ jarjaḍa. = ಜರ್ಜರ, q. v.

ಜರ್ಜರ jarjara. Old, infirm, decayed. 2, broken in pieces, split into small particles, broken, shattered (ವಿಸ್ತಾರ, ಒಡಮುಮು Nn. 41, o. r. ಜರ್ಜರಿತ). 3, perforated, wounded. 4, dull, hollow (as the sound of a cascade, Čpr. 5, after 76).

ಜರ್ಜರಿತ jarjarita. = ಜರ್ಜರ. Torn or broken in pieces, broken, crushed; infirm (Čpr. 4, 16). 2, perforated, wounded, hurt (Śmd. 288, o. r. ಜರ್ಜರಿತ). 3, tremor, trembling (Tē., R.; not Sk.).

ಜರ್ಜರಿಸು jarjarisu. To become infirm; to droop, to be bowed down; to lose heart (Č. Bp. 47, 20).

ಜರ್ಜಾರ jarjāra. = ಜರ್ಜರ, etc. ಜರ್ಜಾರರೆ ಉದ್ಧತರು (Bhn. 54).

ಜರ್ಜಿ jarji. ಜರ್ಜರ್. A rattling, clattering sound (Sk. ಝಲ್ಝಲ್). ಪೇಳ್ದ ದಂಗವನ ಜರ್ಜಾರದಂ (J. 22, 4).

ಜರ್ತಾರಿ jartāri. = ಜರತಾರಿ. (G. 346; My.).

ಜರ್ತಿಲ jartila. = ಜತ್ತಿಳ. *Wild sesamum* (ಕಾಡೆಳ್ಳು Hlh.).

ಜರ್ದಾ jardā. = ಜರಡಾ. (B. 3, 55).

ಜರ್ದೆ jardĕ. = ಜರ್ದಾ. (B. 5, 12).

ಜರ್ಬು (jarbu). = ಜಬ್ಬು 2, ಜರ್ಪ 1. To use an assaulting voice: to chide, to scold, to rebuke (ಆಕ್ರಮಣಪ್ರಯೋಗ ಶೆmd. Dh.; Rśv. 4, 70; Śśv. 4, 19; *cf.* ಜಪಿ 1, ಜಪ್ 1).

ಜರ್ಯ jarya. Becoming old, etc. See ಜ-.

ಜರ್ವು (jarvu). 1. = ಜರ್ಬು, etc. ಜೀವಪಿಯು . . . ಕೊರೆಗೆ ಎಳಸದ ಧೀರು ಧರ್ಮಾನಂ ಜರ್ವಿತ ಇನಿಯಂ (Rāghĕ. 17, 66).

ಜರ್ವು (jarvu). 2. Chiding, reproaching (ಜರ್ಪಣೆ Ct. II, 50; Kk. 42; Śm. 39; S. Mhr.).

ಜಲ್ jal. A sound in imitation of a sudden great palpitation of the heart, etc. — ಜಲ್ಲೆನ್ನ-ಎನ್ನ. -ಎನ್ನು. Such palpitation to take place; to be greatly alarmed (C.). ಧೃತಿಗೆವಿದ ಎದೆಗಳ್ ಜಲ್ಲಿಸುತ (Bp. 9, 3; see also 26, 27; 61, 31). 2, to sound as water when suddenly poured out, as grain, pearls, etc. when scattered about (My.).

ಜಲ jala. 1. = ಜಡ, ಜಳ 2. Cold; stupid; apathetic. 2, *water* (ಉದಕ, ನೀರು Nn. 87; ಅಪ್ಪು Śm. 100). 3, mental frigidity; fraud, hypocrisy (ಕಪಟ 87; Mr. 473; *cf.* ಜಲಿಕ). 4, *a kind of fragrant medicinal plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು). 5, a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364).

ಜಲ jala. 2. (= ಜಳ 1, ಝಲ). — ಜಲಜಲಿಸು. To glitter, to shine (Čpr. 4, 81; 7, 56; Abh. P. 8, 64; 10, 80; 11, 88).

ಜಲ jala. 3. = ಜರಗು, etc. Gold. See ಜಲಾಜ.

ಜಲಕ jalaka. = ಜಳಕ. Relating to water: a bath, bathing (Tĕ.; T. ಜಲ್ಲು, ಜಲರಿ).

ಜಲಕಣ jala-kaṇa. A water-drop; water-drops (ನೀರಿನ, ತುಷಾರ Kk. 13; Śm. 35).

ಜಲಕಣ್ಟಕ jala-kaṇṭaka. A crocodile (Sk.). 2, the plant Trapa bispinosa (Sk.). 3, an alarming danger arising from water (My.).

ಜಲಕನ್ನೆ jala-kannĕ. A water-nymph (Bp. 19, 83).

ಜಲಕಾಕ jala-kāka. A water-crow: the diver-bird (ಮುಪ್ಪು, ನೀರ್ಕಾಗೆ Mr. 171).

ಜಲಕ್ಕನೆ jalakkanĕ. = ಜಲರ್ಕನೆ, ಜಳಕನೆ, ಜಳಕ್ಕನೆ, (ಜಳಕ್ಕನೆ). Clearly, purely; brightly, shiningly; clearness, etc. (ಜಳಜಳನೆ, ನಿರ್ಮಲ ಶೆ.; Kk. 52, o. r. ಜಳಜಳನೆ; Čpr. 4, 81; Rśv. 7, 6; Sk. ಝಲ್ಲರೀ, purity).

ಜಲಕ್ಕನೆ jalakkanĕ. Quickly (R.; Mhr. ಝಳಕನ್).

ಜಲಕ್ರೀಡೆ jala-krīḍĕ. Sporting or gamboling in water, bathing for pleasure or amusement (ನೀರಾಟ ಶೆ.; Čpr. 1, after 81; J. 30, 1).

ಜಲಕ್ಷಾಲನ jala-kshālana. To wash or cleanse with water. See ಆಲಮ್ಬು.

ಜಲಖೇಲನ jala-khēlana. = ಜಲಕ್ರೀಡೆ. See ಓಡಾಟ.

ಜಲಗಾಜ jala3-gāja. = ಜಾಲುಗಾಜ 1. A man who gathers the contents of drains, sweepings, and the sand of rivers, and washes them for gold (My.; Mhr. ಝಾಡೇಕರೀ; Tĕ. ಜಲಗರಿ-ಡಾಮು, ಜಲಪಡುಗು-ಡಾಮು, ಬಾಲರಿ-ಡಾಮು, ಬೆರಗಮುಗು-ಡಾಮು; Tĕ. ಜಲ-ಗಡುಗು, to wash gold).

ಜಲಗು jalagu. = ಜರಗು, etc. Gold. — ಜಲಗಂ ಕಪ್ಪು. To wash gold. ಎಮ್ಮಗೆ ಬಾಷ್ ಆಪ್ಪಿರಿದು ಸಿಫಯಿಸಲು, ಜಲಗಂ ಕಪ್ಪು ದರೆ? (Bp. 2, 23). — ಜಲಗಂ ಪೊಳೆ. = ಜಲಗಂ ಕಪ್ಪು. ಸಿಫಯಿಂ ಪೊಳೆತೆ, ಇದಗೆ ಜಲಗಂ ಪೊಳೆದು ಪೋದಮೆಪ್ಪ? (Bp. 57, 62).

ಜಲಗ್ರಹ jala-graha. A shark, or crocodile. ಜಾಜಿಮೆ ಜಲಗ್ರಹವ (Jṅs. 42, 63).

ಜಲಚರ jala-chara. Going in water, aquatic; *a fish* (ಮೀನು Nn. 80).

ಜಲಜ jala-ja. = ಜಡಜ. *Born or growing in water:* a lotus (Čh. v. 99; Bp. 3, 8). 2, a shell, a conch-shell (Śśv. 1, 6½. 3, a good kind of śālagrāma (My.).

ಜಲಜಜ jalaja-ja. Brahmā.

ಜಲಜಜಾಣ್ಡ jalajaja-aṇḍa. The universe (Rām. 5, 8, 55).

ಜಲಜದಲನಯನೆ jalaja-dala-nayanĕ. A woman with eyes like lotus-petals (Bp. 44, 59).

ಜಲಜದಲಲೋಚನೆ jalaja-dala-lōčanĕ. = ಜಲಜದಲನಯನೆ. (Bp. 40, 21).

ಜಲಜನಾಭ jalaja-nābha. Vishṇu (Dp. 119).

ಜಲಜನ್ತು jala-jantu. *An aquatic animal.*

ಜಲಜಲೋಚನೆ jalaja-lōčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Rām. 3, 8, 25).

ಜಲಜಸಮ್ಭವ jalaja-sambhava. Brahmā.

ಜಲಜಸಮ್ಭವಗಣ jalajasambhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಜಲಜಾತ jala-jāta. = ಜಲಜ. (My.).

ಜಲಜಾರಿ jalaja-ari. The moon. (My.).

ಜಲಡೆ jalaḍĕ. = ಜರಡೆ, etc. (My.).

ಜಲತರಂಗ jala-taraṅga. A wave. 2, musical cups or glasses, harmonicon (My.; Mhr.).

ಜಲದ jala-da. Water-giving: a cloud (Čpr. 4, 34). 2, a *fragrant grass, Cyperus rotundus.*

ಜಲದನಿನದ jalada-ninada. Thunder (Bp. 37, 54).

ಜಲದರ್ಪಣಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ jala-darpaṇa-pratibimba. An image reflected in water or in a mirror. See ಪ್ರತಿಬಿ.

ಜಲದಾಗಮ jalada-āgama. The arrival of clouds, the rainy season (Čpr. 4, 30. 44). See ಕಾರ್.

ಜಲದಾರಿ jaladāri. A drain, a kennel (My.; Br., H. ಜಲಾರಿ, ಜಲ್ಲಾರಿ).

ಜಲದಿ jaladi. = ಜಲದು, ಜಲ್ದಿ, ಜಲ್ದು. Quickly (My.; Mhr., H. ಜಲದೀ).

ಜಲದು jaladu. = ಜಲದಿ. (C.).

ಜಲದುರ್ಗ jala-durga. A fortification surrounded by water (Čpr. 4, 27).

ಜಲದೇವತೆ jala-dēvatĕ. A water-goddess (Abh. P. 16, 28; J. 34, 1).

ಜಲದ್ರೋಣಿ jala-drōṇi. *A bucket.*

ಜಲಧರ jala-dhara. Water-holding: *a cloud.*

ಜಲಧರಮಾರ್ಗ jaladhara-mārga. The sky (A.).

ಜಲಧಿ jala-dhi. Water-receptacle: *the ocean* (ಕಡಲ್, ಮುನ್ನೀರ್ Śm. 36).

ಜಲನಿಧಿ jala-nidhi. Water-treasure: *the ocean.* 2, the number four (Čh.).

ಜಲನಿಮಜ್ಜನ jala-nimajjana. Sinking, diving, or plunging into water. See ಆಗುಡು, ಆಟ, ಮುಮ್ಮಿಕು.

ಜಲನಿರ್ಗಮ jala-nirgama. *A water-course, a drain,* etc.

ಜಲನಿಷ್ಕ್ರಮಣ jala-niṣhkramaṇa. The going out, or taking out, of water. See ನೀಕ್ಷ.

ಜಲನೀಲಿ jala-nîli. *The aquatic plant Blyxa octandra* Rich.

ಜಲನ್ಧರ jala-n-dhara. Water-bearer: N. of an Asura, the son of Śiva and the ocean. (Grj. 10, after 110; Bp. 18, 22; 46, 18; 54, 36. 56; C. Bp. 47, 26).

ಜಲಪಕ್ಷಿ jala-pakshi. A water-bird (Sl. 174. 175).

ಜಲಪತಿ jala-pati. Varuṇa. 2, the ocean. (My.).

ಜಲಪದ್ಧತಿ jala-paddhati. *A water-course, a gutter, a drain.*

ಜಲಪಾತ್ರೆ jala-pâtre. A water-, or drinking-, vessel (ಗುಣ್ಡಿಗೆ Kk. 32; Śm. 34; ಕಮಂಡಲು Mr. 212).

ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ jala-pippali. *The aquatic plant Commelina salicifolia* Roxb., and another species.

ಜಲಪುರುಷ jala-purusha. A water-male (Bp. 19, 83).

ಜಲಪುಷ್ಪ jala-pushpa. *An aquatic flower.* 2, a fish (My.).

ಜಲಪ್ರಣಾಲ jala-praṇâla. An outlet or channel from a pond, a water-course, a waste-pipe, etc. (ಮುಮ್ಮು Śm. 101).

ಜಲಪ್ರಣಾಲಿ jala-praṇâli. = ಜಲಪ್ರಣಾಲ. (ಮುಮ್ಮು Śmd. Dh.).

ಜಲಪ್ರತಿಬನ್ಧನ jala-pratibandhana. A water-barrier, a dam, etc. See ಆಣೆ.

ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ jala-pratyaya. A water-hole, (a pond? ತಪ ಗುಟ್ಟೆ Śmd. II; ತಪಗುಂಟೆಗೆ Kk. 76, o. r. ಜಲದ ಬಾತ್ರೆ).

ಜಲಪ್ರಲಯ jala-pralaya. Destruction by water, a destroying deluge (J. 32, 32; C.).

ಜಲಪ್ರವಾಹ jala-pravâha. The current or flow of water (My.).

ಜಲಪ್ರಾನ್ತ jala-prânta. *A bank, a shore.*

ಜಲಪ್ರಾಯ jala-prâya. *Abounding with water, watery, wet.*

ಜಲಫಣಿ jala-phaṇi. A water-snake (ಆಲಗರ್ದ Mr. 401).

ಜಲಬುಬುಳ jala-budubuda (*i. e.* ಮುಪ್ಪುದ). A water-bubble (Ćpr. 4, 57).

ಜಲಭಂಗ jala-bhaṅga. A wave (ನೀರ ತೆರೆ Kn. 102).

ಜಲಭೃತ್ jala-bhṛit. Water-bearing: a cloud (ಮೋಡ G.).

ಜಲಭ್ರಮ jala-bhrama. A whirlpool (ಆವರ್ತ, ಸುಳಿ Mr. 415).

ಜಲಮಗ್ನ jala-magna. Immersed in water. See ಅದ್ದು.

ಜಲಮಯ jala-maya. Formed of water, consisting of water, watery. (My.).

ಜಲಮಲಿ jalamali. An annual weed, the Indian acalypha, Acalypha indica L. (Z.).

ಜಲಮುಚ್ jala-muć. Water-shedding: *a cloud.*

ಜಲಯನ್ತ್ರ jala-yantra. A syringe (Ćpr. 7, 130. 131. 135. 141). See ಜಲಕರ್ಮಾಣಿ. 2, a water-work, a water-engine.

ಜಲರಂಕು jala-raṅku. *A kind of gallinule* (ಪಾಮರ Hlâ.; ಪಿರುಪಕ Mr. 176, o. r. ಸಿರುಗ).

ಜಲರಾಶಿ jala-râśi. *The ocean.*

ಜಲರುಹ jala-ruha. = ಜಳರುಹ. Growing in water: a lotus.

ಜಲರುಹರಿಪು jalaruha-ripu. The moon (Śiv. 2, 114).

ಜಲರುಹಾಕ್ಷ jalaruha-aksha. Vishṇu (Bh. 8, 21, 23).

ಜಲರುಹೋದರ jalaruha-udara. Vishṇu.

ಜಲರುಹೋದರಗಣ jalaruhôdara-gaṇa. A class of metrical feet (Ćh.).

ಜಲರ್ಕನೆ jalarkane. = ಜಲಕ್ಕನೆ, etc. ಇನ್ತಿರೆ ಕಟ್ಟಿಂ, ಸನ್ದೇ ಪದ್ಯಮ್ಪೊಳಂ ಪೊಗೞೆ, ಜಲರ್ಕಾಗೆ (o. r. ಜಲಕ್ಕಾಗೆ), ... ಪೇೞ್ದಿಪ್ ಇದಂ ಬಾನ್ದರುಸಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ (Kâvy. I, 5, 49).

ಜಲವತ್ jala-vat. Abounding in water (A.).

ಜಲವಾಯಸ jala-vâyasa. *The diver bird.*

ಜಲವಾಹ jala-vâha. Water carrying: a cloud. (R.).

ಜಲವಿಹಂಗ jala-vihaṅga. = ಜಲಪಕ್ಷಿ. (Ćpr. 6, 33).

ಜಲವ್ಯಾಳ jala-vyâla. *A water-snake.*

ಜಲಶಂಕೆ jala-śaṅke. Fear arising from water (My.). 2, making water (My.). ಜಲಶಂಕೆಗೆ ಪೋಗು (My.).

ಜಲಶಯನ jala-śayana. Reposing on the water; *Vishṇu.*

ಜಲಶುಕ್ತಿ jala-śukti. *A bivalve shell.*

ಜಲಶೂಕ jala-śûka. *The plant Blyxa octandra* Rich., *duckweed.*

ಜಲಸನ್ಧಿ jala-sandhi. Straights, a narrow passage in the ocean (My.).

ಜಲಸ್ಪರ್ಶ jala-sparśa. = ಜಲಶಂಕೆ No. 2. (My.).

ಜಲಹರಿ jala-hari. A small channel for conveying off waste water, at the pedestal of a liṅga, etc. (C.; Bp. 26, 26; 57, 43).

ಜಲಹಿಪ್ಪಲಿ jala-hippali. The plant Jussiaea repens Lin. (ದಾಗುಲಿ, ಬಾರದಿ, ಪೋಯಮಿಪ್ಪಲಿ Nr.). *Cf.* ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ.

ಜಲಾಕರ jala-âkara. A source of water, a spring, a fountain, a pond (Ćpr. 4, after 42).

ಜಲಾಕರ್ಷಣ jala-âkarshaṇa. The pulling, drawing or taking away of water. See ಜೋಗ.

ಜಲಾಗಮ jala-âgama. The act of bringing water (J. 35, 45).

ಜಲಾಧಾರ jala-âdhâra. *A reservoir; a lake or pond* (ತಟಾಕ, ಕೆರೆ Mr. 417).

ಜಲಾಧಿದೈವತ jala-adhidaivata. *Varuṇa.*

ಜಲಾಯಿಸು jalâyisu. To burn (v. t., My.).

ಜಲಾಲಿ jalâli. A sort of masquerade at the Moharam (My.; Br., II. ಜಲಾರಿ, ಜಲಾಲಿ).

ಜಲಾವತಾರ jala-avatâra. *A landing place at a river's side.*

ಜಲಾವರ್ತ jala-âvarta. A whirlpool, an eddy. See ಸುಳಿ.

ಜಲಾವರ್ತಾಕ್ಷರ jalâvarta-akshara. Letters (written) on a whirlpool (Śś. 74).

ಜಲಾಶಯ jala-âśaya. = ಜಲಾಶಯ. *A reservoir or any piece of water; a lake or pond.* 2, *the root of Andropogon muricatus.* 3, a fish. 4, stupid, dull, apathetic; stupid manner.

ಜಲಾಶಯಮಗ್ನ jalâśaya-magna. Immersed in a pond, etc. See ಆಗುದ್ದು.

ಜಲಾಶ್ರಯ jala-âśraya. = ಜಲಾಶಯ. (My.).

ಜಲಾಶ್ರಿತೆ jala-âśritê. Dwelling in water: a female Yakshas (ಜಕ್ಕೆ Mr. 15 in two MSS., o. rs. ಜಕ್ಕೆ and ಜಲಾಶ್ರಿತ).

ಜಲಿ jali. An impression made with a pike or pin (?). ಜಲಿಯಿನ ಸಳೆಯುಮೊತ್ತು (Mr. 226, o. r. ಸಳೆಯು-).

ಜಲಿಕ jalika. A deceiver (ಧ್ಯಂಕನ, ಮೋಸಗಾರ್ತಿ Mr. 227; *cf.* ಜಲ 1, No. 3).

ಜಲಿಕೆ jalike. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲುಕೆ jaluke. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲುಗು jalugu. (fr. ಜಸ). A place where water drops or oozes (J. 10, 8).

ಜಲುಮ jaluma. = ಜಸ್ಮ. (My.).

ಜಲೂಕೆ jalûke. = ಜಲಿಕೆ, ಜಲುಕೆ, ಜಲೋಕೆ, ಜಲಾಕೆ. A leech. Its Tbhs. are ಜಗುಳಿ, ಜಗುಳಿ (Śmd. 354. 362).

ಜಲೋಕೆ jalôkĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ jala-uchchhvâsa. *A drain; a sluice* (ಪಂಪಾಪ, ಕವಿಗೋಪಿ Mr. 418).

ಜಲೋತ್ತರಣ jala-uttaraṇa. Crossing over water. See ತೆಪ್ಪ, ತೆಪ್ಪು.

ಜಲೋತ್ಸರ್ಜನ jala-utsarjana. Pouring out, letting loose, or casting forth water. See ಜಲುಕು.

ಜಲೋದರ jala-udara. Water-belly: dropsy (My.; B. 5, 236).

ಜಲೋದ್ಧತಿ jala-uddhatĕ. N. of a vṛitta (Ch.).

ಜಲೌಕಸ್ jala-ôkas. Living in water; *a leech.*

ಜಲೌಕೆ jala-ôkĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc. *A leech.*

ಜಲೌಘ jala-ôgha. A quantity of water. 2, N. (B. 5, 134).

ಜಲ್ದಿ jaldi. = ಜಲದಿ, etc. (C.; Br.).

ಜಲ್ದು jaldu. = ಜಲ್ದಿ, etc. (My.).

ಜಲ್ಪ jalpa. Talk, speech; prate, babble, chatter; disputation, wrangling, discussion. (Bp. 53, 8).

ಜಲ್ಪನ jalpana. = ಜಲ್ಪ. (My.).

ಜಲ್ಪಾಕ jalpâka. *Talkative, talking nonsense; a chatterer.*

ಜಲ್ಪಾಕಿ jalpâki. *A talkative female.*

ಜಲ್ಪಿತ jalpita. *Spoken, said;* talk, etc.

ಜಲ್ಮ jalma. Tbh. of ಜನ್ಮ. (ಜನ್ಮ Mr. 507; C.).

ಜಲ್ಮದೇಶ jalma-dêśa. = ಜನ್ಮ-. (C.).

ಜಲ್ಮಪಾಪ jalma-pâpa. = ಜನ್ಮಪಾಪ. (My.).

ಜಲ್ಮಭಾಷೆ jalma-bhâshĕ. Mother-tongue (S. Mhr.).

ಜಲ್ಮಭೂಮಿ jalma-bhûmi. = ಜನ್ಮಭೂಮಿ. (C.).

ಜಲ್ಮವೈರಿ jalma-vairi. An enemy from one's birth (C.).

ಜಲ್ಮಶತ್ರು jalma-śatru. = ಜಲ್ಮವೈರಿ. (My.).

ಜಲ್ಮಾನ್ತ jalma-anta. = ಜನ್ಮಾನ್ತ, q. v.

ಜಲ್ಲಡಿ jalladi. = ಜರಡಿ, etc. (ಜಾಲಿನ Si. 307).

ಜಲ್ಲಡೆ jallaḍĕ. = ಜಲ್ಲಡಿ, etc. (My.).

ಜಲ್ಲನೆ jallanĕ. With a start (Rśv. 6, after 11; *cf.* ಜಲ್).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 1. = ಜಲ್ಲೆ 1. A pretty large, round bamboo basket used for storing corn (S. Mhr.; Tĕ. జల్లి, a long, narrow basket built on a tray).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 2. Broken stone, metal (My.; Tĕ.; T. జల్లి; *cf.* ಕಲ್ಲಿ). 2, falsehood, a lie (My.; Tĕ., T.). — ಜಲ್ಲಿ ಹೊಡೆ. To lie (My.).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 3. (= ಝಲ್ಲಿ). Tassels; hangings (T. జల్లి); a whisk made of the tail of the čamara or bos grunniens (Rśv. 13, 62; 13, after 77; Śśv. 2, 44; Č. Bp. 5, 2. 3. 51; J. 12, 4; Mhr. झुला, a bunch; a nosegay). — ಜಲ್ಲಿಮಗ. The bos grunniens (Śśv. 3, 47).

ಜಲ್ಲಿಸು jallisu. To sift (My.; see T., M., Tĕ. s. ಜರಡಿ; *cf.* ಜಾಳಿಸು 1, etc.).

ಜಲ್ಲು jallu. 1. The state of being torn, as cloth or plantain leaves (My.).

ಜಲ್ಲು jallu. 2. = ಜಲ್ಲೆ 2. A boatman's pole (Tu. ಜಲ್ಲು). ಒಡಿಯಮೋರಿಗೆ ಗುತ್ತ ಜಲ್ಲು (Prv.).

ಜಲ್ಲೆ jallĕ. 1. = ಜಲ್ಲಿ 1. (S. Mhr.).

ಜಲ್ಲೆ jallĕ. 2. = ಗಬ್, ಜಬಿಕೆ. A bamboo pole (My.); a sugar-cane (My.).

ಜವ java. 1. *Swift, fleet, expeditious; speed, velocity, swiftness;* (power, strength). — ಜವಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To impair swiftness (or power). (J. 13, 33; 14, 5; 25, 39; 28, 5). — ಜವಗೆಡು. -ಕೆಡು. Velocity (or power) to be impaired (Bp. 19, 27; 43, 55). — ಜವಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಜವಗೆಡು. (Rśv. 5, after 114; Śśv. 2, 40; 3, 61). — ಜವಪ್ಪಿಡಿ. -ಎಡೆ. To acquire quickness (V. 11, 8). — ಜವವಡಿ. -ಅಡಿ. = ಜವಗೆಡು. (Bp. 44, 12).

ಜವ java. 2. = ಜಮು. Tbh. of ಯಮು. (ಯಮು Illâ.; Kk. 15; ಉಕ್ತಕ Śm. 12; ಆದಿ 117). See Śmd. 68. 73. 104; Alk. P. 13, 61. — ಕೂಡಿ'ಕ್ಕುದನೇ ಒಮೆಯು, ಕೊಣ್ಡು ಮೋಗುದದೇ ಜವರಾಯು (Prv.). — ಜವನ ದೂತ. = ಯಮದೂತ. (Dp. 4). — ಜವನ ತಣ್ಡೆ. The sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಜವನವರ್. -ಆದಿ. The servants of Yama (Śśv. 2, 66).

ಜವಕಾರ java-kâra. Tbh. of ಯವಕ್ಷಾರ. Saltpetre, nitrate of potash (G.; Mhr.).

ಜವಣ javaṇa. Tbh. of ಜೀಮೂತ (Śmd. 376).

ಜವದಣ್ಡ java-daṇḍa. (= ಜಮದಾಡಿ). Tbh. of ಯಮದಣ್ಡ (Śmd. 376).

ಜವನ javana. 1. *Fleet, swift;* a fleet horse; *speed, velocity.* 2, = ಯವನ.

ಜವನ javana. 2. = ದವನ. (My.).

ಜವನಿಕೆ javanikĕ. Tbh. of ಯವನಿಕೆ (Śmd. 343). *A curtain, a screen; a veil* (ಪಞ್ಚ Čt. II, 24). See Śmd. 16; Grj. 10, 82; 10, after 83; Bp. 12, 44.

ಜವರಕ್ಕೆ java-rakkĕ. A coat of mail (ಕವಚ, ಉಪಚಿತ Kk. 94).

ಜವರುರ java-hura. Tbh. of ಯಮುಷ್ಟರ (Śmd. 376; Čt. II, 117).

ಜವಳ javaḷa. Tbh. of ಯಮುಲ (Śmd. 347; ಉಮಾಗ್, ಪ್ರೀನ, ಜುಗದು, ಎರಡು Kk. 60, o. r. ಗದಳ).

ಜವಳಿ javaḷi. Cloth of any kind (ಸಿರಿ Śm. 112; C.; B. 4, 28; T., M. ಜವಳಿ; Tĕ. ಜವಲಿ, ಜವಳಿ; *cf.* ಜಾವಿ, ಜಾವಿಗೆ).

ಜವಳಿ javaḷi. = ಜೋಳಿ, ಸವಡಿ. Tbh. of ಯಮುಲಿ and ಯಮುಲ. A pair; twins; sameness, similarity (ಜೋಡು Čt. II, 74; ಜೋಡು, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಜೋಡು 93; ಜುಗ 112; ಜಾಸಟಿ, etc. Čt. I, 88; C.). — ಜವಳಿಗದ. -ಕದ. Double (*i. e.* folding-) doors or gates (Bp. 16, 9). — ಜವಳಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. Two feet (Bh. 2, 10, 13). — ಜವಳಿಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A pair of kâḷĕs (Grj. 6, after 67; *cf.* ಜಕ್ಕಂಗಾಳೆ, etc.). — ಜವಳಿದುಮ್ಮಾನ. Double grief (Bh. 1, 7, 40). — ಜವಳಿಮಾ. A pair of words, two words (Bp. 52, 48). — ಜವಳಿವಿ. -ವಿ. = ಜವಳಿಗದ. (Ôpr. 7, after 92). — ಜವಳಿವೆರಳ್. -ವೆರಳ್. Two fingers (Bh. 8, 23, 7).

ಜವಳಿಕ javaḷika. A seller of cloth (ಜವಳಿಗ Čt. I, 83).

ಜವಳಿಕಾವಿ javaḷi-kâvi. = ಜವಳಿಕ. (S. Mhr.).

ಜವಳಿವದ್ದಳೆ javaḷi-maddaḷĕ. Tbh. of ಯಮುಲಮರ್ದಲ (Śmd. 380). — ಜವಳಿವದ್ದಳೆಮೋಗರ್. -ಮೋಗರ್. (Śmd. 387). *A cluster or number of double drums* (?).

ಜವಳಿಸು javaḷisu. To be coupled or paired, to unite (Bh. 2, 13, 26).

ಜವಳು javaḷu. = ಜವುಸು, etc. (S. Mhr.; B. 5, 24; Mhr. ಝುರಾದ). ನೀರಿನ ಜವಳು (ತೀರ್ಥ, ಪುಣ್ಯ G.).

ಜವಾ javā. Junction (Mhr.). See ಗರಜವಾಕರಣ.

ಜವಾಜಿ javāji. = ಜವಾಬಿ, ಜವ್ವಾಜಿ. (Bp. 4, 35; J. 17, 27; 28, 43; 31, 25; My.). — ಜವಾಜಿಮೃಗ. The musk-deer, Moschus moschiferus (My.).

ಜವಾದಿ javādi. The perfume-bag of the civet cat; civet (Mhr.; H. ಜವಾದ್, civet cat; M. ಜವಾದು; Tē. ಜವಾಜಿ, ಜವಾದಿ, ಜವ್ವಾಜಿ, ಜವ್ವಾದಿ). 2, musk (ದೀಪಾವಳಿ Mr. 336; My.). ಮೃಗದುದಿಯ ಚರ್ಮದಸಿದ ಕರ್ಪೂರದ, ಆಗಲು ಸಾಮು ಜವಾದಿಗಳ ಸಿದ್ದುಗಳ (Bp. 12, 11). — ಜವಾದಿಬೆಕ್ಕು. A civet cat (J. 28, 43, sic! it stands side by side with ಧೂಪುಗುಬೆಕ್ಕು). — ಜವಾದಿಮೃಗ = ಜವಾಜಿಮೃಗ. (My.).

ಜವಾಧಿಕ javā-adhika. *Very fleet or swift.*

ಜವಾನ javāna. A peon (C.; Sl. 258; B. 3, 38; Br., H.).

ಜವಾಬು javābu. = ಜವಾಬು. An answer, a reply (C.; Sl. 56).

ಜವಾಬುದಾರ javābu-dāra. A responsible man (C.).

ಜವಾಬುದಾರಿ javābu-dāri. A responsible person (My.); responsibility (My.).

ಜವಾಯ್ಲ javā-āyla. Fleet (Bh. 3, 13, 19).

ಜವಾರಿ javāri. Relating to or produced in one's own country, as wool, cloth, cotton, etc. (B. 4, 162. 163. 164; S. Mhr.; Mhr., H.). 2, = ಜವಾಹೀರು (My.).

ಜವಾಹೀರು javāhiru. A jewel, gem; jewelry (My.; Br., Mhr., H.).

ಜವಿ javi. = ಜವೆ, ಜವೆ. The hair of a horse's tail (C.; Tē. ಜವ್ವಿ). — ಜವಿದಲೆ. -ಬಲೆ. A net made of javi (Bh. 3, 22, 4).

ಜವಿ javi. Hastening, speedy; a horse, a camel. See ಪ್ರ-.

ಜವುಗು javugu. = ಜವಳು, ಜವುಳು, ಜೌಗು 1. Ground having springs; swampy ground, a swamp (My.; Tē. ಜವಕು; Tē. ಜವುಳು, to ooze; to become soft; to rot). ಜವುಗಿನ ನೆಲ (ಪಿವ್ವಲ, ಪ್ಲಕ್ಷ Nn. 62). ಜಲಮೆ ಜವುಗುಭೂಮಿ (ಅಮರ Sl. 103). ಜಿಟ್ಟಿಜವುಗು (ಉಷ್ಣ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಜಿಟ್ಟಿಜಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ, ಜಿಟ್ಟಿಜಲದು Sl. 115). — ಜವುಗೇಱು. -ಬಿು. To become morassy (Bp. 10, 5).

ಜವುಳು javuḷu. = ಜವುಗು, etc. ಜವುಳ ಉದವಿ (B. 3, 10).

ಜವೆ javĕ. = ಜವಿ, etc. (My.).

ಜವೆ javĕ. 1. = ಜವಿ. *The China rose, Hibiscus rosa sinensis* L.

ಜವೆ javĕ. 2. Tbh. of ಯವ (ಯವೆ Śmd. 343; ಯವೆ Mr. 374; Mhr. ಜವ). ಜವೆಯು ಕೆಂಪು (ಯವ್ವ Hlā.). ಜವೆಯು ಕೆಂಪ್ (ಯವೆ Mr. 93). ಜವೆಯು ಹಿಟ್ಟು (ಕಳ್ಳುಗಳು, ಧಾನಾಮೂರ್ Nr.). ದೊಸ ರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯು ಹಿಟ್ಟು (ಕರಜ್ಜು, ದಪ್ಪಿಸಕ್ಕುಗಳು Nr.). — ಜವೆಗೋಧಿ. Barley, Hordeum vulgare Lin. (C.; B. 3, 112).

ಜವ್ವನ javvana. = ಯವ್ವನ. Tbh. of ಯೌವನ (Śmd. 343). ಜವ್ವನದಿಂದಯುದು (201). See ಕಳ್ಳಸ-. 2, the female breast (ಉದಸಿಜ ರ್ತ. I, 33; ಕುಡ Kk. 32; Śm. 70; Sk. ಯೌವನಲಕ್ಷಣ).

ಜವ್ವನಿ javvani. = ಜವ್ವನೆ. Tbh. of ಯೌವನಿ. A young woman (ಪಥಿಕ Mr. 302). See ಜಕ್ಕ-.

ಜವ್ವನಿಗ javvaniga. = ಯುವ್ವನಿಗ. Tbh. of ಯೌವನಿಕ. A youth, a young man (ಯುವಕ್, ತರುಣ, ಪಾರಿಕ Hlā.; Grj. 2, after 106).

ಜವ್ವನಿಗೆ javvanigĕ. A young woman (Ōpr. 8, after 56).

ಜವ್ವನೆ javvanĕ. = ಯುವ್ವನೆ, ಜವ್ವನಿ. (ಪಥಿಕ, ಚಿರಪ್ಪೆ Hlā.). See ಕಮಂ-; J. 8, 17.

ಜವ್ವಾಜಿ javvāji. = ಜವಾಜಿ, etc. (My.).

ಜವ್ವಾಲೆ javvālĕ. = ಜುವ್ವಾಲೆ, ಜೋವ್ವಾರೆ, ಜೋಕಾಲೆ. A swing (My.; Mhr. ಝುಲಣಾ, ಝುಲಣಿಕಾ, ಝುಲಣೆಚಳಪಡ್ಸಾ; Mhr. ಝುಲಣೆ ಕರೇಂ, to bend, incline; to stagger; ಝುಲಣಾಟ್ಟೇ, a motion forwards or to one side; ಝುಲಣಪಡ್ಸಾಳಾ, a swinging bed or seat).

ಜಸ jasa. Tbh. of ಯಶ (Śmd. 343; ಕೇಶಿರಾ Nn. 106; ಕೇಶವ Čt. II, 80; ವಿಘಸಾ Mr. 476). See Śmd. 89; Bp. 40, 41; 53, 64; 57, 88. — ಜಸಸ್ಸಳಿ. -ಂ-ವಳೆ. To obtain fame (J. 5, 48). — ಜಸಬ್ಬುದೆ. -ಂ-ದದೆ. = ಜಸಸ್ಸಳಿ. (J. 2, 2). — ಜಸದದೆ. -ದದೆ. = ಜಸಬ್ಬುದೆ. (J. 3, 15; 27, 15).

ಜಸಯುಕ್ತ jasa-yuta. Endowed with fame, etc. (ಕೇಶಿರಾವದಕೆ ಆಯಕ್ತಾ ಪುರುದ Nn. 114).

ಜಸವನ್ತ jasa-vanta. Possessing fame, etc. (Śmd. 242, o. r. ಜಯ-). 2, N.

ಜಸೋಜೆ jasōjĕ. Tbh. of ಯಶೋಜೆ (Śmd. 352).

ಜಸ್ರ jasra. Exhaustion, fatigue. See ಆ-.

ಜಹಗೀರು jahagīru. = ಜಾಗೀರು, ಜಾವಗೀರು, ಜಾವಾಗಿ. An assignment by government of lands or revenues (My.; Br.; Mhr., H. ಜಾವಾಗೀರ).

ಜಹಗೀರುದಾರ jahagīru-dāra. = ಜಾಗೀರುದಾರ, ಜಾಗಿರಿದಾರ. The holder of a jahagīru (My.; B. 5, 51).

ಜಹಜು jahaju. = ಜಾಜು 2. A ship (My.; Mhr., H. ಜಹಾಜ, ಝಾಜ).

ಜಹ್ನು jahnu. = ಜಸ್ನು, ಜಸ್ನು. A king and sage who adopted the Ganges as his daughter (Mr. 256).

ಜಹ್ನುತನಯೆ jahnu-tanayĕ. = ಜಸ್ನು-. Jahnu's daughter: *the Ganges.*

ಜಳ jaḷa. 1. = (K. ಚಳ 1), ಜುಳ 2, ಝಳ. Heat; hot vapour, a hot blast (ನೆಗಳ, ಉಷ್ಣ Śm. 15; C.; Mhr. ಝಳ, ಜಳ; *cf.* ಜ್ವಲ). See J. 15, 3; B. 4, 60. 223; 5, 165. 2, glitter, lustre, brightness. — ಜಳ ಜಳ. rep. Shining brightly, etc.; in a bright or clean manner (Mhr. ಝಳಝಳ). ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮೈಯ್ ಜಳ ಜಳ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 4, 25). ತಮ್ಮ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಜಳ ಜಳ ತಾವುದಿಲ್ಲ (1, 18).

ಜಳ jaḷa. 2. = ಜುಳ 1. (Śmd. 25).

ಜಳಕ jaḷaka. = ಜಲಕ. A bath, bathing, ablution (C.; Bp. 24, 60; ಸಜೀವನೆ, ಮಿಂಜ, ಸ್ನಾನ G.). — ಜಳಕ ಮಾಡು. To bathe (C.; B. 3, 26; ಮಿಂಯ್ಜು G.). ಜಳಕ ಮಾಡಿಸ (ಸ್ನಪ G.). — ಜಳಕಮ್ಮೆರಿಸು. -ಂ-ಪ್ಪಿಸು. To cause to bathe (V. 5, after 14). — ಜಳಕಮ್ಮೆಗು. -ಂ-ಪ್ಪಿಗು. To bathe (V. 9, after 71).

ಜಳಕನೆ jaḷakanĕ. = ಜಲಕ್ಕನೆ, etc. (ಜಳಕನೆ, ಸಮುದಾಚಾರ Čt. II, 30; *cf.* ಝಳಕ).

ಜಳಕ್ಕನೆ jaḷakkanĕ. = ಜಳಕನೆ, ಜಲಕ್ಕನೆ, q. v.

ಜಳಮ್ಬ jaḷamba. = ಝಳಮ್ಬ. A wrapper, a cloak, a veil (ಮೀಲುಮುಸುಕು Śm. 59; ಮೀಲ್ಮುಸುಕು Kk. 21, o. r. ಝು-; Tē. ಜಾಲಿಮಿ, a veil; *cf.* ಸಂಜ್ಞಾನ, an upper garment? Mhr. ಝೂಮ್ಪುತ, muffling up the face; ಝೂಮ್ಪುನ, ಝೂಮ್ಪುನೆ, ಝೂಮ್ಪುಣ, a cover; a lid; ಝೂಮ್ಪುಣೇಂ, ಝೂಮ್ಪುಳಣೇಂ, to cover; to hide).

ಜಳಮ್ಬಾಯ್ತ jaḷamba-āyta. (Śmd. 234). A fanner (ಮೀಲ್ಜುಗೆಗೆ ಯವ Śm. 45; Mhr. ಝುಪಡಣೇಂ, to fan, winnow; a flapper, fan).

ಜಳರುಹ jaḷa-ruha. = ಜಲರುಹ. (Bp. 11, 20).

ಜಳಗ್ರಾಹ್ಯ jaḷa-grāhya. (= a ಜಲ-). To be taken or understood as something cold, or solid, poetically used of moonshine (adj., Kāvy. 5, 10).

ಜಳ್ಳು jaḷḷu. = ಜರಗು etc., ಜೊಳ್ಳು. Unsubstantiality; emptiness, hollowness; worthlessness; defect (ತೊಜೆ Ct. I, 29; ಜರಗು, ಜಾಳ್, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಸ್ಸತ್ವೋಜಸ Bhn. 49; ಪದಾಲು, ನಿಷ್ಫಲು, ಫಲವಿಲ್ಲದ ಹೊಟ್ಟು Sl. 306; My.; M. ಜಳ್ಳು; *cf.* M. ಜಡಕೆ, ಜಾವೆ, ಜಾಯಿ, ಜಾವಿ, ಜಾಡಿ, empty grain, etc.; and T. ಜಡಕೈ, ಜಾವಡ್ಡೈ, ಜಾವ; and Tc. ಜಾಮು, ಸಾವಿ; T. ಜಡ್ಡಿ, an empty husk). — ಜಳ್ಳುಕಾಯಿ. An empty grain of corn (My.). — ಜಳ್ಳು ಜರಗ. relt. (Rām. 5, 8, 54). — ಜಳ್ಳು ತೆನೆ. A blasted spike of corn (My.). — ಜಳ್ಳುತೆನೆಯ ಹುಲ್ಲು. (ಕವಿಗಳ, ಮುಸ, ಪೊಳ್ಳ Sl. 306). — ಜಳ್ಳುಮಾತ್ರ. (ಪುರಾತ, ಮುಷ್ಟಿ ಧಾನ್ಯ Sl. 405). — ಜಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain, not trustworthy word or speech (My.). ಜಳ್ಳುಮಾತಿನಿಸ್ಸ ಪೊಳ್ಳುಗಳಿಯುವ್ರಾನೆ (Prv.). — ಜಳ್ಳೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Barren sesamum (My.; ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೆಜ್ಜ, ನಿಷ್ಫಲತಿಲ Sl. 305).

ಜಳ್ಳುಗ jaḷḷuga. A weak, feeble man (Bh. 8, 24, 43).

ಜಱವೆ jaḷave. = ಗದ 2, etc., ಜಲ್ಲೆ 2. (My.).

ಜಾ jā. = ಜಾಜ. — ಜಾಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿಕಾಯಿ. (My.; Sl. 228). — ಜಾಪತ್ರಿ. = ಜಾಜಿಪತ್ರಿ. (B. 3, 52; My. as ಜಾಪತ್ರೆ).

ಜಾಗ jāga. = ಜಾಕ 1. The colour green (ಪಸುರ್, ಪಚ್ಚೆ Śm. 69; ಪಸುರ್ಗ Kk. 25, o. r. ಜಾಗ; ಪಸುರ್ಗ, ಮುರಳತ ವರ್ಣ Śs.). *Cf.* ಜಂಗಾಲ್. — ಜಾಗಪಡರ್. -ಪರರ್. The green pebble: an emerald (ಪಸುರುಪಡಕೆ, ಮುರಳತ Śm. 68; ಪಸುರ್ಗಕೆ, ಮುರಳತ Kk. 48).

ಜಾಗ jāga. 1. Tbh. of ಯಾಗ (Ct. II, 43; Abh. P. 5, 108).

ಜಾಗ jāga. 2. A place; a spot; room (C.; Mhr., H., Br. ಜಾಗ). See ಪಡರ್-. ಜಾಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಬೇಳು (Prv.). See Prv. s. ಜಸ್.

ಜಾಗಟೆ jāgaṭe. = (ಜಾಗೆ, etc.), ಜೇಗಟೆ q. v. A circular metal plate, a gong, used by religious mendicants, in temples, etc. (C.; Tc. ಜೇಗಡಿ, ಜೇಗಣ್ಣೆ; T. ಜೇಗಣ್ಣೆ, ಜೇಮುಳ್ಳಲು; M. ಜೇಣ್ಣೆ, ಜೇಮುಮುಳ್ಳಲು, ಜೇಮುಳ್ಳಲು). ಕೊಗಬೇಕೆ ಹುಣ್ಣಾದರೆ ಜಾಗಬೇಕೆ ಬರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See ಬೀರ-, ಎಕ್ಕ-; s. ಪಂಚಮುಖಾವಾದ್ಯ.

ಜಾಗರ jāgara. 1. = ಜಾಗ್ರ. *Waking, watching; wakefulness.* (Bp. 53, 11).

ಜಾಗರ jāgara. 2. = ಜಗರ, etc. *Mail, armour.*

ಜಾಗರಣ jāgaraṇa. Waking, remaining awake; keeping a vigil; becoming awake; wakefulness, watchfulness. See ಎಚ್ಚರಿಕ.

ಜಾಗರಣೆ jāgaraṇe. = ಜಾಗರಣ. (C.; B. 4, 123). ಏಕಾದಶೀ ಜಾಗರಣೆ ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆ (Prv.).

ಜಾಗರಿಕೆ jāgarike. *Wakeful, awake, vigilant.*

ಜಾಗರೂಕ jāgarūka. *Wakeful; watchful.*

ಜಾಗರೂಕತೆ jāgarūkate. Wakefulness, etc. (Sl. 73; My.). See ಆ-.

ಜಾಗರೆ jāgare. *Waking, being awake.*

ಜಾಗರ್ಯೆ jāgarye. *Waking, being awake.*

ಜಾಗಿಸು jāgisu. To stretch or raise (the body to its full length, Grj. 5, 20; see s. ಜಾಚು).

ಜಾಗೀರು jāgīru. = ಜಹಗೀರು. (C.; Br.).

ಜಾಗೀರುದಾರ jāgīru-dāra. = ಜಹಗೀರುದಾರ. (My.).

ಜಾಗು jāgu. 1. = ಚಾಗು, etc. (Bh. 8, 3, 4). — ಜಾಗು ಜಾಗು. rep. (J. 4, 16). — ಜಾಗುಡೆ. -ಉಡೆ. = ಜಾಗುರೆ, q. v.

ಜಾಗು jāgu. 2. Silence, taciturnity (ಪಂಪ Ct. I, 71).

ಜಾಗುರ jāgura. *Saffron* (T. ಚಾಯುರ್).

ಜಾಗೃತ jāgṛita. = ಜಾಗ್ರತ. Awake; attentive (Mhr.; B. 4, 41).

ಜಾಗ್ರ jāgra. = ಜಾಗರ 1. (My.). ಅಜಿತೇಕ್ಷಿಸಲು ಜಾಗ್ರಂ (Mr. 317).

ಜಾಗ್ರತ jāgrat. Watching, being awake.

ಜಾಗ್ರತ jāgrata. = ಜಾಗ್ರತ. (My.; B. 5, 170. 228). 2, = ಜಾಗ್ರತೆ. — ಜಾಗ್ರತವಡಿಸು. -ಮಾಡು. To pay attention to, to consider well (c. Acc., B. 4, 31).

ಜಾಗ್ರತೆ jāgratĕ. Wakefulness; attention, carefulness (My.; B. 2, 9). See ಆ-. — ಜಾಗ್ರತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take care (My.; B. 4, 102).

ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನಸುಷುಪ್ತಿ jāgrat-svapna-sushupti. Waking, dreaming (or hallucination) and profound sleep. (My.).

ಜಾಂಗಲ jāṅgala. (fr. ಜಂಗಲ). Arid; desert, covered with jungle; wild, not tame; savage, barbarous; *flesh* (ಮೃಗ, ಆಡಗು Kk. 41).

ಜಾಂಗಲಿಕ jāṅgalika. = ಜಾಂಗುಲಿಕ. (Sk.).

ಜಾಂಗುಲ jāṅgula. Knowledge of poisons; jugglery.

ಜಾಂಗುಲಿಕ jāṅgulika. (= ಜಂಗುಳಿಗ?). *A snake-catcher, a dealer in antidotes, a poison-doctor, a conjurer, a juggler* (ಗಾರುಡಿಗ Mr. 391).

ಜಾಂಘಿಕ jāṅghika. (fr. ಜಂಘಾ). Light-footed; *a courier, a runner.*

ಜಾಜಮ jājama. = ಜಾಜಿಮ. A floor-cloth (Mhr., H. ಜಾಜಮ, ಜಾಜಿಮ; ಆಸನ Čb.).

ಜಾಜಿ jāji. = ಜಾ, ಜಾವಿ, ಜಾಯಿ 2. Tbh. of ಜಾತಿ. Mace, nutmeg. 2, Jasminum grandiflorum (ಜಾತಿ, ಮಲಲಿ, ಸುಮನಸ್ Nr.; ಜಾತಿ Ct. II, 7; ಮಲಲಿ Mr. 123). See ಕಾಮ-, ಗುಣ್ಣ-, ಪರ್-; J. 3, 36. — ಜಾಜಿಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿ No. 1. (C.; ಜಾತಿಕಾಯ, etc. Sl. 228). — ಜಾಜಿಕಾಯಿಮರಿಪಡ. The nutmeg-tree, Myristica moshata Thumb. (St. & Pl.; My.; B. 3, 52). — ಜಾಜಿಪತ್ರಿ. = ಜಾಜಿಪತ್ರಿ, ಜಾತಿಪತ್ರಿ. The outer skin of the nutmeg, mace (My.; Mhr. ಜಾಯಿ-). — ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. Jasminum grandiflorum Lin. (S. Mhr.). — ಜಾಜಿಯ ಗಿಡಮ. The shrub Jasminum grandiflorum (ಜಾತಿ Nn. 76; ಜಾತಿ, ಮಲಲಿ, ಸುಮನಸ್ Sl. 139). — ಜಾಜಿಮುಳ್ಳು. = ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. (My.).

ಜಾಜೀನ jājīna. = ಜಾಜಿಮ. (B. 5, 126; S. Mhr. rare).

ಜಾಜು jāju. = ಜಾಡು, q. v. The colour of red ochre, red colour (ಹಿಂದು, ಕಾವಿ Nn. 81; J. 23, 36; Tc.; see s. ಜಡ್ 1).

ಜಾಜು jāju. 1. = ಗಾಜು No. 2 q. v., ಜಾಡು.

ಜಾಡು jāju. 2. = ಜಡವು. (My.).

ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನ jājvalyamāna. Shining, flaming, resplendent. (My.; Tc.).

ಜಾಟಲಿ jāṭali. (= ಧುಸಲಿ, ಚಾಟಲಿ). *The tree Bignonia suaveolens* Roxb. (?).

ಜಾಠರ jāṭhara. (fr. ಜಠರ). Stomachic, abdominal. (L.).

ಜಾಡ jāḍa. = ಜೇಡ. A weaver (My.), belonging to the Liṅgavanta sect (S. Mhr.; T. ಜೇಡ; Tc. ಜೇಣ್ಣ, ದೇಣ್ಣ; *cf.* ಜಾವಿಕೆ, ಜಾಬಿಗೆ, ಸಾಬಿಗೆ, ಸಾಲೆ; Sk. ಜಾಲ, ಜಾಲಿ, ಜಾಲಿಕ). 2, a spider (ಗುಜಾಷ್ಟಕ, ಮುಚಕಂದ Mr. 166; My.; Bp. 18, 37. 42; *cf.* Sk. ಜಾಲಿಕ). ಜಾಡಪಡದೂ ಪೋದಿ ಕೆಡಿಸು ಜೇಳು (Prv.). — ಜಾಡನ ಗೂಡು. A spider's net (My.). — ಜಾಡ ಬೂಡ. dupl. = ಜಾಡಮಾಲಿ. (S. Mhr.). — ಜಾಡರ ಜಾಲ. S.

(Bp. 11, 36; 23, 41; 57, 34). — ಜಾವರ ಜಾಸಿಯುವಿಕ್ಕು. N. (Bp. 23, 6). — ಜಾವಹುವಿ. = ಜಾವಹುಟು. (C.). — ಜಾವಹುವಿಯ. = ಜೀವಹುವಿ, ಸಾಲೆ-. A spider (ಊತೆ, ತಗ್ಗುಜಾಲ, ಊರ್ಣನಾಭ, ಮರ್ಕಟಿಕ Sl. 171).

ಜಾವ jâḍa. A kind of horse (ತುರಗಂ ಎಡಕಾಗೆ ಜಾವಂ M. 275).

ಜಾಡಗಿತ್ತಿ jâḍa-gitti. A woman of the jâḍa caste (C.). ಜಾವಗಿತ್ತಿಯು ಗಣ್ಣಕಾವರೂ ನೆಯ್ದುಲ್ಲದೇ ಬಟ್ಟೆಯಾಗದು (Prv.).

ಜಾಡತಿ jâḍati. = ಜಾವಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಜಾವನೆ jâḍane. ದುಸಾವನೆ. Shaking; shaking off; throwing; removal (Bh. 10, 6, 22; Râm. 3, 4, 4; 4, 6, 4; 6, 11, 7); discharging the bowels (My.); diarrhœa (My.; Mhr. ದು ಜವನೇಂ, ದುಸಾವನೇಂ, to sweep; to shake cloth, etc.; to fan, grain, fire, etc.; to jerk or throw out, an arm, etc.; to clear off all moneys in arrears; to scold vehemently; to exorcise; to kick, to recoil in going off, as a gun; ದುಸಾವಣ, a general clearance of accounts; discharging the bowels; ದುಸಾವಸೂ, a broom; a sweeper).

ಜಾವನಮಾಲಿ jâḍa-mâli. A sweeper (C.).

ಜಾವಾ jâḍâ. = ಜಾವ. A general clearance of accounts (My.; see Mhr. s. ಜಾವಣೆ).

ಜಾವಿ jâḍi. A common cumbly, especially for spreading out on the ground and sitting upon (C.; T. ಜಾವಿ, a cloth = ಜಡ್ಡಿ; *cf.* ಜವಳ). See Prv. s. ಜವ್ವನಕ್ಕಿ.

ಜಾವಿ jâḍi. 1. A discharge, a flood, a stream, an outburst, as of tears, heat, wrath, etc.; force (Râm. 2, 7, 3; 3, 2, 23; 3, 6, 50; 6, 11, 3; Bh. 2, 10, 25).

ಜಾವಿ jâḍi. 2. A mass (Bh. 8, 26, 11; Mhr. ದುಸಾಡೀ, Sk. ದುಸಾಲಿ, a thicket; Tě. ದುಸಾಲಿ = ಸಮೂಹ).

ಜಾವಿ jâḍi. 3. A jar (My.; H.).

ಜಾಡಿಕೆ jâḍikĕ. (fr. ಜಾವ). A weaver's business; an assemblage or number of weavers (S. Mhr.).

ಜಾವಿಸು jâḍisu. To sweep; to dust; to whisk (C.; B. 1, 25; 4, 154; Bh. 1, 12, 15). 2, to shake, as cloth, etc. (C.; J. 30, 14); to remove by dusting, etc. (C.; B. 1, 21; 4, 197); to shake off; to jerk or throw out, as an arm, a leg, so as to remove something (C.; B. 4, 79; Bh. 3, 13, 35). 3, to discharge from the bowels; to purge (v. i., C.; B. 4, 41; 5, 13). 4, to throw (Râm. 5, 8, 51). 5, to reprove (My.; Tě.). 6, to put into smart action, to urge on or drive forwards (Abh. P. 13, 70). 7, to be fanned, as fire (Bh. 1, 20, 27, o. r. ಗಾಜಿಸಿತು). — (Tě. ಜಾಡಿಂಪು; T., M. ಜಾಡು; see Mhr. s. ಜಾವಣೆ).

ಜಾಡು jâḍu. = ಜಾವಿ. (My.; Tě. ಜಾಲು, a line, row, furrow, track, trace = K. ಸಾಲು).

ಜಾಡೆ jâḍĕ. = ಜಾಡು. The mark of a footstep, or of a carriage-wheel, a track, a trace (My.; Tě.); a slight or faint notice (My.; T. ಜಾಡ್ಚಿ, M. ಜಾವ); a wink, a hint (My.; Tě., T.; Mhr. ಧಡ, a trace, vestige and indication of a thing sought). See ಕಣ್ಣ-.

ಜಾಡೆ jâḍĕ. = ಜಾಡ್ಯ. (My.).

ಜಾಡ್ಯ jâḍya. (fr. ಜಡ). Coldness, etc.; apathy; dullness; stupidity; heaviness of system occasioned by crudities in the stomach; indisposition, disease (My.). See ಕುಸು ಜಾ-; J. 18, 48.

ಜಾಣ್ jâṇ. (Šmd. 58, 60). Tbh. of ಜ್ಞಾನ. Knowing, knowledge, understanding, ingenuity, cleverness; cognizance. ಕ್ಷಾಣಂ ಪೇಳಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ನೆ (84). ಜಾಣ್ ನೆರೆದಪುದು or ಜಾಣ್ಗೆರೆದಪ್ಪದು (190). See Ćpr. 1, 43; Ćh. v. 16. 131; J. 21, 57. — ಕುಜ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಯೊಕ್ಕು, ಆಜಾದದೇ ತನಿರಸದ, ಜೊ ಜಗಣ ನೋಡಗೆ ಆಗಿದನ್ನೆ? ಜಾಣಿನಾ ಕುಡಿಮು ಜೀವಿ! (Sp.). ಜಾಣ ಮುಖಕ (C.; B. 3, 59). — ಜಾಣ. See it separately. — ಜಾಣೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Šmd. 242). A possessor of knowledge. — ಜಾಣ್ಗೆಡು. -ಪಡು. Knowledge to be destroyed or impaired. ಜಾಣ್ಗೆಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಕೊಬಿಸಂಗೋಪನ್ನಿರೆ ಪೇಳ್ದಿದಾಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ (Šmd. 78). — ಜಾಣ್ಮಾಡು. -ಕೂಡು. Understanding to join (Rśv. 11, 110). — ಜಾಣ್ನುಡಿ. 1. See s. ಕೌಲಿಕ. A clever word. — ಜಾಣ್ನುಡಿ. 2. To utter clever words (J. 8, 16). — ಜಾಣ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain knowledge, etc. (Abh. P. 2, 53; Rśv. 6, 23). — ಜಾಣ್ಬಿಡು. To abandon investigation, to forget (Ćpr. 2, 35).

ಜಾಣ jâṇ-aṇ. A skilful, knowing, or clever man (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪ್ರವೀಣ Sl. 353, 414; C.; Bp. 50, 3; Nn. 168; Prll. 3, 6; J. 1, 8; B. 1, 18). ನುಡಿವು ಜಾಣಂ (ನಡುವು Mr. 241). ಜಾಣನಿಗೆ ಜಾಣೆಯ ಇರ ಜಾರಮ. — ಜಾಣನಿಗೆ ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂರು ಹಾದಿ, ಜಾಣನಿಗೆ ಕೋಣನಿಗೆ ಎರಡು ಹಾದಿ, ಕೋಣನಿಗೆ ಕೋಣನಿಗೆ ಒಕ್ಕೇ ಹಾದಿ. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಪೆಟ್ಟು, ಕತ್ತೆಗೆ ಬತ್ತೇ ಪೆಟ್ಟು. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂರು ಕಡೆ, ಪೆದ್ದನಿಗೆ ಒಕ್ಕೇ ಕಡೆ (Prvs.). See ನುಡಿ-; Prv. s. ಕೂತು. Fem. ಜಾಣಳು (B. 3, 59; C.).

ಜಾಣಪನ jâṇapana. = ಜಾಣ್. (C.; B. 3, 29. 32; ಚತುರತೆ, ದೈವ ಕ್ಷಣ್ಯ G.).

ಜಾಣಾಂಯಿಲ jâṇ-âyila. = ಜಾಣಾಯ್ಲು, q. v.

ಜಾಣಾಯ್ಲು jâṇ-âylu. = ಜಾಣು, q. v. (ಜಾಣ Bhn. 18, o. r. ಜಾಣಾಯಿಲ).

ಜಾಣಿಕೆ jâṇikĕ. = ಜಾಣ್. See ಜೆಜ್ಜಾಣಿಕೆ.

ಜಾಣಿಮೆ jâṇimĕ. = ಜಾಣುಮೆ, ಜಾಣುವೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, q. v. (Bp. 42, 24; My.).

ಜಾಣುಮೆ jâṇumĕ. = ಜಾಣಿಮೆ. (Bp. 4, 27).

ಜಾಣುವೆ jâṇuvĕ. = ಜಾಣುಮೆ. (Râm. 1, 5, 31).

ಜಾಣೆ jâṇĕ. A skilful, knowing, or clever woman (C.; Grj. 4, 62; Sl. 185). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ (Šmd. 109). ಜಾಣೆಯಾವಡೆ ವೀಣೆ ಜಾಬಸ್ಯಾಳು. — ಕೆಟ್ಟ ಆವಿಗೆ ಆಟ್ಟುವೇಳೇ ಜಾಣೆ (Prvs.).

ಜಾಣ್ಕೆ jâṇkĕ. = ಜಾಣ್ಮೆ. (Sl. 84; My.).

ಜಾಣ್ಮೆ jâṇmĕ. (Šmd. 248). = ಜಾಣಿಮೆ, etc. Knowing, knowledge, etc. (= ಜಾಣ್; ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ Mr. 458). ಪರಮಾಜಂದು ಜಾಣ್ಮೆ (Mr. 4). See Bp. 40, 23; 42, 16; J. 6, 31.

ಜಾತ jâta. *Born, brought forth, grown, become, produced;—having, possessing;*—appearing, manifest;—a male issue, a son;—birth;—a creature;—*a race, kind, sort, or species;—a mass, a multitude, a collection of things;*—a man of caste, an honorable man (see Prv. s. ಜಾತಿಹೀನ). — See Mr. 78 & ಜಾಗ.

ಜಾತಕ jâtaka. Astrological calculation of a nativity; nativity, a horoscope (C.; Mhr.).

ಜಾತಕರ್ಮ jâta-karma. A ceremony performed after the birth of a child, as giving a name, etc. (Ćpr. 3, after 102; Grj. 3, 56; J. 28, 60). ಜಾತಕರ್ಮಾ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಜಾತ ಕವಲ್ಲದೆಯೇ? (Prv.).

ಜಾತನ jā-tana. (ಶ್ಮd. 248, Mṛh. MS.).

ಜಾತರಜಸ್ಕ jāta-rajas. *Having the catamenia.*

ಜಾತರೂಪ jāta-rūpa. The form in which a person is born, nakedness. 2, *gold.*

ಜಾತವೇದ jāta-vēda. (ಶ್ಮd. 285). = ಜಾತವೇದಸ್. A certain metrical foot (Čh.).

ಜಾತವೇದಸ್ jāta-vēdas. *Agni.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಜಾತವೇದಸ jāta-vēdasa. = ಜಾತವೇದಸ್. (Mr. 45).

ಜಾತಸೂತಕ jāta-sūtaka. Impurity from birth. (Bp. 18, 98).

ಜಾತಾಪತ್ಯೆ jāta-apatyĕ. *A woman who has borne a child.*

ಜಾತಾವಾಕಿ jātâvâki. Balance, remainder, after deductions (My.; Br.).

ಜಾತಾಶೌಚ jāta-śaucha. = ಜಾತಸೂತಕ. (My.).

ಜಾತಿ jāti. = ಜಾಯ, etc. Birth, production. 2, *birth, descent; rank; lineage, race, family; tribe; caste* (ಕುಲ Nn. 70). 3, *kind, sort, genus, species* (Čh.); the character or peculiarities of a species. 4, superior breed or quality; good or fit behaviour (ಸದ್ಗುಣ, ಉಚಿತವು 76). ಜಾತಿಯಾದ ಕುದುರೆ (ಉತ್ತಮಜಾತಿಯ Sl. 272). 5, a word expressing the idea of species or genus; a collective noun (ಶ್ಮd. 167. 168; Kâvy. I, 2, 62-65). 6, a particular figure of speech in rhetoric (III, 3, B, 3-9; ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಚನ 76). 7, a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ 76). 8, nutmeg; mace. 9, *the great-flowered jasmine, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾಜಿ Čt. I, 104; ಜಾಜಿಯು ಸಿಹಿಯು 76). 10, a multitude (ಸಮೂಹ 76). 11, the number eighteen (ಹದಿನೆಟ್ಟು Mr. 348; see ಜಾತಿಸಮೂಹ). 12, the tree Cordia myxa (ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ದೆಳ್ಳು Mr. 124). 13, a class of metres (Čh.). 14, ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ (G.). ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ನೀತಿ.—ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ದುಃಖ, ಮೂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ದೆಗ್ಗ.—ಜಾತಿಗೆ ಛೀ ಪದವಾದರೂ ನೀತಿಗೆ ಛೀಪದವಿಲ್ಲ.—ಜಾತಿ ತಪ್ಪಿದರೂ ನೀತಿ ತಪ್ಪ ಬಾರದು.—ಜಾತಿ ಬೇಡಾಯಿತರೆ ನೀತಿ ಬೇಡಾಯೆ? — ಜಾತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಜೂತಿ ಅನ್ನದ ಅಳಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಮುಚ್ಚು ತೂಳ.—ಜಾತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾದರೂ ಜಾತಳಕ್ಕೆ ಕವಿಯುವಿಲ್ಲ. (Prvs.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಟ್ಟು ಜಾತಿಗಳು (ಪರ್ಣ, ದ್ವಿಜಾತಿಯಲು Nn. 71). See Bp. 55, 10; Prv. s. ಜಾಯಿ. — ಜಾತಿಕೋಳಿ. A European fowl (My.). — ಜಾತಿ ಜನ. Europeans (My.; Tč. ಜಾತಿವಾರು).

ಜಾತಿಕರ್ಮ jāti-karma. The essential and purificatory rites of a tribe or caste (ಸಂಸ್ಕಾರ G.; My.).

ಜಾತಿಕೋಳಿ jāti-kôḷi. = ಜಾತಿಕೋಳಿ.

ಜಾತಿಗಾಡೆ jāti-gāḍĕ. A kind of metre (Čh.).

ಜಾತಿಗಾಣ jāti-gāṇa. A kind of strolling merry-andrew (S. Mhr.; the Mhr. ಘೋಷಂಠಿ). ಜಾತಿಗಾಣನ ಮೂತಿ ನೀತಲ್ಲಿ ಕಾಣು ವದು (Prv.).

ಜಾತಿಗೊಲ್ಲ jāti-gōlla. A gōlla by descent, etc. (Bp. 40, 32).

ಜಾತಿದ್ವೇಷ jāti-dvêsha. Innate hatred or enmity. 2, mutual hatred of races or castes (My.). 3, enmity with one's caste (My.).

ಜಾತಿಧರ್ಮ jāti-dharma. The duty of caste, the law or usage of caste (C.).

ಜಾತಿಪತ್ರಿ jāti-patri. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ, etc. (ಜಾಯಿಫಲ Mr. 144).

ಜಾತಿಫಲ jāti-phala. = ಜಾಯಿಫಲ. *The coat of the nutmeg, mace.*

ಜಾತಿಭೇದ jāti-bhêda. A difference or distinction of castes (B. 5, 285).

ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟ jāti-bhrashṭa. Fallen from caste; an outcast (C.).

ಜಾತಿಮಾತ್ರೋಪಜೀವಿ jāti-mâtra-upajîvi. *One who gets a living only by the merit of his caste.*

ಜಾತಿವಂತ jāti-vanta. Of high kind, breed or rank, as fruits, beasts, etc. (My.). ಜಾತಿವಂತ ಕುದುರೆ (ಪಲ್ಲಣ G.).

ಜಾತಿವರ್ಣ jāti-varṇa. A characteristic or peculiar colour. ಜಾತಿವರ್ಣದ ಹುಡುಕ್ಕೆ ಅಂಬ್ರಿಪಲುಯಂ ದಾಲು ದೋಕೆ ಕಬ್ಬಾಗೆ ಸಣ್ಣ ಳುಳಂ (Mr. 278).

ಜಾತಿವಳ jāti-vaḷa. A man who belongs to a caste. ಉಚ್ಚಾದ ಶಂಗಳೆಕ್ಕೆನಿಸಿದ ಜಾತಿವಳರರ್ (Č. Bp. 47, 43).

ಜಾತಿವೈರ jāti-vaira. = ಜಾತಿದ್ವೇಷ. (My.).

ಜಾತಿಸಂಕರ jāti-saṅkara. A medley or amalgamation of castes. (My.).

ಜಾತಿಸಮೂಹ jāti-samûha. The collection of castes (ಎಂ ನೆಲ್ಲು ಜಾತಿಗಳು Nn. 78).

ಜಾತಿಸಮ್ಬನ್ಧ jāti-sambandha. Connection of race or genus (ಶ್ಮd. 161).

ಜಾತಿಹೀನ jāti-hîna. Of low birth or descent; void of caste; an outcast (C.). ಜಾತಿಹೀನರ ಮುಕವು ಮೋಕೆ ಜಾ ಹೀಗ ವೇ? ಜಾತಿ ಎಜಾತಿಮೊಸ ವೇದ! ವೇದನೊಂಬಾತನೇ ಜಾತ (Bp.).

ಜಾತಿಕೋಶ jāti-kôśa. *The coat of the nutmeg, mace.*

ಜಾತೀಯ jātîya. Relating or belonging to any species, genus, tribe, etc. See ಸ-.

ಜಾತು jātu. *Sometimes;* once upon a time.

ಜಾತೆ jātĕ. The feminine form of ಜಾತ: born, etc.; a female offspring, a daughter. See ಪ್ರ-; J. 2, 12.

ಜಾತೋಕ್ಷ jāta-ukṣha. *A young bullock, an ox.*

ಜಾತ್ಯ jātya. Belonging to a family or caste; *of noble descent* (ಕುಲೀನ, ಕುಲಪ್ರಭವನು Nn. 74; ಸತ್ಕುಲ Mr. 182); *best, excellent* (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳೆಪ್ಪು 74); pleasing, beautiful (ಸೌಮ್ಯ, ಚೆಲುವನು 74); great power (ಅತಿಬಲ್ಲು, ಅತಿಬಲುವು 74).

ಜಾತ್ಯನ್ಧ jāti-andha. Blind from birth, born blind. (Bp. 40, 43; Śśv. 5, after 14).

ಜಾತ್ಯಶ್ವ jāti-aśva. A high-bred horse. (ಶ್ಮd. 22, 83).

ಜಾತ್ಯಾ jātyâ. By nature or disposition. (B. 4, 47. 217).

ಜಾತ್ರೆ jātrĕ. Tbh. of ಯಾತ್ರೆ (ಶ್ಮd. 343; C.). ಜಾತ್ರ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prv.). See Bp. 42, 10; Prv. s. ಜೇರು.

ಜಾದಿ jādi. Tbh. of ಜಾತಿ (ಶ್ಮd. 338; Śm. 27; Kk. 20; Čt. I, 104; ಮೂಲತಿ Śś.; Rśv. 11, 84). ಜಾದಿಯುತ್ತ ಚೆಟ್ಟಿಯುಂ ಕೆಲಸಗೆ ಯುತ್ತ ಚೆಟ್ಟಿಯುಂ ಕಮ್ಮು ಒಸ್ಸುದು (ಶ್ಮd. 150).

ಜಾದು jādu. = ಜಾಜಿ. Red colour. (Tč.; T. ಜಾದ್ದ, ಜೇತ್ತು, ಜೇದು, ಜೇನ್ನು, ಜೇಪ್ಪು, ಜೇರಿಯ್; M. ಜಾಂಬಿಳ್ಳು, ಜಾಂಬಿಯು, vermilion; see ಜಪ್ಪ 1). — ಜಾದುಳಲ್. Red ochre (ಜಾದಿ Śm. 52).

ಜಾದುಗ jādu-a. = ಜಾಜಿ 1. Tbh. of ಧಾತು (ಶ್ಮd. 370; ಗೈರಿಕ, ಧಾತು IIIā.).

ಜಾದುಹ jāduha. Tbh. of ಜಾತ್ಯುಹ. (ಜಲರಂಗು, ಜಾತ್ಯುಹ IIIā.).

ಜಾದೂಗಿರಿ jādû-giri. Magical arts (Mhr., II.; ಕುಹಕ Čh.).

ಜಾನ jāna. 1. Tbh. of ಧ್ಯಾನ (ಶ್ಮd. 344; Śśv. 3, 25). — ಜಾಣಾಯರ್. -ಆಚಾರ್ಯರ್. A parrot (ಶಕ್ಷ ಪಠಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Čt. II, 83).

ಜಾನ jāna. 2. = ಜೇಣ, ಜೇನ. A woollen rug or blanket (My.; Sl. 230; Mhr. ಜೇನ, felt).

ಜಾನಕಿ jānaki. (fr. ಜನಕ). = ಜಾನಕ್ಕಿ. Sītā, the wife of Rāma. (J. 18, 15. 18. 24, etc.).

ಜಾನಕೀಜಾನಿ jânaki-jâni. Whose wife is Jânaki: Râma (My.).

ಜಾನಕೀಪತಿ jânaki-pati. Râma. (My.).

ಜಾನಕೀರಮಣ jânaki-ramaṇa. Râma (My.).

ಜಾನಕ್ಕಿ jânakki. Tbh. of ಜಾನಕಿ. See Sp. s. ಜೆಕ್ಕಿ.

ಜಾನಪದ jânapada. (fr. ಜನಪದ). An inhabitant of the country; a peasant, a rustic; a subject. (R.).

ಜಾನಹೀನ jâna-hîna. Thoughtless (Up. 60, 43).

ಜಾನಿ jâni. — ಜಾನಿಗಿಡ. A small tree, Grewia abutifolia Juss. (Z.).

ಜಾನಿ jâni. 1. A wife. See ಆರುಜ್ಞಾತಿ-, ಜಾನಕೀ-.

ಜಾನಿ jâni. 2. Tbh. of ಧ್ಯಾನಿ. See ಮುನೋಜ್ಞೆ.

ಜಾನಿಸು jânisu. Tbh. of ಧ್ಯಾನಿಸು. To meditate, to think on, etc. (ಧ್ಯಾನ ಶೆmd. Dh.; ಶೆಸಂ. 2, 84. 93; 4, 117).

ಜಾನು jânu. *The knee.*

ಜಾನುದಘ್ನ jânu-daghna. Reaching to or as high as the knee (Abh. P. 13, 61).

ಜಾಪೆ jâpe. (= ಜಾಡ). See ಮುಂ-.

ಜಾಪ್ತ ja-anta. A term with final ಜ. (ಶೆmd. 309).

ಜಾಹ್ನವಿ jâhnavi. Tbh. of ಜಾಹ್ನವಿ. (My.; J. 9, 26. 28).

ಜಾಪ japa. (fr. ಜಪ). Muttering, whispering, etc. See ಅ-ಜ-.

ಜಾಪಾಡ japâḍa. Bishop's wood, Ptychotis ajowan Dec. (ಯಾಪಾಡ Mr. 130, o. rs. ಜಾಪಾಡ in one MS., ಜೋಪಾಡ in two MSS.).

ಜಾಪಾಳ japâḷa. = ಜಾಪಾಳ. (T. ನೇಪಾಳ; Tē. ನೇಪಾಳ; Mhr. ಜೇಪಾಳ). — ಜಾಪಾಳದ ಕಾಯಿ. The croton-seed (C.). — ಜಾಪಾಳದ ಗಿಡ. A shrub or small tree, the croton-oil plant, Croton tiglium Lin. (St. & Pl.). — ಜಾಪಾಳದ ಮಾತ್ರೆ. A pill of croton-seed (My.). ಜಾಪಾಳದ ಮಾತ್ರೆಗೆ ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ಜಾಪಾಳದ ಸತ್ತೆ. (ದನ್ನಿ Sl. 158).

ಜಾಪು jâpu. (= ಜಾಪ. etc.). The measure of a long stride (S. Mhr.).

ಜಾಪ್ಯ jâpya. 1. (Tbh. of ಯಾಪ್ಯ). A sluggard, a lazy man (My.); loitering, laziness (My.; Tē.).

ಜಾಪ್ಯ jâpya. 2. To be muttered, to be repeated in a low voice (ಜಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದು Dhw.).

ಜಾಪ್ಯಗಾರ jâpya-gâra. A sloth, sluggard (My.; Tē.).

ಜಾಬಾಲ jâbâla. N. of a school of the Yajurvêda, and of an Upanishad of the Atharvavêda. See Dp. 43, 75. 2, a goat-herd (ಜಾಜಾಲಿಧರ, ಸುಬ Mr. 230).

ಜಾಬಿತಾ jâbitâ. A law, regulation; an authorizing document; a passport (Mhr., H. ಜಾಬಜಾ); a memorandum, a list, an inventory, a catalogue (My.; Br.).

ಜಾಬು jâbu. An answer; a letter of advice respecting a hundi (Mhr., H.); a letter of correspondence (S. Mhr., Br.).

ಜಾಮ jâma. = ಜಾಡ, etc. (My.).

ಜಾಮದಗ್ನಿ jâmadagni. N. of a rishi (J. 38, 40).

ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ jâmadagnya. (fr. ಜಮದಗ್ನಿ). Paraśurâma, the son of Jamadagni (ಪುಣ್ಯಪರಶು, ಪರಶುರಾಮ Kn. 165; ಶೆmd. 225). 2, Râma, the son of Daśaratha (ರಾಮ, ಜಾಪರಶ Kn. 24).

ಜಾಮದಾರ jâma-dâra. The officer in charge of the treasure and jewels, the keeper of the wardrobe (Mhr., H.; R.).

ಜಾಮಫಲ jâma-phala. The guava fruit (Br., R.; Mhr., H. ಪೇರು).

ಜಾಮಾತ jâmâta. Tbh. of ಜಾಮಾತೃ. (A.).

ಜಾಮಾತೃ jâmâtṛi. *A daughter's husband, a son-in-law* (ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ Mr. 314; ಅಳಿಯನು Kn. 124). See ಮುಪಜಾ.

ಜಾಮಾರು jâmâru. A long cloth without any coloured border, chiefly worn by widows (Br., R., H.).

ಜಾಮಿ jâmi. = ಯಾಮಿ 1. *A sister* (ಸಹಪಠಿ, ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Kn. 109). 2, *a virtuous or respectable woman* (ಪತಿವ್ರತ 109).

ಜಾಮಿನಿ jâmini. = ಜಾಮಿ No. 2. (ಪತಿವ್ರತ Mr. 467).

ಜಾಮೀನ jâmîna. = ಜಾಮೀನು. Surety, sponsor (S.Mhr.; Mhr., H.; ಹೊಣೆ, ಪ್ರತಿಭೂ, ಲಗ್ನಕ, ಹೊಣೆ G.).

ಜಾಮೀನದಾರ jâmîna-dâra. = ಜಾಮೀನುದಾರ, ಜಾಮೀನ್ದಾರ. A surety, a bondsman (S. Mhr.; Mhr., H.; ಹೊಣೆಗಾರ G.).

ಜಾಮೀನು jâmînu. = ಜಾಮೀನ. (My.; Br. ಜಾಮೀನ್).

ಜಾಮೀನುದಾರ jâmînu-dâra. = ಜಾಮೀನದಾರ. (My.).

ಜಾಮೀನ್ದಾರ jâmîn-dâra. = ಜಾಮೀನುದಾರ. (ಲಗ್ನಕ, ಪ್ರತಿಭೂ, ಹೊಣೆಗಾರ Sl. 349; My.).

ಜಾಮೇಯ jâmêya. *A sister's son.*

ಜಾಮ್ಬ jâmba. = ಜಾಮ್ಬು. A sort of goblet, in the form of a calix (B. 5, 79; Mhr.).

ಜಾಮ್ಬವ jâmbava. (fr. ಜಮ್ಬು). *Belonging to the jambû tree; its fruit.* See ಕೇದ-ಲ್. 2, = ಜಾಮ್ಬುದನ್ಯ (J. 21, 9. 19. 38. 39; Râm. 4, 2, 30).

ಜಾಮ್ಬವತಿ jâmbavati. The daughter of Jâmbavanta, and wife of Krishṇa. (J. 33, 21. 51. 52).

ಜಾಮ್ಬವತೀರಮಣ jâmbavatî-ramaṇa. Krishṇa. (My.).

ಜಾಮ್ಬವನ್ತ jâmbavanta. (Sk. ಜಾಮ್ಬವತ್, ಜಾಮ್ಬವಾನ್). N. of the chief of the bears, and father of Jâmbavatî (My.).

ಜಾಮ್ಬು jâmbu. = ಜಾಮ್ಬು. (S. Mhr.; B. 5, 79).

ಜಾಮ್ಬೂನದ jâmbûnada. (fr. ಜಮ್ಬೂನದಿ). Coming from the river Jambû: *gold;* golden.

ಜಾಯಕ jâyaka. *A kind of yellow fragrant wood.*

ಜಾಯಮಾನ jâyamâna. Being born, coming into life. (My.).

ಜಾಯಾ jâyâ. Destroyed, spoiled (Mhr., H.); loss, injury, damage (My.; Br.). 2, see ಜಾಯೆ.

ಜಾಯಾಜೀವ jâyâ-âjîva. Who gets a livelihood by his wife: *a dancer, an actor.*

ಜಾಯಾಪತಿ jâyâ-pati. *Husband and wife.*

ಜಾಯಿ jâyi. 1. = ಝಾಯಿ. A sort of drum (ಝಲ್ಲರಿ Sl. 63). 2, a mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಜಾಯಿ jâyi. 2. = ಜಾಜಿ, etc. Tbh. of ಜಾತಿ. — ಜಾಯಿಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿ-. (My.). — ಜಾಯಿಜೇಡ. N. (Dp. 58, 10). — ಜಾಯಿಪತ್ರೆ. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ. (My.). — ಜಾಯಿಹೂ. Tbh. of ಜಾತಿ-. (Nr.; ಜಾತಿ ಪತ್ರಿ Mr. 144).

ಜಾಯಿಲ jâyila. A dog (ಜೇಡ, ಸೊಗಾಲು, ಕುಕ್ಕುರ, ಶುನಿ ಕೆ.; Tē. ಜಾಗಿಲು). See Grj. 1, 104; Dp. 34, 23. 24; 35, 38. 46; Bh. 3, 13, 19. 28; Râghê. 17, 67. 72; Rêv. 5, 87; ಶೆಸಂ. 4, 10; 4, after 17. *Cf.* ಜಾಗಿ?

ಜಾಯು jâyu. *A medicament, a medicine.*

ಜಾಯೆ jâyê. ಜಾಯಾ. *A wife, a spouse.*

ಜಾರ *jāra. A paramour; a fornicator; an adulterer* (ಉಪ ನಿ, ಪಾಪರಿಗ Mr. 243; ಸಿತಗ, ಜೋಡ, ಪರಳಿಗ, ಪಾಪ್ಪಿ ಕೆಸ.). ಪಾರ ಜೋಡರ ಜಗಳದಿಸ್ಸ ಯುಪಮಾನಗಳ ಕ್ಷೇಪ (Prv.).

ಜಾರಜ *jāra-ja. A son born in adultery,* a bastard.

ಜಾರತ್ವ *jāratva.* Adultery; fornication. (My.).

ಜಾರದೇವ *jāra-dēva.* . Krishna (Bh. 6, 1, 4).

ಜಾರಪುರುಷ *jāra-purusha.* = ಪಾರ. (C.).

ಜಾರಸ್ತ್ರೀ *jāra-strī.* = ಪಾರೆ. (C.).

ಜಾರಿ *jāri.* Relieving from a state of sequestration, as land (My.; Br.; H.). 2, current (My.; Mhr., H.). 3, enactment, execution (My.).

ಜಾರಿಗೆ *jārigĕ.* (Tu.). — ಜಾರಿಗಮರಿಮರ. The Mysore gamboge-tree, Garcinia morella Desr. (St. & Pl.).

ಜಾರೆ *jārĕ.* A fornicatress; a harlot; an adulteress (ಪಾಪರ ಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಪಿಡಗಾರಿ, ಪಾಪ್ಪಿ, ಸಿತಗ ಕೆಂ. 75; Kk. 29; ಸಿತಗ, ಜೋಡೆ, ಪಾಪ್ಪಿ ಕೆಸ.; C.). See Bp. 40, 57; J. 5, 59. 60; 9, 13; 26, 10. ಪಾರೆಗೆ ಸೀಪಿರಿಯಿಲ್ಲ, ಮೂರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.—ಪಾರೇ ಗುಣ ಪೋಪ್ರಿಯಿಸ್ಸ ಕಾಣುದು (Prvs.).

ಜಾರಿ *jāru.* = ಜಾರು 2. — ಪಾರಗುಪ್ಪೆ.-ಕುಪ್ಪೆ. Sliding on the posteriors or in sitting position down a slope, as children do in play (My.).

ಜಾರಿಕೆ *jārikĕ.* Slipping; sliding; slipperiness (C.).

ಜಾರಿಸು *jārisu.* To make slip, go away, etc. (Bh. 8, 23, 30; J. 30, 16).

ಜಾರು *jāru.* 1. To slip, to slide (C.; ದಯ್ಯಂಕು Bhu. 26; ರಂಗಣ, ಸ್ಖಲಿಸ Si. 74; ಜೇಱ್ Ćt. I, 93; Tē.; T. ಜಱುಗು). ಜಗುಬ್ಬಿನೆಸ್ಸ ಪಾಲಿದಂ (Śmd. 1). ಪ್ಪಿಂಗತಿಯು ಸೀಳ್ದಿರಿಸಿದ ಕೇಱಿಸಿಕ್ಕ ಬಾಯಿಕ್ ಒಯ್ಯಸೆ ಪಾಱು (Čpr. 7, 60). See Bp. 45, 18; 52, 13; Bh. 1, 18, 5; Riv. 8, 124; J. 3, 7; Si. 115. 116. 277. 280. 400; B. 4, 181. 2, to slip away, to steal away (C.; B. 2, 40). 3, to withdraw or retire, to shrink (Bp. 50, 66; 60, 61; Śiv. 4, 44); to disappear (J. 15, 43). 4, to go off or start swiftly, to run (Rām. 3, 2, 21); to run away (J. 14, 4; My.). 5, to drop or ooze out, to flow (Tē.); to flow down (from a hill, My.). 6, a knot to slip open or become loose (My.; Tē.). ಪಾಱು ಬಿದ್ದ ದು (ಮೃತ, ಗಲಿತ Si. 382). ಪಾಱು ಹೋಗುವಳಿ (ಕ್ಷಿಪ್ರೋಕ್ತ, ಪ್ರಾಭಾತ 390). ಊರುಳ್ಕೀದು, ಪಾಱುಳ್ಕೀದು, ಕಾಱುಳ್ಕೀದು (a bug, Prv.). *Cf.* ಪಱಿ 1.

ಜಾರು *jāru.* 2. = ಜಾಱು. Slipping, etc.; a retiring state, disappearance (Bh. 8, 26, 2). 2, a slide; a stumbling block (Bp. 40, 57). See ಇಱು-. — ಪಾಱುಗಲ್ಲ. (ರಕ್ಷಿತ Si. 274). — ಪಾಱುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw down (from a fort, Rām. 6, 11, 12).

ಜಾರುವಿಕೆ *jāruvikĕ.* Sliding, etc.; flowing, trickling (ರಕ್ಷಿತ Si. 424).

ಜಾಲ *jāla.* 1. = ಪಾಳ. *A net;* a snare (ಬಲೆ Nn. 34); a web; a cobweb; net-work, any reticulated or woven texture; a wire net, reticulated or chain-armour. 2, *a lattice, an eyelet or loophole, a window.* 3, *entanglement, deception, illusion;* conjuring, magic. 4, pride, arrogance. 5, a feigned or idle promise, a pretext, purposed delay (Tē.; T. ಜಱು; R.; not Sk.). 6, *a collection, a multitude, an assemblage* (ಸಮೂಹ 34); a herd of cows (ಗೋಸ್ಪಾಸಮೂಹ, ಗೋಸಮೂಹ 34). 7, a cover, covering, coating, film, etc. (ಪಟಲ 34, one MS. ನಿಳಯ). 8, *an unblown flower.* 9, ornament (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 34). 10, an organ, or the organs, of sense (ಇಂದ್ರಿಯ 34). 11, the sky (ಆಗಸ, ಆಕಾಶ 34). 12, the tree Nauclea cadamba (Rāghē. 17, 53).

ಜಾಲ *jāla.* 2. = ಜಡಗು, etc. See ಜಾಲಗಾಪಿ 1.

ಜಾಲಕ *jālaka.* = ಪಾಳಿಕ. A net; a woven texture; a veil. 2, *a lattice, an eyelet or loophole, a window.* 3, a bird. 4, a multitude. *Cf.* ಪಾಲಿಕೆ.

ಜಾಲಕರಣ *jāla-karaṇa.* Fishing. See ಗೊಱಕ. 2, making a heap (?).

ಜಾಲಗಾತಿ *jāla-gāti.* A female deceiver (My.).

ಜಾಲಗಾಪಿ *jāla2-gāra.* 1. = ಜಲಗಾಪಿ. (C.).

ಜಾಲಗಾಪಿ *jāla1-gāra.* 2. A deceiver; a conjurer (My.; T. ಪಾಲಕ್ಕಾರ). 2, = ಪಾಲಿಗಾಪಿ, a fisherman (ಪಾಲಿಕ, ಕೈವರ, etc. Hlē.; Mr. 378; My.). 3, the pied kingfisher (Pr.).— ಪಾಲಗಾಪಿಯ ಪಕ್ಷಿ. The white-breasted kingfisher (Bl.; Pr.).

ಜಾಲಗಾರ್ತಿ *jālagāra-tti.* (Śmd. 246). A fisherwoman.

ಜಾಲಂಧರ *jālandhara.* = ಪಾಳಾಸ್ಥ್ಯ. N. of a country.

ಜಾಲರಿ *jālari.* Net-work, fringe (My.; Br. ಪಾಲು; Mhr., H. ಝಾಲರ).

ಜಾಲವಾತಾಯನ *jāla-vātāyana.* A lattice-window (My.).

ಜಾಲಾರಿ *jālāri.* A tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (or Shorea laccifera Wall., Hayn.; Tē.; Si. 129). See ಕೆಮ್ಮು-.

ಜಾಲಿ *jāli.* = ಜಾಲೆ. The thorny babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬಬ್ಬಳಿ, ಬಬೂರ Si.; ಕಬ Ćb.; My.; B. 5, 60; Z.). ಪಾಲೀ ಪಿತ್ತಲು (or ಪಿತ್ತಿದರೆ) ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.). See ಕರ್ಜಾಲಿ, ಕರಿ-, ದೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳಿನ-, ನರಿಜಾಲಿ, ಪೀಳಾ-, ಪಿಳಿ-, ಬಿಳಿ-. 2, the thorny shrub Acacia farnesiana (My.). See Prv. s. ಜೋಳಿಗಾಪಿ. — ಪಾಲಿಯು ಸಿದ. = ಪಾಲಿ. ಆಲ್ಕೆ ಮರವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಪಾಲಿಯು ಸಿಪಕ್ಕೆ ಗಸ್ಥಿಲ್ಲ, ದೇವದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಿಲ್ಲ (Sp.).

ಜಾಲಿ *jāli.* *A species of cucumber, Trichosanthes dioica* Roxb. 2, a fisherman (ಸೂತ, ಜಲಿಗಾಪಿ, o. r. ಜಲಿಯ ಪೀಸುವವನು Nn. 32).

ಜಾಲಿಕ *jālika.* *A fisherman.* 2, *a spider.* 3, = ಪಾಳಿಕ, *a cheat, a rogue;* a conjurer or juggler. 4, = ಪಾಲಿಕೆ No. 1, a net (for catching deer or wild animals, ಪಾಗುಡ, ಪೆಣ್ಣಿಕ Mr. 380). 5, = ಪಾಲಿಕೆ No. 2, chain-armour (ಮುಸ್ಕೆ Mr. 292). 6, the president or governor of a district.

ಜಾಲಿಕೆ *jālikĕ.* = ಪಾಲಿಕ, ಪಾಳಿಗೆ, (ಪಾಲಿಗೆ). *A net.* 2, *chain-armour, armour.* 3, a spider. 4, a leech. 5, a kind of cloth or raiment, woolen cloth. *Cf.* ಪಾಲಿಕ.

ಜಾಲಿನಿ *jālini.* N. of a plant (ಫಲಿನಿ, ಮುಡಗ, ಪಿಪ್ಪರೆ Mr. 146).

ಜಾಲಿಸು *jālisu.* = ಪಾಳಿಸು 1, etc. To shake, etc.; to cleanse rice, etc. from dust and stones by washing in water (My.). ಪಾಗ ಪಾಲಿಸುದ ಬಿಟ್ಟ ಮಗಗ ಹೊಗಪಾಕೆಸ್ತ? (Prv.).

ಜಾಲೆ *jālĕ.* = ಜಾಲಿ. (ಪೂರಿಕೆ Mr. 139). See s. ಬಬ್ಬಳಿ, ಬಿಳೀ ಜೂವಿನ-.

ಜಾಳೆ *jāḷĕ.* 1. = ಪಾಳೆ. Tbh. of ಪ್ಪಾಳೆ. (ಪ್ಪಾಳೆ, ಬಾಂ Śm. 11).

ಜಾಳೆ *jāḷĕ.* 2. = ಪಾಲ 1. See ಪಾಳಿಗಾಪಿ.

ಜಾಲೆಗಾರ jāle-gāra. = ಜಾಲಗಾರ 2, No. 2. (ಕೈಬರ್ತ, ಫೀಕರ, etc. Kr.).

ಜಾಲ್ಮ jālma. Cruel, harsh; *acting inconsiderately, rashly, or foolishly; low, vile.*

ಜಾವ jāva. (Śmd. 25). = (ಜಾನೆ), ಜಾವು, ಜಾವ್ಪ. Tbh. of ಯಾವು 2. (ಯಾವು Śm. 18; ಯಾವು, ಪ್ರಹರ Hlā., Mr. 65; My.). ಜಾವದೂಂ ಪೊದಿಲ್ಲಂ (Śmd. 157). ಜೀವಂಗೆ ಜಾರುವತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಜಾವ ಕೆಕ್ಕಸ್ಪು ಸರ್ಪ ದುಟ್ಟಿಸಿತು (Prv.). ಪಲವು ದುಕ್ಕಳ ತಣ್ಣಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದಗೆ, ಸಕೆ ಗಜಂಗೆ ಜಾವದವಿದಪ ಹೆಣ್ಣಾತಿಗೆ ಜೊಲೆಯೊಲ್ಲ (a cock, Sp.). See ಮುಂ-; Čpr. 6, 91; Bp. 41, 19; 43, 25; 46, 27; 60, 26. — ಜಾವದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant on duty during a night-watch (Čpr. 8, after 44).

ಜಾವಕ jāvaka. 1. That is to go or be despatched outward (S. Mhr.; Mhr.).

ಜಾವಕ jāvaka. 2. The hair of a child before its head is shaved (ಜಾವ G.; Mhr. ಜಾವಳ).

ಜಾವಟಿ jāvaṭe. = ಜೌಟಿ (? Bh. 2, 6, 6).

ಜಾವಡಿ jāvaḍi. A kind of lewd poetry (My.).

ಜಾವಳ jāvaḷa. 1. = ಜಾವಳ. (ಜಾವಲು Śm. 69. 112; Kk. 56).

ಜಾವಳ jāvaḷa. 2. Tbh. of ಸಾಮಾನ್ಯ. Common; vulgar, insignificant, etc. (ಸಾಮಾನ್ಯ Śm. 112; Kk. 56). See Bp. 1, 28; 3, 19; 24, 70; 28, 40; 38, 21. 65; V. 38, 85. 2, N. (V. 39, 36).

ಜಾವಾಳ jāvāḷa. = ಜಾವಾಳ. (ವಿಶೇಷ Śl. 446).

ಜಾವಿಗೆ jāvigĕ. The burning match to be applied to a matchlock (S. Mhr.; Mhr. ಧುಮಧಮ, glimmering; ಜಾಳ, fire; ಜಾಳೀ ದ, burned; ಪೀಪಲಿ, a gun-match).

ಜಾವು jāvu. = ಜಾವ, etc. (C.; Bp. 22, 7. 25). ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವು ಮೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಗಳೆ ಬಸ್ಸು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.). See ಮುಂ-.

ಜಾವ್ತೊತ್ತು jā-öttu. The under letter ಜೆ (C.).

ಜಾಸನ jāsana. Striking, killing. See ಉಚ್-.

ಜಾಸ್ತಿ jāsti. More than, exceeding; excess; additional, extra (C.; Br.; Mhr., H.); oppression, force (My.; Mhr., H.).

ಜಾಹಕ jāhaka. *A pole-cat* (ಮುಣ್ಣಿಲಿ, ಇಲಿಯ ತಿನ್ನದ್ ಆನುಗೆಯ್ವ ದೆಸ್ಸ Mr. 164).

ಜಾಹಾಗಿರಿ jāhāgiri. = ಜಹಗೀರು. ಜಾಹಾಗಿರಿಯೂರು (ಉಡುಪಿ Čh.).

ಜಾಹಿಗಿರಿದಾರ jāhigiri-dāra. = ಜಹಗೀರುದಾರ. (B. 5, 240).

ಜಾಹೀರಾತು jāhirātu. Proclamation or the paper containing it (My.; Mhr., H.). ಇದು ನಮ್ಮ ಜಾಹೀರಾತಿಗೆ ಬಸ್ಸದೆ, we have been apprised of it, it has come to our knowledge (My.).

ಜಾಹೀರು jāhiru. Published; public (C.; Mhr., H. ಜಾಹೀರ).

ಜಾಹೀರುನಾಮೆ jāhiru-nāmĕ. A written proclamation (C.; Mhr., H.).

ಜಾಹ್ನವಿ jāhnavi. = ಜಾಹ್ನವಿ. (fr. ಜಹ್ನು). The daughter of Jahnu: *the Ganges.*

ಜಾಹ್ನವೀಧರ jāhnavī-dhara. Śiva (My.).

ಜಾಹ್ನವೀನಂದನ jāhnavī-nandana. Bhīshma (My.).

ಜಾಳ jāḷa. = ಜಾಲ 1. — ಜಾಳಉಡಿಕೆ. Cloth of a web-like or loose, thin, texture (C.).

ಜಾಳಕ jāḷaka. = ಜಾಲಕ. A loop-hole, an air-hole (ಗರಾಕ್ಷ Na. 39; Bp. 12, 14); a multitude (ಸಮೂಹ, ಸಮೂಪ 39). 2, = (ಜಾಳಕ), ಜಾಳಿಕ, an enemy (ಅಮಿತ್ರ, ದ್ವೈರಿ 39); fraud, deceit (ಕೈತವ, ಕುಟಿಲ 39).

ಜಾಳವಣೆ jāḷavaṇĕ. = ಜಾಲ 1 No. 3. Deception, fraud (Rām. 1, 5, 31).

ಜಾಳಾಂದ್ರ jāḷāndra. Tbh. of ಜಾಲಂಧ್ರ. (Bp. 6, 19). 2, a lattice, a lattice-window (J. 23, 36). 3, the state of being full of holes (My.).

ಜಾಳಿಕೆ jāḷigĕ. Tbh. of ಜಾಲಕ and ಜಾಲಿಕಾ. A net; a web (B. 4, 112; 5, 79. 119). 2, a lattice-window, lattice-work (Bh. 2, 13, 25; B. 4, 146). 3, a money-bag, a purse (My.; T. ಜಾಳಿಗೈ, M. ಜಾಳಿಗ; Tě. ಜಾಲಿಯು, ಜಾಲೆ, ಜಾಲಮು; Bp. 30, 16. 20; 42, 8; V. 8, 3). 4, a multitude, a mass, an assemblage (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ದಿ, ಧಮ್ಮಿ, ತಣ್ಣಿ, ಜಬ್ಬಿಣ್, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17, o. r. ಜೋಳಿಗೆ; Bh. 2, 10, 23). 5, a cord used in spinning a top (S. Mhr.). — ಜಾಳಿಗೆಯೆಡಕ್ಕು. -ಪಿಡಕ್ಕು. To be together with, or to be in, a bag (Bp. 30, 10). — ಜಾಳಿಗೆಯಮಲೆ. -ಅಮಲೆ. Knitting-work, etc. (B. 5, 294).

ಜಾಳಿಸು jāḷisu. 1. = ಜಾಳಿಸು 1, etc., (ಝಾಳಿಸು). To shake: to shake off, to remove; to set aside, to treat disrespectfully (Rām. 4, 2, 5; 6, 13, 1. 36; Bh. 2, 4, 5; *cf.* ಜಾಡಿಸು).

ಜಾಳಿಸು jāḷisu. 2. = ಜಾಳವಿಸು. ಜಾಳಿಸೋಣ (ಪರ್ತಕ Čb.).

ಜಾಳು jāḷu. = ಜರಡು, etc. (ಜರಡು, ಜಳ್ಳು, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಸ್ಸ ಯೋಜನ Bhn. 49; My.). — ಜಾಳುನುಡಿ. = ಜಾಳುಮಾತು. (Bh. 8, 22, 28). — ಜಾಳು ಜೋಳು. rcit. A worthless fellow (Abhā. 7, 2). — ಜಾಳುಮಾತು. An empty, vain speech (C.).

ಜಾಳೆ jāḷĕ. = ಜಾವೆ 1. Tbh. of ಜ್ವಾಲೆ (Śmd. 368; see Mhr. s. ಜಾವಗೆ).

ಜಾಳಿಗೆ jāḷigĕ. = ಸಜಾಕೆ. Cloth, raiment (ಉಡುಗೆ Śmd. I, o. r. ಸಾಲಿಗೆ; the term may be = ಜಾಳಿಕೆ, ಜಾಳಿಗೆ, or a Tbh. of ಚಾಮರ).

ಜಿಂಹೆ jimhĕ. Tbh. of ಜಿಹ್ವಾ. (Śśv. 4, 133).

ಜಿಗಟು jigaṭu. 1. = (ಗಿಜಟು 1), ಜಿಗಟಿ, ಜಿಗ. 1, ಜಿಟುಟು. Stickiness; gumminess (C.; Tě. ಜಿಗಟಿ; Mhr. ಜಿಗಟ, gummy); gum (C.; B. 4, 207); birdlime (My.; Tě. ಜಿಗಟಿ, ಜಿಗುರು). See B. 1, 2; 4, 120.

ಜಿಗಟು jigaṭu. 2. = ಜಿಪ್ಪಟು 1, etc. (My.).

ಜಿಗಟು jigaṭu. = ಜಿಡುಮು 1, etc. (My.; *cf.* ಸಿಗ್ಗು).

ಜಿಗಟೆ jigaṭĕ. = ಜಿಗಟು 1. (ಜಡತೆ Śl. 175, *only* in Śl.).

ಜಿಗಣಿ jigaṇi. = ಜಿಗಣೆ, ಜಿಗಳಿ, ಜಿಗಳೆ, ಜಿಗುಳಿ q. v., ಜಿಗುಳೆ q. v. A leech (ರಕ್ತಪೆ, ಜಲೂಕೆ, etc. Śl. 89; T. ಜಿಗುಗ; M. ಜಿಳ್ಳು; Tě. ಜಿಲಗೆ, ಜಿಲಕೆ). See ಮೊತ್ತ-.

ಜಿಗಣೆ jigaṇĕ. = ಜಿಗಣಿ, etc. ಆಡಿಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಲುಬ್ಬ ಮೊತ್ತ ಜಿಗಣೆ (ದುರ್ಜನ, ದೀರ್ಘಕೋಪಿಕೆ, ಹೆಬ್ಬಿಗಣೆ Śl. 90; My.). ಜಿಗಣೆಯುದ್ರಾ ನೋಡತೋ? ಜಿಡಿಯು ಮಾಡಲೇ ನೋಡತೋ? (Prv.). 2, = ಜಿಗಳೆ No. 2. (My.).

ಜಿಗಳಿ jigaḷi. = ಜಿಗಣಿ, etc. (S. Mhr.). 2, an iron clamp to fasten the kuḷa of a raṭṭĕ (S. Mhr.; see ಜಿಗುಳಿ).

ಜಿಗಳು jigaḷu. = ಜಿಸುಳು. A small channel (My.).

ಜಿಗಳೆ jigaḷĕ. = ಜಿಗಣಿ, etc. (My.). ಜಿಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವು ಮೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಿಗಳೆ ಬಸ್ಸು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಜಿಗಿ jigi. 1. = (ಜಿಗಟು 1), ಜಿಬಿ. Thickness, viscousness, viscidity, glutinousness (C.; Bp. 27, 4; 41, 20; Rām. 5, 8, 69; J. 22, 23). **2,** a kind of blight or mildew that falls on the cotton plant (S. Mhr.). **3,** gum (My.). — ಜಿಗಿ ಜಿಗಿ. rep. (Rśv. 5, after 120).

ಜಿಗಿ jigi. 2. = ಜೆಗಿ 3. To jump; to jump over (C.; B. 2, 15). — ಜಿಗಿದಾಡು. -ಆಡು. To jump about (C.; B. 3, 90).

ಜಿಗಿ jigi. 3. P. p. of ಜಗ 2, in ಜಗಿ ಜಿಗಿದು (C.; B. 2, 16).

ಜಿಗಿ jigi. 4. = ಜಗ, ಜೆಗ. To chew, as betelnut, bread, etc. (My.).

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 1. = ಜೆಗಿಲ್, (ಜಗಿಲ್ 1). To be sticky, gummy, viscid, glutinous, adhesive, etc. (ಸಿದ್ಧ Śmd. Dh.); to adhere, to stick fast (Rśv. 5, after 55; Śśv. 3, after 35).

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 2. (= ಜಗಿಲ್ 2). To suffer distress, to be afflicted, etc. (ಕ್ಲೇಶ Śmd. Dh.; see T. ಜಿಗಲ್, s. ಚಿಕ್ಕ).

ಜಿಗೀಷು jigīshu. Wishing to gain or obtain; striving to conquer. See ಏ-.

ಜಿಗೀಷೆ jigīshe. Desire of gaining, or of conquering. 2, profession or habit of life (Śi. 358). See ಏ-.

ಜಿಗುಪ್ಸೆ jigupse. = ಜುಗುಪ್ಸೆ, of which it is a Tbh. (ನಿಷ್ಠೆ Mr. 87; ಧಾತ 74; My.).

ಜಿಗುಳಿ jiguḷi. = ಜಗುಳಿ, etc. Tbh. of ಜುಗುಳಿ (Śmd. 354).

ಜಿಗುಳು jiguḷu. = ಜಿಗಳು. (My.).

ಜಿಗುಳೆ jiguḷe. = ಜಗಣೆ, etc. Tbh. of ಜುಗುಳೆ (Śmd. 362; Kr., Illā.; Mr. 411; Bp. 40, 74). 2, = ಜಗಣೆ No. 2, ಜಗಳಿ No. 2. (ಜಾಜಿ Mr. 370).

ಜಿಘುಕ್ಷು jighatsu. *Hungry;* voracious.

ಜಿಘುಕ್ಷೆ jighatse. *Hunger;* voracity.

ಜಿಘಾಂಸು jighâṁsu. Desirous of slaying or killing; malicious; *an enemy.*

ಜಿಂಕೆ jiṁke. An antelope (ಮೃಗ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, ಆಮ ನಯೋನಿ, etc., ಎರಳೆ Śi. 168; ಸಾರಂಗ, ಹರಿಣ 410; ಹರಿಣ 419; My.; Tē.; *cf.* ಸ್ಯಂಕು). See Śi. 168. 169.

ಜಿಂಗಿ jiṁgi. 1. Intoxication (R.; Mhr. ಝಿಂಗಿ).

ಜಿಂಗಿ jiṁgi. 2. *The plant Rubia munjista* Roxb., *madder.*

ಜಿಜ್ಞಾಸೆ jijñâse. Desire of knowing; *inquiry, investigation, examination.*

ಜಿಟ್ಟೆ jiṭṭe. 1. The bird Parra jacana or goensis (ಪಟ್ಟಿಳ Mr. 171, c. rs. ಜಟ್ಟೆ, ಜಟ್ಟೆ, ತಿಟ್ಟಿ).

ಜಿಟ್ಟೆ jiṭṭe. 2. = ಜೆಟ್ಟೆ 2. A grasshopper, a locust (S. Mhr.; ಎಮಿತ G., Čb.).

ಜಿಟ್ಟೆ jiṭṭe. 3. A sty, cyst or imposthume (S.Mhr.).

ಜಿಡಿ jiḍi. = ಜಡಿ 6. (My.).

ಜಿಡ್ಡಿ jiḍḍi. = ಡಿಡ್ಡಿ, q. v. An opening made in a panel of the front door or gate, just large enough for a person to squeeze himself through; it is shut at night (S. Mhr.; *cf.* ಕಣ್ಣಿ?). — ಜಡ್ಡಿಬಾಗಿಲು. = ಜಡ್ಡಿ. (S. Mhr.).

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 1. A substance that is smeary, greasy or oily, as ghee or oil (My.; Tē.). ಜಿಡ್ಡು ಳದು (ಪಿಲ್ಲಲ, ವಿಜಲ Śi. 313).

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 2. = ಜಿಡ್ಡು 1, q. v.

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 3. (= ಜಿಡ್ಡು 2). Rancidity, etc. (Tu.). ಜಿಡ್ಡುಮುಪ್ಪಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚ (Prv.).

ಜಿಣಗು jiṇagu. = ಜೀಣುಸು, ಜಿನಗು q. v., ಜಿನುಗು 1. (My.; Tē. ಬಿಲುಗು).

ಜಿಣುಗು jiṇugu. = ಜೀಂಸು, etc. (My.).

ಜಿತ jita. Conquering, victorious. See ಅಂಸ-, ಕೈವಿಷ-, ಸುಚಿತ್ತ-.

ಜಿತ jita. 1. (Tbh. of ಸ್ಥಿತ). Fixed, settled, firm, stable (My.). — ಜಿತ ಮಡಿಸು. To make firm: to keep from being forgotten (My.); to commit to memory, to learn by heart (My.). — ಜಿತ ಪಡು. To become firm, as the mind (My.); to be well laid up in the mind or mastered, as a lesson (My.). — ಜಿತ ಮೂಡು. = ಜಿತ ಪಡಿಸು. (My.).

ಜಿತ jita. 2. Conquered, subdued, overcome; won, gained, obtained. See ಆ-, ಪರ-.

ಜಿತಕಾಮ jita-kâma. One who has subdued desire, lust or Cupid; an ascetic (ಎತಿ, ಮುನಿ Nn. 44); a Buddhist (ಬುದ್ಧನು, ಬೌದ್ಧನು 44); an Arhat or superior divinity with the Jainas (ಅರ್ಹ, ಜಿನ 44); Śiva (ಶಂಕರ, ರುದ್ರನ 44).

ಜಿತಕಾಮೆ jita-kâmĕ. A virtuous woman (ಪರಪತಿ, ಪತಿವ್ರತೆ Nn. 44).

ಜಿತಕಾಶಿ jita-kâśi. Appearing victorious; *victorious, triumphant* (ಸಸಿನಿ ಗೆಲ್ದಿನ Mr. 300).

ಜಿತಬುದ್ಧಿ jita-buddhi. A firm, fixed mind (My.).

ಜಿತಭಾವಜ jita-bhâvaja. Śiva (Bp. 53, 22).

ಜಿತರತೀಶ jita-ratīśa. Śiva (Bp. 24, 67).

ಜಿತಶತ್ರು jita-śatru. One who has overcome his enemies; N. of Ajitasēna's son (Čpr. 9, after 42).

ಜಿತಸಂಸಾರಿ jita-saṁsâri. One who has overcome transmigration, the world, etc. (Bp. 43, 7).

ಜಿತಸೇನ jita-sēna. One who has overcome armies; N. See ಅಜಿತಸೇನ.

ಜಿತಾಕ್ಷ jita-akṣha. One who has mastered the organs of sense or his passions. 2, he who has overcome the râkshasa Akshas: Hanumanta (My.).

ಜಿತಾಂಗಜ jita-aṁgaja. Śiva (Bp. 54, 71).

ಜಿತಾನ್ತಕ jita-antaka. Śiva (Śśv. 4, 131).

ಜಿತಾಹವ jita-âhava. One who has won a battle; *victorious, triumphant.*

ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯ jita-indriya. = ಜಿತಾಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯತೆ jitêndriyatĕ. The state of having overcome one's passions (Čpr. 7, after 62).

ಜಿತ್ಯ jitya. Conquerable. 2, a ploughshare; a harrow. (L.).

ಜಿತ್ವರ jitvara. *Victorious, triumphant.*

ಜಿದ್ದು jiddu. Perverse opposition, refractoriness; affront; contention; an obstinate resolution (C.; Mhr., H. ಜಿದ್ದ); spite, hatred (My.).

ಜಿನ jina. = ಜೆನ್ನ 2. — ಜಿನಗಾಳೆ. = ಜಿನ್ನಗಾಳೆ, q. v. (My.).

ಜಿನ jina. 1. = ಜಿನ್ನ 2, ಜಿನ್ನೆ. Victorious, triumphant (ಜಿನ Nn. 10); being victorious over one's passions (ವೀತರಾಗ Mr. 512); steady, brave, self-controlled, grave, wise, etc. (ಧೀರ Nn. 62). 2, a guru, a worthy person (ತೀರ್ಥ 48). 3, *a saint of the Bauddha sect, or a Jaina saint* (ಬುದ್ಧ 62; ಬೌದ್ಧ Mr. 23). 4, *an Arhat, a chief saint of the Jainas,* who count twenty-four Jinas (ವೀತರಾಗ, ಜಿನ್ನ Nn. 38; ಜಿತರಾಮ, ಅರ್ಹ Nn. 44; ಅರುಹ, ಅರ್ಹ 62; ಅಜ 47). 5, the number twenty-four (ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು Mr. 348). 6, *Vishṇu or Krishṇa.* See Śmd. 301; Bp. 49, 12; 50, 65;

51, 75. 78. 79. 81. 82; 52, 14. 48; 54, 7. 66; ಪ್ರಕೃತಿ No. 9. — ಜಿನ ಸಿದ್ಧ. relt. Arhats and others (Bp. 51, 80).

ಜಿನ jina. 2. Tbh. of ಜಿಣ (My.).

ಜಿನಗು jinagu. = ಜೀಂಗು, ಜೀಣುಗು, ಜಿನುಗು 1. Fineness or thinness, as of texture, thread, powder, written letters, etc. (C.; T. ಜಮಿಳ್ಕ; see s. ಚಿಕ್ಕ; Mhr. ಜಿನರಾ, ಜಿನುರಾ, small-sized; small and tiny, as a child).

ಜಿನಗೃಹ jina-gṛiha. A Jaina monastery; a Jaina temple (ಪಾರ್ಶ್ವ Hlâ., Nn. 133, Mr. 475).

ಜಿನಚರಿತ jina-charita. The story of the Jinas or Arhats (Ćpr. 1, 60).

ಜಿನದೀಕ್ಷೆ jina-dikshĕ. Initiation in the doctrines of the Arhats (Ćpr. 9, 37).

ಜಿನಪ jina-pa. An Arhat (ಆದಿ Mr. 524).

ಜಿನಪತಿ jina-pati. = ಜಿನಪ. (Śmd. 301; Ćpr. 7, 31).

ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ jina-pratimĕ. The image of a Jina (Ćpr. 1, 116).

ಜಿನಪ್ರತುಮೆ jina-pratumĕ. = ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ. (Bp. 49, 42. 46).

ಜಿನಪ್ರಬುದ್ಧಿ jina-prabuddhi. Jaina doctrine (Bp. 51, 1).

ಜಿನಬಸದಿ jina-basadi. = ಜಿನಗೃಹ. (Bp. 52, 13).

ಜಿನಬಿಂಬ jina-bimba. = ಜಿನಾಂಗ, q. v.

ಜಿನಭವನ jina-bhavana. = ಜಿನಬಸದಿ. (Bp. 52, 32).

ಜಿನಮಂತ್ರ jina-mantra. A prayer to a Jina, a Jaina mystical verse (Bp. 50, 33. 35. 37. 38. 40).

ಜಿನಮಾರ್ಗ jina-mârga. The usages or religion of the Jainas (Bp. 52, 1. 31).

ಜಿನಮುದ್ರೆ jina-mudrĕ. An image or form of a Jina (Ćpr. 6, 9).

ಜಿನಮುನಿ jina-muni. A Jaina saint, ascetic, devotee or monk (Bp. 50, 33. 37. 40. 51. 52. 76. 78; 51, 1. 3. 72; 52, 2. 6. 28).

ಜಿನಮುನೀಂದ್ರ jinamuni-indra. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 52, 21).

ಜಿನಯತಿ jina-yati. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 51, 6).

ಜಿನರೂಪ jina-rûpa. = ಜಿನಪ್ರತುಮೆ. (Bp. 51, 72).

ಜಿನಸಮುಯ jina-samaya. A Jaina congregation (Ćpr. 7, 155; Bp. 49 sum.; 49, 4. 13. 26. 42; 50, 21. 30. 50; 52, 17).

ಜಿನಸಮುಯಿ jina-samayi. A member of a Jaina congregation (Bp. 51, 5).

ಜಿನಸಿ jinasi. = ಜಿಣಸಿ. Grain (My.).

ಜಿನಸು jinasu. = ಜಿನಸು, ಜಿನುಸು, ಜೀನಸು, ಜಿಣಸು, ಜಿನಿಸು, ಜಿನುಸು. An article; wares, goods; a thing in general (My.; Mhr., H. ಜಿನ್ನಸ; M. ಜಿನಸ್ಸು).

ಜಿನಾಂಗ jina-aṅga. = ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ. (ಶೈತ್ಯ, ಜಿನಪಿಂಬ Nn. 134).

ಜಿನಾಲು jinâlu. = ಜಿಣಾಲು. (My.).

ಜಿನಿ jini. = ಜಿಣಿ. (My.).

ಜಿನಿಗಿಸು jinigisu. 1. To be deprived of the power of motion, to become unconscious or insensible, to faint (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ Śmd. Dh.; T. ಜಮಿಳಂಗು, M. ಜಿನಗ್ಣು, to feel inward discontent).

ಜಿನಿಗಿಸು jinigisu. 2. To liquify, to melt, as butter (My.).

ಜಿನಿಸು jinisu. = ಜಿನಸು, etc. (My.).

ಜಿನುಗು jinugu. 1. = ಜೀವಗು, etc. (C.; B. 4, 28. 144).

ಜಿನುಗು jinugu. 2. = ಜಿನುಂಗು 1. To rain slightly, to drizzle (ವರ್ಷಧಾರೆ Śmd. Dh.; Grj. 9, 50; M. ಜಿನಪ್ಣು; *cf.* ಜಿನಿ; Tć. ಜಿನುಕು, ಜಿಲುಕು, to be shed, to distil or trickle; *cf.* ಜಿಲುಮೆ).

ಜಿನುಗು jinugu. 3. = ಜಿನುಂಗು 2 (Śmd. 48), ಜುಂಜು 2. A drizzling rain (ಕಸಿ Śm. 110; Dh. 1, 19, 21); a small flow (of milk, Ćpr. 5, 15).

ಜಿನುಗು jinugu. 4. = ಜಿನುಂಗು 3. (Śmd. 48; Śmd. Dh.). To mutter, to murmur, to hum, etc. (ಅವ್ಯಕ್ತ ಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; Grj. 5, 37; Tć. ಗೊಣಗು, ಸಣುಗು, ಸಸುಗು; M. ಜಿನಪ್ಣು, to mutter; to neigh; T. ಜಮಿಳಂಗು, to repine or be discontented, as a wife or child whose wishes are not fulfilled; *cf.* ಗೊಣಗು 4).

ಜಿನುಗು jinugu. 5. To melt (v. i.), as butter, ghee or jaggery (My.).

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 1. = ಜಿನುಗು 2, q. v. To drizzle (ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ Śm. 83).

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 2. = ಜಿನುಗು 3, q. v.

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 3. = ಜಿನುಗು 4. (ಅವ್ಯಕ್ತರವ Śm. 83; Abh. P. 3, 16; Grj. 4, 16; V. 2, 31).

ಜಿನುಸು jinusu. = ಜಿನಸು, etc. (My.; Sl. 325; T. ತಿನುಜು).

ಜಿನೇಂದ್ರ jina-indra. = ಜಿನಪ. *An Arhat* (ಜಿನೇಶ್ವರ Hlâ.). See Śmd. 38. 151; Kâvy. V, 969; ವರಮು-.

ಜಿನೇಶ್ವರ jina-îśvara. An Arhat (ಜಿನ, ಆದಿ Nn. 60; ಜಿನೇಂದ್ರ Hlâ.; ಬೌದ್ಧ, ತ್ರಿಕಾಲವಿದ್, etc. Mr. 23). 2, the supreme soul ವರಮಾತ್ಮ Nn. 157).

ಜಿಂದ್ಗಾನಿ jindgâni. = ಜಿನ್ನಗಿ. (My.; Br.; Mhr., H. ಜಿನ್ದಗಾನೀ).

ಜಿನ್ದಗಿ jindagi. = ಜಿನ್ನಗಾನಿ, ಜಿನ್ದಗಿ. Goods and chattels; one's estate; articles of property and animals as distinguished from lands (My.; Ćb. 130. 173; Mhr., H.).

ಜಿನ್ದಿಗಿ jindigi. = ಜಿನ್ದಗಿ. (C.; Br.).

ಜಿನ್ನ jinna. 1. Tbh. of ಜೀರ್ಣ (Śmd. 350, o. r. ಜೀನ್ನ; Ss. MS. wrongly ಜಿಸ). *Cf.* ಜೀನ 2.

ಜಿನ್ನ jinna. 2. = ಜಿನ್ನೆ. Tbh. of ಜಿನ 1. (S. Mhr.). — ಜಿನ್ನ ಜೇವ. = ಜಿನ್ನೆ-. (S. Mhr.).

ಜಿನ್ನೆ jinnĕ. = ಜಿನ್ನ 2. — ಜಿನ್ನೆಜೇವ. (My.; ಧರ್ಮರಾಜ, ಜಿನ Sl. 413; ಬುದ್ಧ 432). ಜಿನ್ನೆಜೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೈರವಜೇವರು ಬಿನ್ನ ಹಾಗೆ (Prr.).

ಜಿಪಣ jipaṇa. = ಜಿಪುಣ. (Tbh. of ಕೃಪಣ). A miserly, avaricious man (My.).

ಜಿಪುಣ jipuṇa. = ಜಿಪಣ. (My.).

ಜಿಪುಣಿ jipuṇi. A miserly woman (My.).

ಜಿಪ್ಪಟಿ jippaṭi. N. of a certain bird, the small bird Amadavat (? Sl. 173).

ಜಿಪ್ಪೆ jippĕ. (fr. ಜಿಗಿ 2?). — ಜಿಪ್ಪೆಯಾಟ. -ಆಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಜಿಬ jiba. = ಜೆಬಿ. — ಜಬ ಜಬ. = ಜಬಿ ಜಬಿ. (My.).

ಜಿಬಟಿಗ jibaṭiga. = ಜೆಬಟಿಗ. — ಜಬಟಿಗನ ಹುಲ್ಲು. = ಜೆ-. (S. Mhr.).

ಜಿಬಟು jibaṭu. = ಜಿಗಟು 1. (C.).

ಜಿಬರು jibaru. Gummy excretion of the eye (My.; Mhr. ಜಿಪಡ, ಜಿಪಾ, ಜಿಪಡೇ).

ಜಿಬಳ jibaḷa. (= ಜಿಬ್ಬು). — ಜಿಬಳಅಡಿ. -ಅಡಿ. A young good areca nut cut into two pieces and boiled, whereby it becomes soft and nice (My.).

ಜಿಬಿ jibi. = ಜಿಗಿ 1. — ಜಿಬಿ ಜಿಬಿ. rep. The state of being very sticky (C.); that of being very soft, as fruit that is over-ripe (My.; Mhr. ಜಿಬಜಿಬ, squeezed, as fruit).

ಜಿಬ್ಬು jibbu. Stickiness, sliminess; the sap or milk that issues from the stalk of the mango after it is cut from the tree (My.; Tu. ಜೀಪಿ). — ಜಿಬ್ಬುಅಡಿ. -ಅಡಿ. = ಜಿಬಳಅಡಿ. (My.).

ಜಿಮಿಕಿ jimiki. = ಜುಮುಕಿ, etc. (My.).

ಜಿಮ್ಮಿ jimbi. See ಜೀಪು.

ಜಿಮ್ಮಂಡೆ jimmaṇḍe. = ಜಿಮ್ಮಗ್ಡೆ, q. v.

ಜಿಮ್ಮಿ jimmi. A prickly tree, Zanthoxylon rhetsa D. C. (St. & Pl.).

ಜಿಮ್ಮೆ jimme. Charge, trust of a thing (My.; Br., Mhr., H. ಜಿಮ್ಮಾ).

ಜಿರಾಯಿತು jirāyitu. Land fit for agriculture (Mhr., H. ಜಿರಾಯತ, ಜಿರಾಯತ; ಜಿರಾಯತೀ, ಜಿರಾಯತೀ, relating to fields or their crops: the tax, their survey, etc.; fit for agriculture; raised on arable land); cultivation (My.; Br. ಜಿರಾತು, ಜಿರಾಯತಿ).

ಜಿರ್ jir. ಜಿರಿಯಿ. To fear (ಧಮ ŚSmd. Dh.).

ಜಿರಲೆ jiralĕ. = (ಜಿರ್ತ, ಜಿರಾಲಿ, ಜಿರಾಲೆ), ಜಿರ್ಲೆ. A centipede; a scolopendra. 2, the worm Julus cornifex; a kind of earwig. 3, a cockroach (My.). ಕರ್ಣಜಿರ್ಲೆ, ಪತಪಿ ಎನ್ನಿಪ ಪಟ್ಟಪುರಿಣ; ಜಿರಲೆಯು ಹುಳುವಿನದ್ದು, ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಜಿರಿಲಿ jirili. (ಜಿರಿಲಿ). (= ಜಿರಲೆ?). An insect that is hurtful to cloth (ಪಟುಮಾಂ Mr. 165).

ಜಿರಿಲೆ jirilĕ. (= ಜಿರಲೆ). A cockroach (?). ಜಿತುಳೆ, ಆಜನವತ್ತ ಎನ್ನಿಪ ಹುಪ್ಪಾರಳು; ಜಿರಲೆ ಎನ್ನೂ, ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಜಿರ್ಲೆ jirlĕ. A kind of earwig (S. Mhr.). 2, a cockroach (My.).

ಜಿಲಿ jili. 1. = ಜೀಳ 3. — ಜಿಲಿ ಜಿಲಿ. = ಜಿಳ ಜಿಳ. (S. Mhr.).

ಜಿಲಿ jili. 2. An imitative sound. — ಜಿಲಿ ಜಿಲಿ. rep. The sound produced in churning butter-milk (My.). *Cf.* ಜಿಲ್ಲು, ಜೀರ್.

ಜಿಲಿಬಿಲಿ jilibili. = ಜಿಲೇಬಿ. A sort of sweetmeat (S. Mhr.; Br., H. ಜಿಲೇಬೀಲು, ಜಿಲೇಬಿ, ಜಿಲ್ಲೇಬು).

ಜಿಲೇಬಿ jilēbi. = ಜಿಲಿಬಿಲಿ. (My.).

ಜಿಲೇವ jilēva. Glitter, gloss, shine (S. Mhr.; Mhr. ಜಿಲ್ಲ).

ಜಿಲ್ಲಾ jillā. = ಜಿಲ್ಲೆ. A zillah or district (C.; Br.; Mhr., H. ಜಿಲ್ಲಾ). 2, = ಜಿಲೇವ. (My.).

ಜಿಲ್ಲಿ jilli. A small hole in an earthen vessel (My.; Tu., T., M. ಜಿಲ್ಲಿ).

ಜಿಲ್ಲು jillu. The sensation produced by touching cold water (My.). — ಜಿಲ್ಲೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. That sensation to be produced (My.).

ಜಿಲ್ಲೆ jillĕ. = ಜಿಲ್ಲಾ No. 1. (C.; B. 2, 52).

ಜಿಲ್ಲೆದಾರ jillĕ-dāra. ಜಿಲ್ಲೇದಾರ. The governor of a district (S. Mhr.; Br.; Mhr., H. ಜಿಲ್ಲೇದಾರ).

ಜಿಷ್ಣು jishṇu. A Tbh. of ಜಿಷ್ಣು (Nr. 512; My.).

ಜಿಷ್ಣು jishṇu. *Victorious; conquering; triumphant* (ಪೆಸರಿಪ ಮುದರ್ನ, ಜಗೆಯ ಗೆದ್ದವನು Nn. 38; ಗೆದ್ದವರು Mr. 512). 2, an Arhat (ಎಇವರಾಗ, ಜಿನ 38; ಎಇವರಾಗ 512, originally ಜಿಷ್ಣು). 3, *Indra* (ಜಿಷ್ಣುಂ, ಇಂದ್ರ 38; ಇಂದ್ರ 512). 4, *Vishṇu or Kṛishṇa.* 5, Śiva (ಗಿಂಜೇಶ, ಈಶ್ವರ 38; ಪೂರಿ 512). 6, Arjuna (ಫಲ್ಗುಣಂ, ಅರ್ಜುನ 38; ಗಾಣ್ಡೀವಿ 512; ಇಂದ್ರ ಜ, ಧನಂಜಯ, etc. Mr. 264). 7, the snake-king Śēsha (ಅನಿಷ್ಟ, ಫಣಿಶ್ವರ, o. r. ಸರ್ಪ 38).

ಜಿಷ್ಣುಚಾಪ jishṇu-chāpa. A rainbow (Rāv. 6, after 17).

ಜಿಹಾಸೆ jihāsĕ. Desire of abandoning or giving up (Sk.). 2, dislike, aversion, disinclination (My.; Tu.).

ಜಿಹ್ಮ jihma. *Crooked, awry, not straight;* deceitful, dishonest. 2, *slow, tardy.*

ಜಿಹ್ಮಗ jihma-ga. *A snake* (ಕುಣ್ಣಲಿ, ಮುಂದ ಫಣಿ Mr. 400).

ಜಿಹ್ವಾರವಮ್ಬರ jihvā-āḍambara. Roaring of the tongue (Cpr. 5, 40).

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ jihvā-mūla. The root of the tongue (Śmd. 42).

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯ jihvā-mūlīya. A letter uttered from the root of the tongue, especially the visarga (ಃ) before ಕ್ (and ಪ್, Śmd. 26. 45).

ಜಿಹ್ವಾರವ jihvā-rava. A word (ಶ್ವಾಸಳ, ಪದ Mr. 330).

ಜಿಹ್ವಿಕೆ jihvikĕ. = ಜಿಪ್ಪೆ. See ಆಹೋ-, ಕ್ರಾಗ-.

ಜಿಹ್ವೆ jihvĕ. ಜಿಪ್ಪಾ. = ಜಲಿ. *The tongue.* 2, *a tongue or flame of fire.*

ಜೀ ji. = ಜೀಕ. — ಜೀಕಿಯಿ. = ಜೀಕೋಯಿ. (Bh. 7, 7, 45; J. 4, 15, o. r. ಜೀಕೋಯಿ).

ಜೀಕಳಿ jikaḷi. = ಜೀಕೋಯಿ. A squirt, etc. (S. Mhr.).

ಜೀಕು jiku. To push and pull a swing (S. Mhr.).

ಜೀಗ jiga. = ಜೀಗ, q. v.

ಜೀಕು jiḳu. A prop or stay, as for a wall (S. Mhr.). — ಜೀಕುಗಾಲು. -ಕಾಲು. The foot or feet put so as to form a stay (S. Mhr.).

ಜೀತ jīta. (Tbh. of ಜೀವಿತ). Living (Mhr.); a living; salary, wages, pay (C.; Tu.); work (My.). ಜೀತದಾಳು (C.).

ಜೀತಗಾಣಿ jīta-gāṇa. A man receiving wages, a paid servant (My.; Tu. ಜೀತಗಾರು). ಜೀತಗಾಣಿಗೆ ಯಾಕ್ಕೆ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ? (Prv.).

ಜೀನ jīna. 1. Tbh. of ಕೀಣ. A parsimonious, niggardly, miserly man (C.; B. 4, 178; 5, 178; ಅನುಮತಪ್ಪುವ, ಕೃಪಣ, ಕ್ಷುದ್ರ G.). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಹೀನನೇ ಸರಿ (Prv.). See Prv. s. ಬಾಸಿ 4.

ಜೀನ jīna. 2. Decayed; *old.*

ಜೀನ jīna. 3. = ಜೀನ 2, ಜೀನು. A saddle (C. Bp. 47, 44; Mhr., H.).

ಜೀನಗಾಣಿ jīna-gāṇa. A caste of leather-workers, saddlers, etc., who do also a little work in brass, iron, etc. (Mhr., H.; S. Mhr.). ಜೀನಗಾಣಿಗೆ ಸಿಳಂಗಾಣಿ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಜೀನಂಗಿ jinaṅgi. N. of a plant. See ಶಿ-.

ಜೀನತನ jinatana. Parsimoniousness (C.).

ಜೀನಶಾಲೆ jīna-śālĕ. An armory (ಶಸ್ತ್ರಾಜ್ಞಾನಾಗಾರ Mr. 195, o. r. ಶಸ್ತ್ರಾಜ್ಞೀವಾಗಾರ).

ಜೀನಸು jinasu. = ಜನಸು, etc. (C.; B. 3, 100; 4, 44). ಜೀನಸು ಇದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಜೀನಿ jīni. 1. A miserly woman (My.).

ಜೀನಿ jīni. 2. = ಜೀಣ 3. (S. Mhr.; Tc.; T. ಜೀನ).

ಜೀನು jīnu. = ಜೀನಿ 2. (My.; Tc.; B. 4, 163; M. ಜೀಣ್).

ಜೀನ್ನ jīnna. = ಜಿನ್ನ 1, q. v.

ಜೀಬಿ jībi. The area between the outer and inner walls, or between the two gates of the entrance of a town (My.; Br., H.).

ಜೀಮೂತ jīmūta. *A cloud* (ಪಯೋಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, *a mountain* (ಶುಶ್ರೀಲ, ಪರ್ವತ 57; ಅಭ್ರಿಸಂಕಾಶ Mr. 467). 3, an elephant (ಕರಿ, ಆನೆ 57). 4, blackness (ಆಸಿತ, ಕಪ್ಪು 57). 5, *the grass Lipocoreis serrata* Roxb. See ಜೀವಶಾಖ.

ಜೀಮೂತಲತೆ jīmūta-latĕ. Lightning (Bh. 1, 19, 19).

ಜೀಮೂತವಾಹನ jīmūta-vāhana. Indra. (Śāv. 2, after 42).

ಜೀಯ jīya. = ಜೀಯ್ಯ. Sir, master; a particle expressing assent or approbation (Śmd. 63; Sk., Mhr. ಜೀ). See Ćpr. 1, 48; 4, 69; Abh. P. 2, 70; Bp. 32, 42; 46, 38. 41; 57, 63; 58, 16; Bh. 1, 8, 7. 57; 3, 13, 15. 16. 24; J. 2, 15; 13, 28; 20, 23; 31, 34; ಕಳ್ಳ-, ಜಯ-, ಮೋಸ-, ಮುಳ್ಳ-. — ಜೀಯ ಜೀಯ. rep. (Bp. 26, 8).

ಜೀಯ್ಯ jīyya. = ಜೀಯ. (Bp. 8, 53; 23, 29; 32, 14).

ಜೀರ್ jīr. An imitative sound. — ಜೀರ್ ಜೀರ್. dupl. The sound produced when milk is churned (My.). *Cf.* ಜೀ 2.

ಜೀರ jīra. Quick motion; a sword, a scymitar; cumin seed. (H.).

ಜೀರಕ jīraka. = ಜೀರಗೆ, ಜೀರಿಗೆ. *The fruit of Cuminum cyminum* L., *cumin seed.*

ಜೀರಗೆ jīragĕ. = ಜೀರಿಗೆ, q. v. (ಜೀರಕ, ಜೀರಣ Nr.; ಜೀರಕ Hāl.).

ಜೀರಣ jīraṇa. 1. = ಜೀರಕ. (ಜೀರಗೆ Nr.; ಜೀರಿಗೆ Sk. 310).

ಜೀರಣ jīraṇa. 2. Tbh. of ಜೀರ್ಣ. (My.).

ಜೀರಾ jīrā. Cumin seed (My.; H.).

ಜೀರಿಗೆ jīrigĕ. Tbh. of ಜೀರಕ (Śmd. 364, o. r. ಜೀರಗೆ; ಆಜಾ ಜಿ, ಕ್ಯಾಶ್ಟಿಕೆ Mr. 137; ಜೀರಕ, ಜೀರಣ, etc. Sk. 310; C.; B. 4, 62). See ಕರಿ-, ದಿಳಿ-. ಜೀರಗಾಲಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಜೀರಿಗೆ ದಿಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಜೀರಿಗಮಾವು. A kind of fragrant mango (ಸಹಕಾರ Sk. 129; My.). — ಜೀರಿಗಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. A superior kind of rice (My.). — ಜೀರಿಗಸಮ್ಬಾರದ ಬತ್ತ. A kind of paddy (ಆಜಾ Sk. 305). — ಜೀರಿಗೆಸಾಲೆ. = ಜೀರಿಗಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. (Tu. ಜೀರಕಸಾಲೆ). See s. ಬಿಳಿ 2.

ಜೀರುಜು jīrujū. = ಗೀಜುಗ 3, ಜೀಜುಗ 2. Screaming; shrilling; buzzing. — ಜೀರುಜುಬ್ಬ. A kind of humble bee (ಮಧುವ್ರತ, ದಪ್ಪದ, ಧ್ವನುರ, etc., ತುಮ್ಬಿ Sk. 176). — ಜೀರುಜ್ಜೆ. = ಗೀಜುಗ್ಜೆ q. v., (ಜೀಜುಗ್ಜೆ, etc.). A cricket (ಧ್ವನಾರಿ, ಝೀರಂಕೆ, ಜೀರಿ, ಝಿಲ್ಲಿಕೆ Nr.; My.). — ಜೀರುಜುಗುರಿ. A whirligig (My.). — ಜೀರುಜೀರು. -ಜಿರು. = ಜೀ-. To scream, to shrill, to hiss, etc. (ಧ್ವನಿವಿಶಾಶ Śmd. Dh.).

ಜೀರ್ jīr. = ಜೀ. (T. ಜಿಮಿ, an engine to throw out water). — ಜೀರ್ಪಿಚ್ಕಾರಿ. A squirt, a syringe (ಜಲಯನ್ತ್ರ Śmd. I; Ćpr. 7, 129. 140; Bp. 44, 15; J. 30, 7; C.).

ಜೀರ್ಣ jīrṇa. = ಜೀರಣ, etc. See ಪಿತ್ತ-.

ಜೀರ್ಣ jīrṇa. = ಜಿಣ್ಣ 1, ಜೀಣ್ಣ, ಜೀರಣ 2. Grown old; become decrepit; worn out, wasted, withered, decayed, ruined, consumed; *old; ancient;* dissolved, digested; decrepitude, old age (ಆಜಿಜ್ಜ, or ಆಜಿದ, ಆಜ್ಜಿಮೆ Kk. 48; ನಸಿಯು, or ನಸು ಳು Ćt. I, 57). See ಆದ್ಯ, ಕೊದೆ, ನಸಿ, ಪರಿಮು.

ಜೀರ್ಣಕಾರಿ jīrṇa-kāri. Anything that aids digestion (My.).

ಜೀರ್ಣಕೋಶ jīrṇa-kōśa. The stomach (B. 3, 17; 4, 24).

ಜೀರ್ಣತನ jīrṇatana. Old age; infirmity; decay (ಮ್ಯಾಸಿ G.).

ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ jīrṇa-vastra. *Old, tattered cloth.*

ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ jīrṇa-avagandha. A musty smell. See ಮುಗ್ಗು.

ಜೀರ್ಣಿ jīrṇi. *Wearing, growing old;* old age; decay.

ಜೀರ್ಣಿಸು jīrṇisu. To decay, etc. See ಕೊದೆ. 2, to be digested (Sk. 443; My.).

ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ jīrṇa-uddhāra. The repairing of what is worn out or old, repairs (My.; S. Mhr. rare).

ಜೀರ್ತಿ jīrti. Digestion. See ಅ-.

ಜೀವ jīva. Living, existing; *a living being, a creature* (ಜನ್ತು, ಸಿಕರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು Nn. 73). ಮೋಕ್ಷವಪ್ಪ ಅಯ್ದುವ ಜೀವದುಗಳು (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಧರ್ಮ Nn. 90). 2, *existence, life.* ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಬಿಡಿಯು ಸಿಹಿಗು (Prv.). 3, = ಜೀವಾತ್ಮ, the principle of life and sensation, the living, personal or individual soul incorporated in the body and imparting to it motion and sensation (to be distinguished from ಪರಮಾತ್ಮ, the supreme soul or soul of the universe). See Kāvy. IV, 1; Śmd. 7; Bp. 51, 16. 26-29 (always masculine). 4, livelihood, profession (ಜೀವನ 73). 5, *Brihaspati* (73; ಅಮರಗುರು, ಜ್ಞಾನಸ್ಪತಿ Mr. 38; ಸುರಗುರು Mr. 517, Bhn. 8). 6, speech (ವಾಕ್ 73, one MS. ಮೂತು). 7, water (ಅಪ್ಪು ನ, ಉದಕ 73). 8, a horse (ಕಾಜಿ, ತುರುಪಿ 73; ತುರಗ 517). 9, a bow-string (ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ 73; ಬಿಲ್ಲ ಕ್ಷಾರಿ 517). — ಜೀವ ಕೊ. To give or restore life (Bp. 32 sum.; 41, 29). — ಜೀವ ಎಚ್ಚು. To uphold or preserve life (Bp. 48, 16). — ಜೀವ ಕೊಡು. To give or offer up one's life (C.; B. 5, 42). — ಜೀವದಗೈ. -ಕೈ. A man who wants to save his life (in battle): a coward (J. 23, 10). — ಜೀವ ತೆಕ್ಕು. Life to become filled or replenished (Bp. 47, 57). — ಜೀವ ತೆಗೆ. To take away life, to harass, to kill (C.; B. 5, 245). — ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ. A very true and dear friend (C.; B. 3, 40; 5, 20). — ಜೀವದ ಪರದೆ. Concern about or attention to life (B. 5, 205; My. as -ಪರವಾ). — ಜೀವದ ಭಯ. Fear to lose one's life (C.; B. 5, 53). — ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ. Desire of, love of, or concern about, one's life (C.; B. 5, 165). — ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹರಗು. Obligation with regard to the preservation of one's life (My.; B. 5, 164). — ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉದಾರವಹಿಗಾಗು. To become liberal or bold with regard to one's life, to become ready to offer it (B. 5, 43). — ಜೀವದ ಹರಗು. = ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹರಗು. (My.; B. 5, 163). — ಜೀವವಿಲ್ಲ ಇರು. To be alive (B. 3, 85; 5, 183. 279; C.). — ಜೀವವಿಲ್ಲ ಉಳಿ. To remain alive (C.; G. 39). — ಜೀವ ನಿಲ್ಲ್. -ನಿಲ್ಲು. Life to remain (Bp. 42, 28; C.). — ಜೀವವನ್ನೆಯಲ್. -ಒ-ಪ್ಪಿಯಲ್. To pour or put life into (Abh. P. 3, 156). — ಜೀವ ಹಿಡಿ. To uphold one's life: to remain alive (Bh. 8, 27, 1; My.).

ಜೀವಕ jīvaka. = ಜೀವಕ. Living; living by, making a livelihood by; a servant, a slave. 2, *a Jaina mendicant* (ಸಮಣ Hāl.; see s. ಕೈನ). 3, *the tree Terminalia tomentosa* W. & A. 4, *a medicinal plant, considered as one of the eight principal drugs;* see ಅಷ್ಟವರ್ಗ. 5, an usurer. 6, a snake-catcher.

ಜೀವಕಳೆ jīva-kaḷĕ. The gloss and glow of life: life (Gr]. 7, after 11; My.; B. 4, 15).

ಜೀವಕೆ jīvaki. The tree Terminalia chebula Roxb. (ಆಳೆಕಿ Mr. 122).

ಜೀವಗ jivaga. Tbh. of ಜೀವಕ (Śmd. 338). ಜೀವಗಮೆಸ್ದು ಹೊಕ್ಕಿರು ಮುರಂ (338).

ಜೀವಚಯ jiva-chaya. The aggregate of living beings (ಸತ್ವ, ಜೀವರಾಶಿ Nn. 14).

ಜೀವಂಜೀವ jiva-n-jiva. *A species of pheasant; the Greek partridge.* See ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ, ಜೊಡಸು.

ಜೀವತ್ jivat. = ಜೀವಿಸ್ತ. Living, alive.

ಜೀವತೋಕೆ jiva-tôkĕ. *A woman whose children are alive.*

ಜೀವತ್ಪತಿ jivat-pati. *A woman whose husband is living.*

ಜೀವತ್ಯಾಗ jiva-tyâga. Renouncing, or sacrificing, life (Bp. 61, 16; My.).

ಜೀವದಾನ jiva-dâna. Giving of life, the gift of life; rescuing from sickness or any jeopardy. (My.; B. 4, 21. 91. 181, always with ಕೊಡು).

ಜೀವದ್ರವ್ಯ jiva-dravya. The elementary substance called jiva. ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದಮುದ್ರವ್ಯಗಳು (Kn. 164).

ಜೀವಧನ jiva-dhana. Living wealth: *live-stock, property consisting of cattle, cattle* (ದಸು Śmd. Dh.; Śm. 109). ಜೀವ ಧನವಿನ ಜೆಗಲು (ಸ್ಕಂದಪ್ರದೇಶ, ದಪ Kr.).

ಜೀವಧನಪ್ರಸೂತ jivadhana-prasûta. Calving. See ಈಸು.

ಜೀವಧಾರಣ jiva-dhâraṇa. The sustenance of life (B. 4, 74; My.).

ಜೀವನ jivana. *Life, existence; living by; means of subsistence, livelihood, profession* (ಜೀವ Nn. 73). 2, enlivening. 3, *water* (ಉದಕ 47).

ಜೀವನವಾಹ jivana-vâha. A cloud (ಮೇಘ Mr. 42).

ಜೀವನಾಂಶ jivana-aṁśa. Means of subsistence, maintenance (My.).

ಜೀವನಾರ್ಥ jivana-artha. The affair of living or of livelihood. See ಉದ್ಯೋಗ, ಚಾರ್. 2, = ಜೀವನಾಂಶ. (My.).

ಜೀವನಿ jivani. *A certain plant* (ಕಲಿಯಾಲೆಸೊಪ್ಪು Sl. 157).

ಜೀವನಿಧಿ jiva-nidhi. The water-treasure: the ocean (Bp. 11, 44).

ಜೀವನೀಯ jivanîya. Supporting life; *water.*

ಜೀವನೀಯೆ jivanîyĕ. *A certain plant* (= ಜೀವನಿ, ಜೀವಪ್ತಿ).

ಜೀವನೋಪಾಯ jivana-upâya. Means of subsistence, livelihood. (My.).

ಜೀವಪೌಷಧ jivana-aushadha. *A drug for reviving the dead;* elixir vitae.

ಜೀವಂತ jivanta. Tbh. of ಜೀವತ್. (Bp. 24, 88; 36, 44; B. 5, 44. 131. 223. 275. 279; My.).

ಜೀವಂತಿ jivanti. *A certain plant* (= ಜೀವನೀಯೆ; = ಗುಡಚಿ Mr. 145, *cf.* ಜೀವಪ್ತಿಕೆ).

ಜೀವಂತಿಕೆ jivantikĕ. *A parasitical plant, Epidendron ieaioides, and other species.* 2, *the plant Cocculus cordifolius* D. C. (= ಗುಡಚಿ).

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ jivat-mukta. A man purified by knowledge of Brahma and exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies. (Bp. 20, 2).

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ jivat-mukti. Liberation from further births, and at present from all ritual acts. 2, a secondary sort of liberation which conducts the soul after death to live with Brahma, not however divested of a subtile corporeal frame. See Bp. 3, 70; 35, 33; 49, 35.

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪಥ jivanmukti-pathа. A kind of back-gammon or pagade (My.).

ಜೀವಪತ್ನಿ jiva-patni. A woman whose husband is alive. (R.).

ಜೀವಮಾನ jiva-mâna. Duration of life, life-time, life (B. 4, 175; My.).

ಜೀವರಕ್ಕೆ jiva-rakkĕ. Tbh. of ಜೀವರಕ್ಷೆ. (ಕವಪ, ಉಪಚ ೆಂಪ. II). *Cf.* ಜವರಕ್ಕೆ.

ಜೀವರಕ್ಷೆ jiva-rakshĕ. A preservative of life: a coat of mail, etc.

ಜೀವರತ್ನ jiva-ratna. The pearl which is life; a gem of the first water; excellent persons and animals, excellent things (Si. s. ಎರೆ; Čpr. 6, after 106, twice).

ಜೀವರಾಶಿ jiva-râśi. = ಜೀವಚಯ. (Nn. 14; J. 8, 40).

ಜೀವವಂಚಕ jiva-vañchaka. = ಪ್ರಾಣವಂಚಕ, q. v. (Bp. 61, 15).

ಜೀವವಧೆ jiva-vadhĕ. Destruction of life, killing. — ಜೀವ ವಧೆಗೆಯ್. To kill (Śâstrasâra in W. v. 1269).

ಜೀವವಾರ jiva-vâra. = ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. Thursday (Bp. 61, 22).

ಜೀವವ್ರಾತ jiva-vrâta. = ಜೀವರಾಶಿ. (ಗೃಹ, ಜೀವಸಮೂಹ Nn. 33).

ಜೀವಶ್ರವ jiva-śrava. A living corpse, a mere skeleton (My.).

ಜೀವಸೂ jiva-sû. *The mother of living offspring.*

ಜೀವಸ್ಥಾನ jiva-sthâna. *A joint, an articulation, a vital member or organ.*

ಜೀವಹಿಂಸೆ jiva-himsĕ. Injuring, or destroying, life (C.).

ಜೀವಾಕ್ಷರ jiva-akshara. A vowel (My.).

ಜೀವಾಜೀವ jiva-a-jiva. Organic beings and inorganic matter (My.).

ಜೀವಾತು jivâtu. Life; food; *a medicine for restoring life.*

ಜೀವಾತ್ಮ jiva-âtma. = ಜೀವ No. 3. The living or individual soul enshrined in the human body (distinguished from ಪರಮಾತ್ಮ), the vital principle, that principle of life which renders the body capable of motion and sensation (ಜೀವನು Śmd. 7 Cm.; ಆತ್ಮನು 46 Cm.). See Bp. 32, 58; 55, 41.

ಜೀವಾಂತ್ಯ jiva-anta. The end of life, death (My.).

ಜೀವಾಂತ್ಯಕ jiva-antaka. *A fowler, a bird-catcher;* a murderer.

ಜೀವಾಳ jivâḷa. Tbh. of ಜೀವಲ, full of life, and of a ಜೀವಫಲ). = ಜೀವಸ್ಥಾನ (C.). 2, a chip put in the mouth-piece of a musical pipe or drone (My.; Te. ಜೀವಾಳ, ಜೀವಾಳಿ). 3, substance, pith, essence (My.).

ಜೀವಿ jivi. Living, alive, animate; living upon or by; a living being. 2, = ಜೀವಂಜೀವ (ಜೊಡಸು Mr. 172). See Bp. 28, 60; 46, 16; 58, 56.

ಜೀವಿಕೆ jivikĕ. Living, life; *means of living, livelihood, profession.*

ಜೀವಿತ jivita. (= ಜೀತ). Lived, lived through, as a period of time; living; *life, existence.* 2, *means of existence, livelihood.* 3, wages, etc. (Bp. 11, 2; 16, 16; 40, 44).

ಜೀವಿತಕಾಲ jivita-kâla. *Life-time, period or duration of life.*

ಜೀವಿತೇಶ jivita-îśa. Presiding over life; the lord or master of life; a lover; a husband; etc. (Čpr. 2, 38; 3, 62).

ಜೀವಿತೇಶ್ವರ jivita-îśvara. = ಜೀವಿತೇಶ. (Bp. 55, 1).

ಜೀವಿಸು jivisu. To live, to be or remain alive; to live by; to become re-animated. See Śmd. 237; Bp. 32, 60; 50, 4; 52, 14; 60, 1; J. 24, 65; B. 4, 219; ಉದ್, ಬದ್, ಬಿಟ್ಟೀಯು; Prv. s. ನೋಡು.

ಜೀವಿಸುವಿಕೆ jīvisuvikĕ. Living, etc. ಜಾತಿರಿ ಮೂಡಿ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (Sl. 299).

ಜೀವಿ jīvi. *Living* (fem.). 2, *a bow-string* (see IIIā. s. ತಿರು 1). 3, *a certain plant* (= ಜೀವಕ್ಕಿ).

ಜುಂಯ್ jumy. = ಜುಮ್. Numbness, the sleeping of a limb kept long in one position. ಕಾಲು ಜುಂಯ್ ಹಿಡಿಯುತು (S. Mhr.).

ಜುಕಾಯಿಸು jukāyisu. To stoop, to bend; to walk nodding and waggling, to reel, to stagger (My.; Mhr., H. ಝುಕಾ ಕೇನಾ).

ಜುಕುತಿ jukuti. = ಜುಗುತಿ, ಜುತ್ತಿ, etc. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ (Śmd. 349 Mdh.; My.).

ಜುಗ juga. Tbh. of ಯುಗ (Śmd. 343; Čt. II, 95; ಜುಡಿ Śm. 112).

ಜುಗಮ jugama. = ಜುಗುಮು. (ಪೈಸಾರ್, ಆಮುಳ್, etc., ಎದಮು Kk. 60).

ಜುಗಾರು jugāru. Gambling (My.; Mhr.). ಜುಗಾರಾಡಿ ಜಯಿಸಿದರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಜುಗುತಿ juguti. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ (Śmd. 349).

ಜುಗುಪ್ಪನ jugupsana. = ಜುಗುಪ್ಸೆ. (Śmd. 398; Kāvy. IV, 2, 42).

ಜುಗುಪ್ಸೆ jugupsĕ. = ಜುಗುಪ್ಸೆ. Censure, abuse, reproach. 2, dislike, aversion, abhorrence, disgust (ಜೀವಿಸೆ Nn. 104; ಚಿ, ಇಚ್ಛೆ Čt. I, 20).

ಜುಗುಮ jugumu. Tbh. of ಯುಗ್ಮ (Śmd. 336. 343).

ಜುಂಗ jungu. *The plant Argyreia speciosa or argentea* Sweet.

ಜುಂಗು jungu. = ಸುಂಜು 3 No. 2. (My.). 2, the hair about the privities (My.). 3, = ಚುಂಗು. (My.).

ಜುಂಜು junju. 1. The comb of a cock (My.); the rising part of a tree (V. 4, 36).

ಜುಂಜು junju. 2. = ಜೆಮುಸು 3. (*Cf.* ಜುಸಮು). — ಜುಂಜುಮ ರಿ.-ಮುರಿ. A drizzling rain (Bh. 3, 6, 11).

ಜುಂಜುರು junjuru. = ಸುಂಸುರು 1. (Tē.). — ಜುಂಜುರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with tangled or curled hair (Bp. 18, 31).

ಜುಂಜೂರಿ junjūri. A large hookah (S. Mhr.; H.).

ಜುಟ್ಟ juṭṭa. = ಜುಟ್ಟು. (S. Mhr.).

ಜುಟ್ಟು juṭṭu. = ಜುಟ್ಟ, ಜುಟ್ಟು. (Tbh. of ಜೂಟ or of ಜೂಡಿ?). The tuft of hair left on the crown of the head at the ceremony of tonsure, etc. (= ಜೂಡಿ, q. v.), a crest, a tuft growing on an animal's head (ತಿವಿ, ಜೂಡಿ, ಕೇತಮಾ Sl. 216; ತಿವಿ 409; ಜೂಲಿ 455; C.; Tē.; T. ಜುಟ್ಟು, ಕುಚುಮು; *cf.* ಕೊಟ್ಟು 1). ಜುಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವಿಷ ಇಲ್ಲ, ದನ್ನೇ ಮೇಲೆ ಜುಮ್ಮಳಿಲ್ಲ.—ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಜುಟ್ಟು ತಿಳ ತೀರು.—ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದವ ನಿಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾನು (Prvs.). See ಕೊಪ್ಪಿ-; ನವು-. — ಜುಟ್ಟುಗಂಟು. The knot in which the hair-tuft is tied (Sl. 230). — ಜುಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು. To leave or produce a juṭṭu at the ceremony of tonsure (My.). — ಜುಟ್ಟುಸುತ್ತಿಗೆ. A goldsmith's hammer with a face and a claw (My.).

ಜುಟ್ಟಲಿ juṭṭli. Having a crest or plume: a kind of pigeon (S. Mhr.; B. 3, 113).

ಜುಟ್ಟುಲು juṭṭlu. = ಜುಟ್ಟು. (S. Mhr.). — ಜುಟ್ಟಲ ಗುಬ್ಬಿ. A lark, the Alauda gulgula (Bl.); — the Alauda malabarica (Bl.).

ಜುಡುಪು juḍupu. A bush; a thicket (S. Mhr.; Mhr., H. ಝುಡಪ).

ಜುಣುಗಿಸು juṇugisu. To cause to shrink, etc. (Bh. 6, 4, 36).

ಜುಣುಗು juṇugu. 1. To shrink, to contract (v. i.); to withdraw, to retire; to decline action (Bh. 4, 4, 26; Rām. 6, 13, 16).

ಜುಣುಗು juṇugu. 2. The state of being shrunk, shrinkage. 2, a shrunk, crippled body (Rām. 6, 13, 35). — ಜುಣುಗುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A shrunk, maimed, deformed ear (Rām. 3, 7, 12).

ಜುಣುಗು juṇugu. (= ಜುಗಡಿ? or ಸೊಣಗ?). See Prv. s. ಧುಣುಗು.

ಜುತ್ತಿ juṭṭi. = ಜುಕುತಿ, etc. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ (Śmd. 349).

ಜುದ್ದ juddha. Tbh. of ಯುದ್ಧ (Śmd. 343; ತಾಳಗ, etc. Śm. 39).

ಜುನಾರದಾರ junāradāra. A Brahmanical writer with the rank of a peon (My.).

ಜುನು junu. = ಜುಮ್. An imitative sound. — ಜುನು ಜುನು. rep. The sensation arising in one's feet when standing long in a damp place, etc. (S. Mhr.).

ಜುಬರ jubara. = ಜುಬರು. The stringiness of certain mangoes (S. Mhr.).

ಜುಬರು jubaru. = ಜುಬರ. (S. Mhr.).

ಜುಮ್ jum. = ಚುಮು 1, ಜುಂಜುಮ್, ಜುನು, ಜುಮು, ಜುಮ್ಮು, ಜೊಮ್ಮು 2, (ಜೋಸು). An imitative sound used in the sensation of coldness or chill (C.; B. 1, 22), of the taking effect of poison (My.), on the being set on edge of the teeth (My.), of horripilation (C.), of the pain of a wound (My.), of the numbness of a limb kept long in one position (My.). — ಜುಮ್ ಎನ್ನು. The sensation of ಜುಮ್ to be produced or felt (C.). (Also Tu.).

ಜುಮ juma. = ಜುಮ್, etc. — ಜುಮ ಜುಮ ಎನ್ನು. = ಜುಮ್ ಎನ್ನು. The sensation of ಜುಮ ಜುಮ to be produced or felt (My.).

ಜುಮಕಿ jumaki. = ಜುಮಕಿ, ಜುಮುಕಿ. The pearl-bob or the pendant of an ear-ring, etc. (My.; Br. ಜುಮಕಿ; Mhr., H. ಝುಮಕಾ). — ಜುಮಕಿಯೋಲೆ. An ōlĕ with a drop (My.).

ಜುಮಲಾ jumalā. = ಜುಮ್ಲಾ. (My.).

ಜುಮು jumu. = ಜುಮ್, etc. (My.).

ಜುಮುಕಿ jumuki. = ಜುಮಕಿ, etc. (My.).

ಜುಮ್ಮನೆ jummanĕ. 1. Quickly (My.).

ಜುಮ್ಮನೆ jummanĕ. 2. With horripilation (Śiv. 4, 113; V. 23, 8).

ಜುಮ್ಮಾಮಸೀದಿ jummā-masīdi. A mosque that is visited on Fridays (C.; B. 4, 145).

ಜುಮ್ಮು jummu. = ಜುಮ್, etc. (My.; Tu. ಜುಮ್ಮ).

ಜುಮ್ಮು jummu. = ಜೂಮು. (Mg.; H.).

ಜುಮ್ಮುಗಾರ jummu-gāra. = ಜೂಜುಗಾರ. ಜುಮ್ಮುಗಾರಿಗೆ ಜಮ್ಮು ಹೆಜ್ಜೆ (Prv.).

ಜುಮ್ಲಾ jumlā. Amount, sum, total (C.; Mhr., H. ಝುಮಲಾ).

ಜುರಮಾನು juramānu. = ಜುಲುಮಾನ್ನ, etc. (My.).

ಜುರಿ juri. To ooze away, to flow or ooze out plentifully (Mhr. ಝುರಣೇ; *cf.* ಸುರಿ). ಜುರಿದ (Bh. 6, 8, 13). P. p. ಜುರಿ ದು (Bh. 4, 4, 37; Rām. 3, 7, 12).

ಜುರು juru. An imitative sound. — ಜುರು ಜುರು. rep. The sound produced when sugar, bdellium, etc. is put on a live coal (C.), and that arising when a child sucks with force (C.). — ಜುರು ಜುರ್ರು. The sound of a liquid when poured out plentifully. ಜುರು ಜುರ್ರೆನ್ನು ಸುರಿದುದು (Bp. 59, 19).

ಜುಲಾಮಿನ julamina. = ಜುಲಮಾನ, ಜುಲುಮಾನು, ಜುಲ್ಮಾನೆ. A fine, a mulct (S. Mhr.; My. as ಜುಲುಮಾನು; Mhr., H. ಜುಲು ಮಾನಾ).

ಜುಲಮೆ julamĕ. = ಜುಲಿಮೆ, etc. (C.).

ಜುಲಾಬು julābu. A purgative; a purge (C.; Mhr., H. ಜುಲಾಬ).

ಜುಲಾಯಿ julāyi. A weaver (C.; Mhr.).

ಜುಲಿಪೆ julipĕ. = ಜುಲುಪು, ಜುಲ್ಪೆ. A small tuft or lock of hair left, for ornament's sake, at different places of the head of children, at tonsure (C.; Mhr., H. ಝುಲಪಾ, a ringlet).

ಜುಲಿಮೆ julimĕ. = ಜುಲುಮೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜುಲುಂ julum. = ಜುಲುಮು, etc. (My.).

ಜುಲುಪ್ಪ julupu. = ಜುಲಿಪೆ. (My.).

ಜುಲುಮಿನು julumĭnu. = ಜುಲುಮಾನ, etc. (My.).

ಜುಲುಮು julumu. = ಜುಲುಮೆ, ಜುಲಿಮೆ, ಜುಲುಂ, ಜುಲ್ಮ. Oppression, tyranny, injustice, vehement or violent action, compulsion (C.; Mhr., H. ಜುಲುಮ).

ಜುಲ್ಪಿ julpi. = ಜುಲಿಪೆ, etc. — ಜುಲ್ಪಿ ಜಡೆಯು. (ಜಾನಪದ, ಪೂರ್ವ Sl. 213).

ಜುಲ್ಮೆ julmĕ. = ಜುಲುಮೆ, etc. (ತ್ರಿಪುರ Sl. 265; My.).

ಜುಲ್ಮ julma. = ಜುಲುಮು. (My.).

ಜುವ್ವರೆ juvvarĕ. — ಜುವ್ವಾರಂಬು. (ಶಿವಪೂಜೆ Sl. 102).

ಜುವ್ವಾರೆ juvvārĕ. = ಜುವ್ವಾರಿ, etc. (My.). — ಜುವ್ವಾರಿ ಜುವ್ವಾರಿ. redupl. = ಜುವ್ವಾರಿ. (My.).

ಜುವ್ವಿ juvvi. Appertaining to the Ficus infectoria (Te.; T. ಜುವ್ವಿ; Sk. ಜಂಘಾ, Ficus inf.). — ಜುವ್ವಿ ಮರ. The wavy-leafed fig tree, Ficus infectoria Willd. (or Ficus venosa Ait.; ಪೂರ್ವ, ಅತಿ, ಪರಿಪಿ, ಜಾರಿದ ಗಿಡ Sl. 128).

ಜುವ್ವು juvvu. (= ಜುಮ್ಮು). A sound to express the sensation of fatigue and pain in the feet after walking (My.).

ಜುಹು juhu. *A semi-circular, crescent-like vessel or spoon used in sacrifice.*

ಜುಹುರಾರ juhurāra. Fire; a sacrificing priest; the moon (R.).

ಜೂಗಳಿಸು jūgaḷisu. = ಜೂಗಿಡು. To nod, to doze (My.); to move on or proceed slowly, as vehicles or work (My.).

ಜೂಗು jūgu. = ಜೂಸು 1. — ಜೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ಜೂಗಾಡು. To waddle, to waggle (My.).

ಜೂಟಿ jūṭi. = ಜೂಟು. ಜೂಟಿಯ ಪಕ್ಷಿ (ಗೃಹ Sl. 249).

ಜೂಟು jūṭu. = ಜೂಟ, ಜೂಡು. Tbh. of ಜುಟ್ಟು (C.; ಜುಟ್ಟ, ಜಟ್ಟ Kr., Hlā.; ಜಟ್ಟ Nn. 37; ಜುಟ್ಟ 134; ಜುಟ್ಟ Sl. 349). ಜೂಟ ಬಿಚ್ಚಿ (ಗೃಹ Hlā.). ಜೂಟಾಟ ಜೂಟ (ಕೈವಲ್ಯ Nr. 199). See Bp. 31, 21; J. 5, 68; 6, 39; Sl. 418. 450. 461; Prv. s. ಜೂಟಾ 1. — ಜೂಟಾಟ. -ಆಟ. = ಜೂಟಾಟ. (Bp. 44, 64). — ಜೂಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to gamble; to keep a gaming house (C.). ಜೂಟಾಡಿಸುವವನು (ಸಭಾ, ಪರ್ವಾಂ Sl. 349). — ಜೂಟಾಟ. -ಆಟ. To game, to gamble (C.). ಜೂಟಾಟದವರು (ಕಿರಾ, ಪರ್ವಾಶ್ವ, etc. Sl. 349). ಜೂಟಾಟದವರ ಪಕ್ಷಕ ದಲಿಗೆ? — ಜೂಟಾಟದವರಾಗಿ ಜನಿಸುವ ಪಕ್ಷಿ ಯಾವ? (Prvs.). — ಜೂಟಾಟಮನೆ. A gambling house (My.). — ಜೂಟಾಡಿಸು. To wager (v. t., My.).

ಜೂಜಿಗಾರ jūju-gāra. A gambler, a gamester (ಜೂಜಿಗ, ತಿಗರ, etc. Nr.; ತಿಗರ, ಜೂಜಿಗರ IIlā.; Mr. 245; C.; Bp. 43, 76; 44, 60; Ō. Bp. 47, 41).

ಜೂಟಿ jūṭi. 1. = ಜೂಟಿ 2, (ಜುಟ್ಟು). The matted hair of Śiva; the twisted or clotted hair of an ascetic. See ಜಟ್ಟೆ, ಜೂಟ.

ಜೂಟಿ jūṭi. 2. A lie (C.; Mhr., H. ಝೂಟ; Br. ಜುಟ್ಟಿ).

ಜೂಟಿ jūṭi. 3. Bodily strength of children (S. Mhr., also ಜುಟ್ಟಿ). *Cf.* ಜೂಟಿ?

ಜೂಡಿ jūḍi. = ಜೂಟಿ 2. A favorable quit-rent on inland (S. Mhr.; Mhr. ಜೂಡ, the assessment upon land).

ಜೂತಿ jūti. 1. *Quickness, speed;* impulse, energy.

ಜೂತಿ jūti. 2. A shoe (C.; H.). See Prv. s. ಜಾತಿ.

ಜೂದ jūda. N. of a Paṇḍita (Mn. 3, o. rs. ಜೂದ, ಜೂದ).

ಜೂದಾಳಿ jūdu-āḷi. (Śmd. 239. 40). A gamester.

ಜೂದು jūdu. = ಜೂಟು. Tbh. of ಜೂಟ (Śmd. 344. 364, = MS. ಜೂತು).

ಜೂದುಕಂಗಾರ jūdu-ŏ-gāra. (Śmd. 236). A gamester.

ಜೂಪಟಿ jūpaṭi. = ಜೂಪಡಿ, ಜೂಪಡಿ. Thin, drizzling rain, spray (S. Mhr.; *cf.* ಜೂಪಾ 2). ಜೂಪ ಜಾಡಿ ಜ ಜೂಪ ಜಡುಕ್ಕಿತ (S. Mhr.).

ಜೂಪಟಿ jūpaṭu. = ಜೂಪಟಿ. (S. Mhr.).

ಜೂರಿರ್ jūrti. *Fever.*

ಜೂಲ jūla. = ಜೂಲು. A body-cloth of horses, etc. (S. Mhr; Mhr., H. ಝೂಲ).

ಜೂಲು jūlu. (T. ಜೂಲುಗ, a horse's mane). A, a tattered state, a tatter. ಜೂಲ ಜೂಲು ಜೂಲಾ ಜೂಲು ಯುಂ (My.). — ಜೂಲುನಾಯಿ. A dog with long hair (C.; B. 3, 39; 5, 27). ಉದು ತೊಂ ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಸಮ (Prv.).

ಜೂಲು jūlu. = ಜೂಲ. (C.).

ಜೂಳೆಯ jūḷaya. = ಜೂಳೆಯ, q. v.

ಜೂಳೆ jūḷe. The spout of a vessel (My.; *cf.* ಜೂಳೆ ಕ್ಕ). ಕಡಗದ ಜೂಳೆ (ಮುಖ Śmd. 1).

ಜೂಳೆಯ jūḷeya. = ಜೂಳೆಯ. A mark made with coloured clay, etc. upon the forehead (ತಿಲಕ ಕ್ಕ, ಶೈವ ಜೂಳೆಯ Śm. 72; Kk. 27, o. r. ಜೂಳೆಯ).

ಜೃಂಭ jṛimbha. *Gaping, yawning;* opening, as a flower; swelling, expanding, increasing.

ಜೃಂಭಣ jṛimbhaṇa. = ಜೃಂಭ. *Gaping.*

ಜೃಂಭಿತ jṛimbhita. Opened, expanded; opened, as a flower, blown; opening, etc. (ಪಾರಿಜಾ, ಜೂಳೆಯ, etc., ಆಶ್ವಮೇ Nr. 107).

ಜೃಂಭಿ jṛimbhi. *Gaping.*

ಜೆ jé. Born (fem.); a daughter. See ಅಜ್ಜ, etc.

ಜೆಗಳ jégaḷa. = ಜಗಳ, q. v.

ಜೆಗಿ jégi. = ಜೆಗಿ 4. (My.). ಪಿಗುಮುಪಡೆದ್ದಾ ಗುಂಗುಮ ಆಸೆಗ (Prv.).

ಜೆಗ್ಗ jéggu. = ಜೆಗ್ಗ, q. v.

ಜೆಗ್ಗು jéggu. = ಜಗ್ಗು 3. To pull with effort, etc. (C.). — ಜೆಗ್ಗಾಟ. -ಆಟ. To pull repeatedly, etc. (B. 3, 19). — ಜೆಗ್ಗಿಸು. = ಜೆಗ್ಗಾಟ. (C.).

ಜೆಂಕಣಿ jénkaṇi. = ಜಂಕಣಿ, q. v.

ಜೆಂಕಿಸು jénkisu. = ಜಂಕಿಸು. (ಜಗ್ಗಿಸು Ot. I, 4).

ಜೆಂಗ jéngi. Relating to war (Mhr., H. ಜಂಗಿ); quarrelsomeness, petulance: dunning (My.); besieging (My.). — ಜೆಂಗಸಾಮಾನು. Arms and ammunition (My.).

ಜೆಜ್ಜೆ jéjje. = ಜಜ್ಜೆ. (K.).

ಜೆಟ್ಟಿ jéṭṭi. 1. = ಜಟ್ಟಿ. (Opr. 5, 77; C.).

ಜೆಟ್ಟಿ jéṭṭi. 2. (= ಜಟ್ಟಿ). (ಜೈಮಿ Śmd. 250, Mdh. MS.).

ಜೆಟ್ಟಿಗ jéṭṭiga. = ಜಟ್ಟಿಗ. (Opr. 5, 69).

ಜೆಡೆ jéḍe. = ಜಡೆ 1, etc. (Śmd. 109. 113). Tbh. of ಜಡೆ (Śmd. 257; Nn. 101; ಜಡೆ, ಸಡೆ Nr., Hlé.; ಉಗ್ಗಳ, ಜಡೆ Nr.; C.). ಮುಡಿ ಜಡೆ (ಪಂಡಿತ Śmd. I; Śm. 24). — ಜಡೆಕೈ. = ಜಡುವ ಕೈ (St. & Pl.). — ಜಡೆಜೆಡೆಆಟ. A play at which five or nine ropes are suspended which are held by as many dancing girls severally; in their hands are sticks with which they strike mutually and at the same time interknit and unknit the ropes by dancing one round the other (My.). — ಜಡೆಗಡ್ಡಿ. 1. = ಜಡೆ-1 No. 1. (Bp. 15, 3). — ಜಡೆಗಡ್ಡಿ. 2. = ಜಡೆ-2, q. v. — ಜಡೆಗಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To loosen (one's) matted hair tresses (Opr. 3, 41). — ಜಡೆಗೂಡು. -ಜೋಡು. To be joined (Abh. P. 9, 16). — ಜಡೆಜಡೆ. -ಜಡೆ. A head of matted, etc. hair (Bp. 27, 37. 38). — ಜಡೆಮುಡಿ. A knot of matted hair (Bp. 3, 26).

ಜೆಟ್ಟಿಕೆ jéṭṭige. = ಜಟ್ಟಿಕೆ, etc. (C.).

ಜೆತ್ತುಳ jéttuḷa. = ಜತ್ತುಳ, q. v.

ಜೆನ jéna. = ಜನ. (Cb. 77. 86).

ಜೆಲ jéla. = ಜಲ 2.

ಜೆವಾರ jévāra. = ಜವಾರ. (My.).

ಜೆಂಬಳಿ jémbaḷi. — ಜಂಬಳಿಯಮು. A greenish insect that destroys the flowers and ears of jóḷa (S. Mhr.).

ಜೆಜ್ಜೆ jéjje. = ಜಜ್ಜೆ 1, etc. See ಜೆಜ್ಜೆಯುವಿಕೆ.

ಜೆಜ್ಜೆಯುವಿಕೆ jéjjeyuvike. Rebuking, etc. (ಅಕ್ಷಾಪಣ, ಭರ್ತ್ಸನ, ತಿರಸ್ಕಾರ, ಅವಮಾನ Sk. 68; ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಪರಿಭವನ, etc. 398).

ಜೆಜ್ಜೆ jéjjé. = ಜೆಜ್ಜೆ, etc. — ಜೆಜ್ಜಾಟ. = ಜಜ್ಜಾಟ. (ಕಿಡ್ಡಿಸು (C.).

ಜೆಜ್ಜಾ jéjju. (= ಜರ್ಜಾ). To wound with the nails or claws (ಪಜ್ಜಿಸ Śmd. Dh.).

ಜೆಲ್ಲನೆ jéllané. With a violent gush (of water, My.).

ಜೆಲ್ಲೆ jéllé. = ಜಲ್ಲೆ. (My.; Tk.).

ಜೇ jé. = ಜೇನು (ಜೇಜಿ), ಜೇನ್ q. v., ಜೇನು, ಜೇನು. Honey. — ಜೇತುಪ್ಪ. = ಜೇನ್-ತುಪ್ಪ (Śmd. 209). Honey-ghee, *i. e.* honey (ಮಧು, ಶ್ರೀಪ್ರ, ಮಧ್ವಿಕ Mr.; Abh. P. 2, 18).

ಜೇ jé. Tbh. of ಜ್ಯಾ 1. See ಜೇವುಡಿ. — ಜೇಗೆಯ್. To twang a bow-string (J. 4, 31; 12, 23; 14, 1. 34; 16, 9; 20, 8). — ಜೇಗಾಟ. The twang of a bow-string (J. 22, 46). — ಜೇಯು ಜೇಗುಸು. -ಬಿಡಿಸು. To fasten the bow-string to both ends of a bow; to bend a bow (J. 12, 28).

ಜೇಕು jéku. = ಸೇಕು, etc. (S. Mhr.). — ಜೇಕಿನ ಸಜ್ಜೆ. (ಉಜ್ಜ, ಧಾರಾಡ, ಧಾನ್ಯ, ಧಾನ್ಯಮುಖ್ಯ C.; S. Mhr.).

ಜೇಗಡೆ jégaḍe. = ಜಾಗಡೆ q. v., etc. 2, a kind of small drum or tabor (ಪಿಡ್ಡೆಯ Nr.). See Ö. Bp. 5, 7; 47, 37; ಜೇಡ.

ಜೇಗಿ jégi. = ಜೇಗ, q. v.

ಜೇಂ jém. (ಜೇಮ್). = ಜೇನು, etc. — ಜೇಂಕೊಡ. A vessel containing honey (Śkv. 1, 27). ಬಾಜ್ಞ ಜೇಂಕೊಡಪ್ಪಿಂದ್ ಮುಂದ್ಲಿ ಮುಳುಂಗ್ (Si. 98). — ಜೇಂಗಾಪ್. -ಆಪ್. To rain honey (J. 24, 34). — ಜೇಂಗರಿಮ. = ಜೇಂಕೊಡ. (Rkv. 5, 25). — ಜೇಂಮಳೆ. -ಮಳೆ. A rain of honey (V. 11, 8).

ಜೇಂಕರಿಸು jémkarisu. To laud, to praise (ಕ್ರಕಚಂ, ಜೇಕಾರ್ಪಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಜಾಗರ 1; T. ಜೇಗಿಲಿ, Tē. ಜೇಗಿಲಿ, huzzaḥ).

ಜೇಂಗಾರ jém-kāra. = ಝೇಂಕಾರ, etc. ಗುಂಗೀ ಮುಡಿಸ ಜೇಂಗಾರ (G. 181). 2, = ಲಿಂಗಾರ (S. Mhr. Liṅgavantas).

ಜೇಜೆ jéjé. A deity: god or goddess (Tē., R.; T. ಜೇ, god; *cf.* ಜೇಷ್ಠ).

ಜೇಜೆ jéjje. = ಜೇಜ್ಜೆ. Tbh. of ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ (Śmd. 370).

ಜೇಡ jéḍa. = ಜಾಡ. (ಪಜ್ಜುಬಾಯಿ, ಉಪಜ್ಜ Nr.; My.). See B. 3, 91; 5, 101. 227. — ಜೇಡಪ್ಪ ಹುಳು. A spider (ಬಾಡ, ಪಜ್ಜುಬಾಯಿ, ಉಣಾಗಾಪ್ಪ, etc. Nr.). — ಜೇಡಹುಳು. = ಹುಳು. (B. 4, 111; My.).

ಜೇಡಿ jéḍi. A sort of pipe-clay (My.; M. ಜೇಡಿ; Mhr. ಜಾಟೀ, ಜೇಡಿಕ, ಜೇಡಿಮ). — ಜೇಡಿಹುಯ್ಯು. = ಜೇಡಿ. ಜೇಡಿಹುಯ್ಯು ಇಡಿದರೆ ಸಜ್ಜಕ ಆಗುವುದೋ? (Prv.).

ಜೇಡಿಸ jéḍisa. = ಜಾಡಿಸ 2, etc. ಕಬ್ಬುಲಿಯು ಜೇಡಿಸ (ಮುಂಜಾವದ್ದುಲು, ಉಗಾರಾಯು Nr., *c. r.* ಜೇಡಿ).

ಜೇತವ್ಯ jétavya. *To be conquered, conquerable, fit for conquest.*

ಜೇತಾರ jétāra. Tbh. of ಜೇತೃ (Śmd. 104 Mdh.).

ಜೇತೃ jétṛi. *Victorious, triumphant;* a victor.

ಜೇನ್ jén. (Śmd 89). = ಜೇ, etc. (Śmd. 209; ಕೊಡ Śm. 83; Bp. 60, 44; J. 33, 8; T., M. ಜೇನ್; Tē. ಮುಜ್ಜು, ಜೇನಿ; T. ಜೇನ್, ಜೇನು *also:* sweetness; smell; palm juice; T., M. ಜೇಂಡ್, palm-tree juice, nectar; T. ಜೇಲು, palm wine; sweetness = ಪಿತ್ತಿಸ್ಸ; Tē. ಜಾವಿ, fragrance; *cf.* ಸಿಧು). — ಜೇನ್ನೊಣ. A bee (J. 3, 32.).

ಜೇನ jéna. = ಜೇನು, q. v.

ಜೇನು jénu. = ಜೇನ್, etc. Honey (ಮಧು Kn. 9. 13; ಮಧ ಧಸ್ಸ, ಪುಷ್ಪರಸ Sk. 124; C.). ಜೇನು ಸವಿಯುಸ್ಸ, ಮೂಗಾ ಸಮಾ ಪಿತ್ತಿಸ ಜಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಸೊಣ. — ಜೇನ ಹುಟ್ಟ. = ಜೇನು (ಕ್ಷೌದ್ರ, ಮಧು, etc. Hlé.; ಮಧು, etc. Mr. 175. 309; C.; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, etc. Sk. 334; B. 3, 36). ಜೇನ ಹುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಕ ಸುಟ್ಟುಮು (Śmd. 159). — ಜೇನ ಸೊಣ. A bee (ಮಧುಮಕ್ಷಿ, ಮಧುಪ Mr. 175; C.; B. 3, 36; 4, 2). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟ. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟ. Honey-comb in which honey is deposited (Opr. 5, after 64). — ಜೇನುಬಡೆ. -ಆಟ. A superior kind of avare (My.). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟ. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. (B. 4, 2). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟ. (Bh. 3, 25, 19; My.). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. Honey-comb in which honey is deposited (S. Mhr.; B. 1, 9). — ಜೇನ ಹುಯಿ. = ಜೇನ ಸೊಣ. (C.). — ಜೇನುಗೂಡು. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. (My.). — ಜೇನುಹುಳ್ಳ. = ಜೇನು. (My.; B. 5, 259). — ಜೇನುಹುಟ್ಟು. The

shells, *i. e.* the empty shells or repositories, of honey, an empty comb (My.). — ಜೇನುಮೇಣ. Wax (C.). — ಜೇನುಹಳ್ಳ. -ಹಳ್ಳ. = ಜೇನ ಹಳ್ಳ. (Rsv. 5, after 55). — ಜೇನುಮುದಿ. = ಜೇನು-. (C.). ಜೇನುಮುದಿ ಕಚ್ಚಿದಾಗ್ಲೆ ಮಾನಿ ಅಪ್ಪರ ಜಿಟ್ಟೇದೇ? (Prv.).

ಜೇನೆ jēnĕ. The tree Adenanthera aculeata Roxb. (Tĕ.). — ಜೇನೆಹಣ್ಣು. (Bp. 18, 16).

ಜೇಬು jēbu. A pocket (My.; Br., Il.).

ಜೇಮನ jēmana. = ಜಮಣ, ಜೇಮಣ. *Eating; food, victuals.*

ಜೇಯ jēya. *To be conquered, conquerable, fit for conquest.*

ಜೇರು jēru. (= ಕೇರು). A wall (?). — ಜೇರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. An embrasure for guns, a loophole (My.; Tĕ. ಜೇರು-, ಜೇಳುಮು-); a wicket (My.). — ಜೇರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಿಟ್ಟಿ. = ಜೇರುಗಣ್ಣಿ. (S. Mhr.). — ಜೇರುಮುತ್ತಿಗೆ. A close siege (My.).

ಜೇರು jēru. Feeble; reduced by, exhausted; weakness, indisposition (S. Mhr.; Mhr., Il. ಜೇಠ).

ಜೇರುಬಂದ್ದ jērubandu. A zerband, a martingal (Br.; R.; Mhr., Il. ಜೇರಬಂದ್ದ). 2, a whip (Br., Il.; R.).

ಜೇವಡೆ (jē-baḍĕ). 1. = ಜೇಳುವಡೆ 1. To twang a bow-string (ಸಂಜಿವ್ರಹರಣ Śmd. Dh., o. r. ಜೇಳುವಡೆ; Grj. 8, 22).

ಜೇವಡೆ (jē-baḍĕ). 2. = ಜೇಳುವಡೆ 2. The twang of a bow-string (ಬ್ಯಾಠದ ಕೆಸ.). — ಜೇವಡಿಗೆಯ್. To twang a bow-string (Śmd. 66. 133, o. r. ಜೇಳುವಡೆ-).

ಜೇವಣ jēvaṇa. Tbh. of ಜೇಮನ (Śmd. 347; ಕವಿ, ದಣಿಗೆ, ಮುಮ್ಮ Kk. 46; Śm. 59; ಪುಣಿಗೆ, ಕುಬಿ, ಮುಮ್ಮ Ke.; Śśv. 2, 46).

ಜೇವಣಿಗೆ jēvaṇigĕ. Sweetness; pleasantness (ಮಾಧುರ್ಯ Bhn. 139; *cf.* ಜೇಣ್).

ಜೇವೊಡೆ (jē-bŏḍĕ). 1. = ಜೇವಡೆ 1, q. v. (Abh. P. 3, 50; Ćpr. 6, 31. 32).

ಜೇವೊಡೆ (jē-bŏḍĕ). 2. = ಜೇವಡೆ 2. ಬಿಲ್ಲು ಜೇಳುವೆಯ ಧ್ವನಿ (ವಿಷ್ಣು ರ Nr.). — ಜೇಳುವಡಿಗೆಯ್. = ಜೇವಡಿಗೆಯ್, q. v. (Abh. P. 14, 176).

ಜೇಷ್ಟೆ jēshṭĕ. Tbh. of ಜ್ಯೇಷ್ಠ (Śm. 20).

ಜೇಷ್ಠಮಧ jēshṭha-madha. Liquorice (S. Mhr., Mhr.; My. as ಜೇಷ್ಠಮುಧು).

ಜೈತ್ರ jaitra. *Victorious, triumphant;* a victor. See ಸುರ-.

ಜೈತ್ರರಥ jaitra-ratha. *A triumphal car* (ಗೆಲ್ಲ ರಥ Mr. 285); a victor.

ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ jaitra-yātrĕ. A triumphant march (My.).

ಜೈನ jaina. (fr. ಜಿನ). Relating to the Jinas; *a follower of the doctrine of the Jinas,* a Jaina (ಕಾರ್ತವೀರರ ಕೆ. I, 27, o. r. ಕಾರ್ತಿಗ-). ಸಾಧು, ನಿರ್ಗ್ರಂಥರ್, ನಗ್ನಾಟರ್, ಜೈನರ್, ದಿಗಂಬ್ಬರರ್, ಜೀವದಾರ್, ಮುಲಧಾರರ್, ಕ್ಷಪಣರ್ ಎನೆ ಗುರುಗಳ್ ಉಳ್ಳ (Mr. 222). ಬಗೆವಣ್ಣಾಗೆ ಸುರೇಶ್ವರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕರ್ಮಾಣ್ವಯಂ ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪುಣ್ಣು (Śmd. 132 in two MSS.). See Śmd. 7. 128; Ćpr. 2, 1; 3, 1; Bp. 49, 8. 41. 46; 50 sum.; 50, 22. 25. 42. 45. 52. 57. 75. 77. 80; 51, 5. 9. 41. 42. 54. 65. 66. 70; 52, 11. 15. 19. 29. 35.

ಜೈನಮುನಿ jaina-muni. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 52, 31).

ಜೈನವೃತ್ತಿ jaina-vṛitti. Jaina practice (Bp. 51, 11).

ಜೈನಾಗಮ jaina-āgama. A collection of Jaina doctrines or precepts, a Jaina scripture or manual, Jaina doctrine. — ಜೈನಾಗಮುಂಗೊಳ್. -ತೊಳ್. To accept the Jaina doctrines, to be initiated in them. ಜೈನಾಗಮುಂಗೊಂಡ ದಳ್ (ಆತಿಕೆ Mr. 303).

ಜೈನಾಚಾರ್ಯ jaina-āchārya. A Jaina teacher (Bp. 49, 26).

ಜೈನಾಶ್ರಮ jaina-āśrama. *A Jaina monastery.*

ಜೈಮಿನಿ jaimini. = ಜಯಮಿನಿ. N. of a ṛishi and philosopher, the pupil of Vyâsa and founder of the pûrvamîmâṁsâ school, counted among the chief ṛishis (Mr. 258; J. 9, 2).

ಜೈಮಿನಿಭಾರತ jaimini-bhârata. A translation of a Sk. poem into Kannaḍa by Lakshmîśa (J. 1, 11).

ಜೈಮಿನೀಯ jaiminīya. Relating to Jaimini and the pûrvamîmâṁsâ; a follower of the pûrvamîmâṁsâ (O.).

ಜೈವಾತೃಕ jaivātṛika. (fr. ಜೀವ). *Long-lived* (ಆಯುಷ್ಮನ್ Mr. 230); *the moon.*

ಜೈಸು jaisu. = ಜಯಿಸು, etc. (J. 4, 87).

ಜೊಂಗುಳಿ jŏṅguḷi. = ಜೊಂಪಳಿ (Śmd. 39). Fainting, faintness (ಮುಚ್ಚಿ, ಪರವಶ, ಮೂರ್ಛೆ Śm. 56; *cf.* ಜೊಪ್ಪು ಸು 2; M. ಮುರುಗು, ಜೊರುಗು, to be stupified; ಜೊರುಳ್ಳು, to feel dizzy; slight intoxication, giddiness; T. ಜೊಳ್ಳು, to be stupified, bewildered, deluded; faintness = ಜೊಳ್ಳು; see ಸೊಳ್ಳು).

ಜೊಂಗುಳಿ jŏṅguḷi. = ಜೊಂಪಳಿ, q. v.

ಜೊಂಜಾಟ jŏñjāṭa. = ಜಂಜಡ, etc. (C.).

ಜೊಟ್ಟಿ jŏṭṭi. = ಜರಡು, etc. (S. Mhr.).

ಜೊಡರ್ jŏḍar. = ಸೊಡರ್, in compounds, see *e.g.* ದಾರ ಜೊಡರ್.

ಜೊಣ್ಣಿಗ ಜೊಣ್ಣಿಗ jŏṇḍiga. = ಜೊಣ್ಣಿಂಗ. A cockroach (S. Mhr.; Mhr. ಝುರಳ).

ಜೊಣ್ಣು jŏṇḍu. 1. The scurf of the head, dandruff (C.; T., Tĕ. ಜುಣ್ಣು).

ಜೊಣ್ಣು jŏṇḍu. 2. (= ಜೊಣ್ಣೆ). A filthy mass of scum, rotton leaves, etc. swimming on the surface of water (C.); an ugly clotted mass (Bh. 6, 8, 13; J. 13, 44). — ಜೊಣ್ಣೆದ್. -ಪದ್. To become an ugly mass (Rsv. 5, after 120).

ಜೊಣ್ಣು jŏṇḍu. 3. The elephant grass (= ಅಡ್ಡ 1, My.). ಆನೆಯಾಗಿ ಜೊಣ್ಣು ತಿನ್ನು ದಡಕ್ಕಿನ್ನ ಇಮುಬೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನು ದಮು ಮೇಲು (Prv.).

ಜೊತಿಗೆ jŏtigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.).

ಜೊತೆ jŏtĕ. (= ಜತೆ; or a Tbh. of ಯುತ or ಯುತೆ?). Union, etc. (= ಜತೆ, q. v.; My.). See Bp. 5, 42; Sl. 179. 222. 410. ಜೊತೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ವೃಥಿ ಬಿದಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಜೊತೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be combined, etc. (Sl. 96). — ಜೊತೆಗೊಳಿಸು. -ಜೋಡಿಸು. To join (v. t., My.); to bring in, as money (My.). — ಜೊತೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಜೋಡಿಸುವಿಕೆ. The act of combining (v. t.; Sl. 392).

ಜೊತೆಗಾಡಿ jŏtĕ-gāḍi. = ಜತೆಗಾಡಿ. ಜೊತೆಗಾಡಿನ ಸಂಗಡ ಮುನ್ನಡೆ ದಾರದು. — ಜೊತೆಗಾಡಿನು ಹೋಗಿ, ವೃಥಿ ಅರಚ್ಚಿಸು (Prv.).

ಜೊತ್ತಗೆ jŏttagĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.; Bp. 56, 28; V. 39, 93; Mhr. ಜೋತೇಂ). ಆಳ್ಳ, ಯೋತ್ರ, ಯೋತ್ತ ಎನ್ನುವೆ ಮಲೆ; ಜೊತ್ತಗೆ ಎಳ್ದು, ಎದ್ದರು (Nr.).

ಜೊತ್ತಿಗೆ jŏttigĕ. = ಜೊತ್ತಗೆ, etc. (My.).

ಜೊಪ್ಪು jŏppu. = ಜಪ್ಪು q. v. (ಜಪು Ćt. II, 90; My.). 2, a mass, a row, a line (Ć. Bp. 42, 15).

ಜೊನ್ನ jŏnna. Tbh. of ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ (Śm. 16; ಜಿದ್ದಿಗರ್ Kk. 116. 45; ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ Ćt. II, 15). See Ćpr. 6, 64. 92; Rsv. 11, 71;

J. 8, 3; 30-. — ಜೊನ್ನದ ಪಕ್ಕಿ. = ಜೊನ್ನಪಕ್ಕಿ. (ಚಕೋರ Kk. 21). — ಜೊನ್ನಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. The Greek partridge (ಚಕೋರ Śmd. II; ತನ್ನಪಿರ್ಪಕ್ಕಿ, ಚಕೋರ Śm. 28; ತನ್ನಪಿರಾವಿ Ct. I, 38; V. 8, 11; J. 17, 25). ಜೊನ್ನಪಕ್ಕಿಗಣ್ಣಳ್ (Śmd. 387). — ಜೊನ್ನೊಸಲು. -ಒಸಲು. Whose body is moonlight: the moon (ಪದ್ಮ Ct. I, 107; Śm. 15; ಇರುಳಿಪಿಂದು Ct. II, 6; ಪದ್ಮಿರ Kk. 116; ಪಪ 44). — ಜೊನ್ನೊಸಲಿಯ. -ಅಳಿಯ. The son-in-law of the moon: Kâma (ದುಗ್ಧದ Śm. 7).

ಜೊನ್ನೆ jönne. = ಜೊನ್ನ, q. v. (My.).

ಜೊಮ್ jöm. (= ಸೊಮ). An imitative sound. *Cf.* ಜೊಮ್ಮನೆ. — ಜೊಮ್ಮೆ ಎನ್ನು. To buzz, as flies, when alighting on and covering anything (C.).

ಜೊಂಪ jömpa. = ಜೊಪ್ಪೆ. A cluster, a bunch (ಜೊಪ್ಪೆ Ct. I, 105; II, 9; ತೊಂಗದ, ಗೊಂಚದ, ತೊಡಕ್ಕು, etc., ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; Abh. P. 1, 110; 2, after 13; Cpr. 5, 132; Tě.). See ಆಲಜೊಂಪ್ಪು, ತಳಿಜೊಂಪ್ಪು. 2, a mass (Cpr. 6, 92; *cf.* ಗುಮ್ಮು, ಜೊಂಪ್ಪೆ 2; Mhr. ಜೊಂಪು, compactness, thick-set).

ಜೊಂಪ jömpa. = ಜುಮ್ಮು 1. Sleepy (R.; Mhr. ಝೂಪ, ಝೂಪಡ್ಡು, sleep).

ಜೊಂಪಿಸು jömpisu. 1. (ಜೋಂಪಿಸು). To cause to tremble, to make start, etc. (Bh. 1, 12, 15). ಜುಮು ಸುಮ ಜೊಂಪಿಸಿದುದು ಅಬ್ಬರದ (Bh. 2, 13, 11). 2, to tremble (J. 25, 35; Bh. 8, 7, 18). ನಮಳದ್ ಎನೆ, ಜೊಂಪಿಸಿತ್ತು (Śm. 76; Kk. 31). 3, to start up, to be aroused (Bh. 3, 19, 45).

ಜೊಂಪಿಸು jömpisu. 2. (ಜೋಂಪಿಸು). To get intoxicated, inebriated, bewildered, stupefied, etc. (Grj. 7, 14; J. 18, 59; *cf.* ಜೊಂಗುಳ; Tě. ಸೊಪ್ಪು, ಸೊರಗು, faintness, swoon; torpidity, see ಜೋಪು; T. ಜೋಂಗು, forgetfulness = ಮುಚ್ಚತ್ತ, ಮುಜವಿ). ಜೊಂಪಿಸಿಪ್ಪು, ಮುರವೆ (Kk.); ಜೊಂಪಿಸಿಮೆನ್ನು, ಮುರವೆ (Bhn. 48).

ಜೊಂಪು jömpu. (ಜೋಂಪು). = ಜೊಂಪು 1. Inebriation; stupor, suspension of sensibility, paralyzation (Râm. 6, 30, 31).

ಜೊಂಪೆ jömpe. = ಜೊಂಪ No. 1. (My.).

ಜೊಂಬಿಸು jömbisu. (ಜೋಂಬಿಸು). To bend the body towards an object; to move forwards (Râm. 3, 4, 25; 6, 9, 24; Mhr. ಝೂಂಬಣೆ, v. i., to bend, etc.).

ಜೊಮ್ಮ jömma. N. See ತೆಲುಗ-. — ಜೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. See Bp. 34, 30. 36; ತೆಲುಗು-, ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಜೊಮ್ಮಯ. See Bp. 34, 15. 26; ತೆಲುಗು-, ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮಕೆ. -ಅಕೆ. N. (Bp. 57, 7).

ಜೊಮ್ಮನೆ jömmanè. Buzzingly (Bp. 46, 59).

ಜೊಮ್ಮಿ jömmi. N. — ಜೊಮ್ಮದೇವ (Bp. 34, 16. 17. 37).

ಜೊಮ್ಮು jömmu. 1. = ಜೊಂಪ್ಪು. (Grj. 7, after 11; Râm. 3, 4, 4, o. r. ಜೊಮ್ಮು; Bh. 8, 4, 15; 8, 24, 6).

ಜೊಮ್ಮು jömmu. 2. = ಜುಮ್ಮು, etc. A sound used in the sensation of the numbness of a limb kept long in one position (My.).

ಜೊಯಿಸ jöyisa. = ಜೋಯಿಸ (S. Mhr.).

ಜೊಯ್ಯನೆ jöyyanè. (= ಜೋಗರೆ). With a gushing sound (of water, rain, My.).

ಜೊಲ್ಲಯ jöllaya. = ಜೊಲ್ಲೆಪ, etc. (Bh. 8, 22, 27).

ಜೊಲ್ಲು jöllu. Saliva, slaver (C.; ಸ್ಯನಿಕೆ, ಸ್ಯನ್ಪಿಸಿ, ಲಾಲೆ Sl. 206; Tě. ಜೊಲ್ಲು, ಜೋಗೆ; M. ಜಾಲೀಕೆ, ಜೊಲ್ಲೆ). See Sl. 214; J. 18, 20; 19, 50; 28, 18; D. 4, 85; Sp. s. ಪೂವ ವೀಕ.

ಜೊಲ್ಲೆಹ jöllèha. = ಜೊಲ್ಲೆಯ, etc. (ಕುವಿಯಗ್ರ Ct. I, 30, o. r. ಕವರಿ-).

ಜೊವ್ವಾಲೆ jövvâlè. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. (My.).

ಜೊಳ jöla. An imitative sound. (*Cf.* Mhr. ಝುಳ ಝುಳಝೀಲ). — ಜೊಳ ಜೊಳ. rep. The sound produced in discharging urine (C.). — ಜೊಳಜೊಳ. = ಜೊಳ ಜೊಳ. (S. Mhr.).

ಜೊಳ್ಳು jöḷḷu. = ಜಳ್ಳು, etc. Unsubstantiality, emptiness, the state of being pithless or without stuff, etc. (C.; Tě. ಸೊಳ್ಳು, ತೊಳ್ಳೆ; M. ಮುಜ್ಜು, ಮುಳ್ಳು, ಮುರುಜ್ಜು, to grow dry, lean, be reduced; ಮುಳ್ಳು, what is little, trifling; ಜೊಂಗು, ಜೊಕ್ಕಿ, lean, withered; ಜೊಳ್ಳು, ಜೊಳ್ಳಿ, ಜೊತ್ತೆ, ಜೊಜ್ಜಿ, worm-eaten, unsubstantial; T. ಜೊಳ್ಳು, that which is worm-eaten, a tree, nut, etc.; *cf.* ಜೊಳ್ಳು, ತೊಜಳೆ, ತೊಳ್ಳೆ; ಸುರುಗು). — ಜೊಳ್ಳುಕಾಯಿ. = ಜಳ್ಳುಕಾಯಿ. (C.). — ಜೊಳ್ಳು ಪೊಳ್ಳು. relt. (My.). — ಜೊಳ್ಳುಮನುಜ. A worthless man. ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರವೊಳು ದುಃಖಿಸಿ ಮನವೆಯೆಮ್ಬ ವಳ ಜಲವೊಳು ಮೀಳ್ಕಾಡುತಿಪರು (Sp.). — ಜೊಳ್ಳು ಮಾತು. = ಜಳ್ಳುಮಾತು. (C.).

ಜೋ jô. 1. An imitative sound: hush! (Grj. 3, 68. 69). ಆದುರಾಂಗನೆಯರ್ ಜೋಯೆನ್ದು ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮುಂ (Śmd. 64). — ಜೋಕುಮಾರ. An image of clay, having an immense membrum virile, carried in procession in a basket on the head by a woman of the suppagâras (S. Mhr.). — ಜೋ ಜೋ. rep. Hush, hush! Words used in lulling infants to sleep, a lullaby (Grj. 3, 68. 69; C.; Tě.; Mhr.; T. ತಾಲಾಟ್ಟು, ಓರಾಟ್ಟು; M. ತಾಲೀಟ್ಟು). ಜೋ ಜೋ ಜಗ್ದರ ಪ್ರಾಣವದಂತೆಯೇ? — ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಗೊಡ್ಡಿ ಗುಣ್ಣುಕಳ್ಳುನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಿಡಾಕ, ಜೋ ಜೋ ಅನ್ದಳು (Prva.).

ಜೋ jô. 2. (fr. ಜೋಲ್). = ಜೋ. Hanging downwards, dangling. — ಜೋಮುಡಿ. A necklace of gold beads hanging down to the navel (ಉಮ್ಮಸ, ಉಲಸ್ತಿಕೆ Sl. 218; C.; Tě.).

ಜೋಕಾಲೆ jôkâlè. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. A swing (C.).

ಜೋಕು jôku. An affected manner of speaking, singing, walking, dressing, etc. (My.; Mhr. ಝೂಕ); a scheme, a trick (My.).

ಜೋಕುಗಾರ jôku-gâra. A man of affected manners; a schemer (My.).

ಜೋಕುಗಾರ್ತಿ jôku-gârti. A woman of affected manners (My.).

ಜೋಕೆ jôkè. Attention, caution, care (C.; J. 6, 4; 29, 38; see ಜೋಕು 1; Mhr. ಜೋಗವಣೇ, to take care of; to feed or foster satisfyingly). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪದ ಬಡಿಕ ಆಳ್ವರ ಬೆಳ್ವರ (Dp. 1). 2, beauty, comeliness, harmony, grandeur (Bp. 4, 7; Râm. 3, 4, 4; 5, 9, 1; C. Bp. 42, 21; J. 21, 57; Tě.; see ಜೊಕ್, ಜೊಕ್). — ಜೋಕೆ ಮಾಡು. To take care of, to foster, etc. (C.; B. 1, 24; 2, 9. 40; 4, 200). —

ಮೋಕೆಯಾಗು. To be attentive, etc. (C.). 2, to be well taken care of or well protected (C.; B. 4, 83).

ಜೋಗ jôga. Tbh. of ಯೋಗ, q. v. (Also: a kind of boat ?). ಜೋಗದ ಪಂಜರದ ಸಿಪಾಯ್ಗಳ (o. r. ಸಿಪಾಯಿಗಳ) ದುರ್ಗ (o. r. ದುರ್ಗ) ಒಡಂ ಮೋಕೆಮೆಸ್ಸಲೆಯ್ದೆ ಕಾಣೆ (o. r. ಕಾಣ್ಕೆಯೊ) ಆಳ್ಕಂ (Mr. 407).

ಜೋಗತಿ jôgati. A female beggar who is dedicated to Ellamma (Pârvati, C.; Mhr.). ಸೂಳೆ ಮುಟ್ಟಾಗಿ ಜೋಗತಿಯಾ ಪಳು (Prv.).

ಜೋಗಬೋಧ jôga-bôdha. One who understands jôga (or yôga, Bh. 8, 4, 15).

ಜೋಗಯಿಸು jôgayisu. = ಜೋಗಿಸು. To join; to prepare. ಪಡುಗೋಲಜಿ ಜೋಗಯಿಸಿ ಕೊಳುತಲೆ ತೊಪ್ಪಿಯ ಪಾಣ್ಮಿದರ್ (Prll. 12, 14).

ಜೋಗರಿಸು jôgarisu. To become or be stupified or benumbed (Bh. 8, 11, 30; *cf.* ಜೋಗರು 2).

ಜೋಗವಟ್ಟಿಗೆ jôga-paṭṭige. Tbh. of ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ (Kk. 33; V. 14, 31).

ಜೋಗವಾವುಗೆ jôga-pâvuge. Tbh. of ಯೋಗಪಾದುಕೆ (Śmd. 380, originally -ಪಾದುಕೆ).

ಜೋಗಳ jôgaḷa. = ಜೋಗುಳ. A lullaby (C.; see Śmd. s. ಜೋ 1). ಬಿಸ್ಸುಬಳಗದ ಕೂರಿ, ಹೊಸ್ತಿ, ಜೋಗಳ ಬಾಸ, ಹಿಂಡೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, ತೂಗುವರು (Sp.). ಕೂಸು ಕಾಸ ಪಡೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.).

ಜೋಗಿ jôgi. Tbh. of ಯೋಗಿ (Śmd. 343; Ct. II, 43; ಮುಂ Kk. 33; Śm. 34). ಜೋಗಿಗೆ ಜೋಗಿ ತಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಮೆಯ್ಯಿಲ್ಲಾ ಬೂದಿ.—ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದರೆ ಬುಜದೆ ಬುಜದೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದಿತು (Prvs.). See Prv. s. ತಬ್ಬಾಟ. — ಜೋಗಸ್ವ. -ಅಪ್ಪ. A male companion of jôgatis (C.). — ಜೋಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಜೋಗತಿ. (C.). — ಜೋಗಿಯಬಳೀ ಮರ. -ಆಲದೀ. The Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.). See ಪಚ್ಚಿ.

ಜೋಗಿಸು jôgisu. = ಜೋಗಯಿಸು. (V. 14, after 28).

ಜೋಗು jôgu. 1. = ಜಲಪಾತ. (My.). 2, a waterfall (My.; S. Mhr. rare; Tu.; Mhr. ಧೋಧಾ; Tê. ಜೊನ್ನು, ಜೋಕ, ಜೋಱು, ಜೌಳು, oozings).

ಜೋಗು jôgu. 2. = ಜೋಮು. The sensation of a limb being asleep (My.; *cf.* ಜುಮ್, etc.).

ಜೋಗುಳ jôguḷa. = ಜೋಗಳ. (C.; Abh. P. 8, after 69; Bp. 15, 14; C. Bp. 47, 6). ಜೋಗುಳವಿಲ್ಲದ ತೊಟ್ಟಿಲ ಆಡುವರೇ? (Prv.). — ಜೋಗುಳಪಾಡು. -ಪಾಡು. To sing a lullaby (J. 18, 21).

ಜೋಂಗಕ jôṅgaka. *Aloe wood, Agallochum.*

ಜೋಕ (jôku-a3). A lewd, profligate man (ಪಾಳ್ಯ, ಸಿಪಾಗ Śmd. II; Kk. 89; *cf.* ಜೋಕೆ).

ಜೋಕರಣೆ jôkaṇe. = ಜೋಡಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜೋಕರಿಕೆ jôkaṇike. = ಜೋಡಣೆ, ಜೋಡಾಣೆ, ಜೋಡ್ಣಿ. Joining, being joined, junction; joining; laying equally together; heaping up; accomplishing; getting ready, preparation; readiness (C.; Râm. 3, 4, 4; 4, 2, 4; Mhr. ಜೋಡಣೇ; Br., H. ಜೋಡಣೆ).

ಜೋಕಾರಿಕೆ jôkâṇike. = ಜೋಡಣೆ. (My.).

ಜೋಕಿ jôki. 1. (= ಜೋಳಿ 1). The state of being united or connected, that of being equal or same; a pair or couple (C.; ದ್ವಿಪ್ಪ, ಯುಗ್ಮ, ಜೂಡಿಮುದು Sl. 459; Mhr. ಜೋಡೀ); a mass (Râm. 2, 7, 3; Bh. 8, 23, 20). 2, a sheet of paper (My.; *cf.* Mhr. ಜಾಳೀ). — ಜೋಕಿವಸ್ತ್ರ. A double handkerchief (My.).

ಜೋಕಿ jôki. 2. = ಜೂಕಿ, q. v. (My.).

ಜೋಕಿಕೆ jôkike. The state of being joined, united, connected with, etc. (C.; Râm. 5, 3, 43).

ಜೋಕಿಸು jôkisu. 1. = ಜೋಡಿಸು. To join (v. t.), to unite (Bh. 3, 13, 19; J. 4, 4; C.; B. 4, 152); to put to (Riv. 6, after 11); to bring together, to collect (J. 22, 2); to communicate (J. 6, 26); to fill (Bh. 8, 23, 3). 2, to come together, to assemble (J. 10, 47; 16, 3); to become ready (Bh. 1, 10, 25; 3, 12, 16); to arise (Bh. 8, 21, 23). 3, to get ready (Bh. 1, 8, 66; Śśv. 4, 28; J. 4, 37; 7, 36; 12, 12).

ಜೋಕಿಸು jôkisu. 2. To beat (S. Mhr.; Mhr. ಝೂಡಪಣೇ).

ಜೋಕು jôku. Junction, union; company; a pair or couple; equality, sameness; a match (ಜುವಳ Ct. II, 74; ಪಡಿ, ದಾಳಿ, ಪಾಂಗು, ಜುವಳ, ಎಣೆ, ಪೊಸಮು, ಜೋಳಿ, etc., ನಾಮ್ಯ Śm. 55. 93; ಸದೂಸ Kk. 16; ಎದಮ 60; C.; Tê., M.; T. ಜೋಡು; Mhr. ಜೋಡ; Bh. 1, 10, 30; J. 6, 31; 23, 57; 26, 26; Râm. 3, 6, 50). 2, a pair of shoes (C.; Tê., M.; B. 3, 109; 5, 297). 3, a suit of armour or mail (ಸಜಗ Śm. 42; ದಗಡೆ 93; ಉಗ ರಕ್ಷ, ಕವಚ, ಜಗರ, etc. Mr. 292; ಸಜಗ Bhn. 30; ಬಾಳಣ, ಕವಚ Kn. 97; Tê., T.). 4, close connection, friendship (My.; Mhr.). ಜೋಕು ಇದ್ದರೆ ಕಾಮು ತಿರುಗ ಬಾಮು.—ಜೋಕು ಮಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಜಾಮು ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಮೊದಲೊಕ್ಕು. — ಜೋಕಕ್ಷ ರ. -ಅಕ್ಷ ರ. A double consonant (S. Mhr.). — ಜೋಕುಮೊಕ್ಕೊಡೆ. (My.). See s. ಜೊಡೆ. — ಜೋಕ ದುಗಣಿ. -ಕವಣೆ. A double sling (Râm. 6, 11, 3). — ಜೋಕು ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಎಣೆಪಕ್ಕಿ, ಉಮ್ಮಪಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Śm. 28; Kk. 14; V. 0, 24). — ಜೋಕುಶಂಖ. Two conch shells blown by one person at the same time (C.; Riv. 6, after 11). — ಜೋಕುಮಾಟ್ಟ. Two words that are the same, as ತಿರ ತಿರ, etc. (C.).

ಜೋಕೆ jôke. (Śmd. 245). A lewd woman; a whore; an adulteress (ಸಿಜಗ, ಪಾಳ್ಯ Śmd. II; ಸಿಜಗ Ct. II, 29; ಪಾಳ್ಯ Ct. I, 38; ಪಾಳ್ಯ, ಸಿಜಗ Kk. 89; ಸೂಳೆ Bhn. 63; ಪಾಪಜಾತಿ, ಪಿದೆಗಾತಿ, ಪಾಳ್ಯ, ಸಿಜಗ, ಜಾರ Kk. 29; Śm. 75; Tê. ಜೋಳು, a woman, damsel). ಒಳ್ಳೆಯ ಜೋಕೆಯಾದಪ್ಪಳ್ಳಮಗ etc. (Śmd. 244). *Cf.* ಜೋಕ.

ಜೋಕ್ಷಿ jôkṣi. = ಜೋಡಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜೋಕ್ಷಿಗೆ jôkṣige. Tbh. of ಝೂಡಣ್ಣಿಗ (Śmd. 339).

ಜೋತಿ jôti. Tbh. of ಜ್ಯೋತಿ (Śmd. 368; C.; Dp. 19, 71). ಜೋತಿಯಿಲ್ಲದ್ದಿ ಧೀಪಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಜೋತಿಬಣ್ಣದವರು. N. of a Śûdra caste (My.). ಜೋತಿಬಣ್ಣದವರ ದೀಪಿಯಲ್ಲಿ ಬಾತಿ ಮಾ ಬುದಮಾಡ್ವಿರೇ? (Prv.). — ಜೋತಿಯಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.).

ಜೋತಿಷ jôtiṣa. = ಜೋಯಿಸ, etc. (C.; B. 5, 166. 180. 307).

ಜೋತು jôtu. = ಜೋಳ್ದಿ. P. p. of ಜೋಳು 1.

ಜೋತ್ರ jôtra. = ಜೋತ್ರ. (My.).

ಜೋದ jôda. (Tbh. of ಯೋಧ್ಯ). An elephant-driver (ಮಾವ ಸ್ಯ Kk. 65; Śm. 51; ಮಾವುತ Śa.). See Abh. P. 13, after 76; Râm. 6, 21, 14; Bh. 2, 13, 32; J. 21, 14; 22, 7. 21. 43. — ಜೋದಸಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight of elephant-drivers (J. 20, 27).

ಜೋದಕ jôdaka. Tbh. of ಯೋಧಕ. (Abh. P. 13, 69).

ಜೋನಿ jôni. The state of being fluid (from humidity), used of jaggory (Tê. ಜೋಣಿ, ಸೋಣಿ). ಬೆಲ್ಲ ಜೋನಿಯಾಗದೆ (My.). ಜೋನಿಬೆಲ್ಲ (My.).

ಜೋನಿಗ jôniga. N. of a caste of Śûdras (My.).

ಜೋನೆಗ jônĕga. Tbh. of ಯವನಕ. An Ionian; a Turk, an Arab (ತುರುಷ, ತುರುಷ್ಕ, ಯವನ Mr. 382; Tē. ಜೋನಗಂ, T., M. ಜೋನಗ). — ಜೋನೆಗವಬಿ. -ಪಬಿ. Turkish cloth (Rāv. 6, after 11).

ಜೋಪಡಿ jôpaḍi. A hut; a cottage (C.; Mhr. ಝೋಪಡೀ, ಝುಗ್ಗಿ).

ಜೋಪಾನ jôpâna. Taking care of, looking after, treating carefully, fostering, etc. (C.; Bp. 17, 8; B. 2, 33. 40; 3, 25; Mhr. ಜೋಗವಣೀ, ಜೋಪಡ್ಯಾಳಣೀ, to take care of, etc.).

ಜೋಬು jôbu. = ಜೋಖಿಮ್ಮ, ಸುಮ್ಮ, etc. A dull, lazy man (ಆಲಸ, ಜಡ, ದುಷ್ಟ Mr. 245; T. ಜೋಬು, ಜೋಬ್ಬುಡು, ಜೋಡ್ಡು, ಜೋಜುಲು, laziness, etc.; *cf.* ಜೊಡ್ಡು).

ಜೋಭದ್ರ jôbadra. = ಜೋಖಿ. (C.).

ಜೋಮಾಲೆ jômâlĕ. See s. ಜೋ 2.

ಜೋಮು jômu. = (ಜೊಮ್ಮು 2), ಜೋಸು 2. (My.; Tē. ಜೋಮು, torpidity, stupefaction; silliness with pride = ಸೊಕ್ಕು; see ಜೊಮ್ಮಿಸು 2).

ಜೋಯಿಸ jôyisa. = ಜೋಯಿಸ, ಜೋಸಿದ, ಜೋಸ್ಯ. Tbh. of ಜ್ಯೋತಿಷ (Śmd. 368; C.; ಸಾಂಪತ್ಯರ, ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ, etc. Sl. 261).

ಜೋಯಿಸಗ jôyisa-iga. (Śmd. 233). Tbh. of ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. See IIIā. s. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ.

ಜೋರನೆ jôranĕ. = ಜುರುಜುರ್ರು, ಜೊಜ್ಜನೆ. ನೆತ್ತರು ಪಿಡಿದ ಜೋರನೆ ಸುರಿಯು (Bp. 38, 28).

ಜೋರಾವರಿ jôrâvari. Violence, force, compulsion (C.; Br.; Mhr., H.).

ಜೋರಿಸು jôrisu. = ಸೋರಿಸು. To cause to trickle or flow (Bh. 8, 25, 19; My.).

ಜೋರು jôru. 1. = ಸೋರು. To trickle, to drip, to drop, to leak, etc. (My.).

ಜೋರು jôru. 2. Trickling, flowing; a flow (as of blood, Bh. 7, 16, 36). — ಜೋರಿಯು. -ಸು. To trickle, etc. (Rām. 4, 2, 37). — ಜೋರುಗಟ್ಟು. -ಳ್ಳು. To tie up in a cloth for straining, as curds or suppa (My.). — ಜೋರು ಬಾಯಿ. relt. = ಸೋರುಬಾಯಿ. A falling of drops, dripping (as from a wet cloth, My.); droppings (as of rice, etc. My.). — ಜೋರು ಹಾಕು. To strain, as soaked grain or pulse (My.).

ಜೋರು jôru. 3. Colour applied in stripes to the walls of a house (S. Mhr.; *cf.* ಓರಣ? ತೋರಣ?).

ಜೋರು jôru. Strength; force; quickness; violence; stress; injustice, oppression, compulsion (C.; Br., Mhr., H. ಜೋರ).

ಜೋರುವರಾತ jôru-varâta. Dunning hard for payment (C.).

ಜೋಲ್ jôl. 1. = ಜೋಲು 1. To hang down from; to hang down; to move to and fro; to swing, to oscillate, to dangle; to be or become loose or slack; to droop, to become downcast, etc. (ಆಲಯನ Śmd. Dh.; ಎದಿಲ್ Śmd. I; ಕೆಲಿಲ್ Śmd. II, Kk. 91; ಸೋಲ್ Śm. 103; ಒದಿಲ್ 107; Mhr. ಝುಲಣೀ, ಝುಲವಣೀ, Sk. ದುಲ್; Tē. ಸೋಲು, to turn faint, etc.). ಜೋಲ್ವಂ (Kk. 91); ಜೋಲ್ದುಮು (72). ಜೋಲ್ದು (J. 18, 21). ಜೋಲ್ವ (Bp. 20, 11; J. 15, 18; 21, 36; 28, 40). See ಕೆಮ್ಮೋಲ್. 2, to let hang down (J. 18, 60); to make loose (Bp. 47, 47).—See Čpr. 1, 102; 5, 59. 132; 7, 88; Grj. 4, 68; Bp. 17, 3; 51, 71.

ಜೋಲ್ jôl. 2. = ಜೋಲು 2. Hanging down, hanging, etc.; slackness, looseness. — ಜೋಲ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. A lip that hangs down (My.; V. 11, 61). — ಜೋಲ್ದುಮುಡಿ. -ತುಮುಡಿ. A loose bundle of hair (J. 5, 60). — ಜೋಲಾಡಿಸು. To hang and move to and fro, as fruits on a tree; to hang down, as a person on his hands from a branch (My.).

ಜೋಲಿ jôli. 1. = (ಜೋಕಿ 1), ಜೋಳಿ. Concern: business, affair (My.; Tē.; T., M. ಜೋಲಿ). 2, connexion, intercourse (My.; Tē.; Rām. 6, 2, 25). 3, regard (see ಮುಂ-, ಹಿಂ-).

ಜೋಲಿ jôli. 2. = ಜೋಕೆ. Hanging, swinging, oscillating, dangling (Mhr.); an oscillation (B. 5, 171); sudden motion aside (Mhr.); evasion, shifting off, delay (C.; Mhr. ಝುಲಣ, ಝುಲವಣ). — ಜೋಲಿ ಮಾಡು. To shift off, to delay (C.). — ಜೋಲಿ ಸಮ್ಮಾಳಿಸು. To preserve the equilibrium of the body (S. Mhr.; B. 4, 182). — ಜೋಲಿ ಹೊಡೆ. To push one aside (S. Mhr.).

ಜೋಲಿಗಾರಿ jôli-gâra. A loiterer (My.). ಜೋಲಿಗಾಱನ ಜೇಲಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಜೊಲಜೆಲ್ಲಾ ಜಾಲಿ (Prv.).

ಜೋಲು jôlu. 1. = ಜೋಲ್ 1. P. ps. ಜೋಲಿ (Bp. 3, 9; 20, 13; 26, 28; Bh. 8, 24, 6), ಜೋತು (C.). ಜೋಲುವ (Bp. 61, 27). ಜೋಲುವದನ ತಾಯಿ ಒಡಿದರೆ ನಾಲ ತೀರ್ತಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ನೂಲು 2. — ಜೋತಾಡು. -ಆಡು = ಜೋಲಾಡು. (C.; Te. ತೋಲುತಾಡು). See Prv. s. ಕೆತಾಡು. — ಜೋತು ಬೀಳು. = ಜೋಲು ಬೀಳು. (My.). — ಜೋಲು ಬೀಳು. = ಜೋಲು-. ಜೋಲು ಪಿಡ್ಡದ್ದು (ಅಮ್ಮಚ G.; My.). — ಜೋಲಾಡು. -ಆಡು. To hang down from; to hang down; to dangle, etc. (My.). ಆಮುಕರು ಲತೆಯು ಉಯ್ಯಲೆಯು, ಜೋಲಾಡುವರು ಲತೆಗಳನ್ನು (Bhâgavata 10, 18, 9). See Sl. 215. 229. 230. 252.

ಜೋಲು jôlu. 2. = ಜೋಲ್ 2. (Bh. 8, 24, 7). — ಜೋಲುಗರುಳು. -ಕರುಳು. The hanging intestines: the liver (My.). — ಜೋಲುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A long, flapping ear (My.). — ಜೋಲುಮೊಗಲ್. -ಮೊಗಲ್. A wrinkled skin (My.). — ಜೋಲು ಜಾವಳಿ. A kind of ear ornament (C.). — ಜೋಲು ಬೀಳು. To hang down, etc. (C.; B. 4, 47. 134). — ಜೋಲುಮುಖ. A down-cast countenance (My.).

ಜೋಲೆ jôlĕ. = ಜೋಲಿ 2. See ಮುಂ-, ಹಿಂ-, and *cf.* ಜೋಲಿ.

ಜೋವಳೆಯ jôvaḷĕya. A man who knows to wrestle or to strive with, a clever, strong opponent (Bh. 8, 4, 14; see Mhr. ಝುಲವಣ್ಯಾ, ಝುಲವಣ್ಯಾಣೆ).

ಜೋಷ jôsha. = ಜೋಸ. Satisfaction, approval, pleasure, felicity.— ಜೋಷದಿ, *joyfully, happily; silently.*

ಜೋಸ jôsa. Tbh. of ಜೋಷ (Śmd. 335 Mḍb.).

ಜೋಸರಗಿ jôsaragi. = ಜೋಸರಗಿ, q. v.

ಜೋಸ್ಯ jôsya. = ಜೋಯಿಸ, etc. (My.; Tē. ಜೋಸ್ಯ, Mhr. ಜೋಸ್ಯ).

ಜೋಹ jôha. = ಜೋಸ. Tbh. of ಯೋಗ. Disguise (Bh. 6, 7, 31; 7, 3, 32; Rām. 6, 39, 23).

ಜೋಹರ jôhara. 1. = ಜೋಹಾರ. A term used by inferiors in saluting their betters (Bp. 46, 7. 42; Mhr. ಜೋಹಾರ).

ಜೋಹರ jôhara. 2. = ಸೋಹಳ. A festive ceremony; a festivity; merry-making: rejoicings; play (Rāv. 6, after 11; B. 5, 43).

ಜೋಹಾರ jôhâra. = ಜೋಹರ 1. (Bp. 46, 5). — ಜೋಹಾರಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 8).

ಜೋಳ jōḷa. 1. Tbh. of ಯವನಾಲ. A generic name of several species and varieties of millet (ಕಲಿಕ, ಯವನಾಲ Mr. 374; C.; T., M. ಜೋಳ; Tu. ಜೊನ್ನೆ; Mhr., H. ಜಾರಿ, ಜಾರಿ). ಸಿನ್ನ ಮನೆ ಜೋಳಾಗಲಿ! (a kind of innocent curse, S. Mhr.). ಜೋಳ ಹೊನವಾಪರೆ ದುಮ್ಮ ಆಪೀವೇ?—ಜೋಳಾ ವಿಸ್ಟ ಕ್ಷಣ ಜೋಳ ಕಾಣುವಮೋ? (Prvs.). See Bp. 9, 16; 10, 2; 22, 27; B. 1, 22; ಕೆಂ-, ಗೋಂ-, ಹೊಟ್ಟ-, ಹೋಸ-, ಬಿಳಿ-, ಮುಸುಕಿನ-. — ಜೋಳದುಮ್ಮಿ. A harmless kind of small-pox (S. Mhr.).

ಜೋಳ jōḷa. 2. Tbh. of ಯುಗಳ. Union, etc. — ಜೋಳದಾಟಿ. -ಪಾಟಿ. An associate (Abh. P. 12, 57); a partner (Bh. 6, 5, 10). — ಜೋಳವಾಡು. -ಪಾಡು. Joint-living or concern, partnership (Bp. 53, 35; Bh. 8, 27, 9).

ಜೋಳಿ jōḷi. = ಜವಳಿ, ಜೋಡು 1, ಜೋಳಿ 1. Union, etc. (ಜವಳಿ, ಜೋಡು, ತೋಡು, ಎಣೆ, etc., ಸಾಮ್ಯ ಕೆಂ. 55; ಸಮಾನ Kk. 16). See Bp. 4, 7; 58, 50. — ಜೋಳಿಮಿಗೆ. -ತೆಗೆ. To become equal (Bh. 8, 21, 23).

ಜೋಳಿಗೆ jōḷige. A square piece of cloth gathered up at the corners, into which alms are put, etc. (C.; T. ಜೋಳಿ, ಜೋಳಿಗೆ; M. ಜೋಳಕ; Mhr. ಝೋಳಣಾ; *cf.* Sk. ಝೂಲಿಕ). ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆಷ್ಟು, ಗೂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗ (or ತೂಗ) ಬಾತಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ್ಯಾತೇ? (Prv.).

ಜೋಳಿಸು jōḷisu. = ಜೋಡಿಸು 1. See ಕೆಯ್- s. ಕೆಯ್ 3.

ಜೋಳು jōḷu. (= Mhr. ಝೂಳಣಾ?). See Dp. 70, 5.

ಜೌ jau. For a K. term with an initial ಜೌ in writ see initial ಜವ.

ಜ್ಞ jña. Knowing; intelligent. See *e. g.* ಆ-, ಪ್ರ-.

ಜ್ಞತೆ jñatĕ. Knowledge of, regard, etc. See ಕೃತ-.

ಜ್ಞತ್ವ jñatva. The syllable ಜ್ಞ (Śmd. 354. 363).

ಜ್ಞಪಿತ jñapita. *Made known.*

ಜ್ಞಪ್ತ jñapta. *Made known.*

ಜ್ಞಪ್ತಿ jñapti. = ಗಪ್ತಿ. *Knowing, understanding, apprehension.*

ಜ್ಞಾತ jñāta. Known, perceived, understood. See ಪ್ರ-.

ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾಂತ jñāta-siddhānta. *Versed in any science or śāstra.*

ಜ್ಞಾತಿ jñāti. A paternal relation; *a kinsman in general.* 2. a distant kinsman, one who does not participate in the oblations offered to deceased ancestors.

ಜ್ಞಾತಿತ್ವ jñātitva. = ಜ್ಞಾತೇಯ. (G.; My.).

ಜ್ಞಾತೃ jñātṛi. Knowing; *a knower.*

ಜ್ಞಾತೇಯ jñātēya. *Relationship, affinity.*

ಜ್ಞಾನ jñāna. = ಗೇನ, ಗ್ನಾನ, ಗ್ಯಾನ, ಜಾಣ್. Knowing; knowledge, cognizance; intelligence; *sacred or religious knowledge* (ಸುಜ್ಞಾನ Nn. 52; ಬ್ರಹ್ಮ, ಸುಜ್ಞಾನ 79). See ತಿಳಿ.

ಜ್ಞಾನಕಾಂಡ jñāna-kāṇḍa. That portion of the vêda which relates to the knowledge of the Brahma. (My.).

ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷು jñāna-cakshu. = ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ. (My.).

ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ jñāna-dṛishṭi. The eye of intelligence, inner eye, mind's eye, intellectual vision (Bp. 34, 21).

ಜ್ಞಾನಧನ jñāna-dhana. Knowledge and wealth; knowledge looked upon as wealth (Upr. 9. 21).

ಜ್ಞಾನಮಂಟಪ jñāna-maṇṭapa. A prison (My.).

ಜ್ಞಾನಮಯ jñāna-maya. Consisting of knowledge; containing knowledge. (My.).

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ jñāna-mārga. The path of wisdom (My.).

ಜ್ಞಾನವಂತ jñāna-vanta. = ಗೇನವನ್ತ. Endowed with knowledge; an intelligent, wise man. ಜ್ಞಾನವನ್ತಗೆ ಸ್ನಾನ ಯಾತೆ? (Prv.).

ಜ್ಞಾನವಂತೆ jñāna-vantĕ. An intelligent, wise woman. ಜ್ಞಾನೋ ಆದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ತೆಯೇ? (Prv.).

ಜ್ಞಾನವರ್ಧನ jñāna-vardhana. Increasing wisdom. 2, an Arhat (ಜಿನೇನ್ದ್ರ Mr. 23).

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ jñāna-vṛiddha. Advanced in knowledge (J. 32, 10).

ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿ jñāna-sambandhi. N. (Bp. 9, 36; 25, 4; 51 sum.; 50, 21. 26. 30. 41. 45. 49).

ಜ್ಞಾನಿ jñāni. Endowed with knowledge or intelligence; a learned or wise person; a sage. 2, *an astronomer or astrologer.* ಜ್ಞಾನಿ ಒಬ್ಬರೆ ಮುನ್ನಿಸು, ಹೀನ ಒಬ್ಬರೆ ವ್ಯಯಿಸು (Prv.). See Prv. s. ನೀನು.

ಜ್ಞಾನಿಕೆ jñānikĕ. = ಗೇನಿಕೆ. Knowledge, perception, investigation, consideration.

ಜ್ಞಾನಿಸು jñānisu. = ಗೇನಿಸು. To consider, to reflect (My.).

ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ jñāna-indriya. = ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ. An organ of perception or sensation: the skin, tongue, eye, ear, and nose. (My.).

ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ jñāna-utkṛishṭatĕ. Excellence or eminence of knowledge (ಗ್ರನ್ಥ, ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ Kn. 141).

ಜ್ಞಾಪಕ jñāpaka. = ಗೇಪಕ, ಗ್ನಾಪಕ. Making or causing to know, teaching, informing; a teacher, etc.; a precept, a rule. 2, bearing in mind, remembrance, recollection (C., not Sk.). ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದವನು ಧಾಪ ಎನ್ನಿಸುವನು (Prv.). See Kâvy. III, 8, B, 22-29.

ಜ್ಞಾಪಿಸು jñāpisu. To notify, to indicate (B. 4, 219).

ಜ್ಞೆ jñĕ. The feminine of ಜ್ಞ. See ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, etc.

ಜ್ಞೇಯ jñēya. Cognizable. 2, the state of being cognizable or perceptible (Śśv. 2, 97).

ಜ್ಯಾ jyā. 1. (Śmd. 103). = ಜೀ, ಜ್ಯೆ. *A bow-string;* the chord of an arc, a sine in geometry. 2, *the earth.*

ಜ್ಯಾ jyā. 2. An incorrect way of writing ಜ್ಞಾ, *e. g.* ಜ್ಯಾಪ (Cb. 85. 89), ಜ್ಯಾಪ (34), ಜ್ಯಾಪಿಸು (45. 120), ಜ್ಯಾಪ್ಯ (102), ಜ್ಯಾಣ (44. 68), ಜ್ಯಾಣತನ (59), ಜ್ಯಾತಿ (68. 132), ಜ್ಯಾಕ (36. 128), ಜ್ಯಾಲಿ (91). (*Cf.* Cb.'s ಜ್ಯಾತಕ 139; ಜ್ಯಾಪೆ 99).

ಜ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣ jyā-ghāta-nivāraṇa. = ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣ. See Nr. s. ಕಟ್ಟು 2.

ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣ jyā-ghāta-vāraṇa. *A fence for the arm against the strokes of a bow-string.*

ಜ್ಯಾನಿ jyāni. *Decay, old age, infirmity.*

ಜ್ಯಾಮಂಡಲ jyā-maṇḍala. The terrestrial circle or globe (V. 11, 55).

ಜ್ಯಾಯಸ್ jyāyas. = ಜ್ಯಾಯಾಂಸ. *Superior, more or uncommonly excellent.* 2, *elder, senior, elder-born.*

ಜ್ಯಾಯಾಂಸ jyāyāṁsa. Tbh. of ಜ್ಯಾಯಸ್ (Śmd. 103).

ಜ್ಯಾರವ jyā-rava. The twang of a bow-string (ಜೀವದ ಕೆಲ). — ಜ್ಯಾರವಗೆಯ್-. -ಅ-. To twang a bow-string (Śśv. 4, 39).

ಜ್ಯೆ jyĕ. = ಜ್ಯಾ 1, etc. See Illâ. s. ತಿರು 1.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ jyēshṭha. = ಜೇಷ್ಠ. *Most excellent, pre-eminent.* 2, *eldest, very old; elder-born; an elder brother.* 3, = ಜ್ಯೈಷ್ಠ q. v.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ jyêshṭhê. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ. = ಜೇಷ್ಠೆ, etc. An elder sister (ನನ್ನ ಸ್ವಯಂ ಹಿರಿಯಳು Kn. 128). 2, the eighteenth lunar mansion, being a part of scorpio. (My.). 3, *the elder sister of Lakshmi who is the goddess of misfortune; misfortune, poverty* (ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನಿರ್ಗತಿ Illâ.). 4, *a small house-lizard.*

ಜ್ಯೈಷ್ಠ jyaishṭha. = ಜ್ಯೇಷ್ಠ No. 3. *The month in which the full moon stands near the scorpion,* May-June.

ಜ್ಯೋತಿ jyôti. = ಜೋತಿ, ಜ್ಯೋತಿಸ್. Light; brightness, clearness; a burning lamp (ದೀಪ್ತಿ, ಗೃಹಧಾನು, ದೀವಿಗೆ Mr. 205). 2, fire (ಅಗ್ನಿ, ಆಗ್ನಿ Kn. 68; ದಹ್ನಿ, etc. Mr. 45). 3, a ray of light (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 68). 4, a star (ನಕ್ಷತ್ರ 68; ಉಡು, ನಕ್ಷತ್ರ, etc. Mr. 37). 5, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ಣು 68). 6, good nature or disposition (ಸದ್ಭಾವ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸು 68).

ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರ jyôtis-śâstra. The science of, or a work on, astronomy (or astrology). (My.).

ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ jyôtis-liṅgaṇa. Moving light: *a fire-fly.*

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ jyôtis-maya. Consisting of light; brilliant; starry. (R.).

ಜ್ಯೋತಿರ್ಲತೆ jyôtis-latê. N. of a plant (Śâv. 3, 35, = ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ No. 3?).

ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನ jyôtis-vimâna. A bright, brilliant vimâna (Cpr. 1, 111).

ಜ್ಯೋತಿಷ jyôtisha. = ಜೋತಿಷ, etc. Astronomy; astrology. 2, an astronomer; an astrologer.

ಜ್ಯೋತಿಷಿ jyôtishi. = ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. (R. 5, 53; ಸಾಂದರ್ಭಿಕ G.).

ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ jyôtishika. = ಜೋತಿಷಿಗ. *An astronomer; an astrologer.*

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕ jyôtishka. = ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. (ಸಾಂದರ್ಭಿಕ, ಜೋತಿಷಿಗ Illâ. MS.; Sk. 261; My.).

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮ jyôtis-stôma. A sôma sacrifice considered as the typical form of a whole class of sacrifices. (My.).

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ jyôtis-mati. She who is luminous or brilliant. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* (ಬ್ರಹ್ಮ, ಕಂಗು Mr. 146, c. r. ಕಾಂಗು). 3, the night as illumined by the stars.

ಜ್ಯೋತಿಸ್ jyôtis. = ಜ್ಯೋತಿ, q. v. *Light.* 2, *a star.* 3, *the eye.* 4, lightning. 5, N. of the plant Trigonella foenum graecum.

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ jyôtsna. = ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ. (ಜೊನ್ನ Ct. II, 15).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪ್ರಿಯ jyôtsnâ-priya. The Greek-partridge or cakôra. (R.).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ jyôtsni. *A moonlight night.* 2, *a species of cucumber, Trichosanthes diocca.*

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ jyôtsnikê. *The plant Luffa acutangula,* etc. (= ಕೋಟಾತಕಿ).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ jyôtsnê. ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ. = ಜೊನ್ನ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ. A moonlight night; *moonlight;* splendour.

ಜ್ಯೌತಿಷಿಕ jyautishika. *An astronomer; an astrologer.*

ಜ್ವರ jvara. = ಜರ 1. Heated, inflamed. 2, *fever* (of many kinds). 3, mental pain, grief. ನಿನ್ನ ಜ್ವರ ಬಿಡಿಸಿದ್ದವ (R. 3, 67). ಜ್ವರ ಬರುವ್ವತೆ (S. Mhr.). ಜ್ವರ ಮುಟ್ಟುವ್ವತೆ (S. Mhr.). ಜ್ವರ ನಿಲ್ಲವು (S. Mhr.). ಜೇಜ್ವರದಲ್ಲಿ ರಂಗಳಿ ಲಿವಿನು, ಸಜ್ಜರುದೇ! (Bp. 50, 29). See ಜರ-, ಜಳ-.

ಜ್ವರಿತ jvarita. Hot with fever or passion. See ಕಾಮ-.

ಜ್ವಲ jvala. Flaming, shining, brilliant; flame, blaze. See ಪ್ರ-, and *cf.* ಜಳ 1.

ಜ್ವಲತ್ jvalat. Burning, blazing; shining, brilliant. (My.). — ಜ್ವಲದ್ಗರ್ಭ. A volcano (My.).

ಜ್ವಲನ jvalana. Shining, burning, blazing; *fire.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಜ್ವಲನನೇತ್ರ jvalana-nêtra. Having the eye flaming, fiery-eyed; Śiva (Bp. 25, 28; 50, 57; 56, 38).

ಜ್ವಲನಾಕ್ಷ jvalana-akṣha. = ಜ್ವಲನನೇತ್ರ. (Śâv. 4, 123).

ಜ್ವಲನಿ jvalani. = ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ No. 2, q. v.

ಜ್ವಲಿ jvali. Burning, flaming; shining.

ಜ್ವಲಿತತಾರಿಕೆ jvali-târikê. Pictures drawn on a wall (ಈಚ್ಚಿನ ಭಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ Mr. 201).

ಜ್ವಲಿತ jvalita. Kindled, burnt, blazing, flaming. (Bp. 19, 81).

ಜ್ವಲಿಸು jvalisu. To burn, to flame (Bp. 3, 12; My.).

ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ jvâlâ-mukhi. A volcano. (My.; S. Mhr. occasionally).

ಜ್ವಾಲಿ jvâli. Flaming, blazing. 2, fire, Agni (Mr. 45).

ಜ್ವಾಲಿಕಾಬ್ಜವಿಲೋಚನ jvâli-ka-abja-vilôchana. Whose eye is like fire, the sun and the moon (Bp. 21, 21).

ಜ್ವಾಲೆ jvâlê. ಜ್ವಾಲಾ. = ಜಾಲೆ 1, ಜಾಳೆ. *A blaze; a flame.* 2, fire; a certain metrical foot (Ch.). 3, N. of a woman (J. 9 sum.; 9, 17, etc.).

ಝ್ JH

ಝ್ jh. The twenty-ninth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It occurs only in a limited number of Kannaḍa and Tadbhava words (Śmd. 22. 23).

ಝ jha. The letter ಝ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. ೨, the number 9 (Mr. 349).

ಝಕಾರ jha-kâra. The letter or syllable ಝ (Śmd. 11).

ಝಗ jhaga. = ಜಗ 1.

ಝಗಟೆ jhagaṭe. = ಜಗಳೆ (Śmd. 339, o. r. ಝಗಡೆ), ಝಗಳೆ (29, o. r. ಝಗಡೆ).

ಝಗಡೆ jhagaḍe. = ಝಗಟೆ, q. v.

ಝಗಝಗಾಯಮಾನ jhagajhagâyamâna. (= ಜಳಜಳಾಯಮಾನ). Sparkling, flashing. (My.).

ಝಗಳೆ jhagaḷe. = ಝಗಟೆ, q. v.

ಝಗೆ jhage. = ಜಗಜಮ್ಮು No. 2. A robe or gown extending to the feet (Mhr. ಝಗಾ; B. 5, 297).

ಝಂಕಾರ jhaṅ-kâra. = ಝೇಂಕಾರ, ಝಂಕೃತಿ, ಝೇಂಕೃತ, (ಝೇಂಕೃತ). A low murmuring sound, as the buzzing or humming of bees, etc.

ಝಂಕಾರಿತ jhaṅ-kârita. = ಝಂಕೃತ, (ಝಾಂಕೃತ). Tinkling, jingling, clanking. (Śmd. 173). *Cf.* ಝಂಕೃತಿ No. 2.

ಝಂಕೃತ jhaṅ-kṛita. = ಝಂಕಾರಿತ. (ಕಬೀರರ Mr. 89).

ಝಂಕೃತಿ jhaṅ-kṛiti. = ಝಂಕಾರ, etc. (Ćpr. 1, 105; 7, 38).

ಝಂಕೆ jhaṅke. (= ಜಂಕೆ?). One of the terms with ಝ್ (Śmd. 23).

ಝಂಕೆ jhaṅkè. = ಜಂಕೆ (Śmd. 339).

ಝಂಝಾನಿಲ jhaṅjhâ-anila. = ಝಂಝಾವಾತ. (ಝಂಝೆಯ ಸಾರಿ ಬಪ ಗಾಳಿ Mr. 50).

ಝಂಝಾವಾತ jhaṅjhâ-vâta. *A violent storm with rain*, a high wind in the rainy season, a storm, a squall (ಝಂಝೆ ಕೆರಸಿದ ಗಾಳಿ IIIA.).

ಝಂಝೂ jhaṅjhû. = ಜಂಜೂ (Śmd. 339).

ಝಂಝೆ jhaṅjhe. ಝಂಝೂ. The noise of the wind or of falling rain. 2, a clanking, jingling sound.

ಝಟಿ jhaṭi. A small tree (*cf.* ಗಟಿ).

ಝಟಿತಿ jhaṭiti. = ಜಟಿತಿ. *Quickly, instantly, at once, on the spot.*

ಝಟೆ jhaṭe. *The plant Flacourtia calaphracta* Roxb.

ಝಡಪ jhaḍapa. A stoop of a bird of prey, the rising or springing forward of a serpent, etc. (Mhr. ಝಡಪ, ಝಡಪ್ಪು; Bh. 10, 6, 23).

ಝಣ jhaṇa. (= ಜಣ, etc.). — ಝಣಝಣ. = ಜಣಜಣ. The jingling or tinkling of metallic ornaments (Bp. 5, 24; Rśv. 13, 70; Sk.). — ಝಣಝಣಿಸು. = ಝಣಝಣಿಸು. ಝಣಝಣಿಸುವ ಕಂಕಣ (Prll. 3, 25). — ಝಣಝಣಿತ. = ಝಣಿತ. (Bp. 5, 29). — ಝಣಝಣಿಸು. = ಜಜಣಿಸು. To tinkle, to jingle, etc. (Bp. 56, 5; Rśv. 6, after 11, twice).

ಝಣಿತ jhaṇat. Jingling, tinkling, clinking (Śmd. 103).

ಝಣಿತ್ಕಾರ jhaṇat-kâra. (= ಝಣತ್ಕಾರ). The jingling, tinkling or clinking of metallic ornaments or small bells. (Ćpr. 8, after 83; Grj. 2, after 106; 8, after 8; J. 6, 45).

ಝಣಿತ್ಕೃತಿ jhaṇat-kṛiti. = ಝಣಿತ್ಕಾರ. (Rśv. 5, after 13; 10, 6).

ಝಣಿತ್ಪುರ jhaṇat-nûpura. (Śmd. 100). A tinkling anklet.

ಝಣಿರ್ jhaṇar. = ಝಣ. A sound in imitation of jingling, etc. (Rśv. 4, 73; *cf.* ಝಣತ್).

ಝಣು jhaṇu. Bravo! huzza! (Bh. 2, 2, 107).

ಝಂಪ jhampa. = ಜಂಪ. A spring, a jump; jumping, springing.

ಝಂಪಾಳ jhampâḷa. A veil (*cf.* the Mhr. s. ಜಳಪ್ಪು). = ಝಂಪಾಳಂಗಂ. -c-ಳಮಿ. A veil to cover (Ćpr. 7, 101).

ಝರ jhara. *A cascade.*

ಝರಿ jhari. A cascade; a river. See ಜಾರ್.

ಝರ್ಝರ jharjhara. *A sort of drum.* See s. ಜಂಜರಂ ಜಾಪ್ಯ.

ಝಲಮ್ಮೆನೆ jhalammĕnĕ. = ಝಲಮ್ಮೆನೆ. (Śmd. 22, o. r. ಝಳಮ್ಮೆನೆ, ಝಲ್ಲೆನೆ; *cf.* ಜಲ್?).

ಝಲ jhalè. (= ಜಲ 2). Sunshine, splendour, brilliant or glittering light.

ಝಲ್ಲರಿ jhallari. = ಝಲ್ಲಿ (Śmd. 30). A sort of drum or cymbal. 2, a curl, a lock of hair. 3, = ಜಲ್ಲಿ 3, (ಝಲ್ಲಿ). tassels, fringes, hangings (Bh. 1, 12, 3; Rām. 1, 7, 14; 1, 13, 4; not Sk.; *cf.* ಜಾಲರಿ).

ಝಲ್ಲಲ jhallaḷi. = ಝಲ್ಲರಿ, q. v. (Rśv. 6, after 11).

ಝಲ್ಲಿ jhalli. (Śmd. 23). (= ಜಲ್ಲಿ 3). Tassels, fringes, hangings (Ćpr. 7, after 81; Bh. 9, 2, 42); a chowry (V. 4, 30).

ಝಲ್ಲೆನೆ jhallĕnĕ. See ಝಲಮ್ಮೆನೆ.

ಝಷ jhasha. *A fish.*

ಝಷಕೇತನ jhasha-kétana. *Kāma.*

ಝಷಕೇತನಧ್ವಂಸಿ jhashakétana-dhvaṁsi. Śiva (My.).

ಝಷಧ್ವಜ jhasha-dhvaja. = ಝಷಕೇತನ. (Sk.; R.).

ಝಷಪತಾಕೆ jhasha-patâkĕ. A banner with the sign of a fish (Ćpr. 6, 67).

ಝಷೆ jhashe. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಝಳ jhaḷa. (Śmd. 23). = ಜಳ 1, q. v. (ಸೆಗಳಗೆ, ಉಮ್ಮ Kk. 11; ಸೆಗಳೆ 12). See Bh. 1, 12, 15; 1, 20, 54. 59; Rām. 2, 7, 5; J. 8, 40; 21, 36.

ಝಳಕ jhaḷaka. (Śmd. 23), or ಝಳಪ (39). (Mhr. ಝಳಕ, glitter; Sk. ಝಳಕ್ಕಾ, ಝಳ್ಳಿಕಾ, light; a great flame).

ಝಳಪಿಸು jhaḷapisu. (Śmd. 23). = ಝಳಪಿಸು, ಝಳಪಿಸು, ಝಳಮ್ಮಿಸು. To make glitter or shine (Bh. 2, 13, 26). 2, to brandish or shake, as a sword, etc. (Bp. 32, 14. 35;

Rām. 6, 2, 12; J. 4, 30; 16, 7; 20, 26; Abhâ. 2, 53; My.); to brandish like a weapon (Bh. 1, 5, 8).

ಝಳಮ್ಬ jhaḷamba. = ಜಳಮ್ಬ, q. v. (Ćpr. 8, 45).

ಝಳಮ್ಮನೆ jhaḷammĕnĕ. = ಝಲಮ್ಮನೆ, q. v.

ಝಳಿಪಿಸು jhaḷipisu. (Śmd. 39), or ಝಳಾಪಿಸು (39). (In My. = ಝಳಪಿಸು No. 2).

ಝಳುಪಿಸು jhaḷupisu. = ಝಳಪಿಸು No. 2. (Bp. 27, 55; My.).

ಝಳುಮ್ಪಿಸು jhaḷumpisu. = ಝಳುಪಿಸು. (Rāv. 5, 123; 6, after 11).

ಝಳಕ jhaḷaka. = ಝಳಪ, q. v.

ಝಳಾಪಿಸು jhaḷāpisu. = ಝಳಪಿಸು, q. v.

ಝಳಾಸು jhaḷāsu. (Śmd. 23, not in all MSS.).

ಝಾಂಕೃತ jhâṅ-kṛita. (= ಝಂಕೃತ). A tinkling ornament worn round the toes or feet. 2, = ಝಂಕೃತ, the noise of the wind (ಕಾವೇರಿ Mr. 89).

ಝಾಂಗಕ jhâṅgaka. N. of a perfume (Ćpr. 6, 102).

ಝಾಟ jhâṭa. A wood, a thicket (*cf.* ಕಾಟ); a place overgrown with creepers; an arbour. (R.).

ಝಾಟಲ jhâṭala. *The tree Bignonia suaveolens* Roxb. (= ಗೋರಂಟಿ). 2, = ಎಕ್ಕಸಿಗೆ (Sl. 497).

ಝಾಡಣೆ jhâḍaṇĕ. = ಜಾಡಣೆ, q. v.

ಝಾಬುಕ jhâbuka. = ಝಾವುಕ. *The tamarisk.*

ಝಾಯಿ jhâyi. = ಜಾಯಿ 1. See s. ಜಂಬರುಜಾಯಿ.

ಝಾವುಕ jhâvuka. *The tamarisk, Tamarix indica* (& dioeca).

ಝಾಳಿಸು jhâḷisu. (Śmd. 23 Mḍb.). (= ಜಾಳಿಸು 1). To set aside, to be unconcerned about (Ćpr. 8, after 44).

ಝಿಣ jhiṇa. = ಝಿಣಿಕ್. An imitative sound. — ಝಿಣ ಝಿಣ ಕ್. A sound in imitation of the jingling or tinkling of ornaments (Grj. 2, after 106).

ಝಿಣ್ಟಿ jhiṇṭi. *The shrub Barleria cristata* (ಕರಿಯ ಗೋರಂಟಿ Hlâ.; see Mr. s. ಗೋರಂಟಿ).

ಝಿಲ್ಲಿಕೆ jhillikĕ. *A cricket* (ಜಿಮ್ಮಕ್ಕೆ Mr. 176, o. r. ಜಿ-).

ಝಿಲ್ಲೀಕೆ jhillīkĕ. *A cricket.*

ಝಿರುಕೆ jhirukĕ. *A cricket.*

ಝುಲುಮ್ಮನೆ jhulummĕnĕ. (Śmd. 22 Mḍb.).

ಝೇಂಕರಿಸು jhêṅ-karisu. To hum, to buzz (Rāv. 1, after 135; J. 1, 12).

ಝೇಂಕಾರ jhêṅ-kâra. = ಝಂಕಾರ, etc. (Grj. 8, after 8; J. 3, 21). 2, the twang of a bow-string (J. 13, 2).

ಝೇಂಕೃತ jhêṅ-kṛita. = ಝಂಕಾರ No. 1. (ತುಮ್ಬಿದು ರವ Mr. 89).

ಝೋಪ್ತಿಗ jhôptiga. = ಜೋಪ್ತಿಗ, q. v.

ಝೌಳಿಕ jhauḷika. A small bag for betel, etc. (*Cf.* ಜೋಳಿಗೆ?).

ಞಾಣ್

Ñ

ಞಾಣ್ ñ. The thirtieth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 24). See note ad ಂ, ಁ 1.

ಞ ña. The letter ಞಾಣ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಞಕಾರ ña-kâra. The letter or syllable ಞ (Śmd. 11).

ಟ್ ṭ

ಟ್ ṭ. The thirty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). Regarding its connection with ಡ್ see Śmd. 30; regarding that with ತ್, Śmd. 31; regarding that with ದ್, Śmd. 214. 228. 250. 282. 284. 287; regarding that with initial ಪ್ see *e. g.* ಟಗರು, ಟಿಕ್ಕಿ 2, ಟಿಂಕಳು, ಟಿಂಗರು; and regarding that with ಪ್ see *e. g.* ಜಿಟ್ಟಪು. About its being doubled see Śmd. 215. 275.

ಟ ṭa. The letter ಟ when pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 1 (Mr. 349).

ಟಕ್ ṭak. = ಟಿಕ್, q. v. — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್. = ಟಿಕ್ ಟಿಕ್. (My.).

ಟಕವಿಕಟ ṭakavikaṭa. One of the sounds used in beating time in music (Bp. 37, 8).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 1. To put in mind, to remind, to charge strictly. ಅದನ್ನಗೆ ಟಕಾಯಿಸಿ ಮಾ! (S. Mhr.).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 2. To deceive, to cheat (My.; Mhr. ಠಕವಿಸೇ).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 3. To be exhausted (S. Mhr.; Mhr. ಟೀಕ, ಟೀಕ್, exhausted state).

ಟಕಾರ ṭa-kâra. The letter or syllable ಟ (Śmd. 11).

ಟಕ್ಕ ṭakku-a3. = ಠಕ್ಕ. A cunning, deceitful fellow, a rogue (C.; Mhr., H. ಠಕ; Tē. ಟಕಮಂಡು). ಠಕಂ ಟಿಕ್ಕಂ (Śmd. 193). ಟಿಕ್ಕನಲ್ಲುವೆನ್ನ ಧಕ್ಕನೆ ಹೋಗಲು ನಿಗಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದ (Prv.).

ಟಕ್ಕಿಗ ṭakkiga. = ಟಿಕ್ಕ. (My.).

ಟಕ್ಕಿಸು ṭakkisu. = ಟಿಕಾಯಿಸು 2, (ಠಕ್ಕಿಸು). (C.).

ಟಕ್ಕು ṭakku. = ಠಕ್ಕು. Cunning, deceit, trickery, hypocrisy (C.; B. 3, 85; 5, 32). ಕಪಟಿಟಕ್ಕು (Śmd. 78). ಟಿಕ್ಕು ಇರುವ ದಗೆ ಟಿಕಾಕೆ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.). — ಟಿಕ್ಕು ಟಿಮಿಕ್ಕು. dupl. = ಟಿಕ್ಕು. (My.).

ಟಕ್ಕುತನ ṭakkutana. = ಠಕ್ಕತನ. Cunning, deceitful behaviour (S. Mhr.). See Prv. s. ಮೊಕ್ಕ 2.

ಟಕ್ಕೆ ṭakkē. ಠಕ್ಕೆ. = ಟಿಕ್ಕೆ 1, etc. (Dp. 53, 57).

ಟಗರ ṭagara. = ಟಗರು, etc. (B. 5, 25).

ಟಗರಿಸೆ ṭagariśē. = ತರುಟಿಗಿ, etc. ಟಗರಿಸ್ಯನ ಗಿಡ. = ತರು ಟಿಗಿ-. (Z.).

ಟಗರು ṭagaru. = ಟಗರ, ಟಿಗರು, ಕಗರ 2. A ram (C.; B. 3, 9). — ಟಗರುಜಡೆಯು. -ಜಡೆಯು. (ದಕ್ಷಪ್ರಜ್ಞನು G.).

ಟಂಕ ṭaṅka. = ಟಿಂಕ, ತಂಕ. *A stone-mason's hammer (cf.* ಟಿಂಕೆ, etc.), *a stone-cutter's chisel* (ಉಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ Nn. 129; ಉಳಿ Mr. 383. 483). 2, *pride, conceit* (ಅಭಿಮಾನ 129; 483). 3, a stamped coin (ಪಾಡೆಯು 129). 4, borax (Sl. 407).

ಟಂಕಣ ṭaṅkaṇa. Borax (ಪೆಳಗಾರ Mr. 102; ರಸಯೋಗ, ಪೆಳಗಾರ Nr.). — ಟಿಂಕಣಕಾರ. = ತಂಕಣಕಾರ, ಟಿಂಕಣ. (C.; Sk. ಟಿಂಕಣಕ್ಷಾರ).

ಟಂಕಶಾಲೆ ṭaṅka-śālē. = ಟಿಂಕಸಾಲೆ, ಟಿಂಕ-. A mint. (My.).

ಟಂಕಸಾಲೆ ṭaṅka-sālē. = ಟಿಂಕಶಾಲೆ. (C.; B. 4, 103; 5, 182; Tē.). ಟಿಂಕಸಾಲೆಯು ಆಫಿಕಾರಿ (ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಸ್ವೀಕ್ಷಿಕ Nr.; Sl. 225).

ಟಂಕಾರ ṭaṅ-kâra. (= ಠಕಾರ 1, No. 2). Howling; clanging; a sound, a clang; the twang of a bow-string. See ಟಿಂಕ; Abh. P. 9, 57; Bp. 17, 17; J. 21, 13; 22, 45.

ಟಂಕಾಪಹತಿ ṭaṅkâ-hati. A stroke with the leg (Ūpr. 4, 27).

ಟಂಕೃತ ṭaṅ-kṛita. = ಟಿಂಕಾರ. (ಪಿಲ್ಲ ರಸ. Mr. 89).

ಟಂಕೃತಿ ṭaṅ-kṛiti. = ಟಿಂಕಾರ. (Ūpr. 1, 27).

ಟಂಕೆ ṭaṅkē. = ಠಂಕೆ, ಠಂಗಿ, ತಂಕೆ. A staff, a cudgel, etc. (ಪಾಣಿಕೋಡ್, ಠಂಗ Śm. 31). (M. ಟಿಂಗ; T., M. ತಟ್ಟು, ತಡ್ಡು, to strike, beat; *cf.* ಪಾಪ 4).

ಟಂಕೆ ṭaṅkē. ಟಿಂಕಾ. The leg.

ಟಂಗು ṭaṅgu. = ತಂಗು. A girth, especially of a horse-saddle (S. Mhr., Tē.; Mhr., H. ತಂಗ; *cf.* ತಂಗುಪ). — ಟಿಂಗು ಹರಿ. The girth to be broken: to be reduced to poverty (My.). ಟಿಂಗು ಹರಿಯಿತು, ಕಾಲು (or ಕೊಡಲು) ಮುರಿಯಿತು (Prv.).

ಟಣ್ ṭaṇ. = ಟಣ 2, ಡಣ 1. The sound of a gong being struck (My.); that of a metal vessel falling and striking hard things in its way (My.; Mhr. ಟಣಪಣ, ಟಣಟಣ, the sound of a pebble rebounding from a hard body, of leaping, dancing, etc., and of the twang of a bow; ಟಣಟಣಿಸೇ, to ring a vessel; ಟಣಟಣಕೇ, to clank; ಟಣಾ, ಟಣಟಣ, the sound of hammering, banging, etc.; of the ringing empty vessels, etc.). — ಟಿಣ್ಣನೆಸು. = ಟಿಣ್ಣಾಣ್ಣ ಎನ್ನು. (My.). — ಟಿಣ್ಣಾಣ್ಣ ಎನ್ನು. (A falling vessel) producing the repeated clanking sound of ಟಿಣ್ (My.).

ಟಣ ṭaṇa. 1. An imitative sound used in leaping. — ಟಣ ಟಿಣ. rep. (= ಟಣಪ್ಪನೆ). ಟಣ ಟಿಣ ಮಾಡು, to leap with bounces, as boys, etc. (S. Mhr.).

ಟಣ ṭaṇa. 2. = ಟಣಿ. (S. Mhr.).

ಟಣಕ್ ṭaṇak. = ಟಣಕ್ಕನೆ. (C.).

ಟಣಕಲಿ ṭaṇakali. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.; *cf.* ಪಣ್ಣಲೆ).

ಟಣಕ್ಕನೆ ṭaṇakkanē. = (ಟಣಪಣ), ಟಿಣ್ಣನೆ. With a bounce in leaping (C.).

ಟಣಾಯಿಸು ṭaṇâyisu. To stop (v. t.), to detain (My.; H.).

ಟಣ್ಣನೆ ṭaṇṇanē. = ಟಣಕ್ಕನೆ. (C.; B. 2, 47).

ಟತ್ವ ṭatva. The letter or syllable ಟ (Śmd. 214. 288. 369; Kâvy. I, 3, 30-34).

ಟಪಾಲ ṭapâla. = ಟಪಾಲು. (S. Mhr.; B. 5, 125. 126).

ಟಪಾಲು ṭapâlu. = ಟಪ್ಪಾಲು. (C.).

ಟಪ್ಪಾ ṭappā. = ಟಪ್ಪೆ, ತಪ್ಪೆ. A stage; a halting place (My.; Mhr., H.). 2, a variety of song (My.; Mhr., H.).

ಟಪ್ಪಾಲು ṭappālu. ಟಪ್ಪಾಲ್. = ಟಪಾಲು, ಟಪಾಲು, ತಪಾಲು. The post; the mail (C.; Br.; Mhr., H. ಟಪ್ಪಾಲ). — ಟಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕು. To post (C.). — ಟಪ್ಪಾಲಿಗರು. The post-man (C.). — ಟಪ್ಪಾಲು ಕಛೇರಿ. A post-office (C.). — ಟಪ್ಪಾಲ್ಕಾಗದ. Letter-paper (My.). — ಟಪ್ಪಾಲ್ಗಾಡಿ. A post-cart or -coach (C.; Si. 273).

ಟಪ್ಪೆ ṭappe. = ಟಪ್ಪಾ. (C.). — ಟಪ್ಪೆಕುದುರೆ. A relay-horse (C.). — ಟಪ್ಪೆ ಸಿದ್ಧು. To stop or be in readiness, as a relay (C.). — ಟಪ್ಪೆಯಿಡು. -ಸಾಡು. To supply a relay of horses, oxen, etc. (My.).

ಟಮ ṭama. An imitative sound. — ಟಮ ಟಮ. rep. The sound of the ಮದ್ದಳೆ (My.; Mhr. ಟಮಟಮ, ಟಿಮಟಿಮ).

ಟರ್ ṭar. An imitative sound. — ಟರ್ ಉರ್. = ಉರ್ ಟರ್. (C.).

ಟಱಾಯಿಸು ṭarâyisu. To settle, to fix, to determine, to decide (C.; B. 5, 9; Tē. ಟಱಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ಠರಾವಿಸೇ, ಧರಾವಿಸೇ).

ಟಱಾವಣೆ ṭarâvaṇe. = ಟಱಾವು. (My.).

ಟಱಾವು ṭarâvu. Settlement, decision (C.; B. 5, 9; Mhr. H. ಠರಾವ).

ಟಲಾಯಿಸು ṭalâyisu. To lead, as a horse (My.; Tē. ಟಲಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ತಲಾವಣೆ, leading or walking about, as of a horse). 2, to walk to and fro or about (My.; Mhr., H. ಟೇಪುಗುರೇ, to take a turn or two).

ಟಲಾಸು ṭalâsu. = ತಲಾಸು. Search, looking after, quest (S. Mhr.; Mhr., H. ತಲಾಶ, ತಲಾಸ).

ಟವಣೆ ṭavaṇe. Simple and compound addition (C.; see ಇಪ್ಪ-; Mhr., H. ಠಾಕರೇ, to add together or sum up several items). ಟವಣೆಯಿಟ್ಟುದು ಕಡಮೆಯು ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ?—ತತ್ತ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವಣೆ ಬಾಸಣಿಗೆಗಱ ಮಿಣ್ಣ (Prvs.).

ಟವರ್ ṭa-varga. The cerebrals (Śmd. 77).

ಟವಳಿ ṭavaḷi. = ಟವ್ವಳಿ. Beguiling, guile, trick, deceit, untruth (My. in ಟಿಕ್ಕು-; T. ಟ್ಟವಳಿ; Tē. ಠವಳಿ; T. ತವಡ್, deception; Mhr. ಟವಳಣೇ, to fail of observance; ಟಾಳಣೇ, to amuse, beguile).

ಟವಳಿಗಾಱ ṭavaḷi-gâra. A deceiver, etc. ಟವಳಿಗಾಱನ ಮಿಯ್ ಮೀಱೆ ಗವ್ವಳಿ ಬಿತ್ತು.—ಟವಳಿಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಧರ್ಮ ಉಂಟೊಲ್ಲ? (Prvs.).

ಟವ್ವಳಿ ṭavvaḷi. ಟೊಪ್ಪಿ. Armour, mail (ತಲಿಪಿ Mr. 202); (a helmet). ತಲೆಯ ಟವ್ವಳಿ (ಸೀತಾ Śmd. 345; Kk. 43; Śm. 42; Bhn. 9).

ಟವ್ವಳಿ ṭavvaḷi. = ಟವಳಿ.

ಟವ್ವಳಿಕಾಱ ṭavvaḷi-kâra. = ಟವಳಿಗಾಱ. (Bh. 8, 26, 32).

ಟಾಕಣ ṭâkaṇa. = ಟಾಂಕ್ಣ. A pony (C.; Br., H. ಟಾಕಣ, ಟಾಕಣ).

ಟಾಕಾ ṭâkā. = ಟಾಕೆ, ಟಾಕು 1. A stitch (My.; Mhr. ಟಾಕಾ, ಟಾಂಕಾ).

ಟಾಕೆ ṭâke. = ಟಾಕಾ. (My.).

ಟಾಕು ṭâku. A support; a vault (T. ತಾಳ್ಕು; M. ತಾಂಙ್ಙು; see ತಾಳು 2). — ಟಾಕುಗೂಡು. Arches with niches on the wall that surrounds big temples (My.).

ಟಾಕು ṭâku. 1. = ಟಾಕಾ, etc. (My.).

ಟಾಕು ṭâku. 2. The nib of a pen (My.; Tē.; Mhr. ಟಾಂಕ); a steel-pen (S. Mhr.). ಟಾಕು ಮಾಡು, to nib a pen (My.).

ಟಾಕುಟೀಕು ṭâku-ṭîku. Right, orderly, neatness (C.; Mhr. ಠಾಕಠೀಕ).

ಟಾಕೋಟಾಕು ṭâkôṭâku. In the manner of the post or mail, speedily, etc. (C.; Mhr. ಟಾಕಟೋಕ).

ಟಾಂಕ್ಣ ṭâṅkṇa. = ಟಾಕಣ. ಆರಬ್ಬೀ ಟಾಂಕ್ಣಾ, ಪೈಗೊಟ್ ಟಾಂಕ್ಣಾ (Si. 272).

ಟಾಣ ṭâṇa. = (ಠಾಣ), ತಾಣ 2. (Mhr. ಠಾಣ). — ಟಾಣಮಿಟ್ಟಗೆ. = ತಾಣ-, q. v. (Bp. 12, 10; My.).

ಟಾಣೆಯ ṭâṇĕya. = ಠಾಣೆಯ. (Ć. Bp. 47, 11; My.).

ಟಾನ್ತ ṭânta. A term ending in ಟ (or ಟ್, Śmd. 309).

ಟಾವಿಕೆ ṭâvikĕ. = ಠಾವಿಕೆ. Known; knowledge, acquaintance with (C.; Mhr. ಠಾವುಕ, ಠಾವಕ).

ಟಾವು ṭâvu. = ಠಾವು, ತಾವು 1. A place; room; an abode (C.; Tē. ಠಾವು, ತಾವು; Mhr. ಠಾಯಿ; Mhr., H. ಠಾವ). (*cf.* ಠಾವು 2.

ಟಿಕ್ ṭik. = ಟಿಕ್. A sound in imitation of ticking. — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್. rep. Tick-tack (of a watch or small clock, (My.). — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಎನ್ನು. To tick (My.).

ಟಿಕಾಣಿ ṭikâṇi. = ತಿಕಾಣಿ. A place; a spot, an abode; seat, home; ground, basis of a rumour, etc. (C.; Br., Mhr., H. ತಿಕಾಣಾ). ಬಿಕ್ಕು ಇರುವದಗೆ ಟಿಕಾಣಿ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಟಿಕ್ಕೆ ṭikkĕ. (= ಟಿಕ್ಕೆ 2, No. 2). The gem or boss in the middle of a finger-ring, etc. (Mhr., H. ಠಿಕ್ಕ); or a mock-gem (Mhr., H. ಠಾಕ, ಠಾಕ). ಮಾಣಿಕ್ಯದಂಥ ಟಿಕ್ಕೆ (Cm. ತಾಮ) ತಾಂ ಜಡಿಯದೆ (Si. 130, Dharwar ed.). See ಮಾಣಿಕ್ಯಟಿಕ್ಕೆ.

ಟಿಂಗ್ ṭiṅg. The sound produced by any stringed instrument played upon with the fingers. — ಟಿಂಗ್ ಟಿಂಗ್. rep. The sound of a guitar, cittern, etc. (My.).

ಟಿಟ್ಟಿಭ ṭiṭṭibha. (Sk. = ಟಿಟ್ಟಿಭಕ). (ಟಿಟ್ಟಿ Mr. 171, c. rs. ಟಿಟ್ಟಿ, ಟಿಟ್ಟಿ, ತಿತ್ತಿ; ಟಾಣಾ ತೆ.; Mhr. ಟಿಟವೀ, the lapwing).

ಟಿಟ್ಟಿಭಕ ṭiṭṭibhaka. *The bird Parra jacana, the lapwing* (Parra goensis; ಬಿಂಬ್ಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr. *a*; see ಒಳಮುತ್ತಿ).

ಟಿಪಾಯಿಸು ṭipâyisu. To shuffle, as cards (My.; H.; *cf.* Mhr. ಠೇವಣೇ, to put, etc.?).

ಟಿಪ್ಪಣ ṭippaṇa. (Śmd. 191). = ಟಿಪ್ಪಣಿ. A gloss, a comment, a commentary (ಟೀಕಾ Ćt. I, 66; My.; Tē., Mhr.; *cf.* ತಿರಿಸು). See ಕಟ್ಟಿ- 2, a note, a jotting, a memorandum.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ṭippaṇi. = ಟಿಪ್ಪಣ. (My.; Tē.; Mhr., Sk.).

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಾಱ ṭippaṇi-gâra. A commentator, an annotator (My.).

ಟಿಬ್ಬಿ ṭibbi. = ತಿಬ್ಬಿ, q. v. (My.).

ಟಿಯ್ಯ ṭiyya. = ಟೀಯ. — ಬಿಂಬ್ಯನ ಹಕ್ಕಿ. = ಟೀಯಕ- (ಟಿಟ್ಟಿಭಕ Nr. *a*).

ಟಿಸಲು ṭisalu. A forked, or lateral, branch (S. Mhr.; ಕಡಲು G.; *cf.* Mhr., H. ಟಿಸಾವಾ, a leafy branch, a twig?). — ಟಿಸರೆಮರ. -ಮರ. = ಕಡರೆಮರ. (S. Mhr.). ಟಿಸರೆಮರದ ಟೊಣಗ (ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಮು, ಬಾಗುವಂತೆ ಟೊಣಗ G.).

ಟೀಕಾಕಾರ ṭîkâ-kâra. A commentator (My.; Mhr.).

ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ್ ṭîkâ-âchâryar. N. of a commentator on mâdhva literary works (My.).

ಟೀಕಿಸು ṭîkisu. To explain, to make clear, to interpret (My.).

ಟೀಕು ṭīku. 1. = ಟೀಕೆ 1. (ಪಿಪ್ಪಣಿ Ct. 1, 66; ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ II, 109; My.). — ಟೀಕುಮಡಿ. -ಸು. To write a commentary or gloss (Ct. 4, 11).

ಟೀಕು ṭīku. 2. = ಠೀಕು. Right, just, correct, proper (Mhr., H. ಠೀಕ್; My.). See ಟಾಕು.

ಟೀಕೆ ṭīkĕ. 1. ಟೀಕಾ. *A commentary; a gloss.*

ಟೀಕೆ ṭīkĕ. 2. A necklace of gold wire (C.; M. ಟೀಗೆ; Tē. ತೀಗೆ; Tē. ತೀಗ also: a vine, tendril; wire; the string of a lute; see ತೀಗೆ). 2, = ಬಿಕ್ಕೆ, a gem or boss (My.).

ಟೀಟು ṭīṭu. To throw (a marble with the object of hitting another one, My.).

ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನ ṭīpu-sulṭāna. Tippoo Sultan (My.; M.).

ಟೀಲ ṭīla. A "teal": the common teal, Querquedula crecca (Bl.);—the larger whistling teal, Dendrocygna fulva (Bl.). See ಗುಬ್ಬಿ.

ಟೀವ ṭīva. = ಟಿಟ್ಟಿಭ. N. of a bird (ಜಡಾಣ್ಣ Mr. 177, one MS. ಜಡಾಣ್ಣ, another one ಜಡಾಣ; see also s. ಉಷ್ಟ್ರ ಪಕ್ಷಿ). See ಶೌ. 3, 33. — ಟೀವರ ಪಕ್ಷಿ. = ಟಿಟ್ಟಿಭ-. (ಬಿಟ್ಟಿಭ Nr. *b*).

ಟುಕಾರ ṭu-kāra. The syllable ಟು (ಶೆಮ್ದ. 290).

ಟುಣ್ಟುಕ ṭuṇṭuka. *The tree Calosanthes indica* Bl.

ಟುಮಿಕಿ ṭumiki. = ಟುಮುಕಿ, etc. (S. Mhr.).

ಟುಮುಕಿ ṭumuki. = ಟುಮಕಿ, ಟುಮುಕು. A tom-tom (beaten by a crier, My.; H.; Mhr. ಟುಮಕಿ, ಟುಮುಕೀ; Tē. ಟುಮುಟಿಮಿ).

ಟುಮುಕು ṭumuku. = ಟುಮಕಿ, etc. (Ū. Bp. 5, 7; My.; Tē. ಟುಮುಕು).

ಟುರು ṭuru. An imitative sound. — ಟುರು ಟುರು. rep. The sound of the breaking of wind in continuation, used of a horse (C.).

ಟುಸ್ ṭus. = ಠಿಸ್. A sound to imitate the breaking of wind of any animal (S. Mhr.).

ಟೆಕ್ಕೆ ṭekkĕ. 1. = ಟಕ್ಕೆ, ಟಕ್ಕೆಯ, (ತಕ್ಕೆ), ತೆಕ್ಕೆ. A banner or standard (ಹುಬಗೆ Ct. I, 53; Tē. ಟೆಕ್ಕಮು, ಟೆಕ್ಕಮು = ಧ್ವಜ; T. ಇಪಕ್ಕಮು, ಪಕ್ಕಮು).

ಟೆಕ್ಕೆ ṭekkĕ. 2. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. An embrace (S. Mhr.); the amount of wood, etc., that can be grasped with the arms (S. Mhr.).

ಟೆಕ್ಕೆ ṭekkĕ. 3. = ತಕ್ಕೆ 2, q. v. (My.).

ಟೆಕ್ಕೆಯ ṭekkĕya. = ಟೆಕ್ಕೆ 1, etc. (J. 12, 29; 23, 39; 25, 22).

ಟೆಗರು ṭegaru. = ಟಗರು, etc. (S. Mhr.).

ಟೆಂಕ ṭĕṅka. = ಟೆಂಕ. (C.).

ಟೆಂಕಲು ṭĕṅkalu. = ಟೆಂಕಳೆ. (C.; ಆಚಾರಿ, ದಕ್ಷಿಣ Sl. 28). See Sl. 100. 478.

ಟೆಂಕಸಾಲೆ ṭĕṅka-sālĕ. = ಟೆಂಕಶಾಲೆ. (C.).

ಟೆಂಕು ṭĕṅku. = ಟೆಂಕು, etc. (My.).

ಟೆಂಕೆ ṭĕṅkĕ. (= ಟೆಂಕ No. 3). An imaginary coin of the value of 16 duḍḍus at 4 pays (S. Mhr.; Tē. ಟೆಂಕ).

ಟೆಂಗು ṭĕṅgu. = ಟೆಂಗು 1, q. v. (C.). ಟೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಟೆಂಗಿನ ಗಿಡ (C.).

ಟೆಣ್ಟಣಿಸು ṭĕṇṭaṇisu. To get irritated, inconsed, or enraged; to fret, to be vexed (Grj. 2, after 106; Rām. 5, 8, 66; J. 13, 62; Abhā. 8, 2).

ಟೆಕ್ಕೀ ṭĕṇṭĕ. An imitative sound. ಟೆಕ್ಕೀ ಟೊಪ್ಪಿ ಮುಪ್ಪಗೊಟ್ಟಾಲು (Prv.).

ಟೆಪಾರಿಕೆ ṭĕpārikĕ. A lid (S. Mhr.). 2, striking off the excess of grain in a measure (S. Mhr.; Mhr. ಟಾಸ, ಟಾಸ, a stroke, a knock).

ಟೆಪ್ಪರ ṭĕppara. (Šmd. 48, & 191 Mdb.). A bound, a gallop (?).

ಟೆಪ್ಪರಿಸು ṭĕpparisu. To jump, to bounce, to gallop. (See next).

ಟೆಪ್ಪರಿಸುಹ ṭĕpparisuha. Bouncing, galloping. ಟೆಪ್ಪರಿಸುವಂ (ದಶ್ಲಿಕ Nr.).

ಟೆಪ್ಪರಿಸು ṭĕpparisu. = ಠೆಪ್ಪರಿಸು. (My.).

ಟೆಪ್ಪು ṭĕppu. (Šmd. 191, not in Mdb.).

ಟೆಬ್ಬರಿಸು ṭĕbbarisu. To make stupid, motionless or dull, to paralyze, to stun (ಕಾಡ್ಗೀಚರಂ ಠೆಬ್ಬರಿಸಿ Dh.; Bh. 8, 5, 10).

ಟೊಕಳಿ ṭokaḷi. The shell or crust of a crab (S. Mhr.). 2, hollow words, gabble (Bp. 35, 54).

ಟೊಂಕ ṭoṅka. The hip and loins; the hip, the loins; the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಸೊಣ್ಣ, ನಮು Š. 208; ಮುಷ್ಕ, ಆದಲಗ್ನ, ಸೊಣ್ಣ, ನಮು 210; C.). ಟೊಂಕದ ಪಟ್ಟೆ (ಸಾಹಸಿಕ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ 279). ಆನೆಯು ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲು ಪಟ್ಟೆ (ಹಾವಿ, ಕಟ್ಟಿಸ್ತ, ದರತ್ರ 271). ಟೊಂಕ ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಬೆಳ ದುಬ್ಬಾಯಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 18, 2; 20, 12; 21, 15; B. 4, 14. 175.

ಟೊಂಕಾಯಿಸು ṭoṅkāyisu. To knock, to rap, to strike gently (Mhr. ಠೋಕಣೇಂ; R.).

ಟೊಂಗೆ ṭoṅgĕ. (= ಠೊಂಗೆ). The branch of a tree (C.). See B. 1, 9; 2, 2. 22. 37. 41.

ಟೊಣಪ ṭoṇapa. (= ಟೊಣೆಯ, ಟೊಣ್ಣ). A (cudgel-like) stout, fat dolt, a blockhead (B. 4, 108; see Mhr. s. ಟೊಣಪ).

ಟೊಣಪೆ ṭoṇapĕ. A stout piece of stick, a cudgel (C.; Mhr. ಟೊಣಪಾ, a cudgel; an unlettered savage; ಟೊಣಪಡ್ಯಾ, a blockhead; ಠೋಣಪ್ಟ್ಯಾ, dull, boorish; *cf.* ಠೊಣಪ, ಠೊಣ್ಣೆ); stoutness, bigness (My.). 2, an unlettered savage (My.). ಟೊಣಪೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಣಗೊಟ್ಟೀತೇ ಆರ್ಧರ (Prv.).

ಟೊಕಪೆ ṭoṇĕ. 1. To cheat, to defraud, to deceive (ತಪಾರ್ಥ Šmd. Dh.; Bh. 4, 4, 89; Šiv. 4, 10; J. 5, 59). ಮನ ಕೊಟ್ಟಾನು ತನು, ಇವ್ವಣಕೊಟ್ಟಾನು ಜೀವನವು, ತ್ರಿಣಯನ ಮಾಯವಿದಾ ದರು ಆಳ್ದನಾಲೆಯು ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.). ಬಾಡಿಯೇಳು ಮುನಿಸಿ, ಜೇಡಿಸಿ, ಮುದ್ದಿ ಮಾಡಿ, ಕಾದಿರ್ದ ಚಿನ್ನಮೋಳು (ಏಸು) ಮೆಚ್ಚಿ, ಒಡೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದುತಾ ಟೊಣೆವ (ಅಳ್ದನಾಲೆಯನು, Sp.). ಅಳ್ದನ ಚಿನ್ನ ವಾದರೂ ಆಳ್ದನಾಲೆ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡ (Prv.).

ಟೊಣೆ ṭoṇĕ. 2. To dig (Šiv. 4, 12; *cf.* ತೋಡು 2).

ಟೊಣೆಯ ṭoṇĕya. = ಟೊಣಪ, etc. (My.).

ಟೊಣ್ಣೆ ṭoṇṇĕ. A stout, dull, boorish woman. ಟೊಣ್ಣೆಯಾಡೆ ಮಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಯಾಳು (Prv.).

ಟೊಣ್ಯ ṭoṇya. = ಟೊಣೆಯ. (My.).

ಟೊಪ್ಪರ ṭoppara. A cap (Mhr. ಟೋಪರೇಂ, ಟೋಪರೇಂ). ಕಾಳ ಗಮೊಳಗೆ ಗುಣ್ಣು ತಗಲು ಬಾರದೆನ್ನು ತಲೆಗೆ ಬಾಳುವ ಟೊಪ್ಪರ (J. 237).

ಟೊಪ್ಪಿ ṭoppi. = (ಟೊಪ್ಪಿಗೆ), ಟೊಪ್ಪಿ, (ತೊಪ್ಪಿಗೆ), ತೊಪ್ಪಿ. A cap; a hat (My.; ಮುಳುಬಿ, ಕಂಠೀರ Sl. 217; Mhr. ಟೋಪೀ).

ಟೊಪ್ಪಿಕೆ ṭoppike. = ಟೊಪ್ಪಿ, ಟೊಪ್ಪಿಗೆ. (C.; B. 3, 109; ತೀರ್ಥಗ್ಯ G.). ಪೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Śmd. 78). ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯು ದೂಸಾಸಂ (162, o. r. ದೂಷಣಂ). ತಲೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಟೋಪದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (ತೀರ್ಥಗ್ಯ, etc. Si. 279). See ಪಚ್ಚ-. — ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಮಾಕು. To put on a hat (C.; B. 5, 273).

ಟೊರೋ ṭorō. A kind of cry (Mhr. ಟೊಣಂಡೊಣ್, noising abroad; *cf.* Mhr. ಟೊಣಪೊಣ್). ಎನಗೂ ಪರಿವಾದು ದೂಷಣನಿಗೂ ಪರಿವಾದು; ಎನಗೂ ಜಲಚಯಸ್ಸ, ದೂಷಣನಿಗೂ ಜಲಚಯಸ್ಸ; ಎನ್ನದು ಟೊಪೇಸು? ದೂಷಣನದು ಹಿಂದೇಸು? ಟೊರೋ, ಟೊರೋ, ಟೊರೋ! ಅನ್ಸಿತು (Prv.).

ಟೊಳ್ಳು ṭoḷḷu. = (ಟೊಳ್ಳೆ, ದೊಳ್ಳು), ಠೊಳ್ಳು. The state of being hollow, empty, or void within (My.; *cf.* ಠೊಳ್ಳು). See Prv. s. ಪೂಳ್ಕ. — ಟೊಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain speech. ಟೊಳ್ಳುಮಾತು ಸುಳ್ಳಿಂಗ್ಗ ಕಡೆ (Prv.).

ಟೊಳ್ಳೆ ṭoḷḷe. = ಠೊಳ್ಳೆ, etc. A hollow, a cavity (My.); a fistula, or an eye-socket in which the ball has perished. ಈ ಮುಟ್ಟಿಮುಡೊ? ಕಣುಜೊ ಟೆಮೊ? ಆಬಾಗನ್ಕೊ? ತಿಮರಪ್ಪು? ಟೊಳ್ಳೆ ಪೋದಪ್ಪುದೊ? (Bp. 18, 66).

ಟೊಕ್ಕು ṭokku. Whole or round, as a number; wholesale (Mhr. ಠೊಕ್ಕ, ಠೊಕ್ಕಳ; Tē.). — ಟೊಕ್ಕುಮಾತೆ. A rough estimate (My.; Mhr.).

ಟೊಪ್ಪಿ ṭopi. = ಟೊಪ್ಪಿ, etc. (C.; Si. 279). — ಟೊಪ್ಪಿ ಪೀಯು. A trick or fraud to happen. ಆವನಿಗೆ ಟೊಪ್ಪಿ ಪಿತ್ತು (My.). — ಟೊಪ್ಪಿ ಮಾಕು, to put on a hat (C.). 2, to cheat (My.).

ಟೋಳಿ ṭōḷi. (= ದಾವುಲಿ). A heap, a band, a body, a swarm (S. Mhr., Mhr.).

ಟೌ ṭau. For words beginning thus see ಟಪ- and ಟಪ್ಪ-.

ಠ್ TH

ಠ್ ṭh. The thirty-second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23). Only a few words have it as their initial (23), and it appears in ಪಂಚ್ಮಿಕೆ (22). About its connection with ಟ್ see ಜೀಟಿಗೆ (or ಪೀಟಿಗೆ) and ಮುಟಿಗೆ.

ಠ ṭha. The letter ಟ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 2 (Mr. 349).

ಠಕಾರ ṭha-kâra. 1. The letter or syllable ಠ (Śmd. 11). 2, a loud noise; clanging; *cf.* ಟಿಕಾರಿ).

ಠಕಾರ ṭhakâra. 2. = ಠಕ್ಕು. (Bp. 52, 42).

ಠಕಾರಿಕೆ ṭhakârikĕ. = ಠಕಾರ 2. (My.).

ಠಕ್ಕ ṭhakku-a 3. = ಟಿಕ್ಕ. (ನಿಘಂತ, ಅನ್ಯಾಮು, ಠಕ Nr.; Bp. 36, 16; My.). See Prv. s. ನಗು 1.

ಠಕ್ಕತನ ṭhakkatana. = ಟಿಕ್ಕತನ. (ಕುಮಾರ Ch.; My.). See Prv. s. ದುಷ್ಟ.

ಠಕ್ಕಿಕೆ ṭhakkikĕ. A cunning, deceitful woman (Bp. 40, 52).

ಠಕ್ಕಿಸು ṭhakkisu. (Śmd. 23). (= ಟಿಕ್ಕಿಸು, J. 6, 35).

ಠಕ್ಕು ṭhakku. = ಟಿಕ್ಕು. (ದಾಕ್ಷ, ಕೈತವ, ಕಪಟ, ಕೂಟ, etc. Nr.; ಉಕ್ಕೆಪ, ವಂಚಾ Śmd. II; ಉಕ್ಕೆಪ Kk. 83; ಆಟಿಮುಟಿ Bhn. 35; My.). See Abh. P. 3, 39; Bp. 24, 65; 42, 17; 56, 17; Bh. 1, 8, 76. — ಠಕ್ಕು ಎದಿ-. -ಪಡಿ-. To be deceived. ಠಕ್ಕುವರ್ಮ (Cpr. 5, 122).

ಠಕ್ಕುಗಾರ್ತಿ ṭhakku-gârti. A cunning female (Rśv. 11, after 154; My.).

ಠಕ್ಕೆ ṭhakkĕ. = ಟಿಕ್ಕೆ 1, etc.

ಠಪ್ ṭhap. = ಜಿಗಿ, etc. — ಠಪ್ ಠಪ್. rep. = ಜಿಗ್ ಜಿಗ್. (My.).

ಠಪಾಕಾರ ṭhapat-kâra. = ಟುಪಾಕ್ಕಾರ. (Cpr. 6, 14; Grj. 8, after 8).

ಠಮಾಳ ṭhamâḷa. = ಠಮಾವಿ (Śmd. 39). (Mhr. ಟಿಮಾಳ, idle, wanton, mischievous).

ಠಮಾಳತನ ṭhamâḷatana. Wantonness, lewd sport (Bp. 42, 19).

ಠಮಾವಿ ṭhamâḷa. = ಠಮಾಳ, q. v.

ಠವಣಿಕ ṭhavaṇika. See ಠವಣೆ.

ಠಸ್ಸೆ ṭhasse. A stamp (My.; Br., H. ಠಸ್ಸಾ; Mhr., H. ಠಸಾ).

ಠಳಠಳತ್ಕಾರ ṭhaḷa-ṭhaḷat-kâra. The sound of bursting or snapping (Bh. 1, 20, 57).

ಠಾಕುರ ṭhâkûra. An object of reverence or worship; a honorific title, Tagore (B. 5, 42. 45; My.; Sk. ಠಕ್ಕುರ; Mhr. ಠಾಕುರ್, state of credit and reputation in the world).

ಠಾಣ ṭhâṇa. (Śmd. 23; Bp. 19, 8, where it is used with regard to saṅgîta; Is it Tbh. of ತಾಣ ?). See ಠವ-.

ಠಾಣಾ ṭhâṇâ. = ಠಾಣೆಯು, ಠಾಣೆ, ಠಾಣೆಯು, ಠಾಣ್ಯ. (Tbh. of ಸ್ಥಾನ). The head station of a district (My.; Mhr. ಠಾಣೇದಾರ); a station under the civil authority (My.; Mhr.); the establishment of peons, etc. maintained there (My.; Tē.; Mhr., H.); an encampment (My.); a police station (My.); a garrison (My.; Tē.).

ಠಾಣಿಸು ṭhâṇisu. (fr. ಠಾಣಾ ?). ಠಾಣೆಸಲು (Śmd. 23 Mṭb.).

ಠಾಣೆ ṭhâṇĕ. = ಠಾಣಾ, etc. (C.).

ಠಾಣೆಗಾರ ṭhâṇĕ-gâra. The officer in charge of a ṭhâṇâ. ಠಾಣೆಗಾರಂಗೆ ಕ್ರಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟಪಕ್ಕೆ ಬಾಣ (Prv.).

ಠಾಣೆದಾರ ṭhâṇĕ-dâra. = ಠಾಣೆಗಾರ. (C.; Mhr. ಠಾಣೇದಾರ್).

ಠಾಣೆಯ ṭhâṇĕya. = ಠಾಣಾ, etc. (ತಾರಾಪಾಳ Ct. II, 110).

ಠಾಣ್ಯ ṭhâṇya. = ಠಾಣಾ, etc. An encampment, etc. (My.). ಪಣ್ಣೆಸೊಪಕೆ ಠಾಣ್ಯ ಮಾಕಿ ಸಮುಯು ಮೋಂಪುವೆಕೆ (ಆಸಕ್ಷ, etc. Si. 262). ಪಣ್ಣು ಠಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಪುದು (ಕ್ರಮ್ಯ 291).

ಠಾವಿಕೆ ṭhâvikĕ. = ಠಾವಿಕೆ, q. v. (C.).

ಠಾಯಿ ṭhāyi. (Tbh. of ಸ್ಥಾಯಿ). = ತಾಯಿ. A mode of singing (Bp. 19, 13; V. 11, 9).

ಠಾಯೆ ṭhāye. = ತಾಯಿ. (Ćpr. 7, 97).

ಠಾವು ṭhāvu. (Śmd. 23). = ಟಾಣ, etc. A place, a spot (ಆಯ ನ, ಸ್ಥಾನ Hlā.; Mr. 453; ಎದೆ Nn. 128, c. r. ಬಯಿ; C.; Mhr. ತಾಯಿ; *cf.* Sk. ಸ್ಥಾ, ಸ್ಥಾವ, standing). ಅಮುಖ ಠಾವು (ದಂಗೆ); ಅನೆಯು ಹಿಡಿದ ಠಾವು (ವಾರಿ); ಇರ್ದ ಠಾವು (ಉಪಪ್ಪು, ಆಶ್ರಯ); ಮುನಿಗಳ್ ಇರ್ದ ಠಾವು (ಮಠ); ಕ್ರಮಂಗೆಯ್ದ ಠಾವು (ಪಲೂರಿಕೆ Hlā.). ಮುಷ್ಕದ ಕೊಯ್ದ ಠಾವು (ತುಣ್ಣಾಡಾನ, ಮದಸ್ಥಾನ); ಕುಣಿದಾ ಡುವ ಠಾವು (ಆನರ್ಗ); ನೀರು ನಿಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು); ಯಾಗಂಗಳ್ಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು (ಸಂಸ್ಥಾವ); ಸಪ್ಪಳು ಮುನ್ನಿಗೆ ಠಾವು (ಕಾಡ Nr.). ಕೊಲ್ಲುವೆ ಮುಗದ ಹಿಡಿಯುವುದೆಲ್ಲ ಠಾವಿನೊಳು (a not, Sp.). See Bp. 9, 6; 13, 22; 24, 72; 30, 17; 43, 72; 50, 6; 55, 48. 51; J. 17, 4.

ಠಾವುಡಿ ṭhāvuḍi. (= ಟೋಳಿ). (Rām. 6, 14, 22).

ಠಿಕಾಣಿ ṭhikāṇi. = ಟಿಕಾಣಿ. (C.). ಠಿಕಾಣಿಯಿಲ್ಲದವ ಮುಸಾ ಮುಸ್ಸಿ ಹೋದ (Prv.).

ಠಿಕು ṭhiku. = ಟಿಕು 2. (My.).

ಠೀವ್ ṭhiv. = ತೆವ್. (My.).

ಠೀವಿ ṭhivi. Style, fashion (Tē.); grandeur, splendor of appearance; ornament (My.; ನಡಾವು Bhn. 5; Mhr. ರೀತ, an air, manner; a peculiarity of speech or action). ಠೀವಿ ಯುಳ್ಳ ನೋಟವು ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲಾ (Prv.). See ಆಡಂಬ; Bp. 12, 45; Prv. s. ರಾಜ.

ಠೆಕ್ಕಿಸು ṭhekkisu. (Śmd. 23 Mjb.).

ಠೆಕ್ಕೆ ṭhekkē. = ಟಕ್ಕೆ 1, etc. (ಕೇತಪ, ಪಚಾಕೆ Nn. 18).

ಠೆಬ್ ṭheb. = ಠೀವ್. The report of a pistol or gun (S. Mhr.).

ಠೇವಣಾತಿ ṭhēvaṇāti. = ತೇವಣಿ, etc. (My.; Br.; Mhr. ರೀವಣೀಕ).

ಠೇವಣಿ ṭhēvaṇi. = ತೇವ. (C.; Br.; Mhr. ರೀವ, ರೀವಾ, ರೀವಣೆ, a hoard; a stock; a buried treasure; a deposit; Mhr. ರೀ ವರ್ತೀ, to put, place, etc.).

ಠೇವು ṭhēvu. A hoard (of money, C.; see Mhr. s. ರೀವಣಿ). 2, a deposit (as security, C.; Mhr.).

ಡ್ ḍ

ಡ್ ḍ. The thirty-third letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). Regarding its connection with ಱ see Śmd. 214. 229. 246. 250. 282. 284. 287; regarding that with ಡ, 287; that with ಱ, 206; that with ಱ್, 28. 217. 222, and that with ಳ್, 20. *Cf.* ಅಂ = ಅಮಿ, ಕೊಳು = ಕುಮು (ಕುಮುಳು). Initial ಡ್ appears also as ದ್, see *e. g.* ದಗೆ 1 and 2, etc., etc.

ಡ ḍa. The letter ಡ pronounced with a short a, as is generally done at school. ೨, the number 8 (Mr. 349).

ಡಕಾರ ḍa-kāra. The letter or syllable ಡ (Śmd. 11; Kāvy. I, 3, 98-103).

ಡಕಾಯಿತಿ ḍakāyiti. = ದರೋಡೆ. (My.).

ಡಕ್ಕೆ ḍakkē. Tbh. of ಧಕ್ಕೆ (Śmd. 330). = ಡಂಕ, ಡೆಂಕೆ. (T. ಇದ ಕ್ಕೆಯ, ಡಕ್ಕೆಯ, a large drum, a drum double headed; Tē. ಡಕ್ಕೆ, a small double drum, used as a rattle). ಬಸ್ಸಿಯ ತರು ಡಕ್ಕೆಗಳ (Śmd. 75).

ಡಗೆ ḍagĕ. 1. = ದಗೆ 1, q. v. Deceit, etc. (S. Mhr.).

ಡಗೆ ḍagĕ. 2. = ದಗೆ 2. Heat, glow, sultriness (My.; Bh. 3, 23, 11; Mhr. ದಗದಗಸೇ, ದಗಾರಸೇ, to be hot and sweltering, to be close and sultry).

ಡಗೆ ḍagĕ. 3. Fear, danger of tottering or of falling (? Śśv. 4, 76; Mhr. ದಗ).

ಡಂಕ ḍaṅka. = ಡಕ್ಕೆ, etc. A pretty large double drum (My.; Tē. ಡಂಕೆ; Mhr. ಡಂಕಾ, ಡಾಂಕಾ, a large kettle-drum).

ಡಂಕೆ ḍaṅkē. = ಟಂಕೆ, etc. (ಅಡಿಕೋಲ್ ಸೆಸ.).

ಡಂಗುರ ḍaṅgura. = ದಂಗುರ q. v., ದಕ್ಕೈರ, ದಕ್ಕೈರೆ. Public notice by a crier who beats a tom-tom, an oral proclamation (My.; Mhr. ಡಾಂಗೋರಾ, ಧಾಂಡ್ರೀರಾ, ಡಾಂಡ್ರೀರಾ, ಧಾರ್ಡ್ರೀರಾ); the tom-tom beaten by the crier (C.; Tē. ಡಂಗುರ; T. ಡಂಡ್ಯಾರ; Mhr. ಡಂಡ್ರೀ).

ಡಂಗಿ ḍaṅgi. = ಟಂಕೆ, etc. (ಕೋಲ್ Kk. 74).

ಡಂಗುರ ḍaṅgura. = ದಂಗುರ, etc. (Rām. 5, 8, 24; My.). ಬೀ ಧನ್ಯಪಾಲಕನ ಡಂಗುರವೆಲ್ಲಿ? ಕೋಟಿಗುರ ಸಿರಿಯಿಗ ಅಬ್ಬರವೆಲ್ಲಿ? (Bh. 1, 19, 19). — ಡಂಗುರ ಪೊಯಿಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (J. 10, 47; 17, 38). — ಡಂಗುರ ಬಡಿ. To beat the ḍaṅgura (Bp. 26 sum.). — ಡಂಗುರಮ್ಮೈಯ್ಸು. -ಒ-ಪೊಯ್ಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (Ćpr. 8, 18). — ಡಂಗುರ ಸಾಲಿಸು. To have proclaimed (B. 4, 20; My.). — ಡಂಗುರ ಹೊಡೆ. = ಡಂಗುರ ಬಡಿ. ಡಂಗುರ ಮೆ ದವರ ಹೊಂಗರಳೆಯ ಮರ ಕೇಳ್ದೀಪೋ? (Prv.). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. = ಡಂಗುರ ಬಡಿ. (Bp. 37, 59). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (Bp. 37, 42. 47). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. To have the ḍaṅgura beaten (Rām. 1, 13, 12).

ಡಂಗುರವಿಡು ḍaṅguravuḍu. (= ಅಡಂಗುವುಡು). — ಡಂಗುರ ಬಾಚಿ. -ಆಚಿ. = ಅಡಂಗುವುಬಾಚಿ. (ಕನ್ನ ಮುಚ್ಚಾಟಿ Śm. 56; Tē. ಡಾಗಿಯುಮುಚ್ಚುಲು, ಡಾಗಿಯುಮೂಚಲು, ಡಾಗಿಯುಮಿತೆ, ಡಾಗುಮೂಚಲು, ಡಾಗುಮುಮೂಚಲು, ಡಾಪ್ಪುಮೂಚಲು; ಡಾಗಿಯುಮ್ಮುಡಾಟ ವು, to play at hide and seek; ಡಾಗುಬಿಂದು, to be hid; ಡಾಗು, to hide, lie hid).

ಡಂಗೆ ḍaṅgĕ. = ದಂಗೆ, etc. (ಮುಷ್ಕರ, ಪ್ರತಿಭಟನ Hlā.; ಪ್ರತಿಭಟನ Mr. 298).

ಡಂಕೆ ḍaṅgĕ. = ದಂಗೆ, q. v. Tumult, uproar, etc. (C.); dunning. — ಡಂಗೆ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳು. To dun (My.).

ಡಂಗೆಕಾರ ḍaṅgĕ-gāra. = ದಂಗೆಗಾರ. A man who raises a tumult or uproar (C.).

ಡಣ್ ḍaṇ. An imitative sound. — ಡಣ್ ಡಣ್. rep. The sound of the drum called ಡಮರಿ (My.).

ಡಣಪ ḍaṇapa. = ಗಣಪ 1, etc. (*Cf.* ಘಣ). — ಡಣ ಡಣ. = ಗಣ ಗಣ. (C.).

ಡಣತ್ಕೃತಿ ḍaṇat-kṛiti. A clang, a clash, etc. ಮೊಳಗು ಮೊಳಗ ಡಣತ್ಕೃತಿ (Bh. 6, 2, 4).

ಡತ್ವ ḍatva. The letter or syllable ಡ (Śmd. 78. 286. 352. 369).

ಡಬ್ ḍab. A sound produced by the sudden falling of heavy bodies (My.).

ಡಬ ḍaba. = ಡಬ್ಬು 2. (Mhr., H. ಘಬ, an imposing air; largeness, greatness). — ಡಬ್ಬಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಡಬ್ಬುಗಳ್ಳಿ. The prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl. and some parts of S. Mhr.; My.). 2, Euphorbia antiquorum L. and similar kinds (Z. about Ballâri).

ಡಬ ḍaba. = ಡವ, (ಡಬ್ಬು 1), ದಬ. (My.).

ಡಬ್ಬಾಳಿಕೆ ḍabaḍḍâḷike. Showiness, an empty display of authority or good circumstances, boast (My.; Mhr., H. ಘಬ, an imposing air; greatness, as boasted of; ಘಬಾರ, large, showy).

ಡಬರಿ ḍabari. = ಡಬರಿ. A cylindrical copper or brass saucepan or cooking vessel (C.; also Bangâḷi in various meanings; Tê. ಡುಬರೆ, ಡುಬ್ಬರಿ).

ಡಬಾಣ ḍabâṇa. = ಡಮಾಣ, etc. ಡಬಾಣ. A pair of kettle-drums (My.; Tê.).

ಡಬೀರಿ ḍabîri. A moonshee, writer (Śd.; Mhr., H. ದಪೀರ, a rája's secretary).

ಡಬ್ಬ ḍabba. = ಡಬ್ಬಿ. (My.).

ಡಬ್ಬನೆ ḍabbanê. = (ದಬ್ಬನೆ). Suddenly and with the sound of ಡಬ, in ಡಬ್ಬನೆ ಬೀಳು, used of vessels, stones, etc. that fall from above (C.).

ಡಬ್ಬಳ ḍabbaḷa. = ಡಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ಡಬ್ಬಿ ḍabbi. A small box, as a snuff-box, one used as a powder-horn, a pill-box, an offering-box, etc. (C.; Tê., T.; Mhr., H. ಡಬ್ಬಾ, ಡಬ್ಬೀ). — ಡಬ್ಬಿಗಾಣಿಗ. An offering-box (My.).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 1. (= ಡಬ, ದಬ). The sound emitted by a hollow box, a sort of tabour, etc., when struck (C.; Tê. ಡಬ್ಬು, aloud).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 2. = ಡೊಬ್ಬು q. v., etc. (C.). — ಡಬ್ಬುಗಪ್ಪು. -ಕವ್ಚು. = ಡಬ್ಬು ಹಾಕು. (My.). — ಡಬ್ಬು ಹಾಕು. To put upside down (C.; B. 4, 207. 209). — ಡಬ್ಬು ಹಿಡಿ. To hold upside down, as a vessel (S. Mhr.; B. 5, 153).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 1. A kind of drum (S. Mhr.; Tê. ಡಬ್ಬು, a large drum; T. ಡಬ್ಬು, a kind of timbrel or drum; Mhr. ಡಬ್ಬ, a sort of tambourine).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 2. = ಡಮ್, ಡಬ್ಬು 1, etc. Greatness, especially as boasted of, showiness, ostentation, an assumed imposing air (C.; see Mhr., H. s. ಡಮ್); the biggest one of marbles at play (S. Mhr.; Mhr. ಘುಬ್ಬಿ, a gross and bulky person); bragging; fiction, falsehood, a lie (My.; Tê.; T. ಡಬ್ಬು). 2, a dub or copper coin, four pays (Tê.; T. ಡಬ್ಬು; Mhr. ಘುಬ್ಬಿ, a double pice). — ಡಬ್ಬುಗಳ್ಳಿ. = ಡಬ್ಬಳಿ. (My.).

ಡಬ್ಬುಗಾರ ḍabbu-gâra. A man fond of display, etc. (My.).

ಡಬ್ಬೆ ḍabbe. = ದೆಬ್ಬೆ, ದಬ್ಬೆ, etc. (My.). See ಬೆಸ್ಸು-.

ಡಭೀಲ್ ḍabhil. The sound produced when a heavy thing is thrown into water (My.).

ಡಮ ḍama. An imitative sound. — ಡಮ ಡಮ. Tom, tom! (the sound of certain drums, My.; Mhr. ಡಮಡಮಾಟ; Tê. ಟಮುಟಮು, a tom-tom; Sk. ಡಮ್, to sound, as a drum). ಡಮುಡಮೆಬ್ಬ ದಿಣ್ಣಿಮರ (Rây. 6, after 11).

ಡಮರ ḍamara. = ಡಾಮರ 1. *A riot, a tumult, an affray, a scuffle, a turmoil;* calamity, distress (ವಿದ್ಯು, ತಿ, ಉಪದ್ರವ, etc. Mr. 27).

ಡಮರು ḍamaru. *A sort of small drum shaped like an hour-glass.* See s. ಜಂಜಮದಾಜ್ಯ.

ಡಮರುಕ ḍamaruka. = ಡಮರುಗ (Śmd. 337), ಡಮರುಗ (347). A kind of drum (= ಡಮರು).

ಡಮರುಗ ḍamaruga. Tbh. of ಡಮರುಕ, q. v. (ಡಮರು Nr.; My.). ಜೊನ್ನೆಯ ತರು ಡಮರುಗಕ್ಕೆ (Śmd. 75).

ಡಮಾಣ ḍamâṇa. = ಡಮಾಣ, ಡಮಾರ, ಡಮಾಣ. (Ĕ. Bp. 5, 7; My.).

ಡಮಾರ ḍamâra. = ಡಮಾಣ, etc. A pair of kettle-drums (My.; Tê.; T. ಡಮಾ, ಡಮಾನ, ಡಮಾರ, ಡಮ್ಮಾಸ, ಡಮ್ಮಾಲ). ಡಮಾರದ ಪಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟ (Prv.).

ಡಮ್ಬ ḍamba. 1. = ಜಮ್ಬ 2, etc., ಡೊಮ್ಬು 1. Grandeur, pomp, ostentation, etc. (C.; Tê., T., M.). — ಡಮ್ಬಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. Vain display, etc. (C.; ಒಣಮೆಮ್ಮೆ G.).

ಡಮ್ಬ ḍamba. 2. Throwing; ordering. See ವಿ-.

ಡಮ್ಬಕ ḍambaka. Tbh. of ಡಮ್ಬಕ. Arrogance, ostentation, pride. 2, deceit, trickery. (Bp. 40, 51; 60, 21, J. 17, 54). 3, an ostentatious man; a deceiver (J. 5, 69).

ಡಮ್ಬಗಾರ ḍamba-gâra. An ostentatious man (C.).

ಡಮ್ಬನ ḍambana. = ಡಮ್ಬ 2. See ವಿ-.

ಡಮ್ಬರ ḍambara. An assemblage, a mass, etc. (= ಆಡಮ್ಬರ No. 8; see ಮೀಳಿ-). 2, = ಆಡಮ್ಬರ No. 7 (Ĕpr. 7, 140).

ಡಮ್ಬು ḍambu. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (ಆಡಮ್ಬರ Kn. 133; Bp. 59, 17).

ಡಮ್ಬುಕ ḍambuka. = ಡಮ್ಬಕ (?). (Râm. 6, 19, 17).

ಡಮ್ಭ ḍambha. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (Ĕpr. 5, 81).

ಡಯನ ḍayana. Going, running; *flying in the air; a car, or a kind of litter* (ಪ್ರಯಾಣ, ರಥದ ಮಂ Hlā.; ಪ್ರಯಾಣ, ಪಲ್ಲಿಯ ಮಂಡಿಸು Mr. 284).

ಡರಕಿ ḍarake. A belch (S. Mhr.; Mhr. ಢೇಕರ).

ಡರಕು ḍaraku. = ಡರಕೆ. ಡರಕು ಮೂಡು (S. Mhr.).

ಡರ್ರನೆ ḍarranê. = ಗರ್ರನೆ. ದಿರ್ರನೆ, ದುರ್ರನೆ. With the noise that accompanies belching. ಡರ್ರನೆ ತೇಗು (S. Mhr.; Bp. 25, 30; My.).

ಡಲಾಯಿತ ḍalâyita. A peon of a district office (My.; Br.; H. ಧಲಾಯತ್).

ಡವ ḍava. = ಡಬ, etc. An imitative sound. — ಡವ ಡವ. Audible palpitation of the heart on account of the fear arising from a bad conscience, etc. (C.).

ಡವಕೆ ḍavakê. A spittoon (ಜಾವಳ Śmd II; Kk. 51; Śm. 61; ಜಾವಳ Ĕt. II, 94; Ĕpr. 4, 68; 6, after 86; Abh. P. 3, after 83). See ಪುಣ್ಡಾಕೆ. *Cf.* ದ್ಯೂತ?

ಡವಡವಿಕೆ ḍavaḍavike. = ಉಡಲುವಿಕೆ. (S. Mhr.; Mhr. ಧವಳಣೇ, to yearn with affection).

ಡವಡೆ ḍavaḍe. 1. = ಡವುಡೆ 1. (My.).

ಡವಡೆ ḍavaḍe. 2. = ಡವುಡೆ 2, etc. (S. Mhr.).

ಡವಣೆ ḍavaṇe. = ಡವಡೆ. A sort of larger drum shaped like an hour-glass (My.; ಯಕ್ಷಗಾನದ, ಧಕ್ಕೆ, ಡೋಲು Sl. 62; Tē. ಡವಣೆ = ಧಕ್ಕಾ, ಡವಣೆ = ಪಿಡ್ಡೆಯು). — ಡವಣೆಪಡೆ¹. -ಪಡೆ¹. (Riv. 6, after 11).

ಡವರುಗ ḍavaruga. = ಡಮರುಗ. Tbh. of ಡಮರುಳ (Śmd. 347).

ಡವಾಲಿ ḍavāli. = ಡವಾಳಿ. A peon's belt on which a badge is worn (My.; Br., H.).

ಡವಿಗೆ ḍavige. = ಡವುಗೆ. A thick bamboo (S. Mhr.); the skull of a skeleton (S. Mhr.).

ಡವುಗೆ ḍavuge. = ಡವಿಗೆ. A skull. ತಲೆಯ ಡೊಗೆ (L. ಡು G.).

ಡವುಡು ḍavuḍu. = ಡವಡು 2, ಡವುಡು 2. A race or a run; the gallop of a horse (S. Mhr., Br.; Mhr., H. ಡವಡ, ಡಾವ).

ಡವುಡೆ ḍavuḍe. 1. = ಡವಡೆ 1. A kind of small drum or tabour (ಪಿಡ್ಡೆಯು Nn. 66). ಜೊಡೆದ ಡವುಡೆ (ಪಿಡ್ಡೆಯು Mr. 80). See Ō. Bp. 5, 7; 47, 37; J. 12, 12; ಪೀಠ-.

ಡವುಡೆ ḍavuḍe. 2. = ಡವಡೆ 2, ಡವಡೆ, etc. A jaw (S. Mhr.).

ಡವುಲು ḍavulu. ಡೌಲು. Shape, form; way, manner; signs, indications, appearance (Mhr., H. ಡೌಲ). 2, estimated revenue (My.); probable produce (My.);—the amount of the government demand; fixed rate of assessment (Br.). 3, a pompous air; buckishness; empty display (C.; Mhr., H.; B. 3, 95). — ಡವುಲಪ್ಪಾಯ. -ಅಪ್ಪಾಯ. A probable estimate (My.). — ಡವುಲು ಕೊಡ್ಡು. To brag, to boast (S. Mhr.). — ಡವುಲುಜಮಾಬಂಸ್ತಿ. The probable assessment (of a village, My.). — ಡವುಲುಜಾಸ್ತಿ. Too high an estimate (My.). — ಡವುಲುಪಾಠ. A man who estimates the probable harvest, etc. (My.); an ostentatious man (My.). — ಡವುಲುಪಾಠಿ. Well-shaped (My.; Mhr. ಡೌಲ ದಾರ).

ಡವು ḍahu. *The tree Artocarpus lacucha* R. See ಅವಡೆ ಸಿಪ್ಪೆ.

ಡಾಕ ḍâka. N. — ಡಾಕರಸು. -ಅರಸು. King Ḍâka (Śmd. 75).

ಡಾಕಾಯಿತಿ ḍâkâyiti. = ಡಕಾಯಿತಿ. Dacoity, gang-robbery (My.; H.).

ಡಾಕಿಣಿ ḍâkiṇi. = ಡಾಕಿನಿ, ಡಾಕಿನೆ. The sword of a female demon (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Kk. 81).

ಡಾಕಿನಿ ḍâkini. = ಡಾಕಿಣಿ, etc. (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Śm. 43). 2, a kind of female demon attending Kâli (Sk.; J. 12, 45).

ಡಾಕು ḍâku. 1. = ಡಾಗು. A spot, stain, blot (My.); a mark put on cattle with a red-hot iron (My.); inoculated cow-pox (My.; Mhr., H. ಡಾಗ; T., Tē. ಡಾಗು).

ಡಾಕು ḍâku. 2. An attack (Bh. 3, 19, 13; Mhr., H. ಡಾಕಾ, an attack of robbers; Tē. ಧಾಳಿ, inroad, invasion).

ಡಾಕು ḍâku. 3. Dawk, post, post-office; a disposition (of horses, runners, etc.) along a road to convey the post or travellers (M.; Mhr., H. ಡಾಕ).

ಡಾಗಿಲಿ ḍâgili. An anvil (Sd.; Tē. ಡಾಳ್ಲು, ಡಾಗಲಿ).

ಡಾಗು ḍâgu. = ಡಾಳು 1. (C.; B. 5, 174).

ಡಾಡಿಮು ḍâḍima. Tbh. of ದಾಡಿಮು. (ದಾಳಿಮು, ಶರಣ Nr.).

ಡಾಣ ḍâṇa. = ಡಾಣ 1, ಡಾಣೆ 1, ಧಾನ No. 2. Tbh. of ಧಾನ್ಯ or ಧಾನ್ಯ. Grain, horse-corn, horse-gram (My.; Mhr. ದಾಣ).

ಡಾಣೆ ḍâṇe. = ಡಾಣೆ. A staff, a club (ಬಗುವ, ದಣ್ಣ Sr.).

ಡಾಣೆ ḍâṇi. = ಡಾಣಡೆ, (ಡಾಣ 2), ಡಾಣೆ, ಡಾಣೆ 2. (My.).

ಡಾಣೆ ḍâṇḍe. = ಡಾಣೆ. (ಲಕುಟ, ಲಗುಡ Śmd. 338). ಪಿಡ್ಡಿಯು ತರು ಡಾಣೆಗೆ (75). ಮುರದ ಸಿಕ್ಕೆ, ಡಾಣೆ ಮುಟ್ಟಾದ ಅಮಲ (ಸರ್ದಾಲೆ, ಪೋಮರ Sl. 290).

ಡಾನ್ತ ḍa-anta. A term ending in ಡ (Śmd. 310).

ಡಾಬು ḍâbu. 1. = ಡಾಬು 1. (Tbh. of ಡಾಬು). A woman's girdle or zone (ಕೈಪ್ಪ Sl. 446; C.; Tē., T. ಡಾಬ್ಯ). See Sl. 220.

ಡಾಬು ḍâbu. 2. = ಡಾಬು 2. Intimidation, repression, menacing; awfulness (My.; Mhr., H. ಡಾಬು). — ಡಾಬುಸಾಬು. Awfulness (My.).

ಡಾಮರ ḍâmara. 1. = ಡಮರ q. v., ಡಾಮರ 2. An affray, strife, etc., the bustle and confusion of strife, etc. (Sk.). 2, any surprising thing, sight, or occurrence (Sk.). See Ep. 7, 17.

ಡಾಮರ ḍâmara. 2. Dammer (My.; Mhr.).

ಡಾಮ್ಬಿಕ ḍâmbika. Tbh. of ದಾಮ್ಬಿಕ. (My.).

ಡಾಲರಿ ḍâlari. A dollar (Tē. ಡಾಲರು; R.).

ಡಾಲಿಮು ḍâlima. = ಡಾಡಿಮು q. v., ಡಾಳಿಮು, ಡಾಳಿಮ್ಮು, ಡಾಳಿಕ್ಕ, ಡಾಳಿಮ್ಬು, ಡಾಳಿಮ್ಬ. (Sk.).

ಡಾಲು ḍâlu. Tbh. of ಧಾಲು. A shield (C.; Tē., T.; B. 4, 45).

ಡಾವಣಿ ḍâvaṇi. = ಡಾಣೆ, etc., ಡಾವಡೆ 1. Tbh. of ದಾವಣಿ. A rope stretched along and secured at the ends, unto which cattle are tied up by means of a tie-rope (My., Prll. 3, 10; Mhr. ದಾವಣ). — ಡಾವಡೆ ಕಟ್ಟು. To tie cattle in a row to a long rope fastened by two pegs (My.).

ಡಾವರ ḍâvara. 1. = ಡಾವುರ, q. v. (Ūpr. 8, 67; Bh. 2, 2, 163; J. 13, 11).

ಡಾವರ ḍâvara. 2. Tbh. of ಡಾವುರ 1 (Ōt. II, 93).

ಡಾವರಿ ḍâvari. Burning, combustion (J. 8, 45).

ಡಾವರಿಗ ḍâvariga. An uproarious or raving man (Bh. 3, 4, 45).

ಡಾವರಿಸು ḍâvarisu. To whirl or move about (ಕೊಡಲಿ, ಕಬ್ಬು ದು Ōt. I, 20), as sparks (Bh. 1, 20, 60), to flicker, as flames (J. 8, 39; 13, 59; 24, 31); to rave, to talk irrationally (Rām. 3, 4, 21; J. 5, 54). See Bh. 2, 2, 103.

ಡಾವಳಿ ḍâvaḷi. = ಡಾವಳಿ, etc. (My.).

ಡಾವು ḍâvu. 1. = ಡಾವೆ, (ಡಾವಾ, etc.). Spite, malice, hatred (S. Mhr.; Mhr., H. ದಾವ). — ಡಾವು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To be rancorous (S. Mhr.). — ಡಾವು ತೀರಿಸು. To satiate spite, to revenge one's self (S. Mhr.).

ಡಾವು ḍâvu. 2. = ಡಾವುರ. Desire (My.).

ಡಾವುರ ḍâvura. = ಡಾವರ 1, ಡಾವು 2, ಡಾವರ, ಡಾವರು, ಡಾವ 1, ಡಾವುರ, ಡಾವ್ರ. Burning, thirst: desire; need, want (ಅದಿಕ್ಕೆ Bhn. 22, o. r. ಡಾವರ; *cf.* ಡಾವ; Mhr. ಡಾವ = ಡಾವು).

ಡಾವೆ ḍâve. = ಡಾವು 1. (S. Mhr.). — ಡಾವೆ ಸಾಡು. To publish one's intention of being revenged on an enemy (S. Mhr.).

ಡಾಹಿಣಿ ḍâhiṇi. = ಡಾಕಿಣಿ, etc. (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Śmd. 11).

ಡಾಳ ḍâḷa. = ಡಾಳ. Lustre, radiance; beauty, loveliness; gracefulness (ಕಳೆ, ಮಿಂಚು, ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ದೆಗಲು, etc.,

ಕಾನ್ತಿ ಕೆಂ. 15; Kk. 25, o. r. ಧಾಳ; ಡಾಮಣ್ಯ Bhn. 26; J. 17, 26; Mhr. ಧಾಳ; Te. ಡಾಲು, ಡಾಳು, ಡಾಳು; *cf.* Sk. ಧವಲ).

ಡಾಳಂಯಿಸು ḍâḷayisu. = ಡಾಳಯಿಸು, ಡಾಳಿಸು, ಡಾಳಿಸು 1. To be radiant, to shine, to be beautiful (Bp. 61, 30).

ಡಾಳಯಿಸು ḍâḷayisu. = ಡಾಳಯಿಸು. (Bp. 4, 23).

ಡಾಳವಿಸು ḍâḷavisu. = ಡಾಳಯಿಸು. (Bp. 3, 27).

ಡಾಳಿ ḍâḷi. = ಡಾಳ. (J. 30, 11).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. = ಡಾಳಿಯಿಸು, etc. (ಡಾಳಿಯಿಸು, ಕರ್ಕ Nr.).

ಡಾಳಿಂಬ ḍâḷimba. = ಡಾಳಿಯಿಸು, etc. (My.; Mhr.).

ಡಾಳಿಂಬರ ḍâḷimbara. = ಡಾಳಿಂಬ, etc. (My.; ಡಾಳಿಯಿಸು G.).

ಡಾಳಿಂಬೆ ḍâḷimbe. = ಡಾಳಿಂಬ, etc. (My.).

ಡಾಳಿಂಬ್ರ ḍâḷimbra. = ಡಾಳಿಂಬರ, etc. (My.; ಡಾಳಿಯಿಸು Čb.).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. 1. = ಡಾಳಯಿಸು. (? Č. Bp. 42, 21).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. 2. To wave around, a fan, etc. (ಶೆಂv. 1, 78; 1, after 79; 5, 57; Č. Bp. 5, 8; J. 20, 37; Mhr. ಧಾಳಣೇ).

ಡಾಂ ḍâḷi. = ಡಾಂ. (My.).

ಡಿಕ್ಕಾ ḍikkâ. = ಡಿಕ್ಕೆ 1, ಡಿಕ್ಕಿ, ಡಿಕ್ಕಿಸು. A push or thrust by the head, a butt (of a ram, a child; Mhr. ಧಡುಣೇ). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ. dupl. = ಡಿಕ್ಕಾ. (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ. = ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಮುಕ್ಕಿ. dupl. = ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ. (My.).

ಡಿಕ್ಕಿ ḍikki. 1. = ಡಿಕ್ಕಾ, etc. — ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ. = ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. (My.).

ಡಿಕ್ಕಿ ḍikki. 2. A sort of drum (ಮುದ್ದು Sl. 63; My. as ಡಕ್ಕೆ). See s. ಮಂಡಮುಖಾಡಾಮ್ಬ.

ಡಿಗುರು ḍiguru. The yôni (My.; *cf.* ಮುಲ್ಲು?).

ಡಿಂಗರ ḍiṅgara. A servant, a slave. 2, a rogue. 3, a low man. 4, a fat man.

ಡಿಂಗರಿಗ ḍiṅgariga. = ಡಿಂಗರ No. 1. (Bp. 27, 35. 73; 29, 8; 47, 37; Râm. 6, 53, 19; J. 21, 39; 24, 61).

ಡಿಣ್ಡಲ ḍiṇḍala. The plant Bignonia or Calosanthes indica (ಕೋಡಗ G.). *Cf.* ಡಿಣ್ಡಾಲ.

ಡಿಣ್ಡಿಮ ḍiṇḍima. *A kind of small drum or tabor* (ಡಕ್ಕೆ Nn. 66; ಕೊರಡ ಡಕ್ಕೆ Mr. 80; see Nr. s. ಬೆಗಡೆ). See s. ಮಂಡಮುಖಾಡಾಮ್ಬ.

ಡಿಣ್ಡಿಮವೃತ್ತ ḍiṇḍima-vṛitta. A kind of metre (Ûh. p. 23 in two MSS.).

ಡಿಣ್ಡೀರ ḍiṇḍîra. *Cuttle-fish bone*, considered to be the foam of the sea (ಕೆಟ್ಟ, ಪೊರೆ Mr. 415).

ಡಿಬಿಕ ḍibika. N. of a cruel king slain by Krishna (Bhâgavata 10, 25, 35. 36).

ಡಿಬಿಕಮರ್ದನ ḍibika-mardana. Krishna (J. 25, 43).

ಡಿಬಿಕಾಗ್ರಜ ḍibika-agraja. Hamsa, the elder brother of Dibika (Bhâgavata 10, 25, 11).

ಡಿಮಕಿ ḍimaki. A kind of small drum or tabor (ಡಿಣ್ಡಿಮ Sl. 63; Mhr. ಡೆಮಕೀ).

ಡಿಮ್ಬ ḍimba. *An affray, a scuffle, a turmoil.* 2, *calamity, arising from excessive rain, drought, foreign invasion, or birds, rats and locusts.* 3, a globe or ball; an egg. 4, = ಡಿಮ್ಭ No. 1, a child; a son.

ಡಿಮ್ಬಾಹವ ḍimba-âhava. Petty warfare, an affray. (R.).

ಡಿಮ್ಭು ḍimbu. = ದಿಮ್ಭು. (An eminence, an elevation); a stand of a lamp; (a pillow for the head, etc.). ಹೊಟ್ಟಣ್ಣದಲಿ ಬೆಳೆದಿಪಳು ತಾ ಕಣ್ಣೆ ಡಿಮ್ಭು ನಲಿ, ಮುಡಿಯ ಬಣ್ಣದಲಿ ನವ್ಯುಣ್ಣೆ, ಉದ್ಭುದಕೆ ಕರೆಸಿ ಕೊಡ್ಬುಳು ಡೆಣ್ಣ ಡಣ್ಣೆ (a burning lamp, Dêgadina Caupadi).

ಡಿಮ್ಭ ḍimbha. *A new-born child, any young animal.* 2, *a fool, an ignorant man.*

ಡಿಮ್ಭಕ ḍimbhaka. = ಡಿಮ್ಭ No. 1. (R.).

ಡಿಮ್ಭೆ ḍimbhe. *A female infant.*

ಡಿವಿ ḍivi. — ಡಿವಿವಿಷದ. Sumach, a tree with sweet-scented flowers, Caesalpinia coriaria Willd. (Z.).

ಡಿಳ್ಳ ḍiḷḷa. = ದಿಳ್ಳ, q. v. Unnerved, tottering state, agitation of mind, loss of courage, fear. (Te. ಡಿಳ್ಳು; *cf.* ಡಿಗುಳು?). — ಡಿಳ್ಳುಡಾಗು. -ಆಗು. To be unmanned, astounded, or horrified (J. 4, 21; 19, 3). — ಡಿಳ್ಳುಪೋಗು. -ಪೋಗು. To fall into fear, to lose courage, etc. ಯಜೆ ಡಿಳ್ಳು ಪೋಗುವಿರಕೆ? (Bp. 54, 40).

ಡಿಳ್ಳಿ ḍiḷḷi. ಡಿಲ್ಲಿ ḍilli. The town of Delhi (My.; Br., T., M. ಡಿಲ್ಲಿ, ಢಿಲ್ಲಿ). See s. ಆಮ್ಬು 1.

ಡಿಳ್ಳಿಸು ḍiḷḷisu. To totter, to become agitated, etc. ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ (ಪ್ರಸನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ Mr. 300).

ಡೀ ḍî. = ಡಿಕ್ಕಾ, etc. (T. ಪಿವಿ, a stroke, blow; to beat in a mortar, dash or beat against, thrust one). — ಡೀ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡೀ ಕೊಳ್ಳು. To receive a butt (My.). — ಡೀ ಹೊಡೆ. = ಡೀ ಕೊಡು. (My.).

ಡೀಕು ḍîku. = ಡೀ, etc. (My.).

ಡೀನ ḍîna. Flown; flying; the flight of a bird. See ಉಡ್ಡೀನ, ಪ್ರಡೀನ, ಸಡ್ಡೀನ.

ಡೀಲಿ ḍîli. Loose, slack (My.; Mhr., H. ಢಿಲಾ, ಢೀಲ). 2, backwardness, delay (My.). — ಡೀಲಿ ಮಾಡು. To slacken (v. t., My.). 2, to delay (My.).

ಡುಣ್ಡುಭ ḍuṇḍubha. = ಮುಣ್ಡುಭ. *A kind of snake, an amphisbæna* (ಡಾಮು, ಒಳ್ಳೆ Hlâ.; Mr. 401).

ಡುಬರಿ ḍubari. (= ಮುಬ್ಬು, ಮುಬ್ಬು). The hunch on the back of a camel (B. 3, 64; C.). 2, the state of having a curved form, roundness (C.).

ಡುಬಾಯಿಸು ḍubâyisu. To plunge into water, to immerse (v. t., My.; Mhr. ಮುಬಣೇ); to ruin (My.).

ಡುಬ್ಬ ḍubba. = ಡುಬರಿ, etc. (My.).

ಡುಬ್ಬು ḍubbu. = ಡುಬ್ಬ, etc. (My.).

ಡುರಕಿ ḍuraki. The bellowing of bulls and oxen (B. 5, 19; My.). — ಡುರಕಿ ಹಾಕು. To bellow, as bulls, etc. do (B. 3, 17; My., also -ಹೊಡೆ).

ಡುರುಕಿಸು ḍurukisu. (= ಡೊಂಕು 1). To duck, to bend, to stoop, to cringe, to crouch. ನಿನ್ನ, ಮುಜುಗು! ಎನ್ನೊಡೆ ಕಾಲ ಮುಡುಕು! ಎಮ್ಮುಜೇ ಮುಪಾಧಕ್ಯರಿಂದಂ ವಿಪಾರಿಸುವ ಸೀಪರ್ಯ ಆಮ (Grj. 1, 23).

ಡುಲಿ ḍuli. = ಮುಲಿ. (ಪೆಣ್ಣಾಡೆ Mr. 411).

ಡೆಂಕಣ ḍeṅkaṇa. = ಡೆಂಕಣಿ. (Čpr. 5, 105).

ಡೆಂಕಣಿ ḍeṅkaṇi. = ಡೆಂಕಣ, ಡೆಂಕಣಿ. The flag-staff (with or without its flag) on the bastion of a fort (Bp. 16, 10; Č. Bp. 42, 22; Râm. 6, 11, 7. 15; Bh. 8, 28, 37; J. 3, 21; 17, 9; *cf.* ಬೆಣ್ಣೆ, ಬೆಂಗೆ?).

ಡೆಂಕೆ ḍeṅke. = (ಡೆಕ್ಕೆ), ಡಂಕ, (ಢೆಂಕೆ). (S. Mhr.).

ಡೆಂಜೆಯ ḍeṅjeya. = ಡೆಂಜೆಯ. (ಸಾರಿ, ಪಸುಗೆ Śmd. II, o. r. ಡೆಂಜೆಯ; *cf.* ಮುಣ್ಣಿಸಿ).

ಡೆಂಜೆಯ ḍeṅjëya. = ಡೆಂಜೆಯ, q. v.

ಡೆಣ್ಣಗೆಸು ḍeṇṇagesu. To be overcome by grief, terror, etc., to be stupefied with grief, sudden fright, etc. (Bh. 3, 13, 33; 4, 4, 14. 91; Mhr. ಠಣಠಣಗೆಂದೀ, v. l., to throb, beat).

ಡೆಣ್ಣಗೆಸು ḍeṇṇaṇṇesu. = ಡೆಣ್ಣಗೆಸು (V. 9, 81).

ಡೆಬ್ಬೆ ḍebbe. = ಡೆಪ್ಪೆ, ಡೆಪ್ಪೆ, etc. (My.).

ಡೆಪ್ಪೆ ḍeppe. = ಡಪ್ಪೆ 1, etc. A blow (My.).

ಡೇಗೆ ḍēge. (= ಗಿಡಗ, etc.). A hawk, a falcon (Tē.; My.).

ಡೇರಾ ḍērā. = ಡೇರೆ. A tent (My.; Mhr., H.; Br.; Sl. 224).

ಡೇರಿ ḍēri. A 'dairy' (My.).

ಡೇರೆ ḍēre. = ಡೇರಾ. (My.; B. 3, 66; 5, 240).

ಡೊಕ್ ḍōk. P. p. of ಡೊಸೆ, in ಡೊಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಡೊಕ್ಕರ ḍōkkara. = ಡೊಗಲು, etc. (My.).

ಡೊಕ್ಕರ ḍōkkara. = ಡೊಕ್ಕಳ, (ಢೊಕ್ಕಳ). Thumping, striking; a blow, a cuff, a box (ಗುದ್ದು Bhn. 48, o. r. ಡೊಕ್ಕಳ; Mhr., H. ಠೋಕರ, thumping, striking against). See Bh. 2, 2, 97; 3, 13, 33; Śāv. 4, 75.

ಡೊಕ್ಕರಿಸು ḍōkkarisu. To choke, to stifle (Grj. 2, after 106; Bh. 1, 10, 38).

ಡೊಕ್ಕಳ ḍōkkaḷa. = ಡೊಕ್ಕರ, q. v.

ಡೊಕ್ಕೆ ḍōkke. The body (ಒಡಲ್, ಮುಯ್ Śm. 71; T. ತೊಕ್ಕು; Tē.: the belly; the flanks of the belly). — ಡೊಕ್ಕೆ ಯೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. A rib (S. Mhr.).

ಡೊಗರು ḍōgaru. = ಡೊಗಲು, ಡೊಗಲು, ಡೊಗಲು. A hollow, a hole in a wall, in a tree, in the ground, etc. (My.; Tē., T. ಡೊಗರು). — ಡೊಗರು ಪಡಿಯು. A hole to be formed (My.).

ಡೊಗೆ ḍōge. = ಡೊಸೆ. To make a hole, to excavate a hole (with the hand, a crow, the nails or claws, etc., My.; *cf.* Tē. ಡೋಚು).

ಡೊಗ್ಗೆ ḍōggē. The state of being thick (used of pure buttermilk, My.). ಉಗ್ಗಡಾ ಉರಳುನ್ನು, ಡೊಗ್ಗೆ ಮುಜ್ಜಿಗೆ ಯುನ್ನು, ಪೆಗ್ಗುಳದ ಕಾಯಿ ಮೆಲಲುನ್ನು; ದೂತಪ್ಪಾಜೆಗ್ಗೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.).

ಡೊಂಕ ḍōṅka. = ಡೊಂಕು 2. (ಕುಂಚಿತ, ಕುಹ G.; Tē. ಡೊಂಕು, ಮೊಂಕು). ಡೊಂಕಗೊಟ್ಟಾ (B. 4, 181).

ಡೊಂಕಣಿ ḍōṅkaṇi. = ಡೊಂಕಳಿ, ಢೊಂಕಣಿ. A spear, a lance (ಕೊನ್ನ, ಸುಳ Kk. 40; Śm. 43; Bh. 6, 2, 4; J. 12, 24; 22, 6; Tē. ಮೊಂಕಣಿ).

ಡೊಂಕತನ ḍōṅkatana. = ಡೊಂಕುತನ. (ಸಪ್ತತಿ ಟೆ.).

ಡೊಂಕಳಿ ḍōṅkaḷi. = ಡೊಂಕಣಿ. See s. ಈ.

ಡೊಂಕು ḍōṅku. 1. (= ಗುಮುಕು). To bend, to be crooked (Bp. 50, 22; Tē.: to shrink or retreat, hide).

ಡೊಂಕು ḍōṅku. 2. = ಡೊಂಕ. The state of being bent, curved, crooked or out of the regular, straight course; crookedness, etc.; a bend, a curve (ಪದ್ಯ, ದಕ್ಕ Na. 54; ವಿಳಿ, ಕೊಂಕು 146; My.; fr. ಮುಮುಕು). ಮೊಂಕಾವರೆ ಸುಣಾ ಪಿಲ್ಯಾಜೆ?—ಕಬ್ಬು ಮೊಣ ವರೆ ಸವ ಮೊಂಕೇ? (Prvs.). ಮೊಂಕಳ್ಳಿ (Nn. 54). ಮೊಂಕುಗಳ (Bp. 46, 58). ಬೋದೆಯ ಹೊಣ್ಣಿಸಿದ ಮೊಂಕ ಮರದಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ಸಸಿ ಎಸಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 17, 13; 58, 49; B. 2, 3; ಅ ಮೊಂಕು; Prvs. s. ಕ್ರಾಯಿ, ಬಂಕಾಪುರ, ಮೊಕ. — ಮೊಂಕು ಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bent foot (Bp. 20, 11). — ಮೊಂಕು ಕೆಬ್ಬಣ. A bent neck (B. 5, 34). — ಮೊಂಕು ಮೊಸುಳು. dupl. (My.). — ಮೊಂಕು ಮಂಡ. dupl. (My.). — ಮೊಂಕುಮೆ. -ಮೆಯ್. To get crooked or bent (V. 11, 60).

ಡೊಂಕುತನ ḍōṅkutana. = ಡೊಂಕತನ. The state of being bent (My.).

ಡೊಂಗರ ḍōṅgara. = ಡೊಂಗರ. A steep rock (Mhr. ಠೋಣಗ, a hill): a precipice (My.).

ಡೊಣೆ ḍōṇe. 1. = ಡೊಣೆ 1. A small natural pond in rocks (ಕುಣ್ಣ Śm. 96; Bp. 1, 39; My.; Sl. 102; *cf.* Sk. ದ್ರುಣಿ or ದ್ರೋಣಿ?). ಮೂಲೇ ನೀರಿಗೆ ಮೊಣೆಪಾಯಿಸಿ ಆದ್ಮಣ ದೋ? (Prv.). 2, a hollow, a hole (J. 16, 24). — ಮೊಣೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sunken eye (S. Mhr.). — ಮೊಣೆಪ್ಪುಗು. -ಪ್ಪೋಗು. To get holes (Abh. P. 13, after 54).

ಡೊಣೆ ḍōṇe. 2. = ಡೊಣೆ 2. A quiver (ಸಿದಂಗ Ct. II, 3; ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮುಂಬಿಳೆ, ಪೊಣೆ Śm. 43; ಬತ್ತಳಿಕೆ 96; ಮೊಣೆ 95; ಬತ್ತಳಿಕೆ, etc. Kk. 40; *cf.* Sk. ತೂಣ 1). See Abh. P. 13, 90; Bp. 4, 18; Rāv. 6, 45; Śāv. 4, 19.

ಡೊಣೆ ḍōṇe. 3. (= ಡೊಣ್ಣೆ?). — ಡೊಣೆಯುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. (Coarse salt), a kind of factitious salt (ಬಾಳ್ಕ, ಬಿಡ Sl. 312; only in Sl.).

ಡೊಣಕೊಣೆ ḍōṇḍōḷe. = ಡೊಣ್ಣಳೆ. N. of a plant (ಕಾರ Mr. 110, o. r. ಡೊಣ್ಣಳೆ; Sk. ಕಾಮಿನಿ, a sort of bent grass; ಕಾಂಡಿ, a lotus flower).

ಡೊಣ್ಣೆ ḍōṇṇe. = ಡೊಗರೆ, ಡೊಣ್ಣೆ 2, ದೊಣ್ಣೆ, ದೊಣ್ಣೆ. A cudgel, a club (My.; B. 4, 43; Mhr. ಢೋಣಾ, large and bulky; ಢೋಣ, the stump of a tree; a rude block; *cf.* ಟೊಣಪ; Sk. ಸ್ಕಂಧ, ಸ್ಕುಲ). ಕಂಕುಬಿದಲ್ಲಿ ಮೊಣ್ಣೆ, ಕೆಮ್ಮುಲ್ಲಿ ಸದಾಮು.—ಕುಮ್ಮಟಿಗೆ ವರಂದ, ಮೊಣ್ಣೆಗೆ ಸಿಮಿಜ (Prvs.). 2, a chameleon. 3, = ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. (My.). — ಮೊಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A stout, or a stupid, man. ಉಮ್ಮಪ್ಪಾದಲೆ ಉಮೋಪದೆ ಉಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಮೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prv.). — ಮೊಣ್ಣೆಕಾಟಿ. = ಮೊಣ್ಣೆಕಾತ, ಮೊಣಕಾಟಿ, etc. N. of several kinds of Agames (Bdj.; My.). — ಮೊಣ್ಣೆಕಾತ. = ಮೊಣ್ಣೆಕಾಟಿ. (My.). — ಮೊಣ್ಣೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಮರ. A shrub or low tree with very large white spines, Acacia latronum Willd. (Z.). — ಮೊಣ್ಣೆಮೂಗು. A huge nose (My.). — ಮೊಣ್ಣೆಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A large kind of chilli (My.). — ಮೊಣ್ಣೆಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. A kind of middle-sized rice (My.). — ಮೊಣ್ಣೆ ಹುಳ. An insect living in cow-dung (S. Mhr.).

ಡೊಪ್ಪೆ ḍōppe. = ಮೊಪ್ಪೆ, ಮೊಪ್ಪೆ q. v., ಮೊಪ್ಪೆ. (My. occasionally; Tē. ಮೊಪ್ಪೆ).

ಡೊಬ್ಬು ḍōbbu. = ದಬ್ಬು 2, ದಬ್ಬು, ಮೊಬ್ಬು. To shove, to push, to thrust; to throw (a thing) down from above (My.); to put (one thing, as a basket, etc., over another, or as rubbish, etc., into any receptacle, My.). *Cf.* ದಬ್ಬು 2.

ಡೊಮ್ಬ ḍŏmba. = ಡೊಮ್ಬರ, ಡೊಮ್ಬ, ಡೊಮ್ಬರ. A caste of tumblers and merry-andrews (ಕೆಳ್ಳಿಟಿಗ Kk. 38; Śm. 59; C.; M., T.; Tē. ಡೊಮ್ಬಿ, ಡೊಮ್ಬರೆ, ಡೊಮ್ಮರೆ; Mhr. ಡೋಂಬ್ರಾರೀ; *cf.* Sk. ಡಮ, ಡುಮ್ಬ, ಡೋಮ, ಡೋಮ್ಬ, a man of low caste, a Dom, also Mhr.; see ಡೋಮ). ಕತ್ತೆ ಜೆಲ್ಲಾ ಹೇವರೆ ಡೊಮ್ಬಗೆ ದಾನೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ರಡ್ಡಾಸ್ಯಕ್ಕಳ್ಕೇಂ ಡೊಮ್ಬರೆ? (Śś. in B. 5, 160). See ಡುಬಿ-. — ಡೊಮ್ಬರ ಡುಬಿ. An insect used by children to perform tumbling feats (S. Mhr.). — ಡೊಮ್ಬವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. A tumbler's drum (ದಶ್ಷಸ Śmd. II; Śm. 65).

ಡೊಮ್ಬರ ḍŏmbara. = ಡೊಮ್ಬ. (My.).

ಡೊಮ್ಬರಗಿ ḍŏmbaragi. A particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಡೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ ḍŏmbara-gitti. A woman of the ḍŏmbas (My.).

ಡೊಮ್ಬಿ ḍŏmbi. = ಡೊಮ್ಬ, ಡೊಮ್ಬಿ 2, ಡೊಮ್ಬಿ q. v., ಡೊಮ್ಬೆ. A mass, a multitude; a swarm, a crowd; a disorderly mob (My.; J. 20, 46).

ಡೊಮ್ಬಿಕೆ ḍŏmbiti. = ಡೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. = ಡೊಮ್ಬಿ. etc. (Bh. 1, 8, 7).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. 1. = ಡಪ್ಪು 1, etc. (Bp. 40, 51; Bh. 1, 5, 19; J. 17, 54; T. ತಮುಮ್ಬು, ತಮುಮ್ಬ್ರು).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. 2. A hole or deep part in a river or tank (S. Mhr.; Mhr. ಡೋಂಬ).

ಡೊಂಬೆ ḍŏmbe. = ಡೊಂಬಿ 2, q. v. (Sl. 122, *only* in Sl.).

ಡೊಸಕ್ ḍŏsak. = ಠಸಕ್, ಠೊಸಕ್, ಡೊಸಕ್. An imitative sound, used when one's foot treads in mud, clay, fresh cow-dung, etc. ಕೆಸಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಡೊಸ್ಕೆನ್ನ ಇಡಾಯಿತು; ಕೆಸಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ನ ಕಾಲಿಟ್ಟನು; ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ನ ತುಡಿದನು (My.).

ಡೊಸಕ್ಕನೆ ḍŏsakkane. = ಠಸಕ್ಕನೆ, ಠೊಸಕ್ಕನೆ, ಡೊಸಕ್ಕನೆ. With the sound of ಡೊಸಕ್ (My.).

ಡೊಳ್ ḍŏḷ. = ಡೊಳ್ಳು. — ಡೊಳ್ಳಿಟ್ಟಿ. = ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಡೊಳ್ಳಾಸ ḍŏḷḷâsa. = ಡೊಳ್ಳಾಸ. Trick, deceit, fraud (ದೈವಿಕ ರೆ. II, 20; ಕಪಟ, ಡಾಮ್ಬ Bhn. 26; Bh. 8, 20, 29; Rām. 3, 4, 21; Tē. ಡೊಳ್ಳೆ, a lie, falsehood); a fantastic form (Bh. 1, 20, 60).

ಡೊಳ್ಳು ḍŏḷḷu. = (ಡೊಳ್ಳು), ಡೊಳ್ಳೆ, ಡೊಳ್ಳು. (ಪೊಳ್ಳು). (What is hollow: hollowness, Tē. ಡೊಳ್ಳೆ, ಡೊಳ್ಳ; Mhr. ಢೋಲ, a cavity, in a tree, rock, etc.; *cf.* ಡೊಗಮು); a hollow protuberance: a protuberant, huge belly (My.; Bh. 1, 14, 21; Mhr. ಢೋಲ; *cf.* ಡೋಲು 2). ಡೊಳ್ಳುಗಣ ಪೇರೆಡಲು ದಂಡಕರು (Bp. 51, 54). ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ, ಡಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲಿ, ಸಿರಮನೇ ಆಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಡಾವನಲ್ಲು.—ಆರಮನೇ ಪಣ ಕಟ್ಟಿ, ಆಕ್ಕನ ಬೆಗೆ ಡೊಳ್ಳಿ ಬಿಸ್ತು (Prvs.). — ಡೊಳ್ಳುಗಣಪತಿ. Ganapati with his huge belly. See Prv. s. ತಪಗು. — ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆ. A huge belly (My.; Bp. 59, 11). — ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಣಜ. N. (Bp. 56, 42).

ಡೊಳ್ಕಾ ḍŏḷkâ. Anxious apprehension; danger, peril; a perilous event; injury; a loss in trade (My.; Mhr., H. ಢೋಕಾ).

ಡೊಳ್ಕಾರಿ ḍŏḷkâri. A person of anxious apprehension, one who cries out when he is not hurt (S. Mhr.).

ಡೊಳ್ಕಾರಿತನ ḍŏḷkâritana. The state or behaviour of a ḍŏḷkâri (S. Mhr.; B. 4, 137).

ಡೊಳ್ಳಣಿ ḍŏḷḷi. = ಡೊಣ್ಣೆ. — ಡೊಳ್ಳಣಿಕಾಲು. = ಡೊಣ್ಣೆಕಾಲು (ಸದಟು, ಒಣಿಕಾಲು G.).

ಡೊಳ್ಳಿ ḍŏḷḷi. = ಡೊಳ್ಳಣಿ. Tbh. of ಪೆದ್ದಣಿ. A tub, a trough, etc.; a boat (C.; ಕ್ರಾಪ Mr. 407). ಡೊಳ್ಳಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮ ಗಾಣಿಸ ಮಗ್ಗ (Prv.). ಡೊಳ್ಳಿಯೆಱಪುವಡಂ (ಕ್ರಾಪ Mr. 247). See J. 22, 26; Sl. 83. 94; B. 3, 119; 5, 154. 2, a particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಡೊಳ್ಳರ ḍŏḷra. A man who colours leather (S. Mhr.).

ಡೊಳ್ಳರಿಯ ḍŏḷriya. A sort of striped cloth (My.; Mhr., H. ಢೋಕರಾ; Br. ಢೋಕರಿಯಾ).

ಡೊಳ್ಳಿಸು ḍŏḷḷu. = ಡೊಗೆಸು, etc. (Bp. 38, 55). — ಡೊಳ್ಳುಗ ಳ್. -ಳಕೆ. To rend (v. t.), to crack, to perforate (J. 22, 42; 24, 30; Bh. 8, 21, 8).

ಡೊಳಾಯಮಾನ ḍŏḷâyamâna. Swinging; wavering, being perplexed (My.; Tē., Sk. ಡೊಲಾ-).

ಡೊಳಿ ḍŏḷi. = ಡೊಳಿ, ಡೊಳಿ, ಡೊಳಿ. A dooly or litter (My.; B. 5, 47. 286; Mhr., H. ಢೋಲಾ, the taboot, a kind of bier).

ಡೊಳಲು ḍŏḷu. 1. = ಡೊಳು, ಡೊಳಲು. Tbh. of ಢೊಲು. (My.; Sl. 62. 453). See s. ದಂಡದುಪಾಸ್ಯ.

ಡೊಳಲು ḍŏḷu. 2. (Mhr. ಢೋಲ; see s. ಡೊಳ್ಳು). — ಡೊಳುಹೊಟ್ಟೆ. = ಡೊಳ್ಳು-. (Sl. 197).

ಡೊಳಹ ḍŏḷha. A चांडाल (ಚಾಣ್ಡಾಲ Mr. 381; Mhr. ಢೋಲ್; see Sk. s. ಡೊಮ್ಬ). — ಡೊಳವರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 30). — ಡೊಳವರ ಕಕ್ಕಜೀವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಡೊಳಿ ḍŏḷi. = ಡೊಳಿ. (Sl. 275).

ಡೊಳು ḍŏḷu. = ಡೊಳಲು 1. (My.).

ಡೌ ḍau. For Kannada or Tadbhava words beginning thus see ದವ- and ಜವ-.

ಢ್

ಢ್ ḍh. The thirty-fourth letter of the Alphabet (Śml. 12. 21). Only a few words begin with this letter in Kannada (22-24).

ḌH

ಢ ḍha. The letter ಢ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 4 (Mr. 349).

ಧಂ dhaṁ. A sound in imitation of the report of a cannon (C.). 2, a peculiar way of breaking wind (S. Mhr.). — ಧಂ ಧಂ. rep. With repeated bangs (My.; Tē. ಧಡುಂಧಡು). — ಧಮ್ಮಿಸಿ. -ಎಸಿ. (Śmd. 22 Mḍb. MS.). Bang!

ಧಕಾರ dha-kâra. The letter or syllable ಧ (Śmd. 11).

ಧಕ್ಕರ dhakkara. (Čpr. 5, after 76; 5, 79).

ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ dhakkâ-mukki. = ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ. Pushing and pummeling; shoving and cuffing (My.; Mhr., H. ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ; Dr., H. ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ).

ಧಕ್ಕುಳಿ dhakkuḷi. Putting off a thing to be done from day to day, putting off one upon another, as a work to be done (Bh. 8, 26, 32; Mhr. ಧಕಲು, ಧಕ್ಕಾಧಕಲಿಕೆ).

ಧಕ್ಕೆ dhakkĕ. 1. = ದಕ್ಕೆ, etc. A double drum, a pair of kettle-drums, a dhâk.

ಧಕ್ಕೆ dhakkĕ. 2. = ದಕ್ಕೆ, ದಕ್ಕೆ. A sudden push; a shock; a blow or stroke of misfortune, damage, harm (My.; Mhr. ಧಕಾ; Mhr., H. ಧಕಾ, ಧಕ್ಕಾ). — ಧಕ್ಕೆ ಪಡು. To receive or suffer a shock, etc. (My.). — ಧಕ್ಕೆ ಬಡಿ. A shock, etc. to happen (to a person, etc., My.). — ಧಕ್ಕೆ ಬೀಳು. = ಧಕ್ಕೆ ಪಡು. (My.).

ಧಣ dhaṇa. = ಧಗಲ್, ದಗ 1. A sound to imitate that emitted by a jâgaṭē when struck. — ಧಣ ಧಣ. The repeated sound of ಧಣ (My.).

ಧಣಂ dhaṇaṁ. — ಧಣಮ್ಮಿಸಿ. -ಎಸಿ. (Śmd. 22 Mḍb. MS.).

ಧಣಂಕೃತ dhaṇaṅ-kṛita. The sound of bells (Č. Bp. 47, 36; *cf.* ಧಣ).

ಧಣಲ್ dhaṇal. = ಧಗಲ. (S. Mhr.).

ಧಣಾಯಕ dhaṇâyaka. N. (My.). ಯೀದ್ಕೀ ಸಿರಿಗೆ ಧಣಾಯಕ (or ಜೊನೆಣಾಯಕ) ಉಪ್ಪನೆಯೀ? (Prv.). *Cf.* ದಣ್ಣಾಯಕ?

ಧಾಲ dhâla. = ದಾಲು. A shield.

ಧಾಳ dhâḷa. (Śmd. 24 Mḍb., o. r. ಅಧಾಳ). A tall banner (= ಧಾಳ, My.).

ಧಾಳು dhâḷu. Cast, mould; way, style (Mhr. ಧಾಳ). — ಧಾಳ. -ಆ 3. A clever fellow (Bh. 8, 26, 32).

ಧೆಂಕಣಿ dhĕṅkaṇi. (Śmd. 24). = ಜೆಂಕಣಿ. ಇಚ್ಚಮದ ಧೆಂಕಣಿ (ತಿರೀಚ್ಛ Mr. 192, o. r. ತಿರೀಚ್ಛ; see ತಿರೀಚ್ಛಾ).

ಧೆಂಕೆ dhĕṅkĕ. (Śmd. 24). (= ಜೆಂಕೆ).

ಧೊಕ್ಕರ dhŏkkara. (Śmd. 24, o. r. ಧೊಂಕರ). (= ಜೊಕ್ಕರ).

ಧೊಂಕಣಿ dhŏṅkaṇi. (Śmd. 24). = ಜೊಂಕಣಿ.

ಧೊಂಕರ dhŏṅkara. = ಧೊಕ್ಕರ, q. v.

ಧೋಲ dhôla. = ಜೋಲು 1, etc. A large drum.

ಣಾನ್ತ

Ṇ

ಣ್ ṇ. The thirty-fifth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 24). It stands as final in many K. and some Tbh. words, *e. g.* ಉಣ್, ಕಣ್, ಗೇಣ್, ಚಾಣ್, ತಣ್, ಪಾಣ್, ಸುಣ್, ಪಣ್, ಪದಣ್, ಪೂಣ್, ಪೆಣ್, ಪುಣ್, ಮುಣ್, ಮಾಣ್, ಗೋಣ್, ಪರಣ್, and is often doubled as such when meeting a short vowel, *e. g.* ಕಣ್ಣಂ, ಪೆಣ್ಣಂ, ಪಣ್ಣಂ, ಮುಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್, ಉಣ್ಣದೆ (87), ಪೆಣ್ಣಮೆ, ಸುಣ್ಣಂಬಿಸಂ, ತಣ್ಣಿಲರ್ (214); but ಉಣಲ್, ಉಣಲೊಡಂ, ಉಣೆ (86), ಪರಣಾರುಂ, ಪರಲೆಲ್ಲಂ, ಪದಣಿಲ್ಲ, ಪೊದಳುಣ್ಮ (85), ದರಿದಂ (85), ಚಾಣಂ, ಣಾಣಂ (84). About its connection with ನ್, ರ್ and ಳ್ see *e. g.* ಕಣ್ಣಿಕ್ಕಲ್, ಕಣ್ಣೀಟು, ತಣ್ಣಿದಲ್; ದುಣಲ್; ಉಣ್ಮು, ಕೊಣ್ಮು, ಮುಳಲ್. 2, it forms an auxiliary in ಣ 2.

ಣ ṇa. 1. The letter ಣ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 5 (Mr. 349).

ಣ ṇa. 2. = ದ 3, q. v.

ಣಕಾರ ṇa-kâra. The letter or syllable ಣ (Śmd. 11; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಣತ್ತಡಗಡ್ಡೆಡಣ ṇattaḍa-gaḍĕiḍaṇa. A mode of beating time in music (ತಾಳದ Mr. 81, o. r. ಮತ್ತಪ; *cf.* ತದ್ದಸ).

ಣಪ್ತ ṇatva. = ಣಾನ್ತ. (Śmd. 42. 189. 290. 291; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಣಾನ್ತ ṇa-anta. A term ending in ಣ್ or ಣ (Śmd. 274. 314).

ತ್ T

ತ್ t. The thirty-sixth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). About its connection with ದ್ see 53. 54. 78. 79. 120. 146. 184. 199. 200. 204-206. 212. 213. 215. 216. 223. 224. 229. 246. 265. 281. 282. 284. 285. 287-289. 381. 385. 386; about that with ಱ್, 199. 214. 215. 282. 285. 287; about that with ಬ್, 30. For other connections see *e.g.* ಇಪ್ಪತ್ತು, ಪಕ್ಷ, ಪಯಿಸ್, ಒಮ್ಮೆಯ; ಪೇಟೆ, ಪೇಟೆ; ಪೆಸ್ಸ, ತೆಸ್ಸ; ಸೊಗ್ಗೆ, ತೊಗ್ಗೆ; ಪಿಂಗು, ತೆಂಗು; ಪೂಗು, ತೂಗು.

ತ ta. 1. The letter ತ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 6 (Mr. 349). 3, N. of a certain metrical foot (Ch.; Mr. 363).

ತ ta. 2. = ದ 2, in ಇನ್ನ 1.

ತ ta. 3. An affix, *e.g.* in ಆತಂ, ಜಾತಂ, ಈತಂ (Śmd. 182). ಆಪ್ತಂ, ಕಥಿತಂ, ಉಷ್ತಂ, ಏತಂ, ಓತಂ, ಎತರ್ಂ, ಪೊರ್ತಂ (246, 247).

ತ ta. 4. = ಶರ್, etc., *e.g.* ತಗೊಮ್ಮೆಣ (ಉಪಜಾಯು, ಪರಿಗ್ರಹಣ Ch.).

ತಂಸುಕು taṁsuku. A note of hand, a bond (My.; Mhr., H. ತಮಸುಕ).

ದಿ taḥ. ಪ್ರ. From that, from. See ಆನ್ಯತಸ್, etc.

ತಕ್ tak. = ತ 4, ತರ್, etc., ತೆನೆದು. A P. p. of ತೆಗೆ 1, in ತಕ್ಕೊಳ್ಳು, ತಕ್ಕೊಂಡ (= ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು, etc.; My.; Bp. 48, 6; B. 1, 15; 2, 17; Sl. 260. 388). — ತಕ್ಕೊಳ್ಳು ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. rep. (B. 4, 126).

ತಕ taka. (= ತಕ್ಕ). An imitative sound. — ತಕ ತಕನೆ. rep. Quickly (of dancing, My.; Tē. ತಕತಕ). — ತಕ ತಕ. = ತಕ ತಕನೆ (My.). — ತಕ ತೈ. A sound used in beating time at dancing (My.). — ತಕ ದಕನೆ. redt. = ತಕ ತಕನೆ (My.). 2, vehemently, greatly, much (used of boiling, C. Bp. 2, 3; C.; Tē. ತಕತಕ).

ತಕತ takatē. = ತಕ್ಕ, q. v. (My.).

ತಕರಾರು takarāru. A statement or representation in disproof or disallowal, as by litigants, etc.; starting objections; making difficulties; (contesting, My.; Mhr., H., Br.; see Prv. s. ತಕ್ಕೆ 1). — ತಕರಾರುಅರ್ಜಿ. An appeal against a lower court's judgment, an appeal (Mhr.); a counter-petition (My.).

ತಕರಿಸು takarisu. = ತಕರಾರು. Contesting, etc. (My.).

ತಕಸೀರು takasīru. = ತಕ್ಸೀರು. An offence, a fault (My.; Mhr., H.).

ತಕಾರ ta-kāra. The letter or syllable ತ (Śmd. 11; Kāvy. I, 3, 30-34).

ತಕಾವಿ takāvi. Advances made out of the public treasury (My.; Br.; Mhr., H. ತಗಾವ).

ತಕ್ಕ takka. (P. p. relative of ತಗು; *cf.* ತಗುಮ 2). Fit; proper, right, deserving, suitable, salutary, good, etc. (C.; ಜಯಕೀ, ಪಾಸಿಟಿ Ct. I, 88); a good man; a friend (ತಕೆಯಮ Ct. II, 72; ಪಂತರ Kk. 38; ಪ್ರಥಮ ಪಿತರ Śm. 47). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಗುಂ ತಕ್ಕಂ (Śmd. 159). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ತಲೆಯಲ್ ತಕ್ಕ ಎಳವಿರ್ಗಳ್; ಬಿತಪೆ ಈಯಲ್ ತಕ್ಕ ಸದ್ಮಮಿತ್ತಿ; ಮೂತಲೆಯಲ್ ತಕ್ಕ ವಿದೇಶಂ (277). ಬಯಸರ್ ತಕ್ಕ ಕೋಕ್ಷಂ (8 Cm.). ಪೋಲಿಸುಪೆವೆ ಇರ್ದಾರುಂ ತಕ್ಕರ್ (293). ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲು ತಕ್ಕವನು (ಸಭಾಸದ್, ಸಾಮಾಜಿಕ, etc.); ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ತಕ್ಕವನು (ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹ); ತಕ್ಕ ಮೊತ್ತು (ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಆವಸರ); ತಲೆಯಲ್ ಆರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆಸ್ಸು ಸನ್ನದ್ಧವುಮ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಘಾಗಿಸಿ ನಿರಿಸುವವು (ವ್ಯೂಹ); ಒಸಗೆಯಿಸ್ಸ ಕೊಲ್ಲದ್ ತಕ್ಕವನು (ದೂತಘ್ನ); ಆತಿಥಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆ (ಆತಿಥ್ಯ); ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುತ್ತಿಸುವವಳೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಪಲ್ಮಡಿಗೆಯಿಂದ ದೊಡನೆ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ತಕ್ಕ, ಕರ್ಣಾರ್ Nr.). ಒಡಿಯಿಸರ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಭುಜಸರ್ ತಕ್ಕವ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ ಭುಜ್ಯ Illā.). ತಕ್ಕವನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದರೆ ತಕ್ಕದ್ದು ಆದರೂ ನಿಕ್ಕುವುಮ (Prv.). See Bp. 56, 21; 61, 56; B. 1, 15. 25; 4, 119. 144; 5, 127; Rāv. 13, 97; J. 6, 35; 26, 11; 30, 51; 31, 31; Sl. 236. 264. 319. — ತಕ್ಕದು. -ಉಮ 1. That is fit, etc., anything proper (C.). ನೀನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗ ತಕ್ಕದು, it is a fit thing (for) you to go there, *i. e.* you ought to go there (C.). — ತಕ್ಕನಿತು. -ಆನಿತು. As much as is suitable, etc. (Bp. 17, 8). — ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ. -ಆನ್ತಿರೆ. = ತಕ್ಕನ್ತೆ. (ತಕ್ಕ ದಾಗೆ Śmd. 210. 336 Cm.). — ತಕ್ಕನ್ತೆ. -ಆನ್ತೆ. As is or was fit (C.). — ತಕ್ಕಸ್ಥಾಮ. -ಆನ್ಥಾಮ. = ತಕ್ಕದು (Sl. 265. 344). — ತಕ್ಕಿದ್ದು. -ಆದ್ದು. = ತಕ್ಕನಿತು (C.). — ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ. = ತಕ್ಕನ್ತೆ. (C.). — ತಕ್ಕುದು. -ಾದುಮ. = ತಕ್ಕದು (ಯುಕ್ತ, etc. Nr.). ಪದಾರ್ಥಮಂ ಸಾಧಿಸರ್ ತಕ್ಕುಮಜ್ಜೀಗಂ (Śmd. 6). ನಿರಿಯರೆದೆಸ್ಸು, ಭಿಕ್ಷರಿಸಿ ಬಯ್ವುದು ತಕ್ಕುದೇ? (258). See Ćpr. 3, 68; 3, after 135; Abh. P. 9, 152; 11, 22; 14, 93; Rāv. 13, 4.

ತಕ್ಕಡಿ takkaḍi. A balance or pair of scales (ಧೃ Sl. 490; C.; T. ತಕ್ಕಡಿ; M. ತಕ್ಕಡಿ; Tē. ತಕ್ಕೆದೆ; Mhr. ತಾಗಡೀ, ತಾಜವಾ). ತಕ್ಕಡಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮುನಿಯ ಬಿಡತನವರ? — ತಕ್ಕಡಿ ಸ್ವರೂಪಾ ತಕ್ಕವನೇ ಬಲ್ಲ (Prvs.). See ಆಕ್ಕಡಿ.

ತಕ್ಕಲಿಸು takkaḷisu. To sprinkle, as water (My.; *cf.* ತಳಿ 1).

ತಕ್ಕಾ takkā. = ತಕ್ಕಿ, (ದಗೆ 1, etc.). (Mhr., H. ದಗಾ, deceit, etc.). — ತಕ್ಕಾಪಿಕ್ಕಿ. Fraud, dishonest doings (My.; Mhr., H. ದಗಾಬಾಜಿ).

ತಕ್ಕಾಳಿ takkāḷi. The tomato or love-apple, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.; T., M.; Tē. ಟಿಕ್ಕಲಿ).

ತಕ್ಕಿ takki. = ತಕ್ಕಾ. — ತಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ. = ತಕ್ಕಾ-. (My.).

ತಕ್ಕಿಲೆ takkilē. = ತಗ್ಗಿ No. 1. (Tbh. of ತರ್ಣಾರಿ). — ತಕ್ಕಿಲೆಗಿಡ. The tree Sesbania aegyptiaca Pers. (Aeschynomen sesban, Burm. Lin.; ಜುಮೆ, ಜಯನ್ತಿ, ತರ್ಣಾರಿ, ಧ್ರಾಜೇಯಿ, ಧೈಜಯನ್ತಿಕೆ, ತಗ್ಗಿಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ Sl. 137; Tē. ತಕಿಲೆ, ತಕ್ಕಿರಿ, ತಕ್ಕಿಲೆ, ತಕ್ಕೆ, ತಕ್ಕೆವೆ).

ತಕ್ಕು takku. 1. Largeness, greatness, exalted position (ಪಿರಿ Ct. I, 30; Abh. P. 14, 95; T. ತಗ್ಗಿ, ತಂಜ, ತವಪು, ತವಿದ್ದು, greatness = ಪೆರುಮ್ಮೈ; ತಗುವಿ, a crowd; *cf.* ತಡೆ 2, ತಾಮರ, ತಕ್ಕಣಿ). — ತಕ್ಕುವಿ. -ಆವಿ. Greatness to be ruined, to be brought low (Abh. P. 6, 9; 9, 56); to sacrifice one's exalted position (9, 152). — ತಕ್ಕುಗಿಡು. -ಕೆಡು.

To lose one's greatness, to be brought low or humbled (Abh. P. 11, 52; 13, after 126; 14, 11).

ತಕ್ಕು takku. 2. Love, affection (ಕೇರಳ ಭೆ. II, 36; ಅರ್ಮೆ, ಅಮಕ್ಕು, ಸಕ್ಕು, ಎಮಕ್, etc., ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೇಮ; Ôpr. 6, 21; T. ಪೆರ್ಮೆ, ಪಾಸ; M. ಪೆರು); desire (Abh. P. 11, after 51; 13, 21).

ತಕ್ಕುಮೆ takka-ume. (Śmd. 248). Fitness, etc.

ತಕ್ಕೆ takke. 1. = ತಕ್ಕೆ 2, (ತಬ್ಬು 2), ಅಕ್ಕರ, ತಬ್ಬು, ಅಬ್ಬು. ತಕ್ಕೆ; ತಕ್ಕೆ 1. Embracing; an embrace (J. 6, 34; 28, 5). 2, the amount of wood, etc. that can be grasped with the arms at once (My.). — ತಕ್ಕೆ ಕೆಲಕ. To embrace. ಪರಾರ್ಥಾಪತ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಶೆಲಕಾಯಿಂ ಪಂ ತಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಾ ಪೇಳ್ದಾಂ ಎಂಬಾಯಂಬೆಂಬಂ? (Śmd. 133). — ತಕ್ಕೆಗಂಡ್ಡ ಸು. -ಂಡ್ಡಿ ಸು. To link (to one's self) for an embrace, to embrace (J. 26, 21).

ತಕ್ಕೆ takkè. 2. = ತಕ್ಕೆ 3, ತಳಪು 1, (ತಕ್ಕೆ 2), ತಕ್ಕೆ 2. Joining, coupling; an associate, a mate (used of animals, My.). 2, an accumulation, a heap (as of grass, etc.), a number of persons or beasts assembled together, a putting together (of clothes, etc., My.). — ತಕ್ಕೆ ಮಾಡು. To tie any restive animal to a tame one (My.).

ತಕ್ಕೆಯ್ಸು takkèysu. = (ತಬ್ಬು 1), ಅಕ್ಕರಿಸು, ಅಕ್ಕರಿಂಪು, ಅಕ್ಕರಿಸು, ಅಕ್ಕರಿಯ್ಪು, ತಬ್ಬಿಸು, ತಕ್ಕೆಯ್ಪು. To embrace, etc. (Bp. 20, 24; Râm. 1, 16, 17; J. 2, 49; 4, 60. 72).

ತಕ್ಕೆಲ್ಲು takkèllu. See s. ತಕ್ಕೆ.

ತಕ್ಕೋಲ takkôla. The tree Pimenta acris. 2, a particular fragrant drug (ಕ್ಷಿತಿ, ಪಚ್ಚಲಾ, ದೇವದಾರು, ಭದ್ರಮುಷ್ಟಿ, etc., ದೇವದಾರು ಎಸಳಿನ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯ Sk. 153; M.: Illicium anisatum; Tê.: Clerodendrum inerme Heyne; T.: different kinds of perfume).

ತಕ್ಕೋಲಕ takkôlaka. The aromatic fruit of Clerodendrum inerme (My. Amara).

ತಕ್ಕೆ takkè. = ತಕ್ಕೆ. A tabular statement, list, etc.; an account of particulars, as of receipts, expenses, etc. (My.; Mhr., H. ತಕ್ಕೆ; Br.).

ತಕ್ಯ takya. A pillow, a cushion, or pad (Mhr., H. ತಕ್ಯ). ಪಿಸ್ಸೆಯ ಮುಂದೆ ಇಮ್ಮು ಇಡಗೆ ತಕ್ಕೆ ಯಾಕಪ್ಪೆ? (Prv.).

ತಕ್ರ takra. *Buttermilk with a fourth part of water* (according to others with still more water; ಆಕೆ Mr. 188). See ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಅಮೃತ. ತಕ್ರ ತಕ್ಕವಗೆ ಸಮಾ ಮಜ್ಜಾಕ್ (Prv.). See Prv. s. ಮಜ್ಜಿ.

ತಕ್ರವಲಿ takra-vali. A kind of dish or food. ಮೊಸರಿಂಗೆ ಮಿಸಿ ಪದಾರ್ಥವು ಬಳ್ಳಿ ಬಗೆಯಿಂದಲ್ ಪ್ರಳಯವಿಸಲ್ ಆವು ತಕ್ರವಲಿಯಂ (Mr. 219).

ತಕ್ಷ takṣha. *A cutter; a carpenter.*

ತಕ್ಷಕ takshaka. *A carpenter.* 2, *one of the principal serpents of pâtâla.* 3, M.

ತಕ್ಷರೂ takshapa. Tbh. of ತಕ್ಷ. (My.; Tê.).

ತಕ್ಷಿಸು takshi. = ತಳಿಸು (My.).

ತಗ taga. 1. (= ತಗಸಿ, ತಗೆ 2, ತಡೆ 1, ತೆಗ್ಗು). Stop, delay, etc. (ಮಾಡಿರೇ ತೆ. I, 46; see ತಗೆ 1, ತಗಸು).

ತಗ taga. 2. = ತಗಸು 1, ತಗೆದು. P. p. of ತಗೆ 1. See 1. s. ತಗೆ 1 (ತಗೆ ತಗಸಿ, ತಗೆ ತಗಸು).

ತಗಣಿ tagaṇi. = ತಗಸಿ, etc. (ಕುಡುಕ್ಕಾಡ, ಕುಡುಕಾಯಿ, ಪಿಲಾಸ, ಪಾಲ್ಕುಡ್ಡಿ, ಪಚ್ಚಪುಲಾಕ, etc. Mr. 8; My.; Sk. ಪಚ್ಚರ, ಪಚ್ಚ, ಪಚ್ಚರಿ).

ತಗಣಿ taganè. = ತಗಸಿ, etc. (Hik.; My.). 2, the undershrub Cassia occidentalis L. (St. & Pl.). 3, the Indian mulberry tree, Morinda citrifolia L. (St. & Pl.). See ಪೆಜ್ಜ-.

ತಗಣಿ tagaṇè. = ತಗಸಿ, etc. (Mr. 8).

ತಗಡಿ tagaḍi. = ತಗಡು. (My.).

ತಗಡು tagaḍu. Metal beaten into a plate, a flat piece or sheet of metal (My.; Tê., T.; M. ತಗಡು, ತಗಡು; Mhr. ತಗ ಡಿ). See B. 3, 80; 4, 96. 124; Prv. s. ಪೆಜ್ಜಡಿ.

ತಗಣಿ tagaṇi. = ತಗಸಿ, ತಗಸಿ, ತಿಗಸಿ, ತಿಗಸಿ. A bug (S. Mhr.; B. 1, 24; Tu. ತಗಸಿ, ತಗಸಿ; Mhr. ಢೇಕಣ). — ತಗಸಿಕೊಟ್ಟು. -ಕೊಟ್ಟು. A peculiar thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ತಗಣೆ tagaṇè. = ತಗಸಿ, etc. (My.). ತಗಣೆ ಅಪ್ಪಗ ಮಗ ಗಿರ ಮಾಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Sp. s. ಒಕ್ಕಣಿಲ್ಲ.

ತಗದು tagadu. 1. = ತಗ 2, ತಗಸು. P. p. of ತಗೆ 1, q. v.

ತಗದು tagadu. 2. (fr. ತಗು). That is not fit or proper (Abh. P. 14, 33).

ತಗರ್ tagar. 1. To be stopped or impeded; to impede, etc. (ಗತಿಯಿಲ್ಲದ Śmd. Dh., Śm. 104; ತಗ Śmd. II, Kk. 93).

ತಗರ್ tagar. 2. ತಗರು. = ತಗರು, etc. A ram (ಅಜೇಂದ್ರ Śmd. Dh.; ಅಜ Śm. 104; ಏಬಳ, ಏಮಳ, ಕ್ಯಬ್ಬ, ಮುದ್ದ, etc. Kr.; My.; Tê.; Bp. 29, 4; Mhr., H. ತಗರ, ತಗರಾ). — ತಗರ್ದ. -ತೇರ್ದ. Having a ram for his vehicle: fire (ಅಜ Śm. 11). — ತಗರ್ಪೋರಾಸು. -ದೋರಾಸು. To cause rams to fight (J. 6, 39).

ತಗರ tagara. 1. = ತಗರ, etc. Tbh. of ತಗರ or ತೆಗ. Ta (My.; Tê., T., M.).

ತಗರ tagara. 2. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (ಕಸ್ತಿ ಪುಷ್ಪ Mr. 128; Tê. ತಗರೆ = ಕಸ್ತಿ ಪುಷ್ಪ).

ತಗರ್ಡೆ tagarḍè. = ತಗರ್ಡೆ, etc. (ಕುಡುಕ್ಕಾಡ, ಪಿಲಾಸ, etc. Sk. 159).

ತಗಲಿಸು tagalisu. = ತಗಲಿಸು, ತಗುಲಿಸು. To cause to come in contact with, etc. ಕೈಕಸಲ್ಲಿ ಪೈಕ್ಕಿಸಾ ದ ಮಂದ್ ಪಾಡಿಲ ಇಟಿಸು (Prv.).

ತಗಲು tagalu. = ತಗಲು, ತಗುಲು, (ತಗುಳ್). To come in contact with; to touch; to hit (v. l., My.; Tê. ತಗಲು, ತಗುಲು); to have sexual intercourse with (My.). ತಗಲಿಪಡಗೆ ಪಾಗಲಿಯಕ್ಕಿಸು? (Prv.). See Sk. 198. 247; B. 3, 45. 82; 5, 56. — ತಗಲಾಡಿಸು. -ಡಿಸು. To allow to come in contact, etc. (B. 5, 224). — ತಗಲು ಮಾಡು. (*i. e.* ತಗಲು-). To bring into contact, to join, to attach (My.). ತಗಲು ಮಾಡಿದ ಪಟ್ಟಿಸು (ಸಂಗತಿಪ್ಪ, ಸಂಗಡಿಸಿ. 378; see also 303).

ತಗಲು tagalu. = ತಗಲು, ತಗಲ್, q. v. (B. 4, 31; T. ತಗಲ್).

ತಗುವಾಣ tagulu-gāra. A dishonest man, a cheat (My.).
ತಾಗುವಾಣಿಗೆ ಬಾಗು ಮುಳಿದ ಪ್ರಾಣ (Prv.).

ತಗುವುದು tagavudu. (= ತಗಲು 1). See s. ತಗೆ 1.

ತಗೆ tagavē. (fr. ತಗೆ). (= ತಗ 1). Stop, delay; an impediment. ತಗವಣ್ಣಿಕೆ (= ತಗದ ಅಣ್ಣಿಕೆ, Śmd. 67, s. v. ತೆ).

ತಗಹು tagahu. 1. (= ತಗಪ್ಪದು). An obstacle; a hindrance, an impediment (ಪ್ರತಿಬಂಧ, ವಿಘ್ನ, ಅಡ್ಡಿ Mr. 453). ತಗಹಿಂ ಸಿಲ್ಕಿದಂ (Śmd. 157).

ತಗಹು tagahu. 2. (fr. ತಗು). Connection (Bp. 28, 34; Rām. 6, 13, 8); a continuous line or row; order (ಸಂಬಂಧ, ಪಂಕ್ತಿ Śm. 105).

ತಗುಹುದು tagahudu. (for ತಗಪ್ಪದು, 3rd person singular of a verb ತಗಪ್ಪು, fr. ತಗು). It joins, it comes upon one (Bh. 1, 10, 13).

ತಗಾದೆ tagādē. Urging for payment, dunning (My.; Mhr., K. ತಗಾದೆ). 2, a claim, suit, or dispute (Br., R., as H.).

ತಗಿಲೆ tagilē. = ತಗಲೆ, etc. (ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ, etc. Sl. 189).

ತಗಿಲಿಸು tagilisu. = ತಗಲಿಸು, etc. (My.; Sl. 63).

ತಗಿಲು tagilu. = ತಗಲು, etc. (My.). ಒಕ್ಕಲ್ಕೊಕ್ಕಲ್ ತಗಿಲಿದಮ್ (ಸ್ಕಂದ, ಸಂಪು Sl. 418; see also 354. 273).

ತಗಿಸು tagisu. = ತಗಸು 1. (My.; B. 5, 161; *cf.* ತಗ್).

ತಗು tagu. To be (joined), fit or proper, to suit (T., M., Tk.). See ತಕ್ಕ, ತಗಪು 2, ತಗಪು 2, ತಗಪುದು.

ತಗುಣೆ tagunē. = ತಗ್ಗಣೆ, etc. (ಮಾತಕ Mr. 166). ಮೊಗಗೆ ಭಂಡೀಲಿಕ್ಕಿಯ ಕೊಗಲ್ ಅಮಿಷಕ್ಕಾಗಿ, ತಗುಣೆ ಮೆಯ್ಯಿಂದಂ ಒಂದಿಷ್ಟಂ ದೈನ್ಯಕ ಬರದಂ ಸ್ಥಾಯ್ವಮಂ ತಗದಂ (Bp.).

ತಗುಲಿಸು tagulisu. = ತಗಲಿಸು, etc. (My.).

ತಗುಲು tagulu. = ತಗಲು, etc. (My.).

ತಗುಲು tagulu. = ತಗಲು, etc. (My.).

ತಗುಲುವಿಕೆ taguluvikē. Touching, etc. ಮೈಗೆ ತಗಲು ಬಂದ (ಸ್ಪರ್ಶ, etc. Sl. 302).

ತಗುವು taguvu. Decrease, want, deficiency, defect, scarcity (ಕೊರತೆ Bhn. 52; T. ತಗ್ಗು; see ತಕ್ಕ 1; ತಗ್ಗು 1).

ತಗುಳ್ tagul. = (ತಗುಲು, etc.), ತಗುಳು 1. To be joined together; to come near, to approach, to meet, to unite one's self with; to commence (ಪ್ರಾರಂಭಿಸು; ಅಮ್ಮು Śmd. Cm. 15. 189. 219. 279. 381; ಮಮ್ಮು 134; ಇವರ ಕೈಕ್ಕೊಮ್ಮು 348; ಅಂ 381). 2, to run after; to chase, to pursue; to drive away; to push back (ಅಟ್ಟಾಡಿಸು Śmd. Dh.). P. p. ತಗುಳ್ದ. ತಗುಳ್ದಂ (Śmd. 49). See Śmd. 80; Cpr. 3, 9; 5, 79; Abh. P. 4, 38; 10, after 91; Bp. 3, 36; 21, 20; 37, 19; 51, 67; 54, 36; Riv. 6, 102; Śiv. 4, after 99; J. 5, 27; 8, 39; 24, 67; 25, 27. 36; ಪ್ರತ್ಯಗುಳ್.

ತಗುಳಿಸು tagulisu. To chase, to drive away (Bp. 60, 27).

ತಗುಳು tagulu. 1. = ತಗುಳ್. P. p. ತಗುಳ್. (Bp. 18, 21. 22; 43, 52; 50, 54. 80; 57, 37; 59 sum; Bhāgavata 10, 17, 21).

ತಗುಳು tagulu. 2. Coming near, etc. — ತಗುಳು ಮರುಮು. Approaching and receding (J. 22, 20).

ತಗುಳ್ tagulu. 1. To join (v. t.), to attach, to put to (Cpr. 6, after 64). ಕೆಸಱ ಮೊಸರಿಂದೊಳ್ ತಗುಳ್ದ ಸಸಱುಸಿಗಮ್ (Riv. 6, after 11). 2, to join one's self to, to get to, to come under the rule of. ಆರೆ ಮನ್ನು ಪಿಡಿಪಡಮುಂ ಬಂಸಿದುಮ್ಮಿರೆ ಸಂಸಿಯಮಂ ತಗುಳ್ದಲ್ಲದು (ಅಯ್ದುವಲ್ಲದು, Śmd. 77 Cm.). 3, to undertake anything, to engage in (ಉದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.); to employ. ಕೊಂಡಕ್ಕಮಮಂ ತಗುಳ್ದೆ (Śmd. 73).

ತಗುಳ್ tagulḷu. 2. (To put fire to), to set on fire, to kindle, to damage with fire (ಅಗ್ನಿಪ್ರಯೋಗ Śmd. Dh.; *cf.* ತಾಗುಳ್).

ತಗುಳ್ವ tagulpa. The state of being joined, union (Cpr. 8, 90).

ತಗೆ tagē. 1. To stop, to arrest, to obstruct, to impede; to stun (ಸ್ತಬ್ಧನಾಗು Śmd. Dh.; ತಾಗ್ Śmd. II; T. ತಗ್ಗು; see ತಗು 1, ತಕೆ 1). P. pa. ತಗ, ತಗದು, ತಗೞ್ದು. ತಗೆ ಮುದು (ತಳ್ಳಿಬಯ್ದುದು, ಅಳಿಪಿಸಿದುದು, ಅಟ್ಟಾಡಿಸಿದುದು, etc., ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ಕೆಡಿ.). ತಗದುದು (ತಗದುಗದು Kk. 93). ತಗ ತಗದ (J. 12, 22). ತಗ ತಗದು (J. 8, 39). — ತಗಪ್ಪು. = ತಗದು 1. Arresting. 2, an impediment (ವಿಘ್ನ, ಪ್ರತಿಬಂಧ Hāl.). 3, a trap, a snare (ಉಪಾಧಿ, ಕಟಿಯಂತ್ರ Hāl.).

ತಗೆ tagē. 2. = ತಗ 1, etc. Stopping, etc. — ತಗಪ್ಪುಗ ಲ್. -ಮುಗಿಲ್. An obstructing cloud: the state of being greatly clouded (Abh. P. 9, 84).

ತಗೞ್ತು tagaḷtu. Dismissal, turning out (My.; Br., H.).

ತಗ್ಗಣೆ taggaṇe. = ತಗಣೆ, etc. (ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ, ಏರಿಸು, etc. Sl. 150).

ತಗ್ಗಿ taggi. = ತಕ್ಕೆಡೆ (ಇಂದು, ಇಂದುತ್ತಿ, ತಗ್ಗಾರಿ, etc. Mr.; ಇಂದು, etc., ತಕ್ಕೆಡೆ ನಿಂತ Sl. 137). 2, N. of a tree (ತಂ Mr. 118). 3, a large shrub, Clorodendron phlomoides L. f. (Bt. & Pl.). See Bp. 45, 41.

ತಗ್ಗಿ taggi. Taggee, the practice of strangling and robbing, the practice of child-stealing (My.; H. ಠಗ್).

ತಗ್ಗಿಸು taggisu. To make low; to bow, as the face or head; to lessen; to appease (My.; B. 4, 181). ತಗ್ಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪಾಪ್ತ, ತಮಿಳ Nr.).

ತಗ್ಗು taggu. 1. = ತಗ್ಗ್, ತಗು. To be or become low; to be depressed; to be bent down or inclined; to stoop (v. i.); to be humble, to humble one's self; to become less, to decrease; to fall in price; to be appeased, etc. (C.; Tē. ತಗ್ಗು, ತಗುಮು; Tu. ತಗ್ಗು). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರಯೋಗ Nr.). ತಗ್ಗಿ ಬಾಗುವುದು (ಅಧಿಕ್ಯತೆ, ಸ್ಥಂಭನ Mr. 449). ತಗ್ಗಿದವನ ಎತ್ತಿಗಂ ಸುಗ್ಗಿಗಂ (Prv.). See Ōpr. 2, 44; Bp. 13, 25; 21, 40; 28, 55; 45, 41; 47, 16; Prv. s. ಮುಗ್ಗು 1.

ತಗ್ಗು taggu. 2. = (ತಕ್ಕು, ತಾಕು 4), ತಕ್ಕು. Low ground; the state of being low; a depression, a sinking; a declivity; a hole; a flat, a valley; diminution; decrease; (diminu-

tiveness); scarcity, dearness; etc. (C.; Tē.). ತಗ್ಗಾದ ಗುಣ್ಣು (ಪಾವುಸ, ಸೀಪ, etc. Sl. 372). ಊಗಲು ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿಬೇ ಇರುವಕ್ಕಾದು (Sēpa 400). See Prv. s. ಜೋಗ್ಗು 1. — ತಗ್ಗಳು. -ಳಿಯ. A dwarfish man (My.). — ತಗ್ಗುಗದ್ದೆ. A low paddy-field. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂರು ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರ ಗದ್ದೆಗೆ ಒಪ್ಪೆ ಬೆಳೆ (Prv.). — ತಗ್ಗುದವಸ. Dear grain (My.). ತಗ್ಗುದವಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಗ್ಗಾ ಕೊಣ್ಣಾ ಮಾಗೆ (Prv.). — ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆ. Dale and hill, low and rising ground, flats and prominences (My.; B. 4, 66). — ತಗ್ಗುನೆಲ. = ತಗ್ಗು ಭೂಮಿ. (My.). — ತಗ್ಗು ಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. = ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆ. (My.). — ತಗ್ಗು ಭೂಮಿ. Low ground; a flat (My.; B. 4, 116). — ತಗ್ಗು ಮುಗ್ಗು. Ups and downs, unevenness (My.; ವಿದುರ G.; Tē. ತಗ್ಗು ದೊಗ್ಗು). — ತಗ್ಗುಸ್ವರ. A note below the key, a deadened or muffled tone (My.).

ತಂ taṁ. ತಣ್. = ತಣ್, ತಪ್ 1, ತಮ್ 2. Coolness. — ತಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. = ತಣ್ಣದಿರ್. A cool ray. — ತಂಗದಿರ. -ಅ. = ತಣ್ಣದಿರ. Who has cool rays: the moon (ಪಕ್ಷಿರ Kk. 11 *b*). — ತಂಗದಿರ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಚಂದ್ರಕಾಂತ. (Śiv. 1, 50). — ತಂಗದಿರ್ಕಿ. -ಕ್ಕಿ. The Greek partridge, as subsisting upon moon-beams (ಪಕೋಧರ Kk. 21). — ತಂಗಾಳಿ. = ತಣ್ಣಾಳಿ. A cool breeze. ತಂಗಾಳಿ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮುಂಗಡಾದರೂ ಉದ್ಭಾಸಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Bh. 1, 5, 5. 10; J. 2, 65; 3, 8; 17, 40; 30, 19. — ತಂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ತಣ್ಣೊಳ. A cool pond (Rsv. 2, 37; V. 4, 3; J. 30, 36).

ತಂಕ taṅka. = ಟಂಕ, etc. (Sk.).

ತಂಗಳ taṅgaḷa. = ತಂಗಳು. (My.; Tē. ತಂಬಲಿ, ಚದ್ದಿ). ಹಂಗಿನ ಅರಮನೆಗಿಕ್ಕ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗುಬ್ಬಿ ಉಣ್ಣ ಬಿಸಿಯನ್ನ ಕಿಕ್ಕಲು ತಂಗಳದೆ ಲೇಸು! (Sp.).

ತಂಗಳು taṅgaḷu. = ತಂಗಳ. Any cold food, as rice, bread, etc., stale food (My.). ಇದ್ದ ತಂಗಳು ಸನಸಿಕ್ಕು, ಸಿನಗೆದ್ದಿನ್ನಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಮುತ್ತೇನೆ.—ಉಡಕ್ಕೆಲ್ಲದವ ಮೆಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಹೇಸ, ಉಣ್ಣಕ್ಕೆಲ್ಲದವ ತಂಗಳಿಗೆ ಹೇಸ.—ಎಂಜಲಿಗೆ ಹೇಸ ದವಳು ತಂಗಳನ್ನ ಬಿಡ್ಡಾಳೆ?—ತಂಗಳುಣ್ಣ ಬಿಚ್ಚಿ ಗಣ್ಣಿನ ಹಸಿಗೆ ಆಯಿಯಳು (Prvs.). ತಂಗಳ ಮೂಸ (My.; B. 5, 287). See Prv. s. ತಂಗಿ and ತಮ್ಮ.

ತಂಗಿ taṅgi. A younger sister (C.; T. ತಂಗೈ, M. ತಂಗೆ; Tē. ಚೆಲ್ಲಿ, ಚೆಲ್ಲೆ). ತಂಗಿಯು ಅಭಿಮಾನ (ವ್ಯಾಲಿಕ Mr. 313). ತಂಗಿ ಬಿಡದಳಾದರೆ ತಂಗಳ ಹಿಟ್ಟಿಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ? (Prv.). It is often used as an epithet of endearment for a female younger than one's self. See Bp. 3, 28; 24, 35; B. 3, 80. 81; 4, 177; Sl. 191. 192; J. 30, 51; 31, 29; ತಂಗುಡಿಗಿ. — ತಂಗಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. = ತಂಗಿ. (My.; B. 3, 53).

ತಂಗು taṅgu. 1. = ತಳುಗು, ತಾಗು 3. To stop; to stay, to tarry, to sojourn, to lodge (My.; T.; M. ತಂಙು, ತಮ್ಮು; see ತಗೆ 1, ದಕ್ಕು 1). ಊರು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು.—ಕಾತಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂಗಿದರೂ ಕಾಸಿನ ಆಸೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ತಂಗು taṅgu. 2. Stoppage, halt: a day's journey (My.). — ತಂಗುಮನೆ. A lodging house (My.).

ತಂಗುಡಿ taṅguḍi. = ಟಿಂಗುಡಿ. (My.; Sl. 271. 279). 2, tight (My.; Mhr., H.).

ತಂಗುಡೆ taṅguḍa. = (ತಂಗು), ತಂಗುಳ. A horse's or an elephant's trappings (ಗುದಿ, ಜೀನಿ, ದಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58, o. r. ತಂಗುಳ).

ತಂಗುಳ taṅguḷa. = ತಂಗುಡೆ, q. v.

ತಂಗೇಡಿ taṅgēḍi. The plant Cassia auriculata Lin. (My.; Tē. ತಂಗಡಿ, ತಂಗೇದು; M. ಚಿಡುಮೆ). — ತಂಗೇಡಿ ಜೊಪ್ಪಡೆ. Chips of ತಂಗೇಡಿ (My.).

ತಟ್ಟಲ tat-ṭapa. Tbh. of ತಕ್ಕಟ. (My.).

ತಜಿವಿಜಿ tajiviji. = ತಜಿವೀಜು. (My.).

ತಜಿವೀಜು tajivīju. Investigating; planning, contriving, arranging (My.; Mhr., H. ತಜವೀಜು).

ತಜ್ಜ tad-ja. Produced at that moment: immediate, instantaneous. (R.).

ತಜ್ಞ tad-jña. Knowing that; a knowing or intelligent man. (R.).

ತಂಜಾವೂರು taṁjā-ūru. Tanjore (B. 4, 81; My.; T. ತಂಜೈ, ತಂಜಾವ್ಗೂರ್).

ತಟ taṭa. 1. A sound in imitation of beating or throbbing. (*Cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಾಟು; Sk. ತಟತ, rumbling, etc.). — ತಟಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To hammer, as a goldsmith (My.). 2, to wander about (My.). — ತಟ ತಟೆ. rep. With repeated blows (Dp. 14, 17; *cf.* Mhr. ತಾಟಕಣೆ, ಧಪಧಪ). 2, with repeated throbs or pulsations (2, 31; Tē. ತಟ ತೊಟ). — ತಟ ತಟ. reit. = ತಟ ತಟೆ No. 2. (My.). 2, danger to life, extreme peril (ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ Dhn. 66, o. r. only ತಟ). ತಟಸ್ಥನಿಸ್ಸ ತಟ ತಟಾಯಿಸು (Prv.).

ತಟ taṭa. 2. = ಕೊಟ. An imitative sound. — ತಟ ತಟೆ. rep. In many drops. ತಟ ತಟೆನೆ ಕಕ್ಕೆಲು ಸುರಿ (My.).

ತಟ taṭa. 3. (T. ತಟ್ಟು, scarcity; *cf.* ತಡ 3). — ತಟ ಮುಟ. rei. Deficiency, insufficiency, as of food; difficulty, trouble (My.; V. 38, 33). *Cf.* ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು.

ತಟ taṭa. 4. Probably a meaningless prefix. ತಟಮಟ. -ಮುಟ. = ತಟಮುಟ. Fraud, trickery, untruth (My.; Tē. ತಟಮುಟಿ, ತಟಮಟಿ). — ತಟಮಟಿಗಾಡ. A deceitful man, a liar (My.).

ತಟ taṭa. = ತಡ, (ತಮಿ, ತಡಿ), ದಡ. *The declivity or side of a hill* (ಕಾಡು, etc., ಗಿರಿಯ ಪ್ರೋಕ್ಷ Mr. 96). 2, *a bank or shore* (ದಡ Cē. 11, 91; Nn. 51); a bound. 3, a term applied to certain parts of the human body, which have, as it were, sloping sides (see s. ಕಕುದ್ಮತಿ). 4, a field. 5, the sky or horizon. — ತಟವೆಟ್ಟು. -ಉಟ್ಟು. To free one's self or deviate from the boundary, to go beyond ordinary limits: to pierce right through (Dp. 22, 10; 40, 4; 46, 33).

ತಟಕು taṭaku. = ಕೊಟ್ಟು 4. A drop, as of water, honey, etc. (My.; B. 4, 2); a small quantity, a little (ಕೊಂಚ, ತುಸು, ಉಲ್ಪ, ಪ್ರುಟಿ, etc. Sl. 370; My.; B. 3. 95). ತಟಕು ಬಿಡ್ಡು, ಮುಡಾ ಕೆಡಿಸಿತು.—ತಟಕಿನಿಸ್ಸ ತಟ ತಟಿಯಾಯಿತು (Prvs.).

ತಟಕ್ಕನೆ taṭakkanĕ. 1. = ಕೊಟಕ್ಕನೆ. In drops (My.).

ತಟಕ್ಕನೆ taṭakkanĕ. 2. = ಚಟಕ್ಕನೆ. ತಟಾನನೆ. Quickly, suddenly (My.; Tē. ತಟುಕನ). ತಟಕ್ಕನೆ ಸೀಪ (My.). ತಟಕ್ಕನ ವೀದದನ್ನು ಅಡ್ಡಿಸಿದನು (My.).

ತಟಜ taṭa-ja. Born on or near the shore (Cpr. 1, 92).

ತಟವಾಣಿ taṭavāṇi. A female of the taṭṭu breed (R.; Mhr., H. ತಟಾಣೆ; Br., T. ತಟ್ಟುವಾಣಿ; see ತಟ್ಟು 2). 2, a trickish, deceitful woman (My.).

ತಟಸು taṭasu. = ತಡಸು 3. N. of a plant (Śiv. Mr. 120, o. rr. ತಡಸು, ನಿಟಿಲ, ನಿರಿಳ).

ತಟಸ್ಥ taṭa-stha. Situated on a bank or shore; standing near; indifferent, neutral; standing still; awaiting intently (Sk., Mhr.). ತಟಸ್ಥರಾದವನಿಗೆ ತಗ್ಗೆಯೇನು? (Prv.).

ತಟಾಕ taṭâka. = ತಟಾಗ, q. v. (ಶಿಧ್ರ, ಕೆಪ್ Nn. 48; ಜಠಾಧಾರ, ಕೆಪ್ Mr. 417).

ತಟಾಕಬಂಧನ taṭâka-bandhana. The embankment of a tank (ಕೆಪ್ಯ ಬಿ Nn. 99).

ತಟಾಯ್ taṭây. A contraction of ತಟ್ಟಿ ಹಾಯ್, to proceed after having touched, to pass by or over, as a village, a river (My.). ತಟಾಯಿಸು or ತಟಾಯು ಮೀಸು (My.). 2, to pass right through, as a ball (My.).

ತಟಾಯಿಸು taṭâyisu. (*i. e.* ತಟ್ಟಿ ಹಾಯಿಸು). To make pass by or cross; to have one's self taken over, etc. (My.). ತಟ್ಟಿ ಇದ್ದರೆ ತಟಾಯಿಸಿ ಪದ ದಾಟು (Prv.). 2, to pass right through, as a ball (My.).

ತಟಾರನೆ taṭâraṇe. = ತಟಕ್ಕನೆ 2. Quickly, all at once (My.; Tē. ತಟಾಲುನೆ, ತಟಾಲುನ; Mhr. ತಡಕ; *cf.* ತಟ್ಟನೆ).

ತಟಿ taṭi. = (ತಟಿ, ತಟಿ), ತಟಿ, (ತಡಿ, ದಡ್ಡೆ 1, ದಡ್ಡೆ 2). *A shore or bank.*

ತಟಿತ್ taṭit. = ತಡಿತ್ತು (Śmd. 106). Lightning (Rāv. 8, 99; My. Amara; Sk. ತಡಿತ್, ತಳಿತ್).

ತಟಿತ್ತು taṭittu. = ತಡಿತ್, q. v.

ತಟಿತ್ವಲ್ಲರಿ taṭit-vallari. Forked lightning (Abh. P. 5, after 53).

ತಟಿನಿ taṭini. Having a bank: *a river.*

ತಟಿತ್ಮಾಲೆ taṭit-mâlikĕ. A garland of lightnings (V. 14, 27).

ತಟಿತ್ಲತೆ taṭit-latĕ. Forked lightning (Bp. 61, 66; the correct form is ತಡಿಲ್ಲತೆ).

ತಟಿ taṭi. = (ತಟಿ), ತಡಿ. (Sk.).

ತಟ್ಟ taṭṭa. = ತಟ್ಟು 2, etc., ತಟ್ಟು 3, ತಟ್ಟೆ 1, (ತಡ 4). Flatness, levelness (Tē., M. ತಟ್ಟೆ; T. ತಟ್ಟೈ; T. ತಟ್ಟು, to flatten; *cf.* ತಡಪಿ). 2, a thin, emaciated fellow (? Bp. 51, 53). — ತಟ್ಟತಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). A flat palm of the hand.

ತಟ್ಟನೆ taṭṭanĕ. = ತೊಟ್ಟನೆ, ತೊಟ್ಟನೆ, ತೊಟ್ಟನೆ. Quickly; suddenly, all at once (My.; Tē. ತಟ್ಟುನ; *cf.* ತಟಾರನೆ). ಬಟ್ಟೆಯಾದರೂ ತಟ್ಟನೆ ದಾನ ಪೀಕು.—(ಭಿಕ್ಷೆಗಾವನು ಬಹು ದಿನ) ತಟ್ಟನೆ ಆವನೆ ಕೊಟ್ಟಿನ್ನ ಫಲ.—ತಟ್ಟನೆ ಮಾ! ಎನ್ನದರ ಮುನ್ನ ಬಟ್ಟನ್ನ (Prvs.). See J. 39, 44; B. 2, 40; Prv. s. ಪೊಟ್ಟನ.

ತಟ್ಟಾಮಾಲೆ taṭṭâmâlĕ. A play at which children turn round rapidly till they become giddy (My.).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. = ಕಟಿಕೆ, q. v. A frame of bamboos, etc., a tatty (C.; T., M., Tu.; Mhr. ತಾಟೀ; T. ತೆಟ್ಟಿ, Tē. ತಟ್ಟೆಯು, to join, to intertwine; see ತಟ್ಟು). 2, matting, a bamboo mat (My.; Mhr. ತಟ್ಟಾ). — ತಟ್ಟಿಪಟಿ. -ಬಟಿ. A kind of net (Bh. 7, 6, 81). — ತಟ್ಟಿಮೆಣೆ. -ಮೆಣೆ. To plait screens (ತಟ್ಟಿ ಮುಡಿದು Śmd. II; Kk. 76).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. = ತಟ್ಟು 1. ತಟ್ಟಿ ಪೀಡುವೆಮ್ಮದಂ ಘಾತೀಯುಕ್ತಿಗಳಿಂ (Mr. 330).

ತಟ್ಟಿಯ taṭṭiya. Flatness: want of liveliness or vigour (? Bh. 2, 14, 61; *cf.* ತಟ್ಟ No. 2).

ತಟ್ಟಿಸು taṭṭisu. 1. To stammer, to stutter (T. ತಟ್ಟು, ತೆಟ್ಟು, to walk uncertainly; to stammer, etc.). — ತಟ್ಟಿಸಿ ದಾತಾಡು. = ತಟ್ಟಿಸು. (ಉಗ್ಗು G.).

ತಟ್ಟಿಸು taṭṭisu. 2. To cause to tap, etc. (My.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 1. To tap; to touch; to come close, to come on in the way; to pat; to strike, to beat; to clap; to slap; to knock (ತಾಡನ Śmd. Dh.; Śm. 88; My.; Tē., T., M.; *cf.* ತಡೆ, ತಾಟು 1; T. also ತಣ್ಣು, to touch); to clap on a thing, as cow-dung on a wall (My., T.); to drive, to beat off or back, to remove (My.; Tē., T.; see ಪೆಟ್ಟು). ತೆಲಸ ಎಲ್ಲದ ಕುದ್ಮಾಲಿ ಮುಳ್ಳಕ ಕುಣ್ಣಿಕ ತಟ್ಟಿದ (Prv.). See Bp. 32, 44; Śśv. 4, 81; B. 2, 53; 5, 176. 191. 199. 203. 221; ಮುಕ್ಕಡುಟ್ಟು; Prv. s. ತೊಟ್ಟು 2. — ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು. -ಬಾಟ್ಟು. To pass right through, as an arrow (J. 13, 18). — ತಟ್ಟಾಟ್ಟು. -ಆಟು. To knock one against the other. ಮೊಳಿ ಮೊಳಿ ತಟ್ಟಾಡಿದರೆ ಬುಡಿದೆ ಬುಡಿದೆ ತಟ್ಟಾಡಿತು (Prv.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 2. Touching (see ತಾಗುತಟ್ಟು); a slap or pat; a blow (My.; T., M.). ತಟ್ಟಿಗಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗೆ ಗಟ್ಟ (an ingot, etc.) ಆಗದಾಪ (Prv.). 2, a blow or knock of disease, cholera, danger, death (M.); fatigue, exhaustion (My.). 3, the measles (S. Mhr.; Tē. ತಟ್ಟುಮ್ಮ, T. ತಟ್ಟುಮ್ಮೈ). — ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು. (= ತಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು). A knock or blow of misfortune, a great strait or dilemma (My.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 3. = ತಟ್ಟ, etc. Flatness. 2, the flat, *i. e.* the blade, of a sword. ಅಚ್ಚಾಯುಧದ ತಟ್ಟು (ಖಡ್ಗಳು, ಧನ್ವಿರ Ills.). — ತಟ್ಟುಬಳೆ. A flat, broad, plain bracelet (My.; Sl. 219).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 4. = ಪಟ್ಟು. (ಸದುಸದ ಕೆ.; Mhr., H. ಫಾಟು; *cf.* ತಣ್ಣ).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 5. (Tbh. of ತಟ 2). Side; direction (C.; Tē.; Tē. also ತೊಟ್ಟು; Mhr. ಫಡ, a side or face). — ತಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. (ಬಡಿಗಾಗು, ಸರಿ, ಕೆಲಸಾದು G.). — ತಟ್ಟುಮಾಡಿಸು. -ಮಾಡಿಸು. To make go to one side or aside (Rāv. 6, after 11).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 1. = ತಟ್ಟಿ, ತಾಟು 2. Sackcloth (My.; Mhr. ತಡಪಿ, ತಾಟಿ). See ಗೋಣಿತಟ್ಟು. 2, the cloth or cloak of a Bauddha or Jaina mendicant (ಶ್ವೇತಾಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; Śm. 88; ಸದಸದ ಉಳ್ಳವೆ Ct. I, 64; Bp. 51, 53?).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 2. A small breed of horses, a pony or tattoo (My.; Tē., T., M.; Sl. 273; Mhr., H. ತಟ್ಟೂ, ತಟ್ಟೂ; see ತಟ್ಟಾರಿ).

ತಟ್ಟುಕ taṭṭu-uka. (Śmd. 239). A man who slaps, strikes, etc.

ತಟ್ಟೆ taṭṭĕ. 1. = ತಟ್ಟ, etc. Flatness, levelness (My.; T.). 2, a flat, lid-like bamboo or rattan basket for setting out fruits, wares, etc. (C.). 3, the same made of wood or metal, a platter or plate (ಪಾತ್ರ Mr. 212, o. r. ತಾಟೆ; My.; M.; T. ತಟ್ಟೈ; Mhr. ತಾಟ; see ತಾಟು 1). See Bp. 12, 11; 33, 18; Sl. 241; ಕೆಲಪಟ್ಟೆ, ಪುಣ್ಣಟ್ಟೆ. 4, a flat, young, beanless pod (*cf.* ತಟ್ಟು). ತಟ್ಟೆ ಬಯಿಸಿ ಕೆಟ್ಟಾರೂ (though he is beaten and

blamed for having stolen the pods) ತಟ್ಟೀ ಹುಳಿ ಪಡ್ಡಾಗಿದೆ (Prv.). — ತಟ್ಟಿಕಾಲು. The feet of a platter (My.); two cross legs, upon which the warp of a weaver's loom rests (R.).

ತಟ್ಟಿ taṭṭĕ. 2. A thick bamboo, or an areca-palm stem, split in two (My.; T. ತಟ್ಟೆ, ತಟ್ಟು, a corn stalk, see ಪಣ್ಣು; a bamboo).

ತಟ್ಟಿ taṭṭĕ. A woman's shoe (S. Mhr.).

ತಡ taḍa. 1. = (ಪಗ 1, etc.), ತಡಪ, ತಡಪು, ತಡವು 2, ತಡಹು 2, ಪಡೆ 2 q. v., (ತಳ್ 2, ತಳವ, ತಳು, ತಳುವು 2, ತಳ್ಳು 2). Impeding (see s. ಪಡೆ 2); check, impediment, obstacle, hold. 2, delay (My.; J. 17, 37); etc. ಪೂ ನೆಮ್ಮೋಳ್ ನೂದಿ ತಡಣಾಯಿತು (Śmd. 263). ತಡದ ಮಾಮುದನ ಗೊತಕೆ ಬೀಡ (Prv.). — ತಡಕೆಯ್. A hand that checks or holds fast: an embrace. ತಡಕೆಯ್ದಂ ಮಾಡಿದಂ (ಪಟ್ಟಿ ತಬ್ಬಿ ಕ್ಕಿದಂ Śmd. I; Śm. 2, 8; the ಪಟ್ಟಿ is not in Mḍb. MS.). — ತಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ತಡೆಗಟ್ಟು 1. To stop, as water (My.). 2, to stop by charms, to charm, as snakes, tigers, etc.; to tie a charm to the wrist, as against fever, to the ear, as against headache (My.; Tē.). — ತಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone put as an impediment (My.). — ತಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 206). = ತಡಂಗಾಲ್, ತಡಗಾಲ್. A foot that obstructs; a foot that comes athwart; hindrance (My.). 2, a trip, a false step. — ತಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು. = ತಡಂಗಲಿಸು. To be obstructed, entangled, or mixed. ನಳನಳಿವ ಕೇಸರದ ನಸಿ ಯೊಳ್ ತಡಂಗಲಸಿ ಬೆಳೆವ ಪದಪದ ಕಣ್ಗೆಪಡ್ಪ ದಪದ ನಮಾನೆ (Cpr. 7, after 92). — ತಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು. = ತಡಂಗಲಸು. (Cpr. 1, 92; 6, after 97; 8, 98; V. 4, 12). — ತಡಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. (Śmd. 206). = ತಡಗಾಲ್. — ತಡಗುಣ್ಣಿ. A hole or pit with a checking bank (ಜಲವ್ಯಯ Śmd. II; see s. ತಡಗುಣ್ಣಿಗ). — ತಡಗುಣ್ಣಿಗ. = ತಡಗುಣ್ಣಿ. (ಜಲವ್ಯಯ Kk. 76, o. r. ಜಲಪಾತ್ರೆ). — ತಡಮಡಿಸು. -ಮಡಿಸು. To impede, to cause to trip or stagger (Bp. 26, 28). See another ತಡಮಡಿಸು s. ತಡ 3. — ತಡಮಡು. -ಮಡು. To hesitate in walking, to trip (Dp. 59, 3). — ತಡ ಮಾಡು. To delay, to loiter, to be slow (C.; B. 2, 1; 5, 205. 235). See another ತಡ ಮಾಡು s. ತಡ 3. — ತಡ ವ್ಯಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To spread for opposition: to oppose; to repel; etc. (ತಡವ್ಯೆಯ್, ತಳ್ವಿಯ್, ತೊಡರ್, ಮಾಡೊರ್, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಶೆ.). — ತಡವ್ಯೆಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. = ತಳ್ವಿಯ್. (ಏಪುರ್ ಶೆmd. II; ತಡವ್ಯೆರೆ, etc. Śe.). — ತಡವ್ಯೆಟ್ಟು. -ಮೆಟ್ಟು. To walk slowly (Abh. P. 7, 27). — ತಡವಾಗು. -ಆಗು. Delay to occur (Bp. 38, 34; C.; B. 3, 123). See another ತಡವಾಗು s. ತಡ 3. — ತಡ ಹಾಯು. To cross over or through obstacles: to pass right through (G. 40. 258).

ತಡ taḍa. 2. = ಪಡಮು, ಪಡೆಮು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ತಡ ಕೊಳ್ಳು. to delay, to wait; to keep down, etc.; to bear patiently (My.). ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಮನು ಸಿಟ್ಟು ತಡ ಕೊಣ್ಣ (B. 3, 81; My.). ತಡಕೋಪದ ಬಣ್ಣಾಗ ತಡ ಕೊಣ್ಣದನೇ ಬಾಣ (Prv.).

ತಡ taḍa. 3. = ತಪ್, (ತಪ 2), ತಳ 1. Perplexity, confusion, embarrassment, fear. (Tē. ದಡ; *cf.* ತಪ್ 3, ಪಡ 2; M. ತಪ್ಪು, to stop; to be entangled, see ತಳರು). — ತಡ ಬಡ. reit. or dupl. = ತಡ, ತಡಬ್ಬಡ. (Bp. 40, 62; Tē. ದಡ ಬಡಿ, ತಡಬಾಟು). — ತಡಬಡಾಯಿಸು. To get perplexed, etc. (My.). — ತಡಬಡಿಸು. = ತಡಬ್ಬಡಿಸು. To cause to get perplexed or to fail, to perplex, to disorder (Bp. 38, 19; 56, 17). 2, to get perplexed, confused, etc. (My.); to turn the wrong way. — ತಡಬಡಾಗು. -ಆಗು. To get perplexed or confused (Cpr. 7, 100). — ತಡ ಮಡಮು. = ತಡ ಮ್ಮಾಮು. To turn the wrong way (v. t.): to delude; to perplex; to cause to fear (ವಿಪರೀತ Śmd. Dh.; ತಳ್ಳಿಕೆ ಗೊಳಿಸು Śmd. II; Kk. 92). — ತಡಮ್ಮಡ. -ಂ-ಬಡ. = ತಡಬಡ. (ತಳ್ಳಿಕೆ Ct. II, 21). — ತಡಮ್ಮಡಿಸು. = ತಡಬಡಿಸು. (Bp. 47, 13; Rāv. 6, 33; Ū. Bp. 5, 13). — ತಡಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು. = ತಡ ಮಾಡು (Śmd. Dh.). — ತಡವಾಗು. -ಆಗು. = ತಡಬಡಾಗು. (Abh. P. 16, 93).

ತಡ taḍa. 4. (= ಪಟ್ಟ). — ತಡವ್ಯರೆ. -ಂ-ಪರೆ. Levelness, evenness (ಸಮನೆನಿಪ್ಪ ಆರ್ಪಂ Kk. 69).

ತಡ taḍa. 5. (Touching, stroking; groping; see ತಡವು 3). — ತಡವರಿಸು. -ವರಿಸು. (To cause one's self to run and feel about): to feel one's way, as with the hands or feet, to grope; to seek (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh. Mḍb., o. rs. ಆಪ್ಪಣ, ಆಸಾಪ್ಪಣ; My.; Grj. 4, 129; Bp. 53, 63; J. 18, 21). 2, to stroke (My.; Rām. 4, 3, 17).

ತಡ taḍa. Tbh. of ತಪ (Śmd. 388 Mḍb.).

ತಡಕಸ taḍakasa. Disturbance; vexation; hurt, injury (ಉಪಪತಿ Bhn. 52, o. r. ತಡಗಸ).

ತಡಕಿಸು taḍakisu. To cause to seek (My.).

ತಡಕು taḍaku. 1. To grope for, to seek (Rīv. 1, 23; My.).

ತಡಕು taḍaku. 2. = ಪಡಿಕೆ, etc. (My.).

ತಡಗಣಿ taḍagaṇi. = ಪಡಗಂಣಿ. The pulse Vigna (or Dolichos) catjang Endl. (My.).

ತಡಗಸ taḍagasa. = ತಡಕಸ, q. v.

ತಡಗುಣಿ taḍaguṇi. = ತಡಗಣಿ. (My.).

ತಡತ taḍata. (*fr.* ಪಡೆ 1). The act of restraining or keeping down, as wrath; the state of being stopped, as water (My.); the state of lasting or wearing well, as cloth (My.).

ತಡದು taḍadu. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1. (C.).

ತಡಪ taḍapa. Delay, slowness. — ತಡವಡ್ಡಡಿ. -ಂ-ಪಡ್ಡಡಿ. To become slow (Cpr. 6, 69).

ತಡಪು taḍapu. Hindrance (My.); impediment: a small plate at the end of a screw to prevent it from becoming loose (My.). 2, a small cloth that occasionally is tied to the lower back-part of the body, also over one's clothes, to do the service of an apron (My.).

ತಡವು taḍavu. 1. = ತಳಪು, ತಳುಗು, ತಳುವು 1, ತಳ್ಳಿ 1. To stop (ಸ್ತಿಮಿತಳಾದ Śmd. Dh.; ಸ್ತಿಮಿತ Śm. 108).

ತಡವು taḍavu. 2. = ತಡ 1, etc. Delay (My.). — ತಡವ ಮಾಡು. = ತಡ ಮಾಡು. (Bp. 47, 45; 51, 68).

ತಡವು taḍavu. 3. = ತಡಪು 1, ತಳುಕು 1. To touch or rub gently with the hand, to stroke (ಕಯ್ಯ ನೀ ದಂಸು Śm. 108; My.; Tē., T., M.; B. 1, 26; 2, 26; *cf.* ತಪ್ಪು 1). ತಡವಿದಡೆ ಮುರಿ ಸದಾ ಕೆಮುದದು (Prv.). See ಮುಯ್ದಡವು 2,

to feel one's way with the hands, to grope (ಹಸ್ತಾವ್ಯಾದಾ Śmd. Dh.; My.; Tē., T., M.).

ತಡವೆ taḍavĕ. A time, a turn (My.; Tē. ತಡಪ, ತಡವ, ತಡ; T. ತಡವ್, ತಾಪ್ಪು).

ತಡಸಲು taḍasalu. = ತಡಸು 2. (My.).

ತಡಸಲು taḍasalu. A water-fall (S. Mhr.; Mhr. ಫಡಣೆಂ, to dash against, as water, etc.).

ತಡಸು taḍasu. 1. To stay, to wait (Č. Bp. 47, 22). **2,** (= ತಡಿಸು). to stop, to hinder, to impede. **3,** to cause to halt or stop (J. 6, 51. 55).

ತಡಸು taḍasu. 2. The state of impeding one another or of being in one's way, as thick-set plants in a paddy-field (My.).

ತಡಸು taḍasu. 3. = ತಡಸು, q. v. — ತಡಸಿನ ಗಿಡ. A moderate tree with small eatable fruits, Grewia tiliaefolia Vahl. (L; My.).

ತಡಹು taḍahu. 1. = ತಡವು 3. To stroke (J. 31, 59).

ತಡಹು taḍahu. 2. = ತಡ 1, etc. Stop, cessation, etc. (J. 10, 42).

ತಡಾಕ taḍāka. = ತಟಾಕ, ತಡಾಗ.

ತಡಾಕು taḍāku. Smartness, shrewdness (My., fr. Mhr. ತಡಕ).

ತಡಾಗ taḍāga. *A pond, a pool, a reservoir.*

ತಡಿ taḍi. 1. = ತಪ್ಪ, ದಡಿ 1. A thick staff, a cudgel (T., M.; M. also: stout, robust; T., M. ತಪ್ಪಿ, to grow thick; to become heavy and fat, as the body; to swell; *cf.* ದಪ್ಪಿ). — ತಡೆತಡಿ. dupl. = ತಡಿ. (Rāghē. 17, 67; T.).

ತಡಿ taḍi. 2. Wet, damp, moistness (Tē.; *cf.* ತಡಿ). — ತಡಿಕ್ಷ. The state of being not sufficiently or properly mixed with water, etc., as clay, etc. (My.).

ತಡಿ taḍi. 3. = ದಡಿ 2. A saddle made of woolen or cotton cloth (C.); a mattress (C.).

ತಡಿ taḍi. 4. = ತಡೆ 1. (C.).

ತಡಿ taḍi. (= ದಡ್ಡೆ 1, etc.). Tbh. of ತಡಿ (Śmd. 338 Mḍb.; Čt. II, 91). (ಮುಡಾಡೆ, ಕೂಲದಿಣ್ಣೆ Hlā., Mr. 406). ತೊಡಿಯು ಇ (ತೀಡ, ತಡಿ, ಕೂಲ, etc. Nr., Hlā.). ಎಡಯು ತಡಿಯು ನಮು (ದಾತ್ರ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯು ಬಳ (ದೀಪಾವಳಿ Hlā.). ಸಮುದ್ರದ ಇ (ಜಲಪ್ರವೇಶ Kn. 152). See Śmd. 273; Čpr. 1, 120; Lilv. 3, 2; Bp. 32, 11; 60, 46; Bh. 1, 5, 5; Č. Bp. 2, 4. — ತಡಿಗೆರ್. -ಕೆರ್. = ತಡಿಮಿ. (Rāv. 1, after 102). — ತಡಿಮಿ. -ಇ. rep. (Čpr. 1, 90; 5, after 39; 7, 32). — ತಡಿಮಿ. -ಮಿ. To be along shore (Čpr. 1, 82; 5, 45; Rāv. 6, 9).

ತಡಿಕೆ taḍikĕ. = ಚಟ್ಟೆ No. 1, ತಡಕಂ 2, ದಡ್ಡಿ 2. A frame of bamboos, straw, leaves, etc., used as a door, blind, screen, etc., a tatty (My.; Tē.). — ತಡಿಕೆ. A framework-net used by fowlers (Bh. 3, 13, 23; Abhā. 2, 72).

ತಡಿತ್ taḍit. = ತಟಿತ್. *Lightning.*

ತಡಿತ್ವತ್ taḍit-vat. *A cloud.*

ತಡಿಸು taḍisu. To stop; to detain, to hinder; to keep off (My.). See Prvs. s. ಮಿಸುಣಿ, ಮುಂ.

ತಡೆ taḍĕ. 1. = (ತಡ 1), ತಡಿ 4. To allow time to pass, to delay, to lose time; to wait; to loiter; to stop (ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ತಡೆ Śmd. Dh.; C.; Tē.; M.: to be obstructed, be caught or entangled; *cf.* Mhr. ತಡೆಂಗೇಂ, to stop or wait for, tarry in expectation of; ತಡಮು). P. ps. ತಡ, ತಡಮು, ತಡಿಮು. ತಡಿಮುಮು (ತಡ್ಮುತ Śmd. II). ತಡಿಕ್ಕೆ ಏಂ ಕಾರಣಂ, ಆ ರುಜಿತಿ, ಎಮುಗೀಗಳ್? (151). ತಡಿಪ್ಪಂ (ತಗಂ Čt. I, 46). ತಡಮು ಗೆಯ್ವುದಮು (ವಿಳಂಬನಮಿತ್ತಿ, ಜಡತ್ವಮು Hlā.). See Rāv. 5, 33; 13, after 61 & 95; J. 28, 45; 30, 28; Rām. 26, 21; B. 5, 130. **2,** to stop; to detain (ತಡಮು Čt. I, 51; J. 2, 28); to restrain, to check, to keep down, as anger, etc.; to endure; to bear patiently (J. 4, 29; 8, 28; My.; M.). ಕಡ್ಡಿ ತಡಿಪ್ಪಡೆ ತಡಮಂ? (Bh. 1, 19, 18). ಪಸಿವೆಯನ್ನ ನೀರವಕೆಯನ್ನ ತಡೆಯುವ ಗುಣ (B. 5, 35). **3,** to be bearable, to agree with (My.). ಮುಪ್ಪಿ ನವರಿಗೆ ರಾತ್ರೀ ಊಟ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 152). **4,** to be able to bear or stand, as a vessel may bear knocks or blows without being broken; to last, to wear well, as cloth (My.).

ತಡೆ taḍĕ. 2. (Śmd. 250). = ತಡ 1, etc. A check, an impediment, an obstacle; restraint (My.; Tē.; T. ತಡ್ಪು; Sī. 107. 201. 376. 391; Bh. 6, 2, 2; J. 4, 20); a small plate at the end of a screw to prevent it from loosening; a bit of wood, etc., placed in the hole of the ear-lobe to keep it open (My.); a charm (My.); delay (My.; Tē.). — ತಡ ಕಟ್ಟು. = ತಡಗಟ್ಟು No. 2. (My.). ತಡೆ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪಿ ದುಬಿ ಯೇನು? (Prv.). — ತಡಗಟ್ಟು. 1. = ತಡಗಟ್ಟು. (My.). — ತಡ ಗಟ್ಟು. 2. A dam (My.); that is tied to the wrist, etc., as a charm (My.). — ತಡಗಟ್ಟಿ. -ಕಟ್ಟಿ. A dam (My.). — ತಡಗ ಪಿ. -ಪಿಸಿ. To cut so as to impede or stop (J. 20, 15. 46. 48; 22, 27; 25, 52). ಕಾಪ ಕೊಟ್ಟಾಗಳ ಹಿಮ್ಮಡದ ತಡಗಪಿದು (Rāghē. 17, 74). 2, to overcome an impediment (J. 12, 43). — ತಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. = ತಡಗಾಲ್. (Grj. 3, 22; Rāv. 13, after 95; J. 25, 54). — ತಡಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. To throw down so as to impede one's progress: to impede, to stop (J. 8, 37). — ತಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To be impeded and fall, to stumble (Rāv. 6, after 24). — ತಡಗೆಡೆಗಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೆಡೆಗಳಿಸುವಿಕೆ. Impeding, stopping (ಉದ್ಧಾನ, ಬಧ್ಧನ Sī. 265). — ತಡೆದಮು. -ದಿಮು. To let go the check of something, to free one's self (J. 8, 29). — ತಡೆದೞಿಕಾತಿ. -ದೞಿಕಾತಿ. A huntswoman who stops or charms (Bh. 3, 8, 10). — ತಡೆ ಮಾಡು. To stop (My.); to make objections (B. 5, 289); to raise obstacles (My.).

ತಡೆ taḍĕ. Tbh. of ತಡಿ. ತೊಡಿಯು ತಡೆ (ತಡಿ Mr. 413).

ತಡ್ಡು taḍḍu. = ತಡಮು, etc. (S. Mhr.). See ಪಿಕ್ಕಿನ ತಡ್ಡ ಗಿಡ.

ತಣ್ tan. = ತಂ (ತಜ್), etc. Coolness, cold. (T., M.; *cf.* ತಳ 2, ತಣ 1). — ತಣ್ಗಡಿ. -ವಡಿ. = ತಂಗಡಿ. A cool ray (Lilv. 3, 2. 7). — ತಣ್ಗಡಿ. = ತಂಗಡಿ. (ಪಳಗಡಿ, ತಿಂಗಳ್, ತಾಂಗಡಿ, etc., ತಣ್ಣ Śm. 15. 16; Rāv. 13, 61). — ತಣ್ಗಡಿಯ ಸ್ಥೈಯ. -ಅಸ್ಥೈಯ. The lunar race (J. 15 sum.). — ತಣ್ಗಡಿ ರಾಪಿ. -ಪಿ. The Greek partridge (ಮೊಸ್ಸಕಪ್ಪೆ Čt. I, 38). — ತಣ್ಗಡಿಗ. -ಪಡಿಗ. A cool jar: a crystal jar (Abh. P. 7, after 106; V. 4, 25). — ತಣ್ಗಡಿ. -ಪಡಿ. The moon-gem (ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕಲ್ಲು). — ತಣ್ಗಳಿ. = ತಂ-. (Čpr. 2, after 93; 6, 93; Abh. P. 9, after 120). — ತಣ್ಗಳಿ. = ತಂ-. (J. 18, 13). — ತಣ್ಗಳ್ತಡಿ.

-ನೂರ್. (Śmd. 83). An extinguished lamp. — ತಣ್ಣೀರ್. -ನೀರ್. -ರು. Cool or cold water (C.; B. 4, 158). ತಣ್ಣೀರು ಬಿದರೂ ಕ್ಷಣ್ಯವಿಸ್ಸ ಮೊಕಕ ಬೀಕು (Prv.). — ತಣ್ಣೀರ್ಮಳಿ. -ತಳಿ. To sprinkle cold water (J. 19, 16). — ತಣ್ಣೆರಲ್. -ಎರಲ್. A cool breeze (Ćpr. 8, 103; Rśv. 2, 27). — ತಣ್ಣೆಲರ್. -ಎಲರ್. (Śmd. 214). A cool breeze (Ćpr. 3, 15. 94; 5, after 19; J. 8, 18; 29, 49). — ತಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A cool leaf. ಉರ್ಬ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣೆಲೆ (Ćpr. 7, after 92). — ತಣ್ಣೆಳಲ್. -ನೆರಲ್. (Śmd. 190). A cool shade (Ćpr. 7, 80; Abh. P. 14, 194; Bp. 5, 45; Rśv. 1, after 130). — ತಣ್ಪನಿ. -ಪನಿ. A cool drop (Ćpr. 7, 84). — ತಣ್ಪೆಸಿದ್. Assuaged, moderate heat or shine of the sun (Abh. P. 2, 5; 11, 177). — ತಣ್ಬಯಲ್. -ದಯಲ್. (Śmd. 78). A cool sandbank or island; cool sand (Abh. P. 7, after 31; 9, after 75; 14, 48; V. 4, 25).

ತಣಕ್ taṇak. = ತಳಕ್. A sound in imitation of quick motion and flashing. — ತಣಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. A quick motion or flash to take place. ತಣಕ್ಕೆನ್ನ ಮಾಬಿದ ಕ್ಷಣ; ತಣಕ್ಕೆನ್ನ ವಿಂಚಿತು (My.).

ತಣಕಾಯಿಸು taṇakâyisu. (fr. ತಣಿ). To inquire after, etc. (My.).

ತಣಲು taṇalu. Glowing coals (My.; T. ತಣಲ್; T. ತುಪ್ಪಲ್, fire).

ತಣವ taṇava. = ತಳವಾರ. (P Bp. 32, 22).

ತಣವು taṇavu. = ತಣಿವು. (ಸೌಖ್ಯ, ತರ್ಪಣ, ತೃಪ್ತಿ Sk. 317; My.).

ತಣಸು taṇasu. = ತಣಿಸು 2, ತಣ್ಣಸ. Coldness; wetness (My.).

ತಣಾಯಿಸು taṇâyisu. = ತಣಕಾಯಿಸು. (My.).

ತಣಿ taṇi. 1. (= ಪಣಿ). To grow cool or of proper temperature; to be refreshed; to be satisfied or satiated; to be or become sufficient; to be calmed or appeased (ತೃಪ್ತಿ Śmd. Dh.; My.; T., M.; Tě. ತನಿ). 2, to be subdued, get feeble or fatigued (ದಣ್ಣಿಸ್ಸು Čt. II, 34; T., M.). See Ćpr. 2, 57. 84; 7, 88; Grj. 1, 62; 4, 47. 64; Bp. 15, 25; 42, 34; 59, 3. 24; Bh. 8, 27, 7; ಬಸುಬಿಡಣಿ, ಮುಸ-, ಮುಸಣ್-. P. pa. ತಣಿದು (Čt. II, 34), ತಣಿದು (C.).

ತಣಿ taṇi. 2. (Humbled state), shame, modesty (ಪಾಚಿಕೆ C.).

ತಣಿಕೆ taṇigě. = ತಳಿಗೆ. (My.).

ತಣಿಪು taṇipu. 1. = ತಣಿಸು 1. To satisfy, to refresh, to appease, etc. (ತೃಪ್ತಿ Śmd. Dh.; Abh. P. 2, 8; Rśv. 8, 117).

ತಣಿಪು taṇipu. 2. = ತಣಿವು, etc. (Ćpr. 9, 22).

ತಣಿವು taṇivu. = ತಣವು. ತಣಿಪು 2, (ತಣು), ತಣುವು 1. Satiety, satiation, etc. (ದಯಾರ್ದ್ರ, ಉಪಸದ್ಯುಷ್ಟ, ತರ್ಪಣ, ತೃಪ್ತಿ, ಸೌಖ್ಯ Nr., Hlā.; Ćpr. 3, 43; Bp. 35, 2; Śśv. 1, 21; Mhr. ಧನಿ). ತಣಿವಿಲ್ಲದವನು (ಅನೇಷಣಕ Hlā.). ಎಣಿಸಿ ತಣಿವಿಲ್ಲದಂ (ಅನೇಷ Mr. 231). ಅಪ್ಪದಲಿ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂ ತಣಿವು ಕವಿ ಗಣಿಸದು, ಅದು ಅನೇಷಕಳಂ (Nr.).

ತಣಿಸು taṇisu. 1. = ತಣಿಪ 1. (Bp. 4, 47; 22, 58; 24, 53; 25, 2; 26, 19; 27, 59; 32, 30; 39, 63; 46, 75; 61, 54; Śśv. 1, 11). — ತಣಿಸು ತಣಿಸು. rep. (Bp. 6, 29).

ತಣಿಸು taṇisu. 2. = ತಣಿಸು, etc. (My.).

ತಣು taṇu. (Śmd. 59). (= ತಣುವ).

ತಣುವು taṇuvu. 1. = ತಣಿವು, etc. (My.).

ತಣುವು taṇuvu. 2. = ತಪು, etc. (My.).

ತಣ್ಪೆ taṇpe. 1. (= ಪಣ್ಪೆ). Connection, intercourse (ಗೆಜಪೆ My.). ತಣ್ಪೆ ಪೀರಿದರೂ ತಳರಾರು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. -ತುಮ್ಬಿಮುಣ್ಣೇ ತಣ್ಪೆ ಪಜ್ಜೀಪು (Prvs.).

ತಣ್ಪೆ taṇpe. 2. A quarrel, a dispute; a troublesome and a necessary business (My.; Mhr., H. ತಣ್ಪಾ); trouble, annoyance (My.; Tě.; T. ತಣ್ಪೈ). ತಣ್ಪೆಯವನ ನಣ್ಪೆಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಪೆಯವಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಒಣ್ಪೆ 2, ಒಣ್ಪೆಗ, ಪ್ರೇಮು. — ತಣ್ಪೆಯವ. -ಆವ. A troublesome man (My.).

ತಣ್ಪುಟ್ಟಿಗ taṇpiṭṭiga. = ತಣ್ಪೆ 2. — ತಣ್ಪುಗ್ಗ ಮಾಣಿ. A troublesome person (My.).

ತಣ್ಡ taṇḍa. A mass; a multitude; a crowd; a troop; a company, a party (ಗುಮ್ಮ, ಗುಣ್ಪು, ಜಬ್ಬರ್, ತುಮುಗ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಧಟ್ಟಿ, ಕಡರ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಓಳಿ Bhn.; My.; Tě.; Mhr. ತಾಣ್ಪ; ತಂ T., M. s. ತಡಿ 1; *cf.* ದಟ್ಟಿ 2). ತಣ್ಡದ ಜನರು ಹೊಣ್ಣು ಒತ ಕೊಡಲು ಹೋದರೆ ಮುಸ್ಸೆಯರಿಸ್ಸ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 4, 5; Abh. P. 13, after 54; 13, 63; Grj. 2, after 106; Prll. 3, 30; J. 5, 13; 6, 34; ಇತ್ತಣ್ಡ; ತಣ್ಡೋದಪತಣ್ಡ. — ತಣ್ಡ ತಣ್ಡ. rep. (Bp. 6, 26; 11, 2; 24, 1; 28, 48; 59, 27; 61, 10; J. 17, 10). — ತಣ್ಡ ಪೆಟ್ಟುಪ್. -ಂ-ಪೆಪ್. To meet or come together, to convene (T. 36, 65).

ತಣ್ಡಕ taṇḍaka. *Right preparation, complete performance; decoration;* 2, *a composition abounding in compound words* (*cf.* ದಣ್ಡಕ). 3, a juggler, a cheat. 4, the trunk of a tree.

ತಣ್ಡಕಾರಿ taṇḍa-kâra. One who amasses; a man who has a large amount of— (Bp. 38, 25).

ತಣ್ಡವಾಳ taṇḍavâḷa. = ತಾಣ್ಡವಾಳ. Cast iron (Śś.32; T.; Tě. ತಣ್ಡುವಾಳ).

ತಣ್ಡಸ taṇḍasa. = ತಾಣ್ಡಸ. Pincers, tweezers, tongs (ದಾಳ, ಗಾಳುಕ, ಇಕ್ಕುಳ Mr. 883; Bp. 44, 14; My.; Tě. ತಣ್ಡಸ, ತಣ್ಣಸ; M. ತಣಸ್ಸು; Portuguese *tenaz*).

ತಣ್ಡಸಿ taṇḍasi. = ತಣ್ಡಸು. (Rśv. 5, 58).

ತಣ್ಡಸು taṇḍasu. = ತಣ್ಡಸ. N. of a thorny tree (ಕಣ್ಣಿಕ Mr. 121).

ತಣ್ಡಾ taṇḍâ. = ತಣ್ಡೋದ. ತಣ್ಡಾ ಮುಣ್ಣಾ ಬಾಸುದೇವ (= ತಣ್ಡೋದ-; Prv.).

ತಣ್ಡಿ taṇḍi. = ತಣ್ಡಿ 2. Cold; coldness (C.; Mhr., H. ಧಣ್ಡಿ; B. 5, 80. 239. 257); wetness (My.).

ತಣ್ಡು taṇḍu. (= ಪಡಿ 1? or Tbh. of ದಣ್ಡ?). A staff; a club (Bp. 38, 18; 42, 19; T.); a heavy (iron) club (Ćpr. 7, 139).

ತಣ್ಡು taṇḍu. 1. Tbh. of ತಡುಗ. (Śś. 310).

ತಣ್ಡು taṇḍu. 2. *One of Śiva's door-keepers or attendants, and an original teacher of the arts of dancing and mimicry.*

ತಣ್ಣುಲ taṇḍula. *Rice cleaned from the husk* (ಅಕ್ಕಿ Mr. 11). 2, *the vegetable substance Ergeibe paniculata.* ತಣ್ಣುಲ ದನ್ನುದುಸೂಲಂ (Prv.).

ತಣ್ಣುಲಚೂರ್ಣ tapḍula-cûrṇa. Broken rice. See ಕುಚ್ಚು.

ತಣ್ಣುಲಪ್ರಕ್ಷಾಲಜಲ tapḍula-prakshâla-jala. Water in which rice has been washed. See ತಂಡುಲ.

ತಣ್ಣುಲೀಯ tapḍuliya. *The plant Amaranthus polygonoides* Roxb. See ತಮಟಸಾಕಲಿ.

ತಣ್ಣುಲೀಯಕ tapḍuliyaka. = ತಣ್ಣುಲೀಯ. (ಮುದಿಕ್ಕ, ಸೀರದರದ, ತಮಟಸಾಕಲಿ Mr. 142, o. rs. ಮುದ್ರಿಕ್ಕ, ಸೀರಫ-).

ತಣ್ಣೆ tapḍe. A foot-ornament of women (= ಗಗ್ಗರ My.; M.; T. ತಣ್ಣೆ).

ತಣ್ಣೆಲ tapḍel. The master of a boat, a Tindal (My.; Të.; Nhr. ತಾಣ್ಣೆಲ; T., M. ತಣ್ಣಲ್).

ತಣ್ಪೆ tapḍe. = ತಣ್ಣಾ. — ತಣ್ಪೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಪೆಲ್ಲ ಸಾಸುಬೇಡ. An expression used of a man who is free from domestic incumbrances, but at the same time without refuge and destitute (My.).

ತಣ್ಪೆಯಶಣ್ಣ tapḍa (as if Sk.) -upatapḍa. Crowds upon crowds, etc. (My.; Të.).

ತಣ್ಣ tappa. (= ತಣಿ). — ತಣ್ಣ ತಣ್ಣಗೆ. rep. (Śmd. 220). Very cool.

ತಣ್ಣಗೆ tappagë. = ತಣ್ಣನೆ. Cool; cold; cooling, refreshing; in good health, happy; calm; finished, as work; extinguished, as a light (My.; B. 1, 22; 4, 119; Sl. 228; J. 28, 5). ಎನ್ನೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ದೆನ್ನೆಯ ದಾಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?—ಗಾಣಿಗತ್ತಿ ಆಮ್ಮೋ ಆಪ್ಪರೆ ನಿತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾ ವೀತೇ?—ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಮುನ್ನಾದರೂ ಆಸಾಧ್ಯ (Prv.).

ತಣ್ಣನೆ tappanë. = ತಣ್ಣಗೆ. (Śmd. 59; Cpr. 1, 50; 2, 83. 84; (Abh. P. 3, 77; Bp. 18, 16; My.; Sl. 138). See ತಣ್ಣ-. — ತಣ್ಣಗೆ ದಣ್ಣನೆ. relt. (Cpr. 3, 94).

ತಣ್ಣನ್ನ tappanna. = ತಣ್ಣನೆ, ತಣ್ಣಾನೆ. ತಣ್ಣನ್ನ ಉಸುರು (ತಣ್ಣು ದಾರ್ G.).

ತಣ್ಣಸ tappasa. = ತಣಸು. Coldness, frigidity, cold, coolness (ವೈದ್ಯ Cë. I, 2; II, 28; Abh. P. 11, 153; J. 13, 57; 18, 34; 30, 35). — ತಣ್ಣಸಕ್ಕೊಡಿಸು. -ಒ-ತೋರಿಸು. Coldness to appear (J. 30, 12). — ತಣ್ಣಸವ್ವುದೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To get cold or cool (J. 30, 16).

ತಣ್ಣಾನೆ tappânë. = ತಣ್ಣನೆ. (My.).

ತಣ್ಣಿತು tappitu. = ತಣ್ಣಿತ್ತು (Śmd. 96). That is cold or cool; coolness; coldness (ಕೋಟಿ, ಕೋಡು, ವೈದ್ಯ Kk. 23; ಕುರೆರ್, ಕೋಡು, ಕೋಟ್ಟು, ವೈದ್ಯ Śm. 36).

ತಣ್ಣಿತ್ತು tappittu. = ತಣ್ಣಿತು, q. v. (Cpr. 8, 69).

ತಣ್ಪಳಿ tappaḷi. ತಣ್ಪಳಿಪೆಸರುದ ಪ್ರಭೆ (Cë. I, 57, o. r. ತಾ ದ್ಪಳಿಪೆಸರುದ ದಣ್ಪೊಪ್ಪಿ).

ತಣ್ಪು tap-pu. (Śmd. 248). = ತಮ್ಪು, etc. Coolness; cold; a cooling, refreshing quality; happiness. ದಣ್ಪಿನ ತದರ್ಮಗೆ (Rev. 10, after 31). See Cpr. 2, 53; 5, 62. 90; Abh. P. 12, 28; Bp. 18, 30; 30, 28. — ತಣ್ಪು ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get cold or cool (Cpr. 1, after 101). — ತಣ್ಪು ವೀಡು. -ಬೀಡು. To bestow coolness or refreshment profusely (Śiv. 4, 136).

ತತ್ವಾಣ tatvaṇa. The sound of the lute (ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿ Mr. 81).

ತತ್ tat. = ತದ 1, ತಳ 1, in ತತ್ಪರ, ತತ್ಪಳ.

ತತ tat. = ತದು, ತತ್ತ 1, ತತ್ತು, ತದ್ q. v., (ತತಿ 2, ತತುವು), ತದು.

ತತ tata. *Extended, drawn, stretched out; spread, diffuse.* 2, *any stringed musical instrument.* 3, wind, air.

ತತವಿತತಾದಿವಾದ್ಯ tata-vitata-âdi-vâdya. Various stringed and other musical instruments (Bp. 37, 2. 69; 59, 29).

ತತಸ tatas. From that; *from that place; afterwards, then; therefore.*

ತತಾ tatâ. = ತಾತಾ. — ತತಾತತು. = ತಾತಾತತು. (My.).

ತತಿ tati. 1. Extent; a series, a line, a range; a number, a crowd, a troop (ಸ್ತೋತ್ರ Mr. 422); a sacrificial act, a ceremony.

ತತಿ tati. 2. = ತತುಳ್ಳೆ. (Tbh. of ತತ್). A proper time or season (S. Mhr.; Të.; T. ತದಿ; Mhr. ತಳ್ಳಿ, on that day, at that time).

ತತು tatu. = ತತ್, etc. Tbh. of ತದ್.

ತತುಕ್ಷಣ tatu-kshaṇa. = ತತ್ಕ್ಷಣ. (Bp. 24, 26; My.).

ತತುವ tatuvu. Tbh. of ತತ್ತ್ವ 2. (Bh. 3, 8, 30; My.).

ತತುವು tatuvu. = ತತಿ 2. (My. occasionally).

ತತ್ಕಾಲ tad-kâla. That time; *time being, present time;* at that time. ತತ್ಕಾಲಂ, *at the time being;* directly, immediately.

ತತ್ಕಾಲೋತ್ಪನ್ನಧಿ tatkâla-utpanna-dhi. *Possessed of presence of mind.*

ತತ್ಕ್ರಿಯ tad-kriya. *Performing a particular work or service.*

ತತ್ಕ್ಷಣ tad-kshaṇa. = ತತ್ಕ್ಷಣ, ತತ್ಕ್ಷಣ, ತತುಕ್ಷಣ. That or the same moment. ತತ್ಕ್ಷಣಂ, *at the time being, at the same time, instantly, forthwith.*

ತತ್ತ tatta. 1. = ತತ್, etc. ತತ್ತರಣ (J. 14, 24). ತತ್ತಳಿ (-ಆಳಿ, 14, 15).

ತತ್ತ tatta. 2. Tbh. of ತಪ್ಪ (J. 31, 43). ತಪ್ಪಯರೊಳ್ ತಪ್ಪ ತಾನೆ ದೊರ ಕೊಣ್ಡಡಂ ತತ್ತಪಪ್ಪಡಂ (J. 28, 57).

ತತ್ತಕಾರ tatta-kâra. Truthfulness (Râm. 4, 3, 20).

ತತ್ತರ tat (= ತದ)-tara. = ತದರ. Trepidation, trembling, shuddering (My.; T., M.; see Mhr. s. ತದ 2). — ತತ್ತರಗುಟ್ಟು. -ಹುಟ್ಟು. To tremble, to shudder (My.). — ತತ್ತರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to tremble (My.).

ತತ್ತರಿಸು tattarisu. To tremble, etc. (My.; B. 4, 90).

ತತ್ತರಿ tat-tara. = ತತ್ತಳ, ತಬಬಡ. Perplexity, confusion, embarrassment (Ch. v. 19; Të.). See ಎತ್ತ ಬಿ-. — ತತ್ತರಿಸ್ದಡಿ. -ಒ-ಪಡಿ. To cut so that confusion arises (Grj. 6, 5). ತತ್ತರಿ ಬಿತ್ತರಿ. Mental embarrassment (V. 11, 8).

ತತ್ತರಿ tattari. = ತತ್ತರಿ. — ತತ್ತರಿದಡಿ. -ತರಿ. = ತತ್ತರಿಸ್ದಡಿ. (Bh. 3, 18, 31).

ತತ್ತಳ tat-taḷa. = ತತ್ತರಿ. (J. 30, 23). ತತ್ತಳದ ರಾವುತಂ (Śmd. 162). — ತತ್ತಳಂಗೊಳ್. -ಒ-ಕೊಳ್. To get perplexed (J. 14, 15).

ತತ್ತಿ tatti. = ತತ್ತಿ. An egg (ಅಣ್ಣ Xr.; ಕೋಳಿ, ಅಣ್ಣ, ಬೇತಿ Mr. 167; C.; T. ತದಳ, ತಿದಿಪ್ಪಿ, ತಿದಳ್, ತಿದಳ್ಳಿ, roundness; a ball; a round lump; ತಿದಿಪ್ಪು, to make round; *cf.* ತದಳು 2). See D. 2, 6; 3, 20. 113. 120; 4, 119. 132. 193.

ತತ್ತು tattu. A tripping, a stumbling (T.); peril, misfortune (Grj. 4, 97; T.).

ತತ್ತು tattu. Tbh. of ತತ್, in ತತ್ತುಗೊತ್ತು, in the sense of "the master of that" (My.).

ತತ್ತುದು tattudu. Third person singular of the imperfect of ಪದು 1 (J. 25, 55).

ತತ್ತುವ tattuva. = ತತುವ. (Dp.; T.).

ತತ್ತ್ವಿ tad-tva. = ತತ್ವ 2. (Sk.).

ತತ್ತ್ವಮಸಿ tad-tvam-asi. Thou art that, viz. the supreme soul (a common vêdântic expression, *e. g.* Abhâ. 3, 19).

ತತ್ಪರ tad-para. *Subsequent to that;* following after, inferior. 2, *having that as one's highest object or aim, intent upon, totally devoted to, attending to closely and anxiously* (ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಭುಭ್ರ, ಪರಾಮರ್ಶ, ಪ್ರೇಮಗೆಯ್ಮುವ Mr. 229).

ತತ್ಪರತೆ tad-paratĕ. Entire devotion or addiction to. (Ŏpr. 3, after 38; 8, after 4).

ತತ್ಪುರುಷ tad-purusha. The original or supreme soul. 2, a class of compounds in which the last number is defined or qualified by the first without losing its original independance (Śmd. 89 Mḷb. Cm.; 196. 201. 209; Kâvy. I, 3, 6-9. 49-52).

ತತ್ಪುರುಷವಕ್ತ್ರ tatpurusha-vaktra. One of the faces of Śiva (Śêr. 5, 6).

ತತ್ಪೂರ್ವ tad-pûrva. Prior, former. (Ny.).

ತತ್ರ tatra. 1. *In that, therein; on account of that; there; thither; then.*

ತತ್ರ tatra. 2. Tbh. of ತತ್ರ. — ತತ್ರ ಪಿತ್ರಿ. relt. Jugglery. ತತ್ರ ಪಿತ್ರಿಯದನ ಮುಖ್ಡೆ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಆಡ (Prv.).

ತತ್ರಭವಾನ್ tatra-bhavat. Your honour there: *venerable, respectable* (used in speaking of a person not present). See ಪೂಜಾವಚನ.

ತತ್ರಾಣಿ tatrâṇi. (tatrâṇi). — ತತ್ರಾಣಿಕೋಳಿ. The pochard, Fuligula ferina (Bḷ.).

ತತ್ವ ta-tva. 1. The letter or syllable ತ (Śmd. 103. 350).

ತತ್ವ tatva. 2. = ತತುವ, ತತ್ತುದ, ತತ್ವ್ಯ. The state of being that; true state, real state; reality, truth; essential nature; the very essence; the real nature of the human soul as being one and the same with the universal soul; a principle; a first principle or an elementary substance: bhû, salila, têja, anila, âkâśa (Mr. 53), or satva, rajas, tamas (ಸತ್ವಾದಿಗಳು 250), or any one of the twenty-five Sânkhya first principles; the number 25 (ಇಪ್ಪತ್ತೈದು 348); *Brahma;* a kind of ślêsha (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.); slow time in music. — ತತ್ವದೆಯು. -ದೆಹಿ. The essence (of something) to have been born or be (Bp. 61, 1).

ತತ್ವಜ್ಞ tatva-jña. Knowing the truth or true nature of anything; understanding the principles of a science thoroughly (Kâvy. III, 3, B, 148).

ತತ್ವಜ್ಞಾನ tatva-jñâna. = ತತ್ವಾಲೋಕ, q. v.

ತತ್ವಾರ tatvâra. Want, lack (My.). ಪೆಸರು ಮೂತ್ರ ಕ್ಷೀಣಸಾ ಗರಘಟ್ಟಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಗೆನೀರಿಗೆ ತತ್ವಾರ (or ಗೊಟ್ಟು, Prv.).

ತತ್ವಾಲೋಕ tatva-âlôka. Knowledge of the truth, etc. (ತತ್ವಜ್ಞಾನ Śmd. 8 Cm.).

ತತ್ಸಮ tad-sama. The same with it; equal to it. 2, one of the terms that are not borrowed from Saṁskṛita, but exist in Kannaḍa as well as in Saṁskṛita (Śmd. 220. 384-387; Ĉt. II, 2; Kk. 3. 95. 100; Śm. 77. 119; see ಸದೃಶ); the Śmd. adduces 21 such tatsamas (384).

ತಥಾ tathâ. *So, thus.* 2, *yes, it is so.* See Prv. s. ರಾಜ.

ತಥಾಗತ tathâ-gata. Being in such a state or condition. 2, *a Buddha; a Jina.*

ತಥ್ಯ tathya. = ತತ್ವ 2. *True, real, genuine; truth, reality.* (J. 9, 31). ಸಂಸಾರಿಗೆ ತಥ್ಯ, ದೇವಗೆ ವಧ್ಯ (Prv.).

ತದ್ tad. = ತತ್, etc. *He, she, it, that, this.* 2, *therefore.* (Śmd. 100).

ತದಕು tadaku. 1. To strike, to beat (My.).

ತದಕು tadaku. 2. Striking, beating. See Prv. s. ಮುಮುಕ.

ತದನನ್ತರ tad-anantara. Nearest or next to that; immediately upon that, thereupon, then (J. 7, 19; 10, 38; 24, 65; C.).

ತದಲು tadalu. = ತಪ್ಪಲು. A frame of thorns, etc., used as a gate in a hedge (My.; T. ತದಲ್, firmness, stability, *cf.* ತಗೆ; ತಪ್ಪು, a hedge of briers, etc; a wicket or small gate; lines of intrenchment).

ತದಾ tadâ. *At that time, then.*

ತದಾತ್ವ tadâtva. *Time being, present time.*

ತದಾನೀಂ tadânîm. *Then.*

ತದಾರಭ್ಯ tad-ârabhya. Beginning from that time, thence, since then (My.; Tĕ.).

ತದಿಕು tadiku. = ತಮಕು. The gum olibanum tree, Boswellia thurifera (ಸಲ್ಲಕಿ, ಗಜಪ್ರೀತಿ Mr. 123; Ŏpr. 5, after 64).

ತದಿಗಿಣ tadigiṇa. Sounds used in beating time in music (My.; *cf.* ತಕ್ಕಣತಾನ). — ತದಿಗಿಣಥೋಂ = ತಾನಿಗಾ. (My.).

ತದಿಗೆ tadigĕ. Tbh. of ತೃತೀಯೆ (Śmd. 343. 359. 373; Śm. 19).

ತದೀಯ tadîya. His, hers, its, theirs; such. (Bp. 3, 6; 4, 56; 18, 49).

ತದು tadu. Tbh. of ತತ್. (Bp. 19, 32).

ತದುಕು taduku. = ತದಿಕು. (ಸಲ್ಲಕಿ, ಗಜಪ್ರಿಯ Illâ.; ಗಜಪಳ್ಳೆಸ್ಯ, ಸುವಮೆ, ಸುರಭಿ, ರಸೆ, ಮಹೇಶ್ವರಿ, ಕನ್ನುರುಬಿ, ಪಲ್ಲಿಕೆ, ಬ್ಲಾನಿಕ Nr.; ಗಜಪಳ್ಳೆಸ್ಯ, etc., ಅನೇ ಬೇಲ Sl. 153; Rsv. 3, after 35). ತದುಕಿನ ಧೂಪ (ಯಾವನ, ತುರುಷ್ಕ, ಸಿಣ್ಣಿಕ, ಸಿಪ್ಪ Nr.; ಸಿಣ್ಣಾಕ, ಸಿಪ್ಪ Sl. 406). ತದುಕಿನ ಮುಪ್ಪಿ (ಯಾವನ, ತುರುಷ್ಕ, etc., ಅಸ್ಸುಗ ಜೋಂಕ, ಹಾಲುಮುಪ್ಪಿ Sl. 227; *cf.* ಮುಪ್ಪಿಯ ಧೂಪ).

ತದೆ tadĕ. = ನದೆ. To strike (ತಾವನ Śmd. Dh.; T. ತಯ್, M. ತಯ್; Tĕ. ತಪ್ಪು; *cf.* ತಗಲು, ತಪ್ಪು 1).

ತದ್ಗತ tad-gata. Gone to that; *bent or intent on.*

ತದ್ಗುಣ tad-guṇa. The quality or virtue of anything; possessing these qualities. 2, a figure of speech in rhetoric, transferring the quality of one thing to another (Kâvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ತದ್ದಿನ tad-dina. That day (J. 10, 26); during the day: day by day. 2, the day of mourning for deceased relations (ಮೃತತಿಥಿ My.; Tĕ.).

ತದ್ದು taddu. = ದದ್ದು. Tbh. of ದದ್ದು. (ದದ್ದು Nr., Mr. 384; Sl. 202). ತದ್ದುಳ್ಳವನು (ದದ್ದುಣಿ, ದದ್ದುಕೋಗಿ Nr.).

ತದ್ಧರ್ಮ tad-dharma. Having that business; that business; that religion (My.).

ತದ್ಧಿತ tad-d-hita. Good for that, etc. 2, an affix which forms nouns from other nouns. 3, a noun formed by a

taddhita affix, a derivative noun. See Śmd. 6. 88. 110. 120. 232. 245. 252; Kâvy. I, 1*a*, 6; I, 4, 1 seq.

ತದ್ಧಿತಪ್ರತ್ಯಯ taddhita-pratyaya. = ತದ್ಧಿತ No. 2. (My.).

ತದ್ಧಿತಲಿಂಗ taddhita-liṅga. = ತದ್ಧಿತ No. 3. (Śmd. 88 Cm.).

ತದ್ಧಿತಾಂತ taddhita-anta. = ತದ್ಧಿತ No. 3. (My.).

ತದ್ಬಲಿ tad-bala. *A sort of arrow;* a sort of bow (ಪಣ್ಡಾಸನ, ತಿರಿ, ಬಿಲ್ಲು ಛೇದ Mr. 294).

ತದ್ಭವ tad-bhava. Born or coming from that (Śmd. 236). 2, a word corrupted from Saṁskṛita (Śmd. 334. 360. 373. 377. 383), (or from any other language).

ತದ್ಭಾವ tad-bhâva. The becoming that. 2, the substance, thing, or nature of that (Śmd. Dh. No. 67).

ತದ್ಯಮ (tad-yama). Kindness, gentleness, mildness, peaceable behaviour (ನಾಮ Ct. II, 49 in one MS.).

ತದ್ಲು tadlu. = ತಡಲು. (My.).

ತದ್ವಚನ tad-vachana. That speech or word. (Śmd. 100).

ತದ್ವತ್ tad-vat. *Having or containing that.* 2, *like that, in that manner, thus.* 3, also, likewise.

ತನ್ tan. 1. = ಶಂ (ಶಮ್), etc., ತನು. — ತಣ್ಣೆಲೆಪುಳುಕ ಗಿಡ. -ಎಲೆ-ಪುಳುಕ-. The herb or low shrub Crotolaria verrucosa Lin. (Sr. & Pl.).

ತನ್ tan. 2. = ತನ್ನ್, ತಾ 1, ತಾಂ 1, ತಾನ್ q. v., ತಾನು. (Śmd. 178). Gen. ತಸ (see ತನತು), Dat. ತನಗೆ (My.; Śmd. 133. 178; Nr.; Nn. 73; J. 8, 2; 28, 57; 29, 34; 30, 49; Bh. 1, 8, 5), ತನಿಗೆ (Si. 69. 264. 265. 267. 293), ತಂಗೆ. Plural ತಮ್ (ತಮ್ಮ). ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ದಾನಿ ತಮ್ಮುದಿಗೆ ದಂಡ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?—ತನಗೆ ಒಬ್ಬ ಹಾನಿ ಆರ್ಘದಿಸ್ಥ ಮೋಯಿತು.—ತನಗೆ ಇಲ್ಲದವನು ದಂಡಂಗೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು?—ತನಗೆ ಇಲ್ಲ, ಕೂಸಿಗೆ ಏನು ಮಾಡ್ದಿಸಲಿ?—ತನಗೆ ಇಲ್ಲದವರು ದುಕ್ಕಳಿಗೇನು ಮಾಡಿಸ್ಯಾಳು? (Prvs.). ಕಾಳೆ ತಿಳುದಳಿಕೆ ಮುಟ್ಟಿತಪ್ಪಡೆ ತನಗೆ ತಾನೇ ಇದೆಲ್ಲಾ ತುಣ್ಣತನ ಕಡಿಮೆ ಆವೀತು (B. 4, 200). — ತನ ತನಗೆ. rep. (Bp. 10, 4; 18, 82; 57, 8; J. 13, 24). — ತನ್ದು. = ತನ್ನದು. (My.).

ತನ tana. An affix for forming true Kannaḍa words, *e. g.* ಕಲಿತನಂ, ಅಳ್ತನಂ, ಪೆಣ್ತನಂ (Śmd. 248); words like ಅಯೋಚಿತತನ are wrong formations (248).

ತನಕ tanaka. = (ಅನಕ), ತನ್ನ. Up to that measure: till, until, as far as (C.; Tḍ. ದನಕೆ, ದಾಕಾ, ದಾಕೆ; M. ತನೆ, T. ತನ್ನೆ, quantity, number, measure). ತನಿದಾರತನಕ (B. 1, 7). ಹುಡುಗರು ಹಡಿಸಾದು ದರ್ಪದದರಾಗುದ ತನಕ (1, 12). ಇನ್ನಿನ ತನಕ (2, 33). ಆಯ್ಸಿಬಿ ತನಕ (2, 42); ಕಡೆತನಕ (4, 197). ಇದ್ದ ವಿದಸತನಕ (4, 199). See Bp. 27, 22; 49, 18; 57, 12; 61, 57; D. 2, 6. 7; 3, 10. 67; 5, 59. 64. 72. 243; ಅಲ್ಲಿ-, ಇಲ್ಲಿ-, ಎಲ್ಲಿ-.

ತನಕೆ tanaki. Ascertaining; examination (My.; H. tanqih; Br. ತನಕಿ, ತನಕ್ಕಿ, ತನಿಪಿ).

ತನಖೆ tanakhe. An assignment on the revenues, an order for money; a standard rent-roll of villages (Mhr., H. ತನಖಾ; Br. ತನಖಾ, ತನಿಪಿ; R.).

ತನತು tanatu. ತನ-ಅತು. = ತನತ್ತು, ತನ್ನದು (Śmd. 178; Kk. 61). Its, hers. ಸಿನದು ಬಲವು, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ, ತನತು ಮುಪ್ಪೈರ್ಯದ್ ಆದಿನವತಿಗೆ (Śmd. 179).

ತನತ್ತು tanattu. ತನ-ಅತ್ತು 1. = ತನತು, etc. (Śmd. 178; Ct. II, 102). See Śmd. 179. 144.

ತನಯ tanaya. *A son.* Feminine ತನಯೆಳ್ = ತನಯೆ. (Bp. 4 sum.; 5, 5; 11, 38; 42, 17).

ತನಯೆ tanaye. *A daughter.*

ತನಿ tani. 1. To thrive, to develop, to become full-grown, etc. P. p. ತನಿತು (Cpr. 3, 15).

ತನಿ tani. 2. The state of having thriven, full, strong, fully developed, complete, matured, abounding in agreeable qualities, rich, etc. (T. ತನಿ, M. ತನ್, Tḍ. ತನಿ, to thrive, prosper, grow, increase, become full or fleshy). — ತನಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. A big piece of flesh (Abh. P. 13, after 54). — ತನಿಗಪ್ಪು. = ತನಿಗಮ್ಮು. (J. 20, 8). — ತನಿಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. A full or rich fragrance (Śmd. 77; Cpr. 7, 49; Abh. P. 3, after 75; J. 3, 8; 15, 9). — ತನಿಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. Juicy sugar-cane (V. 4, 29). — ತನಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A great, blazing fire (Abh. P. 11, 144). — ತನಿಗುದಿ. -ಕುದಿ. To be completely boiled (Bh. 1, 20, 54). — ತನಿಗುಳ್ಳ. (Si. 149). A kind of prickly nightshade. — ತನಿಗೆಣ್ಣ. -ಕೆಣ್ಣ. A glowing coal (Rây. 5, 34; V. 30, after 35; J. 3, 32; 13, 12). — ತನಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. 1. To be greatly or completely scattered (Bh. 8, 23, 20; Râm. 3, 6, 7). — ತನಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. 2. The state of being profusely scattered (J. 9, 24). — ತನಿನಗೆ. Great laughter (Râm. 6, 10, 10). — ತನಿಪರಿಮಳ. = ತನಿಗಮ್ಮು. (Râm. 2, 7, 3). — ತನಿಪೀಜ. A seed full of vital power (Bh. 2, 13, 9). — ತನಿಪೆಲ್ಲ. Delicious jaggory (Bh. 1, 15, 7). — ತನಿಪೊಜ್ಜು. -ಎಜ್ಜು. To throw delicious food to snakes to appease them (My.; Bh. 8, 2, 15). — ತನಿರಸ. A superior fluid, essence; excellent taste or flavour; great beauty. ಕಾಳ ಮೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಆಜಸ್ರದ ಕಲಿಸಿ ತನಿರಸಮೊಳು ಪೆಱಕ್ಕಿದ ಸೀ ಉದ್ಭತ್ತಿಗೆಗಳ್ಕೆ (Râghe. 17, 64). ಕುಜ ಕಜ್ಜಿಕೊಳು ಮೊಕ್ಕು, ಆಜ ದವೇ ತನಿರಸದ, ಪ್ರಿಜಗಣ ಸೊಗೆಯಯಿದಕ್ಕೆ? (Sp.). See J. 15, 47; 21, 57. — ತನಿವಣ್. -ವಣ್. A fully ripe fruit. ನೇಪ'ಳ ತನಿವಣ್ಣಂ (Śmd. 85 Mdb.). See Cpr. 7, 88; Bp. 18, 16; 48, 11; Rây. 2, 47; J. 3, 11. 31; 28, 20. — ತನಿವಣ್ಣು. = ತನಿವಣ್. (Bp. 20, 26). — ತನಿವಾಲ್. -ವಾಲ್. Rich milk (V. 9, 107). — ತನಿವೀರರಸ. Great heroism (J. 8, 31; 12, 25; 13, 51; 23, 26). — ತನಿವೆಚ್ಚು. -ವೆಚ್ಚು. To increase much (Cpr. 3, 45). — ತನಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. A great or brilliant light or lustre (Bh. 2, 2, 1). — ತನಿವೇಟ. -ವೀಟ. Various love-gestures (Rây. 11, 93). — ತನಿವೇಸಿಗೆ. -ವೀಸಿಗೆ. A very hot season (J. 15, 3). — ತನಿಸುಖ. Great pleasure or joy. ಆಜಾಮರಮೊಳು ಪೊಕ್ಕಟಿದ ತನಿಸುಖದ ದುಃಖ್ಖಳಿಸುವ ಆನುಭವಿ (Ûḍakhaṇḍânubhavasûra 1, 7). — ತನಿಸೂರೆ. Enormous plundering (Bh. 2, 4, 12). — ತನಿಸೊಬಗು. Great beauty (J. 6, 25). — ತನಿ ಸೋಂಕು. (or -ಸೊಂಕು). To cling to closely (Cpr. 7, 94). — ತನಿಹರಕೆ. Great blessing or praising (Bh. 1, 7, 30). — ತನಿಹಳುಕು. A large piece (Bh. 2, 2, 103).

ತನು tanu. = ತಳುವು 2, ತನ್ 1, ತನುವ, ತಮ್ಮು. (My.).

ತನು tanu. *Thin, slender, emaciated; small, minute; delicate, fine.* 2, *the body; self.* 3, *the skin.* ತನುವಿಂಯದ ನೋವಿಲ್ಲ, ಮನದಿಂಯದ ಬಾವಿಲ್ಲ (Prv.). — ತನುಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. Fragrance of the body (J. 6, 12).

ತನುಕರಣ tanu-karaṇa. An organ, or the organs, of the body (Bp. 4, 65).

ತನುಜ tanu-ja. *A son* (ತನುಜಾತ Mr. 309; ಮಗ Nn. 48. 92).

ತನುಜಾತ tanu-jâta. = ತನುಜ. (Mr. 309; ಪಾಂಡಿತ, ಮಗ Nn. 131).

ತನುಜಾತೆ tanu-jâte. = ತನುಜೆ. (J. 2, 51).

ತನುಜೆ tanu-je. A daughter. See ತನಯ-.

ತನುತರ tanu-tara. Thinner, more minute; uncommonly small or insignificant (Śśv. 2, 86).

ತನುತ್ರ tanu-tra. *Armour, mail.*

ತನುತ್ರಾಣ tanu-trâṇa. *Armour, mail.*

ತನುತ್ವ tanutva. Thinness, etc. See ತನುತ್ವ.

ತನುಧನಪ್ರಾಣ tanu-dhana-prâṇa. Body, property and life (J. 17, 35).

ತನುಧರ್ಮ tanu-dharma. The right, merit, or nature, of the body (Bp. 42, 20).

ತನುಭವ tanu-bhava. = ತನುಜ. (Bp. 24, 62. 63).

ತನುಮಧ್ಯೆ tanu-madhye. N. of a vṛitta (Čh.)

ತನುಮನಧನ tanu-mana-dhana. Body, mind and property (Bp. 1, 17; 2, 42; see ಊರ್ಧ್ವಪ್ರಾಣಪದಸ್).

ತನುವಿಕಾರ tanu-vikâra. Gesticulation (ಆಂಗಹಾರ Mr. 75).

ತನುವಿದಾಹ tanu-vidâha. Burning or great heat of the body (Čpr. 4, 33).

ತನುವು tanuvu. = ತನು, etc. (My.).

ತನುಸಮ್ಭವ tanu-sambhava. = ತನುಭವ. (J. 2, 35).

ತನೂಕರಣ tanû-karaṇa. Making thin or fine, attenuation, diminishing, weakening; paring. See ಒರೆ; ಕೆತ್ತು.

ತನೂಕೃತ tanû-kṛita. *Made thin; pared.*

ತನೂಜ tanû-ja. = ತನುಜ. (Čh. v. 11; Čpr. 2, after 53; Bp. 2, 3; 25, 25).

ತನೂಜೆ tanû-je. = ತನುಜೆ. See Čpr. 5, 102; Bp. 4, 32; ಪೈಲ ದಾಜ-.

ತನೂದರಿ tanu-udarî. Having a thin, delicate belly (Čh. v. 80; Čpr. 7, 139).

ತನೂನಪಾತ್ tanû-napât. The son or descendant of himself: *Agni.*

ತನೂನಪಾತ tanû-napâta. = ತನೂನಪಾತ್. (Mr. 46).

ತನೂಭವ tanû-bhava. = ತನುಭವ. (ನುಗ Kn. 126; Śmd. 227).

ತನೂರುಹ tanû-ruha. *The hair of the body; the wing of a bird.*

ತನೆ tane. = ಜನೆ, ಕನೆ 2, ನೆನೆ. The embryo of beasts; pregnancy (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Nr.; *cf.* Sk. ಫಲ, the fetus *in its second month*). ತನೆ ತರಿಸಿದ ಆಕಳು (ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭಿ, ಆದ ತೋಳೆ Nr.). ತನೆಯು ಆವ (ಪ್ರಜ್ಞಾಹಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ IIIā.). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ಪಲಿಕ್ಷಿ ಎನಿಸುಗು; ತನೆ ನಿಲುಲು ಪ್ರಜ್ಞಾಹಿ (Mr. 180). See ಎಳ ದನೆ.

ತನ್ಕ tanka. = ತನಕ. (My.).

ತನ್ತರ tantara. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ತರವಿದ್ದವನಿಗೆ ಮನ್ತರ ಬೇಡ (Prv.).

ತನ್ತಿ tantî. Tbh. of ತನ್ತ್ರಿ. (My.; Sl. 61; B. 4, 97. 124. 157; B. 5, 219). — ತನ್ತಿಟೆಲ್ಲಾಲು. The telegraph (My.).

ತನ್ತಿಮೋಹ tantî-môha. = ತನ್ತುಮೋಹ. (My.).

ತನ್ತಿರ tantira. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (My.).

ತನ್ತಿವಾದ್ಯ tantî-vâdya. A wire or stringed instrument. ತನ್ತಿವಾದ್ಯದನ್ನು ತಕ್ಕೈಯ್ಗಿ ಕೇಳಿದ ದಾಗೆ (Prv.).

ತನ್ತು tantu. = ತನ್ದಿಪು. Third person singular imperfect of ಆರು (C.). ಕೇಳಿದ ಕವಿ ಊರಿಗೆ ಮೂರಿಯು ತನ್ತು.— ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ದುಷ್ಟ ನಿವ್ವ ವರಿಗಳ್ಳ ಕೇಮು ತನ್ತು.—ಕೋವ ಪಾಪ ತನ್ತು, ತಾವ ಪ್ರಜ್ಞಾಹಿ ತನ್ತು (Prvs.). See Prv. s. ಪಾಯಿ.

ತನ್ತು tantu. 1. *A thread, a string, a cord;* a filament or fibre; wire (ತನ್ತ, ನೂಲು Nn. 75; ಗುಣ, ನೂಲು 78; ಸೂತ ನೂಲು ಎದ್ Mr. 530; ಸಾರನದ ನಾಳದ ಎದ್ 421; ಪ್ರ೦ Śm. 106; ಎದ್ 112). — ತನ್ತುಬಾರುಮ. A cord-Brâhmaṇa, a Brâhmaṇa whose only merit is his sacrificial thread (Bp. 55, 33).

ತನ್ತು tantu. 2. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (ಋಣತನ್ತ್ರ, ವರಿಗ್ರಹ Mr. 530; My.; Tē.). ಆಚಾರಮಾರ್ಗತನ್ತುದಪ್ ಆಪಿದಪ್ ಅವಸೋರ್ದ (ಪ್ರಕ್ಷ ದರ್ಶನ Mr. 248).

ತನ್ತುಕರಣ tantu-karaṇa. Making thread. See ನೂಲ್.

ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ tantu-kriyè. Working in thread; weaving. See ಕೆತ್ತು, ನೆಯ್.

ತನ್ತುಗಾರ tantu-gâra. = ತನ್ತುಗಾರ. A cunning, crafty, trickful man (My.). ತನ್ತುಗಾತಿಗೆ ಯಾಕೆ ತನ್ತಿಯಾಟ? (Prv.).

ತನ್ತುಗ್ರನ್ಥಿ tantu-granthi. A knot in a thread. See ಕಂ.

ತನ್ತುನಾಗ tantu-nâga. A shark. (R.).

ತನ್ತುನಾಭ tantu-nâbha. A spider (Tē., R.).

ತನ್ತುಪಟ tantu-paṭa. Cotton-cloth (Râm. 5, 8, 24).

ತನ್ತುಭ tantu-bha. *Mustard seed, Sinapis dichotoma* Roxb.

ತನ್ತುಮಾತ್ರ tantu-mâtra. Nothing but (the sacrificial) cord, only in the--. ತನ್ತುಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ (Prv.). 2, a thread, a string. See ಎದ್, ನೂಲ್.

ತನ್ತುಮೇಹ tantu-mêha. = ತನ್ತಿಮೋಹ. A particular stage of gonorrhœa (My.).

ತನ್ತುರ tantura. Tbh. of ತನ್ತ್ರ (Śmd. 336 Mḷb.).

ತನ್ತುವಾಯ tantu-vâya. *A weaver.* 2, *a spider.* 3, weaving. 4, a loom (ಮುಗ್ಗ Mr. 383).

ತನ್ತುವಾಯಕ್ರಿಯೆ tantuvâya-kriyè. A certain work done by a weaver. See ಕೆತ್ತು.

ತನ್ತ್ರ tantra. = ತತ್ರ 2, ತನ್ತರ, ತನ್ತಿರ, ತನ್ತು 2, ತನ್ತುರ. *A thread, a string* (ತನ್ತು, ನೂಲು Nn. 75). 2, *weaving;* a loom. 3, *raiment, vesture* (ವರಿಧಾನ, ಹೊದಕೆ 75). 4, the leading or principal action of a ceremony, characteristic or prevalent features, the regular order of ceremonies or rites, system, ritual, rule. 5, *an established doctrine, a scientific treatise; a system.* 6, *magical and mystic formularies.* 7, *a medicament, a drug;* a charm. 8, an expedient, a design, a stratagem, as sowing dissension (ಉಪಾಯ 75; ಭೇದ, ತನ್ತ್ರಭೇದ 62; *cf.* ಮಂತ್ರ-); cunning, trick, intrigue, plot. 9, an oath or ordeal, curse, imprecation; designing, plotting (see Mr. s. ತನ್ತು 2). 10, *royal retinue, a court, train;* an assembly (ವಿಧಾನ, ಕೂಟ 75). 11, *an army* (ಸೇನೆ 75). 12, a division of class or caste (ತರತಮಭೇದ 75). 13, decoration (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 75). 14, *the quality of being chief or principal* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ 75). 15, the highest truth, real truth, reality, certainty (ಪರಮಾರ್ಥ, ನಿಶ್ಚಯ 75). — ಮನ್ತ್ರವಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರವರ ಬೇಕು. — ತನ್ತ್ರವನಬಲ್ಲವನೆನ್ನು, ಮನ್ತ್ರವನಬಲ್ಲವನೆನ್ನು, ಯನ್ತ್ರವನಬಲ್ಲವನೆನ್ನು ಎಣ್ಣೆನ ಬೇಡ! (Prvs.). See Prv. s. ಮನ್ತ್ರ; ಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ. — ತನ್ತ್ರಮೆಬೆರಸು. -ಂ-ಬೆರಸು. Expedients, etc. to be combined with (Bp. 54, 75).

ತನ್ತ್ರಕ tantraka. *New and unbleached, as cloth.*

ತನ್ತ್ರಗಾರ tantra-gâra. = ತನ್ತುಗಾರ. A man who uses an expedient, one who is fertile in expedients; a cunning, crafty man (My.). ತನ್ತ್ರಗಾರನನ್ನು ಕಾತನ್ತ್ರಗಾರ ಜಯಿಸಿದ (Prv.).

ತನ್ತ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ tantra-adhyakṣha. A master of ceremonies (Riv. 6, after 10 & 43). 2, a general (Čpr. 10, after 1).

ತನ್ತ್ರ tantra. = ತನ್ತ್ರಿ. *A string, a cord; a wire; the string or wire of a lute, etc.* 2, a pûjâri. See Prv. s. ಮುನ್ತ್ರ.

ತನ್ತ್ರಿಕೆ tantrike. *The plant Cocculus cordifolius* DC.

ತನ್ತ್ರಿಸು tantrisu. To use an expedient, etc. See Nn. 147 s. ತ್ರಾಸ.

ತನ್ನನತಾನ tandana-tâna. = ತನ್ನಾನ, ತನ್ನಾನತಾನ, ತನ್ನಾನತಾನಾನ. Sounds used in beating time in music (My.; Tē.; M. തത്തിപ്പൈത്തി, തത്തിനാവി; *cf.* ನತ್ತತಗದ್ದೆಯಣ, ತದಿನಾ; Mhr. ತನನಾ).

ತನ್ನನಾನ tandanâna. = ತನ್ನನತಾನ. (My.).

ತನ್ನಲ್ tandal. (Śmd. 48. 58). Water-drops, spray, light rain (ಸೀದರ, ಜಲಕಣ Kk. 13; Śm. 35; ಸೋನೆ Ćt. I, 101; II, 113; Ćpr. 1, 97; 2, 86; 5, after 19; Abh. P. 3, after 67; 4, 119; *cf.* ಹನಲು).

ತನ್ನಾನತಾನ tandâna-tâna. = ತನ್ನನತಾನ. (My.).

ತನ್ನಾನತಾನಾನ tandâna-tânâna. = ತನ್ನನತಾನ. (My.).

ತನ್ನು tandu. 1. P. p. of ತರ್, ತರು.

ತನ್ನು tandu. 2. See s. ತನ್ 2.

ತನ್ನೂರಿಸು tandûrisu. = ತಾನ್ದುರಿಸು, ತಾನ್ದ್ರಿಳಿಸು. To grieve, to be distressed (ಚಿನ್ತಿಸು, ಬೇಡಸ Kk. 52, o. ra. ತಾನ್ದುರಿಸು, ತಾನ್ದ್ರಿಳಿಸು).

ತನ್ದೆ tandé. Father (C.; ಜನಕ, ಪಿತೃದಪ್ಪ ತಾತ Mr. 309; ಅಪ್ಪ Hlâ., Sl. 65; ದಪ್ಪ, ತಾತ, ಜನಕ, ಪಿತೃ Hlâ., Sl. 190; M.; T. തന്ത; Tē. തന്ത്രി, തണ്ട്രി; it is said to be a Tbh. of Sk. ತಾತ, Śmd. 336. 356. 372; *cf.* vêdic ತತ, father). Occasionally it is an endearing appellation (like ಅಪ್ಪ), *e.g.* Bp. 47, 29; J. 13, 55. Plural ತನ್ದೆವಿರ್, ತನ್ದೆಗಳ್ (Śmd. 120. 124), ತನ್ದೆಯರ್ (Bp. 32, 42; 48, 30), ತನ್ದೆಗಳು (C.). ಪ್ರವಿಷ್ಟನಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟಬಾತನು (ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ Hlâ.). ತಾತನ ತನ್ದೆ (ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ಮುತ್ತಾತ Sl. 192). ತನ್ದೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವನ ಎನ್ನ ವೇಲಾಸಿನ ಅಮ್ಮಿಗನ ಮಗ.—ತನ್ದೆಯ ಮುಖದಿನೆಗೆ ಪಲ್ಲು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ.—ಅರಸನ ಯಾರಿಗೆ ತನ್ದೆ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾಯಿ?—ತನ್ದೆಯ ಒಮಸು ತಾಯಿಗೆ ಪಾಪ.—ತನ್ದೆಯ ಮೋಟೋ ಕನ್ದಯ್ಯ (Prvs.). See ಮುಖ; Bp. 60, 60; B. 1, 28; RÂm. 3, 2, 15; J. 13, 55; 30, 24; 31, 34; Rśv. 13, 26; Bh. 1, 8, 17; Prvs. s. ನೊಗ, ಪಿತ. — ತನ್ದೆಗೆ ತನ್ದೆ. A paternal grandfather (ಪಿತಾಮಹ, ತಾತ Sl. 192).— ತನ್ದೆಗೆ ಪಿತಾಮಹ. A paternal great-grandfather (ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತನ್ದೆ, ಮುತ್ತಾತ Sl. 192).— ತನ್ದೆ ತಾಯ್. Father and mother (Bp. 46, 48). — ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗ ಳ್. -ಳು. Parents (Bp. 3, 81; 14, 16; 25, 15; My.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮುಕ್ಕಳು ಗಾಯಿಬಾಯಿಗೆ ಪಪ್ಪ (Prv.).— ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳ್. = ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ್. (J. 28, 17). ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳು (ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು Nr.). — ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ. = ತನ್ದೆಗೆ ತನ್ದೆ. (ಪಿತಾಮಹ, ತಾತ Nn. 22; B. 4, 156). 2, Brahmâ (ಮೊದ್ಮು Kk. 9). — ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆಯಿಲ್ಲದ. = ತನ್ದೆಯಯ್ಯನಿಲ್ಲದವ, q. v. — ತನ್ದೆಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ. — ತನ್ದೆಯಯ್ಯನಿಲ್ಲದವ. Gapâla (ವಿಧಾಯಕ Kk. 5, o. r. ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆಯಿಲ್ಲದ). — ತನ್ದೆ ಯೊಡಹುಟ್ಟಿದವ. A paternal uncle (ಪಿತೃವ್ಯ, etc. Nr.). — ತನ್ದೆವಾಡಿ. Relationship by a father's side (My.).

ತನ್ದ್ರ tandra. Tired, fatigued; lazy. (R.).

ತನ್ದ್ರೆ tandraté. = ತನ್ದ್ರಿ. (Ćpr. 4, 85).

ತನ್ದ್ರಿ tandri. ತನ್ದ್ರೆ tandré. *Fatigue, lassitude;* sleepiness, drowsiness; *fainting, exhaustion.*

ತನ್ನ್ tann. = ತನ್ 2, (ತನ್ನು), etc., ತಾನ್, q. v. Gen. ತನ್ನ (C.); Dat. ತನಗೆ (C.); Acc. ತನ್ನಂ (J. 16, 39), ತನ್ನನ್ನು (My.); Loc. ತನ್ನೊಳ್ (J. 29, 40), ತನ್ನಲ್ಲಿ (C.); Abl. ತನ್ನಿನ್ದ (C.). Pl. (ತಮ್), ತಮ್ಮ್.— ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ತಾನೇ ತರಣು ಮಾಡಿ ಪರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾ ಹಾಗೆ.—ತನ್ನ ಅಕ್ಕಸ ಆಲೋಯದವಳು ಕೆರಮನೆಯ ಜೊಮ್ಮಕ್ಕಸ ಬಲ್ಲ ಳೆ?—ತನ್ನ ತಾನಱಿದರೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ.—ತನ್ನ ದನ್ತಾ ತಾನು ಮುರಿ ಕೊಣ್ಡು ಅನ್ಯನ ಮೀಲೆ ಮೂರು ದೇವಿದಾ.—ತನ್ನ ಮುನೆ ಉಪ್ಪ ನಿಲ್ಲ; ಪೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಉರಿಯೋಳೆ?—ತನ್ನ ಸುಖವೇ ಲೋಕದ ಸುಖ, ತನ್ನ ಕಶ್ಟವೇ ಲೋಕದ ಕಶ್ಟ.—ತನ್ನ ಮೊಳ್ಳೇ ತಾನು ಮೊಕೆಯದವ ಮುಕ್ಕಾರ ಸಲ ಮುದನು?—ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ರಂಗ, ಪರಊರಿಗೆ ಮುಂಗ.—ತನ್ನ ತಾನು ಆಲೋಚನೆ ತಾಪಾದನು; ತನ್ನ ತಾನು ಮುತಿರೆ ತಾನು ಮೋಪಾನು (Prvs.). — ತನ್ನಮ. -ಆಮ 1. = ತನ್ನು 2, ತನತು, ತನತ್ತು. Its, his, hers (Śmd. 178; Ćt. II, 102; Bp. 51, 22; C.). — ತನ್ನ ಳ್. -ಆಳ್ 4. His, etc. own female or woman (V. 20, 28).

ತನ್ನಿ tanni. Second person plural of the imperative of ತರ್, q. v.

ತನ್ನು tannu. Perhaps = ತನ್ನ್ (but see ಉದಾ 2). — ತನ್ನುದ. Himself, herself, itself (Acc.; or: also him, etc.). ತನ್ನುದಕ್ ಆಯಿಸುವ ತೆಳಯಿಯರ ತಣ್ಡಾದನು ಮೆಮ್ಮಿಗೊಳಿಸುತ (Prll. 3, 30). See Bp. 8, 7. 57; 39, 11; 40, 10; 44, 3; 55, 34.

ತನ್ಮಧ್ಯ tad-madhya. In its middle: meanwhile (My.).

ತನ್ವಿ tanvi. A delicate, slender, or graceful woman. (J. 11, 26). 2, N. of a vritta (Ćh.).

ತಪ tapa. = ತಪ್ಪ 1, ಪೊಪ, ಠೊಪ್ಪ, (ದಪ 1, ಪೊಪ್ಪ 2). A sound in imitation of the noise of blows, of running feet, of falling cow-dung, fruits, etc. ತಪ ತಪ. rep. (My.; Tē.). — ತಪ ತಪನೆ. = ತಪ ತಪ. With the sound of ತಪ ತಪ (My.).

ತಪ tapa. = ತಪ 2. Heat; burning; shine (ಪಾಪ Nn. 33). 2, *the hot season.* 3, the month of mâgha (January-February, ತಪಸ್ Mr. 70). 4, austerity, penance. 5, a demon (ಗ್ರಹ Nn. 33). ತಪದ ಪಾಪೆಯಂ ಸಂಪ್ರಿಸುವಾತನು (ಪಾಪ್ತ Hlâ.). — ತಪಗೆಯ್. To perform or undergo penance. ತಪಗೆಯ್ವ ಮುಮ್ಮುನುಪಿಯರ್ (Mr. 258). — ತಪಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. = ತಪಗೆಯ್. (Abh. P. 15, after 80; Śśv. 2, 89). — ತಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To undertake penance (Abh. P. 16, after 34). — ತಪಮಾಡ್. -ಆಡ್. = ತಪಂಗೊಳ್. (Śśv. 2, 116). — ತಪಮಿರ್. -ಇರ್. = ತಪಗೆಯ್. (Śśv. 2, 115. 117).— ತಪವ್ಪುಮ. -ವಮ. = ತಪಗೆಯ್. (Bp. 4, 73). — ತಪವ್ಪುಮಸ. -ಪಮಸ. Ascetic devotion, religious austerity (ದರಿದ್ರತ್ಯೆ, etc. Hlâ.).

ತಪಸ್ಕ್ಲೇಶಸಹ tapas-klêśa-saha. *Enduring with resignation the privations imposed by austerities.*

ತಪಸ್ಪ್ರಭಾವ tapas-prabhâva. The efficacy of devotion. (Ćpr. 2, 82).

ತಪಕ್ಕನೆ tapakkané. = ಪಟಕ್ಕನೆ. All at once, slapdash (My.; Tē. തപുക്കു, തപുക്കു).

ತಪಟೆ tapaṭé. = ತಪ್ಪಟಿ, ತಮಟೆ, ತಮಡಿ, ತಪ್ಪಟಿ, ತಪ್ಪಟಿ, ತಪ್ಪಟ್ಟಿ, ತಮ್ಮಟಿ, ತಮ್ಮಟೆ. A large tambourine beaten with sticks (My.).

ತಪನ tapana. Heating; burning; shining. 2, *the sun.* 3, *a kind of hell.* 4, a divine being or demon who fights with Garuḍa (ಗ್ರಹ Nn. 400). 5, pining, mental distress.

ತಪನಸುತ tapana-suta. The son of the sun: Karṇa (J. 12 sum.). 2, Yama. 3, Śani. 4, Sugrîva (My.).

ತಪನಸುತನಂದನ tapanasuta-nandana. Karṇa's son Vṛishaketu (J. 12 sum.).

ತಪನೀಯ tapanîya. To be heated. 2, *gold.*

ತಪಪಕ್ಷಿ tapa-pakshi. The Bengal kite (ಚಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಣುಮುಳುಕ Mr. 171, o. r. ಆತಪ-).

ತಪರಾಖು taparâkhu. A slap (Mhr. ಧಪಡಾಕ, ಧುಪಾಕ; My.).

ತಪಲೆ tapaḷe. = ತಪ್ಪಲೆ, ತಪ್ಪೇಲಿ. A round brass or copper cooking-vessel (My.; Tē. ತಪಲೆ, ತಪೇರಾ; T. ತವಲೈ; M. ತಗಲಿ, ತವಲೆ; Mhr. ತಪೇಲೇ). See Prv. s. ತಪಸ್ಸು.

ತಪಲೋಕ tapa-lôka. = ತಪಸ್ No. 4, ತಪೋಲೋಕ. (Mr. 32).

ತಪವೇಸ tapa-vêsa. Tbh. of ತಪವೇಶ. A mere masquerade of penance. — ತಪವೇಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put on the mere form of penance. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ತಪವೇಸಗೊಂಬುದಂ (ಧರ್ಮಾಭ್ಯುದಯ, Oeṅgaḍḍaji Mr. 254).

ತಪಶೀಲು tapaśîlu. ತಪಸೀಲು. A detailed account, details, a minute narration (My.; ವಿಜಯ ವಿ. 132; Br.; Mhr., H. ತಪಸೀಲ).

ತಪಶ್ಚರಣ tapas-charaṇa. The practice of penance (My.).

ತಪಶ್ಚರಣೆ tapas-charaṇe. = ತಪಶ್ಚರಣ. (My.; Bp. 12, 29).

ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ tapas-charya. = ತಪಶ್ಚರ್ಯಾ. (My.; ವಿ. 41).

ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ tapas-charyè. = ತಪಶ್ಚರಣ. (My.).

ತಪಶ್ರೀ tapa-śrî. The goddess called tapa (Ūpr. 2, 40).

ತಪಶ್ರೀಕ tapa-śrîka. A man possessing excellent austerity or being rich in austerity (Ūpr. 3, 70).

ತಪಸ್ tapas. = ತಪಸು, ತಪಸ್ಸು. Heat; fire. 2, *austerity. penance.* 3, *the month of māgha* (January-February). 4, one of the seven worlds, the region above the Janalôka, inhabited by saints or devotees after death. 5, the ninth lunar mansion.

ತಪಸಿ tapasi. ತಪಸ್ಸಿ (ತಪ್ಪಸಿ), ತವಸಿ. Tbh. of ತಪಸ್ವಿ (Śmd. 368; ಹುಲಿ Kk. 33, o. r. ತವಸಿ). — ತಪಸಿಗಿತ. = (ತಪ್ಪಸಿ-), ತವಸಿಮರ. The plant Caesalpinia bonducella Flemm., (Guilandina bonducella or bonduc Lin., see ಗಜಗ; ಪ್ರಕೃತಿಗ, ಪುಷಿಕ, ಔಷಧಾರಕ Sl. 133). See ಪ್ರಪತಿಗಿತ.

ತಪಸಿಗ tapasiga. An ascetic or religious mendicant (Bp. 43, 28).

ತಪಸು tapasu. Tbh. of ತಪಸ್. (Bp. 45, 36).

ತಪಸ್ಯ tapasya. *The month phâlguna* (February-March). 2, = ತಪಸ್ಯೆ.

ತಪಸ್ಯೆ tapasyè. *Religious penance, mental devotion.*

ತಪಸ್ವಿ tapasvi. = ತಪಸಿ, etc. *Practising austerities; an ascetic, a religious mendicant* (ಯುಷಿ Nn. 109). 2, a mendicant, a pauper. 3, *poor, miserable, pitiable* (ಕರುಣಾ 109). 4, the flower Artemisia indica (ದವನ, ಹುಲಿಪತ್ರಿ Mr. 136). 5, fire (ದವನ, ಅಗ್ನಿ 109). 6, a kind of Pongamia glabra tree (ಕುಜಾತಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 109).

ತಪಸ್ವಿನಿ tapasvini. A female devotee (J. 15, 16); a poor wretched woman. 2, *spikenard, Valeriana jatamansi.*

ತಪಸ್ಸಿ tapassi. = ತಪಸಿ, etc. (Bp. 32, 52. 58).

ತಪಸ್ಸು tapassu. Tbh. of ತಪಸ್. (ಜಾತ, ತಪ Nn. 66; ವರ್ಗ, ತಪ 71). ತಪಸ್ಸಿಗೆನ್ದ ಹೋಗಿ, ಕುಪ್ಪಸಾ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಾ.—ತಪಸ್ಸು ಇಪ್ಪ ದಶೇ ಗಥಸ್ತ ಉಳ್ಳದನು (Prvs.).

ತಪಾಕ್ಷಯ tapa-kṣaya. The end of the heat: *the rainy season.*

ತಪಾಲು tapâlu. = ಟಪಾಲು, etc. (My.).

ತಪಿತ tapita. Heated, burnt, spoiled. ತಪಿತೆ, a spoiled, ruined woman (J. 5, 61).

ತಪಿಸು tapisu. = ತವಿಸು. To be hot, to burn; to suffer pain (J. 17, 34; 23, 20; My.).

ತಪೇಲಿ tapêli. = ತಪಲೆ, etc. (ಕುಣ್ಣ, ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ G.; B. 2, 24; 3, 58).

ತಪೋಧನ tapas-dhana. Rich in penance; ascetic, pious; richness in austerities; an ascetic, a devotee. (Ūpr. 9, 21; Bp. 16, 6; 19, 79; 24, 30; 52, 3; J. 2, 30).

ತಪೋಧನನಿಧಿ tapôdhana-nidhi. An ocean of austerity-riches (Bp. 52, 5).

ತಪೋನಿಧಿ tapas-nidhi. A treasury of austerities and penance, an eminently pious man. See ತಪನಿಧಿ; J. 2, 15.

ತಪೋಬಲ tapas-bala. The power acquired by austerities (J. 10, 45).

ತಪೋಭರ tapas-bhara. A mass of austerities (Ūpr. 4, 16).

ತಪೋರಾಜ್ಯ tapas-râjya. The empire or reign of austerities (Ūpr. 2, 41).

ತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿ tapas-lakshmi. The riches of austerities (Ūpr. 4, 60).

ತಪೋಲೋಕ tapas-lôka. = ತಪಲೋಕ. (My.).

ತಪೋವನ tapas-vana. A penance-grove. (Ūpr. 4, 15).

ತಪೋವೃದ್ಧ tapas-vriddha. Very ascetic or pious. (J 32, 10).

ತಪೋವೇಶ tapas-vêsa. = ತಪವೇಸ. — ತಪೋವೇಶಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ತಪವೇಸಗೊಳ್. ತಪೋವೇಶಗೊಂಬುದು (ಧರ್ಮಾಭ್ಯುದಯ, Oeṅgaḍḍaji Mr. 254).

ತಪೋವೇಷಿ tapas-vêshi. He who has the garb of an ascetic; a hypocritical ascetic (Bp. 24, 40).

ತಪ್ತ tapta. Heated; hot; burnt; afflicted. See ಸಪ್ತ; Bp. 50, 42; J. 11, 31. 32. 40.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಂಕನ tapta-mudrâ-aṅkana. Branding (the upper arm) with a hot seal (on which there is either a śaṅkha or chakra, My.).

ತಪ್ತ್ರಿ taptri. Heating; a heater. See ಉಪ-.

ತಪ್ಪ tappa. 1. = ತಪ, etc. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪನೆ. = ತಪ ತಪನೆ. (My.).

ತಪ್ಪ tappa. 2. Present relative participle of ತವ 1, q. v.

ತಪ್ಪ tappa. 3. = ತರ್ಪ. A present relative participle of ತರ, *e. g.* Bp. 13, 13; 26, 6; 30, 9; 53, 22.

ತಪ್ಪ tappa. 4. = ತಪ್ಪಲ್ 2. See ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲ್ s. ತಪ್ಪಲ್ 2.

ತಪ್ಪಟಿ tappaṭi. = ತವಡಿ, etc. (My.; Tē. ತಪ್ಪಿಡಿ; M. ತಪ್ಪಲ್ಲಿ).

ತಪ್ಪಡಿ tappaḍi. See s. ತಪ್ಪ 2.

ತಪ್ಪಣ tappaṇa. Tbh. of ತರ್ಪಣ, q. v.

ತಪ್ಪನೆ tappanè. = ತಪ್ಪ 1, (ತಪ್ಪನೆ 2). Quickly, suddenly, all at once (My.; Tē. ತಪ್ಪನೆ, ತಪ್ಪನೆ, ದಬ್ಬನೆ; M. ತರುತ್ತನೆ). ತಪ್ಪನೆ ಬಾ! ಅಪ್ಪರೆ ತಪ್ಪಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಪ್ಪಲ್ tappal. 1. Stumbling; erring; missing. — ತಪ್ಪಲಿ. -ಆಟ. A staggering, tottering, or false step (Bp. 44, 2). — ತಪ್ಪಲೆಬಿಟ್ಟವ. -ಎಟ್ಟವ. A man who misses the mark in shooting (ಲಕ್ಷಪಟ್ಟಿತ Mr. 206).

ತಪ್ಪಲ್ tappal. 2. = ತಪ್ಪಲಿ 1, ತಪ್ಪಲು q. v., ತಪ್ಪಲೆ. A level expanse round the foot of a mountain,

level ground on the top or edge of a mountain, table-land. ದಕಮ್ ಆಮ ಆ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲೊಪ್ಪಿ ತೀವರ್ ರಾಮಕ್ಕಣಾಮುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 151). ತಪ್ಪಲ್ಗಳ್ (see s. ಕ್ಕಲ್ 1). See J. 10, 3; 26, 4; Riv. 5, 53; ರನ್ನದಪ್ಪಲ್. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲ್. rep. (J. 28, 41).

ತಪ್ಪಲ tappala. 1. = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (B. 4, 213). — ತಪ್ಪಲ ನೀಡು. A table-land (B. 4, 115. 116. 163).

ತಪ್ಪಲ tappala. 2. = ರೊಪ್ಪಲಿ, etc. See ದುಪ್ಪಿ-.

ತಪ್ಪಲು tappalu. = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (ಸ್ಟು, ಪ್ರಸ್ಟ, ಸಾನು Nr.; My.). ಬಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು (ಕಟಿಕ, ಸಾನು, ಪ್ರಸ್ಟ Nr.; ಬೇಟಿ, ಗಿರಿಸಾನು Xn. 23; ಸಾನು 90; ಕಟಿಕ, ವರ್ಗತೋಪತ್ಯಕ 127; ಕಕುದ, ಅಪ್ರಿ ತಟಿ 143; ಕಟಿ, ಮೇಖಲೆ 152, o. r. ಬಿಟ್ಟಿದ ತುದಿ).

ತಪ್ಪಲೆ tappale. = ತವಲೆ, etc. (My.). ತಪ್ಪಲೇಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಬೋಮೆ ಕಡಾಲವಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹೋದೀತೇ? (Prv.). ತಪ್ಪಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಆವ ತಾಮ್ ಉಪ್ಪುವಕೆ ಕುದುವಕೆ ಬಾಹವು (Jus. 42, 14).

ತಪ್ಪಸಿ tappasi. (= ತವಸಿ, etc.). — ತಪ್ಪಸಿಗಿವ. The wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.).

ತಪ್ಪಳಿಸು tappaḷisu. = ಬಪ್ಪಳಿಸು. (My.).

ತಪ್ಪಿತ tappita. = ತಪ್ಪ 2. (My.).

ತಪ್ಪಿಸು tappisu. To cause to miss; to cause to pass by or not to fall into; to let slip; to leave undone; to interrupt; to do without; to avert; to deviate; to swerve; to evade; to resort to subterfuges; to elude; to avoid; to escape, to run away, etc. (C.). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಒಂ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಪ್ರಾಪ, ಉಪ್ಪಾಪ, ಆವಯಾಸ, etc. Sl. 296). ನಾಳೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (B. 1, 12). ಕುಬ್ಜಾಮಬ ಕಾಮುಜನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ಹೋಯಿತು (2, 46). ಪಾರಿಪಾಳ ತಾವರು ದುಷ್ಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಅವೆನ್ನಿಗೂ ಹೋಗುವ ವಿಲ್ಲ (3, 113). ಆದರು ದೇಹಾದನ್ನು ನೆದ ಹೇಬಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾಗ್ಯೂ ಆದನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ (4, 6). ನೀನು ಈಗ ಎರಡು ದಿವಸದಿಂದ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿರ ಬಹುದು (4, 154). ಆವಜಿ ಸಂಗತ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಚ್ಚೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಆದು ಬಹುತರ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಒಣ್ಣೆಯೆನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದೆನು (4, 170). ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಬಿದ್ದರೆ (4, 154). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (C.). ನಿನ್ನ ಧರ್ಮದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (C.). ಇವನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಬೇಡ (C.). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು, a man who escaped (C.). ಬಿಟ್ಟಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು (C.). ಈ ಕಾಟವಿನ್ನ or ಈ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು! (My.). See Bp. 13, 7; 14, 3; 30, 5; 34, 27; 43, 13. 23; 46, 47; 47, 12; 51, 48; 53, 15. 34; 60, 36; Prv. s. ಪರಿಹಿತ.

ತಪ್ಪು tappu. 1. To make a false step, to trip; to slip; to deviate; to commit an error, mistake or blunder; to be missed; to be forfeited or lost; not to come to pass; to fail; to disappear, to be passed (ಸ್ಟುಲಪ Śmd. Dh.; ತೊಲುಗು Śmd. 96. 132. 259 Cm.; C.; T., M., Tē., Tu.; T. also ತವರ್, ತವಮು, *cf.* ತಪ್ಪರಿಸು 2); to miss. ತಪ್ಪಿದವನಿಗೆ ಒಪ್ಪ ಇಲ್ಲ.—ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ತಪ್ಪ ಏನು ದೂರೀತು?—ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊತ್ತೇ?—ಜಾತಿ ತಪ್ಪಿದರೂ ನೀತಿ ತಪ್ಪ ಬಾರದು (Prvs.). ತಪ್ಪದು (ಪ್ರಮಾಣ, ಸತ್ಯ Nn. 139). ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪಿದವನು (ಆವರಾಧ್ಯೇರು Hlē.). ಆವಾನೊಬ್ಬನು ಗುಬ್ಬಿಯನ್ ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪಿದವನುಣ್ಣು, ಕೆತನು ಆವರಾಧ್ಯವನ್ನ (Nr.). ಜಾತಿ ತಪ್ಪಿ, ಕೆಲಿಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕ ಧೇನೆ (B. 3, 123). ಒಸ್ಸ ಪಧಮಂ ತಪ್ಪದೆ (Bp. 60, 26). ತಪ್ಪಿದೆ ಮ್ಮ ಬ್ರತಕೆ (60, 28). ಉಪ್ಪ ಮುರದ ತುದಿಯಿಪ್ ಏಬಿ, ಕೆಯಿ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನ್ನೆ (Sp.). ರೊಪ್ಪಿ, ಕೆಯಿ ತಪ್ಪಿ, ಬಿತ್ತು (My.). ಯಾವ ಗುಬ್ಬಕಾಬಿನು ಬಿಲ್ಲಿದ್ದೆನ್ನ ಕೋಲು ಗುಬ್ಬಿಯೆನ್ನ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತೋ, ಅನ್ನವನು ಅವರಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ (Sl. 280). ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ದೂರಾಡುವದು (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ 74). ಎಚ್ಚಬಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾಪ, etc. 71). ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರುವದು (ಸ್ರಸ್ಟ, ಪ್ರಸ್ಟ, ಸ್ಖಸ್ಟ, etc., ಜಾಬಿ ಬಿದ್ದುದು 382). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಜಬಿಳ ಅರ್ಧ ಬೆರ್ಧ (Dp. 1). ವಿಪ್ರರೆನ್ನ ಸುದಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ಸುದಿದುದು ತಪ್ಪಗುದು ಗಂಗಡೂಡಾದುದೆ ಯಾ? (Śmd. 68). See Cpr. 2, 41; 6, 95; Abh. P. 13, 71; Ch. v. 50; Bp. 24, 76; 27, 3; 28, 33; 30, 9; 31, 25; 32, 43; 34, 13; 37, 25; 39, 32; 43, 13. 14. 45; 46, 17. 44; 48, 3; 57, 13; 61, 76; Bh. 1, 8, 19. 58. 59; J. 2, 60; 4, 2; 6, 6; 30, 27; Śm. 38; Sl. 57. 92. 247. 264. 265. 295. 377; ನೀರ್ನೆ ಲೆದಪ್ಪು, ದೂರಗ್ದಪ್ಪು, ದುಸ್ಸಪ್ಪು, ಮೀರೆದಪ್ಪು; Prvs. s. ತಿರಿ ಗಾಲು. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪ. rep. ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲೆ ತರ ತರಂಗಳಂ ತೆಗೆಪೆಟ್ಟು (J. 28, 41).

ತಪ್ಪು tappu. 2. (Śmd. 191). Tripping, slipping, erring, missing. 2, a slip, an error, a mistake, a blunder; an impropriety; a fault, misdemeanor (C.; T., M., Tē.). ತಪ್ಪಿದ್ ಏಬಿ (J. 30, 29). ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ತಪ್ಪ ತನಯುನೊಳು! (31, 35). ದುಪನಸ ದೋಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (31, 36). ತಪ್ಪುಳ್ಳಡೆ ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್ವುದು! (Mr. 3). See Śmd. 377; Cpr. 1, 104; Bp. 11, 5; 24, 86; 38, 27; 40, 43. 62. 90; 45, 4; 48, 2; 53, 34. 44; 60, 31; 61, 4. 35. 56; J. 21, 46; B. 3, 84. — ತಪ್ಪಜ್ಜೆ. (-ಅಜ್ಜೆ). = ತಪ್ಪ ಹೆಜ್ಜೆ. (My.). — ತಪ್ಪಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 48). = ತಪ್ಪಲಡಿ. A false step, a slip; an irregular, waddling step. (T.). — ತಪ್ಪಣಿ. -ಅಣಿ. The condition of the woof missing the warp in the web of a loom (My.). — ತಪ್ಪ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು. To acknowledge one's fault (B. 3, 84; My.). — ತಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ. A gift (to an idol or a guru) to make amends for an impropriety (My.). — ತಪ್ಪುಕೆಲಸ. A misdeed, a fault. ತಪ್ಪುಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ (ಅಘವನ್ನ Sl. 439). — ತಪ್ಪ ಕ್ಷಮಿಸು. To put up a fault, to pass it unavenged or overlook it (Bp. 18, 80; 22, 41; B. 4, 200; 5, 9; My.). — ತಪ್ಪುಗಣ್ಣು. A knot that is wrongly formed and cannot be solved (My.). 2, a connexion that is contrary to rule and useless (B. 3, 79). — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪ. rep. (Bp. 49, 16). — ತಪ್ಪುದಾರಿ. A wrong road (ಅಪಥ Sl. 105; My.). — ತಪ್ಪುನುಡಿ. A wrong word (ಅಬದ್ಧ, ವಿಪರೀತಾರ್ಥ Hlē.; ಅಬದ್ಧ Mr. 84; My.). — ತಪ್ಪು ಬೀಳು. A mistake to occur (C.). — ತಪ್ಪ ಸಯ್ವಿಸು. = ತಪ್ಪ ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 34; 23, 40; 27, 60; My.). — ತಪ್ಪು ಸಹಿಸು. = ತಪ್ಪ ಸಯ್ವಿಸು. (My.). — ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸು. To charge a fault upon (a man), to charge (a man) with a fault (My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಮುಖಿಪ್ಪ (Sp.). — ತಪ್ಪು ಹಪ್ಪು. To impute a fault to (B. 5, 266). — ತಪ್ಪು ಹುಡಿ. To find fault with (Bp. 25, 33; My.). — ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ. = ತಪ್ಪ ಡಿ. (My.; ದಟ್ಟಿಡಿ G.). — ತಪ್ಪು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. = ತಪ್ಪ ಸಯ್ವಿಸು. (B. 4, 201). — ತಪ್ಪು ಹೊಣಿಸು. To accuse (one) of misdemeanor, to charge a fault upon (one, My.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಣಿಸಿ ಬೇದಿಸಲು (ಮಿಥ್ಯಾ ಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Sl. 56). ತಪ್ಪು ಹೊಣಿಸಿದವನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವನು ಯಾರು? (Prv.). — ತಪ್ಪು ಹೊಮು. A fault to be charged upon (one, Rām. 6, 53, 78).

ತಪ್ಪುವಿಕೆ tappuvikĕ. Erring, etc.; missing. ಕ್ರಮ ವನ್ನು ತಪ್ಪುವಿಕೆ (ಅತಿಕಾಪ, etc. Sl. 247). ಕ್ರಮ ತಪ್ಪುವಿಕೆ (ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವಿಪರ್ಯಾಸ, etc. 398).

ತಪ್ಪೆ tappĕ. = ಟಪ್ಪಾ, etc. (My.).

ತಫರೀಕು taphariku. Allotment, division into shares (Br., H. ತಫ್ರೀಕು; R.).

ತಫಾವತಿ taphâvati. = ತಫಾವತು. (My.).

ತಫಾವತು taphâvatu. Difference; deviation, variance, as of accounts; failure, shortcoming; error (My.; Mhr., H.).

ತಫಾವತುಗಾರ taphâvatu-gâra. A man who defalcates. ತಫಾವತುಗಾರಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಏನು ಕೋಪ? (Prv.).

ತಬಕ tabaka. = ತುಬಕು. A platter or plate for betel leaf, betel nut, etc. (Mhr., H. ತುಬ; R. 4, 125; 5, 283).

ತಬಕು tabaku. = ತುಬಕ. (My.). See Prv. s. ತಬ್ಬಲಿ.

ತಬಕೆ tabaḳe. = ತವಕೆ, etc. (My.).

ತಬಲಾಕು tabalaku. A packet of papers (My.; Mhr., H. ತುಲಕ). 2, the string encircling and confining them (Mhr.; My. as ತುಲಕುವಾರ).

ತಬೀಯತು tabîyatu. Constitution; disposition; temper of mind (My.; Mhr., H. ತಬಿಯತ).

ತಬೇಲಿ tabêli. A stable (My.; Mhr., H. ತಬೇಲ).

ತಬ್ಬರಿಸು tabbarisu. (ತಬ್ಬಿಬ್ಬಿಸು). 1. To be overcome by terror, grief, etc.; to be amazed or bewildered (My.; *cf.* ತಬ್ಬಿ 1; Te. దెబ్బర, difficulty, distress).

ತಬ್ಬರಿಸು tabbarisu. 2. To slip, to stumble (My.; T. ತಬರ್, ತಬಬು). ತಬಕ ದಬ್ಬಿದ ತಬ್ಬರಿಸಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತಬ್ಬಲಿ tabbali. = ತಬ್ಬಿಲಿ, q. v. (My.). ತಬ್ಬಲಿ ತಬಕು ಕಡುಬು ಚಿಗಳೀರಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Prv. s. ತಲೆ ಬೋಳಿಸು. — ತಬ್ಬಲಿಕೂಸು. A child who is bereaved of its mother; an orphan; a bad, troublesome child (My.). — ತಬ್ಬಲಿತನ. Vile action (My.). — ತಬ್ಬಲಿದನ. Vicious cattle (My.). — ತಬ್ಬಲಿಬಾಳೆಹಣ್ಣು. An inferior plantain (My.). — ತಬ್ಬಲಿ ಮನುಷ್ಯ. A vile man (My.). — ತಬ್ಬಲಿಮನಿತ. A friendless and broken man (My.). See Prv. s. ತಲೆಕೂದಲ್. — ತಬ್ಬಲಿ ಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Inferior rice (My.).

ತಬ್ಬಿಬ್ಬು tabbibbu. The state of being overcome by terror, etc., bewilderment, maze (My.; Te.). ಅವನಿಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಯಿತು, ಅವನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದನು (My.). — ತಬ್ಬಿಬ್ಬು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get bewildered or confused (C. Bp. 46, 20; My.). — ತಬ್ಬಿಬ್ಬುಮಾತು. Bewildered or disordered language, as that of a dying person, etc. (My.).

ತಬ್ಬಿಲಿ tabbili. = ತಬ್ಬಲಿ, ತಬ್ಬಿಲಿ. (Tu. ತಬ್ಬಿಲಿ, ತಬ್ಬುಲಿ). **The state of a child's being bereaved of its mother** (My. as ತಬ್ಬಲಿ); **the state of its being bereaved of its parents** (My. as ತಬ್ಬಲಿ). **2, a wretched, mean or inferior person or thing** (My. as ತಬ್ಬಲಿ; if ತಬ್ಬಿಲಿ, as Si. has it, be the true form, it might be ತಬ್ಬು 2 -ಇಲಿ 1; but see ತಬಲಿ). — ತಬ್ಬಿಲಿ ಹುಟ್ಟು. Be born as a low person! (ಉಚಿತನಿ, ಆಳರಿತೆ Si. 401).

ತಬ್ಬಿಸು tabbisu. To cause to embrace; to cause to clasp in the arms, as a quantity of straw, firewood, etc. (My.).

ತಬ್ಬು tabbu. 1. = (ತಕ್ಕೈಯನ್ನು). ತಬ್ಬು, ತಬ್ಬು. **To embrace** (My.; Bh. 8, 20, 56). ಜೋಗಿಗೆ ಜೋಗಿ ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಣಿರಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾ ಬೂದಿ.—ತಪ್ಪಸೆ ದಾ! ಆಸ್ಪರೆ ತಬ್ಬುಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ನ ದಾಗೆ (Prvs.). **2, to clasp in the arms, as a quantity of wood, etc.** (My.; Bp. 16, 20). See Prv. s. ದಿಕ್ಕೆಲ್ಲಪೆ.

ತಬ್ಬು tabbu. 2. (= ತಕ್ಕೈ 1). **An embrace. 2, the amount of wood, etc., that can be taken in the arms at once.** — ತಬ್ಬುಹುಲ್ಲು. An armful of grass, straw, etc. (My.).

ತಬ್ದೀಲ್ tabdîl. = ತಬ್ದೀಲ್, q. v.

ತಬ್ಲಿ tabli. = ತಬ್ಬಲಿ, etc. (My.).

ತಬ್ದೀಲ್ tabhdîl. Exchange; transposition; transfer (Si. 395; My., Br., H. ತಬ್ದೀಲ್).

ತಮ್ tam. 1. = ತಮ್ಮ, (ತಮ್ಮು), ಕಾಂ 2, ಕಾಮ, ಕಾವ. **Plural of ತನ್ 2, etc.;** (*cf.* ತಮರ್). Gen. ತಮಗೆ, ತದು (see below), ತವ; Dat. ತದುಗೆ (Śmd. 296; C.), ತದಗೆ (ಅ: ತವ ತವಗೆ). — ತದು ತದು. rep. (Bp. 54, 19; 60, 30). — ತದು ತದುಗೆ. rep. = ತದುಗೆ ತದುಗೆ, ತವ ತವಗೆ. (Čpr. 7, after 115 & 129; Bp. 4, 6. 68; 8, 8; 51, 71; 53, 7; 56, 25; 58, 15. 65; J. 8, 31; 17, 18; 33, 21; My.). — ತದು ತಮ್ಮ. = ತದು ತದು. (Bp. 3, 85; 7, 10; 46, 27). — ತದ್ದುಮ್ಮ. = ತದು ತದ್ದು ತದ್ದು ತಮ್ಮ (Śmd. 211; Čpr. 7, 125; B. 3, 77).

ತಮ್ tam. 2. = ತಂ (ತಜ್), etc. — ತಮ್ಮುಳಿ. -ಪುಳಿ. Triturated vegetables, etc. mixed with curds (My.). — ತಮ್ಮೆಳಗ. He of cool light: the moon (ದನ್ದಿರ, etc., ತಿ Kk. 44, o. r. ತೆಳ್ವೆಳಗ). — ತಮ್ಮೆಳಗು. Cool light (Bh. 3, 8, 16).

ತಮ tama. 1. The termination of the superlative degree: most, etc.

ತಮ tama. 2. = ತಮಸ್. (ತತ್ವಲೆ Nn. 26. 34; ಮುಖ್ Kk. 118; ರಾಮು Mr. 39). See Ch. IV, 2, 49; Abh. P. 14, 20; ಪ್ರತಿ ಮೋಹ-. — ತಮವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. Darkness to seize (Bp. 54, 30).

ತಮಂಗ tamaṅga. = ತಡಗ, ತಡಂಗ. *A platform, a stage.*

ತಮಟೆ tamaṭe. = ತವಟೆ, etc. (My.; ಆನಂ Si. 404). See Prv. s. ಉಮಟೆ.

ತಮತ tamata. Desirous, longing after. 2, wished, desired (R.; see ತವಕ).

ತಮತು tama-atu. = ತಮುತ್ತು, ತಮ್ಮತು, ತಮ್ಮಮ. (ತಂ 1. 179; T. ತಮುದು). Theirs.

ತಮತ್ತು tama-attu. = ತಮುತು. (Śmd. 179).

ತಮನ tamana. Becoming breathless. (R.).

ತಮನ್ಧ tamandha. Tbh. of ತಮೋನ್ಧ (Bp. 8, 57; 58, 48; 61, 85. 88).

ತಮರ್ tamar. = ತವರ್, ತವನು, ತವರು. **Those who are his, hers or theirs** (= ತಮವರ್), **one's own people** (T., M.; Te. తమరు, తారు). — ತಮರೂರ್. -ನಾಡ್. A woman's native village. ತಮರೂರ್‌ಪ್ಪಿನ ಕುಲವಾನೆ ರಯರ್ ಮುಂಛಧರಂಗೆ ವವಿದರ್ ಮುದಮಂ (Śmd. 82).

ತಮರ tamara. (= ತಗರ 1, etc.). Tin; (lead).

ತಮರಸ tamarasa. = ತಾಮರಸ. The lotus (ತಾಮರೆ Kk. 13, ೧೨ MS.; not Sk.).

ತಮಸ್ tamas. = ತಮ 2, ತಮಸ್ಸು. *Darkness.* 2, *Rāhu.* 3, mental darkness; *sin.* 4, *darkness or ignorance as one of the three qualities or constituents of everything in creation,* the other two being ಸತ್ವ and ರಜಸ್. 5, a N.

ತಮಸುಕು tamasuku. A note of hand, a bond (My.; Mhr., H. ತಮಾಸುಕ).

ತಮಸ್ವಿನಿ tamasvini. *Night.*

ತಮಸ್ಸು tamassu. Tbh. of ತಮಸ್. (My.).

ತಮಾಮು tamâmu. Completed, finished (Mhr., H.); the whole (My.; Br.); wholly, entirely.

ತಮಾಲಿ tamâla. *A tree with a very dark bark, but white flowers, Xanthochymus pictorius* Roxb. (ಗಜ್ಜರ Mr. 469; ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ಗಿಡ G.). See ಮೋಗೆ. 2, = ತಮಾಲಪತ್ರ.

ತಮಾಲಪತ್ರ tamâla-patra. *A sectarial mark on the forehead.*

ತಮಾಲರೇಖೆ tamâla-rêkhe. A streak or stripe on the forehead (Rêv. 6, after 11).

ತಮಾಲಿ tamâli. N. of several plants. (Čpr. 4, 31. 37).

ತಮಾಷೆ tamâshe. A diverting exhibition; a farce; the trick of conjurers; sport, fun (C.; Mhr., H. ತಮಾಶಾ).

ತಮಾಷೆಗಾಱ tamâshe-gâra. A seeker of sights and shows; a showman, buffoon (My.).

ತಮಿ tami. *Night.*

ತಮಿಸ್ರ tamisra. *Darkness.*

ತಮಿಸ್ರೆ tamisre. *Darkness.* 2, *night;* a dark night.

ತಮಿಳು tamiḷa. = ತಮ್ಬಡ. The Tamil language; Tamil (T. ತಮಿೞ್; B. 4, 128. 206).

ತಮೋಗುಣ tamas-guṇa. = ತಮಸ್ No. 4. (My.).

ತಮೋಘ್ನ tamas-ghna. Destroying darkness: *fire.*

ತಮೋನುದ tamas-nud. Dispersing darkness: *fire.*

ತಮೋಂಧ tamas-andha. = ತಮಸ್ಸ. Great darkness (J. 31, 63).

ತಮೋಪಹ tamas-apaha. Removing darkness: *fire.* 2, *the sun.* 3, *the moon.*

ತಮೋಮಣಿ tamas-maṇi. The jewel of darkness: a kind of gem. 2, a fire-fly. (R.).

ತಮೋಮಯ tamas-maya. = ತಮ್ಮಯ. Consisting or composed of darkness, covered with darkness.

ತಮ್ಪಿಸು tampisu. To cool: to extinguish, as fire or a light (My.), or a fiery weapon (J. 4, 36).

ತಮ್ಪು tampu. = ತಣ್ಪು, ತನುತ್ವ, (ತಮ್ 2), ತಮ್ಬು. Coolness; coldness; wetness, dampness (of soil); a cooling, satisfying, gratifying, pleasing or refreshing quality, character or thing; satisfaction, etc.; (cool, coolly; C.). ತಮ್ಪು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಮ್ಪು ಇದ್ದೀತು (Prv.). ತಮ್ಪು ಮಾತುಮಱವ (ಆತಂಕಪ Nr.). ತಮ್ಪು ೩೨ (J. 15, 9). ತಮ್ಪಿನ ಮುನೆ (G. 147). See Bp. 1, 7; 36, 29; Bh. 1, 5, 5; Č. Bp. 4, 7; Râm. 2, 7, 3; Śiv. 3, after 35; 4, 68; J. 3, 10; 6, 32; 10, 16; Râghe. 17, 54; B. 2, 22. 49. — ತಮ್ಪುಕಿರಣ. A cool ray (G. 148). — ತಮ್ಪುಗಾಳಿ. A cool wind (G. 147). — ತಮ್ಪುನಾಡು. A cool or cold country (B. 3, 29). — ತಮ್ಪುಭೂಮಿ. Cool, damp soil (ಕೃಷಿ G.; My.). — ತಮ್ಪುವಡೆ. -ವಡೆ. To obtain coolness: to remain unburnt (J. 11 sum.). — ತಮ್ಪುಸೆಱೆ. -ಸೆಱೆ. To obtain coolness: to be refreshed (J. 8, 5).

ತಮ್ಬಗಿ tambagi. = ತಮ್ಬಿಗೆ, etc. (ಅಲಸ Čb.).

ತಮ್ಬಟಿ tambaṭa. = ತವಡಿ, etc. (ಮುದ್ದು Nr.; T. ತಮ್ಬಟ್ಟಿ). ಅಟಿಪ, ಏನ್ಕೆಯು, ತಪ್ಪಲೆ, ಛೇರಿ, ನಿಸ್ಸಾಳ, ತಮ್ಬಟಿ, ಮುರಜ, ಧಕ್ಕೆ, ತಮುರುಗ, ಕೊಮ್ಬು, ಕಹಳೆಗಳ ಜಯಕರವಮ್ ಅಳ್ಕಿದುಮು (J. 12, 12). See Rêv. 6, after 11; Bp. 5, 39; Č. Bp. 5, 7.

ತಮ್ಬಟಿ tambaṭe. = ತಮ್ಬಟಿ, etc. ತಮ್ಬಟಿ ಹೊಗಿ ಛೇರಿಗೆ ಮೂಡಿ ಪೋದ ಬಾಗೆ (Prv.).

ತಮ್ಬಟ್ಟ tambaṭṭa. = ತಮ್ಬಟಿ, etc. (ಅನಕ Nr.).

ತಮ್ಬತ್ತಿ tambatti. — ತಮ್ಬತ್ತಿಬಾಳಿ. A shrub with long white thorns and fragrant yellow flowers, Acacia eburnea Willd. (Z.).

ತಮ್ಬಲ tambala. — ತಮ್ಬಲದ ಹುಳು. A worm that is found in damp places, especially in the drain of a bathroom (My.).

ತಮ್ಬಲಿ tambaḷa. = ತಮಿಳು. (C.).

ತಮ್ಬಾಕ tambâka. = ತಮ್ಬಾಕು. Tobacco (ಧೂಮ್ರಪತ್ರ, ಮೋಗೆ ಸೊಪ್ಪ G.; B. 4, 205; Mhr., H. ತಮ್ಬಾಕೂ, ತಮ್ಬಾಖೂ). ತಮ್ಬಾಕ ಸೇವನ (ಧೂಮ್ರಪಾನ G.).

ತಮ್ಬಾಕು tambâku. = ತಮ್ಬಾಕ. (B. 4, 40; My.; Tě., T., M.).

ತಮ್ಬಿ tambi. Chastisement, beating (Mhr., H. ತಂಬ್ಬಾ; Sd.).

ತಮ್ಬಿಗೆ tambigĕ. = ಜೆಮ್ಬಿಗೆ, etc., ತಮ್ಬಗೆ, ತಮ್ಬುಗೆ. (ಆದುತ್ರ, ಕಮತ, ಕಲತ, ಕುಟಿ, ಪದುಮ್ಬು, ನೀರ್ದಮ್ಬು G.; My.; Tě.; *cf.* ತಾಮ್ರಕ; B. 1, 10. 18; 3, 59; Śi. 241. 309; Jûs. 42, 14). See ಮಿಸುನಿದಮ್ಬಿಗೆ; Prv. s. ಗಂಗೆ 2.

ತಮ್ಬಿಸು tambisu. To stop, to check, to arrest (J. 8, 20).

ತಮ್ಬು tambu. = ತಮ್ಪು. — ತಮ್ಬಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. The flour of raw rice mixed with milk or water, jaggory, etc. (My.). — ತಮ್ಬೆಲರ್. -ಎಲರ್. A cool, refreshing breeze (Śmd. 151; Čpr. 1, after 101; 2, 72; 7, 64. 107; Bp. 5, 30; 12, 14; J. 3, 6. 36; 26, 13).

ತಮ್ಬು tambu. A tent (My.; Mhr., H. ತಂಬೂ). ತಮ್ಬು ಒಳ್ಳೆ? ದೇ ಸರಿ, ನೆರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹದ್ದಲಿಸ ಜೇಕು (Prv.).

ತಮ್ಬುಗೆ tambugĕ. = ತಮ್ಬಿಗೆ, etc. (Bp. 12, 9; 58, 68; 59, 16; Tě.; see Mr. 212 s. ಗಿಣ್ಣೆ).

ತಮ್ಬುಲ tambula. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲ (Śmd. 359; Hlâ.; ವೀಟಿಕೆ, ವೀಳೆಯ Kk. 59; Čpr. 8, 54; Tě., M., T. ತಮ್ಬುಲ). See ಕಯ್ತ ಪಮ್ಬುಲ, ವೀರಪಮ್ಬುಲ.

ತಮ್ಬುಲಿ tambuli. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿ. (ಪಡಪಾಳಿ Čt. I, 25).

ತಮ್ಬುಲಿಗ tambula-iga. (Śmd. 233). Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ. A seller of betel (233; Râm. 5, 8, 51).

ತಮ್ಬೂರ tambûra. = ತಮ್ಬೂರಿ. ಇಪ್ಪರವಗೆ ತಮ್ಬೂರವೇಂ? (Prv.).

ತಮ್ಬೂರಿ tambûri. A kind of guitar with from three to five strings (My.; ಜಂಬರ, ದಪ್ಪಟ, ವೀಣೆ G.; Tě. ತಮ್ಬುರ, ತಮ್ಬುರೆ; T., M. ತಮ್ಬುರು; Mhr., H. ತಂಬುರಾ, ತಂಬುರಿ).

ತಮ್ಮ tamm. = ತಮ್ಮ 1. Gen. ತಮ್ಮ (C.); Acc. ತಮ್ಮಂ, ತಮ್ಮನು, ತಮ್ಮುನ್ನ (C.); Loc. ತಮ್ಮಲಿ (C.); Abl. ತಮ್ಮಿನ್ನ (C.). ತಮ್ಮ ಕಲುಪೆ ತಾವ ಅಯ್ತರು, ಪರರ ಕಲುಪೆ ನೂಜ ಅಯ್ತರು (Prv.). — ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ. rep. (Śmd. 211; Bp. 54, 65). — ತಮ್ಮದು. -ಅಮ 1. = ತಮನು. Theirs (Kk. 61; C.).

ತಮ್ಮ tamma. A younger brother (ಜಘನ್ಯಜ, ಅನಿಷ್ಠ, ಅವರಜ, ಅನುಜ, ಯವೀಯಸ್ Hlâ.; Nr.; Mr. 311; Śi. 196; J. 16, 25; 18, 54. 58; C.; Tě.; T. ತಮ್ಬಿ; M. ತಮ್ಬಾನ್, ತಂಬ್ಬಿ); also a word of endearment (Bp. 25, 17; B. 4, 92). Plural ತಮ್ಮಂದಿರು (My.), ತಮ್ಮನ್ದಿರು (My.; B. 4, 75. 215). ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಗೆ ಮೂಗನಿಲ್ಲ.—ತಮ್ಮ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಾದರೂ ಕಾವಿನ ನಮ್ಮದಲ್ಲ.—ತಮ್ಮನ ಸಂಗತ ತಂಗಿಯು ಗಟ್ಟ ಮೂಜು ಪೇಪಾದೆ ನಿನಗೇನಪ್ಪ?—ತಮ್ಮನ ಸಂಗತ ತಿಮ್ಮ ಜಸ್ತರೆ ತಂಗ ಅಕ್ಕವೇ ಗತಿ (Prv.).

ತಮ್ಮಟಿ tammaṭa. = ತವಡಿ, etc. (J. 4, 18; see s. ದಂಡಮುರಾವಾದ್ಯ).

ತಮ್ಮಟಿ tammaṭe. = ತಮ್ಮಟಿ, etc. (My.; Tě. ತಮ್ಮಟೆ; M. ತಮ್ಮಟ್ಟಿ; ಅನಕ, ಪಟಿಪ Śi. 62, *sic!*).

ತಮ್ಮಡ tammaḍa. 1. Impediment; delay (ತಡವು ಮಾಡು Śmd. II; *cf.* ತಗ 1, etc.).

ತಮ್ಮಡ tammaḍa. 2. = ತಮ್ಮಡಿ 2, q. v.

ತಮ್ಮಡಿ tammaḍi. 1. An attendant on an idol (ದೇವಾಜ್ಞೆಯ, ದೇವರು Nr.; My.; Tē. ತಮ್ಮಳವಾಡು, ತಮ್ಮಳಿ, ತಮ್ಮಡಿ, ತಮ್ಮುರಿ, ತಮ್ಮುಳವಾಡು). ತಲಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮೂರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ದಾರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 18, 45; 24, 77; 28, 48; 32, 50; 51, 67; 52, 8; V. 14, 102. 103.

ತಮ್ಮಡಿ tammaḍi. 2. — ತಮ್ಮಡಿವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. N. of a creeper (ಶಾಸ್ತ್ರಿ Mr. 147, o. r. ತಮ್ಮಡ-).

ತಮ್ಮತು tamma-atu. = ತಮ್ಮುತು, ತಮ್ಮದು (Kk. 61).

ತಮ್ಮಮಯ tammamaya. Tbh. of ತಮೋಮಯ. (Bp. 28, 56).

ತಮ್ಮು tammu. = ತಮ್ಮ; (but see ಉದಂ 2). — ತಮ್ಮುದಂ (Bp. 25, 17).

ತಮ್ಮುತು tamma-utu. (Śmd. 180). = ತಮ್ಮತು, etc. Theirs; (they themselves). ನಿಮ್ಮುತಿರ್ದರುಮ್ ಎಮ್ಮುತಮ್ಮರುಂ ತಮ್ಮುತಮುತರುಂ (180).

ತಮ್ಮೆ tammĕ. The soft part, as the lobe of the ear, or gristle of the nose (Tē.); a halter's knot (Tē.). — ತಮ್ಮುಗಿಡ. A cultivated pulse, Dolichos lablab L. (St. & Pl.). 2, a shrub of which the root is used medicinally (My.).

ತಯಾರ tayâra. = ತಯಾರು. (Śiva G.; Ōb. 108; B. 5, 123. 124).

ತಯಾರಿ tayâri. Readiness; preparation (ಸಂತರಣೆ, ಸಿದರಣೆ G.; My.; Mhr., H. ತಯಾರಿ).

ತಯಾರು tayâru. Prepared, made; ready, waiting to do, etc. (C.; B. 5, 37; Mhr., H. ತಯಾರ).

ತರ್ tar. = ತರು 1, (ಪಾ), ಪಾರ್. To lead or conduct near or somewhere near, as men (Bp. 51, 4; 53 sum.; Bh. 1, 8, 4; Rāv. 5, 130; 6, after 137; J. 30, 48), horses (Bp. 11, 16; Rām. 26, 19. 20), etc.; to bring (ಆನಯು Śmd. Dh.; C. as ತರು; Tē. ತಪ್ಪು); occasionally: to give (My. as ತರು; T., M.). Negative base ತಾರ್, q. v. P. p. ತಪ್ಪು (Śmd. 281. 76; Ōb. v. 71; Bp. 60, 15; etc.); Pros. ತಪ್ಪದಂ (Śmd. 260. 281), ತಪ್ಪದೆಂ (Rāv. 5, 130), ತಪ್ಪದ್ಪೆಂ (Śmd. 73), etc.; Fut. ತರ್ಪಂ (275; Rāv. 6, after 137), ತರ್ಪರ್ (Rāv. 6, 35; Participle relative present also ತರ, see ತರ 1, and ತಪ್ಪ, see ತಪ್ಪ 3; Imperative 3rd person singular and plural ತರ್ಕೆ (Śmd. 269); Imperative 2nd person singular ತಾ 2, q. v.; Imperative 2nd person plural ತನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 9, 9; 59, 30–40; My.), ತನ್ನಿಂ (My.). ದಾಪಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಗೋಸುಗ ತಪ್ಪ ಉದಕ (ದಾಪ್ಯ); ಕಂಡಾಡಿಗಿ ತೆಗೆದು ತಪ್ಪು ದೂಡಿದ ಪೊಱ (ಕುಪ್ಪೆ Nr.). See Bh. 1, 10, 39; J. 28, 30; 29, 22; Rāv. 6, after 11; ಅಮ್ಮುರ್, ಇದಿರ್-, ಉಗುರ್-, ಎದಿರ್-, ಒಗೆ-, ಕರೆ-, ಕವಿ-, ಸಜೆ-, ಪರಿ-, ಬಿಸು-, ಮೂರ್-, ಸಾರ್-, ಪರಿ-, ಹಿಡಿ-, ಮುನ್ನರ್-. — ತರ್ ತರ್. rep. (Bp. 59, 42). — ತರಬೇಡು. -ಪೇದ್. To order to conduct near or to bring (Śmd. 82).

ತರ tara. 1. = ತರಹ, ತರಾ, ತಲ 1, (ತೆರ). A line, a row; succession; order; kind, manner, fashion; rank, class; sort; equality, likeness (ಪರಿವಿಡಿ, ಕ್ರಮ Śm. 53; ತಮಾಯ್ Śmd. 13. 366 Cm.; ಕ್ರಮ 44 Cm.; C.; T., M., Tē.; Mhr., H. ತರಾ, ಧರ). 2, the story of a building (ಅಕ್ಷರಪ್ಪರ, ನೆಲೆ Śm. 105. 106). ತರದಲ್ಲದ ಮಾತು ಮಾರಾ ಏದಾದರೂ ಆದೀತೇ? (Prv.). See Ōpr. 3, 60; 5, 125; 6, 30; 8, 23; Ō. Bp. 42, 15; B. 2, 22. 23; 3, 70. 125; 5, 148. 205. 245; ಇತ್ತರ, ಎತ್ತರ, ಎದ್ದಿರ, etc. 3, a layer, a stratum; a heap (B. 4, 202. 204; Mhr., H. ಧರ; Sk. स्तर). — ತರಗತಿ. Sort, kind; condition; classification; position at school, class (My.; Tē.). — ತರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To form a line, to get one's self into regular order (Abh. P. 1, 110; Rāv. 6, after 11; 13, after 77; Śāv. 1, after 79). — ತರಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to form a line, to put into proper order, etc. (Rāv. 8, after 5; 10, after 31; V. 14, after 26). — ತರ ತರ. rep. (Ōb. v. 234; Abh. P. 1, 53; Bp. 8, 9; 10, 32; 12, 35; 51, 66; 58, 50; J. 17, 2; Ō. Bp. 5, 51). ತರ ತರವಾಗಿ ಪೇಳ್ದ ಮಣಿತರೆ ಮುರಕ್ಕನ ಕವೆ (Prv.). — ತರವೈದಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To form a row or rows; to seize or select every thing in its order, etc. See ಇತ್ತರವೈದಿ; Grj. 2, after 106; Rāv. 5, after 19; 8, after 5. — ತರವೈಪು. -ಂ-ಪೆಡು. To form a row or rows (Rāv. 13, after 77).

ತರ tara. 2. An imitative sound. — ತರಗುಟ್ಟು. -ಳುಟ್ಟು. To tremble (My.). — ತರ ತರ. rep. = ತತ್ತರ, q. v. Tremblingly, quakingly (C. in -ನಡುಗು; Mhr. ಧರಧರ; Mhr. ಧರಧರ ಕಾಪೆ, to tremble). — ತರ ತರನೆ. = ತರ ತರ. (My.). — ತರತರಯಿಸು. = ತರತರಿಸು. (My.). — ತರತರಿಸು. To tremble, to quake (My.; Rām. 3, 6, 8).

ತರ tara. 3. The termination of the comparative degree: more, uncommonly, see *e. g.* ಅತಿಶಯ-, ಅಧಿಕ-, ಉಚಿತ-, ಉರು-, etc.

ತರ tara. 4. Passing over or beyond, crossing, passing; freight. See ಆ-, ಉತ್ತ-2.

ತರ tara. 5. Tbh. of ತರಸ್. (Mr. 273).

ತರಕಲು tarakalu. = ತರಕು, ತರಸು 2, (ತರಿ q. v.), ದೆರಸಲು, ದರಕು. Roughness of surface, unsmoothness (as that of cloth, stones, vessels, planks, leaves), unevenness (of soil); grittiness; grit (that is involuntarily produced in pounding rice, My.; M. ತರು; T. ತರತರಪ್ಪು; *cf.* ಕಕ್ಕು 1 P).

ತರಕಸ tarakasa. A sword (? Tē.: a quiver; *cf.* ತರಕಾರಿ). ಗಜಾಗಣಿಗಳ್ ತುಱುಗಿದ ಪೊಸ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಂ ಬಿಸ್ಸಿಳ್ ತೆಕ್ಕು, ತರ ಕಸದುಸ್ ಎಡದೆಗಲೊಳ್ ತೋಡರ್ (Rāv. 6, after 11).

ತರಕಾರಿ tarakâri. An esculent vegetable, vegetables (My.; Sl. 156. 162. 310; Mhr., H.).

ತರಕು taraku. = ತರಕಲು, etc. (My.). — ತರಕು ತರಕು. rep. (My.). — ತರಕು ತರಕು. rep. (My.).

ತರಕ್ಷು tarakshu. *The striped hyena.* 2, a tiger (ಪ್ಯಾರ್ಥೆ Nr. 159). *Cf.* ಮೃಗಾಜನ.

ತರಗಡೆ taragaḍĕ. Wastage; loss; deficiency. ತರಗಡೆ ಬರುವಂತೆ (ಆವಹಾಡ, ಆವಹಳು, ಮಾನಿ, ಕೊಯಿಲು, ಕಡುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ Sl. 392; see ತರಗು).

ತರಗಸಿ taragasi. = ತಗಸೆ, etc. (ತರುವಸಿ). Cassia tora Lin. (St. & Pl.).

ತರಗಾಱ taragāṟa. A bricklayer (B. 4, 122).

ತರಗು taragu. (= ತಸ್ಕು 2). Sinking; diminishing; wastage (Tē. ತರಗು, ತರುಗು, ತರಗು, ತರುಗು; *cf.* ತಪ್ 1 P). 2, customary deduction; brokerage, commission, fees called customs; a small allowance or gratuity given by the seller,

borrower of money, etc. to the broker (My.; Tk., T., M.). — ತರಗಿಸಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A broker's shop (My.). — ತರಗಿನ ಪೇಟೆ. (ವಿದಾಡೆ, ದಣ್ಯವೀಥಿಕೆ, ಮಾಣಿಜ್ಯ, ಮಾಣಿಜ ಕೇರಿ Sl. 106).

ತರಂಗ tara-á-ga. = ತರಂಗು. Waving, moving to and fro; a wave (ಸೀರಿಕ ತರೆ Kn. 12; ಘಂಗ, ವೀಚಿ, ತೆರೆಮೆರೆ Mr. 406). 2, one of a horse's paces, the gallop of a horse (Sk.; ಮಾಳ Ch.).

ತರಂಗತಮ taraṅga-tama. N. (Abh. P. 4, 38. 66).

ತರಂಗಮ tara-á-gama. (= ತರಂಗ). N. of a vṛitta (Ch.).

ತರಂಗಿಣಿ taraṅgiṇi. *A river.*

ತರಂಗಿತ taraṅgita. Waving; overflowing (Abh. P. 12, after 2).

ತರಂಗಿಸು taraṅgisu. To move like a wave, to wave, to move to and fro; to overflow (Grj. 2, after 100).

ತರಂಗು taraṅgu. Tbh. of ತರಂಗ (Śmd. 364).

ತರಟ taraṭa. = ತರಟು, ತಟ. The state of being cut off: baldness (see ತಟ 1). — ತರಟವಲೆ. -ತಲೆ. = ತರಟ್ಟಲೆ. (Bp. 51, 53). — ತರಟ್ಟಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. A bald head (ಬುಲಿ, ಶಿವಿಷ್ಟ, ಬಿಕ್ಷು ಉಪ್ಪಿಕ Hlā.).

ತರಟು taraṭu. = ತರಟ, etc. — ತರಟುಮುಗ್ಗೆಯುವನು. A man with a bald head (ಬುಲಿ, ಶಿವಿಷ್ಟ, etc. Nr.).

ತರಡು taraḍu. = ತಡ್ಡು, ತರುಡು, ದೊಡ್ಡು, ದೊರಡು. A testicle (My.; *cf.* ತರ). ಕುರುಬನಿಗೆ ತರಡಿನ ಮೀಲೆ ಕೆಯ್ಯ. — ಮೊರೆಯುಳ ಚಿಕ್ಕಳ್ಳೆ ತರಡೇ ಒರಗಲ್ಲು (Prvs.). See ಗೋಣಿತರಡು, Prv. s. ಕುರುಬೆಳ್ಳಿ.

ತರಣ taraṇa. 1. Crossing over, passing, floating; overcoming, etc. See ಉಪ-, ವಿ-.

ತರಣ taraṇa. 2. Tbh. of ತ್ರಾಣ (Śmd. 336; My.).

ತರಣಕ taraṇaka. A man who crosses, etc. (J. 22, 30).

ತರಣಿ taraṇi. Crossing over; moving forwards. 2, *a float, a raft, a boat.* 3, *the sun.* 4, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 5, a kind of rose, Rosa glandulifera (ಮುಳ್ಳುಸೇವೆ ಸ್ವಿಗೆ G.). 6, a parrot (ತಿಪ Mr. 495).

ತರಣಿಕಾಂತ taraṇi-kānta. The sun-stone, a kind of crystal (ರತ್ನಾಕ್ಷ, ಸ್ಫಟಿಕ Mr. 101).

ತರಣೀಯ taraṇīya. To be passed or crossed over (adj., Cpr. 7, 65).

ತರತಮ taratama. = ತಾರತಮ್ಯ (ತಾರುತಮ್ಯ), q. v. (Ct. II, 114; Śmd. 171. 172; Mhr.).

ತರದೂಡು taradūḍu. Getting ready, arranging matters; improving, correcting;—effort, labour, exertion, painstaking (My.; Br.; Mhr., II. ತರತೂಡು).

ತರಪಣ್ಯ tara-paṇya. *Ferriage, freight, the price or fare paid at a ferry.*

ತರಪು tarapu. = ತರಪು, ತರುಪ. An inferior stone, like a diamond (My.; T. ತರುಪು, ತಪುಪ್ಪು; Te. ತರುಪು).

ತರಫ taraphu. Side, direction; party; a division of a country, a district (Br., R.; Mhr., II. ತರಫ).

ತರಬು tarabu. = ತರಫ, etc. (My.).

ತರಬೇತು tarabētu. Able, skilled; education, training (My.; Br.; Mhr., II. ತರಬೀತು, ತರಬೀತ).

ತರಲ tarala. = ತರಳ, (ತರುಣ). Moving to and fro, trembling, *tremulous, unsteady, fickle* (ತಂಪಲು Kn. 63; ಎಳಮ Śmd. 395 Cm.); splendid, glittering, sparkling. 2, liquid, liquefied. 3, a child, an infant, a boy (ಬಾಲಕ, ಪಸುಮ ಕ್ಕಳು 63). 4, *the central gem of a necklace* (ಹಾರದುಪ್ಪಡುಕ, ಹಾರದುಪ್ಪದ ರತ್ನ 63; ಹಾರದುಪ್ಪದ ರತ್ನಾಂತಳಂ Mr. 338). 5, N. of a vṛitta (Ch.). 6, libidinous, wanton.

ತರಲತೆ taralatĕ. Tremulousness, shaking; unsteadiness; sprightliness; glittering. (Śmd. 173; Cpr. 3, 54).

ತರಲತ್ವ taralatva. = ತರಲತೆ. See ತಿಕ್ಷ್ಣ-.

ತರಲಾಕ್ಷಿ tarala-akshi. A woman with tremulous eyes. (J. 30, 26).

ತರಲಾಯತಾಕ್ಷಿ tarala-āyata-akshi. A woman with large and tremulous eyes (Cpr. 3, 65).

ತರಲಿತ taralita. *Shaking, dangling, tremulous, unsteady* (ಲುಲಿತ, etc., ಅಲ್ಲಾಡುವಮ Mr. 454).

ತರಲೆ taralĕ. *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlā.).

ತರವಾರ taravār. = ತಲವಾರ್. A sword (Sl. 289; Mhr. ತರವಾರ, ತಲವಾರ).

ತರವಾರಿ taravāri. *A sword, a scymitar* (ಪಟ್ಟಕ್ಕರ, ಖಡ್ಗ Nn. 27).

ತರಸ taras. = ತರ 5. *Speed, velocity.* 2, *power, strength, energy.*

ತರಸ tarasa. 1. *Meat, flesh.*

ತರಸ tarasa. 2. Tbh. of ತ್ರಾಸ (Śmd. 336).

ತರಸು tarasu. 1. = ತರಿಸು. (My.; B. 5, 117).

ತರಸು tarasu. 2. = ತರಕಲು, etc. Rough, uncultivated state: a field lying waste or fallow (M. ತರ, ತರಸು; T. ತರಿಮು; see ತರ). — ತರಸುಗೊಮು. = ತರಸು. (My.).

ತರಸ್ವಿ tarasvi. *Swift.* 2, *valiant.* 3, a courier. 4, a hero. 5, Garuḍa.

ತರಹ taraha. = ತರ 1, etc. A kind; a way, fashion, method (My.; Sl. 62. 109).

ತರಹರ tarahara. Staying: the exercise of patience, forbearance (Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 45; J. 19, 35; *cf.* ತಡ 1; T. ತರಿ, to remain, stay, lodge; to be quiet; Mhr. ಧರಾಧರ, settling, fixing, making or staying still).

ತರಹರಿಕೆ taraharikĕ. = ತರಹರ. See Prv. s. ಬರಮ.

ತರಹರಿಸು taraharisu. To be or become quiet or patient; to be able to endure with patience; to bear patiently; to hold out patiently. ಮುಂಗಡೆ ಆವತ್ತಿನೋಳ್ ತರಹರಿಪುದೆ! (Kp. 3, 15, 2). ತರಹರಿಸದಾಪದಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). See Grj. 2, after 106; Bp. 24, 58; Bh. 8, 23, 37; Śśv. 4, 76; J. 9, 16; 12, 37. 39; 18, 57; 21, 33; 22, 34; 25, 36; 26, 5; 27, 40.

ತರಹೀನ tara-hīna. Devoid of proper order, etc. ತಲೆಯಮ ಮುರ ಹೀನ, ನೀವಮ ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಟಿಮ ಮೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮುನೆ ಯೋಳಗೆ ಬೇಡಾಮೆ ಹೀನ (Sp.).

ತರಳ taraḷa. = ತರಲ, ತರುಳ. Fickle, etc. 2, a child, a boy (ತರುಣರ Bhn. 46, o. r. ತರುಳ; J. 20, 13. 15). See Prv. s. ತಾಯಿ.

ತರಳತನ taraḷatana. = ತರಲತೆ. The state of being unsteady, etc. (J. 2, 57); childhood (Rām. 6, 2, 18).

ತರಳಭಾವ taraḷa-bhāva. A fickle, etc. state of being (ಅಮ ಮಿ Ct. I, 72).

ತರಳು taraḷu. = ತಳುರ್, ತಳ್ಳು, ತಮಲ್. A ripe fruit

that has become dry, especially a coconnut (My.).

ತರಳೆ taraḷe. A girl (Bp. 14, 8; 32, 44; 44, 67; J. 6, 36; 11, 11).

ತರಾ tarā. = ತರ 1. — ತರಾತರ. rep. Various kinds or ways (My.); differences of rank, variety in the grades of society, etc. (My.; M.). — ತರಾಜಾತಿ. Various kinds (My., also ತರಾಜಾತಿ).

ತರಾನು tarānu. = ತ್ರಾಸು. A balance, scales (My.; ಏಪರೆಳೆ G.; Mhr., H. ತರಾಜೂ). ತರಾಸಿನ ಮುಳ್ಳು (ತ್ರಾಜಾಣ G.).

ತರಾವಳಿ tarāvaḷi. Various kinds (My.).

ತರಾತುರಿ tarā-turi. (fr. Sk. ತ್ವರಾ-ತ್ವರಿ). Speed, haste (My.).

ತರಿ tari. (= ತರಕಲು, etc.). Roughness; granule, grit (My.; M.: grit, granule, sand, grain of sand; rough, uncultivated; ತರು, rough, coarse; ತರಿ ಎಡು, to geld).

ತರಿ tari. *A boat, a ship.*

ತರಿಗೊಟ್ಟು (ತರಿ-ಗೊಟ್ಟು) (tari-gŏṭṭu). A sort of pot-herb, Pentaptera arjuna (? ಅರ್ಜುನಿ, ಅಗ್ನಿಮಿ, ಕೊಲುಕುಮಿ ಳ್ಳ ಗಿಡ; ತೆಲುಗಿದನ್ನು ತರಿಗೊಟ್ಟು-ಚೆಟ್ಟು, ಚಿಕ್ಕವರುಕು ಎನ್ನುವರು Sl. 151; Tē. ತರಿಗೊಡ್ಡ-ಚೆಟ್ಟು = ಕಕ್ಕಪುಷ್ಪ, ವಿಠಲೆ, Pentaptera arjuna; but ಕಕ್ಕಪುಷ್ಪ also: the Gloriosa superba; see ಅರ್ಜುನಿ).

ತರಿಯಿಸು tariyisu. = ತರಿಸು. (Cpr. 2, 49).

ತರಿಸು tarisu. = ತರಸು 1. To cause to lead or conduct near; to cause to bring (C.; Bp. 16, 8; 28, 15; 39, 46; 40, 43; 51, 56; 57, 16; 59, 26; 60, 4; Bh. 2, 13, 11; J. 16, 18; 31, 35; B. 3, 58; 5, 191). ತರಿ ಸೂ! (Śmd. 270). ತರಿದಂ (275). ಪೇದ್ರಿರಿದಿರೊಳ್ ಪ್ರಾಣಿಪಿಚ್ಚಂ ಗಳಂ ತರಿಪಿಚ್ಚಿಂ (282 Mdb.). See Prv. s. ದೊಣಿ.

ತರಿಸು tarisu. = ತರಿಯಿಸು. To pass across or over, to cross over (My.); to float, to swim. See ಅವ-, ಉತ್ತರಿಸು 2.

ತರು taru. 1. = ತರ್. (C.). P. p. ತನ್ನು; 3rd person singular imperfect ತನ್ನಿತು or ತನ್ನು; 2nd person plural imperative ತನ್ನಿ (My.); negative participle also ತರದೆ (B. 5, 291; My.). ತರುವದ ದುಡಿತರ ಮೊಱ ಏನು ಮಾಡೀತು? — ತರುವದ ಹೋದ ಮೇಲೆ ದುಮುಗುವವರುಂಟೇ? — ತರ ಬಲ್ಲವನ ಹೆಣ್ಣಾಕಿ ಅವ ಬಾಗಿ. — ತರಲಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ; ಬಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಂಗೀತು? — ತನ್ನ ದೊಳ್ ಬರಿದೇ ಹೋಯಿತು. — ಮಾತು ಬನ್ನದ ದೂರಿಗೆ ತನ್ನ, ದೂತು ಆಲೆಯವರ ಜಗಳ ತನ್ನ (Prvs.). ಜಾಯಿಗೆ ಸುಜಾನನವನ್ನು ತರುವ ತಾಮ್ರವಲ ಮುನ್ತಾದ್ದು (ಮುಖಾನನ G.). See Sl. 260. 266. 299. 300; B. 3, 127; 4, 75; Prv. s. ನೋಟ. — ತನ್ನರೆ ಗಿನ್ನರೆ. reit. ಎಮ್ಮ ಗಿಮ್ಮ ತನ್ನರೆ ಗಿನ್ನರೆ ತರದ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? ನನಗಿಕ್ಕೀಯಾ? (Prv.).

ತರು taru. 2. Bringing. See ತರುವಳಿ.

ತರು taru. *A tree.* — ತರು ತರು. rep. (Bp. 19, 45). — ತರು ದೊಡಲ್. The lower part or foot of a tree (ಅಣಬ್ಬಾಗ, ಬುಡ್ಡ Mr. 104).

ತರುಕುಟಿ taru-kuṭi. A squirrel (ತ್ರಿವಳಿ, ಅಳಿಲ್ Mr. 165, o. rr. ಅಳಿಲ್ and ತ್ರಿವಳಿ).

ತರುಟಿಗಿ taruṭigi. = ದಗಡೆ, etc. — ತರುಟಿಗಿಗಿಡ. An annual weed, Cassia tora L. (Z.).

ತರುಡು taruḍu. = ತರಡು, etc. (ಮುಷ್ಟಿ, ಕೈಡಣ Sl. 209; My.).

ತರುಣ taruṇa. (= ತರಳ). Young, tender, juvenile; new, fresh; soft; *a young man*, one of the virile age (ತರುಣ ದಶ G.); fresh, lively; a boy (ಮುಡುಗ G., not Sk.).

ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ taruṇa-kuraṅgadharā-dhara. Wearing the young moon or crescent: Śiva (Bp. 43, 82).

ತರುಣತೆ taruṇatĕ. = ತರುಣತ್ವ. (J. 3, 17).

ತರುಣತ್ವ taruṇatva. The state of being tender, young, fresh, etc. (Cpr. 2, 17). ಶ್ರೀಯಲಿ ಪ್ರಾಯತ್ವ, ಕ್ಷಿತಿಯಲಿ ತರುಣತ್ವ, ಗಾಧಿಸುತೆಯಲಿ ವೃದ್ಧತ್ವಗಳ್! ಸುಮಗಾಪಗೆದೆಯರು (Bp.).

ತರುಣರೆ taruṇa-śaśi. The crescent (Bp. 50, 9).

ತರುಣಾತಪ taruṇa-ātapa. Moderate sunshine (J. 12, 5).

ತರುಣಿ taruṇi. *A young woman*, a girl from about sixteen years of age. (Bp. 52, 24). 2, a girl (ಮುಡುಗ G., not Sk.).

ತರುಣಿಮ taruṇima. Youth, juvenility. (Cpr. 3, 41; 5, 99).

ತರುಣೇಂದುಜೂಟ taruṇa-indu-jūṭa. = ತರುಣೇಂದುಧರ. (Bp. 1, 56).

ತರುಣೇಂದುಧರ taruṇa-indu-dhara. = ತರುಣಶುರಂಗಧರಧರ. (Bp. 3, 76).

ತರುಣೇಂದುಮೌಳಿ taruṇa-indu-mauḷi. Śiva (J. 5, 36).

ತರುಪು tarupu. = ತರಪು etc. (My.).

ತರುಭೇದ taru-bhēda. A kind of tree. See ಮರಭೇದ.

ತರುರುಹ taru-ruha. A parasitical plant (ದೂಪ, ಜಟ್ಟಿಕೆ Mr. 142).

ತರುವಲಿ taruvali. (Śmd. 109). A boy (ತರಳ Bhn. 46, o. r. ತರುಳ; Bp. 17, 43; Bh. 7, 7, 9); a girl (Bp. 14, 2. 24. 26. 30; V. 9, 88).

ತರುವಲಿತನ taruvalitana. Childishness (Bh. 7, 6, 45).

ತರುವಸ taruvasa. (= ತರಗಸು, etc.). (ಜಕ್ಕಮದರ್, ದಗಡೆ Mr. 129, o. r. ದಗಡೆ; Sk. ತರವಟು, Mhr. ತರವಡ, the plant Cassia auriculata; ತಕ್ಕರಾ, ತಕ್ಕರಿ, Cassia tora).

ತರುವಳಿ taru-vaḷi. The act of bringing or taking home, as a girl for marriage (My.).

ತರುವಿಕೆ taruvikĕ. Bringing, etc. (Sl. 396).

ತರುವಿಶೇಷ taru-viśēsha. = ತರುಭೇದ. See ಉದಿ.

ತರುಷಂಡ taru-shaṇḍa. *A group of trees.*

ತರುಸಾರ taru-sāra. Essence of trees: camphor; the pith, or core, of trees. See ಕೆಮ್ಮು.

ತರುಹ taruha. Bringing, etc. ದೂರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪತ್ರಿಕೆ ತರುಹ (ಪ್ರಶ್ನಾವಾಕ, ಉಪಾವಾಕ Nr.).

ತರುಹಿ taruhi. (Probably fr. H. ತರಾ, see ತರ). A person who has his own ways, whims or pranks (Bh. 8, 22, 27).

ತರುಳ taruḷa. = ತರಳ, q. v.

ತರೂಟಿಗಿ tarūṭigi. = ತರುಟಿಗಿ. (Z.).

ತಲಿ taḷa. 1. = ತಳ್, etc. — ತಲಿತಲಿಸು. To be or become perplexed or bewildered (ಮುಯ್ಯ ಲೆತ್ತ I, 82, o. r. ಮುಯ್ಯ).

ತಲಿ taḷa. 2. = ತಳಮು, ತಳ 2, ತಳಮು. P. p. of ತಳ 1, in ತಲಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತಲಿ taḷa. 3. = ತಳ 5, etc. — ತಲಿವಾಯು. = ತಮುವಾಯ್, q. v. (My.).

ತರಿಗು taragu. That which is dried or to be dried: dry, fallen or dead leaves (My.; T. ದ ರುಗು, ತರುಪು; *cf.* ತಾಳ್ 1), said to be eaten by ascetics (My.). 2, a cake fried in oil and dried (Bp. 14, 15; V. 9, 78). ತರಗು ತಿಮ್ಮುವರೇ ದರಮುಸುಮ.—

ತರಲು ತಿಮ್ಮುವಣ್ಣಗೆ ಒಡಗೊಸ್ದು ಕೇಡು.—ತರಲು ತಿಸ್ಸುವವನ ದುಸಿಗೆ ಪದ್ಯಳ್ಳೆ ಮೋದರು.—ತರಲು ಮೋಜಿನಲ್ಲಿ ಒಡಿಯದು.—ತರಲು ಬ್ಯಾಗಗೆ ಮೋಳ್ಳಾಗುವತಿಯೇ ಕ್ರೇಡ್ಡ (Prvs.). — ತರಲುದೊನ್ನೆ. A cup made of dry plantain leaves (My.). — ತರಲೆ. -ಎಲೆ. A dry leaf or dry leaves (My.; Čpr. 5, 9; Bp. 58, 36). ತರಲೆಯುಣಿಳೇ ತಿರುವ ತಿಸ್ಸ ಬೇಳೇ? (Prv.). — ತರಲೆಯಿಂ ವಿ. -ವಿ. To seize or hold a dry leaf (J. 32, 30. 35).

ತರಜಿ tarajé. (ತರಜಿ). — ತರಜಿಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A kind of ornament for a horse (Rsv. 6, after 11).

ತರಟ tarata. = ತರಟೆ, etc. (T. ತಟ್ಟಿ, baldness). — ತರಟಿಮರೆ. -ತರೆ. = ತರಟೆಮರೆ. (Bp. 58, 49). — ತರಟಿಮುಣ್ಣೆ. = ತರಟಿಮರೆ. (Bp. 20, 12).

ತರದು taradu. = ತರಿದು, ತರ್ದು. P. p. of ತರ್1, ತರ್1 (My.).

ತರಬು tarabu. 1. = ತರುಬು 1 q. v., ತರುಮ್ಮು 1. To stay, to stop (S. Mhr.; T. ತರುಗು, to be hindered = ತಡೆ ದಮು; ತೆರು, to stay, tarry = ತಂಗು).

ತರಬು tarabu. 2. = ತರುಬು 2, etc. (My.).

ತರಲೆ taralé. = ತರಳೆ, etc. (My.).

ತರಳೆ taralé. = ತರಲೆ, ತರ್ಪ. The state of being dry, useless or vain; a useless business (My.). — ತರಳೆದುಸುಜ್ಜ. A useless, good-for-nothing man (My.). — ತರಳೆದುಸು. A useless word (My.).

ತರಿ tari. 1. = ತರ್1, (ತಿರ್2). To strip off, or to cut off, the leaves from a bough, etc., to pluck (C.); to cut into small pieces, as fruits and vegetables (My.); to cut, etc. (ಬೂಸ Šmd. Dh.; ಛೇದ Šmd. Dh.; ಮಣ್ಣಸ Šm. 116; My.; T., M. ತರಿ, ಮ; Tė. ತರುಗು, ತರ್ಗು). 2, to be chafed, abraded or grazed (My.). P. ps. ತರ, etc. (see ತರಿ 2). ತರ್ದ ದುರ (ದುಣ್ಣ Kn. 12). See Šmd. 277; Bp. 4, 72; 20, 14; 21, 13; 27, 37; 54, 53; 61, 35; Č. Bp. 50, 27; Bh. 1, 8, 21; 4, 4, 37; 8, 23, 22; 8, 27, 2; J. 12, 19. 20; 25, 21; V. 14, 34; ಕತ್ತರಿತರ್, ಕುರ್ತರ್ No. 1, ತತ್ತರಿಸ್ದರ್, ದಟ್ಟಿಸ್ದರ್, ಮಿಣ್ಣುತರ್.

ತರಿ tari. 2. = ತರಿ 2, etc. — ತರ್ ತರಿತ್ತು. = ತರಿತ್ತು. (Bp. 59, 53; 45, 30; J. 4, 44).

ತರಿ tari. 3. Cutting; slaughter. See ಕುರ್ತರ್ No. 2.

ತರಿ tari. 4. (= ತರ್). A stake, a post (T., M.); a sharp-pointed stake (ಕೂರ್ತ ತರಿ Šm. 116; or, if the term be ಕೂರಿತ ಉರಿ), a sharp knife or sword (T.: a kind of axe to cut wood with; M.: a pin; cutting). See ಕಳ್ಳುತರ್.

ತರಿ tari. 5. = ತರ್3, ತರುಬು, ತರ್. The state of being joined; that of being put in or down, fixed or settled. (See ತರು 1). — ತರ್ ನರ್. To be settled, decided, ascertained, etc.; to determine, to make up one's mind, to resolve (ನಿಶ್ಚಯ Šmd. Dh.; Čr. II, 45; ನಿರ್ಣಯ Šm. 53; ಪಕ್ಷಾಗಿ ನರ್ Šmd. 70 Cm.; Abh. P. 14, 181; 15, after 30; 16, 41; Rsv. 1, 120; Šśv. 4, 98. 113). 2, to place in a fixed condition, to settle, etc. ಏನರ್ದರ್? ಏನ್ತೀರ್ದರ್? ಎನ್ನಜೆ, ಕಾರ್ (time) ತರ್ ನಲ್ಲಂ! (Šmd. 211). — ತರ್ನಲು. Decision, ascertainment (ನಿರ್ಣಯ Šmd. II; Kk. 80, o. r. ತರು-; Abh. P. 2, after 20).

ತರಿ tari. 6. = ತರ್ಯ, ತರ್2, ತರ್ಯ. The shrub or tree Acacia catechu Willd. (ಖದಿರ Šmd. Dh.).

ತರಿ tari. 7. = ಕಾರ್, etc., q. v. (St. & Pl.).

ತರಿ tari. 8. = ತುರು 3. — ತರ್ಮಣ್ಣೆ. = ತುರು-. A menstruous woman (ಪುಷ್ಪವತಿ ಆದ ಕಾಸ್ತೆ Šs.).

ತರಿಮ್ಮು tarimbu. Dry sand (? Čpr. 5, after 30; *cf.* ತರಗು).

ತರಿಯ tariya. = ತರ್6, etc. (ಖದಿರ Mr. 118; Bp. 45, 38). ತರ್ಯದ ದುರ (ದಸ್ತಧಾದಸ್ತ, ಖದಿರ, ಗಾಯತ್ರಿ, etc. Nr.). See ಕ್ರಾಯ್ದುರ್ಯ, ಬಿಳಿಯ ತರ್ಯ.

ತರಿಸು tarisu. To cause to cut, etc. (My.). See ಮಿಣ್ಣುವರ್ಸು.

ತರು taru. 1. ತರ್. To join (v. i.);—to approach; to enter in; to engage in (*cf.* ನರ್, Tė ತರ್; M. ತರ್, to enter, to be fixed; to sink; ತರು, to sink, sink in; to be tucked in; T. ತರ್ಪು, M. ತರ್, a foundation); to come about, to come to pass. P. p. ತರ್ದು. See ತರ್ದುದು.

ತರು taru. 2. = ತರ್5, etc. The state of being joined or connected, that of being fit; that of being settled. — ತರುಬುಲ್ಲು. -ಪುಲ್ಲು. Joined grass: an arbour, etc. (ಕುಮುಂಗಳ Nr.). — ತರುಬಾಯ್. -ಬಾಯ್. Order, succession (ತರ, ನರಿವಿನಿ, ಕ್ರಮ Šm. 53; T. ತರುಬಾಯ್, ತರುಬಾಯ್, Tė. ತರಬಾಯಿ, ತರು-, seasonable time, opportunity; Tė. ತರುವಾತೆ, afterwards); subsequently, afterwards. ಆ ತರುಬಾಯಿಂ (Čpr. 7, after 81). ತರುಬಾಯಿಂ (ಕ್ರಮ ವಿಧ್ಯ Šmd. 7; ಕ್ರಮವಿಧಿ 15). ತರುಬಾಯಿನ್ನ (ಕ್ರಮೋಕ್ತ, ಯಥಾಕ್ರಮಂ Nr.). ತರುಬಾಯಿನ್ನಂ (ಕ್ರಮವಿಂ Šmd. 15). ತರುಬಾಯಿನ್ನೆ (ನರಿವಿನಿಯಂ 9; ತರವಿಂ 13). See Bh. 1, 8, 59; J. 32, 3. — ತರುಬಾಯ. -ಬಾಯ. = ತರುಬಾಯ್. (ಕಾಲ, ಕ್ರಮ Šs.; My.; B. 2, 25. 34; 3, 34. 156; 5, 65). — ತರುಬಾಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get into regular order. ತರುಬಾಯಗೊಣ್ಡು ಕುಳ್ಳಿಪಲ್ಲಿ ನಂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎನಿಸುಗು (Nr. *b;* ತರುಬಾಯಿ - - - in Nr. *a*). — ತರುಬಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. = ತರುಬಾಯ್. (ಅಧೋಕ್ಷ, ಆಧ Nr.). — ತರುಬಾಯಿಗೊಳ್. See ತರುಬಾಯ-. — ತರುಬಾಯು. -ಬಾಯು. = ತರುಬಾಯ್. (ನರಿವಿನಿಯ Nr.). — ತರುಸು. = ತರ್ಸು, q. v.

ತರುಣ tarupa. Fit or proper time (My.; T. ತರುಣ; Tė. ತರ್, time, or season). ಆ ತರುಣಂ, immediately afterwards (My.).

ತರುಬು tarubu. 1. = ತರುಮ್ಮು 1, etc. (ತರಕ್ಷು Čt. I, 51). ತರುಬಿದವರೂ ಓಡಿದವರೂ ಸರಿಯಾಗು ಕಳ್ಳ.—ಓಡುವವನೂ ಬೆನ್ನವೆ, ತರುಬುವವನೂ ಬೆನ್ನವೆ.—ತರುಬಿ ಹೋಗುವನ್ನ ಕಯಿಂ ದೂಮುವ ಬೇಗು? (Prvs.). See Bh. 1, 12, 5; 3, 19, 44. 45; J. 8, 36; 25, 50.

ತರುಬು tarubu. 2. = ತರುಮ್ಮು 2, etc. (My.). ತರುಬಿಲ್ಲದ ಒನ್ನಸು, ಬೆಂಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು.—ತರುಬು ಇಪ್ಪವೆ ಹರುಬು ನಿಸ್ಸಿತ್ತೇ? (Prvs.).

ತರುಮ್ಮು tarumbu. 1. = ತರುಬು 1, etc. To stay, to stop (v. i., ಗತಿಸ್ತಂಭ Šmd. Dh.; Šm. 101; ನಿರ್ Šmd. 86 Cm.); to stop (v. t.), to restrain (Abh. P. 11, 107).

ತರುಮ್ಮು tarumbu. 2. = ತರುಬು 2, ತರುಬು 2. A

wooden lever for raising stones (ತಿರುಪ್ಪಮರ ದಾರು Śmd. Dh.; ತಿರಿಯುಕ್ಕುವ ದುರ Śm. 101).

ತರಿ tarĕ. 1. = ತರ 1. (My.; Čpr. 1, 112; Bp. 24, 82).

ತರಿ tarĕ. 2. = ತರ 6, etc. (St. & Pl.).

ತರಿಯ tarĕya. = ತರ 6, etc. ತರಿಯದ ದುರ (ಗಾಯತ್ರಿ, ಖದಿರ, etc., ಕಗ್ಗಲ್ಲಿ ದುರ Si. 134). 2, ತರಿಪ ಗಿಡ, a thorny shrub or tree, Acacia sundra D. C. (Z.).

ತರ್ tar. = ತರು 2, etc. — ತರ್ಪಾಯ. -ಪಾಯ. = ತರುಪಾಯ. (J. 19, 54). — ತರ್ಪಾಯು. -ಪಾಯು. = ತರುಪಾಯು. (J. 28, 6; 31, 20; My.; Tē. ತರ್ಪಾಯು).

ತರ್ಕ tarka. *Supposition, conjecture.* 2, *reasoning; speculation* (ಬಾಣ, ಬಾಣಿಸುವ Nn. 148; Mr. 522). 3, deliberation; discussion; disputation, dispute (ವಿಚಾರ 148; ಪೂರ್ವದ ವಿಚಾರ Mr. 536; ತರ್ಕ Nn. 73, o. r. ದಾದ). 4, *doubt* (ವಿತರ್ಕ 522). 5, *the science of logic,* one of the six philosophical sciences or systems (ಆರ್ಷ 536). 6, wish, desire (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಯಕೆ 148; ಕಾಂಕ್ಷೆ 522). 7, cause, motive. 8, accomplished, effected, attained, or obtained works (ಸಮ್ಪಾದಿತವಕುಂ, ಕಟ್ಟಲು ದಟ್ಟ ಕರುಂ 148, o. r. ತಪ್ಪಗೆ ಕಟ್ಟ ಕೊಣ್ಣದ್ದಾ ಕರುಂಗಳು; ಸುತಕರುಂ 522). 9, supplying an ellipsis. ತರ್ಕಾ ದೂಮುವದ ದೂರುಂಸಿದ್ದ ತೆರೆ (Prv.). See Bp. 50, 70; 51, 9.

ತರ್ಕಕ tarkaka. (= ತರ್ಕಿಕ, ತರ್ಕಿಗ). An asker, an inquirer; a logician; a disputant, a reasoner.

ತರ್ಕಯಿಸು tarkayisu. = ತರ್ಕಯ್ಸು, etc. (Bp. 45, 29).

ತರ್ಕಯುಕ್ತಿ tarka-yukti. Skill in logic (Bp. 53, 5).

ತರ್ಕವಾದ tarka-vâda. Disputation, dispute (Bp. 50, 23; 53, 8).

ತರ್ಕವಿದ್ಯೆ tarka-vidyĕ. *The science of reasoning or logic.*

ತರ್ಕವಿವಾದ tarka-vivâda. = ತರ್ಕವಾದ. (Bp. 51, 12).

ತರ್ಕವಿಸು tarkavisu. = ತರ್ಕಯಿಸು, etc. (Bp. 45, 9).

ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ tarka-śâstra. Logic; a logical treatise. (My.).

ತರ್ಕಾರಿ tarkâri. = ತಕ್ಕಲಿ. *The tree Sesbania aegyptiaca* Pers.

ತರ್ಕಿಕ tarkika. = (ತರ್ಕಕ), ತರ್ಕಿಗ, ತಾರ್ಕಿಕ, q. v.

ತರ್ಕಿಗ tarkiga. Tbh. of ತರ್ಕಕ. See ದ್ರ.

ತರ್ಕಿಸು tarkisu. = ತರ್ಕಯ್ಸು, etc. (Abh. P. 16, 21).

ತರ್ಕಿಸು tarkisu. To conjecture, to guess; to reason; to speculate; to dispute, etc. (My.). ಮೀಱಬಹುದು ತರ್ಕಪದ (ತಾರ್ಕಿಕ, ವಾದಿ Mr. 360). See Bp. 50, 23; 51, 11. 15; B. 4, 128. 171. 210.

ತರ್ಕೆ tarkĕ. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. (Abh. P. 10, 175).

ತರ್ಕೆಯ್ಸು tarkĕisu. = ತರ್ಕೈಯ್ಸು, etc. ತರ್ಕೆಯ್ಸಿ ಬಾಱುಸುವ (ಅಲಿಂಗ್ಯ, ದ್ವಿಪದಗಳ ಭೇದ Nr.). See Čpr. 3, 46; Abh. P. 10, 110; Bp. 4, 68; 5, 61; 30, 11; 50, 3.

ತರ್ಗು targu. = ತಗ್ಗು 1, etc. To be low, lowered, etc., to stoop (ತಲೆ Śm. 84; Rāv. 5, 94); to get poor (ಬಡತನ Śm. 84); to fall in value or price (ಆಸಕ್ಕೆ 84). See ತಲೆತರ್ಗು.

ತರ್ಜನ tarjana. Threatening, blaming, censuring; pointing at in ridicule or contempt; putting to shame; wrath, anger. See ಬಸ.

ತರ್ಜನಿ tarjani. The threatening one: *the fore-finger.*

ತರ್ಜಿತ tarjita. Threatened, blamed, etc.; threatening, menace (Śmd. 81).

ತರ್ಜಿಸು tarjisu. To threaten, etc.; to keep or ward off, to prevent, hinder, or oppose (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.; 92).

ತರ್ಜುಮೆ tarjumĕ. A translation (My.; Mhr., H. ತರ್ಜುಮ, ತರ್ಜುಮಾ); an abstract, epitome.

ತರ್ಣಕ tarṇaka. *A calf.*

ತರ್ದು tardu. = ತರ್ವು 1. *A wooden ladle.*

ತರ್ಪಣ tarpaṇa. Satisfying, satiating, pleasing, refreshing; the state of being pleased; *satisfaction; satiety, fulness; the act of satisfying, refreshing or pleasing; an oblation to the manes or to the gods, a libation;* food; *fuel for a sacrificial fire.* 2, the cook-room of a ship (ಹಡಗಿನ ಅಡಿಗೆ ಒಟ್ಟಣೆ Mr. 408, one MS. ತರ್ಪಣ).

ತರ್ಪಿಸು tarpisu. To satiate, to satisfy, to please; to offer an oblation to the manes or gods (My.).

ತರ್ಬು tarbu. = ತಬ್ಬು 1, etc. To embrace (ಅಪ್ಪಿಕ, ಆಲಿಂಗನ Śmd. Dh.).

ತರ್ಮ tarma. *The top or end of the sacrificial post.*

ತರ್ಲೆ tarlĕ. = ತಲೆ, etc. Idle talk (My.). ತರ್ಲೆ ಕೀಳ್ದವ ಮರುಳಗಿಪ್ಪ ತೆರೆ (Prv.).

ತರ್ಷ tarsha. Thirsting; *thirst; wish, desire.* See ಆಸ.

ತರ್ಷಣ tarshaṇa. = ತರ್ಪ. See ಆಸ.

ತರ್ಷಿತ tarshita. *Thirsty;* desiring.

ತರ್ಹಣ tarhaṇa. Injuring, crushing, bruising. See ನಿರ್ಹ.

ತರ್ಳು tarḷu. = ತರಳು, etc. (My.).

ತಲ tala. = ತಲೆ. — ತಲಕಾಳು. = ತಲಕಾಗು. (My.; Si. 113). ತಲಕಾಗು. = ತಲೆಕಾಗು. (My.; Si. 110). — ತಲ. Per head, each, apiece (My.; Tē.).

ತಲ tala. 1. = ತರ 1, etc. — ತಲತಲಾನ್ವಯ. ತಲ-ತಲ-ಅನ್ವಯ. Different or various rows or lines of descent: generations upon generations, for generations (My.). — ತಲಾನ್ವಯ. -ಅನ್ವಯ. A generation (My.).

ತಲ tala. 2. (Mhr. ಧಳ, the portion of the produce of a field due from an under-tenant to the landlord). — ತಲಾಪು. Interest on grain or money paid in grain (My.; Si. 299. 300).

ತಲ tala. 3. = ತಳ 1. *A level surface.* 2, *the palm of the hand with extended fingers;* the sole of the foot. 3, *depth, the lower part, the base, the bottom;* a hole, a pit; the ground. 4, *the palmyra tree, Borassus flabelliformis.* 5, *a leathern fence worn by archers on the left arm.* 6, *the natural or essential form;* cause, origin, motive. 7, the fore-arm. 8, the hilt or handle of a sword, etc. 9, pressing the strings of a lute with the left hand. 10, a wood. 11, one of the seven divisions of hell (Mr. 32). 12, a pond.

ತಲಪಿಸು talapisu. To cause to reach, etc. (My.).

ತಲಪು talapu. = ತಲುಪು. To reach, to come to hand, to be received (My.); to arrive (B. 4, 218; *cf.* ತಳ 1).

ತಲಬು talabu. Pay, wages; a demand from the creditor upon the debtor; summoning; a summons (Mhr., H. ತಲಬ; My.; B. 5, 113); desire after (My.; Mhr.).

ತಲವಾರ್ talavâr. = ತರವಾರ್. (My.).

ತಲಾತಲ tala-atala. One of the seven divisions of the infernal regions (Mr. 32).

ತಲಾರಿ talāri. = ತಳವಾರ. (My.; Tē. తలారి, తలారి).

ತಲಾವ talāvu. A tank (My.; Mhr., H. తలావ, తళావు).

ತಲಾಸು talāsu. = ಶೋಧನೆ. (My.).

ತಲಿನ talina. Situated under or beneath, below; inferior; *thin; delicate; small.* 2, *separate, having interstices.* 3, *a bed, a couch or cot.*

ತಲುಪು talupu. = ತಲಪು. (B. 4, 81).

ತಲೆ talĕ. = ತಲಿ, ತಳ3, ತಳ್ಳ, ಬೆಲೆ. The head (ದುರ್ಗಸ Nr. 315; ನಿತ್ಯ, ಮುಣ್ಡೆ ಸೆಂ. 71; ಉತ್ತರರಾಗ, ತಿರಸ್, ತೀರ್ಥ, ದುರ್ಗ, ದುನ್ನಳ Si. 215; C.; Tē., M.; T. తల్లె; Tu. తలె); a generation (My.; see ಇತ್ತಲೆ, ತಲೆಗಡೆ); being uppermost or principal (My.). ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿ ಇರ್ದರನು (ಸ್ಮಶ್ಚ, ಆಫೋಟಮುಖ); ತಲೆಯ ನವರು (ಕೇತ, ತಿರಸಿಜ, etc.); ತಲೆಮೇಳ್ ಇರ್ದ ಮಾಣಿಕಂ (ಜೂಪಾಮಣಿ); ತಲೆಯ ಕಡಾಲಂ (ಕರ್ಣಾಭರಣ Hlā.). ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Nr., Hlā.; ದರ್ಪಳ Nr. 397). ತಲೆಯ ಮಿಮುಳು (ಮುಸ್ತಿಷ್ಕ Nr.; Mr. 397). ತಲೆಯಲ್ ಆರಿಕೊಳದ್ ತಕ್ಕಪರು (ತೀರ್ಥಪ್ರಾಶ್ಯ Nr.). ತಲೆಯ ಮೂಳೆ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Si. 206). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೈಗಪಾಳಿ ದೇವಿಯು.—ತಲೆ ಗಟ್ಟಿ! ಎನ್ನು, ಕಲ್ಲು ಹಾಯು ಬಾರದು.—ತಲೆ ಚಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಗ್ಗಾಸು ಸಹಸ್ರ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು.—ತಲೆ ತಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು.—ತಲೆ ಒಡದರನೂ ಸರು, ಲೇಪಾ ಪಚ್ಚಿದವನೂ ಸರು.—ತಲೇ ಮೂಲು ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿದರೂ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಲೇ.—ತಲೆಗೆ ಒನ್ನು ಕಡ್ಡಿ ಆದರೆ ಒನ್ನು ತಲೆಯ ಹೊಡಿ.—ತಲೇ ಮೇಲೂ ಬರಪ ಎಲೆಯಿನ್ನ ಬರ ಸಿದರೆ ಪೋಲ್ತಿಲೇ?—ತಲೇ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ದುಲಪೋಧನೇ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 128; Bp. 6, 7; 28, 24; 38, 63; 47, 31; 48, 12; 49, 19-23; 50, 37; 51, 42; 57, 41; 58, 44; 59, 13. 14; 60, 28. 32; Bh. 1, 8, 73; Rāv. 5, 25; 13, 96; J. 28, 44; B. 2, 11. 25; 4, 20. Observe the peculiar S. Mhr. use of ತಲೆ in ವಿಚಾರದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಆದಪ್ಪಿದ್ದ ಬಾಧವಿಲ್ಲೆನ್ನು, ಕಣ್ಣು ಬಿದ್ದರೆ ಆವು ಹಾಡಿಯಕ್ಕೇ ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡಿ (B. 4, 15). — ತಲೆಕಟ್ಟು. (Śmd. 78). A head-tie (My.). 2, the head of a letter (indicating that it is to be pronounced with a short *a*), *e.g.* ಕ, ಗ (of ಕ್, ಗ್), etc. (C.; Tē.). 3, an adjoining field (My.). — ತಲೆಕಾಯಿ. = ತಲೆ. (My.; Tē.). — ತಲೆಕೂದಲ್. -ಲು. ತಲೇ ಕೂದಲು. The hair of the head (ಚಿಕುರ, ಕುನ್ನಳ, ಕೇಶ, etc. Si. 215). ತಲೇ ಕೂದಲಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಜೇಡಾದರೂ ತುಮುಬು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.—ತಲೇ ಕೂದಲಿಲ್ಲದವಳು ತುಮುಬು ಬಂದುಸಿದಳಕ್ಕೆ.—ತಲೇ ಕೂದಲು ಉದ್ದವಿದ್ದವಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಚಪ್ಪ.—ತಲೇ ಕೂದಲು ನೆರೆಯದ ಮೇಲೆ (ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು) ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಣ ತಬ್ಬಲಿಯುವಿಜ (Prvs.). — ತಲೆಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಗು, ತಲೆಕೆಳಗೆ, ತಳಕೆಳಕು. The head downwards. ತಲೆ ಕೆಳಕಾಗಿ ಇದ್ದಾತನು (ಅಧಃ, ಆಫೋಮುಖ Nr. *a*; *cf.* ತಲೆಗುತ್ತು). 2, upside down, topsy-turvy (My.; Tē. తలకిందు; T. తలకిందీ); perverseness, pride (My.). — ತಲೆಕೆಳಗು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (My.). ವಿಚಿಕೋವಿದವ್ಯದ ಮುಖವಿಂ ನಿನಿಸ್ಸು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಸದವ್ಯತಿಜೆ (Bp. 42, 17). ಲೋಪ ಮೂಲಮೇಳ್ ಇನಿಬರಂ ತೆಗಸುವೆನು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮುದನು (50, 31). ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀಳು (Abhā. 2, 96). ಆದಾವು ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತು (Bh. 4, 3, 12). See Prv. s. ಗೊಬ್ಬೆ 2. — ತಲೆಕೆಳಗೆ. = ತಲೆಕೆಳಗು, etc. (C.). ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಜಾಕು (ದುಗುಡು G.). ಸೇ ಧಾಜುಸಿಧಿಯ ಜೋಬ್ಯಾಜಿ ಕಮಿಲುಮುಹಾರ್ಣವದ ತಲೆಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿ ತ್ತು (Rām. 6, 13, 3). — ತಲೆಕೊಟ್ಟ ದನಿ. A brawler, a riotous rascal (Tē.; My. occasionally). — ತಲೆಕೋದೆ. = ಕೋದೆ 1, No. 2. (My.). — ತಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A head-tie (Rāv. 5, 24; Śīv. 3, 16). — ತಲೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To behead (Rāv. 6, after 11). — ತಲೆಗಡಿತ. -ಕಡಿತ. The act of beheading (Rām. 6, 51, 20). — ತಲೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. A generation to pass. ಸದೂಸಪಿನ್ನಾದ್ ಆವರು ಏಬು ತಲೆಗಡಕ್ಕಬರ ಸಕ್ಷಾಳಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ತಲೆಗಡೆ. -ಕರೆ. To hide or muffle the face (Abh. P. 3, 27; 6, 105; 13, 56). — ತಲೆಗಾವುಲ್. -ಕಾಯುಲ್. -ಗಾಯುಲು. To support, to maintain, to protect (My.; J. 15, 34). — ತಲೆಗಿಮ್ಮು. -ಇಮ್ಮು. A pillow (ಉಪಧಾನ, ಉಪಬರ್ಹ Hlā., Nr., Mr. 203; Bp. 12, 9; B. 4, 155; My.). — ತಲೆಗುಡ್ಡೆ. A square head-cloth or turban (Sd.; T. తలగుడ్డ). — ತಲೆಗುತ್ತಿಗೆ. -ಕುತ್ತಿಗೆ. Beating (another's) head (Rām. 6, 39, 17). — ತಲೆಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. The head to be turned downwards, or to turn the head downwards (Bp. 26, 23; Rām. 5, 9, 24). ತಲೆಗುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಇದ್ದಾತನು (ಅಧಾಮುಖ, ಆಫೋಟಮುಖ Nr. *b*; see s. ತಲೆಕೆಳಕು). 2, to beat (another's) head (Bh. 8, 26, 45; Rām. 5, 9, 12). — ತಲೆಗುತ್ತುಗೆ. -ಕುತ್ತುಗೆ. The state of the head being bent downward (Bh. 7, 1, 11). — ತಲೆಗೊಡಲ್. = ತಲೆಕೊಡಲ್. (Bp. 16, 24; 20, 13). — ತಲೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw a head to the ground, to decapitate (J. 17, 56). — ತಲೆಗೆದರಿ. -ಕೆದರಿ. A woman whose hair is dishevelled (My.). — ತಲೆಗೆದರು. -ಕೆದರು. To dishevel the hair (J. 31, 54). — ತಲೆಗೇರು. -ಏರು. To rise to the head, to affect it, as poison, etc. (Bp. 10, 3; 18, 12. 43; 36, 13; My.; B. 4, 185; Si. 72; Prv. s. ಏಳ್). — ತಲೆಗೊದಪು. -ಕೊಡಪು. To shake the head (Rāv. 5, 43). — ತಲೆಗೊದರು. -ಕೊದರು. = ತಲೆಗೊಡಪು. (J. 34, 13). — ತಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give one's head to: to devote one's self to (My.); to risk one's life in an enterprise (Bh. 8, 27, 7). — ತಲೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To decapitate (Rāv. 3, 95; V. 10, 8). — ತಲೆಗೊಯ್ಯ. -ಕೊಯ್ಯ. A murderer; a ruffian; a cheat (My.). — ತಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take the head away, to behead, to kill (Bp. 23, 3; 61, 33). — ತಲೆಚಿಟ್ಟು. Mental disgust (My.). — ತಲೆಚೀಲ. A rag tied round the head (Bp. 44, 62). — ತಲೆ ತಿರಿ. rep. (B. 3, 119). — ತಲೆ ತಿರಗು or ತಿರುಗು. The head to turn round, become giddy or deranged (My.; Si. 361). — ತಲೆ ದಗುರ್. -ತಗುರ್. The head to be lowered (Rāv. 6, after 11). — ತಲೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Young leaves tied to the head (Śīv. 3, 3). — ತಲೆದಿಮ್ಮು. = ತಲೆಗಿಮ್ಮು. (ಉಪಧಾನ, ಉಪಬರ್ಹ Si. 230; J. 30, 19; My.). See Prv. s. ಗಾಜೆ. — ತಲೆದಿಮ್ಮು. Dizziness of the head (My.). — ತಲೆದಿರುಗು. = ತಲೆತಿರಗು, etc. (My.). — ತಲೆತಿರುಪು. -ತಿರುಪು. To turn the head (My.). — ತಲೆದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. An ornament for the head (Abh. P. 5, 117). — ತಲೆದೂಗಿಸು. -ತೂಗಿಸು. To cause to wag the head (J. 1, 8). — ತಲೆದೂಗು. -ತೂಗು. 1. To wag or move the head from side to side (Ūpr. 1, 134; Bp. 11, 21; 37, 68; J. 2, 20; 3, 6; B. 5, 94). — ತಲೆದೂಗು. -ತೂಗು. 2. The act of wagging the head (Rām. 6, 14, 21). — ತಲೆ ದೊಡಪು. -ತೊಡಪು. An ornament for the head (Ūpr. 8, 64). — ತಲೆದೋರಿಸು. -ತೋರಿಸು. = ತಲೆತೋರಿಸು. (Rām. 5, 8, 60). — ತಲೆತೋರು. -ತೋರು. To show the head; to appear (Ūpr. 2, 83; 7, 47; Abh. P. 6, 49; 14, 172; Bp. 4, 57; 9, 31; 60, 61; J. 6, 10; 10, 52; 11, 19; 18, 22; 30, 30). — ತಲೆನವರ್. -ರು. The hair of the head (Abh. P. 14, 101). ಕೊಂಕದ ತಲೆನವರು (ಅಲಕ Hlā.). ಕೆದರ್ದ ತಲೆನವರ್ (Rāv. 5, after 120). — ತಲೆನೋವು. The headache (My.). See Prv. s. ತಾಯಿ. — ತಲೆಪಟ್ಟಿ. A piece of wood over a door. ಬಾಗಿಲಿನ ತಲೆಪಟ್ಟಿ (My.; ಕಾಸೆ G.). — ತಲೆಪಟ್ಟು. An application to the head against the headache, etc., that sticks

to it by itself (My.). — ತಲೆಮಟ್ಟಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Mental disgust to be created (My.). — ತಲೆಮಟ್ಟಕಸ್ತೂರಿಪಲು. The delicious bastard, Otis delicilosa (Bl.). — ತಲೆಮಾಗಲು. The entrance-door, the principal entrance (My.; T. ತಲೆ ಬಾಗಿಲ್, Te. ತಲೆವಾಕಿಲಿ). — ತಲೆಮಾಗಿಲು. = ತಲೆಮಾಗಲು. (B. 4, 185; My.). — ತಲೆಮುಡಿ. The skull (My.; Si. 67; B. 4, 82). — ತಲೆಯೆಲಗು. A ridge-pole (B. 4, 122). — ತಲೆಯೇನೆ. = ತಲೆಸೋಪ್ಪು. (My.). — ತಲೆಯೇಸವ. Tiresomeness (B. 4, 135). — ತಲೆ ಮೋಡಿಸು. To shave or shear the head (ತಿರು, ಛತ್ರಿಸು G.; My.). ತಲೆ ಮೋಡಿಸೋಣ (ಪಡ್ಡಲು, ಮುಣ್ಣಾನ G.). ತಲೆ ಮೋಡಿಸುವ ಕರ್ಮ (ಮೂಡಾಕರ್ಮ G.).—ತಲೆ ಮೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get the head shaved (My.). ತಲೆ ಮೋಡಿಸಿ ಕೊಡ್ಪೇಣ (ಛತ್ರಾಕರಣ); ತಲೆ ಮೋಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣದ (ವರಿಷಾಸಿತ G.). ತ್ಯುರಿ ತಲೆ ಮೋಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಆನೆಕಲ್ಲುಮುಬಿ ಬಸ್ತು.—ಗ್ರಾಮು ಬಾಸ್ತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೆ ಮೋಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prvs.). — ತಲೆ ಮುಡು. To join (v. t.) head to head (in battle, etc., ಶಿರಸ್ಸಸ್ಥಾನ Śmd. Dh., o. r. ತಲೆಮಡು; Abh. P. 13, 78; 14, after 132). — ತಲೆ ಮೂಡು. To shave the head (ಕ್ಷೌರ Ćb.). ತಲೆ ಮೂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get the head shaved (C.). — ತಲೆಮೂರಿ. A person who cuts a head off (Bh. 6, 8, 15). — ತಲೆಮಾಲೆ. A garland or wreath for the head (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲು. To stand on another's head: to be near and force (B. 4, 72). — ತಲೆಮೊಟ್ಟು. A knock on the head (My.). — ತಲೆಯು ಮೇಲೆ ಕೂಪ್ಪು. To sit on another's head: to remain and trouble (B. 5, 112); to be less modest than is proper, to be forward (My.). — ತಲೆಯು ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳು. To put on one's own head (C.; B. 5, 49). — ತಲೆಯಾಡದ. -ಆಡಪ. A chief or head-man (My.). — ತಲೆಯಾರ್. -ಆರ್. ತಲೆಯಾರು. A kind of yoke for cattle. See Nr. s. ಆರು 4. 2, the leading pair of oxen in ploughing (My.; Te. ತಲೇರು). — ತಲೆಯಾಪ್ಪ. -ಆವ. The head cow of a herd (ಕ್ಷೇತ್ರ, ಸೈಪಕ Hlā.; Mr. 181). — ತಲೆಯಿಪು. To put one's head (into a house), to come (into it, My.). — ತಲೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the head (or the face, J. 11, 6; My.); to rise from a poor condition (My.). — ತಲೆಯೊಳ್ ಆಗು. To appear in or enter one's head. ಮುಖಪರ ಸಪ್ಪತ್ತ ನಿನ್ನಯ ತಲೆಯೊಳ್ ಅಯಿತೆ? (Bp. 55, 13).— ತಲೆಯೊಳ್ ಆಕ್. To put or take upon one's head: to accept with pleasure (as a command) for execution (Abh. P. 8, 26). — ತಲೆಯೋಪು. -ಓಪು. The skull, the cranium (My.; J. 22, 24). — ತಲೆಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. A piece of the head (J. 4, 46). — ತಲೆವಡು. = ತಲೆ ಮುಡು, q. v. — ತಲೆವಣಿ. -ಮಣಿ. A jewel in (a nāga's) head (V. 4, 81). 2, the head looked upon as a jewel (J. 21, 18). — ತಲೆವಂಗಿ. -ಪಂಗಿ. A shield to protect the head (Bh. 9, 2, 44; Rām. 6, 13, 21). — ತಲೆ ವಳಸು. -ಬಳಸು. To surround or put round the head (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆವಾಗಿಸು. -ಪಾಗಿಸು. To cause the head to bend (v. t.);—to bend (v. t.) the head (Bp. 26, 25; 38, 16; 51, 52; J. 2, 12). — ತಲೆವಾಗು. -ಪಾಗು. The head to bend; to bend the head. ತಲೆವಾಗಿ ಇರ್ದುದು (ಅವಾಙ್ಮುಖ, ಪದಾಮ್ಮುಖ Hlā.). See Čpr. 6, 77; Bp. 8, 45; 13, 22; 20, 24; 21, 46; 24, 66; 25, 1; 38, 48; 47, 31; 50, 77; 54, 80; J. 2, 14.— ತಲೆವಾಗುಪ. -ಪಾಗುಪ. Bending the head. ತಲೆವಾಗುಪಂ (ಅವಾಙ್ಮುಖ, ಅವಾಮ್ಮುಖ Mr. 455). — ತಲೆವಿಕ್ಕು. -ಪಿಕ್ಕು. To disentangle (the hair of) the head (Čpr. 6, 65; Abh. P. 5, 39).— ತಲೆವಿಸಿ. -ಪಿಸಿ. = ತಲೆ ಪಿಸಿ. (Čpr. 7, 103; Abh. P. 13, 56; Bp. 3, 38). — ತಲೆವಿಲು. -ಪಿಲು. A head's bow (Rām. 6, 50, 21).— ತಲೆವೀಡು. -ಪೀಡು. A chief place (Čpr. 1, 99).— ತಲೆವೆತ್ತು. A blow on the head, a blow (ಶಿರಸ್ತಾಡನ Bhn. 42, o. r. ತಲೆವಮ್ಮು; Bh. 1, 7, 26). — ತಲೆವೆಱು. -ಪೊಱು. = ತಲೆಮೊಱು. (ವಿವಧ, ವಿವಧ್ಯ Mr. 213). — ತಲೆವೊಪೆ. = ತಲೆಪೊಪ್ಪೆ. (C.). — ತಲೆಹಂಚು. A tile on the ridge of a roof (B. 4, 121. 122). — ತಲೆಹಿಡಕ. A head-seizer: a pimp, a procurer (My.). — ತಲೆ ಹಿಡಿ. = ತಲೆವಿಡಿ. To seize the head;—to affect the head, as a strong smell, etc. (B. 4, 71; My.); —to procure, as a pimp does (My.). — ತಲೆಹಿಡಿಕೆ. A procuress, a female pander (My.; Si. 183). — ತಲೆಹುರಿ. A louse, used in the phrase: ಕಾಸು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ದೂರಿ, ಅವರ ತಲೆಹುರಿಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಸಿದೆನು (B. 4, 197). 2, a worm that feeds on the brain (My.). — ತಲೆಹೋಕ. A very dissolute man (My.). — ತಲೆಹೊರೆ. = ತಲೆಪುರಿ. A burden or load carried upon the head (ವೀವಧ, ಭಾರ, ಪರ್ಯಾಣ Hlā.).

ತಲೋದರಿ tala-udari. A mistress or wife. (Śmd. 267; Bp. 4, 33; 12, 17; 24, 44; 40, 11).

ತಲ್ಪ talpa. = ತಲ್ಪ. *A bed; a couch* (ಪಾಸಿಗೆ Kn. 55; ಪಮಕ ಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಗೆ 118). 2, *a wife* (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ 118, o. r. ತಲ್ಪ ಸ್ತ್ರೀ). 3, *an upper story; a room on the top of a house; a turret, a tower or keep.* 4, *a raft, a float* (*cf.* ತೆಪ್ಪ 2).

ತಲ್ಲ talla. *A pond, a tank* (ದಲ್ವಲ, ದೇವಸ್ಥ, ಕೊಳ್ಳ Mr. 417 in two MSS., o. r. ಕೊಳ್ಳದ್).

ತಲ್ಲಜ tallaja. *Capitalness, excellence;* happiness.

ತಲ್ಲಂಛ tallaṁćha. (Probably for ತಲ್ಲಾಂಛನ, ತತ್-ಲಾಂಛನ, the marking out of that). See ಮುಟ್ಟು 2.

ತಲ್ಲಣ tallaṇa. = ತಲ್ಲಪು. Agitation; amazement; alarm; fear; grief, etc. (ಛಯ Bhn. 14, o. r. ತಲ್ಲಳ; ತಳ್ಳಂಕ, ಬಳ್ಳಿ, ಛಿಪಿ 49; Bp. 25, 33; My.; Te. ತಲ್ಲಡ). See ಎದೆತಲ್ಲಣ, ಕಟ್ಟೆಂಕತಲ್ಲಣ, ನಿಶಾತಿತಲ್ಲಣ; Sp. s. ಮನ 4. — ತಲ್ಲಣಗೆಪು. -ಕೆಪು. Fear, etc. to cease (Bh. 8, 26, 58). — ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be or become agitated, etc. ದುಸ್ಸಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ತಲ್ಲಣಿಸು tallaṇisu. To be or become agitated from fear or amazement, to be troubled, alarmed, anxious about, etc. (Abh. P. 9, 43; 13, after 126; Bp. 3, 17; 15, 22; 26, 27; 27, 58; 37, 43; 38, 32; 41, 17; 54, 40; Rśv. 13, after 101; J. 15, 2; 4, 5. 22; 7, 32; 15, 2; 27, 46; B. 4, 91; My.; Te. ತಲ್ಲಡಿಂಪು). ತಲ್ಲದದನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.).

ತಲ್ಲಲಿ tallaḷa. = ತಲ್ಲಣ. (ಛಯ Śmd. I; ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುರಿ, ದಿಗಡು, ತಳಮಳ, ವಿಪಾಗು, ಮುಲ್ಲಡಿ, etc. Kk. 42; Śm. 49; ಆವಿ ಪ್ಪ, etc., ಛಯ Śś.; J. 2, 5). ನರಲೋಕದಲ್ಲಂ (Śmd. 207, o. r. -ದಲ್ಲಣ).

ತವ tava. 1. (= ಪು 3). An imitative sound. — ತವ ತವನೆ. rep. ತವ ತವನುಗುಡು! (Bp. 46, 30).

ತವ tava. 2. = ತಮ್ಮ of ತಮ್ಮ 1. — ತವ ತವಗೆ. rep. = ತಮ್ಮ ತಮಗೆ. (Bp. 5, 54; 9, 15; 32, 37; 38, 11; 52, 41; Bh. 3, 19, 43).

ತವ tava. 1. Of thee, thine, thy. (Bp. 9, 33; 47, 64; J. 2, 24).

ತವ tava. 2. = ತವ. See ತವಸಿಪ.

ತವಕ tavaka. (Śmd. 25). = ತವಕು. Love (My.; Te. ತವಗ, ತವುಗ, ತಮಿ; M. ತವ್ಪಾಸ, ತಾಪ); desire (My.; Te.; T. ತಾವ್ ಲ್; Sk. ತಮ್, to wish, desire); eagerness, ardour; haste, hurry (My.). ತವಕ ದಲ್ಲಿದ ತಪ್ಪುರಿಸಿ ಪಿಡ್ಡ (Prv.). See Bp. 5, 11. 27. 31; 6, 11; 18, 43; 22, 9; 26, 54; 34, 23; 42, 21.

34; 61, 54; Č. Bp. 5, 4; Rsv. 12, 12; J. 2, 46; 6, 34; 30, 24; ರಾಜವಳಿ. — ತವಕಮ್ಬಡ್. -ಒ-ಪಡ್. To become eager, etc. (V. 2, after 2).

ತವಕಿ tavaki. A person full of desire, etc. (Bp. 40, 51).

ತವಕಿಗ tavakiga. A man full of eagerness, etc. (Bh. 7, 3, 19). See ರಾಜವಳಿಗ.

ತವಕಿಸು tavakisu. To desire; to be eager; to hasten; etc. (Bp. 31, 43; 55, 8; Bh. 3, 19, 43; B. 5, 40. 161. 162. 185. 188; G. 415).

ತವಕು tavaku. = ತವಕ. (B. 5, 44).

ತವಕ್ಷೀರ tavakshira. = ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರ. Manna of bamboo. 2, an extract obtained from wheat, etc. (My.; Mhr. ತವ ಕ್ಷಿ).

ತವಗ tavaga. Tbh. of ತಮಂಗ. (ತಾಪ್ಪ ಕೋಡ Mr. 192; ತವಂಗ ಕೆ.; Bh. 3, 18, 26; Tē. ತಮುಕ, ತಮುಗ).

ತವಂಗ tavaṅga. = ತಮಗ. (ಕೆ.; Čpr. 9, after 3).

ತವಟು tavaṭu. = ತಪಟು, (ಕೆಲ್ಲು), ತವಟು. To shake pounded grain, turmeric, etc. on a bamboo fan (mōṛu) in order to separate any grits (My.).

ತವಡು tavaḍu. = ತಪಡು. Bran (My.; ತುಡ G.; T., M. ತವುಡು; Tē. ತಪಡು). ತವಡು ತಿಮ್ಮುದವನಿಗೆ ದಯ್ಯಾರ ಯಜಕೆ?— ತವಡು ತಿಮ್ಮುದರ ಮೇಲೆ ಉಮ್ಮಿ ತಿಮ್ಮುದವ ಬರುತ್ತಾನೆ (Prvs.).

ತವಣಿ tavaṇi-nidhi. = ತಪೋನಿಧಿ. (Bp. 23, 9. 10. 41).

ತವರ್ tavar. = ತಮರ್, etc. (Grl. 4, 48; 8, 16. 80). — ತವರ ಮನೆ. A woman's native house (My.). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯು ತವರ್ಮನೆ (Śmd. 202). See Bp. 30, 12; 39, 25; 40, 70; Rsv. 10, after 31; J. 18, 46.

ತವರ tavara. = ತಗರ 1, ತಮುರ, ತವರು. Tin (ತ್ರಪು, ದಂಗ, ಮಧು ಳ Mr. 100; ದುಧು, ದಂಗ Nn. 13; ತ್ರಪು, ದಂಗ, ಮಧುಳ, ರಂಗ, ಪಿಚ್ಚಟ Hlā., Nr., Sl. 334; My.; Tē.).

ತವರಾಜ tavarāja. A sort of sugar prepared from yavāsa. (Sl. 311; Bp. 60, 45).

ತವರು tavaru. = ತವರ್, etc. 2, the house of a woman's own people itself (My.; see Prv. s. ತಾಯಿ). — ತವರ ದುನೆ. = ತವರುಮನೆ. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ನರೆ ಗಿನ್ನರೆ ತವರ ದುನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ? ನವಗಿಕ್ಕೀಯಾ?—ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಆಬ್ಬೆದ ರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟಕೆಲೆ ತವರ ಮನೆ (Prvs.). See Prvs. s. ನೆರಮನೆ, ದುಬ್ಬಗೆಕ್ಕರು. — ತವರುಮನೆ. = ತವರ್ಮನೆ. (Sl. 184; My.). See Prv. s. ತಾಯಿ. — ತವರೂರು. -ಊರು. = ತವರೂರ್. (My.).

ತವರು tavaru. = ತವರ. (ತ್ರಪ್ಪ, ನವೀದರ, ಪಿಚ್ಚಟ, ದಂಗ G.; B. 4, 141). ತವರಿದು (ತ್ರಾಪುವ G.).

ತವಲಾಯ tavalāya. = ತವಲಾಯಿ. (Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲ). The betel leaf; the roll of this leaf with betel nut, spices and lime (ವೀಳ್ಯಂಯ Bhn. 17).

ತವಲಾಯಿ tavalāyi. = ತವಲಾಯ. (Bh. 1, 12, 16; Rām. 1, 13, 9).

ತವಸ tavasa. = ತಪಸ, q. v. (ಭಾಸ, ಯುವಸ Mr. 111).

ತವಸಿ tavasi. = ತಪಸಿ, etc. Tbh. of ತಪಸ್ವಿ (Śmd. 368; ಯುವಸಿ Śm. 109). 2, N. of a tree (ವೃಕ್ಷಫೀವ 109). — ತವಸಿಮರ ದುನ. = ತಪಸಿಗಿನ. (ವ್ರತೀರ್ಯ, ಕಲಿಮಾಹಕ, etc. Nr.).

ತವಳಿಸು tavaḷisu. (fr. ತವ 1). To destroy, to cause to droop or fade (Čpr. 5, 132).

ತವಾಯಿ tavāyi. A fine; a blow, as in trade (Mhr., II. ತವಾ ಳ); misfortune, peril, great trouble (Br.; My.).

ತವಿ tavi. = ತವೆ, q. v. (B. 5, 74).

ತವಿರ್ tavir. = ತವಿಲ್. Want, poverty, trouble (ಕೋಡಗ, ಎರವ, ಪಾರ್ವ್ರ Čt. II, 73; T. ತವಿರ್, ತವಿಪ್, to be avoided; to be dismissed, sent away; to be left or abandoned; to be excepted or excluded; to cease).

ತವಿಲ್ tavil. = ತವಿರ್. (ಎರವ, ಪಾರ್ವ್ರ ಕೆ.; Čpr. 5, 96; Abh. P. 12, 67; 14, 85; 16, 67; Grl. 4, after 159; V. 30, 15).

ತವಿಸು tavisu. To cause to decrease or to be diminished; to make an end of; to destroy; to remove (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.). See Čpr. 7, 25; Abh. P. 7, 60; 13, 129; Bp. 25, 16; 53, 10; 56, 56; Rām. 3, 8, 21; 5, 9, 13; Rsv. 8, 116; J. 15, 47; 17, 1; 18, 39; 19, 35; 28, 5.

ತವಿಸು tavisu. = ತಪಿಸು. (My.).

ತವು tavu. 1. (= ತವುಂಕು). To decrease, to be diminished; to waste away; to come to an end; to perish (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; Čpr. 8, 82; T. ತವು, to diminish, etc.; ತವರ್, want; ತುು, to perish; see ತಗುಸಿ, ತಗ್ಗು 1, etc., ತವೆ 1, ತವಿಲ್, ನವೆ). 2, to diminish; to destroy. ತವ್ವಂ, ತವ್ವಡಂ, ತವ್ವರ್ (Śmd. 284. 286). ತವ್ವಂ ತನ್ನಿಳ್ ಕಿತುಗುಟ್ಟಿ ತವ್ವದಮ್ಬುಗಳನ್ನಂ (286. 287, o. r. -ಮ್ಬುಗಳ ರದಲ). — ತವು ತವು. rep. ತವು ತವ್ವಡು (Abh. P. 13, 53).

ತವು tavu. 2. Decrease, etc., destruction, ruin; drooping, depressed or humbled state (ಕ್ಷಯ ಕೆ.; ಕೂರ್ಗ್ Čt. II, 104). — ತವುಮಲೆ. -ತಲೆ. A drooping head: drooping or waning state (Grl. 7, 35). — ತವುಮಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause to show a drooping head (Rsv. 6, after 11).

ತವುಗೆ tavugĕ. ತೌಗೆ. Decrease, end (Čpr. 4, 85; 8, 69).

ತವುಂಕು tavuṅku. (= ತವು 1). ತವುಂಕಲ್ (ಕ್ಷಯ Śm. 64). ತವುಂಕಲ್ or ತೌಂಕಲ್ (Śmd. 169).

ತವುಟು tavuṭu. = ತವಟು, etc. (My.).

ತವುಟೆ tavuṭĕ. (= ಕೋಗಟೆ?). — ತವುಟಿಮರ. The gooseberry bush of the Nilagiri, the red myrtle, Rhodomyrtus tomentosa (T. ತವಿಟ್ಟು-ಚೆಟ್ಟಿ).

ತವುಡಂಗಿ tavuḍaṅgi. (= ದವನಂಗಿ?). N. of a plant (ಅಮಗಸ್ಟಿ Mr. 134).

ತವುಡು tavuḍu. = ತಮಡು. (My.; ತವು, ನಿಮ್ಮೆ Sl. 308). See Bp. 23, 6; 60, 45; Prv. s. ಗಮ್ಮಿ.

ತವುರು tavuru. = ತಮರ್, etc. — ತವುರುಮನೆ. = ತವರ್ಮನೆ. (My.). — ತವುರೂರು. = ತವರೂರು. (My.).

ತವುಳಿತ tavuḷita. One of the feats in fighting (Abh. P. 13, after 54; *cf.* ತವಳಿಸು?).

ತವೆ tavĕ. 1. (= ನವೆ). To decrease, to wane (Čpr. 3, 41; 8, 11). 2, to be insufficient: to be not satisfied by or content with (Čpr. 3, 42).

ತವೆ tavĕ. 2. Abundantly, greatly, wholly, completely, exceedingly, further, fitly, etc. (ದಮಪುರಾಣಾಧ್ಯಾ Čt. I, 19; II, 34; T. ತವ; Tē. ತವ್ವ, much, exceedingly; T. ತಗ್ಗು, fitness; greatness; see ತಕ್ಕ 1). See

Śmd. 267; Čpr. 8, 82; Abh. P. 9, 65; Bp. 5, 20; 9, 15; 21, 39; 22, 9. 56; 24, 39; 38, 9; 46, 6; Śm. 18. 19. 63; Kk. 30. 32; Rśv. 2, 37; 5, 119; 6, 9; 12, 12; 13, 64. 91; J. 3, 40; 17, 1; 22, 5; 28, 5.

ತವೆ tavĕ. = ತವ. A metal lid of cooking pots (My.; Mhr., H. ತವಾ, a griddle).

ತಶ್ಚ tashṭa. *Made thin, pared.*

ತಶ್ಟಿ tashṭi. Tbh. of ತಶ್ಚ. (Bp. 51, 49).

ತಶ್ಟ್ರಿ) tashṭri. = ತ್ವಶ್ಟ್ರಿ, q. v.

ತಸ್ tas. An adverbial termination with an ablative meaning, *e. g.* in ಉಧರತಸ್, ಪ್ರಾಪ್ತತಸ್, etc.

ತಸಕ್ tasak. ತಸಕು. = ದೊಸಕ್, etc. — ತಸಕು ತಸಕು. rep. (My.).

ತಸಕಲು tasakalu. = ತಸಕು, ತಸ್ಕಲು. Cheating, deceiving, trickery (My.; *cf.* ತಸ್ಕರ and ಸ್ಕರ).

ತಸಕು tasaku. = ತಸಕಲು, etc. (My.; Tĕ. ತಸುಕು).

ತಸಕ್ಕನೆ tasakkanĕ. = ದೊಸಕ್ಕನೆ, etc. With the sound of ತಸಕ್ (My.).

ತಸದೀಕು tasadiku. = ತಸ್ದೀಕು. A fixed sum paid by government to a pagoda, a mosque, etc. as consolidated allowance in lieu of assumed lands (My.; Br.; H. tasaduq).

ತಸಬೀರ tasabīra. = ತಸವೀರು, ತಸ್ವೀರ್. (B. 5, 207).

ತಸವೀರು tasabīru. = ತಸಬೀರ. (My.).

ತಸ್ಕರ taskara. *A thief, a robber* (ನಿಘಾಟ, ಶಕ್ತ Nn. 23; ಭಕ್ತಿರ, ಶಕ್ತ 107); anything bad or contemptible; theft (ಶಕ್ತ 118; My.).

ತಸ್ಕರೆ taskarĕ. A female thief (J. 5, 61).

ತಸ್ಕಲು taskalu. = ತಸಕಲು, etc. (My.).

ತಸ್ತಿ tasti. Extension, stretch. See ವಿ-.

ತಸ್ತೀಕು tastiku. = ತಸದೀಕು. (My.; Br.).

ತಸ್ತು tastu. A metal vessel to hold water; an ewer (S. Mhr.; Mhr., H.).

ತಸ್ವೀರ್ tasbīr. = ತಸಬೀರ, etc. A picture (My.; Mhr., H. ತಸ್ವೀರ).

ತಹ taha. 1. Participle relative present of ತರ್. ತಮುವ (Bp. 43, 60). ತಮೊ (8, 42; 14, 10; 59, 16; Bh. 1, 14, 27). ಅಯ್ತಹ (J. 20, 11). ಪಸಿ ತಹ (Rāghḷ. 17, 64).

ತಹ taha. 2. (= ತಗೆ). — ತಹ ತಹ. rep. Agitation, anxiety; distress; eagerness (My.; Sl. 71; Tĕ. ತಹತಹ).

ತಹ taha. Peace; agreement of opinion (My.; B. 5, 103; Mhr., H.). — ತಹನಾಮೆ. A written treaty (My.; B. 5, 7; Mhr., H.).

ತಹಕೀಕು tahakiku. Correct, true (My.; Br., H. ತಹೀಕು).

ತಹರೀರು taharīru. Percentage or allowance made to superintendents of public works (Br., H. tahrīr; R.).

ತಹಸೀಲು tahasīlu. = ತಾಸೀಲು. Collection of the revenue (My.; Mhr., H. ತಹಶೀಲು, -ಸೀಲು).

ತಹಸೀಲುದಾರ tahasīlu-dāra. = ತಾಸೀಲುದಾರ. A native collector of the revenue (Mhr.), a Tahsildār, a native collector, the head of a taluk (My.).

ತಹಿ tahi. Union, company (ಮೊತ್ತ Čt. II, 90, c. r. ತಹಿ; *cf.* ತಗುಳ್).

ತಹಿಕಾವಿ tahi-kāra. A companion (Bp. 31, 11).

ತಳ್ taḷ. 1. To join (v. t.); to be intertwined or yoked (ಜಗೆ Čt. I, 35); to come into close connection; to get within (ಪ್ರಿಯರಾಗೆ ಆಗು Śmd. 68. 266 Cm.; ಕೂಡು 218. 367 Cm.; *cf.* ತಲಪು, ತಳೆ 1 & 2, ತಾಳ್); to come to close quarters;—to present one's self to view, to appear. P. p. ತಳ್ದ. See Śmd. 216; Čh. v. 170; Abh. P. 10, 232; 13, 59. 65; Rśv. 2, 38; 6, 9. 23; 8, 102; 9, 22. 23. 27; 13, 43. 62. 65. 70. 75. 88. 89; V. 3, 72; Śśv. 1, 74.

ತಳ್ taḷ. 2. = ತಡೆ 1, etc. — ತಳ್ವಿಯ. To obstruct, to impede, to hinder; to oppose; to beat against; to repel; to put into shade (ಪ್ರತಿಪತ Śmd. Dh.; ಅಡಿಸುಸೋಲು, ತಪ್ಪುರಿ, ತಪಡ್ಬಿಯ, ಪೊಡರ್, ದೂಸರ್ಕಾಳ್, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಕೆ; Čpr. 2, 36. 54; 5, 20; 6, 70. 73; Abh. P. 2, 10; 12, 92; 13, 18; 14, 150).

ತಳ taḷa. 1. = ತಡ 3, etc. See ತತ್ತಳ. — ತಳಮಳ. dupl. Agitation, alarm, fear, amazement (ಬೆಡಗಾಗುವಂ Śmd. II; ಬೆಡಗಾದುದು Čt. I, 3, c. r. ತಳದಳ; ತಲ್ಲುಡಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಚ್ಚಿಬಿ, ಬೆಗಡು, ಗುಬ್ಬು, ಮುಲ್ಲುಡಿ, ಜಿಗುಜ್, ಬೆವ್ವಳ, ಬೆಡಗು Śm. 49; Mhr. ತಳತಳ, ತಳಮಳ, ತಾರಂಬ್ಳ, agitation; restlessness through pain; anxious eagerness; etc.). — ತಳಮಳಗು. = ತಳಮಳ. (ಬೆಡಗಾಗುವಂ Śmd. II). — ತಳಮಳಗುಬ್ಬು. -ಕುಬ್ಬು. To get agitated, etc. (My.). — ತಳತಳ. = ತಳಮಳ, q. v. (ಬೆಡಗಾಗುವ Kk. 80). — ತಳವೆಳಸು. To get agitated, alarmed, etc. (J. 11, 12). — ತಳವೆಳಗು. = ತಳಮಳಗು. (ಬೆಡಗು Čt. II, 96; ಸಬ್ಬೆಡಗು Śk.; ಬಚ್ಚಿಬಿ, ಬೆಗಡ್, ಮಲ್ಲುಡಿ, etc., ಬೆಡಗ್ಪ ಘಾಟಂ Kk. 42; ತಳಮಳ, etc. Śm. 49). See Abh. P. 5, 57; Grj. 4, 120; Rām. 6, 10, 26; Rśv. 13, after 101; Śśv. 4, 114.

ತಳ taḷa. 2. = ತಳ 2, etc., ತಡ, ತಡ 1, ತಳ 2. — ತಳ ತಳಿ. With a briskly bubbling noise in boiling (My.). — ತಳ ತಳ. = ತಳ ತಳ. (My.). — ತಳ ತಳಿ. = ತಳ ತಳಿ. (Rām. 5, 8, 58; J. 11, 31. 37).

ತಳ taḷa. 3. = ತಲೆ, etc. — ತಳಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವಿಪರ್ಯಾಸ, ವ್ಯತ್ಯಯ, ವಿಪರ್ಯಯ, ಕ್ರಮ ತಪ್ಪುವಿಕೆ Sl. 398; My.). — ತಳಕೆಳಗೆ. = ತಲೆಕೆಳಕು. (My.).

ತಳ taḷa. 4. = ತಳ 1, ತಳಕು, ತಡ 2. (Mhr. ತಳಪಣೇ, to shine; M. ತಳಪ್ಣೆ, to glitter; *cf.* ತಳ 1). — ತಳಗುಬ್ಬು. -ಕುಬ್ಬು. = ತಳತಳಗುಬ್ಬು. (My.). — ತಳ ತಳ. rep. Brightness, gleam, glitter; sunrise (ಉದಯಂ Čt. I, 28; Tĕ. ತಳ ತಳ, ತಲತಲೆ; Mhr. ತಿಳತಿಳ, clearly, brightly). — ತಳತಳಗುಬ್ಬು. -ಕುಬ್ಬು. = ತಳತಳಿಸು. (My.). — ತಳತಳಕೆ. = ತಡವಡೆ (Śmd. I). Gleamingly, flashingly, brightly (Bp. 53, 55; Śśv. 2, 114; My.). — ತಳತಳಾಯಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (My.). — ತಳತಳಿಸು. To glitter, to flash, to shine (My.). ಎಳೆಪ ಬಿಂದು ಸುಯ್ಯಮೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮುಕ್ಲಬ್ಬು (Čpr. 7, after 93). See Grj. 4, 36; Bp. 3, 11; 4, 38; 5, 28; 12, 74; 18, 56; 27, 77; 34, 5; 44, 20; 45, 54; 51, 33; 56, 47; Śm. 69; Śśv. 1, after 81; J. 11, 10; 19, 21; B. 5, 37. — ತಳತಳಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (Čpr. 1, 138; 7, 141; Abh. P. 9, 79).

ತಳ taḷa. 1. = ತಲ 3. One of the *talsamas* (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77; *cf.* ತಮ್ಮ). The bottom, etc.; the hand (ಕೆಮ್ Kk. 32; Śm. 70; ಕರ Śm. 113; ಪಾರ್ Śm. 84; ಕೆಳಗು Śm. 113; Śmd. 348. 349 Cm.; My.; Mhr.). ನೀಡಿದ ದೆಕ್ಕ ತಳ (ಪಾಣಿ); ಜೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಜೆರಸಿದವೆ ಪ್ರತಲ ಎನ್ಬುದು, ಅವಕೆ ತಳ ಪೆಮ್ ಎನ್ಬುದು (Hiḷ.). ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಕಾಲ ತಳಮುಂ ಕಮಲಪ್ಪ ದುವಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (Śmd. 117). ತಳ ಮಿನ್ಬ ಬಣ್ಣೆ ಪಾಡುಮ (Prv.). See Čpr. 7, 71. 100; B. 3, 96; 4, 55. 108. 120.

151. — ತಳಗಚ್ಚಾಯು. -ಕಚ್ಚು. = ತಳಹಲ್ಲು. (My.). — ತಳತಪ್ಪು. The army under the hand, *i. e.* command, (of a person, Bh. 4, 11, 54; 7, 7, 50; 7, 15, 49; J. 7, 22; 20 sum.; 27, 9). — ತಳದಲೆ. A plain, a wild, a waste (ಬಯಲು Bhn. 29; Rām. 3, 8, 14; Mhr. ತಳದಲೆ). — ತಳವಾಗು. -ಆಗು. To go to the bottom, to sink, to decrease (Bh. 10, 6, 30). — ತಳ ಕಟ್ಟು. (Śmd. 386; Kk. 98). A lower rope; a rope that touches the bottom. — ತಳಹಲ್ಲು. The lowest step of a ladder (B. 4, 150; My.). — ತಳಹಾಸು. -ಆಸು. To dry what is at the bottom, as grain, etc. (My.); to give recreation to the sole (of one's feet) after much walking (My.).

ತಳ taḷa. 2. Tbh. of ಸ್ಥಲ. (My.). See ಎಕ್ಕ-, ಕುದ್ದು-.

ತಳಕ್ taḷak. = ತಳಕ್. (My.).

ತಳಕು taḷaku. 1. = ತಕ್ಕೈ 2, etc. — ತಳಕು ಹಾಕು. To tie two beasts together (B. 5, 24).

ತಳಕು taḷaku. 2. = ತಳುಕು 2, ತಳ್ಕು 2, (ಜೊತಳಕು 2). Shine, glitter, lustre, flash (My.; Tē. ತಳುಕು). 2, coquetry, dandyism (= ಒಲಪ್ಪ, My.).

ತಳಕ್ಕನೆ taḷakkanĕ. (= ಜಲಕ್ಕನೆ). Flashingly, brightly, etc. (Bp. 42, 30; My.; Tē. ತಳುಕ್ಕನೆ).

ತಳತ್ taḷat. = ತಳ 4. — ತಳತ್ತಳಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (Rsv. 13, 72).

ತಳದು taḷadu. = ತಳೆದು. P. p. of ತಳೆ 1.

ತಳಪ taḷapa. = ತಳಪ್ಪ, ತಳುಪ್ಪ. Splendour, lustre, shine;—a dye to embellish or colour the hair (ಪೂಗಣ್, ಮುಸೆ, etc., ಕಾಸ್ತಿ ಕೆಂ.; ಮುಸೆ Kk. 54. 66; ಸರಿಗೆ ಸಾದುವ ಕಪ್ಪು ಟೆ. I, 68; T. ತಳ, plaster; sandal paste; a topical liniment; *cf.* ತಳ್ಳು 1 & 2). *Cf.* ಪಡಪ್ಪ?

ತಳಪು taḷapu. = ತಳಪ. Splendour (ಕಾಸ್ತಿ Kk. 25, o. r. ತೊಳಪು; My.).

ತಳರ್ taḷar. 1. To move (v. i.); to tremble, to totter; —to move on or forward; to start off, to set out; to depart (ಪಂಪ Śmd. Dh.; ಪೋಪುದು Ār. I, 36). ತಳರ್ದಂ (Śmd. 55. 73). See Čpr. 2, after 39; 3, after 50; Abh. P. 8, after 67; Grj. 4, 115; Rsv. 5, 133; 6, 12; 6, after 132; 8, 97. 98. 124; 9, 30; 10, after 31; 13, after 71 & 77.

ತಳರ್ taḷar. 2. Moving: trembling, tottering. — ತಳಪು. -ಪಿ. A trembling, etc. step (Čpr. 4, 2; Abh. P. 3, 140). — ತಳರ್ದಡೆ. A trembling, tottering walk (Abh. P. 3, 126; T.). — ತಳರ್ದುರಿ. A trembling voice (Rsv. 6, 33).

ತಳರ್ದು taḷarḍu. To go away from a place, to start, to depart (ಸ್ಥಾನದಿಗಮನಂ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 9).

ತಳಲ್ taḷal. (= ತಳೆ 6). To bud, to sprout, to shoot (ಪಾಪಮುಂ Śmd. Dh.; Tē. ತಳುಪು, to bloom, to thrive). See ಎದೆ-.

ತಳವರ taḷavara. = ತಳವಾರ, etc. (Rām. 5, 8, 52).

ತಳವಾರ taḷa-vāra. = ತಲಾರಿ, ತಳವರ, ತಳಾರ. Tbh. of ಸ್ಥಲವಾರ. A watchman, a beadle (C., who in My. generally is a Lista, occasionally a hūlĕya). ಎಲ್ಲರಂ ಬಾಧಿಪಾ ತಳವಾರಂ ಪೆಳವಾರರ್, ಆಯ್! (Śś. 97). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸೆಮ್ಮಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಜಾಜುಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ತುಳ ವಾದು ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ತಳವಾರ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು?—ಗ್ರಾಮದಾಸ್ತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ.—ತಳವಾರನಿಗೆ ದಬ್ಬಾ ಕಟ್ಟಿದರೆ ತುಳವಾರು ಹೋಪುತ್ತೋ? (Prvs.). See Bp. 53, 48; J. 8, 22; B. 3, 32; ಇದುಳು. — ತಳವಾರಪ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with fleshy stem and leaves, Vitis setosa Wall. (Z.).

ತಳವು taḷavu. = ತಡೆ 1, etc. (Bp. 32, 24; 57, 34).

ತಳಹದಿ taḷa-hadi. = ತಳಪಿ. The foundation of a building (My.).

ತಳಹು taḷahu. = ತಡಹು 1, etc. (Bh. 3, 8, 52).

ತಳಾದಿ taḷādi. = ತಳಪಿ. (My.).

ತಳಾಮಳ taḷa-āmaḷa. An āmala fruit in the hand (ತಡ ಮೊಳ್ ತಾಳ್ದಿರ್ದ ಧಾತ್ರೀಫಲ, ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಧರಿಸಿರ್ದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ Kn. 166). 2, innate; reality (ನಿಜ, ನಿಜವಾದುದು 166). 3, pure; purity (ನಿರ್ಮಲ 166).

ತಳಾರ taḷāra. = ತಳವಾರ, etc. (Abh. P. 15, after 39, originally ತಳಾರ; Grj. 5, 7; V. 6, 37).

ತಳಿ taḷi. 1. To spread by scattering, to strew; —to sprinkle (ಸೇಚನ Śmd. Dh.; Śm. 113; My.; M.; T. ತಳಿ; Tu. ತಲಿ; *cf.* ತಳೆ 1, ತಳ್ಳಿಸು). P. ps. ತಳಿ, ತಳಿದು. ಅವ ರಳಿದಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮುಲಿದ ತಳಿಯುಂ (Čpr. 7, after 92). ಗೋಚ್ಚಿದಮಂ ತಳಿದು (Rsv. 11, 68). ನೀರ ತಳಿದುದು (ತಳಿದು Bhn. 60). See Čpr. 2, 70; 5, after 19; 6, after 97; 7, 130; Grj. 2, 89; Bp. 3, 32; 4, 40; 30, 5; 46, 65; 49, 20; 50, 79; 59, 54; 60, 8; Rsv. 8, 5; J. 3, 27; ನೀರ್ತಳಿ, ನೀರ್ತಳಿದು. 2, to be scattered about (Bh. 6, 8, 13). — ತಳಿ ತಳಿ. rep. See s. ತಳಿ 2.

ತಳಿ taḷi. 2. P. p. of ತಳಿ 1, in ತಳಿ ತಳಿದು (Bp. 22, 42; 50, 30).

ತಳಿ taḷi. 3. (= ತಳಿ 2, etc.). Scattering; sprinkling. — ತಳಿಕಾರಿ. Dice or chess-men that are thrown about (Bh. 2, 13, 50).

ತಳಿ taḷi. 4. (= ತಡೆ 1, etc.). A fence (Bh. 3, 18, 20. 28. 31); a place of refuge, an asylum, a covert; a choultry for travellers; the building appointed for the distribution of food to Brāhmaṇas, etc. (ನೆತ್ರ Śmd. Dh.; Śmd. I; Kk. 85, o. r. ಚತ್ರ; T., M.). ತಳಿದು ಕೂಡಲ್, ಇವಿರ್ವರ್ ದನ್ಮಾರರೆ (Śmd. I). — ತಳಿಗೋಡ್ಗೆ. -ತೋಡ್ಗೆ. (Śmd. 386; Kk. 99). A fort with a choultry, etc.

ತಳಿ taḷi. 5. A race, a family (ಜಾತ Śm. 113); a stock or breed (My.; Mhr. ಧಳ). — ತಳಿದನ. Cattle of a good breed (My.).

ತಳಿ taḷi. 6. (= ತಳೆ). To shoot, to sprout, to put forth leaves, etc. (M. ತಳಿ; T. ತಳ್ಳಿ, M. ತಳಿ, a shoot, a green twig with leaves, *cf.* ತಳಿ; see T. s. ಕೆಯ್ ತಳಿ 5). P. p. ತಳಿದು. See Bp. 38, 39; 47, 66; Bh. 1, 5, 8; 7, 24, 47; J. 3, 25; 8, 5. 2, to unfold (v. i.); to present one's self to view, to appear (Pāṇ. 3, 4; Bh. 1, 16, 15; 8, 23, 36; J. 24, 72).

ತಳಿ taḷi. 7. = ತೆಳಿ 1. ನೀರು ತಳಿದುದು (My.).

ತಳಿಕೆ taḷigĕ. (Śmd. 40). = ತಡಿಗೆ. A metal plate turned up

at the rim (My.; M.; T. ತಳಗ್ಕೆ; Tē. ತಳಿಗೆ, ತಳಿಯು, ತಳಿಮೆ; ಉಮತ್ರ, ಧಾಜನ, ಧಾತ್ರ, ಸ್ಥಾಲ Hlā.; ಉಮತ್ರ, ಧಾಜನ, ಧಾತ್ರ, ಧಾಣ್ಣ Nr.; Mr. 212; Sl. 451; *cf.* Sk. ಸ್ಥಾಲ, ಸ್ಥಾಲೀ, which in Mhr. appear as ಥಾಲೀ, ಥಾಳ, ಥಾಳೀ; Sk. ತಲ್ಲಿಕಾ, a certain vessel; see ತಾರಿ 1; M. ತಾಪ, an earthen wash-hand basin). ಹಿರಿಯ ತಳಿಗೆ (ಸ್ಥಾಲ Nr.). ತಳಿಗೆ ಬಡಿಯು ಹೋದ ಮೇಲೆ ದುಳಿಗೇ ಪ್ರಾಗಲು ದುಷ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bh. 2, 13, 7. 11; B. 3, 94; ಹಿಣ್ಣ ಳಿಗೆ, ಹೊಣ್ಣಳಿಗೆ.

ತಳಿರ್ taḷir. 1. To shoot, to sprout, to put forth leaves (ಪಲ್ಲವೀಭವತಿ Śmd. Dh.; T., M.; Tē. ತಲಿರು). P. p. ತಳಿರ್ದ (Śmd. 115. 286; Śāv. 2, after 42). ತಳಿರ್ಮಡು (Śmd. 187; ತಳಿರಿಪುದು Kk. 20; Śm. 21). Once P. p. ತಳಿರ್ದು: ಕವಯೋವಂ ತಳಿರ್ದನ್ದಿಂ ತಳಿರ್ಗುರ್ಮೇ ಸ್ಥಾಣುತ್ವರಂ ಚೈತ್ರ ಮೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ತಳಿರ್ taḷir. 2. (Śmd. 58). = ತಳಿರು. A young shoot, a sprout, a new leaf or new leaves (ಪ್ರವಾಲ, ಪಲ್ಲವ Nn. 7; T., M., Tu.; Tē. ತಲಿರು). ತಳಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ತಳಿಸದ ತಳಿರ್ (162). ತಳಿರ (155). ಬಿಸಿದ್ ಉಳುರೆ ಕವುಚ್ಚಿದ ತಳಿರನ್ನೆ ನೊಸ್ದು (39). See Čpr. 1, after 101; 2, 86; Bp. 42, 2; Śāv. 1, 51; J. 3, 11. 17. 32; 30, 4; ಉಸುಗೆದಳಿರ್, ಎಳೆ-, ಕೆಸ್-, ಚಿಗ್-, ದಪ್-, ಪು-, ಪೊಸ-. — ತಳಿರಡಿ. -ಅಡಿ. An elegant foot (Č. Bp. 10, 24; J. 6, 27). — ತಳಿರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A young shoot used as an arrow (V. 5, after 14). — ತಳಿರಿಪಿ. -ಇಪಿ. To shoot, etc. (ತಳಿರ್ Kk. 20; Śm. 21); young leaves to abound or to be attached in numbers (J. 3, 17). — ತಳಿರುಜೆ. -ಉಜೆ. = ತಳಿರ್ಪಟ್ಟಿ. (Śāv. 3, 6. 9). — ತಳಿರುಯ್ಯುದ್. -ಉಯ್ಯುದ್. (Śmd. 152). A swing of young shoots (Čpr. 8, 49). — ತಳಿರ್ಗೊರಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A branch with young leaves (Čpr. 2, after 98; J. 5, 15). — ತಳಿರ್ಪೋರಮ್ಬು. A bunch of new leaves (V. 4, 25). — ತಳಿರ್ಮುಡಿ. -ಮುಡಿ. A bud-like lip (Rāv. 7, 102). — ತಳಿರ್ಮುರುಗು. -ಮುರುಗು. Young leaves to abound (J. 29, 45). — ತಳಿರ್ವೊರಗಲ್. -ವೊರಲ್. = ತಳಿರ್ಪೋರಮ್ಬು. (Čpr. 1, 125; 7, 109). — ತಳಿರ್ವೋರಣ. -ವೊರಣ. (Śmd. 54. 385; Kk. 97). A festoon of young leaves (Čpr. 4, 42; J. 8, 3). — ತಳಿರ್ವಟ್ಟಿ. An umbrella (made of leaves, ಪತ್ರಿಗೆ Bhn. 32). — ತಳಿರಿಪು. To put forth shoots, etc. (Rāv. 2, 37). — ತಳಿರ್ವಟ್ಟೆ. -ವಟ್ಟೆ. Cloth made of foliage (Rāv. 8, after 5; 12, 69). — ತಳಿರ್ವಣ್ಣ. -ವಣ್ಣ. The reddish colour of young leaves (Rāghē. 17, 65). — ತಳಿರ್ವಣ್ಣರ. -ವಣ್ಣರ. A shed made of young leaves (Rāv. 1, after 135). — ತಳಿರ್ವಸೆ. -ವಸೆ. A bed of young leaves (J. 30, 19. 36). — ತಳಿರ್ವಾಸು. -ವಾಸು. = ತಳಿರ್ವಸೆ. ತಳಿರ್ವಾಸಿನಿನ್ನೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಏಂ ತಣ್ಣೆ ಕೊಣ್ಮು ಪೋದರ್ ವಿರ ಮಾಳುವೆಯೇ? (Śmd. 133). — ತಳಿರ್ವೇರಿಸು. -ಏರಿಸು. To cause to be laden with young leaves (Čpr. 6, 62. 96). — ತಳಿರ್ವೊರೆ. -ಪೊರೆ. A load or burden of new leaves (Čpr. 7, 93).

ತಳಿರು taḷiru. = ತಳಿರ್ 2. (ಪಲ್ಲವ, ಕಸಲಯು Hlā.; Sl. 123; C.). ತಳಿರುಗಳ್ (Bp. 5, 20). — ತಳಿರುವೋರಣ. = ತಳಿರ್ವೋರಣ. (Sl. 112).

ತಳಿರ್ಪು taḷirču. To cause to sprout (Čpr. 7, 73).

ತಳಿಸು taḷisu. 1. = ತೊಳಸು 1. To pound, to beat; to deprive rice of its bran by pounding (B. 1, 23; 2, 31; 5, 180).

ತಳಿಸು taḷisu. 2. To sprinkle (My.). 2, to cause to sprinkle (My.).

ತಳು taḷu. (Śmd. 59). = ತಡೆ 1, etc. ತಳುದ ದುಡ್ಡಿಂ (ಜನ ಪ್ರಿಯ Mr. 242).

ತಳುಕು taḷuku. 1. = ತಡವು 3. To stroke (Bh. 3, 7, 85).

ತಳುಕು taḷuku. 2. = ತಳಕು 2, etc. (Bh. 2, 2, 78; My.; Tē., T.).

ತಳುಗು taḷugu. = ತಂಗು 1, ತಡವು 1, etc. To stop (v. i.), etc. (My.).

ತಳುಪು taḷupu. = ತಳಪ, etc. (My.).

ತಳುವು taḷuvu. 1. = ತಡವು 1, etc. To stop (v. i.), to delay, to be slow, etc. (Bp. 11, 39; 16, 55; 42, 23; 47, 40; 61, 23; J. 11, 28; 19, 25; 30, 31). 2, to be motionless, benumbed or bewildered. ತಳುವಿಪುದು (ಧೃತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಳುಲ Nr.).

ತಳುವು taḷuvu. 2. = ತಡ 1, etc. Stop, delay (My.; Tē. ತಲವು). See Bp. 3, 37; 17, 4; 28, 14; 37, 41; 42, 35; 44, 69; 47, 9. 21; 24, 10.

ತಳೆ taḷe. 1. (Śmd. 1). To hold; to bear; to carry; to support, to sustain; to put on one's self, as clothes, etc.; to obtain, to receive, to get; to take; to assume, to take to one's self; etc. (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; Śm. 114; ಧರಿಸು Śmd. 23. 171. 346; *cf.* ತಡ್ 1, ತಾಳ್ 1; T. ತಳ್ಕಿ, M. ತಳೆ, to fetter). ದಸಾಯದ ಅಚ್ಚ ಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೀಲ್ ಅವಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು (Čpr. 7, 41). See Śmd. 23. 99. 100. 171. 247. 345. 348. 363; Čpr. 1, 77. 110; 2, 13. 66. 73; Rāv. 4, 117; 6, after 11, thrice; 8, 117. 119; 9, 7; 12, 12; 13, 70; 15, after 95; J. 3, 6; 8, 2; 28, 28; 29, 26; Bp. 39, 10; 59, 54; 60, 8; ಉಲರ್ಪಳಿ, ಕೋಡಿವಚ್ಚಳಿ, ಪಾಸ್ಕೊಲೆಪಳಿ, ಮುಸ್ಪಳಿ, ಸಾಲ್ವಳಿ, etc.

ತಳೆ taḷe. 2. A tie, a tether or halter; fetters (J. 2, 5; M.; T. ತಳ್ಕೆ; *cf.* ತಳ್ಕೆ 2). ದಶವಿಧ ತಳೆ (Śmd. 1).

ತಳ್ಕು taḷku. 1. To smear or anoint the body with an unguent (ಆಸುಲೇಪನ Śmd. Dh.; T. ತಳುಕ್ಕು, to glitter).

ತಳ್ಕು taḷku. 2. The state of being anointed (ಆಸುಲೇಪನಫಾವ Śmd. Dh.; see ತಳವು);—glitter, lustre (= ತಳಕು 2, etc., J. 3, 3; My.).

ತಳ್ಪ talpa. (ತಲ್ಪ). = ತಲ್ಪ. See ತಲ್ಪ 2; Čpr. 8, 78.

ತಳ್ಪಡಿ taḷ-paḍi. = ತಳ್ಕುಪಡಿ s. ತಳ್ಕು 2. (My.).

ತಳ್ವು taḷvu. 1. = ತಡವು 1, etc. To allow time to pass away, to delay, to wait, to linger (ಕಾಲ ಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh.). See Rāv. 5, after 23; 6, after 132; 12, 13; 13, 101. 102; V. 14, 52.

ತಳ್ವು taḷvu. 2. = ತಡ 1, etc. Delay (Rāv. 13, 45).

ತಳ್ಳ talla. = ತಲೆ, etc. — ತಳ್ಳಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (Sl. 412).

ತಳ್ಳಂಕ talḷaṅka. Embarrassment, fear, etc. (ಸಿಪಿ ಮಿಪಿ, ಕಾತಳ Śm. 50; ಸಿಮಿಮಿ Kk. 67; ತಡಬ್ಬುವ Čē. II, 21; ಬಿಳ್ಳ, ತಲ್ಲಣ, ಭೀತಿ Bhn. 49; Rām. 5, 8, 71; Śāv. 2, after 2; J. 23, 10; Tē. ತಪಕು, ತಲಕು, to sink, fail; to tremble).— ತಳ್ಳಂಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To perplex, etc. (ತಡ ಮಾಡು Śmd. II). — ತಳ್ಳಂಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become alarmed, etc. (Rām. 3, 6, 7). — ತಳ್ಳಂಕಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. = ತಳ್ಳಂಕಗೊಳ್. (Rāv. 5, after 55).

ತಳ್ಳಿ talḷi. 1. Connexion; association, company (J. 10, 24; My.; Tu.; T. తళ్ళి, entangled state, intermeddling; intricacy; perplexity). ಮುಳ್ಳುಹೊನೆಮದ್ದು ಅಸ್ಪದ ಕೊಡದಹಾಗೆ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). 2, intermeddling: raising quarrels; seditious practices (ಕಾಡಿ ಒಸ್ಪು ಜಗಳ ಹುಟ್ಟಿಸಣ; ಬಣ್ಣಾಯಿ G.). ತಳ್ಳಿ ದೂಮೋಣ (ನಿಗ್ರಹ G.).

ತಳ್ಳಿ talḷi. 2. Calumny, slander (My.; Tu.; ಕೊಣ್ಣೆ Cb.). See Prv. s. ತಳ್ಳಿ 2.— ತಳ್ಳಿಯಜ್ಜ. -ಆಜ್ಞ. A slanderous, anonymous petition (My.).

ತಳ್ಳು talḷu. 1. = ತೆಳ್ಳು. To push, to shove away, to thrust, to drive, to throw; to reject, to dismiss; to heave (J. 11, 25; My.; T., M.; Tē. తరుము, తఱుము, to drive, persue, follow). ತಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸುತ್ತ, ಸುಕ್ಕ, ಅನ್ನ, ನಿಷ್ಕಾತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, ಕೊರತ, ಸೂಳಲ್ ಪಟ್ಟದು Sk. 377). ನರಳವರ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ ಪೆಸುವದು (ವಿಷ್ಣು, ಆಚಾ 60). ಮೋಲಿಸ್ಸ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಪೆಸುವಳೆ (ಅವಧಾಯ, ನಿಜಾತಪ 397). ಪಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವದಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ದುರಮುಟ್ಟು (ಪೌಕಾದಣ್ಣ, ಕ್ಷೇತ್ರನೆ 84).

ತಳ್ಳು talḷu. 2. Pushing, etc. — ತಳ್ಳಕ್ಕಮು. -ಅಳ್ಳಮು. The love of pushing (J. 18, 31). — ತಳ್ಳುವಿಕೆ. = ತಳ್ಳವಿ. A setting aside, dismissal (My.).

ತಳ್ಳು talḷu. 3. = ತರಳು, etc. (My.).

ತಳ್ tal. = ತಲ 1, etc. — ತಲ್ತವಿ. = ತಲ ತಮ. (ಕೆmd. I). — ತಲ್ತದಗುವಿ. = ತಲತದಗುವಿ (ಕೆmd. I).

ತಳಿ tala. 1. = ತಳ 2, etc. — ತಲ ತಮ. = ತಲ್ತವಿ (ಕೆmd. I). — ತಲತದಗುವಿ. -ಕುವಿ. = ತಲ್ತವಿಗುವಿ (ಕೆmd. I). To boil with a briskly bubbling noise.

ತಳಿ tala. 2. = ತಳ 4, etc. — ತಲ ತಮಿ. = ತಳ ತಳಿ (ಕೆmd. I). ತಲತದಿ ನೀರನ್ ದೂಡಿಮುದು (I). ತಲ ತಮಿ ನೀರನ್ ದೂಡಿದುಮ ಮಿಟ್ಟಿ ದೂಡುವ ತೆಪಿಂ (220).

ತಳಿಲ್ talal. = ತರಳು, etc. An old, dry fruit (ದುತ್ತ ಕಾಯ್ ಕೆmd. I).

ತಳಿ tali. = ತಲಿ 1, etc., (ತಳ್ 4, ದಸಿ). A clog, a cudgel (Sk. ತಲ್ಲ); a palisade (ಸ್ಕೂಲವಾರು ಕೆmd. I & Dh.; ಕೆm. 113; ದುವ ಕೆt. I, 7; ಕೆ. Bp. 42, 24. 27. 28). ಆನೆ ಮೋರಲ್ ಇಕ್ಕಿದ ವಲಯಂ (ಕೆmd. 131). See ಸೂಲಕುಪಲಿ.

ತಳಿ tale. A parasol, an umbrella (ಅತಪತ್ರ ಕೆmd. I & Dh.; ಸತ್ತಿಗೆ ಕೆm. 42. 114; ಕೊಡೆ, ಮೋಳೆಯವ್ವರ, ಛತ್ರ ಕೆs.; Abh. P. 12, 19; M.; T. తలై). See ಸೀಲಿದಲಿ, & s. ತಳಿ 6.

ತಳಿಕ್ಕಿಸು talkisu. = ತಳಿಕ್ಕಯ್ಸು. (ಕೆ. Bp. 19, 32; Rsv. 8, after 32).

ತಳಿಕೆ talkĕ. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. An embrace (ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಳ್ಕೆ, ಆಲಿಂಗನ ಕೆs.; ಅಪ್ಪುಗೆ ಕೆm. 76; ಅಪ್ಪ 100; ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ Kk. 30; T. తలుపు, M. తలుగు, to embrace, to hold fast). — ತಳಿಕೆಗೊಮ್. To embrace (ಕೆsv. 4, 73).

ತಳಿಕ್ಕಯ್ಸು talkĕysu. = ತಕ್ಕೆಯ್ಸು. etc. (Grj. 1, 107; Rsv. 14, 33). To embrace, etc. ದುಃಖ ತಳಿಕ್ಕಯ್ಸಿದಂ ಎಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಕೆಯಲ್ಕಂ ದೂರದರ್ ಎಮ್ಮರ್ಗಂ (ಕೆmd. 28 & I, o. r. ಪದ್ಯ; In Mjb. MS. there is neither ಪದ್ಯ nor ಪದ್ಯ).

ತಳಿಗು talgu. = ತಗು 1, etc. To become depressed, low or less, to decline, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ ಕೆmd. Dh.; T., M. తాటు, తాటు; T. తంపు, తాట్టు, lowliness; poverty; see తాటు 4).

ತಳ್ಪಿಲ್ talpal. (ತಳ್ಪಲ್). = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (ನಿತಪ್ಪು, ತಪ್ಪು, ಸಾಸು, ಪ್ರಶ್ನ, etc., Hlā.; ಪಪ್ರ Hlā.). ಬಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಿಲೋಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ದರಿದ ತೊಪ್ಪಿ (ನಿಧ್ಯಾರ); ಬಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಿಲ ಬನಂ (ಉಪಕ್ಯಕೆ Hlā.).

ತಳಿಪು talpu. = ತಪ್ಪು. etc. (ಆಳ್ವು Cr. II, 53; Cpr. 8, 103; Abh. P. 9, 165; T. తలుపు).

ತಳಿಬು talbu. = ತಪ್ಪು 1, etc. (which terms presuppose this form; see T. s. తలుపు).

ತಾ tā. 1. = ತನ್ 2, etc., ತಾನು q. v. (C.; Tē.). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಹಂಕರಿಸುವಂ (ಆಹವಮಲ್ಲ Nr.). ನಾ ಮುಂದೆ, ತಾ ಮುಂದೆ ನಿಮೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆಕಿಕ್ಕಮಿಸಿ ಮುಂಬರ್ದುದು (ಆಹಮಲ್ಲವರ್ಮೆ Nr.). ಪೋಕ್ಕಾಕ್ರಸ್ತವಿಸ್ಸಿದಂ ತನ್ನ ತಾ ನುಡಿದು (Bp. 45, 6). ತಾ ಳಕ್ಕಣಾಜೆ ದರಿಗೆ ನಮ್ಮ.—ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಭೂಪಾಗೆ ದರಾ ಕೊಟ್ಟೀವೇ? (Prvs.).

ತಾ tā. 2. The 2nd person singular imperative of ತರ್. Bring! (C.; Bp. 20, 21; T., M.; Tē. తే).

ತಾ tā. 3. = ತ 2. See ಇಪ್ಪಾ 1.

ತಾಂ tām. 1. = ತಾನ್, before consonants (ಕೆmd. 263; Bp. 43, 1).

ತಾಂ tām. 2. = ತಾಮ್, ತಾವ್ q. v., before consonants. ತಾಂ ನಮ್ಮನಾಜೆಯೋಳ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ಪಂತರ್ (ಕೆmd. 263). ತಾಂ ನೇಡ್ಪರ್ (192). ತಾಂ ನೀಡ್ ಆಂ (200).

ತಾಕತ್ತು tākattu. Power, strength (My.; Mhr., H. తాకత).

ತಾಕಿಸು tākisu. = ತಾಗಿಸು. To make touch, etc. (My.).

ತಾಕೀತಿ tākīti. = ತಾಕೀದಿ. (My.).

ತಾಕೀದಿ tākīdi. Injunction, direction (My.; H., Mhr. తాకీదు, తాకీదు); a letter of injunction from government to an officer (My.).

ತಾಕೀದು tākīdu. = ತಾಕೀದಿ. (My.).

ತಾಕು tāku. 1. = ತಾಗು 1, ತಾಂಗು 1. To join (v. i.), to come in connexion or contact with, to touch; to hit, strike or dash against; to collide with;—to close with, to attack (C.; T., M., Tē.; *cf.* ತಗುಳ್, ತಗುಳ್ಳು 1; ತಗೆ 1; ತಾಮು 1). ಸಕ್ಕ ಕಾಲಿಗೆ ಕುಮುಗೋಲ್ಗಳು ತಾಕಿತು (B. 1, 9). See Bp. 52, 9. 11; B. 2, 47; 3, 80; ಅಪ್ಪ- No. 1; ಎದ-. — ತಾಕಲ್ಕೊಮು. -ಕೊಮು. To allow to touch, etc. (B. 3, 81). — ತಾಕಲಾಮು. -ಆಮು. To strike mutually one against the other (B. 5, 264).

ತಾಕು tāku. 2. = ತಾಗು 2, ತಾಂಕು. Joining, touching, touch. See ಅಷ್ಟತಾಕು No. 2. 2, conjoint place: a field, a flat (My.; see ಗಜ್ಜೆ-). 3, conjointness in saṅgīta (V. 19, 9).

ತಾಕುಳ tākuḷa. (= ತಾಗುಳ). Formidableness (J. 27, 7).

ತಾಕುಳಿ tākuḷi. = ತಾಕು 2, No. 3. (V. 11, 8).

ತಾಗಾಯತಿ tāgāyati. Until; up to (My.; Br. తాగాయతు; Mhr., H. తాగాయత, తాగాయతు).

ತಾಗಿಸು tāgisu. = ತಾಕಿಸು. (My.).

ತಾಗು tāgu. 1. = ತಾಕು 1, etc. (ಸಂಳುಟ್ಟನ ಕೆmd. Dh.; ಸಂಳುಟ್ಟನ, ಪಳಂಮು ಕೆm. 44; Kk. 58, o. r. ತಾಂಗು; ಸಂಳುಟ್ಟನೆ ಆಗು

Śmd. 174 Cm.; ಉಮ್ಮು 302 Cm.; C.). First person plural imperative ತಾಗುವಂ or ತಾವಂ (Śmd. 275). ಆಸುರುವುಗೆ ಒ ಕ್ಕಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಳುಗ್ಗನಕಿಂಳ್! (270). ಪ್ರಿಗಳ್ ಕುಮುಜೆ ತಾವಂ! (289). ತಲೆ ತಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು.—ತಾಗದೆ ಬಾಗದು, ನಿಸಿ ಯಾಗದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Čpr. 1, after 101; Abh. P. 7, 114; 13, 59. 67. 75; Bp. 27, 30; 35, 48; 50, 6; 52, 10; 57, 14; 61, 39; Bh. 1, 8, 67; J. 7 sum.; 7, 28. 43; 22, 3; 28, 48; B. 4, 148. — ತಾಗಲೆಸುವದ. -ಎಸುವದ. (ಲಕ್ಷ್ಮ, ಲಕ್ಷ್ಯ Mr. 206). — ತಾಗು ತಾಗು. rep. (Bp. 38, 55).

ತಾಗು tāgu. 2. = ತಾಕು 2, No. 1. (Rām. 5, 3, 45). See ಮುಮ್ಮಾಗು. — ತಾಗುಮಟ್ಟು. -ಮಟ್ಟು 2. Touching and hitting (Bh. 10, 4, 21).

ತಾಗು tāgu. 3. = ತಂಗು 1, etc. ಬಾಗಿಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಗ ಬೇಕು (Prv.).

ತಾಗು tāgu. 4. (= ಹಗ್ಗು 2, etc.). Inclining, bowing, bending (M., T. ತಾಳು, to lower; ತಾಳ್, to be low, etc.; see ತಾಳ್ 4). — ತಾಗು ಬಾಗು. dupl. (Dp. 19, 4; My.).

ತಾಗು tāgu. 5. To jump, to skip, to leap over (R.; T. ತಪ್ಪು, ತಾಗು, ತಾವು, ತಾಣ್ಣು; M. ತಾವು; T. ತಾಂಗು, to halt, hobble upon one leg; *cf.* ಡಾಗು 1).

ತಾಗುಡಿ tāguḍi. An ambush, lurking or hiding place (Sk.; Tč. ತಾಗು, ಡಾಗು, to be hidden or concealed, to lie hid; ತಾಮು, to hide; see ತಾವ್ದು).

ತಾಗುಳ tāguḷa. (= ತಾಕುಳ). Ardour, passion, rage; formidableness (ರೌದ್ರ Bhn. 47; M. ತಾಳು, to burn a little; *cf.* ತಗುಳ್ದು 2 ?).

ತಾಂಕು tāṅku. = ತಾಕು 2, etc. (Rām. 6, 10, 26).

ತಾಂಗು tāṅgu. 1. = ತಾಕು 1, etc. (ಸಂಧಿಚ್ಛೇದ Śmd. Dh.; ಸಮ್ಬನ್ಧ Śm. 83; see Kk. s. ತಾಗು 1).

ತಾಂಗು tāṅgu. 2. To support, to keep, to sustain, to bear up (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; Śm. 83; T. ತಾಂಗು; M. ತಾಙ್ಙು; see ತಾಳು).

ತಾಜಿ tājī. = ಬಾಜಿ. (My.).

ತಾಜಿಲ tājila. = ತಾಜ್ಯ. Fresh; green; new; not stale (Čb. 66. 172; My.; Br.; Mhr., H.).

ತಾಜಿಲಕಲಂ tājila-kalam. A fresh paragraph; a postscript (My.; Mhr., H.).

ತಾಜೀ tājī. = ತಾಜ. ತಾಜಿಬಿನ್ನೆ (ಪುಳ್ಳ Čb.).

ತಾಜೀಮು tājīmu. Treating with ceremony and respect; receiving politely and courteously (My.; Mhr., H., Br.).

ತಾಟ tāṭa. 1. = ತಾಟು 3, ತಾಟೆ. A dining-plate of silver, gold, etc. (B. 5, 283; Mhr. ತಾಟ).

ತಾಟ tāṭa. 2. Stiffness, the absence of pliableness; tightness; firmness, robustness, strength and stoutness; pride, haughtiness (Mhr. ತಾಠ; see ತಾಟುಗತ್ತಿ).

ತಾಟಾಂತ್ಯಕ tāṭakā-antaka. The destroyer of Tāṭakā: Rāma (My.).

ತಾಟಿಕೆ tāṭaki. = ತಾಟಕೆ. (Rām. 1, 10 sum.; J. 18, 2).

ತಾಟಿಕೆತನ tāṭakitana. A wicked, quarrelsome disposition or behaviour like that of the fiend Tāṭaki (My.). ತಾಟಿಕೆ ತನಂ ತಾಂ ಮಾಡ್ದರ್ (Sk. in W. p. 237).

ತಾಟಿಕೆ tāṭakĕ. ತಾಟಿಕಾ. = ತಾಟಕೆ. N. of a female fiend (sister of Subāhu, Mhr.; *cf.* Sk. ತಾಟಕಾ); a vixen, virago; a monstrous and hideous woman (Mhr.).

ತಾಟುಗತ್ತಿ tāṭa2-gitti. A (haughty), quarrelsome, wicked woman (My.).

ತಾಟುಗತ್ತಿತನ tāṭagittitana. The behaviour of a ತಾಟುಗತ್ತಿ (My.).

ತಾಟಂಕ tāṭaṅka. = ತಾಡಂಕ. (Sk.; My.).

ತಾಟೆ tāṭi. Skin, bark (ಮೋಟ, ದಬ್ಬೆ, ದಬ್ಬಳ G.; Tč. ತಾಟಿ; *cf.* ತೊಗಟೆ).

ತಾಟೆ tāṭi. 1. Stiffness, tension, tightness (Mhr. ತಾಠ).—ತಾಟಿಗಂಟು. A tight knot (J. 6, 37).

ತಾಟೆ tāṭi. 2. = ತಾಳಿ 2, etc. (Tč.). See ನೆಲ-.—ತಾಟಿಬೆಲ್ಲ. Palm-tree jaggery (My.; Tč.).

ತಾಟೆಸು tāṭisu. To cause to come in contact with; to strike (Bp. 5, 40; 14, 17. 21; 23, 11; 29, 17; 45, 27; 47, 1; 52, 15; 60, 32; Bh. 6, 4, 26; My.). 2, to cause to strike (My.). See Prv. s. ತ್ರಾಣ.

ತಾಟು tāṭu. 1. To strike against, to touch, to come in contact with, etc. (ಸಂಧಿಚ್ಛೇದ Śmd. Dh.; *cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಾಗು 1). 2, to strike (My.; T.; T. also ತಾಟ್ಟು).— ತಾಟಾಟಿ. -ಆಟಿ. Wandering about in one's difficulties (My.); trouble (My.); continually going from one to another (My.). — ತಾಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to knock one against another (J. 13, 43; My.); to cause to wander from one to another (My.). — ತಾಟಾಡು. -ಆಡು. To wander from place to place on account of trouble (My.); to knock one against another, as branches, etc. (My.); to move about, to wave, as trees in the wind (My.).

ತಾಟು tāṭu. 2. Striking against, etc. — ತಾಟು ಗೋಲಿ. Marbles of lac that are suspended and used as a toy (My.). — ತಾಟು ಮೊಡಿ. To knock one against another (v. i., My.).

ತಾಟು tāṭu. 1. The sloping frame of a roof (B. 4, 121. 122; Mhr. ತಾಠ. deviation from rectitude, as of a balance).

ತಾಟು tāṭu. 2. = ತಟ್ಟು 1. Sackcloth (My.). — ತಾಟು ದಟ್ಟಿ. = ತಾಟು. (My.).

ತಾಟು tāṭu. 3. = ತಾಳು 1, etc. (B. 3, 58; 4, 125).

ತಾಟು tāṭu. 4. Pompous array; pomp; show (Mhr., H. ಧಾಟು).

ತಾಟುಗಾಱ tāṭu-gāṟa. A pompous, or proud, man. ತಾಟು ಗಾಱನು ಆಟಿಕ್ಕೆ ಮೋಡಿ, ಕೊಟ್ಟುಗಾಱನಾಗಿ ಪಿಡ್ದ (Prv.).

ತಾಟೆ tāṭe. = ತಾಟ 1. See ತಟ್ಟೆ 1, No. 3.

ತಾಡ tāḍa. A kind of grass, Andropogon serratus or Lipeocercis serrata. See ಜೆಡ್ಡ-. 2, (= ತಾಡು 1), beating, striking; a blow. 3, sound, noise; chest-sound (ಎದೆಯ Mr. 330). 4, (in Mhr.) the palmyra-tree (= ತಾಡ 2).

ತಾಡಕ tāḍaka. The grass Lipeocercis serrata Trin. (ದೇವ ದಾಳಿ Mr. 133).

ತಾಡಂಕ tāḍaṅka. = ತಾಟಂಕ, ತಾಲಕ. *A kind of ear-ring.*

ತಾಡಕೆ tāḍakĕ. = ತಾಡಕೆ. (My.).

ತಾಡನ tāḍana. Beating, striking, whipping, hitting. See ಒಗೆ, ತಟ್ಟು, ತಡೆ, ಪೊಡೆ, ಪ್ರಿಯರ್, ಬಡಿ, ಮೋಡು; Čpr. 3, 46; 5, after 30.

ತಾಡನಿ tāḍani. *A whip.*

ತಾಡನೆ tāḍanĕ. = ತಾಡಕೆ, ತಾಡಕೆ. (My.).

ತಾಡಪತ್ರ tāḍa-patra. = ತಾಲಪತ್ರ, (ತಾಳೆಮೋಲೆ). *A talipot*

cylinder of palmyra leaf, etc. thrust through the lobe of the ear; a blade of the palmyra-tree (ತಾಟಂಕ G.).

ತಾಡಿಲೆ tāḍi-vāḷe (ōḷe). = ತಾಡಪತ್ರ. ತಾಡವಾಳೇ ಬೀಸಣಿಕೆ (ತಾಳ ವೃಕ್ಷ, ತಾಳವೃಷ್ಟ G.). — ತಾಡವಾಳೆಮರ. = ತಾಳೆ-. (ತಳ G.). 2, ಪಿಷ್ಟಾಲ (G.).

ತಾಡಿ tāḍi. = ತಾರಿ 2, etc. The palm Corypha taliera Roxb. 2, the spirituous exudation of the palmyra-tree, toddy (Mhr.). — ತಾಡೀ ಮರ. The palmyra-tree (ಅಸಿತಪ್ರು Cb.). ತಾಡೀ ಮರವಿಲ್ಲ ಆಗುವ ಸರಾಯಿ (ತಾಲಮದ್ಯ G.). — ತಾಡೀ ಸರಾಯಿ. Toddy (ತಳ್ಳಿ G.).

ತಾಡಿಗ್ಯ tāḍigya. The barred-headed goose, Anser indicus (Bl.).

ತಾಡಿತ tāḍita. Struck, beaten. (Čpr. 1, 126).

ತಾಡಿಸು tāḍisu. To beat (My.; J. 16, 41).

ತಾಣ tāṇa. 1. = ತಾಳ 1. Tbh. of ತಾಲ 1. (ಗೇಣ Mr. 324, o.r. ತಾಳ). See Grj. 2, after 106.

ತಾಣ tāṇa. 2. = ಠಾಣ. Tbh. of ಸ್ಥಾನ (Śmd. 341. 364; ಜಾವದಿ, ಬೀಡು, ಇದ್ದು, etc., ಅಶ್ರಯ Śm. 58; Kk. 64). See Śmd. 27. 139. 148. 183. 208; Čpr. 8, 7. 62; Śm. 31. 32; ಉಸುರಾಣ, ಕುಸುಮಾಣ, ನೀರಾಣ, ಮಿಗಾಣ. — ತಾಣದೀವಿಗೆ. = ಠಾಣ-. A lamp that always stands in the same place before an idol and is constantly kept burning (Tbh. of ಸ್ಥಾನದೀಪಿಕೆ Śmd. 376; My.). — ತಾಣದೀವಿಗೆವಿಗ. -ವಿಳಗು. (Śmd. 387). Light of the tāṇadīvigē. — ತಾಣಾಳ್ವಿ. Tbh. of ಸ್ಥಾನಪ್ರಭು (Śmd. 376).

ತಾಣಾಂಕ tāṇa-aṅka. (ತಾಣಿಯ Čt. II, 110).

ತಾಣಿಗ tāṇiga. One who occupies, or is in, a place. See ದಾವಾಣಿಗ.

ತಾಣು tāṇu. Tbh. of ಸ್ಥಾಣು. Śiva (Bp. 37, 61).

ತಾಣ್ಟು tāṇṭu. = ದಾಣ್ಟು 1. To jump, to dance, to leap; to skip over; to cross (Rāv. 13, 78, o. r. ದಾಣ್ಟು; T., M. ತಾಣ್ಟು; see ತಾಗು 5).

ತಾಣ್ಡವ tāṇḍava. *Dancing with violent gesticulation,* as that of Śiva and his votaries (ರೂಪಕ, ನೃತ್ಯ Nn. 135; ನೃತ್ಯ, ದಾನ್ಯ, ಧಾಟ್ಯ Mr. 79).

ತಾಣ್ಡವಾಳ tāṇḍavāḷa. = ತಣ್ಡಾಳ. (My.).

ತಾಣ್ಡಸ tāṇḍasa. = ತಣ್ಡಸ. (ಇಳ್ಳುದಿ, ಸಪ್ತಂಪ Śmd. 1).

ತಾಣ್ಪಳಿ tāṇpaḷi. See ತಣ್ಪಳಿ.

ತಾತ tāta. (= ತಂದೆ). *A father.* 2, a grand-father (C.; ಏತಾ ದುಪ, ತಂದೆಯ ತಂದೆ Nn. 22). ತಾತನಾರ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಏನಪ್ಪನೆ? (Prv.). See ಮುತ್ತಾತ; Prv. s. ಯಾತ.

ತಾತತಾತ tātā. = ತತಾ. A meaningless prefix. — ತಾತಾಸಾರ. Full of holes (My.).

ತಾತಿ tāti. 1. = ತಾಯಿತಿ. (My.).

ತಾತಿ tāti. 2. Augmenting; granting. See ತಿದು. 2, offspring, a son.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ tātkālika. (fr. ತತ್ಕಾಲ). Relating to that time; contemporary, instantly appearing; happening without delay. (My.).

ತಾತ್ಪರಿಯ tātpariya. Tbh. of ತಾತ್ಪರ್ಯ. (Mr. 6; My.).

ತಾತ್ಪರ್ಯ tātparya. (fr. ತತ್ಪರ). Aim, object, purpose, intent, design. 2, meaning, scope, purport, drift. 3, explanation. See Śmd. 5; Kāvy. III, 3, B, 148; Bp. 3, 77.

ತಾತ್ಸಾರ tātsāra. Slight, disrespect, contempt (My.; B. 4, 39; Tē. ತಾತ್ಸರ್ಯ, ತಾತ್ಸಾರ).

ತಾದರ್ಥ್ಯ tādarthya. (fr. ತದರ್ಥ). The being intended for that; identity of aim; sameness or precision of meaning; *regard, sake, purpose.* See Nr. s. ಓಸುಗರ.

ತಾದೃಶ tā-dṛiśa. Such like, such a one. (B. 4, 221; My.).

ತಾದ್ಧರ್ಮ್ಯ tāddharmya. (fr. ತದ್ಧರ್ಮ). Sameness of law, *analogy.*

ತಾನ್ tān. = ತನ್ 2 q. v., etc., ತಾಮು q. v. He, she, it, in the reflexive or reciprocal sense (Śmd. 109. 110. 174. 177. 178; T., M.). For the plural see ತಮ್ 1, etc.; Śmd. 178 one MS. adduces the plural ತಾಂಗಳ್ (T.). — ತಾನ್ ಇದಂ (262). ತಾನ್ ಎಷ್ಟಂ ಪೊಡ್ಡಮುಲ್ಲದ ಆರಿವಾಸಿಯಂ (263). ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಯವ್ವನವತ್ತಪೋಳ್ ಬಹುಳತೆ ತಾನ್ ಎನ್ದಮಿಲ್ಲ (66). ಮಿಣಾಗಿಯುಮ್ ಎಸದಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನಾಗಿಯುಮ್ ತಾನ್ ಎಲ್ಲಂ (84). ಕಾವ್ಯದಾರ್ಗದೊಳ್ ಈ ವಿವಿದಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತಾನ್ ಉನ್ನು (139). ಆಧಾರಂ ತಾನ್ ಆವುದು, ಆಮ ಆಧಾರಣಂ (162). ಇತರೇತರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಪತಮ್ ಆಮ ತಾನ್ ಆವುದು, ಆಲ್ಲಿ ದುತ್ತೆ ಬಹುಪ್ರೀತಿಂ ತಗುಳ್ಗುಂ (219). ಏನ್ ಎಮ್ಬ ದೆಮ್ಮೊ! ಮನುಷಂ ತಾನುಂ ಸಜ್ಜರಿತರ್, ಆದುರ ಕುಜಮುಂ ತಾನುಂ ಮಾನಿಗಳ್, ಆದೆಲ್ಲಿನಿಧಿಯುಂ ತಾನುಂ ಗವಿಸ್ಥಿರರ್! ಎನಿವನುದಯಾವಿತ್ಯಂ (175). ತಾನೆ ದೋಲೆಮ್ಬುದು (ಅಪಂಕಾರ, etc. Hlā.). ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ (Bp. 39, 15). See Bp. 54, 83; Bh. 1, 8, 6. 32. 64; Rāv. 13, 6; 13, after 96. — ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ (ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ, etc.); ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಾದಿ (ಯಥಕಾಮ, ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, etc. Hlā.). ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧದಾವ ವಿದ್ಯಗಳು (ನಿಜವಿದ್ಯಂಗಳ್ Nn. 92). ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ (ಸ್ವೈರ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆ 101). ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ (ಪ್ರಕೃತ 111). ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ 118). ತನ್ನಯ ಸೀಮೆ (ಸಾಕ್ಷಾತ್ 118). ತನ್ನಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯ (ಪರಣ 165). ತನ್ನನ್ನೆ (ಅನಿಮಿತ್ತ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ಯದೃಚ್ಛೆ Mr. 452). ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ (ಜಾಮಾತೃ 314). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಾಪಿ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ನಿರವಗ್ರಹ 230). ತನ್ನ ಸೋಲುವ ಸುದಿಮು ಕೊಡ್ಬುಪ್ ಆಪ ರಪ್ ಆಕ್ಕುಂ; ತನ್ನ ತಾ ಸಾಪದಂ ಸಯತುಲಿಕಪ್ ಎನಿಕ್ಕು (237). ತನ್ನಿರವು (ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ 486). ತನ್ನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗಳು (ಭಾಗಿನೇಯ); ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಪ (ಕ್ಷಯ); ತನ್ನ ಪೆಣ್ಣಿಗೆ ಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಪ (ಸ್ಥಾನ); ತನ್ನ ಬಸುಬಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳು (ಸ್ವಜಾತ, etc.); ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಅತ್ಮಮ್ಭರಿ, etc. Nr.). ತನ್ನ ನೆರಿಗೆಗೆ ತಾನೆ ಮುನಿಪುತ, ತನ್ನ ತಾನಱಿಯದೆ (Bp. 22, 29). ಒಬ್ಬನು ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪುಕಿ ಅರಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವದು (B. 5, 125; My.). ತನ್ನಯೆ ಪಥವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (Śmd. 67). ತನ್ನದು (ಅನ್ಯರ Sl. 453); ತನ್ನದನು (ಸ್ವ 459). ತನ್ನದೇ! (B. 4, 197). ತತ್ಪಸಯದೊಳ್ ತನ್ನ ತಾನೆ ಮೊರೆ ಕೊಣ್ಡದಂ ತತ್ಪಸ್ಥಪ್ತರ್ ಇವಂ ತನಗೆ! (J. 28, 57). ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ (Bp. 40, 50). ಕನ್ನಪದ ಸುಖಿಯಲಿ ತಿರೆದು, ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ ಗಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಸಾಲದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತವಲ್ಲಿನ್ನೆಗಳು? (Abhā. 1, 5). ಮಾಯೆ ತನ್ನನ್ನೆ ನವೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಆಂತೆವಿನ್ನಿಗೆ (Prll. 3, 32). See Bh. 1, 8, 11; J. 18, 39; 29, 38. 39. 40; Sl. 190. 259. 267. 413 and Prvs. s. ತನ್ನ್. — ನಿನಗೆನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಪಸುಮನ್ಯನ ತನ್ನ ಸಾಮಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Śmd. 178). ಕರ್ಣನೊಳ್ನುಡಿ ತನಗಮು ನಿಜ ಮಾಗೆ ನಿಗಣ್ಡಿಪ್ ಆ ವಿಧುವಿಳೆಯೊಳ್ (133). ಪರಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಬೀಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುಪ (ವೃತ್ತಿ Nr.). ತನ್ನ ದಂಡ್ಯಬೇ ತನಗೆ ಉಣ್ಬಾಗುವ ಫೀತಿ (ಉಪಧಯ Sl. 267). ತನಗೆ ನಿನ್ನ ಸುತನಂ ಕಣ್ಣು ದುಡಿತುಣ್ಣಪಡಮ್! ಎನ್ದಪಾ ದುಸ್ಬುದ್ಧಿ (J. 29, 34). ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು (ಬುದ್ಬುದ, ಪರ್ವ Nn. 73). ತನಿಗಿನ್ನೂ ಬಲವನ್ನು (Sl. 262). See Sl. 69. 264. 265. 293; J. 8, 2; 30, 49; Bh. 1, 8, 8 and Prvs. s. ತನ್ನ್. — ತನ್ನಿನ್ದ (ಸ್ವಯಂ Nr.). ತನ್ನಿನ್ದ (ಸ್ವಯಂ, ತಾನಾಗಿ Sl. 475). ತನ್ನಿನ್ದಲು ಹಿರಿಯಳು (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ Nn. 128, o.r. ತನ್ನಿನ್ದ). ತನ್ನಿನ್ದ ಮಾಜ್ದುದು (ಅಕ್ಷಯ 134). ಈ ಮನೆ ತನ್ನಿನ್ದ ತಾನೇ ಆಗಿದೆ (B. 4, 56).

ತಾನ tāna. 1. (= ತಾಣ). Drawn, stretched; directed; bent on; expanse, extension; a thread; a tone, a protracted

tone, the key-note in music; a monotonous tone. See ಉರ್-, ಏಕ-, ಗ್ರ-, ವಿ-, ಸರ್ವ-; Bp. 3, 77; V. 11, 8.

ತಾನ tâna. 2. Tbh. of ಸ್ಥಾನ. (My.; T., Tě.).

ತಾನು tânu. = ತಾನ್, etc. (C.; Tě.). ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಮೋಹರ್ಲಿ ಹಿಸ್ಪೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಕಾರ್ಲ್ಗ್ರಾಹ Nr.). ತಾನಾಗಿ, of himself, herself or itself, voluntarily. ತಾನಾಗಿ ಹರಿವತ್ತ ಇರುವ ಜಲಪ್ರವಾಹ (ಸ್ರೋತ, etc. Si. 84). ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಲ್ಲಲೂ ಬಿತ್ತಲ್ ಮಡದೇ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯುಷ್ಣ ಫಲ ಮುಸ್ಲಾದಮು (ಸೀವಾರ 307). ತಾನಾಗಿ ಬಿನ್ನ ಆತಿಥಿ (ಆಭ್ಯಾಗತ G.). ತಪ್ಪುವೆ ತಾನೂ ಸಮುದಾಗಿರುವಿಕೆ (ಸ್ಥಾನ Si. 263); ತಪ್ಪು ವಿಗಿಸ್ಪಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ಶ್ರೇಷ್ಠ 263). ಕ್ಷಾನು ಮುಸ್ಲು ತಾನು ಮುಸ್ಲಿದ್ದುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಮುವ ಕೆಲಸ (ಆಹಮ್ಮುವಿಕೆ 293). ತಾನಾಗಿ ಬೀಮುವ ಮರಳ್ಳಿ ಕೊಮಲೀ ಬಾಕಿದ ಹಾಗೆ.—ತಾನುನ್ಯೋ? ಮೂಮು ಮೋಕ ಉನ್ಯೋ?—ತಾನು ಕೋಡಗ, ವರರನ್ನು ಆಣಾಕಿಸಿತು. —ತಾನು ಕಟ್ಟಿ ಬೀಮು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹಚ್ಚಿತು.—ತಾನು ಬಾಲ ಬಿದ್ದು, ಉನ್ನೆಯನ್ನು ನೆಲ! ಆನ್ನ.—ತಾನು ತಿಮ್ಮೋಡು ವಲ್ಲೀ ಸಪ್ಪ, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಬೇಪ್ಪೆ.—ತಾನು ಬಾಲಿರಾಜನ ವಿಧಿಯ ಬಯ್ದುಸ್ಪೆ.—ತಾನು ಗರ್ತಿ ಆದರೆ, ಸೂಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನೆ ಕಟ್ಟು.—ತಾನು ಸಾಯು ಬೇಕು, ಸ್ವರ್ಗ ನಡೆಯ ಬೇಕು.—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮುಚ್ಚಿಗಿಲ್ಲ, ಹೇರಾ ಕಳಿಸಿದರೆ ಮೊಸರು ಕೊಮ್ಮಾರೆ?—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮುಚ್ಚಿಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು.—ತಾನೂ ಉಮಿಯ, ಉಮಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ.—ತಾನೊಸ್ಪೆ ಕೆಸಿದರೆ ದೈವ ಮೆಚ್ಚೆ ಕೆಸಿಮು (Prvs.). See Prv. s. ತಾಮುಮಾಮು, where ತಾನೆ refers to ಯಾರು.

ತಾನು tânu. A web or piece of cloth (My.; Mhr., H. ಥಾನ).

ತಾನ್ತ tânta. 1. Wearied, fatigued, distressed; languid; faded, withered. See ಸಿ-.

ತಾನ್ತ ta-anta. 2. A term with final ತ (Śmd. 314).

ತಾನ್ತ್ರಿಕ tântrika. (fr. ತನ್ತ್ರ). *A man versed in any science or system*, a scholar; a philosopher. 2, relating to the tantras; a follower of the doctrine taught or contained in the tantras (Si. 142). See Nr. s. ಬುದ್ಧನ.

ತಾನ್ದುರಿಸು tândurisu. See ತನ್ದೂರಿಸು.

ತಾಪ tâpa. Heat; burning; torment, pain; *sorrow, affliction, distress.* See Prv. s. ಬಾಪ.

ತಾಪಜ್ವರ tâpa-jvara. A burning fever (My.).

ತಾಪನೆ tâpaṇĕ. Tbh. of ಸ್ಥಾಪನ (Śmd. 341. 364; My.).

ತಾಪತ್ರಯ tâpa-traya. The three sorts of affliction incidental to created beings, viz. ಆಧಿದೈವಿಕ, ಆಧಿಭೌತಿಕ and ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ (C.; Bp. 39, 22; Śśv. 1, 75; B. 4, 77). ತಾ ವತ್ರಯದವನಿಗೆ ತಾಪೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ತಾಪಸ tâpasa. (fr. ತಪಸ್). Relating to or performing penance. 2, *an ascetic;* a hermit; a devotee. (J. 2, 44; 20, 1).

ತಾಪಸತರು tâpasa-taru. *The tree Terminalia catappa or putranjiva Roxburghii* Wall.

ತಾಪಸೇನ್ದ್ರ tâpasa-indra. A great ascetic or devotee (Bp. 32, 13).

ತಾಪಾಳ್ tâpâḷ. -ಳು. A bar, a bolt (My.; T. ತಾಪ್ಪಾಳ್, ತಾದಾಳ್, ತಾದಿಪ್ಪಾಳ್; see ತಾದಿ 2). — ತಾಪಾಳುಮರ. The cross bar of a door, used in My. (to frighten children) in the saying: ತಾಪಾಳುಮರದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಳದಾಸಯ್ಯ ಕೂ ತಿದ್ದಾನೆ.

ತಾಪಿ tâpi. Oppressed by heat; suffering from moral or physical disease. See ಆಸು-.

ತಾಪಿಚ್ಯ tâpiccha. *The tree Xanthochymus pictorius* Roxb.

ತಾಪಿಂಜ tâpiṁja. = ತಾಪಿಚ್ಯ. (G.).

ತಾಪಿತ tâpita. Heated; distressed, pained. See ಸಂ-.

ತಾಪಿಸು tâpisu. 1. To be hot, to burn, to suffer pain (Bp. 19, 50; 45, 30).

ತಾಪಿಸು tâpisu. 2. Tbh. of ಸ್ಥಾಪಿಸು (My.).

ತಾಪಿಸು tâpisu. 3. To give warning, to admonish (My.; Mhr. ಥಾವಣೇ, to pat and coax in order to persuade).

ತಾಪು tâpu. = ತಾಪೆ. A pimp's house (ತಾಪೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ದನೆ Ka.; ತಾಪೆ, ಕುಣಿಯುವಾಟ Kk. 57; Tě. ಮಾಪು, to hide; ತಾಪು, bringing together; ತಾಪು ಚೀ, to pimp; see ತಾಗು; T. ತಾಪ್ಪು, the expected moment, the wished-for occasion, immediate proximity; ತಾಪ್ಪುಗೊಳ್ಳು, to wait for an opportunity; to lurk, lie in ambush; M. ತಾಪ್ಪು, opportunity).

ತಾಪೆ tâpĕ. 1. ತಾಫೆ. A set or company, as of dancing girls and musicians (My.; Br., Mhr., H. ತಾಫಾ).

ತಾಪೆ tâpĕ. 2. = ತಾಪೆ. (My.).

ತಾಪ್ತಾ tâptâ. A kind of silk cloth (My.; Br. ತಾಪ್ತಾ; Mhr., H. ತಾಪತಾ, ತಾಪತಾ).

ತಾಬೂತು tâbûtu. A bier, especially that which is carried about in the Moharam by Muhammadans (My.; Mhr., H.).

ತಾಬೆ tâbĕ. = ತಾಪೆ 2. Dependance; charge (My., Br., H.).

ತಾಬೆದಾರ tâbĕ-dâra. A dependant or follower (My.).

ತಾಬೇಲು tâbêlu. = ತಾಪ್ಪೆಲು. A sea or land turtle (Tě. ತಾಬೇಲು, ತಾಮೇಲು; S. Mhr.; My. occasionally).

ತಾಮ್ tâm. = ತಮ್ 1, etc. They, in the reflexive or reciprocal sense, applicable to the three genders. ತಾಮ್ ಇರ್ದರ್ (Śmd. 262). ತಾಮ್ ಇರ್ದ ಪಟ್ಟರ್ (300). ತಾಮ್ ಆರೆಬರ ಮತಪಿಟ್ಟೆ ಆಪ್ತಪರ್ಗದೊಳ ಮುಸ್ ಆಳ್ಗುಂ (56). ತಮ್ಮುಂ ತಾಮು (Abh. P. 15, 16). 2, in an honorific sense, used also in addressing a single person: you, your Honor. ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್ (Śmd. 299).

ತಾಮರ tâmara. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Ct. II, 94; *cf.* ತಕ್ಕು 1 ?).

ತಾಮರಸ tâmarasa. = ತಮರಸ. Gold; copper; *a lotus (cf.* ತಾಮರೆ, etc. and see Illâ. s. ತಾವರೆ). — ತಾಮರಸಬಾನ್ಧವ. The sun (Râm. 3, 6, 54).

ತಾಮರೆ tâmarĕ. = ತಾವರೆ (Śmd. 128). A lotus (Ćpr. 1, 10; M.; T. ತಾಮರೈ; Tě. ತಮ್ಮಿ, ತಾಮರೆ; T., M. also ತಾವರೆ). 2, (= ತಾಮ್ರ No. 3), a disease spreading on the body as an orbicular lotus leaf: the ring worm (Tě. ತಾಮರೆ, ತಾಮೆರೆ; R.; T. ಪದುವಾಮರೈ).—See ಅಕ್ಷರವಾಮರೆ.

ತಾಮಲಕೆ tâmalaki. *The tree Flacourtia cataphracta* Roxb. (ಘೂನೆಲ್ಲೀ ಗಿದ G.).

ತಾಮಸ tâmasa. (fr. ತಮಸ್). Of or belonging to darkness;—an ignorant, vicious or malignant man, a villain;—slothfulness, torpidity, tardiness, slowness (My., not Śś.; ದಡ್ಡಗುಣ G.; J. 6, 52);—N. of a Manu;—darkness, also as a guṇa (Śśv. 4, 60);—an attendant of Śiva. — ತಾಮಸ ಮಾಮು. To be slothful (Bp. 37, 16; My.).

ತಾಮಸಗಾಪ tâmasa-gâra. A sloth, a sluggard (My.).

ತಾಮಸಗಾರ್ತಿ tâmasa-gârti. A female sloth (My.).

ತಾಮಸಿ tâmasi. *Night.*

ತಾಮ್ಬರ tâmbara. = ತಾಮ್ರ. (My.; B. 5, 81).

ತಾಮ್ಬಸಿ tâmbasi. The tree Dolichandrone falcata Seem. (Z.; perhaps also ಪಾಮ್ಬಸಿ, ಪಾದ್ಬಸಿ Z.).

ತಾಮ್ಬಾಣ tâmbâṇa. = ತಾಮ್ರಾಳ. A metal (copper or brass) dish (My.; Mhr. ತಾಮ್ಬಣ).

ತಾಮ್ಬಾಳ tâmbâḷa. = ತಾಮ್ರಾಣ. (My., Tē.).

ತಾಮ್ಬೂಲ tâmbûla. = ತಮ್ಬುಲ, (ತದಾಮು). *Betel, the pungent and aromatic leaf of Piper betel;* a roll of the leaf of Piper betel with its ingredients: betelnut, spices and caustic lime, the Pân. 2, *the areca-nut.*

ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ tâmbûla-valli. *The climbing plant Piper betel* Lin.

ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹ tâmbûla-saṅgraha. The aggregate of tâmbûla or the place (bag) wherein it is kept. ವಿಶ್ವರೂಪ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹವ ಪಡೆದಮ್ ಆಳ್ದ (Mr. 205).

ತಾಮ್ಬೂಲಿ tâmbûli. = ತಮ್ಬುಲಿ. *The Piper betel* (ನಾಗಲತೆ Mr. 123). 2, the Pân-bearer, a servant who prepares and furnishes the betel with its ingredients. 3, a seller of betel.

ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ tâmbûlika. = ತಮ್ಬುಲಿಗ, ತಾಮ್ಬೂಲಿಗ. A seller of betel. 2, = ತಾಮ್ಬೂಲಿ No. 2 (Cpr. 2, after 21; 8, after 83).

ತಾಮ್ಬೂಲಿಗ tâmbûliga. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ. (C. Bp. 47, 41).

ತಾಮ್ಬೆಲು tâmbĕlu. = ತಾಜೇಲು. (My. occasionally).

ತಾಮ್ಬ್ರ tâmbra. = ತಾಮ್ರ. Tbh. of ತಾಮ್ರ. (ತಾಮ್ರ, ಪುಲ್ಲ, etc. Kr.; ತಿರಿ, ತಾಮ್ರ Kn. 4; My.). See ಪಚ್ಚಾಮ್ಬ್ರ.

ತಾಮ್ರ tâmra. = ತಾಮ್ಬ್ರ, etc. *Copper.* 2, *of a coppery red colour.* (*Cf.* ಪಮ್ಬು, ಪೆಮ್ಬು). 3, a kind of leprosy with large red spots (*cf.* ತಾಮರೆ No. 2).

ತಾಮ್ರಕ tâmraka. *Copper.* (*Cf.* ತಮ್ಬಿಗೆ, etc.; Sk. ತಾಮ್ರಿಕ, made of copper).

ತಾಮ್ರಕರ್ಣಿ tâmra-karṇi. *The female of the elephant Añjana* (Mr. 59).

ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ tâmra-kuṭṭaka. (= ಪೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ). *A brazier or copper-smith.*

ತಾಮ್ರಕೇತು tâmra-kētu. N. of a king (J. 25, 12).

ತಾಮ್ರಚೂಡ tâmra-chûḍa. Red-crested: *a cock* (ಕುಕ್ಕುಟಿ, ಕೋಳಿ Mr. 171).

ತಾಮ್ರತುಣ್ಡ tâmra-tuṇḍa. A parrot (Cpr. 7, 88).

ತಾಮ್ರಧ್ವಜ tâmra-dhvaja. = ತಾಮ್ರಕೇತು. (J. 25 sum.).

ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ tâmra-parṇi. N. of a river rising in Malaya, celebrated for its pearls (Kâvy. V, 40). 2, N. of a town in Ceylon, and of Ceylon itself.

ತಾಮ್ರಭಸ್ಮ tâmra-bhasma. Oxide of copper (My.).

ತಾಮ್ರಮರ್ದನ tâmra-mardana. = ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ. (Râm. 5, 8, 50).

ತಾಮ್ರಮುಖಿ tâmra-mukhi. A copper-faced, fair-complexioned person, a European (My.).

ತಾಮ್ರಾಕ್ಷ tâmra-akṣha. Red-eyed; a crow; the cuckoo. (R.).

ತಾಮ್ರಾಧರೆ tâmra-adharĕ. A woman with red lips (J. 18 sum.).

ತಾಯ್ tây. = ತಾಂಯಿ, ತಾಯಿ. Mother (Bp. 48, 19; 57, 70; T., M.; Tē. ತಲಿ, ತಲ್ಲಿ). Plural ತಾಯ್ಕಳ್ (Śmd. 124), ತಾಯ್ಮಿರ್ (120), ತಾಯ್ಮಕ್ಕಳು (Bp. 40, 54), ತಾಯಂದಿರು (R.; T. ತಾಯಂದಿರ್). ತಾಯ್ ಒರ್ವರ್, ತಂದೆ ಬೇರೆ (Śmd. 84). ಎಮ್ಮ ತಾಯ್ಮಕ್ಕಳ್ (125). ಈಲು ತಾಯಿ ಬಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಉಬ್ಬಾಯದ ತಲೆದಿಸ್ಥಂ (194). ತಾಯ್ ಪರಸಿಜಳು ನಸ್ಥನಸ (Bh. 1, 10, 26). ಸ್ವಪಕ್ಷನ ತಾಯಿ ಪೆಸರುವರು (1, 8, 17). ಕೆಡಿಸಿಜೆ ತಾಯಿ ಜಪ್ಪನದ (1, 8, 57). ತಾಯಂ ಕರೆ ಕರೆಮು, ಪಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಆಡಲ್ಲು (Rsv. 13, after 95). ತಾಯ್ಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ Nr.). ತಾಯಿನ್ನೆ ಕಱು, ಕಾಯಿನ್ನೆ ಪಾಲು.—ತಾಯಿನ್ನೆ ಮುಕ್ಕಳು, ನೂಲಿನ್ನೆ ನಾಕೆ (Prvs.). ನವಿನ ತಾಯಿನ್ನೆ ಆಲಂಕಾರಭಸ್ಥಮುಖ್ ಕೆಳ್ವನು (Mr. 6). ತಾಯಿ ತಪ್ಪೆ (ಮಾ ತಾಯಿಯ 314). See ತಪ್ಪೆ ತಾಯ್ಮಕ್ಕಳ್.—ತಾಯ್ is also a term of respectful mention and of endearment (Bp. 14, 2; 45, 8. 9). — ತಾಯ್ತಪ್ಪೆಗಳ್. Mother and father, parents (Bp. 3, 31). — ತಾಯ್ತಪ್ಪೆಯರ್. = ತಾಯ್ತಪ್ಪೆಗಳ್. (Bp. 46, 36). — ತಾಯ್ಮಳಲು. Mother-sand: the sand at the bottom (of a river, Râm. 4, 3, 9). — ತಾಯ್ಮಳಲುಗಾಣಿಸು. -ತೋರಿಸು. To show the sand at the bottom (Bp. 32, 36; 50, 67; *cf.* ಆವಿ ಮುಳಲ್). — ತಾಯ್ಮನೆ. -ಮನೆ. A mother's house: a place of refuge or shelter, a home (ಪಕ್ಷಿ, ಇಕ್ಷಿ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Abh. P. 3, 154). — ತಾಯ್ವಿಲಿ. -ವಿಲಿ. A parent female elephant (Cpr. 5, 64; Rsv. 5, 40). — ತಾಯ್ವಾಡು. -ಜೀವು. = ತಾಯ್ವನೆ. ಸತ್ತವನಮುಖಪಕ್ಷಿ ಆಯ್ದೆ ತಾಯ್ವಾಡು (Nn. 168). — ತಾಯ್ವೆಡೆಗೂಡು. (-ಎಡೆ-ಕೂಡು?). To join to or deliver to the mother-place or place of origin (? Abh. P. 11, 127).

ತಾಯತ tâyata. = ತಾಯಿತ. (S. Mhr.).

ತಾಯಿ tâyi. = ತಾಯ್. (ಆಯ್ದೆ, ಸವಿತ್ರಿ, ಜನನಿ, ಮಾತೆ Illâ.; ಜನಯಿತ್ರಿ, ಪ್ರಸು, ಮಾತೃ, ಜನನಿ Sl. 190; C.; Mhr. ತಾಕೆ). ದೈತ್ಯರ ತಾಯಿ ದಿತಿ, ದೇವರ್ಕಳ ತಾಯಿ ಅದಿತಿ (Illâ.). ವೀರರನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೆ Sl. 187). ತಾಯಿಗಿಪ್ತಾ ಬನ್ನುವಿಲ್ಲ, ಉಪ್ಪಿಗಿಪ್ತಾ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ.—ತಾಯಿಗಿನ್ನ ಹಿತವನ್ನರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ನ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.—ತಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ತವರುಮನೆ, ನೀರಿದ್ದರೆ ಕೆಸರ್ ಬಾವಿ.—ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ತವರು, ಕಾಸಿಲ್ಲದ ಆವಮಿ.—ತಾಯಿ ಒಬ್ಬಾದರೂ ಬಾಯಿ ಬೇಜಿ.—ತಾಯಿ ಕಲಿಸಿದ ಗೂಟ, ತಪ್ಪೆ ಕಲಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ.—ತಾಯಿ ಮೂಡಿದ ಹೊಟ್ಟೆ, ಊರು ಮೂಡಿದ ಕೊಳಗ.—ತಾಯಿಯ ಪತ್ತರ ತರ್ಪಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಪತ್ತರ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ.—ತಾಯಿಗೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ತಲೆಕೊಡು (used of unkind children).—ತಾಯಿಗೆ ಕುಲವಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಕೆ ಮಗಳಿಗೆ ಕುಲ.—ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.—ತಾಯಿ ಜೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಪಾಯಿ ಜೇಕು.—ತಾಯಿ ಮೂರಿಯಾದರೆ ತರಕಾರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾರು?—ಪೆತ್ತ ತಾಯಿನಾ (*i. e.* ತಾಯಿಯನ್ನು) ತಿಮ್ಮುವವಳು ಅತ್ತೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ತಾಯಿನಾ ನೋಡಿ ಮಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್! ಪಾಲನ್ನು ನೋಡಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್! (Prvs.). See Bp. 13, 8; 15, 3. 4; 47, 25; 60, 30. 36; 61, 34; ಮಲು-, ಮಲುವಾಯಿ; Prvs. s. ವಚ್ಚ, ಮಗುವು. — ತಾಯಿ ತಪ್ಪೆ. Mother and father (My.; B. 4, 199). — ತಾಯಿ ತಪ್ಪೆಗಳ್. -ಳು.= ತಾಯ್ತಪ್ಪೆಗಳ್. (My.; Bp. 46, 67; B. 1, 12. 14). — ತಾಯಿ ತಪ್ಪೆಯರ್. = ತಾಯ್ತಪ್ಪೆಯರ್. (Bp. 32, 42). — ತಾಯಿಜಿಕ್ಕೆ. A primer of the coffee tree (My.). — ತಾಯಿವಾಸಿ. Relationship by a mother's side (My.).

ತಾಯಿತ tâyita. = ತಾತಿ 1, ತಾಯತ. A small box or tube worn round the neck or arm, also tied to the waist-band, containing an amulet and occasionally small gold coins (C.; Tē. ತಾಯಿತು, ತಾಯಿತ; T. ತಾಯಿತ್ತು; Mhr., H. ತಾಯತ).

ತಾಯೆ tâyĕ. = ತಾಯ್, etc. (Mr. 309, o. r. ತಾಯಿ).

ತಾರ್ târ. The base for the negative of ತರ್ (Śmd. 281. 282). ತಾರದೇ (283). ತಾರೆನೇ (Bp. 14, 14). ಕುಬ್ಯಯಂ ತಾರಮೊಡೆ (28, 23). ಕುಬ್ಬುಮಂ ತಾರವೆ (Mr. 2). See Bp. 50, 16; 60, 15. 2, occasionally this base occurs also in the affirmative (Śmd. 283), especially the imperative singular. ನಡ ತಾರೆ (*i. e.* ತರೆ, ತರುವಾಗ, Bp. 12, 43). ತಾರ್, ಆಮ್ಮ! (Bp. 30, 10; My.). ತಾರ, ಕಮ್ಮಕ್ಕಾ! (B. 3, 60). ತಾರೇಲ್! (My.). ತಾರೇಲ್, ಬಿಟ್ಟಿ, ಕೀರಾ! ಎನ್ನರೆ ತರುವರೆಗು, ನಿಲ್ಲಿ, ತಿರುಳಮುಮಾಡ! (Prv.).

ತಾರ târa. 1. A copper coin of 2 kâsu or cash (Bp. 23, 34; My.; Tu.; M.: ½ a pice or ¼ fanam; *cf.* Mhr., II. ಚಾರ, four?). ತಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸೇರು ಉದ್ದಾದರೂ ತರುವವಳ್ಳೆ ಗತಿ ಬೇ ಡವೇ?—ತಾರಕ್ಕೊಸ್ಸು ಸೀರೆಯಾದರೂ ನಾಯಿಂ ತಿಕ ಬತ್ತಲೆ (Prvs.). See Prv. s. ಪಾರಿ 1.

ತಾರ târa. 2. = ತಾರೆ. Crossing, passing over; floating, swimming; descending. See ಆದ-. 2, *high, as a note in music, soprano; loud, shrill; a high tone or note in music* (ಸಂಗೀತಕ, ಸಂಗೀತಕನ ಸ್ವರಭೇದ Nn. 40, o. rs. ಸಂಗೀತದ ಸ್ವರ ಭೇದ, ರಾಗಭೇದ). 3, a river (ನದಿ, ಹೊಳೆ 40). 4, the ether, the sky (ನಭ, ಆಗಸ 40). 5, a mountain (ನಗ, ಪರ್ವತ 40). 6, wind (ಮರುತ, ವಾಯು 40). 7, clear, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 40); good, excellent. 8, *silver*. 9, a star (ಮುಕ್ಷ, ನಕ್ಷತ್ರ 40). 10, the pupil of the eye (ಡ್ಯಗುಮುಷ್ಯ, ಕಣ್ಣಿನ ಮುಷ್ಯ 40). 11, *the clearness or transparency of a pearl; a clear or beautiful pearl* (ಮುಕ್ತಾಫಲ, ಮುತ್ತು 40). 12, N. of a daitya (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 40).

ತಾರ târa. 3. Taro (in trade, Tē., H.). — ತಾರತಕ್ಕಡಿ. Fraud, deceit (My.). — ತಾರತಕ್ಕಡಿಗ. A deceiver (My.). — ತಾರತಗಡಿ. = ತಾರತಕ್ಕಡಿ. (My.; H.). — ತಾರತಿಗಡಿ. = ತಾರತಗಡಿ. (My.; H.).

ತಾರಕ târaka. One who causes or enables to pass or go over; one who helps another through a difficulty; a protector; a pilot. See Kâvy. III, 3, B, 54. 2, N. of a daitya (Śmd. 260; Grj. 6, 2. 3. 5; Bp. 18, 22). 3, *a star*.

ತಾರಕಜಿತ್ târaka-jit. *Skanda.*

ತಾರಕಮಥನ târaka-mathana. Skanda (ಮುಯಿಮ್ಮಡಿಗೋಗ ಚೆ. I, 92; II, 52).

ತಾರಕರಾಜ târaka-râja. The moon (Bp. 10, 30).

ತಾರಕರಿಪು târaka-ripu. = ತಾರಕಾರಿ. (Mr. 16).

ತಾರಕಾರಿ târaka-ari. *Skanda.*

ತಾರಕಾಸುರ târaka-asura. = ತಾರಕ No. 2. (Grj. 10, 111; Bp. 54, 56).

ತಾರಕಿ târaki. A star (ತಾರಗೆ ಚೆ. II, 13). 2, one of the lunar mansions (ಚಿತ್ತ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ Nn. 8). 3, another lunar mansion (ವಿಶಾಖ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 38).

ತಾರಕೆ târakĕ. = ತಾರಗೆ. *A star.* 2, *the pupil of the eye.* 3, a meteor.

ತಾರಗೆ târagĕ. Tbh. of ತಾರಕೆ. A star (ವಿಷ್ಣು ಚೆ. I, 46; ತಾರಕೆ II, 13; ವಿಷ್ಣು, ಆಬ್ಜ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10*b*; ವಿಷ್ಣು, ಆಬ್ಜ, ತಾರೆ Śm. 16; Ćpr. 1, 113; 3, 96). 2, one of the lunar mansions (ಮೃಗ, ನಕ್ಷತ್ರ Nn. 81). 3, another lunar mansion (ಪುಷ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 130). — ತಾರಗೆಯರಸ. -ಅಸ. The moon (Śm. 15). — ತಾರಗೆದಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟೆ. The starry path, the sky (ಆಗಸ Śmd. II; Kk. 88).

ತಾರಣ târaṇa. Who or what causes or enables to cross; crossing, reaching the opposite shore; carrying across. 2, the eighteenth year of the cycle of sixty (My.). See ಆದ-, ಪ್ರ-.

ತಾರತಮ್ಯ târatamya. (fr. ತರ, more, and ತಮ, most). = ತಾರುತಮ್ಯ. Gradation, the state or condition of more or less, high or subordinate rank (ತರತಮಭಾವ, ಮುಖ್ಯತೆ ಉ ಮುಖ್ಯತೆ Śmd. 172; J. 2, 51; My.); discrimination (Mhr.). ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದವರ ಜೋರೆಯಲ್ಲ, ದೂತು ವಿಷಾದದ ಸೇವಕನಲ್ಲ (Prv.).

ತಾರಯ್ târayu. = ತಾರವಿಸು. To sing in soprano; to shrill, to utter a loud sound; to exercise or tune the voice before commencing to sing (Bp. 17, 21).

ತಾರಲ್ târal. A bush (? Ćpr. 4, 47).

ತಾರವಿಸು târavisu. = ತಾರಯ್. (Bp. 12, 44).

ತಾರಸಿ târasi. Work done with bricks and gârĕ (My.; H.).

ತಾರಾಚಲ târâ-nĕala. N. of a mountain (Ćpr. 6, 90).

ತಾರಾಧಿಪ târâ-adhipa. The moon (Mr. 36).

ತಾರಾಪತಿ târâ-pati. = ತಾರಾಧಿಪ. (Grj. 4, after 43).

ತಾರಾಬಲ târâ-bala. The influence or aspect of stars (My.).

ತಾರಾಮಂಡಲ târâ-maṇḍala. The starry region, the sphere of the stars, the zodiac. (My.). 2, a large well (My.). 3, a kind of fire-work (My.).

ತಾರಾಶಶಾಂಕ târâ-śaśâṅka. A licentious work, giving an account of the illicit intercourse between the wife of Brihaspati and the moon (My.; Tē.).

ತಾರಿಕೆ târikĕ. = ತಾರಕೆ (?). See ಚೆಲ್ತಿತಾರಿಕೆ.

ತಾರಿಣಿ târiṇi. Durgâ. 2, a kind of goddess with Buddhists. (R.).

ತಾರಿತ târita. Made to cross, conveyed across, saved. See ಪ್ರ-.

ತಾರಿಕ್ಷು târikhu. ತಾರಿಕ್ಕು. A point of time, a date (C.; Br.; Mhr., II.; B. 3, 87; 4, 5. 217; 5, 179).

ತಾರಿಫ್ಫು târiphu. Praise, applause (My.; Mhr., II. ತಾರೀಫ, ತಾರೀಫು).

ತಾರು târu. (= ತಾಲ್ 2). — ತಾರುಗಡ. -ಕಡ. A double door (My.).

ತಾರುಣ್ಯ târuṇya. (fr. ತರುಣ). *Youth, youthfulness.* ತಾರುಣ್ಯ ವೇ ರೂಪು, ಕಾರುಣ್ಯವೇ ಗುಣ (Prv.).

ತಾರುಣ್ಯವತಿ târuṇya-vati. A youthful female (Ćpr. 8, after 72; Rśv. 11, after 84).

ತಾರುತಮ್ಯ târutamya. = ತಾರತಮ್ಯ (of which it is an incorrect form). (ತರತಮ ಚೆ. II, 114).

ತಾರೆ târĕ. ತಾರಾ. = ತಾರ 2. *A star* (ಮುಕ್ಷ Mr. 513; ವಿಷ್ಣ, ಆಬ್ಜ, ತಾರಗೆ Śm. 16). 2, *the pupil of the eye* (ಕಣ್ಣುಗಾಲಿ 513). 3, a clear or beautiful pearl (ಮುತ್ತು 513). 4, silver (ರೌಪ್ಯ 513). 5, wind (ವಾತ 513). 6, the wife of Brihaspati. 7, a female monkey, the wife of Bâli.

ತಾವ್ tâv. 1. ತಾವಿ. To become dry, to dry up; to wither, to wane; to become emaciated (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. Dh.; My.; Tē.; M. തവു, താവു, to sink, decline, become thin; T. ಚಾವ್ನು, to shrink, fade, etc.; *cf.* ತಪ್ಪು). ತಾವಿದ ದನ; ತಾವಿದ ಮುಖ (My.). See Abh. P. 14, after 56; Bh. 4, 3, 15.

ತಾವ್ tâv. 2. An omen (ಶಕುನ Śmd. Dh.; Śm. 116; *cf.* ಸಾವು? ತಾರ 2). ತಾರ್ಗಳ್ (Śmd. 51).

ತಾವಿಡಿ tâvaḍi. The state of becoming or being dry (Ćpr. 5, 15).

ತಾವಿ tâvi. = ಶಬ 7, ಶಾಖಿ. A large timber tree, the Beleric myrobalan, Terminalia belerica Roxb. (ಕಲಿ, ಆಕ್ಷ, ವಿಭೀತಕ; ಶ 3 ಕೂಡಿದವ ಪ್ರಥಮ ಎಮ್ಮುದು Illâ., see s. ತಾವಿ; ವಿಭೀತಕ, ಆಕ್ಷ Mr. 122, o. r. ತಾವಿ; ಆಕ್ಷ Nn. 37, o. r. ತಾವಿ; Tē. ತಾಮಿ, ತಾನ್ಡಿ; T. ದಾನ್ಡಿ; M. താന്നി). — ತಾವಿಯ ಮರ. = ತಾವಿ. (ಕಲಿಮ್ರರು, ಘೋತಾಸ, ಶಬರಾಳು, ಮರ, ಆಕ್ಷ Nr.; ದೃಕ್ಷ, ಸ್ಕನ್ದನ Nn. 110).

ತಾವಿಗ tâviga. A dry, sapless mass (Ćh. v. 19; Grj. 1, 30).

ತಾಮಿ tâṟu. 1.=ತಾರ್. The state of drying, etc., dryness. — ತಾಮಿ ಗೊಟ್ಟಿಬಿಕೆ. An areca-nut that is dry and hard (not good, My.). — ತಾಮುಗುಣ್ಣಿ. -ಕುಣ್ಣಿ. Withered buttocks (Bp. 47, 1).

ತಾಮಿ tâṟu. 2. (=ತಾಳು 2). (Tē. ತಾರು, ತಾಮು, to move about in a busy, officious manner; to run; to lurk or lie in wait, see ತಾಗುಮಿ). — ತಾಮು ತಮ್ಮು. reit. = ತಾಮು ದೂಮು, (ತಾಗು ತಮ್ಮು). (J. 20, 44). — ತಾಮು ದೂಮು. reit. Disorder, confusion (My.; T., M.). ತಾಮು ದೂಮು ದೂಮು ದಬ್ಬಸಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೆ ಸದ್ಬುವರು? (Prv.). — ತಾಮುವ್ವಳಿ. -ಂ. A confused manner, disorder. ತಾಮುವ್ವಳಿಯಂ, disorderly, out of order; ad libitum (Čpr. 7, 99; 8, 73; see Śmd. s. ದಾಸರ್).

ತಾಮು tâṟu. 3. A bunch or cluster of areca-nuts (My.; T.; Mhr., H. ತಾರ, wire; a piece of catgut; a string of silk, etc.).

ತಾಮು tâṟu. (ತಾರು). Tar (T.; My.).

ತಾಮೆ tâṟe. = ತಾಮಿ, q. v. (My.). ತರತರದಿಂ ಪೋಳ್ಪಿಸುವ ತಾಮೆಯಿಕ್ಕ . . . ತಾಸನಂ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದು (Râghĕ. 17, 54). — ತಾಮೆ ಕಾಯಿ. The tâṟe fruit. ಅಳಲೇ ಕಾಯಿ, ತಾಮೆ ಕಾಯಿ, ನಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗಳು ಎಮ್ಮ ತ್ರಿಫಲಗಳು (Si. 336). — ತಾಮೆ ಗಿಡ. = ತಾಮೆ. (ಕರಿದ್ರುದು, ಧೂತಾಪಾನ, etc. Si. 135). — ತಾಮೆ ಮರ. = ತಾಮೆ ಗಿಡ. (ಅಕ್ಷ, ಕರಿದ್ರುದು Si. 461). ತಾಮೆ ಮರದ ತಾ ಯಾವುದೂ ಕರವರೆ ಬಿಜ್ಜಿಲ್ಲ? (Prv.).

ತಾರ್ târ. = ತಾಮಿ 1. — ತಾರ್ಮಾದು. -ಕುವುದು. To be affected with dryness: to shrink (J. 3, 40). — ತಾರ್ಮುಮ್ಮಿ. 1. To be touched by or affected with dryness, to dry, to shrink (Grj. 4, after 120; 9, after 27). — ತಾರ್ಮುಮ್ಮಿ. 2. Touch of dryness, desiccation (Čpr. 5, after 19).

ತರ್ಕಣೆ tarkaṇĕ. = ತರ್ಕಾಣೆ. (My.).

ತರ್ಕಾಣೆ tarkâṇĕ. Personal observation (Râm. 4, 1, 8).

ತರ್ಕಿಕ tarkika. (fr. ತರ್ಕ). Belonging to the science of reasoning or logic; a dialectician, a philosopher, a sophist; a disputant (ದಾಸಿ, ಮೀಮಾಂಸಾ ತರ್ಕವಂ Mr. 360). See Bp. 54, 80. 82; 59, 55.

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ târkshya. *Garuḍa* (ವೈನತೇಯ, ಗರುಡ Nn. 12). 2, *a horse* (ಬಿಳ್ಪದು ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಒಳ್ಪಿಹ ಕುಮುದೆ 12).

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಧ್ವಜ târkshya-dhvaja. Vishṇu. (R.).

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶೈಲ târkshya-śaila. *A sort of collyrium.*

ತಾರ್ಣ tâṟṇa. (fr. ತೃಣ). Made of grass (Čpr. 5, after 64).

ತಾರ್ಯ tâṟya. To be crossed, passable; to be ferried over; to be conquered (adj.); fare, freight. See ಸಂ-.

ತಾಳ tâla. 1.=(ತಾಳ No. 2), ತಾಣ 1, ತಾಳ 1. Slapping or clapping the hands together or against the opposite arm; clapping or flapping in general. 2, beating time in music; *musical time or measure.* 3, a sort of cymbal. 4, a prosodical metre. 5, *a short span, one measured by the thumb and middle finger.* 6, *a yellow pigment,* or sulphuret of arsenic.

ತಾಳ tâla. 2.=ತಾಳ No. 4, ತಾಳೆ 2, (ತಾಳೆ 2), ತಾಳೆ 3, ತಾಳೆ 1. *The palmyra tree, Borassus flabelliformis* Lin. (ಕಲ, ಧೃಷ್ಟ ದ್ರುಮ, ಪತ್ರಿ, ತಾಳ Mr. 111; see ಧೂ-, ಶ್ರೀ-). 2, the open hand with the fingers extended, the palm. 3,=ತಾಳೆ 2, a bolt, a lock.

ತಾಳಕ tâlaka. = ತಾಳಕ, ತಾಳಪತ್ರ, q. v. 2,=ತಾಳ 1, No. 6. — ತಾಳಕಭಸ್ಮ. The tâla in a calcined state (My.).

ತಾಳಜಂಘ tâla-jaṅgha. Having legs as long as a palm-tree. (My.).

ತಾಳಧ್ವಜ tâla-dhvaja. *Balarâma.*

ತಾಳನಂದನ tâla-nandana. A grove of palmyras (Śśv. 1, 34).

ತಾಳಪತ್ರ tâla-patra. = ತಾಳಪತ್ರ. A palmyra-leaf; *a hollow cylinder of palm-leaf, gold,* etc., *thrust through the lobe of the ear as an ornament,* etc. (ತಾಳಕ, ಕರ್ಣದ ಓಲೆ Mr. 337). 2, an oblong piece of a palm-leaf (especially of Talipot or ತಾಳಿ, see ಓಲೆ) used to write on.

ತಾಳಪತ್ರಿಕೆ tâla-patrikĕ. = ತಾಳಪತ್ರ. (ತಾಡಪತ್ರಿ G.).

ತಾಳಪರ್ಣಿ tâla-parṇi. *A kind of vegetable perfume* (= ಮುರಾ).

ತಾಳಪಾತ tâla-pâta. A falling of palmyra trees (Čpr. 5, after 51). 2, a stroke of the cymbal called Samyâ (5, after 51).

ತಾಳಮಧು tâla-madhu. Toddy (ತಾಡಿ: ಮರವಿಂದ ಆಗುವ ಸಂಧಾಯಿ G.).

ತಾಳಮೂಲಿಕೆ tâla-mûlikĕ. *The plant Curculigo orchioides* Roxb. See ನೆಲತಾಳೆ.

ತಾಳವೃಂತ tâla-vṛinta. *A fan* (ಬೀಸಣಿಗೆ, ವ್ಯಜನ Mr. 208; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಆಲವಟ್ಟ Ks.; ತಾಡವಾಳಿ ಬೀಸಣಿಕೆ G.).

ತಾಳವೃಂತಕ tâla-vṛintaka. *A fan.*

ತಾಲವ್ಯ tâlavya. Relating to the palate, palatal (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ತಾಲವ್ಯಾಕ್ಷರ tâlavya-akshara. A palatal letter (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ತಾಳಾಂಕ tâla-aṅka. *Balarâma.*

ತಾಳಿ tâli. = ತಾಳಿ. A small round plate of gold worn at the neck, as a marriage-badge answering to the marriage-ring (My.; T., M.; Tē. ತಾಳಿ, ತಾಳಿಬೊಟ್ಟು); that plate used as an ornament (My.). See ತಾಳಿತಾಳಿ No. 2.

ತಾಳಿ tâli. 1. Tbh. of ಸ್ಥಾಲಿ. A kind of metal vessel (My.; Mhr. ಥಾಳೀ). See ತಾಳಿತಾಳಿ No. 1.

ತಾಳಿ tâli. 2.=(ತಾಳೆ 2), ತಾಳಿ, ತಾಳೆ 2. *The Talipot or fan-palm, Corypha taliera* Roxb. (or Corypha umbraculifera Lin.). 2, a species of the mountain-palm (see ತಲಿಪಾಮ & *cf.* ತಾಳೆ 2). 3, the spirituous juice of the palm, toddy. 4, *the small tree Flacourtia cataphracta* Roxb.

ತಾಳೀಮು tâlîmu. Instruction, as in gymnastic exercises (Mhr., H.); a gymnasium (My.; Mhr., H.).

ತಾಲು tâlu. *The palate.*

ತಾಲುಕ tâluka. = ತಾಲುಗೆ, ತಾಳಿಗೆ, ತಾಳುಗೆ, ತಾಳ್ಗೆ. The palate (Sk.); the throat (not Sk.). 2, the cheek (ಗಲ್ಲ Śmd. 43 Cm.; see Čt. I, 45 s. ತಾಳ್ಗೆ; Is ಗಲ meant?).

ತಾಲುಗೆ tâlugĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ (Śmd. 43).

ತಾಲುಜಿಹ್ವ tâlu-jihva. A crocodile. 2, the uvula. (R.).

ತಾಲೂಕ tâlûka. = ತಾಲೂಕು. (ಗಡ G.).

ತಾಲೂಕು tâlûku. A dependency: a talook, a division of a district (C.; B. 4, 216; Br.; Mhr., H. ತಾಲೂಕಾ, ತಾಲೂಕಾ).

ತಾವ tâva. = ತಾವಕ 2. (B. 5, 225).

ತಾವಕ tâvaka. (fr. ತವ). Thy, thine. (Bp. 54, 80. 82; 59, 55).

ತಾವಕೀನ tâvakîna. Thine. (My.).

ತಾವಡ tâvaḍa. A kind of necklace formed of lotus beads hanging as low as the navel,

worn by men (J. 16, 24; 28, 9; M.; T. ತಾಪ್ಪಿದ; Tē. ತಾದ, ತಾವಳ, ತಾಳೆ; see ತಪ್ಪು).

ತಾವತ್ tâvat. *So great, so large; so far, so long; so many; such.*

ತಾವರೆ tâvarĕ. = ತಾವರೆ (Śmd. 126; C.; ಪುಣ್ಯಪ್ರಿಯ, ಪದ್ಮಿನಾತ Xn. 18; ರಾಜೀವ, ಕಮಲ 22; ಪುಷ್ಕರ, ಸರಸಿಜ 27; ಕಮಲ 29; ಕುಮುದ, ಉಮ್ಮಡಿ 29; ವಿಶಿಷ್ಟ, ಸರಸಿಜ 41; ತತಪತ್ರ, ಉಮ್ಮರುಹ 49; ದಳೇಜ 53; ನಲಿನ 54. 110; ಜಿನಜ 56; ತಾಮರಸ, ಉದಪಿಷ್ಟ, ಪದ್ಮ, ದಳಜ, etc. IIIA.; ಉದಪಿಷ್ಟ Śm. 26). ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ (ಪದ್ಮಿನಾಕೋಶ Xn. 21; ಉಮ್ಮರುಕರ್ಣಿಕೆ 52); ತಾವರೆಯ ದಂಡ್ಲು (ಮೃಣಾಲ 60). See Śmd. 98. 155. 167. 207; Sl. 95-97. 136. 158; Ćpr. 5, after 39; 8, 98; Bp. 49, 30; Bh. 1, 5, 9; Râm. 2, 7, 3; ಅಬಿಜಾತರೆ, ಕೆಸ-, ಕೆಮ್ಮು-, ನೆಲ-, ಬಯಲೆ-, ಬೆಳ-, ಬೆಟ್ಟ-, ಬೆಳ್-, ಮುಳ-. ತಾವರೆಗೆ ಆಪ್ತನೇ ಧೈರ (Prv.). — ತಾವರೆಗಡ್ಡೆ. The bulbous root of a lotus (Bp. 30, 28). — ತಾವರೆಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Vishṇu (Śs.; ಉಬೇಕ್ಷ Śm. 6). — ತಾವರೆಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Brahmâ (ಮೊಮ್ಮ Ćt. II, 3; Kk. 9). — ತಾವರೆಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ಕೇಸರಿ, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ತಾವರೆಗೆ ಕೆಮ. The sun (Śm. 14; Kk. 45; Bh. 8, 20, 5). — ತಾವರೆ ಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding with the lotus (Ćpr. 7, 153; Bh. 2, 13, 27). — ತಾವರೆನೂಲ್. Lotus fibres (Śmd. 66. 133). — ತಾವರೆಮಣಿ. A lotus seed, often used as a bead (My.). — ತಾವರೆಯ ಕಣ್ಣ. = ತಾವರೆಗಣ್ಣ. (ಉಬೇಕ್ಷ Kk. 6). — ತಾವರೆಯಮಗ. -ಮಗ. Brahmâ (Śm. 8). — ತಾವರೆಯರಲ್. -ಅರಲ್. A lotus flower (Ćpr. 7, 70). — ತಾವರೆವಗೆ. -ಪಗೆ. = ತಾವರೆವಗೆಯ. (V. 4, 114). — ತಾವರೆವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of the lotus: the moon (Śm. 16). — ತಾವರೆವನೆಯ. -ಮನೆಯ. Brahmâ (Śs.). — ತಾವರೆವನೆಯಳ್. -ಮನೆಯಳ್. Lakshmî (Śm. 6). — ತಾವರೆವನೆಯ. -ಪನೆಯ. Brahmâ (ಮೊಮ್ಮ Kk. 9). — ತಾವರೆವೞ್ಕುದಿ. -ಪೊಳ್ಕುದಿ. Vishṇu (ಪರಿ Ćt. II, 4). — ತಾವರೆವಕ್ಕಿ. (ಪದ್ಮರಾಜ್ಞ, ಸಾರಸ Sl. 174). — ತಾವರೆಪುವ್ವ. A lotus flower (Sl. 96).

ತಾವಿ tâvi. A gold or silver ring occasionally put round the hoof of a horse (ಪಳಮ Mr. 274, o. r. in two MSS. ಟೋಪಿ).

ತಾವು tâvu. = ತಮ್ 1, etc., ತಾಮ್ q. v. They (reflexive). (C.; Bp. 14, 26). ಫಲ್ಗರು ತಾವು ಸರ್ವರು ಸಜ್ಜನಿಸಿ ನೋಡಲ್ಕೆ ಕೇಳಲ್ಕೆ (Bp. 36, 22). ತಾವು ಮೂವರು (36, 36). ತಾವಿ ಬ್ಬರ್ (37, 57). ತಮ್ಮನ್ ಇಬ್ಬರಂ (29, 15). ತಾವುನ್ನು (60, 29). ಫಲವಾಗಿ ಬಲಿಯುತೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಮುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಓಷಧಿಗಳು Nr.). ಬಹು ಮುಸ್ಸಿ ಧೈರರು ತಾವಾಗಿ ಒನ್ದು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಊರು (ಗ್ರಾಮ, etc. Sl. 113). ಆ ದಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಿಷ್ಟ ತಾವೇ ಆಗಿವೆಯೋ? ಇಲ್ಲ! (B. 2, 24). ಆ ತತ್ತಿಗಳು ಬಿಸಲಿನ ತಾವಿಗೆ ತಮ್ಮಿಷ್ಟ ತಾವೇ ಒವೆದು (4, 119). ದುಸುಳ್ಬರು ತಾವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗರ್ಣಾಸ್ತರ ತಪ್ಪು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು (4, 59). ಕುಮರೆಗಳು ತಮ್ಮಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುವವು (4, 61). ತಾವು ಮಾಡುವುದು ಗಣ್ಡರು ಮಾಡಿದರು (Prv.). 2, you (honorific). (C.; see B. 2, 48; 3, 67; 4, 50. 52. 53. 64. 66. 127. 156).

ತಾವು tâvu. 1. = ಟಾಪ್ಪು, etc. (My.; T.; J. 17, 4; B. 5, 250). ತಾವಿನಲ್ಲಿ (Śmd. 139. 233. 234. 238. 246. 268 Cm.). ತಾವಿಂಗೆ (250 Cm.). See Prv. s. ನೀರು.

ತಾವು tâvu. 2. = ತಾಪ. A sheet of paper (My.; B. 4, 103; Br.; Mhr., Il. ತಾವ; T., M. ತಾಳೆ).

ತಾಸಮಾರು tâsâmâru. = ತಾಸೆ. (My.).

ತಾಸಿಲು tâsilu. = ತಹಸೀಲು. (My.).

ತಾಸಿಲುದಾರ tâsilu-dâra. = ತಹಸೀಲುದಾರ. (My.).

ತಾಸು tâsu. An hour (C.; B. 2, 11; Br.; Mhr., Il. ತಾಸ); a gong (Br.; Mhr., Il.). ತಾಸು ಬಡಿ (B. 3, 87), -ಮಾರು (3, 88), to strike the hour-gong. ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೊಡ ಪೆರ್ತೆ ಕೆಸೀಸು ಮುತ್ತು.—ತಾಸಿನ ಗೆಜ್ಜ ದಾಸಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prvs.).—ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು. The metal vessel by the sinking of which in water the hour is measured (My.). ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು ಸರಿ ಮುಣಿದರೆ ತಾಸಿಗೆ (gong) ಕೊಡತೇ ಪೆಟ್ಟು (Prv.). — ತಾಸುಮೊತ್ತ. An hour's time (My.; B. 5, 126).

ತಾಸೆ tâsĕ. = ತಾಸಾಮಾರು. A flat drum that is fastened in front of the belly when beaten (Mhr. ತಾಸ). — ತಾಸೆ ದವ. A man who beats that drum (C.).

ತಾಹಿ tâhi. = ತಾಹೆ, q. v.

ತಾಹೆ tâhĕ. = ತಾಪ. (ತಾಪ, ಕುಣ್ಯಲಿದನಿ Śs.; ತಾಪ, ಕುಪ ಹುದಾಣ Kk. 57, o. r. ತಾಪು).

ತಾಳ್ tâḷ. = ತಾಳು 1. To hold; to take, to assume, to get, to obtain, to receive; to have or possess; to undergo, to experience; to suffer patiently or quietly; to be patient; to endure; to wait; to last, to continue unimpaired, to wear well (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; Śm. 113; ಳಳ್ Śmd. 56. 77. 344 Cm.; ಧರಿಸು 70. 105 Cm.; ನಿಲುಕಡೆ Śm. 113; C. as ತಾಳು; T., Tē.; Tē. also ಚಾಲು; *cf.* ತಳ್ 1, ತಳಿ 1, ತಾಳ್ವು). 2, to bear with, etc. (ಕ್ಷಮಿಸು G.; C. as ತಾಳು). P. p. ತಾಳ್ದು. ಕರಮೊಳ್ ತಾಳ್ದಿದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಮ (ತಳಾಮಳ Nn. 166). See Ćh. v. 177; Bp. 24, 67; 37, 24; 43, 26; Rśv. 2, 32; 5, 51. 120; 8, 116; 9, 4; 13, 45; J. 3, 31; 17, 1. 21; 28, 40; 29, 7; ಕೌಮಳ್ದಾಳ್, ಬೆಳೆದಾಳ್, ಒಡ ಳ್ದಾಳ್.

ತಾಳ tâḷa. (Śmd. 40).

ತಾಳ tâḷa. 1. = ತಾಲ 1, etc. (Ćh.; ಮೊತ್ತ ಕ್ರಮಾಪ್ರಮಾಣ Mr. 79;—ಗೇಣ್ 324, o. r. ತಾಣ). ರಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ನೂಪುರಿಸ್ಸ ತಾಳಮ್ ಉಳ್ಳು (78). ತಾಳ ತಪ್ಪಿದರೆ ಕುಣಿಯೋಪು ತಪ್ಪ ದಿಲ್ಲಿ.—ತಾಳದಲ್ಲಿ ಬಾಣಾವರೆ ತಾಳೆಕೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 19, 8; 37, 44. 45; ಸಂಗಡತಾಳ; Prvs. s. ದವ, ಮುಳ; Mr. s. ಉಮ್ಮ ಉತ್ತಮಪಾಪ್ಯ. Also: N. of a vṛitta (Ćh.).

ತಾಳ tâḷa. 2. = ತಾಲ 2. (Śmd. 30; My.; Sl. 166). See Sp. s. ಬೇಳ.

ತಾಳಗಣನೆ tâḷa-gaṇanĕ. The counting of the tâḷa (Ćh.).

ತಾಳಗತಿ tâḷa-gati. A mode or variety of beating time in music (Bp. 52, 42).

ತಾಳದ tâḷada. = ತಾಳದ, ತಾಳ್ದ, ತಾಳ್ದು. Boiled and seasoned vegetables (My.; T., M. ತಾಳದ; see ತಾಳಿಸು).

ತಾಳಧರ tâḷa-dhara. = ತಾಳಧರಿ, ತಾಳಧಾರಿ. A man who has and uses a cymbal; a time-keeper in musical performances (ವಿಜಾಪು, ತಾಳಧಾರಿ Kn. 38; ವಿಜಾಪು Mr. 528, o. r. ತಾಳಧಾರಿ; ಶಬ್ದಜ್ಞ Mr. 378). See s. ಶಬ್ದಜ್ಞ.

ತಾಳಧರಿ tâḷa-dhari. = ತಾಳಧರ. (Bp. 5, 43; 12, 42).

ತಾಳಧಾರಿ tâḷa-dhâri. = ತಾಳಧರ, q. v.

ತಾಳಮಾನ tâḷa-mâna. Time-measuring in music; a particular time in music (ರೂಪಕ Mr. 526).

ತಾಳರವ tâḷa-rava. A sound or sounds used in beating time. See ನತ್ತಪಗಡೆವರ.

ತಾಳವಟ್ಟ (tâḷa-varta). A fan (Ćpr. 5, 64; Abh. P. 13, after 54; *cf.* ಆಲವಟ್ಟ).

ತಾಳವಿಭೇದ tāḷa-vibhēda. A particular time in music (ದೂ ದ Sn. 135).

ತಾಳಿ tāḷi. = ತಾಲಿ, q. v. (My.; Sl. 218). See ಆಯುರ್ತಾಳಿ, ಸೌಭಾಗ್ಯತಾಳಿ, ಗುಳದಾಳಿ. — ತಾಳಿಮಣಿ. A small kind of tāḷi (My.). — ತಾಳಿಸರ. A necklace composed of tāḷis, worn by women (My.).

ತಾಳಿ tāḷi. 1. = ತಾಳಿ 1. A pile of dried cakes of cowdung (My.; T.; Mhr. ಧಾಳ; see ಪ್ರೇತತಾಳಿ). ಕುಳ್ಳುತಾಳಿ ದೀಪದ ಜೀಯಿಸಿವನ್ನ ಉನ್ನ (ಉಷ್ಣ G.).

ತಾಳಿ tāḷi. 2. = ತಾಲಿ 2, etc. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (T.; M.: Corypha umbraculifera). See ತೆಂಗು; ವೇದತಾಳಿ. — ತಾಳೀ ತರು (Rāv. 2, 36). — ತಾಳೀ ಫಲ (Rāv. 6, 20). — ತಾಳೀ ದುರ. = ತಾಳಿ. (St. & Pl.; My.).

ತಾಳಿಕೆ tāḷikĕ. Undergoing, suffering (Bh. 1, 8, 30); patience; patient endurance; perseverance (J. 22, 12; My.; B. 5, 206; Tē. ತಾಳಿಕೆ, ತಾಳಿಕೆ). ತಾಳಿಕುಳ್ಳವರ್ಗಲ್ಲಿ ಕೀಳಿದರೆ ಕಾಮು ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.). See Prv. s. ತಾಳ 1.

ತಾಳಿಗೆ tāḷigĕ. (Śmd. 40). Tbh. of ತಾಲುಗ. The palate (see ಕಬ್ಬಾಳಿಗೆ). 2, the throat (Bh. 1, 8, 34; 1, 10, 38; 3, 23, 11).

ತಾಳಿದ tāḷida. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಳಿಮೆ tāḷimĕ. = ತಾಳುಮೆ, ತಾಳ್ಮೆ. Patient endurance; patience; forbearance; perseverance (My.).

ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ tāḷisa-patrĕ. = ತಾಳಿಸವತ್ರೆ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ, ತಾಳೀಸವತ್ರೆ, ತಾಲಿ 2, No. 4. (St. & Pl.; Mhr. ತಾಲೀಸಪತ್ರ, the name of a drug).

ತಾಳಿಸು tāḷisu. To season food (My.; Tē. ತಾಲಿಂಚು; T., M. ತಾಳಿ). ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು (ಧರೂಪಿಕ Hlā.). ಮುಪ್ಪ ಪಾಪ ಪದವರಿ ತಾಳಿಸಿದ ಮೊಯಿಗಲನ್ನ (ಕ್ಷೀರಸ q. v., Mr. 216). ಕಣ್ಣಿನ ತಾಳಿಕೆ ಹರೂಪದಿನಿಸಿಕ್ಕು (217). ಮುಪ್ಪದರಿ ತಾಳಿಸಿದೆಲ್ಲ ಫಲವೆಸಕ್ಕು (216). ಫಲ್ಯಕಲ್ಪಮುಫಲಂಗಳಿಂ ಆದ್ಯರಾಮ್ಯರ ಪಿಲ್ಲೆ ತಾಳಿಸೆ (Dp. 8, 38). 2, to temper, to sharpen, as weapons (Bh. 6, 4, 141).

ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ tāḷisa-patrĕ. = ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ, etc. (My.).

ತಾಳು tāḷu. 1. = ತಾಳ್. (C.). P. p. ತಾಳಿ. ತಾಳದಾಸದ ವಿರಹ ತಿಕೆಯರೆ ಮೋಹಿಸಿತೇ?—ತಾಳಿದರ ಬಾಬ್ಯಾನು (Prvs.). See Bp. 26, 41; Rāv. 13, 9; J. 2, 4; 29, 24; Dp. 172, 2; B. 3, 58; 4, 23. 120. 163. 182; 5, 22.

ತಾಳು tāḷu. 2. (= ತಾಲು 2). — ತಾಳುಂ ಮಟ್ಟುಂ. In confusion or disorder. — ತಾಳುಂ ಮಟ್ಟುಂಗಲೆ. -ಲೆವೆ. To fall to the ground in a confused manner (Abh. P. 11, 119). — ತಾಳುಂ ಮಟ್ಟುಮೈವುಮೆ. -ಪ್ಪುಮೆ. To beat indiscriminately or ad libitum (Abh. P. 13, after 54; 13, 64).

ತಾಳುಗೆ tāḷugĕ. Tbh. of ತಾಲುಗ. The palate (ತಾಲು, ತಾಳುವ Sr., Hlā., Mr. 318). 2, the throat (Grj. 9, after 27).

ತಾಳುಮೆ tāḷumĕ. = ತಾಳಿಮೆ, etc. (My.).

ತಾಳುವಿಕೆ tāḷuvikĕ. Patient endurance, etc. (ತಾಳಿಮೆ, ತ್ಯಾಗ G.; My.).

ತಾಳೆ tāḷĕ. 1. = ತಾಳಿ 1. (B. 5, 50).

ತಾಳೆ tāḷĕ. 2. Tallying, agreement, as of accounts, etc., correspondence, relation of different statements, stories, etc. (Mhr. ತಾಳ, ತಾಳ). — ತಾಳೆ ನೋಡು. To compare together (My.). — ತಾಳೆ ಜೀಯು. To agree with (My.). — ತಾಳೆ ದಾಳು. = ತಾಳೆ ನೋಡು. (My.).

ತಾಳೆ tāḷĕ. 3. = ತಾಲ 2, etc. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. See ಕೈ-, ಬೆಣ್ಣೆ-. — ತಾಳೆಬೆಲ್ಲ. = ತಾಳಿ ಬೆಲ್ಲ. (My.). — ತಾಳೆಮರ. = ತಾಳೆ. (ತೃಣರಾಜ, ತಾಲ Sl.; My.; B. 3, 47). ತಾಳೆಮರ ಉಚ್ಚವಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಬಾಗೆ ಬಚ್ಚಬೈಕುಂ—ತಾಳೆ ಮರ ಹೊಕ್ಕವಾದರೂ ತಾಬೆಯೊಡಗೆ ಸರಿಯಾಡಿಕೆಳಿ (Prvs.). — ತಾಳೆಯೋಲೆ. ತಾಳೆಪ್ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. = ತಾಳೆವಾಲೆ, ತಾಡವಾಲೆ, (ತಾಲ ಪತ್ರ). A hollow cylinder of palm-leaf, gold, etc. thrust through the lobe of the ear as an ornament, especially by women whose husbands are alive (My.). — ತಾಳೆವಾಲೆ. = ತಾಡವಾಲೆ, ತಾಳೆಯೋಲೆ. (My.). — ತಾಳೆವಾಲೆ ಮರ. = ತಾಡ-. The palmyra tree (Sl. 166). — ತಾಳೆಹಣ್ಣು. A ripe palmyra-fruit. ತಾಳೆಹಣ್ಣು ತಾಪೇ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಯಿದ ಮುಖದಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತು (Prv.). — ತಾಳೆಹೆಣ್ಣು. Palmyra-toddy (My.).

ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ tāḷīsa-patrĕ. = ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ, etc. (My.).

ತಾಳ್ಗೆ tāḷgĕ. Tbh. of ತಾಲುಗ. (ಗಳ್ಳು Ćt. I, 45).

ತಾಳ್ದ tāḷda. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಳ್ದು tāḷdu. (= ತಾಳ್ 1, q. v.). To hold, etc. (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; ಧರಿಸು Śmd. 58 Cm.). ಇನಿತಕಿರಮೂ ತಾಳ್ದುಮ ಈ ಕಣ್ಣಿರಿಯಲ್ದಂ (66. 128). ತಾಳ್ದಿದ ಮುಡಿಮೊದವನ ಕೆಲ್ಬಿಳಗು ಒದವರೆ (Rāv. 12, 42). See Cpr. 1, 137; 2, 4. 35. 50. 72; 3, 9. 60; 8, 92.

ತಾಳ್ಮೆ tāḷmĕ. = ತಾಳಿಮೆ, etc. (My.; B. 2, 20; ಶಾಸ್ತ್ರಗುಣ, ವಾಸ್ತಿ, ಸಹನ, ಕ್ಷಮೆ, ಸುಖಾಕೆ G.). ತಾಳೆ ಇಪ್ಪ ಗುಮದನಲ್ಲಿ ಬೀಯಿ ಬಿದ್ದರೆ ಬಾಬ್ಯಾನು (Prv.).

ತಾಳ್ಳು tāḷḷu. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಲಿ tāḷi. (ತಾಲಿಯ). 1. *Considered* to be Tbh. of ತಾಲ (ತಾಳ Śmd. 30). The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ದೃಕ್ಷಫಲಿದ Śmd. Dh.; ಒನ್ನು ಮರ Śmd. I; ದಮ Śm. 113; ಕಲು, ಧೃಜಮ್ಮರುಮು, ಪತ್ರಿ Mr. 111; Tē. ತಾಮು). See ಕಲ್ಪಾಮು, ಕಲಿಮಾಲೆ, ಕೆಲು-. — ತಾಲಿ ದುರ. = ತಾಡಿ. (ತೃಣರಾಜ, ತಾಲ Nr.). — ತಾಲಿಯುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height of a palmyra tree. ತಾಲಿಯುದ್ದದ್ದುರಂ, as high as a palmyra (Abh. P. 13, 64). — ತಾಲೀಲಿಯುದ್ದ. -ಏಲಿಲಿ ಉದ್ದ. The height of seven palmyra trees (Rām. 6, 30, 8).

ತಾಲಿ tāḷi. (ತಾಲಿಯ). 2. = (ತಾಲು). ತಾಲ 2, No. 3. The bar or bolt of a door (ಅಗುಳಿ Śmd. I; Śm. 113; T., M. ತಾಳಿ, ತಾಳ್; M. also ತಾಪು, ತಾಳ್ಮರಿ, ತಮುಮು; *cf.* ತಮ್ಮಿ; ತಾಡಾಳ್). See ಕೆಯ್ತಾಲಿ.

ತಾಲಿ tāḷi. 3. = ತಾಲು 1. The stem or stalk of corn, flowers, etc. (ಸೂರಣದ ದಣ್ಣು Śmd. I; T., M. ತಾಳ್).

ತಾಲಿ tāḷi. 4. = ತಾಲು, ತಾಲು 2. Being low; sinking; sloping, inclining (T. ತಾಳ್, low, deep; T., M. ತಾಳಿ, ತಾಮು, to be low, etc.; to slope, incline; M. ತಾಪ್ಪು, sinking; see ತಮ್ಮು, ತಾಗು 4). 2, the bottom (ಮುರ Śm. 113, o. r. ಮುಮು; M. ತಾಪ್ಪು). — ತಾಪ್ಪಿರಿ. The bottom of a tree or of a hill (My.; M. ತಾಪ್ಪರೆ, declivity; a valley). — ತಾಪ್ಪಾಡ. A slope: a sloping front of a house, a veranda lower than the house (T., M.; Tē. ತಾಪಾರ, ತಾಪ್ಪಾಡ, ತಾಪ್ಪಾಳ; R.).

ತಾಲಿ tāḷa. = ತಾಪ್ 4. The bottom of a carriage (? ಫಲಿ Mr. 285). — ತಾಲಿದಾರ. = ತಾಪ್ಪಾಡ. (Sl. 106). 2, (ತಮ್ಮಿ, ದ್ರವೀಲಿ, ವಿಪತ್ತಿ, etc. Sl. 106, sic!).

ತಾಲಿಯು tāḷu. 1. = ತಾಪ್ 3. A corn-stalk the ears

of which are deprived of grain. ತಾಯಿ ಬಿದಿದರೆ ತಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ? (Prv.). — ತಾಯಿಕುಪ್ಪೆ. A pile of such corn-stalks (My.).

ತಾಯಿ tāḷu. 2. = ತಾಳ್ 4. The bottom (My.). ಕೊನೆಲ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಕಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಾಳೆ tāḷe. The fragrant screw-pine, Pandanus odoratissimus Lin. (My.; T.). See ಕತ್ತಾಳೆ, ಕಮ್ಮಾಳೆ. — ತಾಳೆಹುಷ್ಪ. The pandanus flower (Sl. 166). — ತಾಳೆಮರ. = ತಾಳೆಹುಷ್ಪ. ತಾಳೆಯನ ಮೊಷ್ಟ ಮಾಡರೂ ತಾಳೆಮರಿಗೆ ಸರಿಯಾದೀತೇ?—ತಾಳೆಮರ ಏದನಿಗೆ ಆಗದು, ಸಜ್ಜಿಗೆಮರ ಸಾಲಿ ಗ್ರಾದುಕೆ ಆಗದು (Prvs.). See Prv. s. ಮುಮುಲು 2.

ತಿ ti. An affix for the formation of female nouns, *e.g.* ಪುಲಿತಿ, ನರತಿ, ಎಮತಿ (ತೆಮd. 244; *cf.* ಇತಿ), ಮಲುಕತಿ.

ತಿ ti. A Tbh. of ತ್ರಿ (ತೆಮd. 377; Mhr.).

ತಿಕ tika. = ತಿಗ. Tbh. of ತ್ರಿಕ. (ಮೋಹರ, ಚಥುನ Nn. 118; ಗುಡ, ಅಡಾಸ, ಬಾಯು Sl. 208). ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗ ದುಕ್ಕಳ ತಿಕ ಕೆತ್ತಿದ.—ತಿಕ ದುಡು ಒಣ್ಣೇ ತಿಪ್ಪಾಥಿಟ್ಟಿಂಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ತೂಲು.

ತಿಕಡಿ ti-kaḍi. = ತಿಕ್ಕಡಿ, ತಿಗಡಿ. A triangle, a mason's level (My.; Mhr. ತಿಕಡಿ); a cross (My. Rom. Catholics); a cross-stick instrument used in spinning thread and ropes (My.).

ತಿಕ್ಕ tikka. Tbh. of ತಿಕ್ಕ (ತೆಮd. 346. 456).

ತಿಕ್ಕಡಿ tikkaḍi. = ತಿಕಡಿ. (My.; Br.).

ತಿಕ್ಕಲು tikkalu. 1. The state of being confused or deranged in the mind (My.; Tē. ತಿಕ್ಕಿ, madness; T. ತಿಮುಕ್ಕ, perturbation, confusion in the mind, etc.; M. ತಿಕ್ಕಲ, thronging, pressing; precipitation, confusion; T. ತಿಮುಕುದ, ತಿಗದ = ತಿಮುಕ್ಕ; ತಿಮುಂಗು, to grow dejected, be perplexed or confounded = ಕಲಂಗು; ತಿಕ್ಕಿ, to vacillate, stagger, be at stand not knowing which way to go, be astonished or confused, be dismayed or fear; *cf.* ದಿಗಲು). — ತಿಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Confused behaviour (My.).

ತಿಕ್ಕಲು tikkalu. 2. Stuttering (My.; T., M. ತಿಕ್ಕು, to stutter; T. ತಿಕ್ಕು, to stammer; M. ತಿಕ್ಕಲ, straining, pressure, throng, *cf.* ತಿಮುಕು; stuttering). — ತಿಕ್ಕಲು ತಿಕ್ಕಲಾಗಿ ಮಾತಾಡು. To stutter (My.).

ತಿಕ್ಕಿಸು tikkisu. To cause to rub, etc. (My.; B. 3, 64).

ತಿಕ್ಕು tikku. To rub; to scour (ಉಜ್ಜು, ಮುಜ್ಜಿಸು G.; My.; B. 1, 15. 22; 3, 20; 4, 60. 158; 5, 294; M. ತಿಮ್ಮು, ತಿಕ್ಕು, ತಿಕ್ಕು, to press, throng, treat harshly; *cf.* ತಿಗುಡು 2, ತಿಗುರು 1, ತಿಡುಪು 2). 2, to treat harshly, to annoy (My.). — ತಿಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. = ತಿಕ್ಕಾಟ. (My.). — ತಿಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Rubbing, grinding, scouring (ಘರ್ಷಣ G.; My.); annoying (My.).

ತಿಕ್ತ tikta. (Sharpened; sharpening); sharp, pungent; *bitter* (ಶಂ Nn. 147); one of the six modifications of flavour (see s. ಸಾರಷ್ಟ್ರ); pungency; bitterness; fragrance, perfume.

ತಿಕ್ತಕ tiktaka. Bitter. 2, *the plant Trichosanthes dioeca* Roxb. (ಪಡುವಲ ಬಳ್ಳಿ G.). 3, the tree or shrub Terminalia catappa Lin.

ತಿಕ್ತಕಿ tiktaki. N. of a plant (ವಾಠ Mr. 130).

ತಿಕ್ತಶಾಕ tikta-śāka. Bitter herbs or greens; *the plant Capparis trifoliata* Roxb.

ತಿಗ tiga. = ತಿಕ. Tbh. of ತ್ರಿಕ (ತೆಮd. 378; ಕಟ್ಟಿಗ, ತ್ರಿಕಸ್ಥಾನ Hlā.; ಕಟ್ಟಿಗ Mr. 331; ದೋಷಲ 488); a triad (Bh. 2, 13, 56). See ಇತ್ತಿಗ.

ತಿಗಟಿ tigaṭi. = ತಿಕಡಿ, etc. A triangle, a mason's lever (R. 4, 110).

ತಿಗಟು tigaṭu. = ತಿಗಟೆ, ತಿಗಡು 1, ತಿಗಡೆ, ತಿಗುಡು, ತಿಗುಡೆ; ತೊಗಟು, etc. Rind, bark (My. occasionally).

ತಿಗಟೆ tigaṭe. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡಿ tigaḍi. = ತಗಡಿ. Fraud (My.; Il.; see ತಾಡ-). — ತಿಗಡಿ ಬಿಗಡಿ. dupl. = ತಿಗಡಿ. (My.).

ತಿಗಡು tigaḍu. 1. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡು tigaḍu. 2. = ತಿಕ್ಕು. (Dh. 6, 2, 4).

ತಿಗಡುಗ tigaḍuga. — ತಿಗಡುಗಮರ. (ಮುಣ್ಣಾಕಡಾಗ, ಪಚ್ಚೆ: ಣ್ಣ, ನಟು, ಕಟ್ಟಿಂಗ, ಬುಂಬ್ಯಾಳ, ಪೈಲ್ಕೋಣಿ, ದೀಪಕ್ಕಿಲ್ಲ, etc., ಪೆಟ್ಟಿ ರ, ಮೊಷ್ಟ ಮರ Sl. 135).

ತಿಗಡೆ tigaḍe. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡೆ tigaḍe. = ತಿಗುಡು, ತಿಗುಡೆ, ತಿಗಡೆ. Tbh. of ತ್ರಿಪರ್ಣಿ (or ತ್ರಿವೃತ್). Indian Jalap (My.; ಸರಾಸುಷ್ಪಾಪಿ, ಸಕಲೆ, ತ್ರಿಪರ್ಣಿ, ತ್ರಿವೃತ್ತ, ತ್ರಿಫಲೈ, ರೇಚನಿ, ಕೆಟ್ಟಕೇ ತಿಗಡೆ, ಬಿಳಿ ತಿಗಡೆ, ಧೀರ ಆಗುವ ರಾಲ್ಪಿಗಡೆ; ಪ್ಯಾಮು, ಪಾಲಿಪ್ಪಿ, ಸುಜೀಣಿಕೆ, ಕಾಲೆ ಇಪ್ಯಾಂ ಕಲೆ ರಾಲ್ಪಿಗಡೆ Sl. 148; Tē. ತಿಗಡೆ). — ತಿಗಡೆಬಳ್ಳಿ. The Indian jalap creeper, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvulus turpethum Lin., St. & Pl.).

ತಿಗಣೆ tigaṇe. = ಕಗಣೆ, etc. (My.).

ತಿಗರಿ tigari. = ತಿಗುರಿ. (My.; T. ತಿಗರಿಗೆ).

ತಿಗಳ tigaḷa. = ತಿಗುಳ. A Tamil man, especially an emigrant (My.). ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಮುವಾ ಏಮು ಕೆಲಿ ಕೆಲ ಸಿದ (Prv.).

ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ tigaḷa-gitti. = ತಿಗಳತಿ. (My.). ತಿಗಳಗಿತ್ತಿಯ ಮಾಯಿ ಕೆಲಸ ಚೇಡ, ಮೊಗಳುವ ಕ್ಷಾಯಿ ಮೊಷಿಯು ಚೇಡ (Prv.).

ತಿಗಳತಿ tigaḷa-iti. = ತಿಗುಳತಿ. A Tamil woman. ತಿಗಳತಿಲ ಮಾಯಿ ಕೆಲಸ ಚೇಡ, ಬಾಗುಳಿಲ ಕ್ಷಾಯಿ ಬಯಿಯ ಚೇಡ (Prv.).

ತಿಗುಡು tiguḍu. = ತಿಗಟು, etc. (Abh. P. 14, 17; J. 23, 41; My.; G. 264). ಮುರದ ತಿಗುಡು (ಪೈಕ್, ದಬ್ಬು, etc. Mr. 105).

ತಿಗುಡು tiguḍu. = ತಿಗಡೆ. See ಅಲ್ತಿಗುಡು.

ತಿಗುಡೆ tiguḍe. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗುಡೆ tiguḍe. = ತಿಗಡೆ, etc. (ಮೂಲಿಪೆ Mr. 141). See ಕಾಮು-, ಬೀಳಿಮು-.

ತಿಗುಣ ti-guṇa. Tbh. of ತ್ರಿಗುಣ (ತೆಮd. 376. 378).

ತಿಗುಣೆ tiguṇe. = ತಿಗಣೆ, etc. (My.).

ತಿಗುರಿ tiguri. = ತಿಗರಿ, ತಿಗುರು 3. A wheel, especially a potter's wheel (ಪಕ್ಕ Ct. 1, 64; Mr. 383. 516; T. ತಿಗರಿ; My.; Abh. P. 4, 107; Bp. 21, 27). ಮುದ್ದಾದ ತಿಗುರಿ (ಮುದ್ದಾಲಪಕ್ಕ Kn. 49. 85). ಕೇಲಂ ದೂಷುದ ತಿಗುರಿಯು ಕೇಲಲ್ಲ ಧೀಲ್ (ತೆಮd. 84).

ತಿಗುರು tiguru. 1. (= ತಿಮಿರ 1, ತಿಡುಪು 2; *cf.* ತಿಕ್ಕು). To rub; to annoy (Cpr. 7, 47); to rub on, as an unguent, etc., on the body (T. ತಿಮುರ್, ಮುದಲ್). ತಿಗುರಿದ ಉಮುರೇಷನ (J. 10, 4). ಪಚ್ಚೆ ಕಲ್ಲುರದ ಪ್ರಭಾಮು ಮೈಮೆ ತಿಗುರಿಸಿದೆ (31, 2).

ತಿಗುರು tiguru. 2. (= ತಿಮಿರ 2). An unguent, a perfume. ತಿಗುರನಿಕ್ಕುವುದು (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Nr.). ತಿಗುರಿಕ್ಕ ಆರಿಸಿಕ (ಕಳಿದಂಜಿಗೆ Ct. I, 63). See Bp. 12, 11; 15, 9; Bh. I, 13, 2; 10, 5, 41; J. 18, 29; 30, 17; ಪಾಪಣ್ಣ-.

ತಿಗುರು tiguru. 3. = ತಿಗುರಿ, etc. See ಮೊಳಿಗುರು.

ತಿಗುಳ tiguḷa. = ತಿಗಳ. (ಪ್ರಬಿತ Śm. 64; ವ್ಯಾಪಿತ Mr. 382). ಕಾಲಿಗೊಬಿದ ವಿದಪ್ಪ, ಚೀಡು, ನಮ್ಮಿದ ಹಗೆಯು, ಮಾಡೂರ ಮುಂಚಿ, ನಮುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಜೀವ! (Sp.). ತಿಗುಳಜನಗೆನಿಸಿದ್ದ ಬಗಳುದ ಪುಸಿ ರೇಸು, ಮುಗುಳಿಯು ಮುರದ ನೆರಳಿನಿದ್ದ ನುಂಗುವಾ ನೆಗಪು ರೇಸು! (Sp.). — ತಿಗುಳರಾಪುತ. A Tamil horseman (Bh. 6, 4, 67).

ತಿಗುಳಿತಿ tiguḷa-iti. (Śmd. 42 Mḍb.). = ತಿಗಳಿತಿ.

ತಿಗ್ಗಾ tiggā. = ತಿರಗಂಚಿ, ತಿರುಗಾ. — ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. dupl. = ತಿರುಗಾ ಮುರುಗಾ. So that a turning and breaking takes place: in a very rough manner (My.). ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಎದೆ, ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಹೇಜು (My.).

ತಿಗ್ಮ tigma. Sharp, pointed; pungent; violent; *hot, fiery; heat.*

ತಿಗ್ಮಕರ tigma-kara. = ತಿಗ್ಮಾಂಶು. (Čpr. 2, 66).

ತಿಗ್ಮತೆ tigmatĕ. Sharpness, pungency; heat. (Čpr. 5, 71).

ತಿಗ್ಮಾಂಶು tigma-aṁśu. Hot-rayed: *the sun.*

ತಿಂಗ tiṅga. An abbreviation of ತಿಂಗಳ್. (My.). ಒಬ್ಬ ತಿಂಗ, ಎರಡು ತಿಂಗ, etc. (My.). — ತಿಂಗ ತಿಂಗಳು. rep. ತಿಂಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ, from month to month (My.; B. 2, 41).

ತಿಂಗಳ್ tiṅgaḷ. ತಿಂಗಳು. = ತಿಂಕ, ತಿಂಗಳ. The moon; a month (ಪಜೆ, ಪಜ್ಜ Ct. I, 90; ಇಂಗಮಿರ, ಆಮುದುಗಮಿರ II, 15; ಪಗಗಮಿರ, ಸಮಗಲಲಾಗಾ, ಚೊನ್ನಿಪಲ, ತಣ್ಣಗಿರ, ಪಜ್ಜಿರ, etc. Śm. 15. 16; ಕಲಜಿಲ್ಲಿರಿ, ದೂಸ 112; ಪಜ್ಜಿರ Kk. 11*b*; C. as ತಿಂಗಳು; T., M.; Tě. ನೆಲೆ; T., M. ತಿಗಳ್, to shine; light; see s. ಮೂಡ 1). ಮನುಷ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Hll.). ಬೆಳಲ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿದೂಸ, etc. Nr.). ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು (=ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್, My.). See Čpr. 1, 59; Bp. 3, 4; J. 5, 18; 15, 44; B. 4, 222; Sl. 41. 42; ಆಮುದಿಂಗಳ್, ಬೆಳು-, ಬೆಳ್-.— ತಿಂಗಳು ಮಾಡಿದರೂ ಮುಂಗಳ ಮಾಟಿಲ್ಲ.—ತಿಂಗಳು ಹೋದರೂ ಆಂಗಳ ಮಾಟಿಲ್ಲ (Prva.). — ತಿಂಗಳಂ ಸೂಡಿದವ. Śiva (Bp. 1, 32). — ತಿಂಗಳಮಗ. -ಆಗ. The moon's son: the planet Mercury (ಬುಧ, ಸೌಮ್ಯ Śm. 17). — ತಿಂಗಳವರೆ. -ಆವರೆ. An avarĕ that generally bears every month (My.). — ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು. = ತಿಂಗಳ ತಿಂಗಳು. ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ, -ಗೂ. = ತಿಂಗಳ ತಿಂಗಳಿಗೆ. (B. 5, 303; Sl. 244. 422). — ತಿಂಗಳುವರಿ. For a month (B. 5, 276).

ತಿಂಗಳ tiṅgaḷa. = ತಿಂಗಳ್, etc. (G. 104).

ತಿಂಗಳಿಗೆ tiṅgaḷigĕ. A mark made with coloured clay, etc. upon the forehead (ಜೂಳೆಯ, ನೆಲದ ಬೊಟ್ಟು Kk. 27, Śm. 72; ತಿಲಕ Śa.).

ತಿಂಗಳು tiṅgaḷu. = ತಿಂಗಳ್, q. v. (C.).

ತಿಟ್ಟ tiṭṭa. 1. (=ತಿಟ್ಟು 1). Mass: quantity, number (Mr. 63).

ತಿಟ್ಟ tiṭṭa. 2. (T. ತಿಟ್ಟ, a painted gallery or corridor, especially in a heathen fane; a raised seat under the veranda of a house, the wall of which is sometimes painted with figures = ಚಿತ್ರದಗೂಡು). — ತಿಟ್ಟಿಸುವು. -ಇಸು. (Śmd. 283). To delineate, to sketch, etc. (ಚಿತ್ರವ್ಯಾಪರವನ್ನು Śmd. Dh.).

ತಿಟ್ಟನೆ tiṭṭanĕ. = ತಿಪ್ಪನೆ. Whirlingly, hurriedly, confusedly (ತಿಪ್ಪನೆ, ಬಟ್ಟನೆ, ಪ್ರದೂರ್ಧ Śmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ; ಬಟ್ಟನೆ, etc. Ct. I, 15; M. ತಿಮುವಿದೆ, hurriedly; ತಿಟ್ಟಂ, quickly, hurriedly). ದುರ್ಮದೋಪದಿಂ ತಿಟ್ಟನೆ ಬಿದ್ದ (Śāstrasāra in W. v. 1254).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 1. = (ತಿಟ್ಟ 1), ತಿಟ್ಟೆ 1, ದಿಣ್ಣೆ, ದಿಟ್ಟು, (ದಿಣ್ಣೆ, ದೀಣ್ಣು). Rising ground, a hillock (ಉನ್ನತಪ್ರದೇಶ Śmd. Dh.; ಉನ್ನತ ಭೂಮಿ Śm. 88; My.; Tě., M. ತಿಟ್ಟು, ತಿಟ್ಟೆ; T. ತಿಟ್ಟೈ, ತಿಪರ್, ತಿಪರ್; *cf.* ತಿಟ್ಟೆ, ತಿಣ್ಣ).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 2. (= ದೆಸಡು 1). To abuse, to scold (ಭರ್ತ್ಸನ Śmd. Dh.; T., Tě.).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 3. (= ದೆಸಡು 2). Abuse, scolding (ಬಯ್ಗುಳ್ Śmd. II, o. r. ಬಯ್ಗುಳ್; ಬಯ್ಗುಳ್ Ct. I, 47; ಗಾಳಿಮಾತು, ಬಯ್ಗುಳ್ Kk. 90; ಗಾಳಿಮಾತು, ಬಯ್ಗುಳ್ Śm. 53; ಬಯ್ಗುಳ್ 88; Tě., T.).

ತಿಟ್ಟೆ tiṭṭĕ. 1. = ತಿಟ್ಟು 1, etc. (Sl. 112).

ತಿಟ್ಟೆ tiṭṭĕ. 2. = ಜೆಟ್ಟಿ 1, q. v.

ತಿಣ tiṇa. Tbh. of ತೃಣ (Śmd. 353; Śa.).

ತಿಣಕು tiṇaku. = ತಿಣುಕು, q. v. (My.). ರಾಯರ ಮಣ್ಣಿತ ಪತ್ತರೆ ಊರೆಲ್ಲ ತಿಣಕ ಪೀಕೋ? (Prv.).

ತಿಣಿ tiṇi. To be united or mixed together; to be crowded or closely packed; to be full or filled (ಸಂಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; T. ತಿಣಿ, ತಿಳ್ಳಿ; M. ತಿಣ್ಣ್, to swell; see ತಿಟ್ಟು 1, ತಿನ್ನಣಿ, ತಿಪ್ಪೆ, ತಿದುಪ್ಪು 2, ತೀಪು, ತೆದುಪ್ಪು, ತೆಪ್ಪುರ್).

ತಿಣಿಕು tiṇiku. = ತಿಣುಕು, etc. (My.). ತಿಣಿಕಿದಪು ಫಣಿರಾಯ ರಾಜಾಮಣಿಯ ಕವಿಗಳ ಧಾರಪರಿ (Bh. 1, 8, 11). ಕನಕಳ ಕವಿತ್ವ ತಿಣಿಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು.—ತಾಳರಾಜಿದ ವಿದಪ ತಿಣಿಕಿದರೆ ಮೋ ದೀತೇ? (Prva.)

ತಿಣುಕು tiṇuku. = ತಿಣಕು, ತಿಣಿಕು. To use pressure or strain, as in childbirth or in easing nature (My.; Tě. ತಿಣುಕು). 2, to press, to make violent efforts; to undergo trouble (My.). 3, to fart (ಅಪಾನವಾಯುವ Śmd. Dh., o. r. ತಿಣಕು). (See ತಿಕ್ಕು 2 and ತಿಕ್ಕು; T. ತಿಣುಂಗು, to be straitened; M. ತಿಣ್ಣು, to be thronged, tight, dense). — ತಿಣುಕಾಟ. -ಆಟ. Trouble (My.).

ತಿಣ್ಣಿ tiṇṇi. 1. Food (My.; Tě.; T. ತಿನ್ನಿ). ಬಹಳ ತಿಣ್ಣಿ ತಿ ದ್ದುವದನು (ಭಕ್ಷಕ, ಭಸ್ಮಕ, ಆದ್ಯರ Sl. 358). ತಿಣ್ಣಿ ಮಜ್ಜ ತಿದು ಮುಪ್ಪಾರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿದುಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದು (Prv.). See ದೆಪ್ಪ-, ಪಣ್ಣಿಣ್ಣಿ. — ತಿಣ್ಣಿಕೋರ. A glutton (My.). — ತಿಣ್ಣಿಪೋತ. = ತಿಣ್ಣಿಪೋತ. (My.). — ತಿಣ್ಣಿಬಾಕ. = ತಿಣ್ಣಿಕೋರ. (My.). — ತಿಣ್ಣಿಬಾಕಳು. A female glutton (My.). — ತಿಣ್ಣಿಹೋಕ. = ತಿಣ್ಣಿಕೋರ. (My.). — ತಿಣ್ಣಿಪೋತ. = ತಿಣ್ಣಿಪೋಕ. (My.). — ತಿಣ್ಣಿಪೋತನ. Gluttony (My.).

ತಿಣ್ಣಿ tiṇṇi. 2. (= ತಿನಸು 2, etc.). Itching; the itch (ಕಜ್ಜು, ಕಜ್ಜಾಯೆ, ತಿವರ G.).

ತಿಣ್ಣಿಗಾತಿ tiṇṇi-gāti. A female glutton (My.).

ತಿಣ್ಣಿಗಾದು tiṇṇi-gāḍu. A male glutton (My.).

ತಿಣ್ಣ tiṇṇa. Thickness, stoutness; greatness; weight, gravity; excess (ಪಿಂಡು Ct. I, 107; ಘಾರ II,

31; ಕೊಣ್ಪತು, ಧಾತ Kk. 63; Śśv. 3, 14; J. 16, 17; 30, 35; T., M. ತಿಣ್; ತಿನ್ನ; T. ತಿಣಿ, to be stout, strong; *cf.* ತಿರ್, etc.). — ತಿನ್ನಂ, excessively (Abh. P. 9, 42; 13, after 122; 14, 173). — ತಿನ್ನಗೊಂಬು. -ಕೊಂಬು. A large branch (Grj. 1, after 131). — ತಿನ್ನವಾಗು. -ಆಗು. To become large or great; to become excessive, etc. (Abh. P. 9, 32; 11, 178; 13, after 54; J. 34, 2). ಕೊಬ್ಬಿದ ಮುರವಿನ್ದೆ ಆಗ್ಗಳಂ ತಿನ್ನವ್ ಆದಂ (Śmd. 289). — ತಿನ್ನಮೊಲೆ. A large, full breast (J. 8, 18; 10, 3; 18, 34).

ತಿಣ್ಪು tiṇpu. (= ತಿನ್ನ). ಪರಜೆ ಲೇಕಿಗಳ ತಾಣ್ದಿದಮಂ ನುಣ್ಣಿರದ ತಿಣ್ಪು ಳಿನಭೋಜಗಳಿಂದಂ (Kâvy. I, 15, 43; Śmd. 83, where o. r. ಜಿಣ್ಪು).

ತಿತವು titavu. *A sieve, a cribble.*

ತಿತಿ titi. 1. Tbh. of ಸ್ಥಿತಿ (My.; Bp. 7, 13).

ತಿತಿ titi. 2. Tbh. of ತಿಥಿ (My.).

ತಿತಿಕ್ಷು titikshu. *Patient, enduring patiently.*

ತಿತಿಕ್ಷೆ titikshe. *Forbearance, patience, resignation.*

ತಿತ್ತಣ tittaṇa. = ತಿತ್ತಿಣ, q. v.

ತಿತ್ತಿ titti. = ತಿದಿ. Tbh. of ಧೃತಿ. A leather bag; a bag in general (My.; Tē.; Râghē. 17, 67). ಸಮ್ಮದ ತಿತ್ತಿ (ಕೊಟ್ಟಿ Śm. 89).

ತಿತ್ತಿಣ tit-tiṇa. The sound of a lute (ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿ Mr. 61, o. r. ತಿತ್ತಣ; T. ತಿನ್ನೆಕ್, to vibrate, said of the sound of the string of any musical instrument).

ತಿತ್ತಿರಿ tittiri. 1. *The francoline partridge.* — ತಿತ್ತಿರಿಪಕ್ಷಿ. -ಪಕ್ಷಿ. (ತಿತ್ತಿರಿ Nr.).

ತಿತ್ತಿರಿ tittiri. 2. (= ಶುಚಿರಿ, etc.). (Râm. 3, 6, 3).

ತಿಥಿ tithi. = ತಿತಿ 2. *A lunar day, the thirtieth part of a whole lunation.* ಇವಿ ಆಮಾವಾಸ್ಯಗಳ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿ ಆಕ್ಕು (Mr. 68). 2, an annual ceremony at which Brâhmaṇas present offerings to the manes or deceased ancestors (My.).

ತಿಥಿಪ್ರಸ್ತ tithi-prasta. = ತಿಥಿ No. 2. (My.; Sk. 244).

ತಿದಿ tidi. = ತಿತ್ತಿ. Tbh. of ಧೃತಿ. A pair of bellows (ಧಮ್ಮಸ, ಪಮುಪ್ರಸೇವಕಿ Nr.; Sk. 345; ಧೃತಿ, ಪಮುಪ್ರಸೇವಕ Ills., Mr. 453; C.). ತಿದಿಯುಸಲು (My.; B. 4, 157), ತಿದಿಯೊತ್ತು (My.). 2, skin, hide (Bp. 57, 25). See Prv. s. ಮೋಕೆಯ.

ತಿದ್ದಿಕೆ tiddikĕ. Correction, etc. (My.).

ತಿದ್ದಿಸು tiddisu. = ತಿದ್ದಿಸು. To cause to correct, train, etc. (My.).

ತಿದ್ದು tiddu. 1. = ತಿರ್ದು 1. To make straight or right; to correct, to rectify mistakes, to mend; to improve; to reform; to train, to break in (C.; Tē. ದಿದ್ದು; T. ತಿತ್ತು, ತಿರುತ್ತು; M. ತಿರುತ್ತು). ಸರ್ದಾರ ವಿಚಾರದುಂ ತಿದ್ದುವದಂ (ಚಾರಣಿಕ, ಪರೀಕ್ಷಕ Mr. 244). ತಿದ್ದಲೆಸ್ದು ನೂಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ, ವೃಷ್ಟ ಣಾಮ್); ತಿದ್ದಲಾದ ಹೋರಿ (ದಮ್ಯ, ದಮ್ಯತರ Nr.). See J. 18, 49; 30, 28. 29. 50; Dp. 148, 2. 6; B. 4, 209; 5, 195. 196. 198. 276; Sk. 275. 319. 2, to settle or pay, to discharge a debt (Bp. 42, 13; Tē., T.).

ತಿದ್ದು tiddu. 2. = ತಿರ್ದು 2. Making straight, etc. — ತಿದ್ದುವಿಕೆ. = ತಿದ್ದುವಾಟಿ. (My.). — ತಿದ್ದುವಾಟಿ. A corrected, reformed, etc. state or condition (My.). — ತಿದ್ದುವಾಟು. = ತಿದ್ದುವಾಟಿ. (My.; B. 4, 140).

ತಿದ್ದುವಿಕೆ tidduvikĕ. Correcting, improving, etc. (B. 4, 209; My.).

ತಿನ್ tin. 1. = ತಿನು, ತಿಂದು, ತಿನ್ನು 1. To eat, especially such things in the eating of which the teeth have to be used for biting, as flesh (Bp. 43, 13; Sk. 358. 410. 461; Rśv. 5, 119; Abh. P. 13, 66; C. as ತಿನ್ನು), bread, cakes (C. as ತಿನ್ನು; Jns. 22, 30), fruits (C. as ತಿನ್ನು), grass (Sk. 165; C. as ತಿನ್ನು), etc., and occasionally, in *abusing,* also rice (Bh. 1, 10, 30 and Prv. s. ತಿರಿಕೆ; ಪಾದಸ Śmd. Dh.; T.; M. ತಿನ್ನು; Tē. ತಿನು). P. p. ತಿನ್ದ (C. of ತಿನ್ನು); part. neg. ತಿನ್ನದೆ (Śmd. 87); present or future relative participle ತಿಂಬ (27. 275). ತಿರಲ್ ಕೊಣ್ದಂ (86, o. r. ಕೊಣ್ಡಂ). ನೀನುಮ್ ಆನುಂ ತಿಂಬುಲ! (275). ಮೂಂಸದ ತಿಂಬ್ದದ (ಆಮಿಷಾತಿ Nr.). ಆವಗುಂ ತಿಂಬುಸು (ಪೌಷ್ಕಲ Ills.). ಇಲಿಯು ತಿನಲ್ ಆನುಗೆಯ್ದು ಬೆಳ್ಳಿ (ಮುನ್ನಿಲಿ, ಬಾಣಕ Nr. 164). ಪೆಬರ್ ಅಂಕ್ಕಿಯುಂ ತಿಂಬುದಂ (ವರಾಹ, etc.); ಆವಗಲ್ ಓದ್ದ ತಿಂಬುದಂ (ಪೌಷ್ಕಲ Mr. 231); ಎಲ್ಲುದಂ ತಿಂಬುದಂ (ಸರಭಪ್ಪಕ 231). ಮೂಂಸದ ತಿಂಬ್ದದನು (ಮೂಂಸಜೀವಿ Nn. 92). ನಮ್ಮಿಸಿಯುಂ ತಿಂಬುದಂ (ಮೊಸ್ಪಳಿ, etc. Kk. 36; Śm. 46). 2, to suffer or undergo, as blows, etc. (C. as ತಿನ್ನು; Tē.; see ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). 3, to take, to receive, as bribes (C. as ತಿನ್ನು).

ತಿನ್ tin. 2. = ತಿನಸು 2, etc. ತಿಂಗೆ (Ćpr. 5, after 64).

ತಿನಸ tinasa. = ತಿನಸು 1, ತಿನಿಸು 1. Food (for the teeth; *cf.* ತಿಣ್ಣೆ 1). — ತಿನಸಗೂಳಿ. A glutton (B. 3, 40; 5, 28).

ತಿನಸು tinasu. 1. = ತಿನಸ, etc. (My.). — ತಿನಸುಗೂಡಿ. = ತಿನಸು. (B. 5, 255). — ತಿನಸುಬುಕ್ಕ. = ತಿನಿಸುಬುಕ್ಕ. A glutton (ಅಡ್ಡರ G.).

ತಿನಸು tinasu. 2. = ತಿನ್ 2, ತಿನಿಸು 2, ತಿಮ್ಮು, ರಿನಸು. Irritation in the skin, itching; the itch (ಕಣ್ಣಿತಿ, ಪುಳುಗ್, etc. Ills.; Ćpr. 6, after 28; My.; T. ತಿನವು; Tē. ತಿನವು; *cf.* ತಿಣ್ಣೆ 2, ತಿಮುರ, etc.); irritability (B. 5, 32).

ತಿನಸು tinasu. 3. = ತಿನಿಸು 3, ತಿನ್ಸಿಸು. To cause to eat, to make eat, to feed, etc. (My.).

ತಿನಾಳಿ tinâḷi. = ತೀನಾಳಿ, q. v.

ತಿನಿ tini. = ತಿನ್ನಿ. Eating; an eater. (M. ತಿನ್ನಿ). See ಪಿಡುಕು.

ತಿನಿಕೆ tinikĕ. The plant Holcus sorghum (Sk.). See ಚರಿ.

ತಿನಿಸ tinisa. *The tree Dalbergia ongeinensis* Roxb.

ತಿನಿಸು tinisu. 1. = ತಿನಸ, etc. (My.). ಕಾಮು ಮುಣ್ದ ತಿನಿಸು (ವಿಷಧ G.). — ತಿನಿಸುಬುಕ್ಕ. = ತಿನಸುಬುಕ್ಕ. (B. 3, 85).

ತಿನಿಸು tinisu. 2. = ತಿನಸು 2, etc. (My.).

ತಿನಿಸು tinisu. 3. = ತಿನಸು 3, etc. (My.; B. 3, 17). ತಿನಿಸು ಣಿಸುವದು (B. 5, 283).

ತಿನು tinu. = ತಿನ್ 1, etc. (My.). P. p. ತಿನ್ದ. ತಿನ್ದ! (J. 26, 64).

ತಿಂತಿಡಿ tintiḍi. = ತಿಂತ್ರಿಣಿ. *The tamarind tree, Tamarindus indica.*

ತಿಂತಿಡಿಕ tintiḍika. = ತಿಂತ್ರಿಡಿ, ತಿಂತ್ರಿಣೀಕ. 2, *a sour sauce,* (especially one made of the fruit of the tamarind tree.

ತಿನ್ನಿಣಿ tintiṇi. (fr. ತಿನ್). A mass, a crowd, a multitude, a row (ಗೊಣ್ಣಿಣಿ, ಥಟ್ಟು, ತಿಮ್ಮಣಿ, ತಿಂಣ್ಣಿ.

ನ್ನಾ, ಸ್ಕ್ಕೆ, etc., ತ್ರೀಣೆ Śm. 54; Kk. 17). See Śmd. 235; Ćpr. 7, after 81; Grj. 10, after 79; Bp. 55, 56; 37, 27; Rām. 1, 13, 9; J. 3, 25.

ತಿನ್ನಿಣಿಸು tintiṇisu. To be crowded, etc. (Grj. 2, 102; J. 33, 20).

ತಿನ್ನಿಪಿ tintripi. = ತಿನ್ನಿಡಿ. (My. Amara).

ತಿನ್ನಿಪಿಕ tintripika. = ತಿನ್ನಿಡಿಕ No. 1. (ಬೀಜ, ಅಡ್ಡು, ಗ್ರಣಿನ Nr. 125; Bp. 19, 66).

ತಿನ್ನು tintu. = ತಿನ್ದಿಶು. Third person singular imperfect (C.). ಬಾಗದ ಕೋಲು ಮುಟ್ಟಾಗದ ಮೀಲ್ಪು ತಿನ್ನು.—ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ನು, ಸುಖ ದುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ನು.—ಕಾಲು ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ದಾಣೀ ತಿನ್ನು (Prvs.).

ತಿನ್ದು tindu. P. p. of ತಿನ್ 1, etc. (C.).

ತಿಂದುಕ tinduka. *The tree Diospyros embryopteris* Pers.

ತಿಂದುಕಿ tinduki. *The tree Diospyros embryopteris* Pers.; *its resinous fruit.*

ತಿನ್ನ tinna. That which in eating is left: orts (ಎಂಜಲ್, ಎಳ್ಳೆ, ವತ್ತಳಿ Kn.).

ತಿನ್ನಾಳಿ tinnāḷi. = ತೀನಾಳಿ. A glutton (My.).

ತಿನ್ನಿ tinni. = ತಿಂದಿ. See ತುಂಡು.

ತಿನ್ನಿಸು tinnisu. = ತಿನಸು 3, etc. (C.; B. 3, 86).

ತಿನ್ನು tinnu. = ತಿನ್ 1, etc. (C.). P. p. ತಿನ್ದ. ಜೋಣ್ಣವ ಕೊಸ್ಟ ದರಿಲ್ಲ, ಜಾಣಿಯ ತಿಸ್ಟದರಿಲ್ಲ.—ಹನುದುಸ್ಸರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿಸ್ಟರೆ ಪುರಾಣಮ್ಮ ಸನ್ನ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನಸ್ಟೆ.—ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಬಿಸಿಯುವದರು ಮೂರು ಮುನ್ನಿ.—ತಿಸ್ಟವನ ತೀನಿ ಬೆಚ್ಚು, ಮುಸ್ಟವನ ಕೊಟ್ ಬೆಚ್ಚು.—ತಿನ್ನು ಸೊಕ್ಕಿದ ಸಣ್ಣಾಸಿ ಮುತ ಸುಟ್ಟು (Prvs.).

ತಿಪುರ tipura. Tbh. of ತ್ರಿಪುರ. (Ć. Bp. 42 sum.).

ತಿಪುರಾಸ್ತಕ tipura-antaka. Tbh. of ತ್ರಿಪುರಾಸ್ತಕ (Śmd. 376).

ತಿಪುರಾರಿ tipura-ari. Tbh. of ತ್ರಿಪುರಾರಿ. (My.).

ತಿಪ್ಪ tippa. (fr. ತಿಪ್ಪೆ). (A man of the dung-hill): N. (My.). See Prv. s. ತಿಪ್ಪೆ. — ತಿಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. ತಳಾವತು ಗಾಣ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೇನು ಕೋವದ? — ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಸೂಜಿ ಮೀಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ದಾಯಿ ಮೀಲು (Prvs.). — ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟ. N. ತಿಳ ಮುಖ ಒಬ್ಬೀ ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟಂಗ (Prv.).

ತಿಪ್ಪಲಿ tippali. Piper longum Lin. (Sk. ಪಿಪ್ಪಲಿ; My.; T.).

ತಿಪ್ಪುಲ್ tippul. (Śmd. 48). = ತುಪ್ಪುಲ್, etc. A bird's wing or feather (ಪಕ್ಕಿಯ ಗಱ Śmd. I; ಗಱ Śmd. II, Śm. 30; ಗಱ Kk. 84, o. r. ತುಪ್ಪುಲ್).

ತಿಪ್ಪೆ tippe. (= ತಿಟ್ಟು 1). A heap, a hillock (My.; T. ತಿಪ್ಪೆ); a dung-hill (My.; Tē.; B. 3, 48). ತಿಪ್ಪೀ ಮೀಲಣ ಆಲೆಮನವರೂ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಿರುದು.—ತಿಪ್ಪೀ ಮೀಲಣ ತೀಥ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೀಲೆ ಬಸ್ಸ ಕಟೋಲೀ—ತಿಪ್ಪೀ ಮೀಲೆ ಕುಣ್ಣುವದಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾತಕೆ?—ತಿಪ್ಪೀ ಮೀಲೆ ಮುಲಗಿ, ಉಪ್ಪರಿಗೇ ಕನಸು ಕಣ್ಣಾ ಬಾಗೆ.—ತಿಪ್ಪೀ ಮೀಲೆಯೇ ಮುಪ್ಪಾದ ಶುದ್ಧಾಂತಿಪ್ಪ (Prvs.).

ತಿಬ್ಬ tibba. Tbh. of ತೀರ್ಥ (Śmd. 345; II; Kk. 85; Ćt. I, 65; II, 104; ತೀರ್ಥ Śm. 61; Śiv. 4, 40).

ತಿಬ್ಬಳಿ tibbaḷi. (= ತಿಳವಳಿಕೆ). Understanding, intellect, knowledge (My.).

ತಿಬ್ಬಿ tibbi. = ಟಿಪ್ಪಿ. A manner of stitching (My.; Mhr., II. ತೀರ್ಥ).

ತಿಬ್ಬು tibbu. = (ತಿರಿ 4), ತಿರು 1, ತಿರುವು 2, ತಿರ್ಪ, ತಿರ್ಮಿ. The string of a bow (ತಿರು, ಬಿಲ್ಲ ದಾರ Kn.).

ತಿಮ್ tim. = ತಿನ್ 2, etc. — ತಿಮ್ಮುಸಿ. To rub an itching (Ćpr. 5, 63; 8, 69; V. 40, 44).

ತಿಮರ timara. = ತಿನ್ 2, (ತಿನಸು 2, etc.), ತಿಮ್ಮು, ತಿಮುರು, ತಿಮಿರ, ತಿಮಿರು 2, ತೀಟ 2, ತೀಟಿ, ತೀಟ್ಟಿ, ರೆವಲು, ರೆವ್ವಲು. Irritation in the skin, itching (My.); the itch. (Tē. ತಿಮರಿ).

ತಿಮರು timaru. = ತಿಮರ, etc. (My.). ತಿಮುರು ತುಜ'ಸಿದರೆ ಉರಸಿನ ದಾಗೆ (Prv.).

ತಿಮಿ timi. = ತಿವಿ 1. (My.).

ತಿಮಿ timi. *A fish in general.* 2, *a fabulous fish of an enormous size.*

ತಿಮಿಂಗಿಲ timi-iṅ-gila. Swallowing even the timi: *a large fabulous fish.* ತಿಮಿಂಗಿಲದವಗೆ ಆದು ಒಬ್ಬಕ್ಕೊಸ್ಟು ಬಿರಿಪ್ಪ ಮಾಫ್ ಆಕ್ಕು (Mr. 410).

ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ timiṅgila-gila. *A large fabulous fish.*

ತಿಮಿತ timita. Tbh. of ಸ್ತಿಮಿತ (Śmd. 358; Ćpr. 7, 151).

ತಿಮಿರ್ timir. 1. = (ತಿಸುರು 1), ತಿಮರು 1, (ರೆವರ್ 2). To rub and clean the skin (ಕೃಷ್ಣಲಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.). ತಿಮರ್ದಂ (Śmd. 49).

ತಿಮಿರ್ timir. 2. = ತಿವರ್ (Śmd. 128), ತಿಸುರು 2. ತಿಮಿರ್ಗ್ (Śmd. 52). See ಪಟ್ಟೆ ದಿಮಿರ್.

ತಿಮಿರ timira. = ತಿಮರ, etc. (Riv. 11, 32; My.).

ತಿಮಿರ timira. *Darkness* (ಕಬ್ಬಲೆ, ಮುಪ್ಪು Śm. 16; ಕತ್ತಲೆ Kn. 12). 2, a morbid affection of the eye (Bp. 18, 66). 3, the quality of darkness or ignorance (ಗುಣ 12). 4, the three qualities of everything in creation (ಸತ್ವರಜಸ್ತಮ 12). 5, sorrow (ಶೋಕ, ಆಕ್ಕೆ 12). 6, Râhu (ರಾಹು 12). 7, a stupid man (ಮೂಢ 12). 8, bad fraud (ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ 12).

ತಿಮಿರರಿಪು timira-ripu. *The sun.*

ತಿಮಿರವೈರಿ timira-vairi. = ತಿಮಿರರಿಪು. (My.).

ತಿಮಿರು timiru. 1 = ತಿಮಿರ್ 1. ತಿಮಿರುವುದು (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Hilā.).

ತಿಮಿರು timiru. 2. = ತಿಮರ, etc. (My.). ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಣು, ಮುಖ Mr. 384).

ತಿಮ್ಬ timba. 1. See s. ತಿನ್ 1.

ತಿಮ್ಬ timba. 2. Fullness. ತಿಮ್ಬಂ, excessively (V. 36, 16).

ತಿಮ್ಬು timbu. 1. = ತಿನ್ 1, etc., in the present and future (C.). ತಿಮ್ಬುತ್ತದೆ (My.). ತಿಮ್ಬುವಣ, ತಿಮ್ಬೀಣ (My.). ಆನೆ ತಿಮ್ಬೀದು ಸೊಪ್ಪ, ಇಮುದೆ ತಿಮ್ಬೀದು ಸಕ್ಕರೆ.—ಕವಾ ತಿಮ್ಬುವನಿಗೆ ಪಪ್ಪರ ಕವೇ?—ಕದ್ದು ತಿಮ್ಬುವದಕ್ಕಿನ್ನಾ ಜೀವ ತಿಮ್ಬುವದು ಲೇಸು.—ತಮಗು ತಿಮ್ಬುವದೇ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). ತಿಮ್ಬುದ್ದೀ ವಿಷಯ (B. 5, 133); ತಿಮ್ಬುದ್ದುವದು (205); ತಿಮ್ಬುದ್ದುವ ನೇಮ (215). ತಿಮ್ಬುವ (B. 3, 30; 4, 41).

ತಿಮ್ಬು timbu. 2. To fill (v. t., ಪೂರಣ Śmd. Dh.; Ćpr. 3, 44; 6, after 64; 6, 70. 73. 90; 8, after 4 & 44); to fill (v. i., 8, 39). (See ತಿಣಿ, ತೀರ್, ತೀರು, ತೆಮಳ್ಳು).

ತಿಮ್ಬುವಿಕೆ timbuvikĕ. Eating (My.).

ತಿಮ್ಮ timma. N. (My.; B. 4, 45; Tē., T.: a monkey). — ತಿಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). See Prv. s. ನಮ್. — ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.

-ಅಪ್ಪ. N., also of Vishṇu's idol at Tirupati (My.); see ವರಾಹ-, and Prv. s. ತಿರ 3 & ತಿರಿ 2. — ತಿಮ್ಮರಸಿ. -ಅರಸಿ. N. of Vishṇu's wife; N. of other females (My.). — ತಿಮ್ಮರಾಯ. N. (B. 2, 10).

ತಿರ tira. (= ತಿರಿ 3, ತಿರು 2). An abbreviated P. p. of ತಿರಗು, in ತಿರ ತಿರಗು (My.). ತಿರ ತಿರಿಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಓಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 5, 130).

ತಿರ tira. 1. = ತಿರಿ, ತಿರು, etc. — ತಿರಗೋಲ್ಡೆ. (= ತ್ರಿಣಯನ). — ತಿರಗೋಲ್ಡವರಿಗೆಯು. -ವರಿಂಬಿಗೆಯು. Śiva (Kk. 4, o. r. ತಿಜ-).

ತಿರ tira. 2. Tbh. of ಸ್ಥಿರ. (My.; Tē., T.).

ತಿರಕ tiraka. = ತಿರುಕ. One who wanders about; a beggar (My.).

ತಿರಕ tiraka. = ತಿಲಕ. (Bh. 4, 3, 59).

ತಿರಕಿ tiraki. = ತಿರುಕಿ. A female beggar (My.).

ತಿರಗಂಜಿ tiragañji. = ತಿಗ್ಗಾ. — ತಿರಗಂಜಿ ದುಡುಗಂಜಿ. dupl. = ತಿಗ್ಗಾ ದುಗ್ಗಾ. (My.).

ತಿರಗಣಿ tiragaṇi. = ತಿರಗಣೆ, ತಿರುಗಣಿ, ತಿರುಗಣೆ, ತಿರುಸುಣಿ. Turning; that which turns: a wheel for raising water, a windlass, a roller (My.; ನೀರು, ತ್ರಿಕೆ Sk. 90);—an (ornamental) screw, in ಓಲೆ-. — ತಿರಗಣಿದುಡಪ್ಪು. = ತಿರುಗಣಿದುಡುಪ್ಪು, ತಿರುಗುಣಿ-. A whirlpool (ಆವರ್ತ Cb.; ಚಕ್ರ, ಸುಳಿ G.).

ತಿರಗಣೆ tiragaṇe. = ತಿರಗಣಿ, etc. (My.).

ತಿರಗಿಸು tiragisu. = ತಿರಿಗಿಸು q. v., ತಿರುಗಿಸು. (My.).

ತಿರಗು tiragu. = ತಿರಿಗು q. v., ತಿರುಗು. To turn (v. i.), etc. (My.; B. 4, 45; 5, 322; Sk. 292). ತಿರಗುವಣ್ಣ (ಜಂಗಮ Cb.). — ತಿರಗಾಡು. -ಆಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. To walk about, etc. (ಪಂಸು Cb.).

ತಿರಪ tirapa. = ತಿರಪೆ, ತಿರು 1, ತಿರುಪು, ತಿರುಪೆ. Wandering about (for alms); begging; anything received by begging, alms (My.; Tē. ತಿರಪು).

ತಿರಪೆ tirapē. = ತಿರಪ, etc. (My.).

ತಿರವು tiravu. 1. = ತಿರುಪು 2, etc. (My.).

ತಿರವು tiravu. 2. = ತಿರುಪು 2. The turn or bend of a road (My.).

ತಿರಸ್ಚಿ tirasči. *A female that goes horizontally, the female of an animal.*

ತಿರಸ tiras. *Transversely, crookedly, obliquely, awry.* 2, aside, apart from; *indirectly, secretly, covertly.*

ತಿರಸ್ಕರ tiras-kara. Putting or leaving on one side; setting aside; passing by; surpassing, excelling. (Bp. 59, 31).

ತಿರಸ್ಕರಣ tiras-karaṇa. = ತಿರಸ್ಕಾರ. (Grj. 6, 37).

ತಿರಸ್ಕರಿಣಿ tiras-kariṇi. *A curtain, a veil.*

ತಿರಸ್ಕರಿಸು tiras-karisu. To put aside, to disrespect, to disdain, to contempt, to scorn (J. 5, 33; 12, 15; My.; B. 5, 95. 217). ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಪ್ಪು (ಭಗ್ನತ G.).

ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆ tiras-karisuvikĕ. (ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, etc. Sk. 308).

ತಿರಸ್ಕಾರ tiras-kāra. Setting aside; *disregard, disdain, disgrace, reproach, censure, abuse* (ಒಬ್ಬರ ಬಡಪ್ಪು Nn. 154). See ಸಾಳು.

ತಿರಸ್ಕೃತ tiras-kṛita. Censured, reviled, abused, reproached, scorned. (J. 12, 4). 2, concealed, hidden, veiled.

ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯೆ tiras-kriyĕ. *Disregard, disdain.*

ತಿರಳು tiraḷu. = ತಿರುಳ್, ತಿರುಳು, ತಿರುಳಿ, ತಿಳಲು, ತಿಳ್ಳು, ತಿರಳ್. Pith (of plants and trees); pulp (of fruits); kernel (of nuts, My.);—essence; the vital or essential part;—strength (of the body); value, importance (of words, My.).

ತಿರಿ tiri. 1. To turn round (v. i., as a potter's wheel, etc. Abh. P. 4, 107; 14, 183; see ಕಣ್ಣಿರಿ); to wander, to roam about (Ūpr. 5, 87; 7, 21; T., M.). 2, to wander about in quest of alms, to beg alms (Bp. 15, 4; 43, 59; J. 28, 16; C.; Tē.). ತಿರಿದು ತ್ಪ ದಾರ್ಥಗಳ ಗುಮ್ಮು (ಶೈಕ್ಷ, ಭಿಕ್ಷಾಕದಮ್ಮಕ Sk. 251). ಊರು ತಿರಿದು ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಡಾತಿದ. — ಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ. — ತಪಗೆಲೆಯವಿಕೇ ತಿರಿದು ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ತಿರಿವಾಳಿ. -ಆಡುವಿಕೆ. (ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಆರ್ಥನೆ, ಆರ್ಜನೆ Sk. 387). — ತಿರಿದುಣ್. -ಉಣ್. -ಉಣ್ಣು. To beg alms and eat, to live by alms. ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಣು, ನನ್ನ ಲ್ಲಿ ಬನ್ನು, ಪವಾ ಮೇಲು! (Prv.). See Bp. 15, 27; 43, 58; Prv. s. ತಿರಿ 2. — ತಿರಿದುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. = ತಿರಿದುಣ್. ತಿರಿದುಣ್ಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಭ್ಯೆ, ಆಮಣ್ಣಿ, ಪರ್ಯಟನ Sk. 246; see 254). ತಿರಿದುಣ್ಣುವದಕ್ಕೆ ಬೇರಿ ಹುಚ್ಚೆಕೆಣ್ಣ ಡಾಗೆ. — ನಲಿ ತಿಮ್ಮುವವನ ಜಬ್ಬಿಗೆ ತಿರಿದುಣ್ಣುವನ ಮೋಪ ದಾಗೆ (Prvs.). See Prvs. s. ಆಮು 1, ತಿರಿ, ಮುಮುಳು 1.

ತಿರಿ tiri. 2. = ತಿರಿದು. P. p. of ತಿರಿ 1. — ತಿರಿ ತಿರ್. To wander, to roam about (Abh. P. 6, 37; 8, 63; 16, after 39). — ತಿರಿ ತಿನ್. = ತಿರಿದು ತಿನ್. (Bp. 43, 62).

ತಿರಿ tiri. 3. (= ತಿರ, etc.). An abbreviated P. p. of ತಿರಿಗು in ತಿರಿ ತಿರಿಗು (My.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ also: again and again (My.; B. 3, 3). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ನೋಳಕಾಕ್ಕೆ ಮೋಗಿ, ತುರುಕನ್ನ ಪೆಟ್ಟ ತಿನ್ನ. — ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ತಿಮ್ಮನ್ನನ ಪತ್ತರ ಮೋದರೆ ತಿರಿದುಣ್ಣುವುದು ತಪ್ಪೇ ಬೇ? (Prvs.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಸುಬ್ಬಿದ ಜಲಜಸ್ತುಗಳ ಗಸ್ತುಗಳ (J. 19, 5). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಬರುವಷ್ಟರ (ನವನವಾಗದು G.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಬರೋಣ (ಪುನರಾಗಮನ G.).

ತಿರಿ tiri. 4. = ತಿರು 1, etc. Turning; a turn, a twist (T., M., Tē.). ಜಡೇ ತಿರಿಗಳು (ಜಟೆ, ಸಟೆ Sk. 216). — ತಿರಿ ಮುರಿಪ್ಪು. Turnings and windings (Bh. 2, 2, 96).

ತಿರಿ tiri. = ತಿರ 1, ತಿರು, etc. — ತಿರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Holy, *i.e.* sacrificial, food. ಇಬ್ಬರಿಯು ಏಬ್ಬಿಲ್ಲ, ಹಬ್ಬರಿಯು ಸೀಳ್ಬಿಲ್ಲ, ತಿರಿಗೂಡು ಕೊಣ್ಣ ರಾನಿಲ್ಲ (fire, Sp.). — ತಿರಿಪಾವಳ್ಳಿ. Trichinopoly (My.; T. ತಿರುಚ್ಚಿರಾಪಳ್ಳಿ, where ತಿರಿ = ತ್ರಿ; in My. also ತಿರು-). ತಿರಿಪಾವಳ್ಳಿಗೆ ತಿರಿದುಣ್ಣೋದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ್ನ ಕೆಯ್ ಸಡಿಲ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ತಿರಿವಡಪಾಯ. -ಪ್. N. (Bp. 43, 7).

ತಿರಿಕೆ tirikĕ. Wandering about in quest of alms (Bp. 43, 59; My.). ತಿರಿಕೆಯ ಕೂಡು ತಿನ್ನು, ಹರಕೆಯ ಕೊಡ್ಡಾಗದ (Prv.).

ತಿರಿಗಿಸು tirigisu. = ತಿರಗಿಸು, etc. To make go or come round, to turn, etc.; to twist, to shift, to fail to fulfil, as a promise (My.; Sk. 57). ತಿರಿಗಿಸುವ ಗಾಳಿ (ವೈರಮ್ಮಣ Mr. 52, o. r. ತಿರುಗಿಸುವ-). ಕೆಲ್ಲ ದೂತು ತಿರಿಗಿಸುವವ (ಜಾಸೆಗಳ್ಳ G.; My.). See Bp. 21, 26; 38, 17; ಹಿಂತಿರಿಗಿಸು.

ತಿರಿಗು tirigu. = ತಿರಗು, etc. To go round; to turn; to turn round, to whirl, to roll; to turn or

go back; to change or shift, as the wind; to go back, *i.e.* to go away, to cease, as a disease, a habit; to be without effect, as poison; to wander, to walk or ramble about (My.; Bp. 44, 26; Sl. 301. 362. 394; B. 5, 72. 205); to walk or ramble over, as over a country, etc. (My., c. Acc.). ತಿರಿ also: again. ಹೊತ್ತು ತಿರಿಗಿತು, the sun has crossed the meridian (My.). ತಲೆ ತಿರಿಗಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವು ತಿರಿಗಿದಹಾಗೆ (Abhâ. 9, 20). See ಮಿಡ್ಡಿರಿಗು; Prv. s. ತಿಳಿ 1. — ತಿರಿಗಾಟ. -ಆಟ. Wandering about (My.; ಸುಖ'ವು G.). — ತಿರಿಗಾಡು. -ಆಡು. To wander or walk about (My.; ಚರಿಸು, ವಿಹರಿಸು G.; B. 2, 12; 3, 41; Sl. 88). — ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ. -ಆಟ ವಿಕೆ. = ತಿರಿಗಾಟ. ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (ವಿಹಾರ, ವಿಲಾಸ Sl. 392). — ತಿರಿಗಿ ಕೊಳ್ಳು. To turn round (v. i., My.). 2, = ತಿರಿಗಿ ಬೀಳು. (My.) ಅದಕ್ಕೆ or ಅದರ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಕೊಳ್ಳಿಸು (My.). — ತಿರಿಗಿ ಬರು. To return (Bp. 60, 58; B. 4, 197). — ತಿರಿಗಿ ಬೀಳು. = ತಿರುಗಿ-. To turn round and fall upon, to affront, to oppugn (ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲು My.). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದವರು (ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ, ವೈರಿಗಳು, etc. Sl. 376). ಆದರ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದನು (My.). — ತಿರಿಗಿ ಮಾತಾಡು. To contradict (B. 3, 60; My.). — ತಿರಿಗು ತಿರಿಗು. rep. ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ. = ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ. ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕೂ ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ಆ ಸ್ಫೋಟ (G. 67). — ತಿರಿಗ್ಯಾಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. (My.; ಎಡೆಯಾಡು G.). ತಿರಿಗ್ಯಾಟವು (ಸ್ಥಾವರ, ಚರಣ G.).

ತಿರಿಚು tiricu. To twist, as a string, a plant, etc., to wring off, as the neck of a bird, etc. (My.; T. ತಿರು).

ತಿರಿಪು tiripu. = ತಿರುಪು 2, etc. To turn round (v. t.), etc. (Cpr. 5, 73; Abh. P. 14, 183; Grj. 2, after 106).

ತಿರಿವು tirivu. = ತಿರುವು 1, etc. To make go round, etc. — ತಿರಿವ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To cause to walk about. ಕುದುರೆಯು ತಿರಿವ್ಯಾಡೋಣ (ಬಯ್ಯಾಳಿ G.; My.).

ತಿರಿಹು tirihu. = ತಿರುಪು, etc. (Grj. 1, 88).

ತಿರಿಪಿ tiripi. (= ತಿರಿಪು). *A kind of head-dress, a tiara; a diadem.* (Cpr. 5, 80; 7, 7). 2, *the tree Symplocos racemosa* Roxb.

ತಿರು tiru. 1. = ತಿರುಪು, (ತಿರಿ), etc. Turning; (a twist, a string); a bow-string (ತಿರುಪು, ಬಿಲ್ಲು ಕಾರು ಕೆಂ.; ತಿರ್ಪು, ಬಿಲ್ಲು ಕಾರು Kk. 39; ತಿರ್ಪು, ಮೆಪೆ, ಬಿಲ್ಲು ಕಾರು ತೆಂ. 43; ಕಾರಿ, ಬಿಲ್ಲು ಮೆಪೆ Na. 74). ಬಿಲ್ಲು ತಿರು (ಮೌರ್ವಿ, ಧನು, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜ್ಯಾವೆ Nik.). 2, = ತಿರಪ, etc., begging, etc. — ತಿರುಪ್ಪೆ. A mendicant's basket. ತಿಣ್ಣೆ ಪೆಟ್ಟಿ, ತಿರುಮುತ್ತಾರಿಗೆ ಮೋಪರೆ ತಿರುಪ್ಪೆ ಕೆಮ್ಮೆ ಬಟ್ಟು (Prv.). 2, the basket in which Vaishnavas keep their clothes, rosaries, household-gods, sâlagrâmas, etc. (My.). — ತಿರುಪೋಕ. -ಪೋಕ. A beggar (My.). 2, -ಪೋಕ. a mendicant's bowl (My.). — ತಿರು ಮುರು. Turnings and windings: reverse order (My.). 2, crookedness, deceit (My.). — ತಿರುಮಾಯ್. -ಮಾಯ್. The middle of a bow-string (Cpr. 1, 99; 5, 108; Abh. P. 13, 90. 126; Śiv. 4, after 19). — ತಿರುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. The bow-string and bow (Abh. P. 14, 31). — ತಿರುಪ್ಪೇಯ್. -ಪ್ಪೋಯ್. To adjust a bow-string (Śiv. 4, after 46). — ತಿರುಪ್ಪೇಟ್ಟು. -ಪ್ಪೋಟ್ಟು. The stroke of a bow-string (Cpr. 6, 61).

ತಿರು tiru. 2. (= ತಿರ, etc.). An abbreviated P. p. of ತಿರುಗು, in ತಿರು ಕೊಳ್ಳು, to beg (My.; G. 133). — ತಿರು ತಿರುಗು. rep. = ತಿರುಗು ತಿರುಗು. (G. Bp. 19, 35; J. 3, 7; 13, 50; My.).

ತಿರು tiru. = ತಿರ 1, ತಿರಿ, ತಿರು. Tbh. of ತ್ರಿ. (T., Tê., M.). — ತಿರುಚಾಳತಿ. The town Calastri (Bp. 18, 26. 103; T.). — ತಿರು ಕುರುಮಿ. N. (Bp. 27, 69). — ತಿರುಕೊಳವಿ-ಕಾಡು. N. (Rây. 14, 75). — ತಿರುಚಿಟ್ಟಂಬಲ. N. of the pagoda of Chellambrum (Bp. 10, 9; T. ತಿರುಚಿತ್ರಂಬಲಂ). — ತಿರುಮಣ್. A powder of different colours, used to put a perpendicular mark to the middle of the forehead, etc. by votaries of Vishṇu (My.; Tê., T.). — ತಿರುಮಾಮುಡಿ. A hill in the Eastern ghauts where a liṅga is worshipped (My.; T. ತಿರುಮಾಮುಡಿ). — ತಿರುನಾಮ. The two perpendicular marks on the forehead, etc., of a Vaishṇava to the right and left of the ತಿರುಮಣ್ (My.; Tê., T., M.). See Prv. s. ನಾಮ. — ತಿರುನೀಱು. Holy ashes of burnt cow-dung, used only by Śaivas (Bp. 50 sum.; 50, 28. 42; T.). — ತಿರುನೀಲಕಂಠ. N. (Bp. 27, 57; 54, 72). — ತಿರುಪತಿ. The town and Vaishṇava fane of Tripety in the Arcot district (My.; T., M., Tê.). ತಿರುಪತಿ ಕ್ಷೌರಕರು ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ತಿರುಪರಕ್ಕಾರು. N. of a man (Bp. 27, 10). — ತಿರುಪಾಣ. A sacred song or hymn (Bp. 26, 68; 27, 71; T. ತಿರುಪ್ಪಾಣ್ಣು). — ತಿರುಮಡ. Holy-monastery: N. of a place (Bp. 43, 49). — ತಿರುಮಡೆ. = ತಿರುಮಣ್ಣು. (My.; Tê.). — ತಿರುಮಣ್ಣು. Sacred clay, used by Vaishṇavas in making the sectarian marks to the right and left of the ತಿರುಮಣ್. (T., My.). — ತಿರುಮಂತ್ರ. A holy formula. ಕಲಿಕಾಲ ದಾನಮಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮಂತ್ರ ಹೇಳ್ಕಾಸು (Prv.). — ತಿರುಮುರಕ್ಕಡ. N. of a town (Bp. 50, 19; T. ತಿರುಮುರ, ficus religiosa). — ತಿರುಮುಲ. = ತಿರುಮುಡಿ. (My.). ತಿರುಮುಲಕ್ಕೇರಿದಂಗೆ ಮೋಡಿ, ಮುಲಮುಲ್ಲಾ ಬಂದು ಕೆಟ್ಟ (Prv.). See Prv. s. ತಿಳಿ. — ತಿರುಮುಡಿ. The sacred hill with the Vaishṇava fane at Tripety (My.; Tê., T.). See ತಿರುಮಡಿ. — ತಿರುಮಾಲೆ. A garland or string of flowers used for the decoration of idols (My.). — ತಿರುಮಾಳಿಗೆ. The house of a spiritual preceptor (My.; T., Tê.). — ತಿರುಮುಡಿ. A holy tuft of hair at the back of the head (Bp. 27, 68; My.). — ತಿರುಮುತ್ತಾರು. N. ತಿಣ್ಣೆ ಪೆಟ್ಟಿ, ತಿರುಮುತ್ತಾರಿಗೆ ಮೋಪರೆ ತಿರುಪ್ಪೆ ಕೆಮ್ಮೆ ಬಟ್ಟು (Prv.). — ತಿರುಮೂಲ. N. (Rây. 14, 156). See ತಿರುಪ್ಪೂರ. — ತಿರುನಾರಂಕ. N. (Bp. 27, 69; 49, 26. 31. 35. 42). — ತಿರುನಾರಂಕೈಯ್ಯರ. N. (Bp. 49, 41). — ತಿರು ನಾಂಕೋಡು. Travancore (My.). See ಆಕ್ಷಪ್ರತಮಸ್. — ತಿರು ನಾರುಪ್ಪೈ. N. (Bp. 49, 43). ತಿರುನಾರುಪ್ಪೈ ನಿಮ್ಮಾಳ್ (9, 47). — ತಿರುನಾಮಲ. N. of a town (Bp. 50, 19). — ತಿರುನಾಮೂರ್. N. (Bp. 26, 3. 59). — ತಿರುನಾರಂಕ. N. (Bp. 49, 38). — ತಿರುನಾವುಕ್ಕರಸ್. N. (Bp. 49, 26). — ತಿರುನಾಳ್. N. ತಿರುನಾಳ ತಿರುಮುಲ. N. (Bp. 27, 69).

ತಿರುಕ tiruka. = ತಿರಕ. (My.; B. 4, 44). ತಿರುಕಗೆ ಎಲ ಕೊಟ್ಟಡೇ ಪುಣ್ಯ.—ಆದರು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಥರಾಜ್ಯ, ತಿರುಕ ಒಲಿದರೆ ಮೂರು ಜೋಗಸ.—ತಿರುಕನ ಬಿಡಾಗೆ ತಿರುಕ ಹೋದರೆ ಮುರುಕ ತಾ ಬರುವುದೇ? —ತಿರುಕನಿಗೆ ಮುಸುಕು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿರಮುಚ್ಚುವುದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). See ಅರಿಮಳವಿರುಕ; Prv. s. ರಾಜ. — ತಿರುಕಮುಸುಬ. An imbecile beggar. ತಾಪೇ, ಬಿಪ್ಪಿ, ನೀರಾ! ಎಸ್ಟರೆ ತರುವೆನು, ಸಿಟ್ಟಿನ, ತಿರುಕಮುಸುಬ! (Prv.).

ತಿರುಕಿ tiruki. = ತಿರಕಿ. (My.).

ತಿರುಗಣಿ tirugaṇi. = ತಿರಗಣಿ, etc. (My.; T.). — ತಿರುಗಣಿ ಮುದ್ದು. = ತಿರಗಣಿಮುದ್ದು, etc. (ಆದರ, ಜಲನಿಗಳು, ಪುಟಿಪಿಡಿ G.; My.).

ತಿರುಗಣೆ tirugaṇe. = ತಿರುಗಣಿ, etc. (My.).

ತಿರುಗಾ tirugā. = ತಿಗ್ಗಾ. — ತಿರುಗಾ ದುಡುಗಾ. = ತಿಗ್ಗಾ ದುಗ್ಗಾ. (My.).

ತಿರುಗಿಸು tirugisu. = ತಿರಿಗಿಸು q. v., etc. (My.). To cause to move or go round or about, to turn round, etc. (J. 12, 17. 28; B. 3, 65; 118; 4, 10; My.). ತಾವು ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತು ತಿರುಗಲಿಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಹಿಡ್ದೆ ಮುಸ್ದೆ ನೋಡುವಲ್ಲಿ (5, 13). ಆಮೇಲೆಗೆ ಮಗು ತಿರುಗಿಸೋಣ (ನಂಗಾಯ G.).

ತಿರುಗು tirugu. = ತಿರಗು, etc. To go round; etc. (ಬಳಸು Śm. 110; My.; Tē.; in T. & M. as v. t., *cf.* ತಿರುಗು ಪ). ತಿರುಗುಬಾತಕ್ಕು (ಧೂರ್ತಿತ, ಪ್ರಬಂಧಾಯಿತ Nr.). ತಿರುಗುಪ್ಪು (ಪ್ರಮುಣ Nn. 45; ಸಬ್ಬು, ವಿಪ್ರಮುಣ 63); ತಿರುಗುಬಣ್ಣ (ವಿಪ್ರಮು 129, c. v. ತಿರಿಗು ಪೊಹಣ್ಣ). ಮುನೆ ಮುನೆ ತಿರುಗುವದಗೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೆ?—ಗಣ್ಣಿಸು ಕೂಡು ಕಿಟ್ಟು, ಮೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ ಕಿಟ್ಟಿಳು (Prvs.). See Bp. 16, 21; 19, 46; 45, 34; 46, 56; Rśv. 13, after 88; J. 2, 57; 3, 24; 6, 8; 8, 49; 25, 5; 26, 26; 29, 26; Jān. 22, 29. 31; Dp. 32, 5; Si. 274. 373. 385; B. 3, 10. 87; 4, 190; 5, 168; ನಿಸ್ತಿರುಗು; Prv. s. ಬೆಳ್ಳ ಬೆಳ್ಳ; ದುನೆ ದುನೆ. — ತಿರುಗಾಟ. = ತಿರಿಗಾಟ. (My.). — ತಿರುಗಾಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. (My.; B. 2, 18. 46; 3, 119; 4, 56; 5, 292). ತಿರುಗಾಡೋಣ (ಆಟೆ G.). — ತಿರುಗಿ ಬರು. = ತಿರಿ-. (My.; B. 4, 197). — ತಿರುಗಿ ಬೀಡು. = ತಿರಿ-. (My.; B. 5, 2. 10). — ತಿರುಗು ತಿರುಗು. = ತಿರಗು ತಿರಗು. (My.).

ತಿರುಗುಣಿ tirugupi. = ತಿರಗಣಿ, etc. (G. 52. 202, etc.). — ತಿರುಗುಣಿದುದುಪ್ಪ. = ತಿರಗಣಿದುದಪ್ಪ, etc. (My.).

ತಿರುಗುವಿಕೆ tiruguvikĕ. Turning, etc. (ಪ್ರಮು Si. 389; ವಂಸಮರ್ 394). See ಹಿಸ್ತಿರುಗುವಿಕೆ.

ತಿರುಗುಹ tiruguha. Returning, restitution, compensation, discharge of a debt or obligation (ನಿಷ್ಕೃತಿ Nr.).

ತಿರುಪ tirupa. = ತಿರಪ, etc. (My.). — ತಿರುಪದ ಪುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪನೀಶ್ವರ ಕೂತ (Prv.).

ತಿರುಪು tirupu. 1. That turns: a screw; an ornamental gold or silver screw (My.). See ಓಲೆ-. ತಿರುಪಿನಕ್ಕೆ ಇರ ಬೀಳು ತಿಳಿದವ (Prv.). **2,** a changing, transitory feeling or state (= ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ, Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19; J. 7, 15). — ತಿರುಪಿನ ಓಲೆ. A golden ear-ornament with a screw (My.). — ತಿರುಪಿನ ಹೂ. An ornament with a screw worn by females in their braided hair (My.). — ತಿರುಪ್ಪಹೂ. = ತಿರುಪಿನ ಹೂ. (My.).

ತಿರುಪು tirupu. 2. = ತಿರವ 1, ತಿರಿಪ್ಪ, ತಿರಿವ, ತಿರಿಹು, ತಿರುಮ್ಪು, ತಿರುವ 1, ತಿರುಹು 1. To cause to go round or move about, to turn, etc., to whirl round, etc. (ಪ್ರಮುಣ Śmd. Dh.; Bp. 29, 4; Č. Bp. 19, 34; Rāghč. 17, 73; Śśv. 1, 40; J. 4, 49; 19, 14; 27, 43; T. ತಿರುಪ್ಪು).

ತಿರುಪು tirupu. 3. Causing to go round, etc. — ತಿರುಪ್ಪಳಿ. -ಬಳಿ. A turn-screw (My.).

ತಿರುಪೆ tirupĕ. = ತಿರಪ, etc. (My.). See Sp. s. ಆಕ್ಕರ.

ತಿರುಪೆಗಾಪಿ tirupĕ-gāra. A male beggar (My.).

ತಿರುಪೆಗಾರ್ತಿ tirupĕ-gārti. A female beggar (My.).

ತಿರುಮ್ಪು tirumpu. = ತಿರುಪ್ಪ 2, etc. (Grj. 10, after 61; M. ತಿರುಮ್ಪು).

ತಿರುವು tiruvu. 1. = ತಿರುಪ್ಪ 2, etc. To turn (v. t.), as the head (B. 2, 16; My.), as a key, a screw, a mill-stone, a roller for inking types, etc. (3, 67; 4, 190. 200; 5, 148. 286; My.), the stone in a mortar to grind substances in combination with some water (My.), to cause to move about, as a weaver's shuttle (B. 5, 227; My.), etc. Pres. relative participle also ತಿರೋ. — ತಿರೋ ಕಲ್ಲು. A mortar (My.). ತಿರೋ ಕಲ್ಲು ಗಾಳಿಯಿಪ್ಪ ಹಾಡುವದೋ?—ತಿರೋ ಕಲ್ಲು ದುಬ್ಬಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ದುಡ್ಡಿಕ್ಕಿಪ್ಪಾ ಕವೆಯಾಡೀತೆ? (Prvs.). — ತಿರುವಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To turn about (v. t., B. 4, 155).

ತಿರುವು tiruvu. 2. = ತಿಮ್ಪು, etc., ತಿರವ 2. Going round, turning. **2,** a bow-string (Abh. P. 13, 142; Rām. 3, 8, 69; Śśv. 4, 42; J. 4, 36; 12, 46). See ಬಿಲ್ಲಿರುವು. — ತಿರುವು ದುರುವು. = ತಿರು ದುರು. (My.).

ತಿರುಹು tiruhu. 1. = ತಿರುವ 1, etc. To turn round (v. t.), etc. (Bp. 40, 20; 61, 32; Bh. 2, 2, 105; 2, 13, 44; 8, 26, 6. 16; J. 14, 3), to let the hand circuit in rubbing, or the tongue in licking (Bp. 15, 10; 18, 60). See ಮೈಲುತಿರುಹು, ದೊಗತಿರುಹು.

ತಿರುಹು tiruhu. 2. The act of turning or whirling round (Rām. 4, 3, 10).

ತಿರುಳ್ tiruḷ. = ತಿರಳು, etc. (Śśv. 2, after 42; J. 12, 41; 24, 35). — ತಿರುಳೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ear-ring of (cocoa-nut tree) pith (Abh. P. 3, 106).

ತಿರುಳಿ tiruḷi. The shrub Capparis aphylla Roxb. (ಗ್ರಹಿಲ, ಕ್ಷಕರ, ಕರೀರ Nr.).

ತಿರುಳು tiruḷu. = ತಿರಳು, etc. (My.). ಬೌರ್ಯದ ತಿರುಳು ಬಲಿಮದು (Bh. 8, 24, 47). ತಿರುಳು ತಿಪ್ಪರೂ ದುರುಳು ಹೋಗರಿಲ್ಲ. — ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಬೆಣ್ಣು ಉಬ್ಬೀತು (Prvs.). — ತಿರುಳಿನ ಹುಬಿ. = ತಿರುಳಿಯ ದುಬಿ. (ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳೊಳಗಿನ ಹುಡಿ G.). — ತಿರುಳು ಪೋಡಮ. -ಪೋಡಮ. Pith or pulp just to appear. ತಿರುಳು ಪೋದರ್ ಮಿನಿಗಾಯಿ (ಕೋದುಲ, ಪದಾಟು Mr. 109).

ತಿರುಳಿ tiruḷi. = ತಿರುಳು, etc. — ತಿರುಳಿಯ ದುಬಿ. = ತಿರಳಿಯ., q. v.

ತಿರೆ tirĕ. Tbh. of ಸ್ಥಿರೆ. (ಭೂವಿ, ಧಾತ್ರಿ Ct. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಮೇದಿನಿ Śm. 37).

ತಿರೋ tirō. See s. ತಿರುಪು 1.

ತಿರೋಧಾನ tirō-dhāna. *The act of hiding or cloaking, concealment* (ವ್ಯವಧಾನ, ಅವಚಾದನ, ನೆರ Mr. 435).

ತಿರೋಹಿತ tirō-hita. *Covered, concealed, hidden, removed or withdrawn from sight, missing, lost;* one of the six *śaktis* (Kāvy. III, 3, B, 121. 130 seq.).

ತಿರೋಹಿಸು tirōhisu. To cover, to hide, etc. (Kāvy. III, 3, B, 130).

ತಿವಿ tiv. ತಿವಿದು. = ಕಿದು. To exchange, to barter (ವಿನಿಮಯ Śmd. Dh.); to pay (Abh. P. 8, 26; C. as ತಿದು); to offer, to present, to give (see ತಿದು 2). P. p. ತಿವ್ದು. ತಿವ್ತಂ (Śmd. 282. 285). See ತಿದು 2; Bp. 23, 21; Bh. 1, 5, 6; 2, 4, 5; 8, 27, 34; Rśv. 6, 35; J. 17, 16; 26, 6.

ತಿವಿ tiṟa. = ತಿದು 1, etc. — ತಿವಗಡ್. = ತಿವಾಡ್, q. v.

ತಿಪ್ಪಿ tirpi. 1. = ತಿಪ, ತಿಪು. Throwing off (a thing) by a quick motion, tossing. (T., M. ತಪ್ಪು, to throw off a thing etc., to throw stones or bullets, etc.). — ತಿಪ್ಪಕ್ಕ. A stone thrown up and caught (ಆಟ್ಟಿಕಲ್ ತಿಪ್ಪಕ್ಕ Sm. 56; Kk. 60. 63, o. rs. ತಿಪಗಲ್, ತಿಪುಕಲ್). — ತಿಪ್ಪಕಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. To toss two or more stones and catch them alternately (Čpr. 7, 110; Abh. P. 3, 77).

ತಿಪ್ಪಿ tirpi. 2. (= ತಪ್ಪಿ 1). To cut, to cut off; to gather (ಕುಯ್ Čt. II, 106; M. ತಪ್ಪು). See Grj. 5, 53. 54. 55. 56. 58. 59. 62; Bp. 10, 9; 34, 21; J. 29, 48. 49; Śśv. 4, 100.

ತಿಪ್ಪಿ tirpi. 3. P. p. of ತಿಪ್ಪಿ 2. — ತಿಪ್ಪಿ ತರ್. = ತಿಪ್ಪಿದು ತೊಣ್ಣು ಬರ್. (J. 31, 63).

ತಿಪ್ಪಿ tirpi. 4. Cutting, gathering. — ತಿಪ್ಪಕೊಡಿ. A rambler (and collector of grain) at places where gathering has taken place, a rambling mendicant (ಆಮುಟ್ಟಿಳಿ Śmd. II, o. r. ತಿಂ-; Čt. I, 66 as ತಿಂ-; Śm. 53; Kk. 86, o. r. — ಕೊಡಿ).

ತಿಪ್ಪಿ tirpu. = ತಿಪ್ಪಿ 1. — ತಿಪುಕಲ್. = ತಿಪ್ಪಿ-, q. v. (ಪೆಣ್ಣುದು ಕೈಳು ಆಮುದ ಆಣ್ಣಿಕೈ G.).

ತಿಪ್ಪಿನೆ tirpiné. = ತಿಪ್ಪನೆ. Whirlingly, hurriedly, etc. (ತಿಪ್ಪಿನೆ, ಬಿಪ್ಪಿನೆ, ಪ್ರದೂರ್ Śmd. 392, o. r. ಬಿಪ್ಪಿನೆ; ಬಿಪ್ಪಿನೆ, etc. Čt. I, 15; Čpr. 7, 21; Abh. P. 15, after 42; Bh. 8, 23, 22. 24; Râm. 3, 6, 13; J. 13, 5. 35).

ತಿಪುರ್ tirpu. = ತಿಪ್ಪುರ್. (Bp. 30, 15).

ತಿರ್ದಿಸು tirdisu. = ತಿದ್ದಿಸು. (Rśv. 13, 5).

ತಿದುರ್ tirdu. 1. (Śmd. 49). = ತಿದ್ದು 1, q. v. To make straight, etc. (ಪುಜಾವರಲ Śmd. Dh.; ನೇರಿತ್ತಂ ದೂಪು Śmd. 4 Cm.; Čpr. 7, 71; 8, 54; Śśv. 1, 53). ವಿಜಾರಮುಂ ತಿರ್ದಾಜ (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಶಾಲಕಿಕ Nr.). ಆವೆದರ್ಗಳುಮುಂ ತಿರ್ದಪುನ್ನು ಕೋಡುಂ ದೆಪ್ಪುಂ (Śmd. 53 Mdb.). ತಿರ್ದಿರ್ (255). ಆವರಾಯರ್, ಎದ್ಯಾರ್ಥನಿವಜ್ಞ್ ಆಯಿ ತಿರ್ದಾರೆಂ! (258). ತಿರ್ದರಪ್ ಉದ್ದಮಿನೆ ಜೀವಿಪ್ಪುಂ (280). ತಿರ್ದಪ್ಪಿನೆ ಆದರ್ ಒಳ್ಳಿದರ್ (295).

ತಿದುರ್ tirdu. 2. = ತಿದ್ದು 2. — ತಿರ್ದಕ್ಕೋಣ. -ಎತ್ತೋಣ. A bullock under training (ದಮ್ಮು, ದಪ್ಪತರ Illâ.).

ತಿಪ್ಪುರ್ tirpu. = ತಿಮ್ಮು, etc. (ತಿರು, ತಿರೆ, ಬಿಲ್ಲ ಕಾರಿ Śm. 43; ತಿರು, ಬಿಲ್ಲ ಕಾರಿ Kk. 39, o. r. ತಿಮುರ್).

ತಿಬುರ್ tirbu. = ತಿಪ್ಪರ್, q. v.

ತಿರ್ಯಕ್ tiryak. = ತಿರ್ಯಗ್. Going or lying crosswise or transversely or obliquely; *obliquely, transversely, horizontally, crooked, awry.* 2, *an animal* (going horizontally, as opposed to man who walks erect), *a brute, an amphibious animal; a bird.*

ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಡೂತಿಲೇಹನ tiryak-kaṇḍûti-lêhana. Licking the itch, as brutes do. See ತೆಕ್ಕು.

ತಿರ್ಯಕ್ಕು tiryakku. Tbh. of ತಿರ್ಯಗ್ (Śmd. 106).

ತಿರ್ಯಕ್ಕ್ಷಿಪ್ತ tiryak-kshipta. *Placed obliquely or across.*

ತಿರ್ಯಕ್ಖಾದನ tiryak-khâdana. Chewing or eating as beasts do. See ಮೆಲ್.

ತಿರ್ಯಕ್ಪುಣ್ಡ್ರ tiryak-puṇḍra. A horizontal sectarial line on the forehead of a Śaiva (My.).

ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ tiryak-prasava. Bearing young as beasts. See ಈಂಪ್.

ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹಸಮ್ಭ್ರಮ tiryak-samûha-sambhrama. Moving or roaming about as a herd of beasts. See ಮೊದ್ದು ಆಸು.

ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ರಾಸ tiryak-grâsa. Food for animals. See ಎರೆ.

ತಿರ್ಯಗ್ಜನ್ತು tiryak-jantu. An animal (My.).

ತಿರ್ಯಗ್ಜೀವ tiryak-jîva. An animal. (Śmd. 113).

ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿ tiryak-yôni. The animal creation or race. (My.).

ತಿರ್ಯಗ್ಲೋಕ tiryak-lôka. The earth (Čpr. 1, 70).

ತಿರ್ಯಗ್ವರ್ತಿತ tiryak-vartita. Being oblique or askant (Čpr. 6, 76).

ತಿರ್ಯಜ್ tiryaṅ. ತಿರ್ಯಂಜ್. = ತಿರ್ಯಗ್, ತಿರ್ಯಕ್ಕು. *Obliquely, transversely,* etc.

ತಿಲ tila. = ತಿಳ. *The Sesamum plant, Sesamum indicum* Lin., *and its seed* (ಎಳ್ಳು Mr. 374). 2, = ತಿಲಕ No. 3 (ಪಣ್ಣಿಕ ತೆಒ.).

ತಿಲಕ tilaka. = ತಿರಕ. *A species of tree with beautiful flowers* (= ಕ್ಷುರಕ). 2, *a freckle, a natural mark under the skin.* 3, *a mark made with coloured earths, etc. upon the forehead, either as an ornament or a sectarial distinction* (ತಿಂ ಗಳಿಗೆ ತೆಒ.; ಹಂಸ, ಮೊಟ್ಟು Nn. 8; ಉದಾಹರು, ಮೊಟ್ಟು 26). 4, the ornament of anything. 5, N. of two vṛittas (Čh.). 6, a kind of horse. ಮಾಳ (the forehead) ಜೆಳ್ಳಾಗೆ ತಿಲಕಂ (Mr. 276). 7, *the lungs.* 8, *the bladder.* — ತಿಲಕಪ್ಪೆ. -ಆಪ್ಪೆ. N. (Bp. 40, 28; 52, 26).

ತಿಲಕತರು tilaka-taru. N. of a tree (ಕ್ಷುರಕ, ಛೇಪಲ Mr. 119).

ತಿಲಕಾಲಕ tila-kâlaka. *A dark spot under the skin, a freckle or mole.*

ತಿಲಘಾತಕ tila-ghâtaka. An oil-man (My.; Tč.).

ತಿಲಜ tila-ja. Sesamum-oil (V. 9, 110).

ತಿಲಪರ್ಣಿ tila-parṇi. *Red sanders, Pterocarpus santalinus* Lin. (= ಕುಡಪ್ಪಸಾಲ).

ತಿಲಪಿಂಜ tila-piṇja. *Barren sesamum.*

ತಿಲಪೇಜ tila-pêja. *Barren sesamum.*

ತಿಲವಿಘಾತಕ tila-vighâtaka. = ತಿಲಘಾತಕ. (Râm. 5, 8, 51).

ತಿಲಿತ್ಸ tilitsa. *A large snake* (= ಗೋಕರ್ಣಸ; see ಆಮಗರ).

ತಿಲುವಣಿ tiluvaṇi. (= ತಿಲೋಣಿ?). N. of a plant (ಜೇಳಿಪುಂಗಳ Mr. 133, o. rs. ತಿಲುಂಡಣಿ, ತಿಲುಡುಗು, ತಲುಡಂ).

ತಿಲೋಣಿ tilôṇi. A strong-smelling annual herb, Gynandropsis pentaphylla Lin. (St. & PL.).

ತಿಲೋತ್ತಮೆ tila-uttamĕ. *N. of an Apsaras.*

ತಿಲೋದಕ tila-udaka. Sesamum seeds and water, used as an oblation. (Sl. 243). ಕರ್ಯಾದ ತಿಲೋದಕ (ಪ್ರೇತವರ್ಗ, ನಿಣಾದ Mr. 395).

ತಿಲೌದನ tila-ôdana. A dish of ghee, rice and sesamum. See ಮುಗ್ಗಿ.

ತಿಲ್ಯ tilya. *A field of sesamum.*

ತಿಲ್ಲಾನ tillâna. An unmeaning sound, used in humming over a tune (My.).

ತಿಲ್ವ tilva. *The tree Symplocos racemosa* Roxb.

ತಿವಟಿಗೆ tivaṭigĕ. Tbh. of ತ್ರಿವಳಿ. (ತ್ರಿವಳಿ Mr. 208; o. rs. ತ್ರಿವಳಿ = ತಿವಗೆ; ತ್ರಿವಳಿ = ತಿವಿಗೆ, probably ತಿವುಗೆ).

ತಿವದಿ tivadi. Tbh. of ತ್ರಿವಳಿ (Śmd. 378). N. of a metre (Čh.). See ತಿವಡೆ.

ತಿವಡಿಗೆ tivaḍige. = ತಿವುಳಿ. See s. ತಿವುಳಿ.

ತಿವಡೆ tivaḍe. Tbh. of ತಿವಡೆ (ಕೆಮು. 342, c. f. ತಿವಿ = ತಿವಡೆ).

ತಿವಳ tivaḷa. Tbh. of ತಿವಳ (ಕೆಮು. 376. 378). Three folds of skin (ಧೌಪ್ರ. 3, 35; 7, 117).

ತಿವಾಸ tivāsa. A sort of carpet (Tē.; Mhr.). ತಿವಾಸ ಯಾಕಷ್ಟೆ ಹಚ್ಚೇ ಮುಚ್ಚಲಾರಿಗೆ? (Prv.).

ತಿವಿ tivi. 1. = ತಿವು. To strike with the fist, to box, to strike (ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರ ಕೆಮು. Dh.). 2, to thrust into, as a sword; to pierce; to stab (ಭಾರ್ಗ ಕೆಮು. 86; ಇಷ 109; My.). ಅದಂಬುಗ್ಗೆ ತಿವಿದು ಪೆಟ್ಟಿಸುವ ಮಾಯಾಪ್ರಹಾರ (ಕೇಕ್ಷ, ಧೈಮಾಶ್ವ Sl. 271). ತಿವಿದುವು ಅದುವು (ಶಿಪಾಶ 407). See Bp. 38, 16; 50, 39; Riv. 18, 84; Bh. 1, 10, 37; 2, 13, 16. 49; 3, 13, 26. 30; 6, 2, 5; Rāghā. 17, 74; J. 4, 44; 22, 35; B. 5, 68. — ತಿವಿ ತಿವಿ. rep. (Bp. 50, 39). — ತಿವಿಯಾಟ. -ಟಿ. Mutual piercing, vexing, or challenging. ತಿವಿಯಾಟದ ಭಯ (ಅಮಾಯಾಮ Dhn. 56). — ತಿವಿ ಬಾಯಾ. -ಯು. To strike, box, or pierce mutually, to gore (Dhāgavata 10, 18, 10; My.).

ತಿವಿ tivi. 2. = ತಿವಡೆ. P. p. of ತಿವಿ 1. ತಿವಿ ತಿವಿದು (Dh. 3, 23, 47). — ತಿವಿ ತೋಳ್ವ. = ತಿವಡೆ. (My.). ತಿವಿ ತೋಳ್ವಿಂ ಬಾಹ್ಯಕ್ಕೆ ತಿವಿಸ್ಪ ಸಂಯೋಗ ಮಾಯಿ?—ಮಿಸ್ಪ ಶಾಂಖಿಸ್ಪ, ಮೀಸ್ಪೆ ತಿವಿ ತೋಳ್ವ ಬಾಹುಳೇ? (Prvs.).

ತಿವಿ tivi. 3. Striking; piercing, goring (Rām. 4, 3, 10. 14; 6, 80, 16). — ತಿವಿಕಲ್ಲು. -ಕೋಲು. (ಕೇಕ್ಷ, ಧೈಮಾಶ್ವ Sl. 271; ಪಟ್ಟ 280; ಪ್ರಾಣ, ಕೇಕ್ಷ, ಕೇಕ್ಷ 302). — ತಿವಿಮಾತಿನ ಗಾಣಿ. A man of piercing or vexing speech (ಅಮಾಯಾಮ, ಮಾಯಾಶ್ವಾಂಶ Sl. 378).

ತಿವಿ tivi. 4. To take off or remove the staff with which dogs are led to the chase (ಮಾಯಾ ಗಳಿಸುವು ಕೆಮು. 81. 109; Tē. ತೆಗೆ, ತಿವಿ, to take, draw, pull off, remove, etc.; *cf.* ತೆಗೆ 1 seq.).

ತಿವಿಗೆ tivige. See s. ತಿವಿಗೆ.

ತಿವಿತ tivita. = ತಿವಡೆ. (My.).

ತಿವಿದಿಗೆ tividige. See s. ತಿವಿಗೆ.

ತಿವಿರ್ tivir. = ತಿವಿರ 2, q. v.

ತಿವಿಸು tivisu. To cause to strike or pierce (My.).

ತಿವುಡೆ tivuḍe. Tbh. of ತಿವುಳಿ. (My.).

ತಿವುಡಿಗೆ tivuḍige. = ತಿವುಳಿ. (ಅಷ್ಟ Nr.).

ತಿಷ್ಠಿಸು tiṣṭhisu. To stay, to stand, to abide; to establish, etc. See ಸ್ಥ-.

ತಿಷ್ಠೆ tiṣṭhe. Staying, standing. See ಸ್ಥ-. — ತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡು. To stay, to lodge (My.).

ತಿಷ್ಯ tiṣya. *The eighth lunar asterism. 2, the Kaliyuga or fourth age of the world.* 3, the month Pausha (December-January).

ತಿಷ್ಯಫಲೆ tiṣya-phale. *The plant Emblic myrobalan.*

ತಿಸ್ tis. = ಮುಸ್. (My.).

ತಿಸಕ್ tisak. An imitative sound. ತಿಸಕ್ ಎನ್ನ ಸೀಳು (My.).

ತಿಸರ tisara. Tbh. of ತಿಸರ (ಕೆಮು. 377).

ತಿಸು tisu. An imitative sound. — ತಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಟು ಟ್ಟು. To mutter, to grumble (My.).

ತಿಸುಳ tisuḷa. Tbh. of ತಿಸಲು (ಕೆಮು. 378; ಮುಡುಪಿರಿಯ್ದ ಕೆ. II, 79; Grj. 7, 53; ಕೆ. Bp. 19, 34).

ತಿಸುಳಿ tisuḷi. Tbh. of ತಿಸಲಿ. (ಕಬ್ಬಡ ಕೆಮು. 2; ತಿಸ Kk. 4; ಮುಡುಪಿಳ್ಳ ಕೆ. II, 5). — ತಿಸುಳಗಳಿಯು. Kubēra (Kk. 16).

ತಿಳ tiḷa. = ತಿಳಿದು, ತಿಳಿ 2, ತಿಳಿಸು, ತಿಳಿ. P. p. of ತಿಳಿ 1, in ತಿಳ ಕೆಳಿಳ್ಳ (R. 3, 121; 5, 28. 30. 65. 101. 107; My.).

ತಿಳ tiḷa. = ತಿಲ (ಕೆಮು. 25).

ತಿಳಿದು tiḷidu. = ತಿಳಿದು. P. p. of ತಿಳಿ 1. (R. 5, 151; My.). ಮುಟ್ಟಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ತಿಳಿಪಡಿಸು (Prv.).

ತಿಳಿಲಿ tiḷili. = ತಿಳಿ. — ತಿಳಿಯಾಟ. -ಟಿ. A game at which two opposite parties try to get through the compartments of a figure traced upon the ground, one party hindering the other according to certain rules (R. Mhr.).

ತಿಳಿಲು tiḷilu. = ತಿಳಿಲು, etc. (C.). ಪಚ್ಚೆಯ ಮುಂಭಾಗ ತಿಳಿಗೆ ತಿರುವು, ಒಳಗಿನ ಜಿಲ್ಲೇ ತಿಳಿಲು ತಿಳಿಸುವಾಗ (R. 3, 111). ಅದುವರೆ ಅಗಲ ತಿಳಿಲು ಇಲು ಮುಖವಲ್ಲ (4, 70).

ತಿಳಿವಳಿಕೆ tiḷivaḷike. = ತಿಳುವಳಿಕೆ, q. v. (ಅಪಾ. ಪ್ರಾಕೃ. R. 5, 163; My.).

ತಿಳಿ tiḷi. 1. = ಶಿಳಿ. To become clear, pellucid or pure (ಶೈಮಾಶ್ವ ಕೆಮು. Dh.; ತಿಮಾಶ್ವ ಕೆಮು. 113; ಧೌಪ್ರ. 1, 90; 7, 8; My.; T., M. ತಿಳಿ). See P. pa. s. ತಿಳಿ (Bp. 45, 48). ತಿಳಿಪುದು (ಕೆಮು. 107; ಕೆಮು. 22. 118); ತಿಳಿಯದ (ಕೆ. ಅಮಾಶ ತಿಳಿದೊಂದು ಸಿಳ್ಳ ತಿಳಿಯದು (ಕೆಮು. 295). ತಿಳಿದು ಅ ಗಾಣಿಯಂತಿರಲು (Riv. 6, 2). ಸಂಗಳ ಬಣ್ಣವಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಮಾಡ (J. 25, 3). 2, to become bright, to brighten up, to be exhilerated or pleased, to be calmed (ಶ್ರಸ್ಪ್ರಸಾದ ಕೆಮು. Dh.; ಶ್ರಸ್ಪ್ರಸ್ಪ ಕೆಮು. 112; similarly M. ತಿಳಿ; see ತಿಳಿದ, ತಿಳಿದ No. 1; see s. ಮುಂಜಿ; to pass away, to cease, as sleep, a swoon (My.). 3, to come to light; to be or become plain or known (My.; Tē. ತೆಲಿ; T. ತೆರು; M. ತಿರು, ತೆರು). ನಿಳಿ ತಿಳಿದುಪ್ಪೆನೆ, I understand, know, etc.; ನಿಳಿದೆ ತಿಳಿದುದು, I understood, etc. (My.). ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕ್ಕೆಳ್ಳ ಮುಖ ಮುಖ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳಿದುದೆ (ಅಪಾಳ್ಳ Sl. 236). ಮುಖಪರಿಚಯ ಮೊಹಿಸಲಾ ಯಾರೂ ತಿಳಿದುಪ್ಪೆಗೆ ನೆಲದ ಇಷ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿದು (ಅಪಕ್ಷ ಗಾ 264). ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಒಂದು ಮೊಳ್ಳಲಾ ಯಾರೂ ತಿಳಿದುಪ್ಪೆಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡ್ಡಿಲ್ಲ (ತಿಮಾಶ್ವಾಂಶ 296). ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಅಳ್ಳಿಕೆ ತಿಳಿದುದು (Sp. 47, 47). See B. 1, 19; 2, 15; 4, 139. 4, to know, to perceive, to learn (ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೆಮು. Dh.; ಜ್ಞಾನ ಕೆಮು. 130; ಆಗ ಕೆಮು. 45. 107. 124. 184. 288 Cm.; ಧೌಪ್ರ. 3, 68; 8, 88; My.; Tē. ತೆರು; M. ತಿರು, ತೆರು; T. ತೆರು, ತೆಳ್, ತೆಲುಗು, ತೆಳ್ಳು; to feel, as pain (see Prv. s. ಮಾಡು). ತಿಳಿದ ಸ್ವರೂಪವನು (ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಮು. 9 Cm.). ತಿಳಿಗೆ! (ಆಗಿಗೆ! 140 Cm; ಕೆಮು. 69). ತಿಳಿ! (ಕೆಮು. 124. 155; ಕೆಮು. 15). ಕೆಲವರೇ ತಿಳಿದುದು (ನಿಮಾಶ್ವ Mr. 390). ಬಾಹ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದು (ಬಾಹ್ಯಯಾ K. 358). ತಿಳಿದುದ ಮಾಡಿದು (ಆಪ 368). ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ತಿಳಿದುದು (ಜ್ಞಾನಿಯು, ಮಾಸ್ಯ 368). ತಿಳಿದುಳ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯ, etc. 388). ಅವಿಚಾರದಿಂ ತಾವು, ಮೋಕ್ಷವ ಗೆಲ್ಲನು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮುಖ್ಯ ಕಲಿಯದೆ, ಧರಾ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದೆ ಪಾಪ? (Dp. 148). ತಾವಾಗಿ ಆಗಲೆ ಮುಂಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನೂ ತಿಳಿದಿಂ (J. 20, 28). ತಿಳಿಗೆ ಸಿಳ್ಳ ಬಂದೂ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ, ಮಾಯಿಂದ ತಿಳಿದಂ (30, 51). ಸಮಂದಿಲ್ಲ ಮಾ ತಿಳಿ! (Sp.). ತಿಳಿದ ಳಿಳ್ಳ ತಿಂದಾಗಲೂ ಮಾ.—ತಿಳಿದವನಾದ ಮಾ ಮುಖ್ಯ ಬಚ್ಚಿಲ್ಲವೇ?—ತಿಳಿದ ಮಾಯಾಳ್ಳು ನಳಾಯಾಗ.—ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ಟೆ ತಿಳಿದು ಮಾಣಾ!—ತಿಳಿಯಬೇಳ್ಳ, ಸೋಪಬೇಳ್ಳ, ಮುಖ್ಯ ಮುಳಿಳ್ ತಿಳಿದು ಮಾಣಾ!—ತಿಳಿಯಬೇಳ್ಳ, ಸೋಪಬೇಳ್ಳ, ಮುಖ್ಯ ಮುಳಿಳ್

(Prov.). See Bp. 53, 51; 58, 37; B. 2, 22. 43; 3, 51. 194; 5, 187; Śm. 2. 39. 119; J. 28, 60; 31, 35; Abhā. 1, 5; Sl. 26. 48. 281. 283. 350. 361. 408; ನಿಜ ತಿಳಿ, ಮುಳಿಸು-, ಮುಚ ಕೂಡಿಸು-.. — ತಿಳಿ ತಿಳಿ. rep. (B. 4, 45. 198). — ತಿಳಿಯು ಕೂಡಿಸು-, ಮಾಡಿಸು-.. — ತಿಳಿ ತಿಳಿ. rep. (B. 4, 45. 198). — ತಿಳಿಯು ಕೂಡಿಸು-, ಮಾಡಿಸು-.. — ತಿಳಿ No. 4. (Ch. v. 231; Bp. 58, 37; Śm. 77; My.). — ತಿಳಿಯುಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To allow to be known, to let know (B. 3, 2. 41; 4, 138; My.). — ತಿಳಿಯು ಮಾಡಿಸು. To make known; to manifest (Sl. 66. 68. 260. 282; My.). — ತಿಳಿಯು ಹೇಳು. To tell fast

ತಿಳ್ಳು tiḷḷu. = ತಿರಳು, etc. (My.).

ತೀ ti. 1. (= ಸೀ 2). To burn, singe, scorch, parch, broil (T. ತೀ, ತೀರು; R.; *cf.* ತಿಗಳ್; see ಮೂಹ 1; Tē. ತೀಪ್ಪ = ಪ್ರತಾಪ).

ತೀ ti. 2. Fire (T., M.; Tu. ತೞ; R.; *cf.* ತಿಪ್ಪು).

ತೀಕ್ಷ್ಣ tīkshṇa. = ತೀಕ್ಷ್ಣ. *Sharp; hot, pungent, fiery; harsh; vehement, zealous; energetic, eager, quick* (ಪದುಮ, ಸಿದ್ಧರ ನಾಮಮಾಲೆ Nn. 119). 2, sharpness; heat, pungency; haste. 3, any weapon. 4, *poison.* 5, *iron.* 6, *war, battle.*

ತೀಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕ tīkshṇa-gandhaka. *The plant Moringa pterygosperma* Gaertn.

ತೀಕ್ಷ್ಣತರ tīkshṇa-tara. Uncommonly sharp, etc. (Čpr. 5, 34).

ತೀಕ್ಷ್ಣೋಪಾಯ tīkshṇa-upâya. *Forcible means, a strong measure.*

ತೀಗೆ tigĕ. A creeping plant, vine, tendril, or spray; wire; the string of a lute (Tē. ತೀಗೆ, ತೀವೆ). See ಬಾಸೆ-.

ತೀಟ tiṭa. 1. (Śmd. 250). (fr. ತೀಡು 1). Blowing (ತೀ ಮೂಡು, ಊದೂದು, ಬಾಯುಸಂಬಾರ ಕೆ.; Čpr. 7, 107; Abh. P. 1, 116; 7, 147).

ತೀಟ tiṭa. 2. = ತೀಟೆ, etc. — ತೀಟಬಸಿದ್ದಿ. The prickly creeper Scopolia (Tē.). 2, = ಯಾಸ, ಯಮಾಸ, ಕುಟಾಪತ, ಕಷ್ಟಕರ, ದುಃಖಕರ, etc., ನಸುಗುಣ್ಣಿ, ಮುಯಿ, ಬಳ್ಳಿಮುಪಾಡಿ (Sl. 144).

ತೀಟೆ tiṭĕ. = ತೀಮರ, etc. Itching; irritation; an itching desire, a teasing inclination, irregular desires, lust, lasciviousness (ತೀಕ್ಷ್ಣ Čt. I, 2; Bp. 21, 7; J. 25, 8; My.; Tē.). ಮೂಗ ತೀಟೆ ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳವನು (ಬಾಮನ, ಕಷ್ಟರ Sl. 202). ತೀಟೆ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬರುತ್ತಾನೆ.— ತೀಟೆಗೆ ಮುಳ್ಳಿಳ ಹೆಸ್ತು, ತಿರುಮುಲದೇವರ ದೆಸೆಂಬ್ಲಿ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ತೋಲ್ಬೀಟೆ. — ತೀಟೆಜಗಳ. Useless quarrel (My.). — ತೀಟೆ ಬಾಯಿ. A blabber, a tattler (My.).

ತೀಟೆಗಾವಿ tiṭĕ-gâra. A man who rouses inordinate desires or evil passions in others (My.). See ಬಾಯಿ-.

ತೀಡು tiḍu. 1. (Śmd. 254). To touch, as air or wind (ವಾಯುಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh.; ವಾಯುವಿನಿಂ ಸೋಂಕು Śm. 94; T., M. ತೀಣ್ಣು, to touch; to infect by touching; M. ತೀಟ್ಟು, T. ತೀಟ್ಟು, ತೀಟ್ಟು, ತೀಡ್ಡು, uncleanness; M. ತೀಣ್ಣಟ್, atmospheric pollution). 2, to blow, as the wind. ಸೊಂಕಿ ಬಲದಸ್ಸು ತೀಡುವ ತೆಂಕಣಾಳಿ (Śmd. 44). ಮುಯಿಸಿಲಂ ತೀಡಿದಂ or ತೀಡಿದುದು (109). ಕಮ್ಮಿಲರ್ ತೀಡುಗುಂ (207). ತೀಡು, ಎಲೆ ಗಳ್ಳವಾಸ! (153. 272). See Čpr. 2, 83; 4, 30; 8, after 4; Abh. P. 7, 147; 12, 28; Grj. 8, 41; Rām. 2, 7, 3; Rāv. 12, 23; Č. Bp. 4, 7; J. 8, 5; 25, 1. 3, to touch, as with the fingers (or = ತೀಡು 2?). ತೀಡಿದರೂ ಸೋಪದು ಅಕ್ಕಳನು ರೂಪದ (Prv.).

ತೀಡು tiḍu. 2. To press, to squeeze (J. 8, 46), to rub (ಸವರಿದರ Śmd. Dh., probably ಸವಿದರ; ಧಾವನ Mr. 339; J. 25, 8; *cf.* ತಿಕ್ಕು, ಸೀಣ್ಣು; T. ತೀಡ್ದು, to rub and clean, the wall, a house, etc.); to rub out, as fire (Śāv. 3, 19); to rub with the finger, as snuff, etc. (My.); to rub clean, to scour (My.); to rub or smear on, as unguents on the body (My.; *cf.* ತಿಗುರು 1); to whet, to sharpen (My.; T. ತೀಟ್ಟು; M. ತೀಣ್ಣು, to rub, smear; to polish, sharpen, *cf.* ತೀ 2); to make sharp, keen or full of wit (J. 20, 18), to increase (33, 18); to rub out, *i. e.* to kill by pressing and rubbing with the finger, as insects (My.); to apply a wipe or blow with the palm of the hand (My.), or with a blast (J. 22, 42); to smooth a twisted cord (J. 12, 46; 20, 8; 23, 33; 25, 31; My.; Sl. 287; T. ತೀಟ್ಟು).

ತೀಡ್ಡೆ tiṇṭĕ. = ತೀಟೆ. (Čt. I, 2; Rāv. 5, after 55; see ಕಾಲುಗೆ.).

ತೀನ tīn. Three (Mhr. ತೀನ). — ತೀನ್ದೆಕಾ. (Three-thirteen, *i. e.*) dispersed in every direction (My.; Mhr. ತೀನಶೇದಾ).

ತೀನಾಳಿ tinâḷi. = ತಿನಾಳಿ, ತಿನ್ನಾಳಿ, ತೀನಿಪಾಳಿ. A glutton (ಕೂಡ್ಲಿಗಿಗ Śm. 48; Kk. 38, o. r. ತಿನಾಳಿ; ಭಕ್ಷಕ, ಭಕ್ಷರ, ಅನ್ನದ Illā., Nr. *b;* ಭಕ್ಷಕಾರಿ, etc. Mr. 231).

ತೀನಿ tini. Food (of every description, My.; T., Tē.; M. ತೀನ್); eating. ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಗಬಾಳಿ ದೊಣಕಾಸ ಬೀಡ, ದುಃಖಿಗೆ ತೀನಿ ಕಲಿಸ ಬೀಡ (Prv.). See ಹೆಣ್ಣಿನಿ; Prv. s. ತಿನ್ನು.

ತೀನಿಹಾಳಿ tinihâḷi. = ತೀನಾಳಿ. (Nr. *a*).

ತೀನು tinu. A stake used to support fences or hedges (My.).

ತೀಬು tibu. The clove tree; cloves (ಲವಂ, ಲವಂಗ, ದೇವಕುಸುಮ Mr. 148; Tē. ತೀಪ್ಪ, T. ತೀಪ್ಪು, sweetness, taste, relish; *cf.* ಸೀ 1).

ತೀರ್ tir. = ತೀರು 1. To be finished, to come to an end, to end, to cease; to be done, to be accomplished, to be brought about or effected; to be possible to be accomplished (ತಿರ್ಪ್ತಿ Śmd. Dh.; ಬೀ Bhn. 21. 33; My. as ತೀರು; Tu., T.; Tē., M. ತೀರು); to be cured, as a disease (Bp. 46, 32; T.). 2, to cease to live, to die (Bp. 48, 18; My., Tē. as ತೀರು). 3, to be paid, discharged, liquidated (My., Tē. as ತೀರು); to be settled, decided (My. as ತೀರು). P. p. ತೀರ್ದ. ತೀರ್ದಂ (Śmd. 50). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಪಸುಮುಕ್ಷನ ಕಕ್ಕಸಾಯಮಂ ಲಿಪ್ತಮಿಯಮೇ? (178). ನಿನ್ನಿಂ ತೀರದ ಕೆಜ್ಜೆ ದುದು ನಿನ್ನಿಗೊಸ್ಪುಗೆ? (Rāv. 5, 132). See Čpr. 3, 67; 5, 83; 8, 51; Bp. 16, 10; Mr. 2; J. 1, 5; 3, 28; 13, 11; 27, 50. *Cf.* Sk. ತೀರ್ತ.

ತೀರ್ tir. = ತೀರು. An arrow (Mhr., H. ತೀರ). — ತೀರ್ ಕಮಾನ್. Arrow and bow (Sl. 280; Br.).

ತೀರ tira. = ತೀರು 2, etc. 2, = ತೀರ s. ತೀರು 1. — ತೀರಗ ಪ. -ಕಡೆ. End, completion (ಅನ್ನ, ಸದೂಪ್ತಿ G.; My.). 2, leisure (My.).

ತೀರ tira. *A shore, a bank;* margin, brink, edge; the brim of a vessel. See ಒತ್ತು, ಕಡೆ. ತೀರಕ್ಕೆ ಬನ್ನ ಮೀಲೆ ಪೆರಮು ಧುಮು ದೇ?— ತೀರವಲ್ಲಿರುವ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prvs.).

ತೀರತ tirata. Tbh. of ತೀರ್ಥ. (My.).

ತೀರದು tiradu. An adverb with final ಅಮು. (ತೆನ್ನ ದು Śmd. 389, o. r. in Mdb. ತಿರಮು, ತೀಕ್ಷದು).

ತೀರಪತನ tira-patana. The falling down of a bank. See ಪಂ.

ತೀರಮೆ tir-amĕ. (Śmd. 248). Conclusion, termination; fulness (Abh. P. 1, 103).

ತೀರಿ tiri. *A kind of arrow, three-fourths of which consists of reed and a fourth part of iron;* a sort of bow (see ಪ ದ್ಯ).

ತೀರಿಕೆ tirikĕ. = ತೀರ್ಕೆ. Conclusion, end (My.); settlement, decision (My.). 2, leisure (My.; Tĕ.).

ತೀರಿತ tirita. Finished, settled, completed, adjudged, decided according to evidence (Sk.).

ತೀರಿಸು tirisu. = ತೀರ್ಚು. To finish; to accomplish, to carry out, to execute; to fulfill; to settle, to decide; to remove, to clear off, to liquidate, to pay (My.). See B. 3, 28. 124; ಉಪ ಕಾರ-, ಕಾಲ್ಕೆ-, ಕೆಯ್ಗುಪ-, ಜಾಳು-, ಪ್ರಾಯು-, ಬಿಜ್ಜಿ-, ಮುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯ-, ವ್ಯಾಜ್ಯ-, ಸಿಟ್ಟು-, ಹಗೆ-.

ತೀರಿಸುವಿಕೆ tirisuvikĕ. Finishing, etc. (My.).

ತೀರು tiru. 1. = ತೀರ್. (C.). P. p. ತೀರಿ. ಕಾಲ್ಕೆ ತೀರಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಿಕೆ (ತೃಪ್ತಿ Sl. 317). ತೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾತಿ 424). ತೀರಿಮು ತಮುಮೊಬ್ಬಿಳಿ (Rām. 14, 1). ಹೊಸ್ಸು ಪಣ್ಣಂ ರೀಡವು ತೀರಿವಾ ಕ್ಷಣಕಿ ಮುನ್ನಂಬಾರ್ (Sp.). ಅವನು ಗ್ರಾಮ್ಯ ದರ್ಪದವನಾವಾಗ ಅವನ ತಪ್ಪೆ ತೀರಿಪನು (B. 3, 28). ಇವರ ತಪ್ಪೆ ತೀರಿಪನು (4, 3). ಅತ್ತೆ ತೀರಿವನ್ನಿಸಿವ (4, 139). ತೀರದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೂ ಆಗ ಮ—ತೀರಿವ ಆಪಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿವರೆ ಬಿನ್ನಿಕ್ಕಿ? (Prvs.). See B. 1, 11; 3, 3. 60; 4, 50; ಮುಟ್ಟಾಸಾರ. — ತೀರ. So that (anything) is completed: fully; thoroughly; quite; very (My.). ದುಃಗಳು ತೀರ ಮುಸುಟ್ಟಿಸ ದಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ (B. 1, 13). ಇತಿಹೆಗಳು ತೀರ ಸನ್ನವ (2, 8). ಅವನ ಮೆಣ್ಣಿತಿ ತೀರ ಹಾಗಲಪಣ್ಣು ಆಗುವ್ಯಳೆ (2, 38). ಆ ಕ್ರಾಣಿ ತೀರ ಕುರುವನು (3, 89). ತೀರ ಬಡ ದನು (5, 124). ತೀರ ತುನು ಹಣ (5, 216). ತೀರ ಸನ್ನ (ಆಮ G.). — ತೀರಾ. = ತೀರ. ಬಾಲವು ತೀರಾ ಸನ್ನವು (C.; B. 3, 108).

ತೀರು tiru. 2. = ತೀರ, ತೀರ್. Conclusion, end. 2, settlement (M.); arrangement, establishment (Tĕ.). 3, finish: beauty (Tĕ. ತೀರು, ತೀರುವು; Tĕ. ತೀರು, ತೀರುವು, to be adorned; T. ತೀರು, to adorn): manner, mode: peculiar temper or habit (My.; Tĕ.). ಅವನು ಒಳ್ಳೆ ತೀರಿನ ಮನುಷ್ಯ (My.). — ತೀರುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ತೀರ ಗಡೆ (My.; ಸಮಾಪ್ತಿ G.). — ತೀರುವಳಿ. = ತೀರುವಾಟು (My.; Tĕ. ತೀರುವು). — ತೀರುವಾಟು. Leisure, opportunity (My.; Tĕ. ತೀರುವಾಟು). — ತೀರುವಾಸ. = ತೀರ್ವಾಸ. Conclusion, completion (My.; Tĕ.; T. ತೀರ್ವಾಸ); settlement, decision, sentence (My.; Tĕ.; T.). — ತೀರುವಾನಿಸು. To complete, finish (R.); to define, to determine, to decree (T. ತೀರ್ವಾನಿ); to decide (My. = ತೀರ್ವಾನಿಸು).

ತೀರು tiru. = ತೀರ್. An arrow. ತಿರಿಮ ಒಡ್ಡಿಲ್ಲ ತೀರು ಬಾಣವ! (Prv.). 2, a bar; a prop; a lever (Mhr.); a rafter of a roof (My.).

ತೀರುಕಣಿ tirukani. = ತೀರ್ಕಣಿ. End, termination. 2, the state of being discharged; the state of being expended, disbursed or spent. ಆಪ್ತರ ತೀರುಕಣಿ (ಆಪ್ತಾದಗಮು, ವ್ಯಯು, ಕವ್ವ Nr.).

ತೀರುವಿಕೆ tiruvikĕ. = ತೀರ್ವಿಕೆ. Ending, etc.; the state of being settled or decided. ಕ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ (G. 244; My., also ಕ್ಯಾಯವ-).

ತೀರುವೆ tiruvĕ. = ತೀರ್ವೆ. Dues, fees, toll, custom tax (My.; Tĕ.).

ತೀರ್ಚು tir. ತೀರ್ದು. To take mouthfuls, to devour (ಕುಟಿಲ Śmd. Dh.; M. ತೀರ್ಪ್ಪು, to cram; to force down, *e. g.* down the throat; see ತೀರ್ಚು 2, ತೀರ್ದು).

ತೀರ್ದು tirĕ. The worms (a disease, My.; T.). — ತೀರ್ದು ಮುರಿ. = ತೀರ್ದು. (My.).

ತೀರ್ tir. = ತೀರು 2. — ತೀರ್ಪಡಿ. = ತೀರುವಡಿ. Leisure (My.). 2, settlement, decision (My.; M.). — ತೀರ್ಪುಗಾರ್. = ತೀರು ವಾಳ್. (My.). — ತೀರ್ಪುಗಾನಿಸು. = ತೀರುವಾನಿಸು. To settle, to decide (My.; T.).

ತೀರ್ಕಣಿ tirkaṇĕ. = ತೀರುಕೆಣಿ. (ನಿವಾಳ Hlā.). ಯುಷ್ಮದ ತೀರ್ಕಣಿ (ಯುಷ್ಮಾಸ್ಮ, ಅಪಷ್ಮಧ Hlā.).

ತೀರ್ಕೆ tirkĕ. = ತೀರಿಕೆ. (My.).

ತೀರ್ಚು tirču. = ತೀರ್ಪು, ತೀರಿಸು. To finish, etc. (ಸಪ್ತತಿ Śmd. Dh.; Čpr. 5, after 121; 6, after 99; 7, 25; 7, after 154; Bp. 60, 33; Tĕ.). 2, to remove, etc.; to remove, as a sickness, to cure (ಪರಿಹರಿಸು Kk. 68; Śm. 51; Bp. 30, 24; Tĕ.); to destroy (Gṛj. 10, 111).

ತೀರ್ಣ tirṇa. Passed across or over, crossed; floated; spread; surpassed. See ಅವ-, ಆ-, ಉತ್ತ.

ತೀರ್ಥ tirtha. = ತೀರ್ಥ. A passage, a ford; *a landing place at a river's side;* the stairs of a landing place (ಸೋಪಾನ Kn. 48). 2, *a holy place in the vicinity of streams or springs;* a holy place (ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ 48; ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ Mr. 532). 3, any piece of water (ಅವಗೆ, ನದಿ, ತಟಾಕ, ಕೆರೆ, ಕೂಪ, ಬಾವಿ 48; ನದಿ ಬಾವಿ ಕೆರೆಗಳ್ 532); *sacred water.* 4, *a part of the hand dedicated to a deity.* 5, a sacred object; *sacred science; a school of philosophy* (ದರ್ಶನ, ದಮುಪದುನಸ್ಸ, ಆಮ ದರ್ಶನ 48, o. r. ಪದ್ಧರ್ಶನ; ಸಪ್ತಪದ್ಧರ್ಶನಂಗಳ್ 532). 6, *a worthy person, a fit recipient* (ಸತ್ಪಾತ್ರ 48); a person of a good family or race (ಅಮ್ಮಾಯ, ಸಪ್ತಂಶ 48); a Brâhmaṇa. 7, *a minister and seventeen other officers of state who are in close attendance on a king* (ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್, ಮುಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಣ್ಟು ಮುಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನರ್ 48; ಮುಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ನವಿ ನೈನರು ಪ್ರಧಾನರ್ 532). 8, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 48). 9, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ 48). 10, a Jina (48). 11, a virtuous wife (ಪತಿವ್ರತೆ 48). 12, *a religious teacher, a guru.* 13, *the pudendum muliebre* (ಭಗ, ಯೋನಿ 48; ಕಾಸ್ತ್ರಿಯರ ಯೋನಿ 532). 14, a flag, a banner (ಪತಾಕೆ 48). ತೀರ್ಥಕ್ಕಿನ್ನ ಕ್ರೀಡ್ಯವಿಲ್ಲ, ಕಾರ್ಪಣಿಕ್ಕ ಮೊಡವಿಲ್ಲ (Prv.). See Sp. s. ಪದೆ 2.

ತೀರ್ಥಕ tirthaka. Holy, sacred; an ascetic Brâhmaṇa; N. of a nâga.

ತೀರ್ಥಕರ tirtha-kara. An Arhat, a Jina (Sk.; also: ತೀರ್ಥಂಕರ). See Nn. s. ಅರಿಷ್ಟ; Čpr. 7, 6.

ತೀರ್ಥಜಲ tirtha-jala. Water of a holy place. 2, water in which a worthy man's feet have been washed (Gṛj. 4, 39; V. 14, 53).

ತೀರ್ಥಪಾದ tirtha-pâda. One whose feet are sacred: a title for a venerable man (My.).

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ tirtha-yâtrĕ. A visit to any sacred bathing place or shrine, a pilgrimage. (J. 17, 49; My.; B. 4, 155).

ತೀರ್ಥಯಾನ tirtha-yâna. = ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ. (Čpr. 4, 17).

ತೀರ್ಥರೂಪ tirtha-rûpa. One whose form is sacred: a title for a venerable man (My.; B. 4, 87).

ತೀರ್ಥವಿಧಿ tîrtha-vidhi. The rites to be observed at a place of pilgrimage. (My.).

ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧ tîrtha-śrâddha. Funeral ceremonies performed with water, (sesamum seed, and sacrificial grass, My.); funeral ceremonies observed at a place of pilgrimage (My.).

ತೀರ್ಥಸಮ್ಭಾವನೆ tîrtha-sambhâvanĕ. The reception of water with which a guru's or another worthy man's feet or an idol have been washed and the offering of presents for it, on festive occasions (My.).

ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪ tîrtha-svarûpa. = ತೀರ್ಥರೂಪ. (My.; B. 4, 87).

ತೀರ್ಥಾಮ್ಬು tîrtha-ambu. = ತೀರ್ಥಜಲ No. 1. (Ćpr. 8, 100).

ತೀರ್ಪು tîrpu. Settlement, decision, sentence (My.; B. 4, 93. 169).

ತೀರ್ವಿಕೆ tîrvikĕ. = ತೀರುವಳಿ. ನ್ಯಾಯತೀರ್ವಿಕೆ (G.; My.; B. 5, 263).

ತೀರ್ವೆ tîrvĕ. = ತೀರುವೆ. (My.; Sl. 266; T.).

ತೀವರ tîvara. Tbh. of ತೀವ್ರ. (My.; Tĕ.).

ತೀವು tîvu. To become full; to abound; to spread (v. i.; ಪುರಾ Śmd. Dh.; ಇವಿಱು Ćt. II, 86; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಮ್ಮು 2, ತೀಪ್, ತಮುಳ್ಳು; T. తೆగుళ్, తెవిట్టు, తెవిళ్, to be full, abound; తెవుళ్, to increase, v. i.; తిమిర్, to grow, increase; తెవుట్టు, M. తివ్ణు, to fill or press or stuff in; T. కెయిదు, కెయిప్పు, to be full; see s. కెయిప్ 5). ಇಕೋಽಗಿಯಿಂ ತೀವಿ ಕಾಟ್ಟೆ ಸಗಂ ಸುಸಿ (Śmd. 79). ಪೊತ್ತು ತೀವ್ದ ಧಮು (ಸೂತಿಮಾಸ, ಧೈಜನ್ಯ Illâ.). ನೆರೆಯ ತೀವಿದ ಉವ್ವರಿಗಂ (ಸಾಧ, ಸುಧಾಧವಲಿತ Mr. 198). ದಟ್ಟ ತೀವಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ವಿಸಾರ್ಜಣ Kk. 25). See Ćpr. 1, after 101; 1, 102; 3, 99; 7, 141; Grj. 4, 28. 42; Bp. 28, 6; 32, 55; 38, 47; 43, 81; 50, 4. 28; 55, 14; 59, 58; Rśv. 2, 37; 6, after 11; 13, after 70 & 80; 13, 90; J. 1, 1; 17, 21; Prll. 3, 3; ಸೊಮ್ಮುತೀವ್ದು. 2, to fill (v. t.), etc. ಭುಜಸದುಱ್ ಆದಗಂ ನರೆದು ತೀವಿದ ತನ್ಗಾದಿಗಳ್ (Lśv. 3, 7). See Ćpr. 2, 39; Bp. 8, 37; 12, 28; 14, 25; 57, 15; 58, 57. 68; 59, 52; Rśv. 13, 76; J. 13, 10. 17; 22, 4; 28, 5. 47; ಪೆರೆತೀವ್ದು. — ತೀವಿ. So that (anything) abounds, etc. ಧನಧಾನ್ಯಂ ತೀವಿ ಧಗ್ಗಾರಮೊಳ್ (Bś. 96). 2, abundantly, greatly, etc. ತೀವಿ ಸೊಗ ಸೊಗಸಿ, ನಲಿ ನಲಿದು, ಮೊರೆ ಮೊರೆದ ಧ್ವಂಗಾದಳಿ (J. 3, 37).

ತೀವ್ರ tîvra. = ತೀಪ್ಪ, ತೀವರ. Strong, severe, violent, rough (ನಿಮ್ಮರ Nn. 57); *fierce; sharp; hot;* impetuous; rash, quick; *excessive, much, unbounded.* — ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳು -ಕೊಳ್ಳು. To become impetuous or quick (My.).

ತೀವ್ರತೆ tîvratĕ. Impetuousness, ardor, haste (Grj. 6, 11. 48); the flight of an arrow (ತೀಪ್ತಿ, ವೇಗ, ಅಮ್ಬಿನ ವೇಗ Illâ.); *exceedingness.*

ತೀವ್ರತ್ವ tîvratva. Violence, impetuousness, ardor, haste, daring. See ತವುಳೆಯ್.

ತೀವ್ರಬುದ್ಧಿ tîvra-buddhi. A fierce, ardent disposition; a keen mind. (My.).

ತೀವ್ರವೇದನೆ tîvra-vêdanĕ. *Sharp pain, agony.*

ತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ tîvra-astra. A discus or thunderbolt (ವಜ್ರ Nn. 119).

ತು tu. 1. = (ಅಪ್ಪು 2, ಇಪು, ಉಪು). ಪ್ಪು, ದು 1. A termination of the third person singular neuter of the imperfect, *e. g.* ಅಯ್ತು, ಪೋಯ್ತು, ತಪ್ತು, ಬಪ್ತು (C.). 2, a form of the demonstrative pronoun neuter (said to form adjectives, Śmd. 95), *e. g.* ಒಳ್ತು, ಮೆಲ್ತು, ಬೆಚ್ಚಿತು (95), ದಟ್ಟಿತು, ತೋರಿತು, ಸೀರಿತು, ಕೂರಿತು, ಉದ್ದಿತು, ಸುನ್ದಿತು, ತನ್ದಿತು, ಪೆನ್ದಿತು, ಗುನ್ದಿತು, ಆಗಿತು, ಪೊನ್ದಿತು, ಬಲ್ಲಿತು, ಬೆಣ್ಮಿತು (96), ಎತ್ತಣ್ತು, ಆತುಂ (181), ಪಿಸ್ತು (193), ಉಳ್ತು (Śk.).

ತು tu. 2. = ದು 2. A termination of the P. p., *e. g.* ಸೋಲ್ತು, ಪೋಲ್ತು, ಕಿಡ್ತು, ಉಡ್ತು (Śmd. 288).

ತು tu. 3. = ಪನ 1, ಪೂ 1. (My.).

ಪು tu. *But, on the other hand; indeed;* pray! well! (ಅದ, ಇದು ತಪ್ಪದು ಎಮ್ಬುದು, ವೆಱಗಂ ಸುದಿವ ಗಾಹು Mr. 536).

ತುಕ್ tuk. *Offspring, children.*

ತುಕಡ tukaḍa. = ತುಕಡಿ No. 1. (My.).

ತುಕಡಿ tukaḍi. = ತುಕಡ, ತುಕ್ಕಡ, ತುಕ್ಕಡಿ. A bit; a bit of bread, etc.; bread in general; a detachment from a body; a party (Mhr., H. ತುಕಡಾ, ತುಕಡೀ; Sl. 284; Ćb. 136). ತುಪ್ಪ ಯಿಲ್ಲದವಗೆ ತಕ್ಕಡಿ ಯಾಕೆ? (Prv.). 2, a division, a district, a province (My.; Br. ತುಕಡಿ, ತುಕ್ಕುಡಿ; M. ತುಕ್ಕಡಿ).

ತುಕಲಿ tukali. — ತುಳಲಿನ. A large leguminous shrub with pinnate leaves, Albizzianamara Boivin. (? Z.).

ತುಕಾರ tu-kâra. The syllable ತು (Śmd. 95. 145. 183).

ತುಕಾರಾನ್ತ tukâra-anta. A form with final ತು (Śmd. 119).

ತುಕ್ಕ tukka. = ತುಕ್ಕು 2. ತುಕ್ಕ ಹಿಡಿದ ಬನ್ಗ ಮಿಕ್ಕಿದಪ್ಪಗೂ ಆಗದು (Prv.).

ತುಕ್ಕಡ tukkaḍa. = ತುಕಡ. (My.).

ತುಕ್ಕಡಿ tukkaḍi. = ತುಕಡಿ. (My.; see s. ತುಂಗ 3). ತುಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಕ್ಕಡಿದಾರ ಸೇರಿ, ತುಕ್ಕಡಿಯೆಲ್ಲ ಸುದಿಸಿದ (Prv.).

ತುಕ್ಕಡಿದಾರ tukkaḍi-dâra. The headman of a district (My.).

ತುಕ್ಕಾ tukkâ. — ತುಕ್ಕವ್ವ ಯ್ಯ. N. See Prv. s. ನಮ್ (where the Mhr. poet ತುಕ್ಕಾರಾಮು is meant).

ತುಕ್ಕು tukku. 1. To crowd, to throng, to come on masse. *(Cf.* ತುಡುಕು, ತುಡುಗು 1). ಅಕ್ಕಡಿದ್ದ ಪರದ ತಮು ಪರಿಮುಳಂಗಳ್ಗೆ ತುಕ್ಕುವ ಎಳೆಮುಯ್ಯಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ (J. 28, 43).

ತುಕ್ಕು tukku. 2. Rust, of iron (My.; Tu.; T. తురు; N. తురుకు, తురువు; Tĕ. తుక్కు, తుప్పు, తుప్పు). ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವಮು (B. 4, 149).

ತುಗ್ಗಿಲ್ tuggil. N. of a plant (ಉಗ್ರ Mr. 120).

ತುಂಗ tuṅga. = ತುಂಗೆ, q. v. — ತುಂಗಗತ್ತೆ. = ತುಂಗೆ. (My.). — ತುಂಗಮುನ್ನ. = ತುಂಗೆ. (ಕುಬಿಣ್ಣಿ, ಗೋಪುರ, ಗೋಪುರ, ಕೈವತ್ತಿಮುನ್ನಳ, etc. Sl. 155). — ತುಂಗಮುನ್ನೆ. = ತುಂಗಮುನ್ನ (My.).

ತುಂಗ tuṅga. *High, elevated, lofty, prominent* (ಪೊನ್ತಿತ್ತು Nn. 26. 28); long; chief, principal (Śmd. 171); strong, passionate. 2, *the tree* Rottleria tinctoria Roxb. 3, N. of a river in the Mysore territory (that has very good water). ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ತುಂಗಪಾನ (Prv.).

ತುಂಗಕುಚೆ tuṅga-kuchĕ. A woman with prominent breasts (Bp. 55, 15).

ತುಂಗಭದ್ರ tuṅga-bhadra. = ತುಂಗಭದ್ರೆ. (My.). 2, a restive elephant.

ತುಂಗಭದ್ರೆ tuṅga-bhadrĕ. The river Tumbudra in the Mysore territory, formed by the junction of the Tuṅga and Bhadrĕ (My.; B. 4, 128; Bp. 41, 4; Sl. 94). ತುಂಗಾ ದ್ರೆಗೆ ತುಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗವುಂಟೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ತುಂಗಿ tuṅgi. *A kind of basil or Ocymum* (= ಆಮಗಸ್ಕಿಲೆ; see ಭಾಮಿನಿ ಜೇಳೆ).

ತುಂಗೆ tuṅge. = ತುಂಗ. A grass the root of which is a fragrant bulb and is imagined to contain a pearly concretion (Tē.). — ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. The bulb of Cyperus rotundus (ಕುಟ್ಟಿಮ, ಗೋಧರ್, ಗೋಪುರ, etc. Sl. 155; ಗೋಪುರ 452; ವೀರರ 453; My.). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ (ತುಮಿಲ್ದ, ಮುನ್ನೆ, etc., ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೆಮುನ್ನೆ, ಧವ್ರಮುನ್ನೆ 162). — ತುಂಗೆಮುನ್ನೆ. = ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. (My.; Tē.). ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೆಮುನ್ನೆ, see s. ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. — ತುಂಗೆಮುಲ್ಲು. The Cyperus grass (My.).

ತುಚ್ಛ tuccha. Tbh. of ತುಚ್ಛ (Śmd. 340), ತುಚ್ಛ.

ತುಚ್ಛ tuccha. = ತುಚ್ಛ, ತುಷ್ಟ. *Empty; void, vain;* small, trifling; insignificant, contemptible; low, mean. ತುಚ್ಛನ ಸಂಗದ ಬಾಯೋಲ್ದಕ್ಕಿನ್ನಲೂ ತುಚ್ಛನ ಸಂಗದ ಬಾಯೋಲ್ದು ಬಾಸಿ.— ತುಚ್ಛರುಗಳು ಆಯುವದನು ತುಚ್ಛನಿನ್ನ ಕಥೆ (Prvs).

ತುಚ್ಛಕ tuccha. = ತುಚ್ಛ. *Empty; void, vain;* etc.

ತುಚ್ಛಧಾನ್ಯ tuccha-dhānya. *Straw, chaff, blighted grain.*

ತುಚ್ಛ್ಯ tucchya. = ತುಚ್ಛ. (Śmd. 340).

ತುಟಾರ tuṭāra. Inconsideration, indiscretion (My.; *cf.* Mhr. ತುಟಾರೇಂ; Mhr. ತುಟಾ, that snaps readily; that readily breaks in and quarrels, snappish; ತುಟಾರ, broken down, wasted, spent, unconnected). ತುಟಿ ಮೀಸೆಯ ಹಲ್ಲು ತುಟಾರದ ದೂತು ಸರಿ ಮೂಡದಾಸ (Prv.)

ತುಟಾರಿಸು tuṭārisu. To be inconsiderate or indiscreet (Bh. 7, 15, 10; 7, 16, 34; 7, 19, 27; My.).

ತುಟಿ tuṭi. The lip (ಅಧರ, ದಷ್ಟೌಷ್ಠ, ಓಷ್ಠ, ದಶನವಾಸನ Hlī.; Mr. 318; ಓಷ್ಠ, ಅಧರ, ರದನವಸ್ತ್ರ, etc. Nr., Sl. 213; ಅಧರ 454; ನಮ್ಮ್ರ, ಓಷ್ಠ Nn. 63; ದಶನವಸ್ತ್ರ, ಅಧರ 67; Bp. 20, 11; 54, 81; J. 30, 4; C.; T. ತುದಿ; M. ಚೆಂದಿ, ಚೆಪ್, ಚುಂಬ್; Tu. ದುವಿ). ಹಕ್ಕೀ ತುಟಿ (ಪಂಮ, ಪ್ರೌಢಿ Sl. 178, *only* in Sl.). ತುಟಿಗೆ ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲ, ಕಟಿಗೆ ಪಂಚಾರ್ತಿ ಬಂದುಸಿದ ಹಾಗೆ.— ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು.—ತುಟೀ ಕಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ದುವ ಫೋಜನ ಯಾಕೆ?—ತುಟೀ ಮೀಸೆಯ ಹಲ್ಲು, ದುವಾ ಮೀಸೆಯ ಕಲ್ಲು.—ತುಟೀ ಮೇಲೆ ವೀಳ ಹಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.—ತುಟಿಕ ದಾ! ಎನ್ನರೆ ತುಟೀ ಬಿಚ್ಚನಕ್ಕೆ.—ನುಂಗ ದಾರದ ತುತ್ತು ತುಟೀ ಮೀಸೆಯ ಹಲ್ಲಾಸಿದು (Prvs.). See Prv. s. ತುಟಾರ.

ತುಟ್ಟ tuṭṭa. = ತುತ್ತ q. v., (ತೊಟ್ಟು 2). — ತುಟ್ಟ ತುದಿ. The very end (My.; Tē. -ತುದಿ).

ತುಟ್ಟಿ tuṭṭi (Tbh. of ತ್ರುಟಿ?). Dearness, excess of price; dear; dearly, at a high rate (ಅರ್ಘ್ಯ G.; C.; Tē. ತುಟ್ಟು, loss, failure in mercantile profits). ಅವರು ಬದಂಗದನ್ನು... ತುಟ್ಟಿ ಮಾಜುತ್ತಿದ್ದರು (B. 3, 13). ತುಟ್ಟಿಯಿದ್ದ ಮಾಜಿ, ಬಹಳ ಹಣ ಗಬಿಸಿದರು (3, 63). ಕೇವರವು ತುಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ (3, 107). ಅದು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಇದು ಕೊಣ್ಣು, ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾಜುತ್ತಾರೆ (5, 102). ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟೆಗಾದ (Prv.).

ತುಟ್ಟಿಸು tuṭṭisu. Strength to be diminished, impaired, or lost; to decrease in power (ಶಕ್ತಿ ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; *cf.* ತುಟು 39); to grow less (Bh. 3, 13, 45). ತುಟ್ಟಿಸಿದ (Śmd. 273).

ತುಡಗ tuḍagu-aa. = ತುಮುಗ, q. v. (ತಸ್ಕರ Čb.; B. 5, 125; My.). ಆನೆ ತಾ ತುಡಗಾಗಿ, ಪ್ರಾಸಿ ಮೂರ್ಖನುಡಾಗಿ, ಘೋಷಾಪ ದಾರಣಾದರೆ ದೂಡಿಪುದು ದೂಷದಂಗಳವೆ? (Sp.).

ತುಡಗತನ tuḍagatana. = ತುಮುಗತನ, q. v. (My.).

ತುಡಗಿ tuḍagi. = ತುಮುಗಿ. A female thief (My.).

ತುಡಗು tuḍagu. = ತುಮುಗು, q. v. (My.). ತುಡಗ ದೂಡಿಪುದು (ಮೂಷಿಕ G.).

ತುಡಗೆ tuḍage. = ತುಡಿಕೆ, q. v.

ತುಡಿ tuḍi. = ತುಡು 3. A stolen thing (J. 6, 53).

ತುಡಿಕು tuḍiku. = ತುಡುಕು 1, etc. (B. 5, 31).

ತುಡಿಕೆ tuḍikē. A fruit store-house (My.).

ತುಡಿಗೆ tuḍigē. = ತುಡಿಕೆ, ತುಡುಕೆ, (ತೊಡ 1), ತೊಡಕೆ, ತೊಡಿಕೆ, ತೊಡುಕೆ. (Putting to or on; that is put on): certain clothing or dress; an ornament. ತುಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಿಂ (Śmd. 156, o. r. ತುಡಗೆಯಂ). See ಆಂಗತುಡಿಗೆ, ಉಳ್ಳುಡಿಗೆ, ಕವಿತುಡಿಗೆ, ಚಿತ್ರತುಡಿಗೆ.

ತುಡಿಯಿಸು tuḍiyisu. = ತುಡಿಸು, ತೊಡಿಸು 1. To put on another (Riv. 13, after 59).

ತುಡಿಸು tuḍisu. = ತುಡಿಯಿಸು, etc. To cause to put to or on. 2, to put on another (Čpr. 5, 119; 6, after 64; Bp. 56, 5).

ತುಡು tuḍu. 1. (Śmd. 91). = ತೊಡು 1. To join, to put to or on; to put (the arrow) on (the bow); to put on, as ornaments or clothes adapted to the body, *e.g.* a jacket, trowsers, etc. (ಪರಸಕ್ಕಾನ Śmd. Dh.; ಕಣಿಯ ಸಕ್ಕಾನ Śm. 92; ಘೂಡಣಾ ದರಣ Śmd. Dh.; see Tbh. ದಷ್ಟ; T. ತೊಡು, ತುಡಕ್ಕು, ತೊಟ್ಟಯ್; M. ತೊಡು; Tē. ತೊಡಗು, ತೊಡೆಂಗು, ತೊಮುಗು; T., M. ತೊಗು, to join, be united, see ತೊಂಗಲ್; T. ತುಗಿಲ್, M. ತುಗಲ್, ತುಯಿಲ್, cloth, dress; *cf.* ತೊಗಲು, ತೊಗೆ, ತೊಕ್ಕು 4); to cover (Bh. 1, 20, 55). P. p. ತೊಟ್ಟು. ತುಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಿಂ (Śmd. 156). ತೊಟ್ಟಿಂ, ತೊಟ್ಟಡಂ (282). ವಸುರಂಗಿಯನು ತೊಟ್ಟನು (Bh. 3, 13, 19). ಕೂರ್ಮಾಸದಂ ತೊಟ್ಟು (Riv. 5, 51). ಈ ತ್ಯನಕಳವಮಂ ತೊಟ್ಟು (6, after 11). ರಾಧೇಯಂ ತೊಟ್ಟ ಬಾಣವ ತೊಸ (J. 8, 40). See Čpr. 6, 36. 37; Abh. P. 7, 81; 13, 47. 59; Grj. 1, 55; J. 33, 22; ಬೆಗ್ಗಣಿಪುದು, ಪೋಂಗುವ್ಯ ಸನ್ನುಡು.

ತುಡು tuḍu. 2. = ತೊಡು 2. Putting on, etc. — ತುಡು ಜೊವರ್. -ಸೊವರ್. (Śmd. 83. 204). An ornamented or trimmed lamp.

ತುಡು tuḍu. 3. = ತುಡಿ, ತುಮುಗು. — ತುಡುತಿನ್ನಿ. = ತುಡುಗುಣಿ. A person who makes stolen or furtive entertainments, or one who eats stolen things. ತುಡುತಿನ್ನಿ ಗನ್ನಡಾ ಬತಕ್ಕ ಬಲ್ಲಳೇ? ಕವನ ತನ್ನಿಚ್ಛೆ, ಕುವಿನಿ, ತುಪ್ಪವ ಬೆರನಿ, ಜೊಮದು, ಕುಲ್ಲೆ ದನೊ! (Sp.).

ತುಡುಕಿಸು tuḍukisu. To cause to seize, etc. (Bp. 44, 48; 51, 56).

ತುಡುಕು tuḍuku. 1. = ತುಡಿಕು, ತುಮುಂಕು. To grasp quickly, hastily, suddenly, or firmly, to seize, to snatch, to grasp; to touch with some force, to touch (ಸತ್ವರಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; Tē. ತೊಡುಕು, ತೊಡುಗು; T., M. ತೊಡು, to touch; *cf.* ತೊಡಕು 1). See Čpr. 7, 127; Abh. P. 3, 35; 7, 57; Riv. 5, 41. 71; 6, 20; 9, 60; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 20. 27; 6, 2, 2; 8, 23, 40; J. 4, 13. 36; 8, 22; 9, 14; 13, 15; 28, 45. 46; Rām. 1, 13, 10; ಕೆಮ್ಮುಡುಕು 1.

ತುಡುಕು tuḍuku. 2. Grasping quickly, etc. See ಕೆಮ್ಮುಡುಕು 2. — ತುಮುಕುಗಾಯ. A wound that catches or

hits (Bh. 3, 10, 52). — ತುಡುಕುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A horse that is firmly reined (Bh. 9, 2, 44). — ತುಡುಕುಳಿ. -ಉಳಿ 3. A grasping thief (V. 38, 47). — ತುಡುಕುವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Joint-light (Râm. 1, 16, 41).

ತುಡುಗ tuḍuga-a3. = ತುನಗ. A thief, a trickish, dishonest man, a rascal (ಚೌರ, ತಸ್ಕರ, ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ, ಪಟ್ಟಿಕರ, ಮುಲಿಮ್ಲುಚ, ಸ್ತೇನ, ಸ್ತೇಯಿ G.; My.). See B. 3, 38; 5, 106.

ತುಡುಗತನ tuḍugatana. = ತುನಗತನ. Theft, thievishness, rascality, mischievousness (My.; ಸ್ತೇಯ G.).

ತುಡುಗಿ tuḍugi. = ತುಡಿಗಿ. (My.).

ತುಡುಗು tuḍugu. = ತುನಗು, ತುತಿ, etc. Theft, stealth, rascality, etc.; a stolen thing (ಅಪಹಾರ, ಕಳವು G.; My.; B. 3, 29; T. ತುಡುಕ್ಕು). ತುಡುಗಿನ ಧನ (ಕೋಪ್ಯ G.; My.). ಮೃಡನ ದೋಷದಿಂ ಇನ್ದು ತುಡುಗಂ ತಿನ್ದ ವಿದಮ್ಪೋಲೆ (Bp. 24, 56). — ತುಡುಗ ಆವು. A thievish, straying cow (B. 3, 22). — ತುಡುಗ ದನ. Thievish, straying cattle (My.). — ತುಡುಗ ಮಾಡು. = ತುಡುಗು. (B. 5, 268). ತುಡುಗ ಮಾಡೋಡಿ (ಅಭಿಗ್ರಹಣ, ಅಪಹಾರ G.). — ತುಡುಗ ಮೇ. To graze stealthily (B. 3, 22). — ತುಡುಗುತಿ. -ಉಣಿ. = ತುಡುತಿನ್ನಿ. Who or what lives on stolen things, etc. (Bp. 40, 65; V. 14, after 81). See ಪಾಪಿ. — ತುಡುಗುತಿನ್ನಿನಾಯಿ. A dog that lives on stolen things or by stealth (ಹಾಲ್ಲಿನೆಮಾರಿ Śmd. I; Čt. II, 81). — ತುಡುಗು ಮಾಡು. To steal. ಧೂರಾಶ ತುಡುಗು ಮಾಡೋರು (G. 306). See B. 2, 29; 3, 78.

ತುಡುಗೆ tuḍuge. = ತುನಿಸೆ, etc. (ಧೂಪಣ, ಆಲಂಕಾರ, ಸೀವಪ್ಪ, ಆಭರಣ IIIā.). ಕೊರಳಲಿಕ್ಕುವ ತುಡುಗೆಯೆಲ್ಲಂ (ಗ್ರೈವೇಯಕ IIIā.). See ಮೈಲ್ಲುಡುಗೆ.

ತುಡುಂಕು tuḍuṅku. = ತುನುಕು 1. See Čpr. 5, 64; Rāv. 5, after 25; 6, after 11 (twice) and after 24; 8, after 125; Śāv. 1, 33; 3, 38.

ತುಡುಪು tuḍupu. An oar (T.); a flat wooden spoon (My., occasionally; T. ತುಡುಪ್ಪ, a stirrer, etc.; *cf.* ತುಡಿ 4 and see ತುಣುಕು 2).

ತುಡುಬು tuḍubu. A kind of drum (Tē. ತುಡುಂ, ತುಡುಮು; T., M. ತುಡಿ, a small drum; *cf.* ಬುಡುಬು). ತುಡುಬು ಬಡಿಯುವೆ ವನಿಯು ಕೊಮುದಬೇಕೊ? (Dp. 148).

ತುಣಕ tuṇaka. = ತುಣಕು 1, ತುಣುಕು 1, ತುಳಕು 2. A fragment, a piece, a bit (ತಳು Čb.; T. ತುಣಿ, ತುಣ್ಪೆಲ್ಪು; M. ತುಣಿ; Tē. ತುನಕ, ತುನಿಯು; T. ತುಣಿ, to cut in pieces; Tē. ತುನಿ, ತುನುಗು, to go to pieces, etc.; ತುನುಮು, to break or cut to pieces, to pluck, etc.; Mhr. ತುಟಕ, broken). ಪಡೆ ಆಯ್ದೀ ತುಣಕ (ಲಕ್ಷಕ G.).

ತುಣಕು tuṇaku. 1. = ತುಣಕ, etc. (ಆರ್ಧ, ಛಿತ್ತ, ವಿದಲ, ಶಕಲ G.; My.). ಆಯ್ದೀ ತುಣಕು (ಪಾಪಿ G.). ಒನ್ದು ತುಣಕು ರೊಟ್ಟಿ (B. 3, 22). ತುಣಕಾಗದಣ್ಣಾ (ಅಮಣ್ಣ G.). — ತುಣಕು ತುಣಕು. rep. (My.).

ತುಣಕು tuṇaku. 2. = ತುಣುಕು 2, etc. (My.).

ತುಣಿ tuṇi. = ತುಯಿ 1. To tread (My.). — ತುಣಿಪಾಟಿ. = ತುಯಿಪಾಟಿ. (My.).

ತುಣಿ tuṇi. *The tree Celtis toona.*

ತುಣಿಸು tuṇisu. = ತುಯಿಸು. (My.).

ತುಣುಕಿಸು tuṇukisu. = ತುಳುಕಿಸು. To cause to shake or be agitated (My.).

ತುಣುಕು tuṇuku. 1. = ತುಣಕ, etc. (My.).

ತುಣುಕು tuṇuku. 2. = ತುಣಕು 2, ತುಳಕಾಂಬುಗು, ತುಳಕು 1 q. v., ತುಳಕ, ತುಳುಕು 1 q. v., ತುಳುಂಕು, ತುಳ್ಳು. To shake or be agitated, as water (My.; T. ತುಡುಪ್ಪ, a stirrer, an oar, etc.; ತುಡಿಪ್ಪು, palpitation; M. ತುಡ, to splash violently; *cf.* ತೊಣೆ, and see ತುಡುಪ್ಪ).

ತುಣ್ಣ tuṇṭu-a3. A mischievous, wicked, rascally, insolent, lewd man, a rogue, etc. (My.; B. 5, 106; M. ತೊಣ್ಣ; Tē. ತುಣ್ಣೆ, ತುಣ್ಣರಿ; T. ತುಣ್ಣಾರಿಕ್ಕಾರ; T. ತುಣ್ಣಾರಂಗ, insolence; mischief). ತುಣ್ಣನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗನ್ನ ಕೆಟ್ಟಿರೆ ಬಣ್ಣಸನ್ದಿರುವನು.—ತುಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ನನ್ನರು ಬನ್ದರೆ ಗನ್ಟೆಗಿನ್ನ ಕಜೆ.—ತುಣ್ಣನಿಗೆ ನನ್ನರೆಲ್ಲ ಬನ್ನಾರ ಹಾಗೆ.—ತುಣ್ಣೆಲ್ಲಿದನಿಗೆ ತುಣ್ಣನ ಧಮ ವೇನು? (Prvs.). — ತುಣ್ಣಕುದುರೆ. A wicked horse (My.). ತುಣ್ಣಕುದುರೆಗೆ ಗನ್ನಲಗಾಮು (Prv.). — ತುಣ್ಣತುಮಗ. A wicked boy (B. 1, 13; My.).

ತುಣ್ಣಕತನ tuṇṭakatana. = ತುಣ್ಣತನ. (B. 3, 82).

ತುಣ್ಣತನ tuṇṭatana. Wickedness, mischief, roguishness, impudence, lewdness (My.; G. 183. 184).

ತುಣ್ಣಿ tuṇṭi. A wicked, etc. female (My.).

ತುಣ್ಣು tuṇṭu. = ತುಣ್ಣತನ. Wickedness, etc. (My.; *cf.* ತುಣ್ಣ 2, ತೊಣ್ಣು 2). — ತುಣ್ಣಾಟಿ. Wicked, etc. behaviour (My.). — ತುಣ್ಣಮುಂಡೆ. A wicked, etc. widow (My.; see Prv. s. ಪಣ್ಡೆ).

ತುಣ್ಣ tuṇḍa. *A beak;* a snout; a trunk; *the mouth;* the point of an instrument. *Cf.* ತೊಣ್ಣಲು.

ತುಣ್ಣಕೇರಿ tuṇḍakēri. = ತುಣ್ಡಕೇರಿ.

ತುಣ್ಣಂಗಿ tuṇḍaṅgi. = ತೊಣ್ಣಂಗಿ, q. v.

ತುಣ್ಣಿ tuṇḍi. = ತೊಣ್ಡಿ, ತೊಣ್ಣೆ. A beak; the mouth. 2, the navel. 3, *a prominent navel* (ಬಾಗುತುಮೊಳ್ಳದ Mr. 388). 4, a kind of gourd (= ತುಣ್ಡಿಕೆ, etc.).

ತುಣ್ಣಿಕ tuṇḍika. Furnished with a snout or trunk; (one who brings near, see ಆಲಂ-).

ತುಣ್ಣಿಕೆ tuṇḍikĕ. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb. (ಬಿಪ್ಪ, ಪಿಪ್ಪು, ತೊಣ್ಣೆ Mr. 127).

ತುಣ್ಣಿಕೇರಿ tuṇḍikēri. *The cotton plant.* 2, = ತುಣ್ಣೆಕೆ, *the Momordica monadelpha* Roxb. (ತೊಣ್ಣೆ IIIā.).

ತುಣ್ಣಿಕೇಶಿ tuṇḍikēśi. = ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ No. 2. (Sk.; ತೊಣ್ಣೇ ಬಳ್ಳಿ G.).

ತುಣ್ಣಿಭ tuṇḍibha. *Having a prominent navel.*

ತುಣ್ಣಿಲ tuṇḍila. *Having a prominent navel* (or belly, ಮಿಟ್ಟಿಗ Mr. 388; *cf.* ತುಣ್ಡಿಲ). 2, speaking harshly or severely. 3, loquacious.

ತುಣ್ಡಿಸು tuṇḍisu. To cut or break into pieces or parts, to make piece-meal, etc. (My.; Bh. 3, 23, 42; Śāv. 4, after 6; Rāv. 8, after 120; J. 4, 44; 20, 28; Tē. ತುಣ್ಡಿಂಚು; T., M. ತುಣ್ಡಿ; see ತುಣಕ). 2, to go to pieces (Bp. 58, 56).

ತುಣ್ಡು tuṇḍu. 1. A fragment, a piece; a bit, a little (ಉನ್ನು, ಲವ Nn. 65; ಗುಣ, ಲೇಶ 78; ತಲ್ಲ, ಲವ 137;

ಕಣ್ಣೆಳೆ Kk. 74; ಪಲ್ಲ Sl. 407; ಪೋದು G.; Bp. 51, 81; J. 12, 44; 22, 32. 26; B. 4, 54. 157; My.; T., M. ತುಣ್ಣ; Tc. ತುಣ್ಣೆ); a small piece of cloth (My.; T. ತುಣ್ಣು); the state of being small, short or petty. ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಣು ಕಾಯೋಕೆಯೆ ತುಣ್ಣು (Dp. 54). ತುಣ್ಣೆಲ್ಲದವನಿಗೆ ತುಣ್ಣಿನ ಧಯ ದೀನು? (Prv.). See Sl. 110. 399. — ತುಣ್ಣುಕಾಲು. A mutilated, maimed leg (My.). — ತುಣ್ಣುಸಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A small spark (Rām. 5, 8, 77). — ತುಣ್ಣುಗೆಯ್. = ತುಣ್ಣು ಮಾಡು. ಪದಣವಿದು ದೂಕಮಂ ತುಣ್ಣುಗೆಯ್ದು ಉಳ್ದು ತುದಮ (ಪಲ್ಲೂರ Mr. 218). — ತುಣ್ಣು ತುಣ್ಣು. rep. (Ū. Bp. 11, 11). ತುಣ್ಣುತುಣ್ಣುದೊರೆಗಳು ಕುವಿ ಹಿಣ್ಣುಹಿಣ್ಣು ಸೈನ್ಯ ಕವಿಸಿದರು (Prv.). — ತುಣ್ಣುದೊರೆ. = ತುಣ್ಣುದಾಳಿಗಾವ. See Prv. s. ತುಣ್ಣು ತುಣ್ಣು. — ತುಣ್ಣುದಾಳಿಗಾವ. A petty chieftain (My.). — ತುಣ್ಣು ಪಿಣ್ಣ. A small piece of cloth and food given as alms. ತುಣ್ಣು ಪಿಣ್ಣ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇರೆ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು ಏನು? (Prv.). — ತುಣ್ಣುಬಟ್ಟೆ. A small piece of cloth (My.). — ತುಣ್ಣು ಮಾಡು. To cut or break into pieces or parts (My.; ತುಣ್ಣಿಸು G.). ತುಣ್ಣು ದೂ ಪಿದರೂ ನೀರು ಒಣ್ಣಾಗದೆ ಇರದು (Prv.).

ತುಣ್ಣು tuṇṇu. ನ. (= ತುಣ್ಣು, ದೊಣ್ಣ ೨). Mischief, rascality, etc. ಬಣ್ಣುಹೆಣ್ಣ ತಿರುಗಾ, ತುಣ್ಣೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತಿರಗೋ ಮುಗಡಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಪಣ್ಣ ತಪ್ಪದು (Sp.). ತುಣ್ಣು ದೇವರಿಗೆ ಪುಣ್ಣುಪುಜಾರಿ (Prv.).

ತುಣ್ಣುತನ tuṇṇutana. (= ತುಣ್ಣಾಟನ). (B. 4, 200).

ತುಣ್ಣಿ tuṇṇi. = ತುಣ್ಣೆ. The penis (T. ತುಣ್ಣೆ; M. ಕುಣ್ಣಿ, ತುಮ್ಮ, ತುಣ್ಣಿ, ಜೂತು; Tc. ತುಲ್ಲಿ, ದುಲ್ಲಿ). See ದೊಡ್ಡತುಣ್ಣಿ.

ತುಣ್ಣೆ tuṇṇe. = ತುಣ್ಣಿ. (My.). ತುಣ್ಣೆಯುಣ್ಣರೂ ಪರಿಚಾರ ಸದ ಣಾನ ಜೀವ (Prv.).

ತುತಿ tuti. Tbh. of ಸ್ತುತಿ (Śmd. 358; My.).

ತುತಿಸು tutisu. = ಸ್ತುತಿಸು. (Bp. 5, 37; 43, 32; 61, 54; My.).

ತುತೂರಿ tutūri. = (ತಿತ್ತಿರಿ ೨), ತುತ್ತಾರಿ, ತುತ್ತೂರಿ. A long trumpet (My.; Tc. ತುತಾರಿ, M. ತುತ್ತಾರಿ, Mhr. ತುತಾರೀ). ತುತೂರಿಯುದಿದರೆ ತುದಿ ಬಿಸ್ಸೀತೇ?—ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ, ತುಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಓದಿ ಮೋದ (Prvs.). See Prv. s. ಪಿತೂರಿ.

ತುತ್ತ tutta. = ತುಟ್ಟ. Another form of ತುದಿ (Śmd. 229). — ತುತ್ತತುದಿ. (Śmd. 229). The very point or end (My.). ನೆಗೆದಯ್ ಮೋಕದ ನೀಳ್ದ ತುತ್ತತುದಿಯುಂ ನೀಂ (229, o. r. ತುಟ್ಟ.).

ತುತ್ತ tutta. = ತುತ್ತು, ತುತ್ತೆ. Tbh. of ತುತ್ತ. (My.).

ತುತ್ತಾರಿ tuttārī. = ತುತೂರಿ. (My.).

ತುತ್ತಿ tutti. The mulberry tree, Morus indica (Mhr., H. ತುತೀ, ತೂತ; B. 5, 89; ಕಪ್ಪಂಗು, ಪುಗ Čb.).

ತುತ್ತಿದ tuttida. A proficient, etc. man (ಪಿತ್ತೆಗ, ಕೈತ Kk. 82; ಪಿತ್ತಗ Śmd. II; *cf.* ತುದಿಗ 1 & 21).

ತುತ್ತು tuttu. 1. To take by mouthfuls, to eat; to swallow (ಕಾಲುಣ Śmd. Dh.; Bh. 3, 6, 49; T. ತು, ತುಯ್; ತುಮ್ಬು, to fill up; to eat; ತುಮು, to be close or thronged; to be eating; see ತುಮಿಳು, ತುಮುಗು 1, ತೂಸ್ತು 1; *cf.* ತಿಕ್ಕು). ಒತ್ತಾತ್ತು ಎಮ್ಮಿನಂ ತುತ್ತಿ, ದೇವಗಣಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪರಿಯಾಗಿ ಬಾಜ (Śmd. 79).

ತುತ್ತು tuttu. ೨. = ತೊತ್ತು ೨. A mouthful of food, as much rice as forms a mouthful; a morsel; food (ಗ್ರಾಸ, ಕವಲು Nr., Sl. 317; ಆಮುತಿ, ಕವಳ Mr. 220; ಜೀವನ, ದಳಗೆ, ಕವಳ Kk. 46; Śm. 59; My.; T. ತುಮ್ಬು, ತುತ್ತಿ, ತುಸ್ಸು, ತುಪ್ಪು, ತುಪ್ಪು, M. ತೊಮು, food). ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು (ತರು, ಪವಿಸ್ Mr. 260). ತೋರ ತೋರದ ತುತ್ತುಗಳಲ್ಲ್ ಒತಸೋದನೆ ತಾಂ ಮಾಡುತ್ತ ಸಿದಿದು,... ನೀಡುತ್ತಿರಲು (Bp. 8, 15). ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ತುತ್ತು ತುದುಕುವುದೆಲ್ಲಿ.—ತುತ್ತು ತೂಕಾ ಕೆಲಸಿದು.—ತುತ್ತು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿಸ್ಸ ಮುದಿಸಿತು.—ತಲೇ ಮೂದು ತುತ್ತು ತಿರುಗಿದರೂ ತುತ್ತು ದಾಯಿರಿ.—ತುತ್ತು ಕೆಮ್ಮಿಗೆ ಬಸ್ಸರೂ ಮುತ್ತೆ ದಾಯಿಗಿಲ್ಲ.—ತುತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದ ರೆ ತೊತ್ತು ಆಗಿದ್ದಾಳು (Prvs.). See Grj. 4, 97; Bh. 1, 10, 32; V. 5, 84; J. 6, 52; B. 5, 94; ಒರ್ಮತ್ತು, ಬಾಯುಮುತ್ತು; Prvs. s. ಸುಂಗು. — ತುತ್ತಂಗೋಳ್. -ಕೋಳ್. = ತುತ್ತುಗೋಳ್ಳು. (Bp. 56, 21). — ತುತ್ತುಗೋಳ್ಳು. -ಕೋಳ್ಳು. -ಗೋಳ್. To take a mouthful (J. 16, 41). ಎತ್ತೊದಳ್ಳೆ ದೊತ್ತು ಕಳದರೆ ತುತ್ತುಗೋಳ್ಳ ಜೀವದೇ? (Prv.). — ತುತ್ತು ತುತ್ತು. rep. ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಮ್ಮಾರ್ಪಣವೇ? (Prv.). See Bp. 15, 25; 33 sum.; 33, 11; 47, 40.

ತುತ್ತು tuttu. = ತುತ್ತ, etc. See ಕೂಡಾದೋಕಿದ.

ತುತ್ತೂರಿ tuttūri. = ತುತೂರಿ, etc. (My.).

ತುತ್ತೆ tuttĕ. Tbh. of ತುತ್ತ. (G.).

ತುತ್ಥ tuttha. = ತುತ್ತ, ತುತ್ತು, ತುತ್ತೆ. *Blue vitriol, sulphate of copper.* 2, a stone, a rock.

ತುತ್ಥೆ tutthĕ. *The indigo plant.* 2, *small cardamoms.*

ತುತ್ವ tu-tva. The syllable ತು (Śmd. 146. 183. 288).

ತುದ tuda. Striking, pricking, stinging. See ಆರುದ್-, ವಿ ಧುದ್-.

ತುದಾ tudā. (= ಸುದಾ). Or, perhaps, however (My.).

ತುದಿ tudi. = (ಜೋಜ್, etc.), ತುತ್ತ. An extremity, an end, a point, a top, a tip; end (ಅಗ್ರ Śmd. 171; Kn. 82; ಅಕ್ಷ, ಅನ್ತಿಮ, ಅಗ್ರ್ಯ, etc. Mr. 459; ಅಕ್ಷ Śmd. 146 Cm.; My.; Tc. ತುದೆ, ಸುವೆ; T. ತುವಿ, ತುಯ್, ತೂಪು, ತೂಪು; M. ತುತ್ತ, ತುಂಜ, ತುಪ್ಪಿ, ತುದ್ದು, ತುಂದ್ಯ). ತುದಿಯಾದುದು (ಅಕ್ಷ, ಅಕ್ಷಿಮ, ಅಗ್ರ್ಯ, ಅಗ್ರಿಮ Hlā.). ದುರದ ತುದಿ (ದೆರಸ್, ಅಗ್ರ, ಪಿಮರ Nr., Mr. 104; ಕ್ಷಾಗ್ರ, etc. Hlā.; ಬಾಜವಾಗ್ರ, ಪಿಮರ Nn. 4). ದೊ ಲೆಯ ತುದಿ (ಜೂವಳ, ಕುಜಾಗ್ರ Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ (ಶೃಂಗ, ಗರ್ವ ತದ ಅಗ್ರ Kn. 28; ದೀಪಾವಳಿ 118). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಣೆಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ, ಬಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ಬಾಯಿಯ ತುದಿ (ದ್ವಿಪದಕ್ಷದ ಅಕ್ಷ 102). ಸಣ್ಣೆಕ್ಕುಂ ಕೂರಿಕ್ಕುವುದ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಕೂಳ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ತುದಿ (ಆಪಸ, ಆರ್ಕ Sl. 287). ಕೆಲಸದ ತುದಿ (ಸಾಹಿ, ಆಪಸಾಹ 400). ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ಬಲೆ, etc. Śm. 71). (ಕಣ್ಗಳ) ಸಮುವಣ ಕರ್ಪೂಂ ಕಯಿಯಣ ಕಮುಬೆಳ್ಪುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪೂಂ (Śmd. 81). ಕಚ್ಚಿದ ತುದಿಯನ್ (the object aimed at) ಅಲಿಯದೆ ನುಡಿಪುದು (Bp. 28, 33). ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಮುದು ದೇ ಗುಣ.—ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ ಎದ್ದಿದ್ದರೂ ಕೆಳಗೆ (Prvs.). See Ch. v. 178. 179. 226; Čpr. 2, 41; Bp. 42, 18; 43, 1; 51, 48; Rāv. 6, after 11; 13, 87; Bh. 1, 20, 35; J. 11, 14. — ತುದಿಕಾಲ್. -ಲು. The extremity of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರವದ Hlā.; My.). — ತುದಿಕುಣ್ಡಿ. The hip, the loins (ಕಟಿ, ಕಟಿಪ್ರದೇಶ Hlā.). — ತುದಿಕೆಯರ್. The tip of an elephant's trunk (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlā.; T.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯರ್ (ಕರಿಹಸ್ತಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Nr.). 2, the extremity of the hand or arm (My.). — ತುದಿಗಯ್ದು. -ಅಮ್ಮು. To go to the extreme, to be hazardous (Rāv. 13, 12). — ತುದಿಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. = ತುದಿಕಾಲ್. (J. 8, 18). — ತುದಿಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. The extremity or tip of the nose (Mr. 280). — ತುದಿಗುಣ್ಣು. A summit. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಗುಣ್ಣು (ಕೂಟ, ಪಿಮರ, ಶೃಂಗ Sl. 113). — ತುದಿಗುಣ್ಡೆ. = ತುದಿಕುಣ್ಡಿ. (ತಿಪ್ಪೇರ್ದ Mr. 331). — ತುದಿಗೆ ಬರು. To be nearly ready (My.). — ತುದಿಗೆಯರ್. = ತುದಿಕೆಯರ್ No. 2. (My.). — ತುದಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To stand on tiptoe (Śśv. 2, 80). — ತುದಿಗೋಡು. -ಕೋಡು. The very point or top; the highest branch (Čpr. 5, 47; Rāv. 13, 12). — ತುದಿನಾಲಿಗೆ. The tip of the tongue (Rām. 5, 8, 57; B. 3, 40; 5, 28). — ತುದಿಪೆಲೆ. The

uppermost story of a building (J. 30, 36). — ತುದಿಪದ. The highest state or dignity (Bp. 4, 63). — ತುದಿಪದವಿ. = ತುದಿಪದ. (Bp. 24, 19). — ತುದಿಬಾಲು. The extremity or end of a tail (C.; B. 4, 36. 211). — ತುದಿ ಮುಟ್ಟಿ. To the end; completely (My.). — ತುದಿ ಮುಟ್ಟಿಸು. To bring to the end, to carry out, to do (a thing) completely (Bp. 6, 7; 22, 66). — ತುದಿ ಮುರಿ. The point to be broken off, to be injured (Bp. 47, 14). — ತುದಿಮೂಗು. The extremity or tip of the nose (Mr. 280; My.). — ತುದಿಮೊದಲ್. -ಲು. The foremost point or part (ಅಗ್ರ, Mr. 516). 2, the very beginning, commencement or root (Bp. 1, 58). 3, beginning and end (J. 10, 22; 17, 60; 19, 54). — ತುದಿಮೊಲೆ. The nipple of the breast (J. 16, 35). — ತುದಿಯ ಕಾಲ್. = ತುದಿಕಾಲ್. (Bp. 43, 85). — ತುದಿಯ ಕೆಯ್. = ತುದಿಕೆಯ್. (ಕರಣ್ಗ, etc. Mr. 155). — ತುದಿಯ ಬೆರಳ್. The tip of the finger (Bp. 47, 42). — ತುದಿವರಂ. To the end. ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರ ಮ್ ಆದರ್ ಲತೆ (ಆರೋಹ Kr.). — ತುದಿಬಾಲು. -ಬಾಲ. = ತುದಿಬಾಲು. (Rām. 5, 8, 34). — ತುದಿಬೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. The finger's point (Rām. 5, 8, 33; 5, 9, 7; 6, 9, 21). — ತುದಿಸೆರಗು. The very edge or end of a garment (J. 30, 24).

ತುನ್ತುರಿ tuntur. ತುನ್ತುರಿಸು. = (ಜೂಪಡು), ತುನ್ತುಱಿ, (ಜೂಪಡು). Drizzling; spray; a drop (Te. ತುಪ್ಪರಿ, ತುಮ್ಪುರಿ, ತುಮ್ಮರಿ, ತೂರಿ, ತುಪ್ರಿ; T. ತುಪರ್, ತುವಲೈ, ತೂವರ್, ತೂಱಲ್, ತೂಱ್ಱಲ್; M. ತೂಱ್ಱಲ್; T., M. ತೂಱು, to drizzle, etc.; ತೂಗು, ತೂವು, to be sprinkled; to scatter; to sprinkle; T. ತುಮಿ, ತುಳಿ, M. ತುಳ್, ತುಳ್ಳಿ, a drop; Te. ತೂರು, to drizzle; see ತೂಱು 3). ಇನ್ತುವುಂ ನಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಬಿಯಲ್! (Si. 74). See Grj. 1, 48; Bp. 13, 12; J. 6, 3; 9, 24; 28, 30; Rāv. 10, after 31; Rām. 5, 8, 88. — ತುನ್ತುಬುಮುಬಿ. A fine, drizzling rain, a sprinkling of rain (My.). ತುನ್ತುಬುಮುಬಿ ಯಿನ್ದ ತೂಬಿನ ಕೆಬಿ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.). — ತುನ್ತುಬುವನಿ. Small drops of water, spray (My.). — ತುನ್ತುರ್ವನಿ. = ತುನ್ತುಬುವನಿ. (Bp. 13, 21). — ತುನ್ತುರ್ವನಿ. = ತುನ್ತುರ್ವನಿ. (ವೈಜಿ, ವೈಜಿತ IIIā.). ಆನೆಯು ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ವನಿ (ವಮುಳು, ಕರಸೀಕರ IIIā.). — ತುನ್ತುರ್ವನಿ. = ತುನ್ತುರ್ವನಿ. (ಸೀತರ ಚೆ. I, 75; J. 30, 11).

ತುನ್ತುರಿ tunturi. = ತುನ್ತುರ್, etc. (ತೀಕರ, ಆಮ್ಬುಕರ Si. 31, *only* in Si.). See 59. 82. 248. 269. — ತುನ್ತುರಿಬಾಮುಮ್ಬು. Watery vapour, fog. ತುನ್ತುರಿಬಾಮುಮ್ಬುತಣ್ಣ (ಹಿಮಾನಿ, ಹಿಮ ಸಂಘತಿ, ಮುಂಜಾಗುಮ್ಬು Si. 32).

ತುನ್ದ tunda. A protuberant belly; *the belly.*

ತುನ್ದಪರಿಮಾರ್ಜ tunda-parimārja. = ತುನ್ದಪರಿಮೃಜ. (ಆಲಸ್ಯದ ದನು G.).

ತುನ್ದಪರಿಮೃಜ tunda-parimṛija. *One who is in the habit of stroking his belly, a lazy man, a sloth.*

ತುನ್ದಿ tundi. *Gorbellied, corpulent;* having a prominent navel.

ತುನ್ದಿಕ tundika. *Gorbellied;* having a large navel.

ತುನ್ದಿಭ tundibha. = ತುನ್ದಿಕ. (Sk.; G.).

ತುನ್ದಿಲ tundila. *Gorbellied (cf.* ತುನ್ದಿಲ); having a large navel. See s. ದುರವ್ಯಕ್ಷ.

ತುನ್ನ tunna. Struck, hit; pricked; stung; *hurt, injured, tormented* (ಪೀಡಿತ, ನೋವು Mr. 448). 2, *the tree Crudela toona* Roxb. (See ಸನ್ನಿವರ್ಗಸಮುಚ್ಚ.).

ತುನ್ನವಾಯ tunna-vāya. *A tailor.*

ತುಪಟ tupaṭa. = ತುಪ್ಪಟಿ, etc. ತುತೂರಿಯೂದಿದರೆ ತುಪಟಿ ಬ್ಯಾತೇ? (Prv.).

ತುಪರಿ tupari. — ತುಪರಿಬೀಳ್ಕಿ. A creeping plant much cultivated, Luffa aegyptiaca Mill. (Z.).

ತುಪಾಕ tupāka. = ತುವಾಕಿ. (Rāv. 5, 52. 59; Śāv. 3, 23).

ತುಪಾಕಿ tupāki. = ತುವಾಕಿ, ತುವಾಕಿ. A musket, a matchlock, a gun (My.; Br.; H. tufang). ತುವಾಕಿ ಹೊಟ್ಟೀಲಿ ಒರಿಂಗಿ ತುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತುಪಾನಿ tupāni. = ತುವಾನು. (B. 5, 128).

ತುವಾನು tupānu. A storm, a typhoon. 2, slander, calumny (My.; Mhr., H. ತುಫಾನ್). ತುವಾನು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ಕೊನ್ದರೆ ಆವೀತೇ? (Prv.).

ತುಪ್ಪ tuppa. Clarified butter, ghee (ಸರ್ಪಿಸ್, ಘೃತ, ಆಜ್ಯ, ಆಧಾರ IIIā., Mr. 183; ಘೃತ, ಆಜ್ಯ Kn. 24; ದಾಸ, ಘೃತ 124; ಘೃತ, ಪವಿಸ್, etc. Si. 316; C.; T. ತುಪ್ಪಗ, ತುಪ್ಪ, see s. ತುಪ್ಪು 2; Mhr. ತೂಪ). ಹೊಸ ತುಪ್ಪ (ವೈಯಂಗವೀನ; ಬೆತ್ತ ತುಪ್ಪ (ತೀನ, ಸ್ವಾನ); ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಘೃತ, ಪಕ್ವ); ಕರಗಿಸಿದ ತುಪ್ಪ (ವಿಲೀನ, ದ್ರುತ); ಜೇನ ತುಪ್ಪ (ಸರಾಳಿ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, etc.); ತುಪ್ಪದಲೆ ದೂಪಿಮುದು (ಸಾರ್ಪಿಷ IIIā.). ಜೇನ ತುಪ್ಪ ಬೆರೆಸಿದ ದುಪ್ಪ (ಮಧು, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, etc.); ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲವು (ದಧಿ ಸ್ಪ); ನಿನ್ನೆ ಕಲೆದ ಮಾಲಿನಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ವೈಯಂಗವೀನ Kn.). ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಆಮ್ಬು ರಸಂಗಳು (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ Kn. 83). ಬೀನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರಿ ಸಲ್ಬುದು (Śmd. 159). ತುಪ್ಪ ಆಕ್ಷ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ನಾಯಿಯುನ್ಣೀಲಿ ಕೆಯ್ ತೊಳಸಿದ.—ತುಪ್ಪವನ್ನ ದೂತಿಗೆ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು, ತಿಪ್ಪೇ ಬಾಲಾದ.—ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಸನ್ದು ಕೂನಿಸುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಮಣ್ಣು ಕೂನಿಸುತ್ತದೆ.—ಒಟ್ಟಿಲ್ಲದ ದೂತು ತುಪ್ಪವೆಲ್ಲದ ಊಟ.—ತುಪ್ಪದ ಆಶೆಗೆ ಎಂಜಲು ತಿನ್ದ (Prv.). See Bp. 14, 9; 32, 30; 51, 32; 57, 18; Bh. 1, 10, 30; B. 1, 15; Prvs. s. ತುಪ್ಪ, ನೆರಮನೆ, ಬೆಣ್ಣು 2. — ತುಪ್ಪ ಗೆಣಸು. A good kind of ಗೆಣಸು (My.). — ತುಪ್ಪದ ಪಾಗಲಾಯಿ. N. (Bp. 58, 6). — ತುಪ್ಪದಯ್ಯಮು. -ಅಯ್ಯಮು. N. (Bp. 58, 12). — ತುಪ್ಪಪೀರೆ. = ತುಪ್ಪೀರೆ. (Si. 150). — ತುಪ್ಪೀರೆ. = ತುಪ್ಪಪೀರೆ. A kind of Luffa (C.).

ತುಪ್ಪಟ tuppaṭa. = ತುಪಟ, ತುಪ್ಪಟಿ, etc. Wool (My.; Te. ತುಪ್ಪಟಿ), etc.

ತುಪ್ಪಲಿ tuppali. = ತುಪ್ಪಟಿ. The plumage on some pigeons' legs (B. 3, 114), etc. ವಕ್ಷಿಯ ತುಪ್ಪಲಿ (ಗಜ G.). See ಅಂಜೆತುಪ್ಪಲಿ.

ತುಪ್ಪಲಿ tuppalu. = ತುಪ್ಪಟಿ, etc. Wool, fine, soft hair, as of cats (B. 3, 30). See ಕೊಣ್ಣಗುಬ್ಬಿತುಪ್ಪಲಿ.

ತುಪ್ಪುಲಿ tuppuli. -ಲಿ. = ತಿಪ್ಪಟಿ, ತುಪಟಿ, ತುಪ್ಪಟಿ, ತುಪ್ಪಲಿ, ತುಬಟಿ. A feather; the soft plumage, or down, of birds; the fine, soft hair of rabbits, etc. (ಪಕ್ಕಿಯ ಕೋದು Śmd. I, Śm. 30; ಮಗದ ಕೋದು Bhn. 7; ಗಜ Ot. I, 66; Cpr. 6. 96; 8, after 101; Te. ತುಪ್ಪಲು; M. ತೂವಲ್, ತೊಪ್ಪಲ್, ತೂಪ್ಪೆ, ತೊಪ್ಪೆ; T. ತೂವಿ; Ta. ತುಯಿ). ಕೊಲದ ತುಪ್ಪಲಿ (ಪತೋರ್ಣ, etc. Kr.).

ತುಬಟ tubaṭa. = ತುಪ್ಪಟಿ, etc. (My.).

ತುಬಾಕಿ tubāki. = ತುವಾಕಿ, etc. (My.; B. 3, 44; 5, 240; ಕೋವಿ G.). ಬಾಕಿಸುವ ತುವಾಕಿ (ಕುತ್ತುಕೋವಿ G.). ತುವಾಕಿ ಬಾಜಿಸು ವದಕ್ಕಾಗಿ ದೂಡಿದ ಮುಂಚೆ (ತೋವು G.). ತುವಾಕಿಯ ಗುಣ್ಣು (B. 4, 131).

ತುಬ್ಬು tubbu. 1. To point out a thief, or to spy out a thief and make him known (ತೂಪ ನೋಡಿ Śmd. Dh.; T. turuvu, to seek; turugu, to explore, examine; T. tuppu, M. tuppuka, tuppuku, search; a clue,

trace; *cf.* ತೂಪ 1, ತೋಪ್, and ಮೋಹಿಲಿ). 2, to be found out or discovered (Bh. 4, 4, 39; J. 30, 31).

ತುಬ್ಬು tubbu. 2. The state of being found out or detected. (ತಲ್ಲಂಛೇ ಡ Śmd. Dh.; Tu.). ತುಬ್ಬಾಗದ ಕಳವ ಮುಚ್ಚಾದ ಮೀರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ತುಮಕಿ tumaki. = ತುಮರಿ, ತುಮ್ಬುರು q. v., etc. (Té. ತುಮಿ, ತುಮಿಕಿ, ತುಮ್ಮಿಕೆ). The wild mangosteen tree, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.).

ತುಮರಿ tumari. = ತುಮಕಿ, etc. (St. & Pl.).

ತುಮಲ tumala. = ತುಮುಲ. *Tumult, etc.*

ತುಮುಲ tumula. *Uproar, tumult, mingled, tumultuous and vehement combat, melée.*

ತುಮುಲಿಂ tumuli. To be enlightened (as the eye by eating, Ćpr. 4, 48), to be re-animated or refreshed (?). ತುಮುಲ್ದಿಂ (Śmd. 49. 55).

ತುಮ್ಬ tumba. = ತುಮ್ಬಾ. See s. ತುಮ್ಬು 1.

ತುಮ್ಬ tumba. = ತುಮ್ಬಿ. (ಕರೇ ಕುದ್ಬಳಕಾಯಿ G.).

ತುಮ್ಬರ tumbara. = ತುಮ್ಬುರು, etc. (ತಿಸ್ಬಳ, ತಿತಿಸಾರಕ, etc. Sl. 130).

ತುಮ್ಬರಿ tumbari. = ತುಮ್ಬರ, etc. (ತಿಸ್ಬಳ Sl. 484).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. 1. = ತುಮ್ಬೆ 1, ದುಮ್ಬಿ, ದುಮ್ಬೆ. A large black bee, resembling the humble bee (ಆಳಿ Śmd. I; ಮುಂಬಿಸಾರಿ, ಅಡವಿ, ಆಲರ್ಷಕ್ಕಿ, ದಡಿಮೆ, ಮೋಳವ್ಯ Śmd. II, Kk. 90; ಭ್ರಮಳಕರ, ಭ್ರಮರ, ತಿರೀಮುಖ, ಧ್ವಮರ, ಧ್ವಂಗ, ದ್ವಿರೇಫ, ಧ್ವನಿಲಿಪ್, ಆಲಿ, etc. Hlā., Nr., Sl. 176; ಗುಂಗಿಮರಿ G.; ಭ್ರಮರ, ಧ್ವಂಗ Kn. 13; ಭ್ರಮರಪ್ರಿಯ 29; ಧ್ವಮರ 45; ಭ್ರಮರಿಕ 63; ಆಳಿ 107; ಸೆಲಬಾಣ್ಣಿ Čt. I, 28; ಪರಿಮಳಪರಿಮಳ I, 27; My.; T., M.; Té. ತುಮ್ಬಿದ). See Śmd. 152. 169. 272; Ćpr. 7, 53; Mr. 89; Jnv. 1, 13; Bh. 1, 5, 7. 9; 1, 20, 54; Rśv. 2, 39; J. 3, 25; 8, 3; 26, 5; ಎಳೆದುಮ್ಬಿ, ಕೆದ್ದುತುಮ್ಬಿ, ದುರುಳ್ದುಮ್ಬಿ, ಮುಖ-, ಮಾಳೆ-, etc. — ತುಮ್ಬಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Black bee-like ringlets (Śmd. 212 Mdb.); ringlets consisting of black bees (Śśv. 1, 53). — ತುಮ್ಬಿವಿಣ್ಣು. -ಪಿಣ್ಣು. A swarm of black bees (J. 26, 24). — ತುಮ್ಬಿವೆಣ್. -ವೆಣ್. A female black bee (Ćpr. 8, 98). — ತುಮ್ಬಿವೆದೆ. -ವೆದೆ. A bow-string of black bees (J. 6, 17).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. 2. = ತುಮ್ಬೆ 2, q. v. (ಪ್ರೌಢ Nr.; Té. ತುಮ್ಬಿ). See ದೊಡ್ಡ-. — ತುಮ್ಬಿಹೂ. (ಕುಣ್ಡ G., Ćb., *sic!*).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. = ತುಮ್ಬು. *A kind of long gourd, Lagenaria vulgaris* Ser. 2, the plant Asteracantha longifolia.

ತುಮ್ಬಿಕೆ tumbikĕ. Repletion, etc. (My.).

ತುಮ್ಬಿಸು tumbisu. To fill (v. t., My.). ತುಮ್ಬಿಸಲ್ ದಬ್ಬದು (ಪೂರ್ಣ, ಪೂರಿತ Sl. 381). See Bh. 2, 4, 10; Bp. 46, 53; 59, 10; J. 4, 21; 9, 19; B. 5, 187. 2, to cause to fill (My.). 3, to give the male to any she-animal (My.).

ತುಮ್ಬು tumbu. 1. To become full, to be filled up; to become full or complete; to abound, to be amassed; to get plump and strong (ಪೂರ್ಣ Śmd. Dh.; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Śm. 101; C.; T., M. ತುಳು, ತುಗ್ರು, ತುರು; T. ತುಳು also: to be close pressed together; ತುಪ್ಪ, plenty; ತುಮ್ಬ್ರಿ, host; see ತುಮುಗು 1; *cf.* ತಿಮ್ಬು 2). ತುಮ್ಬಿದ ಪುಣ್ಣಾದೆ (ರಾಳೆ Hlā.). ತುಮ್ಬಿದ ಮೊಯ್ಯನು (ಜಲಧಾರ್ Nr.). ತುಮ್ಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕೋದಿಲ್ಲ.—ತುಮ್ಬಿದ ದುಸಿಗೆ ಉದು ಸೇರಿದ ದಾಗೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯುಂ ತಕುಂ ತುಮ್ಬುಮದು (J. 26, 5). See Bp. 3, 4; 32, 32; 46, 24; 47, 29. 31; 59, 17; 60, 34; Bh. 1, 10, 31. 34; J. 28, 25; Dp. 4, 5; 148, 4; Sl. 39. 389. 2, to fill (v. t.). ತುಮ್ಬಲು ದುಮ್ಬುದು (ಪೂರ್ಣ, ಪೂರಿತ Nr.; Sl. 381). See Bp. 43, 26; 46, 78; 49, 22; 56, 9. 12; 59, 4. 16; Bh. 3, 13, 28; Rśv. 2, 48; 6, 11; 13, 65; Rām. 1, 13, 10; Sl. 309; B. 1, 10; 3, 59. 3, to possess, as a demon. ದೇವರು ಅವನ ಮೈಯ್ ತುಮ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟದೆ (My.). — ತುಮ್ಬಿ. So that it becomes or is full: fully, completely, all over, much (My.). See Sl. 78; ಮೈಯ್ತುಮ್ಬಿ; Prv. s. ಪಿಟ್ಟಿಗೆ.— ತುಮ್ಬಾ. = ತುಮ್ಬಿ. ನಾವು ಆತನನ್ನು ತುಮ್ಬಾ ನಮ್ಬಿ (B. 3, 3). ನನಗೆ ಮೋಸ್ಟ ತುಮ್ಬಾ ಮೀರ ಮೋರಕುವದಿಲ್ಲ (3, 22). ನಿನಗೆ ಹಿತವಾಗ ಬೇಕೆನ್ನು ತುಮ್ಬಾ ಅವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ (4, 39). ತಕ್ಕ ಉಪಾಯದನ್ನು ಹೇಳುವರೆನ್ನು ತುಮ್ಬಾ ನಮ್ಬಿ ಕೋಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (4, 107). ಆ ದೂತಿಗೆ ತುಮ್ಬಾ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣಾ (4, 124). ತುಮ್ಬಾ ಮೊಯ್ದರೂ ಹಮ್ಬಲು ಮೋಗದು.— ಬಾಯಿ ತುಮ್ಬಾ ದೂತು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾ ಉಟ (Prvs.).

ತುಮ್ಬು tumbu. 2. The becoming full, etc.— ತುಮ್ಬುಜವ್ವನ. Full, blooming youth (Rśv. 2, after 8).— ತುಮ್ಬುರಕೊಳ್ಳಿ. -ಉರು-. A fire-brand in full blaze (Abh. P. 4, 39).— ತುಮ್ಬುವೆಣ್. -ವೆಣ್. The full moon (Rśv. 1, 84).

ತುಮ್ಬು tumbu. 3. = (ರೋಟ್ಟು 3), ದೊಣೆಮ್ಬೆ. The foot-stalk of a leaf, flower or fruit, a stalk (ದೃಕ್ಕ Śmd. Dh.; ದೃನ್ತ, ತೊಟ್ಟು Śm. 22; ದೃನ್ತ 101; ಕಾಂಡ Śmd. I, o. r. ಕಾಂಡ; ದೃನ್ತ, ಕಾಮು ವೇಟು G.; B. 4, 64; My.). ಮೊಗ್ಗೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36).

ತುಮ್ಬು tumbu. 4. = ತೂಬು. A bore, a tube: the nave of a wheel through which the axle passes (ಕಾಷ್ಠ, ಪಿಣ್ಡಿಕೆ Hlā.; T., M. ತೂಮ್ಬು, perforation; a pipe or tube = ತೋಳ್ಗೆ; Té. ತೂಮು, a bore, hole, fissure; see ತುರುಪು 1, ತೂಳೆ 3). ಗಾಲಿಯ ತುಮ್ಬು (ಕಾಷ್ಠ Nr.). 2, an outlet, a sluice, a floodgate, a water-course (ಜಲಪ್ರಣಾಲಿ Śmd. Dh.; ಜಲಪ್ರಣಾಲ Śm. 101; ಕೆಱೆಯ ಕೋಡಿ G.; T., M. ತೂಮ್ಬು; Té. ತೂಮು). See ತೂಬುಮುಮ್ಬು.— ತುಮ್ಬುವಂಯಿಸು. -ವಂಯಿಸು. To cause (something) to overflow a floodgate (Ćpr. 8, after 44).

ತುಮ್ಬುರ tumbura. N. of a Gandharva (Bp. 1, 48; V. 7, 58; ಸ್ವರ್ಗತೋಳಕ ಪಾಪಕಾರಿ G.).

ತುಮ್ಬುರು tumburu. = ತುಮಕಿ, ತುಮರಿ, ತುಮ್ಬರ, ತುಮ್ಬರಿ, ತೂಬರೆ, ತೂಬರೆ. The wild mangosteen tree, Diospyros embryopteris Pers. (Embryopteris glutinifera Roxb.), the fruit of which contains a powerful glue (ತಿಸ್ಬಳ, ತಿತಿಸಾರಕ, ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ಸ್ಕನ್ಧಜಾಳ Nr.; ತಿಸ್ಬಳ Mr. 115; T. ತುಮ್ಬಿ; Sk. ತುಮ್ಬುರು, the fruit of Diosp. embryop.). See ಕಿರಿಯ-; Bh. 1, 20, 48.

ತುಮ್ಬುರು tumburu. = ತುಮ್ಬುರ (My.).— ತುಮ್ಬುರುತೀರ್ಥ. N. of a lake at Tirupati (My.).

ತುಮ್ಬೆ tumbĕ. 1. = ತುಮ್ಬಿ 1. (ತಿರೀಮುಖ Sl. 408, *only* in Sl.).— ತುಮ್ಬೆಹೂವಿ. (ಮುಳುಕರ, ದುಳುಸ, etc. Sl. 176; ತೂಲ 410).

ತುಮ್ಬೆ tumbĕ. 2. = ತುಮ್ಬಿ 2. The herb Phlomis indica Lin. (Leucas ind. R. Br.; ಪ್ರೌಢ Sl. 419;

ರಮ್ನಾಸು Nr. 150, o. r. ಪಂಜಾಸು; T., M.; Tē. ತುಮ್ಮಿ). 2, the very common weed Leucas linifolia (Z.). See ಕಾಡ ತುಮ್ಬೆ, ಗಣ್ಣು-, ದೆವ್ವದುಮ್ಬೆ, ಹೆದ್ದುಮ್ಬೆ.

ತುಯ್ tuy. = ತೊಯ್, ತೊಯ್ಯು. ತೋ 1, etc. To be or become wet or moist (ಸಾಧ್ಯತೆಸ್ಯ Śmd. Dh., o. r. ತೋಯ್; T. ತುಪ್ಪು, M. ತುಡಿ; T. ತೊಯ್ಯಲ್, mire; ತೊಯ್ಯಿಲ್, cultivated moist land).

ತುಯಿ tuyi. To pull, to draw, to stretch (My.; Tē. ತುಯ್ಯು, ದೂಯು). P. pa. ತುಯಿದು, ತೂದು (My.).

ತುಯಿತ tuyita. The act of pulling, etc. (My.).

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. (= ದುಯ್ಯಲು). A dish of rice, milk and sugar (ಪ್ರೈತರೇಯಿ, ಪಾಯಸ, ಪರಮಾನ್ನ Hlā., Nr.; see ತುಪ್ಪು 1 & 2?). — ತುಯ್ಯಲ್ಲುಮುವೇದ. N. (Bp. 37, 6).

ತುರ tura. Quick, swift.

ತುರಕ turaka. = ತುರುಕ. (B. 5, 89; My.). — ತುರಕಬೇವು ಮರ. The common bead tree or Persian lilac, Melia azedarach Lin. (St. & Pl.; My.).

ತುರಕಿ turaki. A Turkish horse (Tē. ತುರಿ). — ತುರಕಿನಡಿಗೆ. A horse's trot (ಧಾವಿಕ G.).

ತುರಗ tura-ga. Going quickly: *a horse.* 2, the number seven, because of the seven horses of the sun. — ತುರಗ ಬಲ. A troop of horses (Śmd. 207).

ತುರಗಗತಿ turaga-gati. The paces of a horse. See Mr. s. ನಾಮ.

ತುರಗಮುಖಿಲೋಹ turaga-mukha-lōha. The iron in the mouth of a horse. See ಕಲ್ಪ.

ತುರಗಮೇಧ turaga-mēdha. = ಅಶ್ವಮೇಧ. (J. 25, 7; Rām. 1, 7, 24).

ತುರಗವ್ರಾತ turaga-vrāta. The troop of (the sun's) horses: the number seven (Ch.).

ತುರಗಾರೂಢ turaga-ārūḍha. A horseman. (R.).

ತುರಗಾಳಿ turaga-āḷi. A multitude of horses (Rām. 5, 8, 59).

ತುರಂಗ tura-ṅ-ga. 1. = ತುರಗ. *A horse* (ತುರುಕ Nn. 13. 26. 46). 2, = ತುರಗ No. 2. 3, a kind of vichchhittichitra (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). ತುರಂಗಳಕ್ಕೆ ತುರಂಗಳಕ್ಕೆ ಸರುಪೋ? (Prv.).

ತುರಂಗ turaṅga. 2. A jail (B. 5, 162. 176. 201. 204; Mhr., Port.).

ತುರಂಗಪ್ರಾಸ turaṅga-prāsa. A kind of alliteration (Ch.).

ತುರಂಗಮ tura-ṅ-gama. *A horse.* 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ತುರಂಗವಕ್ತ್ರ turaṅga-vaktra. = ತುರಂಗವದನ. (My.).

ತುರಂಗವದನ turaṅga-vadana. Horse-faced: *a Kinnara.* 2, Hayagrīva (My.).

ತುರಂಗಸ್ಕಂಧ turaṅga-skandha. *A troop of horses.*

ತುರಂಗಿ turaṅgi. A horseman, a rider, a groom. (Rāv. 13, 85).

ತುರಂಜಿ turaṅji. (= ತೋರಂಜ, ದುರಂಜಿ?). A tree so called (My.; Br., H. ತುರಂಜ, the citron, a dry lime of large size); excellent (My.).

ತುರತ turata. = ತುರಿತ, ತುರುತ, ತುರ್ತ, ತುರ್ತು. Smartly, quickly; haste; urgency (My.; Mhr., H. ತುರತ, ತುರ್ತ, ತೂರ್ತ).

ತುರಾಯಿ turāyi. = ತುರಾಯಿ. An ornament for the turban, of flowers, pearls, etc.; a plume, a crest, a nosegay. 2, the tufted head of certain flowers and vegetables (Mhr., H. ತುರಾ; Br. ತುರಾ, ತುರಾಯಿ). — ತುರಾಯಿಯ ಹಕ್ಕಿ. (ಶಬ್ದ, ಧೂರ್ತಾಟಿ, ಪ್ಯಂಗ G.).

ತುರಾಯಿ turāyi. = ತುರಾಯಿ. (My.). ಸವಿಲಿಗ ತುರಾಯಿ (ತೆಪ್ಪ, ಜೂಜ G.). ಜುಟ್ಟೇ ಎನ್ನು ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ತುರಾಯಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 114). — ತುರಾಯಿಮರ. A cypress (My.).

ತುರಾಷಾಟ್ turāshāṭ. = ತುರಾಷಾಹ್.

ತುರಾಷಾಟ್ತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ turāshāṭ-tīvra-astra. The thunderbolt and weapon of Indra (ಇಂದ್ರನ ಆಯುಧಪುರಸ್ಕಾರ ಪಟ್ಟ No. 119).

ತುರಾಷಾಹ್ turā-shāh. (-sāh). Quickly overpowering: *Indra.*

ತುರಿ turi. 1. = ತುರುವು 1. (My.).

ತುರಿ turi. 2. = ತುರುವು 2. Grating, etc. 3, = ತುರುಪು ಉ s. ತುರುವು 1. (My.). — ತುರಿಮಣೆ. = ತುರುಪುಮಣೆ. (My.).

ತುರಿ turi. 1. = ತುಲಿ, ತೂಲಿ, ತೂಲಿಕೆ, q. v. (Sk.; R.).

ತುರಿ turi. 2. (= ತೂರ್ಯ 2). A bugle (My.).

ತುರಿತ turita. (= ತುರತ, ತ್ವರಿತ). Quickly, soon (ಅಮರ Nr. 537; My.).

ತುರಿಪ turipa. = ತುರಿತ. (Abh. P. 7, 94; V. 8, 50). — ತುರಿಪಡಿಯು. -ಪ-. To be hasty (Abh. P. 8, after 61).

ತುರಿಹ turiha. Tbh. of ತ್ವರಿತ (Śmd. 354. 363. 368; ತೀಕ್ಷ್ಣ Ek. 50, Śm. 61).

ತುರೀಯ turīya. *Fourth;* a fourth, a quarter; the fourth state of the soul in which it has become one with the Brahma or universal soul.

ತುರೀಯವರ್ಣ turīya-varṇa. Belonging to the fourth caste; *a Śūdra.*

ತುರೀಯಾತೀತ turīya-atīta. An attribute of Śiva (Śiv. 2, 103).

ತುರುಕ turuka. = ತುರಕ, ತುರುಷ್ಕ. A Turk; a Mussalman; Turkish (ತುರುಷ್ಕ, ಯವನ, ಮೋಗರ Mr. 382; My.; T., M. ತುಲುಕ್ಕ; Sk. 227). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಗೋಳಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತುರುಕಿನ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ನ. — ತುರುಕಮಿನ್ನಾ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಎಮರು ಹುಕ್ಕಿಯೇ? — ತುರುಕರ ಸಂಗ ಎನ್ನಿಗಾದರೂ ಛಂಗ (Prvs.). See Prv. s. ತುರ್ಕಿ and ತುಳುವರಸ.

ತುರುಕಿತಿ turukiti. A Turkish or Mahomedan woman (My., also ತುರುಕತ್ತಿ).

ತುರುತ turuta. = ತುರತ. (My.).

ತುರುಪು turupu. A "troop" (My.; Br. ತುರುಪ್ಪು). 2, a trump or winning card (My.; H.).

ತುರುಮರಿ turumari. (= ಹೊರುಮರಿ). — ತುರುಮರಿಗಡ್ಡೆ. A plant with a yellowish flower and eatable tubers, Habenaria marginata Colebr. (Z.). — ತುರುಮರಿಮಯಲು. -ಆಟು. An herb, Aerva monsonia Mart. (Z.).

ತುರುವು turuvu. 1. = ತುರಿ 1. To hollow, to bore, to drill, to make a hole (T.). 2, to grate, to scrape, as fruits; to scrape out, as a kernel out of its shell (My.; T.; Tē. ತುರುಮು). — ತುರುಪು. That which has been grated or scraped out (My.).

ತುರುವು turuvu. 2. = ತುರಿ 2. Grating, scraping, scraping out. — ತುರುಪ್ಪಮಣೆ. An instrument with indents on a piece of wood for scraping the kernel of a cocoanut out of its shell; a grater for reducing the kernel of a cocoanut, etc. into minute parts, pulp, or powder (My.).

ತುರುಷ್ಕ turushka. An Indo-Skythian or Turk; a Mahomedan; any foreigner, a Greek, etc. (ಯವನ, ಮೋಗರ

Mr. 382); Turan or Turkestan (Bp. 6, 18). 2, *olibanum, Indian incense, the resin of Boswellia serrata* Stackh. See Sl. 227; ಲೋಬಾನ.

ತುರಿ tura. 1. = ತುರು 2. — ತುರಿಮನ್ಜೆ. = ತುರು-. (B. 3, 23).

ತುರಿ turi. 2. = ತುಱು. P. p. of ತುಱು 1, in ತುರಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತುರಿಕು turiku. = ತುರುಕು. (My.).

ತುರಿಗು turigu. = ತುರುಸು 1. (J. 4, 44, o. r. ತುರುಗು).

ತುರಿಚಿ turiči. = ತುರಚಿ, ತುರುಚಿ, ತುಱಚಿ, ತುರುಚಿ, ತುರುಚಿ. See ಕಜ್ಜಿ-; ಡೂಚಿ. — ತುರಿಚಿಗಿಡ. An annual plant, stinging like nettles, cowhage, Mucuna pruriens D. C. (Dolichos pruriens Lin.; St. & Pl. & Z.; My.; M. ನೀಲಿಯ ಗಿಡ್ಡ, ತುರಿ; Te. ತುರಪಗೊಣ್ಣೆ, ತುರಗುಣ್ಣೆ, -ಗೊಣ್ಣೆ). — ತುರಿಚಿ ಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia involucrata Lin. (St. & Pl.; Te. ತುರಗುಣ್ಣೆ, -ಗೊಣ್ಣೆ; T. ನೀಲಿ; M. ನೀಲಿಕ್ಕಾರಾ; M. ನೀಲಿವಳ್ಳಿ, cowhage). 2, Tragia cannabina L. f. (Z.).

ತುರಿಸು turisu. = ತುಱುಸು. (My.).

ತುರಿ turi. 1. = ತುಱುಸು. (My.).

ತುರಿ turi. 2. = ತುಱಿಕೆ, ತುರು 1. Itching; the itch; scratching (ಕಜ್ಜಿ, ಖುರ್ಜು, ಕಜ್ಜಿಯ Nr.; Sl. 200; My.); an itching desire, lust (My.; T. ನೀಲಿ, ತುರುಪ್ಪಿ, ತುಳ್ಳು; Te. ತುರಪ, ತುರಪು; M. ನೀಲಿ; T. ನೀಲಿ, M. ತುರಣ್ಣು, to scratch; M. ನೀಲಿವಿತ್ತು, an itching polyp, *cf.* ನೀಲಿ). ತುರಿಯುವ್ದರಗೆ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲ, ತುರಿಯುವ್ದರಗೆ ಮುನ್ನವ್ವಿಲ್ಲ. — ತುರಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತುರಿಸುವದು (Prvs.). — ತುರಿಕಜ್ಜಿ. Herpes, scab (ಕಜ್ಜಿ, ಬಾದು, ವಿವರಣೆ Sl. 200). — ತುರಿಗಜ್ಜಿ. = ತುರಿಕಜ್ಜಿ. (My.). — ತುರಿಮುಳ್ಳಿವಿಷ. (ಸಹಸ್ರದಂಡಿ, ಬಾಲ್ಕನ Sl. 87). — ತುರಿ ಬಿಡಿ. A morbid itching to scize. ಬೆಟ್ಟು ತುರಿ ಬಿಡಿದವು (ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ವಿವರಣೆ Nr.).

ತುರಿಕೆ turikè. Itching, stinging; scratching (My.). — ತುರಿಕೆಗಿಡ. An erect herb, the Nellgherry nettle, Urtica heterophylla Wilid. (St. & Pl.; T. ನೀಲಿ).

ತುರಿಗು turigu. Misprint for ತುರುಸು 1 (Rïv. 8, after 5).

ತುರಿಚು turiču. = ತುಱುಸು. (My.).

ತುರಿಚೆ turiče. = ತುರಚಿ, etc. See ಜಜ್ಜಿತುರಿಚೆ.

ತುರಿತ turita. = ತುರು 2. (My.).

ತುರಿಸಿಕೆ turisikè. = ತುರಿಕೆ. — ತುರಿಸಿಕೆಗಿಡ. = ತುರಿಕೆ-. (St. & Pl.).

ತುರಿಸು turisu. = ತುರಸು, (ತುಱು 1), ತುರಿದು, ತುರುಸು. To scratch what itches, to scratch (ಕಜ್ಜಿವಿಳ ಪರಾ ನೆಂದ. Dh.; J. 5, 68; My.). ಕಲಿದ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನ, ಮೀಸಲು ತುರಿಸಿ ಚೆನ್ನ.—ಕೊಳ್ಳೀ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣು, ತಲೆ ತುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನ್ನೆ.—ತಿಮದು ತುರಿಸಿದರೆ ಆರಿಸಿ ಹಾಗೆ.—ತುರೋದ್ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ, ತುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬಿಡಿ ಹೋದ.—ತುರಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ತುರಿಸುವದು.—ತುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಬಾ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ತುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿದ ಗುರಿ ಪಡ್ಡಾನು (Prvs.).

ತುರು turu. 1. = ತುಱು 2. — ತುರುಗಜ್ಜಿ. = ತುರಿ-. (My.).

ತುರು turu. 2. (ನೆಂದ. 50). = ತುರು 1. A cow; kine (ಗೋಧರ Mr. 187; Te. ನೀಲಿ; T. ನೀಲಿ, ನೀಲಿಯ, a crowd; a herd of cows; M. ತುರು, a heap; Te. ತುರುಮು, an assembly, crowd; a flock; a clump; a row; see ತುರುಗು 2). ತುರುಗಳ್ (ಆಳ್ Bhn. 38). ತುರುವಿನ ಮುನ್ನೆ (ಕ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋವತ್ಸ); ತುರುವಿನ ಹಿಣ್ಣು (ಗೋವತ್ಸಸ್ಯ, ಗೋವಧಸ, ಧನ Hlâ.). ಬಗುನೆಯ ತಪಿಯಲ್ಲಿ ತುರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (ನೆಂದ. 273). ತುರುಗಳ ಪೆಣ್ಣಿರ ಪಾವರ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣರ (120 Mdb.). ತುರು ಇಲ್ಲದವ ಮುಪತ್ತೈನ್ದ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 38, 22; 60, 21. 22. 27. 31; ಕಾರ್-, ಸಗ್ಗ ತುರು. — ತುರು ಕಟ್ಟು. dupl. ತುರು ಕಟ್ಟುವಿಲ್ಲದ ಊರು ಪರಕಷ್ಟಾಪಸ್ (Sp.). — ತುರುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To tend kine (J. 6, 47). — ತುರುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A cowherd (J. 7, 30). — ತುರುಗಾಱಂ. -ಕಾಱಂ. = ತುರುಗಾಯಿ. (Bh. 2, 2, 78). — ತುರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch a cow or kine. ಪೈಸರ ಪೈಲ್ ತುರುಗ ತುರುಗೊಳಲ್ ಬರ್ಸಸ್ಸಂ (ನೆಂದ. 281, o. r. ತರ್ಸಸ್ಸಂ). — ತುರುವಳ್ಳಿ. A cowpen, or a station of cowherds (ಗೋಧನ ನೆಲ). — ತುರುವಳ್ಳಿಕಾಪಿ. A cowherd (Bh. 2, 8, 17). — ತುರು ತುನ್ದಿ. = ತುರುತುನ್ದಿ No. 2. (ಗೋಧಸು, ಗೋವತ್ಸ Mr. 187, o. r. -ಮುನ್ದೆ). — ತುರುತುನ್ದಿ. A herd of kine (ತುರುವಿನ್ದು ನೆಂ. 33; ಹಿಣ್ಣು 96; ಪಶ್ಯ 79, which might mean "cowpen"). 2, = ತುರುತುನ್ದಿ, a cowpen, or a station of cowherds (see ತುರುವಿನ ಮುನ್ದೆ s. ತುರು). — ತುರುವಿನ್ದು. -ಹಿಣ್ಣು. = ತುರುತುನ್ದಿ No. 1. (ನೆಂದ. 33). — ತುರುವಟ್ಟಿ. A cowpen. ಪದ್ದಯ ತುರುವಟ್ಟಿ (ಗೋವತ್ಸರನ); ತುರುವಟ್ಟಿಯ ಅದ್ದಿ ಕಡಿದನು (ಗೋವಾಧಧ್ವಸ್ಥ, ಗೋವಧಸ್ಥ Nr.).

ತುರು turu. 3. = ತುಱು 3. Running (see ತುಪ್ಪುರು; M. ತುಱು, to gush out; ತುಱು, to be opened; *cf.* ತೊಱು 3 and ತೆಱು 1; T. ತುಳ್ಳಿ, menstruation; ತುರಾ, the filth or nastiness of the body). — ತುರುಮನ್ದೆ. = ತಱು-. A girl at the age of puberty, a female that has become menstruant (ನೆಂದ ಪೆಗ್ ನೆಂ. 73; ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದವಳ್ Kk. 27).

ತುರುಕಾಪಿ turu-kâra. A cowherd (ಗೋಪಾಲ, ದನ್ನದ Hlâ.); an owner of cows (ಗೋಸುತ್, ಗೋಮಿ, ಗೋಸ್ವಾಮಿ Hlâ.). ತುರುಕಾಪರ ದಟ್ಟಿ (ಘೋಷ, ಆಭೀರರಲ್ಲಿ Hlâ.).

ತುರುಕು turuku. = ತುರಕು, (ತುರುಪು 1, ತುರುಮ್ಬು 1). To force or crowd things into, to cram, to stuff, to cause to enter (ಗಾಧಕ್ಕಮೇಲ ನೆಂದ. Dh.; Râm. 5, 8, 34; My.; T., M. ತುರು; M. also ತುರುಪ್ಪು; Te. ತುರಗು, ತುರುಗು, ತುರುಮು, to insert, stick in, as flowers, cram in, thrust in; to deck the head with flowers; *cf.* ತುಪ್ಪು 1 and ತುರು 2.

ತುರುಗ turuga. = ತುರುಸು 2. A throng, a crowd, etc. (ವರ್ಣ, ಒಟ್ಟಿಲ್, ಗುಮ್ಪು, ತೋಪು, ತೋಪ್ಪು, etc., ಕ್ರೀಡೆಲ ನೆಂದ. 54).

ತುರುಗಲ್ turugal. = ತುರುಂಗಲ್. A throng, a crowd, a mass, a thicket, etc. (ಪುಂಜಸಿತ ರೆ. I, 63; ಜಂಗುಳಿ, ಗೋವಲ, ತೆಕ್ಕುಲ್, ನೆರವಿ, etc., ಕ್ರೀಡೆಲ Kk. 17; ಸಮೂಹ ನೆಂ.; T. ತೂಮು). See Cpr. 1, after 101; Rïv. 1, 120; Šiv. 1, after 79; ಎರುಮುಮುಗಲ್, ಕಾರುಮುಮುಗಲ್, ಮುದಮುಮುಗಲ್.

ತುರುಗಾಪಿ turu-gâra. = ತುರುಕಾಪ. (Bp. 21, 31; Bhâgavata 10, 15, 2).

ತುರುಗಾತಿ turu-gâti. A cowherdess (ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ ಮುನಿ ರೆ. II, 106; ಗೋವಧು ನೆಂ.).

ತುರುಗು turugu. 1. = ತುರುಸು. To be crammed, thronged, crowded, closely packed, close, amassed, or plentiful; to appear in numbers; to be entirely covered or enveloped, concealed, surrounded or clothed (ಆವರಣ ನೆಂದ.

389 Cm.; ಸಂಕ್ಷೇಪ Mdh. Cm.; ಸಂಧಿಸ್ಪ Śmd. Dh.; T., M. ತುಮು; see ತುಮ್ಮು 1, ತುಮು 2). See Čt. II, 121; Čpr. 1, 81; 3, 51; 4, 63; Abh. P. 11, 183; Grj. 6, 7; 10, 93. 102; Rśv. 6, after 11; 6, 47; 8, after 5; 9, 28; J. 3, 31; 4, 10. (44); 8, 36; 26, 14; 31, 55; 33, 19; ತಳೆದುಕೊಂಗು. 2, to cover (J. 12, 31).

ತುಮಿಗು turugu. 2. = ತುಮುಗ. — ತುಮಿಗಲರ್. -ಅಲರ್. Clustered flowers (J. 20, 46). — ತುಮಿಗೆಮ. -ಎಮ. = ತುಮಿಗೆವೆ. — ತುಮಿಗೆಮೊಗರ್. -ಕಣ್. An eye with bushy lashes (Abh. P. 15, 45). — ತುಮಿಗೆವೆ. -ಎವೆ. Bushy eyelashes (Rām. 3, 4, 6; J. 2, 48; V. 5, after 14). — ತುಮಿಗೆವೆಗರ್. = ತುಮಿಗೆಮೊಗರ್. (Čpr. 4, 82).

ತುಮಿಂಗಲ್ turuṅgal. = ತುಮಿಗಲ್. (Čpr. 6, after 64; 8, after 4; Grj. 7, after 11).

ತುಮಿಜಿ turuji. = ತುಜಿಜೆ, etc. (My.). — ತುಮಿಜಿಬಳ್ಳಿ. (ಯಾಸ, ಯಜಾಸ, etc., ಬಳ್ಳಿದುಜಿಜೆ, ಬಳ್ಳಿದುಜಿಜೆ Sl. 144).

ತುಮಿಜೆ turujé. = ತುಜಿಜೆ, etc. (ದುಸ್ಪರ್ಶ Mr. 146). See Bh. 1, 8, 5; ಬಳ್ಳಿದುಜಿಜೆ.

ತುಮಿಬಿ turubi. = ತುಜುವೆ (K.) See ಬನದುಜುಬಿ.

ತುಮಿಬು turubu. 1. = ತುಜುಕು q. v., ತುಜುಮ್ಮು 1. To insert, to tuck in, to stick in, as flowers in the hair (ಸೂಜು Čt. I, 51; Té. ತುಜುಮು). ತಿರೋಜಂಗಳಂ ಜಿಗ ಜಿಗಿದು, ಪೂನ ಕುಸುದುಂಗಳಂ ತುಜುಪಿದರು ಸತಿಗಾ ಪುಣ್ಯಂಯು ಪತಿಯರು (Bp. 4, 34).

ತುಮಿಬು turubu. 2. = ತುಜುಮ್ಮು 2. A bundle or knot of the hair of the head, the bundle of hair at the back of the head into which the mudi has been tucked (ಅಪ್ಪ, ಕಪ Nn. 51; ಕುಂಡಿ, ಕೇಶವೇಣ Sl. 215; ಪಸ್ತಕ Mr. 320; My.; T. ತೊಜುಕು; Té. ತುಜುಮು; Bp. 46, 57). ತುಜುವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಪ ಹೂಮಾಲೆ (ಗರ್ಭಕ Nr.). ತುಜುಬು ಜಡೆಗಣ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಜೆಂಗಳು ಆಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆ (ಪಾಲಪಾಲ್ಯೆ, ಪಾರಿಪತ್ಯೆ Sl. 217). ಆ ತೈಯ ತುಜುಬು ದೂಪಗೆ ಜಾಸ.—ತಲೆ ಕೂದಲಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಜೇಕಾದ ಈ ತುಜುಬು ಹಾಕ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.—ತಲೆ ಕೂದಲು ಇಲ್ಲದವಳು ತುಜುಬು ಬಯಸಿವಳಲ್ಲೆ.—ತುಜುಬು ಇಲ್ಲದವಳಿಗೆ ತಾಜ್‌ಹೂವೇ.—ಜೋದಿ ತುಜುಬ ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಬಾಗೆ (Prvs.). See ಜೋಲ್ದುಜುಬು.

ತುಮಿಮ್ಮು turumbu. 1. = ತುಜುಬು 1, etc. (V. 5, after 14). ತುಜುಮ್ಮಿದ ಹೂ (ಗರ್ಭಕ IIIA.).

ತುಮಿಮ್ಮು turumbu. 2. (Śmd. 48). = ತುಜುಬು 2. (Čpr. 8, after 4). ತುಜುಮ್ಮಿನ ಕೊಸೆ (ಜೊಲ್ಲೆಯ Kk. 51, Śm. 72). ಉಗರಿಸಿದುವ ತುಜುಮ್ಮ (Śmd. 288). See ಪಸ್ಪತುಜುಮ್ಮು, ಪುದು ಜುಮ್ಮು, ಪುಜೂಲೆದುಜುಮ್ಮು.

ತುಮಿವಳ turu-vaḷa. A cowherd (ಗೋಧ, ಗೊಲ್ಲ Śm. 33; ಗೋಪಾಲ Śe.; Bp. 47, 35).

ತುಮಿವಳ್ತಿ turu-vaḷti. A cowherdess (ಗೊಲ್ಲತಿ, ಗೋಪಿ Śm. 33).

ತುಮಿವಾಳ turu-vāḷa. A possessor of cows (ಗೋಪತಿ, ಗೋಪಿ Mr. 187).

ತುಮಿವೆ turuvé. = ತುಜುಬಿ. A tall plant, the country mallow, Sida indica Lin. (ತೇಜಸ್ವಿ, ಕಾಸುಳಿ Mr. 129; T. ಪುತ್ತಿ; Té. ತುತ್ತಿ, ತುತ್ತಿರಿ). — ತುಮುವೇ ಗಿಡ. = ತುಜುಬಿ. (My.; Abutilum indicum Don., Z.).

ತುಮಿಸು turusu. = ತುಜುಸು, etc. (My.).

ತುರ್ತ turta. = ತುರತ, etc. (My.).

ತುರ್ತು turtu. = ತುರ್ತ. (My.).

ತುಲ tula. = ತುಲೆ, ತುಳ. (My.; Té.).

ತುಲನ tulana. Lifting, raising; weighing. See ತೂಗು.

ತುಲಸಿ tulasi. = ತುಳಸಿ q. v., ತೊಳಸಿ, ತೊಳಸಿ, ತೊಳಸಿ, ತೊಳಸಿ. A small shrub (said to have been produced from the hair of the goddess Tulasi and held in veneration by the worshippers of Vishṇu), the holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ಸುರಸಿ, ಬಹುಮಂಜರಿ Mr. 129). — ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆ. = ತುಲಸೀವೃಕ್ಷಾದನ. (My.). — ತುಲಸಿಪೂಜೆ. The worship of the basil, especially on utthânadvâdasi (My.). — ತುಲಸಿದಂಡೆ. A garland of basil shoots (My.).

ತುಲಸೀವಿವಾಹ tulasi-vivâha. The annually celebrated marriage between an image of Vishṇu and the Ocymum sanctum (My.).

ತುಲಸೀವೃಂದಾವನ tulasi-vṛindâvana. The square pedestal in which the Ocymum s. is planted (My.).

ತುಲಾಕೋಟಿ tulâ-kôṭi. *An ornament for the feet of women; a ring for the toe* (ಸೂಪ್ಪರ, ಮಿಸುವ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344).

ತುಲಾಭಾರ tulâ-bhâra. The weight of gold, jewels, sugar, etc., obtained by weighing them against one's person; it is to be given away to Brâhmaṇas (My.). ಕಳ್ಳೆಯ ತು ಲಾಭಾರಾ ಕೊಟ್ಟ ಬಾಗೆ (Prv.).

ತುಲಾಮಾನವಿಶುದ್ಧಿ tulâ-mâna-viśuddhi. The correctness of weight and measure (Čpr. 2, after 49).

ತುಲಾಸೂತ್ರ tulâ-sûtra. *The string suspending a balance.*

ತುಲಿ tuli. = ತುರಿ 1, etc., ತುಳಿ (Sk.). 2, a person who is equal to.

ತುಲಿತ tulita. Made equal or like, equalled, compared; weighed. See ಅ-, ನಿಸ್-.

ತುಲೆ tulé. ತುಲಾ. = ತುಲ, ತೊರಿ, ತೊಲೆ, ತೊಟ್ಟು. A balance, scales. 2, *measure by weight, weight.* 3, the sign of the zodiac Libra. 4, *a measure or weight of gold and silver, being 100 palas* or about 145 ounces troy. 5, the rite of weighing against one's person gold, jewels, etc., and the equivalent of gold, etc. so ascertained (Nhr.). 6, weighing. 7, equality, likeness, resemblance. 8, the beam of a balance; beams or timbers in the roof of a house. 9, a tôla, being the weight of one Rupee (My.; Té. ತುಲ). 10, a kind of vessel. 11, a kind of ordeal (by the balance or weighing).

ತುಲ್ಯ tulya. *Equal, like, similar, comparable.*

ತುಲ್ಯಪಾನ tulya-pâna. *Compotation.*

ತುಲ್ಲು tullu. The pudendum muliebre (My.; *cf.* ಗೊಲ್ಲಿ, ಬಿಗುರು, ಬೆಗಡು; Té. ಮುಚ್ಚೆ, ಮಚೆ, p. m.; M. ತೆಪ್ಪೆ, a cocoanut; p. m.). ಪೂನತುಲ್ಲಾರ (a bad compound as it may mean ಪೂನತು ಉಲ್ಲಾರ, or ಪೂನ ತುಲ್ಲ ಉಡ, Śmd. 75).

ತುವರ tuvara. = ತೊವರ, ತೊಗರಿ 2, ತೊಗಡು, ತೊವರು. *Astringent:* an astringent taste. 2, beardless. 3, a path for thieves (ಕಪಾಯ, ಕಳ್ಳರಾದಿ Mr. 226).

ತುವರಿ tuvari. = ತುವರ', ತುವರು, ತೊಗರಿ 1 & 2, ತೊವರು. *The pigeon-pea, a kind of lentil, Cajanus indicus* Spr. 2, a fragrant earth (red clay, My.). 3, alum. See ಉಪ್ಪು-.

ತುವರಿಕೆ tuvarikĕ. *A fragrant earth.*

ತುವಲಿ tuvali. = ತುವರು.—ತುವರಿಮಣ್ಣು. = ತುವರುಮಣ್. (ಅಪ್ಪ Sl. 484).

ತುವರು tuvaru. Tbh. of ತುವರಿ. ತುವರಿ ದುಗ್ (ಅಧಿಕ, ಕಾಕ್ಷಿ, ದೃಷ್ಟಿ, ತುವರೆ, ದೃತಾಲಕ, ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜ Nr. *b*). — ತುವರುದನ್. = ತುವರಿ ದುಗ್ (Nr. *a*).

ತುವಲೆ tuvâle. A towel, a tounille (My.; Tē.).

ತುಷ tusha. *The husk or chaff of grain, of corn, rice,* etc. 2, *Beleric myrobalan, Terminalia bellerica.* 3, a gnat, an eye-fly (ನೋಡು Mr. 177).

ತುಷಪರ್ಣಿ tusha-parṇi. N. of a plant (ತೆಲುಗೋಳಿ Mr. 149, o. r. -ನೋಟಿ).

ತುಷಾಗ್ನಿ tusha-agni. *A fire of chaff or of the husk of corn.*

ತುಷಾನಲ tusha-anala. = ತುಷಾಗ್ನಿ. *A fire of chaff etc.*

ತುಷಾರ tushâra. *Cold, frigid, dewy.* 2, *cold, frost; mist, dew, thin rain* (ತುಂತು Nn. 81); *ice, snow.*

ತುಷಾರಾದ್ರಿ tushâra-adri. The Himâlaya. (R.).

ತುಷಾರಾದ್ರಿತನುಜೆ tushârâdri-tanujĕ. Pârvatî (R.).

ತುಷಿತ tushita. *A class of subordinate deities.*

ತುಷೋದಕ tusha-udaka. *Sour rice gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಂಜಿ Hlā.), *or barley gruel.*

ತುಷ್ಟ tushṭa. Satisfied, contented, pleased, glad, etc. (My.). See ಸಂತೃ.

ತುಷ್ಟಿ tushṭi. Satisfaction, gratification; contentment; pleasure; acquiescence. See Bp. 59, 16; Pr. s. ಪುಷ್ಟಿ 2, the plant Aloe perfoliata (? ಸ್ಕರಣಿ, ಬ್ರಹ್ಮಿ Mr. 130, one MS. ಸ್ಕರಣಿ, another one ಬ್ರಾಹ್ಮಿ). — ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡು. To cause pleasure, etc. ಮುನಿಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗಣ್ಣ (ಧ್ರಾಣಚರಿತ Nr.). — ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To satisfy, to gratify, to appease (Grj. 7, after 42). — ತುಷ್ಟಿಪಡು. -ಪಡು. To be satisfied or contented (Rśv. 1, 35).

ತುಸ tusa. = ತುಸು. A little (J. 27, 5; My.; ಮೂತ್ರ, ತ್ರುಟಿ, -ಉದ, ಲೇಪ, ಕಣ, ಕೊಂಚ, ತುಟಿಕ Si. 370; *cf.* ತುಜಿ). — ತುಸ ತುಸ. rep. (B. 5, 254). — ತುಸ ತುಸಾ. = ತುಸ ತುಸ. (B. 5, 229. 271). — ತುಸಾ. = ತುಸ. (B. 5, 249).

ತುಸ tusa. 1. (= ತುಸ್ಸ, etc.). See ಕೋಟ್ಯುಸ.

ತುಸ tusa. 2. = ತುಸ. (Sk.).

ತುಸು tusu. = ತುಸ. (ತೆಲುತ್, ತಂಬಿತ್ G.; My.; B. 1, 8. 21; 3, 7. 68. 71. 82; 5, 216). — ತುಸು ತುಸು. rep. (B. 3, 17. 86; G. 338).

ತುಸುಕು tusuku. = ತುಸು. (My.).

ತುಸ್ಸ tussa. = ತುಸ್ಸ, ಟುಸ್ಸ. (Sk.).

ತುಹಿನ tuhina. Cold, frigid, frosty; *mist, dew; hoar frost, snow; cold.* 2, moonlight. 3, camphor (ಚೀನಿ, ಹಿಮವಾಲುಕ, ದಸ್ಕ Mr. 236).

ತುಹಿನಕರ tuhina-kara. The moon (Čpr. 3, 8; Bp. 54, 13).

ತುಹಿನಕ್ಷ್ಮಾಧ್ರ tuhina-kshôpidhra. A snowy mountain; the Himâlaya (Śmd. 68. 289).

ತುಹಿನಗಿರಿ tuhina-giri. The Himâlaya.

ತುಹಿನಗಿರಿರಾಜನಂದನೆ tuhinagiri-râja-nandanĕ. Pârvatî (J. 15, 10).

ತುಹಿನಾಚಲ tuhina-âchala. = ತುಹಿನಗಿರಿ. (J. 24, 76).

ತುಹಿನಾದ್ರೀಂದ್ರ tuhina-adri-indra. The chief of the snowy mountains (Śmd. 260).

ತುಳ tuḷa. = ತುಳವ, ತುಳುವ. (Mr. 382).

ತುಳ tuḷa. = ತುಲ. See ಜಗತುಳ.

ತುಳಕಾಯಿಸು tuḷakâyisu. = ತುಳಕು 1. (My.).

ತುಳಕು tuḷaku. 1. = ತುಣುಕು 2, etc. To be agitated, to shake, to fluctuate, as water, etc. (My.; T. ತುಳಕ್ಕು, ತುಳುಮ್ಬು; M. ತುಳಮ್ಬು, ತುಳುಮ್ಬು; see ತೊಳಗು 1); to be scattered in drops, to spill, to run over, etc. (My.; Tē. ತೊಣುಕು, ತೊಲುಕು, ಮುಣುಕು, ಮುಡುಕು). — ತುಳಕಾಡು. -ಆಡು. To be agitated, etc. (Bp. 40, 22; 59, 17). — ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Being agitated, etc. ನೀರು ಉಕ್ಕಾದಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಯೋಚ್ಛ್ರಾಸ, etc. Sl. 83).

ತುಳಕು tuḷaku. 2. = ತುಣಕೆ, etc. (ತಕಲು, ವಿಕಲು, ಪುಣ್ಣ, ಪಲ್ಲ, in Dhw.).

ತುಳವ tuḷava. = ತುಳ, ತುಳುವ. A Tuḷu man (ತುಳ Mr. 382, o. r. ತುಳುದ). ಆರ್ಗಳಿಕ್ಷದ್ ತುಳದರ್ (Čt. 1, 60, o. r. ತುಳುದರ್ರ್). 2, the Tuḷu language (My.).

ತುಳಸಿ tuḷasi. = ತುಲಸಿ. (C.). See ಆವಮಂಡಿ-. — ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆ. = ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆ. (My.). — ತುಳಸಿಮಣಿ. A rosary made of tuḷasi wood (My.).

ತುಳಾಡೆ tuḷâḍĕ. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ತುಳಿ tuḷi. = ತುಲಿ No. 2. See ಗಜತುಳಿ.

ತುಳಿಕು tuḷiku. = ತುಳಕು 1, etc. ನೀರು ಇದಕಿ ತುಳಿಕಿ ಮೀಡಾಯ್ದು ಬರುವ ತೆರೆ (ಜಯೋಚ್ಛ್ರಾಸ, ಪರೀಣಾಮ Śl. 83, *only* in Sl.).

ತುಳು tuḷu. Tuḷu, N. of a country on the Western coast. — ತುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ತುಳುದ. A kind of knife or sword (ಕುಲಿ, ಕರವಾಲಿಕೆ Nr. *b*).

ತುಳುಕಿಸು tuḷukisu. = ತುಣುಕಿಸು. (My.).

ತುಳುಕು tuḷuku. 1. = ತುಳುಂಕು (Śmd. 48 & Śmd. Dh.), ತುಳಕು 1 q. v., etc. To be agitated, etc. (My.; Bp. 18, 48; J. 4, 44; 18, 52; Bh. 1, 12, 17; 8, 26, 56; Rśv. 8, 3). ಮುಚ್ಚಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕೀತಿಲ್ಲ.—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆರೆ ತುಳುಕದೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). 2, to sprinkle, to scatter in drops, to shed (ನೀಡಿಸ Śmd. Dh.; J. 30, 7. 8; see ಕಡ್ಡಿನಿಮುಳುಕು); to throw, as arrows (J. 4, 43). — ತುಳುಕಾಡು. -ಆಡು. To be agitated, etc. (Bp. 52, 39; J. 29, 12).

ತುಳುಕು tuḷuku. 2. (= ಜೊತೆಕು 1). To join (v. t., Râm. 3, 8, 69).

ತುಳುಕುವಿಕೆ tuḷukuvikĕ. Running over or out (ಪ್ರಸ್ರವಿತ, ಪ್ರಾಕಾರ Sl. 390).

ತುಳುಂಕು tuḷuṅku. = ತುಳುಕು 1 (Śmd. 48 & Śmd. Dh.). ರಾಜ್ಯ ಪೀಂಕೊಡಸೋಲ್ದ್ ಮುಪ್ಪಿ ತುಳುಂಕೆ (Sk. 96). 2, to agitate (v. t., Grj. 10, 74). — ತುಳುಂಕಾಡು. -ಆಡು. To agitate (v. t., Čpr. 7, after 144; 8, 43). 2, to be agitated, etc.

ತುಳುವ tuḷuva. = ತುಳವ. Relating or belonging to the Tuḷu country; a Tuḷu man (ತುಳ Mr. 382, o. r. ತುಳದ); the Tuḷu country (Bp. 19, 19). *Cf.* Sk. ತುಲಫ, N. of a warrior-tribe. — ತುಳುವಗತ್ತಿ. = ತುಳುವಗತ್ತಿ. (ಕುಲಿ, ಕರವಾಲಿಕೆ, ಪೊಟಕುಳತ್ತಿ, ಗುಜ್ಜುಳತ್ತಿ, ಕೆಟಿಕತ್ತಿ, ಕೆಳಿಗಳತ್ತಿ Sl. 290). — ತುಳುಗತ್ತಿ. = ತುಳುಗತ್ತಿ. (Nr. *a*). — ತುಳುವರಸ. -ಅರಸ. The Tuḷu king. ತುಳುವರಸನ ರಾಜ್ಯ ತುರು ಕರು ಬಸ್ಸ ಪೋಲೆ ಸಿಸ್ಸೀತೇ? (Prv.).

ತುಳ್ಳು tuḷḷu. = ತುಳುಕು 1, etc. ಕೊಳ್ಳಿಳ್ಳಿಸ್ದೊ ಪನಿಪನಿಯೆ ತುಳ್ಳುವ ಯುವತಿಯರ ಕರವರಿಯುವ ತನಲಿಲಂಗಳ್ ಕೊಳೆ ಪಿಡೆ ಕಿದಮು

ದ ತಂಬ್ಳಿವಿಕ್ ಆಮುದು ಸರೋಜದಂ ತಮಿಪಮುಂ (Śmd. 272). See Cpr. 6, 14; 7, 102; Rsv. 6, 11; 13, 65; 14, 35. — ತುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To scatter about (Grj. 4, 32); etc. See ತುಳುಕಾಡು, ತುಳುಂಕಾಡು.

ತುಳ್ಳು tuḷḷu. To roll; to frisk, to jump, to leap (Tc., T. ತುಳ್ಳು; M. ತುಳ್ಳು, ತೆಳ್ಳು; Tu.: to roll, turn; to leap, jump). — ತುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To frisk, or roll, about, etc. ತುಳ್ಳಾದಿ ತುಳ್ಳಾದಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತುಳಿ tuḷa. (= ತುಡಿ 3). See ದುಡುಮು.

ತುಳಿತ tuḷata. = ತುಡಿತ, ತುಡ್ಡ. The act of treading, etc. (My.; G. 65).

ತುಳಿದು tuḷadu. = ತುಡಿದು. ತುಡಿದಂ (Śmd. I, o. r. ತುಡಿದಂ; My.).

ತುಳಿ tuḷi. 1. = ತುಡಿ. To tread; to tread on, to trample, to tread down, to crush to pieces with the feet; to tread out (ಬಾಡಿಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.; ತಾಮೊಳ್ ತುಡಿಕಮು Śmd. I; C.; T. ತುಳ್ಳಿ, ತುಳ್ಳೆ; Tc. ತೊಳ್ಳು; M. ತೊಡಿ; Tu. ತೊಡಿ). 2, to annoy, to harass, to pain (ಧಾತಿ ನೂಡು Śmd. I). 3, to be trodden down: to become poor (ಬಡವಾಗು Śmd. I). 4, to be trodden under foot: to be abject or cast out (ಅಗಡ್ Śmd. I). P. ps. ತುಡಿದು, ತುಡಿದು. — ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬದಿ ಅಷ್ಟದಾಗಿ ತುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಳದ ದಬ್ಬಿರುವ ದುಬ್ಬುಹರಿಗೆ (ತಿಳಿ Sl. 110). ಕಳ್ಳು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಡಿದು ಬೀಸತ್ತನು (B. 3, 125). ತುಡಿದ ಧಾನ್ಯವು ಮುಳುಗಿ ಸಮ ಪೋಲ್? (Prv.). See J. 5, 28; 10, 8; 15, 6; B. 5, 133; ತಾಳ್ದುಡಿ 1, ತೆಗುಡ್ದುಡಿ. — ತುಡಿ ತುಡಿ. rep. (B. 1, 2). — ತುಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Treading, trampling (My.). — ತುಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To tread, etc. (My.).

ತುಳಿ tuḷi. 2. = ತುಡಿದು, in ತುಡಿ ತುಡಿದು (Bp. 45, 28; J. 3, 37).

ತುಳಿ tuḷi. 3. = (ತುಡಿ), ತೊಡಿ. Treading, trampling, etc. See ತಾಳ್ದುಡಿ 2, ತೆಗುಡ್ದುಡಿ. 2, that which has been trodden. — ತುಡಿಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. Walking on fire (My.). — ತುಡಿದುಣ್ಣು. A quantity of clay that has been trodden (My.).

ತುಳಿ tuḷi. 4. (= ತುಡಿ). To turn round (v. t.; Tu. ತುಳಿ, ತುಳಿ; *cf.* ತೊದಿಲ್, ತೊದಿಸು 1; ತುದುಪು). ತುಡಿದ ಕಳ್ಳಂ (ವೀರಂ Mr. 219).

ತುಳಿಕಲ್ tuḷikal. That is faded or withered (ಸೊರ್ವಾದುದು Śmd. II; T. ತೊಯ್, to wither, etc.; M. ತೊಡಿ, to droop; ತೂಳ್ಕಲ್, drooping, drowsiness, grief; see ತೊದ್ದುಡಿ).

ತುಳಿತ tuḷita. = ತುಡಿತ, etc. (My.). See ತಾಳ್ದುಡಿತ.

ತುಳಿಲ್ tuḷil. 1. (*fr.* ತುಡು 1?). A salutation (by joining the hands), an obeisance, a bow (ಪೊಡವಳ್ Śmd. I & II; Śm. 106; ಎಡಗು, ದೋಣ್ಮಿ, ಮುಡಿ, ಕುಮ್ಮಿ, ನಮಸ್ಕಾರ 34; ಮುಡಿ 96; Kk. 34; T., M. ತೊಡಿ, to salute by joining the hands, to adore, etc.; *cf.* ತೊಡಿದು 4; Tc. ದೋಣಿ, the two hands joined so as to form a cup; ದೋಣಿಯಿಂಡು, to join the hands like a cup). — ತುಳಿಲ್ಗೆಯ್. To salute, to bow (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. Dh.; Abh. P. 6, after 47).

ತುಳಿಲ್ tuḷil. 2. Heroism, valor (ವೀರದ Śmd. I & II; ವೀರತ್ವ Śm. 106; Śśv. 5, 9; T. ತುಡಿ, preference, superiority; ತುಡಿ, M. ತುಡಿ, to venture, hazard, act boldly, be daring; to be petulant, insolent or forward; Tc. ತುಡು ಳು, to make haste). — ತುಡಿಲಾಳ್. -ಆಳ್. A valorous man (ಬಲ್ಲಾಣ್ಮ Ct. I, 6; II, 70; ಬಣ್ಣ, ಭೀಮವೀರ Kk. 43; Śm. 42; ಉಚಾರಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಣ್ಮ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Śś.; ಶೌರ್ಯಾಳ್ Bhn. 37). — ತುಡಿಲ್ಗೊಳ್. To be valorous. ತುಡಿಲ್ದನಃ (ವೀರಂ Śmd. I).

ತುಳಿಲ್ tuḷil. 3. Work: servitude, slavery. (T., M. ತೊಡಿಲ್, work, business, occupation; T. ತೊಡಿಪ, work = ಮೆಯ್ತೊಡಿಲ್; servitude, slavery; *cf.* ತೊಡಿ, ಮಾ 1). — ತುಡಿಲ್ಗೊಳ್. To belong to the fifth class, to be a servant. ತುಡಿಲ್ಗೊಳ್ದಂ (ಪಂಚಮಂ Śmd. I).

ತುಳಿಸು tuḷisu. = ತುಡಿಸು. To cause to tread, etc. (My.; Sl. 306; B. 4, 40. 177).

ತುಳಿಹ tuḷiha. Treading, etc.; pressing out. ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ಸೋಮವನ ತುಡಿಹ (ಸೂತ್ರ, ಆಧಿಪತ್ಯ, ಸಪ್ತ Nr.).

ತುಳ್ತಿ tuḷti. = ತುಡಿತ, etc. (My.).

ತೂ tû. 1. = ತು 3, etc., (ತೂನ್ದು 3, ತೂಪ್ಪ). An imitative sound of spitting (C.), of flouting (My.), and of puffing away with the breath (T. ಪೂ, fie!). — ತೂ ತೂ. rep. (My.; Tc.; Mhr. ಥುಥು, flouting with fie! hoot! Sk. ಥೂಥೂ, imitative sound of spitting). — ತೂಗು ಯೆಪ್ಪಕ್. -ಎಪ್ಪ್. To say tû tû (Bp. 13, 20). — ತೂಮೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To say tû (My.).

ತೂ tû. 2. The peculiar sound of the vâlaga (My.). — ತೂ ತೂ ತೂಕ್. rep. (My.).

ತೂಕ tûka. = ತೂಕು, ತೂಗು 3, ತೂಂಕು 2. Weighing; weight; the quantity determined by weighing (C.; Tc., M., Mhr.); worth, dignity (My.; see Prv. s. ತುಮ್ಮ 2); the weight of a gold varaha (My.). ಆಮ್ಮು ಗುಂಜಿಯ ತೂಕವ (ಅಧ್ಯಮಾವತಿ Nr.). ಎಂಟು ಗುಂಜಿ ತೂಕವ್ಳಿದು (ಪಲ Sl. 328). ತೂಕದ ಕಲ್ಲು (ಕಲ್ಲಿಕೆ C.). ಅದರ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು (B. 4, 71). ತೂಕಕ್ಕೆ ದಯಮಿಲ್ಲ, ಬಾಳ್ಕೆಗೆ ಹಸಿಯಿಲ್ಲ. — ತೂಕದ ಗುಮುತ ಸೂಕದ ಬಲ್ಲವೆ? — ತೂಕಾಸ್ಥಿರುವವನು ಧಾಳ್ಕೆ ಬೇಕು. — ತೂಕವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತೂಗ್ಯಾವೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 30, 21; 43, 20. 21. 24; 50, 35; 55, 57; Mr. 333; Sl. 329. 407. 495; B. 4, 30. — ತೂಕಪೀರು. The quantity of water that is carried by a person in two pots (My.). — ತೂಕ ಮಾಡಿಸು. To have weighed (My.; B. 4, 31). — ತೂಕ ಮಾಡು. To weigh (My.; B. 5, 199).

ತೂಕಿಕೆ tûkikĕ. The act of weighing (My.).

ತೂಕಿಲ್ (tûku-il). To dance (P Rām. 6, 44, 52; T. ತೂಳ್ಕು, dance = ತೂಗು; see ತೂಗು 1).

ತೂಕು tûku. = ತೂಕ, etc. Weight (B. 5, 161). 2, moving up and down or backwards and forwards; nodding. — ತೂಕಳಿಕೆ. -ಆಕೆ. = ತೂಗಾಕೆ. Drowsiness, sleepiness, dozing, lassitude (ತೂಕ್ಕಿ, ದೃಷ್ಟಿಗಾಕೆ Nr.; Sl. 74; My.). See Bh. 1, 9, 8; Sl. 361. — ತೂಕಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ತೂಗಳಿಸು, ತೂಗಡಿಸು, ತೂಕಳಿಸು. To doze, etc. (My.).

ತೂಗಿಕೆ tûgikĕ. = ತೂಕಿಕೆ. (My.).

ತೂಗಿಸು tûgisu. To cause to weigh, etc. (My.); to swing or rock, as a cradle (My.).

ತೂಗು tûgu. 1. = ತೂಗು, ತೂಕು 1, (ತೂಗು). To weigh (ಪುರ್ ೆSmd. Dh.; My.; Bp. 27, 45; ೆ. Bp. 5, 52; Sl. 327; T., M. ತೂಕ್ಕು; Tu. ತೂಕು; Te. ತೂಮು; Mhr. ತುಕಣೇ). ತೂಗುವ ಕೋಲ್ (ನಮುದಣ್ಣಿ Mr. 358). ತೂಪ *(i. e.* ತೂಗುವ, Cpr. 8, 68). ತೂಪಂ (Smd. 275). **2,** to swing or rock, as a cradle (Cpr. 3, 45; 8, after 4; J. 18, 21; Prll. 3, 26; My.; Te.; Sp. s. ಗುಗ್ಗರಿ 1); to wag or move the head from side to side (My.; see ತಲೆತೂಗು 1); to hold or lift up and wave, to swing (Abh. P. 7, 57; 13, 51; Bh. 1, 10, 32); to nod, as in sleep, or to be drowsy (Te.; T. ತೂಮು, ತೂಗು; M. ತೂಮು, ತೂಕ್ಕು, ತೂಪ್ಪು); **3,** to hang, to be suspended, to dangle (Cpr. 1, after 101; 8, 48; T. ತೂಂಗು, ತೋಂಗು; M. ತೂಪ್ಪು); to wave (V. 4, 15). — ತೂಗದಾಜಿದ ಬಿಡ್ಡಿ ತೂಗಿ ಕರಮಳ್? (Prv.). See ತೂಪ್ಪು; Prv. s. ಮುಣ. — ತೂಗ ಕಟ್ಟು. To suspend, to hang up (My.; B. 4, 158). — ತೂಗ ಮಾಕು. = ತೂಗ ಕಟ್ಟು. (My.; B. 3, 44). — ತೂಗಾಮು. -ಆಮು. = ಜೂಗಾಮು, ತೂಗ್ಯಾಮು. To swing, to hang down, to dangle about (My.; B. 4, 38; ನೇಲ್ G.). **2,** to swing or rock, as a cradle (ೆ. Bp. 47, 7; My.). **3,** to waddle, to waggle (My.). — ತೂಗಿ ನೋಪು. To weigh and examine; to estimate deliberately and maturely (Bp. 55, 57; My.). — ತೂಗಿ ಜೀಮು. To nod, as in sleep, to be drowsy (My.). — ತೂಗ್ಯಾಮು. = ತೂಗಾಮು. To oscillate, etc. (ಆಸ್ಸಿಲೇಟ್ G.; My.). ತೂಕವಿ ವ್ವದ್ದು ತೂಗ್ಯಾರಿತ್ತೇ? (Prv.). **2,** to swing (v. t.), as a standard (Bp. 5, 40).

ತೂಗು tûgu. 2. An irregular infinitive of ತೂಗು 1. ತೂಗು ಮಾಕು. = ತೂಗ ಮಾಕು. (G. 444; B. 5, 218; My.).

ತೂಗು tûgu. 3. = ತೂಕ, etc. Weighing; swinging about, oscillating, waving; wagging (ಓಡಾಟ ೆ. I, 71; ಅಲ್ಲಾಡು, ತೊನೆ, ಒಲೆ, etc. ೆs.; see ತಲೆತೂಗು 2. — ತೂಗಾಕೆ. = ತೂಕವಿಕೆ. (My.). — ತೂಗಾಡಿಸು. = ತೂಕವಿಸು. (My.). — ತೂಗುಕೆಸ್ತು. A kind of balance or scales (My.; Sl. 327). — ತೂಗುಜೊವರ್. -ಂ-ಸೊವರ್. (Smd. 204). A hanging, or waving, lamp (T., M. ತೂಕ್ಕುವಿಳಕ್ಕು). — ತೂಗುದೀವಿಗೆ. A hanging lamp (My.). — ತೂಗುಜೊಲೆ. -ತೊಲೆ. = ತೂಗುನ್ದೊಲೆ. (ೆ. Bp. 42, 22). — ತೂಗುವ್ವಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. (Smd. 204). A head moving one way and the other; a nodding head. — ತೂಗುವ್ವನೆ. -ಂ-ತೆನೆ. A waving ear or ears of corn (V. 4, 4). — ತೂಗುನ್ದೊಟ್ಟಿಲ್. -ಂ-ಜೊಟ್ಟಿಲ್. (Smd. 204). A swinging cradle. — ತೂಗುನ್ದೊಲೆ. -ಂ-ಜೊಲೆ. (Smd. 204). An oscillating, or a suspended, beam or staff. ತೂಪ ತೂಗುನ್ದೊಲೆ (204). — ತೂಗುಮಂಚ. A hanging cot, a swinging bed (ಆಸ್ಸಿಲೇಟಿಂಗ್ ಮಂಚ Mr. 204; My.; T. ತೂಂಗು-). ಎಳೆಗೂಸಿಗನ ಬಾಡ್ಗಿಯ್ದುಜೊಳ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ದ ಅಲೆಯು ಜೊವರ ತೂಗುಮಂಚಜೊಳ್ ತನ್ನಪ್ರಭಾವಮಾನ್ದೇ ವಿಮುಲ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದರ್ (Cpr. 7, after 92). See Bp. 46, 21; Sl. 230. 275. — ತೂಗುಮಣೆ. A swing (My.). — ತೂಗು ಮರ. A gallows (My.; T. ತೂಕ್ಕು-). — ತೂಗುಯ್ಯಲೆ. -ಉಯ್ಯಲೆ. A swing in motion (J. 19, 29).

ತೂಂಕು tûṅku. 1. = ತೂಗು 1, etc. ತೂಂಕಡಿ (Smd. 48).

ತೂಂಕು tûṅku. 2. = ತೂಗು 3, etc. — ತೂಂಕಡ. -ಆಡ. Swinging-play, swinging (Cpr. 8, after 4). — ತೂಂಕವಿಸು. = ತೂಕವಿಸು, etc. ಅಲುಪ್ ಒಲೆಮುಮು, ಅಜಿಪಿಮೊಳ್ ತೂಂಕವಿನ ಮಿಗಂ etc. (Lilv. 3, 3, see s. ಪದು 3).

ತೂಣ tûṇa. = ತೂಳಿಗ, ತೂಳು 1. Violent agitation, frenzy, demoniac possession. (T. ತುಡಿ, to shake, be agitated; ತೂಣ, hatred; ತೂಣ್ಣು, to stir, as the fire; to irritate, incite; to spur on, as horses, to goad, as oxen; ತುಣಪು, haste, swiftness, see s. ತುಡಿ 2). — ತೂಣಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become frantic (J. 3, 32).

ತೂಣ tûṇa. *A quiver.*

ತೂಣಿ tûṇi. *A quiver.*

ತೂಣೀರ tûṇira. *A quiver.*

ತೂತು tûtu. (fr. ತೂರು 2). = ತೂಪ್ಪು 2. A hole (ಕುಪರ, ಸುಷಿರ, ವಿವರ, ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಸ, ಕೋಷ, ರಂಧ್ರ, ಪ್ಲವ್ರ, ಜಪೆ, ಪುಟ Sl. 75; ಆಕ್ಷರ 453; My.; Te. ತೂಪು). ಮುಮ್ಮೊಲ್ಲುವ ಮೂತು ಒಡಲೊಗೆಯು ತೂತು (Dp. 54). ಎಲ್ಲರ ಮುಸೀರಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾದರಿಗೇ ತೂತು.—ಬಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮೂತು, ತೂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಣೆ (Prvs.). See Bp. 40, 70; Sl. 116. 307; B. 3, 36. — ತೂತಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ. A cake with a hole in the middle (My.); the membrum muliebre (My.). — ತೂತಾಗು. -ಆಗು. To become holed, to get a hole or holes (My.). ತೂತಾದವ್ವ (ಕುಪರ G.). ದೂತಿನಿಪಾ ಬ್ಲಾನಸಲೇ ತೂತಾದ ದುಡಿಕೆಮೇ? (Sp.). — ತೂತು ಕೆದವ್ವ. To pierce a hole through (My.). ತೂತು ಕೆದದ ತಕ್ಕದು (ಅವಧ G.). — ತೂತು ಕೆದಮು. = ತೂತು ಕೆದವ್ವ. (My.; B. 4, 158). — ತೂತು ಕೊಜ್. To bore a hole (My.; Sl. 381. 388. 399). — ತೂತು ತೆಗೆ. = ತೂತು ಕೊಜ್. (My.; B. 5, 181). — ತೂತು ಬೀಮು. To fall into holes: to become holed; to be spoiled (My.). ತೂತು ಬಿದ್ದದ್ದು (ಎದ್ದ G.). ದೂತ ಬಟ್ಟಾತಂಗೆ ದುತ್ತೊನ್ದು ದೂತಿಳವ್ವು, ದೂತುಗಳಲ್ಲಿಯವ ಅಧದುರಿಂಗೆ ದೂತಿಳವ್ವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ತೂತು ಬಿದ್ದದ್ದು ದೂತಿಸಿನ್ದ ದುಜ್ಜಿತ್ತೇ? (Prv.). See B. 3, 62; 5, 154. — ತೂತು ದೂತು. To make a hole (My.). ರತ್ನಗಳನ್ನು ತೂತು ದೂಮುವ ತಕ್ಕ (ಆಸ್ಕ್ಯಟಿನ G.).

ತೂವ tûda. The cotton tree; the mulberry tree; the tree Thespesia populneoides. See Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಣ.

ತೂದು tûdu. = ತುಂಬುಮು. P. p. of ತುಂಬು (My.).

ತೂನ tûna. (Tbh. of ಸ್ಕೂಣಾ). A stake, post (Tu.; Mhr., Kŏṅkaṇi ಕೋಣ, a yam). — ತೂನಗೆಣಸು. The West Indian yam, a climbing plant, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.; Tu. ತೂನ-ಕೆರೆಂಗ್).

ತೂನ್ದು tûntu. 1. (fr. ತೂರು 2). To cause to enter (Cpr. 9, 125; Abh. P. 11, 70. 142; *cf.* ತುತ್ತು 1).

ತೂನ್ದು tûntu. 2. = ತೂಪು. (Cpr. 5, 69; Abh. P. 12, 96).

ತೂನ್ದು tûntu. 3. (= ತೂ 1, etc.). — ತೂನ್ದಿಕ್. -ಇಜ್. To spit (V. 8, 50; 9, 56. 57. 59. 61. 62).

ತೂಪರೆ tûparĕ. = ತೂಬರೆ, etc. (My.).

ತೂಪಲ್ತಿ tûpalti. = ತೂಪಲಿ, ತುನ್ದುಮಿ (My.).

ತೂಪು tûpu. = ತೂನ್ದು 3, etc. — ತೂಪಿಕ್. -ಇಜ್. To spit (Bp. 13, 20-25). **2,** to drive away with a puff, to puff (so as to remove an inauspicious thing), to blow on (any thing, Cpr. 3, 45; Grj. 4, 3; 9, 78; ೆ. Bp. 47, 6; Rsv. 2, after 8; Râm. 6, 12, 38; My.); to assuage (Râm. 3, 5, 1; 6, 14, 22).

ತೂಬರೆ tûbarĕ. = ತುಮ್ಬುರು, etc. (ತಿನ್ದುಕ, ಸ್ಕೂರ್ಜಾಕ, etc. Sl. 130). See ಕಾಗೀ.

ತೂಬು tûbu. = ತುಮ್ಬು 4. The nave of a wheel.

ಬಚ್ಚೆಯ ತೂಬು (ಸಿಚ್ಚೆಕೆ, ಪ್ರಾಫಿ Nr.). See ನಮು-. 2, the sluice, etc. of a tank (My.). ತುಸ್ತುಬುದುಬಿಯಿಸ್ವ ತೂಬಿನ ಕೆಲಿ ತುಮ್ಬಿತೇ?—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಲಿ ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತಿಲ್ಲೇ? (Prvs.). 3, the hole or eye of an axe, hoe, etc. into which the handle goes (My.); the tube of an ear-ornament (My.).

ತೂಮ್ಬ tûmba. = ತೂಬು, of ತೂಸು 1. (V. 4, 56).

ತೂರಿಲ್ tûral. Going or having gone to a distance (ದೂರ ಹೋಗುವು Ct. I, 77, c. r. ತೂರಿಲ್).

ತೂರಿಲು tûralu. = ತೂವಲು. Drizzle (My.).

ತೂರಿಸು tûrisu. 1. To cause to winnow (My.). 2, to cause to be shaken off or fly (J. 23, 39).

ತೂರಿಸು tûrisu. 2. To cause to enter; to make go through, as a thread through the eye of a needle, etc. (My.).

ತೂರಿ tûru. 1. ತೂರಿ. To drive off the chaff from grain by means of the wind, to winnow (My.; T., M. ತೂಱು; Tu. ತೂ; *cf.* Sk. ತೂರ್ಪ). ಧಾನ್ಯಂಗಳ ತೂರುವುದು (ಸಿಪ್ಪಾದ, ಪದಸ, ನದ); ಧಾನ್ಯಂಗಳಿನ್ನಿ ತೂರುವುದು (ಉತ್ಕಾರ, ಸಿಕಾರ); ತೂರಿದ ಧತ್ತಳ (ಪುತ, ಬಹುಲೀಕೃತ Nr.). ಉಚ್ಚಾಸಿ ಎನೆ ತೂರ್ಪ ಧಾಮಂ (Mr. 372). ಗಾಳಿ ಬನ್ದಾಗ್ಲೆ ತೂರಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಳು.—ತೂರುವಾಗ್ಲೆ ಬಾಯಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮೂರೇ ಪಾಲು (Prvs.). See Bp. 1, 18; 50, 20; B. 4, 40. 158; Sl. 306. 400. 2, to rouse up (ಉದ್ಧೂತ Śmd. Dh.). ತೂರಿದರ್ ಆವಿಲಮ್ಮಗ ಕುಲದ (Bh. 3, 13, 26). 3, to be shaken off, to fall from or off. ತೂರಿ ಬಿದ್ದುದು ದುಳುವಿ (Rām. 3, 2, 21). 4, to go or run to a distance (see ತೂರಿದ್); to bolt, as men or beasts do (My.).

ತೂರಿ tûru. 2. To enter; to enter a hole, as a mouse; to go through a hole or eye, as a thread, etc.; to penetrate, to pierce (My.; Abh. P. 9, 69; J. 20, 47; Tē. ತೂರು, ದುಯ್ಯು, ತೂಯು, ತೂರು, to enter; to pierce, penetrate, go through; to creep in, under or through; to be introduced or inserted; ದೂರ ಕೊನು, to penetrate, pierce; *cf.* ತುರುಳು, ತುರುಗ 1). ತೂರಿದ ಸರಳ್ (Śmd. 204. Mdb.). ಸ್ವರ್ಗದ ತೂರಿ, ನರಳದ ನೇರಿ (Abhi. 2, 5). ಬಾವೇ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂರಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂರಿದ (Prv.).

ತೂರಿ tûru. 3. To fall in fine particles, to drizzle (Ōpr. 4, 40; Rāv. 2, after 8; see ತುಸ್ತುಬ್). 2, to cause to drizzle or drop. ದನಪ್ಪ ದುಣ್ಣಪದ ದುಧ್ಯದ ದುಳರಪ್ಪ ರಸದ ತುಸ್ತುಲಿಂ ಪೂರಿದ, ಪಚ್ಚೆಯ ಗೊಜ್ಜಗೆಯ ಆದಲ ಚಿಪ್ಪದ ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕೆಳಗೆ (Rāv. 10, after 31).

ತೂರಿ tûru. 4. Falling in fine particles, drizzling. — ತೂರುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Fine sparks (Rām. 5, 8, 77; J. 13, 12).

ತೂರಿ tûru. 5. Penetrating, etc. — ತೂರುಗಲ್ಲು. -ಳ್ಳು. A stone that pierces (Rām. 6, 11, 3).

ತೂರುವಿಕೆ tûruvikĕ. Winnowing (ಸಿಪ್ಪಾದ, ಪದಸ Sl. 395).

ತೂರ್ಪ tûrpa. *Quick, fleet* (ಉತ್ಸುಕ, ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸ್ಥತ, ಪಚ್ಚಂಗ Mr. 233, c. r. ತ್ರಿ-); rapidity, quickness, velocity.

ತೂರ್ಪಿದ ತೂರ್ಪ-udita. *Spoken quickly, uttered rapidly.*

ತೂರ್ಪ tûrta. = ತುರತ, etc. Speed, expedition (ಪ್ರಸ್ತುತ Ct.).

ತೂರ್ಯ tûrya. 1. *A fourth, a quarter.*

ತೂರ್ಯ tûrya. 2. = ತುರ 2. A musical instrument (of which four kinds are sometimes reckoned (wind instruments, stringed instruments, etc.). See Abh. P. 13, 111; Bp. 25, 47; 61, 63. 2, a bugle (My.).

ತೂರ್ಯತ್ರಯ tûrya-traya. = ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ. (Bp. 4, 54).

ತೂಲ tûla. *Cotton* (ಪತ್ತಿ Ct. I, 79); the down of birds (Bp. 12, 14). 2, *the mulberry, Morus indica.* 3, the panicle of a flower or plant. See Nr. s. ಆಲದಗೆ.

ತೂಲಕ tûlaka. *Cotton* (ಪಿಚು, ಆರಳೆ Mr. 128).

ತೂಲಿ tûli. = ತುರ 1, etc., ತೂಲಿಕೆ q. v., (ದೂಡಿ 2).

ತೂಲಿಕೆ tûlikĕ. ತೂಲಿಕಾ. = ತೂಳಿಕೆ. *A painter's brush, a stick with a fibrous extremity used as one;* a weaver's brush. 2, a kind of probing-rod (ಆಚ್ಚಸಾಲೆಯರ ಸದಾಕೆ G.). 3, a wick or twist of cotton. 4, a down or cotton bed; its down or cotton (Ōpr. 4, after 18).

ತೂಲಿನಿ tûlini. The silk-cotton tree. (R.).

ತೂಲೆ tûlĕ. The cotton tree; the wick of a lamp; (a division? see ಫಲ-).

ತೂವರ tûvara. = ತುವರ, etc. Astringent. 2, *a bull without horns.* 3, *a beardless man;* a eunuch.

ತೂಷ್ಣೀಂ tûshṇīm. *Silently, quietly.*

ತೂಷ್ಣೀಂಶೀಲ tûshṇīm-śīla. *Silent, taciturn.*

ತೂಷ್ಣೀಕ tûshṇika. *Silent, taciturn.*

ತೂಷ್ಣೀಕಾಂ tûshṇikâm. *Silently.*

ತೂಷ್ಣೀರುತ tûshṇi-ruta. Silent; silence (ಮೌನ, ಸುವಿಯುವಿದು Nn. 155).

ತೂಳ್ tûḷ. = ತೂಳು 2, (ತೂಳ್ದು). To go, move or proceed off, away, or down (ಆವಸರ್ಗಾ Śmd. Dh.). 2, to drive away, to pursue, to chase (ಆಡುಟ್ಟು, ಜಿಸ್ಸಟ್ಟು, ಬೆಂಗಡಾಯ್, ಜಿಸ್ಸಲು Śa.).

ತೂಳ tûḷa. Tbh. of ಸ್ಥೂಲ (Śmd. 341).

ತೂಳಗ tûḷaga. = ತೂಗ, etc. (My.). ಆದಸಿಗೆ or ಆದ ಮೇಲೆ ತೂಳಗ ಬನ್ದಜೆ (My.).

ತೂಳಿಕೆ tûḷikĕ. = ತೂಲಿಕೆ. ಚಿತ್ರಿಪುವೆ ತೂಳಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (Śmd. 298).

ತೂಳಿಸು tûḷisu. To cause to proceed, to spur on. ತೂಳಿಸಿದರ್ ಆನೆಯಂ ಮೋವರ್ (J. 22, 7).

ತೂಳು tûḷu. 1. = ತೂಗ, etc. ತೂಳು ಬಪ್ಪು ಜೀವಿದ ಮಗ ಮೂರಿಡಾಯಿ ಬ್ಯಾಗೆ ಕೇಳ ಬೇಳು? (Prv.).

ತೂಳು tûḷu. 2. To go off; to go away or backward (Bh. 8, 26, 15); to recoil (Rām. 6, 10, 26); to spring back or recoil on account of elasticity. ತುದುಳ ತೂಳುದ ಸೂಪ್ಪಯಸ್ತ್ರಂ (Rām. 1, 13, 10). 2, to rush forward, to make an attack on, to attack, to chase (Rām. 3, 6, 8. 15; J. 20, 47; 22, 31). ತೂಳದನು ಕಲಿದಾರ್ಥನ್ ತೆತನ ಮೇಲೆ (Bh. 8, 27, 2). 3, to come or break forth, to originate (Bh. 3, 2, 2).

ತೂಳು tûḷu. 3. Attacking, etc. — ತೂಳುದಮ್. -ದು[1]. A drum used in making an attack (Bh. 8, 2, 2).

ತೂಳ್ದು tūḷdu. To drive or chase away; to remove; to scatter (Cpr. 4, 19; 5, 9; 6, 84; 7, 41; Abh. P. 14, after 91). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್? ಆರ್ ಮುರಿದರ್ (v. r. ಸಿಲ್ದರ್)? ಆರ್ ಪೊಣರ್ದರ್? ಆರ್ ತೂಳ್ದುದರ್? ಆರ್ ಆವಂ? ಜಗದ್ ಎಲ್ಲಂ ಎನ್ದರ್? (Śmd. 183 Mḍb.).

ತೃಣ tṛiṇa. = ತೀನ, ತ್ರಿಣ. Any gramineous plant; *grass;* a blade of grass; a reed (ನಪ, ಮಲ್ಲು Nn. 35; ಹುಲ್ಲು 93; ಸೀಡೆ Śm. 96); straw (often a symbol of minuteness and worthlessness). ತೃಣವಾದರೂ ಹರಣ ಕೊಡಿಸುವುದೆ (Prv.).

ತೃಣಕುಟಿ tṛiṇa-kuṭi. A hut of grass or straw. (Cpr. 4, 16).

ತೃಣಗ್ರಾಹಿ tṛiṇa-grāhi. Amber, etc., or any gem which being rubbed becomes electrically attractive. (Cpr. 1, 39).

ತೃಣದರ್ಭೆ tṛiṇa-darbhe. (Si. 164).

ತೃಣದ್ರುಮ tṛiṇa-druma. *Any of the various species of palm-trees.*

ತೃಣಧಾನ್ಯ tṛiṇa-dhānya. *Grain growing wild or without cultivation.*

ತೃಣಧ್ವಜ tṛiṇa-dhvaja. *A bamboo.*

ತೃಣಪುರುಷ tṛiṇa-puruṣha. A scare-crow. See ಜೆಜ್ಜರ; Abh. P. 11, 6.

ತೃಣಪೂಣ tṛiṇa-pūṇa. A bundle or sheaf of grass or straw. See ಸೂಡು.

ತೃಣಪ್ರಾಯ tṛiṇa-prāya. Worth a straw, worthless. (My.).

ತೃಣರಾಜ tṛiṇa-rāja. *The palmyra tree, Borassus flabelliformis* Lin. 2, the cocoa-nut tree. 3, bamboo. 4, sugarcane.

ತೃಣರಾಶಿ tṛiṇa-rāśi. A stack of grass or straw. See ಮೆಜೆ.

ತೃಣಶೂನ್ಯ tṛiṇa-śūnya. *Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait.

ತೃಣೀಕೃತ tṛiṇi-kṛita. Being esteemed as lightly as straw (Bp. 29, 2; 38, 3).

ತೃಣ್ಯೆ tṛiṇye. *A heap or quantity of grass or straw.*

ತೃತೀಯ tṛitīya. The third; the third part;—chunam (being the third ingredient of tāmbūla, My.).

ತೃತೀಯತೆ tṛitīyate. Thirdness; the condition of the third consonant of a varga (Śmd. 380. 381).

ತೃತೀಯತ್ವ tṛitīyatva. = ತೃತೀಯತೆ. (Śmd. 78. 79. 119. 139).

ತೃತೀಯಪುರುಷಾರ್ಥ tṛitīya-puruṣhārtha. Lust; coitus (My.).

ತೃತೀಯವೃತ್ತಿ tṛitīya-vṛitti. The employment of the third consonant of a varga (Śmd. 78).

ತೃತೀಯಶೈಕೃತ tṛitīyā-kṛita. *Thrice ploughed.*

ತೃತೀಯಾಕ್ಷರ tṛitīya-akshara. The third consonant of a varga (Śmd. 77. 283. 372. 374. 375; Kâvy. I, 1*b*, 23-31).

ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿ tṛitīyā-prakṛiti. The third nature; the neuter gender; *a hermaphrodite.*

ತೃತೀಯೆ tṛitīye. ತೃತೀಯಾ. = ತದಿಗೆ. The third day in a half month. 2, the third case, the instrumental (Śmd. 112. 115. 129. 131. 132. 134. 137. 141. 155. 157. 164. 398; Kâvy. I, 2, 23-35).

ತೃಪ್ತ tṛipta. *Satiated; satisfied, contented, pleased.* ತೃಪ್ತನಾದರೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ತೃಪ್ತಿ tṛipti. *Satisfaction, contentment;* pleasure, gratification; satiety, disgust (ಸಾಕಾಗೋದ G.). See ತಣಿ, ತಣಿಪು. — ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು. To satiate, to refresh, to satisfy (G. 259. 322; My.). — ತೃಪ್ತಿ ಪಡು. To get satisfied, pleased, or satiated (G. 514; My.). — ತೃಪ್ತಿವಡಿಸು. = ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು. (Bp. 52, 4).

ತೃಷ trish. (ತೃಷ್). *Thirst.* 2, *desire.*

ತೃಷಿತ trishita. *Thirsty;* thirst, desire.

ತೃಷೆ trishe. ತೃಷಾ. = ತೃಷ್. ತೃಷೆ ಆವರಗೆ ಮುಸಿಕೆನ್ನ ತಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟ.—ತೃಷೆ ಇಲ್ಲವರ ಮನೆಗೆ ಸಮಾಸ (Prvs.).

ತೃಷ್ಣಕ trishṇaka. *Thirsty; craving, longing for.*

ತೃಷ್ಣಜ್ trishṇaj. *Thirsty; cupidinous.*

ತೃಷ್ಣೆ trishṇe. *Thirst.* 2, *desire.*

ತೆ te. (Tbh. of Sk. ತಾ ?). An affix for the formation of neuter nouns, *e. g.* ಆಗುತ್ತಿ, ಪೊಗುತ್ತಿ, ಸಿಗದ್ತಿ, ಪೊಗುತ (Śmd. 247).

ತೆಕ್ tēk. = ತಕ್, ತೆಗ, ತೆಸೆ2. P. p. of ತೆಸೆ1, in ತೆಕ್ಕೊಳ್, ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.). ತಲೆಕ್ಕೊಮ್ಬುದು (ನಿರ್ಣಾರ, ಆಧ್ಯವಕರ್ಣಣ Nr.).

ತೆಕ್ಕ tēkka. (= ತಕ್). — ತೆಕ್ಕ ತೆಕ್ಕನೆ. = ತಕ ತಕನೆ No. 2. (Bp. 36, 46).

ತೆಕ್ಕದು tēkkadu. = ತೆಕ್ಕುದು, q. v.

ತೆಕ್ಕನೆ tēkkanē. = ತೆಕ್ಕನೆ. Greatly, excessively, very much, in a large body (Abh. P. 13, 44; 15, 3; Grj. 4, 78; 10, after 77; Rav. 6, after 11; 13, after 70; *cf.* ತೆಕ್ಕೆ 2, ತೇಂಕೆ, ತೆರಕ್ಕೆ 2).

ತೆಕ್ಕಿ tēkki. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. — ತೆಕ್ಕಿ ಬೀದು. To clasp in the arms (or in the paws). ಕರಡಿ ಮುಂಗಾಲುಗಳಿನ್ದ ಆದರಿಗೆ ತೆಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದು (B. 3, 109). ತೆಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದು ಯುದ್ಧ ಮಾಜೋಣ (ದೆವ್ವಾದೆವ್ವಿ, ಮುದ್ದಾಮುಲ್ಲಿ G.).

ತೆಕ್ಕು tēkku. 1. To lick the itch, as brutes do (ತೆರುಳ್ಕಣ್ಣಾ ತಿಂಬೀಜನ Śmd. Dh.).

ತೆಕ್ಕು tēkku. 2. (= ತೆಂಕು 1). To cause to (float or) flow (Abh. P. 6, 169, print). 2, to faint (Bh. 3, 8, 20; Râm. 3, 4, 20).

ತೆಕ್ಕೆ tēkkē. 1. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. Embracing; an embrace, etc. (My.). 2, a coil (My.). 3, a chignon (Cpr. 8, 47). See Bh. 3, 13, 17. 33; 4, 2, 59. 61; Râm. 2, 7, 3. — ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To coil, to get coiled. ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟಿದ ಪಾಪ (ಕಣ್ಣಾಲಿ, ಬಿಜ್ಜಗ Hlā.). — ತೆಕ್ಕೆಗೊಣ್ಡಿಸು. -ಒಣ್ಡಿಸು. To embrace (J. 20, 21). — ತೆಕ್ಕೆ ಬೀದು. = ತೆಕ್ಕಿ ಬೀದು. (My.). ಹೆಣ್ಣತಿ ಆದನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು (B. 5, 155). — ತೆಕ್ಕೆ ಪಡಿ. -ಪರಿ. To begin to embrace or inclose (J. 15, 22). — ತೆಕ್ಕೆ ಪಾಕು. To embrace. ಆದನಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಪಾಕು (My.). — ತೆಕ್ಕೆ ಪಾಯು. To give an embrace to, to go to clasp in the arms (B. 5, 137).

ತೆಕ್ಕೆ tēkkē. 2. = ತಕ್ಕೆ 2 q. v., etc., (ತೇಂಕೆ). ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಕಿಂದನ್ನ (Prv.). See Grj. 10, after 79. — ತೆಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ತೆಕ್ಕೆ ಪಾಕು. (My.). — ತೆಕ್ಕೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To disperse (J. 14, 6). — ತೆಕ್ಕೆದರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A large number of shields (Bh. 6, 4, 26). — ತೆಕ್ಕೆ ಪಾಕು. = ತಕ್ಕೆ ಪಾಕು. (My.).

ತೆಕ್ಕೆನೆ tēkkenē. = ತೆಕ್ಕನೆ. (Cpr. 3, 99; 8, 87).

ತೆಗ tēga. = ತಕ್, etc. P. p. of ತೆಸೆ 1. — ತೆಗ ತಂದ್ (*i. e.* ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡು ಬಂದ್). = ತೆಗೆ-. To take and bring. ಬಳ್ಳದುಂ ತೆಗ ತನ್ನೆ! (Bp. 9, 9). ಜಿಹಳ ದಸ್ತುವನೆಲ್ಲವಂ ತೆಗ ತಹೆಂ (31, 9). — ತೆಗ ತರಿಸು. To cause to bring. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಂ ತೆಗ ತರಿಸಿ (Bp. 11, 15). — ತೆಗ ತೆಗ. (= ತೆಗದು ತೆಗ). rep. (Bp. 26, 43; B. 5, 46).

ತೆಗಡೆ tēgaḍe. = ತೆಗಡೆ, etc. See ತೆಕ್ಕನೆ-.

ತೆಗದು tegadu. = ತೆಸೆದು. P. p. of ತೆಕೆ 1. (My.). ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದು (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Sk. 388). ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಕ್ರಾಹ್ಯ 379). ಆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣ ಕಾಲಳ್ಕೆ (B. 5, 52). ಒಸ್ತು ಹೂರಿಗಮಂ ತೆಗದು ದುಬಲು (Bp. 24, 55). ಧನವರ್ಷ ಆಯ್ದು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಮೊಯ್ಯಲ್ಕೆ (31, 12). ಕಂಗಳಿಂ ಕಿಚ್ಚರ್ದ ದುಸುರ್ಕಾರ್ ಆ ಭಂಗರ್ ಆಗಳೆ ತೆಗದು (51, 81). ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣಡ್ಡ ದುಗುದರೆ ದುಗುಸಿಗೇಸು ಉಬಿತ್ತುಮ್? (Prv.). See B. 5, 117. 121. — ತೆಗದು ಹಾಕು. = ತೆಗದು-. To put away, to remove, etc. (My.; ಕಳದು, ತಳ್ಳು G.). ತೆಂಗಿಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಳೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಆ ಪ್ಯದರ್ಶನ Sk. 393).

ತೆಗಲ್ tegal. = ತೆಗಳೆ. The shoulder (ಪೆಗಲ್ Kk. 87; T. ತೆಗಲ್, ಹುಡಲ್, the upper part of the shoulder; *cf.* ಜಂಗುಲ).

ತೆಗಸು tegasu. 1. = ತೆಗಿಸು, ತೆಗಿಸು 1, ತೆಕೆಂಬಿಸು, ತೆಕೆಸು. To cause to take; to cause to take away, to cause to remove (My.; Bp. 53, 18); to cause to pull out, as an eye (61, 4); to cause to open, as a door, a grave (44, 18; 48, 20; 50, 19); to strip off the covering of, to bare, as the back (B. 3, 43); to cause to impale, as on a stake (Bp. 50, 39. 42. 45. 51. 52); etc. See Prv. s. ಪದಕೆ.

ತೆಗಸು tegasu. 2. = ತೆಗಿಸು 2. To cause to go away or retreat (J. 13, 14; 15, 34). ಪ್ರವೀರನಂ ತೆಗಸಿದರ್ ನಿಸ್ಸೆ ತೆಗೆ (J. 8, 31).

ತೆಗಹು tegahu. Taking; assuming, assumption (C. Bp. 19, 35; Bh. 7, 3, 74).

ತೆಗಳ್ tegaḷ. = ತೆಗಲ್. (ಪೆಗಲ್ Śmd. II).

ತೆಗಳಿ tegaḷi. = ತೇವಳಿ, etc. — ತೆಗಳಿ ನೆಲ್ಕೊಣ (ಇಪ್ಪಲುವ್ಯಳ, ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಜಾಗಾಗುವ ವೇನೆ G.).

ತೆಗಳಿಗೆ tegaḷigè. = ತೆಗಳಿ, etc. — ತೆಗಳಿಗೆ ಬೀಜ್. To get deprived of hair (Abh. P. 7, 93).

ತೆಗಲಿ tegaḷi. 1. (= ತಿಟ್ಟು 2). To rebuke, to blame, to abuse (ನಿಸ್ಟೆ Śmd. Dh.; ಪದಿ Śmd. I; V. 14, 104; Śśv. 1, 15; T. ತೆಟ್ಟಿ). ತೆಗಟ್ಟಿಂ (Śmd. I; 49. 55, o. r. ತೆಟ್ಟಿಂ). ತೆಗಟ್ಟಿ, ತೆಗಟ್ಟುಂ (55).

ತೆಗಲಿ tegaḷi. 2. (= ತಿಟ್ಟು 3). Blame, etc. (ಪೆಗಲ್ Śmd. II, probably a mistake for ಬಯ್ಗುಳ್; ನಿಸ್ಟೆ Kk. 64; ನಿಸ್ಟೆ Śm. 48; ದೂಸು, ಪದಿ 115; Tē. ತೆಗಡು). See Śmd. 72; Ūpr. 4, 78.

ತೆಗಲಿಸು tegaḷisu. To cause to rebuke, etc. (ನಿಸ್ಟೆ Śmd. Dh.).

ತೆಗಿ tegi. = ತೆಕೆ 1. (My.; Sk. 112. 221. 231).

ತೆಗಿಸು tegisu. 1. = ತೆಗಸು 1, etc. (Bh. 3, 13, 19; J. 20, 24; My.; B. 5, 115); to cause to inoculate, as with the cow-pox (B. 4, 222; My.); to cause to go out or be exhausted; to exhaust (J. 8, 31).

ತೆಗಿಸು tegisu. 2. = ತೆಗಸು 2. (J. 12, 16).

ತೆಗು tegu. = ತೆಕೆ 1. (Bp. 32, 52; Tu.).

ತೆಗೆ tegè. 1. = ತೆ-, ತೆಗು. P. ps. (ತೆಕೆ, etc.), ತೆಗದು, ತೆಕೆದು. To draw towards one's self (ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 81; Ūpr. 3, after 102; 4, 78; 6, after 91; Bp. 20, 6; 39, 63; 46, 65; J. 4, 70; 28, 50);—to take (Śmd. 157; Rāv. 5, after 25; 6, after 11; J. 30, 28; Sk. 221. 316. 309. 325; C.; Tē. ತೆ; Tu. ದೆ; *cf.* ತಿಎ 4);—to betake one's self to. ತೆಗದಮರ್ ಕೊಂಡ್ಪದ ಒಟ್ಟೆಯಂ (Śmd. 255);—to buy (My.);—to take away; to steal (ಕರ್ನಾ Ce. I, 47; My.). ಬಹಳದ ಒಳ್ಳಮಂ ತೆಗಲ್ದದು (ಅಪಹಾರ, ಅದಾಮ Nr.); see Bp. 45, 19;—to take off; to remove (Ūpr. 4, 82; Bp. 47, 20; 49, 10; 52, 27; 58, 58; Rāv. 11, 7; J. 30, 24. 50; My.; Sk. 231). ಪಗಲೆಲ್ಲಾ ಪಾಡರಣವಿ, ಇರುಳು ಗ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಣ ತೆಗದಳಕ್ಕೆ (Prv.);—to seize. ಪೇಟೆಂ ತೆಗಯಲ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಪುದೇ? (Sk. 85); see Bp. 57, 37; Bh. 2, 4, 12; J. 31, 26. 27; Sk. 265; to exact, to levy, (Tē. ತೆ);—to extinguish, to put out (My.; Tē. ತೆ);—to draw or pull, as an arrow on the bow. ವಿಜಯಂ ಎನಲ್ ತೆಗದ ಮುಪ್ಪಸ್ಸ ನಿಯಮಲಗ್ನನಿಗಳನ್ ಪೋಲ್ವುದಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81); see Abh. P. 13, 87. 142; Rāghē. 17, 69; J. 4, 40. 41; 28, 41;—to pull (Bp. 32, 16);—to prolong as a note in music, etc., to drawl (My.; B. 2, 1); to drag. ತೊದರೆ ವಿಷಾಗ್ನಿ, ಮೃಗಲಾಂಛನಭೀಭವಂ ಪಡಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮುನೊತ್ತಿ ತನ್ನ ದಸಿ ಜಾನ್ದೊಡಿಂಬೆಳಗ್ ತೆಗದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟೆದಗೆ ಬಪ್ಪುತ ತಲ್ಲಾಪಿಸಿತ್ತಿಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2);—to take up, to lift (Rāv. 5, 39; Śśv. 4, 26; T. ತೆಪ್ಪು, a taking up);—to take out of; to extract; to obtain (Bp. 42, 2; Ū. Bp. 11, 11; Sk. 312; B. 2, 11). ಪಗಲೆಯೊಳಗೆ ಬೆಪ್ಪ ಜಾಮು ಮಾಡದ ಪರಸ್ಪಲಂಯಮು, ತೆಗೆಯುವಪರಸ್ಪಲಂಯಮು (Prv.);—to open, as a door (Bp. 47, 24; 57, 43; Sk. 112; My.; Prv. s. ಬಿಡಿ);—to undertake, to begin, to pick up, as a war, a quarrel (Rāv. 5, 124; Bh. 1, 8, 7; My.);—to bring in, as a word (Bh. 1, 8, 50);—to assume, as a birth (My.);—to employ, to use, as a grammatical form (Śmd. 230), as sounds (B. 1, 6);—to vaccinate (B. 4, 220 in ಮುಂಜಿ-; My.);—to draw, as a line, a picture, map, etc. (B. 1, 15; 3, 97; 5, 169; My.; see ಚಿತ್ರ-);—to bore, as a hole (B. 5, 181; My.);—to take out, as an eye with an arrow (Bp. 18, 71. 74);—to do, as embroidery (see ಕಸೂತಿ-);—to find out, to devise, as a means, an expedient (My.; B. 4, 222; 5, 170. 171. 173. 175. 176. 227; Tē. ತೆ);—to inquire, to ask about, as about tidings (B. 5, 281; My.);—to bear, as the similitude of, to represent. ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ತೆಗದವು ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ಯವನು? (Bp. 58, 33);—to dig, as a channel, etc. ತಲೆಯಾಗಿ ತೆಗದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ತೊಡೆ (ಕುಂಟೆ Nr.; My.; Tē. ತೆ). 2, to be taken away, to be removed; to become less or diminish; to disappear (Bh. 1, 5, 5; My.; Sk. 83; Tē. ತೆ). — ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣು ಬರು. To bring, as water, a horse, etc., etc. (My.). — ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣು ಪೋಗು. To take away, as water, a horse, etc., etc. (My.). — ತೆಗದು ಪಾಕು. = ತೆಗದು-. To throw down (My.). ಆವನನ್ನು ಪಟ್ಟಿದ ಮೇರೆಕ್ಕೆ ತೆಗದು

ಮಾಡದು (B. 5, 52); to remove (5, 179. 227; My.); to raise, as a siege (My.). ದುಡ್ಡಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ (5, 55); to discharge, as from office (5, 264; My.); to strike off; to annul (My.). — ತೆಗೆಯಿಸಲು. -ಕೊಡು. To allow to take, etc.; to allow to vaccinate. ಪದ್ಮು ದುಕ್ಕಳಿಗೆ ದುಂಬ್ಲಿ ತೆಗೆಯು ಗೊಡುವಿಲ್ಲ (B. 4, 223).

ತೆಗೆ tegĕ. 2. = ತೆಕ್, etc., in ತೆಗೆ ತೆಗೆದು (Bp. 29, 18; 36, 47; Riv. 5, 117). — ತೆಗೆ ತರ್. = ತೆಗ ತರ್. (V. 37, 96).

ತೆಗೆ tegĕ. 3. Taking, etc. See ಎತ್ತುತೆಗೆ, ಕಾಲ್ತೆಗೆ No. 1. 2, a kind of infinitive of ತೆಗೆ 1. — ತೆಗೆಸು. To pull (the bow-string) to its full extent, *i. e.* so as to reach the ear (ಆಕರ್ಣಾಕೃಷ್ಟ Śmd. Dh.; Abh. P. 14, 176; Grj. 8, 44; Riv. 6, after 97; Śśv. 4, 21; 4, after 24 & 46).

ತೆಗೆ tegĕ. 4. (= ತೆ 1). To retreat, to flee (ಪರಾಙ್ಮುಖ Śm. 81; Grj. 6, 38; Bp. 60, 23; Râm. 5, 8, 74; Tĕ. 39).

ತೆಗೆ tegĕ. 5. (= ತೆ 2). To grind one substance on another, as sandalwood on a stone (My.).

ತೆಗೆಯಿಸು tegĕyisu. = ತೆಗಸು 1, etc. To cause to take or take off (Bp. 5, 58), etc.

ತೆಗೆಯುವಿಕೆ tegĕyuvikĕ. Disappearance, concealment (ಅದರಾದರ, ಅದ್ಭುತದ Si. 438), etc.

ತೆಗಸು tegĕsu. = ತೆಗಸು 1, etc. (Bh. 1, 10, 14).

ತೆಗ್ಗು teggu. = ತಗ್ಗು 2. (ಅಡಿ, ಕುಣಿ, ಗರ್ತ, ಗುಣ್ಡಿ G.; B. 3, 124; 5, 174). — ತೆಗ್ಗು ತೆವರು. dupl. = ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆ. (ವಿಷಮ Ćn.). — ತೆಗ್ಗು ಬೀಮು. A hole to be formed. ತೆಗ್ಗು ಬಿದ್ದ ಗಲ್ಲ (ಗುಣಗಲ್ಲ G.).

ತೆಂ teṁ. 1. ತೆಙ್. (= ತೆಂಕ). The south. (T., M. ತೞ್). — ತೆಂಗಳೆ. (Śmd. 89. 209). South wind (My.).

ತೆಂ teṁ. 2. ತೆಙ್. = ತೆಂಗು 1. (T. ತೇಂ). — ತೆಂಗಾಯ್. -ಕಾಯಿ. A cocoanut. (Tĕ. ತೆಂಕಾಯಿ, Uc.). See ಬೆಣ್ಣೆಂಗಾಯಿ.

ತೆಂಕ tĕṁka. = ತೆಂಕು, (ತೆಂ 1). ತೆಂಕಲ್ (Śmd. 145), ತೆಂಕು 2, ತೆಮ್ಕು. The south (My.; T. ತೆಮ್ಕು, M. ತೆಕ್ಕು). ಪದುವ ದುಂದ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊವಪಡಿಗಳೆಲ್ಲ! ಎನಲ್ ನವಿಮ, ಗೆಲ್ದು (145). ತೆಂಕಾನ ಮುಖಿಯಕ್ಕೆನ್ವಂ ಮನಂ ಬರ್ಪುದೊ? (164). — ತೆಂಕಣ್. -ಆಣ್. (Śmd. 134. 135). Belonging to the south; the south. Declension: ತೆಂಕಣ, ತೆಂಕಣಿಂ (135); ತೆಂಕಣ (C.; B. 3, 24), ತೆಂಕಣ್ಕೆ (B. 4, 67), ತೆಂಕಣಿನ್ನ (My.). — ತೆಂಕಣಂ. -ಆಂ. (Śmd. 136). A man of the south. — ತೆಂಕಣ ಕಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sea of the south (J. 18, 7). — ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ. A south wind. ತೀವುವ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯುಮುಮೇಂ ಮುನಂಗೊಳಿಸುಮೊ! (Śmd. 24). ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮುಳುಮುಮೆ ಬದಸೀತು (Prv.). — ತೆಂಕಣ ದೆಸೆ. The southern quarter or point; the south (ಯಾಮ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ, ಅವಾಚ Hlā.). — ತೆಂಕಣ ನೆಲ. The southern country. ತೆಂಕ ಣ ನೆಲಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ, ಕೊಂಕಣ ಕೆಟ್ಟ (Prv.). — ತೆಂಕಣಮಂಕ. (Śmd. 196; Mdb. ತೆಂಕಣ ದಕ್ಕ). = ತೆಂಕದಂಕ, q. v. — ತೆಂಕದೆಸೆ. = ತೆಂಕಣ ದೆಸೆ. (J. 16, 46). — ತೆಂಕಮುಮುಗಾ. Towards the south (J. 10, 1). — ತೆಂಕದಕ್ಕ. See ತೆಂಕದಂಕ. ತೆಂಕದಕ್ಕದೊಳ್ ಆಸಂಖ್ಯಮುಂ (Śmd. 196 Mdb.). — ತೆಂಕದಂಕ. -ದಂಕ or ದಕ್ಕ. (Śmd. 196; Mdb. ತೆಂಕದಕ್ಕ). The southern side.

ತೆಂಕಲ್ tĕṁkal. = ತೆಂಕ (Śmd. 145), ತೆಂಕಲು, ತೆಂಕಲು. (ಅಪಾಚ, ದಕ್ಷಿಣ Mr. 58; My. as ತೆಂಕಲು). ತೆಂಕಣಮುಮು (ಅಪಾಚೀನ, ಅಪಾಚ್ Hlā.; ಅಪಾಚೀನ Mr. 58).

ತೆಂಕಲು tĕṁkalu. = ತೆಂಕಲ್, etc. ತೆಂಗಿನ ಮರ ತೆಂಕಲಾಗಿ ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ತೆಂಕು tĕṁku. 1. (Śmd. 48). = (ತೆಕ್ಕು 2), ತೇಂಕು 1. To be afloat, to float, to swim (ಪ್ಲವನ Śmd. Dh.; Ćpr. 5, after 39; Abh. P. 5, 55; 13, 64. 79); to faint (Grj. 9, 89). — ತೆಂಕಾಡು. -ಆಡು. To float (v. i.) or swim about (Ćpr. 1, 51; 8, after 44; Grj. 2, 63; 7, after 11; 9, 54; V. 9, 63).

ತೆಂಕು tĕṁku. 2. = ತೆಂಕ್, in ತೆಂಕುಕಡೆ (My.).

ತೆಂಗಲೆ tĕṁgalĕ. A certain Vaishṇava mode of putting the nâma, drawing a line down the middle of the nose, as is done by southerners (My.). *Cf.* ಬಡಗಲೆ.

ತೆಂಗು tĕṁgu. 1. = ಪಿಂಗು, ತೆಂ 2. The cocoa-nut palm, Cocos nucifera Lin. (ಕಾರಿಕೇರ, ಕಾಲಂಗಿ Nr.; ಕಾರಿಕೆಲು Mr. 112; My.; T.; M. ತೆಮ್ಪು). ತೆಂಗಿಗೂ ಪೇಡಗೂ ಪಗ ದೂತವೆ ಪೇಳು; ತೆಂಗಿನ ಪೊದಂಗೆ ನೀರೆಲೆಯೆ ಕವಿಯಲಿ ಪೊಂಗಪೀದನ್ನೆ (Bp.). See Ćpr. 3, 15; Riv. 2, 48; J. 19, 6; Prll. 3, 3; ಎಳೆ-, ಪಿಣ್ಣೆಂಗು. — ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A cocoa-nut (B. 2, 11. 20). ನೀರು ಆಪ್ಪಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (G. 181). ದುಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಬ್ಬಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (Dp. 54). — ತೆಂಗಿನ ಮರ. = ತೆಂಗು. (Si. 166). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೀ ನೀರೆ ಕಟ್ಟಿದ. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ತೆಂಕಲಾಗಿ ಪೆಟ್ಟು. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಪತ್ತುತ್ತಿ? ಆನ್ದರೆ ಪೆಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋವಕ್ಕೆ ಆನ್ದ. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ಏಯಿವದನ ತೆರ ಎಲ್ಲಿತನಕ ಏರಿದಾನು (or ಎತ್ತಿಯಾನು)? (Prvs.). (For Tu. ತಾರೆ, the cocoa-nut palm, ತಾರಿ, the palmyra, *cf.* ತಾಳೆ 2, ತಾಳೆ 3, ತಾಲ್ 1).

ತೆಂಗು tĕṁgu. 2. To perch (see ಏಗಿಸು). See ತೆಂಗುಮ.

ತೆಂಗುಹ tĕṁguha. The descending or perching of birds (ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗುವ Śmd. II; Ćt. II, 101; ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗುವುದು Kk. 86; ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗುವುದು Śm. 30).

ತೆಱಿಸು tĕṟisu. Tbh. of ತೃಜಿಸು. (My.).

ತೆಟ್ಟುಂ tĕṭṭuṁ. (fr. ತೆಱ್ 1). In an opened way. — ತೆಟ್ಟುಂ ತೆಱ್. To become fully opened, *i. e.* to be heard far around (Ćpr. 7, 88).

ತೆಣಱು tĕṇaṟu. To groan (Abh. P. 12, 35; 13, 67; *cf.* T. ತೆಳರ್ = ಉಳ್ಕೊಳ್ಳು).

ತೆಣ್ಟಿಸು tĕṇṭisu. To cause to winnow. ತೆಣ್ಪಿಸದಂ (Śmd. 273 Mdb.).

ತೆಣ್ಪು tĕṇṭu. (= ಪವಡು, etc.). To winnow (corn by casting it gently up in a mŏṟa or fan, ಪೊಡರ್ಕಳರ್ದ Śmd. Dh.; T. ತೆಳ್ಪು).

ತೆಣ್ಡೆ tĕṇḍĕ. = ತೆವಡೆ 1. The state of being entwined, matted or entangled (as hair from filth, My.); a small bundle, as of grass, etc. (My.; see ತೆತ್ತು 2). — ತೆಣ್ಡೆ ಸುತ್ತು. To tie some growing sugar-canes together in order to prevent them from falling (My.).

ತೆತ್ತದು tĕttadu. An adverb with final ದು (Śmd. 388. 389). ತೆತ್ತವೆನ್ದು ತೀರದೆಮ್ದುರ್ (389, o. r. ತೆಳ್ದವೆನ್ದು ತಿರ ವೆಮ್ದುರ್).

ತೆತ್ತಿ tĕtti. = ಪತ್ತಿ (My.; Tu.).

ತೆತ್ತಿಗ tĕttiga. (fr. ತೆತ್ತು 2). A man who is entwined or closely bound to: a servant (Bp. 23, 30; 29, 29; Bh. 6, 2, 16; 8, 27, 34). 2, a connection, a friend (Râm. 4, 3, 20; J. 20, 14; 26, 6).

ತೆತ್ತಿಸು tettisu. 1. To cause to pay. ತಲಾಗೆ ತೆತ್ತಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದನು (ಪಾಸಿತ, ಸಾಧಿತ Sl. 364, *only* in Sl., also p. 263).

ತೆತ್ತಿಸು tettisu. 2. To bring into close connection: to cause to enter as nails (Ćpr. 7, after 96) or arrows (J. 25, 47), to set, as precious stones (Riv. 8, 3; 8, after 5; V. 4, 33), to insert, as decorations in a street (Bp. 4, 3), as an ornament in the nose (12, 21);—to pierce through, as a pointed object (Riv. 10, after 31);—to bring in contact with, as the lower part of an arrow with the bow-string. ತೆತ್ತಿಸುವ ಪಿಳುಕು (ಕರ್ಣ ೮, ಧನು Mr. 295);—to pierce, as with an arrow (Bh. 8, 26, 7; J. 14, 4). 2, to enter, to pierce (J. 12, 25; 23, 40; 25, 40). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ, ರಾಜ Kn. 104).

ತೆತ್ತೀಸು tettīsu. Thirty-three (Mhr. ತೇತೀಸು; Rām. 6, 50, 6; Bh. 1, 20, 56).

ತೆತ್ತು tettu. 1. P. p. of ತೆರ್, ತೆಱು. Having paid, etc.

ತೆತ್ತು tettu. 2. To intertwine, to interweave, to twist (T. ತೆತ್ತು, ತೆಪ್ಪು; M. ತೆಟ್ಟು, closeness; *cf.* ತೆರ್, ತೆಟ್ಟು, ತೆಪ್ಪು 3). 2, to be twisted, to twist (Bh. 8, 23, 5); to be connected or befriended (J. 26, 6).

ತೆತ್ತು tettu. 3. — ತೆತ್ತುಬಿಗ್ಗದೆ. = ತೊಪ್ಪು-, q. v.

ತೆನಸು tenasu. = ತಿನಸು 2, etc. (My.).

ತೆನೆ tene. 1. (A point); a spike, an ear of corn (ಕಾರ್ Śm. 105; ಕನೆಪ, ಧಾನ್ಯತೀರ್ಥ Hlā.; My.; T. ತನ್ನೆ, M. ತನೆ, to branch out; T. ತನ್ನಿ, M. ತನೆ, ತನೆ, branching out, as an ear of corn; M. ತೆಲ್ಲು, a point; see s. ತೆಯ್ 5). ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ (ಕಾರ್ ಟೆ. II, 14; Śm. 66). ಸಸ್ಯದ ತೆನೆ (ಕನೆಪ, ಸಸ್ಯಮಂಜರಿ Nr.; see Sl. 305). ವೃಕ್ಷದ ತೆನೆ (ಕನೆಪ Nr. 372). ತೆನೆ ತಿಪ್ಪ ಎತ್ತು ತದರಿಯನ್ನು ಏರ್‌ತು (Prv.). 2, the upper part or coping of a wall, the top of a rampart, a merlon of a fort (Ćpr. 1, 108; Rām. 6, 11, 2; Ć. Bp. 42, 22; My.). ಕೋಟೆಯ ತೆನೆ (ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ, ಕವಿ ತೀರ್ಥ Hlā.; ಕವಿತೀರ್ಥ, ಕೋಟೆಯಯ್ಗ Nn. 149). See ಕೊಮ್ಮಾ-, ಜಳ್ಳು-, ಕೋಟೆತೆನೆ, ದಣ್ಪೆನೆ, ಬಾಲ್ದೆನೆ, ರಕ್ಷತೆನೆ, ಸೀ-. — ತೆನೆಗಿಜ. The Indian millet, Panicum italicum Lin. (St. & Pl.). — ತೆನೆಗೊಪ್ಪೆ. -ಕೊನೆ. The parapet on a rampart, or the top of a merlon (Ćpr. 1, 113; J. 3, 21). — ತೆನೆ ತೆನೆ. rep. (Bp. 16, 18). — ತೆನೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To get ears (Ćpr. 1, 90).

ತೆನೆ tene. 2. = ಪನೆ, etc. (My.). ತೆನೆಗೆ ಬಸ್ತು (My.). — ತೆನೆ ನಿಲ್ಲು. The embryo to remain, not to miscarry, as a cow (My.). — ತೆನೆಯಾವ್ಯ. = ಪನೆಯ ಆವ್ಯ. (My.).

ತೆಪ್ಪ teppa. 1. = ಪ್ಪನೆ, etc. — ತೆಪ್ಪ ತೆಪ್ಪನೆ. rep. ತೆಪ್ಪ ತೆಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Śmd. 229 Mdb.).

ತೆಪ್ಪ teppa. 2. (Śmd. 48). (*fr.* ತೇರ್, *cf.* ತೆಂಕು 1). A float, a raft (ತಪ್ಪ, ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ Hlā.; ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ, ತೆಪ್ಪಲು Nr.; Sl. 84; ಉಡುಪ, ತಂ G.; My.; Tu.; T. ತೆಪ್ಪ, ತೆಪ್ಪ, ತೆಪ್ಪಲ್, ತದನ್ನೆ; Tē. ತೆಪ್ಪ, ತೇಪ, ತೇಪೆ; Mhr., H. ತರಾಫಾ, ತಾಫಾ). ತೆಪ್ಪ ಹಲವರೆ ದೋಣಿ.—ತೆಪ್ಪ ಹಲವರೆ ಮುಪ್ಪಿನದನೇ ಸಾಯುವನೋ? (Prvs.). See ಬಲುತೆಪ್ಪ; Abh. P. 13, 79; Śśv. 5, after 14. — ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. Rowing an idol in a decorated boat up and down an illuminated tank at the time of a yearly jātrē (My.).

ತೆಪ್ಪಗೆ teppagē. = ಪ್ಪನೆ. (*fr.* ತಪ್ಪು). At leisure, at ease; comfortable; well (My.).

ತೆಪ್ಪನೆ teppanē. = ಪ್ಪಗೆ. (My.).

ತೆಪ್ಪರ್ teppar. ತೆಪ್ಪರಿಸು. = ತೆರ್ಪರ್. To become conscious, to recover one's senses, to recover from fainting. (Tē. ತೆಪ್ಪರಿಂ, ತೆಪ್ಪರಿಸು, to recover from illness; to escape from danger). ತೆಪ್ಪತ್ತು ಕೊಣ್ಣನು (My.). 2, to animate (ಚೇತನಕರಣ Śmd. Dh.). ತೆಪ್ಪತ್ತಂ (Śmd. 285).

ತೆಪ್ಪರಿಸು teppariṣu. = ಪ್ಪರಿಸು. To recover one's senses, to become conscious, to start up, to awake (My. with ಕೊಳ್ಳು).

ತೆಬ್ಬು tebbu. To fly or jump about (?). (ಮೃಗಗಳ್) ಸೂಸಿದವು ದೆಸೆಗೆ, ತೆಬ್ಬಿದವು, ಬೆಕ್ಕಾರದಲೆ ಹಬ್ಬಿದು ಬಾಣ್ದಿಯ ಬೇಡಿಯವರಿಗೆ ಹಬ್ಬಮಾಯ್ತು (Bh. 3, 13, 25). ತೆಬ್ಬಿ ತುಳುಕುವ ಕಣಿಯ ಕಣಿ (ಎಬ್ಬ) ಪರಹಬ್ಬ ಹರದುಮು (8, 26, 56).

ತೆಮರ್ temar. 1. (Śmd. 58). = ತೆವರ್ (128), ತೆವುಱ q. v. ತೆಮರ್ಗಳ್ (52).

ತೆಮರ್ temar. 2. = (ತಿಮರ್ 1), ತೆವರು 2. To rub (Riv. 12, 55); to rub out, to destroy (V. 5, after 39; Śiv. 5, 40).

ತೆಮಳ್ದು temaḷdu. To collect, to gather, to heap up, to accumulate (ಜಯನ Śmd. Dh.; *cf.* ತಿಪ್ಪೆ, ತಿಮ್ಮು 2, ತೀವ್ಪ). ತೆಮಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಮು ದುರ್ದಾನಿಲನ್ ಒಯ್ಯುತಿರ್ಪ ತೆಗಮ್ಮು (Ćpr. 7, 49).

ತೆಮ್ಬು tembu. = ತೆಂಕ್, etc. — ತೆಮ್ಬೆರರ್. -ಎರರ್. = ತೆಮ್ಬೆಲರ್, q. v. — ತೆಮ್ಬೆಲರ್. -ಎಲರ್. (Śmd. 210, o. r. ತೆಮ್ಬೆರರ್). South wind.

ತೆಮ್ಮಲ್ temmal. A mass, a multitude, etc. (ತೆನ್ನೆನೆ, ತಣ್ಣ, ತುಮುಗ, ತೋಡು, ತೊಡ್ಪು, ತೆರಳ್ಕೆ, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc., ಪ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತೇಂಕ್, etc. Śś.; Tē. ತೆಮ್ಮು; *cf.* ತಿಮ್ಮು 1, ತಿಮ್ಮು 2, ತೆಮರ್ 1, ದಿಮ್ಮಿ).

ತೆಯ್ಯ teyya. ತೆಯ್ಯ್. (= ತಗ 1). Stop, delay (ತಡಮದು Ćt. I, 55, o. r. ತೈಯಮಿಸರ್ ನಡದುಮು).

ತೆರ tera. = ತೆರವು (Śmd. 56). The state of being balled or heaped one upon the other, a mass, etc. (see T., M. s. ತೆರೆ). — ತೆರ ತೆರ. rep. ತೆರ ತೆರದ ಕಮ್ಮೋಲ್ ಉಮಾಲೆಗಳ ಲೀಲೆಗಳ... ಗಂಗೆಗವಸಿಕೆ ಬಿಡ್ದಳು (J. 19, 5).

ತೆರಟು teraṭu. To make round (T. ತಿರಟ್ಟು); to roll up: to tuck up (a garment when passing a river, My.); to join, to unite (T.; see ತೆರಳು 2, ತೆರೆ).

ತೆರಣ್ಪು teraṇpu. (Śmd. 42). To make a gift of raiment to the bride and bridegroom at a wedding (ನಿಜಸನೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.; ಮದುವೆಯ ದುಮ್ಮು ಸೀರೆ Cm.; ಉಡುಗುಡು ಮಾಮು G.; *cf.* ತೆಲ್ಲುಟಿ, etc.).

ತೆರಯಿಸು terayisu. (or ತೆರವಿಸು, q. v.). ತೆರಯಿಸಿದಂ (Śmd. 65). ತೆರಯಿಸಿದಂ or ತೆಗೆಸಿದಂ (189).

ತೆರವು tĕravu. (Śmd. 247). = ತೆರ, q. v.

ತೆರಳ್ tĕral. = ತೆರಳು 1. To move, to stir; to move or be shaken about; to tremble, to shake, to quiver;—to move on or forward, to proceed; to go, to go away, to set out, to depart (Tē. ತರಲು, ತೆರಲು; *cf.* ತಳರ್ 1). ತೆರಳ್ದಂ (Śmd. 55). ಒದೆಮುರ್ ಉಬ್ಬೆಮನೆ, ಆಸ್ತು ಕೂಲ್ವಂಮೊದೆ ತೆರಳ್ದೀಡುವುದು ವೀರರೆ? (Bp. 46, 51). ಸೀಮುನ್ನಿಸೀಗಾನಸಹಿತರುಳ್ಳಣಿಮು ದಣ್ಣಿಗೆ ತೆರಳ್ದುದು (J. 33, 20). See Ćpr. 4, 50; 7, 70; 8, 73; Abh. P. 11, 141; J. 2, 29. 57; 15, 22.

ತೆರಳಿಕೆ tĕraḷikĕ. 1. (= ತೆರಳ್ಕೆ 1). A wrong form for ತೆರಳ್ಕೆ (Śml. 249). Moving; coming forth; moving onwards, marching, going (Bh. 2, 4, 9; 7, 3, 19; J. 30, 11).

ತೆರಳಿಕೆ tĕraḷikĕ. 2. = ತೆರಳ್ಕೆ 2.

ತೆರಳಿಸು tĕraḷisu. = ತೆರಳ್ಚು 1. To cause to move or to tremble; to cause to go away, etc. (Bh. 1, 20, 56; J. 7, 58).

ತೆರಳು tĕraḷu. 1. = ತೆರಳ್. ತರತರದ ತೆರೆ ನವೆದ ಧರದಲಿ ತೆರಳಿ ಸುದ ದುಃಖದಕ್ಕೆ (Bp. 8, 9). ಆಮಿಣ್ಣತಪ್ಪಂಗಳು ತೆರಳುತಿರೆ (17, 15). ಈ ಸುದತಿಯ ಳಕಿಣ್ಣಪಾತಕೆ ತೆರಳಿ, ಮುನ್ದಳೆ ಮೋಗ ದಾರದು (10, 8). ಧೃತಿಯುಂ ಬಿದದೆ, ತೆರಳುದೆಂ (44, 6). ಅಲ್ಲಿರ್ದು, ತೆರಳಿ, ಸದೆ ತದ್ಭಾಗಳ್ (47, 51). ಪುರಳಿ ಪುರಳಿ, ಉಬ್ಬಿ[1] ತೆರಳೊ ರೋಷೋತ್ಕರಂ (57, 45). ಪುರಳಿ ಪುರಳಿ, ಆಸ್ತಿರದೆ ವಧೆಮೆಳು ತೆರ ಳುತಿರೆ (57, 60). ಸರ್ವಗಜತತಿಯುಂ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿನ್ದ (Bh. 2, 4, 9). ಕಣೆ ಕಣೆಗೆ ತೆರಳುಮು ಕಣೆ (8, 23, 7). ಸುರಪನ ಆಯುಧಪತಿಗೆ ಬಲಗೊ ತೆರಳುದನ್ನಿರರ್[2] (8, 23, 22). See Prv. s. ಮುರುಳ್. 2, to remove (Bp. 35, 38).

ತೆರಳು tĕraḷu. 2. To ball itself (Bp. 27, 4); to become round (T. ತಿರಳ್, ತಿರಳು; M. ತಿರಳು); to coalesce, to join (T., M.); to be numerous (T.); to be amassed, to come together, to assemble. (See ತಿತ್ತಿ, ತೆತ್ತಿ, ತರಳು). ಎಲ್ಲಾ ಸೇನೆಯೂ ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ, ಸರ್ವಾಧಿ, ಸರ್ವಸನ್ನದ್ಧ Nr.).

ತೆರಳೆ tĕraḷĕ. 1. = ತಿರುಳೆ, etc. Sap, pith, etc. — ತರಳೆಯ ಹುಳು. A silk-worm. ತೆರಳೆಯು ಮುಮು ಮುಳುಬಾಕಾರವಿನ್ದ ದಾವಮುದ ಬಿಸಿಸಿ ನೆಯ್ದು ಸೀರೆ (ಶಾಲೆಯು Nr.). 2, a worm or insect living in fruits (Abhâ. 1, 37, o. r. ತಿರುಳೆಯ-).

ತೆರಳೆ tĕraḷĕ. 2. A round lump (My.).

ತೆರಳ್ಕೆ tĕraḷkĕ. 1. (Śmd. 248). = ತೆರಳಿಕೆ 1. Moving; trembling, quivering; setting out, etc. (ಸಂಚಲ Ćt. I, 3; Ćpr. 1, 95; Grj. 6, 11).

ತೆರಳ್ಕೆ tĕraḷkĕ. 2. A mass, a multitude, a row, a file (ಸೊನ್ನೆ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Śm. 54; ಜಾಗರ, ಹೊಸ್ಮಳಿ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Grj. 10, after 79; V. 7, 28; T., M. ತಿರುಳ್).

ತೆರಳ್ಚು tĕraḷcu. 1. = ತೆರಳಿಸು. To cause to move; to cause to tremble; to cause to go or set out, etc. (ಪರಿ Śmd. Dh.; Ćpr. 8, after 4; J. 25, 27).

ತೆರಳ್ಚು tĕraḷcu. 2. To amass, to join, etc. (ಪರಿಸ Śmd. Dh.; Ćpr. 3, 63; Śśv. 2, 60; see ತೆರಳು 2).

ತೆರಿಮೆದ್ದು tĕri(-)mĕddu. A minute, annual plant, Linum mysorense Heyne (Z.).

ತೆರೆ tĕrĕ. A wave, a billow (ವೀಚಿ, ಘಂಗ, ತರಂಗ, ಜಾಮರ Hlâ., Nr.; ವೀಚಿ, etc., ಅಲೆ Sl. 81; ಪಮಣೆ Bhn. 15; C.; Tē.; M. ತಿರೆ; T. ತಿಸ್ಪೆ; M. ತಿರೆ, T. ತಿಪ್ಪೆ also: a river; a roll, as of paper; a coiling, as of a snake; a mass; T. ತಿಪ್ಪೆ, M. ತಿರೆ, to ball itself; to roll, as waves; to crumple, wrinkle; to roll up or fold, as mats, leaves, paper; *cf.* ತೆರ). ನೀರ ತೆರೆ (ವೀಚಿ Nn. 5. 107; ಧಾರ, ತರಂಗ 12; ಜಲಘಂಗ 102; ಉತ್ಕಲಿಕೆ 164). ಫೇನವಾದ ತೆರೆ (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ, etc. Sl. 81). ತೀರಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಮೀಲೆ ತೆರೆಯು ಧಯಜೇನು? (Prv.). See Śmd. 79. 286; Ćpr. 5, 40; Bp. 20, 17; 35, 10; Rśv. 2, 59; Č. Bp. 42, 14; B. 4, 38; Jūs. 42, 63; ಕಣುವೆರೆ, ಪೆರ್ತರೆ, ಪೆರೆರೆ, ಪೆಪ್ಪೆರೆ. 2, a fold; a natural fold of the skin, a wrinkle (ದಳಿ Ćt. I, 59; ದಲಿ Kk 13, Śm. 35; ಪೀಹಸುರ್ಮ Śm. 105; T.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮುಮ್ಮಡಿ ತೆರೆ (ಪ್ರಾಣ್ಯಂಗಜ, ಬಲಿ Nr.). 3, what can be rolled up and unrolled: a curtain, a cloth for concealing one's self, used also by huntsmen, a screen (ಜವನಿ, ಕಾಣ್ಣ ದಟಿ, ಪ್ರತಿಸೀರೆ, ಯವನಿಕೆ, ತಿರಸ್ಕರಣಿ Hlâ.; ಕಾಣ್ಣ Nn. 116; ಆತಿ ಪ್ರಚ್ಛಾದನಮು Śm. 105; Ćpr. 7, after 69; 8, 8; My.; Tē., T., M.). ಪೀಣ್ಣೆಯು ತೆರೆ (ಪದಿಮ Śmd. I). ತೆರೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮೋಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಕೊಣ್ಣಾ.—ತೆರೆ ತೆಗದು ನಿಂತಮೋದುಗ್ಗೇ? (Prvs.). See Bp. 18, 38; 60, 5; Rśv. 8, 118; ಇತ್ಯಾದಿ, etc. — ತೆರೆಗೆಯಗೆ. -ಕೆಯಗೆ. The hand looked upon as a wave (Ćpr. 7, 127). — ತೆರೆಗೆ ಯನ್ನು. -ಕೆಯನ್ನು. To have a curtain put up (V. 41, 5). — ತೆರೆಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. The crest or comb of a wave (Ćpr. 5, after 39). — ತೆರೆದೆಗಸು. -ತೆಗಸು. To have a curtain removed (J. 31, 16). — ತೆರೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To remove a curtain (Rśv. 5, after 19). — ತೆರೆಪ್ಪಡೆ. A pouch formed by folding a part of one's garment (ಮುಂದ್ Śmd. II, Kk. 76; ಸೊಪ್ಪು ದ್, ಮುಂದ್ Kk. 49, Śs.). — ತೆರೆಬಟ್ಟೆ. A curtain (ಪ್ರತಿಸೀರೆ, etc., ಪರದೆ Sl. 225). — ತೆರೆಮುರಿ. -ಉರಿ. The sound or roar of waves (Abh. P. 12, 80). — ತೆರೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of waves, to follow their course (Rśv. 6, after 24). 2, to put a curtain up (Rśv. 5, after 19). — ತೆರೆವೀಡು. -ಬಿಡು. To let down a curtain (Mr. 204). — ತೆರೆವೆರೆ. -ಪೆರೆ. One wave to join the other (Bh. 1, 7, 2). — ತೆರೆಹೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. The beating of waves (Rśv. 6, after 24). — ತೆರೆಸುತ್ತು. The state of being surrounded or covered with a curtain (Ćpr. 6, after 88; 8, 8).

ತೆರೈಸು tĕraisu. (or ತೆರ್ಚೈಸು). = ತೆರಯಿಸು, q. v.

ತೆವಿ tĕva. 1. (fr. ತೆಱೆ 1). = ತೆಱವು 1. An opening, a clearing: the state of being clear or bright. 2, a clearing: a way, a course; a manner, a form; a sort, a kind (ರೀತಿ Śmd. 20. 91 Cm.; T. ತಿಪ, ತಿಪಕ್, ತಿಪಪ್; M. ತಿಪ, ತಿಪಪು; Tē. ತೆಪ್, ತೆಪ್ಪಿ open; a plain). ಒಪ್ಪಿ ತೆವಂ (ಒಪ್ಪಕ್ಕೆ Ćt. II, 73). ಪಲವು ತೆವಂ (Śm. 119). ಧಪ್ರ ಮುನ್ನ ಮ್ಮುಗ ಎನ್ನು, ಇನ್ನಾನೆಗಳ್ ಮೂಮು ತೆವ ನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮುಜ ರೋಮುಗಳಿಂ ದೃಷ್ಟುಳುದು (ಸೀರೆ ಗಳ್) ಪಾಲ್ಮು ತೆವಕಳ್ಕುಂ (Hlâ.). ಪವಿತ್ರಪುತ್ರ ಪೋಳವಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಳ್ಳು ಳಿಸ್ಸಿ ತೊಣ್ಣು ಪೆಪ್ಪರೆ ನೂಮು ತೆವನಾದ ನುಂ (ನತಪ್ರು Nr.). ಎಲ್ಲ ತೆವಮೋಗಂ ಕುಮುಗೆ, ಎಮು! (Śmd. 183. 208). ತೆವನಂ (Ćpr. 5, 30; Mr. 531). ತೆವಿನ್ದೆ, ತೆವಿನ್ದಂ (Śmd. 20. 91. 194). ತೆವಪ (10). ತೆವದೆ (Śm. 22). ತೆವಪಿಂ, ತೆವಿನ್ದೆ (J. 17, 2; 25, 5;

28, 4). ತೆರೆದೋಳ್ (28, 36; Ć. Bp. 5, 51). See Śmd. 45. 156. 266; Ćpr. 2, 65. 74; Bp. 37, 53; 56, 24; 57, 15; Mr. 278; ಇತ್ತಲು, ಇತ್ತೆಸು, ಎದುರ್-, ಮುಂದೆ. — ತೆರಂ. Used as an adverb (Śmd. 110): in a manner, etc. — ತೆರ ತೆರ. rep. (J. 33, 19). — ತೆರವೆಳೆ. -ಂ-ಪೊಳೆ. To shine brightly or beautifully, to become clear or bright (ತೋರ್ಪಿದದ ಕಾಸ್ತಿ Kk. 55; ತೋರ್ಪ ಕಾಸ್ತಿ Śm. 63). See Ćpr. 5, after 39; Abh. P. 3, after 75; 9, 79; 10, 81; Rśv. 6, after 11; 8, after 5; 10, after 31.

ತೆರಿ tĕṟa. 2. = ತೆಱಮು, ತೆಱಿದು. P. p. of ತೆಱಿ 1 in ತೆರ ಕೊಳ್ಳು, to open (My.).

ತೆರಿ tĕṟa. 3. = ತೆರವು 2, (ತೆಱಿ 2). (My.). ಆಪ್ಪನ್ನ ಮುಖಿಗಿ ಆಗ ಬೇಕು, ಇಪ್ಪಣ ಆನ್ನ ತೆರ ಆಗ ಬೇಕು (Prv.).

ತೆರಿಗೆ tĕṟagĕ. = ತೆಱಿಗೆ. (B. 5, 119). — ತೆರಿಗೆ ಕೊಡು. To pay taxes (B. 5, 116. 117. 118. 119). — ತೆರಿಗೆ ದೊರೆ. Taxes to be got or to accrue (B. 5, 119). — ತೆರಿಗೆ ಬೀಳು. Taxes to be laid upon or to be levied (B. 5, 117).

ತೆರಿದು tĕṟadu. = ತೆಱಿದು. P. p. of ತೆಱಿ 1. (My.).

ತೆರಿಪು tĕṟapu. = ತೆರವು 1, ತೆಱಮು, ತೆರ್ಪು. Opening; an opening, a gap; an interval, an interstice; room, place (ಎಡೆ Śmd. 135; ಆನ್ತರ, ಒನ್ದೆಡೆ Nn. 77; ವಿನ್ತರ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 140; My.; Tē. ತೆರಪು). ತೆರಪಿಲ್ಲದುಮು (ನಿಬಿಡ, ನಿರಂತರ, ದೃಢ, ಗಾಢ Illā.). ಎರಡು ಕಾಲು ನಡುವೆ ವಸ್ತ್ರರಹಿತಗಾಗುವ ತೆರ ಪಾಗದ್ದವೆ ಕೈಪಾಲು ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Ćpr. 7, after 92; 7, 131; 8, 98. 100; Rśv. 5, 21; 10, after 31; J. 35, 19. 2, cessation, intermission, as of sounds (Ćpr. 3, 5), as of rain (My.; Tē.). 3, leisure (My.; Tē.). ತೆರಪಿಲ್ಲದೆನ್ನ, ತೆರಿಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಮು, ಪರಿಗೆ ತಪದೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). 4, opportunity (My.). 5, the state of being empty, as houses, boxes or vessels (My.). — ತೆರಪಿಗುಮು. -ಳುಮು. To give cessation, *i. e.* to cease (Grj. 9, 49). — ತೆರಪಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ತೆರಪಿಗುಮು. (Śśv. 3, after 35). — ತೆರಪಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To gain place, *i. e.* to occupy more place (Grj. 3, 30). 2, to leave room (for others, My.).

ತೆರವಿ tĕṟavi. = ತೆರವೆ. Opening. See ಕಣ್ತೆರವಿ.

ತೆರವು tĕṟavu. 1. = ತೆರ 1, ತೆರಪು, etc. Opening (see ಕಣ್ತೆರವು). 2, a way, a manner, etc. (My.). 3, the state of being empty (My.). ಆದಳ ಆದೆರಮೂ ಕೆಯ್ ತೆರವಿಲ್ಲದ್ದಡೆನ್ದ ಳ ಕಳ್ಳಡವನ್ನು ಆಲ್ಲೀ ಬಿಟ್ಟಳು (B. 4, 62); —the state of being open or vacant. ಜಾಗವಾ ದೂಪುದಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಗಳು ತೆರವಿರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 290); —leisure (My.). — ತೆರವಾಗು. -ಆಗು. To become empty (My.; B. 4, 102). — ತೆರವು ಮಾಡು. To empty (My.; B. 2, 23).

ತೆರವು tĕṟavu. 2. = ತೆರ 3. The price paid for a wife (My.).

ತೆರವೆ tĕṟavĕ. (Śmd. 247, o. r. ತೆರವ). = ತೆರವಿ. Opening (see s. ಕಣ್ತೆರವು); becoming manifest, appearing (Râm. 3, 6, 51).

ತೆರಸು tĕṟasu. = ತೆಱಿಸು 1, ತೆಱಿಯಿಸು. (My.).

ತೆರಹು tĕṟahu. = ತೆರಪು q. v., etc. (ಆನ್ತರ Mr. 531; ಆದ ಕಾಶ, ಸ್ಥಾನ Nr.; ಆದಕಾಶ, ಆನ್ತರ Nr.). See Grj. 5, 38; Bp. 20, 51. 52; 37, 55; 49, 22; 51, 31. 34; Bh. 2, 13, 32. — ತೆರಹುಗುಮು. -ಳುಮು. = ತೆರಪಿಗುಮು. (Grj. 2, after 106; J. 12, 20). 2, to offer or present place (Grj. 8, 37). — ತೆರಹು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To offer or leave room (Bh. 1, 12, 3). — ತೆರಹುಮೋಡು. -ಮೋಡು. To show a way (Râm. 5, 9, 2).

ತೆರಿಗೆ tĕṟigĕ. = ತೆರಿಗೆ, ತೆಱಿಗೆ. Tributo; tax (My.; ಕಪ್ಪಾಯ G.). ತೆರಿಗೆಯ ಹಣ (ಒಟ್ಟಿಲು G.). ತೆರಪಿಲ್ಲದೆನ್ನ ತೆರಿಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಮು, ಪರಿಗೆ ತಪದೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See Śi. 266. 364; Sp. s. ಮುತ್ತು. — ತೆರಿಗೆ ಎತ್ತು. To levy taxes (C; B. 4, 142). — ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟು. To assess or impose a tax (C; B. 4, 80). — ತೆರಿಗೆ ಕೊಡು. To pay taxes (C.; B. 5, 167). — ತೆರಿಗೆ ಬಿಡು. To free from or quit taxes (B. 5, 51).

ತೆರಿಸು tĕṟisu. 1. = ತೆಱಿಸು, etc. To cause to open (B. 4, 217; 5, 44. 211).

ತೆರಿಸು tĕṟisu. 2. To cause to pay, as taxes, fines, etc. (My.).

ತೆರಿ tĕṟu. = ತೆಱ್. To pay (My.). P. p. ತೆತ್ತ (My.). ತೆರುವ (J. 25, 12). ತೆರುವಾವರೆ (if thou etc.) ಮೋಹಮಾಗು! —ತೆತ್ತನ್ಯ ಪಾಕ ಬಿದ್ದರೆ ಮುತ್ತೇನು ಕೊಪ್ಪಾನು?—ಒರುವು ಕಾವು ಯಾವರೂ ತೆರುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ದನ್ನ.

ತೆರಿವಿಕೆ tĕṟuvikĕ. ಪ್ರಗಟೀ ತೆರುವಿಕೆ (ಪಾನ Śi. 263).

ತೆರೆ[3] tĕṟĕ. 1. To be unclosed; to be uncovered; to open (v. i., ಆವರಣ Śmd. Dh.; My.). P. ps. ತೆರ ದು, ತೆಱಿದು. ತೆರೆದ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ ದುದುಗುವಾ ತೆರೆನಕ್ಕೆ ಆಪಾದ ದರ ಕೂಟ (Sp.). ತೆರೆದ ಕೆಟಿಕೆಯನ್ನ ಬೆಳ್ಳು ಹೊಕ್ಕತು (Prv.). See Ćpr. 4, 62. 63; 5, 40; Bp. 46, 56. 58; J. 23, 36. 2, to make open, to open; to uncover; to unfold (ಉದ್ಘಾಟನ Śmd. Dh.; My.; T. ತಿಱಿ, M. ತುಱ, to open; to show the way; Tē. ತೆರುಚು). ಉಭಯಭಾಷಾಸ್ವಮು ತೆರಮು (Nr. 5). ಬಾಯಂ ತೆಱಿದು (Rśv. 5, after 120). ತೆಱಿದ ಬಾದ ಕಣ್ಣಂ (J. 4, 10). ತೆರದು ಒನ್ದ ಬಾಗಲಿನ್ದ ಕಳ್ಳ ಪೊಕ್ಕ.—ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಯಿ ತೆರದು, ಕವಿಬಾಗಲ್ಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಆರೀತು?—ತೆಱಿಯ ಬಾದದ ಕಣ್ಣಂ, ಪೊಸಬಾದವ ಪೊಸ[3] (Prvs.). See Bp. 15, 21; 28, 49; 43, 49; 51, 81; 60, 31; B. 4, 71; ಕಣ್ತೆಱಿ, ಪರ್ಕು ಬಾರುಗೆ-, etc. — ತೆಱಿಯ ನುಡಿ. To unfold, to bring out in all the details, to declare (Abh. P. 9, after 93).

ತೆರಿ[3] tĕṟĕ. 2. (= ತೆರ 3). Tribute; tax (ಕರ Śml. Dh.; T. ತಿಱ್ಪಿ, M. ತಿಱ್). See Bp. 27, 52; ಸುಳಿಗವ್ಯಾಣಮೆ. — ತೆಱಿಪಿಱ್. -ತಿಱ್. To pay tribute or taxes. ತೆಱಿದೆತ್ತಂ (Śml. 200).

ತೆರಿ[3] tĕṟĕ. 3. Opening, the state of being opened. See ಕಣ್ತೆರಿ.

ತೆರಿಗೆ tĕṟĕgĕ. = ತೆಱಿಗೆ. ಹೂಲದ ತೆರಿಗೆ (G. 374). ಸರಕಾ ರ್ಕೆ ಕೊಡುವ ತೆರಿಗೆಯ ಹಣ (ಫಾಗಛೇಯ G.).

ತೆರಿಯಿಸು tĕṟĕyisu. = ತೆಱಿಸು, etc. To cause to open. See ಎದೆದಱಿಯಿಸು.

ತೆರ್ಪರಿ tĕrparu. (tĕrpaṟu). = ತೆಪ್ಪಲ್. (ಮೂರ್ಛೆ ತಿ Śml. II; Kk. 91).

ತೆರ್ಪು tĕrpu. = ತೆರಪು, etc. ತೆರ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಇಮು (ಅವಸು, ನಿರವಯವಿಲ್ಲದೆ ಇಮು G.).

ತೆಲಗ tĕlagu-ga. = ತೆಲುಗ, etc. (My.).

ತೆಲಗಿತಿ tĕlagiti. = ತೆಲುಗಿತಿ, etc. (My.).

ತೆಲಗು tĕlagu. = ತೆಲುಗು, q. v. (My.; B. 4, 130). — ತೆಲಗು ಮೊದ್ಮುಯ. N. (Bp. 34, 1. 25). — ತೆಲಗುಮೊದ್ಮುಯ್ಯ. N. (Bp. 34 sum.; 37, 6; 54, 73).

ತೆಲಿಗಿತಿ tēligiti. = ತೆಲಿಗಿತಿ, ತೆಲುಗಿತಿ, ತೆಲುಂಗಿತಿ q. v. (My.).

ತೆಲುಗ tēlugu-a3. = ತೆಲಗ, ತೆಲುಂಗ. A Tēlugu man (ಆಕ್ಷ Mr. 382; My.; Sk. 145. 147. 152. 165; etc.). — ತೆಲುಗಕುಲಜಾಮ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ತೆಲುಗಿತಿ tēlugiti. = ತೆಲಿಗಿತಿ. (My.).

ತೆಲುಗು tēlugu. = ತೆಲಸು, ತೆಲುಂಗು. Tēlugu; the Tēlugu language (My.; Tē. ತೆನುಗು, ತೆನುಂಗು, ತೆಲುಗು, ತೆಲುಂಗು). ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ (Sk. 151. 152). See Prv. s. ಆವದ. — ತೆಲುಗ ಮೊಮ್ಮ. N. (Bp. 47, 36). — ತೆಲುಗ ಲಿಪಿ. Tēlugu writ (Bp. 5, 53). — ತೆಲುಗುಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 34, 14). — ತೆಲುಗುಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 3, 82; 34, 23. 29. 38; 58, 6).

ತೆಲುಂಗ tēluṅgu-a3. = ತೆಲುಗ. See ತೆಲುಂಗಿತಿ.

ತೆಲುಂಗಿತಿ tēluṅga-iti. = ತೆಲಿಗಿತಿ, etc. A Tēlugu woman (Śmd. 244, o. r. ತೆಲಿಗಿತಿ. 246).

ತೆಲುಂಗು tēluṅgu. = ತೆಲುಗು, etc. (T.). See ತೆಲುಂಗ.

ತೆಲೆ tēlĕ. = ತಲೆ. See ಮುಚ್ಚೆತೆ, ಪೆಚ್ಚೆತೆ.

ತೆಲ್ಲಟಿ tēllaṭi. = ತೆಲ್ಲಟು, ತೆಲ್ಲಟ್ಟು, (ತೆಲ್ಲಗ್ಟೆ). A gift, a present, especially one given to the bride and bridegroom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made at such an occasion in their own house (ಮುಂಡ Śm. 62; *cf.* ತರಣ್ಣಿ).

ತೆಲ್ಲಟು tēllaṭu. = ತೆಲ್ಲಟಿ. (ಉಮಗುಬೆ G.).

ತೆಲ್ಲಟ್ಟು tēllaṭṭu. = ತೆಲ್ಲಟಿ, etc. (ಮುಂಡಿ Ct. II, 69).

ತೆಲ್ಲಣ್ಣಿ tēllaṇṭi. (= ತೆಲ್ಲಟಿ, etc.). (ನಿಬ್ಬಣ Śmd. II).

ತೆಲ್ಲಯಿಸು tēllayisu. = ತೆಲ್ಲೈಸು. To become thick, etc.; to become strong, stout or robust; to become abundant or excessive; to become unctuous, oily or viscid (ಮುಚ್ಚೈಸು Śm. 49; *cf.* ತಿಣ್ಣಿ). ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ (Śmd. 65). ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ (189).

ತೆಲ್ಲಿಗ tēlliga. Tbh. of ತೆಳಿಲ (Śmd. 357; Bp. 43, 71).

ತೆಲ್ಲಿಗಿತಿ tēlliga-iti. (Śmd. 244 Mdb.). A woman of the oil-man-caste.

ತೆಲ್ಲೈಸು tēllaisu. **ತೆಲ್ಲಯ್ಸು**. = ತೆಲ್ಲಯಿಸು (Śmd. 189; ಮುಚ್ಚೈಸು Kk. 56; Bh. 3, 8, 36).

ತೆವಟು tēvaṭu. = ತವಟು, etc. (My.).

ತೆವಡೆ tēvaḍĕ. 1. = ದಿಣ್ಣೆ. (My.).

ತೆವಡೆ tēvaḍĕ. 2. (= ತೆವರ್). A small dam or bank constructed to form a bed in a field (My.).

ತೆವರ್ tēvar. = ತೆಮರ್ 1 (Śmd. 128), ತೆವರಿ, ತೆವರು 1 q. v. (ಬಾವಿಯ ಕಲ Ct. II, 35).

ತೆವರಿ tēvari. = ತೆವರು 1. (My.; T., M. ತೇರಿ). See Prv. s. ತೇರ 1.

ತೆವರು tēvaru. 1. = ತೆವರ್, etc. Rising ground, a hillock; a balk (Bh. 3, 11, 37; My.). ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು (ಕೋಟ್ಯಾಶ್ರ); ಉದಕದ ಪ್ರವಾಹದ ತೆವರು (ಪ್ಲೀಜ, ಆಕ್ಷರೀಜ, ಕಾಮಾಜ Nr.). See ಕುಬ್ಜ-, ಗುಬ್ಜ-, ತಗ್ಗು-.

ತೆವರು tēvaru. 2. = ತಮರ್ 2. To rub; to tease; to thwart (J. 13, 50; Rām. 4, 2, 24).

ತೆವರು tēvaru. 3. To rob, to steal. ಆ ಸಮಯದಲಿ ತಸ್ಕರಂ ಪೋಪವಿ ಕಸ್ಸಲಕ್ಕಿ ದುಸಿಪೋಲ್ ಪೊಕ್ಕರೆ ಸಾಸಿಗರ್ ಆ ಇರ್ವರ ಕಣ್ಣಂ, ಓದರಿಸಿ ಒಡವೆಯುಲ್ಲುದ ತೆವರಿ ಕೊಣ್ಮಂ (Śāstrasāra in W. v. 1637; *cf.* ಕದರ್; ತೆಗೆ 1).

ತೆವಲು tēvalu. = ತಿಮರ್, etc. An itching desire, an inordinate addiction (My.).

ತೆವಲುಗಾರಿ tēvalu-gāra. A man who is inordinately addicted to (My.).

ತೆವಳ್ tēval. = ತೆವರು. (J. 14, 16).

ತೆವಳು tēvaḷu. To creep along on the ground (My.; T. ತೆವಡು, ತವಳು; M. ತವುಮು, ತವಮು). ಉಪ್ಪು ಬಿದ್ದ ದುಗ ತೆರಳಿ ಬಿದ್ದರೆ ಪೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಪುಣ್ಯ (Prv.).

ತೆವಲಿ tēval. See s. ತೆಗೆ 1.

ತೆವ್ವುಲು tēvulu. = ತೆವಲು, etc. (My.).

ತೆಳ್ tēḷ. = ತೆಳು. Thinness, fineness, delicateness, smallness. (Tu. ತೆಲು; ತೆಲುಪ್ಪು, ತೆಳುಪ್ಪು, to contract, shrivel; to wither, grow thin). — ತೆಳ್ಗದಪ್ಪ. -ಕವಪ್ಪ. = ತೆಳ್ಗದಪ್ಪು. (J. 18, 29). — ತೆಳ್ಗದಪ್ಪು. -ಕದಪ್ಪು. (Śmd. 197). A delicate cheek. — ತೆಳ್ಗನ್ನೆವ. -ಕನ್ನೆವ. = ತೆಳುಗನ್ನೆವ. — ತೆಳ್ಗಲ್ಲ. (Śmd. 386; Kk 99). A thin cheek. — ತೆಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A small wave (Śiv. 2, 56). — ತೆಳ್ನಡು. A thin, small waist (Rāv. 7, 17; Śiv. 3, 52). — ತೆಳ್ಪೆಡೆ. = ತೆಳ್ಪನುಡಿ. (Rāv. 11, 85). — ತೆಳ್ಪನಿಸಿ. -ಬಿನಿಸಿ. = ತೆಳ್ಪನುಡಿ. (Ūpr. 7, 137). — ತೆಳ್ಪನುಡಿ. -ಬನುಡಿ. (Śmd. 212, o. r. -ನಿಡಿ). A thin or delicate belly. — ತೆಳ್ತಳಕ. -ದಳಕ. Fine crystal (Ūpr. 8, 62). — ತೆಳ್ತೆಗ. See ತಪ್ಪೆತೆಳಗ s. ತಪ್ಪು 2. — ತೆಳ್ತೆರೆ. -ದೆರೆ. The young moon: the crescent (Śiv. 3, 3). — ತೆಳ್ಪರಿ. A fine rain (Rāv. 8, 112).

ತೆಳಗಿ tēḷagi. (or **ತೆಲಗಿ**, Z.). — ತೆಳಗಿಜೊರೆ (or -ಮಾರೆ, Z.). A weed common in ricefields, Caesulia axillaris, Roxb. (Z.).

ತೆಳು tēḷu. = ತೆಳ್. — ತೆಳುಕಾಗದ. Thin paper (My.). — ತೆಳುಗನ್ನೆವ. -ಕನ್ನೆವ. Fine, *i. e.* transparent or perspicuous, Kannada (Subhāshitanīttikanda). — ತೆಳುನೀರು. = ತೆಳುನಾದ ನೀರು. Fine, *i. e.* transparent, water (My.). — ತೆಳುಬಟ್ಟೆ. Fine cloth (My.). — ತೆಳುಬಣ್ಣ. A colour of moderate brightness (My.); a thin coating of colour (My.). — ತೆಳುದನುಜ. = ತೆಳ್ಪನುಡಿ. (G.). — ತೆಳುವಾಸೆ. -ವಾಸೆ. = ಬಯವಾಸೆ. (J. 18, 34). — ತೆಳುವೆಲರ್. -ಎಲರ್. A gentle breeze (J. 8, 5).

ತೆಳುಪು tēḷupu. = ತೆಳುವು, ತೆಳ್ಪು. Thinness; delicateness, fineness; diluted, watery state. ತೆಳುವಾದುದು (ಪೇಲದ, ವಿರಳ, ತನು Nr.). ತೆಳುವಾದ ಪಿಯರ್, ಪಿಸುವಾದ ಗದ್ದು ಆದ್ದಾಗ (Prv.).

ತೆಳುಲು tēḷulu. Fineness (J. 9, 24).

ತೆಳುವು tēḷuvu. = ತೆಳುಪು, etc. ಬಟ್ಟೆ ತೆಳುವಾಗಿದೆ (My.). ನೀರು ತೆಳುವಾಗಿದೆ, the water is fine, *i. e.* transparent (My.).

ತೆಳ್ಪು tēḷpu. = ತೆಳುಪು, etc. (J. 11, 9, o. r. ತೆಳ್ಪು).

ತೆಳ್ಳಗೆ tēḷḷagĕ. = ತೆಳ್ಳನೆ. Thin; delicate, etc.; thinly, etc.; thinness; diluted state (ವಿಸ್ತೃತ, ಆಕ್ಷಳ G.; My.). ತೆಳ್ಳಗಿರುವುದು (ಪೇಲಲ, etc. Sk. 371; ವಲಿಸ, ವಿರಳ 438). ಒಗ್ಗೆಯ ಪಾಕರವ ತೆಳ್ಳಗೆ ತಾರುತ್ತವೆ (B. 3, 64). ಹವೆ ಮೀಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಪಾಗೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ (4, 60). ಕರ್ಪೂರದ ಗಿಡದ ಹೂವಿನ ದೇಸ್ಯು ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ (4, 70). ಸುತ್ತಿಗೆ

ಯಿದ್ದ ಹೂವೆ ಹೊವೆಪ ದಾಗೆ ಧಾಮಗಳು ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (4, 97). ಉಸುಬು ಕಾದು, ಕರಗಿ, ನೀರನ್ನ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ (4, 224). ನೀರು ತೆಳ್ಳಗೆ ಆವೆ, the water is fine, *i. e.* transparent (My.).

ತೆಳ್ಳನೆ tĕḷḷanĕ. (Śmd. 109). = ತೆಳ್ಳಗೆ. ತೆಳ್ಳನಪ ಉಪ್ಪಳಿಗ (Bp. 30, 6). ತೆಳ್ಳನೆಯ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ತೆಳ್ಳನ್ನ tĕḷ-anna1. Thin. ತೆಳ್ಳನ್ನ ತಗಡು (B. 4, 124). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಮೊಸರು (ಪ್ರಸ್ನ, ಪ್ರಸ್ನ್ನ G.). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಬಟ್ಟೆ (ತೆಳ್ಳಸುಬು G.).

ತೆಳ್ಳಾನ tĕḷ-âna2. = ತೆಳ್ಳನ್ನ. ತೆಳ್ಳಾನವಳು (ವಸ್ತಿ Ch.).

ತೆಳ್ಳಾನೆ tĕḷ-ânĕ4. = ತೆಳ್ಳಾನ. ತೆಳ್ಳಾನೆಯ ಬಟ್ಟೆ (My.). ತೆಳ್ಳಾನೆಯ ಗಂಜಿ (My.).

ತೆಳ್ಳಿತು tĕḷ-itu. = ತೆಳ್ಳಿತ್ತು (Śmd. 96). That is thin, etc. (Mr. 277). Plural ತೆಳ್ಳಿದುವು (Śmd. 120).

ತೆಳ್ಳಿತ್ತು tĕḷ-ittu1. = ತೆಳ್ಳಿತು, q. v.

ತೆಳ್ಳಿದ tĕḷḷida. (Śmd. 184). A thin or delicate man.

ತೆಳ್ಳು tĕḷḷu. = ತಳ್ಳು 1. (My.).

ತೇ tê. 1. (= ತಿಗೆ 4). To go away, to walk off, to retreat (ಅವಸರದಾ Śmd. Dh.).

ತೇ tê. 2. = (ತಿಕೆ 5), ತೇಯ್, ತೇಯು. To grind, triturate or macerate in water on a slab (My.; Tē. ಚಾಮು; *cf.* ತೇಪು 2.). P. p. ತೇದು. ತೇದ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ Mr. 206). ತೇಯೆ (Abh. P. 7, 79). ಉಗುಳಿನ್ನೆ ಕಲ್ಲು ಬಿಸ್ಸು, ಗಣ್ಣಾ ತೇದು ಮೆಣ ಹೋಯ್ತು (Prv.). ಓಡಿ, ಬೂದಿಯು ಪುಸಿ, ತೇದು ಶಾಯಿಯ ಹೊಸೆದು ಹೋಪಾತ ಯೋಗಿಯೆಸ ತೇದ! (Sp.). 2, to waste by use, to wear away, as a metal vessel; to be chafed or galled, as the foot (My.; T. ತೇಯ್, ತೇಯ್ದು; M. ತೇಯು, ತೇಯ್ದು, to be rubbed off; to be worn out, waste, grow thin, etc.; T. ತೇಯ್, to rub off, cleanse by rubbing; to rub between the hand and fingers, as millet, rice, etc.; to destroy).

ತೇಕು têku. 1. = ತೆಂಕು 1. To float, etc. (ದಕ್ಷಿಣ, ತೇಲ್ Śm.). — ತೇಕಾಟ. -ಆಟ. = ತೆಂಕಾಟ. (Bh. 7, 6, 10).

ತೇಕು têku. 2. = ತೇಗು 2. (G.).

ತೇಕು têku. 3. = ತೇಗು 3. ತೇಳು ಪತ್ತಿದರ (G. 143).

ತೇಗ têga. = ತೇಗು 1, ತ್ಯಾಗ. (Rāghś. 17, 54). ತೇಗದ ಮರ (My.).

ತೇಗ têga. A kind of sword or sabre (Śd.; Mhr., IL. ತೇಗಾ).

ತೇಗು têgu. 1. = ತೇಗ, ತೇಂಗು 1. The teak tree, Tectona grandis Lin. (ಉಂಡೆಮರ Mr. 120; ದೃಕ್ಷಫೇದ Śmd. Dh.; ದೃಕ್ಷ Śm. 82; ಕಾವಗ Kk. 71; ಕದಮ್ಬಗ Śm. 25; My.; T., M. ತೇಕ್ಕು; Tē. ಟೀಕು, ತೇಕು; *cf.* ತೇಗಸಿ). ತೇಗಿನ ಮರ (G. 250; C.). ತೇಗುಗಿದ್ದ ಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ, ಜೋಗುಗಿದ್ದ ಕುಮ್ಬು ಇಲ್ಲ (who makes incessant bows as a beggar, Prv.). See ಕೆಮು ತೇಗು.

ತೇಗು têgu. 2. = ತೇಳು 2, ತೇಂಕು. To breathe upwards: to belch (ಉಡಾಸದಾಯು Śmd. Dh.; ಬಾಯುವಿ ಕಾರ Śm. 82; My.; M. ತೇಳ್ಪು, Tē. ತೇಂಪು, ತೇಳ್ಪು, ತೇಪ್ಪು, ತೇಪು, ತೇಪು; M. ತೇಮ್ಪು, Tē. ತೇಪ್ಪು, to feel nausea, to sob). ತೇಗಿ ತೇಗಿ ಬೀಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Abh. P. 11, 148; Grj. 8, 47; Bp. 25, 30; 38, 16; 59, 19; V. 5, 67; J. 6, 52.

ತೇಗು têgu. 3. = ತೇಳು 3. A belch (Bh. 1, 10, 34; My.; Tē. ತೇಪ್ಪು, ತೇಪು; Mhr. ಢೇಂಕರ, ಢೇಕರ). ತೇಗು ಬನ್ನು ಬಾಗು ಮಜ್ಜಾಮ (Prv.).

ತೇಗುವಿಕೆ têguvikĕ. Belching. (ಪಿಲ್ಲಾ ಸ Sl. 400, 406).

ತೇಂಕಿ têṅki. (= ತೆಕ್ಕೆ 2, etc.). A mass, a multitude, etc. (ಸಣ್ಣ, ತಣ್ಣ, ಸಿಣ್ಣ, ಗುಣ್ಣ, ತೆಮ್ಮಳ್, etc., ಸಮೂಹಸೆ.; *cf.* ತೆಕ್ಕನೆ, ತೇಗ).

ತೇಂಕು têṅku. = ತೇಗು 2. (G.).

ತೇಂಗು têṅgu. 1. = ತೇಗು 1. See ಕಾಮತೇಂಗು.

ತೇಂಗು têṅgu. 2. Likeness, resemblance, etc. (ಟಾಂಗು, ಸದೃಶಭಾವ ಸೆ.; ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ Kk. 21; *cf.* ತೆಮು 1).

ತೇಜ têja. = ತೇಜಸ್ q. v., ತೇಜಸ್ಸು (Śmd. 107; Nn. 62. 136). Sharpness. 2, splendour. 3, the sun (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 51). 4, a ray (ತೇಜಸ 51). 5, power, strength, prowess, etc. (ಪೌರುಷ, ಪ್ರಭಾವ, ಪರಾಕ್ರಮ, ವೀರ Mr. 438). 6, wind (ವಾಲು, ವಾಯು 51). 7, the body (ತನು, ದೇಹ 51). 8, a house (ಭವನ, ಮನೆ 51). 9, a certain metrical foot (Ch.). ತೇಜ ಇದ್ದವನೇ ಪುಣ್ಯ.— ತೇಜವಿದ್ದದ್ದು ಮಾಯ ಆಗುತ್ತೇನ್? (Prvs.).— ತೇಜಂಗಮು. -ಕೆಡು. Splendour to be spoiled or to disappear (Abh. P. 9, 61).

ತೇಜಃಪುಂಜ têjas-puṁja. A mass of lustre: the sun; a learned or virtuous man. (B. 2, 24; Mhr.).

ತೇಜಕ têjaka. Sharpening; making brilliant. See ಉಪ್ಪು.

ತೇಜನ têjana. Sharpening; rendering bright; whetting; *a bamboo.* See ಉಪ್ಪು.

ತೇಜನಕ têjanaka. *A kind of reed, Saccharum sara* Roxb. (ಕಾಗಗಚ್ಚಿನ ಹುಲ್ಲು G.).

ತೇಜನಿ têjani. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult.

ತೇಜನಿಧಿ têja-nidhi. A treasury of glory; abounding in glory. (Abh. P. 10, 140).

ತೇಜಪ್ಪುಣ್ಣ têjas-puṇṇa. A mass of splendour; full of splendour (Abh. P. 16, 27).

ತೇಜಸ್ têjas. = ತೇಜ, etc. Sharpness. 2, *radiance, splendour, brilliance, light.* 3, *ardour, power, might, strength, vital energy.* 4, *influence, consequence, majesty, dignity, glory, fame.* 5, a person of consequence, a renowned person. 6, *semen virile.*

ತೇಜಸ್ವಿ têjasvi. Brilliant; powerful; famous. 2, N. of a plant (ತುಮಟೆ Mr. 129).

ತೇಜಸ್ಸು têjassu. Tbh. of ತೇಜಸ್. (ತೇಜ Śmd. 107; Nn. 105. 108; ತೇಜಸ 52. 60).

ತೇಜಿ têji. A horse (J. 3, 40; 22, 7; 20, 48; Dp. 148, 2); an Arab horse (Mhr., IL.).

ತೇಜಿತ têjita. *Sharpened, whetted, burnished* (ಮಸೆದ ತೇಜ Mr. 290).

ತೇಜೋಮಯ têjas-maya. Consisting of or full of light, energy, etc. (My.).

ತೇಜೋಮೂರ್ತಿ têjas-mûrti. = ತೇಜೋರೂಪ. (My.).

ತೇಜೋರೂಪ têjas-rûpa. Consisting wholly of splendour; whose form or nature is light. (My.).

ತೇಜೋವತಿ têjas-vati. Sharp; bright. 2, N. of a town (My.).

ತೇಜೋವನ್ತ têjas-vanta. A man with a bright face (My.).

ತೇಟ têṭa. = ತೇಟಿ. See Prv. s. ಉರದ.

ತೇಟು têṭu. Genuine, pure (My.; Mhr., IL. ಢೇಟ್ಯು).

ತೇಟಿ têṭi. Clearness, purity, as that of water, etc. (My. in Prvs.; Tē. ತೇಟಿ; T. ತೇಮು, ತೇಟ್ಟ; M. ತೇಟ್ಟ; Tē. ತೇಮು, T. ತೇಮು, to be clarified, to become clear, as

water; T., M. ತೇಟ್ಟು, Tē. ತೇಪ್ಪು, to clarify the water, let it settle; to strengthen, confirm, etc.). ತೇಟೇ ಗಂಜಿ ಕುಡಿ ಮೈಸಿಗೆ ಬಿಡಿಸು ಬಾರುವಷ್ಟ?—ತೇಟೇ ನೀರು ಬಿಟ್ಟೇ ಅಡಿಕೆ ಇವ್ವರೆ ಇಗಿ ಬಿಡ್ಡಿತೇ? (Prv.).

ತೇನ tēna. (*cf.* ತಿನ್ನ, ತೇಂಕ?). — ತೇನ ತೇನ. rep. Up and up, higher and higher; one upon or after the other; by degrees; again and again (ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ Śmd. II; Čt. I, 97; Kk. 90; Śm. 65; ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Čt. II, 72; ಪುನಃ ಪುನಃ, ಅನಾಗ್ಕ G.; V. 5, 84; 11, 5).

ತೇನ tēna. In that direction, there; in that manner, thus, so; on that account.

ತೇನಜಾತ tēna-jāta. A son born in adultery (ಹುಟ್ಟಿ, ಗೋತ್ರಜ Mr. 245).

ತೇನು tēnu. = ತೇನ್. — ತೇನುಕೊಡಿಲ್. A kind of sweet fritters (My.; T. ತೇಟ್ ಕುಡಿಲ್, -ಕುಡಿಯಾಮ್; Tē. ತೇನಿತೊಲು, a sort of cake or vermicelli).

ತೇಪೆ tēpe. = ತ್ಯಾಪೆ. A patch (My.; T., M. ತೈ, to sew, stitch, fasten; M. ತೈಪ್ಪು, needle-work).

ತೇಮ tēma. = ತೇವ, ತೇವು, ತ್ಯಾವ, ತ್ಯಾವು, ತ್ಯಾವೆ 1. *Becoming wet; wetness, damp, moisture.*

ತೇಮನ tēmana. = ತೇವನ. Moistening; moisture. 2, *a sauce, condiment* (ಮಜ್ಜಿಗೆ G.).

ತೇಮಾನ tēmāna. (fr. ತೇ 2). Waste from rubbing, especially metals (Tē. ತೇಗಡಿ); loss in assaying metals (My.; M.; T. ತೇಮ್ಮಾನ್; see ತೇ 2). 2, the state of being wasted, above work, afraid of work or lazy (Tē.: hesitation, delay, sluggishness; T. ತೇಮ್ಮಾಕ್ಕಾರ, a mean, penurious man, fond of living at other people's cost). ತೇಮಾನದಿಲ್ಲ ಮೇಲಮಾ ಮಾನ, ಗುಮಾನ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ತೇಯ್ tēy. = ತೇ 2, etc. To grind on a stone, etc. P. p. ತೇಯ್ದು (My.). ತಪ್ಪಲು ಬಲುಪ ಮೋಣಕೆಯ್ ಸಾಣೆಗಲ್ಲಿಗಳು ಏರಿಸಿ, ಇದ ತೇಯ್ದು (Bp. 27, 6). ಶ್ರೀಗಂಧವುಂ ತೇಯ್ದು (43, 30). — ತೇಯ್ ತೇಯ್. rep. (Bp. 27, 3).

ತೇಯಿಸು tēyisu. (Śmd. 64). To cause to grind, etc. (My.).

ತೇಯು tēyu. = ತೇಯ್, etc. P. p. ತೇಯಿಸು (*only* in Sl.). ದುಷ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗಿ ತೇಯಿದ ಗಂಧ (ಚರ್ಚೆ, ವಿಲೇಪನ Sl. 229). ತೇಯುಪದು (My.). See Prv. s. ಪೀಠಿ.

ತೇರ್ tēr. (Śmd. 56). = ತೇರು 1, ತೇರ್ 1. A chariot; an idol car. (Tē., T., M.). ತೇರ್ಗಾರ್ (Śmd. 51). ತೇರ್ ದಾರು (219). ತೇರೆಳೆ (122. 136). See Abh. P. 13, 67. 70; Riv. 13, after 77; 13, 83; J. 4, 14; 7, 30; 22, 4; ನೀರ ತೇರ್, ಸ್ಥಿರೇರ್, ಮೊಕ್ಕೆರ್. — ತೇರ. A man who has a chariot or as his chariot. See ಅಂಗಿತೇರ, ಇಲಿ-, ಗಳಿ-, ಜಗತ್-, ತೇಜಿ-, ನವರ-, ನಿಗಡಿ-, ಪದುಮ-, ಮಾಣಿಸಿ-, ಮಿಗ-, ಮುಗಿಲ್-, ಮೂಸಿಕ-.

ತೇರಣ tēraṇa. N. of a plant, used to dye the nails and toes (My.; ಪ್ರಭೆ Mr. 117).

ತೇರಯಿಸು tērayisu. = (ತರಂಬಿಸು), ತೇರಯ್ಸು (J. 8, 28).

ತೇರಯ್ಸು tēraysu. = ತೇರಂಬಿಸು. To go back, to retreat; to fail in one's endeavours (J. 15, 4). 2, to cause to go backwards (Riv. 6, after 11). *Cf.* ತೇರ್.

ತೇರಸ tērasa. Tbh. of ತ್ರಯೋದಶ. Thirteen (Mhr.). 2, ತೇರ ನಗರ, ತೇರನರ್, thirteen renowned Liṅgâyta devotees (Bp. 14, 12; 48, 18; 51, 70. 74; 54, 76).

ತೇರಸಿ tērasi. Tbh. of ತ್ರಯೋದಶಿ (Čt. II, 61).

ತೇರಿಸು tērisu. To cause to reach, as the end (My.).

ತೇರು tēru. 1. = ತೇರ್, etc. (ತತ್ತಾಗ, ಸ್ಯಂದನ, ರಥ Sl. 275; C.). ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳ್ದುವೀ ಧಾಳ್ದು ಸೇನಾಂಗಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ತೇರಿನ (Bh. 6, 2, 3. 5); ತೇರಿನಲ್ಲಿ (Sl. 293); ತೇರನ್ನು (277). ತೇರ ಕಟ್ಟಿದೆ ತೊಲಗು ದುರಯ್ಯನ್ ಆ ಕ್ಷಣವಿ (Dp. 172). See Sl. 276. 278. — ತೇರಾಗು. -ಆಗು. The procession of an idol car to take place. ತೇರಾದ ಮೇಲೆ ಜಾತ್ರೆ ನೆರೆಯುವು. — ತೇರು ಆಯಿತು, (ವ್ಯಾಪಾರದ) ಮೇಲು ದೂತ್ರ ದೃಢ ತಪ್ಪಿ. — ತೇರು ಸುಂಗುವದನಿಗೆ ದಂನೆ ಹಬ್ಬಳ ಸಡ್ಡಿಗೆ (Prv.). — ತೇರಾಟ. -ಆಟ. An idol car-festival (Tu.). ತೇರಾಟಕ್ಕೆ ಮೊಗಿ, ಮೊಸರಾಟ ದೂಡಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.). — ತೇರುಬೀದಿ. The street in which an idol car is kept, or one through which it is drawn in procession (My.).

ತೇರು tēru. 2. To reach, as the end (My.; Tē.; *cf.* ಸೇರು; see ಕಡೆ-, ಕಡೆ-). 2, the object to be reached: to be successful, as in an examination (Tē. ತೇಲು).

ತೇರು tēru. 3. = ತೇರ್ 2. — ತೇರುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ತೇರ್ಗಡೆ. Success (in an examination, My.). ಆದಪಿಗೆ ತೇರುಗಡೆಯಾಯಿಸು or ಆದಪು ತೇರುಗಡೆಯಾದಪು (My.).

ತೇಲ್ tēl. (Śmd. 59, o. r. ತೇಲ್).

ತೇರ್ tēr. 1. = ತೇರ್, etc. — ತೇರ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A chariot-horse (J. 3, 41; 5, 9). — ತೇರೆಳೆಗೆ. -ಎಗೆ. To take a chariot: to pull it along (J. 12, 35).

ತೇರ್ tēr. 2. = ತೇರು 3. — ತೇರ್ಗಡೆ. = ತೇರುಗಡೆ. (My.).

ತೇಲ್ tēl. = ತೇಲು 1. To be afloat, to float (ಪಿಣ್ಣಿದ್ Čt. I, 28, Kk. 67; ತೇಳು, ಪಿಣ್ಣಿದು Śe.; My. as ತೇಲು; Tu.; Tē., T. ತೇಲು). 2, to slip, slide or glide off: to go backwards or away (ಜಾರು Čt. I, 93; J. 3, 60; 12, 36; 17, 26); to become loose (J. 3, 7; 18, 21); to sink into a fainting fit, to faint (J. 7, 49). P. p. ತೇಲ್ದು (Kk. 67). — ತೇಲ ಕಟ್ಟು. To suspend (J. 17, 28).

ತೇಲಿ tēli. An oilman (My.; Mhr.; see Prv. s. ಘಾಣಿ 1).

ತೇಲಿಸು tēlisu. To make float (My.; Tē. ತೇಲಿಂಪು). 2, to open the eyes wide and stare upwards, as at the point of death, etc. ಕಣ್ಣು ತೇಲಿಸು (My.). 3, to cause to fail, as a promise. ದೂತು ತೇಲಿಸು (My.).

ತೇಲು tēlu. 1. = ತೇಲ್. To float (C.). ಆದಪು (ಮೀಯದು 2) ಮುಮುಗುರ್ತಾ ತೇಲುತ್ತಾ (B. 4, 38). ಅವ್ವ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುವ ಹಾಗೆ (4, 54). ಕಪ್ಪರ ನೀರಿನಿಲ್ಲ ಹಗುರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತದೆ (4, 71). ಮೊಸಳೆಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತೇಲಿ ಬಿದ್ದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಸಪ ತಿನ್ನುವದುಂಟು (4, 132). See Sp. s. ಮಿಗಮು; R. 4, 61; Prv. s: ಮುಮ್ಮೆ ಕಚ್ಚಿದ. 2, not to take root, not to grow, as young plants (My.). — ತೇಲು ಬಿಡು. To let float (B. 4, 39). — ತೇಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make float (My.). — ತೇಲಾಡು. -ಆಡು. To float about (ಅಡಗಾಡಿಸು G.; My.).

ತೇಲು tēlu. 2. Being afloat, etc. — ತೇಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Eyes that are wide open and stare upwards, as at the time of death, etc. (My.).

ತೇವ tēva. Tbh. of ತೇದು. (My.). ತೇವದಲ್ಲಿ ನೆನೆದದು (ಆರ್ಯ, ತಿಮಿ, etc. Si. 383).

ತೇವನ tēvana. Tbh. of ತೇದುನ. ತೇವನನೆವ್ವ ದುಬ್ಬುಗೆ, ದಳಿದ್ಯ, etc. (ತೇದುನ, etc. Si. 313).

ತೇವು tēvu. Tbh. of ತೇದು. (B. 4, 25; 5, 140. 203; My.). — ತೇವುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become damp or moist (B. 4, 83; My.).

ತೇವುಳಿ tēvuḷi. = ತೆಗಳಿ, ತೆಗಳಿಕೆ, ದೇವುಳು. A disease producing baldness, falling of the hair (ಕೇ ವಳ್ಳ Mr. 386, o. r. ತೇಪುಳು).

ತೇವುಳು tēvuḷu. = ತೇವುಳಿ, q. v.

ತೇಳಿದ tēḷida. A faithful friend (Abh. P. 14, 84).

ತೇಲ್ tēḷ. = ತೇಲ್, ತೇಟು q. v. (ವೃಶ್ಚಿಕ Śmd. I; Cr. I, 79). ತೇಟಿ ಜಾಲ (ಕತ್ತರಿ Cr. I, 76). — ತೇಟ್ರೀಶ. -ತೇಡ. Whose vehicle is a scorpion: Bhairava (ಪಿಗುರ್ಪರಿಜ, ಫೈರವ Śm. 5; ಫೈರವ Kk. 6).

ತೈ tēy. An imitative sound used in beating time and in dancing (My.; *cf.* ತಕ). — ತೈ ತಾ. reit. (My.). — ತೈ ತೈ. rep. (My.). — ತೈ ತೋ. reit. (My.).

ತೈಜಸ taijasa. (fr. ತೇಜಸ್). Bright, luminous, etc. (Śśv. 5, 35); *any metal.*

ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ taijasa-āvartani. *A crucible.*

ತೈತ್ತಿರ taittira. (fr. ತಿತ್ತಿರಿ). *A flock of francoline partridges.*

ತೈನಾತಿ taināti. Stipendiary; placed at the command of, made over to; assigned (My.; Mhr., H.).

ತೈಯ taiya. = ದೈಯ. (Tbh. of ದೈವ). A demon. ಆಯ್ಕುನಿ ಗಿನ್ನ ದೈಮ ಬಾನಿ (Prv.).

ತೈಲ taila. (fr. ತಿಲ). *Oil expressed from sesamum,* etc.; *oil in general.* ತೈಲದ ಗುಣ ಸಮಲು ತೀರಿದೀತೇ? (Prv.).

ತೈಲಕ tailaka. The refuse of oil (ಹೆಣ್ಣೆ Mr. 378).

ತೈಲಪ (taila-pa). N. (Śmd. 142).

ತೈಲಪರ್ಣಿ taila-parṇi. Sandal (ರಕ್ತಚಪ್ಪನ G.); turpentine; incense.

ತೈಲಪರ್ಣಿಕೆ taila-parṇika. *A kind of sandal wood.*

ತೈಲಪಾಕ taila-pāka. Any article of food boiled or fried in oil (My.).

ತೈಲಪಾಯಿಕೆ taila-pāyikĕ. A kind of beetle; *a cockroach;* = ತೊಗಲ ಜಾಪುಲಿ (G.).

ತೈಲಾರಿ taila-ari. A climbing prickly shrub whose pods are used like soap, Acacia concinna D. C. (ಸೀಗೆ Mr. 150).

ತೈಲಿ tailī. A bag (My.; Mhr. ಥೈಲಿ). See Prv. s. ಪುಲಿಯುದು.

ತೈಲಿಕ tailika. = ತೆಲ್ಲಿಗ. *An oilman, an oil manufacturer.*

ತೈಲೀನ tailīna. *A field of sesamum.*

ತೈಷ taiṣha. (fr. ತಿಷ್ಯ). N. of a month (December-January), *the month in which the full moon stands in the asterism tishya.*

ತೊಕ್ಕು tŏkku. Leaves or fruits bruised or pounded with a small portion of water and mixed with salt, chillies, etc. (My.; Tē.; Tē. ತೊಳ್ಚು, to tread, crush, etc. = K. ತುದಿ).

ತೊಕ್ಕ್ಯ tŏkku. Tbh. of ವೃಕ್. (My.; Tē., T., M.).

ತೊಗಟು tōgaṭu. = (ತಿಗಟು, etc.), ತೊಗಟೆ, ತೊಟ್ಟಿ. Bark, rind; peel; a pod, legume (ವೃಕ್ Nr.; My.; M. ತುಗಲ್, ತೊಣ್ಣು, ತೊಟ್ಟು, ತೊಲಿ, ತೊಟ್ಲ್; see ತುಪು 1). ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟ್ಟು (ತಮಿ, ತಿಪ್ಪೆ Nr.).

ತೊಗಟೆ tōgaṭĕ. = ತೊಗಟು, etc. (C.; B. 3, 7. 20). ಮುದ ತೊಗಟೆ (G. 264). ಕಾಡಿನ ಮೃಲಿನ ತೊಗಟೆ (ಕಂಬಳ G.).

ತೊಗರಿ tōgari. 1. Tbh. of ತುವರಿ No. 1. (ಆಫ್ಕ, ತುವರಿ Hl., Nr.; Mr. 374; ತುವರಿ Cr. II, 74; B. 4, 32; Si. 161; C.). ತೊಗರೀ ಕಾಯಿ (ಸುರಾಷ್ಟ್ರ G.). ತೊಪ್ಪತ್ತಲಿ ಮೃಲಿ ತೊಗರಿ ಪೈಲೆ (Prv.). 2, Tbh. of ತುವರಿ No. 2. (ತುವರಿ, ಕಾಕ್ಷಿ, ಆಫ್ಕ, etc. Si. 154). — See ಆಫ್ಕತೊಗರಿ, ಕಾಮತೊಗರಿ.

ತೊಗರಿ tōgari. 2. Tbh. of ತುವರ No. 1. (ಕಣಾಯ, ತುವರ Nr.).

ತೊಗರು tōgaru. Red colour, scarlet (My.; Tē., T. ತುವರ್, ತುಪ್ಪ; see ವರ್ಣ 1). — ತೊಗರಂಚು. -ಅಂಚು. The small purple border of a white cloth (My.).

ತೊಗರು tōgaru. = ತೊಗರ 2. (My.).

ತೊಗಲ್ tōgal. ತೊಗಲು. = ತೊವಲೆ 1, ದೋಲೆ 1. The skin; a hide; leather (ವೃಷ Mr. 394; ಕವಡ, ತದುಗ Nn. 88; ವೃಕ್, ಆಸ್ಯಗ್ಧರಿ, ತದುಗ Si. 204; My.); the skin or peel of an orange, etc. (My.). ತೊಗಲು ಬುದ್ದಿಗೆ (ತುಪು Nr.). ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು (ಕನ್ನಡದುಗ Nn. 143, o. r. ತೊವಲು). ಬಿಟ್ಟು ಆವುದ ಗೆಣೆಯು ಹಡಕುವೆಂಗಲಿನ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54). ತೊಗಲು ತೊಳೆ ಆದೀತೇ? — ತೊಗಲು ಸವರಿ ಮುದ್ದ, ಹಗಲು ಸವರಿ ಇರುಳು (Prvs.). See Bp. 46, 58; Si. 275. 279. 344. 345. 402; ಗಂಗತೊಗಲು. — ತೊಗಲಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. = ತೊಗಲ ಜಾಪುಲಿ. (My.). — ತೊಗಲ ಜಾಪುಲಿ. The large bat called flying fox (C.; B. 2, 23). — ತೊಗಲುಜಡ್ಡಿ. A leathern girth (ಜೂಜೆ, ಕಕ್ಷ್ಯ, ಪರತ್ರ Si. 271).

ತೊಗೆ tōgĕ. = ತೊಯ್ಯ, ತೊವೆ, ತೊವ್ವೆ, ತೋವೆ. A dish prepared of boiled split pulse (My.). ತೋಲಾ ತೋಲಕ್ಕೆ ಬೀಳೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ, ಕಾಡುಮ್ಮೆ ಕಡಿವ ಬೈಸಾಗಿ, ದೇವರ ಅಡಿಗಿ ಅಡಣಂ ನೋಪು! (Sp.). — ತೊಗೆಯ ದಪ್ಪವ್ವ. N. (Bp. 35, 41).

ತೊಂಕು tŏṅku. = ತೊಂಗು. To stoop (Grj. 1, 57).

ತೊಂಗಲ್ tŏṅgal. (= ತೊಳ್ಳಲ್). A cluster; a bundle; a bunch; a tassel; a tuft; a mass (ತೊಂಗಿ, ತೊಪ್ಪಿ, ಗೊಂಬಲ್, ಮೊಪ್ಪು, ತೊಪ್ಪು, ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; Abh. P. 9, 140; T.; M. ತೊಪ್ಪಲ್; T. ತೊಗು, to be united; ತೊಗ್ಗಿ, ತೊಡುಮಿ, a crowd; T., M. ತೊಗು, to hang; T. ತುಳ್ದು, to be thick together; see ತೊಳೆ). See ಆಯುಸ್ಸಿ: ಗಲ್, ಆಲದೊಂಗಲ್, ಕುರುಳ್ಕೊಂಗಲ್, ತಲೆದೊಂಗಲ್, ದಸದೊಂಗಲ್, ಪಾರದೊಂಗಲ್, ಪಟ್ಟಿಯದೊಂಗಲ್, ಪುದೊಂಗಲ್. — ತೊಂಗಲ್ಗಣ್ಣಿ. A cluster of bells (Rśv. 6, after 11). — ತೊಂಗಲ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. (Śmd. 212). A tuft of locks. — ತೊಂಗಲ್ಕತ್ತಿ. -ಪದಮು. A bundle of sword-blades or of swords. (ಸಿಪ್ಪರಂಗಳ) ಮಿಳಿದ್ ಕೊರಲು ಮಿಸುಸಿಮು ತೊಂಗಲ್ಕತ್ತಿಯು (Rśv. 6, after 11).

ತೊಂಗಲೆ tŏṅgalĕ. That is joined or united: a thread. ನೂಲು ತೊಂಗಲೆ (ಕಟಿಸೂತ್ರ ಸೆ.).

ತೊಂಗು tŏṅgu. = ತೊಂಕು. To hang, to be pendent, to hang down, to swing (My.; J. 19, 6; see T. & M. s. ತೊಂಗಲ್; *cf.* ತೊಕ). 2, to stoop, in ತೊಂಗಿ ನೋಪು (My.).

ತೊಂಗೆ tōṅgĕ. = ದೊಂಗೆ, q. v. (ತೊಂಗರ್, etc. Śm. 24; Kk. 20).

ತೊಪ tōṗa. = ತಪ 2. — ತೊಪಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To drop, as rain from a leaky roof, etc. (My.).

ತೊಪಕ್ಕನೆ tōṗakkanĕ. = ತಪಕ್ಕನೆ 1. (My.).

ತೊಪಿಲ್ tōṗil. — ತೊಪ್ಪಲ್ಪಿ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ತೊಪ್ಪ tōṗṗa. = ದೊಪ್ಪು 2, q. v.

ತೊಪ್ಪಗೆ tōṗṗagĕ. = ದೊಪ್ಪೆ. (Ch., G. MS. v. 4).

ತೊಪ್ಪನೆ tōṗṗanĕ. (Śmd. 109). = ತಪ್ಪನೆ. etc. (Cpr. 8, 67; Abh. P. 4, after 19; 13, 9; Bp. 60, 40; Rsv. 1, 23; 5, 96; 5 after 120; 13, after 104; Tē. ತೊಪ್ಪುನೆ).

ತೊಪ್ಪಲು tōṗṗalu. = ದೊಪ್ಪಲ್, etc. (My.).

ತೊಪ್ಪಿ tōṗṗi. 1. A building with a square open court in the centre; the court itself (ಗೃಹಪೀಠದ Śm. 89; My.; T., M., Tē.; *cf.* ದೊಪ್ಪಿ). See ಪಡಸು.

ತೊಪ್ಪಿ tōṗṗi. 2. A trough, a font, a tub (My.; T., M., Tē.). See ತಡಿ-, ನೀರು-.

ತೊಪ್ಪಿಗ್ಗಿ. Tbh. of ತುಪ್ಪಿ. A kind of creeper (ಅತೆ Śm. 89; ಮಾಮರಾಜೆ, ತುಪ್ಪಿ Mr. 139, o. rs. ತುಪ್ಪಿ, ನುಪ್ಪಿ; ತೊಪ್ಪಿಬಳ್ಳಿ G.).

ತೊಪ್ಪಿಲ್ tōṗṗil. ತೊಪ್ಪಿಲು. = ದೊಪ್ಪಿಲು, ದೊಪ್ಪಿ 1, ದೊಪ್ಪು. A cradle (ತಮಿಳವಿ, ಪಾಲತೆಯ್ಯ Mr. 203; My.; T.; M. ತೊಟ್ಟಿ, ತೊಟ್ಟಿಲ್; Tē. ತೊಟ್ಟಿಲು, ತೊಟ್ಟಿ). ತೊಪ್ಪಿಲೊಳಗಣ ಕೂಸಾದರೂ ಅತ್ತ ಮೊರ್ಮೆ ಬಾಲು ಕೊಡರು (Prv.). See Cpr. 3, 45; J. 18, 21; 19, 50; 28, 17; Prll. 3, 26; B. 1, 25; ತೂಗುಮಂಚ, ಬೆಂಚ್-, ಮೊಬ್ಬು-, ಹಲಗೆಮಾಣಿಕ್-.

ತೊಪ್ಪು tōṗṗu. 1. P. p. of ತಪು 1 & ದೊಪು 1.

ತೊಪ್ಪು tōṗṗu. 2. = (ತುಟ್ಟ), ದೊಟ್ಟ. A point; a nipple (Abh. P. 3, 96; My.; M. ತೊಪ್ಪು). ದೋಣಿಯ ತೊಪ್ಪು (ಮಾಮಕ Mr. 321, o. r. ದೊಟ್ಟು; ಮಾಮಕ, ಕುಜಾಗ್ರ Sl. 209). ತೊಪ್ಪು ದುಷ್ಟವಲಿ ಅಟ್ಟಿಪರೆ ಮೋಗಿ ತಟ್ಟಿಪರೆ? (Prv.).

ತೊಪ್ಪು tōṗṗu. 3. The foot-stalk of a fruit, flower or leaf (ತುಪ್ಪು, ದೃಷ್ಟ Śm. 22; ದೃಷ್ಟ, etc. Sl. 123; Bp. 47, 15; My.; M. ತೊಪ್ಪು; *cf.* ತೊಪ್ಪೆ 1). ಫಲ ಪುಷ್ಪ ಪತ್ರಾದಿಗಳ ತೊಪ್ಪು (ದೃಷ್ಟ, ಪ್ರಸಾದಾಷ್ಟಕ Nr.).

ತೊಪ್ಪು tōṗṗu. 4. (= ತಪ್ಪೆ). A drop (J. 11, 17; My.; T. ತೊಪ್ಪು; see ತುಪ್ಪುವೆ). ಉದಕದ ತೊಪ್ಪುಗಳು (ದೃಷ್ಟಿ, ಬಿಸ್ಸು, etc., ನೀರಿನ ತುಪ್ಪುಳಿಗಳು Sl. 82). — ತೊಪ್ಪುದಾಳೆ. -ಉದಾಳೆ. The remnant of a drop: the last drop (of life, Bh. 8, 19, 39; 8, 20, 3).

ತೊಪ್ಪೆ tōṗṗĕ. 1. A bee's empty cell (My.; Tē. ತೊಪ್ಪೆ, a small hole, a cell; M. ತೊಪ್ಪೆ, a hole; see ತೊಪ್ಪು 2 & ತೊಪ್ಪೆ). See ಪೆಣು-. — ತೊಪ್ಪೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To build a cell, as bees (My.).

ತೊಪ್ಪೆ tōṗṗĕ. 2. A basket made of cocoanut leaves (Tu.). ತೊಪ್ಪೆ: ಕಟ್ಟಿ ತೊಂಬ್ಲು, ತೊಪ್ಪೆ: ಹೊತ್ತ (Prv.).

ತೊಪ್ಪೆನಲ್ tōṗṗĕnal. = ದೊಪ್ಪೆಪೆ. (Abh. P. 7, 71).

ತೊಪ್ಪೆನೆ tōṗṗĕnĕ. = ದೊಪ್ಪೆನೆ. etc. (Cpr. 4, 72; 5, 75; Abh. P. 12, 96).

ತೊಪ್ಪ್ಲ tōṗla. 1. = ದೊಪ್ಪೆಲ್. etc. ಪಾಲಿಕೆ ತೊಪ್ಪ್ಲ (G. 347).

ತೊಪ್ಪ್ಲ tōṗla. 2. — ತೊಪ್ಪ್ಲಗಿಡ. A small undershrub, Adenoropium glaucum Pohl. (St. & Pl.). — ತೊಪ್ಪ್ಲಬಳ್ಳಿ. A prickly climbing shrub, Capparis horrida Lin. (Z.; Tē. ತೊಪ್ಪ್ಲ ಚಿಟ್ಟು; see s. Tbh. ತೊಪ್ಪೆ).

ತೊಪ್ಪ್ಲು tōṗlu. = ದೊಪ್ಪೆಲ್, etc. (My.). ಮೋಗುಳವಿಪ್ಪ ತೊಪ್ಪ್ಲು ಆಯುವಪೋಲ್? (Prv.). See Prv. s. ಮೋ ಮೋ.

ತೊಡ tōḍa. 1. = (ಮುಡಿಗೆ, etc.), ದೊಡವು 1, etc., ದೊಡೆ 1. Certain clothing or dress; an ornament (ಪೂರ್ವದ Čt. II, 65; ತೊಡಿಗೆ, ದಸಪಸ, ಪುಷ್ಪ Śm. 72; Kk. 26). See ಒಳ್ಳುತ್ತುತೊಡ. — ತೊಡಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. To make an ornament (J. 25, 61). — ತೊಡಪಮಳಿ. -ಪಮಳಿ. Decoration with ornaments (Rām. 6, 2, 7). — ತೊಡಪೆಳಗು. -ಪೆಳಗು. Lustre of ornaments (Rsv. 14, 34).

ತೊಡ tōḍa. 2. = ದೊಡೆದು, etc. P. p. of ದೊಡೆ 1, in ತೊಡ ಕೊಳ್ಳಿ (My.).

ತೊಡಕ tōḍaka. = ದೊಡಕು 2. (Bp. 57, 62). — ತೊಡಕ ಪೀಡು. To become entangled; to be hindered, as work. ತೊಡಕ ಪಿಡ್ದ ಸೂಲು (G. 252).

ತೊಡಕಿಸು tōḍakisu. (= ದೊಡಗಿಸು). To cause to join, to bring in contact (ತಗಲಿಸು G. 232); to involve (ಮೊದಗಿಸು G.).

ತೊಡಕು tōḍaku. 1. = (ಮುಳುಕು 2). ದೊಡಂಕು 1. (Śmd. 48 & Dh.), (ದೊಡಗು 1). To get entangled or twisted, as thread, etc. (J. 10, 50; My.); to get entangled, as a horn in a tree (B. 3, 19; My.); to be caught, as in a net (Bp. 27, 23); to become subject to, to get into the power of (Bp. 3, 38; 41, 7). 2, to engage, as in work (ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೊಗು G.; B. 5, 193. 204). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಕು (ವ್ಯಾಪರಿಸು G.). 3, to enter into conflict (Bh. 1, 10, 31). 4, to be in opposition, to be objectionable;—to offer opposition; to impede, to hinder; to interfere (ವಿಪರ್ಯಾಸ Śmd. Dh.; Bp. 51, 48; J. 24, 3). 5, = ದೊಡಗು 1, to commence (v. t., B. 5, 146; see Sp. s. ಪೆಸರಾಗು). 6, to entangle (see ಕಾಲ್ದೊಡಕು 1); to involve (Rām. 3, 9, 4).

ತೊಡಕು tōḍaku. 2. = ದೊಡಕೆ, ದೊಡಗು 2, ದೊಡಂಕು 2, ಪೊಳಸು 4. Entangling; entanglement; impediment, hindrance (My.); objection; perplexity, embarrassment (My.). ತೊಡಕೆಲ್ಲವೆ (ತೊಡಂಕವೆ Śmd. 58 Cm.). ಮುಸಿಸಿನ ತೊಡಕು (My.). See Bp. 40, 38; Bh. 1, 20, 55; ಕಾಲ್ದೊಡಕು 2, ಜಲಿತೊಡಕು, ಮುಳು-. — ತೊಡಕಾಗು. -ಆಗು. To become entangled (G. 497); to be hindered, as work (My.). — ತೊಡಕು ಪೀಡು. = ತೊಡಕ-. (My.). — ತೊಡಕುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 13, 23; Rāghē. 17, 67).

ತೊಡಗಿಸು tōḍagisu. To cause to commence or undertake (My.; J. 5, 38; 19, 51).

ತೊಡಗು tōḍagu. 1. = ದೊಡಗು 1, No. 5. To engage, as in work, to begin (v. t.), to commence, to undertake; to measure or count from (ಪ್ರಾರಂಭ Śmd. Dh.; My.; Tē.; M. ತುಡಗು, ತೊಡು; T. ತುಡಕ್ಕು,

ತೊಡಗು, ತೊಡು; see ತುಡು 1, ತುಡುಕು 1). ಪೀಡದ ತೊಡಲುಸೋಪ ತೊಡಗಿದವನು (ಶೈಕ್ಷ, ಕ್ರಾಫಮುಳ್ಳಿಳ Nr.). ಮುಣಿಚುವ್ವ ತೊಡಗಿ ಕಿಮುಗುಣಿಕೆ ದರ್ಮಸ್ತಿದೂಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಮ್ಮ ಮೊಡಗು (ಕರಫ Nr.). See Śmd. 407; Bp. 4, 14; 43, 68; 48, 23; 57, 15; 60, 29; J. 8, 39; 10, 17. 21; 18, 23; 20, 52; 25, 3; 27, 16; B. 4, 185; 5, 293. 2, = ತೊಡಕು 1, No. 3. (Bh. 1, 10, 32). 3, to be begun, to begin (J. 21, 44; 29, 2; 31, 5; My.; M.).

ತೊಡಗು tōḍagu. 2. = ತೊಡಕು 2. See ತುಡುಗು.

ತೊಡಗುಹ tōḍaguha. Beginning, undertaking (ಪ್ರಕ್ರಮ, ಆರಬ್ಧ, etc. Nr.).

ತೊಡಗೆ tōḍagĕ. = ತುಡಿಕೆ, etc. (Bp. 24, 44; My.).

ತೊಡಂಕು tōḍaṅku. 1. = ತೊಡಕು 1 (Śmd. 48 & Dh.). See Śmd. 58; Čpr. 4, 77; 8, 67; Rśv. 5, 124; 6, after 11 (twice); 6, after 24; 13, 84; V. 4, 52.

ತೊಡಂಕು tōḍaṅku. 2. = ತೊಡಕು 2, etc. (Śmd. 58; Rśv. 13, 14). — ತೊಡಂಕುನವಿಲು. A number of entangled peacocks (Bh. 3, 13, 18). — ತೊಡಂಕುವಡೆ. -ಬುಡೆ. = ತೊಡಕುವಡೆ. (Śśv. 3, 24).

ತೊಡಚು tōḍaču. 1. (= ತೊಡಿಸು 1). To put on, as arrows on the bow (Bh. 3, 23, 10; 7, 6, 6. 73. 74; 8, 3, 4; Rām. 3, 6, 55).

ತೊಡಚು tōḍaču. 2. = ತೊಡರ್ಚು. (Rām. 1, 5, 29).

ತೊಡದು tōḍadu. = ತೊಡೆದು. P. p. of ತೊಡೆ 1, q. v.

ತೊಡಬೆ tōḍabĕ. = ತೊಡಮೆ 2. A mass: excess. ಬೀಗುವಿಯ ತೊಡಬೆಗಳ ಪಾಲ (i. e. ಪಾಪ, Bh. 8, 23, 40).

ತೊಡಮೆ tōḍambĕ. 1. (Śmd. 49). The foot-stalk of a fruit, flower or leaf (Čpr. 2, 82; 3, 15; Tē. ತೊಡಮು; cf. ತೊಟ್ಟು 3). ಹೂವಿನ ತೊಡಮೆ (ಧೃಸ್ತ, ಪ್ರಸವಬಂಧನ IIIā.). See ಪೂದೊಡಮೆ.

ತೊಡಮೆ tōḍambĕ. 2. = ತೊಡಪಿ. A cluster; a bundle; a bunch (ತೊಗಡಿ, ತೊಂಗೆ, ತೊಟ್ಟು, ಗೊಂಡಲ್, ಮೊಪ್ಪು, ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; ಮುಜುರಿ Ct. II, 80, which means also "a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk"; Abh. P. 1, 83; Bp. 22, 8; Śśv. 2, after 42; T. ತೊಡಪ್ಪಿ).

ತೊಡಯಿಸು tōḍayisu. = ತೊಡಸು 2, etc. (Bp. 61, 7).

ತೊಡರ್ tōḍar. 1. = ತೊಡರು 1, ತೊಡು, ತೊಳ್ದು. To be linked to, to be connected with or tied to, etc.; to join, to associate one's self to, to enter; to meet, to fall in with; to be bound, to be arrested, checked or impeded; to be entangled; to be caught (ಬಚ್ಚನ Śmd. Dh.; ಪೂರ್ವಗೆ ಉಗು 157 Cm.; ದೂತೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಪತ ಕೆ.; Čpr. 1, 134; 4, 55; 5, after 64; 6, 83; 7, 20; Abh. P. 14, 200; Tē. ತೊಡರು, M. ತುಡರು, T. ತೊಡರ್). ತೊಡರ್ದಂ (Śmd. 55). ತೊಡರೊಡೆ ಘಂಗಂ ಬಳ್ದಂ (177). ತಾಂ ಸದ್ಯಸಾಡಿಯೊಳ್ ತೊಡರ್ದಾಯರ್ (263). ತೊಡರೆ ಪೊಸ್, ಮೃಗಲಾಂಛನಘೀಡರಂ ತಡಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲದುಳ್ ಒತ್ತಿ ತಳ್ದು (Lilv. 3, 10). ಪೃಣ್ಯಮೊಳ್ ತೊಡರ್ದ ರೊ ಜೀಗಂ! (Jmt. 17). ಮೋಹಮೆಮ್ಮು ಬಲು ಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಡದೆ (24). See Čh. v. 17, where, instead of ತೊಳಂ, an o. r. is ತೊಡರ್ದು; Śmd. s. ವದಲ್ಲಂ. 2, to encircle or surround, to wind one's self round, to wind, as creepers round a tree, aquatic plants round the hand, etc. (J. 6, 6; 11, 18; 27, 44; 29, 45). ಗಾಳಿ ಪಚ್ಚಪದ್ಮರುಂಗಳಂ ತೊಡರ್ದು (J. 8, 2).

ತೊಡರ್ tōḍar. 2. = ತೊಡರು 2. Joining, connection; a tie (J. 18, 25); a chain, or any other badge, of honor (ಪಿರುದವ್ಯಂಜಕ Śmd. Dh.; ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮಾಪ Kk. 67; ಪಿರುದಿನ ಹಾಪೆ Śm. 51; M. ತುಡರ್, T. ತೊಡರ್ಪು an impediment, a check (Bh. 1, 6, 4; J. 2, 62; My. as ತೊಡರು). ಪ್ರಮುಖರ ಎಳೆಗೊಂಗಿನ ಬಾಲ್ದಿಲ್ಲುಡೆಳ್ ತೊಡರಿನ ತೊಡರ ತೊಗುಮುಂಡಂ (Čpr. 7, after 92). See Rśv. 6, after 11; ಪೂರ್ವೊದರ್.

ತೊಡರಿಸು tōḍarisu. = ತೊಡರ್ಚು. (Bp. 35, 5).

ತೊಡರು tōḍaru. 1. = ತೊಡರ್ 1. P. p. ತೊಡರಿ (My.). See Bp. 22, 41; 34, 25; 35, 13; 38, 9; J. 3, 36; 25, 54.

ತೊಡರು tōḍaru. 2. = ತೊಡರ್ 2. (Bp. 5, 40; 16, 17; 55, 6; Bh. 1, 14, 21; My.).

ತೊಡರ್ಚು tōḍarču. = ತೊಡರು 2, ತೊಡರಿಸು. To tie, to link, to fasten, to fix, to put or beat in, to insert, to make enter, etc. (ಬಚ್ಚನ Śmd. Dh.). See Čpr. 1, 118; 3, 28; 6, after 64; 6, 65. 89; Abh. P. 9, 16; Bp. 43, 27; Rśv. 6, after 11 (twice); 10, after 31 (twice); 13, after 59.

ತೊಡವು tōḍavu. 1. = ತೊಡೆ 1, etc., ತೊಡಸು 1. Certain clothing; an ornament (Čpr. 6, 81; 8, after 55; Abh. P. 16, 41; V. 5, 9; J. 11, 9. 10. 26; 14 sum.; 18, 14. 25; My.; Tē.). See ಒಳ್ತಿಡವು, ಕಣ್-, ಕಿವಿ-, ಮುಡಿ-. — ತೊಡವು ಮಾಡು. To make (something) one's decoration (Čpr. 8, after 56).

ತೊಡವು tōḍavu. 2, The beginning; the bottom (ಬುಧ್ನ Mr. 486).

ತೊಡಸು tōḍasu. 1. = ತೊಡಿಸು 1, etc. To put on another, as raiment, etc. (My.).

ತೊಡಸು tōḍasu. 2. = ತೊಡೆಂಬಿಸು, ತೊಡಿಸು 2. To wipe away; to efface, to obliterate; to destroy, to extirpate (My.). 2, = ತೊಡೆಂಬಿಸು, etc., to cause to smear or to apply to, as chunam, cow-dung, etc. (My.).

ತೊಡಹ tōḍaha. Smearing, anointing, daubing, etc. (ಹಾಸಕ Bhn. 20, o. r. ಹಾಸಕಮನೆ ತೊಡಹಂ), gilding (Rām. 6, 53, 16).

ತೊಡಹು tōḍahu. 1. = ತೊಡವು 1, etc. (My.).

ತೊಡಹು tōḍahu. 2. (= n ತೊಡರ್ಚು). The state of being connected with or of having laid hold of (Rām. 4, 7, 10).

ತೊಡಹು tōḍahu. 3. (fr. ತುಡು 1). To cover, to fall upon (Bh. 8, 23, 36).

ತೊಡಿಗೆ tōḍigĕ. = ತುಡಿಕೆ, etc. Certain clothing; an ornament, a trinket (ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ, ಪರ್ಯಾಯ, ವಿಭೂಷಣ, ಮುದ್ದಿನ Nr.; ಕೇಪಥ್ಯ, ಭೂಷಣ, etc. Mr. 333; ದಸ ದನ, ತೊಡ, ಪಚ್ಚ Śm. 72, Kk. 26; My.). ಕಾಸ್ತಿನ ಕೂಡೆ ತೊಡಗೆ

ಮೊಗಗಳಂ ತಾನು ತಂದಿ ಕೊಳುವ (ಲೀಲೆ); ಕಾಸ್ತನ ಪಕ್ಕಿರ ಬಿಲ ಸರುಮುಮೊಗು ಸಡ್ಡು ರುಮಿಂ ದೂಮುವ ತೊಡಿಗೆಯು ದಲ್ಲುಟಿ (ವಿಪ್ರಮು Nr.). ತೊಡಿಗೆಯು ತೊಡಿಸುವಾತನು (ಆಲಂಕಾರ್ಯ, etc.); ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ಕೊಡಿಸಾತನು (ವಿಪ್ರಾಪ್, ಧ್ರುವನ್ನು, etc.); ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟಾವರು (ಆಲಂಕೃತ, ಭೂಷಿತ, etc. Nr.). ತುಮುರೆಯು ತೊಡಿಗೆ (ಅನ್ವಾಧರಣ Nr.). See Bp. 3, 36; 5, 28; 40, 43; J. 14, 27; Sk. 220. 271. 280. 439; ಪುನ್ನಿಡಿಗೆ, ಮಾಲು-, ಮುಮಲ್-.

ತೊಡಿಸು tōḍisu. 1. = ತುರಿಂಬಿಸು, ತುಡಿಸು, ತೊಡೆಸು 1, ತೊಡಸು 1. To cause to put to or on. 2, to put, as an arrow on the bow or to the string (J. 4, 36). 3, to put on another, as ornaments, certain clothes, etc. (My.). ತಾಲು ಸಂತತಿಯಿರಲು ಕೊರಗಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಬಲು ದಾತೆ ತೊಡಿಸುವ ಪೆಟ್ಟಿದ್ (Abhâ. 1, 35). ತೊಡಿಗೆಯು ತೊಡಿಸುವಾತನು (ಆಲಂಕಾರ್ಯ, ಆಲಂಕಾರಿಕ್ಕ, etc. Nr.). See Bp. 2, 52; 4, 33; 32, 51; 40, 39; 41, 20; J. 19, 47; B. 3, 32. 4, to put into, to cause to enter, as an arrow (J. 20, 30).

ತೊಡಿಸು tōḍisu. 2. = ತೊಡೆಸು 2 Nos. 1 & 2, etc. (My.).

ತೊಡು tōḍu. 1. = ತುಡು 1. P. p. ತೊಟ್ಟು (C.). ತೊಡುವ ಆಭರಣ (ಪದ್ಯ Cr. II, 54). ಕಾಡವರಿಯನ್ನ ತೊಟ್ಟು ದಲ್ಲಣಂ (ಆಪ್ರಪಿಡಿಕ Nr.). See Bp. 3, 48; 12, 19; 22, 41; 57, 25; Bh. 2, 13, 13; Śśv. 3, 90; J. 4, 37; 6, 25; 28, 45; B. 4, 92; 5, 297. 298; ಎತನ್ನೆಂದು, ಕಣೆತೊಡು, ಕದತೊಡು, ಬಲನ್ನೆಂದು.

ತೊಡು tōḍu. 2. = ತುಡು 2. See ಇದು-. — ತೊಡುಗೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A present of certain clothes at the celebration of marriage (used in combination with ಉಡುಗೊಡೆ, My.).

ತೊಡುಗೆ tōḍugĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (C.). See B. 5, 273; ಇ ತುಗೆ-, ಉಡುಗೆ-.

ತೊಡೆ tōḍĕ. 1. = ತೊಳೆ 1. To smear, to besmear, to daub, to anoint, to rub on, as oil on the hand, to apply to, as whitewash to the wall (My.; ಪಪ್ಪು G.; Bp. 49, 29; 50, 30; Rśv. 6, after 11; 13, after 71; Śśv. 1, after 81; T. ತುಳುಮ್ನು). 2, to wipe, to remove by rubbing, as tears (Čpr. 3, 53; Bp. 18, 57; 45, 54; My.; see ಕಣ್ಣುನೀರೊರೆ). 3, to wipe; to wipe away, to wipe out, to remove, to efface, to obliterate, to destroy (ಸದ್ಯಾಜಾತ Śmd. Dh.; Śm. 91; ಎಬಿಳಿಪುದು, ಅಘಮರ್ಷಣ Śmd. Dh. Cm.; My.; Tē.; T. ತುಡೈ, M. ತುಡ). ಅಘಮ ನೋಸಲಳ್ಕರಂ ತೊದೆಮಪಳ್ಕುಂ (Śmd. 69, o. r. ಆಕ್ಕರಮು). See Čpr. 8, 87; Bp. 46, 13; 50, 50; 51, 45; J. 30, 29.—ಕೇಸರ ಮುಸ್ತಾವ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮೈಗೆ ತೊದಮು ಕೊಳ್ಳೀಡಿ (ಸದೂಲವ್ನು G.).

ತೊಡೆ tōḍĕ. 2. The thigh (ಊಗ Śmd. Dh.; ಊರು Śm. 70. 91; ಸಕ್ಥಿ, ಊರು Sk. 207; ಉರ Nn. 131; Sk. 404; C.; Tē.; Tu., M. ತುಡೆ; T. ತೊಡೆ). ತೊದೆಯ ಸನ್ನಿ (ದಕ್ಷಿಣ IIIâ.). ಎರಡು ತೊದೆಗಳ ಸನ್ನಿ (ದಕ್ಷಿಣ Mr. 332). ತೊದೆಯ ಮೇಲೆ ಇಕ್ಕಿ ಬಾಸುವ (ಆಳ್ಕ Nr.). ಯುದ್ಧಕಿಯರು ಆಧರತೊದೆದರಿಯುವರ ಉಮದಕ್ಕಾ ಸಿಟ್ಟೆ (ಪಾಣ್ಡವ, ದಲ್ಲಣ Nr.). ತೊದೆ ಸೋಕಿದ ಕಾಮು ಒಡೆಯನ ಗುರ್ತ ಬಲ್ಲುದೇ? (Prv.). See Śmd. 117. 132. 195; Čpr. 4, 77; 8, 96; Bp. 4, 12; 20, 11; 32, 50; 41, 26; Bh. 2, 13, 46; Rśv. 6, after 11; 9, 22; Sk. 208; B. 5, 221; ಒಳ್ತೊದೆ, ಕಡುತೊದೆ, ತೋಲ-, ಸುಣ್-, ಬೆರ್ತೊದೆ, ಬಿಳ್ತೊ-, ಬಿಲ್ತೊ-, ಮಿಲ್-. — ತೊದೆಯ. -ಆ 3. A man who has thighs or on his thighs. See ಬೆಣ್ಣೊದೆಯ. — ತೊದೆಬಾವಿ. -ಬಾವಿ. A (venereal) tumour arising in the groin, a bubo (My.).

ತೊಡೆಯಿಸು tōḍĕyisu. = ತೊಡೆಸು 2 No. 2, ತೊಡಿಸು 2. To cause to smear, etc. (ವೈಯ್ಯಕರಣ Śmd. Dh.).

ತೊಡೆಯುವಿಕೆ tōḍĕyuvikĕ. Smearing, etc. (ಸದ್ಯಾಲಭ್ಯ, ವಿಶೇಷಣ Sk. 397).

ತೊಡ್ಡು tōḍḍu. = ತರಸು, etc. See ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ.

ತೊಡ್ರು tōḍru.=ತೊಡರ್ 1, etc. (My.).

ತೊಣಚಿ tōṇaci. = ತೋಣಚಿ, ತೊಣಚೆ, ತೊಣಚೆ, ತೊಣಜೆ. A gadfly, a dog-fly, a horse-fly (My.). ಉಣ್ಣಿಗೆ ತೊಣಚಿ ಮೊಳ್ಳ ಮಾಗೆ ಆಮತ್ತಾಕೆ (Prv.). — ತೊಣಚಿರಾಯಂಕ. A big gadfly. ಉದ್ಬುಲೀಲಿ ಕಣ್ಣಿಯಾ ತೊಣಚಿರಾಯಂಕನನ್ನ? (Prv.).

ತೊಣಚೆ tōṇaĉĕ. = ತೊಣಚಿ, etc. (My.).

ತೊಣಚೆ tōṇaĉĕ. — ತೊಣಚೆಪೊಪ್ಪಲು. A low undershrub, Crotolaria ramosissima Roxb. (Z.).

ತೊಣಿ tōṇi. = ತೊಣೆ, q. v. (ತೋಟಮು, ಒಣೆ, ಪೊಣೆ, ಸರಿ, ಪಾಕಡಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Cr. II, 25). — ತೊಣಿದಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಕೊಕ್ಕ Cr. II, 109).

ತೊಣೆ tōṇĕ. = ತೊಣಿ. (The state of being joined, see ತುಣು 1; T. ತುಣ್ಪು, to come near, to be close together; to sew; M. ತುಳಿ, to solder; ತುಣ್ಪಲ್, sewing; see ಪೊಣ್ಪಿ): likeness, parity, equality (ತೋಟಮು, etc., ಸದೃಶ Śs.; V. 30, 28; 37, 80; T. ತುಣ್ಪು, M. ತುಳಿ). See also s. ತೊಣಗಲ್.

ತೊಣ್ಡ tōṇḍa. N. See ಚಿಟ್ಟ-, ಸಾಮ್ಯ-.

ತೊಣ್ಡಂಗಿ tōṇḍaṅgi. = ಪೊಣ್ಡಗ, ಪುಣ್ಣಂಗಿ. A cockroach (ದುಮುಪೊಟಮು Mr. 165, o. r. ತುಣ್ಣಂಗಿ; My.).

ತೊಣ್ಡರ್ tōṇḍar. = ತೊಡರ್ 1. (one Ch. MS. in its v. 27).

ತೊಣ್ಡಲ್ tōṇḍal. (=ತೊಂಗಲ್), ತೊಣ್ಡಲ. A chaplet of pearls worn on the head (ತಿರುಪ್ಪುಗ್ಗಿ Mr. 331).

ತೊಣ್ಡಲು tōṇḍalu. = ತೊಣ್ಡ್ಲು, ತೊಣ್ಡ್ಲು, ಸುಣ್ಡಲು, etc. The trunk of an elephant (My.; T. ತೊಣ್ಡಲು; Tē. ತೊಣ್ಡಮು; *cf.* Sk. ತುಣ್ಡ).

ತೊಣ್ಡಸೆ tōṇḍasĕ. (ತೊಣ್ಡಸ್ಯ).— ತೊಣ್ಡಸ್ಯದ ಗಿಡ. A common very thorny shrub with thick coriaceous obovate leaves, Gymnosphoria montana W. & A. or Celastrus montana Roxb. (Z.).

ತೊಣ್ಡಿ tōṇḍi. = ತೊಣ್ಡಿ, q. v. (M.). — ತೊಣ್ಡಿಬಳ್ಳಿ. (ಮುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ಬಿಮ್ಮಟಿಕೆ, ರಕ್ತಫಲಿ G.). — ತೊಣ್ಡಿಹುಣ್ಣು. (ಪಿಡ್ಡು G.).

ತೊಣ್ಡಿಗ tōṇḍiga. N. of a bird (Rśv. 3, 39; Śśv. 3, 33).

ತೊಣ್ಡಿಲ್ tōṇḍil. = ತೊಣ್ಡಲ್. (Grj. 10, 44).

ತೊಣ್ಡು tōṇḍu. 1. Chatter, prate (T. ತೊಣ್ಡುವ್, to blab, chatter, prate; ತೊಣ್ಡುವ್ಪು, prate, etc.). — ತೊಣ್ಡುಗಡೆ. -ಪಡೆ. To prate, as a parrot (ಮುತ್ತುಕ್ಕಿ Cr. II, 65; ಗಳಿವಾಮು Kk. 24; Śm. 29). ತೊಣ್ಡುಗೆದವ ಪುಳಕಾವಳಿ (Śmd. 24). See Grj. 3, after 103; Rśv. 2, 38; 7, 16; Śśv. 1, 52.

ತೊಣ್ಡು tōṇḍu. 2. (fr. ತೊಣ್ಡ್?). (= ಪುಣ್ಡು 2). Wild or overbearing behaviour, insolence (Abh. P. 7, 53. 115); straying (My.; Mhr. ಪೊಣ್ಡಿ, ಪೊಣ್ಡ್ಯಾ, rascally and rude; Mhr. ಪ್ಯಾಡ, wicked, full of mischief).

— ತೊಣ್ಣುಬುಳುಕಾಸೆ. A fine for the trespass of stray cattle (My.). — ತೊಣ್ಣು ತೊಡಿಸು. Insolence and wandering of mind or deviation from rectitude (J. 10, 30). — ತೊಣ್ಣುದನ. Stray cattle (My.). — ತೊಣ್ಣುದುಂಡ್ಗೆ. A strolling widow. ತೊಣ್ಣುದುಂಡ್ಗೆಗೆ ಗಣ್ಣುಕೇಸು? ಮೆಣ್ಣುಕೇಸು? (Prv.). — ತೊಣ್ಣುದೊಲು. A stray hair (Bh. 3, 13, 18).

ತೊಣ್ಣುತನ tōṇḍutana. A straying, strolling behaviour (My.).

ತೊಂಡೆ tōṇḍĕ. 1. The upper part of a sugarcane (My.).

ತೊಂಡೆ tōṇḍĕ. 2. = ಮೊಣ್ಣೆ, etc. A chameleon (ಸರಟು, ಕೃಕವಾಸ Sl. 170; Tē.). — ತೊಣ್ಣೆಕ್ಕಾತ. = ತೊಣ್ಣೆಕಾತ. (My.).

ತೊಣ್ಣೆ tōṇḍĕ. = ಕೊಣ್ಣೆ, ತೊಣ್ಣೆ, ದೊಣ್ಣೆ. Tbh. of ತುಣ್ಣೆ (Śmd. 365). The gourd Momordica monadelpha Roxb. (or Bryonia grandis Lin., ತುಣ್ಣೆಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ Nr.; ತುಣ್ಣೆಳೆ, etc. Mr.; ಏಟ್ಟಿ, ಏಟ್ಟಿ, ತುಣ್ಣೆಕೆ Hlā.; My.; Tē., T. ತೊಣ್ಣೆ). ತೊಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು ದುಣ್ಣೆ ಬೀಳ್ತು (Prv.). See ಕಾಗೆತೊಣ್ಣೆ, ಮುಸ್ಟುತೊಣ್ಣೆ. — ತೊಣ್ಣೆ ಬಳ್ಳಿ. The climbing herb Mom. mon. (C.). — ತೊಣ್ಣೆದನ್ಗ. -ಪನ್ಗ. = ತೊಣ್ಣೆದಣ್ಣು. (J. 30, 4). — ತೊಣ್ಣೆದಣ್ಣು. Its ripe red gourd (ಏಟ್ಟಿ, ಏಟ್ಟಿಕೆ Nn. 69).

ತೊಂಡ್ಲಿ tōṇḍli. = ತೊಣ್ಣಲು, etc. (My.).

ತೊಂಡ್ಲು tōṇḍlu. = ತೊಣ್ಣಲು, etc. (My.).

ತೊಣ್ಣು tōṇṇu. = ತೊನ್ನು. Leprosy; white leprosy, vitiligo (ಶುಭ್ರ, ಶ್ವಿತ್ರ, ಬಿಳಿ ಕುಷ್ಠ Sl. 201).

ತೊಣ್ಣೆ tōṇṇĕ. = ತೊಣ್ಣೆ 2, etc. — ತೊಣ್ಣೆಕೇತ. = ತೊಣ್ಣೆಕ್ಕಾತ. (My.). — ತೊಣ್ಣೆಕ್ಕಾತ. = ತೊಣ್ಣೆಕ್ಕಾತ. (My.; Sl. 89).

ತೊತ್ತಲು tōttaḷu. (ತೊತ್ತಳ). (= ತೊಟ್ಟುಬಿ). The state of being quite trodden down. — ತೊತ್ತಲುಮಾಡಿ -ತುಡಿ. To tread into a mass (Bp. 29, 6; 59, 54; J. 20, 6; Rām. 6, 45, 25).

ತೊತ್ತು tōttu. 1. = ತೊಟ್ಟು. (A male, but especially also) a female servant (My.; ಕುಟುಂಬಿ, ದಾಸಿ, etc. Mr. 304; ಗಪ್ಪಡಿ G.; Bp. 55, 28; Rām. 5, 8, 72; B. 3, 51; Tē.; Tu.; T. ತೊಟ್ಟು, slavery; a slave male and female; ತೊತ್ತಕ್, ತೊಣ್ಣಕ್, a slave; ತೊಣ್ಣು, a slave; slavery); — a strumpet (My.). Plural ತೊತ್ತಿರ್ (Bp. 32, 46; C. Bp. 47, 46), ತೊತ್ತರ್ (see ತೊತ್ತಿರ-). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟದೂ (ಗೋಸ್ಯ Mr. 310). ದುನಿ ದುನಿ ತಿರುಗುವ ತೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ತೊತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ದನಿ ತೊತ್ತು.— ತೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾರೂ ಆಳಾಯರು, ತೊತ್ತಿನ ಕಲೆ ಮೊದಲದು ಊರೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿತು (Prvs.). ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ದೂಸದಫಿದೂಸದೆದ್ದುದನು? (Dp. 76). ಧೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸ, etc. ಇವ ಎಲ್ಲಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳಾದೊಡೆ ತೊತ್ತಿನ ಹೆಸರು (Nr.). See ದುಸದೊತ್ತು, ದೂಸಣ್ಣಿ-; Prv. and Sp. s. Tbh. ದುತ್ತು. — ತೊತ್ತಿನ ಮಗ. The son of a female servant; a slave (ದಾಸ, ದಾಸೇರಕ, ಗೋಸ್ಯ, ದಾಸೀಸುತ Hlā.). — ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳ್. The daughter of a female servant (Bp. 40, 46; 48, 27). — ತೊತ್ತಿರ ತೊತ್ತರ್. The servants of servants (Bp. 32, 46). — ತೊತ್ತಿರ್ಮಕ್ಕಳ್. The children of female servants (C. Bp. 47, 46). — ತೊತ್ತುಕೆಲಸ. = ತೊತ್ತುಗೆಲಸ. (G. 37). — ತೊತ್ತುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A female servant's work (Bp. 21, 7; 27, 62). ತೊತ್ತುಗೆಲಸಕಗೆಯ್ (23, 29; 29, 30). — ತೊತ್ತುಬಡಿಕ. One who beats the female servants (Abhā. 1, 43). — ತೊತ್ತುದುಗ. = ತೊತ್ತಿನ ದುಗ. (ದಾಸ Mr. 238, o. r. -ದಗ). — ತೊತ್ತುದಗ. = ತೊತ್ತುದುಗ q. v. — ತೊತ್ತುದೆಗ್ಗಡೆ. -ದೆಗ್ಗಡೆ. A superintendent of servants (ಆಸ್ಥದಾಸಿಕ Mr. 268, o. r. ದೆತ್ತು-).

ತೊತ್ತು tōttu. 2. = ಮುತ್ತು 2. See s. ಒಮ್ಮತ್ತು and Prv. v. ತೊತ್ತು 1.

ತೊದ tōda. A Tōda of the Neilgherries (B. 1, 130 wrongly as ತೋದ). — ತೊದದ. -ಭಾಸ. = ತೊದ. (My.).

ತೊದಲ್ tōdal. (= ಕೊದಲು 2, ಕೆದಲ್), ತೊದಲು 2, ದೊದಲ್, ತೊದಳ್, ತೊವಲ್ 3. (Entanglement); faltering, stammering; speaking inarticulately or indistinctly, lisping (J. 18, 20). 2, untruth (ಕಪ್ಪು, ಸುಳ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60, o. rs. ತೊದಳ್, ತೊದಲ್; *cf.* ತೊಬಿ). See Prvs. s. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಬದಲುಮಾತು. — ತೊದಲ್ಮಾತು. = ತೊದಲ್ವಾತು. (Grj. 3, 76. 77; 3, after 91). — ತೊದಲ್ವಾತು. -ಮಾತು. A stammering, etc. speech (Rāv. 4, 70).

ತೊದಲಿಸು tōdalisu. = ತೊದಳಿಸು. To falter, to stammer (Bp. 3, 40; 47, 32; My.).

ತೊದಲು tōdalu. 1. (= ಕೆದಲು 1). To stammer (My.).

ತೊದಲು tōdalu. 2. = ತೊದಲ್, etc. Stammering, etc. (My.). — ತೊದಲ. -ಆ 3. A stammerer (My.). — ತೊದಲುನುಡಿ. = ತೊದಲ್ನುಡಿ. (Bp. 2, 11). — ತೊದಲುಮಾತು. = ತೊದಲುನುಡಿ. (My.). ಧೃತ್ಯವಾಗದೆ ತೊದಲುಮಾತಪ್ಪಾವುದನು (ದೇವಪು, ಆಸ್ಫುಟಿಗಾಕ್ Sl. 363).

ತೊದಳ್ tōdaḷ. = ತೊದಲ್, etc. Entanglement (Bh. 3, 13, 17); faltering, etc. (Ch. v. 102; Abh. P. 3, 127). 2, untruth (ಪುಸಿ, ಪುಸಿಯು ಛಿದ Śmd. 11; ಸುಳ್, ಪುಸಿ Śm. 48, o. r. ತೊದುಳ್; ಪುಸಿಯು ಛಿದ Kk. 88, see s. ತೊದಲ್). ಎನ್ನ ಮಾತಿನೊಳ್ ತೊದಳುಂಟೆ? (Śmd. 85). — ತೊದಳ್ನುಡಿ. 1. To stammer, to lisp. ತೊದಳ್ನುಡಿದವನು (ದೇವಪು, ಆಸ್ಫುಟಿಗಾಕ್ Nr.). — ತೊದಳ್ನುಡಿ. 2. = ತೊದಲುನುಡಿ. (Abh. P. 1, 79; J. 28, 18).

ತೊದಳಿಸು tōdaḷisu. = ತೊದಲಿಸು. (J. 19, 50).

ತೊದುಳ್ tōduḷ. = ತೊದಳ್, q. v.

ತೊನಚಿ tōnaci. = ತೊಣಚಿ, etc. (My.).

ತೊನಚೆ tōnacĕ. = ತೊಣಚೆ, etc. (My.).

ತೊನಸೆ tōnasĕ. = ತೊಣಚೆ, etc. (ದೊಸ Mr. 177, o. r. ತೊಸದ).

ತೊನೆ tōnĕ. To swing, to wave, to move to and fro (v. l., ಆನ್ದೋಲನ Śmd. Dh.; see Śs. s. ಆನ್ದಾಮ 2; *cf.* ತೊಂಗು). See Cpr. 3, 15; Abh. P. 1, after 107; Bp. 42, 21; Rāv. 2, 11; 5, 116; 6, after 11; J. 13, 34; Śiv. 3, 41.

ತೊನ್ತು tōntu. 1. To wind, to wind one's self round; to surround or encircle (J. 27, 43; My.; *cf.* ತೊವರ್ 1). ಕಾಲು ತೊನ್ತಿದ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡದು (Prv.). 2, to entangle one in, *i. e.* to instigate one (to quarrel, My.). 3, to climb (My., occasionally).

ತೊನ್ತು tōntu. 2. Climbing: one climb or rise in climbing. ತೊನ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಕನ್ತು ಮಾಡ ಬೇಕೇ? (Prv.). ಎಲ್ಲು ತೊನ್ತಿಗೆ ದುರದನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿ? (My., occasionally).

ತೊನ್ದರು tōndaru. = ತೊನ್ದರೆ. (Cb. 165).

ತೊನ್ದರೆ tōndarĕ. = ತೊನ್ದರು, ತೊನ್ದೆ. Intricacy, embarrassment, entanglement, difficulty, trouble, vexation, molestation; impediment.

drawback (My.; T., M. ತೊನ್ದರ; M. also ತೊಳ್ಳೆ, ನೊಳ್ಳೆ; T. also ತೊನ್ದರೈ, ತೊಳ್ಳೈ; *cf.* ತೊದರ್; ದನ್ದಲೆ). See B. 3, 47. 88. 92. 93; 4, 139. 161; 5, 13. 85. 104. 171. 221; Prv. s. ಧನ್ದಕ. — ತೊನ್ದರೆಗೊಳಿಸು, -ತೊಳಿಸು. To embarrass, etc. (My.). — ತೊನ್ದರೆಗೊಳ್ಳು, -ಆಗುವಳ್ಳು. To get embarrassed, etc. (My.).

ತೊನ್ದ್ರೆ tondrĕ. = ತೊದ್ದಲೆ. (My.).

ತೊನ್ನು tŏnnu. = ತೋಲ್ಲು. Leprosy; white leprosy (ಕುಷ್ಠ Mr. 355; T. ತೊಡು; Tě. ತೆನ್ನು; My.). ನನು ಬಿಳಿವಾಗಿ ಮೀಯುವ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊನ್ನು (ತೋಲರ, ಮುಣ್ಣಿಲಿಗ); ಬಿಳಿಯ ತೊನ್ನು (ಕುಷ್ಠ, ಶ್ವೇತ Nr.). ತೊನ್ನು ಪತ್ತಿದವರ, ಹೊನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಗಣ್ಣಾ ಹೇಬಾದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 57, 56; ಬೆಳ್ತೊನ್ನು.

ತೊಪ tŏpa. = ತಪ, etc. — ತೊಪ ತೊಪನೆ. = ತಪ ತಪನೆ. (My.).

ತೊಪ್ಪ tŏppa. = ತೊಪ, etc. — ತೊಪ್ಪ ತೊಪ್ಪನೆ. = ತಪ್ಪ ತಪ್ಪನೆ. (Śmd. 229; J. 28, 41; My.).

ತೊಪ್ಪನೆ tŏppanĕ. 1. With the sound of ತೊಪ್ಪ (My.).

ತೊಪ್ಪನೆ tŏppanĕ. 2. (= ತಪ್ಪನೆ). (Quickly, or) greatly, much, thoroughly (Bp. 6, 25; 18, 65; M. ತೊಪ್ಪ ದ, ತೊಪ್ಪು, much, plenty).

ತೊಪ್ಪಲ tŏppala. = ತಪ್ಪಲ 2, ತೊಪ್ಪಲು, etc. ಮರಗಿಡ ತೊಪ್ಪಲ (ಸುಗ್ಗ Čb.). ಕಾಯಿ ಎಲೆ ತೊಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಎನ್ನಿಗೂ ತಿನ್ನದ ತಿಳಿ (B. 5, 28).

ತೊಪ್ಪಲು tŏppalu. = ತೊಪ್ಪಲ, etc., ತೊಪಲ್ 2. All small leaves of plants in general (*cf.* ನೊಪ್ಪ, ತುಪ್ಪಲು; M. ತೋಪ್ಪ, green leaves, small branches, etc.). ಕಾಯಿ ತೊಪ್ಪಲ ತಿನ್ನದಿಲ್ಲ (B. 3, 40).

ತೊಪ್ಪಿಗೆ tŏppigĕ. = ತೊಪ್ಪಗೆ. (My.).

ತೊಪ್ಪೆ tŏppĕ. Fresh cow-dung (My.; Sl. 380. 402). ತೊಪ್ಪೆ ಬರುವವೇ ಪಪ್ಪಿಗೆ? (Prv.).

ತೊಮ್ tŏm. = ತೊಜ್, (ಪುರ್ವ, ಪುರ). The state of being first or the first; the being former, previous, old (Tě. ತೊಮರ್, ತೊಲಿ, ತೊಲು; T. ತೊನ್, ತೊರ್, ತೊಡರ್, ತೊನ್ಮೈ, ತೊತ್ತು, ತೊನ್ದು, ತೊಗ್). — ತೊಮ್ಬತ್ತಯ್ದು. Ninety-five (B. 5, 73). — ತೊಮ್ಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ. Ninety-six thousand (Bp. 22, 52). — ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. (Śmd. 225; J. 21, 19; 34, 39). The top-ten or the ten just before hundred, *i. e.* ninety. ತೊಮ್ಬತ್ತರ ಪರಿವಿಗೂ (Sl. 326). ತೊಮ್ಬತ್ತರ ಮುಂದೆ ತೊಗರಿ ಜೀಳೆ (Prv.). — ತೊಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Ninety-thousand (Bp. 5, 18; 10, 13). — ತೊಮ್ಬತ್ತೆರಡು. Ninety-two (B. 5, 73). — ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. = ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬತ್ತುಯ್. (C.). — ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬತ್ತುಯ್. Ninety-nine. — ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬತ್ತುಯ್ನಾಸಿರ. Ninety-nine thousand (Śmd. 226).

ತೊಮ್ಬಾರ tŏmbāra. A mass, a heap (of grain, My.).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 1. A cluster, etc. (ತೊನ್ಬು Čt. I, 105; II, 9; ತೊಡಮ್ಬು, ತೋಗರ್, ತೋಗೆ, ಗೋಬರ್, ತೋಡ್ಬು, ಗುಚ್ಛ Śm. 24; Kk. 20; ಗೋಬರ್ Śm. 101). — ತೊಮ್ಬೆಗಡುಕು. -ಕ ಡುಕು. A kind of ornament for the ear (Bp. 61, 27).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 2. = ತೊಮ್ಬಿ, etc., ತೊಮ್ಬಿ. A multitude, an assemblage, a host (ಗೊಣ್ಡಿ, ಗೋಗೆ, ಗುಮ್ಬಿ, ಗುನ್ಪು, ತೋಮು, etc., ಶ್ರೇಣಿ Śm. 54; ಬಬ್ಬರ್ Čt. I, 23; Tě.; T. ತುಮ್ಬೈ; *cf.* ತುಮುಗು 1).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 3. A large, high bamboo basket for storing corn (ಗಳಗೆ Śm. 101, o. r. ಗಳಿಗೆ; T. ತೊಪ್ಪೈ-ಕ್ಕೂಡು).

ತೊಯ್ tŏy. = ತುಯ್, etc. To become wet or moist (ಸಾರ್ವತ್ರ Śmd. Dh., o. r. ತುಯ್). P. ps. ತೊಯ್ದು (Bp. 27, 37; Bh. 1, 7, 19; Riv. 10, after 31), ತೊಯಿದು (My.); 3rd person singular imperfect ತೊಯಿತು (My.). ತೊಯ್ದಲ್ಕ್ಕಾ (ಅರ್ವಾ); ತೊಯ್ದುದ್ದು (ಕ್ಲಿನ್ನ G.). ತೊಯಿಪಕ್ಕ (ಸಾರ್ವತ್ರ Čb.). 2, to wet (v. t.), to moisten (Čpr. 5, 10; 5, after 64; 6, after 64; 8, 65). — ತೊಯ್ ತೊಯ್. rep. (Bp. 6, 25).

ತೊಯಿಸು tŏyisu. = ತೊಯಿಪ್ಪಿಸು, ತೊಯಿಪಿಸು, ತೊಪ್ಪಿಸು. To cause to become wet, etc.; to steep in water (My.). ತೊಲ್ಲು ಆಹಾರವನ್ನು ತೊಯಿಸುವ್ರತೆ (B. 4, 85). ಸುಟ್ಟಗಳನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿನೊಳಗೆ ತೊಳೆದು, ತೊಯಿಸಿ (B. 5, 158). ತೊಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, ತೊಯಿಸು, to become wet or be drenched (B. 1, 21; 3, 123).

ತೊಯೆ tŏyĕ. = ತೊವೆ. (Čt. II, 74).

ತೊಯಿಪ್ಪಿಸು tŏyyisu. = ತೊಯಿಪಿಸು, etc. (My.).

ತೊಯ್ಯು tŏyyu. = ತೊಯ್, etc. (ತೊಯ್, ನನೆ, ಕ್ಲಾನ್, ಕ್ಲಾಮ್ಯು G.). P. p. ತೊಯಿದು (My.).

ತೊಯ್ಯುವಿಕೆ tŏyyuvikĕ. Becoming wet, etc. (ಸಮುಜ್ಜನ G.).

ತೊರಡು tŏraḍu. = ತರಡು, etc. See ಪಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ.

ತೊರದು tŏradu. = ತೊರೆದು. P. p. of ತೊರೆ 1.

ತೊರಯಿಸು tŏrayisu. = ತೊರ್ಪ್ಪಿಸು (Śmd. 189, o. r. ತೊಱ-).

ತೊರಸಲು tŏrasalu. = ತರಕಲು, etc. (My.).

ತೊರಳೆ tŏraḷĕ. The spleen which, with the liver, is regarded as the part of the body from which the blood flows (ಗುಲ್ಮ, ಪ್ಲೀಹ Nr.; Bh. 6, 8, 13; Tě. ದೊಮ್ಮೆ). See ನಿಮುತೊರಳೆ.

ತೊರಿತ tŏrita. Tbh. of ತ್ವರಿತ. (My.).

ತೊರೆ tŏrĕ. 1. Milk to form or collect in the breast or to come to it; the breast to be filled with milk (ಸ್ತನ್ಯ Śmd. Dh.; M. ಮುರೆ; T. ತೊರಿ, Tě. ತೊರಗು, to flow down, as milk from the breast, etc., see ಸುರಿ; M. ಮುರ, also: to spring forth, gush out; giving milk). ಮೊಲೆ ತೊರೆಯುವುದು (My.). P. ps. ತೊರದು, ತೊರೆದು. See Čpr. 6, after 91; Bp. 50, 3; 57, 83; Riv. 5, after 53; Bhâgavata 10, 66, 38; ಬಾಣ್ದೆರೆ; B. 1, 21.

ತೊರೆ tŏrĕ. 2. Mature; ripe (ಪಕ್ವ Čt. I, 57).

ತೊರೆ tŏrĕ. Tbh. of ತ್ವರೆ. (My.; Tě.).

ತೊರೆಯ tŏrĕya. (ತೊರಿಯ?). A salt-maker (My.; see ಉಪ್ಪಾದಕವಾತಿ).

ತೊರೈಸು tŏraisu. = ತೊರಯಿಸು (Śmd. 189, o. r. ತೊಱ-).

ತೊಱಿ tŏṟa. = ತೊಱಿದು. P. p. of ತೊಱ್ 1, in ತೊಱ ಕೆಳ್ಳು. (My.).

ತೊಱಿಕಲ್ tŏṟakal. An o. r. of ತೊಱಿಕಲ್, q. v.

ತೊಱಿಡು tŏṟaḍu. = ತೋಟಿ. A crook, a hook, a crooked instrument for taking down fruits

from trees (T. ದುಬ್ಬು, ತುಬಸು; R.). 2, distortion, deceit (T.). See ಹೊಟ್ಟೆ.

ತೊಲಿದು tōṟadu. = ತೊಡೆದು. P. p. of ತೊಱ 1.

ತೊಲಿಯಿಸು tōṟayisu. = ತೊಡಸು. To cause to quit, etc. (My.).

ತೊಲಿಲು tōṟalu. A hole, etc. ಗಿಡದ ತೊಲಿಲು (ಸಿಪ್ಪೆಹ, ಕೋಟಿನ, ಮರದ ತೊಱ್, -ತೊಱ್ Sl. 122).

ತೊಲಿವಿ tōṟavi. Leaving, abandoning; an object to be abandoned (ಪೇರಯ Nn. 95).

ತೊಲಿವೆ tōṟavĕ. (ತೊರವೆ). N. of a place in S. Mhr. (Rām. 1, 1, 1).

ತೊಲಿಸು tōṟasu. = ತೊಡಗಿಸು. To cause to give up, etc. (My.). See ಬುದ್ಧಿತೊಲಿಸು.

ತೊಲಿಳೆ tōṟaḷĕ. = ತೊಳೆ q. v., etc. (My.).

ತೊಱ್[3] tōṟĕ. 1. To put away, to abandon, to quit, to give up, to renounce, to repudiate, to reject (ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; Śm. 116; ಪಿಡು Nn. 84; My.; T. ತುಡಿ). P. pa. ತೊಱದು, ತೊಱ್ದು. ಪರೀಕ್ಷೋಗದುಂ ತೊಱದನಿತರ್ಕ (Śmd. 140 Mḍb.). ಳುಳವಿಗಳ ಸಂಗಮುಂ ನಷ್ಟತಂ ತೊಱ್ದು (Mr. 7). ತೊಱದವನಿಗೆ ಬಿಡದ ಹಂಗೇನು? (Prv.). See Ćpr. 3, 65; 4, 18; Bp. 13, 14; 26, 29; 31, 14; 45, 17; Ć. Bp. 11, 6; Rśv. 9, 4; 13, 20; J. 1, 5; 11, 21. 28; 28, 35; Sl. 77; B. 2, 10; 5, 163. 164; ಆನುತೊಱ್, ಆಸೆತೊಱ್.

ತೊಱ್[3] tōṟĕ. 2. = ತೊಱ್[1]. A hollow or hole (in a tree, My.); a cave (Sl.; Tĕ. ತೊಱ್, ತೊಱ್ಪು; *cf.* ತೊಟ್ಟಿ 1, ತೊಲಿ, ತುರಿ 1). ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೊಱ್ (ದರಿ, ಕಣ್ಣರ Sl. 116). ದಿಬ್ಬದ ತೊಱ್ಪ ತೊಱ್ (ಗುಹೆ, ಗವ್ವರ 116).

ತೊಱ್[3] tōṟĕ. 3. A stream, a river (ಪೊಱ್[1] Śmd. I; ಪೊಱ್, ಪೊಳ್ಚ Śm. 36; ನದಿ Śmd. Dh., Śm. 116; ಸಿಸ್ಪು, ಸ್ರವಸ್ತಿ, ತಟಿನಿ, ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ, ಧುನಿ, ಪ್ರೀವದವಿ, etc. Hlā., Mr. 413; ಪಾಂಸಿನಿ, ಸ್ರವಸ್ತಿ Nr.; My.; T. ತುಱ್ಪೆ; see s. ತುಱು 3). ತೊಱ್ಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ನದೀದೂತ್ಯಳ); ದಿಬ್ಬದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ದರಿಂದ ತೊಱ್[2] (ನಿರ್ಝರ); ತೊಱ್ಯ ಹರಿವ (ಓಳ, ಸ್ರವಾಪ, ವೇಣಿ, ಧಾರೆ, ಸ್ರೋತ, ರಯ Hlā.). ತೊಱ್ಯ ತಡಿ (ತೀರ, ಕೂಲ, ತಟ, etc. Hlā., Nr.). ಕಿಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ನು ಬೂಡಿದ ತೊಱ್[2] (ಕುಲ್ಯೆ, ಕಾಲುವೆ); ನರಳದ ತೊಱ್[2] (ಸಿಸ್ಪು, ವೈರಣಿ Nr.). ತೊಱ್ಯ ತಡೆ (ತಟ Mr. 413); ತೊಱ್ಯ ನಡುವೆ (ಪಾತ್ರ 415); ಬನ್ನ ತೊಱ್[2] (ಪುರ 415). ನೆತ್ತರ ತೊಱ್[2] (Abh. P. 13, 66). ತೊಱ್ಯಂ ಪಾಯ್ದು, ಎತ್ತಿ ಬನ್ದಂ (Śmd. 64). See Ćpr. 8, after 4; Bp. 20, 22; 45, 28; 50, 40. 66; Bh. 1, 5, 9; J. 15, 2; ಉಳ್ಳಾನ್ದೊಡೆ[3], ಗಣ್ಣತೊಱ್[3], ಪೆರ್ತೊಱ್[3], ಬಯಲೞ್-, ಬಿಸಿಲು-, ದಿಬ್ಬತೊಱ್[3], ಹೆಱ್-. — ತೊಱ್ಗಣಗಿಲೆ. -ಳಗಿಲೆ. A small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಮುಲ, ಉಮ್ಮುಜ, ಹಿಜ್ಜಲ Nr.; ಬೋಡುಳ, ನಿಮುಲ Mr. 113). — ತೊಱ್ಗಳಾಣ್ಮ. -ಳಾಣ್ಮ. The ocean (ಸಮುದ್ರ ಸೆ.). — ತೊಱ್ಮುತ್ತಿ. The tree Terminalia arjuna W. and A. (ನದೀಸರ್ಜ, ನೀರತರು, ಇನ್ದ್ರದ್ರು, etc. Nr.; ಳಳುಧ Nn. 128). 2, a shrub or small tree, the five-leaved chaste-tree, Vitex negundo Lin. (? ಸಿಸ್ಪು ೪ Mr. 116, c. r. ಸಿಸ್ಪುತೆ). — ತೊಱ್ಮಾವು. (Śmd. 195). A mango-tree near a river. — ತೊಱ್ಮುನ್ನೆ. An undershrub, Indigofera trita L. f. (Z.). See ಅವಿ-. — ತೊಱ್ಯಿಂಗುಳ. -ಇಂಗುಳ. The prickly plant Alhagi maurorum Tournef. (ಮರುಬವ್ಯ Mr. 118). — ತೊಱ್ವೇಡ್ಕೆ. -ವೇಡ್ಕೆ. River-hunting: fishing (Rśv. 5, after 114).

ತೊಲ tōla. A short P. p. of ತೊಲಗು. — ತೊಲ ತೊಲಗು. (= ತೊಲಗಿ ತೊಲಗು). rep. (Bp. 28, 24; 32, 43; J. 3, 24).

ತೊಲಗಿಸು tōlagisu. To cause to go away, etc. (ಅಗಲ್ಚು Śmd. 134 Cm.; My.). ಅದೇಶದಿಂ ಎಡ್ಡಿಕೆ ದೊಡೆ ದುರ್ದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪುದು (Śmd. 30 Cm.). See Ćpr. 1, 95; 8, 98; Abh. P. 1, 116; Bp. 35, 3; 42, 34; 46, 30; 50, 65; 54, 16; 61, 23; J. 13, 9; 28, 40.

ತೊಲಗು tōlagu. = ತೊಲಂಗು. To go away; to depart; to go aside or out of the way; to retire; to separate (v. t.); to be separated; to be excluded; to fail (ವಿಪಕ್ಷ Śmd. Dh.; ಪೋಗು Śmd. 17. 118 Cm.; ತಪ್ಪ 132. 259 Cm.; My.; Tĕ.; M. ತುಡಿ, T. ತೊಲ್ಪು). ಆವುದೊನ್ದೆಲ್ಲಂ ತೊಲಗುವುದು (ಅವಾಪಾಕ Śmd. 169). ತೊಲಗಿದುದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅವ್ರಗುಣ, ಅಳಲು); ಯಥೋಚಿತಸ್ಥಾನದಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ವ್ರಂತ); ಸೇನೆಯಿನ್ದೆವಮಿನ್ದ ತೊಲಗುದುದು (ಪ್ರವಕ್ಷ); ಆರ್ಪದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗದನು (ಅನಪೇಕ್ಷಾರ್ಹ, ಅಕ್ಷಮ್ಯ Nr.). See Śmd. 73; Ćpr. 1, 92; Bp. 21, 10. 14; 43, 14; 45, 9; 46, 23; 57, 47; Ć. Bp. 11, 9; Rśv. 5, 119; 6, 6; 6, after 11; Rāghć. 17, 66; J. 2, 49; 15, 18; 26, 14; 36, 29; Dp. 87, 1; 172, 5.

ತೊಲಂಗು tōlaṅgu. = ತೊಲಗು. (Bp. 33, 14; 40, 49. 71; 46, 58; 51, 81).

ತೊಲಿ tōḷi. (fr. ತುರಿ 1). = ತೊಳೆ 3. A hole, a socket (Tĕ.). ತೊಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ವೇಧಿತ, ಛಿದ್ರಿತ, ವಿದ್ಧ Sl. 381).

ತೊಲಿ tōḷi. Tbh. of ತುರಿ. A kind of wooden sacrificial vessel (Sl. 241). 2, = ತೊಲೆ No. 4. (S. Mhr.).

ತೊಲೆ tōḷĕ. Tbh. of ತುಲಾ. A beam of wood (ವೇಣ್ಣಾಗ, ದಾರು ಮುಟ್ಟುಗಳ ಛೇದ Nn. 158; My.; T. ತುಪ್ಪೆ; Mhr. ತೂಳ; Bp. 40, 77; Ć. Bp. 5, 48; J. 17, 23; B. 4, 121; G. 403). See ಅಡ್ಡತೊಲೆ, ತೂಗು-, ತೂಗುಪ್-, ಪೆರ್-. 2, a balance (Abh. P. 14, 188; Bp. 27, 47; 55, 57). 3, a certain weight (ತುಲ, ಪ್ರಮಾಣ 158). ನಿಶ್ಚಮ್ ಉರ್ದ್ದಾಗಲ್ಕೆ ತೊಲೆ, ಅಕ್ಷರ ಇಪ್ಪತ್ತಿರಲ್ಕೆ ಧಾರಣ (Mr. 355). See Bp. 43, 83; Sl. 329; G. 46. 321. 358. 4, a tōla, being the weight of one Rupee (My.; R. 3, 13. 96; see ಕಾಲ್-). ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಪಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ದ್ರವ್ಯ ನಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). 5, equality, etc. (ಸಮ, ಸಮಾನ 158; Bp. 43, 21). 6, propriety, fitness, fame (ಕೀರ್ತಿ, ಸಮುಜಸ 158; Abh. P. 7, 166). 7, a cloth for females (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 158). 8, poorness (ಕೃಶ, ಬಡತನ 158).—See ಪಿಲ್ಲಿದ-.

ತೊವರಿ tōvari. Tbh. of ತುವರಿ (Śmd. 355). The pigeon-pea. ಉರ್ದ್ದು ತೊವರಿ ಪೆಸರು ಪೊದರಾಮುದನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ (ದ್ದ್ಯ Śmd. I). 2, = ತುವರಿ No. 2 (Sl. 154).

ತೊವಲು tōvalu. Tbh. of ತುವರ No. 1. (ಕಣಾಮು, ತುವರ Hlā.; My.).

ತೊವಲ್ tōval. 1. ತೊವಲು. = ತೊಗಲ್, etc. (ಅಕ್ಷರ್ಗ, ಅಜನ, ಚರ್ಮ, ಕೃತ್ತಿ, ತ್ವಕ್ Hlā.; ತರ್ಮ ೮ೇ. II, 104; ತೊಗ್, ಸಮ್ಮ, ಕಡತನ Śm. 32; ಸಮ್ಮ ತೋಲ್ Kk. 46; My.). See Bp. 20, 44; ಗಂಗೆತೊವಲು.

ತೊವಲ್ tōval. 2. = ಕೊಪ್ಪಲು, q. v. Young green leaves (ಎಳೆದಳಿರ್ ೮ೇ. II, 105; Ćpr. 7, 101). — ತೊವಲ್ಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To get young leaves (Abh. P. 13, 46).

ತೊವಲ್ tōval. 3. = ತೊವಲ್, q. v.

ತೊವೆ tōvĕ. = ತೊಸೆ, etc. (ತೊಯ್ ೮ೇ. II, 74; My.; ಮಾವಿನ ಚಿಗುರೆ G.).

ತೊವ್ವೆ tōvvĕ. = ತೊಸೆ, etc. (My.).

ತೊಸಕ್ tōsak. = ದೊಸಕ್, etc. (My.).

ತೊಸಕ್ಕನೆ tōsakkanĕ. (=ದೊಸಕ್ಕನೆ). With the sound of ದೊಸಕ್ (My.).

ತೊಳ tōḷa. 1. A short P. p. of ತೊಳಗು 1. — ತೊಳ ತೊಳಗು. (= ತೊಳಗು ತೊಳಗು). rep. (Grj. 10, 71; Bp. 1, 53; 4, 26; 61, 28; Č. Bp. 12, 14; Rāv. 13, after 71; J. 3, 37; 13, 51; 28, 18). — ತೊಳ ತೊಳ ತೊಳಗು. rep. (Čpr. 9, 27).

ತೊಳ tōḷa. 2. = ತೊಳದು, ತೊಳೆದು. P. p. of ತೊಳೆ 2, in ದೊಳ ಕೊಳ್ಳು (Bp. 30, 9; B. 4, 57. 130; 5, 239; My.). — ತೊಳ ತಂ. = ತೊಳ ಕೊಣ್ಡು ಬಂ. (Bp. 1, 53; 27, 49).

ತೊಳಕ tōḷaka. — ತೊಳಕಂ (Šmd. 241, o. r. ಕೊಳಕಂ).

ತೊಳಕು tōḷaku. = ತೊಳಂಕು (Šmd. 48, o. r. ತೊಡಕು, ತೊಡಕಂ).

ತೊಳಗು tōḷagu. 1. To shine, to be full of splendour, etc. (ಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.; T. ತುಳಂಗು, ತುಳಂಗು; Tě. ತುಳಕಂಮು; M. ತುಳ್ಕು, to shake; to shine; T. ತುಳ್ಕು, to move; to polish; T., M. ತುಳಕ್ಕ, tremor; splendour; see ತುಳಕು 1). ತೊಳಪಂ, ತೊಳಪ್ಪಂ (Šmd. 275). ಆಮ್ಮೆ ತೊಳಪ ಕಣ್ಣಳಂ (75). ತೊಳಗಿದಪ್ ಇನ್ನ ಸಜ್ಜನನ ಮೆಯ್ಯಿರಿಯಂ ಜಪಿಮು (Riv. 13, 60). ತೊಳಗುವ ಅಚ್ಚರೆಗಣ್ಣ ನಗೆಮೊಗದ ಚೇಡಿ (Rāghč. 17, 66). ತೊಳಪ ತಳ್ಳಮುದ ಬಿಸ್ಸಣಂ (Kk. 3). See Čpr. 1, 120. 136; 6, 49; Rāv. 6, 2; Č. Bp. 5, 2; J. 3, 17; 5, 4; 15, 9. 10; 29, 45; 31, 14; Rāghč. 17, 72. — ತೊಳಗು ಬೆಳಗು. dupl. ಅದು ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೇೞಲು (Bh. 1, 8, 9; see J. 31, 13).

ತೊಳಗು tōḷagu. 2. (= ತಳಕು 2, etc.). Shine, splendour, etc. (ತಳಕ, ಕಪಿರ್, ಮಿನುಗು, ತೊಳಪ್ಪ, ಬೆಳಗು, ಪೊಳಪ್ಪ, ಪೊಗರ್, etc., ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 25, o. r. ತಳಪ್ಪ).

ತೊಳಂಕು tōḷaṅku. = ದೊಳಕು, q. v.

ತೊಳಚೆ tōḷačĕ. Tbh. of ತುಲಸಿ (Šmd. 348. 355; Šm. 27; My.).

ತೊಳಚೆ tōḷačĕ. = ತೊಳಸಿ. (ತುಲಸಿ Šmd. 365; My.).

ತೊಳದೆ tōḷaṅčĕ. = ತೊಳಸಿ. (ತುಲಸಿ Čt. II, 58).

ತೊಳದು tōḷadu. = ತೊಳೆದು. P. p. of ತೊಳೆ 2, q. v.

ತೊಳಪ್ಪ tōḷapu. (= ತಳಪ, etc.). Shine, lustre, etc. (See Šm. 15 and Kk. 25 s. ತೊಳಗು 2).

ತೊಳಯಿಸು tōḷayisu. = ತೊಳಸು 3, ದೊಳಿಸು 2. (Bp. 27, 40; My.).

ತೊಳಸಲ್ tōḷasal. ತೊಳಸಲು. Pounding. — ತೊಳಸಲ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice cleared of its bran by pounding (My.).

ತೊಳಸಿ tōḷasi. = ತೊಳಚೆ. (My.; Tě. ತೊಲಸಿ).

ತೊಳಸು tōḷasu. 1. = ತಳಿಸು 1, ದೊಳಿಸು 1. To pound, to beat; to pound rice so as to deprive it of its bran (My.; cf. ತೂಕು); to box, to fight (Bp. 57, 72).

ತೊಳಸು tōḷasu. 2. Pounding, etc.; boxing. See ಕೆಮ್ಮೆ ತೊಳಸು.

ತೊಳಸು tōḷasu. 3. = ತೊಳಯಿಸು, etc. To cause to wash, to get washed, to have washed (My.; Bp. 3, 71; Tě. ತೊಲಂಮು, ತೊಲುಮು, to wash; ತೊಲಿಪಿಂಮು, to get washed). ತುಪ್ಪ ಅಕ್ಕ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿ, ಕಾಯಿಯುಚ್ಚೀಲಿ ಕೆಯ್ ತೊಳಸಿದ (Prv.).

ತೊಳಸು tōḷasu. 4. = ದೊಡಕು 2. Entanglement (My.).

ತೊಳಿ tōḷi. = ತೊಳೆ 2. (C.).

ತೊಳಿಸು tōḷisu. 1. = ದೊಳಸು 1, etc. (My.).

ತೊಳಿಸು tōḷisu. 2. = ದೊಳಸು 3, etc. (My.).

ತೊಳೆ tōḷĕ. 1. = ದೊಡೆ 1. ತೊಳದಲ್ಲಿ (ಉಪ್ಪರ್ತಾನ Nn. 71, o. r. ತೊಳೆಪುದಲ್ಲಿ). ಮೆಯ್ಗೆ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳೆಯುವ ಪುಡಿ (ಉಪ್ಪರ್ತಾನ, ಉತ್ಸಾದನ Sl. 225). *Cf.* ದೊಳಿಸು.

ತೊಳೆ tōḷĕ. 2. = ದೊಳಿ. To wash; to remove by washing (ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಕ್ಷಾಲನ Šm. 114; ಅಲುಮು, ಕರ್ಮ Šm. 61, Kk. 51; ಕರ್ಮ Šm. 86; C.). P. ps. ತೊಳದು, ತೊಳೆದು. ತೊಳೆಯುದ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿರ್ಣಿಕ್ತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ಧೌತ Hiḷ.). ತೊಳದದು (ಧೌತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ Mr. 255). ಪಿಡಿಮೋಳ್ ತುಪ್ಪಿರೆ ಪಂಕ, ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯದ್, ತಾಂ ಪುಚ್ಚಸೇ? (Sk. 64). ಸಗ್ಗಳೆಯ ನೀರಿನ್ದ ಕಾಲ್ದುವಿಮೋಳ್ ಬಸಿದ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (J. 26, 55). See Čpr. 2, 12; 3, 30; 7, 87; Bp. 15, 13; 24, 53; 32, 30; 46, 53; 47, 13; 56, 52; 57, 63; 59, 54; 60, 4. 49; J. 12, 27; 18, 2; Sl. 222. 225. 245. 312; ಕೆಮ್ಮೆಳೆ, ಮುಮ್ಮೆ-, ಮೊಗ-.

ತೊಳೆ tōḷĕ. 3. (= ದೊಳೆ). A hole, a bored hole (My.; T. ತೊಳ್ಚೆ, M. ತುಳೆ; T. ತೊಳ್ಚೆ, to cut out a hole; to bore a hole; ತೆಳಿ, to bore, make a hole; *cf.* ಕೊಡೆ 2). — ತೊಳೆ ಮಾಡು. To make or bore a hole (My.). — ತೊಳೆ ಬಾಕು. = ತೊಳೆ ಮಾಡು. (My.).

ತೊಳೆ tōḷĕ. 4. A separate piece or division, one of the divisions in an orange, jack fruit, cotton-pod, etc. (ಫಲತೊಳೆ Šmd. Dh.; ಫಲವಿಭಾಗ Šm. 114; ವಗ್ಗೊತ್ತರ Čt. I, 23; My.; Tě. ತೊಳೆ, ತೊಳೆ). ತೊಗಲು ತೊಳೆ ಅಮೀನೇ? (Prv.).

ತೊಳೆಯುವಿಕೆ tōḷĕyuvikĕ. Washing (Sl. 225).

ತೊಳ್ಳು tōḷḷu. = ದೊಳ್ಳು. (My.).

ತೊಳ್ಳೆ tōḷḷĕ. = ದೊಳ್ಳೆ. (ದೊಜಲು), ದೊಜಳೆ, (ಸೊಳ್ಳೆ). A hollow, a hole, a cavity (My.; M.; T. ತೊಳ್ಳು; T. ತೊಳ್ಚು, to make a hole with any instrument; see ತೊಟ್ಟಿ 1 and ತೊಡೆ 2; M. ತೋಳ್ಕು, to bore a hole; Tě. ತೊಳ್ಳೆ, pithless grain, see ಬೊಳ್ಳು). 2, deficit, debt (My.). — ತೊಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನವ. -ಕ-. A man with a sunken eye (My.). — ತೊಳ್ಳೆ ಪಳ್ಳೆ. dupl. (My.). — ತೊಳ್ಳೆಮುನುಷ್ಯ. A man who has debts (My.).

ತೊಳ್ tōḷ. = ಮುಖ 3. See ತೊಡ್ಡುದ.

ತೊಳಿಕಲ್ tōḷakal. The act of turning, wandering, etc. (ತೊದಲ್ವುದು Šmd. I, o. r. ತೊಜಿಕಲ್).

ತೊಳಿಲ್ tōḷal. = ದೊದಲು. To move round; to go or turn round, to revolve; to roam or wander about; to get perplexed or bewildered, etc. (ಪ್ರತಿಗೊಳ್, ಗರಬಡ್ಡಿಗೆದರ್ Šmd. I; ಪ್ರಮಾಣ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 69; 6, 25; 8, 10; J. 2, 45; 6, 8; 21, 55; Rāv. 13, 101). ತೊದಲ್ದು (Bp. 54, 39). ತೊದಲ್ದಂ (Šmd. 49). ಬಾಡುಮಂ ತೊದಲ್ದಂ (157). ಆ ಬಸಮಿಂ ಬಸಮೂ ಬಸಮಿಸ್ಸದೆ, ತೊದಲ್ದು, ಪುಗೊಯ್ದರ್ ಅದರ್ (202). 2, to roam over, to cross in wandering about (Čpr. 7, 115; J. 16 sum.). 3, to roll (v. t.; see ಕಣ್ಣೊದಿರ್).

ತೊಟಿಲಿ tōḷali. Moving round, etc. See ಕಣ್ಣಸ್ತೊದಲಿ, ಜಕ್ಕಸ್ತೊದಲಿ. — ತೊದಲಿಕಲ್ಲು. A wooden hand-mill to remove the husk from paddy (S. Mhr.).

ತೊಲಿಕೆ tōḷalikĕ. Wandering about, etc. (Bh. 1, 20, 56; Râm. 2, 7, 3; My.).

ತೊಲಿಚು tōḷaliču. = ದೊಲಿಸು. To cause to roam about, to send about (Râm. 3, 2, 16).

ತೊಲಿಸು tōḷalisu. To cause to move round, etc. (J. 32, 39). 2, to surround. ತೊಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ದಾನು (ಳಲು Mr. 308).

ತೊಲಿಲು tōḷalu. = ತೊದಲ್. (My.). P. p. ತೊದಲಿ. ತೊಲುವುದು (ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಆಶಾಪ್ತಿ, ಮರ್ಮಾಘಾತ Kr.). ತೊದಲಿವರೂ ಬದ ತೋದು ತಪ್ಪಿಕರ್? (Prv.). See Bp. 12, 47; 16, 16; 35, 9; 40, 70; 54, 12; 57, 65; Bh. 1, 8, 93; 1, 12, 7. — ತೊದಲಿ ಬದಲು. To roam about and become wearied (J. 28, 16).

ತೊಲಿಲುವಿಕೆ tōḷaluvikĕ. Roaming or wandering about, etc. (Sl. 49).

ತೊಲಿಸು tōḷasu. 1. To turn round (v. t., as with a ladle, My.; *cf.* ತುರ 4; see Sl. s. ಕುದಿಸು); to row (Abh. P. 13, 66); to nauseate (v. t., as the belly, (My.).

ತೊಲಿಸು tōḷasu. 2. Turning round, revolving, rolling; wandering of mind, deviation from rectitude. See ಕಣ್ಣೊದಿಸು, ತೊಣ್ಣು ತೊದಿಸು.

ತೊಲ್ತು tōḷtu. (Śmd. 49). = ದೊಲ್ತು 1. A male or female servant (ದಾಸನುಂ ದಾಸಿಯುಂ Śmd. I; ಪೋಟಿ, ಪೋಟಿ, ಚೇಟಿ, ದಾಸಿ, etc. Illâ.; T. ತೊಮುತ್ತೈ, a female slave; ತೊಮು, ತೊಮುಪ್ಪ, ತೊದುಮ್ಮು, slavery; ತೊಮು, ತೊಮುಪ್ಪ, ತೊ ಬ್ಂ, work, action, occupation; see s. ತುರ್ 3). ಇದಂ ದೇವದ ತೊಲ್ತು, ಇದಳ್ ದೇವದ ತೊಲ್ತು (Śmd. 109). Plural ತೊಲ್ತರ್ (120. 288).

ತೊಲ್ತುಲಿ tōḷ-tuḷi. (= ತೊಕ್ಕಲಿ). The state of being perfectly trodden down, poor, miserable, dejected or faded (ಸೊಪ್ಪಾದುದು Śmd. I; if another derivation be required, *cf.* T. ತೊಯ್, to wither, fade away, be wrinkled or corrugated, pine, be wearied, and see ತುರ್ಳಲ್).

ತೊಲ್ tō. 1. = ತುರ್, etc., ದೋಯು. To become wet or moist; to be dipped in (Bp. 18, 65; Rêv. 8, 122; J. 12, 28; 13, 14; T. ತುಪ್ಪು, ತೋಯ್; Tē. ದೋಗು). 2, to wet, to moisten, to dip, to soak, to steep (ಅಧ್ಯಾದಕರಂ Śmd. Dh.; T. ತೋಯ್, M. ತೋಯು; Tē. ತೋಯು; Bp. 22, 35; J. 10, 34). P. p. ತೋದು (also My.). — ತೋ ತೋ. rep. (Bp. 33, 9).

ತೋ tō. 2. (= ದೋ 2, ದೋಕೆ). — ತೋದಮಾಲೆ. A garland of flowers (My.; Tē.).

ತೋಕ tōka. *Offspring, children.*

ತೋಕು tōku. To beat, to strike (Bh. 3, 19, 21; 7, 17, 26; Tu. ತೋಕು, collision; ತೊಯ್, to strike, beat; *cf.* ದೋಕು 1). ದೊಪ್ಪೆಯ ತೋಕು. = ದೊಪ್ಪೆ ಹೊಡೆ. (Râm. 6, 44, 52).

ತೋಕುಳಿ tōkuḷi. The act of dipping, steeping, (tanning, V. 34, 118).

ತೋಕೆ tōkĕ. = ಸೊಕ್ಕೆ. Anything that hangs down (T.): a tail (Tē.; T. ತೋಕ್ಕೈ, M. ತೋಕ್ಕ, a feather, especially of a peacock; a peacock's tail; a tail; Tē. ತೋಗು = ತೂಗು; Tu. ತೋಕೆ, a slope, declivity; M. ತೋಕ್ಕೈ, a bunch; ತೋಕಂಗಲ್, drapery; a pendulous ornament,= Mhr. ತೋಕಂಗಲು; see ತೊಂಗಲ್). — ತೋಕಮದು. -ಮುದು. N. See Prv. s. ರೆಕ್ಕೆ.

ತೋಕೆ tōkĕ. A woman who has children. See ಬಂಜೆ.

ತೋಕ್ಕೆ tōkma. A young green blade of corn, especially of barley, *green or unripe barley. Cf.* ತೊಡರ್ 2?

ತೋಚಿಕೆ tōčikĕ. Appearing; occurring to the mind (My.).

ತೋಚು tōču. (= ತೋಱು). To cause one's self to appear: to appear, to seem, to occur to the mind (My.; Tē.; see ಹೊಳ 1). ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋಚು ತ್ತದೆ, so it seems to me (My.). See B. 4, 63. 95; Sl. 73. 388.

ತೋಜಿ tōji. (= ತೋಲ್ 2, q. v.). Way, manners (Râm. 6, 45, 36).

ತೋಟ tōṭa. = ತೋಟ್ಟ. A garden (C.; ಕಾಸರ, ಪದ Sl. 118; Tē. ತೋಟಿ; T., M. ತೋಟ್ಟ; M. also ತೋಪಿ, ತೋಪ್ಪ; T. also ತೋಪು; M. ತೋಪುಗೆ, ತೋಪುಡೆ, an enclosure, compound; T. ತೋಟ್ಟಿ, ತೋಪುವು, an enclosed ground adjoining a house; ತುಪ್ಪೈ, a cultivated high ground; a flower garden). ತೋಟದ ಮೂರಿನಿಗೆ ಯಾವಜ ನಿರ್? ಅನ್ನರೆ ಕ್ಷೇಮವುದ ಎರಡು ಬಡನೇ ಕಾಯಿಂ ನಿರಿ. — ತೋಟ ಮೂಲು ಮೊದ, ಕಾಯಿ ಆಮ ಮೊದ. — ತೋಟ ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಆವನಿರಿಸು, ಗಾಮು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಕೇಣರೆ ಯನಿರಿಸು. — ತೋಟ ಹಾದೀಗಾರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೋಪ್ತೀ ದೋಷ್ಟಿಯ ಕಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Sl. 118; B. 5, 195; ಪುದೋಟ್ಟಿ; Prv. s. ಬೇಟೆಗಾಱಿ. — ತೋಟಿಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. The act of watching a garden (J. 20, 5). — ತೋಟಿ ಮುರಿಕೆ. dupl. A garden and what belongs to it (My.). — ತೋಟದಮ್ಮ -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ತೋಟಿ tōṭa. = ತೋಟಿ. (My.).

ತೋಟಕ tōṭaka. *N. of a vṛitta* (Ch.).

ತೋಟಗಾರಿ tōṭa-gâra. A gardener (My.).

ತೋಟವಳ tōṭa-vaḷa. = ತೋಟವಾಳ, q. v.

ತೋಟವಾಳ tōṭa-vâḷa. A gardener (Rîv. 10, after 5, o. r. -ವಳ).

ತೋಟಿ tōṭi. 1. A hand-to-hand conflict, an affray; a scuffle, a struggle; fight, a quarrel (ತೊದಳು Bhn. 16, o. r. ಹೊದಳು; Tē. ತೊದರು = ಪ್ರೀಣನ, ಯುದ್ಧವು ಬೀಸು). ಬಾಗಯೇ ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯ ತೋಟಿ ಪ್ಪ ವೀರಾವೇಶದಿಪ್ಪ ತನ್ನಿಚ್ಛೆ ಬಂದ ಬಾಗೆ ಬಡಳ ಬಡಳ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವ ದನು (ಅಶ್ವಸ್ಥಿಕ Sl. 283). See Ćpr. 8, 56; Bh. 1, 6, 17; 1, 8, 1; 2, 3, 3; 2, 13, 47; 3, 13, 17; 3, 18, 38; J. 21, 44; 24, 35. — ತೋಟಿಗೆರಗು. To come to a hand-to-hand fight (Rêv. 13, 84).

ತೋಟಿ tōṭi. 2. An inferior village servant, especially one who performs the lowest offices, a sweeper, a scavenger, etc. (My.; T., M. ತೋಟ್ಟಿ; Tē. ತೋಟಿ, ತೋಟ್ಟಿ, ತೋಟ್ಟಿರಿ).

ತೋಟಿ tōṭi. Gulping eagerly and largely (Mhr. ಧೋಟಿ; Bh. 1, 10, 33).

ತೋಟಿಕಾರಿ tōṭi-kâra. A hand-to-hand fighter (Bh. 6, 4, 26).

ತೋಟಿಗ tôṭiga. = ತೋಟ್ಟಿಗ. A gardener, a florist (ಮಾರಾಟಕ, ಮಾಲಿಕ G.; B. 2, 21. 52).

ತೋಟಿ tôṭi. = ತೊಗಟು, etc. (ಶಬ್ದ G.; My.). See B. 1, 4; ಮೂಕಿಟ್ಟಿ.

ತೋಟಿ tôṭi. = ತೋಟ್ಟಿ. A cartridge (My.; Mhr., H. ತೋಟಾ).

ತೋಡ tôḍa. 1. = ತೊಡೆ 1. (ಶಬ್ದ Ct. I, 21).

ತೋಡ tôḍa. 2. A kind of white rat that infests crops (My.).

ತೋಡಿ tôḍi. The name of a tune (My.; T., M., Tē.).

ತೋಡಿಸು tôḍisu. To cause to dig or burrow (My.; Bp. 31, 14).

ತೋಡು tôḍu. 1. To go out, to come forth;—to cause to go out: to take water out of a large vessel with a small one, to bale out water, to put rice from one vessel into another one or in another place, to wind thread from one spool upon another one, to remove, as ear-wax, etc. (ಸಿದ್ಧಮಾ Śmd. Dh., Śm. 91; My.; Tē.; T., M. ತೋಡ್ಚು; *cf.* ಕೊಡೆ 2).

ತೋಡು tôḍu. 2. To dig; to excavate a hole, to burrow (My.; Tē.; T., M. ತೋಡ್ಚು; *cf.* ಮೊರೆ 2, ತೋಳ್ 3). ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಧಣಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಮಾಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಮುನಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 31, 6. 8; 47, 10; B. 3, 112; Śl. 83. 91. **2,** to bury, as an arrow in a victim (J. 12, 46). **3,** to penetrate, as the breast (Bh. 3, 10, 49).

ತೋಡು tôḍu. 3. A water-course. (My.; M., Tu.).

ತೋಡು tôḍu. 4. (fr. ತುಡು, Śmd. 250). Joining: putting (an arrow) to (the bow, Abh. P. 9, 63). **2,** a pair; an equal; equality, resemblance, etc. (ಯುಗ್ಮ Śmd. Dh.; ಪೋಲ್, ಆನ್ಯ, ಸಮ, ಸಾಮ್ಯ Ct. I, 88; ಒಡೆ, ಜೊಡೆ, ತೊಡೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 25; ತೋಡು, ತೋಳಿ, ಜಡಿ, ಸಮ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಯುಗ, ಸಾಮ್ಯ 91; Abh. P. 4, 119; Rāv. 5, after 114; My.; Tē. ತೋಡಿ, ತೋಡೆ, joint, fellow; with, together; ತೋಡು, company; ತೋಡು, couple, pair; T. ತೋಡು, a crowd; ತೋಡಿ, a companion; ತೋಡಯ್, ತುಯ್, M. ತೋಡುಪು, to unite; see ತುಡು 1, ತುಬ್ಬೆ 1). — ತೋಡುಪೋಯ್ತು. -ಪೋಯ್ತು. A double blow (Bh. 3, 10, 52).

ತೋಡು tôḍu. An expedient (My.; Mhr. ತೋಡ).

ತೋಡೆ tôḍe. 1. A ring of gold, etc., for the wrist, and also for the ankle (Mhr., H., Tē. ತೋಡಾ; My.; Śl. 210. 220).

ತೋಡೆ tôḍe. 2. Little, few; a little, somewhat (Mhr., H. ಥೋಡಾ; My., Tē.).

ತೋಣ್ಟ tôṇṭa. (Śmd. 48). = ತೋಟಿ. ಇಂದು ತೋಣ್ಟ (ಪಾಳ ಪಾಳು, ಪಾಳದಾಕಸ, ಪಾಪು; ಕಟ್ಟು ಮುಖಗಳ ಇವು ಮೊದಲಾದ ತೋಣ್ಟಗಳ್ (ಪಾಠಕ); ಪುರಿಸ ತೋಣ್ಟ (ಪುರ್ಷಪಾಠ Hlā.). — ತೋಣ್ಟಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. of the author of the Kannaḍa Śabdamañjari (Śm. 1). — ತೋಣ್ಟದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ್. N. (Śmd. 125, not in all MSS.). — ತೋಣ್ಟ ಮಡಂಗೆಯ್. -ಮಡಂಗೆಯ್. To cultivate a garden (Čpr. 1, 86).

ತೋಣ್ಟಿಗ tôṇṭiga. = ತೋಟಿಗ. ತೋಣ್ಟಿಗಂ (Śmd. 48. 283).

ತೋತಾಯು tôtâyu. ತೋತಾಯಾ. A fabrication; a counterfeit pretender to the throne; an impostor (Mhr. ತೋತಯಾ; B. 5, 69. 70).

ತೋತ್ತರ tôttara. Tbh. of ಸ್ತೋತ್ರ. (My.; T. ತೋತ್ತಿರ).

ತೋತ್ರ tôtra. *A goad for driving cattle.*

ತೋದ tôda. Striking, guiding, driving, etc.; sharp, shooting or pricking pain. See ಪ್ರ-.

ತೋದನ tôdana. Striking, etc.; *a goad for driving cattle;* pain.

ತೋದು tôdu. 1. An expedient (My.; T. ತುದು; *cf.* ತುಡಿ No. 2; ತೋದ್ 2).

ತೋದು tôdu. 2. P. p. of ದೋ 1, q. v.

ತೋದುಗಾರಿ tôdu-gâra. A man fertile in expedients (My.).

ತೋದ್ಯ tôdya. To be struck, fit to be beaten. See ಉ-.

ತೋಪ tôpa. ತೋಪ್ಪ. = ತೋಪ್ಪು. A cannon (Mhr., H. ತೋಪ್; B. 5, 70. 192. 240).

ತೋಪಖಾನೆ tôpa-khâné. ತೋಪ್ಪ-. A place of cannon and artillery stores, a park (My.; Mhr.).

ತೋಪಡೆ tôpaḍe. (A pusher): a carpenter's plane (Tē. ತೋಪಡೆ, ತೋಪ್ಪಡು; My.; Sl. 381; Tē. ತೋಪ್ಪು, a push, etc.; ತೋಪ್ಪುಡು, pushing, etc.).

ತೋಪಿ tôpi. = ತೊಪ್ಪಿ, etc. (My.; Tē.). See Prv. s. ಪಾಪ.

ತೋಪು tôpu. (= ತೋಪು 1). A clump of trees, a grove, a wood (Bh. 1, 11, 17; 3, 18, 33. 35. 40; My.; Tē.; Sl. 118. 242; M. ತೋಪ್ಪ; T. ತೋಗುಪ್ಪ, ತೋಪ್ಪು, a crowd; a grove; see s. ತುಮ್ಬು 1, ತೋಗಡ್, ತೋಪ್ಪು 4).

ತೋಪು tôpu. ತೋಪ್ಪ. = ತೋಪ. (My.; B. 3, 117. 146; 5, 68. 240). ತೋಪು ಹಾಕ್ಸು, to fire a cannon; ತೋಪು ಹಾಯು, a gun to be fired (My.).

ತೋಬರ tôbara. = ತೋಬರಿ. (My.).

ತೋಬರಿ tôbari. A horse's mouth-bag (B. 4, 79; Br.; Mhr. ತೋಬರಾ).

ತೋಮ tôma. Tbh. of ಸ್ತೋಮ. (ಒಟ್ಟೆಲ್, ಗುಣ್ಪು, ಗಡಣ, ತೊಡ್ಪು, etc. Śm. 54; Kk. 17).

ತೋಮರ tômara. *An iron club or crow; a lance, a javelin.*

ತೋಯ tôya. *Water.* **2,** a kind of metrical foot (Čh.).

ತೋಯಜ tôya-ja. Born or living in water. **2,** a lotus.

ತೋಯಜನಾಭ tôyaja-nâbha. Vishṇu (My.).

ತೋಯಜಪ್ರಭವ tôyaja-prabhava. Brahmâ (Bp. 1, 41).

ತೋಯಜಭವ tôyaja-bhava. Brahmâ (My.).

ತೋಯಜಮಿತ್ರ tôyaja-mitra. The sun (My.).

ತೋಯಜಾಕ್ಷ tôyaja-aksha. Vishṇu (My.).

ತೋಯಜಾನನೆ tôyaja-ânané. A female with lotus-like eyes (Bp. 32, 42).

ತೋಯಜಾರಿ tôyaja-ari. The moon (My.).

ತೋಯದ tôya-da. Giving water; a cloud.

ತೋಯದವಾಹನ tôyada-vâhana. N. of a king (Abh. P. 10, after 91).

ತೋಯನಿಧಿ tôya-nidhi. *The ocean.*

ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ tôya-pippali. *The plant Jussiaea repens* Lin.

ತೋಯಾಶಯ tôya-âśaya. *A water-reservoir, a lake,* etc. (ಪ್ರಪ, ಮುನು IIIâ.).

ತೋಯಿಸು tôyisu. = ತೊಂಯಿಸು, etc. (My.). ಗುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೀ ಕುಡಿದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತೋಯಿಸೀತೇ? (Prv.).

ತೋಯು tôyu. = ತೋ 1, etc. (My.). P. p. ತೋಯಿದು (My.).

ತೋರ tôra. Bigness, largeness, plumpness, stoutness; greatness, dignity; a stout man; a great man (Mhr. ಫೋರ; My.; Tē., Tu.; M. ತೋಸೆ, much, greatly; ಮುರು, to be filled up, as wells, etc.; Tē. ತೋಸ = ಸ್ಥೂಲ; see ಮುಮ್ಬು 1, ಮುಮುಗು 1). ತೋರಿನ ಕೆಳ್ತಲ ಸುನ್ನ ಆಳು (ಪೀಸೋಳ್ಳಿ, ಪೀಠರಸ್ಸನಿ IIIâ.). ತೋರಣಾದರ ಹಾಣಸು, ಧೀರಣಾದರ ಮೂಜಸು (Prv.). See Bp. 1, 65; 8, 43; 12, 20; 20, 12; 30, 4; 34, 34; 40, 6; 60, 46; J. 3, 11. 28; Śśv. 4, 8; B. 5, 321; Sl. 169. 417. — ತೋರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A large fruit (Čpr. 1, after 101). — ತೋರಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Thick locks of hair (Abh. P. 3, after 133). — ತೋರತಲೆ. A large head (B. 5, 244). — ತೋರ ತೋರ. rep. (Bp. 8, 15). — ತೋರಮೊಡೆ. -ಮೊಡೆ. A big thigh (Ō. Bp. 47, 14). ಅತಸಯ ತೋರಮೊಡೆಗಳವ (Śmd. 64). — ತೋರಮುತ್ತು. = ತೊ ಮು-. (ನಡೀಸುರ, ವೀರತರು, etc. Sl. 132). — ತೋರಮುಮ್ಮು. A large pearl (Čpr. 6, after 64; Abh. P. 5, 53; Bh. 2, 13, 7; J. 26, 9). ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ (ಪಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ Mr. 338). — ತೋರಮೊಲೆ. A stout breast (Abh. P. 3, 95). — ತೋರವಣ್ಣ. -ವಣ್ಣ. A large ripe fruit (Čpr. 7, 48). — ತೋರವಣ್ಣಗೊಂಚಿ. A bunch of big ripe fruits (Čpr. 7, 86). — ತೋರವನಿ. -ವನಿ. A large drop (Čpr. 5, after 19). — ತೋರ ವೆಣ. -ವೆಣ. A huge dead body (Abh. P. 9, 186; 13, 38). — ತೋರವಮ. -ಅಮ. Being large (Bp. 28, 17). — ತೋರ ವಮತ್ತ. A large, powerful hand (Čpr. 5, 70; Grj. 2, after 100; Śśv. 4, 75). 2, a man with large, powerful hands: a man who is brave in war (ರಾಷ್ಟ್ರರ Bhn. 25; Bh. 2, 2, 79. 101; 8, 24, 55). — ತೋರವಂ. -ವಂ. Being large (Bp. 60, 67).

ತೋರಂಜಿ tôranji. (= ಮುರಂಜಿ, etc.). The pumplemose (Mhr. papanas) or shaddock tree, Citrus decumana Lin. (St. & Pl.; Kônkani ತೋರಂಜ).

ತೋರಣ tôraṇa. *A festoon suspended across gateways, streets, etc. on festive occasions* (ಪಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ Mr. 200). It is one of the *talismans* (Śmd. 384; Čr. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). ವಜ್ರಖಿಡ ತೋರಣ (Śmd. 216). See Bp. 5, 12; ಕಾಲಸ್ಕ-, ತಳಮೋರಣ, ಪಚ್ಚ-, ಮುಳರ-, ಸೂಳೆ-. — ತೋರಣಂಗಟ್ಟಿಸು. -ಕಟ್ಟಿಸು. To have festoons tied (Čpr. 8, 92).

ತೋರಿತು tôra-itu. = ತೋರಿತ್ತು (Śmd. 96. 183). That which is big, etc. Plural ತೋರಿದುವು (170).

ತೋರಿತ್ತು tôra-ittu 1. = ತೋರಿತು, q. v.

ತೋರಿದ tôrida. A big, etc. man. ತೋರಿದಂ (Śmd. 184).

ತೋರ್ tôr. = ತೋರು 1. To appear, to be visible; to appear, to seem; to be conspicuous, (to shine); to become visible or come into existence; to occur (ಪರ್ತಾಪ Śmd. Dh.; ಕಾಣಿಸು Śmd. 86 Cm.; ಬರ್ 244 Cm.; T. ತೋಚ್ದು, ತೋಚ್ದು, M. ತೋಚ್ನು; Tu. ತೋಚುನೆ; see ಹೊಳ 1). 2, to show; to exhibit; to evince. P. p. ತೋರ್ದು (Bp. 56 sum.). ತೋರ್ದಪಂ (30, 39). ತೋರ್ದಂ (Śmd. 275). ತೋರ್ದುದು (Śmd. 26. 230). ತೋರ್ದೆ (270). ತೋರ್ದುರ್, ತೋರ್ದುರಂ (Śm. 15. 19; Rśv. 2, 49; Čh. v. 111). ತೋರ್ದರ್ (Čh. v. 16; Mr. 327; Bp. 51, 39; Rśv. 2, 37). ತೋರ್ದೆಂ (Rśv. 5, 129. 132). ತೋರ್ದಪ್ಪು (11, 67). For the v. l. and v. t. see further Śmd. 86. 244; Čpr. 1, 43; 2, 2; 4, 14; Bp. 22, 65; Śm. 9. 63; Č. Bp. 5, 48. 52; 11, 4; Kk. 16; Rśv. 6, after 11; 11, 2; 13, 14. 17; J. 28, 30; ಬಾ ಗುರೋಡ್, ಒಳ್ಳಿ-, ತಿರುಳು-, ಪರಿಣಪ-, ಮುತ್ತ-, ಮುಂಡ್, ಮೆಳ್ಳಪೆ-.

ತೋರಿಪಡ tôraḍa. See s. ತೋರು 2.

ತೋರ್ಪಿಕೆ tôrpikĕ. = ತೋರ್ಕೆ. Appearance; sight (Râm. 1, 8, 2; My.). 2, seeming, conjecture, opinion (My.). 3, exhibiting, exhibition (ಅಗ್ನಿ ಯ್ತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿ). ತೋರುವ ತೋರ್ಪಿಗಳಂ ಸಂಗಡಿಸುಗುಂ (Abhi. 6, 23).

ತೋರ್ಪಿಸು tôrpisu. (= ತೋರಿಸು). To make appear; to show; to evince (Bh. 3, 13, 18; J. 27, 9; 29, 13; Bp. 60, 40; Dp. 150, 7; My.; B. 3, 33; 4, 16; 5, 73. 195. 284; Sl. 71. 296). (ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು) ತೋರ್ಪಿಸಿ ಕೆಟ್ಟ ಗುರು ಬರಿಸಲಿಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). 2, to cause one's self to appear, to appear; to occur (Śmd. 131; ಕಾಣಿಸು Cm.).

ತೋರ್ಪಿಸುವಿಕೆ tôrpisuvikĕ. Showing, etc. (Sl. 55. 230).

ತೋರ್ಮಿ tôrmi. 1. = ತೋರ್. P. p. ತೋರ್ದ (C.). ಎನೆ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ನಿನ್ನ ನಿಜಮುಂ ತೋರ್ಮಿ! (Śmd. 155). ಒರ್ವನ್ನು ಅಧಿಕ ದ್ರವ್ಯಹಂ ಗಡ! ಎಮ್ಬುನ್ನೆ ತೋರ್ಮುಮಂ...ಕೇಶವಂ (301). ಲಿಪ್ತಿಯ ವಿಂ ವಲವಾಕಾರದೊಳಿ ಕಣ್ಣ ತೋರ್ಮುವ ಅಕ್ಷರಂ ಚಾಕ್ಷುಷವೆನ್ನುದು (11; Mdb. ತೋರ್ದ). ಚಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋರ್ದ ದಾಸ್ಯ ರಾರ್ (ಪ್ರಾಹ್ಮಣಾಭ್ಯುದಯ IIIâ.). ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಹೀಗೆ ತೋರ್ಮುತ್ತಿದೆ, ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋರ್ಮುತ್ತದೆ (My.). See Čh. v. 25. 245; Čpr. 1, 68; 2, 60. 61; Bp. 1, 50; 4, 12; 5, 57; 22, 55; 24, 13; 26, 21; 31, 10; 40, 44; 44, 10; 50, 77; 51, 80; 52, 13; 57, 80; 58, 61; 61, 12. 23; Bh. 1, 8, 9; 1, 10, 32. 37; 2, 13, 47; 3, 13, 26; Rśv. 2, 35; 5, 118; 6, after 11; 9, 22; 13, 89. 91. 102; Prll. 3, 31; Sl. 72. 115. 234; J. 1, 10; 3, 21. 41; 25, 33. 44; Dp. 148, 5; 150, 8; B. 4, 157; ಒಳಗುತೋರ್ಮು, ಕೆಮ್ಮು-, ಚಿಮ್ಮು-, ಪಾರಿ-, ಸರಿ-, ಬೆಳ್ಳು-, ಮುಮ್ಮು-, ಸರಳ್-, ಹಾಯಿ-. — ತೋರ್ಮಿ ಬಿಗೊಮು. -ಕೊಮು. To let appear (B. 5, 233; G. 42). — ತೋರ್ಮಿ ಬರು. To appear (B. 5, 1. 10). — ತೋರ್ಮಿ ಬರು. = ತೋರ್ಮಿ ಬರು. (My.).

ತೋರ್ಮಿ tôrmi. 2. = ತೋರ್. Appearing; showing. — ತೋರ್ಮಿದ. -ಅ. = ತೋರ್ಮಿವಳ್ಳು. (My.). — ತೋರ್ಮಿವಳ್ಳ. -ಅಳ್ಳ. A sort of mortgage, conditionally conveying lands, etc. as property by pointing them out as security (My.). — ತೋರ್ಮಿ ವೆರಳು. The fore-finger, the index. ಮೈರಳು ಮುಖ ತೋರ್ಮಿ ವೆರಳು ಇವುಗಳ ನಮುವಿನ ಅಕ್ಷರ (ವೈತ್ತ G.). — ತೋರ್ಮಿ ಮೊಗ. The side (of a house, etc.) that is turned towards one (My.). — ತೋರ್ಮಿಮುನ್ನೆ. -ಎ-ಮುನೆ. (Śmd. 204). = ತೋರ್ಮಿ ವೆರಳು (?).

ತೋರ್ಮಿವಿಕೆ tôrmivikĕ. Appearing (Sl. 40).

ತೋರ್ಲ್ tôrl. = ತೋರ್ಮು 2. — ತೋರ್ವರ್ಮು. To appear; to become conspicuous (Rśv. 6, 2; J. 31, 50).

ತೋರ್ಕೆ tôrkĕ. (Śmd. 248). = ತೋರ್ಮಿ. Appearing, etc. (ತೋರ್ಪುರ Śmd. II, o. r. ತೋರ್ಪರ್; Čr. I, 37; Kk. 87;

My.).— ತೋರ್ಕಡೆ. -ಡೆ. To appear; to become conspicuous (Rsv. 5, 128). ತೋರ್ಕಡೆಯ ಕಾಸ್ಪ (ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲದೆಯಮು Kk. 55).

ತೋಪ್ರ tōrpu.= ತೋರ್ಕೆ, q. v. (Ct. I, 37; Kk. 87).

ತೋರ್ಪೆ tōrpe.= ತೋರ್ಕೆ, q. v.

ತೋಲ್ tōl. 1. **ತೋಲು.** = ತೊಗಲ್, etc. (ಸಮ್ಮು, ತೊಡರ್ Kk. 46; ತೊಡರ್, ಸಮ್ಮು, ಕವದಸ Śm. 32; ಕವದಸ 106; My.; Te., T., M.). See ಪನ್ನೆಲ್ಲ್. — ತೋಲು ಬಾವರಿ. = ತೊಗಲು ಬಾವರಿ. (C.).

ತೋಲ್ tōl. 2. (= ತೋಪೆ). A way, a road (ದಾರಿ Śm. 106; Te. ತೋರಮು, ತೋಪೆ, ತ್ರೋವೆ, ದೋವೆ, a way, road, means, expedient = ದಾರಿ, ರೀತಿ; T. ತುಪ್ಪಿ, ತೂಮ್ಪು, a road, way = ದಾರಿ; a narrow, difficult way, see ತುಮ್ಪು 1; *cf.* ತೋರ ದುರಿ).

ತೋಲಿ tōli. See ವ್ರ-, and *cf.* ತೋಲ್ 2.

ತೋಲೆ tōlĕ. (fr. ತೋಲ್ 1). A film over the eye, cataract (My.).

ತೋವೆ tōvĕ.= ತೋಪೆ. (My.). See Prv. s. ತುಮುಪೆ.

ತೋಷ tōsha. Satisfaction, gratification, contentment; joy, pleasure, happiness, hilarity (ಗವಗಡೆಲೆ Bhn. 15). See ಸಪ್ಪೆ.

ತೋಷಣ tōshaṇa. The act of satisfying; satisfaction; gratification; pleasing, delighting. (Bp. 20, 38).

ತೋಷಿ tōshi. Satisfied or contented with, pleased with; satisfying, gladdening. See ಮಂ-.

ತೋಷಿತ tōshita. Satisfied, gratified, appeased, pleased. See ಸಪ್ಪೆ; Rsv. 10, 5.

ತೋಷಿಸು tōshisu. To be gratified, delighted, pleased, etc. (Dp. 53, 4; My.).

ತೋಷೇಖಾನೆ tōshē-khānĕ. A treasury (My., also ತೋಷೀ ಖಾನೆ; Br., H. ತೋಷಾಖಾನಾ).

ತೋಸು tōsu. = ತೊರೆಯುಮು, etc. (My.). ತೋಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ದಮು (ಗಾಮ್ಬು G.).

ತೋಸ್ತಾನು tōstānu.= ದಸ್ತಾನು, ತೋಸ್ತಾನು. A cartridge box; a leather pouch (My.; Br. ತೋಸ್ತಾಕ್ಕ, H. ತೋಷ್ದಾನ್).

ತೋಹಡಿಕೆ tōhaḍikĕ. (ಬಗಡಿಕೆ Bhn. 45, o. r. ಓಹಡಿಕೆ = ಒಗಡಿಕೆ).

ತೋಹು tōhu. 1. (= ತೋಪೆ). A hedge; a thicket (ಮೈ Mr. 380; Bh. 3, 13, 17; 3, 23, 10); a throng, a crowd (Bh. 2, 2, 78; 9, 2, 43).

ತೋಹು tōhu. 2. Deceiving, deceit (J. 2, 5; Rām. 4, 3, 15); lurking (*cf.* ತುಮುಗು 1). 2, a lurking place, an ambush, for watching animals (Bp. 18, 2; Sāgirāja 28, 34. 35). 3, the act of decoying. ತೋರಿದ ಅವಯಗಳಲ್ಲಿ, ತೋಹಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಿ ಮೃಗವಲ್ಲಿ, ದೇವಿಯೊಳ್ ಅಗಾಗಳೆಸದಿರ್ದ ಮೃಗವಿಲ್ಲ (Rām. 3, 8, 39). — ತೋಹಿನ ಮೃಗ. A tame animal used to seduce wild ones, a decoy-animal (J. 6, 37). *Cf.* ತೋರುಮುಗ, ಪೀಪದ ಮೃಗ.

ತೋಳ್ tōḷ. = ತೋಳು. The arm (ಫೀಪದು Mr. 512; T., M.). ತೋಳ್ ಗಾಲ್ವುಂ (Śmd. 18). ತೋಳ್ಗಳ್ (93). ಇವರಿಕೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಆಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿಗೆ ರಣಮೊಳ್ (57). ಪೊಡೆ ತೋಳ್ಗಳ್ (Rsv. 9, 22). ಕವದಸ ತೋಳ್ಗಳ್ (5, after 120). ತೋಳ (Śmd. 142. 275; Bh. 1, 10, 37; Rsv. 6, after 11; J. 30, 19; Dp. 148, 1). ತೋಳಂ (Bp. 47, 29). ತೋಳಿರದು (47, 58). See ಭೋಪ್ರ. 1, 95; 2, 43; Bp. 57, 24; ಇನ್ದೋಳ್, ನಿಮಿ-, ನಿಮು-, ನಳತೋಳ್. — ತೋಳಾಟ. -ಆಟ. (Śmd. 84). Playful movements (of small children) with their arm or arms (My.). — ತೋಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To perform ತೋಳಾಟ. See Prv. s. ಎಳೆದುದ. — ತೋಳ್ಕಟ್ಟು. A bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Hlā., Nr., Mr. 159; Sl. 168; ಕೊಳ್ಳ, ವಜ್ರಾಭ್ಯ Nn. 128; C.; Te. ತೋಡಲು; T. ತೋಳ್ವಾಳ್, a kind of wolf). ತುಂಲ ಹಿಣ್ಣಿಗೆ ತೋಳ ದಾರುದ ದಾಗ.—ತೋಳ ಗುಣ್ಣಿಗೆ ಪಿಚ್ಚರೆ ಆಳಿಗೊಮ್ಮು ಳಲ್ಲು.—ತೋಳ, ತೋಳ, ಕುಬಿ ಕಾಯುತ್ತಿರೆಯಾ? ಅಪ್ಪರೆ ಸಮ್ಮುಳಿ ಲ್ಲವೆ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). See Bh. 1, 8, 72; B. 2, 18; 5, 252.

ತೋಳು tōḷu.= ತೋಳ್. (ತೋಳ್, ದೋಳಡ್, ಪ್ರದೇಸ್ಟ, ಭುಜ, ದಾಮು, ಭುಜ Hlā., Nr., Mr. 321, Sl. 210; C.). ಉದಿದ ತೋಳ ಸಸ್ಟ (ಜಿಮ್ಮು); ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಆಮುಲೇಪನದಿಸ್ಟಂ ಬರೆದ ಕೇಪಿ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlā.). ತೋಳ ಮೊಪಲುಗಳೆರಡೂ (ಶತ್ರ ಗಳು); ದೋಳಕ್ಕೆ ನಿಗುಪಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮುಪ ಧರುಪದ್ರಮಾಣಿಕ್ಯಲ್ಲಿ ಬೌಪುಮೆ ನಿಸುಗು (Nr.). ವೀರೆಯು ಪಣ್ಣೆಗತೋಳು (ವೀರಾವಣ್ಣ Sl. 63). ತೋಳುಗಳು (212). ತೋಳಿಗೆ (My.), ತೋಳಿಂಗೆ (Mr. 321), ತೋಳಿನ (My.). ಕಾಲಿಲ್ಲದೇ ಪರಿಗು, ತೋಳಿಲ್ಲದೇ ಮೊಜುಗು, ಪಾರಿಗೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಬರಿಪುದು (running water, Sp.). ತೋಳು ಭುಜವಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ (Prv.). 2, the head branch of a tree (My.). — ತೋಳ ಬನ್ದಿ. A bracelet worn (by women) on the upper arm (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Nr.; Grj. 3, after 91; Bp. 14, 4; My.). — ತೋಳ ದಾವುಂ. A padaka tied to the upper arm (My.). — ತೋಳ ಮಣಿ. A jewel tied to the upper arm (Bp. 61, 27). — ತೋಳ ಮೊದಲ್. = ತೋಳ್ಕಟ್ಟು. (Abh. P. 1, 103; 3, after 133). — ತೋಳುಮೊಗಸ್. = ತೋಳ ಬನ್ದಿ. (ಕೇಯೂರ, etc. Sl. 220). — ತೋಳುಮುದ. The two pieces of wood that connect the pole of a cart with the front seat, the bands of a carriage pole (Sl. 277; My.). — ತೋಳುಮಲು. -ಮಲು.= ತೋಳ್ವಲು No. 2. (Bh. 1, 8, 1).

ತೋಳೆ tōḷĕ. The large bat called flying fox (?). — ತೋಳೆನಣ್ಣು. -ಪಣ್ಣು. A flock of tōḷĕs (Abh. P. 13, 47).

ತೌ tau. For Kannada terms appearing with this initial syllable in writ see s. ತದ or ತಪ್ಪು, *e. g.* ತೌಂಕಡ್ = ತಪ್ಪಂಕಡ್, ತೌಗೆ = ತಪ್ಪಗೆ, ತೌಮು = ತಪಮು, ತಪ್ಪಮು.

ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ taurya(fr. ತೂರ್ಯ)-trika. (= ತೂರ್ಯತ್ರಯಮು). *Union of song, dance and instrumental music.*

ತಾಳವ taḷava. (fr. ತುಳು). Relating to the Tuḷu country (Bh. 1, 19, 21).

ತ್ತು ttu. = ಪು 1, No. 2. (Śmd. 95. 96). See also ಉಕ್ಷತ್ತು.

ತ್ಯಕ್ತ tyakta. *Left, resigned, forsaken, abandoned; thrown away; given.*

ತ್ಯಕ್ತಾಗ್ನಿ tyakta-agni. *A Brâhmaṇa who has neglected his household fire.*

ತ್ಯಜ tyaja. = ತ್ಯಜನ. (ವಿಸರ್ಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 62; ಪ್ರಕೃತಿ, ಬಿಡುವುದು 111; ಕಳೆವುದು 150; ಬಿಡುವುದು 157. 166).

ತ್ಯಜನ tyajana. Leaving, quitting, abandoning; giving away; giving; excepting. See ನೀಗು.

ತ್ಯಜಯಿಸು tyajayisu. = ತ್ಯಜಿಸು. (ದೋಷ, ಬಿಡುವುದು Nn. 155).

ತ್ಯಜಿಸು tyajisu. = ತೆಗಸು. To leave, to quit, to abandon, to renounce, to let go; to discharge, to dismiss; to shun; to give away; to give (ಪ್ರತೀಹಾರ, ವಿಸರ್ಜನ Nn. 100). ಚ್ಚಾನಿ ಬನ್ದರೆ ದುನ್ನಿಸು, ಹೀಣ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು (Prv.). See Bp. 37, 18; 51, 35; 52, 26.

ತ್ಯದ್ತಕಥನ tyad-kathana. (Śmd. 100). That narration.

ತ್ಯದ್ತ tyad. That, that person or thing. (Śmd. 100). ತ್ಯದಾದಿ, the pronouns ತ್ಯದ್, ತದ್, ಯದ್, etc. (99. 100).

ತ್ಯಾಗ tyâga. = ತೇಗ. A kind of tree; teak (My.). ಕ್ರೀಡನೆಗೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, ಕಟ್ಟಲು, ಕುಬ್ಜ, ಕೈಬರ್ಡ ಎನ್ನು, ಕಿಲ್ಲಯ ಸಿವನೀ ದುರ; ಇದನ್ನು ತ್ಯಾಗದ ಮರವೆನ್ನು ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು (Sl. 131). See ಪಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ.

ತ್ಯಾಗ tyâga. = ಚಾಗ. Abandoning, forsaking, letting go, renouncing; discharging, dismissing; giving up, resigning; *gift, donation; liberality, generosity; prodigality* (ಕೊಡುವುದು Nn. 37). ಗಳಿದೀ ಜಾವಿಗೆ ತಪ್ಪದೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.). See ಇಳ್ಳು, ಇಳ್ಯ. — ತ್ಯಾಗರಾಜ. N. of a famous Telugu poet (My.).

ತ್ಯಾಗಭೋಗ tyâga-bhôga. Generosity and enjoyment, communicating and enjoying (My.).

ತ್ಯಾಗಿ tyâgi. = ಚಾಗಿ. Leaving, renouncing, etc.; liberal; that has renounced the world; a giver, a donor, a liberal person; a hero. ತ್ಯಾಗೀ ಗುಣ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ತ್ಯಾಜ್ಯ tyâjya. = ಚಾಜ್ಯ. To be left, proper to be abandoned, avoided, shunned or removed (Ṭpr. 1, 45);—part of an asterism or its duration considered as unlucky; an hour astrologically unpropitious, an unlucky hour (My.). 2, resigning, giving up (My.). ತ್ಯಾಜ್ಯಾ ದುನಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯಾ ಆವಿಡ (Prv.).

ತ್ಯಾಪೆ tyâpe. = ತೇಪೆ. (My.). ಆದೆಯು ಹಲಿಳಿಗೆ ಗೋಡೇ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚಾಲ್ಕೋಕೇ? (Prv.).

ತ್ಯಾವ tyâva. = ತೇವ, etc. (Sl. 89. 92. 103; B. 3, 17; 5, 19; My.).

ತ್ಯಾವಿಸು tyâvisu. To moisten, etc. (My.).

ತ್ಯಾವು tyâvu. = ತ್ಯಾವ, etc. (ತೇವು, ದ್ರವ, ಸಮುಚ್ಚಯ G.; My.).

ತ್ಯಾವೆ tyâve. 1. = ತ್ಯಾವು, etc. (My. occasionally).

ತ್ಯಾವೆ tyâve. 2. An oar, a rudder, a helm. ಪಡಗು ನಡಿಸುವ ತ್ಯಾವೆ (ಅರಿತ್ರ, etc., ಪಡಗಿನ ಗಡಿ Sl. 85; *only* in Sl.; Mhr. ಥಾಡಾ, a wooden instrument to break clods).

ತ್ರ tra. Protecting. See ಅತಪ-, ತಪು-.

ತ್ರಪಿಷ್ಣು trapishṇu. Ashamed, modest. See ಅಪ-.

ತ್ರಪು trapu. (= ತಗರ 1, etc.). *Tin;* lead (ಪಾರ್ಸ Mr. 135).

ತ್ರಪೆ trapè. Perplexity; *bashfulness, shame;* modesty.

ತ್ರಪ್ಯ trapya. = ದ್ರಪ್ಯ. *Thin or diluted curds.*

ತ್ರಯ traya. Triple, threefold, treble; a triad; three (ಮೂರು Nn. 98). See ಗುಣ-, ಘನಪ-, etc.

ತ್ರಯಗುಣ traya-guṇa. = ಗುಣತ್ರಯ. (ತ್ರಿಗುಣ Nn. 75).

ತ್ರಯಪರಪ್ರ traya-paratra. In the three vêdas and in other knowledge (Bp. 61, 45).

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ trayas-triṁśat. Thirty-three.

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಸುರ trayastriṁśat-sura. The thirty-three deities. See ಸುರ.

ತ್ರಯಿ trayi. ತ್ರಯೀ. *A triad.* 2, *the ṛik, yajus and sâma vêdas collectively,* the triple science.

ತ್ರಯಿತನು trayi-tanu. *Having the three vêdas for a body: the sun.*

ತ್ರಯಿಧರ್ಮ trayi-dharma. *The duty enjoined by the three vêdas.*

ತ್ರಯೋದಶ trayas-daśa. = ತೇರಸ. The thirteenth; consisting of thirteen. 2, thirteen (*i. e.* ತ್ರಯೋದಶಪ್ರ).

ತ್ರಯೋದಶಿ trayas-daśi. = ತೇರಸಿ (Ṭr. II, 61). The thirteenth day of the lunar fortnight.

ತ್ರಸ trasa. *Movable, moving, locomotive;* quivering. 2, the collective body of moving or living beings; animals (ಕ್ರಿಮಿ, ಹುಟ್ಟುಗಳು Nn. 121).

ತ್ರಸನ trasana. Fear, terror, anxiety; one of the saṁsâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ತ್ರಸರ trasara. *A weaver's shuttle.*

ತ್ರಸ್ತ trasta. *Frightened, alarmed; trembling, timid.*

ತ್ರಸ್ನು trasnu. *Timid.*

ತ್ರಾಣನ trâṇana. ತ್ರಾಣಂ ದುರ್ಬಳಕ್ಕು (Mr. 267, o. r. ದ್ರಪ್ಪಕ್ಕು, ದಪ್ಪಕ್ಕು, ತಪ್ಪಕ್ಕು).

ತ್ರಾಣ trâṇa. = ತಗಣ 2, (ತ್ರಾಣೆ). Protecting; preserving, saving; *protection, a preservative, defence; shelter, help:* armour. 2, (not Sk., but Mhr., My., S. Mhr., etc.) strength, vigour, might, ability (ಬಲ, ಓಜಸ್, etc. Mr. 442; ಶಾಲ, ಶಕ್ತಿ Nn. 20). ತ್ರಾಣವಿದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ ತಾಪು ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.). 3, capacity: the articles which can be received, freight (ಪಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿದ ಬಣ್ಣ Mr. 408). — ತ್ರಾಣಗುಡ್ಡಿಸು. -ಕುಸ್ಸಿಸು. To impair vigour or power (My.; ಜವಗೆಡಿಸು G.). — ತ್ರಾಣಗುಸ್ಸು. -ಕುಸ್ಸು. Power to be impaired (My.). — ತ್ರಾಣಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become strong (My.).

ತ್ರಾಣಲಿಂಗ trâṇa-liṅga. The liṅga of a temple (Bp. 35, 50).

ತ್ರಾಣಿ trâṇi. One who protects or preserves; one who has strength or power (My.). See ಸಕ್ಷ-, ಸರ್ವ-.

ತ್ರಾಣೆ trâṇe. = ತ್ರಾಣ No. 2. (B. 3, 27).

ತ್ರಾತ trâta. *Protected, guarded, saved.*

ತ್ರಾಪುಷ trâpuṣa. (fr. ತ್ರಪು). Made of tin (ತಗರಿನದು G.).

ತ್ರಾಮ trâma. Protection. See ಸು-.

ತ್ರಾಯಂತಿ trâyanti. *A medicinal plant.*

ತ್ರಾಯಮಾಣಿ trâyamâṇi. = ತ್ರಾಯಂತಿ. *A medicinal plant.*

ತ್ರಾಸ trâsa. = ತಗಸ 2. Moving, locomotive; quivering. 2, terrifying, frightening, causing alarm. 3, *fear, terror, anxiety;* vexation, annoyance (Mhr.; My.). 4, killing, destroying (ಕೊಲೆ, ಕೊಲುವುದು Nn. 147). 5, *a flaw or defect in a jewel* (ಮುತ್ತಿನೋಳಗೆ ಕೆಟ್ಟಿಗೆ, ರತ್ನಗಳ ಕಾನ್ತಿ ಕೆಡ್ಡಿ 147). 6, ತಪ್ಪ (ಯಸ್ತಭಂಗ, o. r. ತಪ್ಪಿಸುವುದು 147). See ಸರ್ವ-.

— ತ್ರಾಸ ಕೊಡು. To cause fear or annoyance, to vex, to harass (B. 5, 67. 109; My.). — ತ್ರಾಸಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be frightened; to be vexed (B. 5, 136; My.).

ತ್ರಾಸಿ trāsi. A kind of musical instrument. See s. ದಂಡ ದುಪ್ಪಾವಜ್ಜ.

ತ್ರಾಸು trāsu. = ತರಾಸು. A balance (ಏಮಣಿಕೆ, ಕಾರಾಟ Nr; Sl. 343; ದಾತ್ರಪ Mr. 358; My.; Tē.). ಕೂಸಿ ಜೀವಾದರೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಕೀಳುತ್ತದೆಯೇ? (Prv.).

ತ್ರಾಹಿ trāhi. Protect! save! (Bp. 20, 38; 61, 49; J. 11, 36; Dp. 150, 8).

ತ್ರಿ tri. = ತಿ. *Three.* (Kâvy. IV, 1, 5).

ತ್ರಿಂಶತ್ trimśat (-daśat). Thirty. See ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂ.

ತ್ರಿಕ trika. = ತಿಕ, ತಿಗ. Triple, threefold; trino, forming a triad. 2, *the aggregate of three, a triad.* 3, *the lower part of the spine or regio sacra;* the part about the hips.

ತ್ರಿಕಕುದ್ tri-kakud. ತ್ರಿಕಕುತ್. Three-peaked. 2, *N. of a mountain in the Himâlaya.*

ತ್ರಿಕಟು tri-kaṭu. *The aggregate of three spices, viz. black and long pepper and dry ginger.*

ತ್ರಿಕಟುಕ tri-kaṭuka. = ತ್ರಿಕಟು. (ಬೊಪ Mr. 138).

ತ್ರಿಕಂಟಕ tri-kaṇṭaka. *The plant Tribulus lanuginosus* (see ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ).

ತ್ರಿಕರಣ tri-karaṇa. = ಕರಣತ್ರಯ. ಮನಸ್-ವಚನ-ಕಾಯ-ತ್ರಯ ಎಬ್ಬ ತ್ರಿಕರಣ (ಕರಣತ್ರಯ Nn. 114).

ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ trikaraṇa-śuddhi. Purity or rightness of mind, speech and body (My.).

ತ್ರಿಕಸ್ಥಾನ trika-sthâna. *The part below the spine.*

ತ್ರಿಕಾಲ tri-kâla. *The three times: past, present and future;* morning, noon and evening; the present, past and future tenses of a verb. See Bp. 18, 40; 48, 3; 53, 56.

ತ್ರಿಕಾಲಗೋಚರ trikâla-gôčara. One in the range of whose mind the three times come; N. (Čpr. 2, 67).

ತ್ರಿಕಾಲದರ್ಶಿ trikâla-darśi. *Seeing or knowing the past, present and future, omniscient.*

ತ್ರಿಕಾಲವಿದ್ tri-kâla-vid. Knowing the three times; *a Jaina saint, an Arhat* (ಜಿನೇಶ್ವ Mr. 23).

ತ್ರಿಕೂಟ tri-kûṭa. = ತ್ರಿಕಕುದ್. Three-peaked. 2, *N. of a mountain.* 3, = ತ್ರಿಪುಟೀಕಾಷ್ಠ (Bp. 3, 8).

ತ್ರಿಕೆ trikĕ. *A triangular frame or bar across the mouth of a well over which passes the rope of a bucket;* a wooden frame at the mouth of a well, or the upper part of a well; the cover or lid of a well; a frame at the bottom of a well on which the masonry rests. See ಕೆಯ್ಯಾಪಿ.

ತ್ರಿಕೋಟಿ tri-kôṭi. Three crores (Bp. 1, 64).

ತ್ರಿಕೋಣ tri-kôṇa. Triangular; a triangle (B. 4, 115; My.).

ತ್ರಿಖಟ್ವ tri-khaṭva. *Three beds collectively;* also fem. ತ್ರಿಖಟ್ವೆ.

ತ್ರಿಗರ್ತ tri-garta. N. of a people inhabiting the modern Lahore; the country of the Trigartas, and their king (Bh. 4, 5, 4).

ತ್ರಿಗುಣ tri-guṇa. = ತಿಗುಣ. The three qualities or constituents of nature and every existing thing, *i. e.* satva, rajas, and tamas (ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮೋಗುಣ Nn. 14; ಗುಣತ್ರಯ 67; ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮೋಮಯ್ನ ಗುಣತ್ರಯ 78). 2, consisting of three threads or strings. 3, threefold, three times repeated, thrice, treble; three times. (Čh. v. 288).

ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ trigunâ-kṛita. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಗುಣಿಸು trigunisu. To make threefold (Čpr. 2, 54).

ತ್ರಿಜಗ tri-jaga. = ತ್ರಿಜಗತ್. (Bp. 43, 49; 54, 32).

ತ್ರಿಜಗತ್ tri-jagat. The triple world: heaven, the intermediate region, and earth; or heaven, earth, and the lower world.

ತ್ರಿಜಗದ್ಗುರು trijagat-guru. The guru of the three worlds. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ತ್ರಿಜಗನ್ಮಾತೆ trijagat-mâtĕ. Lakshmi (My.).

ತ್ರಿಣ triṇa. Tbh. of ತೃಣ. (Bp. 19, 71).

ತ್ರಿಣಯನ triṇayana. = ತ್ರಿನಯನ. (Grj. 7, 65; 8, 40; see Sp. s. ಈಸ 1).

ತ್ರಿಣೇತ್ರ triṇêtra. = ತ್ರಿನೇತ್ರ. (ರುಪ್ರ Mr. 11). See Śmd. 72. 204 (Mḍb.). 207; ಆಲಕ-, ಧುಧಸ-, ಸುಳ-.

ತ್ರಿತಕ್ಷ tri-takṣha. *An association of three carpenters;* also fem. ತ್ರಿತಕ್ಷಿ.

ತ್ರಿತತ್ವಾತ್ಮಕ tri-tatva-âtmaka. Having the nature or form of satva, rajas and tama (Śśv. 5, 58).

ತ್ರಿತನು tri-tanu. Three bodies or forms (Bp. 61, 33).

ತ್ರಿತಯ tritaya. *A collection of three, a triad.* (Nn. 96. 136).

ತ್ರಿತಯಜಾತ tritaya-jâta. A Vaiśya (Mr. 345).

ತ್ರಿತಾಪ tri-tâpa. = ತಾಪತ್ರಯ. (Rśv. 1, 11).

ತ್ರಿದಂಡ tri-daṇḍa. The three staves (tied together so as to form one) of a mendicant Brâhmaṇa who has resigned the world. (My.).

ತ್ರಿದಂಡಿ tri-daṇḍi. A wandering mendicant who has resigned worldly pursuits and carries three staves tied together in his right hand; the religious man who has obtained a command over his mind, speech, and body. (My.).

ತ್ರಿದಶ tri-daśa. Thirty. 2, *the thirty-three deities* (11 rudras, 12 âdityas, 1 dyaus, 1 prithivi, 8 vasus); *a deity.* 3, a certain metrical foot (Čh.). 4, heaven.

ತ್ರಿದಶಕನ್ನಿಕೆ tridaśa-kannikĕ. A maiden or nymph of the gods (Bp. 24, 42).

ತ್ರಿದಶದೀರ್ಘಿಕೆ tridaśa-dîrghikĕ. The heavenly lake: *the Ganges.*

ತ್ರಿದಶಧುನಿ tridaśa-dhuni. The Ganges (ವಿಷ್ಣುಪದಿ, ಗಂಗೆ Mr. 413).

ತ್ರಿದಶಪಾಲ tridaśa-pâla. Indra (Mr. 41).

ತ್ರಿದಶಶತ tridaśa-śata. 3000 (Bp. 61, 91).

ತ್ರಿದಶಾಚಾರ್ಯ tridaśa-âčârya. The preceptor of the gods: *Brihaspati.*

ತ್ರಿದಶಾಲಯ tridaśa-âlaya. *The mountain Mêru.* 2, *heaven.*

ತ್ರಿದಶಾವಾಸ tridaśa-âvâsa. *Heaven.*

ತ್ರಿದಶಾಹಾರ tridaśa-âhâra. The food of the gods: *ambrosia.*

ತ್ರಿದಿನ tri-dina. Three days collectively. (Śśv. 2, 99).

ತ್ರಿದಿವ tri-diva. The space within the third sky: *heaven.*

ತ್ರಿದಿವೇಶ tridiva-îśa. Indra. 2, *a deity.*

ತ್ರಿದೋಷ tri-dôsha. Disorder of the three humours of the body, vitiation of the bile, blood and phlegm. (My.).

ತ್ರಿದೋಷಹರ tridôsha-hara. Removing the tridôsha (My.).

ತ್ರಿನಯನ tri-nayana. = ತ್ರಿಣಯನ. Three-eyed: *Śiva* (Bp. 50, 9).

ತ್ರಿನಾಮ tri-nâma. = ಮೂರು ನಾಮ, q. v. (My.).

ತ್ರಿನಾಮಿ tri-nâmi. One who wears the trinâma (My.).

ತ್ರಿನೇತ್ರ tri-nêtra. = ತ್ರಿನೇತ್ರ. Three-eyed: Śiva. 2, N. of a prince. 3, three eyes; a third eye (Bp. 24, 71).

ತ್ರಿಪತ್ರಕ tri-patraka. *The tree Butea frondosa.*

ತ್ರಿಪತ್ತ್ರಿಣಿ tri-pattripi (?). N. of a plant (ಹಿಡಿಹಿಡಿಕೆ, o. rs. ಹಿಡಿ ಹುಡಿಕೆ, ಹಿಮುಹುಡಿಕೆ Mr. 146; for ತ್ರಿಪತ್ತ್ರಿಣಿ the MSS. have ತೆತ್ರಿವತ್ತ್ರಿಣಿ, ತಿಪ್ಪತ್ತ್ರಿಣಿ, ತಿತ್ರಿವತ್ತ್ರಿಣಿ, ಚಿತ್ರವತ್ತ್ರಿಣಿ).

ತ್ರಿಪಥ tri-patha. The three paths: the sky, atmosphere, and earth; or the sky, earth, and lower world. 2, a place where three roads meet.

ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿ tripatha-gâmini. = ತ್ರಿಪಥಗೆ. (My.).

ತ್ರಿಪಥಗೆ tripatha-gĕ. *The Ganges.*

ತ್ರಿಪಥೆ tripathĕ. The Ganges (Śmd. 72). 2, Mathurâ.

ತ್ರಿಪದ tri-pada. Three feet; three-footed; having three divisions; etc.; a tripod; three words.

ತ್ರಿಪದಿ tri-padi. = ತಿಪದಿ, ತಿಪದೆ, ತ್ರಿಪದಿ, ತ್ರಿಪಳಿ. Three-footed. 2, N. of a metre (Ch.; Mr. 366). 3, the plant Cissus pedata Lam. (ಧೃತಮುಣ್ಣಿ, ಮುರಾಲವಿ, ಹಂಸಪದಿ Mr. 141). 4, a tripod (ತಿಪದಿಗೆ 208). 5, having three steps: Vishṇu.

ತ್ರಿಪದಿಕೆ tri-padikĕ. = ತಿಪದಿಗೆ, ತಿಪದಿಗೆ, ತಿಪ್ಪದಿಗೆ. A stand with three feet, a tripod.

ತ್ರಿಪದೆ tri-padĕ. = ತಿಪದೆ, q. v. (Śmd. 342). Sk. ತ್ರಿಪದೆ (ತ್ರಿಪದಾ) = ತ್ರಿಪದಿ No. 3; and: three-footed; having three divisions (as a stanza).

ತ್ರಿಪದೋನ್ನತಿ tripada-unnati. N. of a vṛitta (Ch.).

ತ್ರಿಪಾದ tri-pâda. An asterism (nakshatra) of which three-fourths are included under one sign of the zodiac.

ತ್ರಿಪಾದಿ tri-pâdi. = ತ್ರಿಪಾದ. Such asterisms are considered to be very inauspicious; they are six in number: the 3rd (ಕೃತ್ತಿಕಾ), 7th (ಪುನರ್ವಸು), 12th (ಉತ್ತರಾ), 16th (ವಿಶಾ ಖಾ), 21st (ಉತ್ತರಾಷಾಢ), and 25th (ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೆ, My.).

ತ್ರಿಪುಟ tri-puṭa. = ತಿಪುಡಿ, ತ್ರಿಪುಟಿ, ತ್ರಿವಿಡಿ, ತ್ರಿಪುಡಿ. Triangular. 2, a musical tâla that requires three beatings (My.; Tĕ.).

ತ್ರಿಪುಟೀಸ್ಥಾನ tripuṭî-sthâna. The centre between the eye-brows (My.).

ತ್ರಿಪುಟಿ tri-puṭĕ. = ತಿಗಡೆ, etc. *Indian jalap, Convolvulus turpethum* R. Br. 2, *small cardamoms.* 3, = ತ್ರಿಪುಟ No. 2 (My.).

ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ tri-puṇḍra. A sectarian mark consisting of three lines made on different parts of the body by Śaivas and Vaishṇavas (My.; Bp. 1, 53; 3, 26; 46, 62; 50, 44).

ತ್ರಿಪುರ tri-pura. Three strong cities of gold, silver, and iron, in the sky, air, and earth, built for an Asura and destroyed by Śiva (Bp. 58, 41; ಪುರ Nn. 102; ದೈತ್ಯರೋಳ Mr. 32). 2, N. of that Asura.

ತ್ರಿಪುರಾನ್ತಕ tripura-antaka. *Śiva.*

ತ್ರಿಪುರಾರಿ tripura-ari. Śiva (Bp. 59, 2).

ತ್ರಿಪುರುಷ tri-purusha. The three purushas or males: Brahmâ, Vishṇu, and Śiva (Bp. 5, 62). 2, three generations of men.

ತ್ರಿಪೌರುಷ tri-paurusha. (Names) extending through three male generations, or father, grand-father, and great-grand-father. (My.).

ತ್ರಿಪ್ರಯೋಗ tri-prayôga. A triple use; the use of repeating a word three times (Śmd. 231).

ತ್ರಿಪ್ರಾಸ tri-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ತ್ರಿಫಲೆ tri-phalĕ. *The three myrobalans: the fruits of Terminalia chebula* (haritaki), *Terminalia bellerica* (vibhîtaka), *and Phyllanthus emblica* (âmalaki). See s. ತಾಕಿ & ತಾಕಿ.

ತ್ರಿಭಂಗಿ tri-bhaṅgi. Having three curves or bends. 2, a kind of dramatic attitude. ಏಕವಾಮಕಟಿಹಸ್ತತ್ರಿಭಂಗಿ ವಾಗಿ ನಲು ನಿಲಲಡೆಯಲ್ಕು (Mr. 82, o. r. ನಿಲುಕಡೆ; Rkr. 11, after 86; Tĕ.).

ತ್ರಿಭಣ್ಡಿ tri-bhaṇḍi. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿಭುವನ tri-bhuvana. The three worlds: sky, atmosphere, and earth; or heaven, earth, and the lower region (Śmd. 168; Bp. 5, 62; 37, 26).

ತ್ರಿಭುವನಾಧೀಶ tribhuvana-adhîśa. The ruler of tribhuvana (Śiva, Śiv. 5, 58).

ತ್ರಿಮತ tri-mata. (= ಮುಮತ್ರಯ). Three systems of religion: smârta or advaita, mâdhva or dvaita, râmânuja or viśishṭâdvaita (My.).

ತ್ರಿಮಾತ್ರ tri-mâtra. Having the quantity of three morse or short syllables (Śmd. 19).

ತ್ರಿಮಾತ್ರಕ tri-mâtraka. = ತ್ರಿಮಾತ್ರ. (Śmd. 17).

ತ್ರಿಮಾಸ tri-mâsa. Three months collectively (Śiv. 2, 99).

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ tri-mûrti. The triad of Brahmâ, Vishṇu, and Śiva (My.; Bp. 54, 70).

ತ್ರಿಯಕ್ಷ tri-akśa. (Sk. as ತ್ರ್ಯಕ್ಷ). Tricular; Śiva.

ತ್ರಿಯಕ್ಷರ tri-akshara. (Sk. as ತ್ರ್ಯಕ್ಷರ). Trilitteral. 2, a genealogist. 3, a slanderer (ಕೋಡಿಯ Mr. 244).

ತ್ರಿಯಕ್ಷವಹ triyaksha-vaha. A bull, an ox (ಎತ್ತು Mr. 179).

ತ್ರಿಯಕ್ಷಸಖಿ triyaksha-sakha. Kubêra (Mr. 54).

ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ tri-ambaka. = ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕ. (Sk.; ತಿಮಗ್ಗ Ct. II, 31; Bp. 54, 82). 2, sign for a long syllable (Ch.).

ತ್ರಿಯಾಮೆ tri-yâmĕ. Containing three watches (or nine hours): *night.*

ತ್ರಿಯಾಯುಷ tri-âyusha. (Sk. as ತ್ರ್ಯಾಯುಷ). Threefold vital power or period of life (Bp. 43, 74).

ತ್ರಿರತ್ನ tri-ratna. The three gems: Buddha, the law, and the congregation. *Cf.* ರತ್ನತ್ರಯ.

ತ್ರಿರಾತ್ರ tri-râtra. Three nights collectively; the duration of three nights (Śmd. 157 Mḍb.); a festival which lasts three days.

ತ್ರಿರಾತ್ರಿ tri-râtri. = ತಿರಾತ್ರ. Three nights (My.).

ತ್ರಿರೇಖಿ tri-rêkha. = ತ್ರಿರೇಖ. Having three lines; a conch (Sk.).

ತ್ರಿಲಿಂಗ tri-liṅga. Three genders (Śmd. 111). 2, having *three genders: an adjective.* 3, possessing the three guṇas.

ತ್ರಿಲಿಂಗಕ tri-liṅgaka. *An adjective.*

ತ್ರಿಲೇಖಿ tri-lêkha. = ತ್ರಿರೇಖ. (Bp. 4, 23).

ತ್ರಿಲೋಕ tri-lôka. = ತ್ರಿಭುವನ. (Śmd. 101).

ತ್ರಿಲೋಕಿ tri-lôki. An inhabitant of the three worlds (Kâma, Cpr. 5, 55).

ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರ trilôka-îśvara. Lord of the three worlds; the sun. (Śmd. 74).

ತ್ರಿಲೋಚನ tri-lôchana. Three-eyed: *Śiva* (Bp. 24, 71).

ತ್ರಿವಚನ tri-vachana. The three numbers in grammar (Śmd. 259).

ತ್ರಿವದಿ trivadi. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ (Ch. p. 98).

ತ್ರಿವರ್ಗ tri-varga. An aggregate of three things, etc. 2, *the three objects or pursuits of life: religion or virtue, wealth, and pleasure* (ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮ Nn. 159). 3, *the three conditions of a king or kingdom: progress* (vṛiddhi), *remaining stationary* (sthâna), *and decline* (kshaya).

ತ್ರಿವಳಿ tri-vaḷi. ತ್ರಿವಳಿ. = ತಿವಳಿ. Three folds of skin or corrugations over the navel (ದರಿಕ, ದರಿಫ Si. 197). 2, a squirrel (ತರುಕುಟಿ, ಆಳಿಲ್ Mr. 165, o. rs. ಆಣಿಲ್, ತ್ರಿದಣಿ).

ತ್ರಿವಳಿ trivaḷi = ತ್ರಿವಳಿ (Ch. p. 98).

ತ್ರಿವಿಂಶತಿ tri-viṁśati. Twenty-three (Bp. 61, 91).

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ tri-vikrama. One who makes three steps or strides; Vishṇu in his vâmanâvatâra (Bp. 57, 23; J. 25, 50); N. (B. 4, 153).

ತ್ರಿವಿಧೆ trividhe. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ. (My.).

ತ್ರಿವಿದ್ಯೆ tri-vidyè. Three branches of knowledge, especially that of the three vêdas. See ತ್ರೈವಿದ್ಯ.

ತ್ರಿವಿಧ tri-vidha. Three forms or kinds (Śmd. 97 Cm.; Bp. 39, 20).

ತ್ರಿವಿಧತನು trividha-tanu. A body of three forms (Bp. 39, 30).

ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ trividha-prasâda. The threefold gifts: the śiddhaprasâda, coming from the guru; the siddhaprasâda, coming from the liṅga; the prasiddhaprasâda, coming from the jaṅgama (Bp. 4, 66; 7, 5; 10, 48; 26, 65; 37, 36; 59, 55).

ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಿ trividha-prasâdi. One who gets the threefold prasâdas (Bp. 61, 2).

ತ್ರಿವಿಧಭಕ್ತಿ trividha-bhakti. The threefold devotion paid to the guru, the liṅga, and the jaṅgama (Bp. 6, 28; 33, 1; 36, 33; 37, 1. 41; 40, 35; 57, 21. 92).

ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ trividha-liṅga. The threefold genders: masculine, feminine, and neuter (Śmd. 97 Cm.).

ತ್ರಿವಿಧೋದಕ trividha-udaka. The threefold water, as coming from the guru, liṅga, and jaṅgama (Bp. 47, 17).

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪ tri-viṣhṭapa. *Heaven.*

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಸದ್ trivishṭapa-sad. *A deity.*

ತ್ರಿವುಡೆ trivuḍè. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟ. A kind of tâla (Ch.; My.).

ತ್ರಿವೃತ್ tri-vṛit. Threefold, triple. 2, a triple cord consisting of three things. 3, *the plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿವೃತೆ tri-vṛitè. = ತ್ರಿವೃತ್. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿವೇಣಿ tri-vêṇi. Triple braid;—the place where the Gaṅgâ joins with the Yamunâ and is supposed to receive underground the Sarasvati. (My.).

ತ್ರಿವೇಣುಕ tri-vêṇuka. (=Sk. ತ್ರಿವೇಣು). A particular part of a carriage (J. 8, 38; Br.: the bands of a carriage pole).

ತ್ರಿಶತ tri-śata. 103. 2, 300. (Bp. 24, 14).

ತ್ರಿಶರ tri-śara. = ತಿಸರ. Three arrows.

ತ್ರಿಶುದ್ಧಿ tri-śuddhi. = ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ. (My.) 2, a paper written thrice in order to obtain a correct copy (My.).

ತ್ರಿಶೂಲಿ tri-śûla. = ತಿಸುಳ. A three-pointed pike or spear, *a trident* (Śmd. 72). 2, sharpness (ಕ್ರೂರ, ಕ್ರೂರತಾಮಸ Nn. 92). 3, a snake's hole (ಭುಜಂಗಸಿಲಯ, ಹುತ್ತ 92). 4, a god (ಸುರ, ದೇವತೆ 92).

ತ್ರಿಶೂಲಿ tri-śûli. = ತಿಸುಳಿ. Armed with the trident: Śiva.

ತ್ರಿಶೂಲೆ tri-śûlè. A Śabara female (ಕಾಮುರಿ, ಶಬರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92).

ತ್ರಿಸವನ tri-savana. Containing three oblations. 2, the three ablutions to be performed daily, *i. e.* at dawn, noon, and sunset. (R.).

ತ್ರಿಸ್ತೂಪ tri-stupa. = ತ್ರಿಸ್ತೂಪ್. (Mr. 362).

ತ್ರಿಸ್ತೂಪ್ tri-stubh. N. of a type of metres (Ch.).

ತ್ರಿಸಂಧಿ tri-sandhi. N. of a plant (ದೇವಕುಸುಮ Mr. 132).

ತ್ರಿಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ tri-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a śloka hearing it three times (My.).

ತ್ರಿಸಂಧ್ಯ tri-sandhya. *The three periods or divisions of the day: dawn, noon, and evening or sunset.*

ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ trisandhyâ-kâla. = ತ್ರಿಸಂಧ್ಯ. (ಮುಮ್ಮಗದ್ ಸಮಾಧಿಗದ್ ಕಡೆವಗದ್ ಸೆ.).

ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ tri-sandhyè. ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾ. = ತ್ರಿಸಂಧ್ಯ (Bp. 7, 18; 56, 10).

ತ್ರಿಸರ tri-sara. A necklace consisting of three strings (J. 14, 27; 18, 29).

ತ್ರಿಸೀತ್ಯ tri-sîtya. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಸ್ಥಾನ tri-sthâna. The three octaves in singing (? My.).

ತ್ರಿಸ್ರೋತಸ tri-srôtas. Three-streamed: *the Ganges.*

ತ್ರಿಹಲ್ಯ tri-halya. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಹಾಯನಿ tri-hâyani. *A heifer three years old.*

ತ್ರುಟಿ truṭi. (= ತುಟ್ಟಿ?). Cutting, breaking; a tear, split. 2, *a small part, an atom.* 3, *a very minute space of time, a moment, an instant.* 4, breaking, as a promise. 5, *doubt, uncertainty.* 6, loss, destruction. 7, a sort of tree. 8, *small cardamoms, Alpinia cardamomum.*

ತ್ರುಟಿತ truṭita. Cut, broken, divided, hurt, wounded. (Cpr. 5, after 9).

ತ್ರುಷ್ಟಿ truṣhṭi. = ತೊಟ್ಟಿ. A kind of plant (ನಂಜುರಂಜಿಕೆ Mr. 139, o. rs. ತುಟ್ಟಿ, ನುಟ್ಟಿ).

ತ್ರೇತಾಗ್ನಿ trêtâ-agni. The three sacred fires collectively. 2, one who has preserved the three sacred fires. (My.).

ತ್ರೇತಾಯುಗ trêtâ-yuga. = ತ್ರೇತೆ No. 3. (Bp. 2, 5).

ತ್ರೇತೆ trêtè. ತ್ರೇತಾ. A triad (ತ್ರಯ, ಮೂರು Nn. 98). 2, *the three sacred fires collectively,* i. e. *the southern* (dakshiṇâgni), *household* (gârhapatya), *and sacrificial* (âhavanîya) *fires* (ಅನ್ನಿ ಮೂರಿಗೆಯ ಸುವಿಪ್ರರು Mr. 466; ಚ್ಚಾಲೆ, ಅನ್ನಿ Nn. 98). 3, *the second of the four ages of the world* (ಯುಗ, ಯುಗ ಭೇದ 98; Bp. 54, 39), which consists of 1,296,000 years (ಗಗನ-ಗಗನ-ಆಕಾಶ-ರಸ-ನವ-ದ್ವಿತಯ-ಪಕ Mr. 73).

ತ್ರೈಕಾಲಿಯೋಗಿ traikâla-yôgi. N. of a rishi (Cpr. 2, 63).

ತ್ರೈಕಾಲಿಕ traikâlika. (fr. ತ್ರಿಕಾಲ). Relating to the three times, *i. e.* past, present, and future. (My.).

ತ್ರೈಗುಣ್ಯ traiguṇya. (fr. ತ್ರಿಗುಣ). The state of consisting of three qualities, etc.; the three guṇas collectively (Bp. 30, 18; Śiv. 1, after 81).

ತ್ರೈಜಗ traijaga. (fr. ತ್ರಿಜಗ). The three worlds (Bh. 3, 13, 10).

ತ್ರೈತನು traitanu. (fr. ತ್ರಿತನು). The sun (Mr. 34).

ತ್ರೈನೇತ್ರ trainêtra. (fr. ತ್ರಿನೇತ್ರ). Śiva (ಸಮಾಧಿ Nn. 22; ಸ್ಥಾಣು, ಶಿವ 162).

ತ್ರೈಪುಣ್ಡ್ರ traipuṇḍra. (fr. ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರ). = ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರ (Bp. 4, 10).

ತ್ರೈಪುರ traipura. (fr. ತ್ರಿಪುರ). = ತ್ರಿಪುರ (Bp. 16, 3; 18, 88).

ತ್ರೈಭುವನ traibhuvana. (fr. ತ್ರಿಭುವನ). = ತ್ರಿಭುವನ (Bp. 5, 49; 9, 16; 46, 45; J. 2, 46).

ತ್ರೈಮಲ traimala. The three impurities: desire after gold, women, and landed property (see Sp. s. Tbh. ಮಲ 3). *Cf.* ಮುಮ್ಮಲತ್ರಯ.

ತ್ರೈಮೂರುತಿ traimûruti. = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ. (Râm. 1, 5, 25).

ತ್ರೈಮೂರ್ತಿ traimûrti. (fr. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ). = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ (J. 13, 46).

ತ್ರೈರಾಶಿಕ trairâśika. (fr. ತ್ರಿ-ರಾಶಿ). The rule of three. (My.).

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ trailôkya. (fr. ತ್ರಿಲೋಕ). = ತ್ರಿಲೋಕ (Śmd. 93).

ತ್ರೈವಿಕ್ರಮ traivikrama. (fr. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ). = ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ (Bp. 54, 43).

ತ್ರೈವಿದ್ಯ traividya. (fr. ತ್ರಿವಿದ್ಯೆ). Familiar with the three branches of knowledge (Cpr. 1, 24. 30. 33. 51; Abh. P. 1, 99).

ತ್ರೈಸಂಧ್ಯೆ traisandhyĕ. (fr. ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ). = ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ (Bp. 33, 12; 44, 25).

ತ್ರೈಸೋಮಪಾನ traisômapâna. (fr. ತ್ರಿ-ಸೋಮಪಾನ). Three draughts of sôma (Bp. 57, 78).

ತ್ರೊಟಿ troṭi. *The beak or bill of a bird.*

ತ್ರ್ಯಬ್ದಿ tri-abdĕ. *A heifer three years old.*

ತ್ರ್ಯಂಬಕ tri-ambaka. = ತ್ರಿಯಂಬಕ. Triocular; Śiva. (Bp. 26, 32; 43, 50).

ತ್ರ್ಯಂಬಕಸಖ tryambaka-sakha. *Kuvêra.*

ತ್ರ್ಯಾಹಿಕ tryâhika. (fr. ತ್ರಿ-ಅಹ). Tertian (My.); returning after the third day, quartan, as a fever.

ತ್ರ್ಯೂಷಣ tri-ûshaṇa. *The three spices collectively: black pepper, long pepper, and dry ginger.*

ತ್ರ್ಯೂಷಣ tri-ûshaṇa. *The three spices collectively.*

ತ್ವಕ್ tvak. = ತೊಕ್ಕು, ತ್ವಕ್ಕು, ತ್ವಚ್.

ತ್ವಕ್ಕು tvakku. Tbh. of ತ್ವಚ್ (Śmd. 106).

ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರಿ tvak-kshîrĕ. *Manna of bamboo,* tabâshîr.

ತ್ವಕ್ಪತ್ರ tvak-patra. *Laurus cassia Bot., Mag., the plant and its bark.*

ತ್ವಕ್ಪತ್ರಿ tvak-patri. *The leaf of the Asa foetida* (=ಇಂಗುವಿ, ಪಿಂಗುಪತ್ರಿ) or the leaf of the Laurus cassia (ತಮಾಲಪತ್ರ).

ತ್ವಕ್ಪುಷ್ಪ tvak-pushpa. Bloch, scab, etc. 2, horripilation. (R.).

ತ್ವಕ್ಸಾರ tvak-sâra *A bamboo* (ಬಿದಿರ್ Nn. 55. 131).

ತ್ವಜ್ಜೀವಿ tvak-jîvi. N. of a plant (ನೇಗುಮರ Mr. 139, o. r. ನೇಗುಬಿತ್ತ).

ತ್ವಗ್ಧರ tvak-dhara. Śiva (Mr. 12).

ತ್ವಜ್ಮಲ tvak-mala. Impurities of the skin; the hairs of the body.

ತ್ವಜ್ಮಲವಿಸರ್ಜನ tvakmala-visarjana. Getting rid of or removing the impurities of the skin. See ತಿಮಿರ.

ತ್ವಚ್ tvak. = ತ್ವಕ್, etc. 1, *skin,* as of men, serpents, etc. 2, *hide,* as of a goat, cow, etc. 3, *bark, rind, peel, husk,* etc.

ತ್ವಚ tvaca. = ತ್ವಚ್. (ತೊಗಚ್ Mr. 394). 2, *Laurus cassia, the plant and its bark. Cf.* ತೊಚ.

ತ್ವಚಿಸಾರ tvachi-sâra. *A bamboo.*

ತ್ವತ್ tvat. ತ್ವದ್. By thee; (of thee).

ತ್ವತ್ಪಾದ tvat-pâda. Thy or your feet (J. 2, 56).

ತ್ವದೀಯ tvadîya. Thine, your, yours. (Bp. 39, 60).

ತ್ವದ್ಭಾವ tvat-bhâva. Thy or your mind (J. 14, 5).

ತ್ವಮ್ tvam. Thou. See ತತ್ತ್ವಮಸಿ.

ತ್ವರ tvara. Tbh. of ತ್ವರೆ. (My.; B. 5, 40. 73. 131).

ತ್ವರಿತ tvarita. = ತುರಿತ, ತುರಿವ, ತುರಿತ, ತೊರಿತ. *Hastening, quick, swift, speedy, rapid, hurried* (ಉತ್ಸುಕ, etc., ತ್ವರಿಗ Mr. 233; ಪತ್ತರ Ct. II, 29). ತ್ವರಿತಂ, *quickly,* etc.

ತ್ವರಿತೋದಿತ tvarita-udita. *Uttered rapidly, hurried.*

ತ್ವರೆ tvarĕ. = ತೊರೆ, ತ್ವರ. *Haste, speed, velocity, expedition.* — ತ್ವರೆ ಪಡು. To be quick, hasty, etc. ತ್ವರೆ ಪಟ್ಟರೆ ಮೊಸರು ಯಾಗುವದು (Prv.).

ತ್ವರೆಗಾಣಿ tvarĕ-gâṇa. A hasty, precipitous, impetuous man, one devoid of deliberation (My.).

ತ್ವಷ್ಟ tvashṭa. *Pared, peeled; made thin.*

ತ್ವಷ್ಟೃ tvashṭṛi. *A carpenter, a builder.* 2, *the architect of the gods,* Viśvakarma.

ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ tvâshṭra. *The son of Tvashṭṛi,* Vṛitra, or Viśvarûpa. 2, roughness, want of politeness, clownishness (Tĕ. also ತ್ವಾಷ್ಟ; Mhr. ತ್ವಾಷ್ಟ, fierce, ferocious); a man of very dirty, nasty habits (My.).

ತ್ವಿಷ tvish. *Light, splendour.*

ತ್ವಿಷಾಮ್ಪತಿ tvishâm-pati. The lord of lights: *the sun.*

ತ್ವಿಷೆ tvishĕ. ತ್ವಿಷಾ. = ತ್ವಿಷ್.

ತ್ಸಗ tsaga. = ಥಗ. See ತ್ಸಗಥಕ್ಷ s. ಕಟ್ಟಳೆ.

ತ್ಸರು tsaru. = ಥರು. *The hilt or handle of a sword and similar weapons.*

ಥ್

TH

ಥ್ th. The thirty-seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In Kannaḍa it occurs only in a few words, viz. ಥಟ್ಟು, ಥಾವಣೆ, ಸುಥಣೆ, (o. rs. ಸುತ್ಥಣೆ, ಸುತ್ಥಣೆಯಂ), ಮುತ್ಥಟ್ಟಿಗೆ, ಕಥಾಯಂ (Śmd. 23, o. r. ಕತ್ತಾಯಿ).

ಥ tha. The letter ಥ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 7 (Mr. 349).

ಥಕಾರ tha-kâra. The letter or syllable ಥ (Śmd. 11. 340).

ಥಟ್ಟು thaṭṭu. (Śmd. 23). = ತಟ್ಟು 4. A mass, a multitude, a host, an army, a large number (ಗೊಸ್ಸಣಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಒಟ್ಟುಳಿ, ಬಳಗ, etc. Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Kk. 17; ನೋಪರ Bhn. 37; *cf.* ಪಟ್ಟು 2). ಕುಮರೆಯು ಥಟ್ಟು (Śmd. 161). See Bh. 8, 23, 8. 36. 40. 42; J. 22, 3; 24, 34. — ಥಟ್ಟುಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To fell in masses (J. 21, 48). — ಥಟ್ಟುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall in masses or large numbers (Bhâgavata 3, 2, 20; J. 25, 51). — ಥಟ್ಟುರಿ. -ಉರಿ. To flame in masses or greatly, to blaze up (ಜೊಗೆ ಮುಸಪು Bhn. 37).

ಥತ್ವ thatva. = ಥಕಾರ. (Śmd. 340).

ಥಾವಣೆ thâpaṇe. (Śmd. 23). (*Cf.* ತಾವಣೆ?).

ದ್

D

ದ್ d. 1. The thirty-eighth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). About its connection with ತ see ತ್; for other changes see *e. g.* ಒಕ್ಕಂ, etc. (Śmd. 282. 284. 287), ಎವ್ವಂ, etc. (282. 284. 287), ಕೆಟ್ಟಂ, etc. (282. 284. 287. 288. 290), ಉಣ್ಣಂ, etc. (285. 287. 291), ತಪ್ಪಂ (286. 287); ಮೊಗೆ 1 & 2.

ದ್ d. 2. An auxiliary syllable. See ದ 3 & 6.

ದ da. 1. The letter ದ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 8 (Mr. 349).

ದ da. 2. = ತ 2, ದಂ, ದನ, ದೆ. An auxiliary syllable used in the formation of the ablative and the instrumental. See ಇಂ 4; Śmd. 114, seq.

ದ da. 3. *i. e.* ದ-ಅಃ. = ನ 2, ಸ 2, ಂ 2. An auxiliary used in the formation of the genitive singular neuter of nouns with final a. See ಅ 11.

ದ da. 4. An auxiliary to form the plural of nouns and pronouns. See ಎರ್.

ದ da. 5. (ದ 3 -ಅಸ್). An auxiliary to form nouns of direction, *e. g.* ಕೆಲದ, ಬಲದ, ಆಲ್ಲಿದ, etc. (Śmd. 136). See also ಒಳ್ಳಿದ, ತೆಳ್ಳಿದ, ದೊಲ್ಲಿದ, etc. (184).

ದ da. 6. (ದ-ಅಗ). The termination of the verbal adjective (or relative participle) of the past tense (*cf.* ದು 2) *a*, without an auxiliary, *e. g.* ಜಗುದ್ದಿ, ಸುಸುದ್ದ, ತೊಡದರ್, ಆದರ್ (Śmd. 55), ಆದ (90. 201); *b*, with the auxiliary ಇ, *e. g.* ಪುಸಿದ (201; see ಇ 4). 2, (correctly ಆದ, *i. e.* ಅ 5-ಆದು 1 -ಅ 17 compared with ಅ 13) the termination of the relative negative participle, *e. g.* ಆಱ್'ಯದ (Bp. 37, 40), ಕಾಣದ, ಮೂಡದ, ಜಗುದದ, ಆಱದ, etc. (see ಆದ). —These participles may be used as kṛit nouns, *e. g.* ಮೂಡಿದಂ (Śmd. 89, = ಮೂಡಿದರಂ, ಮೂಡಿದವನು), ಕೆಡಂ (90), ಸಲಿದಂ (91), ಕಾಣಿದರ್ (111), ಓಸರಿಸಿದರ್ (245), ನೋಡದಂ, etc.

ದ da. 7. (= ದ 6 No. 1). An auxiliary used in the formation of the present tense. See ದಪ 1, ದಪ್ಪ 1, ದಪು.

ದ da. Giving; a giver. Fem. ದೆ (ದಾ). See ಆಪ್ಪ, ಜಲದ, ಪ್ರದ, ಶ್ರೇದ. 2, = ಪೈದನ, the sixth note of the gamut (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ದಂ daṁ. = ದ 2, q. v.

ದಂಕ daṁśa. Biting; stinging; a bite; a sting. 2, a tooth. 3, *a gad-fly.*

ದಂಕಕ daṁśaka. Biting; stinging. See ಮ್ಯಗ-, ಪ್ಯದ-. 2, something fit to be bitten or chewed, as pickles (Bh. 1, 10, 17).

ದಂಕನ daṁśana. *Armour, mail* (ಪಕ್ಷಿಗಳ Mr. 292).

ದಂಕಿ daṁśi. *A small gad-fly.*

ದಂಕಿತ daṁśita. Bitten, stung; *armed, mailed.*

ದಂಷ್ಟ್ರ daṁshṭra. = ದಾಡೆ 2. A large tooth, a tusk, a fang. See ಸಹಸ್ರ-.

ದಂಷ್ಟ್ರಕ daṁshṭraka. Tbh. of ದಂಷ್ಟ್ರಕಾ (Śmd. 102).

ದಂಷ್ಟ್ರಕೆ daṁshṭrakĕ. ದಂಷ್ಟ್ರಕಾ (Śmd. 102). (Sk. ದಂಷ್ಟ್ರಿಕಾ, a beard?).

ದಂಷ್ಟ್ರಾಯುಧ daṁshṭra-âyudha. A wild boar. 2, a monkey (My.).

ದಂಷ್ಟ್ರಿ daṁshṭri. Having tusks; *a wild boar.*

ದಂಷ್ಟ್ರೆ daṁshṭrĕ. The plant Tribulus lanuginosus (ಸಿಗ್ಗಿಕ Mr. 124).

ದಕ daka. = ಉದಕ. *Water.*

ದಕಾರ da-kâra. The letter ದ (Śmd. 11).

ದಕ್ಕಡ dakkaḍa. ಧಕ್ಕಡ. Steady, stout, burly, firm, brave (Bh. 3, 18, 7; 5, 19, 13; 4, 2, 62; 8, 21, 14; Mhr. ಧಕ್ಕಡ).

ದಕ್ಕಡತನ dakkaḍatana. Bravery (Bh. 9, 2, 43).

ದಕ್ಕಡೆಯತನ dakkaḍĕyatana. = ದಕ್ಕಡತನ. (Râm. 6, 10, 10).

ದಕ್ಕಳ dakkaḷa. Bravery (Râm. 4, 3, 12).

ದಕ್ಕಿ dakki. = ದಕ್ಕೆ, etc. ಬೀಜಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿ ಪತ್ತದ ಹಾಗೆ (B. 4, 40).

ದಕ್ಕಿಣ dakkiṇa. Tbh. of ದಕ್ಷಿಣ. The south; the upper Dekhan (My.; Tĕ. ದಕ್ಕಿನ; T. ತಕ್ಕಿಣ).

ದಕ್ಕಿಸು dakkisu. To cause to be obtained, etc.— ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to appropriate to one's self; to make one's own, etc. (My.; Sl. 68); to keep in one's stomach (My.).

ದಕ್ಕು dakku. 1. To accrue to, to be obtained, got, or acquired, to fall to one's share or lot; to come into and remain in one's possession; to remain, as in one's possession, stomach, etc. (ದಸ Śm. 78; My.; B. 3, 38. 78; 5, 72; Tĕ. ತಕ್ಕು, ದಕ್ಕು; T. ತಕ್ಕು; M. തക്കു, തക്കു; see ತಂಗು 1); to be advantageous (T.). 2, to remain, to be preserved; to be saved; to recover, to become well (ಆರೋಗ್ಯ 78; Tĕ.). — ತಿನ್ನದ ಆಹಾರ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (My.). ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ದಕ್ಕಿದಳು (My.). ತಿನ್ನದೆ ದಕ್ಕದು ಮುಟ್ಟೀ ಪಣ.—ದಕ್ಕಿತು ಎನ್ನು, ತಪ್ಪದ್ದಲ್ಲದ್ದ ಮೂಡ ಬಾರದು (Prvs.). — ದಕ್ಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to accrue to or to become one's own (B. 5, 91).

ದಕ್ಕು dakku. 2. (= ದಕ್ಕುಲ್). Acquirement, attainment; possession; property. ಈ ಮೋಹರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ದಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ, ಕೆಯ್ಗೆ ಪದಪ್ಪೆ ನೀವು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 91). — ದಕ್ಕುಸ್ಥಲೆ. -ಆತೆ. (Śmd. 205, o. r. ದಕ್ಕುಲ್). A head that has been saved or has escaped (?). — ದಕ್ಕು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. To obtain possession of, to acquire, etc. (My.).

ದಕ್ಕು dakku. 3. A stick of wood, a stake, a stubble (ತಂಕು, ತಕ್ಕು Kr.; ದಸ Śm. 78). ದಕ್ಕುವರಸಿದ (-ವರಸಿದ) ಕುದಿ (ಕುಕನೂರು Hlk.). ದಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಡಿ (ಕುಕನೂರು Mr. 482).

ದಕ್ಕು dakku. 4. An imitative sound (of noise). — ದಕ್ಕು ದಕ್ಕು. rep. (Râm. 6, 19, 25).

ದಕ್ಕೆ dakkĕ. = ದಕ್ಕಿ, ಧಕ್ಕೆ 2. (My.).

ದಕ್ಷ dakṣa. *Dexterous, skilful, able, intelligent* (ಬಲ್ಲಿದನು, ಸತ್ವಪಳ್ಳವನು Nn. 121). 2, *Dakṣa*, the son of Brahmâ, *father of Durgâ and father-in-law of Śiva*, who on one occasion celebrated a great sacrifice to obtain a son, but omitted to invite Śiva, wherefore Śiva interrupted the sacrifice, and by his incarnation Vîrabhadra had Dakṣa decapitated (see ದಕ್ಷ ಯಜ್ಞ); for the decapitated head that of a ram was substituted (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ 121). 3, an ascetic (ತಾಪಸ, ತಪಸ್ವಿ 121). 4, *a cock* (ಪಜ್ಞಾಯುಧ, ಕೋಳಿದ'ಹುಲ್ಲು 121; ಕೋಳಿ Mr. 482). 5, ability, power; fitness. See Bp. 29, 4; 54, 46; 16, 17. 47. — ದಕ್ಷ ಪಡೆ. -ಪಡಿ. To obtain power or fitness (Cpr. 1, 65).

ದಕ್ಷಕನ್ಯೆ dakṣa-kanyĕ. Durgâ. (My.).

ದಕ್ಷತೆ dakṣatĕ. Dexterity, cleverness, ability (Cpr. 4, 17; My.).

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ dakṣa-brahma. = ದಕ್ಷ No. 2. (G. 28. 168. 225; My.).

ದಕ್ಷಮಖಕ್ಷಯ dakṣa-makha-kṣhaya. Śiva (Bp. 27, 32; 61, 93).

ದಕ್ಷಾಧ್ವರಧ್ವಂಸಕೃತ್ dakṣa-adhvara-dhvaṁsa-kṛit. Śiva.

ದಕ್ಷಾರಿ dakṣa-ari. Vîrabhadra (Mr. 15).

ದಕ್ಷಿಣ dakṣiṇa. = ದಕ್ಕಿಣ. *Right, not left.* 2, *straightforward, candid, sincere, upright.* 3, dexterous, skilful, able. 4, the right side; the right. 5, *the south, the country of the south, the Dekhan.*

ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ dakṣiṇa-dhruva. The south-pole (B. 4, 64; My.).

ದಕ್ಷಿಣಪತಿ dakṣiṇa-pati. Yama (Bp. 24, 37).

ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗ dakṣiṇa-mârga. A rhetorical way found in the southern country (Kâvy. III, 1, A, 24).

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ dakṣiṇa-stha. *A charioteer*, as standing on the right of his master.

ದಕ್ಷಿಣಾಗತಿ dakṣiṇâ-gati. = ದಕ್ಷಿಣಾಯನ. (Sl. 41).

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ dakṣiṇa-agni. *A kind of sacrificial fire, that which is taken from the domestic fire and is placed towards the south.*

ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ dakṣiṇâ-mûrti. A N. of Śiva (Rśv. 3, 103).

ದಕ್ಷಿಣಾಯನ dakṣiṇa-ayana. The sun's progress south of the equator, the winter's solstice (Sl. 41. 478; My.; B. 5, 306).

ದಕ್ಷಿಣಾಯಾತ್ರೆ dakṣiṇâ-yâtrĕ. Wandering about for alms (money) or fees. See Prv. s. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ.

ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್ dakṣiṇa-arus. *Wounded on the right side.*

ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹ dakṣiṇâ-arha. *Meriting a fee or present.*

ದಕ್ಷಿಣಾಶಾಪತಿ dakṣiṇa-âśâ-pati. The lord of the southern quarter: *Yama.*

ದಕ್ಷಿಣೀಯ dakṣiṇîya. *Meriting a fee or present.*

ದಕ್ಷಿಣೆ dakṣiṇĕ. = ದಮಣಾ, ದಮ್ಮಣಾ. *The south.* 2, *presents (money) or fees given to Brâhmaṇas.* 3, fees or gifts in general; a fee, a gift. 4, property acquired by taking presents (money) or fees. See Bp. 39, 15; 43, 68; J. 2, 25; 6, 46; Prvs. s. ಪಕ್ಷ, ಭೂಮಿ, ಮಾಡೀ ಸದ.

ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಮ dakṣiṇa-îrma. *Wounded on the right side.*

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ dakṣiṇa-uttara. Situated on the right and left; lying, or turned, to the south and north. (My.).

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವೃತ್ತ dakṣiṇôttara-vṛitta. The meridian line. (My.).

ದಖಣಾ dakhaṇâ. Tbh. of ದಕ್ಷಿಣೆ. The upper Dekhan (My.).

ದಖಣಿ dakhaṇi. = ದಖಣಿ. The Hindusthânî language (My.).

ದಖಣಿ dakhaṇi. = ದಖಣೆ. (My.).

ದಖ್ಖಣಾ dakhkhaṇâ. = ದಖಣಾ. (My.).

ದಖ್ಖಾದಖ್ಖಿ dakhkhâdakhkhi. = ದೆಖ್ಖಾದೆಖ್ಖಿ, q. v.

ದಗ daga. = ಧಗ, q. v. (My.; *cf.* ಬಾಗ 1).

ದಗಡಿ dagaḍi. (= ದಕ್ಕಿ). A rude, dissolute or licentious female (My.; Mhr., H. ಛಾಗನ, a gallant). ಬಾಗಡ ಅವಳೆ ದಗಡೀ ಮಗಳಿಗೆ ಆಗಬೇಕೆ (Prv.). See Prvs. s. ಆಗಡಾಜಿಕ and ನೆಗಡ.

ದಗದ dagada. Work (ತೆಲುಗ, S. Mhr. at Gaḷigaḷi).

ದಗಲ್ dagal. ದಗಲು. = ತಗಲು, ತಗುಲು. Trick, fraud (My.; Mhr., H. ದಗಲ). — ದಗಲ್ಬಾಜಿ. Roguery (My.; Mhr., H.). 2, a knave, a dishonest person, an idle talker (My.; H., Mhr. ದಗಲ್ಬಾಜ). — ದಗಲ್ಬಾಜಿತನ. = ದಗಲ್ಬಾಜಿ No. 1. (My.).

ದಗಲೆ dagalĕ. = ದಗಲೆ. Tbh. of ಜಗರ or ಜಗಲು. Armour, mail, a coat of mail (ಸಕ್ಷಾಪ, ಸನ್ನಹ Śmd. 348; ಕಡಪ, ದಂಕಸ, ದರ್ಮ Kr.; ಜವಳಿ, ಮೊಸರು Śm. 93; Mhr. ದಗಲೇ; My., Tĕ.); a wide jacket or coat (My.).

ದಗಾ dagā. = ದಗೆ 1, etc. (My.).

ದಗಾಕೋರ dagā-khôra. A dishonest man, a knave (My.; Mhr., H. ದಗೇಖೋರ).

ದಗಾಕೋರತನ dagākhôratana. Bamboozling, deceiving (My.).

ದಗಾಬಾಜಿ dagā-bāji. = ದಗಲ್ಬಾಜಿ No. 2. (My.; Mhr., H. ದಗೇಬಾಜ).

ದಗೆ dagĕ. 1. = ದಗೆ 1, (ತಕ್ಕಾ), ದಗಾ. Deceit, fraud (My.; Mhr., H.). ದಗೆಮಿಣ್ಣುದನು ಹಗೆಯೇ ಸರಿ (Prv.).

ದಗೆ dagĕ. 2. = (ದಗ), ದಗೆ 2. Heat, glow, etc. (My.; Mhr. ಧಗ).

ದಗೆಲೆ dagĕlĕ. = ದಗಲೆ. ದಗೆಲೆಯು ತೊಟ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿದ್ದವನು (ದಮಾರತ Nr.).

ದಗ್ಗನೆ daggane. With a blaze. — ದಗ್ಗನೆ ಉರಿ. To burn blazingly or brightly (My.).

ದಗ್ಧ dagdha. *Burnt;* scorched; blasted; dry (ದಪ್ಪ, ಸುಮುಖದು Kn. 133); inauspicious. 2, free from doubt, certain (ಅನಂಶಯ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು 133).

ದಗ್ಧಹಸ್ತ dagdha-hasta. An unfortunate or luckless man (My.; Mhr.).

ದಗ್ಧಿಕೆ dagdhikĕ. *Scorched rice.*

ದಘ್ನ daghna. Reaching to, as high as. See ಮಾನು-.

ದಂಗುಳಿ daṅguḷi. N. See ಎಳೆಯು-. — ದಂಗುಳಿಮಾರ. N. See ಎಳೆಯು-.

ದಂಗೆ daṅgĕ. = ದಂಗೆ. Tumult and confusion, as of a mutiny or an insurrection (My.; Mhr., H. ದಂಗಾ); outrageous anger (Mhr., H.); bullying, dunning (My.; Tĕ.). — ದಂಗೆ ಏಳು. To become tumultuous or rebellious (My.).

ದಂಗೆಕೋರ daṅgĕ-gāra. = ದಂಗೆಗಾರ. A man who raises a tumult or uproar; a tumultuous or rebellious man (My.).

ದಚ್ಚಿ daccĕi. One half of a split tamarind seed (My.). — ದಚ್ಚಿಮಣೆ. A kind of backgammon played by children with four daccĕis (My.).

ದಂಟಿ daṇṭĕi. = ದಂಡಿಕೆ, q. v.

ದಟಿಕ daṭika. Strait, narrow, crowded (Mhr. ದಾಟಿಣೇ, to thicken; to be crowded; etc.). ದಟಿಕವಾಸ್ಥ ಜಾಗಾ (ಸಂಕಟ Cb.).

ದಟ್ಟ daṭṭa. (=ದಟ್ಟು 2). The state of being thick, stout, robust, close, crowded together, clustered together, thick-set, or dense (ಅವಿರಳ, ಬಹಳ, ಘನ, ಸಾಕ್ಷ Mr. 430; ಸಾಕ್ಷ, ೨ದ Kn. 6, o. r. ದಟ್ಟಿಸು; ಘನ, ಸಾಕ್ಷ 15; My.; Tĕ.; Mhr. ದಾಟ; *cf.* ತದಿ 1, ದಡಿ 1; Tĕ. ತಡಮ, ತಮುಮು, close, thick; *cf.* ತಣ್ಣ). ದಟ್ಟಮೂಡುಮು (ಘನ, ಸಿರಸ್ಕರ, ಸಾಕ್ಷ Nr.). ದಟ್ಟಮಾಗಿ ಕ್ರಮಮುಮಾಗಿ ಇಪ್ಪಾತನು (ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಸ್ಪಿಗ್ಧ, ಮೃದುವ Nr.). ಆಲದ ಸೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ (B. 2, 22; 3, 36; My.). ರಸವ ದಟ್ಟವಾಗುವ ತನಕ (3, 46; My.). ಹಲವು ನೆಲದ ಪತ್ತರ ದಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ (4, 60; My.). ದಟ್ಟವಾದ ಪದುಳುಗಳು (4, 205; My.). ಪದುಳು or ಬೆಳೆ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ (My.). 2, quilted rags, a quilt (My.; Tĕ. ದಟ್ಟಿ, coarse linen). — ದಟ್ಟ ಕೂದಲು. Thick, bushy hair (B. 3, 74; My.). — ದಟ್ಟಗೂದಲು. = ದಟ್ಟಕೂದಲು. (B. 3, 84; My.). — ದಟ್ಟಸ್ಥಿಕೆ. -ತನ. Stoutness, robustness, or vigour to be removed, to get feeble, fatigued or tired (ತನೆ ಲೆ. II, 34; o. rs. ಸಿಟ್ಟಿಸ್ಥಿಕೆಮಾಡು = ಪಣೆಮಡು I, 19; ಕಟ್ಟಿಸ್ಥಿಕೆಮಾಡು = ಪಣೆಮಡು Ka.). — ದಟ್ಟಕಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Śmd. 212). A thick, etc. creeper. — ದಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To become thick, etc. (My.; ದುಷ್ಟಿಸು G.). ದಟ್ಟಾದಟ್ಟ (ವೀರಣ G.).

ದಟ್ಟಗೆ daṭṭagĕ. = ದಟ್ಟನೆ. In a thick-set manner, densely, in large numbers (Bh. 6, 8, 12); thickness, etc. ಪದುಳು ದಟ್ಟಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು (My.). ದಟ್ಟಗಾದ ದಪ್ಪ (My.). ದಟ್ಟಗಾದ ಅಕ್ಷರಲಿ (My.).

ದಟ್ಟಣಿಸು daṭṭaṇisu. To be crowded together, etc. (ಇಟ್ಟಣಿಸು, ಗುದ್ದಾಗು G.).

ದಟ್ಟಣೆ daṭṭaṇĕ. The state of being thick, crowded together, close, etc. (ಆಟ್ಟಳಿ, ಇಟ್ಟಣೆ G.; Tĕ. ದಟ್ಟಣೆ; Mhr. ದಾಟಣ, ದಾಟಣೀ); a crowd (B. 3, 79); a noisy, troublesome throng (Bp. 8, 50; 37, 47; Bh. 2, 2, 113; 2, 3, 44; 7, 15, 51).

ದಟ್ಟನೆ daṭṭanĕ. = ದಟ್ಟಗೆ, ದಟ್ಟಾನೆ. (My.).

ದಟ್ಟನ್ನ daṭṭa-anna. Thick, dense, etc. (My.). ದಟ್ಟನ್ನ ಪಡೆ (B. 4, 61).

ದಟ್ಟಯಿಸು daṭṭayisu. = ದಟ್ಟಯಿಸು. To grow thick, dense, close, to assemble in large numbers, etc. (Gr. 4, 76. 81. 111. 131; Rām. 6, 50, 5). ದಟ್ಟಯಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಅಕ್ಷತಮಸ್ Nr.).

ದಟ್ಟಯಿಸು daṭṭayisu. = ದಟ್ಟಯಿಸು, ದಟ್ಟಿಸು 1. (ಅತಿಸಾಕ್ಷ್ಯ ಘ Bhn. 25). ದಟ್ಟಯಿಸುವ ತದಾಸ್ಥ (Bp. 3, 30).

ದಟ್ಟಾನೆ daṭṭānĕ. = ದಟ್ಟನೆ. (My.).

ದಟ್ಟಿ daṭṭi. A waist-band; a sash; a zone (ಕಾರಸನೆ Sl. 279; My.; Tĕ.; Sk. ಧಟೀ old cloth; a piece of cloth worn over the privities; ಧಟಿನಿ, a cotton cloth or string fastened round the loins; Mhr. ದಾಟೀ tightness). ಉಟ್ಟ ದಟ್ಟಿ ಎದ್ದು ಮಾಸಿದೆ! (B. 1, 6). ದಟ್ಟಿದ್ಯಾಕಾರ ಮಾನ, ಸಿಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ (Prv.). ಸಮಗಿರೋಳು ಸಮಲ ಗಾಂಧೆರದ ಕಾಣಿಸ ದಟ್ಟಿ ಮೆಟ್ಟಿಯೆ ಸಮುವಸೀಳು (Rāghś. 17, 64). See ಕೆಸ್ಪಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಳ-, ಬರ್ಮಾಳ-; Prv. s. ಧರ್ಮ.

ದಟ್ಟಿತು daṭṭitu. = ದಟ್ಟಿತ್ತು (Śmd. 96). That is thick, etc. Plural ದಟ್ಟಿದುವು (120).

ದಟ್ಟಿತ್ತು daṭṭittu. = ದಟ್ಟಿತು, q. v. (ತದ, ಸಾಕ್ಷ Kn. 6, o. r. ದಟ್ಟು).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. 1. = ದಟ್ಟಯಿಸು. etc. (J. 7, 5; 8, 26).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. 2. = ದಡಿಸು. To rub out, as the writing on a sand-board or slate, to obliterate (My.; *cf.* ತೊಡಿಸು 2).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. To scold, to menace, to intimidate (Mhr. ದಮಾವಣೇ, to menace; to intimidate; ದಮ್ಮಾ, ದಮ್ಕಾ, a scolding). See Bp. 11, 3; 14, 18; 38, 75; Rām. 3, 8, 10; Bh. 2, 2, 105; 4, 2, 65; J. 9, 18; 11, 28.

ದಟ್ಟು daṭṭu. 1. Stumbling, tripping (M. ತೆಡ್ಡು, to slip, stumble, mistake, err, fall, *cf.* ತಪ್ಪು; Tu. ದಟ್ಟುನಿ, to stumble). — ದಟ್ಟುಣಿ. -ಆಟ. A tottering, toddling, waddling step (My.; Tē.; B. 1, 25; Čpr. 3, 48; Abh. P. 3, 126; Grj. 3, 74. 77; Bp. 3, 40; Rāv. 4, 72; J. 19, 50; 28, 18).

ದಟ್ಟು daṭṭu. 2. (= ದಟ್ಟಿ). A mass (Bh. 1, 10, 2); a crowd, a host, an army (ದಟ Čt. II, 69; J. 8, 26; 22, 3; Mhr. ದಾಟೀ; *cf.* ತಟ್ಟಣ, ಧಟ್ಟು).

ದಡ daḍa. 1. An imitative sound, indicating the rattling of thunder, the clattering of the contact of vessels, of window-shutters, etc., the gushing of water, the pattering of feet in running, and the tumbling of buildings. — ದಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. To run or walk with a pattering noise (in busy preparations, My.). — ದಡಗಡೆತ. -ಕಡೆತ. Running or walking about with a pattering noise (My.). — ದಡ ದಡ. rep. (My.; M. ತಡದಡೆ; T. ತಿಡುದಿಡು; Mhr. ಧಡ ಧಡ, ದಡದಡ, ಧಡಾಧಡ). — ದಡ ದಡನೆ. With the sound of ದಡ ದಡ. (My.). ದಡ ದಡನೆ ಕದವಂ ಹಾಕಿ ಪೆಗೆಯಲು (Bp. 43, 47). — ದಡ ದಿಮ. dupl. An exclamation (of noise, Rām. 6, 19, 25). — ದಡ ಬಡ. = ದಡ ದಡ. (My.). — ದಡ ಬಡಲು. The noise of rattling thunder, etc. (My.).

ದಡ daḍa. 2. An imitating sound, indicating trembling, quivering, palpitation, agitation or hurry (Tē. ದಡ; *cf.* ಗಡ 2, ಜಲ್, ತಡ 3). — ದಡ ದಡ. rep. (My.; Tē. ದಡದಡ; Mhr. ಧಡಧಡ, ಧಡಧಡ). ದಡ ದಡ ಓದುತ್ತಾನೆ (My.). — ದಡ ದಡನೆ. In hurry and flurry (when reading, My.); disquietly, restlessly (in weltering on the ground from grief, My.). — ದಡ ದಡಿ. Rapidity and animation of action; hurry and flurry; hurry-skurry; tremblingly, etc. (Rāv. 6, 33). — ದಡದಡಿಸು. To tremble, etc. (Grj. 6, 8; 7, 12; Bh. 7, 7, 62; Rāv. 8, after 82). — ದಡ ಬಡ. = ದಡ ದಡ. (Mhr. ದಡಧಡ). ದಡ ಬಡ ದೂತಾಡು, to speak rapidly (My.). — ದಡ ಬಡನೆ. In hurry and flurry, quickly. ದಡ ಬಡನೆ ಓದು, ದಡ ಬಡನೆ ದೂತಾಡು (My.).

ದಡ daḍa. Tbh. of ತಡಿ. A bank, a shore (ಕುಟ್ಟ, ಕೂಲ Kn. 42; ತಡಿ 51; ಪ್ರದೂಣ, ತಡಿ 139; ಕೂಲ, ತೀರ, ತಡಿ, etc. Sk. 82; My.). ಎರಡು ದಡ (ದಾರಾವಾರ Nr.). ಸಮುದ್ರದ ದಡ (ಸಮುದ್ರ ತಡಿ Kn. 132). ಧವಧಳ್ಳಿದ್ದ ದುರಕ್ಕೆ ಆಡಿಯೇ? (Prv.). See Sk. 82. 423. 351.

ದಡಕು daḍaku. = ದಡೆ 1, (ದಬಕು). A sound used to imitate the clattering of the contact of vessels (My.). — ದಡಕು ದಡಕು. rep. (My.).

ದಡಗ daḍaga. N. of some villages (My.).

ದಡಮ್ಮಡಿಕೆ daḍa-m-paḍikĕ. Impetuousness, force (My.). See Prv. s. ಒದಮ್ಮಡಿಕೆ.

ದಡಲ್ daḍal. = ದಡಾರ್, ದಡುಂ. A sound imitating that which is produced when anything falls with force into water (My.).

ದಡಾಣಿ daḍāṇi. = ದಡಾಲಿ. A very stout woman (My.; see ದಟ್ಟು & ದಡಿ 1).

ದಡಾರ್ daḍār. = ದಡಲ್, etc. (My.). — ದಡಾರನೆ. With the sound of daḍār (My.).

ದಡಾವ daḍāva. (Tbh. of ದಡ್ಡು). Measles (My.; Mhr. ದಡವ, herpetic eruptions). See ಗೋವಣಿ.

ದಡಾಲಿ daḍāli. = ದಡಾಣಿ. (My.).

ದಡಿ daḍi. 1. = ಪಡಿ 1, etc., ದಣ್ಣೆ 3. A staff; a cudgel (ಕೈಗದ, ಲಗುಡ, ದಣ್ಣು, etc. Mr. 442; My.); the penis (My.). ದಡಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ದುಡದೀ ಬಡಿಲಿಕ್ಕೆ? (Prv.). See ಕುಡಿ-, ಕುಡಿ-, Bp. 29, 17; 57, 36; Bh. 8, 23, 4; Prv. s. ಮೊಗಂ 1. — ದಡಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Yama (ಅಷ್ಟಕ, ಜಪ, ಆಪ, ದಡ್ಡು, etc. Śm. 12). — ದಡಿಯ. -ಆ 3. A club-like, very stout man (My.). — ದಡಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 9, 46).

ದಡಿ daḍi. 2. = ಪಡಿ 3. (Bh. 6, 4, 140).

ದಡಿ daḍi. The border of a cloth (B. 3, 102; Mhr. ಧಡಿ).

ದಡಿಗ daḍiga. A man who bears a club (Čpr. 5, 75; Rām. 5, 8, 39; Č. Bp. 47, 14).

ದಡಿಸು daḍisu. = ಪಟ್ಟಿಸು 2. (My.; Mhr. ಧಡ, letters traced on the sand-board in instructing children to write or read).

ದಡುಂ daḍuṁ. = ದಲೆಲ್, etc. (My.).

ದಡುಮು daḍumu. Thickness, stoutness (T. ತಡಿಪ್ಪು). — ದಡುಮು. -ಆ 3. A very stout man (My.). — ದಡುಮು. A very stout woman (My.).

ದಟ್ಟಿ daḍṭi. Of close texture, thick and heavy, as cloth (My.; Mhr. ಧಡದಡೀತ, ಧಡೋತೀತ). 2, respectability; wealth (My.).

ದಡೆ daḍĕ. = ದಡೆಯ. A weight of ten sērs and equivalent to the fourth of a maund (My.; Mhr., H. ಧಡಾ; Tē.). ಬಲ್ಲವಪ್ಪ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ದಡೆ ಪಾಲ್ಕುಳ್ಳೆ ದೂರ (Prv.). 2, a weight put into the opposite side to counterbalance the receiving vessel (Mhr. ಧಡಾ, ಧಡೀ; My.; Tē.; T. ತಡ್ಡೆ, ತಡ್ಡೆಮು; M. ತಡಮು). — ದಡೆ ಕಟ್ಟು. To produce equipoise (My.).

ದಡೆಯ daḍĕya. = ದಡೆ No. 1. (My., also ದಡಮು). — ದಡೆಯ ರೋಗ. Cholera (S. Mhr. in Gulēdgudḍa).

ದಡ್ಡಿ daḍḍa. 1. = ಜಡ್ಡಿ, (ದಣ್ಣೆ). Closeness; union. 2, a compound or double consonant (ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ Čt. II, 24). — ದಡ್ಡಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ದಡ್ಡ No. 2. (Čh.; Śm. 35; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ, ಒತ್ತಿನ ಅಕ್ಷರ Cm.).

ದಡ್ಡಿ daḍḍa. 2. A blockhead, a stupid, doltish, ignorant man (My.; ಎಡಗ G.; B. 1, 4; *cf.* ದಮ್ಮಿ; Tbh. ಜಡ್ಡು; Mhr. ಧಡ್ಡ, rude, rough). ದಡ್ಡನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟನೆಕ್ಕರೆ ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಬಾಣಾ ಆದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ದಡ್ಡತೆಲಸ. The business of a stupid man, *i. e.* a stupid business (My.). — ದಡ್ಡಗುಣ. A dull nature (ತಮಸ್ಸು, ತಾಮಸ G.; My.). — ದಡ್ಡಪಾಂಡವ. The stupid Krishṇa: a blockhead (My.). — ದಡ್ಡಬುದ್ಧಿ. A dull understanding (My.). — ದಡ್ಡಮಗ. A stupid, ignorant son (My.; B. 1, 4). — ದಡ್ಡಳು. A stupid female (ದುಗ್ಧೆ G.; My.).

ದಡ್ಡತನ daḍḍatana. Stupidity; ignorance (My.; ಮೋಹ G.).

ದಡ್ಡಸ daḍḍasa. The drum of a Dōmba (ಡೊಮ್ಮ ದಪ್ಪಿ Śmd. II; Kk. 76).

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. 1. = ದಡ್ಡಿ. A stupid female (S. Mhr.).

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. 2. = ಪಡಿಕೆ, etc. A tatty, a screen (My.); a curtain (ಜವನಿಕೆ Čt. II, 24). 2, what screens or

encloses: a cage (ದಂಜರ Ct. I, 11; but *cf.* ಪಕ್ಷರ). 3, the flat roof of a house (ಮಾಳಿಗೆ Ct. II, 38; Kk. 46; ಕೈ.). See ಬಚ್ಚಾಳ-.

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. 3. = ಪೊಡ್ಡಿ. A stable, etc. (B. 2, 45; 4, 144).

ದಡ್ಡು daḍḍu. 1. An imitative sound. — ದಡ್ಡು ದಡ್ಡು. The sound of pounding by means of an ôte (My.), that of knocking at a door with the fist (My.).

ದಡ್ಡು daḍḍu. 2. = ಪಡ್ಡು 1, q. v.

ದಡ್ಡೆ daḍḍe. = ದಡ್ಡಿ 1. (My.).

ದಡ್ಡೆಯು daḍḍeya. Tbh. of ಬಾರ್ಯ. — ದಡ್ಡೆಯುಪ್ಪೀಗು. -ಪೋಗು. To become hard or unfeeling (Cpr. 7, 67).

ದಡ್ರಂಜೆ daḍraṁje. = ದಡ್ರುಂಜೆ, ದಣ್ಪುಂಜೆ, ದುಪ್ರುಂಜೆ. A profligate woman (ಬಾಣ, Aತಗೆ Śmd. II; Śm. 75; Kk. 91; o. rs. ದಪ್ರುಂಜೆ, ದಣ್ಪುಂಜೆ, ದುಪ್ರುಂಜೆ).

ದಡ್ರುಂಜೆ daḍruṁje. = ದಡ್ರಂಜೆ, q. v.

ದಡ್ daḍ. 1. = ಟಡ್, etc., ಧಗ, ದಣ 1, ದಣಲ್. An imitative sound. — ದಡ್ ದಡ್ rep. The sound of a gong (My.).

ದಡ್ daḍ. 2. A sound to imitate that of burning fiercely. — ದಡ್ ದಡ್. rep. (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಧನಧನಾಟ, ಧಡಂಗನಾಟ).

ದಣ daṇa. 1. = ದಡ 1. — ದಣ ದಣ. = ದಡ್ ದಡ್. (My.).

ದಣ daṇa. 2. = ದಣು 1, ದಣಿದು. P. p. of ದಣಿ, in ದಣ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 5, 126. 220). ಬೇಸಿಯಿಸ್ಸ ದಣ ಕೊಣ್ಣದ (ಗ್ಲಾ ಕ G.).

ದಣಲ್ daṇal. = ದಡ 1, etc. (My.; Tu.).

ದಣವು daṇavu. = ದಣಪು, ದಣು 2, ದಣುವು. Fatigue (My.; ಗಾಳ, ಪ್ರಯಾಸ, ವ್ಯಾಯಾಮ G.; B. 5, 231). — ದಣವಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. To quench fatigue, to rest, to take rest (C.; B. 4, 14).

ದಣಾಯಕ daṇâyaka. = ದಣ್ಣಾಯಕ. (My.).

ದಣಾವಟ್ಟಿ daṇâvaṭṭi. (= ಧನುವಟ್ಟಿ). One of the feats of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ದಣಿ daṇi. (= ಧನಿ 1). To grow fatigued or tired (ದುಡ್ಡಿಸು, q. v.; My.; B. 2, 13; 3, 71; Bh. 2, 4, 12; J. 4, 43; *cf.* ದಳಿ 1). ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ದುಡುದೇ ಧಾತ (Prv.). 2, to be satisfied or satiated (Bp. 5, 57; 29, 17; J. 3, 10. 12; 5, 35. 48; My.). ಕಣ್ಣು ದಣಿದಿಮೋ? ಉಣ್ಣು ದಣಿದ ದುಃ? (Prv.).

ದಣಿ daṇi. (ಧನಿ). Tbh. of ಧನಿ. A master, an owner (My.; B. 4, 170; B. 5, 85; Dp. 54, 1). ದಣಿಲ್ ಪೇದಿಂಪು, ಬಯಸೀ ದೂರ ಬಾಪು (Prv.).

ದಣಿತನ daṇitana. Mastership, proprietorship (My.).

ದಣಿಪು daṇipu. = ದಣಿಪ್ಪು, ದಳಿಪ್ಪು. A woman's cloth, sîre (Bp. 14, 5); cloth or raiment in general (Bh. 4, 8, 12).

ದಣಿಂಬ daṇiṁba. = ದಣಿಪು, etc. (V. 9, after 71).

ದಣಿವು daṇivu. = ದಣವು, etc. Fatigue (My.). 2, satisfaction, satiety, sufficiency (My.). ಪೋಪ ದ ದಣಿವು (ದಂಯಾಪ್ತ, *i. e.* ದರ್ಯಾಪ್ತ, ಉದರಪ್ತ Mr. 220).

ದಣಿಸು daṇisu. To cause to grow fatigued or tired (My.; ಶ್ರಮಗೊಳಿಸು G.). 2, to satisfy (My., ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು G.; J. 2, 25; 16, 30; 31, 60; 34, 34).

ದಣು daṇu. 1. = ದಣ 2, etc., in ದಣು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ದಣು daṇu. 2. = ದಣವು, etc. (My.). ದಣು ದಟ್ಟಿದರು ಪೆಣ ವಾದರೂ ಮೊಣಕೇ? (Prv.).

ದಣುವು daṇuvu. = ದಣವು, etc. (My.; B. 3, 26. 55). — ದ ಣುವಾಗು. -ಆಗು. Fatigue to be originated or come to or over (B. 4, 134; My.). — ದಣುವಾಱಿಸು. = ದಣವಾಱಿಸು. (B. 4, 134. 155. 176). — ದಣುವಾಡು. -ಆಡು. Fatigue to be quenched or go (B. 2, 13; My.).

ದಣ್ಪಿ daṇpi. = ದಗಡಿ. A harlot. ಒಣ್ಪೆ ದೂಪೆ, ತಣ್ಪೆ ತೀರ ಸಿದರೂ (although the gallant etc.) ದಣ್ಪೆ ಕೋಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (to beat him, Prv.).

ದಣ್ಪು daṇpu. A stalk (My.; Tu.; Tē.; T., M. ತಣ್ಪು; see s. ತಟ್ಟೆ 3; *cf.* ದಣ್ಣಿ). ಜೋಳದ ದಣ್ಪು (B. 3, 47). ತಾವರೆಯ ದಣ್ಪು (ಪ್ರಕಾಣ, ಮೃಣಾಲ Nn. 60). ಸೂರಣದ ದಣ್ಪು (ತಾದ್ Śmd. I). ತಾವರೆ ಕೆಯ್ಯಿಲೆ ಮುಣ್ಡಾದಪುಗಳ ದಣ್ಪು (ಧಾಲ Sl. 96). ಮುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದಪುಗಳ ದಣ್ಪು (ಧಾರಿ, ಧಾಲ 308). ತರಕಾರಿಯ ದಣ್ಪು (ಅದದ್ದು, ಕಲದ್ದು 310). ದಣ್ಪು ಮುಖ'ದರೆ ಕಣ್ಣಾವೀಕೇ? (Prv.).

ದಣ್ಪಿ daṇḍa. = ದಣ್ಪು, ಮಾಡೆ 1, ಮಾಣ್ಡ. *A stick, a staff, a rod;* a pole; a cudgel (ಕೋಲ್ Śm. 106); *a kind of weapon.* 2, a churning stick (ಮುಪ್ಪಡ, ಅದದ್ದು Nn. 127; ಅದದ ಕೋಲ್ Mr. 525). 3, *a stalk; a stem (cf.* ದಣ್ಪು). 4, a stick for striking the cords of a lute, for beating a drum, etc. (ವಾದ್ಯಕೋಲು, ವಾದನದ ಕುದುರು 127; ಪಡಿಯ ಕುದುರು 525). 5, the penis (ಅದದಾನ 127; 525; *cf.* ದಡಿ 1). 6, the oar of a boat. 7, a staff or pole as a measure of length, 4 hastas or 96 finger-breadths. ಎರಡು ಕೋಲಾಗೆ ದಣ್ಣವು ನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 325). 8, an arm or leg. 9, a particular appearance in the sky similar to a staff or rod. 10, a staff or sceptre; the rod as a symbol of judicial authority and punishment. 11, *punishment;* a fine, a mulct (ಅದ ಪರಣೆ 525); imprisonment. 12, one of the *caturôpâyas:* open attack (ಉದಾಯ 525); ಕೆಟ್ಟ ಸಲೊಪಡ್ಡುವ್ವಿದೆ ದಣ್ಣ ಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267); violence. 13, capital punishment (ಕೆಟ್ಟೀದಾ ದು, ಕಡೆಯು ಉದಾಯ, o. r. ಕೊಲುವಂ, 127). 14, punishment personified: Yama (ಅಕ್ಕಳ, ದುಡು 127; ಅಕ್ಕಳ 525). 15, *a form of military array: a long line or column of troops.* 16, an army, a military force (ಪಡೆ, ಸೇನೆ 127; ಪಡೆ 525; *cf.* ದಟ್ಟಿ 2). 17, an improper, useless act (ಅವಕ್ಕತ್ತ, ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ 127); pride. 18, *Daṇḍa, one of the three attendants of the sun.* 19, jaggory (probably in the shape of rods, ಗುಡ, ಬೆಲ್ಲ 127; ಗುಡ 525).—ಕಳ್ಳ ಮೊಳ್ಳ ದುಸಿಗೆ ಎನ್ನೆ ದಣ್ಣ.— ದಣ್ಣ ಬೀಳ್ದ ದುಟ್ಟಿಗೋಲು ಬೀಳ್ದ. —ದಣ್ಣಾ ತೆತ್ತದಪೂ ಉಣ್ಣು ಪೇಳ ದಪೂ ಒಪ್ಪೆ? (Prvs.). — ದಣ್ಣ ಕಟ್ಟು. To set a fine on (My.). ಅದನಿಗೆ ದಣ್ಣಾ ಕಟ್ಟಿ (B. 3, 13). — ದಣ್ಣ ಕೊಡು. To pay a fine (My.; B. 5, 84. 300). See Prv. s. ಪಿಣ್ಣಾ. — ದಣ್ಣ ಬೀಡು. A fine to be imposed upon (My.). ದಣ್ಣ ಪಿಡ್ದರೆ ದುಗ್ಗೆ? ಗೊದರೆ ದುಗೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಪರ.

ದಣ್ಣಕ daṇḍaka. *N. of a trilla* (Ch.; ದುಟ್ಟಿ ಬಾಪ ಪದದ ಸುತ್ತ Mr. 85). 2, a pole (ಗಜ, ನ್ಯಘ್ಟ 288). 3, N. of a forest-district in the Dekhan (Abh. P. 15, after 23). 4, N. of a man (Abh. P. 9, after 15).

ದಂಡಗ daṇḍaga. = ದಂಡಿಗ, ದಂಡಿಗೆ. A pole set horizontally in the corner of a room and used as a shelf (My.). See ಮೂಲೆ-.

ದಂಡನೆ daṇḍane. = ದಂಡನೆ. Tbh. of ದಂಡನ. (My.; ಕಾರನೆ, ಯಾತನೆ Illā.; Mr. 392; Abh. P. 9, after 15; ಶಾಸ್ತಿ G.; B. 5, 188). See Prv. s. ಧಾರಾಳ.

ದಂಡಧರ daṇḍa-dhara. A staff-bearer; a king; a magistrate; *Yama;* a porter.

ದಂಡನ daṇḍana. = ದಂಡನೆ. Beating, punishing, chastising, inflicting punishment; torment, the pains of hell.

ದಂಡನಾಥ daṇḍa-nātha. The leader of an army, a general (ಅನೀಕಸ್ಥ, ಪಡುವಣಿ Mr. 269); a judge, a magistrate; a head police-officer. See Bp. 4, 13; 57, 83; 59, 27; ಪಡಿಕ್ಕಾರ್.

ದಂಡನಾಯಕ daṇḍa-nāyaka. = ದಂಡನಾಥ, ದಂಡಾಯಕ. (ಸೇನಾನಿ, ಸಾಮಂತೀಪತಿ, etc. Illā.). See Bp. 57, 87; 58, 66; 59, 48.

ದಂಡನೀತಿ daṇḍa-nīti. Application of the rod, administration of justice. 2, the system of civil and military administration taught by Chāṇakya and others. 3, *logical philosophy, ethics, system of morals.*

ದಂಡನೆ daṇḍane. = ದಂಡನೆ. (My.; B. 5, 9; Bp. 61, 35).

ದಂಡಪಾಣಿ daṇḍa-pāṇi. Staff-handed. 2, Yama (Mr. 49). 3, a mace-bearer, a peon or ōlēkāra; see ಪಡಿಕ್ಕಾರ್; Bp. 24, 30.

ದಂಡಪಾರುಷ್ಯ daṇḍa-pārushya. Actual violence; cruel or harsh infliction of punishment. (R.).

ದಂಡಪ್ರಣಮ daṇḍa-praṇama. A prostration of the body, at which the body so-to-say lies as straight as a stick (Bp. 25, 35; 28, 61). See ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ದಂಡಪ್ರಣಾಮ daṇḍa-praṇāma. = ದಂಡಪ್ರಣಮ. (Bp. 2, 21. 50; 7, 18; 46, 63).

ದಂಡಮಧ್ಯ daṇḍa-madhya. The midmost or central rod, the tongue of a balance. See ತುಲಾ.

ದಂಡಯಾತ್ರೆ daṇḍa-yātre. A line-procession: a solemn or festive procession in state or with attendants, especially a bridal procession. 2, warlike expedition, conquest of a region. (My.).

ದಂಡರತ್ನ daṇḍa-ratna. An excellent daṇḍa or kind of weapon (Cpr. 6, after 106).

ದಂಡವತ daṇḍa-vat. Having a stick; like a stick. 2, = ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಾಮ (Mhr.).

ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಾಮ daṇḍavat-praṇāma. = ದಂಡಪ್ರಣಾಮ. (My.).

ದಂಡವಿಷ್ಕಂಭ daṇḍa-vishkambha. *A post or a stake to which is fastened the string that works the churning-stick.*

ದಂಡಹಸ್ತ daṇḍa-hasta. = ದಂಡಪಾಣಿ. (Sk.; R.).

ದಂಡಾಜೀವಕ daṇḍa-ājīvaka. A staff-beggar: a Brahmachāri or an ascetic who uses the staff that distinguishes him as such a one, merely to get a livelihood: a hypocrite, a deceiver (ಮೂಯಿಳ, etc., ಮೂಯಿಗೆಯ್ಮಂ Mr. 227).

ದಂಡಾಧಿಪ daṇḍa-adhipa. = ದಂಡನಾಥ. (Bp. 37, 70).

ದಂಡಾಧೀಶ್ವರ daṇḍa-adhīśvara. = ದಂಡಾಧಿಪ. (Bp. 36, 1).

ದಂಡಾನ್ವಯ daṇḍa-anvaya. Line-drift or tenor: paraphrase (My.).

ದಂಡಾಸನ daṇḍa-āsana. *A kind of arrow* (or of bow, ತೀರಿ, ಪಚ್ಚಲು, ಜಿಲ್ಲು ಫೀಜಂಗಳ್ Mr. 294).

ದಂಡಾಹತ daṇḍa-āhata. Struck with the churning-stick: *buttermilk.*

ದಂಡಿ daṇḍi. 1. Greatness, eminence, power, might, vigour (Tē.; Bp. 23, 3; 24, 39; 36, 59; 61, 33; Rām. 6, 53, 55; J. 21, 39; T. ತಡಿ, to prosper, thrive, grow, increase; *cf.* ಕೆಯ್ 5, and Sk. ದಂಭ, pride); abundancy, excess, redundancy (My.; Tē.).

ದಂಡಿ daṇḍi. 2. Anger, wrath; cruelty (ಸಣಸು Bhn. 27; Bp. 24, 21; Rām. 3, 8, 43; *cf.* ಚಂಡಿ No. 5). — ದಂಡಿಮೃಗಂಗಳ್. Fierce wild beasts (Bp. 18, 56).

ದಂಡಿ daṇḍi. 3. = ದಡಿ 1. — ದಂಡಿದಲೆ. = ದಡಿದಲೆ. (Bh. 3, 13, 23).

ದಂಡಿ daṇḍi. 1. = ತಡಿ, etc., ದಂಡಿ 2. A bank, a shore (B. 2, 22; 3, 100; Mhr. ದಾಂಡೆ).

ದಂಡಿ daṇḍi. 2. Having or bearing a staff or stick. 2, *a door-keeper, a warder,* a porter (ಘಾರಡಿಕ Bhn. 51). 3, a herald (ಉಜ್ಜಾರಕ Mr. 265). 4, a religious mendicant or Bhikshu carrying a staff; an ascetic; Yama. 5, N. (of a poet, Bp. 54, 70).

ದಂಡಿ daṇḍi. 3. (= ದಂಡಿಗ). The beam of a balance (My.; Mhr. ದಾಂಡೆ; see ಉಪ್ಪ-).

ದಂಡಿ daṇḍi. 4. An adze (ದಾಸಿ Mr. 383).

ದಂಡಿ daṇḍi. 5. = ದಂಡಿ 1. — ದಂಡಿಸರ. A wreath-like line (Rām. 3, 8, 24).

ದಂಡಿಕೆ daṇḍike. = ದಂಡಿಗೆ. A stick, a staff. 2, a row, a line, a series. 3, a rope. 4, a string of pearls.

ದಂಡಿಗ daṇḍiga. = ದಂಡಿಗ, etc. (My.).

ದಂಡಿಗೆ daṇḍige. = ದಂಡಿಗ, etc. Tbh. of ದಂಡಿಕೆ. = ದಂಡಿಗ, q.v. (My.). 2, the beam of a balance (= ದಂಡಿ 3, My.). 3, the backbone (Mhr. ದಾಂಡೆ). ದಂಡಿಗೆಯಸ್ತಿಯ ತೆಗಸು, ಕೋಡಗನೆ ಮಾಡು (Anubhava-śikhāmaṇi 11, 12-15). 4, the neck or long rounded board of a lute (Grj. 3, 98). ವೀಣೆಯ ದಂಡಿಗೆ (Pradyōta 81. 457). ವೀಣೆಯ ದಂಡಿಗೆಮೋಳು (Pradyōta, ವೀಣಾದಂಡ 63). 5, the lute itself (ವೀಣೆ, ದಳ್ಳಿ, ವಿಪಂಚಿ Nr.; Tē. ದಂಡಿ; T. ತಂಬುರ). ತಪ್ಪಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಪಾಲಿಸುವ ದಂಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು (ತತ್ವ, ವೀಣಾದಿಕರಣಾಧ್ಯ Nr.). See Bp. 19, 6. 8. 5, (the pole of a palankeen, Mhr. ದಾಂಡೆ), a kind of soft-going palankeen (My.; Tē.; T. ದಂಡಿಗೆ, M. ತಂಬುರ; Grj. 3, after 91; Bp. 50, 16; 55, 9; C. Bp. 47, 38; J. 7, 3; 31, 14; 33, 20). ದಂಡಿಗೆಯನೇರಿಸುವ (ಸದಾಪಸ್ಯ Nr. 247). ದಂಡಿಗೆ ಮೋರ್ಗೋ ಬೋರೆಯಿಯರು ಕಲಿಸಾ ಮುಯ್ಯಾರೆ?— ದಂಡಿಗೇ ಮೆಲೆ ಪಾಲಿಸಾ ಕುಣ್ಣಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ತಿನ್ನು, ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ದಂಡಾಳ್. — ದಂಡಿಗೆಯ ಗುಣ್ಣಾಜೆಯ. N. (Bp. 59, 7). — ದಂಡಿಗೆಯಿಸಿ. -ಪಿಸಿ. To seize a lute (J. 22, 24).

ದಂಡಿತ daṇḍita. Punished, chastised; fined. (Bp. 32, 1; 39, 56).

ದಂಡಿಪಾದ daṇḍi-pāda. N. of a snake (Bp. 46, 28).

ದಂಡಿಲ daṇḍila. = ದಂಡಿಲು. A barber (ಪಿಡಾರಕ್ಕರ್, ಪಾವಿಸ್ತ Nr. 376).

ದಂಡಿಸು daṇḍisu. To punish, to chastise; to control; to mortify, etc. (My.; Bp. 11, 8; 53, 34; 54, 15; Abhā. 1, 30; Śēv. 4, 85; B. 4, 93; 5, 7. 40).

ದಂಡು daṇḍu. Tbh. of ದಂಡ (Śmd. 364). An army (C.; Tē.; T., M. ತಂಬು). ದಂಡಾಗಲಿ ಪಾಡಿಯಾಗಲಿ ಉಣ್ಣಲಿ, ಮಗನೆ!— ದಂಡಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಚನ್ನ, ನೋಡಕ್ಕೆ ಛಂಯ.— ದಂಡಿನವ್ನಿ ಕಿಟ್ಟದು

ದಾವರದಲ್ಲಿ, ಜಿಜದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚದು ಕಳದಲ್ಲ.—ದಣ್ಡೆಸಲ್ಲಿಯೂ ಸೋದರ ದೂರನೇ? (Prvs.). See B. 5, 41. 51. 59. 63. 68. 2, a staff, in ದಣ್ಡಕೋಲು, q. v. — ದಣ್ಡೆಸದ. -ಆದ. A man belonging to the army; a soldier (My.; B. 4, 10). — ದಣ್ಡು ಇಡು. To put an army (B. 4, 80); to keep an army (B. 4, 216; My.). ದಣ್ಡು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು, to procure an army for one's self (4, 216); to keep an army (My.). — ದಣ್ಡು ಕೂಡಿಸು. To assemble an army (B. 4, 9; My.). — ದಣ್ಡುಕೋಲು. The staff given to a Brâhmaṇa at initiation or at the investiture with the sacred thread (My.). — ದಣ್ಡು ಬಿಡು. To encamp an army (My.; Bp. 22, 28). — ದಣ್ಡೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To levy an army (My.; B. 4, 30. 218). ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂಥೆ (ಮೂಸ Sl. 262).

ದಣ್ಡುಗಾರ daṇḍu-gâra. = ದಣ್ಡೆಸದ. (My.).

ದಣ್ಡುಗಾಗ daṇḍa-uḷiga. A man upon whom a fine is imposed or who is liable to one (ದಣ್ಡಹೊಳ್ ಪಡಿದದು Śmd. I, o. r. ಪಡಿದದು).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. (= ದಣ್ಡೆ 1). The state of being adjoining or close by, vicinity (My.; Tĕ.; Tĕ. also: side, *cf.* ತಟ್ಟು 5).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 1. = ದಣ್ಡೆ 5. A string (see ದಣ್ಡೆಕೆ No. 4); a garland, a wreath (Čpr. 7, 43; Bp. 18, 2; 22, 32; ಅಂಡೆದ, ಬಾಸಿಗ Nr.; ಕೈಕಟ್ಟ Mr. 334; My.; Tĕ.). ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ದಾಲ ದಣ್ಡೆ, ದಾರಿಮ್ಯೆ Nr.). ದಣ್ಡೆ ಸಿದಿಸಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುದಕ್ಕು (Mr. 334). ದುಣ್ಡೆಯೊಳಗಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ದಣ್ಡೆಗಳು (ದಾಲ್ಯ, ದಾರೆ, ಸ್ರಕ್ Sl. 229). See Sl. 218. 219. 2, a gymnastic exercise performed with the body, turning it windingly up and down while it is stretched at full length, resting on the hands and toes only (My.; Mhr. ದಣ್ಡ; Tĕ. ದಣ್ಡೆ = ಕುಸ್ತಿ). 3, the position of the knees being firmly put down (Bh. 1, 14, 11. 20. 24), or the hands (Bp. 26, 12; 38, 15). 4, the position of the hands when they hold the bow and push or discharge it (ಬಿಲುವಿದ್ಯೆ ಪ್ರಕಾರ ಕರಂ Mr. 297; Grj. 8, 24; Rśv. 5, 99). 5, a full and firm grasp (Bh. 2, 2, 95). 6, = ದಣ್ಡ No. 15, a long line of troops (see ದಣ್ಡೆಗೊಡು No. 3). — ದಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make a wreath or garland (Śśv. 2, 64). — ದಣ್ಡೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To perform or assume the daṇḍĕ No. 3 (Bp. 26, 12; 38, 15). 2, to perform or take the daṇḍĕ No. 4 (Rśv. 5, 123). 3, (horsemen) to form a long line (Rśv. 13, 85). — ದಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or assume the daṇḍĕ No. 4 (Rśv. 5, after 55; Śśv. 4, 59).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 2. = ದಣ್ಡೆ 1. A bank, a shore (My.; Râm. 3, 8, 24; B. 3, 119. 123). — ದಣ್ಡೆಗುಣ್ಣ. Along the shore (B. 4, 205; My.).

ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ daṇḍa-utpala. = ಗರ್ಣಿಕೋತ್ಪಲ. *A species of plant* (= ಸಹದೇವ).

ದಣ್ಡೋರ daṇḍôra. ದಣ್ಡೋರೆ. = ಡಂಗುರ, etc. (My.; Tĕ.). — ದಣ್ಡೋರೆ ಹಾಕಿಸು. To cause to be proclaimed by beat of drum (My.).

ದಣ್ಡ್ರುಂಟೆ daṇḍruṇṭĕ. = ದಣ್ಡುಂಟೆ, q. v.

ದಣ್ಣನೆ daṇṇanĕ. In a fatiguing manner. — ದಣ್ಣನೆ ದಣಿ. To become greatly fatigued (B. 5, 319).

ದಣ್ಣಾಯಕ daṇṇâyaka. Tbh. of ದಣ್ಣನಾಯಕ. See ಜಗದೇಕ.

ದಣ್ಣಿಣಾದಣ daṇi-daṇâ-daṇa. A sound used to imitate that of a gong or a bhêri (Č. Bp. 47, 31; *cf.* ಧಾಣ್ಣಿಣಿಧಿ).

ದತ್ತ datta. Given, granted, presented, made over, assigned; placed, etc. (Bp. 7, 16); a gift, a present. ದತ್ತಾ ಕೊಟ್ಟು, ದುತ್ತ ಕೀರ್ದವ ಎತ್ತಿಸಿಕ್ಕ ಕವೆ (Prv.). 2, = ದತ್ತಪುತ್ರ.

ದತ್ತಕ dattaka. = ದತ್ತಪುತ್ರ. (My.). 2, one of the heirs acknowledged by law. 3, N. (Bp. 40, 15).

ದತ್ತಪುತ್ರ datta-putra. A son given away by his natural parents to persons engaging to adopt him; an adopted son (My.; B. 4, 217). ದತ್ತಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಿತೃಧಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟುವದೋ? (Prv.).

ದತ್ತಹೋಮ datta-hôma. A hôma made at the adoption of a son (My.).

ದತ್ತಾಕ್ಷರ datta-akshara. A put or placed letter (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ datta-âtrêya. N. of a sage, son of Atri and Anasûyâ (My.). 2, N. of an avatâra of Vishṇu (My.).

ದತ್ತಾಪಹಾರ datta-apahâra. The resumption of a gift (My.).

ದತ್ತಾಪ್ರದಾನಿಕ datta-a-pradânika. Non-delivery or resumption of gifts. (R.).

ದತ್ತೂರ dattûra. = ದತ್ತೂರಿ, (ಮುತ್ತೂರ, etc.). Tbh. of ಧತ್ತೂರ. The thorn-apple, Datura alba Wall. and D. fastuosa Lin. (My.). ದತ್ತೂರರಸ (Śmd. 225).

ದತ್ತೂರಿ dattûri. = ದತ್ತೂರ. (My.).

ದತ್ಯ datva. The letter or syllable ದ (Śmd. 135. 291. 342. 347).

ದದ್ದರಿಸು daddarisu. The skin to get pustules from inward heat, swellings from bites, blows, etc. (My.; *cf.* ದದ್ದು, etc.).

ದದ್ದಾಲ daddâla. A middle-sized tree, Careya arboreya Roxb. (St. & Pl.; Tu. ದತ್ತಲ್).

ದದ್ದು daddu. The state of being cracked or not sound, as an earthen vessel (My.; *cf.* Tĕ. ತೆಗು, to be broken? Sk. ದರ?). — ದದ್ದುಮುಸಿ. A vessel with a crack (My.; see Prv. s. ಕುಟುಕು 2).

ದದ್ದು daddu. = ತದ್ದು. Tbh. of ದದ್ರು. (Sl. 202; Tĕ. ದದ್ದು, ದದ್ದುರು; also: swellings from musquito-bites, etc.).

ದದ್ರು dadru. = ತದ್ದು, ದಜಾರ, ದದ್ದು, ದದ್ರುಲ್. Cutaneous and herpetic eruptions, rash, herpes; a kind of leprosy; a ringworm.

ದದ್ರುಘ್ನ dadru-ghna. *The ringworm-shrub, Cassia alata or tora* Lin.

ದದ್ರುಣ dadrupa. *Herpetic, afflicted with cutaneous diseases or ringworm.*

ದದ್ರುರೋಗಿ dadru-rôgi. = ದದ್ರುಣ. *Herpetic, etc.*

ದಧಿ dadhi. *Milk thickened or coagulated by heat, curds* (ಮೊಸರ್ Mr. 182).

ದಧಿತ್ಥ dadhittha. *The wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ದಧಿಫಲ dadhi-phala. *The wood-apple tree.*

ದಧಿಮಣ್ಡ dadhi-maṇḍa. *The liquid part or skim of curdled milk, whey* (see Hlâ. s. ಮುಜ್ಜಿಗೆ).

ದಧಿಮನ್ಥ dadhi-mantha. The churning of coagulated milk. 2, butter-milk (ಕಮ್ಮಜಿ Mr. 219).

ದಧಿಮುಖ dadhi-mukha. N. of a serpent. 2, N. of a monkey (My.).

ದಧಿವಿಘಾತ dadhi-vighâta. A churning-stick (ಕಡಗೋಲ್ Mr. 183).

ದಧಿಸಕ್ತು dadhi-saktu. *Barley-meal mixed with curds.* See Nr. s. ಕಲಸು 1.

ದಧಿಸಾರ dadhi-sâra. *Fresh butter.*

ದಧೀಚಿ dadhîci. N. of a rishi (Bp. 3, 77; 43, 41; 53, 5; 54, 38). See ಮುಖ್ಯಮುನಿ.

ದಧ್ಯನ್ನ dadhi-anna. ದಧ್ಯೋದನ. Boiled rice mixed with curdled milk, etc. (My.).

ದನ dana. = ದನಿ. Tbh. of ಧ್ವನ (Śmd. 339). Cattle (My.; ಸುರಿ Śm. 107); a cow, a bullock (My.). ದನಗಳು (Sl. 320. 323. 400). ದನದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಪಾಯಾಣದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?—ದನದ ಹುಟ್ಟಿ ಹೋಗ ಬೇಡ, ಕುದುರೆ ಹುಟ್ಟಿ ಹೋಗ ಬೇಡ.—ದನ ತಿಮ್ಮುವನಿಗೆ ಸಗಣಿ ಆಣೆಯೇ?—ದನಾ ಮೇಯಿಸು ವವನಿಗೆ ಧನ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ದನ ಕರು. dupl. (My.; B. 3, 15; 5, 114. 235). — ದನ ಕರು. = ದನ ಕರು. (My.; B. 3, 90).

ದನವು danavu. = ದನ. (My.). ದನವಿನ ದಾಣ ಹಾಲಲ್ಲಿ ತೆಳೆದೀತೇ? (Prv.).

ದನಿ dani. Tbh. of ಧ್ವನಿ (Śmd. 368). A sound, a voice, a report (ಧ್ವನಿ Kk. 25; ಸೊಪ್ಪಳ್ 94; ಸೊಪ್ಪಳ್, ಆಬ್ಬರ, ಸದ, etc., ಧ್ವನಿ Śm. 30; Cpr. 2, after 93, twice; My.). ಮುಗಿಲ ದನಿ (ಮೊದಿಗು Śmd. I; Śm. 35). ನವಿಲ ದನಿ (Śm. 29). ಸಿಡಿಲ ದನಿ (ಮೊದಿಗು Kk. 73). ತಲಗೆರೆಗಳ ದನಿ (ಮುರ್ಕರ, etc. Hlâ.). ಮೊಷ್ಟ ದನಿ (ಪ್ರದಮ Nn. 88). — ದನಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. A tone to be added (Bp. 19, 10). — ದನಿಗಯ್. To sound, to utter sounds. ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗಯ್ದು ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ, etc. Hlâ.). — ದನಿ ಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear a sound, etc. (J. 23, 21). — ದನಿ ಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To cause to sound, to sound (Bp. 26, 68). — ದನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To produce a sound, to utter sounds; to utter a loud sound, to bawl; to echo; etc. (Bp. 14, 18; 19, 52; 35, 5; 60, 28. 29). — ದನಿಮೊಗಲ್. -ಮೊಗಲ್. A mass of sounds (Cpr. 8, 98). — ದನಿಮೋಱಿಸು. -ಮೋಱಿಸು. To cause a sound to become manifest or to be heard (Râm. 3, 8, 7). — ದನಿಮೋಡು. -ಮೋಡು. To manifest, *i. e.* to produce, a sound (Bp. 33, 15; Śiv. 2, 49). — ದನಿಯಾಗು. -ಆಗು. A sound to become manifest or be produced (Bp. 26, 26). — ದನಿಱೀನ. A man with a defective voice (My.).

ದನು danu. *Danu,* one of the daughters of Daksha, wife of Kaśyapa, and *mother of the Dânavas.*

ದನುಗೂರು danugûru. A place in Mysore (Rêv. 1, 62).

ದನುಜ danu-ja. *A Dânava* (ಮಧು, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ Nn. 13).

ದನುಜಭಂಜನ danuja-bhanjana. A god. 2, Vishṇu (My.).

ದನುಜಮಥನ danuja-mathana. Krishṇa (J. 14, 28).

ದನುಜಹರ danuja-hara. Krishṇa, Vishṇu (Bhâgavata 10, 18, 10).

ದನುಜಾರಿ danuja-ari. Krishṇa (J. 7, 55).

ದನುಜೇಂದ್ರ danuja-indra. Râvaṇa (Abh. P. 13, 104).

ದನ್ತ dant. ದಶ. = ದಸ್ತ. See ದೋದತ್.

ದನ್ತ danta. = ಜಸ್ತ. *A tooth* (ಹಲ್ಲು Nn. 36; ದಶನ, ಹಲ್ಲು 81); a tusk, a fang. 2, *an elephant's tusk, ivory.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 81). 4, the peak of a mountain (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 81). 5, the side or ridge of a mountain; a class of mountains (? ಅದ್ರಿಭೇದ 81). 6, the number 32 (ಮೂವತ್ತೆರಡು Mr. 348). 7, a thorn (ಕಣ್ಣಿಕ, ಮುಳ್ಳು 81). 8, a certain tree (ತರುಭೇದ 81). — ದನ್ತಕೋಶ. -ಓಕ. An ôlë of ivory (Śiv. 3, 9; My.).

ದನ್ತಚರ್ವಣ danta-carvaṇa. Chewing with the teeth. See ಆವುಮು.

ದನ್ತಚ್ಛದ danta-ch-chada. *A lip.*

ದನ್ತಧಾವನ danta-dhâvana. Cleaning (or washing) the teeth (ಮುಕ್ಕುಳಿ Kk. 56; Cpr. 8, after 105). 2, a piece of stick for doing so. 3, *the tree Acacia catechu* Willd. — ದನ್ತಧಾವನಗೆಯ್. To clean the teeth (Bp. 14, 5).

ದನ್ತಭಾಗ danta-bhâga. *The fore-part of an elephant's head.*

ದನ್ತಮೂಲ danta-mûla. *The root of a tooth* (ಶರ, ಆನೆಯ ಕೊದಲ ಕೊಮ್ಮು Mr. 155).

ದನ್ತವಕ್ರ danta-vakra. N. of a Dânava and prince (Bhâgavata 10, 100, 19).

ದನ್ತವಾಸನ danta-vâsana. *A lip.*

ದನ್ತವಿಕಸನ danta-vikasana. Displaying the teeth. See ತಿ.

ದನ್ತಶಠ danta-śaṭha. Acid; sourness. 2, *the common lime, Citrus acida.* 3, *the wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ದನ್ತಶಠೆ danta-śaṭhe. *Wood sorrel, Oxalis pusilla* Salish.

ದನ್ತಸ್ವಾನ danta-svâna. A sound of the teeth (see s. ಕಮ್ಮು 1).

ದನ್ತಹೀನ danta-hîna. Toothless. (ಮುದುಕಗೆ ಹಲ್ಲಿಕಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಕುಸ್ಸಾಗೆ ದಸ್ತಾಫಳಂ ದಸ್ತಹೀನಂ (Mr. 277).

ದನ್ತಾಂಕುರ danta-aṅkura. Pointed blades of grass (ಮೊಳೆ ಹುಲ್ಲು G.). 2, the point of a tooth (ಹಲ್ಲಿನ ಮುನೆ G.).

ದನ್ತಾಧಿಕ danta-adhika. Having additional teeth. See s. ದನ್ತಹೀನ.

ದನ್ತಾಬಲ dantâbala. = ದನ್ತಾವಲ.

ದನ್ತಾವಲ dantâvala. *An elephant* (ದನ್ತಾವಳ Râm. 5, 8, 52). 2, = ಗಜಾಸುರ. See Bp. 46, 1; 49, 38; 57, 88; 58, 52; 59, 58.

ದನ್ತಾವಲಾರಿ dantâvala-ari. Śiva (Bp. 49, 38).

ದನ್ತಿ danti. Having teeth, tusks, or fangs. 2, *an elephant* (ಆನೆ Nn. 28. 81). 3, the croton-oil plant, Croton tiglium Lin. (ಜಾಪಾಳದ ಸಕ್ತಿ Sl. 158). 4, a black sort of thorn-apple (ಕರೀ ಉಮ್ಮತ್ತ 158). 5, the number 8 (Ch.). — ದನ್ತಿ ಮೊಗನಯ್ಯ. The father of Ganapati, Śiva (My.).

ದನ್ತಿಕಪೋಲ danti-kapôla. The temples of an elephant (ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ Nn. 87).

ದನ್ತಿಕೆ dantike. *The croton-oil plant, Croton polyandrum* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ದನ್ತಿಪುರ danti-pura. Hastinâpura (J. 26, 77).

ದನ್ತಿಮುಖ danti-mukha. Ganapati (My.).

ದನ್ತಿವೃನ್ದ danti-vṛinda. A troop or herd of elephants (ಳೆ Mr. 155).

ದನ್ತುರ danturа. *Having long or projecting teeth.* 2, jagged, notched, serrated, uneven. 3, waving, undulatory. 4, rising, as hair, bristling.

ದನ್ತುರಿತ danturita. Having prominent teeth, toothed; notched; bristling; undulatory, waving (Cpr. 3, after 50; Abh. P. 12, after 2).

ದನ್ತೆ dantе. *Ivory.*

ದನ್ತ್ಯ dantya. Dental, as a letter (Śmd. 27).

ದನ್ದಲೆ dandalе. = ದಾನ್ದಲೆ. Vexation, molestation, chicanery (My.; Mhr., H. ಧಾನ್ದಲ).

ದನ್ದಶೂಕ dandaśūka. Biting; *a snake.*

ದನ್ದಶೂಕೇಶ್ವರ dandaśūka-îśvara. The snake îśêsha (J. 24, 26).

ದನ್ದುಗ danduga. Intricacy, complication, bewilderment (Ch. v. 17; Cpr. 8, after 44; J. 1, 6); vexation, trouble, annoyance (Cpr. 9, 16; Grj. 4, 106; Bp. 24, 17; J. 19, 24; My.). ಬನ್ದಕದ ದನ್ದುಗದರು (*i. e.* -ಉ) ಸದ್ದ ಜ್ಞಾನವೆ ಲೇಸು! ಹೊನ್ದಿ ಸಾನಿಧ್ಯದ ಕೊಡುಕಿರಲು (*i. e.* -ಉ) ಕರ್ಮಿಯ ದನ್ದುಗದ ಬೇಡ! (Bp.). — ದನ್ದುಗಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to be in trouble, to fall into trouble (J. 22, 41). — ದನ್ದುಗುಡಿ. -ಡಿ. = ದನ್ದುಗಗೊಳ್. (J. 7, 47).

ದಪ್ dap. = ದಬ್, ದಪ 1. A sound in imitation of the fall of *heavy* bodies, as cocoanuts, etc.: plump! whop!; and of smart slapping and striking. ದಪ್ಪೆನ್ನ ಬೀದು, ದಪ್ಪೆನ್ನ ಬಡಿ (My.).

ದಪ dapa. 1. = (ಠಪ), ದಪ್ q. v., (ದಬ), ದೊಪ್, ದೊಪ್ಪ 2. (My.; Mhr. ದವ, ಧವ). — ದಪ ದಪ. rep. ದಪ ದಪ ಬೀದು, ದಪ ದಪ ಬಡಿ (My.). — ದಪ ದಪನೆ. With the sound of ದಪ ದಪ (My.).

ದಪ daT-apa3. 2. = ದಪ್ಪ 1, ದಪ. An affix for the formation of the present tense (Śmd. 51. 259. 260. 275. 276. 280-291). ಜಗುದ್ದಿದಂ (55), ನೋಡಿದಪಂ (91); ಬನ್ದ ದಪು (259). (ನೋಡಿದಪಂ, for instance, is "ನೋಡಿದ ಆಪಂ, a having-seen-one he is" in the sense of the present).

ದಪ್ಪ daT-appa1. 1. = ದಪ 2, *e. g.* ಬರೆದಪ್ಪಂ, ಕರೆದಪ್ಪಂ, ನಿಲಿಸಿದಪ್ಪಂ, ಇಡ್ದಪ್ಪಂ (Śmd. 276).

ದಪ್ಪ dappa. 2. = ದೊಪ್ಪ 1. Thickness; stoutness; coarseness (My.; Tē.; B. 4, 47; ಗಡತರ, ಗಡುತರ G.; *cf.* ತರಿ 1 and ದಮುಮು). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 15). ಗಡ್ಡಿಕದ ಕಿವಿ ದಪ್ಪವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ (4, 46). ಬನ್ದು ದಪ್ಪವಾದ ಪಲಿಗೆ (4, 158). ದಪ್ಪವಾದ ಪಾವೀ ಬಟ್ಟೆ (ದರಾತಿ, ಸ್ಕೂಲ ಬಾಟಿಕ Sl. 223). ದಪ್ಪವಾದ ಮುಳ್ಳುದೂಲವಿಲ್ಲದೆ ತುಮ್ಬಾ ಬಹಳ ಎರೆಗಳನ್ನ ಮರ (ಸ್ವಪ್ನ, ಗುಲ್ಬ 120). ದಪ್ಪದವನು; ದಪ್ಪದ ಬಟ್ಟೆ; ದಪ್ಪದ ಅಬ್ಬಲಿ (My.). — ದಪ್ಪಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Coarse rice (My.). — ದಪ್ಪನೂಲು. Stout, coarse thread (My.). — ದಪ್ಪನೇಮ್ಮಿ. Coarse texture (My.).

ದಪ್ಪ dappa. Tbh. of ದರ್ಪ (Śmd. 345; ಆದಮು, etc. Kk. 66; Śm. 35).

ದಪ್ಪಕ dappaka. Tbh. of ದರ್ವಕ. (ಮುಸ್ಪಕ Śm. 7). — ದಪ್ಪಕದ ಗೆಯ. -ಜಗಯ. Śiva (ತ್ರಿಪುರ Śm. 3).

ದಪ್ಪನೆ dappanĕ. 1. With the sound of ದಪ್ (My.).

ದಪ್ಪನೆ dappanĕ. 2. = ದಪ್ಪಾನೆ. Thick; coarse; thickness, etc. ದಪ್ಪನೂಟ್ಟಿ, or ದಪ್ಪನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ದಪ್ಪನ್ನ dappa-anna1. Thick; coarse (My.). ದಪ್ಪನ್ನ ಎಲುವು (B. 4, 82). ದಪ್ಪನ್ನ ಆಲೆ (ಸ್ಕೂಲಬಾಟಿಕ G.).

ದಪ್ಪಲ್ dappal. (=ದಪ್ಪನೆ 1). — ದಪ್ಪಲಿಸು. To throw (with stones) so that the sound of ದಪ್ is produced (Bp. 20, 14).

ದಪ್ಪಾನೆ dappânĕ. = ದಪ್ಪನೆ 2, ದೊಪ್ಪಾನೆ. (My.).

ದಫನು daphanu. Burial (My.; H.).

ದಫಾ daphâ. ದಫೆ. Time, occasion, turn (My.; H.); — a company of peons or policemen (Br., H.).

ದಫೇದಾರ daphê-dâra. A head of a party of police; a head of a number of peons (My.; Mhr., H.). 2, an officer of cavalry in a native army (My.; Mhr., H.).

ದಫೇದಾರಿ daphê-dâri. The business of a daphêdâra (My.).

ದಫ್ತರ daphtara. A record, a register, an account, especially of the public revenue; a bundle of records; a schoolboy's bundle of papers or books (My.; Br., Mhr., H.). — ದಫ್ತರದಾರ. The head native revenue officer of a collectorate, etc. (Mhr.; S. Mhr.). — ದಫ್ತರಬನ್ದಿ. An assistant of a record-keeper (My.).

ದಬ daba. (ದಬ್). = ದಬು, (ದಬ್ಬು 1), ದವ, (ದವ 1). A sound in imitation of the audible palpitation of the heart in fever, etc., of the pattering of running feet, of the falling of heavy bodies, and the slapping of blows. — ದಬ ದಬ. rep. (My.; Tē.; Mhr. ಧುಧಪಾ). — ದಬ ದಬ ಆಡ್ಸು. To palpitate audibly (My.); etc. — ದಬ ದಬಿ. A water-fall (S. Mhr.).

ದಬಕು dabaku. (= ದಪಕು). A sound used to imitate the clattering of the contact of vessels. — ದಬುಕು ದಬುಕು. rep. (My.).

ದಬಕ್ಕು dabakku. A sound in imitation of that produced by the falling of bundles or persons, or of that produced by stones falling into mud. — ದಬಕ್ಕನೆ. = ತದಕ್ಕನೆ. With the sound of dabakku (My.).

ದಬರಿ dabari. = ತಬರಿ. (My.).

ದಬಾಣ dabâpa. = ದಪಾಣ, etc. (My.).

ದಬಾದುಬಿ dabâ-dubi. Unfair dealing, cheating (My.; Mhr. ದಪಾ, lurking, lying in wait; ಪಾಡುಪಿಡಿ, repressing, snubbing).

ದಬಾಯಿಸು dabâyisu. To force down; to menace (My.; Br.; Mhr. ದಪಾವಿಣೇ, ಪಾಡುಣೇ); to slam, as a door (My.).

ದಬ್ಬಣ dabbapa. = ದಬ್ಬಳ, ದಬ್ಬಳ. A pack-needle (My.; B. 3, 103; Tē. ದಬ್ಬಸ; Mhr. ದಾಫಣ).

ದಬ್ಬನೆ dabbanĕ. (= ದಬ್ಬನೆ). Suddenly and with the sound of ದಬ (My.).

ದಬ್ಬಳ dabbaḷa. = ದಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ದಬ್ಬು dabbu. = ದೊಬ್ಬು, etc. To push, etc. (B. 3, 82; 4, 156; My.).

ದಬ್ಬುಳಿ dabbuḷi. = ಡಾಬಳಿ. A sort of woollen cloth, a fine, white cumley or blanket (ದಬುಳಿದ Mr. 342; Mhr. ಧಾಬಳೆ).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. = ದಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ. A slip, a slit, a split, a strip, especially of a bamboo; the half of a split bamboo (My.; Tē.; T. ದಪ್ಪೆ, ತಪ್ಪೆ Mhr. ಚಪ್ಪು; *cf.* ಚಪ್ಪು). ಕಾದಮಿಯ ದಬ್ಬೆ (ವಿಜಂಗಿತೆ, ಘಾರಮುಷ್ಟಿ Sl. 344; My.). ಕ್ರಾಯೊ ಬಾಲಕ್ಕೆ ದಬ್ಬೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. 1. = ದೆಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ. A blow, a stroke (My.; Mhr. ಧಪ್ಪಾ).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. 2. Tbh. of ದರ್ಭ. (My.).

ದಭ್ರ dabhra. *Little, small, deficient; weak.*

ದಭ್ರಭಕ್ತ dabhra-bhakta. N. (V. 14, 74).

ದಮ dama. = ದಮ. Taming, subduing; see ಅರಿಷ್ಟ-. 2, *self-command, self-restraint, subduing the passions.* 3, *punishment, chastisement; a fine.* 4, a house (also ದಮನ).

ದಮನಿ damaḍi. 1. = ದಮ್ಮಡಿ 1. A small tambourine with ಕೈಗೋಲ (My.).

ದಮನಿ damaḍi. 2. = ದಮ್ಮಡಿ 2. A kúsu, the fourth part of a duḍḍu or paisa (My.; Mhr., II. ದಮನಿ).

ದಮಳ damaṭha. = ದಮ No. 2. *Self-command, etc.*

ದಮನ damana. = ಜವನ 2, ದವನ. *Taming, subduing, restraining.* 2, the flower Artemisia Indica.

ದಮನಕ damanaka. N. of a jackal. (My.).

ದಮಯಂತಿ damayanti. She who subdues (men); N. of the wife of Nala. (Rám. 3, 2, 14).

ದಮಾಸು damásu. Damask (My.; Br., II. ದಮ್ಮಸು, ದಮೂಸು, ದಮೂಸು).

ದಮಿತ damita. *Tamed, subdued, conquered.*

ದಮಿತಶಾತ್ರವ damita-śátrava. One whose foe is subdued. (My.).

ದಮಿತಾಘ damita-agha. One whose sin is subdued or conquered. (My.).

ದಮಿತಾರಿ damita-ari. = ದಮಿತಶಾತ್ರವ. (My.).

ದಮುನ damuna. Tbh. of ದಮುನಸ್. (Mr. 46; Bp. 21, 20).

ದಮುನಸ್ damunas. *Agni.*

ದಮೆ dame. Tbh. of ದಮ. (My.; see ದಮ-).

ದಮ್ಪತಿ dam(=ದಮ No. 4)-pati. The master of the house. 2, (dual) *man and wife* (ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು Nn. 90). ದಮ್ಪತಿಗಳ್ (ಸತಿ ಪತಿಗಳ್, ಗಣ್ಣ ಪೆಣ್ಣಿರ್ Mr. 24). — ದಂಪತಿಪೂಜೆ. The worship paid to wife and husband on certain festive occasions (My.). — ದಮ್ಪತಿವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy goose, čakravâka (Bh. 1, 5, 9).

ದಮ್ಬ damba. = ದಮ್ಭ 1, etc. Tbh. of ದಮ್ಭ. (My.).

ದಮ್ಭ dambha. = ದಮ್ಭ, etc. *Arrogance, ostentation, pride; fraudulent assumption and display.* 2, *deceit, fraud, cheating, hypocrisy; sin, wickedness* (ಪಾಷ್ಟಿ, ಕಪ್ಪೈ, ಮಾಯೆ, ಕುಹಕ, etc. Mr. 450).

ದಮ್ಭಕ dambhaka. = ದಮ್ಭಕ. Arrogant, etc. 2, arrogance, etc. (= ದಮ್ಭ).

ದಮ್ಭಾಚಾರ dambha-áčára. Arrogant, ostentatious, proud behaviour (My.).

ದಮ್ಭೋಲಿ dambhôli. *Indra's thunderbolt.*

ದಮ್ಮ damma. Tbh. of ಧರ್ಮ (Śmd. 345; ಜಿನ, ಆದಿ Śm. 12). — ದಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Generous master; N. ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಅಕ್ಕರೆ ಒಸ್ಪು ಎಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಪಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ದೊಣ್ಣೆ; J. 13, 55.

ದಮ್ಮಡಿ dammaḍi. 1. = ದಮನಿ 1. (My.).

ದಮ್ಮಡಿ dammaḍi. 2. = ದಮನಿ 2. (My.).

ದಮ್ಮಸ್ dammas. The tool called a road-tamper (My.; Il.).

ದಮ್ಮಾಪಿ dammâpi. Tbh. of ಧರ್ಮಪತ್ನೀಯ (Śmd. 381).

ದಮ್ಮು dammu. Breath; increased respiration; panting, gasping; asthma (My.; Mhr., II. ದಮು, ದಮೂ; B. 5, 230). — ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು. To suppress or suspend one's breath (My.). 2, breath to be impeded, to be choked or stifled. ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು, ದಮ್ಮು ಕಳ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ದಮ್ಮು ಗಟ್ಟು. = ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು. (S. Mhr.). — ದಮ್ಮು ಹಿಡಿ. = ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು No. 1. (My.).

ದಮ್ಯ damya. To be tamed, subjected, or punished; tamable; punishable. 2, *a young bullock.*

ದಯ daya. Tbh. of ದಯ. (My.; ಕೈಜೆ, etc. Mr. 20; Bp. 59, 41). ದಯಪಕ್ಕದವು (ದಯಾಲು Nr.). — ದಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. Compassion, etc. to be destroyed or cease (Bp. 55, 15). — ದಯ ಪಾಲಿಸು. = ದಯೆ ಪಾಲಿಸು No. 1. To entertain or have compassion, etc., to take pity on (My.). ನಿನ್ನ ದೆಸೆ (or also ನಿನಗೆ, My.) ಯಾರೂ ದಯ ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೂ ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 144). 2, = ದಯೆ ಪಾಲಿಸು No. 2. (My.). — ದಯ ಮಾಡು. To exercise pity, kindness, etc.; to shew pity or compassion (B. 2, 39; 4, 2. 90; 5, 234; My.); to be kind, considerate, or obliging in words or actions (B. 2, 39; 4, 18; My.). 2, to grant graciously (My.). ಕ್ಷೇಮದುಂ ದಯ ಮಾಡು! (Bp. 23, 17). 3, to be so kind as to go or to come (My.). — ದಯವಿಡು. -ಇಡು. To put or have pity, etc. on (My., *e. g.* ಆವನ ದೆಸೆಲಿ).

ದಯಕಾಯ daya-káya. (Śmd. 25). A man who shows pity or compassion.

ದಯವಂತ daya-vanta. A pitiful, merciful, compassionate, kind man (My.). Feminine ದಯವಂತ್ಯಳು (My.).

ದಯಾಕಟಾಕ್ಷ dayâ-kaṭâksha. A side-glance full of mercy, kindness, etc. (My.).

ದಯಾಕರ dayâ-ákara. A mine of mercy, etc. (My.). 2, ದಯಾ-ಕರ, showing pity or compassion (Sk.).

ದಯಾಖ್ಯ dayâ-ákhya. The deity which is called Dayâ, *i. e.* personified Pity (ಇಚ್ಛಮುಂ ದೂಪ್ಪಿ ದೈವಂ Mr. 27).

ದಯಾಗುಣ dayâ-guṇa. The quality or property of compassion, etc. (My.). 2, a man endowed with the quality of compassion, etc. (My.).

ದಯಾಧಾರ dayâ-ádhâra. A receptacle of compassion, etc., a very compassionate man (My.).

ದಯಾನಿಧಿ dayâ-nidhi. A treasure of mercy, etc., a very compassionate person (Bp. 28, 5; My.).

ದಯಾಪರ dayâ-para. Having compassion, etc. as the highest object, extremely compassionate, etc. (Bp. 35, 6; 55, 27; My.).

ದಯಾಬ್ಧಿ dayâ-abdhi. = ದಯಾಮ್ಬುಧಿ. (Śśv. 2, 89).

ದಯಾಮೃತ dayâ-amṛita. Compassion considered as ambrosia (Bp. 55, 47).

ದಯಾಮ್ಬುಧಿ dayâ-ambudhi. An ocean of mercy, a very compassionate person (Bp. 59, 50; J. 14, 31).

ದಯಾರಸ dayâ-rasa. The sentiment, feeling, or emotion of compassion, etc. (My.).

ದಯಾರಸಾರ್ಣವ dayârasa-arṇava. An ocean of compassionate sentiments (Čpr. 7, 7).

ದಯಾರ್ಣವ dayâ-arṇava. = ದಯಾಸಮುದ್ರ. (J. 7, 21).

ದಯಾಳು dayâ-ḷu. = ದಯಾಳು. *Pitiful, merciful, compassionate, kind,* etc.

ದಯಾಸಮುದ್ರ dayâ-samudra. = ದಯಾಮ್ಬುಧಿ. (Bp. 36, 37).

ದಯಾಳು dayâḷu. Tbh. of ದಯಾಲು. (My.).

ದಯಿತ dayita. = ದೈತ. *Desired, cherished, beloved, dear:* a husband, a lover.

ದಯಿತೆ dayitè. *A beloved woman;* a wife or mistress.

ದಯೆ daye. ದಯಾ. = ದಯ. *Taking interest in, sympathy, compassion, tenderness, pity, mercy, clemency,* loc. 2, Pity personified as a daughter of Daksha. — ದಯೆಗೆಯ್[1]. To grant graciously (Čpr. 1, 5; 3, 83; 7, 75; 9, 37; Abh. P. 10, 37); to go to (e. Acc., Abh. P. 3, 79). — ದಯೆಮಾಡ್[1]. -ಮಾಡು[1]. To abandon compassion (J. 18, 59). — ದಯೆ ಪಾಲಿಸು. = ದಯ ಪಾಲಿಸು No. 1. (My.). 2, to grant graciously (My.). ಬೇಡಿದರು ಆವಂಗೆ ಒಸ್ಪು ಪರಮ ನಿಜಗಳನ್ನು ದಯೆ ಪಾಲಿ

ಸಿದ್ಧಿಸೆ (B. 3, 111). — ದಯೆಯಿಲ್ಲ. -ಮುಱಿ. To manifest itself graciously (Cpr. 2, 8). — ದಯೆ ಹುಟ್ಟು. Compassion to be born or arise (B. 3, 124).

ದರ dara. = ತರ 1. — ದರ ದರ. = ಇರ ಇರ. (C.).

ದಱ dara. 1. Splitting, cleaving, tearing. 2, a hole in the ground; *a cave, a cavern.* 3, *timidity, fear, terror.* 4, little, small, slight, gentle; *a little.* 5, a conch-shell. 6, a stream.

ದಱ dara. 2. Tbh. of ದ್ವಾರ (Śmd. 384).

ದಱ dara. 3. Rate, price (My.; Mhr.; B. 5, 81. 103).

ದರಕು daraku. = ತರಕು. etc. Roughness, etc.; hoarseness. — ದರಕುದನಿ. A hoarse voice, as from nature or from a cold (My.).

ದಱಖಾಸ್ತು darakhâstu. An humble application in law matter; a proposal, an application, an offer, for a rent or farm (My.; Mhr., H.).

ದರಗ daraga. A Mohammadan place of worship (My.; Br., Mhr., H. ದರ್ಗಾ).

ದರಜಾಸ್ತಿ dara-jâsti. An extra assessment, an extra tax (My.; Br., H.).

ದರಜಿ darji. = ದರ್ಜಿ. A tailor (My.; Br. ದರ್ಜಿ; Mhr., H. ದರ್ಜೀ).

ದರಣ daraṇa. Tbh. of ಧರಣ. The weight and value of one-fourth of a varaha: 11 aṇes 8 kâsus (My.; see Prv. s. ದಾರದೆ). 2, cleaving, rending, splitting, tearing (Sk.).

ದರತ darat. ದರದ. (Cleaving, rending, splitting, breaking; *cf.* ದಱ್ಪಿ?). 2, *N. of a tribe of barbarians* (in Sindhu). 3, a precipice. 4, fear.

ದರದ darada. N. of a country in the N. W.; an inhabitant of this country. See ದಾರದ.

ದರದು daradu. Ailment, disease (Mhr., H.). 2, care, regard (for, about, in, My.; Mhr.); need (My.).

ದರಬಾರ darabâra. = ದರಬಾರು, ದರ್ಬಾರ್, ದರ್ಬಾರು. (B. 5, 221).

ದರಬಾರು darabâru. = ದರಬಾರ, etc. A royal court; a hall of audience; a levee-room. 2, the people assembled. 3, holding a levee (My.; Br., Mhr., H.). 4, rule, government (My.). — ದರಬಾರುಖರ್ಚು. Money paid (by way of bribe) to public functionaries (My.; Mhr.).

ದರಮಾಹಿ daramahâ. Monthly pay (My.; Mhr., H.); monthly (My.; Mhr.).

ದರವಾಜೆ daravâjè. = ದರ್ವಾಜೆ. A gate or door; a gateway (My.; Mhr., H. ದರವಾಜಾ).

ದಱ್ಮಿತ dara-smita. A gentle smile (Grj. 3, 114).

ದರಹಸಿತ dara-hasita. Gently smiling; a gentle smile (Bp. 6, 27; 13, 11; 28, 67; 32, 16; Râm. 6, 53, 11).

ದರಹಾಸ dara-hâsa. A gentle smile (Cpr. 2, 13; 4, 81; Bp. 2, 23).

ದರಿ dari. = ದಱು. *A cave, a cavern;* a hole (of a rat, etc., My.). 2, a valley. 3, a deep ravine (Mhr.; *cf.* ಇರಿ 3).

ದರಿಂವಿಱಿ dariṁviḷi. ದರೀಂವಿಱಿ. In this case; at this time; subsequently; hereinafter (My. as ದರವಿಱಿ; Br., H.).

ದರಿತ darita. Torn, rent, divided. 2, *frightened, timid.*

ದರಿದ್ರ daridra. *Poor, needy;* distressed; a poor man. 2, poverty, want, distress (ಎಸಕ, ತನಿದ ಸೆ.). ಅಕ್ಕಳನಿಗೆ ಕತ್ತ ಕೆಮಿಳ್ಳು, ಮುಕ್ಕಳಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಳ್ಳು.—ಪಡುವ ಪರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರವಾದ ದಿನ ಪಂಡುಮಾಡಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಳ್ಳು (Prvs.). Feminine ದರಿದ್ರಳು (My.). See Prvs. s. ಬಾಲಳ, ಪುಟಗೋಸಿ, ಪಡೆ, ಬಾಡೆ 2.

ದರಿದ್ರತನ daridratana. = ದರಿದ್ರತ್ವ. (My.).

ದರಿದ್ರತೆ daridratè. Poverty, indigence (Cpr. 2, 31; Bp. 23, 6).

ದರಿದ್ರತ್ವ daridratva. = ದರಿದ್ರತೆ. (My.).

ದರಿಯಾಪ್ತಿ dariyâpti. = ದಯಾಪ್ತಿ. Investigation (My.; Mhr., H. ದಯಾಪ್ತೀ).

ದರಿಸಣ darisaṇa. = ದರುಸಣ, etc. (My.).

ದರಿಸನ darisana. = ದರಿಸಣ. (My.).

ದರು daru. = ದರಿ. (Grj. 1, 86).

ದರುಣ daruṇa. N. of a plant (see Mr. s. ಕೋಪಿ).

ದರುವು daruvu. (Tbh. of ಧ್ರುವ). A song in a peculiar metre (at the beginning of a performance, My.; T. ತರು).

ದರುಸಣ darusaṇa. Tbh. of ದರ್ಶನ (Śmd. 330; Bp. 3, 72; My.). — ದರುಸಣ ಕೆ. = ದರುಸಣ ಕೊಡು. (Bh. 1, 7, 55). — ದರುಸಣ ಕೊಡು. = ದರ್ಶನ-. (Bh. 2, 13, 10). — ದರುಸಣ ನೀಡು. = ದರುಸಣ ಕೊಡು. (Bh. 8, 1, 20).

ದರೆ daré 1. *A cave, a cavern.* 2, barren soil (My.). See Prv. s. ಬಡ ಎತ್ತು.

ದರೆ daré. 2. Tbh. of ಧರೆ (Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಕ್ಷಿತಿನಿ Śm. 37).

ದರೋಗ darôga. The chief native officer in the departments of abkâri, sandal, cattle, and gardens (My.; Mhr., H. ದರೋಗಾ).

ದರೋಗಗಿರಿ darôga-giri. ದರೋಗತನ darôgatana. The business of a darôga (My.).

ದರೋದರ darôdara. = ದುರೋದರ. *Playing at dice.* 2, *a gamester.* 3, *a stake at play.* 4, a die.

ದರೋಬಸ್ತು darôbastu. All without exception (My.; Mhr., H.).

ದರ್ಕು darku. = ದರ್ಕ 2. — ದರ್ಕುಕ್ಕಲೆ. = ದರ್ಕಕ್ಕಲೆ, q. v.

ದರ್ಜಾ darjâ. A rank, order; a dignity or a post in a government (My.; Mhr., H.).

ದರ್ಜಿ darji. = ದರಜಿ. (My.).

ದರ್ದುರ dardura. *A frog.*

ದರ್ದುರಿ darduri. N. of a plant (ಮಿಱಿಲು Mr. 116).

ದರ್ದ್ರು dardru. = ದದ್ರು, etc. (Sk.).

ದರ್ಪ darpa. = ದಪ್ಪ. Inflicting pain; humbling (see ಅದರ್ಪಿಸು). 2, *pride, arrogance,* insolence, rashness. 3, boldness (Mhr.; ಅದರ್ಪು Ct. I, 99). See ದಪ್ಪ. — ದರ್ಪಗೆಡು. -ಅಡಗು. Pride to be lost or disappear (Grj. 4, after 120).

ದರ್ಪಕ darpaka. = ದಪ್ಪಕ. *Kâma.*

ದರ್ಪಕಧ್ವಂಸಿ darpaka-dhvaṁsi. Śiva (C. Bp. 47, 17).

ದರ್ಪಘೂರ್ಣನ darpa-ghûrṇana. Turning round or being giddy on account of pride. See ದಿಗಡು.

ದರ್ಪಣ darpaṇa. *A mirror, a looking-glass.*

ದರ್ಪಭೂಷಣ darpa-bhûshaṇa. N. of the court of Kâma (Grj. 7, after 10).

ದರ್ಪಮುಖ darpa-mukha. A man with a proud face. ದರ್ಪಮುಖರ್ (ಮುದಮುಖರ್ Bhn. 64).

ದರ್ಪಿತ darpita. Made proud, arrogant. (Bp. 38, 41).

ದರ್ಪಿಸು darpisu. To inflict pain, etc. See ಅ-.

ದರ್ಬಾರ darbâra. = ದರಬಾರ, etc. (C.; B. 4, 92).

ದರ್ಬಾರು darbâru. = ದರಬಾರು. (C.; B. 4, 219).

ದರ್ಬೆ darbè. Tbh. of ದರ್ಭ. (My.). — ದರ್ಬೆಮುಳ್ಳು. = ದರ್ಭ No. 3. (My.; St. & Pl.).

ದರ್ಭ darbha. = ದಬ್ಬೆ 2, ದರ್ಬೆ, ದರ್ಭೆ. Stringing or binding together; see ಸರ್-. 2, a bundle, tuft, or bunch of grass. 3, *the kuśa grass, Poa cynosuroides* Lin., used at sacrifices.

ದರ್ಭಮುಷ್ಟಿ darbha-mushṭi. A handful of kuśa grass (ವಿಷ್ಣುಕ G.).

ದರ್ಭಶಯನ darbha-śayana. A bed of strewed kuśa grass. 2, N. of a place near Râmêśvara (My.).

ದರ್ಭಶಾಯಿನಿ darbha-śâyi. (Reclining on a kuśa-bed): Râma (My.).

ದರ್ಭಾಸನ darbha-âsana. A seat or bed of strewed kuśa grass (My.).

ದರ್ಭಾಸ್ತರಣ darbha-âstaraṇa. = ದರ್ಭಾಸನ. (Bh. 1, 4, 28).

ದರ್ಭಿ darbhi. Tbh. of ದರ್ಭ (Śmd. 102; Mr. 474; ವಿಪ್ರ, ಕುಶ Nn. 104; ಕುತಪ 107; ಪವಿತ್ರ 111). — ದರ್ಭಿಹುಲ್ಲು. = ದರ್ಭ-. (ಕುಶ, etc. Si. 164; My.).

ದರ್ಯಾಪ್ತಿ daryâpti. = ದರಿಯಾಪ್ತಿ. (My.).

ದರ್ವಾಹಿ darvâḥi. = ದರವಾಯಿ. (My.).

ದರ್ವಿ darvi. *A spoon, a ladle.* 2, the expanded hood of a snake. See ಇಚ್ಛಾದರ್ವಿ.

ದರ್ವಿಕರ darvi-kara. *A* (kind of) *snake.* (Bp. 39, 55).

ದರ್ಶ darśa. Looking at, viewing; showing; sight, view, appearance. 2, *the day of new moon* (when it rises invisible); (the moon when it is going to become visible), *the new moon.*

ದರ್ಶಕ darśaka. Looking at, a spectator; examining, searching. 2, showing, displaying, explaining; a shower, an exhibiter. 3, *a door-keeper, a warder.* 4, one conversant with any science, a savant.

ದರ್ಶನ darśana. = ದರಿಸಣ, ದರಿಸನ, ದರುಸನ. Seeing, looking; seeing in the mind; experiencing. 2, *sight, vision, observation;* inspection, examination; perception (ಲಕ್ಷಣ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಸೋಽಹಂ Mr. 316). 3, *the being or becoming visible, appearance.* 4, the act of showing or exhibiting; teaching; exhibition. 5, aspect, semblance. 6, visiting; a visit; visiting any idol and worshipping in its presence (ಸುಪ್ರಭಾತಾದಿಗಳು Mr. 259). 7, view, theory; doctrine. 8, *a system or school of philosophy* (see ಷಡ್‌ದರ್ಶನ). — See ಕಾಣ್, ತೋರ್. — ದರ್ಶನ ಕೊಡು. = ದರುಸನ-. To favor one with a visit. ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟನು (My.). 2, to present one's self, to come into the presence of a superior (My.). — ದರ್ಶನ ತೆಗೆ. To go to see, to come to see, to visit. ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲದವರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 212; My.). — ದರ್ಶನ ಮಾಡು. To favor one with a visit, to visit. ಆದಷ್ಟನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡು, ಆದರ ದರ್ಶನ ಮಾಡು (My.). — ದರ್ಶನಹುಂಡಿ. A bill payable at sight (My.; Mhr.).

ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ darśana-anuśâsana. Regulation of a system (B. 5, 180. 181).

ದರ್ಶನೀಯ darśanîya. To be seen, visible; observable, perceptible, conspicuous; worthy of being seen, beautiful, agreeable, handsome. See ಕಣ್ಮನ; Śmd. 174.

ದರ್ಶಶ್ರಾದ್ಧ darśa-śrâddha. The śrâddha or funeral ceremony observed on the day of new moon (Si. 244).

ದರ್ಶಿ darśi. Seeing, looking, inspecting, etc.; showing, exhibiting, etc.; a spectator, a seer. See ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ-.

ದರ್ಶಿತ darśita. Shown, displayed, exhibited, exposed to view; explained;—seen, understood; apparent. See Ch. v. 59; Bp. 38, 44.

ದರ್ಶಿನಿ darśini. Feminine of ದರ್ಶಿ. See ಪ್ರತೀಕ್ಷ-.

ದರ್ಶಿಸು darśisu. To see (Bp. 6, 11; My.).

ದಲ್ dal. Certainly, to be sure, indeed (ಅವಶ್ಯ ಯಾರ್ಥಂ Śmd. 392; ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ 24. 97. 160 Cm.; ಸಾಚ, ಖಲು Śm. 34). See Śmd. 85; Ch. v. 106; Ćpr. 5, 98; Abh. P. 7. 83; Śm. 35. 48.

ದಲ dala. = ದಳ 2, (ದಳಿ, ದಳೆ). A part, a portion, a fragment; (opening, expanding, blossoming). 2, *a leaf.* 3, a clump, a lump, a heap, a quantity (*cf.* ದಳ 1). 4, a detachment, a body of men (*cf.* ದಂಡ). 5, an adulteration or alloy.

ದಲಿತ dalat. (Śmd. 100). Burst, split, etc.; blown; splitting, etc.

ದಲಿತೈರವ dalat-kairava. (Śmd. 100). A full-blown lily.

ದಲಿತಪುಷ್ಪ dalat-puṣpa. A full-blown flower (Ćpr. 1, 107).

ದಲನ dalana. Splitting, tearing asunder, breaking to pieces, rending, etc.; bursting. See ಒಳಿ, ಮುರುಮುಳ-.

ದಲಾಲಿ dalâli. = ದಲ್ಲಾಳಿ, etc. (My.).

ದಲಿತ dalita. Burst, split, etc.; opened, unfolded, blown, full-blown (Śmd. 117. Mdh.; Ch. v. 112).

ದಲೆ dalĕ. An adverbial syllable (Tĕ.). See ಆಗು ಸ್ವಲೆ.

ದಲ್ಲಾಳಿ dallâḷi. = ದಲಾಲಿ, ದಳಾಳಿ, ದಳ್ಳಾಳಿ. The business of a broker, brokerage; commission (My.; Mhr., H. ದಲಾಲಿ). 2, a broker (My.; Mhr., H. ದಲಾಲ).

ದಲ್ಲಾಳಿತನ dallâḷitana. = ದಳಾಳಿತನ. The business of a broker (My.).

ದವ dava. Fire. 2, *a wood on fire, a forest conflagration* (ಕಾಮುಗಿಚ್ಚು Nn. 97; ಕಾಲ್ಗಿಚ್ಚು Śm. 12). 3, the plant Plumbago zeylanica Lin. (ಚಿತ್ರಮೂಲ Nn. 110; see ಅಗ್ನಿ). 3, a wood, a forest.

ದವಡ davaḍa. Vile, bad; a vile man (Mhr. ದವಡ, ದಾವ). See ಆತಿ-.

ದವಡತನ davaḍatana. Vileness, etc. (Bh. 2, 2, 74).

ದವಡಿತಿ davaḍa-iti. A vile woman. See ಆತಿ-.

ದವಡಿ davaḍi. = ದವಡೆ, etc. (ಸೃಷ್ಟಿ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಮುಖ G.; R. 3, 37).

ದವಡು davaḍu. 1. = ದವಡೆ, etc. (My.).

ದವಡು davaḍu. 2. = ದವುಡು 2, etc. (My.).

ದವಡೆ davaḍĕ. = ದವಡೆ 2, ದವುಡೆ 2, ದವಡಿ, ದವಡು 1, ದವುಡು 1, ದಾಡೆ 2, No. 2. The jaw bone, the mandible (My.; Tĕ.; M. ತಾಡಿ; T. ತವಡೈ, ತಾಡೈ, ತಾಳ್; Mhr. ದಾಢ, a molar tooth; a jaw; ದಾಢಾವ, ದಾಢಾವ, a jaw; Sk. ದಾಢ, a large tooth, tusk). See Si. 214; ಕೆಳ-. — ದವಡೆಮಳ್ಳು. The great and lesser molars (My.).

ದವಣೆ davaṇĕ. = ದವಣೆ. (My.).

ದವತಿ davati. = ದವತಿ, ದಾತಿ. An inkstand (ಮೋಡುಮಣೆ G.; My.; B. 1, 23; Br.; Mhr., H. ದಾತ). — ದವತಿಗುಳ್ಳಿ. A small inkstand (R.).

ದವಥು davathu. Fire, heat; *burning, fever;* pain, distress (ಪರಿತಾಪ, ಒಡಲಿಳೆ Mr. 385).

ದವದಹನ dava-dahana. = ದವಾನಲ. (Abh. P. 13, 129).

ದವನ davana. = ಚವನ 2. Tbh. of ದವುನ. The plant Artemisia indica and its flower, southern-wood (Sk. also ದವನಕ; ಅವಾಸಿ, ಮುಖಪತ್ರಿ, ತವನ್ನೆ Mr. 136; ಹಬ್ಬದ ಹೂವ Kk. 23; Śm. 27; My.; Tĕ.; T. ತವುನಗ, ತವನಗ). See Riv. 10, after 31; Ćpr. 7, after 92; Bp. 42, 11. ದವನದ ಹೂ ಅನ್ನಿ ಕ್ಷಣ ದವನವಾದೀತೇ? (Prv.).

ದವಸ davasa. = ತವಸ. Tbh. of ಯುವಸ (Hlâ.). Corn, grain (ಧಾನ್ಯ Mr. 350; My.; Tě.; T. ತವಸು; Bp. 10, 12; 23, 9; 53, 18). ಕೆಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ದುಡ್ಡೀ ದವಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಲೀ ದುಡಿಸಿದ.— ತಗ್ಗುದವಸಕ್ಕಾಗಿ ಪಗ್ಗಾ ಕೊಣ್ಣಾ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ದವಸ ಧಾನ್ಯ. rit. (My.).

ದವಳ davala. 1. The conch-shell (used for blowing). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ದವಳ davala. 2. Tbh. of ಧವಳ.

ದವಳಾರ davala-âra1. = ಧವಳಾಗಾರ (Śmd. 383). Tbh. of ಧವಳಾಗಾರ. A house whitened with chunam or stucco, a palace (ಸುಧಾಧವಳಿತ, ಸಾಧ Hlâ.).

ದವಳಾರ್ತಿ davala-ârti. An ârti for which camphor is used (My.).

ದವಾ davâ. Medicine (My.; Mhr., H.). — ದವಾಖಾನೆ, a store-room of medicines; a medicine-shop (My.; B. 4, 146).

ದವಾಗ್ನಿ dava-agni. = ದವಾನಲ. (J. 12, 15).

ದವಾನಲ dava-anala. A conflagration in a forest (ದವ್ವ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Kn. 39).

ದವಾಲಿ davâli. = ದವಾಲಿ. (My.).

ದವಿಷ್ಠ davishṭha. (fr. ದೂರ). *Very remote, very distant.*

ದವೀಯಸ್ davîyas. (fr. ದೂರ). *More or uncommonly remote.*

ದವ್ವು davu. = ದ2, etc. See ಇನ್ನೆ.

ದವ್ವುದು davuḍu. 1. = ದವದೆ, etc. (My.).

ದವ್ವುದು davuḍu. 2. = ದವ್ವುದು, etc. (My.). 2, a brisk military excursion, an expedition (Mhr., H.).

ದವ್ವುಳಿ davuḷi. = ದವಡಿ. (ದುಸಿದಾತ್ರೆ Mr. 359). — ದವ್ವುಳಿಕುಳ್ಳಿ. = ದವ್ವುಳಿ. (S. Mhr.).

ದವ್ವಾರಿಕ davvârika. = ದೌವಾರಿಕ. Tbh. of ದೌವಾರಿಕ. (ದ್ವಾನ್ಸ, ದಾಗುಲದಂ Mr. 266).

ದಶ daśa. = ದಸ, ದಮ. *Ten* (ಗಣನೆ Nn. 27).

ದಶಕ daśaka. Consisting of ten, containing ten, ten-fold; an aggregate of ten, a decade. See Mr. 357.

ದಶಕಂಠ daśa-kaṇṭha. Râvaṇa (Abh. P. 10, 150).

ದಶಕಂಧರ daśa-kandhara. Râvaṇa (Abh. P. 9, 109; Bp. 38, 63).

ದಶಕಸ್ಥಾನಲೆಕ್ಕ daśaka-sthâna-lĕkka. Decimal arithmetic (Sl. 327).

ದಶಕಾಮಜವ್ಯಸನ daśa-kâma-ja-vyasana. Ten vices arising from love of pleasure: hunting, gambling, sleeping by day, fault-finding, lechery, drunkenness, dancing, singing, playing, and useless travel. (R.).

ದಶಗುಣ daśa-guṇa. *Ten-fold, ten times larger, ten times more.* 2, penalty for the omission of affixing a stamp to an official document (My.).

ದಶಗ್ರೀವ daśa-grîva. = ದಶಕಂಧರ. (Abh. P. 13, after 3).

ದಶದಲ daśa-dala. Having ten leaves (Bp. 3, 8); ten leaves.

ದಶದಾನ daśa-dâna. Ten gifts: cows, land, sesamum, gold, ghee, raiment, betel, grain, jaggory, daughters in marriage (My.).

ದಶದಿಕ್ಕು daśa-dikku. The eight points of the compass and the earth and sky (J. 13, 12; My.).

ದಶಧರ್ಮ daśa-dharma. Ten ordinances, practices, or duties. ಏಕೈಕಾಯೇ? ದಶಧರ್ಮಾಳಿತಕಾರ್ಯಪ್ರಾಪಣೆಗಮು ಚೀಷ್ಯಂ (Śmd. 137 Mḍb.).

ದಶಧ್ರುವ daśa-dhruva. The ten fixed objects (of the body of a horse which cannot be absent without disastrous effects). ತಿರಿಮೊಳ್ ಎರಡಿರದ್, ಆಳ್ಕೆಯೊಳು ಕಾಲ್ಕು, ನೊಸಲೊಳು ಒಂದು, ಉದರದೊಳು ಎರಡು, ಪ್ರೌಢಿಕೆ ಒಂದು ಸುಬ ದೃಷ್ಟಿ ತೋಕೆ ದಶಧ್ರುವರುಕ್ಕು; ಆವಿಲ್ಲದಿರೆ ಅಧ್ರುವಂ (Mr. 279).

ದಶನ daśana. Biting; *a tooth* (ಹಲ್ಲು Nn. 81).

ದಶನಚ್ಛದ daśana-ĕ-chada. A lip (ಅಧರ, ತುಟಿ Nn. 67).

ದಶನವಾಸಸ್ daśana-vâsas. *A lip.*

ದಶನಹತಿ daśana-hati. A wound made with the teeth (Cpr. 5, after 76).

ದಶಪುರ daśa-pura. *A species of the grass Cyperus rotundus* Lin. (= ಕುಮಿಸ್ಟಿಟಿ, ಗೋಪಿಪರ್ಪ).

ದಶಬಲ daśa-bala. Possessing ten powers: *a Buddha.*

ದಶಭುಜ daśa-bhuja. Śiva (Grj. 9, 30).

ದಶಮ daśama. Tenth; the tenth; the tenth part. See Śmd. 101; Ch. v. 234.

ದಶಮಾಂಶ daśama-aṁśa. Decimal (My.).

ದಶಮಿ daśami. = ದಸವಿ. *The tenth lunar day.* 2, *the tenth decade of human life,* from the 90th to the 100th year.

ದಶಮಿಸ್ಥ daśami-stha. *Arrived at the tenth decade of life, above 90 years old.*

ದಶಮುಖ daśa-mukha. Ten mouths or faces. 2, Râvaṇa (Abh. P. 9, after 89; Bp. 19, 26).

ದಶರಥ daśa-ratha. Having ten chariots. 2, N. of the father of Râma (Râm. 1, 5 sum.; J. 18, 1. 2).

ದಶರಥನಂದನ daśaratha-nandana. = ದಶರಥಾತ್ಮಜ. (My.).

ದಶರಥಾತ್ಮಜ daśaratha-âtmaja. Râma (Mr. 504; ರಾಮಚಸ್ತ್ರ Nn. 24).

ದಶವಕ್ತ್ರ daśa-vaktra. Râvaṇa (My.).

ದಶವದನ daśa-vadana. = ದಶವಕ್ತ್ರ. (J. 16, 34; 18, 8).

ದಶವಿಧನಾದ daśa-vidha-nâda. Ten kinds of sounds (heard when performing tapas, Śśv. 2, 96).

ದಶವ್ಯಾಕರಣ daśa-vyâkaraṇa. The ten grammars (Śmd. 101).

ದಶಶತ daśa-śata. Ten hundred, a thousand. 2, one hundred and ten. See Bp. 43, 19; 60, 56.

ದಶಶತಕರ daśaśata-kara. Having a thousand rays: the sun (Bp. 61, 42).

ದಶಶತದ್ಯುತಿ daśaśata-dyuti. = ದಶಶತಕರ. (Bp. 16, 26).

ದಶಶತಪತ್ರ daśaśata-patra. Having a thousand leaves: a lotus (Bp. 10, 56).

ದಶಶತಪತ್ರಮಿತ್ರ daśaśatapatra-mitra. The sun (Bp. 61, 36).

ದಶಶಿರ daśa-śira. = ದಸಸಿರ. Ten heads. ದಶಶಿರಮಾತ, Râvaṇa (Bp. 54, 39). 2, Râvaṇa (Č. Bp. 8, 1).

ದಶಾಂಶ daśa-aṁśa. Ten parts, the tenth part (B. 5, 235).

ದಶಾಂಗ daśa-aṅga. Having ten members; ten members. 2, the ten ingredients of dhûpa or incense (Bp. 35, 14; 41, 22).

ದಶಾನನ daśa-ânana. Râvaṇa (Abh. P. 9, 73; 10, 153; J. 9, 22).

ದಶಾರ್ಣ daśârṇa. N. of a country lying south-east of Madhyadĕśa, and of its inhabitants. (My.).

ದಶಾವಂತ daśâ-vanta. A fortunate man (My.).

ದಶಾವತಾರ daśa-avatâra. The ten descents or incarnations of Vishṇu (My.; see ಹತ್ತು ಅವತಾರ). 2, Vishṇu. — ದಶಾವತಾರಗಟ್ಟೀಪ್ಪ. Play-cards on which the ten avatâras are drawn (My.). — ದಶಾವತಾರದ ಆಟ. Performance of the avatâras (My.).

ದಶಾವಸ್ಥೆ daśa-avasthĕ. Ten adverse conditions of life (Bp. 35, 32-35; Ĕ. Bp. 19, 31; Ŭpr. 5, after 135).

ದಶಾಸ್ಯ daśa-âsya. Râvaṇa (Abh. P. 9, after 75; 14, 160).

ದಶಾಹೀನ daśâ-hîna. An unfortunate man (My.). ದಿನದೀಪ ದನ್ನೆ ದಶಾಹೀನನು (Prv.).

ದಶೆ daśĕ. ದಶಾ. = ದಸೆ 1, ದೆಸೆ 1. *The skirt, edge, or hem of a garment; the unwoven threads of a web of cloth* (see ದಸ್ತ-); a new cloth (ನೂತನವಾದ್ಯರ, ಹೊಸ ದಸ್ತ Nn. 27); *the wick of a lamp* (see ಬತ್ತಿ). 2, age, period or time of life, as youth, manhood, etc. 3, *state or condition of life* (ಅವಸ್ಥೆ 27). 4, *the result or consequence of actions, fate;* the fulfilment of actions (ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ, ಕರ್ಮದ ಪಿಡುಗೆ 27). 5, the aspect of the planets, considered as influencing the fortunes of men for good or bad. 6, duty, etc. (ಧರ್ಮ 27). 7, state or condition of mind; quality (ಗುಣ 27). 8, the past (ಅವಿ, ಪೂರ್ವ 27). 9, a bowstring (ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲು ಹೆದೆ 27). 10, an arrow (ತಿರೀಡುಮು, ಬಾಣ 27). 11, a hare (ಶಶಕ, ಮೊಲನು 27).

ದಶೇಂದ್ರಿಯ daśa-indriya. The ten organs of perception and action: the skin, eye, tongue, nose, ear, larynx, hand, foot, anus, and pudendum. (My.).

ದಶ್ಯ dashṭa. Bitten, stung. 2, a bite (ಸರ್ಪ ಕಚ್ಚಿದುದು Mr. 391; Bp. 46, 24).

ದಸ dasa. Tbh. of ದಶ. (Mhr., II.; see ದಸಮಾಸೆ).

ದಸಕತ್ತು dasakattu. = ದಸ್ತತ್ತು. Handwriting; signature (My.; Mhr. ದಸಕತ).

ದಸಕು dasaku. = ದಸ್ಕು. A thin, dust-like coating on certain grains, as jôḷa, rûgi, wheat, etc., a kind of husk (My.).

ದಸಮಾಹೆ dasa-mâhĕ. Ten months' pay given for twelve (My.).

ದಸರ dasara. = ದಸರಿ 1, ದಸರೆ q. v. (My.). 2, N. of a man (Bp. 38, 48. 52. 53). — ದಸರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 38 sum.; 38, 19. 27. 49). — ದಸರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 38, 2. 16. 24).

ದಸರಿ dasari. 1. = ದಸರ. N. — ದಸರಿದೇವ. N. (Bp. 38, 18. 71. 77; 47, 34). — ದಸರಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 19. 61. 74).

ದಸರಿ dasari. 2. A sort of (silk) cloth (ದಸರಿವಲ Mr. 342; Bp. 11, 26; 55, 25; Tĕ.).

ದಸರೆ dasarĕ. = ದಸರ, (ದಸರಿ 1). The tenth day of the śuklapakṣha of the seventh month (Âśvina), the last day of the navarâtri, the day on which Râma marched against Râvaṇa, the dêvatâs defeated the daityas, etc.: the dasarĕ feast of 10 days (My.; B. 1, 20; Mhr. ದಸರಾ). See ಆಯುಧಪೂಜೆ.

ದಸವಿ dasavi. Tbh. of ದಶಮಿ (Ĕm. 19).

ದಸಸಿರ dasa-sira. Tbh. of ದಶಶಿರ (Ĕmd. 376).

ದಸಿ dasi. (= ಶಿ). A stake (ದಕ್ಕೆ Ŝm. 78); a pointed wooden peg (My.); a sliver in the foot (My.; Tĕ.). ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು, ದಸಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bp. 16, 11; 43, 84-86; 44, 8. 10. 14; 55, 44; Ĕ. Bp. 55, 44; ಕೂ ದಸಿ, ಬಲು-, ಬಲ್-.

ದಸೆ daśĕ. 1. = ದೆಸೆ 1. Tbh. of ದಶೆ (Ĕmd. 335). ದಸೆ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಹುಸಿ ಮೀಸೆ ಕತ್ತರಿ ಬಿತ್ತು (Prv.). See Prv. s. ದಶ.

ದಸೆ daśĕ. 2. = ದೆಸೆ 2. ದಸೆಯಿಸ್ಸ (on account of, = ದೆಸೆಯಿಸ್ಸ, Dhw.), ದಸಿಸ್ಸ (= ದೆಸೆಯಿಸ್ಸ, Ĕb. 20).

ದಸ್ಕು dasku. = ದಸಕು. (My.).

ದಸ್ಕತ್ತು daskhattu. = ದಸಕತ್ತು. (My.).

ದಸ್ತಾನು dastânu. = ತೋಸ್ತಾನು, ದೋಸ್ತಾನು. (My.).

ದಸ್ತಾವೇಜು dastâvĕju. = ದಸ್ತೈಜು. A document of any kind; a note of hand, a bond (My.; Br.; Mhr., II. ದಸ್ತ-ಪಜ).

ದಸ್ತು dastu. A quire of paper (My.; Mhr., II. ದಸ್ತ). 2, a collection of four play-cards. 3, the money which has been realized by an official, but has been withheld by him from the government treasury (My.; Tĕ.).

ದಸ್ತೂರಿ dastûri. ದಸ್ತೂರು. Custom, fashion, manner (My.; Br.; Mhr., II. ದಸ್ತೂರ). 2, customary fees; tax (My.; Br.; Mhr., II.).

ದಸ್ತೈವಜು dastaivaju. = ದಸ್ತಾವೇಜು. (My.).

ದಸ್ಯು dasyu. *An enemy.* 2, *a thief, a robber.* 3, an outcast. 4, N. of a class of demons.

ದಸ್ರ dasra. N. of one of the two aśvins. 2, ದಸ್ರಗಳ್, *the two aśvins.* See ದಿವೈದ್ಯ.

ದಹ daha. *i. e.* ದ7-ಅಹ. = ದಸ 2, etc., *e. g.* ಕೆಲಸದಹ (Bp. 9, 13), ಒಣಗಿದಹ (18, 37), ಹೋದಹುದು (18, 42), etc. See Bp. 18, 104; 22, 65; 24, 29. 34. 64; 25, 41; 26, 63; 28, 15; 29, 17; 35, 11; 36, 10. 11; 37, 8. 9. 53; 38, 19. 20. 29. 32; 39, 43. 49; 42, 13; 43, 53. 69; 47, 19. 20. 26; 50, 57. 77; 51, 77; 52, 34; 53, 17. 18; 56, 31; etc.; J. 3, 36.

ದಹ daha. Tbh. of ದಶ. (My.; Mhr. ದಹ). ಸಿಳದಹಪಹಸಸ್ಯಂ (Mr. 356).

ದಹನ dahana. Consuming by fire, burning, scorching; destroying. 2, *fire; Agni.* See ಉರಿ, and Mr. s. ಧಹನ.

ದಹನಕರಣ dahana-karaṇa. Making fire, or causing to burn. See ಮುರುಟ್ಟು.

ದಹನಕ್ರಿಯೆ dahana-kriyĕ. The act, business, or rite of burning, or of fire. See ಕಡ್ಡಿ.

ದಹನಜಿಹ್ವಾನ್ತಕ dahana-jihvâ-antaka. Extinguishing the tongues of fire or Agni (Bp. 49, 40).

ದಹನಲೋಚನ dahana-lôchana. Śiva (Bp. 41, 27).

ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ dahana-saṁskâra. The rites of cremation (My.).

ದಹನಾತಿಕ್ರಮಣ dahana-atikramaṇa. Excess of burning. See ಅಡ್ಡು.

ದಹನೋಪಲ dahana-upala. Fire-stone: *the sun-gem, crystal.*

ದಹಿಸು dahisu. To consume with fire, to burn up, to scorch (Bp. 49, 40; 50, 23; 56, 38; 57, 9; J. 8, 39. 44; My.; Prv. s. ಬಾಣ್ಣವ).

ದಹ್ಯ dahya. To be burnt, burnable, combustible (ಮಗ್ಗ, ಸುಡುವುದು Kn. 133).

ದಹ್ವಳ dahvaḷa. (Tbh. of ದಮ್ಮಳ್ಳ). The ring-worm shrub, Cassia alata Lin. (St. & Pl.).

ದಳ್ dal. 1. The state of spreading widely. — ದಳ್ಳಪಿರ್. -ಕಪಿರ್. Far spreading lustre or shine (Ŭpr. 1, after 101). — ದಳ್ಳುರಿ. -ಉರಿ. A great blaze (ಪೆರುಂ, ಧಗ ಜ್ವಲಿತ Ŝm. 11; Abh. P. 16, 28; Grj. 4, 132; 8, 66; Bp. 16, 25; 56, 36; Bh. 1, 20, 26; 3, 12, 41; Râm. 5, 8, 74; J. 8, 39. 40).

ದಳ್ dal. 2. = ದಳ 2. A sound in imitation of that of boiling (Abh. P. 9, 48).

ದಳ daḷa. 1. An imitative sound. — ದಳದಳಿಸು. To fall in large drops (as tears, Abh. P. 4, 23).

ದಳ daḷa. 2. = ದಳೆ 2. P. p. of ದಳೆ 1, in ದಳ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ದಳ daḷa. 1. Thickness, stoutness, compactness, solidness (My.; Mhr.; *cf.* ದಲ No. 3 & ದಳೆ 1). ದಳವು ದಪ್ಪವು ಆಗಲು ಪು ಾದ ಬೇಕು, ಕಾಸು ಮೂರು ಕ್ರಯ ಪಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.). — ದಳದೇಪಾಸು. -ಏಪಾಸು. To increase (v. t., Grj. 10, after 45). — ದಳದೇಪು. -ಏಪು. To increase (v. i., Čpr. 1, 25; 7, 96; Grj. 3, 47; Bp. 4, 59; Bh. 8, 21, 5).

ದಳ daḷa. 2. = ದಲ. A leaf, a petal (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ Nn. 9; ಪರ್ಣ Mr. 105). 2, an army (ಬಲ, ಸೇನೆ 9; *cf.* ದಡಿ and ದಲ No. 4). 3, war (ಸಂಗರ, ಕಾಳಗ 9). 4, alchemy (ಪಾಪ, ರಸವಾದ 9). 5, = ದಳೆ (My.). — ದಳದಳಾಳಿ daḷa-daḷa-âḷi. A mass of many leaves (J. 15, 4).

ದಳಗೆ daḷage. = ದಳಕೆ q. v., ದಳಸೆ, ದಳೆ 3. (My.).

ದಳದು daḷadu. = ದಳೆದು. P. p. of ದಳೆ 1.

ದಳಪರ daḷasara. Thickness; compactness: good behaviour (Mhr. ದಳಪಾರ). ವಯ್ಸು ದಳಸರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು (My.). ಆರ ಸನು ದಳಸರವಿಲ್ಲ ಆಳದನು (My.).

ದಳಸು daḷasu. (fr. ದಳೆ 1). The state of being thickset (as a crop, My.).

ದಳಾಳಿ daḷâḷi. = ದಳ್ಳಾಳಿ, etc. (My.).

ದಳಾಳಿತನ daḷâḷitana. = ದಳ್ಳಾಳಿತನ. (My.).

ದಳಿ daḷi. = ದಳೆ 1. (My.).

ದಳಿ daḷi. (= ದಳ 2). A leaf (ಪತ್ರ Śmd. II; Čt. I, 104; T. ತಪ್ಪೆ).

ದಳಿಕೆ daḷike. = ದಳಸೆ, etc. A seam (My.).

ದಳಿಗೆ daḷige. = ದಳಕೆ, etc. (My.).

ದಳಿಂಬ daḷimba. = ದಣಿಪು, etc. (Čpr. 6, after 71).

ದಳೆ daḷe. 1. = ದಳ. To join by sewing together, to seam (My.; T. ತಪ್ಪೆ to fetter, see ತಳೆ 2). 2, to grow united or close together; to become abundant, as fruits, leaves, etc. on a tree; to spread, as small-pox or itch over the body; etc. (My.; J. 6, 3; 15, 17; 24, 72; T. ತಪ್ಪೆ to sprout, thrive, grow in branches and twigs, spread, see ಕೆಮ್ಮ 5). P. pa. ದಳದು, ದಳೆದು.

ದಳೆ daḷe. 2. = ದಳ 2. P. p. of ದಳೆ 1, in ದಳೆ ದಳೆದು (J. 3, 37).

ದಳೆ daḷe. 3. = ದಳಸೆ, etc. (My.).

ದಳೆ daḷe. = ದಳ 2, No. 5. Tbh. of ದಲು. A portion or division of a paddy-field (My.).

ದಳ್ಳಾಳಿ daḷḷâḷi. = ದಳಾಳಿ, etc. (My.).

ದಳ್ಳಿಸು daḷḷisu. To overspread and cover; — to spread widely, to increase (v. i., ಆವರಿ, ಆವರಿಸು Kk. 53; Śm. 60; Abh. P. 11, 142. 146; 12, 96; 14, 181; 15, 78; Grj. 9, 17). ಕೈತಾಮರಿಪದೆದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮಿಗೆ ದಳ್ಳಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ದಳಿ daḷa. An army containing infantry, cavalry, elephants, and chariots (ಚತುರಂಗಬಲ Śmd. I); a common force or troop (ಸಾಮಾನ್ಯಬಲ Śmd. I; ದಟ್ಟಿ Čt. II, 69; *cf.* Sk. ದಲ No. 4 and ದಳ 2). ತುರಗಪದೀ (Śmd. 207). ಪಾಯಿದದಿ (Bh. 6, 2, 2). ಕಾಲುಸಪದೆಯ ದದಿ (ಕ ಪಾತ Sl. 268). ದದೀಾ ನಮಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Bh. 2, 4, 7; J. 15, 4. 14; 22, 4. — ದದಿಮದಿ. -ತುದಿ. To tread down hosts (Râm. 6, 11, 25). — ದದಿಪತಿ. A general (Bp. 27, 29; Râm. 5, 8, 52; J. 8, 13; B. 2, 10). — ದದಿಮು ಖ. The van of an army. — ದದಿಮುಖಧದಳ. (Śmd. 207). An excellent ox (a hero) at the van. — ದದಿಮುಖ್ಯ. = ದದಿಪತಿ. — ದದಿಮುದ್ಯಾದಿತ್ಯ. (Śmd. 208). A sun among generals.

ದಳಿದುಳಿ (daḷa-tuḷa). (Trampling or annoyance by an army or mob): a great pillage or ravage; an inroad of robbers (ಬಲ್ಲೂಜಿ Śmd. I; ಕಳ್ಳದಾದಿ Čt. I, 3; Bh. 1, 2, 32; Grj. 4, after 120). ಆಳ್ವಸತ್ತ ನೆಂ ದದಿಮುದಿಮೂಯ್ತು (Śmd. 141).

ದಳಿದುಳಿಸು daḷadulisu. (fr. ದುಮುಜ). To get into commotion (J. 10, 47).

ದಳಿವಾಯಿ daḷavâyi. A general (ಸೇನಾನಿ, etc. Sl. 279; My.; Tč., M., T.; B. 2, 10).

ದಳ್ಳಿರಿ (daḷ-daḷi, dupl.). A fetter, a chain (ಸಂ ಕಲೆ Śmd. I; see ದಳೆ 1).

ದಾಕ್ಷ dâksha. (fr. ದಕ್ಷ). Relating to Daksha.

ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ dâkshâyaṇi. N. of any of the daughters of Daksha. 2, *Durgâ.* 3, ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗಳ್, the daughters of Daksha and wives of the moon: *the 27 lunar mansions.*

ದಾಕ್ಷಾಯಣೀನಾಥ dâkshâyaṇi-nâtha. The moon. 2, Śiva. (My.).

ದಾಕ್ಷಾಯಣೀಪುತ್ರ dâkshâyaṇi-putra. Ganêśa (My.).

ದಾಕ್ಷಾಯಣೀರಮಣ dâkshâyaṇi-ramaṇa. *The moon.* 2, Śiva.

ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ dâkshâyya. *A vulture.*

ದಾಕ್ಷಾರಾಮ (dâksha-ârâma). N. of a place (Bp. 12, 32; 25, 10; 33, 17; 40, 29; 58, 34).

ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ dâkshiṇâtya. (fr. ದಕ್ಷಿಣ). Belonging to the south; belonging to or living in the Dekhan. (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ dâkshiṇya. (fr. ದಕ್ಷಿಣ). Relating to a gift; *meriting a fee or present.* 2, civility, courtesy, politeness, kindness, obsequiousness; honesty, candour; cleverness, ability (ವಿದಯ Čt. II, 65; B. 5, 157). 3, (belonging to the south; the south). — ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಜಾಗಿ, ಪೆರುದಕ್ಕೆ ಡಾವಿಲ್ಲ (Prv.). See ಮುಖ; Prv. s. ದೃಢಪಾರ.

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾರ dâkshiṇya-gâra. An obsequious man (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರ dâkshiṇya-para. Extremely obsequious (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಂತ dâkshiṇya-vanta. = ದಾಕ್ಷಿಣಾಜ. (My.). ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಕ್ಷನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಫಕ್ಷಿಣ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವರ್ತಿ dâkshiṇya-varti. Behaving obsequiously. 2, a man belonging to the south. (J. 2, 10).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾಳಿ dâkshiṇya-âḷi. = ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾರ. (My.).

ದಾಖಲಾತು dâkhalâtu. Proof, documentary evidence (My.).

ದಾಖಲು dâkhalu. Arrived at, reached (Mhr., H. ದಾಖಿಲ). 2, entered, as into an account, etc. (Mhr., H. ದಖಲು, ದಾಖಲು); — insertion, entry of an item in an account, deed or register (My.; H. ದಾಖಿಲ್); presentation of a petition to be registered (My.). — ದಾಖಲು ಮಾಡು. To present a petition (My.). 2, to enter, as money in an account (My.).

ದಾಖಲೆ dâkhalĕ. Examination or comparison of accounts, records, etc. (My.); proof, documentary evidence (My.; Mhr. ದಾಖಲಾ); reference to a register (My.). — ದಾಖಲೆ ಗ್ರಾಮ. A village that has branched out from a principal or original one, a subordinate village (My.). — ದಾಖಲೆ ದೂಬಲೆ. dupl. (My.).

ದಾಗಡಿ dâgaḍi. (= ದಾಗುಡಿ). — ದಾಗಡಿಬಳ್ಳಿ. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus D. C. (or Menispermum hirsutum Roxb., St. & Pl.; ಪೇಣಿ G. & Čb.).

ದಾಗನು da-âgama. The augment ದ್ or ದ (Šmd. 129).

ದಾಗುಡಿ dâguḍi. (= ದಾಗಡಿ). (ಅಧೋಮೂಲಿ Mr. 135).

ದಾಗುದುಜೆ dâguduji. -ದೂಜು. Repairing, doing up (My.; Mhr., H. ದಾಗದೂಜಿ).

ದಾಘು dâgha. Burning. See ನಿ-.

ದಾಂ dâṁ. ದಾದಿ°. = ದಾಣ್ಟು 2. — ದಾಂಗುಡಿ. (Šmd. 210). dâṁ-kuḍi. A going-beyond, i. e. rather long, point of a creeper or sprout (ದಾಣ್ಟಗುಡಿ Ša.). — ದಾಂಗುಡಿವಿಡು. -ಬಿಡು. To sprout greatly (Čpr. 2, 56; 6, 89; Rây. 12, after 56).

ದಾಟಿ dâṭi. ಧಾಟಿ. Expediency or quickness in writing; fluency in reading; practice in a science, etc.; haste (My.; T. ತಾಟ್ಟು; Tĕ. ಧಾಟಿ). ದಾಟಿ ಯಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ, ಹೋಟಿಪಾಡ (Prv.). See ದಾಡಕ-.

ದಾಟಿಸು dâṭisu. = ದಾಣ್ಟಿಸು. To make cross, to cause to pass over, to transport over, etc. (My.; B. 4, 30; Sl. 84); to make escape (My.). ಆವನ ನ್ನು ಸಂಕಟದೊಳಗಿನ್ದ ದಾಟಿಸಿದನು (B. 5, 62. 63).

ದಾಟು dâṭu. 1. = ತಾಣ್ಟು, ದಾಣ್ಟು 1. To jump, pass or step over; to cross, to ford; to pass; to go beyond, to exceed, to transgress, as a word, a rule, an order; to escape (My.; Tĕ.; *cf.* ತಾಗು 5). ಹಳ್ಳದಾಟ ದಾಟಲು (Bp. 44, 5). ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ (B. 2, 4). ಗಣ್ಡಾಕ್ಷರವನ್ನು ದಾಟಲಿಕ್ಕೆ (4, 60). 2, to die; to expire, as life (My.); to pass away, to elapse, as time (My.). ಆವನು ದಾಟಿ ಕೊಣ್ಡನು (he died, B. 5, 199. 236). ತಿಂಗಳು ದಾಟಿದರೂ ದುಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ.—ತಿಂಗಳು ಹೋದರೂ ಆಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ.—ಹೊಲ್ ದಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗರ ಮಣ್ಣಾ (Prvs.). See Prvs. s. ನಡು; Bh. 1, 8, 94; Sl. 85. 396; B. 4, 30.

ದಾಟು dâṭu. 2. = ದಾಣ್ಟು 2. Passing over; stepping over, stopping; a jump across; abridgement; a step over an inauspicious object and the evil resulting from it (My.). — ದಾಟು ಕಥೆ. An abridged story; a summary (My.). — ದಾಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A foot that steps far (My.). ದಾಟುಗಾಲಿನವ, a person who takes long steps (My.). — ದಾಟುಹೊಲಿಗೆ. Sewing with long stitches; that has been sewed with long stitches (My.).

ದಾದಾಯನ dâdâyana. One who goes behind and praises (ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಾಡುವ Bhn. 40).

ದಾಡಿ dâḍi. The beard (My.; Tĕ.; Mhr. ದಾಢೀ; T. ತಾಡಿ; Sl. 216).

ದಾಡಿಮ dâḍima. = ದಾಡಿಮ, ದಾಳಿಮ, ದಾಳಿಮ, ದಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ್ಬರ, ದಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಡಿಮ, ದಾಡಿಮ್ಬ, ದಾಡಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ, ದಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ್ಬರ, ದಾಳಿಮ್ಬರಿ, ದಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ್ಬ. *The pomegranate tree and its fruit, Punica granatum* Lin. ದಾಡಿಮದ ಬೀಜ ರತ್ನವಾಪಾದೇ? (Prv.).

ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕ dâḍima-pushpaka. *The plant Soymida febrifuga* Juss., or *Amoora rohituka* W. & A. See ದುಂಡು ಮುತ್ತಗ.

ದಾಡಿಮ dâḍimi. = ದಾಡಿಮ, etc. (Čpr. 6, after 55).

ದಾಡಿಮ್ಬ dâḍimba. = ದಾಡಿಮ, etc. (My.).

ದಾಡಿಮ್ಬೆ dâḍimbĕ. = ದಾಡಿಮ್ಬ, etc. (Sl. 137).

ದಾಡೆ dâḍĕ. 1. Tbh. of ದನ್ತ. See ಜಡು-.

ದಾಡೆ dâḍĕ. 2. (= ದವಡೆ q. v.). Tbh. of ದಂಷ್ಟ್ರ (Šmd. 252; Nn. 85). A tusk; a fang (My.; Čpr. 5, 40; 6, 21; Rân. 6, 14, 20); a lesser molar (My.). ದಾಡೆಗ ದಾಡೆ (ಅಜಿನ, ದಂಷ್ಟ್ರಿ IIIâ.; Mr. 400). ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ (ಪ್ರತಿಮ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ; Nn. 102). ಎಳದೆಬ್ ದಾಡೆ (Šmd. 81). See ಕುತಿ-, ಕೂರ್-. 2, a jawbone (not in My.; T. ತಾಡೆ, ತಾಳ್; M. ತಾಡಿ; Sl. 214). — ದಾಡೆಗರಿ. -ಕಡಿ. To gnash the fangs (Šśv. 4, 7; 4, after 15). — ದಾಡೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ದಾಡೆಗರಿ. (Rśv. 5, 90; Šśv. 4, 11. 12).

ದಾಣ dâṇa. 1. = ದಾಣ, ದಾಣೆ 1. Grain, etc. (My.; see ಧಾನ್ಯ).

ದಾಣ dâṇa. 2. = (ತಾಣೆ, ದಾಣೆ, ದಾಣೆ 2), ದಾಣ 2 No. 2. A rope. See ಮುಗು-, ಮೂಸು-, ಮೂಗು-.

ದಾಣಾ dâṇâ. = ದಾಣೆ 3. Thickness, stoutness (Mhr. ದಾಣೆ, ದಾಟಣ; ಧೇಣ್ಡಾ, a huge person. — ದಾಣಾದಡ. A club-like, very stout man (My.).

ದಾಣಿ dâṇi. (= ದಾಣ 2, etc.). A rope (My.). See ಮೂ-.

ದಾಣೆ dâṇĕ. 1. = ದಾಣ 1, etc. (My.; B. 5, 125).

ದಾಣೆ dâṇĕ. 2. = ದಾಣೆ. (My.).

ದಾಣೆ dâṇĕ. 3. = ದಾಣಾ. — ದಾಣೆದಡ. A thick club (Rân. 6, 11, 9).

ದಾಣ್ಟಿಸು dâṇṭisu. = ದಾಟಿಸು. (My., occasionally). ಮೃತ್ಯುವ ಜವನ ಮಾರಿಯ ದಾಣ್ಟಿಸುವ ವೇದಾನ್ತಿಗಳ ಪಾಡಿ (Bp. 6, 10). ತಮಿಗೆ ದಾಣ್ಟಿಸುವ ತೋರದವಜ ಬಲುಜೆಪ್ಪವರೆ (60, 46). See Rây. 13, 82. 96; J. 9, 25. 2, to make one's self to get beyond or the upperhand: to subdue, to tame. ದಾಣ್ಟಿಸದ ಪಟ್ಟುದು (ದಾನ್ತ, ದಮಿತ Nr.).

ದಾಣ್ಟು dâṇṭu. 1. (Šmd. 48). = ದಾಟು 1, etc. (ಅಧಿಕ Šmd. Dh.; ಕೊಣಾಪಡು Kk. 53; ದಿಂಪಡು 71; ದಿಂಪಡು, ಮಿಳ್ಕೆಸು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಾಪಡು Šm. 31; M. ತಾಣ್ಪು). See Šmd. 157; Čn. v. 39; Čpr. 7, 15; Bp. 32, 33; Rây. 6, after 11; 13, after 82; 18, 91; J. 2, 56; 18, 6.

ದಾಣ್ಟು dâṇṭu. 2. (Šmd. 250). = ದಾಂ (ದಾಜ್), ದಾಟು 2. See ಮೂಜಿ-. — ದಾಣ್ಟುಗುಡಿ. = ದಾಂಗುಡಿ (Ša.).

ದಾಣ್ಡ dâṇḍa. Tbh. of ದನ್ತ. A stick, a club (Mhr.). ದಾಣ್ಡಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವ (ಯಾಷ್ಟೀಕ G.).

ದಾಣ್ಡಿಗ dâṇḍiga. A stout, strong man (My.; Mhr. ದಾಣ್ಡಾಗ); huge, monstrous (Mhr.). See ಎಮ್ಮೆ-. 2, rude (Mhr.).

ದಾಣ್ಡಿಗತನ dâṇḍigatana. = ದಾಣ್ಡಿಗತನ. Roughness, rudeness (My.). *Cf.* ದಿಣ್ಡಿಗತನ.

ದಾಣ್ಡಿಗೆತನ dâṇḍigĕtana. = ದಾಣ್ಡಿಗತನ. (ಗುಣ್ಡಗೊಮ್ಮತನ, ಮಣ್ಡತನ G.).

ದಾತ dâta. 1. *Cut, reaped.*

ದಾತ dâta. 2. Tbh. of ದಾತ್ರ. (My.). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಆತನು, ಕೂದು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ (Prv.). See Bp. 36, 3; 54, 66; J. 11, 32. 34; ಅಕ್ಷ-, ವಿಷ್ಣ-.

ದಾತಾರ dâtâra. Tbh. of ದಾತೃ. (My.; see Śmd. 104; J. 13, 60; and Prv. s. ಪಕ್ಷ 1).

ದಾತೃ dâtṛi. Giving, bestowing, etc.; a giver, a donor. (My.).

ದಾತೃತ್ವ dâtṛitva. Liberality. (My.).

ದಾತ್ಯೂಹ dâtyûha. = ದಾತೂಹ. *The water-bird Gallinula madraspatana* (ಜಲದಲು, ನೀರುಗ Mr. 176, o. r., instead of ನೀರುಗ, ವಿಮರ್ಶ).

ದಾತ್ರ dâtra. *A sickle* (ಉಪಕ್ರ, ಕುಡುಗೋಲು Mr. 371; Bp. 53, 4).

ದಾದ dâda. (Tbh. of ತಾತ). A respectful term of address for an elderly man (Mhr. ದಾದಾ; My.).

ದಾದಿ dâdi. = ದಾಯಿ 2. Tbh. of ಧಾತ್ರಿ. (ಧಾತ್ರಿ, ಉಪಧಾತ್ರ Illâ.; Cpr. 3, 45; Grj. 2, after 106; Bp. 59, 26; My.; Tc., T.). ಒತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312).

ದಾಧಿಕ dâdhika. (fr. ದಧಿ). *Dressed with curdled milk.* 2, a kind of dish made of curdled milk mixed with other substances.

ದಾಧಿಕ್ಯ dâdhikya. = ದಾಧಿಕ No. 2. (ಎರೆ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವು ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದುದು Mr. 215).

ದಾನ dâna. 1. Giving, presenting; *a gift, a present, a donation* (ಕೊಡುಗೆದು Kn. 141; ಎಪ್ಪಡಾರಣ Mr. 455); liberality. 2, bribery (Mr. 267; see ಪಡುರೋಢಾಯ). — ದಾನ ಮಾ ಕ. To grant a gift (Śâv. 2, 58). — ದಾನ ಮಾಡು. To make gifts, etc., to be liberal (B. 5, 183; My.).

ದಾನ dâna. 2. Binding. See ಉದ್ದ-, ಸನ್ನ-. 2, = ದಾಣ 2, etc. See ಮುಸ-.

ದಾನ dâna. 3. Cutting off, dividing; part, share; distributing. 2, *the fluid flowing from an elephant's temples when in rut.*

ದಾನಕರ್ಣ dâna-karṇa. A man like Karṇa for liberality (My.).

ದಾನಗುಣ dâna-guṇa. A liberal disposition (Bp. 37, 32; My.).

ದಾನತೆ dânatè. The state of the dâna flowing from an elephant's temples. 2, liberality. (Cpr. 3, after 9).

ದಾನಧರ್ಮ dâna-dharma. Almsgiving, charitable acts (My.; B. 5, 178. 322; Mhr.); the rules or practice of almsgiving.

ದಾನಪತ್ರ dâna-patra. A deed of gift (My.).

ದಾನಪಾತ್ರ dâna-pâtra. A vessel which has been presented (My.). 2, an object of charity, a man who deserves a gift (My.).

ದಾನವ dânava. (fr. ದನು). A descendant of Danu: *a giant, a Titan.*

ದಾನವಮರ್ದನ dânava-mardana. = ದಾನವಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ದಾನವಘರಟ್ಟ dânava-gharaṭṭa. Kṛishṇa (J. 25, 51).

ದಾನವರಾಜ dânava-râja. The king of the Dânavas. 2, Râvaṇa (Abh. P. 11, 157).

ದಾನವರಾಜಮಂತ್ರಿ dânavarâja-mantri. The adviser or counsellor of the king of the Dânavas: Śukra (Venus, Bp. 10, 30).

ದಾನವರಿಪು dânava-ripu. Vishṇu, Kṛishṇa (Śmd. 200. 263).

ದಾನವವಾಸ dânava-vâsa. The abode of the Dânavas (ದಾನವ ದ, ರಸಾತಲ Kn. 13).

ದಾನವಸೂದನ dânava-sûdana. Kṛishṇa (J. 25, 13).

ದಾನವಸ್ತ್ರ dâna-vastra. A cloth that has been presented (My.).

ದಾನವಾಸ್ತಕ dânava-antaka. Vishṇu, Kṛishṇa (Bp. 54, 33; Bh. 8, 23, 14).

ದಾನವಾರಣ dâna-vâraṇa. An elephant in rut. 2, opposition to liberality. (J. 2, 8).

ದಾನವಾರಿ dânava-ari. An enemy of the Dânavas: *a god or deity.* 2, Indra. 3, Śiva. 4, Vishṇu (J. 29, 6). 5, dâna-vâri. = ದಾನ 3 No. 2 (V. 4, 38).

ದಾನವೇಶ್ವರ dânava-îśvara. Hiraṇyakaśipu (J. 28, 30).

ದಾನಶಾಲೆ dâna-śâlè. = ದಾನಸಾಲೆ. A house where alms are given.

ದಾನಶಾಸನ dâna-śâsana. = ದಾನಪತ್ರ. (My.).

ದಾನಶೀಲ dâna-śîla. *Liberally disposed, liberal, generous.*

ದಾನಶೂರ dâna-śûra. Profusely munificent (My.; ಸಕ್ಕಿಲುಳ್ಳ, ಮೊತ್ತ ಮುಸಸಿದ G.; Mhr.).

ದಾನಶೌಂಡ dâna-śauṇḍa. Intoxicated with giving: *exceedingly liberal.*

ದಾನಸಾಲೆ dâna-sâlè. Tbh. of ದಾನಶಾಲೆ (Śmd. 376).

ದಾನಿ dâni. 1. Giving; liberal, benevolent; a donor. See Śmd. 109. 157. 175; Bp. 2, 1; ಮುಖ-; Prvs. s. ದೀಕ್ಷೆ.

ದಾನಿ dâni. 2. Tbh. of ಧಾನಿ. See ಉಡು-.

ದಾನಿತ dânita. Bound. See ಸನ್ನ-.

ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ dâna-utkṛishṭa. An excellent gift (ದಾನ, ಂರಿವಾಣ ದಾನ, ದಿಗ್ಗಳದ- Kn. 142).

ದಾನ್ತ dânta. 1. Tamed, broken in, subdued; *enduring with resignation the privations imposed by austerities;* = ದಾನ್ತಿ (Bp. 22, 50).

ದಾನ್ತ dânta. 2. da-anta. A term ending in ದ (Śmd. 315).

ದಾನ್ತಿ dânti. *Self-restraint, self-command;* the patient endurance of religious austerities.

ದಾನ್ದಲೆ dândalè. = ದನ್ದಲೆ, q. v. (My.).

ದಾಪನ dâpana. *Forcing or obliging to give or pay, causing to restore.*

ದಾಪಿತ dâpita. *Caused to give or pay,* condemned to pay, fined; entitled to receive a fine.

ದಾಪು dâpu. = ದಾಪ. Stretch, etc.; the measure of a stride (My.). — ದಾಪುಗಾಲು. = ದಾಪುಗಾಲು. (My.). — ದಾಪು ಹಾಕು. To measure by strides (My.).

ದಾಬಣ dâbaṇa. (Mhr. ಧಾಬಳ, a dovecot). — ದಾಬಣಕಾಣಿ. A certain border of a cloth (B. 3, 103).

ದಾಬು dâbu. 1. = ದಾಪು 1, q. v. (My.).

ದಾಬು dâbu. 2. = ದಾಪು 2, q. v. — ದಾಬುಜರುಬು. = ದಾಪುಜರುಬು. (My.).

ದಾಮ dâma. = ದಾಮು 1, ದಾಮು 1, ದಾಮು, ದಾಮ 1. *A string, a cord, a rope, a thread* (ದಾಮ, ಪಗ್ಗ Kn. 33). 2, a girdle. 3, a chaplet, a wreath or garland for the forehead. 4, a ray of light (ರುಕ್, ಕಿರಣ 33). — ದಾಮಮಯ್ಯ -ಉಯ್ಯ- N. (Oh. v. 9).

ದಾಮನಿ dâmani. = ದಾಣಿ, ದಾಮಣಿ q. v., ದಾಣಿ, ದಾಣಿ 2, ದಾಮಣಿ 1. *A rope for tying cattle* (ದಾಮಣಿ Mr. 372).

ದಾಮಾಷಾ dâmâshâ. Any just proportionate distribution, equitable allotment, dividends (My.; Br. ದಾಮಾಷಾ, ದಾಮಾಶಾಯಿ); division amongst the creditors of the money of a bankrupt (My.; Mhr., H. ದಾಮಾಶಾಹೆ).

ದಾಮು dâmu. Tbh. of ದಾಮ. (ಅಗ್ಗರಣಿ, ಪಗ್ಗ Kk. 70; ಸಪ್ಪಾಣ Mr. 183).

ದಾಮೋದರ dâma-udara. Having a cord round the belly: *Krishna* (Yaśôdâ, his foster-mother, having in vain passed a rope round his body, whilst a child, to keep him in confinement; Bp. 56, 27). See ಪೆಟ್ಟ-.

ದಾಮೋದರತನಯ dâmôdara-tanaya. The author Nâgavarma (Kâvy. V, 070; Ch. p. 132).

ದಾಮ್ಭಿಕ dâmbhika. (fr. ದಮ್ಭ). = ದಾಮ್ಭಿಕ. Deceitful; proud, ostentatious. (My.). 2, ostentatiousness (My.).

ದಾಯ dâya. 1. A gift, a present. 2, *a special gift, a nuptial present, that which a bride and bridegroom receive at their marriage* (ದಾನೋತ್ಸವಪ್ರ, ಹಿಂದಾಪ ದಾನ Nn. 142; ದಾನವಿಶೇಷ Mr. 491).

ದಾಯ dâya. 2. Dividing; distributing; a part; a division, a partition, a line, a row (J. 3, 20; ಸಾಲು My.). 2, share, portion, property to be divided, inheritance, *patrimony* (ವೈಭಾಗ, ವಿಭಾಗ Nn. 142; ಭಾಗಸಂಪ Mr. 491). 3, property, wealth (ದ್ರವೀಕ, ವಿತ್ತ 142; ಹೊನ್ನು 491). 4, *receiving, obtaining.* 5, *place, site.* 6, a kind of backgammon (ಆಟೋಗಳು, ಆಟೋಗಳ ಛೇದ 142; Bp. 43, 5-6; My.; T., M. ತಾಯ); a throw of dice (Bp. 43, 4. 7; My.; Mhr., H. ದಾವ, a game at chess, etc.; a throw of dice; a hand at cards; see ಪೌ ಕದಾಯ). ದಾಯ ಬಿದ್ದರೆ ಹುಚ್ಚ ಗೆದ್ದ (Prv.). 7, a portion of time, an opportunity, a fit moment (My.; T., M. ತಾಯ); a means, an expedient (My.; J. 9, 22; 30 sum.; 32, 23; 23, 62). ದಾಯ ಪಿಡ್ಡಾಗ ಹಾಯ ಬೇಳು (Prv.). 8, a forest or wild (ಕಾನನ, ಆವಿ Nn. 142; *cf.* ದಾವ 2).

ದಾಯಕ dâyaka. Giving, bestowing, etc.; a giver, a donor (B. 5, 10; see ಫಲ-, ಪ್ರಾಣ-, ಶೋಪ-). 2, = ದಾಯಿಗ, an heir; a kinsman.

ದಾಯಕಿ dâyaki. She who gives, a female donor (Râm. 1, 1, 4).

ದಾಯವಿಭಾಗ dâya-vibhâga. Partition or portioning of inheritance; a portion of inheritance (My.; Mhr.).

ದಾಯಾದ dâya-âda. The receiver of a portion of heritage: an heir. 2, *a son.* 3, *a kinsman entitled to participate in the offering of funeral oblations to deceased relations* (J. 2, 54).

ದಾಯಾದಿ dâyâdi. Tbh. of ದಾಯಾದ್ಯ. A descendant from the same original male stock, as a son of an elder or younger brother, of a ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, or savati (My.; Tč., T.). ದನದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದಾಯಾದಿಯು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? —ಸವತಿ ಸಣ್ಣ ದಳ್ಳ, ದಾಯಾದಿ ಚಿಚ್ಚ ದನಳ್ಳ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಿರಿಯಾವಿ, ಬಾಡಿ 1. 2, an heiress, a daughter (Sk.).

ದಾಯಾದಿತ್ವ dâyâditva. The state of being a dâyâdi (My.).

ದಾಯಾದ್ಯ dâyâdya. = ದಾಯಾದಿ (My.); a son born from a rival wife or from a step-mother (ದುಲದಾಯಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತ, ಸಾವತ್ಸ Mr. 312; ದಾಯಿಗ Nn. 140). 2, inheritance (Sk.).

ದಾಯಿ dâyi. 1. Giving, granting, etc. See ಉ-.

ದಾಯಿ dâyi. 2. Tbh. of ಧಾತ್ರಿ. A wet nurse (Mhr., H. ದಾಯ; Sd.).

ದಾಯಿಗ dâyiga. (Śmd. 25). Tbh. of ದಾಯಾದ No. 2. A cognate kinsman in a remote degree, one subsequent in right of inheritance to the sagôtra (ಬಸ್ಲು, ಸಗ್ಗ Nn. 140; Mhr. ದಾಯಿತ, a kinsman). 2, a son (ಪುತ್ರ, ಮಾಳ್ಳು 140; ಪುತ್ರ Mr. 482). 3, = ದಾಯಾದ್ಯ (140; Râm. 3, 2, 25; My.).

ದಾಯಿಗತನ dâyigatana. The state of being a dâyiga *(i. e.* dâyâdya, Abh. P. 12, 73).

ದಾಯಿತ dâyita. (Bound), joined (ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು G.).

ದಾಯಿನಿ dâyini. Giving, granting (fem.); a female donor. (Ćpr. 2, 66).

ದಾರ dâra. 1. = ದಾಡೆ 2. Breaking, tearing, splitting; see ಘೂ-. 2, a rent, a cleft, a hole. 3, a ploughed field. 4, *a wife* (ದಾರಿ Ćt. I, 31).

ದಾರ dâra. 2. Tbh. of ದ್ವಾರ (Śmd. 384; Mhr.).

ದಾರ dâra. 3. Tbh. of ಧಾರ. A string, a thread (ಸೂತ್ರ Nn. 55; My.; T.; Bp. 51, 33; 61, 27; B. 2, 1; 4, 175). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ (ಗುಣ, ಗೋಧೆ, ದ್ಯಾ, ಪಿಂಜಿನಿ G.). See *e. g.* ಉಡಿ-, ಉಮ-, ಕಮಿ-. — ದಾರಗೊಣ್ಣೆ. = ದಾರದೊಂಗಲ್. (Bh. 3, 4, 26). — ದಾರ ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A string-tassel (Bp. 61, 26).

ದಾರ dâra. 4. Tbh. of ಧಾರ. That holds, carries, has, possesses (H., Mhr.). See *e. g.* ಉಮುಲದಾರ, ಉಮಾಸಿ-, ದಾಡಾ-.

ದಾರಕ dâraka. Breaking, tearing, splitting; see ಘೂ-. 2, *a boy, a son, a child, an infant.* 3, a hole; see ಬಾಗಿ.

ದಾರಣ dâraṇa. 1. Splitting, tearing asunder; opening, bursting. See ಉದ-, ಕ್ರೌಂಚ-, ಗೋಪ್ರ-, ವಿ-.

ದಾರಣ dâraṇa. 2. = ದಾರಣೆ. — ದಾರಣಬಾಸಿ. = ದಾರಣ. (My.; Tč.).

ದಾರಣೆ dâraṇe. = ದಾಣೆ, ಧಾರಣೆ 2. Rate, market price (My.; Tč. ಧಾರಣೆ; T. ತಾರಣೈ; Mhr. ಧಾರಣ).

ದಾರದ dârada. (fr. ದರದ). Coming from the Daradas; *a kind of poison coming from their country.*

ದಾರಪರಿಗ್ರಹ dâra-parigraha. Taking a wife, *marrying.*

ದಾರಬಂದ dâra-banda. Tbh. of ದ್ವಾರಬಂಧ. (My.).

ದಾರಬಂದನ dâra-bandana. Tbh. of ದ್ವಾರಬಂಧನ. (My.).

ದಾರವ dâravа. (fr. ದಾರು). *Wooden, made of wood.*

ದಾರವಟ್ಟ dâra-vaṭṭa. Tbh. of ದ್ವಾರವಟ್ಟ (Śmd. 368). (ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Mr. 191). ಆರಮನೆ ಒಳಗಣ ದಾರವಟ್ಟಂ (ಮುದ್ರಾಕ್ಷ, ರಾಜವಾಸದ ಮುನೆ Nr.; Bh. 3, 8, 9).

ದಾರವೆನ್ನನ dâra-vandana. = ದಾರಬಂದನ. (My.).

ದಾರಾಗೃಹ dârâ-gṛiha. The women's apartments (Abh. P. 11, 151).

ದಾರಾಢ್ಯ dârâḍhya. Tbh. of ದಾಢ್ಯ. (My.).

ದಾರಿ dâri. A way, a road, a path (ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ Nn. 86; ತೋಲ್ Śm. 106; ಆಯನ್ನ, etc. Sl. 104; My.; Tč.; T. ತಾರಿ, ತಾಳ್ಳೆ). ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ದಾಪು ಏನು ಫಲ?—ದಾರಿಗೆ ದಾರಿ (the work is spoiled)! ಓ, ಅಮ್ಮದಾಪು!—ಮುಸು ದಾರಿ ಅಯ ಬಟ್ಟೆ (the work is spoiled, Prvs.). ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಆವೆ ದಾರಿಯಿಪ್ಪ ತಪ್ಪ ಮನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು (B. 4, 177). See Bp. 60, 26; 61, 23. 24; J. 7, 5; 17, 4; 21, 42; Sl. 104. 105. 413. 431; Prv. s. ದಾರಿ. — ದಾರಿ ಕಟ್ಟು. To shut up a way, to obstruct or block up a way (My.). — ದಾರಿ ಕೊಡು. To grant a way or passage; to let pass; to go out of the way (My.). — ದಾರಿಗೊಳ್ಳು. -ತೊಳ್ಳು. To set out, to start (Bp. 22, 30). 2, to make a way for one's self, as water (My.). — ದಾರಿಮೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ದಾರಿಗೊಳ್ಳು No. 1. (Râm. 3, 8, 43). —ದಾರಿಮೋಡು. -ತೋಡು. To show the way or manner (Dp. 150, 7). — ದಾರಿ ನಡೆ. To go or march on foot; to travel (My.). ಪೋರನೊಪನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದೆಕ್ಕು? (Dp. 167). See B. 2, 13. 22; 3, 125; 5, 126; Sl. 273. ದಾರಿ ನಡೆಯುವ ವನು (ಅಧ್ವಗ, ಪಾಥ್ಯ, ಪಥಿಕ, etc. Sl. 262). — ದಾರಿ ಹೋಪು

To look out for, to wait for, to look forward to (My.). ದಾರಿಯನು ಆತನ ದಾರಿ ನೋಡಿದನು (B. 3, 72). ನಿನ್ನ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತ (3, 77). — ದಾರಿ ಬಿಡು. To go out of the way (My.; ಓಸರಿಸು G.). — ದಾರಿಹೋಕ. A road-goer, a stroller (My.).

ದಾರಿ dâri. Tearing, splitting; a cleft, a gap. See ಸೀ-.

ದಾರಿಕಾರಿ dâri-kâra. A traveller (ಪಥಿಕ, ಪಥಗಾಮಿ G.; My.; Abhâ. 2, 71; B. 2, 14. 53).

ದಾರಿಕೆ dârike. A daughter; see ಧರ್ಮ-. 2, a harlot (Čpr. 5, 59).

ದಾರಿಗ dârige. A traveller (My.; Rây. 9, 23; J. 3, 5).

ದಾರಿಗಾರಿ dâri-gâra. = ದಾರಿಕಾರ. (My.).

ದಾರಿತ dârita. *Split, rent, torn.*

ದಾರಿತಕ dâritaka. The act of splitting (? Čpr. 5, 54).

ದಾರಿದ್ರ dâridra. (fr. ದರಿದ್ರ). Poverty, indigence, need, distress (ಎದಕ್ Čt. II, 73). See ಎದಕ್, ನಮ.

ದಾರಿದ್ರ್ಯ dâridrya. = ದಾರಿದ್ರ. (My.; B. 4, 126).

ದಾರು dâru. Plural of ದಾಡ, q. v.

ದಾರು dâru. (fr. ದೃ). *A piece of wood, wood, timber;* a bolt; see ಸ್ಥೂಲ-. 2, = ದೇವದಾರು, *the pine Pinus dicaddru.*

ದಾರುಕ dâruka. A certain class of Śiva's attendants (Bp. 1, 52). 2, N. of Krishṇa's charioteer (J. 7, 56; 25, 17. 19; 33, 16).

ದಾರುಣ dâruṇa. *Heart-rending, cruel, horrible, terrific; hard, harsh, rough;* cruelty, horror, horribleness. See Kâvy. IV, 2, 37.

ದಾರುಭೇದ dâru-bhêda. A kind of a piece of wood. See ಆರ್.

ದಾರುಹರಿದ್ರೆ dâru-haridre. *A species of Curcuma* (= ದಾರ್ವಿ).

ದಾರುಹಸ್ತ dâru-hasta. = ದಾರುಹಸ್ತಕ. (ಖಜಕೆ, ಪರ್ವಿ, ಹುಟ್ಟು Mr. 205). See ಪುಟ್ಟು.

ದಾರುಹಸ್ತಕ dâru-hastaka. *A wooden spoon or ladle.*

ದಾರೆ dârè. (Tu.; T. ತದುರತ್ತೈ). — ದಾರೆಹುಳಿದುರ. The tree Averrhoa carambola Lin. (St. & Pl.; My.).

ದಾರೆ dâre. 1. Tbh. of ಧಾರೆ (ಶೆಮ. 339; Bp. 44, 15). ದಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುವುದು (ಕ್ರಿ.ಕ್ರಿತ, ಪ್ರಾಧಾರ Nr.). — ದಾರೆಗಣ್ಣಿ. = ದಾರೆಗಣ್ಣಿಕ್. (My.). — ದಾರೆಗಣ್ಣಿಕ್. A water-vessel (with a spout, ಸರಕ, ತಲಿಕ Mr. 212, o. r. -ಗಣ್ಣಿಕ್). — ದಾರೆಗಣ್ಣಿಕ್ = ದಾರೆಗಣ್ಣಿಕ್, q. v. — ದಾರೆಪಟ್ಟಿಕ್. -ಬಟ್ಟಿಕ್. A vessel for sprinkling or pouring water (ಜಾಲರಿ, ತಿವರ Nr.; Bp. 12, 12).

ದಾರೆ dârè. 2. ದಾರಾ. = ದಾರ 1. A wife. See ದಾರಾಗ್ರಹ.

ದಾರೇಷಣೀ dâra-îshaṇa. The longing for a wife (My.; G. 65).

ದಾರ್ಢ್ಯ dârḍhya. (fr. ದೃಢ). = ದಟ್ಟೈಯ, ದಾರಾಢ್ಯ. Hardness; fixedness; stability; strength, energy; confirmation.

ದಾರ್ಪ dârpa. = ದಾರಣೆ. (My.).

ದಾರ್ವ dârva. (fr. ದಾರು). Wooden.

ದಾರ್ವಾಘಾಟ dârv-âghâṭa. *The wood-pecker.*

ದಾರ್ವಿ dârvi. *The plant Curcuma aromatica* Salisb.; or, according to others, *C. xanthorrhiza.*

ದಾರ್ವಿಕೆ dârvike. *A collyrium made of darvi.* 2, *N. of a plant* (= ಗೋಜಿಪ್ಪೆ).

ದಾರ್ವಿಕರ dârvikara. (fr. ದರ್ವೀಕರ). A snake (Čpr. 5, 65).

ದಾಲ dâla. A sort of wild honey (Sk.).

ದಾಲಚೆನ್ನಿ (dâla-činni). = ದಾಲ್ಚಿನಿ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ. Cinnamom (My.; B. 4, 164; ಉತ್ತಮಿ, ಜೋಪ, ತ್ವಕ್ಪತ್ರ, ಫೃಂಗ G.; Mhr. ದಾಲುಚಿನೀ). See ಕಾಮ-.

ದಾಲಿ dâli. ದಾಳಿ. Possessing (the taste of) wild honey (ದಾಲ). See ರಸ-.

ದಾಲಿಮ dâlima. = ದಾಡಿಮ. (Sk.).

ದಾಲು dâlu. Split pulse, dhal (My.; H.; Mhr. ದಾಳ).

ದಾಲ್ಚಿನಿ (dâl-čini). = ದಾಲುಚಿನ್ನಿ. — ದಾಲ್ಚಿನಿಮರ. The cinnamom tree, Cynnamomum zeylanicum Nees (St. & Pl.).

ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ (dâl-činni). = ದಾಲ್ಚಿನಿ. (My.; B. 3, 63).

ದಾವ dâva. = ಏವ, ಯಾವ, etc. What? which? (Tu. ದಾ, ದಾನೆ, ದಾನಿ). ದಾವನು = ಆವನು; Plural ದಾಮು. ದಾವದು (Dhw.). ಆಚಾರ್ಯರೇ, ದಾವ ಊರು? ಅಜ್ಜರ ದಾವಳಿ ಮೂಮು ಹಣ (Prv.). — ದಾವಾಗಲು. = ಆವಾಗಲೂ. (ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Dhw.).

ದಾವ dâva. 1. = ಪ್ರಾವ. Running, going quickly. See ಸರ್-.

ದಾವ dâva. 2. = ದವ. *A forest conflagration* (ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Kn. 66). 2, = ಪ್ರಾವ, ದಾವ, fire in general, heat (ತವ, ತವಸ್ಸು 66). 3, *a forest* (ಅರಣ್ಯ, ವಿಪಿನ 66).

ದಾವಣಿ dâvaṇi. 1. Tbh. of ದಾವುಸಿ, q. v. (My.; ದಾವುಸಿ, ದ ಪುರಚ್ಚು Nr.; ದಾವುಸಿ, etc. Mr. 372; ದಾವು Sl. 323). ದಾವಣಿ ಕಟ್ಟುವವನಿಗಾದರೂ ಹರಣ ಬೇಕು (Prv.).

ದಾವಣಿ dâvaṇi. 2. A multitude, an assemblage (Grj. 6, after 56; Bh. 6, 2, 16; 8, 20, 10).

ದಾವತಿ dâvati. = ದಾವಸ್ಥ. Labour, toil, pains, exertion; trouble, grief (J. 30, 20; My.; *cf.* Mhr. ಧಾವಧೂವ, pains, toil, ado). — ದಾವತಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To toil, etc. (My.). — ದಾವತಿ ಪಡಿಸು. To cause or give trouble (My.). — ದಾವತಿ ಮಾಡು. To exert one's self, to take pains (My.). — ದಾವತಿ ಪೈದು. = ದಾವತಿಗೊಳ್ಳು. (My.).

ದಾವದಹನ dâva-dahana. = ದಾವ 2, No. 1. (My.).

ದಾವನ್ತ dâvanta. = ದಾವತಿ. (Tč. ಧಾವನ್ತ; T. ತಾವನ್ದ; R.).

ದಾವರ dâvara. = ದಾಪುರ, etc. Thirst; desire; need, want (My.).

ದಾವರು dâvaru. = ದಾವರ, etc. (ಉವಕ್ಯೆ, ಪಿದಾಸೆ, etc., ದಾಂಡೂ ಜಿಳೆ, ಸೀದಾಸೆ Sl. 317).

ದಾವವಿಭ್ರಾನ್ತಿ dâva-vibhrânti. Confusion of mind with regard to a forest conflagration (Čpr. 1, 137).

ದಾವಳಿ dâvaḷi. = ದಾವಣಿ, ದುಬ್ಬಳಿ, q. v. (My.; Tč. ಧಾವಳಿ, ದಾವಿ ಲಿ; T. ತಾವಳಿ; Sl. 221). See Prv. s. ದಾವ; ಕಾಸು-.

ದಾವಾ dâvâ. = (ದಾವು 1, ದಾವ), ದಾವೆ 2. Enmity, spite (My.; Mhr., H. ದಾವ, ದಾವಾ); in law: a suit, a complaint (My.; Mhr., H. ದಾವಾ). — ದಾವಾಸೊತ್ತು. Property in litigation (My.).

ದಾವಾಗ್ನಿ dâva-agni. A forest conflagration (ಪ್ರಧ್ವಂಸ, ದವ Kn. 25).

ದಾವಾದಾರ dâvâ-dâra. = ದಾವೆದಾರ. A prosecutor, a complainant (My.). 2, a man who bears spite against (My.).

ದಾವಾನಲ dâva-anala. = ದಾವಾಗ್ನಿ. (My.).

ದಾವಿಕ dâvika. (fr. ದೇವಿಕಾ). *Coming from the river Dêvikâ.*

ದಾವು dâvu. 1. = ದಾವರ, etc. Thirst, etc. (My.).

ದಾವು dâvu. 2. Tbh. of ಧಾಮ (ಶೆಮ. 364). *Cf.* ದಾಮು.

ದಾವುರ dâvura. = ದಾವರ, etc. (My.).

ದಾವೆ dâve. 1. Tbh. of ದಾಮ. (ಉಗ್ಗರಣೆ, ರಣೆ, ರುಜ್ಜು ಕೆಸ.).

ದಾವೆ dâve. 2. = ದಾವಾ, q. v. (My.; B. 3, 264). ನಿನಿಲ್ ಆಧಾರ ಮೀಜುಸ್ತೇಕ್ ದಾವೆ ತರುವೆಕೆ (ವಿದಾವ, ದೃಢಾಧಾರ, ಕಳುಹ Sl. 55).

ದಾನೆಯರ ದೆಳೆ-ದೆರ. = ದಾನಾಯರ. (My.).

ದಾನ್ರ ದೆವ್ರ. = ದಾನವ, etc. (My.).

ದಾಪ ದೆಪ. = ದಾಪ. *A fisherman.* 2, a servant.

ದಾಪರಥಿ ದೆಪರಥಿ. (fr. ದಪರಥ). Rāma (J. 18, 12. 18).

ದಾಪರ್ಥ ದೆಪರ್ಥ. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ದಾಪ್ಟಿಕ ದೆಪ್ಟಿಕ. = ದಾಪ್ಟಿಕ್ಯ. (My.).

ದಾಪ್ಟಿಕ್ಯ ದೆಪ್ಟಿಕ್ಯ. Tbh. of ಧೃಷ್ಟ. A bold and influential man (My.; Tē., T.); boldness, forwardness (My.).

ದಾಪ್ಟಿಕ್ಯತನ ದೆಪ್ಟಿಕ್ಯತನ. The state or behaviour of a ದೆಪ್ಟಿಕ್ಯ (My.).

ದಾಪ ದೆಪ. = ದಾಪ. *A male servant, a slave;* a devotee (ದಪ ಪ್ರಭುಗೆ Mr. 238; see ದೆಪ್ಪು; Bp. 23, 10; 24, 72; 27, 73; 28, 49);—a Vaishṇava religious mendicant. ಅದುದು ದಾಪರ ಧರ್ಮ, ಅದುದಾದಾ ಶಿಷ್ಟ.—ದಾಪತ್ವದಿಂ ದೊಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಟರುಂ, ಸಪಿಶಿಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಠಣಂ (Prvn.). 2, a *fisherman.*—Feminine ದಾಪಿಯ (My.). — ದಾಪರಿಯ. -ಕೆಲಸ. Servile work (Bp. 21, 16). — ದಾಪತ್ವಧಾರಿ. A man of the bapajiga caste who is a follower of Vishṇu (My.). — ದಾಪತ್ವ. The condition, attitude, or deportment of a servant, slave, or devotee (Bp. 24, 86; 29, 9; 31, 80). — ದಾಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A (Vaishṇava) devotee; N. ಅಯಾಲು ದಾಪಯ್ಯನಂತೆ ಪರಾಯಾಸ್ತ ಪೇಳ್ದಾಕ್ಷಣಂ.—ದಾಪಯ್ಯನೆನ್ನ? ಮಗ ಆಯಾನೆನ್ನ? (Prvn.). See Bp. 28, 7. 30. 32. 35; 25, 8; 42, 39; 51, 2. 3. 65; ದಾ ದಾಪಯ. — ದಾಪರ ದಿಪಗಳು. Songs composed by Vaishṇava devotees (My.). — ದಾಪಯಾಪ್ಪ. = ದಾಪರಾಪ್ಪ, ದಾಪರಾಪ್ಪ q. v. A kind of python, a species of boa (Bḍ.).

ದಾಪಗಿತ್ತಿ ದೆಪ-ಗಿತ್ತಿ. The wife of a (Vaishṇava) ದೆಪ (My.).

ದಾಪರ ದೆಪಪ. = ದಾಪರಿಗೆ, ದಾಪರ 1, ದಾಪರಿಪ, ದಾಪರಾಪ, ದಾ ಪರಾಪ, ದಾಪರ, ದಾಪರಾಪ, ದಾಪ್ಟಿಪ. The shoe-flower plant, or China rose, Hibiscus rosa sinensis Lin. (ಅಪರಾಪ ಕ್ಷ Mr. 126, s. v. ದಾಪ್ಟಿಪ; Rām. 3, 6, 10; J. 14, 46; Śēv. 8, 4; My.; Tē. ದಾಪರಿ, ದಾಪರಿ; Mhr. ದಾಪ್ಟಿಪ, ದಾಪ್ಟಿಪ, ದಾ ಪರಾಪ್ಟಿ).

ದಾಪರಿಗೆ ದೆಪಪ್ಪಿಗೆ. = ದಾಪರಿಪ. (St. & Pl.).

ದಾಪರಿತ್ವ ದೆಪತ್ವ. Servitude, slavery. (My.).

ದಾಪರ ದೆಪರ. = ದಾಪರ 2. (Tbh. of ದಾಪರಿಪ). — ದಾಪರಾಪ್ಪ. = ದಾಪರ್-, ದಾಪರಿ-, q. v. The boa, Boa constrictor (My.).

ದಾಪರಿ ದೆಪರಿ. 1. = ದಾಪರಿಪ. (St. & Pl.).

ದಾಪರಿ ದೆಪರಿ. 2. = ದಾಪರಿ. A Vaishṇava religious mendicant (My.; Tē., T.). ದಾಪರಿ ಗೆಜ್ಜಾಯ್ಕ ಗಳಿಸ್ಸು (1000 times the name of Gōvinda) ಅಪ್ಪ ದಾಪರಿ, ದಾಪರಿಗೆ ಅದು ಕೆಲಪರಾಪ ಳ್ಪ (Prvn.). — ದಾಪರಾಪ್ಪ. The boa (ದಪ, ದಾಪರಿ, ದೆಪ್ಟಿ ಕ್ಷ Sl. 77; My.; Tē., T.), so called (it is said) because like a Vaishṇava mendicant it wears an upright white line on the forehead (My.; Tē.), because it is marked with white streaks, like the mark used by Vaishṇavas (T.).

ದಾಪರಿಪ ದೆಪಪ. = ದಾಪರಿಪ, etc. (ದಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿ, ಅದೆ Hlē.). ದಾಪರಿಪಾಪಿಂದ ಬಪ್ಪಿಪ (ಕೆಲಪಿಂ Hlē.).

ದಾಪರಿಪರ ದೆಪಪಿಪ. = ದಾಪರಿಪ. (My.).

ದಾಪರಾಪ ದೆಪಪ್ಪಿಪ. = ದಾಪರಾಪ. (My.; St. & Pl.).

ದಾಪಿಪ ದೆಪಿಪ. = ದಾಪಿಪ. (ಒಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿ, ಅದೆ Nr. *a;* My.).

ದಾಪಿಪ ದೆಪಿಪ. = ದಾಪಿಪ. (ಒಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿ, ಅದೆ Nr. *b;* My.; B. 1, 5).

ದಾಪಿ ದೆಪಿ. 1. A female servant or slave, a servant-maid (My.); see ದೆಪ್ಪು; Bp. 41, 24; 46, 12; 55, 28. 30; B. 5, 283. 2, a harlot (My.). 3, *the plant Barleria caerulea* (ಕಪ್ಪ ಗಿಡಪಿಪ ಸಪ G.). ದಾಪಿಗೆ ಧೂಮಪಿಪ್ಪ, ದೆಪ್ಪಿಗೆ ದಾಪಿಪಿಪ್ಪ— ಪಿಪಿಪ್ಪ ಗಿಪಿಪ್ಪು ದಾಪಿಗೆ ಪೆಳಿಪಿಪ್ಪ? (Prvn.). See Prv. s. ದೆಪ್ಪ. — ದಾಪಿಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. See ದಪಿಪಿಪಿಪಿ.

ದಾಪಿ ದೆಪಿ. 2. Perhaps a Tbh. of ದಾಪಿಪಿ or ದಾಪ್ಪ. A male servant, a devotee. See Bp. 23, 5. 6. 34. 35; 35, 53; 36, 9; 47, 33; ಗಿಪ-, ದೆಪಿ-. — ದಾಪಿಪ್ಪಿ. N. (Bp. 39, 5). — ದಾ ಪಿಪ್ಪಿಪಿಪ್ಪ. See ಪ್ರಪಾಪಿಪಿಪಿ. — ದಾಪಿಪ್ಪಿಪಿಪಿ. -ಅಪಿ. N. (Bp. 56, 57). — ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. -ಅಪಿಪ್ಪ. N. (Bp. 9, 32; 22, 26; 28, 52; 37, 3; 43, 48; 47, 35; 51 sum.; 51, 2. 13. 16. 58. 63; 54, 73). See ದಾಪಿಪ-, ದೆಪಿ-.

ದಾಪಿಪಾಳ ದೆಪಿಪಿಪಿ. = ದಾಪಿಪಾಳ. (ಒಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿ, ಅದೆ Sl. 148; My.).

ದಾಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿ-ಪಿಪ್ಪ. *An assembly of female servants.*

ದಾಪಿಪಿಪಿ ದೆಪಿ-ಪಿಪಿ. *The son of a female servant or slave.*

ದಾಪಿಪ್ಪಿ ದೆಪಿಪ್ಪ. *A male servant, a slave.*

ದಾಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪ್ಪ. *A male servant, a slave.*

ದಾಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪಿಪ್ಪ. *The son of a female slave,* a servant. 2, *a camel.*

ದಾಪಿಪಿಪಿ ದೆಪಿಪಿಪಿ. (fr. ದಾಪಿ ಅಂಶ, a servant I, *i.e.* I am a servant). Self-subjection to a deity or a man; a devotional act; devotedness, devotion, or attention to a deity or man (Bp. 6, 10; 36, 56; 37, 33. 58; 44, 56; 49, 19. 2, a devotee (49, 1). — ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ಪಿಪಿಪಿ. -ಪ್ಪ ಪಿಪಿಪಿ. N. (Bp. 12, 41). — ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ. The attitude, or deportment, of a pious devotee (Bp. 30, 3).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ. (Bp. 36, 3).

ದಾಪಿಪಿಪಿ ದೆಪಿಪಿಪಿ. A devout servant or devotee (Bp. 1, 3; 25, 41).

ದಾಪ್ಪಿಪಿ ದೆಪ್ಪಿಪಿ. = ದಾಪಿಪ, q. v.

ದಾಪಿ ದೆಪಿ. (= ದಾಪ್ಪ 1). Burning, combustion, conflagration; internal heat; feverish heat. See ದಾಪಿ, ಪಿಪಿಪಿ, ಪಿ ಪಿಪಿಪಿ; J. 14, 30. 2, ardent desire (My.). 3, thirst (My; Tē.). — ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. -ಪಿಪಿಪ್ಪ. To get an ardent desire; to become thirsty (My.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ ದೆಪಿ-ಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ. Keeping off, checking, suppressing or quenching ardent desire or thirst (My.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿ-ಪಿಪಿಪಿ. Allaying, appeasing, resting, or stilling desire or thirst (My.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿ-ಪಿಪಿಪಿ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ. (My.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿ ದೆಪಿಪಿಪಿ. To burn (v. i.), to cause heat (Bhāgav. 10, 18, 2).

ದಾಪಿ ದೆಪಿ. A die used in gaming (My.; Mhr. ದಾಪಿ, ಗುಪಿ pulse).

ದಾಪಿ ದೆಪಿ. See Mr. s. ದೆಪಿಪಿಪಿ.

ದಾಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪಿಪ್ಪ. (ಕೆಪಿ. 29). Tbh. of ದಾಪಿಪಿ (ಕೆಪಿ. 371. 372; Ćt. II, 19; Nn. 50; Mr. 119; Śm. 24; My.). — ದಾ ಪಿಪಿಪಿಪಿ. -ಪಿಪಿ. A ripe ದೆಪಿಪಿಪ್ಪ (Rīv. 10, 2).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ, etc. (L.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿ ದೆಪಿಪಿಪಿಪಿ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ. (My.; Sl. 137).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪಿ ದೆಪಿಪಿಪಿಪ್ಪಿ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪಿ. (My.; Sl. 137; St. & Pl.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. (My.).

ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ ದೆಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. = ದಾಪಿಪಿಪಿಪ್ಪ. (Ćb. 59. 60; My.).

ದಾಪಿಪಿ ದೆಪಿಪಿ. = ದಾಪಿ (in compounds). — ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿ. (ಕೆಪಿ. 220). A mutual assault. — ದಾಪಿಪಿಪಿಪಿಪಿ. Rush and confusion; a confused sound (Bh. 2, 13, 50; 5, 1, 38; ದೆಪಿಪಿಪಿ, confusion).

ದಾಪಿ ದೆಪಿ. = ದಾಪಿ. Tbh. of ಧೃಪಿ (ಕೆಪಿ. 30. 220). An impetuous, desolating assault; an attack, a storm; a rush,

an incursion, an inroad (ಆಸ್ಥಾನ, ಪ್ರಭಾವ Hlā.; Mr. 287; ಅಗ್ನಿ Rām. 18; My.). ಆಯಸ್ಥಳ ಸೇರಿ ದಾಂಪ ಬಿದ್ದುದು (Śmd. 160). Ep. 44, 55; 56, 16; Bh. 2, 3, 37. 44; 2, 4, 5. 11; 2, 6, 1; Rām. 5, 8, 68; J. 3, 27; R. 4, 218; 5, 38. 52. 67; ಶಕ್ತಿ-; s. ಸಮರ. — ದಾಂಪ ಇಡುವು. To cause to make an attack, etc. (Ep. 47, 22). — ದಾಂಪ ಇಡುವು. = ದಾಂಪಿಡುವು (Śmd. 63). To make an assault, etc. (Ep. 47 num. 47, 10; V. 4, 16; Rām. 1, 3, 31); to run or rush up to (Ep. 6, 51). —ದಾಂಪಿಡುವ, -ಇಡುವ. Fire that makes a desolating inroad (Rām. 5, 8, 59). — ದಾಂಪಿಡುವು. = ದಾಂಪ ಇಡುವು (Śmd. 63). To advance or rush far against (an enemy, etc.), etc. (ಮಹಾ ಧಾಮ Śmd. Dh.). See Ch. v. 36; Abh. P. 3, after 55; Mr. 365.

ದಿಕ್ಕಿ dikki. = ದಿಕ್. See Kn. s. ದಿಕ್ಕು.

ದಿಕ್ಕನೆ dikkane. = ದಿಕ್ಕಕೆ. Suddenly, all at once, quickly (Bp. 4, 58; 9, 30; 13, 24; 24, 6; 27, 8. 48; 31, 29; 32, 16; 35, 3; 36, 35; 44, 16; 46, 50. 67; 47, 8; 57, 30; Tu. ದಿಕ್ಕ).

ದಿಕ್ಕರಿ dik-kari. = ದಿಗ್ಗಜ. (ಶುಂಡಾ, ದಿಗ್ಗಜ Kn. 29). 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಕ್ಕಾ ಮಾಲಾ dikkā pālu. (i. e. ದಿಕ್ಕ or ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾಲು). See s. ದಿಕ್ಕು.

ದಿಕ್ಕಾಮಲ್ಲಿ dikkāmalli. A small tree, yielding a fragrant resin, Gardenia lucida Roxb. (St. & Pl.).

ದಿಕ್ಕು dikku. Tbh. of ದಿಕ್[1] (Śmd. 106). A point of the compass, direction (ಗಿಲ್ಟ, ಪಶ್ಚಿ Kn. 5; ಮಾಂ, ಅಪರ 31; ಅಲ್ಲ, ದಿಕ್[1] 33; ಸ್ಥಳಾಧಿಪ, ದಿಕ್[1] 42; ಗಿಲ್ಟಾಲ್ಲಿ, ಪೆಸಿ, ಪಶ್ಚಿ Śm. 13; Kk. 16; My.). 2, refuge, protection, help (My.; Bp. 13, 5; 23, 29). ದಿಕ್ಕಿಗೆ (U.), ದಿಕ್ಕಿಗೆ (Bp. 26, 26). — ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ (in every direction) ಸೀತೆಯನು ಅರಸಾ ಕಪ್ಪಿಸಿದನ್? (Prv.). — ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾಲು. A portion of, or a play-ball in the hands of, the quarters of the compass: dispersion in all directions; scattered, lost and ruined condition (My.; Tu.). ಅವರು ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾಲಾದರು or ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾಲಾಗಿ ಹೋದರು; ಅವ್ರ ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾಲಾದ್ರು (My.). — ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. Refuge, etc. not existing. ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ, a man who has nothing or nobody to depend upon (My.; R. 5, 201). ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ್ದು (ಅಪಾಳ G.). ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪೇಳಬೇಕೆ ಸಖಿ.—ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವರ ದೈವವೇ ಶರಣ್ಯ (Prvs.). — ದಿಕ್ಕುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Refuge, etc. to be destroyed or lost (My.). — ದಿಕ್ಕು ಮಾಡಲ್ ದ. dupl. = ದಿಕ್ಕು ದಿಸೆಗಾ. (My.). — ದಿಕ್ಕು ದಿಸೆಗಾ. also -ದಿಸೆ ದ. dupl. = ದಿಕ್ಕು No. 2. (My.). — ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆ. dupl. (Bp. 27, 72; 28, 66; 46, 47; 57, 50; 59, 52; My.).

ದಿಕ್ಕುಂಭಿ dik-kumbhi. = ದಿಗ್ಗಜ. (R.).

ದಿಕ್ಚಕ್ರ dik-cakra. The horizon; the whole world (Čpr. 6, 70).

ದಿಕ್ತಟ dik-taṭa. = ದಿಗಂತ. The horizon, the line of the horizon. (Bp. 51, 61; J. 28, 38).

ದಿಕ್ಪತಿ dik-pati. = ದಿಗ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಕ್ಪಾಲ dik-pāla. *The regent or guardian of a point of the compass or quarter of the world* (Bp. 54, 12; J. 15, 23). See ದಿಗ್ಪಾಲ.

ದಿಕ್ಪಾಲಕ dik-pālaka. = ದಿಗ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಕ್ಪ್ರದೇಶ dik-pradēśa. = ದಿಙ್ಮಂಡಲ. (My.).

ದಿಕ್ಸಂದಿ dik-sandi. The joints of the corners of the world (U. Bp. 47, 31).

ದಿಗ್ dig. An imitative sound. — ದಿಗ್ ದಿಗ್. rep. The noise occasioned by a quick motion of the feet in walking or dancing (My.). — ದಿಗ್ ದಿಗ್ಕೆ. With that noise (My.).

ದಿಗಧಿಪ dig-adhipa. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಗಂತ dig-anta. The visible horizon; the end of space or of the earth (Bp. 38, 67; 46, 77; Abh. P. 13, 63). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ದಿಗಂಬರ dig-ambara. Sky-clothed, clad by the regions of space: *unclad, stark naked.* 2, *a naked mendicant of the Jainas or Bauddhas,* a guru of the Jainas (Mr. 222). 3, Bhairava (Mr. 15).

ದಿಗಂಬರಶ್ರೀಕ್ಷೇ digambara-śrīkṣa. A superior digambara (Čpr. 4, after 24).

ದಿಗರ digar. Also, additionally (Mhr., H.); another (My.; Br.). — ದಿಗರ ಉತ್ತರವು. Another answer, *i. e.* a contradictory, disagreeing answer (My.; Sl. 74).

ದಿಗಲು digalu. = ದಿಗಿಲ್, etc. (My.). ದಿಗಲು ಬಡು (My.).

ದಿಗವಲೋಕನ dig-avalōkana. Looking into all directions (Čpr. 5, after 121).

ದಿಗಿಭ dig-ibha. = ದಿಗ್ಗಜ. (Čpr. 2, 52; Śiv. 4, 61).

ದಿಗಿಲ್ digil. ದಿಗಿಲು. = ದಿಗಲು, ದಿಗುಲು, ಧಿಗಿಲ್. Consternation, horror, alarm, fear (ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರ್ Čk. I, 64; My.; Tē. ದಿಗುಲು; T. ದಿಗುಲು, ದಿಗಿಲ್; see ದಿಕ್ಕಲು 1; ದಿಕ್ಕು). ದಿಗಿಲು ತಾಗಿತ್, ಮುಗಿಲು ಬಿತ್ತಿದಳು (Prv.). — ದಿಗಿಲು ದಿಗಿಲು. rep. — ದಿಗಿಲು ದಿಗಿಲೆದ್ದ. -ಎದ್ದ. To get greatly alarmed; to shiver, to tremble, to fear (Bp. 9, 3; 42, 10; 58, 61). — ದಿಗಿಲೆದ್ದ. -ಎದ್ದ. To get alarmed, etc. (Bp. 29, 32; J. 26, 24).

ದಿಗಿಸು digisu. To bring down, to let down, to lower (Tē. ದಿಂಗಿಂಪು, ದಿಂಪು, ದಿಮ್ಮು; R.; Tē. ದಿಗು, ದಿಗು, to come down, etc.; see ಇದ್ 1 and *cf.* ತೆಂಗು 2).

ದಿಗೀಶ dig-īśa. = ದಿಗ್ಪಾಲ. (Bp. 24, 48).

ದಿಗೀಶ್ವರ dig-īśvara. = ದಿಗೀಶ. (Čpr. 6, 53).

ದಿಗು digu. Coming down, being lowered. — ದಿಗು ಮುಖ. Disembarkation, importation, landing (Tē.; R.; see ಏಗು).

ದಿಗು digu. Tbh. of ದಿಙ್.

ದಿಗುಚಟಿ digu-taṭa. = ದಿಙ್ಮಟಿ. (Bh. 3, 1, 42. 47; 6, 13, 6).

ದಿಗುನಿಲಯ digu-nilaya. The assemblage of the points of the compass (Bp. 8, 10).

ದಿಗುಬಲಿ digu-bali. Tbh. of ದಿಗ್ಬಲಿ. (Bp. 45, 28; Bh. 1, 8, 7; 3, 1, 22. 40).

ದಿಗುಮಂಡಲ digu-maṇḍala. Tbh. of ದಿಙ್ಮಂಡಲ. (Bp. 5, 14).

ದಿಗುಲು digulu. = ದಿಗಲು, etc. (My.).

ದಿಗ್ಗಜ dig-gaja. *A male elephant supposed to be placed at one of the eight quarters of the compass;* the 8 male elephants are: airāvata, puṇḍarika, vāmana, kumuda, añjana, puṣhpadanta, sārvabhauma, supratika (Mr. 57; see ದಿಙ್ನಾ).

ದಿಗ್ಗನೆ diggane. = ದಿಕ್ಕನೆ. (My.; Tē.).

ದಿಗ್ಘಟ dig-haṭa. Striking or touching the points of the compass (Bp. 38, 1).

ದಿಗ್ದಂತಿ dig-danti. = ದಿಗ್ಗಜ. (ಪೃಥ್ವಿರಾಜ, ದಿಕ್ಕರಾಜ Kn. 18; ದಿಗ್ಗಜ 61). 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಗ್ದೇಶ diś-dēśa. The country in various directions; various regions, distant countries (B. 4, 28; My.).

ದಿಗ್ಧ digdha. *Smeared, anointed.* 2, *a poisoned arrow.*

ದಿಗ್ಬಂಧನೆ diś-bandhanĕ. Binding or fettering the points of the compass by mantras to keep off all evils (My.; Mhr.).

ದಿಗ್ಬಲಿ diś-bali. = ದಿಗುಬಲಿ. An offering to the regions of the sky, made daily by throwing boiled rice to them before the house, or, on festive occasions, by throwing pieces of the flesh of sheep or buffaloes and their blood, or at least red-colored rice, to them round temples and villages (My.).

ದಿಗ್ಭಯ diś-bhaya. Being alarmed with regard to the proper direction, confused about the quarters of the compass, etc. (ದ್ರುತ, etc., ಪೆಸಗೆಟ್ಟಪಂ Mr. 300; it is possible to read ದಿಗ್ಭಯದ್ರುತ).

ದಿಗ್ಭೇದ diś-bhēda. = ದಿಗ್ವಿಭಾಗ. (Kn. 77).

ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ diś-bhramaṇa. Wandering about in every direction; turning from quarter to quarter, as one lost. See ಪೊಲಬುಗಾಡು.

ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ diś-bhramĕ. Consternation (My.).

ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿ diś-bhrānti. = ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ. (My.).

ದಿಗ್ಮೂಲೆ diś-mūlĕ. A corner or point of the compass (ಗೋಣ್ಮಟ್ಟ ಲೆ. I, 42).

ದಿಗ್ರಮಣ diś-ramaṇa. = ದಿಗ್ಭ್ರಮ. (Bp. 54, 86).

ದಿಗ್ವಧು diś-vadhu. A point of the compass considered as a woman (My.).

ದಿಗ್ವರ diś-vara. = ದಿಗ್ಪಮಣ. (Rāv. 5, 36).

ದಿಗ್ವಲಯ diś-valaya. = ದಿಙ್ಮಂಡಲ. (Kk. 101).

ದಿಗ್ವಾಚಕ diś-vāčaka. A term denoting direction (Śmd. 135).

ದಿಗ್ವಾಚಿ diś-vāči. = ದಿಗ್ವಾಚಕ. (Śmd. 134. 144).

ದಿಗ್ವಿರಮಣ diś-virāma. = ದಿಗ್ಪಮ. (Bp. 11, 10).

ದಿಗ್ವಿವಸ diś-vivasa. (= ದಿಗಂಬರ). *Stark naked.* 2, *a Jaina or Bauddha mendicant* (ಸದರ Hlā.).

ದಿಗ್ವಿಜಯ diś-vijaya. The subjugation of various countries in all directions, universal conquest (Śmd. 163; Ū. Bp. 47, 19; J. 2, 54; 20, 9. 22).

ದಿಗ್ವಿಭು diś-vibhu. A virgin widow re-married (ಪುನರ್ಮಾ, ಮಜುವಾದಿ ಅಂಜೆ Mr. 303; *cf.* ದಿಭಮು).

ದಿಗ್ವಿವರ diś-vivara. One of the points of the compass (ಉತ್ತರ, ದಿಗ್ದೇಶ Nn. 77).

ದಿಂಕ dinka. A nit, the egg of a louse. (R.).

ದಿಂಕು dinku. A jump, a leap (*cf.* ಜಂಗು 2, etc.; Mhr., H. ಟಿಪಣೇ, to leap). 2, skipping about in frolic, gambol (ಎರಡ್, ಗೊಣ್ಮ ಗಳೊಳ್ ಪೆಸದಿಪ ಆಟಂ Śs.). — ದಿಂಕಲು. -ಣಿಸು. To leap, to jump; to frisk, to gambol (ನೆಗೆ Ćt. I, 80; ಪಾಣ್ಮ Kk. 71; ಪಾಣ್ಮು, ಎಳ್ಕೆಸು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಿಸಲು Śm. 31; Ćpr. 5, after 39; Abh. P. 12, 17; 13, 114; Grj. 1, 96; 16, 34; 18, 6).

ದಿಙ್ನಾಗ diś-nāga. = ದಿಗ್ಗಜ. (Grj. 10, 74).

ದಿಙ್ಮಂಡಲ diś-maṇḍala. The circle of the quarters of the compass, the horizon; the compass, all regions or quarters. (My.).

ದಿಟ diṭa. = ದಿಸ. Tbh. of ದಿಷ್ಟ. Truth; certainly, truly (ಸೂ ಕ್ತಿಗಳ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ Nn. 48, o. r. ದಿಶ; ಅಂಜಸಾ, ನುಡಿ 129, o. r. ದಿಶ; ಆಸೆ Mr. 534; ಸತ್ಯ Bhn. 35; ಪಲಂ, ನಿಜಮು, ದೆಂಂ Kk. 45, o. r. ದಿಶ; ನೆನಮು 77. 87; ನಿಶ್ಚಿಂದ, ನಿಸದ, ನಿಷ್ಠಿ, ನಿಜಮು or ನೆನಮು, ಪಲಂ, ಪಟಂ, ಪಲ್, ಸಾಜ Śm. 34; My.). See ನಿಜಮು; Śi. 59. 209. 420; Ćpr. 1, 128; 3, 63; Bp. 38, 65; 61, 8; J. 7, 60. — ದಿಟಪುರುಷ. A true word (ಸೂಕ್ತಿಗಳ Mr. 84).

ದಿಟನಾಮ diṭa-nāma. A noun of which the meaning is clearly exhibited or well-known (but of which the etymology is not apparent at the first sight, Śmd. 94. 95).

ದಿಟಪುಟ diṭa-puṭa. (Tbh. of ದೃಢಪುರುಷ). Courage, boldness (Bp. 28 sum.). 2, stout, robust (My.).

ದಿಟ್ಟ diṭṭa. = ದಿಟ್ಟ. Tbh. of ದೃಷ್ಟ. Bold, courageous; impudent; strong, powerful (ದೃಢ, ದೃಷ್ಟ, ವಿಯಾತ Nr.; ಧೀರ Bhn. 36; My.). See ಕಡು-; Bp. 17, 8; J. 8, 8; Prm. s. ಪುಟ್ಟ, ಮುಟ್ಟು 1.

ದಿಟ್ಟಗಾರ diṭṭa-gāra. A courageous, bold man (My.).

ದಿಟ್ಟತನ diṭṭatana. Boldness; (energy); impudence (ಶಕ್ತಿ Ćt. II, 38; Bp. 40, 27; Bh. 2, 2, 114; My.; B. 3, 54; Śi. 339; ಡಾಢ್ಯ G.).

ದಿಟ್ಟಿ diṭṭi. = ದಿಟ್ಟಿ 2. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ (ಉಟ್ಟಿ, ಆಲಿ Kk. 32; ಕೆಂಂ. 70; Ćpr. 6, 47; 7, 144. 155; My.). ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪ ಪದು ಮುನ್ದೆ ಮುನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266). See ಜಗ-, and ಸಂ-, s. ನಂ 3. 2, (Tbh. of ದಿಟ್ಟಿ 1), the measure of two gallons (ಎರಡು ಗಡಿಗೆ Mr. 64). — ದಿಟ್ಟಿಗೆಯು. -ಕೆಯು. = ಕಂಗೆಯು. To be blinded, confused, etc. (J. 19, 80). — ದಿಟ್ಟಿಗೊಡೆ. -ಕೆಡೆ. A side-glance (J. 33, 22). — ದಿಟ್ಟಿಗೊಳಿಸು. -ಕೆಳಿಸು. To appear (J. 18, 35). — ದಿಟ್ಟಿವಂದಿಂ. -ದಂ ದಂ. The eye or sight to go or be turned repeatedly towards an object (J. 3, 9). — ದಿಟ್ಟಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The lustre of the eye (Ćpr. 3, after 102). — ದಿಟ್ಟಿ ಸಾರ್. To approach the sight, to come before the eye (Bp. 3, 21).

ದಿಟ್ಟಿಬಿಸ diṭṭi-bisa. = ದಿಟ್ಟಿವಿಸ. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿವಿಷ (Śmd. 376).

ದಿಟ್ಟಿವಿಸ diṭṭi-viṣa. = ದಿಟ್ಟಿಬಿಸ. An evil eye (Ćpr. 6, 107).

ದಿಟ್ಟಿಸು diṭṭisu. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿಸು. To see, to sight; to look at; to view, to inspect, etc. (Bp. 5, 33; 11, 15; 14, 16; 28, 49; 38, 50; 42, 6; 44, 41; 48, 22; 60, 29; R. 3, 18; 4, 12. 21; 5, 165).

ದಿಟ್ಟು diṭṭu. = ದಿಟ್ಟ. Boldness, etc. — ದಿಟ್ಟುಳ್ಳವ. -ಯುಳ್ಳವ. A courageous, etc. man (Bh. 8, 23, 43, o. r. ಚಟ್ಟುಳ್ಳವರ; R. 5, 141).

ದಿಟ್ಟೆ diṭṭĕ. A bold, impudent woman (Bp. 23, 19; 40, 36; J. 31, 6; My.).

ದಿಢ diḍha. = ದಿಟ, q. v. (ಯುಧಾಧರಂ, ಯುಧಾಯುಧಂ Nr.). ದಿಟವು ದು (ಸಿಪಾಕ್ಕ, ಆನವನ್ಮರ Hlā., o. r. ಪಿಪೋಢ್ಯ). ದಿಟವ ನುಡಿ (ಸತ್ಯ, etc. Nr.).

ದಿಡ diḍa. = ದೃಢ. Tbh. of ದೃಢ. (My.; T., M. 33). Firm, strong, etc.; firmness, strength; reliableness, truth (My.). — ದಿಡಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become firm, established, strong, etc. (My.).

ದಿಡ್ಡ diḍḍa. = ದಿಬ್ಬ, etc. (Śi. 82, *only* in Śi.).

ದಿಡ್ಡಿ diḍḍi. = ಬಡ್ಡಿ, ದಿಡ್ಡೆ. A wicket; a hole in a wall expressly made for egress or ingress; a sally port (Ć. Bp. 42, 28; Śi. 110; My.; Tē.; T. ತಿಡ್ಡಿ; Mhr. ದಿಣ್ಣಿ, ದಿಡ್ಕೆ). — ದಿಡ್ಡಿಬಾಗಿಲು. A sally port; a wicket (My.).

ದಿಡ್ಡು diḍḍu. = ತಿಟ್ಟು 1, etc. An eminence, an elevation; a hillock (My.).

ದಿಡ್ಡೆ diḍḍe. = ಅಡ್ಡೆ, etc. (Č. Bp. 42, 26. 28).

ದಿಣ್ಡ diṇḍa. (= ದಿಣ್ಡಗ). N. of tree (Rāghč. 17, 51). 2, = ಸಿರಿಕರ್ನಿಕೆ, q. v. (Tč. ದಿಣ್ಡಿಸೆ, Iledyasarum alhagi = ಸಿರಿಕರ್ನಿ).

ದಿಣ್ಡಗ diṇḍaga. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಡಲ diṇḍala. N. of a tree (= ದಿಣ್ಡಿಗ My.; ಆರಟು, ಆರಲು, ಹುಕ್ಕ, ಕಟ್ಟಿಂಗ, ಮುಣ್ಣಿಕ, ಪೀಳ್ಗರೆಕ್ಕೆಸ, ಪಚ್ಚೆಕ್ಕಣಾ, ಮುಣ್ಣಾಕನರೆ, ಕೊಟ್ಟಣಾ G.). — ದಿಣ್ಡಲುಮರಿ. (B. 3, 46).

ದಿಣ್ಡಾಲ diṇḍāla. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (Šiv. 3, 32).

ದಿಣ್ಡಿಗ diṇḍiga. = (ದಿಣ್ಡ), ದಿಣ್ಡಗ, ದಿಣ್ಡಲ, ದಿಣ್ಡಾಲ, ದಿಣ್ಡುಗ, ದಿಣ್ಡುಲ. The tree Anogeissus latifolia, which yields a hard, white, clear gum (My.).

ದಿಣ್ಡಿಗತನ diṇḍigatana. Gadding, rude conduct, naughtiness (My.; *cf.* Mhr. ಢಿಣ್ಡ).

ದಿಣ್ಡು diṇḍu. = ದಿಣ್ಡಿ. A heap (Bh. 6, 8, 13; Rām. 6, 30, 14; Tč. ದಿಣ್ಡು, much); a roundish mass or piece (Abhā. 2, 81); a roundish big stone (My.); a bundle of wood or grass (My.); a bale of cloth (My.; Tč.; M. ತಿಣ್ಡು; Mhr. ದಿಣ್ಡ). 2, the block of wood used for a kuṇṭĕ; the pole or handle of a plough (ನೇಗಲಿಂದು ದಿಣ್ಡು, ಈಟಾ G.); a log of timber. 3, the stem or trunk of a tree (from the root to the branches, My.). ಮುರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಮು ಕರ್ಮಸ್ತರಮುರ್ದ ಪಮುದನ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಶಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ Nr.). 4, the thread-like centre of an orange, etc. (My.); the inside stalk or heart of a plantain tree (My.; B. 2, 37). 5, thickness, stoutness; strength; pride; nutritiousness (My.). ದಿಣ್ಡು ದಣ್ಡದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೂ ದಡ್ಡಿಗರಿಗೆ ಆವೀತೇ?—ದಿಣ್ಡಿಳುಗಳನ್ನು ಕಡೆದರೆ ಮಿಣ್ಡಾದ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುವ್ತದೆ (Prvs.). — ದಿಣ್ಡುಗೆಡವು. -ಕೆಡಪು. To throw down like a log of timber or a trunk (J. 4, 56; 7, 37; 21, 39). — ದಿಣ್ಡುಗೆದ್ದು. -ಕೆಡೆ. To fall down like a log (Bh. 4, 2, 60. 66; 8, 19, 72; J. 31, 65). — ದಿಣ್ಡುದಡಿ. -ತಡಿ. To deprive (one) of strength, to take away the pride or beauty (Bp. 51, 69; Bh. 8, 7, 11; 8, 11, 45; J. 24, 10). — ದಿಣ್ಡುದಡಿಸು. -ತಡಿಸು. To cause to deprive of strength, etc. (Č. Bp. 24, 29). — ದಿಣ್ಡುಮೊಣ್ಣು. A stout, strong body (My.). — ದಿಣ್ಡುರುಳು. -ಉರುಳು. To roll down (v. i.) like a log of wood or trunk (J. 7, 62). — ದಿಣ್ಡುರುಳ್ಚು. -ಉರುಳ್ಚು. To cause to roll down like a log or trunk (Č. Bp. 11, 11; J. 22, 20). — ದಿಣ್ಡುಚಾರು. -ಚಾರು. To go or rise straight up like the stem of a tree, as a horse on the hind legs (Riv. 6, after 11; 13, 82).

ದಿಣ್ಡುಕ diṇḍu-uka. (Šmd. 230). A stout man (?).

ದಿಣ್ಡುಗ diṇḍuga. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಡೆ diṇḍĕ. = ದಿಣ್ಡು. A roundish big stone. See Prv. s. ಬಣ್ಡೆ 2.

ದಿಣ್ಡೆಗಿತ್ತಿ diṇḍĕ-gitti. A gad-about, a rude, naughty woman (My.; *cf.* ದಿಣ್ಡಿಗತನ).

ದಿಣ್ಡ್ಲು diṇḍlu. = ದಿಣ್ಡುಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಣೆ diṇṇĕ. = ದಿನ್ನೆ. A rising ground, an eminence; a bank, an islet (My.; Sl. 83. 100. 457; see ತಿಟ್ಟು 1). ಮುಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸ್ಕೆಚ್ಚ, ಫೂಲಿನ, ವೈಜ Hlā.). 2, a heap (Sl. 107. 112. 490; *only* in Sl.).

ದಿತ dita. 1. *Cut, cut-off, divided.*

ದಿತ dita. 2. Bound, tied. See ಸಂತ.

ದಿತಿ diti. *Diti,* a daughter of Daksha, the wife of Kaśyapa and *the mother of the Daityas.*

ದಿತಿಜನ diti-jana. = ದಿತಿಸುತ. (Bp. 16, 3).

ದಿತಿಪುತ್ರ diti-putra. = ದಿತಿಜನ. (My.).

ದಿತಿಸುತ diti-suta. *A Daitya.*

ದಿತಿಸೂನು diti-sūnu. = ದಿತಿಸುತ. (My.).

ದಿದ್ವಿ didvi. = ದೀದಿವಿ. *Boiled rice* (ಕೂದ್ Hlā.).

ದಿದ್ಯುತ್ didyut. Shining, blazing, bright. (Riv. 13, 92).

ದಿಧಿಷು didhishu. Trying to obtain; a suitor; a husband; *the second husband of a woman twice married.* 2, *a virgin widow remarried.*

ದಿಧಿಷೂಪತಿ didhishū-pati. The husband of a woman remarried. (R.).

ದಿನ dina. = ಜಿನ 2. *A day.* 2, the number 30 (Mr. 348). ದಿನ ಹೋಗಿ ಮುಡಿಗಾಲದೇ? (Prv.). — ದಿನಗಣ್ಣೆ. -ಕಣ್ಣೆ. A day's period: daily (My.). — ದಿನಗಳೆ. -ಕಳೆ. To spend a day or days (B. 5, 193). 2, a day or days to be spent or pass away (J. 11, 29). — ದಿನಗೂಲಿ. -ಕೂಲಿ. Daily hire (B. 4, 142; My.). — ದಿನದನ್ನೆ. -ಅನ್ನೆ. As usual (B. 4, 138; My.). — ದಿನದ ಹಾಗೆ. = ದಿನದನ್ನೆ. (B. 4, 57; My.). — ದಿನ ದಿನ. rep. Daily. ದಿನ ದಿನ ಕನಿ ಕಾಮಿದರೆ ಬಾಮೋಜಮು ಯಾವಾಗ?—ದಿನ ದಿನ ಸಾಯುವದರಿಂಗೆ ಆದುವದರು ಯಾರು? (Prvs.). See Bp. 11, 23; 27, 3; 29, 11; 30, 5; 39, 7; 43, 60; 48, 16; 58, 23. — ದಿನ ದಿನಕೆ. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ. Day by day, daily (Bp. 3, 4; 4, 28; B. 4, 154. 208). — ದಿನಸ್ಥದ್ದು. -ಂತಪ್ಪು. A day to fall (Č. Bp. 47, 17). — ದಿನಪುಸ್ಥಕ್ಕೆ. -ಒಸ್ಥಕ್ಕೆ. In a day; for a day (B. 4, 209; My.).

ದಿನಕರ dina-kara. Making day or light; *the sun.* 2, the number 12 (Čh.).

ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ dinakara-ātmajĕ. The daughter of the sun: *the Yamunā* or Jumnā river.

ದಿನಚರಿ dina-čari. A ślōka in honour of the founder of one's sect, daily to be repeated before dinner (My.).

ದಿನಚರ್ಯೆ dina-čaryĕ. The daily due observance of all rites (My.). 2, an official journal (Mhr.; My.).

ದಿನದೀಪ dina-dīpa. A lamp lighted by day. ದಿನದೀವದನ್ನೆ ದಶಾಂಜನವು (Prv.).

ದಿನನಾಥ dina-nātha. The lord of the day: the sun (Čpr. 8, 18). 2, the number 12 (Čh.).

ದಿನಪ dina-pa. = ದಿನನಾಥ. (ಆರ್ Mr. 503). 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 12 (Čh.).

ದಿನಪಕುಲ dinapa-kula. = ಸೂರ್ಯವಂಶ. (J. 18, 41).

ದಿನಪೂರ್ತಿ dina-pūrti. -ಪೂರೆ. A day's completion: for a day only (My.; B. 4, 53).

ದಿನಪ್ರಮಾಣ dina-pramāṇa. = ದಿನಮಾನ. (My.).

ದಿನಪ್ರತಿ dina-prati. = ದಿನಪ್ರತಿ. (Bp. 14, 22; My.).

ದಿನಮಣಿ dina-maṇi. The jewel of day: *the sun* (Šmd. 385; Bp. 61, 70; Kk. 96).

ದಿನಮಾನ dina-māna. The length of day (B. 5, 305; My.).

ದಿನಮುಖ dina-mukha. The early morning, dawn (Čpr. 8, 101).

ದಿನಮ್ಪ್ರತಿ dina-m-prati. Every day, daily (My.; Bp. 13, 19; 25, 13; 30, 7; 34, 17; 43, 19. 34; 44, 4. 24; B. 4, 73).

ದಿನರಾಜ dina-râja. = ದಿನಪ. (Bp. 10, 30).

ದಿನಲಕ್ಷ್ಮಿ dina-lakshmi. = ದಿನಸಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Abh. P. 9, 161).

ದಿನವರ್ತನೆ dina-vartanè. A daily allowance or fee, for astrologers, priests, etc. (My.).

ದಿನವಹಿ dina-vahi. A diary, a day-book (My.). 2, daily (My.).

ದಿನವಾರು dina-vâru. Daily (My.).

ದಿನಸಿ dinasi. = ಜಿನಸಿ. Grain (My.).

ದಿನಸು dinasu. = ಜಿನಸು, etc. (My.).

ದಿನಾ dinâ. 1. Daily (My.; B. 1, 20. 21; B. 4, 57).

ದಿನಾ dinâ. 2. Abbreviation of ದಿನಸು. — ದಿನಾ ದಿನಸು. rep. (My.).

ದಿನಾಗ dinâga. = ದಿನಾ 1. (My.).

ದಿನಾಗಲು dinâgalu. = ದಿನಾಗ. (My.).

ದಿನಾಧಿನಾಯಕ dina-adhinâyaka. = ದಿನಾಧಿಪ. (Ôpr. 8, 7).

ದಿನಾಧಿಪ dina-adhipa. = ದಿನಪ. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ದಿನಾನ್ತ dina-anta. *The close of the day, evening,* sun-set.

ದಿನಾಲು dinâlu. = ಜಿನಾಲು, ದಿನಾಗಲು. (My.; B. 1, 10. 12. 19); ದಿನಾಲೂ = ದಿನಾಲು (My.; B. 2, 12).

ದಿನಾವಸಾನ dina-avasâna. = ದಿನಾನ್ತ. (My.).

ದಿನಿಸು dinisu. = ದಿನಸು, etc. (My.). — ದಿನಿಸು ದಿನ್ಪಡಿ. dupl. (My.).

ದಿನುಸು dinusu. = ದಿನಿಸು. (My.).

ದಿನೇನ್ದ್ರ dina-indra. = ದಿನಪ.

ದಿನೇನ್ದ್ರಕಾನ್ತ dinêndra-kânta. = ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ. (Bp. 1, 40).

ದಿನೇಶ dina-îśa. = ದಿನೇನ್ದ್ರ. (ಮಗ Mr. 511). 2, a certain metrical foot (Ch.). 3, the number 12 (Ch.).

ದಿನೇಶಹಯ dinêśa-haya. The (seven) horses of the sun. 2, the number 7 (Ch.).

ದಿನ್ನೆ dinnè. = ದಿಣ್ಣೆ. (My.; Tè. ತಿನ್ನೆ, ತೀನೆ; B. 4, 66. 204). ದಿಣ್ಣೇ ಮೀಲೆ ಮುಂ ಮೊಯ್ದುರೆ ಪಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬರುವುದು (Prv.). See Prv. s. ನೀರು. — ದಿನ್ನೆಶಬ್ದು. = ದಿನ್ನೆ. (My.). — ದಿನ್ನೆ ತಗ್ಗು. Hill and dale (My.).

ದಿಬ್ಬ dibba. = ದಿಮ್ಬ. An eminence, a hillock, etc. (My.; B. 3, 10; 5, 55. 136. 174. 198).

ದಿಬ್ಬ dibba. Tbh. of ದಿವ್ಯ. (Abh. P. 15, 10).

ದಿಬ್ಬಣ dibbaṇa. 1. (= ದಿಬ್ಬಣಿ, q. v.). A nuptial procession, especially of the friends and relatives of the bridegroom (Râm. 1, 16, 13. 43; My.).

ದಿಬ್ಬಣ dibbaṇa. 2. A wooden stopple or cork (My.; Tè. ದಿಬ್ಬಡ, ದಿಬ್ಬಣಿ, ದಿಮ್ಮು; *cf.* ತಿಮ್ಮು 2P).

ದಿಬ್ಬು dibbu. = ದಿಬ್ಬ. (My.).

ದಿವ್ಯ dibya. Tbh. of ದಿವ್ಯ. An ordeal (ಕೋಣ Nn. 52; wrongly written also ಕ್ರೋಣ, q. v.). ದಿವ್ಯದ ತೂಕ, the balance used at ordeals (ಧಟ Nr.).

ದಿಮ್ dim. A sound in imitation of tingling or ringing. — ದಿಮ್ಮೆಡು. -ಇಡು. To cause tingling or ringing. ದಿಮ್ಮೆಡುವ ಧಣಧಣಾ ಎಮ್ಮ ಗನ್ಧೆಯ ರವಕ್ಕೆ ಬೆಮರಿಗೊಳುತ (Dp. 53, 4). — ದಿಮ್ಮೆನ್ದು. -ಎದ್ದು. To tingle or ring, as the head, the ears (My.; Tè.; Ô. Bp. 47, 31).

ದಿಮಾಕು dimâku. Haughtiness, inflation, airs of consequence (My.; Mhr., H. ದಿಮಾಖ).

ದಿಮಿ dimi. = ನಿಮಿ, q. v. (My.). 2, = ದಿಮ್, the sound produced by the quick motion of the feet in dancing (My.; *cf.* ದಿಗ). — ದಿಮಿ-ತಕ, ದಿಮಿತಕ-ದಿಮ್ಮಿ, sounds used in beating time in music (My.).

ದಿಮ್ಬು dimbu. = ದಿಮ್ಮು. A pillow for the head or for the back (My., see ಒದಿಗು., ತಲೆ-; Tè. ದಿಮ್ಬು). 2, the pericarp of a lotus (*only* in Sl.). ತಾವರೆ: ಮುಣಿಯಿರುವ ಹುಸ್ಪಿನೊಳಗಣ ದಿಮ್ಬು (ಕರ್ಣಕೆ, ಪದ್ಮಪೀಠಕೋಶ Sl. 407).

ದಿಮ್ಮಗೆ dimmagè. = ದಿಮ್ಮನೆ 1. Strongly; loudly; strong. ಆವನು ದಿಮ್ಮಗೆ ಇಪ್ಪಾನೆ (My.). ದಿಮ್ಮಗೆ ಕೂಗು! (My.).

ದಿಮ್ಮನೆ dimmanè. 1. Strongly; firmly (Bh. 2, 3, 9; Râm. 1, 16, 18). ದಿಮ್ಮನೆ ಹಿಡಿ! (My.).

ದಿಮ್ಮನೆ dimmanè. 2. With a sound that makes the ears ring (Bp. 22, 43).

ದಿಮ್ಮಿ dimmi. An eminence, an elevated spot (Sl. 207. 208. 269; *only* in Sl.). 2, the stem or trunk of a tree (120, *cf.* ದಿಮ್ಮು; *only* in Sl.). 3, a log of wood ready for sawing (My.). 4, a bulbous object, a bulb (Sl. 95; *only* in Sl.). 5, a thick, strong covering. ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿ (ಯ ಸುತ್ರ, ಕವಚ, etc. Sl. 270).

ದಿಮ್ಮಿ dimmi. Demi (My., in printing offices).

ದಿಮ್ಮಿತು dimmitu. That is thick or strong (Bp. 27, 44); that is big, eminent, or great (ಒಂದು Ct. I, 22; Bp. 55, 33).

ದಿಮ್ಮಿದ dimmida. An eminent person; a Brâhmaṇa (ಸದ್ದು, ಗಣದ, ನೀರಿದ, ಇಳೆಯ ಏರಿದು, ವಿಪ Kk. 34; Śm. 52; J. 4, 22).

ದಿಮ್ಮಿದುದು dimmidudu. = ದಿಮ್ಮಿಕು. Bigness, importance, greatness, dignity (ದೊಡ್ಡ, ಗೌರವ Ct. II, 79).

ದಿಮ್ಮು dimmu. 1. Giddiness, confusedness (My.; Tè.; *cf.* ದಿಮಿ). See ತಲೆ-. — ದಿಮ್ಮು ಹತ್ತು. Giddiness, etc. to come over one (My.). — ದಿಮ್ಮೇಡು. -ದಿಮು. = ದಿಮ್ಮು ಹತ್ತು. (My.).

ದಿಮ್ಮು dimmu. 2. To push, shove (My.; *cf.* ದುಮ್ಮು. ದೂಡು).

ದಿರ್ dir1-ir2. An affix for the formation of the masculine and feminine plural, *e.g.* ಇದ್ದರ್, ಇದನ್ದಿರ್, ಅದನ್ದಿರ್ (Śmd. 120), ಅಗ್ಗನ್ದಿರ್, ಅಕ್ಕನ್ದಿರ್, etc. (124. 126; *cf.* ಎರ್).

ದಿರವೇವು diravêvu. Tbh. of ಪ್ರಥ್ಯ (ಪ್ರಥ್ಯವು, S. Mhr.).

ದಿರ್ಣನೆ dirṇanè. = ದಿಡ್ಡನೆ, etc. (J. 6, 52).

ದಿಲ್ dil. The heart, the mind (My.; Mhr., H. ದಿಲ).

ದಿಲೀಪ dilipa. N. of a king and ancestor of Râma. (Râm. 1, 16, 23).

ದಿವ್ div. Splendour; *heaven*, the sky, the air; day, the day.

ದಿವ diva. (Śmd. 106). *Heaven* (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 7); the sky, air, atmosphere. 2, day, a day (ದಿನ, ಪಗಲ್ Mr. 65). 3, a certain metrical foot (Čh.). ದಿವ ರಾತ್ರಿ, day and night (Dp. 4).

ದಿವವೈದ್ಯ diva-vaidya. A physician of svarga. ದಿವವೈದ್ಯರ್ (ವಸ್ತರ್, ಆತ್ರಿಯರ್ Mr. 23).

ದಿವಸ divas. = ದಿವಸ. See ದ್ಯವ್.

ದಿವಸ divasa. = ದಿವಸ, ದೇವಸ. *A day* (ಪಗಲ್ Śm. 18). ದಿವಸ ಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದವಸವಾಗುವಮ (Prv.). — ದಿವಸ ಳಕೆ. = ದಿನಗಳಿಕೆ. (B. 5, 124). — ದಿವಸಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To procrastinate (C.). — ದಿವಸ ದಿವಸ. rep. = ದಿನ ದಿನ. ದಿವಸ ದಿವಸಕೆ (Ŭ. Bp. 47, 7). — ದಿವಸ ಹತ್ತು. Days to be required, (it takes...days, C.). ಎಲಾ ಯತಿಮ ಳೆ ಪಟ್ಟಣವಿನ್ದ ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಗಳು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದವೋ, ಆವುಗಳಕ್ಕಿನ್ನ ಬಹಳ ದಿವ್ಸ ದಿವಸಗಳು ಈಗ ವಿಮಾಯತಿಯಿನ್ದ ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತುದಲಿಲ್ಲ (B. 5, 226). — ದಿವಸ ಹಿದಿ. = ದಿವಸ ಹತ್ತು. (My.). ಮುದ್ದುಯೆನ್ದ ಕಾರಿ ಗೆ ಮೋಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಿದಿಯುತ್ತವೋ, etc. (B. 5, 227).

ದಿವಸಕರ divasa-kara. = ದಿನಕರ. 2, the number 12 (Čh.).

ದಿವಸಮುಖ divasa-mukha. The beginning of day: *day-break, dawn.*

ದಿವಸಲಕ್ಷ್ಮಿ divasa-lakshmi. The wealth contained in days (Abh. P. 9, 165).

ದಿವಸವಲ್ಲಭ divasa-vallabha. = ದಿವಸಾಧಿಪ No. 1. (J. 23, 20).

ದಿವಸವ್ಯಾಪಾರ divasa-vyâpâra. = ದಿನಚರ್ಯೆ No. 1. (Čpr. 5, after 121).

ದಿವಸಾಧಿಪ divasa-adhipa. = ದಿನಾಧಿಪ. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿವಸಾನ್ತ divasa-anta. The end or close of day, evening. ದಿವಸಾನ್ತಮುವ ಇರುಳು (ಸಾಯುರಾಲು Mr. 66).

ದಿವಸೇನ್ದ್ರ divasa-indra. = ದಿವಸೇಶ. (Čpr. 3, 98; Grj. 3, after 69).

ದಿವಸೇಶ divasa-îśa. = ದಿನೇಶ. (Bp. 24, 46).

ದಿವಸ್ಪತಿ divas-pati. The lord of heaven: *Indra.*

ದಿವಾ divâ. *By day;* the day.

ದಿವಾಕರ divâ-kara. The day-maker: *the sun.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿವಾಕೀರ್ತಿ divâ-kirti. *A barber* (ಕ್ಷೌರಕ, ಪಾವಿದ Nn. 152). 2, *a man of a low caste, a Čaṇḍâla* (ಪುಲಿಯ 152; ಪುಲಿಕ Mr. 479). 3, a shoemaker (ಚರ್ಮಕಾರ್, ಮುಚ್ಚಿಗ 152).

ದಿವಾಣ divâṇa. = ದಿವಾನ್, (ದಿವಾನು). A prime minister (Br., Mhr., H.); the officer in charge of the revenue-administration of a district (Mhr., H.). 2, a royal hall; a court of justice (My.; Mhr., H.). 3, the sarkâr or government (My.; Mhr., H.).

ದಿವಾಣಗಿರಿ divâṇa-giri. = ದಿವಾನಗಿರಿ. The office or business of a divâṇa (B. 5, 87; Mhr.).

ದಿವಾಣಿ divâṇi. Civil, as a court or case (B. 5, 265; Mhr.).

ದಿವಾನ divâna. = ದಿವಾಣ No. 1. (My.; Sl. 256; B. 4, 130).

ದಿವಾನಗಿರಿ divâna-giri. = ದಿವಾಣಗಿರಿ. (My.).

ದಿವಾನಾ divânâ. Mad; foolish (Mhr., H.; My.).

ದಿವಾನ್ಧ divâ-andha. Blind by day. 2, an owl (My. Amara).

ದಿವಾನ್ಧಕಿ divâ-andhaki. The musk-rat (ಸೊಣ್ಣೆ ಇಲಿ G.).

ದಿವಾಭೀತ divâ-bhîta. Timid by day. 2, an owl (My. Amara). 3, a thief.

ದಿವಾಭೀತಿ divâ-bhîti. A person timid by day (My.).

ದಿವಾಮಧ್ಯ divâ-madhya. Midday, noon. (My.).

ದಿವಾರಾತ್ರ divâ-râtra. Day and night. (My.).

ದಿವಾರಾತ್ರಿ divâ-râtri. Day and night (My.; J. 27, 17). 2, day or night.

ದಿವಾಲಿ divâli. A wall (My.; Mhr., H.).

ದಿವಾವಸಾನ diva-avasâna. *The end or close of day.*

ದಿವಾಳಿ divâḷi. 1. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿ. (C.).

ದಿವಾಳಿ divâḷi. 2. Bankruptcy (My.; Mhr. ದಿವಾಳೂ, ದಿವಾಳೀ; Br. ದಿವಾಲಾ). See Prvs. s. ನಿವಾಳಿ. — ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆ. To become bankrupt or insolvent (My.).

ದಿವಾಳಿಖೋರ divâḷi-khôra. A prodigal, a spendthrift (My.; Mhr. ದಿವಾಳಖೋರ). 2, a bankrupt (My.).

ದಿವಿ divi. In heaven, in the sky (Sk.). 2, heaven, the sky (not Sk.; My.; Bp. 1, 38; 21, 17; 32, 35); day (My.).

ದಿವಿಜ divi-ja. Born in heaven; a deity (Nn. 1; Śmd. 266). 2, a certain metrical foot (Čh.). — ದಿವಿಜ ನಿವಿಜ. refr. (Bp. 54, 5).

ದಿವಿಜಕಲ್ಪಲತೆ divija-kalpalatĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ದಿವಿಜತೆ divijatĕ. The state of being a deity (Čpr. 4, 91).

ದಿವಿಜದೀರ್ಘಿಕೆ divija-dirghikĕ. A divine tank (Čpr. 5, after 42).

ದಿವಿಜಧೇನು divija-dhênu. The celestial cow (Bp. 38, 40).

ದಿವಿಜಪದ divija-pada. The sky (J. 31, 10);—svarga (My.).

ದಿವಿಜಪುರ divija-pura. Heaven. 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, N. of a village in Mysore (J. 10, 54).

ದಿವಿಜಸಿನ್ಧು divija-sindhu. The celestial Ganges (My.).

ದಿವಿಜಾಂಗನೆ divija-aṅganĕ. A celestial female, a courtezan of svarga (Śmd. 82. 109. 112. 121).

ದಿವಿಜಾರಿ divija-ari. A râkshasa (My.).

ದಿವಿಜೆ divi-jĕ. A female deity (Bp. 10, 31).

ದಿವಿಜೇನ್ದ್ರ divija-indra. The chief of the gods: Indra; Brahmâ; Vishṇu; Śiva. (Nn. 1; J. 30, 24).

ದಿವಿನಾಯಕ divi-nâyaka. Indra (My.).

ದಿವಿಭಾಗ divi-bhâga. The sky (J. 12, 7).

ದಿವಿಷದ್ divi-sad. Sitting or dwelling in heaven: *a deity.*

ದಿವೌಕಸ್ diva-ôkas. Dwelling in heaven: *a deity.* 2, *the bird Cuculus melanoleucus,* the Čâtaka. 3, *a deer.* 4, *a bee.*

ದಿವ್ಯ divya. (Śmd. 181). = ದಿವ್ಯ, ದಿವ್ಯ. Brilliant; divine, heavenly, celestial; charming, beautiful, excellent. 2, *an ordeal.* 3, a fragrant resin. — ದಿವ್ಯಕಳೆ. Divine lustre (My.). — ದಿವ್ಯವಿಡಿ. -ಲಿ. To undergo an ordeal (Čpr. 5, 130).

ದಿವ್ಯಗಾಯನ divya-gâyana. *A celestial musician, a Gandharva.*

ದಿವ್ಯತರ divya-tara. Uncommonly beautiful (Śśv. 4, 52).

ದಿವ್ಯಾಂಗ divya-aṅga. A charming member; having charming members (Bp. 57, 61).

ದಿವ್ಯೋಪಪಾದುಕ divya-upapâduka. Divinely born, celestial; *a divine being.*

ದಿಶ diśa. = ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು, ದಿಗು. Pointing out or to. 2, direction pointed at, *a point of the compass, quarter, region;* direction; place, space, part. 3, an indication; a hint; *an example;* precept, order; manner, method. 4, the number 8 (Ch.); the number 10.

ದಿಶ diśa. A point of the compass (Bp. 16, 30).

ದಿಶಾಕರಿ diśā-kari. = ದಿಕ್ಕರಿ. 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಶಾಗಜ diśā-gaja. = ದಿಶಾಕರಿ. 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಶಾಧಿಪ diśā-adhipa. = ದಿಕ್ಪಾಲ. The guardians are: sura-rāja, agni, kāla, niruti, varuṇa, maruta, arthēśa, śa (Mr. 57).

ದಿಶಾನ್ತ diśā-anta. = ದಿಗನ್ತ, No. 1. (My.).

ದಿಶಾಪಟ diśā-paṭa. Causing (his enemies) to be scattered in all directions (Rām. 3, 8, 35).

ದಿಶಾಬಲಿ diśā-bali. = ದೆಸಬಲಿ, ದೆಸೆಬಲಿ. The same as ದಿಗ್ಬಲಿ, q. v.

ದಿಶಾಮಣ್ಡಲ diśā-maṇḍala. = ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (J. 12, 9).

ದಿಶಾವರ diśā-vara. = ದಿಗ್ವರ. (Bp. 5, 40).

ದಿಶಿ diśi. Tbh. of ದಿಶೆ. (ದಿಕ್ಕು Nn. 5).

ದಿಶೆ diśe. ದಿಶಾ. = ದಸೆ 2, ದೆಸೆ 2. A quarter or point of the compass, direction, region, side (ದಿಕ್ಕು, ದೆಸೆ Śm. 13). 2, the number 8 (Ch.).

ದಿಶೇಭ diśā-ibha. = ದಿಶಾಕರಿ. (Bp. 26, 9).

ದಿಶೋತ್ಕರ diśā-utkara. The aggregate of the quarters (ದಿಕ್ಕು ಗಳು Nn. 128).

ದಿಶ್ಯ diśya. Relating or belonging to the points of the compass, *situated, lying, or bearing in a particular direction.*

ದಿಷ್ಟ diṣṭa. = ದಿಟ್ಟ, ದಿಷ. Pointed to, at, or out, shown; appointed, assigned; directed, ordered, enjoined; fixed, settled; assignment, appointment, decree; fate, destiny; direction, order, command; aim, object; *time.*

ದಿಷ್ಟಾನ್ತ diṣṭa-anta. 1. The appointed end: *death.*

ದಿಷ್ಟಾನ್ತ diṣṭânta. 2. Tbh. of ದೃಷ್ಟಾನ್ತ. (My.).

ದಿಷ್ಟಿ diṣṭi. 1. (= ದಿಟ್ಟಿ, No. 2). Pointing out, assigning, etc. 2, a sort of measure of length.

ದಿಷ್ಟಿ diṣṭi. 2. = ದಿಟ್ಟಿ, No. 1. The eye; sight (My.). 2, the evil eye, a blast from an evil eye (Tē.; My.).

ದಿಷ್ಟಿ diṣṭi. 3. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ. — ದಿಷ್ಟಿವಾಳ. A bold, brave man (Bh. 2, 2, 105).

ದಿಷ್ಟಿತ diṣṭita. = ದಿಷ್ಟ. See ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿತ.

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ diṣṭyâ. *Auspiciously, luckily.*

ದಿಳ್ಳ dilla. = ದಿಳ್ಳ. (ಹಲ್ಲಣ, ತಳ್ಳಂಗ, ಫೀತ Bhn. 49, o. r. ದಿಳ್ಳ).

ದೀಕೆ dīkē. Tbh. of ದೀಕ್ಷೆ (Śmd. 346; T.).

ದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ dīkshâ-âchârya. A spiritual guide for dīkshâ, a conductor or performer of dīkshâ. See ಕೈವ-.

ದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯ dīkshâ-mukhya. = ದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. See ಕೈವ-.

ದೀಕ್ಷಾವಿಧಜ್ಞ dīkshâ-vidha-jña. A man who knows the proper form or rules of dīkshâ (Bp. 58, 15).

ದೀಕ್ಷಿತ dīkshita. Initiated, consecrated; a man who has received initiation; *one by whom the preparatory rites for sacrifice have been observed or commenced;* one that has conducted a sacrifice (My.); a priest engaged in a dīkshâ; a pupil. (Bp. 55, 16). 2, a family N. (My.).

ದೀಕ್ಷೆ dīkshē. ದೀಕ್ಷಾ. = ದೀಕೆ. Preparation or consecration for a religious ceremony; a ceremony preliminary to a sacrifice, initiation, dedication; initiation in the doctrines or mysteries of any sect (or of any art); devotion; the state of not having the head shaved (My.). Sa ಗರ್ಭ-, ಜನ್ಮ-, ಧೈನ್ (s. ಧೈನ), ವಿಶ್ವ-, ದೂಷ್ಯ-, ವಿವಾಹ-, ಶಿವ-, ಸೈವ-; Ūpr. 7, 28; J. 8, 7. ದೀಕ್ಷೆ ದೂಷಿದ ಹೊರ್ಮೆ ದೋಕ್ಷ ಲಭ ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (Prv.). — ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To have one's self initiated, to receive initiation (Abh. P. 7, 8. 14).

ದೀಕ್ಷು dīkṣu. 1. (= ನೀಕ್ಷು 2). To be obtained, etc. (My.).

ದೀಕ್ಷು dīkṣu. 2. Similarity, equality (My.; Tē.). 3, estimate, valuation (ಅಕ್ಷಾಮು My.).

ದೀಡ dīḍa. = ದೇಡ. One and a half (Mhr.; S. Mhr.).

ದೀಣ್ಟ್ಟು dīṇṭu. (= ತಿಟ್ಟು 1). A rising ground, a hillock. — ದೀಣ್ಟ್ಟು ಗುದ್ದು. Hill and dale, etc. (J. 31, 54).

ದೀದಿವಿ dīdivi. = ದಿದಿವಿ. *Boiled rice.*

ದೀಧಿತಿ dīdhiti. Splendor, brightness. 2, *a ray of light.*

ದೀನ್ dīn. = ದಿಮು No. 2. (S. Mhr.).

ದೀನ್ dīn. The Muhammadan faith (My.; Mhr., H.).

ದೀನ dīna. = ಜೀನ 1. Wasted, ruined, diminished. 2, *afflicted, distressed, wretched; miserable, pitiable.* 3, dejected, downcast; timid. 4, *poor, indigent.* 5, covetous, avaricious, miserly (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಕೃಪಣ Nn. 58; ಕೃಪಣ, ಕೃದನ 92; ಉಚ್ಚುಕ, ಕೃಪಣ 127; ಕದರ್ಯ, ಪಂಚಕೋಶಿ, ಕೃಪಣ Mr. 228; My.). 6, humble (not Sk.; My.; Mhr.). ದೀನ ನಂ ಗಕ್ಕೆನ್ನಲೂ ಬಾನಿಯ ಬದಬಾವ ಲೆಕ್ಕು.—ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ನ ಬಾನಿಯು ಬದತನವೇ ಮೀಲು.—ದೀನರಾದರೂ ಬಾನಿಯರಾದರೂ ದೂಸು ಮಾತಿಗೆ ದೂಲಿ ಬಾರದು (Prv.).

ದೀನಗುಣ dīna-guṇa. A meek, humble disposition (My.). 2, an avaricious disposition (My.).

ದೀನತನ dīnatana. Wretchedness, distress, poverty (My.; ಮುಸ್ಸು G.). 2, humility (My.). 3, avarice (My.).

ದೀನತೆ dīnatē. = ದೀನತನ. (My.).

ದೀನತ್ವ dīnatva. = ದೀನತೆ. (My.).

ದೀನಭಾವ dīna-bhâva. An humble state of mind, humility (Ūpr. 9, after 42; My.).

ದೀನಮನಸ್ಸು dīna-manassu. A submissive, humble mind (My.).

ದೀನಸ್ವರ dīna-svara. An humble, piteous voice (My.; R. 4, 38).

ದೀನಾರ dīnâra. A denarius: a coin, a gold coin. 2, *a weight of gold* (= ನಿಷ್ಕ).

ದೀನೋದ್ಧರಣ dīna-uddharaṇa. A deliverer or rescuer of the humble (Ūpr. 9, 42).

ದೀಪ dīpa. 1. = ದೀಪ. *A lamp;* a light. ದೀಪ ದೀಪಾನ್ವರಕ್ಕೆ ಮೀಲಯಿತು, ಬಿತ್ತಿ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಲಯಿತು.—ದೀಪವೆಮ್ಮುದು ದೆಂದೆಮ್ಮು! (Prv.). — ದೀಪ ಆರಿಸು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪ ಕ್ಕಿಸು. = ದೀಪ ಕಮ್ಮು. (My.). — ದೀಪ ಕಮ್ಮು. = ದೀಪ ಹಮ್ಮು. (My.). — ದೀಪ ಕನ್ನಿಸು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪ ಕಳೆ. To extinguish a lamp (C.). — ದೀಪ ತೆಗೆ. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪದ ಎಣ್ಣೆ. Castor oil (My.). — ದೀಪದ ಕಮ್ಮಿ. A match (My.). — ದೀಪದ ಕಳಿ. N. (Bp. 9, 36; 16, 1). — ದೀಪದ ಕಳಿಯನಾಗ. N. (Bp. 16 sum.; 16, 10. 27). — ದೀಪದ ಕುಡಿ. (= ದೀಪ ದ್ಹಜ). The upper smoking part of the flame of a lamp

(My.). — ದೀಪದ ಹುಳ್ಳಿ. A metal image of a female with a lamp-cup held in both hands; two such images with lighted lamps are placed on both sides of an idol (My.). — ದೀಪದ ಹುಡಿ. Any winged insect attracted by a light (ದಮಗ G.; My.). — ದೀಪ ಹೊತ್ತಿದು ಹೂಹು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (C., superstitiously used for ದೀಪ ಆರ್'ಸು, as this may mean also "to extinguish the family"). 2, to make a lamp burn brighter (My.). — ದೀಪ ಹಚ್ಚು. To light a lamp (My.; B. 4, 215).

ದೀಪ dipa. 2. Tbh. of ದ್ವೀಪ (Śmd. 368; ದ್ವೀಪ Nn. 103; My.). — ದೀಪದ್ರಾಕ್ಷೆ. Imported dried grapes (My.).

ದೀಪಕ dîpaka. Kindling; illuminating; illustrating (see ದಾಕ್ಷ-); beautifying; exciting; stimulating, exciting appetite, digestive, tonic (My.). 2, a light, a lamp; see ಕುಲ-, ಧೈರ್ಯ-. 3, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 38-47). 4, *the plant Psychotis ajowan* Dec.

ದೀಪಕಂಬ dîpa-kamba. A metal lamp-stand with a saucer-like receptacle for the oil and wick or wicks on the top (Bp. 42, 12; My.). 2, a wooden lamp-stand to put the pañati on (My.).

ದೀಪಕಳಿಕೆ dîpa-kalikĕ. Lamp-bud: the flame of a lamp (Ćpr. 8, after 24).

ದೀಪದರ್ಶನ dîpa-darśana. Looking upon a lamp or lamps, for pleasure's sake, or from superstitious or religious motives (My.).

ದೀಪನ dîpana. = ದೀಪಕ. Kindling, etc.; digestive, etc. (Bh. 1, 6, 6; My.). See ಉ-, ಪ್ರ-.

ದೀಪಮಾಲೆ dîpa-mâlĕ. A row of lamps, an illumination (Riv. 8, 118; My.).

ದೀಪಸ್ತಂಭ dîpa-stamba. = ದೀಪಕಂಬ. (My.). 2, a stone pillar in front of a temple to support lamps on festive occasions (My.).

ದೀಪಾಂತರ dîpântara. Tbh. of ದ್ವೀಪಾಂತರ. See Prv. s. ದೀಪ 1.

ದೀಪಾರತಿ dîpa-ârati. = ದೀಪಾರ್ತಿ. An ârati in which a wick or wicks are burning (My.; Bp. 41, 22).

ದೀಪಾರಾಧನೆ dîpa-ârâdhanĕ. Adoration that is performed with lamps (My.).

ದೀಪಾರ್ತಿ dîpa-ârti. = ದೀಪಾರತಿ. (My.).

ದೀಪಾಲೆಕಂಬ dîpâlĕ-kamba. A pole with a triangular frame at its top from which lamps are suspended in the month of Kârttika (My.).

ದೀಪಾವಳಿ dîpa-âvaḷi. ದೀಪಾವಲಿ. = ದೀವಳಿ 1, (ದೀಪಳಿಗೆ). A row of lamps or lights (Bp. 18, 78). 2, a festival with nocturnal illuminations in honor of Balićakravarti in the śuddha pâḍya of the month kârttika (C.; B. 4, 200).

ದೀಪಾವಳಿಕೆ dîpa-âvaḷikĕ. ದೀಪಾವಲಿಕೆ. = ದೀಪಾವಳಿಗೆ, ದೀಪಳಿಗೆ. A row of lamps or lights.

ದೀಪಾಳಿಕೆ dîpâḷigĕ. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿಕೆ (Śmd. 383).

ದೀಪಿಕೆ dîpikĕ. = ದೀಪಿಗೆ. A lamp, a light; brilliancy, lustre, light (ದೀಪಿಗೆ Mr. 205; Śiv. 5, 41).

ದೀಪಿತ dîpita. = ದೀಪ್ತ. (Bp. 46, 3; 54, 2).

ದೀಪಿಸು dîpisu. To blaze; to burn; to shine, to be bright (Bp. 11, 39; 19, 38; 33, 7; 35, 21; 44, 34; 57, 70).

ದೀಪೋತ್ಸವ dîpa-utsava. A festival with nocturnal illuminations in the month of kârttika (Ćpr. 1, 113; see Prv. s. ದೀಪಾವಳಿ).

ದೀಪ್ತ dîpta. Inflamed, kindled; blazing; flashing, radiant; illuminated, luminous, bright; fine, excellent.

ದೀಪ್ತಿ dîpti. *Brilliancy, light, lustre* (ದೀಪಿಗೆ Mr. 205; ಉಳ್ಳ Ćt. I, 57); see ಉಳ್ಳ, ಮಿಂಚು. 2, a ray of light (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ, etc. Mr. 35). 3, *the rapid, flash-like flight of an arrow.*

ದೀಪ್ತಿಮತ್ dîpti-mat. Bright, brilliant, shining (Ćpr. 8, 106).

ದೀಪ್ಯ dîpya. *The plant Celosia cristata* Lin. 2, = ದೀಪಕ No. 4. (ಅಜಪಾಷ G.).

ದೀಪ್ಯಕ dîpyaka. *The plant Celosia cristata.* 2, = ದೀಪ್ಯ No. 2.

ದೀಪ್ರ dîpra. Shining, brilliant, luminous; fire. (Bp. 45, 45).

ದೀರ್ಘ dîrgha. *Long* (as space or time), *reaching far, lasting long.* 2, long, as the quantity of a vowel; a long vowel; a syllable with a long vowel (Ćh.; Mr. 363).

ದೀರ್ಘಕಾಲ dîrgha-kâla. *A long time.*

ದೀರ್ಘಕೊಳಲೆ dîrgha-kôḷi. = ದೀರ್ಘಕೊಳಲಿಕೆ. (My.).

ದೀರ್ಘಕೊಳಲಿಕೆ dîrgha-kôḷikĕ. A kind of muscle shell, *a cockle.*

ದೀರ್ಘತಮಸ್ dîrgha-tamas. N. of a ṛishi, the father of Kaliṅga, q. v., etc.

ದೀರ್ಘತುಂಡಿ dîrgha-tuṇḍĕ. Long-snouted: the musk-rat (ಹೊಲಿಲೀ ಇಲಿ G.).

ದೀರ್ಘತೆ dîrghatĕ. Length, longness (ಕೀಪ Ćt. I, 38).

ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ dîrgha-darśi. *Seeing far, fore-casting, provident; wise.*

ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿ dîrgha-dṛishṭi. *Far-seeing, far-sighted, provident, shrewd; a sagacious or penetrating man* (ಮುಸ್ಸಿ ದರಸು Hlā.; Mr. 240; B. 5, 51; My.).

ದೀರ್ಘದೇಹಿ dîrgha-dêhi. A bandicoot (ಮೂಷಿಕ, ಹೆಗ್ಗಣ Sl. 170; My. Amara). 2, a person with a long body, a tall person (J. 16, 22).

ದೀರ್ಘದ್ವೇಷ dîrgha-dvêsha. Long hatred, an old grudge (My.).

ದೀರ್ಘದ್ವೇಷಿ dîrgha-dvêshi. Cherishing an old grudge, implacable. (My.).

ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ dîrgha-nidrĕ. Long sleep; the long sleep: *death.*

ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ dîrgha-pṛishṭha. Long-backed; *a snake.*

ದೀರ್ಘರೋಗ dîrgha-rôga. A long illness (My.).

ದೀರ್ಘವೃಂತ dîrgha-vṛinta. Long-stalked; *the tree Calosanthes indica* Bl. (ಪಿಲ್ಲಿಲು ಮರ G.).

ದೀರ್ಘಶಯನ dîrgha-śayana. = ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ. — ದೀರ್ಘಶಯನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To die (J. 4, 35).

ದೀರ್ಘಶಾಂತಿ dîrgha-śânti. Long-suffering, patience (My.).

ದೀರ್ಘಸುಮಂಗಲಿ dîrgha-sumaṅgali. A woman of long married life (My.).

ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ dîrgha-sûtra. *Spinning a long yarn, dilatory.*

ದೀರ್ಘಾಯು dîrgha-âyu. Long-lived; a long life, long-livedness (Bp. 32, 41; 46, 17. 41).

ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ dîrgha-âyushya. Long-livedness (B. 4, 195; My.).

ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ dîrgha-âyus. ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು. = ದೀರ್ಘಾಯು. (My.). 2, a crow.

ದೀರ್ಘಾವಲೋಕ dîrgha-âlôka. Looking at or beholding for a long time. See ಮಾವಲೋಕ.

ದೀರ್ಘಿಕೆ dirghikĕ. *A long or oblong pond.*

ದೀರ್ಣ dirṇa. Torn, rent, sundered, burst, etc. See ಆವ-.

ದೀವ diva. = ದೀಪ (Kk. 40). A decoy: a bird, an elephant, an antelope, etc., trained as a decoy (Tĕ. ದೀಂ, ದೀಪುದು, ದೀಪು; *cf.* ತೋಹು 2).

ದೀವ diva. Tbh. of ದೀವ 1. See ದೀವಟಿಗ.

ದೀವಟಿ divaṭi. A torch (My.; Mhr. ದಿವಟೆ, ದೇವಣೀ, ದೇವಣಿ). ದೀವಟಿಗೆ ಮುನ್ನ ದೀವಣಿಗೆ? (Prv.). — ದೀವಟಿಕಳ್ಳ. A thief or robber that is so bold as to carry a torch with him (My.). — ದೀವಟಿಗೆಮಾನ್ಯ. Land granted to public torch-bearers (My.).

ದೀವಟಿಗ diva-aṭiga. (Śmd. 240). A torch-bearer (ಪಂಪನ ದಿವ Ćt. I, 58).

ದೀವಟಿಗೆ divaṭigĕ. A torch (My.). — ದೀವಟಿಗೆಯವ. -ಅವ. A torch-bearer. ಆಟದವನಿಗೆ ದೀವಟಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು (Prv.). — ದೀವಟಿಗೆಸಲಾಮು. An honoring ceremony performed every evening by waving lighted torches before an idol, a rája, a guru and other noble personages.

ದೀವಸ divasa. Courage, bravery (ಧೈರ್ಯಧೀರ Ćt. II, 107; Tĕ.).

ದೀವಳಿಗೆ divaḷigĕ. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿ, q. v. 2, = ದೀವಟಿಗೆ ಹಬ್ಬ (Bp. 42, 12; My.). ಉಣ್ಣದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿಣ್ಣದ್ದೇ ದೀವಳಿಗೆ (Prv.). — ದೀವಳಿಗೆಮಬ್ಬು. = ದೀಪಾವಳಿ No. 2. (My.; B. 1, 25).

ದೀವಿ divi. Tbh. of ದ್ವೀಪ (Śmd. 368; Tĕ.). — ದೀವಿಮೇದರ. A Médara of a foreign part of the country. — ದೀವಿಮೇದರ ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A sort of knife (ದಂಕ Mr. 383). — ದೀವಿಪಲಸು. The breadfruit tree, Artocarpus incisa Lin. f. (St. & Pl.).

ದೀವಿಗೆ divigĕ. Tbh. of ದೀಪಿಕೆ (Śmd. 342). A lamp (ಗೃಹಪ್ರಸು Mr. 205; Čpr. 8, 62; Bp. 47, 17; 50, 53; My.; B. 2, 24; Sl. 231). 2, brightness, brilliancy, splendour, light (ಜ್ಯೋತಿ, ದೀಪ್ತಿ Mr. 205). — ದೀವಿಗೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. = ದೀಪಕಬ್ಬ. (My.). — ದೀವಿಗೆಯೆಣ್ಣೆ. = ದೀವಟಿ ಎಣ್ಣೆ. (My.). — ದೀವಿಗೆವಿಡಿದವ. -ಪಿಡಿದವ. A lamp-bearer (Śmd. 240).

ದೀಹ diha. = ದೀಪ. (Kk. 40). — ದೀಹಮೇಣ. -ಏಣ. A decoy-antelope (Rśv. 5, 52). — ದೀಹದ ಮಿಗ. A decoy-animal or a decoy-antelope (Ć. Bp. 53, 20). — ದೀಹದ ಮೃಗ. = ದೀಹದ ಮಿಗ. (Śśv. 3, 26).

ದು du. 1. = (ಅದು 1, etc.), ಪು 1, etc., ದ್ದು. A form of the demonstrative pronoun neuter, *e. g.* ಬಸಿದು, ಆಸಿದು, ಕಡಿದು, ನಿಡಿದು, ಇನಿದು, ಕರಿದು, ಬಿಳಿದು (Śmd. 95. 96. 119. 184), ಬಿದ್ದು, ಕೆಡೆದು (184. 185), ಎಳದು, ಪದುಮ (185), ಮುನ್ನು, ಪಿನ್ನು (199), ಒನ್ನು (221), ಉಯ್ದು (223), (ಪಂ ದು 246). Its declension in the dative may be ಇಗೆ (see ಇಂ 2), and in the locative ಇನಲ್ಲಿ, ಇನೊಳ್ (see ಇಂ 3).— ಕೆಲಸದ್ದು (ಕೆಲಸದ-ದು, B. 5, 131), ಶಾಸ್ತ್ರದ್ದು (5, 168); ಮೂಡಿದ್ದು (ಮೂಡಿದ-ದು, B. 2, 10; 3, 7. 10); ಪೇಡಿದ್ದು (2, 29. 36; 3, 28), ಸಿಗದ್ದು (ಸಿಗದ-ದು, 3, 125).

ದು du. 2. = ದು 2. A termination of the P. p., *e. g.* ಕುಸಿದು, ನೆನೆದು, ಕುದಿದು, ನಡೆದು, ಬಸ್ದು (Śmd. 280), ಸಿನ್ನು, ಮಿನ್ನು, ತನ್ನು, ಕೊನ್ನು, ನನ್ನು (281; *cf.* ದ 6).

ದು du. = ದೂ. Tbh. of ದ್ವಿ (Śmd. 377).

ದುಃ duḥ. = ದುರ್, ದುಸ್, ದುರ, ದುಸ್, ದುಸ್, ದುಸ್. A particle and prefix implying: evil, bad, badly, difficult, hard, etc.

ದುಃಕರ duḥ-kara. = ದುಷ್ಕರ. (Kâvy. III, 2, B, 29-32).

ದುಃಕಲಹ duḥ-kalaha. A bad strife or quarrel. See ಸೀಜ್ (where, as other readings, appear ದುಃಶಕಲಹ and ದುಃಖಲಯ).

ದುಃಕೃತ duḥ-kṛita. = ದುಷ್ಕೃತ. See ಕುಲೀನ.

ದುಃಕೃತಿ duḥ-kṛiti. = ದುಷ್ಕೃತಿ. (Čpr. 1, 50).

ದುಃಕೃತ್ಯ duḥ-kṛityа. = ದುಷ್ಕೃತ್ಯ. (ಕಾಬ್ಗಯ್ತ Kk. 74).

ದುಃಕೃತ್ರಿಮ duḥ-kṛitrima. = ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ. (ತಿಮರ Kn. 12).

ದುಃಖ duḥ-kha. = ದುಕ್ಕ, ದುಷ್ಟ. *Uneasiness, unhappiness, pain, sorrow, grief, affliction, distress, misery, agony:* trouble, difficulty (ಆಕ್ಕೆ Ćt. II, 62; ದುಷ್ಟಾನಾಡ, ಕ್ಲೇಶ Kn. 125). See ಆಡಿಲ್, ಮಿಸುಗು.— ದುಃಖದ ಮೇಲೆ ಸುಖ, ಸುಖದ ಮೇಲೆ ದುಃಖ (Prv.). — ದುಃಖ ಕೊಡು. To give or cause unhappiness, etc. (My.; B. 5, 72. 95). ದುಃಖ ಕೊಡೋದು (ಪ್ರಕಾರ Ćb.). — ದುಃಖಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become unhappy, etc. (Bp. 45, 53). — ದುಃಖ ಪಡಿಸು. To cause to experience unhappiness, etc. (My.; ಆಡಿಲ್ಲ G.). — ದುಃಖ ಪಡು. To feel unhappiness, etc., to be grieved, etc. (My.). — ದುಃಖ ಮಾಡು. To make or cause unhappiness (to one's self), to feel grief, to grieve, etc. (My.).

ದುಃಖಕರ duḥkha-kara. Causing pain, sorrow, etc. (My.).

ದುಃಖಜನಕ duḥkha-janaka. Generating or causing pain, sorrow, etc. (My.; Sl. 391).

ದುಃಖಜೀವನ duḥkha-jîvana. A miserable existence (My.).

ದುಃಖಜೀವಿ duḥkha-jîvi. Living in pain or distress (My.).

ದುಃಖನಿವಾರಣೆ duḥkha-nivâraṇĕ. Warding off or averting unhappiness, etc. (My.).

ದುಃಖಶಮನ duḥkha-śamana. Appeasing or allaying pain, etc. 2, cessation of pain, etc. (My.).

ದುಃಖಶಾಂತಿ duḥkha-śânti. = ದುಃಖಶಮನ. (My.).

ದುಃಖಾತಿಶಯ duḥkha-atiśaya. Excessive grief (Čpr. 3, 63).

ದುಃಖಾರ್ಣವ duḥkha-arṇava. A sea of grief (Bp. 45, 7).

ದುಃಖಾರ್ತ duḥkha-ârta. Afflicted with pain, distressed (J. 24, 21). Feminine ದುಃಖಾರ್ತೆ (23, 51).

ದುಃಖಿ duḥkhi. Having pain, sorrowing, afflicted, grieved (Bp. 40, 65; 51, 29; B. 5, 170).

ದುಃಖಿತ duḥkhita. Pained, suffering pain, distressed, afflicted, etc. (My.; ನೊಚ್ಚ G.).

ದುಃಖಿಸು duḥkhisu. To be unhappy, to grieve, etc. (Bp. 40, 59; B. 5, 91; My.).

ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ duḥkha-utpâdana. Generating or causing pain, etc. See ಉದಿಲ್ಲು.

ದುಃಖೋಪಶಮನ duḥkha-upaśamana. = ದುಃಖಶಮನ. (My.).

ದುಃಚಿನ್ಹೆ duḥ-cinhĕ. = ದುಶ್ಚಿನ್ಹೆ. (ಉಪಪ್ಲವ Ćb.).

ದುಃಪ್ರತೀತಿ duḥ-pratîti. = ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿ. A bad idea, notion or understanding (Śmd. 75; Kâvy. II, 1, 24). 2, dishonour, disgrace.

ದುಃಪ್ರಾಪಂಚಿಕ duḥ-prâpañćika. Badly mistaken or erring; very trickful or illusory (Bp. 49, 33).

ದುಃಶಬ್ದ duḥ-śabda. (ದುಷ್ಶಬ್ದ). A bad sound or word. ಆಕೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಶಬ್ದ ಮಾತ್ರವೇ! (Prv.).

ದುಃಶಲೆ duḥ-śalĕ. = ದುಶ್ಶಲೆ. N. of the only daughter of Dhritarâshtra (Śmd. 160).

ದುಃಶಾಸನ duḥ-śâsana. (Sk.). = ದುಶ್ಶಾಸನ, q. v.

ದುಃಶೀಲ duḥ-śîla. = ದುಶ್ಶೀಲ. Badly disposed, ill-natured, ill-behaved, reprobate (ದುರುಳ Bhn. 46; Bp. 60, 17).

ದುಃಶ್ರಾವ duḥ-śrâva. = ದುಶ್ರಾವ. Disagreeable to the ear.

ದುಃಸಂಗ duḥ-saṅga. (Sk.). = ದುಸ್ಸಂಗ, q. v.

ದುಃಸಂತತಿ duḥ-santati. = ದುಸ್ಸಂತತಿ, q. v.

ದುಃಸ್ಥಾನ duḥ-sthâna. (Sk.). = ದುಸ್ಸ್ಥಾನ, q. v.

ದುಃಸಂಧಿ duḥ-sandhi. = ದುಸ್ಸಂಧಿ, q. v.

ದುಃಸಹ duḥ-saha. (Sk.). = ದುಸ್ಸಹ, q. v.

ದುಃಸಹವಾಸ duḥ-sahavâsa. = ದುಸ್ಸಹವಾಸ, q. v.

ದುಃಸ್ಥ duḥ-stha. Standing badly; badly circumstanced or situated, *hard up, poor.*

ದುಃಸ್ಥಲ duḥ-sthala. A bad place (My.).

ದುಃಸ್ಥಿತಿ duḥ-sthiti. Ill condition, bad fortune, unhappiness (Bp. 1, 26; My.).

ದುಃಸ್ಥಿತಿಪ್ರೇರಕ duḥsthiti-prêraka. Pushing into an ill condition; setting an ill condition in motion; slander; a vilifier (ದುಷ Mr. 244).

ದುಃಸ್ಪರ್ಶ duḥ-sparśa. Difficult or unfit to be touched; *the prickly plant Alhalgi maurorum* Tournef. (ದುಃಸ್ಪರ್ಶ Mr. 146).

ದುಃಸ್ಪರ್ಶೆ duḥ-sparśĕ. *The prickly nightshade, Solanum jarquini* Willd.

ದುಃಸ್ವಪ್ನ duḥ-svapna. = ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ. A bad dream.

ದುಃಸ್ಫೋಟ duḥ-sphôṭa. Difficult to be burst: *a sort of weapon.*

ದುಕಾನು dukânu. A shop (My.; Sl. 106; Mhr., H.).

ದುಕಾನುದಾರ dukânu-dâra. A shopkeeper (My.).

ದುಕಾನ್ದಾರ dukân-dâra. = ದುಕಾನುದಾರ. (Sl. 324).

ದುಕಾರ du-kâra. The syllable ದು (Śmd. 95. 96. 118. 181. 230).

ದುಕಾರಾನ್ತ dukâra-anta. A term with final ದು (Śmd. 118).

ದುಕುಲ dukula. Tbh. of ದುಕೂಲ. (My.).

ದುಕೂಲ dukûla. = ದುಕುಲ, ದುಗುಲ. *Woven silk,* very fine cloth or raiment (ವಚ್ಚಿ Mr. 341; Bp. 39, 5).

ದುಕ್ಕ dukka. Tbh. of ದುಃಖ. (My.). See Prv. s. ಕೊಕ್ಕ.

ದುಕ್ಕುಡಿ duk-kuḍi. Two creeper-ends (used as a bridle, Bh. 3, 18, 7).

ದುಗ duga. = ದುಗ. Tbh. of ದ್ವಿಕ (Śmd. 378; Bp. 43, 6; Bh. 2, 13, 50; My.). See ಜೌಕ-.

ದುಗಡ dugaḍa. = ದುಗುಡ. (Bp. 51, 77; My.).

ದುಗಡೆ dugaḍĕ. = ದುಗ್ಗೆ. (ಹೊಟ್ಟಿಕಿಚ್ಚು My.).

ದುಗಾಣಿ du-kâṇi. = ದುಗ್ಗಾಣಿ. (My.).

ದುಗುಡ duguḍa. = ದುಗಡ. Grief, care, anxiety; uneasiness, indisposition of the body (ಉಮ್ಮಳ Bhn. 29; ಚಿಕ್ಕೆ 62; My.). See Bp. 3, 85; 11, 47; 53, 64; 60, 25; Bh. 1, 7, 74; 1, 8, 3. 7. 8. 91; 2, 13, 43; 3, 14, 1; 8, 23, 26; Râm. 1, 5, 22; J. 5, 26.

ದುಗುಣ du-guṇa. Tbh. of ದ್ವಿಗುಣ (Śmd. 368. 376. 378; Bp. 43, 15; My.).

ದುಗುಣಿ du-guṇi. Tbh. of ದ್ವಿಗುಣಿ. (My.). ದುಗುಣೀ ಜುರ್ಮಾನೆ (ದ್ವಿಗುಣದಂಡ Sl. 265).

ದುಗುಲ dugula. Tbh. of ದುಕೂಲ (Śmd. 359; Ćt. II, 13; ದುಟ್ಟಿಗೆ, ದುಟ್ಟಿಗೆ, ಉಳ್ತುವಿಗೆ, ದಸನ Śs.; Ćpr. 4, 82; Abh. P. 12, 28).

ದುಗೆ dugĕ. = ದುಗ. See ಇದು-.

ದುಗ್ಗ dugga. Tbh. of ದುರ್ಗ. (My.). 2, N. (My.).

ದುಗ್ಗಳ duggaḷa. = ದುಗ್ಗಳೆ. (*cf.* ದುರ್ಗಾ?). — ದುಗ್ಗಳಜೇವಿ. N. (Bp. 23, 10. 35. 41). — ದುಗ್ಗಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ದುರ್ಗದು-.

ದುಗ್ಗಳೆ duggaḷĕ. = ದುಗ್ಗಳ. (Bp. 12, 42; 23, 6. 35. 41; 29, 8; 57, 34).

ದುಗ್ಗಾಣಿ dug (= duga)-kâṇi. = ದುಗಾಣಿ. Two kâṇis, two kâsus or cashs (My.; Mhr. ದುಗಾಣಿ, a half pice; Tĕ. ದುಗ್ಗಾಣಿ, ದುಗ್ಗಾಸಿ, a half-penny, called 10 cash; M. ದುಕ್ಕಾಸಿ, half a pice); worthlessness. ದುಗ್ಗಾಣೀ ದುಗ್ಗಾಣಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು, ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ದುಗ್ಗಾಣಿಯು ದುಗ್ಗೀ ಪತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ಜೋಡಿಗೆ ಹೋಪ (Prvs.). See ಆಸೆ-.

ದುಗ್ಗಿ duggi. Tbh. of ದುರ್ಗಿ. (My.).

ದುಗ್ಗೆ duggĕ. Tbh. of ದುರ್ಗಾ. (My.).

ದುಗ್ಧ dugdha. Milked. 2, *milk;* sap, juice.

ದುಗ್ಧಕ dugdhaka. (Connected with milk); a cake (ಪಪ್ಪಳಿ ದಿಗಳು Mr. 216).

ದುಗ್ಧತರು dugdha-taru. The udumbara tree (ಔದುಂಬರ, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ದುಗ್ಧಪಯೋಧಿ dugdha-payôdhi. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (My.).

ದುಗ್ಧಸಾಗರ dugdha-sâgara. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (J. 24, 38).

ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ dugdha-abdhi. The sea of milk (ಇಂಗಡಿ Ćt. I, 96; Ćpr. 3, 103);—the father-in-law of Vishṇu (ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾವ Mr. 19).

ದುಗ್ಧಾಭಿಷೇಕ dugdha-abhishĕka. Sprinkling milk over (J. 21, 52); bathing an idol with milk (My.).

ದುಗ್ಧಾರಾಮ dugdha-ârâma. N. (Bp. 54, 63).

ದುಗ್ಧಾರ್ಣವ dugdha-arṇava. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (Ćpr. 5, 3).

ದುಗ್ಧಿಕೆ dugdhikĕ. *A sort of Asclepias, Asclepias rosea* Roxb. (= ಕ್ಷೀರವಿ, q. v.). 2, *a kind of gourd, Lagenaria vulgaris* Ser. (ತುಪ್ಪಿ, ಆದಾಮು, ಸೋರೆ Ills.; -, -, ಸೊರೆ Mr. 148). 3, = ಬೆಳಸೆ, q. v.

ದುಗ್ಧೆ dugdhĕ. = ದುಗಡೆ. (Tbh. of ದ್ರುಗ್ಧ). Doubt; hesitation, suspense (Mhr.). 2, ill will, hatred (Tĕ.); envy (My.).

ದುಘ dugha. Milking. See ಕಾಮ-. Feminine ದುಘೆ. See ಧೈರ್ಯ-.

ದುಜ್ಜೋದನ dujjôdana. Tbh. of ದುರ್ಯೋಧನ (Śmd. 343).

ದುಟ್ಟ duṭṭa. Tbh. of ದುಷ್ಟ (Śmd. 370; Śs.; T.).

ದುಟ್ಟತನ duṭṭatana. Tbh. of ದುಷ್ಟತನ. (Abhâ. 1, 22).

ದುಡ duḍa. = ದುಡು. P. p. of ದುಡಿ, in ದುಡ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ದುಡ duḍa. = ದಿಡ. (My.).

ದುಡಕ duḍaku-ತ3. = ದುಡುಕು, q. v. (My.).

ದುಡಕು duḍaku. = ದುಡುಕು 2. (My.).

ದುಡಕಿ duḍaki. 1. = ದುಡುಕಿ, q. v. (My.).

ದುಡಕಿ duḍaki. 2. Cantering; trotting (one of a horse's paces, B. 3, 55; 5, 13; Mhr. ದುಡ ದುಡ, Tĕ. ದುಡು ದುಡೆ, the pattering of feet in quick running). ದುಡಕಿಯ ನಡಗೆ (ಕೇಚಿತ G.). ದುಡಕಿಯ ನಡಗೆ (ತರಂಗ Ćb.).

ದುಡದು duḍadu. = ದುಡಿದು. P. p. of ದುಡಿ. (My.; B. 5, 137).

ದುಡಿ duḍi. To labor, to work, to toil (C.; *cf.* ತುಡಿ 3). ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ದುಡುಮೆದ್ದು! ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಸುಡುಮೆದ್ದು! (B. 3, 69). ತನ್ನ ಒಳಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದುಡುವ್ಯನು ದುಡಿಯು ವೀಕು (3, 115). ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯಾಳಿ ಹಗಲೆಲ್ಲ ದುಡಿದು, ದಣಿದು

(4, 176). ದುಡಿಯುವದರಿಗೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕು (5, 84). ದುಡಿಸೋ ಎತ್ತು ದುಡಿದು ಬಿತ್ತು (Prv.). 2, to acquire by one's labor or efforts (My.). ಹಣವನ್ನು ಬದುಕನ್ನು ದುಡಿ (My.). ದುಡಿಯುಲಿಲ್ಲ, ದುಕ್ಕ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ಇದ್ದದೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವೇ ಆದ್ದ ಹಾಗೆ.—ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ದುಡಿ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬರ ಬೇಕು (Prvs.). 3, to throb and pain, as a boil (My.). — ದುಡಿ ದುಡಿ. rep. (B. 3, 68).

ದುಡಿತ duḍita. Acquisition, gain (My.). 2, the throbbing pain of a boil (My.).

ದುಡಿಮೆ duḍimĕ. = ದುಡುಮೆ. Acquiring, acquisition; acquisition, gain (My.).

ದುಡಿಸು duḍisu. To cause to labor, etc. (B. 5, 83. 96; My.).

ದುಡು duḍu. = ದುಡ. P. p. of ದುಡಿ, in ದುಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ದುಡುಂ duḍuṁ. = ದುಗುಂ. An imitation of the sound of a body suddenly falling or plunging into water. ಕುಮ್ಮಳ ದುಡುಮ್ಮೆನ್ನ ದಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿತ್ತು (My.). ದುಡುಗ ದುಡುಮ್ಮೆನ್ನ ನೀರೊಳಗೆ ದುಮುಕಿದ (My.). — ದುಡುಮ್ಮನೆಧ. Entering headlong upon a work (My.). — ದುಡುಮ್ಮೆನೆ. With the sound of ದುಡುಂ (My.).

ದುಡುಕ duḍuka-ā3. = ದುಡಕ. A man of bold, impudent, rude, profligate or wicked contrivances (My.).

ದುಡುಕಿ duḍuki. = ದುಡಕಿ 1. A woman of bold, etc. contrivances (My.).

ದುಡುಕು duḍuku. 1. To act rashly, without deliberation, impudently, violently, profligately or wickedly (My.; Sl. 427; *cf.* ತುಡುಕು 1).

ದುಡುಕು duḍuku. 2. = ದುಡಕು. Rashness, want of deliberation, insolence, pushing, etc. (My.; Tē.; T. తుడుకు). ದುಡುಕು ಇದ್ದವಗೆ ಬಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Prv. s. Tbh. ದುಡಿಕೆ 1. — ದುಡುಕುಬುದ್ಧಿ. A rash, bold, inconsiderate mind (My.).

ದುಡುಕುತನ duḍukutana. = ದುಡುಕು 2. (My.).

ದುಡುಮೆ duḍumĕ. = ದುಡಿಮೆ. ದುಡುಮೆ ಇರುವ ಪರ್ಯಸ್ತರ ಮಡದಿ (Prv.).

ದುಡುಮೆಗಾರಿ duḍumĕ-gāra. An acquisitive man, an economist (My.).

ದುಡ್ಡು duḍḍu. A copper coin, ¼ of an Anna (My.; Sl. 329; Tē.; T., M. తుట్టు). 2, money (My.; ದಣ G.; B. 5, 178). ದುಡ್ಡು ಸುಂಗೋಲ್ಲ (ಆಪಹಾರ Čb.). ದುಗ್ಗಣಿಯ ದುಡ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಮೋದ.—ದುಡ್ಡಿಗೆ ಸೋಡು ಕುರುಳು, ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣು ಸಾಯುವವರು ಯಾರು?—ದುಡ್ಡಿಗೆ ಪಂಚೇರು (Prvs.). See B. 1, 10; 2, 13. 25; 3, 62. 154; 4, 179. — ದುಡ್ಡಾಸೆ. -ಆಸೆ. Covetousness (My.).

ದುಡ್ರುಂಜೆ duḍruṁjĕ. = ದತ್ರಂಜೆ, q. v.

ದುಢುಂ duḍhuṁ. = ದುಗುಂ. — ದುಢುಮಿಜಿ. -ಇಜಿ. = ದುಢುಮ್ಮಿಜಿ (Šmd. 48). To plunge. — ದುಢುಮ್ಮಿಜಿ. = ದುಢುಮಿಜಿ, q. v. — ದುಢುಮ್ಮೆನೆ. (Šmd. 22). = ದುಡುಮ್ಮೆನೆ.

ದುಣ್ಪು duṇṭu. The state of having uneven legs: rocking, unevenness. *Cf.* ದುಣ್ಪು. — ದುಣ್ಪು. ದು. To rock, to be uneven, as a table, a chair, etc. (My.). — ದುಣ್ಪು ಕಳ್ಚು. To remove a rocking state (My.).

ದುಣ್ಡ duṇḍa. = ದುಣ್ಪು. — ದುಣ್ಡ ಪಳಿ. -ಉಳಿ. A round chisel (G. 184).

ದುಣ್ಡಗೆ duṇḍagĕ. = ದುಣ್ಡನೆ, ದುಣ್ಪುನೆ. Roundly; round; roundness; the state of being without corners, well-proportioned, regular, etc. (ವೃತ್ತ, ಬಟು G.; My.). ವೃದ್ಧಿ ಕಿತ್ತಳೀ ಪಣ್ಣೆಸಕ್ಕೆ ದುಣ್ಡಗೆ (B. 4, 64). ಉಕ್ಕಿನ ದುಣ್ಡನ್ನು . . . ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಸ್ಸ ಮೊದಮ ದುಣ್ಡಗೆ ದಾಸ ವನು (4, 157).

ದುಣ್ಡನೆ duṇḍanĕ. = ದುಣ್ಡನೆ, (ದುಣ್ಡಸ್ಸ, ದುಣ್ಡಪೆ). (My.).

ದುಣ್ಡನ್ನ duṇḍu-anna1. Round (My.; B. 3, 20).

ದುಣ್ಡರಿಸು duṇḍarisu. To rise on the stomach (S. Mhr.; B. 5, 72).

ದುಣ್ಡಾನೆ duṇḍu-ānĕ1. = ದುಣ್ಡನೆ (My.).

ದುಣ್ಡಿಗು duṇḍigu. A shrub used to make hedges, native of Brazil, the angular-leaved physic nut, Jatropha curcas Lin. (St. & Pl.).

ದುಣ್ಡಿಗೆ duṇḍigĕ. = ದುಣ್ಡನೆ. (My.).

ದುಣ್ಡಿಜಿ duṇḍijĕ. (fr. ದುಣ್ಡಿಸು?). = (ಜೆಂಬೆಯ), ದುಣ್ಡಿ. A piece at chess or backgammon (? ಬಿಸುಗೆ, ಸಾರ Šm. 39, o. r. ದುಣ್ಡಿಜಿ; ಬಿಸುಗೆ, ಸಾರಿ Kk. 81, o. r. ದುಣ್ಡಿಜಿ).

ದುಣ್ಡಿಜಿ duṇḍijĕ. = ದುಣ್ಡಿಜಿ, q. v.

ದುಣ್ಡಿಸು duṇḍisu. To round, to become round, to form round masses (Bh. 6, 8, 13); to move circularly (Grj. 2, after 106; Riv. 6, after 11).

ದುಣ್ಪು duṇḍu. = ದುಣ್ಡ. Roundness; the state of being without corners or even; that is round (ಬಟು, ವರ್ತುಲ G.; My.; T. తుడుము, to be round; to make round; to be close, strong, crowd; తుడ్డు, closeness, *cf.* తుడుగు 2). ದುಣ್ಡಾದಮ (ವರ್ತುಲ, ನಿಸ್ಪಲ, ವೃತ್ತ, ಗುಣ್ಡಾದಮ, ಉರುಡಾದಮ Sl. 372; Dhw.). ಆನೆಯ ಮೆಯ್ಯಟ್ಟಿ ದುಣ್ಪು (B. 4, 22). 2, a female's hollow, plain bracelet (My.). — ದುಣ್ಪಂಚು. -ಅಂಚು. An even, regular border (My.). — ದುಣ್ಪಳವಗ. = ದುಣ್ಪು No. 2. (My.). — ದುಣ್ಪುಗಳ್ಳೆ. -ಕಳ್ಳೆ. = ಗಟಬಗಳ್ಳೆ. (Z.). — ದುಣ್ಪುದಣ್ಣೆ. A roundish garland (Riv. 8, 23). — ದುಣ್ಪುಬಳೆ. = ದುಣ್ಪುಳವಗ. (My.). — ದುಣ್ಪುಮಲ್ಲಿಗ. The double jasmin (ನವಮಲ್ಲಿಕೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ G.; ದುಪಿ Mr. 126; My.). — ದುಣ್ಪುಮೊಗ. A round face (My.). — ದುಣ್ಪುರುಳ್. -ಉರುಳ್. To roll about (Ūpr. 5, 103).

ದುಣ್ಪುಕರ duṇḍukara. = ಅಳಂಗಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ದುಣ್ಪುಗೆ duṇḍugĕ. = ದುಣ್ಡನೆ, etc. ಆನೆಯ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ದುಣ್ಪುಗಾಗಿಯೂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 238).

ದುಣ್ಪುಭ duṇḍubha. = ದುಣ್ಪುಭ. *A species of snake* (= ದಾಸ).

ದುತ್ತಾರಿ duttāri. Worked or embroidered muslin (My.).

ದುತ್ತೂರ duttūra. Tbh. of ಧುಸ್ತೂರ. (ಅಲಧಾತ್ರ, ಉನ್ಮತ್ತ Kn. 44, o. rs. ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮುತ್ತ; Šmd. 225; My.).

ದುತ್ತೂರಿ duttūri. = ದುತ್ತೂರ. (My.; St. & Pl.).

ದುತ್ವ dutva. The syllable ದು (Šmd. 118. 183).

ದುದ್ದು duddu. The inner pulpy mass of a cucumber or pumpkin that contains the seeds (My.; *cf.* ಕುಸುರಿ 1).

ದುದ್ರುಮ dudruma. *A green onion.*

ದುನ್ದು dundu. Excessive expenditure, waste, prodigality (My.; T.; T. తూండు, తూన్డు, to scatter; to squander, or waste, a property; see ತುನ್ದು). — ದುನ್ದ ಕೂಸ -ಅಡುಸ. A sumptuous dinner prepared without an adequate occasion (My.). — ದುನ್ದಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ದುನ್ದು. (My.). — ದುನ್ದುಮಾಯಿಸು. -ಉಮಾಯಿಸು. To scatter squanderingly, to squander (My.). — ದುನ್ದು ಮಾಡು. To squander, etc. (My.).

ದುನ್ದು dundu. A sort of drum. 2, N. of Vasudêva.

ದುನ್ದುಗಾವಿ dundu-gâra. A male spendthrift, a prodigal (My.).

ದುನ್ದುಗಾವಿತನ dundu-gâratana. The state of being a spendthrift (My.).

ದುನ್ದುಗಾವಿಕೆ dundu-gârikê. = ದುನ್ದುಗಾವಿತನ. (My.).

ದುನ್ದುಗಾರ್ತಿ dundu-gârti. A female spendthrift (My.).

ದುನ್ದುಭಿ dundubhi. *A large kettle-drum* (ಭೋಜ Mr. 80). 2, a pair of dice with three spots on each. 3, *a particular throw of the dice in gambling.* 4, the fifty-sixth year in the cycle of sixty (C.).

ದುಪ್ dup. = ದುಪ್ಪ, ದುಬ, etc. A sound imitating that of suddenly falling fruits, branches, etc., and blows. — ದುಪ್ಪೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To emit that sound (My.).

ದುಪ್ಪು dupu. = ದುಪ್. — ದುಪ್ಪ ದುಪ್ಪು. rep. ದುಪ್ಪ ದುಪ್ಪ ಬೀಳು, ದುಪ್ಪ ದುಪ್ಪ ಹೊಡೆ (My.).

ದುಪಟಿ du-paṭi. = ದುಪ್ಪಟಿ, ದುಪ್ಪಟಿ, ದುಪ್ಪಟ್ಟ, ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ, (ದುದಟ್ಟಿಗೆ). Two clothes joined; a double cloth, a sheet of cloth of two breadths; a sheet (My.; Mhr. ದುಪೇಟಾ).

ದುಪ್ಪಟಿ du-p-paṭi. = ದುಪಟಿ. (My.; Tê.).

ದುಪ್ಪಟಿ du-p-paṭê. = ದುಪ್ಪಟಿ. (ಹಜ್ಜ Mr. 342).

ದುಪ್ಪಟ್ಟ du-p-paṭṭa. = ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ. (My.).

ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ du-p-paṭṭê. = ದುಪ್ಪಟಿ. (Sl. 223; T. తుప్పట్టి; M. തുപ്പട്ടാ, തുപ്പട്ടി).

ದುಪ್ಪನೆ duppanê. = ದೊಪ್ಪನೆ. With the sound of ದುಪ್ (My.).

ದುಪ್ಪಿ duppi. The spotted deer with branching horns, the Axis (Tê.; see Sl. 169. 170; ಕರಡಿ-).

ದುಪ್ಪೆ duppê. (= ದುಪ್ಪಿ). — ದುಪ್ಪೆಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea atropurpurea Roxb. (St. & Pl.).

ದುಬ duba. = ದುಪ್, ದುಪ್ಪ, ದುಬು, (ದೊಪ್ಪ 2). A sound imitating that of a body suddenly falling, that of beating, also that of beating drums the vellum of which is not properly stretched. — ದುಬ ದುಬ. rep. (My.).

ದುಬಾರಿ dubâri. Double in quantity, twice as much, double; excessive (My.; Mhr.; Tê., H. దుబారా; Mhr. దుబేరా, దుబేరీ). — ದುಬಾರಿಖರ್ಚು. Double expenditure, double expense (in a good or bad sense; My.); excessive expenditure. — ದುಬಾರಿಪ್ರತಿ. A duplicate (My.).

ದುಬಾಸಿ du-bâsi. Tbh. of a ದ್ವಿಭಾಷಿ. That speaks two languages: an interpreter (My.; Tê.; T. దుబాసి; M. തുഭാഷി; Mhr. దుభాషీ).

ದುಬು dubu. = ದುಬ, etc. (My.).

ದುಬ್ಬ dubba. A man with a large belly, a very stout man (My.; *cf.* ದುಬ್ಬಿ, etc.).

ದುಬ್ಬಿ dubbi. A very stout female (My.). 2, an earthen oil-vessel with a capacious body and a long, narrow neck (My.).

ದುಬ್ಬಿಳಿ dubbiḷi. = ದುಬ್ಬುಳಿ, ಮೊಬ್ಬುಳಿ. A beautiful upper story (ಸಿರಿಯ ಕರುಣಾಪ Kk. 13, o. ra. ದುಬ್ಬುಳಿ, ಮೊಬ್ಬುಳಿ; T. తొబ్బార, మొదవార, a large building; Mhr. దు-దుబళీ, of two stories, as a house).

ದುಬ್ಬುಳಿ dubbuḷi. = ದುಬ್ಬಿಳಿ, q. v.

ದುಮ್ dum. 1. = ಧುಮ್. A sound in imitation of that produced by a body going or coming down suddenly from above. — ದುಮಕ್ಕು. = ದುಮ್ಮಕ್ಕು. (Bp. 57, 37). — ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಧು-. To leap or jump down with the sound of ದುಮ್ (Bp. 32, 16. 59; 52, 15; 56, 36; J. 14, 28; My.).

ದುಮ್ dum. 2. — ದುಮ್ ದುಮ್. rep. The sound of the drum called ramaḍôḷu (My.).

ದುಮ duma. 1. The sound of noisy, trampling or dancing feet on the floor above one's head (My.). — ದುಮ ದುಮ. rep. (My.).

ದುಮ duma. 2. A sound in imitation of fuming or frowning. (Mhr. ధుమణే, smoke; ధుమణేణే, to be fuming). — ದುಮುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be fuming, frowning or grim, as the look of one's face (My.; Tê. దుమదుమ లాడు).

ದುಮಿಕು dumiku. = ದುಮುಕು. (Bp. 39, 62; My.).

ದುಮುಕು dumuku. (fr. ದುಮ್ 1). = ದುಮಿಕು. To leap or jump down from above (My.; Tê.; Bp. 52, 17). ದುಮುಕದೆ ದುಮು ಮೋದೀತೆ? (Prv.).

ದುಮ್ಮ dumpa. = ದುಮ್ಮ. A root (Tê. దుమ్మ). — ದುಮ್ಮರಾಸ್ಯ. = ದುಮ್ಮರಾಸ್ಯ q. v., ದುಮ್ಮಾರ್ಜ. ಸಣ್ಣ ದುಮ್ಮರಾಸ್ಯ (ಏಲಾವರ್ಗ, ಸುದಮೆ, ರಾಸ್ನೆ, ಯುಕ್ತರಸೆ Sl. 157; Tê. దుమ్మరాస్నక).

ದುಮ್ಮ dumba. = ದುಮ್ಮ. — ದುಮ್ಮರಾಸ್ಯ. = ದುಮ್ಮ-. A tall perennial plant, the greater Galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.).

ದುಮ್ಮಿ dumbi. = ದುಮ್ಮೆ. (My.).

ದುಮ್ಮು dumbu. (fr. ತುಮ್ 1). Dust (My.; Tê. తుమ్ము, దుమ్ము; T. తుమ్ము). *Cf.* ದೂಳ್.

ದುಮ್ಮೆ dumbê. = ತುಮ್ಮೆ 1, etc. (ದುಷ್ಟವ್ರತ, ಆಳಿ, ದುಷ್ಟದ, etc. Sl. 176; My.).

ದುಮ್ಮತಿ dummati. Tbh. of ದುರ್ಮತಿ. A foolish, etc. person (Abhâ. 2, 56).

ದುಮ್ಮನ dummana. Tbh. of ದುರ್ಮನಸ್. Distress, grief (Cpr. 7, 40).

ದುಮ್ಮಾನ dummâna. Tbh. of ದುರ್ಮಾನ. Distress or trouble in the mind, sorrow, grief (ಉಮ್ಮಳ, ಚಿಣ್ಣೆ Kk. 52; ಜೀವನ, ಉಮ್ಮಳ Ss.; My.; J. 5, 26; 18, 47; 24, 41). See ಜವಳ-.

ದುಮ್ರಾಷ್ಟ dumrâshṭa. = ದುಮ್ಬಾಸ್ಟ, etc. (St. & Pl.).

ದುಯಂ duyaṁ. (fr. ದ್ವಿ). Second in quality or position, secondary, subordinate (My.; Mhr. ದುಯದು).

ದುರ್ dur. = ದುಸ್, etc.

ದುರ dura. 1. = ಧುರ. A battle, a war (ಸಂಗರ, ಕಾಳಗ Nn. 19, orig. ಧುರ; ಕಾಳಗ Mr. 289, orig. ಧುರ; J. 9, 32; 21, 44; 23, 45; 27, 32; Tē. ದುರಮು; *cf.* ತುವಿ). ದುರವ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಷಾ Mr. 490, orig. ಧು-). — ದುರಗಲಿ. -ಳಿ. A hero in war (Śāv. 4, 77). — ದುರಜೈತ್ರ. A man who has been victorious in war (ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ವೀರ Nn. 94, orig. ಧು-). — ದುರಧೀರ. (Kk. 101, as ಧು-). Courageous in war.

ದುರ dura. 2. A sound to exhibit wrath as expressed by the eye. (Mhr. ಧುರೀ, fumigation). — ದುರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To express anger or wrath by the eye. ದುರಗುಟ್ಟಿ ನೋಡು (My.). — ದುರ ದುರನೆ. With anger in the eye (My.).

ದುರಕ್ಷರ dur-akshara. A bad syllable or bad syllables, a bad, inauspicious writ (Bp. 46, 71).

ದುರಂಗಿ du-rangi. Coloured differently on its two sides (My.; Mhr., Br.).

ದುರಂಜಿ duranji. (= ತುರಂಜಿ?). The custard-apple, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.). 2, the soursop, Anona muricata (van Someren).

ದುರದೃಷ್ಟ dur-adṛishṭa. Bad luck, ill fate, misfortune. (My.). ತುನಿ ಸುರತಜ್ಞಾಯದೆ ಧನ್ಯಕ್ಕಳದವದೆ ಆತ್ತಲಿತ್ತಲುಮ್ ಎತ್ತಂ ಪೊಸ್ದಿದ ಪಾಡ್ಗಿಚ್ಚಂ ಬುಧದೃಷ್ಟಕೆ ದುರದೃಷ್ಟಮ್, ಓದದಥಮುರಿಗಿಸ್ಗಂ (Ch., as an introductory verse of some MSS.).

ದುರಧ್ವ dur-adhva. *A bad road.*

ದುರನ್ತ dur-anta. Whose end is difficult to be reached; having no end, endless. (Cpr. 5, 96; Bh. 8, 23, 4).

ದುರಪದ durapada. Tbh. of ದ್ರುಪದ. (Bp. 12, 42).

ದುರಬಿನೆ durabine. ದುರಬಿನಿ. = ದುರಬೀನ, ದುರಬೀನು, ದುರ್ಬಿನೆ, ದುರ್ಬಿನಿ, ದುರ್ಬೀನು. A telescope (Mhr., H. ದುರಬೀನ; B. 5, 168. 174).

ದುರಬೀನ durabîna. = ದುರಬಿನೆ, etc. (B. 5, 173).

ದುರಬೀನು durabînu. = ದುರಬೀನ, etc. (My.).

ದುರಭಿಪ್ರಾಯ dur-abhiprâya. An evil-minded man (Abh. P. 14, 98). 2, evil intention or aim (My.).

ದುರಭಿಮಾನ dur-abhimâna. Ill founded and offensive pride (Bp. 40, 67; B. 4, 89; My.).

ದುರಭಿಮಾನಿ dur-abhimâni. Badly or disagreeably proud. (My.).

ದುರಭ್ಯಾಸ dur-abhyâsa. A bad practice or habit (My.).

ದುರವಸ್ಥೆ dur-avasthĕ. A bad, disastrous situation, a miserable condition, an evil case. (My.).

ದುರಸ್ತು durastu. = ದುರುಸ್ತು. Right, fit, in good order (Mhr.; My.; Tē.).

ದುರಹಂಕಾರ dur-ahaṅkâra. Ill founded and offensive egotism (Bp. 22, 50; My.).

ದುರಹಂಕಾರಿ dur-ahaṅkâri. A very presumptuous or arrogant person (My.).

ದುರಹಂಕೃತ dur-ahaṅkṛita. = ದುರಹಂಕಾರಿ. (Bp. 60, 56).

ದುರಳ duraḷa. = ದುರುಳ, q. v. (Bp. 4, 55; 13, 8; B. 5, 216).

ದುರಾಗ್ರಹ dur-âgraha. Obstinate retention of an opinion, wicked or foolish obstinacy. (My.; B. 5, 53). ಅಗ್ರವಾಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದುರಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ದುರಾಗ್ರಹಿ dur-âgrahi. A head-strong, obstinate person (Râm. 1, 8, 31).

ದುರಾಚರಣೆ dur-âcharaṇĕ. Bad behaviour, evil practices (My.; B. 5, 292).

ದುರಾಚಾರ dur-âchâra. *Ill-conducted, badly, behaved; wicked.* 2, *bad conduct, wickedness.* ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮೇಲೆ ಮುನ್ಸೆ ವೈಷ್ಣವನ (Prv.).

ದುರಾಚಾರಿ dur-âchâri. Ill-conducted, loose, licentious (Mhr.).

ದುರಾಚ್ಯಾರಿ dur-âchyâri. Tbh. of ದುರಾಚಾರಿ. (ದುಷ್ಕರ Ch.).

ದುರಾತ್ಮ dur-âtma. Evil-minded, malevolent; a rascal, a scoundrel. (Bp. 28, 62; 40, 72; 41, 27; 45, 21; 57, 86; J. 24, 25).

ದುರಾತ್ಮಿಕೆ dur-âtmikĕ. An evil-minded woman (V. 2, 57).

ದುರಾಲಭ dur-âlabha. Difficult to be laid hold of or handled, unfit to be touched; difficult of attainment.

ದುರಾಲಭೆ dur-âlabhĕ. *The prickly Alhagi maurorum* Tournef.

ದುರಾಲಂಬ dur-âlambha. = ದುರಾಲಭ. 2, = ದುರಾಲೆ. (ಜಿಡ್ಡು ಯಿಂಗುಳ Nr. 118).

ದುರಾಲಾಪ dur-âlâpa. Scurrilous or abusive language, abuse; a curse; imprecation. (Bp. 41, 9; My.).

ದುರಾಲೋಚನೆ dur-âlôchanĕ. A bad thought or intention (My.; B. 3, 101; 5, 47).

ದುರಾಶೆ dur-âśĕ. A bad hope or expectation (Sk.);—bad desire (B. 4, 181; Bp. 1, 36; My.). 2, groundless hope (Mhr.; My.).

ದುರಾಶೆಗಾಣ durâśĕ-gâṇa. A man of bad desire (My.).

ದುರಿಚ್ಛೆ dur-ichchĕ. Bad desire (My.).

ದುರಿತ dur-ita. Bad course; *evil ways, sin* (ಪಾಪ Nn. 115).

ದುರಿತಘರಟ್ಟ durita-gharaṭṭa. A crusher of sin (Bp. 25, 24; 32, 7).

ದುರಿತಮೋಚನ durita-môchana. Freeing or releasing from sin (Bp. 58, 17).

ದುರಿತಯಮ durita-yama. The restrainer of sin: Śiva (Mr. 12).

ದುರಿತಹರ durita-hara. Removing sin (Bp. 2, 17).

ದುರಿತಾರಿ durita-ari. An enemy of sin (Bp. 22, 23).

ದುರಿಯೋಧನ duriyôdhana. Tbh. of ದುರ್ಯೋಧನ. (Bh. 3, 12, 44).

ದುರೀಷಣೆ dur-îshaṇĕ. A bad wish (My.): curse, imprecation. (G.).

ದುರುಕ್ತ dur-ukta. Badly spoken; unbecoming, harsh speech (Kâvy. II, 2, B, 30).

ದುರುಕ್ತಿ dur-ukti. Harsh, offensive speech; bad language; abuse. (Bp. 54, 70; 56, 24; Śāv. 4, 33).

ದುರುಪದಿ durupadi. Tbh. of ದ್ರೌಪದಿ. (Bh. 4, 3, 11).

ದುರುಭರ durubhara. Tbh. of ದುರ್ಭರ. (Bh. 5, 1, 41).

ದುರುಯಶ duruyaśa. Tbh. of ದುರ್ಯಶ. (Bh. 3, 18, 42).

ದುರುವಚನ duruvachana. Tbh. of ದುರ್ವಚನ. (Bhâgavata 3, 2, 48).

ದುರುಸ್ತು durustu. = ದುರಸ್ತು. (My.).

ದುರುಳ durula. = ದುರಳ. (Tbh. of ಧೂರ್ತ). A cunning, crafty, dishonest, mischievous or wicked man (ಧೂರ್ತ ಕೆ. II, 82; Bp. 38, 53; 43, 67; 47, 1; 50, 49; 55, 23; 60, 59; Bh. 1, 8, 72; My.). ದುರುಳನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಹರಳು ಬೆಳ್ಳ ಬೀಳು.— ದುರುಳನ ಕಣ್ಣಾಗ ತೆರಳ ಬೀಳು (Prvs.).

ದುರುಳತನ durulatana. Cunningness, wickedness, etc. (Bp. 32, 54; 50, 53; 51, 66; Bh. 4, 4, 10; My.).

ದುರುಳೆ durulĕ. A crafty, mischievous, etc. woman (Bp. 40, 53; My.).

ದುರೋದರ durôdara. = ದರೋದರ. *Gambling; a gamester. 2, a stake at play.*

ದುಷ್ dur. = ದುರ್, etc. See ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ, ದುಷ್ಪ್ರೇರಣೆ.

ದುಷುಮ್ಬಿ (duru-tumbi). A bad, wicked person (Cpr. 7, 103; Bh. 2, 2, 17; 2, 14, 61).

ದುಷುಮ್ಬಿತನ durudumbitana. Depravity, badness, wickedness (Bh. 4, 8, 18).

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ dur-paripâma. Tbh. of ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ. (Abh. P. 10, after 195).

ದುಷ್ಪ್ರೇರಣೆ dur-prêraṇĕ. Evil impulse (Abh. P. 11, 176).

ದುರ್ dur. = ದುರ್, etc.

ದುರ್ಗ dur-ga. = ದುರ್ಗ. Difficult of access or approach; difficult to be walked on; difficult of attainment. 2, *a strong-hold, a fort.* 3, a forest (ವನ, ಅಟವಿ, ಕಾಡು, etc. Mr. 151). ಜಲತೀರ್ಥರಮುಖ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗ (Mr. 271). ದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ದುರ್ಗದ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ?—ದುರ್ಗ ಏಬಿ ದರ ಸ್ವರ್ಗ ಏಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ದುರ್ಗತ dur-gata. A man whose affairs go badly: *unfortunate; distressed; poor, indigent.*

ದುರ್ಗತಿ dur-gati. Bad circumstances; misfortune; poverty. 2, *hell* (Bp. 40, 47). — ದುರ್ಗತಿವಡೆ. -ವಡೆ. To become unfortunate, etc. (Bp. 52, 24).

ದುರ್ಗಂಧ dur-gandha. A bad smell, bad odour, stink (Bp. 46, 58); *ill-smelling, stinking;* any ill-smelling substance.

ದುರ್ಗಮ dur-gama. Difficult to be walked on, to be traversed or travelled over; *difficult of access;* impassable; difficult of attainment.

ದುರ್ಗಮಾರ್ಗ durga-mârga. *A difficult pass or way.*

ದುರ್ಗಸಂವೇಷ್ಟನ durga-saṁvêshṭana. Surrounding a fort. See ಮುತ್ತಿಸು.

ದುರ್ಗಸಂಚರ durga-saṁćara. *A difficult passage, a defile.*

ದುರ್ಗಾದೇವಿ durgâ-dêvi. = ದುರ್ಗೆ. (My.).

ದುರ್ಗಾರಮಣ durgâ-ramaṇa. Śiva (My.).

ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ durgâ-ashṭami. The eighth lunar day of the month of Âśvina, the birth-day of Durgâ, on which human sacrifices used to be made (My.).

ದುರ್ಗಿ durgi. = ದುರ್ಗಾ, ದುರ್ಗೆ. (Sk.; My.). 2, N. (My.). — ದುರ್ಗಿವೇಧೆ. Cholera (S. Mhr.).

ದುರ್ಗೆ durgĕ. ದುರ್ಗಾ. = ದುರ್ಗಾ. *Durgâ,* the daughter of Himavat and wife of Śiva. — ದುರ್ಗಧ್ವ. -ಅಧ್ವ. = ದುರ್ಗ. — ದುರ್ಗಧ್ವನ ಬೇಧೆ. Cholera (S. Mhr.).

ದುರ್ಗುಣ dur-guṇa. An evil quality; a vicious propensity (Bp. 22, 62; 38, 26; 57, 76; B. 4, 185. 186; My.).

ದುರ್ಘಟ dur-ghaṭa. Difficult to be accomplished, difficult of occurrence; difficult, impossible, unattainable (Cpr. 3, 67; Bp. 36, 13; 39, 18; 51, 61; Bh. 2, 18, 44; J. 19, 10; B. 3, 22; 4, 108. 223; My.).

ದುರ್ಜನ dur-jana. *A bad man, a mischievous man, a scoundrel, a villain* (ಖಲ, etc. Mr. 229; Śmd. 114; Bp. 28, 37; 55, 32; 59, 51; My.); wicked, vile. ದುರ್ಜನನ ಸಮವಾಗವಿಸ್ಸ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು (Prv.).

ದುರ್ಜನತೆ dur-janatĕ. Wickedness, villainy (Bp. 56, 15).

ದುರ್ಜಯ dur-jaya. Difficult to be subdued or overcome, invincible (Śmd. 91; J. 13, 30); insurmountable.

ದುರ್ಜಾತ dur-jâta. Badly or inauspiciously born or produced, wretched, unhappy; bad-natured, bad (Bp. 41, 4).

ದುರ್ದಮ dur-dama. Difficult to be subdued. (Cpr. 2, 8).

ದುರ್ದರ್ಶ dur-darśa. Difficult to be seen; disagreeable or painful to the sight; disgusting. (Cpr. 2, after 24; 5, 65; J. 16, 29).

ದುರ್ದಶೆ dur-daśĕ. = ದುರ್ದೆಸೆ. A bad situation, a troublous condition; misfortune, calamity. (My.; B. 5, 91).

ದುರ್ದಿನ dur-dina. *A dark, cloudy day* (ಮೋಡಗತ್ತಲೆ Kn. 97); bad weather. 2, a cloud (ಮೋಡ Mr. 43).

ದುರ್ದೆಸೆ dur-dĕśĕ. Tbh. of ದುರ್ದಶೆ. (My.; B. 5, 89).

ದುರ್ದೈವ dur-daiva. Hard fate, bad luck, unlucky destiny, misfortune. (My.; B. 3, 52; 4, 9). 2, a bad deity (My.).

ದುರ್ಧರ dur-dhara. Difficult to be held, borne or suffered; irresistible, hard to be obstructed or restrained; difficult to be accomplished; difficult; dangerous; impracticable. (Cpr. 2, 37; 5, 4. 138; Bp. 9, 17; 44, 42; 54, 70).

ದುರ್ಧರುಷ durdharusha. Tbh. of ದುರ್ಧರ್ಷ. (Bh. 6, 5, 51).

ದುರ್ಧರ್ಷ dur-dharsha. Difficult of being assailed or assaulted, inviolable; difficult of approach or attainment; difficult of being overpowered;—intolerable (My.; Tĕ.);—haughty; dangerous; awful.

ದುರ್ಧಾರ dur-dhâra. = ದುರ್ಧರ. (Bp. 59, 32).

ದುರ್ನಡತೆ dur-naḍatĕ. Bad conduct (My.).

ದುರ್ನಯ dur-naya. Bad conduct; injustice. (Cpr. 6, 17; Śiv. 4, 133).

ದುರ್ನರ dur-nara. A bad man (Bp. 3, 46; 28, 33).

ದುರ್ನಾಮ dur-nâma. (A bad name); piles or hæmorrhoids. 2, *a kind of muscle, a cockle.* See ಮೊಶ್ಚ ಬಗಡೆ.

ದುರ್ನಾಮಕ dur-nâmaka. (Having a bad name); *piles or hæmorrhoids.*

ದುರ್ನಾಯಕ dur-nâyaka. (A bad leader); a caterpillar (ಕಬ್ಬುಳಿಹುಳು Mr. 165).

ದುರ್ನಿಮಿತ್ತ dur-nimitta. A bad omen. (J. 19, 3; 31, 46). 2, a bad pretext.

ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷಣ dur-nirikshaṇa. The state of being scarcely visible; invisibility (Bp. 54, 54; J. 7, 61; 12, 19).

ದುರ್ನಿತ dur-nita. Badly managed, ill-conducted; unjustly decided, wrong; ill-trained, rude (Bp. 38, 70); misconduct, etc.

ದುರ್ನೀತಿ dur-nîti. Bad conduct; impropriety; impolicy; bad ethics. (Bp. 37, 22; 53, 43; My.).

ದುರ್ನೆವ dur-nĕva. A bad excuse, poor pretence (My.).

ದುರ್ಬಲ dur-bala. *Weak, feeble.* ತಪ್ಪ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಬಲಕ್ಕನಿಪ್ಪ ಅರಸು, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ನಿಜಮನಿಪ್ಪ ಪೆಗ್ಗಡೆ, ನೆಗೞ್ತೆಯ ಸಜ್ಜನ ಮೋಪ್ಪ ಜನಪದಂ, ಜಲತೀರ್ಥರಮುಖ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾವಿಘಗ್ಗಾರಂ, ದುಜಾವೀರಸ್ಯೆಸ್ಯಂ, ನಿಜಪ್ರಯಾ ಕೂಡೆ ಸದ್ಭಾಂಗನ ಪ್ರುಷ್ಟಕುನಿಸುವ ರಾಜ್ಯಮುಳ್ಳುದು, ಇನಿತಿಲ್ಲದಿವ ರಾಜ್ಯ ದುರ್ಬಲಮೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 271).

ದುರ್ಬಿಣಿ durbiṇi. ದುರ್ಬಿನಿ. = ದುರಬೀನಿ, etc. (B. 5, 155).

ದುರ್ಬೀಜ dur-bîja. Bad seed. 2, one of base or disreputable descent (My.).

ದುರ್ಬೀನು durbînu. = ದುರ್ಬಿಣಿ, etc. (My.).

ದುರ್ಬುದ್ಧಿ dur-buddhi. Weak-mindedness, folly, silliness. 2, evil-mindedness, malignity. (My.; Bp. 34, 11; Sp. s. ಮೆಳ್ಕೆ). 3, N. (J. 24, 42. 43. 64).

ದುರ್ಬೋಧನೆ dur-bôdhanĕ. Evil counsel; bad, harmful teaching (My.; Tĕ.).

ದುರ್ಬೋಧೆ dur-bôdhĕ. = ದುರ್ಬೋಧನೆ. (Bp. 50, 48. 49; Bh. 1, 8, 54; My.).

ದುರ್ಭಗ dur-bhaga. Difficult to be gained or obtained; unfortunate, unlucky. (My.; fem. ದುರ್ಭಗೆ).

ದುರ್ಭಯ dur-bhaya. Fear or painful apprehension of evil, such as may come from wild beasts, thieves, etc. (Bp. 7, 1; My.).

ದುರ್ಭರ dur-bhara. = ದುರುಭರ. Difficult to be borne, burdensome, troublesome, intolerable;—hard to be maintained, supported, or filled. (Bp. 3, 16; 21, 26; 51, 59).

ದುರ್ಭವ dur-bhava. Bad or miserable existence or life; the misery of worldly existence (Bp. 53, 3; 61, 79).

ದುರ್ಭಾಗ್ಯ dur-bhâgya. Ill luck, an evil destiny, luckiessness; unfortunate. (My.; B. 4, 144).

ದುರ್ಭಾವ dur-bhâva. Ill-will, evil-mindedness; hostile feeling (Bp. 53, 45; My.).

ದುರ್ಭಾಷಣೆ dur-bhâshaṇĕ. = ದುರ್ಭಾಷೆ. (My.).

ದುರ್ಭಾಷೆ dur-bhâshĕ. Bad, abusive speech, opprobrious language (Bp. 57, 29; My.).

ದುರ್ಭಿಕ್ಷ dur-bhikṣha. Scarcity of provisions, dearth, famine; hardness of the times. (Râm. 1, 5, 24; My.). — ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಬೀಳು. A dearth, etc., to come to pass (B. 4, 74; My.).

ದುರ್ಭೇದ dur-bhêda. Difficult to be divided. 2, firmness, close union (Bp. 53, 75).

ದುರ್ಮತ dur-mata. Evil-minded, malicious, wicked (Bp. 50, 45). 2, a bad opinion, doctrine, creed, or tenet (Bp. 50, 48; My.).

ದುರ್ಮತಿ dur-mati. = ದುರ್ಬುದ್ಧಿ. Evil-mindedness, malignity; foolishness (My.). 2, foolish (Abhâ. 1, 44); evil-minded, malicious, wicked (Ćpr. 2, 31; Bp. 32, 62). 3, the fifty-fifth year of the cycle of sixty (My.). 4, N. (J. 31, 20).

ದುರ್ಮದ dur-mada. A mad conception or imagination;—drunken, fierce, infatuated. See Ćpr. 1, 142; Śiv. 2, 90; ಪಾರ್ಥದ್ಯ.

ದುರ್ಮನ dur-mana. = ದುರ್ಮನಸ್ Nо. 1. (My.).

ದುರ್ಮನಸ್ dur-manas. = ದುರ್ಮತಿ. A bad disposition or perversity of mind, evil intention. 2, *distressed or troubled in mind, disheartened, sad, sorrowful.*

ದುರ್ಮಂತ್ರ dur-mantra. Bad advice, evil or bad counsel (Bp. 50, 41; 58, 27); a wicked mantra or charm. — ದುರ್ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ. Bad charms and devices (Bp. 40, 27).

ದುರ್ಮರಣ dur-maraṇa. Any violent or unnatural death (Sk.; My.).

ದುರ್ಮಲ dur-mala. A heinous moral impurity or sin (Bp. 60, 53). 2, very impure, sinful or depraved (22, 60; 54, 20).

ದುರ್ಮಲತ್ರಯ durmala-traya. The three impure objects difficult to be got rid of: woman, gold, and landed property (Bp. 57, 84). *Cf.* ತೈಮಲ.

ದುರ್ಮಲಿನ dur-malina. = ದುರ್ಮಲ No. 2. (Bp. 3, 47).

ದುರ್ಮಾಂಸ dur-mâṁsa. Proud flesh that grows in a sore or wound (Bp. 18, 66; 24, 7; My.).

ದುರ್ಮಾನ dur-mâna. = ದುರ್ಮಾನ. Conception or apprehension of evil.

ದುರ್ಮಾರ್ಗ dur-mârga. A bad way (J. 10, 9); misconduct, offence, wickedness (Bp. 31, 24; 41, 7; 57, 76; 60, 44; J. 10, 9; My.). 2, bad, wicked; a bad man (My.).

ದುರ್ಮಾರ್ಗತನ dur-mârgatana. Misconduct, etc. (My.).

ದುರ್ಮುಖ dur-mukha. *Foul-mouthed, abusive.* 2, having an ugly face; of a sullen countenance or temper.

ದುರ್ಮುಖಿ dur-mukhi. Feminine of ದುರ್ಮುಖ. 2, N. of the thirtieth year of the cycle of sixty (My.).

ದುರ್ಮುದ್ರೆ dur-mudrĕ. An improper sign, badge, or token (Bp. 3, 48).

ದುರ್ಮೋಹ dur-môha. The state of being stupified, bewildered, infatuated, or enamoured (ಮೋಹ Kn. 156; Mr. 488). 2, fainting, a swoon (ಮೂರ್ಛೆ 156; 485). 3, agitation, haste, etc. (ಬೇಗ 156; 488). 4, ignorance, folly (ಅಜ್ಞತೆ 156; ಮುಸುಕಿದ ಅಜ್ಞಾನ 488). 5, a fool (ಕಮ ಮೂಖ 156).

ದುರ್ಯಶ dur-yaśa. = ದುರಪಯಶ. Ill repute, dishonour (Ćpr. 2, 41; My., also ದುರ್ಯಶಸ್ಸು).

ದುರ್ಯೋಧನ dur-yôdhana. = ದುರ್ಯೋಧನ, ದುರಿಯೋಧನ. The eldest son of Dhṛitarâshṭra (Śmd. 177. 182; J. 15, 34). 2, N. of another prince.

ದುರ್ಯೋಧನಸುತೆ duryôdhana-sutĕ. The daughter of Duryôdhana No. 2 (Ćpr. 3, 78).

ದುರ್ಲಕ್ಷಣ dur-lakshaṇa = ದುಲ್ಲಕ್ಷಣ. Badly marked (Sk.); a bad sign or mark; a bad symptom; a bad character or quality; an evil point; a vice (Mr. 361; Mhr.; B. 4, 200; My.).

ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ dur-lakshya. Difficult to be observed, hardly visible (Sk., My.); difficult to be looked at, disagreeable to sight (My.). 2, inadvertence (B. 4, 154; Mhr.).

ದುರ್ಲಭ dur-labha. Difficult to be obtained, hard to be attained, difficult of accomplishment; scarce, rare; difficult; excellent, eminent; dear, beloved. (Ćpr. 2, 17; Bp. 8, 1; 39, 13; 51, 34; 58, 32; Śiv. 2, 85. 89; B. 5, 9; My.).

ದುರ್ಲಿಪಿ dur-lipi. A bad, inauspicious writ (Bp. 49, 32).

ದುರ್ವಚನ dur-vachana. = ದುರುಕ್ತಿ. A harsh expression, bad, abusive language, insult. (J. 5, 50).

ದುರ್ವರ್ಣ dur-varṇa. Bad-coloured; of a bad or low species or class; *silver.*

ದುರ್ವಹ dur-vaha. Difficult to be borne. (Ćpr. 2, 43).

ದುರ್ವಾಕ್ dur-vâk. Evil speech, abuse; inelegant language. (My.).

ದುರ್ವಾರ dur-vâra. Difficult to be restrained or stopped, not to be repressed or checked, irresistible (Sk.; My.).

ದುರ್ವಾರ್ತೆ dur-vârtĕ. Bad news, sad intelligence. (My.).

ದುರ್ವಾಸ dur-vâsa. = ದೂರ್ವಾಸ. Tbh. of ದುರ್ವಾಸಸ್. (Bp. 43, 41; 54, 35).

ದುರ್ವಾಸನೆ dur-vâsanĕ. Bad smell, a stink (My.). 2, an evil, inauspicious recollection of past good or evil actions, or of janmântara (Abhâ. 1, 33; My.); a chimera.

ದುರ್ವಾಸಸ್ dur-vâsas. Ill dressed, unclothed, naked. 2, N. of a ṛishi of irascible temperament, a son of Atri by Anasûyâ and an incarnation of a portion of Śiva.

ದುರ್ವಿಗಾನ dur-vigâna. Abuse (ದ್ವಿಪದಯುದ್ಧ, ಪದ್ಯ ನುಡಿ Mr. 86).

ದುರ್ವಿಷ dur-viṣa. A very bad voluptuary (Bp. 40, 10).

ದುರ್ವಿದಗ್ಧ dur-vidagdha. Imperfectly skilled, unskilled; stupid, silly; wholly ignorant. (Râv. 1, 18; fem. ದುರ್ವಿದಗ್ಧೆ).

ದುರ್ವಿಧ dur-vidha. Of bad habits, wicked. 2, *badly circumstanced, embarrassed, poor* (ದುಸ್ಥರ, etc., ಬಡವ Mr. 230).

ದುರ್ವಿನೀತ dur-vinîta. *Ill-trained, badly educated, ill-mannered, wicked;* stubborn.

ದುರ್ವಿಮೋಹ dur-vimôha. Great bewilderment, evil desire (Śâstrasâra in W. v. 1254).

ದುರ್ವಿಲಸಿತ dur-vilasita. A rude or ill-mannered trick, rudeness, a wayward act (Abh. P. 14, 97).

ದುರ್ವಿವಾದ dur-vivâda. A bad contest at law or quarrel (My.).

ದುರ್ವಿಷಯ dur-vishaya. A bad thing or affair (Śśv. 2, 110; My.).

ದುರ್ವೃತ್ತ dur-vṛitta. Bad conduct, mean practices. 2, behaving badly, vile, wicked, etc. (ಅಕಾರಾದಿ, ತಿಮ್ಮಣ Mr. 253, one MS. ಸಿಮ್ಮಣ; My.).

ದುರ್ವೃತ್ತಿ dur-vṛitti. Disreputable conduct, bad practices (Bp. 41, 8; My.). 2, a misbehaved person (Bp. 38, 71). 3, bad circumstances, distress.

ದುರ್ವೇಶ dur-vêśa. Difficult of ingress or access (Cpr. 5, 65).

ದುರ್ವ್ಯಯ dur-vyaya. Useless or foolish expense (My.).

ದುರ್ವ್ಯವಹಾರ dur-vyavahâra. A wrong judgment in law (Sk.). 2, a bad law-suit or quarrel (My.).

ದುರ್ವ್ಯಸನ dur-vyasana. An evil habit; bad desire (My.; B. 4, 194; 5, 53. 191).

ದುರ್ವ್ಯಸನಿ dur-vyasani. Of evil habits, practices or propensities (Bp. 45, 22; My.; B. 5, 208).

ದುರ್ವ್ಯಸನೆ dur-vyasanĕ. A woman of evil habits, etc. (Bp. 40, 54).

ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ dur-vyâpâra. Evil action or operation (Bp. 19, 2; My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಿ dur-vyâpâri. A person engaged in bad business or actions (My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಮೋಹ dur-vyâmôha. An evil propensity or lust (My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಸಂಗ dur-vyâsaṅga. An evil habit (My.).

ದುರ್ವ್ರಣ dur-vraṇa. A bad (venereal) wound or ulcer (Bp. 40, 70; My.).

ದುರ್ವ್ರಯ dur-vraya. = ದುರ್ವ್ಯಯ. (My.).

ದುರ್ಹೃದ್ dur-hṛid. Having a bad heart; *an enemy.*

ದುಲಿ duli. = ದುಡಿ. *A female tortoise.*

ದುಲ್ಲಕ್ಷಣ dul-lakshaṇa. = ದುರ್ಲಕ್ಷಣ. One of the dôshas in poetry (Ch. v. 40).

ದುವಂಗುಲ du-aṅgula. Two fingers (Bh. 2, 2, 97).

ದುವಟ್ಟಿಗೆ duvaṭṭigĕ. Tbh. of ದ್ವಿಪದಿ (Śmd. 378).

ದುವದಿ duvadi. = ದುವಯಿ, ದುವಲಿ, ದುವ್ವೆ, ದುವಿ, ದುವೆ 2. Tbh. of ದ್ವಿಪದಿ. N. of a metre (Ch.).

ದುವಯಿ duvayi. = ದುವದಿ. (Ch.).

ದುವಲಿ duvali. = ದುವದಿ. (Ch.).

ದುವ್ವಾಳಿ duvvâḷi. Rapid course, a run, a gallop (Bh. 1, 7, 2; J. 18, 7; Mhr. ಧಾವು).

ದುವ್ವಾಳಿಸು duvvâḷisu. = ದುವಾಳಿಸು. To make run; to cause to run or gallop (Bh. 3, 18, 14; J. 22, 7). 2, to run fast, to hasten (v. l., Bh. 3, 8, 31; 3, 19, 13); to frisk (Râv. 6, after 11).

ದುವ್ವೆ duvvĕ. = ದುವದಿ. (Ch.).

ದುಶ duś. = ದುಸ, etc.

ದುಶ್ಚರಿತ duś-charita. Misbehaving, wicked;—misbehaviour, ill-conduct, wickedness. (Bp. 45, 9. 38; 57, 91; J. 11, 39).

ದುಶ್ಚರಿತ್ರ duś-charitra. = ದುಶ್ಚರಿತ. (Abh. P. 15, 71).

ದುಶ್ಚರ್ಮ duś-charma. Affected with disease of the skin: *leprous.* 2, *without prepuce.*

ದುಶ್ಚಿಹ್ನೆ duś-chihnĕ. An inauspicious mark or sign; an evil omen (Mhr.; My.).

ದುಶ್ಚೇತ duś-chêta. (= ದುರ್ಮನಸ್). Disheartened, sad (Bp. 57, 10).

ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆ duś-chêshṭĕ. Naughtiness (My.).

ದುಶ್ಚ್ಯವನ duś-chyavana. Unshakable, unmovable, firm: *Indra.*

ದುಶ್ಶಕುನ duś-śakuna. (ದುಶಕುನ). A bad omen (My.).

ದುಶ್ಶಲೆ duś-śalĕ. = ದುಶಲೆ. (J. 32, 50, etc.).

ದುಶ್ಶಾಲು du-ś-śâlu. Two shawls; a double shawl (Mhr. ದುಶಾಲಾ; My.; Br.).

ದುಶ್ಶಾಸನ duś-śâsana. = ದುಶಾಸನ. Difficult to be governed, intractable. 2, N. of one of the sons of Dhṛitarâshṭra (Bh. 2, 14, 61; My.).

ದುಶ್ಶೀಲ duś-śîla. = ದುಶೀಲ. (My.).

ದುಶ್ಶ್ರಾವ duś-śrâva. = ದುಶ್ರಾವ. (Cpr. 5, 65).

ದುಷ dush. = ದುಸ, etc.

ದುಷ್ಕಂಟಕ dush-kaṇṭaka. An obstacle difficult to be surmounted (J. 15, 36).

ದುಷ್ಕರ dush-kara. = ದುಸ್ಕರ. Difficult to be done; difficult to be reached or attained; difficult, arduous; acting badly, wicked, bad; a difficult or painful act, a difficult task. See Śmd. 189. 190.

ದುಷ್ಕರ್ಮ dush-karma. An evil act, a sinful action, a crime (ಧೃಷ್ಟ Nn. 166; Bp. 54, 20; 60, 40; My.). 2, any difficult or painful act. 3, acting badly; a man of a low caste, a Chândâla (ಸಿಡಾವ, ಜಕ್ಕಣಗು, ಮೂಲೆಯ Mr. 381).

ದುಷ್ಕರ್ಮಿ dush-karmi. Sinful, wicked (Bp. 22, 60; 51, 27; My.).

ದುಷ್ಕಲಿ dush-kali. The bad kaliyuga (Bp. 18, 1).

ದುಷ್ಕವಿ dush-kavi. A bad, worthless poet (My.).

ದುಷ್ಕವಿತೆ dush-kavitĕ. Bad poetry (Grj. 1, 22).

ದುಷ್ಕಾಮ dush-kâma. Wicked lust (Bp. 41, 9).

ದುಷ್ಕಾಲ dush-kâla. An evil time, on account of sin, famine, sickness, etc. (My.).

ದುಷ್ಕೀರ್ತಿ dush-kîrti. Ill fame (Râm. 6, 14, 30).

ದುಷ್ಕೃತ dush-kṛita. = ದುಃಕೃತ. Done wrongly or wickedly; *a misdeed, sin, crime* (Bp. 23, 40; 34, 18; 36, 27; etc.).

ದುಷ್ಕೃತಿ dush-kṛiti. = ದುಃಕೃತಿ. A work done wrongly, a worthless composition.

ದುಷ್ಕೃತ್ಯ dush-kṛitya. = ದುಃಕೃತ್ಯ. A misdeed, sin, crime (ಶಾದ್ಗುಣ್ಯ ೆಮ. 52; B. 5, 47).

ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ dush-kṛitrima. = ದುಃಕೃತ್ರಿಮ. Black, wicked falsehood or deceit.

ದುಷ್ಖ dush-kha. = ದುಃಖ. (ಪಾಪ, ವೇದನೆ, ದುಃಖ, ಪೀಡೆ, ಆರ್ತಿ Mr. 393; ಆಧಿ 515).

ದುಷ್ಟ dushṭa. = ದುಷ್ಟ. Become bad or spoiled; corrupt, bad, wicked, vicious, depraved, noxious (ದುರ್ಜನ Kn. 51); having evil intentions, ill-affected (see ಆದುಷ್ಟ). 2, ಆದ ರೋಷ (51). 3, sin, crime, guilt. 4, the shadvarga (51). 5, a serpent (ಸರ್ಪ 51). 6, a horse (ವಾಜಿ, ತುರಗೆ 51). 7, the fluid that flows from the temples of an elephant in rut (ಗಜವಾಸ, ಆನೆಯ ಮದ 51). Feminines ದುಷ್ಟೆ (see ಕತು-; J. 5, 61), ದುಷ್ಟಳು (My.).

ದುಷ್ಟಗಜ dushṭa-gaja. *A vicious elephant*, an elephant in rut.

ದುಷ್ಟಗುಣ dushṭa-guṇa. A wicked disposition, an evil mind (My.).

ದುಷ್ಟಚತುಷ್ಟಯ dushṭa-chatushṭaya. Four desperate characters in Duryôdhana's army: Duśśâsana, Karṇa, Śakuni and Saindhava (Tê.; My.).

ದುಷ್ಟತನ dushṭatana. = ದುಷ್ಟತನ. Badness, wickedness (My.; B. 3, 43); perversity, falsehood (ಕೆಮ್ಮ G.).

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ dushṭa-nigraha. Punishment of the wicked; punisher of the wicked (Ü. Bp. 47, 27; Dp. 121, 7).

ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ dushṭa-buddhi. Evil-minded. 2, N. (J. 28, 25, etc.).

ದುಷ್ಟಮೃಗ dushṭa-mṛiga. A wild beast, a beast of prey (My.).

ದುಷ್ಟಾತ್ಮ dushṭa-âtma. Of a bad nature, evil-minded, wicked (Śi.; My.; B. 5, 48).

ದುಷ್ಟುಪುಡೆಟ್ಟು dushṭupu-dêṭṭu. (= ಆಜಿಕ್ಯಂಗಿ, etc., ಕುರುಬಿಗೆ ಗಿಡ Sl. 151; Tê. ದುಷ್ಟುಪು-ಆಕು, ದುಷ್ಟುಪು-ಚೆಟ್ಟು, the plant Odina wodier).

ದುಷ್ಠು dush-sthu. Standing badly: *ill-behaved, depraved.*

ದುಷ್ಪತ್ರ dush-patra. *A kind of perfume.*

ದುಷ್ಪುತ್ರ dush-putra. A bad son. (My.).

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ dush-pariṇâma. = ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ. Difficult to be finished or ended; difficulty.

ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿ dush-pratîti. = ದುಃಪ್ರತೀತಿ. Ill fame (My.).

ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣೆ dush-pradharshaṇi. Not to be assailed or meddled with (fem.); *the plant Melongena incurva* Mill.

ದುಷ್ಫಲ dush-phala. A bad fruit or result (My.).

ದುಷ್ಸಮ dush-sama. (ದುಃಪದ). Uneven; unequal. ದುಷ್ಸಮಂ, *improperly; unseasonably.* See Abh. P. 1, after 67.

ದುಸ್ dus. = ದುಃ, etc.

ದುಸರ du-sara. 1. Tbh. of ದ್ವಿತರ (ೆಮ್ಮ. 378).

ದುಸರ dusara. 2. A second; other; some besides (My.; Mhr. ದುಸರಾ).

ದುಸರಿ dusari. — ದುಸರಬಳ್ಳಿ. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus D. C. (St. & Pl.).

ದುಸ್ತರ dus-tara. Difficult to be passed or crossed over, hard to get over; impassable; invincible; difficult to be endured; poor (ಆಕರ್ಷಣ, ದುರ್ಗಮ, ದುರ್ವಿಧ, ದರಿದ್ರ, ಬಡವ Mr. 230; Cpr. 2, 49; Bp. 7, 16; 45, 25).

ದುಸ್ತಾಮಸ dus-tâmasa. The bad quality of darkness (ೆಸಂ. 4, 55).

ದುಸ್ತು dustu. Dress: a suit of clothes, a garment (My., Tê.; T. తిస్తు). ದುಸ್ತು ಇಲ್ಲದವನ ದುಸ್ಸರು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗದು (Prv.). See Prv. s. ವೇಷಾಂಗ.

ದುಸ್ಸಂಗ dus-saṅga. = ದುಃಸಂಗ. Bad inclination. 2, bad company, evil connection (My.).

ದುಸ್ಸಂಗಿ dus-saṅgi. (ದುಃಸಂಗಿ). A person who associates with evil companions (My.).

ದುಸ್ಸಂತತಿ dus-santati. (ದುಃಸಂತತಿ). A bad progeny or family (My.).

ದುಸ್ಸಂಧಾನ dus-sandhâna. = ದುಃಸಂಧಾನ. Difficult to be joined together or united or reconciled. 2, pimpalip (My.).

ದುಸ್ಸಂಧಿ dus-sandhi. = ದುಃಸಂಧಿ. An error in grammatical sandhi (Ch. v. 40; Bp. 1, 18).

ದುಸ್ಸಹ dus-saha. = ದುಃಸಹ. Intolerable, unbearable, irresistible (J. 22, 30; My.). 2, N. of a son of Dhṛitarâshṭra.

ದುಸ್ಸಹವಾಸ dus-sahavâsa. = ದುಃಸಹವಾಸ. = ದುಸ್ಸಂಗ No. 2. (My.).

ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ dus-svapna. = ದುಃಸ್ವಪ್ನ. (My.).

ದುಸ್ಸ್ವಭಾವ dus-svabhâva. (ದುಃಸ್ವಭಾವ). A bad disposition or nature (My.). 2, N. (J. 24, 42. 43. 64).

ದುಹ್ duh. Milking; yielding. See ಗೋದು-.

ದುಹತ್ತ du-hatta. = ದೂಹತ್ತ. Tbh. of ದ್ವಿಹತ್ತ (ೆಮ್ಮ. 378).

ದುಹಿ duhi. Tbh. of ದ್ವಿ (T. తువి). Discordance: hatred, ill-will. ದುಹೀ ಮಾಡುವವ ಆಹೀ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದುಹಿತಾರ duhitâra. Tbh. of ದುಹಿತೃ (ೆಮ್ಮ. 104; My. as ದುಹಿತಾರಳು).

ದುಹಿತುಃಪತಿ duhituḥ-pati. *A daughter's husband.*

ದುಹಿತೃ duhitṛi. = ದುಹಿತಾರ, ದುಹಿತೆ. The milk-maid: *a daughter.*

ದುಹಿತೆ duhitê. Tbh. of ದುಹಿತೃ. (My., Tê.; Bp. 3, 36).

ದುಹೇರ duhêra. = ದುಹೇರಿ. Doubled; double; consisting of two (Mhr. ದುಹೇರಾ, ದುಹೇರೆ). 2, = ದುರಂಗಿ (My.).

ದುಹೇರಿ duhêri. = ದುಹೇರ No. 2. (My.).

ದೂ dû. = ದು. See ದೂಷಟ್ಟಿಗೆ, ದೂಷತ್ತ, ದೂಷತ್ತಿ, ದೂಷಸ್ಸಿ.

ದೂಕರಿಸು dû-karisu. = ಹೂಕಿಸು. ದೂಳಂಸುವಿಕೆ (ಕೆಲಸಕೆ, ಉಗುಳುವಿಕೆ, ನಿಷ್ಠೆಡ, etc. Sl. 400, *only* in Sl.).

ದೂಡ dûḍa. N. (Nn. 3, c. rs. ದೂಡ, ಜೂಡ, ಧೂಡ).

ದೂಡಿಸು dûḍisu. To cause to hop (or bound, Râm. 3, 6, 18).

ದೂಡು dûḍu. = ದೂಳ್ಳು. (To rock, v. t., Bh. 6, 4, 25); to hop, (to bound, Râm. 3, 6, 18). — ದೂಡಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To rock (v. t., J. 13, 43).

ದೂಡಿ dûḍi. N. — ದೂಡಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. (Bp. 56, 51). See ದೂಷಡರ-. — ದೂಡಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. (Bp. 56, 52. 53. 56). — ದೂಡಿವೆಡ. See ದೂಷಡರ-. — ದೂಡಿವೆಡಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. See ದೂಷಡರ-.

ದೂಡಿಗ dûḍiga. = ದೂಡಿ. See ದೂಷಡರ-.

ದೂಡಿಸು dûḍisu. To cause to push, etc.; to cause one's self to be pushed, etc. ದೂಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ ದುಡ್ಡ ಹೆಣಿಗಿಸ್ತ ಕಥೆ.—ದೂಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾದನಿಗೆ ಗಾಡಿನ ಗೊತದೆ ದೂಕೆ? (Prvs.).

ದೂಡು dûḍu. To push, to thrust, to shove away or aside, to throw out of, as out of a village, a caste, etc. (My.). ಕಣ್ಣಾದರ ದುಕ್ಕಳನ್ನು ದಾವೀರಿ ದೂಡಿ, ಆದೀ ನೋಪಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದೂಣ್ಬು dûṇṭu. (Śmd. 48). = ದೂಟು. To walk on one leg, to hop, to rock (ಬಳಕಾದಗತಿ Śmd. Dh.; *cf.* ದುಣ್ಬು).

ದೂತ dûta. = ದೂದ, ದೂದದ. *A messenger, a carrier of intelligence, an envoy, an ambassador* (ಆಳ್ Nn. 66; ಫೋಗಿ ದೀಪಿದಂ Mr. 245); a go-between, a negotiator.

ದೂತಲಕ್ಷಣ dûta-lakshaṇa. The characteristic mark of a messenger. (My.).

ದೂತತನ dûtatana. = ದೂತತ್ವ. (G.).

ದೂತತ್ವ dûtatva. = ದೂತ್ಯ No. 1. (Sk.). ದೂತತ್ವ ದೂತುವದನಿಗೆ ಫಲತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ದೂತಿ dûti. = ದೂದವಿ, ದೂದಿ 1. *A female messenger; a confidante.* 2, *a procuress, a go-between.*

ದೂತಿಕಾಕಲ್ಪ dûtikâ-kalpa. The injunction or advice of a procuress (Čpr. 8, after 92).

ದೂತಿಕೆ dûtikĕ. ದೂತಿಕಾ. = ದೂತಿ. See ದಸಸ್ಥ-.

ದೂತ್ಯ dûtya. The rank or employment or office of an ambassador, the condition of an envoy. 2, *a message.*

ದೂದ dûda. Tbh. of ದೂತ. = ದೂದದ, q. v. A messenger (see Śmd. s. ದಾದ್ 1 under ಇದ್ 1; V. 9, 106), etc.

ದೂದವ dûdava. Tbh. of ದೂತ. A go-between, a gossip (ಸಂದಿನೆದಂ Čt. I, 45, o. r. ದೂದ).

ದೂದವಿ dûdavi. Tbh. of ದೂತಿ. A procuress, a pimp (ದೂತಿ, ಸಮಾನಾರ್ಥ Hlī.; ಕುಣ್ಣಣಿ Čt. I, 6; ಕುಟ್ಟಿಣಿ II, 87; ಕುಣ್ಣಣಿ Kk. 30, o. r. ಕುಣ್ಟಿಣಿ; ಕುಣ್ಣಾಣಿ Śm. 75; Čpr. 8, after 83; Abh. P. 4, 11).

ದೂದಿ dûdi. 1. Tbh. of ದೂತಿ (Śmd. 338).

ದೂದಿ dûdi. 2. Tbh. of ದೂದು or ದೂಡಿ. Cotton after being cleaned (Tĕ.; Sk. ದೂದಿ = ದೂಡಿ). 2, the silk of the silk-cotton tree used as tinder (My.). — ದೂದಿಕಾಯಿ. The pod of the silk-cotton or bûruga tree (My.).

ದೂದಿ dûdi. 3. N. of a plant (see s. ಕ್ಷೀರವಿ No. 2).

ದೂಧ್ಫೇಣಿ dûd-phêṇi. Milk-balls, balls made of milk, sugar and a little flour (My.; Mhr., H., also ದೂಧ್ಫೇಣಿ).

ದೂನ dûna. Burnt, inflamed; *pained, afflicted, distressed, fatigued* (Sk. ದೂ, pain, distress).

ದೂನಿಸು dûnisu. = (ದೂಪಿಸು), ದೂರಿಸು. To suffer mental pain, to grieve, to sorrow, to grow fatigued. ದೂನಿಸಿದುದು (ಪಕ್ಷ Čt. II, 107).

ದೂಪ dûpa. Tbh. of ಧೂಪ (Śmd. 330; My.). ದೂಪಾ ಪಾತದರೆ ದಾಪಾ ಹೋಪೀತೇ? (Prv.). — ದೂಪದ ಕಡ್ಡಿ. A thin stick covered with frankincense (My.).

ದೂಪಿಸು dûpisu. (= ದೂನಿಸು). To grow fatigued (Bh. 8, 23, 17; J. 23, 30; My.).

ದೂಮ dûma. Tbh. of ಧೂಮ (or ಧೂಮ್ರ). N. (My.). ಕುದು ದೂಮಗುಗೆ ಪ್ರೀಯುಪ್ಪೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದೂಮರ dûmara Tbh. of ಧೂಮ್ರ (My.); fine drizzling rain (My.).

ದೂರ dûra. = ದೂರು. *Distant, far from; remote, long* (as a journey), *a long way off:* distance, farness, remoteness, a long distance, a long way (ಗೆಣ್ಣ Čt. I, 6; Kk. 64; Śm. 50). ದೂರದ ನೀರು ಬಾರಿಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೆ?—ದೂರವಾದ ಊರಿಗೆ ಹಾಲು ಮೋಪಾನೋ?—ದೂರವಿದ್ದ ದುಗಸಿಗೂ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಪೆಣ್ಣಿಗೂ ಸರಿ ಬಾರದು (Prvs.). ಕ್ಷೇತ್ರ ದುಸಿಯಂ ದೂರದಲಿ ಕಣ್ಣು (Bp. 41, 25). See Śmd. 230.—ದೂರಂ, (K. ದೂರ), to a distance, far; at a distance. — ದೂರಕ್ಕೆ. To a distance. 2, from a distance, from afar. ದೂರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿ ಸುನ್ನಾಗೆ (Prv.). — ದೂರ ದೂರ. rep. (B. 3, 46; 4, 35. 87; Bp. 47, 63; 58, 57). — ದೂರ ದೂರು. = ದೂರ ದೂರ. (B. 4, 120). — ದೂರ ಪೋಗು. = ದೂರವಪ್ಪೋಗು. See ತೂಜಿಕ್. — ದೂರ ದೂಡಿಸು. To cause to cause to be, etc. ಸೆಜ್ಜೆಯಿದರ ಕಣ್ಣಗಳನ್ನು ದೂರ ದೂಡಿಸಿದನು (B. 5, 206). — ದೂರ ದೂಡು. To remove (My.). ಆದರ ಆದ ತ್ವನ್ನು ದೂರ ದೂಡಲಿಕ್ಕೆ (B. 4, 88). ನನ್ನ ಕಣ್ಣವನ್ನು ದೂರ ದೂಡು ದದಕ್ಕಾಗಿ (4, 107). ದೂರ ದೂಡೋಣ (ಪರಿಪಾಠ G.). See B. 5, 78. 199. 205. — ದೂರವಪ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To go far, etc. See ಕಡೆ.

ದೂರಗ dûra-ga. Going far; being far, remote; being far from. (Bp.).

ದೂರತಸ್ dûra-tas. From afar; at a distance, far. (My.).

ದೂರದರ್ಶಿ dûra-darśi. *Far seeing, wise.*

ದೂರದೃಷ್ಟಿ dûra-dṛishṭi. Far-sightedness, long-sightedness; foresight; discernment. (My.).

ದೂರಧಾವನ dûra-dhâvana. Running far. See ಪಾದ್ಡು.

ದೂರಸ್ಥ dûra-stha. Standing afar off, remote; standing or being far from (Bp. 39, 13).

ದೂರಾತ್ dûrât. From a distance, from afar; far from; in a remote degree; afar.

ದೂರಾದಾಹ್ವಾನ dûrât-âhvâna. Calling from afar or to a distance. See ಊಳ್.

ದೂರಾರ್ಥ dûra-artha. *A remote or recondite object.*

ದೂರಿ dûri. An (iron) axle-tree (My.; H.; Mhr. ಧುರಿ, the shaft of a cart, plough, etc.; ಧೂರ, the pole of a cart).

ದೂರಿಸು dûrisu. = ದೂಸಿಸು, q. v. ದೂರಿಪುದು (ಪಸ್ತಿಪುದು Śs.). See Čpr. 3, 67; 8, 65; Abh. P. 10, 57; 11, 94.

ದೂರೀಕೃತ dûrî-kṛita. Made distant, removed, placed to a distance or far off, etc. (Čpr. 4, after 28; Bp. 29, 2; 37, 64; 38, 3).

ದೂರು dûru. = ದೂರ. Gen. ದೂರನ; Abl. ದೂರಿನ್ದ. (B. 2, 23; 3, 85. 116; 5, 126. 139. 261).

ದೂಷಿಸು dûṣisu. To cause to abuse, etc. (My.).

ದೂಷಿಸು dûṣu. 1. To bear tales; to report evil of others; to blame, to reproach, to abuse, to revile; to calumniate, to slander, to asperse (ದೈಕುನ್ಯ Śmd. Dh.; My.; Tĕ.; T. ತಿಟು). ದೂಷಿದರು ಜನವನ ದನ್ನಾಯಕನ (Bp. 11, 4). ದೂಷಿದೆನೆ ಖಿದಪ್ಪರು ಗಳಂ? (45, 18). ದೂಷಿದ್ ಪಟ್ಟಿದನು (ಉತ್ಸಾಂತ, ಆಧಿಕನ್ಯ Sl. 365). See Bp. 36, 28; Bh. 1, 8, 10; B. 3, 13. — ದೂಷಿಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To abuse one another (My.).

ದೂಷಿ dûṣu. 2. Aspersion, blame, slander, calumny, etc. (ಗಾಸರ Śmd. II; Čpr. 6, 77; My.; T., M. ತಿಟು). ಪೊರೆಯು ತಪ್ಪಳ ದೂಷು, ದೂಷಿಯು ತಪ್ಪಳ ಬಿಟ್ಟು (Prv.). See Prv. s. ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. — ದೂಷಿಗೊಳಗಾಗು. -ಒಳಗೆ ಆಗು. To become subjected to or undergo the reproach, etc. of

others, to become an object of reproach (Bp. 9, 31). — ಮೈಮೇಲೆಳ್ಳು. -ಕೆಳ್ಳು. To get blamed, etc. (My.). — ಮೈಮೇ ಹಚ್ಚು. To bring blame upon one's self (My.). — ಮೈಮೇ ಹೊತ್ತಿಗು. -ಹೊತ್ತಿಗು. To get blamed (Śāstrasāra in W. v. 1259). — ಮೈಮೇ ಹೇಳು. To tell tales; to slander, etc. ಇವನ್ಯಾತಿ ಹೇಳ್ತಾ, ಛೇಛೇ! ಮೈಮೇ ಹಚ್ಕೊಂಡ ಅಹಾ!— ಹಮ್ಮುತ ಸಂಗತಿ ಸಂಗ್ ಗಣ್ಣ ಮೈಮೇ ಪಡ್ಕಂಡ ಏನಾಗ್ಬಪ್ಪ? (Prva.). — ಮೈಮೇ ಹೊತ್ತು. To put reproach upon another, to slander, etc.; to bring blame upon one's self (My.). ಮೈಮೇ ಹೊತ್ತಿಲ್ಲ ಒಪ್ಪ ಮಾಲಿ ಮೈಮೇಳ್ಕಂಡ್ಬಿಟ್ಟು (Prv.).

ದೂರ್ತ dūrta. Tbh. of ಧೂರ್ತ. (ಎಬಿ Kr.; My.).

ದೂರ್ತಿ dūrti. Tbh. of ಧೂರ್ತಿ. (My.).

ದೂರ್ವಾಸ dūrvāsa. = ದುರ್ವಾಸ. (Bh. 3, 16 sum.; My.).

ದೂರ್ವಿ dūrvi. ದೂರ್ವಾ. *The grass Panicum dactylon* Lin. (Agrostis linearis Retz.). See ಅರ್ಕ.

ದೂಲ dūla. (= ದೂಲಿ). A beam of timber (Tē.; My.; T. ದೂಲು; Bl. 77. 120. 290).

ದೂಲಿ dūli. Itching; lust (Tē., also ದೂಡಿ; *cf.* ದೂಲ 2). — ದೂರ್ಗಾಲ್ಕಿಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia involucrata Lin. (St. & Pl.; Tē. ದೂರ್ಗಾಲ್ಕಿ, cowitch, Dolichos pruriens).

ದೂಲ್ಪೈಗೆ dū-vaḷḷige. Tbh. of ತ್ರಿವಳ್ಳಿಗೆ (Śmd. 352. 378).

ದೂಷಾಳಿಸು dūṣāḷisu. = ದೂಷ್ಯಳಿಸು. To hasten (v. l., J. 18, 5).

ದೂವಿ dūvi. = ದೂರ್ವಿ, etc. (Ōk.).

ದೂಸಿ dūsi. 1. Tbh. of ಧೂಮ (Śmd. 364). ಧೂಸ್ಗಂಬಳ್ಳ ಮನ ದಂಬಿಲ್ ಹಾಂಗೂ ಕುಡ್ಲಿ ಕ್ಕಂದು (Śmd. I). — ದೂದಗಮ್ಮ. -ಕಣ್ಣು. A fire that emits much smoke (ಅಂಗಲು, etc. Mr. 482).

ದೂಸಿ dūsi. 2. = ದೂಷಿ. (Ōk.).

ದೂಷಕ dūṣaka. Making bad, corrupting, polluting; dishonouring, disgracing; offending; blaming; he who offends, or blames; he who sullies, defiles, seduces, blames, abuses, etc. (Bp. 32, 52; 44, 34; 45, 20; 56, 22. 37).

ದೂಷಣ dūṣaṇa. = ದೂಷಣೆ. Corrupting, spoiling, violating; contaminating; dishonouring; blaming, censuring, abusing, calumniating; blame; guilt, sin. See ದೋಷ; Bp. 20, 38; J. 1, 5; 2, 60. 2, N. of a rākshasa (RAm. 3, 6, 18).

ದೂಷಣೆ dūṣaṇe. = ದೂಷಣ. Blaming, etc. (My.). — ದೂಷಣೆ ಮಾಡು. To abuse, to blame, etc. (My., ಅಪ್ಪಣ್ಣನ್ಗೆ-). — ದೂಷಣೆ ನುಡಿಗಳು. Words of abuse (My.). — ದೂಷಣೆ ಹೇಳು. To tell tales, etc. (My., ಅವ್ರ ಮೇಲೆ-). — ದೂಷಣೆ ಹೊತ್ತು. To get blamed, censured, etc. (ದೋಷ ಹೊರುವ G.).

ದೂಷಿಕೆ dūṣikā. *The secretion or rheum of the eyes.*

ದೂಷಿತ dūṣita. Corrupted, spoiled; contaminated, defiled; blamed, censured, calumniated. See ದೋಷ-, ದುಃ-.

ದೂಷಿಸು dūṣisu. To blame, to censure, to abuse, etc. (Ōpr. 5, 127; Bp. 37, 12; 54, 52; J. 7, 11. 65; My.).

ದೂಷ್ಯ dūṣya. 1. Corruptible; deserving censure, condemnable, reprehensible; contemptible, vile, bad (Śmd. 28; Kāvy. II, 2, B, 44).

ದೂಷ್ಯ dūṣya. 2. = ದೂಷ್ಯ 2, ದೂಷ್ಯ. Cloth, or a kind of cloth; cotton, calico. 2, *a kind.*

ದೂಸ dūsa. 1. Milk. See ಅಂ-.

ದೂಸ dūsa. 2. Tbh. of ದೂಷ್ಯ 2. See ದೂಷ್ಯ; Ōpr. 7, 63.

ದೂಸಿ dūsi. Tbh. of ದೂಷಣ (Śmd. 335; My.).

ದೂಸರ dūsara. Tbh. of ಧೂಸರ (Śmd. 332; ದೂಸರಂಗು Ca.).

ದೂಸಲ್ಕೆ dūsalge. ದೂಸಲ್ಯ. Reason, motive; cause; — one's own side, one's own point of view, one's own advantage, self-interest (ಅವ್ರ ಮೇಲೆ Ōr. I, 95; II, 20; ಪಕ್ಷ ಮೇಲೆ Kr.). (ಅಯ್ಯನ ದೂಸಲ್ಗೆ) ಸ್ವದಾಗ ಪಂಡಿತ್ ಇರ್ದ ಮಾತ್ರಂ ಸ್ವಯಾರಾದ್ರೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ (Śmd. 21). ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯವ್ರಾರು ದೂಸಲ್ಗೆ ಬಪ್ಪಲ್ಲ (Bp. 28, 27). ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷಾನು ದೂಸಲ್ಗೆ ಎತ್ತಾರು ಕೆ ಸಂಗಿಲ ಬಪ್ಪಲ್ಲ (V. 14, after 33). ದೂಸಲ್ಗೆ (ಪಕ್ಷ) ಧೂಮಾಲಂಬ್ಯಾಸ ಕೇಳುವ್ರು ಇಲ್ಲೆಯೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಂದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದರು (J. 18, 42). ಸುಮ್ಮನೆ ಇಲ್ಲದ್ ಅಂಡಿಲಂದ ಮಲಗಿದ್ರೆ (18, 56). See Alk. P. 3, 23; 7, after 47; 9, after 15; 9, 158; Ō. Bp. 18, 2; V. 2, 34; J. 18, 53. 54.

ದೂಸರ dūsara. (Śmd. 333). A cloth merchant (ದೂಸರ Kk. 35; Śm. 67; Ō. Bp. 47, 41; RAm. 5, 8, 31). — ದೂಸರ ಅಂಗಡಿ. -ಮನೆ. The shop of a cloth merchant (ದೂಸರನ ಅಂಗಡಿ Ōr. II, 59; Grj. 2, 95).

ದೂಸು dūsu. = ದೂಸ 2. Cloth (ದೂಸ Śm. 115; T. ದೂಸು).

ದೂಹಕಿ dūhaki. = ದೂಹತ್ತಿ. (RAm. 6, 45, 32).

ದೂಹತ್ತಿ dū-hatti. = ದೂಹತ್ತಿ. (Śmd. 378).

ದೂಹಕ್ತಿ dū-hatti. = ದೂಹತ್ತಿ, ದೂಹತ್ತಿ. A sword wielded with both hands (Bh. 6, 4, 140).

ದೂಹಸ್ತಿ dū-hasti. Tbh. of ದ್ವಿಹಸ್ತಿ. (Śmd. 352).

ದೂಳಿ dūḷi. = ದೂಳು, etc. (J. 16, 37; 17, 57; 19, 29; T. ದೂಳಿ, ದೂಳಿ, ದೂಳಿ; M. ದೂಳ್, ದೂಳಿ, ದೂಳ್; Tē. ದೂಳುಲು, ದೂಳ್ಪಡು, ದೂರಾಡಿ, ದೂಳ್ಪಡಿ; *cf.* ದೂಳ್ಪು). — ದೂಳಾಟ. -ಆಟ. Playing with dust (J. 19, 51). — ದೂಳೆಯಿ. -ಆಯಿ. To throw or raise dust (J. 4, 28; 10, 8). — ದೂಳಿಪ್ಪಗಲ್ಲ. -ಪೊಪ್ಪಗಲ್ಲ. = ದೂಳಿಪ್ಪಗಲ್ಲ. (Ō. Bp. 42, 28).

ದೂಳ್ dūḷa. = ದೂಳ್. (ದೂಳು G.; ದೂಳು Ōk.; Mkr. ಧೂ).

ದೂಳಿ dūḷi. (= ಧೂಳಿ). Tbh. of ಧೂಳಿ (Śmd. 338; ದೂಳ್, ದೂಳಿ, etc. Mr.; ದೂಳು Mn. 55, o. r. ದೂಳು; J. 8, 8; 22, 36). ದೂಳ್ ಮಾಡುವಾಕ್ಕಲ್ಲ? ಮೂಳಿಗೆ ಸ್ವಗಾರವಾದಿಕ್ಕಲ್ಲ?— ದೂಳಿಂಗ್ಲಿ ದ್ವಿಜ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಅಣಿ ಪಕ್ಷಿ ಕಲ್ಲ?— ದೂಳಿಯಿಲ್ಲ ಮೂಳಿಗೆ ಅಹಾಕ್ಕಲ್ಲ? (Prva). — ದೂಳಿಕ್ಕಿ. = ದೂಳಿಸಿ. (Rtv. 11, 77). — ದೂಳಿಗ್ಲಿ. -ಕೊಟ್ಟಿ. = ಧೂಳಿಕೊಟ್ಟಿಗ್ಲಿ, q. v. (J. 18, 7; Bh. 1, 7, 54). — ದೂಳಿಸಿ. = ಧೂಳಿಸಿ. — ದೂಳಿಸಿ. A fence of wood over a carriage wheel to keep the dust down, a dust-board (My.).

ದೂಳಿಸು dūḷisu. To smear on (V. 42, after 21; T. ದೂಳುಮು); *cf.* ದೂಳಿ 1). 2, to be smeared on (Bk. 1, 7, 13).

ದೂಳು dūḷu. = ದೂಳ್, ದೂಳ್. (Tbh. of ಧೂಳಿ). Dust; powder; pollen (My.; ದೂ Mn. 69. 111; ದೂಲು 80; ದೂಲು, ದೂಲು 112; ದೂಳ್ Bl. 409). ದೂಲಿನ ದೂಳು (ದೂರಿ, ದೂಲುಡಿಪ್ಪು Kl.). ಇ ಮುಖ್ಯಕೆಲಸಗಳಿಂದು ದೂಳು (ದೂರಿ, etc., ಅಂದ ಧೂ Bl. 124). ಇ ಧೂಮಿಲ್ಲ ದೂಳು ಮಾಡಿದರೆ ಚೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಲ್ಲೆ?— ದೂಳಿಲ್ಲ ದೂಳ್ ಇ ದೂಳಾಗಿಲ್ಲ ಇದೆ (Prva.). See ಧೂ-. — ದೂಳ್ಪಟ. -ಪ್ಪಟ. A letter which a school-boy draws upon the sand-board, etc. in learning to write (My.; Mkr. ಧೂಳಾಪ್ಪ). — ದೂಳಿ ಮಾ. -ಆಯಿ. N. (Bp. 47, 35). — ದೂಳಾಗುವಿಕೆ. -ಗೆಯಿ. To fly about like dust (RAm. 6, 10, 26). — ದೂಳಾಯಿಸು. A fence of wood or iron protecting a chariot from collision, etc. (ದೂಳಾಯಿಸು, ದೂಳಾಪ್ಪ Mr.). — ದೂಳಾಗಿಸಿ. -ಸಿದ. To be reduced to powder. ದೂಳಾಯಿಸಿಯಾಯು (ಗಾಡಿಪ್ಪ, ದೂಳಿಸಿಯ Mr.).

ದೃಕ್ dṛik. = ದೃಷ್ಟಿ, (ದೃಗ್), ದೃಗ್ಗು, ದೃಗ್ಗ್ q. v. (ದೃಷ್ಟಿ Ka. 181).

ದೃಕ್ಕು dṛikku. Tbh. of ದೃಕ್. (ಶಬ್ದ Kk. 63; My.).

ದೃಕ್ಪ್ರಭೆ dṛik-prabhe. Lustre of the eye (Ćpr. 8, 70).

ದೃಕ್ಶ್ರುತಿ dṛik-śruti. Hearing with the eyes: *a snake.*

ದೃಕ್ಷ dṛikṣha. = ದೃಕ್ಕ. See ಸ-.

ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಾಂತ dṛik-siddhānta. The science of astronomical observation (My.).

ದೃಗಂಬು dṛik-ambu. Tears (Ćpr. 3, 55).

ದೃಗು dṛigu. Tbh. of ದೃಕ್. (Bp. 40, 7; J. 16, 4).

ದೃಗುಜಲ dṛigu-jala. Eye-water: tears (Bp. 18, 53; Sk. ದೃಗ್ಜಲ).

ದೃಗುಮಧ್ಯ dṛigu-madhya. The pupil of the eye (ಸಾದ, ಶ ದೃಕ್ಕ ಮಧ್ಯ Kn. 40).

ದೃಗುಶಿಖಿ dṛigu-śikhi. Fire of the eye (Bp. 17, 19).

ದೃಗ್ಗಣಿತ dṛig-gaṇita. Calculations founded on observations on the heavenly bodies (My.).

ದೃಗ್ಹಸನ dṛig-g-hasana. Laughter or a smile of the eye (Bp. 38, 1).

ದೃಗ್ಗೋಚರ dṛik-gōchara. Visible unto the eye (Abhâ. 3, 18).

ದೃಗ್ರುಜೆ dṛik-ruj. *Disease of the eye.*

ದೃಢ dṛiḍha. = ಪಟು, ಬಲು. *Fixed, fastened; firm, hard, strong, solid, massive; compact;* not giving way; tenacious. 2, *confirmed, established; certain; reliable.* 3, *strong, powerful; able.* 4, truth; strength (ಸಾಹ್ಯ Kn. 112). 5, *much, excessive, severe, mighty, important.* — ದೃಢಗೊಳ್ಳು. -ಆಗಿ ಳ್ಳು. To become firm (My.; B. 5, 207).

ದೃಢಚಿತ್ತ dṛiḍha-chitta. Having a firm mind, firm of resolve or purpose (ಸಂಕಲ್ಪ, ಸಮಾಧಿ ಸ Mr. 252; see ದೃಢಪ್ರತಿಜ್ಞ); a firm, or strong, will.

ದೃಢದಂಷ್ಟ dṛiḍha-daṁshṭa. A shark. (R.).

ದೃಢಪೀಡನ dṛiḍha-pīḍana. Pressing firmly. See ಅಪ್ಪುಗು.

ದೃಢಬುದ್ಧಿ dṛiḍha-buddhi. A firm, or strong, mind (My.). ದೃಢಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ಬದುಕುವನಲ್ಲದೆ (Prv.).

ದೃಢವ್ರತ dṛiḍha-vrata. ದೃಢವ್ರತ. Having firm vows: strictly observing religious vows or obligations; having a firm resolution; firm, persistent, persevering (ಸಂಕಲ್ಪ, ಸಮಾಧಿ ಸ Hit.).

ದೃಢಮನಸ್ಸು dṛiḍha-manassu. A firm, or strong, mind (My.).

ದೃಢಮುಷ್ಟಿ dṛiḍha-muṣhṭi. A strong fist; having a firmly closed or hard fist; one whose hand is difficult to be opened; one who does not open his hand, miserly, niggardly. (R.).

ದೃಢಸಂಧಾನ dṛiḍha-sandhāna. Uniting or joining firmly. See ಸಂಧಾನ.

ದೃಢಸಂಧಿ dṛiḍha-sandhi. *Firmly united; strong-knit.*

ದೃಢಾಂಗ dṛiḍha-aṅga. Firm-bodied, stalwart (My.; also ದೃಢಕಾಯ).

ದೃಢಾತಿಶಯ dṛiḍha-atiśaya. Excessive grandeur (Bh. 1, 7, 2).

ದೃಢಾಯು dṛiḍha-āyu. A strong, powerful man (Bh. 2, 2, 106).

ದೃಢೀಕರಣ dṛiḍhī-karaṇa. Making strong or firm; fixing firmly; corroboration, confirmation. See ಮಂ.

ದೃಢೀಕೃತ dṛiḍhī-kṛita. Made fast, firm or strong (Ćpr. 2, 38; 4, after 28).

ದೃಣಿ dṛiṇi. Tbh. of ದೃತಿ. (ತಂ ಮೀರಾಂಸ ಸಾಹಿತ್ಯ Sl. 485).

ದೃತ dṛita. Burst asunder. 2, afraid, frightened.

ದೃತಿ dṛiti. = ತ್ರಿ, ತ್ರಿ. *A leather bag for holding liquids.* 2, *a pair of bellows, a bellows* (ಮಯೂರಪ್ರಸೇವನ, ತ್ರಿ Mr. 453). 3, = ಬ್ರಾಹ್ಮಣ No. 2 (My.; see ದೇವಕ-).

ದೃಪದ dṛipada. Tbh. of ದ್ರುಪದ. (G.; My.).

ದೃಪದಪದ್ಮಜೆ dṛipada-nandanē. Draupadi (J. 11, 35).

ದೃಬ್ಧ dṛibdha. 1. *Strung, tied, connected.*

ದೃಬ್ಧ dṛibdha. 2. Afraid, frightened.

ದೃಶಿ dṛiś. = ದೃಕ್, ದೃಕ್ಷು, ದೃಗು. Seeing, viewing; seeing with the mind, discerning. 2, *a person who sees or knows.* 3, *knowledge.* 4, *the eye.* 5, looking like. See ಸ-.

ದೃಶ dṛiśa. Seeing; looking. See ಸ-.

ದೃಶ್ಯ dṛiśya. To be seen, visible; to be looked at; pleasing, beautiful. See ದೃಗ್ಗ-. — ದೃಶ್ಯ ಮಾಡು. To make visible, to show (My.).

ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯ dṛiśya-adṛiśya. Visible and invisible. (My.).

ದೃಷದ್ dṛiṣhad. ದೃಷತ್. *A stone* (ಎಸ್ತರ, ಕಲ್ಲು Kn. 140).

ದೃಷದ dṛiṣhada. = ದೃಷತ್.

ದೃಷದಾಶನ dṛiṣhada-aśana. Stone-eating: a dove (ಅಂದುವ Mr. 174; *cf.* ಕಲ್ಲುತಿನ್ನು).

ದೃಷ್ಟ dṛiṣhṭa. Seen, beheld, observed; visible, apparent; appearing, manifested; learned, known; experienced, endured; determined, decided. See Bp. 39, 61; 48, 33; ಮಾಡಿ-. 2, *an obvious danger or calamity.* 3, ಮುಷ್ಟಿ q. v. (Mr. 338, one MS. ಮುಷ್ಟಿ).

ದೃಷ್ಟತ್ವ dṛiṣhṭatva. The state of having been looked at or examined. (Ćpr. 7, after 87).

ದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯಯ dṛiṣhṭa-pratyaya. Having confidence manifested. See Bp. 34, 19; 39, 65. 66; 50, 50; 51, 52; 52, 32; 58, 13.

ದೃಷ್ಟರಜಸ್ಕ dṛiṣhṭa-rajas. *A girl arrived at puberty.*

ದೃಷ್ಟಾನ್ತ dṛiṣhṭa-anta. = ನಿದರ್ಶನ 2. The end or aim of what is seen, or of what is in view: *an example, an illustration.* 2, *a śâstra; science.* 3, death, dying. See KÂvy. III, 3, B, 61. 99 seq.; Bp. 51, 56.

ದೃಷ್ಟಿ dṛiṣhṭi. = ನಿಷ್ಟ, ನಿಶ್ಚ 2. Seeing, viewing. 2, the faculty of seeing, *sight.* 3, *the sight of the eye, look.* 4, *the eye* (ಶಾಕ ರೆ. II, 100). 5, *intellect, wisdom, knowledge.* 6, consideration, regard. 7, aspect of the stars. See Mr. s. ದೇವಕ್ಷ; KÂvy. III, 3, B, 103; B. 5, 288. 8, M. of a minister (RÂm. 1, 16, 12). — ದೃಷ್ಟಿ ಇಡು. To look at, to inspect, to look after; to aim at (My.). ಕೆಲಸದ ಅಳಗಳ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು (B. 5, 293). — ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಡು. To pay attention to, etc. ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಡದೆ (B. 5, 295). — ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳು. To come in sight, to appear (B. 4, 67; 5, 184; My.). — ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬರ. = ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳು. (B. 4, 65; My.).

ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರ dṛiṣhṭi-gōchara. The range or compass of the sight. 2, within the range of sight, in sight, visible, observable, appearing (My.; B. 4, 129. 171; Bp. 53, 15).

ದೃಷ್ಟಿದೋಷ dṛiṣhṭi-dōsha. A blast from an evil eye (ಕಣ್ಣಿನ ಬಡ Kk. 54; Śm. 63; My.).

ದೃಷ್ಟಿವಿಕ್ಷೇಪ dṛiṣhṭi-vikshēpa. Casting the eye obliquely: *an oblique look, a side glance, leer.*

ದೃಷ್ಟಿವಿಷ dṛishṭi-visha. = ದಿಟ್ಟಿವಿಷ, ದಿಟ್ಟಿವಿಸ. Having poison in the eyes: a snake. 2, an evil eye.

ದೃಷ್ಟಿಸು dṛishṭisu. = ದಿಟ್ಟಿಸು. To see, to look at, etc. (Bp. 3, 70; 53, 70; 60, 14; My.).

ದೆ dĕ. = ದ 2, etc. See Śmd. 131. 132.

ದೆಕಾರ dĕ-kâra. The syllable ದೆ (see Śmd. 54).

ದೆಕ್ಖಾ dĕkhkhâ. (Mhr. ದೇಖಾವ, seeing; sight, view, prospect). — ದೆಕ್ಖಾದೆಕ್ಖಿ. (Śmd. 23, o. r. ದಕ್ಖಾದಕ್ಖಿ). Emulation, vieing with (Grj. 6, after 75; Bh. 8, 21, 23; Mhr. ದೇಖೋದೇಖಿ).

ದೆಕ್ಖಾಣ dĕkhkhâṇa. (Śmd. 23). (= ದೆಕ್ಖಾಳ).

ದೆಕ್ಖಾಯಿ dĕkhkhâyĕ. Showiness, pomposuess (Bh. 7, 18, 27; Mhr. ದೇಖಾವ, showy, gaudy).

ದೆಕ್ಖಾಳ dĕkhkhâḷa. (= ದೆಕ್ಖಾಣ). Greatness, grandeur, pomp (ಪದ್ಧಗೆ Bhn. 65; Grj. 2, after 106; Râm. 4, 3, 12; Bh. 1, 10, 9; Mhr. ದೇಖಾಣ, sightly, comely; ದೇಖಾವ, showy, gaudy).

ದೆಕ್ಖಾಳತನ dĕkhkhâḷatana. = ದೆಕ್ಖಾಳ. (Bh. 7, 6, 37).

ದೆಗ್ dĕg. — ದೆಗ್ಗರಳೆ. -ಇರಳೆ (*i. e.* ಹಿರಳೆ). A large hiraḷĕ (My.).

ದೆಂಗು dĕṅgu. Sexual union (Tĕ.; My.).

ದೆಬ್ಬೆ dĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ, etc. (My.).

ದೆಬ್ಬೆ dĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ 1. (My.; Tĕ.). ದೆಬ್ಬೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಬ್ಬೆ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.).

ದೆವಸ dĕvasa. Tbh. of ದಿವಸ (Śmd. 357; ದಗಲ್, ದಿವಸ Śm. 18; Ćpr. 2, after 21; 3, after 28).

ದೆವ್ವೆ dĕvva. = (ಹೈಯ), ದೆವ್ವ, ದೈಯ. Tbh. of ದೈವ. A demon, an evil spirit (My.; Mhr. ದೇವ, a demon; Tĕ. ದಯ್ಯ, ದೇಯ). — ದೆವ್ವದೇಪ್ಪೆ. The grimaces of one who is possessed (My.). — ದೆವ್ವತಿಂಡಿ. A glutton (My.). — ದೆವ್ವದುಮ್ಮೆ. A herb with scarlet flowers, Leonotis nenetaefolia Br. (Z.; My.). — ದೆವ್ವ ಬಡಿ. A demon to strike (or to possess) a person so that he is not likely to survive; a demon to kill (My.). — ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು. To dispossess by mantras, to exorcise (My.). — ದೆವ್ವಸೋಕು. The touch of an evil spirit (My.). — ದೆವ್ವ ಹಿಡಿ. A demon to possess a person (but first not to kill him, My.). ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಜನೆ ಏನು? (Prv.).

ದೆವ್ವು dĕvvu. = ದೆವ್ವ. (S. Mhr.).

ದೆಸಿ dĕsi. (or most probably) ದೇಸಿ. = ದೇಸಿ. **Beauty, fitness, niceness, comeliness, finish, etc.** (ಗಾಣಿ, ನಿಜತೆ, ಸೊಬಗು Ås.; ನಿಜತೆ, ಗಾಣಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಧಗತೆ Kk. 54; *cf.* the terms s. ಕೆಯ್ 4, ಪಜ್ 2).

ದೆಸೆ dĕsĕ. 1. Tbh. of ದಶೆ. (My.; Tĕ.; B. 5, 6). ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದವ ದುಸಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). See ದುರ್ದೆಸೆ.

ದೆಸೆ dĕsĕ. 2. = ದಸೆ 2. Tbh. of ದಿಶೆ (Śmd. 357; ದಿಶ್ HIlâ.; ದಿಕ್ಕು Nn. 162, Mr. 57; ದಿಕ್ಕು, ಗೋಣ್ಣು, ದಿಶೆ Kk. 16, Śm. 13; My.; Tĕ.). ದೆಸೆಗಳಿರಾ! (Śmd. 153). ಪದುವ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ (Śm. 13). ದೆಸೆಗಳೊಡೆಯರು (Bp. 2, 14). ಆವ ದೆಸೆಗಯ್ದಿದರದರು? (50, 6). ಆವನ ದೆಸೆಯಿಂದ (on account of him) ಜಪಳ ಜನ್ನೆ ದೂಡುವರು (B. 4, 142; My.). See Śl. 68. 193. 202. 267. 316. 337. 397. 410; Prv. s. ಪಾಪಘೋಗ. — ದೆಸೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ದೆಸೆಗೆಡು. (Abh. P. 9, 63; 15, 78; Grj. 6, 50). — ದೆಸೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause to lose the direction, etc. (J. 16, 37. 45). — ದೆಸೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. ದೆಸೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. = ದಿಕ್ಕು ಗೆಡು. Direction, refuge, etc. to be destroyed or lost (Bp. 21, 16). ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ (ನಷ್ಟ, ಗೃಹೀತಧೈರ್ಯ, etc. HIlâ.; ದಿಗ್ಭಮ q. v., ಭ್ರಮ, ನಷ್ಟ, ವಿಕಾಶನ, ಗೃಹೀತ Mr. 300). — ದೆಸೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ದೆಸೆಗೆಡಿಸು. (Ćpr. 2, 89). — ದೆಸೆ ದಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 32, 62). — ದೆಸೆದೀವು. -ತೀವು. To fill the quarters of the compass (Rśv. 11, 19). — ದೆಸೆ ದೆಸೆ. rep. (Bp. 3, 33; 12, 37. 48; 28, 6; 32, 27; 56, 34; J. 16, 41; 18, 40). — ದೆಸೆಯ. = ದೆಸೆವಲಿ. Tbh. of ದಿಶಾಬಲಿ (Śmd. 376). — ದೆಸೆ ದಿಪ್ಪಂ. A man who is ordered (to do something, Abh. P. 4, 29). — ದೆಸೆವಲಿ. -ಬಲಿ. = ದಿಗ್ಬಲಿ q. v., ದೆಸೆಬಲಿ. (Abh. P. 11, 5). — ದೆಸೆವಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To offer a dĕsĕvali (Abh. P. 13, 96; 14, 62). — ದೆಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A point of the compass considered as a woman (Ćpr. 8, 4; Abh. P. 10, 156; Rśv. 5, 32).

ದೆಸೆಗಾರ dĕsĕ-gâra. A fortunate man (My.).

ದೆಳ dĕ. 1. Tbh. of ದೇವ. (T.). See ದೇಗುಲ, ದೇಪಿಂಗ.

ದೆಳ dĕ. 2. Tbh. of ದೇಶ. See ದೇಸಾಳಿ.

ದೆಳವಿಲು dĕkhilu. Of or belonging to, together with (My.; Br., H.).

ದೆಳಗಲ dĕgala. = ದೇಗುಲ. (Bp. 4, 57; 9, 6; 14, 6; 16, 15; 28, 38; 43, 45; 49, 11. 12; 56, 38; My.).

ದೆಳಗುಲ dĕgula. Tbh. of ದೇವಕುಲ (Śmd. 382). A temple (ಆಯುತ HIlâ.; My.; Mhr. ದೇಉಳ; J. 17, 40; B. 3, 80). ದ ಮುವ ದೆಳಗುಲದೆಡೆಯಾವುದು? (Śmd. 125).

ದೆಳಗುಲಿಗ dĕgula-liga. (Śmd. 233). An attendant on an idol. *Cf.* ದೇವಲ, ದೇವಲಕ.

ದೆಳಟು dĕḷu. = ದೇಣ್ಟು. A stem (ಕಲಮ್ಬು, ಕಾವು, ಮುಟ್ಟು, ದೃಢ G.; Mhr. ದೇಟ, ದೇಣ್ಟ).

ದೆಳದ dĕḷa. = ದೀವ. (My.).

ದೆಳಂ dĕṇa. ದೆಣಾ. ದೆಣಿ (in ದೆಣಾ-). Money due, a debt (My.; H.; Mhr. ದೇಣೇ); a thing to be given (Mhr.). — ದೆಣಾವೆಣ. Paying and receiving, lending and borrowing, mercantile transactions (My.; Mhr. ದೇಣೇಘೇಣೇ).

ದೆಣೆ dĕṇĕ. = ದೇಣ. (My.).

ದೆಣೆದಾರ dĕṇĕ-dâra. A debtor (My.; H.).

ದೆಣ್ಟು dĕṇṭu. = ದೇಟು. (B. 4, 54. 70; ಕಡಮ್ಬು, ಪ್ರಸಮುಚ್ಚಯ G.).

ದೆದೀಪ್ಯಮಾನ dĕdîpyamâna. Brilliant, splendid (Ćpr. 2, 46; 3, after 97; 4, after 75).

ದೆಮಿ dĕmi. = ದ್ಯಾಮಿ. Tbh. of ದೇವಿ 1. — ದೆಮುಡ್ಡೆ. -ಅಜ್ಜೆ. Durgâ (C.).

ದೆಯ dĕya. To be given or presented, etc.; a gift, an oblation. See ಈ-, ಪಟ್ಟ-.

ದೆವ dĕva. = ದೇ 1, ದ್ಯಾದ. (Shining, being bright); divine, celestial; a deity, a god. 2, *a king, a prince.* 3, *a title of honour added to names;* his majesty, his honour. ದೆವರ್, your honour (Ćpr. 5, after 135). 4, Indra; Śiva. 5, sign for a long syllable (Ćh.). 6, a certain metrical foot (Ćh.). 7, a fool, a dolt. Pl. ದೆವರ್, ದೆವರು (Bp. 60, 29); ದೆವರ್ಕಳ್ (HIlâ. I, 115); ದೆವರುಗಳ್ (Bp. 31, 25; 32, 10; 33, 19; 36, 9; 37, 61).—The plural honorific is used also with regard to men, but especially with regard to a deity or an idol, the verb appearing in the singular (B. 4, 144. 178; 5, 132; My.), or in the neuter (My.). ದೆವರುಳ್ ನಿರ್ದೇಶಿಯಾಪ್ತಂ (Śmd. 163). ದೆವರ ಗಣ್ಣು ಹೊಣ ಪುಣಾರಿ ಸಣ್ಣ ಹೋಯಿತು.—ದೆವರ ಕವೆಗೆ ಕೆಯ್, ಮನೆಯ ಕವೆಗೆ ಒಯ್!—ದೆವರ ಮುನೆ ಕಾಯಿ, ಜವಳ ಮುನೆ ಹಣ.—ದೆವರನ್ನು

ಸೋದರಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಹಬ್ಬದ ಬಿತ್ತು.—ದೇವರ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಮೆಯಾದರೆ ಕಂಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಕಾಮೆಯಿಲ್ಲ.—ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ (Prvs.). ಆ ದೇವ ಈ ದೇವ ದೂವೇವನೆಸ ದೇವ; ಆ ದೇವರ ದೇವ ಘಟಪ್ರಭಾನೆಗಳಿಗಾವದಸೆ ದೇವ (Sp.). — ದೇವಗಣಿ ಸಲು. -ಕಣಿಗಲು. A white sort of oleander (My.). — ದೇವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (Bp. 54, 71). See ಆಂಕ-, ಆಮ್ಬಿ-, ಕೇತಿ-, ಜೋಪತ ತಕ್ಕ-, ನರಿಸಾಮಿ-, ಬಂಕಿ-, ಬಲಜರಿ-, ಬೊಮ್ಮಿ-, ಮೈಲಿಗಿ-, ಮಾಳಿ-, ರುದ್ರ-, ಲಕ್ಕಿ-, ಸುಂಕಿ-. — ದೇವರ ಪಾಸಿ. N. (Bp. 9, 38; 51, 36. 42. 62; 58, 4). — ದೇವರನ. -ಆರನ. N. (Bp. 58, 2. 11). — ದೇವರು ಮಿನ್ನಾರು. dupl. (My.).

ದೇವಕನಿಕ dêva-kaṇiśa. N. of a plant (ಪಚ್ಚೆ Mr. 132).

ದೇವಕಾಂಚನ dêva-kâṁčana. The tree Bauhinia purpurea. (R.).

ದೇವಕಾರ್ಯ dêva-kârya. Worship of the household gods (My.); any act of worship; any religious rite (Bp. 44, 72).

ದೇವಕಿ dêvaki. *Dêvaki, the wife of Vasudêva and mother of Krishṇa* (Mr. 20; J. 6, 44. 48).

ದೇವಕೀತನಯ dêvaki-tanaya. Krishṇa (ಜಾಲಕ Mr. 525).

ದೇವಕೀನನ್ದನ dêvaki-nandana. *Krishṇa.*

ದೇವಕುಲ dêva-kula. = ದೇಗುಲ, ದೇಗುಲು. A Vidyâdhara (ಬಿ ಜ್ಜೋದರ Kk. 10 *b*). 2, an Apsaras (ಅಚ್ಚರ 10 *b*). 3, a temple.

ದೇವಕುಸುಮ dêva-kusuma. *Cloves* (ತ್ರಿಸನ್ಧಿ Mr. 132; ಲವಂಗ, ಲವ, ತೀಟು 143).

ದೇವಖಾತ dêva-khâta. Dug by the gods: *hollow by nature.* 2, *a natural pond.*

ದೇವಖಾತಕ dêva-khâtaka. *A natural pond.*

ದೇವಗಂಗೆ dêva-gaṅgĕ. The celestial Ganges (My.).

ದೇವಗಣ dêva-gaṇa. A troop or class of gods. 2, a class of nakshatras (My.).

ದೇವಗಣನಾಥ dêvagaṇa-nâtha. Indra. 2, a N. (Bp. 9, 42).

ದೇವಗತಿ dêva-gati. The state of the gods; svarga (Abh. P. 6, after 35; 16, after 39).

ದೇವಗೇಹ dêva-gêha. A temple (ಕೇದಾರ, o. r. ತಿಮ್ಮಾಲಯ Nn. 38).

ದೇವಗ್ರಾಮ dêva-grâma. = ದೇವಪುರ No. 1. (J. 18, 64).

ದೇವಚಿಕಿತ್ಸಕ dêva-čikitsaka. A physician of the gods. ದೇವಚಿಕಿತ್ಸಕರಿಗಳ್, *the two Aśvins.*

ದೇವಚ್ಛನ್ದ dêva-čchanda. *A necklace of pearls consisting of a hundred strings* (ನೂರು ಸರದುಮುತ್ತು Mr. 338).

ದೇವಜಗ್ಧಕ dêva-jagdhaka. *A kind of fragrant grass* (= ಕತ್ತೃಣ).

ದೇವಡಿ dêvaḍi. = ದೇವರಿ. A porch or vestibule; the threshold; a raised terrace in front of the door (Mhr. ದೇವಡಿ, ದೇವುಡಿ; ಪ್ರಭಣ G.; Br.); a house (My.).

ದೇವಡಿಗ dêva-aḍiga. (Śmd. 289). An attendant upon an idol.

ದೇವತನ dêvatana. = ದೇವತ್ವ. (J. 6, 54).

ದೇವತರು dêva-taru. The divine tree: the holy fig tree. 2, *a celestial tree; the tree of plenty,* a general name for the five trees mandâra, pârijâtaka, santâna, kalpavriksha and harichandana.

ದೇವತಾಂಶ dêvatâ-aṁśa. A part of the deity; divine (B. 4, 167; My.).

ದೇವತಾಉತ್ತಾರ dêvatâ-uttâra. = ದೇವದಾಯ. (My.).

ದೇವತಾಕಾರ್ಯ dêvatâ-kârya. = ದೇವತಾರ್ಚ. (My.).

ದೇವತಾಡ dêva-tâḍa. = ದೇವತಾಲ, ದೇವತಾಳೆ, ದೇವದಾಳಿ. *A kind of grass, Lipocercis serrata* Trin. (= ಜಿರೆ, ಗರಿ, ಜೀದುಮತ). 2, the climbing herb Luffa acutangula Roxb. or L. foetida Cav.

ದೇವತಾಮೂಢ dêvatâ-mûḍha. Folly with regard to deities (Śâstrasâra in W. v. 1250).

ದೇವತಾಯತನ dêvatâ-âyana. *A temple.*

ದೇವತಾರ್ಚನೆ dêvatâ-arčanĕ. Worship of the gods (Bp. 24, 28). See Nr. s. ಕಪ್ಪಡಿಗ.

ದೇವತಾಲಿ dêva-tâla. = ದೇವದಾಳ. (See Nr. s. ದೇವದಾಳಿ).

ದೇವತಾವಿನಿಯೋಗ dêvatâ-viniyôga. Application (of money, land, etc.) to the benefit of idols (My.).

ದೇವತಾಳೆ dêva-tâḷĕ. = ದೇವತಾಲ. (ದೇವದಾಡ, ಜೀದುಮತ, etc. Sl. 138).

ದೇವರೆ dêvatĕ. ದೇವತಾ. The state or nature of a deity, divine dignity or power, divinity. 2, *a deity, a god* (Bp. 23, 17).

ದೇವತ್ವ dêvatva. = ದೇವತೆ No. 1. (My.).

ದೇವದಣ್ಡಿ dêva-daṇḍi. — ದೇವದಣ್ಡಿಯ ಕಾಯಿದೇದ. N. (Bp. 58, 10).

ದೇವದತ್ತ dêva-datta. God-given. 2, N. of the conch-shell of Arjuna (J. 13, 2. 8). 3, one of the vital airs, that which is exhaled in yawning (Sk.; ಮೀಳು ಕೆಳಗಣ ಸೋದು ಪ್ರಾಣ Mr. 52). 4, (when used in grammatical examples =) any one, a certain man, etc. 5, N. (B. 3, 33; My.).

ದೇವದನ್ತಿ dêva-danti. A shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomœa turpethum R. Br. (St. & Pl.).

ದೇವದಾಯ dêva-dâya. Lands allotted free of rent for the support of pagodas (Br.; My.).

ದೇವದಾರ dêva-dâra. Tbh of ದೇವದಾರು. (G. 263. 386; My.).

ದೇವದಾರು dêva-dâru. *A species of pine, Pinus deodora* Roxb. 2, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). See ಮೊಗ್ಗೆ.

ದೇವದಾಸ dêva-dâsa. A servant of a god or of the gods; N. (My.).

ದೇವದಾಸಿ dêva-dâsi. A courtezan, especially one employed as a dancer, etc. in a temple (My.).

ದೇವದಾಳಿ dêva-tâḷi. A kind of tree. ದೇವದಾಳೀ ವೃಕ್ಷ (ಜೀರಿ, ಗರಾಗರಿ, ದೇವತಾಳೆ, etc.), ದೇವದಾಳೀ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ (Sl. 138). 2, = ದೇವತಾಡ (ದೇವದಾಲ, ಜೀದುಮತ, etc. Nr.; ತಾಡಕ Mr. 133). 3, a kind of cucurbitaceous plant (Sk.).

ದೇವದುನ್ದುಭಿ dêva-dundubhi. A divine or celestial drum. (J. 31, 74; 33, 45).

ದೇವದೂತ dêva-dûta. A messenger of the gods, an angel. (My.).

ದೇವದೇವ dêva-dêva. The god of the gods; the chief of the gods: Śiva (Bp. 1, 60; 38, 72; 44 sum.; 44, 6; 58, 47; J. 15, 23).

ದೇವದೇವೇಶ dêvadêva-îśa. The lord among the chiefs of the gods: Śiva (Bp. 60, 7).

ದೇವಪ್ರ್ಯಕ dêva-dryak. ದೇವಪ್ರ್ಯಂಗ್. Turned towards the gods: *adoring the gods.*

ದೇವನ dêvana. 1. Going, motion. 2, emulation, desire to excel or overcome. 3, affair, business, profession. 4, *sport, play.* 5, *a die, dice for gambling.* 6, gaming, gambling. See ಗಮನಸುವಿಕೆ and ದ್ಯೂತಸಂಸುವಿಕೆ.

ದೇವನ dêvana. 2. Lamentation, wailing, grief, sorrow. See ಪರಿ-.

ದೇವನಗರಿ dêva-nagari. = ದೇವನಗರ 1. (J. 19, 55).

ದೇವನಗರೀಶ dêvanagari-îśa N. of an idol of Krishṇa (J. 32, 57).

ದೇವನದಿ dêva-nadi. The Ganges (Mr. 413).

ದೇವನಾಗರಿ dêva-nâgari. The divine city writing: the character in which Saṁskṛita is usually written. (My.).

ದೇವನಾಯ್ಪಟ್ಣ dêvanâm-paṭṇa. The fort of St. David's on the Coromandel coast (My.).

ದೇವನಾಳ dêva-nâḷa. ದೇವನಾಲ. = ದೇವದಾಲಿ. A kind of reed, Arundo bengalensis (ನಪ, ಧರುನ, ಪೋಟುಗಲ Nr.; Si. 163). ದೇವನಾಳಂ ಪಿರಿಪಾಗಿರ್ದ ಧೂಮಿ (ನನ್ನಚೆ, ನನ್ನಲ Nr.). (Mhr. ದೇವನಳ, the reed Arundo tibialis).

ದೇವಪತ್ರ dêva-patra. N. of a plant (ಗಾಜ್ಜಾರಿ, ವಂಜವತ್ತೆ, etc. Mr. 132, o. r. ಮುಂಜವತ್ತೆ).

ದೇವಪುರ dêva-pura. N. of a place in Mysore (J. 1, 1; now ದೇವನೂರು). 2, the residence of Indra.

ದೇವಪೂಜೆ dêva-pûje. Worship of the gods or of an idol (ಉರ್ವಗ Ct. I, 24).

ದೇವಪ್ರಯಾಗ dêva-prayâga. N. of a sacred bathing place. (R.).

ದೇವಭೂಮಿ dêva-bhûmi. The Gaṅgâ of the sky (Sk.). 2, heaven (My.); holy ground, places where are sacred rivers, mighty idols, etc. (Mhr.). *Cf.* ಭೋಗಭೂಮಿ.

ದೇವಭೂಮಿಜ dêvabhûmi-ja. An ârya (ಧೂತ, ಆರ್ಯ Nn. 78).

ದೇವಭೂಯ dêva-bhûya. *Identification with a deity,* inferior deification.

ದೇವಮಣಿ dêva-maṇi. A divine jewel; the śrîvatsa mark. 2, a twist of hair (like the śrîvatsa) on a horse's neck (ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೊರಲ ಸುರಿ Mr. 281; see ಶ್ರೀವತ್ಸಳ).

ದೇವಮಂದಿರ dêva-mandira. = ದೇವಾಲಯ. (My.).

ದೇವಮಾತೃಕ dêva-mâtṛika. *Fostered or watered by Indra or by rain,* as corn, land, etc.

ದೇವಮಾದಳ dêva-mâḍaḷa. A large kind of citron (My.).

ದೇವಮಾನ್ಯ dêva-mânya. = ದೇವದಾಯ. (My.).

ದೇವಮಾನುಷ dêva-mânusha. = ದೇವದಾಸ. A divine man; a simple, harmless fellow.

ದೇವಮಾರ್ಗ dêva-mârga. The way of the gods; the sky, the ether (My.). 2, the anus or penis.

ದೇವಯಜ್ಞ dêva-yajña. A sacrifice to the superior gods by oblations to fire. 2, the hôma sacrifice. (My.).

ದೇವಯಾನ dêva-yâna. The car or vehicle of a god. (My.).

ದೇವಯಾನಿ dêva-yânî. N. of the wife of Yayâti. (Bhâgavata 9, 20, 25. 27).

ದೇವಯುಗ dêva-yuga. *An age or period of the gods comprising the four ages of mankind.*

ದೇವಯೋನಿ dêva-yôni. *A being of divine origin,* viz. a kinnara, gandharva, apsara, vidyâdhara, niśâćara, piśâća, guhyaka, siddha, nabhaśćara, yaksha and bhûta (Mr. 50; ಧೂತ 494).

ದೇವರ dêvara. = ದೇವ್ಯ. *A husband's brother,* especially his younger brother.

ದೇವರಥ dêva-ratha. *A car for carrying the images of the gods in a procession;* the car or vehicle of a deity (ಪಲ್ಲ ಕ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285).

ದೇವರಮ್ಯ dêva-ramya. N. of a vṛitta (Ch.).

ದೇವರಾಜ dêva-râja. A divine ruler; king of the gods: Indra. 2, N. (My.).

ದೇವರಾಜೇಂದ್ರ dêvarâja-indra. The chief of divine rakṣas. 2, N. (Râghć. 1, 42).

ದೇವರ್ಷಿ dêva-ṛishi. A ṛishi or saint of the celestial class, as Nârada, Atri, etc. (My.). See ಆದುರಮುನಿ, ರದಾಮ.

ದೇವಲ dêvala. *An attendant upon an idol;* a Brâhmaṇa who subsists upon idol-offerings, etc. 2, N.

ದೇವಲಕ dêvalaka. = ದೇವಲ. (Bp. 16, 13).

ದೇವಲಾಂಬಿಕೆ dêvala-ambikĕ. N. (Bp. 57, 7).

ದೇವಲಾಲಿ dêva-lâli. = ದೇವದಾಳ. ದೇವದಾಳ (ನಪ, etc.); ದೇವದಾಲೀ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 163).

ದೇವಲಿಪಿ dêva-lipi. A divine writing (Bp. 5, 60).

ದೇವಲೋಕ dêva-lôka. Heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 115). ಜಾಮು ಜಿಗಳಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾಡುತ್ತಿ?—ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಧೂಮಪಾನ ತಪ್ಪದು (Prvs.).

ದೇವವರ್ಧಕಿ dêva-vardhaki. *Tvashṭri, the carpenter of the gods.*

ದೇವವಲ್ಲಭ dêva-vallabha. *The tree Rottleria tinctoria* Roxb.

ದೇವವಸ್ತ್ರ dêva-vastra. (= ದೇವಾಂಗ). A divine garment (Bp. 61, 22).

ದೇವವಾನಸ dêvavânasa. Tbh. of ದೇವದೂಸುಡ (Śmd. 380).

ದೇವವೈರಿ dêva-vairi. A râkshasa (ರಾಕ್ಷಸ, ಪುಣ್ಯಜನ Nn. 93).

ದೇವಸ dêvasa. = ದೆವಸ. (ದಿವಸ Ct. I, 58).

ದೇವಸಭೆ dêva-sabhĕ. *An assembly of the gods.*

ದೇವಸಾಯುಜ್ಯ dêva-sâyujya. Absorption into or identification with a deity. (My.).

ದೇವಸ್ತ್ರೀ dêva-strî. The wife of a god; a courtezan of svarga; a celestial nymph, an Apsaras (ರಮ್ಭೆ, ಸುರಸತಿ Nn. 62).

ದೇವಸ್ಥಾನ dêva-sthâna. A temple (My.). See Prv. s. ಮನ್ನೆ.

ದೇವಸ್ವ dêva-sva. The property of the gods; property applicable to the service of idols (My.).

ದೇವಾಕ್ಷರ dêva-akshara. Certain metrical feet (Ch.).

ದೇವಾಗಾರ dêva-âgâra. = ದೇವಾರ. The dwelling of the gods or of an idol; heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 71); a temple.

ದೇವಾಂಗ dêva-aṅga. N. of an emanation from the body of Sadâśiva, said to be the inventor of the art of weaving. (C.). 2, a kind of cloth (ಪಟ್ಟಿಪೀತ Mr. 342; V. 42, after 21; J. 30, 15), silk cloth (T., S. Mhr.). 3, the penis (My.). ಪ್ರಸ್ತಾವ ಸುಮಿಯರ್ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರ ದೇಳು; ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ಸುಮಿಯ ದೇವಾಂಗಮುಸ್ತು (the cover of the privities) ಪಿಡ್ಡಕ್ಕೆ (Śp.). 4, N. of a merchant (Ćpr. 3, after 76). — ದೇವಾಂಗಪರು. -ಅರು. A class of Śaiva weavers (C.; Tk. ದೇವಾಂಗ).

ದೇವಾಂಗನೆ dêva-aṅganĕ. = ದೇವಸ್ತ್ರೀ. (My.; Ćh. 70. 112).

ದೇವಾಜೀವ dêva-âjîva. *An attendant upon an idol,* a low Brâhmaṇa.

ದೇವಾದ್ರಿ dêva-adri. Mount Mêru (My.).

ದೇವಾಧಿದೇವ dêva-adhidêva. A god over all other gods (My.); an Arhat of the Jainas.

ದೇವಾಧಿಪ dêva-adhipa. The king of the gods: Indra.

ದೇವಾಧಿಪಪುರ dêvâdhipa-pura. Heaven. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ದೇವಾನಾಮ್ಪ್ರಿಯ dêvânâm-priya. The beloved of the gods: simple, foolish; a fool. 2, a goat. (R.).

ದೇವಾಪಿ dêva-âpi. The friend of the gods;—N. of a rishi;—N. of a king.

ದೇವಾರ dêvâra. Tbh. of ದೇವಾಗಾರ (Śmd. 383).

ದೇವಾರಾಧನೆ dêva-ârâdhanê. Worship of the gods or of a god, especially idolatry (My.).

ದೇವಾರಿ dêva-ari. = ದೇವದ್ವೇ. (My.).

ದೇವಾರ್ಚಕ dêva-archaka. A worshipper of the gods; a pûjâri (My.).

ದೇವಾರ್ಚನೆ dêva-archanê. The worship of the gods; idolatry. (My.).

ದೇವಾರ್ಯ dêva-ârya. N. (Bp. 1, 14).

ದೇವಾಲಯ dêva-âlaya. The residence of the gods: heaven. 2, a temple (ಆಯುಷ್ಯ Mr. 193; C.; B. 4, 174; Bp. 4, 52; 32, 52; J. 3, 18). 3, a temple of Śiva (ಕೇದಾರ, ದೇವಗೇಹ, a. r. ಶಿವಾಲಯ Nn. 38).

ದೇವಾಶ್ವ dêva-âśva. *The horse of a god;* Indra's horse.

ದೇವಿ dêvi. 1. = ದೇವಿ, ದ್ಯಾವಿ. A goddess. 2, Durgâ (Bp. 50, 2; My.). 3, *a queen*, chiefly in theatrical language (ಕರ್ನಾಟ ದೇವಿ Mr. 83; Bp. 44, 40); a princess; a lady. 4, the small-pox (My.); vaccinia. 5, *the plant Medicago esculenta* Rottl. Roxb. (Trigonella corniculata Lin.). 6, *the plant Sauseviera roxburghiana* Shult. — ದೇವಮ್ಮ, -ಅಮ್ಮ, N. (My.). — ದೇವಿವಣ್ಣಿತ. A vaccinator (My.).

ದೇವಿ dêvi. 2. = ದೇಣ, etc. Giving; a thing to be given. See ದೇಣಾದೇವಿ.

ದೇವಿಕೆ dêvikê. *N. of a river.*

ದೇವುಳಿಗ dêva-uḷiga. (Śmd. 237). An attendant upon an idol (My.).

ದೇವೃ dêvri. = ದೇವರ. *A husband's brother*, especially his younger brother.

ದೇವೇಂದ್ರ dêva-Indra. The chief of the gods: Indra (ಇಂದ್ರ Nn. 53; ಧರಣೀಧರ, ಇಂದ್ರ 57; ಬಿಡೌಜ, ಹರಿ 10; Śmd. 145).

ದೇವೇಂದ್ರತ್ವ dêvêndratva. The state or dignity of Indra (Bp. 18, 22).

ದೇವೇಂದ್ರಪಟ್ಟ dêvêndra-paṭṭa. The frontlet or tiara of the chief of the gods (Bp. 41, 11).

ದೇವೇಶ dêva-îśa. The chief of the gods: Indra (Bp. 24, 48).

ದೇವೋತ್ತಮ dêva-uttama. N. of the author of the Nânârtha-ratnâkara (Nn. 3).

ದೇಶ dêśa. = ದೇ 2, ದೇಸ. Pointing out, showing; teaching; see ಆಪ-, ಉಪ-, ಸಿ-. 2, any place or spot shown or pointed out; *a place, a spot; a side, a part, a department; a country, a district* (ಧಾಮ Nn. 50). — ದೇಶ ದೇಶ. rep. (Bp. 59, 56).

ದೇಶಕಾಲ dêśa-kâla. Place and time; the proper place and time. (My.).

ದೇಶಕಾಲವರ್ತಮಾನ dêśakâla-vartamâna. News with regard to place and time (My.).

ದೇಶನ dêśana. Pointing out, etc. See ಪ್ರ-.

ದೇಶಪರ್ಯಟನ dêśa-paryaṭana. = ದೇಶಾಟನ. (My.).

ದೇಶಪಾಂಡ್ಯ dêśa-pâṇḍya. (-ಪಾಣ್ಡೆ, -ಪಾಣ್ಡೆ). An hereditary officer of a mahâl (Mhr.); a recordkeeper, a registrar, a clerk (Br.; R.); the head revenue-officer of a district (Br.).

ದೇಶಬಾಂಧವ dêśa-bândhava. A kinsman or friend on account of the (same) country: a countryman (B. 4, 142).

ದೇಶಭಾಷೆ dêśa-bhâshê. The dialect of a country. (My.).

ದೇಶಭೇದ dêśa-bhêda. (A variety of country), a certain country (ಕುರುಜ Nn. 72).

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟ dêśa-bhraṣhṭa. Expelled from a country, expatriated (My.).

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟತ್ವ dêśabhraṣhṭatva. Expatriation (My.).

ದೇಶರೂಪ dêśa-rûpa. *Conformity with place, propriety, fitness.*

ದೇಶಶಾಖೆ dêśa-śâkhê. = ದೇಸಾಳೆ. A sub-division, etc. of a country.

ದೇಶಸ್ಥ dêśa-stha. Resident or existing in a country. 2, a tribe of Brâhmanas, immigrated from the north and belonging to the Mâdhva and Smârta sects (C.; Mhr.).

ದೇಶಾಚಾರ dêśa-âchâra. The custom and manners of a country (My.).

ದೇಶಾಟನ dêśa-aṭana. Journeying; travelling abroad (B. 4, 155; My.).

ದೇಶಾಧಿಪತಿ dêśa-adhipati. = ದೇಶಾಧೀಶ. (My.).

ದೇಶಾಧೀಶ dêśa-adhîśa. The chief or ruler of a country (Mr. 15).

ದೇಶಾನ್ತರ dêśa-antara. Another or foreign country (B. 4, 6. 152. 160). 2, longitude (Sk., Mhr.).—ದೇಶಾನ್ತರದವರಿಗೆ ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಹೊಲದ ಮೇಗದೇ?—ದೇಶಾನ್ತರ ಮೇಪರೂ (if one goes to—) ಸ್ವತನ್ತ್ರವಿರ ಬೇಕು.—ದೇಶಾನ್ತರ ಮೇಪರೆ ದೈವ ಬಿಟ್ಟೀತೇ ?—ದೇಶಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಮೇಪರೂ ಪಸಿಲ್ಯರ ಬಿಡದು (Prvs.).

ದೇಶಾನ್ತರಿ dêśântari. Belonging to another country; a foreigner. (My.).

ದೇಶಾನ್ತ್ರ dêśa-antra. Tbh. of ದೇಶಾನ್ತರ. (My.). ಆನಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುಮರಿ ದೇಶಾನ್ತ್ರಾಗಿ ಓಡಿ ಮೇಯಿತು (Prv.).

ದೇಶಾಭಿಮಾನ dêśa-abhimâna. High opinion of, or love for, a country (My.).

ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ dêśa-abhimâni. A person that has a high opinion of, or love for, his country (B. 4, 55; My.).

ದೇಶಾಯಿ dêśâyi. = ದೇಸಾಯಿ, q. v. (B. 4, 216; My.).

ದೇಶಾವರ dêśa-âvara. = ದೇಶಾಚಾರ. Wandering from country to country begging alms (Mhr.). 2, alms so obtained (Mhr.). 3, foreign countries (Mhr.). 4, imports (Mhr.). 5, = ಚಿಪಾಯಿಪಿತ (Sl. 157). ದೇಶಾವರಕ್ಕೆ ಮೇಗಿ, ಹೊಲದ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.).

ದೇಶಾವಾರ dêśâvâra. = ದೇಶಾವರ. (My.).

ದೇಶಿ dêśi. = ದೇಸಿ. Pointing out, showing; instructing; guiding. See ಉಪ-. 2, of or belonging to a country (Bh. 1, 10, 2); the language or dialect of a country (Ch.; Ch. v. 16; Śmd. 43. 190). 3, a certain rûga (Bp. 19, 11).

ದೇಶಿಕ dêśika. = ದೇಸಿಗ. A guide. 2, a teacher, a spiritual teacher or guru. 3, a traveller, a sojourner; a stranger. 4, Śiva. See Bp. 19, 85; 46, 40. 72.

ದೇಶೀಯ dêśîya. = ದೇಸೀಯ. Peculiar or belonging to a country or province, provincial, native; (a letter, word, etc.) pertaining to the dialect or language peculiar to a country (Śmd. 26. 27. 44; Śm. 119; Kk. 3).

ದೇಶೀಯಪದ dêśîya-pada. A word belonging to a native dialect or language (Śmd. 386).

ದೇಶೀಯಾಕ್ಷರ dêśîya-akshara. A dêśîya letter (Śmd. 27 Cm.).

ದೇಶ್ಯ dêśya. = ದೇಸೀಯ. Local; provincial; native. (My.).

ದೇಷ್ಟ dêshṭa. Tbh. of ದೇಷ್ಟೃ. One who possesses knowledge (ಉಪದೇಶ Mr. 239).

ದೇಷ್ಟೃ dêshṭṛi. One who shows, directs, or teaches. See ಉ-.

ದೇಸ dêsa. Tbh. of ದೇಶ. (My.). See ಉತ್ತರ-, Bp. 28, 52. — ದೇಸಗತ್ತಿ. The office of a dêsâyi (B. 4, 216). — ದೇಸಗತ್ತು. = ದೇಸಗತ್ತಿ. (B. 4, 217).

ದೇಸಾಕೆ dêsâkĕ. Tbh. of ದೇಶಾಚೆ (Śmd. 382).

ದೇಸಾಂತಿ dêsâyi. = ದೇಶಾಯಿ. An hereditary officer; the head of a district (Mhr.; My.).

ದೇಸಿ dêsi. = ದೆಸಿ, q. v. See ದೇಸಿಕಾರ್ತಿ, ದೇಸಿಗಾಡು. — ದೇಸಿ ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To become fit (Rây. 1, after 135). — ದೇಸಿಕೆಯ್. -ಪಡೆ. To obtain a finished state (Ûpr. 8, after 52).

ದೇಸಿ dêsi. Tbh. of ದೇಶಿ. ದೇಸಿ ತಪ್ಪದಂ ತಪ್ಪದುಂ (Ćt. II, 2).

ದೇಸಿಕಾರ್ತಿ dêsi-kârti. A beautiful, charming woman (Ûpr. 8, 52).

ದೇಸಿಗ dêsiga. Tbh. of ದೇಶಿಕ. Śiva (Śmd. 39; ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). 2, a stranger, a homeless male (Śmd. 345; J. 18, 40; 28, 20).

ದೇಸಿಗಾವಿ dêsi-gâra. A finisher, an artist (Bh. 2, 13, 24).

ದೇಸಿಗಿತಿ dêsiga-iti. (Śmd. 246). The wife of a dêsiga; a female dêsiga.

ದೇಸಿಂಗ dê-siṅga. Tbh. of Sk. ದೇವಸಿಂಹ, the lion of the gods: Śiva. — ದೇಸಿಂಗರಾಯ. N. (Bp. 51 sum.; 51, 2).

ದೇಸಿಮಾರ್ಗ dêsi-mârga. The language of the country and the style (or rhetorical expression, Abh. P. 16, 97).

ದೇಸಿಯ dêsiya. Tbh. of ದೇಶಿಕ. A provincial or dialectical term (ಶಾಳ Kk. 66).

ದೇಹ dêha. *The body* (Bp. 1, 63; ಗೂಡು Bhn. 30). ಪರದೇಹ-ಆರ್ಥ (Bp. 39, 17). ದೇಹವಿಷ್ಟರೆ ಧಾವಿಸ ಬಹುದು (Prv.). — ದೇಹಸುಕ್ಕು. A wrinkle (ಪೆರೆ Śm. 105).

ದೇಹತೆ dêhatĕ. The possession of a body, embodiment, corporality, materiality (Bp. 26, 24).

ದೇಹತ್ಯಾಗ dêha-tyâga. Resigning the body; death. (My.).

ದೇಹದಂಡನೆ dêha-daṇḍanĕ. Exercising the body (My.); mortification of the body (My.); corporal punishment (My.).

ದೇಹಧರ್ಮ dêha-dharma. The function or law of the body (Sk.); the constitution (My.).

ದೇಹಧಾರಣ dêha-dhârapa. Living, life, existence. (My.).

ದೇಹಧಾರಿ dêha-dhâri. Carrying or holding a body: incarnate (Mhr.); a living being, an individual (My.).

ದೇಹಬಾಧೆ dêha-bâdhĕ. A call of nature (My.).

ದೇಹರ dêhara. (= ದೇಹಲಿ). (Bp. 47, 26).

ದೇಹಲಿ dêhali. (= ದೇಹರ). *The threshold of a door* (ಹೊಸ್ತಿ ಲ್ Kk. 47; Śm. 57; ಹೊಸತಿಲ್ Mr. 199); a raised terrace in front of a door.

ದೇಹವಂಚಕ dêha-vañćaka. A man who practises fraud with regard to the body (in his not offering it up to Śiva, Bp. 39, 19).

ದೇಹಾಂತ dêha-anta. The end of the body: death (B. 5, 234; My.).

ದೇಹಾವಸಾನ dêha-avasâna. = ದೇಹಾಂತ. (J. 5, 49).

ದೇಹಿ dêhi. Having a body, corporeal, embodied. 2, a living being, especially a man. 3, the soul (Bp. 1, 63).

ದೇಹಿಕ dêhika. Appertaining to the body; bodily. (Bp. 1, 63; 26, 24).

ದೈ dĕi. (Tbh. of ದೇಹಿ, give!). An expression of humbly begging. ದೈಯೆಂದಂ (Śmd. 64, one MS. ದಾತೆಯೆಂದಂ).

ದೈತ daita. Tbh. of ದಯಿತ. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ದೈತೇಯ daitêya. (fr. ದಿತಿ). The offspring of Diti: *a giant or Titan, an asura.*

ದೈತ್ಯ daitya. = ದೈತೇಯ. *A demon, an asura, a nishâra* (ರಾಕ್ಷಸ Nn. 6; ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 40. 112; see ದಾನ). ದೈತ್ಯರಾದ ದಗೆ ದೈತ್ಯವೆಮ್ಬುದವೇನು? (Prv.).

ದೈತ್ಯಗುರು daitya-guru. The preceptor of the Daityas: *Śukra*, the planet Venus.

ದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ daitya-dhvaṁsi. Vishṇu (My.).

ದೈತ್ಯಮರ್ದನ daitya-mardana. = ದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ. (My.).

ದೈತ್ಯಮುನಿ daitya-muni. N. of a ṛishi (Râm. 4, 2, 45).

ದೈತ್ಯಲೋಕ daitya-lôka. Tripura (Mr. 32).

ದೈತ್ಯವೈರಿ daitya-vairi. = ದೈತ್ಯಾರಿ No. 1. (Bp. 54, 59).

ದೈತ್ಯಾರಿ daitya-ari. *Vishṇu.* 2, sign for a short metrical syllable (Ćh.).

ದೈತ್ಯೆ daityĕ. *A species of fragrant plant* (= ಮುರ). 2, a female daitya (My.).

ದೈನ್ಯ dainya. (fr. ದೀನ). Feebleness, wretchedness; *affliction, grief; depression, low-spiritedness* (ದುಃಖ Kn. 36; ಲಘು 145; ವಿಷಾದ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Mr. 242); — poverty; humbleness (Bp. 22, 53; J. 6, 28; 18, 57; My.); — meanness, covetousness. See Kâvy. IV, 2, 16. — ದೈನ್ಯದವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದೆ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. — ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಡೋಣಕ್ಕೆ ದೈವಾನುಗ್ರಹವಾಗೋದುತ್ತಮ (Prvs.). See ಕಡು-, ಬಲು-; ಪಾಪ್ಯತೆ. — ದೈನ್ಯಾಗಮ. -ಒಳಪು. Humbleness to come upon one (to become humble, Bp. 57, 51). — ದೈನ್ಯವನ್ನೊಡ್ಡಿಸು. -ಒಡ್ಡಿಸು. To show humility (Śśv. 2, after 25; 4, after 105). — ದೈನ್ಯವಡು. -ಒಡಮು. To be depressed or low-spirited; to be humble (especially in supplication, Bp. 26, 67; 27, 72; 56, 39). ದೈನ್ಯವಟ್ಟಿಪ (ನಿಶ್ಚಿತ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Hlś.).

ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿ dainya-vṛitti. Wretched, miserable subsistence; mean behaviour; humble behaviour. 2, a person of mean behaviour (Bp. 40, 67).

ದೈಯ daiya. = ದೈವ, etc. (My.; Tć.).

ದೈರ್ಘ್ಯ dairghya. (fr. ದೀರ್ಘ). *Length.*

ದೈವ daiva. (fr. ದೇವ). = ದೈವ, etc. Divine. 2, a deity, a god: a lord (Bp. 23, 16. 17; 36, 3; 49, 12; 51, 75; 53, 4; 54, 2. 6-15). 3, *destiny; fortune, fate, accident.* 4, property, wealth (B. 2, 20; 4, 50. 55; My.). 5, a demon or devil (My.). ಆರಸಿಪ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಕಣ್ಣು ಕೊಡ್ದು ಹೋದ ದೈವ ಮತೀ ಕೊಟ್ಟೀತು. — ಕಾಣಿದ್ದ ನೆಸಿದರೆ ದೈವಕ್ಕೆದೆ ತು. — ದೈವ್ವ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? (Prvs.). See ಪರ-, ಬಾಗು-.

ದೈವಕ daivaka. Divine; the state of being divine (Rśr. 4, 2, 45).

ದೈವಜ್ಞ daiva-jña. *An astrologer.* Fem. ದೈವಜ್ಞೆ.

ದೈವತ daivata. (fr. ದೇವತಾ). *Of or relating to a god or to the gods, divine.* 2, *a deity, a god.*

ದೈವದ್ರೋಹ daiva-drôha. Perfidy committed against a deity (J. 3, 35; 4, 2).

ದೈವಪ daiva-para. *Trusting to fate, believing in predestination*, a fatalist.

ದೈವಯಂತ್ರ daiva-yantra. God's control or government (J. 29 sum.).

ದೈವಯೋಗ daiva-yôga. A fortuitous combination, the intervention of destiny, fortune, chance (B. 4, 38; My.).

ದೈವಶಾಲಿ daiva-śâli. A fortunate person (ಧನ್ಯ Cb.; My.).

ದೈವಾಧೀನ daiva-adhîna. Depending on fate, subject to fate (or the deity, Sk.). 2, death (My.). ದೈವಕ್ಕಾಗಿ ಬೇ ಮೋಕ್ಷ ದೈವಾಧೀನವಾಗೋದುತ್ತದು (Prv.).

ದೈವಿಕ daivika. Relating to, or proceeding from, the gods; (and noun, B. 4, 223; My.). See Prv. s. ರಾಜಿಕ.

ದೈವ daiva. Tbh. of ದೈವ. ದೈವಳ್ಳ ಗೃಹಕ್ಕನು (B. 4, 122). ದೈವ ಕೈದು ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರು (4, 142). — ದೈವಳ್ಳತನ. The state or condition of being rich (B. 4, 194).

ದೈಷ್ಟಿಕ daishṭika. (fr. ದಿಷ್ಟ). Fated, predestined; a predestinarian, a fatalist. (R.).

ದೊಗಮಿ dögaru. = ದೊಗಲು. (My.).

ದೊಗೆ dögĕ. = ದೊಕೆ. To dig or excavate with the nails, claws or an instrument; to take out, as serum from the ear, as ghee from out of a pot (My.).

ದೊಂಗರ dŏngara. = ದೊಂಗಡ. (My.).

ದೊಠಾರ dŏṭhâra. A firm, steadfast man (Bh. 8, 24, 41; *cf.* ದೃಢ?).

ದೊಠಾರತನ dŏṭhâratana. Firmness, steadfastness (Bh. 7, 1, 26).

ದೊಠಾರಿಸು dŏṭhârisu. To be firm, steadfast or resolute (Bh. 7, 16, 45).

ದೊಡ್ಡ dŏḍḍa. (genitive of a ದೊಮ್ಮ, that still exists in Te., *cf.* ದೊಡ್ಡಿಪ). (Of largeness, etc.), large, big, stout, thick, great; extensive, spacious; respectable; eminent; important; chief, principal; loud (ಜಮಲು, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀನ, ಪೀವ, ಪೀವರ Hlå.; ಎತ್ತರ, ದೃಢ, ಬೃಹತ್, etc. Sl. 370; C.; Te. ದೊಡ್ಡೆ; T. ತುಮ, ತುಸ್ಸು, to be close or thronged, be thick together; ತುಮ್ಮು, closeness; see ತೊಗರ್, ತೊಕೆ, ತುಮಿಗು). — ದೊಡ್ಡ ಆವಿ. A large wood, a great forest (ಮಹಾರಣ್ಯ Sl. 118). — ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರ. A great difference or distinction (My.); a large story of a building (My.). — ದೊಡ್ಡ ಅಲೆ. A large wave (ಉದ್ಭೋಲ, etc. Sl. 81). — ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು. A large stone or rock. ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಉರುಳಿ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಣಕೈಲ ಎದ್ದು ದು (Hlå.). — ದೊಡ್ಡ ಕಾಮುಮಲ್ಲಿಗೆ. The shrub Jasminum pubescens L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಕೂಗು. A loud cry or call (ಘೋಷಣೆ G.). — ದೊಡ್ಡ ಕೂಪೆ. = ಕೆದ್ದು ಕೂಪೆ. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. An important business (My.); a difficult work (My.). — ದೊಡ್ಡಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. The elder one of two or more elder sisters (C.). — ದೊಡ್ಡ ಗಾಜಾರಿ. The plant Grangea maderaspatana Poir. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ಗೋರಟ್ಟೆ. (ಅಮ್ಲಾನ, ಮಹಾನಸ Sl. 139). — ದೊಡ್ಡ ಚಳ್ಳ. = ಚಳ್ಳೆ. (Z.). — ದೊಡ್ಡಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A large cake of jaggory (My.). — ದೊಡ್ಡ ಜಡ. Cholera (My.). — ದೊಡ್ಡ ಜಿಗಣೆ. A large leech (ಮಹಾಜಲೂ, etc. Sl. 90). — ದೊಡ್ಡ ಜೋಳ. The maize or Indian corn, Zea Mayis L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The elder one of two or more elder brothers (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಗಡ. An under-shrub, Cassia occidentalis L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. A great, serious mistake or sin (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. A father's elder brother (My.). 2, the husband of a mother's elder sister (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಾಯಿ. A mother's elder sister (My.). 2, the wife of a father's elder brother (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಾಳ್ಮೆ. Great patience (My.). — ದೊಡ್ಡ ತುಂಬೆ. The herb Leucas urticaefolia Br. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ದನ. A very good kind of cattle (My.). — ದೊಡ್ಡ ದನಿ. A loud sound or voice (ಕದನ, ಪ್ರದನ Nn. 88). — ದೊಡ್ಡದು. -ಆದು. = ದೊಡ್ಡಿತು, q. v. separately. A thing which is large, etc. (ಮಹತ್, etc. Sl. 427). ದೊಡ್ಡವಾಗಿರುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡುವಳೆ (ಸಂಕ್ಷೇಪಣ, ಸಮಸನ Sl. 394). ದೋಕ್ರ ದೊಡ್ಡವಾದರೆ ಗೋಕ್ರ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prv.). ದಮ್ಮೆ ಪ್ರಪ್ಪಕ್ಕಿನ ದೊಡ್ಡದು (B. 1, 4). — ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ. rep. ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ಕೊಣ್ಣು ಬಾಯಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡುಗಳು (ಗಣ್ಣಕೈಲ Sl. 116). See B. 3, 33. 38. 43. 74; 5, 119. 194, 270. — ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ. A large or stout bludgeon. ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಬಾಕಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ (ಗದೆ, etc. Sl. 412). — ದೊಡ್ಡ ದೊರೆ. The chief ruler; the first in authority at any place; etc. (My.). — ದೊಡ್ಡ ನಡೆ. A fast walk (My.). — ದೊಡ್ಡ ನಾಯಿ. A large dog; a tiger (My.; see ಪಟ್ಟಾದೇ ಹುಲಿ). — ದೊಡ್ಡ ನಿದ್ರೆ. Great sleep: death (My.). — ದೊಡ್ಡ ನೂಲು. Stout or coarse thread. ದೊಡ್ಡ ನೂಲು ಸೀರೆ (ಸ್ಥೂಲ ಶಾಟಿಕ Nr.). — ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. A spreading shrub with purple flowers, the Indian rhododendron, Melastoma malabathricum L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಅಗೆನೆಗ್ಗಿಲು. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ನೊಣ. A large fly (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪತ್ರಿಕೆ Nr.). — ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರೆಗಿಡ. A herb, the thick-leaved Lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪ. (My.; ಪಿತೃವ್ಯ Sl. 191; G.; B. 2, 25). — ದೊಡ್ಡ ಬಯ್ಗೆಲ್ಲು. (-ಬಯ್ಗು-). A kind of paddy (My.). — ದೊಡ್ಡ ಬಸಳೆಬಳ್ಳಿ. = ಹಿಂ-. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿ. The main street (My.). — ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ. A big hill, a high mountain (Sl. 88. 114; My.). — ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳೀ ಹಣ. A double fanam, worth two Anas (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮರ ಮರ. A lofty tree, Ailanthus excelsa Roxb. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮುದ್ದು. The root of the aśvagandha (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮನಸು. -ಮನಸ್ಸು. A munificent, generous mind; generosity (My.; B. 4, 89; 5, 206). ದೊಡ್ಡ ಮನಸಿನವರ (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ಜಾನಪದ G.). — ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ. A great or respectable man (My.; Sl. 258). — ದೊಡ್ಡ ಮನೆ. A large house (My.). 2, a jail (My.). ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನ ಓರಿ ಹೋದರೆ ಸಾಕಾಯ್ತು ಇರ ಮು ಕಾಯಿಕ್ಕೆ (Prv.). — ದೊಡ್ಡ ಮರ. A large tree. 2, the tree Calosanthes indica (ಮಾಲ್ಕಾಕಣಿ, ಪರ್ಪಾಟ, etc. Sl. 135). — ದೊಡ್ಡ ಮರವರಸಿನ. A climbing shrub, the tree turmeric, Menispermum fenestratum Gaert. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮಾಳವಾಳ. A very good fodder-grass, Andropogon mollicomus Kunth. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ. A main or high road. 2, a callous spot on an elphant's or a horse's leg (ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳೊಳ್ ಆವ ಕಪುಮೊದಮು ಮಮ್ಮ Śmd. II; ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಕಪುಮೊದಮೊಳ್ ಇರವೆ ಆವ ದಮ್ಮ Kk. 92). 3, a virtuous way, good conduct (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮೂಗು. A large nose (Bp. 20, 12). — ದೊಡ್ಡ ಮೈಕ್ಕಿಗಿದ. = ಹಿರಿಮೈಕ್ಕಿಗಿದ. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ದೊಡ್ಡ ತಾಯಿ. (My.). 2, the small-pox (C.). 3, misfortune personified as a goddess, Jyêshṭhâ (My.). — ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. (C.). — ದೊಡ್ಡ ರತ್ನಗಣ್ಣಿ. The royal Gool-mohr, a tree with showy scarlet flowers, Poinciana regia Bojer. (St. & Pl.).

— ದೊಡ್ಡ ರಾಮು. N. (Bp. 56, 33). — ದೊಡ್ಡರಸಿನ. -ಆರಸಿನ. (ಪೀಪರ್ಸು, ಕಾಲೇಮುಳ, etc. Sl. 146). — ದೊಡ್ಡವ. -ಆವ. A male person who is tall, old, great, noble, rich, etc. (ಉಪಾಧಿ Sl. 454). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ (B. 3, 70). ದೊಡ್ಡವನ ಮನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮನೇ ಊಟ.—ದೊಡ್ಡವಣಾಡ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವಣಾಡ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ.—ದೊಡ್ಡವನುಣ್ಣಾರೆ ಮದ್ವು, ಬಡವನುಣ್ಣಾರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ದೊಡ್ಡವನ ಸಣ್ಣತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ.—ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡವನ್ನು ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ದೊಡ್ಡವರ ಸಂಗಡ ಊಟ, ಒಡ್ಡಾದ ಹಣ್ಣು (ತಾನು ತಿಯ್ ಮಾಳ್) ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ದೊಡ್ಡವರೂ ದೊಡ್ಡವರೇ ಜೇಸು.—ದೊಡ್ಡವನ ಮೂತು ಸವಿ, ಬಡವನ ಊಟ ಸವಿ.—ದೊಡ್ಡವನ ಮನೆ ಸುಡ ಬಾರದು, ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಸಾಯು ಬಾರದು.—ದೊಡ್ಡವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅತ್ತ, ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೊನೆ (Prvs.). — ದೊಡ್ಡವಳು. -ಆವಳು. A female person who is tall, etc. (My.). — ದೊಡ್ಡಸ್ವ. -ಅಸ್ವ. = ದೊಡ್ಡಮ್ಮ (My.). — ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದ. A great, loud noise (Sl. 60; My.). — ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಪಕ್ಕಿ. = ಸರಗಿ. (My.). 2, = ತಾವಿಗ್ಗ (My.). 3, = ಸರಿ ಕಾಡಾಯಿಪಕ್ಕಿ. (My.). — ದೊಡ್ಡ ಸಾಸುವೆ. A kind of mustard (Sl. 305). — ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿ. Important news (My.). — ದೊಡ್ಡ ಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, Jatropha curcas Lin. (St. & Pl.; My.). — ದೊಡ್ಡ ಹಿಪ್ಪರಿ. (ಕಪಿಲಲ್ಲಿ G.). — ದೊಡ್ಡ ಹುಳಿಪ. A kind of sand-piper, snipe (Pr.). — ದೊಡ್ಡ ಹೆಣ್ಣಾತಿ. A woman whose husband has taken another wife (ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕೆ, etc. Sl. 183). — ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ. A large belly (Bp. 59, 14). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೂಢನು, N. (56, 33). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯನು (ಪೆರ್ಮೆರೆಯ, ಗಣೇಶ G.). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯಿದ್ದವ ಹೆಣ್ಣ ಸೋಲ್? (Prv.). — ದೊಡ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. A large elephant, the leader of a herd (ಯೂಥನಾಥ, etc. Sl. 269). — ದೊಡ್ಡಿಕ. (ದೊಡ್ಡು) -ತನ. (Greatness being therein), large, great, etc. ದೊಡ್ಡಿಕ ಎತ್ತು (ಮುಹೋತ್ಸ Nr.). ದೊಡ್ಡಿಕ ಐಶ್ವರ್ಯ (ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ Nn. 106). ದೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ನ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಕ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಣಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ದೊಡ್ಡಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಉತ್ತರವ್ರಶ್ನೆ Nn. 161). — ದೊಡ್ಡೊಕ್ಕಲು. -ಒಕ್ಕಲು. The chief or head inhabitant (My.); a well-to-do inhabitant (My.).

ದೊಡ್ಡತನ dŏḍḍatana. Exalted state or position, greatness, dignity, etc. (My.; ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ Sl. 390; ಭಗ, ಮಹಾತ್ಮ್ಯ, etc. 411). ದೊಡ್ಡತನದ ಅಹಂಕಾರ (ದೂಷ, ಚಿತ್ತಸಮುಲ್ಲತಿ 66).

ದೊಡ್ಡತ್ವ dŏḍḍatva. = ದೊಡ್ಡತನ. (My.).

ದೊಡ್ಡಸ್ತನ dŏḍḍastana. = ದೊಡ್ಡತನ, ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನ. (B. 5, 39; My.).

ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ dŏḍḍastikĕ. = ದೊಡ್ಡಸ್ತನ, ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ. (ಅಳ್ತನ, ತೀನ G.; ಅಸ್ಪದ, ತೀನ ಕೆb.; My.).

ದೊಡ್ಡಿ dŏḍḍi. = ದಡ್ಡಿ 3. A cow-pen, a cattle-pound, a fold, a stable (Sl. 103. 104. 113. 114; My.; M. ದೊಟ್ಟಿ, T. ತೊಟ್ಟಿ; *cf.* ತೊಟ್ಟಿ 1; T. ತೋಡು, ತೋಡುವ, ತೋಡಿ, M. ತೋಡು, ತೋಡುತ್ತು, ತೋಡುವ, a fold, pen, stable); a stockade for impaling wild elephants (My.); a settler's first house (My.).

ದೊಡ್ಡಿತು dŏḍḍi-ittu. = (ದೊಡ್ಡದು), ದೊಡ್ಡಿತ್ತು. That is large, etc. (ಬಲು, ಸ್ಥೂಲ Nn. 14; ವಿಶಾಲ 20, ವಿಪುಲ 36; ವಿಳು 140; ಗಾಢ Bhn. 41). ದೊಡ್ಡಿತು or ದೊಡ್ಡಿತ್ತು (ತೆmd. 96). ದೊಡ್ಡಿತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಂ (ಧನತರಸಂಸ್ಕೃತಂ 257 Cm.). ದೊಡ್ಡಿತ ಪ್ರಪಂ (ಪೀಪರ, ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವನ್ತ Mr. 232). ದೊಡ್ಡಿತಲಿಲ್ಲಿ (ತೆn. 36, o. r. ದೊಡ್ಡಿತ್ತಲ್ಲಿ). ಎಳೆಗಮುಂ ತಾಂ ದೊಡ್ಡಿತೆತ್ತು ಆಗದೇ? (Sl. 44).

ದೊಡ್ಡಿತ್ತು dŏḍḍa-ittu. = ದೊಡ್ಡಿತು (ತೆmd. 96). (ಕೃಷ್ಣ, ತುಂಗ Nn. 28; ವೃಧು 32; ವಿಪುಲ 127). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಹುದು (ವಿಪರ್ಯಟಿ, ವೃಧು, ಬೃಹತ್, ವಿಶಾಲ, ವೃಧುಲ, ಮಹತ್, ಪಪ್ರ, ಬಹು, ವಿಪುಲ Nr.). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ನಾದು (ವಿಸ್ತೃತ್ಯ Nn. 136). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (ತೆn. 28), ದೊಡ್ಡಿತ್ತಲಿಲ್ಲಿ (32).

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನ dŏḍḍistana. = ದೊಡ್ಡಸ್ತನ. (ಗೌರವ G.; My.; B. 5, 46. 94. 282).

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ dŏḍḍistikĕ. = ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ. (ಸ್ಫೀತಿ Cb.; My.).

ದೊಡ್ಡೆ dŏḍḍĕ. The bat used at tip-cat (My.; Te. ದುಪ್ಪು, T. ತುಟ್ಟು-ಕ್ಕೋಲ್, a short club or cudgel; *cf.* ದೊಣ್ಣೆ).

ದೊಡ್ಲಿ dŏḍli. A large shrub or small tree, Atalantia monophylla Corr. (Limonia mon. Lin., Roxb., St. & Pl.; *cf.* ಕಾಡುಲಿಮ್ಮು).

ದೊಣೆ dŏṇĕ. 1. = ದೊಣೆ 1. (J. 10, 8; My.). ಪೀಡಿಗಳ್ದ ತೋದಲ್ಪಟ್ಟ ದೊಣೆ (ಅಮಾತ, ದೇವಮಾತಳ Sl. 91). ದೊಣೆಗೆ ಪೋದರೂ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ದೊಣೆ dŏṇĕ. 2. = ದೊಣೆ 2. (ಪುದೆ Ct. I, 37, o. r. ಪುಣೆ; Abh. P. 11, 52; 14, 171; Śiv. 3, 52).

ದೊಣ್ಣಳೆ dŏṇḍaḷĕ. = ದೊಣ್ಣೊಳೆ, q. v.

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇḍĕ. The state of being blended, lumpy, clotted, folded up (*cf.* ದೊಣ್ಣು 2; ತೊಪ್ಪು 1). — ದೊಣ್ಣೆಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. Clotted entrails (Bh. 4, 2, 65). ಕುವ್ವಳಿಸಿ ಗುವ್ವೆಗೊಣ್ಣ ದೊಣ್ಣೆಗರುಳ್ಗಳ್ (Riv. 5, after 120). — ದೊಣ್ಣೆನರ. Clotted arteries, etc. (Bh. 6, 8, 12).

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇḍĕ. = ದೊಣ್ಣೆ, etc. (ತುಣ್ಣೆಳೀರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ, etc. Sl. 156).

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇṇĕ. = ದೊಣ್ಣೆ, etc. A cudgel, a club (ದಣ್ಡ, ಲಗುಡ Sl. 416; My.; Sl. 281. 290. 302). ದೊಣ್ಣೇ ಹಿಡ್ದವನ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಯುವದೇ?—ದೊಣ್ಣುಗೆ ದೊಣ್ಣೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ದೊಣ್ಣವ್ವನಾಯಕ. -ಅವ್ವ-. N. See Prv. s. ನಾಮ 1. — ದೊಣ್ಣೆಕೇತ. = ತೊಣೆಕೇತ. (My.). — ದೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳು. A large thorn. See ದೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳಿನ ಜಾತಿ.

ದೊದ್ದ dŏddĕ. 1. (= ದೊನ್ದಡಿ, etc.). A mass, a heap; a crowd, a mob, a host (see T. ತೊದುಪಿನ. ತೊಗರ್, and see s. ದೊದ್ದ); tumult. See Bp. 61, 37; Bh. 6, 1, 6; 6, 7, 21; 7, 2, 10; 7, 10, 13; 7, 18, 46; J. 5, 9; 21, 20. — ದೊದ್ದೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. A heap of boiled rice (Bh. 4, 2, 55).

ದೊದ್ದೆ dŏddĕ. 2. Indistinct or inarticulate speech connected with stuttering (Tu. ಗೊದ್ದೆ, ದೊದ್ದೆ; *cf.* ಗೊಜಗು). See Prv. s. ವಿದ್ಯಾ. — ದೊದ್ದೆದೆದ್ದೆ. dupl. = ದೊದ್ದೆ. (My.).

ದೊದ್ದೆಗ dŏddĕga. A man who belongs to a crowd or host (Bh. 7, 2, 9; 7, 17, 29).

ದೊನ್ದಡಿ dŏndaḍi. = (ದೊದ್ದೆ 1), ದೊನ್ನುಳಿ 1, etc. (Bp. 5, 33; Te. ದನ್ದಡಿ, ದೊನ್ದಡಿ).

ದೊನ್ದಣ dŏndaṇa. = ದೊನ್ದಡಿ, etc. (Bp. 61, 28).

ದೊನ್ದಣಿ dŏndaṇi. = ದೊನ್ದಣ, etc. (Bp. 18, 9).

ದೊನ್ದಿ dŏndi. = ದೊನ್ದೆ, q. v. (My.; Tu.). ಚಿನ್ನಿಯಾವರೂ ಮೆಸ್ಸಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ದೊನ್ನುಳಿ dŏnduḷi. 1. = ದೊನ್ದಡಿ, ದೊನ್ದಣ, ದೊನ್ದಣಿ. A mass, a crowd, a throng; squeeze; tumult,

fray (ಗೊಣ್ಡಣ, ಗಜಮ ರೆ. I, 34; ಗೊಣ್ಡಣಿ, ತರಳೆ, ಸಾರ್, ಜಂಗುಳಿ, ತುಮುಗ, ತೋಡು, ತೊಮ್ಬೆ, etc., ಕ್ರೀಡೆಕೆ ಕೆಂ. 54; Kk. 17; ಕರ ಕೆಂ. 113; V. 7, 28).

ದೊನ್ದುಳಿ dönduḷi. 2. Joy (ಸನ್ತೋಷ ಕೆಂ. 56; ಮುದ 113).

ದೊನ್ದೆ döndĕ. = ದೊನ್ದಿ. A bundle of sticks, grass, rags, etc. for being kindled and used as a torch, etc. (My.). ಕೃಪಾಸು ಒಕ್ಕೆರಸಿದ ಪುಲ್ಲ ದೊನ್ದೆ (Rēv. 6, 116). See ಪುಲ್-.

ದೊನ್ನೆ dönnĕ. = ದೊನ್ನೆ, ದೊಪ್ಪೆ, ದೊಪ್ಪೆ. A cup or dish made of leaves, to hold ghee, etc. (ಪುಟ Si. 498; My.; M.; Tē. ದೊನ್ನೆ, ದೊಪ್ಪೆ; T. ತೊನ್ನೆ; see s. ಮದ್ದಾಲ 1, ತಟ್ಟೆ, and Mhr. s. ದ್ರೋಣ). ದೊನ್ನೇ ತುಪ್ಪು ತುಪ್ಪ ಹೊಯ್ದರೂ ದಕ್ಕುಯ್ಯ! ಎಮ್ಬೋದು ಬಿಷ.—ದೊಪ್ಪಗೆ ದೊನ್ನೆ ಯಾಕೆ? ದೊನ್ನೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Bp. 18, 20; 39, 33; ತಲಗು-.

ದೊಪ್ döp. = ಪಟ್, etc. (My.). — ದೊಪ್ಪೆನ್. -ಎನ್. To produce the sound of ದೊಪ್. (V. 6, 16).

ದೊಪ್ಪ döppa. 1. = ದಪ್ಪ 2. Thickness, etc. ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದುದು (ಸ್ಕೂಲ Si. 457). ಬಾಲದ ಬಿಳೀ ದೊಪ್ಪಬತ್ತ (ತಿಪ ತೋಳ, ಯುದ 304).

ದೊಪ್ಪ döppa. 2. = (ದಪ 1, etc., ದುಬು), ಧೊಪ್ಪ. A sound imitating that of a heavy body suddenly falling or knocking against any thing. — ದೊಪ್ಪ ದೊಪ್ಪನೆ. With the repeated sound of ದೊಪ್ಪ (Bp. 20, 14; 49, 26).

ದೊಪ್ಪನೆ döppanĕ. = ದುಪ್ಪನೆ, ಧೊಪ್ಪನೆ. With the sound of ದೊಪ್ಪ (Bp. 14, 18; 45, 6).

ದೊಪ್ಪಾನೆ döppa1-ānĕ4. = ದಪ್ಪಾನೆ. Thick, etc.; thickness, etc. ದೊಪ್ಪಾನೇ ಧಪ್ರದುಸ್ತೆ (ಧಪ್ರದುಸ್ತಳ, etc. Si. 162). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಣುಗಳ ಬದೀ ದೊಪ್ಪಾನೇ ಪ್ರದೇಶ (ನಿತಮ್ಬ 205).

ದೊಪ್ಪೆ döppĕ. = ದೊನ್ನೆ, etc. (My.).

ದೊಬ್ಬಿಸು döbbisu. To cause to push, etc. (My.).

ದೊಬ್ಬು döbbu. = ದೊಬ್ಬು, etc. To shove, to push, to thrust, to push away (My.; Tē.). ದೊಬ್ಬಿ ಹಾಳ ಬಹುದೇ ದುಬ್ಬಸ್ಸು? (Prv.).

ದೊಬ್ಬುಳಿ döbbuḷi. = ದುಬ್ಬುಳಿ, q. v.

ದೊಮ್ಬ dömba. = ದೊಮ್ಬ, etc. (My.). ದೊಮ್ಬಗೆ ದೊನ್ನೆ ಯಾಕೆ? ದೊನ್ನೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ?—ದೊಮ್ಬರ ಸಾವು ಗಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Prv. s. ಜಾಜಿಗ. — ದೊಮ್ಬರ ಗಳ. A tumbler's pole (My.). — ದೊಮ್ಬರ ಹೆಣ್ಣು. A Dömba girl: a harlot (My.). — ದೊಮ್ಬರಾಟ. -ಆಟ. Tumbling (My.).

ದೊಮ್ಬರ dömbara. = ದೊಮ್ಬ.

ದೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ dömbara-gitti. = ದೊಮ್ಬಿತಿ. (My.).

ದೊಮ್ಬಿ dömbi. = ದೊಮ್ಬಿ, etc., ತೊಮ್ಬೆ 2. A crowd, a mob; a disorderly, riotous mob; fray, quarrel (My.; Si. 294; Tē. ದೊಮ್ಬಿ, ದೊಮ್ಮಿ; T. ತುಮ್ಬು; cf. ದೊನ್ದುಳಿ 1). ದೊಮ್ಬಿಗೆ ಹೋದವನು ತರೀರದ ಹಲ್ಲುಲು ಬಿಟ್ಟುರೆ ಲೇಸು (Prv.). — ದೊಮ್ಬಿಜಗಳ. A street quarrel (My.). — ದೊಮ್ಬಿದಾಸರಿ. One of a company of stage players (My.). — ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿ. A confused testimony (My.). ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿ ಹಮ್ಬಿಗೆ ಕಾರಣ (Prv.). — ದೊಮ್ಬಿಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ. A vain repetition or study of the vēda (My.). 2, disorderly coitus (My.).

ದೊಮ್ಬಿಗ dömbiga. = ದೊಮ್ಬ. (My.).

ದೊಮ್ಬಿಗಾಳಿ dömbi-gāḷa. A man that belongs to a disorderly mob, a rioter (My.).

ದೊಮ್ಬಿತಿ dömbiti. = ದೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ದೊಮ್ಮೆ dömbĕ. = ದೊಮ್ಬಿ, etc. (ಕೆಂ. 54, o. rs. ಗೊಂಗೆ, ಗೊಡ್ಡೆ).

ದೊಮ್ಮಳಿಸು dömmaḷisu. To move or whirl about, or to be in a hurry and flurry, or to be alarmed, as a herd of cattle or other beasts (ತಿರುಗ್ಗಸುಳಸಪ್ಪುದು ಕೆಂd. Dh.).

ದೊರ dŏra. = ದೊರದು, ದೊರಿತು, ದೊರೆ 2, ದೊರೆದು. P. p. of ದೊರೆ 1, in ದೊರ ಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. = ದೊರೆ ಕೊಳ್. (Bp. 4, 65; 23, 42; 27, 79; 28, 69; 53, 22; My.).

ದೊರಕಿಸು dŏrakisu. To cause to obtain;—to acquire for one's self, to obtain, etc. (Bp. 27, 2; B. 3, 84. 91; 4, 50. 113; My.).

ದೊರಕು dŏraku. = ದೊರೆ 1, q. v. (My.; Tē. ದೊರುಕು). ಮುಟ್ಟಿ ದೊರಕದಿದ್ದಡೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇದುವ ಶಾಸ್ತ್ರವು (ಅಸುಳ್ಳ Nr.). ನಿನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಪ್ಪು ದೋರು ದೊರಕುವನ್ತೆ ಪಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (B. 3, 22). ದೊರಕಿದ ಒಟ್ಟೆ ಪಡಿಕು ಆದರೆ ನರಕೋದು ಯಾಕೆ?—ದೊರಕಿದರೆ ಪರಳೇ ಕೊಡ ಬಹುದು (Prvs.). See Bp. 1, 25; 8, 23; 16, 21; 27, 17; 39, 71; 43, 70; B. 2, 4.

ದೊರದು dŏradu. P. p. of ದೊರೆ 1.

ದೊರಿತು dŏritu. = ದೊರೆದು, etc. P. p. of ದೊರೆ 1. (My.). ಧಕ್ಕಿಕರಪದಾರ್ಥಗಳು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ದೊರಿತರೆ (B. 4, 41). ಆಹಾರವು ಅದರಿಂಗೆ ದೊರಿತರೆ (4, 76).

ದೊರೆ dŏrĕ. 1. To come or draw near; to be equal to, to resemble, to suit, to fit (Tē.; cf. ತುದು); to come about, to appear (J. 2, 65). 2, to be obtained, gained or found, to accrue (ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗು ಕೆಂ. 105; C.; Tē.; Si. 113. 354). P. pa. ದೊರ, ದೊರದು, ದೊರಿತು, ದೊರೆ, ದೊರೆದು. ಆತನಿಸ್ಸ ನಮಗೆ ವೆಳಕು ದಿನ ಬುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ (B. 2, 24). ಹೊತ್ತು ದೊರೆದದ್ದಾಗ (2, 34). ಮುಂದೆ ಬದಂಗಗಳು ಪಾಲ್ಕು ಅಂಗೆಗೆ ತೋರೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು (3, 13). ಬೆಳ್ಳೆ ಪುಷ್ಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುತರವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ (4, 124). See Čpr. 3, 66; Bp. 27, 22; 34, 36; J. 7, 65; 33, 4; B. 4, 179. — ದೊರೆಯುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let be obtained, etc. ಹಣವು ಅದರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯುಗೊಡುವಿಲ್ಲ (B. 5, 89).

ದೊರೆ dŏrĕ. 2. = ದೊರ, etc. P. p. of ದೊರೆ 1. — ದೊರೆ ಕೊಳ್. To come near; to come, to appear, to occur, to be in use; to arise; to accrue; to be obtained, gained, or found (ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೆಂd. Dh.; ಎದ್ ಕೆಂd. I; ಗದ್ಯಯಿಸು ಕೆಂd. I; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Kmd. 42. 127. 136. 164. 190. 203. 270 Cm.; ಬರ್ 221. 352. 382 Cm.). ಅಗಳನ್ನ ದೊರೆ ಕೊಡ್ಬು ಫಲವು (ಸಾಸ್ಪೊಳ್ಳಿಕ Kr.). See Kmd. 8. 16; Ch. v. 217; Čpr. 1, 50; 3, 65; 5, 135; Abh. P. 9, 54; 14, 144; 15, 71; Kmd. 81. 110; Kk. 19; J. 5, 48; 20, 49; 28, 57. 58; 29, 33. — ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು. To cause to be obtained (by one's self): to obtain or gain for one's self (ಗದ್ಯಯಿಸು Kmd. I.). 2, to cause to be got; to cause to happen, to occasion, to produce

(Čpr. 3, 66; 8, 14; Abh. P. 14, 139; Rāv. 13, 99; Śāv. 1, 16).

ದೊರೆ dŏrĕ. 3. Coming near: resemblance, similarity, likeness, equality, adequacy; notoriety; propriety (ತೋಟು, ಬರೆ, ತೋಡೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25; ಸಮ Śm. 105; Čpr. 4, 13. 61; 5, 54; 7, 60. 70; Tĕ.). ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಗೆ ಬೇಡಿಯರ್ ಒಳರೇ? (Śmd. 39). ಮಾಸ್ಥಿತರ ದೊರೆಯಪ್ಪ ವೀರರುಂ ಜಾಗಗಳುಂ (104). ಆರಕ್ತರೂಪಾಗಿ ನೀಡುಲ ದೊರೆಯರ್ ಆನುಳಿದ್ದವು ಉದುಜಾಗಸಂ (176). ಸಕ್ಷತ್ರ ಮೆಚ್ಚಾದವಂ ದೊರೆಮೀ ಚಕ್ರಿಗೆ (Si. 62). ಎನಗೆ ದೊರೆ (equal) ಆವಾರ್ ದೊರೆ (king)? (Rāv. 5, 126). See Bp. 54, 24; Rāv. 12, 42. — ದೊರೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy equality or propriety (Grj. 7, 62). — ದೊರೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Equality or propriety to be destroyed or lost (Abh. P. 9, 141; 15, 71). — ದೊರೆಗೆದರ್. -ಎರ್. To liken, to be equal (Čpr. 5, 3; Rāv. 6, after 11). — ದೊರೆಯು. -ಆ 3. One who is an equal (Abh. P. 11, 85). — ದೊರೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.). — ದೊರೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper; to become well known, famous, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಡೆ Śmd. 111 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ 120. 232 Cm.). See Śmd. 302. 408. — ದೊರೆವರ್. -ಎರ್. = ದೊರೆಗೆದರ್. (Čpr. 7, 59; 8, 38). — ದೊರೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ದೊರೆವಡೆ. (ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ Śmd. 169. 189 Cm.). See Čh. v. 303; Čpr. 6, 80; Abh. P. 13, 128; 14, 118; 15, 71. 2, gain, profit, advantage, use. ಈಬ್ಬಿನ್ದು ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಫಲಾಕರಂ (Śmd. I).

ದೊರೆ dŏrĕ. Tbh. of ಧರ್ಮರ್. A chief; a king; a master; a man of the ruling class (ರಾಜ, ಧರಣೀಶ Nn. 80; ಅರಸು Śm. 105; C.; Tĕ.; T. ತುಡೆ; M. ತುರೆ, ಧ್ವರೆ). ದೊರೆ ಮುನಿದರೆ ಮುರನೀಡಿದರೆ ಆವೀತೇ?—ತಾರತಮ್ಯವದರೆಯವರ ದೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ಮಾಡಿದವ ನೇಮಕನಲ್ಲ.—ದೊರೆಯ ತನಕ ಮಾಡು, ದೊಡ್ಡೆಯ ತನಕ ಓಡು.—ದೊರೆಯ ರಥವಾದರೂ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗದು.—ದೊರೆಯಾದರೂ ನರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ದೊರೆಯಾದರೂ ತೊಡೆಗೆ ಹೊಡೆದ ನೆಲೇ?—ದೊರೆಯಿಸ್ಸ ಆಗುವಸ್ಥಾದ್ದು ನರಿಯಿಸ್ಸ ಆವೀತೇ?—ದೊರೆ ಹೇಡಿಯನೆಸ್ಸರೆ ಮುರದ ಕಾಯಿ ಬಿಡ್ಡೀತೇ? (Prvs.). See Si. 257. 278; Bp. 40, 15; Rāv. 5, 126; J. 24, 25; 28, 52; 33, 26; Dp. 148, l. 6; B. 4, 126. — ದೊರೆಸಾನಿ. A lady, a mistress (My.; B. 5, 283).

ದೊರೆತನ dŏrĕtana. Kingship, royalty, the rank or function of a king, government, rule (Bp. 40, 15; 42, 6; My.). ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನವದೇ? (Prv.). See Prv. s. ಯೋಗ್ಯತೆ. — ದೊರೆತನ ಮಾಡು. To rule; to domineer (My.).

ದೊರೆಯಿಸು dŏrĕyisu. To cause to obtain, to procure (J. 16, 28).

ದೊಸಕ್ dŏsak. = ದೊಸಕ್, etc. (My.).

ದೊಸಕ್ಕನೆ dŏsakkanĕ. = ದೊಸಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ದೊಳೆ dŏḷĕ. A drug or seed used to produce fermentation in the manufacture of spirits from sugar, bassia, etc. (?). ಮದ್ಯ ಮಾಡುವ ದೊಳೆ (ಕನ್ನ, ನಗ್ನಹು Si. 348, *only* in Si.).

ದೊಳ್ಳಾಸ dŏḷḷāsa. = ದೊಳ್ಳಾಸ. (ವೈಸಿಕ Śs.; Bh. 7, 17, 26).

ದೊಳ್ಳು dŏḷḷu. = ದೊಳ್ಳು, ದೋಣಿ. (My.). See ನಿಡು-. — ದೊಳ್ಳು ನೂಳು. The belly to be pushed forward, *i. e.* to extend or distend (Bh. 4, 6, 25).

ದೋಸರಿಘ dōs-parigha. A club-like arm (Čpr. 2, 43).

ದೋಕರಿ dōkari. An instrument for grubbing up grass (Tĕ.; Si. 303. 399).

ದೋಚು dōču. To plunder, to rob (Tĕ.; My.; *cf.* ಗೋಚು).

ದೋಟಿ dōṭi. = (ತೋಟಿ), ದೋಟಿ. A pole with a hook for plucking fruit, gathering leaves, etc. (My.; Tĕ.; M. ತೋಟ್ಟಿ). ದೋಟಿಯಪ್ಪ ಪೆಸರು ತಗಪ ಮಾಗೆ (Prv.). — ದೋಟಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ದೋಟಿ. (My.). 2, a hook for driving an elephant (ಆಳುವ, ಕೈಣ Si. 211).

ದೋಣ dōṇa. Tbh. of ದ್ರೋಣ (Śmd. 345). ಭಾಗೀರಥ (342). 2, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ (345).

ದೋಣಿ dōṇi. = ದೋಣಿ. Tbh. of ದ್ರೋಣಿ (Śmd. 345; Čpr. 8, 43; My.). ನೀರ ದೋಣಿ (ಜಲದ್ರೋಣಿ Hik.). ನೀರಿನ ಮೇರೆಯ ಬಿಟ್ಟೀ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಬೈದ ಮರದ ದೋಣಿ (ದ್ರೋಣಿ Si. 81).— ದೋಣಿವಿದ್. -ಬಿದ್. To fall down like an empty tub (Abh. P. 13, 81).

ದೋಣು dōṇu. = ದೊಳ್ಳು. (Mhr. ದೋಣ್ಡ, a pot-belly). — ದೋಣ. -ಆ 3. A man with a big belly (My.). Feminine ದೋಣಿ (My.).

ದೋತರ dōtara. = ದೋತ್ರ, ದೋತ್ತ, q. v. (Mhr. ಧೋತರ; My.; B. 3, 25; 5, 123). — ದೋತರಜೋಡು. A couple of dōtaras woven together (B. 3, 101; My.). — ದೋತರಸೆರಗು. The end or border of a dōtara (B. 3, 41; My.); the coloured cross-lines near it (My.).

ದೋತ್ರ dōtra. = ದೋತರ. A garment of males worn around the waist, passing under and tucked in behind (Mhr. ಧೋತ್ರ; My.; Tĕ.; C. Bp. 32, 45; Rām. 5, 8, 69; J. 16, 24); ದೋತ್ರ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಿ (My.);—that garment hung over the shoulder (ವಿಪರ್ಯಸ್ತಳ Mr. 256; My.); ದೋತ್ರ ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಚಿಕ್ಕವ್ವನಾದರೆ ಮುನೆಗೆ ಬಂದು ಕಾಲು ಹಿಡಿವೇನು, ಆದಾಕ್ಷೆ ದೋತ್ರಾ ಕೊಡ ಬೇಕು.—ದೋತ್ರ ದೊಡ್ಡವಾದರೆ ಗೋತ್ರ ದೊಡ್ಡವೇ? (Prvs.). See ಮೇಲು-; Si. 222. 223. *Cf.* ದೋತರ, etc.

ದೋಧಕ dōdhaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ದೋಬಿ dōbi. A washerman (My.; Mhr., H. ಧೋಬಿ).

ದೋಮಿ dōmi. = ದೋಮೆ. (S. Mhr.).

ದೋಮೆ dōmĕ. A mosquito; a gnat (Tĕ.; *cf.* T. ತುಮ್ಮೆ, to sound?). See Prv. s. ಧಾನ್ಯ. — ದೋಮೆಬಿಡೆ. A mosquito curtain (Tĕ.). ತಲೆಮಡರ್ ದೋಮುತೆರೆಯಕ್ಕು (Mr. 204, c. rs. ತೋಮು-, ದೋಮ-, ದೋಮಾ-, ಧ್ಯೋಮು-).

ದೋರ್ dōr. = ದೋಣ್.

ದೋರ dōra. = ದೋರೆ, q. v. (My.). — ದೋರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A fruit almost ripe (My.; Tĕ.). — ದೋರಮಣ್ಣು. = ದೋಣೆ ಮಣ್. (My.).

ದೋರ dōra. 1. Tbh. of ದ್ವಾರ. See ದ್ವಾರ-.

ದೋರ dōra. 2. = ದೋರೆ. Thread (My.).

ದೋರಕಾಪುರ dōrakāpura. Tbh. of ದ್ವಾರಕಾಪುರ. (Bh. 3, 16 ಸಮ.).

ದೋರವಾರ್ಧಿ dōra-vārdhi. Tbh. of a ದ್ವಾರಮಾರ್ಧಿ. N. (Bp. 54, 62).

ದೋರವತಿ dōravati. Tbh. of ದ್ವಾರವತಿ. (Bp. 54, 63).

ದೋರಿಯ dōriya. N. of a certain cloth. See Mr. s. ಪಟ್ಟೀದ.

ದೋರೆ dōrĕ. = ದೋರ. The state of being full-grown or mature (see ನಸು-). — ದೋರೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Entrails fitted by growth for their functions (Bh. 4, 6, 25). — ದೋರೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (ಪಲಾಶಿ Si. 123, *sic!*). —

ದೋಕೆದಣ್. -ದಣ್. A full-grown, almost ripe fruit (ಕೆpr. 1, after 101; Śiv. 1, 51; 2, after 42). — ದೋಕೆದವರ್. -ದವರ್. Full-grown teeth (ಕೆpr. 8, 52).

ದೋಕೆ dôre. = ದೋರ 2. Thread (Mhr., H. ದೋರಾ). 2, a particular bracelet (Mhr., H. ದೋರಾ; Sl. 219).

ದೋಕಿಸು dôṛu. = ದೋಸು, etc. — ದೋಕುಮೋಗು. -ಮೋಗು. To be shattered or broken (Bh. 4, 3, 10).

ದೋರ್ದಂಡ dôr-daṇḍa. The arm. (ಕೆpr. 9, 114; Grj. 3, 2; Bp. 38, 54).

ದೋರ್ಬಲ dôr-bala. Strength of the arm (Śiv. 4, 27).

ದೋರ್ಮಹಿಮೆ dôr-mahimĕ. The power of the arm (Ĕ. Bp. 47, 13).

ದೋರ್ಲತೆ dôr-latĕ. An arm-creeper: the arm (Bp. 5, 30; 37, 30).

ದೋರ್ಬಲ dôr-bala. = ದೋರ್ಬಲ. (Ĕ. Bp. 47, 27).

ದೋಲೆ dôle. = ದೋಲು, etc., ದೋಳ. Swinging, oscillating, rocking. 2, = ಕುರ್ಚಿ 1, see ದೋಳ. 3, a swing, a litter, etc.

ದೋಲಾಂದೋಲೆ dôla-âṇdôle. A swing (ಉಯ್ಯಲೆ Mr. 204).

ದೋಲಿ dôli. = ದೋಲಿ, etc. (My.).

ದೋಲೆ dôlĕ. = ದೋಲಿ, etc. *A swing;* a litter, a dooly, a palanquin. 2, *the indigo plant.*

ದೋಲೋತ್ಸವ dôla-utsava. The ceremony of swinging an idol that is placed on a swinging-cot (My.).

ದೋವತಿ dôvati. = ದೋವರ್ತಿ, etc. The garment called ದೋತ್ರ (Bp. 56, 28; 57, 3; Tĕ.).

ದೋವರ್ತಿ dôvarti. = ದೋವತಿ, ದೌವತ್ತಿ. (ಉದ್ಧಮುನೀಯ, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ದೋವಿಲ್ dôvil. = ದೋಹಿಲ್, q. v.

ದೋಷ dôsha. = ದೋಸ. Fault, vice, defect, deficiency; *a fault, a blemish, a defect;* blame, reproach; badness, wickedness, sin (ಆಧಿ, ಪಾಪ Nn. 15); detrimental effect; obnoxiousness; morbid affection, morbid element, disease; disorder of the three humors of the body (ಪಾಪ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಗಳನ್ನು ಮೂರು ದೋಷಗಳು Sl. 199); black or red spots on the tongue foreboding death (My.). 2, evening, darkness, night (ನಕ್ತ, ರಾತ್ರಿ Nn. 15; ಇರಳು Mr. 65). 3, a sign (ಲಕ್ಷ, ಕುರುಹು 15). ದೋಷದಿನ್ನ ಪಾಪ.—ದೋಷದೆರ್ದಾ ದೋಸೆ ನುಂಗಿತು.—ದೋಷಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ದೋಷಾಗೆ ತಪ್ಪದು.—ದೋಷಾ ಮಾಡುವವಗೆ ದೋಷ ಬಪ್ಪ (Prvs.). See Kâvy. II, 1, 6; III, 3, B, 35. 75; ಅಬ್ಬಾಪಪ-, ಪಪ-, ಪಾಪ್ಯ-. — ದೋಷ ಆಪು. To blame. ದೋಷದರ್ಪಾಪಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸಿಸ್ಟೆ G.; My.). — ದೋಷ ಇಪು. To put fault or blame upon, to blame, etc. ದೇವರಿಂಗೆ ದೋಷ ಇಪ ಬೇಡ! (B. 4, 178; My. ದೇವರ ಮೇಲೆ-). ತಮ್ಮ ಪೆಸ್ಟ್ಕೈ ದೋಷವಿಪ ಬೇಳ್ಳುಜೇ ಎರ್ಪಾನಯುವರಿಗೆ ದೋಷವಿಪ ಪಾರಮು (B. 5, 86). — ದೋಷ ಒಸ್ಪಿಸು. To join fault or blame to: to lay, or bring, reproach upon, to impute blame, to find fault with. ಮುದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೋಷವುರ್ ಒಸ್ಪಿಸೆ ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗರೆಜೇ? (Riv. 5, 77). — ದೋಷ ಒಸ್ಪು. Fault, etc. to be joined or attached: to become blameworthy (Bp. 50, 71; 57, 79). — ದೋಷ ಹುಟ್ಟು. = ದೋಷ ಒಸ್ಪಿಸು. (My.). ಉಪಸಿಗೆ ಕೆಲವು ಜನರು ದೋಷ ಹುಟ್ಟುಪ್ಪಾರೆ (B. 5, 206).

ದೋಷಕರ dôsha-kara. Causing evil, harm, or blame; hurtful; wrong (Śmd. 133).

ದೋಷಕಾರಿ dôsha-kâri. Causing evil, etc.; an evil-worker (My.).

ದೋಷಗ್ರಾಹಿ dôsha-grâhi. *Fault-finding, censorious, vituperative.*

ದೋಷಜಿತ್ dôsha-jit. A physician (ಭಿಷಜ, ವೈದ್ಯಕ, etc. Mr. 390).

ದೋಷಜ್ಞ dôsha-jña. *A discerning or wise man.* 2, *a physician.*

ದೋಷಜ್ವರ dôsha-jvara. A malignant fever (My.).

ದೋಷತ್ರಯ dôsha-traya. Vitiation of the three humors, or wind, bile, and phlegm (ಪಾಪ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಗಳ್ Mr. 386).

ದೋಷದೂಷಿತ dôsha-dûshita. Defiled by sin. Feminine ದೋಷದೂಷಿತೆ (V. 9, 57).

ದೋಷಹರಣ dôsha-haraṇa. Removing disease of the humors; removing sin (My.).

ದೋಷಾ dôshâ. *In the evening, at night.* 2, = ದೋಷೆ 1.

ದೋಷಾಕರ dôshâ-kara. The night-maker: the moon (Bp. 11, 45). 2, dôsha-âkara, a mine of faults: full of defects, faulty, sinful.

ದೋಷಾಂಧ dôsha-andha. Blind through sin (Abh. P. 7, 6).

ದೋಷಾರೋಪಣ dôsha-âropaṇa. Imputing fault, accusation (My.).

ದೋಷಾಲೇಪ dôsha-âlêpa. Attaching or imputing fault or blame, aspersion (Kâvy. II, 2, B, 43).

ದೋಷಿ dôshi. Faulty; guilty; sinful, bad (Bp. 54, 52; J. 10, 45). ದೋಷಿಗೆ ತೂಪು, ದೋಷಿಗೆ ಮಾಪು (Prv.).

ದೋಷಿಪು dôshipu. Morbid affection to arise, as in fever (My.).

ದೋಷೆ dôshĕ. 1. ದೋಷಾ. Evening, darkness, night.

ದೋಷೆ dôshĕ. 2. The arm. (ತೋಳು G.).

ದೋಷೈಕದೃಕ್ dôsha-êka-dṛik. *Seeing only defects, fault-finding.*

ದೋಸ್ dôs. = ದೋರ್. *The arm* (ಪಾಪು, ಭುಜ, ತೋಳು Mr. 321).

ದೋಸ dôsa. Tbh. of ದೋಷ (Śmd. 335; Bp. 24, 78; 28, 27; 30, 13; 55, 30; My.).

ದೋಸರ dôsara. (ಪದಾರ್ಥ Ct. I, 83, one MS.).

ದೋಸೆ dôsĕ. A holed, i. e. spongy, cake of rice-flour, uddu, etc., baked on a potsherd or iron plate (Ĕ. Bp. 47, 42; Râm. 5, 8, 69; My.; Tu., Tĕ., M.; T. ತೋಪ್ಪೆ; T. ತೋಯು, to crust, crystallize; ತೋಯು-ಅಪ್ಪಂ = ತೋಪ್ಪೆ). ಒಟ್ಟು ಳಂಸಿ ಮಾಡುವ ದೋಸೆ (ಭುಜ, etc. Sl. 314). ಈಸೀಸಗಲು ದೋಸೆ ಏನೇಸು ಮೆದ್ದೀ?—ಎನ್ನೆನ್ನವರು ಆನ್ನೇ ದೋಷವರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ನು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು.—ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂಪು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವರಿಗೇ ತೂಪು.—ಮುಗ್ಗಿನೆಯು ಮುಚ್ಚೇ ಪತ್ತರದುಪ್ಪಿನ ದೋಸೆಗೆ ದೋಷ.—ದೋಷವೆರ್ದಾ ದೋಸೆ ನುಂಗಿತು.—ದೋಸೆಗೆ ತೂಪು, ದೋಷಿಗೆ ಮಾಪು.—ದೋಸೆ ಏನಿಯೆನ್ನು, ಮನೆಕೆನ್ನ ತಿನ್ನ.—ದೋಸೆ ತಿನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ದೋಷವೆರ್ದಾ ಹೋದೀತೆಜೇ?—ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮಾನೆ ಮುಂದ ಪಾಗೆ.—ದೋಸೇ ತೂಪು ತಾವರಿ ಮುಚ್ಚೇ ತೇ?—ದೋಸೆ ಮಾಪಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿವರಿಕ್ಕ ಆಗದೇ?—ದೋಸೇ ಏಟ್ಟಿ ತೂಸಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಎರಡು ದೋಂಯಿಗೆ ಒನ್ದು ದೋಸೆ.—ದೋಸೆಯು ಉಟ ಉಟವಲ್ಲ, ಪಾಸರ ಅಟ ಅಟವಲ್ಲ (Prvs.). — ದೋಸೆ ದೋಳ. Holcus saccharatus Roxb. (Z.).

ದೋಸ್ತಾನು dôstânu. = ದಸ್ತಾನು, etc. (My.).

ದೋಸ್ತಿ dôsti. Friendship (My.; Mhr., H.).

ದೋಸ್ತಿಗಾಪ dôsti-gâra. A friend (My.).

ದೋಹ dôha. 1. Milking; milk. See ಸಪ್ಪ-, ಪ್ಪೋಗೋಪ್ಪ-.

ದೋಹ dôha. 2. Tbh. of ಪ್ಪೋಪ (Śmd. 345). See Bp. 39, 31; 47, 25.

ದೋಹದ dôhada. = ದೋಪಳ. *The longing of a pregnant woman;* morbid or violent desire; desire in general, wish.

ದೋಹದವತಿ dôhada-vati. *A pregnant woman longing for anything.*

ದೋಹನ dôhana. Milking; giving or yielding milk or any desired object, granting desires. See ಈಸು; ಕಜ್ಜ.

ದೋಹರಿ dôhari. (?). Emulation (? *cf.* ದುಮ್ಮೇರಿ?). — ದೋಹರಿ ಸಾಹರಿ. Emulative effort (? Bh. 3, 19, 29).

ದೋಹಳ dôhaḷa. ದೋಹಲಿ. = ದೋಹದ. (ದೋಹದ, ಪೌಷ್ಯದ, etc., ಬಯಕೆ Mr. 307; Cpr. 1, after 81; 3, after 92; Abh. P. 13, 65). See ಆ-, ಪುತ್ರ-, ರಣ-.

ದೋಹಿ dôhi. Tbh. of ದೈತ್ರೀಹಿ. (Bp. 24, 56).

ದೋಹಿತ್ರ dôhitra. Tbh. of ಪೌಹಿತ್ರ. (My.).

ದೋಹಿಲ್ dôhil. = ದೋವಿಲ್. Publicity, notoriety; making publicly known, disclosure, exposure; calumny (ದೂಮುವುದು Ct. I, 68, o. r. ದೋವಿ ಲ್; ಹರವಡಿ, ಗಾಣಿಗ, ಪ್ರಳಯ Kk. 52; ಗಾರಣ, ಹರವರಿ, ಪ್ರಳಯ Ke.; *cf.* ತುಬ್ಬು 1).

ದೋಳ dôḷa. = ದೋಲು. (ಅಡ್ಡಣ, ಸ್ಯಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262). 2, = ಕುಣ್ಣೆ 1 (Mr. 370).

ದೋಳಾಯಮಾನ dôḷâyamâna. = ದೋಲಾಯಮಾನ. (Abh. P. 14, 136).

ದೋಳು dôḷu. = ದೋಲು 1, etc. A large drum (My.). ದೋಳು ಮೊಳ್ಳಡಾದರೆ ಗರಸೆ ಆಡೀತೇ?—ದೋಳು ಬಡಿದು, ಗರಸೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ದೌಕೂಲ daukûla. (fr. ದುಕೂಲ). Silk cloth. (G.).

ದೌತಿ dauti. = ದವತಿ, etc. (My.). ದೌತಿಯಲ್ಲದೆನ್ನು, ಸವತೀ ಸಂಗ ದ ಜಗಳಾವಿದಳು (Prv.).

ದೌತ್ರಿಂಶ dautriṁśa. Sixty (Ch. v. 320).

ದೌತ್ಯ dautya. (fr. ದೂತ). The state, office, or function of a messenger or ambassador. (My.).

ದೌರಾತ್ಮ್ಯ daurâtmya. (fr. ದುರಾತ್ಮ). Evil-mindedness, wickedness, depravity. (My.).

ದೌರ್ಜನ್ಯ daurjanya. (fr. ದುರ್ಜನ). Wickedness, maliciousness, depravity, vileness. (My.).

ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ daurjanya-kâri. An evil-worker (My.; see Sp. s. ಕಜ್ಜ).

ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ daurbhâgya. (fr. ದುರ್ಭಗ). Ill luck, misfortune, bad condition. (My.).

ದೌರ್ಮದ್ಯ daurmadya. (fr. ದುರ್ಮದ). A drunken brawl; *a fight, a battle.*

ದೌರ್ವಾರಿಕ daurvârika. = ದವ್ವಾರಿಕ, ದೌವ್ವಾರಿಕ. (Cpr. 6, after 18; 9, after 97).

ದೌರ್ಹೃದ daurhṛida. (fr. ದುರ್ಹೃದ್). = ದೋಹದ. Enmity. 2, *the longing of pregnant women;* longing, desire.

ದೌಲತ್ತು daulattu. Wealth, affluence (My.; Br.; Mhr., H. ದೌಲತ).

ದೌವತ್ತಿ dauvatti. = ದೋದವರ್ತಿ, etc. (ಧೌತ, ಉಜ್ಜ ಮುನೀಯ Hlâ.).

ದೌವರಿಕ dauvarika. Tbh. of, or mistake for, ದೌರೇಯಕ, q. v. (ತಟ್ಟಿಹೇಡಿತ್ತು Mr. 350).

ದೌವಾರಿಕ dauvârika. (fr. ದ್ವಾರ). = ದವ್ವಾರಿಕ, etc. *A doorkeeper, a porter.*

ದೌವ್ವಾರಿಕ dauvvârika. = ದೌವಾರಿಕ. (Bp. 1, 44).

ದೌಷ್ಟ್ಯ daushṭya. (fr. ದುಷ್ಟ). Depravity, badness, wickedness. (My.).

ದೌಹಿತ್ರ dauhitra. = ದೋಹಿತ್ರ. (fr. ದುಹಿತೃ). *A daughter's son.*

ದೌಹೃದ dauhṛida. Tbh. of ದೌರ್ಹೃದ. The longing of pregnant women (My.).

ದ್ದು ddu. = ದು 1, etc. (My.), *e. g.* ದೂರದಲ್ಲದ್ದು (= ದೂರದಲ್ಲದವನು), ಕೋಡಾದ್ದು (-ಆದದು), ಸೀಳಾದ್ದು (-ಆದದು, Sk. 372), ಕೆಲಸದ್ದು (ಕೆಲಸದ ಆದು, B. 5, 131), ಬಾಸ್ತದ್ದು (5, 168).

ದ್ಯಸ್ dyas. = ದಿವಸ್. See ಸ-.

ದ್ಯಾಮಿ dyâmi. = ದೇಮಿ. — ದ್ಯಾಮುದ್ಯ. -ಅದ್ಯ. = ದೇಮುದ್ಯ. (S. Mhr.).

ದ್ಯಾವ dyâva. Tbh. of ದೇದ. (My.).

ದ್ಯಾವಾಭೂಮಿ dyâvâ-bhûmi. *Heaven and earth.*

ದ್ಯು dyu. *A day.* 2, *the heaven, the sky.*

ದ್ಯುತ್ dyut. = ದ್ಯುತ್ತು (Śmd. 106). Shining, being bright; splendour. See ವಿ-.

ದ್ಯುತಿ dyuti. *Brightness, splendour, brilliancy, lustre, light.* 2, *a ray of light.*

ದ್ಯುತ್ತು dyuttu. Tbh. of. ದ್ಯುತ್, q. v.

ದ್ಯುತ್ಪ್ರಕಾಂಡ dyut-prakâṇḍa. A very excellent or good man (ಸಲೆ ಒಳ್ಳೆತದಂ Mr. 240).

ದ್ಯುನದಿ dyu-nadi. The celestial Ganges (Cpr. 8, 41).

ದ್ಯುಮಣಿ dyu-maṇi. The jewel of the sky: *the sun.*

ದ್ಯುಮುಖ dyu-mukha. The opening of day: dawn, morning (Mr. 67).

ದ್ಯುಮ್ನ dyumna. (= ದ್ಯುತಿ). Splendour, glory, majesty. 2, *wealth.* 3, *strength, power.*

ದ್ಯುಸದ್ dyu-sad. An inhabitant of heaven: a god. (Śk; G.).

ದ್ಯುಸ್ dyus. = ದ್ಯು. See ಅಸ್ಯತರೇ-.

ದ್ಯೂತ dyûta. = ಜೂಜು, etc. Gambled. 2, *play, game, gambling.* 3, a gambler (ಕಿತವ, ಜೂಜುಗಾರ Mr. 248). 4, a battle, a fight (ಆತಿಯುದ್ಧಮಂ ದಿವಸೆ ಪಣ್ಣಿ ಇರೆ 466).

ದ್ಯೂತಕಾರ dyûta-kâra. The keeper of a gaming house; *a gambler.*

ದ್ಯೂತಕಾರಕ dyûta-kâraka. *The keeper of a gaming house* (ಆಡಿಸುವಂ Mr. 245); a gambler.

ದ್ಯೂತಕೃತ್ dyûta-kṛit. *A gambler.*

ದ್ಯೂತಸಮಾಹ್ವಯ dyûta-samâhvaya. Lawsuits arising from gambling and betting. (R.).

ದ್ಯೋ dyô. *The sky, atmosphere.* 2, *heaven.*

ದ್ಯೋತ dyôta. *Shine, light, brilliancy, splendour.*

ದ್ಯೋತನ dyôtana. Shining, bright; illuminating; enlightening; explaining; *sight, seeing.*

ದ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ dyôtiṛ-iṅgaṇa. *A fire-fly.*

ದ್ಯೋತಿಸ್ dyôtis. Light, brightness; a star.

ದ್ಯೋತಿಸು dyôtisu. To shine; to become manifest, to appear (Ch. v. 94; My.).

ದ್ಯೋಧುನಿ dyô-dhuni. The sky-river: the Ganges. (G.).

ದ್ಯೌಸ್ dyaus. = ದಿವ್. (G.).

ದ್ರಪ್ಸ drapsa. Dripping, falling in drops, flowing; a drop. 2, *diluted curds.*

ದ್ರಪ್ಸ್ಯ drapsya. *Diluted curds.*

ದ್ರವ drava. Running; dropping, dripping, oozing; flowing, fluid; *liquid; a liquid substance;* fluidity. 2, *quick motion;* flight. 3, *play, sport* (see Hlâ. s. ಮೃಳ). 4, moisture, juice, essence; decoction (ಇಪ್ಪರ Ke.; see ನಿಪ್ಪರವು). 5, the

melting of pity, or tenderness (Mhr.). — ದ್ರವಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to melt in pity (B. 5, 211).

ದ್ರವಣ dravaṇa. Running; flight; flowing, dropping, exuding. (R.).

ದ್ರವದ್ರವ್ಯ drava-dravya. A fluid substance; a fluid; a substance having juice. See ಪಸಿ.

ದ್ರವದ್ರವ್ಯದಾನ dravadravya-dâna. Giving or putting a fluid. See ಎಚ್.

ದ್ರವದ್ರವ್ಯನಿರ್ಮುಕ್ತಿ dravadravya-nirmukti. Freeing a fluid. See ದಾನ.

ದ್ರವಂತಿ dravanti. A river. 2, *the plant Anthericum tuberosum* Roxb.

ದ್ರವಿಡ draviḍa. = ದ್ರಮಿಳ, (ತಮಿಳ್). N. of a people and district on the east coast of the Dekhan: Tamil (ತೆಗುಳ Śm. 64; Ćh. p. 22; My.). — ದ್ರವಿಡವೇದ. A Vaishṇava popular exposition of the vêdas in Tamil verse (My.).

ದ್ರವಿಡಾಮ್ನಾಯ draviḍa-âmnâya. = ದ್ರವಿಡವೇದ. (My.).

ದ್ರವಿಣ draviṇa. *Property, wealth;* a thing (ಮುಚ್ಚಾಸಾರ, ಪಸು Nn. 125). 2, *strength, power.* 3, gold; silver; money.

ದ್ರವಿಣೆ draviṇĕ. = ಧ್ರುವತೆ, q. v.

ದ್ರವಿಸು dravisu. To become liquid, to melt (My.). 2, to sport (J. 15, 47). 3, to make fluid, to melt, as the mind (My.).

ದ್ರವಿಳ draviḷa. = ದ್ರವಿಡ. (Bp. 6, 19). — ದ್ರವಿಳದೇಶ. The Tamil country (Bp. 22, 1).

ದ್ರವಿಸಿಕರಣ dravi-karaṇa. Causing to drop or drip, making wet. See ಪಾಸ್ಟ.

ದ್ರವ್ಯ dravya. = ವಿಶದವೇದ್ಯ. *A substance, a thing, an object* (ಕೈವರ, ಪಸು Nn. 164). 2, *substance, property, wealth, money.* 3, the receptacle or substratum of properties, etc., elementary substance (ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪಸುದ್ರವ್ಯಗಳು 164; see ಪಸು-). 4, a wooden image (ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ಪೊಂಬು, ಮರದಿಳ್ದ ಮಾಡಿದಣ್ಣಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು 164). 5, *a fit object.* 6, a drug. See ಪಣ್ಣಿ-; Kâvy. III, 3, B, 4; V, 1. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದ ದನಲ್ಲಿ ಹವ್ಯವಾದರೂ ಗವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬದತನ. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದ ದನು ತಿನ್ದು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಸಾದಾ ಮಾಡಿದ ತಿಪ್ಪಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ದ್ರವ್ಯತ್ವ dravyatva. Substantiality, substance (Śmd. 7 Cm.).

ದ್ರವ್ಯಲೋಪ dravya-lôpa. Deficiency of money for the performance of a religious ceremony (My.).

ದ್ರವ್ಯವನ್ತ dravya-vanta. A man having property, a rich, wealthy man (My.; B. 5, 120).

ದ್ರವ್ಯಸ್ಥ dravya-stha. A man staying or living in wealth: a wealthy man (My.).

ದ್ರವ್ಯಸ್ಥಾಪಣೆ dravya-sthâpaṇĕ. Hiding money in the earth (My.).

ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವ dravya-svabhâva. One of the three kinds of ಶಿತಿ in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ದ್ರವ್ಯಹರಣ dravya-haraṇa. Seizing, or stealing, property (B. 5, 95).

ದ್ರವ್ಯಾಂಜನ dravya-aṅjana. A magic ointment applied to the left hand with the object of discerning lost wealth (My.).

ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲ dravya-anukûla. Help of money towards any business (My.).

ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ dravya-arjanĕ (ârjanĕ). Acquiring property, acquisition of wealth (My.).

ದ್ರವ್ಯಾಶೆ dravya-âśĕ. Love of money, covetousness (My.).

ದ್ರಷ್ಟು drashṭu. See s. ಶ್ರಾವಕ.

ದ್ರಾಕ್ drâk. *Quickly, instantly, soon, immediately, shortly.*

ದ್ರಾಕ್ಷ drâksha. Tbh. of ದ್ರಾಕ್ಷೆ. ದ್ರಾಕ್ಷದ ಬಳ್ಳಿ (Ćb. 113; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಲೇಹ್ಯ drâkshâ-âdi-lêhya. An electuary of grapes, etc. (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾಪಾಕ drâkshâ-pâka. A sweet, accomplished style of diction in poetry (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾಸವ drâkshâ-âsava. A medicinal and spirituous preparation of the juice of the grape, wine (B. 4, 164; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷಿ drâkshi. = ದ್ರಾಕ್ಷೆ. (My.; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷೆ drâkshĕ. ದ್ರಾಕ್ಷಾ. = ದ್ರಾಕ್ಷ. *The vine.* 2, a grape, grapes. (My.). ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಸೀಪೆಸ್ಸು, ಬಳ್ಳಿ ಸಹ ತಿನ್ನ ಬಾರದು (Prv.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಚಪ್ಪರ. A vine-pandal (My.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಬಳ್ಳಿ. The grape vine (My.; G.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆರಸ. Juice of the grape; wine (My.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಸರಾಯ. Wine (ಮಾಧ್ವೀಕ G.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಹಣ್ಣು. A ripe grape (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಭಕ drâk-bhṛitaka. *Water just drawn from the well.* See s. ಆಗರ್ದ.

ದ್ರಾಘಿಷ್ಠ drâghishṭha. (fr. ದೀರ್ಘ). *Longest, very long.*

ದ್ರಾಪ drâpa. (= ದ್ರಾಪಿ). Mud, mire. 2, heaven, sky. 3, a fool, blockhead, an idiot.

ದ್ರಾಪಿ drâpĕ. (Tbh. of ದ್ರಾಪ). A blockhead, fool, slut (Tĕ. ದೇವಿ, ದ್ರಾಪಿ, ದ್ರಾಪಿ). 2, wretchedness, poverty, feebleness (My.); trash, rubbish (Tĕ.). 3, a wretched, poor, feeble person (My.). ದ್ರಾಪಿಯನ್ನು ನಮ್ಬಿ ಮೂರವೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಪರೆ ಕಳ್ಳರು ಬನ್ದು ತಲೆ ಹೊಡೆದರು (Prv.). — ದ್ರಾಪಿಮಾತು. A word lacking force of meaning (My.). — ದ್ರಾಪಿಮೋರೆ. A care-worn, low-spirited face (My.).

ದ್ರಾವ drâva. = ಪಾಡ 1. Running, flowing; flight; speed, going quickly; liquefaction; distilling.

ದ್ರಾವಕ drâvaka. Causing to run. 2, a drug prepared by distillation (My.). 3, a flux to assist the fusion of metals. 4, a thief. 5, a lecher. 6, bee's wax. 7, a sharp or clever man (Bh. 1, 12, 21).

ದ್ರಾವಿಕೆ drâvikĕ. Saliva. (R.).

ದ್ರಾವಿಡ drâviḍa. (fr. ದ್ರವಿಡ). Relating to Draviḍa; a Tamil man (ತೆಗುಳ Mr. 382; My.); Tamil (Ćh. p. 23). 2, a Brâhmaṇa of the south, one of the five so-called Drâviḍa Brâhmaṇas, *i. e.* either a Drâviḍa or pure Tamil Brâhmaṇa, or a Tĕlliṅga (Tĕlugu), Karṇâṭa, Marâṭha, or Gujarâtha one (Sk.); or (instead of a Marâṭha, or Gujarâtha one) a Kêraḷa, or Taulava one (My.).

ದ್ರಾವಿಡಕ drâviḍaka. *Zedoary, Curcuma zedoaria* Roxb.

ದ್ರಾವಿಡಧರೆ drâviḍa-dharĕ. The Tamil country (Bp. 24, 77).

ದ್ರಾವ್ಯತ್ವ drâvyatva. Fluidity (B. 4, 97; Sk. ದ್ರವತೆ, ದ್ರವತ್ವ).

ದ್ರು dru. 1. Running; see ಪಸು. 2, rushing, attacking.

ದ್ರು dru. 2. Wood. 2, *a tree.*

ದ್ರುಕಿಲಿಮ dru-kilima. *A sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ದ್ರುಗ್ಧ drugdha. (= ದುಗ್ಧ). Hurt, injured, harmed, grieved, plotted against, borne malice or hatred against; offence, injury.

ದ್ರುಘಣ dru-ghaṇa. ದ್ರುಘನ. *A wooden mace, a mallet, a hammer* (ಪಂಗೆ Mr. 298); an axe, a hatchet.

ದ್ರುಣ drupa. *A scorpion.*

ದ್ರುಣಿ drupi. = ದ್ರುಣಿ. *A centipede.* 2, a small or female tortoise. 3, = ದ್ರೋಣಿ.

ದ್ರುಣಿ drupi. *A bow-string.*

ದ್ರುತ druta. Run, flown; running away; rushed at, attacked; scattered, diffused; lost (ದಿಗ್ಭಯ q. v., ಸಪ್ಪ, ವಿಘಾತನ, ಗೃಹೀತ, ಪೆಸಗಿಬ್ಬಿದಂ Mr. 300; *cf.* ಧಯದ್ರುತ). 2, *melted, dissolved, liquid, fluid.* 3, *quick, swift.* 4, *quick time.* 5, *a scorpion.* 6, a comic actor, a buffoon (ಪಂಘಾನ, ವೈಹಾಸಿಕ, ಸೈನರಂ ನಗಿಸುವಂ Mr. 270; *cf.* ದ್ರವ No. 3).— ದ್ರುತಂ, *quickly.*

ದ್ರುತಪದ druta-pada. N. of a vṛitta (Ch.).

ದ್ರುತಪುಚ್ಛ druta-puchchha. A scorpion's tail (ಆಲ, ಚೇಳಿ ಬಾಲ Mr. 403).

ದ್ರುತಪೂರ್ವವಿಲಂಬಿತ druta-pûrva-vilambita. N. of a vṛitta (Ch.).

ದ್ರುತಯಾನ druta-yâna. Fast walking (Upr. 2, 59).

ದ್ರುಪದ dru-pada. = ಮರವಮ, ದೃಪದ. N. of a king of the Pâñchâlas, the father of Kṛishṇâ (Draupadî), the wife of the Pâṇḍu princes.

ದ್ರುಪದತನುಜಾತೆ drupada-tanujâtê. Draupadî (J. 2, 51).

ದ್ರುಮ druma. *A tree.*

ದ್ರುಮಾಮಯ druma-âmaya. Tree-disease: *lac, the animal dye; resin, gum.*

ದ್ರುಮೋತ್ಪಲ druma-utpala. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ದ್ರುವಯ druvaya. *A wooden measure of capacity.*

ದ್ರುಹಿಣ druhiṇa. *Brahmâ;* Śiva.

ದ್ರೋಣ drôṇa. = ದೋಣ. A wooden tub shaped like a boat; a trough. 2, *a measure of capacity,* equal to 4 âḍhakas, or 2 âḍhakas (ಕಾರಾ Sl. 329; ಶಬ್ದ 329). 3, *a raven* (ಕಾವ ಕಾಗೆ Mr. 170). 4, a scorpion. 5, Drôṇâchârya, the military preceptor of both the Kuru and Pâṇḍu princes (ಶಿಮ. 288; J. 13, 4. 19; Bh. 1, 6 sum.). 6, a small tree bearing white flowers (Sk.; ತುಮ್ಬು Sl. 419; ತುಮ್ಬಿ Nr.). 7, = ದೋಣಿ, a vessel made of leaves to hold ghee and other liquid substances (not Sk., but Mhr.).

ದ್ರೋಣಕಾಕ drôṇa-kâka. *A raven.*

ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರೆ drôṇa-kshîrê. *A cow yielding a drôṇa of milk.*

ದ್ರೋಣದುಗ್ಧೆ drôṇa-dughê. *A cow yielding a drôṇa of milk.*

ದ್ರೋಣಿ drôṇi. = ದೋಣಿ, ದೋಣಿ. *A wooden tub shaped like a boat;* a trough; a boat. 2, the hollow of two mountains, the valley or chasm between them *(cf.* ದೊರೆ 1, etc.). 3, *the indigo plant.*

ದ್ರೋಹ drôha. = ದೋಹ 2. *Injury, hostile action, mischief, malice, perfidy, treachery, treason* (ಅಪಕಾರ Mr. 448); wrong, offence; rebellion. See Prv. s. ಬಾಗ್ದಾರ.

ದ್ರೋಹಚಿಂತನ drôha-chintana. *Injurious design, the wish or thought or attempt to injure.*

ದ್ರೋಹರತ drôha-rata. Bent upon doing an injury (My.).

ದ್ರೋಹಿ drôhi. = ದೋಹಿ. Injuring, hurting, harming, malignant, spiteful, vengeful, treacherous, rebellious; a person who injures, etc. (Bp. 9, 13; 39, 47; 49, 45; 54, 53; 57, 29; My.).

ದ್ರೌಣಿಕ draupika. Containing a drôṇa; *sown with a drôṇa of grain,* as a field.

ದ್ರೌಪದಿ draupadi. (fr. ದ್ರುಪದ). = ಮರುವಳಿ. Draupadî, the daughter of Drupada and wife of the Pâṇḍu princes (Bh. 1, 7 sum.; J. 7, 10. 24).

ದ್ವಿ dva. *Two.*

ದ್ವಂದ್ವ dva-n-dva. *A pair, a couple* (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು Kn. 91; ಉಭಯ, ಯುಗ್ಮ, etc., ಎರಡು Mr. 434). 2, *any pair of qualities or conditions which are opposite of one another,* as heat and cold, etc. 3, *strife, contention, dispute, quarrel, contest, fight* (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳೆಗ 91). 4, doubt, uncertainty. 5, a private consultation, a secret (ರಹಸ್ಯಾಲೋಚನೆ, ರಾಜ್ಯ 91). 6, a form of compound or grammatical combination uniting two or more words which, if uncompounded, would be in the same case and connected by the conjunction "and" (Śmd. 89 Mḍh.; 107. 210; Kâvy. I, 3, 10-15).

ದ್ವಂದ್ವಪ್ರಾಸ dvandva-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ dvandva-yuddha. A duel, a single combat (My.).

ದ್ವಂದ್ವೆ dvandvê. A menstruating woman; a woman recently delivered (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ Kn. 91).

ದ್ವಯ dvaya. Twofold, double; a pair; two things; both (Śmd. 255. 400); the masculine and feminine gender.

ದ್ವಯಮಂತ್ರ dvaya-mantra. The two chief mantras of the Vaishṇavas (My.).

ದ್ವಯಹೀನ dvaya-hîna. *The neuter gender.*

ದ್ವಯಾತಿಗ dvaya-atiga. *A man who has passed beyond or overcome the two bad qualities, passion and ignorance (illusion), or who has surmounted the several pairs of affection which disturb the mind.*

ದ್ವಯಿ dvayi. A pair. (R.).

ದ್ವಾಃ dvâḥ. = ದ್ವಾರ್.

ದ್ವಾಃಸ್ಥ dvâḥ-stha. *A doorkeeper, a porter.*

ದ್ವಾಃಸ್ಥಿತ dvâḥ-sthita. *A doorkeeper, a porter.*

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತ್ dvâ-trimśat. Thirty-two.

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ದಂತ dvâtrimśat-danta. The thirty-two teeth (Sr. 348).

ದ್ವಾದಶ dvâ-daśa. Twelve. 2, the twelfth.

ದ್ವಾದಶರವಿ dvâdaśa-ravi. = ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ. (Grj. 10, 65).

ದ್ವಾದಶಾಂಗುಲ dvâdaśa-ngula. *A measure of twelve fingers.*

ದ್ವಾದಶಾತ್ಮ dvâdaśa-âtma. Appearing in twelve forms: *the sun,* as identified with the twelve Âdityas (Bp. 35, 45).

ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕ dvâdaśa-âtmaka. The sun (Râghê. 1, 42).

ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ dvâdaśa-âditya. The twelve Âdityas (Bp. 1, 43). An enumeration of them is as follows: dhâtri, aryama, mitra, varuṇa, indra, vivasvat, parjanya, pûsha, aṁśumat, gabhastimat, tvashṭri, and vishṇu (Vivêkachintâmaṇi 6, 25).

ದ್ವಾದಶಿ dvâdaśi. The twelfth day of the half-month (J. 23, 13; C.).

ದ್ವಾಪರ dvâpara. That die, or side of a die, which is marked with two spots or points. 2, *the third of the four yugas or ages of the world* (ಯುಗ Kn. 96) comprising 864,000 years (ಗಣಕ-ಸಹಿತ-ವಿಯದಬ್ಧಿ-ದಾರ್ಢಿ-ಮುನಿ-ಗಜ Mr. 73). See Bp. 2, 5. 3, doubt, uncertainty (ಸಜ್ಜಿಗ, ಸಜ್ಜಿಕ 96). 4, war (ಕದನ, ಕಾಳೆಗ 96).

ದ್ವಾಪಾರ dvâpâra. = ದ್ವಾದರ. (Bp. 54, 32; Mhr.; My.).

ದ್ವಾರ್ dvâr. = ದ್ವಾ. *A door, a gate.*

ದ್ವಾರ dvâra. = ದರ 2, ದಾರ 2, ದೋಢ 1, ದಾಢ 1. *A door, a gate, an opening* (ದಾಗಿಲು Nn. 100). 2, a way, a means, an expedient, a medium (B. 5, 279); a ground, an occasion (Mhr.). ದ್ವಾರಾ, by the means of, through (My.; Mhr.).

ದ್ವಾರಕಪಾಟ dvâra-kapâṭa. The leaf or fold of a door, the panel of a door. (R.).

ದ್ವಾರಕಾನಗರಿ dvârakâ-nagari. = ದ್ವಾರಕೆ. (J. 7, 7).

ದ್ವಾರಕಾನಾಥ dvârakâ-nâtha. Krishṇa. 2, N. (B. 4, 149).

ದ್ವಾರಕಾಪುರ dvarakâ-pura. = ದೋಢರಕಾಪುರ. = ದ್ವಾರಕೆ. (My.).

ದ್ವಾರಕಾಪುರಿ dvârakâ-purî. = ದ್ವಾರಕೆ. (J. 6, 14).

ದ್ವಾರಕೆ dvârakĕ. ದ್ವಾರಕಾ. She who has (many) gates: Dvârakâ, the capital of Krishṇa, on the western point of Gujarâth. (J. 5, 1. 19. 73; 6, 1. 9).

ದ್ವಾರದೇಶ dvâra-dêśa. The region of a door: a door (Ćpr. 1, after 129).

ದ್ವಾರದೋರ dvâra-dôra. = ದ್ವಾರದ್ವಾದ. (Bp. 61, 29).

ದ್ವಾರಪಟ್ಟ dvâra-paṭṭa. = ದಾರಪಟ್ಟ. The ground under the door, the threshold (Mhr. ದಾರಪಟಿ); the upper cross-piece of a door (Mhr.); the panel or surface of a door (Sk.); the curtain of a door (Sk.). 2, ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ, see ದಾರಪಟ್ಟ. 3, ಮುದ್ರಾಸ್ಥ, ರಾಜಕಾರದ ಮನೆ, see ದಾರಪಟ್ಟ.

ದ್ವಾರಪಾರ್ಶ್ವ dvâra-pârśva. The sides (of the frame) of a door. See ಪಡಿ.

ದ್ವಾರಪಾಲ dvâra-pâla. *A doorkeeper, a porter* (Mr. 272; Bp. 35, 42).

ದ್ವಾರಪಾಲಕ dvâra-pâlaka. = ದ್ವಾರಪಾಲ. (Bp. 35, 44).

ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ dvâra-pravêśa. Entering a door or an opening. See ಸುಗುಳ್, ಸುಸುಳ್.

ದ್ವಾರಬಂಧ dvâra-bandha. = ದಾರಬಂಧ. A door-joining: a door-frame (My.). 2, the leaf or panel of a door. See ಪಡಿ.

ದ್ವಾರಬಂಧನ dvâra-bandhana. = ದಾರಬಂಧನ, ದಾರವಂಧನ. = ದ್ವಾರ ಬಂಧ No. 1. (My.).

ದ್ವಾರವತಿ dvâra-vati. = ದ್ವಾರಕೆ. (My.).

ದ್ವಾರಾವತಿ dvârâ-vati. = ದೋಢರವತಿ, ದ್ವಾರವತಿ. (My.).

ದ್ವಾರಿಕ dvârika. A doorkeeper, a warder (ದಪ್ವಾರಿಕ, ದ್ವಾಸ್ಥ, ದಾಗಿಲುದ Mr. 266).

ದ್ವಾಸ್ಥ dvâ-stha. = ದ್ವಾಸ್ಥ. See ದ್ವಾರಿಕ.

ದ್ವಿ dvi. = ದು, (ದುಃ), ದೂ. Two (ತೆmd. 31. 101; Kâvy. IV, 1, 5); both. 2, the dual (ತೆmd. 116; Kâvy. I, 2, 44-46). 3, the masculine and feminine gender.

ದ್ವಿಕ dvika. = ದುಗ. Consisting of two, twofold; a pair; etc.

ದ್ವಿಕರ್ಮ dvi-karma. Two accusatives (ತೆmd. 157).

ದ್ವಿಕರ್ಮಕ dvi-karmaka. Having two accusatives (My.).

ದ್ವಿಗು dvi-gu. Having two cows. 2, *a grammatical compound in which the first member is a numeral* (ತೆmd. 89 Mḍb.; 196. 210; Kâvy. I, 3, 6-9).

ದ್ವಿಗುಣ dvi-guṇa. = ದುಗುಣ. Multiplied by two, doubled; double, twofold, of two kinds, twice as much or as large. — ದ್ವಿಗುಣಗೆಯ್ದು. -ಒ-ಗೆಯ್ದು. To multiply by two (Ćh. v. 343).

ದ್ವಿಗುಣಾಕೃತ dvigunâ-kṛita. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿಗುಣಿ dvi-guṇi. = ದುಗುಣಿ. A Tbh. of ದ್ವಿಗುಣ.

ದ್ವಿಗುಣಿತ dvi-guṇita. Multiplied by two, doubled. (My.).

ದ್ವಿಗುಣಿಸು dvi-guṇisu. To multiply by two (Ćh. v. 346; My.). 2, to be doubled (Ćpr. 6, 44; Abh. P. 14, 101).

ದ್ವಿಗುಣೀಭೂತ dviguṇî-bhûta. Doubled. (Ćpr. 5, after 11).

ದ್ವಿಜ dvi-ja. Twice-born. 2, a man of any one of the first three classes: a Brâhmaṇa, Kshatriya, or Vaiśya. 3, *a Brâhmaṇa* (ಭೂಸುರ, ವಿಪ್ರವರ Nn. 36; ವಿಪ್ರ Mr. 513; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣಿತ, ಕೇರಿದ, ಇಳೆಯ ಒಂದು ತೆm. 52; ನೆಲಸುರಮುಗಿಲೆ Kk. 34). 4, *a bird* (ಅಣ್ಣಜ, ಪಕ್ಷಿ 36; ಪಕ್ಷಿ 513). 5, a snake (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 36; ಸರ್ಪ 513). 6, a chameleon (ಸರಟು, ಓತಿ 36). 7, various grains (ಧಾನ್ಯಸಮೂಹ, ಧಾನಾಧಾನ್ಯಗಳ ಭೇದ 36). 8, *a tooth* (ದಕ್ಕ, ಹಲ್ಲು 36; ದಕ್ಕ 513). 9, the moon (ದಕ್ಕ 36; 513). 10, a star (ಧಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರ 36; ತಾರೆ 513). 11, a house (ಗೃಹ, ಮನೆ 36).

ದ್ವಿಜತ್ವ dvijatva. The state of being twice-born; the condition or rank of a Brâhmaṇa (Bp. 3, 45. 78).

ದ್ವಿಜನ್ಮ dvi-janma. = ದ್ವಿಜ. *A Brâhmaṇa.*

ದ್ವಿಜರಾಜ dvija-râja. *The moon;* Garuḍa; the snake Ananta.

ದ್ವಿಜಾತ dvi-jâta. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 47).

ದ್ವಿಜಾತಿ dvi-jâti. *A man of either of the first three classes* (see ದ್ವಿಜ).

ದ್ವಿಜಾಧಮ dvija-adhama. A very low, contemptible Brâhmaṇa (ಪ್ರಹ್ಲಜಸ್ಯ Mr. 254; J. 12, 2).

ದ್ವಿಜಿಹ್ವ dvi-jihva. *Double-tongued, insincere* (ದುರ್ಜನ, ಎರಡು ನುಡಿದವ Mr. 230). 2, *a whisperer or informer.* 3, *a serpent.*

ದ್ವಿಜೆ dvi-jĕ. (A dvija woman); *the resin of the olibanum tree, Gum olibanum.*

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ dvija-uttama. *A Brâhmaṇa.*

ದ್ವಿಟ್ dviṭ. = ದ್ವಿಟ್ಟು, ದ್ವಿಡ್. (ಧೈರ Nn. 119).

ದ್ವಿಟ್ಕುಲ dviṭ-kula. The multitude, or race, of enemies (ತೆmd. 130).

ದ್ವಿಟ್ಟು dviṭṭu. = ದ್ವಿಡ್ (ತೆmd. 106).

ದ್ವಿತಯ dvitaya. Twofold, double. 2, *a pair, two* (ಯುಗ, ಎರಡು Nn. 90; ದ್ವಯ್ಯ, ಎರಡು 91; see Mr. 73 n. ತೈತ).

ದ್ವಿತಿಯೆ dvitiyĕ. A Tbh. of ದ್ವಿತೀಯ & ದ್ವಿತಯ. A pair, two (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು Nn. 136). 2, a wife (ವೈವಾಹಿಕ ಆಂಗನಾ ತತಿ, ಮುಮುದಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು 136). 3, the second day of a half month (ತಿಥಿಭೇದ, ಪಿರಿಗೆ 136).

ದ್ವಿತೀಯ dvitîya. Second; the second. 2, a companion, fellow, partner. 3, the second letter in a class. See ತೆmd. 22; Bp. 54, 9. 18. — ದ್ವಿತೀಯಂ, a second time, again.

ದ್ವಿತೀಯವಯಸ್ dvitîya-vayas. *Having arrived at the second period of life.*

ದ್ವಿತೀಯವಿವಾಹ dvitîya-vivâha. The second marriage of a male (My.).

ದ್ವಿತೀಯಾಕೃತ dvitîyâ-kṛita. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ dvitîya-akshara. The second letter or syllable (ತೆmd. 373. 375).

ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ dvitîyâ-vibhakti. The accusative (ತೆmd. 112. 143. 154).

ದ್ವಿತೀಯೆ dvitîyĕ. = (ದ್ವಿತಿಯೆ), ಪಿರಿಗೆ. A female second: *a wife.* 2, the second day of a half month. 3, the accu-

sative (Śmd. 112. 115. 129. 143. 149. 157. 164. 166; Kâvy. I, 2, 23-27. 50. 51).

ದ್ವಿತ್ವ dvitva. Doubleness; the number two. 2, *a pair, a couple.* 3, reduplication of a consonant (Śmd. 47. 83. 85. 138. 140. 178. 190. 274. 275. 339. 344; Kâvy. I, 2, 31. 32; I, 4, 33-38); repetition of a word (Kâvy. I, 3, 89-97). 3, *the dual* (Śmd. 115. 116. 152; Kâvy. I, 2, 4-7).

ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿ dvitva-vṛitti. Reduplicated state or reduplication of a consonant (Śmd. 66. 218. 229).

ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ dvitva-akshara. A double consonant (Śmd. 38. 71; ಪತ್ತ Ct. II, 24).

ದ್ವಿಧಾ dvi-dhâ. In a twofold manner; in two ways; of two kinds or sorts (Kâvy. III, 3, B, 162).

ದ್ವಿಧಾಕೃತಿ dvidhâ-âkṛiti. Of a twofold form (J. 19, 49).

ದ್ವಿಧಾಗತಿ dvidhâ-gati. Going in two ways; duplicity (My.). 2, a crab. 3, a crocodile.

ದ್ವಿಪ dvi-pa. Drinking twice: *an elephant* (imbibing fluids by his trunk and thence conveying them into his mouth). The female elephants are: abhramu, kapilè, piṅgalè, tâmrakarṇi (o. r. -parṇi), purudanti (o. r. purûra-, = sudanti), añjanè, añjanâvati, sitadvipè (Mr. 59).

ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ dvi-paṭṭikè. = ದುಪಟ್ಟಿಗೆ, ದೊಪಟ್ಟಿಗೆ. A double piece of cloth, etc.

ದ್ವಿಪದ dvi-pada. Two-footed; containing two padas (words or lines). 2, *a biped,* including gods, demons, men, and birds.

ದ್ವಿಪದನ್ತ dvipa-danta. An elephant's tusk. ದ್ವಿಪದನ್ತದನ್ತ6 (ವ್ರತಿಮು, ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ Kn. 102).

ದ್ವಿಪದಿ dvi-padi. = ದುವದಿ, etc. A kind of metre.

ದ್ವಿಪಾದ್ಯ dvi-pâdya. *A double penalty.*

ದ್ವಿಪಿ dvi-pi. N. of a plant (ಉಷ್ಣಬಿಳಿ, ಪೆಗ್ಗಣಸಿಗಿಲ್ Mr. 139).

ದ್ವಿಪ್ರಾಸ dvi-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ದ್ವಿಭಾಷಿ dvi-bhâshi. = ದುಭಾಸಿ, q. v. (My.; B. 4, 167).

ದ್ವಿಮಾತ್ರ dvi-mâtra. Containing two syllabic instants or moras, as a long vowel (Śmd. 19; Kâvy. I, 1a, 10. 11).

ದ್ವಿಮಾಸ dvi-mâsa. Two months. 2, the second month (Śśv. 2, 99, sic!).

ದ್ವಿಮುಖ dvi-mukha. (Śmd. 101). Two-faced, two mouthed. 2, *a kind of snake, an Amphisbæna* (ಆಂಫಿಸ್ಬೀನ, ಇತ್ತಲೆಯ Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ).

ದ್ವಿರ್ dvir. = ದ್ವಿಸ್.

ದ್ವಿರದ dvi-rada. Two-toothed, two-tusked. 2, *an elephant.*

ದ್ವಿರದಕರಾಗ್ರ dvirada-kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ದ್ವಿರಸನ dvi-rasana. Two-tongued: *a snake.*

ದ್ವಿರುಕ್ತಿ dvis-ukti. Saying twice, repetition, tautology. 2, repetition or doubling of a syllable (Śmd. 191. 228. 229. 339. 346; Kâvy. I, 3, 21-29).

ದ್ವಿರೂಪ dvi-rûpa. Biform, of two forms. 2, two forms (Cpr. 2, 13).

ದ್ವಿರೂಪತೆ dvi-rûpatè. *Doubleness of form, a double form or manner.*

ದ್ವಿರೇಫ dvi-rêpha. The insect with two rêphas or rs in its name (bhramara): *a large black bee.*

ದ್ವಿರ್ಭಾವ dvis-bhâva. Doubling, reduplication (Śmd. 84. 179. 213. 222. 268; Kâvy. I, 2, 104-109).

ದ್ವಿವಚನ dvi-vachana. The dual (Śmd. 111. 115. 117. 153. 259).

ದ್ವಿವಪ್ಪ dvi-vappi. A step-father (ದುವಪ್ಪಿ Mr. 312).

ದ್ವಿವರ್ಷೆ dvi-varshè. *A heifer two years old.*

ದ್ವಿಶರ dvi-śara. = ದುಸರ 1. Having two arrows.

ದ್ವಿಶಿರ dvi-śira. = ದ್ವಿಸಿರ. Having two heads: the bhêruṇḍa (My.).

ದ್ವಿಷ್ dvish. = ದ್ವಿಟ್, ದ್ವಿಟ್ಟು. Hating, hostile; hostility. 2, *a foe.*

ದ್ವಿಷ dvisha. = ದ್ವಿಟ್. (ಅಮಿತ್ರ, etc., ಪಗೆ Mr. 290).

ದ್ವಿಷತ್ dvishat. Hating, etc. 2, *a foe.*

ದ್ವಿಷ್ಟ dvishṭa. Hated, odious; hostile. 2, = ದ್ವೇಷ್ಯ.

ದ್ವಿಷ್ಠ dvi-ṣṭha. *Standing or staying in two places.*

ದ್ವಿಸ್ dvis. = ದ್ವಿರ್. Twice.

ದ್ವಿಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿ dvi-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a ślôka hearing it twice (My.).

ದ್ವಿಸಪ್ತ dvi-sapta. Fourteen.

ದ್ವಿಸಪ್ತಲೋಕ dvisapta-lôka. The fourteen worlds (C. Bp. 47, 11; see s. ಲೋಕ).

ದ್ವಿಸಿರ dvisira. Tbh. of ದ್ವಿಶಿರ (Śśv. 2, 65).

ದ್ವಿಸೀತ್ಯ dvi-sitya. *Twice furrowed, twice ploughed* (first lengthways and then across).

ದ್ವಿಸ್ವಭಾವ dvi-svabhâva. Having a double nature, of two characters (My.).

ದ್ವಿಹಲ್ಯ dvi-halya. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿಹಸ್ತ dvi-hasta. = ದುಹತ್ತ, ದೊಹತ್ತ. Two hands; two cubits.

ದ್ವಿಹಸ್ತಿ dvi-hasti. = ದೊಹತಿ, ದೊಹತ್ತಿ q. v., ದೊಹಸ್ತಿ.

ದ್ವಿಹಾಯನಿ dvi-hâyani. *A heifer two years old.*

ದ್ವಿಹೀನ dvi-hina. *The neuter gender.*

ದ್ವೀಪ dvipa. (fr. ದ್ವಿ-ಅಪ್). = ದೀಪ 2, ದೀಪಿ. *An island;* a sand-bank (ಜಲಿನ, ನೈಕತ, ದುಳಲೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 414). 2, a division of the terrestrial world, of which there are seven (or 4 or 9 or 13) and which are situated round the mountain Mêru.

ದ್ವೀಪಕಲ್ಪ dvipa-kalpa. A kind of island (B. 5, 23. 114; 5, 239).

ದ್ವೀಪದ್ರಾಕ್ಷೆ dvipa-drâkshè. = ದೀಪದ್ರಾಕ್ಷೆ, q. v. (My.).

ದ್ವೀಪವತಿ dvipa-vati. Abounding in islands: *a river.*

ದ್ವೀಪಾನ್ತರ dvipa-antara. = ದೀಪಾನ್ತರ. Another or foreign island (or country, Sl. 126; My.).

ದ್ವೀಪಿ dvipi. *A tiger, an ounce or panther, leopard* (ದ್ಯಾಪೆ Mr. 159).

ದ್ವೇಷ dvêsha. *Hate, hatred, enmity;* dislike; repugnance. See Prv. s. ಬಡೆ 1.

ದ್ವೇಷಣ dvêshaṇa. Hating; disliking; hostile; *an enemy.*

ದ್ವೇಷಿ dvêshi. *A hater, a foe, an enemy* (Bp. 54, 52).

ದ್ವೇಷಿಸು dvêshisu. To hate, to be hostile, to dislike (My.).

ದ್ವೇಷ್ಟೃ dvêshṭṛi. = ದ್ವೇಷಿ. (My.).

ದ್ವೇಷ್ಯ dvêshya. To be hated, hateful, odious, detestable. 2, *an enemy.*

ದ್ವೈಗುಪಿಕ dvaigupika. (fr. ದ್ವಿಗುಣ). One who requires the double or cent per cent interest: *a usurer.*

ದ್ವೈತ dvaita. Duality, the state of being doubled or two; a pair (ದ್ವಿತ್ವ, ಯುಗ, ಉಭಯ, etc., ಎರಡು Mr. 434). 2, dualism in philosophy, the assertion of two always distinct principles, as of spirit and matter, the soul and the universe (My.; see ತ್ರಿತಯ; Bp. 51, 18). 3, doubt.

ದ್ವೈಧ dvaidha. (fr. ದ್ವಿಧಾ). Duality, duplicity, twofold form or state. 2, *division or separation into two parts, division of an army*, as a stratagem. 3, disunion, difference, contest; dispute; doubt; a dilemma.

ದ್ವೈಧೀಭಾವ dvaidhî-bhâva. Twofold form or state, etc. 2, sowing dissension or causing the separation of allies; dividing an army into detachments, making peace with one and waging war with another, as a stratagem. (My.). See s. ಷಡ್ಗುಣ.

ದ್ವೈಪ dvaipa. (fr. ದ್ವೀಪ). Made of a tiger's skin; *covered with it.*

ದ್ವೈಪಾಯನ dvaipâyana. (fr. ದ್ವೀಪ). The Island-born: *Vyâsa*, the place of his nativity being an island in the Ganges. See ಕೃಷ್ಣ-.

ದ್ವೈಮಾತುರ dvaimâtura. (fr. ದ್ವಿಮಾತೃ). Having two mothers; born in two ways: *Gaṇêśa*, the son of Pârvatî, or of the scurf and impurities of her body.

ದ್ವೈಹಾಯನ dvaihâyana. (fr. ದ್ವಿಹಾಯನ). The state of being two years old. (R.).

ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ dvi-akshari. Having two syllables; being a compound vowel. 2, a kind of vichchittichitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ದ್ವ್ಯಷ್ಟ dvi-ashṭa. *Copper.*

ದ್ವ್ಯಹ dvi-aha. A period of two days.

ದ್ವ್ಯಹಿಕ dvyâhika. (fr. ದ್ವ್ಯಹ). Returning every second day, as fever. (My.).

ಧ್ DH

ಧ್ dh. The thirty-ninth letter of the Alphabet (ಕೆಮ್ದ. 12. 21). In Kannaḍa it occurs only in a few dêśiya and tadbhava words (22. 24).

ಧ dha. The letter ಧ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 9 (Mr. 349).

ಧಕಾರ dha-kâra. The letter ಧ (ಕೆಮ್ದ. 11).

ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ dhakkâ-mukki. = ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ. (My.).

ಧಕ್ಕು dhakku. An anvil (ಉದಗಲ್ Mr. 383; Mhr. ಧಕ್ಕ, steady; stout).

ಧಗ dhaga. = ದಗ, (ದಗೆ 2). A glow of fire; fire kindled, fire, blaze; glowing, shining (Mhr.). — ಧಗ ಧಗ. (ಕೆಮ್ದ. 74). rep. Glowing fiercely; blazing, flaming, and its sound; being very brilliant or bright, glittering much, etc. (My.; Tê.; Mhr.). See Rśv. 5, 37; -ನ್ವನ. — ಧಗ ಧಗ ಎನ್. To blaze, etc. (Bp. 45, 2). — ಧಗ ಧಗಚ್ಚಗನೆ. rep. With a fierce glow or blaze, etc. (J. 8, 39). — ಧಗ ಧಗ ಧಗಲು ಧಗಲು. rep. The sound of great blazing (Râm. 5, 8, 57). — ಧಗ ಧಗ ಧಗಲು ಧುಗಲು. rep. The sound of great blazing (Râm. 5, 8, 60). — ಧಗ ಧಗನೆ. = ಧಗ ಧಗಚ್ಚಗನೆ. (My.). — ಧಗಧಗಧ್ವನಿ. The sound of ಧಗ ಧಗ (Ôpr. 4, 29). — ಧಗಧಗನ್ವನ. = ಧಗ ಧಗಧ್ವನಿ. (Rśv. 5, 37). — ಧಗಧಗಿಸು. To burn fiercely, etc. (Bp. 44, 21; 55, 25; Bh. 1, 20, 27; Râm. 5, 8, 36; My.).

ಧಗಿಲ್ dhagil. = ಧಗ. — ಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್. rep. The sound of great blazing (Grj. 8, 47).

ಧಟ dhaṭa. *A large fixed balance, a pair of scales.* 2, ordeal by the balance. See ತಿಟ್ಟದ ತೂಕ.

ಧಟಿ dhaṭi. Old cloth or raiment; a piece of cloth worn over the privities (Sk.; ಧಾಟು, ಧಾಟ ಮುಡಿ G.). 2, Śiva.

ಧಟಿನಿ dhaṭini. A cotton cloth or string fastened round the loins. (R.).

ಧಣ dhaṇa. A sound of something *(e. g.* a bow) flying through the air. — ಧಣಧಣಾಯ್ಸು. The repeated sound of ಧಣ (Râm. 3, 6, 30).

ಧಣಂ dhaṇaṁ. An imitative sound. — ಧಣಮ್ಮನೆ. (ಕೆಮ್ದ. 22 Mḍb.).

ಧಣಾರ್ dhaṇâr. A sound imitating that of falling metal vessels or that of striking them with a club or stone (My.).

ಧಣು dhaṇu. (Mhr. ಧಣ್ಯ, brave! noble!). — ಧಣು ಧಣು. rep. Well done! bravo! (ಕೊಣ್ಣಾಟಿ Ct. II, 103; ಕೊಣ್ಣಾಟಿಯ ಸುದಿ Bhn. 38; Bh. 2, 2, 20; 8, 23, 28).

ಧತ್ತೂರ dhattûra. = ದತ್ತೂರ, ದತ್ತೂರಿ. *The white thorn-apple, Datura alba* Rumph.; the thorn-apple in general (ಉನ್ಮತ್ತ, ಕನಕ Mr. 128).

ಧತ್ವ dhatva. The letter or syllable ಧ (ಕೆಮ್ದ. 361).

ಧನ dhana. = ದನ, ದನವು. Anything valuable: *property, wealth, riches, money* (ಮುತ್ತಿನ ಸಾರ Mr. 497). 2, *wealth in cattle; cattle;* a cow, a bullock (My.). ಧನವಿಲ್ಲದವನ ದನವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು (Prv.). — ಧನ ಸಿಕ್ಕ. reit. (Bp. 28, 18). — ಧನವನ್ನುಟ್ಟು. -ಂ-ಮಡಿ. (ಕೆಮ್ದ. 200). To acquire riches, etc.

ಧನಕ್ಷಯ dhana-kshaya. Loss of money or property. (My.).

ಧನಂಜಯ dhana-ṁ-jaya. Conquering booty or wealth. 2, *fire, Agni.* 3, Arjuna (ಪಾಣ್ಡು, ಅರ್ಜುನ Nn. 38). 4, N. of an author (Nn. 3; Mr. 16. 4). 5, a particular vital air which is supposed to nourish the body (ಸಿರನಡಿಯ ಆಸುವು Mr. 51, o. r. ದೃಢಮೋಕ್ಷ-).

ಧನಂಜಯಾಂಬಕ dhanañjaya-ambaka. Śiva (Śiv. 4, 44).

ಧನದ dhana-da. Granting wealth: *Kubêra.*

ಧನದಸಖ dhanada-sakha. Śiva (Bp. 25, 49).

ಧನದಾನ dhana-dâna. Gift of wealth (Grj. 3, 63).

ಧನಧನ dhana-dhana. Kubêra (Bp. 5, 58).

ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ dhana-dhânya-samṛiddhi. Increase of money and grain (My.).

ಧನಪ dhana-pa. Kubêra (Mr. 465).

ಧನಪತಿ dhana-pati. = ಧನಪ.

ಧನಪತಿಪ್ರಿಯ dhanapati-priya. Śiva (Bp. 25, 52).

ಧನಪಾಲ dhana-pâla. A guardian of treasure: Kubêra. (My.). 2, N. (My.).

ಧನಬಲ dhana-bala. The power of wealth (My.). 2, N. (J. 10, 44).

ಧನಮದ dhana-mada. Pride or intoxication of wealth. (My.).

ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ dhana-lakshmi. Richness in money or wealth (My.).

ಧನಲೋಭ dhana-lôbha. Desire of wealth: covetousness, avarice (My.).

ಧನಲೋಭಿ dhana-lôbhi. Avaricious, covetous, miserly (B. 4, 182).

ಧನವಂಚಕ dhana-vañchaka. A man who practises fraud with regard to wealth, etc. (in his not giving it to whom it is due, Bp. 89, 19).

ಧನವತ್ dhana-vat. = ಧನವನ್ತ. *Wealthy, opulent, rich.*

ಧನವನ್ತ dhana-vanta. Tbh. of ಧನವತ್. A rich man (ಅಧ್ಯ, ಧನವತ್, etc. Hit.; Sk. 355; My.; Bp. 30, 25).

ಧನಹರಿ dhana-hari. Stealing property, a thief. 2, inheriting property, an heir. 3, *a kind of perfume.*

ಧನಹೀನ dhana-hîna. Deprived of wealth; reduced to poverty, poor. (My.).

ಧನಾಢ್ಯ dhana-âḍhya. Opulent, wealthy (ಹೊನ್ನು ಳ್ಳವರು Mr. 237; My.).

ಧನಾಧಿಪ dhana-adhipa. *Kubêra.*

ಧನಾಧೀಶ್ವರ dhana-adhîśvara. Kubêra (Nn. 147).

ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷ dhana-adhyaksha. A treasurer. 2, *Kubêra.*

ಧನಾಯಿ dhanâyi. *The desire of obtaining riches, covetousness.*

ಧನಾಶ್ರಯ dhana-âśraya. A treasury (ಧನ್ನಾಶ್ರ Kn. 133).

ಧನಾಸರಿ dhanâsari. = ಧನಾಸಿ, ಧನ್ಯಾಸಿ. N. of a tune (My.).

ಧನಾಸಿ dhanâsi. = ಧನಾಸರಿ. (My.).

ಧನಿ dhani. 1. = ಪತಿ. Possessing wealth, opulent, rich; *a rich man;* the possessor of anything, an owner, a master. 2, *Kubêra.*

ಧನಿ dhani. 2. (Śmd. 24).

ಧನಿಕ dhanika. Rich; a wealthy man; a money-lender; an owner. ಧನಿಕರು ಎನ್ನು, ಹನಿ ಬೀಡುವದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Ćpr. 6, 82; Bp. 1, 34; ಬಲು-; ಸಾಹುಕಾರ.

ಧನಿಷ್ಠ dhanishṭha. Richest, very rich.

ಧನಿಷ್ಠೆ dhanishṭhe. (A very rich female); *the twenty-third lunar mansion,* (considered to be connected with ill-luck). ಆರಸನಿಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ, ನಸರಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ (Prv.).

ಧನಿಸುತ dhani-suta. Kubêra's son, Nalakûvara (Bp. 40, 18).

ಧನು dhanu. = ಧನುಸ್. (ಬಿಲ್ಲು Nn. 72).

ಧನುಃ dhanuḥ. = ಧನುಸ್.

ಧನುಃಕೋಟಿ dhanuḥ-kôṭi. = ಧನುಷ್ಕೋಟಿ. The curved end of a bow (ಗೊರೆ, ಕೊಪ್ಪ, ಪಿಳ್ಳು Kk. 39).

ಧನುಃಪಟಿ dhanuḥ-paṭa. = ಧನುಷ್ಪಟಿ. *The Piyal tree, Buchanania latifolia* Roxb. See ಮೀಜಲ.

ಧನುಕೋಟಿ dhanu-kôṭi. = ಧನುಷ್ಕೋಟಿ. (ಬಿಲ್ಲು ಕೊಪ್ಪ Mr. 294).

ಧನುರ್ dhanur. = ಧನುಸ್.

ಧನುರ್ಗುಣ dhanur-guṇa. A bow-string. (Śiv. 4, after 17).

ಧನುರ್ದಣ್ಡ dhanur-daṇḍa. A bow without its string (Śiv. 4, after 46).

ಧನುರ್ಧರ dhanur-dhara. Bearing a bow: *an archer* (Abh. P. 13, 53; Rśv. 6, 45).

ಧನುರ್ಧಾರಿ dhanur-dhâri. = ಧನುರ್ಧರ. (My.).

ಧನುರ್ಬಲ dhanur-bala. A force of the bow, *i. e.* of archers (Abh. P. 13, 45. 95).

ಧನುರ್ಬಾಣ dhanur-bâṇa. A bow and arrow (My.).

ಧನುರ್ಮಧ್ಯ dhanur-madhya. *The middle part of a bow.*

ಧನುರ್ಮಾಸ dhanur-mâsa. The period during which the sun is in Sagittarius, when idols are especially adored at dawn (My.).

ಧನುರ್ಲತೆ dhanur-latĕ. The moon-plant (Sk.). 2, = ಧನುರ್ದಣ್ಡ. (Ćpr. 6, 67; Śiv. 5, 41).

ಧನುರ್ವರ್ಮ dhanur-varma. The cover of a bow (ಬಿಲ್ಲು ಗಡಸಣಿಗೆ Mr. 294).

ಧನುರ್ವಾತ dhanur-vâta. = ಧನುರ್ವಾಯು. (My.).

ಧನುರ್ವಾಯು dhanur-vâyu. A disease by which the body becomes bent like a bow: tetanus (My.).

ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ dhanur-vidyĕ. Archery (My.).

ಧನುರ್ವೇದ dhanur-vêda. The science of archery; knowledge of archery. 2, N. of a treatise on archery, regarded as an upavêda. (My.; J. 13, 46).

ಧನುರ್ವಟ್ಟಿ dhanurvaṭṭi. = ಧನುರ್ವಲ್ಲಿ. (Śiv. 4, 75).

ಧನುಷ್ dhanush. = ಧನುಸ್.

ಧನುಷ್ಕೋಟಿ dhanush-kôṭi. = ಧನುಃಕೋಟಿ. 2, N. of a place of pilgrimage near Râmêśvara (My.).

ಧನುಷ್ಪಟಿ dhanush-paṭa. = ಧನುಃಪಟಿ, q. v. *A kind of tree* (= ಪಿಯಾಲ).

ಧನುಷ್ಮತ್ dhanush-mat. Furnished or armed with a bow: *an archer.*

ಧನುಸ್ dhanus. = ಧನು, ಧನುರ್, ಧನುಷ್. *A bow.* 2, the sign Sagittarius. 3, an arc or part of a circle.

ಧನ್ಯ dhanya. Bringing or bestowing wealth. 2, opulent, rich. 3, *fortunate, well-fated, happy, blest; lucky: auspicious;* good, virtuous. See Bp. 24, 18; 47, 61. 4, treasure, wealth.

ಧನ್ಯತೆ dhanyatĕ. Good fortune, fortunate condition; opulence. (Bp. 50, 73; J. 9, 7).

ಧನ್ಯಮಡಿ dhanyamaḍi. A rice-field (My.; H.).

ಧನ್ಯಾಕ dhanyâka. *Coriander, Coriandrum sativum.*

ಧನ್ಯಾಮ್ಲ (dhanya-âmla). *Sour gruel.*

ಧನ್ಯಾಸಿ dhanyâsi. = ಧನಾಸರಿ. (My.).

ಧನ್ಯೆ dhanyĕ. A fortunate or virtuous woman. (My.). 2, Emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ ಗಿಡ G.).

ಧನ್ವ dhanva. *A bow.* 2, *a desert.*

ಧನ್ವನ್ತರಿ dhanvan-tari. Moving in a curve: the sun. 2, the physician of the gods, author of the Âyurvêda; N. of a celebrated physician (ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ Mr. 390).

ಧನ್ವಯಾಸ dhanva-yâsa. *The plant Alhagi maurorum* Tournef.

ಧನ್ವಿ dhanvi. *An archer.* 2, N. of several plants: (ಮಲ್ಲರಿ Mr. 120).

ಧಮ dhama. Blowing. See ಧಾಮಿಸ್-.

ಧಮನ dhamana. A kind of reed, *Arundo tibialis or karka.*

ಧಮನಮುನಿ dhamana-muni. N. (Bp. 52, 17).

ಧಮನಿ dhamani. A reed, a pipe, a tube (ಕೊಬಿವಿ Mr. 207). 2, *any tubular vessel of the body,* as a vein, nerve, etc. 3, *the throat.* 4, *a sort of perfume.*

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ dhammilla. *The braided and ornamented hair of a woman tied into a round knot at the back of the head and intermixed with flowers, pearls, etc.* (ಕಾಬಿ, etc., ಕಟ್ಟುಮುಡಿ Mr. 320).

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲೆ dhammillĕ. N. of the wife of Anusâlva (J. 33, 43).

ಧಯ dhaya. Drinking, sucking. See ಸ್ತನಸ್-.

ಧರ dhara. = ಧೃ. Holding, bearing, carrying; wearing; possessing, having; keeping, sustaining, preserving. 2, *a mountain.*

ಧರಣ dharaṇa. = ಧರಣ No. 1. Bearing, holding; preserving; supporting; a support; a dike, a bank. 2, the sun. 3, a sort of weight (for gold) variously reckoned (Sk.; Sl. 327).

ಧರಣಿ dharaṇi. ಧರಣೀ. *The earth;* the soil, the ground. 2, a certain metrical foot (Ch.). 3, the number 1 (ಒನ್ನು Mr. 347).

ಧರಣಿಕ dharaṇika. One who holds or guards (Cpr. 7, after 84).

ಧರಣಿಜ dharaṇi-ja. A tree (ವೃಕ್ಷ Mr. 103).

ಧರಣಿಜಾತ dharaṇi-jâta. = ಧರಣಿಜ. (Bp. 26, 44).

ಧರಣಿತಲ dharaṇi-tala. = ಧರಣೀತಲ. (Bp. 46, 13; 61, 39).

ಧರಣಿಧರ dharaṇi-dhara. *Vishṇu.* 2, = ಧರಣೀಧರ.

ಧರಣಿಪ dharaṇi-pa. Lord of the earth: a king (Bp. 10, 10; 34, 31; J. 12, 5).

ಧರಣಿಪತಿ dharaṇi-pati. = ಧರಣಿಪ. (ಮೂಧವ Mr. 509; Cpr. 6, 82).

ಧರಣಿಪಾಲಕ dharaṇi-pâlaka. = ಧರಣಿಪ. (Bp. 53, 46).

ಧರಣಿವರ dharaṇi-vara. A king (Bp. 56, 49).

ಧರಣಿವಲ್ಲಭ dharaṇi-vallabha. = ಧರಣಿವರ. (Bp. 5, 19; 57, 56).

ಧರಣಿಸುತೆ dharaṇi-sutĕ. Sîtâ, the wife of Râma (Ch. v. 13).

ಧರಣಿಸುರ dharaṇi-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 57; 56, 46).

ಧರಣೀಚಕ್ರ dharaṇi-čakra. Earth-circle: the earth.

ಧರಣೀಚಕ್ರೇಶ dharaṇîčakra-îśa. A king (Cpr. 2, 94).

ಧರಣೀತಲ dharaṇî-tala. The surface of the earth (Śmd. 386; Bp. 37, 57; Kk. 94).

ಧರಣೀಧರ dharaṇî-dhara. = ಧರಣೀಭೃ. Bearing or sustaining the earth: a mountain (ಪಟ್ಟಿ Mr. 96). 2, a mythical elephant said to support the earth. 3, a tortoise. 4, the serpent Îśha. 5, Vishṇu. 6, Śiva.

ಧರಣೀಧರಣ dharaṇî-dharaṇa. A bearer or sustainer of the earth (Bp. 57, 27).

ಧರಣೀಭೃ dharaṇî-dhṛ. = ಧರಣೀಧರ. The serpent Îśha (ಅಮೃತಕರ, ವಾಸುಕಿ, ಶೇಷ Nn. 35, o. r. ಧರಣೀಭೃತ್; ಬಸ್ಸು, ಅನಸ್ಸ, ಧರಣೀಭೃತ್ 38). 2, Śiva (ಶಿವ, ಧರಣೀಭೃತ್ Nn. 6). 3, a mountain (My.).

ಧರಣೀಭೃಜ dharaṇî-dhvaja. N. of a Gandharva king (Cpr. 6, 6. 19).

ಧರಣೀಭೃತ್ dharaṇî-n-dhra. = ಧರಣೀಭೃ No. 1, q. v. (ಅನಸ್ಸ. ಕುವಾಕೇಶ Nn. 57).

ಧರಣೀಪತಿ dharaṇî-pati. = ಧರಣಿಪ. (A.).

ಧರಣೀಮಂಡಲ dharaṇî-maṇḍala. The sphere of the earth: the globe (Bp. 36, 59).

ಧರಣೀರುಹ dharaṇî-ruha. A tree (Bp. 1, 7).

ಧರಣೀವಲ್ಲಭ dharaṇî-vallabha. = ಧರಣಿವಲ್ಲಭ. (Cpr. 2, 81).

ಧರಣೀಶ dharaṇî-îśa. A king (ರಾಜ, ಮೊರೆ Nn. 80; Cpr. 2, 17; 3, 104).

ಧರಣೀಶಕ್ತಿ dharaṇî-śakti. The divine active power for the earth (Bp. 57, 27).

ಧರಣೀಶ್ವರ dharaṇî-îśvara. A king (Cpr. 1, 129). 2, Śiva. 3, the number 16 (Ch.).

ಧರಣೀಸುರ dharaṇî-sura. = ಧರಣಿಸುರ. (Bp. 46, 9; 55, 30).

ಧರಣುದೇವ dharaṇu-dêva. N. (Bp. 58, 11).

ಧರಧುರ dharadhura. Excess; marvel (Bh. 7, 4, 58; 7, 6, 37; 7, 14, 28; 8, 24, 17; 8, 25, 6).

ಧರಯಿಸು dharayisu. = ಧರಿಯಿಸು, ಧರಿಸು (Śmd. 92, o. rs. ಧರೆಯಿಸು, ಧರಿಯಿಸು).

ಧರಾಗ್ರ dharâ-agra. The surface of the earth (Bp. 48, 32).

ಧರಾತಲ dharâ-tala. = ಧರಾಗ್ರ. (ಗೋಪ, ಭೂಮಿ Nn. 5; ಭೂಮಿ 130; Bp. 27, 17; 36, 58).

ಧರಾತ್ಮಜ dharâ-âtmaja. The son of the earth: *the planet Mars.*

ಧರಾತ್ಮಜೆ dharâ-âtmajĕ. = ಧರಣಿಸುತ. (My.).

ಧರಾಧರ dharâ-dhara. *A mountain.* 2, Vishṇu.

ಧರಾಧರಾಶನಿ dharâdhara-aśani. A thunder-bolt (for splitting) the mountains (of the other gods, *i. e.* the other strong gods, Bp. 53, 4).

ಧರಾಧಾರೆ (dharâ-âdhârĕ). *The earth.*

ಧರಾಧಿಪ dharâ-adhipa. A king (Cpr. 2, 6; J. 9, 2).

ಧರಾಧಿಪತಿ dharâ-adhipati. A king (ಆದಿಸು Nn. 56).

ಧರಾಧೀಶ dharâ-adhîśa. A king (A.).

ಧರಾನಂದನೆ dharâ-nandanĕ. = ಧರಣಿಸುತ. (Râm. 1, 16, 8).

ಧರಾಪ dharâ-pa. A king (A.).

ಧರಾಮಂಡಲ dharâ-maṇḍala. The terrestrial globe (J. 12, 9).

ಧರಾಮರ dharâ-amara. A Brâhmaṇa. (Abh. P. 6, after 32; Bp. 55, 35).

ಧರಾಮರಭುಜೆ dharâmara-bhuj. An eater of Brâhmaṇas (Bp. 38, 1).

ಧರಾರುಹ dharâ-ruha. A tree (Śiv. 3, after 35).

ಧರಾವನಿತೆ dharâ-vanitĕ. The earth considered as a woman (Śmd. 188).

ಧರಾಸುತ dharâ-suta. = ಧರಾತ್ಮಜ. (My.).

ಧರಿತ್ರಿ dharitri. ಧರಿತ್ರೀ. A female bearer or supporter: *the earth.*

ಧರಿತ್ರೀಜಾತ dharitrî-jâta. A tree (Bp. 19, 59).

ಧರಿತ್ರೀಪಾಲ dharitrî-pâla. A king (Bh. 6, 2, 1).

ಧರಿತ್ರೀರಮಣ dharitrî-ramaṇa. A king (J. 2, 47).

ಧರಿತ್ರೀಶ dharitrî-îśa. = ಧರಿತ್ರೀಪಾಲ. (A.).

ಧರಿಯಿಸು dhariyisu. = ಧರಿಸು, etc. (Śmd. 343 Mdb.; 348; Cpr. 2, 43. 48; 3, 15; 9, 42).

ಧರಿಸು dharisu. = ಧರಯಿಸು, ಧರಿಯಿಸು. To hold, to bear, to carry; to hold, to contain; to possess, to have; to put on one's self, as clothes, etc.; to obtain, to receive, to get (ತಳೆ Śmd. 23. 99 Cm.; ಕಾರ್ 105. 343 Cm.); to support, to sustain; etc. See Čpr. 2, 74; Bp. 3, 48; 4, 68; 8, 14; 44, 1. 17; 48, 21; 59, 48; Dh. 1, 8, 3; Śl. 64. 254.

ಧರಾನಾಥ dharâ-nâtha. A king (My.).

ಧರೆ dharĕ. ಧರಾ. = ಪೆರೆ 2. *The earth.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಧರೇಶ್ವರ dharâ-îvara. A king (Bp. 61, 46).

ಧರ್ಮ dharma. = ದಮ್ಮ. That which is to be held fast or kept: *ordinance, law; duty; right, justice; propriety;* a pious act. 2, *usage, practice, custom* (ದಪ್ಪನ, ಚಾಂಡಿತ್ಯ Nn. 79). 3, *virtue, morality, merit, good works* (ಪುಣ್ಯ 79; Mr. 508); devotion; religion, piety. 4, almsgiving; alms; a gift, a present (My.). 5, harmlessness (ಅಹಿಂಸೆ, ಕೊಲ್ಲದಿಪುದು 79). 6, sacrifice (ಅಧ್ವರ, ಯಜ್ಞ 79; ಕೃಮು 508). 7, *one who drinks sôma at a sacrifice.* 8, *nature, character, the peculiar state or condition of any thing.* 9, the god of justice: *Yama* (ಶಕ್ರಾಜ, ಯಮು 79; ಶಾಲು 508; ಆಜ ಕೆ. I, 82). 10, Śiva (ತಿವನು 79; ಸಿಂಪ 508). 11, a king (ಭೂಪಾಧಿ, ಅರಸು 79). 12, a portent (ಉತ್ಪಾತ 79). 13, a bow (ಚಾಪ, ಬಿಲ್ಲು 79; ಬಿಲ್ಲು 508). 14, poison (ಗರಳ, ವಿಷ 79; ಗರಳ 508). 15, N. of the ninth lunar mansion. 16, the bull, considered as a personification of virtue. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಬಾನಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಬ್ಬೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೆತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲಾ ನೋಡಿದ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋದವರೆ ಕರುಬಾಸ್ತು (Prvs.).—See Kâvy. III, 1, A, 22; ಪೀಠಸ್ಥ-; s. ಪುಸ 2; Prvs. s. ಬಯ್ಯುವ and ಸಿಕ್ಕು.— ಧರ್ಮ ಕೊಡು. To give alms or presents. ಕೆಟ್ಟು ಪಟ್ಟಾಗರ ಸೇರದ ಪೀಡ, ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ತಿರುಗಿ ಕೇಳ ಪೀಡ (Prv.). — ಧರ್ಮ ಬಿಡು. To leave, or to deviate from, the right course. ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡೋದೇ (ಸ್ವಲಾಗ G.). — ಧರ್ಮ ಪೀಡು. To ask for a gift or alms (B. 4, 180; My.). — ಧರ್ಮ ಮಾಡು. To perform a pious act: to give alms or presents (B. 4, 180; My.). ಧರ್ಮಾ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಾ ತಿಳಿಯು ಪೀಡು (Prv.).

ಧರ್ಮಕರ್ತ dharma-karta. The superintendent of the expenses of a temple, of an alms-house, etc. (My.).

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ dharma-kârya. Any act of duty or religion; a pious act, a good work, an act of charity (My.; B. 5, 302).

ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ dharma-grantha. A code of religious laws and institutes (B. 4, 128; My.).

ಧರ್ಮಚಿಂತೆ dharma-čintĕ. *Consideration of moral duties.*

ಧರ್ಮಚತ್ರ dharma-čatra. Tbh. of ಧರ್ಮಸತ್ರ. (My.; B. 4, 155).

ಧರ್ಮಜ dharma-ja. Produced by a sense of duty. 2, a son of Yama: Yudhishṭhira (ಪಮ್ಮು, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Nn. 64; ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Mr. 264; Śmd. 282; Bp. 44, 64; J. 5, 11).

ಧರ್ಮತ್ಯಾಗ dharma-tyâga. Abandonment of religion, apostacy (Sk.).

ಧರ್ಮತ್ಯಾಗಿ dharma-tyâgi. An apostate (R.).

ಧರ್ಮದೇವತೆ dharma-dêvatĕ. Virtue personified as a woman (My.).

ಧರ್ಮದೇವಿ dharma-dêvi. = ಧರ್ಮದೇವತೆ. (My.).

ಧರ್ಮದ್ರೋಹ dharma-drôha. Violation of the law or right (J. 4, 2).

ಧರ್ಮಧ್ವಜ dharma-dhvaja. *A man who hangs out the flag of religion for selfish purposes, a religious hypocrite or impostor* (ಲಿಂಗಧೃತ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ತಪದೇಸಗೊಂಡುದು Mr. 254).

ಧರ್ಮಧ್ವಜಿ dharma-dhvaji. *A religious hypocrite or impostor.*

ಧರ್ಮನಂದನ dharma-nandana. = ಧರ್ಮಪುತ್ರ. (Bh. 2, 13, 41).

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ dharma-niṣhṭhĕ. Devotion or attachment to religion or charity (My.).

ಧರ್ಮಪಟ್ಟಣ dharma-paṭṭana. The city of the law: the city of Śrâvanti. 2, *pepper.*

ಧರ್ಮಪತ್ನಿ dharma-patni. A lawful wife (the first wife), a wife of the same caste with her husband and married conformably to the established law. (My.).

ಧರ್ಮಪದ್ಧತಿ dharma-paddhati. The way or custom of the law (J. 11, 20).

ಧರ್ಮಪಾನೀಯ dharma-pânîya. = ದಮ್ಮಾಡೆ. Water given gratuitously.

ಧರ್ಮಪುತ್ರ dharma-putra. = ಧರ್ಮಜ No. 2, q. v. (J. 2, 47).

ಧರ್ಮಪುರ dharma-pura. N. of a town (J. 26, 33).

ಧರ್ಮಪ್ರವೃದ್ಧಿ dharma-pravṛiddhi. Growth or increase of law; the customary observances of caste, etc. (Bp. 55, 6; My.).

ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ dharma-buddhi. Service, especially of a deity (ಉಪಾಸ್ತಿ Mr. 461); virtuousness, charitableness of disposition (B. 5, 277; My.).

ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ dharma-mârga. The path of virtue. (My.).

ಧರ್ಮರಾಜ dharma-râja. *Yama.* 2, *a Buddha or Jina.* 3, Yudhishṭhira.

ಧರ್ಮರಾಜ್ಯ dharma-râjya. A kingdom of just laws and equitable government (My.; Mhr.).

ಧರ್ಮರಾಯ dharma-râya. Tbh. of ಧರ್ಮರಾಜ. (My.).

ಧರ್ಮವಟ್ಟಿಪಟ್ಟಣ dharma-vaṭṭi-paṭṭna. N. of a town (Rice 2, 82).

ಧರ್ಮವಂತ dharma-vanta. A virtuous, pious or just man (My.).

ಧರ್ಮವರ್ತನ dharma-vartana. Staying, abiding, or living in duty; virtuous conduct (My.).

ಧರ್ಮವಾಹ dharma-vâha. N. of a king (J. 10, 44).

ಧರ್ಮವಿವಾಹ dharma-vivâha. Marriage of another, effected by defraying the expense of it (My.).

ಧರ್ಮವಿಹೀನ dharma-vihîna. Devoid of virtue, without virtue (Bp. 56, 44).

ಧರ್ಮಶಾಲೆ dharma-śâlĕ. A building erected for the accommodation of travellers (B. 4, 155; 5, 208. 300; ಅತ್ರಮ ೦೬.; My.). 2, a poor-asylum (Mhr.; My.). 3, a school at which children are instructed gratis (My.).

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ dharma-śâstra. A law-book, a code of law; the body or code of Hindu law; jurisprudence. (Bp. 37, 63; B. 5, 168; My.).

ಧರ್ಮಶೀಲ dharma-śîla. Virtuous, just, pious. (My.). Feminine ಧರ್ಮಶೀಲೆ (My.; B. 5, 188).

ಧರ್ಮಶ್ರಾವಕೇಂದ್ರ dharma-śrâvaka-indra. N. (Bp. 52, 17).

ಧರ್ಮಸಂಹಿತೆ dharma-saṁhitĕ. *A code of law.*

ಧರ್ಮಸಂಕಟ dharma-saṅkaṭa. Difficulty of deciding between two courses of action (My.).

ಧರ್ಮಸತ್ರ dharma-satra. = ಧರ್ಮಛತ್ರ. An alms-house, a building where travellers, etc. are accommodated and fed gratis (My.).

ಧರ್ಮಸಭೆ dharma-sabhĕ. A court of justice, tribunal (Sk.). 2, an assembly for the regulation and ordering of matters of religion (My.).

ಧರ್ಮಸುತ dharma-suta. = ಧರ್ಮಪುತ್ರ. (J. 14, 9).

ಧರ್ಮಸ್ಥಲ dharma-sthala. N. of a place of pilgrimage in South Canara (My.).

ಧರ್ಮಾತ್ಮ dharma-âtma. A just, pious, charitable, virtuous man. (My.).

ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ dharma-adhikâri. An administrator of the law, a judge (ಅಷ್ಟದರ್ಶಕ, etc. Sl. 258). 2, the almoner of a prince (My.).

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷ dharma-adhyaksha. A conservator or administrator of religion, morals, and the laws (as a bishop, priest, etc., B. 5, 280); a king, a magistrate.

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತ್ವ dharmâdhyakshatana. The office and power of a dharmâdhyaksha (B. 5, 281).

ಧರ್ಮಾರ್ಥ dharma-artha. In charity; as a religious gift or act (especially in the form of ಧರ್ಮಾರ್ಥದಾನ, My.; B. 5, 277).

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷ dharma-artha-kâma-vimôksha. The four ends or objects of existence: religious merit, wealth, pleasure, and final emancipation (Bp. 46, 3; instead of ವಿಮೋಕ್ಷ the usual form is ಮೋಕ್ಷ, Sk.; My.).

ಧರ್ಮಾನುಜ dharma-anuja. Arjuna (J. 23, 54).

ಧರ್ಮಿ dharmi. Virtuous, religious, pious, just, obeying the law, etc. (My.; Sp. s. ಲಂಪ).

ಧರ್ಮಿಷ್ಠ dharmishṭha. Most pious, very virtuous, etc. (My.).

ಧರ್ಮೋಪಮೆ dharma-upamĕ. A kind of simile or comparison (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಧರ್ಷ dharsha. Boldness, insolence, overbearing conduct, arrogance, insult, violation, etc. (see ದುರ್ಧರ್ಷ). 2, a eunuch.

ಧರ್ಷಣ dharshaṇa. Offending, injuring, assaulting; assault, insult, outrage, violation, overbearingness, etc.; copulation.

ಧರ್ಷಣಿ dharshaṇi. *A wanton or unchaste woman, a harlot.*

ಧರ್ಷಿಣಿ dharshiṇi. *A harlot.*

ಧವ dhava. *A man.* 2, *a husband.* 3, a possessor, master, lord. 4, *the plant Grislea tomentosa* Roxb.

ಧವಡ dhavaḍa. = ಧವಳ, q. v.

ಧವಲ dhavala. = ದವಳ 2, ಧವಡ, ಧವಳ. *White,* dazzling white. 2, handsome, beautiful. 3, an old bull, an excellent ox. 4, a kind of camphor.

ಧವಲತೆ dhavalatĕ. = ಧವಳತೆ. Whiteness (Kâvy. V, 50).

ಧವಲಯಶ dhavala-yaśa. White, untainted, excellent fame (Bp. 34, 37).

ಧವಲಾಗಾರ dhavala-âgâra. = ದವಳಾರ, ಧವಳಾಗಾರ. A house whitened with chunam or stucco, a palace.

ಧವಲಾಂಗ dhavala-aṅga. A white body (J. 2, 26).

ಧವಲಾಯತ dhavala-âyata. = ಧವಳಾಗಾರ. (Bp. 12, 15).

ಧವಲಿ dhavali. = ಧವಡೆ. 2, a kind of disease. See ಧವಳಿ ಬೇದ.

ಧವಲಿತ dhavalita. = ಧವಳಿತ. *Whitened, made dazzling white* or beautiful.

ಧವಲಿಮ dhavalima. ಧವಳಿಮ. Whiteness, white colour, white (J. 10, 35).

ಧವಲೆ dhavalĕ. *A white cow.*

ಧವಲೋತ್ಪಲ dhavala-utpala. The white water-lily (Grj. 4, 28).

ಧವಳ dhavaḷa. (ಶೆಮ್ದ. 24, o. r. ಧವಡ). = ಧವಲ, etc. (ಪಿಳಿದು Nn. 6. 18. 26. 28. 44).

ಧವಳಕ dhavaḷaka. A man of a white colour. See Sp. s. ಕರಿಗ.

ಧವಳಕಾಂತಿ dhavaḷa-kânti. White colour (ಬೆಳುವಣ್ಣ Ct. I, 2; ಬೆಳುದಣ್ಣ II, 28).

ಧವಳತೆ dhavaḷatĕ. = ಧವಲತೆ. (Grj. 9, 64).

ಧವಳಪಕ್ಷ dhavaḷa-paksha. The light half of a month (Râm. 2, 1, 14).

ಧವಳಾಗಾರ dhavaḷâgâra. = ಧವಳಾಗಾರ. (ಶೆಮ್ದ. 383).

ಧವಳಾಯಿ dhavaḷa-âyi. See ಪರಜಾಧವ-.

ಧವಳಿತ dhavaḷita. = ಧವಲಿತ. See ಸುಧಾ- (s. ದವಳಾರ); Ćpr. 6, 3.

ಧವಳಿದೇವ dhavaḷi-dêva. N. (Bp. 58, 7).

ಧವಳಿಸು dhavaḷisu. To become dazzling white (Ćpr. 5, 114). 2, to make dazzling white (Grj. 4, 111).

ಧವಳೇಶ್ವರ dhavaḷa-îśvara. N. (Bp. 58, 4).

ಧವಿತ್ರ dhavitra. = ಧುವಿತ್ರ. *A fan, made of antelope's skin and used especially for blowing a sacrificial fire.*

ಧವಿಂ dhaḷam. (ಶೆಮ್ದ. 22. 24). A sound imitating that of a kettle-drum, etc. when beaten. *Cf.* ಧಾಸ್ಧದಿಧದಿ. — ಧದಿಂ ಧದಿ. rep. (Bp. 47, 31). — ಧದಿಂ ಧದಿಂ ಧದಿ. rep. (Rây. 13, 65). — ಧದಿಂ ಧದಿಂ ಧದಿಂ ಧದಿನಿ ಧಾಸ. The repeated sound of ಧದಿ (Grj. 8, 3). — ಧದಿಂ ಧದಿಂ ಧದಿರಸ. The repeated sound of ಧದಿ (Grj. 6, 55). — ಧದಿ ಧದಿಂ ಧದಿ. rep. (Ć. Bp. 47, 31). — ಧದಿ ಧದಿಂ ಧದಿ ಧದಿಂ ಧದಿಂ. rep. (Ć. Bp. 38, 21). — ಧದಿಮ್ಮನಿ. -ಎನ್ನೆ. With the sound of ಧದಿಂ (ಶೆಮ್ದ. I).

ಧವಿಂಕೃತ dhaḷaṁ-kṛita. The sound of ಧದಿಂ (Grj. 6, 56).

ಧಾಟಿ dhâṭi. = ಡಾಟಿ, ಡಾಟಿ. Assault, assaulting or confronting an enemy, an impetous, desolating assault.

ಧಾತ dhâta. Tbh. of ಧಾತೃ (ಶೆಮ್ದ. 104; ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 22; My.). See Kâvy. I, 2, 90-92.

ಧಾತಕಿ dhâtaki. *The plant Grislea tomentosa* Roxb. 2, N.— See Kâvy. I, 2, 90-95.

ಧಾತಾರ dhâtâra. Tbh. of ಧಾತೃ. (My.).

ಧಾತು dhâtu. = ಡಾತು. That which is put, placed or laid. 2, fixing or directing the mind or attention upon, examining (ವಿಂಶತ್ಯಾಮ, ಆರಮಿಕ್ಕೆ Mr. 437). 3, *natural condition* (ಧಾತ Mr. 498). 4, *an element, primary or elementary substance, primitive matter,* of which five are usually reckoned: earth, water, fire, air, and ether or âkâśa (ಇಳೆ ಯಾಪಿಘನತಾಗಳ್ Mr. 498), or, with Brahma, the eternal soul, six;—ಆಮ್ಮರಧರ್ಮತಪಂಚಭೂತ (ಆರಾತ ಮೊದಿಗಾದ ಪಂಚಭೂತ Nn. 32). 5, *any one of the five properties or qualities of the above elements observed by the organs of sense:* smell,

flavour, colour, tangibility, and sound. 6, *a constituent element or an essential ingredient of the body:* blood, marrow, fat, flesh, bone, chyle, and semen (ರಸ ರುಧಿರ ಎಲು ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದ ದೇಹ 498; ಸಪ್ತ ಧಾತುಗಳು 82). 7, *a humor or affection of the body:* phlegm, wind, and bile. 8, *the organs of sense:* nose, tongue, eye, skin, and ear. 9, the five colours (ಪಲವು ವರ್ಣ 498; ಸಿತ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಂಗಳು 82). 10, *a mineral, a fossil; a metal, an ore* (ನವರತ್ನ ದೇಹ 498; ಪಂಚಲವಣಂಗಳು 82). 11, *a bone.* 12, *a grammatical root or theme* (which frequently is not the primary element or the true verbal root; ಶೆಮ್ದ. 6. 47. 54. 85. 92. 152. 249. 253. 255. 270. 272. 283. 285. 286. 289. 291. 297. 299. 302 seq.; Kâvy. I, 5, 44-46). 13, *a* fluid mineral of a red colour. 14, birth, origin (ಉದ್ಭವ, ಹುಟ್ಟು ವದು Kn. 82). 15, a kind of poetic style (ಶೃತಿಮತ, ಕವಿತ್ವದ ಭೇದ 82). 16, a vow (ವ್ರತ, ವ್ರತ 82). 17, good disposition, etc. (ತೀಲ, ಸುತೀಲ 82). 18, strength (My.), courage. 19, the pulse (My.; Tĕ.). 20, the tenth year in the cycle of sixty (My.).—ಧಾತು ಏದಿದು ಳಲಿತು, ಭೂತವಂಚಕನಾಗಿ, ಓತು ದೇಹವನು ಧರಿಸಿರ್ದ ಮನುಜಗೆ ದಾತ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). ಧಾತು ಳು ನ್ದಿದರೂ ಮಾತು ಳುವ್ದಲಿಲ್ಲ.—ಧಾತು ತಿಳಿಯವನು ವಿಧಾತ್ರನೆನ್ನ ಳದೆ (Prva.). — ಧಾತುಗುನ್ದು. -ಳುನ್ದು. Strength to decrease or fall; to become weak or exhausted (Bh. 1, 14, 10; Ĕ. Bp. 19, 32). — ಧಾತುಗೆಡಿಸು. -ಳೆಡಿಸು. To deprive of strength, to weaken (Râm. 5, 8, 41). — ಧಾತುಗೆಡು. -ಳೆದು. Strength to be impaired or be gone; to become deprived of strength or courage (Bp. 54, 47; Bh. 8, 23, 37; J. 13, 6. 58). — ಧಾತು ನೋಡು. To observe or feel the pulse (My.).

ಧಾತುನಷ್ಟ dhâtu-nashṭa. Loss of strength (My.).

ಧಾತುಪಾನ dhâtu-nâĕana. = ಧಾತುನಷ್ಟ. (My.). 2, destroying the humors: sour gruel.

ಧಾತುಪ dhâtu-pa. The chief of the essential ingredients of the body: the alimentary juice or chyle. (R.).

ಧಾತುಪಾಠ dhâtu-pâṭha. A list or collection of roots or verbal themes. (My.).

ಧಾತುಪುಷ್ಟಿ dhâtu-pushṭi. Nutrition of the bodily humors. 2, strength of the bodily system. (My.).

ಧಾತುಪುಷ್ಪಿಕೆ dhâtu-pushpikĕ. = ಧಾತ್ರಿಪುಷ್ಪಿಕೆ.

ಧಾತುಪ್ರಕರಣ dhâtu-prakaraṇa. A section or chapter on verbal roots or themes (ಶೆಮ್ದ. 302).

ಧಾತುಲಕ್ಷಣ dhâtu-lakshaṇa. The state of the pulse (My.).

ಧಾತುವಾದ dhâtu-vâda. Metallurgy, mineralogy; alchemy (ಸತ್ವ, ರಸವಾದ Nn. 14).

ಧಾತೃ dhâtṛi. = ಧಾತ, ಧಾತಾರ, ಧಾತೃ. One who puts, places or lays: *a founder, a maker, a creator;* an orderer, an arranger. 2, *a supporter, maintainer or preserver.* 3, *Brahmâ.* 4, a kind of metrical foot (Ch.).

ಧಾತೃಪುಷ್ಪಿಕೆ dhâtṛi-pushpikĕ. *The plant Grislea tomentosa* Roxb.

ಧಾತ್ರ dhâtra. Tbh. of ಧಾತೃ. (Cpr. 3, 65).

ಧಾತ್ರಿ dhâtri. ಧಾತ್ರೀ. = ದಾಯಿ, ದಾಯಿ 2. *A wet-nurse, a foster-mother, a nurse;* a mother. 2, *the earth.* 3, *Emblic myrobalan, Emblica officinalis* Gaertn. (Phyllanthus emblica Lin.). 4, a kind of metrical foot (Ch.).

ಧಾತ್ರಿಕೆ dhâtrikĕ. ಧಾತ್ರಿಕಾ. = ಧಾತ್ರಿ No. 1 (Cpr. 3, after 96). 2, = ಧಾತ್ರಿ No. 3 (Sk.).

ಧಾತ್ರಿಧರ dhâtri-dhara. A mountain (ನವರತ್ನ Nn. 101).

ಧಾತ್ರೀಜಾತ dhâtri-jâta. A tree (Bp. 19, 58).

ಧಾತ್ರೀತಲ dhâtri-tala. The surface of the earth (Bp. 37, 22).

ಧಾತ್ರೀಧರ dhâtri-dhara. = ಧಾತ್ರಿಧರ. (Ch., in v. 23 of one MS.).

ಧಾತ್ರೀಧವ dhâtri-dhava. A king (Bp. 50, 34).

ಧಾತ್ರೀಫಲ dhâtri-phala. The fruit of the Emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ Nn. 166).

ಧಾತ್ರೀರುಹ dhâtri-ruha. = ಧಾತ್ರೀಜಾತ. (Śmd. 130).

ಧಾತ್ರೀಶ dhâtri-śa. A king (Cpr. 2, 90).

ಧಾತ್ರೀಸತಿ dhâtri-sati. The earth personified as a woman (Bp. 26, 9).

ಧಾತ್ವರ್ಥ dhâtu-artha. Having the sense of a grammatical root: a verb (Kâvy. I, 5, 47).

ಧಾನ್ dhân. (= ಧಮಂ). — ಧಾನ್ಧದಧಮಿ. (Rîv. 6, 31). — ಧಾನ್ಧದಧದುನ್ಧಿ. (Rîv. 6, 44).

ಧಾನ dhâna. Putting, placing; holding, containing. See ಅಪಿ-, ಆ-, ಉಪ-, ತಿರೋ-, ನಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-, etc. 2, = ಧಾನಿ, etc., ಧಾನೆ. Plural ಧಾನಗಳು (according to Sk. ಧಾನ್ಯ.), corn, grain (My.); *fried barley* or rice; grain fried and reduced to powder. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಗೆ ಧಾನಾಮ್ಯರ್ ಎಸಿಳ್ದ (Mr. 375).

ಧಾನಿ dhâni. = ಧಾನ 2. Anything which holds or contains, a receptacle, a place where anything is kept, seat. See *e. g.* ಮನ್ಮ-, ರಾಜ-.

ಧಾನಿಕೆ dhânikĕ. = ಧಾನಿ. See ಆಗಾಧ-.

ಧಾನುಷ್ಕ dhânushka. (fr. ಧನುಸ್). *A bowman, an archer.*

ಧಾನೆ dhânĕ. = ಧಾನ No. 2, q. v. (ಉಮ್ಮುಗೆ HlÂ.).

ಧಾನ್ಯ dhânya. *Corn, grain;* rice. ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು (ಕಟು, ತಿಕ್ಕು Nr.). ಧಾನ್ಯದ ತನೆ (ಕವಿರ್ Kk. 66; Śm. 66). ಧಾನ್ಯ ಪೆಚ್ಚಿದರೆ ಮೋಕೆಗೆ ಏನು?—ಧಾನ್ಯ ಪೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವುದು (Prva.).

ಧಾನ್ಯಕ dhânyaka. *Coriander seed* (ಅರುವರಿ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Mr. 137).

ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠ dhânya-kôshṭha. = ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ. (ಕುಸಲ Mr. 214).

ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ dhânya-kôshṭhaka. *A granary, a basket or small shed of matting, etc. for keeping rice, etc.*

ಧಾನ್ಯತ್ವಚ್ dhânya-tvach. *The husk of corn or rice.*

ಧಾನ್ಯಧನ dhânya-dhana. Property in grain. ಧಾನ್ಯಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯವಾಗನೇ? (Prv.).

ಧಾನ್ಯಭೇದ dhânya-bhêda. A variety of corn. See ಕೆಸರಿ.

ಧಾನ್ಯಯುಶಫ್ಯತ್ರಿಪತಿ dhânya-yuta-tripa-râśi. A heap of straw which still contains grain. See ಆರಿ.

ಧಾನ್ಯಶೀರ್ಷಕ dhânya-śirshaka. *The ear or spike of corn.*

ಧಾನ್ಯಶೂಕ dhânya-śûka. *The awn or beard of corn.*

ಧಾನ್ಯಸಮೂಹ dhânya-samûha. The aggregate of corn, corn collectively (ಪೈರು, ಧಾನ್ಯಧಾನ್ಯಗಳ ಭೇದ Nn. 36).

ಧಾನ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯ dhânya-âdi-dravya. Substance of corn, etc. (?). See ಕುಮಳ.

ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ dhânya-amla. *Sour gruel* (ಆರಣಾಲ, ಸೌವೀರ, ಕಾಂಜಿ, ಆಮ್ಬಿಲ Mr. 214).

ಧಾಮ dhâma. = ದಾಮ 2. *A dwelling place, a house, an abode, a home, a residence.* 2, site. 3, *the body.* 4, a troop, host, race. 5, *radiance, brilliancy, light.* 6, *dignity, majesty, glory.* 7, *a ray of light.*

REFRENCE

ಧಾಮನಿಧಿ dhâma-nidhi. Treasure of splendor: *the sun.*

ಧಾಮಾರ್ಗವ dhâmârgava. *A sort of plant with white flowers, Luffa foetida* Cav. or a similar plant (= ಫೋಟಕಿ). 2, *the plant Achyranthes aspera* (= ಅಪಾಮಾರ್ಗ). See ಅಪಮಾರ್ಜನ & ಶಮ್ಯಾಕ.

ಧಾಮ್ಯೆ dhâyyĕ. *An additional verse inserted in certain hymns at sacrifice.*

ಧಾರ dhâra. = ಧಾರ 3 & 4. Holding; bearing; possessing; wearing; supporting; containing. 2, supporter, a holder. 3, streaming down, raining hard; flowing; dripping. 4, a sudden and violent shower, a gush. 5, a wave (ತರಂಗ, ಏಳು ತೆರೆ Na. 12). 6, snow, frost (ಹಿಮಾರ, ಹಿಮು 12). 7, a deep place; a hole (ಗರ್ತ, ಕುಳಿ 12; *cf.* ತಾಡಿ 4). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ಸೂತ್ರಧಾರ 12). 9, sickness (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 12). 10, an expression of fear (ಭೀತೋದ್ಗಾರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ 12).

ಧಾರಕ dhâraka. = ಧಾರ No. 1. 2, a receptacle, a trunk or box. 3, a post, a pillar (ಕಂಬ, ಸ್ತಂಭ Mr. 200, o. r. ಕಮ್ಬ). See Bp. 3, 49; 58, 11; ಕಣ್ಣಿ-, ಬಿಂಗಿ-.

ಧಾರಣ dhâraṇa. (= ಧಾರ). *The act of holding, bearing, upholding, keeping, wearing, supporting;* the act of undergoing, enduring, suffering; the act of sustaining, preserving, maintaining, protecting; the act of possessing, having, assuming; the act of keeping back, of keeping in remembrance; memory; the act of restraining. 2, immovable abstraction of the mind. 3, keeping the mind collected, holding the breath suspended and all the natural wants restrained. See ಅಜ್ಞೆ, ಇಷು, ತಳೆ, ತಾಂಗು, ತಾಳ್, ತಾಳ್ವು.

ಧಾರಣಪಾರಣೆ dhâraṇa-pâraṇĕ. The performance of ಧಾರಣ No. 3 followed by a meal (My.).

ಧಾರಣಾವತಿ dhâraṇâ-vat. *Possessing mental retention or memory.*

ಧಾರಣೆ dhâraṇĕ. 1. ಧಾರಣಾ. = ಧಾರಣ 1-3. 4, fixed precept and injunction, a settled rule; certainty; conviction; understanding. 5, *continuance in rectitude, keeping in the right way;* fortitude, firmness.

ಧಾರಣೆ dhâraṇĕ. 2. = ದಾರಣೆ, etc. Rate, etc. (My.; B. 5, 120).

ಧಾರಾಗೃಹೀತ dhârâ-gṛihîta. (A present) received wet from the water that has been poured over it in the donor's hand (My.); if the present is a cow, the tail is kept in the donor's hand, water is poured over it, and then it is given into the receiver's hand (My.). *Cf.* ಧಾರೆ ಎಱೆ[1].

ಧಾರಾಗ್ರ dhârâ-agra. *The broad-edged head of an arrow.*

ಧಾರಾಜ dhârâ-aja. The Câtaka bird. 2, a horse. 3, a cloud. 4, an elephant in rut. (R.).

ಧಾರಾದತ್ತ dhârâ-datta. (A present) given wet from the water that has been poured over it in the donor's hand (My.).

ಧಾರಾಧರ dhârâ-dhara. *A cloud.*

ಧಾರಾಪುರ dhârâ-pura. N. of Bhôjarâja's residence (Śmd. 120. 268).

ಧಾರಾಸಂಪಾತ dhârâ-sampâta. *A heavy fall of rain.*

ಧಾರಾಳ dhârâ-ḷa. (Stream-like extension): profusion (My.; M., Tĕ.); freedom from reserve (My.; T., Tĕ.); liberality, generosity (My.; M., T., Tĕ.). ಧಾರಾಳಕ್ಕೆ ಕೈಕ್ಕರ ದನ್ನಗೆಯವರೆ ಉಂಡಾಳು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು?—ಧಾರಾಳದ ಪತ್ರ ದ ಪೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು (Prvs.). See Sl. 244. 253.

ಧಾರಾಳಿ dhârâḷi. A liberal, generous person (My.; Sl. 352).

ಧಾರಿ dhâri. (Śmd. 24, o. rs. ಫೋಡೆ, ಫೋಳೆ). *Holding, bearing, wearing, having, possessing, maintaining, keeping, etc.;* a person who holds, bears, wears, etc.

ಧಾರಿಣಿ dhâriṇi. ಧಾರಿಣೀ. = ಧಾರುಣಿ. (A female who holds, etc.); the earth (Sk.; Cpr. 8, 39).

ಧಾರಿಣೀಪತಿ dhâriṇi-pati. A king (Cpr. 3, after 62).

ಧಾರುಣಿ dhâruṇi. ಧಾರುಣೀ. (Tbh. of ಧಾರಿಣಿ). The earth (ಧರಣಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91; My.). See Ch. v. 179; Bp. 22, 12; 37, 47; 57, 84; Bhn. 2.

ಧಾರುಣಿರುಹ dhâruṇi-ruha. A tree (Bp. 1, 30).

ಧಾರುಣೀಜಾತ dhâruṇi-jâta. = ಧಾರುಣಿರುಹ. (Bp. 19, 47).

ಧಾರುಣೀತಲ dhâruṇi-tala. The surface of the earth (Bp. 1, 66; 50, 3; 57, 11).

ಧಾರುಣೀನಾಥ dhâruṇi-nâtha. A king (Bp. 57, 67).

ಧಾರುಣೀಪತಿ dhâruṇi-pati. = ಧಾರುಣೀನಾಥ. (Bp. 5, 15).

ಧಾರುಣೀವಲಯ dhâruṇi-valaya. The circumference or circuit of the earth, the terrestrial globe (Bp. 61, 72).

ಧಾರುಣೀಷಣೆ dhâruṇi-ishaṇa. The desire to possess land (Bp. 34, 34).

ಧಾರುಣೀಶ dhâruṇi-îśa. = ಧಾರುಣೀಪತಿ. (Bp. 50, 43; 52, 38).

ಧಾರುಣೀಸುರ dhâruṇi-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 45).

ಧಾರೆ dhârĕ. ಧಾರಾ. = ದಾರೆ 1. The flowing or dropping of any liquid; *a stream or current of water* (see Rây. 8, 118); *a torrent, a shower.* 2, *the pace of a horse* (see ಪಂಚ-). 3, *the sharp edge of a sword or any cutting instrument;* an edge. — ಧಾರೆ ಎಱೆ[3]. (The donor of any thing) to pour water (on the gift, and thus to deliver it to the recipient, in order to make it irrevocable, My.). ಉದಾರುಗಳಕ್ಕೆ ಉದಾರ ಗ್ರಹಾರದ ಧಾರೆಯನು ಎಱೆದಿತ್ತು (Kanaka's Bhaktisâra v. 100). ಧಾರೆ ಎಱೆದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಪೇಳ[3] ದೂತು ಉಂಟೇ? (Prv.). See Bp. 56, 45; Bh. 1, 16, 64. 65; J. 31, 16; Râm. 1, 16, 47.

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ dhârtarâshṭra. (fr. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ). Belonging to Dhṛitarâshṭra: a son of Dhṛitarâshṭra, especially Duryôdhana. (J. 10, 2). 2, *a sort of goose or swan with black legs and bill* (ಕಾಲ್ ಕೊಗಂ ಕಪ್ಪರದ್ Mr. 175; J. 10, 2).

ಧಾರ್ಮಿಕ dhârmika. (fr. ಧರ್ಮ). Righteous, just, virtuous, religious, pious; conformable to justice. (J. 9, 25; B. 4, 77; 5, 56. 167; My.).

ಧಾರ್ಮಿಕತನ dhârmikatana. Righteousness, justice, virtuousness (My.).

ಧಾರ್ಯ dhârya. To be held or maintained; to be borne, bearable; to be upheld or preserved; etc. (adj.). See ಅಜ-, etc.

ಧಾರ್ಷ್ಟಿಕ dhârshṭika. = ದಾರ್ಷ್ಟಿಕ, ದಾರ್ಷ್ಟೀಕ. (fr. ಧೃಷ್ಟ). Bold, confident.

ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯ dhârshṭya. Violence; boldness, daringness, audacity.

ಧಾರ್ಷ್ಣ್ಯ dhârshṇya. (fr. ಧೃಷ್ಣು). Impudence, rudeness, violence, cruelty (My.).

ಧಾವಕ dhâvaka. 1. Washing, cleansing. See ಅಪ-.

ಧಾವಕ dhâvaka. 2. Running, going quickly.

ಧಾವನ dhâvana. 1. Rubbing off, washing off, cleansing; rubbing with anything (ತೀಡುವುದು Mr. 339). See ದಪ್ಪ-, ಕ್ರ-

ಧಾವನ dhâvana. 2. Running; flowing; moving; attack, assault. See ಆಸು-, ನಿರ್ಧಾವನ; ಹರಿ.

ಧಾವನಿ dhâvani. *A sort of creeping plant, Hedysarum lagopodioides.*

ಧಾವಲ್ಯ dhâvalya. (fr. ಧವಲ). Whiteness; the colour white. See ಜೇಳರ್.

ಧಾಷಟ್ಟು dhâshattu. Dread, awe (Br.; Mhr., II. ಧಾಸ್ತು). 2, fr. ಧೃಷತ್, boldness, courage, impudence (My.; Sl. 469).

ಧಾಳ dhâḷa. = ಧಾಳ. A large, tall flag (ಕಾಟಾಸ Mr. 299; My.).

ಧಾಳಿ dhâḷi. (ತೆಮd. 24, o. r. ಧಾಳೆ). (= ಡಾಳಿ?).

ಧಿ dhi. 1. What holds, contains, etc.; any receptacle. See ಅಪ್ಪಿ, ಆಧಿ 1, ಉಪ-, ಜಲ-, ನಿ-, etc.

ಧಿ dhi. 2. Tbh. of ಧೀ. See ಆಧಿ 2, ಸು-.

ಧಿಕ್ dhik. = ಧಿಕ್ಕಿಟು. — ಧಿಕ್ ಧಿಕ್. rep. (C.).

ಧಿಕ್ dhik. *An interjection of reproach, menace or displeasure: fie! shame! out upon!*

ಧಿಕ್ಕರಿಸು dhik-karisu. To reproach, to censure; to treat contemptuously or scornfully (My.). See ತೆmd. 258; Bp. 24, 15; 29, 22; 45, 12; 50, 20. 22; 53, 72; 55, 44; 57, 40; Râm. 5, 8, 62; Abhû. 2, 52. 54; B. 4, 161; Sl. 379.

ಧಿಕ್ಕಾರ dhik-kâra. Reproach, censure; contemptuous, disrespectful treatment. (Bp. 5, 16; My.).

ಧಿಕ್ಕಿಟ dhikkiṭa. A sound of the mridaṅga. — ಧಿಕ್ಕಿಟ ಧಿಕಿಟ. rep. (Bp. 37, 8).

ಧಿಕ್ಕೃತ dhik-kṛita. *Censured, blamed, cursed;* treated scornfully; reproach, etc.

ಧಿಗಿಲ್ dhigil. = ದಿಗಿಲ್, etc.

ಧಿಗಿಲನೆ dhigilane. (ತೆmd. 388, o. r. ಧಿಗಿಲಸೆ). With consternation.

ಧಿಮ್ಮಿಕಿಟ dhimmikiṭa. A sound like ಧಿಕ್ಕಿಟ. (Bp. 37, 8).

ಧಿಷಣ dhishaṇa. The intelligent one: *Bṛihaspati, the preceptor of the gods, the planet Jupiter* (Mr. 38); a guru.

ಧಿಷಣೆ dhishaṇe. *Intelligence, intellect.*

ಧಿಷ್ಣ್ಯ dhishṇya. Intelligent; an intelligent, thoughtful man (ಧೀಮಾನ್, ಬುದ್ಧಿವಂತ Nn. 59). 2, Brahmâ (ವಿಧಾತ, ಬ್ರಹ್ಮನು 59). 3, *Śukra, the regent of Venus.* 4, *an asterism* (ನಕ್ಷತ್ರ 59). 5, *a star.* 6, *a place for the sacrificial fire and the fire on it.* 7, *an abode, a seat, a house, a place* (ಧಾಮ, ಮನೆ 59).

ಧೀ dhî. = ಧಿ 2. Thought; *understanding, wisdom, intellect.*

ಧೀಂದ್ರಿಯ dhî-indriya. = ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ. *An organ of perception.*

ಧೀಮಣಿ dhî-maṇi. A jewel of intellect: a very intelligent person (Bp. 4 sum.; 46, 79; 61, 70).

ಧೀಮತ್ dhî-mat. (ಧೀಮಾನ್). = ಧೀಮನ್. *Endowed with intelligence, intelligent, wise.*

ಧೀಮತಿ dhî-mati. *An intelligent female.*

ಧೀಮಥ dhîmatha. Tbh. of ಧೀಮತ್ (ಧೀಮಾನ್). A man endowed with understanding (Bp. 54, 29).

ಧೀಮನ್ತ dhîmanta. = ಧೀಮನ್. (My.).

ಧೀಯುತ dhî-yuta. Joined or endowed with understanding (Bp. 1, 41).

ಧೀರ dhîra. Steady, holding firmly; *firm, resolute, brave, bold, daring* (ಧೈರ್ಯ Bhn. 36); self-controlled, self-possessed, composed, calm; sedate, grave, solemn; deep, as a sound. 2, *intelligent, wise, prudent;* sensible, learned, skilful (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, a Jina or Jaina saint (ಜಿನ Nn. 62). 4, ಪದ್ಮ (ಧೀರನು Nn. 54). 5, the sea. 6, *saffron.* ಧೀರಗೆ ಯಾತಕೆ ಕಾರೀ ಯೋಚನೆ? (Prv.).

ಧೀರತನ dhîratana. = ಧೀರತೆ. (My.).

ಧೀರತೆ dhîratĕ. Firmness, fortitude, energy, courage, bravery, resolution, staunchness. (Bp. 46, 79; My.).

ಧೀರತ್ವ dhîratva. = ಧೀರತೆ. (My.).

ಧೀರುರೆ (dhîr-uruĕ). Bravo! well done! (ಶಬಾಷಿನ ಸುರಿ Kha. 38).

ಧೀವರ dhî-vara. 1. A very intelligent man (Bp. 5, 19).

ಧೀವರ dhîvara. 2. *A fisherman,* a man of a certain caste of fishermen.

ಧೀಶ dhî-śa. Lord of intellect: a very intelligent man; very wise (Bp. 24, 48).

ಧೀಶಕ್ತಿ dhî-śakti. *Intellectual faculty.*

ಧೀಸಚಿವ dhî-saćiva. *A minister for counsel, a counsellor or minister.*

ಧುತ dhuta. *Shaken, agitated.*

ಧುನಿ dhuni. Sounding, roaring. 2, *a river.*

ಧುನ್ಧು dhundhu. N. of an asura.

ಧುನ್ಧುಮಾರ dhundhu-mâra. The slayer of Dhundhu: N. of a king. 2, an insect, coccinella. 3, the smoke of a house. 4, a house-lizard. (R.).

ಧುಮ್ dhum. = ದುಮ್ 1. — ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು. = ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Bp. 13, 9; Râm. 3, 2, 22; 3, 4, 2). — ಧುಮ್ಮನೆ. With the sound of ಧುಮ್ (ತೆmd. 22, in some MSS.).

ಧುರ್ dhur. = ಧೂರ್. A yoke. 2, the peg or pin at both ends of an axle for fastening the nave of the wheel. 3, *the pole of a carriage, the shaft.* 4, the foremost or highest place, the top, the place of honour. 5, a burden, a load. 6, agitation, trembling. 7, wealth.

ಧುರ dhura. = ದುರ 1, q. v. A battle, a war.

ಧುರ dhura. = ಧುರ್ Nos. 1-5.

ಧುರನ್ಧರ dhura-n-dhara. Bearing the yoke, bearing a burden, fit to be harnessed; bearing a burden with patience; laden with good qualities or with weighty duties. 2, *a beast of burden.* 3, a man of business. 4, a chief, a leader, a great man (Ćpr. 2, after 48).

ಧುರೀಣ dhuriṇa. Bearing a burden; laden with, abounding with; *a beast of burden.* 2, a man of business. 3, a chief, a leader.

ಧುರೀಣತೆ dhuriṇatĕ. The state of being busy about (Râm. 6, 38, 19).

ಧುರೆ dhuruĕ. ಧುರಾ. A burden, a load. See ಏಕಧುರಾಣ, ಸರ್ವ-.

ಧುರ್ಯ dhurya. ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ. Able to bear a yoke or burden. 2, *a beast of burden.* 3, *a horse or bullock attached to the shaft.* 4, standing at the head, holding the first place; a leader, a chief; a minister.

ಧುರ್ಯೆ dhuryĕ. A woman who bears or carries. See ಪರ-.

ಧುವನ dhuvana. Shaking. See ನಿ-, ವಿ-.

ಧುವಿತ್ರ dhuvitra. = ಧವಿತ್ರ. *A fan, etc.*

ಧುಸ್ತುರ dhustura. = ಧುಸ್ತೂರ.

ಧುಸ್ತೂರ dhustûra. = ದುತ್ತೂರ, ದುತ್ತೂರಿ. *The thorn apple, Datura metel and fastuosa.*

ಧೂತ dhûta. *Shaken, shaken off, removed, agitated;* cleansed.

ಧೂಪ dhûpa. = ದೂಪ. *Incense, frankincense, perfume; aromatic vapour or smoke that proceeds from fragrant gum or resin.* — ಧೂಪದ ಗಿಡ. (ಕುಪ್ಪಿ, ಗುಗ್ಗಿಳದ ಗಿಡ, etc. Sl. 129). — ಧೂಪದ ದುರ. The white dammer tree, Vateria indica L. (Sk. & Pl.). — ಧೂಪದ ದೂಪದೇಡ. N. (Bp. 44, 24).

ಧೂಪಕ dhûpaka. = ಧೂಪ, see ಕೈತ್ತಿದು-. 2, a perfumer.

ಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯ dhûpa-dîpa-naivêdya. The three essential constituents of idol-worship: the burning of incense, the waving of lamps, and the offering of boiled rice, etc. (My.).

ಧೂಪದೀಪಾರತಿ dhûpa-dîpârati. A dhûpârati and dîpârati (Bp. 46, 55).

ಧೂಪಧೂಮನಿರೋಧಕ್ರಿಯೆ dhûpa-dhûma-nirôdha-kriyĕ. Aromatic vapour and smoke being shut in or unable to escape. See ಹೊಗೆ.

ಧೂಪವರ್ತಿ dhûpa-varti. A thin stick covered with frankincense (Cpr. 8, after 4).

ಧೂಪಾಯಿತ dhûpâyita. *Incensed, perfumed, fumigated.* 2, *vexed, suffering pain or fatigue.*

ಧೂಪಾರತಿ dhûpa-ârati. = ಧೂಪಾರ್ತಿ. An ârati in which incense is burning: a censer (Bp. 12, 43; My.).

ಧೂಪಾರ್ತಿ dhûpa-ârti. = ಧೂಪಾರತಿ. (My.).

ಧೂಪಿತ dhûpita. = ಧೂಪಾಯಿತ 1 & 2. *Incensed, etc.*

ಧೂಪಿಸು dhûpisu. To incense, to set on fire or burn (any incense, Bp. 43, 20); to perfume, to make fragrant.

ಧೂಮ dhûma. = (ದೂದು), ದೂವೆ. *Smoke;* vapour (ಪ್ರೋಗೆ Mr. 47). 2, a cloud. 3, N. of a man.

ಧೂಮಕೇತನ dhûma-kêtana. = ಧೂಮಕೇತು. (ಅಗ್ನಿ Mr. 45).

ಧೂಮಕೇತು dhûma-kêtu. Whose sign is smoke: *Agni, fire* (ಬಾಣ, ಅಗ್ನಿ Nn. 33; ಸರ್ವಾರ್ಥ Mr. 489). 2, *a meteor, a falling star;* a very portentous object; *a comet* (ದುಮಕೇತ್ಪಾದ, ದುಮಕೇತ್ಪಾತ 33; ದುಮಕೇತ್ಪಾತ 489).

ಧೂಮಧ್ವಜ dhûma-dhvaja. Whose banner is smoke: *Agni, fire.* 2, the number 3 (Ch.).

ಧೂಮಪಾತಕ dhûma-pâtaka. = ಧೂಮಧ್ವಜ. (Śmd. 272).

ಧೂಮಪಾನ dhûma-pâna. = ಧೂಮ್ರಪಾನ. Drinking, *i. e.* inhaling, smoke or vapour; smoking tobacco (My.; ತದ್ಭಾವ ಸೇದೋಣ, ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ G. as ಧೂಮ್ರಪಾನ).

ಧೂಮಯೋನಿ dhûma-yôni. *A cloud.*

ಧೂಮಲ dhûmala. Of a smoky hue; *a colour composed of black and red; purple* (ಧೂಮ್ರ, ಕೆಮ್ಮು ಗೂಡಿದ ಹಸರು Mr. 443).

ಧೂಮವರ್ಣ dhûma-varṇa. = ಧೂಮ್ರವರ್ಣ. Smoke-coloured (My.).

ಧೂಮಶಕಟ dhûma-śakaṭa. A railway-carriage (My.).

ಧೂಮಸಂಹತಿ dhûma-saṁhati. *A mass or cloud of smoke.*

ಧೂಮ್ರಾಟ dhûmyâṭa. *The fork-tailed shrike* (ಹುರಾದುದ ಹಕ್ಕಿ G.).

ಧೂಮ್ಯೆ dhûmyĕ. *A mass or cloud of smoke.*

ಧೂಮ್ರ dhûmra. = ದೂದುರ, ಧೂಮುಲ. Smoke-coloured, of a smoky hue; grey; *dark-red;* purple;—*a mixture of red and black;* the colour purple. 2, dark, lurid, obscured. 3, the colour of the rasa called kârunya (Kâvy. IV, 2, 57). 4, sin, vice, wickedness.

ಧೂಮ್ರಕ dhûmraka. The grey animal: a camel. (R.).

ಧೂಮ್ರಚ್ಛದ dhûmra-ch-chada. The crow-pheasant (ಪಡ್ಡಿಕ Mr. 177).

ಧೂಮ್ರಪತ್ರಿ dhûmra-patrĕ. Having grey or dark-red leaves: N. of a shrub (Sk.). 2, tobacco (not Sk.; My.; Tc.; ತದ್ಭಾವ G. as ಧೂಮ್ರಪತ್ರ, which is also in My.).

ಧೂಮ್ರಪಾನ dhûmra-pâna. = ಧೂಮಪಾನ, q. v. (My.).

ಧೂಮ್ರವರ್ಣ dhûmra-varṇa. = ಧೂಮವರ್ಣ. (My.).

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ dhûmra-akṣha. Grey-eyed. 2, N. of a rakshas. (My.).

ಧೂರ್ dhûr. = ಧುರ್.

ಧೂರ್ಜಟಿ dhûr-jaṭi. Whose matted locks are like a burden: *Śiva.* 2, a certain metrical foot (Ch.). — ಧೂರ್ಜಟಿಕೇತ್ರ. N. (Bp. 58, 4).

ಧೂರ್ತ dhûrta. = ದೂರ್ತ, q. v. *Cunning, crafty, dishonest, knavish, subtle; a rogue, a cheat;* a shrewd, sharp man (ದುರುಳ Ct. II, 82; ಸಾರಸ, ಪಚುರನು Nn. 56). 2, *a gamester.* 3, a gay deceiver, a lover or gallant. 4, *the thorn-apple.* 5, an angry, passionate man (My.).

ಧೂರ್ತಕ dhûrtaka. A deceiver, a rogue. See ದುಗ-. 2, a jackal.

ಧೂರ್ತತ್ವ dhûrtatva. Shrewdness; knavery. 2, passion, anger, wrath (My.).

ಧೂರ್ತೆ dhûrtĕ. = ದೂರ್ತೆ. A shrewd, crafty, subtle woman (Bp. 40, 54). 2, a passionate woman (My.).

ಧೂರ್ಯ dhûrya. = ಧುರ್ಯ. (Bp. 39, 53; 46, 76; 53, 59).

ಧೂರ್ವಹ dhûr-vaha. Bearing a load; managing affairs; *a beast of burden.*

ಧೂಲಿ dhûli. ಧೂಳಿ. = (ದೂಳ್, ದೂಳ), ದೂಳಿ, (ದೂಳು), ಧೂಳಿ, ಧೂಳೆ. *Dust;* powder (ದೂರ್ಣ, ಚಾಂಸು, ರೇಣು, etc., ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ Mr. 284). 2, a particular number.

ಧೂಸರ dhûsara. = ದೂಸರ. *Of a dusty or greyish or dusty-white colour, grey; the colour grey.*

ಧೂಸರಿತ dhûsarita. Made grey, greyish. (Cpr. 2, 23).

ಧೂಳಿ dhûḷi. (Śmd. 24 in some MSS.). = ದೂಳಿ.

ಧೂಳಿಕ dhûḷika. ಧೂಲಿಕ. Dust-like; a grass cultivated for its seed, Eleusine coracana Pers. (ರಾಗಿ Mr. 373).

ಧೂಳಿಕೋಟ್ಟೆ dhûḷi-kôṭṭĕ. (Śmd. 386, *c. v.* -ಕೋಟ್ಟೆ). = ದೂಳಿ ಗೋಟೆ, ದೂಳಿಕ್ಕೋಟ್ಟೆ. A fort of dust, *i. e.* of earth or mud.

ಧೂಳಿಪಟ dhûḷi-paṭa. = ಧೂಳೀಪಟ್ಟ. A sheet or mass of dust (which is formed *e. g.* after a fort has been sealed). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇದ್ದ ಕೋಟ್ಟೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (Śmd. 69). See Bp. 17, 16; 53, 71; 56, 33; Bh. 8, 24, 10.

ಧೂಳೀಪಟಲ dhûḷi-paṭala. A mass of dust (Bh. 3, 18, 40).

ಧೂಳೀಪಟ್ಟ dhûḷi-paṭṭa. = ಧೂಳಿಪಟ. (ಆವರ ದೂಳಿ ಧೃಷ್ಟದುದು Bhn. 36).

ಧೂಳೆ dhûḷĕ. Tbh. of ಧೂರ. (Sl. 128, *only* Sl.).

ಧೃತ dhṛita. Held, borne, carried, supported; contained; possessed; kept; seized; used; holding, bearing, etc.; intent upon; firm; ready, prepared. See ಆದ-; ತದ-; Cpr. 2, 3. 59; Bp. 2, 4; 21, 1.

ಧೃತಮಂಡಲಿ dhṛita-maṇḍali. The plant Cissus pedata Lam. (ತ್ರಿದಲಿ, ಮುರಾಲಿದಲಿ, ಹಂಸದಾಡಿ Mr. 141).

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ dhṛita-râshṭra. Whose empire is firm, or who holds the kingdom. 2, a good king. 3, Dhṛitarâshṭra, the eldest, blind-born son of Vyâsa, brother of Pâṇḍu and Vidura, husband of Gândhârî, and father of 100 sons, the eldest of whom was Duryôdhana (ಪಾಣ್ಡು, ಅಷ್ಟ ರಾಜ Mr. 264; Bh. 1, 4 sum.; J. 7, 19). 4, name of a nâga. (J. 24, 20. 21, etc.). 5, name of a gandharva. (J. 5, 41). 6, a kind of bird. 7, a blind man (My.).

ಧೃತಿ dhṛiti. *Holding; seizing; supporting.* 2, *firmness; constancy, steadiness, steadfastness, fortitude, energy, courage.* 3, happiness, pleasure, contentment. 4, N. of a plant (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 150, c. r. ಮುಷ್ಟಿ). 5, N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362). 6, one of the viśvêdêvas. 7, one of the saṁhâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). — ಧೃತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage, etc. to be lost; to lose courage, etc. (Grj. 8, 23; Bp. 25, 23; 40, 6; 43, 84; 47, 5; 57, 59; J. 13, 62).

ಧೃವ dhṛiva. Tbh. of ಧ್ರುವ. (My.; Sl. 118; Tḍ., Mhr.).

ಧೃಷತ್ dhṛishat. = ಧಾಷಟ್ಟು No. 2. Bold, daring, courageous.

ಧೃಷ್ಟ dhṛishṭa. = ಧಿಟ್ಟ. Bold, daring, courageous, confident; insolent, impudent, rude, shameless; forward, intrusive; profligate.

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ dhṛishṭa-dyumna. N. of a son of Drupada (Bh. 1, 7 sum.; 6, 2, 1).

ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಟ dhṛishṭa-pushṭa. dupl. = ಧಿಟಪುಟಿ.

ಧೃಷ್ಟಿ dhṛishṭi. = ಧಿಟ್ಟಿ 3. Boldness, courage.

ಧೃಷ್ಣ dhṛishṇa. = ಧೃಷ್ಟ. *Bold, daring, etc.*

ಧೃಷ್ಣಜೆ dhṛishṇaj. *Bold, confident; saucy, impudent, shameless.*

ಧೃಷ್ಣಿ dhṛishṇi. *A ray of light.*

ಧೃಷ್ಣು dhṛishṇu. Courageous, bold, confident, valiant; strong, powerful; impudent, shameless. See Nr. s. ಧಿಟ್ಟ.

ಧೆ dhĕ. (ಧಾ). Placing, putting; holding; containing, having; causing, etc. See *e. g.* ಆಧಿ-, ದ್ವಿ-, ಏ-, ಸ್ವ-

ಧೇನು dhênu. *A cow that has lately calved, a milch cow.* 2, the earth. 3, a gift, a present.

ಧೇನುಕ dhênuka. N. of an Asura or demon in the shape of a donkey (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಧೇನ Nn. 98; Bhâgavata 10, 15 sum.).

ಧೇನುಕೆ dhênukĕ. A milch cow; a female animal in general (ದನು Nn. 98). 2, *a* (young) *she-elephant* (ಪಾಲಧೇನು, ದು ಜಾಯಾನೆ 98; ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ Mr. 471). 3, a kind of weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧಭೇದ 98).

ಧೇನುಷ್ಯೆ dhênushyĕ. *A cow whose milk has been pledged.* 2, *a cow standing at the dairy.*

ಧೇಯ dhêya. To be put or placed; to be held or taken; to be produced or created; what is produced or created. See *e. g.* ಆಧಿ-, ಧಾನು-, ಧಾರ್ಮ-, ಏ-.

ಧೈನುಕ dhainuka. *A herd of cows.*

ಧೈರ್ಯ dhairya. (fr. ಧೀರ). *Firmness;* hardness, inflexibility; *steadiness, stability, constancy* (ಗ್ರಾಮ Nn. 106). 2, calmness; gravity; patience. 3, *fortitude, courage.* — ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗು. Courage, etc. to sink or decrease (My.; B. 5, 64). — ಧೈರ್ಯಗುಂದು. -ಕುಂದು. Courage to decrease or fail (My.). — ಧೈರ್ಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage to be lost or to fail; to lose courage (My.). — ಧೈರ್ಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To encourage (B. 5, 54; My.). — ಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take courage, to become courageous (My.; B. 5, 55; ಅಣ್ಣು G.). — ಧೈರ್ಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಧೈರ್ಯಗೆಡು. (Abh. P. 9, 146). — ಧೈರ್ಯ ಬಿಡು. To give up or lose courage (My.; ಅಲ್ಲು G.).

ಧೈರ್ಯಗಾಲಿ dhairya-gâḷi. A courageous man (My.).

ಧೈರ್ಯಗುಣ dhairya-guṇa. The quality of firmness, etc. (Upr. 5, 9).

ಧೈರ್ಯತ್ವ dhairyatva. The state or condition of being firm or courageous. See ಮೊನೆ.

ಧೈರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ dhairya-lakshmi. The riches which consist in patience, fortitude, or courage (My.).

ಧೈರ್ಯವನ್ತ dhairya-vanta. A man who is possessed of fortitude or courage (My.).

ಧೈರ್ಯವಾರ್ಧಿ dhairya-vârdhi. Courage considered as a sea (Śâv. 4, 89).

ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ dhairya-śâli. A person who is endowed with fortitude or courage (My.; B. 4, 68; 5, 57. 155).

ಧೈರ್ಯಸ್ಥ dhairya-stha. A man who abides in or does not give up courage (My.).

ಧೈವತ dhaivata. *The sixth note of the gamut* (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ಧೊಪ್ಪ dhŏppa. = ದೊಪ್ಪ 2. (My.).

ಧೊಪ್ಪೆನೆ dhŏppĕnĕ. (Śmd. 22, c. r. ಧೊಪ್ಪೆರೆ). (= ದೊಪ್ಪನೆ).

ಧೋರ dhôra. A large kettle-drum. See s. ದುಂದುಮಾಡಿಸ್ಯ.

ಧೋರಣ dhôraṇa. 1. *A vehicle in general, any means of conveyance,* as a horse, an elephant, a car, etc.; the elephant being at the head, or a first-rate elephant (ಮುಖ್ಯಗಜ Mr. 157). 2, going well or quickly; a horse's trot.

ಧೋರಣ dhôraṇa. 2. Front, direction, aim; bent, tendency, attention, regard; manner, style; ways, course; established manner (Mhr.; B. 4, 195).

ಧೋರಣೆ dhôraṇĕ. (= ಧೋರಣ 2). A good style (of composition, My.). 2, disregard, inattention (My.).

ಧೋರಣೆಗಾಲಿ dhôraṇĕ-gâḷa. An inattentive man (My.).

ಧೌತ dhauta. *Washed, cleansed, cleaned; polished, whitled;* white, bright, shining; pure. 2, silver.

ಧೌತಕೌಶೇಯ dhauta-kauśêya. *Bleached or purified silk.*

ಧೌತವಸ್ತ್ರ dhauta-vastra. Washed or clean cloth. See ಮಡಿ.

ಧೌತಾಮ್ಬರ dhauta-ambara. = ಧೌತವಸ್ತ್ರ. See ಮಡಿ.

ಧೌಮ್ಯ dhaumya. (fr. ಧೂಮ). An excellent ox (ಬಲ್ಲಿದ ಧೋರಿ Mr. 179; not Sk.). 2, N. of a ṛishi. (Bh. 1, 12, 1).

ಧೌರಿತಕ dhauritaka. *A horse's trot* (*cf.* ಧೋರಣ 1). See ಧರಪಾಣ್ಟು.

ಧೌರೇಯ dhaurêya. (fr. ಧುರ್). Fit to be harnessed, fit for a burden; *a beast of burden; the bullock carrying, or being attached to, the shaft;* a horse.

ಧೌರೇಯಕ dhaurêyaka. = ಧೌರೇಯ. See ಜೌಧರ.

ಧ್ಮ dhma. ಧ್ಮಾ. dhmâ. Blowing; exciting fire by blowing.

ಧ್ಮಾಕಾರ dhmâ-kâra. *A smith.*

ಧ್ಮಾನ dhmâna. = ಧ್ಮ. See ಉಪ-.

ಧ್ಯಾನ dhyâna. = ಜಾಣ 1. Meditation, thought, reflection; attention, heed; looking at, observation (ದರ್ಶನ, ಅವಲೋ

ಕ್ಕ, ಸೋಪ Mr. 316). 2, *profound and abstract religious contemplation* (which forms the favourite religious exercise of Brâhmaṇas); mental representation of the personal attribute of a deity. ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದವ ಕಾಸನಕ್ಕೆ ಹೋ ಬರೇನು?—ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೌನ ಬೇಕು.—ಧ್ಯಾನವೈರಾಗಿಗೆ ಪ್ರಾಣ (Prvs.). — ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇರು. To come to the mind, to form an object of consideration (B. 4, 2; My.). — ಧ್ಯಾನ ಮೊಳಗೆ ತಾಳು. To consider, to mind (B. 5, 235; My.). — ಧ್ಯಾನಪಟ್ಟಿದ. -ಲಿದ. To begin to think of (Śiv. 2, 89).

ಧ್ಯಾನಪರ dhyâna-para. Lost in thought, absorbed in meditation. (J. 30, 43; 31, 70).

ಧ್ಯಾನಯೋಗ dhyâna-yôga. Profound meditation, the performance of religious abstraction; meditation and abstraction. (My.).

ಧ್ಯಾನಿ dhyâni. = ಜ್ಞಾನಿ 2. Contemplative, engaged in religious meditation, meditating. (Bp. 53, 1).

ಧ್ಯಾನಿಸು dhyânisu. = ಜ್ಞಾನಿಸು. To think of, to have in mind, to contemplate, to meditate, to think or meditate on, to reflect upon (My.; B. 4, 219; Bp. 1, 27; J. 3, 42; 11, 35); to counsel with one's self, to reflect, to deliberate (My.; J. 10, 37). ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೊಡಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಾಣಿ ಬರುವದು ತಪ್ಪೀ ತಪ್ಪಿ—ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮಾನಿ (Prvs.).

ಧ್ಯಾಮ dhyâma. *A fragrant grass in general or a particular kind of it.*

ಧ್ಯೆ dhyĕ. Having in mind, thinking of. See ಆಧಿ-.

ಧ್ರ dhra. = ಧರ. See ಕು-, ಧರಣೀ-, ಮುಹೀ-, etc.

ಧ್ರುವ dhruva. = (ದರುವ), ಧೃವ. Fixed, firm, fast, immovable, stable; *constant, lasting, permanent, continual, perpetual,* eternal, unchangeable (Bp. 51, 28); *certain, sure, well-ascertained.* 2, fixed (in anatomy), as certain members or organs of the body which cannot be severed without causing death. 3, *the polar star;* the north pole. 4, *the trunk of a lopped tree;* a post, stake. 5, a wooden roller used in an oil-mill (ಯಂತ್ರ, ಕಾಣೆ Mr. 213). 6, N. of one of the Vasus. 7, the introductory stanza of a poem or song. 8, N. of a king, the son of Uttânapâda (J. 29, 1. 14; Bhâgavata 4, 9 sum., who became the ruler of the dhruvalôka).

ಧ್ರುವಕ dhruvaka. Polar longitude. 2, = ಧ್ರುವ No. 4. 3, *a post, a pole, a stake.*

ಧ್ರುವಣಿ dhruvaṇi. N. of a plant (ಪುನರ್ನವಳ್ಳಿ Mr. 147, o. rs. in one MS. ದ್ರುವಣಿ, in two MSS. ದ್ರವಣಿ).

ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರ dhruva-nakshatra. The polar star (My.; B. 4, 67).

ಧ್ರುವಪಾಶ dhruva-pâśa. The rope by which the earth is suspended from the polar star (My.).

ಧ್ರುವಲೋಕ dhruva-lôka. The region of the polar star ruled by king Dhruva (Bhâgavata 4, 9 sum., etc.).

ಧ್ರುವವೃತ್ತ dhruva-vṛitta. A polar circle, arctic and antarctic (My.; B. 5, 306).

ಧ್ರುವಸನ್ನಿಭ dhruva-sannibha. A man who resembles king Dhruva (J. 32, 13).

ಧ್ರುವಸ್ಥಾನ dhruva-sthâna. An extremity of the earth's axis (B. 5, 307).

ಧ್ರುವೆ dhruvĕ. *A kind of sacrificial ladle.* 2, *the plant Desmodium gangeticum* Dec. 3, the small tree Sanseviera zeylanica, from the fibres of which bow-strings are made.

ಧ್ವಂಸ dhvaṁsa. Falling down, perishing, destruction; loss; ruin. See *e. g,* ಆಪ-, ಪಕ್ಷಾಧ್ವರಧ್ವಂಸಕೃತ್.

ಧ್ವಂಸನ dhvaṁsana. Causing to fall, destroying, etc. 2, falling; perishing, etc.

ಧ್ವಂಸಿ dhvaṁsi. Falling, perishing, etc. 2, causing to fall, destroying. See ಕಾಮು-, ಜಲಿ-.

ಧ್ವಜ dhvaja. *A banner, a flag, an ensign,* 2, a mark, a sign. ಧ್ವಜದ ಗುರುತ ಗಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿತಕ್ಕ? (Prv.).

ಧ್ವಜದ್ರುಮ dhvaja-druma. The palm tree (ತಳ Mr. 111).

ಧ್ವಜಪಟ dhvaja-paṭa. The cloth of a flag, a flag (Śmd. 230).

ಧ್ವಜಪಟೀವಾತ dhvajapaṭî-vâta. The wind created by the cloth of (flying) flags (Ćpr. 6, 14).

ಧ್ವಜಭಂಗ dhvaja-bhaṅga. Fracture or fall of a banner. (My.). 2, impotence of the male organ.

ಧ್ವಜಸ್ತಂಭ dhvaja-stambha. A flag-staff. (My.).

ಧ್ವಜಿನಿ dhvajini. A standard-bearer. 2, a bannered host: *an army.*

ಧ್ವನಿ dhvani. = ಪನಿ. *Sound, echo, noise, tone;* a sound, a voice; a word. 2, allusion, hint, figurative allusion, implied meaning. — ಧ್ವನಿಗುಡು. -ಳುಡು. = ಧ್ವನಿಗೊಡು. (Bp. 50, 17). — ಧ್ವನಿಗೆಯ್. = ಪನಿಗೆಯ್. (Śmd. 22 Cm.). — ಧ್ವನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಪನಿಗೊಡು. (Bp. 24, 35; Ć. Bp. 11, 5). — ಧ್ವನಿ ಮಾಡು. To produce a sound, to sound, to roar, etc. ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪನಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಧ್ವನಿತ dhvanita. Sounded; making a noise; *sound;* thunder.

ಧ್ವನಿವಿಕಾರ dhvani-vikâra. A change of voice, caused by fright, grief, etc. See ಭೀತಿಧ್ವನಿ (ಭೀತಿಧ್ವನಿ).

ಧ್ವಸ್ತ dhvasta. *Fallen;* destroyed; lost; disappeared.

ಧ್ವಾಂಕ್ಷ dhvâṅksha. (Crier, cawer, etc.); *a crow* (ಅರಿಷ್ಟ, ಕಾಗೆ Nn. 120). 2, *any bird which preys on fish.* 3, *a crane* (ಬಕ, ಬಕನು 120; see ಬಕ).

ಧ್ವಾಂಕ್ಷರಾತಿ dhvâṅksha-arâti. Enemy of crows: *an owl.*

ಧ್ವಾನ dhvâna. *Sound, noise, or tone in general;* humming, etc. (ಸೂಪ್ಯ, ಆಚಾರ, ಪನಿ, ಸರ, ಗಾಯರ, ಗಾಯಕ, ಉಲಿ Śm. 30; Kk. 25).

ಧ್ವಾನ್ತ dhvânta. Covered, enveloped, dark; *darkness* (ಅಮಾ ದ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ನ್ N

ನ್ n. The fortieth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 24). It occurs as the final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಪೂನ್, ಪಿನ್, ಏನ್, ಬಾನ್, etc. (59) where when meeting a vowel, it is conditionally doubled (84. 214). 2, it is often substituted for the bindu, *e. g.* ಮುರನಿದುರ್ದು, ಮುರನೇ (115), ಪೂಲನದಾಯದ (127), ಆವನೊಕ್ಕಿದಂ (129), ಕಲ್ಲನೇಂದಿದಂ (144), ಅನ್ನನಿನ್ನಸುನ್ನಂ, etc. (191), ಪದನೆರಡುಂ (197), ಬಹುಳದಿಜಾದಂ (220), ಕೈಯಣಾಕರಣಂಗಳನ್ನು (221);—ಬಲವನ್ನು (24), ಕೆನ್ನಳಿಂ (193), etc. 3, if it is preceded by ಱ, it becomes ಱ, *e. g.* ಕಣ್ಣಿದಲ್, ಕ ನ್ನೀರ್, ಕಣ್ಣಿನೀಟು, ಪುಣ್ಣಾಳಿ, ಕಣ್ಣಿನಿಪ್ಪ ಪುದು, ಬಾಣ್ಗೆರೆದುಮು (190). 4, it arises out of ರ in ತನ್ನು, ಬನ್ನು (280), ಒನ್ನು (221), ತನ್ನಿಂ, ಬನ್ನಿಂ (281), etc. 5, it arises from ಲ್ in ಕೊನ್ನು, ಸನ್ನು, ನಿನ್ನ (280. 281); in ಒನಲೆ = ಒಲೆ, etc., ನಂ ಗಲ್ = ಲಂಗಲ್. 6, it is a mere prefix, *e. g.* in ನಾಣ್ = ಆಣ್, J. 7, it is an auxiliary in ನ 2.

ನ na. 1. The letter ನ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ನ na. 2. (*i. e.* ನ್-ಅ 11). = ಡತ, etc., *e. g.* ಮುರನ, ನಿಡನ, ನೆಲನ, ಪೊಲನ, ಕೊಡನ (My.; see Si. s. ಜೇಂಕೊಡ). ಕೊಡನ ಮುಗ (Bh. 7, 2 sam.). ನೆಲನ (8, 21, 24). 2, also used in the formation of the locative singular neuter of nouns with final a, *e. g.* ಮುರನಲ್ಲಿ (Mr. 103; My.), ನಿಡನಲ್ಲಿ, etc. (My.). 3, also used in ಮುರನಿನ್ನ, ನೆಲನಿನ್ನ, ಕೊಡನಿನ್ನ (My.).

ನ na. 1. *Not, no.* See ಕಾಸ್ತಿ; Bp. 51, 14.

ನ na. 2. *N. for two different metrical feet* (Ch.; ಗಣಾಕ್ಷರ Mr. 363).

ನಃ naḥ. = ನಸ್.

ನಃಕ್ಷುದ್ರ naḥ-kshudra. *Small-nosed.*

ನಕ್ nak. = ನಕ್ಕು 2, in ನಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಕ naka. Tbh. of ನಮ (Śmd. 338; My.).

ನಕಲಿ nakali. (= ನಕಲು). Ridicule, joking, jesting, witticism, satire (My.; Mhr., H. ನಕಲೀ, diverting, as a story or a story-teller); mimicry (My.). ನಕಲೀ ಮಾಡು, ನಕಲೀ ಜೇಷ್ಟೆ (My.).— ನಕಲಿಯವ. -ಆವ. A jester, a joker, a buffoon, a mimic (My.).

ನಕಲಿಗಾಱ nakali-gāṛa. = ನಕಲಿಯವ. (My.).

ನಕಲು nakalu. (= ನಕಲಿ). A copy, a transcript (My.; Br.; Mhr., H. ನಕಲ). 2, imitation: mimicry; an anecdote; a ludicrous incident (Mhr., H.; ವಿಡಮ್ಬನ, ಜಡಿಯೋಕ್ತಿ G., Ćb.). — ನಕಲು ತೆಗೆ. = ನಕಲು ಮಾಡು. (My.). — ನಕಲು ಮಾಡು. To copy, to transcribe (My.).

ನಕಸಿ nakasi. = ನಕಾಶ, ನಕಾಸಿ, ನಕಾಸು, ನಕ್ಷ, ನಕ್ಷೆ. Ornamental representation; figured work, carved or sculptured work; engraving; embroidery (S. Mhr.; Br.; Mhr., H. ನಕಶಾ, ನಕಶೀ, ನಕಾಶಾ). 2, a picture; a drawing, a map, a plan (S. Mhr.; Mhr., H.).

ನಕಾರ na-kâra. 1. The letter ನ (Śmd. 11; Kâvy. I, 3, 104-108).

ನಕಾರ nai-kâra. 2. Denying; denial; dishonouring a bill (Mhr.; Br.).

ನಕಾರಿ nai-kâri. = ನಾಕಾರಿ, ನಾಕಾರೆ. Improper, not fitted to the design: inferior, bad, useless (My.).

ನಕಾರಿಸು nakârisu. To deny; to decline (B. 5, 266).

ನಕಾಶ nakâśa. = ನಕಸಿ, etc. — ನಕಾಶ ತೆಗೆ. To draw a map or picture (B. 1, 15).

ನಕಾಸಿ nakâsi. = ನಕಸಿ. (My.). — ನಕಾಸಿ ತೆಗೆ or ನಕಾಸಿ ಮಾಡು. To carve, to engrave, etc., etc. (My.).

ನಕಾಸು nakâsu. = ನಕಾಸಿ. (My.).

ನಕುಲ nakula. *The mungoose, Viverra ichneumon* (ಮುಂಗು ಸ Nn. 125; Śiv. 3, 34). 2, the fourth of the five Pāṇḍa princes (ಪಂಚಪಾಣ್ಡವ Mr. 264; Śmd. 116; J. 5, 10).

ನಕುಲಕೇತು nakula-kêtu. N. of a minister (J. 25, 55).

ನಕುಲಧ್ವಜ nakula-dhvaja. = ನಕುಲಕೇತು. (J. 25, 9).

ನಕುಲಾರಿ nakula-ari. A snake (ಬಾವು G.).

ನಕುಲೇಷ್ಟ nakula-ishṭa. *Liked by the ichneumon: N. of a plant* (ಗನ್ಧಸಾಕುಲಿ).

ನಕ್ಕಿ nakki. The ring of wire which players upon stringed instruments wear upon their fingers and with which they touch the strings (Si. 68; Mhr. ನಖಿ).

ನಕ್ಕು nakku. 1. = ನೆಕ್ಕು 1. To lick (ಲೇಹನ Śmd. Dh.; Ćpr. 5, after 64; T., M., Tu.; Tě. ಪಾಳು).

ನಕ್ಕು nakku. 2. = ನಕ್. P. p. of ನಗು 1.

ನಕ್ಕು nakku. 3. (Tě. ನಕ್ಕು, to hide or conceal one's self; to crouch down; to lie in wait). — ನಕ್ಕುಬಾವಡೆ. (-ಪದ ಲೆ = ಬಾಂಸುಲಿ?). A lewd woman lying in wait (? Bp. 40, 52).

ನಕ್ಕೆ nakkĕ. (= ನರಿ). A jackal; wild (when prefixed to the names of plants, Tě.; Tě. ನಕ್ಕು, to prowl). — ನಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಗಾಯು. (ವೃಷ್ಟಿ ಪರ್ಣಿ, ನಂಬೆಕ್ಕೆ ೇ ಸಿದ Si. 144).

ನಕ್ತ nakta. A saying or proverb of the country (ಗಾದುರಾಜೆ Ćt. I, 75; T. ನಕ್ಕು, chatting, babbling, chattering, prattling, gossiping).

ನಕ್ತ nakta. Night (ಜೋಡ, ರಾತ್ರಿ Kn. 15). ನಕ್ತಂ, *by night, at night.* 2, the religious observance of not eating at night on certain days (My.).

ನಕ್ತಕ naktaka. = ಉಕ್ತಕ. *Dirty or ragged cloth, a rag.*

ನಕ್ತಂಚರ nakta-ṅ-chara. Going or walking about at night; a thief; an owl; a cat; *a nocturnal fiend, a goblin, a rākshasa.*

ನಕ್ತಮಾಲ naktamâla. *The tree Pongamia glabra* Vent., or *Dalbergia arborea* Willd.

ನಕ್ತಮುಖೆ nakta-mukhĕ. *Evening, night.*

ನಕ್ರ nakra. *A crocodile, an alligator* (ನಗದು Nn. 64; ಶ ಮ್ಮಿರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ನಕ್ರಧ್ವಜ nakra-dhvaja. Krishṇa's son Pradyumna (J. 22, 27).

ನಕ್ಷ nakṣha. = ನಕಸಿ, etc. A map (My.).

ನಕ್ಷತ್ರ nakshatra. *A star* (ಅಬ್ಜ, ಮಿಣ್ಣ Kk. 80). 2, a constellation, an asterism in the moon's path, *a lunar mansion*, of which 27 (or 28) are enumerated and regarded as the wives of the moon and daughters of Daksha. 3, the number 27 (ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು Mr. 348). ನಕ್ಷತ್ರ ಬಾಜರು ನುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು.—ನಕ್ಷತ್ರವು ನ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು.—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವನ ಸಾವು ಕ್ಷಣದೊತ್ತು ಆದರೂ ನಿಶ್ಚೈಸೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ದನ್ನಾ ತಿಳಿಯಬಾದಿನೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಫಕ್ಷ ನಮುಲ್ಲಿ ಕಾಮುಯೊಲ್ಲ (Prvs.).

ನಕ್ಷತ್ರಗತಿ nakshatra-gati. The motion (or various positions) of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಬಾಣ nakshatra-bâṇa. A sky-rocket (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲ nakshatra-maṇḍala. = ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಿಕೆ nakshatra-mâlike. = ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ nakshatra-mâle. *A necklace of 27 pearls.*

ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ nakshatra-lôka. The starry region, the firmament. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾನುಕೂಲ nakshatra-anukûla. The favour, or favourable position, of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾಧಿಪ nakshatra-adhipa. = ನಕ್ಷತ್ರೇಶ. (Bp. 4, 44).

ನಕ್ಷತ್ರಿಕ nakshatrika. N. of a disciple of Viśvâmitra, who used to pester king Hariśćandra on account of a pretended debt: a pesterer (My.).

ನಕ್ಷತ್ರೇಶ nakshatra-îśa. *The moon.*

ನಕ್ಷೆ nakshe. = ನಕ್ಷ. (My.).

ನಖ nakha. = ನಕ. *A nail of a finger or of a toe;* a claw, a talon, the spur of a cock. 2, the number 20 (ಇಪ್ಪತ್ತು Mr. 348). 3, *a particular perfume*, apparently a dried shell-fish.

ನಖಕ್ರಿಯೆ nakha-kriyĕ. Scratching with a nail, etc. See ಕೆರೆ.

ನಖಕ್ಷತ nakha-kshata. The wound of a nail, etc. (ಇಮುಗ Mr. 330). See ಉಗು, ಬೆಳಗ.

ನಖಖನನ nakha-khanana. Digging with the nails, etc. See ಕೆರಯು, ಬಿರಯು.

ನಖಘಾತ nakha-ghâta. Striking, wounding or hurting with a nail, etc. See ಬಿಡಕು.

ನಖಘಾತನ nakha-ghâtana. = ನಖಘಾತ. See ಬಿಡಗ.

ನಖಚ್ಛೇದ nakha-ć-ćhêda. Cutting off with the nails, etc. See ಬಿಡುಮು.

ನಖಪಂಜರ nakha-pañjara. A claw, a talon (B. 4, 37. 212).

ನಖರ nakhara. (= ನಖ). *A finger-nail;* a claw.

ನಖಹತಿ nakha-hati. A stroke or wound with the nails (Ćpr. 5, after 76).

ನಖರಾಯುಧ nakhara-âyudha. *A lion;* a tiger, etc.; a cock.

ನಖಾಯುಧ nakha-âyudha. = ನಖರಾಯುಧ. (ನಿಖ Mr. 159).

ನಖಾಯುಧವೈರಿ nakhâyudha-vairi. An elephant; a kind of elephant (Bp. 59, 32).

ನಗ naga. 1. An ornament; an article, a piece (My.; Mhr.; Tĕ., M. ನಗ; T. ನಗ). See Prv. s. ನಡುಮು. 2, a load of articles; a bullock load (My.; Tĕ.). ಕಾಯಿಗಳ ನಗಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳ, ಮೂಟೆಯಾಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವರು (B. 3, 29). ನಗದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊಸರೀ ನೀರಿನ ಮಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಘಗರಘ.

ನಗ na-ga. 2. Not-moving: *a mountain.* 2, the number 7 (Ćh.; Bp. 5, 64; ಏಮು Mr. 347; see ಶೈತಮುಗ). 3, *a tree.* See ಎಗ್ಗು.

ನಗ naga. 3. = ನೊಗ. See ಕಳೆನಗ.

ನಗ naga. 4. A ship (My.).

ನಗಕುಲಿಶ naga-kuliśa. An axe to splitter rocks; Indra (Bp. 49, 42).

ನಗಚಾಪ naga-ćâpa. Śiva (My.).

ನಗಜ naga-ja. Mountain-born; a mountaineer; an elephant.

ನಗಜಾತೆ naga-jâte. = ನಗಜೆ. (My.).

ನಗಜೆ naga-jĕ. The mountain-born woman: Pârvatî (Bp. 8, 43).

ನಗಡಿ nagaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. (My.; S. Mhr. as ನಗಡಿ).

ನಗದಿ nagadi. Ready money (Mhr., H.). 2, fiscal, financial (B. 5, 81; My.; Mhr., H.). — ನಗದಿಗಾರುಮಾಸ್ತ. A cashier (My.).

ನಗದಿಯಾತು nagadiyâtu. The land revenue which is paid in money (My.).

ನಗದು nagadu. Ready money or cash (My.; Mhr., H. ನಗದ).

ನಗಧರ naga-dhara. Krishṇa (Mr. 18).

ನಗಧರೆ naga-dharĕ. The earth (ನೈಧರ Mr. 91).

ನಗಪ naga-pa. The Himâlaya (Grj. 8, 86).

ನಗಪತಿ naga-pati. = ನಗಪ. (Grj. 4, 64).

ನಗನಂದನ naga-nandana. A mountain-garden (Śśv. 2, 112).

ನಗರ nagara. *A town, a city.* ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನರಕಫಲು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನಗರವಾಸ nagara-vâsa. Dwelling or living in a town (My.). ನಗರವಾಸಿ, a person dwelling in a town, a citizen (My.).

ನಗರಶೀಮೆ nagara-śîmĕ. The Nuggur country in Mysore (My.).

ನಗರಶೋಧಕ nagara-śôdhaka. A town-watchman (My.).

ನಗರಶೋಧನ nagara-śôdhana. Inspection of a town; searching a town (My.).

ನಗರಿ nagari. *A town, a city.*

ನಗರೆ nagarĕ. (= ನಾಗರ ?). The fragrant root of Cyperus pertenuis (? Bp. 50, 35).

ನಗರ್ತ nagarta. A Vaiśya merchant class (My.; Sl. 298).

ನಗವೈರಿ naga-vairi. Indra (My.).

ನಗಹರ naga-hara. Indra (Bp. 41, 5). 2, a certain metrical foot (Ćh.).

ನಗಾತ್ಮಜೆ nagâtmajĕ. = ನಗಜೆ.

ನಗಾತ್ಮಜೇಶ್ವರ nagâtmajâ-śvara. Śiva (Śśv. 5, 21).

ನಗಾಧೀಶ್ವರ naga-adhîśvara = ನಗಪ. (Grj. 2, 104).

ನಗಾರಖಾನೆ nagâra-khânĕ. The place in which the drums and other instruments of a band are kept (My.; Mhr., H.); the place where a band performs (My.).

ನಗಾರಿ naga-ari. 1. = ನಗವೈರಿ. (My.).

ನಗಾರಿ nagâri. 2. A large kettle-drum (My.; Br.; ಫೀರಿ G.; Mhr., H. ನಗಾರಾ). — ನಗಾರಿಪಡಮತ್ತು. The nagâri and eight other instruments (My.).

ನಗಾಹಿತ naga-ahita. = ನಗಾರಿ 1. (Śiv. 3, 37).

ನಗಿಸು nagisu. To cause to laugh (My.). ನಗಿಸು ಬಾತ (ಪೈಹಾಸಿಕ, ಶೀಲೀಕರ, ಬಾಸನ್ತಿಕ Hlā.). ಸ್ವಪರಂ ನಗಿಸುವಂ (ವಂಶಾಸ, ವೈಹಾಸಿಕ, ದ್ರುತ Mr. 270). ಮೂತಿಂ ನಗಿಸಿದಂ (Śmd. 273). See Čpr. 7, 105; 8, after 67; Bp. 1, 49; 9, 41; 15, 14; 47, 32; Rāv. 11, 80; J. 3, 9.

ನಗು nagu. 1. = ನಗೆ 1. To laugh, to smile; to laugh at, to deride (ಹಸನ Śmd. Dh.; My.; Tē., T., M.; Tē. also ನಕ್ಕು); to open, to blossom (ವೈಕಾಸ Čt. I, 42; T.). P. p. ನಕ್ಕ (Śmd. 284. 287). ಕಥೆ ಕಥೆಗೆ ನಗುತ (Bp. 18, 108). ನಿನ್ನುದಂ ನಗರೇ? (18, 58). ನಕ್ಕರೂ ರಕ್ಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜಾರದು.—ನಕ್ಕರೂ ನಲಿಕ್ಕೀದು ಬಿಡದು (Prvs.). ಉಣ್ಣಾ ನಗದಿಪ ಮೋಜಿ ಉಮುವ ಳಿಂಸೋರೆ (Dp. 4). See Śmd. 266; Čpr. 1, 103. 128; Bp. 1, 50; 4, 20; 9, 9; 24, 69; 28, 17; 32, 15; 45, 39; 57, 75; Bh. 1, 10, 83; 2, 13, 13. 47; Rāv. 6, after 24; 8, 124; 9, 9; J. 2, 62; 3, 4; 28, 26. 60; 29, 34; 30, 48; Sl. 73; Prvs. s. ಚಗುರು 2, ಪಳ ಪಳ. — ನಕ್ಕ ನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 13, 19). — ನಗು ನಗು. rep. ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಮಾತಾಡು ವಜ ಕೊಳ್ಳರೆಗಿಸ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ನಗು nagu. 2. (= ನಗೆ 3). A laugh, a smile; laughter; derision (My.; Tē. ನಕ್ಕು, ನಕ್ಕು); blooming, blossoming. ನಗು ಬನ್ನು (My.). — ನಗುಗೇಡು. -ಕೇಡು. Great exposition to laughter or ridicule (My.). — ನಗು ಮೊಗ. A smiling face (My.).

ನಗೆ nagĕ. 1. = ನಸು 1. (Tē. ನಗು; it does not occur by itself in My.).

ನಗೆ nagĕ. 2. (= ನಕ್ಕು 2). P. p. of ನಗೆ 1. — ನಗಾಡು. -ಆಡು. To laugh (My.). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಗೆ ಹಸಿಯೆ ಲೆ ನಗಾಡುತ್ತವೆ (Prv.). — ನಗೆ ನಗು. = ನಗಾಡು ನಗು. (Bp. 29, 32). — ನಗೆಯಾಡು. = ನಗಾಡು. (B. 5, 142).

ನಗೆ nagĕ. 3. (= ನಸು 2, ನೆಗೆ 5). A laugh, etc.; blooming, bloom, etc. (ಸ್ಮೇರ, ಸುಮುಖ Kn. 126; ಹಲ್ಲ Śm. 66; My.; T. ನಗ್ಗೆ). ಅರೋಡಾಯುವ ನಗೆ (ಅಹ್ಯುರಿತಳ, ಹಾಸ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ); ಳ ನಗೆ ತಲೆದಾಡಿಪ ಸ್ಮಿತ; ಳ ನಗೆ ಹವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ವಿಪಸಿತ (Nr.). ನಗೆಯೋಳ್ ಆದ ಧ್ವನಿ (ಗಹಗಹ Čt. I, 56). ಈ ಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿಪುವು ಬಾಮ್ಮ ಪೇಸಲ್ಕಿ ಅಗಳ್ (Liliv. 3, 5). See Śmd. 98. 221; Čpr. 7, 50; Bp. 28, 20; 40, 73; 59, 16; Č. Bp. 4, 7; Śāv. 2, 87; Sl. 67. 73; ತಲು-, ಪೆರ್ಗಗೆ, ಮುಗುಳ್-, ಮಲ್-. — ನಗೆಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A sea of laughter (Rāv. 5, after 55). — ನಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. A smiling, affectionate eye (Čpr. 6, 59; 6, after 64; Abh. P. 3, 116; 5, 38; 9, 172; Rāv. 11, 81). ನೀಳ್ದು ವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78). — ನಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Blooming to cease (V. 8, 44). — ನಗೆಗೂಟ. -ಕೂಟ. Laughter to join (J. 1, 4). — ನಗೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who is much laughed at or ridiculed (Rām. 6, 53, 108; My.). — ನಗೆಗೇಡು. = ನಗುಗೇಡು. (My.). — ನಗೆಮೋಡು. -ಮೋಡು. To show or exhibit smiles (Rām. 1, 8, 2). — ನಗೆನೋಟ. A smiling look (Rāv. 11, 83. 95). — ನಗೆಮಾತು. A joke or jest (B. 3, 115). — ನಗೆಮುಖ. = ನಗೆಮೊಗ. (B. 5, 137; My.). — ನಗೆಮೊಗ. = ನಗುಮೊಗ. (Śmd. 285; Rāv. 11, 84; J. 11, 23; 16, 4; 28, 18; Rāghč. 17, 66; B. 5, 45; My.). — ನಗೆಮೋಮ್. = ನಗೆಮೊಗ. (ಲಲಿತ Čb.). — ನಗೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ನಗೆಳ್ಳು. A mess of ellu which on makarasaṅkrānti married women carry to their neighbours (My.). — ನಗೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. -ಪೆಣ್ಣು. = ನಗೆಣ್ಣು. (here?). A husband's brother's wife (ಯಾತ್ಯ Hlā.; Mr. 312). — ನಗೆವೆರಸು. -ಪೆರಸು. To mix ridicule with or add ridicule to. ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಣಾಸ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ Kr.). ನಸು ನಗೆ ಪೆರಸಿ (J. 30, 49). — ನಗೆವೆಳ್ಳು. -ಪೆಳ್ಳು. The light of a smile (Rāv. 11, 80).

ನಗೆಗಾರ nagĕ-gāra. A man who causes to laugh, a joker, ridiculer, etc. (My.). ಮಿಗಾದ ವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾರನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಮಿಂಗಾಲು.

ನಗೆವಡಿ nagĕ-vaḍi. = ನಗೆವಳಿ. Laughter-condition or experience.

ನಗೆವಡಿಕಾರಿ nagĕvaḍi-kāra. (Śmd. 235, Mdb. ನಗೆವಳಿ.) = ನಗೆಗಾರ.

ನಗೆವಳಿ nagĕ-vaḷi. = ನಗೆವಡಿ.

ನಗೆವಳಿಕಾರಿ nagĕvaḷi-kāra. = ನಗೆವಡಿಕಾರ, q. v.

ನಗೌಕಸ naga-ôkas. Inhabiting a mountain or tree; a *bird;* a lion.

ನಗೌಕಸ nagaukasa. Tbh. of ನಗೌಕಸ್. (Mr. 167).

ನಗ್ಗಿಲು naggilu. = ನೆಗ್ಗಿಲು (My.).

ನಗ್ಗಿಸು naggisu. To cause to get bruised (My.).

ನಗ್ಗು naggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 3, etc. To become bruised, as a metal vessel (My.; Tē. ನೊಕ್ಕು; T. ನೆ, to break; to burst, be crushed or smashed).

ನಗ್ಗು naggu. 2. = ನೆಗ್ಗು 3. A bruise in metal vessels (My.; Tē. ನೊಕ್ಕು). — ನಗ್ಗು ಬೀಳು. A bruise to be formed, to get bruised (My.). — ನಗ್ಗೆತ್ತಿಸು. -ಎತ್ತಿಸು. To have a bruise raised, *i. e.* mended or rectified (My.).

ನಗ್ಗು naggu. 3. = ನಜ್ಜುಗು, q. v. (My.).

ನಗ್ನ nagna. *Naked, nude, bare.* 2, uncultivated, desolate. 3, a naked mendicant. 4, Śiva. 5, nakedness. ನಗ್ನನ ವನ ಪಾಟಿಲೆ ಭಗ್ನವಾಗುವುದು (Prv.). See Prv. s. ಎಲ್ಲೆ.

ನಗ್ನಕ nagnaka. = ನಗ್ನ. See feminine ನಗ್ನಿಕೆ.

ನಗ್ನಹು nagnahu. *Ferment, a drug used for fermenting spirituous liquor.*

ನಗ್ನಾಂಗ nagna-aṅga. A naked-bodied man (My.). Feminine ನಗ್ನಾಂಗಿ (My.).

ನಗ್ನಾಟ nagna-aṭa. A man who wanders about naked: a *Bauddha or Jaina religious mendicant.*

ನಗ್ನಿಕೆ nagnikĕ. *A naked woman.* 2, *a girl before menstruation.*

ನಗ್ನೆ nagnĕ. = ನಗ್ನಿಕೆ. *A naked woman, etc.*

ನಂಕು naṅku. = ನ್ಯಂಕು. (ಮರ Mr. 163).

ನಂಗಲ್ naṅgal. = ಲಂಗರ್, q. v. An anchor (ಸ್ಕಾಧ್ಯ Mr. 407; Tu. ನಂಗರ್, ನಂಗರ್).

ನಚ್ಚಣ nacčaṇa. = ನರ್ತನ. Tbh. of ನರ್ತನ. (ಪೆಳ್ಳಿಗ Čt. I, 34: ಕುಣಿತ, Coorg Kk. 59).

ನಚ್ಚಣಿ nacčaṇi. Tbh. of ನರ್ತಕಿ (Śmd. 348. 364; Čt. I, 94).

ನಚ್ಚಣ nacčaṇa. = ನರ್ತನ. (ನರ್ತನ Čt. II, 29).

ನಚ್ಚಿಕೆ naccikĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ, ನೆಚ್ಚಿಕೆ, ನೆಚ್ಚಿಕೆ. Confiding, trusting, trust, etc. (My.; Tē.).

ನಚ್ಚಿಗೆ naccigĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ. (My.; see Prv. s. ಸುಮ್ಮು).

ನಚ್ಚಿಸು naccisu. = ನಚ್ಚಿಕೆಸು. To cause to confide, etc. (My.).

ನಚ್ಚು naccu. 1. = ನರ್ಚು, ನೆಚ್ಚು 1. To confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe (ವಿಶ್ವಾಸ Śmd. Dh.; My.; Tē.; *cf.* ನಮ್ಮು; T. ನಮ್ಮು, ನಮ್ಪೆ, ನತ್ತು, ನಮ್ಮು, ನಮು, ನಮ್ಮು, to desire; T., M. ನಮ್ಮು, to desire; to confide, to rely on, etc.; T. ನಣು, ನಣ್ಣು, to come near, draw nigh, cleave to; ನಣ್, ನಳ್ಳು, to love; ನಮ್ಪು, ನಣ್ಪು, affection, friendship; *cf.* ನಣ್ಪು, ನಣ್ಪು 1 & 2; ನಪ್ಪಿ 1 & 2; ನಮು; ನಲ್ 1). ನಚ್ಚಿ ಬದ್ದಂ (Śmd. 280). ಅಕ್ಕರದ ಪೇಚವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನಮ್ಮರ ಬೀಚ! (Dp. 1). See Čpr. 1, 100; Grj. 10, 113; Bp. 26, 18; 40, 41. 76; Kāvy. IV, 1; Śiv. 2, 110. 2, to desire, to love (My.). ಮುಚ್ಚಳು ಪೆಚ್ಚಿಯುನ್ನು ನಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (My.).

ನಚ್ಚು naccu. 2. = (ನವನು 1), ನೆಚ್ಚು 2. Confidence, trust, faith, belief, reliance (Čpr. 2, 80; 5, 77; 7, 115; Śiv. 4, 65; J. 8, 47; My.). ಧೃತಿಯು ನಚ್ಚು (Bp. 28, 47). 2, longing, desire, love (My.; T.). — ನಚ್ಚು ಮುಚ್ಚು. Faithful attachment. (ಜಾಲಿಯುವ) ನಿಚ್ಚ ಳಿಯಿಸ ಪಿರಿ ದು ತೋರುವ ನಚ್ಚು ಮುಚ್ಚಿನ ಬಾಣಿಯರ್ (Prll. 3, 26).

ನಚ್ಚು naccu. 3. = ನಸ 3. Doubt; want of reliability (My.). — ನಚ್ಚು ಜ್ವರ. A fever of unreliable diagnosis (My.). — ನಚ್ಚು ಮಾತು. An unreliable word (My.).

ನಜರ್ naẓar. ನಜರು. = ನವರು. Regard, favourable look; a present to a superior; presents made and received amongst people of rank when they visit (My.; Mhr., Il.; Sl. 266). — ನಜರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ನಜರಾಣಿಕೆ (My.). — ನಜರು ಮುಜರೆ. Presents and obeisance (My.).

ನಜರಾಣಿ najarāṇi. A present to a superior (Mhr., Il. ನಜರಾಣಿ). 2, a forced tax levied on all the people under the title of free presents, an unjust fine (My.; Br.).

ನಜರಾಣಿಕೆ najarāṇike. = ನಜರಾಣಿ No. 1. (My.).

ನಜುಗು najugu. = ನಸ್ಗು 3, (ನರಕು 1), ನೆಸ್ಗು 2. To squash, to crush, to bruise, as dry ginger, peppercorns, medicinal roots, etc. (My.; T. ನಜುಗು). 2, to be squashed or bruised, as fruits, etc. (My.; T. ನಜುಂಗು).

ನಜ್ಜು najju. A crushed, squashed or bruised state (My.; *cf.* ನಸ್ಜು 2). — ನಜ್ಜು ಗುಜ್ಜು. rel. A completely crushed mass (My.).

ನಂಜು nañju. = ನಂಜು 1. (Sl. 313. 347; *only* in Sl.).

ನಂಜಾಪಟ್ಟ nañjāpaṭṭa. Tbh. of ನಞ್ಜರಾಜರ್. (St. & Pl.).

ನಂಜು nañju. 1. = ನಂಜು. To take a little lick, to eat a little of anything like pickles and as a relish to the principal food (ಉಪದಂಶನ Śmd. Dh.; Śm. 87; My.; Tē.).

ನಂಜು nañju. 2. Poison (ವಿಷ Śmd. Dh.; Nr.; Nn. 11; Sl. 462; ವಿಷ Śm. 87; Čpr. 5, 107; J. 31, 32; My.; Tē., T.; M. ನಞ್ಜು, ನಂಜು); impurity of the blood (My.); blemish, sin (Bp. 28, 25); paralysis of the brain (My.; Tē.). ಇವನುವ ವಿಡಯುಸುವಂ ನಂಜಿನ ನವಿಷ್ಕೀರ್ (Śmd. 117). ನಂಜಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ, ಜಂಜಿಗೆ ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲ (Prv.). See Sl. 78. 289; Prv. s. ಮಂಜು. — ನಂಜ. -ಅಽ. Śiva. 2, N. (My.). — ನಂಜಿನ ಗೂಡು. N. of a Śaiva place of pilgrimage in Mysore. See Prv. s. ಮಂಜು. — ನಂಜಾಪಿ. -ಆಪಿ. (ನಂಜಾಪೆ). The ichneumon plant (ಪಾಕುಳಿ, ಸುರಸೆ, ಬಾಳ್ಳೆ, ಗಜ್ಜಪಾಕುಳಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, etc. Sl. 150). — ನಂಜಿನ ಮುಳ್ಳು. A poisonous thorn (Rśv. 1, 41). — ನಂಜುಗೊರಳ. -ಕೊರಳ. Śiva (Bp. 56, 22). — ನಂಜುಮೋಗಿ. A dealer in antidotes (ವಿಷವೈದ್ಯ, ಪಾಂಗಳಿಕ Sl. 78). — ನಂಜುಣ್ಣ. -ಉಣ್ಣ. Śiva (My.). 2, N. (My.). — ನಂಜುಳ್ಳೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Śiva (My.). — ನಂಜುವಂಜಿ. N. of a plant. See ಕುರ್ಚಿ. — ನಂಜುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ. A pill of poison (Čpr. 8, 15). — ನಂಜುವಾಗ. Paralysis of the brain. ನಂಜು ಕೋಗದವನಿಗೆ ಗಂಜು ಸುಲ್ಲದು (Prv.).

ನಟ್ naṭ. = ನಟ್ಟು 1, ಅಟ್. The sound of cracking the finger joints; that of a breaking branch, etc. (My.). ನಟ್ಟನ್ನು ಮುರಿ (My.). ನಟ್ಟನ್ನು ಮುಱಿ (My.).

ನಟ naṭa. = ನಟ, ಅಟ. — ನಟ ನಟ. rep. (My.).

ನಟ naṭa. *An actor, dancer, mime,* etc. 2, N. for a particular caste, the son of a degraded Kshatriya by a woman of the second caste. 3, *the tree Colosanthes indica.* 4, the tree Jonesia asoka.

ನಟಕ naṭaka. An actor (Bp. 6, 17).

ನಟಕು naṭaku. = ನಟಿಕೆ q. v., ನಟುಕು. (My.).

ನಟಕ್ಕನೆ naṭakkane. = ಅಟಕ್ಕನೆ. With the sound of ನಟಕ್ (ನಟುಕು) in cracking or breaking (My.).

ನಟನೆ naṭane. Tbh. of ನಟನೆ (Bp. 1, 50; Č. Bp. 19, 34; Rām. 1, 5, 30). — ನಟನೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to dance (Grj. 9, 32).

ನಟನ naṭana. *The act of dancing or representing dramatically, pantomime;* a dance.

ನಟನೆ naṭane. (ನಡನೆ Bhn. 13, o. r. ನಡನೆ). 2, hypocrisy (My.; Mhr. ನಟ, a rogue, cheat).

ನಟಮಣ್ಣಿನ naṭa-maṇḍana. Actor's ornament: yellow orpiment. (R.).

ನಟಿ naṭi. ನಟ್ಟಿ. *An actress, a dancing-girl,* a nâtch-girl. 2, an actor (ತಿರಾಂ, ನಟ್ಟುವರ Mr. 378, o. r. ಸಿರಾಂ). 3, *a species of fragrant plant* (= ನರಿ).

ನಟಿಕೆ naṭike. = ನಟಕು, ನಟಿನೆ, ನಟುಕು, ನಟ್ಟು 1, ನೆಟಿಕೆ, ನೆಟ್ಟು 4. The cracking noise of the finger and other joints (My.; M. ಕಾಲಿಟ್ಟು, ಕೈಟ್ಟು; T. ನಟ್ಟು; *cf.* ನಟಿ 2). — ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. To make joints crack (My.). — ನಟಿಕೆ ಮುರಿ. = ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. (My.).

ನಟಿಗೆ naṭige. = ನಟಿಕೆ. (My.).

ನಟಿಂಬಿಸು naṭiṃbisu. = ನಟಿಸು. (Čpr. 3, 93; Abh. P. 2, 10).

ನಟಿಸು naṭisu. To dance, to act (Bp. 5, 42; 12, 38; J. 4, 63; My.).

ನಟೀಸುತ naṭī-suta. *The son of a dancing-girl.*

ನಟುಕು naṭuku. = ನಟಕು, etc. (My.).

ನಟುವ naṭuva. = ನಟ್ಟುವ. (My.).

ನಟ್ಟ naṭṭa. (fr. ನಡು 1, Śmd. 214. 229). = ನಟ್ಟ (ನೆಟ್ಟು 1). Belonging to the middle or midst, central. (T.; Tē. ನಟ್ಟ). — ನಟ್ಟಗೊಡ್ಡು. = ನಟ್ಟಗೊಡ್ಡು, q. v. (Śiv. 2, 44). — ನಟ್ಟವಿ. -ಆವಿ. (Śmd. 215; Tē.). The middle or

heart of a forest (Bh. 3, 3, 1). ನಟ್ಟವನಿಯಲ್ಲಿಪ್ಪ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರು ವವರು ಯಾರು? ಆಪ್ತ ಬಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಪಟ್ಟಣ. — ನಟ್ಟನಡು. (ಕೆmd. 229; Tē.). The very middle (Grj. 10, 46). — ನಟ್ಟನಡುವೆ. The very middle; directly in the centre (My.; B. 4, 170). — ನಟ್ಟಬನೆ. = ನಟ್ಟಬನೆ, q. v. — ನಟ್ಟಾಳಿ. -ಆಳಿ. The central eye (Bp. 17, 3). — ನಟ್ಟಾಳ. -ಆಳ. (ಕೆmd. 215). The middle tract of country. — ನಟ್ಟಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (ಕೆmd. 215). Midnight (Abh. P. 14, 120). — ನಟ್ಟೆಲ್ಲು. -ಎಲ್ಲು. The backbone (ಕನ್ನಡ Hlā.). *Cf.* ನಟ್ಟೆಲುವು, ನಟ್ಟೆಲುಪು.

ನಟ್ಟವಿಗ naṭṭaviga. = ನಟ್ಟುವಿಗ. An actor, a dancer, a mime, etc. (ಭರತ, ನಟ, etc. Nr. *a*; Hlā.). 2, a dancing-master (Bh. 1, 12, 19; My.).

ನಟ್ಟವಿಗಿತ್ತಿ naṭṭaviga-itti. A female actor, etc. (ನಟ, ಕ್ಷುದ್ರೆ Hlā.).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. 1. = ನೆಟ್ಟಿ. (ದುರ್ಗಸಿಂಹ Kk. 18, o. r. ಗಟ್ಟಿ).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. 2. (fr. ನಡು 2). = ಪಾಟಿ, No. 1. (My.).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. Tbh. of ನಟ್ಟ (ಕೆmd. 370; Bp. 43, 7).

ನಟ್ಟು naṭṭu. 1. = ನಟ, ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನಟ್ಟು naṭṭu. 2. = ನೆಟ್ಟು 2. P. p. of ನಡು 2.

ನಟ್ಟು naṭṭu. 3. The wide spreading roots of several kinds of grass, and this grass itself (C., see ಕನ್ನಡ-; in Tē.: the bent grass that infests cornfields; in Tē. also: obstacle, hindrance; T. ನೆಡಮು, to be impeded, contain troublesome difficulties or hindrances).

ನಟ್ಟುವ naṭṭuva. = ನಟುವ. A dancer, an actor (ನಟ, etc. Mr. 378; ಭರತ, ನಟ Sl. 340). 2, a dancing-master (My.; T. ನಟ್ಟು). Feminine ನಟ್ಟುವಳು (ಕ್ಷುದ್ರೆ, ನಟ Sl. 451). — ನಟ್ಟುವದವಳು. -ಆದವಳು. = ನಟ್ಟುವಳು. (ವಾಣಿನಿ, ನರ್ತಕಿ Sl. 435, *only* Sl.).

ನಟ್ಟುವಗಾತಿ naṭṭuva-gāti. The wife of a dancing-master (My.).

ನಟ್ಟುವಗಾರ naṭṭuva-gāra. = ನಟ್ಟುವ No. 2. (My.).

ನಟ್ಟುವಗಿತ್ತಿ naṭṭuva-gitti. = ನಟ್ಟುವಗಾತಿ. (My.).

ನಟ್ಟುವಿಗ naṭṭuviga. = ನಟ್ಟವಿಗ. (Nr. b).

ನಟ್ಟುವಿತಿ naṭṭuva-iti. An actress, a dancing-girl (ಕ್ಷುದ್ರೆ Mr. 378, o. r. ನಟ್ಟುವತಿ).

ನಟ್ಟೆ naṭṭe. (ಕೆmd. 210). = ನಟ್ಟ. — ನಟ್ಟಿಗೊಡ್ಡು. (ಕೆmd. 210). A central branch (ನಡುಗೊಡ್ಡು ಕೆm. 24; Kk. 19, o. r. ನಟ್ಟಿಗೊಡ್ಡು; Cpr. 5, after 64; 8, after 4). — ನಟ್ಟೆವಗಲ್. -ವಗಲ್. Midday, noon (ನಡುವಗಲ್ ಕೆm. 18). — ನಟ್ಟೆವನಿ. -ವನಿ. (ಕೆmd. 210). A central drop. — ನಟ್ಟೆವನೆ. -ಮನೆ. (ಕೆmd. 210). = ನಟ್ಟವನೆ. The middle of a house; an inner room; the middle house (ನಡುಮನೆ Kk. 46, o. r. ನಟ್ಟವನೆ). — ನಟ್ಟೆಬಾನ್. -ಬಾನ್. (ಕೆmd. 210). The middle of the sky.

ನಡ naḍa. 1. = (ಪಾಟು 1), ಪಾಡು. See ಕನ್ನಡ.

ನಡ naḍa. 2. = ನಡು 3, ನಡವು, ನಡೆ 3, ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1, in ನಡ ಕೊಳ್ಳು, to walk (My.; B. 1, 12; 2, 40; 3, 37; 4, 143; 5, 1. 51. 274. 300).

ನಡ naḍa. 3. = ನಡೆ 2. Walking, etc. — ನಡಪಪ್ಪರ. = ನಡೆಪಪ್ಪರ. (My.). — ನಡಬಾವಿ. A well with steps down into it (My.; Tē. ನಡೆ-, T. ನಡ್ಬಾವಿ). — ನಡಮುರಿ. = ನಡೆಮುರಿ. (My.).

ನಡ naḍa. 4. = ನಡು 1, q. v. (My.). ನಡವನ್ನು (B. 5, 242), ನಡಮನ್ನ (297). ನಡಾ ಕಟ್ಟಿದವಗೆ ತಡವೇನು? (Prv.). — ನಡಕಟ್ಟು. = ನಡುಕಟ್ಟು, q. v. (My.). ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ದುಡಿ ದಾಡ ಮೊಗ ಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಡಗಡ್ಡು. -ಕಡ್ಡು. A post in the middle of a tent, etc. (My.). ಪಡಗದೊಳಗಿನ ನಡಗಡ್ಡು (ನಡಕಡ G.). — ನಡತರ. A middle sort; middling (My.). — ನಡನಡುವೆ. The very midst; in the very middle (My.; B. 5, 245). — ನಡಪ್ರಾಯ. = ನಡುಪರೆಯ. (My.). ನಡಪಟ್ಟಿ. The middle of a street (My.). — ನಡಪಾಗ. The middle part, the midst (ದುಷ್ಕ G.; My.). — ನಡಮುರಿಕಳ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Boerhavia repanda Willd. (Z.). — ನಡಬಟ್ಟೆ. = ನಡುಬಾಟ್ಟೆ. (B. 5, 316; My.). — ನಡಬಾಡಿ. The middle of the way; half way (B. 3, 124; My.).

ನಡ naḍa. 5. Tremblingly. — ನಡ ನಡಗು. To tremble much (My.). — ನಡ ನಡ ನಡುಗು. To tremble excessively (Bp. 24, 25; 37, 13; 41, 26). — ನಡ ನಡನೆ ನಡುಗು. (Riv. 5, after 55; Abhā. 2, 104). — ನಡ ನಡುಗು. = ನಡ ನಡಗು. (Bp. 5, 28. 40; 10, 6; 22, 31. 49; 24, 33; 26, 25; 36, 27; 46, 22; 47, 60; 50, 6; 57, 49; 58, 57).

ನಡ naḍa. = ನಲ. *Reed, a reed;* a species of reed, Arundo tibialis or Amphidonax karka R. See ಬೇಡನಡ.

ನಡಕ naḍaka. = ನಡುಕ. Trembling, etc. (ಬೇಡ-, ಕಬ್ಬು Sl. 75; My.). See Prv. s. ನಡುಕಾತ್ರಿ.

ನಡಗು naḍagu. = ನಡುಗು 1, q. v. (Bp. 32, 12; My.).

ನಡಗೆ naḍage. = ನಡಿಕೆ, ನಡಿಗೆ. Walking; pace; walk (My.; Tē. ನಡಕ; T. ನಡಕ್ಕೆ).

ನಡತೆ naḍate. Walk, course, conduct, deportment, behaviour (My.; Tē., M.; T. ನಡತ್ತೆ). ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆ (ಪಾಲ Sl. 70. 456). See B. 1, 5; 2, 36; 4, 125; Sl. 264. 451. — ನಡತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Proper behaviour to be destroyed or cease (My.). — ನಡತೆಯಿಟ್ಟಿರು. -ಇರು. To be of a certain conduct, to behave (B. 5, 214).

ನಡತೆವನ್ನ naḍate-vanta. A man of proper conduct (My.). Feminine ನಡತೆವನ್ನೆ (My.).

ನಡದು naḍadu. = ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1.

ನಡಪು naḍapu. 1. Walking (Tē. ನಡುಪು; T., M. ನಡಪ್ಪು). — ನಡಪಾಡು. -ಆಡು. To walk about (Cpr. 5, 49; Grj. 5, 86). — ನಡಪಾಟುಪ. -ಆಟುಪ. Walking about (for pleasure, ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ನಡಪು naḍapu. 2. To cause to walk; to manage; to treat (Cpr. 5, 128; 6, after 86; Abh. P. 8, after 61 & 62; 15, after 41; Tē. ನಡುಪು; T. ನಡಪ್ಪು).

ನಡಪ್ರಾಯು naḍa-prāyu. *Abounding in reeds.*

ನಡಮಿನ naḍa-mina. = ನಲಮಿನ. (Sk.; R.).

ನಡಯಿಸು naḍayisu. = ನಡಸು, ನಡಿಸು 1, ನಡೆಯಿಸು, ನಡೆಸು. To cause to walk, proceed, go or move; to carry on; to manage; to treat; to carry out, to fulfil, as a promise. ಕಾರ್ಯವು ನಡಯಿಸಲ್ಪಡದೆ (ನೀತಿಮಂಜ); ಕಾರ್ಯವು ನಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅಬ್ಬ Nr.). See Cpr. 6, 87; Riv. 6, after 11; 13, 82.

ನಡವಡಿಕೆ naḍa-paḍikē. = ನಡವಳಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ನಡವಳ, ನಡಾವಳಿ, ನಡೆವಳಿ, ನಡೆವಳಿಕ. Conduct, behaviour; custom, usage. 2, proceedings (My.; Tē.; T.).

ನಡವಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಡಿಕೆ. (My.; ಕೃತ್ತ, ಜಾತ್ರೆ Sa. 112; Abh. P. 9, 143; Rām. 1, 4, 9; 6, 2, 25; J. 5, 56).

ನಡವಳಿಕಾರಿ naḍavaḷi-kāra. A man occupied in walking, etc. (Śmd. 235, o. r. ನಡೆ-).

ನಡವಳಿಕೆ naḍa-paḷikĕ. = ನಡವಟಿಕೆ. (My.).

ನಡವಳಿತ naḍa-paḷita. = ನಡವಳಿಕೆ. (My.).

ನಡವು naḍavu. = ನಡುವು. etc. (My.; ದುಷ್ಯ Čb.). — ನಡವಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. = ನಡು-. That is intervening: interval, intervening time; middle place (My.; Tĕ. ನಡುವುಕ್ಷರ, ನಡವುಕ್ಷರ; T. ನಡುಮೂಕ್ಷರ, ನಡುಮಾಕ್ಷರ). — ನಡವಾಕ್ಷರ. = ನಡವಕ್ಷರ. (My.).

ನಡವೆ naḍavĕ. 1. (A walk, a place for walking): the floor in a house opposite the entrance-door (My.; T. ನಡವೈ; Tĕ. ನಡಪು, ನಡವೆ). ಸೋಣಕಪ್ಪನಾಯಕರು ಇದ್ದರು; ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿ ಕೊಣ್ಣು, ದಮಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಿದರು (Prv.).

ನಡವೆ naḍavĕ. 2, = ನಡುವೆ, etc. (My.; Tĕ. ನಡವೆ).

ನಡಸಂಹತಿ naḍa-saṁhati. *An abundance of reeds.*

ನಡಸು naḍasu. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಸುವಲ್ಲಿ (ಯಾ ನಡವಲ್ಲಿ) ನಡೆದಲ್ಲಿ (ಗತಿಯಲ್ಲಿ) ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಪೈತ್ರದ ನಡಸುವರು (ನಿಯಾಮಕ, ಪ್ರೇತವಾಹ Nr.). ಕೀಲು ಸಣ್ಣ ದಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಸುತ್ತವೆ (Prv.). See Bp. 9, 38; 16, 15; 25, 8; 32, 57; 37, 26; 40, 37; Č. Bp. 47, 22.

ನಡಸುವಿಕೆ naḍasuvikĕ. Causing to walk, go, etc. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಸುವಿಕೆ (Si. 396).

ನಡಹ naḍaha. Walking, etc.; behaving, acting (ಗತಿ, ವೀಥಿ, ವಿಹಾರ, ಪರಿಸರ್ಪ, ಪರಿಕ್ರಮ Hlā.). ಒಲಿವನ್ನೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧ Mr. 452).

ನಡಾನ್ತರ naḍāntara. = ನಡುವನ್ತರ s. ನಡುವೆ. ನಡಾನ್ತರದಲ್ಲಿ ನಡವಿ ಬನ್ದರೆ (ಅಡಚಣೆ) ಹಿಂದಿಯಲು ಸಲ್ಲ, ನಡವಿನಲ್ಲಿ ಸೀದೆ ಹಡೆದರೆ ಉಡಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಡಾವಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಳಿ. (ಕಾಲಮಾನ, ಪ್ರಮಾಣ, ರೂಢಿ G.; My.; B. 4, 122. 165; 5, 2. 66. 95). **2,** N. of a festival occurring once in twelve years at Dharmasthala (My. occasionally).

ನಡಾಳ naḍāḷa. (Mhr. ನಡಾ, a rope, cord; a strap, thong). — ನಡಾಳಮರೆ. A strap to fasten the yoke to the pole (S. Mhr.).

ನಡಿ naḍi. 1. = ನಡೆ 1. To walk, etc. (My.). ದಾರಿ ನಡಿಯುವರು (ವಳಿಕ, etc. Si. 262). ಬಹಳ ಆಯಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದ ಕಾಲಗ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಲ (293). ಸರ್ಕಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡಿಯುವದು (B. 5, 209).

ನಡಿ naḍi. 2. = ನಡು 1. The middle, etc. (Tĕ.). — ನಡಿಕಟ್ಟು. The waist-band (Tĕ.). 2, mean order or time (in music). ಸ್ಥಾಯಿಯು ನಡಿಕಟ್ಟಿದ ದುಷ್ಯವಾಸ (ಧನ, ದುಷ್ಯ Si. 63). — ನಡಿಜಿಟ್ಟು. The flank or side of a hill (ಕಟಿಕ, ನಿತಮ್ಬ Si. 115). — ನಡಿವೆರಳು. = ನಡುವೆರಳು. The middle finger (ದುಷ್ಯರು Si. 211; Tĕ.).

ನಡಿಕೆ naḍikĕ. = ನಡಿಗೆ, etc. (ಪತ್ತಿ, ಗತಿ Si. 425). ಕುಣಿನಡಿಕೆ ಎಳೆನಡಿಕೆ ಪಾಯುನಡಿಕೆ ನಿಮುನಡಿಕೆ ಸುಬ್ಬಿನಡಿಕೆ ಇವು ಅಷ್ಟಧಾರೆಗಳು (274). See 275. 444; Prvs. s. ಪ್ರಾಂಗಿ, ಬಡಿಕೆ.

ನಡಿಗೆ naḍigĕ. = ನಡಿಕೆ, etc. (ಗಮು, ಗಮನ G.; My.). ಹಾಳುಗಳ ನಡಿಗೆ ಬಹಳ ದುಷ್ಕರವಾಗುತ್ತದೆ (B. 2, 27). ಕುದುರೆಯ ನಡಿಗೆ (B. 3, 56; 5, 13). ಒಣ್ಣಿಗಳ ನಡಿಗೆ (5, 35).

ನಡಿವೆ naḍivĕ. = ನಡೆವೆ 2. (ದುಷ್ಯ Si. 447; My.; Tĕ. ನಡಿವು). See Si. 101. 209. 217. 229. 419.

ನಡಿಸು naḍisu. 1. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಿಸೋಣ (ಪ್ರವರ್ತನ G.). ವಾಮ ವಿಷಾವ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 207). ಕೆಲಸ ದನ್ನು ನಡಿಸುವದು (5, 285). ಕೇಳ್, ಆಮೆ, ದುಸ್ಟೆ ನಡಿಸುವ ಕಥಾ ವಿಸ್ತಾರವು! (J. 3, 1). ಅರಸೊಲಿವು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಳ್ಳು, ಪೆಸೆಯಳ್ಳು, ಕರಿತುರಗುಲವು ನಿಂದಳ್ಳು; ಮುನಿದರೆ ಕರಣಾಪದಳ್ಳು (Sp.). ನಡಿದಂ ಘಗ್ಗದ ಕರ್ಜಾಫ್, ಆಮೆ! (Si. 96). See J. 26, 26; 31, 27. 37; Si. 84. 246. 349. 422. — ನಡಿಸಿ ತರ್. (= ನಡಿಸಿಕೊಣ್ಣು ಬರ್). To drive to or near (Bh. 1, 10, 30).

ನಡಿಸು naḍisu. 2. = ನೆಡಿಸು. To cause to fix in the ground, to plant, etc. (Čpr. 7, 32; Bp. 16, 17; My.). **2,** to cause to enter, to plant, to implant. ಅವನೀ ಚಕ್ಕುಗಳು ಬೀಟಿಯು ಮಿಯ್ಯೊಳಗೆ ಹಲ್ಲು ನಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೆಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ನಡು naḍu. 1. = ನಡ 4, ನಡವು, ನಡಿ 2, ನಡುವು. The middle, the centre; the waist; the flank, of a horse, etc. (ದುಷ್ಯ Śmd. Dh.; Nn. 89; ದುಷ್ಯ, ಕೃತ್ಯ Hlā.; ಅದಲಗ್ನ, ವಿಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯದು, ದುಷ್ಯ Nr.; ದುಷ್ಯ, ಅದಲಗ್ನ, etc. Nr.; Si. 210; ಕೃತ್ಯ Mr. 273; ದುಷ್ಯ 294; ಅದಲಗ್ನ, ದುಷ್ಯ 327; ದುಷ್ಯವಾಯ, ದುಷ್ಯ 460; ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Si. 208; ದುಷ್ಯದ ಸ್ಥಾನ Śm. 93; My.; Tĕ., T., M.). ಆನೆಯ ನಡು (Śmd. 201). (ಕೇತದಂ) ಮೊದಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಆನೆಯ ನಡು ಒದರೇ! (407). ಎರಮ ಹುರ್ವಿನ ನಡು (ಕೂರ್ಮ); (ಆನೆಯ) ಎರಡು ಕೊಮ್ಮುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ Hlā.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಜಿಗಿದ ಮಳಿ (ಕಕ್ಷೆ 5 Nr.). ಕುಬ್ಜಳ್ಳಲದ ನಡು (ಜಿದು Mr. 154). ಉಬಿದ ನಡುಗಳ್ (Rāv. 5, after 120). ಕಡೆ ಜೀವಮು, ನಡು ಕಬ್ಬು; ಬೆಳಗುಸೋಪ ರಲ್ಲು (the eye; Bēḍagučaupadī). See Śmd. 214; Čpr. 5, 123; Bp. 46, 57; 55, 16; Bh. 1, 8, 28; B. 3, 71; ಬಡ-, ಸೆಳೆ-; Prv. s. ಬುಡ. — ನಡುಕಟ್ಟು. A waist-band, a long cloth used for girding the loins, a girdle, etc. (ಕಕ್ಷೆ 5 Si. 447, see 279; My.; T., M.). — ನಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The midst of the ocean, the open sea (M.). ಕವಿಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ದೋಷದೆಮ್ಬು ಜಲುಜಲೆಯೊಳ್ ಸೀಂ ತೊವ ದುಗ್ರ ಪೀಡಿತೆ (Jmt. 24). — ನಡುಗಡ್ಡೆ. An island (ಅನ್ತರ್ದ್ವೀಪ G.; My.; B. 3, 12; 4, 204). — ನಡುಗದ್ದು. -ನಡಗದ್ದು. (G. 186. 291). — ನಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. The midst of a jungle (Rāv. 13, 129). — ನಡುಗುಡ್ಡ. The flank or side of a hill (G. 529). — ನಡುಗುಡಿದ. -ಕುಡಿದ. An island. ನೀರ ನಡುಗು ಉದರ (ಅನ್ತರ್ದ್ವೀಪ Mr. 416, o. r. -ಗುಡುದರ). — ನಡುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. = ನಡ್ಬಿಗೊಮ್ಮು (Śm. 24; Kk. 19). — ನಡುಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. The middle of the throat or neck. ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೊರಲ ಸುದಿ (ಜೇವದುಡಿ Mr. 281). — ನಡುತಲೆ. = ನಡುದಲೆ. (My.; T., M.). — ನಡುತೂತು. A central hole. ರಥದ ಗಾಲಿಯ ನಡುತೂತು (ಕಾಫಿ G.). — ನಡುತೂಬು. A central bore or tube. ಜಟ್ಟಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ನಡುತೂಬು (ವಿಕ್ಷೆಪಿ, ಕಾಫಿ Si. 276). — ನಡುತೊಟ್ಟಿ. The (middle of the) central, open court of a house (My.). ಉಪ್ಪರಿಗೆಯುಸಿಗಳ ನಡುತೊಟ್ಟಿ (ಕಕ್ಷೆ 5 Si. 446). — ನಡುದಟ್ಟಿ. A zone, a girdle (My.). — ನಡುದನ್ತ. A central tooth. ಕುದುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು (ಸನ್ದಶ Mr. 281). — ನಡುದಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 223). The middle of the head, the crown. — ನಡುದಾರ. A waist-band of thread or metal (My.). — ನಡುನಡುವೆ. The very midst; in the very midst or middle (J. 3, 37; B. 1, 22; 4, 35; 5, 151. 289). — ನಡುನಾಡು. A middle region or district (ದುಷ್ಯ ಪ್ರದೇಶ Nr.). — ನಡುನೀರ್. The midst of a water or pond.

ನಮನೀರ್ ಒಗೆದ ನಲಿನಮಂ ಮುಪ್ಪಾದುದ್ ಎಳಸಿ (Rāv. 6, after 24). ನಮನೀರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನ) ಕೆಯ್ ಪಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನಮು ನೆತ್ತಿ. The crown of the head (ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ G.; Tē. ನಡಿ-). See Mr. 280; Rāv. 5, 41; Rāghē. 17, 69; J. 28, 3. — ನಮುನೊಸಲ್. The middle of the forehead (Bp. 3, 26). — ನಮುಬಿಟ್ಟು.= ನಮುಬೆರಳು. (My.). — ನಮುಬಾವಿ. The midst of a well (Bp. 52, 17). — ನಮುಬೀದಿ. Intermediate space. ಅನೆಯು ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳಷ್ಟು ನಮುಬೀದಿ (ಮೂರ್ಛಿಸಿದ್ದು, ಕುದುರೆ IIIā.). — ನಮುಬೆರಳು. The middle finger (My.). — ನಮುಭಾಗ. = ನಡುಭಾಗ. (B. 4, 69; G. 107; My.). — ನಮುಮಟ್ಟಿ. Up to the waist (B. 3, 123; My.). — ನಮುಮುಷ್ಯ. The very middle (Nn. 161; My.; see Prv. s. ಬಿಡಾರ). — ನಮುಮನೆ. = ನಟ್ಟಿಮನೆ (Kk. 46; ಕುಟಿ, ಕುಟೀರ, ಕೋಣ್ಯ, ಗರ್ಭಾಗಾರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಚಾಸಗೃಹ G.; Bp. 47, 54; B. 2, 14). ನಮುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮುಮುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ! ಎಂದು, ಕೂಗಿದ.— ನಮುಮನೇಲಿ ಹೇಳು, ಪಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ನದ (Prvs.). See Prv. s. ಪತನಲ 1. — ನಮುಮರ. The middle of a tree. ನಮುಮರಾ ಹಕ್ಕಿ, ಬುಡಾ ಕಪಿನ (Prv.).— ನಮುಮಾಳ (Šmd. 215). — ನಮುರಂಗ. A place or an arena in the middle. ಗುಡಿಯು ಜೋಡಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಮುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು (Sp.). — ನಮುರಾಜ್ಯ. The middle of a kingdom or empire (My.). — ನಮುರಾತ್ರಿ (B. 5, 220; My.; Tē.). ನಮುರಾತ್ರ.= ನಡುರಾತ್ರ. Midnight; at midnight. ನಮುರಾತ್ರೀಲಿ ನಮದರೆ ನಮಕ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಬಿಡುಗದೆಯಾದರೂ ನಮುರಾತ್ರೆ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನಮುವಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ch.). — ನಮುವಗರ್. -ವಗಲ್. = ನಟ್ಟಿವಗಲ್ (Šm. 18). See Rāv. 6, after 24; J. 12, 15; 13, 10; 29, 49. — ನಮುವಗಲ್ಬಮು. A torch that is lighted at mid-day (in order to honour a person or idol, Č. Bp. 47, 37). — ನಮುವಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. = ನಟ್ಟಿರುಳ್. Midnight (ನಿಶೀಥ, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ IIIā.). See Abh. P. 7, after 7; 13, 44; Bp. 9, 23; 19, 58; 27, 47; 43, 47; 50, 23; J. 24, 50. — ನಮುವಿರುಳು.= ನಮುವಿರುಳ್. (Bp. 43, 51; 47, 8; Bh. 1, 8, 56). ನಮುವಿರುಳಲ್ಲಿ ಹೊಣಿಬರಂಗೆ ಪೆಜ್ಜಾಗಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು (Prv.). — ನಮುವೀದಿ. -ಬೀದಿ. The midst of a street; the middle or main road (Rāv. 6, after 11; 13, after 95). — ನಮುವೆದೆ. -ಎದೆ. A place in the midst, the midst (Bp. 38, 57). — ನಮುಸಾಲೆ. = ನಮುಮನೆ. See Prv. s. ನಮುಸಾಲೆ. — ನಮುಸೆರಗು. (Šmd. 215). The middle portion of the skirt of a cloth. — ನಮುಹಗಲು. = ನಮುವಗರ್. (ಮಧ್ಯಾಹ್ನ G.; My.). — ನಮುಹರೆಯ. Middle age (My.). ನಮುಹರೆಯದವರು (ಅರ್ಧ ವೃದ್ಧೆ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ IIIā.; ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Mr. 302). — ನಮುಹೊದ್. The midst of a river (My.). ನಮುಹೊದ್‌ಯಲ್ಲಿ ಕೆಯ್ ಪಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಡು naḍu. 2. = ನಾಟು 1, (ನೆಟ್ಟು 3), ನೆಮು. To fix firmly; to stick or fix in the ground, to plant; to enter, to pierce (ಸಂಸ್ಥಾಪನ Šmd. Dh.; ಸ್ಥಾಪನ Šm. 93; My.; T., M.); to enter, etc. (v. l., Čpr. 9, after 10; see ಮುಸ-). P. p. ನಟ್ಟು (Šmd. 267. 284. 287; Čpr. 5, 36). ನಡುವ ಕಟ್ಟಬೆಸ್ಸು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಣನ (ಮೀಢ Nr.). ನಮು ನಟ್ಟುದು (ಪ್ರಾಣ್ಟಿದುದು Čt. I, 7). See Čpr. 2, 35; 6, 37; Abh. P. 9, 67; 14, 189; Bp. 43, 7. 85; 44, 8; 46, 31. 32; 58, 39; Rāv. 10, after 31; Bh. 3, 2, 2.— ನಟ್ಟ ಕಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಪಿಟ್ಟುವೀರ ನು ಇರ ಬೇಕು.— ನಟ್ಟ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಎಡದ ಹಾಗೆ.— ಎಲ್ಲಾ ಪಿಟ್ಟು ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ (Prvs.). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ ನಡ ದಾರದೆನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ತೊಗಲು (G. 159. 194). See Prv. s. ದಾಬೇ ಗಿಡ.

ನಡು naḍu. 3. = ನಡು 2, etc., in ನಮು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಪಾಮುಗಳ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅರಸರು ಯಾತಾತಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಮು ಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾರೋ, ಆ ಅರಸು ಆಧಿಪತ್ಯರನು (G.). ನ್ಯಾಯವಾಗಿರಿಸ್ಥ ನಮು ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನಡುಕ naḍuka. = ನಡಕ. (Šmd. 249 Mjb.). Trembling, shivering, shaking; tremor; fear (ವೇಪಥು, ಕಂಪ IIIā.; Nr.; Mr. 385; ವಿಮೋಲ Čt. II, 39; ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕಪ್ಪನ ಕೆಸ.; ಜೊಪ್ಪಿಸಿಪ್ಪು Kk. 31; Šm. 76; My.). See Čpr. 4, 47; Rāv. 9, 22. — ನಮುಕಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become afraid (ಭಯವಪ್ ಆಪ್ Kk. 72).

ನಡುಗಿಸು naḍugisu. To cause to tremble, etc. (Bp. 1, 49; J. 28, 2; B. 5, 139; My.).

ನಡುಗು naḍugu. 1. = ನಡಗು. To tremble, to shake, to shiver, to quake (ಕಂಪನ Šmd. Dh., o. r. ನಮು; My.; T. ನಡುಕ್ಕು, ನಡುಂಗು; M. ಚಳುಪ್ಪು, ಚಾಳುಪ್ಪು, ನಮುಪ್ಪು). ನಡುಗುವವ (ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ IIIā.). ನಮುಗಿದರೆ ಗುಡುಗು ಕೇಳ್ತೇ?— ನಮುಗುವವನ ಮೇಲೆ ಸತ್ತ ಬಾಳ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Čpr. 7, 109; Abh. P. 13, 75; Bp. 46, 22; 58, 36. 62; Rāv. 5, 118; 6, after 24; 9, 24. 25. 29; J. 4, 28; B. 4, 41.

ನಡುಗು naḍugu. 2. Trembling, shivering, tremor (ನಡುಕ G.). — ನಮುಗುರೋಗ. The tremor of a person who is weak, infirm, or old (My.).

ನಡುಗುವಿಕೆ naḍuguvikĕ. Trembling, etc. (Bl. 23).

ನಡುವಣ್ naḍu-aṇ. (Šmd. 135). Relating to the middle or midst; the middle or midst. Preclension: ನಮುವಣ, ನಮುವಣೆ, etc. (135). ನಮುವಣ ಕರ್ಮಂ (81). ನಮುವಣ ಅಕ್ಷರಂ, ನಮುವಣ ವಸರ ಯಾನಗಣ, ನಮುವಣ ಎತ್ತಂ, ನಮುವಣ ವರ್ಣಂ (184. 188. 360. 361 Cm.). ಚಪ್ಪ ಮುನ್ನಲವ ನಮುವಣ ಕಪ್ಪ (ಮೃಗ, etc.); ಮುತ್ತಿನ ನಡ ನಮುವಣ ಮಾಣಿಕಂ (ತರಲ); ನಮುವಣವು (ಮುಷ್ಯಮ, ಮಧ್ಯವಿಸಾಯ, ಮಧ್ಯನ್ದಿನ IIIā.). ಉದಕದ ನಮುವಣ ತೆರವು (ದ್ವೀಪ, etc.); ಮುಪ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುವರಿಯನ್ತಮಿರ್ದ ನಮುವಣ ಪಿಣ್ಣ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc.); ಪಟ್ಟಿಮ್ಬಿ ನಮುವಣ ವೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಅಳವಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಮುವಣಂ. -ಆಂ. (Šmd. 136). A man of the centre.

ನಡುವು naḍuvu. = ನಮು 1, etc. (Šmd. 135. 210. 215. 239; ಮುಷ್ಯ Nr.; My.; T.; Tē. ನಮುಮು). ಪಾತ್ರಮೆನಿ ತೊಮು ನಮುವಿಂಗೆ ಪ್ರಾಮಂ (Mr. 415). ಅನೆಯು ದನ್ತಮುರವಿ ನಮುವ (ಪ್ರತಿಮಾನ 155). ನಮುವಿನ ಪಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Sl. 455). ನಮು ವಿನ ಮುಗ (B. 3, 15). — ನಮುವಸ್ತರ. = ನಡವಸ್ತರ. (My.).

ನಡುವೆ naḍuvĕ. (Šmd. 145). = ನಡವೆ 2, ನಡುವೆ. The very midst or middle;—the midst or middle; in the midst or middle; between;—an intervening space; difference (My.). ಕಮುಬೆಸೆ= ಮುನಿಕಟ್ಟಿನ ನಮುವೆಯುಂ ಇರಪ್ಪ ಎಮ್ಬುದು (IIIā.). ನೀರ ನಮುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ಎರಡು ಕಾಲು ನಮುವೆ ದಕ್ಷಿಣದು ಉಗುಡಿ ತೆಂಕಣಾಗಿದ್ದವೆ ಬೈಶಾಖ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಮುವೆಯೊಕ್ಕೆ ಘನ ಕುಣಿಯೊಕ್ಕೆ ನೀರು, ಸುಮುಖ್ಯ ಒಕ್ಕೆ ಇರುತಿರೆ ಕುಲಗೋತ್ರವುಂಟೆ ಎತ್ತನದು? (Sp.). See Šmd. 64. 65. 66. 126. 149; Čpr. 2, 41; 7, 40. 91; Bp. 43, 71; 55, 31; Rāv. 13, 73; J. 3, 34; 15, 10; Č. Bp. 5, 2; Sl. 29. 214. 473; B. 2, 37; 3, 36; 4, 44. 152. 184.

ನಡೆ naḍĕ. 1. = ನಡಿ 1. To walk; to march; to go on, to proceed; to go; to be current; to continue; to come to pass, to take place; to behave, to conduct one's self; to be carried out, to succeed; to go with (one)

as a leader, to be obedient to (ಗದುಗ ಕೆmd. Dh.; My.; T., M. ನಡ; Te. ನಡುಮು). P. ps. ನಡ, ನಡದು, ನಡು, ನಡೆ, ನಡೆದು. ಕಾಲೊಳ್ ನಡೆದಪರ್ (Śmd. 125). ದುಗಾವ ದಯಂ ನಡೆದಂ (157). ನಡೆದುದು ದಂಸೆ (169). ನಡೆದಂ (260). ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49), ನಡೆವುತ್ತ (21, 9). ನಡೆದೆಸಿ ನಡೆವುದು (ಆ ಧಿದೇಶನ); ಬಟ್ಟೆ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾಸ್ಕ, ಪಥಿಕ, etc. Hlā.). ಅವರಾ ನೊಟ್ಟುಸು ಪಗೆಯು ಗೆಲುಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ನಿಜಿರಾಗಿ ನಡೆವಾನು, ಅತ ನು ಅಳ್ಳಮಿತ್ರ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೀಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ಜೀಕೆಸ್ಸ್ಯ, ಆಧಾರವಿಸ್ಸ ವಿಧಿಸಿ ಜೀಮುವಕೆ (ಆದವಾದ, ಸಿದ್ಧೇಶ Sl. 265). ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ನಡದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ವ್ಯತ್ಯಾಸ 437). ಭೂದೇವಿಲ್ಲಿ ನಡವಣ್ಣಾ ನಿರುಬ್ಬಕ್ಕಿಯೆ (ಆದವಾದ 386). ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭರ (ಬದದು); ನಡೆಯುವ ಹಗಲು (ಆದ್ಯ 476). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುಮು ರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲಾಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ದಾರಿ (273). ಜೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದೇನು? (Dp. 167). ನೊಕ್ಕಿ ನಡೆಯುವ ಧೈರ್ಯವ್ ಆವ ಕೂರಕೃತ್ಯ (54). ದೇವರ ದೀಲೆ ನಡೆವ ಸುದ್ದೀ ತಿಳು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ದರ್ಶಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ನಡೆಯೋದು ಕಾಲ್ನಡೆ, ದೂತು ದಾಲಕಿಯ ಮೇಲೆ.— ನಡೆಯ ಬಲ್ಲವನ ಒಡನೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲವ ಕೊಣ್ಟು ಹೋದ.—ನಡೆಯ ರಾದರೆ ನಡತೆ, ಹೊರಬಾಪರೆ ಹೊಲೆ¹ (Prvs.). ಈ ರೂಪಾಯಿ ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ (My.). ಸದ್ಯರುವಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ನಡೆಯು ಜೀಳು (My.). ಜಾತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (My.). ನಕ್ಷ ದೂತು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ (My.). See Śmd. 28. 72. 255. 280. 407; Čpr. 4, 11; Bp. 1, 56; 2, 5; Bh. 1, 5, 7; 1, 8, 53. 58; 2, 4, 5; Č. Bp. 2, 4; Rsv. 6, 132; 10, after 5; 10, 10; J. 2, 39; 3, 41; 6, 3; 15, 2; 22, 4; Sl. 264. 294. 396. **2, to go into, to enter.** ಕುಮುವಿಲ್ಲಸ್ ಎಷ್ಟ ಕೋಲುಂ ನಡೆದು ದಲ್ ಆನ್ದು ಒಡನ ಎರೆಯಂ (Śmd. 89. 221). — ನಡಪಾಟಿ. -ಆಟಿ. Walking about, etc. (My.). — ನಡಪಾಡು. -ಆಡು. To walk about, etc. (My.). — ನಡೆ ನಡೆ. rep. (Śmd. 231. 272; Bp. 16, 29; 47, 50; 58, 42). — ನಡೆಯುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to take (one's own) course (B. 5, 233).

ನಡೆ nadĕ. 2. (Śmd. 250). = ನಡೆ 3. **Walking; going; walk; course; gait; march; pace; a going: a time or turn, as in fetching water from a well;—conduct, deportment, behaviour;—walking property: cattle** (ಸಿದ್ಧಯಾತ್ರೆ Mr. 408; ವಿಮಾನ, ಪಂಕ್ಷಯು, etc. Mr. 438; My.; Te., M.; T. ನಡೆ). ನೀರ ನಡೆ ಹಾಮ್ಬು ತೆಪ್ಪ (ಉಡುವ, ಪ್ಲವ Mr. 416). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ವಾ ಯುವಾರ, ಲಘು Nn. 145). ಸಿಟ್ಟಿಗೇಟುಮಹ (ಆನೆಯ) ನಡೆ (ಸ್ಥಿ ರೋನ್ಮತ್ತಯ Mr. 155). ಇಟ್ಟಡೆಯಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಆಸಮ್ಪಾಥ ಚಮೂಗತಿ Nr.). ಭಕ್ತಿಯ ನಡೆ (Bp. 56, 19). ಸತ್ಯಸದ್ಭಾಣ ತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗಮವು ತೀರ್ಥ; ಹಿರಿಯ ಸೀರ್ ಎನ್ನಣ ತೀರ್ಥ? (Sp.). See Čpr. 5, 99; 6, 69; 7, 77; Bp. 5, 28; ಕಾಲು-, ಕಾಲ್-, ಜಿಗು-, ಜಿಜು-, ಮೆಲ್-. — ನಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. To learn to walk (nicely, Śmd. 230; Abh. P. 3, 129). — ನಡೆಗಲಿ. -ಳಲಿ. = ನಡೆಗಲ್. (Śśv. 3, 61; 4, 3). — ನಡೆ ನಿಡು. -ಕೆಡು. To become unable, or cease, to walk, move, etc. (Abh. P. 10, 233; 13, 44; Grj. 8, 11). — ನಡೆ ನಿಡಿ. relt. (Bp. 60, 21). — ನಡೆಗುಂದು. -ಕುಂದು. To become tired in walking (R.). — ನಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To interrupt (one's) walk: to cause to stop (J. 7, 6). — ನಡೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ನಡೆ ನಿಡು. (J. 10 sum.; 10, 11). — ನಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to walk or move; to walk, to proceed, etc. (Čpr. 8, 70; Č. Bp. 6, 51. 52; Rsv. 4, after 56; 6, after 30; 13, after 77; V. 30, after 35; J. 8, 14; 19, 30). — ನಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to walk or proceed (Bh. 7, 6, 14). — ನಡೆಗೊಡಿ. -ಕೊಡಿ. = ನಡೆಗೊಡ್ಡಿ. (Bh. 6, 4, 26). — ನಡೆಗೊಡ್ಡಿ. -ಕೊಡ್ಡಿ. A fortification or fort that is self-moving (in the air, as those of Tripura, Grj. 6, after 56; Č. Bp. 42, 24. 27). — ನಡೆಪಡ್ಡರ. = ನಡ-. A litter with a canopy over it (Bp. 6, 22). — ನಡೆತೋರಣ. A tōraṇa affixed to two poles and carried in front of a procession (My.; V. 5, after 43). — ನಡೆ ನಡೆಗೆ. At every step (Bp. 16, 17). — ನಡೆ ನುಡಿ. Walking and speaking (J. 28, 19); conduct and speech (My.). — ನಡೆಪೇಗ. Quickness of walk (Bp. 3, 3). — ನಡೆಮುಡಿ. A clean cloth that is spread out for walking upon or passing over (My.; Rsv. 2, 5; V. 5, after 43). — ನಡೆಮನೆ. A walking house: a self-moving chariot of the gods (ಪಾಪ್, ಧೈರ್ಯಮಯಾನ Śm. 10, c. r. -ಮಾನು). — ನಡೆಮಾಡು. = ನಡೆಮಾಡು, q. v. (ಪಾಪ್, ವಿಮಾನ ಕೆ.). — ನಡೆಯಂ ನಡೆ. To walk a walk (Bp. 44, 12). — ನ ಡೆದಲೆ. -ಬಲೆ. A net to be drawn together for catching wild beasts (Śśv. 3, 24). — ನಡೆದೆಣ. -ಪೆಣ. A walking corpse (Abh. P. 13, 130; Bh. 3, 23, 43; Rām. 3, 8, 4).

ನಡೆ naḍĕ. 3. = ನಡೆ 2, etc. **P. p. of ನಡೆ 1.** — ನಡೆ ತಂ. (= ನಡೆಮು ಕೊಣ್ಟು ಬಂ). To come, etc. ನಡೆ ತಪ್ಪಂ ಮೀರ ತಪ್ಪಿ ಕವಿದ ಆಮ್ಬುಧರಪ್ಪೈಲ್ (Śmd. 281). ನಡೆ ತಪ ಕಂತರ್ (Rāghē. 17, 64). ನಡೆ ತಪ್ಪ ವೀರಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ರಾಜೇಪ್ಪಂ... ತಿಜ ರಕ್ಕೆ ನಡೆ ತರ್ಪಾಗಳ್ (Rsv. 6, after 11). ನಡೆ ತಪಿ! (Bp. 12, 43). See Čpr. 6, 96; Grj. 4, 38; Bp. 2, 44; 24, 36; 26, 6; 30, 24; 43, 27; 57, 58; Rsv. 13, after 97; J. 2, 46; 26, 4; 30, 42; Bh. 2, 4, 7; 2, 13, 6.

ನಡೆ naḍĕ. 4. (fr. ನಡು 2). **Fixedly, firmly, pryingly, inquisitively.** ಕರಾಮಿಗಳ ಅಬಿಮಂ ಮುಸಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯುರ್ ನಿಜ್ ಕಳ್ತು (Śmd. 230). ಮುಡಿಮುರ ನಡೆ ನೋಡ್ದಿ ಕವಿಗಳ್ (Rāghē. 17, 67). See Abh. P. 1, 117; Rsv. 2, 49; 5, 40. 124; 6, after 10, 30 & 132; 10, 8; 13, 95. *Cf.* ಪಾಪ್.

ನಡೆಯಿಸು naḍĕyisu. = ನಡೆಂಯಿಸು, etc. (Śmd. 233; Sl. 84).

ನಡೆವಳಿ naḍĕ-paḷi. (Śmd. 252). = ನಡವಳಿ.

ನಡೆವಳಿಕಾವಿ naḍĕvaḷi-kāra. = ನಡವಳಿಕಾವ, q. v.

ನಡೆಸು naḍĕsu. = ನಡೆಂಯಿಸು, etc. (Bp. 6, 2; 51, 44; 53, 13; Bh. 1, 8, 8. 23; J. 2, 20; My.).

ನಡ್ಡಿ naḍḍi. **The back of the waist, the hollow above the loins: a depression, a sinking, crookedness** (Te.). — ನಡ್ಡಿ ಮೂಗು. A turned-up nose (Te. ನಡ್ಡಿ ಮುಕ್ಕು). ನಡ್ಡಿ ಮೂಗುಳ್ಳವ (ಅಪಿಲೀಪ, ಅಪಧಾಪಿ, ಅಪ ಧ್ಯಾಪಿ, ನತನಾಸಿಕ Sl. 297).

ನಡ್ಯೆ naḍyĕ. *An abundance of reeds.*

ನಡ್ವತ naḍ-vat. *Abounding in reeds.*

ನಡ್ವಲ naḍvala. *Abounding in reeds.*

ನಣ್ಬ naṇṭu-aa. = ನೆಣ್ಬ. **A relative, a kinsman; a friend** (ಅತ್ಮೀಯ, ಸ್ವಜನ, ಬನ್ಧು, ಆಪ್ತ, ಜ್ಞಾತಿ, ಜಾತ್ಯಕ Hlā.; Mr. 311; ಪಾಯಿಗ, ಬನ್ಧು Nn. 140; My. only = ಬನ್ಧು; Te. ನಣ್ಬಡು, a friend; T. ನಣ್ಣನ, a friend; M. ನಣ್ಣು, ನೆಣ್ಣು, to remember with love and gratitude; see s. ನಪ್ಪು 1; *cf.* ನಪ್ಪಿ 1 & 2). ನಪ್ಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಪೀಪ ಎನ್ದೊಡೆ ಮಾತಿ ಕೊಣ್ಟಿ ನಣ್ಬನು; ಸಂಗತಿತನೆಮ್ಬಿ, ಎಮ್ಬರು; ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ ಎನ್ದಿವೆ ಎಜೆಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು; ನಣ್ಬನೆನ್ದಿ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮೂಡುಗೇಳದೇ ಓವನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120). ನಣ್ಬರಿರ, ನಲ್ಲರಿರ! (153). ಪಕ್ಷಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಬರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು.—ಕೆಟ್ಟು,

ಸಪ್ಪಾರ ಸೇರ ಬೇವ; ಕೊಪ್ಪೆ ಥರಾರ್ ಕೇಳ ಬೇವ.—ತುಪ್ಪಾಸ ಮುಸಿಗೆ ನಪ್ಪಾರು ಬಪ್ಪರೆ ಗಪ್ಪೆಗಿನ್ನ ಕವೆ (of less value than a valueless bundle).—ತುಪ್ಪಾನಿಗೆ ನಪ್ಪಾರೆಲ್ಲ ಬಪ್ಪಾರ ಹಾಗೆ.—ಹೊಪ್ಪವರ ಮುನಿಗೆ ಬಪ ನಪ್ಪಾ ಹೋಪ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹಿತನಪ್ಪಾ (ಕೇಳರ, ಚೀಟಿ Mr. 238). ನಪ್ಪಾರು ಬಪ್ಪಾರು ಹಣವಿನ ಗಪ್ಪೆರುವ ತಪಕ ಹೇಬಿದಪ್ಪಡಿ ನವ ಧರು; ಗಪ್ಪೆಲ್ಲ ತೀರ್ವ ಮುಬುದಿನ ನಪ್ಪಾರೆ ಗಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಗಾಣ (Subhâshitakandapadya). ನೀತಿಮ ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮೂತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ಸುವಿಯದಾತನೆ ಚತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಮ ಮಾಧ್ಪಿನೆ ನಪ್ಪಾಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪ ವನೆ ಧೃತ್ಯ (ditto). See Bp. 37, 31; 59, 26. Feminine ನಪ್ಪಿಳು (My.).

ನಪ್ಪತನ naptatana. = ನೆಪ್ಪತನ. Relationship (My.). ಹೊಪ್ಪವರ ನಪ್ಪತನ ಬಪವರನಿಗೆ ಬಾಪ್ಪಾಟಿ (Prv.).

ನಪ್ಪರ್ತನ naptartana. = ನಪ್ಪತನ. See ಪರ್ತ-.

ನಪ್ಪಸ್ತಿಕೆ naptastikĕ. = ನಪ್ಪತನ, ನೆಪ್ಪಸ್ತಿಕೆ. (My.).

ನಪ್ಪಿಕೆ naptikĕ. = ನಪ್ಪತನ. ತಪ್ಪಿಯವನ ನಪ್ಪಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಪ್ಪಿಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಪ್ತಿತಿ naptiti. = ನೆಪ್ತಿತಿ. A female relative (My.).

ನಪ್ಪು naptu. = ನೆಪ್ಪು. Relationship (My.); friendship (ನಪ್ಪು Ct. I, 6; ಆಪ್ಪು, Kk. 70; T. ನಪಡು, Te. ನೆಪರು, affection, attachment). ನಪ್ಪಾದುವು (ಆಪ್ತತ Ct. I, 65). ನಪ್ಪಿ ಉಂಡಾಯ ಬೇಳು, ರಪ್ಪ ಪಾ ಉಂಡಾಯ ಬೇಳು.—ಆಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ನಪ್ಪಿ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ನಪ್ಪಿ, ಹುಳಿ ಮೊಸಿಗೆ ನಪ್ಪಿ.—ನಪ್ಪು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು, ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಗಪ್ಪು. — ನಪ್ಪುಗೊಳುಪ. -ಕೊಳುಪ. Conciliation. ಸಾಮು ಬಸ್ದಿದ ವಿಪರುಮಿಂ ನಪ್ಪುಗೊಳುಪ (Nr.).

ನಪ್ಪು nappu. 1. = ನೆಪ್ಪು. Friendship, affection, love, favour, confidential relationship, familiarity, intimacy, relationship (ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರಸಾದ IIIA.; ನಪ್ಪು Ct. I, 6, o. r. ನೆಪ್ಪು; Abh. P. 10, 114. 172; see ಪುಸಿ-). — ನಪ್ಪುವೆಱ್. -ಪಿಱ್. To acquire love or favour (V. 9, 5).

ನಪ್ಪು nappu. 2. Delightfulness, charm, pleasantness, agreeability (ನಿಗರ, ನಿಟ್ಟು, ಆಸು, etc., ಮುಸೋಪರ ಕೆಂ.; Cpr. 8, 9; V. 2, 33; Te. ನಪುಪ; see ನಪ್ 1, ನಲಿ 1, ನಲ್ಪು).

ನಪ nata. Bent, bowed; depressed, sunk; crooked, curved; *inclined to.* (Śmd. 13; Ch. v. 62).

ನಪನಾಸಿಕ nata-nâsika. *Having a depressed or flattened nose.*

ನತಾಸ್ಯ nata-âsya. A person whose face is bent down (Grj. 10, 78).

ನತಿ nati. Bending, bowing; crookedness; a bow; a courtesy. See ಪ್ರಣತಿ; Cpr. 7, 17.

ನತ್ತು nattu. = ನೆತ್ತು. To stutter, to stammer (My.; M. ನತ್ತು, ನೆತ್ತು). — ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡು. To stammer (My.). ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ನುತ್ತಿ ಹೋಯಿತೆಂದರೆ ಪಟ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನತ್ತು nattu. = ನೊತ್ತು. A nose-jewel (My.; Te., T.; Mhr. ನಥ; see ಗಾಣಿ-, ಮೂಗ-). ನತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವರು ಮುತ್ತು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ನತ್ತು ಇಲ್ಲದೆನ್ನು, ನತ್ತು ಪುಟ್ಟುವೆನೆನ್ನರೆ ಮತ್ತೆ ಬಚ್ಚೀತೇ? (Prvs.).

ನತ್ವ natva. 1. The letter or syllable ನ (Śmd. 127. 129. 178. 280. 342. 350).

ನತ್ವ natva. 2. The state of being not: doubt, suspicion, uncertainty (My.; Te.).

ನದ nada. Sounding, making a noise; see ನಿ-. 2, *a river, the personification of which is male* (ಉದ್ಧ, ಭೀಷ್ಮ, ಗಣ್ಯ ದೊಡ್ Mr. 413; see ಗಣ್ಯದೊಡ್).

ನದತ್ nadat. Sounding, making a noise, roaring (Riv. 13, 65).

ನದರು nadaru. = ನಜರು. (My.; Br.).

ನದಿ nadi. ನದೀ. *A river,* the personification of which is female (ಹೊಡ್ Nn. 40). See ತೊಡ್, ಪೊಡ್. ನದೀ ದಾಟೆ ಬೇಕಾದರೆ ಗುದಿಗೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ?—ನದೀ ದಾಟೆ ಬೇಕಾದರೆ ಪಿಡಿಮೆ; ಆಗ ಬೇಕೋ?—ನದೀ ದಾಟೆ, ಒದೀರಿ ಪಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನದಿತೀರ nadi-tîra. (ನದೀತೀರ). The bank or shore of a river. See ಒತ್ತು.

ನದಿಪು nadipu. = ನನ್ದಿಸು. To extinguish (v. t., Cpr. 7, 47; 9, 120).

ನದಿಪ್ರವಾಹ nadi-pravâha. = ನದೀಪ್ರವಾಹ. (My.; see ಒಪ್ಪಿ).

ನದೀಪ್ರವಾಹ nadî-pravâha. The current, stream or flow of a river (My.).

ನದೀಮಾತೃಕ nadî-mâtṛika. *Nourished or watered by rivers.*

ನದೀಸರ್ಜ nadî-sarja. *The tree Terminalia arjuna* W. & A.

ನದುಳು naduḷu. Wonder, surprise. ನದುಳ ನಗಗಳ ಮೊದ ಮುರುಟಿಂನ ವದನಮ್ ಆರೆಮುಸುಕುಗಳಿದುಗದು (Râm. 3, 7, 13; Mhr. ನವಲ).

ನದ್ಧ naddha. *Bound, tied, connected.* See ಸನ್ನ-.

ನದ್ಧ್ರಿ naddhri. *A strip of leather, or leather thong.*

ನದ್ಯಮ್ಬುಜೀವನ nadî-ambu-jîvana. *Deriving its sustenance from river-water.*

ನನ್ nan. 1. = ಆಂ 1, etc. (I). See its plural ನಮ್ and ಣಾವು. Genitive: ನನ, ನನ್ನ, ನನ್ (My.). ನನ್ನಗ, ನನ್ನನ (My.). ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಆಗು, ಮುಗಳೇ! (Prv.).—Dative: ನನಗೆ, ನನಗೆ (My.; Sl. 48. 378. 389), ನಂಗೆ (My.). ನನಗೆ ಬಾರದ ಗಾಣೆಯಲ್ಲ, ಕಾಗೆ ಕುಣ್ಯದ ಮರವಿಲ್ಲ.—ನನಗೆ ಬಾರದು, ಅಪ್ಪಗೆ ತಿಳಿಯದು; ಚಿಕ್ಕವ ಬಲ್ಲ, (ಅದರೆ ಇವನು ತ) ಊರಲಿಲ್ಲ.—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಮೀಮು; ಒಪ್ಪಾನಕ್ಕೆ ಕೇಡು.—ನನಗೆ ಬೇಡಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅಪ್ಪ ಯಾಂಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ?—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ; ಮಾನ ಕುಳ್ಳೀರಿ ಕೆಯ್ ದಾಕ ಬೇಡ! (Prvs.).—Accusative: ನನ್ನ, ನನ್ನನು, ನನ್ನನ್ನು (My.). ನನ್ನ ತಿರುಗಿ ಪೆದಱಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 109).—Locative: ನನಂ, ನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ (My.).—Ablative: ನನಿನ್ದ, ನನ್ನಿನ್ದ (My.).

ನನ್ nan. 2. = ನಾ 2, etc. Four (Te., M.).—ನನ್ನೂಱು. Four hundred (My.; Te.).

ನನದು nanadu. = ನನೆದು. P. p. of ನನೆ 1.

ನನನ್ದ್ರಿ nanandri. = ನಪ್ತಾನ್ಪ್ತಿ. *A husband's sister, a sister-in-law* (My. Amara).

ನನಸು nanasu. 1. = (ನಚ್ಚು 2), ನವೆಸು, ನೆನಸು 3. Truth; truly, certainly (ಪಟಿ Śmd. II, o. ra. ನನಸು, ನಿಟ್ಟ; ಬಲಂ, ಬೆಂಂ, ಪಟಿ Kk. 48, o. r. ನನಸು; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿನದ, ನಿಜ-ಬಲಂ, ಬೆಂಂ, ಬಲ್, ಸಾಜ, ಪಟಿ Śm. 34; *cf.* ನನ್ನಿ 1).

ನನಸು nanasu. 2. = ನೆನಸು 2. To make wet, to moisten. ನನಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆರ್ದ್ರ, ಸಾರ್ದ್ರ Kr.).

ನನಾನ್ದ್ರಿ nanândri. = ನನನ್ದ್ರಿ, ಣಾದನಿ, ಣಾದಿನಿ, ಣಾದುನಿ. *A husband's sister.* 2, a brother's wife (see ಣಾದುನಿ).

ನನು na-nu. Is it not so? it certainly must be so! *certainly, assuredly* (ನಿಶ್ಚಯ Kn. 163; ವಿಸಗೊಣ್ಮಾ ನಿಶ್ಚರಿಸು ವುದು Mr. 537); just! well! pray! (ಸುತಸಮ್ಭವದಾ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮ್ಭವನೆ 163).

ನನೆ nanĕ. 1. = (ಣಾನ 2), ವೆನೆ 3. To become wet,

moist, or soaked (ಆರ್ದ್ರಾಧಾ Śmd. Dh.; ಆರ್ದ್ರತ್ವ Śm. 99; ಸೋರ್ 103; M.; T. ನನ್ಪು; Tē. ನೆಮ್ಮು, moisture, wet, damp, T., M. ನಳಿ, ನಳಿತ್, cold, coldness; M. ನಾಳುಪ್ಪ, dampness). P. pa. ನನಮು (Bp. 47, 15), ನನೆದು (J. 13, 14). ನನೆವುತ (Bp. 60, 48). See Bp. 36, 8. 14; 51, 24; Rāv. 9, 24; J. 28, 36; 30, 13.

ನನೆ nanĕ. 2. P. p. of ನವೆ 1, in ನನೆ ನನೆದು (Bh. 1, 19, 21).

ನನೆ nanĕ. 3. Flower-buds to come forth; to bud. ನನೆತುದು (ನನೆ ಏಳುದುದು Śm. 21; Kk. 19; ನನೆತ್ತುದು Śa.; Tē.).

ನನೆ nanĕ. 4. A flower-bud, an unblown flower, an opening bud (ಪುಷ್ಪಕುಡ್ಮಲ Śmd. Dh.; ಕಲಿಕೆ, ಕೊರಕ Nr.; ಸುಲ್ಲಕ, ದೊಗ್ಗೆ, ಮುಗುಳ್, ಕುಡ್ಮಲ Kk. 23; Śm. 22; Ćpr. 7, 115; Rām. 1, 16, 52; Tē.; T. ನನ್ಪು, ನಗ್ಪೆ; M. ನಮ್ಮು, ಪಾಮ್ಮು, a shoot, sprout, germ, see ಪಾಮು). ಅರ್ಧೋನ್ಮೀಲಿತ ಕಮಲ ನನೆ (ಪ್ಪಾರಕ, ಪಾಲಕ Nr.). See ಎಳೆ-. — ನನೆಗೊನೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. The point of a bud to disappear: to bloom: to rejoice (Rīv. 4, 6. 83; V. 5, after 28). — ನನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of buds (Abh. P. 5, 5; 9, 35; Grj. 4, after 104). — ನನೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣಿದು. Whose arrows are buds: Kāma (Abh. P. 9, 36; Grj. 10, after 45). — ನನೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A branch with buds (Abh. P. 1, 108). — ನನೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To gather flower-buds (Ćpr. 7, 101). — ನನೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ನನೆಗಣೆ. (Grj. 7, 67). — ನನೆದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments of flower-buds (Grj. 4, after 21). — ನನೆಮುಮ್ಮು. -ಉಮ್ಮು. Kāma (Grj. 7, after 11). — ನನೆಯುಮ್ಮು. -ಉಮ್ಮು. = ನನೆಗಣೆ. (Ćpr. 7, 45; Abh. P. 9, 164; Grj. 7, 25). — ನನೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of buds (Rīv. 8, 71). — ನನೆವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Whose bow consists of buds: Kāma (Rīv. 7, 63). — ನನೆಮೊಲ್ಲು. -ಮಿಮು. = ನನೆ 3, q. v. (Rāv. 9, 47). — ನನೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get buds, to bud (see Śa. s. ನನೆ 3). — ನನೆವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of buds (Rīv. 8, 71).

ನನೆತು nanĕtu. P. p. of ನವೆ 3.

ನನೆಸು nanĕsu. = ನನಸು 1, q. v.

ನನೆಹ nanĕha. Becoming wet; wetness, dampness. ತೇದು ನೀಡು ನಮುಸ್ಸಸ ೪ 3 ನನೆಪದ ಪೆಸರು (Nr.).

ನನ್ದ nanda. Happiness, joy. 2, N. of a cowherd who was the foster-father of Krishṇa. (Bhāgavata 10, 4, 7). 3, N. of a king of Pāṭaliputra who lost his kingdom by the machinations of Cāṇakya. 4, N. of a vṛitta (Ćh.). ನನ್ದ ರಾಮನ ಬಣ್ಣಾರ ಪಾಮಿ ನರಿ ತಿನ್ದು ಪೋಯಿತು. — ನನ್ದನ ಬಣ್ಣಾರ ಪಾಮೊ ಪಾರಾಯಿತು (Prvs.).

ನನ್ದಕ nandaka. Gladdening. 2, N. of a vṛitta (Ćh.). 3, *the sword of Vishṇu or Krishṇa.*

ನನ್ದನ nandana. Gladdening. 2, *a son.* 3, a garden frequented by the gods: *Indra's pleasure ground;* a garden, a grove. 4, the twenty-sixth year of the cycle of sixty (My.). See ಪಾಲು-.

ನನ್ದನನನ್ದನ nanda-nandana. The foster-son of Nanda: Krishṇa. (My.).

ನನ್ದನೆ nandanĕ. A daughter (ಮುನಿತ್ಯ, etc. Mr. 309).

ನನ್ದಾ nandā. = ನನ್ದನ, of ನನ್ದು 1. — ನನ್ದಾದೀಪ. A lamp that is always kept burning (My.). — ನನ್ದಾದೀಪಗೆ. = ನನ್ದಾದೀಪ. (My.).

ನನ್ದಿ nandi. Joy, delight, welfare; happy; gladdening. 2, a son. 3, name of an attendant of Śiva: the bull on which he rides (Bp. 1, 52; 2 sum.; 37, 50; 45, 46; ತನ್ನಿ Mr. 14). 3, the tree Cedrela toona Roxb., the wood of which resembles mahogany (ಪೂಗದ Mr. 121). 4, the tree Lagerstroemia microcarpa (Van Someren). — ನನ್ದಿ ಕಮ್ಬ. A large bamboo pole with a metal Nandi attached to its middle and a vṛishabhasta on its top (My.). — ನನ್ದಿಗಿತ. = ನನ್ದಿ No. 3. (ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಜೆ, ಕುಜೀರಕ G.). — ನನ್ದಿ ಬಟ್ಟಲುಗಿತ. = ನನ್ದಿವಟ್ಟಲು-. (ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಟಲಿಗಿತ. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; My.). — ನನ್ದಿಮರ. = ಬಿಳಿ ನನ್ದಿಮರ. A large timber tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.). See ಬಸವನಗಿತ. — ನನ್ದಿಯ ಪಟಿವಗೆ. = ನನ್ದಿವರ್ಧನ. (Bp. 53, 16).

ನನ್ದಿಕ nandika. = ನನ್ದಿ No. 3.

ನನ್ದಿಕೇಶ nandika-śa. = ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ. (Bp. 54, 49; Rāv. 1, 1).

ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ nandika-śvara. = ನನ್ದಿಕ. *N. of Śiva's chief attendant* (Bp. 2, 10; 9, 11; 10, 20; 45, 47).

ನನ್ದಿಗ್ರಾಮ nandi-grāma. N. of a village where Bharata resided during Rāma's banishment. (Rām. 2, 6, 34).

ನನ್ದಿತ nandita. Pleased or satisfied with, contented with, gladdened, delighted. See ಆ-; Bp. 2, 21.

ನನ್ದಿದುರ್ಗ nandi-durga. A high hill in the Mysore country (My.).

ನನ್ದಿಧ್ವಜ nandi-dhvaja. A banner with a bull on it (Bp. 5, 39; 58, 53). 2, = ನನ್ದಿಕಮ್ಬ (My.).

ನನ್ದಿನಾಥ nandi-nātha. = ನನ್ದಿಕೇಶ. (Bp. 2 sum.; 10, 12; 57, 24).

ನನ್ದಿನಿ nandini. A female who makes happy or gladdens; a female who is happy. 2, a daughter. 3, a fabulous cow, a sort of cow of plenty, the property of Vasishṭha. (My.).

ನನ್ದಿಪಟಾಕೆ nandi-paṭākĕ. = ನನ್ದಿಧ್ವಜ. (Bp. 56, 5).

ನನ್ದಿಮಣ್ಡಲ nandi-maṇḍala. N. of a kshētra (Bp. 2, 25).

ನನ್ದಿಮುದ್ರೆ nandi-mudrĕ. The stamp or impression of a Nandi or bull (Bp. 52, 47).

ನನ್ದಿವಟ್ಟ nandivaṭṭa. Tbh. of ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ. (Ćpr. 7, after 115; ವೃಕ್ಷ Nn. 110; Mr. 478; ತಗದ Mr. 123).

ನನ್ದಿವರ್ಧನ nandi-vardhana. Increasing pleasure; Śiva; a son; a friend. 2, the tree Cedrela toona Roxb. (ಮುನ್ನ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, ಬಸವನ ಗಿಡ, etc. Sl. 153). — ನನ್ದಿವರ್ಧನಪುಷ್ಪ. The flower of that tree (Sl. 153).

ನನ್ದಿವಾಹ nandi-vāha. = ನನ್ದಿವಾಹನ. (My.).

ನನ್ದಿವಾಹನ nandi-vāhana. Riding on a bull: Śiva (Bp. 27, 26).

ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ nandi-vṛikṣha. *The tree Cedrela toona* Roxb. (= ನನ್ದಿ, ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಜೆ, ಕುಜೀರಕ, & ಮುನ್ನ). ಆಷ್ಟಶಾಖಾಕಾರವುಪ್ಪ ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ (ಮುನ್ನ, ಕುಜೀರಕ, etc. Nr.).

ನನ್ದಿಸು nandisu. = ನನಪು, ನೊನ್ದಿಸು. To extinguish, to quench (Abh. P. 14, 100; Bp. 3, 16; 45, 47; Rām. 6, 10, 27).

ನನ್ದೀಶ nandi-śa. = ನನ್ದಿಕೇಶ. (Bp. 2, 15).

ನನ್ದೀಶ್ವರ nandi-śvara. = ನನ್ದಿಕ. (Bp. 1 sum.; 2, 7; 43, 41; 53, 5; 54, 40; J. 14, 21; Sl. 461).

ನನ್ದು nandu. 1. = ಹೊನ್ದು 1. To lose one's splendour, to be extinguished, to be quenched, to go out (ಗತತೇಜಸ್ ಶೆmd. Dh.; ಗತತೇಜ ಶೆm. 98; My.; T. ನದು). See Bp. 11, 12; 50, 55; J. 28, 5; 31, 62. — ನನ್ದಿ ಹುಯ್. -ಹೊಯ್. To beat (any thing) so that (it) is extinguished, *i. e.* to quench (Riv. 9, 18; 13, after 97).

ನನ್ದು nandu. 2. (= ನನ್ದ 1ಗ). To be ruined, to be destroyed, to perish; to disappear, to vanish;—to destroy (ವಿನಾಶ ಶೆmd. Dh.; ನಾಶ ಶೆm. 98; T. ನದು, to destroy; ನನ್ದು, to be ruined, etc.; ನಲಿ, to perish; *cf.* ನಜ್ಜು, ನಸು, ನಸಿ 1).

ನನ್ದೆ nandĕ. Delight, felicity, prosperity: its personification: name of a śakti: Gauri, etc. 2, the first, sixth, or eleventh day of a fortnight. (My.).

ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ nandi-âvarta. = ನನ್ದಿವಟ್ಟ. *The shrub Tabernaemontana coronaria* R. Br. 2, a particular kind of diagram. 3, *a sort of palace built in the shape of that diagram, a catuḥśâla without a western gate.* 4, *a species of large fish.*

ನನ್ನ nanna. See s. ನನ್ 1.

ನನ್ನಿ nanni. 1. Truth, certainty; certainly, etc. (ಸತ್ಯ ಕೆ. I, 70. 100; ಸತ್ಯ, ನೈಜ Kk. 48; ನಿಕ್ಕು, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ 64; ನಿಕ್ಕುದ, ನಿಸದ, ನಸನು or ನೆಸನು, ದಲಂ, ದಿಂ, ದರ್, ನಾಜ, ದಿಟ ಶೆm. 34; My., also in ನನ್ನಿ ಆಮು; T. ನನ್ದು, a good; what is right, well or beautiful; ನಜ್ಜು, a good; beauty; M. ನನ್ನ, good; what is right, advisable; see s. ನನ್ನಿ 2, & *cf.* ನಜ್ಜು 1 & 2, ನದ್ 1). See Abh. P. 16, after 7; Bp. 1, 55; 2, 20; 5, 57; 9, 25; 20, 16; 46, 20; 49, 11; 61, 7; Śm. 67; Śiv. 2, 118; Sp. s. ಬಗೆ 1. — ನನ್ನಿ ದೂಡು. To verify, to prove (Ćpr. 7, after 28; Abh. P. 15, after 66).

ನನ್ನಿ nanni. 2. Love, affection, attachment (Abh. P. 16, after 7; J. 12, 1; 23, 50; 24, 27; 26, 72; 31, 45; My.; T. ನನ್ದಿ, a good, benefit; M. ನನ್ನಿ, ನನ್ನಿ, goodness, gratitude; ನಲ್ಲಿ, good, right; fine; real, true; see ನನ್ದಿ, ನನ್ನಿ 1, ನಜ್ಜು 1 & 2).

ನಪ nap. = ನಪ್ಪು. See ಸ್ತ್ರೀ-.

ನಪುಂಸ na-puṁsa. Not a male; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ, ನಪುಂಸಕ Nn. 140).

ನಪುಂಸಕ na-puṁsaka. *Neither man nor woman: a hermaphrodite.* 2, *a eunuch.* 3, of neuter gender; *the neuter gender;* a word in the neuter gender (ಶೆmd. 108. 265; Kâvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 74-83; I, 5, 18-23).

ನಪುಂಸಕತ್ವ napuṁsakatva. The state of being of the neuter gender (Kâvy. I, 2, 74-83).

ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ napuṁsaka-liṅga. The neuter gender (ಶೆmd. 109. 129. 138. 263. 291).

ನಪ್ತಾರ naptâra. Tbh. of ನಪ್ತೃ. (My.).

ನಪ್ತೃ naptṛi. *A grandson.*

ನಪ್ತ್ರಿ naptri. *A granddaughter.*

ನಪ್ಪು nappu. = ನಪುಂ. Neuter; the neuter gender (ಶೆmd. 112. 126. 147. 186).

ನಪ್ಪೆ nappĕ. (fr. ನಜ್ಜು 1). A bruise in a fruit or tree (My.).

ನಫರ naphara. A servant for low work (Mhr., H.); a mean wretch (My.). 2, an individual, a poll (Br., Mhr., H.). — ನಫರಜಾಮೀನು. Personal bail (Br.; R.).

ನಫೆ naphĕ. Profit, gain (My.; Sl. 325; Mhr., H. ನಫಾ).

ನಬುಸಿತ nabusita. Tbh. of ನಬುಸಿತ. (ಭುಜಬಲ್ಲಿ G.).

ನಬಿ nabi. A prophet: the prophet, Mahomed (H.; My.; Br.).

ನಬ್ಯ nabya. Tbh. of ನಭ್ಯ. (Bp. 46, 21; 57, 16).

ನಭ nabha. = ನಭಸ್. The sky, the atmosphere (ಬಾಣ, ಆಕಾಶ Nn. 28; ಖಾಘಿನ, ಆಕಾಶ 32; ಆಕಾಶ 35; ಆಗಸ 40; etc., etc.; ಗಗನ Mr. 31; ಖಖ್ಖ 519). 2, the month śrâvaṇa (Mr. 70). 3, a cypher or zero (ಸೊನ್ನೆ Mr. 347. 349). 4, a certain metrical foot (Ćh.; Mr. 364).

ನಭಶ್ಚರ nabhas-cara. Going in the air: a god; a vidyâdhara (ದೇವಯೋನಿ Mr. 56). See Śiv. 2, 36.

ನಭಸ್ nabhas. *The sky, the atmosphere.* 2, *the month śrâvaṇa,* July-August (see ನಭ No. 2).

ನಭಸ nabhasa. Vapory, misty. 2, = ನಭಸ್.

ನಭಸಂಗಮ nabhasa-ṅ-gama. Sky-goer: *a bird.*

ನಭಸ್ಥಲ nabha-sthala. = ನಭಸ್ No. 1. (Ćpr. 3, 2).

ನಭಸ್ಯ nabhasya. *The month bhâdra,* August-September (Mr. 70).

ನಭಸ್ವತ್ nabhas-vat. Vaporous, misty; *air, wind.*

ನಭಿ nabhi. (= ನಾಭಿ). A wheel (ಗಾಲಿ G.).

ನಭೋಜನ nabhas-jana. A god (J. 2, 10).

ನಭೋಮಣ್ಡಲ nabhas-maṇḍala. The firmament; the sky. (J. 11, 38; 12, 9).

ನಭೋಮಾಸ nabhas-mâsa. = ನಭಸ್ No. 2. (Mr. 69).

ನಭೋಲಕ್ಷ್ಮಿ nabhas-lakshmi. The sky considered as Lakshmi (Ćpr. 5, 126).

ನಭೋವೀಥಿ nabhas-vithi. Sky-road: the path of the sun. (Bp. 50, 2).

ನಮ್ nam. = ಲಂ 1 (plural), ಎಮ್ 1, ನಾವ. The plural of ನಪ್ 1. (We). Genitive: ನಮು, ನಮ್ಮ, ನಮ್ (My.). ನಮ್ಮ ಮುಗಸ ಗುಣಾ ನಾವಡಾಯೆಮೇ?—ನಮ್ಮಕ್ಕಳ್ಳೆ (as for us) ನಾವೇ ಮಕ್ಕಳ್ಳಯ್ಯನವರುಗಳು.—ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಯ್ ದಾಗೆ ದಿಟ್ಟಿದರೇನು? ಹೀಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು?—ನಮ್ಮ ದೇವರ ಸತ್ಯ ನಾವೇ ಬಲ್ಲೆವು.—ನಮ್ಮ ಮಗ ಇವ್ವತ್ತು ಹೋಳಿಗೇ ತಿಪ್ಪಾನೆಸ್ಥರೆ ಬಾಕುಬವರು ಮಾರು?—ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಾವೇ ದಾಸರು; ಬೆಕ್ಕಿಗಳ್ಕೋ ತಿರುಗಾರು!—ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಆಮ್ಮಾ, ನಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೆ?—ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟೂ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪ್ರಸಾದವೆ? (Prvs.). ನಮ್ಮಗ, ನಮ್ಮಕ್ಕಳು (My.). Dative: ನಮಗೆ (My.; Bp. 23, 29; 24, 6). Accusative: ನಮ್ಮ, ನಮ್ಮನು, ನಮ್ಮನ್ನು (My.). Locative: ನಮ್ಮಲಿ, ನಮ್ಮಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). Ablative: ನಮ್ಮಿನ್ನ (My.). ನಮ್ಮಿನ್ನ ಮೀಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೀಲು! (Prv.). ನಮ್ಮಿಂದು (Bp. 57, 80). ನಮ್ಮಿಬ್ಬರು (B. 4, 108). ನಮ್ಮ ನೂರ್ವರು (Bh. 1, 8, 60).

ನಮ nama. Tbh. of ನಮಸ್. (ನಮ್ಮನ, ಪೊಂಗಿ ಪೊಡಮುಮಸ Mr. 461).

ನಮನ namana. Causing to bend or bow;—bowing down: bending; sinking. See ನಳಿ, ಒಳ್ಳು, ಮಾಣಿ, ಮೊಣ್ಣಿ.

ನಮಲು namalu. 1. (= ಮೆವರು). To chew, to masticate, to munch; to chew the cud, to ruminate (My.; Te. ನಮಲು, ನಮುಲು, ನಮ್ಮಲು; Te. ನೆಮರು, ನೆಮರು, chewing the cud).

ನಮಲು namalu. 2. = ಮೆಮರು. Chewing the cud, etc.—ನಮಲು ಬಾಳು, to chew the cud (My.).

ನಮಸ್ namas. = ನಮ. Bowing, bending; a bow, salutation, reverential salutation; obeisance performed by joining the palms and inclining the head.

ನಮಸಿತ namasita. = ನಮಸಿತ. *Reverenced, respected, worshipped, saluted.*

ನಮಸ್ಕರಿಸು namas-karisu. To make a bow, to make obeisance; to adore, to worship (Bp. 46, 67; My.). ನಮಸ್ಕರಣಾತ್ಮಂ (ಆದಿಪರ್ವ Śmd. 2).

ನಮಸ್ಕಾರ namas-kâra. Bowing; *obeisance, respectful salutation, reverence, adoration* (ತುದಿಲ್, ಎದಿಗು, ಮೊಣ್ಕು, ಮುಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡವಡಿಕೆ Śm. 34; Kk. 34). See ತುದಿಲ್ಗೊಯ್, ಪೊಡಮಡು. ನಮಸ್ಕಾರ, ಆರ್ಯಾ! ಎನ್ನವರ ಪಡುತ್ಕಾರ ಪೆಜ್ಜಿಕು ಆಲ್ದ.— ನಮಸ್ಕಾರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರವಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಹುಕಾರ.

ನಮಸ್ಕಾರಿ namas-kârî. *A sensitive plant.*

ನಮಸ್ಕಾರ್ಯ namas-kârya. To be bowed down to; a man to whom one must pay obeisance or who is to be worshipped (Bp. 22, 24).

ನಮಸ್ಯ namasya. To be worshipped, venerable, respectable.

ನಮಸ್ಯಾಯಣ namasya-ayana. See ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ, of which it is an o. r. (ಆಚಾರವ್ಯಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250).

ನಮಸ್ಯಿತ namasyita. *Reverenced, respected, worshipped.*

ನಮಸ್ಯೆ namasyè. *Reverence, respect, worship, adoration.*

ನಮಾಜು namâju. = ನಿಮಾಜು. Worship; divine service (My.; Mhr., II.).

ನಮಿತ namita. Bowed, bent down, making salutation or obeisance. See ಏ-; Bp. 10, 3.

ನಮಿಸು namisu. To bow; to do obeisance; to worship, to adore (Bp. 2, 16; 28, 45; 58, 16; J. 7, 18; My.). — ನಮಿಸು ನಮಿಸು. rep. (Bp. 6, 24).

ನಮುಚಿ namuchi. *N. of a demon.*

ನಮುಚಿಸೂದನ namuchi-sûdana. Destroyer of Namuchi: *Indra.*

ನಮೂದಿಸು namûdisu. = ನಮೂದು ಮಾಡು. (My.).

ನಮೂದು namûdu. Represented, declared; mentioned, shown; recorded; settled (My.; Br.; Mhr., II.); mentioning, notice, etc. — ನಮೂದು ಮಾಡು. To record, to mention, to show, to bring to notice, etc. (My.).

ನಮೂನೆ namûnè. A specimen, a sample; a model; a copy, (My.; Br.; Mhr., II. ನಮುನಾ).

ನಮೆ namè. = ನವೆ 1, (ನಸಿ 1). To become insignificant in bulk or importance; to fall away in flesh, to grow lean or thin; to wear away; to become less (ಗುರುಯಾವ್ಯ Śmd. Dh.; Čpr. 4, 59; Abh. P. 11, after 99; My.; Tē. ನವಿ, ನವೆ; Tē. ನೆಮರು, to rub; T. ನಾಮ್ಮು, to grow lean, thin, meagre; ನೆಗಿದ್, to grow into powder; to grow lean and weak; ನೆಗು, to be pulverized, be ground small; ನೆವದ್, to extinguish, to demolish; M. ನಾಮುಣ್ಣು, ನಾವಿಣ್ಣು, ನಿವಿಣ್ಣು, to bruise between the fingers, to squeeze; to knead; *cf.* ನಶ್ಶು 2, ನಶಿಸು 1, ನಾಮು 1). 2, to become poor (ಪಾರಿಭ್ರ Śmd. Dh.).

ನಮೇರು namêru. The tree Elaeocarpus ganitrus. 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.). See Čpr. 2, 56; 4, 61.

ನಮ್ನ namna. = ನಮ್ರ. (Abh. P. 9, 112).

ನಮ್ನಾಕೃತ namnâ-kṛita. = ನಮ್ರಾಕೃತ. (Čpr. 4, after 28).

ನಮ್ಬಿ nambi. (=ನಿಮ್ಬಿ 2, ನೆಮ್ಬಿ). A N., masculine and feminine (Bp. 9, 33. 41; 15, 23. 26; 18, 12; 25, 8; 26 sum.; 26, 11. 19. 21. 25. 42. 45. 57. 59. 65. 69; 27 sum.; 27, 75; 31, 22; 37, 44. 56; 47, 36; T.). See ಈವದ ಳ-. — ನಮ್ಬಿ ನಿಮ್ಬಿ. relt. (Bp. 26, 22). — ನಮ್ಬಿನಸ್ತಿ. N. (Bp. 50, 53. 55. 61). — ನಮ್ಬಿಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp. 43, 50). — ನಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 26, 4. 14. 24. 46. 64; 27, 74; 28, 51; 44, 52). — ನಮ್ಬಿಣ್ಣ. = ನಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. (Bp. 9, 11. 26).

ನಮ್ಬಿಕೆ nambikè. = ನಮ್ಬಿಸೆ, ನಮ್ಮುಸೆ, ನೆಮ್ಬಿಸೆ, ನೆಮ್ಮುಸೆ. Confidence, trust, faith, belief, reliance; faithfulness, fidelity (My.; Tē. ನಮ್ಮುಕ, ನಮ್ಮಿಕೆ). ನಮ್ಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ (ಆದಿ 81. 261). ನಮ್ಬಿಕೆಯಿನ್ದ ಕೂಡಿದ ವಚನ (ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ 360). ನಿಶ್ಚಯವೂಪ ನಮ್ಬಿಕೆ (ಪ್ರದ್ಯು 433).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತ nambigasta. A faithful, trust-worthy man (My.). Feminine ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಳು (My.).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಿಕೆ nambigastikè. Faithfulness, fidelity, trust-worthiness, honesty (My.).

ನಮ್ಬಿಗೆ nambigè. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.; ವಿಶ್ವಾಸ, ಪ್ರತ್ಯಯ G.). ನಮ್ಬಿಗೆಯದ (ಆದಿ G.). ನಮ್ಬಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿಸು (ನಮ್ಬಿಸು G.). ವೇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು (ನಾಸ್ತಿಕ, ಸೌಗತ G.). ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳ್ಳವ ತಾ ಕೊಮ್ಬುವನು ಸಾಲವನು, ನಮ್ಬಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಡಾಳ ಬೆನ್ದಾವಿಗೆಯ ಕುಮ್ಬವನ್ತಿವನು (Sp.). ಜಾಣನಲ್ಲ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಮ್ಬಿಗೆಗಳು ಕಾಯಿಗ ಳಲ್ಲಿ ಬಾಣ್ಯ (B. 3, 39). ಈ ಹುಡ್ಗಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬಿಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ದಾಗೆ ಮಾತ ಬೇಕೆನ್ದು (3, 67). ರಾಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬಿಗೆಯನ್ನು ಪನ್ನಾಗಿ ಇವ ತಕ್ಕವ್ದು (5, 2). ನಮ್ಬಿಗೆಯಿಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಯಶಃವರು (5, 188). ವೇದವ ವಕ್ತಿಯ ಮೀಲೆಯೂ ಪಾಪದ ಮೀಲೆಯೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯನ್ನಿವ ಜೀಕು (5, 210). ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯವರು ಬಪಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು (5, 288). ವೇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿವ ಜೀಕು (My.). ಗೊಮ್ಬೆಗೆ ತಿಮಿ ಮುಗಿದರೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿವ ಜೀಕು (Prv.). See ಆಮ-. — ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾಮು ಕೊಳ್ಳು. To (be and) remain faithful (in one's transactions, B. 2, 25). — ನಮ್ಬಿಗೆಗೊಮು. -ಕೊಮು. To give confidence (J. 24, 11). — ನಮ್ಬಿಗೆಯುಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. -ಉಬ್ಬಿಸಿ-. = ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾಮು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ನಮ್ಬಿಸು nambisu. To cause to confide, trust, etc.; to cause to assent, to coax, to persuade, to conciliate (ಅನುಮೋದನ Śmd. Dh.; My.; ನಮ್ಬಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿಸು G.; Tē. ನಮ್ಮಿಂಪು). ನಮ್ಬಿಸುವುದು (ನಾಮು, ನಾಕ್ಕು IIIś.). ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವರ್ (ಪಲ್ಲ ಛೇತ್ತರ್ Śmd. II). ನಮ್ಬಿಸಿಮೆ ತಿರುವ್ವತಂ (ಪಲ್ಲವತ್ತಂ Śm. 46; ಪಲ್ಲಛೇತ್ತಂ Kk. 36). ಆವರನ್ನು ನಮ್ಬಿಸು (My.). See Bp. 14, 18; 40, 62; 53, 19; Rsv. 11, 106.

ನಮ್ಬಿಸುಹ nambisuha. Causing to confide, etc., coaxing, conciliating (ಅನು Mr.; ಶಾನ್ತ, ನಾಮು Mr. 459).

ನಮ್ಬು nambu. To confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe; to suppose (ವಿಶ್ವಾಸ Śmd. Dh.; My.; Tē. ನಮ್ಮು; see s. ನಮ್ಬು 1). ಪೆಣ್ಣಿರಂ ನಮ್ಬದ್ ಜೀವ (Śmd. 276). ಆಸ್ಥಿರದ ವೇಷವನ್ನು ನಮ್ಬಿ ನಮ್ಬಿರ ಜೀವ (Dp. 1). ಬಸವರಾಜ, ನಿನ್ನಿನ್ ಎನ್ದಾ ಮೆಗೆ ನಮ್ಬಿದೆಂ (Bp. 5, 67). ನಿನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಮೋಸ ಪೆವು (14, 3). ತನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಕೊಮ್ಬು (31, 13). ಇವ ನಮ್ಬಿದೊಡೆ (32, 21). ಆವಮಿರ ಮಾತುಗಳ್ಗಿ, ಎಲೆ, ನಮ್ಬದಿರು! (56, 51). ಪಣವನ್ನು ದಾಕ್ಷ್ಯಿಯನ್ನು ನಮ್ಬದವ ಎನ್ನಮುಳ್ಳವನು (B. 1, 8).

ದೈವವನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತ್ರೆ ಬಾರದು (1, 17). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನಮ್ಬುರು (3, 79). ತಾ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಪರರ ನಮ್ಬು.—ಆದಿವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಣಾ ಸನ್ನೂ ನಮ್ಬಿ ಬಾರದು.—ಮುಣ್ಣಾಳುಗ್ಳೆ ನಮ್ಬಿ, ಹೂಬಿ ಬಾದರು.—ಬುದ್ಧಿವುನ್ನು ನಮ್ಬಿ ಹೂಬಿ ಹಾಪ ಹಾಗೆ.—ನಮ್ಬಿ, ಅವ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ನಮ್ಬಿದವಗೆ ಇಮ್ಬು, ನಮ್ಬದವಗೆ ಉಮ್ಬು (Prvs.). ಮನದೊಳ್ ಪೊಳ್ಳುಮಿಲ್ ಎನ್ದುಂ ನಿನೆಯರ್; ಉದಂ ನಮ್ಬು, ಕುರುಳುಲಾಸ್ಯಯಧಾನುಂ! (Śmd. 216). ನಿನಮೆ ಜೀವದಮ್ ಉಳ್ಳ ಸ್ವಜರ ನಿನಮೆ ದೈವವೇ ಗತಿ! ಎನ್ದು, ನಮ್ಬಿಹುದು! (Bh. 1, 8, 26). ಈ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯಮೆನ್ದು, ನಮ್ಬಿ (J. 29, 40). See Śmd. 38; Bp. 4, 62; J. 5, 52. 62; 18, 62; 28, 4; B. 5, 280; Sl. 49. 230; Prvs. s. ಮುಜ್ 1.

ನಮ್ಬುಗೆ nambuge. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (ವಿಶ್ವದ್ದು, ವಿಶ್ವಾಸ Hlâ., Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ, ಪ್ರತ್ಯೆ Hlâ., Mr. 458; ಪ್ರತ್ಯಯ, ವಿಶ್ವಾಸ Kn. 137; Bp. 40, 75; Râm. 6, 38, 19; My.). See ಅವ-. — ನಮ್ಬುಗೆ ಗೊಳ್. -ತೊಳ್. To get confidence (J. 16, 18).

ನಮ್ಬುವಿಕೆ nambuvikĕ. Confiding, etc. ಒಬ್ಬನ್ನು ಮುತ್ತೊಬ್ಬನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (ಭ್ರಾನ್ತಿ, etc. Sl. 48).

ನಮ್ಬೂರಿ nambûri. N. of a class of smârta Brâhmaṇas in the Malayâḷa country (My.; T., M. ನಮ್ಬಿ, ನಮ್ಬುರಿ).

ನಮ್ಮ namma. See s. ನಮ್.

ನಮ್ಮಕ್ಕು nammakku. Salt (My.; Br., H.).

ನಮ್ರ namra. = ನಮ್ರ. Bowing, bowing down; bent, bowed; *crooked, curved* (ದುಷ್ಟ ಚೆ. I, 34). 2, lowly, submissive, reverential, humble. (My.).

ನಮ್ರತೆ namratĕ. = ನಮ್ರತ್ವ. (My.).

ನಮ್ರತ್ವ namratva. The state of being bowed or bent; bowing. 2, submissiveness, humbleness, humility, meekness (ಸಧಾಜನ ಲಕ್ಷ.; My.). See ಪಾಗು.

ನಮ್ರಭಾವ namra-bhâva. Meekness, humility (My.; ವಿಶ್ವದ್ದು G.).

ನಮ್ರೀಕೃತ namrî-kṛita. = ನಮ್ರೀಕೃತ. Bowed down, bent down, humbled.

ನಮ್ರೀಭೂತ namrî-bhûta. Humbled (My.).

ನಯ naya. Softness, smoothness, fineness; mildness, gentleness, pleasantness (My.; Tu.); cheapness (My.; Tu.; T. ನಯು, delight; a good;—cheapness; ನಯಪ್, delight, pleasure; good, profitableness; gain, advantage; ನಯುಪ್ಪು, desire; cheapness; Tč. ನಯು, malleable, not brittle; cheap; welfare; good health; cheapness; profit; *cf.* ನಪ್ಪು 1, ನಪುರು, ನಳ, ಪ್ರಾಪ್ಯ). ನಯವಾದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚು.—ಭಯವಾದ ದನ್ದು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬು ಬಾರದು (Prvs.). ನಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣಗೂಗಿದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಕಾಳಿ Kr.). See Prvs. s. ನೇಯಿಗೆ, ಮೃದು.— ನಯಗಾರಿ. Fine, smooth plaster (My.). — ನಯನುಡಿ. A gentle, mild, pleasant word (My.). — ನಯಬಟ್ಟೆ. Fine, soft cloth (My.). ನಯ ಬಟ್ಟೆಯಾದರೆ ಸವೆಯದೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.). — ನಯವಮಾತು. = ನಯನುಡಿ. (My.). — ನಯಸರ. A fine, pleasing, melodious voice or tone (Bh. 1, 5, 7).

ನಯ naya. *Guiding, leading, directing, managing.* 2, behaviour, conduct, way of life; quality (ಗುಣ Kn. 78). 3, prudent conduct or behaviour, good management; prudence, reason. 4, polity, policy, political wisdom, state-policy, political economy, civil administration. 5, plan, design; maxim, principle. 6, opinion, system, method. 7, fit, right, proper; fitness, propriety, right, justice, etc. 8, dramatic action expressive of sentiment (? ಅನುಕರಣೆ Mr. 79, o. r. ಅನುಕರಣೆ). ದಶೈಜಮ್ಮಿದು ನಯಂ (Mr. 4). ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಭಯ; Ćpr. 1, 66; 2, 8; 6, 74; J. 31, 55. — ನಯಮುಪೆ-ಂ-ಪಡೆ. To become proper or nice (Grj. 2, after 106).—ನಯನಪಡು. -ಪಟ್ಟು. Fitness, etc. to be destroyed or gone (Bp. 22, 7).

ನಯಗುಣ naya-guṇa. A proper quality (My.).

ನಯಜ್ಞ naya-jña. Knowing polity, prudent (Riv. 13, 15).

ನಯಣ naya-ṇa. (Śmd. 25).

ನಯನ nayana. Guiding, leading, conducting, etc.; metaph. 2, the leading organ: *the eye* (ಕಣ್ Kn. 6). 3, the number 2 (Bp. 61, 92). ನಯನವಿಲ್ಲದವನು ಆನಯನ (or ನ ಯನದ) ಛೇಪಾ ತಿಳಿಪಾನೇ? (Prv.).

ನಯನಕರ್ಣ nayana-karṇa. = ಚಕ್ಷುಶ್ರವಸ್. A snake (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷ nayanakarṇa-viplaksha. A peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಣ nayanakarṇaviplaksha-lakshaṇa. Shaṇmukha, Mayûradhvaja (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನ nayanakarṇa-âsana. A peacock; Garuḍa (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನವರಧ್ವಜ nayanakarṇâsana-vara-dhvaja. Vishṇu (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರ nayanakarṇa-âhâra. A peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನ nayanakarṇâhâra-vâhana. Shaṇmukha: Agni (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನನಯನ nayanakarṇâhâravâhana-nayana. He who has eyes like fire, Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಚ್ಛದ nayana-ć-chada. *An eyelid.*

ನಯನಜಲ nayana-jala. *Tears.*

ನಯನತ್ರಯ nayana-traya. He who has agni, candra, and sûrya-like eyes: Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಪಾಠೀನ nayana-pâṭhîna. One whose eyes are like those of a pâṭhîna (Ćpr. 2, after 87).

ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ nayana-madhya-târĕ. The pupil of the eye. See ಆರಿ.

ನಯನರೋಗ nayana-rôga. An eye-disease. See ಆರಿ.

ನಯನವಾರಿ nayana-vâri. = ನಯನಜಲ. (Sk.; My.).

ನಯನಾಕರ್ಷಣವಿದ್ಯೆ nayana-ûkarshaṇa-vidyĕ. The knowledge of attracting the eye (of others towards one's self, Abh. P. 3, 38).

ನಯನಾಕ nayana-nâśa. Loss of ನಯ: one of the faults in poetical composition (Ćh. v. 40).

ನಯನಾಪ್ತು nayana-nâru. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೇನ್ದ್ರಿಯ nayana-indriya. The sense of seeing (J. 11, 8).

ನಯನೋದಕ nayana-udaka. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೋಪಾನ್ತ nayana-upânta. *The outer angle or corner of the eye.*

ನಯವನ್ತ naya-vanta. A man of prudent or proper conduct (My.).

ನಯವಿದ naya-vida. A man who is acquainted with proper

conduct, etc.; a politician, a statesman. (Śmd. 258, see s. ಆರ್ 1; Čpr. 4, 26).

ನಯಶಾಲಿ naya-śâli. Endowed with prudence or propriety; possessing political wisdom. (Śmd. 171). ನಯಶಾಲಿಯಾದವನ ಜಯಶಾಲಿಯಾಹನು (Prv.).

ನಯಶೂಲಿಕೆ naya-śûlika. A man who kills himself methodically (ತಪ್ಪ ತಾ ಸಾವದಂ Mr. 237).

ನಯಸರ್ವಸ್ವ naya-sarvasva. A man who possesses the whole essence of ನಯ (Čpr. 4, 22).

ನಯಿಸು nayisu. To go, to move; to guide, to lead; to conduct one's self; etc. See *e. g.* ಉಸು-.

ನಯ್ಯನಾರ್ nayyanâr. = ನಾಯಿನಾರ್ q. v., ನೆಯ್ನಾರ್, ನೆಯ್ಯಿನಾರ್. See ಪುಸಲು-.

ನರ nara. = ನರವ (Śmd. 56). A sinew, a tendon, a nerve, a muscle; a nerve, a vein, an artery (ತೆನ್ನಸೆ, ನ್ನಸೆ, ನ್ನಾಯು Nr.; My.; Tě. ನರಮು; T. ನರಮ್ಮು; M. ನಾರುಮ್ಮು, ನರಮ್ಮು). ನರೆಯು ನರ (ನ್ನಸೆ, ನ್ನಾಯು, ತೆರೆ Hlâ.). See Sk. 205; Bp. 43, 84; 44, 26; 46, 56; J. 12, 44; B. 4, 24. 134; ದೊಡ್ಡೆ-, ನಿಮು-, ಹೆನ್ನರ. — ನರಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sinewy, muscular neck (Bp. 20, 108). — ನರಮುಲಿ. = ನರೂ ೦. A wart (My.).

ನರ nara. *A man.* 2, Arjuna (Śmd. 81. 184. 284). — ನರಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. A human, profane poet (Mr. 7). — ನರಪೇತ. A ghost-like, very lean man (My.). — ನರಪೇತಲು. = ನರಪೇತ. (My.). — ನರಪೇತಲಪ. = ನರಪೇತ. (ಆಯಾಸ, etc. Sk. 196). — ನರಪೇತಕು. A very lean woman (My.).

ನರಕ naraka. *Hell, the Tartarus.* 2, a mass of filth (My.; Nhr.). 3, N. of a demon, a son of the earth, slain by Krishṇa. ನರಕವನ್ನೆನ್ನು, ಆಳುವರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ನರಕಕ್ಕೆ ನರಮ್ಮಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೇ ದ್ವಾರ.—ನರಕದ ಮುಖ ನಾಕದವನಿಗೆ ತೆರೆದೀತೇ?—ನರಕದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಪಾಲಕನೋ?—ನರಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರಣವಿಲ್ಲ.—ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೇ?—ನರಕದಲ್ಲಿ ಪೆದ್ದರೂ ಬಯಕೆ ತಪ್ಪದು.—ನರಕದಲ್ಲಿ ಪೆದ್ದವಗೆ ಹಣಕುಬುದ್ಧಿಯಾದ ರೆಸ್ಸು?—ನರಕದಲ್ಲಿ ವೀಯುವವನು ಪರಿಕೆ ಯೇಬೆದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ನರಕದಲ್ಲಿ ಛಲವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ರೋಗವಿಲ್ಲ.—ನರಕದ ಸ್ವರೂಪಾನಾಮ ಬಲ್ಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಧಾರ.

ನರಕಕೂಪ naraka-kûpa. A pit of filth (Bp. 40, 71).

ನರಕಚತುರ್ದಶಿ naraka-caturdaśi. A festival in commemoration of Krishṇa's destroying the demon Naraka, held in the month of Âśvina (My.).

ನರಕಜೀವಿ naraka-jîvi. An inhabitant of hell (ನಪಾರಕ, ಮಾಗರ Nn. 70).

ನರಕಬಾಧೆ naraka-bâdhe. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.; ಯಾತನ G.).

ನರಕಭಾಜನ naraka-bhâjana. A vessel or person fit for hell (Bp. 57, 40; Dp. 65, 6).

ನರಕಯಾತನೆ naraka-yâtane. The pains of hell (My.).

ನರಕವಿ nara-kavi. = ನರಗಬ್ಬಿಗ. (My.).—ನರಕವಿ ಮರಕವಿಗಳು, profane and inspired poets (My.).

ನರಕವೇದನೆ naraka-vêdane. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.).

ನರಕಾಗ್ನಿ naraka-agni. Hell-fire (My.).

ನರಕಾಧಿಪತಿ naraka-adhipati. Yama (My.).

ನರಕಾಸ್ತಕ naraka-antaka. Destroyer of the demon Naraka: Vishṇu or Krishṇa (My.).

ನರಕಾರಿ naraka-ari. Enemy of the demon Naraka: Vishṇu or Krishṇa. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ನರಕಾರ್ಣವ naraka-arṇava. Hell considered as an ocean (My.).

ನರಕಾಸುರ naraka-asura. = ನರಕ No. 3. (J. 2, 59).

ನರಕಿ naraki. An inhabitant of hell. ನರಕಿಸ್ಪೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನರಕಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮುನಿವೆ! (Dp. 34).

ನರಕೀಟಕ nara-kîṭaka. A man-worm: a miserable, worthless man (Bp. 54, 17).

ನರಕು naraku. 1. = (ನಜುಸು), ನರುಕು. To bruise, to contriturate (My.; T. ನರುಕ್ಕು; see ನಗ್ಗು 1).

ನರಕು naraku. 2. = ನರಳ್, etc. To groan, etc. (Tu.). ಮೊರೆವ ಒಬ್ಬೆ ಹುಲಿಕು ಆವರೆ ನರಕೋವು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನರಕೇಸರಿ nara-kêsarî. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (Bp. 21, 28).

ನರಗ naraga. (= ನಾಗಂಗ?). N. of a vṛitta (Čh.).

ನರಜನ್ಮ nara-janma. The state of being born and existing as a man. See Prv. s. ಪರಾಧೀನ.

ನರಜೀವಿ nara-jîvi. A man (B. 4, 145).

ನರಟು naraṭu. 1. To become deficient or stunted in growth (My.; T. ನರಂಗು; *cf.* ನಮು, ನಲುಗು).

ನರಟು naraṭu. 2. The state of being stunted in growth (used of trees or fruits, My.; Tu. ನರಡು).

ನರಟು naraṭu. 3. Grumbling (Tu. ನರಟು = ನರಳ್, to grumble).

ನರಟುಗಾವಿ naraṭu-gâra. A grumbler, a discontented man. ನರಟುಗಾವಿನು ಒರಟಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ನರಡು naraḍu. Roughness (Tu.). — ನರಡ ಮನುಷ್ಯ. A rough, unpolite brute. ನರಡ ಮನುಷ್ಯ ಕೊರತಿಗೆ ಸಮಾನ (Prv.).

ನರತಿ nara-ti. (fr. ನರೆ 2, Śmd. 244). A woman whose hair has become grey.

ನರತು naratu. = ನರೆತು. P. p. of ನರೆ 1.

ನರದೇವ nara-dêva. *A king.*

ನರನಂದನ nara-nandana. Arjuna's son Abhimanyu (Śmd. 150).

ನರನಾಥ nara-nâtha. = ನರಪೇಂದ್ರ. (Śmd. 184. 251; Čpr. 6, after 88).

ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ nara-nârâyaṇa-âśrama. A place of pilgrimage in the Himâlaya where Arjuna and Krishṇa performed penance (My.).

ನರಪತಿ nara-pati. *A king.*

ನರಪಾಲ nara-pâla. = ನರಪತಿ. (Śmd. 16 Mḷb.).

ನರಬಲಿ nara-bali. A human sacrifice, but not the same as the vedic ಪುರುಷಮೇಧ, it being offered to Mâri or another of the Śaktis (My.), or to Bhûtas and devils (My.; see Bhûtâlapâṇḍyakathe).

ನರಭಕ್ಷಕ nara-bhakshaka. A cannibal (My.). 2, a râkshasa (My.).

ನರಬಾಂಧವ nara-bândhava. Nakula (ನಕುಲ Mr. 264).

ನರಮನುಷ್ಯ nara-manushya. A man (My.).

ನರಮಾಂಸ nara-mâṃsa. Human flesh (Bp. 24, 7).

ನರಮೇಧ nara-mêdha. A human sacrifice performed by râkshasas, and not the vedic ಪುರುಷಮೇಧ (J. 16, 25. 27. 29. 31. 39).

ನರಯಣ narayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ (Bh. 2, 1, 94).

ನರಲ್ naral. (ತೆmd. 41). = ನರಕು 2, ನರಳ್, ನರಳು, ನೆರಳು 1, ನೆಳ್ಳು 1. To groan, to moan (ವೇದಪಾಧ್ವನಿ ತೆmd. Dh.; M. ನಾರಣ್ಣು, ನರಮ್ಮು to groan; to grumble; Tu. ನರಕು, ನರಪು; T. ನರಲ್, ನಾಳ್ಚು, to sound).

ನರಲಿಸು naralisu. = ನರಳಿಸು.

ನರಲೋಕ nara-lôka. The world of men, the earth (Bp. 44, 55. 67; 49, 2; Prv. s. ನರಲೋಕ); mortals, men.

ನರಲೋಕದಲ್ಲಾಟ naralôka-tallaja. (ತೆmd. 207, o. r. -ದಲ್ಲಣ). Agitation or alarm of the world of men.

ನರವರ nara-vara. An excellent or illustrious man; a king (My.).

ನರವಾಹ nara-vâha. = ನರವಾಹನ. (ತೆಳ. 2, 10).

ನರವಾಹನ nara-vâhana. Carried by men; going in a palankeen (ದಕ್ಷಿಣೆಗೆಯನೇಡುವಂ Mr. 247); *Kubéra.*

ನರವು naravu. = ನರ (ತೆmd. 50; My.; Tu. ನರಮ್ಮು).

ನರಶಾರ್ದೂಲ nara-śârdûla. A man-tiger: an eminent man. (My.).

ನರಶಾಸನ nara-śâsana. A human edict or charter (ಕೌpr. 5, 125).

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ nara-śrêshṭha. The best of men (ಪುರ್ವಾಗ, ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷ Nn. 61).

ನರಸ narasa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸಖ nara-sakha. Arjuna's friend: Krishṇa (My.).

ನರಸಾಗರ nara-sâgara. An ocean of men (ಕೌpr. 1, 129).

ನರಸಾಗರತೆ nara-sâgaratĕ. The state of being an ocean of men (ಕೌpr. 9, 40).

ನರಸಿಂಹ nara-simha. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (My.). 2, a man of eminence or power. — ನರಸಿಂಹಜಯನ್ತಿ. The day, or the anniversary of it, on which Narasiṁha was born (My.). — ನರಸಿಂಹಪೊನೆಯಾರ್. N. (Bp. 24, 77. 83).

ನರಸಿಂಗ nara-siṅga. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸ್ಕನ್ಧ nara-skandha. *A multitude or body of men.*

ನರಹತ್ಯ nara-hatya. Manslaughter, murder (My.). ನರಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವ ಋಷೀ ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ನರಹರಿ nara-hari. = ನರಸಿಂಹ. (Bp. 21, 43; 54, 42; 57, 25; J. 15, 37).

ನರಳ್ naraḷ. = ನರಲ್ (ತೆmd. 41), etc. (J. 28, 37).

ನರಳಿಸು naraḷisu. = ನರಲಿಸು. To cause to groan (My.).

ನರಳು naraḷu. = ನರಲ್, etc. To groan, etc. (My.). ಗನ್ನಗದ್ದಲಿಯಿಕ್ಕಿ, ಗನ್ನುಗರನೆಯು ನುಂಗಿ, ಗನ್ನ ಬಿಡ್ದಾಗ ನರಳುವ ಹೆನ್ನಿಂಗೆ ಗುನ್ನಿಕ್ಕು! (Sp.). ಉರುಳುತುರುಳಿ ಬಿದ್ದು ನರಳುವ ದೇಹಕ್ಕೆ (Dp. 65, 6). ನರಳಿದರೂ ಮರುಳು ಹೋಗದು. — ನರಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ ಆರಳು? (Prv.). See Bp. 45, 50; 49, 26. — ನರಳಾಟ. -ಆಟಿ. Groaning, moaning (My.).

ನರಾಂಗ nara-aṅga. A human body (ತೆಳ. 4, 72). 2, the penis.

ನರಾಧಿಪ nara-adhipa. A king (ಮಾಧವ, ಆರಸು Nn. 17).

ನರಾಮರ nara-amara. A king (ಆರಸು Mr. 262).

ನರಿ nari. (= ನಕ್ಕೆ). A jackal, a fox (ಗೋದುಬಾಯು, ಘೂಂಬಾಯ, ಕೃಗಾಲ, ಜಮ್ಬುಕ, ಶಿವೆ, ಫೇರಣ್ಡ, etc. Hiḷ., Nr., Mr. 162, Sl. 167; ಕೃಗಾಲ Nn. 6; ಮ್ಯುಗ, ವಕ್ರತುಂಡ 81; C.; T., M.). ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ಶಾಗಲೋಳಿ ಹಾದೀತೇ? — ನರಿ ಮುಖಾಗುಡಾಗ್ಯೆ ಬೋಳಾದೀ ಮುಖಾಗಿತು. — ನರಿ ಮುಂಡಾಡರೆ ಕಲಿಯಾಡಿತೇ? — ನರಿಯಿನ್ನ ಆಗುವಷ್ಟಾದ್ದು ನರಿಯಿನ್ನ ಆದೀತೇ? — ನಕ್ಕೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ನರಿ ತಲೆ ತೂಗಿದ ಹಾಗೆ. — ನರೀ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕೆಟ್ಟೀತೇ ಉಪ್ಪಳಗುಪ್ಪಗದ? — ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ನೆ ಪರಿಕಥೆಯೇ? — ನರೀ ಕೊಳ್ಳರೆ ಬಂದೀ ಹೇಳು. — ನರೀ ಯಷ್ಟ ಮಡಿಯ ತಕ್ಕಷಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 11, 17; 31, 53; 57, 14. 48; 61, 11; ತೆಳ. 3, 34; ಕವ್ವಲ್-, ಕುಮಿ-, ಪಿಲ್ಲಾಕ-; Prv. s. ಬರು, ಹುಲಿ. — ನರಿಕೂಗು. The cry of jackals. ನರಿಯಾ ಶಾಗಲೋಳಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? — ನರಿಕೊಮ್ಬು. A jackal's fabulous horn. ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ನರಿಂಗೆ ಹೆದರಿ ಬೇಕು. — ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ಮುಂಬೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). — ನರಿಪಲ್ಲ. A perennial creeping plant, forming large, roundish prickly beds of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ನರಿಪಾಲದ ಮುಲ್ಲು. The plant Hemionites cordifolia Roxb. (ಕೈಕ್ರೀಪ್ಪುವಿನ್ನೆ, etc. Sl. 144). 2, a common grass, Setaria glauca Beauv. (Z.). 3, the grass Perotis latifolia Ait. (Z.). — ನರಿಪಾಲದ ಹೊನ್ನೆ. = ನರಿಪಾಲದ ಮುಲ್ಲು No. 1. (Sl. 144). — ನರಿಯುಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. -ಉಳ್ಳಿ-. A herb with white flowers and a bulb, Habenaria rotundifolia Lind. (Z.). — ನರಿಪಾಲಹೊನ್ನೆ. = ನರಿಪಾಲದ ಹೊನ್ನೆ. (ಕೈಕ್ರೀಪ್ಪುವಿನ್ನೆ, ಸೀಮಪುನ್ನೆ, ಕಬಿ, ಧಾವನಿ, ಗುಬೆ Nr.). — ನರಿಹೊನ್ನೆ. = ನರಿಪಾಲಹೊನ್ನೆ. (ಕೃಷ್ಣಪರ್ಣಿ, ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ, ಆಂಧ್ರಪರ್ಣಿಕೆ, ಕೋಲು ಹೊನ್ನೆ Sl. 144).

ನರುಕು naruku. = ನರಕು 1. (My.).

ನರುಗು narugu. (Grey colour). — ನರುಗುಗಬ್ಬಿಲೆ. -ಕಮ್ಬಿಲಿ. A cumbly with black and white stripes (My.).

ನರೂಲಿ narûli. = ನರಹುಲಿ s. ನರ. (C.).

ನರೆ narĕ. 1. = ನೆರೆ 5. To become grey, as the hair (My.; M.; Tĕ. ನರಿ; T. ನರ್ಚೆ). P. pa. ನರೆತು, ನರೆದು (Bp. 52, 30; My.).

ನರೆ narĕ. 2. = ನೆರೆ 6. Greyness of the hair; grey hair; hoary age (ಪಲಿತ Hiḷ.; ಜರೆ Ĕt. I, 43; ಪರೆ, ಜರೆ Mr. 320; My.; Tu., Tĕ., T., M.). ಪದಪೆಸ್ಸು, ನರೆಸ್ಸುವ ಕಪ್ಪು (ತೆmd. I). ನರೆಗಿಡುವ ಕಪ್ಪು (ತಳವ Ĕt. I, 68). ನರೆ ಬನ್ನೆನ್ನು, ಕೆಪ್ಪೀ ಹಾಯ್ದರೆ ಕಪ್ಪಾದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ನಿಂಗೆ ಮುಪ್ಪೀ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ನುವ ಹೊಲ್ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prv.). See Prv. s. ಬಪ್ಪೀ ಮಾತು; ತೆmd. 294 s. ಬೆಲೆ 4; Grj. 1, 61. — ನರೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Grey or hoary hair (My.). ನರೆಗೂದ ಉಳ್ಳ ಮುದುಕ (ಪಲಿಕ್ಷಿ G.). — ನರೆಗಬ್ಬಿಲಿ. -ಕಮ್ಬಿಲಿ. A cumbly of a grey colour (My.). — ನರೆಗುರಿ. -ಕುರಿ. A greyish sheep (My.). — ನರೆಗೊಂಗಡಿ. = ನರೆಗಬ್ಬಿಲಿ. (My.). — ನರೆತಲೆ. -ತಲೆ. A grey head (My.). — ನರೆತೋರು. -ತೋರು. Grey hair to appear. ನರೆತೋರಿದವ, a deity (ಸಿದ್ಧರ Kk. 10c). — ನರೆಯುದಯಿಸು. Grey hair to appear or to grow. ನರೆಯುದಯಿಸದವ, a god (ಸುರ ತೆm. 8. 9).

ನರೇನ್ದ್ರ nara-indra. Lord of men: *a king* (ಅವನೀಶ, ಆರಸು Nn. 136; ಸ್ಯವ Mr. 490). 2, *a dealer in antidotes, a physician; a juggler.* 3, a doctor of the law, etc. (ಮಾಧವ 134; 490; ಬಾಣಕ್ಯ Hiḷ.). 4, (plural) the line or race of female deities (ಮೂಲಾಳಿ, ಪೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು 136). — ನರೇನ್ದ್ರಮನೋಹರ. N. (Bp. 44, 58).

ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ narêndra-âsana. A throne (ಗದ್ದುಗೆ, ಪಟ್ಟದರಸಿ Ĕt. II, 51).

ನರೇಶ್ವರ nara-îśvara. A king. (J. 2, 26).

ನರಿ nara. 1. = ನಡು. — ನರಿಗುಪ್ಪ. -ಕುಪ್ಪ. = ನಡುಗುಪ್ಪ. N. of a place in S. Mhr. ನರಿಗುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕುದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನರಿ nara. 2. = ನಱಕ್. An imitative sound of the

noise of the cracking of the fingers and other joints or of the breaking of wood (My.; *cf.* ನಟಿಕೆ, etc., ನಟ್‌ಲ್). — ನಟಿ ನಟಿಸಿ. rep. With the repeated sound of ನಟಿ (My.; T. ನಟಿಸು³ಸಲ್, ನಿಪನಿಪಿ-, ನಟಿಸಿ-).

ನಟಿಕ್ naṭik. = ನಟಿ 2. ನಟಿಕ್ಕೆನ್ನ ಪಟ್ಟು ಮುರಿದಳು (My.).

ನಟಿದು naṭidu. P. p. of ನಟ್.

ನಟಿನೆ naṭiṉe. (ಪರಪೆ). (ಅವಸರವಾಗಿ G.).

ನಟಿವಲು naṭivalu. = ನಟುವಲ್, etc. See ಕಾಪ-.

ನಟಿ naṭi. = ನಿಟ್ 2, etc. (My.).

ನಟಿಗೆ naṭigĕ. = ನಿಟಿಗೆ, etc. (My.).

ನಟು naṭu. = ನಟ 1, ನಾಟು 2. Fragrance, odour, scent; smell (ಸೊವಮು, ಸಪ್ಪಸದ, ಕಮ್ಮು Ct. 45; ಸೊಪ ಮು, ಸಪ್ಪಸದ, ಮುಗಮುಗಿಸಿತು, ಕಾಪ್ತ, ಬಾಸನೆ Kk. 55; ಪರಿಮಳ Śm. 23; T. ನಟವು, ನಟಕಾ, ನಟು, ನಟ್ಕಿ; M. ನಟ್ಟ, ನಟ್ಟ, ನಟು; *cf.* Sk. ನಟ್, ನಟ). — ನಟುಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. A good smell, fragrance (Ṗr. 4, 62; 7, 49. 103; Riv. 12, 23; Śiv. 1, after 79). — ನಟುಗಮ್ಮುನೆದಲ್. A fragrant shade (Rāghē. 17, 54). — ನಟುಗುನ್ದ. = ನಟಿಗುನ್ದ. (My.). — ನಟುಜವ್ವನ. Sweet-smelling youth (V. 2, 34). — ನಟುವಡಮ್ಬುಲು. Fragrant tambula (Śiv. 1, 50). — ನಟುನೆಯ್. Fragrant ghee (V. 9, 77). — ನಟುವಂಜ. (-ಪಂಜ or -ವಂಜ). A sort of grass, Andropogon aciculatum (ತಂಬಿನಿ, ಚೋರಪುಲ್ಲು, ಕೆಂಪಿನಿ, ಪಗಜ್ Nr.). — ನಟುಸುಯ್. Fragrant breath (Ṗr. 2, after 93; 8, 66; Abh. P. 1, 118; Grj. 5, 83).

ನಟುಜು naṭuju. = ನುಟುಜು, ನೊಟುಜು. Gravel, grit. See ಪುಗ್ಗು 2. — ನಟುಜುಳ್ಳು. A pebble, gravel, grit. ನಟುಜುಳ್ಳುಗಳುಳ್ಳ ನೆಲ (ತರ್ಕರೆ, ತರ್ಕರಿಲ, ತಾರ್ಕರ Sl. 103). — ನಟುಜುನೆಲ. A soil abounding in stony or gritty fragments (ತರ್ಕರೆ, ಉಪಲೆ Sl. 456).

ನಟುವಲ್ naṭuval. = ನಟವಲು, ನರ್ವಲ್. The tree Premna spinosa or longifolia (ಕ್ಷೀರವಾ, ಅಗ್ನಿಮುಖ್ಯ, ಕಣಿಲೆ, ಗಣಿಕಾರಿಕೆ, ಜಮೆ Nr. *a*; Sl. 137; ಅಗ್ನಿಮುಖ್ಯ Mr. 118; ಬಾಲಕ 526, Nn. 122).

ನಟೆ naṭĕ. = ನೆಟ್ 2. P. ps. ನಟ್‌ದು, ನಟದು (Bp. 46, 57).

ನರ್ಕುಟಕ narkuṭaka. N. of a vṛitta (Ch.).

ನರ್ತಕ nartaka. A dancer; an actor.

ನರ್ತಕಿ nartaki. *A female dancer; an actress.*

ನರ್ತನ nartana. = ನಟ್ಟಣ, ನಟ್ಟಸ. *Dancing; acting, performing on the stage.* ನರ್ತನವು ಕೀರ್ತನೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗ ಬೇಳು (Prv.). See ಆಟ, ಕುಣಿ.

ನರ್ತನವಿಧಿ nartana-vidhi. A sort of dancing. See ಆವಿಸು.

ನರ್ತನಸ್ಥಾನ nartana-sthāna. *A dancing-place, a stage* (ರಂಗ Mr. 79).

ನರ್ತಿಸು nartisu. To dance (Ṗr. 6, 50; V. 9, after 21; Śiv. 1, 70; 2, 47).

ನರ್ದಿ nardi. Sounding, roaring. See ಗರ್ಜಿ-.

ನರ್ಮ narma. *Sport, play, pastime; jest, joke;* wit, humour.

ನರ್ಮಕರಣ narma-karaṇa. Sporting; jesting. See ಜಳ್ಕ ಕೆಸು.

ನರ್ಮದೆ narma-dĕ. ನರ್ಮದಾ. A woman giving amusement: *the Nerbudda river.* ನರ್ಮದೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ಮ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನರ್ಮಸಖಿ narma-sakha. = ನರ್ಮಸಚಿವ. (My.).

ನರ್ಮಸಚಿವ narma-sachiva. Amusement-companion: an associate or promoter of the amusements of a prince or man of rank. (Ṗr. 7, after 84 & 86).

ನರ್ವಲ್ narval. = ನಟುವಲ್. (Nr. *b*).

ನಲ್ nal. 1. Goodness, fairness, fineness (ಒಳ್ಳಿತು Ct. II, 97); amiableness, loveliness; the state of being beloved, dearness (T., M. ನಲ್, ನಲು, ನಲ್; M. ನಲ್ಲ, good, right; fine, handsome; real, true; *cf.* ಆಲ್ 3; ನಟ್ಟು 1, etc.). — ನಲ್ಲಬೆದ. Good butter-milk (V. 4, 29). — ನಲ್ಲಾಣಿಗಾರ. A man expert in proverbs; a man who can make good proverbs (ಕಲಕಬದರ್ Ct. I, 43). — ನಲ್ಲುಟುಳು. A good, delicious mouthful (Riv. 5, 12). — ನಲ್ಲುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A good horse (J. 20, 5). — ನಲ್ಲೆಳೆಯ. -ಕೆಳೆಯ. A good companion or friend (V. 32, 36). — ನಲ್ಲೊಣಸು. -ಕೋಣಸು. A nice young animal (Śiv. 2, 40). — ನಲ್ನುಡಿ. A fine, agreeable word or speech (Riv. 14, 39; Śiv. 1, 10). ಕುವಿಮಲ್ಲಿನ ಆವೇಶಮುಕ್ತಕೆಗಳೆಯಾದ ನಲ್ನುಡಿಗಳಿಂ ಮಾರ್ಗಪ್ರಮುಖರ್ ಆಪ್ಯಯಿಪ (Rāghē. 17, 67). — ನಲ್ಪರಕೆ. A good blessing (J. 31, 16). — ನಲ್ಬಿಸುನಿ. Fine gold (Śiv. 1, 36). — ನಲ್ಲ. ನಲ್-ಅ 3. A good, amiable, beloved, dear man; a lover; a friend (ಕಾವಲಂ Ct. I, 10; II, 17). ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಗಣೇಶಂ (Śmd. 93). ನನ್ನರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓವನೆ, ವರಮಾತ್ಮ! (120). ನನ್ನಿರಿದ! ನಲ್ಲರಿದ! (153). ನಲ್ಲರು ಬ್ಲಹಾವರೂ ಚಲ್ಲೋಡದು ತಪ್ಪದು (Prv.). See Śmd. 225; Ṗr. 6, 50; 7, 67; 8, 7; Bp. 9, 9; 13, 22; 40, 31; 59, 16; Rāghē. 17, 71. 72; J. 20, 5; ನೆಲ್ಲಿಲ್ಲಲ್ಲ; Sp. s. ನಲ್ಲಕ್ಕ; Prv. s. ನಲ್ಲಕ್ಕ. — ನಲ್ಲಳ್. ನಲ್-ಆಳ್. A good, etc. woman (ಪ್ರಿಯತಮು Kk. 30; ಇನಿಯಳ್, ಒಡಲ್, ಕಾಪಲೆ, ಮುನಿದಪ್ಪೆ, ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74; Ṗr. 8, after 4; 8, 9). ನಲ್ಲಳಿ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿವೆಂ, ತಾಳ್! (Śmd. 155). ನಲ್ಲಳಸಪ್ಪಿದಂ (157). See Ch. v. 37; Bp. 2, 32. 33; 13, 22; 37, 33. — ನಲ್ಲುಣಿಸು. -ಊಣಿಸು. A good meal (Ṗr. 7, 48; Riv. 4, 41). — ನಲ್ಬೆಜ್. -ಬೆಜ್. A beautiful crescent (V. 42, 34). — ನಲ್ಮಿಗ. Excellent joy (Śiv. 5, 9).

ನಲ್ nal. 2. = ನಾ 2, etc. Four. — ನಲ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲ nala. 1. = ನಲ್ 2, etc. (Te. ನಲು). — ನಲಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲ nala. 2. = ನಲಿವ 1, ನಲಿ 3, ನಲಿವು, ನಲುವ 1, ನಲ್ವು. Pleasure, delight (ಸಕ್ಕೀಡ Bhn. 24; T.). — ನಲವರ ಕೆ. -ವರಕೆ. A blessing given with delight (Ṗr. 6, after 91; Riv. 9, after 42; V. 31, 15). — ನಲವಾಗ್. -ಆಗ್. To get joy, to be delighted (J. 3, 13). — ನಲವೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. Delight to increase. ಮುಂ ಬರ್ಪುದು ನೋಡುತ್ತೆ ನಲವೆಚ್ಚುತಂ ಪೋದಳು (Rāghē. 17, 71). — ನಲವೆಯು. -ಪೆಯು. To get or take pleasure, to be pleased (Bp. 32, 6). — ನಲವೆರ್ಪು. -ಪೆರ್ಪು. = ನಲವೆಚ್ಚು. (Grj. 6, after 56; V. 23, 4). — ನಲವೇಱು. -ಏಱು. Pleasure to rise on high or become great (Ṗr. 7, 2; Bp. 26, 6; 32, 31; 44, 32; 59, 21).

ನಲ nala. = ನಪ, ನಳ, (ನಳ್ಳು 2). *A species of reed, Amphidonax karka* Lindl. 2, smell, odour. 3, N. of a king of the Nishadha country, son of Virasēna and husband of Damayanti (Śmd. 203; Mr. 263, see s. ಆಮುಕರ್; Bp. 57,

71; Rām. 3, 2, 13). 4, the fiftieth year in the cycle of sixty (My.).

ನಲಕ nalaka. = ನಳಿಗೆ, ಲಳಿಗೆ, ಲೊಳಗೆ. A tube; a bone; *the radius of the arm;* the shin-bone (ಪಾಣಾಸ್ತಿ, ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಎಲು Mr. 397).

ನಲಕುವರ nala-kuvara. = ನಲಕೂಬರ.

ನಲಕೂಬರ nala-kūbara. = ನಲಕೂವರ. (Abh. P. 10, after 195; Bp. 41, 18; My. Amara).

ನಲಕೂವರ nala-kūvara. *N. of a son of Kubēra.*

ನಲಕೆ nalakĕ. = ನಡಿ, ನಲಿ. A kind of fragrant substance, a perfume.

ನಲಗಿಸು nalagisu. = ನಲುಗಿಸು. To rumple, etc. (My.; T. ನಲಕ್ಕು; Tĕ. ನಲುಚು).

ನಲಗು nalagu. = ನಲುಗು. To become rumpled or ruffled, as cloth, paper, etc. (My.; Tĕ. ನಲುಗು, T. ನಲಂಗು); to become rumpled or flabby by the heat of the sun, etc., to droop, as vegetables, etc. (My.; Tĕ., T.); to grow weakened, faint or feeble, from sickness, trouble, grief (My.; Tĕ., T.).

ನಲದ nala-da. Yielding smell or fragrance: *nard, spike-nard, Nardostachys jatamansi* (ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ನಲಮೀನ nala-mīna. = ನಡಮೀನ. *A species of sprat, or a shrimp or prawn* (ಕಿರುಮೀನು Hlā.; ಬಿರಿಚು, ಕಿರುಮೀನ್ Mr. 409).

ನಲಯುತ nala-yuta. Abounding in reeds, reedy (ನಪ್ಪಲು, ನಳ್ಳ ನಲ Mr. 92; see s. ಪಾನಲ್).

ನಲವು nalavu. 1. = ನಲಿ 2, etc. Pleasure. ನಲವಿಂ (Rāv. 5, 51); ನಲವಿನಿಂ (J. 6, 9). See Ūpr. 1, 134; 3, 93. 102; Bp. 30, 27. 37; 44, 18; 51, 71; 61, 23.

ನಲವು nalavu. 2. = ನಲುವು 2, q. v. Weakness (ಆಕಳ್ತ ತನ ರೆಬ.).

ನಲಿ nali. 1. To be delighted, to rejoice; to be pleased with, to be fond of (see ನಱ್ದು 1, etc.). ಪಾಱ್ದುನೆನಸ್ದು, ಮುದನಂ ನಲಿದಂ, ನಲೆ ನೋಡಿ ಜೂತಮುಂ (Śmd. 91). See Śmd. 256; Ūpr. 2, 83; 3, 95; 6, 50; Abh. P. 1, 6; Bp. 21, 46; 40, 78; 55, 14; Ō. Bp. 11, 10; Prll. 3, 27; J. 6, 39; 28, 17. 59. — ನಲಿದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To fondle (J. 28, 18). — ನಲಿದಾಡು. -ಆಡು. To be greatly delighted; to play with delight (Bp. 3, 36; 15, 23; J. 29, 46).

ನಲಿ nali. 2. P. p. of ನಲಿ 1, in ನಲಿ ನಲಿದು (Grj. 4, 72; Bp. 5, 44; 6, 27; 32, 24; 33, 8; 41, 22; 52, 42; J. 3, 37).

ನಲಿ nali. 3. Pleasure (Rām. 4, 4, 14). — ನಲಿದರಿ. -ಪರಿ. To run with pleasure, to sport (Abh. P. 4, 57; 9, 80). — ನಲಿದಾಡು. -ಪಾಡು. = ನಲಿದರಿ. (Ūpr. 9, 5; Abh. P. 7, 147).

ನಲಿ nali. = ನಡಿ, (ನಲಳಿ), ನಳಿ. *A kind of fragrant substance, a perfume.*

ನಲಿನ nalina. = ನಳಿನ. *A lotus, Nelumbium speciosum* (ತಾಪರೆ Nn. 54. 110). 2, a water-lily.

ನಲಿನಗರ್ಭ nalina-garbha. Brahmā.

ನಲಿನಗರ್ಭಾಂಡ nalinagarbha-aṇḍa. The universe (Bp. 8, 37).

ನಲಿನಜ nalina-ja. = ನಲಿನಗರ್ಭ. (My.).

ನಲಿನದಲಲೋಚನ nalina-dala-lōčana. Krishṇa (J. 13, 51).

ನಲಿನನಾಭ nalina-nābha. Vishṇu (Bp. 4, 26).

ನಲಿನಬಾಂಧವ nalina-bāndhava. The sun (My.).

ನಲಿನಭವ nalina-bhava. = ನಲಿನಗರ್ಭ.

ನಲಿನಭವಾಂಡ nalinabhava-aṇḍa. = ನಲಿನಗರ್ಭಾಂಡ. (Bp. 13, 2).

ನಲಿನಮಿತ್ರ nalina-mitra. = ನಲಿನಬಾಂಧವ. (My.).

ನಲಿನಮುಖಿ nalina-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 43, 9; 47, 23).

ನಲಿನಲೋಚನೆ nalina-lōčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 25, 9; 42, 30).

ನಲಿನವೈರಿ nalina-vairi. The moon (My.).

ನಲಿನಸಖಿ nalina-sakha. The sun (Bp. 52, 32).

ನಲಿನಸಂಭವ nalina-sambhava. = ನಲಿನಜ. (Bp. 49, 32).

ನಲಿನಾಕ್ಷ nalina-akṣha. Lotus-eyed. 2, Vishṇu or Krishṇa (J. 2, 45. 53).

ನಲಿನಿ nalini. ನಲಿನೀ. A lotus; a lotus considered as a woman (Śāv. 1, 53). 2, *a place, or pond, abounding in lotuses.*

ನಲಿನೀಮಿತ್ರ nalini-mitra. = ನಲಿನಮಿತ್ರ. (ಸೂರ್ಯ Nn. 116).

ನಲಿವು nalivu. = ನಲಿ 2, etc. (Bp. 29, 6; 51, 3; 57, 33; 58, 22).

ನಲು nalu. = ನಾ 2, etc. Four. (Tĕ.). — ನಲುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲುಗಿಸು nalugisu. = ನಲಗಿಸು. (My.).

ನಲುಗು nalugu. = ನಲಗು. (J. 28, 31; My.).

ನಲುವು naluvu. 1. = ನಲಿ 2, etc. (ಕೃಂಗತಿಯು) ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪಿರಳ್ದು (Ūpr. 7, 60, o. r. ನಲವಿಂ).

ನಲುವು naluvu. 2. = ನಲುಪು 2. (Ūb.; T. ನಲಿ, to grow lean, thin or debile; to perish; illness; ನಲಿಪು, growing lean; ruin, decay).

ನಲ್ಮೆ nalmĕ. Fondness, affection; friendship; goodness, welfare, prosperity (ಕಾಪರ್ಯ, ಪೇಱ, ಒಡಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; Kk. 30; ಪುಣ ĉt. I, 81; Ūpr. 3, 103; 5, 130. 136; Śāv. 1, 52; J. 19, 20; T. ನಲ್ಮೆ, ನಲುಮೆ).

ನಲ್ಮೆಗಾರ್ತಿ nalmĕ-gārti. A loving or beloved woman (Rāv. 11, after 157).

ನಲ್ಲ nalla. 1. A good, etc. man. See s. ನಲ್ 1.

ನಲ್ಲ nalla. 2. Goodness, excellence; beauty. ಒಳ್ಪಿಹ ನಲ್ಲದ ಅರಸನುಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜಸ್ಥತ್ Nr.). ನಲ್ಲಶೈಲ (Bp. 51, 37); ನಲ್ಲಮುಮ್ಮು (47, 32); ನಲ್ಲರೂಪು (40, 14); ನಲ್ಲರೋಚ (16, 8); ನಲ್ಲವಸ್ತು (25, 18). — ನಲ್ಲಹೇಗಣ್ಮೆಕೆ. -ಹೆಗ್ಗಣ್ತೆಕೆ. Vaunting of one's excellence (ಅಹೋಪುರುಷಿಕೆ, ಧೃಢಪೇಪ Hlā.).

ನಲ್ಲಿ nalli. Tbh. of ನಾಲಿ or ನಾಳಿ. A tube, a pipe, a channel (My.; *cf.* ನಾಲ 1).

ನಲ್ವ nalva. *A furlong, a distance measured by 400 cubits.*

ನಲ್ವಮಾತ್ರ nalva-mātra. The distance of a furlong (J. 13, 31).

ನಲ್ವು nalvu. = ನಲಿ 2, etc. (Bp. 43, 26).

ನವ nava. 1. = ನವದು, ನವೆ 2, ನವೆದು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನವ nava. 2. = ನವ. — ನವನವ ಅನ್ನು. = ಗವಗವ ಎನ್ನು. (My.).

ನವ nava. 1. Nine (Śmd. 101).

ನವ nava. 2. *New; fresh, young, recent, modern, novel.*

ನವಕ navaka. 1. Consisting of nine; the aggregate of nine, nine. (My.).

ನವಕ navaka. 2. = ನವ 2. New, etc.; freshness; novelty, something novel (Bp. 4, 17. 22; 47, 15). — ನವಕವಪ್ಪುವೆ. -ಪಡೆ. To become or be a novelty (Bp. 35, 13).

ನವಕರ navakara. = ನವಕ, etc. (My.).

ನವಕೋಟಿನಾರಾಯಣ nava-kôṭi-nârâyaṇa. Kṛishṇa who had nineteen millions of children: a man with numerous children (My.). 2, N. of a rich merchant of folklore (My.).

ನವಖಂಡ nava-khaṇḍa. Nine legendary divisions of the earth (ಮಹಾಭಾರತದ ಪಶ್ಚಾಗರ್ ಈ ಮುಂದು ಪಿತ್ತರಮೆನಿಕ್ಕು, ಆದರೆ ನವಖಂಗ ಮಣ್ಣಮುಕ್ಕು Mr. 326).

ನವಗ್ರಹ nava-graha. The nine planets: the sun, the moon, the five planets, and the ascending and descending nodes (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33; Čpr. 1, 85; Śmd. 109; see ಗ್ರಹ). ನವಗ್ರಹ ಕಾಮುಡಾಗ್ಳೆ ಸ್ವಪ್ನಗೃಹ ಏನು ಮಾಪುತ್ತಿದೆ? (Prv.).

ನವಗ್ರಹಜಪ navagraha-japa. Prayers to the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹದಾನ navagraha-dâna. The gift of the navadhânyas to obtain the good will of the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹಶಾಂತಿ navagraha-śânti. Propitiation of the nine planets by means of navagrahajapa, navagrahadâna, and hôma (My.).

ನವಗ್ರಹಹೋಮ navagraha-hôma. The act of making an oblation to the nine planets by casting clarified butter, wood, and sesamum into the fire (My.).

ನವಜ್ವರ nava-jvara. A fever that rages with violence for nine days, or proves fatal (C.; Mhr.). 2, a recently arisen fever (My.).

ನವತಾನ nava-tâna. Nine musical notes (Bp. 19, 8).

ನವಣಿ navaṇi. = ನವಣೆ. (S. Mhr.).

ನವಣೆ navaṇe. A small grain, the Italian millet or panic seed, Panicum italicum L. (ತ್ರಿಯಂಗು, ಕಂಗು Hlā., Nr.; Sl. 305; ಕಂಗು Mr. 373; My.; T., M. ಕಾಡಿ, ಕಾಟಿಲ್). See ಕಿರು-. — ನವಣಕ್ಕಿ. = ನವಣೆಯಕ್ಕಿ. (My.). — ನವಣೆಕಾಯಿ. (ಗಮುರಕ್, ಕೊರ್ಕಾಯಿ Sl. 164). — ನವಣೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The seed of the millet (My.).

ನವತ navata. *A cover, blanket or wrapper.*

ನವತಿ navati. *Ninety.*

ನವದಲ nava-dala. *A new leaf.* 2, nine leaves.

ನವದು navadu. P. p. of ನವೆ 1.

ನವದ್ವಾರ nava-dvâra. Nine doors. 2, the nine apertures or outlets of the body: the eyes, the nostrils, the ears, the mouth, the anus, and the organ of generation. (My.). ನರಳ್ಳಿ ನವದ್ವಾರ, ಕಾಣಳ್ಳಿ ಒಜೆ ೧ ದ್ವಾರ.—ನವದ್ವಾರವಿದ್ದ ಹೋಗು ಬಾಗ್ಳೆ ನಗರದ್ವಾರದವರು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು? (Prvs.).

ನವಧಾನ್ಯ nava-dhânya. The nine grains: gôdhuṛe, bhatta, uddu, hĕsaru, kaḍalĕ, tûgari, huraḷi, avarĕ, and ĕḷḷu (My.). ನವಧಾನ್ಯ ಬೆಳದವನಿಗೆ ದ್ವಿದಧಾನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ನವನಲಿನ nava-nalina. N. of a vṛitta (Ch.).

ನವನಿಧಿ nava-nidhi. The nine treasures of Kubêra: padma, mahâpadma, śaṅkha, makara, kachchhapa, mukunda, nanda, nila, and kharva. (Śmd. 101). 2, the number 9.

ನವನೀತ nava-nita. *Fresh butter.*

ನವನೀತಕ nava-nitaka. Clarified butter. See ಅಚ್ಚಿ-.

ನವನೀತಚೋರ navanita-chôra. Who stole the butter (from the cowherds): Kṛishṇa (My.).

ನವಪತ್ತು navapattu. The nagârinavapattu and their performance (My.). *Cf.* ನವಪುತ್?

ನವಪಲ್ಲವ nava-pallava. Young foliage (ಪ್ರಮಾಲ Mr. 505).

ನವಪ್ರಸವ nava-prasava. Recent delivery (Čpr. 3, 99).

ನವಪ್ರಸೂತೆ nava-prasûte. *A woman who has lately brought forth a child.*

ನವಬ್ರಹ್ಮರ nava-brahmar. The nine prajâpatis. See Vivêkachintâmaṇi 6, 57.

ನವಮ navama. The ninth (Śmd. 101).

ನವಮಣಿ nava-maṇi. = ನವರತ್ನ. (Nn. 67).

ನವಮನ್ಮಥ nava-manmatha. A new or second Manmatha (in beauty, My.).

ನವಮಲ್ಲಿಕೆ nava-mallikĕ. = ನವಮಾಲಿಕೆ. (ದುಣ್ಣುಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ನವಮಾಲಿಕೆ nava-mâlikĕ. *Arabian jasmine or the many-flowered nyktanthes, Jasminum sambac* Ait. (ಇರುವಮ್ಮಿ Hlā.; ಇರುವಸ್ತಿ Mr. 126).

ನವಮಾಸ nava-mâsa. The nine months of a female's pregnancy (My.). ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅಸ್ಟರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prv.).

ನವಮಿ navami. = ಥಾಮ 2. The ninth day of the lunar fortnight.

ನವಯುವ್ವನೆ nava-yavvane. Tbh. of ನವಯೌವನೆ. See ಏಮುಂ ಜವ್ವನೆ.

ನವಯೌವನ nava-yauvana. Fresh or incipient youth, bloom of youth, prime (ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಾಯ, ಮುದ Kn. 107).

ನವಯೌವನೆ nava-yauvane. = ನವಯವ್ವನೆ. A woman in the bloom of youth, a young woman.

ನವರಂಗ nava-ranga. The middle hall of a temple (My.).

ನವರತ್ನ nava-ratna. The nine precious gems: vajra, vaiḍûrya, gômêdhika, pushyarâga, nila, marakata, mâṇikya, vidruma, and mauktika. (Bp. 59, 57; Śmd. 117). ನವರತ್ನ ದಾನರೂ ಕನಕಳ್ಳಿ ಆವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.—ನವರತ್ನ ವಿದ್ದರೂ ನರರತ್ನ ಬೇಕು (Prvs.).

ನವರಂಧ್ರ nava-randhra. = ನವದ್ವಾರ No. 2. (Dp. 86). 2, the number 9 (Mr. 347).

ನವರಸ nava-rasa. The nine tastes or sentiments of dramatic composition (ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸ Nn. 83; Ch. v. 16; Bp. 42, 1. 38; 61, 91; J. 1, 12; see s. ರಸ). 2, new nectar or honey (J. 1, 12).

ನವರಾತ್ರಿ nava-râtri. Nine nights: an annual feast of nine days in the seventh month, in honor of Indra, Durgâ, or Vishṇu, followed by the ದಸರೆ or tenth day (My.; Tĕ.).

ನವರಾತ್ರೆ nava-râtre. = ನವರಾತ್ರಿ. ನವರಾತ್ರೆಯ ದುಷ್ಟ ತಿವರಾತ್ರೆ ಬನ್ನೀತೇ?—ನವದಾನ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅಸ್ಟರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ನವರಾಶಿಕ nava-râśika. The rule of nine in arithmetic, being the double rule of three: proportion (My.; Tĕ.).

ನವರು navaru. = ನವರು, etc. (My.).

ನವರೋಜು navarôju. A kind of Hindusthâni rāga (My.; T.).

ನವಲ್ naval. ನವಲು. = ನವಿಲ್, etc. (ದುಯ್ಯೂರ, etc. Dhw.; Čb. 173). — ನವಲುಗಲ್ಲಿಯ ಕಣ್ಣು. (ಚಕ್ಷ ೪ Sl. 177).

ನವಲತೆ nava-latĕ. A new, fresh creeper (ಶೆಮ್ದ. 880; Kk. 89).

ನವಲಾಯಿ navalâyi. A wonder; surprise (Mhr.). — ನವ ಲಾಯಿವೇಡ. N. (see ನಿಜುಗಟೆಯ-).

ನವವಿಧಭಕ್ತಿ nava-vidha-bhakti. Nine devotional acts, including the ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ and ಶ್ರವಣ, and, instead of ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ದಾಸ್ಯ (My.).

ನವಸಾಗರ nava-sâgara. = ನವಸಾರಾಗರ. Sal ammoniac (Mhr., H.).

ನವಸಿಗ navasiga. (ಶೆಮ್ದ. 237). (fr. ನವೆಸು). A man who troubles, molests, harasses or torments others (ಪಿಡಿದಂ ಕಾದುಬಾತಂ Kk. 37; ಶೆಂ. 46; ಪರರಂ ಪೀಡಿಸಿ ಬಾತಂ ಶೆಂ.; *cf.* ನಸೆಗಾಜ).

ನವಸುವರ್ಣ nava-suvarṇa. Fine gold (Bp. 50, 34).

ನವಸೂತಿಕೆ nava-sûtikĕ. *A milch-cow.* 2, *a woman recently delivered.*

ನವಾಂಕುರ nava-aṅkura. A fresh sprout (My.).

ನವಾಬ್ navâb. A Nabob (My.; H.).

ನವಾಮ್ಬರ nava-ambara. *New and unbleached cloth.*

ನವಾಯಿ navâyi. Novelty: craving a novel thing (Bh. 3, 8, 31); a novel thing: unusual beauty, grandeur (Bh. 1, 12, 18; 1, 13, 45; 3, 18, 2; Mhr. ನವಲಾಯಿ, ನವಾಳಿ, a novel thing, a wonder). See ಅಭಿ.

ನವಾಯಿಕಾರ navâyi-kâra. A grand man, a grandee (Bh. 1, 13, 45).

ನವಾರ navâra. Coarse and broad tape (My.; Br., Mhr., H.).

ನವಾಸಾಗರ navâsâgara. = ನವಸಾಗರ. (My.; Br., H.).

ನವಿರ್ navir. = ನವುರು 1. Hair (ಕೂದಲ್ ಶೆಮ್ದ. 52 Mdb. Cm.; ಶೆಮ್ದ. II; Kk. 83; ಕುರುಳ್, ಕೂದಲ್ ಶೆಂ. 71; ಕುರುಳ್ 111; Cpr. 4, 47; T. ನವಿರ್, man's hair; ನೆಮುಮ್ಮಿ, woman's hair; Tĕ. ನೆಮುಲು, plural: the hair). ನವಿರ್ಗಳ್ (ಶೆಮ್ದ. 52). See ಬಾಳ್ನವಿರ್; ಮೆಯ್ನವಿರ್, ತಲೆ-.

ನವಿರು naviru. 1. = ನವಿರ್. (My.). ತಲೆಯ ನವಿರು (ಕೇತ, ಪಿಡಸಿಜ, etc. Hlā.).

ನವಿರು naviru. 2. = ನವುರು, etc. (My.).

ನವಿಲ್ navil. = ನವಲ್, ನವಲಿ, ನವಲು, ನವಳು, ನೆಮಲಿ. A pea-fowl, a peacock (ಕೇತ, ತಮಿ, ತಿಮಿಣ್ಡಿ, ಮುಯೂರ, etc. Hlā., Nr.; ತಮಿ Nn. 4; ಕಂ 7; ನೀಲಕಣ್ಠ, ಮುಯೂರ 49; ಮುಯೂರ, etc. Mr. 168; ಮೋರ, ಸೋಗೆ Kk. 24; ಸೋಗೆ ಶೆಂ. 82; Tĕ. ಎಮ್ಮಿ, ನೆಮ್ಮಿ, ನೆಮಲಿ, ನೆದಲಿ; T. ನಾಮಲಿ, ನವಿರ). ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಬಾಣ, ಕೇಕಿ); ನವಿಲ ಕೊಟ್ಟು (ತಮಿ, ಮೂಡ Hlā.). ನವಿಲ ಚಿಟ್ಟೆಕೆ (ತಮಿ, ಮೂಡ); ನವಿಲ ಗಜ್ಜೆಯ ಸೋಗೆ (ತಿಮಿಣ್ಡಿ, ಪಿಞ್ಛ, ಬರ್ಹ); ನವಿಲ ಗಜ್ಜೆಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮಾಗಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚಕ್ರಕ, ಮೇಚಕ); ನವಿಲ ಗಜ್ಜೆಯನುಟ್ಟಿಹನು (ಕರಾತ Nr.). ನವಿಲ ನುಸಿ (ಕೇಕಾರವ Mr. 168). ನವಿಲ ಪನಿ (ಕೇಗು ಶೆಂ. 20). ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ನೆರಿಗನೊಳು ನವಿಲ ಗಜ್ಜೆವೆರೆದ ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ ಮೆಯ್ಯ (ಕರಾತನ) ನಡುವಿನೊಳು (Râghè. 17, 64). See Rsv. 5, 41; 8, 120; J. 13, 51; 19, 33; 24, 34; 28, 36; Râghè. 17, 71. — ನವಿಲಜ. -ಆಜಿ. N. of a plant. See ಮುಯೂರಜ. — ನವಿಲುಯ್ಯಲ್. -ಉಯ್ಯಲ್. A swing in the form of a peacock (Cpr. 8, after 46; Rsv. 8, after 5). — ನವಿಲ್ವೇರ್. -ತೇರ್. The peacock-vehicled one: Shaṇmukha (ಗುಮ Kk. 6; ಶೆಂ. 4).

ನವಿಲ navila. = ನವಿಲ್, etc. ನವಿಲದನ್ನು ಏಜ್ದದ (ಪಣ್ಣುಲು G. 284).

ನವಿಲು navilu. = ನವಿಲ್, etc. (G.; ಬಣ್ಣ G.; Bp. 37, 51). ನವಿಲಿನ ಗಜ್ಜೆ (ನೀಂಫ G.). ನವಿಲಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣ (ಮೋರ G.). ನವಿಲು ಆದಿದರೆ ಕೆಮ್ಮೀಸದ ಪಕ್ಕ ತೆಲಿ ತೊನ್ಗೆದು.—ನವಿಲು ಕುಣಿಯೋದು ನೋಡಿ, ಕುಳ್ಳುಬಿ ಕುಣಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಮೋಡ. — ನವಿಲುಗಜ್ಜೆ. A peacock's long feathers (My.). — ನವಿಲುಜುಟ್ಟು. A peacock's tuft (My.). — ನವಿಲುಪಕ್ಕ. A peacock's small feathers (My.). — ನವಿಲುಮೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಲೆ. An annual herb, used as a potherb, Bidenspilosa, var. bipinnata L. (Z.).

ನವೀನ navina. *New, fresh, recent, modern, novel.*

ನವುಕರ navukara. = ನವಕರ, ನೌಕರ. A servant (My.; Br., H.).

ನವುಕರಿ navukari. Service (My.; Br., H.).

ನವುಬತ್ navubat. ನೌಬತ್. A large kind of kettle-drum (H., Mhr., Br.).

ನವುರು navuru. = ನವರು, ನವುರು 2. That is tender, soft, fine, thin, small, as grass, hair, cloth, paper and other articles (My.; Tĕ.; Sl. 222, 223; *cf.* ನಯ, ನಸು 2). ನವುರು ಕೂದಿ ನಗ, ನೋಣ ಕೂಡು ಪ್ರಸಂಗ (Prv.).

ನವುಲು navulu. ನೌಲು. = ನವಿಲ್, etc. The common pea-fowl, Pavo cristatus (My.; ಮುಯೂರ, ಬರ್ಹ, ನೀಲಕಣ್ಠ, etc. Sl. 177; ಆಮುಕ್ತ 413; ನೀಲಕಣ್ಠ 416). ಕೈಲ ಗುಣ ನವುಲು ತಿಳಿದೀತೋ? (Prv.). See ಕಪ್ಪು-. — ನವುಲುಜಾಲ. (ಕೇಕಿ Sl. 177). — ನವುಲುಗಜ್ಜೆ. (ತಿಮಿಣ್ಡಿ Sl. 177). ನವುಲುಗಜ್ಜೆ ಉಟ್ಟ ಬೇಡ (ಕರಾತ 341). — ನವುಲುಜುಟ್ಟು. (ಚೂಡ Sl. 177).

ನವುಲೆ navulĕ. — ನವುಲೆಗಿಡ. The name of a plant. ಕ್ರೋಡಿಯರ್, ಭೂತಿಕರಜು, ಭೂತಿಕ, ಕಲಿಕಾರಕ ಎಲ್ಲರಿ ತಮಸೀ ಗಿಡ; ನವುಲೆ ಗಿಡ ಎನ್ದು, ಕೆಲವರನ್ನುವರು (Sl. 133).

ನವೆ navĕ. 1. = ನವೆಸು. (My.). P. ps. ನವ, ನವದು, ನವೆ, ನವೆದು. ನವದರೂ ಧನ ತಪ್ಪದು.—ನವದರೆ ಜನ ಬಿಡ್ಯಾರೇ?—ನವದ ದನಿಗೆ ನೋವು ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Bp. 18, 9; 40, 45; 52, 30; J. 7, 53; 19, 19. 38; 21, 4; 31, 12.

ನವೆ navĕ. 2. = ನವೆದು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವೆ ನವದು. (My.).

ನವೆ navĕ. 3. = ನವೆ 1. Itching; the itch (ನಜ್ಜು, ಬಜ್ಜು, ಕಣ್ಣಾಯೆ Sl. 200; My.; Tĕ. ನವೆ, ನಸೆ, ನಸವು, ನವಿಲು, ನಸನಸೆ; T. ನಮ್ಮು). ನವೆಯಾಗು, ನವೆ ಹತ್ತು (My.).

ನವೋದ್ಧೃತ nava-uddhṛita. *Fresh butter.*

ನವ್ಯ navya. *New, fresh, recent, modern, novel.*

ನಶನ naśana. Disappearing; perishing. See ವಿ-.

ನಶಿಸು naśisu. To vanish; to perish (My.). See Prv. s. ಕೊಸಳೆ.

ನಶೀಬು naśîbu. ನಸೀಬು. Fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಶ್ಯತ್ naśyat. Perishing; waning, wasting.

ನಶ್ಯತ್ಪ್ರಸೂತಿ naśyat-prasûti. *Whose offspring perishes.*

ನಶ್ವರ naśvara. Perishing, etc. See ವಿ-; J. 26, 74.

ನಷ್ಟ naṣṭa. *Lost, disappeared, disappearing: vanished, lost sight of; perished, destroyed, ruined;—run away, fled.* 2, loss; damage; ruin, destruction. 3, a kind of calculation (Ch.; Mr. 367). ನಷ್ಟ ಪಡಿಸುವಷ್ಟ ಮಾಡುವಂ (B. 4, 50). ನಷ್ಟ ಪಿಡ್ದರೂ ಧೃಷ್ಟರಾಗಿ ದಾರದು.—ನಷ್ಟ ಪಿಡ್ದವ ಕಷ್ಟಿಯಾಪನೇ?—ನಷ್ಟವಾದವನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ನಷ್ಟಕಾಲ naṣṭa-kâla. A time of loss or ruin (My.). ನಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಪ್ಪರೇನು? (Prv.).

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ nashṭa-cheshṭate. *The state of being deprived of the power of motion; unconsciousness, insensibility, fainting, swooning.*

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ nashṭa-cheshṭe. = ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ. See ಜನಿಗಸು, ನಸಿ.

ನಷ್ಟಜಾತಕ nashṭa-jātaka. The lost nativity: subsequent calculation or casting of a lost nativity (My.).

ನಷ್ಟಜೀವಿ nashṭa-jīvi. A person who has lost his life (My.); a person who continually suffers loss (My.).

ನಷ್ಟದೃಷ್ಟಿ nashṭa-dṛishṭi. One who has lost his sight; blind. (My.).

ನಷ್ಟದ್ರವ್ಯ nashṭa-dravya. A lost thing (My.).

ನಷ್ಟಧನ nashṭa-dhana. Lost riches (My.).

ನಷ್ಟಪದ nashṭa-pada. A lost place or position (ಮುಷ್ಟಿಕಾಶ, ನಷ್ಟಪದ ರಾಮ Nn. 125).

ನಷ್ಟಪದಾನ nashṭa-samāsa. One of the eighteen faults in poetical composition (Ch. v. 40).

ನಷ್ಟಾಗ್ನಿ nashṭa-agni. *A Brāhmaṇa or householder whose fire has been extinguished or who has lost his consecrated fire.*

ನಷ್ಟಿ nashṭi. = ನಷ್ಟ. Loss; destruction, ruin.

ನಷ್ಟೇಂದುಕಲೆ nashṭa-indu-kale. *The day of new moon when it rises invisible.*

ನಷ್ಟೇಂದ್ರಿಯ nashṭa-indriya. One who has lost his organs of sense (Sk.). 2, impotency, want of procreative power (My.).

ನಸ್ nas. = ನಸಿ. The nose. See ಮರಣಾಸ್, ಮುರ-.

ನಸ nasa. 1. = ನಸು 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸ nasa. 2. = ನಸು 2. — ನಸಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. = ನಸುಗುನ್ನಿ. (ಅತ್ತ ಗುಬ್ಬೆ, ಆಮೆ, ಅಡ್ಡಣ್ಣಿ, etc. Sl. 143).

ನಸ nasa. 3. = (ನಚ್ಚು 3), ನಸೆ 2. — ನಸನಸೆ. rep. Doubt (My.).

ನಸ nasa. = ನಸ್. See ಕುಮ್ಮಿ-, ಮರಣಸ.

ನಸದು nasadu. = ನಸ 1, etc.

ನಸರಿ nasari. A good, medicinal kind of honey (S. Mhr.). — ನಸರಿಹುದಿ. A bee that produces the nasari (S. Mhr.).

ನಸಿ nasi. 1. (= ನಮೆ, etc.). To wear out, to wear away, to waste away, to wither, to wane, to decay, to spoil, etc. (ಜಟಾಗ (ಶೆಮd. Dh.; My.; T. ನೂಡು, ನೈದಲ್, wasting away, perishing, rotting, being sick, etc.; ನೈ, to become spoiled or rotten; to grow too soft, as a fruit; to waste by being used; to perish; to become thin; to slacken, be remiss; to fade, wither; *cf.* ನಸ್ಸು 2). 2, to become motionless, unconscious or insensible, to faint (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ ಶೆmd. Dh.). 3, to become poor or poorly (ಜಡಜಾಗು Ct. I, 71). P. pa. ನಸ, ನಸದು, ನಸಿದು, ನಸು. ಹುಡುವಿಸ ಆರಮ್ಮದ ಧಶೋಧದ ಯುವ ನಸಿದು ಹೋಗದೇ? (Dh. 1, 8, 48). ನಸದ ಬೆನ್ನೆ ಗಸಿದು ಬಾಗೆ (Prv.). See ಲೆ. Bp. 46, 20; J. 28, 1.

ನಸಿ nasi. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. (ಧೊತ್ತಲ್ Ct. I, 19).

ನಸಿ nasi. = ನಸ No. 2, ನಸೆ. Tbh. of ನಸ್ಯ. ನಸೀ ಪ್ರಯೆಯಿಷ್ಟದ ದುಸಿಯಾಗದೂ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣಾಸು (Prv.).

ನಸಿಕು nasiku. 1. = (ನಸಿ 1), ನಸುಕು 1. To wear out, etc. (ಜಟಾಗ Ct. I, 57, o. r. ನಸುಕು).

ನಸಿಕು nasiku. 2. = ನಸಿ 2, ನಸಿಸು, ನಸುಕು 2. Wasting, waning: the time when the light of the sun is still as it were in a *waned* state: the faint light of the morning, dawn, twilight. — ನಸಿಕಳೆ (*i. e.* ನಸಿಕನಲ್ಲಿ). Even at dawn, early in the morning, very early (My.).

ನಸಿಗು nasigu. = ನಸಿಕು 2, etc. ನಸಿಗಿನಲ್ಲಿ ಬನ್ನ, ನಸಿಗಾಗಿರು ಬಾಗಲೆ ಬನ್ನ (My.).

ನಸೀಬು nasibu. Fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಸೀಯತ್ತು nasiyattu. Chastisement (My.; Mhr., H. ನಶಿಕ, ನಷ್ಟಿತ).

ನಸು nasu. 1. = ನಸ 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸು nasu. 2. = ನಸ 2. (Worn-away or waned state); minuteness, smallness; fineness; a little; a trifle (T. ನಸ್ಸು, ನಣ್ಣಿ, ನಸರ; M. ನಸು). ನಸು ದೂಸಿದ ಎಜಿಂಗೆಗಳಿಗ್ ಆಂಜಿಗಳ್ ಕಲಪಂಸೆಗಳಿಮ್ಮುದು (IIIA.). See Čpr. 8, 76. 103; Grj. 2, after 106; Bp. 26, 30; 27, 11; 28, 50; 43, 11; 46, 56; 47, 32; 52, 11; 56, 43; 59, 20; 60, 34; Bh. 2, 13, 47; J. 18, 25; 21, 49. — ನಸುಂ. -ಟುಂ. Also, or even, a little (Čpr. 5, 79. 124; 8, 65. 70; 9, 92; Riv. 2, 54). — ನಸು ಕಲಂಕು. To be a little perturbed, etc. (Grj. 4, 66). — ನಸುಗತ್ತಲೆ. Slight darkness: early dawn (B. 3, 22). — ನಸುಗಪ್ಪುಲೆ. -ಕಪ್ಪುಲೆ. Slight darkness (Grj. 4, 73). — ನಸುಗಾಳಿ. A light wind, a breeze (J. 3, 27). — ನಸುಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. A plant stinging like nettles, cowhage, Carpopogon pruriens Roxb. (Mucunna pruriens Dec., ಜುರ್ಕಟಿ, ಆತ್ಮಗುಪ್ತಿ Mr. 145; My.). ಕಾಳಕೂಟದ ವಿಷದ, ಚೇಡಿಯ, ನಮ್ಮಿದ ಪಗೆಯು, ದಾಡಿಸರ ಮುಜಿಸಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಜೀವ (Sp.). See Sp. s. ಕಂಚಿ. — ನಸುಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. The plant Alhagi maurorum (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc. Sl. 144). — ನಸುಗೆತ್ತು. -ಕೆತ್ತು. To quiver slightly (Čpr. 5, 69; Abh. P. 4, 108; Riv. 8, after 82). — ನಸುಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. A tawny colour, etc. (ಅಚ್ಚಕ್ಕರಾಗ, ಅರುಣ Nr.; ಹಂ, ಕಮ್ಮು, ಕಪಾಶ, ಪಿಂಗಳ IIIA.; Mr. 443). ನಸುಗೆಮ್ಮಾಗಿರುವು (ಕಪಿಶ IIIA.). See Čpr. 7, 64. 148; B. 3, 52; 4, 140. — ನಸುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear slightly or a little (Čpr. 1, 118). — ನಸುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Slight wrath (Grj. 8, 9). — ನಸುತೂಕಣಿಕೆ. A little drowsiness (Bh. 1, 9, 8). — ನಸುದೀಪ. A small light or lamp (Bh. 1, 8, 67). — ನಸುದೊಡೆ ತೋಱಿ. -ತೋಡೆ. The thigh faintly to appear (Čpr. 8, 52). — ನಸುದೋಱಿ. (A fruit) that is nearly full-grown (Śāv. 1, 51). — ನಸುದೋಱು. -ತೋಱಿ. -ತೋಱಿದು. To appear faintly (J. 2, 48; 18, 29). — ನಸು ನಗು. To smile (Bp. 1, 50; 24, 63; 44, 16; 50, 34; J. 2, 21; 29, 34. 35). — ನಸುನಗೆ. A smile (Bp. 1, 53; 12, 5; 24, 44; 41, 12; 51, 41; 53, 14; J. 5, 60; 6, 16; 25, 11; 30, 49). ನಸುನಗೆಯೊಳ್ನುವದಪ್ಪ ತೋಱಿ ಬುಸು ಬುಸ ಎಮ್ಮುದಮ್ (Prv.). — ನಸು ನೆಮ. To fix to some extent in the ground (ಕಾಮ್ಯ Ct. I, 7). — ನಸುಪಾಶರ್. The state of being slightly dim or discoloured (Čpr. 8, 73). — ನಸುಬಿಸುಪ್ಪು. Slight heat, warmth (Abh. P. 9, 117). — ನಸುಮಿಳಿದು. The colour grey, etc. (ಮೂಸರ Śmd. 339). ನಸುಮಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊಪ್ಪ (ಕೋತಿ, etc. Nr.). — ನಸುಮಿಳುಮು. = ನಸುಮಿಳಿದು.

ನಸುಬಿಳುಪಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊಪ್ಪು (ಕೋಪ, etc. Nr. b). — ನಸುಬಿಳುಪು. = ನಸುಬಿಳಿಪು. (ಉಪಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Nr.). — ನಸು ಭಯ. A little fear (Rām. 6, 9, 19). — ನಸುಮಬ್ಬು. Slight darkness (Śāv. 4, 114). — ನಸುಮುಚ್ಚೆ. Slight fainting, etc. (Abh. P. 9, 111). — ನಸುಮುರುಟು. A slight contraction (Bp. 20, 11). — ನಸುಲಜ್ಜೆ. A little shame, modesty (Grj. 4, 5; J. 18, 30; 29, 28. 31). — ನಸುವಕ್ಕೆ. -ವಕ್ಕೆ. Slight reclination or bending downward (Ūpr. 8, 71). — ನಸು ವಾಗು. -ವಾಗು. To bend (v. i.) a little (J. 6, 46). — ನಸುಸಯ್ಯನೆ. A little patience (Bp. 42, 14). — ನಸುಸುದ್ದು. Gently moving about or blowing (Bp. 12, 14). — ನಸು ಸೇಕ. Slight heat, fomentation (Bp. 17, 8).

ನಸುಕು nasuku. 1. = ನಸಕು 1, q. v.

ನಸುಕು nasuku. 2. = ನಸಕು 2, etc. (My.; Tē. ನಸುಕು, petty, slight; slinking, hint; T. నుసుక్కాన్, a small one). ಅದನು ನಸುಕು ತಾರುವಾಗಲೇ ಏದುವನು (B. 5, 231).

ನಸೆ nasĕ. 1. = ನಸೆ 3, q. v. Itching: an irritating, teasing desire (Ūpr. 6, 84; 8, 70; Riv. 5, 105; T. నస్సి, desire). ನಸೆಯಿದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮಸೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಸೆ ಯಿಚ್ಚೆ ಪೋಗು. -ಇಚ್ಚೆ-ಪೋಗು. Teasing desire and lust to come (Ūpr. 5, 63). — ನಸೆದನಿಕೆ. -ದುನಿಕೆ. A cow that longs for the bull (Ūpr. 2, 24).

ನಸೆ nasĕ. 2. = ನಸ 3. — ನಸನಸೆ. = ನಸನಸೆ. ನಸೆನಸೆಯುಳ್ಳದ ನು ಪಸಿದುನೇ? (Prv.). — ನಸೆನಸೆಯ ಮಾತು. = ನಸ್ಯ ದೂತು. (My.).

ನಸೆ nasĕ. The nose. 2, = ನಸಿ, snuff (My.). ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದು ಧವಿದ್ದು, ನಸೆಯಿಸ್ಸು ತಿಳಿದು ಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಸೆಪುಡಿಕೆ. A pinch of snuff (My.). — ನಸೆಪೊಡಿ. Snuff (My.).

ನಸೆಗಾದಿ nasĕ-gāra. He who irritates or teases: Kāma (ದುಷ್ಟಬೆ Śm. 7).

ನಸ್ತ nasta. The nose.

ನಸ್ತಿತ nastita. Nozzled; having a hole bored in the septum of the nose; *an ox or any other draught animal with a string through its nose* (ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಪುಚ್ಚೆ Mr. 170).

ನಸ್ಯ nasya. = ನಸಿ, ನಸೆ. Belonging or relating to the nose. 2, *a sternutatory, snuff.* See Prv. s. ಪುಡ್ಯದಾಸ.

ನಸ್ಯೋತ nasi-ōta. = ನಸ್ತಿತ. *An ox or other animal led by a string through its nose.*

ನಹ nah. A tie, a band. See *e. g.* ಉಡಾಸಹ.

ನಹನ nahana. Binding, binding together; putting on. See ಸನ್ನಹನ.

ನಹಿ na-hi. For not, surely not; *not at all.* ನಹಿ, ನಹಿ! ಎಮ್ಮ ದ ಮುಖಿಗೆ ಹೊಡಿ (Prv.).

ನಹಿತ nahita. Bound, put on, etc. See ಸನ್ನಹಿತ.

ನಹುಷ nahusha. N. of a king who took possession of Indra's throne for a time, but was afterwards deposed and changed into a serpent. ನಹುಷನಾದರೂ ಪಾಳಿಸಿದ ಬಿದ್ದ ನು.—ನಹುಷನಿಗೂ ನೋವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ನಹುಷರಾಯನ ಭೋಜದ ನಾ ಳದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See J. 2, 4; 33 sum.

ನಳ nala. (= ನಳಿ 2). (*Cf.* ನಲು; M. ನಾಪ್ಪು, ನಾಪ್ಪು, to become soft or mellow, malleable, as gold, *cf.* ನಾಪ್ಪು 2; to yield, sink, *cf.* ನೆಪ್ಪು; see T. s. ನಸು 1; *cf.* Sk. ನಲ್, to shine). — ನಳ ನಳಿ. rep. Softness, tenderness, delicateness; pleasantness, agreeableness; beauty; brightness, lustre (ಕೋಮಲು, ಕೋಮಲ Ūt. II, 37; ಕೋಮಲು Śm. 22; Grj. 7, after 11). — ನಳ ನಳಿಪಡಿ. -ಪೆಡಿ. To become soft, etc. (Śāv. 2, after 75). — ನಳನಳಿಸು. To be soft, tender, delicate, pleasant, nice, elegant, bright, glittering, etc. ಒಣ್ಣಿದೆಯು ತೆಪಿಸೋ ನಳನ ಳಿಪ ಕೇಸರವ ನಸಿ (Ūpr. 7, after 92). See Grj. 2, 12; 4, 2. 36; 5, 61; Bp. 4, 23; 19, 44; 26, 40; 34, 22; 38, 35; 42, 24; Bh. 1, 10, 25; J. 3, 5. 17.

ನಳ nala. = ನಲ. A reed; king Nala (who wandered very much about, ಸುದೀಕ್ಷ Ūt. I, 79). ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದವನು ಆದಾವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಳಪಾಕ nala-pāka. A dish of king Nala (who during a part of his troubles served as a superior cook): a dish well cooked (My.; T.). ತಿಳಿದವ ದೂಷ್ಯಾನು ನಳಪಾಕ (Prv.).

ನಳಿ naḷi. 1. To grow bent or curved, to bow, to bend (ನಮನ Śmd. Dh.; T. నళి; M. ನಳಿ; T. నళి, a flexure).

ನಳಿ naḷi. 2. (= ನಳ). Softness, smoothness, etc. — ನಳಿತೋಳ್. A soft, smooth arm (Ūt. II, 68; Śm. 115; Bp. 4, 22; J. 18, 20; 28, 18).

ನಳಿ naḷi. = ನಲಿ, etc. ನಳಿಯೆಬ್ಬು ಗಣ್ಣ (ನಲಿ, ನಲಿ, etc. Nr.; ಗಂ ಧರುತ್ತಿಗೆ Sl. 154).

ನಳಿಗೆ naḷigĕ. = ಲಳಿಗೆ. Tbh. of ನಲಳ. A tube (My.). ಪಾಮಿ ಯ ಬಾಲಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಹೋಯು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಮಿಯ.

ನಳಿನ naḷina. = ನಲಿನ. ನಳಿನಕ್ಕಿನ್ನ ಶ್ರೀಪ್ಯಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಅಗಸ್ಟ್ಯನ್ನ ಮೀಲುಮುದಿಗಳಿಲ್ಲ.—ನಳಿನವಿಲ್ಲದ ಕೊಳವು ಅಳಿಗಳಿಲ್ಲದ ಪುಷ್ಪ ಸಮ (Prvs.).

ನಳ್ಳಿ naḷḷi. = ಅಳ್ಳಿ. A crab (My.; T. నాన్ನು, నాన్ನ, నన్ನು, నళిర, నళ్ళి; Tē. ఎణ్ణే; *cf.* ಏಡಿ 1). ನಳ್ಳೀ ದಾಗಕ್ಕೆ ಸಾ ವದ ಮೂಗದ ಮಾಗೆ (Prv.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 1. = ಅಳ್ಳು 1. — ನಳ್ಳಿದ. = ಅಳ್ಳಿದ No. 1. (Bp. 58, 53).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 2. = ನಾನಲ್. ನಳ್ಳ ನೆಲ (ನಜ್ಜಲ, ನಲಯುವ Mr. 92). *Cf.* Sk. ನಲ.

ನಳ್ಳು naḷḷu. 3. = ನೆಬಲ್ 1, etc. (My.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. (= ನಾಲ 1 No. 5). A nallah or depression in the ground. See ಅತಿನಳ್ಳುಮುಗುದು.

ನಾ nā. 1. = ಆಂ 1, etc. I (C.; frequently in the Bp., *e. g.* 10, 67). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಬಡಿ ಳಿಸುವುದಂ (ಆಯುಮಯಿಳಿ); ನಾ ಮುಂದೆ, ತಾ ಮುಂದೆ ಇವರೆನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಬರಿವುದು (ಆಯಮ್ಮೂರ್ವಕ Nr.).

ನಾ nā. 2. = ನಲ್ 2, ನಲ್ 2, ನಲಿ 1, ನಲು, ನಾಕು, ನಾಲ್, ನಾ ಲುಕು, ನಾಲ್ಕು. Four. — ನಾಗಳ. -ಳಿ. Four kalas (ಪ್ರೌಢ Sl. 329. 419; My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯುವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವು ಸಾಲದು (Prv.). — ನಾಗಾಲು. -ಕಾಲು. Four feet. ನಾಗಾಲಿನ ಮೃಗದವರೆ ನಾಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಾಲೋಟ. -ಓಟ. A canter; a gallop (My.). ಸಮಾಸಾವೆ, ದುಪಕೆ, ನಾಗಾಲೋಟಿಗಳೆಬ್ಬುದಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲು ಹುಚ್ಚಾ ಗಿಗಳು (B. 3, 55). — ನಾಗುಳಿ. -ಳಿ. Four kulas (ಪ್ರೌಢ Nr.; My.). ನಾಗುಳಿ ಹಾಲು ಳಿಲಿದ ಆಳು (ಪ್ರೌಢಮುಳಿ Nr.). — ನಾಗೆಳಗ. -ಕೆಳಗ. Four kūlagas (ಪ್ರೌಢ, ಪೋಢ Śm. 345; My.). — ನಾನೂರು. Four hundred (C.).

ನಾ nā. 3. = ನಾರು 2, etc. Smell. — ನಾಬಳ್ಳಿ. = ನಾರಬಳ್ಳಿ, etc. An annual strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla D. C. (K.; ಆಗಸ್ಟಿಳಿ G.). See ಗಮ್ಮ-.

ನಾ nā. 4. (=ನಾಯು 2). (Regarding the formation *cf.* ಪಾಂ, ಪಾವ್). — ನಾಗಲ್. -ಕಲ್. A rock that sticks out of the ground (Śśv. 4, 23).

ನಾ nā. A man; *the masculine gender.* 2, no, not (see ನಾನಾ).

ನಾಂ nāṁ. = ನಾ 1, etc. (Śmd. 2 Cm.). See ನಾಪ್ 1.

ನಾಕ nāka. *Heaven, the sky, the atmosphere; heaven, the abode of the gods* (ನಳ Mr. 471; ಅಮ್ಮರ, ಅಕಾಶ Nn. 128; ಅನಿಮಿಷಾಲಯ 471; ಸುರಾವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ 128; ದೇವಾಗಾರ, ಸ್ವರ್ಗ 71; ಗಗನ, ಅಕಾಶ 71). 2, the earth (ಧರೆ 471; ಉರ್ವಿ, ಭೂಮಿ 71; ಧರಿತ್ರಿ, ಭೂಮಿ 128). 3, = ನಾಕು (ದಿಙ್ನಾಕ, ಮುತ್ತು 71; ದಿಙ್ನಾಕ, ಮುತ್ತ 128). 4, a certain metrical foot (Čh.). ನಾಕದವರಿಗೆ ದೊಕ್ಕಿದ ಧಯವೇನು?—ನಾಕದ ಸನ್ನಿಧಿ ಸೂಕರಗೆ ತಿರಿದೀತೇ?—ನಾಕದ ಸುಖ ನಾಯಿಗೆ ತಿರಿದೀತೇ?—ನರಕಕ್ಕೆ ನದಬ್ಯಾದ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೇ ದ್ವಾರ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಳ, ಪುತ್ರ, ಪೋಕ, ದೇವನ್ನು, ಲೋಕ, ಬಾಳ್ವಾ ತುರ್ಯಾ.

ನಾಕನಾರಿ nāka-nāri. N. of a plant (ಗಣ್ಣಿಕ್ಕಿಲ್ಲು, ಸಹದೇವಿ Mr. 127, o. r. ನಾಕನಾರಿ).

ನಾಕರ nākara. (Mhr. ನಾಗರ, ನಾಕಾರ, a plough; an anchor). — ನಾಕರಕುಣ್ಣಿ. A kind of ಕುಣ್ಣಿ (S. Mhr.). — ನಾಕರಕೀಲು. A kind of plough (S. Mhr.).

ನಾಕಲೋಕ nāka-lōka. The heavenly world (ನರ್ಗ Čt. I, 4; II, 95; Bp. 60, 43). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೇ? (Prv.). See Prv. s. ನೀಪ 1.

ನಾಕಸದನ nāka-sadana. An inhabitant of heaven, a deity (Mr. 8).

ನಾಕಾಧಿನಾಥ nāka-adhināṭha. Indra (Čh. G. MS. v. 23).

ನಾಕಾರಿ nākāri. = ನಳಾರಿ, ನಾಕಾರಿ. (My.).

ನಾಕಾರೆ nākāre. = ನಳಾರಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ನಾಕಾರಾ).

ನಾಕಾವಾಸ nāka-āvāsa. = ನಾಕಸದನ. (ದೇವರತ Nn. 153).

ನಾಕಿ nāki. A deity, a god. 2, N. of Nāgavarma (see *e. g.* s. ಅಮರಕೀರ್ತಿಗಳ್ತಿ). 3, a certain metrical foot (Čh.). — ನಾಕಿನಳ. A multitude of gods (Čpr. 4, after 80). — ನಾಕಿನಿಯ. Heaven (Čpr. 7, 32). — ನಾಕಿಪರ. Indra (Śśv. 1, 84).

ನಾಕಿಗ (nāki-ga). N. of Nāgavarma. ನಾಕಿಗಂ, the foot —ಂ—(Čh.).

ನಾಕು nāku. = ನಾ 2, etc. (My.). — ನಾಕು ಮುರಿ. Four folds or times. ತತ್ತಿಕ್ಕಿ ಕಾರ್ಯತಿಗೆ ನಾಕು ಮುರಿ ಮಿಗಿಲ್ ಎಬ್ಬ ನಾಣ್ಣುವಿ ಕಾಕ ಬದಿಸಿತೆ? (Rām. 3, 2, 18).

ನಾಕು nāku. = ನಾಕ No. 3. *An ant-hill.*

ನಾಕುಲಿ nākuli. (fr. ನಳಲು). Belonging to the mungoose or ichneumon; ichneumon-like.

ನಾಕುಳಿ nākuḷi. *The mungoose-plant* (= ಗಣ್ಣಿನಾಕುಳಿ, ನಳು ಬೆಳ್ಳಿ, ರಾಸ್ನಾ).

ನಾಕ್ಷತ್ರ nākshatra. (fr. ನಕ್ಷತ್ರ). Relating or belonging to the lunar asterisms, sidereal. (My.).

ನಾಕ್ಷತ್ರಮಾನ nākshatra-māna. Sidereal computation of time (used with regard to a month of twenty-seven days, My.).

ನಾಗ nāga. *A snake,* especially the Coluber or Cobra capella (ಅಹಿ, ನರ್ಪ Nn. 26; ಫಣಿ Mr. 504). 2, *a Nāga or fabulous serpent demon* sprung from Kadrū, wife of Kaśyapa; eight principal Nāgas are mentioned (see ಎಣ್ಣು ಕುಲ). 3, the number 8 (Čh.; ಎಣ್ಣು Mr. 547). 4, *an elephant* (ನಿಷ್ಣಿರ, ಆನೆ 26; ಗಜ 504). 5, *any great or pre-eminent man* (ಮುಖ್ಯ, ಪೋಷಿಗ 26; ನರತ 504). 6, one of the five airs of the body, that which is expelled by eructation (ದೇಹದೊಂ ತಾಳಿ ತಾಮಿಪಿಲಂ Mr. 51). 7, fire (ಅ ನಲು, ಅಗ್ನಿ 26). 8, a cloud. 9, darkness (ತಮ, ತತ್ತಲೆ 26). 10, a tree (ತರು, ಮರ 26). 11, a peg, nail or hook to hang any thing upon or suspend any thing on, as a lamp, etc. 12, water (ಜಲ, ನೀರ್ 26). 13, *lead* (ನೀಸಕ 26; 504). 14, a shark. 15, a cruel or tyrannical man. 16, name of a plant (ನುರಗ Mr. 126). 17, the tenth karaṇa or astronomical period. — ನಾಗದಾಳಿ. (-ತಾಳಿ). A climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಗದಾಳೆ. (-ತಾಳೆ). N. of a strong-smelling shrub (My.). — ನಾಗನ ಹುಲ್ಲು. N. of a kind of grass. ದೇವಪ್ರಾಯಂ ಪಿರಿಯಾಗಿರ್ದ ಭೂಮಿ ನಪ್ಪತ್ತ್, ನತ್ತಲು, ಒಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಲ್ಲೆನ್ದಿ ಎಬ್ಬರು Nr. *a*; ---ಒಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಲ್ಲೆನ್ದಿ ಎಬ್ಬರು (Nr. *b*). — ನಾಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Father Cobra; N. See Prvs. s. ನಾಗು 1, ಪಾಪ. ನಾಗಪ್ಪನುಣ್ಣಿ, ಜೀವಿಗಪ್ಪನುಣ್ಣಿ (I do not meddle with the affair, Prv.). — ನಾಗಬೆತ್ತ. A snake-coloured cane, a superior cane with black spots (My.). — ನಾಗಮುರಿ. -ಅರಿ. N. See ತಿಪ-. — ನಾಗಮುರಿಯ. -ಅರಿಯ. N. See ತಿಪ-; Bp. 55, 11. — ನಾಗಮುಲ್ಲಿಗೆ. A tall shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees. (Justitia nasuta Lin., St. & Pl.; T., Tě.). ನಾಗಮುಲ್ಲಿಗೆಗೆ ಮೂ ಪೂಗಮಾಲೆಯೇ? (Prv.). — ನಾಗಮುರಿ. = ನಾಗಮುರಿಗೆ. (G. 419; My.). — ನಾಗ ಮುರಿಗೆ. A serpentine bracelet (sometimes with the figure of a snake-hood) worn on the upper arm (Śi. 220). — ನಾಗಯಜ್ಞ. -ಅಯಜ್ಞ. N. (Bp. 57, 82). — ನಾಗವಲ್ಲಿಗೆ. -ಬಳ್ಳಿಗೆ. = ನಾಗ No. 11. (ನಿಘಂ. G.). — ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. A middle-sized tree, Mesua ferrea L. (ಚಾಮ್ಪೆಲಿಯ, ಶೀಪರ, ನಾಗಶೀಪರ, etc. Nr.). — ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. = ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. (ಅರಣ್ಯ Mr. 127; Śi. 137). ನಾಗಸಮ್ಪಗೆಗೆ ಮುಯಿಯು ದೇವಾಪರೆ ನಾಲು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಾಗಸರ. -ಬಾಸರ. N. of a place. ನಾಗಸರ ದೊಡ್ಡು ಯ್ಯ (Bp. 58, 12).

ನಾಗಕಂಕಣ nāga-kaṅkaṇa. Who has a snake for his bracelet: Śiva (Bp. 3 sum.; 12, 25; 22, 19).

ನಾಗಕಟಕ nāga-kaṭaka. = ನಾಗವಲಯ. (Bp. 18, 104; 58, 46).

ನಾಗಕನ್ನೆ nāga-kanyĕ. A female of serpentine extraction, represented with the face and hands of a beautiful woman and the tail of a serpent (My.).

ನಾಗಕುಂಡಲ nāga-kuṇḍala. Who has a snake for his ear-ring: Śiva (My.).

ನಾಗಕುಷ್ಠ nāga-kushṭha. A kind of leprosy with such spots as cobras have (My.).

ನಾಗಕೇಸರ nāga-kēsara. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Mimusops elengi Lin. (ಬಕುಳ Mr. 125).

ನಾಗಚತುರ್ಥಿ nāga-chaturthi. A feast on the fourth lunar day of the fifth month, when adoration is paid to serpents, milk, plantains, betel-nuts, etc. being put into the holes wherein they are supposed to be (My.).

ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕೆ nāga-jihvikĕ. *Red arsenic.*

ನಾಗದನ್ತಿ nāga-danti. A species of sun-flower, Heliotropium indicum (Sk.). 2, a shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). See ಪೀಲಿ-.

ನಾಗದಮನಿ nāga-damani. N. of a plant (ಅರಣ್ಯ Mr. 149).

ನಾಗನಗರಿ nāga-nagari. Hastināpura (J. 7, 16).

ನಾಗನಾಥ nāga-nāṭha. Śiva (Bp. 27, 10. 11).

ನಾಗಪಂಚಮಿ nāga-paṅchami. The day following the ನಾಗ ಚತುರ್ಥಿ, used for the same purpose (My.).

ನಾಗಪಾಶ nâga-pâśa. A sort of magical noose or lasso used in battle to entangle an enemy (Abh. P. 13, after 147).

ನಾಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ nâga-pratishṭhe. Summoning of a cobra into its stone-image which has been placed at the bottom of the Ficus religiosa (ಅರಳಿ) and establishment of it as an object of worship (My.).

ನಾಗಬಂಧನ nâga-bandhana. A tie consisting of a serpent (V. 4, 40).

ನಾಗಬಲೆ nâga-balè. = ನಾಗದಲೆ. *The plant Uraria lagopodioides* DC.

ನಾಗಭೂಷಣ nâga-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 57, 55; J. 10, 6). 2, N. of an elephant (Bp. 59, 30). 3, adorned with clouds (J. 10, 6).

ನಾಗಮ na-âgama. The augment ನ್ or ನ (Śmd. 128).

ನಾಗಮದಹರ nâga-mada-hara. N. of an elephant (Bp. 59, 30).

ನಾಗಮುಖ nâga-mukha. Who has an elephant's face: Gaṇapati (Bp. 1, 3).

ನಾಗರ nâgara. 1. = ನಾಗ No. 1, ನಾಗಲು. A snake, especially the cobra (not Sk.; My.). 2, = ನಾಗರು, an ornament with the image of a cobra, put on the tresses of females (My.). — ನಾಗರಕಾಯಿ. A disease of the skin said to arise from not having properly honoured the cobra (My.). 2, childlessness said to arise from the same cause (My.). — ನಾಗರಜಪ್ಪಿತಿ. = ನಾಗಜಪತ್ರಿ. (My.). See ನೂಲು ಹುಣ್ಣು. — ನಾಗರಪಂಚಮಿ. = ನಾಗಪಂಚಮಿ. (My.). ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಂದರೆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನಾಗರಪಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. Vishṇu (Ćt. II, 4). — ನಾಗರಪಾವು. The cobra (My.; B. 2, 20). ನಾಗರಪಾವಿನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಕವಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ನಾಗರಪಾವು ಅಣ್ಣಾ ಕ್ಷಣ ವಿಷ ತಾಗಿ ಸಾಯುವುದನ್ನೇ? (Prvs.). — ನಾಗರಮಣಿ. = ನಾಗರ No. 2. (My.). See ಕಂ-, ಕಾಳಿಂಗ-, ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗ-, ಬೆಳ್-, ಮಿಡಿ-, etc.

ನಾಗರ nâgara. 2. (fr. ನಗರ). Relating or belonging to a town;—*a citizen;* — civic; — polite, civil; — sagacious, crafty, clever;—bad, vile. 2, opposition, hindrance; hardship, toil, fatigue. 3, desire of final beatitude. 4, = ದೇವನಾಗರಿ (My.). 5, *dry ginger* (ವಿಶ್ವ, ಮಹೌಷಧ, ಶುಂಠಿ Mr. 137). 6, *the fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb.

ನಾಗರಕ nâgaraka. The chief of a town (Ćpr. 8, after 44 & 49), a superintendent of police.

ನಾಗರಂಗ nâga-raṅga. = ನಾರಂಗ. *The orange.*

ನಾಗರಂಜಿತ nâga-raṅjita. N. of a vṛitta (Ćh.).

ನಾಗರತ್ನ nâga-ratna. A jewel supposed to be found in the hood of a cobra (My.). 2, N. of females (My.).

ನಾಗರಲಿಪಿ nâgara-lipi. The character in which Saṁskṛita is commonly written (Bp. 5, 53).

ನಾಗರಿ nâgari. A clever or crafty woman. 2, = ದೇವನಾಗರಿ (My.).

ನಾಗರಿಕ nâgarika. Urban; town-bred; living in a town; polite;—clever, cunning;—a townsman, a citizen; a cockney. (Bp. 26, 20). ನಾಗರಿಕನ ಮೂಸಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು.—ನಾಗರಿಕರ ಮೂಸಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪ (Prvs.).

ನಾಗರಿಗ nâgariga. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 3, 8, 44).

ನಾಗರೀಕ nâgarika. = ನಾಗರಿಕ, ನಾಗರೀಕ. (My.; not Sk.).

ನಾಗರೀಕತೆ nâgarikatè. The state or condition of being a nâgarika (My.).

ನಾಗರು nâgaru. = ನಾಗರ 1, No. 2. (My.).

ನಾಗರುಕ nâgaruka. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 4, 2, 9).

ನಾಗಲ nâgala. = ನಾಗರ 1. — ನಾಗಲಬೇನಿ. N. (Bp. 4, 45). — ನಾಗಲಾಮ್ಬಿಕೆ. -ಅಮ್ಬಿಕೆ. N. (Ć. Bp. 3, 31. 33; 6, 47). — ನಾಗಲಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. See ತುಪ್ಪದ-.

ನಾಗಲತೆ nâga-latè. The Piper betel (ತಾಮ್ಬೂಲ Mr. 121). 2, the penis.

ನಾಗಲಿಂಕ nâgalika. = ನಾಗರೀಕ. (My.). ನಾಗರೀಕದವರುದಗ ಘಟ್ಟಗವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಲೋಕ nâga-lôka. *The world of the serpent demons, one of the regions below the earth* (ಪಾತಾಲ Mr. 392). ನಾಗಮಣಿಕದ ಪತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೇ?—ನಾಗವಾಸವಿದವರು ನಾಗಮಣಿಕ್ಕೆ ಹೋಪಾರೇ?—ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ನೀರು 1.

ನಾಗಲೋಕಮನ್ದಿರ nâgalôka-mandira. Whose dwelling-place is pâtâla: a Daitya (ವೈತ್ಯ Mr. 9).

ನಾಗವರ್ಮ nâga-varma. N. of the author of a Kannaḍa prosody, etc. (Ćh.; Kâvy. I, 2, 99; I, 5, 50; II, 2, B, 45; V, 671). ನಾಗವರ್ಮನ ಕಣ್ಣಡಂ (Mr. 4).

ನಾಗವಲಿ nâga-vali. Tbh. of ನಾಗದಲ್ಲಿ. Betel-nut: the first chewing of betel-nut at a marriage, that takes place on its last day, before which no guest can depart without giving offence and being severely blamed (My.; Bp. 54, 75). ನಾಗವಲಿ ನಿಮ್ಮೂರ (Prv.).

ನಾಗವಳೆ nâga-valè. = ನಾಗಬಳೆ. See ಬಟ್ಟೆಗಬಳೆ.

ನಾಗವಳ್ಳಿ nâga-valli. = ನಾಗದಲಿ q. v., ನಾಗವಾಲಿ. *The betel creeper, Piper betel* Lin. ನಾಗವಳ್ಳಿಯಲೆಯಾದರೂ ಮೂಡಲು ವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.). — ನಾಗವಳ್ಳಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A kind of cloth (ಪಟ್ಟಿಭೇದ Mr. 342). — ನಾಗವಳ್ಳಿಪಚ್ಚ. A cloth given to the son-in-law on the last day of his marriage (My.).

ನಾಗವಾನ nâga-vân. = ನಾಗ No. 17. (My.).

ನಾಗವಾಲಿ nâgavâli. = ನಾಗವಲಿ. (My.).

ನಾಗವಾಸ nâga-vâsa. Abode of snakes or of the Nâgas. 2, = ನಾಗ No. 11 (My.). ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು ನಾಗಮಣಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ? (Prv.).

ನಾಗವೇಣಿ nâga-vêṇi. A woman with snake-like tresses (My.). 2, N. (My.).

ನಾಗಶಯನ nâga-śayana. Vishṇu (My.).

ನಾಗಶಾಯಿ nâga-śâyi. = ನಾಗಶಯನ. (My.).

ನಾಗಸಮ್ಭವ nâga-sambhava. *Minium or red lead.*

ನಾಗಸರ nâga-sara. Tbh. of ನಾಗಸ್ವರ. (ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯ ತೀರ್ಥದ ದು Mr. 301; My.; Tć.; T. ನಾಗಮುರ). ನಾಗಸರಾ ಬಾಜಿಸಿ ನಾಯಿ ಆಡಿಸೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಸ್ವರ nâga-svara. A musical sound that pleases snakes and at which they perform dancing movements: a kind of clarionet or a pipe used by snake-players (My.; M., Tć.).

ನಾಗಹ nâgaha. A certain deep place in the Gôdâvari (ಗೋದಾವರಿಯೊಳಗೊನ್ದು ಮಡು Śmd. II; Kk. 92; Śm. 32). Cf. Sk. ನಾಗಹ್ರದ, name of a tîrtha of the Gôdâvari.

ನಾಗಾನ್ತಕ nâga-antaka. *Garuḍa.*

ನಾಗಾಭರಣ nâga-âbharaṇa. Śiva (My.).

ನಾಗಾಮ್ಬಿಕೆ nâga-ambikè. N. (Bp. 3, 84).

ನಾಗಾಮ್ಬೆ nâga-ambè. N. (Bp. 7 sum.).

ನಾಗಾರ್ಜುನ nâga-arjuna. N. of a Buddhist teacher. 2, N. of a physician of old (My.).

ನಾಗಾಶನ nâga-aśana. A peacock (My.). 2, Garuḍa (My.).

ನಾಗಿ nâgi. A female snake or Nâga; N. (My.). — ನಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ನಾಗಿನಿ nâgini. A fabulous race of females of serpentine extraction and very beautiful: a beautiful woman (Rśv. 11, 166).

ನಾಗೇಂದ್ರ nâga-indra. The serpent Śêsha; a big elephant; Indra (J. 2, 12).

ನಾಗೇಂದ್ರವರದ nâgêndra-varada. Vishṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇಂದ್ರಶಯನ nâgêndra-śayana. Vishṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇಂದ್ರಶಯನಾಲಯ nâgêndraśayana-âlaya. The milk-sea (J. 2, 13).

ನಾಂಗುಲಿಕೆ nâṅgulika. The plant Methonica superba Lam. (ನಾಗಲಿಕೆ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ Nr., c. r. ನಾಗುಲಿಕೆ). 2, the ichneumon plant (? ವ್ಯಾಲಗಣ್ಣಿ Mr. 133). — ನಾಗುಲಿಕಬಳ್ಳಿ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ನಾಚಿ nâči. N. of a male person. See ಸೌಂದರ.— ನಾಚಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (Bp. 51, 65. 67; see ಮರಿಯ-). — ನಾಚಿದೇವ. N. See ಗಣ್ಣಗತ್ತರಿ-; Bp. 60, 39. — ನಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 69). — ನಾಚಿರಾಜ. N. of a scholar who composed the nâčirâji or nâčirâjiya. — ನಾಚಿರಾಜ. = ನಾಚಿರಾಜೀಯ. ಕೌಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖಮಯೂಖಸಪ್ತಮಿಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಪದುಮಣನು ಬರೆದ ನಾಚಿರಾಜನನಾಮಪ್ರಮಾಣಿಗಳಮಾತ್ರಿಗೆ (Mḍb. Nr.; in the work there occasionally occurs ನಾಚಿರಾಜಿಯಲ್ಲಿ). — ನಾಚಿರಾಜೀಯ. Belonging to or coming from Nâčirâja: name of the eldest Kannaḍa commentary on the Amarakôśa (My.).

ನಾಚಿ nâči. = ನಾತಿ, q. v. See ತಿರುಕೊಳವಿ-.

ನಾಚಿಕೆ nâčike. = ನಾಚಿಕೆ, ನಾಂಚಿಕೆ, (ನಾಣ 2). Bashfulness, sense of shame, shame, modesty, decorum (C.; ಮುದ್ರಾಕ್ಷ, ಹೃತ್, ತ್ರಪೆ, ವ್ರೀಡೆ, ಲಜ್ಜೆ Sl. 68; ಕೃಷ್ಣ 406); inherent excellence, grace. ಜೆಜರ ಮನಯಿಲ್ಲ ಉಣ್ಣಾದ ನಾಚಿಕೆ (ಉದಕ್ರಜೆ 68). ನಾಚಿಕೆ ಪಡೋ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರು (ಉಷಾಪರಿಣಯ 360). ಕೆಮ್ಮಿ ಅಗದೆ ನಾಚಿಕೆ ಮಟ್ಟು ಆಯಿವೆ (ಆರ್ಯಸ, etc. 398). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರ ಕಣ್ಣಾರೆ ಆಗಿಗೆ ಮೊಗ ಬೇಕು.— ಸಗ್ಗದವರ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prvs.). ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ? (B. 3, 71). ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದು (3, 19). See Bp. 22, 38; 28, 18; 37, 9; 40, 49. 73; 55, 3; 61, 19. — ನಾಚಿಕೆಗಿಡ. A prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica L. (St. & Pl.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Shame or modesty (or grace) to be destroyed or lost (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A work or an act of which one is to be ashamed (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A shameless person. — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Shamelessness (Čb. 90). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Shamelessness, impudence, want of modesty; disgrace (ಬಾಸ್ಟ G.; My.). See Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್ಳು. To get a sense of shame, to feel ashamed or disgraced (My.). — ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಸು. To cause to relinquish or give up shame, etc. (Râm. 5, 8, 22; ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು G.; My.).

ನಾಚಿಗೆ nâčige. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (My.). — ನಾಚಿಗೆ ಕೆಡಿಸು. To disgrace. See Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಗೆಗೇಡು. = ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. (My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮುಚ್ಚಗೇ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡಾಗದೇ? (Prv.).

ನಾಚಿಸು nâčisu. = ನಾಂಚಿಸು, ನಾಚ್ಚಿಸು. To cause to become bashful, to shame, etc.; to disgrace (My.). ಆಪ್ ಇಲ್ಲಿ ಕೆತನಂ ನಾಚಿಸಲುದೇದ್ದು (Bp. 37, 66). See J. 2, 55; 26, 49; Prv. s. ಸೂಸು 2.

ನಾಚು nâču. = ನಾಂಚು, ನಾಚ್ಚು. To become abashed, ashamed, or embarrassed (My.). ನಾಚುವದು (ಹೃತ, ಲಜ್ಜಿತ); ನಾಚುಪಾತನು (ಲಜ್ಜಾಶೀಲ Nr.). See Bp. 21, 46; J. 25, 5.

ನಾಚು nâču. A nautch, dance, dancing (My.; Mhr.).

ನಾಜರು nâjaru. = ನಾಝರ. The sheriff of a law-court (My.; M.; Mhr., H. ನಾಝರ).

ನಾಜೂಕು nâjûku. Delicate, soft, tender, thin, fine, nice (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಜೋಕು nâjûku. = ನಾಜೂಕು. (My.).

ನಾಝರು nâjhara. = ನಾಜರು. (B. 5, 204. 268).

ನಾಂಚಿಕೆ nâṅčikĕ. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (Bp. 43, 11).

ನಾಂಚಿಸು nâṅčisu. = ನಾಚಿಸು, etc. (Bp. 24 sum.; 42, 18; 45, 15).

ನಾಂಚು nâṅču. = ನಾಚು, etc. (ಲಜ್ಜೆ Śmd. Dh., c. r. ನಾಣ್ಯ; Bp. 25, 1).

ನಾಟ nâṭa. 1. = ನಡ 1, ನಾಡು. The Carnatic, Karṇâṭaka. (Tê. ನಾಡು, T. ನಾಟ್ಟು = ನಾಡು).

ನಾಟ nâṭa. 2. A stem or beam of wood (My.; H.).

ನಾಟಕ nâṭaka. Dancing, acting; a play, a drama, mimic or dramatic representation; scenic gestures (ಪದ್ಯಾಗದ್ಯಪೃಗತಿವದ್ಧತಿರೋಳ್ ಆಮುಷ್ಮದು Mr. 53; Bp. 12, 43).

ನಾಟಕಧಾರಿ nâṭaka-dhâri. An actor, a mime (My.); a person who is the leader in plays (My.). ನಾಟಕಧಾರಿಯು ಕಾರ್ಯಕ ಮಾಡ ಪಾಠವು (Prv.).

ನಾಟಕಪಂಡಿತ nâṭaka-paṇḍita. A man skilful at plays, a doctor of dramaturgy (Bp. 59, 27).

ನಾಟಕಶಾಲೆ nâṭaka-śâlĕ. A play-house, a hall for dramatic exhibitions, a theatre, etc. (My.).

ನಾಟಿ nâṭi. = ನಟ್ಟಿ 2. Young plants, especially of rice, fit for transplanting (My.; Tê. ನಾಟು; T. ನಾಟು, ನಾಟ್ಟು; M. ನಾಂಟು; T., M. ನಾಟು, to grow up, shoot up, arise, come into existence, see s. ನಡೆ 4). ನಾಟಿ ಪಾಕು (My.). 2, the act of planting or transplanting (My.; M. ನಾಟ್ಟಿ, ನಾಟ್ಟಿ). ನಾಟಿಯಾಯಿತೋ? or ನಾಟಿ ಮುಗಿಯಿತೋ? (My.).

ನಾಟಿ nâṭi. A kind of râga (My.). — ನಾಟಿರಾಗ. = ನಾಟಿ. ನಾಟಿರಾಗವಾದರೂ ಪಾಠವಿಲ್ಲದೆ ಪಾಠವು (Prv.).

ನಾಟಿಕೆ nâṭikĕ. The act of planting (My.).

ನಾಟಿಕೆ nâṭikĕ. A short or light comedy, one of the dramas of the second order. (My.).

ನಾಟಿಸು nâṭisu. To cause to enter; to make plant (My.).

ನಾಟು nâṭu. 1. = ನಡು 2, etc., ನಾಣ್ಯ. To get within, to enter; to be pierced or stuck into, as a thorn, etc. (ನಸು ನಡು Čt. I, 7; Čpr. 3, 42; 5, 120; Râm. 3, 7, 22; My.). 2, to fix in the ground, to plant; to pierce into (My.; Tê.; T., M. ನಾಟ್ಟು). ಗಣ್ಣಕದ ಹೊಗಂಡಲ್ಲಿ ಕಡತವು ಗುರ್ಣಾ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 47).

ಊಟ ಬೇವನೆನ್ನು, ನಾಟಿಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ.—ನಾಟುವ ಅಣ್ಣುಗಳು ನಾಲ್ಕೆ ನ್ನು ವಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಮುವವು (Prvs.). ದೃಷ್ಟಿ ನಾಟಲು (Bp. 35, 23). (ಅಂಗನೆಯರು) ನೋಟದಲಿ ಮುದವನ್ನೆದೆ ಎದೆಯಲಿ ನಾಟಿದ ಸ ಎಟಿಗಳ, --- ನಾಟಿ ಬಗದವ ವೀರಳಲೆ ನಗೆ ನಾಟಿದ ಉನ್ಮದವಿರ ಹಿಗಳ (Râm. 1, 14, 24). See Prv. s. ನೀರು.

ನಾಟು nâṭu. 2. (= ನಾ 4). The state of having (deeply) entered, etc.; deepness, depth. ನಾ ಟಾಗಿ ತೋದು (My.). 2, planting. — ನಾಟುಕೋಲು. A stick that is used for making holes to put young plants in (My.). — ನಾಟು ಬೀದು. A hole to be formed, as in a tree, the ground, etc. (My.).

ನಾಟಿಕೇರ nâṭikêra. *The son of an actress or dancing girl.*

ನಾಟ್ಯ nâṭya. *Dancing, mimic or dramatic representation, a play* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ಲಾಸ್ಯ Mr. 79; ರೂಪಕ 526); *the union of song, pantomime dance and instrumental music.* 2, an actor, a mime. ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದರೆ ಆವಿವಲ್ಲೇ ಆ ಬೀತು (Prv.). ನಾಟ್ಯದ ಗರುಡ (Bh. 4, 4, 77). — ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತ ಪ. N. (Bp. 17 sum.). — ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತವಿಯಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 9, 44).

ನಾಟ್ಯಗಾತಿ nâṭya-gâti. An actress, a dancing girl (ನರ ಕ, etc. Sk. 63; My.).

ನಾಟ್ಯಗಾರ nâṭya-gâra. An actor, a dancer (My.).

ನಾಟ್ಯನಿಲಯ nâṭya-nilaya. = ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ. (Bh. 4, 4, 79).

ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ nâṭya-mandira. A place where dancing is taught (Bh. 4, 4, 71); a theatre.

ನಾಟ್ಯರಂಗ nâṭya-ranga. Any place for dancing or dramatic exhibitions (My.). ನಾಟ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಹಿಸ ಆಜೇ ಕ್ಷಿಸಿದ ಬಾಗೆ (Prv.).

ನಾಟ್ಯೋಕ್ತಿ nâṭya-ukti. *Dramatic phrascology, theatrical language.*

ನಾಡ nâḍa. = ನಾಲ. (Sk.).

ನಾಡದು nâḍadu. = ನಾಡಿದು, ನಾಡಿದ್ದು, ನಾಳಿದ್ದು, ನಾಳಿದ್ದು. The day after to-morrow (My.; B. 1, 7; Tĕ. ಎಲ್ಲು ಕ್ಕೆ; see ನಾಳೆ).

ನಾಡಾಡಿ nâḍu-âḍi. A porson who lives in the country, a country-man, a rustic, an ordinary, common person (Kâvy. III, 3, 120; Abh. P. 1, 99; 16, 15; Ĕ. Bp. 42, 31; My.).

ನಾಡಾಡಿಗ nâḍu-âḍiga. = ನಾಡಾಡಿ. (My.).

ನಾಡಿ nâḍi. = ನಾಲಿ, ನಾಳ, ನಾಲ, ನಾಳ 1. *The tubular stalk or culm of any plant.* 2, *any tubular organ of the body,* as an artery, a vein, a nerve, etc. 3, *an artery.* 4, any pipe or tube; the box of a wheel. 5, a fistulous sore, a fistula. 6, the pulse. (Bp. 40, 16). 7, a measure of time = $\frac{1}{60}$ of a sidereal day, $\frac{1}{2}$ muhûrta. 8, *a period or hour of twenty-four minutes.* 9, a sort of bent grass. 10, a juggling trick, deception. ನಾಡಿ ಉಮುದಮ್ಮ ಆಗಲ್ ಒನ್ನು ತಿಳಿಯುಳ್ಳ (Mr. 68). — ನಾಡಿ ಆಮು. The pulse to beat (My.). ನಾಡಿ ಆವದವ ಒಡಿ ಬಸ್ಸಾನೇ? (Prv.). — ನಾಡಿ ನಡೆ. The pulse to beat (My.). — ನಾಡಿ ನಿಲ್ಲು. The pulse to stand still or cease (My.). ನಾಡಿ ನಿತ್ತ ಮೇಲೆ ಕಾಮು ಬಾಲು (Prv.). — ನಾಡಿ ನೋಡು. To observe or feel the pulse (My.). ನಾಡಿ ನೋಡದೆ ಮುದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಮುರೋಗ ಬರುವುದು (Prv.).

ನಾಡಿಕೆ nâḍikĕ. = ನಾಲಿಗೆ. *The stalk or culm of any plant, a hollow stalk or stalk in general;* any tubular organ of the body; a fistulous sore. 2, an Indian hour or twenty-four minutes; a measure of time = $\frac{1}{60}$ of a sidereal day, or = $\frac{1}{2}$ muhûrta. 3, a gong.

ನಾಡಿಕೇರ nâḍikêra. = ನಾರಿಕೇರ, ನಾಳಿಕೇರ. (ತೆಂಗಿನ ಮರ G.; Sk. ನಾಳಿಕೇಲ).

ನಾಡಿಗ nâḍiga. A village-superintendent in the service of a smârta guru (My.).

ನಾಡಿಗತನ nâḍigatana. The business of a ನಾಡಿಗ (My.).

ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ nâḍiga-itti. The wife of a village-superintendent (My.).

ನಾಡಿದು nâḍidu. = ನಾಡದು, etc. (Śmd. 400. 401; J. 10, 20). Gen. ನಾಡಿದಿನ, Dat. ನಾಡಿದಿಂಗೆ (Śmd.).

ನಾಡಿದ್ದು nâḍiddu. = ನಾಡಿದು, etc. (My.; ನರಸಿಂ Sl. 477). ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದಬಲ್ಲಿ ಕೊಮುತ್ತೇನೆ (My.).

ನಾಡಿನ್ಧಮ nâḍi-n-dhama. = ನಾಳಿನ್ಧಮ. Blowing through a tube: *a goldsmith.*

ನಾಡೀಕೂಟ nâḍi-kûṭa. One of the planetary conjunctions consulted by astrologers when matrimonial alliances are to be formed (My.).

ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ nâḍi-parîkshĕ. Feeling or examining the pulse (My.). ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ ಆಮು ಬಲ್ಲದೇ? (Prv.).

ನಾಡೀವ್ರಣ nâḍi-vraṇa. *A fistulous sore, a fistula.*

ನಾಡು nâḍu. (fr. ನಮು 2). = ನಲ 1, ನಾಲ 1, ನಾಮ. A (cultivated, planted) country (in opposition to a kâḍu); a province, a district; the country (in opposition to a town; ಸೀಮೆ, ಜನಪದ, ದೇಶ, ಉಪನಯನ IIIâ., Nr., Mr. 189; ದೇಶ Nr. 80; G.; Tĕ., T., M.). ನಾಡಿಗೆ or ನಾಡ್ಗೆ (Śmd. 140). ಆ ನಮ ಕೆಮಿಸಿದ್ ಆ ನಾಡಂ; ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡ ಕೆಮಿಸಿದ ನಾಮು (260). ಮುಕ್ಕೆ ಇರ್ದ ಕಾ ದೆಲ್ಲಂ ನಾಡಾಗಿರಲ್ಕೆ (J. 29, 32). ನಾಡ ಸಿರಿ (3, 2). ನಾಡಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪದು ತಪ್ಪದು.—ನಾಮು ದೇವರೆ ಬಾರಿ ರಾಜ್ಯ ಬಹುದು.—ನಾಡೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸುಮುಗಾಮು ಬಿಡದು.—ನಾಡಿನ ಧನ ಪೀಡಿಸದೇ ನಿತ್ತಿಲ್ಲೆ?—ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಆಡಿನ ಧಮು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ನಾಮು ಓಮುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾರಿ ಬಿದ್ದ.—ನಾಮು ಕೂಡಿದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಕೇಡು.—ನಾಮುಗಳೆಲ್ಲ ಓಮುವಾಗ ಮೂಡೇ ಆಜೆಕ್ಷಿಸಿದ.—ನಾಮುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಡಿಯಾದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಗೂಧ.—ಬೇಡು ಇದ್ದರೆ ನಾಮು ತಿಮುಗ ಬಹುದು (Prvs.). ನಾಡೆಮ್ಮ ದೇವಕ್ಕೆ ರೂಢಿಪತಿಯೇ ಬ್ರಾಗ; ನಾಡ ದಾಯೆ ರೂಢಿಪತಿ ಕೆಡುಗು, ಅರಸುರಾಯೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಕೆಡುಗು (Kp.). See Ĕpr. 1, 87; 5, 102; Abh. P. 4, after 53; Bp. 42, 6; 51, 6; 58, 38; Ĕ. Bp. 11, 5; Bh. 1, 8, 2. 84; J. 3, 5; 12, 2; 28, 22. 53; 29, 9; ನಮು-. — ನಾಡ ಮೂತು. = ನಾಗ್ಮುಡಿ. (Bp. 44, 56; 51, 9; J. 5, 57; Prv. s. ಬಮು). ಆವಿ ಹುಟ್ಟುಮು ಮೆಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾಮುವ ನೆಲ್ಲ ಬಲಿ ಮೆಲ್ಲ, ದೂರಿನಿಗೆ ನಾಡ ಮೂತು (in opposition to ಮುನೆಯ-) ಹೊಲ್ಲ (Kp.). — ನಾಡುವ ಡೆ. = ನಾಡ್ಬಡೆ (Śmd. 28). The direction, etc. of a country, etc. — ನಾಡುಗಪ್ಪಡ. The non-official headman of a district who in a private way settles disputes about caste affairs, etc. (My.). 2, an official headman of several villages (My.). — ನಾಡುಗಾಣಿ. A saying or proverb of the country, a common proverb (ನಕ್ಷ ರೆ. I, 75; My.). — ನಾಡುವಾಕ ಛೋಗ. The accountant of several villages (My.). — ನಾಡೆಲೆಯ. -ಎಲೆಯ. (Śmd. 161). = ನಾಡೊಲೆಯ. (Abh. P. 4, 36; 7, 49). — ನಾಡೊಲ್ಲೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ನಾಡೆಲ್ಲೆಯ (Śmd.

167). The chief of a country or of a district (ಸಾಮುಸ್ತ G.; Bp. 37, 68; 50, 36).

ನಾಡೆ nâḍe. Further, moreover, much, greatly, excessively, etc. (ಆನಿಯರ, ಆಫಿಕ Ct. I, 34; ಪಿರಿಯ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥ II, 25; ಎಷೆ, ಅವಗಂ, ಸೆಲೆ, ಸೀಮಂ, ಕರಂ, ಅವಂ, ಅಮ್ಮೆ, etc., ಆಫಿಕ Śmd. 391, Śm. 58, Kk. 49; *cf.* ನಡೆ 4? Tu. ನಾಮು, T. ನಾಮು, ನೇಮು, M. ನಾಮು, to seek, inquire, search, desire greatly; see ನಿಟ್ಟಿಸು). ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡೆ ಕೆಯಿಸಿದ ನಾಮು (Śmd. 260). See Čpr. 1, 51. 70. 89; Abh. P. 5, 76; Grj. 4, 63; Bp. 15, 29; 26, 67; 54, 55; Śm. 6. 24. 32. 75. 118; J. 2, 64.

ನಾಣ್ nâṇ. 1. = ನಾಮು, etc. — ನಾಣ್ನುಡಿ. The talk of the country, popular report, public rumour, common talk, news (ಶೋಳವಾರ್ತ Nr.; Abh. P. 16, 53; Grj. 10, after 84; Bp. 57, 13; Rām. 3, 2, 18; 4, 4, 39; J. 17, 52; Tē. ನಾನು ಡು, ನಾನೊಡು).

ನಾಣ್ nâṇ. 2. (Śmd. 58). (= ನಾಚಿಕೆ, etc.). Bashfulness, sense of shame, embarrassment, shame, modesty (Čpr. 8, 68; T. ನಾಣ್, ನಾಣು; M. ನಾಣ; Tē. ನಾನಿ); inherent excellence, grace;—that is a cause of shame: the shame, an organ of generation (ಗುಪ್ತ Ct. I, 29). ನಾಣ ಏಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧಂಗೆ ಜಾಣ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸು ದನ್ನೆ (Śmd. 84). — ನಾಣಿ. -ಇ (Śmd. 220. 244). Shameless; a shameless person (ಅಫಿಮಾನಗೇಡಿ Ct. I, 10; ಆಫಿಮಾನಗೇಡುಗ II, 17; ಉಮ್ಮಾವಿಂಡಿಗ Kk. 39, Śm. 48; V. 35, after 55). ನಾಣಿಂಯನಿಸುವ ವಧು (Śmd. 221). — ನಾಣಿಂತನ. Shamelessness (Čpr. 8, 69; V. 12, after 71). — ನಾಣಿಂದ ಣ್. -ಣೆಣ್. (Śmd. 221). A shameless woman. — ನಾಣಿದೆ. -ಯಿ. The secret parts (Č. Bp. 19, 32). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. (Čpr. 4, 8). — ನಾಣ್ಗೆಡು. -ಕೆಮು. Shame, or grace, to be lost or to go; to be disgraced (Abh. P. 11, 179). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಗ. -ಕೆಡಿಗ. A man who has lost his shame (Bp. 38, 70). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. To destroy one's grace, to shame, to cover with reproach or ignominy, to disgrace, to dishonour (Rāv. 13, 61; Č. Bp. 32, 44). — ನಾಣ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To feel ashamed (Rāv. 11, 154). — ನಾಣ್ಗೊಳ್ಕೆ. -ತಳ್ಕೆ. = ನಾಣ್ಗೊಳ್. (Rāv. 3, 4). — ನಾಣ್ಪಾಡು. -ತಾಮು. = ನಾಣಿಡೆ. (Čpr. 8, 69; Č. Bp. 20, 19). — ನಾಣ್ಪಾನ್ನು. = ನಾಣ್ಪು. (Čpr. 8, 70). — ನಾಣ್ಬಿಡು. To relinquish shame or bashfulness (Čpr. 6, 83; Rāv. 8, 85). — ನಾಣ್ಬೆರಸು. The state of being united with shame (Čpr. 1, 23). — ನಾಣ್ಮೆಸರ್. Intact, undefiled sense of shame, etc. (J. 11, 22).

ನಾಣ nâṇa. Tbh. of ನಾರಾಮುಣ. (My.).

ನಾಣಕ nâṇaka. (= ನಾಣೆಯ, etc.). A coin or anything stamped with an impression (Sk.).

ನಾಣಿ nâṇi. Tbh. of ನಾರಾಯಣಿ. (My.). 2, = ನಾಣ (My.).

ನಾಣಿಯ nâṇiya. = ನಾಣ್ಯ. (ವಿಕ Nn. 129; Rām. 6, 55, 18; My.; M.; T. ನಾಣಿಯು).

ನಾಣ್ಚಿಸು nâṇcisu. = ನಾಚಿಕೆಸು, etc. (Rāv. 11, after 160).

ನಾಣ್ಪು nâṇpu. = ನಾಮು, etc. (ಉಪ್ಪಿ Śmd. Dh.; Čpr. 3, 62; Grj. 2, after 106; Bp. 8, 45; Rāv. 11, 128; T. ನಾಣು). See ನಾಣ್.

ನಾಣ್ಪು nâṇṭu. = ನಾಮು 1, etc. (ಅಕ್ಕಟೀರದ Śmd. Dh.; ಕಸು ನಮು Ct. I, 7). ದುಪಾರಧರ ಜಡಣಾಳನ್ನೆ ಆಪ್ಪ ಕಣೆ ದೋಮುದೋ ದುಪ್ಪದಪ್ಪೆ ನಾಣ್ಪೆದುವ (Abh. P. 13, 71). ಕೋಲ್ ದಕ್ಷಮೊಳ್ ನಾಣ್ಪಾಲ್ (J. 7, 49). See J. 4, 44; 21, 14. 20. 36; 22, 31. 44; 31, 54; Śāv. 1, 10.

ನಾಣ್ಯ nâṇya. Fineness, goodness, good quality, as that of cloth, grain, character, etc., honesty, truth (My.; Tē. ನಾಣೆದು, ನಾಣೆಡು; T. ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯಮು; M. ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯ; see ನಮ್ಮ 1, ನಣ್ಪು 1 & 2, ನಯ).

ನಾಣ್ಯ nâṇya. = (ನಾಣಕ), ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯ. A coin; money (My.; Sl. 330. 418; B. 4, 95. 106. 125; M.; Tē. ನಾಣೆಡು, ನಾಣ್ಯಮು; Mhr. ನಾಣೇ). 2, small pieces of silver money (My.). ನಾಣ್ಯವಿದ್ದವ ನಾಯಕ.—ನಾಣ್ಯವಿಲ್ಲದವ ನೊಣಕ್ಕಿನ್ನ ಕಡೆ.—ನಾಣ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ ವಾಣಿಜಗೆ ತಿಳಿಯುವೆಗೆ?—ಚಿನ್ನಿವಾರನ ಮನೇ ನಾಯಿ ಯಾವರೆ ನಾಣ್ಯದ ನೋಟ ಬಲ್ಲುದೇ?—ವಾಣಿಗಾಯಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟುವ ನೇ ಜಾಣ (Prvs.). See Prv. s. ನೇಯಿಗೆ. — ನಾಣ್ಯವರೀಕ್ಷೆ. Assaying money, assay (My.; Mhr.). — ನಾಣ್ಯವಟ್ಟೆ. The agio on money (My.). — ನಾಣ್ಯವಾಮು. The detailed account of various coins (My.).

ನಾಣ್ಯಗಾರಿ nâṇya-gâra. A good, proper or honest man (My.).

ನಾಣ್ಯೆ nâṇyĕ. = ನಾಣ್ಯ. (G. 266. 442).

ನಾತ nâta. (fr. ನಾಮು 1). = (ನಮು, ನಾ 3), ನಾಮು 2, ನಾಪ್ಪ, (ನಾವಿ, ನಾಮು 2). Smell in general; a bad smell (ಪಸುಕು, ಸೊದಮು, ಸೊಗಪ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗಪ್ಪ Śm. 23; My.; T., M. ನಾತ್ತ). ಪೊಲ್ಲುವ ನಾತ (ದುರ್ಗಂಧ, etc. Nr.). ಕೆಟ್ಟ ನಾತವುಳ್ಳ ದಸ್ತು (ಘೃತಿಗಂಧ, ದುರ್ಗಂಧ Sl. 51). ನಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ಬಾತಳ್ಳೆ ಛೇದವಿಲ್ಲ.—ಈತರೂ ನಾತ ಹೋಪಿಂತೇ? ಹೇತಪಕ್ಕೆನ್ನ ಪೆಚ್ಚು!—ನವುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ನ (Prvs.). See Bp. 46, 59; B. 2, 47; 3, 85; 4, 86; 5, 261; Prv. s. ಪ್ರೇತ. — ನಾತಮೂ. The shrub Lantana aculeata L., native of America (St. & PL; My. as ನಾತವ-).

ನಾತಿ nâti. (fr. a ನಾಯುತಿ = ನಾಯುಕೆ). = ನಾಯಿ. A mistress, a lady (T. ನೈತಿ, ನಾಯುಗಿ, ನಾಚ್ಚಿ; M. ನಾಯುಗಿ, ನಾಯಿಗೆ, ನಾಚ್ಚಿ); a woman (Tē. ನಾತಿ, ನಾತುಕೆ, ನೆಲತ).

ನಾತು nâtu. 1. P. p. of ನಾಮು 1.

ನಾತು nâtu. 2. = ನಾಥ, etc. (B. 5, 164). ಕೆಟ್ಟ ನಾತು (ಅಸು ವಾಸನೆ), ಕಮರ ನಾತು (ಕಪ್ಪರು), ಮುಗ್ಗ ನಾತು (ಪೀರ್ಣದಗಂಧ), ಹೊಲಸುನಾತು (ನಿಣ್ಣು ವಾಸನೆ G.). ಸುಟ್ಟ ನಾತು (ಸೊಪರು Ćb.).

ನಾತು nâtu. 3. = ನಾಮು 3. P. p. of ನಾಮು 2.

ನಾಥ nâtha. A protector, a patron; a master, ruler, lord, a leader; a husband (ಒಡೆಯ Mr. 227). ನಾಥನಾಗ ಜೀಕೆನ್ನು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ಧರ್ಮದೇ ಸರಿ.—ನಾಥನಾದರೂ ಘಾತ ಬಿಡದು.—ನಾಥನಾದರೂ ಪಾತ ಬಿಡದು (Prvs.).

ನಾಥವತ್ nâtha-vat. Having a protector, etc.;—*dependent, subject.*

ನಾದ nâda. A loud sound, cry, roaring, crying, etc. 2, *a sound, a tone in general* (B. 4, 10); a note of the musical scale or gamut (ಏಮು ನಾದ Mr. 500). — ನಾದಕಟ್ಟು. The adjustment of sound, the act of producing the full, proper sound. ನಾದಕಟ್ಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ವೀಣೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಕುದುರೆಗಳು (ಪ್ರಸೇದಕ G.).

ನಾದನಿ nâdani. = ನಾಯಿನಿ, ನಾಮನಿ. Tbh. of ಸ್ವಾರ್ಥ. A husband's sister (Bp. 45, 24; My.; M. ನಾತ್ತಿನ್; T. ನಾತ್ತನಾರ್); a brother's wife (see ನಾಮನಿ).

ನಾದಮೂರ್ತಿ nâda-mûrti. Who has the form or is the embodiment of the sound ಓಂ: Śiva (Grj. 10, after 61; Bp. 2, 4).

ನಾದಾರಿ nâdâri. Insolvency; pauperism (Mhr., H.).

ನಾದಾರು nâdâru. Insolvent; a pauper (My.; Mhr., H.).

ನಾದಿಗ nâdiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; S. Mhr. ನಾವಿಗ್ಗ).

ನಾದಿನಿ nâdini. = ನಾದನಿ, etc. (ಗಣ್ಣನ ಉಕ್ಕ G.; ನಲಾಸ್ಯ, etc., ಗಣ್ಣನ ಒಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Śl.; My.; Bp. 40, 46). ನಾದಿನಿಯಾದ ಕೆ ಹಾಡಿ ಬಿದ್ದಾಳೇ?—ತಮ್ಮ ನಮ್ಮದಾದರೂ ನಾದಿನಿ ನಮ್ಮವಳಲ್ಲ (Prvs.).

ನಾದಿಸು nâdisu. To knead (My.).

ನಾದಿಸು nâdisu. To sound, to resound, etc. (My.).

ನಾದು nâdu. 1. To knead, as dough, etc. (My.; B. 4, 55; see s. ನದು and ನಳ). ನಾವಿದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಮೋದೀತೇ?—ಕಮ್ಮಟಿಯ ಮೇರೆ ಕಡೆಕಾ ನಾವಿದ (Prvs.).

ನಾದು nâdu. 2. = ನಾನ್ನು 1, (ನಾಮು 3). To moisten, to wet, to soak, to steep; to cool (Bp. 47, 57; 57, 18; Bh. 1, 3, 21; 3, 6, 22; 7, 1, 18; 7, 7, 45; 7, 10, 10. 50; 8, 27, 4; J. 7, 47; 14, 16; Tē. ನಾನುವು; *cf.* ನಾನ್ 2).

ನಾದು nâdu. 3. = ನಾಮು 3. P. p. of ನಾನು 2.

ನಾದುನಿ nâduni. = ನಾದನಿ, etc. (ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಧಾತ್ಯವಧು IIIś.; ಪ್ರಜಾಪತಿ Mr. 312).

ನಾದೇಯ nâdêya. (fr. ನದಿ). Coming from or belonging to a river; aquatic; a sort of salt.

ನಾದೇಯಿ nâdêyi. *A species of reed growing usually near water, Calamus fasciculatus.* 2, *the orange-tree* (see ನಾಯಿನೇರಳೆ and ನಾರಂಗ). 3, *a shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, the China rose or shoe-flower plant, Hibiscus rosa sinensis Lin.

ನಾನ್ nân. 1. = ಆಂ 1, etc., ನಾನು 1. I. It is used, instead of ನಾ, before a vowel; its declension appears under ನಮ್ 1; its plural is ನಾವು. See *e. g.* Bp. 3, 22; 10, 10; 17, 18; 21, 46; 22, 18. 60; 27, 14; 40, 30.

ನಾನ್ nân. 2. = (ನನೆ 1), ನಾನು 2, (ನಾಮು 3). To get wet, moist, damp, or soaked (ಆದ್ರ್ರಾದಾ Śmd. Dh.; Tē. ನಾನು; T., M. ನಾನ್ದು; T. ನಜ್ಜೆ, moisture of the earth). P. p. ನಾನ್ದು (Ōpr. 7, 132; 8, 6; Rāv. 1, 117; 8, 125). ನಾನ್ದುಂ (Śmd. 275). ನಾದ್ದು (Ōpr. 8, 69).

ನಾನಲ್ nânal. = ನಳ್ಳು 2. A kind of reed (T. ನಾನ ಲ್). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನದ್ವಲ, ನಲಸಂಯುತ IIIś.).

ನಾನಾ nâ-nâ. Nothingness, emptiness, non-existence (ಶೂನ್ಯ, ಶೂನ್ಯವಾದುದು Kn. 145); *without, except.* 2, of different kinds, various, sundry, manifold, diverse; *variously, manifoldly* (ಬೆಸ್ಸಿತು 145; ಪಿರಿದು Mr. 537). 3, egotism, conceit (ಅಹಂಕಾರ 145). 4, boldness, daring (ಉದಾತ್ತ, ಸಾಹಸ 145). In My. *e. g.* ನಾನಾಕಾರ್ಯ, various business or affairs; ನಾನಾಕೆಲಸ, various business or work; ನಾನಾಪ್ರಕಾರ, diverse kinds or ways, or in various ways; etc., etc. — ನಾನಾರಾಯ. Nânâsâhêb, the rich Mahratta Pēśvâ (and traitor). ನಾನಾರಾಯನ ಪತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಕಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ (Prv.).

ನಾನಾರೂಪ nânâ-rûpa. Various forms; *of different forms or shapes, multiform, various* (see ನಾನಾರೂಪದ s. ವೇಷ್ಟ).

ನಾನಾರ್ಥ nânâ-artha. Having a different aim or object. 2, having different meanings (Śmd. 298), (having the same sound as another word, but) differing (from it) in meaning, homonymous: *a homonym.* ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವ ರ್ಥಮಂ ಹಲವರ್ಥಕೆ ಒಂದು ಶಬ್ದಮ ನುಸಿದ ವಿಸಗುಮಂ, ನಾನಾರ್ಥ ಮೆನ್ದುಂ, ಪೇರ್ದುಂ (Mr. 465).

ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರ nânârtha-ratnâkara. A dictionary which contains words with different meanings by Dēvōttama (Kn. 3. 107. 168).

ನಾನಾವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ nânâ-vicchitticitra. Various vicchitticitras (Kāvy. III, 2, B, 56).

ನಾನು nânu. 1. = ನಾನ್ 1, etc. I (G.). ನಾನು ದುಃಖ್ಖ, ನೀನು ದುಃಖ್ಖ ಎಬ್ಬದಾಗಿ ದೂತರ್ ವಚನ ಕೆಲನ (ಅಜಮ್ಮುವಿನಳೆ Śl. 203). ನಾನು ನೀನು ಅಪ್ಪಾ ಕ್ಷಣ ಮಾನಮೇನು?—ನಾನು ನಾಮಕ, ನೀನು ನಾಯಕ, ಮೋಹಿ ಒತ್ತುವರ ಮೊನ್ನಾಪ್ಪನಾಯಕನೋ?—ನಾನು ಹಿಂದಣ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮುಂದೀ ಕಾಲು.—ನಾನು ಹುಲಿಯಾದರೆ ನಕ್ಕ ಅನ್ನ ಹೆಬ್ಬುಲಿ.—ನಾನೂ ನಾಗಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿ ಕಚ್ಚಿದ್ದು! ಎನ್ನು, ಓತಿ ಪೇದಂತೆ ನ್ತೆ.—ನಾನೇ ಒಳ್ಳೆ ಎನ್ನರೆ ನಮ್ಮುವ ಯಾರಿಗೆ ಮಾಡಿದೆ ದೂತ್ಯಾನು?—ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಮೆ, ದೇವರೊನ್ದು ಬಗದನು (Prvs.).

ನಾನು nânu. 2. = ನಾನ್ 2. P. ps. ನಾತು, ನಾದು (My.).

ನಾನ್ತ nânta. = ನಾಕ, etc. (ಸೋದದು, ನಜ್ಜು, ನವ್ವಸದ, ಗಮುಗ ಮಿಸಿತು, ವಾಸನೆ Kk. 55). ಕಲಿದು ನಾನ್ತ (ಅಮ್ಮು Ćt. I, 22).

ನಾನ್ತ na-anta. Ending in ನ; a term ending in ನ (Śmd. 228. 274. 316).

ನಾನ್ದಿ nândi. ನಾನ್ದೀ. Joy; prosperity. 2, eulogium or praise of a deity; *a prayer recited in benedictory verses at the opening of a religious ceremony or of a drama, generally a kind of blessing pronounced as a prologue to a nâṭaka or play* (ಪುರಾರ್ಧರ Ćt. I, 33; Ćh.). 3, = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2 (My.).

ನಾನ್ದೀಕರ nândi-kara. *The speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀದೇವತೆ nândi-dêvatē. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 1. (My.).

ನಾನ್ದೀಮುಖ nândi-mukha. The class of manes of deceased progenitors to whom the nândîmukha-śrâddha is offered. 2, the nândîmukha-śrâddha, *i. e.* a śrâddha or commemorative offering to the manes preliminary to any joyous occasion, as initiation, marriage, etc. (My.).

ನಾನ್ದೀವಾದಿ nândi-vâdi. *The speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀಶ್ರಾದ್ಧ nândi-śrâddha. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2. (My.).

ನಾನ್ನು nându. 1. = ನಾದು 2. To make damp, to cool, etc. (Rāv. 9, 7).

ನಾನ್ನು nându. 2. (Śmd. 48). To liquefy, to dissolve, to melt (ದ್ರವೀಕರಣ Śmd. Dh.; *cf.* the M. s. ನಳ).

ನಾಪಿಕ nâpika. (Mhr. ನಾಪೀಕ, failure of the crop; sterile, poor; Mhr., H. ನಾಪಾಕ, impure, vile). ನಾಪಿಕ ಅಪ್ಪಾ ಕ್ಷಣ ನಾಪ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಪಿಗ nâpiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ನಾಪಿತ Ćb.).

ನಾಪಿತ nâpita. = ನಾಪಿಗ, ನಾಪಿಗ, ನಾಯಿನ್ದ, ನಾಯಿನ್ದ, ನಾವಿಂಗ, ನಾವಳಿಗ, ನಾವಿದ, ನಾವಿನ್ದ. *A barber.*

ನಾಪಿತಿ nâpiti. The wife of a barber; a woman of the barber-caste (ನಾವಳಿಗಳು Ćb.; Sk.).

ನಾಪಿತೆ nâpitē. = ನಾಪಿತಿ. (J. 5, 58).

ನಾಭ nâbha. = ನಾಭಿ. See ಬಾಣಾ-, ಪದ್ಮ-.

ನಾಭಸ nâbhasa. (fr. ನಭಸ್). Celestial, heavenly, appearing in the sky. (Cpr. 4, 30).

ನಾಭಿ nâbhi. *The navel.* 2, *the nave of a wheel.* 3, the centre, focus, central point, middle; chief, head. 4, the close connection of relations, near relationship, community of race or family; a near relation. 5, a sovereign, an emperor; *a Kshatriya.* ನಾಭಿವರಿಯಷ್ಟರ ಉದ್ದ ಕ್ಷಣ ಬೇಕಾದ್ದ ಹೇಳಿದೀನೇ? (Prv.). See ಮೊಳ. — ನಾಭಿಗೋಲ. -ಕೋಲ. The measure of two cubits. ಮೊದಿನರಜಾಗೆ ನಾಭಿಗೋಲೆ ಕೈಸಿಕ್ಕು (Mr. 325).

ನಾಭಿನಾಳ nâbhi-nâla. The umbilical cord. (My.).

ನಾಭಿರಾಜ nâbhi-râja. An ancient king mentioned by Jainas (Abh. P. 1, after 89).

ನಾಮ nâma. 1. Bending. See ಪರಿನಾಮ, ಪ್ರಣಾಮ.

ನಾಮ nâma. 2. *A name* (ಪೆಸರ್ Nn. 16; ಪೆಸರ್ 162). 2, *a noun* (Śmd. 6. 63. 88. 93; Kâvy. I, 6; I, 1*b*, 1-5; I, 2, 1 seq.); a word. 3, *by name.* 4, *possibly, perhaps.* 5, *agreed, granted* (ಉಮಟೆನಿಪಾ ಕಾರ್ಯರ್ 162). 6, *an expression of anger, contempt, reproach, etc.* 7, the sectarian mark applied by Vaishṇavas to their forehead, etc. (My.). 8, the white clay used for applying that mark (My.). ನಾಮವಿದ್ದವಗೆ ಕಾಮ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ನಾಮವಿದ್ದವ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಬೇಕು. — ನಾಮವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮಿಗೆಯಿರ ಬೇಕು. — ನಾಮವಿಲ್ಲದ ಆರ ಸನಗೆ ನೇಮವಿಲ್ಲದ ಕ್ರಧಾನಿ. — ನಾಮವುಳ್ಳವ ನಾಕ ಪಡೆಯನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಡ ಬಾಸ. — ನಾಮಗೋಳಿ. -ಕೋಳಿ. The pigmy cormorant, Carbo pygmeus (Bḍ.). — ನಾಮದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A box containing the necessaries for putting on the Vaishṇava marks (My.). — ನಾಮದ ಬೇರು. A twining shrub, the country Sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.; My.). — ನಾಮದ ಹಾವು. The snake Trimeresurus strictatus (My.). — ನಾಮ ಹಾಕು. To put on the Vaishṇava marks (My.). 2, to cheat (My.). ನಾಮ ಹಾಕಿದವನವರೆ ಜೋಡೂ ಮೂಡ್ಯಾನೆ? (Prv.).

ನಾಮಕ nâmaka. = ನಾಮ. See ಊ-.

ನಾಮಕರಣ nâma-karaṇa. Naming a child after birth; the ceremony of naming a child after birth (My.). ನಾಮಕರ ನವ್ವಲ್ಲಿ ಹೇಳುವರಣ (Prv.). — ನಾಮಕರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To name a child after birth (J. 28, 60).

ನಾಮಧಾರ nâma-dhâra. Renowned, famed (My.; B. 4, 116; Mhr., II.).

ನಾಮಧಾರಿ nâma-dhâri. Having a name, renowned. 2, having the same name as another. 3, having only the name; nominal. 4, a person who wears the sectarian Vaishṇava marks, a Vaishṇava (My.). 5, a class of Vaishṇavas who apply three marks to their forehead, etc., and are followers of Râmânuja (My.). — ನಾಮಧಾರಿ ಸೀರೆ. A black sari with white stripes (My.).

ನಾಮಧೇಯ nâma-dhêya. *A name, a title, an appellation.*

ನಾಮನಕ್ಷತ್ರ nâma-nakshatra. The constellation corresponding to a person's name. The natal constellation (janmanakshatra) of a person, when forgotten, is found out from the initials his name bears, and certain corresponding syllables denoting the constellations (My.).

ನಾಮಪದ nâma-pada. A complete word, *i. e.* an inflected word with the case-terminations added (Śmd. 47. 61. 97. 194; Kâvy. I, 3, 1-4).

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ nâma-prakṛiti. An uninflected noun or word (Śmd. 98).

ನಾಮರೂಢಿ nâma-rûḍhi. The conventional meaning of a word (Śmd. 62).

ನಾಮರ್ದ nâ-mardâ. Unmanliness, cowardice; a coward (also ನಪುಮರ್; My.; Br.; Mhr., H. ನಪುರ್, ನಪುಂಸಕ).

ನಾಮಲಿಂಗ nâma-liṅga. A nominal base, an uninflected word (Śmd. 47. 88. 90. 94).

ನಾಮವಚ nâma-vâcha. = ನಾಮವಾಚಕ. ದಸ್ತುಸಿಕಾಯನಾಮವಚ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಲಿಂಗಗಳ (ಕೋಳದಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳುವವು Nr. 117).

ನಾಮವಾಚಕ nâma-vâchaka. Expressing a name: a noun; a proper name. (My.).

ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ nâma-vibhakti. A nominal affix (Śmd. 47. 61. 89. 115).

ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ nâma-saṅkîrtana. Celebrating the name of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಸ್ಮರಣ nâma-smaraṇa. Bearing in or calling up into the mind the name or names of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಾಂಕ nâma-aṅka. Marked with a name. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ನಾಮಾಂಕಿತ nâma-aṅkita. Renowned (B. 4, 146. 222; My.).

ನಾಮಾನ್ತರಿತ nâma-antarita. N. of one of the pêlikês (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ನಾಮಿ nâmi. 1. Bending; changing a dental to a cerebral: a name given to all the vowels except ಅ and ಆ (Śmd. 16. 17; Kâvy. I, 1*a*, 12-14).

ನಾಮಿ nâmi. 2. Tbh. of ನಪುಮ (Śmd. 352. 361; Śm. 19; see ಪುರ್-).

ನಾಮಿಕ nâmika. Relating to a name or noun. 2, having only the name (of being a religious person, Bp. 50, 48).

ನಾಮೂಷಿ nâmûshi. Disgrace, shame (My.; Br., H.).

ನಾಮೆ nâmĕ. A deed: letters patent (My.; Br., H.).

ನಾಮ್ಬ nâmba. 1. See s. ಕಾಪ್ 2 and G. s. ತೊಳು.

ನಾಮ್ಬ nâmba. 2. An idle, slothful man (ಸುಮ್ಬ, ಆಲಸುಗೆಗಾಜಿ ಕೆಸ.; ಸೊಮ್ಬು, ಆಲಸುಗೆಗಾಜಿ Kk. 38; ಸೊಮ್ಬಿ, ಆಲಸುಗಾಜಿ Śm. 47; T. ನಾಮ್ಬು = ನಪುಂ; ನಾಲು = ನೇಲು; see ನೇದ್).

ನಾಮ್ಬು nâmbu. To be slack, devoid of energy, slothful or idle (ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.).

ನಾಯ್ nây. = ನಾಯಿ. A dog (My.; M.; T. ನಾಯಿ, ನಾಳಿ, ನಾಯ್, ನಾಳ್). ತಾಯುಣ್ಣಾ ಕಲು, ನಾಯುಣ್ಣಾ ಬಾಲ (Prv.). ನಾಯ್ಯು ಸೋವುವುದು (ಪದ Śmd. I). ನಾಯು ಬಾಲ ನಿಮೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಸ್ಸಿಪ್ಪ ದೇ? (Śś. 85). ನಾಯಂ ಕರೆಪ್ಪ (Bp. 20, 13). ನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 41. 46). See Bp. 21, 44; 55, 43; 60, 48. 51; ಕೂರ್ನಾಯ್, ಗಪ್ಪಿ, ತುಮುಗುಸಿ, ಪೊಪ್ಪ-. — ನಾಯತ್ತಿ. -ಳ್ತಿ. The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (ಕಾರೊಳ್ ಮುಯ್ಯರಿಕೆ, ಪಳ್ಳು, ಮುಲಪು, ಜಳಕೇಳದೆ Nr.). — ನಾಯ್ಯಂಯ. -ಮಂಯ. A kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana W. & A. (ಅರಿಮುಪ, ಎಟ್ಟಿವಿಪ Nr.). — ನಾಯ್ಮೆಳೆ. A kind of worm (ಗಣ್ಣಾವದ, ಕಂಮುಳಿ IIIA.). — ನಾಯ್ಬದುಳು. The life of a dog, a wretched, miserable existence or livelihood, etc. (Bp. 61, 19; My.). — ನಾಯ್ಬಾದು. = ನಾಯ್ಬದುಳು. (My.). — ನಾಯ್ಬೆಲ್ಲು. = ನಾಯಿಬೇಲು. (My.). — ನಾಯ್ಬಾಲ್. -ಪಾಲ್. Dog's milk (Bp. 54, 30). — ನಾಯ್ಬೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A dog's or the dog's name (Śm. 31).

ನಾಯ nâya. 1. *Leading, conducting, guiding, directing.*

ನಾಯ nâya. 2. = ನೇಯ 1, q. v. Tbh. of ನ್ಯಾಯ. A lawsuit (My.), etc. ಇಬ್ಬರ ನಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗಾಯಿತು (Prv.).

ನಾಯಕ nâyaka. = ನಾಯಿಕ. *A guide, a leader; a chief, a master, a lord, a head;* a general, a commander; a husband. 2, pre-eminent, principal, chief. 3, a title for a man of the bêḍa or hunter-caste (My.). 4, *the central gem of a necklace.* ನಾಯಕನಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ನಾಣ್ಣುವಿದ್ದವ ನಾಯಕನು (Prvs.).

ನಾಯಕತ್ವ nâyakatva. Leadership, headship, chieftainship. (My.).

ನಾಯಕನರಕ nâyaka-naraka. The principal hell (Abhâ. 2, 21).

ನಾಯಕಮಣಿ nâyaka-maṇi. = ನಾಯಕ No. 4. (My.; Sl. 217).

ನಾಯಕಮಂಡಲಿಕ nâyaka-maṇḍalika. The chief governor or lord of a district (Bp. 59, 27).

ನಾಯಕವಾಡಿ nâyaka-vâḍi. A chief, a headman, as of a caste, a village, etc. (My.; Bh. 6, 4, 110; 8, 23, 6; Tē. ನಾಯಕವಾಡಿ, -ವಾಳಿ).

ನಾಯಕಸಾನಿ nâyaka-sâni. A dancing-girl, a whore (My.; ಬಾತರದವಳು, ವಾರಸ್ತ್ರೀ G.).

ನಾಯಕಿ nâyaki. = ನಾಯಿಕೆ. (My.; J. 6, 37; 20, 21).

ನಾಯಕಿತ್ತಿ nâyaka-itti. = ನಾಯಕ. (Bh. 7, 2, 20).

ನಾಯಂದ nâyanda. Tbh. of ನಾಮಿತ. ನಾಯಂದರದನು (ಗ್ರಾಮುಣಿ, ನಾಮಿತ Sl. 419; *only* in Sl.).

ನಾಯಬ nâyaba. A deputy (B. 5, 263. 269; My.; Mhr., H. ನಾಯಬ, ನಾಯಬು). — ನಾಯಬುಶಿರಸ್ತದಾರ. A native head clerk in an assistant collector's office (My.).

ನಾಯಿ nâyi. = ನಾಯ್. (ಶೌಕ್ಲಯಜ, ಸಾರಮೇಯ, ಪುನಕ, ಘಣ, ಶ್ವನ್, ಶುಶ್ರುಕ, ಶಾಲಾವೃಕ, ಮೃಗಧರ IIIâ.; Sl. 343; C.). ದೇಗ್ಗೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಷ್ಣಳದ್ದು); ಪೀಠಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಉಲಳ್ಳ IIIâ.). ದುಷ್ಟಿನ್ನ ಹೇಳುಳಿಗೊಣ್ಣಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಉಲಳ್ಳ Nr.). ನಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ ದೇವರೋಕ್ಷ ಹಾಯಿಸಿದೀರೇ?—ನಾಯಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಕುಣ್ಣಿಲಿಕ್ಕೆ ಸಮುಯವಿಲ್ಲ.—ನಾಯಿಗೆ ನರೆ ಬಿಸ್ಸರೆ ಅಪ್ಪ ಅಸ್ಸಿಸಿ ಕೊಣ್ಣೀರೇ?—ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ?—ನಾಯಿ ತಿನ್ನ ಕಜ್ಜಾಯದ ಹಾಗೆ.—ನಾಯಿ ಬಡಿಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ ಕೋಲೇ?—ನಾಯಿ ಬಿಲ್ಲದು, ಜೊಗಲು ಬಿಲ್ಲದು (I do not meddle with the affair).—ನಾಯಿ ಬಿಲ್ಲದೆ ದೇವರ ಜಗಲಿಯು?—ನಾಯಿ ದೊಗಲೆ, ಬಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತಸ್ತು.—ನಾಯಿಯ ಬಾಲಾ ನಳಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಮೊಳು ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹುಸಿತ್ತು.—ನಾಯಿಯು ಜೊಜ್ಜಿಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯವ ಹೋಳಿಗೆ.—ನಾಯಿಯೆತ್ತ? ನಾಗಲೋಕವೆತ್ತ?—(The mad) ನಾಯಿ ಸಾಯೋ ವರಗೆ ಕಾಲು ಕೊಡ್ಯಯದೇ?—ನಾಯಿ ಸಸ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಳಗೇಲಿ ಬಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣೆತು.—ನಾಯಿಬಸ್ತಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು.—ನಾಯಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.—ದೊಣ್ಣನ ಕೊಸ್ಸ ವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ನ ವರಿಲ್ಲ.—ಜಾತಿಗೆ ಜಾತಿ ಪಗೆ, ನಾಯಿಗೆ ನಾಯಿ ಪಗೆ.—ದನ್ನೆಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಯ ಕುನ್ಕಿ ಸಿದರೆ ಹೇಲು ತಿನ್ನು ಮಾಲಾತು.—ಶ್ವಾನಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.—ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒದೆಯನ ಗುಮಿತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲುದೆ)?—ಜಗಯದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಳುವವರನ್ನ ಜಾಯದು, ತೆಗಯುವವರನ್ನ ಜಾಯದು (Prvs.). See Bp. 55, 25; B. 2, 4; Sl. 107. 342; ಹೆಣ್ಣು-, ಹೆಪ್ಪಾರೆ-; Prvs. s. ಓಡಾಟ, ಕಚ್ಚು 1, ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ, ನೆಕ್ಕು, ನೋವು, ಪ್ಯಾಯ, ಪ್ರಾಯ, ಬಾಗು ಳು 1, ಬಿಣ್ಣ 5, ಬಡಾತ್ಕಾರ, ಬಾಲ, ಬಾಯಿ 1, ಬಿಟ್ಟಿ 1, ಬೊಗಳು 1, ಮುಟ್ಟು 1, ಮೊಟ್ಟೆ 1, ಹೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ. — ನಾಯಿಅಸ್ಥಿ. = ನಾಯಿಮಜ್ಜೆ. (My.). — ನಾಯಿಕೊಡೆ. A mushroom (My.). — ನಾಯಿಗೆಮ್ಮು. ನಾಯಿಗೆಮ್ಮು, -ಕೆಮ್ಮಲು, -ಕೆಮ್ಮು. The hooping cough (My.). — ನಾಯಿತುಳಸಿ. The herb Ocimum album L. (St. & Pl.; My.). — ನಾಯಿನೊಣ. The dog-fly (My.). — ನಾಯಿಪೊಳಲು. = ನಾಯಿಮಜ್ಜೆ. (My.). — ನಾಯಿಬ್ಯಾಗದ ಮರ. ಘಂಟೆ, ನ್ಯಾಹ್ಯಣಿ, ಪದ್ಮೆ, ಫಾಗರ್, etc. ಎಸ್ಟರೆ ಜಾರಂಗಿ; ತಂಬಡಿಗುಗಿದಮೆಣ್ಣ ಕೆಲವರನ್ನು ವರು, ನಾಯಿಬ್ಯಾಗದ ಮರ (Sl. 143; My.). — ನಾಯಿನೇಜಿಲು. = ನಾಯಿನೇಜಿಲೆ. (My.). — ನಾಯಿನೇಜಿಲೆ. = ನಾಯಿನೇಜಿಲು. (ನಾಯಿನೇಜಿಲು, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಲೆ Sl. 130. 151; My.). — ನಾಯಿನೇಜಿಲ್. A kind of Eugenia tree the fruit of which is somewhat sour, perhaps Eugenia operculata, Van Someren (ನಾಯಿನೇಜಿಲು, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಲೆ Nr.). — ನಾಯಿಪೊಗರ. = ನಾಯಿಮೊಳಲೆ. (ಮುಂಬಲೆ, ಗಣ್ಣಿಪದ, ತಂಬುಲ Nr. *a;* ನಾಯಿಮೊಳಲೆ Nr. *b;* ಗಣ್ಣಿಪದ, ತಂಬುಲ Mr. 411). ಗಣ್ಣಿನಾಯಿಸೊಳಲೆ (ತಂ, ಗಣ್ಣಿಪದ Nr. *a*). ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿಮೊಳಲೆ (ತಂ, ಗಣ್ಣಿಪದ Nr. *b*). 2, a mushroom (My.). — ನಾಯಿ ದಾಮಿರೀತ್. (My.). — ನಾಯಿಜೀಳಿಗ. An annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಜೀಲು. = ನಾಯ್ಜೀಲು. The plant Flacourtia sapida R. (My.; ಸ್ವಾದುಕಣ್ಣಿಕ, ವಿಕ್ಕಂಕ, ವ್ಯಾಘ್ರೀಕಾಂತ್, etc. Sl. 130; *cf.* ಮುಳಜೀಲು). — ನಾಯಿಮರಿ. A puppy, a whelp (My.). ಕೇಮುಗಾಲುಕ್ಕೆ ನಾಯಿಮರಿ ಕೆಟ್ಟಿ ನಕ್ಕಮು (Prv.). — ನಾಯಿಮುಳ್ಳಿ. A bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಮಾಗಿ. A grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (Z.). — ನಾಯಿಮರಿ-ಬಿಡು. To set on a dog or dogs (J. 28, 45). — ನಾಯಿಮೊಣಗುಗಿದ. An annual plant, stinging like nettles, Mucuna pruriens D. C. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಮಜ್ಜಿಬೆಗಿದ. An annual milky plant, Sonchus oleraceus L. (Z.; My.).

ನಾಯಿ nâyi. (ನಾಯಿನ್). Leading, guiding; master. *Cf.* ನಾಯಿನಾರ್.

ನಾಯಿಕ nâyika. = ನಾಯಕ No. 3. (My.).

ನಾಯಿಕೆ nâyikĕ. = ನಾಯಕಿ. A mistress; a wife; a noble lady (Sk.; My. as ನಾಯಿಕಿ).

ನಾಯಿತನ nâyitana. Doggishness (Bh. 4, 4, 13).

ನಾಯಿನಾರ್ nâyinâr. (fr. ನಾಯಿ 1 or ನಾಯಿ). = ನಯ್ಯಕ್ಕಾರ್, etc. See ಮೊಕೆಯಿಡು-.

ನಾಯಿನ್ನ nâyinda. Tbh. of ನಾಮಿತ. (My.; Sl. 339; see ನಾವಿ). — ನಾಯಿನ್ನಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A razor (My.). — ನಾಯಿನ್ನ ಮುಚ್ಚಿದ A broken, imbecile barber. See Prv. s. ಬಾಯಿ.

ನಾಯಿನ್ನಗಿತ್ತಿ nâyinda-gitti. = ನಾಮಿತಿ. (My.).

ನಾಯ್ಯ nâyya. To be led or guided, etc. See ಆ-, ಪ್ರಣಾಯ್ಯ.

ನಾರ್ nâr. (ತೆmd. 58). = ನಾರು, (ನಾರಿ). A fibre: fibres or hemp of plants, strings in mangoes and other fruits;—cloth made of fibres or hemp (ಪ್ಪಳ್, ಪಲ್ಲ, ಪಲ್ಲಲ Nr.; Sl. 122; My. as ನಾರು; T.; M. ನಾರ, ನಾಟು; *cf.* ನವಿರ್). ನಾರಗಳ್ (ತೆmd. 51).

ನಾರ nâra. (fr. ನರ). Relating or belonging to man, human, mortal; (a man). 2, water (*cf.* ನೀರ್). 3, a call.

ನಾರಕ nâraka. (fr. ನರಕ). *Relating to hell; being or chiefly in hell;* hellish, infernal. 2, *an inhabitant of the infernal regions.* 3, *hell.* See Cpr. 5, 36.

ನಾರಂಗ nâranga. = ನಾರಗಂಜಿ, ನಾರಂಗ. The orange tree; an orange (especially a sour one, a citron, ತೆಳೆ Kk. 71, ತೆಮ. 25, Mr. 112; ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಲೆ, ನಾಮಿರಂಗಿ, ಬಾಮಾಡ Nr.; Bp. 19, 66; T. ನಾವತ್ತೈ). ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ? (Prv.).

ನಾರಣ nârapa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (My.). — ನಾರಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 56, 42).

ನಾರದ nârada. *N. of a divarshi* (ಉಲಾಪಳಿಗ ರೆ. I, 87; see ರದಕಾಮು; Grj. 4, 37. 38; Ö. Bp. 47, 15; J. 7, 26) who like

Mercury appears on the earth as a messenger from the gods to men or vice versâ, is considered as fond of creating quarrels and the inventor of the vîṇâ or lute. 2, ನಾರ-ದ, water-giving: a cloud.

ನಾರದಪುರಾಣ nârada-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76).

ನಾರದವೀಣೆ nârada-vîṇĕ. Nârada's lute: a kind of lute (My.).

ನಾರಯಣ nârayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (Bh. 1, 1, 1; 2, 10 sum.).

ನಾರಸ nârasa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (Tĕ.; see ಕೋಪೆರಂಡು-).

ನಾರಸಿಂಹ nârasiṁha. (fr. ನರಸಿಂಹ). = ನಾರಸ. Referring or belonging to Vishṇu in his man-lion avatâra; that avatâra itself; Vishṇu. (My.; Bp. 56, 34; J. 12, 1).

ನಾರಾ nârâ. (T. ನಾರ್ಕಿ, a heron; ನಾರ್ಕೆಳ್ದು, a lean calf). — ನಾರಾಗೋರ. A dreadfully meagre man (My.). 2, Nârâ and Gôra, two sons of a Brâhmaṇa called Ajamîḍha (My.). — ನಾರಾಗೋರಿ. A dreadfully meagre woman (My.).

ನಾರಾಚ nârâca. = ನಾರಿಕ. *A long iron arrow* (Bh. 3, 13, 26); an iron style to write with (ಪತ್ರಿ, ಕಣ್ಣ Mr. 359).

ನಾರಾಚೆ nârâcĕ. *A goldsmith's scales.*

ನಾರಾಟ nârâṭa. A certain musical tone (Bp. 19, 10).

ನಾರಾಯಣ nârâyaṇa. = ನರಯಣ, ನಾಣ, ನಾರಣ, ನಾರಯಣ. The personified purusha or first living being: Brahmâ. 2, *Vishṇu*, Kṛishṇa (ಮುರಜಿತ್ Kâvy. V, 62).

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ nârâyaṇa-astra. N. of a mystical weapon. (J. 8, 45. 49).

ನಾರಾಯಣಿ nârâyaṇi. = ನಾರಿ. Lakshmî. 2, Durgâ. 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ನಾರಿ nâri. (= ನಾರ್). (A rope, a cord): a bow-string (My.; Tĕ.; T. ನಾರಿ, ನಾರ್, ನಾರ; M. നാണ്; Tdu, ಪಿಲ್ಲ ಪೆಜೆ Nn. 74 as Sk.; J. 6, 17; 20, 59). 2, the web which surrounds the stipes of a palm-tree branch (T.). ಪಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ತೆಂಜಿನ Nr.; ಜೀದ Nn. 517; Tdu, ತಿಪ್ಪ Kk. 39; Tdu, ತಿಪ್ಪ, ಪೆಜೆ Kśm. 43). ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿ (Śmd. 66. 133).

ನಾರಿ nâri. 1. *A woman, a wife* (ವನಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 74). ನಾರಿ ಯಾಗಿ ನಮ ಸ್ಥಯಿಯಾಗಿದ್ದ ದಕೇ ದುಃ. — ನಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ನೀರು ಇಲ್ಲದ ಊರು ನೋಡು ಬಿಟ್ಟರೂ ತಾರಕ್ಕೆ ಜೇಡ. — ನಾರೀ ಮೋಡ ನೋಡಿ, ಊಟ ಕೊಡದೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ದುಃ; Sp. s. ದುಃ.

ನಾರಿ na-ari. 2. Who has no enemies (ಅಜಾತಶತ್ರು, ಹಗೆಗಳಿ ಲ್ಲದವನು Nn. 74).

ನಾರಿಕೇಳ nârikêra. = ನಾರಿಕೇಳ, ನಾರಿಕೇಲ, ನಾರಿಕೇಲಿ, ನಾರಿಯಳಿ, ನಾರಿಕೇಳ, ನಾರಿಕೇಲು. *The cocoa-nut tree, Cocos nucifera; the cocoa-nut.*

ನಾರಿಕೇಳಿ nârikêli. = ನಾರಿಕೇಳ. (ನಾರಿಯಳಿ, ತೆಂಗು Mr. 112; Tĕ. ನಾರಿಕೇಪ).

ನಾರಿಕೇಲಿ nârikêli. = ನಾರಿಕೇಲು. (Śk.).

ನಾರಿಂಗ nâriṅga. = ನಾರಂಗ. See ನೆಲು-.

ನಾರಿಯಳಿ nâriyaḷi. = ನಾರಿಕೇಲು, q. v. (Mhr. ನಾರಳ, ನಾರಳೆ).

ನಾರಿಕೇಲ nârikêla. = ನಾರಿಕೇಲು. — ನಾರಿಕೇಲಬಾಳ. A kind of rather complicated poetical composition (My.).

ನಾರು nâru. = ನಾರ್. (C.; Bp. 42, 3; 60, 49). ನಾರು ನೂಲು ಕೈಮಜ ರೋಡುಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುದು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆರದ್ ಆಕ್ಕುಂ (Hlś.). ನಾರು ನೂಲು ಕೈಮಜ ರೋಡುಗಳಿಪ್ಪ ನೆಯಿವ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆರದ್ ಆಕ್ಕು (Nr. 341). ಎರೆಯ ನಾರು (ದುಗಿ Nr.). ತೆಂಗಿನ ನಾರು (B. 2, 42). ನಾರು ಉಬ್ಬಿ ಕ್ಷಣ ನಾಜಿವದನಾಜಾ ನೆಳೆ—ಹೂವಿಸಿದ್ದ ನಾರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.—ಹೂವಿಸಿದ್ದ ನಾರು ಮಣ್ಣಿಯ ಮೀಲೆ (Prvs.). See ಕಲ್ಲು-, ಗೋಣಿ-. — ನಾರ ಮುಡಿ. = ನಾರುಮುಡಿ. (ಚೀರ, ಧರಿ G.; My.). — ನಾರ ಸೀರೆ. A garment made of the fibres of the bark of certain trees (ವಲ್ಕಲ Bhn. 24). — ನಾರು ಕಟ್ಟು. Fibre-like pus to form in or around a sore (My.). ನಾರು ಕಟ್ಟಿವರೆ ನಾಜೋಡು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ನಾರು ಬೇರು. Fibres (bark) and roots (My.). — ನಾರುಮುಡಿ. Cloth made of the fibres of plants (My.; T. ನಾರ್ಪಟ್ಟು; M. നാർപട്ടി). — ನಾರುಸೀರೆ. = ನಾರ ಸೀರೆ. (ವಲ್ಕಲ, ವಲ್ಕ Sl. 407; My.). — ನಾರುಹುಣ್ಣು. The guinea-worm (ನಾರಿಪ್ರಣ Sl. 200; C.; Tĕ. ನಾರಿಪುರುಗು; Mhr., H. ನಾರೂ; Mhr. also ನಾರಾಯಣ).

ನಾರುಗ nâr-uga. (Śmd. 240). A man who deals in fibres.

ನಾವಿ nâṿi. = ನಾಮು 2. — ನಾವಿವ್ವೀಳೆ. -ಎ-ವೀಳೆ. = ನಾಮುವ ವೀಳೆ. A strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (or Gynandropsis p. Dec., ಬರ್ಗರಿ, ಕಡರಿ, etc., ಬಾಯಿಬ್ಬಿಸಿಟ್ಟು Sl. 157; My.).

ನಾವಿು nâṿu. 1. ನಾವಿ nâṿ. To yield a smell, to smell;—to stink (ಗಬ್ಧ Śmd. Dh.; My.; T., M.; Tu. ನಾಮು). P. ps. ನಾಲ್ (Bp. 44, 25; My.), ನಾತು (My.). ನಾಮುವ (Bp. 40, 70), ನಾರ್ದ (4, 25; 46, 58). ನಾಮುವ ದೂರ ನ (ಎನ್ನ Hlś.). ಆವುಜೊಸ್ದು ದಸುಳು ನಾಮುವಮುನ್ನು, ಆದು ಎನ್ನ, ಆಮುಗಬ್ಧ (Nr.). ದುರ್ಗಂಧಮಂ ಗಾಳಿಯೋಳ್ ತದೆಯಲ್ ನಾಮಿದೆ? (Si. 85). ಯಾತತಿ ಹೂವು ಏನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಎನ ಬೇಡ! ದೇವದನೊಲಿಜಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಡ್ಡು ನಾಮುವ ನೀರು (Dp. 54). — ನಾಮುವ ವೀಳೆ. = ನಾಮುವ್ವೀಳೆ, ನಾಮುವ್ವೀಳೆ, ನಾಮುಳ್ಳಿ. (ಬರ್ಗರ, ಬಬ್ಬರ Śmd. 345; ಬರ್ಗರಿ, ಕಡರಿ, ತುಂಗಿ, ಪುರಪುಳ್ಳೆ, ಆಮಗಬ್ಧಿಳೆ Nr.). — ನಾಮುವ ಹುಲ್ಲು. = ಕಕ್ಕಸಿಗ ನಟ್ಟು. (My.).

ನಾವಿು nâṿu. 2. = ನಮು, (ನಾ 3, ನಾಶ, etc.). Smell. — ನಾಮುವ್ವೀಳೆ. -ಎ-ವೀಳೆ. = ನಾಮುವ್ವೀಳೆ. — ನಾಮುವ್ವೀಳೆವುರ. A tree, wild and cultivated, Cratæva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ನಾವಿು nâṿu. 3. ನಾವಿ್. = (ನಾನ್ 2, etc.), ನಾಮು 2. To moisten, to wet (ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ Śmd. Dh.; T. ನಸ್ಕೆ, ನವ, ನಪು, ನಪ್ಪೆ, ನಾಳಿ, ನಾಳೆ, ನಾಡ್ಡ, palm-tree sap).

ನಾಲ್ nâl. (Śmd. 224). = ನಾ 2, etc. Four. (T., M. ನಾಲ್, ನಾಲು). — ನಾಲ್ಬಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. Four months (Śiv. 2, 99). — ನಾಲ್ದೆಸೆ. The four points of the compass. See Śmd. 79; Bp. 5, 33; Riv. 6, 32; J. 5, 60; 7, 41. — ನಾಲ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. Four arms (Śiv. 1, 61). — ನಾಲ್ದೋಳ. -ತೋಳ. The four-armed one: Vishṇu (ಮುಜಿಪ್ಪ Śm. 6). — ನಾಲ್ನೂಱು. Four hundred (B. 4, 206). ನಾಲ್ನೂಜಾ ಆಯ್ದುಪ್ಪು (4, 117). — ನಾಲ್ಮೊಗ. The four-faced one: Brahmâ (ಮೊಮ್ಮ, etc., ಆಜ ರೆ. II, 3; ಮೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8). — ನಾಲ್ಮನೆ. -ಬಟ್ಟೆ. Four roads, or a place where four roads meet (ಚೌಡಿ ರೆ. II, 88). — ನಾಲ್ಮಡಿ. -ಮುಡಿ. (Śmd. 224). Four folds or times; fourfold (Grj. 6, 46). ಫಾಲ್ಗುಣಸುತನೀ ನಾಲ್ಮಡಿ (Śmd. 81). — ನಾಲ್ವತ್ತನೆಯ. ನಾಲ್ವತ್ತು-ಆನೆಯ. Fortieth (J. 32, 37). — ನಾಲ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. (Śmd. 224). Forty (C.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಆಯ್ದುಪ್ಪು (B. 3, 66). ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು ಕಾಲು (4, 100). ನಾಲ್ವತ್ತೇದ್ (Śmd. 45). ನಾಲ್ವತ್ತಿಂ ಮೀರಿ ನಮಿಕೆ (after forty years

good conduct uses to begin), ಎಬ್ಬುತ್ತಮ ಮೀಲೆ ಬಿತೆ (Prv.). — ನಾಲ್ವರ್. ನಾಲ್ವರು. Four persons; the four persons (Bp. 40, 71; J. 10, 44; 29, 39; B. 3, 101; My.). — ನಾಲ್ವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. Four fingers (Cpr. 1, 14). ನಾಲ್ವೆರಲನಿತಂ ಕಳೆದು (Śmd. 224). — ನಾಲ್ವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. ನಾಲ್ವೆರಳು (Bp. 44, 7). = ನಾಲ್ವೆರಳ್. ಗೇಣಿರಡಾಗಳ್ ಒಸ್ಪು ಮೊದಿನಕ್ಕು, ಆದಕೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಲ್ಕೆ ಗಜುಮಕ್ಕು (Mr. 325). ನಾಲ್ವೆರಳಾದ್ದ (Bp. 57, 45). — ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. Four thousand (Abh. P. 1, 67).

ನಾಲ nâla. 1. = ನಳ್ಳಿ, ನಾವ, ನಾಲೆ, ನಾಳ 1, ನಾಳು, ಲಾಳ 1. (fr. ನಲ). Consisting or made of reed or reeds. 2, *a hollow or tubular stalk, especially the stalk of a lotus, of a pot-herb, etc.* (ದಣ್ಣು Mr. 372; ಸಾರಸದ ದಣ್ಣು 420). 3, *any pipe or tube or tubular vessel of the body*, the windpipe, urethra, etc. 4, a handle. 5, a water-channel, a rivulet or nallah; a drain, a gutter (My.). 6, yellow orpiment (= ಆಲ, ತಾಲ).

ನಾಲ nâla. 2. = ನಾಳ 2, ಲಾವ 2, ಲಾಳ 2. A horse or bullock-shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಲಗಾಪ nâla-gâṛa. = ನಾಲಬನ್ದಿ Nr. 2. (S. Mhr.).

ನಾಲಗೆ nâlagĕ. = ನಾಲಿಕೆ. The tongue (ರಸಜ್ಞೆ, ರಸನೆ, ಜಿಹ್ವೆ Hlâ., Nr.; ಜಿಹ್ವೆ, ಆರ್ಷಸ್ Hlâ.; Bp. 49, 21; 59, 10; Mr. 277; T., M. ನಾ, ನಾಳ್ಚು, ನಾವು; Tu. ನಾಲಿಕೆ, ನಾಲುಕೆ). ಉಂಡಿಮ ನಾಲಗೆ (ಆರ್ಷಸ್, ಕ್ಷೀರೆ, ಪ್ಲಾಕೆ, ವರ್ಷಸ್, etc.); ಹಿರ್ಯಾಕೆ, ಕಸಕೆ, ರಕ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣೆ, ಸುಪ್ರಭೆ, ಆತಿರಿಕ್ತೆ, ಬಹುರೂಪೆ ಇವು ಅಗ್ನಿಯ (ಏದು) ನಾಲಗೆಗಳು (Hlâ.). ಕೆಪ್ಪಳಿರ ನಾಲಗೆ (Śmd. 81). See ಎತ್ತು-, ಕಡಲು-, ಕಪ್ಪು-, ನಿಡಿಯ-; Prv. s. ಮುಗ 1; Cpr. 1, 41; 4, 86; 5, 69. 97. — ನಾಲಗೆತೀಡ್ಗೆ. Desire of the tongue (V. 8, after 3).

ನಾಲಬನ್ದಿ nâla-bandi. = ನಾಲುಬನ್ದಿ, ನಾಲುಬನ್ದು, ನಾಳಬನ್ದಿ, ಲಾಳಬನ್ದಿ. Horse or bullock shoeing (My.; Mhr., H.). 2, one who shoes horses or bullocks (My.).

ನಾಲಿ nâli. = ನಳ್ಳಿ, ನಾವಿ, ನಾಳಿ. A hollow or tubular stalk, the stalk or culm of a plant. 2, any tubular vessel of the body; a tube. 3, a lotus flower. 4, an instrument for perforating an elephant's ear. 5, a period of twenty-four minutes. 6, a gong.

ನಾಲಿಕ nâlika. A lotus flower. 2, a kind of wind instrument. (R.).

ನಾಲಿಕಾಪಾತ್ರ nâlikâ-pâtra. A tubular vessel (V. 9, 27).

ನಾಲಿಕೆ nâlikĕ. ನಾಲಿಕಾ. A stalk, a tube.

ನಾಲಿಗೆ nâligĕ. = ನಾಲಿಕೆ. (ರಸಜ್ಞೆ, etc. Mr. 318; Sl. 214; C.). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡಂ (ಬಿಡ್ಡಾಮೂಲಂ Śmd. 43 Cm.). ತನು ದಾಡ್ಯಂ, ನಾಲಿಗೆ ದಾಡನದಣ್ಣಂ (45, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆ ಬಾಚುವ ಕುಪುಸು (46, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ (ರಸ Nr.). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗದ ಹಿಡಿಯುಪುದು (a net, Sp.). ಕಣ್ಣು ದುನ ನಾಲಿಗೆಯು ತಪ್ಪದೆ ನ್ದಿನ ಬೇಡ! ಅಸ್ಕರು ಕೊಸ್ಪರೆನ ಬೇಡ! ಇವೆ ಮೂಱು ತಪ್ಪ ಕೊಲ್ಲುವ ವೆ (Sp.). ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು ನಾರಾಯಣ ಆಪ್ಪನೇ?—ನಾಲಿಗೆ ಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಡತನದೇ?—ನಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೆದಾದರೆ ನಾಡಲ್ಲ ಒಳ್ಳೇದು (Prvs.). See Bp. 18, 60; 38, 19; 60, 28; B. 3, 60; 4, 48; 5, 71; Prv. s. ಬೆಂಕ; ಉರಿ-, ಎತ್ತು-, ಏದು-, ಕಡಲು-, ಕೆಸ್-, ತುಪಿ-, ಮುಚ್ಚೆ-; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2. 2, the tongue or clapper of a bell (My.). — ನಾಲಿಗೆಕಲ್ಲು. A projecting stone-slab (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಕೆಡು. The tongue to be diseased so that it has no taste for any thing (My.). 2, a promise to fail (My.). — ನಾಲಿಗೆಗೂಟ. The right-hand leg of a weaver's web beam (R.). — ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪ. A promise to fail. ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪಿದವನು ನಾಯಿಸಿಪ್ಪ ಕಡೆ (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗು. The tongue to turn round well: to be able to speak fluently or properly. ಆವನ or ಆವಗೆ ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ (My.). — ನಾಲಿಗೆಪ್ರಮಾಣ. Confidence derived from or placed in (another's) words or promise (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಬೀಳು. The tongue to lose its power or become unable to speak (My.). — ನಾಲಿಗೆಯುಪಾಸು. To keep one's promise (My.). — ನಾಲಿಗೆನಾಸಿ. Trustworthiness, faithfulness in fulfilling a promise (My.). ನಾಲಿಗೆ ನಾಸಿಯಿದ್ದವನ ಮಾತು ಪಾಲಿಸಿಸ್ಪ ಪೆಚ್ಚು (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ಪೋಗು. A promise to fail (My.). 2, the tongue to be unable to speak (My.).

ನಾಲೀಕ nâlika. = ನಾರಾಚ. A long iron arrow; a dart, a javelin, a pike. 2, the fibrous stalk of the lotus;—a lotus.

ನಾಲೀಜಂಘ nâlî-jaṅgha. Having stalk-like legs: a raven, the carrion crow; a monkey (Rây. 9, 29).

ನಾಲುಕು nâluku. = ನಾ 2, etc. Four (Ch. vs. 339. 338; My.).

ನಾಲುಬನ್ದಿ nâlu-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಲುಬನ್ದು nâlu-bandu. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಲೆ nâlĕ. *The hollow or tubular stalk of a plant.* 2, = ನಾಲ 1 No. 5. (My.; Mhr., H. ನಾಲಾ). ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ದಾರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವು ಒಸ್ಪೇ (Prv.).

ನಾಲ್ಕು nâlku. (Śmd. 224). = ನಾಲುಕು, etc. The state of being four; four (C.; Tu. ನಾಲುಗು; M. ನಾಗು; T. ನಾನ್ಗು), occasionally used indefinitely (*cf.* the English "half a dozen"), and in the sense of "all". ತೀರ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಕರಮ್ ಎನಿಕುಂ ಪಮ್ಮೋದರಂಗೆ (Śmd. 18). ಆಮ ನಾಲ್ಕುಂ ಛೇದವನಾಳ್ದ ತಾರುಂ (155). ಒಸ್ಪು ನಾಲ್ಕು or ಒಸ್ಪು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ನಾಲ್ಕು ರೂಪಂ (279). ನಾಲ್ಕಡಿ (Bp. 21, 27); ನಾಲ್ಕುಬಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.); ನಾಲ್ಕಡಿಂ (135); ನಾಲ್ಕಡಿ (Bp. 35, 32); ನಾಲ್ಕುಕೆಗ (Śmd. 224). ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ, ನಾಲ್ಕಕೆ (My.), ನಾಲ್ಕನು, ನಾಲ್ಕನ್ನು (My.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದವ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮೊಣ (Prv.). ಚತುರ್ಗರ್ಗವೆನ್ದು ಮೀಳ್ಪ ಮೊದಗೂಡಿದ ಧರ್ಮ.ನಾಮ ಆರ್ಥಗಳು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೂ ಒನ್ದೇ ಪೆಸರು (Si. 255). ನಾಲ್ಕು ಧಾಮೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಧಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ದುಚ್ಚಗೆ (ತಕ್ಕ Nr.). ತತ ಮುನಿ ಸುಪಿರ ಧೃಡಗಳ್ ಎನ್ದು ನಾಲ್ಕು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೂ ಪೆಸರು (Si. 62). See Śmd. 32. 44; Bp. 40, 73; J. 4, 2; ಉಮ್ಮುಡಿ, ಯುಗ, ಸ್ಪೃ; Si. 256. — ನಾಲ್ಕಡಿ. -ಅಡಿ. Four feet (Bp. 2, 5; J. 11, 2). ನಾಲ್ಕಡಿಯವೆಲ್ಲಂ ಪಶುಗಳಕ್ಕು (Mr. 186). — ನಾಲ್ಕನೆಯ. -ಅಯ. Fourth (J. 18, 26). ಮೊದೆ ಕೊಳ್ಗುಂ ನಾಲ್ಕನೆಯಕ್ಕರದ ಅಸ್ಪಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪವೃತ್ತಿ (Śmd. 374). ಪೂರ್ವನಂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣದೆಯ್ದುಮ್ (Hlâ.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನು (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನಿಗ್ಯ (B. 3, 71). — ನಾಲ್ಕಯ್ದುಂ. -ಅಯ್ದುಂ. Nine (Bp. 5, 64). — ನಾಲ್ಕ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Four times as much or many (My.); so much or many as four (B. 4, 117; My.). — ನಾಲ್ಕಾರು. -ಅಱು. Four or six: several, some (B. 2, 18; 4, 19. 43; My.). — ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ. The four periods in the religious life of a Brâhmaṇa. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ದೇವರ್ಕಿ ಪೇರ್ ಪಡ್ದುಗ (Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋಳ್ ಆಳ್ದು ನಿಗ್ಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗೃಹಸ್ಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಯತಿ ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲ್ವಾಶ್ರಮಗಳ್ (Mr. 249). — ನಾಲ್ಕುಂ 1. -ಉಂ 1. = ನಾಲ್ಕು. (Cpr. 5, after 76). — ನಾಲ್ಕು ಕೆಲಸ. Every kind of work; many kinds of work (My.). — ನಾಲ್ಕುಗಣ್ಣಿನ ಹೂ. The four-o'clock flower or marvel of

Peru, Mirabilis jalappa L. (St. & Pl.). — ನಾಲ್ಕು ಜನ. Four persons; all persons, every body (My.). — ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. = ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. The four castes: Brâhmaṇa, etc. (Sk. 27). — ನಾಲ್ಕು ಜಾವ. Four periods or watches of three hours (Bp. 43, 25). — ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. The four points of the compass (My.). — ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ. Four days; some days (My.). — ನಾಲ್ಕು ದೆಸೆ. = ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 35; 43, 10). — ನಾಲ್ಕು ನೀರ್. The water used for bathing on the fourth day of menstruation (Abh. P. 15, 62; My.). — ನಾಲ್ಕು ನೂರು. Four hundred (B. 4, 80. 98; My.). — ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ. Four streets that form a square (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾಡು. To divide into four parts (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾತು. Four words; some words (My.; B. 4, 56). — ನಾಲ್ಕು ಮುಕ್ತಿ. The four kinds of final beatitude: sâlôkya, sâmîpya, sârûpya, sâyujya (Bp. 24, 18). — ನಾಲ್ಕು ರಸ. The four principal tastes. ಕಹಿ (ಕಟು), ತಿಕ್ತ, ಉಪ್ಪು, ಕಷಾಯ ಉದ್ದರೆ ಸಾರ, ಕಹಿ, ಹುಳಿ, ಒಗರುಗಳೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು (Nn. 119). — ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ. Four lacs (Bp. 22, 52). — ನಾಲ್ಕುವರೆ. ನಾಲ್ಕುಂ -ಆಱೆ. Four and a half (My.; B. 4, 191). — ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. = ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳೊಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯಂ ಎನ್ಬ ಈ ಮೂಱು ವರ್ಣಂ ದ್ವಿಜಾಖ್ಯಮುಕ್ಕುಂ; ಶೋಕರ್ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣಂ ಶೂದ್ರಗೆ; ಆವನಿಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮ ಆಕ್ಷ್ಯಜಾತಿಭೇದಂಗಳ್ (Mr. 248. 249). — ನಾಲ್ಕುಂ. -ಱೂ 7. = ನಾಲ್ಕುಂ. Even the four, all the four (My.). ನಾಲ್ಕುಂ ಕಡೆ (B. 4, 57. 98; B. 5, 62. 162). ನಾಲ್ಕುಂ ಕಾಲು (8, 123). 2, all. ನಾಲ್ಕುಂ ಜನರು (B. 5, 192; My.). — ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲು. Also: 4¼ (My.). — ನಾಲ್ಕೆಂಟು. -ಎನ್ಟು. Four or eight, from four to eight (My.); some (My.). ಪಾಟುದ ಅನ್ಬುಗಳು ನಾಲ್ಕೆನ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆರೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prv.). See B. 2, 34; 3, 29. 40.

ನಾಲ್ವರು nâlvaru. See s. ನಾಲ್.

ನಾವ nâva. = ನೌ, ನಾವು, ನಾವೆ. A boat, a ship, a vessel.

ನಾವಡಿಗೆ nâvaḍige. (Tbh. of ನಾವಿತ್ತ, the trade or business of a barber?). — ನಾವಡಿಗಿಯೂರ್. N. (Bp. 57, 57). — ನಾವಡಿಗಿಪುರ. N. (Bp. 57, 64).

ನಾವಲಿಗ nâvaliga. = ನಾವಳಿಗ. Tbh. of ನಾವಿತ. (ಅಣ್ಣಾದನಾಯ, ಕೆಲಸಿ, ಗ್ರಾಮಣಿ, ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾವಿತ, ಮುನ್ಶಿ, ಕ್ಷೌರಿಕ G.; ನಾವಿತ, ನಾವಿಗ Ćb.). Plural also ನಾವಲಿಗರು; ನಾವಲಿಗರ ಹಸಿವಿ (ಹಜಮ G.). Feminine ನಾವಲಿಗಳು (ನಾವಿತಿ Ćb.).

ನಾವಳಿಗ nâvaḷiga. = ನಾವಲಿಗ. (Ćb. 34).

ನಾವಾಡಿಗ nâvâḍiga. A boatman; a helmsman (B. 5, 164. 227; Mhr. ನಾವಾಡೀ, ನಾವಾಡ್ಯಾ).

ನಾವಾರ nâvâra. Coarse and broad tape (My.; Mhr., H.).

ನಾವಾರೋಹ nau-Ârôha. *A passenger on board ship: a sailor, etc.*

ನಾವಿಕ nâvika. *A passenger on board ship: a navigator, a sailor, the steersman, a pilot* (ಪೋತನಿಯೋಜಿಪ Mr. 247).

ನಾವಿದ nâvida. Tbh. of ನಾವಿತ. (ಕ್ಷುರಿ, ನಾವಿತ, etc. Nr.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾವಿತ, etc. Hlâ.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಕ್ಷೌರಿಕ Nn. 152; ಅಬ್ಬಲಿ Ćt. I, 61). — ನಾವಿದಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A razor (ಕ್ಷುರ Nr.). — ನಾವಿದದಾಳ್. -ದಾಳ್. (Šmd. I). A razor.

ನಾವಿದಿತಿ nâvida-iti. (Šmd. 246). A barber's wife.

ನಾವಿಂದ nâvinda. = ನಾವಿದ. (ದಣ್ಣಿಲ, etc. Mr. 376). ನಾವಿಂದರಾಯಮು (ಕ್ಷೌರಗೃಹ 197).

ನಾವು nâvu. = ನಮ್, etc. The plural of ನಾನ್ 1, ನಾನು 1 (C.). We. See its declension s. ನಮ್. ನೀವು ಕೊಳ್ಳಿರಿ! ನಾವು ಕೊಡುವೆವು (Bp. 58, 38). ನಾವಿಬ್ಬರ್, ನಾವಿಬ್ಬರೂ (Bp. 43, 10; B. 4, 6. 7). See Bp. 2, 18; 3, 56; 23, 30; 24, 28. 85; 40, 83; 48, 23; Bh. 2, 13, 36; J. 7, 38; 29, 16. 17.

ನಾವು nâvu. Tbh. of ನಾವ. (B. 3, 66; 4, 30; ಮಹತ್ತ Ćb.).

ನಾವೆ nâvĕ. = ನಾವ. (ಪ್ರ Šmd. 67 Mdb. MS.; My.). ನಾವೆ ಪಾಟಿಸುವವಕ್ಕೆ ನಾಳವಾಪೀತೆ? (Prv.).

ನಾವ್ಯ nâvya. *Navigable.*

ನಾಶ nâśa. (= ನಾಸ 2). *Disappearance, vanishing; destruction, annihilation, ruin, loss; death.* ನಾಶವಾಗೋ ದರೆಗೆ ಆಕೆ ಬಿಡದು (Prv.). See ಕಷ್ಟ. — ನಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To destroy, to ruin, to kill (ಪ್ರಜಾಪತಿ, ನಿಹನ, ಧಾತ, ವಧ, etc. Sk. 297). — ನಾಶ ಮಾಡು. = ನಾಶಗೊಳಿಸು. ನಾಶ ಮಾಡುವವನು ಪಾಲನ ದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ನಾಶ ಹೊಗ್ದು. To be ruined, etc. (B. 4, 39). ನಾಶ ಹೊಂದಿದ (ಕ್ಷೀಣ G.).

ನಾಶಕ nâśaka. Destroying, destructive, causing to perish. See ಕುಲ-.

ನಾಶನ nâśana. Destroying, annihilating, etc.; removing; —ruin, perishing. (My.).

ನಾಶ್ಯ nâśya. Liable to be destroyed, destructible. (R.).

ನಾಷ್ಟ್ರ nâshṭra. = ನಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ನಾಸ nâsa. 1. Tbh. of ನಾಸಿ. (Mr. 318; My.).

ನಾಸ nâsa. 2. (Tbh. of ನಾಶ). A man who destroys. See ಸುಜ-.

ನಾಸತ್ಯ (na-asatya). N. of one of the Aśvins. ನಾಸತ್ಯರಿಗಳ್, *N. of the two Aśvins.*

ನಾಸಾಪುಟ nâsâ-puṭa. Nose-cup: the nostril. (J. 13, 36).

ನಾಸಿ nâsi. 1. A woman who destroys. See ಜಿಳ-, ಸುಜ-. (ಪಣ್ಣಿ Bhn. 27).

ನಾಸಿ nâsi. 2. Snuff (Mhr., H. ನಾಸ; Br. ನಾಸು). ನಾಸೀ ಪುಡಿ ಬಣ್ಣ (B. 4, 131).

ನಾಸಿಕ nâsika. = ನಾಸಿಕೆ. (ಮೂಗು Nn. 50). — ನಾಸಿಕವಕ್ರಂ. -ವಕ್ರಂ. (Šmd. 128). Across, or opposite to, the nose; the nose being across or in the way. ನಾಸಿಕವಕ್ರದ್ ಬಣ್ಣ ನಕ್ಕದುಪ್ ಕಟ್ಟಿಸಿ (128). ಒನ್ದೊನ್ದಿ ಸಾರ್ತಿರ್ಯುಪ್ ಒನ್ದಿಕ್ಷಿಸಲೆ ನ್ದಿ ಬಯಸೆ ನಾಸಿಕವಕ್ರಂ ಬನ್ದಿರೆ ಪೋಪವಳಿಸ್ದಂ ಬನ್ದಪುದೆನೆ ನಿಮಿರ್ದುವವಳ ನಿಮುದುಗರ್ಗ್ಗಾಳ್ (Lilv. 1, 41). ಒನ್ದೊನ್ದಿ ಸಾರ್ತಿರ್ಯುಪ್ ಒನ್ದೊನ್ದಿಕ್ಷಿಸಲೊಡನೆ ನಾಸಿಕವಕ್ರಂ ಬನ್ದನ್ದುಪ್ ಕೆಟ್ಟಿಸಿ ಪೆರಿಗಿನ್ದನ್ದಿಕ್ಷಿಸುವುದರ ನಿಮಿಸರ್ಗ್ಗಾಳ್ (Ch. as v. 50 in two MSS., and as v. 60 in another one). — ನಾಸಿಕದೆರಳು. -ದೆರಳು. The tip of the nose (Bh. 8, 23, 5).

ನಾಸಿಕಾಗ್ರ nâsikâ-agra. The tip of the nose (J. 13, 52).

ನಾಸಿಕಾಚೂರ್ಣ nâsikâ-châṛṇa. Snuff (My.).

ನಾಸಿಕಾಪುಟ nâsikâ-puṭa. = ನಾಸಾಪುಟ. (Bp. 47, 58).

ನಾಸಿಕೆ nâsikĕ. ನಾಸಿಕಾ. *The nose;* a trunk, a proboscis.

ನಾಸೀರ nâsîra. Advancing or skirmishing in front of an army, leaving the line and defying or challenging the enemy by shouts and gestures. (R.).

ನಾಸೆ nâsĕ. ನಾಸಲೆ. = ನಾಸ 1. *The nose;* a proboscis, the trunk of an elephant. 2, *a piece of wood over a door projecting like a nose, the upper timber of a door.*

ನಾಸ್ತ nâsta. = ನಾಶ್ತ. Breakfast; luncheon; refreshment (S. Mhr.; Br., H.).

ನಾಸ್ತಿ na-asti. It is not, there is not (Bp. 51, 50);—non-existence.

ನಾಸ್ತಿಕ nâstika. Any one who denies the deity, the authority of the vêdas and purâṇas, and a future life; an atheist,

an infidel (J. 5, 63; B. 4, 186; 5, 168; My.). ನಾಸ್ತಿಕನ ಮುಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಿದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಸ್ತಿಕತನ nāstikatana. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕತೆ nāstikatĕ. Denial of the deity, of a future state, of the authority of the vēdas, etc.; *infidelity, disbelief, atheism.* 2, Buddhism, Jainism, etc.

ನಾಸ್ತಿಕತ್ವ nāstikatva. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯ nāstika-ālaya. A Bauddha or Jaina temple; a mosque (ಬೌದ್ಧ, ಜೈನರ ದೇವ, ಮೈಸೂರ ದೇವ, ತುರುಕರ ದೇವಾಲಯ Sl. 108).

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ nāstikya. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ಯೆ nāsyĕ. A nose-cord, the rope or rein of a draught-ox passed through the septum of the nostrils. See ಮೂಗುದಾರ.

ನಾಹ nāha. Binding, confinement; obstruction; a trap. See ಆ-, ವಿನಾಹ, ಸನ್ನ-.

ನಾಹಲ nāhala. *A man of a barbarous or outcast tribe.* See Illā. s. ವೇದ 1.

ನಾಹ್ಯ nāhya. To be bound, put or gird on, etc. See ಸನ್ನ-.

ನಾಳ್ nāḷ. ನಾಳು. A day; time (Tē. ನಾಡು; T. ನಾಳ್ದು, ನಾಳ್, a day; time in general; an astrological day; M. ನಾಳ್ದು, ನಾಳ್, day; see ಏಡು-, and ಏದು).

ನಾಳ nāḷa. 1. = ನಾಲ 1. Any pipe or tube or tubular vessel of the body; the stalk of the lotus (see Śmd. I. s. ನಾಡಿ; My.; see Prv. s. ನಾಡಿ); a tube (My.); a nostril (Bp. 18, 44; 46, 57). 2, yellow orpiment. 3, the prow of a vessel (Mhr.; ಉದ್ದ, ಕಳ್ಳ G.).

ನಾಳ nāḷa. 2. = ನಾಲ 2, etc. (My.).

ನಾಳಬಂದಿ nāḷa-bandi. = ನಾಲಬಂದಿ, etc. (My.).

ನಾಳಿ nāḷi. = ನಾಡಿ (Śmd. II, 127), ನಾಲಿ, ದಾಳಿ. Further: a tube; a water-channel, see ಹರಿ-. 2, a weaver's shuttle (T. ನಾಣಾ; M., Tē. ನಾಡಿ). ನೆಯ್ಗೆಯಾಸನ ನಾಳಿ (ವೇದು, ವಾಯುವ ಜ್ಞಾ Nr.). 3, N. of a plant (ಜೋಳ್ದಾಳಿ Mr. 110). — ನಾಳಿಯ ಕೋಲ್. An arrow formed of a tubular stalk (Abh. P. 13, 61).

ನಾಳಿಕೇರ nāḷikēra. = ನಾಡಿಕೇರ. (Cpr. 1, after 101).

ನಾಳಿದ್ದು nāḷiddu. = ನಾಡಿದು, etc. (My.).

ನಾಳಿಧ್ಮ nāḷi-n-dhama. = ನಾಡಿಸ್ಥಧ. (ಕಲಾಪ, etc., ಆಕ್ಸಾಸಿಯ Mr. 376).

ನಾಳಿಪತ್ರ nāḷi-patra. Any tubular vessel of the body, a blood-vessel, an artery, etc. (ಮೂಳಿ, ಸಿರೆ, ಸೆರೆ Illā.; ಸಿರೆ, ಸೆರೆ Mr. 456).

ನಾಳಿರ್ದು nāḷirdu. = ನಾಡಿದು, etc. (Bp. 14, 12; My.).

ನಾಳು nāḷu. = ನಾಲ 1, No. 5. ನಾಳೆ, ನಾಳೆ (only a rivulet I am!) ಎನ್ನು, ನಾಳು ಹೋಗಿ, ಹೊಯ್ಲಿ ಬಿದ್ದಮ್ಮ ಕೊಳ್ಳೀರಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಳೆ nāḷĕ-ಕ್ಕೆ. (Śmd. 400). The very next day: to-morrow (My.; M.; T. ನಾಳ್ಳೆ; Tē. ಎಲ್ಲಿ). ಉದರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಮಂ (Śmd. 267). Declension: ನಾಳಿನ, ನಾಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). ನಾಳಿನ (Bp. 41, 15; 46, 20; J. 17, 21); ನಾಳಿಗೆ (B. 3, 49; My.); ನಾಳಿನಲಿ (Rām. 3, 2, 19); exceptional genitive ನಾಳೀ, in ನಾಳೀ ದಿನ (ಪ್ರಭ Sl. 477). ನಾಳಿನ ದಿನದೊಳ್ ನೀನುಮಾ ಆತನುಂ ಕೂಡಿಪರೆ (Śmd. 262). ನಾಳೆಯೆಮ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭ ಎನಿಸುಗುಂ (Nr.). ಮುಗಿದ ಮುಮುದೆ ನಾಳೆ, ಮುತ್ತೈದ್ದ ಮುಗಿದ ಉಪನಯನದ ನಾಳೆ (Dp. 4). ನಾಳೆ ಸಾರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕಟ್ಟು ತಿಪ್ಪೀದು ಯಾರು? — ಗಣಪತೀ (or ಜಿನಕನ) ಮುದುವೆ ನಿತ್ಯ ನಾಳೆ. — ನಾಳೆಯೆಮ್ಬುದು ಗಣಪತೀ ಮುದುವೆಯು ಹಾಗೆ. — ನಾಳೆ ಮೂಳಹಬ್ಬ, ಹೋಗಿಗೆ ಜೀವದ ಹಬ್ಬ. — ನಾಳೆ ನಾಳೆಯೆನ್ನು, ಹೇದಿ, ಹೋಗಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿತಿ (Prvs.). See Bp. 46, 15. 17; 49, 28; 53, 17; 60, 17; J. 10, 26. 27. — ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು. To-morrow or the day after to-morrow; any day after to-morrow (My.).

ನಾವಿಲ್ nāḷ. = ನಾಡು, etc. ನಾಳ್ಕಿಳ್ (Śmd. 140). ನಾಳ್ಕಿಳ್ (124). ನಾಳ್ಗಿಳ್ (Cpr. 1, 76). — ನಾಳ್ದಿಡಿ. = ನಾಡುಡಿ. (Śmd. 28. 217). — ನಾಳ್ದು ದೆಸೆಗಾಗು. -ಪೋಗು. To go to the country: to disappear, to be lost (Abh. P. 11, 136). — ನಾಳ್ಕೆಡಯು. = ನಾಡೊಡೆಯು. (Śmd. 167). — ನಾಳ್ದುಮಗುರ್ತೆ. (Śmd. 85). That lives on stolen things of the country, etc. — ನಾಳ್ವ. (= ನಾಡ್ವ). See Mr. s. ಕೊಂಕಿ. — ನಾಳ್ವಗದ್ದ. (Śmd. 80). A country-drama.

ನಾಳಿ nāḷa. (*cf.* ನಾಳ 1). ನಾದಿಂ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಳ್ದನೋ: ಬದಿಂ; ನಾದಿವಾಸಗೆಯೆನ್ನು ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ; ನಾಳಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ (Śmd. I; other readings of two MSS. are: ನಾದಿ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಟ್ಟಿನೊಳಂ ಬದಿಂ; ನಾದಿವಾಸಗೆಯೆನ್ನು ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ; ನಾಳಮ್ಬಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ; one MS. has ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ. **2, the (stem or) clapper of a bell.** ನಾದಮ್ಬು ದ ಗಣ್ಟೆ ಜಾಳದಾಗಿರದೇನು? (Dp. 148). — ನಾದಿವಾಸಗೆ. -ದಾಸಗೆ. = ನಾದವಾಸಗೆ, ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ, ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ. See above.

ನಾಳಿ nāḷi. See s. ನಾದು. (T., M. ನಾದಿ, a tube, a bamboo, anything hollow).

ನಾದಿ nāḷi. Tbh. of ನಾಡಿ (Śmd. 28. Mḍb.). A period or hour of twenty-four minutes (ನಾಡಿ, ಗದ್ಯಗೆ Kk. 88. 86; Śm. 18). 2, = ನಾಲಿ, an instrument for perforating an elephant's ear (?); or = ನಾಲಿ, a lotus flower (?); or = ನಾಡಿ, a sort of bent grass (?). — ನಾದಿವಾಸಗೆ. = ನಾದಿವಾಸಗೆ. See s. ನಾದಿ.

ನಾದಿಗೆ nāḷigĕ. Tbh. of ನಾಡಿಗೆ. (Śmd. 28). (ನಾಡಿಗೆ, ಗದ್ಯಗೆ Śmd. 28).

ನಿ ni. Down, downwards, under, back; on, upon; in, into, within. 2, sometimes = ನಿಃ without, deprived of. 3, an abbreviation of ನಿಷಾದ, one of the notes of the gamut (Mr. 76).

ನಿಃ niḥ. = ನಿ No. 2, ನಿರ್, ನಿದ್, ನಿಶ್, ನಿಷ್, ನಿಸ್ q. v., ನಿಃ

ನಿಃಕಣ್ಟಕ niḥ-kaṇṭaka. = ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕ. (Cpr. 2, after 49).

ನಿಃಕರುಣ niḥ-karuṇa. = ನಿಷ್ಕರುಣ. (Cpr. 8, 75).

ನಿಃಕಾಸಿತ niḥ-kāsita = ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, q. v.

ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ niḥ-pakshapāta. = ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ. (B. 3, 267).

ನಿಃಪೀಡನ niḥ-pīḍana. = ನಿಷ್ಪೀಡನ. Pressing out; see ನಿಷ್ಪ. 2, probably meant for ನಿಃಪೀಡನ, pressing together, squeezing; see ಪೀಡನ.

ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ niḥ-pratyūha. = ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ. (Cpr. 1, after 101).

ನಿಃಪ್ರಪಂಚ niḥ-prapañcha. = ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ. (Cpr. 4, 86).

ನಿಃಪ್ರಭ niḥ-prabha = ನಿಷ್ಪ್ರಭ. *Deprived of light or radiance, gloomy, obscured.*

ನಿಃಫಲ niḥ-phala. = ನಿಷ್ಫಲ. (Bp. 39, 24).

ನಿಃಶಂಕ niḥ-śaṅka. = ನಿಷ್ಶಂಕ, ನಿಸ್ಶಂಕ. Free from fear, fearless, without hesitation, misgiving or apprehension, without care. 2, = ನಿಶ್ಚಂಕ. (B. 4, 167).

ನಿಃಶಂಕತೆ niḥ-śaṅkatĕ. = ನಿಷ್ಶಂಕತೆ. The state of being free from fear, hesitation, etc.

ನಿಃಶಂಕೆ niḥ-śaṅkĕ. = ನಿಷ್ಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಶಂಕೆ. Fearlessness, boldness, confidence.

ನಿಃಶಠ niḥ-śaṭha. (= ನಿಷ್ಕಪಿ). See ನಿಶಠ.

ನಿಃಶಬ್ದ niḥ-śabda. = ನಿಶ್ಶಬ್ದ. Noiseless, not making a noise; soundlessness, silence, a calm. (Bp. 8, 5).

ನಿಃಶಲಾಕ niḥ-śalâka. = ನಿಶ್ಶಲಾಕ. Free from talking birds, as parrots, jays, or crows: *solitary, private.*

ನಿಃಶಲ್ಯ niḥ-śalya. = ನಿಶ್ಶಲ್ಯ. Freed or free from an arrow, pike, or thorn; without pain or difficulty.

ನಿಃಶಾಠ್ಯ niḥ-śâṭhya. Free from wickedness, dishonesty or deceit; true (ವಿತಮುದು, ಆಪದಕ್ಕರ Hit., o. r. ನಿಶೋಧ್ಯ).

ನಿಃಶೇಷ niḥ-śêsha. = ನಿಶ್ಶೇಷ. *Having no remainder, without remainder, complete, entire, whole, all* (ಸ್ಕಂದ, ಉದಾಯುದಿಕು Mr. 453). 2, completely spent or destroyed, entirely consumed, annihilated. See ನಮು.

ನಿಃಶೋಧ್ಯ niḥ-śôdhya. *Not to be purified, not requiring cleansing; clean, pure.*

ನಿಶ್ರೇಣಿ niḥ-śrêṇi. = ನಿಶ್ಶ ಣಿಕೆ, ನಿಶ್ಶ ಣಿಗೆ. *A ladder; a flight of stairs or steps* (ಆಫಿಶೋಷಿಣಿ, ನಿಶ್ಶ ಣಿಕೆ, ಏಣಿ Mr. 199).

ನಿಶ್ರೇಯಸ niḥ-śrêyasa. Having nothing better or superior; *supreme felicity in the life to come, final beatitude* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ನಿಃಶ್ವಸಿತ niḥ-śvasita. = ನಿಶ್ವಸಿತ No. 2. Breathed out; sighed.

ನಿಃಶ್ವಾಸ niḥ-śvâsa. = ನಿಶ್ವಾಸ No. 2, ನಿಶ್ವಾ..ಸ. Breathing out, expiration; breath; sighing, a sigh.

ನಿಷಮ niḥ-sama. Uneven, unequal. ನಿಸಮಂ, improperly; *at the wrong time, unseasonably.*

ನಿಸಂಶಯ niḥ-saṁśaya. = ನಿಸ್ಸಂಶಯ. Undoubted, infallible, unerring, certain; not doubting, not doubtful.

ನಿಸಂಸಾರಿ niḥ-saṁsâri. = ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ. A person not engaged in worldly or secular occupations, or the cares of a family.

ನಿಸಂಗ niḥ-saṅga. = ನಿಸ್ಸಂಗ. Unattached, unconnected; not attached, not devoted, regardless, indifferent to; free from worldly attachment or selfish desires, unselfish, disinterested; freed from all ties and bounds; single (as an ascetic, etc.). 2, absence of attachment, disinterestedness; freedom from worldly attachment, freedom from all ties and bounds.

ನಿಸಂಗತ್ವ niḥ-saṅgatva. = ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ. Absence of attachment, etc. (= ನಿಸಂಗ No. 2).

ನಿಸಂಗಿ niḥ-saṅgi. = ನಿಸಂಗಿ, ನಿಸ್ಸಂಗಿ. Free from worldly attachment or selfish desires, etc. (= ನಿಸಂಗ No. 1).

ನಿಸತ್ವ niḥ-satva. = ನಿಸ್ಸತ್ವ. Without strength, unenergetic, weak; insignificant; unsubstantial;—absence of power, etc.

ನಿಸಂತಾನ niḥ-santâna. = ನಿಸ್ಸಂತಾನ. Destitute of posterity, childless.

ನಿಸಂದೇಹ niḥ-sandêha. = ನಿಸ್ಸಂದೇಹ. Free from uncertainty, doubtless, certain; certainty, etc.

ನಿಸಂದೇಹಿ niḥ-sandêhi. = ನಿಸ್ಸಂದೇಹಿ. Entertaining no doubt; being free from despair or danger.

ನಿಸರಣ niḥ-saraṇa. = ನಿಸ್ಸರಣ. *Going forth or out, exit.* 2, *the egress or outlet from a building, market-place, town, etc.;* the gate, the gate-way. See ಪ್ರಲಿಮುಖ.

ನಿಸಹಾಯ niḥ-sahâya. = ನಿಸ್ಸಹಾಯ. Without helpers or associates, unassisted.

ನಿಸಾರ niḥ-sâra. = ನಿಸ್ಸಾರ. Sapless; insipid; pithless; worthless, vain, vapid, unsubstantial; saplessness, insipidity, etc.

ನಿಸೀಮ niḥ-sîma. = ನಿಸ್ಸೀಮ. Having no boundaries or limits, immeasurable; excessive, extravagant.

ನಿಸ್ಪೃಹ niḥ-spṛiha. = ನಿಸ್ಪೃಹ. Free from desire. 2, disregarding, indifferent to. 3, content, unenvious. 4, impartial.

ನಿಸ್ರಾವೆ niḥ-srâvĕ. = ನಿಸ್ರಾವ. *The moisture or water of boiled rice.* See Nr. s. ನಿತ್ರಾ.

ನಿಸ್ವ niḥ-sva. = ನಿಸ್ವ. *Depriced of one's own, having no property, poor.*

ನಿಕಟ ni-kaṭa. Situated at the side: *near, proximate;* proximity.

ನಿಕರ ni-kara. A heap; *a flock, a multitude* (ಜಾಲ, ಪಟಲ Nn. 34; ಸ್ತೋಮ Mr. 423); excess. 2, pith, sap, essence, substantiality. 3, a suitable gift. 4, = ನಿಧಿ, a treasure; the best of anything (ಸಾರ).

ನಿಕರ್ಷ ni-karsha. Excess, excessiveness; blind determinedness of purpose or action, extreme headiness of action, the violence of oppression or injustice (Mhr.; ನಿಘಂಟು G.).

ನಿಕರ್ಷಣ ni-karshaṇa. (also ನಿಕರ್ಷ). Drawing down, drawing in or on; see ಸಕ್ಷ. 2, *an open place in a town or its vicinity;* a court at the entrance of a house. 3, a neighbourhood.

ನಿಕಷ ni-kasha. (= Sk. ನಿಕರ್ಷ). *The touchstone;* the streak of gold or test made on it (ಸದುಯನಿಕಷದಂಗಲು ತಾ ತರಂ ದು ಯ್ಕೆತ್ತಿ ನಿಷ್ಪಾದಬೊಳಕ್ಕು Mr. 535).

ನಿಕಷಾ ni-kashâ. *Near to, proximate, in the middle.*

ನಿಕಷಾತ್ಮಜ nikashâ-âtmaja. Born of Nikashĕ: *a rákshasa.*

ನಿಕಷೆ ni-kashĕ. = ನಿಕಸೆ. The mother of Râvaṇa; *the mother of the rákshasas in general.*

ನಿಕಸೆ nikasĕ. = ನಿಕಷೆ. (ರಕ್ಕಸರ ದೃಷ್ಟಮಂ ಪಡಪಾಕೆ Mr. 24).

ನಿಕಾಮ ni-kâma. Desire, wish. ನಿಕಾಮಂ, *according to pleasure or to one's satisfaction, to one's heart's content; willingly.*

ನಿಕಾಯ ni-kâya. *A heap, an assemblage, a group, a class, a set; a flock, a multitude* (ಗಣಿತ ಟೆ. I, 102; ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 2, a house, a habitation.

ನಿಕಾಯ್ಯ ni-kâyya. *A dwelling, a house.*

ನಿಕಾರ ni-kâra. 1. Putting down, bringing down; *subjugation, humiliation; injury, insult, wrong.*

ನಿಕಾರ ni-kâra. 2. (fr. ನಿಕರ). *Piling up or winnowing corn.*

ನಿಕಾರಣ ni-kâraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಕಾಲಸು nikâlasu. Plain, blunt, open, as a person, speech, etc.; certainly, etc. (My.; Mhr., II. ನಿಮಾಲಸು).

ನಿಕಾಹು nikâhu. An inferior kind of marriage amongst Mahomedans (My.; Mhr., II. ನಿಕಾ).

ನಿಕಾಶ ni-kâśa. = ನಿಕಾಸ, ನಿಕ್ಕಾಶ. Appearance, sight. 2, having the appearance of, similar, like.

ನಿಕಾಸ ni-kâsa. = ನಿಕಾಶ. (Kâvy. V, 32).

ನಿಕುಂಚಕ ni-kuṁchaka. *A measure of capacity equal to ¼ of a kuḍara* (ಸೊರಿಗೆ Sl. 329).

ನಿಕುಂಜ ni-kuṁja. *A place overgrown with shrubs and creepers, an arbour, a thicket.* 2, a cave (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳ 1).

ನಿಕುಮ್ಭ ni-kumbha. N. of a Dânava, etc. (Ö. Bp. 47, 21). 2, *the plant Croton polyandrum* Spr.

ನಿಕುಮ್ಭಗೆ ni-kumbhiṇi. N. of a form of Bhadrakâlî (Râm. 6, 42, 3).

ನಿಕುಮ್ಭಲೆ ni-kumbhilĕ. ನಿಕುಮ್ಭಲಾ. A place where oblations are offered; a grove at the western gate of Laṅkâ for the performance of sacrificial rites. (Râm. 6, 42, 3. 4. 5).

ನಿಕುರಮ್ಬ ni-kuramba. *A flock, a mass, a multitude* (ಗೊ ನ್ನಡ ಗೆ Ct. II, 47).

ನಿಕುರುಮ್ಬ ni-kurumba. = ನಿಕುರಮ್ಬ. *A flock, etc.*

ನಿಕೃತ ni-kṛita. Put or brought down; *humbled; insulted; injured;* tricked, cheated. See s. ಮೈಕ್ಕುಡು.

ನಿಕೃತಿ ni-kṛiti. *Dishonest practice, deception, fraud.*

ನಿಕೃಷ್ಟ ni-kṛishṭa. Drawn down; *debased, low, base, vulgar.*

ನಿಕೇತನ ni-kêtana. *A habitation, a house.*

ನಿಕೇವಲ ni-kêvala. = ನಿಶ್ಶೇಷವು. (Kâvy. V, 1).

ನಿಕೋಚಕ ni-kôchaka. *The tree Alangium decapetalum* Lam.

ನಿಕ್ಕ nikka. Tbh. of ನಿಷ್ಕ. (See Mr. s. ಚಾಗ, o. r. ನಿಲ್ಲ).

ನಿಕ್ಕುವ nikkuva. Truth, certainty; truly, certainly (ನಿಜವ, ನಜ್ಜ Ct. II, 11; ನಜ್ಜಿ, ನಿಜವ, ನಜ್ಜ Kk. 64; ನಿಜ್ಜಯ 79; ನಿಜವ, ನಜ್ಜಿ, ನಜ್ಜನು, ಜಲಂ, ಜಿಜಂ, ಜರ್, ಸಾಜ, ಜಿಟ Śm. 34; Tĕ. ನಿಜ್ಜಮು, ನಿಜ್ಜೆಮು, ನಿಜ್ಜವ). See Śmd. 128; Śm. 66; Śâv. 5, 32.

ನಿಕ್ಕುಳಿಸು nikkuḷisu. To bend one's self from coquetry or in a coquettish manner (ಎಡಾಸಾ ವನ್ನು Śmd. Dh.; ಎಡಾಸಿಂದ ಚಾಗುವನ್ನ Cm.; M. ನಿಗಳ್, ಾಳ್, to stretch one's self, to strut, to swell; Tĕ. ನಿಕ್ಕು, to walk erect; to strut; to stand on tiptoe; *cf.* ನಿಗುರ್ and ನಿಳುಕು).

ನಿಕ್ತ nikta. Washed, cleaned; sprinkled. See ನಿರ್ಣಿಕ್ತ.

ನಿಕ್ವಣ ni-kvaṇa. *A tone or sound.*

ನಿಕ್ವಾಣ ni-kvâṇa. *A tone or sound.*

ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ni-kshipta. Thrown down, put down, laid down or in, placed, put, deposited, pledged, etc. (Śâstrasâra in W. v. 1301).

ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ nikshiptaṁ. Positively, plainly, peremptorily (Mhr.; B. 5, 175).

ನಿಕ್ಷೇಪ ni-kshêpa. Placing, putting, depositing; *a deposit, a pledge, a trust.* 2, a buried or hidden treasure (My.). See Bp. 48, 20; ಬಂಡು[4].

ನಿಕ್ಷೇಪಿಸು nikshêpisu. To deposit; to bury (Bp. 5, 57; 47, 8; My.).

ನಿಖಿಲ ni-khila. *Complete, all, whole, entire.*

ನಿಗ niga. = ನಿಗ. Glow (*cf.* ನಿಗುರ್ 2; Mhr. ನಿಘಾ). — ನಿಗ ನಿಗ. rep. Very glowingly or brightly (My.; Tĕ.). ನಿಗ ನಿಗ ಉರಿ (My.).

ನಿಗ niga. Tbh. of ನಿಘ. Sin (Râm. 6, 53, 103).

ನಿಗಡ ni-gaḍa. = ನಿಗಳ, ನಿಗಳ. A chain for the feet, especially *the chain used to secure the hind feet of an elephant;* a fetter or shackle in general; an ornamental foot-chain.

ನಿಗಡಿ nigaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. (ಪೀಕಸ Mr. 386, o. r. ನೆಗಡಿ).

ನಿಗಣ್ಟು nigaṇṭu. Tbh. of ನಿಘಂಟು (Śmd. 338). See e.g. Mr. 5. 6. 2, certainty (My.).

ನಿಗದ ni-gada. Reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗದಿ nigadi. Fixing. (as daily hire, salary, or tribute); deciding, decision (in a discussion, My., Il.). ನಿಗದಿಪಿಸ್ದ ವನಿಗೆ ಪಗಡಿಯಿಲ್ಲಿಕ್ಕು.—ಪಗಡಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಏನು? (Prvs.). — ನಿಗದಿ ಮಾಡು. To fix; to decide (My.).

ನಿಗದಿತ ni-gadita. Recited; told, said. (R.).

ನಿಗಮ ni-gama. 1. Going into, entering. 2, insertion, especially of the name of a deity into a liturgical formula. 3, a passage of the vêdas. 4, *the vêda* (ವೈದಿಕ ರ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40); a sacred precept. 5, metrical science, prosody (ಛನ್ದ, ಛನ್ದಸ್ಸು 40). 6, *a town* (ನಗರ 40). 7, *a road, a market road* (ಪೇಟೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ 40). 8, *a trader, a merchant.* 9, a snake (ಭುಜಂಗ, ಸರ್ಪ 40).

ನಿಗಮ ni-gama. 2. (= ನಿರ್ಗಮ). Issued from; loosed, liberated, set free (ವಿಮುಕ್ತ, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು Nn. 40).

ನಿಗಮಗೋಚರ nigama-gôchara. Śiva; Vishṇu (Ny.).

ನಿಗಮಾಗಮ nigama-âgama. The vêdas and śâstras (J. 7, 13).

ನಿಗರ nigara. = ನಿಗುರ, ನಿಗುರು 2, q. v. — ನಿಗರಿಸಿ. -ಸಿ. An erect ear (B. 5, 12).

ನಿಗರ nigara. Tbh. of ನಿಗರ No. 4. The uppermost or best of any thing, the state of being very charming, beautiful or good, excellence (ಉತ್ಕೃಷ್ಟತ Ct. I, 18, o. r. ಉತ್ಕೃಷ್ಟತ; ಒಳ್ Ct. II, 24; ಉತ್ತಮ II, 77; ಮುನೀಶ್ವರ Śś.; Râm. 3, 6, 33; 6, 48, 39).

ನಿಗರಿಕೆ nigarikĕ. The state of being stretched or lengthened out, etc. (My.).

ನಿಗರಿಸು nigarisu. = ನಿಗುರಿಸು. (My.; ನಿಮಿರ್ 6.). ಲಕ್ಷಾ ಎಮ್ಬ ಬಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಮಾ, ಹಿಂಗಾಮನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ಕೊಣ್ಮಾ, ಹಿನ್ನಲ್ಕೆ ಸರಿವಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಪಚಾಯ್ಗಗಳ ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಮಾ, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪದಗಪದಗಳ ತೆದರಿ ಪದ, ಹಿಂಗಡಾಗಳನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ (4, 191).

ನಿಗರು nigaru. = (ಎಗರು), ನಿಗುರ್, etc. (My.). ಳುವದು ಳು ಕಿವಿ ಯಾವಾಗಲು ನಿಗರಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 55). ತೋಳಗಳ ಕಿವಿ ನಿಗರಿರುತ್ತವೆ (3, 85).

ನಿಗರುವಿಕೆ nigaruvikĕ. = ನಿಗರಿಕೆ. (My.).

ನಿಗರ್ಭ ni-garbha. The entire belly: the belly (Bp. 35, 15).

ನಿಗರ್ವ ni-garva. = ನಿರ್ಗರ್ವ (My.). — ನಿಗರ್ವಿ. = ನಿರ್ಗರ್ವಿ (My.).

ನಿಗಲ ni-gala. = ನಿಗಡ, ನಿಗಳ. (Sk.).

ನಿಗಳ ni-gaḷa. = ನಿಗಲು, etc. (ತಂಡು ಸಂಪಳಿ Ct. I, 64; Bp. 14, 15; J. 2, 7). ನಿಗಳೆ, a woman with ornamental foot-chains (J. 30, 3).

ನಿಗಾ nigâ. = ನಿಗಾವಾನಿ, ನಿಗಾವ್ತು, ನಿಗಿ, ನಿಗೇವಾನಿ. Care in looking after; tending; regard to (My.; Br.; Mhr., Il. ನಿಗಾ, ನಿಘಾ).

ನಿಗಾದ ni-gâda. Reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗಾರ ni-gâra. *Swallowing.*

ನಿಗಾಲ ni-gâla. *The throat or neck of a horse.*

ನಿಗಾವಾನಿ nigâvâni. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಾವ nigâva. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಿ nigi. = ನಿಗೆ. — ನಿಗಿ ನಿಗಿ. = ನಿಗ ನಿಗ. (My.).

ನಿಗುತು nigutu. = ನಿಗುರ್ದ. P. p. of ನಿಗುರು 1.

ನಿಗುಮ್ಬಿಸು nigumbisu. A heap to be formed of miscellaneous things, to assemble in large numbers (ಸಂತೈರ್ಣರಾತಿ Śmd. Dh.; Čpr. 4, 71; 6, 90).

ನಿಗುಮ್ಬು nigumbu. = ನಿಲುಮ್ಬು 1. To heap, to lay in a heap, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.); (to assemble, v. l.).

ನಿಗುರ್ nigur. = ನಿಗರು, ನಿಗುರು 1, (ನಿಗುಳ್), ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರು. To be stretched forth, to be extended, to lengthen out to the full; to spread, to expand; to become erect; to raise one's self, to take an upright position; to rise; to swell, to become proud, to strut (*cf.* ನಿಮಿರು; see s. ನಿಕ್ಕಳಿಸು). Present rel. P. ನಿಗುರ್ದ (see ನಿಗುರು); P. ps. (ನಿಗುರು, My.), ನಿಗುರ್ದ (Bp. 56, 16); ನಿಗುರ್ದವರು (46, 27). See Bp. 27, 13; 31, 16; 47, 58; 59, 20. — ನಿಗುರಿ ತೆಗೆ. To make go out to the full length (Bp. 38, 50).

ನಿಗುರ nigura. = ನಿಗರ, etc. — ನಿಗುರಲಿಸಿ. = ನಿಗರಲಿಸಿ (B. 5, 30).

ನಿಗುರಿಸು nigurisu. = ನಿಗರಿಸು, ನಿಗುರ್ಚು, ನಿಮಿರ್ಚು. To stretch forth (v. t.), stretch out to its full length, etc. (Râm. 6, 10, 12; My.; Tě. ನಿಗುರಿಂಚು, ನಿಳು ಪಿಂಚು).

ನಿಗುರು niguru. 1. = ನಿಗುರ್, etc. (My.; Tě. ನಿಗದು, ನಿಗುದು, ನಿಳುಪು, ನಿಗದು). P. ps. ನಿಗುರ (Bp. 42, 15; My.), ನಿಗುರು (My.). ನಿಗುರುತ (Bp. 50, 48). ನಿಗುರಿದ ಕೆಮ್ಮೆರವಿನ ಮುಂಗೆಯ್ (ಪಜ್ಜ); ನಿಗುರಿದ ಜಿಡಿಯುಗಳುಳ್ಳ ಆಂಗೆಯ್ (ಪಜೇಟಿ, ಪ್ರತಲ, etc. Nr.). See Bp. 57, 16; Bh. 8, 23, 12; Râm. 3, 8, 68.

ನಿಗುರು niguru. 2. = ನಿಗರ, etc. The state of being stretched forth or lengthened out, etc. — ನಿಗುರು ತೆಗೆ. = ನಿಗುರ ತೆಗೆ. To stretch (v. t.), etc. (Bp. 15, 9).

ನಿಗುರ್ದು nigurĕu. = ನಿಗುರಿಸು, etc. — ನಿಗುರ್ದು ನಿಗುರ್ದು. rep. (Bp. 38, 38).

ನಿಗುವ niguva. = ನಿಗುರ್ದ of ನಿಗುರ್. (Bp. 19, 10).

ನಿಗುಳ್ nigul. (= ನಿಗುರ್, etc., ನೀಳ್). To take an upright position, to stand erect; to expand, to increase. ನಿಗುಳ್ದ (Bp. 2, 12; 35, 8).

ನಿಗೂಢ ni-gûḍha. Hidden, concealed, secret; profound, recondite; mysterious, obscure.

ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥ nigûḍha-čaturtha. One of the čitras in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ನಿಗೂಹನ ni-gûhana. *Hiding, concealing.* 2, a term used in arthâlaṅkâra (= ಛೇಕ, Kâvy. III, 3, B, 35). See ಅಪಿ.

ನಿಗ್ರಹ್ಯ ni-grihya. To be held back or restrained; to be punished, punishable, deserving chastisement. (My.).

ನಿಗೆ nigĕ. = ನಿಗ, etc. (My.).

ನಿಗೇವಾನಿ nigĕvâni. = ನಿಗವಾನಿ, etc. (My.; ಆದೇಶ್ಯ, etc., ಎಷ್ಟ ಆಳ Sl. 397).

ನಿಗ್ಗಮ niggama. = ನಿರ್ಗಮ (ಗಜಪತ್ರ Čt. II, 95).

ನಿಗ್ಗರ niggara. (Tbh. of ನಿಗ್ರಹ). Coercion, compulsion (B. 1, 6).

ನಿಗ್ಗವ niggava. (fr. ನಿಗು-ಕವಿ). = ನಿರ್ಗವ. The tusks of an elephant: ivory (ಗಜಪತ್ರ Śmd. II; Čt. I, 4; Kk. 77; Śm. 41; Abh. P. 10, 152; Riv. 5, 71; Śiv. 3, 27). ನಿಗ್ಗವದ ಕರಡ್ಡಿಕೆಂ (Riv. 5, after 25). ಯಾದವನದಗುವಿನ ನಿಗ್ಗವದ ಜಲಿಗಳ, ಓಲಿಗಳ ಮಣ್ಣಿಡಿಣ್ಣಿತಿಮರ್ (Râghč. 17, 65).

ನಿಗ್ಗೆಡಿ niggĕḍi. A shameless (or foolish) person (? Abh. P. 6, 35).

ನಿಗ್ರನ್ಥನ ni-granthana. = ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ. *Killing, destroying, slaughter.*

ನಿಗ್ರಹ ni-graha. (= ನಿಗ್ಗರ). *Keeping down or under, keeping in check; seizing, confinement, holding fast; coercion; restraint; subjugation; humbling; punishing, punishment, chastisement.* 2, rebuke, rebuff, reprimand, blame; squeezing, oppressing, paining (ಪೀಡನ, ಸ್ವರ್ನ, ಗ್ರಹಣ, ಹಿಂಸೆಂ Mr. 439). 3, *aversion, dislike, disgust;* mental pain (ಮನಸ್ತಾಪ, ಅಪ್ರಸ್ತಾಪ Xn. 160). 4, a boundary, a limit. 5, a strait, an obstruction (ಇಪ್ಪಳ, ಇಪ್ಪಿಡೆ 160). 6, debt (ಸಾಲ 160). See Čpr. 7, 27; Bp. 21, 38; 53, 2; 54, 86; 61, 35. — ನಿಗ್ರಹವ್ಮಡು. -ಪಡು. To suffer mental pain (Bp. 56, 45).

ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ nigraha-grahaṇa. Seizing or holding with restraining or binding force. See ಇಮಿತ.

ನಿಗ್ರಹಿಸು nigrahisu. To seize; to restrain, to subdue, to subjugate, to keep in check (Bp. 21, 38; Śiv. 4, 66; Sl. 69. 380); to punish, etc.;—to suffer mental pain (Bp. 49, 40). ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಯಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ nigrahisuvikĕ. Keeping in check, restraining. ರೂಪರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿಪ್ಪ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳಕ್ಕು ಹಿನ್ನಿರಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. Sl. 392).

ನಿಗ್ರಾಹ ni-grâha. = ನಿಗ್ರಹ.

ನಿಘ ni-gha. = ನಿಗ. As high as broad; *anything whose height and circumference are equal, as a ball;* a ball. 2, sin.

ನಿಘಣ್ಟು ni-ghaṇṭu. = ನಿಗಣ್ಟು. A vocabulary (Śmd. 97. 99).

ನಿಘರ್ಷಣ ni-gharshaṇa. Rubbing; friction, grinding, trituration. (Čpr. 6, 61).

ನಿಘರ್ಷಿಸು ni-gharshisu. To rub, to pound, to grind; to consider again and again (Čpr. 2, after 49).

ನಿಘಸ ni-ghasa. Eating; *food, victuals.*

ನಿಘಾತ ni-ghâta. A blow, a stroke; killing, destroying (Bp. 40, 65).

ನಿಘೃಷ್ಟ ni-ghrishṭa. Rubbed, ground; chafed; worn. See ಸಘ್ರ.

ನಿಘ್ನ ni-ghna. Struck into, infixed; *dependent, subject;* dependent on.

ನಿಂಗ ningа. = ಔಗ. N. (My.). — ನಿಂಗಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. N. (My.; B. 4, 74).

ನಿಂಗಿ ningi. = ಔಗಿ. N. (My.). — ನಿಂಗಿಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. N. (My.).

ನಿಚಯ ni-čaya. 1. Piling up; a collection, a heap; assemblage, assemblage or collection of parts constituting a whole (ಸಞ್ಚಾಯ, ಸಮೂಹ Xn. 92; see ವಿಗು-).

ನಿಚಯ ni-čaya. 2. = ನಿಶ್ಚಯ. (Sk.).

ನಿಚಿತ ni-čita. 1. Piled up, heaped up; *full of, filled; covered, overspread.*

ನಿಚಿತ ni-čita. 2. = ನಿಶ್ಚಿತ. Determined, settled, established; innate, inherent (ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 107 Cm.; ಸಹಜ Čt. I, 74).

ನಿಚುಲ ni-čula. = ನಿಚೋಲ. 2, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. (ನಿಚುಲ, ಆಡ Mr. 112; ಜೊಂಬಗಣಗಿ Nr.; see ಇಜ್ಜಲ, ಹಿಜ್ಜಲ).

ನಿಚೋಲ ni-čôla. A cover, wrapper; *a sort of jacket, a bodice, a mantle, a soldier's jacket serving as a cuirass or breast-plate.*

ನಿಚೋಲಕ ni-čôlaka. = ನಿಚೋಲ. A cover; *a sort of jacket, etc.*

ನಿಚ್ಚ nič̣ča. Tbh. of ನಿತ್ಯ (Śmd. 348; Čt. I, 89; Čh. v. 16. 206; My.). See Čpr. 2, 57; 8, 11; Bp. 26, 18; 43, 47; 60, 15; J. 3, 21; ಎದೆನಿಚ್ಚ. — ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ. rep. (Čpr. 3, 45). — ನಿಚ್ಚ ಉಂ. -ಉಂ. Even always: continually (Čpr. 3, 37; Bp. 6, 1; 23, 4; 30, 5).

ನಿಚ್ಚಟ niččaṭa. (Tbh. of ನಿಚಟ). The state of being without deceit, sincerity (Bh. 4, 2, 67; 6, 5, 46; J. 23, 40; 27, 29; 31, 68). 2, natural state: nakedness (J. 26, 19).

ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ niččaṇike. = ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. (ನಿಶ್ರೇಣಿ, ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ಏಣಿ Mr. 199; B. 4, 150).

ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ niččaṇige. = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ. Tbh. of ನಿಶ್ರೇಣಿ. A ladder (ನಿಶ್ರೇಣಿ Hlā., Nr.; Sk. 112; My.). See Prv. s. ಮೂಲು.

ನಿಚ್ಚಯ niččaya. = ನಿಶ್ಚಯ 2. Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ. (My.; T.).

ನಿಚ್ಚಲ niččala. = ನಿಶ್ಚಳ. Tbh. of ನಿಶ್ಚಲ (Śmd. 348; Bp. 29, 9; 35, 8; J. 6, 10).

ನಿಚ್ಚಳ niččaḷa. = ನಿಶ್ಚಲ. (J. 3, 10. 24; 8, 5; 13, 18; B. 4, 63). 2, the powder to make the middle sectarian mark on the forehead of a Vaishṇava (My.).

ನಿಚ್ಚಿಂತ niččinta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿಂತ (Śmd. 348).

ನಿಜ ni-ja. Innate, native, congenital, indigenous. 2, *own:* my own, his own, our own, etc.; my, his, our, etc. 3, own, peculiar. 4, own or native state, natural state, nature, inherence (Śmd. 15-18). 5, very self: real, true, actual, genuine; real state or shape; reality, truth (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಜದ್ದಿ, ನಿಜಮೂರುಮು Nn. 111; ಪ್ರಕೃತಿ Mr. 500; My.). 6, *continual, perpetual.* ಎರಡು ನಿಮ್ಮಿ, ನಿಜಾ ಮುಖ. — ನಿಜ ಜಾನಿ ಸಾಯುವವನ ದಾಗೆ ಮುನೆ ಮುಮ್ಮು ಜೀವ. — ನಿಜವಾಗಿದರೆ ನಿಮ್ಮುರ (Prvs.). See Śmd. 155; Čpr. 1, 83; Bp. 28, 44; 29, 15; 50, 70; 51, 17; B. 3, 82. 96; 4, 77. 198. 7, a short syllable (Čh.). — ನಿಜಗಲಿ. -ಳಿ. A truly valiant person (Bp. 51, 45). — ನಿಜವೆಮು. -ವೆಮು. Truth to be born: to be true (Bp. 60, 33).

ನಿಜಕರ್ತೃ nija-kartṛ. The agent indicated by a verb as doing anything himself (in opposition to ಅನ್ಯ-, ಪ್ರೇಷ- or ಪರ-, Śmd. 278).

ನಿಜಗುಣ nija-guṇa. A man endowed with truthful qualities: N. (My.); also ನಿಜಗುಣತೆ (B. 3, 121).

ನಿಜಗೋಪಾಲಿ nija-gôpâli. N. of the author of a vocabulary (Nn. 3, o. r. ನಿಜಗೋಪಾಲ).

ನಿಜಪ್ರಿಯ nija-priya. A continually firm, true friend (see Mr. 271 s. ಮುಖಲ).

ನಿಜಬಿಮ್ಮ nija-bimbu. = ನಿತ್ಯಬಿಮ್ಮ. (Śmd. 47).

ನಿಜಮಾರ್ಗ nija-mârga. The proper, orderly way or method (ಮಾರ್ Čt. I, 77).

ನಿಜರೂಪ nija-rûpa. One's own shape (My.).

ನಿಜಲಿಂಗ nija-liṅga. N. (My.; Bp. 59, 1).

ನಿಜವಿದ್ಯೆ nija-vidya. One's own learning or merits (ಧ್ರ, ತನ್ನ ಸಮ್ಮುಕ್ತವಾದ ವಿದ್ಯಗಳು Nn. 92).

ನಿಜಸಾಕ್ಷಿ nija-sâkshi. True evidence; a true witness (My.).

ನಿಜಸ್ಥ nija-stha. Being in (something as one's) own; abiding in truth; a truthful man (Bp. 33, 9; My.).

ನಿಜಾಗಾರ nija-âgâra. One's own habitation. See ನಿಜ.

ನಿಜಾಮು nijâmu. ನಿಜಾಮು. nijâmu. Ruler: the title of the native sovereign of Hyderabad (B. 4, 161; H.).

ನಿಟಲ ni-ṭala. = ನಿಟಿಲ. (Sk.).

ನಿಟಿಲ ni-ṭila. The forehead (ಫಾಳ Bhn. 66; Abh. P. 10, 135). 2, = ತಟಸು, q. v. (o. r. ನಿಟಿಲ).

ನಿಟಿಲತಟನಯನ niṭila-taṭa-nayana. Śiva (Bp. 56, 32).

ನಿಟಿಲನಯನ niṭila-nayana. = ನಿಟಿಲತಟನಯನ. (Bp. 44, 26; 50, 26; 51, 61).

ನಿಟಿಲಲೋಚನ niṭila-lôčana. Śiva (My.). ನಿಟಿಲಲೋಚನೆ, Śiva's wife Pârvatî (Grj. 9, after 35).

ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ niṭila-akṣha. = ನಿಟಿಲನಯನ. (Grj. 3, 81; Bp. 27, 32).

ನಿಟಿಲಾಂಬಕ niṭila-ambaka. = ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ. (Bp. 24, 1).

ನಿಟಿಲೇಕ್ಷಣ niṭila-ikṣhaṇa. = ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ. (Grj. 8, 46).

ನಿಟ್ಟನೆ niṭṭanĕ. Whirlingly, etc. (ನಿಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15; T. ನಾಲಿ, to turn rapidly). *Cf.* ನಿಡಮು.

ನಿಟ್ಟಯ್ಸು niṭṭaysu. = ನಿಟ್ಟಿಸು. (Grj. 6, 57).

ನಿಟ್ಟಿಸು niṭṭisu. To look at; to look at much, scrutinously, inquisitively, or sternly; to stare (ನಿರ್ಧಾರಮೋಕ್ಷ Śmd. Dh.; T. ನಾಟ್ಟು, the eye; inquiry; the aim of a thing, intention; see s. ನಾಟ). ನಿಟ್ಟಿಸಲು (273). See Čpr. 1, 119; 4, 81; 5, 6; Grj. 9, 16; Bp. 24, 75; 35, 21; 60, 32; Č. Bp. 42, 14; Rây. 5, after 120; J. 7, 56; 8, 17; 9, 9; 13, 54; 16, 34; 23, 26. *Cf.* ನಿಟ್ಟಿಸು.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. = ನಿಡು, (ನೆಟ್ಟು 1). Another form of ನಿಡು or ನಿಡು (Śmd. 214). (T. ನಿಟ್ಟು, long; ನಿಡಿದ್, length; M. ನಿಟ್ಟು, straight, perpendicular; *cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ). — ನಿಟ್ಟಿಸರ. -ಅಡಿಲ್. (Śmd. 215). A long or high pile. — ನಿಟ್ಟುಬ್ಬಿನ. -ಉಬ್ಬುಳಿ. An extensive sea (Râm. 6, 38, 15). — ನಿಟ್ಟೆಮ್ಮೆ. -ಉಮ್ಮೆ. (Śmd. 214). A woman of many years whose husband is still living; a woman who is going to live many years with her husband (ಉಮ್ಮೆ Čt. I, 50; Grj. 10, after 82; 10, 97). — ನಿಟ್ಟೆಕ್ಕೆ. -ಇಕ್ಕೆ. (Śmd. 215). A long, extensive abode. — ನಿಟ್ಟುಸುರ್. -ಉಸುರ್. ನಿಟ್ಟುಸು. A drawn out, long, deep sigh (My.; B. 4, 176; T. ನಿಟ್ಟು ಪೆರ್). — ನಿಟ್ಟುಸುವಿಡು. -ವಿಡು. To sigh deeply (J. 6, 7). — ನಿಟ್ಟೆಲು. -ಎಲು. = ನಿಟ್ಟೆಲುವು. (ವ್ಯಕ್ಟಾಸ್ಥಿ Mr. 395). — ನಿಟ್ಟೆಲುವು. -ಎಲುವು. = ನಿಟ್ಟೆಲುಪು, ನಿಟ್ಟೆಲ್ಲು, ನಿಟ್ಟೆಲುಪ್ಪ. The spine, the backbone (ವ್ಯಕ್ಟಾಸ್ಥಿ, ವಂಶ Hlā.; ಪಂಶ, ಪೆಕ್ಕಸ್ಥ Nn. 50). ಪೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲುವಿನೋಳ್ ವಂಶಂ (Mr. 474). — ನಿಟ್ಟೆಲ್ಲು = ನಿಟ್ಟೆಲುಪ್ಪ (Abh. P. 11, 143). — ನಿಟ್ಟೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Śmd. 214). A long leaf or petal. — ನಿಟ್ಟೆಸಳುಗಣ್. -ಕಣ್. A long eye that resembles a flower-petal (J. 2, 48). — ನಿಟ್ಟೋಟ. -ಓಟ. A long run (My.; Rây. 6, after 11). ಅವನು ನಿಟ್ಟೋಟದೊಳು ಸತ (ಸ್ಕೃತೋಕ್ತ ಯ Mr. 158). See Prv. s. ನೆಟ್ಟಾನ.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. (Tbh. of ನಿಪ್ಪ). A side or slope (of a roof, My.).

ನಿಟ್ಟುರ niṭṭura. = ನಿಟ್ಟೂರ. Tbh. of ನಿಡುರ (Śmd. 370; Čt. II, 15; ಪುಲ್ಲೆಯ, ನಿಡುರ Śm. 49; ಪುಲ್ಲಣ, ಪುಲ್ಲೆಯ, ನಿಡುರ Kk. 57, o. r. ಪಲ್ಲಣ; ಪಲ್ಲಣೆ, ನಿಡುರ Śś.; Grj. 2, 76).

ನಿಟ್ಟೂರ niṭṭûra. = ನಿಟ್ಟುರ. (ವೃಷಸ, ನಿಡುರ Nn. 54).

ನಿಟ್ಟೂರಿ niṭṭûri. A harsh, cruel, etc. person (ಕರ್ಣಾ Nn. 151).

ನಿಟ್ಟೆ niṭṭe. Tbh. of ನಿಡೆ (Śmd. 370; Śś.; Abh. P. 9, 25; Grj. 4, 93; T.). — ನಿಟ್ಟೆ ನಮು. To be excellent (Čpr. 3, 37); to be full of devotion (8, 84).

ನಿಡಿ nidi. 1. = ನಿಡು. (J. 30, 14). — ನಿಡಿಗೂರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Long hair (J. 30, 17). — ನಿಡಿಮೊಕ್ಕಳ್. -ಮೋಕ್ಕಳ್. (Śmd. 117. 64, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುಮೊಕ್ಕಳ್. — ನಿಡಿಮುಗಗ. (Śmd. 95, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುಮುಗಗ. — ನಿಡಿಯ. -ಆ 3. (Śmd. 154. 184). A tall man. — ನಿಡಿಯ ಪಾಲುಗೆ. (Śmd. 201). A long tongue. — ನಿಡಿಯಲುಗಣೆ. -ಆಲುಗಣೆ. A long flower-arrow. ಮುದಿನ ನ ನಿಡಿಯಲುಗಣೆಗಳನ ಪೊಲ್ಲುವ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). — ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್. -ಎಸಳ್ಗಣ್. A long petal-like eye. See Čh. s. ಪಾಸಿಕದತ್ತಂ, and *cf.* ನಿಟ್ಟಿಸಳು-.

ನಿಡಿ nidi. 2. Scum, froth, whey, etc. ಮೊಸರ ಮೀಲಣ ನಿಡಿ (ಮುಸ್ಕ, ಮುಸ್ಸ Śmd. 338; ಮುಸು Nr.). ಓಗರದ ಮೀಲಣ ನಿಡಿ (ಮಜಿಗೆ, ಆಜಾದು, ನಿಸ್ಸಾಜೆ; ಓಗರದ ಗಂಜಿ ಎಸ್ಸಿ, ಎಡ್ಡುರು Nr.). ಕೂದಿ ಮೀಲಣ ನಿಡಿ (ನಿಚ್ಚೆ Nr.). ಮುಪ್ಪಿದ ಮೀಲಣ ನಿಡಿ (ಕಾಡೆತ್ತರ, ಸುಡಾಮುಣ್ಣ Nr.).

ನಿಡಿ nidi. 3. A strong, pungent, stifling smell, as that of tobacco or tobacco-smoke, of cayenne pepper or its vapour (when being roasted, My.; T. ನಿಡಿ).

ನಿಡಿದು nididu. (Śmd. 96. 214). (= ನಿಡು). That which is extended, long, etc.; length, etc. (ನೀಳ್ದು Čt. II, 53; ನಿಡಿ Kk. 51; Śm. 49; Tě. ನಿಡುವೆ). ನಿಡಿದುಮುದು (ಅಡೋಜ Nr.). ದಣ್ಣೆ ನಿಡಿದಾಗಲು ಸ್ವಗುದಕ್ಕು (Mr. 334). ಮಾರ್ಗಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಂದು ಎತ್ತರ, ಮೂಲುವರೆ ಪುಟು ನಿಡಿದು ಇರುವವು (B. 3, 99). ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಳು ಆಯ್ಕೆಣಾ ನಿಡಿದು, ಮೂಮು ಗೇಣು ನಿಲುವ (3, 108). ಆನೆಗಳ ನಿಡಿದು ಸುವಾರು ಪನ್ನೆರ್ಡು ಪುಟು ಇರುತ್ತವೆ (5, 239). See ಬೆಲ್-; Rây. 5, after 55.

ನಿಡು nidu. (Śmd. 214). = ನಿಟ್ಟು, ನಿಡಿ 1, ನಿಪ್ಪೆ, ನಿಮೆ. The state of being drawn out in length, stretched or extended; that of being long, length; that of being tall; extensiveness; greatness, bigness (T., M. ನಿಡು; Tě. ನಿಡಿ; *cf.* ನಿಗುರ್, ನೀಟು, ನೀಡು 2, ನೀಳ್). — ನಿಡುಕರ. A stretched-out or long arm or hand (Bp. 45, 29). — ನಿಡುಕೋಲ್. A long arrow (J. 25, 31). — ನಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. A long eye (Śśr. 4, 37). — ನಿಡುಗರಿ. -ಕರಿ. = ನಿಡುಕೋಲ್. (J. 12, 23). — ನಿಡುಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. A long entrail (J. 22, 23). — ನಿಡುಗಲ್. -ಕಲ್. A large rock (Rām. 4, 4, 22). — ನಿಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A long sling (Bh. 1, 6, 2). — ನಿಡುಗಾದೆ. -ಕಾದೆ. A long thorny branch (Śśr. 3, 37). — ನಿಡುಗಾರಣೆ. -ಕಾರಣೆ. Long linear coloration (Rām. 1, 13, 5). — ನಿಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. An extensive, large fire (Rām. 5, 8, 62). — ನಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. Long hair (ಜಾಲು, ಉದ್ದವು ಕೂದಲು Nn. 123; ಜಾಲಕ Mr. 225). — ನಿಡುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A long branch (Śśr. 3, after 35). 2, a large horn or trumpet (Bh. 8, 21, 8). — ನಿಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A long neck (Mr. 283; Rây. 6, 9). — ನಿಡುಗೋಟು. -ಕೋಟು. A long branch (Rây. 9, 24). — ನಿಡುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A long staff; a long arrow (ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ, ಸಾರಾವ Sl. 289). — ನಿಡುಜಾಪೆ. A long mat (Bp. 38, 11). — ನಿಡುಜಿಗಿ. A long stride (Bp. 26, 31). — ನಿಡುಜಡೆ. Long matted hair or braided tresses (Rây. 1, 135; 5, after 19; Śśr. 2, 37). — ನಿಡುದೊಳ್ಳು. = ನಿಡುಮೊಳ್ಳು. (Nr. *b*). — ನಿಡುದನಿ. A long-drawn, high, plaintive sound, note or voice (Bp. 46, 22). — ನಿಡುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A long, high wave (Bp. 11, 34). — ನಿಡುದೊರಳೆ. -ತೊರಳೆ. A large spleen (Rām. 6, 45, 61). — ನಿಡುದೊಳ್ಳು. A pot-belly. ನಿಡುದೊಳ್ಳುಗ್ಗದವರು (ಮುಣ್ಣೆಲು, ಬೃಹದ್ಬುಕ್ಷ, etc. Nr. *a*). — ನಿಡುಮೋಕ್ಕಳ್. -ಮೋಕ್ಕಳ್. (Śmd. 215). A long arm (Śśr. 2, after 42). *Cf.* ನಿಡಿ-. — ನಿಡುಸಾಲೆ. One of a horse's paces: cantering (ಲೆಕ್ಷಣ Sl. 274). — ನಿಡುಸಿರ. A long sinew, etc. (J. 12, 44). — ನಿಡುಸಿಡು. rep. (J. 13, 38; 22, 44). — ನಿಡುಸಿದ್ರೆ. The long sleep: death (Bh. 7, 4, 14; *cf.* ಪೀಠರ್-). — ನಿಡುಪತಾಕೆ. A tall banner (J. 20, 37). — ನಿಡುಪುಬ್ಬು. A long brow (J. 19, 21). — ನಿಡುಪತ್ತಳಿಕೆ. A long or high quiver (Rây. 5, 24). — ನಿಡುಪಾವಿ. A deep well (Bp. 16, 11). — ನಿಡುಪೆಚ್ಚೆ. A long-drawn, loud cry (Bp. 32, 23; 52, 47; 56, 14). — ನಿಡುಪೂಪ. N. of a king (Bp. 50, 43. 46. 52). — ನಿಡುಪೂಪ. -ಎ-ಆಳ. (Śmd. 215). A long intervening tract of country, as between two villages (ಗ್ರಾಮಾಪ್ತರವಿಲ್ಲದ, ಪ್ರಾಪ್ತರ Hlā.). — ನಿಡುಮೀನ್. A long, big fish (Rây. 2, after 8). — ನಿಡುಮೂಗಿ. (Śmd. 198. 221). A person with a long nose. — ನಿಡುಮೂಗು. A long nose. ನಿಡುಮೂಗಗ. A man with a long nose (see ನಿಡಿ-). — ನಿಡುಮೊಲೆ. A lengthy breast (J. 16, 36). — ನಿಡುಮಯಣ. -ಪಯಣ. (Śmd. 215). A long journey. — ನಿಡುನಡಿ. -ನಡಿ. A long pace. ನಿಡುನಡಿಯು ಗಾಮ (Rām. 3, 6, 15). — ನಿಡುಬಲೆ. -ಬಲೆ. A long net (Śśr. 3, 24). — ನಿಡುಬಾಸಿ. -ಬಾಸಿ. Long tresses of braided hair (Rây. 2, after 8). — ನಿಡುಪುಪ್ಪೆ. -ಪುಪ್ಪೆ. = ನಿಡುಪುಬ್ಬು. (Čpr. 6, after 64). — ನಿಡುಬೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. A long finger (Rây. 11, 85). — ನಿಡುಸರ. = ನಿಡುಪಸಿ. (Rây. 13, after 102; J. 3, 32; 28, 38). — ನಿಡುಸರಳ್. A long arrow (ನಿಡುಗೋಲು, etc. Sl. 289; J. 12, 40; 13, 18; 28, 45). — ನಿಡುಸುಯ್ 1. To draw a deep sigh (Čpr. 7, 40). 2, = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (5, 51; Śśr. 4, 77). — ನಿಡುಸುಯಿಲ್. A drawn out, deep sigh (Bp. 17, 19; 26, 42; 35, 32). — ನಿಡುಸುಯ್ದು. = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (Bh. 2, 10, 23). — ನಿಡುಸೂಳು. A long-drawn, loud sound (Bh. 8, 23, 3).

ನಿಡುಕ nidu-ka. (Śmd. 241). A tall man (?).

ನಿತಂಬ ni-tamba. *The buttocks or posteriors,* especially of a woman. See ಪೃಥಿವಾಕ್. 2, *the ridge, or slope, of a mountain* (ಸಾಲು etc., ನಿಡುಮ ಪುಟ Mr. 97).

ನಿತಂಬಸ್ಥ nitamba-stha. *Being on the buttocks.*

ನಿತಂಬಿನಿ nitambini. Having handsome hips: *a woman* (ಪೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ನಿತಾಂತ ni-tânta. *Extraordinary, excessive, much* (Čh. v. 96). ನಿತಾಂತಂ, *exceedingly.*

ನಿತ್ತರಿಸು nittarisu. Tbh. of ನಿತ್ತರಿಸು, q. v. (Abh. P. 4, 74; 7, 144; 9, after 39; 14, 31; Śāstrasāra in W. v. 1456; Grj. 6, 76).

ನಿತ್ತು nittu. = ನಿನ್ದು 1, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ದು. See Prvs. s. ಕಕ್ಷತ್ತ, ನದಮಾನ, ಪಾಪಿ, ಪ್ರಾಪು, ನೆಗಪಿ, ಪೀಠಿ; Čpr. 4, 87.

ನಿತ್ರಾಣ nittrâṇa. = ನಿತ್ರಾಣ. Tbh. of ನಿಸ್ರಾಣ. (My.).

ನಿತ್ರಾಣಿ nittrâṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ. Tbh. of ನಿಸ್ರಾಣಿ. (My.).

ನಿತ್ಯ nitya. *Continual, perpetual; regularly repeated, of regular and close recurrence; endless, eternal, everlasting* (ಆಸ್ವರ, ಕೇಣಿಲ್ಲದುದು Kn. 132; ಕೇಣಿಲ್ಲದುದು 18. 41. 59); *necessary, obligatory, essential;* regularly prescribed, handed down by vedic tradition (ಆಜಸ್ರ, ಆಸುಪ್ರತ 132). ನಿತ್ಯಂ, *perpetually.* ನಿತ್ಯಾ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಅಮಿತವರು ಯಾರು? (Prv.). — ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಳೆ. -ಕಟ್ಟಳೆ. A perpetual or standing order, daily observance (My.). — ನಿತ್ಯದನ್ತೆ. -ಆನ್ತೆ. As usual, as ever, as before (B. 4, 154. 183; My.). — ನಿತ್ಯದರಿದ್ರ. One who is or has been ever or always poor. ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ಚಿನ್ತೆಯೇನು? — ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Prvs.). — ನಿತ್ಯಪಯಣ. Constant travelling. ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುಂಡೆ. Widows who customarily are forbidden to remarry. ನಿತ್ಯಮುಂಡೀ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟ ಐದ್ದವನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುತ್ತಯ್ದೆ. A wife whose husband lives till her death (My.). 2, a dancing-girl or whore (My.).

ನಿತ್ಯಕರ್ಮ nitya-karma. Constant business, especially used of daily rites, etc. of Brâhmaṇas (My.).

ನಿತ್ಯಜೀವಿ nitya-jîvi. Always living: an epithet of Aśvatthâma, Bali, Vyâsa, Hanumanta, Vibhîshaṇa, Kṛipa, and Paraśurâma (My.).

ನಿತ್ಯತೆ nityatè. = ನಿತ್ಯತ್ವ. (Ôpr. 4, after 51).

ನಿತ್ಯತ್ವ nityatva. *Invariableness, perpetuity, eternity,* eternal life (Bp. 15, 36); continual repetition; inevitableness, necessity.

ನಿತ್ಯದಾನ nitya-dâna. Daily alms-giving (My.).

ನಿತ್ಯನೇಮ nitya-nêma. (Sk. ನಿತ್ಯನಿಯಮ). Fixed rule, constant (religious) observance (Bp. 49, 4; 50, 53).

ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಕ nitya-naimittaka. Constant and occasional (My.).

ನಿತ್ಯಬಿನ್ದು nitya-bindu. = ನಿಜಬಿನ್ದು. An obligatory or inherent anusvâra (Śmd. 48).

ನಿತ್ಯಯಾತ್ರೆ nitya-yâtrè. The daily begging of rice: wandering about begging alms (My., also ನಿತ್ಯಾತ್ರೆ).

ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ nitya-śrâddha. A śrâddha which is daily to be performed for a whole year (My.).

ನಿತ್ಯಾತ್ಮ nitya-âtma. The eternal soul, the supreme soul: Vishṇu (Bhâgavata 5, 6, 42; 5, 8, 48). — ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪುಳಯೆಸರ್ ಸಂ. N. of the author of the Kannaḍa Bhâgavata (1 at the end, etc.).

ನಿತ್ಯಾರ್ಥ nitya-artha. The meaning of ನಿತ್ಯ. ನಿತ್ಯಾರ್ಥವಲ್ಲದು ಮತ್ತೆ. -ಆನುಲಮ್ಬನ. Clinging to, resting upon or having the sense of ನಿತ್ಯ (Śmd. 395).

ನಿತ್ಯಾಣ nitrâṇa. = ನಿತ್ರಾಣ. (My.).

ನಿತ್ಯಾಣಿ nitrâṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ. (My.).

ನಿದರ್ಶನ ni-darśana. Pointing to, showing; indicating; a simile. 2, an example or illustration (Ôpr. 4, after 51); a kind of upamè (Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.). 3, view; vision. 4, a foreboding, sign, mark, omen (Bp. 18, 5).

ನಿದಾಘ ni-dâgha. Burning down. 2, *heat.* 3, *the hot season.* 4, *sweat.*

ನಿದಾನ ni-dâna. 1. A tie, a rope. 2, *a first or original cause, a primary or remote cause.* 3, pathology (ರೋಗದ ಗಳ ತಿಳಿವು Mr. 390). 4, *end, termination, cessation.* Feminine ನಿದಾನೆ, she who is tied (by, J. 30, 3).

ನಿದಾನ nidâna. 2. Tbh. of ನಿಧಾನ (Śmd. 339; My.; Tê.). ಆ ದಾನವಿದ್ದವನು ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ನಿದಾನಗೊಳ್ಳು. -ಂ-ಗೆಯ್ಯು. To desire (Ôpr. 3, after 77).

ನಿದಾನವನ್ತ nidâna-vanta. A not hasty, slow, deliberate or patient man (My.).

ನಿದಾನಸ್ಥ nidâna-sta. = ನಿದಾನವನ್ತ. (My.; Tê.).

ನಿದಾನಿ nidâni. = ನಿದಾನಸ್ಥ. (My.).

ನಿದಾನಿಸು nidânisu. To pause, to wait, to ponder (My.; Tê. ನಿದಾನಿಂಪು).

ನಿದಿ nidi. Tbh. of ನಿಧಿ (Śmd. 339).

ನಿದಿಗ್ಧ ni-digdha. *Smeared, anointed, plastered; sticking or clinging to.* See Nr. s. ಒದಗಿಸು.

ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ ni-digdhikè. *A species of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ನಿದೇಶ ni-dêśa. Pointing out; *order, command, direction, instruction.*

ನಿದ್ದೆ niddè. Tbh. of ನಿದ್ರೆ (Śmd. 345; C.; Sl. 74). — ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Sleepy eyes: drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Sleep to be spoiled. ನಿದ್ದೆಗಟ್ಟುವನೋ? ಬುದ್ಧಿಗಟ್ಟುವನೋ? (Prv.). — ನಿದ್ದೆಗೆಯ್. = ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. (J. 30 sum.; Sl. 254. 361). — ನಿದ್ದೆ ಬರು. Sleep to come. ಆ ಪಣ್ಣೆತನಿಗೆ ನಿಘಟನೆಗೆ ಪಣ್ಣಾಸಿ ಬಾಸಿಗೆ ಬಾಸವಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. To sleep. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದವನ ಏನು? ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ ಕೆಡವ ಬಾರದೇ? — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದವನ ಶಾಲು ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ನಿದ್ದೆ ಮೊಬ್ಬು. Drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಯಬ್ಬಡು. To become awake with regard to sleep: to awake. ಗಣ್ಣಿ ರಾಗದುದೇ ಮುನ್ಪಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿನ್ದ ನಿದ್ದೆಯೆಬ್ಬಡುವನ್ತೆ ಮಾಡುವವನು (ಜ್ಞಾನೇ, etc. Sl. 292). — ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. Sleep to come to, touch, or take possession of (My.). — ನಿದ್ದೆ ಹೋಗು. To fall asleep (My.). ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವವನು (ನಿದ್ರಾಣಿ, ಪಯಿತ Sl. 361).

ನಿದ್ರಾಂಗಧ್ವನಿ nidrâ-aṅga-dhvani. A sound of the body when asleep. See ಕೊರೆ.

ನಿದ್ರಾಣ ni-drâṇa. *Sleeping, asleep; sleepy, drowsy.*

ನಿದ್ರಾಭಾವ nidrâ-abhâva. Non-existence of sleep; cessation of sleep. See ಎಚ್ಚರ. 2, the state of being asleep (Ôpr. 8, after 4).

ನಿದ್ರಾಲು nidrâ-âlu. *Sleeping; sleepy, drowsy; sloth-ful.*

ನಿದ್ರಾಲೋಲ nidrâ-lôla. Longing for sleep (J. 30, 19).

ನಿದ್ರಾವಧೂಟಿ nidrâ-vadhûṭi. Sleep looked upon as a woman (Ôpr. 2, 40).

ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ nidrâ-vikâra. Perturbation or disquietness in one's sleep. See ಕನವರಿಸು.

ನಿದ್ರಿತ nidrita. Sleeping, asleep.

ನಿದ್ರಿಸು nidrisu. To sleep (Bp. 18, 3; 46, 21; 47, 57; Śiv. 2, 104).

ನಿದ್ರೆ ni-drè. ನಿದ್ರಾ. = ನಿದ್ದೆ. *Sleep;* slumber. 2, *sleepiness, sloth.* 3, one of the saṁchâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). See Prv. s. ಬುದ್ರ. — ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. To sleep (Bp. 47, 22). ಬಾಳೆ ಸೊಕ್ಕ ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದುಂ (Śmd. 163). ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದಾತನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಪಯಿತ); ಅವಧಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದುತ್ತಿರಲು ಸೀತಮ ಳಿದ ಮುಂಬರುಮ್ ಅಮುಮುದು ಅವನು ಅಭಿನಿಮುರ್ತ್ತ ಎನಿಸುಗು (Śr.). — ನಿದ್ರೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. Disturbance of sleep (My.). See Prv. s. ಬಾಲೇ ಗುಬ್ಬು. — ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ. Sleep to be brightened up or be known, sleep to pass away or cease; to be brightened up as to (one's) sleep or to know about it, *i. e.* to become awake, to awake (ಎದ್ದ Śmd. I; ಎದ್ದಿದ್ದ I). ನಿದ್ರೆ ತೆಗೆ:

(ಎದ್ದಿಂ I). ನಿಕ್ಕನೆ ತರುಣನ್ ಆಗಳ್ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದೆದ್ದು (Bp. 47, 8). ನಕ್ಕಗೆ ನಿದ್ರೆ ತೀರಿಯಿತು (My.). See Bp. 35, 9; 46, 22; Bh. 1, 10, 23; 3, 13, 32. — ನಿದ್ರೆ ದೂಡು. = ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. (My.; B. 5, 24). — ನಿದ್ರೆ ದುಸುಕು. Sleep to cover, fall upon or take possession of (Bp. 35, 9). — ನಿದ್ರೆ ಪತ್ತು. = ನಿದ್ದೆ ಪತ್ತು. ಚಿತ್ತೆ ಭ್ರಾಸ್ತಿಯಾದ ಕಾರಣ ಆತಗೆ ನಿದ್ರೆ ಪತ್ತದೆ (B. 5, 41).

ನಿಧನ ni-dhana. 1. Place of residence; = ನಿಧಾನ No. 4. 2, *race, family.* 3, *conclusion, end.* 4, *death;* destruction, loss. See ಕದಿ.

ನಿಧನ ni-dhana. 2. = ನಿರ್ಧನ. — ನಿಧನದೆಯ್. -ದೆಱ್. To become poor or wretched (Cpr. 7, 150).

ನಿಧಾನ ni-dhâna. = ನಿಧಾನ 2. Putting down, laying aside, depositing. 2, *a place where anything is laid, a vessel in which anything is deposited, a receptacle.* 3, *a treasure, a hoard, wealth* (ಧನ, ವಿತ್ತ Nu. 144; ನಿಧಿ, ಶೇಷಧಿ Mr. 56; ಶತಧರ Ct. II, 83), especially the treasures of Kubêra (see ನವನಿಧಿ). 4, *a place of cessation or rest;* a place of residence (ನಿವಾಸಾಧಾರ, ನೆಲೆ Sm. 106). 5, a completed work; a fulfilled intention (ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ 144; ಮುಗಿದ ಬಗೆ Mr. 483). 6, effort, labour, work (ದೂಟಿ, ದೂಡುವಸ್ಥಾದು 144; mistake for ವಿಧಾನ?). 7, directing the thoughts upon, desire (ಇಚ್ಛೆ, ಬಯಕೆ 144). 8, keeping down or back, acting with restraint: slowness, deliberation, patience, pausing, pondering (not Sk., but in general use). See Prv. s. ವ್ರಧಾನ.

ನಿಧಿ ni-dhi. = ನಿಧಿ. Putting down, etc. *a place where anything is laid or deposited, a receptacle.* 2, *a treasure, a hoard, wealth;* a store (ರಾಸಿ Mr. 372). See ಬಯ್. 3, the number 9 (Ch.; ಒಬ್ಬತ್ತು Mr. 347; Bp. 61, 92; see ನವನಿಧಿ). 4, the ocean. ನಿಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ನಿಧಿಪ nidhi-îśa. Kubêra. (My.).

ನಿಧುವನ ni-dhuvana. Shaking to and fro. 2, *sexual intercourse.* See ಓಳ್, ಕೆಲ್.

ನಿಧುವನಕರಣ nidhuvana-karaṇa. Performing sexual intercourse. See ಕೊನೆ (where o. r. ವಿ-).

ನಿಧ್ಯಾನ ni-dhyâna. *Intuition, looking at, beholding.*

ನಿನ್ nin. (Śmd. 178). = ನಿನ್ನು, ನೀ, ನೀಂ 1, ನೀನ್, ನೀನು. (Thou). See its plural ನಿಮ್. Genitive: ನಿಱ್ (My.), ನಿನ (My.), ನಿನ್ನ (J. 6, 30; C.), of thee, thine, thy; ನಿನ್ನಗ, ನಿನ್ನನೆ, etc. (My.). — ನಿನತು. -ಅತು. = ನಿನತ್ತು, ನಿನ್ನದು (Śmd. 178. 179; ನಿನ್ನದು Kk. 61). That of thee, thine, thy. ನಿನತು ಬಲುಮೆ, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ (Śmd. 179). — ನಿನತ್ತು. = ನಿನತು, q. v. ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ತನೆ ಎನತ್ತು (Śmd. 179). — ನಿನದು. = ನಿನ್ನದು. (My.). — ನಿನ್ನ. Of thee, thine. ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಮೀರದೆ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಯೋಯಿತೇ?—ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪಲಸಿನ ಮಣ್ಣು.—ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಗೆ (or also ಯೊರೆಗೆ) ನಿನ್ನ ಮುಚ್ಚೀ? (Prvs.). See Śmd. 155. — ನಿನ್ನತು. = ನಿನತು. ಎಲೇ, ಆದಿಗವಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋಡಿನ ಳಬ್ಬುದ್ಗ ಓದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ದುನ್ದ (Harîśvara's girijâkalyâṇa 1, 26). — ನಿನ್ನದು. = ನಿನತು, q. v. (C.). — Dative: ನಿನಗೆ, ನಿಂಗೆ (My.). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುದು ಪಕ್ಷಮುಪ್ಪನ ಶಕ್ತಿಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Śmd. 178). See Śmd. 130. 150; Cpr. 7, 41. — Accusative: ನಿನ್ನ, ನಿನ್ನನು, ನಿನ್ನನ್ನ (My.), ನಿನ್ನಂ. — Locative: ನಿನ್ನಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ (My.). — Ablative: ನಿನಿನ್ದ, ನಿನ್ನಿನ್ದ (My.), ನಿನ್ನಿನ್ದಂ, ನಿನ್ನಿನ್ದೆ. ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎನ್ನು ದೂಡಿತು, ನಿನ್ನಿನ್ದ ಒಳ್ಳೆ ದೂಡಿತು (Prv.).

ನಿನದ ni-nada. *Sound, noise, cry,* etc. (ಕಿಳಿರ್ Ct. II, 92).

ನಿನದತ್ ni-nadat. Sounding, resounding, ringing, crying, etc. (Śmd. 188).

ನಿನಾದ ni-nâda. = ನಿನದ. *Sound, etc.*

ನಿನ್ತು nintu. 1. = ನಿತ್ತು, ನಿಪ್ಪು. P. p. of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ತು nintu. 2. = ನಿನ್ತಿತು, ನಿನ್ದಿತು. Third person singular neuter of the imperfect of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಕ nindaka. Blaming, defaming, abusing; a man who ridicules or blames, a scorner (Bp. 4, 55).

ನಿನ್ದನೆ nindanĕ. (ನಿನ್ದನ). Reproach, censure, blame, abuse. ನಿನ್ದನೆ ದೂಡುವದನಿಗೆ ದನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಿನ್ದಿತ nindita. Blamed, abused, reviled; low, despicable; forbidden.

ನಿನ್ದಿತಕ್ರಮ nindita-krama. A wrong form of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 16).

ನಿನ್ದಿದನು nindidanu. = ನಿನ್ದನು. He stood (Râm. 4, 3, 6).

ನಿನ್ದಿರಿಸು nindirisu. See s. ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಿಸು nindisu. To blame, to censure, to abuse, etc. (Bp. 6, 4; 50, 74; 57, 40; 61, 17; J. 13, 41; My.). — ನಿನ್ದಿಸಿ ಕೊಳ್. To blame one's self (Abh. P. 15, 16; 15, after 77 & 79).

ನಿನ್ದು nindu. = ನಿಮ್ದು 1, etc. P. p. of ನಿದ್, ನಿಲ್ಲು. — ನಿನ್ದ ಜಿಳ್. See s. ನಿದ್.

ನಿನ್ದೆ nindĕ. Blame, censure, reproach, abuse, defamation, scorn, reviling (ದದ್ Ct. II, 46; ತೆಗದ್ Kk. 64; ದುನ್ನ Ct. II, 66). See ದುನ್ನ, ತೆಗದ್, ತೆಗದ್ಸು, ದಜ್, ದದ್.

ನಿನ್ದ್ಯ nindya. Blamable, to be censured, reprehensible, despicable; bad; forbidden.

ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ nindya-vâkya. A blamable, etc. word or speech (ನಿನ್ದ್ಯಾರುತ Nn. 89).

ನಿನ್ದ್ಯಾರುತ nindyâ-ruta. = ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ, q. v.

ನಿನ್ನ ninna. See s. ನಿದ್.

ನಿನ್ನು ninnu. (= ನಿನ್, etc.; but see ಉದಂ 2). — ನಿನ್ನುದಂ. (Bp. 2, 41; 10, 3; 12, 50; 15, 35; 18, 58; 30, 23; 42, 7; 45, 8; Râm. 3, 4, 27; 6, 51, 39).

ನಿನ್ನೆ ninnĕ. (Śmd. 400). Yesterday; time lately passed (ಹ್ಯಸ್ತನದಿನ, ಳಲ್ಲ Illâ.; ಳಲ್ಲ, ಪೂರ್ವದಾಸರ Nn. 105; Bp. 57, 34; Dp. 4, 2; J. 9, 18; C.; Tc.; T. ನೆನ್ನೆ, ನೆರುನಲ್, ನೇಲ್ಲಿ). Declension: ನಿನ್ನಿಂಗೆ, ನಿನ್ನಿನ (Śmd. 401); ನಿನ್ನಿನ (Śmd. 133; Bp. 51, 74; My.); ನಿನ್ನೆಗೆ, ನಿನ್ನೆಯ (My.). ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ (ಹ್ಯಸ್ Si. 316). ನಿನ್ನೆ ಕದಿದ ಜಾರಿನ್ದಾದ ದಿನ್ನೆ ತುಪ್ಪವು (ವೈಯಂಗವೀನ Nr.). ನಿನ್ನಿನವು (B. 4, 187). ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಣದ್ದಿ ಬಯಸೋಡು ಯಾಕೆ?—ನಿನ್ನೆಗೆ ಮೊನ್ನೆಗೆ ಪಕ್ಷಳ್ಳ (Prvs.).

ನಿಪ್ nip. = ನಿಮು. — ನಿಪ್ಪಂ. -ಬುಂ. Great heat (Râm. 6, 53, 75). — ನಿಪ್ಪೆಣ. A tall corpse (Râm. 6, 48, 29).

ನಿಪ ni-pa. Where is drunk in: *a water-jar* (ಕುಡ್ಕ, ಕುಟಿ, ಕಲಶ, ಕೊಡ Mr. 209).

ನಿಪಠ ni-paṭha. *Reading, recitation, studying.*

ನಿಪತನ ni-patana. Flying down, falling down, falling; descending; alighting. — ನಿಪತನಗೆಯ್. -ಂ-. To throw down (J. 14, 13).

ನಿಪತಿತ ni-patita. Fallen down, fallen; descended, alighted. (Bp. 19, 35; 26, 42).

ನಿಪತ್ತಿ ni-patti. Falling down, throwing one's self down. See ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ.

ನಿಪಾಠ ni-pāṭha. = ನಿಪಠ.

ನಿಪಾತ ni-pāta. Falling down, falling, descending; attacking; casting; dying, death; ruined state (My.). 2, putting down as irregular or exceptional, as the occurrence of a word at the beginning instead of the end of a compound, etc. 3, *a particle, the term for all adverbs including conjunctions and interjections* (Śmd. 12. 67. 70. 76; Kāvy. I, 15, 15-22). See s. ಮಂಗಲು. — ನಿಪಾತ ಮಾಡು. To destroy (My.).

ನಿಪಾತನ ni-pātana. *Causing to fall, throwing down, dropping, etc.;* destroying. 2, falling down.

ನಿಪಾನ ni-pāna. Drinking. 2, *any reservoir of water, any place or trough near a well for watering cattle;* a well, a pool (ಉದಪಾನ, ಉಪ್ಪಾನ್ಯ, ಬೆಂಕಿ Mr. 421).

ನಿಪೀಡನ ni-pīḍana. See s. ನಿಷೀಡನ.

ನಿಪುಣ ni-puṇa. Perfect, complete; accurate; careful. 2, *clever, adroit, skilled in, conversant with;* skilfulness, etc. (Bp. 51, 31). Feminine ನಿಪುಣೆ (My.). ನಿಪುಣಾಪಡಸು ಕೃಪಣಾಗ ಬಾಡು.—ಉಪಕಾರಪಡಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ನು ಜೀವ ಜೀವ (Prvs.).

ನಿಪುಣತನ nipuṇatana. = ನಿಪುಣತೆ. (ನೈಪುಣ್ಯ G.; My.).

ನಿಪುಣತೆ nipuṇatĕ. Skilfulness, cleverness, adroitness; carefulness, accuracy. (My.).

ನಿಪುಣತ್ವ nipuṇatva. = ನಿಪುಣತೆ. (My.).

ನಿಪ್ಪಡಿ nippaḍi. (fr. a ನಿಪ್ಪಡಿಸಿ?). — ನಿಪ್ಪಡಿಗಿಡ. A thorny leafless shrub with red flowers, Capparis aphylla Roxb. (E.).

ನಿಪ್ಪಸರ (nip-pasaraṟ). Severity, vehemence, impetuousity, coarseness, harshness (ಉರಡಣೆ, ನಿಷ್ಕುರ ಕೆಸ.; Kk. 65, where one MS. has ಉರಡಣೆಯೆ ನಿಪ್ಪಸರದಿಂ ಪೋಪುದು; Rām. 6, 51, 66. 91; J. 27, 13). ಇನ್ನು ರಿಪುನಿಪ್ಪಸರದಿಂ ಕಲಿಯೆಲೀಯದನು, ಕೆಯ್ಕೊಳ್ಳನೀಪ್ಪರಸ (Bh. 8, 23, 45).

ನಿಪ್ಪಾಳೆಯ nip (*i. e.* ನಿ)-pāḷĕya. Absence of settlement: expulsion (Bh. 1, 4, 31).

ನಿಬ್ nib. = ನಿಮು. — ನಿಬ್ಬೆರಗು. Amazement (ತಳಬೆಳಗು ಕೆಸ.; Bp. 17, 1; Tĕ. ನಿಬ್ಬೆರಗು).

ನಿಬ್ಬಡ ni-baḍḍi. ನಿಬ್ಬಿ. Certainty, truth, reality (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಜ Nn. 111; ಅಜಸಾ, ಪಿಟ 129; Tĕ., T.; not in Sk.; see ನಿಬದ್ಧ).

ನಿಬದ್ಧ ni-baddha. Bound in or on, bound; fastened, connected, bound together; caught, fettered; coherent; stopped; confined; checked; composed, written; inlaid, enchased, set; etc. 2, not movable or fluctuating: a fixed rule, demonstrated truth, truth (ಕಟ್ಟಳೆ, ಸತ್ಯ Mr. 358; not in Sk.). 3, destroyed. See Bp. 19, 10. 12; 56, 9; Kāvy. IV, 1. 2. *Cf.* ನಿಬಂಧ.

ನಿಬಂಧ ni-bandha. = ನಿಬಂಧನ.

ನಿಬಂಧನ ni-bandhana. Binding, ligation; constructing, building; etc. 2, syntax. 3, *a composition, a treatise.* 4, = ನಿಬಂಧ, rule, governing (Ćpr. 4, 21).

ನಿಬಂಧನೆ ni-bandhanĕ. = ನಿಬಂಧ. Appointing, ordering; a rule, an order (My.).

ನಿಬರ್ಹಣ ni-barhaṇa. = ನಿಬರ್ಹಣ. (Bp. 38, 48*b*; My. Amara).

ನಿಬಾಯಿಸು nibāyisu. Tbh. of ನಿರ್ವಹಿಸು. (My.).

ನಿಬಾವು nibāvu. (Tbh. of ನಿರ್ವಹ; *cf.* Mhr., H. ನಿಭಾವ). The state of lasting (used of cloth, My.).

ನಿಬಿಡ ni-biḍa. = ನಿವಿಡ. (Bp. 42, 22; J. 3, 23. 40; My. Amara).

ನಿಬಿಡತೆ ni-biḍatĕ. The state of being close, etc. (Śiv. 3, after 35).

ನಿಬಿಡಿತ ni-biḍita. Filled, etc. (Ćpr. 7, 151).

ನಿಬಿಡೀಕೃತ nibiḍī-kṛita. Made close, dense, full, etc. (My.).

ನಿಬುದ್ಧಿ nibuddi. = ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ (Śmd. 350).

ನಿಬ್ಬಣ nibbaṇa. (= ದಿಬ್ಬಣ 1). (Tbh. of ನಿರ್ವಹಣೆ). A marriage festival with all its display, especially with its processions and gifts. 2, the display of the gifts or the gifts themselves (ತೆಲ್ಲಣ್ಣಿ Śmd. II). ಆಚ್ಚಿಗರುಮಣಕ್ಕೇ? ಕಚ್ಚೆಕೆ ಬೋಡಣಗೆ? ನಿಬ್ಬಣವು ಯಾಕೆ ಕುರುಮಂಗೆ? ವನಮೊಳು ಬೋಬ್ಬುರಿಯು ಯಾಕೆ? (Sp.).

ನಿಬ್ಬಣಿಗ nibbaṇiga. The friend or attendant or companion of a bridegroom (ಜಸ್ಯ Nr.).

ನಿಬ್ಬಂದಿಗ nibbandiga. Tbh. of ನಿರ್ಬಂಧಿ (Śmd. 380).

ನಿಬ್ಬರ nibbara. Tbh. of ನಿರ್ಭರ. (ನಿರ್ಭರ Bhn. 44; ಒಟ್ಟಣು ಲೆಕ್ಕುವರ್ಧ Ćt. I, 89; Bp. 34, 11; 35, 48; 36, 1; 41, 21; 52, 20; 56, 14; Bh. 8, 23, 3; Rām. 4, 7, 10; J. 6, 17).

ನಿಬ್ಬಾರ nibbāra. Tbh. of ನೀವಾರ. (ಮುಂಬು Ćt. I, 87).

ನಿಬ್ಬುದ್ದಿ nibbuddi. = ನಿಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ (Śmd. 345).

ನಿಭ ni-bha. = ನೆಪ, ನೆಪ, ನೆಪನ, ನೆಪನು. Having the shine or appearance of: *resembling, like, similar.* 2, *pretence, pretext, fraud, sham, trick, disguise.* 3, appearance, light, manifestation.

ನಿಭಾಯಿಸು nibhāyisu. To get through or over; to endure, to suffer, to bear (My.; Br. ನಿಭಾಯಿಯು; Mhr., H. ನಿಭನೇ, ನಿಭಾವಣೇ; *cf.* ನಿರ್ವಾಹ); to succeed (Mhr., etc.).

ನಿಭಾಲನ ni-bhālana. *Seeing, sight, perception.*

ನಿಭೃತ ni-bhṛita. Borne or placed down, deposited; concealed, hidden; filled with, full of (Ćpr. 1, 69. 79; 6, 2).

ನಿಮ್ nim. = ನಿಮ್ಮ, ನೀಂ 2, ನೀಮ್, ನೀವು 1. The plural of ನೀನ್. (You). Genitive: ನಿಮ್ (My.), ನಿಮು (Śmd. 178; My.), ನಿಮ್ಮ (Śmd. 178; C.). ನಿಮ್ಮನೇ ಕಾಟಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟಿಯೇ?—ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ.—ನಿಮ್ಮ ನೆಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಯು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ದಂಡೇರು ಮುನ್ನವೆ:—ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಯ ಕೊಮ್ಮು, ಆಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೇ ಪ್ರಸಾದಕೇ?—ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ಮುಣೀ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬಡ ಬೇಕು (Prvs.). ಜೀಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮುಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ನಿಮ್ಮಿಸುರ್ (ನಿಮ್ಮ ಇಸುರ್, Bp. 57, 80). ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರು (ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು, B. 3, 127); ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಂ (ನಿಮ್ಮಿಸ್ ಇಬ್ಬರಂ, Bp. 25, 61; 52, 37); ನಿಮ್ಮವಂ (9, 40). — ನಿಮುದು. -ಉದು. = ನಿಮ್ಮುದು (Śmd. 178. 179), ನಿಮುದು, ನಿಮ್ಮುದು, ನಿಮ್ಮುದು. That of you, yours, your. — ನಿಮುತ್ತು. = ನಿಮುದು, q. v. — ನಿಮುದು. -ಉದು. = ನಿಮುತ್ತದು. (My.). — ನಿಮ್ಮುತ್ತು. = ನಿಮುತ್ತು. (Kk. 61). — ನಿಮ್ಮದು. = ನಿಮುದು. (My.). — ನಿಮ್ಮುತ್ತು. -ಉತ್ತು. (Śmd. 180). That of you who are in the middle, yours, your. ನಿಮ್ಮ ತಿರ್ದರುಮ್ ಎಮ್ಮುವಮ್ಮರುಂ ತಮ್ಮುತ್ತಮರುದರುಂ (180). Dative: ನಿಮಗೆ (C.). ಕುಂದದ ನಿಮಗೆ ಕೆ ಎತ್ತಲಾಮ್ಮೆ? (Śmd. 123). Accusative: ನಿಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮನು, ನಿಮ್ಮನ್ನ (My.), ನಿಮ್ಮಂ. Locative: ನಿಮುಲಿ, ನಿಮುಳ್ಳಿ, ನಿಮ್ಮುಲಿ, ನಿಮ್ಮುಳ್ಳಿ (My.). ನಿಮ್ಮುಳ್ಳಿ ಎಮ್ಮ ದೇಶ

ಉಣ್ಬೆಂ, ನಕ್ಕುಲ್ಲಿ ಅದು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಬು (Prv.). Ablative: ನಿಮಿತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತ (My.), ನಿಮಿತ್ತಂ, ನಿಮಿತ್ತೆ.

ನಿಮಗ್ನ ni-magna. Plunged in or into, immersed, submerged, sunk; sunk in, depressed, not prominent. See ಮುಮಿಗು.

ನಿಮಜ್ಜನ ni-majjana. Diving, immersion, sinking. 2, causing to immerse. See ಆದಿ.

ನಿಮತು nimatu. ನಿಮತ್ತು nimattu. See s. ನಿಮಿ.

ನಿಮಂತ್ರಣ ni-mantraṇa. Inviting, invitation, bidding to a feast, especially a śrâddha (My.); summoning, calling.

ನಿಮಯ ni-maya. *Barter, change, exchange.* See ವಿ-.

ನಿಮರ್ದನ ni-mardana. Crushing; destroying (ನಲಿದ, ದು ರಿಸುವುದು Kn. 105).

ನಿಮಾಜು nimâju. = ನಮಾಜು, ನಿಮಾಜು. (My.; Mhr., H., Br.). — ನಿಮಾಜುಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A wall-like structure (on an elevation) whereat Mussulmans yearly perform worship (My.). — ನಿಮಾಜುಜೋಗೆ. The elevation whereon the nimâjugaṭṭe stands (My.).

ನಿಮಾನಿಮಿ nimânimi. Exact, quite correct; exactly, etc. (My.; H.).

ನಿಮಿ nimi. N. of a king of Vidêha (Râm. 1, 16, 21). 2, N. of a son of Ikshvâku, who lost his body through the curse of Vasishṭha, etc. 3, winking of the eyes, twinkling.

ನಿಮಿತ್ತ ni-mitta. A mark, an aim; *an archer's butt, target.* 2, sign, token. 3, an omen. 4, cause, motive, reason; *instrumental or efficient cause, causa efficiens* (opposed to upâdâna). ನಿಮಿತ್ತಂ, because of, on account of. ಅದಕ್ಕೆ ದು ಷ್ಕೀರ್ತಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಾಗಿ (Śmd. 45).

ನಿಮಿತ್ತಗಾರ nimitta-gâra. A fortune-teller (My.).

ನಿಮಿತ್ತಸ್ಥಲ nimitta-sthala. The place where the man has to stand who is the representative of the deceased one at the sâpiṇḍyaśrâddha (My.).

ನಿಮಿತ್ಯ nimitya. = ನಿಮಿತ್ತ. (Mhr.). ಇದು ನಿಮಿತ್ಯಂ, on account of this, therefore (Bp. 37, 15). ಆದನ ಜಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದ ನಿಮಿತ್ಯದಿಂ (B. 5, 60). ಆದರು ನಿಮಿತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವರು (5, 108). See Prv. s. ಬೇಗೆ ಪತ್ತು.

ನಿಮಿತ್ಯಗಾರ nimitya-gâra. = ನಿಮಿತ್ತಗಾರ. (My.).

ನಿಮಿರ್ nimir. = ನಿಗುರ್, etc. To be stretched; to become straight; to stand up to one's full length; to become erect; to grow high, to be lifted up; to be unfurled; to become extensive, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; T. ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರ್, ನಿಗರ್; M. ನಿವರು). P. p. ನಿಮಿರ್ದ (Śmd. 55). ನಿಮಿರ್ದನ್ನ, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಬಿದುವು.... ಆದರ ಫಲಕಳಿಂ ಕ್ಕಂ (264). ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಆತ್ಮೀವಿದ, ದೀರ್ಘರ್ಪಕ್ಕ IIIA.). ಧನಿಯರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪ್ರತಿಸ ಕುದಿ ಕೆದೆದತ್ತು (Lilv. 3, 3). ನಿಮಿರ್ದ ಕಾಸ್ತಾರದಲ್ಲಿಯು ಕಿಮ್ಬು (ಪಾದ Mr. 48). ಮುರಳಿ ಮುರಳಿ ನಿಮಿರ್ದು ದಿಸಿ (Bp. 4, 47). ಆದರ ಬೀರುಗಳ್ ಆಯ್ದು ಕೆಳಯುತಿದ್ದಾದು, ನಿಮಿರಿರೆ (34, 5). ಬಂಕತಕ್ಷಿಗೆ ಕೊರಮು ಕೊನರಿ ನಿಮಿರ್ದಪೊರ್ (35, 40). ಅವಿರಲಿತತಿವಪ್ಪತ್ತೆಯೆಲ್ಲಾ ಬುವಿಗಳೊಳು ವನರಿಸಿ, ನಿಮಿರಿರೆ (58, 13). ಕುದಿ ನಿಮಿರ್ದ ಪುರ್ಬು (Rśv. 6, 36). See Ćpr. 1, 112; 2, 52; 6, 65; 7, 32. 134; Grj. 1, 96; Rśv. 5, 85; J. 8, 18; 11, 25.

ನಿಮಿರು nimiru. = ನಿಮಿರ್, etc. P. p. ನಿಮಿರಿ. ತಪ್ಪಯರ್ ...ಸುಜತಿಯು ನಿಮಿರಿಮುದರಮೊಳ್ ನಿರರ್ (Bp. 3, 1). ಪುರುದತ್ವಮ್ ಆಳದಮ್ಬಿ, ನಿಮಿರಿ (35, 25). ಗುರುಪ್ಪಳ್ಳ ನಿಮಿರಿ (39, 62). ಉಮಿತ ಕರ್ಣಂಗಳೊಳ್ ಆನೀಕಂ ನಿಮಿರಿ ಧುಗಧುಗ ಎನ್ನು ಜೋರೆಪಾಕ್ಕುಮಿಸ ಧಗ್ಗೆಗಂದ್ದ ಧುಣ್ಣಾಕರ್ಣರಿಕ್ಕೆನೆಪ (53, 37). See Bp. 58, 25.

ನಿಮಿರ್ಕೆ nimirkĕ. (Śmd. 246). The state of being stretched, of being spread abroad, of being increased, etc. (Ćpr. 6, 32; Grj. 6, 11).

ನಿಮಿರ್ಪು nimirĕu. (= ನಿಗುರಿಸು, etc.). To cause to be stretched, etc.; to lengthen; to lift up, to raise; to enlarge; to cause to spread or increase, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh., ನಿಗುರಿಸು Cm.). ನಿಮಿರ್ಪಿದೆಂ (Śmd. 253). ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿರ್ಪ ಪಂಡಮಿಯನ್, ಆತ್ಮಜಿಪ್ ಎನ್ದು, ನಿಮಿರ್ಪುವರ್ (141). ಕಬ್ಬಿಗಂಗೆ ನೆಲಪಂ ನಿರ್ಮಾ ಜವಿಸ್ದಂ ನಿಮಿರಿಚಿದಗೆ, ಎಲ್ಲಂ ಧುವಸ್ಥೆಕರಾದುದುಮಿಂದಂಗೆ ಆಕ್ಕಂ (188). See Ćpr. 1, 49. 108; 2, 14; 4, 77; Abh. P. 2, 38; 3, 108. 145; Rśv. 10, after 31; s. ಬಂಮುಗು.

ನಿಮಿಷ ni-misha. = ನಿಮಿಸ, ನಿಮುಸ, ನಿಮಿಸ. Twinkling, winking; *the twinkling of an eye considered as a measure of time, a moment* (ನಿಮೇಷ, ದಳದುವ ಆಕ್ಷಿ Mr. 317). ನಿಮಿಷ ತವರೆ ಆನಿಮಿಷನಾವನೇ? (Prv.). 2, a minute (My.).

ನಿಮಿಷಭೇದ nimisha-bhêda. A distinction (consisting) of moments (ಕಾಲ, ಸದುವು Kn. 56).

ನಿಮಿಸ nimisa. Tbh. of ನಿಮಿಷ (Śmd. 335. 357; My.).

ನಿಮಿಲಿಪ ni-milana. Shutting the eyelids, winking or twinkling of the eyes, winking. 2, shutting, closing, as flowers; closing the eyes, looking down (ಆಕ್ಷಿಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು Mr. 317); *closing the eyes in death; dying, death.* See ಮುಗುಳ್. 3, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 57-59).

ನಿಮಿಲಿಕೆ ni-milikĕ. = ನಿಮಿಲಿಪ No. 1. (Sk.; R.).

ನಿಮುಸ nimusa. Tbh. of ನಿಮಿಷ. (My.).

ನಿಮೇಷ ni-mêsha. = ನಿಮಿಷ. Twinkling; *a moment.*

ನಿಮ್ನ nimna. Depth, low ground; a slope; *a gap, a chasm or cavity in the ground;* a depression, deepening. 2, *deep;* low, sunk. See ಕಬ್ಬ, ಕುದಿ.

ನಿಮ್ನಕುಕ್ಷಿ nimna-kukshi. A sunk, hollow belly. See ಉಬ್ಬ ಕಿಸು.

ನಿಮ್ನಗೆ nimna-gĕ. She who goes downwards: *a river* (ನದಿ, etc., ಹೊಳೆ Mr. 413).

ನಿಮ್ನಪತನ nimna-patana. Downwards-falling. See ಉರುಳ್.

ನಿಮ್ನಭೂಮಿ nimna-bhûmi. A low or deep, depressed place. See ಕುದಿ.

ನಿಮ್ನಾಗಮಕರಣ nimna-âgama-karaṇa. Causing to course downwards. See ಉರುಳ್ಚು.

ನಿಮ್ನಾವತರಣ nimna-avataraṇa. Going downwards, descending. See ಇದಿ.

ನಿಮ್ಬ nimba. *A tree with bitter fruits, the Nimb-tree. Azadirachta indica* Juss. See ಬೇಪು.

ನಿಮ್ಬತರು nimba-taru. *The coral tree, Erythrina fulgens* Hortul. (or, according to others, Melia sempervirens), one of the trees of svarga.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 1. = ನಿಮ್ಬೆ. ಲಿಮ್ಬೆ. (Sk. ನಿಮ್ಬಿಕ, the common lime, Citrus acida). See ಕಬ್ಬ.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 2. (= ನಮ್ಬಿ). N. (Bp. 3, 82; 9, 41; 18, 90; 24 sum.; 24, 52. 64; 54, 73). — ನಿಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp.

24, 1. 60. 75. 85; 47, 37; 48, 26). — ನಿಂಬಿಯನ್ನೆ. -ಉನ್ನೆ. N. (Bp. 48, 26).

ನಿಂಬೆ nimbĕ. = ನಿಂಬಿ 1, etc. The acid lime, Citrus medica L., var. acida (ಜಮ್ಬೀರ Mr. 112; ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬು, ಜಮ್ಬುಲ, ದಕ್ಷಶತ 81. 126; My.; Tē. ನಿಮ್ಮು; *cf.* ಇಲಿಮಿಚಿ). See ಗಜ-. — ನಿಂಬೀ ಸಿಹ. The lime tree (My.). — ನಿಂಬೀ ಹಣ್ಣು. -ಹುಣ್ಣು. A ripe lime (Bp. 18, 16). ನಿಂಬೀ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹದುಳಿಸಿದರೆ ಬಿಸ್ಸೀತೇ? (Prv.). ಇವನಿಗೆ ನಿಂಬೀ ಹಣ್ಣಿನ ಸದ್ದುಸ್ಥ ಉಂಟು, he is foolish or mad (My.).

ನಿಮ್ಮ nimma. See s. ನಿಮ್ಮ.

ನಿಮ್ಮಳ nimmaḷa. Tbh. of ನಿರ್ಮಲ (Śmd. 345). Pureness; serenity: quiet, ease, comfort (My.; Tē. ನಿಮ್ಮಳ).

ನಿಮ್ಮು nimmu. (= ನಿಮ್ಮ, etc.; but see ಉದಂ 2). — ನಿಮ್ಮುದಂ (Bp. 22, 37; 14, 19; 48, 15; 55, 32).

ನಿಯತ ni-yata. Checked, restrained; governed, controlled, self-governed. 2, fixed, settled, constant, permanent, incessant. (My.). 3, certain, established, sure (ನಿಶ್ಚಿತ Śmd. 88 Cm.; ನಿಶ್ಚಯ, ನಿಶ್ಚಿತ Mr. 435); positive, definite. 4, restraint; self-restraint; a religious duty or obligation (ಗುಣ Kn. 78, one MS. ನೀತಿ; ನೀತಿ 80); the state of being fixed, settled, etc., etc. See Śmd. 77. 82. 167. 342; Kâvy. II, 2, B, 27; III, 2, B, 88; Ch. v. 93; Bp. 2, 49; 35, 40; Mr. 524; Śm. 85. — ನಿಯತವ, *always, constantly, decidedly, positively* (ಶಬ್ದಾಗಿ Śmd. 82 Cm.).

ನಿಯತದ್ವಿತ್ವ niyata-dvitva. A constant or obligatory reduplication (Śmd. 48).

ನಿಯತಹಾರಿ niyata-hâri. A person who removes or shakes off all self-restraint, a malevolent person (ಖಾಜರ, etc., ದಕ್ಕ Mr. 244).

ನಿಯತಿ ni-yati. = ನೀತಿ. Restraint, restriction; regulation, precept, rule (*e. g.* of being changed into, ನಿಯತ Śmd. 343 Cm.). 2, the fixed order of things: *destiny, fate.* 3, self-command, self-restraint. 4, a religious duty or obligation (Bp. 9, 6).

ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯ niyata-indriya. Having the passions restrained or subdued (My.).

ನಿಯತ್ತು niyattu. Tbh. of ನಿಯತ. Right state of mind, truthfulness (My.; II.). ನಿಯತ್ತಿಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯ ದಕ್ಕ (Prv.).

ನಿಯನ್ತ niyanta. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (My.).

ನಿಯನ್ತೃ ni-yantṛi. Who or what restrains, subdues, tames, governs or guides; a ruler, etc. 2, *a driver, a charioteer.*

ನಿಯನ್ತ್ರ niyantra. Tbh. of ನಿಯನ್ತ್ರ. (Cpr. 7, 146).

ನಿಯಮ ni-yama. = ನೀತಿ 1. Restraining, checking, curbing, subduing, ruling; restraint, restriction. 2, fixing, establishing (ಸಂಸ್ಥೆ Mr. 480); defining; fixed rule, a rule, a law, a precept; established order; a regular practice; appointment; certainty, ascertainment. 3, *agreement, contract, assent, promise.* 4, *any self-imposed restraint or religious observance voluntarily practised, as fasting, watching, pilgrimage, praying, etc.* ನಿಯಮುವುಳ್ಳವನ್ನ ಳಣ್ಣಿಕೆ ಯಮುನಿಗೂ ಭಯ (Prv.). See Śmd. 28; Kâvy. III, 2, B, 38; B. 4, 214; ಶಿಕ್ಷೆಸು.

ನಿಯಮನ niyamana. Restraining, subduing; ruling, regulating; order (My.).

ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ niyama-nishṭhĕ. Regular and rigid observance of prescribed or meritorious rites and works. (My.).

ನಿಯಮವನ್ತ niyama-vanta. = ನೇಮವನ್ತ. A man who practises or observes religious obligations (My.).

ನಿಯಮವ್ಯವಸ್ಥೆ niyama-vyavasthĕ. A settled order of things or circumstances: one of the rules of kâvya-samaya (Kâvy. V, 40 seq.).

ನಿಯಮಸ್ಥ niyama-stha. = ನಿಯಮವನ್ತ, ನೇಮಸ್ಥ. (My.; Bp. 43, 36).

ನಿಯಮಸ್ಥಿತಿ niyama-sthiti. *Steady observance of religious obligations.*

ನಿಯಮಿತ ni-yamita. = ನೇಮಿತ. Restrained, checked, subdued, ruled; being bound to a vow (Bp. 6, 31); — regulated, prescribed; fixed, appointed (Bp. 33, 2; B. 4, 57. 134).

ನಿಯಮಿಸು ni-yamisu. = ನೇಮಿಸು. To restrain, to subdue. ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ Hit.). 2, to appoint, to fix; to lay down a rule; to give orders, to order; to nominate (Bp. 39, 14; My.).

ನಿಯಾಮ ni-yâma. = ನಿಯಮ. See ಉಯಮ್; Śmd. 12. 27. 33.

ನಿಯಾಮಕ ni-yâmaka. = ನಿಯಾರ್ಮಕ, ನೇಮಕ. Restraining, subduing; guiding, governing; who or what restrains, regulates or rules; a ruler. 2, a charioteer. 3, *a boatman; a helmsman; a pilot.* See ನರ್-. 4, order, rule (My.).

ನಿಯಾಮಿತ ni-yâmita. Ordered (Rāv. 6, after 43).

ನಿಯಾಮಿಸು ni-yâmisu. = ನಿಯಮಿಸು No. 2. To give orders or an order, to order, to command (ಆಜ್ಞಾಪಿಸ Śmd. Dh; My.).

ನಿಯುಕ್ತ ni-yukta. Fastened to, joined to, attached to; appointed; employed, assigned (ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ Śmd. 24. 256 Cm.; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ 343 Cm.); — engaged in, attached to; — directed, enjoined; — authorized, appointed; ascertained (Ch. v. 95).

ನಿಯುಕ್ತಿ ni-yukti. The state of being joined to or endowed with (Bp. 38, 50); that of being attached to or engaged in (39, 8; 52, 10). 2, injunction, order, command. 3, appointment, charge, office.

ನಿಯುತ ni-yuta. Joined. 2, a great number: *a hundred thousand,* or *a million,* or *greater numbers.*

ನಿಯುದ್ಧ ni-yuddha. *Close fight or combat;* wrestling; pugilism. See ಮುಷ್ಟಿಗಾಳಗ, ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ.

ನಿಯೋಗ ni-yôga. Joining or attaching to; setting to. 2, application, use, employment. 3, appointment, order, command. 4, any trust or appointed task or duty, any business or function committed to one's charge. ನಿಯೋಗ ನಡೆಯಿಸುವುದ (Śmd. 234). See Śmd. 232; Bp. 5, 4. 13; 9, 49; 52, 10; ಉಚ್ಚ-, ಒಬ್ಬ-.

ನಿಯೋಗಿ ni-yôgi. Appointed, employed, engaged in any duty or business; a functionary, an official, a minister, etc. (ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ Mr. 268; Śmd. 232; Cpr. 2, after 49; Bp. 59, 30). 2, a class of Ârvēḷḷi Brâhmaṇas who profess to be sorcerers (My.).

ನಿಯೋಗಿಸು ni-yôgisu. To join or put to; to urge towards (B. 4, 154); to put on (somebody) or deliver over (to him, J. 20, 27), to assign; to employ; to order, to command (My.).

ನಿಯೋಜನ ni-yôjana. Uniting, attaching to; ordering; urging; appointing to. (My.).

ನಿಯೋಜಿಸು ni-yôjisu. To join or put to; to assign, to appoint, etc. (Čpr. 3, 54; 4, after 24; 6, 96; Abh. P. 3, after 92; Bp. 35, 37; 43, 2; My.).

ನಿಯೋಜ್ಯ ni-yôjya. To be joined to; fit to be appointed or employed in; proper to be enjoined. 2, *a functionary, a servant.*

ನಿರ್ nir. = ನಿ, etc.

ನಿರಕ್ಷ nir-aksha. Having no latitude; the terrestrial equator.

ನಿರಕ್ಷದೇಶ niraksha-dêśa. A first meridian, as Laṅkâ; the equatorial region. (My.).

ನಿರಕ್ಷರ nir-akshara. Illiterate (My.).

ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿ niraksharа-kukshi. An illiterate person (My.).

ನಿರಖು nirakhu. = ನಿರುಕು. Current price, market-rate (My.; Br., Mhr., H.). — ನಿರಖುಪಟ್ಟಿ. A price-list, a price-current (My.).

ನಿರಘ nir-agha. Sinless, blameless (Bp. 61, 44; Śiv. 2, 97).

ನಿರಂಕುಶ nir-aṅkuśa. Not held by a hook: *unchecked, unfettered, uncontrolled, independent, self-willed* (ಆಯುಸ್ತಿತ, ಉದ್ದಾಮ, etc. Hlâ.).

ನಿರಂಗ nir-aṅga. Having no body (Abhâ. 6, 24; Śiv. 4, 131); having no resources, deprived of expedients.

ನಿರಜ ni-raja. = ನಿರಜ. (Bp. 61, 44).

ನಿರಜೆ ni-rajé. = ನಿರಜ. (J. 18, 54).

ನಿರ್ಜ್ಞ nir-ajña. Intelligent, wise (Bp. 61, 43).

ನಿರಂಜನ nir-aṅjana. Without collyrium or paint (Čpr. 3, 54): unstained, untinged, pure; free from falsehood; artless;—Śiva; Vishṇu. (Śm. 1; J. 13, 28; My.). — ನಿರಂಜನ ಪದವಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ನಿರತ ni-rata. Delighting in; engaged or interested in; attached or devoted to; pleased, delighted;—rested, ceased. Frequently used as a noun neuter, and occasionally as an adverb. See Bp. 38, 43; 39, 71; 43, 5. 67; 44, 33; 61, 44; J. 29, 21.

ನಿರತಿಶಯ nir-atiśaya. Unsurpassed (Kâvy. III, 1); that is unsurpassed (Ch. v. 234); the state of being unsurpassed, unsurpassedness (Ch. v. 196). See Bp. 33, 21; 35, 8; 61, 43. Feminine ನಿರತ (Čpr. 6, after 64).

ನಿರಧಿಕ nir-adhika. Having none above one's self, supreme (Bp. 61, 44).

ನಿರನುನಾಸಿಕ nir-anunâsika. Not nasal (Śmd. 24. 25).

ನಿರಂತ nir-anta. Without end, endless (Bp. 61, 44; Śiv. 5, 24).

ನಿರಂತರ nir-antara. Without any intermediate space, closely contiguous, close, having contact with; continuous; *without interstices, compact, dense, tight, coarse;* uninterrupted, continual, constant, incessant (Ch. v. 30). ನಿರಂತರ, without interruption, continuously, constantly, incessantly (Śmd. 230; ಸದಾ, ಆನುಪೂರ್ವ Kn. 136). ನಿರಂತರ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪಾಠವೇ? (Prv.).

ನಿರಂತರಗುರೂಪದೇಶ nirantara-guru-upadêśa. Doctrine uninterruptedly transmitted from one teacher to another, traditional instruction, tradition (ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ, ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ Mr. 252).

ನಿರಂತರಾವಳಿಯಮಕ nirantara-âvali-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ನಿರಂತರಿತ nir-antarita. Having no intermediate space, closely contiguous (Čpr. 5, 92).

ನಿರಪರಾಧಿ nir-aparâdhi. A faultless, guiltless or blameless person (Bp. 28, 29; 38, 30; My.; B. 5, 266).

ನಿರಪಾಯ nir-apâya. Free from misfortune, harm, trouble or danger (My.); imperishable.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apékshé. Absence of regard, desire or expectation (My.).

ನಿರಭಿಮಾನ nir-abhimâna. Humbleness. ನಿರಭಿಮಾನಪ್ಪಳ್ಳ (ನಿಶುದ್ಧ Čb.).

ನಿರಭಿಮಾನಿ nir-abhimâni. A person exempt from pride, a lowly, humble person (My.; B. 5, 184. 217).

ನಿರಯ nir-aya. Without happiness: *hell.*

ನಿರರ್ಗಲ nir-argala. *Unbarred, unobstructed, unrestrained* (Bp. 30, 3; 57, 94).

ನಿರರ್ಥ nir-artha. Devoid of meaning (Śmd. 89); nonsensical, purposeless, vain (see s. ನಿರರ್ಥಕ).

ನಿರರ್ಥಕ nir-arthaka. *Nonsensical, purposeless, useless, vain, unprofitable* (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಘ, ವೃಥೆ Mr. 462, o. r. ನಿರರ್ಥ). ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನಿರವಗ್ರಹ nir-avagraha. *Without obstruction, unrestrained, unchecked, uncontrolled; self-willed, head-strong* (ಸ್ವಚ್ಛಂದ, ಸ್ವತಂತ್ರ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಾರ Mr. 230).

ನಿರವದ್ಯ nir-avadya. Unblamable, blameless, unobjectionable; unblamably, etc. (ಆಪಕ್ಷಯಿಲ್ಲದೆ Śmd. 127 Cm.; J. 17, 51).

ನಿರವಧಿ nir-avadhi. Without bounds, unlimited, interminable (Bp. 6, 16; J. 6, 1; My.).

ನಿರವಧಿಕ nir-avadhika. Boundlessness, etc. (Bp. 7, 1).

ನಿರವಮಾನ nir-avamâna. Free from disrespect or contempt, not meriting disrespect (Bp. 61, 43).

ನಿರವಯ nir-avaya. = ನಿರವಯವ. (Bp. 1, 29; 61, 44). 2, a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ನಿರವಯವ nir-avayava. Without limbs or members; without component parts, indivisible. (My.).

ನಿರವಶೇಷ nir-avaśêsha. Without a residue, complete, whole. See ಆಬಿಶ್ಯಾದು.

ನಿರವಸ್ಥ nir-avastha. Being devoid of circumstances, of age or position, etc. (Śiv. 2, 103).

ನಿರವಿಸು niravisu. Tbh. of ನಿರೂಪಿಸು (Śmd. 373). ನಿರವಿಪ (ಪೇಟ್ಟಿ Śmd. 297 Cm.). See Čpr. 1, 103. 112; 5, 135.

ನಿರಶನ nir-aśana. Abstaining from food; fasting, a fast. (My.).

ನಿರಸ ni-rasa. = ನಿರಸ. (My.). See Prv. s. ಪರಸು.

ನಿರಸತೆ ni-rasatĕ. Want of juice, dryness (Čpr. 3, after 9); insipidity.

ನಿರಸನ nir-asana. Casting out, off or away; tearing out; expelling; removing; *rejection, denial; extermination, destruction.* (Čpr. 8, 99; Bp. 38, 3; 40, 64; 57, 92).

ನಿರಸನೇಂದ್ರಿಯ nirasana-indriya. Having rejected or set aside, or being not attached to, the organs of sense (Bp. 61, 43).

ನಿರಸೂಯ nir-asûya. Free from envy, etc. (Bp. 61, 43).

ನಿರಸ್ತ nir-asta. Cast out, off or away; *shot off, discharged,*

as an arrow; rejected, repudiated;—uttered hurriedly or rapidly. (Bp. 39, 54; 47, 61). See ಮರುಳಾಟಿಸು.

ನಿರಹಂಕರಣ nir-ahaṅkaraṇa. Free from egotism, selfishness or pride, humble, lowly (Bp. 2, 31; 53, 55; 54, 54).

ನಿರಹಂಕಾರ nir-ahaṅkâra. Absence of egotism, selfishness or pride. (My.).

ನಿರಹಂಕಾರಿ nir-ahaṅkâri. = ನಿರಹಂಕರಣ. (My.).

ನಿರಹಂಕೃತ nir-ahaṅkṛita. Unselfish; humble. (My.).

ನಿರಾಕರಣ nir-â-karaṇa. = ನಿರಾಕೃತಿ 2. (My. as ನಿರಾಕರಣೆ). ನಿರಾಕರಣ ಮಾಡುವದ (ನಿರಾಕರಿಸ್ಲು); ನಿರಾಕರಣವಾದದ್ದು (ನಿರಾಕೃತ G.).

ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು nir-â-karishṇu. Pushing or driving away; *a person who repudiates, spurns, disdains or despises.*

ನಿರಾಕರಿಸು nir-â-karisu. To push away, to repudiate, etc. (Bp. 44, 54; My.).

ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷೆ nir-âkâṅkshĕ. Absence of desire (My.).

ನಿರಾಕಾರ nir-â-kâra. 1. Rebuke, reproach, censure, blame (ನಿರಾಧಿಕ, ನಿರಿಧಿಕ, etc., ಜಾಜಿಸಂ Mr. 428).

ನಿರಾಕಾರ nir-âkâra. 2. Devoid of form or figure, formless, shapeless; deformed, ugly. 2, heaven; Vishṇu; Śiva; the universal soul. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋಪ್ತದು (Prv.).

ನಿರಾಕುಲ nir-âkula. Unconfused; unperplexed, unbewildered; steady, calm, quiet; clear, perspicuous. ನಿರಾಕುಲಂ, clearly, with perspicuity (Śmd. 31). See s. ಸೋಲ್ ನಿಸು; Ćpr. 3, 103; 5, 10; Grj. 10, 115.

ನಿರಾಕೃತ nir-â-kṛita. *Pushed away, removed, set aside, rejected, despised, spurned.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-âkṛiti. 1. Formless, shapeless; deformed, ugly. 2, a Brâhmaṇa who has not gone through a course of study (ಅಧ್ಯಾಯ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253); *a Brâhmaṇa who neglects the forms or duties of his caste by not going through a regular course of studies.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-â-kṛiti. 2. *Repudiation, rejection.*

ನಿರಾಕ್ಷೇಪ nir-âkshêpa. Unblamable, unobjectionable, doubtless, unquestionable (My.); the state of being unobjectionable, etc. (My.).

ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣೆ nir-âkshêpaṇĕ. The state of being unblamable, etc. (My.).

ನಿರಾಗ ni-râga. = ನೀರಾಗ. Passionless, dispassionate, devoid of lust.

ನಿರಾಗಮ nir-âgama. Not resting on the vêdas (Bp. 51, 19).

ನಿರಾಜಿ nirâji. Furnished with kalâbatu, as a cloth (My.; H.). — ನಿರಾಜಿವಸ್ತ್ರ. A kalâbatu cloth for the head of persons who come to visit an idol (My.).

ನಿರಾಜಿಸು ni-râjisu. = ನೀರಾಜಿಸು. To wave lights before an idol, etc. as an act of adoration (ಆರಾತ್ರಿಕ್ಕಂ Śmd. Dh.).

ನಿರಾತಂಕ nir-âtaṅka. Not feeling pain or uneasiness; not causing pain, ailment or disagreeable feelings. (Ćpr. 2, after 49; My.).

ನಿರಾದರಕೆ nir-âdaraṇĕ. Want of respect, showing no honour (My.).

ನಿರಾಧಾರ nir-âdhâra. Void of foundation; destitute of support; poorness, etc. (My.).

ನಿರಾಧಾರಿ nir-âdhâri. A person without support; a poor person (My.).

ನಿರಾಭಾರಿ nir-â-bhâri. One who is free from burdens (Bp. 20, 23).

ನಿರಾಮಯ nir-âmaya. *Free from illness, healthy, hale;* free from defects; health, happiness, welfare. (Bp. 61, 43).

ನಿರಾಯಸ nir-âyasa. Tbh. of ನಿರಾಯಾಸ. (Bp. 4, 73; My.).

ನಿರಾಯಾಸ nir-âyâsa. Not causing trouble; not requiring efforts; not fatiguing; facility (Si. 285; My.).

ನಿರಾಲಂಬ nir-âlamba. Having no prop or support; standing alone, friendless (J. 28, 19).

ನಿರಾಲಸ್ಯ nir-âlasya. Not slothful. 2, without fatigue (My.).

ನಿರಾವರಣ nir-âvaraṇa. Being free from any covering or obstruction; free from illusion (Abhâ. 5, 56; J. 13, 26).

ನಿರಾಶೆ nir-âśĕ. Freedom from desire or lust; hopelessness, despair (My.). ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೀಕ್ಷದ ಹೊಗಡಿ? (Prv.).

ನಿರಾಶ್ರಯ nir-âśraya. Supportless; unsupported, self-supported;—without shelter or refuge, friendless, destitute. (Śśv. 5, 24; My.).

ನಿರಾಸಕ nir-âsaka. Removing; destroying (Bp. 46, 71).

ನಿರಾಹಾರ nir-âhâra. Foodlessness; not eating, fasting, abstaining from food (J. 28, 38; My.).

ನಿರಾಹಾರಿ nir-âhâri. A person who is without food, who has nothing to eat (My.); a person who abstains from food or fasts (My.).

ನಿರಾಳ nirâḷa. (Tbh. of a ನಿರಾವಿಲ, ನಿರ್-ಆವಿಲ). The state of being devoid of (turbidness, *i. e.*) obscurity: the state of the mind when free from doubt or uncertainty, calmness of the mind (My.; Tĕ.). 2, the sky (Mhr.). — ನಿರಾಳಪ್ಪ N. (Bp. 59, 2). See ನಿಸಂಗಿ. — ನಿರಾಳಪುರ. The sky-town (Bp. 25, 7).

ನಿರಿಲೆ nirilĕ. (ನಿಱಿಲೆ). A certain bird (Bh. 1, 20, 53).

ನಿರೀಕ್ಷಣ nir-îkshaṇa. Looking at, regarding, seeing (Ćpr. 2, 81; 6, 96), beholding closely and attentively; looking towards, expecting (My.); a look (Bp. 18, 77; My. also as ನಿರೀಕ್ಷಣೆ).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸು nir-îkshisu. To look at, to behold, to gaze at, to behold closely and attentively (Ćpr. 4, 81; 8, 33; Grj. 6, after 56). ಇತ್ತಿನೆಡ ಅನಘ್ಯಾಮುಖಮಂ ಸ್ವಯಮೀಕ್ಷಿಸಿದಂ ಪೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕೌತುಕಮುಕ್ತಳಾಳ್ದು (Rév. 5, after 27). See Rjm. 2, 7, 4; Rśv. 5, after 114, 120 & 127; 7, after 21; 8, 88; 10, 5; 10, after 5; 11, 106; 11, after 175; 13, after 61; J. 2, 52. 2, to expect (My.). — ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡು. To look at (Abh. P. 13, 44).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ nir-îkshisuvikĕ. Looking at, regarding closely (ಆಲೋಕನ, ಲೀಕ್ಷಣ, etc., ಪಕ್ಷಾಗಿ ನೋಡುವಿಕೆ Si. 398).

ನಿರೀಕ್ಷೆ nir-îkshĕ. Looking at, regarding; consideration (Sk.; ನೋಡೋಕಣ G.). 2, looking towards, expectation, waiting for (Sk.; My.).

ನಿರೀಷ nir-îsha. ನಿರೀಷ. *The body of the plough, without the pole and ploughshare.*

ನಿರೀಶ್ವರ nir-îśvara. Having no master, supreme (Bp. 61, 43). 2, godless, atheistic.

ನಿರೀಶ್ವರವಾದ nirîśvara-vâda. Atheism. (My.). — ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿ. An atheist. (My.).

ನಿರೀಹ nir-îha. Effortless; desireless. (Śśv. 5, 17. 24).

ನಿರೀಹತೆ nir-ihatĕ. Absence of desire or effort, indifference. (Cpr. 2, 85).

ನಿರುಕು niruku. = ನಿರುಮು. (My.).

ನಿರುಕ್ತ nir-ukta. Uttered; explained. 2, *one of the vêdângas.* 3, N. of a commentary by Yâska.

ನಿರುಗ niruga. N. of a bird. See Mr. s. ಜಾತಕ್ಕಿಪ.

ನಿರುಜ ni-ruja. = ನೀರುಜ. (ಕೋಗಮಿಲ್ಲದವನು Nn. 112).

ನಿರುತ (ni-ruta). (Uncut, unbroken, undivided); undoubted, true; undoubtedness, truth, certainty; unfailingness; straightness, rectitude; properness (ಸತ್ಯ Bhn. 46; ಸಾಧು, ಸಸಿನ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ನೇರಿತು 137; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಮುದು 162). ನಿರುತಂ, according to truth, in the true way (Ch. v. 227). See Bp. 2, 15; 22, 11; Mr. 349. 509. 523; J. 1, 12; 5, 62; 15, 11. 2, a man of rectitude, a truthful, pious man, a sage (ಸಮ್ಮ Ct. I, 39; Bp. 6, 16).

ನಿರುತಿ niruti. Tbh. of ನೈರ್ಋತ, ನೈರ್ಋತಿ, (ನಿರ್ಋತಿ). A râkshasa, a fiend (ನಿಶಾಚರ, ರಾಕ್ಷಸ, ನೈಶದೇವ, etc. Mr. 49). 2, the regent or guardian of the south-western quarter (ದಿಶಾಪಾಲ Mr. 57; Śmd. 292; ಮೂಸಿಸದೇವ, ಕೊಪ್ಪಗೆ ಯಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ Śm. 12. 13, Kk. 15).

ನಿರುತ್ತರ nir-uttara. Without a reply, being at a loss for an answer; silenced, posed (B. 4, 54; My.). 2, having no superior (Bp. 61, 43).

ನಿರುದ್ಧ ni-ruddha. Stopped, restrained, obstructed, opposed; confined. See ಆ-. 2, obstruction, impediment, etc. (J. 12, 2).

ನಿರುದ್ಯೋಗ nir-udyôga. Effortless, inactive; the state of being effortless, etc. (J. 5, 68).

ನಿರುದ್ಯೋಗಿ nir-udyôgi. One who is effortless (My.); one who is destitute of employment (My.).

ನಿರುಪದ್ರ nir-upadra. = ನಿರುಪದ್ರವ. (My.).

ನಿರುಪದ್ರವ nir-upadrava. Free from molestation, undisturbed (Sk; My.);—harmless, inoffensive (Mhr.; B. 5, 130);—the state of being free from molestation, etc.—ನಿರುಪದ್ರವತಿಸ್ಸ ಆಗು. To be undisturbed, etc. (My.; B. 5, 267).

ನಿರುಪಧಾವಿ nir-upadhâvi. Not running near to, not following; not having recourse to for assistance (Bp. 7, 3; 30, 3).

ನಿರುಪಮ nir-upama. Peerless, matchless, unequalled (Ch. v. 153. 308; Bp. 7, 4). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ನಿರುಪಮಾನ nir-upamâna. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Ch. v. 153; Bp. 61, 44).

ನಿರುಪಮಿತ nir-upamita. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Bp. 7, 13; 46, 71; 50, 70).

ನಿರುಪಯುಕ್ತ nir-upayukta. Useless (My.; B. 3, 19).

ನಿರುಪಾಧಿ nir-upâdhi. Free from cares, free from trouble (My.).

ನಿರುಪಾಧಿಕ nir-upâdhika.. = ನಿರುಪಾಧಿ. (Bp. 35, 34; My.).

ನಿರುಪಹರಣ niruharaṇa. Tbh. of ನಿರ್ಹರಣ. (Bp. 47, 61; see ನಿರ್ಹರುಪರಣ).

ನಿರೂಢ ni-rûḍha. Inherent; conventional, accepted (Sk.); versed in; famed (Bp. 22, 28; 41, 6; 58, 16).

ನಿರೂಢಿ ni-rûḍhi. Skilfulness, versedness (Tĕ.). 2, fame, celebrity (Sk.).

ನಿರೂಪ ni-rûpa. 1. An appointment, order, command (Bp. 43, 16; 48, 8; J. 9, 12; 10, 21; 30, 52); a representation in writing, a written order (My.; Tĕ.). ನಿರೂಪವಿಷ್ಟರೆ ಸ್ವರೂಪ (Prv.).

ನಿರೂಪ ni-rûpa. 2. = ನೀರೂಪ. (Bp. 61, 45).

ನಿರೂಪಣೆ ni-rûpaṇa. ನಿರೂಪಣೆ. nirûpaṇĕ. Performing; representing; defining, determining; investigation; determination, definition; ascertaining (Kâvy. I, 1*n*, 5; Ch. v. 71; see ಪಣ್ಣ-); sight, seeing, looking for or at (ಸೋಲೆ G.); describing; telling, narrating (Mhr.).

ನಿರೂಪಿತ ni-rûpita. Seen, beheld; discovered, found; appointed; ascertained (Kâvy. III, 2; Bp. 53, 60); described; told (Mhr.).

ನಿರೂಪಿಸು ni-rûpisu. = ನಿರವಿಸು. To order, to command, to tell (see ಪೇಜ್); —to make known, to tell; to define. See Śmd. 3. 335; Bp. 28, 38; 30, 23; 39, 48; J. 9, 2; 11, 27; 14, 28; 32, 57.

ನಿರೂಪ್ಯಮಾನ ni-rûpyamâna. Being defined, determined, ascertained, etc. (Kâvy. III, 3, B, 121).

ನಿರೆ nirĕ. To kill (Abh. P. 7, 80; T. ನಿರುಗು; T., M. ನರಿ, to be crushed; *cf.* ನೇರ್ 1). ನಿರಪ (ಕೊಲ್ಲಂ Śmd. II; ಕೊಲ್ಲಪ Kk. 91). ನಿರಪವಂ ಮುಗಪೇಟಪಂ (Śmd. 276 Mḍb.).

ನಿರೋಗ ni-rôga. = ನೀರೋಗ. (Bp. 49, 28; 4, 135; My.; Mhr.).

ನಿರೋಗಿ ni-rôgi. = ನೀರೋಗಿ. (Bp. 15, 34; 47, 65; My.; Mhr.).

ನಿರೋಧ ni-rôdha. Shutting in; enclosing; check, restraint, coercion, hindrance, obstruction; destruction; hurting. ನಿರೋಧವಲ್ಲದವಗೆ (ಕೆಡದ ಮೇರೆ Śmd. 334 Mḍb. Cm.). See ಮುನೋ-; Grj. 9, 117. — ನಿರೋಧಮ್ಮುವ. -ಂ-ವ. To be checked or impeded (Cpr. 1, after 81).

ನಿರೋಧಕ ni-rôdhaka. Obstructive, hindering, etc. (Kâvy. IV, 2, 52. 53).

ನಿರೋಧಾವರಣ nirôdha-âvaraṇa. Obstructing by shutting in. See ಮುತ್ತು.

ನಿರೋಧಿಸು ni-rôdhisu. To obstruct, to impede, to restrain, to keep back (My.).

ನಿರೋಪ nirûpa. (Tbh. of ನಿರೂಪ). A message; honourable dismission; permission to depart (Mhr.; G. 512. 514; B. 5, 284). Also ನಿರೋಪ (5, 67).

ನಿರೋಷ್ಠ nir-ôshṭha. A kind of vichchhittichitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ನಿಲ್ nil. = ನಿ, etc. See ನಿಶ್ಚಿಸ್ಸ, ನಿಶ್ಚಿಸ್ಸ, ನಿಶ್ಚಾಚಲ.

ನಿಲಿಡವು niḷiḍavu. The water-plant Pistitia stratiotes Lin. (ಚಾರಿಪರ್ಣ, ಕುಮ್ಮಿಳೆ, ಆಕ್ಷರಪಳ್ಳಿ Nr.; *cf.* ಆಕ್ಷರಗಂಗಾ).

ನಿಲಿತೆ nilatĕ. = ನೀಲತೆ. Properness: beauty, charm, prettiness, elegance (ಚೆಲು, ಗಾಣಿ, ಸೊಬಗು ಕೆಸ.; ಗಾಣಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಘಗತೆ Kk. 54; ಗಾಣಿ, ಚೆಲ್ಲಿಕು, ಸೊಬಗು, ಗಡಗರಿಕೆ, ಸುಘಗ Śm. 47; see ನೀಟು; T. ನಿಜ್ಜಿ, excellency = ಮುಖಮು; a constant rule; integrity; ನೆಲೆ, the proper way; straightness).

ನಿಲಿ nili. 1. (= ನಿಲು 1). To be properly arranged or prepared, to be ready (see ಕೆಯಲ್ ಎ. ಕೆಯಲ್ 4, & *cf.* ನೆಲೆ 2). ಮುನ್ನ ಉಪ್ಯಪಮುಪ್ ಒಪ್ಪಿ, ನಿಲ್ಲು, ನಿಲಿಯಲ್ (Śmd. 281 Mḍb.).

ನಿಲಿ nili. 2. = ನಲಿ, ನಲಿಸೆ, ನಿಲಿಸೆ 1, ನೀಲಿಸೆ, ನೆಲಿ 1, ನೆಲಿಸೆ, ನೆಲಿ 4. (A fold, as of a dôtra, M. ಚಾಲಿ; Mhr.

ನಿರಿ; M. ಾಿಱಿ, to plait, to tuck or fold a cloth; to knit, as the brows); **foldings: the folds of a garment, as of a dōtra or sīrē, to be tucked into the waist-band in front** (ನೀವಿ Nn. 105; My.; Tē. ನೆಱಿ, ನೆಱಿಲೆ; M. ನೆಱಿವು, folded front of a gown; see ಱಿಲೆ); **plaits or folds made by drawing a thread through cloth, garthers** (My.). ಸ್ತ್ರೀಯು ಉಡಿಯು ಸೀರೆಯ ಕಚ್ಚೆ (ಸ್ತ್ರೀಚಟ್ಟಲ್ಲ, ನೀವಿ, ನೆಱಿ Hilā.). ನವ ನಿರುಗೆ ನೆಱಿ (Bp. 5, 28). ನೆಱಿ ಅತ್ತ ನವಲುತ್ತಿರಲು (40, 22). ಮು ಱಿಯಿ ಕುನಿಕಲ್ದಾ! ಆದರ ಮೀಲಾಣ ನೆಱಿಯನ್ ಒದಗೊಡ ಸೀಳ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಮಿಱುವ ತೋರಣಕೇತನಂಗಳ ನೆಱಿ ನಱಿದು, ಕಳಯಿ! ಇದಕೆ ನೀಮ್ ಆ ಬಣ್ಣಿಯಂ ಕುನಿಕಿದಾಮು, ಬರಲೀಸದಿರಿ! (56, 29). ನೆಱಿಯ ನಿಂಗರದುಮಿ (J. 11, 9). ನೆಱಿಯನ್ ಓಸರಿಸುತ್ತ (Rām. 3, 4, 8). See Ōpr. 7, 126. 136; 8, after 4; J. 10, 50; 11, 19; 18, 25; 26, 12. — ನೆಱಿಬಲ್ಲಾ. Breeches with garthers (ದೋಣ್ಣಾಲ Mr. 343; My.). — ನೆಱಿವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. = ನೆಱಿವಿಡಿ. To lay hold of the niri (Ōpr. 6, after 64 & 86; Riv. 7, 6; 8, after 5).

ನಿರಿ niri. 3. = ನಿಱು 2, ನೆಱಿ 2. **Orderly arrangement; beauty, fineness, elegance** (*cf.* ನೆಱ್ಪುಗೆ; Tē. ನೆಱಿ, goodness, excellence; greatness, eminence, excess; see T. s. ನಿಱಿತಿ). — ನೆಱಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. = ನಿಱುಗುರುಳ್. Well-trimmed hair (Śs.; Bh. 1, 13, 18). — ನೆಱಿಪರೆ. -ಪರೆ. = ನಿಱುಪರೆ. (Śmd. 78, o. r. ನಿಱು-, q. v.; Bh. 1, 13, 30). A fine head. — ನೆಱಿಪಳಿರ್. -ಪಳಿರ್. Beautiful young leaves (Śśr. 3, after 35). — ನೆಱಿಮುಗಿಲ್. = ನೆಱಿಮುಗಿಲು. A beautiful sky (Ōpr. 6, after 64).

ನಿರಿಗ nirīga. = ನಿಱುಗ. **A sweet mango** (ಒನ್ನು ಮಾವು Śmd. II; ದೂಷಕ್ಯ, ಇಮ್ಮಾವು Śm. 26).

ನಿರಿಗೆ nirigĕ. 1. = ನೆಱಿ 2, etc. (My.). ಗಣ್ಣಾಳದ ಕಾಲುಗಳ ತೊಗರಿಗೆ ದೊಪ್ಪ ದೊಪ್ಪ ನೆಱಿಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೂ ಹಗಲು ಮೀರೆ ಒನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೆಱಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 249).

ನಿರಿಗೆ nirigĕ. 2. = ನಿಱುಗೆ. **Display** (Bh. 4, 3, 16).

ನಿರಿಲು nirilu. = ನೆಱಿಲ್, q. v. — ನಿಱಿಲು ನಿಱಿಲು ಎಱ್. To crash (Rām. 4, 3, 8).

ನಿರಿಸು nirisu. 1. (= ಇಱಿಸು). **To put down, to place** (Ōpr. 3, 80; 9, after 42; Abh. P. 3, 6; 10, 60); **to arrange; to adjust; to prepare** (ನಿಱುಗ ಮಾಡು Śmd. 92. 97 Cm.). ತಪ್ಪುರುಷ ಕರ್ಮಧಾರಯ ದ್ವಿಗು ದ್ವನ್ದ್ವ ಅವ್ಯಯೀಭಾವ ಬಹುವ್ರೀಹಿಗಳಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ ಪತ್ತಿಸೂಡು (Śmd. 89 Mdb.). ಏನುತಕ್ಕಯಾತ್ಮಕಗಳುಮ್ ಎನಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಧಾಪದಪದನಂಗಳನ್ ಅಯ್ದು, ಆನಿತರ್ಕಮ್ ಇಸುವ್ರತ್ಯಯದನೆ ಪತ್ತಿಸಿ, ನಿಱಿಸೆ ಬಳಿಕಮ್ ಆ ಶ್ಯಬ್ದಿಂಗಂ (92). ಆದು ಇದು ಅವುದು ಎಲ್ಲುದು ಪೆಱತು ಎಷ್ ಪೆಱದು ಎನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದಿಂಗಳ್ ತಪ್ಪದೆ ಸರ್ವನಾಮುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ; ಎದಗ್ಗರ್ ಇದಕ್ ಆದಿಮ ನಿಱಿಕೆ ಲಿಂಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ (97). ಷಷ್ಠಿಯನ ತಪ್ಪದನ, etc. ಈ ತೆರದಿಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಮಾಸಮುಂ ಮಾಡಿ, ವಿಭಕ್ತಿಯಂ ಪತ್ತಿಸುವುದು (100 Mdb.). ಸ್ತ್ರೀಲ ಸ್ತ್ರೀಕೆ, ಛಿಕ್ಷ ಛಿಕ್ಷೆ ಎನ್ನು, ನಿಱಿಸುವುದು (102 Mdb.). (ಕುಮುರಿಯ) ಎರಡು ಕಣ್ಣಾದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುಬ) ಇರೆ ತುಪ್ಪಂ, ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಱಿಸಿದ ಒಣ್ಣಾದಿ ಅಯ್ಯಿರೆ ಜಯಂ (Mr. 279).

ನಿರಿಸು nirisu. 2. **Arrangement; display** (Rām. 1, 5, 30). — ನಿಱಿಸು ಕೆಯ್. To arrange, to make ready (Ōpr. 5, after 76).

ನಿರು nirru. 1. (= ನಿಱಿ 1). See P. pa. ನಿಱುರ್ (Śmd. 79, o. r. ನಿಱ್ದು; Kāvy. I, 15, 27), ನಿಱುರ್ (Abh. P. 11, 97).

ನಿರು nirru. 2. = ನಿಱಿ 3. — ನಿಱುಗುರುಳ್. = ನಿಱಿಗುರುಳ್. (J. 30, 6, o. r. ನಿಱಿ-). — ನಿಱುಪರೆ. = ನಿಱಿಪರೆ. ನಿಱುಪರೆ ಸೀಳ್ದು ದತ್ತ ನಗಗಣ್ (Śmd. 78, o. r. ನಿಱಿ-).

ನಿರುಗ nirruga. = ನಿಱುಗ. (ಮೂಷಮರ ರೆ. I, 62; ಇಮ್ಮಾವ Kk. 19, o. r. ನಿಱುಗ; ಮೂಷ 86).

ನಿರುಗೆ nirrugĕ. = ನಿಱುಗೆ 2. **Putting down; arrangement; orderly arrangement** (ವಿಷ್ಣಾಸ Śmd. 5 Cm.); **properness.** ಪ್ರಾಸದ ಛನ್ದದ ಅನ್ವಯದ ನಿರುಗೆಯೂ ಶಬ್ದಗಳ್ ವ್ಯತ್ಯಯಮಾಗಿರ್ಪುವು (5). ನಿರುಗೆಯಂ ಮಱೆದೆನ್ನ ಜಾಣೆಯುಮುಂ (Śm. 73).

ನಿರ್ಪನ್ದ nir-panda. = ನಿಷ್ಪನ್ದ. — ನಿರ್ಪನ್ದತಾವಸ್ಥ. The state of the pupil of the eye being motionless (Ōpr. 8, 86).

ನಿರ್ಪನ್ನ nir-panna. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. (Ōpr. 2, 65).

ನಿರ್ಪಾವಕ nir-pāvaka. = ನಿರ್ವಾಪಕ. (Hilā. MS.).

ನಿರ್ಋತಿ nir-ṛiti. (= ನಿರುತಿ). **Decay; *decay, destruction or adversity personified, goddess of death and corruption and regent of the south-western quarter.***

ನಿರ್ಗತ nir-gata. Gone out, come forth. 2, gone away; disappeared, extinct. 3, freed from.

ನಿರ್ಗತಜ್ವಾಲೆ nirgata-jvālĕ. That is kindled, but does not flame: a fire-brand (ಉಲ್ಮೆ, ಕೊಳ್ಳಿ Nr.).

ನಿರ್ಗತಿ nir-gati. Helplessness, misery, poverty (My.; Tē.).

ನಿರ್ಗಮ nir-gama. = ನಿರ್ಗಮ 2. Going forth or out, setting out; going away, receding;—departure, vanishing;—exit, outlet. See ಮಱು-.

ನಿರ್ಗಮನ nir-gamana. = ನಿರ್ಗಮ. (Ōpr. 5, after 67; Bp. 51, 47; J. 32, 56).

ನಿರ್ಗರುಳ (nir-karuḷa = karaḍa, of ಕರಡು 17). A man of mild disposition (ಕೋಮಲುಲು Bhn. 61).

ನಿರ್ಗಲಿತ nir-galita. Flowed out, poured forth. (Ōpr. 5, 77).

ನಿರ್ಗರ್ವ nir-garva. = ನಿರ್ಗರ್. Free from pride, humble. 2, humbleness (My.).

ನಿರ್ಗರ್ವತೆ nir-garvatĕ. The state of being free from pride, humbleness (Bp. 51, 47).

ನಿರ್ಗರ್ವಿ nir-garvi. = ನಿರ್ಗರ್. An humble person (Bp. 28, 2).

ನಿರ್ಗಹನ nir-gahana. Without difficulty, easy (Ōpr. 5, after 105).

ನಿರ್ಗಾದಿಗೆ nir-gādigĕ. = ಗಾಡಿಗೆ. (Abh. P. 1, 113. 114).

ನಿರ್ಗುಣ nir-guṇa. Without qualities or attributes; the supreme soul (My.); Śiva (Śśr. 5, 24). 2, devoid of good qualities.

ನಿರ್ಗುಣಿ nir-guṇi. A being or person without qualities or attributes (Bp. 8, 13; 51, 44).

ನಿರ್ಗುಂಡಿ nirguṇḍi. *A shrub or small tree, the fire-leaved chaste-tree, Vitex negundo* Lin. (ನಿಮ್ಮವಾರ, ಇಪ್ಪಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ Mr. 114, o. r. ಲಕ್ಕ; ಇಪ್ಪಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ Kn. 28). 2, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia Lin. (St. & Pl.). 3, *a small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin.

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥ nir-grantha. Freed from all ties or hindrances: *a Jaina religious mendicant* (ಸಗರ Hilā.); a Jaina guru (Mr. 222).

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ nir-granthana. = ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥ. *Killing, slaughter.*

ನಿರ್ಘಾತ nir-ghāta. A severe stroke (Abh. P. 13, after 54; Bp. 34, 25; 54, 39). 2, a violent gust of wind. 3, a thunder-stroke.

ನಿಘೋರ್ಷ nir-ghôsha. *Sound, noise, a loud noise.*

ನಿಘೋರ್ಷಣ nir-ghôshaṇa. = ನಿಘೋರ್ಷ. (Čpr. 4, 35).

ನಿಘೋರ್ಷಾಯಮಾಣ nir-ghôshâyamâṇa. Sounding, roaring (Čpr. 3, after 94).

ನಿರ್ಜಡ nir-jaḍa. Devoid of stupidity or dulness (Šiv. 5, 24).

ನಿರ್ಜನ nir-jana. Unpeopled, uninhabited, desolate. (My.).

ನಿರ್ಜಂತುಕ nir-jantuka. = ನಿರ್ಜನ. (Abh. P. 7, 32).

ನಿರ್ಜರ nir-jara. Not becoming old; undecaying, immortal. 2, *a god, a deity.*

ನಿರ್ಜರೇಂದ್ರ nirjara-indra. Indra (J. 25, 35).

ನಿರ್ಜಲ nir-jala. *Destitute of water,* dry (B. 5, 35).

ನಿರ್ಜಾಡಿಸು nir-jâḍisu. To sweep away; to shake vehemently; etc. (Bp. 54, 37).

ನಿರ್ಜಿತ nir-jita. *Conquered, overcome.* 2, unconquered. See Bp. 26, 56; 47, 61.

ನಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ nirjita-indriya-grâma. *A man who has subdued the whole assemblage of the organs of sense: a saint, a muni.*

ನಿರ್ಜೀವ nir-jîva. Lifelessness; that has no life (My.); lifeless, inanimate (Č. Bp. 47, 20; B. 5, 131).

ನಿರ್ಜೀವಿ nir-jîvi. A lifeless, dead or dying being or person (Bp. 14, 18; My.).

ನಿರ್ಜುಲ nirjula. = ನಿಜುಲ No. 2, q. v.

ನಿರ್ಝರ nir-jhara. *A waterfall, a cataract, a mountain-torrent.*

ನಿರ್ಝರಿಣಿ nir-jhariṇi. *A torrent, a river.*

ನಿರ್ಣಯ nir-naya. Leading or taking away; removal. 2, tracing out; settling: *ascertainment, decision, determination* (ನಿರ್ಣೀತ Šmd. 178 Cm.); precise definition (Čh. v. 340). 3, sentence, decree, verdict. 4, final settlement, the end (ನಿರ್ಣಾಯ Šmd. 178 Cm.). See ತರ್ಕಿಸಲ್, ತರ್ಕಿಸು. — ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡು. To make an ascertainment of, to come to a decision about; to form a resolution; to decree (B. 4, 222; 5, 263; My.).

ನಿರ್ಣಯಿಸು nirṇayisu. (Šmd. 65). = ನಿರ್ಣಯಮ್ಮಿ. To settle, to come to a decision, to decide; to give a verdict; to order; etc. (B. 4, 39. 93. 186; My.).

ನಿರ್ಣಯಮ್ಮಿ nirṇayu. = ನಿರ್ಣಯಿಸು. (J. 7, 61; 12, 19; B. 3, 43; My.).

ನಿರ್ಣಾಮ nirṇâma. = ನಿರ್ಣಯ. (J. 2, 42).

ನಿರ್ಣಾಯಕ nir-nâyaka. A man who ascertains, decides, etc. (Sk. 258).

ನಿರ್ಣಿಕ್ತ nir-nikta. *Washed, cleansed, purified, cleaned* (ಧೌತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ತೊಳೆಯಲು Mr. 255).

ನಿರ್ಣೀತ nir-nita. Brought to a conclusion, ascertained, settled (Kâvy. V, 2). Fem. ನಿರ್ಣೀತೆ (Bp. 2, 47).

ನಿರ್ಣೀತಿ nir-niti. Ascertainment, demonstration; narration, description (Kâvy. IV, 1).

ನಿರ್ಣೇಜಕ nir-nêjaka. *A washerman.*

ನಿರ್ದಯ nir-daya. Pitiless, unmerciful, unkind. (J. 16, 22). 2, = ನಿರ್ದಯಿ (My.).

ನಿರ್ದಯಿ nir-dayi. Unmercifulness; cruelty (Šmd. 345; My.).

ನಿರ್ದಲನ nir-dalana. Splitting, breaking (Bp. 59, 38).

ನಿರ್ದಾಯ nir-dâya. The state of being without a division, completeness (Bh. 1, 10, 11; J. 2, 36).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ nir-dishṭa. Pointed out; assigned; ordered, directed; described, declared, told; ascertained (Kâvy. II, 2, B, 27. 30).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿತ nir-dishṭita. = ನಿರ್ದಿಷ್ಟ. (Bp. 1, 13).

ನಿರ್ದುಷ್ಟ nir-dushṭa. Free from fault (My.; Sk. 48. 236).

ನಿರ್ದೇಶ nir-dêśa. Pointing out; denoting, indicating, marking; directing, ordering; *order, command, direction;* numeration; telling, declaring; *description, designation;* description, depicting. See ಶಬ್ದಕಲ್ಪ.

ನಿರ್ದೇಶಿಸು nir-dêśisu. To point out, to show; to order; to enumerate, to specify, etc. (My.; Sk. 67).

ನಿರ್ದೇಹ nir-dêha. Without a body, bodiless, incorporeal (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ದೈವ nir-daiva. Luckless (Râm. 6, 14, 26; Mhr.).

ನಿರ್ದೋಷ nir-dôsha. Faultless, without defect or blemish (ಅಮರಶ Šmd. 15; 15. 188; Kâvy. IV, 2, 54-56); innocent, guiltless. (J. 2, 13).

ನಿರ್ದೋಷತೆ nir-dôshatĕ. Guiltlessness, innocence, etc. (Čpr. 1, 47).

ನಿರ್ದೋಷಿ nir-dôshi. A person without blemish or guilt (Šmd. 163; Bp. 7, 4).

ನಿರ್ದ್ರವ nir-drava. The state of being or becoming devoid of juice or moisture. See ಅಜ, ಒಣ.

ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ nirdrava-karaṇa. Depriving of juice or moisture. See ಕಡಿ, ಒಡಿ, ಮುರಿ.

ನಿರ್ಧನ nir-dhana. = ನಿಧನ 2. Without money or property, poor; poverty.

ನಿರ್ಧನಿಕ nir-dhanika. A poor man (Bp. 44, 59).

ನಿರ್ಧರ nir-dhara. = ನಿರ್ಧಾರ. — ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಕೆಯ್. -c-. To settle in one's mind (Rây. 13, after 26).

ನಿರ್ಧರಿಸು nir-dharisu. To determine, to ascertain, to settle, to make sure, etc. (see ನಿಸು; Sk. 265; Râm. 1, 16, 29; My.).

ನಿರ್ಧರ್ಮಿ nir-dharmi. An unjust, unrighteous, impious or irreligious person (Bp. 22, 60; 25, 31).

ನಿರ್ಧಾಟಿಸು nir-dhâṭisu. To cast or throw out (W.).

ನಿರ್ಧಾರ nir-dhâra. Taking out from, particularizing; — determining, defining, settling, ascertaining; — certainty; settledness of mind or judgment regarding anything.

ನಿರ್ಧಾರಣ nir-dhâraṇa. ನಿರ್ಧಾರಣೆ. = ನಿರ್ಧಾರ. Particularizing individuals according to their degree of merit, specifying one out of many (Šmd. 163; Kâvy. I, 2, 41-43); settling; emphasizing (Šmd. 57. 64. 68. 395).

ನಿರ್ಧಾರಿತ nir-dhârita. Particularized, specified (Kâvy. III, 3, B, 54); settled, ascertained.

ನಿರ್ಧಾರ್ಯ nir-dhârya. To be settled, determinable, ascertainable. 2, not to be restrained, acting resolutely or fearlessly, energetic (Sk.; G.).

ನಿರ್ಧಾವನ nir-dhâvana. Streaming forth from, springing from; running out, escaping from; running away. 2, washing off, washing away, cleansing. See ಪಾಪಕ್ಷಯ.

ನಿರ್ಧೂತ nir-dhûta. Shaken off; removed; rejected, etc. (Bp. 7, 2).

ನಿರ್ಧೂಮ nir-dhûma. Smokeless.

ನಿರ್ಧೂಮಧಾಮ nirdhûma-dhâma. A smokeless home: utter ruin and ashes, utter destruction (Bp. 23, 17; 50, 36). 2, a man who ruins or destroys (58, 52).

ನಿರ್ನಾಕಿ nirnâki. = ನಿರೋಕಿ, q. v.

ನಿರ್ನಾಮ nir-nâma. = ನಿರ್ನಾಮ. Without a name, nameless. 2, ruined; ruin (ಭಾಷ Bhn. 10; Bp. 56, 36; Râm. 3, 6, 54; My.). 3, unnamable (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ nir-nimitta. Without reason or motive, causeless, groundless (Śmd. 389); causelessness (143). ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ, causelessly, without cause (111; Bp. 43, 11; Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರ್ nirnir. = ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನೆರ, ನಿರ್ನೇರ, ನೆರ್ನೆರ್, ನೆರ್ನೇರ. Causelessly, without cause (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಾಭೋಗ್ಯಲ್ಲಸಿತಂ Śmd. 389, o. r. ನಿರ್ನೆರಂ; Śmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರಂ).

ನಿರ್ನಿರ nirnira. = ನಿರ್ನಿರ, etc. (ನಿರ್ನೆರಂ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರುಹರಣ nir-niruharaṇa. Tbh. of a ನಿರ್ನಿರ್ಹರಣ. Not taking away (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ನೆರ್ nirnĕr. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (Śmd. 389, Śmd. II, as o. r.).

ನಿರ್ನೇರ nirnēra. = ನಿರ್ನಿರ, etc. (Śmd. 389, Śmd. II, o. r. ನಿರ್ನೆರ). ನಿರ್ನೇರಂ ಬಣ್ಣಂ (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಬಣ್ಣಂ 111, o. r. ನಿರ್ನೆರಂ). ದೇವಮುರಿದಾ, ಕದು ಕೆಯ್ದು ಕೃತಾಸ್ತ್ರನ್ ಎನ್ನು ನಿರ್ನೇರಮ್ ಎಂದುಯ್ಕೆ ಬಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪರ್ಕೇ? (112).

ನಿರೋಕಿ nirnôki. = ನಿರೋಕಿ, q. v.

ನಿರ್ಬದ್ಧ nir-baddha. (= ನಿಬದ್ಧ). Fixed or fastened upon; directed on; clung to; pressed hard.

ನಿರ್ಬಂಧ nir-bandha. Insisting upon; persistence, perseverance, pertinacity; obstinacy (Sk.). 2, determination (Mhr.). 3, restraining, hindrance, obstruction (ಅಡ್ಡಿ My.). 4, pressing or urging, importunity (Sk.). 5, force, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Śmd. 72, Cm.: abnormity; Ŏpr. 5, 28; My.). 6, a rule, an ordinance (Mhr.; B. 4, 215; My.); control (Mhr.). ನ್ಯಾಯನಿರ್ಬಂಧದಿಂ ಹಾಲು ಹೋಗುವುದು (ಅಮೃತ, ಸ್ವಲ್ಪ Sl. 74). ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡಿದವನ ಸ್ವಬಂಧ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಿರ್ಬಂಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಹೊಳಿಸುವಿಕೆ. Using force (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ, etc., ಬಲವನ್ನ ಮಾಡುವಿಕೆ Sl. 295).

ನಿರ್ಬಂಧನ nir-bandhana. = ನಿರ್ಬಂಧ. (My.).

ನಿರ್ಬಂಧಿಕ nir-bandhika. = ನಿಬ್ಬಂಧಿಗ. A man who insists upon or persists in, etc.

ನಿರ್ಬಂಧಿಸು nir-bandhisu. To restrain, to hinder, to impede; to press, to urge, to force (My.).

ನಿರ್ಬಲ nir-bala. Powerless (Sk.; My.); want of power (My.).

ನಿರ್ಬಾಧ nir-bâdha. Free from opposition or contradiction (Kâvy. III, 3, B, 30). 2, freedom from trouble or annoyance (My., also ನಿಬಾಧೆ).

ನಿರ್ಬುದ nirbuda. Tbh. of ನ್ಯರ್ಬುದ. (My.).

ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ nir-buddhi. = ನಿಬುದ್ಧಿ, ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Senseless, unwise, stupid, dull.

ನಿರ್ಭಂಗ nir-bhaṅga. Free from defeat or ruin (Śśv. 5, 26).

ನಿರ್ಭಯ nir-bhaya. Fearless, undaunted; secure; safe; — fearlessness (My.); freedom from danger. See Bp. 59, 41; 61, 44; Śśv. 5, 24; B. 4, 104.

ನಿರ್ಭರ nir-bhara. = ನಿಬ್ಬರ. Excessive, vehement, violent; *beyond measure, much;* ardent; full, filled with; — excess; vehemence, violence (Bp. 61, 11; Śśv. 3, 57; 4, 10. 11); intent and pertinacious pursuit or purpose.

ನಿರ್ಭರಾಲೋಕ nirbhara-âlôka. Viewing excessively, etc. See ನಿಟ್ಟಿಸು.

ನಿರ್ಭವ nir-bhava. Birthless (Bp. 61, 44; Śśv. 5, 24).

ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ nir-bharisana. Threatening; *threat, menace; abuse; reproach.* See ಕೊಳ್ಳಂಬು.

ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ nir-bhâgya. *Unlucky, destitute of fortune.* — ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಡಾಮೋದರ. A wretched vagrant (My.).

ನಿರ್ಭಾವ nir-bhâva. = ನಿರ್ಭಾವ. (Bp. 54, 21).

ನಿರ್ಭಿನ್ನ nir-bhinna. Broken asunder, pierced, divided, destroyed (Sk.; My.). 2, = ಆಭಿನ್ನ, adhering closely, clinging to; undivided; unchangeable (Bp. 35, 7; 53, 5; Bh. 5, 3, 26).

ನಿರ್ಭೀತ nir-bhîta. Fearless, undaunted (J. 4, 26; My.; ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದ G.).

ನಿರ್ಭೀತಿ nir-bhîti. Fearlessness (My.).

ನಿರ್ಮಜ್ಜ nir-majja. Marrowless, fatless, meagre. 2, N. of a plant (ಗೊಜ್ಜ Mr. 116).

ನಿರ್ಮದ nir-mada. Unintoxicated, sober; not proud, humble (Śśv. 5, 24); *not in rut,* as an elephant.

ನಿರ್ಮಂಥ nir-mantha. *Churning; rubbing.*

ನಿರ್ಮಂಥಕಾಷ್ಠ nirmantha-kâshṭha. *The wood used for kindling fire by friction.*

ನಿರ್ಮಂಥ್ಯ nir-manthya. *To be churned, rubbed, or exiled by friction.*

ನಿರ್ಮರಣ nir-maraṇa. Deathless (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ಮಲ nir-mala. = ನಿಮ್ಮಳ. Spotless, free from dirt or impurities, stainless, unsullied; — virtuous; — clear, clean, pure, serene; — shining, splendent, bright; charming, lovely (ರಾಮ, ವಿಮಲ Kn. 24; ಮುನೀಶ್ವರ 91; ಮಳಕ್ಷಿ, ಜಗದೆ Ct. II, 30). See ತಿ, ಪೆಳ್ಪಿ, ಪ್ರಸ್ಥ. — ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡು. To clean, as a house, etc. (B. 4, 25; My.).

ನಿರ್ಮಲತರ nirmala-tara. Uncommonly clear or bright, etc. (Ŏpr. 6, 3).

ನಿರ್ಮಲತೆ nir-malatĕ. Stainlessness, purity, clearness (Bp. 3, 48).

ನಿರ್ಮಲತ್ವ nir-malatva. = ನಿರ್ಮಲತೆ. (ಶುಚಿ, ವಿಮಲ Kn. 164; ಪ್ರಸನ್ನತೆ G.; My.).

ನಿರ್ಮಲಿತ nir-malita. Not stained or sullied, pure (Bp. 7, 9; 49, 34; J. 15, 23).

ನಿರ್ಮಲಿನ nir-malina. = ನಿರ್ಮಲ. (My.).

ನಿರ್ಮಲೀಕೃತ nirmalî-krita. Freed from impurity, cleansed, cleared. (Grj. 4, after 12).

ನಿರ್ಮಲೆ nir-malĕ. A spotless female (J. 18, 52). 2, the river Śôṇa (Mr. 414).

ನಿರ್ಮಳ nir-maḷa. = ನಿರ್ಮಲ. Pureness; serenity; shine, splendour, brightness (ಪೆಳ್ಪಿ Kk. 86).

ನಿರ್ಮಳಿಕೆ nir-maḷikĕ. Pureness, etc. (ಪೆಳ್ಪಿ Kk. 53).

ನಿರ್ಮಾಂಸ nir-mâṁsa. Fleshless, emaciated. ಕುಮರೆಯ ನಿರ್ಮಾಂಸಮಂಘಿಗಳ್ (Mr. 283).

ನಿರ್ಮಾಣ nir-mâṇa. Measuring or meting out; building, forming, making, fabricating, creating; creation. (My.).

— ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡು. To fabricate, to produce (B. 4, 112; My.); to create (4, 13; My.).

ನಿರ್ಮಾತೃ nir-mâtṛi. A maker, a builder, a creator. (My.).

ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ nir-mânushya. Uninhabited, desolate (My.; Sk. ನಿರ್ಮಾನುಷ).

ನಿರ್ಮಾಪಣ nir-mâpaṇa. Causing to be built, formed, or made (Cpr. 2, 57). See ಮಾಪಿಸು.

ನಿರ್ಮಾಯ nir-mâya. Free from illusion (Bp. 61, 44; J. 7, 18).

ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ nirmâlya. Stainlessness, purity, cleanness; that is considered as pure: the remains of an offering to an idol, as flowers, etc., flowers and other articles of an offering now become stale (Bp. 18, 96. 104; 43, 65. 66. 70; 46, 62; 49, 16; 61, 89; My.). See ತೆಪ್ಪ.

ನಿರ್ಮಿಸು nirmiṣu. = ನಿರ್ಮಾಪಿಸು. To make, to fashion, to form, to produce, to fabricate, to create (Śmd. 141).

ನಿರ್ಮಿತ nir-mita. Measured out; built, formed, made, produced, created (Cpr. 1, 108. 120; Bp. 1, 35; My.).

ನಿರ್ಮಿಸು nirmisu. = ನಿರ್ಮಿಸು. (Cpr. 1, 66; Bp. 54, 36; J. 2, 23; 8, 19; B. 4, 59; My.). ಆಫಿಸದನಿಗಣ್ಣಿಕ್ ಆಫಿಸದಮುಂಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಂ (Mr. 540).

ನಿರ್ಮುಕ್ತ nir-mukta. Loosed, set free, liberated, disjoined, separated. 2, *a snake which has lately cast his skin.* 3, not requiring final emancipation, being always in its possession (Bp. 51, 28).

ನಿರ್ಮುಕ್ತಿ nir-mukti. Liberation, deliverance. (Cpr. 4, after 24).

ನಿರ್ಮೂಲ nir-mûla. Rootless, deprived of its root; eradicated; unfounded; eradication, extirpation (Bp. 50, 65). — ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡು. To eradicate, to extirpate (B. 4, 8; My.). — ನಿರ್ಮೂಲವಾಗು, -ಆಗು. To be extirpated. ಧೂಪದರನ್ನದ ನರು ನಿರ್ಮೂಲವಾಪದು (Bp. 31, 22).

ನಿರ್ಮೂಲನ nir-mûlana. The condition of being eradicated or ruined (ಪ್ರಲಯ, ಉಯುಪಪುಮು Nn. 100). 2, uprooting, extirpating (Sk., My.).

ನಿರ್ಮೂಲಿತ nir-mûlita. Uprooted, eradicated, etc. (Bp. 29, 1; 61, 89).

ನಿರ್ಮೂಲಿಸು nirmûlisu. To uproot, to pluck out or up, to extirpate. See ಕೀಳು.

ನಿರ್ಮೋಕಿ nirmôki. (ಅಖ ಹುಳ್ಳು Mr. 134, o. rs. ನಿರ್ಮೋಕಿ, ನಿರ್ಮಾಕ್ಷಿ).

ನಿರ್ಮೇಘ nir-mêgha. Cloudless (Bp. 35, 10).

ನಿರ್ಮೋಕ nir-môka. Setting loose or free, solving from. 2, *the cast off skin or slough of a snake* (ಪಾಂಪನ ಪೆರೆ Nn. 44).

ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ nir-môksha. Liberation, deliverance (ಪಿಪಾಗಪೆ Nr.).

ನಿರ್ಮೋಹ nir-môha. Absence of love (Bp. 14, 33; My.).

ನಿರ್ಯತ nir-yat. Going out or forth, going off, departing. (Cpr. 1, after 81; 1, 130).

ನಿರ್ಯತ್ನತ್ರಾಣ niryat-trâṇa. Remitted force or energy: standing still (ನಿಸ್ಪಿಪಮು Mr. 464).

ನಿರ್ಯಾಣ nir-yâṇa. Going forth or out, setting out, departure. 2, the cessation of a journey (ನಿಲುಪಮಗಾ, ಉಪ್ಪ ಯಾ Nn. 70; ಉಪ್ಪ ಯಾ, ನಿಲುಪಮಗಾ 90). 3, vanishing, disappearance. 4, division, separation (ಛಾಗ, ವಿಛಾಗ 79; ವಿಛಾಗ, ಛಾಗ ಮೂಪುಪ್ಪಮು 90). 5, death (ಮೃತಿ, ಸಾವು 79; ಮೃತ, ಸಾವು 90). 6, *the outer corner of an elephant's eye* (ಆನೆಯ ಕಪಗಣ್ಣು Mr. 156).

ನಿರ್ಯಾತ nir-yâta. Gone forth or out, departed, gone (Riv. 5, after 120).

ನಿರ್ಯಾತನ nir-yâtana. *Giving back, returning, restitution, delivery of a deposit, replacing anything lost.* 2, *a gift.* 3, *requital, revenge.*

ನಿರ್ಯಾಮ nir-yâma. *A sailor; a pilot; a helmsman.*

ನಿರ್ಯಾಮಕ nir-yâmaka. = ನಿರ್ಯಾಮಕ, ನಿರ್ಯಾಮ. ತುಪಿಯ ಕೂಳಪಟ್ಟವರನು (ನಿರ್ಯಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರ Mr. 407).

ನಿರ್ಯಾಸ nir-yâsa. *Exudation of trees or plants, as gum, resin, juice, milk, etc.* (ಮರದ ಜಿಗಿ Sl. 487).

ನಿರ್ಯೂಹ nir-yûha. = ನಿಷ್ಕ್ಯೂಹ. *A peg or bracket projecting from a wall to hang or place anything upon.* 2, *a chaplet worn on the crown of the head, a crest, a head-ornament;* see ಮಾಸಿಗ. 3, *a door.* 4, *extract, decoction.*

ನಿರ್ಯೋಗ nir-yôga. Inconnection, disconnection (Śâstrasâra in W. v. 1508).

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ nir-lakshya. Disregard, contempt (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ nir-lajjĕ. Want of shame, indecency, impudence (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆತನ nir-lajjĕtana. = ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ. (ನೈಯಾತ್ಯ G.).

ನಿರ್ಲೇಪ nir-lêpa. Unsmeared; uncontaminated, stainless, spotless; the state of being uncontaminated, spotlessness, etc. (Jâs. 22, 53; My.).

ನಿರ್ಲೋಟಿಸು nir-lôṭisu. To roll or move about (Bh. 2, 9, 17).

ನಿರ್ಲೋಭ nir-lôbha. Free from desire (Sk.); freedom from desire, unavariciousness, unselfishness (My.).

ನಿರ್ಲೋಭಿ nir-lôbhi. Uncovetous, unselfish (B. 5, 228).

ನಿರ್ವ್ಯಯನಿ nir-vyayani. *The cast off skin of a snake.*

ನಿರ್ವಕ್ರ nir-vakra. Straightness, uprightness, justice (Bp. 5, 8). 2, not ambiguous, plain, evident, as guilt (22, 50).

ನಿರ್ವಂಗ nir-vaṅga. A kind of good horse (Mr. 281; ಮಂಗ = ವ್ಯಂಗ?).

ನಿರ್ವಂಚಕ nir-vañchaka. Without fraud or deceit, sincere (Bp. 1, 31; My.). 2, sincerity (Bp. 28, 4; 36, 21; 59, 49).

ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ nir-vañchakatva. = ನಿರ್ವಂಚಕ No. 2. (Bp. 8, 22; My.).

ನಿರ್ವಂಚನೆ nir-vañchanĕ. = ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ. (My.).

ನಿರ್ವಪನ nir-vapana. Pouring out, sprinkling, scattering; libation, oblation; — *spending, bestowing presents;* — *gift, donation.*

ನಿರ್ವರ್ಣನ nir-varṇana. *Looking at, regarding, seeing.*

ನಿರ್ವರ್ತನ nir-vartana. *Completing, effecting, accomplishment, completion, execution.*

ನಿರ್ವರ್ತಿತ nir-vartita. Finished, completely done, accomplished (Cpr. 2, after 39; 7, after 148; 8, after 24).

ನಿರ್ವರ್ತಿಸು nir-vartisu. To complete, to accomplish, to finish (Abh. P. 7, after 47; My.).

ನಿರ್ವರ್ತ್ಯ nir-vartya. To be accomplished, to be executed or produced (adj., Śmd. 155. 156).

ನಿರ್ವಹಣ nir-vahana. *Conclusion, completion, end;* the state of being spent. 2, carrying out; effecting, completing. See ಮುಂ, ಸರು; Bp. 58, 19; 59, 38; (Śmd. 177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣ).

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. To carry out; to accomplish, to effect (Bp. 10, 54; J. 20, 7; 31, 42; Sk. 238. 256. 267; My.).

ನಿರ್ವಾಣ nir-vâṇa. *Blown out, extinguished;* becoming extinguished. 2, *liberated from existence.* 3, dead, defunct. 4, extinction of life: *the delivery of the individual soul from the body and further transmigration, and its reunion with the universal or supreme soul* (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ Kn. 19; ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). 5, the end of life, death (ಪ್ರಾಣಸ್ಯ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ 19, o. r. ಪ್ರಾಣಾನ್ತಸ್ಯ; ಜನ್ಮದವಸಾನ Mr. 507). 6, calm; complete satisfaction or pleasure, highest felicity. 7, vacuity, vacuum. 8, setting, vanishing from sight; evening, eventide (ಅಸ್ತಮಯನಮಯ, ಅಸ್ತಮಾನ, ಸಾಯಂಕಾಲ 19; ಅಸ್ತಮಯ 507). 9, sinking under, diving, immersion (ಮುಣ್ಣನ 507). 10, a kind of penance, sanctification of the body by penance (ತಪ, ತಪೋವಿಧಿ 19; ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿ 507). 11, a Jina (507). 12, the soul (ಜೀವನ, ಆತ್ಮನ 19). 13, the body (ದೇಹ 19). 14, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 19; ಗಜ 507). 15, vairavaña (ದೈರವ ದಶ 19, o. rr. ದೈರವ ತಪ, ದೈರವ ನಮ). 16, presenting funeral oblations; funeral rites (ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ, ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ 19; one MS. ಉತ್ತರ=ಪ್ರತಿವಾದ; ಕ್ರಿಯೆ=ಕ್ರಿಯೆ). 17, works or performances in general (ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯಾರಂಭ 19). 18, nakedness, nudity (My.).

ನಿರ್ವಾಣಕ್ಷೇತ್ರ nirvâṇa-kshêtra. A place where penance is performed (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆ nirvâṇa-rêkhĕ. A life-like stripe (Ŏpr. 6, after 64).

ನಿರ್ವಾಪಿ nir-vâpi. A person who goes naked and is exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies (Bp. 20, 16). 2, N. of an Arhat. 3, N. (My.). — ನಿರ್ವಾಪಿಜೀವ. N. (Bp. 59, 3).

ನಿರ್ವಾತ nir-vâta. Free from wind; *not windy, calm, still.*

ನಿರ್ವಾದ nir-vâda. Speaking out: *obloquy, censure.* 2, *rumour, report.* 3, asseveration.

ನಿರ್ವಾಪ nir-vâpa. Pouring out, etc.; *offering oblations, especially funeral oblations;* gift, giving, alms.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vâpaṇa. 1. = ನಿರ್ವಾಪ.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vâpaṇa. 2. Blowing out, putting out, extinguishing; *extinction, annihilation; slaughter.*

ನಿರ್ವಾರ್ಯ nir-vârya. *Irresistible; acting fearlessly.*

ನಿರ್ವಾಸನ nir-vâsana. Expelling or driving from home, banishment. 2, *hurting, killing, slaughter, annihilation.*

ನಿರ್ವಾಹ nir-vâha. (= ನಿರ್ವಾಪ). Causing one's self to be brought out of: bringing one's self out of, extricating one's self; a way out, an escape (My., not Sk.). ಆಚೆಲೆ ಆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೇ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಯಿತು (B. 4, 12). ನಮ್ಮ ಮೂತಿನ ಪ್ರತಾಪ ತೂಪುವೆನು, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (My.). ಅವನಿಗೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (for him there is no escape, he is going to die, My.). 2, accomplishment, achievement; effecting, doing; managing. ನನ್ನಿಂದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (I cannot accomplish it, My.). ಶಾಗೆ ತೂಪಾಡೇ, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (B. 4, 45). ಬರೆದು ತೀರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 196). See Śmd. 156. 160. 173. 3, supporting, maintaining (J. 18, 15). 4, subsisting on. 5, sufficiency, adequacy, competent provision or means of living. 6, accomplished, finished (ಸಿದ್ಧ Kn. 24); completion, end. See ವಾಕ್ಯ-. — ನಿರ್ವಾಹ ಆಯ್ದುಕು. To effect, to bring into being (Bp. 37, 53). — ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡು. = ನಿರ್ವಾಹಿಸು. 2, (to shift), to live frugally or economically, to be content with so much as is absolutely necessary to sustain life (B. 4, 74). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿಸು. To obtain, or supply, the means of sustenance; to maintain, to sustain (B. 3, 110; 5, 88. 186). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗು. Maintenance or sustenance to take place (B. 4, 108).

ನಿರ್ವಾಹಕ nir-vâhaka. Accomplishing, performing, effecting (adj., Sk.; My.).

ನಿರ್ವಾಹಣ nir-vâhaṇa. = ನಿರ್ವಾಹ. (Śmd. 177, see ನಿರ್ವಹಣ).

ನಿರ್ವಾಹಶಾಲಿ nirvâha-śâli. A person who has the power of accomplishing anything (My.).

ನಿರ್ವಾಹಿಸು nir-vâhisu. = ನಿರ್ವಹಿಸು. To accomplish, to effect.

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ nir-vikalpa. Not admitting an alternative (Kâvy. V, 70). 2, free from change (Bp. 18, 100; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರ nir-vikâra. Unchanged; unchangeable, immutable (Bp. 38, 27; 61, 43; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರತೆ nir-vikâratĕ. Unchangeableness, uniformity. (Śśv. 2, after 105).

ನಿರ್ವಿಕಾರಿ nir-vikâri. = ನಿರ್ವಿಕಾರ. (ಅನಿತ್ಯತೆ Śmd. 67. 68).

ನಿರ್ವಿಘ್ನ nir-vighna. Unobstructed, free from obstructions or difficulties; absence of obstruction or impediment (Bp. 61, 43; J. 18, 15; My.).

ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆ nir-vighnatĕ. Absence of obstructions or difficulties (J. 1, 3).

ನಿರ್ವಿಘ್ನದಾಯಕ nirvighna-dâyaka. Gaṇêśa. (My.).

ನಿರ್ವಿಣ್ಣ nir-viṇṇa (-vinna). = ನಿರ್ವಿಣ್ಣ. Despondent; disgusted with anything; loathing; self-disparaged, overcome with fear or sorrow.

ನಿರ್ವಿಣ್ಯ nirviṇya. Tbh. of ನಿರ್ವಿಣ್ಣ. (J. 14, 10; 18, 60).

ನಿರ್ವಿಂದ nir-vinda. = ನಿರ್ವೇದ. (Ŏpr. 5, 96).

ನಿರ್ವಿಭವ nir-vibhava. Devoid of substance or wealth, etc. (Bp. 51, 18).

ನಿರ್ವಿರಳ nir-viraḷa. Having no interstices (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವಿವಾದ nir-vivâda. Absence of contention or controversy. (My.).

ನಿರ್ವಿಶೇಷ nir-viśêsha. Absence of difference;—showing no difference, without distinction; indiscriminate (Kâvy. V, 57); without any specification (ಅವಿಶೇಷ Śmd. 123).

ನಿರ್ವಿಶೇಷಶಬ್ದ nirviśêsha-śabda. A term which does not specify (the quantity, etc., Śmd. 123).

ನಿರ್ವಿಷ nir-viṣa. Without venom, poisonless; innocuous (Śmd. 224; Bp. 13, 4).

ನಿರ್ವಿಷಯ nir-viṣhaya. Not attached to any object; separated from, or not attached to, sensual objects (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ವೀರೆ nir-virĕ. *A woman whose husband and children are dead.*

ನಿರ್ವೀರ್ಯ nir-vîryĕ. = ನಿರ್ವೀರೆ. (ಪತಿ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದವಳ Mr. 303).

ನಿರ್ವೃತಿ nir-vṛitti. = ನಿವೃತ್ತಿ. Complete satisfaction, bliss, happiness; final emancipation. (Ŏpr. 9, 37).

ನಿರ್ವೃತ್ತ nir-vṛitta. *Finished, completely done, accomplished.*

ನಿರ್ವೃದ್ಧ nir-vṛiddha. Not growing old, always young (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವೇಗ nir-vêga. Without violent motion or impetuosity, not waving, quiet, calm. (Čpr. 2, after 24).

ನಿರ್ವೇದ nir-vêda. Disgust, satiety. 2, *despondency, self-disparagement;* grief, sorrow (ವೆಃದ, ಉದ್ಬಳಿಕೆ Mr. 455). 3, one of the saṁcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ನಿರ್ವೇಶ nir-vêśa. Entering into; gaining, obtaining. 2, *wages, hire.* 3, payment; expiation, atonement. 4, *enjoyment, enjoying* (ಉಪಭೋಗ, ಭೋಜ್ಯ Mr. 457).

ನಿರ್ವೇಶನ nir-vêśana. = ನಿರ್ವೇಶ. (ಭೋಗ Mr. 514, one MS. ನಿರ್ವೇಶ).

ನಿರ್ವ್ಯಗ್ರ nir-vyagra. Not bewildered or distracted; not agitated or alarmed; steady (Čpr. 3, after 97); not eagerly engaged in (Kâvy. III, 1, A, 12).

ನಿರ್ವ್ಯತಿಷ್ಠನ nir-vyathana. *A chasm, a hole.* 2, freedom from pain.

ನಿರ್ವ್ಯಸನ nir-vyasana. The state of being unconcerned or careless (My.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಲ nir-vyâkula. Not troubled or disquieted, calm. (Čpr. 1, 91).

ನಿರ್ವ್ಯಾಜ nir-vyâja. Without deceit, candid, honest, plain, exact (Ch. v. 98. 200); honesty, etc. (Śmd. 188); without a pretext. 2, without a cause or reason (My., not Sk.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರ nir-vyâpâra. *Without employment or business, unoccupied.*

ನಿರ್ವ್ಯೂಹ nir-vyûha. = ನಿರ್ಯೂಹ. (G.).

ನಿರ್ಹರಣ nir-haraṇa. = ನಿರ್ಹರ. Taking forth or out, rooting up, taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರ nir-hâra. = ನಿರ್ಹರ. *Extracting, extraction;* rooting up, destruction; carrying away or out; taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರಿ nir-hâri. *Diffusely fragrant.*

ನಿರ್ಹೇತುಕ nir-hêtuka. Causeless, reasonless. (Čpr. 3, 65).

ನಿಲ್ nil. = ನಿಲು 1, ನಿಲ್ಲು. Not to walk, to stand still; to stand; to stand up; to cease to go on, to stop; to continue in a place, to stay; to be; to wait; to remain, to be left as a remainder;—to stand or last, to continue unimpaired, as colour;—to stand, to remain fixed or without injury, as the garbha; to remain, as life; to cease, to come to an end, as rain; to cease, not to occur again, as pregnation, etc.; to make an interruption in one's work, to rest;—to endure, to be able to resist unimpaired, as the force of a blow, etc. (ಗತಿಯುಕ್ತ Śmd. Dh.; ಇದ್ Śmd. 6. 135. 174 Cm.; ಕೆದಗೋಳ್ 24. 70 Cm.; ಕೆಲಸು 65. 122; ಪದೆ 150; My. as ನಿಲ್ಲು; T. ನಿಱ್, ನಿಲ್; M. ನಿಲ್; Tč. ನಿಲು; *cf.* ನೆಲೆ). P. pa. ನಿಲ್ದು, ನಿಲ್ದ (Śmd. 281). ನಿಲ್! (272), ನಿಲುತ್ (174), ನಿಲೆ (65. 70. 135), ನಿಲ್ಕುಂ (258), ನಿಲ್ಕೆ (408), ನಿಲ್ಕುಮು (258 Cm.), ನಿಲ್ಪುದೆ (150), ನಿಲ್ಪುದ (201). ಪೆಣ್ಣಿಗ್ ನಿಲ್ಪಂ ಗಾಣ್ಕೆಯಿ (285). ನಿರಿಮುಂ ಳರಿಮುಂ ನಿಲ್ಪುದ ಪದಮುಮಿದ ಕೋಟ್ಟಿದುಮ್ ಆವಗ ಬಾಳ್ವಂ (291). ನಿಲ್ದು ಇರ್ದವ (ಉಳ್ಳವಾಸು, ಸಮುಚ್ಚಿತ Hlā.). ನಿಲ್ದಂ (ಸಮುಚ್ಚಿತ Mr. 246). ಮುಂಜಿಮೋಳ್ ನೈಪಗೆ ನಿಲ್ದು ನೇಡೆ ಮೂದ್ದಿ ಬೊಪ್ಪೆಗಳು ಬಾಣಾಂಬೆಗಳು ಪ್ರತಿಕೆಗಳಳ್ಳುಂ (204). ನಿಲ್ದ ಗಡೆ (ಉಳು 364). ನಿಲ್ದುದು (ಶಾಕ್ತೆತ 453). ನಿಲ್ದುದು (ಅಮೃತ 511). ನಿಲ್ದಿದು (Bp. 37, 50). ತಪೆ ನಿಲುಲು ಪ್ರಕ್ಕೃಂ (180). ನಿಲ್ದ ಬಸುಮು (ಕೃಷ್ಣಿಟ Nn. 85; Mr. 484). ದೇಹಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ವಿಕಂ (J. 28, 20). ಆವುದು ಸಂಶಯಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ, ನಿಲ್ಲಜ! (Śmd. 139). See Śmd. 6. 24. 153. 281; Ch. vs. 131. 140. 147. 150; Čpr. 1, 111. 136; 4, 47; 8, after 4; Bp. 12, 47; 14, 7. 21; 18, 55; 32, 28; 37, 27; 39, 62; 42, 28. 37; 43, 26; 45, 34; 54, 12. 36; 36, 38; Bh. 1, 10, 34; 2, 13, 11. 37. 39. 46; Rśv. 5, 21. 129; 8, 112; J. 15, 3; 26, 4; 28, 26. 33. 35. 36; 31, 28; Râm. 1, 14, 1. — ನಿಲ್ ನಿಲ್. rep. (Bp. 26, 30). — ನಿಲೆ ನುಡಿ. To tell to stand or stop (Abh. P. 7, after 21). — ನಿಲ್ವ ಅಳೆ. -ಅಳತೆ. Authority, proof (ನಿಲ್ವ ಪದಂ Bhn. 46).

ನಿಲ nila. 1. = ನಿಲು 2. Standing. 2, that stands upright: the side-post of a door (My.; T. ನಿಳ್ಳ). 3, remainder; balance; arrears (Tč. ನಿಲಪ; T. ನಿಱುಪ್ಪೈ; M. ನಿಲಪ್ಪು). ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಪುಲಿವಿನ್ನ ಮೊಲದ ಉಳ್ಳೆ; ನಿಲ ಕೋಟಿ ಸಂಸಾರ (Prv.). — ನಿಲಪೆ. = ನಿಲಗೆ, ನಿಲು-. Standing; attitude (see Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗ). 2, cessation: leisure (My.). 3, waiting: patience, composure (My.). ನಿಲಪೆಯಿಲ್ಲದವನ್ನಿ ಉಣಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ (as a mendicant, etc.), ಇದ್ದ ಪಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ನಿಲಗೆ. = ನಿಲಪೆ. (My.). — ನಿಲಾಕ. = ನಿಲ No. 3. ನಿಲಾಕ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಳ್ಳುವುಣ್ಣಿಸಿದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನ (Prv.).

ನಿಲ nila. 2. = ಬೆಲಕು, etc. (My.).

ನಿಲಕಿಸು nilakisu. = ನಿಲಿಕೆಸು, ನಿಲುಕಿಸು. To cause to come within reach, to make reachable (My.). 2, to cause to stretch one's self (My.). 3, to come within reach (My.).

ನಿಲಕು nilaku. = ನಿಲುಕು, etc. (My.). ಪಾಂಡಿಗರ್ಗೆ ನಿಲಕದ ಮಾನಿಷ್ಠರ್ (B. 3, 31). ಆತನ ಕೆಮ್ಮಿ ನಿಲಕದ್ದಲ್ಲಿದ್ದ (3, 44).

ನಿಲಯ ni-laya. Lying or settling down; hiding one's self. 2, *a dwelling, an abode, a residence.*

ನಿಲಯವಾನ್ nilaya-vân. (ನಿಲಯವನ್ತ). The householder who performs the domestic rites (ಗೃಹಮೇಧಿ, ಗೃಹಸ್ಥ Mr. 242).

ನಿಲವು nilavu. (Śmd. 247). = (ನಿಲ 1). ನಿಲುಪ 1. Standing (Śśv. 2, 101). 2, position, state, condition (Bp. 51, 25; Râm. 3, 6, 33). 3, height, as that of a man, a tree, etc.; high (ಉನ್ನತ, ಉದ್ದ G.; My.; Bp. 19, 29). 4, = ನಿಲ 1, No. 2 (My.). 5, = ನಿಲ 1, No. 3 (My.). 6, cessation: leisure (My.; see Prv. s. ನಿಲ 1). ಅರವಿಗಳು ಅಯ್ದೈದು ನಿಮಿಷ, ಮೂಡು ಗಳಿಗೆ ನಿಲವ (B. 3, 108). ಹೋಳ ಸುಡಾರು ಎಮ್ಮಾರಡೆ ಭುವಿ ನಿಲವಾಗಿಯುಂ ಮೂಡುವಡೆ ಭುವಿ ನಿವಾಸಿಯುಂ ಆಯುಷ್ಯವೆ (3, 252). 7, a resting place; a seat, a place of abode; an apartment in a house (ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸನ್ನಿವೇಶ Hlā.; ಸಂಸ್ಥಾನ Mr. 461; J. 8, 2). ಮುನಿಯ ನಿಲವ (ಕ್ಷಾತ್ರಕ್ಷರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Mr. 201). — ನಿಲವಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. = ನಿಲುವಂಗಿ. A garment of a person's own height, a long, loose garment (My.). — ನಿಲವುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy one's standing, position, etc. (J. 2, 12).

ನಿಲಿ nili. An abbreviation of the P. p. ನಿಲಿತ of ನಿಲಿಸು. — ನಿಲಿ ನಿಲಿಸು. rep. (Bp. 31, 5; 60, 29).

ನಿಲಿಕಿಸು nilikisu. = ನಿಲಿಕೆಸು, etc. (Bp. 47, 59; My.).

ನಿಲಿಕು niliku. = ನಿಲಕು, etc. See ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು.

ನಿಲಿಂಪ ni-limpa. = ನಿಳಿಪ್ಪ. A god, a deity (Mr. 8; Bp. 10, 38).

ನಿಲಿಂಪನಿಲಯ nilimpa-nilaya. Heaven (ಬರ್ತಾಲ Ct. II, 62).

ನಿಲಿಸು nilisu. = ನಿಲ್ಲಿಸು. To cause to stand, stop, cease, stay, etc. ನಿಲಿಸಿದಪಂ or ನಿಲಿಸಿದಪ್ಪಂ (Śmd. 276). ನಿಲಿಸುವಪ್ಪಂ (ನಿಜಾರನಾಥಪ್ಪಂ 394 Cm.). See Cpr. 6, after 28; Bp. 16, 9; 18, 11; 22, 14; 28, 42; 32, 22; 40, 40; 42, 20. 28; 45, 12; 47, 58; 50, 12. 21; 51, 3. 31; 53, 14; 59, 13. 55; ಮಾ; Bh. 1, 8, 9; Rśv. 6, after 11; J. 5, 25. 43; 28, 54; 29, 32; Rām. 1, 14 sum.

ನಿಲು nilu. 1. = ನಿಲ್, etc. ನಿಲುವೆ (Bp. 44, 9). — ನಿಲು ನಿಲ್ಲ್. rep. (Bp. 17, 11). — ನಿಲು ನಿಲ್ಲು. (Bp. 9, 31).

ನಿಲು nilu. 2. = ನಿಲ 1. — ನಿಲುಕೆ. = ನಿಲಕೆ. Patience, composure (ತಾಳುವದು Śm. 113; My.). 2, cessation: leisure (My.). — ನಿಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A staring condition of the eye (My.). — ನಿಲುಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A full length mirror (My.; Tē.). — ನಿಲುಗಂಬ. -ಕಂಬ. A post or pillar that is standing (My.). — ನಿಲುಗಮ್ಮಳಿ. -ಕಮ್ಮಳಿ. A cumley that reaches to the feet (My.). — ನಿಲುವಯಣ. Cessation of a journey (ನಿಯಾರ್ಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79. 90).

ನಿಲುಕಿಸು nilukisu. = ನಿಲಿಕೆಸು, etc. (My.).

ನಿಲುಕು niluku. = ನಿಲಕು, ನಿಲಿಕು, ನಿಲ್ಕು, (ನಿಳ್ಕು). To stretch one's self (Bp. 3, 10; My.; see s. ನಿಳ್ಕಿಸು); to stretch one's self or one's limbs, from fatigue, etc. (Bp. 32, 25; 38, 16; 59, 20); to be extended to one's full height, to reach, so as to obtain something, etc., to stand upon one's tiptoes (My.; Bp. 26, 30; 42, 3; Rām. 3, 8, 69; 6, 14, 25; J. 8, 19); ನಿಲುಕದೆ ನಿಕ್ಕದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಕೂತರೆ ನಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.);—to rise up to, to rush up to or at (Bh. 3, 13, 27). 2, to come or be within reach, to be reachable (My.). ಅದು ನನಗೆ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ (it is not within my reach, My.). ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (B. 2, 16). ಕಣಕೆ ನಿಕ್ಕ ಕೆಮ್ಮೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ನಾರದಾನನ ಕಾಲು ಅವನಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (4, 181). 3, to come within the reach of, or in contact with, something. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ದೋಷಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದ ದಶಮೋಷ್ಪರನು (B. 4, 89). 4, to apply one's self to, to begin. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದನು (My.). 5, to apply one's thoughts unto (Bh. 4, 6, 26). — ನಿಲುಕು ನಿಲುಕು. rep. (Bp. 26, 30).

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 1. (Śmd. 46). = ನಿಗುಮ್ಬು. To heap up, to heap together, to amass (ಪುಂಜ ಕರಣ Śmd. Dh.). 2, to crowd (v. i.), to swarm, to be numerous (Rśv. 1, after 135; 2, after 8; Śśv. 2, after 42; 2, 47). 3, to coil, as a serpent (Rśv. 5, after 55). See s. ಕುಮ್ಬಳಿಸು 1.

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 2. = ನಿಲುವು 2. To jump, to caper. See ಕುಮ್ಬಳಿಸು 1 & 2.

ನಿಲುವಿಕೆ niluvikĕ. Standing. 2, = ನಿಲ್ವ No. 3, height, tallness. ನಿಲುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಿಗಳಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬೇ ಸದನ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 39). ಯಾವಪ್ರಾದರೂ ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯನು (4, 65).

ನಿಲುವು niluvu. 1. = ನಿಲವು, etc. (Śśv. 1, after 81; My.; ಎತ್ತರ, ಸ್ಥಲ G.). ಮರಿಗಳ ನಿಲುವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರೆ ಮೊದ ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 35). — ನಿಲುವಂಗಿ. = ನಿಲುವಂಗಿ (My.). — ನಿಲುವು ಬೀಳು. To fall into, *i. e.* entering, the standing (of corn, *i. e.* entering or hiding in standing corn). ತುಮಗ ಅವು ಗದ ಗದ ತಿನ್ನು, ಹೊಲ ಕಾಮುಬದ ಸಮಾನ ಕಣ್ಣ ಕೂಡಲೆ ಬೋಳದ ನಿಲುವು ಬಿದ್ದು, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ನಿಲುವು niluvu. 2. = ನಿಲುಮ್ಬು 2. (Bp. 32, 37; 52, 42).

ನಿಳ್ಕ nilka. = ನಿಕ್ಕ, q. v.

ನಿಲ್ಕು nilku. = ನಿಲುಕು, etc. (Cpr. 7, 108; Grj. 5, 49).

ನಿಲ್ತು niltu. P. p. of ನಿಲ್, q. v.

ನಿಲ್ಲಿಸು nillisu. = ನಿಲಿಸು. (My.; Śi. 91. 288. 333; B. 4, 13. 80. 104. 121. 134).

ನಿಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ nillisuvikĕ. Placing, etc. (Śi. 281).

ನಿಲ್ಲು nillu. = ನಿಲ್, q. v. (C.; B. 4, 193; J. 28, 45; Bp. 12, 12; 26, 28). P. pa. ನಿತ್ತು (My.), ನಿಸ್ತು (C.; B. 2, 47; 3, 11. 33), ನಿನ್ನು. ನಿನ್ನಿತು (Bp. 11, 47), ನಿನ್ತು (My.), ನಿತ್ತಿತು (My.). ಟಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಣೆ (ಪಲ್ಲಲ, etc. Śi. 91). ಮೊಲೆ ನಿನ್ನು ಮೋದ ಮುದಕೆಯಮ್ಮದಳು (ನಿಜ್ಜಲೆ 188). ನಿನ್ನ ಮೋದ ಗಾಳಿ (ನಿಜಾರ್ತ, ಗತಾನಿಲ 380). ನಿಲ್ಲಿತ (Bp. 20, 13). ನಿಲ್ಲಿದ, ನಿಲ್ಲಿವದು, ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ, ನಿಲ್ಲುತ್ತೆಣೆ (My.). ಪ್ರಾಣ್ಯನು ಅಮ್ಮನು ದರುವದ ಒಣ್ಣೆ ಭಾಗವತದ ಪುಸ್ತಕಳು, ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತಮ್ಮು ನೂರಾ ಅಯ್ಯತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಾಗ್ಯ, ಮೊತ್ತಿಗೆ ಮೊತ್ತ ಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 208). ನಿಲ್ಲಿದಿರುವ ಮುಲ್ಲನ ಸಂಗಡ (to a malla who is in too great a hurry to give an answer) ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾನ? ಆಸ್ಪ ಹಾಗೆ.—ನಿಲ್ಲಿರಾಜನ ಗುಲ್ಲು ದನಿ, ಕೆಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ.—ನಿಲ್ಲು! ಎಸ್ಪರೆ ಹಲ್ಲು ಕಸಿಮು, ಗುಲ್ಲು ದನಿಜ (Prvs.). — ನಿನ್ನರು. 1. = ನಿನ್ನರು. 3rd pers. plural imperf. They stood. — ನಿನ್ನರು. 2. = ನಿನ್ನಿರು. ನಿನ್ನರಗೊಮು (B. 5, 187). — ನಿನ್ನಿರಿಸು. (-ಇರಿಸು). To cause to stand, to place, etc. (Bp. 27, 11. 12; Rām. 4, 4, 6; 6, 40, 7). — ನಿನ್ನಿರು. -ನಾಮ. To stand, to remain, etc. (Bp. 27, 31; B. 5, 132). — ನಿಲ್ಲು ಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To allow to stand, etc. (B. 4, 45). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲು. rep. (Bp. 44, 9). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು. rep. (Bp. 21. 40; 22, 33).

ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ nilluvikĕ. Standing, etc. (Śi. 265).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. To become conspicuous (for good or evil qualities, Rām. 3, 5, 3; 6, 53, 99; Mhr. ನಿವಡಿಸ್ಪಂ, ನಿವ ಡಣೆಂ).

ನಿವರಿಸು nivarisu. To cause to pass the hand gently over, etc.

ನಿವರು nivaru. To pass the hand gently over, to stroke or rub gently (My.; Tē. ನಿವುರು, ನಿವ್ವು, ನೆವುರು; *cf.* ನೀವ 2, ನೇವರಿಸು).

ನಿವರ್ತಕ ni-vartaka. Completing, finishing, causing to cease (Bp. 55, 19); turning back; returning; retreating, retiring; desisting from; ceasing.

ನಿವರ್ತನ ni-vartana. (also ನಿವರ್ತನೆ, My.). Accomplishment, completion;—turning back; ceasing, not happening;

desisting from; repenting;—causing to come back or return. See ಮರುಜ.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. = ನಿವೃತ್ತಿ. See ಉ-.

ನಿವರ್ತಿಸು ni-vartisu. To turn away, to drive back, to repel; to leave off, to desist from, to remove (My.). 2, to turn back; to disappear, to cease; to be removed. ಕವಿಪ್ಪ ಜಂ ನಿೞ್ದೆ ನಿವರ್ತಿಸುಮ್ತುಮಿರೆ (Śmd. 280).

ನಿವರ್ಹಣ ni-varhaṇa. = ನಿರ್ಹರಣ. Throwing down; destroying; removing; *destruction, eradication, extirpation.*

ನಿವಸನ ni-vasana. 1. *A dwelling, a habitation, a house* (ಮಾಣಿ Mr. 194).

ನಿವಸನ ni-vasana. 2. Putting on clothes; *clothes, raiment.* 2, *an under garment.* See ಚಮ.

ನಿವಸನೋದ್ವಹನ nivasana-udvahana. Raiment at weddings. See ತೆರಮ್ಮ.

ನಿವಹ ni-vaha. Bringing near; *a multitude, a quantity, a heap* (Bp. 35, 6; 36, 33; 46, 58; 52, 41; Śm. 118).

ನಿವಳಿತ ni-vaḷita. ನಿವಲಿತ. Moved, waved (Čpr. 8, after 24).

ನಿವಳಿಸು ni-vaḷisu. (= ನಿವಾಳಿಸು). To wave (a burning lamp, Čpr. 3, after 102).

ನಿವಾಚು. = ನಿರೂಚು, etc. (My.).

ನಿವಾಡೆ nivâḍa. Settlement, decision (Mhr. ನಿವಾಡ). See Bp. 45, 26; 50, 38; 53, 52; Râm. 3, 7, 39.

ನಿವಾತ ni-vâta. *Inaccessible to the wind, not reached by the wind, calm.* 2, *a place sheltered from the wind, a sheltered spot, an asylum.* 3, *an impenetrable coat of mail.* 4, N. of a demon.

ನಿವಾತಕವಚ nivâta-kavaća. A class of Dânavas or Râkshasas (J. 13, 19).

ನಿವಾಪ ni-vâpa. Pouring out; scattering; seed. 2, *an oblation or offering of water, etc. to the manes of deceased parents or relatives* (see ಪ್ರೇತಪರ್ಯಾ).

ನಿವಾರ ni-vâra. = ನಿವಾರ. (Bp. 12, 47; see ಉ-).

ನಿವಾರಕ ni-vâraka. Keeping off, warding off, removing. (My.).

ನಿವಾರಣ ni-vâraṇa. (ನಿವಾರಿಸು). *Keeping back or off, warding off, averting;* preventing, hindering, impeding, stopping, checking, interdicting, prohibiting, suppressing. See Śmd. 303; Bp. 3, 68; B. 4, 63; 5, 20; ವ್ಯಾಘಾತ-, ತಡೆ, ಮಾಣ್, ಸೊಪ್ಪ.

ನಿವಾರಿಕೆ ni-vârikĕ. = ನಿವಾರಣ. (G.).

ನಿವಾರಿತ ni-vârita. Hindered, prevented, checked, forbidden, etc. (Bp. 41, 6; Râv. 10, after 1).

ನಿವಾರಿಸು ni-vârisu. To keep back or off, to ward off, to avert, to prevent, etc. See Grj. 10, after 61; Bp. 2, 20; 22, 20. 40; 28, 60; 37, 37; 50, 76; Śiv. 1, after 70; J. 14, 7; ಛಿನಿ.

ನಿವಾಸ ni-vâsa. = ನಿವಸನ 1. (ಮಾಣಿ Nn. 91; Mr. 194; Bp. 28, 48; 35, 53; 37, 34).

ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ nivâsa-sthâna. A place of residence (J. 10, 6).

ನಿವಾಸಿ ni-vâsi. Dwelling, residing; an inhabitant (Bp. 37, 21; My.; B. 3, 110).

ನಿವಾಸಿಸು ni-vâsisu. To dwell, to reside (My., occasionally).

ನಿವಾಳಿ ni-vâḷi. The act of waving (a thing, as boiled rice, salt, pepper, a lamp, a weapon, blood, a sheep's or buffalo's head, etc., etc.) downwards in front of a person or persons, or of the goddess Kâḷi, either to ward off or remove any evil or to create a feeling of satisfaction or pleasure, etc. (Grj. 10, after 79; J. 31, 14; My.; Tr. ನಿವಾಳಿ, ನಿವ್ವಾಳಿ). ನಿವಾಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಟ್ಟು (for wicks) ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆದರೆ ನಿವಾಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ನಿವಾಳಿ ಬೆಗೆ. = ಇದ್ದಬೆಗೆ, ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. (My.). — ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). ನಿವಾಳಿ ಮಾಡೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬಿವಾಳಿಯಾದ (Prv.). — ನಿವಾಳಿಯು ಮೊಸ್ಸಿ ದೇವಮ್ಮು. N. (Bp. 58, 2).

ನಿವಾಳಿಸು ni-vâḷisu. = ನಿವಳಿಸು. To wave (a thing) slowly downwards (in front of etc.), to perform nivâḷi (Grj. 10, after 79; Bp. 4, 6; 39, 6; 43, 20; J. 22, 7; My.). ಯುದ್ಧಕ್ಕ ಯಾತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆದಮುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (ಶೋಣಾಫಿಸಾರ, ಉಪ್ಪಳ್ಳದ್ರಾಜಸೀ ರಾಜಧಾನಿ Sl. 291; *cf.* ನಿರಾಜಿಸು).

ನಿವಾಳಿಸುಹ nivâḷisuha. = ನಿವಾಳಿ. ಪಶ್ಚಧರದಹ ಆದಮುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿವಾಳಿಸುವಂ (ಶೋಣಾಫಿಸಾರ Nr.).

ನಿವಿಡ ni-viḍa. (ni-viḷa). = ನಿಬಿಡ. *Without interstices, close, contiguous, tight, compact, thick, crowded, impervious, dense, full.*

ನಿವಿಡೀಕ ni-viḍîka. = ನಿವಿಡೀಕ.

ನಿವಿರೀಕ ni-virîka. = ನಿವಿಡ, ನಿವಿಡೀಕ. *Without interstices, etc.*

ನಿವಿಷ್ಟ ni-viṣhṭa. Entered; seated; fixed on, intent upon. (Bp. 38, 51).

ನಿವಿಸ nivisa. Tbh. of ನಿವಾಡ (Śm. 18).

ನಿವಿಸು nivisu. (fr. ನಿಪ್ಪ). To disguise (Čpr. 6, 78).

ನಿವೀತ ni-vîta. Wearing the sacrificial thread round the neck (ಜನ್ನಿವಾರದಂತೆ ಕೊರಲಲಿಳ್ಕುವದು Mr. 255). 2, *that thread so worn.* 3, *a wrapper, a mantle, a veil* (see ಕ್ರಾದ್ಯತ).

ನಿವೀತಿ ni-vîti. Wearing the sacrificial thread round the neck (Sk.). 2, that thread so worn (My.).

ನಿವೃತ ni-vṛita. *Surrounded, enclosed.* 2, = ನಿವೀತ No. 3.

ನಿವೃತ್ತ ni-vṛitta. Returned; returning; turned back; gone, vanished; *ceased, refrained from, abstained;* prohibited; abstaining, abstracted or abstained from this world and its acts;—finished, completed.

ನಿವೃತ್ತಿ ni-vṛitti. = ನಿರ್ಯಾತಿ, ನಿವರ್ತಿ. Return; disappearance, ceasing, *cessation, abstaining from action, inactivity;*—leaving off, desisting from; resigning; abstinence; rest; cessation from worldly concerns and engagements. 2, felicity, bliss, beatitude. See Čpr. 4, after 18.

ನಿವೃದ್ಧಿ ni-vṛiddhi. Great increase or growth (? o. r. ನಿವರ್ಧ). See ಪೀಳ್.

ನಿವೇದಕ ni-vêdaka. Communicating, relating, telling (adj.). (Čpr. 2, 90; 9, 17).

ನಿವೇದನ ni-vêdana. Making known; communication, announcement; information. (My.);—delivering, offering; an offering or gift to men or idols. (My.). See ಅತ್ಮ-.

ನಿವೇದಿತ ni-vêdita. Made known, announced, told;—presented, given. See Čpr. 6, after 18; Bp. 33, 8; Râv. 10, after 1.

ನಿವೇದಿಸು ni-vêdisu. To make known, to tell, to state (Čpr. 3, 62; 6, after 25). 2, to present, to offer (Bh. 1, 10, 4).

ನಿವೇದ್ಯ ni-vêdya. To be communicated; fit to be reported. 2, an oblation, a gift of food to an idol. (Čpr. 6, 104).

ನಿವೇಶ ni-vêśa. Entering; settling in a place; a settlement; a dwelling-place, a house (Sk.; My.); *a halting place, a camp.*

ನಿವೇಶನ ni-vêśana. = ನಿವೇಶ. Entering, etc.; *a habitation, an abode*, etc.; building ground (My.; Sk. 113).

ನಿವೇಶಿತ ni-vêśita. Made to enter; entered; placed in or upon. (Cpr. 2, after 56).

ನಿವೆ nivé. = ನಿ, etc.

ನಿಶ nisa. *Night.*

ನಿಶತ ni-śatha. = ನಿಶಠ. Not false, candid, honest; honesty, sincerity; N. (J. 7, 2).

ನಿಶತೆ ni-śathé. Truth, honesty. See ಅವಿಶಿಟ.

ನಿಶರಣ ni-śaraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಶಾ nisha. = ನಿಶಾ. Intoxication (My.; Mhr.). 2, = ನಿಶೆ. — ನಿಶಾಮೋಹರ. A man who takes any intoxicating substance (My.).

ನಿಶಾಕರ nisha-kara. The night-maker: *the moon.*

ನಿಶಾಕಾನ್ತ nisha-kânta. The moon (Rāv. 11, 10).

ನಿಶಾಚರ nisha-chara. Moving about by night. 2, the moon (ದುರ್ಗಾಂಬೆ, ಪದ್ಮ Nn. 23). 3, a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ, ಕಳ್ಳಬುದ್ಧಿ 23). 4, an owl (ಘೂಕ, ಗೂಗೆ 23). 5, a kind of owl (ಬಾಲ್ಯಕ್ಕಿ, ಬಾಲುದಕ್ಕಿ 23). 6, a vicious snake (ಉಗ್ರಾಹಿ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ 23). 7, a kind of sheat-fish (ಬಾಲೀನ, ಮಿಷ್ 23). 8, a fiend, a rākshasa (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸ 23). See Prv. s. ಪಿಶಾಚ.

ನಿಶಾಚರಿ nisha-chari. A female rākshasa (J. 2, 58).

ನಿಶಾಚೂರ್ಣ nisha-churṇa. A black powder (V. 9, 110).

ನಿಶಾಟ nisha-aṭa. A demon (Abh. P. 13, 66); an owl. — ನಿಶಾಟವಲ್ಲಭ. -ಹಲ್ಲಣ. Who causes demons to tremble: Vishṇu or Kṛishṇa (J. 13, 43).

ನಿಶಾಟನ nisha-aṭana. *An owl.*

ನಿಶಾತ ni-śâta. *Sharpened, whetted, sharp.*

ನಿಶಾದರ್ಶಿ nisha-darśi. Seeing at night: an owl. (R.).

ನಿಶಾದಿ nisha-ādi. = ನಿಶಾದಿ 1. The beginning of night, evening.

ನಿಶಾನಾಥ nisha-nâtha. = ನಿಶಾಪತಿ. (My.).

ನಿಶಾನಿ nishâni. An ensign, a flag, a standard (My.; Mhr., H. ನಿಶಾಣ; Sk. 84. 281. 293; B. 5, 136. 155).

ನಿಶಾನ್ತ nisha-anta. 1. The end of night, break of day. (My.).

ನಿಶಾನ್ತ ni-śânta. 2. Quiet. 2, *a house, a habitation.*

ನಿಶಾಪತಿ nisha-pati. *The moon.*

ನಿಶಾಮಣಿ nisha-maṇi. The moon. (R.).

ನಿಶಾಮನ ni-śâmana. *Seeing, sight; looking at, beholding; observing; hearing.*

ನಿಶಾರಣ ni-śâraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಶಾಸ್ತ್ರೀರಿನಿ nisha-svairini. A harlot. ಛೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ತ್ರೀರಿನಿ ಪೋಗೆ ಪಿಡ್ದ ಕೆನೆಯೋಲೆಯ ಮೂಕ್ತಿಕಪತ್ರಕೋ? (Liv. 3, 4).

ನಿಶಾಹ್ವೆ nisha-ahve. *Turmeric.*

ನಿಶೆ nisi. 1. (= ನಿಸಿ). Night (Mr. 65; My.).

ನಿಶೆ nisi. 2. Together with, along with, accompanied by (My.; Mhr. ನಿಶೀಂ).

ನಿಶೀಕರ nisi-kara. The moon (Mr. 36).

ನಿಶೀಚರ nisi-chara. A thief (ತಸ್ಕರ Mr. 226).

ನಿಶಿತ ni-śita. *Sharpened, whetted, sharp, pointed* (Bp. 39, 64); virulent, as poison (58, 67); penetrating, keen (59, 37).

ನಿಶಿತತರ nisita-tara. Uncommonly sharp (Śāv. 4, 19).

ನಿಶಿವೈರಿ nisi-vairi. The sun (Mr. 34).

ನಿಶೀಥ ni-śitha. The time of sleep, *midnight.*

ನಿಶೀಥಿನಿ ni-śithini. *Night.*

ನಿಶೀಥಿನೀನಾಥ nisithini-nâtha. *The moon.*

ನಿಶುಮ್ಭ ni-śumbha. N. of a Dânava (Bp. 47, 21).

ನಿಶುಮ್ಭನ ni-śumbhana. *Killing, slaying.*

ನಿಶೆ nisé. ನಿಶಾ. = ನಿಸಿ. *Night.* 2, *turmeric.*

ನಿಶ್ಚಂಚಲ niś-chañchala. = ನಿಶ್ಚಲಿತ. (My.).

ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ niś-chañchalita. Unmoved, fixed, firm, steady (Bp. 24, 3).

ನಿಶ್ಚಯ niś-chaya. = ನಿಷಯ 2, ನಿಶ್ಚಯ. Ascertainment, investigation, inquiry;—accurate or certain knowledge, a firm conviction;—*certainty, positiveness* (ನಿಶ್ಚಿತ Kl. 79);—determination, resolution, final decision, settlement (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Mr. 435; My.);—fixed intention, design, purpose. See ತದ್ಸಹಜ. ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೆ ಪಕ್ಷವಾಗದೆ? (Prv.). — ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್ಯ. -ಂ-ಗೆಯ್ಯ. To regard as decided, to fix upon, to settle (Abh. P. 14, after 81). — ನಿಶ್ಚಯಂ ದೊರಕು. To ascertain, to arrive at a certain decision (B. 5, 219); to make certain to the mind, to satisfy one's self by proof (5, 219; My.); to resolve (4, 56; My.); to appoint (My.).

ನಿಶ್ಚಯಿಸು niśchayisu. = ನಿಶ್ಚಯ್ಸು. (My.). To ascertain; to investigate; to settle; to come to a certain decision, to regard as decided (B. 2, 53); to determine, to resolve (B. 3, 97); to appoint (My.). ನಿಶ್ಚಯಿಪುದು (Śmd. 253).

ನಿಶ್ಚಯ್ಸು niśchaysu. = ನಿಶ್ಚಯಿಸು. (Bp. 27, 2; 28, 51; 43, 31; 53, 22; 57, 58; My.). ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Hlā.).

ನಿಶ್ಚಲ niś-chala. = ನಿಶ್ಚಲು, ನಿಶ್ಚಳ. *Immovable, not moving, still, fixed, steady* (ಜಲಿಸದೆ ಇದ್ದುದು Nn. 33). 2, *not subject to motion or fluctuation, unchanging, invariable, unchangeable.* 3, a mountain (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ Nn. 46). 4, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 46). 5, the earth (= Sk. ನಿಶ್ಚಲಾ; ಇಳೆ, ಭೂಮಿ 46).

ನಿಶ್ಚಲತೆ niś-chalatè. The state of being immovable, etc. (Śāv. 4, 46).

ನಿಶ್ಚಲಾಂಗ niśchala-aṅga. Having immovable limbs, firm-bodied, firm (Sk.); an immovable body (Śāv. 2, 79).

ನಿಶ್ಚಲಿತ niś-chalita. Unmoved; unchanged; etc. (Grj. 4, 33; Bp. 16, 27; 35, 19. 36; 44, 37; 52, 27).

ನಿಶ್ಚಿತ niś-chita. = ನಿಷಿತ 2. *Ascertained, settled, decided, established, certain* (ನಿಯತ, ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು Hlā.); certainty (Sk.; B. 4, 16). ನಿಶ್ಚಿತಂ, decidedly, positively.

ನಿಶ್ಚಿತನಾಮ niśchita-nâma. A word known from customary usage (ರೂಢನಾಮ Śmd. 94).

ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ niśchita-artha. = ನಿಶ್ಚಾರ್ಥ. A fixed matter;—the ceremony of betrothing two persons in which the terms of the future marriage are settled, etc. (My.). 2, a man who has the firm conviction of getting something (Śāv. 2, 117).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತ niś-chinta. = ನಿಶ್ಚಿನ್ತ. Thoughtless, inconsiderate, careless, unconcerned. 2, free from solicitude, free from care or anxiety (Bp. 39, 17; 61, 44; My.). Fem. ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆಯಳು (My.). 3, = ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Bp. 24, 34; 41, 15; 61, 56).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ niś-chintatè. = ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ. (Cpr. 7, 8).

ನಿಶ್ಚಿಂತೆ nis-chinte. Freedom from anxiety or solicitude, ease (My.; R. 3, 96). ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ (Prv.).

ನಿಶ್ಚೇತನ nis-chêtana. Without consciousness; without reflection; unreasonable, (foolish); without animation. (Cpr. 4, 53; Bp. 8, 12; 54, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ nis-chêshṭa. Motionless; powerless, helpless; incapable of motion or effort. (Bp. 36, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲಂಬನ nischêshṭâ-avalambana. Hanging down motionless. See ನಿಶ್ಚೇ.

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ nis-chêshṭita. = ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ. (Bp. 3, 25).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ nis-chêshṭe. Motionlessness; incapability of motion or effort; want of power. See ಬಡಿಲ್ಲ.

ನಿಶ್ಚೈತನ್ಯ nis-chaitanya. Want of strength or power (My.).

ನಿಶ್ವಸಿತ nis-śvasita. Breath having been drawn in, inspired (Sk.). 2, = ನಿಶ್ವಸಿತ (Cpr. 3, 54).

ನಿಶ್ವಾಸ nis-śvâsa. Inspiration, inhaling; sighing (Sk.). 2, = ನಿಶ್ವಾಸ (Cpr. 3, after 32; 4, 40; 5, after 9; 5, 98; J. 14, 22).

ನಿಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ nisvâsa-uchchvâsa. Inhaling and exhaling (Cpr. 4, after 76).

ನಿಶ್ಶಂಕ nis-śaṅka. = ನಿಶಂಕ. (Śmd. 335; Bp. 53, 55; My.).

ನಿಶ್ಶಂಕೆ nis-śaṅkate. = ನಿಶಂಕತೆ. (Bp. 16, 18). — ನಿಶ್ಶಂಕತೆ ಪಡೆ. -ಪಡಿ. To obtain freedom from fear, etc. (Śiv. 4, 58).

ನಿಶ್ಶಂಕೆ nis-śaṅke. = ನಿಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. (My.).

ನಿಶ್ಶಬ್ದ nis-śabda. = ನಿಶಬ್ದ. (My.).

ನಿಶ್ಶಲ್ಯ nis-śalya. = ನಿಶಲ್ಯ. (My.).

ನಿಶ್ಶೇಷ nis-śêsha. = ನಿಶೇಷ. (My.).

ನಿಶ್ಶ್ವಾಸ nis-śvâsa. = ನಿಶ್ವಾಸ. (My.).

ನಿಷ nish. = ನಿ, etc.

ನಿಷಂಗ ni-saṅga. Union. 2, *a quiver.*

ನಿಷಂಗಿ ni-saṅgi. A bowman, an archer (ಪಿಲ್ಲಾಳು G.).

ನಿಷಣ್ಣ ni-sanna. Seated, sitting, perched, etc.; gone to. (Cpr. 3, after 2).

ನಿಷತ ni-sat. Sitting down; sinking down.

ನಿಷದ್ಯೆ ni-sadye. A couch. 2, *a market-place.*

ನಿಷದ್ವರ nishat-vara. *Mud, mire.*

ನಿಷಧ nishadha. *N. of a mountain.* 2, N. of the kingdom of Nala; Nala (Râm. 3, 2, 17).

ನಿಷಾ nishâ. = ನಿಶಾ No. 1. (My.).

ನಿಷಾದ ni-sâda. *N. of a wild aboriginal tribe, described as hunters, fishermen, robbers, etc.,* a Hôlêya (ಜನರಾಡು, ಮುಕ್ಕುರ್, ಹೊಲೆಯ Mr. 381; Bp. 57, 77). 2, *the last note of the musical scale* (Mr. 76, see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, = ನಿಷದ್ವರ, mud, clay (Bp. 21, 27).

ನಿಷಾದಿ ni-sâdi. = ನಿಷಾದ 2. Sitting down or on. 2, *an elephant-driver* (ಉದ್ದನ್ನ ಗಾಮಿಕೇಮುಖಂ Mr. 247).

ನಿಷಿಕ್ತ ni-sikta. Sprinkled, sprinkled or poured upon (Bp. 39, 68).

ನಿಷಿದ್ಧ ni-siddha. Prohibited, forbidden, kept back, prevented, denied. (My.). ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ದನ್ನು ಆಯುಷ್ಯವೆಸ್ಟರೆ ಕಳಸಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಯಾಕೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ನಿಷೂದನ ni-shûdana. = ನಿಸೂದನ. (Sk.; My.).

ನಿಷೇಕ ni-sêka. Sprinkling, pouring upon or into; impregnation. 2, a ceremony performed before impregnation at the first menstruation (My.). 3, a ceremony performed upon impregnation (Sk.).

ನಿಷೇಧ ni-sêdha. *Prohibition, forbidding, keeping off or back, hindering, preventing; negation, denial* (Śmd. 291); discontinuance (ಪಾಪ, ದೂರಮಾಡುವದು Nn. 64; ದೂರಮಾಡುವ 93); exception. — ನಿಷೇಧರೂಪ. The negative form of a verb (My.).

ನಿಷೇಧಪರ nishêdha-para. Intent upon objection or denial (Kâvy. III, 3, B, 92).

ನಿಷೇಧಿಸು nishêdhisu. To prohibit, to forbid (My.).

ನಿಷೇವಣ ni-sêvana. Waiting on, serving, service, worship. (My.); — enjoying, using. See ಮುರುಹ್.

ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣ ni-sêvyamâṇa. Being waited upon, served, attended, etc. Feminine ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣೆ (Cpr. 3, after 50).

ನಿಷ್ಕ nishka. = ನಿಷ್ಕ. *A golden ornament for the neck or breast.* 2, *a weight of gold varying in value at different times.* 3, *gold.* See Sl. s. ಪೆಸೆ 1.

ನಿಷ್ಕಂಟಕ nish-kaṇṭaka. = ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕ. Thornless; free from danger or trouble.

ನಿಷ್ಕಪಟ nish-kapaṭa. Guileless, free from deceit or fraud. (My.). 2, guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಪಟತನ nish-kapaṭatana. Guilelessness (My.; ಪಾಕ್ಷಿಣ್ಯ G.).

ನಿಷ್ಕಪಟಸ್ಥ nishkapaṭa-stha. = ನಿಷ್ಕಪಟಿ No. 1. (My.).

ನಿಷ್ಕಪಟಿ nish-kapaṭi. A guileless, candid person (My.).

ನಿಷ್ಕಂಪ nish-kampa. Not shaking, motionless, immovable (Śmd. 251).

ನಿಷ್ಕರ nish-kara. Taking away, removing; preparing, accomplishing. See ಉಪ.

ನಿಷ್ಕರುಣ nish-karuṇa. = ನಿಶ್ಕರುಣ. Pitiless, unmerciful, merciless, cruel.

ನಿಷ್ಕರುಣಿ nish-karuṇi. A pitiless, unmerciful, cruel person (Bp. 4, 55; My.).

ನಿಷ್ಕರ್ಮ nish-karma. Inactive. 2, sinless (Bp. 54, 20).

ನಿಷ್ಕರ್ಮಿ nish-karmi. Sinless (Bp. 22, 60; 51, 27).

ನಿಷ್ಕರ್ಷ nish-karsha. Drawing out, extracting; extraction of the essence: the essence of a thing, chief point, main point. 2, ascertainment, certainty, decision, settlement. (My., as ನಿಶ್ಚಯ).

ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸು nish-karshisu. To ascertain, to determine, to settle (My.).

ನಿಷ್ಕಲ nish-kala. Without parts, undivided, indivisible. (Bp. 7, 14; 51, 27; 61, 44; Śiv. 5, 24). 2, waned; impotent, barren; infirm.

ನಿಷ್ಕಲಂಕ nish-kalaṅka. Stainless, spotless, sinless, without blemish. (Bp. 46, 76; 61, 44; Śiv. 5, 24; My.).

ನಿಷ್ಕಲಂಕೇಂದು nishkalaṅka-indu. The moon without spots (J. 15, 36).

ನಿಷ್ಕಲೆ nish-kale. *An elderly woman past childbearing or in whom menstruation has ceased* (ಮೊರೆ ಕೆಡಲು Mr. 302). 2, absence of fine arts or skill in ನಿಷ್ಕಲಾವಿದರು (Bp. 58, 18).

ನಿಷ್ಕಾಪಟ್ಯ nish-kâpaṭya. Guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮ nish-kâma. Free from desire; disinterested, unselfish; — absence of desire or lust (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮಿ nish-kâmi. A person free from desire or lust (Śmd. 64; Bp. 44, 54; My.).

ನಿಷ್ಕಾರಣ nish-kâraṇa. Causeless; groundless (Ćt. II, 121; Bp. 43, 15; B. 5, 180; My.).

ನಿಷ್ಕಾಸ nish-kâsa. Going out, exit. 2, a veranda. 3, *waning, disappearance.*

ನಿಷ್ಕಾಸಿತ nish-kâsita. = ನಿರಾಸಿತ. *Turned out, expelled.* 2, gone forth or out. 3, reviled, reproached. 4, blown, expanded. See Mr. s. ಅಪಕಾಸಿತ.

ನಿಷ್ಕುಟ nish-kuṭa. *The hollow of a tree* (ಕೋಟರ, ಮರದ ಹೊಳಲು, ಹೋಕೆ Nn. 142). 2, *a garden* (or yard) *attached to a house* (ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತಲ 142; ಪಿತ್ತಲ Mr. 480).

ನಿಷ್ಕುಟಿ nish-kuṭi. *Large cardamoms.*

ನಿಷ್ಕುಹ nish-kuha. *The hollow of a tree.*

ನಿಷ್ಕೃತಿ nish-kṛiti. Doing away, removing. 2, *expiation, atonement; compensation, discharge of a debt or obligation.*

ನಿಷ್ಕೇವಲ nish-kêvala. = ನಿಷ್ಕೇವಲ. Belonging exclusively.

ನಿಷ್ಕ್ರಮ nish-krama. Going out, coming forth. 2, *any intellectual faculty.*

ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ nish-kramaṇa. Going out or forth; exit. See ಜಲ, ಹೋಮ. 2, the ceremony of taking a child out of the house for the first time to see the sun.

ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಿತ nish-krâmita. Caused to go out, driven out (ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಂಡ G.).

ನಿಷ್ತಪ್ತ nis-tapta. Purified by heat, free from impurities (Upr. 4, after 75); burnished, made bright.

ನಿಷ್ಠ್ಯ nishṭya. *An outcast, a barbarian, a mlêććha.*

ನಿಷ್ಠ ni-sṭha. (= ನಿಷ್ಟು). Staying or being in or on, situated on, grounded on, fixed in; firm; intent on; devoted to, practising (My.); skilled in; believing in. 2, the state of being intent on, intention, aim, object (Śmd. 94).

ನಿಷ್ಠಾನ ni-sṭhâna. *Sauce, condiment* (ಅಷ್ಟಲಿ Mr. 215). See ಪಳಿದ್ಯ.

ನಿಷ್ಠಿತ ni-sṭhita. = ನಿಷ್ಠ. (Bp. 3, 78; 6, 16; 21, 5; 61, 48; J. 7, 14).

ನಿಷ್ಠೀವ ni-sṭhîva. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೀವನ ni-sṭhîvana. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠುರ ni-sṭhura. = ನಿಷ್ಟುರ, ನಿಷ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠುರ. *Hard, rough, rugged; harsh, coarse, gruff, unkind, cruel, severe;* contumelious (ಕಠೋರ, ಎಷ Nn. 11; ಕುಮುದ, ಕಠೋರ 20; ಪದು ಮ, ತೀಕ್ಷ್ಣ 119; ಜೇಯ, ಕೋಪ 137; Kâvy. III, 1, A, 15). ಮುಷ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಿದ್ದರೂ ನಿಷ್ಠುರಗುಣ ಬಿಡಲಾರಿ (Prv.). See Prv. s. ಮುನಿಸು.

ನಿಷ್ಠುರತನ ni-sṭhuratana. = ನಿಷ್ಟುರತೆ. (B. 4, 73; G. 348).

ನಿಷ್ಠುರತೆ ni-sṭhuratĕ. Harshness, gruffness (of speech); coarseness; reviling, abuse (Sk.); severity (Grj. 9, after 85).

ನಿಷ್ಠುರತ್ವ ni-sṭhuratva. = ನಿಷ್ಟುರತೆ. (Sk.; My.).

ನಿಷ್ಠೂರ ni-sṭhûra. = ನಿಷ್ಟುರ, etc. (ಧೃವನ Nn. 64; ಜಡಕ 146; My.). — ನಿಷ್ಠೂರಣಮಯ. o. r. of ನಿಷ್ಠೂರಸಮಯ (in a My. MS.). — ನಿಷ್ಠೂರಸಮಯ. N. of the commentator of the Śabdamaṇidarpaṇa (see IV. XIII). The probably oldest copy of the Śmd. at Mḍb. does not give the commentator's name; that copy's commentary, though essentially identical with the others used by the editor, differs, however, from them in many particulars.

ನಿಷ್ಠೆ ni-sṭhĕ. = ನಿಷ್ಠೆ. Position, station; *condition, state;* stand-point, basis. 2, devotion or attachment to, devotedness; *ordinary and uniform practice;* religious duty; believing in, faith, reliance. 2, conversancy with, skill; *eminence, excellence, perfection.* 3, *conclusion, the end or catastrophe of a drama, etc.* 4, *destruction, death.* 5, *fixed or certain knowledge, certainty.* 6, *trouble, affliction.* ನಿಷ್ಠೆಯಿಟ್ಟವನಿಗೆ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ.— ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವ ನೈಷ್ಠಿಕನು (Prvs.). See ಮುಷ್ಟಾಸಾರ.

ನಿಷ್ಠೇವ ni-sṭhêva. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೇವನ ni-sṭhêvana. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತ ni-sṭhyûta. *Spit out, ejected, thrown out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಿ ni-sṭhyûti. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಣಾತ ni-snâta. Immersed; *deeply versed in, conversant with, learned.*

ನಿಷ್ಪಕ್ವ nish-pakva. *Decocted, boiled.*

ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ nish-pakshapâta. = ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ. Impartial; impartiality (My.; B. 5, 8).

ನಿಷ್ಪತ್ತಿ nish-patti. Going forth or out; birth. 2, being prepared; *completion, conclusion, termination, consummation.* See ನಿಷ್ಪನ್ನ.

ನಿಷ್ಪನ್ದ ni-spanda. = ನಿಷ್ಪಂದ. Motionless, immovable. (Śiv. 4, 20).

ನಿಷ್ಪನ್ನ nish-panna. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. Gone forth or out; sprung up, arisen, born; *accomplished, done, finished, ready.*

ನಿಷ್ಪಾದ್ಯ nish-pâdya. To be effected or accomplished; achievable; to be produced; to be ripened (ಧೃವನಿಷ್ಪಾದ್ಯ Hlâ. II, 6).

ನಿಷ್ಪಾಪ nish-pâpa. Free from sin, sinless, guiltless. (J. 32, 16).

ನಿಷ್ಪಾವ nish-pâva. *Fanning, winnowing, cleaning corn, etc.* 2, = ನಿಷ್ಪಾವಕ (ಅವರೆ Nr.).

ನಿಷ್ಪಾವಕ nish-pâvaka. = ನಿಷ್ಪಾವ. *A species of pulse, Phaseolus radiatus* (also Dolichos lablab, see ಅವರೆ).

ನಿಷ್ಪೀಡನ nish-pîḍana. = ನಿಃಪೀಡನ No. 1. (My.). See ಮುಷ್ಟಿ-

ನಿಷ್ಪೇಷಣ nish-pêshaṇa. Rubbing together, grinding, pulverizing. (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ nish-pratyûha. = ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ. Unobstructed, unimpeded.

ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ nish-prapaṅća. = ನಿಃಪ್ರಪಂಚ. Without prapaṅća; without deceit, pure, honest. (Bp. 20, 33).

ನಿಷ್ಪ್ರಭ nish-prabha. = ನಿಃಪ್ರಭ.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ nish-prayôjaka. Useless; needless (My.). Fem. ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕಳು.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ nish-prayôjana. Without motives; causeless, groundless;— useless; needless; uselessness (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರವಾಣಿ nish-pravâṇi. Fresh from the loom, *quite new and unbleached.*

ನಿಷ್ಫಲ nish-phala. = ನಿಃಫಲ. *Bearing no fruit, fruitless, barren;*— useless, unprofitable (ಧೃವ, etc. Mr. 462; My.). See Bp. 23, 38; 57, 15.

ನಿಷ್ಫಲೆ nish-phalĕ. *A woman in whom menstruation has ceased.*

ನಿಷ್ಯಂದಿ ni-syandi. Moving, blowing (used of the wind, Čpr. 4, 30).

ನಿಸ್ nis. = ನಿ, etc. *Out, forth, outward, out of, out from, away from; no, not, without.*

ನಿಸಂಗಿ ni-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. — ನಿಸಂಗಿನಿರಾಳವೀಕ್ಷಿಸು. N. (Bp. 58, 7).

ನಿಸದ nisada. (Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ?). Certainty, truth; certainly (ನಿಕ್ಕುದ, ನಚ್ಚ Čt. II, 11; ನಿಕ್ಕುದ, ನಸ್ಸಿ, ನಚ್ಚ Kk. 64; ನಿಕ್ಕುದ, ನಸ್ಸಿ, ನ್ನನು, ಬಲಂ, ಪೆಜಂ, ಪರ್, ನಾಜ, ಪಿಟ Šm. 34; Čpr. 2, 28; 3, 37). ನಿಸದವಿಂ (Šm. 87).

ನಿಸರ್ಗ ni-sarga. Letting go; relinquishment; evacuation, voiding excrement (ವರ್ಜನ, ವಿಮುಕ್ತ Mr. 488, one MS. ವಿಸರ್ಗ). 2, giving away, bestowing; a grant. 3, creation. 4, *the natural state, natural or peculiar character, true or natural form* (ನಿಶ್ಚಯಾಕಾರ Šmd. 32 Cm.; 38. 45; Râm. 1, 16, 28).

ನಿಸಾದಿ nisâdi. 1. Tbh. of ನಿಷಾದಿ. (Šmd. 335).

ನಿಸಾದಿ nisâdi. 2. Tbh. of ನಿಷಾದಿ. (Šmd. 335).

ನಿಸಿ nisi. To squeeze with the thumb and forefinger (My.).

ನಿಸಿ nisi. Tbh. of ನಿಜೆ. (Šmd. 357). — ನಿಸಿಪಗೆಯು. -ಪಗೆಯು. The sun (ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 45; ಸೂರ್ಯ Šm. 14).

ನಿಸೂದನ ni-sûdana. = ನಿಷೂದನ. *Killing, destroying.*

ನಿಸೃಷ್ಟ ni-srishṭa. Let go, dismissed, set free; delivered; deposited; given, bestowed; allowed (ಬಿಟ್ಟಮ್ಮ G.).

ನಿಸೃಷ್ಟಾರ್ಥ nisrishṭa-artha. Finished, accomplished (Čpr. 8, after 92). 2, an envoy; a messenger (6, after 18; Sk.).

ನಿಸ್ತರಂಗ nis-taraṅga. Waveless, without waves (Čpr. 1, 138).

ನಿಸ್ತರಣ nis-taraṇa. Going out or forth, coming out (of danger); crossing over; passing or spending time.

ನಿಸ್ತರಿಸು nis-tarisu. = ನಿತ್ತರಿಸು. To spend or pass time, to wait, to bear or endure (Abh. P. 11, after 107).

ನಿಸ್ತರುಣ nis-taruṇa. Not becoming a young man or boy (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ತರ್ಹಣ nis-tarhaṇa. *Crushing, destroying, slaughter.*

ನಿಸ್ತಲ nis-tala. *Not flat, round, globular.*

ನಿಸ್ತಾರಕ nis-târaka. Causing to pass over; rescuing, delivering; a saviour. (Bp. 58, 52).

ನಿಸ್ತಾರ್ತ nistârta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ. (My.).

ನಿಸ್ತುಲ nis-tula. Unequalled, unrivalled (Šśv. 5, 24).

ನಿಸ್ತೂಕ nis-tûka. Without weight, light, pithless, weak; weakness (My.). ನಿಸ್ತೂಕವಾದವನು ಮುಸ್ತಕದನ್ನು ಎತ್ತರಾದಿ (Prv.).

ನಿಸ್ತೇಜ nis-têja. Devoid of brilliancy or energy; dull; impotent;—want of brilliancy. — ನಿಸ್ತೇಜಮ್ಮಿಡು. -ಪೆಡು. To become devoid of brilliancy (Abh. P. 2, 66).

ನಿಸ್ತ್ರಾಣ nis-trâṇa. = ನಿಸ್ತ್ರಾಣ, ನಿಶ್ತ್ರಾಣ. Want of strength, weakness.

ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ nis-trâṇi. = ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ, ನಿಶ್ತ್ರಾಣಿ. A weak person.

ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ nis-triṁśa. More than thirty; more than thirty fingers in length: *a sword, a scimitar, a sacrificial knife.*

ನಿಸ್ತ್ರಿಗುಣ nis-triguṇa. Destitute of the three qualities (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ಪೃಹ nis-spṛiha. = ನಿಃಸ್ಪೃಹ. (My.).

ನಿಸ್ಪೃಹತೆ ni-spṛihatè. = ನಿಸ್ಪೃಹೆ. (Bp. 20, 27).

ನಿಸ್ಪೃಹೆ ni-spṛihè. Freedom from desire; absence of covetousness (My.).

ನಿಸ್ರಾವ ni-srâva. = ನಿಃಸ್ರಾವ. Flowing down or off; *the scum of boiled rice.*

ನಿಸ್ವನ ni-svana. *Noise, sound, voice.* See ಶಬ್ದ; Šśv. 4, 71.

ನಿಸ್ವಾನ ni-svâna. = ನಿಸ್ವನ. *Noise, etc.*

ನಿಸ್ಸಂಶಯ nis-saṁśaya. = ನಿಃಸಂಶಯ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ nis-saṁsâri. = ನಿಃಸಂಸಾರಿ. (Bp. 33, 17).

ನಿಸ್ಸಂಕ nis-saṅka. Tbh. of ನಿಶ್ಶಂಕ (Šmd. 335).

ನಿಸ್ಸಂಕೆ nis-saṅkè. Tbh. of ನಿಃಶಂಕೆ. Boldness; disrespect (ಆದಷ್ಟೆ Šmd. II; Kk. 91).

ನಿಸ್ಸಂಗ nis-saṅga. = ನಿಃಸಂಗ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ nis-saṅgatva. = ನಿಃಸಂಗತ್ವ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗಿ nis-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. (Bp. 7, 3; 27, 42; My.).

ನಿಸ್ಸತ್ವ nis-satva. = ನಿಃಸತ್ವ. Without strength, etc., pithless, sapless; absence of power, want of energy, weakness (My.; ವಿಶಾಖ Čb.).

ನಿಸ್ಸನ್ತತಿ nis-santati. = ನಿಸ್ಸಂತ್ಯಪ. (My.).

ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ nis-santâna. = ನಿಃಸನ್ತಾನ. (Bp. 61, 38; My.).

ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹ nis-sandêha. = ನಿಃಸನ್ದೇಹ. (My.).

ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹಿ nis-sandêhi. = ನಿಃಸನ್ದೇಹಿ. (Bp. 51, 29; My.).

ನಿಸ್ಸರಣ nis-saraṇa. = ನಿಃಸರಣ. (My.).

ನಿಸ್ಸಹಾಯ nis-sahâya. = ನಿಃಸಹಾಯ. (Šśv. 4, after 65).

ನಿಸ್ಸಾಣಿ nissâṇa. = ನಿಸ್ಸಾಳ. (G.; Tč.; M. ನಿಸಾಣ; T. ನಿಸಾಕ).

ನಿಸಾರ nis-sâra. = ನಿಃಸಾರ. (ಉಭಯ Nn. 145, Mr. 528; Bp. 24, 41; 40, 80; B. 3, 36; My.).

ನಿಸ್ಸಾಳ nissâḷa. = ನಿಸ್ಸಾಣಿ. A kettle-drum (ಛಂದೊ Bhn. 31; Bp. 5, 39; Bh. 1, 12, 7; 8, 23, 8; J. 4, 18. 30; 7, 3; 12, 5. 12; 13, 24. 41).

ನಿಸ್ಸೀಮ nis-sîma. = ನಿಃಸೀಮ. (Bp. 24, 74; 26, 56; 61, 43; J. 27, 1).

ನಿಸ್ಸ್ವ nis-sva. = ನಿಃಸ್ವ. (My.).

ನಿಹನನ ni-hanana. *Slaying, killing.*

ನಿಹಾಕೆ ni-hâkè. *An iguana, or the Gangetic alligator* (= ಗೋಧಿಕೆ).

ನಿಹಿಂಸನ ni-himsana. *Killing, slaughter.*

ನಿಹಿತ ni-hita. *Placed, laid, deposited;* fixed; infixed, attached; treasured up (Čpr. 2, after 59; 6, 97; Bp. 19, 4).

ನಿಹೀನ ni-hîna. Deprived of;—*low, vile, of low origin.*

ನಿಹ್ನವ ni-hnava. *Denial, abnegation;* concealment, secrecy; *deception; mistrust; doubt, suspicion;* a secret;—atonement, expiation. See ಅಪನಪ್ಪುಗೆ, ಪಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.

ನಿಹ್ರಾದ ni-hrâda. *Sound, noise.*

ನಿಳಿಂಪ nil-limpa. = ನಿರ್ಜರ. (Čpr. 1, 84; 4, 74; Grj. 6, 6).

ನಿಳಿಂಪಕಾಂತೆ nilimpa-kântè. The wife of a god (Šśv. 3, 22).

ನಿಳ್ಕು nil-ku. (= ನಿಲುಕು, etc.). To stretch one's self upwards, to rise up to one's full height, to stretch one's self (ಉದಂಡಪ್ರತಾಪ Šmd. Dh.; Čpr. 7, 127; Šśv. 1, 7). ಕವಿಪ್ಪಜಂ ನಿಳ್ಕಿ, ನಿಡರ್ತಿಸುತ್ತು ಮಿರೆ (Šmd. 280). ನಂಬಿನಮಂ ನೆಲೆ ನೆಗೆದ ನಿಮುಮಾನ್ಸಣ್ಣಗಳಂ ನಿಳ್ಕಿ ನೋಡಿ (Rav. 2, after 8). ತಮಿಯೊಳ್ ನಿಸ್ಸು ನಿಳ್ಕಿ ನೀಡಿಪ ಮುಡಗಾಜಿಪ ಕರಪ ಮಾಡ್ಪೊರಿದು

(6, after 24). 2, to come or be within reach, to be reachable (Ṭpr. 7, 102; Śāv. 2, 80). *Cf.* ನೀಳ್.

ನಿಲ್ nill. = ನೆಲ್. — ನಿಲ್ ನಿಲಿಕ್. rep. The sound of breaking. ಮೂಡಿದಪ್ ಆಮೆರೆಪೆ ನಿಲ್ ನಿಲಿಕಲು ಧನುವ (Rām. 3, 6, 6).

ನೀ ni. = ನಿನ್, etc. Thou (My.). Plural ನೀಕ್ಕು. See its declension s. ನಿನ್. ನೀ ಕಪಟಿಯಾದರೆ ನಿನಗೆಲ್ಲರು ಕಪಟಿಗಳೇ! (Prv.).

ನೀ ni. = ನಿ, etc.

ನೀಂ nīṁ. 1. = ನೀ, etc. Thou (Śmd. 262. 263). ಳಿಕೆ ನೀಂ! (45). ನೀಂ ಪಡು (109). ನೀಂ ಕಾಯುಂ (110).

ನೀಂ nīṁ. 2. = ನಿಮ್, etc. You (Śmd. 262. 263; Bh. 2, 13, 36). Also ನೀಂಗಳ್ in one Śmd. MS.

ನೀಕರಿಸು nī-karisu. To disrespect, to contemn (Bp. 49, 8; Rām. 6, 53, 34; Tē. ನೀಕ್ಕಾರ, disrespect, contempt).

ನೀಕಾಶ nī-kāśa. = ನೀಕಾಶ. *Like, resembling.*

ನೀಗಿಸು nīgisu. To cause to quit, etc. (My.).

ನೀಗು nīgu. To quit, to leave, to abandon, to give up, to get rid of; to lose; to remove, to take away, to do away; to squander (ಹೃಜ ನ Śmd. Dh.; My.; Tē.; T. ನೀಕ್ಕು, ನೀಂಗು, ನಿಯುದು; M. ನೀಕ್ಕು). (2, to be got rid of, to go off or away, to vanish; Tē. ನಿಗ್ಗು; T. ನೀಂಗು; M. ನೀಙ್ಙು). ಸಂಕಟಿಗ ಳನ್ನು ನೀಗುವದು (B. 3, 70). ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಗುವದು (5, 104. 202. 205). ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನೀಗು (5, 296). ಆನು ನೀಗಿತು ಆನುವನ ತನುವ (Bh. 1, 10, 38). ಕಳೇಬರಿಟಿಕ್ಕ ದೆನೆಯಿಟ್ಟ ಆನುವ ನೀಗ ಬೆ, ಸಾರಿದನು ಶುಚುವರ್ಣಧೂಪವಿಯ (Rām. 3, 2, 14). ಆಪಿಯಾ ನವಂ ನೀಗು (Bp. 21, 47). ಧಾಮೆಯುಂ ನೀಗು (39, 17). ನೀಗಿದ ರೂ (though I want to get rid of it) ಬಾಡಕ ಪಿಡದು.—ನೀ ಗುವವನಿಗೆ ಧಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಛೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದು (Prvs.). See Bp. 1, 36; 31, 21; 34, 10; 36, 19; 40, 8. 48; 42, 13; 54, 61; 60, 25; Ō. Bp. 32, 44; Bh. 8, 22, 44; Rāv. 14, 28; V. 14, 61; J. 13, 40; 14, 17; 22, 41. — ನೀಗಾದು. -ಆದು. To renounce. ಒಡಲ ಹೋಗಾಡಿದರು (though—) ನುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (though—) ನದೆಯೊಳು ಎಷ್ಟಜನು ಬಿಡದಿರಲು (though—) ಪರ ವಶ, ವೈಧವುನವಿದು (though—, Sp.).

ನೀಚ nīca. *Low, not high, short, small;* deep, lowered, bass (in music); situated below; *low, base, vile, mean.* ನೀಚನ ಸಂಗವು ಈಚಲು ನೀರೂ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಕೆಡಿಸುವದು.—ನೀಚರ ಸಭೆಗೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗೇಡಾಗುವದು.—ನೀಚರ ಸಂಗ ಆಪಿಯಾನಘಂಗ.—ನೀಚನಿಗೆ ಊಳುವನನ್ನು ಕೆಟ್ಟರೂ ಪ್ರಾಣಿಗೇಡಿನ ಹೋಪೆನೇ? (Prvs.). 2, the lowest point of a planet, the seventh house from the highest point. — ನೀಚಾಚಿ. -ಆಚಿ. Base conduct (My.). See Prv. s. ಪೇಚಾಚಿ.

ನೀಚಕೆ nīcaki. The top; *the head of an ox.*

ನೀಚತನ nīcatana. Lowness, meanness, vileness (My.; B. 4, 89; ನಳದ G.).

ನೀಚಾತ್ಮ nīca-ātma. A mean person (B. 5, 73).

ನೀಚೈರ್ಗತ nīcais-gata. (Śmd. 99). Gone downwards.

ನೀಚೈರ್ನ nīcais. (Śmd. 99). Low, down, downwards, deep;—*short, small, little, dwarfish.*

ನೀಟು nīṭa. 1. = ನೀಳ. Length (ನೀಳ Bhu. 31; My.; T. ನೀಟ್ಟು; M. ನೀಟ್ಟು, ನೀಡು; see ನಿಡು). — ನೀಟುಸಾಲು. A long line or row (My.).

ನೀಟು nīṭa. 2. = ನೀಟು No. 2. (My.).

ನೀಟು nīṭu. = ನೀಟು 2. Straightness: the state of not being curved, that of standing upright; the rūpha (ಕ, ವಿಸಾಕ Kn. 62, o. r. ನೀಟು). 2, properness; neatness, elegance, beauty, tidiness (My.; Tē. ನೀಟು, ನೀಟು; T. ನೇಟ್ಟಿ, ನೇಟ್ಟ; M. ನೇಟ್ಟ; Mhr. ನೀಟ; *cf.* ನಿಡಿತ, ನಿಟ್ಟು, ನೇರ್ 3). ಆವಿಗ ಕೆಸಲುಗಳು ಮೆಟ್ಟಿಯಾದಿ ನೀಟಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ (B. 5, 23). ನೀಟಾಗಿ ಸ್ಥಿರದೆ ಕಾಲಿ ಬಾರದು.—ರಾ ಟವಲ್ಲಿ ನೀಟಾಗಿದೆ ಬೇಸು (Prvs.). — ನೀಟುಪಾಂ. A nice road (My.).

ನೀಟುಗಾತಿ nīṭu-gāti. A tidy woman (My.).

ನೀಟುಗಾರ nīṭu-gāra. A tidy man (My.).

ನೀಡ nīḍa. = ನೀಡು, ನೀಳ. A resting place; *a bird's nest.*

ನೀಡಜ nīḍa-ja. = ನೀಳಜ. Nest-born: *a bird.*

ನೀಡಿಸಿ nīḍisi. Whirling; giddiness; swoon (Abh. P. 14, after 34; *cf.* ನಿಟ್ಟಿಸಿ). ನೀಡಿಸಿಪ್ ಎಷ್ಟಜ್ಞ (Abh. P. 16, 15).

ನೀಡಿಸು nīḍisu. To cause to put (Bp. 57, 35); to cause to give (My.); etc.

ನೀಡು nīḍu. 1. = ನೀಳ್. To extend, to stretch out, as the fingers, the arms, the tongue, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; My.; T., M. ನೀಟ್ಟು; *cf.* ನಿಡಿ). 2, to hold out, to offer, to present, to give; to serve out, to set (before one, as rice); to put (My.; T., M. ನೀಟ್ಟು). ನೀಡಿದ ದೆರಳ ತಳ (ಪಾದ.IIIb.). ನೀಡದವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದ ದುಃಖನು.—ಬಾಜಿಯು ದಪ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಕಾಲು ನೀಡ ಬೇಕು (Prvs.). See Ṭpr. 5, 63. 96; Bp. 1, 46. 51; 5, 41; 8, 15; 10, 2; 11, 11; 12, 35; 14, 32; 21, 32; 24, 82; 26, 62. 67; 27, 40; 33 sum.; 33, 11; 40, 42; 43, 84; 47, 29. 30; 48, 24; 50, 4. 36; 57, 34; 58, 2. 20; 60, 23. 28; Rām. 5, 8, 57; Rāv. 2, 48; 5, 21. 39; 6, after 24; J. 11, 1; 15, 20; 16, 18. 41; 29, 33. 48; Fl. 288; B. 5, 41.

ನೀಡು nīḍu. 2. = (ನಿಡು, ನೀಳ), ನೀಡ. Extension, length (ಪೀಳ್ಗಡೆ Ōt. I, 38; M., T.); delay (Gṛ. 6, 24; 8, 29; Śāv. 2, 64. 122). 2, further (Śm. 20); abundantly, much, etc. (ಅಧಿಕಾರ್ಥ Śmd. 291; ಶಂ, ಸಾ. etc., ಪಿಂಡು Kk. 49; Rāv. 6, 2; 13, after 86). 3, presenting. — ನೀಡಪಾ. -ಆಪಿ. A long foot: a stretched leg (Gṛ. 7, 57; 8, 24). — ನೀಡಪಾರಿಸು. -ಪೆಸು. To stretch a leg (Śāv. 3, 52; 4, after 19 & 24). — ನೀಡುಂ. -ಟುಂ. = ನೀಡು No. 2. (Śmd. 391; ವಿಶೇಷವುಂಗ 172 Cm.; Ṭpr. 3, after 102; 8. 43. 49). — ನೀಡು ಳಿಂಡು. = ನೀಡ್ಡಿಂಡು, q. v. (Śmd. 29). — ನೀಡು ಮಾಡು. To make long: to raise (J. 12, 4). — ನೀಡು ಮೂಕೆ. Long, persevering fighting (Bh. 3, 10, 52). — ನೀ ಡುಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು. Idleness, sloth (ಆಲಸ್ಯಂ Ōt. I, 31). 2, to delay.

ನೀಡು nīḍu. Tbh. of ನೀಡ. (ಳಡಿ, ಗಡು Kn. 50).

ನೀಡುಕಾರಿ nīḍu-kāra. A man who presents (arrows to a warrior, Bh. 8, 26, 11).

ನೀಡೋದ್ಭವ nīḍa-udbhava. *A bird.*

ನೀಣ್ಚೆಸು nīṇṭisu. = ನಿಟ್ಟೆಸು. (J. 4, 9).

ನೀಣ್ಪು niṇpu. To throw away (ಪಿಸುಮ Ct. I, 42, o. r. ನೀಣ್ಪು).

ನೀತ nīta. Led, conducted, guided; carried; brought; well-behaved. See ಆ-, ಪ್ರಣೀತ, ಸು-.

ನೀತಿ nīti. Leading, guiding, guidance;—conduct, propriety;—right or moral or prudent behaviour;—political wisdom or science, political economy, policy, statesmanship;—moral philosophy, ethics, precepts for prudent and moral behaviour; prudence;—acquirement, acquisition. See Kn. s. ನಯತ. ಸುಮ್ಮನಿಹುದಿದು ನೀತಿಮೇ ನಿಮಗೆ? (Bp. 61, 18). ನೀತಿಗಳ್ (55, 6). ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ದುರ್ನೀತಿವದಲ್ಲಿ ಬಾತಿಪೇವದೇನು?— ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ಮಾತು ಕೋತಿಯಾಟೀತೇ?— ನೀತಿಯುಳ್ಳವನು ಬ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟಾನು.—ಬಾತಿ ಕೆಟ್ಟರೂ ನೀತಿ ಬಿಡ ಬಾರದು (Prvs.). See Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಮುತ. — ನೀತಿ ಗೀತಿ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ನೀತಿಕೆ nītike. N. of a vṛitta (Ch.).

ನೀತಿಗ nītiga. A well-conducted, virtuous man (ಸಪ್ತ ೦ಗ Ct. I, 89).

ನೀತಿಪರ nīti-para. Engrossed in or intent upon political wisdom, etc. (ಶಿಮದ. 138).

ನೀತಿಮಾರ್ಗ nīti-mârga. The path of morality; moral conduct (My.).

ನೀತಿಯುತೆ nīti-yute. A woman possessed of proper or prudent behaviour (Ch. vs. 127. 221).

ನೀತಿವನ್ತ nīti-vanta. A man who knows the rules of moral or prudent behaviour, a moral, just or prudent man (My.). ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪದವನು ನೀತಿವನ್ತನಲ್ಲ (Prv.).

ನೀತಿವಿದ nīti-vida. A man versed in political science, etc. (J. 11, 32).

ನೀತಿವಿಹೀನ nīti-vihīna. Devoid of propriety, etc. (Bp. 45, 21).

ನೀತಿವೇದಿ nīti-vêdi. Knowing proper behaviour, etc.; *knowing policy, a politician.*

ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ nīti-śâstra. The science of ethics or politics; any work on political economy, ethics or morals (My.).

ನೀಧ್ರ nīdhra. = ನೀಡ್ರ. *The edge of a thatch, the edge of a roof.*

ನೀನ್ nīn. (ಶಿಮದ. 59). = ನಿನ್, etc. Thou. The form of ನೀ೧ which appears before vowels. ನೀನ್ ಆರ ಮಗಳ್? (153). See ಶಿಮದ. 109. 143. 155. 177. 178. 262. 263. 292. 298. 299; J. 31, 33.

ನೀನು ninu. = ನೀನ್, etc. Thou. The present form of ನೀ೧ (G.); see its declension s. ನೀನ್. Its plural is ನೀವು. ನೀನು ಕಾನು ಎಮ್ಮ ಕೆಲ ದ್ದಾನಿಗುಣ್ಟೇ?—ನೀನೇ ಕೆಟ್ಟ ಆಸ್ಥ ರೆ ಮಾಡದ ಬಡ್ಡಿಕಲ್ಲಿ (the lower bottom part of a bamboo mâna) ಆಳದ ಮಾಗೆ (Prvs.).

ನೀಪ nīpa. Situated low, deep. 2, *the Kadamba tree, Nauclea cadamba* Roxb.

ನೀಮ್ nīm. = ನಿಮ್, etc. You. The form of ನೀ೧2 before vowels. ನೀಮಿರೆ (ಶಿಮದ. 263). ಲೆಪ್ಪೆಗೆ ನೀಮ್ ಒಳ್ಪಿರೆ (298). ನೀಮ್ ಇರದ್ ದಟ್ಟಿರೆ (299).

ನೀರ್ nīr. = (ಕಂನ), ನೀರು, ನೀಱ್. (Said to be Tbh. of ನೀರ ಶಿಮದ. 365; Ct. II, 81). Water (ಆಪ, ತೋಯ, ಧರಣಿ, ವಯಸ್, ಪುಷ್ಕರ, ಮೇಘಪಲ್ಲಿ, ಕ, ಪಾನೀಯ, ಸಲಿಲ, ಉದಕ, ವಾರಿ, ವಾರ್, ತಪ್ಪುರ, ಅರ್ಣಸ್, ವಾಧಸ್, ಕುತ, ಜಲ, ವನ, ಕ್ಷೀರ, ಅಮ್ಮಸ್, ಅಮ್ಮು, ನೀರ, ಘನಪ್ಪ, ಅಮೃತ, ಜೀವನೀಯ, ದಳ Hlâ.; ಕುತ, ಉದಕ, etc. Mr. 404; ಕೃಷೀವ 484; ಜಲ Nn. 26; ಉದಕ 43; ವಾಜ್ಞ 116; see Sl. 81; Tè. ನೀರು; Tu., T. ನೀರ್; M. ನೀರ್, ನೀಱು); the colour or lustre of a gem (My.). Declension: ನೀರ, ನೀರಂ, ನೀರ್ಗೆ, ನೀರಲ್ಲಿ, ನೀರಿನ್ದ, ನೀರಿಂ; ನೀರ್ಗಳ್ (Rkv. 13, 88). ನೀರೊಳ್ ಮುಮಿಗದಂ (ಶಿಮದ. I). ಮುಳ್ಳಿ ಎಮ್ ನೀರಂ! (115). ನೀರಲ್ಲಿ ಕೀರಾಲು ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ನೀರಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ (ಮರು, ಧನ್ವ); ನೀರ ಹೋಗಿ (ಅಡಗಾಪ, ಜಲಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ); ತೋಟಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳದ ಭೂಮಿ (ಸಪೀಮಾತ್ಯಕ); ಮುಂಡಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳದ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತ್ಯಕ); ನೆಲಮೊಳಗುಳ್ಳ ದ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೊಳಪ (Hlâ.). ನೀರ ಸುಬಿ (ಅದರ್ಶ); ನೀರ ಹೆಪ್ಪುಗೆ (ಘನ); ನೀರೊಳಗಣ ಹಸ್ತಿ (ತಂಕು); ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ); ನೀರೊಳಗಣ ಬಿಲ್ಲಿ (ಜಲಶುಕ್ತಿ); ಬಾವಿಯ ನೀರನೆತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇವದ (ಸಲಿಲೋ ದ್ವಾಹನ, etc.); ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ); ಕಾಡಿನೊಳಗಣ ನೀರ ತಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ನೇಳದಾತ್ರ); ನೀರ ಪರಿಯಲೀಯುವ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ನೇತು); ಗಾಲ್ಬು ಧಾಗದೊಳ ಗೊಸ್ಬು ಧಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ದುಬ್ಬುಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ನೀರ ತೆರೆ (ಧಾರ, ತರಂಗ Nn. 12). ನೀರ ಹರಹು (ಆರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, etc. Mr. 415). ನೀರ ದುರುಪು (ಪಕ್ಕಾದಿ 416). ನೀರ ಪರುಕುಣಿ (ಯಾಪ, etc. 422). ನೀರು ನೆದಿಲಿಲ್ಲದ ದಾವು (ಮರು Nr.). ನೀರ್ ಪೊಸ ತಪ್ಪ ಮೂರ್ತಿಕಂಗಳ ಮೊದಪ್ಪ (Abh. P. 3, 72). ಒಂದು ದಾನದ ಮೂಲಿ, ಹರಿದ ನೀರೊಳು ಮುಮಿಗೆ ಕರಗೊಪ್ಪೆ ದಾವ? (Sp.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನಿಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ನೀರಂ (Bp. 42, 4; 57, 80; 60, 8); ನೀರಲಿ (28, 65). See Čpr. 4, 15; 5, 63; Rkv. 8, 124; 13, after 95; J. 12, 8; 15, 2; 28, 17. 35; ಅಳ-, ಕಣ್-, ಕುಡಿ-, ತಿಳಿ-, ನಮು-, ಪಡ್-, ಪೊಯ್-, ಮಿಸು-, ಮೆಡ್-, ಮುಡ್-, ಸೊಕ್ಕು-. — ನೀರವಕಿ. -ಆಡಕಿ. A woman who brings water to the house (ಪೊಟ್ಟಿ Mr. 304, o. r. ನೀರವಿಕೆ). — ನೀರ ದಿಕೆ. -ಆದಿಕೆ. = ನೀರಡಿಕೆ (ಶಿಮದ. 28). Thirst (ತೃಡ Nr.; ತರ್ಷ, ಪಿಪಾಸ Mr. 235; ಉಪಸ್ಕೃ etc. Sl. 317; ತೃಷ್ಣೆ 420; J. 28, 35; My.; B. 1, 18; 5, 133). — ನೀರಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To be thirsty (Abh. P. 7, 103; J. 26, 76; My.; B. 2, 13). ನೀರಡಿಸಿಪಾಪ (ತೃಷಿತ, ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸು, ಪಿಪಾಸಿತ Hlâ.). ನೀರಡಿಸಿದಂ (ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸಿತ Mr. 235). — ನೀರಣ್ಣಗ. -ಅಣ್ಣಗ. The moon (ಚನ್ದ್ರ ಶಿಮ. 15. 16). — ನೀರ ಜೇರ್. A cloud (ಮೇಘ ಶಿಸ.; Rkv. 13, after 77). — ನೀರ ನಾಯಿ. = ನೀರುನಾ. A water-dog, (an otter? My.; B. 4, 132; *cf.* ನೀರ ಬೆಳ್ಳಿ). — ನೀರ ಪೆಟ್ಟಿಗ. A black cloud, a cloud—of the rainy season (ವಾರ ಮುಗಿಲ್ Ct. I, 87). — ನೀರ ಬಟ್ಟೆ. A water-passage (ತೋಟದ Bhn. 4). — ನೀರ ಬೆಳ್ಳ. = ನೀರುಳ್ಳ. (My.; ಉಪ್ಪ G.). — ನೀರ ಬೆತ್ತ. The tree Barringtonia acutangula (ಮಜ್ಜಿಗೆ G., sic!). — ನೀರ ಮಡಿ. Cloth that is simply washed in water without the addition of soap, etc. (My.). ನೀರ ಮಡಿ ತೊಳೆಯುಮದು (B. 5, 287). — ನೀರ ಮಾಡು. To liquefy (My.; B. 4, 97). — ನೀರ ಹಿಪ್ಪಲಿ. The plant Jussiaea repens Lin. (ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ, ಪಾರದಿ G.). — ನೀರಳೇ ಹಾವು. = ನೀರುಳ್ಳೆ-, ನೀರೊಳ್ಳೆ-. A kind of snake (ಉಗಾರ್, ಜಲವ್ಯಾಲ Sl. 77). — ನೀರವ್ಳಿ. -ಆವ್ಳಿ. = ನೀರವಳಿ (ಶಿಮದ. 28). (ಉಪಸ್ಕೃ etc. Hlâ.; Abh. P. 1, 103). — ನೀರಾಗು. -ಆಗು. To become liquid, to melt, as metals, sugar, salt, etc. (My.; B. 4, 97). 2, the bath after menstruation to be taken. ಆರೆಗೆ ನೀರಾಗ ಜೇಳು (My.). — ನೀರಾಟ. -ಆಟ. Sporting or gambolling in water (ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಶಿಸ.; Rkv. 2, after 8; Śiv. 1, 7). ಆನೆ ನೀರಾಟದಂ ಮಾಡ ಕಣ್ಣಾ, ಉಮಾಪತಿ? (Sp.). ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಜೇಜಾಟ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.). — ನೀರಾನೆ. -ಆನೆ. A kind of aquatic animal (J. 6, 7; Č. Bp. 2, 3; Sl. 88). — ನೀರಾಮೆ. -ಆಮೆ. A turtle. — ನೀರಾಮುಳ್ಳಿ. A species of medicinal plant (ಬಾರ್ಲಿಕ, ತ್ರಾಯಮಾಣ, ತ್ರಾಯಮ್ಪಿ, ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ Sl. 159). — ನೀರಾವ್ರಿ. -ಆವ್ರಿ. = ನೀರೆಸರು (My.). — ನೀರಾವರಿವ್ರಿ. Wet cultivation

(My.; Tē.). — ನೀರಾವರಿ. -ಆವರಿ. ನಿರಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. Abundance of water: soil fit for wet cultivation (My.). ನೀರಾವರೀ ಬೆಳೆ (Sl. 119); ನೀರಾವರೀ ಭೂಮಿ (138. 300). — ನೀರಿಂಡು. -ಇಂಡು. = ನೀರೆಱೆ¹. (Śiv. 2, 72). — ನೀರಿಪ್ಪೆ. -ಇಪ್ಪೆ. = ನೀರು ಪಿಪ್ಪೆ. A kind of Bassia which grows in watery places (ಮಧೂಲಕ Nr.). — ನೀರಿಱಿ. -ಇಱಿ. To descend into water: to bathe (after mourning). ನೀರಿಱಿದವನು (ಅವಸ್ನಾತ, ಮೃತ ಸ್ನಾತ Nr.). 2, water to grow less (My.). — ನೀರಿಱಿಪ. -ಇಱಿಪ. Bathing (after mourning, ಅವಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlā.). — ನೀರುಡ. -ಉಡ. = ನೀರುಡು. (Sl. 80). — ನೀರುಡು. -ಉಡು. The aquatic iguana (ನಿಮಾಕೆ, ಗೋಧಿಕೆ Nr.; Ū. Bp. 2, 3). — ನೀರುಣ್. -ಉಣ್. To drink water (used of beasts, Ūpr. 2, 22; Śiv. 2, 55). — ನೀರುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. Salt water. ನೀರುಪ್ಪನಲಿ ಕಲುಷಿಪನ್ನ (ಎಲೆ, ಕಾಯಿ, etc., ಉದಕೋಪದಂತೆ Mr. 216). — ನೀರುಪ್ಪಿಗಿದ. -ಉಪ್ಪಿ-. = ಗೊಳಗೊಳಿಕೆಗಿದ. Barleria longifiora Lin. (St. & Pl.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 1. -ಉಳ್ಳಿ. The onion, Allium cepa Lin. (ಬಾಳ್ಕ, ದುಪ್ಪುಡು, ಪರಿವರ್ಣವಾದ ಉಳ್ಳಿ Nr.; Sl. 159; My.). *Cf.* ಈರುಳ್ಳಿ. ನೀರುಳ್ಳಿ ನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳದರೆ ಪ್ರಾಣೋಪದ ತಪ್ಪೀತೇ?—ನೀರುಳ್ಳಿಯಂಥನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ದೋಷವೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಪ್ತವೇ? (Prva.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 2. = ನೀರಳಿ, ನೀರೊಳ್ಳಿ. ನೀರುಳ್ಳೀ ಹಾವು (= ನೀರಳೀ ಹಾವು My., occasionally). — ನೀರೂಣ್ಣ. -ಊಣ್ಣ. Drinking of water (said of plants, Ūpr. 1, 94). — ನೀರೂಡಿಗ. -ಊಡಿಗ. The service of bringing water (My.). — ನೀರೆಱೆ¹. -ಎಱೆ¹. To pour water. ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆದ ಹರಕನೆ (ಅಲಾಪ Hlā.). (ಕೂಸಿಗೆ) ಮೆಲ್ಲ ನೀರೆಱೆದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್ (Prll. 3, 26). ಎಲ್ಲರ ಬಾಯ್ಗೆ ನೀರನೆಱೆದು (*i. e.* ಆದಸ್ಸು ಮುದು ಸಿಸಿ or ಕೆಡಿಸಿ), ಅದುಂ ಕಾಣದೇ (*i. e.* ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಣೆ?) ಧಕ್ಷಿಣಾ ಗಣಿಯಂ ಪೆಗ್ಗಡಿಯಂ ಸದುಂ (Si. 94). ನೀರೆಱೆದಂ (ನೀಱಾಟಿಗ Kk. 37). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ನೀರೆಱೆದಂ (Abhā. 2, 52). See Ūpr. 1, 95; J. 7, 29; 15, 5. — ನೀರೆಸರು. -ಎಸರು. A kind of plain pepper-water (without the addition of pulse, My.). — ನೀರೇಱು. -ಏಱು. Water to rise (Ūpr. 7, 127); to rejoice (7, 2. 127). — ನೀರೊಟ್ಟೆ. -ಒಟ್ಟೆ. The ocean. — ನೀರೊಟ್ಟೆಯಾಣ್ಮ. Lord of the ocean: Neptune (ದುರಾ Kk. 15, o. r. ನೀರೊಟ್ಟೆಯಾಣ್ಮ). — ನೀರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. Tide (ನೀಲೆ, ಪಾರಿ ವೃತ್ತಿ Hlā.). — ನೀರೊಳ್ಳೆ. = ನೀರುಳ್ಳೆ 2. A harmless water-snake (My.). — ನೀರೋಟ. -ಓಟ. Stream, current (My.). 2, the condition of a place being so as to let water run off (My.). — ನೀರೋಡು. -ಓಡು. Water to run off or dry up (Ūpr. 4, 85).

ನೀರ nīra. *Water* (ನೀರ್ Śmd. 365; Ūt. II, 81).

ನೀರಜ nīra-ja. 1. The garden plant Costus speciosus Sm. (ಕೋಷ್ಠ Mr. 143). 2, a lotus (Ūpr. 1, 79. 81). ನೀರ ಜದ ಕೈದವದ ಬಳ್ಳಿ (ಪಿಸಿನ Mr. 420). 3, a pearl.

ನೀರಜ nī-raja. 2. = ನಿರಜ. Free from passion or impurity; free from dust (Abh. P. 3, 110); not menstruating.

ನೀರಜಮಿತ್ರ nīraja-mitra. = ನೀರಜಸಖ. (Abh. P. 3, 110).

ನೀರಜಶರ nīraja-śara. Kāma (J. 16, 10).

ನೀರಜಸಖ nīraja-sakha. Lotus-friend: the sun. (My.).

ನೀರಜೆ nīrajē. = ನಿರಜೆ. A woman free from impurity, etc.

ನೀರದ nīra-da. 1. Water-giving: a cloud. (Ūpr. 4, 41; Rāv. 13, 19).

ನೀರದ nī-rada. 2. Toothless. (Rāv. 8, 116).

ನೀರದಮಾರ್ಗ nīrada-mārga. The sky (Ūpr. 8, 39).

ನೀರದರವ nīrada-rava. (ತಮುಕುನಾದ, etc. Mr. 142; *cf.* ಮೇಘ ನಿನದ).

ನೀರದಾಧ್ವ nīrada-adhva. The sky (Ū. Bp. 47, 15).

ನೀರಧರ nīra-dhara. A cloud (Ūpr. 4, 40; Bp. 61, 85).

ನೀರಧಿ nīra-dhi. The ocean. (Bp. 5, 68).

ನೀರಂಧ್ರ nī-randhra. Having no openings, close, uninterrupted; coarse, thick. (My.).

ನೀರರುಹ nīra-ruha. A lotus. (Ūpr. 8, 9).

ನೀರಸ nī-rasa. = ನಿರಸ. Without juice, sapless, withered; powerless, unsavoury, insipid; weak. See Ūpr. 7, 67; Ch. v. 40; Kāvy. II, 1, A, 12, 20-28; Bp. 1, 16; J. 16, 10.

ನೀರಸನಿ nī-rasani. (ಫಾಳಪರ್ಣ, ಕುಟಿಚ್ಛದಿ, ಉದಗ Mr. 142).

ನೀರಾಗ nī-rāga. = ನಿರಾಗ. (Ūpr. 6, 11).

ನೀರಾಗಿ nī-rāgi. A person free from passion, anger, or envy (Bh. 2, 13, 36).

ನೀರಾಜನ nī-rājana. = ನೀರಾಜನೆ No. 1. (Ūpr. 8, after 24; Ep. 47, 16; V. 9, after 21; J. 7, 17; 15, 24).

ನೀರಾಜನೆ nī-rājanē. Waving lights before an idol, a king, etc. as an act of adoration; the lamp used for it. 2, lustration of arms, a military and religious ceremony held by kings or generals on the 19th of Āśvina before taking the field. See ಪೋಪಾಳಿಸಾದ.

ನೀರಾಜಿತ nī-rājita. Illuminated (Ūpr. 6, 43).

ನೀರಾಜಿಸು nī-rājisu. = ನಿರಾಜಿಸು, q. v. (V. 9, after 21).

ನೀರಾಂಜನ nī-rāñjana. = ನೀರಾಜನ. The lamp lighted before an idol (My.).

ನೀರು nīru. = ನೀರ್, etc. (C.). ಕಣ್ಣ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc.); ಹಲುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ನಾಮ್ಲ); ಗರ್ಭಿಣಿಯ ನೀರು (ಪ್ರಾಗ್ಭಾರ Hlā.). ನೀರುಗಳು (Sl. 83). ನೀರಿನ (81. 83). ನೀರಿಗೆ (C.), ನೀರಿಂಗೆ Mr. 40, 4). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಡೆತು ಪ್ರಾಪ್ತದ ನೀರು (Dp. 54). ಮೀನು ಬಲ್ಲುವೆ ನೀರು ಚಪ್ಪುಳ ಸೋದೆಮ್ಮುದನು? (76). ನೀರ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಾಪಿದ ದುರ ಚಿಗುರದೇ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನೀರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿದ ಬಾರದು, ಎಣ್ಣೆಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡ ಬಾರದು (a proverb resting on superstition).—ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರವಾಸ ಹಾಗೆ.—ನೀರಾವರೂ ಪ್ರಾಪ ಬಾರದು.—ನೀರಿನ ಒಳಗಣ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಗೆ.—ನೀರಿನ ಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೇ ಹಾಗೆ.—ನೀರಿನಿಪ್ಪ ಬಾವ ಹೋದೆ ನೀರಿಂಯಿಪ್ಪ ಬಾವ ಹೋಗದೇ?—ನೀರಿನೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬಾಳಿದ ಹಾಗೆ.—ನೀರಿಲ್ಲದ ತಾವು ಊರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ನೀರು ಇದ್ದಲೆ ಊರು, ಪಾರಿ ಇದ್ದಲೆ ಮನೆ.—ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಒಣ್ಣಿ, ಬಯಿ ಕೋಲು ಮಾತ್ರ ಬೇಡ!.—ನೀರು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ ಬೆಸರ ಬಿಸ್ಲಿಗೆ ಬೆಸ ಬೀತೇ?—ನೀರಾವರೂ ಮುಪ್ಪಿಗೆ, ಮುರುಳಾವರೂ ತಾಮ.—ನೀರಿಂದ ನೀರಿಗೆ ಹೋಯಿತು, ಹಾಲಿನಿಂದ ಹಾಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ನೀರು ಮೆಲುಪ ಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಊರ ಬಾರುವನ್ನಪ್ಪ ಯಾಳೆ?—ನೀರೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ನೀರ ಕುಡಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನೀರೊಳಗೆ ಹೋದ[1] ನೋಡಿ, ಮುಪ್ಪಡೆದ ಹಾಗೆ.—ನೀರು ನೆಡಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಮಾತು ಆಡಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.—ನೀರೊಳಗೆ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prva.). See Bp. 54, 11; 60, 25; Sl. 81. 82. 83. 85. 90. 91. 116. 393; B. 1, 15; 3, 34; 4, 97; 5, 154. — ನೀರಿನವ. -ಅ. A water-man (My.); ನೀರಿನವಳು, a water-woman (My.). — ನೀರುಎಮ್ಮೆ. A kind of aquatic animal (Sl. 88). — ನೀರುಎಳ್ಳೆ. A kind of aquatic animal (Sl. 88). — ನೀರುಕಟ್ಟು. = ನೀರುಗಟ್ಟು, q. v. (My. occasionally). — ನೀರು ಕಟ್ಟು. To apply water, to water, to turn water (on land, My.). — ನೀರುಗಾಸಿ. 1. = ನೀರುಗಾಗೆ, ನೀರಗಾಗೆ. (ಮುದ್ದು Sl. 177; My. as -ಕಾಗೆ). — ನೀರುಗಾಸಿ. 2. The plant Pistia stratiotes (ದಾರಿವರ್ಣ, ಮುಪ್ಪಳೆ Sl. 95). — ನೀರುಕಾವು. Tongs for coals, also for putting water on them, used by goldsmiths (My.; Tē.). — ನೀರು ಕಾಲುವೆ. A channel (My.; Sl. 116). — ನೀರುಕುಮರ. A kind of aquatic animal (Sl. 88). — ನೀರುಕೆಳ್ಳೆ. A earlier

(ಕೃಷ್ಣ, ಕ್ರೀಂಚ Sl. 174). — ನೀರುಕೋಡಿ. = ನೀರುಗೋಡಿ. (My.; Sl. 174). ಚಿಕ್ಕ ನೀರುಕೋಡಿ (ವ್ಯವ 177). — ನೀರುಗಂಗಾಳ. A circular vessel for holding water, a basin (C.). — ನೀರುಗಡೆಗಲು. -ಕಡೆಗಲು. The water hog-weed, Barringtonia acutangula (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ನೀರುಕಣ್ಣಿ, ನೀರುಗಣ್ಣಿಗ. A man who, according to the rates fixed by government, has to turn water from a reservoir on the surrounding fields (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣಿಗ. -ಕಣ್ಣಿಗ. = ನೀರುಗಣ್ಣಿ. (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A small opening in a well or in the soil from which water issues: a spring (My.). — ನೀರುಗರಗ. A kind of garaga (My.). — ನೀರುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಕಾಗ 1, etc. A kind of cormorant, shag, diver (ಮುಪ್ಪು Nr.; ಮುಪ್ಪು, ಜಲಕಾಯಸ IIIA.);—the Javan cormorant, Crabo javannica (Bd.). — ನೀರುಗಾಳಿ. A cold wind that comes over water (My.). — ನೀರುಗೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. The Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus. ತಿಮಿಂಗಿಲ ಎಸ್ಟು, ಮೊಸಳೆ; ನೀರುಗೋಡಗ ಎಸ್ಟು, ಎಮ್ಮೆರು (Nr.). — ನೀರುಗೋಳಿಗಿಡ. A small potherb growing wild in watery places, Portulaca oleracea L. (St. & Pl. & Z.). — ನೀರುಗೋಳಿ. -ಕೋಳಿ. = ನೀರುಕೋಳಿ. A water-fowl. ಪ್ಲವ ಎಸ್ಟು, ಮುಣ್ಣಮುಮಿಳ; ನೀರುಗೋಳಿ ಎಸ್ಟು, ಎಮ್ಮೆರು (Nr.). — ನೀರುಡಂಡಿ. The potherb Marsilia quadrifolia (ವಿಷ್ಣು, ಸುಸಿ ದ್ಯಾಳ Sl. 159). — ನೀರುಡಕ್ಕಾಟ. Throwing water about (ಸೂಸಾಟ G.). — ನೀರುಡಿಕ್ಕು. The bladder (ತಿಲಳ, ಕ್ಲೋಡು Sl. 205). — ನೀರುತುಳಸಿಗಿಡ. = ಕಾಡುತುಳಸಿ. (St. & Pl.). — ನೀರುತೊಟ್ಟಿ. A water-trough (ನಿಘಾಸ, ತೀರ್ಥ Sl. 429; My.). — ನೀರುದಗ. Thirst (My.). — ನೀರುದಾರಿ. A water-course (ಜಲದಾರಿ Sl. 82; My.). 2, a path leading to water (My.). — ನೀರುನಾಯಿ. = ನೀರ ನಾಯಿ. The river otter, Lutra nair (Gz.). — ನೀರು ಬಿಡು. To let on water, as from a tank; to pour water, to make a libation; to discharge, or ooze out, as water. ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀರ ಬಿಜೋಡಣ (ತರ್ಪಣ); ತಣ್ಣಿಯ ಬೆಸರೆ ನೀರ ಬಿಜೋಡಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳ ಪೀಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಪಿಡುಗಲ್ಲು G.). — ನೀರುಬೆಕ್ಕು. = ನೀರು. An otter (ಉಪ್ರ Sl. 86). — ನೀರುಬೊಕ್ಕೆ. A water-pit (Sl. 88). — ನೀರುಬ್ಬಿರ. -ಉಬ್ಬರ. A spring. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ (ಉಷ್ಣ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Sl. 115). — ನೀರುಬ್ರಹ್ಮಿ. A herb growing on the margin of tanks, etc., the Thyme-leaved Gratiola, Herpestis moniera H. B. (St. & Pl.). — ನೀರುಮಜ್ಜಿಗೆ. Butter-milk made thin with water (My.). See Prv. s. ಮಜ್ಜಿ. — ನೀರುಮುದ್ದಿ. = ನೀರ್ಮುದ್ದಿ. Rain that brings water to fields, tanks, etc. (C.). — ನೀರು ಮುಟ್ಟು. To touch water after voiding urine or purging: to void urine (My.; Tē.); to discharge the bowels (My.). — ನೀರುಮೊಸರು. Diluted curds (ತ್ರಸ್ಸ, ದ್ರಸ್ಸ Nr.). — ನೀರುಮ್ಮಡಿ. A rent-free grant of government to one who has built a tank, a well, a water-course, etc. for the public welfare (My.). — ನೀರುರವಿ. 1. -ರವಿ. Stream, current (ವೇಗ, ಪ್ರವಾಹ Nr.). — ನೀರುರವಿ. 2. Water-cess (My.). — ನೀರುರವಿಗೋಲ್ಕಂ. -ರವಿಗೋಲ್ಕಂ. A rudder (ಆರಿತ್ರ Mr. 416). — ನೀರುಸೀಸಲ ಸಸ. A half shrub, Clorodendron serratum Spr. (Z.). — ನೀರುಹಕ್ಕಿ. = ನೀರ್ಹಕ್ಕಿ. A water-bird: the Indian or Siberian crane, Ardea sibirica (ಪ್ರಸ್ಥರಾಷ್ಟ್ರ, ನಾರಸ Sl. 174). ಬಣ್ಣಗ ಳಿದ್ದ ಚಿತ್ರವರಿಗಿರುವ ನೀರುಹಕ್ಕಿ (ಕಾರಣ್ಡವ 177). — ನೀರುಹಣ್ಣಿ. The skate fish (ವಲಯ Sl. 88). — ನೀರುಹಪ್ಪೆ. The water-reed Calamus fasciculatus Roxb. (ವಂಶಾಧ್ಯ, ವಿಮುಲ, ವೇತ್ರ, ಬಾನೀರ, ದಂಜುಲ Sl. 128). — ನೀರುಹಲಸು. A small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಮುಲ, ಆಮ್ಬುಜ, ತಿಜ್ಜುಲ Sl. 136). — ನೀರುಹಾವು. = ನೀರ್ಹಾವು. A water-snake (My.). — ನೀರುಹಿಪ್ಪೆ. = ನೀರಿಪ್ಪೆ. (ರುಘುಲಳ Sl. 127). — ನೀರುಹೊಗೆ. Fog arising from water (My.).

ನೀರುಜ nī-ruja. = ನಿರುಜ. Free from sickness, well; painless.

ನೀರೂಪ nī-rūpa. = ನಿರೂಪ 2. Formless, shapeless; misshapen.

ನೀರೇಜ nīrē-ja. Born in water: a lotus (Čpr. 8, 10).

ನೀರೇಜಜ nīrēja-ja. = ನೀರೇಜಭವ.

ನೀರೇಜಜಾಣ್ಡ nīrējaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 57).

ನೀರೇಜಭವ nīrēja-bhava. Brahmâ (Bp. 54, 48).

ನೀರೇರುಹ nīrē-ruha. = ನೀರೇಜ. (Abh. P. 3, 105).

ನೀರೋಗ nī-rōga. = ನಿರೋಗ. Free from sickness, healthy, well.

ನೀರೋಗಿ nī-rōgi. = ನಿರೋಗಿ. A healthy person (ನಸ್ಯ, ಆಯುಷ Nn. 101).

ನೀರಿ nīra. A fine, gay man, a beau; a gallant; a lover; a dear man. ಮಾಣಿಕ್ಯಳಿಯುವರ್ ಮಿಂಚಳಿಯುವರ್ ಏಜಾಳಿಯುವರ್ ಆಪ್ಪರಾಗಿ, ಪವಡಾಳಿಯೆ ಕೇಳ್, ನೀಜಂ ಜೂವಾಳಿ ಕರಂ, ನೀಜಿಗೆ ಮಾಣಾಳಿ; (ಆದಲ) ಕಳಿಯೆ ನಿಗ್ಗಳಿಯದಲ! (ಕೆಮd. 239; Kâvy. I, 4, 32). ನಗೆಮಿಕಾಜಂ ನೀಜಂ ಬಗೆಕಾಜಂ ಮಾಡಿಕಾ ಜಿನ್ ಒಗ್ಗುವಿಕಾಜಂ ಮಗೆಕಾಜಿನ್ ಆಗಿಯುಂ ಕೆಯ್ಯಿಗೆ ತಕ್ಕಂ, ಕೆಯ್ದು ಕಾಜಿನ್ ಎನಿಸಲ್ಕಾಜಂ (235; Kâvy. I, 4, 4). See Abh. P. I, 118; Rîv. 6, after 24; 7, 15; 13, 104; ಕಮ-.

ನೀರಿತೆ niratĕ. = ನಿಜತೆ. (ನೂಜಗು Čt. I, 77; ಬಲ್ಲ ತಜಿಪದು I, 97; see ನೀರು).

ನೀರಿಲು niralu. = ನೀಜಿಲೆ, ನೀರ್ಲ, ಜೇಂಬ್ಲ್, etc. A common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. — ನೀಜಿಲ ಬಣ್ಣ. A purple colour (B. 4, 70). — ನೀಜಿಲ ಮರ = ನೀಜಿಲು. (ಜಮ್ಬು G.).

ನೀರಿಲೆ niralĕ. = ನೀಜಿಲು. (Z.).

ನೀರಿಗೆ nirigĕ. = ನಿಜಗೆ (G.). ಉಮ್ಬು ಕೊಣ್ಣ ನೀರೆಯ ನೀ ಜಿಗ (ನೀವಿ G.). ಸೈಲ ಅಂಗಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ನೀಜಿಗಗಳು ಬೀದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 298). — ನೀಜಿಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Folds, or wrinkles, to be formed. ಕುಯ್ ಮೇಲಿನ ನೀಜಿಗೆಗಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ (ತೆರಿ); ನೀಜಿಗೆಗಟ್ಟಿದ್ದು (ಬಲಿ); ನೀಜಿಗೆಗಟ್ಟಿದವನು (ಬಲಿನ G.).

ನೀರಿಯು niru. Powder; ashes (T.; M. ನೀಱು, ನೂಱು; Tē. ನಾಱುಬು, ನಿವ್ವುಬು, ನೀಬು; T. ನೀಱು, M. ನೀಱು, ನೂಱು, to be reduced to powder; T. ನೀಱ್ಚು, ನೂಱು, M. ನೀಱು, Tē. ನೂಱುಬು, to reduce to powder; *cf.* ನುಗ್ಗು 2, etc.). See ತಿರು-; Bp. 56, 35.

ನೀರಿಕೆ nirĕ. A fine, beautiful woman, a beauty; a damsel; a gay woman; a courtesan. See ಕೆmd. s. ನೀಜ; Abh. P. 3, 40; 5, 6; 9, 162; Grj. 3, after 91; Rîv. 7, 11; 7, after 13; 7, 17; 11, 84; J. 6, 25. 28; 8, 17. 20; 16, 3; 30, 2. 14; ಕಮ-; Prv. s. ನೀರು.

ನೀರ್ nir. = ನೀರ್, etc. — ನೀರ್ಕಡೆ. A public necessary (My.). — ನೀರ್ಕಾಟಿಗ. 1. A boatman (ಅಮ್ಬಿಗ ತೆ.). — ನೀರ್ಕಾಟಿಗ. 2. = ನೀರ್ಕಾಟಿಗ, q. v. — ನೀರ್ಕಾಟಿಗ. (ಕೆmd. 237). A man who (gratuitously) gives water (to drink, ನೀರೆಜ್ಜಾವ ಕೆm. 46, o. r. ನೀರ್ಕಾಟಿಗ; ನೀರೆಜ್ಜಾವ Kk. 37, o. r. ನೀರ್ಕಾಟಿಗ). — ನೀರ್ಕಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಕಾಗೆ. (ಮುಪ್ಪು, ಜಲಕಾಕ Mr. 171). — ನೀರ್ಕಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. An unripe cocoanut that

contains water (Čpr. 1, after 101). — ನೀರುಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. (Śmd. 218). Submarine fire. — ನೀರುಗಬೆಂಕಿ. -ಕುಬೆಕ. = ನೀರುಗಬೆಂಗ, q. v. — ನೀರುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ನೀರಂ ಕುಡಿ (Śmd. 195). To drink water (Čpr. 5, after 39; Bp. 60, 24; J. 3, 40). — ನೀರುಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. To give water to drink. ನೀರುಗುಡಿಪುದು (ನೆಡಾಪ, ಪೈತವರ್ಗ Illā.). — ನೀರುಗುಳ್ಳಿ. A water-bubble (My. as ನೀರುಗುಳ್ಳಿ). ನೀರುಗುಳ್ಳಿ, ಗಾಳಿಲೇ ಸೊಡರ್...ಇವಂ ನಂಬಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುಸ್ತುಬಮಾ! (Śś. 74). — ನೀರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take water, to drink (Rāv. 6, 23). — ನೀರೆಳೆ. Water to become clear. ಬೆಳಗಿದುದೆನ್ನಂ ದೆಸೆ, ನೀರೆಳೆದುದು (Śmd. 210). ಪಾವನ ಕಪಿಲೋದಂ ನೀರೆಳೆಪ್ಪುದು (295). — ನೀರ್ಕಳಿ. -ಕಳಿ. To sprinkle water (Čpr. 1, 123; Rāv. 12, 22). — ನೀರ್ಗಾಣ. -ಕಾಣ. Any piece of water, a pond, etc. (ಜಲಾಶಯ Nr.; Śśv. 3, 49; Bh. 3, 13, 15). — ನೀರ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To draw in, as water (Čpr. 7, 140). 2, to dry up (Čpr. 5, 132; Rāv. 5, 36). — ನೀರ್ವೆಳ್ಕಂ. -ವೆಳ್ಕಂ. Water-vehicle: a cloud (ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ, ಮೋಳ್ಕ Śm. 14; Kk. 12). — ನೀರ್ನೆಲೆ. A place to rest upon in water. ನೀರ್ನೆಲೆ ತಪ್ಪಿ (ಆಗುಂ Śmd. I). — ನೀರ್ಪರಿಸು. To soak (Śāstrasāra in W. v. 1643. 1644. 1645). — ನೀರ್ಪೊಯ್. = ನೀರ್ವೊಯ್. To pour water (J. 20, 31). — ನೀರ್ಪುಗು. = ನೀರ್ಮುಗು. — ನೀರ್ಪುಗು ಗಡಿ. -ಕಳ್. To let fall abundant rain (J. 10, 8). — ನೀರ್ಮಿಂ. To bathe in water (Bp. 56, 54). — ನೀರ್ಮುಟ್ಟು. Water to touch (J. 9, 25). — ನೀರ್ಮೊಗೆ. To scoop or draw water (J. 3, 38; 6, 6). — ನೀರ್ಮಕ್ಕಿಗಿದ. A large shrub, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia L. (St. & Pl.). — ನೀರ್ಮಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ನೀರ್ಮುಹಕ್ಕಿ. (J. 15, 9). — ನೀರ್ಮನಿ. -ವನಿ. A water-drop (Abh. P. 13, 11; Śśv. 2, 55; J. 6, 3; 19, 5). — ನೀರ್ಮಾನಸೆ. -ಮಾನಸೆ. A mermaid, a nymph (Čpr. 3, 20). — ನೀರ್ಮಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. A merman (Čpr. 5, after 39). — ನೀರ್ಮಾನಿಸೆ. -ಮಾನಿಸೆ. (Śmd. 218, o. r. ನೀರ್ಮಾದನೆ). = ನೀರ್ಮಾನಿಸೆ. — ನೀರ್ಮಾಪು. -ಮಾವು. = ನೀರಲ್ಲೇ ಮಾವು, etc. A water-snake (ಉಲಗರ್, ಜಲವ್ಯಾಲ Illā., Nr.). — ನೀರ್ಮುಗು. -ಮುಗು. To enter, or go into, water (Rāv. 6, after 24; 9, 11). — ನೀರ್ಮುಟ್ಟು. -ಮುಟ್ಟು. A paddle (Śśv. 1, 43). — ನೀರ್ಮುರ. -ಮು. = ನೀರ್ಮುರವು (Čpr. 1, after 101; Abh. P. 1, 114). — ನೀರ್ಮುರವು. -ಮುವು. A lotus (ಕಮಲ ಸಾ.; ತಾವರೆ Kk. 13). — ನೀರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Water to be mixed with (Bp. 14, 9). — ನೀರ್ವೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. To cause to go into water (Rāv. 14, 147). — ನೀರ್ವೊಳನಲ್. -ಪೊಳಲ್. A stream, a rivulet (Abh. P. 1, 117; 9, 151). ದೇವೆರಸು ಕಾಯ್ತು ದುಃಖ, ಎಳನೀರ್ ವೊಳಲಂ ಕಂಡ ತೆಂಗು (Śmd. 81). — ನೀರ್ವೊಯ್. = ನೀರ್ಪೊಯ್. (Abh. P. 16, 55; J. 30, 35).

ನೀರುಗ nīrugu. = ನೀರಿಲಿ, etc. ನೀರುಗ ಪಣ್ಣು (ಬಾಡುವ G.).

ನೀಲ nīla. = ನೀಳ. (ಉದ್ದ Nn. 30).

ನೀಲ nīla. *Dark-blue or black* (ವರ್ಣ, ವರ್ಣಭೇದ Nn. 30; ಕಪ್ಪು Mr. 511); dyed with indigo. 2, a gem, the sapphire (ಸುರತ್ನ, ರತ್ನಭೇದ 30; ರತ್ನ 511). 3, the blue mountain (ಅಚಲ, ವರ್ವತಭೇದ 30; ಶೈಲ 511). 4, one of the monkeys attending on Rāma (ವಾನರಭಟ, ವಾನರಭೇದ 30). 5, bad; wicked, vicious; vile, low; sin, crime (ಪಾಪ, ಪಾತಕ 30; ಅಘರ 511). 6, slow, lazy, dull (ದುಷ್ಟ 511). 7, a vicious or silly horse (ಕೆಟ್ಟುಕೆಳ್ತು ಪೋಪ್ತ ನೀಲಂ Mr. 275). 8, one of the treasures of Kubēra. 9, a kind of house (ಗೃಹ ಭೇದ 30). 10, indigo. 11, ten palas (halas) of copper. ಹತ್ತು ಪಲ ತಾಮ್ರದೊಳು ನೀಲಂ (Mr. 60). ಎಳೆಯ ನೀಲ (ಪಾಪ ವರ್ಗ Kk. 85; Śm. 69). ನೀಲದ ಮನೆ ಪಡಗೆನಿಪ ಸೂಪಾಪರೆ ನೀಲದ (*i. e.* ನೀಲದ ಮನೆಯ) ಕೈಯ ಪಾದೌಷ್ಠ?—ನೀಲ ಪಾಲಗೆ ಚಪ್ಪ, ಕೋಲು ಒಲೆಕಾರಗೆ ಚಪ್ಪ.—ನೀಲ ಪೂಜೆ, ಒರೆ ಪೂಜಿಪರೂ ನಾಲದ ಉಪದ್ರ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನೀಲಗಿಡ. A low undershrub, Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ನೀಲಕಂಠ nīla-kaṇṭha. Blue-necked: *a peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 49; ಕೆಂಪೆ Mr. 512). 2, *a sparrow* (ಗುಬ್ಬಿ 49; 512). 3, a quail (ಪಾವುಗೆ 49). 4, a serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪ 49; ಕಾಪ್ರವೇಯ 512). 5, a locust or grass-hopper (ಮಿಡತೆ 49). 6, *Śiva* (ವ್ಯಷಧ್ವಜ, ರುದ್ರ 49; ರುದ್ರ 512); N. (My.). ನೀಲಕಂಠನ ದುಡಿದಿಗೆ ನೀಲಿಲೇ ನೊಪ್ಪಿನ ನಡದೆ (Prv.). 7, sign for a long letter (Ch.). 8, the nape, the neck (ಕಣ್ಣ, ಕೊರಲು 49; ಗ್ರೀವ 512). — ನೀಲಕಂಠಂ. The metrical foot —ᴗ——(Ch.). — ನೀಲಕಂಠಮ್ಮ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 2).

ನೀಲಕಂಧರ nīla-kandhara. = ನೀಲಕಂಠ. (My.).

ನೀಲಕೇತು nīla-kētu. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 9, 5. 11).

ನೀಲಗಲ nīla-gala. = ನೀಲಕಣ್ಠರ. (Bp. 1, 66; 25, 11).

ನೀಲಗಾಜ nīla-gāja. = ನೀಲಿಗಾಜ. (S. Mhr.).

ನೀಲಗಿರಿ nīla-giri. The Neilgherries. (My.). See Prv. s. ನೀಲಮಣಿ.

ನೀಲಗ್ರೀವ nīla-grīva. *Śiva.*

ನೀಲಂಗನು nīlaṅgu. *A species of worm growing in the inside of animals.* 2, an insect in general (ಪುಳು, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, etc., ಪೂರ್ Mr. 396, o. r. ಪೂದು); a caterpillar (ಕೀಟ ಪುಳು G.).

ನೀಲತೆ nīlatĕ. Blueness, blackness. See ನೀ.

ನೀಲಧ್ವಜ nīla-dhvaja. (= ಅಸಿತಧ್ವಜ). N. of a prince (J. 8, 1 seq.).

ನೀಲಮಣಿ nīla-maṇi. The sapphire. (Čpr. 1, 39). ನೀಲಮಣಿ ಬೇಕಾದರೆ ನೀಲಗಿರಿಗೆ ಪೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ nīla-mēgha-śyāma. Kṛishṇa or Vishṇu (My.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮಲ nīla-mēgha-śyāmala. = ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ. (J. 13, 23).

ನೀಲಲೋಹಿತ nīla-lōhita. Dark-blue mixed with red: purple, dark-red. (Abh. P. 13, after 133). 2, *Śiva.*

ನೀಲಾಂಗ nīla-aṅga. Dark-bodied: Kṛishṇa; Rāma (J. 18, 48). 2, the Indian crane. 3, the blue jay.

ನೀಲಾಚಲ nīla-acala. The blue mountain (ಕಪ್ಪಮಟ್ಟು Śś.).

ನೀಲಾಂಜನ nīlāñjana. Tbh. of ನೀರಾಂಜನ. (My.).

ನೀಲಾಬ್ಜ nīla-abja. = ನೀರಾಮ್ಬುಜನ್ಮ. (Čpr. 8, 101; Śśv. 1, 43).

ನೀಲಾಬ್ದ nīla-abda. A dark cloud (Śśv. 1, 43).

ನೀಲಾಮ್ಬರ nīla-ambara. *Balarāma* (ಬಲ Mr. 21).

ನೀಲಾಮ್ಬರಿ nīlāmbari. N. of a rāga (My.).

ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ nīla-ambujanma. *The blue water-lily.* See ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲಾಲಕೆ nīla-alaki. A woman with dark locks (J. 16, 1).

ನೀಲಾಶ್ಮ nīla-aśma. = ನೀಲಮಣಿ. (Čpr. 1, 137).

ನೀಲಿ nīli. *The indigo shrub, Indigofera tinctoria* Lin. (ನೀಲಿಗಿಡ Mr. 131). 2, a kind of disease, black and blue marks on the body from bruises, etc. 3, indigo, the dye. (My.). 4, a female gnome or evil spirit (Kāḷi) that uses to speak lies (My.; Tē., T.). 5, dark-blue (Čpr. 8, 30). — ನೀಲವ್ಯ. -ಅವ್ಯ. Kāḷi (S. Mhr.). — ನೀಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. A kind of eye disease (Bp. 18, 66). 2, an eye with a bluish pupil (My.). — ನೀಲಿಗಪ್ಪದ. -ಕಪ್ಪದ. A dark-blue

cloth (Bp.). — ನೀಲೀ ಗಿಡ. = ನೀಲಿ No. 1. (My.; B. 4, 54). — ನೀಲೀ ಬೀಜ. The seed of Cassia tora L., used by indigo dyers (Z.; My.). — ನೀಲೀ ಮಾತು. A word of Nili: a falsehood (My.). ನೀಲೀ ಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲ (Prv.). — ನೀಲೀ ವಾರ್ತೆ. A false report (My.).

ನೀಲಿಕೆ nilike. A blue-flowering Barleria (ಮಾಗ, etc., ಗೋಲಿ ಬಿಜೆ Mr. 123).

ನೀಲಿಕೆ nilike. *The small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, the five-leaved chaste tree, Vitex negundo L. (ಕರೀ ಉಪ್ಪಿ G.).

ನೀಲಿಗಾರ nili-gâra. = ನೀಲಗಾರ. A manufacturer of indigo (My.); an indigo dyer (My.).

ನೀಲಿನಿ nilini. *The indigo shrub.*

ನೀಲೀರಾಗ nili-râga. Having the colour of indigo; as unchangeable as the indigo colour: *constant in affection;* a firm and constant friend (ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವವನು Hlā.; ಎಂದಿನದ ವಿಶ್ವಾಸಿತಂ Mr. 241).

ನೀಲೋತ್ಪಲ nila-utpala. *The blue water-lily, Nymphaea cyanea* Roxb. (ಕುಮುದ, ಕಪ್ಪಲು ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420); a blue lotus. See ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲೋತ್ಪಲಸಖ nilôtpala-sakha. The moon (Bp. 35, 24).

ನೀವಾರ ni-vâra. *The increased demand for grain in times of dearth, competition of buyers in consequence of scarcity* (ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘವೂ ಮಾರ್ಪಾಡು; ಮೇಣು ಧಾನ್ಯದ ಪೈರಿಪುದರಿ ಪೆರರು Nr.); *dearth, scarcity;* collecting or laying up grain in times of dearth.

ನೀವಾರ nivâra. *Rice growing wild* (ಮೊಡೆ Mr. 372).

ನೀವಿ nivi. *A cloth worn round a woman's waist; the ends of the cloth passed round the loins so as to hold the whole together* (ನೆರಿ' Nn. 105; ಉಡ್ಡಿಯ Mr. 343; see ನೆರಿ' 1). 2, *capital, principal, stock.* 3, a stake at play, a wager (ಪಣ, ಒಪ್ಪಿದ 105). 4, junction, union (ಯೋಗ, ಕೂಟ 105). 5, a pair (ಜುಗ್ಮ, ಎರಪು 105). 6, compassion (ಕರುಣ 105). 7, a saddle (ಪಲ್ಲಾಣ, ಪಲ್ಲಾಣ 105). 8, sexual intercourse (ಮೋಹನ 105).

ನೀವಿಸು nivisu. To cause to use gentle friction, etc. (My.).

ನೀವು nivu. 1. = ನೀಂ 2, ನೀಮ್ಮು, etc. You. The plural of ನೀನು (C.). See its declension s. ನಿಮ್ಮ. ನೀವಾದರೇನು, ನಾವಾದರೇನು? ದಾವಿಲಿ ನೀರು ಬಚ್ಚಲೆ ಸರಿ.—ನೀವು ನಾಗರೋಳಗದ ದಾವರೆ ನಾವು ನಾಳರೋಳಗದವರು (Prvs.). ನೀಮ್ಮಿರೂ (B. 4, 6). See Bp. 14, 25; 22, 41. 61; 23, 30; 24, 24. 28; 32, 43; 37, 5; 40, 84; 47, 66; 48, 23; 58, 38; Bh. 2, 13, 36.

ನೀವು nivu. 2. To rub softly, to use gentle friction, to stroke down any member of the body, to make straight or smooth by stroking, as the hair, the beard, cloth, etc. (ಎದಿಕು Śmd. I; Čpr. 7, 127; My.; T.; *cf.* ನಿವರು).

ನೀವೃತ ni-vrit. *An inhabited country.*

ನೀವ್ರ nivra. = ನೀವ್ರ. *The edge of a thatch, the edge or side of a sloping roof, eaves.* 2, a thatch, a roof.

ನೀವಾರ ni-hâra. *A warm cloth, a blanket* (ಹಚ್ಚಡ G.; ರಗಾಯಿ G.). 2, curtains. 3, an outer tent or screen.

ನೀಸು nisu. (Tbh. of ನಡಿಸು). To cause to go: to manage, to accomplish, to fulfil (My.).

ನೀಹಾರ ni-hâra. = ನಿಹ್ಯಾರ. *Fog, mist; frost, hoar-frost; dew.* 2, evacuation (Čpr. 3, after 36).

ನೀಳ್ nil. = (ನಸುಳ್), ನೀಡು 1. To grow long or high, to extend, to extend one's self, to be stretched out, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾದಣ Śmd. Dh.; Čpr. 1, after 79; 1, 93. 106; 3, 40; 6, 2; 7, 44; 8, 57; Abh. P. 3, 97; 14, 106; T., M. ನೀಳ್, ನೀಳು). ನಿಮಿಷಂ ನೀಳ್ದ ಕರ್ಣಯ್ದಿಲು ಪೊಲಿರೆ (Śmd. 251, o. r. ನೀಡ್ದ). ನೆಗೆದಯ್ ಪೋಕದ ನೀಳ್ದ ಮುತ್ತ ತುದಿಯಂ ನೀಂ (229). (ಧೃಗತೆಯು) ನೀಳ್ದೆಜಗಿದ (ನೀರಜದ) ಕೆಲ್ಲಿನ ಳ್ದಾಯೋಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಪಾಲ್' (Čpr. 7, 60). ನೀಳ್ದಲರ್ ಪಾಲ (ಲತಾ ಮು Mr. 498). ನೀಳ್ದ ಕುರುಳ್ (Čt. II, 98). See Grj. 8, 46; Rāv. 3, 17; 5, 85; 6, after 11; 8, 47; Č. Bp. 47, 18; Śmd. s. ಬಳ್ಳಳ; J. 3, 5; 17, 29.

ನೀಳ nila. = ನೀಡು 1, ನೀಡು 2, ನೀಲ, ನೀಳು, (ನೀಳ್ವು). ನೀಮ. Extension, length, height, tallness (ವೀರ್ಘ, ಆಯತ Nr.; Mr. 446; ಆಯತಿ Sl. 425; ನೀಳು Bhn. 31; My.; T., M.). ನೀಳೆಯ ನೀಳ (ಪೈರ್ಘ್ಯ, ಆಯಾಮ, ಆಯಾಮ Nr.). ನೀಳ ವಾದಮು (ವೀರ್ಘ, ಆಯತ Sl. 372). ಬಿಡಿಲ ನೀಳವಾದಮು (ಪ್ರಾಳಿಪ್ಪ 384). ನೂಲು ಗಾಳುವ ನೀಳವಾದ ದೊಪ್ಪ ಪೆಟ್ಟಿವರ್ಪ್ಪ ದುಪಾ ವಿಸ್ತಾರ (ತಿಮಿ 88). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಜ್ಜೆ (ಕುಮುವಸ್ಯ, etc. 162). ನೀಳಳೆಯ್ (Bp. 50, 68); ನೀಳಮೋಳ್ (58, 25); ನೀಳಕ್ಕಾಗಿ (18, 16). ನೀಳವಾದರೂ ಗಾಳಿಗೆ ಏನು? (Prv.). See Bp. 20, 1; 35, 49; 48, 6; 51, 81; 53, 68; 60, 48.

ನೀಳ nila. = ನೀಡ.

ನೀಳಜ nila-ja. = ನೀಡಜ. (ನಕ್ಷೆ Mr. 167).

ನೀಳಿತು nilitu. That is long (ವೀರ್ಘ, ಆಯತ Hlā.).

ನೀಳು nilu. (ನೀಳ್). = ನೀಳ, etc. (T.; M. ನೀಣ್, ನೀಳ್, ನೀಡ್). — ನೀಳಮು. -ಉಮು. That is long, high or tall. ನೀಳದಲಿ ನೆರಳೂ ಮೋದಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯು ಮಾಗೆ.—ನೀಳದಲಿ ಮೀರೆ ನಿಷ್ಟರೆ ಗಾಳಿಗೇನುಂ? (Prvs.).

ನೀಳ್ಕೊಳಿ nil(nilu)-kôli. (Extension-seizure): distraction; wandering. — ನೀಳ್ಕೊಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become distracted, to wander or rove (J. 19, 29).

ನೀಳ್ವು nilpu. Length, etc. (ನಿಮಿಷ Čt. II, 53; Čpr. 3, 81). — ನೀಳ್ವು ಪಡಿ. -ಪಡಿ. To grow long, to extend. ನಿಮಿಷದಲೆ, ನೀಳ್ವು ಪೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78).

ನೀಳ್ಸ್ nil. = ನೀಡು 2, etc. Length, etc. — ನೀಳ್ಚಿಂಸು. = ನೀಡು ಳಿಂಸು (Śmd. 28). To make long, to lengthen, to uncoil, etc. ನೀಳ್ದಿರಿಸಿದಂ (217). ಬಳುದಿತೆಸೀಗರ್, ಪಜ್ ಪಚ್ಚೆಗೆಯ ಪನ್ನೆಲೆಯ ಮುಜಿಗೆ ಪೇಸಿಗದಂ ಪೇವರ್ಗಳ್ಗಿದಯರ್ (o. r.-ರ) ಮಾಬ್ಬರೆ? ನೀಳ್ದಿರಿಸದೆ ಸಿಸ್ಸು (o. r. ನಿಮ್ಮ) ಪೊರಗೆ ಮೋದಿಯರ್ ಒಳರೆ? (39. 345). See Śiv. 2, 71. — ನೀಳ್ದಿಮ್ಮು. To make long, to extend, to spread out (Grj. 1, 107).

ನು nu. 1. = ಅಂ 1 (aṁ 1), etc., *e. g.* ಇವರಪನು (Hlā. s. ಅಸಿ), ತಿವಿದನು (Bh. 1, 10, 38), ಕೊಮುದನು (Bp. 21, 35), ಆದನು, ಮಾಡಿದನು (22, 47).

ನು nu. 2. = ಅಂ 3 (aṁ 3), etc., *e. g.* ಆಧಿಪನು (Bp. 3, 18), ಧೃತ್ರನು (3, 24), ಆತನು (18, 74), ಆದನು (20, 24), ಆಯ್ಮನು (21, 3), ಆರ್ಘಕನು (24, 84), ಜಿಷ್ಣುನು (37, 66); ವಿಪ್ರನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಆಧ್ಯಾಪಕನು (Nr. s. ಆಗು); ಕ್ಷತ್ರಿಯನು (Hlā. s. ಆಗದು), ಪೂಪ್ರನು (s. ಆಗು);—ನೊಗನು (Nr. s. ಆದು 4), ಎರನು (s. ಎರ 1), ಕೆಣನು (s. ಕೆಣ), ನೊಣನು (s. ನೊಣ), ಮುರನು (s. ಬಂಜೆಮುರ), ತೋಳನು (see ದಕ್ಷಾಧ್ವ), ಪೊಲನು (My.), ಹೆಣನು (s. ಪರೇತ).

ನು nu. *Now? what? indeed?* 2, indeed, certainly. 3, *or.*

ನುಗಿ nugi. (= ನುಸ್ಸು 2). To reduce to fine particles, to powder, with the fingers, stones, etc. (My.).

ನುಗಿಹು nugiḥu. = ನುಳ್ಳು. To get out of (the hand, etc.) by wriggling (as a bird), to slip (from the hand, as a rope, generally ನುಗಿಸ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ನುಗುಳ್ nuguḷ. = (ನುಸ್ಸು 1), ನುಸುಳ್ 1, etc. To enter a door or a small, narrow passage or opening, to go in with difficulty, to squeeze through, to creep in, to get into, to enter (ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; see T., M. s. ನೊದೆ). P. p. ನುಗುಳ್ದ.

ನುಗುಳ್ಚು nuguḷcu. To cause to enter a small, narrow passage, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.).

ನುಗ್ಗಿ nuggi. = ನುಗ್ಗೆ. (ಪೋಷಕ Mr. 510). See ಕಾಮು-. — ನುಗ್ಗೀ ಗಿಡ. (ಅಕ್ಷೀವ, ತೀಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕ, ಮಧುಶಿಗ್ರು, ಶಿಗ್ರು G.). — ನುಗ್ಗೀ ಬೀಜ. (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರಿಚ G.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 1. To cause to creep in or squeeze through (My.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 2. To cause to powder, etc. (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 1. = (ನುಸುಳ್), ನುಸ್ಸು 1. To pass by pressing, to squeeze through, to force one's self into, to enter without permission, as a door, a house, to creep into, as into a hole (J. 8, 32; My.). ನುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ?—ತಪ್ಪಿ ಕಿತ್ತ ಮೂಲಿ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಹೆದರುವಳೇ? (Prvs.). ದನ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗಿತು (My.). — ನುಗ್ಗಾಡು. -ಆಡು. To be addicted to passing through by force, as cattle through a hedge or fence (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 2. = (ನುಗಿ, ನುಜ್ಜು 1), ನುಜ್ಜಾಡು, ನುಜ್ಜುಕು, ನುಜ್ಜುಸು, ನುಸ್ಸು 2, ನುಹ್ಸು 1, ನುಳ್ಳು. To reduce to small bits or powder by pressing with the hand, etc. or by pressing or beating with a stone, a piece of wood, etc., to crush, to powder, to grind (My.; Tē.; T. ನುಳ್ಳು, ನುಣಂಗು, ನುಣಿ, ನುಣುಳ್ಳು, ನೊಜುಳ್ಳು; Tē. also ನುಜುಮು, ನುಜುಮು, ನುಲುಮು; cf. ನೀಮು; see ನಜುಮು). 2, to be crushed, etc. (Cpr. 2, 44; T. ನುಣಂಗು, ನೊಜುಂಗು; M. ನುಜುಜ್ಜು). — ನುಗ್ಗೊತ್ತು. ನುಗ್ಗ ಒತ್ತು. = ನುಗ್ಗೊಸ್ತು. To press so as to crush (Bp. 23, 26; 52, 48).

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. = (ನುಜ್ಜು), ನುಜ್ಜ 2, ನುಸ್ಸ 3, ನುಹ್ಸ 2, ನುಸಿ 1, ನೂಕು 3, ನೂಸು 2, ನೂಜು 2. The state of having been, or being, crushed, etc. (My.; Tē.). See ನೂಳು-. — ನುಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To be broken to pieces, to crumble, to fall to ruin, etc. ತಗ್ಗಿದವ ಎದ್ದಿಗೂ ನುಗ್ಗಾಗ (Prv.). See Bh. 7, 6, 56. — ನುಗ್ಗು ನುಗ್ಗು. rep. (B. 4, 134; My.). — ನುಗ್ಗು ನುಜ್ಜು. dupl. = ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಜ್ಜ. = ನುಗ್ಗು ನುಜ್ಜು. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. dupl. (Bh. 1, 10, 38; 6, 7, 46; 7, 10, 63; My.).

ನುಗ್ಗೆ nuggĕ. = ನುಗ್ಗೆ. (That is proverbially brittle and weak): the horse-radish, Moringa pterigosperma Gaert. (ಶಿಗ್ರು Mr. 119; My.; Tē. ಮುನಗೆ; T. ಮುರುಂಗ್ಕೆ; M. ಮುರಿಙ್ಙ). ನುಗ್ಗೆ ಕೆಮ್ಮಾದೊಡೆ ಮಧುಶಿಗ್ರು ಎನಿಸಿಗು (Nr.). ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮುಗ್ಗುಲಿಗೆ ಇಕ್ಕೀತೆ? (Prv.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. The seed of the moringa (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರಿಚ Nr.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. The moringa tree (ಶೋಭಾಂಜನ, ಶಿಗ್ರು, ತೀಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕ, ಅಕ್ಷೀವ, ಮೋಚಕ Nr.; Sl. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ. A moringa pod (My.; see Prv. s. ಮುಗ್ಗಿ). — ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. ಕೆಮ್ಮು ಹುಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ (ಮಧುಶ್ರಿಗು Sl. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಬೀಜ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. (ಶಿಗ್ರುಜ Sl. 335). — ನುಗ್ಗೇ ಸೊಪ್ಪು. Moringa leaves (My.).

ನುಂಗು nuṅgu. = ಜೊಣೆ 1, (ಮುಂಗು). To swallow; to devour (ಗಿಲನ Śmd. Dh.; C.; T. ನುಗಡ್, ನುಂಗು, ನೊಣ್ಣು; M. ನುಗರು; Tē. ಮಿಂಗು). ಆಕೇಸ್ಮಗಳಂ ತಡೆ ನುಂಗಿ ಕುರಿಂ ಕಡ್ತುಲೆ (Śmd. 267). ನುಂಗುವುವುಮೆ ಒಳಕ್ಕ ದಧಿಮೇಕ ಮುಪಾಮುತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292). ಅಕ್ಷರದ ನುಂಗಿ ಆಮದ ನುಡಿ (ಉದ್ದ ವರ್ಣವದ, ಗ್ರಸ್ತ); ತಿಮಿಯೆಯನ್ನಾ ಮೀನ ನುಂಗುವ ಮೀನು (ತಿಮಿಂಗಿಲ Nr.). ನುಂಗಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗಿಲಿತ Sl. 384). ನುಂಗುವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವ (ಗ್ರಾಸ, ಕವಲು, ತುತ್ತು 317). ನುಂಗ ಬಾಯ ತುತ್ತಿ ತುಟಿ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲು ಸದು.—ನುಂಗಿದ ತುತ್ತಿನ ರುಚಿ ಬಿತ್ತ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಕೋದಿ ನುಂಗಿದ ಕಳ್ಳಿನ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Cpr. 8, 15; Bp. 21, 17; 39, 52; 48, 15; 59, 21. 48; Rkr. 5, after 120; 6, 9; 13, 64; J. 6, 8; 8, 47; B. 2, 11; Sl. 88; Prv. s. ಬೆರಳು; Sp. s. ಜೊಳ್ಳಿದು; Sk. s. ಮೆಲ್ಲು.

ನುಂಗುವಿಕೆ nuṅguvikĕ. Swallowing (ಪೂಗ Sl. 400).

ನುಂಗುಹ nuṅguha. Swallowing (ಗೀರ್, ಸಿ, ಸಂ Nr.).

ನುಂಚೆ nu-ĕl. (nu-ĕlt). Never! certainly not! (ತ್ಯಜ, ಪಿಮವದು Nn. 166; ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ Mr. 536). 2, is it not? (ಕೇಳ್ದೆನೆ, ಕೇಳುಹ 166; ಕೇಳ್ದಲ್ಲಿ 536). 3, could it be? (ಸಂಭವ, ಸಮ್ಭವ 166).

ನುಚ್ಚು nuccu. (= ನುಸ್ಸು 3, etc.). That is reduced to small pieces; fragments, bits: grit, grits of any grain (ಕಣ, ಧಾನ್ಯಾಂಶ Nr.; Sl. 418; ಕಣ Hlī., Mr. 372; ಕಣ, ಕ್ಷುದ್ರತಣ್ಡುಲ Nr., Hlī.; ತಣ್ಡುಲಮರ್ ನೆಲ. 86; C.; M. ನುಚ್ಚು, ನುಮುಚ್ಚು, ನೊಚ್ಚು, ನೊಯ್; T. ನೊಚ್ಚ, ನೊಯ್, ನೊಮುಂಗು; Tē. ನುಗ್ಗು, ನುಮುಮು, ನೂಕೆ, ನೆಚ್ಚು). ಇದ್ದೆಯದು'ಐತ್ತ ನುಚ್ಚಿನ್ನು ದೂಣೆಳವು; ಇದ್ದೆಯು ತೀರ್ದ ಬೆಂಕೆತ್ತ ದೂಣೆಳವ ನುಚ್ಚಿಗು ಕಡ್ಯಂ (Sp.). 2, wasting away, ruin, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śm. 86). ನುಚ್ಚು ಉಣ್ಣ ದುಗು ಇ ಚ್ಚೀಲಿ ಸಾರುವನು, ತುವ್ವ ಸಕ್ಕರೆ ಉಣ್ಣ ಆಳಿಯ ತಿಚ್ಚೀಲಿ ನಿನ್ನು ಮೆಗಳುವನು.—ಕಟ್ಟು ನುಂಗುವವ ನುಚ್ಚು ಪಿದ್ದಾನೇ?—ನುಚ್ಚಾವು ಮಚ್ಚಿಗೆ ದೇಕು.—ನುಚ್ಚು ಒನ್ನು ದೂಣೆಳವು.—ನುಚ್ಚಾದರೂ ದೆಚ್ಚಿನ ಧಾವಿಸ ಬೇಕು.—ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವ ನೊಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತಾವಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಪಚ್ಚೆ.— ನುಚ್ಚಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Broken rice (My.). — ನುಚ್ಚು ಗಂಜಿ. Ganji made of nuccu (My.). See Prv. s. ವೆಂಕಪ್ಪ.— ನುಚ್ಚು ಗೋಧಿ. = ನುಚ್ಚು ಗೋಳಿ. (My.). — ನುಚ್ಚು ಗೋಳಿ. The herb Portulaca quadrifida L. (Z.). See ಕಳ್ಳು-. — ನುಚ್ಚು ನುಜ್ಜು. = ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (Bp. 51: 72; My.). — ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (J. 8, 32). — ನುಚ್ಚು ನೂಮು. = ನುಚ್ಚು ನುಜ್ಜು. (J. 21, 34).

ನುಡಿ nuḍi. 1. To sound; to utter; to speak; to say (ವಚನ Śmd. Dh.; ಹೇದ್ 88 Cm.; ಪೇದ್ 220 Cm.; C.; T., M. ನೊದಿ; Tē. ನುಮುಮು, ನುಮುವು, ನೊಮುವು). ಬಿದ್ದೆ ನುಡಿದು (Śmd. 28). ಸತ್ಯಮಂ ನುಡಿ, ಗಜಾ, ನೀಕ್ ಆಡಲೇಗ್,

(143). ಧೂದಲುಯೂಫಿವಂ ನುಡಿಗುಮ್ ಆ ಜೋತಂಗೆ ಸ್ವಚಿತ್ತಗತಾರ್ಥ ದುಂ (267). ಸದುಂ ನುಡಿಪೆಡೆ ಆವಂ ಪಿರಿಮುಂ (297). ನುಡಿಪೆಡೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೂತಪೆಯರ್ (298). ಗೆಲೆ ನುಡಿದವನು (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಾ); ಸೋಲೆ ನುಡಿದವನು (ಆಧರ, ಹೀನವಾದಿ); ಇನಿದಂ ನುಡಿದವ (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಮಧುರವಾಕ್); ಪೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿದವ (ಕಪ್ಪವ, ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Illä.). ತನ್ನ ಸೋಲಿವ ನುಡಿಮು ಕೊಮ್ಬುಂ (ಆಧರ Mr. 237). ಆವಿಗವಿಗೆ ನುಡಿದ ನುಡಿ (ಆನುವಾದ); ಪಬಿಸಿ ಕೊಪ್ಪ ನುಡಿಯ ನುಡಿದಂ (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕಪ್ಪವದ); ನುಡಿಯರ್ ಆಲಿಯದೆ ಕೇಳ್ದರ್ ಆಲಿಯದೆ ಇರ್ದಂ (ಕಲ್ಲಮೂಕ); ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗ್ಮಿತ, ವಾಕ್ಪಟು); ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಆಧಾರಣ, ಆದಾವ); ನುಡಿಯರ್ ಅಗದ ನುಡಿ (ಅಸಕ್ಷರ, ಅವಾಚ್ಯ Nr.). ನುಡಿದ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ಏದ್! ಎನ್ನು, ಆನಿಲ ಜಗೆ ನುಡಿದ (Bh. 3, 13, 18). ಕೊಟ್ಟೆಂ, ಕೊಟ್ಟೆಪ್ ಎನ್ನು, ಸಿಂಹಳೇ ಶ್ವರಂ ನುಡಿದು (Rây. 6, after 98). ನುಡಿವನು ಶಕುನಿಕರ್ಣಜಯ ದ್ರಥಾಸ್ಯರಂಗೆ (Bh. 1, 8, 4). See Śmd. 61. 68. 71. 90. 112. 200. 228. 272; Čpr. 2, after 44; 7, 27; Bp. 1, 57; 4, 65; 25, 15; 31, 10; 47, 19. 28; 51, 48; Rây. 6, 33; 13, after 23 & 95; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 39; J. 2, 9. 21; 29, 16; 31, 28. 31; Dp. 148, 6; Sl. 58. 362. 363. 383. 384.

ನುಡಿ nuḍi. 2. Sounding, uttering; a voice; speaking, speech; a word; a term; a promise; a language; a line in poetry that forms a complete sentence, especially one of a saṅkîrtana (ದಶನ Nn. 52; ವಾಕ್ಯ Śmd. 137 Cm.; C.; Tě.; T. ನೊಡಿ; Tě. ನುಲಿವು, sound, voice). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಮೋಳ್ (In Kannaḍa, although it does not contain all the required words, there is) ಜಕ್ತಾಣಮುಂ ವೆಪಕ್ಕೆ ಯುಮ್! ಎನ್ನು, ಈಗಣಿನ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (by their poems that at present are so renowned) ಒದವ್ಪದಂ ದೂರಿದರ್ ಧರಾತನಯವಿಗಳ್ (Śmd. 121). ಆಫಿಧಾನ ವ್ಯಾಪಾರ ಉವೀಧರ ಣ ಕಥನ ಈಳ ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವು ನುಡಿಯ ಛೇದಂಗಳು; ವ್ಯಾಕುಲ ದುಷ್ಟ ಧ್ವನಿ, ದುಸ ಬನ್ದನ್ಗೆ ನುಡಿದ ನುಡಿಯುಂ (ಕೋಡಾಹಲ, ಕಲಕಲ, ತುಮುಲ); ಪ್ರಿಯಮುವ್ವ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ); ಸ್ಪಷ್ಟವುಳ್ಳದ ನುಡಿ (ಸ್ಫುಟ); ಉಗುಳು ಸಿಡಿದ ನುಡಿ (ಉಮ್ಬಿಳ್ಳತೆ); ಕೊಂಕುದೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಉದ್ಭಾವ); ಆವಿಗವಿಗೆ ನುಡಿದ ನುಡಿ (ಆನುವಾದ, ಮುಮರ್ಷಾ ಕೆ); ಸುಡುನುಡಿ (ಸದ್ಭಾವ); ಎರಡು ಮೂಡು ಸೂರು ನುಡಿದ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇಡಿತ Illä.). ಉಗುಳುದೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮುಬ್ಬಿಳ್ಳತೆ); ಒಳ್ಳೆಹ ನುಡಿ (ಸುದವಸ್ತು); ಒಳ್ಳೆಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ದವಸೇಷ್ಟಿತ); ಡಾಮಿತ ನದ ನುಡಿ (ಡಾಮಿ, ಡಮಿ, ಪ್ಲಾಳೆ); ವಿಕವ ನುಡಿ (ನವ್ಯ, etc.); ಸಗೆದರಿಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಣನ); ಅಳ್ಳರದ ನುಂಗಿ ಆಮವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, ಉದ್ಗರ್ಣವದ); ಮುಸಿಮೆ ಅಫಿಪ್ರಾಯವುಗಾಗಿ ನುಡಿದ ನುಡಿ (ಆಮವ, etc. Nr.). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆನ್ನು, ಉಜೇಕ್ಷಿಸರ್ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಉಚಿತವುಲ್ಲ! (Abhâ. 1, 4). ಆಬಿದ ಉನ್ನದ ಪಾಲಿನನ್ವಯ ಸುಲಭದಾ ಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮುವ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (1, 5). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1). ಒನ್ನೆ ಆಮವ ನುಡಿಯು ಳೋರವಿದ, ಮುನಿದೆ! (Dp. 172). ವಿಪ್ರರ ನ್ನ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ಸಮುಮಿಗ ನುಡಿ! (Bh. 1, 8, 11). ನವಿಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ (Mr. 168); ವಕ್ಷಿಗಳ ನುಡಿ (ವಿಹಂಗ 168). ನುಡಿಯಾವರೂ ಕವಿಯ ಜಾಣಮು.—ನುಡಿಗೆ ನವೆ ನರಿ ಬೀಲಿ ಬೇಕು.—ನುಡಿ ಧರಾತನಮು, ನವೆ ಕೆರಾತನಮು.—ನುಡಿಯಿಲ್ದ ಊರು, ನುಡಿಯಿಲ್ದ ಕಾಮ (Prvs.). See Śmd. 392; Čpr. 4, 2. 33. 35; Grj. 2, after 106; Bp. 37, 25; 40, 15; 45, 43; 56, 20; 59, 14; Kk. 65; Śm. 45. 55. 60. 64; Nn. s. ಕೆಲೆ; J. 28, 19. 28. 45; 29, 23. 37. 44; ಆಗು-, ಊರುಗ-, ಎಮೆ-, ಒಳ್-, ಮುಸ್ಸ-, ಇದಳೆ-, ಇದ್ದ-, ಇಳರ್-, ಕೊದಳ್-, ಪಾಗ್-, ಬಲು-, ಬಿಸುಗು-, ಬಿಮು-, ಬಿಮುಸು-, ಬೇಸಜ್-, ಮುಖಾಟಿ-, ಮೆಲ್-, ಮೊಳಮು-. — ನುಡಿಗಲ್. -ಕಲ್. To learn words; to learn to speak. ಗಿಳಿಯೊಡನೋ ದಿಮೋಡಿ ನುಡಿಗಲ್ತು (Śmd. 230). — ನುಡಿಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನುಡಿಗ ಲ್. (Bp. 11, 40; 47, 21; 58, 48). — ನುಡಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to speak (Abh. P. 1, 79). — ನುಡಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. The state of words or admonitions being lost or ineffectually employed (My.). — ನುಡಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear a word, etc. (Čpr. 8, 83; Bp. 13, 9). — ನುಡಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give one's word, to promise (My.). — ನುಡಿಜಾಣ. Talkative; eloquent (ಸದುಮು Illä.; My.). Fem. ನುಡಿಜಾಣೆ (My.). — ನುಡಿ ನುಡಿ. rep. (Čpr. 6, 98). — ನುಡಿಪೆಡ್ಪು. Assent by word (Abh. P. 6, 99). — ನುಡಿಪೋಳ. A wind-instrument. See s. ವದನುಪಾವಾದ್ಯ. — ನುಡಿಪಡೆ. -ನಡೆ. To be spoken of, to become notorious (Čpr. 1, 74). — ನುಡಿ ದೆಸ್. -ದೆಸ್. The goddess of speech, Sarasvatî (ವಾಕದೆ Kk. 9; ಸರಸತಿ, ಸಾರದೆ, ಆರವಿನ್ದಸದ ಆರಸಿ Śm. 8). — ನುಡಿ ದೆಸ್ಸಾಳ್ಕ. -ಆಳ್ಕ. Brahmâ (ಪೂಜ್ಯ, etc., ಆಜ Čt. II, 3). — ನುಡಿದೆಸ್ಸಿನಿಯ. -ಇನಿಯ. Brahmâ (ಪ್ರಪ್ಪಕ್ ಕೆಸ).

ನುಡಿಕಾರಿ nuḍi-kâra. A man who utters words or speaks. See ಒಳು-, ಒಳ್-.

ನುಡಿಗಾರಿ nuḍi-gâra. = ನುಡಿಕಾಱ. See ತಿಮ-.

ನುಡಿತ nuḍita. Speech (My.).

ನುಡಿಯಿಸು nuḍiyisu. = ನುಡಿಸು. To cause or induce to utter, speak, etc., to address (Grj. 2, after 106; 8, 54). ನುಡಿಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ನುಡಿಯುವಿಕೆ nuḍiyuvikĕ. Speaking, etc. (Sl. 391. 395. 397).

ನುಡಿವಳಿ nuḍi-vaḷi. (Śmd. 232). Uttering, speaking, the way of speaking.

ನುಡಿವಳಿಕಾರಿ nuḍivaḷi-kâra. (Śmd. 235). A man occupied in speaking.

ನುಡಿಸು nuḍisu. = ನುಡಿಯಿಸು. To cause to sound, utter or speak; to perform music upon, to play (ಪಾಟಿಸು Čt. II, 74; My.). ಪಿಗ್ಗಿಜದ ನುಡಿಸುವ ಸರ್ವ ಸನ್ನಹನಿಜಯಮುಲ (Bh. 6, 2, 3). ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವವನು (ವೀಣಾವಾದ, ವೈಣಿಕ Sl. 340). See Čpr. 8, after 52; Bp. 5, 50; 12, 42; 28, 43; 40, 39; J. 1, 8; ವದನುಪಾವಾದ್ಯ.

ನುಡಿಸುಹ nuḍisuha. Making speak; addressing (ಆಧಾರಣ, ಆದಾವ Nr.).

ನುಡಿಹ nuḍiha. Uttering, telling, etc. ಪಲವು ವ ದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯು ನುಡಿಪ ಎಬ್ಬುವಪಲ್ಲಿ ಪಪ್ಪು ದು ಎನಿಸುಗುಂ; ಇಲ್ಲವ ಪೊಲ್ಲವಂ ದೋರಿಕ್ಕೆ ನುಡಿಪ (ಮಿಥ್ಯಾಧಿವಂಸನ, ಆಫಿಶಾಪ Nr.). ಮುಳಿ ನುಡಿಪ (ಪ್ರಸರ್ಪಣ Nn. 167).

ನುಣ್ nuṇ. = ನುಣು. Smoothness, softness, fineness; niceness, neatness, subtilty; gentleness; etc. (Tě. ನುಸು, ನುಲಿ, ನೂ, ನೂಗು; T. ನುಣ್, slender, taper, fine; ನುಣ್ಮೈ, subtilty, nicety, delicateness, neatness; ನುಸಿ, subtilty, nicety, keenness; ನುಡಣ, ನುದ್ಯೆ, ನೂದ್ಯೆ, ನುಣಂಗು, ನುಣಿತ್ತ್, subtilty; ನುಣುಕ್ಕು, any minute thing; ನುಪ್ಪ, smallness, minuteness; M. ನುಣ್ಮೆ, minuteness; T. ನೊಯ್, ನೊಜವು, fineness, subtilty, minuteness, delicateness, slenderness = ನುಣ್ಮೈ; M. ನೊಯ್, what is minute, trifling, small, thin, weak, delicate, poor; see s. ನುಪ್ಪು). — ನುಣ್ಣಗಿಪಿ. -ಕಪಿ. Bland irony (V. 37, 13). — ನುಣ್ಣಗವು. -ಕವು. A soft or smooth cheek (Rây. 13, 61; J. 19, 21; 28, 18). — ನುಣ್ಣಗಿರ್. -ಕಿರ್. A fine lustre (Rây. 4, 31; 6, after 11). — ನುಣ್ಣಗೆ. A tender, delicate wing; a

delicate leaf (Cpr. 8, 9; Rsv. 5, 46; 8, 98; 10, after 31; V. 4, 52). — ನುಣ್ಣಬ್ಬಿ. -ಳಬ್ಬಿ. A fine, slight spot or stain (Cpr. 8, 58; Abh. P. 5, 39). — ನುಣ್ಣಲ್ಲ. = ನುಣ್ಣದಪ್ಪ. (J. 30, 37). — ನುಣ್ಣಾರೆ. = ನುಣುಗಾರೆ. (My.). — ನುಣ್ಣುರುಳ್. -ಳುರುಳ್. Smooth or fine curls (Rsv. 1, after 135; 4, 25). — ನುಣ್ಣೂಮು. A smooth, soft nest (J. 18, 13). — ನುಣ್ಣೊದಳ್. -ಪೊದಳ್. Pleasant stammering (of children, Cpr. 3, 44). — ನುಣ್ಣೊನ್ಪೆ. -ಪೊನ್ಪೆ. A smooth point (Cpr. 8, 103). — ನುಣ್ಣೊರಲ್. -ಪೊರಲ್. A pretty neck or throat (Rsv. 3, 17; 8, 47; V. 5, after 14); a soft, gentle sound or voice (V. 9, 43). — ನುಣ್ಣರ. -ಸರ. (Śmd. 83). A soft, gentle sound or voice (Cpr. 1, 118; 3, 90. 95; Rsv. 1, after 135; Śśv. 2, 40). — ನುಣ್ಣಗಂ. A smooth, soft scent (Cpr. 8, 62). — ನುಣ್ಣರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (Śmd. 214). Fine turmeric. — ನುಣ್ಣುಡಿ. -ನುಡಿ. A gentle word or speech (Cpr. 3, 61; 6, 85; 7, 78; Rsv. 7, 16). — ನುಣ್ಣೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A smooth flower-leaf (V. 14, 29). — ನುಣ್ಣೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A fine forehead (Rsv. 3, 17). — ನುಣ್ಣರಿ. (Śmd. 289). = ನುಣ್ಣರ. (Cpr. 6, 64; Grj. 3, 118; J. 6, 24). — ನುಣ್ಣೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (Śmd. 52; Ct. II, 98). A soft or slender thigh (Cpr. 4, 77; 8, after 4; Rsv. 8, 82; V. 4, 18; J. 6, 21). — ನುಣ್ಣುರಿ. = ನುಣ್ಣರಿ. (Cpr. 8, 70). — ನುಣ್ಬಟ್ಟ. Smooth and round. ನುಣ್ಬಟ್ಟಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಸ್ತೂರಿಯನಿಟ್ಟು (Rāghś. 17, 66). — ನುಣ್ಬದನೆಗಾಯ್. A small, smooth brinjal fruit (V. 6, 4). — ನುಣ್ಬಿರಿ. -ಪಿರಿ. A small, fine drop (Cpr. 4, 35). — ನುಣ್ಬಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. Soft grassy ground (Abh. P. 7, after 31; Rsv. 5, 105). — ನುಣ್ಬಸೆ. -ಪಸೆ. A soft bed (Cpr. 8, 8). — ನುಣ್ಬಳೆ. A smooth arm-ring (Rsv. 5, 110). — ನುಣ್ಬಡಿಲ್. -ಪ್ಪಡಿಲ್. Fine sand (Cpr. 7, 106; V. 4, 52). — ನುಣ್ಬೆಮರ್ಪನಿ. A fine drop of sweat (Rsv. 5, after 19). — ನುಣ್ಬೆಳಗು. A delicate, pleasant shine or lustre (Rsv. 4, after 14; 13, 72). — ನುಣ್ಬೊಗರ್. -ಪ್ಪೊಗರ್. = ನುಣ್ಬೆಳಗು. (Cpr. 1, 95; Rsv. 1, 112; J. 3, 25). — ನುಣ್ಬೊಗರ್. A smooth top or globular projection (Rsv. 10, after 31). — ನುಣ್ಬೊದೆ. -ಪ್ಪೊದೆ. To be possessed of elegance (Kk. 20). — ನುಣ್ಮಣಲ್. = ನುಣ್ಮಳಲ್. (Śśv. 4, 107). — ನುಣ್ಮಣಿ. A delicate, beautiful gem (Rsv. 11, 23). — ನುಣ್ಮರಲ್. Fine, soft sand (Rsv. 3, 102). — ನುಣ್ಮಲ್ಲ. A fine, clever wrestler (Grj. 2, after 106). — ನುಣ್ಮಳಲ್. = ನುಣ್ಮರಲ್. (Grj. 3, 93; Rsv. 3, 15). — ನುಣ್ಮಾಮು. = ನುಣ್ಣಂ. (Rsv. 11, after 157). — ನುಣ್ಮುತ್ತು. A fine pearl (Rsv. 4, 71; Śśv. 2, 55). — ನುಣ್ಮೊಗ. A fine face (Rsv. 11, 189; J. 11, 19). — ನುಣ್ಮೊಲೆ. A smooth, fine breast (Rsv. 11, 185).

ನುಣಚು nuṇacu. = ನುಣಪು, etc. ಕೆಮ್ಮೊಳಗಿನ್ನ ನುಣಚು (Cb. 66).

ನುಣು nuṇu. = ನುಣ್. — ನುಣುಗಾರೆ. = ನುಣ್ಗಾರೆ. Fine, smooth plaster (My.).

ನುಣುಚು nuṇucu. = ನುಣ್ಚು, etc. To slip, to slide, as out of the hand (ಬಾಯಿ G.). ಕೆಮ್ಮೊಳಗಿನ್ನ ನುಣುಚು (G. 284). 2, to slip away, to glide or move off, to escape.

ನುಣುಪು nuṇupu. = ನುಣ್ಪು. Smoothness; delicateness, fineness, etc. (ಒಪ್ಪ, ಸುಣ್ G.; My.; Sl. 306; Tē. ನುನುಪು). ತಿಳುವಾದ ಆಲೆಮನೆಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ (B. 1, 15). ಬಾದೇ ಸುಬ್ಬಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವವು (2, 37). ಬೆಳ್ಳಗಳು ಳುಳಿತಾಗ ತಮ್ಮ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವು (3, 31).

ನುಣ್ಣು nuṇṇu. = ನುಗಿದು, ನುಣಚು, ನುಣುಪು q. v., ನೆಣಚು. (ಅವಸರಣ Śmd. Dh.; ಜಗುಚ್, ಜಾಮು Śa.).

ನುಣ್ಣಗೆ nuṇṇage. Smooth; smoothness (ನುಣ್ಪು G.; My.); in a levelling, razing, or sweeping off manner: completely (My.). ಮನೆಯೂ ಬಯಲು ನುಣ್ಣಗೆ ಹಾಡಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 62). ಹೊಲವೊಳಗಿನ್ನ ಪಮ್ಮುಲ್ಲಾ ನುಣ್ಣಗೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದು (3, 184). ದೂರಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಣಗೆ (Prv.). 2, the state of being powdered. ಅಂಬಲಿ, ಉಪ್ಪು, etc. ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡು (My.). 3, the state of being smooth by shaving, baldness; bald. ಅವನ ತಲೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡು (My.).

ನುಣ್ಣನೆ nuṇṇane. = ನುಣ್ಣಗೆ. (J. 18, 34; My.; Tē. ನುನ್ನನಿ). ನುಣ್ಣನೆಯ ಆಲಂಬೆ, etc. (My.).

ನುಣ್ಣೆತ್ತು nuṇṇitu. = ನುಣ್ಣೆತ್ತು (Śmd. 96). That is smooth, etc.

ನುಣ್ಣೆತ್ತು nuṇṇittu. = ನುಣ್ಣೆತ್ತು, q. v.

ನುಣ್ಪು nuṇ-pu. (Śmd. 248). = ನುಣುಪು, ನುಮ್ಪು. ನುಣ್ಪಳಂ or ನುಣ್ಪಿನುಳ್ಳಂ (165). ಉಷಾಂಗಿಯ ಜಘರದ್ ಅಮ ಪಿಲ ದಿನಕೆ ನುಣ್ಪುಂ ಪೆಮ್ಮುಮ್ ಇಮ್ಮುಂ ಕೊಸರಂ (Bp. 3, 4). ಸಮ್ಮುಳ್ಳ ಕಮಲದಲಂಗಳುಂ ನುಣ್ಣಾಲ್ಲವೇ? (47, 14). ಎಳೆಬಿಗಳ ನುಣ್ಪುಗಳ, ನವವರಿಮಲಜ ವದನನ ನೊಮ್ಪುಗಳ ಕೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 5, 5). See Cpr. 7, 102; J. 6, 32. — ನುಣ್ಪಾದರ್. -ಆದರ್. Smoothness, fineness or pleasantness to be joined to or appear (Cpr. 1, 51). — ನುಣ್ಪಿಡು. To smoothen, etc. (ನುಣುಪು ಮಾಡು G.). — ನುಣ್ಪುವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. To obtain smoothness, fineness, etc. (Śśv. 1, 21). — ನುಣ್ಪೇಱ್. -ಪಿಱ್. Smoothness or bareness to be brought about (Bp. 38, 14).

ನುತ nuta. Praised, commended (ಒಳಿದ Nn. 163); praise (ಸ್ತೋತ್ರ 142; ಕೊಣ್ಡಾಟ 154). See Śmd. 158; Ch. v. 103.

ನುತಿ nuti. *Praise, laudation, eulogium;* worship, reverence. — ನುತಿಗೆಯ್. To praise (Grj. 4, 72; Ć. Bp. 47, 3; J. 8, 42). — ನುತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To get praise, to be lauded, etc. (Bp. 18, 93; 19, 4; 30, 44; 61, 76; Rsv. 2, 32).

ನುತಿಸು nutisu. To praise, etc. (Bp. 4, 57; 5, 59; 30, 14; 43, 40; 54, 70; J. 8, 43). — ನುತಿಸು ನುತಿಸು. rep. (Bp. 6, 25).

ನುತ್ತ nutta. *Pushed away, pushed on, impelled, propelled: thrown; removed; sent.*

ನುದ್ nud. Pushing away; removing. See ತಡೆನುದ್.

ನುಂದಿಸು nundisu. = ನೊಂದಿಸು, etc. To extinguish (B. 5, 44. 164).

ನುಂದು nundu. = ನೊಂದು 1, etc. To be extinguished or go out, as fire (B. 5, 154).

ನುನ್ನ nunna. = ನುತ್ತ. *Pushed away,* etc. (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನೋದ Mr. 484).

ನುಮ್ಪು numpu. = ನುಂಪು, etc. (Bp. 27, 5; 43, 26; J. 29, 28). ವಿಮಲಾಚಾರಮಾಗರ್ದ ನುಮ್ಪು (Bp. 36, 29). — ನುಮ್ಪಮು. = ನುಮ್ಪೆಮು. (J. 31, 6).

ನುಮಿತ numita. = ನುಮಿ 2, etc. (My.).

ನುಮಿತು numitu. = ನುಮಿದು. P. p. of ನುಮಿ 1. ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣದಿಂದ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ನುಮಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ (B. 5, 121).

ನುಮಿ numi. 1. (= ನುಸ್ಪು 2, etc.). To be reduced to small bits or powder, to be crushed, etc.

(ಸಂಪೂರ್ಣ Šmd. Dh.; My.). P. ps. ನುರಿತು, ನುರಿದು. ನುರಿದ (ಗದ್ದದ) ಕೊರಮ ದಂಡುಳಿಸುವದು.—ಹಲ್ಲಿದ್ದ ದಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ನುರಿ ದೀತೇ? (Prvs.). 2, to be harassed or exercised: to become familiar with, to be inured to, to be well versed in, as in work, science, etc. (My.).

ನುರಿ nuri. 2. = ನುಸ್ಗು 3, etc. (My.). See ನುಗ್ಗು-, ನುಚ್ಚು-.

ನುರಿಸು nurisu. = ನುಸ್ಗು 2, No. 1. ಕುಮುರೆಗಳು ಮೊದಲು ದಪ್ಪವಾಗಿರ್ದ ನುಲಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನುಂಗುತ್ತವೆ (B. 3, 57; 5, 14).

ನುರು nuru. The state of being harassed or exercised, etc. — ನುರುವಡಿ. Familiarity with, etc. (My.).

ನುರುಕು nuruku. (= ನುಸ್ಗು 2, No. 2). To wane away, to become devoid of growth or increase (ದೃಷ್ಟಿ ಪೀಡೆ Šmd. Dh.; cf. ನುಚ್ಚು No. 2). 2, = ನುಸ್ಗು 2, No. 1, to reduce to small bits or powder, etc. (My.).

ನುರುಗು nurugu. = ನುಡಿ 1, No. 2. (My.).

ನುರುಜು nuruju. = ನುಜ್ಜು, ನೊಜ್ಜು. Gravel (My.).

ನುರ್ಗು nurgu. 1. (Šmd. 50). = ನುಸ್ಗು 1. (ಇಚ್ಛೆಯಂ ಗದುಸ Šm. 84). (ಗಜಂಗಳ್) ಕೆಲ್ಗಳಂ ನುರ್ಗಿ (Rāv. 6, after 11).

ನುರ್ಗು nurgu. 2. = ನುಸ್ಗು 2, etc. (Grj. 10, 74; Šāv. 1, 47; 3, 19; 4, 5). ದುರ್ಗಮದೊಳಡಗಿ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿದೊಡೆತ್ತಿ ನುರ್ಗುತ್ತಿರೆ ಅನ್ಯದಿಸೊಗುವ ರಕ್ತದುಂ ಉರಿಯಿನೆ ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಾರೀಮೋಲ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (Šmd. 91). — ನುರ್ಗೊತ್ತು. ನುರ್ಗೊತ್ತು. = ನುರ್ಗ್ಗೊತ್ತು. (Bp. 34, 35).

ನುರ್ಗು nurgu. 3. = ನುಸ್ಗು 3, etc. ತಾಮುನಗೆ ತಾಗಿದ ನುರ್ಗ (or ಅಸುರ್ಗ?) ತಾಮುಳರಂ ಕರದುಂ ಅವಂಗಿ ನುರ್ಗಪ್ಪಿನೆಗಂ ತಾಮುದರ್ಪ ಅವಂಗಪ್ಪೇಯ್ದುಂ (Šmd. 293. 406).

ನುರ್ಚು nurču. 1. = ನುಸ್ಗು 2, etc. (Rāv. 6, 47).

ನುರ್ಚು nurču. 2. = ನುಚ್ಚು. (ನುಚ್ಚು G.).

ನುಲ nula. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಲಿ nuli. 1. To twist, as a rope, etc., to wring, as clothes in washing, to twist off, as a twig, to twist or curl the whiskers, to twist or wrench a bullock's tail, to turn round, as the back, to roll (as cotton, etc.) between the hands (My.; Tē. నులుచు; M. നുള്ളു, to pinch; cf. നൂല് 1). P. p. ನುಲಿದ. ಜೆನ್ನಪ್ಪ ಒಯ್ಯನೆ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ ಆತಂ ನಿಗುರೆ (Bp. 47, 58). 2, the intestines to gripe (My.).

ನುಲಿ nuli. 2. = ನುಲಿದು. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲಿ ನುಲಿದು. ದಾಲದಂ ನುಲಿ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ (Bp. 51, 59).

ನುಲಿ nuli. 3. = ನುಲಿಕೆ, ನುಲಿಗೆ, (ನೂಲ್ 2). The state of being twisted (V. 4, 19); a twist, a cord, a thread, twine. ಎಟ್ಟಿನ್ನು, ಮೊದಸಿಪ ನೆಯ್ಗುಯು ಊಳಿಯು ನುಲಿ ಯುಳ್ಳಂ (Šmd. 1). 2, griping pain in the intestines (Tē.). — ನುಲಿಮಂಚ. A cot with a corded bottom (R.; Tē. నులకమంచం). — ನುಲಿಯ ಚನ್ನಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 58; 58, 7).

ನುಲಿಕೆ nulikĕ. = ನುಲಿ 3. (ಹುಲಿ Čt. I, 60).

ನುಲಿಗೆ nuligĕ. = ನುಲಿಕೆ. — ನುಲಿಗೆಕಪ್ಪ. A kappa formed of three twisted wires (My.). — ನುಲಿಗೆ ಮಾಡು. To twist (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಗಾಣಿ. -ಆಗಾಣಿ. The twisting pin that elevates or depresses the shaft of the oil-mill (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಮಿಡಾರ. -ಉಮಿಡಾರ. An uḍidāra formed by twisting (My.).

ನುಲಿಸು nulisu. To cause to twist, etc. (My.).

ನುಸಿ nusi. 1. = ನುಸ್ಗು 3, etc. The state of being crushed, strengthless, etc.; powder, dust (My.; Tē., M. നുശു, small, minute). See ನುಗ್ಗು-, ನುಚ್ಚು-. — ನುಸಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow devoid of strength (Bh. 8, 23, 45).

ನುಸಿ nusi. 2. A minute insect that destroys wool, any cloth, and paper (My.); one that destroys grain (S. Mhr.). 2, = ಹೊರಜು, an eye-fly, a gnat (Bh. 7, 10, 113; Tē. నుసుము). ನುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಸಕಸೀ ಬಾಯಸ? (Prv.). — ನುಸಿಹುಳಿ. = ನುಸಿ No. 1. (My.; Tē. నుసిపురుగు, an insect found in timber; M. നുശുപുഴു, a minute insect in clothes and grains).

ನುಸಿ nusi. 3. = ನುಸುಳ್ 1, etc. To enter a door, etc., etc. (My.). P. ps. ನುಸಿದು, ನುಸ್ತು. ಊರು ನುತ್ತಾ ನುತ್ತಿದ ರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯದು ಜೀಕು (Prv.).

ನುಸು nusu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3, in ನುಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 1. = ನುಸುಳ್ q. v., ನುಸಿ 3, ನುಸುಳು 1. (ದ್ವಾರವ್ರವೇಶ Šmd. Dh.); also: to retreat, to hide one's self, to slink, to go (Bp. 24, 65; 59, 10; My. as ನುಸುಳು). ನುಸುಳ್ದಂ, ನುಸುಳ್ದವಂ (Šmd. 49. 55). ಮೋದಣ ಜೋಳ್ ನುಸುಳ್ಪಕ್ಕೆ (Rāv. 6, after 11). See Čpr. 5, 64; 5, after 64.

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 2. = ನುಸುಳು 2. Entering a door or small, narrow opening. 2, an artful play in not directly naming an object: one of the pāḷikĕs (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.). 3, = ನುಳ್, evasion, subterfuge, falsehood (V. 28, 73).

ನುಸುಳಿಸು nusuḷisu. To cause to enter a door, etc. (My.).

ನುಸುಳು nusuḷu. 1. = ನುಸುಳ್ 1 q. v., etc. (My.). P. p. ನುಸುಳಿ. ದೇವ, ಮುಖ್ ಜೊಳ್ಳದರಪ್ ಪಿದವೆ, ನುಸುಳಿ ಮೋಪದು ಇದು ಕೈದವೀರವ್ರತಕೆ ಯೋಗ್ಯಮೇ? (Bp. 46, 47). ವಿಪಿನದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದನು (Rām. 3, 2, 14). ನುಸುಳಿದವು ಮೋಲ್ ಬುರಿಯು (Bh. 3, 13, 21). ತಟಿತಿಯಿನ್ನ ನುಸುಳುವದ ಜೆಬ್ಬಾಗಲಿನ್ನ ಬಾರದೇ? (Prv.). ಇಲಿ ತನ್ನ ಜೋರಿನೊಳಗೆ ನುಸುಳಿತು (B. 4, 91). See Rām. 4, 2, 1.

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. = ನುಸುಳ್ 2, ನುಸುಳು 2. Entering, etc. 2, evasion, etc. (Bp. 40, 60; Rām. 1, 5, 31; J. 2, 5; 6, 34). — ನುಸುಳುಗಾಣ್ಕೆ. A small passage (in a thicket, etc.) to squeeze through (My.).

ನುಸ್ತು nustu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3. (My.).

ನುಳ್ಗು nuḷgu. (ನುಮ್ಗು). = ನುಸ್ಗು 2, No. 2. To be reduced to small fragments, to be powdered (ಸಂಪೂರ್ಣ Šmd. Dh.).

ನೂಕದು nūkadu. = ನೂಂಕದು, q. v.

ನೂಕಿಸು nūkisu. = ನೂಗಿಸು, ನೂಂಕಿಸು. To cause to push or turn away, etc.; (generally with ಕೊಳ್): to be pushed, etc. ಮುಂಚಿನ ಮೇಲಿನ್ನ ನಕ್ಷ ನೂಕಿಸುತ್ತಾ (B. 5, 49). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ Nr.). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗೋಪಕ್ಕೆನ್ನ ಮೀಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). See Prv. s. ಬೇಕಾಗು.

ನೂಕು nūku. 1. = ನೂಸು 1, ನೂಂಕು 1. To shove, to push; to push away; to push aside; to put into shade; to push on, to drive onwards, to urge on (J. 5, 31; 11, 29; My.; Tē., T.; M. ನಿರಕ್ಕು; T. also ನೆಕ್ಕು, ನಕ್ಕು, Tē. also ನಿಕ್ಕು; T. ನುಡಂಗು, ನುಣಂಗು, to move, v. l.). ನೂಕುವುದು (ಕ್ಷಿಪ, ಕ್ಷೇಪಣ); ನೂಕಲು ಬಿಟ್ಟುದು (ಸುತ್ತ, ನುಸ್ಸ, ಆಸ್ತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, etc. Nr.; Sk. 377). ನೂಕಲ್ (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನುಸ್ಸ Mr. 484). ಬಲುವಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ (ದಣ್ಡಿ Mr. 297). ಪಾಪದಿಂ ಕವಿದ ತನದಂ ನೂಕಲೊಡನೆ (Bp. 24, 59). ರಿಪುಗಳನ್ ಆಸಲಕ್ಕೆ ನೂಕಲು (44, 47). ಆತನಂ ದಕ್ಷಾವಲಕ್ಕೆ ನೂಕೆ (49, 38). ನೂಕಿದೊಡೆ (52, 21). ನಿದ್ರೆಯ ನೂಕುವನು (Bh. 1, 9, 8). ಕಾಯ್ ನೂಕಿದವು ಪಾಸದ (3, 13, 20). ಅವಿಲಿನ್ಯಪಸಂಪಾರವಿಜಿದ ಕರ್ಮ ಫಲಸಂಸ್ಕಾರಮ್ ಆಕ್ಕೆಯನಿಜಿದು ನೂಕಿತು ಧರ್ಮನಸ್ಥನಸ್ಥ (2, 13, 41). ಜೀಗೆ ನೂಕ ಬೇಕೇ? (B. 3, 82). ನಿಕ್ಷೆಸ್ಸು ಪ್ರಾನು ನೂಕಲಿಲ್ಲ (3, 4). ದಪಾ ನದಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೆ?—ನೂಕುವದನ್ನ ಮನೆಯೂಟಕ್ಕಿನ್ನ ಜೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು.—ನೂಕುವದನ್ನು ಹಾಕನು, ಜೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). ಕೆಲಸವನ್ನು ನೂಕು (My.). See ಇಡಿಸು. 2, to pass away, to spend, as time (Bh. 1, 10, 3; My.). ಆ ದಿವಸವನು ಮಧುರಗೇಯವಿಪಾದದಲಿ, ಕವಿವಾದಿವಾಗ್ವಿವೇದದಲಿ ನೂಕಿದರು (Bh. 2, 13, 16). 3, to dash, to fall upon (J. 12, 40; 13, 1). ನೀಲಧ್ವಜಂ ತಾನೆ ತುಮುಗಿದ್ದ ಸಳಬಲನಂತ ನೂಕಿದಂ ಪಲ್ಗುಣನ ಪದೆಯ ಮೇಲೆ (J. 8, 36). 4, to fare, to happen well or ill, to be accomplished. ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು ದೇವಾನ್ತರಕೆ ನೇಮಿಸು, ಬೀಯು! ನೂಕದು ಫೀಮನೊಜನೆ (Bh. 1, 8, 57). ಆನಿಬಂ ನೂಕ ಪೊದೆ (J. 2, 29). — ನೂಕಾಡು. -ಆಡು. To shove mutually, to dash against one another. ಆಮುವಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೂಕಾಡುವದುಮ್ಟು (B. 3, 82). — ನೂಕು ನೂಕು. rep. (J. 4, 21).

ನೂಕು nūku. 2. = ನೂಂಕು 2. Shoving, etc.; a push, a shove. ಒಸ್ಟು ನೂಕಸ್ಸು ನೂಕು (My.). ಒಜ್ಜೀ ನೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (My.). — ನೂಕು ನುಗ್ಗು. dupl. Shoving and crushing. ನೂಕು ನುಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಪಾತ ದಾರದು, ಪ್ರಾಣಿಸು ದವರ ಮನೇ ದಾಗಲು ತುಬಿಯ ದಾರದು (Prv.).

ನೂಕು nūku. 3. = ನೂಸು 2, etc. (My.).

ನೂಕುವಿಕೆ nūkuvikĕ. Shoving, etc. (ಕ್ಷಿಪ, ಕ್ಷೇಪಣ Sk. 390).

ನೂಗಿಸು nūgisu. = ನೂಕಿಸು. ಆ ಮುವ್ವರು ಒಸ್ಟು ಜೋಣಿಯನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ನೂಗಿಸಿ (B. 5, 156).

ನೂಗು nūgu. 1. = ನೂಕು 1. See ನೂಗಿಸು.

ನೂಗು nūgu. 2. = ಮುಗ್ಗು 3, etc. Fragments, grit, etc. (My.).

ನೂಂಕದು nūṅkadu. = ನೂಕದು. An adverb with final ಉದು (Kmd. 389).

ನೂಂಕಿಸು nūṅkisu. = ನೂಕಿಸು. ಜನಬನದಿಗಳ ಮೇಲಳದ ಪಿಜರಂಗಳಂ ಧೂತಲುಟ್ಟಿಂದು ನೂಂಕಿಸುತದೆಲ್ಲಂ ನುಚ್ಚು ನುಚ್ಚು ಮಾಡಿ (Bp. 51, 72).

ನೂಂಕು nūṅku. 1. = ನೂಕು 1. (ಪ್ರೇರಣ Kmd. Dh.; ಕ್ಷೇಪಣ, ಕ್ಷೇಪಣ 346; ವಳುಂಕು Kmd. II, Kk. 92). See Kmd. 130. 168; Ūpr. 5, 36; Abh. P. 13, 73. 74; Grj. 4, 104; Bp. 18, 32. 34; 21, 30; 43, 29; 48, 29; 59, 52; Ū. Bp. 31, 32; Rāv. 6, after 11; 13, after 77; 13, 84. 86.

ನೂಂಕು nūṅku. 2. = ನೂಕು 2. — ನೂಂಕುಮರ. -ಮರ. A clog or cudgel for repelling (Ūpr. 5, 104).

ನೂಂಕುಹ nūṅkuha. Pushing away, removing, etc. ನೂಂಕುವದಂ (ಅಭಿಹಾರ Kn. 151).

ನೂತ nūta. = ನುತ. Praised. See ಪಿ-.

ನೂತನ nūtana. *New, novel, recent, modern; fresh, young; curious, strange;* novelty, etc. (ಪೊಸತು Ū. II, 41). ನೂತನವಾದಕ್ಕೆ ಸೋತವನು ಪ್ರಾತದ ದನ್ನುವಿಗೆ ಸೋತಾನೇ? (Prv.).— ನೂತನವಬ್ಬದೆ. -ಎ-ಪದೆ. To manifest novel ways (Grj. 2, after 106).

ನೂತನಗಾರ nūtana-gāra. A schemer (My.).

ನೂತನಮಾರ್ಗ nūtana-mārga. A novel way (Kāvy. III, 3, B, 172).

ನೂತನಾಮ್ಬರ nūtana-ambara. New cloth (ದಕೆ, ಹೊಸ ದನ್ನ Kn. 27).

ನೂತಿ nūti. Tbh. of ಊತಿ or ಊತೆ. A venereal, cancerous disease (My.). See ಕಣ್ಣು-, ಕೆಯಿ-. — ನೂತಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Nūti about and in the eye (My.).

ನೂತು nūtu. = ನೂಲ್ತು. P. p. of ನೂಲು 1.

ನೂತ್ನ nūtna. = ನೂತನ. *New, etc.*

ನೂದ nūda. *The mulberry tree, Morus indica.*

ನೂನ nūna. Tbh. of ನ್ಯೂನ (Kmd. 368).

ನೂನಂ nūnaṁ. *Probably, perhaps.* 2, *surely, indeed.*

ನೂನವಕ್ಷ nūna-vaksha. The son of a step-mother (Bh. 2, 2, 72).

ನೂನಾಹ nūnāha. (ಸರುಂಕೆಳೆ Sk.).

ನೂಪುರ nūpura. = ನೇಪುರ. *An anklet* (ತುಲಾಕೋಟಿ, ಮುಂದಣ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344; ಕಡಿಲ್, ನೇಪುರ Sk.; ಆನ್ಕುಗೆ Sm. 72).

ನೂಮು nūru. 1. = ನೂರ್ (Kmd. 226). A hundred (ನೂ Nn. 129; Ūpr. 6, 37; C.; Tē., T., M.; ಪತ್ತು ಪನ್ನೂಗಳು Sk. 327; Tu. ನೂಮು). ನೂಱಿ (Kmd. 196). ನೂಱೆರ್ (226). ನೂಱಿಲ್ಲಿ (Nn. 129; My.). ನೂಱಿನ್ನು, (ನೂಱಿ, ನೂಱಾ), ನೂಱ್ಕೆ, ನೂಱಿಗೆ, ನೂಱಿಲ್ಲಿ, ನೂಱಿನ, ನೂಱಿನ್ನ, ನೂಱಿನ್ನ (My.). ನೂಱುಗಳ್ (Kmd. 170). ನೂಱು ನರದ ಮುತ್ತು (ದೇವತ್ತನ್ನ Hlk.). ನೂಱು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ವಿಾನು (ತಿಮಿ); ನೂಱು ಮಾರಳೆಯ ಬಿಲ್ಲಿ (ಧನ್ವಾವಥ); ವಸಿಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ಬಿಸ್ಟ ನೂಱು ತೆಲಿನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು Nr.). ನೂಱು ಆಮ ಇದ್ದರೂ ಕೆಂಬೇಳು.— ನೂಱು (ತೊಣ್ಣರೆ) ಹಾಡಿ ಹೋಯಿತು, ಎರಡು ದಿನ್ನಿಲ್ಲ.— ನೂಱಿಗೆ ನೂಱಿಪರೂ ಕೆಟ್ಟವನ್ನ ನಮ್ಮು ದಾರದು (Prvs.). — ನೂಱು ಪದಿನಾಱು. 116 (Ch. v. 334). — ನೂಱು ಪ್ಪತ್ತು ಪ್ಪಾಱು. 144 (Ch. v. 338). — ನೂಱನೆಯ. -ಆನೆಯ. Hundredth. ನೂಱನೆಮ್ಮ (Kmd. 248). ನೂಱನೆಯಮು (My.). — ನೂಱಯ್ವತ್ತಱು. -ಅಮ್ಮೆತ್ತಱು. Fifty times hundred (My.). — ನೂಱಯ್ವತ್ತು. -ಅಮ್ಮತ್ತು. 150 (My.). — ನೂಱರ್. = ನೂರ್ವರ್. (Bk. 1, 8, 3). — ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು. 150 (My.; B. 4, 208). — ನೂಱಾ ಅಮ್ಮೆ. 105 persons. ತಮ್ಮ ಕಲುಳ್ಳಿ ಪಾವ ಅಮ್ಮರು, ವರ ಕಲುಳ್ಳಿ ನೂಱಾ ಅಯ್ಯರು (Prv.). — ನೂಱಾ ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. 125 (My.; B. 4, 208). — ನೂಱಾ ನಾಲ್ಕು. 104 (My.; B. 5, 31). — ನೂಱಾ ನೂಂ. -ಅನೂಂ. (Kmd. 391). Though it be a hundred, even also a hundred. — ನೂಱಾರು. -ಅರು. Fully a hundred,

at least a hundred (My.; B. 3, 29. 50; 5, 50. 122). — ನೂಱಾಳು. -ಆಳು. A hundred persons (J. 20, 44). — ನೂಱು ನೂಱು. rep. (J. 21, 19). 2, 10,000 (My.). — ನೂಱು ಪಟ್ಟು. A hundred fold (B. 5, 106). — ನೂಱುಪತ್ತು. = ನೂಱಿ ಪತ್ತು (Śmd. 196. 201). 110, or 1000. — ನೂಱುಮುಡಿ. = ನೂರ್ಮಡಿ. (Bp. 4, 30). — ನೂಱು ಯಜ್ಞದ ಇಂದ್ರ. Indra (Râm. 2, 1, 6). — ನೂಱುಸರಮುತ್ತು. (ದೇವಪ್ಪಶ್ಯ Mr. 338). — ನೂಱು ಹತ್ತುಗಳು. 1000 (ಸಾವಿರ Śl. 327). — ನೂಱೆಂಟ್ಟು. -ಎಂಟ್ಟು. 108 (Śl. 407; My.). — ನೂಱೆರಡು. -ಎರಡು. 102 (Ćh. v. 330. 333). — ನೂಱೆಲೆ. -ಎಲೆ. The hundred-leaved: a lotus (*cf.* ಶತಪತ್ರ). ನೂಱೆಲೆಗಣ್ಣಿಯ, the sun (J. 3, 41). ನೂಱೆಲೆಮಗೆಯ, -ಮಗೆಯ, the moon (G.). — ನೂಱೊಂಬತ್ತು. 101. ನೂಱೊಂಬತ್ತು ಕುಲದರ್ (Ć. Bp. 47, 43). ನೂಱೊಂಬತ್ತು ತಾಳ, ನೂಱೊಂಬತ್ತು ರಾಗಂಗಳ್ (Mr. 78).

ನೂಱಿ nûṟu. 2. = ನುಱಿ 2, etc. See ನುಱ್ಚು-.

ನೂರ್ nûr. = ನೂಱು 1, q. v. (Kâvy. I, 3, 80-83). — ನೂರ್ಕಣ್ಣುಗ. A hundred kaṇḍugas (Bp. 10, 5). — ನೂರ್ಕಾಸಿ ದ. -ಕಾಸಿದ. 100,000 (Śmd. 22. 83. 227). — ನೂರ್ಮಡಿ. See ಏಮಿ-. — ನೂರ್ಮಡಿ. (Śmd. 227). A hundred fold (Abh. P. 3, 108; Bp. 5, 60; 45, 3). — ನೂರ್ವಾತು. (Śmd. 227). A hundred words. — ನೂರ್ವರಿಗ. See ಸಾವಿರವೇಮು-. — ನೂರ್ವಸ್ಸರ. See ಏದು-. — ನೂರ್ವರ್. (Śmd. 122). A hundred persons (Bh. 1, 8, 60).

ನೂಲ್ nûl. 1. = (ನುಲಿ 1), ನೂಲು 1. To make thread, to spin (ತಮ್ತುಳರಾ Śmd. Dh.; T. ನೂಜ್, ನೂಲ್; M. ನೂ ಲ್, ನೂಲ್ಪು). ನೂಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.).

ನೂಲ್ nûl. 2. (Śmd. 58). = (ನುಲಿ 2), ನೂಲು 2. Yarn, thread (of cotton, ತಮ್ತು ಮೂತ್ರ Śmd. Dh.; ಗುಣ Ćt. I, 21; ನೂತ್ರ, ತಮ್ತು Nr.; Śl. 343; ತನ್ತ್ರ, ತಮ್ತು Nn. 75; ಗುಣ, ತಮ್ತು 78; ಗುಣ Mr. 501; T., M.). ನೂಲಂ (Śmd. 84). ನೂಲ ಏಣಿ (ಕರ್ Śmd. 112). ನೂಲ ಕಂಕಣ (ಕಂಕಣ, ಹತ್ತಸೂತ್ರ, ಪ್ರತಿಸರ Hlâ.). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವ ನೂಲ ನೆಯ್ಕುಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು; ಪೊಸ್ತ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಸ್ಯೂತಶಾಟಿಕ); ಕಾರ್ಪಾಸ ಪಾಡರ ಎದ್ದ ಪಲವಿನ್ನ ಆದ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಧಾಲ Nr.). ತಾವರೆನೂಲ ಪಾರಿ (Śmd. 66. 133). ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದ ಎಳೆವಾದ್ ಯ ಸುದಾಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೀಲ್ಗುಟ್ಟು (Ćpr. 7, after 92). ನೂಲೆದ್ (ಎದ್ Śmd. I). See Bp. 18, 38; J. 31, 16; ಉಪಿ-. — ನೂಲ ತೋಗಲೆ. (ಕಟಿಸೂತ್ರ Śs.).

ನೂಲಿಗ nûliga. (That is thread-like). — ನೂಲಿಗನ ಪಾವು. The common, not venomous green tree-snake, the green whip-snake, the eye-snake, Passerita mycterizans (Bd.). 2, a kind of green, venomous coluber, Trimeresurus erythrurus (Bd.); — the green tree viper, Trimeresurus viridis (Bd.). See ಪಸರು-.

ನೂಲಿಗು nûligu. — ನೂಲಿಗನ ಪಾವು. = ನೂಲಿಗನ-. (Bd.).

ನೂಲಿಗೆ nûligĕ. Spinning. — ನೂಲಿಗೆಯ ಪಲ್ಲು. = ನವಿಲು ಮೆಟ್ಟಿಸ ಪಲ್ಲು (Z.). — ನೂಲಿಗೆಯ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Apluda aristata L. (Z.).

ನೂಲಿಸು nûlisu. To cause to spin (My.).

ನೂಲು nûlu. 1. = ನೂಲ್ 1. (C.; Tĕ.). P. p. ನೂತು (C.). ನೂತ ನೂಲ ಎದ್ (ತಮ್ತು Mr. 530). ನೂತದ್ದೆಲ್ಲ ಹಂಜು, ಕಲಿತದ್ದೆಲ್ಲ ಗಾಜು. — ನೂಲೋ ಪೆಣ್ಣಿಂದು ಬಿಟ್ಟು, ಪೇಳೋ ಮುದಿಯ ತನ್ನ (Prv.). ಆರಳೆಯ ನೂತು (B. 4, 28). ಪತ್ತೀ ಆರಿಸು, ನೂತು, ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು (4, 178). ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಯಂತ್ರಗಳು (4, 103).

ನೂಲು nûlu. 2. = ನೂಲ್ 2. (ಸೂತ್ರ C.). ನೂಲು ಮೊದಲಾದ ವಜ ಕಟ್ಟುಳು (ಪಕ್ಷಿಪ್ Nr.). ಭಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮವಜ ರೋಮಂಗ ಳಿಪ್ಪ ನೆಯಿಪ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ಕೆಜಿನಕ್ಕು (Mr. 341). ನೂಲಿಗೆ (Bp. 23, 36). ನೂಲಿನ (Śl. 96). ಸಾಧಾಮೋಪುಗಳು ಬಿಜೀ ನೂಲಿನವು (B. 3, 102). ನೂಲಿನ (or ನೂಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಬೀಜೆ, ಸಾಲಿನ (or ಸಾಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಎಜೆ. — ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಮೋಲುಬದನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೆಟ್ಟಾಡಿದ (Prva.). — ನೂಲ ಹುಣ್ಣಿ. A feast in the śrâvaṇa month at which wrestlers make a heap of red earth (like a hutta) in the garuḍi, worship it, and tie a thread round the wrist of their right hand (My.). 2, a feast on the eighth day of the śuklapaksha of the śrâvaṇa month when a figure of Durgâ is made of thread by wives over a small metal pot and worshipped, and the thread is tied to the wrist of their right hand (Bp. 42, 11). — ನೂಲುಕಣ್ಣೆಕೆ. = ನೂಲುಕಣ್ಣೆಕೆ. (My.). — ನೂಲುಕಣ್ಣೆಕೆ. An (oblong) ball of thread (Śl. 343; My.). — ನೂಲು ಕಣ್ಣು. = ನೂಲುಕಣ್ಣೆಕೆ. (My.). — ನೂಲುಬಟ್ಟೆ. Cotton cloth (My.; Śl. 221; B. 4, 163). — ನೂಲುಹುಣ್ಣಿಮೆ. The day of full moon in the śrâvaṇa month on which all who wear the janivâra use to renew it (My.). — ನೂಲೇಣಿ. -ಏಣಿ. A ladder made of cotton cords for scaling a fort (My.).

ನೂಳ್ nûl. = ನುಸುಳ್ 2, No. 3. Falsehood, a lie (ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದರ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60; ತೊದಳ್, ಪುಸಿ Śm. 48). — ನೂಳ. -ಆ 3. A liar (ಪುಸಿಗ Ćt. I, 58).

ನೂಳದು nûḷadu. (Śmd. 869). Much, exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ 391; ಪಿರಿದು II; ಪಿರಿದು Kk. 84; ಅತಿಶಯ Śs.; ಅಗುರ್ವ್ಯತೆ, ಕರಂ, ನೆಜೆ, ಆಯ್ದೆ. etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಕರಂ, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; T. ನೂಂಗು, greatness; abundance; ನೂದ್ಲ್, a heap).

ನೃ nṛi. *A man.*

ನೃತ್ತ nṛitta. = ನೃತ್ಯ. (Śl. 62).

ನೃತ್ಯ nṛitya. *Dancing, acting, pantomime* (ಕುಣಿಪುದು Nn. 129).

ನೃತ್ಯಸ್ಥಾನ nṛitya-sthâna. *A place for dancing.*

ನೃತ್ಯೇಕ್ಷಣ nṛitya-ikshaṇa. *Viewing an exhibition of dancing.*

ನೃಪ nṛi-pa. A protector of men: *a king, a prince.*

ನೃಪಕುವರ nṛipa-kuvara. A king's son (Mr. 263).

ನೃಪಕೂಟ nṛipa-kûṭa. A royal city (ನಲ್ಲಿ, ಅರಸುಗಳ ಸ್ಥಾನ Nn. 164).

ನೃಪಖಗ nṛipa-khaga. A kind of bird (ಮುದು Mr. 174).

ನೃಪತಿ nṛi-pati. = ನೃಪ. *A king.*

ನೃಪತಿಲಕ nṛipa-tilaka. A distinguished king (Ćpr. 2, 10; 5, 2).

ನೃಪತುಂಗ nṛipa-tuṅga. The most prominent one or chief of kings (Śmd. 171).

ನೃಪಭಾಗ nṛipa-bhâga. The king's portion: tax, revenue (ಕರ Mr. 507).

ನೃಪಲಕ್ಷ್ಮ nṛipa-lakshma. *A mark or symbol of a king, especially the white parasol with a golden staff.*

ನೃಪವಿದ್ಯೆ nṛipa-vidyĕ. State policy, political wisdom (Kâvy. II, 2, B, 24).

ನೃಪಸಭ nṛipa-sabha. *An assembly of princes.* 2, *a king's palace.*

ನೃಪಾಲ nṛi-pâla. = ನೃಪ. (Bp. 21, 46; 55, 24).

ನೃಪಾಲಕ nṛi-pâlaka. = ನೃಪಾಲ. (Bh. 1, 19, 19).

ನೃಪಾಸನ nṛipa-âsana. *A throne.*

ನೃಪೇಂದ್ರ nṛipa-indra. An excellent king (My.).

ನೃಪಾಹ nṛi-vâha. Kubêra (Mr. 54).

ನೃಶಂಸ nṛi-śaṁsa. Hurting men: *malicious, cruel, mischievous, wicked* (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಜಿಘಾಂಸನಂ Mr. 235).

ನೃಸಿಂಹ nṛi-siṁha. = ನರಸಿಂಹ. (J. 11, 36); N. (My.).

ನೃಸೇನ nṛi-sêna. *An army of men.*

ನೃಹರಿ nṛi-hari. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (Mr. 19).

ನೆಕ್ಕರೆ nèkkarè. = ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. (Tu.).

ನೆಕ್ಕಿ nèkki. = ಲಕ್ಕಿ, etc. (My.). See ಕರಿ-, ಬಿಳಿ-.

ನೆಕ್ಕಿಸು nèkkisu. To cause to lick (My.).

ನೆಕ್ಕು nèkku. 1. = ನಕ್ಕು 1. To lick (My.). ನೆಕ್ಕೋ ನಾಯಿಗೆ ಲಿಂಗದೇಸು? ಪೀಠದೇಸು?—ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೋದು ಬಿಡದು.—ಕತ್ತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪ ನಕ್ಕಿ, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿ ಕೊಣ್ತಾ (Prvs.). See B. 3, 31. 94; Bp. 32, 28; 60, 34; Śśv. 2, 31.

ನೆಕ್ಕು nèkku. 2. = ನಗ್ಗು 1, ನೆಸ್ಗು 1, ನೆಜ್ಜು. To be depressed, to sink, (to disappear, to vanish, ಆಸ್ತಲೀನ Śmd. Dh.; *cf.* the Tê. s. ನಕ್ಕು 3).

ನೆಗ nèga. = ನೆಗದು, ನೆಸೆ 3, ನೆಗೆದು. P. p. of ನೆಸೆ 2 No. 2, in ನೆಗ ನೆಗದು (Bp. 47, 41), ನೆಗ ನೆಗದು (My.).

ನೆಗಚು nègachu. = ನೆಗಸು, ನೆಗಿಸು. To cause to jump or jump away. ನೆಗಚಿ ಹೋದ್ದು ಮುಗಚಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗಡಿ nègaḍi. = ನಗಡಿ, ನಗಡಿ. A cold, a catarrh (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Hlś.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Nr.; My.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ G.). ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಲವಂಗದ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವದು (B. 3, 13). ನೆಗಡಿಯವ ಸೀಸುವಾಗ್ಲೆ, ದಗಡೀ ಮಗ ಎನ್ನರೆ, ನಿತ್ತಾನೇ?—ನೆಗಡಿಯಸ್ಥ ಬಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲ, ಬುಗುಡಿಯಸ್ಥ ಒಡವೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ನೆಗತ nègata. = ನೆಸೆತ. The act of leaping or having leaped (My.).

ನೆಗದು nègadu. = ನೆಸೆದು. P. p. of ನೆಸೆ 2 No. 2.

ನೆಗಪು nègapu. = ನೆಗವು, ನೆಗಹು 1, ನೆಸೆಪು. To raise, to lift up; to hold uplifted or elevated. (T. ನೆಕ್ಕು, ನೆದುಪು; Te. ನಿಗುದಿಂಚು). ಬಿಟ್ಟ ಬಸವನ್ನಂಗನ್ನು ಆರವಿಸ್ಥಿಸಿ, ಸೇಸಿಕ್ಕಲೆಸ್ದು, ನೆಗಪಿದ ಹಸ್ತಕ್ಕೇಂ ದೊರೆವನ್ನವೂ ಜಲಲವಿಸ್ಥಿಸೆದ ಉಷ್ಣಾಲಿಷೇಚನೋಷನದಂಗಳ್ (Cpr. 7, 59). ನೆಗಪಿದ ಕಪಿಳೆಯ ಆಕಾರದ ಹಾಗೆ (Śmd. 7 Cm.). ನೆಗಪಿದದು (ಊರ್ಧ್ವೀಕೃತ, ಉದಂಚಿತ Mr. 449). ನೃವರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದುವಾನೆ (ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜು 156). ನೆಗಪಿ ಕಟ್ಟಿ ಧನಪ್ರತಿಮಾಲಂ (Rśv. 6, after 11). See Cpr. 5, 51; 7, 60; 8, after 4; Grj. 5, 20; Bp. 2, 13; 4, 12; 54, 47; Ć. Bp. 47, 46; Rśv. 6, after 11; 10, after 31; J. 5, 8. 60; Śśv. 2, 42. 56.

ನೆಗವು nègavu. = ನೆಗಪು, etc. (G. 549).

ನೆಗಸು nègasu. = ನೆಗಚು, etc. To cause to jump or jump over (My.).

ನೆಗಹು nègahu. 1. = ನೆಗಪು, etc. ನೆಗಹಿ ಬಾಲಿಸುಹ (ಊರ್ಧ್ವಾಳ); ನೆಗಹುವುದು (ಉಷ್ಣಾಯ, ಉಷ್ಣಯ, ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ); ನೆಗಹಲಿ ಪಟ್ಟುದು (ಉದ್ಗೀರ್ಣ, ಉದ್ಭತ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಳು ಪಟ್ಟಿಸ್ಪಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವ (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟಿ ಬಿನಿದಾರವ (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). See Bp. 10, 6; 19, 26; 64, 75; 61, 61; Bh. 8, 25, 8; 8, 26, 21; Rām. 5, 8, 57; 6, 5, 19; 6, 44, 51.

ನೆಗಹು nègahu. 2. Lifting up, etc. (Ć. Bp. 15, 35; Bh. 2, 2, 104). ಕಮುಗದ ನೆಗಹಿನಲಿ, .. ಜಾಳ ನೆಗಹಿನಲಿ (Rām. 3, 6, 15). See ಕೆಯ್-.

ನೆಗಳ್ nègaḷ. 1. To undertake; to engage in; to prepare; to perform, to do, to make, to cause to act (ಉಪ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; Śm. 115; Tê. ನಿಗ್ಗು, ನೆಗ್ಗು; T. ನಿಗದು, to go, go on = ನಡೆ; Tê. ನಿಗ್ಗು, ನೆಗ್ಗು, to go on well, be effected). ನೆಗ್ದಾಂ, ನೆಗದ್ಗಿ, ನೆಗದ್ಗಿಂ (Śmd. 49. 55). ತಪಮೊಳ್ ನೆಗಳ್ದಾಂ (163). ಪರಾಜಯದಂ ನೆಗಳ್ದು (Bp. 32, 39). ದುರ್ಧರಸ್ತ್ರೀಡ್ಯರಾಜಂ ನೆಗಳ್ದ ಚಮತ್ಕಾರಂ (J. 15, 4). See Cpr. 2, 48; 3, 62; 6, 88; Rśv. 13, 4. 11. 12.

ನೆಗಳ್ nègaḷ. 2, (= ನೆಗದ 2?) to come; to be used (ಬರ್ Śmd. 294. 344 Cm.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 175 Cm.). ಎಯ್ದು ಮುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಕಲು, ಕಲ ನೆಗಳ್ದುಂ; ಮನೆಯ ಮುಸ್ಸಣ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಅರಿಕ್ಕ ನೆಗಳ್ದುಂ; ಈರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಅವುದಾನೊಸ್ದು ಉಣ್ಣು, ಅವರ್ಗಿ ಪ್ರತಿಷ ಸಸಕಟ್ಟಂ ನೆಗಳ್ದುಂ; ಮನಕ್ಕೆ ಜಾರದುವರ್ ಒಡಪ್ಪುವರಲ್ಲಿ ಕಾಮಂ ಎಮ್ಬ ಅಕ್ಕಯಂ ನೆಗಳ್ದುಂ (Nr.). See Śm. 10. 87; J. 5, 45; 28, 63.

ನೆಗಳ್ nègaḷ. 2. = ನೆಗದು 1. To become manifest, notorious, well known, renowned or famous; to shine; to appear; to be finished (ವ್ಯಾಪ್ತ Śmd. Dh.; ವ್ಯಾಪ್ತಿ Śm. 115; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Ćt. II, 90; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವ Śmd. 39. 137. 194. 213. 260. 344 Cm.; Tê. ನೆಗಪು; T. ನಗದು, to shine; ನಗರ, light; ನೆಗಿರಿ, ಾಗಿದಿ, fire; ನೆಗದಿ, to bloom; ನೆರುಪ್ಪು, fire; Tê. ನೆರೆ, to shine). P. pa. ನೆಗ್ದು (Śmd. 66), ನೆಗಳ್ದು (Ćt. II, 90). See Śmd. 130. 133; Ch. v. 4; Cpr. 2, 1; Cpr. s. ಆರ್ಗಳವೇದ; Abh. P. 9, 60; Bp. 55, 25; Ć. Bp. 5, 2; Rśv. 5, 40; 8, 116; 13, after 64; J. 4, 7.

ನೆಗಳ್ nègaḷ. 3. = ನೆಗದು 2, ನೆಗದ್. An alligator (ನಕ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಉಪಮಾರ, ಗ್ರಾಹ Hlś.; Mr. 410; ಮುಕರ Nr.). — ನೆಗಳ್ದೀಶ್ವರ. -ತೀರ್ಥ. Varuṇa (Kk. 15; Śm. 15).

ನೆಗಳಿಸು nègaḷisu. = ನೆಗಳ್ದು 2. (Bp. 36, 42).

ನೆಗಳಿ nègaḷu. 1. = ನೆಗದ 2. P. p. ನೆಗದು. See Bp. 10, 14; 14, 34; 46, 27; 49, 42; Ć. Bp. 47, 33.

ನೆಗಳಿ nègaḷu. 2. = ನೆಗದ 3, etc. (ವೃಷ್ಟಿ, ನಕ್ರ Nn. 64; ತಿಂಮುಮಾರ Sl. 88; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ಮೊಸಳೆ 89; My.; Tê. ನೆಗಪು). See Sp. s. ಮುಗುಳಿ.

ನೆಗಳಿತೆ nègaḷè. = ನೆಗದು 2, etc. (My.). ನೆಗದೆ ಬಾಲದೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗಳ್ಚು nègaḷchu. 1. To cause to undertake or do; to cause one's self to undertake, to begin; to perform; to compose, to produce, to cause (ಉಪ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; Rśv. 8, after 5; J. 2, 25; 4, 17. 50; 5, 62. 67; J. 18, 41).

ನೆಗಳ್ಚು nègaḷchu. 2. = ನೆಗಜ್ಚು. To make well known, to praise; — to make one's self renowned; to cause one's self to appear, to shine (ವಿಖ್ಯಾತ Śmd. Dh.; Cpr. 8, after 68; Rśv. 2, 49).

ನೆಗಳ್ತೆ nègaḷ-tè. 1. (Śmd. 247). Action; work; practice; rites; conduct (ಆಚಾರಾಭಿಕ್ರಮ, ಕ್ರಿಯೆ Hlś.; ಕ್ರಿಯೆ Mr. 458; ಚರಿತ್ರ Śmd. II; Cpr. 3, 54; 6, 85).

ನೆಗಲ್ತೆ negaltĕ. 2. Fame, notoriety, accomplishment (ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Šmd. 56 Cm.; Šmd. I; ಪ್ರಸಿದ್ಧ Čt. I, 98). ನೆಗಲ್ತೆಯ ಸಕ್ಕು ಮೋಕ್ಷತದ ಜನವದಂ (Mr. 271). See Šmd. 51. 61. 121; Abh. P. 11, 78. — **ನೆಗಲ್ತೆಪಡೆ.** -ಪಡೆ. To acquire fame, to become conspicuous, famous, etc. (Rāv. 6, after 11). — **ನೆಗಲ್ತೆವೆಱ್.** -ವೆಱ್. = ನೆಗಲ್ತೆಪಡೆ. (Abh. P. 2, 51; Šāv. 4, after 17).

ನೆಗಿಸು negisu. = ನೆಗಸು, etc. (My.).

ನೆಗೆ negĕ. 1. = ನೆಗೆ 1. To be purified, to become clear, to shine (ಉತ್ಪಪದ Šmd. Dh. in all MSS.; is ಉತ್ಪಪದ and ನೆಗೆ 2 meant?).

ನೆಗೆ negĕ. 2. = ನೆಗೆ 2. To rise (also used of light), to ascend, to go upward (ಎದ್ Šmd. I; Tē. ಎಗು, see s. ಎಳ್ತಿಗಗ; M. ನಗೆ). P. p. ನೆಗೆದು. ಉದ್ದಂ ನೆಗೆದುದು (ಉದಯಿಸಿ, ಉದ್ಭವಿಸಿದ IIIā.). See Šmd. 294; Čpr. 4, 31; 5, after 39 & 42 (twice); Abh. P. 3, 77; 9, 41. 73; 10, 20; Kāvy. 1, 3, 76; Grj. 4, after 104; Bp. 12, 48; 19, 26; 21, 21; 25, 51; 44, 30. 32. 51. 72; 46, 59; 56, 32; 57, 18. 48. 82; 58, 36. 59; Rāv. 5, 69; 6, 6; 8, 105; 9, 4; 11, 7; 13, 19; 13, after 77; 13, 80. 90; Rām. 6, 13, 6. 2, to jump up, to bound, to jump (ಮಿಳಿರ್ Čt. I, 36; ಪಿಂಕದು I, 80; ಮಿಳ್ಪಿನು Kk. 54; Abh. P. 11, after 143; My.; Tē. ಎಗ, ನೆಗ). P. ps. ನೆಗದು, ನೆಗೆದು. ನೆಗದ ನೀರು ಆಗದು ಸೋದ ಬೀಕೆಸ್ಪು ಜಗದ (Prv.). See Bp. 34, 28; 39, 62; 58, 61; 59, 22; Rāv. 5, 116. 117; Prv. s. ನೀರಿಂಗೆ. 3, to raise, to lift up (Grj. 6, 9; 8, 24; Bp. 60, 9).

ನೆಗೆ negĕ. 3. = ನೆಗ, in ನೆಗೆ ನೆಗೆದು (Bp. 60, 25; J. 8, 30). — **ನೆಗೆ ತರ್.** = ನೆಗೆದು ತೊಣ್ಪು ಬರ್. To rise (Rāv. 6, 44).

ನೆಗೆ negĕ. 4. Jumping, etc. — **ನೆಗೆಪಾವು.** -ಪಾವು. A snake that jumps (Šāv. 1, after 79).

ನೆಗೆ negĕ. 5. (= ನೆಗೆ 3). — **ನೆಗೞ್ತೆ.** = ನಗಡೆತ್. (ಯಾತ್ಯ, ಉನ್ನ ತಮ್ಮನ್ನಿರ ಜೆನ್ನರು G.). — **ನೆಗೳ್ಕು.** = ನಗೆಯೆಳ್ಕು. (My.). *Cf.* ಎಳ್ಕುವೆಲ್ಲ.

ನೆಗೆತ negĕta. = ನೆಗಪ. (My.).

ನೆಗೆಪು negĕpu. = ನೆಗಪು, etc. ನೆಗೆಪುವುದು (ಉಣ್ಣಾಕ ಕೆಂ. 66; Kk. 74, o. r. ನೆಗಪುವುದು).

ನೆಗೆಯುವಿಕೆ negĕyuvikĕ. Rising, etc. (ಪ್ರಣೀನ, ಹಾ ಜಾಮುವಿಕೆ Sl. 178).

ನೆಗೆಹ negĕha. Raising, etc. (ಉತ್ಪಾಯ, ಉನ್ನಯ Nr.).

ನೆಗ್ಗಲಿ neggali. = ನೆಗ್ಗಲು, etc. — **ನೆಗ್ಗಲಿಮುಳ್ಳು.** = ನೆಗ್ಗಿಲು-(2).

ನೆಗ್ಗಲು neggalu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (My.). See ಆನೆ-.

ನೆಗ್ಗಿಲ್ neggil. -ಲು. = ನೆಗ್ಗಿಲು, ನೆಗ್ಗಲಿ, ನೆಗ್ಗಲು, ನೆಗ್ಗುಲು, ನೆಂಗಿಲು. A prostrate herb, bearing spinous fruits, the small caltrops, Tribulus terrestris or lanuginosus Lin. (ಗೋಕ್ಷುರ, ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರ, ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ IIIā.; ಪಲಂಕಷೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರಕ, ವಜ್ರಕಂಗಾಟ Nr.; ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರ, ದಂಷ್ಟ್ರೆ Mr. 124; My.; T. ನರುಂಬು, ನರುಂಬುಲ್; M. ನಾರುನ್ಪಾಲ್). See ಆನೆ-, ಕೆರ-, ದೊಡ್ಡ-. — **ನೆಗ್ಗಿಲುಮುಳ್ಳು.** = ನೆಗ್ಗಿಲಿ-, ನೆಗ್ಗುಲು-. Tribulus lanuginosus (St. & Pl.; My.).

ನೆಗ್ಗು neggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To be curved or bent inward, to sink in, to sink; to disappear; to get a bruise; to be bruised (My.; M. ನಾಕ್ಕು). ನೆಗ್ಗಿದುದು (ಸ್ಖಲಿತ, ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ IIIā.). ಕಳ್ಳಪಂ ನೆಗ್ಗಿದನು (Bp. 28, 55). ಪಾದಘಾತದೋಳ್ ಆತಿಗಂಗೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ನೆಲಂ (Bh. 3, 13, 32). ಮುನದ ಮುದದಕ್ಕಜನ ವಿಜಯದ ನೆನಪು ನೆಗ್ಗಿತು (Rām. 3, 4, 24). ರಥಂ ನೆಗ್ಗಿದುದು (J. 7, 46). See J. 3, 38; Bh. 3, 2, 2; 8, 24, 47.

ನೆಗ್ಗು neggu. 2. = ನಜ್ಜುಗು, etc. To crush, to smash, to break, to destroy (My.; M. ನಾಕ್ಕು; T. ನೆರಿ, see s. ನಗ್ಗು 1; ನೆಗಿದ್, ನೆದು, to be ground small). ರಿಪುಸೈನ್ಯಕಾನ ನದಸು ನೆಗ್ಗಿದರ್ (J. 8, 32). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗಿಸೇ? (Prv.).

ನೆಗ್ಗು neggu. 3. = ನಸ್ಕು 2. (My.).

ನೆಗ್ಗುಲು neggulu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (ಪಲಂಕಷೆ, etc. Sl. 145; My.). — **ನೆಗ್ಗುಲುಮುಳ್ಳು.** = ನೆಗ್ಗುಲು. (ನಲ್ಲೇರುಗಿಡ, etc. Sl. 145).

ನೆಗ್ರೋಧ negrôdha. Tbh. of ನ್ಯಗ್ರೋಧ (Si.).

ನೆಚ್ಚಿಕೆ nĕccikĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಗೆ nĕccigĕ. = ನೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಸು nĕccisu. = ನಚ್ಚಿಸು. (My.).

ನೆಚ್ಚು nĕccu. 1. = ನಚ್ಚು 1. (J. 6, 31; My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಎಮ್ಮೆ ಕೊಣಜಾಯಿತು. — ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ವಚ್ಚಾದರೆ ಕಿಮ್ಮು ಯಾತಕೆ? — ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಜಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prvs.). See Šp. s. ಯಾತ.

ನೆಚ್ಚು nĕccu. 2. = ನಚ್ಚು 2. (My.).

ನೆಟಿಕೆ nĕṭikĕ. = ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಟ್ಟಗೆ nĕṭṭagĕ. = ನೆಟ್ಟನೆ (Šmd. 389). Straightly, straight, erect; orderly, regularly; rightly, properly; nicely, neatly; plainly, clearly, distinctly (ಪಂಸ್ಕೃತ Šmd. 393; ಧೃತ್ತ Cm.; ಧೃತ್ತವಾಗಿ 265 Cm.; My.; see ನಿಟ್ಟು, ನಿಜ 1 & 2, ನೀಟು, ನೀಟು; Mhr. ನಿಟಸ, regular, neat; ನಿಟಾಳ, ನಿಟಾವಾ, straightness, neatness, rightness; ನೀಟಿಕ, neat, handsome, right, becoming). ನೆಟ್ಟಗೆ ಇರುವುದು (ಋಜು, ಆಜವ್ಯ Sl. 372). ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಬಚ್ಚಕ್ಕೆ (Prv.). See Rāv. 13, 26; Sl. 30. 230. 252. 306; B. 1, 8. 16; 2, 30; 3, 19. 30. 67. 79; 4, 37. 139; 5, 205. 238. — **ನೆಟ್ಟಗಾಗು.** -ಆಗು. To become straight, erect, etc. ಮೆಯ್ಯೂದಲು ನೆಟ್ಟಗಾಗೋಣ (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚ G.).

ನೆಟ್ಟನ nĕṭṭu-ana2. = ನೆಟ್ಟನ್ನ (G. 550).

ನೆಟ್ಟನೆ nĕṭṭanĕ. = ನೆಟ್ಟಗೆ (Šmd. 389. 393; ಧೃತ್ತವಾಗಿ 104. 114. 243. 388 Cm.; ಆಮುಲ, ಧೃತ್ತಿ Čt. II, 87; My.; Tē.). Straightness, etc.; straightly, etc. ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (Šmd.). ನೆಟ್ಟನೆ ಮನಮುಟ್ಟುಗುಂ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). ನೆಟ್ಟನೇ ಪಾರಿ (My.). See Čpr. 4, 14; 8, 67; Bp. 6, 7; 24, 82; 27, 11; 60, 29. 32; Rāv. 13, 82. 97; Kk. 61; J. 17, 11; 19, 18. — **ನೆಟ್ಟನೇ ತೆಗೆ.** To make straight (Bp. 38, 50).

ನೆಟ್ಟನ್ನ nĕṭṭu-anna1. Straight, regular, proper, etc. (ಋಜು, ನೆಟ್ಟಗೆ G.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ಪಾರಿ (My.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ಗಡಿ (B. 3, 97).

ನೆಟ್ಟಾನ nĕṭṭu-âna2. = ನೆಟ್ಟನ್ನ. ನೆಟ್ಟಾನ ದಾರಿ (My.). ನೆಟ್ಟಾನ (straight and long) ಕಳ್ಳು ನಿಟ್ಟಾಪಾ ಓಡಿತೇ? (Prv.).

ನೆಟ್ಟಾನೆ nĕṭṭu-ânĕ1. = ನೆಟ್ಟನೆ. ನೆಟ್ಟಾನೇ ಊರು, ನೆಟ್ಟಾನೇ ಪಣ್ಣಿ (My.).

ನೆಟ್ಟ nĕṭṭi. = ನಟ್ಟ 1. Niceness, beauty, charm (ಮು ನೋಡರ ಕೆ.; *cf.* ನೀಟು).

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 1. (or ನೆಟ್ಟ) = ನಟ್ಟ, or ನಿಟ್ಟು. — ನೆಟ್ಟಿಲುಪ್ಪ. = ನಟ್ಟಿಲ್ಲು, ನಿಟ್ಟಿಲುಪ್ಪು. (Bp. 21, 28. 44; 29, 4; 54, 43; Tĕ. ನಿಟ್ಟಮ್ಮು, ನೆಟ್ಟಮ್ಮು).

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 2. = ನಟ್ಟು 2. P. p. of ನಡು.

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 3. = ನೆಡು. ಪನಗಳು ಜಾರದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟ ಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ ವಟ್ಟ ಗುದಿ (ಕುಸೂಲ Si. 457, *only* in Si.).

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 4. = ನೆಟಕೆ, etc. (My.).

ನೆಡಿಗೆ nĕḍigĕ. A post or pillar fixed in the ground (My.).

ನೆಡಿಸು nĕḍisu. = ನಡಿಸು 2. (J. 20, 50; My.). ಬಲಿದ ತೂಲ ವಪ್ ಒಸ್ಟಪ್ ಆಗಳೆ ತರಿಸಿ, ನೆಡಿಸಿ (Bp. 39, 46). ತೊವೆಪ್ ಆಂ ತೋಪೀಗ ನಿಶಾಚರ ವಡೆಯ ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯದ ಫಾಲಲಿಪಿಯನ್ನು, ನೆಡಿಸುವೆನು ನೃಶಾಟವಿಜಯಸ್ತಮ್ಭವಪ್ಪುದರಿಂ (Rām. 3, 6, 4).

ನೆಡು nĕḍu. = ನಡು 2, etc. To fix firmly, etc. (J. 4, 23. 44; 30, 30; My.). P. p. ನೆಟ್ಟು. ಒಸ್ಟು ದಸಿ ಆಂಗಾಲು ನೆ ಟ್ಟೈದೆ (Bp. 43, 84). ಎರಡು ಕಮ್ಬಂಗಳಂ ನೆಟ್ಟು (40, 44). ನೆಟ್ಟ ನಿಷ್ಕಾಶಿವಸಾಧನಮ್ ಆದಿಟ್ಟದನ್ಯಂಗೆ (58, 39). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟ ಧನ ತ್ರಿಶೂಲಂ (Rāv. 6, after 11). ಪೃಥವಿ ಕಡಿಯದೆ ವೆಳೆದು ನೆಡುವ ದೇಸೊ? (Dp. 148). ಆವನ ಮೂತು ಕೆಸಬ'ನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಬ (Prv.).

ನೆಡೆ nĕḍĕ. To be fixed or planted. ಕಣ್ಣೆಯನ ಮೂಳೆ ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಣುಗಳ ತೋಡಿಸುವೆನ್; ಏಯ್! (Bh. 3, 13, 18; ನೆಡೆದ may be a mistake for ನೆಟ್ಟ or ವಡೆದ).

ನೆಣ nĕṇa. Fat, marrow, etc. (ವಡೆ, ಬಸೆ Śmd. 342; ವಡೆ, ಮೀದಸ್, ವಡೆ Hāl.; ಮೀದಸ್, ಮೆದಮು Si. 204; ಮೀದ, ವಸೆ Mr. 398; Abh. P. 13, after 54; 14, 7; J. 12, 44. 45; 13, 18; 24, 34; My.; T. ನಿಣ; M. ನಿಣ, congulated blood; blood; *cf.* ನೆಯ್ 2 & ನೆತ್ತರ್). ನೆಣಸು (ಮೀದಸ್, etc. Nr.). ಮೂಸಣಿದ್ದಾದ ನೆಣ (ಮೀದಸ್ G.).

ನೆಣ್ಣ nĕṇṇa. = ನಣ್ಣ. (J. 6, 53; My.). ನೆಣ್ಣರ ಗುಮ್ಮು (ಬಸ್ಟುತ Si. 193). ಬಸದ, ಬಸದಾ! ಎನ್ನದೆ... ಮುಸದ ಪಗೆಗಳು ನೆಣ್ಣರ ವ್ವರು (Bp. 8, 25). ಕಣ್ಣು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಣ ಗಣ್ಣುಕತ್ತೆಯ ಪಣ್ಣ (Dp. 54). ನೆಣ್ಣರು ದೂರವಿರ ಬೇಕು, ದಾವಿ ಪತ್ತರವಿರ ಬೇಕು.— ಊರಿಗೆ ಬರುವನೆಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಣ, ಊರಿಗೆ ಬಸ್ಟ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣ ರು.—ನೆಣ್ಣರೆಲ್ಲ ಖರೆ, ಕಣ್ಣಲೆಜ್ಜೆಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ ಹಾಳ ಜೀವಿ!—ನೆಣ್ಣರ ಮನೆಗೆ ಪಾಯ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎನ್ನು ಊರಿಗೆ (or ಮನೆಗೆ) ವಿರಕೆ.—ನೆಣ್ಣ ರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮಟ್ಟಿನೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು.—ನೆಣ್ಣ ನೆಣ್ಣಗೆ ಮೂರಿ, ಕುಣ್ಣೆ ತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಜ್ಜೆ (or ಹೊಲಜ್ಜೆ) ಮೂರಿ (Prvs.). ನೆಣ್ಣ ಪ್ರಪನ್ನರವಿರ ಲನು, ಪ್ರಾಣ! (Dp. 38, 3). See Prvs. s. ಪಾಮಿಗೇ ಮುಸೆ and ತಣ್ಣ. Feminine ನೆಣ್ಣಿಗಳು (My.). — ನೆಣ್ಣಂಕ್ಕರು. -ಇಕ್ಕರು. Relations and other beloved ones (Dp. 38, 3; 40, 2).

ನೆಣ್ಣತನ nĕṇṇatana. = ನಣ್ಣತನ. (My.; ಬಸ್ಟುತ Si. 193).

ನೆಣ್ಣಸ್ತನ nĕṇṇastana. = ನೆಣ್ಣತನ. (My.).

ನೆಣ್ಣಸ್ತಿಕೆ nĕṇṇastikĕ. = ನೆಣ್ಣಸ್ತನ. (My.).

ನೆಣ್ಣಿತಿ nĕṇṇiti. = ನಣ್ಣಿತಿ. (My.).

ನೆಣ್ಪು nĕṇṇu. = ನಣ್ಪು. (My.). ಒಳ್ಳಲಿಗನ ನೆಣ್ಪು ಒಡವರಿಗೇ ಡು.—ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಪು ಕಣ್ಣವಿರೊಳಗಣ ಗಣ್ಪು (Prvs.). See Prv. s. ಉಳ್ಳ 1.

ನೆಣ್ಪು nĕṇṇpu. = ನಣ್ಪು 1, q. v.

ನೆತ್ತ nĕtta. = ಕಿತ್ತ. Tbh. of ನೇತ್ರ (Śmd. 345). The eye; an eye. 2, that which has an eye, eyes or numbers: a die; a cowry used in gaming (My.). 3, gambling (Gr.). 2, after 100; Bp. 43, 2. 3; 44, 61; Tĕ.). See J. 6, 39; Dp. 2, 3. — ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ. A piece used at a kind of backgammon (or at chess, or draughts, ಪಾರಿಕೆ Nr.); a die (ಆಟ Nr.). — ನೆತ್ತದ ಪಲಿಗೆ. = ನೆತ್ತಪಲಗೆ. (Bp. 4, 29). — ನೆತ್ತದ ಪಾಸಾ. A die (ಆಳರ್ Kn. 134). — ನೆತ್ತಾಟ. -ಆಟ. Playing at backgammon, etc. (Bp. 43, 12). — ನೆತ್ತಪಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A checkered board (or cloth) used in playing with dice (or at chess, or draughts, ಆಟ್ಟಾಪದ, ಪಾರಿಪು Nr.; ಳರ್ Nr., Mr. 492; Bp. 43, 11; Rām. 5, 8, 72). — ನೆತ್ತಾಡು. -ಆಡು. To play at backgammon, etc. (Bp. 43, 8. 13; 44, 60; Bh. 2, 13, 34). ನೆತ್ತಾಡುವ ಪಲಿಗೆ (ಆಟ್ಟಾಪದ, ಪಾರಿಪು, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ Si. 349). — ನೆತ್ತಸಾರಿ. = ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ, ಲೆತ್ತಸಾರಿ (Bh. 2, 13, 45).

ನೆತ್ತರ್ nĕttar. = ನೆತ್ತರು, ನೆತ್ತರು, ನೆತ್ತ. Blood (ನೆತ್ತ, ಮೋಹಿತ, ಉಸ್ರ, ರುಧಿರ, ಉಸ್ಕಳ್, ಪೋಣಿತ, ರಕ್ತ Hāl., Mr. 394, Nr.; ಕೆನ್ನೀರ್, ರಗುತ, ಪೋಣಿತ Śm. 44; ಕೀರಾಲು, ರಕ್ತ Sa. 54; ರಕ್ತ 126; Tĕ. ನೆತ್ತುರು; T. ನೆಯ್; see ನೆಣ). ಸೂಸಿದ ನೆತ್ತರ್ (Cpr. 8, 27). ನೆತ್ತರ ಪೆರ್ಮಾದಿ (Abh. P. 9, 66). ನೆತ್ತರ ಮೂಲೆ (13, after 54; 13, 66). ನೆತ್ತರ ಪೆಪ್ಪೋಸರ್ (Rāv. 5, after 25). See Bp. 15, 19; 27, 4; 39, 20; 38, 10; Śāv. 4, 89; J. 4, 32; 12, 44; 21, 49; 22, 23; 23, 40; 25, 35. 40; 28, 35. 44. 55; 30, 15; 34, 16; ಬಿಸು-.

ನೆತ್ತರ nĕttara. = ನೆತ್ತರ್, etc. (B. 2, 26. 47).

ನೆತ್ತರು nĕttaru. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.). ಗಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತರು (ಉಲ್ಬ, ಕಲು Hāl.). ನೆತ್ತರಾ ನೋಡಿದರೆ ಗೋಣ್ಗಾ ತೀವೇನ್? (Prv.). See Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 58. — ನೆತ್ತರುಮಾ. An abscess or boil, which when opened discharges only blood (My.). ನೆತ್ತರುಳುರುವಿನ ನೋಪ್ಪ ಸಲ್ಲ, ಮುಣ್ಣ ಮಾಡುವ ವರ ನೋಗು ಸಲ್ಲ (Prv.). — ನೆತ್ತರುಮಾಸ್ಕ. = ರಕ್ತಕೋಪ. (My.).

ನೆತ್ತಿ nĕtti. The forehead (My.; T., M. ನೆಲ್ಲ); the head (ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮುಸ್ತಕ, etc. Mr. 315; ತಲೆ, ಮುಗ್ಧೆ ಮೈ. 71; Tĕ.); the crown of the head (Bp. 33, 35; My.; M. ನೆಟ್ಟಾಸಿ, ನಿಮಾಗೆ, ನೆಮಾಗೆ). ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು, ನೆತ್ತಿಯಲಾದು ಬಾಲ (a peacock, Sp.). ತಿಗುಳಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ತಪ್ಪಾರಪಾದರೂ ನೆತ್ತಿ ಮುಮ್ಮಾ ಪಾಮುಕ್ಕೆ ಕವಿಮು ಇಲ್ಲ.—ಗಾಣಿಕಿತ್ತಿ ಆಯ್ಕೋ! ಆಸ್ತರೆ ನೆತ್ತಿ ಪಣ್ಣಗಾಣಿಲ್ಲವೇ?—ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನೆಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಒಡಿದ ಬಾಗೆಲ್? (Prvs.). See Ćpr. 3, 44; 5, 78; Abh. P. 7, 152; Bp. 2, 32; 15, 12; 38, 56; 39, 51; Rāv. 5, 46; 6, after 11; J. 20, 8. 21; ನೆಮು-. — ನೆತ್ತಿಕೋಮು. A horn on the head (J. 16, 20). — ನೆತ್ತಿಮುತ್ತು. A pearl in the head (of an elephant, Śiv. 3, 58). — ನೆತ್ತಿಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The head to pain (Bp. 18, 51). — ನೆತ್ತಿವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. The periphery of a wheel (ಚಕ್ರಧಾರೆ, ವೃಧಿ, ನೇವಿ Hāl.). — ನೆತ್ತಿವಣಿ. -ಮಣಿ. A gem in the head (of a snake, V. 4, 69). — ನೆತ್ತಿವತ್ತು. -ವತ್ತು. To touch or affect the head (Śāv. 4, 111).

ನೆತ್ತಿಗ nĕtti-iga. A gambler. — ನೆತ್ತಿಗರಮನೆ. -ಅರಮನೆ. The keeper of a gaming-house (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Nr. *b*). — ನೆತ್ತಿಗರ ಮನೆ. -ಅರಮನೆ. = ನೆತ್ತಿಗರಮನೆ. (Nr. *a*).

ನೆತ್ತು nĕttu. = ನತ್ತು. (My.).

ನೆತ್ತ್ರ nĕttra. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.; Tĕ. ನೆತ್ತು). ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ನೆತ್ತಾ ಕುಡಿದೇನು, ಮುಕ್ಕಿದರೆ ಮೂಳ್ಗಾ ಕುಡಿದೇನು ಎನ್ನುವ್ಕ (Prv.).

ನೆನ nĕna. 1. = ನೆನಪು 1, ನೆನೆ 2. P. p. of ನೆನೆ 1, in ಕ್ಕ ನೆನಪು (Bp. 42, 27; J. 6, 2; B. 5, 146; Si. 71; My.), ನಕ್ಕರೆನ್ನ (My.).

ನೆನ nĕna. 2. = ನೆನೆದು 2. P. p. of ನೆನೆ 3, in ನೆನ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nĕna. 3. = ನೆನೆ 4. The state of being moistened or soaked. — ನೆನಗತಲೆ. -ಕತಲೆ. Soaked kulalé (My.). — ನೆನಗಣ್ಣೆ. -ಕಣ್ಣೆ. = ನೆನಗತಲೆ. (My.).

ನೆನದು nĕnadu. 1. = ನೆನ 1, ನೆನೆದು. P. p. of ನೆನೆ 1. (My.).

ನೆನದು nĕnadu. 2. = ನೆನ 2, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. P. p. of ನೆನೆ 3. (My.).

ನೆನಪು nĕnapu. = ನೆನವಿ, ನೆನವು, ನೆನಪು, ನೆನಹು, ನೆಪ್ಪು 1. Thought, reflection; recollection, remembrance (ಸ್ಮರಣೆ G.; My.; T. ನಿನ್ಪೆ, ನಿನ್ಪು; M. ನಿನವು; Tě. ನೆಳವು, ನೆಳುವು, Information, acquaintance, knowledge, experience). ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಆಮೀತೇ? (Prv.). ವೇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೇಷ್ಟಾದರೂ ನೆನಪುಗಿಲ್ಯೇ? (B. 3, 2). ಈ ಸಿದ್ಧಾಕ್ಷರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 49). ಅಮ ನೆನಪಾಯಿತು (4, 79). ಆದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿ ಕೊಡ್ಡಿ (5, 149). See Bp. 2, 34; 6, 2; 8, 12; 35, 7; 40, 11; 43, 72. — ನೆನಪಿಸು. -ಇಸು. To think about, to consider; to remember (My.). ನೆನಪಿನ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು (B. 3, 1). ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೆನಪಿನ ಬೇಕು (3, 3). ಅವುಗಳನ್ನು ಪರ್ಣಾಗಿ ನೆನಪಿರಿ, ಮರೆಯ ಬೇಡಿರಿ! (4, 97). See s. ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು.

ನೆನವಿ nĕnavi. = ನೆನಪು, etc. (Ćpr. 4, after 72).

ನೆನವು nĕnavu. = ನೆನಪು, etc. (Ćpr. 5, 16; My.). — ನೆನವ ಓಲೆ. -ಆಲೆ. Knowing a memorandum or notice: recollection (My.). ನೆನವಲೆಯಾಯಿತು, ನೆನವಲೆಗೆ ಬನ್ದು (My.).

ನೆನಸು nĕnasu. 1. = ನೆನೆಯಿಸು. To think; to imagine; to think of, to remember (C.; J. 2, 35). ನೆನಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಸ್ಮರಣೆ Si. 476). ಇವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸ ಬೇಕು (B. 1, 14). ಆವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ (1, 25). ಧಾವ ಆವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಸ ಬೇಕು (2, 40). ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಾದ ಸ್ವರವು ಸುಸ್ವರವೇ ಇರ ಬಹುದೆನ್ದು ನಾನು ನೆನಸುತ್ತೇನೆ (3, 12). ನೆನಸಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾಮೀತೇ?—ಜೋಪ್ ತುಮಿಲ ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಡಾ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನೆನಸು nĕnasu. 2. = ನವಸು 2. To make wet, to moisten, to soak (My.). ಬಲೆ ಮುಸ್ತಾದ ಸರ್ಜಾಂಗದನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನಸಿ ತೊಳೆಯುವಿಕೆ (ಆಪ್ತಾವ, ಸ್ನಾನ Si. 225).

ನೆನಸು nĕnasu. 3. = ನವಸು 1, q. v.

ನೆನಹ nĕnaha. = ನೆನಪು, etc. ಆವಿದ ನೆನಮಂ (ಗತಿ Mr. 465).

ನೆನಹು nĕnahu. = ನೆನಪು, etc. (ಸ್ಮರಣ Śmd. 158 Cm.; ಸ್ಮೃತಿ Si. 467; ಚಿನ್ತೆ G.; My.). See Bp. 35, 20; 51, 46; Râm. 3, 4, 24; J. 13, 22; 26, 10; 27, 17; Si. 388; ಬಮಿ-.

ನೆನೆ nĕnĕ. 1. To think; to think upon, to bear in mind; to be mindful of; to wish; to remember, to recollect (ಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; ನಂಬಲ್ಲ Mr. 456; ದಾ, ಸ್ಮರಣೆ Kn. 140; My.; T. ನಿನ್ಪೆ; M. ನಿನೆ). P. ps. ನೆನಪು, ನೆನೆದು. ನೆನೆಯಲು ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ಮೃತ Kr.). ನೆನವ ಸುಧ್ಯಾನ (ಯೋಗ Mr. 514). ಮುನದೋಳ್ ಪುಲ್ಲಮುಖ್ ಎನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್ (Śmd. 216). ನೆನವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮನವೇ ಸಹಾಯ (Prv.). See Śmd. 68. 159. 184. 203. 270. 280. 294. 395; Ćh. v. 60; Ćpr. 2, 6; 5, 81. 84; 6, 28. 86; Bp. 2, 20; 30, 19; 34, 12; 35, 26; 42, 20; 43, 72; 51, 8. 22; Bh. 1, 8, 32. 55. 65. 84. 86. 87; Rśv. 6, after 11; 13, after 77; 13, 100; J. 2, 17; 29, 34. 36; 31, 36; Dp. 1, 5; 4, pallavi. — ನೆನೆ ನೆನೆ. rep. (Bp. 35, 25).

ನೆನೆ nĕnĕ. 2. = ನೆನ 1. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನೆ ನೆನೆ (Bp. 35, 26), ನೆನೆ ನೆನೆದು (36, 8; Ćpr. 5, 53).

ನೆನೆ nĕnĕ. 3. = ನನೆ 1. To become wet, etc. (J. 13, 34; My.). P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. ಆವ್ವಗಳಿ (-ೞಿ) ನೀ ನೆನೆಯಲೇಕೆ? (Bp. 18, 57; see also 27, 47). ವೇದದಲ್ಲಿ ನೆನದದು (ಆಪ್ರ, ತಿಮಿತ, etc. Si. 383). ನೆನೆವ ಕಲ್ಲು ಮುತ್ತಗೆ ಆಮೀತೇ? (Prv.). — ನೆನದಕ್ಕರಿಬ್ಬೀ ಗಿದ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146). — ನೆನೆ (*i. e.* ನೆನೆಯ) ಹಾಕು. To put into a fluid for soaking (My.). ಆಪೆಳಲ್ಲು ನೆನೆ ಹಾಕಿದನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನೆ nĕnĕ. 4. = ನೆನ 3. — ನೆನೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Soaked rice; a kind of sweetmeat (My.).

ನೆನೆಯಿಸು nĕnĕyisu. = ನೆನಸು 1. To think, etc. (Ćpr. 3, 100; 7, 45; 8, 12; 9, 25; Abh. P. 3, after 83; 5, 80; 9, 166).

ನೆನೆಯುವಿಕೆ nĕnĕyuvikĕ. Becoming wet, etc. ನೀರು ಮುಟ್ಟಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವಿಕೆ (ತೇದು, ಸ್ವೇದ, ಸಮುಚ್ಚಯ Si. 397).

ನೆನ್ದು nĕndu. = ನೆನದು 2, etc. P. p. of ನೆನೆ 3 (My.; Si. 383).

ನೆಪ nĕpa. = ನೆಪ. Reason; pretext (My.; Tě.).

ನೆಪ್ಪು nĕppu. 1. = ನೆನಪು, etc. Recollection (My.). ನನಗೆ ನೆಪ್ಪು ಸಾಲದು (My.). **2,** acquaintance. ನನಗೀ ಊರಲ್ಲಿ ನೆಪ್ಪಿನವರಿಲ್ಲ (My.; see Tě. s. ನೆನಪು).

ನೆಪ್ಪು nĕppu. 2. (= ನೆರ್ಪು). A place of (usually) coming together (Bp. 20, 14; Tě.).

ನೆಮರು nĕmaru. = ನಮಲು 2. (My.).

ನೆಮಲಿ nĕmali. = ನವಿಲ್, etc. — ನೆವುಲಿಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177).

ನೆಮ್ಬಿ nĕmbi. (= ನಮ್ಬಿ, ನಿಮ್ಬಿ?). (Bp. 36, 28).

ನೆಮ್ಬುಗೆ nĕmbugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಮ್ಮದಿ nĕmmadi. (= ನಿಮ್ಮಳ). Serenity: quiet, ease (of mind), comfort, happiness (My.; Tě.).

ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ nĕmmadi-vanta. A happy man (My.).

ನೆಮ್ಮದಿಸ್ತ nĕmmadi-sta. = ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ. (My.).

ನೆಮ್ಮಿ nĕmmi. Tbh. of ನೇಮಿ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಸ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, ಆತಿಮುಕ್ತಕ, ಪಲಾಲ, ಚಿತ್ರಕ್ಷತ್ Si. 127; Tě.).

ನೆಮ್ಮಿಸು nĕmmisu. To impose upon a person's back: to charge with, to attribute. ಆವರ್ ಎಮ್ಮುವರ ಮೀಲೆ ಇನಿತು ತಪ್ಪಂ ನೆಮ್ಮಿಸಿಮೊವೆ (Bp. 28, 35).

ನೆಮ್ಮು nĕmmu. 1. = ನೆರ್ಮು. To place the back to: to lean on or upon, to take for one's support; to come upon (ಸ್ಮೃಷ್ಟಾವಪ Śmd. Dh., MSS. ಸ್ಮೃಷ್ಟ; Abh. P. 3, 108; Grj. 3, 73; J. 26, 57). ನೆಮ್ಮು ಮ ಮಿಮ್ಮುದು (ಆದಲುಮ್ಬಿತ, ಆದರ್ಶಪ್ಪು Kr.). ನೀ ನೆಮ್ಮ ಕೋ ಬನ್ದು ಈ ಮರನಂ (Bp. 44, 14). ಏ ದಿಯೊಳಂ ಮಾತಾವರ್ ಆಮ್ಮನು ಕಳ್ಪುದುಂ ನೆಮ್ಮಿ (47, 26). ಸುಮ್ಮನೇ ಪಥಶ್ರಾನ್ತರ್ ಒನ್ದಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿದ್ರಿಸರ್ (47, 57). ಬಸದಿಯಮ್ದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಹದಿವಿಗೆಯು ನೆಮ್ಮಿದನು (Bh. 8, 27, 15). ಮುತ್ತಿನ ಮುತ್ತಕಾರಣಮುಂ ತ್ರಿಭಂಗಿಯಿಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿಲ್ದು (Rśv. 11, after 80). ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಧ್ಯಾಸವಲಿ ಮುಳ ನೆಮ್ಮುವ ದಬ್ಧಾತ್ಮಸುಖಮ್ ಆಮ ಮರ್ಮಾತಿಗಳಿಗೆ ಮೂರಡಾಗಿಮುದು (Abhâ. 1, 44). See ಕೆನ್ದು 2.

ನೆಮ್ಮು nĕmmu. 2. Leaning upon; an object to lean upon, a support (Râm. 6, 40, 1).

ನೆಮ್ಮುಗೆ nĕmmugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (ಅಂಕೆ, ಅಡಪ್ಪ Kk. 74; Śm. 66; ಅಂಕೆ Śm. 80; ಆಡೆ 91).

ನೆಯ್ nĕy. 1. = ನೆಂಯಿ 1, ನೆಯ್ಯು, ನೇ 1, ನೇಯ್ 1, ನೇಂಯಿ, ನೇಯು. To weave (ಪಸ್ತಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ತಸ್ತುಕ್ರಿಯೆ Śm. 102; T., M.); to entwine (see ನೆಯ್ಗು). P. p. ನೆಯ್ದು (Bp. 11, 36; B. 3, 103; My.). ನೆಯ್ಯರ್ (Śmd. 86), and, as an exception from the general rule, ನೆಯ್ಯುಲ್ (86). ತೆರಳೆಯ ಹುದು ಮುಳುಬಾಕಾರದಿಪ್ಪ ಮಾಡಿದುದ ಬಿದಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕಾ ಜೇಯು Nr.).

ನೆಯ್ nĕy. 2. = ನೇಯ್ 2. (Tbh. of ಸ್ನೇಹ? *cf.* ನೇಹ 1). Ghee (ಘೃತ Śmd. Dh.; Śm. 102; T. ನೆಯ್, blood, see ನೆಣ & ನೆತ್ತರ್; fat, grease, oil; ghee; ಸ್ನೇಯ, ನೇ, ನೇಯ, love, friendship; ghee; M. ನೆಯಿ, ನೈ, Tu. ನೆಯ್ಯಿ, fat, grease, oil; ghee). See ನಮ-.

ನೆಯಿ nĕyi. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೆಯಿಸು (B. 4, 103; My.; Sl. 334). ಪಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಜ ಕೋಮಂಗಳಿಪ್ಪ ನೆಯಿದ ಆ -ಸೀರೆ ಪಾಲ್ಕು ತೆರನಕ್ಕು (Mr. 341).

ನೆಯಿ nĕyi. 2. = ನೇ 2, ನೇಯ. Weaving; a web. See ನೆಯಿಕಾಲಿ.

ನೆಯಿಕಾಲಿ nĕyi-kāḷa. A weaver (ಶುವಿಪ್ಪ, ಜೇಡ G.).

ನೆಯಿಗೆ nĕyigĕ. = ನೆಯ್ಗೆ, ನೇಗೆ, ನೇಂಯಿಗೆ, ನೇಯ್ಗೆ. Weaving; a web (My.). — ನೆಯಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ನೇಯಿಗೆಯವ. A weaver (Sl. 337. 396; My.). — ನೆಯಿಗೆಹುಳು. A spider (ತಸ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭ, ಮರ್ಕಟಿಕ Sl. 171).

ನೆಯ್ಗೆ nĕygĕ. = ನೆಂಯಿಗೆ, etc. (ಊಳಿ Śm. 78; ವಾಣಿ, ವ್ಯುತಿ Nr.; My.); entwining or being entwined. ಪೊರಸಿಸ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಳೆಯ ಸುಲಿ (ಎದ್ದು Śmd. I). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ಸೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). — ನೆಯ್ಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be entwined. ನೆಯ್ಗೆಗೊಳ್ಳದ ಹೊದವ್ (ವೀರುಧ, ಗುಲ್ಮ, etc. Mr. 108).

ನೆಯ್ಗೆಕಾಲಿ nĕygĕ-kāḷa. A weaver (My.). ನೆಯ್ಗೆಕಾಲಿಸ ಪಾಳಿ (ಪೇಡು, ವೇಮುಪಣ್ಣ Nr.).

ನೆಯ್ದಲ್ nĕydal. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲೆ, ನೆಂಯ್ದಲ್, ನೆಯ್ದಲೆ. A water-lily (ಇಂದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Hlā.; ಕೋಮಳಿ Śmd. II; ಕೋವಳ್ Śm. 26; Cpr. 1, 44; 2, 36; 9, 26; T., M.). ನೆಯ್ದಲು ವರ್ಣ (ಶ್ವೇತ Hlā.). See ಕಪ್-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಯ್ದಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding with lilies (ಕುಮುದ್ವತಿ, ಕುಮುದಿನಿ, ಶ್ವೇವಣಿ Hlā.; Abh. P. 5, 80).

ನೆಯ್ದಲೆ nĕydalĕ. = ನೆಯ್ದಲ್. (Sl. 446; My.).

ನೆಯ್ದಿಲ್ nĕydil. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Nr.; ಕಮಲ, ಉತ್ಪಲ Nn. 29; ಕುಮುದ 20; ಪದ್ಮ, ಉತ್ಪಲ 54; ಕುಮುದ Mr. 506; ಕೋಮಳಿ Kk. 85). ನೆಯ್ದಿಲ ಗಡ್ಡೆ (ಶಾಲೂಕ); ತಾವರೆಯ ನೆಯ್ದಿಲ ಕಾವ (ಪಾಲ Nr.). See ಕಪ್-, ಕ್ಷ-, ಬಿಳಿಯ-; Rāv. 9, 4. — ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ. The moon (ಇರುಳಿಪಿಯ ರೆ. II, 6). — ನೆಯ್ದಿಲ ಮುಯ್ದನ. = ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. The moon (Bh. 1, 7, 19). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. The moon (ಪದ್ಮನ Kk. 44; Śm. 16). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ನೆಯ್ದಲ್ಗೊಳ. (Abh. P. 1, 105). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಲಲ್ಲ. = ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ (ಪದ್ಮ ರೆ. I, 107).

ನೆಯ್ದಿಲೆ nĕydilĕ. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಇಂದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Mr. 419; ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Sl. 95; My.). ನೆಯ್ದಿಲೆಯಾದರೂ ಕೊಯ್ದುರೆ ಬಯ್ದುಲೀ ಮೀಲೆ (Prv.). See Sl. 94. 95. 96. 153; Rāv. 9, 9; J. 2, 65; 8, 21; 26, 24. — ನೆಯ್ದಿಲೆಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. The water-lilly on account of the eye (sic! J. 30, 4).

ನೆಯ್ನಾರ್ nĕynār. = ನಯ್ಕಣಾರ್, etc. (Bp. 9, 41). See ಇಮುಗು ಮಯ-, ಜೊಕ್ಕ-, ತಿರುನಾರೂರ-, ನಕ್ಕ-, ಪಲ್ಲಿ-.

ನೆಯ್ಯಿನಾರ್ nĕyyinār. = ನೆಯ್ನಾರ್. See ಪಲ್ಲಿಯ-.

ನೆಯ್ಯು nĕyyu. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). ನೆಯ್ಯುವರಿಗೆ ಬಾಳಿ, ನಗಳ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.).

ನೆಯ್ಸು nĕysu. = ನೇಂಯಿಸು. (My.).

ನೆರ nĕra. 1. = ನೆರದು, ನೆರೆ 2, ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರ ನೆರದು (Bp. 18, 62).

ನೆರ nĕra. 2. = ನೆರವು, ನೆರೆ 3, ನೆರೆವು 2. ನೆರಂ or ನೆರವು (Śm. 56). Adjoining, being next to or contiguous, nearness; joining, coming near (to assist); assistance (Cpr. 3, 93). — ನೆರಪಾಡು. An adjoining district (B. 5, 20; My.). — ನೆರಮನೆ. = ನೆರೆ-. A neighbouring house: next door (My.; G. 108). ನೆರಮನೆ ಬಾದಿಪಾಡೆ ಕಮುಗಳ ಕಟ್ಟುದೆನು.—ನೆರಮನೇ ಜಳಗೆಗೆ ತರರ ಮನೇ ಸೀರೆಮನ್ಗಿ?—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಜೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೇ ಆಳ್ಕನ ಗಡ್ಡ ಧಾರಲ್ಲ.—ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪ ಕಾಯಿಸಿದ ವಾಗೆ (Prvs.). Śiva Bp. 25, 27; 48, 20; 53, 73; J. 5, 57; Prv. s. ಪರಮಗೆ. — ನೆರಮನೆಯವ. -ಅವ. A neighbour (Bp. 47, 8; My.). — ನೆರವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To accept (with pleasure, Abh. P. 10, after 160); to take for one's assistance (12, 49). — ನೆರವ್ಪರ್. -ಂ-ಬರ್. To come to assist (Abh. P. 14, after 123). — ನೆರವ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold on (something) as auxiliary (Cpr. 2, 27). — ನೆರವು. -ಬಲ. An auxiliary force (Abh. P. 10, 62). — ನೆರವೂರು. -ಊರು. = ನೆರೆ-. A neighbouring village (Bp. 44, 72). — ನೆರ ಹೊರೆಯವರು. -ಅವರು. = ನೆರೆ-. Next door and other neighbours. ನೆರ ಹೊರೆಯವರು ಬಂದ ವರೂ ಬರುವ ಕೇದು ತಪ್ಪಿ ಸರಾಬರು (Prv.).

ನೆರಕೆ nĕrakĕ. = ನೆರಿಕೆ. A fence or a wall of bamboo, palm branches, etc. (My.; T. ನಿಕ್ಕಲ್, ನಿಕ್ಕೆತ್ತಲ್; M. ನರ; T. ನಿಕ್ಕು, M. ನಿರು, to put in rows, to range in a line; to fence). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಎಮೂಳ Nr. 5).

ನೆರತು nĕratu. P. p. of ನೆರೆ 5.

ನೆರದು nĕradu. = ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1.

ನೆರಪು nĕrapu. = ನೆರಂಯಿಸು, ನೆರಸು, ನೆರಪು, ನೆರೆಪು, ನೆರೆವು 1. To bring or put together, to join, to collect, to convene (Cpr. 3, 11; Abh. P. 10, 37; Bp. 1, 11; 50 sum.; 50, 42; Rāv. 6, after 11; 13, 15; 13, after 63; J. 18, 5).

ನೆರಯಿಸು nĕrayisu. = ನೆರಪು, etc. (Bp. 16, 14).

ನೆರವಿ nĕravi. (= ನೆರವು). A union, a mass, a meeting, a crowd, a multitude, a flock, etc. (ಗುಣ್ಪು Śmd. II, Kk. 81, Śm. 95; ಗೊಡ್ಡಣಿ, ತೆರಳೆ, ಸಾರ, etc., etc., ಪ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54, Kk. 17; ಮತ್ತ Bhn. 10; My.). ಬಿಸಜರ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತದ Śmd. I). ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತದ Kk. 82; Śm. 30). See Cpr. 1, after 101; 5, after 39; 5, 75; 8, after 4; Grj. 10, after 79; Bp. 22, 29; 57, 45; 58, 50; Ch. v. 78; Bh. 1, 10, 18; J. 7, 4; 28, 22. — ನೆರವಿಹೊಳೆ. -ಹೊಳೆ. A crowd that resembles a river (J. 6, 9).

ನೆರವು nĕravu. = ನೆರ 2 (Śmd. 56). A mass. ಎಲೇ, ಆವಗವಿ, ನಿಷ್ಕತಂ ನೆರವಿನೋಡಿನ ಕಬ್ಬುಮಸ್ ಓವಿರ್ ಸುಧಾರಿಯವ ಮುಷ್ಟೆ! (Grj. 1, 26). ಪ, assistance, help (Cpr. 2, 54; 5, 98; Abh. P. 8, after 61; ಸಹಾಯ G.; C.). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಮ್ಮ ರವಾಗೆ ಬೇದ್ದಾಪಳ್ (Śmd. 109). ಸಂಗಡದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವವರೆ

ಗೆಳೆಯನು (B. 1, 8). ಆದರು ತಮ್ಮ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಕೆಯ್ದಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವಾಗುವರು (3, 32). ನನಗೆ ನೀನು ನೆರವಾಗುವಿಯಾ? (4, 139). ಆದನು ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಆದನು ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ (My.). See Grj. 3, after 91; Bp. 29, 30; 38, 58; 57, 13; Śiv. 5, 60; B. 4, 108. 153.

ನೆರಸು nĕrasu. = ನೆರಪು, etc. (Bh. 4, 5, 26).

ನೆರಹು nĕrahu. = ನೆರಪು, etc. (Bh. 1, 10, 15; Râm. 4, 6, 29; J. 17, 57). ನೆರೆಹಿದ ಉಪಕರಣ (ಪಂಪಭಾ, ಪಂಪಚ್ಚ Mr. 202). ಕುಲಿಗಳ ಹಿಣ್ಣು ಹಿಣ್ಣಂ ಛಪ್ಪದಲಿ ನೆರಪಿ (Bp. 28, 21).

ನೆರಳ್ nĕral. = ನೆರಳು 2, etc. (J. 8, 5; 18, 23).

ನೆರಳು nĕralu. 1. = ನರಲ್, etc. (My.). See Prv. s. ದುರುಳ.

ನೆರಳು nĕralu. 2. = ನೆಲಲ್ 1, etc. Shade, etc. (ಛಾಯ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ Si. 446; ಛಾಯೆ G. 214; G.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಪ್ಪವನೆ ಕಮುಮೆಷ್ಟ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಉಜಿವೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಳ್ಳೆಯನ್ನಕ್ಕ (Bp.). ದುಮುಕವಿಲ್ಲದ ಪೆಣ್ಣಾತಿಗಿನ್ನ ದುರದ ನೆರಳು ಲೇಸು (Prv.). ಒನ್ನಲ ಛಾಯೆ ದೂಂಸದ ಕರಣಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು, ಪರ್ಕಾ ದಾಟುವಾಗ ನೀರೊಳಗೆ ತನ್ನ ನೆರಳು ಕಣ್ಣಿತು (B. 2, 4). ಆಲದ ದುರದ ಪೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ, ಬಹು ತಮ್ಮಿರುತ್ತದೆ (2, 22). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರ ನೆರಳಿಗೆ ಸಹ ಹೋಗ ಬಾರದು (4, 1).

ನೆರಿಕೆ nĕrikĕ. = ನೆರಕೆ. (My.).

ನೆರಿಗಿಲು nĕrigilu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (St. & Pl.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 1. To join (v. t.), to be united; to come together, to assemble; to associate with (ಸಂಯೋಗ Śmd. Dh.; ಸಮ್ಮೇಲನ Śm. 102; T. ನೆರುಂಗು, M. ಾರುಮ್ಮು to be pressed, thronged). P. pa. ನೆರೆಮ (Śmd. 264), ನೆರಮು. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನ್ನಿಬರುಮಂ ಕಾವಿ ಗೆಲ್ದಂ ಒರ್ಮೆನೆ ಬಾರ್ಧಂ (Śmd. 122). ಜಾನ್ ನೆರೆದುಮ or ಜಾನ್ನೆರೆದುಮ (190). ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ದಾವು ಅವುದಾನೊನ್ನುಣ್ಣು, ಅದು ಸಂಸ್ತಾದ (Nr.). ದರಿಜನಂಗಳು ಧುರಜನಂಗಳು ನೆರಮ (Bp. 46, 35). ಜಯಜಯಧ್ವನಿ ನೆರೆಯೆ (53, 26). ನನ್ನೆ ನೆರೆಯುವಡಕ್ಕಿನ್ನ ಮುಂತೆ ಗಣ್ಯಗಳ್ಳರು ನೆರೆದರು (Prv.). ನನ್ನೆ or ನಪೆ ನೆರೆಯಿತು (My.). See Ch. v. 78; Cpr. 5, 55. 60. 61; 7, after 4; Bh. 1, 10, 89; 2, 13, 31; Bp. 27, 5; 58, 49; 61, 3; Râm. 1, 13, 12; Rav. 6, after 11 (twice); 13, after 70; J. 1, 12; 11, 17; 16, 4; 18, 38. **2,** to have sexual intercourse (ಸುರತ Śm. 102; Cpr. 2, 40; 4, 80; 6, 79. 83; 8, after 67; Bp. 35, 30. 31; 40, 16; 42, 32; Rav. 11, 94. 105; J. 2, 65; 5, 56; 26, 25; 28, 5; Si. 182; My.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 2. = ನೆರ 1, etc. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರೆ ನೆರೆಮು (Rav. 6, after 11; 13, after 77; J. 3, 37; 19, 5; 29, 46).

ನೆರೆ nĕrĕ. 3. = ನೆರ 2, etc. Adjoining; proximity, neighbourhood; union, company (coition; ಕೂಟ Śmd. Dh.; Śm. 102). ಕಾರಿರಾತ ನೆರೆಮೋಳ್ ಇರುತಿರೆ ಧೀರುಪಗಳ ನೆರಿಲಚ್ಚರಿಸಿ ಸಾರಿದನ ಮೃಲು (Bp. 60, 46). ಕೊಂ ಕಾಲಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಳಕಂಗಿರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಮುತ್ತಾ ಪಿದು ನೆರೆ ಕೆಡಿಸಿದ (Prvs.). See Sp. s. ತರುಣಿನ; Prv. s. ಆ ಫಣಾರಿ. — ನೆರೆ ಕಳೆ. Neighbours and people within calling (My.). — ನೆರೆಮನೆ. = ನೆರಮನೆ. (B. 1, 9; 2, 7; 3, 59; My.). — ನೆರೆಮದ. -ಅದ. A neighbour (My.). — ನೆರೆಯುವರಿಗೆ. -ಾಪ್ಪರಿಗೆ. An adjoining palace (Bh. 1, 7, 14). — ನೆರೆಯೂರ್. -ಊರ್. = ನೆರಪೂರ್. (V. 9, after 69). — ನೆರೆಪೂರ್. -ರು. = ನೆರಪೂರು. (Bp. 14, 2; 16, 1; 46, 5; B. 2, 13). — ನೆರೆಶಬ್ದ. A word with an altered initial joined to another to amplify its meaning (My.). — ನೆರೆಹಳ್ಳಿ. A neighbouring hamlet (B. 3, 121). — ನೆರೆ ಹೊರೆ. dupl. (J. 5, 59; Abhâ. 2, 52). ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಯಿಸಿ (B. 4, 218). — ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರು. = ನೆರೆ. (B. 2, 41; 3, 28; 4, 153; My.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 4. (ನೆಱೆ). To move about, to whirl about, to be confused, to be eager or possessed of impetuous ardour (ಸಮ್ಮದಿಸು Śm.; see ನಿಟ್ಟನೆ).

ನೆರೆ nĕrĕ. 5. = ನರೆ 1. To become grey. ನೆರೆತ ಕೂದಲು (My.). ಕೂದಲು ನೆರೆತು ಮೋಗುವಳೆ (ಜಿನತ Si. 195).

ನೆರೆ nĕrĕ. 6. = ನರೆ 2. Greyness (J. 10, 38; My.).

ನೆರೆಪು nĕrĕpu. = ನೆರಪು, etc. To bring together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh., o. r. ನೆರಪು; 402).

ನೆರೆವು nĕrĕvu. 1. = ನೆರವು, etc. (Bp. 40, 69).

ನೆರೆವು nĕrĕvu. 2. = ನೆರವು, etc. Assistance (Bp. 61, 23).

ನೆಲ nĕla. 1. = ನೆಲು. A vital point, member or organ; a secret (ಜೀವಸ್ಥಾನ, ದುರ್ಗ Illâ.; T. ನೆಲ, the vitals; a swelling on the hip, or under the arm, or on the neck, caused by a boil, or wound in another part of the body). See ಕಮು-; Abh. P. 11, after 140; 14, after 100.

ನೆಲ nĕla. 2. = ನೆಲ 3. See ನೆಲದನಿಗೆ. ನೆಲಂ, completely, altogether (Cpr. 7, 45). — ನೆಲವಾಣ. Replete with wisdom (My.).

ನೆಲತೆ nĕlatĕ. Fullness, completeness (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಫೋಗ Mr. 454, o. r. ಆಫೋಗ, probably ಆಫೋಗ; Bh. 8, 5, 15; Râm. 6, 53, 27).

ನೆಲದು nĕladu. = ನೆಲ 2. P. p. of ನೆಲ 2.

ನೆಲನ್ nĕlan. = ನೆಲ 3. — ನೆಲನೆನೆ, with a crash (Abh. P. 9, 67).

ನೆಲಪು nĕlapu. To complete (Cpr. 3, 73; 4, 18; 7, 26. 69. 74).

ನೆಲಯಿಸು nĕlayisu. To make complete; to supply. ತಪ್ಪಾದೆಯ ಕೊಡೆ ನೆಲಯಿಸುವುದಂ (Bp. 36, 13).

ನೆಲಲ್ nĕlal. (= ನೆಲ 1, etc., ನೇಲ್) To hang down motionless or powerless; to faint (ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾದಲು ದ್ಯುನ Śmd. Dh.; ತೋಲ್ Śmd. II; ನೇಲ್ Kk. 74; T., M. ನೆಲು, to weigh, poise, balance). See Kâvy. II, 1, 25; Cpr. 5, 17; 7, 102; 8, 7.

ನೆಲವಣಿಗೆ nĕla-vaṇigĕ (or aṇigĕ). = ನೆಲವಣಿಕೆ. Fullness, completeness; accomplishment; nicety, propriety; goodness, good state (ಆಫೋಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ Illâ.; ನಿಳ್ಳಳಿ Śmd. 387 Mdb. Cm.; ಒಳ್ತನ Bhn. 34; see Bh. 5, 11, 8; 6, 6, 6; 8, 5, 15; 10, 7, 31; Râm. 6, 47, 26). ಆಜಾದ ಒಲಿನ ನೆಲವಣಿಗೆ (ಪ್ರಸ್ತವರ್ಣನ Illâ.).

ನೆಲವು nĕlavu. Fullness, completeness. (T., M. ನೆಲವು; T. also ನೆಲ್ಪಿದು). — ನೆಲವೇಱು. -ಪಡಿಸು. To make complete, to fulfil, to accomplish (My.; T. ನೆಲವೇಱು). ಇದನ್ನು ನೆಲವೇಱಿಸುವಡಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 18). ನೆಲವೇಱಿಸಲ್ ದಟ್ಟಿರುವುದು (ನಿಷ್ಪ, ನಿಷ್ಪಾತ್ಪ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Si. 382). ಮಾತನ್ನು ನೆಲವೇಱಿಸು (My.). — ನೆಲವೇಱು. -ಏಱು. To be completed, fulfilled or accomplished, as a work, a thought, a word, etc. (My.; Si. 404; Tir., T.).

ನೆಱಿ nĕṟi. 1. = ನಿಱಿ 2, etc. (My.). ನೆಱಿಯುಮಿಗೆಗಳ್ (Bh. 1, 10, 2). ಹೆಂಗಳ ಸೀರೆನೆಱಿಯ ಗಣ್ಣು (ನೀವಿ Sl. 459).

ನೆಱಿ nĕṟi. 2. = ನಿಱಿ 3. — ನೆಱಿಮುಗಿಲು. = ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. (Bh. 8, 23, 36).

ನೆಱಿ nĕṟi. 3. = ನೆಱೆ 1. To suspend (Ṻpr. 1, after 101; 8, after 44).

ನೆಱಿಗೆ nĕṟigĕ. = ನಿಱಿ 2, etc. (My.).

ನೆಱಿಮು nĕṟmu. = ನೆಱಿ 1. A vital organ, etc. (ಮರುಳ Nr.). *Cf.* ನೆಱಿ ಕೊಳ್ No. 2 s. ನೆಱೆ 3.

ನೆಱೆ nĕṟĕ. 1. = (ನೆಱಲ್), ನೆಱಿ 3. To hang down, to be suspended. ನೆಱವನೆಸೆ ಬೀೞ್ವಂ (Kk. 91).

ನೆಱೆ nĕṟĕ. 2. = ನಱೆ¹. To become entire, full, complete, accomplished, ready, perfect, full-grown, mature, sufficient; to arrive at the age of menstruating (ಸಮಗ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; ಸಮಗ್ರತೆ Śm. 116; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Kk. 71; My.; T. ನಿಱ್ಚು; M. ನಿಱ; *cf.* ನಱೆ 1); to be realized, to occur (ಬರ್ Śmd. 183 Cm.); to become replete or plenteous, to prevail (ಪೆರ್ಮೆಗೆಮುನಗು Śmd. 3 Cm.; ಬಹುಲ Śm. 116; T., M.); to suffice (Bp. 50, 2). P. ps. ನೆಱೆದು, ನೆಱೆದು. ಮೆಯ್ಗುರಿಯರ್ ಬಾಣ್ಗಡರ್ಗೆ ನೆಱೆದುವು ಬರಿಸಂ (Śmd. 73). ಮುಯ್ ನೆಱೆಯರ್ ಆದವಳು (ಸನ್ನಿಕೆ, ಅಧ್ಯಶ್ರಯಜಾತಿ); ಶುದರ್ ನೆಱೆದ ಕೂಸು (ಮರ್ಮೆ, ಪತಿಂವರೆ IIIā.). ಮುಯ್ ನೆಱೆಯರ್ ಆದವಳು (ಗೌರಿ, ಸನ್ನಿಕೆ, ಅಧಾಗತಾರ್ತವೆ Nr.). ನೆಱೆದ ಪೆಣ್ (ತುಱುಮಿಣ್ಡಿ Śm. 73). ಪೆಣ್ಣು ನೆಱೆಯಿತು, ಆದಳು ನೆಱೆದಳು (My.). See Śmd. 118. 135. 201; Ṻpr. 1, 46. 48. 81. 95; 2, 16; 4, 18. 62; Abh. P. 4, after 53; Bp. 8, 8; 35, 32; Grj. 9, 51; Ṻ. Bp. 11, 4; Rśv. 4, 117; 5, 65; 8, 98. 116; J. 11, 17; Sl. 184. 195. 422; ಎಱೆ ನೆಱೆ¹.

ನೆಱೆ nĕṟĕ. 3. = ನೆಱಿ 2, ನೆಱ್. Completeness; maturity, etc.; (a vital organ, *cf.* ನೆಱಿಮು, etc.);— completely, perfectly, fully, well, exceedingly, much, etc. (ಆಧಿಕ್ಯ Śmd. 391; Śm. 58; ಬಹುಲ Śm. 116; ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ Śmd. 31. 70. 194 Cm.; occasionally used only to complete a verse, ಪಾಪಪುರಾಣಾಧ್ಯರಂ Ṻt. I, 19; II, 34). ನೀನೆ ನಗೆ ಪಸನ್ನತ್ವಾಗಮನಂ ನೆಱೆ¹ ಸೂಚಿಸಿ (Ṻpr. 7, 41). See Śmd. 71. 230. 272; Ṻpr. 2, 20. 35. 81; Bp. 18, 18; 20, 22; 23, 27; 43, 50; Bh. 1, 5, 8; 2, 4, 12; Śm. 30. 53. 73. 83. 100. 119; Rśv. 5, 21. 44; 6, 36; J. 2, 12; 25, 5; 28, 4. 18; 29, 49; Dp. 54. 2, a great flow of water (in a river), a flood (My.). —ನೆಱೆ¹ ಕೊಳ್. To seize or use the whole substance or essence of anything, to use for one's self to the utmost (ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ Śmd. Dh.; Śāstrasāra in W. v. 1254; Rśv. 5, after 55). 2, = ನೆಱೆ¹ಗೊಳ್, to pierce or penetrate the vitals, to pierce to the quick (ಮರುಮರ್ಮಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ಪರುಮರ್ಮಭೇದ; Abh P. 14, 60). — ನೆಱೆ¹ಗಱ್ಚು. -ಳಱ್ಚು. To bite excessively (Rām. 5, 8, 59). — ನೆಱೆ¹ಗೊಳ್. = ನೆಱೆ¹ ಕೊಳ್ No. 2. (Ṻpr. 8, 65; Abh. P. 9, 158; KAvy. II, 1, 25). — ನೆಱೆ¹ಪಾಣಿ. = ನೆಱೆ. (My.). — ನೆಱೆ¹ದಿಂಗಳ್. = ನೆಱೆ¹ದೆಱೆ¹. (Abh. P. 5, 66; J. 30, 9). — ನೆಱೆ¹ದೆಱ್ಚು. -ಪೆಱ್ಚು. A puncheon, a tool having a figure on it with which impressions are made (ಪದಯಱ್ಚು Śm. 68; Kk. 47). — ನೆಱೆ¹ದೆಱೆ¹. -ಪೆಱೆ¹. The full moon (Rśv. 11, 143; V. 5, 13).

ನೆಱೆ nĕṟĕ. 4. = ನಿಱೆ 2, etc. (My.). — ನೆಱೆವಿಸು. = ನಿಱವಿಸು. (Bh. 4, 8, 12).

ನೆಱೆಯುವಿಕೆ nĕṟĕyuvikĕ. Menstruation to take place. ಹೆಂಗಳು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯುವಿಕೆ (ಮರುಳ Sl. 422, *only* in Sl.).

ನೆಱೆವಣಿ nĕṟĕ-vaṇi (or aṇi). = ನೆಱವಣಿಗೆ. (ಮಲ್ಲಿಕ Śmd. 387).

ನೆಱೆವಣಿಗೆ nĕṟĕ-vaṇigĕ (or aṇigĕ). = ನೆಱವಣಿಗೆ. (ನೇಮಿ. 219).

ನೆರ್ nĕr. = ನೆಱೆ¹ 3, etc. — ನೆರ್ಪಿಱಿಯ. -ತಂಬಿ. A full (*i.e.* perfectly equal) younger brother (Abh. P. 14, 22).

ನೆರ್ನೆರ್ nĕrnĕr. = ನಿರ್ನಿರ್ q. v., etc.

ನೆರ್ನೆರ nĕrnĕra. = ನೆರ್ನೆರ್, etc. (ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93; see Śmd. s. ನಿರ್ನಿರ).

ನೆಪ್ಪು nĕrpu. (Śmd. 50). (= ನೆಪ್ಪು 2).

ನೆರ್ಮು nĕrmu. = ನೆಮ್ಮು 1. (Abh. P. 5, 115; 16, 14; Śiv. 3, after 35). ಪರೀರಿಯಂ ನೆರ್ಮದ ಕುತ್ತಂ (Śāstrasāra in W. v. 1269).

ನೆಲ್ nĕl. (Śmd. 58). = ನೆಲ್ಲು. Paddy, rice in its husk, rice as growing; a grain of paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ವದ್ಬುಕಾರಿ IIIā.; ಅಣು IIIā.; ಅಮು, ವ್ರೀಹಿ Kn. 86; M. നെൽ; T. നെൽ, നെല്ലു). ನೆಲ್ಲಂ ಕೊಂಗುಂ (Śmd. 84. 256). ನೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆ (ಕೈಡೆಯ IIIā.). ಒನ್ದು ನೆಲ್ಲನಿತು (Bp. 40, 77).

ನೆಲ nĕla. 1. (fr. ನಿಲ್). Ground, soil; land; ground, floor; a portion of the earth: a country, a kingdom; the earth (ಆಲ್ಬದಸುಧೆ Bhn. 48; ದಾಕ್ಷಿ Ṻt. II, 63; ಇಳೆ 44; ಎಳೆ, ಜುವಿ, ಪೃಥವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ಪೃಥವಿ, ಭೂವಿ, etc., ಧರೆ Kk. 16; C.; T., M. ನಿಲ; Tk. ನೆಲ್). ನೆಲದಿಸ್ಬುಮ್ಬಂ (Śmd. 63). ನೆಲಜೊಳಗುಳ್ಳ ದ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ಪಿಡಿವ ಗೊಳವು (IIIā.). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ); ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆವಾಗಲ್ ದಲ್ ಹಿಸುವುದು (ಉಖಿತ, etc. Nr.). ಜಪ್ಪಿನ ನೆಲ (ನಿಮ್ನಲ, ಕ್ಷೌಣಿ Kn. 62). ಉಬ್ಬಿದ ನೆಲ (ತೆವರ್ Ṻt. II, 35). ನೆಲದ ಪದರ್ (ಪುತ್ತರ್ II, 102). ಯಾವ ಪ್ರದುಷನು ಪ್ರತಿದ ಪದವಿನ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮುನಗು ತ್ತಾನೋ, ಆಪ್ಪಾದನು ಸ್ಥಾಪ್ಪಲಪಾಯಿ, etc. (Sl. 250). ಬಾಪಿ ಇರುವ ನೆಲ (ಪೆಲ 100). ಗೆಯ್ದ ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, ಕೃಷ್ಟ, ಪಲ್ಯ 301). ನೆಲನುಮ್ ಆಗಸಮಿಸ್ದು ಪಾಳಾಪತದವನಮುಮಮ್ ಆಗರ್ (Bp. 58, 64). ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಲ, ರಜ್ಜುಕ್ಕೆ ಬಲ.—ನೆಲದಲ್ಲಿ ದಾನ್ಯದವರ ಸಂಗಡ ಎಲೇ ಕೇಳೆದ ಹಾಗೆ.—ನೆಲದ ಸಂಗತ ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಪದಾಸ್ಥ ಮಾಡಿದನ್ತೆ.—ನೆಲಮೊಳಗೆ ಇದ್ದವರೂ ಬಲಿಷರಿಗೆ ಹೆದರ ಬೇಕು.—ಕೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ.—ನೆಲು ಪರ್ವದೆ ನೆಲದ ಬೆಸ್ಪೆ (Prvs.). See Śmd. 28. 94. 127. 130. 188. 225; Ṻpr. 1, 75. 89; 1, after 101; Dp. 42, 2; 45, 6; 52, 33; 54, 81; 55, 26. 29; 57, 48; 60, 4; Rśv. 5, 34. 42; 6, 34; Bh. 1, 8, 15. 53. 86; J. 4, 12; 17, 4; Dp. 1; B. 4, 14. 25. 26; 5, 295; Prvs. s. ಬಲ 2. — ನೆಲಅಂಪಿಗೆ. A small shrub, Xaregamia alata W. A. (St. & Pl.). — ನೆಲಕಡಲೆ. A frequently cultivated annual plant, the earth-nut or Manilla-nut, Arachis hypogaea Lin. (St. & Pl.; My.; ಕಡಲೆಯ, ಸಪೀಲಕ, ಪಪೀಲಾ, ಪುಣ್ಡಿಕ Sl. 304, sic!). — ನೆಲಗಟ್ಟು. = ನೆಲಗಟ್ಟು. ನೆಲಗಟ್ಟಿಗಟ್ಟು. -ಳಟ್ಟಿಸು. (Bp. 53, 29). — ನೆಲಗಟ್ಟು. -ಳಟ್ಟು. = ನೆಲಗಟ್ಟು. Ground smoothed and plastered, pavement (ಕುಟ್ಟಿಮ, ಭೂಮಿಳ IIIā.; ಕುಟ್ಟಿಮ Nr., Mr. 192; C.; My.; Bh. 2, 13, 23; B. 4, 121). — ನೆಲಗಪ್ಪ. -ಳಪ್ಪ. A hole made in the ground by burglars (Bp. 31, 5). — ನೆಲಗುಮ್ಮಳ. -ಳುಮ್ಮಳ. A cavity

er, Ipomaea digitata L. (Z. ad St. & Pl.; Batatas paniculata Chois., St. & Pl.; Convolvulus paniculatus Lin.; Sl. 161). — ನೆಲಗುಬ್ಬ. A kind of bird (S. Mhr.). — ನೆಲಗುಳ್ಳ. A kind of prickly nightshade, Solanum jacquini Lin. (Solanum xantocarpum Schr. & W., ನವಿಳ್ಳಿಕೆ, ಕಣ್ಣಿಕಾರಿಕೆ, ಬ್ಯಾಪ್ರಿ Hlā.; ನವಿಳ್ಳಿಕೆ, ಸ್ವಯಂ, ಬ್ಯಾಪ್ರಿ, ದೃಷ್ಟಿ, ಕಣ್ಣಿಕಾರಿಕೆ, ಕುರಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, etc. Nr.; My.). See ಕಿರಿಯ-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಲತಾಳಿ. = ನೆಲತಾಳೆ, ನೆಲಪಾಲೆ. (Sl. 151). — ನೆಲತಾಳೆ. = ನೆಲಪಾದೆ. (ಮುಸಲಿ, ತಾಲಮೂಲಿಕೆ Sl. 151). — ನೆಲದಗಲ. -ಅಗಲ. The breadth of the ground, etc. (Č. Bp. 47, 47). — ನೆಲದಮರ್ಮಗಣಿಸು. = ನೆಲನಮುರ್ಮಗಣಿಸು. (ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೆಸ.). — ನೆಲದಾಣ್ಯ. -ಆಣ್ಯ. A king (J. 27, 39). — ನೆಲದಾವರೆ. 1. -ತಾವರೆ. The plant Hibiscus mutabilis Lin. (ಆಕ್ಟಫಿ, ಅತಿವರೆ, ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ, etc. Nr.). — ನೆಲದಾವರೆ. 2. -ಆವರೆ. = ನೆಲಾವರೆ. (St. & Pl.). — ನೆಲದಾಸಿ. -ದು. -ತಾಸಿ. The plant Curculigo orchioides Roxb. (ತಾಲಮೂಲಿಕೆ, ಮುಸಲಿ Nr.). — ನೆಲದೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. A king (J. 14, 9). — ನೆಲನಮುರ್ಮಗಣಿ. -ಅಮುರ್ಮಗಣಿ. A Brāhmaṇa (ವ್ಯಾಸ Kk. 34, o. r. ನೆಲನಮುರ್ಮಗಣಿಸಿ). — ನೆಲನಮುರ್ಮಗಣಿಸು. = ನೆಲನಮುರ್ಮಗಣಿ. q. v. — ನೆಲಪಾಲಿಂಗ. = ನೆಲಕಂಚಿ. (St. & Pl.). — ನೆಲಪಾಲೆ. A small herb, Phyllanthus madraspatensis L. (St. & Pl.). 2, a small creeping plant, Polygonum elegans Roxb. (Z.; My.). 3, = ಚುಟ್ಟಿ, ಅಮಲೆ, ಕುಟಿಕೆ, ವಿಷಮುಷ್ಟಿ (G.; see ಕಿರಿಯ ನೆಲ್ಲಿ). — ನೆಲಪೇಡಿಕೆ. (ನಾಪೇಯ, ಘೋಷಜಮುಸ್ತೆ Sl. 130. 151). — ನೆಲಪೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. (Śmd. 240). The lord or owner of the land. — ನೆಲಪುಣ್ಣಿ. The large black bee (Č. I, 28). — ನೆಲಪೀವ. The plant Gentiana cherayta Roxb. (ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, ಭೂನಿಂಬ, ಆಪಾರ್ಗತಿಕ್ತ Nr., Si. 157; ಭೂತಿಕ್ತ, ಭೂನಿಂಬ 405; see Mr. 147 s. ವಕ್ಷಂಗಿ). 2, the country chirayit, Andrographis paniculata Nees. (St. & Pl.; *cf.* ಪೀಪಾವರೆ). — ನೆಲಮನೆ. An apartment in the ground, a cellar (My.; B. 4, 61; 5, 212; ಗುಪ್ತ G.; *cf.* ನೆಲಮಾಳಿಗೆ); a dungeon (ಸುರಂಗ G.). — ನೆಲಮಾಗಲಪೀಡು. The plant Fluggea leucopyrus Willd. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. = ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. A subterraneous apartment; a granary (My.; ಗರ್ತ, ಉದುಬ, ನೆಲಮೊಳಗಿರುವ ಕಣಜ, ಪಗೇಧ Sl. 75; ಗುಪ್ತ 426). — ನೆಲಮುಚ್ಚಜಿಚ್ಚ. A kind of demon (Śāstrasāra in W. v. 1269). — ನೆಲವರೆ. -ಆವರೆ. The plant Cassia obovata Collad., which is used like ನೆಲ್ಲಿವರೆ (Z.; My.). — ನೆಲವಲು. -ಬಲು. (Śmd. 386). A land-force. — ನೆಲವಾಳಿಗೆ. = ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. (Č. pr. 5, 105). — ನೆಲವಿಗ್ಗ. -ಪೆಣ್. The earth personified as a woman (Riv. 6, 24). ನೆಲವಿಣ್ಣುಮುಗಳ್, Sītā (J. 18, 60). — ನೆಲವಿಮು. = ನೆಲವಮೂಸ. (My.). — ನೆಲವಮೂಸ. Level with the ground (My.). ಪಲ್ಲಮೊಳಗಿನ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಮೇಲುವ್ರಂಗಗಳನ್ನೂ ಗುಡಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಡವಿ, ನೆಲವಮೂಸ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 45). — ನೆಲವಸಂಪಗೆ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda L. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲವರಿ. = ನೆಲವಮೂಸ. (Riv. 6, 34; My.). — ನೆಲವಳಕು. The ananas (My.; S. Mhr. occasionally). — ನೆಲವಾಗ. A sexton's fees (My.). — ನೆಲವಾದಿ. A land-way (B. 4, 160). — ನೆಲವಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. A creeping herb, Lippia nodiflora Rich. (St. & Pl.). — ನೆಲವಾವರೆ. -ಆವರೆ. = ನೆಲವಾವರೆ. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲವಾರೆ. -ಆವರೆ. (Śmd. 345). A plant furnishing the cathartic Senna leaves, Tinnevelly Senna, Cassia lanceolata Forsk. (St. & Pl.; T. ನೆಲ ಆವರೆ).

ನೆಲ nĕla. 2. = ನೆಲವ, etc. (My.).

ನೆಲಕಲ (nĕla-kala). (A man like a stone of the ground?): a miser (ಪೀಳಿಫಿ Śmd. 25; II; Č. I, 10; II, 17; Kk. 84; Śm. 57).

ನೆಲವು nĕlavu. = ನೆಲಹು, etc. (My.).

ನೆಲಸು nĕlasu. To become established; to take up habitation, to settle; to stay, to stand; to obtain (ನೆಲೆಗೊಳ್ Śmd. 6. 91. 187. 205. 225. 289. 351 Cm.; ನಿಲ್ 65 Cm.; My.; T. ನಿಲ್ಚು, M. ನಿಲ). See Śmd. 69. 170. 352; Čh. v. 99. 183; Čpr. 1, 76. 131; 3, 55. 84; 6, 92; Abh. P. 9, 55; Grj. 10, 115; Bp. 38 sum.; 44, 4; 50, 25; 53, 21; 56, 47; 59, 55; Riv. 13, 4; J. 5, 65. 67.

ನೆಲಹು nĕlahu. (fr. ನೆಜ್ 1? or ನೇಲ್?). = ನಿಲ 2, ನೆಲ 2, ನೆಲವ, ನೆಲು, ನೆಲುವ, ನೆಲುಹು. A net-work of rope (or rattan), in which pots and other things are suspended from the beams of the house, or from either end of the pole on the shoulder of a carrier or porter (ಕಾಡ, ತಿಕ್ಕ Hlā.; My.). ಕಮ್ಮಿಯನ್ ಅದಲುಮ್ಮಿಸಿರ್ ನೆಲಹು (ಪಡಂಗಿಕಾಲುಮ್ಮಿ, ಕಾಡ); ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸರ್ ಮಣ್ಣುದು (ಕಾಡಿತ, ತಿಕ್ಕಿತ Nr.).

ನೆಲು nĕlu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). ನೆಲು ಹಬ್ಬದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ.—ನೆಲು ಹಬ್ಬು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುಸ್ಸೆ ಬಿದ್ದ ದಾಗೆ (Prvs.).

ನೆಲುವು nĕluvu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). (ಕಾಡ, ತಿಕ್ಕ Sl. 412). ಕಾಡಮಿದಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವ (ತಿಕ್ಕ, etc. 344).

ನೆಲುಹು nĕluhu. = ನೆಲಹು, etc. ನೆಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆ (Bp. 14, 11). ಕಮ್ಮಿಯ ನೆಲುಹು (43, 25).

ನೆಲೆ nĕlĕ. Standing; standing place; a place of residence, an abode; an apartment of a house; a story of a house; a place; place; ground; footing; basis: firmness; certainty; certain knowledge; bottom: a mystery, a secret (ಪೃಥಿವಿ, ಇಳೆ, ಹಳ್ಳಿ, ಜಾವಡಿ, ತಾಣ, ಪೀಠ, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ನಿವಾಸಾಶ್ರ, ನಿಧಾನ 106; ಗಮ, ಗರುಬಿ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಾನ Śmd. 24. 80 Cm.; ಕಕ್ಷಾಸ್ಥರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlā.; My.; T. ನೆಲ್ಚಿ, M. ನೆಲೆ). ಆವನಿಗೆ ನೆಲ್ಲ ನೆಲೆ ತಿಳಿಯುವ ದಿಲ್ಲ (My.). ಮುನಿಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಘೋಷ, ಬಾಸ್ತು Hlā.). ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಸುಧಾಧವಲಿತ, ಸೌಧ Mr. 193). ಆವು ನೆಲೆ! (Bp. 10, 2; 53, 19). ನೆಲೆಯೆಲ್ಲದವಗ ಮಾತು ಮೇಲೆಗಿನ್ನ ಹೆಜ್ಜು (Prv.). See Čpr. 1, 77; Abh. P. 3, after 17 and 26; 4, 11; 7, after 62; Bp. 1, 30; 10, 16; 40, 40; 43, 24; 57, 15; 60, 61; Rām. 1, 7, 14; J. 26, 41; 30, 41; ಕಳ್ಳೆಲೆ. — ನೆಲೆಗಟ್ಟು. = ನೆಲೆಗಟ್ಟು. (J. 17, 23). — ನೆಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲಗಟ್ಟು. (ಕಟ್ಟುವು, ನಿವಿಷ್ಟಾಘಮ Nr.; Č. Bp. 3, 48; My.). 2, a fixed abode. ಕೋವಿದರೆಲ್ಲರುಮ, ಕೇಳಿ, ಬಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಈ ಪಡೆಯೊಳು ನೀನು ಪಡೆದನ್ನೆ ನರಕಕೆ ಕೋಪಿ ತಾನ್ ಇದಾದ (Bp.). — ನೆಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. The bottom to appear;—to see the bottom (also figuratively, My.). ನೆಲೆಗಾಣ ಮಾಡುವುದು (ಆಗಾಧ Nr.). — ನೆಲೆಗಿಡು. -ಕೆಡು. The foundation to be destroyed, to be ruined (Abh. P. 6, 33). — ನೆಲೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy one's firm position, station or welfare (J. 8, 32). — ನೆಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Footing, firm position, etc. to be impaired; to lose ground, etc. (J. 28, 40). — ನೆಲೆಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. To take footing; to take root, as plants, etc.; to take one's place; to occupy, as one's place; to touch the ground; to become established or settled; to take up habitation (ನೆಲಸು, q. v.; ನಿಲ್ Śmd. 24. 70 Cm.; My.). ಸಂ ನೆಲೆಗೊಣ್ಮುದಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಮುದು (ಎರೆಗಪ್ಪಿಮುದು Čt. II, 12). ಪರ್ವತಗಳ ಮುಸ್ಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಆವಸ

ಮೇಲೆ ಸಂಜೆಮುಪ್ಪು ಪುರಾ ನೆಲೆಗೊಣ್ಣಿತು (B. 4, 169). ಘಾಟುವಣ್ಣು ಗಳು ಘಾಟ್ಟಿಣ್ಣು ವಿವಸದಲ್ಲೆ ನೆಲೆಗೊಮ್ಮುವವು (Prv.). See ಕೆmd. 209. 365; Bp. 17, 13; 46, 58; 47, 57; 50, 31; 54, 76; J. 6, 34; 18, 51; 24, 78. — ನೆಲೆಗೊಳಿಸು. -ತೊಳಿಸು. To put down, to place, to establish, etc. (ಭಾಮ G.; Bp. 2, 11; Rāv. 6, after 11; J. 2, 64; 13, 37. 42; 30, 50; My.). ನೆಲೆಗೊಳಿಸೋ ಣ (ಸ್ಥಾಪನ G.). — ನೆಲೆವೀಪ. A lamp that is never removed from the niche in which it stands, and is adored when lighted, etc. (My.). — ನೆಲೆವೀಎಗೆ. = ನೆಲೆವೀಪ. (My.). — ನೆಲೆ ನೆಲೆ. rep. (ಲೆ. Bp. 5, 3). — ನೆಲೆವನೆ. An abode, a place of residence (Bp. 30, 22; Bh. 1, 8, 23). — ನೆಲೆಮಾಪ. = ನೆಲೆವಾಪ. An upper story with various apartments (Abh. P. 1, 124; Rāv. 11, after 124). — ನೆಲೆಮೊಲೆ. A stout, full breast (ಕೆm. 118; Rāv. 7, 17; 10, after 57; J. 8, 20; 30, 7). — ನೆಲೆಯಾಗು. To become a basis, etc.; to be established, to get a firm footing, to obtain, to be in use (ಲೆpr. 1, 93. 109; Bp. 24, 2; 51, 47; ಕೆm. 118). — ನೆಲೆಯುಪ್ಪರಿಗೆ. An upper story with its various apartments (Bh. 1, 8, 69; 1, 7, 14). — ನೆಲೆವಡೆ. -ವಡೆ. To take footing, to stand (ಕೆಸಾ. 3, after 35). — ನೆಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A house furnished with stories (ಕಲುಮಾಪ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಕೆ.). 2, = ನೆಲೆ ಮನೆ (Bp. 19, 25; Rām. 4, 2, 40; J. 18, 1). — ನೆಲೆವಾಪ. = ನೆಲೆಮಾಪ. (J. 10, 50; V. 5, 5. 12). — ನೆಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ನೆಲೆಮನೆ. (ಲೆpr. 1, 99). — ನೆಲೆವೆಱೆ. -ವೆಱೆ. To become constant or continual (V. 14, 27). — ನೆಲೆವೆಱೆಸು. -ವೆಱೆಸು. To increase (v. l., ಲೆpr. 3, 102). — ನೆಲೆವೆಮ್ಮಿ. -ವೆಮ್ಮಿ. To increase in or to obtain ground, to extend, to increase (v. l., ಲೆpr. 6, 81; 7, 127; Abh. P. 3, 52; 9, 109; 14, 2. 71; 16, 42).

ನೆಲ್ಲಿ nĕlli. The emblic myrobalan, Phyllanthus emblica Lin. (Emblica officinalis Gaertn., ಧಾತ್ರಿ, ಆಮಲಕ, ತಿವ Hlā.; Nr., except ತಿವ; Mr. 122; ಆಮಲಳ Nn. 6; My.; Tē., T., M.; Bp. 45, 39; ಕೆಸಾ. 3, 32; J. 10, 6). See ಆವಮಿ-, ಆರ-, ಆವ-, ಕಲಾಯ-, ಕಮಿ-, ನೆಲ-, ಧೂ-. — ನೆಲ್ಲಿಮಟ್ಟು. = ಮಟ್ಟು 3. (My.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ. Its fruit (ಧಾತ್ರೀಫಲ Nn. 166; B. 2, 17). ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಆದೀತೇ?—ಗಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪು, ಬಿಟ್ಟಿದ ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ (Prvs.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ. The nelli tree (ತಿಪ್ಪಲೆ, ಆಮಲಕ, ಆಮ್ಲಕ, ವಯಸ್ಥ Nr.; Sl. 135; ಆತ್ಮ Nn. 37; ತ್ರೀಪರ್ಣಿ Sl. 420). — ನೆಲ್ಲಿಹಿಂಡಿ. A kind of nelli pickles (My.).

ನೆಲ್ಲು nĕllu. = ನೆಲ್. (ಶಾಲಿ, ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Mr. 373; My.; Sl. 304. 305. 434; ಧಕ್ತ, ವ್ರೀಹಿ G.; Oryza sativa L., Z.). ಬೇಗ ಬೆಳೆವ ನೆಲ್ಲು (ಶಾಲಿಲು); ಕರಿಯ ನೆಲ್ಲು (ಆಣು); ಪಚ್ಚೆಳದುಮ್ಬು ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಪಚ್ಚೆಳ್ಳ); ನೆಲ್ಲು ಕದವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವೈಜಯೀಯ, ಶಾಲೇಯ Nr.). ನೆಲ್ಲಪ್ಪ ಗದ್ದೆ (ವೈಜಯೀಯ, Mr. 94). ಸಿತಶಾಲಿ ಕೆಂಗಣಿ ಕೆಮ್ಬುತ್ತಿ ರಾಜಾಸ್ಥಮ್ ಬಯಿಲಮ್ ಎಮ್ಬುವ ನೆಲ್ಲು ಭೇದಂಗಳಕ್ಕು (373). ರಾಜಾಸ್ಥ ನೆಲ್ಲಿಂಗೆ (Bp. 27, 10). ನೆಲ್ಲನ್ನ, ನೆಲ್ಲಿನ, ನೆಲ್ಲಿಗೆ (My.). ನೆಲ್ಲೂ ಮೊಸರೂ ಕಲಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice (My.). ನೆಲ್ಲಪ್ ಒಲ್ಲೀ ಒಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯೋನೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊಸರೊಲ್ಲ; ಯಾತೊಲ್ಲ? ಇಲ್ಲವೆಂಬೊಲ್ಲ (Sp.). — ನೆಲ್ಲುಗೂಬುಮುಳ್ಳು. A bristle of a beard of rice (ತಂಡಾರು, ಧಾನ್ಯಪೂಕ Sl. 448). — ನೆಲ್ಲುಗದ್ದೆ. A paddy-field (ಪದ್ಧ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Sl. 302). — ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರಡೆ. A band of paddy straw (My.). ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರಡೆ ಹಾಕು, to tie a cord of paddy straw to the right leg as a challenge, expressing that all opponents are like straw (My.).

ನೆವ nĕva. = ನಪ, ನೆವನ, ನೆವಮು. Tbh. of ನಪ. A pretence, a pretext, a plea (ಆವಪೇಕ Nr.; Sl. 460; ನಪ, etc. Hlā.; ವ್ಯವಧಾನ, ತಿರೋಧಾನ, ಆವರಣ Mr. 435; ಕೂಟು, ಕಪಟ Nn. 152; C.; Tē.; ಸಮಿತ್ತ G.). ಒಬ್ಬರಿಪ್ಪು ತಿಳಿಸಬ್ಲೆ ಮುಚ್ಚಿಪ್ಪರಿಪ್ಪು ಪೋಪುವದು ಮುಸ್ಸಾದ ನೆವವು (ವ್ಯಾಜ, ಆವಪೇಕ Sl. 72). ನೆವವಿಲ್ಲ ಪೋದರೆ ನೋಪ್ಪು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See ಲೆpr. 1, after 101; 2, 13; 8, 20; Bp. 3, 18; 5 sum.; 35, 44. 48; 36, 47; 38, 19; 47, 19. 25. 36; J. 3, 12; 19, 50. — ನೆವಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ನೆವ ತೆಗೆ. (Rāv. 4, after 14). — ನೆವ ತೆಗೆ. To take a pretext, to hold out as a pretext (B. 4, 80; My.). — ನೆವ ಮಾಪು. To make a pretext, to pretend (B. 4, 6; My.). — ನೆವ ಪೆಳು. To utter a pretext, etc. (B. 4, 6; My.).

ನೆವನ nĕvana. = ನೆವ, etc. (My.; B. 1, 14).

ನೆವನು nĕvanu. = ನೆವನ. (My.; G. 87. 302). Abl. ನೆವನ್ದ (My.).

ನೆವರು nĕvaru. = ನಮಲು 1. ನೆವರ ತೊಣ್ಮಿ ಹೋಗುವರ ಬವರಕ್ಕಿ ಬಪ್ಪಾನೇ? (Prv.).

ನೆಸೆ nĕse. 1. = ನೆಗೆ 1. (ಉತ್ತವನ ಕೆmd. Dh. in all MSS.; see remarks ad ನೆಗೆ 1).

ನೆಸೆ nĕse. 2. = ನೆಗೆ 2. To go upwards, to jump, to jump or fly about. P. ps. ನೆಸದು, ನೆಸದು, ನೆಸ್ತು. (Bp. 17, 2; 24, 44; 44, 7. 47; 49, 39; 57, 45). 3, to raise. ಬಾಲಂಗಳಂ ನೆಸದು (60, 32). — ನೆಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. Jumping about (from anger). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮುಸ್ತಾಟ ಪೆಟ್ಟತು (Prv.). — ನೆಸ್ತಾಡು. -ಆಡು. To jump about (My.).

ನೆಸೆ nĕse. = ನಸೆ, etc. (My.). ನೆಸೆ ತೆಕ್ಕೆಬ ಮನ ಕಬ್ಬ ತೊಣ್ಣ ಹೋದ (Prv.).

ನೆಳ್ಳು nĕḷḷu. 1. = ಪರಲ್, etc. (My.).

ನೆಳ್ಳು nĕḷḷu. 2. = ಪೆಬಲ್ 1, etc. (My.).

ನೆಲಿಲ್ nĕlil. 1. = ನಳ್ಳು 3, ನೆರಳ್, ನೆರಳು 2, ನೆಳ್ಳು 2, ನೆಲು. Shade; shadow; shelter, protection (ಆವಶ್ಯಾಧಾಮು ಕೆmd. I; T. ನಿಡಿ, ನೀಡು; M. ನಿಡಲ್; Tē. ನೀಡು); a reflection, a reflected counterpart (ಬಿಮಬದಾಗ ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬು ಕೆmd. I; T., M., Tē.). ನಿಮ್ಬಳ್ಗೆ (J. 8, 5; 15, 2). ನೀರು ನೆಲಿಲ್ಲದ ಬಾವು (ಮರು Nr.). See ಕೆmd. 234; ಲೆpr. 1, 72. 90; 6, 47; 7, 125; 8, after 4; Abh. P. 7, 52; Bp. 20, 14; 42, 5; 51, 32; 60, 46; Rāv. 5, 42; 6, after 11; J. 30, 15; ತಣ್ಣನಿಲ್, ವಡಿ-. — ನೆಲಿಲ್ಗವಿ. -ಳವಿ. Shadow to spread over (J. 29, 45).

ನೆಲಿಲ್ nĕlil. 2. = ನೇವಿಲ್. A certain tree (ಒಟ್ಟು ಮರಂ ಕೆmd. Dh.). ನೆಲಿಲ ಮರ (ಶ್ಯಾಮು, ಮುಚಿಲೆ, ಬಿಲ, ಗೋಧ ಸ್ವನಿ, ಗುಚ್ಛ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಫಲ, ಎಕ್ಷಶ್ಲೇಷಿ, ಗಣ್ಡಫಲಿ, ಕಾಮಿಲ್ಲಿ, ಪ್ರಿಯಳ Nr.; Sl. 135, which adds = ಶ್ರೇಯಸಿ; cf. T., M. ಶಾಲಿಲ್).

ನೆಲಿಲು nĕlilu. = ಪೆಬಲ್ 1, etc. (My.). ನೆಲಿಲುಗಳು (Bh. 1, 5, 5). ನೆಲಿಲು ಇದ್ದ ಮರ ಇಸ್ಸ, ನಳಿಸಿದ್ದ ಕೊಳ ಇಸ್ಸ.—ನೆಲಿಲು ಇಲ್ಲದ ಬದೀಲಿ ಬಲುಳ್ಳವರಾದರೂ ಳಳಳಿಸಬಲ್ಲರೇ?—ನೆಲಿಲು ಬಾಳ ಗಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಕೂಡಾಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ.—ನೆಲಿಲು ನೆಲ ಬೇಕೆನ್ನು, ಹಮಬಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ನೆಲಿಲು ನೋಡಿ, ನಿಲ ಮಡಿತ (Prvs.). ಬಾಗ್ದಾದ ನೆಲಿಲರಲು ನಿಮಗೆ ರಾಜ್ಯವರ್ಜಾಪ್ಯ ಫಲ ಜನಿಸಲಿಲ್ಲವಯ್ಯ (Bh. 1, 5, 32). See Bp. 19, 46; 22, 29; 32, 26; Bh. 2, 13, 28. — ನೆಲಿಲುಗೆಮು. -ಕೆಮು. Shadow to be impaired or gone (Bp. 50, 51).

ನೆಲ್ಲೆಲ್ nĕllil. = ನಿಚಾಲು, ನಿದ್, ನೆಂನ್. A sound imitating that of breaking (cf. ನಿಚ 2; M. ಾಲ್ಲು, to

crash, burst; ಸಾಟ್ಟು, ಸಾಳ್ಳು, ಸಾಡೆ, crashing, etc.; T. ಸಾವು, to break). — ನೆಲಿಲೆನೆ. With a crash. ನೆಲಿಲೆನೆ ಪಿನ್ಪಿನೆಮು ಮುಡಾದುದು (ಶೆmd. I).

ನೆಲ್ಕಿನೆ nĕlkanĕ. = ನೆಲಿಲೆನೆ, q. v.

ನೆಲ್ಲು nĕllu. = ನೆಳ್ಳು 2, etc. To sink, etc. (ಅತ್ತಲೀಗಿನ ಶೆmd. Dh.; see M. s. ನಳ, ನೆಗ್ಗು 1; M. also ಸಾಮುಳ್ಳು = T. ನೆಮುಳ್ಳು).

ನೇ nê. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). P. p. ನೇದು (My.; B. 5, 122). ಮುಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ನೇ nê. 2. = ನೆಂಯು 2, etc.

ನೇಕಾವಿ nê-kâḷa. = ನೆಂಯಿಕಾವಿ. (B. 4, 178. 188).

ನೇಗಲ್ nêgal. ನೇಗಲು. = ನೇಗಲು, ನೇಗಲಿ, ನೇಗಿಲ್, ನೇಗಿಲು. Tbh. of ಸಾಗಲು. A plough (ಸಾಗಲು, etc. Sl. 303; My.; Tĕ. ಸಾಗಲಿ, ಸಾಗೆಲು; T. ನಾಂಜಲ್, ನಾಂಜಿಲ್, ನಾಂಜಲ್; M. ನಾಂಚ್ಹೀಲ್, ನಾಂಚ್ಹಿಲ್; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ). ನೇಗಲು ಮೂಗು (ಪೃತ್ಥ Sl. 452). ನೇಗಲಿನ್ದ ಉದುವವನು (ಹಾಲಿಕ 320). ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ ಹೂಲ, ಹಾಲು ಇಪ್ಪರೆ ಗೋವ್ತ (Prv.). — ನೇಗಲು ಹೊಡೆ. To drive the plough: to plough (B. 5, 99; My.). ಹೂಲ ದನ್ನು ನೇಗಲು ಹೊಡೆದು ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 115).

ನೇಗಲ nêgala. = ನೇಗಲ್, etc. (ಗೋವಾದರ G.).

ನೇಗಲಿ nêgali. = ನೇಗಲ್, etc. (S. Mhr.). ನೇಗಲಿಯು ತುದಿ (ಪೃತ್ಥ); ನೇಗಲಿಯ ಳಾಡ (ನಂಧಿಕ, ಕೃಷಕ, ಕುಟಿಕ); ನೇಗಲಿಯು ಪಿನ್ನು (ಕತೆ, ಕೃಷ್ಣರಿ); ಹೊಲುಹೊಗೆ ನೇಗಲೀ ಹೊಡೆದ ಗರ (ಸೀದ G.).

ನೇಗಿಲ್ nêgil. ನೇಗಿಲು. = ನೇಗಲ್, etc. (ಹಲು, ಸಾಗಲು, ಸೀದ Hlé., Mr. 370, Nr.; ಗೋವಾದರ Kr.; ಶೀದ G.; My.). ನೇಗಿಲು ತೆಸು (ಹಲುದನ್ನ Kn. 7). ನೇಗಿಲು ಮುಖ (ಪೃತ್ಥ 151; Mr. 487). ನೇಗಿಲು ಸಾಲು (ಸೀದ Hlé., Nr.). ನೇಗಿಲು or ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆ (ಉದು G.). ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆದದ್ದು (ಹಲ್ಲು G.). ಪೃಷ್ಠ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಬಿತ್ತು, ಗುಳ್ಳದ ಬೀಜಮುಂ ನೆಲೆ ಬಿತ್ತುವ ಅಜ್ಜವಿ (Bp. 60, 50). ಊರ ದುಡ್ಡಿ ನೇಗಿಲು ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣಿ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ ಒಸ್ಕೊಸ್ಕು ಮೂತು (Prv.).

ನೇಗಿಲಿ nêgili. = ನೇಗಿಲ್, etc. (ಸೀದ G.).

ನೇಗೆ nêge. = ನೇಂಯಿಗೆ, etc. (My.).

ನೇಜಕ nêjaka. A man who washes. See ನಿರ್ಣೇಜಕ.

ನೇಜಯ nêjaya. A short spear, a lance (Riv. 6, after 11; 6, 64. 65; H. ನೇಜಾ, ನೇಜಾರ್, ನೇಝಾ, ನೇಝುಜಾ; *cf.* ಪ್ರಾಸಕ).

ನೇಜಿ nêji. = ನಾಟಿ. (Tu.).

ನೇಟು nêṭu. (= ನೀಟು, q. v.). Straightness; directness; truth (My.). ಆಳುಗಳ ಕೊಡುಗಳು ನೇಟಾ ಸಿ ಆಧಾ ದಾಸಿ ಇರುವವು (B. 5, 18). — ನೇಟುಸುದ್ದಿ. Direct news; true news (My.).

ನೇಣ್ nêṇ. = ನೇಗು. A cord; a rope (ಜುಟ್ಟು, ದಜ್ಜು, ಪಡಾರ, ಪಟ್ಟ, ಗುಣ, ತನ್ತಿ Hlé., Nr., Sl. 383; Grj. 1, 95; J. 11, 27; 28, 47; T. ತಾಂಬ್, ತಾಣಿ, ತಾಂಬ್; M. ತಾಂಬ್). ಮೂರ ಗುಣೆಣ್ಕೆದ ಹೊಲಿ (ಸನ್ನುತ, ಸನ್ಯೋಧ Hlé.). ಶುಜಿಯುರವಡಿಸಿ, ಕೊರಳ ನೇಣ ಪರಾದು (Bp. 28, 9). — ನೇಣ ಹೊರೆಯು. An outcast with a sacrificial cord: a Brâhmaṇa (Bp. 55, 18). — ನೇಗ್ಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. He who has a rope or noose in his hand: Varuṇa (Kṃ. 18).

ನೇಣು nêṇu. = ನೇಣ್. (My.). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ಪಾಸ್ಯ); ಗಾಳದ ನೇಣು (ಪಣಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಕೋಪದವನ್ನು ಮು, ಕೇಳಿ, ಬಾಪದ ನಿರಿಗಟ್ಟು! ಕೂಪದೊಳು ನೇಣು ಪಡಾದನ್ನ ನರಳಿ ಕೊಪ್ಪಿ ಪಾಪಿದಾಪ (Bp.). See Bp. 2, 28; 3, 49; 35, 6; 57, 79; Sl. 76. 452. — ನೇಣಿನ ಹೊರೆಯು. = ನೇಣು. (Bp. 60, 9). — ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. To hang one's self. ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು ವವನ ಪತ್ತರ ಕೊಣಿ ಕೇಳಿದ ಪಾಗೆ.—ಅಪ್ಪ ನಿಟ್ಟಿ ಅಲುಪ ಮರವಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೋ? (Prv.).

ನೇಣುಗ nêṇ-uga. (ಶೆmd. 240). A man who deals in ropes.

ನೇತಾರ nêtâra. Tbh. of ನೇತೃ (ಶೆmd. 104).

ನೇತಿ nêti. Tbh. of ನಿಯತಿ. — ನೇತಿಗಳೆ. -ಳೆ. To shake the fetters off, to reject. ಮುಂಚವಿಳ್ಳಿನವರು ನೇತಿಗಳೆವುದೆ ಪಕ್ಷ! (Kp. III, 3).

ನೇತು nêtu. P. p. of ನೇಲು.

ನೇತೃ nêtṛi. = ನೇತಾರ. Leading; *a leader, a guide; a chief, a master.*

ನೇತೃತ್ವ nêtṛitva. Leadership. (My.).

ನೇತ್ರ nêtra. = ನೆತ್ತ, ನೆತ್ತ. A leader; leading, conducting. 2, *the eye* (ಕನ್ Kn. 8. 29; ಉಬ್ಬುಕ, ಕಣ್ಣು 66; ಅಕ್ಷಿ Mr. 516). 3, the number two (ಎರಡು Mr. 347). 4, renowned (ಪ್ರಾಕ್ಯ, ಪ್ರಪ್ರಾಕ್ಯ 66). 5, a good quality (ಸದ್ಗುಣ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣ 66). 6, the string with which a churning-stick is whirled round (ಗುಣ 516). 7, *the root of a tree* (ಮೂಲ, ಜೀಡುಗಳು 66; ಜೀಡ್ Mr. 471). 8, a pendent root (ಶಾಖಾವಟಿ, ಮುರಡ ಜೀದಾಲು 66). 9, *cloth, or a kind of cloth* (ವಲ್ಲ, ವಸ್ತ್ರ 66; ಸೀರೆ 516; *cf.* ನೆಯ್ 1). 10, the areca-nut tree (ಪೂಗ, ಅಡ ಕೆಯ ಮರ 66). 11, N. of a mountain (ಋಷ್ಯಮೂಕ, ಪರ್ವತಭೇದ 66).

ನೇತ್ರಚ್ಛದ nêtra-ch-chhada. *The eyelid.*

ನೇತ್ರತ್ರಯ nêtra-traya. Śiva (My.).

ನೇತ್ರಪತ್ರಿಕೆ nêtra-patrikĕ. The pupil of the eye (Cpr. 6, after 64; Abh. P. 11, 164).

ನೇತ್ರಬನ್ಧ nêtra-bandha. Binding or blinding the eye (by magic, ಕಣ್ಣುಗಟ್ಟು Mr. 226).

ನೇತ್ರಮೂಲಿ nêtra-mûli. A small creeping herb with sky-blue flowers, growing on the roadside, Evolvulus alsinoides Lin. (ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ, ಶಂಖಪುಷ್ಪಿ Mr. 128).

ನೇತ್ರರುಜ್ nêtra-ruj. *Disease of the eyes.*

ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ nêtra-virôdha-karaṇa. Causing hinderance or opposition to the eye. See ಪರಳ್ಳು.

ನೇತ್ರವೈದ್ಯ nêtra-vaidya. An oculist (My.).

ನೇತ್ರಾಮ್ಬು nêtra-ambu. Eye-water: *tears.*

ನೇತ್ರಾವತಿ nêtrâvati. N. of a river in South Canara (My.).

ನೇತ್ರಾವಳಿ nêtrâvaḷi. A kind of sirĕ (Bp. 11, 25).

ನೇತ್ರಿ nêtri. N. of a plant (ಕೃಷ್ಣಾಪು, ಮುಸ್ಸಳ, ಮುಸ್ಸಿ Mr. 140).

ನೇದಿಷ್ಠ nêdishṭha. *Very near, next.*

ನೇದು nêdu. P. p. of ನೇ 1.

ನೇಪಥ್ಯ nêpathya. (= ನೈಪಥ್ಯ). *An ornament, decoration, attire* (see Hlé. s. ಮುಡುಗು). 2, the postscenium; the tiring-room; a stage (ರಂಗಭೂಮಿ G.).

ನೇಪಾಲ nêpâla. ನೇಪಾಳ. N. of a country, Nepal (Bp. 8, 18; 61, 30). 2, the purgative-nut plant (Mhr.; see ದಾಪಾಳ). ನೇಪಾಳಬೇರಿನ ಧೂಪಾಲಿಸಿದರೆ ಗೋವಾಳದವನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನೇಪಾಳದ ಬೇರು. A creeper, the vomiting swallow-wort, Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.).

ನೇಮ nêma. 1. Tbh. of ನಿಯಮ (ಶೆmd. 357. 361; Bp. 43, 21; My.; Tĕ., T., Mhr.). A rule, an order, an appoint-

ment, etc. ನೇಮುವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋದುವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.—ನೇಮು ಹೆಚ್ಚು, ಹೋದು ಮೂಡಿ, ವ್ಯಾಸನ ಹಾಗೆ ತಿರಿಗಾಡುವದಾಯಿತು (Prvs.). — ನೇಮುಗಲೆ. -ಕಲೆ. Prescribed skill (? J. 11, 21). — ನೇಮು ತೆಗ. To find out or lay down as a rule (B. 5, 171). — ನೇಮುವ ವೀರಸಂಗಡ್ಡೆ. N. (Bp. 59, 6). — ನೇಮುನಿಷ್ಠೆ. = ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ. (My.). — ನೇಮುಮೆಚ್ಚಿದು. -ಂ-ಪ್ಪಿದು. To take an observance upon one's self (Bp. 50, 53; 57, 34).

ನೇಮ nêma. 2. *Half;* a part, a portion. 2, fraud, deceit (*cf.* ನಿವ; Tē. ನೇಮ).

ನೇಮಕ nêmaka. Tbh. of ನಿಯೋಮಕ. Ruling, etc.; a rule; an order, an appointment (My.).

ನೇಮಣಿಕೆ nêmaṇike. Appointment, as to a post; allowance, stipend (Mhr.; B. 5, 269).

ನೇಮಣಿಕೆ nêmaṇikl. = ನೇಮಣಿಕೆ. (B. 5, 269. 272).

ನೇಮವನ್ತ nêma-vanta. Tbh. of ನಿಯಮವನ್ತ. A man who practises religious observances, caste-rules, etc. (My.). ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prv.).

ನೇಮಸ್ತ nêma-sta. Tbh. of ನಿಯಮಸ್ಥ. = ನೇಮವನ್ತ. (My.). 2, moderate, temperate (My.).

ನೇಮಿ nêmi. = ನೆಮ್ಮಿ, ನೇಮಿ. *The circumference or ring or felly or outer rim of a wheel.* 2, *a windlass or framework for the rope of a well.* 3, *the tree Dalbergia oujeinensis* Roxb. 4, a large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki L. (St. & Pl.). — ನೇಮಿರಾಯ. N. (see s. ಆಮ್ಮು 1).

ನೇಮಿತ nêmita. Tbh. of ನಿಯಮಿತ. (My.).

ನೇಮಿಸು nêmisu. Tbh. of ನಿಯಮಿಸು. (Ōh. v. 333; Bp. 2, 46; 57, 54; B. 4, 79. 143; 5, 171. 236; Śāv. 4, 46; J. 2, 66; My.). ನೇಮಿಸಲಾಜದ ಸೊಸೆಗೆ ಬಾಯಸವೇ ಕೆಂ (Prv.).

ನೇಯ್ nêy. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೇಯ್ದು (My.; B. 4, 188). ನೇಯ್ದವೇ ಒಟ್ಟಿ, ಉಡಾದವೇ ಕರೆ (Prv.).

ನೇಯ್ nêy. 2. = ನೆಯ್ 2. (ಅಜ್ಯ ಕೆಂ.).

ನೇಯ nêya. = ನೆಂಯ 2, etc. See ನೇಯಶಾಲೆ.

ನೇಯ nêya. 1. = ಜ್ಞಾಯ 2. Tbh. of ಜ್ಞಾಯ (Śmd. 368, o. r. ಜ್ಞಾಯ. 175).

ನೇಯ nêya. 2. To be conducted or guided, to be governed. See ಪ್ರನೇಯ; ಕೆಯ್-.

ನೇಯಶಾಲೆ nêya-śāle. = ನೆಂಯಶಾಲೆ. (B. 3, 103).

ನೇಯಿ nêyi. = ನೇಯ್ 1, etc. P. p. ನೇಯಿದು (B. 4, 178; My.). ನೇಯಿದರೆ ಒಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟಿ (Prv.).

ನೇಯಿಗೆ nêyige. = ನೆಂಯಿಗೆ, etc. (My.). ನೇಯಿಗೆ ನೇಯ್ದಂತೆ ಕೂಡೀತಲ್ಲದೆ ನಿಗದರೆ ಕೂಡೀತೇ?—ನೇಯಿಗೆಯಾದರೂ ನಮುವಿದ್ದರೆ ಜಾಣ್ಣ ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.). — ನೇಯಿಗೆಯವ. -ಅ. = ನೆಯಿಗೆಯವ. (ಪಸ್ತುಜಾಯ, ಕುವಿನ್ಧ Sl. 338; My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಜುಮುಜಾಗಿರ ಬೇಕು.—ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವವ ಬಲ್ಲ.—ನೇಯಿಗೆಯವನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೋತೀ ಮಜಾ? (Prvs.).

ನೇಯಿಸು nêyisu. = ನೆಯ್ಸು. To cause to weave (My.; B. 4, 159).

ನೇಯು nêyu. = ನೇಯ್ 1, etc. (My.; B. 3, 9; 4, 165; Tē.). ನೇಯುವದು (ಜಾಣೆ, ಮ್ಯೂಜಿ); ನೂಲುಳನ್ಟಿಕೆಯನಿರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊಡವ (ಪಡೆಮ Sl. 343).

ನೇಯ್ಗೆ nêygè. = ನೇಂಯಿಗೆ, etc. (My.).

ನೇರ್ nêr. 1. To cut, to cut off (ಕೈತ್ತನ Śmd. Dh.; ಅರಿ Śmd. 11; Kk. 88; Ōpr. 6, 49; 8, 41; Abh. P. 13, 47; *cf.* ನಿರಿ). ನೇರ್ದಂ (Śmd. 50. 55). ಬಾಮುಗ್ಟೆಸ್ಸು, ಪತ್ತನೆಯು ತಲೆ ಯುಮಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (288).

ನೇರ್ nêr. 2. To accord, to agree; to yield assent, to agree to. (T., M.). ಕಾರಣೆ ವೀರಾಮರ್ ನೇರಣೆ (Mr. 2).

ನೇರ್ nêr. 3. = ನೇರ, ನೇರು, ನೇರ್. Straightness, (length T.); union; agreement; harmony; rightness, propriety, fitness, order (T., M.; *cf.* ನಿಗುರ್; ನಿಜ 3, ನೀಟು; ನಿಡ 1). ನೇರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). — ನೇರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A long staff: a lance (J. 4, 35). — ನೇರ್ಪಡಿಸು. To make fit or nice (Śāv. 2, 60). — ನೇರ್ಪಡು. 1. To be united; to agree; to be fitting, to fit, to be proper, becoming, or pleasant (ಸಂಜ್ಞೀಲ Śmd. Dh.; ಆಮರ್ 76; ಪಿ ಮರ್ಗಳಾಗು 76 Cm.; T.: to occur, meet, appear, happen; to be obtained or gained (My.). ಆಘೋರ್ಪಡುವಂ ನೇರ್ಪಡೆ, ದೆಟ್ಟಿ ಪೀಠಿ (Rāv. 13, 70). ವಸನ ಸಮುಚಿ ವಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನೇರ್ಪಟ್ಟ ವಾ ವೇಧ ಕೇಗರ್ಪಟ್ಟು (Ōpr. 7, after 92). See Abh. P. 10, 67; 12, 60; 16, 81; Rāv. 14, 47; Śāv. 1, 53. — ನೇರ್ಪಡು. 2. Propriety, etc. ನೇರ್ಪಡುಗಿಡು. -ಕೆಡು. Propriety, etc. to be lost (Abh. P. 7, 81; 9, 85). — ನೇರ್ಪಡು. -ಮಡು. = ನೇರ್ಪಡು. 1. (Ōpr. 3, 20. 85).

ನೇರನೇರ nêra. = ನೇರ್ 3. Straightness; propriety, etc., pleasantness. ಆವನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ನೇರ (My.). ಆವನ ಮಾತಿನ ನೇರವೆಲ್ಲಿನ್ದ ಬೀಯಲಿ? (My.). ನೇರವಿಂ ಸ್ವರಗಮ್ಮ ಕಲಸಿಕೋಟ್ಟಾ ರವಿಂ...ತೀರದೆಲ್ಲಿ ಲ್ಲಿಯುಂ ಸಜ್ಜ ನಮೊಳು (J. 3, 26). — ನೇರ ನೇರ. rep. Quite proportionate (My.); face to face (My.). — ನೇರಮೊಟ್ಟು. A mark made with coloured clay upon the middle of the forehead of females exactly under the division of hair, either round, or slightly pointed towards that division (above which the baitalè bŏṭṭu is worn, ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಜೂಳೆಯು Kk. 27; Śm. 72).

ನೇರಿತು nêritu. = ನೇರಿತ್ತು (Śmd. 96. 184). That which is straight, fit, proper or right (ಸರು, ಸರಿ Ka. 63; ಸಾಧ, ಸಸಿನ, ನಿರುತ 94; ಪ್ರತ್ಯಯು, ನಿರುತ 137; ನೇರ್ಪ ರೆ. I, 52; Abh. P. 11, 176). Plural ನೇರಿಮರ್ತ. ನೇರಿಮರ್ತ ಮೆರ್ (Śmd. 170).

ನೇರಿತ್ತು nêrittu. = ನೇರಿತು, q. v. ನೇರಿತ್ತಿಮು (Śmd. 109). — ನೇರಿತ್ತಂ ಮಾಡು. To make proper, to correct (ತಿರುಳ Śmd. 4 Cm.).

ನೇರಿದು nêridu. Propriety, rectitude, religious loyalty (ಧರ್ತ ರೆ. I, 75). — ನೇರಿದ್ಪ. -ಆ. (Śmd. 109. 184). A Brâhmaṇa (ಸಯ್ದ Śmd. II, Kk. 93; ತಿಮ್ಮಿಪ, ಸಯ್ದ, ಗಣ, ತಾಳೆಯ ಏರಿಯ, ವಿಜಿ Kk. 34, Śm. 52; Abh. P. 4, 13). ನೇರಿದರ್ (Śmd. 258). — ನೇರಿದಕ್. (Śmd. 109). A Brâhmaṇa woman.

ನೇರು nêru. = ನೇರ್ 3. (Rāv. 5, after 19).

ನೇರೆ nêre. A breakfast (Mhr. ನ್ಯಹಾರಿ, ನ್ಯಾಹಾರಿ; B. 5, 237).

ನೇರಿಲ್ nêral. ನೇರಿಲು. = ನೇಜಲ್, etc. See ಜಮ್ಬು-; Śāv. 3, 32. — ನೇರಿಲುಮರ. A common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. (Calyptranthes caryophyllata Swartz, My.; Tē. ನೇರಿಮು, ನೇರಿಮು; T. ನಾವಲ್; M. ಞಾವಲ್).

ನೇರಿಲೆ nêralè. = ನೇಜಲ್. (My.).

ನೇರಿಳು nêraḷu. = ನೇಜಲ್. See ಪಜ್ಜೀಜಲು.

ನೇರಿಳೆ nêṟaḷĕ. = ನೇಂಬಲ್. (My.). See ಕಾಗಿ-, ಕುಣ್ಣಿ-, ಗಜ್ಜ-, ಗುಜ್ಜ-, ಪಾಮಿ-, ನೆಲ-. — ನೇರಿಳೆಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಪಾಮ್ಬುವ Sl. 123).

ನೇರಿಲ್ nêṟil. **ನೇರಿಲು.** = ನೀಜಿಲು, ನೀಜಿಲೆ, ನೀರ್ಲು, ನೇಜಿಲ್, ನೇಜಿಲೆ, ನೇಜಿಳು, ನೇಜಿಳೆ, ನೇಜಿಳೆ, ನೇರ್ಲು. The tree Eugenia jambolana Lam. (ಜಮ್ಬು Mr. 115; Śmd. 176; B. 4, 54; My.). See ಆಡ-, ಆರಸು-, ಪಾಮಿ-, Rsv. 2, 46. 47. — ನೇಜಿಲು ಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಪಾಮ್ಬುವ Nr.).

ನೇರಿಳೆ nêṟiḷĕ. = ನೇಂಬಲ್. (Bp. 18, 16).

ನೇರ್ nêr. = ನೇರ್ 3, q. v.

ನೇರ್ಪು nêrpu. Straightness; propriety; regular course, order, way; rectitude, uprightness (ನೀತಿ Ct. I, 52; ಸಮ್ಯು II, 53; ಸಮ್ಮೆ Śk.; Cpr. 8, 83). — ನೇರ್ಪಡಿಸ್-ಪಡಿಸ್. To become proper, etc. (Abh. P. 16, 97).

ನೇರ್ಲು nêṟlu. = ನೇರಿಲ್. (My.).

ನೇಲ್ nêl. = (ನೆಲ್), ನೇಲು. To be suspended, to hang, to swing, to dangle (ಆಲದ್ಬುಜ Śmd. Dh.; ನೆಲಿದ್ Kk. 74; ಎದಿಲ್ 72; T. ನಾಲು, ನಾಲು; M. ನಾಲು, ನಾಳು; Tĕ. ವೇಲು; *cf.* ನಾಮ್ಬ 2). ನೇಲ್ವಂ (Śmd. 288). ನೇಲ್ವುದು (Kk. 72). See Rsv. 5, after 55; 5, 79.

ನೇಲಿಸು nêlisu. To suspend, etc. (My.).

ನೇಲು nêlu. = ನೇಲ್. P. p. ನೇಲ (My.). ಬೆಣ್ಣೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಮೊಸರಿನ (ಪ್ರಭ್ರಹ್ಮಕಳ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಮೊಸರಿನ (ಬಡಾಮಳ Nr.). — ನೇಲಾಡು. -ಆಡು. = ನೇಲು. To hang, etc. (My.). ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೇಲಾಡುವ ಹುಟ್ಟಿನ ಸರ (ಪ್ರಭ್ರಹ್ಮಕ, ತಿರಾಲ ಎನ್ನ Sl. 229); ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೇಲಾಡುವ ಒಡವೆ (ಉಪ್ಪಿನ, ಉಲಸ್ತಿಕೆ 218). ನೇಲಾಡುವವಳ ಹತ್ತರ ಮೂಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಲಾಡುವುದು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಕಾಟಿಪಾಯಿಕನ ಮನೆಗೆ ಕಣ್ಣಾ ಹಾಕಿದರೆ ನೇಲಾಡುವಲ್ಲಿರುವ ಫಂಗೀ ಚೀಲ.—ಸೂಲು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುವವಳ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇಲಾಡಿವ (Prvs.). See Prv. s. ಚೇಲಾಳ.

ನೇವಣ nêvaṇa. = ನೇವಳ, etc. (Rām. 6, 53, 95).

ನೇವಣಿಸು nêvaṇisu. To make a necklace of (Bh. 10, 10, 10).

ನೇವರಿಸು nêvarisu. = ನವರಿಸು. To make straight, smooth or proper by gently rubbing with the hand or by fingering; to rub gently with the hand, to stroke (My.; Tĕ. ನೇವರಿಂಚು; *cf.* ನಿವರು). ಕರವೆ ನೇವಂಸುವಲ್ಲಿ ತವರೆದ್ದು ಪಬ್ಬುದು (Śm. 108). ಕುರುಳಂ ಕುರುಗುರಿಸ್ದೆ ನೇವರಿಸುತಂ (Rsv. 7, 10). ಕುರುಳಂ ನೇವರಿಸಿ (8, after 82). ಧನುದ ನೇವರಿಸಿವನು (Rām. 3, 6, 7). See Cpr. 7, 127; Rām. 3, 8, 23; 6, 12, 37; 6, 53, 29. 101; Rsv. 4, after 14; J. 26, 12.

ನೇವಳ nêvaḷa. (Śmd. 157). = ನೇವಣ, ಲೇವಳ, ಲೇವಾಳ. A necklace of silver or gold (Tĕ. ನೇವಳ, ನೇಮಳ; Grj. 3, after 91; Bp. 4, 37; 42, 11; 44, 48; *cf.* ನೇರ್[4]? M. ನ್ಹೇಣ್ಣ, ornamental hangings). 2, a silver or gold girdle or zone (Tu.). ನೇವಳವಾದರೆ ಪವಳದ್ದು ಆವೀತೇ? (Prv.).

ನೇವುರ nêvura. Tbh. of ನೂಪುರ q.v. (ಆಸ್ಪುಗೆ Bhn. 21; Grj. 3, 118; 4, 19; Bp. 42, 11; V. 4, 86). See ವೀರ-.

ನೇಸಿಲ್ nêsil. (Śmd. 39). **ನೇಸಲಿ.** The sun (ಪುಟ್ಟಿ, ಸೂರ್ಯ Śmd. I; ಪಾಸ ಮೊದಲ್ Ct. I, 91; ರವಿ I, 95. 103; II, 20; ನಿಸಿದಗೆಯು, ತಾವರೆಗೆಳೆಮ, ಪುಟ್ಟಿ, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14 Kk. 45; ನಾಸ, ಸೂರ್ಯ Sl. 435; T. ನಾಸಿಮಿ, ನಾಯಮು, ನಾಯಿಮು; M. ನಾಯಮು, ನಾಸಿಮು; T. ನೀದಿಕ್ light; M. ನೇರ, the sun, daylight; *cf.* ನೆಗದ್ 2). ನೇಸಜ ಬಟ್ಟಂ (ಪುಟ್ಟಿ Ct. I, 35). ಅವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರ ಸಿಪ್ರೆಗೆಯುಕ್ತಿರಲು ನೇಸಜಂ ಅಸ್ತಮಯ ಮಾಡುಮುಮ, ಅವನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಜಂ ಉದಯ ಮಾಡುಮುಮ, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಮಿಪಾಯಿನ್ನ ಅಧಿಸಿರ್ಮಾಕ್ಕನು ಅಳ್ಳುಂದಿ ತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬಿತ್ತಿಮಳ ಬಾಮ್ಬು ನೇಸ ಬಾಣ್ ಆಗಳ್ (Lilv. 3, 5). ತದಿ ತದಿನೆ ನೇಸಜಕ್ ಮೂಸಿಮುಮ (Śmd. I & 229). See Śmd. 156. 264; Cpr. 4, 72; Abh. P. 9, 112; J. 7, 50; Sl. 255; ಪಮ-, ಮುಖ್-. — ನೇಸಜಜಾಗ. -ಜಾಗ. Yama (ಜಪ, ಆದಿ, etc., ಆಸ್ತಕ Śm. 12). — ನೇಸಜಾಗ ಕ್ಕ. -ಕ್ಕ. The sun-stone: crystal (ಸೂರ್ಯಕಾಸ್ತ Śs.). — ನೇಸಗಣ್ಣ. = ನೇಸಜಾಗ. (ಮಾರ್ಜಾಲ್ಯೋಪದೇಶ Ct. II, 81). — ನೇಸಗಾರವರ. -ಕುವರ. Yama (Kk. 15). — ನೇಸವಿಡು. The sun to set (Abh. P. 15, after 38). — ನೇಸಮೂಯಾಣ. (Śmd. 217). The sunny season of spring.

ನೇಸ್ತ nêsta. = ನೇಮ. Love (My.).

ನೇಸ್ತಗಾತಿ nêsta-gâti. A female friend (My.).

ನೇಸ್ತಗಾರ nêsta-gâra. A male friend (My.).

ನೇಹ nêha. Tbh. of ಸ್ನೇಹ. (ತಳ್ಕ Ct. II, 36; ಆಳ್ಕದು II, 72; ಕಾವಲ್ಕೆ II, 81; Kk. 88; ಕಾವಲ್ಕೆ, ನಲ್ಕೆ, ಒಲಿಕ್, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; Kk. 30; Grj. 2, after 106; Rām. 6, 53, 101). 2, a sexual organ (Bp. 42, 15). — ನೇಹಗಲುಮ. -ಕಲುಮ. A lover's quarrel, mere wanton quarrelsomeness (J. 26, 5).

ನೇಹಿ nêhi. Tbh. of ನೇಮು. A large timber tree, Ougeinia dalbergioides Benth. (St. & Pl.).

ನೇರಿಲ್ nêḷlal. = ನೆಲಲ್ 2. (ಪ್ರಯುಂಗು, ಪ್ಯಾದು, ಫಲಿನಿ Mr. 111).

ನೈ nêi. nay. For Kannaḍa (or Tbh.) words that appear with this initial in writ see ನೆಯ್ or ನಯ್.

ನೈಋತ್ಯ nairṛitya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. (J. 15, 11; B. 4, 115).

ನೈಕ na-êka. *Not one, more than one, several, many, manifold.*

ನೈಕಭೇದ naika-bhêda. *Of many kinds, various.*

ನೈಕಷೇಯ naikashêya. (fr. ನಿಕಷೆ). A child of Nikashâ: *a rákshasa, a fiend.*

ನೈಗಮ naigama. (fr. ನಿಗಮ). Relating or belonging to the vêda. 2, *a road.* 3, *a townsman, a citizen.* 4, *a trader, a merchant* (see s. ವರ್ತಕ).

ನೈಚಿಕೆ naichikĕ. (fr. ನೀಚ). *An excellent cow* (ತಲೆಯಾಳು IIIâ.). 2, the head or forehead of an ox (ಪರಿ Mr. 179).

ನೈಚ್ಯ naichya. (fr. ನೀಚ). Lowness, vileness; humility (My.; Tĕ.).

ನೈಜ naija. (fr. ನಿಜ). *Own, one's own,* inherent. 2, real; reality, truth (ಸತ್ಯ, ಸತ್ಯ Kk. 48). See Bp. 3, 68; 57, 19; J. 9, 27; 26, 9; 27, 20; Sk. s. ಚೀವ 2.

ನೈಜಾಮು naijâmu. (fr. ನಿಜಾಮು). Relating or belonging to the nijâmu, Nizâm (My.).

ನೈಪಥ್ಯ naipathya. = ನೇಪಥ್ಯ. (J. 2, 27; 10, 6; Tĕ.). — ನೈಪಥ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-. To attire one's self (Rsv. 5, after 19). — ನೈಪಥ್ಯವಿಡಿ. -ತಳೆ. To put on ornaments (Rsv. 6, after 11). — ನೈಪಥ್ಯವ್ಪಡಿ. -ಂದಡೆ. To be decorated (Rsv. 6, after 11).

ನೈಪಾಲಿ naipâli. (fr. ನೇಪಾಲ). Nepalese. 2, *red arsenic.*

ನೈಪುಣ್ಯ naipuṇya. (fr. ನಿಪುಣ). Dexterity, cleverness, skill; dexterous, etc. (Cpr. 3, 27; 4, after 12; Bp. 46, 39).

ನೈಮಿತ್ತಕ naimittaka. (fr. ನಿಮಿತ್ತ). Accidental, occasional, produced by particular circumstances. (My.).

ನೈಮಿಷ naimiṣa. (fr. ನಿಮಿಷ). Momentary. 2, N. of a forest. (J. 22, 22).

ನೈಮೇಯ naimēya. = ನಿಮಯ. *Barter, exchange.*

ನೈಯಗ್ರೋಧ naiyagrôdha. (fr. ನ್ಯಗ್ರೋಧ). *Belonging to or made of the nyagrôdha.*

ನೈಯಾಯಿಕ naiyâyika. (fr. ನ್ಯಾಯ). Knowing the nyâya philosophy or the laws of logic; a dialectitian, a logician. (Cpr. 1, 25).

ನೈರಸ nairasa. (fr. ನೀರಸ). The state of being devoid of taste, unsavory; saplessness (Bp. 56, 57).

ನೈರುತಿ nairuti. Tbh. of ನೈರ್ಋತಿ. (My.).

ನೈರುತ್ಯ nairutya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. (Bp. 1, 64; 2, 28; My.).

ನೈರ್ಋತ nairṛita. (fr. ನಿರ್ಋತಿ). (= ನಿರುತಿ). Relating to nirṛiti; south-western. 2, *the ruler of the south-west quarter.* 3, a child of Nirṛiti: *a rákshasa, a demon.*

ನೈರ್ಋತಿ nairṛiti. = ನೈರುತಿ. The south-west quarter. 2, a rákshasa.

ನೈರ್ಋತ್ಯ nairṛitya. = ನೈರುತ್ಯ, ನೈರುತ್ಯ. Relating to nirṛiti; south-western.

ನೈರ್ಮಲ್ಯ nairmalya. (fr. ನಿರ್ಮಲ). Stainlessness, purity; virtue (ಪುಣ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ Kn. 68; Bp. 54, 59). See ತಿಳಿ.

ನೈಲ್ಯ nailya. (fr. ನೀಲ). Blueness; dark-blue, blackness. (My.).

ನೈವೇದ್ಯ naivêdya. (fr. ನಿವೇದ್ಯ). = ನಿವೇದನ. An offering of eatables presented to a deity, an idol or any deified object. (Bp. 33, 10; J. 30, 40; Sl. 242; My.). ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಣಿಯ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೈಷಧಪತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). See Jus. s. ಎಚ್ಚರು. — ನೈವೇದ್ಯ ಕ. To present a naivêdya (Bp. 33, 10). — ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಕ. (B. 4, 133). — ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸು. To show eatables at one's dinner to a deity (linga, etc.) before eating them (B. 5, 61; My.). — ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. (My.).

ನೈಶಾಚ naiśâṭa. (fr. ನಿಶಾಚಿ). Relating to a demon or demons (Râm. 3, 6, 4).

ನೈಷಧ naishadha. (fr. ನಿಷಧ). Relating to Nishadha. 2, Nala (see Prv. s. ನೈವೇದ್ಯ). 3, an epic poem treating on Nala's adventures (My.).

ನೈಷ್ಕಿಕ naishkika. (fr. ನಿಷ್ಕ). *A mint-master.*

ನೈಷ್ಠಿಕ naishṭhika. (fr. ನಿಷ್ಠೆ). Steady, firm, devoted; vowing abstinence and chastity. (My.).

ನೈಷ್ಠಿಕತನ naishṭhikatana. Constancy, steady adherence to rule, firm belief (My.).

ನೈಸರ್ಗಿಕ naisargika. (fr. ನಿಸರ್ಗ). Natural, innate, inherent, original. (My.).

ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ naistriṁśika. (fr. ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ). *A swordsman.*

ನೊಗ nŏga. = ನಗ 3. Tbh. of ಯುಗ (Śmd. 343). A yoke (ಯುಗ Kn. 90; ಸಂದು, ಸಾಮ್ಯ, ಯುಗ Mr. 286; ಕಟಾರ, ಯುಗಸ್ಥರ Sl. 277; J. 25, 26; C.; Tē.; T., M. ನುಗ). ನೊಗನು ಕಲೆಯಾರು ಬಣ್ಣ ಎಮ್ಮೆಬೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕೃಷಿಯಿಲ್ಲ ಯುಗಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಸಂಗ್ಳ ಬಾಳಿ ಎನಿಸುಗು; ನೊಗದ ತೀಲು (ಯುಗತೀಲಳ); ತಿಪ್ಪೆ ತೆನ್ನು ನೊಗದ ಕೆಲಬಲ್ಲಿ ಳಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗದಾರ್ಪ್ಯಗ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ Kr.). ಬಣ್ಣಿಯ ನೊಗ (ಯುಗ Sl. 410). ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮುಗ ಇದ್ದರೆ ತಪ್ಪ (Prv.). — ನೊಗಪಟ್ಟಿ. The broad strap attached to a yoke and passed round the ox's neck (My.).

ನೊಚ್ಚಗೆ nŏccagĕ. = ಒಚ್ಚಗೆ. Agreeableness, pleasant feeling arising *e. g.* for the body from sitting before a fire, for the mouth from eating betel-nut, or for the ear from hearing pleasant words (My.; *cf.* ನಚ್ಚು 1). ನುಚ್ಚಗೆ ದುಃಖದ ನೊಚ್ಚಗೆಮಾತಾದಿದರೂ ನಚ್ಚಗೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ನೊಚ್ಚಿತು nŏccitu. That is one's desire: that is to the full satisfaction of one's desire (Alt. P. 10, 153).

ನೊಣ nŏṇa. = ನೋಣವ, ನೊಳ, ನೊಳವ. A fly (Bp. 46, 59; 60, 43; My.; T., M. ನುಳಮ್ಮು, ನೊಣ್ಣಕ, a mosquito or gnat; M. ನುಣಮ್ಮು, a gnat, chiefly an eye-fly, *cf.* ನೆಣ ರಮು). ಕಾಡ ನೊಣ (ದಂಶ, ದಸದುಷ್ಟಿಕೆ); ಕರಿಯ ನೊಣ (ಕೀಲು ಷ್ಟಿಕೆ, ಡರ್ಮಣಿ); ದೊಡ್ಡ ನೊಣ (ಪತಂಗಿ, ಪತ್ರಿಕೆ); ಬೆಳ್ಳ ನೊಣ (ಸರಳಿ, ಮುಳುಮುಷ್ಟಿಕೆ Nr.). ನೊಣ ಕೂರಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳು ಮಾಯವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು? — ನೊಣ ಕೂತರೆ ಪ್ರಣ ಹೋಯ್ತು ಹೆಣ ಬಿದ್ದೀತೇ? — ನೊಣವನ್ನೆ ತಾನೂ ಕೆಟ್ಟು, ಪರರನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ್ಯಾಕೆ. — ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟವ ಮೂರಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ನೊಣ ಮಾಯವಾತೇನೇ? — ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಾಣ (Prvs.). See Sl. 175. 176. 367. — ನೊಣಕಿವಿ. A common plant, Plectranthus cordifolius Don. (Z.). — ನೊಣಗಿಚ್ಚಿ ಯಾಟ. A play at which one loses when a fly sits down on his peg (My.). — ನೊಣದ ಸಿವಿ. = ನೊಣಕಿವಿ. (Z.). — ನೊಣಬೇಸರುಚ್ಚಿಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11).

ನೊಣಜು nŏṇaju. = ಮಣ್ಣು, etc. (My.).

ನೊಣಬ nŏṇaba. A man of a caste-division of the Kurubas (My.).

ನೊಣವು nŏṇavu. = ನೊಣ. ನೊಣವಿಂಗೆ (Bp. 22, 6).

ನೊಡೆ nŏḍĕ. 1. (= ನುಂಗು). To swallow (ಸಿಟ್ಟ ಕೆಂಪು. Dh.; Cpr. 4, 34; Abh. P. 13, 45; Riv. 8, 120; V. 4, 120).

ನೊಡೆ nŏḍĕ. 2. To clean with the tongue the teeth of substances lodged between them (My.).

ನೊಪ್ಪು nŏppu. = ನಪ್ಪು. (My.).

ನೊವೆ nŏvĕ. = ನೋವೆ. (My.).

ನೊಂದ್ದಿಸು nŏndisu. = ನಂದ್ದಿಸು, ನುಂದ್ದಿಸು. To extinguish, to quench (Bp. 19, 58; My.; B. 4, 60; T. ನುಮು, ನೊಮು, ನೂರ್). ನೊಂದ್ದಿಸಿದಬ್ಬಿ ಉರಿದರೆ ಹಬ್ಬಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv.).

ನೊಂದ್ದು nŏndu. 1. = ನಂದ್ದು 1, ನುಂದ್ದು. To be extinguished, to go out, to be quenched (My.; B. 4, 31. 60; T. ನೂರ್). 2, = ನೊಂದ್ದಿಸು (My.).

ನೊಂದ್ದು nŏndu. 2. P. p. of ನೋ.

ನೊಪ್ಪ nŏppa. = ನೊಪ್ಪನೆ (Śmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನಿಗದು (Dr. 1, 104). — ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ. (Śmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ ಪೇಳ್ (220 Mdb.). — ನೊಪ್ಪನೆ. = ನೊಪ್ಪ, q. v.

ನೊಯ್ nŏy. ನೊಯ್ಯು. = ನೋಕ, etc. ನೊಯ್ಯದೇ ಅದನ ರುಜಂಗಳ್? (Bp. 38, 36).

ನೊಯಿಸು nŏyisu. = ನೋಯಿಸು. To cause to feel pain (Tē. ನೋಡು). ನಿಷ್ಕರುಣಿಯಿಪ್ಪ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೊ

ಯಿನ ಚಾರದು (B. 4, 72). ನೊಸ್ಸದನಗೆ ನೊಯಿಸಿದರೆ ಕೊಸ್ಸ ಬಾವ ದಲ್ಲದೇ? (Prv.).

ನೊಯ್ಯು nōyyu. = ನೋಯ್. (My.). P. p. ನೊಸ್ದು.

ನೊರಜು nōraju. = ನೊರಂಜು (Śmd. 45), ನುಸಿ 2, No. 2. A (musquito or) gnat, an eye-fly (ತುಜ Mr. 177; ಧೃಂಗಾರಿ G.; Bh. 6, 5, 38; Śiv. 3, 45; C.; see s. ನೊಣ). ಈ ರಜು ಮುರುದ ಇಲ್ಲ, ನೊರಜುಗಳ ಸ್ವರ ಪೆದ್ದು (Prv.).

ನೊರಂಜು nōranju. = ನೊರಜು, q. v.

ನೊರೆ nōrĕ. Foam, froth, scum (ಫೇಣ, ಪಿಣ್ಣೀರ, ಆಧಿಳ Hlā., Nr., Mr. 415; ಫೇಣ Nn. 6; ಜುತ್ತುಳ Kk. 18, Śm. 35; C.; Tē. ನುರುಗು, ನುರುಪು, ನುರ್ಪು; M. ನುರೆ, T. ನುರ್ಪೈ). ನಮುದ್ರದ ನೊರೆ (ಫೇಣ, etc. Sl. 334). ನೊರೆ ಕಾಮುದಾಗ್ಯೆ ಪರ ಎನ್ನರೆ ಪಟ್ಟಿಸೇ? (Prv.). See Čpr. 8, after 4; 8, 97; Bp. 51, 53; 61, 66; Ū. Bp. 42, 14; Bh. 3, 6, 25; J. 6, 3. 9; ಜೀಕ್ಷರೆ. — ನೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Foam, etc. to be formed (My.). — ನೊರೆಗಾವುರ. -ಕವಿಯುರ. A bit full of foam (Rām. 6, 30, 10). — ನೊರೆನೆತ್ತರ್. Foamy or scummy blood (Abh. P. 13, 47). — ನೊರೆಮಾಲೆ. A garland of foam (Rśv. 13, after 77). — ನೊರೆಮಾಯ್. -ಮಾಯ್. A mouth covered with or containing foam (Bp. 20, 11; 46, 56; V. 11, 61). — ನೊರೆ ಮಾಲು. = ನೊರೆಮಾಲು. Frothing milk fresh from the cow (My.). — ನೊರೆಮಿನ್ನು. -ಮಿನ್ನು. A foam-mass (Rśv. 6, after 24). — ನೊರೆವುಲ್. -ಪುಲ್. Frothy, soft grass (Čpr. 4, 47). — ನೊರೆಹಪ್ಪಳ. A kind of rice-happaḷa (C.). — ನೊರೆಮಾಲು. = ನೊರೆಮಾಲು. See Sp. s. ಉಣ್ಣಿ 2.

ನೊಲಿಜು nōḷiju. = ನಮುಜು, etc. (My.).

ನೊಸಲ್ nōsal. = ನೊಸಲು. The forehead (ಲಲಾಟ, ಅಲಿಕ, ಗೋಪಿ Nr., Hlā.; ಪಣೆ, ಪಣೆ Śm. 71. 96; T., M. ನುದಲ್; Tē. ನುದುರು; Tu. ನೆಸರ್; *cf.* ಮುನುಮು). ನೊಸಲುಲ್ ಆಲೆದ ಕುರುಳು (ಧೃಕುರಳ Hlā.). ನೊಸಲೋಳ್ ಆಲೆದ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ Mr. 320). ನೊಸಲು ಇಲುವ (ಲಲಾಟಸ್ಥ, ತಲು Nr.). See Čpr. 2, 89; 4, 14; 5, 127; Bp. 4, 28; 38, 41; 36, 23; 43, 32; 46, 13; Rśv. 6, after 11; 13, 63; J. 5, 7; ಜೆಜೆ. — ನೊಸಲ ಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. The writ of destiny on the forehead (Śmd. 69; Čpr. 8, 87). — ನೊಸಲ ಕಣ್ಣು. An eye on the forehead (Bp. 27, 14). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ, who has an eye on the forehead: Śiva (9, 30). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ ದೇವ, Śiva (Śmd. 162). — ನೊಸಲ ಪಟ್ಟ. A plate on which a favourite god's name is written and put on the forehead by the bride and bridegroom; a plate on which some laudatory words are written, put on the forehead of horses; etc. (ಲಲಾಟಿಕೆ Nr.). — ನೊಸಲ ಬರಹ. = ನೊಸಲಕ್ಕರ. (Bp. 61, 7). — ನೊಸಲ ಮೆಟ್ಟು. A mark made with sandal, etc. on the forehead. ಗೋದೋಷ್ಟಣ ಸುಗ್ಗಿವಿಸ್ಸ ರುಸಿದ (ಜೆಡತಿಯರ) ನೊಸಲ ಮೆಟ್ಟು (Rāghś. 17, 65).

ನೊಸಲು nōsalu. = ನೊಸಲ್. (Bp. 47, 31; My.). ಆನೆಯ ನೊಸಲು (ಅಗ್ರಹ, ಲಲಾಟ Hlā.). ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸರೆಯಿಸ್ಸ ಒರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ನೊಳ nōḷa. = ನೊಳವ (Śmd. 56), ನೊಣ, etc. (ಮುಳ್ಳು Kk. 85; Śm. 44. 85).

ನೊಳಲೆ nōḷalĕ. (ನೊಣಲೆ). = ನೊಳಲೆ. A shell or tube (?; see ನಾಯ್-, ನಾಯಿ-; *cf.* ನಳ್ಳಿ? Tu. ನೊಲ್ಲು, a kind of water-snake).

ನೊಳವ nōḷavu. = ನೊಳ, q. v. ಸಂಜೆಯಾದ ನೊಳವ (Śmd. 56).

ನೊಳಿಕೆ nōḷikĕ. = ನುಗುಳ್. To creep in, etc. (T. ನುಪ್ಪಿ, M. ನುಪ್; My. occasionally).

ನೋ nō. = ನೊಯ್, ನೊಯ್ಯು, ನೋವು. To feel or suffer pain, to ache; pain to be felt; to be afflicted or grieved (ವ್ಯಥನ Śmd. Dh.; M.; T. ನೋ, ನೋಗು). P. p. ನೊಸ್ದು (Śmd. 270). ಕಣ್ ನೊಸ್ದಪುದು (190). ಕುಮುದ್ದಿದ ತಳಿರನ್ನೆ ನೋಸ್ದು (39). ನೋವುದು (ಅವಿಸದ, ಅಸ್ರದ, ಕ್ಲೇಶ Nr.). ಪಸ್ತಂ ನೋಸ್ದಿತು (Bp. 38, 37). ಕೆಯ್ಗಳು ನೋಯಿ (38, 36). ನೋವದನ್ನು (18, 52). ಪಿಮುಸೊಯಿಂದಿಂ ನೋಸ್ದು ಆಮಿಲ ಬೈಸರು (52, 15). ಆಪತ್ತಿನ್ನೆ ನೋಸ್ದು (29, 12). ನೋಸ್ದು ಮುನದಂ (36, 8). ಚಿತ್ತದಂ ನೋಸ್ದಪರು (38, 6). ಮುನಸು ನೋಸ್ದಪುದೇ? (38, 35). ನೋಡುತೋಪಿಯುದ ತರಪ ನಿಂದ etc. (Bh. 3, 13, 28). ಪಂಕರಪರಣಾಸಂ ನೋಯಿ (Rśv. 13, 25). ಮಾಯುದ ವೀರಸಂ ನೋಯಲಿಪಾದು (6, after 11). ಮುನ ನೋಸ್ದು ನುವಿಪಸು (Bh. 1, 8, 4). ಪಸ್ಸನದ ಕರಗಿಸಲು ನೋಸ್ದು ಪರುಳಪುಪಟ್ಟು, ಸಸ್ಸಪಾದಸದ ಸಪ್ಪುರುಪರೆನಿಪರು ನಪ್ಪುಪರು (Sp.). See Bp. 38, 9. 10; Rśv. 13, after 96; J. 20, 20; 28, 18. 35; ಕಮು-.

ನೋ nō. *Nor; not.*

ನೋಜ್ಜು nōǰǰu. (= ನೋಯಿಸು). (Abh. P. 3, 56).

ನೋಟ nōṭa. (fr. ನೋಡು). Looking at or on; viewing, beholding, seeing; (pondering); examination; a sight, a spectacle; sight, the power of seeing; a look; appearance (ಸಧಾಲನ, ನಿರಾಮನ, ನಿಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, ದರ್ಶನ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ದೃಷ್ಟಿ Hlā., Nr.; ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಉಕ್ಷಣ Mr. 316; ಸದ್ಯಕ್ಕ Nn. 158; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ಪೆಕ್ಷಣ Kk. 59; ದೃಷ್ಟಿ, ದರ್ಶನ Sl. 415; ಅವಲೋಕ, ಅವೇಕ್ಷೆ G.; C.; T., M. ನೋಟ್ಟ). ಒಳ್ಳಿಪ ನೋಟವ (ಮಲ್ಲುದರ್ಶನ Nr.). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ಕಟಾಕ್ಷ Hlā.; ಕಟಾಕ್ಷ, ವೀಕ್ಷಣ Mr. 316). ಸಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ (ಅಮರ್ಷ G.). ಮುನಿದು ನೋಟ ಮುದ ನೋಟ (ಅಮರ್ಷ Nr.). ಆಟಂ ಪಾಟಂ ತೀಟಂ ನೋಟಂ (Śmd. 250). ಆವನ ನೋಟ ದೂರ ಪರಿಯುವಪಳ್ಳಿ (My.). ನೋಟವಲ್ಲದೆ ಒಟೆ ಮಾತಿವರೆ ಕಾಣಾ ತಪ್ಪದು.—ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಟ್ಟು, ಉಟಿಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು.—ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಉಟಾ ಮಿಟ್ಟು, ಕಾಟಾ ತಪ್ಪು ಕೆಣ್ಣಾ.—ಕಾಣ್ಯದ ನೋಟ ಬಲ್ಲವರೇ ನಟ್ಟು.—ನೋಟವಿಪ್ಪ ಕಣ್ಣು ಒಟೆ ಅಯಿತು.—ನೋಟ ನಟ್ಟುಗಿದ್ದರೆ ಕಾಟ ಪ್ಯಾಗೆ ಬಪ್ಪಿತು?—ನೋಟ ನೋಟವರೆ ಕಾಟ ಉಣ್ಣು.—ನೋಟ ಪೆಜರಿಟ್ಟೆ, ಉಟ ಮುನವಿಟ್ಟೆ (Prvs.). See Śmd. 244; Čpr. 8, 53. 56; Bp. 9, 12; 10, 55; 18, 83; 34, 9; 35, 21. 23; 35, 34; 40, 4; 47, 65; 48, 31; J. 5, 60; 7, 6; 15, 43; ಕಣ್ಣೋಟ, ಪಿಟು-, ಮೆಯ್-, ಸವಿ-. — ನೋಟಿಪ್ಪೆಗೆ. -ಂ-ತೆಗೆ. To look at one another (Grj. 4, 69). — ನೋಟ ಮೀಟ. Looks and love-gestures (Abhā. 2, 76).

ನೋಟಕ nōṭaka. A looker-on, a spectator; an eye-witness. ಸಂಘ್ ಆವಿರೆ, ನೋಟಕರ್ ಕಣ್ಣಾಲೆ, ಮುಕ್ಕಂಗೊರಗೆ (Śmd. 294). See Čpr. 5, after 70; 8, 46; Abh. P. 3, 39; Bp. 28, 50; 57, 32; 60, 32; Bh. 2, 2, 94; 3, 19, 50; Rām. 5, 8, 29; J. 15, 39; 17, 9.

ನೋಟಕಾರಿ nōṭa-kāri. = ನೋಟಕ. (Bh. 6, 4, 26).

ನೋಟಗಾರಿ nōṭa-gāri. A looker-on, a spectator (My.). 2, an examiner: a shroff (My.). ಕತ್ತ ಚಿತ್ರಗಾರಿಕ ಮಣ್ಣಾ, ಪಣ ನೋಟಗಾರಿಕ ಮಣ್ಣಾ, ಬಿಡಣೆ ಕಾಸ ಘೋಗಾಡ ಮಣ್ಣಾ (Prv.).

ನೋಡಿಸು nōḍisu. To cause to look at or on, to cause to examine (ನೋಡಪಕ್ತಿಯ Śmd. Dh.; Bp. 2, 48; J. 30, 53; My.).

ನೋಡು nōḍu. = ನೋಪ. To look; to look on; to look at, to view, to behold; to look after; to examine; to consider; to take care; to see (ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ನೋಕ್ಕು; *cf.* ಜೂಪ 1). ಆಕ್ಷಯಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (Śiv. Mr. 317). ಮೇಲು ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು (ದೇವದತ್ತ 52). ಕೋಪಿಸಿ ನೋಡಿದಂ (ತಿರುಗಣ್ಣಿದಂ Ćt. II, 107). ನೋಡುವಂ or ನೋಟ್ಪಂ (Śmd. 28). ಯಕಾರ ಉಕಾರಂಗಳ್ಗೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (59). ದೊಗಸ್ಸಿ ನೋಡಿದಂ or ದೊಗ ನೋಡಿದಂ (200). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ (267). ಪೆಜ್ಜ ಕುಸ್ಪುಗಳ ನೋಡುವವರು (ಸದಸ್ಯರ್); ದುಸಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅವ್ಯಸ್ಥೆ Nr.). ನಿಷ್ಟಂ ನೋಡುವೆನ್ನ ಕಣ್ಣೊಡಮುದಿರವಕಟ! (J. 28, 17). ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ನೋಡುವಷ್ಟರಿಗಳಂ ನೋಡುದಂ (28, 22). ಕಣ್ಣಿನಿ ಸಾಣಿವೆ ನೋಡಿ ಬೇವರಂ (Riv. 5, 116). ಉದ್ಯಾನವಿಪ್ಪ ಜಗಿದಾಡುವ ಳುಬ್ಬೇ ದುಬ್ಬಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ (B. 3, 90). ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಿನಿ (4, 226). ಉದನು ಗೂಡೊಳಗಿನ ಬಡವರ ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರ ಬೇಳು (5, 281). ನೋಡದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಗೊಮ್ಮೆ.—ನೋಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆದದ (unfixed) ಸಮ್ಬಳ.—ನೋಡದ ವಸ್ತು ಆದಿದರೆ ಬನ್ನಿವೇ?—ನೋಡದೆ ಆದಿದರೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು.—ನೋಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಉಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದವಳಿಸ್ಟ ಏನು?—ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣದ್ದು ಓದಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ಮಗ ಬದವಾದರೆ ಮಾಡಿದವರ ಪುಣ್ಯ (simply: fruit of former actions).—ನೋಡಿ ನಡೆಯೋನಿಗೆ ಕೇಡು ಬಾರದು.—ನೋಡಿ ಬರದರೆ ದರವನ್ನು ತಿನ್ನಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತಲ್ಲಸ್ಥೇ ತಿನ್ನಿತು.—ನೋಡಿ ಗೇಯೋಳೆ ಉಣ್ಣು ಮಲಗೋಳೆ ಯಾರೂ ಳಿಸ ಬೇಡ.—ನೋಡಿ ಬಾ! ಎನ್ನರೆ ಸುಟ್ಟು ಬನ್ನ (Prvs.). See Śmd. 98. 112. 158. 255. 260. 272; Ćpr. 1, 95; 2, 79; Bp. 4, 65. 66; 14, 18; 19, 85; 20, 13; 37, 52; 40, 14. 16. 36. 42; 45, 31. 32. 33; 49, 17; 50, 25; 52, 36; 53, 17; 54, 81; 57, 32; 58, 36; 60, 27; Bh. 2, 13, 23; Śm. 24. 33. 75; Râm. 3, 2, 19; Riv. 5, 30; 6, 32; J. 2, 65; 28, 35. 44; 31, 35; Sl. 237. 356. 368. 378. — ನೋಡಿ ನೋಡು. rep. (B. 2, 30). — ನೋಡು ನೋಡು. rep. (Śmd. 230; Bp. 19, 24; 33, 8; 35, 2; 36, 51; 55, 37; J. 3, 37; 28, 26; B. 5, 143. 169). — ನೋಡೇ ನೋಡಿ. = ನೋಡಿಯೇ ನೋಡಿ. (B. 3, 2).

ನೋಡುವಿಕೆ nōḍuvikĕ. Looking, etc. (ಅವಲೋಕ, ದರ್ಶನ Sl. 404). ಮುಖ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ಯೀಕ್ಷಣ, ವಿಷಯನ, ಮೂಗರ್ಗ, etc. 398).

ನೋವ nōva. Ache, pain (My.). ನೋವಹಾದರೆ ಹೇಳರೆ ತಪ್ಪಿತೇ?—ನೋವವುಳ್ಳವನು ಕೋವಿಯ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಮುಣ್ಣೆ; ಮುಯ್ಯೆ.

ನೋವು nōvu. = ನೋವ್ಪು. P. p. of ನೋವು.

ನೋವ nōva. Pushing, impelling, inciting. See ವಿ-.

ನೋವ್ nōv. = ನೋವು. To observe a vow or religious obligation, to perform any (thing as a) meritorious act of devotion or austerity (ವ್ರತಾಚರಣ Śmd. Dh.; Tk. ನೋಪು, ನೋಮು; T., M. ನೋಲ್). P. p. ನೋವ್ದು (Śmd. 287 Cm.; Ćpr. 1, 32. 75; Abh. P. 15, after 54; Bp. 2, 48. 51. 57; J. 18, 19). ನೋವ್ಪಂ (Śmd. 275).

ನೋವಿಸು nōvisu. To cause to perform something as a meritorious act, etc. ಆರುಮರ್ ಮಾಡ್ಯೆಯೊಳೆ ವರವೂಯುಜ್ಯಾವ್ಪದ್ಯುರಂ ನಿರಾಕುಲಮೂಗಿರ್ದಾರ್ಯಿರವಿನ ವೈಶಾಖಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮಂ ನೋವಿಸಿದಂ (Śmd. 64. 128; Kâvy. I, 1b, 7).

ನೋವು nōvu. = ನೋವ್. ನಿಷ್ಟಂ (*i. e.* ನಿಸಗಾಗಿ) ನೋವುದೆವು (Bp. 48, 19). P. p. ನೋವು (My.).

ನೋಮ್ಪಿ nōmpi. = ನೋಮ್ಪು. Any religious act or obligation enjoined by the gods; any meritorious act of devotion or austerity (Abh. P. 15, after 54; Bp. 2, 48. 49; 3, 14; J. 30, 40; My.; Tk. ನೋಮು; T., M. ನೋನ್ಪು; see ಉಪ್ಪಿ).

ನೋಮ್ಪು nōmpu. = ನೋಮ್ಪಿ. (V. 14, 56; My.).

ನೋಯಿಸು nōyisu. (Śmd. 25). = ನೊಯಿಪು. To cause to suffer pain, to pain; to afflict, to distress (C.). ನೋಯಿಸಿದಂ (Śmd. 64. 273). ನೋಯಿಸುವವನು (ಅಡುಸ್ಪುವ, ದುಃಖ IIIA.; Mr. 236). ನೋಯಿಸರ್ ಪಟ್ಟುದು (ಹುಸ್ಸ, ಪೀಡಿತ IIIA.). ಮುಗ್ಗಿದ ನೋಯಿಸುವುದು (ಅಡುಸ್ಪುವ, ಮುಗ್ಗಿಸ್ಪವ್ Nr.). ಗಾಳೀ ಗುದ್ದಿ, ಮುಖ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಹಾಗೆ (Prv.). ಆಳುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇತರರಿಗಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡಿ, ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಿ ಬಾರದು (B. 4, 34). ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೋಯಿಸಿದೆ (Bh. 1, 8, 20). See Bp. 22, 17; 38, 10. 12. 34; J. 21, 34; Sl. 89.

ನೋಯಿಸುಹ nōyisuha. Inflicting pain, etc. ತಪ್ಪುಗಳ ನೋಯಿಸುವ (ಪಣ್ಣ Nr.).

ನೋಯು nōyu. = ನೋ, etc. (My.; B. 2, 24). P. p. ನೋಸ್ದು. See Prv. s. ಬೆತ್ತ.

ನೋರು nōru. Fare, haulage: freight (Mhr., Il.; Ng.).

ನೋವು nōvu. Ache, pain; affliction (ಪೀಡೆ, ದುಃಖ, ವ್ಯಥೆ Nr.; ಪ್ರಸರ Kn. 108; ವೇದನ 156; ವೇದನೆ Śmd. 393 Cm.; ಕ್ಲಮಥ, ಗ್ಲಾನಿ Mr. 384; ಹುಸ್ಸ, ಪೀಡಿತ 448; ಕೊಟ್ಟೆ Bhn. 41; Bp. 28, 11. 14; J. 13, 38; 19, 35; C.; T. ನೊ, ನೋವು, ನೋಯು; M. ನೊಯ್, ನೋಯು; Tk. ನೊಪ್ಪು, ನೊವ್ಪು). ಕಾಲಿಗೆ ನೋವು ಆಯಿತು (B. 1, 12). ನೋವು ತಾಮಸುವುಲ್ಲಿ, ಕಾಯಿ ಬೊಗಳಿಸುವರಿಲ್ಲ. — ತಾವು ಕೆಟ್ಟು, ನೋವು ಪರ ಕೆಣ್ಣಾ (Prvs.). ನಮುವಿನ ಬಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Sl. 465). See ತಲೆ, ಮುಣ್ಣೆ-; Prv. s. ತಪ್ಪು. — ನೋವು ಕೊಡು. = ನೋಯಿಸು. (B. 304; My.). — ನೋವು ಮಾಡು. = ನೋಯಿಸು. ಪೆಜ್ಜಗಳು ಬಲ್ಲ ನೋವು ಮಾಡುವಾಗ (B. 5, 190; My.).

ನೋಳ್ nōḷ. To precede, to take the lead (ಅಗ್ರಗಮನ Śmd. Dh.).

ನೋಳ್ದು nōḷdu. — ನೋಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಣನ್ನೆ ವಿನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ದಂ ಗಾನ್ಧೇ ವಿ (Śmd. 288 Mdb., o. r. ನೋಳ್ಗೆ).

ನೋಳ್ಪು nōḷpu. To go fronting somebody, to go forward to meet (ಇದಿರ್ ನಡೆ Śmd. II; ಇದಿರ್ Kk. 87).

ನೋರ್ಪ್ nōrp. = ನೋಪು. ನೋರ್ಪ್ಪಂ or ನೋರ್ಪುದಂ (Śmd. 25). ನೋರ್ಪ್ಪಂ (217. 275). ನೋರ್ಪ್ಪಿದೆ (ನೋಮುವೆ 193 Cm.). ನೋರ್ಪ್ಪಿದೆ ಅವಳ್ ಕಲಾಯಳ್ (297). ನೋರ್ಪ್ಪಿದೆ (Ćt. II, 73). ನೋರ್ಪ್ಪಿ (Ćpr. 1, 93; Bp. 2, 18; Riv. 6, after 11; 13, after 77). ನೋರ್ಪ್ಪುದು (Riv. 2, 48). ನೋರ್ಪ್ಪಾಗಳ್ (5, after 21). See Bp. 10, 55; 32, 6; 42, 20.

ನೌ nau. For Kannada words with this initial in writ see ನವ or ನಪ.

ನೌ nau. *A ship, a boat.*

ನೌಕರ naukarn. = ನವುಕರ, etc. (My.).

ನೌಕಾದಂಡ naukâ-daṇḍa. *An oar.*

ನೌಕಾನಯನ naukâ-nayana. Ship-leading (or building. B. 5, 194).

ನಾಕೆ nauke. ನಾಕಾ. *A small ship, a boat.*

ನಾವಾರ್ಯ nau-târya. *Navigable.*

ನಾವಣ್ಣಿ nau-daṇḍa. *An oar.*

ನ್ಯಕ್ nyak. = ನ್ಯಂಕ್.

ನ್ಯಕ್ಕು nyakku. Tbh. of ನ್ಯಂಕ್ (ನ್ಯಚ್ Śmd. 106).

ನ್ಯಕ್ಷ ni-akṣha. *Low, inferior.* 2, *whole, entire.*

ನ್ಯಗ್ರೋಧ nyak-rôdha. = ನಗ್ಗ್ರೋಧ. Growing downwards: *the Indian fig-tree or banyan tree, Ficus bengalensis* Lin. (Ficus indica Roxb., ಬಟ, ಆಲದ ಮರ Nn. 42). 2, the tree Butea frondosa (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತಗ 42). 3, the moon (ತಿಂ, ಪಕ್ಷ 42). 4, *a fathom, measured by the arms extended.* 5, a road (ಮಾರ್ಗ, ಪಾಡಿ 42). 6, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು 42). 7, fraud, etc. (ಛಲ 42). 8, a forest (ವನ, ಅರಣ್ಯ 42).

ನ್ಯಗ್ರೋಧಿ nyak-rôdhi. *The tree Salvinia cucullata* Roxb.

ನ್ಯಂಕು ni-aṅku. = ನಂಕು. *A deer, an antelope* (*cf.* ಜಂಕೆ). See Nr. s. ಮಳುಪ.

ನ್ಯಂಚ್ ni-aṅc. ನ್ಯಙ್. = ನ್ಯಕ್, ನ್ಯಕ್ಕು. *Going downwards, downwards, down.*

ನ್ಯಂಚಿತ ni-aṅcita. *Thrown or cast down, bent down.*

ನ್ಯರ್ಬುದ ni-arbuda. = ನಿರ್ಬುದ. One hundred millions.

ನ್ಯಸನ ni-asana. Casting, putting or laying down, depositing; delivering, giving up. (Kâvy. III, 3, B, 80).

ನ್ಯಸ್ತ ni-asta. *Thrown or cast down, put, placed.* 2, *delivered, deposited, consigned.*

ನ್ಯಾಡ ni-âḍa. *Food.*

ನ್ಯಾಯ ni-âya. = ನಾಯ 2, ನೀಯ 1. *Method, way, rule, manner, system, plan.* 2, right or fit manner: *fitness, propriety, right, justice;* law; a lawful act. 3, *a lawsuit;* a dispute, a quarrel (My.). 4, judicial sentence, judgment. 5, a logical argument; a complete argument or syllogism; logic, logical philosophy; a system of philosophy delivered by Gôtama or Gautama (Bp. 51, 12; 53, 8; see ವೈಶೇಷಿಕ). 6, a general or universal rule in grammar, an axiom which precedes and must be kept in view in the explanation of special rules. ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದ ಆಯು ಹುಟ್ಟುವದು.—ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಯದೇ ಬಲ.—ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದವ ಪಾಯಿಗಿಸ್ಸ ಇಜೆ.—ನಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಸ್ಸ (Prvr.). See Kâvy. II, 2, B, 24. — ನ್ಯಾಯಖಾತೆ. A judicial department (B. 5, 263). — ನ್ಯಾಯತೀರಿಕೆ. A lawsuit or case being settled or decided (My.; also ನ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ). — ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸು. To settle or decide a case or quarrel (My.; B. 4, 6; 5, 228. 262). ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸೋಣ (ಸಾಮಿದ್ಯ G.). — ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸುವಿಕೆ. Settling or deciding a case (My.). — ನ್ಯಾಯದ ಶಿಟ್ಟು. A system of rules, a rule (My.). — ನ್ಯಾಯದೂರ. A man who is a long way off from justice, who does not care for it at all (Bp. 28, 62). — ನ್ಯಾಯಮಾಡು. -ಆಡು. To engage in lawsuits (My.); to altercate, to quarrel (My.). — ನ್ಯಾಯಮಾಡು. -ಆಡು. = ನ್ಯಾಯಮಾಡು. (B. 5, 232).

ನ್ಯಾಯಕಾರ nyâya-kâra. A quarrelsome man (Bp. 59, 37).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ nyâya-nirṇaya. A decision in a lawsuit, a sentence or verdict (My.).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಾಯಕ nyâya-nirṇâyaka. A judge (ಕ್ರಾವ್ಯಿದಾಕ, ಆಕ್ಷದರ್ಶಕ Sl. 258).

ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿ nyâya-paddhati. A guide-book on proper conduct (My.).

ನ್ಯಾಯಪ್ರಮಾಣ nyâya-pramâṇa. A standard of rules or law (My.).

ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗ nyâya-mârga. The way of propriety or justice (My.; ಸಂಸ್ಕೃ G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆಯೋಣ (ಮಾರ್ಗ ದೆ, ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನ್ಯಾಯವಂತ nyâya-vanta. A properly behaving man (My.).

ನ್ಯಾಯವರ್ತಿ nyâya-varti. Well-behaved. 2, N. (J. 10, 44).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಕ nyâya-vichâraka. A judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆ nyâya-vichâraṇe. Investigation of a lawsuit (My.).

ನ್ಯಾಯವಿದ nyâya-vida. A man who knows the law: a judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಧ nyâya-vidha. An arranger about lawsuits: a judge (ಆರ್ಥದ್ಯಕ್, etc. Mr. 268).

ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ nyâya-vidhâyaka. Legislative (My.). — ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕಸಭೆ. Legislative council (My.).

ನ್ಯಾಯಸಭೆ nyâya-sabhe. A court of justice (My.; B. 4, 169).

ನ್ಯಾಯಸ್ಥ nyâya-stha. = ನ್ಯಾಯವಸ್ಥ. (My.). See Prv. s. ನ್ಯಾಯಸ್ಥ.

ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ nyâya-sthâna. A court, a cutcherry (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ nyâya-adhipati. A judge; a magistrate (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ nyâya-adhîśa. = ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ. (My.; B. 4, 7. 169).

ನ್ಯಾಯಾಸನ nyâya-âsana. The judgment-seat, the bench (My.; B. 5, 280).

ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನ nyâya-âsthâna. = ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ. (My.).

ನ್ಯಾಯ್ಯ ni-âyya. *Regular, adapted, fit, proper.*

ನ್ಯಾಸ ni-âsa. Putting down, placing; depositing; laying aside; putting on, as colour; impressing, stamping; striking in, as the claw; consigning. 2, *a deposit, a pledge.* See *e. g.* ಪಿ-, ಸಂ-. 3, certain religious ceremonies consisting in putting the fingers into various forms (Mhr.).

ನ್ಯಾಸಕರಣ nyâsa-karaṇa. Putting down, placing. See ನ್ಯಾಸಿಸು.

ನ್ಯಾಸಾರ್ಪಣ nyâsa-arpaṇa. *Delivery of a deposit.*

ನ್ಯೞಂಖಿ nyuṅkha. *Sixfold repetition of the syllable Ôṁ.* 2, *proper; pleasing.*

ನ್ಯುಬ್ಜ ni-ubja. *Bent downwards;* lying on the face; crooked; *hump-backed, gibbous from disease.*

ನ್ಯೂನ ni-ûna. = ನೂನ. *Lessened, diminished, deficient, defective, wanting, depriced of.* 2, *inferior, low; vile, blamable.*

ನ್ಯೂನತೆ nyûnate. Deficiency, incompleteness, want. (My.; B. 5, 1).

ಪ್ P

ಪ್ p. The forty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It often changes places with initial ಹ್, *e. g.* ಪಲಗೆ, ಹಲಗೆ; ಪಸ್ಸರ್, ಹಸ್ಸರ್; ಪಾಸು, ಹಾಸು; ಪಕ್ಷಿ, ಹಕ್ಷಿ; ಪುಲಿ, ಹುಲಿ; ಪಲಸು, ಹಲಸು (Śmd. 191), etc., etc.; and is replaced by ಹ್ in ಅಪ್ಪೆಹ, ಇಪ್ಪಹ, etc. (191); it becomes ಮ್, *e. g.* in ಕಣ್ಮಸಿ, ತಣ್ಮುದ್ದಾಲ್ (78); and ವ್, *e. g.* in ಮುನಮ್ಮುಗು, ಬಗೆವುಗು (3), ಎಳೆನೀರ್ವೆಸಲ್, ಎಳವೆಸಿ (81), ತಮರೂಗೆರ್ ಪೋಗು (82), ಅಮುಮ್ಮೆಲಿ, ಮಿಂಮುನ್ನುದು (204), ಮಿಸನುನ್ನುದು (205), ಮುಂಗಳವಜೆ (207), ಏವೇಲ್, ಏಪ್ಪೇಗು (211), ಬೆಳ್ವಲ್ (213), ನಿಮುಪಯಣಂ (215), ಕುಮುಪುರ್ವ್, ಬಿಮುಪೊಯಲ್ (218), ಪಾಣಿಂವೆನ್ (221), ಅಮುಪತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು (224), ಮುತ್ತಲ್ವೇಲ್ (277), ಉಪದೇಲ್, ಉಪಪ್ಪೇಲ್, ತರದೇಲ್, ತರಪ್ಪೇಲ್ (278; ಕಿಪ್ಪೊಜೆ would be wrong, it is to be ಕಿಮ್ಮೊಜೆ 81). *Cf.* ತಪ್ಪಂ = ತವ್ವಂ, ತಪ್ಪಪಂ = ತವ್ವಪಂ (286); and see ಇಪ, ಪಪ, ಬಪ, ಮೇಪ, etc.; ಪಪ 2, ಪಪ; ವ್.

ಪ pa. 1. The letter ಪ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಪ pa. 2. (ಪ-ಅ 17). = ಪ್ಪ, ಪು 2, ಪವ 2, (ಉಪವ 2). A syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle (Śmd. 274), *e. g.* ಕೂಪರ್, ಬಪರ್, ಇಪರ್ (of ಕೂರ್, etc.);—ಆಪರ್, ತೋಪರ್, ದೂಪರ್ (of ಆರ್ etc.);—ಆಗಪ್ಪಿ, ಕೀಪ್ಪಿ (of ಆಗರ್, etc.);—ಬೆಗಪ್ಪಿ, ಬಿಸುಪ್ಪಿ (of ಬೆಗಪು, etc.); ನೋಪ್ಪಿ, ಬೇಪ್ಪಿ, ದೂಪ್ಪಿ (of ನೋಪು, etc.);—ಆಪ್ಪ, ನೋಪ್ಪ, ಸೀಪ್ಪ (of ಆರ್, etc.);—ಪೋಪ, ತಾಪ, ತೂಪ (of ಪೋಗು, etc.);—ಮಿಡುಪ, ತೊಳಪ, ದೆಳಪ (of ಮಿಡುಗು, etc.);—ಓಪ (of ಓ);—ಬೆಸಪ (of ಬೆಸಸು); ಕಾಪ (of ಕಾಸು);—ತರಿಪ, ಬರಿಪ, ಇರಿಪ (of ತರಿಸು, etc.);—ಉಪಯಿಪ (of ಉಪಯಿಸು, Śmd. 275). See further ಉಪ್ಪಾಡಿಪ (1), ಅವಧಂರಿಪು (3), ಅಂಗೀಕರಿಪುದು (5), ಅಕಾಂಕ್ಷಿಪ (8), ಪರಿಪರಿಪರ್ (141), ಪೋಪುಪ (195), ಅಪರಿಪರ್ (206), ಅಗ್ಗಲಿಪುದು (209), ಸಜ್ಜಿಪುದು (212), ಉಪಯಿಪುದು (217), ಸಿರವಿಪ (297), ತೂಳಪಿಪ (Liliv. 3, 3), ಸೇವಿಪ (Riv. 5, 26), ಎಮುಪ (J. 25, 5). ಪರಿಯಿಪ ನಟ್ಟಿನೆ ಉಟ್ಟುಪ ಇವರೇ ಪಿಪ ಪಾಪಿಪ ಕೆಯ್ದು ದಾನ್ಪೆಪ ಇರ್ಪರಿಯೊಳೆ ಸುತ್ತಿಪ ಅಯುತಿಕೆಯಿಂ ಎಗೆ ನರಿಗಿದ ದಿಗ್ಪಿ ದಾಯಲುವ್ವರಿಪ ವಿಪಂಗಿನಿಂ ನವಯಿಪ ಅಂಗದು ಲುಂಗಡೆ ಪಂಪಧಾರೆಯೊಳ್ ಪರಿಣತಿಪೋಪರ್ ದಾಪಳಿತಪಂ (Riv. 13, 82).

ಪ pa. 3. A letter used in reiteration, *e. g.* ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಎತ್ತು ಪತ್ತು, ಕಲ್ಲು ಪಲ್ಲು, ಕಾಯಿ ಪಾಯಿ, ಜಡ್ಡು ಪಡ್ಡು, ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ, ಬಿಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ, ಸುಳ್ಳು ಪಳ್ಳು (My.).

ಪ pa. 1. Guarding, protecting, ruling. See *e. g.* ಆಪನ, ಸ್ವಪ. 2, the number 1 (Mr. 349).

ಪ pa. 2. Drinking. See *e. g.* ಅಂಪ್ರೆ-, ಸಿ-, ಪಾಪ-.

ಪ pa. 3. An abbreviation of ಪಂಚಮ, the fifth note of the gamut (Mr. 76).

ಪಂ pañ. = ಪನ್ 2, etc. Greenness, etc. (ಪಚ್ಚನೆ, ಪಚ್ಚು, ಪಸು Śmd. 215).

ಪಂಜೆ pañje. = ಪಂಜೆ. (ಪಂಜ Mr. 505).

ಪಕ paka. Imitation of the sound of laughter: ha, ha! — ಪಕ ಪಕ ನಗು. To laugh very loudly, to giggle (C.; Tē.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕೆ ಆತ್ತ (Prv.). — ಪಕ ಪಕನೆ ನಗು. = ಪಕ ಪಕ-. (My.).

ಪಕ paka. = ಪ 1. See ಪಸ್ಪೆ-.

ಪಕಳಿ pakaḷi. A corolla or row of petals (B. 3, 36; Mhr. ಫಳಕಿಪ).

ಪಕಾನ pakâna. (=ಪಕ್ಕಾನ್ನ). (ಉಪ್ಪು, etc. Si. 313).

ಪಕಾರ pa-kâra. 1. The letter ಪ (Śmd. 11. 190).

ಪಕಾರ pakâra. 2. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ. (My.).

ಪಕಾಲಿ pakâḷi. ಪಕಾಳಿ. A double water-skin carried on a bullock (My.; B. 5, 286; Br., T.; Mhr., H. ಪಖಾಲ; *cf.* ಪಖಾಲಿ 2). — ಪಕಾಲಿನೀರು. Pakâli-water. ಪಕಾಲಿನೀರು ಕುಡಿಮು ದವಗೆ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಪಕಾಸ pakâsa. Tbh. of ಪ್ರಕಾಶ. (S. Mhr.).

ಪಕಿರ pakira. = ಫಕೀರ. (My.).

ಪಕ್ಕ pakka. = (ಪಕ್ಕಿ 2), ಪಕ್ಕು 1, ಪಕ್ಕೆ, ಪಲ್ಲ 1. Tbh. of ಪಕ್ಷ (Śmd. 346). A wing (ಗರುತ್, ಛದ, ಪತ್ರ, etc. Nr.; ಎಮ್ಮೆ Kk. 69, Śm. 78; Ūpr. 8, after 101; Grj. 3, after 103; C.; B. 2, 9). ಪಕ್ಕ ಎದ್ದರೆ ಪಕ್ಕಿ, ಹಿಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟು ರೋಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕರೇಪ— ಪಕ್ಕ ಎಲ್ಲುದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕು ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prvs.). 2, the shoulder (ಬಿಟ್ಟ Kk. 69). 3, the flank or side; a side, party, faction (ಬದಿ Kk. 32; ಕೆಲ Śm. 59; ಬದಿ 70. 78. 98; C.). 4, proximity, neighbourhood (ಸಮೀಪ Kk. 33; ಪುರೆ, ಪೊರ್ಮಗೆ, ಸನಿಪ, ಸಮೀಪ Śm. 59; ಪುರೆ 78; ಸನಿಪ 103). 5, favour, support (ಪೋಷಣ Śm. 103). 6, the half of a lunar month (ಶಾಲಭೇದ Śm. 78). — ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ. Side-hangings (Śiv. 3, 16). — ಪಕ್ಕದಬ್ಬು. -ಮಬ್ಬು. The western mountain (Abh. P. 11, 177). — ಪಕ್ಕಶೂಲೆ. Severe pain in the right or left side of the body; pleurisy (C.).

ಪಕ್ಕಡಿ pakkaḍi. The flank or side. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಎಸಗಿದ ಪಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆ ರೋಗವು ಗುಲ್ಮ (Cb. 42).

ಪಕ್ಕಣ pakkaṇa. *The hut or abode of a surgeon* (ಶಸ್ತ್ರ ಕಾರ Śm. 32).

ಪಕ್ಕನೆ pakkanĕ. ಫಕ್ಕನೆ. Suddenly; without a why or wherefore (C.; Tē. ಪಕ್ಕನೆ). ಆಳೆಯ ದಾಮೆ ಳಗೆ ಮೂತು ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಚಲೆಯವರ ಮುಕ್ಕೆ ನವ್ಮು ಗುಟ್ಟು ಒಡೆದಾಳು (B. 4, 138). ಕೋಪೆಯೊಳಗಿನ್ನ ಹಮುಮು ಪಕ್ಕನೆ ಹೊಲಿ ಬಿದ್ದು (4, 217). — ಪಕ್ಕನೆ ನಗು. To burst out a laughing (My.; Tē.; T. ಪಕ್ಕು ಪಕ್ಕನ್ದು ನಗು).

ಪಕ್ಕರಕೆ pakkarakĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, ಪಕ್ಕರಕೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕರಕೆ, (ಪಕ್ಕರೆ). Tbh. of ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ. ಇಂದ ಗುದಿಗಳು ಕುಮರ ಆಕೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Śm. 41, o. r. ಪಕ್ಕರಕೆ). ಗುದಿಮೆನ್ನು ಆನೆ ಕುಮುರಿಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Śm. I, 32, o. rs. ಪಕ್ಕರಕೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ).

ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ pakkarakkĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಗುದಿ, ಜಂಗಿ, ತಂಗುದ Kk. 58). ಗುದಿಮೆನ್ನು ಇಂಪೆಮೆನ್ನಿದಡಮ್ ಆನೆ ಕುಮುರಿಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (42, o. r. ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ). ಮಿಸುನಿಯ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (Riv. 13, 82).

ಪಕ್ಕರಿಕೆ pakkarikĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಆನೆ ಕುಮುರಿಗಳ ಜೂಲು G.).

ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ pakkarikkĕ. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, q. v.

ಪಕ್ಕರೆ pakkarĕ. 1. (= ಪಕ್ಕರಕೆ, etc.? Grj. 7, 46; Tē.: armour,

mail, housings). ಪಬಿಣ್ಣಾಸಿದ ಕೋಪದಪಕ್ಕರೆಯು ಬಾಹ್ಯತ್ರಂಗಗ್ (Śmd. 22. 83). ಕೋಪದಪಕ್ಕರೆಯು....ಕಾಸ್ತಿ (Abh. P. 13, 60).

ಪಕ್ಕರಿ pakkarĕ. 2. = ಪಕ್ಕರಿ, q. v.

ಪಕ್ಕರೆ pakkalĕ. = ಪಕ್ಕರ 2. A kind of vessel (ಜಾಗರಗೆ Čt. I, 86, o. rs. ಪಕ್ಕರಿ, ಜಾಗರಿಗೆ; ಜಾಗರಗೆ, ಬಕ್ಕರಿ Kk. 56, o. r. ಜಾಗರಿಗೆ; ಜಾಗರಿಗೆ, ಬಕ್ಕರಿ Śm. 62; ಪಾತ್ರ Bhn. 24; ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ 65). ಸೂಪದಗಳ ಪಾಲಿಗಳ, ಪಕ್ಕಲೆಯು ಪನ್ನೀರುಗಳ (ಬಣ್ಣಿಗಳು) ಪಿಡಿದವು (Bh. 1, 12, 17). (ಭೀಮಂ) ಕುಡಿದು ಪಕ್ಕಲೆನೀರಂ (1, 10, 30). 2, a temporary well in a stream, etc. (ಪಚ್ಚರ, ಒಡಿಕ್ಕೆ Śs.).

ಪಕ್ಕಾ pakkâ. Tbh. of ಪಕ್ವ (Mhr.). — ಪಕ್ಕಾಖರಿಕೆ. The regular account compiled from the diary (Mhr.; R.). — ಪಕ್ಕಾದದ. -ಆದದ. A shrewd, cunning man (My.). — ಪಕ್ಕಾಪಾವು. A large measuring-pâvu (ಪಾವು My.). — ಪಕ್ಕಾಮಾತು. An accomplished, ready word (My.). — ಪಕ್ಕಾರಂಗು. Lasting colour (My.). — ಪಕ್ಕಾಸಿಪಾಯಿ. An accomplished, adept sipâhi (My.). — ಪಕ್ಕಾಸೇರು. A large measuring-sêru (My.).

ಪಕ್ಕಿ pakki. 1. = ಪಕ್ಕಿ, ಪಕ್ಕೆ. Tbh. of ಪಕ್ಷಿ. (ಪಕ್ಕಿರ Śmd. 350). ಪಕ್ಕಿ ಮಿಗಂಗಳ್ (89). See Śmd. I, 60. 61; Śm. 30; ಆಮುಕ್ತಪಕ್ಕಿ, ಎಗೆಪಕ್ಕಿ, ಕನ್ನಪ-, ಕೆಂಗಣ್ಣಿಲರ್-, ಜಕ್ಕ-, ಮೊನ್ನ-, ತಣ್ಣಿದಿರ್-, ಪರಿಯಪಿ-, ಪಣ್ಣಿತ-, ಪೊಕ್ಕುಪಿ-, ಪುಣರ್-, ಬಿಸುರ್-, ಪಂಜರ-. — ಪಕ್ಕಿಗಳರಸ. -ಆದಸ. (ಗದುಪ Śm. 6). — ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. (ಗದುಪ Kk. 5).

ಪಕ್ಕೆ pakki. 2. A manner, a way, a means (My.; Tĕ. ಪಕ್ಕಿ, ಪಕ್ಕಿಕೆ; Mhr. ಪಕ್ಷ).

ಪಕ್ಕು pakku. 1. = ಪಕ್ಕ, etc., ಪಕ್ಕಿ. Tbh. of ಪಕ್ಷ. (M.; T. ಪಕ್ಕರ್, relations). — ಪಕ್ಕುಗುಡು. -ಕುಡು. To give support, to nourish, etc. (Abh. P. 8, after 54).

ಪಕ್ಕು pakku. 2. Tbh. of ಪಕ್ಕ. (Čpr. 1, 5; 5, after 35; Abh. P. 16, after 39; Grj. 9, 56; J. 16, 13; Riv. 1, 45; 6, after 11).

ಪಕ್ಕುವನಿ pakkuvani. A person of one's own side, a kinsman (ಪಕ್ಕುದನಿ, ಬಸ್ಟು Śs.).

ಪಕ್ಕೂ pakkû. = ಪಕ್ಕು 1.

ಪಕ್ಕೂವನಿ pakkû-vani. = ಪಕ್ಕುವನಿ, q. v.

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 1. = ಪಜ್ಜೆ 1 q. v., ಪಕ್ಕೆ. Lying down, reposing; bending downwards (see ಪಸುಪಕ್ಕೆ); a place (J. 20, 52). 2, a place for reposing: a dormitory (ಪಜ್ಜೆಮನೆ Śm. 79; Čpr. 1, 123; Tĕ.); the lair of a wild beast (see ಮಿಗಪಕ್ಕೆ); a nest (Grj. 4, 66). 3, a cow-pen, or a herd of kine (ಹುಲು ಮುಸ್ಸೆ Śm. 79). — ಪಕ್ಕೆದನೆ. -ಮನೆ. A dormitory (ಪಜ್ಜೆದನೆ, ಶಯ್ಯಾಗೃಹ Śs.).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 2. (fr. ಪಸು 1). (= ಪಜ್ಜೆ 2). Meeting with: closeness, contact, vicinity (ಪೊಡುಗಗೆ Śm. 70; Tĕ. ಪಜ್ಜೆ). ನಿನ್ನಿಸಿಯನ ಪಕ್ಕೆಯೋ ಇರು! ಎನ್ನು, ಸುರಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (Śmd. 73, o. r. ಪಜ್ಜೆ). See ಮುದಪಕ್ಕೆ. — ಪಕ್ಕೆಮರಿ. A young one that is near (J. 28, 44).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 3. The tamarisk tree, Tamarix indica (Tĕ.; ಪಿಲುಲು, ಪುಲಸಕ Si. 131).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. = ಪಕ್ಕ, etc. The side (My.; Tĕ.); the page of a book (My.; Tĕ.).

ಪಕ್ಕೆಗ pakkĕ-ga. = ಪಜ್ಜೆಗ. A man who rests or reposes on. See ಎರಲೆಪಕ್ಕೆಗ, ಎಲರುಣಿ-, ಪಾಗರ-, ಮಿಗ-, ಮುನ್ನೀರ್-.

ಪಕ್ವ pakva. = ಪಕ್ಕ, ಪಕ್ಕು 2. *Cooked, roasted, boiled, baked;* warmed. 2, *digested.* 3, *mature, ripe.* 4, *accomplished, come to perfection,* perfect, fully developed, ready, fair, adept; shrewd, experienced; strong, durable. 5, ripe for destruction: *on the eve of decay.* 6, gray, as the hair. See ಪೊಡೆ 2; Hlā. s. ಪುಷ್ಪ.

ಪಕ್ವಕೃತ pakva-krit. Cooking, etc. 2, the tree Azadiracta indica (ಸಿಮ್ಮು). (R.).

ಪಕ್ವಧಾನ್ಯರಸ pakva-dhânya-rasa. The liquid of boiled grain. See ಕಟ್ಟು.

ಪಕ್ವಶಿಕ pakvaśa. (= ಪುಲ್ಕಸ). *N. of a barbarous tribe.*

ಪಕ್ವಾನ್ನ pakva-anna. Boiled rice, cooked or dressed food, a dish; a cake (ಪುಗ, ಅಪ್ಪಂ, ಪುಗಿಕೆ Hlā.; My.; B. 3, 46; Bp. 36, 46). ಅಂಬುಜದ ಪಕ್ವಾನ್ನ (ಅಪ್ಪಂ, ಪುಗ Mr. 215). See ಪಂಚ-.

ಪಕ್ಷ paksha. = ಪಕ್ಕ, etc. *A wing.* 2, *a feather; the feathers of an arrow* (ಗಜ' Kn. 112; Mr. 497). 3, *the side of anything; a side; the flank or side of a man, etc.* (ಬಿರಿ, ಮುಗ್ಗುಲು 112; ಬಿರಿ 497). 4, *a side, a part; a party, a faction* (ಪಕ್ಷಿಕರ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು 112). 5, *a partisan, a follower.* 6, favour; partiality (ಪಂಗ್ರಹ 497). 7, *case: one of two cases, one side of argument, an alternative; a case in general, a supposition.* 8, *proximity, neighbourhood* (ಸಮೀಪ, ಪಕ್ಕಿರೆ 112; ಸಮೀಪ 497). 9, *a wall* (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 112; ಗೋಡೆ 497). 10, *the half of a lunar month,* comprising fifteen days (ಮೂಸಾರ್ಧ, ಪದಿನೈದು ದಿನ 112; ಮೂಸಾರ್ಧ 497). 11, the number 15 (Čh.; ಪದಿನೈದು Mr. 348). 12, a multitude, a host. 13, *quantity* in composition with words signifying hair (ಅತ್ಯಮುಖಿ Mr. 320). ಪಕ್ಷ ಪಣ್ಣಾದರಲ್ಲಿ, ಬಾಯಿ ಕಾಡದರಲ್ಲಿ.—ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದವಗೆ ಲಕ್ಷವೇನು?—ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕವಿಯಬೇಡ!—ಪಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಷಾ ತಿಳಿಯದಾಜಿಸೇ? (Prvs.). See Śmd. 62. 143. 278. — ಪಕ್ಷ ಬಿಡು'. To leave a side or party (Bp. 27, 33). — ಪಕ್ಷ ಮಾಡು. To be partial. ಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವ ಪಕ್ಷಕಾದಾನೇ? (Prv.). — ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿ. To side with, to espouse a side (B. 5, 234).

ಪಕ್ಷಕ pakshaka. *A side door, a private or back door.* 2, a sidesman; a partisan.

ಪಕ್ಷಘಾತ pakshа-ghâta. A stroke with the wings; moving of the wings (J. 14, 19).

ಪಕ್ಷಜ pakshа-ja. The moon. (R.).

ಪಕ್ಷತಿ pakshati. *The root or insertion of a wing, the pit of a bird's wing* (ಎಲೆಯಂ ಮೊದಲ್ Hlā.; ಮೊದಲು ಗಜ' Mr. 168). 2, *the first day of the half month.*

ಪಕ್ಷದ್ವಾರ pakshа-dvâra. *A side door, an inner or back door, a private entrance.*

ಪಕ್ಷಪಾತ pakshа-pâta. Espousing a side: partisanship, partiality. (My.). ನಿಷ್ಪಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). 2, falling off of the feathers: the moulting of birds. 3, the flapping of wings (Čpr. 2, after 7). — ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡು. To show partiality (My.; B. 5, 8).

ಪಕ್ಷಪಾತಿ pakshа-pâti. A person who sides with, or adheres to, the party of any one, a partisan, an adherent, a friend (Bp. 40, 66; 57, 28; My.; B. 4, 107. 126).

ಪಕ್ಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ pakshа-prâyaśchitta. An expiatory act performed at the śuklapaksha of a month, an offering of cooked rice, etc. being made (My.). See Prv. s. ಪಕ್ಷಾಂ.

ಪಕ್ಷಭಾಗ paksha-bhâga. The side or flank, especially *the flank of an elephant.*

ಪಕ್ಷಭೇದ paksha-bhêda. A distinction between two parties. — ಪಕ್ಷಭೇದ ಮಾಡು. To be partial, to show partiality. ಪಕ್ಷಭೇದಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ಪಡ್ಪದು (Prv.).

ಪಕ್ಷಮೂಲ paksha-mûla. *The root or articulation of a wing.*

ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ paksha-rakshĕ. = ಪಕ್ಷರಕೆ, etc. Flank-protection: the armor or gear of horses or elephants.

ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ paksha-svîkâra. Taking or espousing the side of any one. See ಒಲವರಿಗೊಳ್.

ಪಕ್ಷಾನ್ತ paksha-anta. *The last day of the half month.*

ಪಕ್ಷಾನ್ತರ paksha-antara. Another case or supposition (Śmd. 297); another way or manner (ಮುಕ್ತಿಸ್ಥ ಪರಂ Nr.).

ಪಕ್ಷಾಪರಪಕ್ಷ paksha-apara-paksha. Siding with another party (My.).

ಪಕ್ಷಾರ್ಥ paksha-artha. The meaning of a case or supposition: a case or supposition (Śmd. 297).

ಪಕ್ಷಿ pakshi. = ಪಕ್ಷಿ 1, etc. Furnished with wings: *a bird.* 2, siding with. ಪಕ್ಷಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಬಲ, ಮುಸ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರೇ ಬಲ. — ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮುಳ್ಳಿಗೆ ತಾಯಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬಲೆ.

ಪಕ್ಷಿಕ pakshika. = ಪಕ್ಷಿ. See ಕ್ಷುದ್ರ.

ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ pakshi-jyêshṭha. A vulture (ಗೃಧ್ರ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಪಕ್ಷಿಣಿ pakshiṇi. *A night with the two days enclosing it.*

ಪಕ್ಷಿಭೇದ pakshi-bhêda. A kind of bird. See ಕುಕ್ಕಿ, ಕುಳ್ಳು, ಕೋಳಿ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜ pakshi-râja. *Garuḍa.*

ಪಕ್ಷಿವಾಹನ pakshi-vâhana. Vishṇu (Bp. 54, 37; J. 26, 3).

ಪಕ್ಷೀಕರ pakshi-kara. Taking the side of or siding with (any body, ಪಕ್ಷ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು Nn. 112).

ಪಕ್ಷೀಕರಣ pakshi-karaṇa. = ಪಕ್ಷೀಕರ. (My.).

ಪಕ್ಷೀಕರಿಸು pakshi-karisu. To espouse a side, to become a partner (Bh. 8, 22, 6; My.).

ಪಕ್ಷೀನ್ದ್ರ pakshi-indra. = ಪಕ್ಷಿರಾಜ. (J. 14, 20).

ಪಕ್ಷ್ಮ pakshma. A wing. 2, *an eyelash* (ಕಣ್ಣಿನ ಎಮೆ Nn. 86; ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ಎಮೆ Mr. 317). 3, *the filament of a flower.* 4, *the point of a thread; a thin thread.*

ಪಖ್ಖಾಳ pakhkhâḷa. (Śmd. 23). = ಪಕ್ಷಾಳ 2. Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ (340, o. r. ಪಕ್ಖಾಳ).

ಪಗಡಿ pagaḍi. A turban (My.; Mhr., Il.). See Prv. s. ಮಾತು.

ಪಗಡೆ pagaḍĕ. = ಪೊಗಡೆ. A tree, frequently cultivated, Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಪೊಗಡ). 2, a small tree, wild and cultivated, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Tĕ.).

ಪಗಡೆ pagaḍĕ. A mark on a die (Mhr. ಪಗಡಾ; T. ಪಗಡೈ, M. ಪಗಡೆ, ಪಗಡೆ, Tĕ. ಪಗಡ, an ace on a die); a die (or cowry) for playing a kind of back-gammon (ಅಕ್ಷ G.); a piece used at that play (My.; *cf.* Sk. ಪಡೀಕಾ). ಆಟಪೊಳಗೆ ಪಗಡೇ ತಿರುಗಿಸೋದಾ (ಪರಿಣಾಮ G.). 2, the play itself (My.; ಮೈಸ G.). — ಪಗಡೆಯ ಕಾಯಿ. A piece used in playing pagaḍĕ (My.). ಪಗಡೇ ಕಾಯಿ ನಡಿಸುವದು (ಪರಿಣಾಮ Sl. 461). — ಪಗಡೆಯ ಕೋಣೆ. The centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟಿ. (ಹಾಸಂಗಿ Čb., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಬೀಡಿ. = ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. (My.). — ಪಗಡೆಯ ಮನೆ. A square on the dice cloth or board. ಪಗಡೇ ಮನೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರ (ಹಾಸಂಗಿ, ಪಟ G., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಲೆತ್ತ. A die (or cowry) at pagaḍĕ (ಅಕ್ಷ Sl. 461). — ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. The line of squares a player's pieces have to cross to arrive at the centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. The pagaḍĕ-play (My.). ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಮುಪ್ಪಾದ ಆಟಿಗಳನ್ನು ಅಯದರ (ಅಕ್ಷ ಜೀವ G.). — ಪಗಡೆಯಾಡು. To play at pagaḍĕ (J. 6, 31). ಪಗಡೆಯಾಟದ ಪಟ (ಅಪ್ಪಾಪಟ G.). ಪಗಡೆಯಾಟ, ದಾಳ ಬಿಚ್ಚಿರು (Prv.).

ಪಗದಸ್ತಿ pagadasti. Immovable, as in a determination or promise; cautious, wary, as in speech; painstaking (My.; Mhr.).

ಪಗದಸ್ತಿಗಾರ pagadasti-gâra. A painstaking man (My.).

ಪಗದಿ pagadi. = ಪೊಗದ q. v. Tribute, tax (My.; Tĕ. ಪಗಗ, ಪಂಸ, ಪಗಡಿ, ಪಗಡಿ, ಪಗ್ಗು; T. ಪಗುಡಿ, ಪಗ್ಗು; if "share, portion" be concerned, as would appear fr. T. ಪಗುಡು, division, equal share, *cf.* T. ಪಗು, M. ಪಗು, ಪಡು, to divide; ಪಂಗು, part, portion, share; see ಪಸು 3; ಬಗಿ 1; *cf.* ಬಗ್ಗಿ 2). ಪಗದಿ ಕೊಡವವನಿಗೆ ನಿಗಡಿ ಮಾಡಿ, ಏನು? — ನಿಗಡಿಮಾಡ್ದವಗೆ ಪಗದಿಯೆಬ್ಬಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಗರಣ pagaraṇa. Tbh. of ಪ್ರಕರಣ. See ಪಾಣ್ಡಿಗಡಣ, ಕಕ್ಕಸದ ಗಡಣ.

ಪಗಲ್ pagal. ಪಗಲು. = ಹಗಲು. Day time; a day (ಪೆರಸ, ಪಿಪಸ Śm. 18; T., M.; Tĕ. ಪಗಲು, ಪಡಲು, ಪಗಲು; *cf.* ಪರೆ 2). ಪಗಲು or ಪಗಲಿನ (Śmd. 134). ಪಗಲುಕ್ಕರ್ ಅಕ್ಕರೆ ಪ್ರಿಂಗಳಪ್ ಇಸಕರಣಪ್ರೀಣಿ ಗೆತ್ತಾಗರ್ ಮುಸಿಪಪ್ಪಂ (134). ಪಗಲಿನ ರವಿಕರಣಂಗಳ್ ಮಗುಪ್ಪಿ ಲಗರ್ (134). See Čpr. 2, 52; 3, 51; Bp. 28, 57; Rśv. 8, 112; 9, 9; J. 15, 18; 28, 4. 40; ಕವಿಗಾಲ್, ನಕ್ಷಿ-, ನಪು-, ಪಿಪ್ಪುಗಲ್, ಮುಮು-. — ಪಗಲು ಕೆಯ್ದಿದೆ. = ಪಗಲುಬೀಡಿಗೆ. (Rśv. 6, after 11). — ಪಗಲ ದೊಡಗ. The sun (ಸೂರ್ಯ Čt. I, 46; ನೇಸಱು, etc., ಸವಿತೃ Kk. 45). — ಪಗಲ ಸಿರಿ. The sun (Abh. P. 7, after 69). — ಪಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. Day and night (J. 17, 26). — ಪಗಲುಳ್ಳ. -ಇಳ್ಳ. A day-meteor (Čpr. 6, 16; Abh. P. 13, 63; 14, 122). — ಪಗಲುಳ್ಳು. -ಉಳ್ಳು. = ಪಗಲುಳ್ಳ. (Rśv. 5, 80). — ಪಗಲೆಂಮ. -ಎಂಯ. The sun (Śm. 14). — ಪಗಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಮ. = ಪಗಲೆಱೆಯ. (Bp. 11, 47). — ಪಗಲ್ಕೊಲೆ ಕಳ. N. (Rśv. 13, 100). — ಪಗಲ್ಬಗೆಯ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107). — ಪಗಲ್ಬಗೆಮ. = ಪಗಲ್ಬಗೆಯ. (ಇರುಳೆಱೆಯ Čt. II, 6).

ಪಗಾರ pagâra. Pay, salary (Mhr., Port.; My.; ಪೋಗ, ಪಗಾರ, ಸಮ್ಬಳ Čb.).

ಪಗಿನ pagina. = ಪಗಿನು, etc. (Čpr. 5, after 64; Rśv. 5, after 55).

ಪಗಿನು paginu. = ಪಗಿನ, ಹಗಿನು. Gum, resin, exudation of trees (ರಸ Nn. 83; Mr. 499; see ಬಸ್ಲಿ). ಪಗಿನಿಕೊಳ್ (Mr. 499).

ಪಗಿಲ್ pagil. 1. (= ಜಿಗಿಲ್ 1). To be sticky, viscid, glutinous, or adhesive, to adhere, to join (ಸ್ನಿಗ್ಧ Śmd. Dh.; ಪಮ್ಪು Śm. 21; Čpr. 6, 70; Abh. P. 7, 163; V. 3, 2; Śśv. 4, 74; T. ಪಚ್ಚೆ, ಪಚ್ಚುಕ್, ಪಿಚ್ಚುಕ್, M. ಪಚ್ಚ, ಪಚ್ಚೆ, ಪಚೆ, Tĕ. ಪಸೆ; viscous matter, gum, resin; M. ಪಗರ, ಪಚ್ಚೆ, the pulp inside the shell forming the cocoanut). ಪಗಿಲ್ಚುವ (ಪತ್ತಿಪುವು Kk. 22).

ಪಗಿಲ್ pagil. 2. (= ಜಿಗಿಲ್ 2). To be afflicted, to suffer distress, etc. (ಸಂಕ್ಲೇಶ Śmd. Dh.).

ಪಗೆ pagĕ. (Śmd. 109). = ಹಗೆ. Hatred, enmity (Tĕ.,

M.; T. ಪಗ, ಪಜ, ಪಡರ್, ಪಗ್ಗೆ). 2, an enemy, an opponent (ಮುಯಿಪಲು, ಮೂಡಿಪಿ Kk. 60, Śm. 40; see Śs. s. ಜೀರ 1; if "division" is concerned, see s. ಪಗಡಿ). ನೆಲ ಪೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (Śmd. 28). ಪಗೆಯುತ್ತಣಿಂ ಬಚ್ಚಪಂ ಬಸ್ಪುದು (160). ಪಗೆಯಕ್ಕೆ ಇರ್ಪುದಂ ಕೆಯಿಸಿ (195). See Cpr. 1, 122; Bh. 1, 8, 24; Rśv. 9, 9; J. 5, 23; 7, 29; 9, 13; 28, 40; 29, 36. — ಪಗೆ ಕೆಳೆ. A foe or friend (Abh. P. 5, 4). — ಪಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become hostile, to fall out with. ಅಕ್ಕುಮಾ! ಮುರುಜ್ಜಿವ್ವಿಗಳ್ ಏಕೆ ಸಮ್ಮುಗಗಳೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಡಪೆಂ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ ವಿಂ? (Śmd. 143). — ಪಗೆಯ. -ಆ 3. An enemy. See ಅಮ ಮೂರ್ಖಪಗೆಯ, ಕಬ್ಬಿಲಿ-, ಜತಿ-, ನಿಸಿ-, ಬೆಟ್ಟಿ-, ರಕ್ಕಸ-. — ಪಗೆವ. = ಪಗೆಯ. (Abh. P. 11, 76; 12, 28). — ಪಗೆವಜೆ. -ಪಜೆ. A hostile army (ಮುಯಿಪಲ್ಕ Ct. I, 103; Abh. P. 5, 4; 14, 159).

ಪಗೆಕಾಯಿ pagĕ-kâya. (Śmd. 235). An enemy.

ಪಗೆತನ pagĕtana. = ಪಗೆತನ. Hatred, enmity (Rśv. 2, 54).

ಪಂಕ paṅka. 1. = ಪಕ್ಕ. See ಎಡದಂಕ, ತೆಂಕದಂಕ, ಬಲದಂಕ.

ಪಂಕ paṅka. 2. = ಪಂಜಿ. A large fan, a punka (My.; Mhr. ಪಂಜಾ).

ಪಂಕ paṅka. 3. *Mud, mire* (ಕೆಸರು Nn. 45. 94; ಆಖ್ಯಾ Śm. 106). 2, *sin.*

ಪಂಕಜ paṅka-ja. *A lotus.* ಪಂಕಜಾಸನದೆ ಮುಂತಿಗೆ ಮೊನ್ನಪೆಂ? (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪಂಕಜಗರ್ಭ paṅkaja-garbha. Brahmâ (My.).

ಪಂಕಜಜ paṅkaja-ja. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (My.).

ಪಂಕಜನಾಭ paṅkaja-nâbha. Vishṇu. (My.).

ಪಂಕಜಭವ paṅkaja-bhava. = ಪಂಕಜಜ. (Bp. 2, 25).

ಪಂಕಜವೈರಿ paṅkaja-vairi. The moon (My.).

ಪಂಕಜಾಕರ paṅkaja-âkara. A lotus pond (Rśv. 13, 43).

ಪಂಕಜಾಕ್ಷ paṅkaja-akṣha. Vishṇu (My.).

ಪಂಕಜಾಗಂಧಿ (paṅkaja-âgandhi). A woman who is fragrant like a lotus (see Sp. s. ಮುಂಕು).

ಪಂಕಜಾತ paṅka-jâta. = ಪಂಕಜ. (Rśv. 13, 90).

ಪಂಕಜಾನನ paṅkaja-ânana. The eyes of which are lotuses (J. 25, 4).

ಪಂಕಜಾನನೆ paṅkaja-ânanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 51, 7).

ಪಂಕಜಾಪ್ತ paṅkaja-âpta. The sun (My.).

ಪಂಕಜಾರಿ paṅkaja-ari. = ಪಂಕಜವೈರಿ. (My.).

ಪಂಕಜಾಸನ paṅkaja-âsana. Brahmâ (ಆಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 47; J. 5, 27).

ಪಂಕಜಾಸ್ತ್ರ paṅkaja-astra. Kâma (My.).

ಪಂಕಜಿನಿ paṅkajini. A lotus; a lotus pond. (R.).

ಪಂಕಜೋದರ paṅkaja-udara. Vishṇu (My.).

ಪಂಕರುಹ paṅka-ruha. = ಪಂಕೇರುಹ. (Ch. v. 298).

ಪಂಕರುಹಗರ್ಭ paṅkaruha-garbha. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (Bp. 40, 13).

ಪಂಕಿ paṅki. A perennial plant, Tephrosia purpurea Pers. (St. & Pl.).

ಪಂಕಿಲ paṅkila. *Muddy;* mud (ಜರತ, ಕೆಸರು Nn. 140).

ಪಂಕೇಜ paṅkê-ja. = ಪಂಕೇಜಾತ. (My.).

ಪಂಕೇಜಾತ paṅkê-jâta. = ಪಂಕಜಾತ. (Kk. 2; J. 5, 9).

ಪಂಕೇರುಹ paṅkê-ruha. *A lotus.*

ಪಂಕ್ತಿ paṅkti. = ಪಣ್ಣಿ, ಪನ್ನೆ, ಪಣ್ಣಿ, ಪಯ್ತಿ, ಬಣ್ಣಿ, ಪಣ್ಣಿ. A row or set of five, the number five. 2, *a metre of four lines, each line consisting of 10 syllables* (Ch.; Mr. 362). 3, *the number 10.* 4, *a line, a range, a row, a series* (ಸಾಲು Nn. 138; ಪಂಕ್ತಿ, ತಗಡು Śm. 105). 5, *a group, a flock, a troop, a multitude.* 6, *a row of people sitting down at a meal: a company, a body,* a sodality. 7, fame, celebrity. ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಉಣಿಪಾದರೂ ಸಂಗ್ರಿಗೆ ಗುಣ ಪಿಡಿಯಿಲ್ಲ.—ಪಂಕ್ತಿಲಿಯುವದಕ್ಕಿಗೆ ಪನ್ನೆ ಇರ ಬಾರದು.—ಪಂಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಕ್ಕ ಬಡಿಸುವದನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದಾತಾಮುವದನ್ನೂ ನದು ನದು (Prvs.). See ಕೇದ, ಪಾಂ.

ಪಂಕ್ತಿಕೆ paṅktikĕ. = ಪಣ್ಣಿಗೆ. A row, a line.

ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ paṅkti-grîva. Râvaṇa (My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೇದ paṅkti-bhêda. Partiality in serving guests (Bp. 45, 14; My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ paṅkti-bhôjana. A meal at which people sit in a row or in rows (My.).

ಪಂಕ್ತಿಯೋಗ್ಯ paṅkti-yôgya. A man who deserves to sit in the row of people at meals, who is fit for intercourse (My.).

ಪಂಕ್ತಿರಥ paṅkti-ratha. = ಪಣ್ಣಿರಥ. Daśaratha (My.).

ಪಂಖಿ paṅkhĕ. = ಪಂಳ 2. (ವೀಜಿಗ G.).

ಪಂಗ paṅga. The state of being astride or forked: a fork, the forked branch of a tree (Tĕ. ಪಂಗೆ). — ಪಂಗನಾಮ. A large sprawling forehead-mark (Tĕ.; My.). — ಪಂಗನಾಮ ಪೀಡು. To be tricked (My.). ಅದಸಿಗೆ ಪಂಗನಾಮ ಪಿಡ್ದು (My.). — ಪಂಗನಾಮ ಪಾಕು. To trick, to deceive (My.).

ಪಂಗಡ paṅgaḍa. Astride, apart, distinct (Tĕ. ಪಂಗಡೆ). 2, a separate mass or heap; a party or faction of people (My.). ಪಂಗಡವಾದರ ಪಂಗತ ಬಂಪಾನೇ? (Prv.). *Cf.* ಪಂಗತ?

ಪಂಗಿ pangi. = ಪಜ್ಜಾಯಿ, etc. (St. & Pl.).

ಪಂಗು paṅgu. = (ಅಗು 2, ಅಗುವ), ಅಂಗು, ಪಂಗು. The state of being bound by some favor rendered, that of being obliged, that of being indebted for an act of favor or kindness, obligation (Rśv. 8, 122; 12, 51).

ಪಂಗು paṅgu. *Lame, crippled.* 2, *the planet Saturn.* ಪಂಗುವಿಕ್ಕಾಪ್ಪಯ್ಯ ಪಾಪಿ, ಅಂಗ ಕಳಕೊಣ್ಣಾ.—ಪಂಗುವಾದರೂ ಔಂಗಪುದೆ ಇಷ್ಟಕೆ ಫಂಗವಾಗ.—ಪಂಗುವಿಗೆ ನವಮುಂಜೆ ಅಲ್ಲುಂಟೇ? (Prvs.).

ಪಚ paca. = ಪಚೆ 2, ಪಿಚೆ. The sound proceeding from treading or walking in mud (C.; Mhr. rep. ಪಚಕ್ಕ, ಪಚಪಚ). — ಪಚ ಪಚ ತುಟಿ. To tread with the sound of paca paca (C.). — ಪಚ ಪಚಾ ತುಟಿ. ಪಚ ಪಚ ತುಟಿ. = ಪಚ ಪಚ ತುಟಿ. (C.).

ಪಚ paca. = ಪಚನ. See ಮಿತಭುಕ್ಕು, ಪಚಭುಕ್ಕಿ.

ಪಚಕ್ಕನೆ pacakkanĕ. (fr. ಪಚ). With the sound of pacak in treading (My.).

ಪಚಗಾರಿಸು pacagârisu. = ಪಚಾರಿಸು. (My.).

ಪಚಡಿ pacaḍi. = ಪಚ್ಚಡಿ. (My.).

ಪಚಣ್ಣ pacaṇṇa. Tbh. of ಪ್ರಜಣ್ಣ. (My.).

ಪಚನ pacana. Cooking, boiling; roasting; dressing; ripening; maturing; digesting, digested (My.). 2, fire. 3, a cooking utensil; a frying-pan. See ಅಮ, ಕಾಮಿ.

ಪಚನೆ paćanĕ. = ಪಚನ. (My.).

ಪಚಮ್ಮೆಚೆ paća-m-paćĕ. *A species of Curcuma, Curcuma aromatica, or Curcuma xanthorrhiza* Roxb. (ಮರದ ಅರಿಸಿನ Mr. 130).

ಪಚಾರ paćâra. Upbraid, reproach (Râm. 1, 5, 31).

ಪಚಾರಿಸು paćârisu. To upbraid, to reproach, to chide, to jeer (Râm. 5, 8, 48; 6, 10, 10; 6, 14, 23; J. 23, 19. 31; 25, 28. 52; 27, 8. 45; Mhr. ಪಚ್ಚಿಕೆ, disgracing, jeering).

ಪಚಿ paći. 1. = ಪಚ್ಚೆ 1 q. v., etc. See ಒಪ್ಪ.

ಪಚಿ paći. 2. = ಪಚ. — ಪಚಿ ಪಚಿ ಮುಖ. = ಪಚ. (My.).

ಪಚೆ paćĕ. = ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚೆ), ಪಚ್ಚೆ q. v., etc. Greenness; unripeness, etc. (T. ಪಚ್ಚೆ). — ಪಚೆಮಗ. -ಮಕ್ಕ. A woman never having the menstrual courses; a barren or childless woman (ಬಂಜೆ Kk. 28, o. ra. ಬಚ್ಚಮಗ, ಬಚ್ಚೆ-, ಪಚ್ಚೆ-; ಬಂಜೆ Śm. 73, o. r. ಪಚ್ಚಮಗ). *Cf.* ಬಿಚ್ಚಮಗ.

ಪಚೆ paćĕ. *Cooking, maturing,* etc.

ಪಚ್ಚ paćća. = ಪಚೆ, etc. Greenness; fair colour; etc. (Čpr. 7, 42; Rśv. 2, 22; Tĕ.); an emerald (Rśv. 1, 36; B. 4, 174; Tĕ.). — ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ. Crude camphor, a brilliantly white drug (ಕರ್ಪೂರ, ಫಣಸಾರ, etc. Si. 228; ಪಚ್ಚ 452; J. 31, 2; My.; Tĕ.; T. ಪಚ್ಚಿ-; see ಪಚ್ಚೆ No. 6). — ಪಚ್ಚಕುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚ-. A green bodice (Bp. 34, 22). — ಪಚ್ಚಟೊಪ್ಪಿಗೆ. A green hat (Bp. 34, 22).—See Prv. s. ಹುಚ್ಚ.

ಪಚ್ಚ paćća. = ಪಚ್ಚೆ, (ಪಂಚೆ, ಪಸ). Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ or ಪ್ರಸಾಧನ. Dressing; dress; embellishing, adorning; an ornament (ತೋಪ ಲೆ. I, 21; ತೊಮಚ ಆಧರಣ II, 54; ಪಸದನ, ತೊಪ, ಆಧರಣ ಕೆ.; ತೊಪ, ಪಸದನ, ತೊಗೆ Kk. 26; ಪಸದನ, ತೊಪ, ತೊಗೆ Śm. 72; ತುಚುವುದು 92). See ಪಚ್ಚಲೆಪಚ್ಚ; Rśv. 2, 22. — ಪಚ್ಚಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚಪಡಿಸು. (Čpr. 6, after 71; 7, 70).

ಪಚ್ಚಗಾರ paćća-gâra. = ಪಚ್ಚಗಾರ. A man whose occupation is embellishing or adorning, a dresser, a master of the robes (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Śmd. II).

ಪಚ್ಚಡ paććaḍa. = ಅಚ್ಚಡ, (ಪಚ್ಚಪಡ), ಪಚ್ಚಡ. Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ. A large wrapper: a stout cotton cloth, generally twenty-four cubits long and two cubits broad; to make it broader, it is cut crosswise, and the two halves are sewn together; it is used as a wrapper or cover at night (My.; Tĕ. ಪಚ್ಚ; T., M. ಪಚ್ಚಪಡ, *i. e.* ಪಚ್ಚ-ಪಡಿ).

ಪಚ್ಚಡಿ paććaḍi. = ಪಪಡಿ. A kind of pickles generally made of green (raw), minced vegetable substances (cucumbers, unripe mangoes, plantain marrow, etc., My.; Tĕ., T., M.); a piece of the minced substances (My.).

ಪಚ್ಚಡಿಸು paććaḍisu. = (ಪಚ್ಚಪಡಿಸು), ಪಚ್ಚಡಿಸು. To dress, to adorn. ಪಚ್ಚಡಿಪ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Kk. 36). ಪಚ್ಚಡಿಸುಪ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Śm. 45).

ಪಚ್ಚನೆ paććanĕ. (Śmd. 109). = ಪಂ, ಪನ್ 2, ಪಸು, ಪಚ್ಚು 1 (215), ಪಚ್ಚಗೆ, ಪಚ್ಚನೆ, (ಪಚ, etc.). Greenness, etc. (Tĕ.). ಪಚ್ಚನೆಯ ಬಣ್ಣ (ಪಲಾಶ, ಹಂತ, ಹಂತ Nr.). See Śmd. 112; Čpr. 1, 93.

ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ paćća-îla. (Śmd. 241, o. r. ಪಚ್ಚಾಯಿಲ). = ಪಚ್ಚಗಾರ.

ಪಚ್ಚಪಡ (paćća-paḍa). = ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.). *Cf.* ಪಚ್ಚಪಡಿ.

ಪಚ್ಚಪಡತಿ paćća-paḍati. A woman whose occupation is dressing or adorning, a mistress of the robes (ಪಚ್ಚಪಡಿಸುವಾತೆ Śmd. II; ಪಚ್ಚಪಡಿಪಾ ಸತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚಪಣ paććapaṇa. O. r. of ಪಚ್ಚಪಡ 1 in Śmd. II, No. 175.

ಪಚ್ಚಳ paććaḷa. 1. Tbh. of ಪ್ರಬಲ. (J. 28, 46).

ಪಚ್ಚಳ paććaḷa. 2. = ಪಪ್ಪಾಳ (ಪಪ್ಪಳ). Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಳ. ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ (ಕಟ್ಟಾಲಯ Mr. 196). *Cf.* ಬಚ್ಚಲ್.

ಪಚ್ಚಾಯಿಲ (paćća-î-ila). = ಪಚ್ಚಯಿಲ, q. v.

ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ paćća-îla. = ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಚ್ಚಾಯಿಲ, ಪಚಾಯಿಲ 2, etc. A master of the robes, etc. (ಪಚ್ಚಗಾರ Śmd. II; ಬಚ್ಚಗಾರ Kk. 75; ಪಚ್ಚಪಡ 36; ಪಚ್ಚಪಡಿಸುವ Śm. 45).

ಪಚ್ಚಾರಿ paććâri. N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಪಚ್ಚಿ paćći. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಚೆ 1, ಪಚ್ಚು 4. A part, a portion. See ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಪಚ್ಚಿ paćći. 2. (fr. ಪಚ್ಚಿಸು, ಪಚ್ಚು ?). The condition of a precious stone being set in gold, etc. by simply bending the edge of the metal over it (My.).

ಪಚ್ಚಿಮ paććima. Tbh. of ಪಚ್ಚಿಮ. (My.). — ಪಚ್ಚಿಮದ ದಿಕ್ಕಿಗೊಡೆಯನು. Varuṇa (Kk. 15, o. r. ಪಚ್ಚಿಮದ-).

ಪಚ್ಚಿಸು paććisu. Twenty-five (My.; Mhr., II. ಪಚ್ಚೀಸ್). 2, a game with cowries, used instead of dice, and named from the highest throw, which is 25 (My.).

ಪಚ್ಚು paćću. 1. = ಪಚ್ಚೆ, ಪಸು 2, ಪಂ (Śmd. 215), ಪಚ್ಚೆ- etc. Greenness, etc. — ಪಚ್ಚಡಕೆ. -ಅಡಕೆ. (Śmd. 216). A green betel-nut. — ಪಚ್ಚೆಲೆ. -ಎಲೆ. (Śmd. 216). A green, fresh leaf (J. 9, 32). — ಪಚ್ಚಿಲೆಅಡಿ. -ಎಲೆ. (Śmd. 216). A green cadjan leaf (Rśv. 5, 112).

ಪಚ್ಚು paćću. 2. P. p. of ಪಸು 3.

ಪಚ್ಚು paćću. 3. = ಪಚುವ್, q. v. (Čpr. 4, 83; 7, after 81).

ಪಚ್ಚು paćću. 4. = ಪಚ್ಚಿ 1, etc., (ಪಂಚು 2). — ಪಚ್ಚುಗುಪ. -ಕುಪ. To apportion (Abh. P. 7, after 80). — ಪಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To partake (Čpr. 3, 53).

ಪಚ್ಚು paćću. = ಪಚ್ಚು. (My.). ನಿಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪಚ್ಚುವೆ ಕಟ್ಟುಯಾತಕೆ ? — ಪಚ್ಚ ದೂತಾಪುದವನು ಪಚ್ಚು ಬೀಡಿಸೇ ? (Prna.).

ಪಚ್ಚುಗೆ paććugĕ. = ಪಚ್ಚುಗೆ 2, ಪಚುವ್ಗೆ 2, ಪಚ್ಚು 1. A lonely, retired, secret or private place; privacy; counselling, or consulting, in private (M. ಪಮ್ಮು, T. ಕೈ, gently; secretly; quietly; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಮ್ಮು, to sneak, crouch, conceal, skulk, be cautious; *cf.* ಅದಂಗು 2 ?). — ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ. -ಗಾರ. = ಪಚುವ್ಗೆಗಾರ. A woman who lives in privacy, is consulted and advises (ಪಚ್ಚಗಾರ, ಪಿಚಾಪ್ತವರ್ ಪೆಣ್; ಪಚ್ಚ ವರ್ Kk. 28, o. r. ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ).

ಪಚ್ಚೆ paććĕ. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಂ, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚನೆ). ಪಚ್ಚು 1, ಪನ್ 2, ಪಮ್, ಪಸು 3, ಪಸು 2, (ಪಚ್ಚನೆ, ಹಚ್ಚನೆ), ಹಚ್ಚೆ. ಪಸು. Greenness; the colour green; a yellowish colour, a golden colour (ಪಾಗ, ಪಸುರ್ ಕೆ. G. ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ, ಪಸುರುಬಣ್ಣ Si. 51; J. 6, 31; My.; M.; T. ಪಚ್ಚ; see ಮಿಸ್ಸಬಣ್ಣ). 2, young sprouts or new leaves, and their colour (ಪ್ರವಾಲ, ಪಸುಪ

Kn. 7). ಎಲೆಪಚ್ಚೆಬಣ್ಣ (ಪಾಠಾ, ಪದಾತ, ಪರಿಪ, ಜಂಗಾಲ್ Sl. 51). 3, growing corn, etc., and their colour. ಸಕಲಮಾ ದ ಕಮ್ಮು ಪಚ್ಚೆಗಳೆನ್ನ ನಮ್ಮುರ್ಣದಾದ ಶ್ರಯಭೂಮಿ (ಉದಾರಿ Sl. 100; My.). 4, freshness; unripeness, crudeness, rawness; youngness (T., M.; Tē. ಪಚ್ಚಿ). 5, an emerald (ಅಶ್ವಗರ್ಭ, ಮರಕತ, ಪರಿಷ್ಕಣಿ Ills., Mr. 101; ಗಾರುತ್ಮತ, ಮರಕತ, etc. Nr., Sl. 330; ಪನ್ನಗರ್ Ct. II, 112; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೆ; Mhr. ಪಾಚು). ಪನಾಯಪಚ್ಚೆಮುತ್ತಿನ ಪೊನ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅವಿಮುಗ್ತೆ ಮುಗುಳ್ನುದು (Cpr. 7, 41). See Cpr. 6, 49; Abh. P. 4, 17; Bh. 2, 13, 25; C. Bp. 5, 3. 48; Rāv. 2, 47; J. 8, 4. ಪಚ್ಚೆಯಾವರೂ ಮೆಚ್ಚ ತೆಗದು ಕೊಟ್ಟ ಬೀಕು.—ಪಚ್ಚೆಯಾವದೆ ನುಚ್ಚಿನಿಪ್ಪ ಕವಿಮೆಯೇ? (Prva.). 6, camphor (ಕ್ರಾಚೀಯ, ಘನಸಾರ Mr. 336). 7, N. of a plant with fragrant ears (ಪೀವಕಣಿಪ Mr. 132; Rāv. 10, 2). 8, cane or ratan, Calamus fasciculatus or rotang (ಪೀತನ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ಜಾನರ, ತೀತ Mr. 124; ಜಾನರ = ಜಾನೀರ; *cf.* ಪಚ್ಚೆ). 9, any figure punctured or tatooed into the skin because green, tattoo (My.; Tē.). See ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿಡ; ಪುಲುಪಚ್ಚೆ. — ಪಚ್ಚೆ ಕಾಯಿಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಪಚ್ಚೆಗುಬ್ಬಸ. -ಕುಬ್ಬಸ. The yellow-coloured metal: gold (Abh. P. 4, 83). — ಪಚ್ಚೆಗುಬ್ಬಸ. = ಪಚ್ಚೆಗುಬ್ಬಸ. (Śiv. 3, 27). — ಪಚ್ಚೆತೆನೆಗಿಡ. = ಪಚ್ಚೆ No. 7. (My.). — ಪಚ್ಚೆಪಿಮಿಡ್. -ತಿಮಿಡ್. Gold-coloured unguent (Cpr. 7, 43). — ಪಚ್ಚೆಮೋರಣ. -ತೋರಣ. (Śmd. 385; Kk. 97). A festoon of green leaves. — ಪಚ್ಚೆಮಾಲೆ. (Śmd. 386; Kk. 96). A garland of emeralds. — ಪಚ್ಚೆಯ ಪಡಿಗ. -ಪಡಿಗ. A spittoon of emerald (Rāv. 2, 70). — ಪಚ್ಚೆಪದಕ್. -ಪದಕ್. An emerald (Cpr. 1, after 101; Śiv. 2, after 42). — ಪಚ್ಚೆಪರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield of emerald (Grj. 6, after 56). — ಪಚ್ಚೆಪಿಲ್ಲ. -ಪಿಲ್ಲ. Kāma: a libidinous man (Rāv. 1, after 135). — ಪಚ್ಚೆಪೆಣ್. = ಪಪೆಣ್, q. v. — ಪಚ್ಚೆಪೆಸಱು. = ಪೆಸಱು. (St. & Pl.).

ಪಚ್ಚೆ paccĕ. = ಪಚ್ಚ. — ಪಚ್ಚೆಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚಪಡಿಸು. To decorate, to adorn. ಪಚ್ಚೆಪಡಿಪಾ ಸತಿ (ಪಚ್ಚಪಡಿಪ Kk. 92).

ಪಚ್ಚೆಗಾಪ paccĕ-gāra. = ಪಚ್ಚೆಗಾಪ. (ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಯ Kk. 75).

ಪಜಕ pajaka. A kind of tree. ಕೃಮುಕ, ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಪಟ್ಟಿ, ಪಾಕ್ಕಾ ವೃಸಾದನ ಎನ್ನು, ಕೆಮ್ಮುಅರಗಿನ ಗಿಡ; ಪಜಕದ ಮರ ಎನ್ನು, ಕೆಲವ ರನ್ನುವರು (Sl. 131, *only* in Sl.).

ಪಜ್ಜ pad-ja. Born from the feet: *a Śūdra.*

ಪಜ್ಜಳ pajjaḷa. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲ (Śmd. 351; Kk. 65). — ಪಜ್ಜಳಿಸುವಿಕ್. -ಪಿಸಿಕ್. To obtain lustre or fame (Grj. 2, after 106).

ಪಜ್ಜಳಿಸು pajjaḷisu. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. (Cpr. 3, 94; 6, 52; 7, 8; Abh. P. 16, 82; Rāv. 10, after 31; 11, after 1; 13, after 1; J. 18, 30).

ಪಜ್ಜೆ pajjĕ. = ಪೆಜ್ಜೆ, ಪಜ್ಜೆ, ಪೆಜ್ಜೆ. Tbh. of ಪದ್ಧತಿ (Śmd. 370). A footstep, a foot-print, a trace; a stride. (Tē. ಅಜ್ಜೆ). See ಅಪಪರಿಗೆ, ಅಪಪಜ್ಜೆ; Śiv. 3, 45. 49. — ಪಜ್ಜೆಮೋಡು. -ತೋಡು. To be marked or noticed (J. 18, 30). — ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To track (Cpr. 5, after 64; Abh. P. 9, after 33; Grj. 3, after 103; Sk. 97; J. 28, 45).

ಪಂ pañ. Five. — ಪಂಸೇರು. -ಸೇರು. Five sēra. ಮುನ್ನಿಗೆ ಪಂಸೇರು.—ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಱು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಸೇರು ಹುಲ್ಲ ಪ! (Prva.).

ಪಂಚ pañca. 1. *Fire.* 2, incomparable, wonderful (ಪಂಚರ್ Śmd. II, o. r. ಪಂಚರ್; Kk. 58. 77; Śm. 57; *cf.* ಪಂಚಮ No. 7). 3, a jury (Mhr.). — ಪಂಚಕಚೇರಿ. An office of jury (B. 4, 146). — ಪಂಚಮಾಮು. Five items of revenue, viz. toddy, spirituous liquor, opium, hemp, and excise (My.). — ಪಂಚಮಾಮುಕಚೇರಿ. An office of the ಪಂಚಮಾಮು (My.). — ಪಂಚವರ್ಣಗೆ. -ವರ್ಣಗೆ. Wonderful or very beautiful decoration (Abh. P. 13, 59; Rāv. 8, after 5).

ಪಂಚ pañca. 2. Spreading. See ಪ್ರ-.

ಪಂಚಕ pañcaka. Consisting of five, relating to five, made of five; any collection or aggregate of five; *the number five.* See Śmd. 21. 101. 345; Kāvy. III, 2, B, 24; Ch. v. 181. 2, a field of battle. 3, a pack of five, as of paper (My.).

ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ pañca-kajjāya. The five pleasant articles of food: avalakki, ellu, kaḍlĕ, kobari, bĕlla (My.).

ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ pañca-kalyāṇa. N. of writings of the Jainas (Cpr. 3, 92).

ಪಂಚಕಾರುಕ pañca-kāruka. The five artificers or artisans: carpenters, goldsmiths, blacksmiths, stone-cutters (masons), and braziers (see Nr. s. ಕಮ್ಮಾಳರು). ಶಿಲ್ಪಿ, ತಾಮ್ರ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪ 3 ಪಂಚಕಾರುಕರು; ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc. Ills.). ಪಂಚಕಾರುಕರ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Mr. 197). *Cf.* ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮಾರಾಮ. A piece of wood for the work of artisans. See ಆಮ.

ಪಂಚಕೋಣ pañca-kōṇa. A pentagon. (My.).

ಪಂಚಗವ್ಯ pañca-gavya. Five things derived from the cow: milk, curds, ghee, urine, and dung. (My.).

ಪಂಚಗುಪ್ತ pañca-gupta. A tortoise, turtle, as drawing in its four feet and head under its shell. (R.).

ಪಂಚಗುರುಗಳ್ pañca-gurugaḷ. The five great Jaina gurus (Cpr. 4, 86; Kāvy. III, 1). See ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಪಂಚಗೌಡ pañca-gauḍa. = ಪಂಚಗೌಳ. (My.; Tē.).

ಪಂಚಗೌಳ pañca-gauḷa. = ಪಂಚಗೌಡ. Bengal and the northern provinces; the collective name for Brāhmaṇas of those countries (Bh. 2, 4, 11).

ಪಂಚಚಾಮರ pañca-cāmara. N. of a vṛitta (Ch.).

ಪಂಚಜನ pañca-jana. The five kinds of beings: gods, men, gandharvas, apsarasas, serpents and pitris. 2, *man, mankind;* a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ನರ, etc., ಗಣ್ಯ ಗೂಸು Mr. 222). 3, N. of a demon in the form of a conch shell.

ಪಂಚಜನೀನ pañca-janina. *An actor, a mimic, a buffoon* (ಅವಿಗ Ills.; ಅವಿ ಬಹುರೂಪಿಯ Mr. 238).

ಪಂಚತಂತ್ರ pañca-tantra. N. of a collection of stories and fables in five books or chapters. (My.; B. 4, 135).

ಪಂಚತೆ pañcatĕ. ಪಂಚತಾ. Fivefoldness; the aggregate of five; the five elements collectively: earth, air, fire, water and ether. 2, separation into the five elements of which the body consists: *dissolution, death.*

ಪಂಚತೋಪಂಚತ pañcatā-pañcana. The rising of death (Cpr. 5, 135).

ಪಂಚತ್ವ pañcatva. = ಪಂಚತೆ. Fivefoldness, etc. 2, *death.* ಛೀಮು, ಛೀಮು, ಗಜೆಯೂ ಪಂಚತ್ವಮುಂ ಪೋರ್ದಿವಂದಂ! (Śmd. 255).

ಪಂಚದಶ pañca-daśa. Fifteenth. 2, fifteen (Mr. 64).

ಪಂಚದೆ pañca-daśi. *The fifteenth day of a half month, the day of full or new moon.*

ಪಚನೆ paćanĕ. = ಪಚನ. (My.).

ಪಚಮ್ಮಚಿ paća-m-paćĕ. *A species of Curcuma, Curcuma aromatica, or Curcuma xanthorrhiza* Roxb. (ಮರದ ಅರಿಷಿನ Mr. 130).

ಪಚಾರ paćâra. Upbraid, reproach (Râm. 1, 5, 31).

ಪಚಾರಿಸು paćârisu. To upbraid, to reproach, to chide, to jeer (Râm. 5, 8, 48; 6, 10, 10; 6, 14, 23; J. 23, 19. 31; 25, 28. 52; 27, 8. 45; Mhr. ಪಚ್ಚಿಕೆ, disgracing, jeering).

ಪಚಿ paći. 1. = ಪಚ್ಚಿ 1 q. v., etc. See ಒಚ್ಚಿ.

ಪಚಿ paći. 2. = ಪಚ. — ಪಚಿ ಪಚಿ ತುಬ್ಬಿ. = ಪಚ. (My.).

ಪಚೆ paćĕ. = ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚೆ), ಪಚ್ಚೆ q. v., etc. Greenness; unripeness, etc. (T. ಪಚ್ಚೆ). — ಪಚೆವಣ್ಣ. -ಪೆಣ್ಣ. A woman never having the menstrual courses; a barren or childless woman (ಬಂಜೆ Kk. 28, o. ra. ಬಚ್ಚವೆಣ್ಣ, ಬಚ್ಚೆ-, ಪಚ್ಚೆ-; ಬಂಜೆ Śm. 75, o. r. ಪಚ್ಚವೆಣ್ಣ). *Cf.* ಬಚ್ಚವೆಣ್ಣ.

ಪಚೆ paćĕ. *Cooking, maturing,* etc.

ಪಚ್ಚ paćća. = ಪಚೆ, etc. Greenness; fair colour; etc. (Ćpr. 7, 42; Rśv. 2, 22; Tĕ.); an emerald (Rśv. 1, 36; B. 4, 174; Tĕ.). — ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ. Crude camphor, a brilliantly white drug (ಕರ್ಪೂರ, ಫಲಸಾರ, etc. Sl. 228; ಪಚ್ಚ 452; J. 31, 2; My.; Tĕ.; T. ಪಚ್ಚೈ-; see ಪಚ್ಚ No. 6). — ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚ-. A green bodice (Bp. 34, 22). — ಪಚ್ಚಟೊಪ್ಪಿಗೆ. A green hat (Bp. 34, 22). — See Prv. s. ಪುಚ್ಚ.

ಪಚ್ಚ paćća. = ಪಚ್ಚ, (ಪಂಚೆ, ಪಸ). Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ or ಪ್ರಸಾಧನ. Dressing; dress; embellishing, adorning; an ornament (ತೋಪ ಟೆ. I, 21; ತೊಮುಸ ಆಧರಣ II, 54; ಪಸದನ, ತೊಪ, ಆಧರಣ Śs.; ತೊಪ, ಪಸದನ, ತೊಪಗೆ Kk. 26; ಪಸದನ, ತೊಪ, ತೊಪಗೆ Śm. 72; ತುಮುಪುಮು 92). See ಪಚ್ಚಲೆವಚ್ಚ; Rśv. 2, 22. — ಪಚ್ಚ ಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚ ಪಡಿಸು. (Ćpr. 6, after 71; 7, 70).

ಪಚ್ಚಗಾಪ paćća-gâra. = ಪಚ್ಚಗಾಪಿ. A man whose occupation is embellishing or adorning, a dresser, a master of the robes (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Śmd. II).

ಪಚ್ಚಡ paććaḍa. = ಅಚ್ಚಡ, (ಪಚ್ಚಪಡ), ಪಚ್ಚಪ. Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ. A large wrapper: a stout cotton cloth, generally twenty-four cubits long and two cubits broad; to make it broader, it is cut crosswise, and the two halves are sewn together; it is used as a wrapper or cover at night (My.; Tĕ. ಪಚ್ಚ; T., M. ಪಚ್ಚವ, *i. e.* ಪಚ್ಚ-ಪಟಿ).

ಪಚ್ಚಡಿ paććaḍi. = ಪಚಡಿ. A kind of pickles generally made of green (raw), minced vegetable substances (cucumbers, unripe mangoes, plantain marrow, etc., My.; Tĕ., T., M.); a piece of the minced substances (My.).

ಪಚ್ಚಡಿಸು paććaḍisu. = (ಪಚ್ಚಪಡಿಸು), ಪಚ್ಚಪಿಸು. To dress, to adorn. ಪಚ್ಚಪಿಪಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Kk. 36). ಪಚ್ಚಪಿಸುಪಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Śm. 45).

ಪಚ್ಚಣೆ paććaṇĕ. (Śmd. 109). = ಪಂ, ಪನ್ 2, ಪಸು, ಪಚ್ಚು 1 (215), ಪಚ್ಚಗೆ, ಪಚ್ಚಣೆ, (ಪಚೆ, etc.). Greenness, etc. (Tĕ.). ಪಚ್ಚಣೆಯ ಬಣ್ಣ (ಪಲಾಶ, ಪರಿತ, ಪರಿತ Nr.). See Śmd. 112; Ćpr. 1, 93.

ಪಚ್ಚಯಿಲ paćća-ila. (Śmd. 241, o. r. ಪಚ್ಚಾಯಿಲ). = ಪಚ್ಚಗಾಪಿ.

ಪಚ್ಚವಡ (paćća-paḍa). = ಪಚ್ಚಪ, etc. (My.). *Cf.* ಪಚ್ಚಪಡಿ.

ಪಚ್ಚವಡತಿ paćća-paḍati. A woman whose occupation is dressing or adorning, a mistress of the robes (ಪಚ್ಚಪಡಿಸು ವಾಳೆ Śmd. II; ಪಚ್ಚಪಡಿಪಾ ಸತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚವಣ paććavaṇa. O. r. of ಪಚ್ಚವಡ 1 in Śmd. II, No. 173.

ಪಚ್ಚಳ paććaḷa. 1. Tbh. of ಪ್ರಚಲ. (J. 28, 46).

ಪಚ್ಚಳ paććaḷa. 2. = ಪಚ್ಚಾಳ (ಪಚ್ಚಳ). Tbh. of ಪ್ರಸ್ಫುಟ. ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ (ಕಲ್ಯಾಣಾಲಯ Mr. 196). *Cf.* ಬಚ್ಚಳ.

ಪಚ್ಚಾಯಿಲ (paćća-â-ila). = ಪಚ್ಚಯಿಲ, q. v.

ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ paćća-âyla. = ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಚ್ಚಾಯಿಲ, ಪಸಾಯಿತ 2, etc. A master of the robes, etc. (ಪಚ್ಚಗಾಪಿ Śmd. II; ಪಚ್ಚಗಾಪಿ Kk. 75; ಪಚ್ಚಪಿಪ 36; ಪಚ್ಚಪಿಸುವ Śm. 45).

ಪಚ್ಚಾರಿ paććâri. N. of a tree (Riv. 5, 56).

ಪಚ್ಚಿ paćći. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಚೆ 1, ಪಚ್ಚು 4. A part, a portion. See ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಪಚ್ಚಿ paćći. 2. (fr. ಪಚ್ಚಿಸು, ಪಚ್ಚು ?). The condition of a precious stone being set in gold, etc. by simply bending the edge of the metal over it (My.).

ಪಚ್ಚಿಮ paććima. Tbh. of ಪಚ್ಚಿಮ. (My.). — ಪಚ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೊಡೆಯ. Varuṇa (Kk. 15, o. r. ಪಚ್ಚಿಮಪ-).

ಪಚ್ಚಿಸು paććisu. Twenty-five (My.; Mhr., H. ಪಚ್ಚೀಸ್). 2, a game with cowries, used instead of dice, and named from the highest throw, which is 25 (My.).

ಪಚ್ಚು paćću. 1. = ಪಚ್ಚವೆ, ಪಸು 2, ಪಂ (Śmd. 215), ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc. — ಪಚ್ಚಡಕೆ. -ಅಡಕೆ. (Śmd. 216). A green betel-nut. — ಪಚ್ಚೆಲೆ. -ಎಲೆ. (Śmd. 216). A green, fresh leaf (J. 9, 32). — ಪಚ್ಚಲೆಕಡಿ. -ಎಲೆ. (Śmd. 216). A green cadjan leaf (Rśv. 5, 112).

ಪಚ್ಚು paćću. 2. P. p. of ಪಸು 3.

ಪಚ್ಚು paćću. 3. = ಪಚುರ್, q. v. (Ćpr. 4, 83; 7, after 31).

ಪಚ್ಚು paćću. 4. = ಪಚ್ಚೆ 1, etc., (ಪಂಚು 2). — ಪಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. To apportion (Abh. P. 7, after 80). — ಪಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To partake (Ćpr. 3, 53).

ಪಚ್ಚು paćću. = ಪೆಚ್ಚು. (My.). ಪಚ್ಚಿದ ಆಯುರ್ ಪಚ್ಚಿದ ಕಿವಿ ಯಾತಕೆ? — ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಪೆಚ್ಚು ಪೀಠದಿಸ್? (Prn.).

ಪಚ್ಚುಗೆ paććugĕ. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 2, ಪೆಚುರ್ಗೆ 2, ಪಚ್ಚು 1. A lonely, retired, secret or private place; privacy; counselling, or consulting, in private (M. ಪಮ್ಮು, T. ಪೈ, gently; secretly; quietly; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಮ್ಮು, to sneak, crouch, conceal, skulk, be cautious; *cf.* ಅಡಂಗು 2 ?). — ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ. -ಗಾರ. = ಪೆಚುರ್ಗೆಗಾರ. A woman who lives in privacy, is consulted and advises (ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರಿ, ಪಲಾಪ್ಪಪಡಲ್ ಸಿಲ್ಲ; ಪಚ್ಚುಪಡಲ್ Kk. 28, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾರಿ).

ಪಚ್ಚೆ paććĕ. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಂ, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚವೆ). ಪಚ್ಚು 1, ಪನ್ 2, ಪಮ್ಮು, ಪಸು 3, ಪಸು 2, (ಪಚ್ಚಗೆ, ಪಚ್ಚವೆ), ಪಚ್ಚೆ. ಪಚ್ಚ. Greenness; the colour green; a yellowish colour, a golden colour (ಪಾಗ, ಪಸುಪ್ ಸೆಂ. C; ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ, ಪಸುಮುಣ್ಣ Sl. 51; J. 6, 31; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೈ; see ಮಿಸಪ್ಪಣ್ಣ). 2, young sprouts or new leaves, and their colour (ಪ್ರವಾಲ, ಪಸುವ

Kn. 7). ಎಲೆವಚ್ಚೆಬಣ್ಣ (ಕಾರಾತ, ಪದಾತ, ಪರಿತ, ಜಗಾಡ Sl. 51). 3, growing corn, etc., and their colour. ಸಕಲದಾನ ದ ಪಯ್ಕು ಪಚ್ಚೆಗಳಿಲ್ಲ ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಯಭೂಮಿ (ಉದರಿ Sl. 100; My.). 4, freshness; unripeness, crudeness, rawness; youngness (T., M.; Tē. ಪಚ್ಚಿ). 5, an emerald (ಅಕ್ಕಗರ್ಭ, ಮರಕತ, ಪರಿಷ್ಕಣಿ Hil., Mr. 101; ಗಾರುತ್ಮತ, ಮರಕತ, etc. Nr., Sl. 330; ಪನ್ನಗರ್ Čt. II, 112; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೆ; Mhr. ಪಾಚು). ಪಸಾಯಪಚ್ಚೆಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅವಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ವುದು (Čpr. 7, 41). See Čpr. 6, 49; Abh. P. 4, 17; Bh. 2, 13, 25; Č. Bp. 5, 3. 48; Rāv. 2, 47; J. 8, 4. ಪಚ್ಚೆಯಾವರೂ ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗಮು ಕೊಟ್ಟ ಪೇಳು.—ಪಚ್ಚೆಯಾವರೆ ಸುಚ್ಚಿಗಿನ್ನ ಕವಿದುಯೆಲ್? (Prvs.). 6, camphor (ಕ್ಪಾರೇಯ, ಘನಸಾರ Mr. 336). 7, N. of a plant with fragrant ears (ದೇವತೆಜ Mr. 182; Rāv. 10, 2). 8, cane or ratan, Calamus fasciculatus or rotang (ಜೇತನ, ವಂಜುಲ, ವಿಮುಲ, ಬಾಸರ, ತೀತ Mr. 124; ಬಾಸರ = ಬಾನೀರ; *cf.* ಪಚ್ಚೆ). 9, any figure punctured or tatooed into the skin because green, tattoo (My.; Tē.). See ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿವ; ಪುಲುಪಚ್ಚೆ. — ಪಚ್ಚೆ ಕಾಯಿಗಿವ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಪಚ್ಚೆಗಟ್ಟುವ. -ಕಟ್ಟುವ. The yellow-coloured metal: gold (Abh. P. 4, 83). — ಪಚ್ಚೆಗುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚೆಗುಪ್ಪಸ. (Śiv. 3, 27). — ಪಚ್ಚೆತೆನೆಗಿವ. = ಪಚ್ಚೆ No. 7. (My.). — ಪಚ್ಚೆವಿಮಿರ್. -ತಿಮಿರ್. Gold-coloured unguent (Čpr. 7, 43). — ಪಚ್ಚೆದೋರ್ದಣ. -ತೋರ್ದಣ. (Śmd. 385; Kk. 97). A festoon of green leaves. — ಪಚ್ಚೆಪೂವಾದೆ. (Śmd. 386; Kk. 96). A garland of emeralds. — ಪಚ್ಚೆಯ ಪರ್ಸಿ. (ಪರಿತ Nr. 60). — ಪಚ್ಚೆಪರಿಗ. -ಪರಿಗ. A spittoon of emerald (Rāv. 2, 70). — ಪಚ್ಚೆಪರಲ್. -ಪರಲ್. An emerald (Čpr. 1, after 101; Śiv. 2, after 42). — ಪಚ್ಚೆಪರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield of emerald (Grj. 6, after 56). — ಪಚ್ಚೆವಿಲ್ಲ. -ಪಿಲ್ಲ. Kāma: a libidinous man (Rāv. 1, after 135). — ಪಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚ್ಚವೆಣ್, q. v. — ಪಚ್ಚೆವೆಸಮು. = ಪೆಸಮು. (St. & Pl.).

ಪಚ್ಚೆ paṭṭe. = ಪಚ್ಚ. — ಪಚ್ಚೆಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚಪಡಿಸು. To decorate, to adorn. ಪಚ್ಚೆಪಡಿಪಾ ಸಡಿ (ಪಚ್ಚಪದೆ Kk. 92).

ಪಚ್ಚೆಗಾಪ paṭṭe-gāra. = ಪಚ್ಚೆಗಾಪ. (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Kk. 75).

ಪಜಕ pajaka. A kind of tree. ಕ್ಪಮುಳ, ಪಚ್ಚಿಲೆ, ಪಚ್ಚೆ, ಬಾಣ್ಣ ಪ್ರಸಾಪನ ಎಸ್ಪ, ಕೆಮ್ಪು ಅರಗಿನ ಗಿವ; ಪಜಕದ ಮರ ಎಸ್ಪ, ಕೆಲವ ರನ್ನವರು (Sl. 131, *only* in Si.).

ಪಜ್ಜ pad-ja. Born from the feet: *a Śūdra.*

ಪಜ್ಜಳ pajjaḷa. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲ (Śmd. 351; Kk. 65). — ಪಜ್ಜಳಿಪ್ಪುದ್. -ಪಿಪ್. To obtain lustre or fame (Grj. 2, after 106).

ಪಜ್ಜಳಿಸು pajjaḷisu. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. (Čpr. 3, 94; 6, 52; 7, 8; Abh. P. 16, 82; Rāv. 10, after 31; 11, after 1; 13, after 1; J. 18, 30).

ಪಜ್ಜೆ pajje. = ಪೆಜ್ಜೆ, ಪಜ್ಜೆ, ಪೆಜ್ಜೆ. Tbh. of ಪದ್ಧತಿ (Śmd. 370). A footstep, a foot-print, a trace; a stride. (Tē. ಅಂಜೆ). See ಅಪಜಜೆಗೆ, ಅಪಜಜ್ಜೆ; Śiv. 3, 45. 49. — ಪಜ್ಜೆದೋಪು. -ತೋಪು. To be marked or noticed (J. 18, 30). — ಪಜ್ಜೆವಿಪ. -ಪಿಪ. To track (Čpr. 5, after 64; Abh. P. 9, after 33; Grj. 3, after 103; Si. 97; J. 28, 45).

ಪಂ pañ. Five. — ಪಂಚೀರು. -ನೀರು. Five sēra. ಮುಚ್ಚಿಗೆ ಪಂಚೀರು.—ನಿಮ್ಮನೆಮೆಚ್ಚಿ, ನಮ್ಮನೇ ಳಮು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಚೀರು ಮುಚ್ಚಿ ದ! (Prvs.).

ಪಂಚ pañca. 1. *Fire.* 2, incomparable, wonderful (ಉಪಮರ್ Śmd. II, o. r. ಪಾರ್; Kk. 58. 77; Śm. 57; *cf.* ಪಂಚಮ No. 7). 3, a jury (Mhr.). — ಪಂಚಕಚೇರಿ. An office of jury (B. 4, 146). — ಪಂಚಪಾಯ. Five items of revenue, viz. toddy, spirituous liquor, opium, hemp, and excise (My.). — ಪಂಚಪಾಯಕಚೇರಿ. An office of the ಪಂಚಪಾಯ (My.). — ಪಂಚಪಣ್ಣಿಗೆ. -ಪಣ್ಣಿಗೆ. Wonderful or very beautiful decoration (Abh. P. 13, 59; Rāv. 8, after 5).

ಪಂಚ pañca. 2. Spreading. See ಪ್ರ-.

ಪಂಚಕ pañcaka. Consisting of five, relating to five, made of five; any collection or aggregate of five; *the number five.* See Śmd. 21. 101. 345; Kāvy. III, 2, B, 24; Čh. v. 181. 2, a field of battle. 3, a pack of five, as of paper (My.).

ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ pañca-kajjāya. The five pleasant articles of food: avalakki, ellu, kaḍle, kobari, bella (My.).

ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ pañca-kalyāṇa. N. of writings of the Jainas (Čpr. 3, 92).

ಪಂಚಕಾರುಕ pañca-kāruka. The five artificers or artisans: carpenters, goldsmiths, blacksmiths, stone-cutters (masons), and braziers (see Nr. s. ಕಮ್ಮಾರಿಗ). ತೆಲ್ಲಿ, ಚಾರು, ಪ್ರಕೃತಿ ಈ 3 ಪಂಚಕಾರುಕರು; ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc. Hil.). ಪಂಚಕಾರುಕರ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Mr. 197). *Cf.* ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮದಾರು. A piece of wood for the work of artisans. See ಆದಿ.

ಪಂಚಕೋಣ pañca-kōṇa. A pentagon. (My.).

ಪಂಚಗವ್ಯ pañca-gavya. Five things derived from the cow: milk, curds, ghee, urine, and dung. (My.).

ಪಂಚಗುಪ್ತ pañca-gupta. A tortoise, turtle, as drawing in its four feet and head under its shell. (R.).

ಪಂಚಗುರುಗಳ್ pañca-gurugaḷ. The five great Jaina gurus (Čpr. 4, 86; Kāvy. III, 1). See ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಪಂಚಗೌಡ pañca-gauḍa. = ಪಂಚಗೌಳ. (My.; Tē.).

ಪಂಚಗೌಳ pañca-gauḷa. = ಪಂಚಗೌಡ. Bengal and the northern provinces; the collective name for Brāhmaṇas of those countries (Bh. 2, 4, 11).

ಪಂಚಚಾಮರ pañca-cāmara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಂಚಜನ pañca-jana. The five kinds of beings: gods, men, gandharvas, apsarasas, serpents and pitṛis. 2, *man, mankind;* a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ನರ, etc., ಗಣ್ಯ ಗೂಸು Mr. 222). 3, N. of a demon in the form of a conch shell.

ಪಂಚಜನೀನ pañca-janina. *An actor, a mimic, a buffoon* (ಆಭಿಗ Hil.; ಆದಿ ಬಹುರೂಪಿಗಳು Mr. 236).

ಪಂಚತಂತ್ರ pañca-tantra. N. of a collection of stories and fables in five books or chapters. (My.; B. 4, 135).

ಪಂಚತೆ pañcatē. ಪಂಚತಾ. Fivefoldness; the aggregate of five; the five elements collectively: earth, air, fire, water and ether. 2, separation into the five elements of which the body consists: *dissolution, death.*

ಪಂಚತೋದಯನ pañcatā-udayana. The rising of death (Čpr. 5, 135).

ಪಂಚತ್ವ pañcatva. = ಪಂಚತೆ. Fivefoldness, etc. 2, *death.* ಫೀಮ, ಫೀಮು, ಗಜೆಯಿಂ ಪಂಚತ್ವಮುಂ ಪೊರ್ಪಾದುಯ್! (Śmd. 253).

ಪಂಚದಶ pañca-daśa. Fifteenth. 2, fifteen (Mr. 64).

ಪಂಚದಶೆ pañca-daśī. *The fifteenth day of a half month, the day of full or new moon.*

ಪಂಚದಾರ (pañca-dâra). Sugar (Tē.; ತಮರಾಜ Sl. 311).

ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ pañca-drâviḍa. The five so-called drâviḍa Brâhmaṇas. See ದ್ರಾವಿಡ.

ಪಂಚಧಾರೆ pañca-dhârĕ. The five paces of a horse: dhôrita, valgita, pluta, uttêjita, uttêrita (Rāv. 13, 82). See s. ಸವಿಕೆ.

ಪಂಚನಖಿ pañca-nakha. Five-clawed: an elephant; a tiger; a tortoise. (Śâstrasâra in W.).

ಪಂಚನಮಸ್ಕಾರ pañca-namaskâra. Obeisance made with the arms, knees, head, voice, and look (Abh. P. 16, after 39).

ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ pañca-pakvânna. Five pakvânnas (Bp. 8, 14; they are enumerated ad libitum, My.). *Cf.* ಪಂಚವಿಧ-, ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯ.

ಪಂಚಪತ್ರಿ pañca-patrĕ. N. of a plant (ದೇವದಾರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾಣ್ಡಾರಿ Mr. 132, c. r. ನುಂಚಿಪತ್ರೆ); a kind of caṇḍâlakanda or bulbous plant (Sk. as ಪಂಚಪತ್ರ).

ಪಂಚಪದ pañca-pada. A cold, indifferent relationship, indifference, apathy (Cpr. 4, 86).

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ pañca-paramêṣṭhi. The five chief Jaina gurus: (sarasijavâsa), arha, Âchârya, upâdhyâya, sarvasâdhu (Nn. 150).

ಪಂಚಪರ್ವ pañca-parva. Five fixed days in a month on which Brâhmaṇas perform special idol-worship (My.).

ಪಂಚಪಲ್ಲವ pañca-pallava. The aggregate of young shoots of the âmra, jambû, kapittha, vijapûraka, and vilva. — ಪಂಚಪಲ್ಲವದ ಪಾಲು. A horse which a king mounts (ದಾಸ ಪಾಪಣ Śmd. II; Kk. 78; Śm. 41).

ಪಂಚಪಾಣ್ಡವ pañca-pâṇḍava. The five sons of Pâṇḍu: Yudhishṭhira, Bhîma, Arjuna, Nakula, and Sahadêva (C.), who are worshipped by peasants in the form of stones (S. Mhr.).

ಪಂಚಪಾತ್ರೆ pañca-pâtrĕ. Five cups or vessels collectively. 2, a metal vessel of a cylindric form (C.; Mhr.; Sl. 309).

ಪಂಚಪ್ರಮೆ pañca-pramĕ. Five true perceptions (Rāv. 4, 104).

ಪಂಚಪ್ರಾಣ pañca-prâṇa. The five vital airs: prâṇa, apâna, samâna, vyâna, and udâna. (My.).

ಪಂಚಬಾಣ pañca-bâṇa. *Kâma.*

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ pañca-brahma. Śiva (Rāv. 4, 104).

ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯ pañca-bhakṣha. Five kinds of cake (Bp. 2, 53; 43, 20).

ಪಂಚಭೂತ pañca-bhûta. (Śmd. 101). The five elements: earth, fire, water, air, and ether (âkâśa). ಆಕಾಶ ಹೊರತಾದ ಪಂಚಭೂತ (ಅಮೃತಮಹಾಪಂಚಭೂತ, ಧಾತು Nn. 82).

ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ pañcabhûta-âtmaka. Consisting of the five elements, as the âtman or person (Bp. 51, 30; ಪೃಥ್ವ್ಯಪ್ತೇಜಸಿಪಂಚಭೂತ Nn. 75).

ಪಂಚಮ pañcama. The fifth (Bp. 54, 48). 2, the fifth letter of a varga (Kâvy. I, 2, 110-112). 3, forming the fifth part; a fifth. 4, a Śûdra (ಪಞ್ಚ Mr. 375 sic!); a Chaṇḍâla (My.). 5, *the fifth* (or seventh) *note of the gamut:* see ಸಪ್ತಸ್ವರ. 6, the note of the cuckoo (ಕೋಕಿಲ ರವ Ct. II, 66). 7, beautiful, brilliant, elegant, pleasing (*cf.* ಪಂಚ No. 2). 8, dexterous, clever. 9, one of the rāgas or musical modes. 10, copulation. ಪಂಚಮದ ಪಸಿ (Jani when in the fifth constellation) ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prv.). See ತುದಿ'ಲ್ಲಿ ಕ್. — ಪಂಚಮುದ್ದಿಗೆ. -ಕ್ಕಿಡು. The fifth note to join (Cpr. 1, 118).

ಪಂಚಮಜಾತಿ pañcama-jâti. The fifth caste: that of the Chaṇḍâlas or Hûḷêyas (My.).

ಪಂಚಮಶಾಲೆ pañcama-śâlĕ. A brazier's shop. See ಮಸಾಳಿ. — ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವ. -ಅವ. A brazier. ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ವಸ್ತುಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಸ್ವರ pañcama-svara. = ಪಂಚ No. 5. ಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟಿರೆ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಹಾನಿನದ pañca-mahâ-ninada. = ಪಂಚಮುವಾದ್ಯ. (Bp. 16, 14).

ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ pañca-mahâ-pâtaka. The five heinous sins: killing a Brâhmaṇa, drinking intoxicating liquors, stealing gold, committing adultery with the wife of a guru (or incest with one's mother), and associating with any one guilty of these crimes (Bp. 51, 54; My.).

ಪಂಚಮಹಾಪಾಪ pañca-mahâ-pâpa. = ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ. See Prv. s. ವ್ರಪಂಚ.

ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ pañca-mahâ-yajña. Sacrifices or devotional acts having reference severally to the vêḷi, the gods, the manes of ancestors, men, and all created beings (My.).

ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ pañca-mahâ-vâdya. Five great musical instruments: a horn, a tabor, a conch-shell, a kettle-drum, and a gong. ತನ್ನಿಯೋ ಶಬ್ದ ನುಡಿಸುವ ವೀಣಾವಾದ್ಯ; ತತವೆನಿಸುವದು, ಪರ್ಯಾಯ ಶಬ್ದ ನುಡಿಸುವ ಮುರವಾದ್ಯದೇ ಆನದ್ಧವೆನಿಸುವದು, ಕಂಚಿನ ತಾಳಾದಿಗಳದೇ ಘನವೆನಿಸುವದು, ಗಾನ ದಾನುಸುವ ನುಡಿಸುವ ಪೊದರಾದುವೇ ಸುಷಿರವೆನಿಸುವದು, ಇನ್ನು ಪಂಚವಿಧವಾದ್ಯಂಗಳಂ,—ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆನದ್ಧಭೇದಗಳಾದ ಕೈಲಾಸವೆದ್ದು ಕೊಮ್ಮು, ತಮ್ಮಟವೆದ್ದು ಪಲಿಗೆ, ತಂಬುವೆದ್ದು ದಮಳ, ಘನವೆದ್ದು ಜಾಗಟೆ, ಜಯಘಣ್ಟೆಯವದ್ದು ಜಾಗಟೆ ಇತ್ತೆಱದ ಪಂಚಮುವಾದ್ಯಂಗಳಂ,—ಘಪ್ರಮೆವ್ವು ಕರಡೆ, ಪಾಸಕವೆವ್ವು ಸಣಾರಿ, ಘನವೆವ್ವು ಕ್ಕಾಸ, ಘೋಷಣವೆವ್ವು ಹುಮುಕ್ಕಾ, ಪಿಣ್ಡಿಮವೆವ್ವು ಪಿಕ್ಕ, ಪಡುಮವೆವ್ವು ಮೇಳು, ಝರ್ಝರವೆವ್ವು ಝಾಮಿ, ಕಾಹಳವೆವ್ವು ಗವ್ವರಿಕೆ, ಮತ್ತಳೆಯೆವ್ವು ಘೋರ, ಘಣ್ಟೆಯೆವ್ವು ಗಣ್ಟೆ ಇತ್ತೆಱದ ದತವಾದ್ಯಂಗಳೇ ಮಾಸಲುಳ್ಳ ವಿಚಕ್ಷಣರ್ (Vivêkachintâmaṇi, 4th prakaraṇa).

ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ pañca-mahâ-visara-vâdya. The five great musical instruments of far-spreading sound (Bp. 59, 58).

ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ pañca-mahâ-śabda. = ಪಂಚಮುವಾದ್ಯ. The sound of the aforesaid pañcha-mahâ-vâdya, q. v.; or: the loud sound of the five (great musical instruments).

ಪಂಚಮಹೋರುವಾದ್ಯ pañca-mahâ-uru-vâdya. = ಪಂಚಮುವಾದ್ಯ ಸರವಾದ್ಯ. (Bp. 11, 49).

ಪಂಚಮಾಸ್ಯ pañcama-âsya. The kôgilĕ or cuckoo. (R.).

ಪಂಚಮಿ pañcami. = ಪಂಚಮ. *The fifth day of the half month.* 2, the ablative (Śmd. 115. 141. 159; Kâvy. I, 3, 33-35). 3, a chequered cloth or board for playing at draughts, etc.

ಪಂಚಮಿಗ pañcama-iga. A Śûdra (see ಪಂಚಮ No. 4).

ಪಂಚಮಿಗಿತಿ pañcamiga-iti. (Śmd. 244). A Śûdra woman.

ಪಂಚಮುಖಿ pañca-mukha. Five-faced; Śiva (Bp. 36 sub.); a lion.

ಪಂಚಮುದ್ರೆ pañca-mudrĕ. Five gestures of the fingers to be made in presenting offerings to an idol. 2, five sectarian marks of Śaivas (Bp. 27, 34; 49, 41); such of Mâdhvas (My.).

ಪಂಚಯಜ್ಞ pañca-yajña. = ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ. (My.).

ಪಂಚರಂಗು pañca-raṅgu. = ಪಂಚವರ್ಣ No. 1. (C.; V. 8, 83).

ಪಂಚರತ್ನ pañca-ratna. A collection of five jewels or precious things, as gold, the diamond, sapphire, ruby, and pearl (Abh. P. 1, 64). 2, a collection of five verses on ethical and other subjects. ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂದ ಕಾಲು ಕೃಯುವೇ? (Prv.).

ಪಂಚರಸ pañca-rasa. Five fluids: *e. g.* ghee, milk, honey, oil, and spirituous liquor (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ, ಮುಪ್ಪ ಮೊದ ದಾದ ಅಮ್ಮು ರಸಂಗಳು Nn. 83).

ಪಂಚರಾತ್ರ pañca-rûtra. Lasting five nights or days. 2, a general term for the doctrinal books of various Vaishṇava sects. (My.). 3, a pûjâri of a superior position among Vaishṇavas (My.).

ಪಂಚರಾಶಿ pañca-râśi. ಪಂಚರಾಶಿಕ pañca-râśika. The double rule of three. (My.).

ಪಂಚಲಕ್ಷಣ pañca-lakshaṇa. *Possessing five characteristics, as a purâṇa which should comprehend five topics: the creation of the universe, its destruction and renovation, the genealogy of gods and patriarchs, the reigns of the Manus and the legends of the solar and lunar races.*

ಪಂಚಲವಣ pañca-lavaṇa. Five kinds of salt: kâca, saindhava, sâmudra, viḍa, and sauvarcala. (My.).

ಪಂಚಲೋಭಿ pañca-lôbhi. A very avaricious person (ಅದ ಯರ್, ಕೃಪಣ, ಪಿಸ್ನ Mr. 228).

ಪಂಚಲೋಹ pañca-lôha. A metallic alloy containing five metals: copper, brass, tin, lead, and iron (Sk.). 2, the five metals: gold, silver, copper, tin (lead), and iron (My.; ಧಾತು Nn. 82; Mr. 498). ಪಂಚಲೋಹದ ಪಂಚು ಆದರೆ ಸಂಚಾರದ ಕೆಸದ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಂಚವಕ್ತ್ರ pañca-vaktra. = ಪಂಚಮುಖ. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159); Śiva.

ಪಂಚವಟಿ pañca-vaṭi. The five fig-trees; N. of a place at the source of the Gôdâvarî where Râma resided. (Râm. 3, 1 sum.).

ಪಂಚವರ್ಣ pañca-barṇa. Tbh. of ಪಂಚವರ್ಣ. (Rây. 6, after 11).

ಪಂಚವದನ pañca-vadana. = ಪಂಚಮುಖ. (Bp. 28, 4).

ಪಂಚವರ್ಗ pañca-varga. A class, group or series of five; the five classes of consonants in the alphabet (from kavarga to pavarga, Śmd. 21).

ಪಂಚವರ್ಣ pañca-varṇa. = ಪಂಚವರ್ಣ. The five colours: white, black, red, yellow, and green (ಧಾತು Mr. 498; Nn. 82; Rây. 14, 79). 2, five letters (Śmd. 21); five syllables (Rây. 14, 79; *cf.* ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, five castes.

ಪಂಚವಾದ್ಯ pañca-vâdya. The bhêri, śaṅkha, kahaḷe, gaṇṭe, and vîṇe (My.). 2, beating one's own mouth whilst lamenting (My.). — ಪಂಚವಾದ್ಯತಮ್ಮು. A pony that walks only when all sorts of noises and other efforts are made (My.).

ಪಂಚವಿಂಶತಿ pañca-viṃśati. Twenty-five. — ಪಂಚವಿಂಶತತ್ವ, the twenty-five sâṅkhya first principles (see ತತ್ವ; Vivêkachintâmaṇi 1, 109).

ಪಂಚವಿಧಪಕ್ವಾನ್ನ pañca-vidha-pakvânna. = ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ. (Bp. 24, 3).

ಪಂಚವಿಧಾಕ್ಷರ pañca-vidha-akshara. The five kinds of letters: vowels, etc. (Śmd. 43).

ಪಂಚವಿಶಿಖ pañca-viśikha. = ಪಂಚಚರ. (My.).

ಪಂಚವಿಷಯ pañca-vishaya. The five objects of sense: rasa, rûpa, gandha, śabda, and sparśa (Mr. 501).

ಪಂಚವೆ pañcavĕ. Tbh. of ಪಂಚಮಿ (Śmd. 365; Śm. 19).

ಪಂಚಶರ pañca-śara. = ಪಂಚಸರ. Five-arrowed: *Kâma.*

ಪಂಚಶಾಖಿ pañca-śâkha. Five-branched: *the hand* (Mr. 321).

ಪಂಚಶಿಖಿ pañca-śikha. A man who wears the pañcaśikhâ. (My.).

ಪಂಚಶಿಖೆ pañca-śikhĕ. Five tufts of hair left by vaidika Brâhmaṇas on the head, etc. (My.).

ಪಂಚಸರ pañca-sara. Tbh. of ಪಂಚಶರ (Śmd. 376; ಉಮ್ಮತ್ತೂರು Ct. I, 92; II, 52).

ಪಂಚಸಾಯಕ pañca-sâyaka. = ಪಂಚಶರ. (My.).

ಪಂಚಸೂನಂಗಳ್ pañca-sûnaṅgaḷ. The five things in a house by which animal life may be accidentally destroyed: the fire-place, the slab on which condiments are ground, the broom, the pestle, the mortar, and the water-pot. (R.).

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ pañca-akshari. The Śaiva mantra or formula of five syllables: ನಮಃ ಶಿವಾಯ (reverence to Śiva, Bp. 18, 3; 41, 23; 46, 3. 64; 49, 29; 53, 73; Śm. 1; Rây. 4, 104).

ಪಂಚಾಗ್ನಿ pañca-agni. The five fires collectively amidst which a devotee performs penance or devotion (Grj. 9, 9. 10; Bp. 2, 13; 19, 81). 2, the vaidika fires called anvâhâryapachana, gârhapatya, âhavaniya, sabhya, and âvasathya.

ಪಂಚಾಂಕ pañca-aṅga. Five-membered. 2, a calendar or almanac treating chiefly of five things: solar days, lunar days, asterisms, yôgas, and karaṇas. (Mr. 68; My.; B. 5, 151). ಪಂಚಾಂಗ ಹೇಳವರ ಕನ್ನತ್ತ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ? (Prv.). — ಪಂಚಾಂಗದವರ. -ಆರ. An astrologer. 2, a poor man (My.). See Prv. s. ಪಂಚಾಲ. — ಪಂಚಾಂಗ ಹೇಳು. To tell all the things of an almanac (My.). 2, to tell circumstantially and verbosely (My.).

ಪಂಚಾಂಗುಲ pañca-aṅgula. Measuring five fingers. 2, *the ricinus or castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಪಂಚಾಚಾರ pañca-âchâra. Five rules or institutes (Rây. 4, 104).

ಪಂಚಾನನ pañca-ânana. Five-faced: Śiva; *a lion.* (Abh. P. 10, 29; Śâv. 5, 31).

ಪಂಚಾನನವಿಷ್ಟರ pañchânana-viṣhṭara. Lion-seat: a throne (Ćpr. 4, after 75).

ಪಂಚಾಮೃತ pañca-amṛita. The five nectarious substances: milk, curds, ghee, honey, and sugar (Sk., Mhr.), and a compound made of them (My., wherein, instead of curds, plantains are used; Bp. 18, 35; 35, 11).

ಪಂಚಾಯಿತ pañchâyita. A member of an assembly of arbritation (My.; Mhr., IL).

ಪಂಚಾಯಿತಿ pañchâyiti. An assembly of five (or more) persons to settle a matter by arbitration (My.; Br.); arbitration (My.).

ಪಂಚಾರತಿ pañca-ârti. A platter with five wicks burning in ghee, and the act of waving it (My.). ಪುರಿಗೆ ಪಂಚಾರತಿ, ಳುರಿಗೆ (or ಪರವಾಗಿ) ಪಂಚಾರತಿ ಬಾಯಿಪದ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಪಂಚಾಲ pañchâla. N. of a tribe and their country in the north (Bp. 61, 30); a prince of the Pañchâlas. ಪಂಚಾಲದಲ್ಲಿ ಪದ ಬಾಲಳ್ಳಾಗದೆ ಪಂಚಾಂಗಪದಲಿಗೆಲ್ಲಾ? (Prv.).

ಪಂಚಾವರಣ pañcha-âvaraṇa. Five positions of distance in

standing around a person (Bp. 25, 46; 54, 18). 2, five powers of illusion.

ಪಂಚಾವಸ್ಥೆ pañča-avasthĕ. Five states or conditions of humanity: childhood, boyhood, youth, manhood, and old age (My.).

ಪಂಚಾಶತ್ pañčāśat (pañča-daśat). Fifty. (My.). ಪಂಚಾಶತ್ತಮ, the 50th.

ಪಂಚಾಸ್ತ್ರ pañča-astra. Kâma (Rây. 4, 104).

ಪಂಚಾಸ್ಯ pañča-âsya. = ಪಂಚಾನನ. Five-faced; *a lion.*

ಪಂಚಾಳ pañčāḷa. = (ಪಂಚಕಾರುಳ), ಪಾಂಚಾಲ. The five classes or castes of artificers: goldsmiths, carpenters, blacksmiths, braziers, and stone-cutters (My.; Mhr.); the first three classes (My.). ಪಂಚಾಳರು ಪಣ್ಣಿಗೆ ಪತ್ತಿದ ಪಾಲಿಗೆ (Prv.). 2, a goldsmith (My.).

ಪಂಚಿ pañči. = ಪಂಚ. Five or a cinque, at a game (Bp. 43, 6; Dp. 99, 5; see ಚೌ-).

ಪಂಚಿಕರಿಸು pañči-karisu. To render fivefold (Śiv. 5, 31).

ಪಂಚು pañču. 1. = ಅಂಚು 1, ಪಸು 3, ಪಂಚು. To divide, to share, to distribute (Bp. 43, 6; J. 26, 61; Tĕ.).

ಪಂಚು pañču. 2. (= ಪಚ್ಚು 4). Distribution: unfair distribution (J. 6, 84, o. r. in one copy ಸಂಚು).

ಪಂಚೆ pañčĕ. = ಅಂಚೆ, (ಪಚ್ಚೆ), ಪಂಚಾ 1, ಪಂಚೆ. A small dôtra, used for various purposes (ಪಂಚೆ Kk. 54; My.; Tĕ.; Mhr. ಪಂಚಾ). ಚಿಕ್ಕ ಪಂಚೆ (ಕರ್ಪೂ Sl. 495). See Mr. s. ಪಟಿಪ್ಪೆದ.

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ pañča-indriya. The five organs of sense: the eye, ear, nose, tongue, and skin (Bp. 43, 6; ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು Kn. 28). 2, the five objects of sense (ಪಂಚ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚ ಪಚ್ಚಿಯ Kn. 78; see ಪಂಚವಿಷಯ). 3, = ಆಂಗಿಕ (Kn. 53).

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಾತ್ಮಕ pañčêndriya-âtmaka. Having the nature of the five organs of sense (Bp. 51, 80).

ಪಂಚೇಷು pañča-ishu. Five arrows (Abh. P. 9, 84). 2, *Kâma.*

ಪಂಜರ pañjara. 1. = ಪಂಜರ (Śmd. 342), (ಪಿಂಜರ), ಪಚ್ಚರ. *A cage,* an aviary, a dove-cot, etc. (ಪಚ್ಚಿ Čt. I, 11; *cf.* ಪಚ್ಚರ). 2, *a skeleton;* see ಅಸ್ಥಿ-. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಪಮುನ್ಯರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಜರ pañjara. 2. A claw, of a cat, etc. (B. 3, 30; 4, 90; Mhr. ಪಂಜಾ, a claw, the hand of a monkey, the hand as spread abroad).

ಪಂಜರಪಕ್ಷಿ pañjara-pakshi. = ಪಂಜರದಹಕ್ಕಿ. A bird in a cage.

ಪಂಜರಾಖೇಟ pañjara-âkhêṭa. A sort of basket or wicker trap in which fish are caught. (R.).

ಪಂಜಲ pañjala. A mode used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಪಂಜಾ pañjâ. 1. = ಪಂಜೆ, etc. ಗಮ್ಮಗಚ್ಚಿಯ ಪಾಕ, ತಲೆಗೆ ಪಂಜಾ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಬು (B. 4, 179).

ಪಂಜಾ pañjâ. 2. The metal hand of Mohammadans, representing their five holy personages (My.; Mhr., see ಪಂಜಾರ 2).

ಪಂಜಾಬು pañjâbu. The Panjab (C.).

ಪಂಜಾರ pañjâra. Sweet cakes, fritters, pastry (T. ಪಣಿಯಾರ, ಪಣಿಯಾರ, ಪಣ್ಣಾ, ಪಣ್ಣಿಗಾರ; Tĕ. ಪಣ್ಣೀರ, ಪಣ್ಣಾರ, ಪಣ್ಯಾರ; R.).

ಪಂಜಿ pañji. = ಪಂಜಾಳಿ, etc. (My.; T., M. ಪಣ್ಣು).

ಪಂಜಿಕೆ pañjikĕ. = ಅಂಜಿ, ಪಂಜಿ, ಪಂಜಾ. *The ball or roll of cotton from which the thread is spun.* (My.). 2, *a perpetual commentary.* 3, *an almanac.* 4, *a journal; a register.*

ಪಂಜು pañju. = ಪೊಂಜು. A torch (Č. Bp. 47, 37; V. 10, 12; My.; Tĕ.; T., M. ಪಣ್ಣು; Br., Il. ಪಂಜಾಮು). ಕಟ್ಟಿ ಪಡಿದ ಪಂಜು.—ತಣ್ಣೀರ ಮುಡಿಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ (Prvs.). ಏಮೆಲ್ಲಾ ಪಂಜು ನೀರೆಲಿಗೆ ಉರಿವಣ್ಣೆ, ನಾರಿಯರೆಲ್ಲುವೆ ತಪಗೆಲ್ಲ ಮಂಜು ಳಂಗೆ ಮಾಂ ಹೋಪವಣ್ಣೆ (Sp.). — ಪಂಜುಗಳ್ಳ. -ಕ್ಕ. = ಪಿಸಾಚಿ ಕ್ಕ. (My.).— ಪಂಜುವಿಡಿದ. -ಪಿಡಿದ. A torch-bearer (ಪಿಸಾಚಿಗಳ Čt. 1, 58).

ಪಂಜೆ pañjĕ. A poor, helpless, weak person (My.; Tĕ.; T. ಪಂಜೈ; *cf.* ಪಜ್ಜೆ 3); a wretch, a coward (Tĕ.; *cf.* ಪಜ್ಜೆ).

ಪಂಜೆ pañjĕ. = ಪಂಜಾ 1, etc. (C.). ಹುಡುಗರ ಸುಲಭಾಗಿ ಸಿಪ್ಪೆ ರೇಷ್ಮೀ ಅಂಚಿನ ಸಣ್ಣ ಪೋತರಜೋಡುಗಳಿಗೆ ಬಹಳಾಸಿಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ; ಉದ್ದವೂ ಅಗಲವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉರುಟಿನಂತಿಲು ಇದ್ದರೆ ಅಜ್ಜಗಳಿಗೆ ಪಂಚೆಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಕಾಲ್ಚು ಪಂಚೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೆಯ್ದಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಜಗಳಿಗೆ ಹೊರಮೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 3, 103).

ಪಂಜೆತನ pañjĕtana. Poverty; parsimoniousness (My.; Tĕ.; M. ಪಂಜ, ಪಣ್ಣ, famine, scarcity, poverty).

ಪಟ paṭa. = ಪಟಿ, (ಪಟಾರನೆ, ಪಟೀರ್, ಪಟ್ಟನೆ, ಪಠೆ), ಪಟ್ಟ. A sound imitating those of the flapping of wings or suspended clothes when fluttering in the wind, of a dog shaking his body, of applying blows or kicks, and of bursting.—ಪಟಿ ಪಟಿ. = ಪಟ ಪಟ. The repeated sound of ಪಟಿ (My.; Tĕ.; Mhr. ಫಟ ಫಟ; Bp. 51, 81). — ಪಟಿ ಪಟಿಸಿ. With the repeated sound of ಪಟಿ (My.; Bp. 23, 16).

ಪಟ paṭa. = (ಪಟ್ಟಿ), ಪಟ, ಪಟು. *Cloth.* 2, *fine cloth;* = ಪಟ್ಟೆ, ಪಟ್ಟ No. 2, silk cloth, see ಪಟವಾಳ 2. 3, = ಪಟ್ಟಿ No. 7, *a veil or screen* (ಪಡೆ ಕೆಂ. 105; see ಆಪಟಾಕ್ಷಿ). 4, a sheet, an expanse; vastness, length, breadth. 5, a piece of cloth or tablet or plate on which anything may be written or painted. 6, a thatch, a roof. 7, a mill (ಪಾಪ Mr. 408; B. 3, 117). 8, a paper-kite (My.; Tĕ., T.). ಪಟ ಹಾಪಿದರೆ ಮುತ ಹಾಪ್ತಾಳೇನೆ? (Prv.). 9, a picture (My.; Tĕ., T.; Bp. 58, 31). 10, = ಪಟ್ಟಿ No. 8, a chequered cloth or board to play at chess, etc. (Mhr.; ಅಷ್ಟಾಪದ, ಚತುರಂ G.). 11, a basin or channel for watering plants and trees (My.); = ಪಟ್ಟಿ 3, No. 8, & ಪಪ, No. 3, a plot (My.). 12, *the tree Buchanania latifolia* (Chirônja sapida). 13, = ಪಟ್ಟಿ No. 5 (see Mr. s. ಪಟ್ಟಿ). 14, anything well made, finished, or polished (see ಪಾಪಟ್ಟಿ, ಪೋಟಿ No. 2).

ಪಟಕ paṭaka. 1. = ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Sulphate of alumina or alum (My.; Mhr. ಫಟಿಕಿ).

ಪಟಕ paṭaka. 2. = ಪಟಕೆ 2, ಪಠಗೆ. Cotton cloth. See ಪಪ 2. 2, a camp, encampment.

ಪಟಕಾರ paṭa-kâra. 1. A weaver; a painter. (R.).

ಪಟಕಾರ paṭakâra. 2. (*i. e.* ಪಟಿಕೆ 1-ಆರ). = ಪಟಿಕೆ 1, etc. ಪಟಿಗಾರ. (My.).

ಪಟಕಾರು paṭa-kâru. Tongs, pincers (Tĕ. ಪಟಿಗಾರು, ಪಟಿಗಾರು; T. ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ, ಪಪಾರುಮ್ಬು, ಪಪ್ಪಕಾಮು; My. occasionally).

ಪಟಕುಟಿ paṭa-kuṭi. *A tent.*

ಪಟಕ್ಕನೆ paṭakkanĕ. With the sound of ಪಟಿ.

that is used to express "suddenly and with a noise", as ಪಟಕ್ಕನೆ ಕೆತ್ತು ಕೊಳ್ಳು, ಪಟಕ್ಕನೆ ಬೀಳ ನೊಸ್ಸಿಸು, ಪಟಕ್ಕನೆ ಮಗ್ಗ ಪಲ್ (My.).

ಪಟಗೃಹ paṭa-gṛiha. = ಪಟಿಮಂಟಿ. (My.).

ಪಟಚೌರ paṭa-čaura. *A cloth-stealer, a shop-lifter.*

ಪಟಚ್ಚರ paṭaččara. A thief. 2, *old or ragged clothes* (ಪೊಸ ಪದ್ದುಮು Mr. 342).

ಪಟಚೆ paṭaṭe. Tbh. of ಪಚಡ. (My.).

ಪಟತ್ಕಾರ paṭat-kâra. A sound in imitation of that of flapping flags (Grj. 8, after 8).

ಪಟಭಿತ್ತಿ paṭa-bhitti. The canvas-wall of a tent (ಗುಡಿಯು ಸುತ್ತಣ ಸಂಚಿ Mr. 288).

ಪಟಭೇದ paṭa-bhêda. Different kinds of cloth or garments. ಪಸರಿ ಗುಬ್ಬಂ (o. rs. ಗುಬ್ಬಳ, ದುಬ್ಬಳಿ for ಗುಬ್ಬಂ) ಗಚ್ಚಸೀರಿ ಸಪ್ಪಾಕ ರಾಗ ಕುಸುರಿ (one MS. ಕುಸುಮ) ಅವಲಂ ಜೋರಿಯು ಕ್ರಾಗದಲ್ಲಿ ರಚ್ಚಿ ಸುದರ್ಸಪದಿ ಮುದವಿ ಮಂಜಿಟ್ಟಿ ಜೇಡಾಂಗಮು ಎನ್ನು, ಪಟಭೇದ ದಮುಕ್ಕ (Mr. 342).

ಪಟಲ paṭala. 1. *A roof, a thatch.* 2, a cover, a covering, a veil. 3, *a film over the eyes.* 4, *a heap, a mass, a multitude.* 5, a basket (Abh. P. 12, after 2).

ಪಟಲ paṭala. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. (My.).

ಪಟಲಕ paṭalaka. = (ಪಟ್ಟಳಿಗೆ), ಪಟಲಿಕೆ, ಪಟಲುಗೆ, ಪಟಲಿಗೆ, ಪಟಲುಗೆ, ಪಟಲಿಗೆ. A heap, a mass, a multitude; a kind of basket (Čpr. 7, after 151; 9, 2); a jar (see ಪಟ್ಟಳಿಗೆ).

ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ paṭala-prânta. *The edge of a thatch.*

ಪಟವಾಸ paṭa-vâsa. 1. A tent. (My.). 2, a petticoat.

ಪಟವಾಸ paṭa-vâsa. 2. = ಪಟವಾಸಕ.

ಪಟವಾಸಕ paṭa-vâsaka. *Perfumed powder.*

ಪಟವೆ paṭavĕ. = ಪಟ, No. 2. Silk. — ಪಟವೆಗಾಱ. -ಗಾಱ. A man who dyes silk yarn, makes silken tassels, etc. (C.).

ಪಟವೇಶ್ಮ paṭa-vêśma. A tent. (R.).

ಪಟಸ್ತಮ್ಭ paṭa-stambha. A mast (B. 3, 117; My.).

ಪಟಹ paṭaha. = ಪಡಹ 1. *A kettle-drum,* a war-drum, a drum, a tabor.

ಪಟಹಾರಿ paṭa-hâri. (ಪದ್ಯ Mr. 165).

ಪಟಾ paṭâ. = ಪಟ 1, etc. A stripe, a line, a streak (Mhr., H. ಪಟ್ಟಾ). — ಪಟಾಪಟಿ. Striped, etc. — ಪಟಾಪಟಿಕಬ್ಬು. Sugar-cane with stripes (My.). — ಪಟಾಪಟಿಪರದೆ. A striped curtain (My.).

ಪಟಾಕಾಶ paṭa-âkâśa. The ether within any cloth (Bp. 51, 33; *cf.* ಘಟಾಕಾಶ).

ಪಟಾಕಿ paṭâki. = ಪಟಾಕ್ಷಿ, ಪಟಾಸು. A cracker, a squib (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಫಟಾಕಾ, ಫಟಾಕಿ).

ಪಟಾಕೆ paṭâkĕ. = ಪಟಾಕಿ. (Sk.). See ಪಡಿಯಿಗೆ, etc.

ಪಟಾಕ್ಷಿ paṭâkṣhi. = ಪಟಾಕಿ. (S. Mhr.).

ಪಟಾಟೋಪ paṭa-âṭôpa. Pride on account of one's dress, ostentatious display of it (My.).

ಪಟಾಣ paṭâṇa. A Pathân, an Afghân (My.; Mhr., H. ಪಠಾಣ; B. 5, 38. 41). — ಪಟಾಣಿ. = ಪಟಾಣ (My.). 2, relating to the Pathâns.

ಪಟಾಯಿತ paṭâyita. Striped, as a tiger (B. 5, 245; Mhr. ಪಟ್ಟೇದಾರ).

ಪಟಾರನೆ paṭâraṇĕ. = ಪಟ, etc. ಅದಗೆ ಪಟ್ಟು ಪಟಾರನೆ ಪಿಸ್ಸು (My.).

ಪಟಾಲಂ paṭâlaṁ. A battalion, a regiment, an army (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾಳ).

ಪಟಾವಳಿ paṭâ-âvaḷi. 1. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1. Stripes, lines. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. A sirĕ with coloured stripes (My.).

ಪಟಾವಳಿ paṭa-âvaḷi. 2. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 2. Woven silk. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. A silk-sirĕ (My.).

ಪಟಾಸು paṭâsu. = ಪಟಾಕಿ. (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾಸ).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಟ, etc. — ಪಟಿ ಪಟಿ. = ಪಟ ಪಟ. (My.).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಡಿ 1. ಪಡಿ 2. A kind of cloth; coarse thick cloth; a coloured, fine garment; a curtain. See ಪೊಟ್ಟಿ-.

ಪಟಿಕ paṭika. 1. = ಪಳಿಕ, etc. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Crystal (Bp. 51, 33; Tĕ.; T., M. ಪಡಿ).

ಪಟಿಕ paṭika. 2. = ಪಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭikĕ. 1. = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭikĕ. 2. = ಪಟಿಕ 2. Woven cloth (Sk.).

ಪಟಿಗಾರ paṭigâra. *(i. e.* ಪಟಿಕ 2-ಕಾರ). = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಗೆ paṭigĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. See ಗದಪಟಿಗೆ.

ಪಟಿಂಗ paṭiṅga. A man without family or retinue (Mhr. ಫಟಿಂಗ). 2, a vile wretch, an unprincipled fellow, a lecher (My.; ಆಸುಕ, ಆಫಿಕ, ಕಾಮುಕ, ಚಾರ, ಸ್ವಮ್ಯಾಸ C.; B. 2, 25). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಕ ಪಟ್ಟಾಂಗಳ್ಳಿ ಹೋಪರೆ ಪಡಿಪರಸ ಕೆಡಿಮ. — ಪಟಿಂಗ ಪಟ್ಟಿಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡಾರೆ ಪಟ್ಟಳ್ಳಿ ಸಕ್ಕಾನೆಗ? (Prvs.).

ಪಟಿಂಗತನ paṭiṅgatana. The state and conduct of a paṭiṅga (My.; ಆಚಾರುರ, ಗುಣ್ಯ, ಕೌಸೀಲ Sl. 437).

ಪಟಿಮ paṭima. Sharpness, smartness, ability. (R.).

ಪಟಿಷ್ಠ paṭishṭha. Sharpest, very clever or able. (R.).

ಪಟೀಯಸ್ಸು paṭîyas. Sharper, more clever. (R.).

ಪಟೀರ್ paṭîr. = ಪಟ, etc. (My.).

ಪಟೀರ paṭîra. Sandal wood (Bp. 1, 7; 12, 4). 2, Kâma. 3, the belly. 4, a sleeve. 5, a field. 6, a cloud. 7, bamboo manna. 8, a ball for playing with. 9, rheumatism; catarrh. 10, height.

ಪಟು paṭu. (Śmd. 109). Sharp, pointed, as a ray of light. 2, *fierce; pungent, hot; violent; busy, active; strong; intense, great;* shrill, ringing, sharp-sounding, clear-sounding, crackling, rustling (said of sound). 3, *sharp, clever, smart, dexterous, skilful;* crafty, sly, cunning. 4, eloquent; loquacious, talkative. 5, *hale, healthy.* 6, contumelious, as speech, etc. 7, blown, expanded. 8, cruel. 9, *the cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಪಡವಲ). — ಪಟು ಮಾಡು. To kindle (My.). ಇರಳಲ ಪಟು ಮಾತು (ಪೊಸ್ತು Śm. 97).

ಪಟುಕ paṭuka. = ಪಟು No. 9. (Sk.; R.).

ಪಟುತಮ paṭu-tama. = ಪಟಿಷ್ಠ. (R.).

ಪಟುತರ paṭu-tara. More sharp, uncommonly sharp, etc. (Bp. 50, 26; J. 4, 18; Śiv. 4, after 6).

ಪಟುತೆ paṭutĕ. = ಪಟುತ್ವ. (Čpr. 4, 17).

ಪಟುತ್ವ paṭutva. Sharpness, keenness; cleverness, skilfulness; eloquence. (My.; see ಗಟ್ಟಿ-, ಚಾಣಿ-).

ಪಟುಪರ್ಣಿ paṭu-parṇi. *A cucurbitaceous plant, Bryonia grandis* Lin.

ಪಟುಮೇಕವಾಕ್ಯ paṭu-êka-vâkya. (Śmd. 63). One clever word.

ಪಟೂಕರಣ paṭû-karaṇa. Making sharp, hot, etc.; kindling. See ಅಗ್ನಿ-, ತಿರಿ-.

ಪಟೂಕ್ತಿ paṭu-ukti. A clever word (My.).

ಪಟೆ paṭe. 1. = ಪಟಾ, ಪಟ್ಟಾ 2, ಪಟ್ಟೆ 3 No. 1, ಪಟ್ಟೆ 1 No. 2. See ಪಟಾವಳಿ 1.

ಪಟೆ paṭe. 2. = ಪಟ್ಟೆ No. 2, etc. Silk. See ಪಟಾವಳಿ 2. — ಪಟೆ ಗಾರ. -ಗಾರ. A man who dyes silk yarn, and weaves silk cloth (S. Mhr.).

ಪಟೆ paṭe. 3. = ಪಟ್ಟಾ 1. A kind of sword (ತೋಪುಡ, ಪಟ್ಟಕ G.).

ಪಟೇಲ paṭēla. The head managing officer of a village (My.; Br.; Mhr., H. ಪಾಟೀಲ).

ಪಟೋಲ paṭōla. = ಉಪಲ, ಉಪ್ಪ, ಪಟೋಲ 2, ಪಟ್ಟೊ, ಪಡಲ, ಪಡವಲ 1, ಪಡುವಲ, ಪೊಟ್ಟೊ, ಹಪಲ, ಹಾಪೆ. *A species of cucumber, Trichosanthes dioeca* Roxb.;—the snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (St. & Pl. and Z. s. ಪಡವಲ 1).

ಪಟೋಲಿ paṭōli. = ಪಟೋಲ. (ಪಡಲ Hāl.; ಹಾಪೆ Mr. 123).

ಪಟೋಲಿಕೆ paṭōlikĕ. *The cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಪಾಲಿ, ಪೊಟ್ಟೊಲ್ಲ);— = ಪಡವಲ (Sl. 141).

ಪಟ್ಟ paṭṭa. (= ಪಟೆ). It is one of the *talsamas* (ಶೆಮ. 384; Ct. II, 480; Kk. 95; Śm. 77). Cloth. 2, = ಪಟೆ 2, ಪಟ್ಟೆ 2, ಪಟ್ಟು 2, ಪಟ್ಟೆ 2, coloured cloth, fine cloth; woven silk, silk. 3, an upper or outer garment. 4, a tablet for painting, a plate of metal for inscription or engraving royal edicts, grants, etc.; a royal order or grant. 5, a frontlet or fillet with a golden tablet, with which a king is decorated at coronation and his principal wife at the time of marriage; it is also worn by the prince, and the general, and by others who receive it as a token of royal favor; it is further tied to the head of the king's favourite horse (see ಧಾಳ-) or elephant; and the purôhita affixes it to the forehead of the bride and bridegroom at marriages (My.); the chief office of the state, royalty; a royal throne; dignity, authority, office. 6, a place where four roads meet; see ಪಟ್ಟಾಪಟ್ಟಿ. 7, = ಪಟೆ No. 3, a curtain or screen; see ಪ್ಲಾಪಟ್ಟ. 8, = ಪಟೆ No. 10. See ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. 9, = ಪಟ್ಟಣ, a city, town, village. ಉಪ್ಪುಸರದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ, ಉಪ್ಪುಸರದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ (Prv.). See ಶೆಮ. 155. 202; ಕೆಯ್ಪಟ್ಟ, ಪಂಪಟ್ಟ, ಮೀಲ್ಪಟ್ಟೆ; Ćpr. 4, 14. 25; J. 8, 24; 16, 1. — ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟು. To tie the frontlet of dignity or authority, etc. (to a person's forehead, Bp. 44, 32; 56, 6; My.). ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು. To sit down on or come to the throne (My.; B. 4, 3. 79). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂರಿಸು. To place on the throne (B. 5, 42. 48. 57; My. as -ಕೂಪ್ರಿಸು). — ಪಟ್ಟ ಕೊಡು. To grant any dignity or office (My.). ಪೇದರಾಜನು ಒಟ್ಟ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಪಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 81). — ಪಟ್ಟ ಗದುಗ. (ಶೆಮ. 385). A throne. — ಪಟ್ಟಗೊಡೆ¹. -ಕೊಡೆ². (ಶೆಮ. 385. Mdb., c. r. ಪಟ್ಟಗಾಡೆ², which appears also Kk. 99). Silk raiment, etc. — ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟು. -ಲಿ-ಕಟ್ಟು. = ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟು. (Bp. 2, 25; Rāv. 4, 119). — ಪಟ್ಟದ ಚರ. = ಪಟ್ಟದ ಯ್ಯ. (V. 8, after 25). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ತೆಗದು ಹಾಳು. To throw from the throne, to dethrone (B. 5, 52; My.). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು. = ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ- -. (B. 4, 3; My.). — ಪಟ್ಟದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A jangama who has been formally installed as a spiritual guide or principal of a maṭha (My.). — ಪಟ್ಟದರಸಿ. -ಅರಸಿ. The first or properly consecrated wife of a rāja, the queen (ಮುಂಬೈ Mr. 301). — ಪಟ್ಟದರಸು. -ಅರಸು. A formally installed king (J. 31, 30). — ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ. = ಪಟ್ಟದರಸಿ. (J. 1, 4; 28, 14; Sl. 182. 183; C.). — ಪಟ್ಟದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant with a paṭṭa on its forehead: a distinguished elephant, or a king's favourite, or a white elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ, ಪಟ್ಟಾನೆ Kn. 61). — ಪಟ್ಟಪುಣಿಜ. (ಕರ್ಣಾಜರೌಳ, ಶತಪಥ Nr., see ಪಣಿಜ). — ಪಟ್ಟಪಣಿ. -ಮಾಣಿ. (ಶೆಮ. 385; Kk. 99). A throne (ಗದ್ದುಗೆ, ಪೀಠ ಕ್ಷಾಸನ Ćt. II, 51; ಸಿಂಹಪೀಠ 87; ಪತ್ತರಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ ಶೆ.; ಗದ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26; ಗದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ ಶೆಮ. 37). See Ćpr. 6, 53; 6, after 71; Abh. P. 3, after 88; Rāv. 4, after 55; 6, after 10; 10, after 5. — ಪಟ್ಟವಾಗು. -ಆಗು. Royal power, etc. to come into one's possession (My.). ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು (B. 4, 3). — ಪಟ್ಟವೇರು. -ಏಱು. To ascend the throne (My.; B. 4, 8. 216; 5, 50).

ಪಟ್ಟಕಾನ್ತಾರ paṭṭa-kāntāra. A large forest (Ćpr. 5, after 35; see ಪಟ್ಟ No. 4).

ಪಟ್ಟಗೆ paṭṭagĕ. (fr. ಪಡು 1). = ಪಟ್ಟಕೆ 1, etc. Obtaining, catching, incurring, undergoing, etc. (cf. ಪಟ್ಟನ). See ಮೂಗುಪಟ್ಟಗೆ.

ಪಟ್ಟಡಿ paṭṭu 2-aḍi 4. = ಪಟ್ಟಡೆ, q. v. (My.; Sl. 299). 2, = ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ (My.). — ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ. A workshop (ಅಕ್ಕಸಾಲೆ Sl. 108; My.).

ಪಟ್ಟಡೆ paṭṭaḍĕ. (ಪಟ್ಟು 2-ಅಡೆ 8). = ಪಟ್ಟಡಿ. An anvil, etc. (My., Tē.; T. ಪಟ್ಟಡಿ, ಪಟ್ಟಡೆ).

ಪಟ್ಟಣ paṭṭaṇa. = (ಪಟ್ಟಿ No. 9), ಪಟ್ಟಿನ. Tbh. of ಪತ್ತನ (ಶೆಮ. 363. 364; ನಗರ Nn. 22. 40; ಪುರ 23; My.; Tē., T.). ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆರಸು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ. — ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕುಟ್ಟೋದು ತಪ್ಪದು. — ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಡ್ಡಾಧಿಪೇಳಾದರೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಏನು? (Prvs.). See ಸಂಸ್ಕೃತಪಟ್ಟಣ, ಸಕ್ಕಪಟ್ಟಣ.

ಪಟ್ಟಣಗೆ paṭṭaṇagĕ. Cloth; dress, attire (ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಪೂರು, ಬಟ್ಟು ಕ್ಕುಡಿಗೆ, ವಸನ ಶೆ.; Ćpr. 8, after 4; 8, 52; Abh. P. 3, 72).

ಪಟ್ಟತನ paṭṭatana. (fr. ಪಡು 1). Obtaining, incurring, feeling, etc. ಧೀರ ಪಟ್ಟತನ (ಕೈಯರ Kn. 185).

ಪಟ್ಟನ paṭṭana. = ಪಟ್ಟಣ. (Sk.).

ಪಟ್ಟನೆ paṭṭanĕ. = ಪಟಾರನೆ, etc. (My.). ಇದಿರಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟನೆ ಬಡಿದು (B. 2, 43).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧ paṭṭa-baddha. A man to whose forehead the paṭṭa has been tied: a king, etc. (Bp. 52, 40; 55, 3).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧೋತ್ಸವ paṭṭa-baddha-utsava. The festival of formally installing a king (Ćpr. 4, after 24).

ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ paṭṭa-mahiṣi. (ಶೆಮ. 385; Kk. 99). The first wife of a king: the queen (My.).

ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗ paṭṭa-mārga. A principal street, a main road (Ćpr. 1, 124).

ಪಟ್ಟಲೆ paṭṭalĕ. A district, a community. (R.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನ paṭṭa-vardhana. (ಶೆಮ. 385). Elevated by the paṭṭa: a distinguished elephant (ಪುಟಾನೆ II, 50; Śm. 38; Kk. 92; Ćpr. 2, after 91). 2, a vaidika Brāhmaṇa of much reading, but devoid of any practical knowledge (My.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ paṭṭavardhana-gaja. = ಪಟ್ಟವರ್ಧನ. (ಧನ್ವಾ. ಪಟ್ಟಾನೆ Nn. 61).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನನಾರಸಿಂಹ paṭṭavardhana-nārasiṁha. N. (Bp. 34, 34).

ಪಟ್ಟಸರ paṭṭa-sara. (ಶೆಮ. 385). = ಪಟ್ಟಸರ. A large tank.

ಪಟ್ಟಶಾಲೆ paṭṭa-śālĕ. = ಪಟ್ಟಸಾಲೆ. A reading-hall (Čpr. 1, 117). 2, a silk-shop.

ಪಟ್ಟಸ paṭṭasa. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಸ. (J. 12, 24).

ಪಟ್ಟಸರ paṭṭa-sara. (Kk. 99). = ಪಟ್ಟಶರ.

ಪಟ್ಟಸಹಾನಿ paṭṭa-sahāṇi. A distinguished groom (Grj. 2, after 106; Rśv. 13, after 61).

ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗ paṭṭa-sāliga. (Śmd. 233). A silk-weaver.

ಪಟ್ಟಸಾಲೆ paṭṭa-sālĕ. = ಪಟ್ಟಶಾಲೆ (Śmd. 376). A reading-hall (Abh. P. 7, after 47; V. 4, 54).

ಪಟ್ಟಳಿಗೆ paṭṭaligĕ. (Tbh. of ಪಟ್ಟಿಲಿಗ). A jar (ಕರಗ Čt. II, 88).

ಪಟ್ಟಳೆ paṭṭalĕ. (= ಪಟ್ಟಿ 1 No. 2). The broad strap tied round an ox's or horse's body, a girth, a martingal (ಉದಪಾಕ Mr. 350; Tĕ. ಪಟ್ಟಿಡಿ, ಪಟ್ಟಿಡೆ; *cf.* ಪಟ್ಟಿ 3, No. 2; ಪಟ್ಟಿ 1, No. 3).

ಪಟ್ಟಾ paṭṭâ. 1. = ಪಟ 3, ಪಟ್ಟಿಯ. A long and broad sword (Mhr., H.; Tĕ. ಪಟ್ಟಿಯ, ಪಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಸ; T. ಪಟ್ಟಿಯ; M. ಪಟಿಯ, ಪಟ್ಟಸ = Sk. ಪಟ್ಟಿಸ). — ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿ. = ಪಟ್ಟಾ. (My.; Sl. 289). — ಪಟ್ಟಾವರಿಕೆ. Brandishing of a paṭṭâ (My.).

ಪಟ್ಟಾ paṭṭâ. 2. = ಪಟ 1, etc. See ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1.

ಪಟ್ಟಾಂಬರ paṭṭâmbara. Silk cloth (Čpr. 9, 4).

ಪಟ್ಟಾಂಗ paṭṭâṅga. Idle talk (Tu. ಪಟ್ಟಾಂಗ, ಪಟ್ಟಾಂಗ). ಪಟೆಂ ಗಸ ಸಂಗತ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಮೊಸರಡೆ ಪಡಿದಡಸ ಕೆಡಸು (Prv.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ paṭṭa-abhishikta. Having the paṭṭa sprinkled or consecrated: formally installed, as a king, etc. (My.). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತವಾದ ರಾಜ (ಪೇಪ Sl. 65).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ paṭṭa-abhishĕka. The act of sprinkling water on the paṭṭa (which has been affixed to the forehead) and thereby consecrating it, as is done at the installation of a king or guru, formal inauguration, coronation (ರಾಜ್ಯದ, ಯುದ್ಧ Kn. 139; My.). 2, a ceremony that takes place after a reading of the whole vâlmiki-râmâyaṇa, when all persons present put flowers, akshatĕ, etc. on the book (My.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ paṭṭa-abhishĕćana. = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. (J. 18, 11).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ paṭṭâ2-âvaḷi. 1. = ಪಟಾವಳಿ 1. (Bp. 11, 25; 27, 13; 61, 26). — ಪಟ್ಟಾವಳಿಸೀರೆ. A sirĕ with stripes (My.).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ paṭṭa-âvaḷi. 2. = ಪಟಾವಳಿ 2. (My.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. = ಪಟ್ಟಿ. (fr. ಪಡು 3). A place of lying down: a pen or fold, an abode; a hamlet. (T., M.; Tĕ., T. also ಪಟ್ಟು; *cf.* ಪಟ್ಟಿ No. 9). ಪಟ್ಟಿಯಾಡಿದ ದಟ್ಟಿ (ಗೆಜ್ಜೆ, ಅಪ್ಪರದಲ್ಲಿ Hlâ.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 1. An ornament of the forehead (Sk., = ಪಟ್ಟಿ No. 5). 2, a martingal, a horse's girth (Sk.). 3, *a species of the lôdhra or lodh plant* (see ಪಟ್ಟಿ).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 2. = ಪಟ್ಟಿ No. 2, etc. Silk; silk-cloth. ಪಟ್ಟಿದಸ್ತ (ಕ್ಷೌಮ, ರೇಷ್ಮೆ ದಸ್ತ G.).

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. 3. = ಪಟ 1, etc. A stripe, a line (B. 2, 26; 3, 31. 48; G. 319. 335; My.). ಪಟ್ಟಿಪಟ್ಟಾ (B. 3, 98; 5, 254). 2, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 3, a strip, a slip, a strap, as of lace, cloth, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟಾ, ಪಟ್ಟಿ; see ಕೊಗ-); ಮುದಾವಿನ ಪಟ್ಟಿ (My.); a narrow and long piece, as of cloth, leather, metal, wood, etc., a band, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟಿ; G. 193; My.); a bar of iron (B. 4, 148; My.); a rail for a railroad (4, 164; My.); each of the pieces of timber of a door-frame (My.); an, at least partially, squared rafter, a collar-beam, a joist, etc. (My.; Sl. 111; *cf.* ಪಟ್ಟಿ 1 No. 4). 3, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 5, a zone for females made of a flat piece of metal (My.; B. 4, 125); ನಮಮನಸ ಪಟ್ಟಿ (ಕಚ್ಚೆ, ರವಕೆ, ಸಡ್ಡಿ G.); a collar of the same description for dogs, etc. (My.; see ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ, ಕೊಳಲ್-). 4, a skein of yarn (B. 4, 178). 5, a few leaves of betel joined into a packet, or a roll of them (Mhr. ಪಟ್ಟೀ; My.; Tĕ., T.). 6, a fold or plait, as of a turban (My.; Mhr.; Tĕ. ಪಟ್ಟಿ). 7, a strip (or strips) of silk-cloth or other fine cloth hung up for decoration's sake on festive occasions (Č. Bp. 5, 2. 3. 51; My.). 8, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 6, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 5, 97; My. as ಪಟ್ಟಿ). 9, a roll of a general collection, as by government from a village; of a general contribution for a charitable or other purpose; of an assessment in general (Mhr.; My. also as ಪಟ್ಟಿ). 10, the paper containing the list of a general assessment, collection, or contribution (My.; Mhr.). ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡು, to collect money by a subscription-list (My.; B. 5, 157). 11, the money of subscription itself (B. 5, 218). 12, pay, salary (My.). ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಬಡಪಡೇ? (Prv.). 13, a roll or list, as of names, etc. (My., Tĕ.; M. ಪಟ್ಟಿಗೆ; Mhr. ಪಟಿ). 14, information, charging with fraud, informing against others (Br. as H. ಪಟ್ಟಾ; (My.). — ಪಟ್ಟಿಮಾತ್ರ. A slanderer (My.). — ಪಟ್ಟಿಗಡಗಿ. -ಕಡಗಿ. A flat-bottomed sling (V. 4, 19). — ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯ. = ಪಟ್ಟಿ No. 5. ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆಕ್ಕದ ಹೊಲಗಿ, ಕಾಟ್ಟಿಸಿಕೊಡ್ಲು ಬನ್ದ. — ಪಟ್ಟೀ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಪಟ್ಟಿಂಗಾಗದೇ? (Prvs.).

ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯ paṭṭikâ-âkhya. *A species of the lôdhra plant.*

ಪಟ್ಟಿಕೆ paṭṭikĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಪಟ್ಟಿಕ. A tablet; a plate of metal; a kind of necklace (see ಪೇಪಲ). 2, a document. 3, a bandage, a ligature. 4, a frontlet. 5, a piece of cloth; cloth. 6, a piece of wove silk, silk cloth. 7, a board: the pieces of wood across a door (Tĕ., = ಪಟ್ಟಿ 3 No. 2). See ಪಡುಗ-, ದ್ವಿ-, ರತ್ನ-.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. 1. = ಪಟಿಕೆ, ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಪೆಟ್ಟಿಕೆ. See ಗಡಪಟ್ಟಿಗೆ.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. 2. = ಪಡ್ಡಿಕೆ, q. v. See ಪರಣಪಟ್ಟಿಗೆ, ಮುಸಣಪಟ್ಟಿಗೆ. *Cf.* ಪಟ್ಟಿ 3.

ಪಟ್ಟಿಗೆ paṭṭigĕ. Tbh. of ಪಟ್ಟಿ. See ಗಡ್ಡಪಟ್ಟಿಗೆ, ಜೋಗ-, ಮು-, ಮೂ-, ಮುಪ್-, ರತ್ನ-. A woman's zone (My.; T., = ಪಟ್ಟಿ 3, No. 3).

ಪಟ್ಟಿಸ paṭṭisa. = ಪಟ್ಟಸ. A sort of weapon, a kind of axe; *a spear with a sharp edge* (*cf.* ಪಟ 3, etc.).

ಪಟ್ಟಿಸ paṭṭisa. = ಪಟ್ಟಸ. *A spear with a sharp edge.* 2, a certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. (= ಪಡು 1, ಪಟ್ಟು 1). To seize, to catch, to hold, to take hold of;—to be held or contained; to stick to, etc. (Tĕ.). — ಪಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To stick to one's own opinion, to be obstinate, to wrangle; to fight, to come to blows (My.).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. (= ಪಟ್ಟು 2). Hold, seizure; a gripe, a firm grasp (My.; Tĕ.; see ಜಾಳಿಯ-, ಮುಷ್ಟಿ-). 2, persistence; firmness, resolution (My.; Tĕ.); pertinacy, obstinacy, stubbornness (My.); ಪಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.);—habit, character (see ಒಡಪಟ್ಟು). 3, an application to a swelling, etc. to allay pain (My.; Tĕ.; T. ಪಟ್ಟು, M. ಪಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟು;

see ಕಣ್ಣು-). 4, coherence, suitable connection. ನಿತ್ಯ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಪಟ್ಟು ಆಯಿತೇ? (Prv.). 5, a callous spot (My.). — ಪಟ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A callous spot to be produced (My.).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 3. P. p. of ಪಡು 1.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 4. P. p. of ಪಡು 2.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 5. (fr. ಪಡು 3). Lying down, etc. — ಪಟ್ಟಿಂಸು. -ಇಂಸು. To put in a lying position, to lay down, to place, etc. (Rāv. 4, 60; V. 9, 25; J. 19, 50; 21, 11).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. The state of a quantity taken as often as the prefixed numeral denotes: so much as; time, repetition (Mhr. ಪಟು; My.). ನೂಱು ಪಟ್ಟು (ನೂರ್ಮಡಿ G.). ಇಷ್ಟಾ ಜೇಸಡೊಳಗೆ ಪ್ರತಿವರುಜ ನೂಱು ಪಟ್ಟು ಜನರು ಪೆಸ್ಱಗೆ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ (B. 5, 106).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. = ಪಟ್ಟೆ, Nos. 1 & 2, etc. Cloth (see ಎರಪಟ್ಟು); silk; woven silk (Tē., T., M.; Mhr. ಪಟ್ಟಿ; see ಮಾಣಿಪಟ್ಟು).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 1. The rind or bark of trees (My.; Tē., M.; T. ಪಟ್ಟ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 2. Plantain fibres folded up so as to hold snuff, etc. (My.; *cf.* ಪುಟ್ಟಣ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭe. 3. (= ಪಟ್ಟಿಗೆ 2). See ಮುಸಱಪಟ್ಟೆ.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 1. = ಪಟ್ಟು, No. 4. A plate, *i. e.* a place without hair, on the head (My.; Tē.; in former days such bare places used to be produced on the head of culprits as a punishment, My.). ಪಟ್ಟೆ ತೆಗೆ, to shave the hair so as to produce a paṭṭē or paṭṭēs (My.).—ಪಟ್ಟೆದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a paṭṭē or paṭṭēs (My.). 2, = ಪಟ್ಟು 3, No. 1, etc., a stripe, as of colour (My.; M., T.). ಪಟ್ಟೆಕಮ್ಮಳಿ, a striped cumbly (My.). 3, = ಪಟ್ಟು 3, No. 2, broad tape, in ಪಟ್ಟೆಮಂಚ, a cot with a tape bottom (Kk. 96, c. r. ಪಟ್ಟು-; Bp. 30, 41. 42. 43. 45; My.; Sl. 230); a strap, a girth, a girdle (Sl. 270; Tē.). ಎಡ್ಡನ ಪಟ್ಟೆ (ಬಿಗಿ Śm. 81). ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟೆ (ಮುಳಿಲ Kk. 78; *cf.* ಪಟ್ಟು 1, No. 2). 4, a palmyra rafter or spar, an areca bough (Tē., M., T.; *cf.* ಪಟ್ಟು 3, No. 2). 5, = ಪಟ್ಟು 3, No. 3, a zone, a sash (Sl. 279; M., T.). 6, = ಪಟ್ಟು 3, No. 8, a plat (My.). 7, the outer iron rim of a wheel (My.). 8, = ಪಟ್ಟು 3, No. 9, a roll of an assessment in general (My.). — ಪಟ್ಟೆಹಾವು. The venomous snake Callophis macclellandii (My.). 2, the venomous snake Bungarus fasciatus (Bḍ.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 2. = ಪಟ್ಟು No. 2, etc. Silk; woven silk (ಎರಪಟ್ಟು Ct. II, 78; ಮುಳಿಲ Mr. 341; Cpr. 7, 43; My.). ಪಟೆಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕಾನೇ?.—ಪಟ್ಟೆಗೆ ಮುಂಬ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಬಾಡರ ಸಲ್ಲ.—ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟರೂ ಮುಟ್ಟೆಯವನು ಕ್ರೀಪ್ಪನೇ? (Prvs.). See Sl. 221. 222; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2. — ಪಟ್ಟೀ ಮಾ. Woven silk; a silk garment (Sl. 222; My.). — ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ. A precious silk sirē (Sl. 222). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ ಳಿಟ್ಟಿದ.—ಆಡರೆ, ಹೋಪರೆ, ಪತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜಿ, ನಿನಗೊಪ್ಪದ ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆ.—ಪಟ್ಟೀ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಕೊಟ್ಟ ಹೋಯುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭē. 3. = ಪರಟೆ, etc. See ಳು ಪಟ್ಟೆ s. ಳು.

ಪಟ್ಟೆಯ paṭṭēya. = ಪಟ್ಟಾ 1, etc. (Rāv. 6, after 11). — ಪಟ್ಟೆಯುಜೋಗರ್. -ಜೋಗರ್. A cluster, or tassel, of long and broad swords (Abh. P. 13, 59).

ಪಟ್ಟೈ paṭṭaṛe. = ಕೊಟ್ಟರೆ, etc. A hollow in a tree or between stones (ನಿಜ್ಜಹ, ಕೋಟಿಪರ Sl. 122).

ಪಟ್ಣ paṭṇa. = ಪಟ್ಟಣ. Tbh. of ಪತ್ತನ. (C.; Tē.).

ಪಟ್ಲ paṭla. = ಪಟೋಲ 2. The snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (My.; St. & Pl.).

ಪಠ paṭha. = ಪಠನ. See ನಿ-.

ಪಠನ paṭhana. = ಪಟನ. Reciting, reading.

ಪಠನಾಗಾರ paṭhana-āgāra. A school (V. 14, after 37).

ಪಠಿಯಿಸು paṭhiyisu. = ಪಠಿಸು. (Bp. 53, 39).

ಪಠಿಲ್ paṭhil. = ಪಟಿಲ್, etc. (My.; Tē. ಪಠಿಲ್, ಪಟಿಲ್, ಫಳಿಲ್; T. ಪಡಿಲ್, ಪಳಿಲ್; *cf.* ಫದಿಲ್). — ಪಠಿಲ್ಲನೆ. -ಲ್ಲೆ. (Śmd. 22). Bang! slap!

ಪಠಿಸು paṭhisu. = ಪಠಿಯಿಸು. To read or repeat aloud; to recite;—to read, to study;—to mention, to cite;—to enumerate;—to describe. ಉಂಬಿ ಪಠಿಸದೆ ಮಾಗೆ (but going without one, Prv.). See Bp. 18, 106; 43, 55; 47, 70; Prv. s. ಪೆಡಸ.

ಪಠ್ಯ paṭhya. To be read, etc. (adj.); reading, reciting (Bp. 19, 8; Sk. 20).

ಪಡ paḍa. 1. = ಪಡಮು, ಪಡೆ 2, ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 3, 105; 4, 174; ತಳೆ G.).

ಪಡ paḍa. 2. = ಪಡಿ 5, ಫಡ. A sound imitating that of angry language; ha! fy! (Bp. 41, 15). — ಪಡ ಪಡ. ಪಡ ಪಡಾ. = ಪಡಿ ಪಡ, ಫಡ ಫಡ, q. v. Ha, ha! eh, oh! fy, fy! (Bp. 22, 31; Bh. 4, 5, 31; 8, 23, 37; Rām. 4, 7, 10; Śiv. 4, 14; *cf.* Mhr. ಫುಟಫುಟ, ಫಡಾಫಡ).

ಪಡ paḍa. 3. (= ಪಟ). A sound imitating that of a cracker or squib. — ಪಡ ಪಡ. rep. = ಪಟಿ ಪಟಿ (S. Mhr.).

ಪಡ paḍa. = ಪಡಮ. Tbh. of ಪಟಿ. Cloth, etc.; see ಪತ್ತಪಡ, ಪಡಪಳ. 2, a thatch, a roof; see ಪಡಸಾಲೆ. 3, = ಪಟ No. 11, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 3, 45; Mhr., H. ಫಡ, a plantation). 4, a cut with a right angle made at the end of a beam, etc. (in joinery, My.).

ಪಡಕೆ paḍaka. (fr. ಪಡೆ 1). A man who gets, feels, etc. See ಅನುಪಡಕೆ.

ಪಡಕು paḍaku. = ಪಡಕೆ. One half of a folding window (see ಕಿಡಕಿ-; Mhr. ಫಡಕಾ, a flap, of a wing, etc.).

ಪಡಗು paḍagu. = ಪಡಂಗು, ಪಡಗ, ಪಡಗು. A ship, a large boat, a proa or prow (Tē. ಪಡಕೆ; T., M. ಪಡಗು, ಪಡವು; Tu. ಅಡಗು, ಪಡವು; ಪಡ, a boat; Mhr. ಪಡ ಗಿ, a small kind of canoe; Mhr., H. ಪಡವ, a kind of boat). See ಪೆರ್ಪಡಗು.

ಪಡಗು paḍagu. Tbh. of ಪಡಮು (Śmd. 348, c. r. ಪಡಮು=ಪಡಗು).

ಪಡಂಗು paḍaṅgu. (Śmd. 48). = ಪಡಗು, etc. (Śr. 1, 34; 2, 44).

ಪಡಚ paḍaca. = ಪಡಪ, q. v. (My.).

ಪಡಚಕ್ಕೆ paḍaḍakkē. Tbh. of ಪಡಪಕ್ಕೆ (Śmd. 352, c. r. ಪಡ ಪಕ್ಕೆ = ಪಡಪಕ್ಕೆ). A kettle-drum (ಅಕ್ಕ, ಪಡಿಪ Hl.).

ಪಡತಿ paḍati. A woman. (Tē.). See ಪತ್ತಪಡತಿ.

ಪಡದು paḍadu. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1.

ಪಡದೆ padade. = ಪರದೆ, ಪರದೆ, ಪರ್ದಾ. A curtain; a veil (ಜವನಿಕೆ, ಪರದೆ, ತಿರಸ್ಕರಣಿ, ಯವನಿಕೆ G.; My.; Mhr., H. ಪರದಾ).

ಪಡಪಾಳಿ paḍapu-âḷi. (Śmd. 229). = ಪದಪುಗಾರ್ತಿ. (A meretrix). See Śmd. s. ಸೀಧಿ.

ಪಡಪು paḍapu. (fr. ಪಡೆ 1). = ಪಡೆಪ. Getting, acquiring, attaining, gaining; gain, acquisition, wages (Bp. 52, 34; 53, 12).

ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ paḍapu-gârti. = ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ. A woman who acquires, makes acquisitions, or is industrious (ಗಬ್ಬಸಾಬೆನ್ Kk. 29); (a meretrix; Tē. ಪದುಪು, prostitution).

ಪಡಪೋಸಿ paḍapôsi. Inattention, thoughtlessness, carelessness (My.; H.).

ಪಡಮ paḍama. A stuff or coarse cotton, used for bags, etc. (Mhr.; B. 3, 117).

ಪಡರಕ್ paḍarak. A sound produced when easing nature (S. Mhr.).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. (fr. ಪಡು 3). A lying or falling down. — ಪಡಲಿದು. -ಇದು. To fall down here and there; to fall (ಎತ್ತಣಾದಡಹನ ŚmḌ. Dh.; ಪೀಪ್ Śm. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟಿದು (ಪದುಗು Čt. II, 21; ಪಡ್ಡಿದು Kk. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟಿನಿರೆ ಪೂರ್ಪಿಕ್ ಓಡದೆ ಪರಿಲಂಘಿಸಿವರೆಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (Śmd. 226 Mdb.). See Čpr. 7, 68; Abh. P. 13, 69. 75; V. 10, 5; Śśv. 2, 10; 3, 59. — ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. To cause to fall (Abh. P. 2, 20; 4, 48; 5, 4; 7, 58; 14, after 141). — ಪಡಲ್ಪಡು. = ಪಡಲಿದು. (Abh. P. 13, 45; Rśv. 5, 84; 9, 22).

ಪಡಲ್ paḍal. 2. (fr. ಪಡು 1). An incurring or suffering. — ಪಡಲ್ವಿಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To trouble, to harass (Rśv. 3, 39; o. r. ಪಡಲ್ಪಡಿಸು in MS.).

ಪಡಲ paḍala. = ಪದಲ, etc. Tbh. of ಪಡಿಸೀಲ. (ಪಡಿಸೀಲ Mr. 146; ಕುಲಪ, ಪಡಿಸೀಲ, ತಿಪ್ಪಪ, ಪಡು Nr.; My.; see ಕೆಲ-).

ಪಡಲಿಕೆ paḍalige. = ಪಡಲಿಗೆ. (Abh. P. 5, 108).

ಪಡಲಿಕೆ paḍalikè. = ಪಡಲಿಗೆ, q. v.

ಪಡಲಿಗೆ paḍaligè. Tbh. of ಪಡಿಲಪ. (ಪಡ್ಡಿಲ್ Mr. 207, o. rs. ಪಡಲಿಕೆ & ಪಡ್ಡಿಲ್). See Bp. 12, 12.

ಪಡವಲ್ paḍaval. -ಲು. = ಪಡುವಲಿ, etc. The west (ಪಾಡುಗೆ Sl. 420; My.). ಪಡವಲಲ್ಲಿ (Sl. 114).

ಪಡವಲ paḍavala. 1. = ಪದಲ, etc. (ಪಡಿಸೀಲಿ, etc. Sl. 151; ಪೈಠಣಿಪೈ 405; ಪಾಲಿ 456; My.; Mhr. ಪಡವಳ, the snake-gourd; see ಕಲುಪ-, ಕಲ್ಲು-, ಪುಚ್ಚು-). ಪಡವಲಕಾಯಿಯಿಸದು ಎಸ್ಸು, ಪಡುವಣ ಪಿಟ್ಟು ಓಪ ಹೋದ (he thought it was snake-broth etc. Prv.).

ಪಡವಲ paḍavala. 2. The trumpet flower, Bignonia suaveolens (ಕಾಡೇಶಾಕ್ಷಿ, ಕೃಷ್ಣಕನ್ಯೆ, ಸ್ಥಾಪನಿ G.).

ಪಡವಳ paḍa-vaḷa. A dresser, a master of the robes (ಪಡವಯ Čt. II, 40. 108; ಪಡಿಯಳ II, 84).

ಪಡಸಾಲೆ paḍa-sâlè. = ಪಡುಸಾಲೆ. A roof-hall: a veranda (My.; B. 3, 82; Mhr. ಪಡವೀ; Tē.: a hall, portico; T. ಪಟ್ಟಾಲೈ, a hall, saloon, place of audience; Mhr. ಪಡಶಾಳ, ಪಡಸಾಳ, an out-house; a building contiguous to a temple for travellers, etc.).

ಪಡಹು paḍahu. = ಪಡಗು, q. v.

ಪಡಾವ paḍâva. Wholesale merchandise (My.; H.). — ಪಡಾವಣಿ. A wholesale merchant (My.).

ಪಡಿ paḍi. 1. = ಪಡಿಕೆ, ಪಡು 2, ಪಳ, (ಪಡೆ, ಪಳೆ). Incurring, undergoing, obtaining, etc. See *e. g.* ತಿಪ್ಪು ಪಡಿ, ತೀರುಪಡಿ, ನಗೆಪಡಿ, ಪಾಪಡಿ. 2, manner, way, method (T., M.; see ಆಪ್ಪುಪಡಿ). 3, a stirrup (T.; see ಆಂಗಪಡಿ). — ಪಡಿಪಾಟು. = ಪಡುಪಾಟು (C.).

ಪಡಿ paḍi. 2. A measure of capacity, equal to half a seer (sēru; My.; ಕುಮುಪ ŚmḌ. 95; Sl. 327; Bp. 27, 70; Tē., T.: a seer and a half). ಪಡೆಂಗಪ ಸಂಗಪ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಮೋದರೆ ಪಡಿಪದ ಕೆಪು (Prv.). ಪಡಿಯಾಸೆ ಪರಮಂಗೆ, ಕುಡಿಯಾಸೆ ಪೀಡೆಗೆ, ಪೆಡೆಯಾಸೆ ಜೂಪಿಗೊರಪದಗೆ, ಪಾಪದಲೆ ಎಡೆಪಾ ಬಿಡಾಸೆ (Sp.).

ಪಡಿ paḍi. 3. = ಪಡಿ 2. A door-joining (ಪ್ಯಾರುಜ್ಞ ŚmḌ. 95): the leaf or panel of a door (ಕವಾಟ ŚmḌ.; ಕಪ Čt. I, 84; Čpr. 4, 62. 63; Abh. P. 10, 8; T., M. ಪಡಿ, a sill of a door or window); a door (see ಪಡಲಪಡಿ, ಬಚ್ಚಪಡಿ). — ಪಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open a door (Čpr. 4, 62; Abh. P. 10, 8; V. 29, after 86).

ಪಡಿ paḍi. 4. (Probably Tbh. of ಬತ್ತ 2, ಫಾಲಿ, or ಪೃಥ್ವಿ). An (extra) allowance in food (grain, salt, vegetables and all that is required to prepare a meal, also the fire-wood), sometimes also in money, to servants (T.); a gift of the mentioned articles to friends or poor people (Bp. 9, 37; 11, 20; 25, 10; 26, 14. 18. 21; 29, 11; 47, 5. 38; 53, 12. 16. 73; My.). ಒಬ್ಬನೆಮ್ಮುವ ಮಾಸು ಬಿಡ್ಡಿತಾಗಿಯು ಇರಲು, ಪಲ್ಲಾಣ ಸಿಪ್ಪೆ ಪೇವ್ರತ್ತ ಪಡಿ ಕಾಸಿವ್ವಿಗಳಿಗೆ ಬಳ್ಳ (Sp.). ಪಡಿ ಕೆಪ್ಪಿದೂ ಪರಪೋಪು ಪಿಡ.—ಪಡಿಗೆ ಬಿಳ್ಳದಗೆ ಕಪಿಯಕ್ಕೆ ಆಗದೇ?—ಊಟ ಪೇಪು, ಪಡಿ ಪೇಪು (a meal, and a paḍi in addition, Prvs.). — ಪಡಿಕಟ್ಟೆ. A fixed allowance in grain (My.). — ಪಡಿ ಗಿಡಿ. relt. (Bp. 29, 14). — ಪಡಿವರ. Daily allowance at a temple (My.; Tē., T.).

ಪಡಿ paḍi. 5. = ಪರ 2, etc. — ಪಡಿ ಪರ. = ಪರ ಪರ. (ಕೋಪ ಪಾಡಿ Čt. I, 84).

ಪಡಿ paḍi. 1. Tbh. of ಪಡಿ. See ಪಡಿಯಳ 2.

ಪಡಿ paḍi. 2. = ಪಡಿ 1. Tbh. of ಪ್ರತಿ. Equality, likeness, resemblance, comparison, par (ಪೀಲ್, ಆಣ್ಣೆ, ಪೋಪು, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88; ಸದೃಸ Kk. 16; ಪಾಲಿ, ಪಾಲಗು, ಪಾಲಿಗೆ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯ 95); in the place of, instead of, in substitution; beside; against; down upon. See Grj. 10, 50; Bp. 2, 57; 27, 4; 28, 5; 36, 27; J. 17, 14; 23, 59; 31, 12. — ಪಡಿಪಚ್ಚು. = ಪಡಿಯಚ್ಚು. (My.; Tē.). — ಪಡಿ ಕಟ್ಟು. To produce equipoise (My.). — ಪಡಿಕಲ್ಲು. A stone, etc. used to produce equipoise (My.). — ಪಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make similar, to cause to resemble; — to compare (J. 6, 21). — ಪಡಿಗುಣ್ಣು. A round stone used to break another one (My.). 2, stones used for the foundation of a building (My.). — ಪಡಿಕೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. Another fort (Bh. 3, 19, 50). — ಪಡಿಕಸ್ತ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪಕ್ಷನ್ (ŚmḌ. 376; Čh. v. 21). — ಪಡಿಕೊಮ್ಮ. A servant in lieu of an extra servant. ಪೊತ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಪಡಿಕೊಮ್ಮ (Prv.). — ಪಡಿಕಿಡಿ. A reflection, a reflected counterpart (ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ, ಮೂರ್ತಿಳಪ Kk. 62; Śm. 64; Rśv. 2, 49; 6, after 24; Śśv. 3, after 35). — ಪಡಿಗು. Tbh. of ಪ್ರತಿಜ್ಞ (J. 4, 25; Bh. 8, 21, 22; Rśv. 6, after 115). — ಪಡಿಫಲಿಸು. Tbh. of ಪ್ರತಿಫಲಿಸು (Rām. 6, 30, 31). — ಪಡಿಮುಸು. = ಪಡಿಮುಚ್ಚು,

q. v. — ಪಡಿವಾತು. An answer (Rāv. 6, 33; Śiv. 4, 97). 2, a simile (Abh. P. 1, 113; 9, 15. 44). — ಪಡಿಮುಖ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮುಖ. (Bh. 8, 24, 29; Rām. 6, 30, 13. 34). — ಪಡಿಮೆಚ್ಚು. Counter-approbation: irresolution, doubt (ಸಂಶಯ (Bhn. 52, o. r. ಪಡಿಮುಚ್ಚು). — ಪಡಿಯಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A puncheon or tool having a figure on it with which impressions are struck (ನೆಲೆ'ಪಟ್ಟು Kk. 47; Śm. 66). — ಪಡಿಯಟ್ಟಣಿ. -ಅಟ್ಟಣಿ. A corresponding parapet (Č. Bp. 42, 24). — ಪಡಿಯಿಸು. -ಆಸು. To make equal to (Abh. P. 7, 13). — ಪಡಿಯುತ್ತರ. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. (Rām. 4, 2, 49). — ಪಡಿವಾಳಿ. Another bridle (J. 4, 12).

ಪಡಿಕೆ padiki. A woman who obtains, experiences or feels. See ಅನುಪಡಿಕೆ.

ಪಡಿಕೆ padikè. = ಪಡಿ 1, etc., ಪಳಿಕೆ. Incurring, etc. See ಅಳವಡಿಕೆ, ಒತ್ತುಪಡಿಕೆ, ಒಪ್ಪುವಡಿಕೆ, ನವಪಡಿಕೆ, ಪೆರ್ಮಡಿಕೆ.

ಪಡಿಕೆ padikè. = ಪಡಕ. A piece of cloth, a strip, a rag, etc.; a sort of gown (Mhr. ಫಡಕಾ, ಫಡಕೇ). ಮೆಂಗಸರು ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಪಡಿಕೆ (ಜಾತಕ G.).

ಪಡಿಗ padiga. (= ಪಳಿಗ, ಪಡಿಕ, etc.). One who incurs, etc.

ಪಡಿಗ padiga. Tbh. of ಪ್ರತಿಗ್ರಹ or ಪತದ್ಗ್ರಹ. A spitting-pot, spittoon (ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ, ಪತದ್ಗ್ರಹ Nr.; Śi. 231; ಛೇಲಿದಾತ್ತೆ Mr. 212; T. ಪಡಿಕ್ಕ, ಪಡಿಯಗ; M. ಪಡಿಕ್ಕ; Tē. ಪಡಿಕ, ಪಡಿಕ, ಪಡಗ, ಪಡಿಗಮ್ಮು). See Čpr. 6, after 80; Bp. 12, 7. 12; Bh. 2, 8, 7; Č. Bp. 51, 9; ಪಚ್ಚೆ ಪಡಿಗ.

ಪಡಿಚ padiča. = ಪಡಚ. Clearance, settlement (of a debt); settled state (of an affair); consumption (of articles of provision, My.; Mhr., Il. ಫಡಚಾ).

ಪಡಿತಳ (padi-taḷa). Effort, exertion, zeal (Rām. 3, 6, 3; 6, 31, 22).

ಪಡಿತಳಿಸು (padi-taḷisu). To make effort (Grj. 6, after 67; Bh. 3, 13, 30; 3, 19, 45; 7, 17, 29; Rāv. 13, after 77; J. 28, 45); to show off, to be conspicuous (Rāv. 6, after 11). 2, to grasp, to seize (Rām. 6, 14, 22; Mhr. ಪಡತಳಣೇ); to grasp and frighten (Rām. 6, 13, 2).

ಪಡಿಯಜ padiyaja. = ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿವಳ, ಪಡಿವಾಜ. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಾರ. A male door-keeper (ಕವ್ವಿಗ Čt. I, 13; ಪ್ರತೀಹಾರ Kk. 37; ಪ್ರತಿಹಾರ Śm. 45; Abh. P. 7, after 48; 8, 24; Grj. 2, 107). — ಪಡಿಯಜಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A door-keeper's stick (Śmd. 16). — ಪಡಿಯಜವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II; Čt. I, 62; Kk. 79; Śm. 28).

ಪಡಿಯಜತಿ padiyajati. A female door-keeper (Rāv. 5, after 19).

ಪಡಿಯಳ padiyaḷa. 1. = ಪಡಿಯಜ, etc. (ಪ್ರತೀಹಾರ Śa.).

ಪಡಿಯಳ padiyaḷa. 2. = ಪಡಚ. (Čt. II, 84).

ಪಡಿವಳ padivaḷa. = ಪಡಿಯಜ, etc. — ಪಡಿವಳಗಟ್ಟಿಗೆ. = ಪಡಿಯಜಗಟ್ಟಿಗೆ. (Čpr. 7, after 81).

ಪಡಿಸಣ padisaṇa. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ. (ಪರೀಕ್ಷೆ Bhn. 3; Grj. 10, after 26; Bp. 9, 40; Bh. 7, 10, 119).

ಪಡಿಸು padisu. = ಪಳಿಸು. To cause to get, incur, etc. (C.). ಧೈರ್ಯ ಪಡಿಸು (B. 4, 49); ಪಾಪ- (4, 91); ಸುಖ- (4, 152); ಪ್ರೀತ- (5, 159); ಕಷ್ಟಪಡಿಸು (5, 201). ಪತ್ರವಿಜ್ಞಾನಾದಿ ಗಳಿಗೆ ಧಾಣಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವಮ (ಧ್ವನಿಜ, etc. Śi. 66). ಧಾವದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವ ಮುಖವಿಶೇಷಾದಿಗಳು (ಅನುಭಾವ 68). ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು ಆತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಪ ಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ವಿಲಾಸ, etc. 397). ಎಳೇ ಮಕ್ಕಳು ಪಡಿಸುವ ಪೀಡೆ (ರತಿ 424). ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಪಡಿಸು (229); ವ್ರಣವ- (294). ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವಮ (ಅತಂಜಸ 436). See ಒತ್ತುಪಡಿಸು, ಒತ್ತುಪಡಿಸು, ಒಳ ಪಡಿಸು, ಪಲ್ಲಡಿಸು, ಫಂಗ ಪಡಿಸು, ಸಜ್ಜಾಪಡಿಸು, ಸನ್ನಿವೇಪಡಿಸು, etc.

ಪಡಿಸುವಿಕೆ padisuvikè. Causing to get, etc. ಸುಖ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (Śi. 388). ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಹಿಂಸೆ); ಪ್ರಣಾ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಗಣ್ಣ 436). ಜೀವಾಪದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರಮೇ ಪನ 474). See ಒತ್ತುಪಡಿಸುವಿಕೆ.

ಪಡಿಸುಹ padisuha. = ಪಡಿಸುವಿಕೆ. See ಜೀವಪಡಿಸುಪ.

ಪಡಿಹಪ' padihaṛi. = ಪಡಿಹಾರಿ. (Bp. 53, 16). ಪಡಿಹಪ'ಮ ದಾನವ್ಮೆ (12, 42).

ಪಡಿಹಾಗ padihâra. = ಪಡಿಯಜ, etc. (ದ್ವಾಸ್ಥ, ಕ್ಷತ್ರ, Nr.; ಪ್ರತಿಹಾರ, ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Nr., Illā.). See Bp. 35, 56; 37, 22; B. 4, 155.

ಪಡಿಹಾರಿ' padihâṛi. = ಪಡಿಹಪ'. A door-keeper (and, perhaps, a king's buffoon, see s. ಪ್ರತಿಹಾರಿ). See Bp. 9, 45; 36, 19; 37, 4. 13. 14. 16. 20; 53, 16; ಪಾಪ-. — ಪಡಿಹಾರಿಪಾಲ N. (36, 9).

ಪಡು padu. 1. (= ಪಡೆ 1). To get, to obtain; to catch (see ಮೂಗುಪಡು); to incur, to undergo; to experience, to feel; to suffer (C.; Te., T., M.); — (to be touched, to hit; to be caught; to be obtained, Te., T., M.; *cf.* ಪಟ್ಟು 1 & 2). P. p. ಪಟ್ಟ. See *e. g.* ಅವಮಾನಪಡು, ಅಳವಡು, ಒತ್ತುಪಡು, ಕಷ್ಟಪಡು, ಕೈಕ್ಕಪಡು, ನೀಪಡು, ನವಪಡು, ಪಲ್ಲಡು, ಪಲ್'ಪಡು, ಪ್ರಿಯಪಡು, ಬಾಪಡು, ಬೆಕ್ಕಸಪಡು, ಬೇಸರ ಪಡು, ಸಪ್ಪಸಪಡು, ಹೆಸರುಪಡು, etc. As in Te., T. and M., so in Kannaḍa this verb (like ಪಡೆ 1) is used to form a kind of *passive voice* (ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ; *cf.* remark b, at ಕೊಳ್ 1), a use that is old, although this peculiar formation had not yet got the grammatical name of passive voice at the time of the composition of the Śabdamaṇidarpaṇa, because the sūtra which refers to it in that grammar (251*b*), is an interpolation based on the (later) Śabdānuśāsana, as it does not occur in the best MSS. (*e. g.* in that of Mūḍabidare), and where it occurs, is introduced as an *anuktasūtra*. The author of the Śmd. has: ಆವನಿಂ ದಾಪಡೆ ಪಟ್ಟುಪು (154, o. r. -ಪಾಪರ್); ಪದಕಮ್ ಉಳ್ಳಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಪರ್ ಪಟ್ಟುಪು (157, o. r. -ಪಾಪ, -ಪಾಪ-). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇಧಿರ್ ಪಟ್ಟುಪು (157, o. r. -ಪೇಧ್-). ಪಿಪರ್ ಪಪು (ಒಬ್ಬಿಂಳು I). Its commentator uses it frequently, *e. g.* 7. 11. 23. 27. 61. 92. 93. 107. 120. 125. 132. 243. 283. — ಬ್ರಹ್ಮಣಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಪಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮು ಪೆಪರ್ಪಿ ಪೇಧಿ' ಪಟ್ಟುವ (Illā.). ಪಿಪಲು ಪಟ್ಟುಪು (ಆಚರ್ಣಾ, ಆಪ್ತೈ, ಪ್ಯಕ್ತ, etc.); ಔದಾಸೀನಂ ಮಾಪರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಆಪಾಪ್ತ, etc.); ಪಂಪಂಸರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಸಾಳರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಸುಸ್ಥ, ಕ್ಷಿಪ್ತ); ಸುತ್ತುಲು ಪಟ್ಟುಪು (ನಿಶ್ಚಿತ, ವೇಷ್ಟಿತ, etc.); ಮುತ್ತೆರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc. Illā.). ಪಿಪರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಶೃಪ್ತ, etc.); ಮುಚ್ಚರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc.); ಸುತ್ತುಲು ಪಟ್ಟುಪು (ನಿಶ್ಚಿತ, etc.); ಆಗಲ್ಕೆ ಪಡಪಲು ಪಟ್ಟುಪು (ಪ್ರಸಕ್ತ, etc.); ಕೆಗಿದರ್ ಪಟ್ಟುಪು (ಸ್ತುತ); ಮೋಪಪಡಿಸು ಪಟ್ಟುವು (ಅಪಕ್ಷ, etc. Nr.). ಕಟ್ಟುಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮಾಪಿತಕರ್ಮ Nn. 148). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ಸಾಧಿತಬುದ್ಧಿ 148). ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ (ಸಂಜಾತ 159). See ಆಶರ್ ಪಪು, ಆಶ್ರಯರ್-, ಆಲುಗು-, ಉದಿರರ್-, ಉಗುಳ್ಳುಪು, ಏಶ್'ಸರ್ ಪಪು, ಒಮ್ಮರ್-, ಒಪಸಿಸರ್-, ಕಟ್ಟರ್-, ಕೆತ್ತರ್-, ಕಗ್ಗಿಸರ್-, ತೊಳೆಯರ್-, ಮುಸೆಯರ್-, ಪಡಿಯರ್-; Bp. 3, 10; 14, 29; 26, 38; 33, 19; 36, 60; 50, 19; 54, 10; 56, 55; 60, 20; B. 4, 58. 59. 92; 5, 255; Śi. 79. 141. 293. 303.

384; G. 17. 18. 23. 28. 30, etc., etc. See also the peculiar way of expressing the passive s. ಪೇಳ್ದ್ (Śmd. 61; Śm. 27).—For ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟಿರ್, etc., *without the meaning of the passive* (Śmd. 299) *cf.* remark at the end of ಪಡೆ 1.

ಪಡು paḍu. 2. = ಪಡಿ 1, etc. Getting, etc. See ಕೇಡ್ದು 2. — ಪಡುವಾಟು. = ಪಡಿಕಾಟು. (My.). — ಪಡುವಾಟ್ಲು. Sufferings, troubles (My.).

ಪಡು paḍu. 3. = ಪರು. To lie down, to repose;—to go down, to set, as the sun; to wear away, to be spent (as the day);—to have sexual intercourse;—to fall (in battle), to die (ಪಯ್ದರ Śmd. Dh., Śm. 92; ಪುರಣ Śmd. Dh., Śm. 92; Abh. P. 7, after 7; 13, 44; V. 9, after 107; Tē., T., M.). ಪೃಥಿಯತೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪೃತ್ವಿನ ಕುದಿ ಕೆದಪ್ಪಾಲುದ್ ಒಲೆಪುದವಲಿಮೋಳ್ ತೂಕಲಿನ ಮಿಗಂ ಮುನ್ನಗೊರ್ಪಾನಿಪುದೋ ಪಡುವ (in the west) ಪಡುವ ಮೃಗದಾಕೃತಿಯನಾ? (Lilv. 3, 2).

ಪಡು paḍu. 4. Setting: the west (My.); dying. — ಪಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The western sea (V. 8, 42; J. 26, 4. 5). — ಪಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. The western side or point of the compass (My.). — ಪಡುಪೊಳಪು. The setting sun (ಪಿಲ್ಪೆಯ್ದು Śa.; Čpr. 8, 6; Abh. P. 7, 89). — ಪಡುಮಿಗ. A wild beast doomed to die. — ಪಡುಮಿಗನಾಗುಮು. -ಅಕುಮು. To deliver (one's self into the hand of the huntsman) as a doomed beast (Čpr. 5, after 64). — ಪಡುವಣ್ಮಲೆ. -ಮಲೆ. The western mountain (ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ Śa.).

ಪಡು paḍu. 5. (fr. ಪರು 3 ?). = ಪಡೆ 4. A place (hollow or hole) of refuge (for wild animals) between stones or in rocks (ಕಲ್ಲ ಪುಱ್ Śa.; *cf.* M. ಪಡುಪು, a hole?).

ಪರು paḍu. = ಪಡ. Tbh. of ಪಡಿ. See ಪಡುಸಾಲೆ.

ಪಡುವ paḍuva. = ಪಡುವಲ್, ಪರು 4, (ಪಡುವಣ), ಪಡುವಲೆ (Śmd. 145; My.), ಪರುವ. The region of sunset: the west. Declension: ಪಡುವನ, ಪಡುವನಂ (Śmd. 135). ಪಡುವ ಪೂರ್ವ ಜೆಲ್ಕ ಬಗಳ ಪೃಥಮವಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲಿಸರ್ ಸದಮು, ಗೆಲ್ದು (145). ಪಡುವನ ಸಿರಿ (Bp. 24, 43). ಪಡುವನ ಮುನಿಗೆ ಮೂವನ ವೀಪ (Prv.). — ಪಡುವನಂ. -ಆಂ. A man of the west (Śmd. 136). — ಪಡುವನ ದೆಸೆ. The western quarter (ದಾರುಣಿ, ಪ್ರತೀಚಿ, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ Hlā.). — ಪಡುವನ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Varuṇa (Śm. 13). — ಪಡುವನ ಬಗಗಣ ದೀಪ. The north-west (ವಪ್ಪಿ ಕೋತ್ತರದೀಪ Nr.).

ಪಡುವನ paḍuvana. = ಪಡುವ. ಪಡುವನದಲ್ಲಿ (B. 3, 114; 4, 67).

ಪಡುವಲ್ paḍuval. -ಲು. = ಪಡುವ (Śmd. 145; My.), etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚಿ Mr. 58; ಪ್ರತೀಚಿ Sl. 28; Tē. ಪಡಮರೆ; T. ಪಡುವಾಯಿಮು, ಪಡುವಾಯಿದು; M. ಪಡಿಞ್ಞಾಯಱು, ಪಡಿಞ್ಞಾಮು; see ಕೇಳದೆ). ಪಡುವಲಾಮು (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚೀನ Hlā.; ಪ್ರತೀಚೀನ Mr. 58). ಪಡುವಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು (ಪ್ರತೀಚೀನ Sl. 29).

ಪಡುವಲೆ paḍuvale. Tbh. of ಪಡುವಲ (ಕೋಣಾಕಿ, ದಾಲಿ, ಪಡೋಲ G.).

ಪಡುವಿಕೆ paḍuvike. Getting, incurring, experiencing, etc. ಆಕೆ ಪಡುವಿಕೆ (ಪೋವಿಕೆ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Sl. 70). ಆಮರ ಪಡುವಿಕೆ (ಸದ್ಯಮು, etc., ತ್ವರೆ ಪಡುವಿಕೆ 397). See ಒಪ ಪ್ಪುವಿಕೆ.

ಪಡುವು paḍuvu. = ಪಡುವ, etc. ಪಡುವಿನ, ಪಡುವಿಗೆ, ಪಡುವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಪಡುಸಾಲೆ paḍu-sālē. = ಪಡಸಾಲೆ. ಪಡುಸಾಲೇ ಉಂಟು, ಪಡುಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಪಡುಹ paḍuha. = ಪಡುವಿಕೆ. See ಉಪತಾಪಪಡುಹ, ಒತ್ತೆ-, ತಪಪ್ಪಡುಹ.

ಪಡೆ paḍĕ. 1. = ಅಪೆ 5, (ಪಡು 1), ಪಡಿ 1, ಪೆಪೆ. To get; to incur, to undergo, to experience; to acquire, to gain, to obtain (ಉದಾರ್ಜನ Śmd. Dh.; ಪಪೆ 11 Cm.; ಪೆಱು 141 Cm.; ತಾಳ್ 141 Mdb. Cm.; My.; Tē.; T. ಪಪ್ಪೆ, ಪಯು). 2, to beget: to generate, to procreate, as a father; (but especially) to bear, to give birth to, as a mother (My.; T., M.). P. ps. ಪಪಪು, ಪಪೆಪು. ಇನ್ನುಂ ಪೊನ್ನಪೆ ಪಪೆವುದು! (Śmd. 84). ಪಪೆದಂ ಪಪ್ಪಜನಿ ಜಗತ್ರಯಮುಂ (155). ಪಪೆಪದಂ (260). ಜಯಪದ್ಮ ಪಪೆಯುದಮು (Sl. 263). ಪಪಪ ತಾಯಪ್ಪೆ ಉಲಂಕಾರಪ್ಪನ್ ಪುಸ್ ಪೆಪ್ಪುದು (Mr. 6). ಧೃನ್ದಾರಕರ ಪಪಪ ಸತಿ ಆದಿತಿಯಪ್ಪೆ ನಿಕ್ಕುಂ; ದಾನವರ ತಾಯು ದನುವೆನಿಸು; ರಕ್ಕಸರ ಧೃನ್ದಯುಂ ಪಪಪಾಕೆ ನಿಕಸೆಯಕ್ಕು; ಅಸುರರ ಪಪೆವಾಕೆ ದಿತಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ; ಇನ್ದ್ರಾರಿಯುಂ ಪಪ ಪವರು ವಿನತೆಯಕ್ಕು; ಉರಗನಸ್ತ್ರೋಪಪಯುಂ ಪಪಪವಳು ಕದ್ರುವಕ್ಕು (24). ಪಪಪ ಮಗನಿಗೆ ಕಪಪ ಜೆನ್ಲೆ ಆಗದೇ?—ಪಪಪಪ್ಪು ಪಪಪಪ್ಪ ಕ್ಕೆ ಪೋಗೆ, ಕಪಿಗೆ ಬಪತನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Śmd. 14. 123. 128. 157; Čpr. 1, 47; 2, 19. 22; Bp. 11, 23; 29, 29; 46, 43; 47 sum.; 49, 12. 13. 46; 50, 77. 78; 52 sum.; 52, 35. 36. 56; 53, 54; 57, 58; 59, 14; 60, 60; J. 18, 19; Dp. 5, 2; 63, 1; B. 5, 50; ಅನ್ವಾಕರಣಪ್ಪುವೆ, ಮುಪುಪವೆ, ಎಗೆಪವೆ, ಕಪಿಪವೆ, ಗಾಯಪುವೆ, ಬಾನ್ಪವೆ, ಪುಟೆವೆ, etc., etc. In the same manner as ಪಪು 1, ಪವೆ is used to form a sort of *passive voice, e. g.* ಪೇಳ್ದ್ ಪವೆಗುಂ (Śmd. 16. 61); ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪವೆಗುಂ (135. 394); ಪೇಳ್ದ್ ಪವೆದ ತಪ್ಪುಗಳ್ (356); ಆಯ್ದ್ದ್ ಪವೆವುದು (156). *Without the meaning of the passive* this form appears *e. g.* in ಗೆಲಲ್ ಪವೆ s. ಗೆಲ್ 1, and in ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪವೆ s. ನಿರೀಕ್ಷಿಸು; *cf.* remark at the end of ಪಪು 1.

ಪಡೆ paḍĕ. 2. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪವೆ 1, in ಪವೆ ಪವೆದು ಪವೆ ಪವೆದಪ್ಪರಿಯಂ (Śmd. 272).

ಪಡೆ paḍĕ. 3. Getting, etc. See ಕೊಳ್ವವೆ. — ಪವೆಮಾತ. An originating, *i. e.* principal, great man (Abh. P. 7, 2).

ಪಡೆ paḍĕ. 4. = ಪರು 5. (ಕಲ್ಲ ಪುಱ್ Kk. 70; Śm. 90; Tē.: an orifice or hole, as in a mountain; *cf.* ಪೊಪಗು).

ಪಡೆ paḍĕ. 5. A multitude, a host, a force, an army (ಬಲ Śmd. Dh., Śm. 40; ಧೃತಕೆ, ಸೇನೆ, ಧ್ವಜಿನಿ, ಪಪಾಕಿನಿ, ಬಲ, ಸೈನ್ಯ, ಚಕ್ರ, ಪಪು, ವರೂಥಿನಿ, ಅನೀಕಿನಿ, ಅನೀಕ Hlā.; ಕಟಕ Hlā., Mr. 466; ಸೇನೆ Nn. 114. 127; ಬಲ, ಪಪು, etc. Mr. 291; ಪನ್ನ 481; My.; M.; T. ಪಪ್ಪೆ). ಪವೆಯ ಹಿನ್ನಣ ಮಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಪ Hlā.). See Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 30; Rāv. 6, after 11; 6, 54; 13, after 95; ಕುಮುದವೆ, ಜೀಪವೆ, etc. — ಪವೆಯ. -ಆ 3. A man who has a multitude. See ಪೆನ್ನಪೆಯ. — ಪವೆವೆರಸು. -ಜೆರಸು. To be together with an army. ಪವೆವೆರಸಿ ಪವೆವುದು (ಅಭಿಪೇಣಾ Hlā.).

ಪಡೆಪು paḍĕpu. = ಪವೆಪು.

ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ paḍĕpu-gārti. = ಪವೆಗಾರ್ತಿ. (ಗಜಸಾಧನೆ Śm. 74).

ಪಡೆಯಿಲ paḍĕ-ila. (Śmd. 241). A soldier.

ಪಡೆಯುವಿಕೆ paḍĕyuvikĕ. = ಪಡೆಯುವಿಕೆ. Obtaining, gaining, etc. (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Sl. 424; ಸಾಧನ 437).

ಪಡೆವಳ paḍĕ-vaḷa. = ಪಡೆವಳ್ಳ (Śmd. 234). A general (ಸೇನಾಧಿಪತಿ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ Śm. 45; Abh. P. 10, after 134; Tĕ. ಪಡೆನಾಲು).

ಪಡೆವಳ್ಳ paḍĕ-vaḷḷa. = ಪಡೆವಳ, q. v.

ಪಡ್ಡಮಿ paḍḍami. = ಪಾಡ್ಯಮಿ. (My.).

ಪಡ್ಡಳಿ paḍḍaḷi. (Tbh. of ಪ್ರತಿಪಾಸ). The sweet-scented oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ Ct. I, 11; ಕಣಿಗೆ Ct. II, 38; Kk. 22; Śm. 27; T. ಪಟ್ಟಿದೆ). See Grj. 5, 56; 7, 53; Bp. 12, 18; 19, 65; Śśv. 3, 9.

ಪಡ್ಡೆ paḍḍĕ. Maturity; fitness for breeding (My.; Tĕ.), as ಪಡ್ಡೆಯಾಕಳು, ಪಡ್ಡೆಯೆಮ್ಮೆ, ಪಡ್ಡೆಹಸು, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗ, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗಿ, ಪಡ್ಡೆಹುಲಿ (My.). (*Cf.* Mhr. ಪಾಡಾ, ಪಾಡಿಲ್).

ಪಣ್ paṇ. 1. Ripe fruit to be produced (ಪಣ್ಣು ಮೋದು Śm. 22; ಪಣ್ಣಾಗು Kk. 20; Tĕ. ಪಣ್ಪು; T., M. ಪದು; see ಪದ). P. p. ಪಣ್ದು (Śm. 22; Kk. 20; Čpr. 8, 28; Śśv. 1, 27; 2, after 42). ಪಳಿಯು ಕೂರ್, ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ಣಾರದೆ (Śmd. I).

ಪಣ್ paṇ. 2. = ಪಣ್ಣು 2, ಪೞ್ಞ. A ripe fruit; ripeness (ಫಲ Śmd. Dh.; ಮೊದ Ct. II, 28; Tĕ. ಪಣ್ಪು; T., M. ಪದು). ಪುರಪದು ಪಣ್ (Śmd. 115). ಪುರಪತ್ತಣಂ ಪಣ್ಪುರುಳ್ವುದು (160). ಪಣ್ಗಳ್ (Čpr. 1, after 101; 2, 84. 86; 7, 48; Rśv. 2, 46). See Rśv. 9, 23; ಪನಿಪಣ್, ಪಲು-, ಪಾಲ್-, etc. — ಪಣ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. Ripe fruit and nuts, heads, etc. (Čpr. 1, 102; J. 15, 17). ಪಣ್ಗಾಯಿ (J. 18, 13). — ಪಣ್ಗಾಗು. -ಆಗು. Ripe fruit to be produced (see s. ಪಣ್ 1); to become ripe. ಮಿಡಿ ಪಣ್ಗಾಗದೆ? (Si. 44). — ಪಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A ripe, full-grown leaf (Śmd. 39. 345). — ಪಣ್ಣೊತ್ತರ. -ಒತ್ತರ (s. ಒತ್). One of the divisions in a ripe fruit (ತೊಳೆ Ct. I, 23). — ಪಣ್ತೆನೆ. -ತೆನೆ. A ripe ear of corn (J. 25, 5).

ಪಣ paṇa. 1. = ಜಾತಿ 2. Any tribe; a sectarian division (My.; Tĕ. ಪಣ; Mhr. ಫಡ, a company of actors, dancers, etc.). — ಪಣಕಟ್ಟು. Caste rules (My.).

ಪಣ paṇa. 2. = ಪಣ. Play, gaming, playing with dice, playing for a stake. 2, *a stake at play, a wager* (ಪಣವಿ, ಒಡ್ಡಿದಮು Nn. 105; Bh. 2, 13, 49). 3, *wages, hire.* 4, a sum, reckoned in coins or cowries. 5, a fanam, a small coin of silver or gold (T.): four Aṇĕs and eight Kâsus (My. as ಪಣ): four Pâgas (Mr. 355). 6, *a coin of a certain weight, equivalent to 80 cowries.* 7, a weight: two tolas. 8, *price.* 9, *money, wealth, property* (ಪುಷ್ಟ G.). 10, a commodity for sale. 11, business, trade. 12, a shop, a stall (ಪಣ್ಯ, ಎಪಣ, ಆಂಗಡಿ Mr. 195). 13, a particular measure (see Mr. 60). See ಇಪ್ಪಣ, ಒಪ್ಪಣ. — ಪಣ ಕಟ್ಟು. To wager. ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಪತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಪಣ ಕೊಡಿಸುವವನ ಪತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು (Prv.).

ಪಣ paṇa. 3. (= ಪಣೆ 5). Tbh. of ಪಣವ 1 in ಬಿಷ್ಟ ಪಣ 1.

ಪಣಕಾನ್ತೆ paṇa-kântĕ. A venal woman, a harlot (V. 8, 25).

ಪಣತೆ paṇatĕ. = ಪರತೆ. Tbh. of ಪ್ರಣತಿ. An earthen or metal saucer-formed receptacle for the oil and wick of a lamp (My.; Mhr. ಪಣತೀ; Tĕ. ಪ್ರಮತೆ).

ಪಣಮ್ಬು paṇambu. — ಪಣಮ್ಬೂರು. N. of a village in South Canara. See Prv. s. ಮೆಳು.

ಪಣವ paṇava. 1. = ಪ್ರಣವ. *A small drum or tabor or a kind of cymbal, one used to accompany singing* (ಪದವ, ಪಣ್ಣೆರು IIIA.; ಮೊದುಳಿಕೆ Nr.).

ಪಣವ paṇava. 2. Tbh. of ಪ್ರಣವ No. 3 (Bp. 41, 23).

ಪಣವಕ paṇavaka. N. of a vritta (Ch.).

ಪಣವಧು paṇa-vadhu. = ಪಣಾಸ್ತ್ರೆ. (Čpr. 8, 46).

ಪಣವಧೂತಿ paṇa-vadhûṭi. = ಪಣವಧು. (V. 8, 20).

ಪಣಾಯಿತ paṇâyita. *Praised, honored.*

ಪಣಾರ್ಪಣ paṇa-arpaṇa. Retaining-fee; earnest-money (Kg. ಪಣಾರ Mr. 345). 2, making an agreement, contract.

ಪಣಿ paṇi. 1. A stout stick or bat. See ಬಡಿ. (*Cf.* ಪಣೆ 2?). — ಪಣಿಪಣ್ಣು. A play at which a paṇi and ĕṭṭige are used (G.).

ಪಣಿ paṇi. (T. ಪಣ್ಣಿ, Ficus religiosa). — ಪಣಿಯಾಲು. (ಗರ್ಭಾಣ್ಣು, ಕಪ್ಪರಾಲು, ಪ್ಲಕ್ಷ, etc., ಬಾಯೀಲ ಗಿನ, ಬಚೀಲ ಬಾಯೀಲ ಗಿನ Sl. 132; My.).

ಪಣಿ paṇi. Tbh. of ಫಣಿ (Śmd. 338).

ಪಣಿತ paṇita. 1. *Praised, honored.*

ಪಣಿತ paṇita. 2. = ಪಣ್ತ 1. Betted; risked or hazarded; a bet, a wager, a stake.

ಪಣಿತವ್ಯ paṇitavya. *To be bought, vendible.*

ಪಣಿತೆ paṇitĕ. = ಪಣತೆ. (ದುಳ್ಳಿ Nr.; My.).

ಪಣೆ paṇĕ. 1. = ಅಣೆ 2, ಹಣೆ 3. The forehead (ಪೊಸಕ Śm. 71; Sl. 214; Čpr. 7, 87; J. 2, 28; 8, 8; 29, 40). — ಪಣೆ ಕುರುಳು. A lock of hair on the forehead (J. 28, 15). — ಪಣೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A forehead-band. ಮುಡಿಯುವಪೆವರಂ ಪಿಂದು ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (Śmd. 78). — ಪಣೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye in the forehead (Grj. 8, 47; J. 20, 17). — ಪಣೆಗಣ್ಣ. Śiva (ಉಮೆಯಣ್ಣ Ct. II, 5). — ಪಣೆಗಸ್ತುರಿಯೊಟ್ಟು. -ಕಸ್ತೂರಿ. A bŏṭṭu of musk on the forehead (Rśv. 3, 29). — ಪಣೆಬರೞ್ದ. -ಅಕ್ಷರ. Brahmâ's writ on a man's forehead: fate (J. 24, 29). — ಪಣೆಬಾಸಣ. -ಬಾಸಣ. A forehead like a flag-stone (Rśv. 6, after 11). — ಪಣೆಬೆಸ್. -ಪೆಸ್. A forehead like the moon (Rśv. 14, after 14).

ಪಣೆ paṇĕ. 2. = ಹಣೆ 1, ಹಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಪಣೆಯಂ ಕೊಣಿಪರಿಗಂ ಫಲಾಢ್ಯ, ಅಡಿ, ಪಡ್ಡುಳನಿಳರಂ (Čpr. 7, 53).

ಪಣೆ paṇĕ. 3. = ಹಣೆ 2. A haunt or lair of wild beasts (ಮೃಗಮಿಪ್ಪ ತಾಣ Kk. 73; Śśv. 3, after 44; T. ಪಣ್ಣೆ, ಪಣ್ಣೈ, litter or straw laid for animals).

ಪಣೆ paṇĕ. 4. (= ಪಣ್ಣೆಯ). Ground that is worked; tillage; a quarry (M.; T. ಪಣ್ಣೆ, ಪಣ್ಣೈ; see ಪಣ್ಣು 1) See ಕಲ್ಲಣೆ.

ಪಣೆ paṇĕ. 5. (= ಪಣವ 3). (T. ಪಣ್ಣೆ, a drum). See ಅಗ್ಗಣೆ.

ಪಣ್ಪಿಸು paṇpisu. To tumble, to turn over, to make a somerset (Bh. 1, 14, 21; 3, 17, 35; 8, 25, 6; see ಪೈಪು).

ಪಣ್ಡ paṇḍa. = ಪಣ್ಣ. *A eunuch, an impotent man.*

ಪಣ್ಡಕ paṇḍaka. *A eunuch.*

ಪಣ್ಡಿತ paṇḍita. *A Pandit, a scholar, a learned or wise man, a learned Brâhmaṇa, a doctor* (ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 126). 2, a physician (ಮೂರಿಕ, ವೈದ್ಯ Nn. 44; My.). ಪಣ್ಡಿತರಿಲ್ಲದ ಪಣ್ಣಿಂ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು! ಉಣ್ಣ.—ಪಣ್ಡಿತರೂಡದ ಕಣ್ಣಾಟಕ್ಕೆ ಅವಾಚ ಕುಗ್ಗೆ ಪಟ್ಟು ತಿನ್ನು ಹೋಗ ಚೀಕಾವೀಡು (Prvs.). — ಪಣ್ಡಿತಮ್ಮ. -ಉಮ್ಮ. N. (Bp. 9, 43). — ಪಣ್ಡಿತಪಚ್ಚೆ. -ಪಚ್ಚೆ. A parrot (ಕಪ್ಪ ಪಚ್ಚೆ, ಸಿಳಿ Śmd. II; ಸಿಳಿ Ct. I, 97; ಕಪ್ಪಪಚ್ಚೆ, ಪುರುಳಿ, ಸಿಳಿ Kk.

24; Śm. 28; Śiv. 1, 52). — ಪಣ್ಡಿತಳು. A female Pandit (My.; Sl. 186).

ಪಣ್ಡಿ paṇḍe. Wisdom; science, learning. (R.).

ಪಣ್ಣನೆ paṇṇane. To some extent, etc. (ಆದರು, ಕೆಲ ಕೆ.; Čpr. 2, 83; Rāv. 1, 128).

ಪಣ್ಣಿಕ paṇṇika. = ಪಣ್ಣಿಸಿ, ಪಣ್ಣಾಸಿ. Arranging, putting in order, making ready, equipping (ಸಂಪದಗಳ Śm. 42; Kk. 62, o. r. ಕೆಯ್ದು; T. ಪನಿಕ್ಕ, a plan, design, accurate performance). 2, an ornamental mark on the forehead (ತಿಲ ಕೆ.).

ಪಣ್ಣಿಗೆ paṇṇigĕ. = ಪಣ್ಣಿಕ. See ಪಂಚಪಣ್ಣಿಗೆ.

ಪಣ್ಣಿಸು paṇṇisu. To cause to make ready, etc. (Kāvy. 5, 26).

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. To make ready, to prepare; to array; to equip; to dress, to decorate, to trim; to put on armour (ಪಜ್ಜಣಿಗರಂ Śmd. Dh.; Tě. ಪನ್ನು; T., M. ಪಣ್ಣು, to make, perform, produce; T. also ಪಣಿ). P. p. ಪಣ್ಣಿದ ಮುಕ್ತಿಕ (ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು, ರತ್ನ Nn. 104). See Čpr. 2, after 91; 7, after 79; Abh. P. 2, 11; 13, 95; Rāv. 6, after 11 (twice); V. 5, after 4; J. 16, 17; 18, 61; 21, 12; 20 sum.; 30, 35.

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 2. = ಪಣಿ 2, etc. — ಪಣ್ಣುದೋಟು. -ತೋಟು. Ripe fruit to appear or be produced (ಪಣ್ Śm. 22).

ಪಣ್ಣುಗೆ paṇṇu-gĕ. (Śmd. 248). = ಪಣ್ಣಿಕೆ, etc.

ಪಣ್ಣೆಯ paṇṇĕya. = (ಪಣಿ 4), ಪಣ್ಯ. A farm, a landed estate (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. = ಪಣ್ಣೆಯ. (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. 1. To be purchased or bought; to be sold, saleable, vendible. 2, *an article of trade, a ware.* 3, a shop (ವಿಪಣಿ, ಆಂಗಡಿ Mr. 195).

ಪಣ್ಯ paṇya. 2. To be praised or honored.

ಪಣ್ಯವನಿತೆ paṇya-vanitĕ. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (Mr. 514).

ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ paṇya-vikraya-śālĕ. *A hall for buying and selling.*

ಪಣ್ಯವೀಥಿ paṇya-vīthi. = ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ. (My.).

ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ paṇya-vīthikĕ. *A market-street, a bazar.*

ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ paṇya-strī. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (My.).

ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ paṇya-aṅganĕ. *A venal woman, a prostitute.*

ಪಣ್ಯಾಜೀವ paṇya-ājīva. *A tradesman.*

ಪಣ್ಯಾಜನ paṇyā-jana. A harlot (Rām. 5, 8, 22).

ಪಣ್ಯೆ paṇyĕ. ಪಣ್ಯಾ. A venal woman. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪತ pata. 1. Tbh. of ಪಥ (Śmd. 338). See ಪಾ-.

ಪತ pata. 2. *Flying, flight.*

ಪತಗ pata-ga. *A bird.*

ಪತಂಗ pata-ṅ-ga. 1. = ಪತಗ. *A bird* (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ Nn. 61). 2, *a grasshopper* (ಪಲಧ Mr. 176). 3, a fire-fly (ಪಲಧ, ಮಿಂಚುಹುಳು 61). 4, *any flying insect, especially a moth, that is attracted by a light.* 5, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 61). 6, an arrow (ಬಾಣ, ಅಮ್ಮು 61). 7, a sort of paper-kite (Mhr.; My.; B. 5, 219). — ಪತಂಗದ ಹುಲಿ. -ಹುಲು. = ಪತಂಗ No. 4. (My.; Sl. 175. 176).

ಪತಂಗ patańga. 2. Tbh. of ಪತ್ರಾಂಗ. A small prickly tree yielding Sappan wood, Caesalpinia sappan L. (Mhr.; St. & Pl.). 2, red-sanders, Pterocarpus santolinus (ಪತ್ರಾಂಗ, ರಕ್ತಚಂದನ Nr.; G.; My.; Śiv. 3, 32).

ಪತಂಗಿಕೆ pata-ṅ-gikĕ. *A small bird; a small bee.*

ಪತಂಜಲಿ patańjali. N. of a muni, teacher of the yôga philosophy. (My.).

ಪತತ್ patat. ಪತನ್ತ್ರಿ. Flying; alighting; falling. 2, *a bird.*

ಪತತ್ರ patatra. *A wing.*

ಪತತ್ರಿ patatri. *A bird.*

ಪತದ್ಗ್ರಹ patat-graha. Receiving what falls: *a spittoon.*

ಪತನ patana. Flying down; falling down; falling; going down; hanging down, becoming flaccid (ಮುಂಗಲು, ಬೀಡು ವುದು Nn. 154). See ಉಪಿರ್-, ಕೆಪಪ್ಪು, ಕೆಪೆ, ತೀರ್-, ನಿನ್ನು-, ಪಿನ್ನು-, ಬೀಳ್, ಮುಮ್ಮಿ; ವಿಪರೀತ-.

ಪತನಕ್ರಿಯೆ patana-kriyĕ. The act of falling. See ಬೀಳು.

ಪತಯಾಲು patayâlu. *Flying, falling, liable to fall.*

ಪತಾಕ patâka. = ಪತಾಕೆ (Mr. 287).

ಪತಾಕಿ patâki. *A standard-bearer, an ensign.*

ಪತಾಕಿನಿ patâkini. *An army.*

ಪತಾಕೆ patâkĕ. = ಪಟಾಕೆ. *A flag, a banner, a standard* (ಕಿಕ್ಕೆ Nn. 18. 42). See ಸ್ಪಟಿ-.

ಪತಿ pati. 1. *A master, an owner, a possessor.* 2, *a governor, a ruler, a lord, a sovereign* (ಒಡೆಯ Nn. 91). 3, *a husband.* ಪತಿಯಿಪ್ಪವಳೇ ಸತಿ, ಪತಿಯಿಪ್ಪವ್ವಳ್ಗೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.—ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ಪಾತಾರ (Prvs.).

ಪತಿ pati. 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ (Čt. I, 71; My.). — ಪತಿವಚನು. A word to the contrary (My.).

ಪತಿಂವರೆ patiṁ-varĕ. *A young woman who has the pricilege of choosing her husband.*

ಪತಿಕರಿಸು pati-karisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಕರಿಸು. To return, etc. 2, to help, to alleviate, to succour; to favor with; to treat kindly (Bp. 3, 14; 10, 10; 28, 11; 35, 53; 40, 43; 44, 70; 46, 48; 48, 31; 50, 18; 54, 8; 55 sum.; 60, 35; Rām. 4, 2, 40; Bhâgavata 3, 2, 42; J. 21, 52).

ಪತಿಘ್ನಿ pati-ghni. A woman who murders her husband. (R.).

ಪತಿತ patita. *Fallen.* 2, *defeated in battle, overthrown.* 3, fallen (from virtue), wicked. (J. 5, 56). 4, sin (Bp. 3, 45). 5, sprung from.

ಪತಿತತ್ವ patitatva. Unrighteousness, wickedness (My.).

ಪತಿತಪಾವನ patita-pâvana. Purifier and restorer of the fallen (used of God, My.).

ಪತಿತ್ವ patitva. Mastership, lordship. 2, conjugal state, matrimony. See ಎಮ್ಮೆ.

ಪತಿಪತ್ನಿ pati-patni. = ಪತಿಯತ್ತೆ. A woman who has the husband or is the legitimate wife.

ಪತಿಬಿಂಬ pati-bimba. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. (Bp. 57, 40).

ಪತಿಬ್ರತೆ pati-bratĕ. = ಪತಿವ್ರತೆ, ಪತಿವತೆ.

ಪತಿಮೆ patimĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (My.).

ಪತಿಮೋಹಿ pati-mōhi. N. of a minister (Rāv. 7, after 97 & 98).

ಪತಿಂಬಿನ pati-ina. A mock-sun, parhelion (Bp. 61, 13).

ಪತಿವತ್ನಿ patí-vatni. *A woman whose husband is living* (ಉಮ್ಮ Mr. 303).

ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮ pativratâ-dharma. Loyalty to a husband (My.).

ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀ pativratâ-strî. = ಪತಿವ್ರತೆ. (My.).

ಪತಿವ್ರತೆ patí-vratè. -ವ್ರತಾ. = ಪತಿಬದ್ಧೆ, ಪತಿಭಕ್ತೆ. *A devoted and virtuous wife who is faithful to her husband* (ತೀರ್ಥ Nn. 48).

ಪತಿಷ್ಣು patishṇu. Flying. See ಉತ್ಪ-.

ಪತಿಶೂನ್ಯಳು patí-śûnyaḷu. A woman who is deprived of her husband. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರು ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪತಿಸಮ್ಬನ್ಧ patí-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Śmd. 161).

ಪತ್ತ patta. 1. = ಪತ್ರ. (My.).

ಪತ್ತ patta. 2. Tbh. of ಪತ್ರ. See ಬೆಳ್ಳಪತ್ತ.

ಪತ್ತನ pattana. = (ಪಟ್ಟಣ No. 9), ಪಟ್ಟಣ, ಪಟ್ಟನ, ಪಟ್ಟಿ. *A town, a city.*

ಪತ್ತಲ pattala. A lower garment of females (My.; Mhr. ಪಾತಳ).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷikè. 1. = ಬತ್ತಳಿಕೆ, etc. A quiver (T. ಪಚ್ಚಾಳೈ, a cord tied round a bundle of arrows). ಅಮ್ಬಿನ ಪತ್ತಳಿಕೆ (ಕಲಾಪ, ತೂಣೀರ Nr.).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷikè. 2. = ಪತ್ತಳೆ. A Tbh. of ಪತ್ತಿಕೆ. (ಕಾರಣ Mr. 359).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷè. Leavings, etc. (ಎಂಜಲ್, etc. Śs.).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷè. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪಳ್ಳಿ. See ಬಿಸ್ಸಪತ್ತಳೆ.

ಪತ್ತಾರಿ pattâri. An examiner of tax money and measurer of public corn. See s. ಅಯಮಾಣಿ.

ಪತ್ತಿ patti. = ಪತಿರ್, ಪದ್ಯ, ಪಂಜೆ, ಪತ್ತಿ. Cotton in the pod, or not cleared from the seed (Tè.; T. ಪರಿ, ಪಲ, ಪಲು, ಪರುತ್ತಿ; M. ಪಞ್ಞಿ, ಪರುತ್ತಿ); cotton in general.

ಪತ್ತಿ patti. 1. *Going, moving, walking.* 2, *a footman, a foot-soldier, infantry.* 3, *a company consisting of 1 chariot, 1 elephant, 3 horses, and 5 foot-soldiers.*

ಪತ್ತಿ patti. 2. A share of some joint concern (Mhr. ಪಾತೀ).

ಪತ್ತಿ patti. 3. Tbh. of ಪತ್ರ. See ಎಳ್ಳಪತ್ತಿ, (ಕಟ್ಟಪತ್ತಿ s. ಕಟ್ಟಿ 3).

ಪತ್ತಿಗ pattiga. A partner (My.).

ಪತ್ತಿಗಾರ patti-gâra. = ಪತ್ತಿಗ. (My.; Mhr. ಪಾತೀದಾರ).

ಪತ್ತಿಗೆ pattigè. = ಪತ್ತುಗೆ. Joining; a hold: a wall-shelf (My.). See ಮೇಲುಪತ್ತಿಗೆ. — ಪತ್ತಿಗೆಯಾಳರದ್ದು. -ಆರದ್ದು. A joint farming concern (My.).

ಪತ್ತಿಗೆ pattigè. Tbh. of ಪತ್ತಿಕೆ. The blade of a sword; a knife; etc. See ಕಟ್ಟಪತ್ತಿಗೆ, ಲಿಂಗಪತ್ತಿಗೆ, ಹಗ್ಗಟ್ಟಪತ್ತಿಗೆ.

ಪತ್ತಿಸಂಹತಿ patti-samhati. A body of infantry; *infantry.*

ಪತ್ತಿಸು pattisu. = ಹತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು). To cause to adhere or join; to join (v. t.), to affix, etc.; to cause to climb or ascend (ಪೊದರಾಗೆಯಂ ಮಾಡು Śmd. 141 Cm.). See Śmd. 55. 89. 91. 118. 135; Ṕpr. 5, 79; 6, after 64; 7, after 92; Bp. 1, 35; Rśv. 10, after 31). ಬೆಗಲಂ ಪತ್ತಿಪಾಗಿ (ಪಜ್ಜುಣ Śs.).

ಪತ್ತು pattu. 1. = (ಪಟ್ಟು 1), ಪರ್ಪು, ಹಪ್ಪು 1. To hold to by cleaving to the surface, to stick to, to adhere; to be united, to join, to be joined to; to follow, as one's back; to be included in a number of other things; to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled; to take effect, as dye; to come about, to arise, as a quarrel; to come home to, to touch, as the mind; to come toward us, attack, to close with an enemy (ಸಂಶ್ಲೇಷ, ಪೆರ್ಮೆಗೆ Śmd. Dh.; ಪಸಿದ Kk. 23; ಪಸದ Śm. 21; ಪೆರ್ಮೆಗೆ 97; T., M. ಪಱ್ಱು). See Śmd. 115, 136. 176. 195; Ṕpr. 5, 48; 8, 18; Abh. P. 9, 64; Ćh. v. 170; Rśv. 3, 93; 6, after 115; 13, 78. 84. 91; V. 9, 56; J. 19, 29; ಏರಿಪತ್ತು, ಪೆಚ್ಚಪತ್ತು. 2, to ascend, to climb, as a tree; to scale, as a fort (ಆಪದ Śm. 97; C. Bp. 42, 13; J. 2, 65). ಕೋಟ್ಟೆಯಂ ಪಪ್ಪುವೆಂ (Śmd. 259).

ಪತ್ತು pattu. 2. = (ಅಪ್ಪ 2, ಪಟ್ಟು 2), ಹಪ್ಪು 2. Adhesion, sticking to, hold. (T., M. ಪಱ್ಱು). 3, a close, a grapple in fight, a fight (ಕಲಹ Śmd. Dh.). 3, friendship (T. M.); trust (ನಮ್ಬಿಗೆ G.). ಎದಸೆಯುದ ಪತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ಪೋಪತ್ತ (B. 4, 49). — ಪತ್ತುವಿಡಿಸು. To cause to leave, to remove (Abh. P. 10, after 195). — ಪತ್ತುವಿಡು. -ಬಿಡು. To let go the hold of; to be loosened from; to leave; to cease. ಒಡೆದು, ಆಶ್ರಿ ಕ್ಷತಿಸನ್ನಿ ಪತ್ತುವಿದ ಪೈ ಪೈಮೆ ಎಬ್ಬನಂ ಕೆಡ್ದು (Śmd. 64). ಆಗುವಿಗ ಪನ್ನಿಯು ಕೋಟ್ಟಿಗೇ ಪತ್ತು ವಿಟ್ಟು ಆಗಸಿಕಾಯುವೆಂಗಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತಿನ್ ಆಯ್ದುತ್ತುಗಳ್ ಇದ ಪೊರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯಳಿಗಳ್ (166). ಪತ್ತುವಿದ ಮೂರ್ಕೆ (Abh. P. 14, 70). See Abh. P. 6, after 19 & 56; 11, 20; 14, 70. 113.

ಪತ್ತು pattu. 3. = ಪದಿ, ಪದಿನ್, ಪನ್ 1, ಪಯರ್, ಪಯಿನ್, ಪತ್ತು, ಹದಿ, ಹದಿನ್, ಹನ್. Ten (ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 97; T., M.; Tè. ಪದಿ). ಪತ್ತು ದೆಸೆ or ಪತ್ತು ದೆಸೆಗಳ್; ಪತ್ತು ನೂಱು or ಪತ್ತು ನೂಱುಗಳ್ (Śmd. 170). ಪತ್ತಂ (45). ಪತ್ತಳೆ (226. 227). ಪತ್ತಾನುಂ (391). ಪತ್ತಱೊಳ್ (Rśv. 9, 60). See Śmd. 15; Śśv. 5, 51; J. 20, 42; 28, 57; ಅಯ್ವತ್ತು, ಅಮ್ಬತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತು, ಎಪ್ಪತ್ತು, ಎಂಬತ್ತು, ಎಣ್ಬತ್ತು, ಒಂಬತ್ತು, ಮೂವತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು, ನೂಱು ಪತ್ತು, ಮೂವತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 4. = ಪೊತ್ತು 2, etc. See ಕೆಪತ್ತು, ಒಪ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 1. = ಬತ್ತ 3, etc. See ಕಳ್ಳಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 2. Credit, reputation for probity especially among mercantile people (S. Mhr.; Mhr. ಪತ).

ಪತ್ತುಗೆ pattu-gè. (Śmd. 248). = ಪತ್ತಿಸೆ. The state of being joined, etc., connexion (Abh. P. 14, 113). — ಪತ್ತುಗೆಗಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. Connexion or union to be dissolved (Ṕpr. 8, 80). — ಪತ್ತುಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be joined, etc. (ಪೊದರ್ಗಳಗೆಗೊಳ್ Śmd. 226 Cm.; ಪೊದರ್ಗಳೆದಾರು 288 Cm.; Śśv. 1, after 81; 2, after 42).

ಪತ್ತುವಳಿ pattu-vaḷi. The amount of frauds on the government or embezzlements (stuck to or) charged to a public functionary (My.).

ಪತ್ತೆ pattè. = ಪತ್ರ 1. Tidings; trace; clew; guide; a person's address (My.; Mhr., H. ಪತ್ತಾ).

ಪತ್ತೆದಾರ pattè-dâra. A detective (My.).

ಪತ್ತೇಮಾರಿ pattêmâri. A Pattimar, a large native sailing-vessel with one mast (My.; M.; B. 3, 116; Mhr. ಪತ್ತೇದೂರಿ).

ಪತ್ನಿ patni. *A wife.* ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದವನು ಯಜ್ಞ ದಾನಾದಿಕ ರಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕೀ ತೇ? (Prv.).

ಪತ್ಯ patya. Tbh. of ಪಥ್ಯ. (My.). ಪತ್ಯ ಹಾಕುವವನ ಬೆರಳು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪತ್ರ patra. = ಪತ್ತ 2, ಪತ್ತಿ 3. *A wing; a feather* (ಗಜ' Nn. 39). 2, *a vehicle in general: a chariot, car, cart, horse, camel, etc.* (ಪಾಪ 39). 3, *a leaf* (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ 39). 4, *the leaf of the Laurus cassia.* 5, a leaf prepared for writing on (ಓಲೆ Mr. 359). 6, *a letter, a note;* a written paper or deed. 7, the leaf of a book. 8, *the blade of a sword, knife, etc.* 9, *a knife, a dagger.* 10, = Sk. ಪತ್ತ್ರಿ, a bird. See ಪತ್ರವಾಪನ. 11, staining the person as a decoration, lines and figures painted on the face. ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲು (Prv.). — ಪತ್ರದ್ವಾರಾ. By means of a letter (My.; B. 5, 157).

ಪತ್ರನಾಡಿಕೆ patra-nâḍikĕ. The fibre or vein of a leaf. (R.).

ಪತ್ರಪರಶು patra-paraśu. *A fine file or saw used by silver smiths, etc.*

ಪತ್ರಪಾಲಿ patra-pâli. *The feather of an arrow* (ಉಪ್ಪಿನ ಗಜ' Mr. 295).

ಪತ್ರಪಾಳ್ಯ patra-pâḷye. *An ornament on the forehead.*

ಪತ್ರಪುಟಿಕೆ patra-puṭikĕ. A basket made of leaves (Čpr. 2, after 59).

ಪತ್ರಭಂಗ patra-bhaṅga. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. (Čpr. 2, after 14; 6, after 64; Abh. P. 1, 117).

ಪತ್ರರಥ patra-ratha. *A bird.*

ಪತ್ರಲೇಖೆ patra-lêkhĕ. (= ಪತ್ರಭಂಗ, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ). *Drawing lines or figures on the face and person with fragrant pigments.*

ಪತ್ರವತಿ patra-vati. N. of a plant, or of a pod (ಸೆಪ್ಪೆ Mr. 150).

ಪತ್ರವಲ್ಲಿ patra-valli. *Lines drawn with fragrant pigments on the arms, breast, and neck* (ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಸುಬೇಪಸದಿಷ್ಟಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ Hlâ.; see Mr. s. ಮಳಿಕೆ).

ಪತ್ರವಾಹನ patra-vâhana. Vishṇu (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವಾಹನಪುತ್ರ patravâhana-putra. Kâma (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ patra-vyavahâra. Correspondence (My.).

ಪತ್ರಾಂಗ patra-aṅga. = ಪತಂಗ 2. *Suppan wood, Caesalpina sappan.* 2, *red sanders, Pterocarpus santolinus.*

ಪತ್ರಾಂಗುಲಿ patra-aṅguli. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. *Drawing lines or figures etc.*

ಪತ್ರಾವಳಿ patra-âvaḷi. A plate formed of leaves (G. 6; My.; Mhr. ಪತ್ರಾವಳ). 2, a mass of leaves (J. 3, 22).

ಪತ್ರಾಶ್ರಯ patra-âśraya. The lobe of the ear (ಉಪ್ಪಿಕಾಪು, ಹಾಲೆ Mr. 319).

ಪತ್ರಿ patri. 1. Having wings, feathers, or leaves: *a bird.* 2, *a hawk or falcon.* 3, *an arrow.* 4, a palm tree (ಕಲು Mr. 111). 5, a mountain. 6, ಪ್ರಾಪಾಪ, ಕಣ್ಣ (Mr. 359).

ಪತ್ರಿ patri. 2. The coat of the nutmeg, mace (My.; Mhr.; B. 3, 52). — ಪತ್ರಿಗಿಡ. A herb, the thick-leaved lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & Pl.).

ಪತ್ರಿಕ patrika. A man who prepares writing-leaves (ಓಲೆ ಗಳ ಮಾಪ್ಪವ Mr. 377). 2, painting lines or figures on the body by way of decoration.

ಪತ್ರಿಕೆ patrikĕ. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪತ್ರಿಗ. A leaf for writing upon, a leaf on which anything has been written. 2, a letter. (J. 30, 24; My.). 3, = ಪಟ್ಟಿ No. 5 (for a horse, J. 20, 4). 4, = ಪತ್ತ No. 6.

ಪತ್ರೀಂದ್ರ patri-indra. Garuḍa.

ಪತ್ರೀಂದ್ರವಾಹನ patrindra-vâhana. Vishṇu (J. 2, 47).

ಪತ್ರೆ patrĕ. = ಪತ್ರಿ 2. (ಮಾಜಿ ಕಾಮು ಪತ್ರಿ G.; My.). 2, the leaves of the bilva or Bael tree (My., especially with the Lingavantas). ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲು (Prv.). See Bp. 34, 21; 43, 60. 67. 68. 83.

ಪತ್ರೋರ್ಣ patra-ûrṇa. *The tree Calosanthes indica* Blum. 2, *wore silk.*

ಪತ್ಸ್ವ patsva. The letter or syllable ದ (Śmd. 248. 274. 340. 369).

ಪಥ patha. *A path, a way, a road.* See ಪೂರ್, ಬಟ್ಟೆ, ಬೀದಿ.

ಪಥಕಲ್ಪನೆ patha-kalpanĕ. *Juggling tricks, conjuring.*

ಪಥವರ್ತಿ patha-varti. A person who moves or goes on a path (Bp. 46, 77).

ಪಥಭೇದ patha-bhêda. A kind of road, or a division of a road. See ಆದಿ; Nn. 112.

ಪಥಶ್ರಾಂತ patha-śrânta. Exhausted from marching (Bp. 24, 54; 47, 57).

ಪಥಿ pathi. *A way, a road.*

ಪಥಿಕ pathika. *A traveller, a wayfarer.*

ಪಥಿತ pathita. Gone, moved (Bp. 51, 39).

ಪಥಿದೇಯ pathi-dêya. *A toll levied on public roads.*

ಪಥ್ಯ pathya. = ಪತ್ಯ. Suitable for the way or course of anything: proper, fit, suitable, wholesome, agreeing with, as diet, regimen, etc. (Sk.). 2, diet; dietetics (My.). 3, the food or meal of a person under a regimen (B. 5, 206; Mhr.). See Prv. 2. ಪಥ್ಯ. — ಪಥ್ಯಮಾಡು. -ಅ-ಕೊಡು. To give suitable food (Bp. 17, 8). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡಿಸು. To cause to eat and drink dietetically (B. 3, 32). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡು. To eat according to prescribed rules (My.). 2, to observe dietetical rules (My.).

ಪಥ್ಯಕರ pathya-kara. Wholesome (My.).

ಪಥ್ಯೆ pathyĕ. *The tree Terminalia chebula or citrina.*

ಪದ pad. Going; going to; obtaining. 2, *a foot.*

ಪದ pada. = ಪಸ, (ಪಸ). Proper or good state or condition; proper degree or temperature; the tempering, or seasoning, of any food; the right degree of ripeness; keenness of edge or sharpness (T., M.; Tĕ. ಪಜನು, ಪಜುನು; *cf.* ಪಸ್ 1, ಪಮಳ; M. ಪದು also: to become well tempered, red-hot). — ಪಡಗುಮು. -ಪುಮು. = ಪಜಗುಮು. (Śmd. 200, o. r. in Mḍb. ಪಡಗೆಸು, ಪಜಗೆಸು). To give the proper state, etc. — ಪಡಗೆಸು. ಪಜಗೆಸು. -ಕೊಳ್. -ಅ-ಕೊಳ್. (Śmd. 200 Mḍb.; *cf.* 78, where Kâvy. has ಪಮು-). To get the proper state, etc. — ಪಡಗೆಸಲಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To bring to the proper condition; to temper; to fertilize (Śiv. 3, 41); to sharpen. ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಗೊಡದೆ ಹಿನ್ನ ಕೊಡದೆಕ್ಕಲಿ ಪಡಿಗಡಿಗಳ್ಗಿಸಿಕೊಳು ಪಾತಿಯಂ ಮುನಿದು ಪಡಗೆಸಲಿಸುವನಿತಕ್ಕೆ (Râghe. 17, 72). — ಪಡಗುಮು. -ಅ-ಪುಮು. = ಪಜಗುಮು. (Śmd. 200). — ಪಡಂಗೆಸು. -ಕೊಳ್. = ಪಡಗೆಸು. See Śmd. s. ಪಡಗುಮು. —

ಪದಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Rāv. 8, after 5; 13, 66). — ಪದಪ್ಪುಜೆ. -ಂ-ಪಜೆ. = ಪದಗೊಳ್. (Čpr. 3, 90). — ಪದ ಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Čpr. 3, 30). — ಪದವಿಲ್. -ವಿಲ್. = ಪದವಿಲ್. A duly tempered bow, or a bow well adapted to arrows (Čpr. 7, 115; Rāv. 5, 52; Šiv. 3, 4. 10. 23). ಪದವಿಲ್ಲ. -ಆ 3. Kāma (Abh. P. 9, 164).

ಪದ pada. = ಪದು 1. *A step, a stride.* 2, a footstep, a footprint; *a trace, a track, a mark.* 3, *a foot* (ಪದಂ, ಕಾಲು Nn. 84). 4, the number two (ಯುಗ್ಮ, ಎರಡು 84). 5, a verse-line (Čh.). 6, a verse-quarter (Čh.; ವೃತ್ತಭೇದ 84). 7, a footing, a stand-point, position, station, site. 8, *an abode, a home* (ಸದನ, ಮನೆ 84). 9, a place, a post, an office, rank, degree; dignity (ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಪೆಚ್ಚುಗೆ 84). 10, *an object, a thing.* 11, *occasion, cause, subject.* 12, *a pretext.* 13, *a business, an affair, a matter.* 14, *shelter, protection;* favour (ಒಲುಮೆ Mr. 267). 15, *a word* (Šmd. 8; see Kāvy. I, 3, 18-20. 64-68; II, 1, 6. 8-11; II, 2, B, 1. 2; III, 2, B, 33. 54. 55). 16, a complete word, *i. e.* an inflected word, or a word with the case-terminations added (Šmd. 46; Kāvy. I, 1*a*, 28. 29). 17, a verse, a stanza (Čh.); a piece of metrical composition (My.). ಪದ ಕನ, ಸ್ವರ ಸರ.—ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸ ತಪ್ಪಿತೇ?—ಪದವನ್ನೆ ತಾಳ, ಮದವನ್ನೆ ಗರ್ವ.—ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). See ಆದಿ 2; Prv. s. ಕೂಡಿ. — ಪದಮಿಡು. -ಇಡು. To compose verses or poetry (Čh. vs. 37. 71). 2, to put down the feet, to walk, to proceed (v. 17; Šiv. 5, 51). — ಪದವಿಡು. -ಇಡು. = ಪದಮಿಡು No. 1. (Šmd. 407; Bh. 1, 1, 9). — ಪದವೆಲ್. -ವೆಲ್. To obtain a place, to stand (Šmd. 170; Šiv. 1, 76).

ಪದಕ padaka. An ornament hanging over the breast like a medal (Sk.; My., Tē., T., M.; ಕಲಕಣ, ಕೌಸ್ತುಭ Nn. 45; see ಲೆಪದಳ; Šmd. 157). ಪದಕದ ಮಣಿ (ತರಲ, ಪಾರಮುಕ್ತಗ Sl. 217). ಪದಕ ಹೋಯಿತೆನ್ನ, ಬದುಕಲಾಣೆನೇ?—ಪದಕಕ್ಕಿನ್ನ ಬದುಳು ಲೇಸು (Prvs.). 2, relating to, or consisting of, metrical stanzas (see ಪದಕವಾದ). 3, an index, a table (My.; Tē.).

ಪದಕಮಲ padaka-kamala. = ಪದರಾಜೀವ. (My.).

ಪದಕವಾದ padaka-vāda. Poetical speech (Bp. 3, 78).

ಪದಕ್ರಮ padā-krama. A mode in saṅgīta (V. 11, 9).

ಪದಗ padā-ga. Going on foot; *a pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಗತ padā-gata. Gone on foot; described or recorded in a line or stanza.

ಪದಗತಪಾತ padagata-pāta. One of the vicchittichitras (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಪದಗತಿ pada-gati. = ಪದುಗತಿ. Going on foot; manner of going, gait.

ಪದಘಟ್ಟಿ pada-ghaṭṭi. Firm or well-ordered construction of a stanza (Čh.).

ಪದಘಾತ pada-ghāta. A blow with the foot (Šiv. 4, 75).

ಪದಚತುರೂರ್ಧ್ವ pada-čatur-ūrdhva. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪದಚ್ಛೇದ pada-čh-čhēda. Separation of words, resolving a sentence into its elementary parts; parsing (Šmd. 1, etc.).

ಪದಜಾತ pada-jāta. A class of words; *a mass of words, a period.*

ಪದಡಕ್ಕೆ padaḍakkē. = ಪದಡಕ್ಕೆ, q. v.

ಪದದೋಷ pada-dōsha. A fault or defect in words, or in stanzas (Kāvy. II, 1, A, 12 seq.).

ಪದಪದಾರ್ಥ pada-pada-artha. Various nice dishes, especially vegetable curries (Bp. 36, 46; 52, 2. 5; 60, 3; My.).

ಪದಪಾಠ pada-pāṭha. A peculiar method of reading and writing vedic texts. (My.).

ಪದಪಾತ pada-pāta. A foot-fall: a tread (Čpr. 7, 75); step, pace. 2, = ಪದಗತಪಾತ (Kāvy. III, 2, B, 60 seq.).

ಪದಪು padapu. (fr. ಪದೆ 1). = ಪದಪ್ಪು. Eagerness, zeal; pleasurable excitement, agreeable emotion; pleasure; charm (ಸೌಠವ್ಯ Čt. II, 46). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆಪ್ಪಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋಡು, ಕೊಸಗಿಸಿಕ್ಕಳಂ ಪೀಡಿಗಟ್ಟು, ಪ್ಪಿಸಯಿಸಿ, ಮುಸಕ್ಕೆ ಪದಪಪ್ ಈವ ಪದಪದಂಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, 97; Abh. P. 4, 27; 7, 30; 10, 214; Grj. 1, 43; Šm. 71; Kk. 20; Rāv. 2, 5; 3, 38; Šiv. 3, 64; Č. Bp. 2, 4; J. 14, 27; 17, 46; 20, 37; 24, 72.

ಪದಪುಗಾರ್ತಿ padapu-gārti. A woman who causes pleasurable excitement, etc., a charming woman (ಪೊನ್ನಪುಗಾರ್ತಿ, ಸೌಠವ್ಯವತಿ Ss.; ಪೊನ್ನಪುಗಾರ್ Kk. 29; Šm. 74).

ಪದಪೂರ padā-pūra. Filling out a verse, serving to complete a verse, expletive (ಪಾದ, ಪಾದಪೂರಣ Nn. 130).

ಪದಪೂರಕ padā-pūraka. A mere expletive (Bp. 1, 15).

ಪದಪ್ಪು padappu. = ಪದಪು. (Čpr. 8, 83).

ಪದಬನ್ಧ pada-bandha. A footstep, a step. 2, the proper construction of verses (Čt. II, 121).

ಪದಮಧ್ಯಸನ್ಧಿ padā-madhya-sandhi. Euphonic coalition of letters when terminations are added to nominal bases or to verbal forms (Šmd. 60. 61).

ಪದಮಸ್ತಕ padā-mastaka. A flying-fox, a bat (ಪಾಪುರ್ Mr. 177).

ಪದಯುಗಲೋಚ್ಚಾರಣ padā-yugala-uččāraṇa. Repetition of words (Šmd. 230).

ಪದರ padara. = ಪದರು, q. v. (ಪೊರೆ Šm. 103; My.).

ಪದರಾಜೀವ padā-rājīva. The foot considered as a lotus; a foot beautiful as a lotus (Čpr. 9, 26).

ಪದರು padaru. = ಪದರ. A fold, as of cloth (Mhr. ಪದರ; My.); a division, *e. g.* ಪದರದ ಚೀಲ, a pouch with divisions (My.); a thin layer or scale of stone (My.; B. 3, 55); a scale or coat of an onion (My.); a scale of a fish or of a crocodile (My.). 2, the lap (Mhr.) in the sense of protection (My.), *e. g.* ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಪದರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದು (My.). — ಪದರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Scales to be formed, to be scaly, as the back of a crocodile (My.; B. 4, 131). — ಪದರುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. A coat or cover to appear or exist. ಪದರುಗಾಣಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ ಗದಲುಸಿದರೂ ಹೋಗದು (Prv.).

ಪದರಿ padaru. To be overhasty, to be precipitate (T., Tē., M.). 2, to speak unadvisedly, to blabber, to talk nonsense (My.). — ಪದರಾಡು. -ಆಡು. = ಪದರು No. 2. (My.).

ಪದವರ್ಣವ್ಯಾವೃತ್ತಿ pada-varṇa-vyāvṛitti. The frequent repetition in the same stanza of letters, syllables (or words, ಯಮಕ Kāvy. III, 2, B, 3).

ಪದವಿ padavi. *A path, a road, a way.* 2, station, situation, rank, post, office (Bp. 2, 19. 25; B. 4, 5. 81; My.); wealth (My.). ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಪದುಮುಣಿಪನ ಗೊಡವೆ ಏಕು? (Prv.). — ಪದವಿ ಸಿಪದಿ. rel. (Bp. 2, 24; 29, 14).

ಪದವಿಧಿ pada-vidhi. Word-rule, *i. e.* the rule that governs the changes of letters in the composition of words or that composition itself (ಪದಾಸವಿಧಿ, ಪದಾಸವಿಧಯ Śmd. 77. 78. 80. 99. 206; Kâvy. I, 1*b*, 23-31; I, 3, 98-103).

ಪದವಿನ್ಯಾಸ pada-vinyâsa. Putting down the feet, stepping. See ಹುಟ್ಟು. 2, orderly arrangement of words (My.).

ಪದವಿರುದ್ಧ pada-viruddha. A perverse or repugnant word or composition (Kâvy. I, 3, 84-88).

ಪದವಿಶ್ರುತಿ pada-visṛiti. The course of a verse (Kâvy. II, 2, B, 27-29; III, 1, A, 12).

ಪದವಿಜ್ಜೆ pada-ǰayyĕ. The placing of words (Bp. 1, 19).

ಪದವಿನ್ಯಾಸ pada-sandhâna. The combining of words, or the composing of verses (Ŭh. v. 18).

ಪದವಿದ್ಧಿ pada-siddhi. The correctness of a word, an accurate term (Śmd. 8).

ಪದವಿಹತಿ pada-hati. (= ಪಹ್ಪತಿ). Striking or beating with the foot. See ಪಹ್ಪತಿಕಾರ.

ಪದಾಗಮಜ್ಞ pada-âgama-ǰña. A man who knows the rules of metrical composition (Kâvy. II, 1, A, 12).

ಪದಾಜಿ pada-âji. *A footman, a foot-soldier.*

ಪದಾತಿ pada-âti. *A pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಾತಿಕ padâtika. *A footman, a foot-soldier.*

ಪದಾದಿ pada-ádi. The beginning or first letter or syllable of a word (Śmd. 361).

ಪದಾನ್ತ pada-anta. The end or last letter or syllable of a word (Śmd. 363).

ಪದಾನ್ತರ pada-antara. *An interval of one step.* 2, another word or other words (Kâvy. I, 5, 38; II, 1, 24; IV, 1, 11; Ćpr. 1, 77).

ಪದಾನ್ತಿಕೆ pada-antikĕ. A kind of metre (Čh. p. 75, o. r. ಪದಾನ್ತಿಕೆ).

ಪದಾನ್ತ್ಯ pada-antya. = ಪದಾನ್ತ; final. (Śmd. 219. 363. 365. 380; Kâvy. I, 3, 49-52).

ಪದಾನ್ತ್ಯಸನ್ಧಿ padântya-sandhi. Euphonic coalition of a final letter or syllable with the vowel of the next word (Śmd. 60. 61).

ಪದಾಪೂರಣ pada-âpûraṇa. The filling up or continuation of words or sentences (Śmd. 395).

ಪದಾಬ್ಜ pada-abja. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (J. 5, 35).

ಪದಾಮ್ಬುಜ pada-ambuja. = ಪದಾಬ್ಜ. (Nn. 1; J. 7, 62; 8, 19).

ಪದಾಮ್ಬುರುಹ pada-amburuha. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (Ćpr. 6, 20).

ಪದಾಯುಧ pada-âyudha. A cock (ಕೋಳಿ'ಹುಜ Nn. 121).

ಪದಾರವಿನ್ದ pada-aravinda. = ಪದಾಬ್ಜ. (My.).

ಪದಾರ್ಥ pada-artha. The meaning of a word (ಅಕ್ಷ, ಪದದ ಅರ್ಥ Nn. 88; ಧಾತು, ಪದದ ಅರ್ಥ 100; J. 1, 5). 2, a thing, an object. (Ćpr. 5, 83; My.; B. 2, 9; 3, 30). 3, a head or topic; a category or predicament in logic. 4, a nice dish; a dish of any vegetables; curry (Bp. 8, 16; 24, 30; 33, 4. 11; 47, 17. 44; My.; Mhr.). ಪದಾರ್ಥದ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ ದಿಗೆ ಅದಕ್ಕನ್ನ ಯಾಕೆ? (Prv.).—See Śmd. 6. 116. 155. 197. 402; Kâvy. III, 3, B, 122.

ಪದಾವೃತ್ತಿ pada-âvṛitti. The repetition of a word (Kâvy. III, 3, B, 45).

ಪದಿ padi. = ಪಹ್ಪ 3, etc. (Śmd. 227). Ten.— ಪದಿನಾಲ್ಕು. = ಪದಿನಾಲ್ಕು. Fourteen. ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (Śmd. 13). ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂ (44). See 227; ಮುನು; J. 13, 2. — ಪದಿಮೂಜನೆಯ. Thirteenth (Bp. 26, 3). — ಪದಿಮೂಱು. = ಪದಿಮೂಜು. Thirteen (Śmd. 227; see ವಿಪ್ಪ). — ಪದಿಮೂವರ್. Thirteen persons (Bp. 27, 34; 51, 70). — ಪದಿಮುಡಿಸು. -ಇಮುಡಿಸು. To multiply by ten (Abh. P. 13, 8).

ಪದಿಕ padika. (= ಪಯಿಕ, ಪಯ್ಕ). A pedestrian; *a foot-soldier.* 2, containing only one division.

ಪದಿಪೆ padipĕ. = ಪದಿಪೆ, q. v.

ಪದಿನ್ padin. = ಪಹ್ಪ 3, etc. (Śmd. 227). Ten. (T., M.). — ಪದಿನಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. = ಪದಿನಯ್ದು. Fifteen (Śmd. 226; Čh. v. 289; Bp. 43, 3; see ಪಕ್ಷ). — ಪದಿನಾಜನೆಯ. Sixteenth (Śmd. 243). — ಪದಿನಾಱು. -ಆಱು. = ಪದಿನಾಜು. Sixteen (Śmd. 228; Čh. v. 250; Ćpr. 1, 76). — ಪದಿನೆಂಗ್. -ಎಂಗ್. = ಪದಿನೆಂಟ್ಟು. ಪದಿನೆಂಟ್ಟಾಸಿರ ಕೋಃಪದಕ್ಕರೆಯ ಪಾತ್ಯರ್ವಗಳ್ (Śmd. 32. 83). — ಪದಿನೆಂಟ್ಟರ್. Eighteen persons; the eighteen nobles in close attendance on a king (see Mr. 272 s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ). — ಪದಿನೆಂಟ್ಟು. -ಎಂಟ್ಟು. = ಪದಿನೆಂಟ್ಟು. Eighteen (Śmd. 226; Bp. 3, 73; see ಪಾತಿ). — ಪದಿನೆಂಟ್ಟ ವರ್ಗ. = ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಗ, ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಗ, ಪದಿನೆಂಟ್ಟು ಪಾತಿ. (Bp. 55, 20; see ಪಾತಿ). — ಪದಿನೇಮು. -ಏಮು. = ಪದಿನೇಜು. Seventeen (Śmd. 226). — ಪದಿವ್ವರ್. Ten persons (Abh. P. 10, after 106).

ಪದಿರ್ padir. = (ಪದುರು), ಪದ5. Speech that admits of a double meaning (Grj. 4, after 70; Rśv. 11, 32). 2, a variety of sounds. ಪದಿರ ನುಡಿ (Abh. P. 13, after 34).

ಪದುಗು padugu. = ಪದುಸು. To bend (v. t.), to bow (J. 13, 47).

ಪದುಮ paduma. Tbh. of ಪದ್ಮ (Śmd. 336 Mdh.; My.).

ಪದುಮನಾಭ paduma-nâbha. Tbh. of ಪದ್ಮನಾಭ. See Prv. s. ಪದವಿ.

ಪದುಳ paduḷa. = ಪದುಳ, q. v. Well-being, prosperity, happiness, welfare; tranquillity; security, safety (ಮುಟ್ಟಿ or ಮುಟ್ಟದು Čt. II, 79; Grj. 5, 12. 45; Bp. 1, 8; 2, 9; 3, 39; 12, 16; 13, 18; 27, 21; 41, 17; 45, 16; 49, 27; 51, 68; 53, 54; J. 7, 19. 20; 18, 53; 19 sum.; T. ಪದು, prosperity; *cf.* ಪದ). ಏರ್ಪತ್ತಕೇರ್ಪತ್ತರಂ ಪದುಳಂ ಮೂಡ್ಪು ದುಚಿತ (Śmd. 79. 217). — ಪದುಳಮೆಯ್ದುಗು. -ಒಪ್ಪುಗು. To become happy, etc. (Grj. 6, 39).

ಪದುಳಿಗ paduḷiga. = ಪದುಳಿಗ. A happy man (J. 17, 13).

ಪದುಳಿರ್ paduḷir. ಪದುಳಿರು. To cheer up, to become tranquil (Bp. 3, 20; *cf.* ಪದುಳಿದ, ಪದುಳಿಸು).

ಪದುಳಿಸು paduḷisu. = ಪದುಳಿಸು. To become well or happy; to be calmed or soothed, as sorrow (Bp. 24, 66); to feel refreshed, to recover one's strength (J. 19, 43; 24, 69).

ಪದೆ padĕ. 1. To desire, to wish, to strive, to be eager (ತೆಲ್ಗ Śmd. Dh.; *cf.* ಪಸ; T. ಪಚ್ಚು desire, love, affection; Tě. ಪಸ, inclination, addiction, devotion to, see s. ಪಗಲ್ 1; *cf.* ಆಪೆ 1?). See Čh. v. 226; Ćpr. 6, 24; Grj. 5, 83; Kk. 20; Rśv. 13, 77. 87; Śśv. 1, after 79.

ಪದೆ padĕ. 2. P. p. of ಪದೆ 1.— ಪದೆ ಪೆಯ್. To beat or kill with pleasure (Ćpr. 6, 27. 29).

ಪದೆ padĕ. 3. Desire, wish. — ಪಡದೆಯ್. -ಪೆಱ್. To get desire, etc. (Ūpr. 6, 83).

ಪದೆಯಿಸು padĕyisu. To cause to desire, etc. (ತುಳು Śmd. Dh.; T. ಪಜುಪ್ಪ, to charm, allure, deceive).

ಪದೇ padĕ. At a step. ಪದೇ ಪದೇ, at every step, everywhere, on every occasion. (My.). ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದರೂ ಸದೆ ಕೂಡಿಸೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪದೋದಕ pada-udaka. Water for washing the feet; water in which the feet have been washed. (Bp. 28, 7).

ಪದ್ಗ pad-ga. *A pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದ್ದಂಚಿ paddañči. A swallow (S. Mhr. Guḷēḷagudḍa).

ಪದ್ದು paddu. = ಪರ್ದು, ಪದ್ದು. A kite; a hawk or falcon; a vulture (J. 7, 28; 15, 19; 17, 18; 23, 29; 24, 34; ಪಾರ್ವತ್ಯು, ಗೃಹ Sl. 173).

ಪದ್ಧತಿ pad-d-hati. = ಪಜ್ಜೆ. (A foot-stroke: a step; a foot-print). 2, *a way, a path, a road.* 3, manner, mode, usage, custom (Śmd. 97; My.). 4, a ritual, a manual. 5, *a row, a line.*

ಪದ್ಧತಿಕೆ paddhatikĕ. = ಪದ್ಧತಿ No. 3. (Kâvy. V, 965).

ಪದ್ಮ padma. = ಪದುಮು. *A lotus, Nelumbium speciosum* (ನಿಂಘ, ಶಾಪಕೆ Nn. 54; ಕಂಚ Mr. 507). 2, the water-lily, Nymphaea alba (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲು 54). 3, *whitish or coloured marks on the body of elephants* (ಗಜಚಿಹ್ನ, ಆನೆಯ ಮೈಬಣ್ಣ 54; ದ್ವಿಪದ ಮೈಬಣ್ಣ 507). 4, *a species of fragrant plant used in medicine.* 5, water (ನಾರಿ, ಉದಕ 54; ಉದಕ 507). 6, one of the treasures of Kubêra. 7, an army arrayed in the form of a lotus (ವ್ಯೂಹ, ಬಿಪ್ಪಭೇದ 54; ವ್ಯೂಹ 507). 8, a species of serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪಭೇದ 54; ಫಣಿ 507; see ಅನ್ಯ ಕುಲ). 9, crookedness, etc. (ವಕ್ರ, ಡೊಂಕು 54; ವಕ್ರ 507). 10, the moon (ಚಂದ್ರ 54). 11, a pond (ಸರ, ಕೊಳಸು 54). 12, a peculiar posture of the body in religious meditation (ಆಸನ, ಕುಳಿರುವುದು 54). 13, an ascetic or N. of an ascetic (ಮುನೀಶ್ವ, ಯತಿ 54). 14, thousand billions (ಸಂಖ್ಯಾಭೇದ, ಗಣಿತಭೇದ 54; ಲೆಕ್ಕದ ಸಂಜೆ 507; see Mr. s. ಖರ್ವ). 15, a steady or bold man (ಧೀರನು 54). — ಪದ್ಮದ ನಾಗ. A small venomous snake on the head of which is a padma like that of the cobra (Bḍ.).

ಪದ್ಮಕ padmaka. *Whitish or coloured spots on the body of elephants.*

ಪದ್ಮಗಂಧಿ padma-gandhi. A woman fragrant as a lotus. (My.).

ಪದ್ಮಗರ್ಭ padma-garbha. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ padma-châriṇi. *The tree Hibiscus mutabilis.*

ಪದ್ಮಜ padma-ja. Brahmâ (Śmd. 128; Bp. 1, 51).

ಪದ್ಮಜನಿ padma-jani. = ಪದ್ಮಜ. (Rśv. 4, 113).

ಪದ್ಮಜಾಂಡ padmaja-aṇḍa. The universe (Ūpr. 6, 32).

ಪದ್ಮನಾಭ padma-nâbha. *Vishṇu.* 2, N. of a king (Ūpr. 2, 15; 2, after 21 & 48; 2, 53).

ಪದ್ಮನಾಲ padma-nâla. A lotus-stalk. (R.).

ಪದ್ಮಪತ್ರ padma-patra. *Costus speciosus.*

ಪದ್ಮಪಾಣಿ padma-pâṇi. Lakshmî (My.); Pârvatî (My.); Vishṇu; Brahmâ.

ಪದ್ಮಪುರಾಣ padma-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76).

ಪದ್ಮಪ್ರಿಯೆ padma-priyĕ. Lakshmî (My.).

ಪದ್ಮಬಂಧು padma-bandhu. The sun. (My.).

ಪದ್ಮಭವ padma-bhava. Brahmâ (Bp. 2, 19; 10, 31; 53, 9).

ಪದ್ಮಭವಗಣ padmabhava-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಪದ್ಮಭು padma-bhu (bhû). *Brahmâ.*

ಪದ್ಮಮುಖಿ padma-mukhi. A woman with a lotus-like face (Ch. v. 184).

ಪದ್ಮಮುದ್ರೆ padma-mudrĕ. A certain interwining of the fingers in devotion (My.). 2, the sectarial mark of a lotus applied by Mâdhvas to their forehead, etc. (My.).

ಪದ್ಮರಾಗ padma-râga. Lotus-coloured; *a ruby.*

ಪದ್ಮರಿಪು padma-ripu. The moon (Rśv. 4, 112).

ಪದ್ಮರೇಖೆ padma-rêkhĕ. A line in the palm of the hand indicating the acquisition of great wealth. (My.). 2, a kind of bandha; see ಪದ್ಮಗಣಿ.

ಪದ್ಮಲಾಂಛನ padma-lâñčhana. A king; Brahmâ; Kubêra; the sun. (R.).

ಪದ್ಮಲೋಚನ padma-lôčana. Lotus-eyed. 2, Vishṇu (Śiv. 5, 50).

ಪದ್ಮವಾಸೆ padma-vâsĕ. *Lakshmî.*

ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ padma-vyûha. = ಪದ್ಮ No. 7. (J. 12, 10).

ಪದ್ಮಸಖಿ padma-sakha. The sun (Rśv. 6, after 11).

ಪದ್ಮಸದ್ಮ padma-sadma. = ಪದ್ಮಾಕರ. (Ūpr. 5, 40). 2, Brahmâ (5, 90).

ಪದ್ಮಸಂಭವ padma-sambhava. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಮಾಕರ padma-âkara. *A lotus-pond.*

ಪದ್ಮಾಕ್ಷ padma-âkṣha. Lotus-eyed; N. of a king (J. 31, 77; 32, 2. 7). 2, the seed of the lotus.

ಪದ್ಮಾಖ padma-âṇa. *The medicinal plant Cassia kra* (or alata) Lin.

ಪದ್ಮಾಭಿಧಾನ padma-abhidhâna. N. of a Brahmâ (J. 32, 37).

ಪದ್ಮಾಲಯೆ padma-âlayĕ. *Lakshmî.*

ಪದ್ಮಾವತಿ padmâ-vati. N. of a beautiful woman (My.); N. of a town, Patna (My.). ಊರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸೂಳೆ (ಮೂಸ್ರ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಊರಳು) ಪದ್ಮಾವತಿ (Prv.).

ಪದ್ಮಾಸನ padma-âsana. A particular posture (in religious meditation), sitting with the thighs crossed with one hand resting on the left thigh, the other held up with the thumb upon the heart, and the eyes directed to the tip of the nose. (Bp. 3, 5).

ಪದ್ಮಿ padmi. Possessing lotuses (J. 15, 12); having coloured marks. 2, *an elephant.* 3, the husband of Padmâ, Vishṇu (J. 15, 12).

ಪದ್ಮಿನಿ padmini. *A lotus.* 2, *a multitude of lotuses; a lake abounding in them.* 3, a woman of the first and most excellent class (Grj. 7, after 11).

ಪದ್ಮಿನೀಕಾಂತ padmini-kânta. The sun. (Rśv. 11, 10, as ಪದ್ಮಿನಿ).

ಪದ್ಮಿನೀಜಾತೆ padmini-jātĕ. A female born of a padmini woman (Bp. 41, 2).

ಪದ್ಮಿನೀಮಿತ್ರ padmini-mitra. The sun. 2, the number 12 (Ūh.). See ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ, and *cf.* ಪದ್ಮಿನಿಪತಿ.

ಪದ್ಮಿನೀವಲ್ಲಭ padmini-vallabha. The sun. (My.).

ಪದ್ಮೆ padmĕ. ಪದ್ಮಾ. *Lakshmi* (ಗೋಮಿಸಿ, ಮುಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 54; ಇದ್ದಿರೆ Mr. 507). 2, *the plant Clorodendrum siphonantus* R. Br. 3, *the plant Hibiscus mutabilis* Lin.

ಪದ್ಮೇಶಯ padmĕ-śaya. Vishṇu. (R.).

ಪದ್ಮೋದರ padma-udara. Vishṇu (Śmd. 18).

ಪದ್ಮೋದ್ಭವ padma-udbhava. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಯ padya. Relating to the foot, to feet, or to a word. 2, *a Śûdra.* 3, *a verse;* metre; poetry; a piece of metrical composition (Bp. 5, 37; Śmd. 72). ಪದ್ಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಗದ್ಯವಾದರೂ ತಿಳಿಯುವುದೇ? (Prv.).

ಪದ್ಯಾರ್ಧ padya-ardha. The end of half a verse (Śmd. 73).

ಪದ್ಯೆ padyĕ. *A path, a road.*

ಪನ್ pan. 1. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). Ten. (T., Tĕ.). — ಪನ್ನಿಬ್ಬರ್. -ನ್ಬರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Bp. 5, 18. 63). — ಪನ್ನಿರ್ವರ್. -ನಿರ್ವರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Abh. P. 10, after 39). — ಪನ್ನಿರ್ವರ್. -ನಿರ್ವರ್. Twelve persons (Śmd. 17). — ಪನ್ನೆರಡಿನ. -ನ. The twelve suns (Bp. 10, 31; see ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ). — ಪನ್ನೆರಡು. -ಎರಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. Twelve (Śmd. 227 Mdb.; Ch. v. 285). — ಪನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ. 12000 (Bp. 6, 33; 51, 68; 57, 12). — ಪನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Eleven (Śmd. 227). — ಪನ್ನೊನ್ದು ಇನ್ದ್ರಿಯ. Eleven indriyas (Bp. 43, 2). — ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್. The eleven rudras (Bp. 10, 31; see ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್).

ಪನ್ pan. 2. = ಪಂ, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ. ಪಚ್ಚೆ, ಪಚ್ಚ 1, ಪಚ್ಚೆ, etc. (Śmd. 215). Greenness; freshness; etc. — ಪನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 216). A newly decapitated head (ಪಸಿಯ ತಲೆ Śm. 44; Kk. 41, o. r. ಪಸಿದಲೆ). See Abh. P. 4, 60; 13, after 54; 13, 62. 100; Riv. 13, 137. — ಪನ್ದಲೆದರ್. -ತರ್. To bring such a head (Abh. P. 13, 135). — ಪನ್ದಲೆದಾಣಿ. Śiva (V. 37, 83). — ಪನ್ದಲೆದಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. He who is decorated with fresh skulls: Śiva (Kk. 5; ಕೆಪ್ಪದ Śm. 23). — ಪನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Śmd. 216). Fresh young leaves. — ಪನ್ದೊದರ್. -ತೊದರ್. (Śmd. 216). A fresh hide. — ಪನ್ದೋಲ್. -ತೋಲ್. (Śmd. 216). = ಪನ್ದೊದರ್. — ಪನ್ನೀರುಮರ. A small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.; My. as ಪನ್ನೀರುಮು; T. ಪನ್ನೀರುಮರ). See ಗುತ್ತ-.

ಪನ್ pan. 3. An abbreviation of ಪನಿ 2. — ಪನ್ನೀರ್. -ರು. Dew-water: water distilled from various flowers, perfumed water: rose-water, etc. (ಪುಮಾರಿ Mr. 336; My.; Tĕ., T.; M. ಪನಿನೀರ್). See Śm. 118; Bp. 4, 35; Bh. 1, 12, 17; Râm. 1, 13, 5. 9; Č. Bp. 5, 2. 5; J. 11, 41; 31, 2; 33, 18. — ಪನ್ನೀರ್ಗೊಡ. -ಕೊಡ. A pot filled with pannîr (Riv. 8, after 5). — ಪನ್ನೀರ್ದಳಿಸ. -ತಳಿಸ. Sprinkling of pannîr (V. 5, after 43).

ಪನವು panavu. (ಪನ). A place appointed for meeting, a place of assignation (ಸಂಕೇತಸ್ಥಳ Śmd. 11; ಕೊಳ, ಕೊಮ್ಮು, ಸಂಕೇತಸ್ಥಳ Kk. 74; ಕೊಮ್ಮು, ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಳ Śm. 57; Tĕ. ಪಸುಪು, to send; ಪಸುವು, ಪಮ್ಮು, sending, mission, command, order; bewitching; see ಉಮ್ಮಸ).

ಪನಸ panasa. = ಪಲಸ, ಫಲಸ, ಪಲಸು, ಹಲಸು. *The jaka or jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin. (M. ಪಿಲಾವು).

ಪನಾಯಿತ panâyita. *Praised.*

ಪನಿ pani. 1. = ಪನಿ 1. To drop. (T.). P. p. ಪನಿತು (Čpr. 5, 125; 8, 23).

ಪನಿ pani. 2. = ಪನ್ 3, ಹನಿ 2. A drop, of water, dew, etc. (T., M.). See ಎಲೆಪನಿ, ಕಣ್ಣಪನಿ, ಕಪ್ಪುಪನಿ, ಗಪ್ಪದಪನಿ, ಪಚ್ಚೆಪನಿ, ಪೀರ್ಪನಿ, ಮುಡ್ಡುಪನಿ, ವಾಮುಪ್ಪನಿ, ವೆಯಿರ್ಪನಿ, ಮುಲ್ಲೆಪನಿ, ಮುಪ್ಪುಪನಿ; Riv. 5, 41.

ಪನಿತ panita. *Praised.*

ಪನಿಯಾಣ paniyâṇa. = ಪನಿವಾರ. A sweet cake, a fritter (V. 6, 36; T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ; Tĕ. ಪಣ್ಣೀರಡು, ಪಣ್ಯಾರ, ಪಣ್ಯಾರ).

ಪನಿವಾರ panivâra. = ಪನಿಯಾಣ. (My.).

ಪನೀರು panîru. Cheese (B. 5, 287; Mhr., II. ಪನೀರ, ಪನೀರ, ಪನ್ನೀರ).

ಪನೆ panĕ. 1. A bud-like, pointed, or sharp tooth (ಮೊನೆದ Kk. 70; ಮೊಳೆದ Śm.; *cf.* ಪದ?).

ಪನೆ panĕ. 2. = ಪಮೆ, etc. (Riv. 5, 58; Śiv. 3, 32; T. ಪನೈ, a palmyra tree, Borassus flabelliformis = ತಾಳ).

ಪನ್ತ panta. 1. ಪನ್ಥ. = ಪನ್ದ್ಯ. Tbh. of ಪಣಿತ 2. A bet, a wager (My.; Tĕ. ಪನ್ತ, ಪನ್ದಮು, ಪನ್ನಿದ; M. ಪನ್ದಯ; T. ಪನ್ಪು, ಪನ್ಪ್ಪಿಯು). 2, an asseveration; an engaging for by declaration; a vaunt of what one is able to do or to do better than others; a declaration resting on truth; a promise or vow, of allegiance, etc. (Tĕ. ಪನ್ದ್ಮು, ಪನ್ತ); a challenge; a song expressing allegiance, etc. (ಪಾರತ Bhn. 4; ಪಾಸಿ 9). ಪಂಕ್ತಿಲಿಯಿರುವವನಿಗೆ ಪನ್ತವಿರ ಪಾಠವು.— ಪಂಚಮುಶಾಲೆಯವರ ಕಂಮು ಪನ್ತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿತೇ? (Prvs.). See Čpr. 5, 41; Bp. 24, 88; Bh. 8, 25, 17. 34; 8, 26, 20; Râm. 5, 9, 1; J. 22, 7. 12. — ಪನ್ತ ಕಟ್ಟು. To bet, to wager (My.). — ಪನ್ತ ಪಾಮು. dupl. = ಪನ್ತ No. 2. (J. 4, 50; 9, 15; 22, 6). ಪನ್ತ ಮಾಡು. = ಪನ್ತ ಹಾಕು. (My.). — ಪನ್ತಕ್ಕೊಮ್ಮು. -ಒಡ್ಡು. To put a stake or as a stake at play (My.). — ಪನ್ತ ಹಾಕು. To engage for by declaration, to vaunt to be able to do something better than others, to challenge, to vow (My.). ಹಾಕಿದ ಪನ್ತಕ್ಕೂ ಆಡಿದ ಜುಗಾರಿಗೂ ಆಸ್ತರವಿಲ್ಲ.—ಪನ್ತ ಹಾಕಿದವರ ಹತ್ತರ ಪಾನ್ತವಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.).

ಪನ್ತ panta. 2. A learned man, a pandit (My.; Mhr.); a schoolmaster (B. 1, 21; My.).

ಪನ್ತಗಾಣಿ panta-gâṇa. A proud, obstinate assertor (My.); a wagerer (My.).

ಪನ್ತಿ panti. = ಪನ್ತೆ, ಪನ್ಸಿ, ಪನ್ತಿ, ಪನ್ತಿ. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿ. (ಅಳಿ, ಕ್ರೀಡೆ, ಆವಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc. Hlâ.; ಅಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜ Mr. 359, o. r. ಪನ್ತಿ; ಪಂಕ್ತಿ Kk. 57; ಪಾಲಿ, ಕೇದಿ 90; Śm. 53; ಪಾಲಿ Si. 456). ಪನ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವವು (ಸಹಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ Si. 317). See ಇರವನ್ತಿ. — ಪನ್ತಿಕಣ್ಣ. = ಪಂಕ್ತಿನ್ಯೂನ. (Bp. 54, 59). — ಪನ್ತಿಪಡ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A line or an orderly state to be lost (Čpr. 8, 73). — ಪನ್ತಿರ ಫ. = ಪಂಕ್ತಿರಫ. (My.).

ಪನ್ತಿಗೆ pantigĕ. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿಕೆ. See ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc.

ಪನ್ತು pantu. (Tbh. of ಪನ್ಥ). — ಪನ್ತುವರಾಳಿ. N. of a tune (Tĕ.; My.; M. ಪನ್ತುವರಾಳಿ).

ಪನ್ತೆ pantĕ. = ಪನ್ತಿ. (ಸೇರಿ, ಪನ್ತಿ, etc., ಸಮೂಹ Śm.).

ಪನ್ತೋಜಿ pantôji. A schoolmaster (Mhr.; My.).

ಪನ್ಥ pantha. = ಪನ್ತ 1. A path, a road (ಮಾರ್ಗ. etc., ಒಟ್ಟೆ Mr. 187).

ಪನ್ಥಿ panthi. (= ಪಥಿ). See ಪಥಿ.

ಪನ್ದರ್ pandar. -ರು. = ಅನ್ದರ 1, ಪನ್ದರ, ಪನ್ದಲ್, ಪಂಜಿರ, ಹನ್ದರ, ಹನ್ದರ. A pandal, a temporary shed

of leaves, cloth, etc., erected for marriages, etc.; a trellis for vines or creepers (ಕಾವಣ, ಪನ್ದರ Śm. 59; Čpr. 8, after 64; Abh. P. 4, 60; Tē. ವನ್ದಿರಿ, ವನ್ದಿಲಿ; T. ವನ್ದರ್, ವನ್ದಲ್; M. ಪನ್ದಲ್). ಪನ್ದರ್ or ವನ್ದರ್ (Śmd. 191). See ಪಸುರ್ನನ್ದರ್.

ಪನ್ದರ pandara. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಪನ್ದರ, ಪನ್ದರ Kn. 143). See ತಳೆರ್ನನ್ದರ.

ಪನ್ದಲ್ pandal. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಪನ್ದರ, ಕಾವಣ Kk. 26, one MS. ಪನ್ದರ್; ಕಾವಣ Čt. II, 93).

ಪನ್ದಿ pandi. = ಪನ್ದಿ. A hog; a pig, a swine (ಸೂಳರ, ವರಾಹ, etc. Mr. 161; Tē.; T. ವನ್ದಿ; M. ಪನ್ದಿ). See Śmd. 142. 166; J. 16, 37; 28, 44. 46. 52. — ವನ್ದಿದಲೆ. -ತಲೆ. A pig's head: a certain means of defence (Č. Bp. 42, 22. 23; Rāv. 6, 116). — ವನ್ದಿಮೀನ್. A sort of fish (Rāv. 5, 115).

ಪನ್ದೆ pandĕ. = ಪನ್ದಿ. A coward (Abh. P. 3, 150; 12, 74; Rāv. 13, 20; J. 17, 52. 54; Tē.; T. ಪನಿ, trembling, fear; to tremble; *cf.* ವಂಚೆ). ಪನ್ದೆ, ಮುಮುಕು! (Grj. 1, 23).

ಪನ್ದೆತನ pandĕtana. Cowardice (KAvy. I, 4, 121; Abh. P. 6, 113).

ಪನ್ಡ್ಯ pandya. = ಪನ್ನ 1. (ದುರೋದರ Si. 450). ಕೋದಾ ದೊಡ ರಾದ ಜನ್ತುಗಳ ವನ್ಡ್ಯ (ಪ್ರಾಣಿಮ್ಯತ, ಸವನಾಪ್ಯಯ); ಜೀವದಲ್ಲಿ ವನ್ಡ್ಯ (ಗ್ಲಹ Si. 349). ಜೂಬು ಕೋದ್ರೀ ವನ್ಡ್ಯ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ್ ಪಶುವ ಪಾಣ್ರಧ್ಯ (ಪಶು 418).

ಪನ್ನ panna. Pride, haughtiness (ಕಾಮುಕರ, ಗರ್ವ, ಪಿಂಕ, ಮುಳ್ಳು, ಗರ್ವ Śm. 38; *cf.* ಪಜೆ 1?).

ಪನ್ನ panna. 1. *Fallen* (ಪತಿತ, ಪಿರ್ದುದು Mr. 448); falling; creeping on the ground. 2, gone to. 3, obtained, attained, gained.

ಪನ್ನ panna. 2. The breadth of cloth (My.; Mhr., II. ಪನ್ನಾ).

ಪನ್ನಗ panna-ga. *A snake, a serpent.* See Bp. 46, 25. 26. 28.

ಪನ್ನಗಕನ್ನಿಕೆ pannaga-kannikĕ. A serpent-virgin, a female serpent-demon (Bp. 27, 10).

ಪನ್ನಗಭೂಷಣ pannaga-bhûshaṇa. Śiva (My.).

ಪನ್ನಗರಾಜ pannaga-râja. The chief of serpents, Śēsha. 2, the number 1 (Čh.).

ಪನ್ನಗಶಯನ pannaga-śayana. Vishṇu (My.).

ಪನ್ನಗಾನ್ತಕ pannaga-antaka. Garuḍa (My.).

ಪನ್ನಗಾಭರಣ pannaga-âbharaṇa. Śiva (Bp. 33, 16; Č. Bp. 47, 3).

ಪನ್ನಗಾರಿ pannaga-ari. Garuḍa.

ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜ pannagâri-dhvaja. Vishṇu or Krishṇa (J. 6, 40; 12, 11).

ಪನ್ನಗಾಸನ pannaga-âsana. *Garuḍa.* 2, a peacock.

ಪನ್ನಗಾಸವಾಹನ pannagâsana-vâhana. Vishṇu; Shaṇmukha (My.).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರ pannaga-indra. = ಪನ್ನಗರಾಜ.

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಸಮ್ಭವೆ pannagêndra-sambhavĕ. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 1).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಾಭರಣ pannagêndra-âbharaṇa. = ಪನ್ನಗಾಭರಣ. (Bp. 27, 18).

ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ pannaga-îśvara. = ಪನ್ನಗರಾಜ. (J. 24, 25).

ಪನ್ನಂಗ pannaṅga. (Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ). The canopy over an open palanquin (Č. Bp. 47, 39; Tē. ಪನ್ನಾಗ; T. ಪನ್ನಾಗು, ಪವಂಗು; M. ಪನ್ನಗ).

ಪನ್ನಂಗಿ pannaṅgi. (= ಗೌರಿ, ಗೋಪಿನಿ, ನೆಲಬೇವು Mr. 147; o. rs. ವನ್ನೆಗ, ಗೊಟ್ಟಿಜ, and, for ಗೌರಿ, ಕಾರವಲ್ಲಿ).

ಪನ್ನತಿಕೆ pannatikĕ. Prowess, valor, courage, etc. (ಪರಾಕ್ರಮ Śmd. II; Čt. I, 70. 100; ವಿಕ್ರಮ II, 15; ಆಮ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ Kk. 41, Śm. 38; Rāv. 3, after 114 & 120; 6, after 11 & 115; 13, 97). — ಪನ್ನತಿಕೆದೋ. -ಜಿಸ್. To become valorous, to take courage, etc. (Rāv. 6, after 81).

ಪನ್ನಲಿನ pad-nalina. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (Bp. 45, 50).

ಪನ್ನಾಡೆ pannâḍĕ. The web which surrounds the lower part of the stem-leaves of a palm-tree (My.; M.; T. ಪನ್ನಾಡೆ).

ಪನ್ನಿ panni. Bragging, boasting; self-conceit (Tu.). ಬನ್ನಿ! ಎನ್ದರೆ ವನ್ನಿ ಪೆಚ್ಚು (Prv.).

ಪನ್ನಿ panni. = ವನ್ನಿ, q. v. (Čpr. 3, 51).

ಪನ್ನೆ pannĕ. Camphor (ಚೀನಿ, ತುಂಡ, ಹಿಮವಾಲುಕ Mr. 336).

ಪನ್ನೆ pannĕ. The state of having the whiskers cleared away in a peculiar funny manner (My.; H.).

ಪಪಿ papi. Drinking. 2, the moon. (R.).

ಪಪ್ಪ pappa. Arrogance, pride (ದರ್ಪ Śm. 32, o. r. ದರ್ಪ; ದರ್ಪ Kk. 94, o. r. ದರ್ಪ).

ಪಪ್ಪಂ pappaṅ. = ನಂಗಿ, ವಪ್ಪಾಯಿ q. v., ಪಿಪ್ಪಾಯ. — ವಪ್ಪಾಯಿಮರ. -ಕಾಯಿ-. = ವಪ್ಪಾಯಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ಪಪ್ಪಕ pappaka. = ಪಪ್ಪಳ, q. v.

ಪಪ್ಪಡಿ pappaḍi. = ಪಪ್ಪಳ. See ಗುಳ-.

ಪಪ್ಪರಿಕೆ papparikĕ. = ಪರ್ಪರಿಕೆ, q. v.

ಪಪ್ಪಳ pappaḷa. = ಅಪ್ಪಡ, ಅಪ್ಪಳ, ಪಪ್ಪಡಿ, (ಪಾವಡಿ), ಪಾವಡೆ, ಪಪ್ಪಳ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. A thin crisp cake made of the flour of uddu or other pulse, with spices (Mhr. ಪಾಪಡ; M. ಪಪ್ಪಡ; R.).

ಪಪ್ಪಳಿ pappaḷi. (ಪಜೆ 1-ಪಳಿ = ಪಟ್ಟಿ). = ಪಿಪ್ಪಳಿ, ಪಿಪ್ಪಿ. A chequered garment, worn by females, the stuff called "poplin" (My.; T.).

ಪಪ್ಪಾಯಿ pappâyi. = ಪಪ್ಪಂ, etc. The Papaya (of Hayti) or Papaw (M. ಪಪ್ಪಾಯ; Tē. ಪಪಯೆ, ಪಪ್ಪಾಯ; Mhr. ಪಪಯ). — ವಪ್ಪಾಯಿಮರ. The Papaw tree, Carica papaya L. (Z.).

ಪಪ್ಪು pappu. Split pulse of any kind, split almonds, etc. (Tē.; T. ಪರುಪ್ಪು; M. ಪರಿಪ್ಪು). See ಗೆಂಡು-

ಪಪ್ಪುಕ pappuka. (Śmd. 48). = ಪಪ್ಪಕ, ಪೆಪ್ಪಕ. Beating the bushes, in hunting (ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುವಂ ಕೆಮ್ಮಿ II, o. r. ಪಿಪ್ಪಳ; Kk. 94, o. r. ಪಪ್ಪಳ; ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟಿಕುಮ Śm. 30).

ಪಬು pabu. Tbh. of ಪ್ರಭು. (Bp. 61, 86; Č. Bp. 11 sub.).

ಪಮ್ pam. = ಪಲ್ಲಿ, etc. ಪಮ್ಮನೆ ಪತಿಯಾಗಿಯಿರುವು (Č. I, 90).

ಪಮಾಣ pamâṇa. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. — ಪಮಾಣಕೋಟಿ. N. of a place (Bh. 1, 6, 8).

ಪಮ್ಪ pampa. (fr. ಪಸು 3). Equal share or division (ಸಮಭಾಗ Čt. I, 105; II, 9; Tē. ಪಮ್ಮಲ, distribution). 2, N. of a Kannaḍa author (Čpr. 1, 66).

ಪಮ್ಪಾಕ್ಷೇತ್ರ pampâ-kshêtra. The place of pilgrimage called Pampâ or Hampë (My.).

ಪಮ್ಪಾಪುರ pampâ-pura. The town of Pampâ (Hampë; see Râghv. s. ಆನೆಗುಂ).

ಪಮ್ಪಾಪುರಾಗಾರ pampâpura-âgâra. Śiva (Kk. 1).

ಪಮ್ಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ pampâ-virûpâksha. Śiva of Pampâ (Ć. Bp. 47, 1).

ಪಮ್ಪಾಸರೋವರ pampâ-sarôvara. The lake at Pampâ (Rām. 3, 12 sum.; My.).

ಪಮ್ಪೆ pampë. ಪಮ್ಪಾ. = ಪಂಪೆ. The river, lake, or town of Pampâ or Hampë. — ಪಮ್ಪೆಯಾಳ್ಕ -ಳ್ಳ. Śiva (Ćt. II, 1).

ಪಮ್ಬಲ್ pambal. (fr. ಪಮ್ಬ 1). = ಪಂಬಲ, ಪಂಬಲು. Ardent desire; lookout; having the mind intently fixed on; solicitous or grievous thought (Ćpr. 6, 87).

ಪಮ್ಬಲಿಸು pambalisu. = ಪಂಬಲಿಸು. To desire; to look out for, to crave for; to be full of solicitous or painful thought, etc. (Ćpr. 3, after 50; Abh. P. 9, 152; Râv. 13, after 130; 13, 134; J. 13, 59; 24, 26).

ಪಯ್ pay. = ಪಱು 3, etc. Ten. See ಒಂಬತ್ತು.

ಪಯ paya. 1. Tbh. of ಪದ (Śmd. 352). ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್ (126). See ಬತ್ತುಪ್ಪುಯ. — ಪಯಪಾಜು. Manner of (placing) the feet (Bh. 1, 7, 27; 10, 6, 22).

ಪಯ paya. 2. Tbh. of ಪಯಸ್ (Śmd. 107). (ಕ್ಷೀತ, ಆಮೃತ, ಪಾಲು Nn. 24; ಆಮೃತ, ಉದಕ 65).

ಪಯಃಕೇಳಿ payas-kêli. Playing or gamboling in water (Ćpr. 7, 147).

ಪಯಃಪತಿ payas-pati. Varuṇa (Śāv. 1, 67).

ಪಯಃಪೂರ payas-pûra. A stream of milk (Ćpr. 8, 39). 2, a lake (Sk.).

ಪಯಗತಿ paya-gati. Tbh. of ಪದಗತಿ (Śmd. 376).

ಪಯಣ payaṇa. Tbh. of ಪ್ರಯಾಣ (Śmd. 359; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಸ್ಥ, etc. Nr.; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಯಾಣ, etc. Hlâ.; ಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಯಾತ್ರೆ Mr. 288; J. 2, 67; 4, 68; 5, 70; 6, 1; 18, 62). ಕಡಲ ಪಯಣ (B. 4, 104). ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು. — ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಗೆ ಆಯುಷ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ಪಯಣದ ರಫ (ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ, ಕಾರ್ಯರಥ Hlâ.). See Prv. s. ಒಕ್ಕೆಗ. — ಪಯಣಗತಿ. Travelling (J. 3, 1; 6, 1; 7, 13). — ಪಯಣಮೈದ್ದಿಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To enter upon a journey (Abh. P. 7, after 7). ಪಯಣಮೈದ್ದಿದಂ (Śmd. 200).

ಪಯಸ್ಕರ payas-ćara. A fish (Śāv. 4, 110).

ಪಯಪ್ಪು payas. = ಪಯ 2, ಪಯಸ್ಸು. *Water.* 2, *milk.* 3, a certain metrical foot (Ćh.).

ಪಯಸ್ಯ payasya. *Made of milk,* as curds, butter, etc.

ಪಯಸ್ವಿನಿ payasvini. A milch cow; a river; N. of a river; the night. ಪಯಸ್ವಿನಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಯಸ್ಸು payassu. Tbh. of ಪಯಸ್ (Śmd. 107).

ಪಯಿಕ payika. = ಪಯ್ಕ. (Tbh. of ವಿಷಯ). A division; a district (ವಿಷಯ, ಕಪ್ಪಣ Mr. 189).

ಪಯಿನ್ payin. = ಪಱು, etc. Ten (Śmd. 226). — ಪಯಿಂಪಾಸಿರ. Ten thousand (Śmd. 226). — ಪಯಿಂಪಾಸಿರರ್. Ten thousand persons (121. 226).

ಪಯಿರ್ payir. ಪಯಿರು. = ಪಯ್ರು. (ಪೆಸರ್ 2, etc.). Green corn, growing corn; any green, growing crop (My.; Tē., M., T.; *cf.* ಪೈರ್).

ಪಯೋಜ payas-ja. A cloud. 2, the lotus (Nn. 1).

ಪಯೋಜಜ payôja-ja. Brahmâ (Ćpr. 6, 80).

ಪಯೋಜನಾಭ payôja-nâbha. Vishṇu (Bp. 54, 36).

ಪಯೋಜಂತು payas-jantu. An aquatic animal (ಜಲಚರ Nn. 87).

ಪಯೋಜನ್ಮ payas-janma. A cloud. (R.).

ಪಯೋಜಮಿತ್ರ payôja-mitra. The sun (Nn. 1).

ಪಯೋಜಾಯತ payôja-âyata. Extended like a lotus (Nn. 95. 149).

ಪಯೋದ payas-da. A cloud. (Ćpr. 4, 32; Rāv. 6, 3).

ಪಯೋಧರ payas-dhara. *A cloud* (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ Nn. 6). 2, *a breast* (ಕುಚ, ಸ್ತನ 6). 3, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 6). 4, the eye (ನಯನ, ಈಕ್ಷ 6).

ಪಯೋಧಿ payas-dhi. The ocean. (Rāv. 13, 19).

ಪಯೋನಿಧಿ payas-nidhi. = ಪಯೋಧಿ. (J. 6, 6). 2, the milk-sea (10, 35).

ಪಯೋಭೃತ್ payas-bhrit. A breast (Ćpr. 8, 34).

ಪಯೋಮಯ payas-maya. Full of water (Ćpr. 5, 37).

ಪಯೋಮುಚ್. -ಕ್ payas-muć. A cloud. (R.).

ಪಯೋಮ್ಬುಧಿ payas-ambudhi. The milk-sea (Ćh. v. 24).

ಪಯೋರಾಶಿ payas-râśi. The ocean (Bp. 36, 50; 39, 1).

ಪಯೋರುಹ payas-ruha. The lotus (Ćh. v. 70. 139).

ಪಯೋವ್ರತ payas-vrata. The act of subsisting on mere milk in consequence of a vow (My.).

ಪಯ್ಕ payka. = ಪಯಿಕ. A division, a set, a number of things or beings ranged under a common denomination (Bh. 4, 8, 5; Mhr.; Tē. ಪೈಕ). ಪಯ್ಕಪಯ್ಕವಾಗಿಹುದಱಿ ದಗರ್ (Nn. 159).

ಪಯ್ತಿ payti. Tbh. of ಪಕ್ತಿ. See ಇರುಪತ್ತಿ.

ಪಯ್ನೆ payné. = ಬಯ್ನೆ, etc. (St. & Pl.).

ಪಯ್ರು payru. (ಪೈರು). = ಪಂಯಿರ್. (C.; Tē.; Śi. 100. 118). ಸೀರಿಯ ಪಯ್ರು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 55). ಪತ್ತೀ ಪಯ್ರು ಬೆಳೆದು ಒಡೆದ ಬಡಾಳ (4, 178). ಮುಂಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರೂ ಮೂತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಲು (Prv.). See Prv. s. ಬಿತ್ತು 1.

ಪಯ್ರುದಾರ payru-dâra. A broker in grain and pulse (My.).

ಪಯ್ಸರ paysara. Slipping, sliding; forfeiture, loss (Bh. 2, 2, 114; 4, 2, 62; 8, 26, 13; T. ಪಮುಳ್ಳು, ಪಮುಪ, M. ಪಮುಮು, to slip, etc.; *cf.* ಪಱು 37).

ಪಯ್ಸರಿಸು paysarisu. To slip, to slide; to go to one side; to be forfeited or lost (ಪಾಱು Bhn. 26; Ć. Bp. 5, 13; Bh. 1, 5, 16; 3, 19, 42; J. 11, 19; Śāv. 4, 73).

ಪರ para. (= ಪಱೆ 5, ಪೆಱೆ 1). See ಆತ್ಮ—

ಪರ para. 1. *Distant, remote, removed, far.* 2, *opposite, ulterior, beyond, further, on the other side of* (ಪಾರ, ಪರಿ ಯಾನ Mr. 415). 3, *subsequent, succeeding, following:* next, after, future. 4, *other, another, different, foreign, alien:* a stranger. 5, *inimical, hostile; an adversary, an enemy.* 6, *very high or excellent, most excellent, best, supreme, chief.* 7, the highest point or degree; final

beatitude (mókṣha). 8, having anything as the highest object, completely devoted to or occupied with, intent upon, engrossed in. ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರಸ್ಪ ಕಾಯೋಕ್ಕಿನ್ನ ಪಮಗಳ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು.— ಪರರ ಕೇಡು ತನ್ನ ಕೇಡು.— ಪರಕೆ ಹೇದು ಕೊಣ್ಣರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.). ಆಸ್ಪ ವಸ್ಪು ಪಾಕುವದು, ನಸ್ಪಿಯುಸು ನುಡಿಯುವದು, ತಸ್ಪನ್ನೆ ಪರರ ಬಗೆವದೆ ಕೈವಾಸ ಪಿಸ್ಪ ಣವಕ್ಕು (Sp.). — ಪರದಾಡು. Another or foreign country (B. 3, 64; My.). — ಪರವರಿ. -ಸರಿ. A far run: great extension (Abh. P. 1, 64). — ಪರವಿಷ. -ಇಹ. The other and this (world, Bp. 43, 12). — ಪರವೂರು. -ಊರು. Another or foreign village or town (B. 5, 270; My.). — ಪರವೆಸ್ಗ. -ಪೆಸ್ಗ. = ಪರವನಿತೆ. See ಸೆಮ್ಮ. s. ಪವನ್ನಿ.

ಪರ para. 2. = ಪರಮ. (My.). ಬಿಜಗೆಟ್ಟ ಬೀಪರಿಗೆ ಪರ ಮೂಸಿದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಪರಂಶತ paraṁ-śata. *More than a hundred.*

ಪರಂಸಹಸ್ರ paraṁ-sahasra. *Above a thousand.*

ಪರಃ paraḥ. = ಪರಸ್.

ಪರಃಶತ paraḥ-śata. *More than a hundred.*

ಪರಃಶ್ವಸ್ paraḥ-śvas. *The day after to-morrow.*

ಪರಃಸಹಸ್ರ paraḥ-sahasra. *More than a thousand.*

ಪರಕ paraka. Tbh. of ಪರೋಕ್ಷ (Śmd. II; Kk. 84; Ct. I, 63).

ಪರಕರ parakara. (= ಪರಿಕರ). A sort of gown of little girls (Mhr.; B. 5, 297).

ಪರಕರ್ತೃ para-kartṛi. Another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 272).

ಪರಕರ್ತೃಕ para-kartṛika. = ಪರಕರ್ತೃ (Śmd. 272).

ಪರಕಾಯ para-kâya. Another's body; another body.

ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ parakâya-praviśa. Entering into the body of another, looked upon as a science (My.).

ಪರಕಾವಣೆ parakâvaṇe. = ಪಾರಕಾವಣೆ. Proving coin, shroffing (My.; Br., H.; Mhr. ಪರಾಖ).

ಪರಕಾಳೆ parakāḷe. A kind of cloth, a long cloth (My.; Tē.; Mhr. ಪರಕಳಾ).

ಪರಕೀಯ parakîya. Relating or belonging to another; another; a stranger. (My.; B. 4, 161); hostile.

ಪರಕೆ parakĕ. 1. = ಪರಕೆ, ಪರಿಕೆ 1. A benediction, a blessing (Cpr. 9, after 28; Abh. P. 15, after 27; Bp. 61, 22; see ಸಲ್ವರಕೆ, ಸಲಪರಕೆ). 2, a VOW (J. 3, 22). — ಪರಕೆ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive a blessing (J. 8, 11; 12, 4). — ಪರಕೆಯಂ ಕೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Rāv. 5, 138). — ಪರಕೆಮಾಡ್. -ಎಸ್. To utter a benediction (Cpr. 7, after 95). — ಪರಕೆವಡೆ. -ಪಿಜ್. To get or receive a benediction (J. 18, 62; 29, 40). — ಪರಕೆ ಹೇದು. To utter a vow. ಪರಕೆ ಹೇದು ಕೊಣ್ಣರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prv.).

ಪರಕೆ parakĕ. 2. = ಪರಿಕೆ 1, ಪರಿಕೆ 2, ಪೀರಕೆ 2, ಪೀರಿಕೆ, ಪೀರಿಕೆ. A broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಪೋಧನ Sk. 112; M., T. ಪರು ಕ್ಕು, to sweep).

ಪರಗ para-ga. Being with another, present with another. See ಮಿಗೆಪರಗ.

ಪರಗಣೆ paragaṇe. A district (My.; Mhr., H. ಪರಗಣಾ; B. 4, 81).

ಪರಗಾಮಿ para-gâmi. *Belonging or relating to another.*

ಪರಂಗಿ paraṅgi. = ಪರಂಗಿ. A Frank: — a European generally (My.; T., M. ಪರಂಗಿ; Tē. ಪರಂಗಿ, ಪಿರಂಗಿ, ಫಿರಂಗಿ; Sk., Mhr., H. ಫಿರಂಗೀ). ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಆಪ್ತಾಯನೇ? (Prv.). — ಪರಂಗಿಚಕ್ಕೆ. The drug called China root, Smilax china (Br.; My.). — ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು. = ಪಪ್ಪಾಯಿ. (My.). — ಪರಂಗಿಪುಸು. = ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು. (My.). — ಪರಂಗಿಹುಣ್ಣು. Syphilis (My.).

ಪರಚಕ್ರ para-ćakra. *The army of an enemy.* (Abh. P. 2, 32). 2. a hostile prince.

ಪರಜು paraču. = ಪರಡು 3. (My.).

ಪರಚು paraču. = ಪರಜು, q. v.

ಪರಚಿತ್ತಗ್ರಹಣ para-ćitta-grahaṇa. Seizing, or comprehending, the thoughts of another (Kâvy. III, 1, A, 12).

ಪರಚ್ಛಂದ para-ć-ćhanda. *Subject to the will of another, dependant.*

ಪರಜಾತ para-jâta. Born of another; *nourished or maintained by a stranger, fostered by strangers, dependant on others for sustenance.*

ಪರಜಿ paraji. = ಪರಜು. See ತೊಂಗಲ್ಬರಜಿ.

ಪರಜಿತ para-jita. Conquered or subdued by another; *nourished by a stranger.*

ಪರಜು paraju. = ಪರಡು, ಪರಜು, ಪರುಜು. Tbh. of ಪರಶು. The blade of a sword or knife; a sword or scymitar. 2, a sword-hilt (ಪಾಲಿ, ಮೋಪಿಳ Mr. 297; Mhr. ಪರಜು; T. ಪರಜು; M. ಪರಂಜು, ಪರಂಞು; Tē. ಪರಜು, ಪರುಜು, ಪರುಜು); the sharp edge or point of a sword (ಪಾಲಿ, ಆಯುಧದ ಪರುಜುಗ್ Ya. 31, o. rs. ಪರಜು, ಪರುಜು).

ಪರಂಜಿ (para-ṅ-ja). = ಪರಜು. The blade of a sword or knife. 2, a sword. 3, an oil-press. 4, froth, foam.

ಪರಂಜಿನ para-ṅ-jana. Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜಿಯ para-ṅ-jaya. Foe-conquering. 2, Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿ para-ṅ-jyôti. The supreme light (My.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ paraṅjyôti-svarûpa. Having the supreme light as one's own form, having the nature or character of the supreme light (Bp. 61, 45).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿ paraṅjyôti-svarûpi. = ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ. ಶ್ರೀಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿಗೆ ಜೀವಪೀಸ್ಪಂ ಪತ್ತಿಪಿದ ಪೋದ್ (Bp. 1, 35).

ಪರಡಿ paraḍi. = ಪಟ್ಟಿ 3, ಪರ್ಪಿ. A platter, a pot (Mhr. ಪರಡೀ, ಪರಳ; Tē. ಪರುಡು; see ಳಲ್-). 2, the bowl of a spoon (Mhr. ಪರಡೀ); the blade of a hoe (My.). 3, an enclosure around a house (Mhr. ಪರಡೀ), a low wall around a house (My., as ಪರಡಿಗೋಡೆ).

ಪರಡಿ paraḍi. 1. A kind of dish: wheaten sâvige (S. Mhr; Bh. 1, 15, 7; J. 6, 44; *cf.* Mhr. ಪರಡಪ, varied preparations of victuals). ಪರಡೀ ರುಚಿ ಕರಡಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಪರಡಿ paraḍi. 2. = ಪರಡಿ. The bowl, *i. e.* nape, of the neck (My.).

ಪರಡು paraḍu. 1. To scrape together with the hand or a hoe and take completely away (My.). ಪರಿ ಕೆಟ್ಟಲ್ಲಿರೂ ಪರಡೋಡಮು ಬಿಪ (Prv.).

ಪರಡು paraḍu. 2. = ಅರಡು, ಹರಡು 1. To spread, to spread out (v. t., ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; Bp. 21, 8; 26, 47; Tē. ಪರಚು). 2, to spread (v. i.), to extend, to be diffused (ಪ್ರಸರಣ Śm. 93).

ಪರಡು paraḍu. 3. = ಪರಚು, ಹರಡು 2. To scratch with the fingers or nails, to claw (ಆಗುಂಡೋಸ್ಪ Śmd. Dh.; T. ಪರಾಣ್ಪು, ಪುಣ್ಪು, ಪರಣ್ಪು; Tē. ಪರುಚು; *cf.* ಬಗರು, ಬರಣ್ಪು).

ಪರಡು paraḍu. 4. = ಪರಮು 3, ಪರಡೆ. **The ankle** (ಗುಳ್ಳ ೨೫೮. Dh.; ೨೫. 95; Bp. 40, 19; T. ಕರಮು, ಪರಮು; *cf.* ಪರಲ್, ಪರಲ್, etc.).

ಪರಡೆ paraḍe. = ಪರಡೆ 1. (೨೫ೇ. 3, 33).

ಪರಣ paraṇa. = ಪರಣ. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. (Bp. 26, 47; 36, 57; 46, 43; 48, 31; 67, 69; My.). — ಪರಣವಾಸ. Tbh. of ಪ್ರಾಣವಾಸ. (Bp. 46, 41. 46; 47, 68). — ಪರಣವಟ್ಟಿಗೆ. -ವಟ್ಟಿಗೆ. The seat of life (Bp. 43, 54).

ಪರತನ್ತ್ರ para-tantra. *Subject to another, dependant upon another* (೨೫ೂ. 174).

ಪರತನ್ತ್ರತೆ ಪದ paratantratana. The state of being subject to another, etc. (B. 5, 190).

ಪರತರ para-tara. Greater, higher, uncommonly excellent; farther. (Bp. 61, 45; ೨೫ೇ. 4, 119). ಪರತರವಾದದ್ದು ಹರದರ ೪ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪರತೆ paratĕ. The state of being pre-eminent; highest degree; comprehensiveness, absoluteness; posteriority; separateness, distinction; hostility; priority; the state of having anything as the highest object. (Kâvy. II, 1, 7).

ಪರತ್ರ para-tra. Elsewhere; in a future state; in the other or next world; hereafter; farther on; otherwise;— the other world. (Bp. 3, 7).

ಪರತ್ರಸೌಖ್ಯ paratra-saukhya. Future happiness, happiness in the other world (Čpr. 2, 35).

ಪರತ್ರೆ paratrĕ. The other world (Abh. P. 6, 111).

ಪರತ್ವ paratva. = ಪರತೆ. (Bp. 38, 13; 55, 42). 2, influence, sway. ಪರತ್ವದಿನ್ದ, by virtue of, by the influence of, through (B. 5, 233; Mhr. ಪರತ್ವೇಲಿ).

ಪರದ paradu3-a3. = ಹರದ. **A dealer, a merchant** (Abh. P. 16, after 37; Č. Bp. 47, 41; T.). See ಪುಟ್ಟರದ, ಸೀರೆಪರದ, ಸೊನ್ನೆ ಪರದ.

ಪರದ parada. = ಪರಡೆ. (My.).

ಪರದರ್ಶನ para-darśana. Another doctrine or system (Bp. 53, 57).

ಪರದಾರ para-dâra. Another's wife. (My.).

ಪರದಿತಿ parada-iti. **A merchant woman** (Abh. P. 16, after 37).

ಪರದು paradu. 1. = ಪರೆದು. P. p. of ಪರ 1.

ಪರದು paradu. 2. = ಪರಿದು. P. p. of ಪರಿ 1.

ಪರದು paradu. 3. = ಹರದು. **Trade, traffic.** — ಪರದುಗೆಯ್. To trade (V. 6, after 8).

ಪರಡೆ paraḍĕ. = ಪರಡೆ, etc. (My.; B. 5, 292; G. 220, etc.). — ಪರಡೇಛಾಪಾಬಟ್ಟೆ. A kind of cloth (Sl. 223).

ಪರದೇಶ para-dêśa. A foreign country; a remote country. (My.; B. 4, 165; 5, 93. 301). ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರದಾಸ ತನ್ನದು (Prv.).

ಪರದೇಶಸ್ಥ paradêśa-stha. A man residing abroad (B. 4, 167; My.).

ಪರದೇಶಿ para-dêśi. A foreigner (Sk.; My.); a poor wanderer, a homeless and friendless person; a wretch. ಒಕ್ಕಳ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹ ಪರದೇಶಿ (Prv.). See Bp. 21, 19; 32, 53; 43, 45; 51, 69; 55, 17. 26; B. 3, 25; 4, 199; Prv. s. ಪಾಪಿಲ್ಲ ಪಣ್ಣು.

ಪರದೈವ para-daiva. Another deity (Bp. 53, 49. 50. 54; 54, 9).

ಪರನಾಳ para-nâḷa. Another stalk (Abh. P. 16, 89).

ಪರನಿನ್ದೆ para-nindĕ. Reviling others. ಪರನಿನ್ದೆ ಗೃಹಕ್ಷಯ, ಯುತಿನಿನ್ದೆ ಕುಲಕ್ಷಯ (Prv.).

ಪರನ್ತಪ para-n-tapa. Paining enemies; vexing and annoying others; subduing a foe; a conqueror, etc. (My.).

ಪರನ್ತು param-tu. But yet, however (Mhr.; My.; B. 5, 16).

ಪರನ್ಧಾಮ para-n-dhâma. Another abode; another, or better, world. (My.). See ತಿರು-.

ಪರಪಕ್ಷ para-paksha. The side or party of an enemy or adversary; (treachery, perfidy). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದರ ಕೋಳಿಮಲ್ಲಿ (Prv.). — ಪರಪಕ್ಷದವನು. -ಆದವನು. A perfidious man (ಉಪೇಕ್ಷ Mr. 243).

ಪರಪಞ್ಚ parapañca. Tbh. of ಪ್ರಪಞ್ಚ. (My.).

ಪರಪಾಕ para-pâka. Anything cooked by another. (My.).

ಪರಪಾಷ್ಟಕ parapâshṭaka. = ಪರಾಪಿಕ. (My.).

ಪರಪಿಣ್ಡಾದ para-piṇḍa-âda. Taking another's cake or food: *feeding at another's cost; a parasite, a hanger-on;* a servant.

ಪರಪಿಣ್ಡಿ para-piṇḍi. = ಪರಪಿಣ್ಡಾದ. Maintained by others (ಪಡೆಫಿತ, ಪರಾನ್ನ, ಪರಿಜ ಆರಿಕ್ಕುವ ತಿನ್ನುವಂ Mr. 231).

ಪರಪು parapu. = ಪರೆಪು 1. **To spread about** (v. t.; Čpr. 7, 39; Abh. P. 15, after 72; Rây. 5, after 120; 13, 15; J. 6, 12; 21, 47; T. ಪರಪ್ಪು). **2, to be spread about or be divulged** (Čh. v. 22; T. ಪರಪ್ಪು).

ಪರಪುಟ್ಟ para-puṭṭa. Tbh. of ಪರಪುಟ್ಟ. (ಪರಜಾತ, ಪರಿಸ್ಪನ್ದ, ಪರಜಾತ, ಪಡೆಫಿತ Nr.; J. 28, 21. 22). 2, (ಕೋಗಿಲೆ Čt. I, 62; Kk. 79; ೨೫. 28; Rây. 5, 59).

ಪರಪುಟ್ಟಿ para-puṭṭĕ. A female cuckoo (Bp. 45, 44).

ಪರಪುರುಷ para-purusha. Another man, a stranger. 2, the husband of another woman. 3, Vishṇu. (My.).

ಪರಪುಷ್ಟ para-puṣṭa. = ಪರಪುಟ್ಟ. Fostered or nourished by a stranger. 2, *the kôkila or cuckoo.*

ಪರಪೂರ್ವೆ para-pûrvĕ. A woman who has had a former husband. (R.).

ಪರಪ್ರಕಾಶ para-prakâśa. One who has excellent lustre (೨೫ೇ. 4, 119).

ಪರಬಲ para-bala. A hostile army. ಪರಬಲದನ್ನು ಧಂಗ ಮಾಡಲಿನ್ದು, ಹೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಕ್ಷೇತ್ರ Mr.).

ಪರಬೊಮ್ಮ para-bŏmma. Tbh. of ಪರಬ್ರಹ್ಮ (ೇಮd. 376; Grj. 3, after 91).

ಪರಬ್ರಹ್ಮ para-brahma. = ಪರಬೊಮ್ಮ. The supreme soul (Bp. 55, 39. 41; 61, 45).

ಪರಭಾಗ para-bhâga. *Superior merit, excellence* (ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ, ಒಳುಮು Mr. 456, c. r. ಒಳುಪರ).

ಪರಭಾರಿ parabhâri. ಪರಭಾರೆ. Elsewise, in some other way (My.; Mhr. -ರ್ಇ, -ರೇ; ಪರಸ್ವರ Čb.); assignment to others (My.). — ಪರಭಾರಿಪತ್ರ. A deed of transfer (My.).

ಪರಭಾಷೆ para-bhâshĕ. Another or foreign language (B. 5, 196; My.).

ಪರಭೃತ್ para-bhṛit. Nourishing another: *a crow* (said to nourish the cuckoo).

ಪರಭೃತ para-bhṛita. Nourished by another: *a cuckoo.*

ಪರಮ parama. Most distant. 2, highest, most excellent, best, greatest, superior. 3, extreme. 4, the utmost or

highest: the supreme soul (ಗುಣ, ಪರಮಾತ್ಮನು Nn. 78). ಪರಮಂ, *yes, very well.*

ಪರಮಗತಿ parama-gati. Any chief object or a most excellent condition; final beatitude. ಪರಮಗತಿಯೆಯ್ದುದು ನರಮನೇ ಪುಟ್ಟಿಯೋ? (Prv.).

ಪರಮಜಿನೇಂದ್ರ parama-jinêndra. A most excellent, or the highest, jinêndra (Śmd. 109).

ಪರಮಜ್ಞಾನ parama-jñâna. Superior wisdom (My.). ಪರಮಜ್ಞಾನಿ, a person of superior wisdom (My.).

ಪರಮಂಡಲ para-maṇḍala. Another or foreign district or country (J. 2, 54; 17, 30).

ಪರಮಂಡಲಿಕ para-maṇḍalika. The ruler of another province or country (My.).

ಪರಮತ para-mata. The opinion or doctrine of another; another doctrine; heterodoxy, heresy. (My.).

ಪರಮತ್ವ paramatva. The highest position or rank; highest end or aim. (Bp. 37, 49).

ಪರಮಪದ parama-pada. The highest rank or station; final beatitude. (My.).

ಪರಮಪದವಿ parama-padavi. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮಪರ parama-para. Most supreme, highest of all (Bp. 61, 45).

ಪರಮಪಾತಕ parama-pâtaka. A very great crime (Bp. 28, 30).

ಪರಮಪಾತಕಿ parama-pâtaki. A person guilty of heinous sin (Bp. 52, 7).

ಪರಮಪಾವನ parama-pâvana. Most pure (Bp. 51, 60).

ಪರಮಪುರುಷ parama-purusha. A very excellent man; the supreme soul (Bp. 61, 45); Vishṇu (My.).

ಪರಮಪ್ರದೀಪಿ parama-pradîpi. A woman full of lustre (Gṛ. 3, 19).

ಪರಮಯೋಗಿ parama-yôgi. A very great devotee, an ascetic of the highest order (ಆದಿ, ಅಜಿ Nn. 41).

ಪರಮರ್ಷಿ parama-ṛishi. A very great ṛishi (J. 5, 32).

ಪರಮಶ್ರೀ parama-śrî. = ಪರಮಸಿರಿ. The highest prosperity, etc.

ಪರಮಸಿರಿ parama-siri. Tbh. of ಪರಮಶ್ರೀ (Śmd. 376).

ಪರಮಹಂಸ parama-haṁsa. An ascetic of the highest order. (My.).

ಪರಮಹಿತ parama-hita. Most proper or worthy (ತಕ್ಕ Śm. 47).

ಪರಮಾಗಮ parama-âgama. Holy writ of Jainas (Ṽpr. 3, 30).

ಪರಮಾಚಾರ್ಯ parama-âchârya. A supreme guru (Ṽpr. 1, 67).

ಪರಮಾಣು parama-aṇu. A infinitesimal particle, an atom. (My.).

ಪರಮಾತ್ಮ parama-âtma. The supreme soul, the soul of the universe (ಗುಣ, ಪರಮ Nn. 78; ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತ್ಮನು 79; ಘನ 100; ಆಧಾರತೆ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು 157). 2, a jinêśvara (157). 3, the sun (ಇನ 120). 4, a man armed for battle (? ಸನ್ನಾಹ 105). 5, a siddha (157). ಪರಮಾತ್ಮನ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Bp. 51, 30; 55, 39. 40; 61, 45; J. 6, 45; 14, 7; Dp. 1, 5; Prvs. s. ಜಾಡ, ಜಾಪತ್ಯ.

ಪರಮಾನಂದ parama-ânanda. Supreme felicity; the supreme soul; N. (My.).

ಪರಮಾನ್ನ parama-anna. Best food, *e. g.* rice boiled in milk with sugar (My.; see Ilid. & Nr. s. ಮುಯ್ಯಿ, Prvs. s. ಪರಮಾತ್ಮ, ಮಾವಿಗೆ).

ಪರಮಾಯು parama-âyu. The longest period of life. ಬಾಲಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಬರಾಯು (Prv.).

ಪರಮಾರ್ಥ parama-artha. The highest or most sublime truth, real truth, reality, truth (ತತ್ತ್ವ, ನಿಶ್ಚಯ Nn. 75; see Mr. s. ಬಲ್ಲವ). 2, the highest and most excellent object or end of man.

ಪರಮಾವಧಿ parama-avadhi. Utmost term or limit, the extremity. (My.; B. 4, 40).

ಪರಮೆ paramĕ. The best female. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪರಮೇಶ parama-îśa. = ಪರಮೇಶ್ವರ. (ಪಾರ್ಶ್ವ Nn. 31, a. r. 3d). ಪರಮೇಶನಾದರೂ ಸ್ಮರಣ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 27, 31; 54, 27; 55, 39.

ಪರಮೇಶ್ವರ parama-îśvara. Supreme lord: Śiva; Vishṇu; Indra. See Bp. 52, 24. 26; 61, 45; B. 4, 186.

ಪರಮೇಷ್ಠಿ paramĕ-sthi. Standing at the top or head, highest, chief: *Brahmâ* (ಪರಸಿಜವಾಸ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 150). 2, a Jaina guru (150; see ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ). — ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಸ್ವಾಮಿ. N. of an author (Śmd. 125).

ಪರಮೋತ್ಸವ parama-utsava. Very great joy (Ṽpr. 6, after 43).

ಪರಮ್ಪದ param-pada. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮ್ಪರ param-para. One following the other, proceeding from one to another; successive, one after another, repeated. See Ch. G. MS. v. 3; Bp. 36, 49; 39, 66; 58, 58.

ಪರಮ್ಪರಾಕ param-parâka. *Immolating an animal at a sacrifice.*

ಪರಮ್ಪರಾವಾಹನ paramparâ-vâhana. *An indirect means of conveyance,* as a porter carrying a litter, a horse dragging a carriage, etc.

ಪರಮ್ಪರೆ param-parĕ. -ರಾ. An uninterrupted series, a row, a regular series, succession, order, method; race, lineage. 2, *mediate or indirect condition.* 3, injuring, killing.— See Kâvy. III, 3, B, 22-29; V, 1; ಉಪಪರೆ.

ಪರಯಿಸು parayisu. (fr. ಪರೆ1). To spread (v. t.); to disperse, to dismiss, as an assembly (Rkr. 10, after 5).

ಪರರಾಯ para-râya. Another, or hostile, king (My.; B. 3, 109).

ಪರರಾಷ್ಟ್ರ para-râshṭra. A (partly) hostile country (ನೆರೆ ಯುಬ್ಬೆಜ್ಜೆ ಇರಿಸಿವ್ಪ ಸೀಮೆ Mr. 189); another kingdom (My.).

ಪರಲ್ paral. = ಪರಳ್ (Śmd. 41), ಪರಳು, ಪರಲು. A pebble, a stone (Rkv. 2, 47; T., M.; *cf.* ಪರಪು). ಪರಲೆಲ್ಲಂ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕಂ (Śmd. 85 Mdb.). See ಅರಿಪರಲ್, ಕೆಮ್ಮರಲ್, ಚಾಗರಪರಲ್, ರತ್ನಪರಲ್. — ಪರಲ್ಮೊಲೆ. A pebble-like breast (Ṽ. Bp. 10, 19).

ಪರಲೋಕ para-lôka. The other world, the next world, the future state (whether good or bad, Sk.; My.). ಇವ ಲೋಕ ಪರಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಜಗಜೇತರಕ್ಷಕನಪ್ಪ ಜಿನೇಶ್ವರಂ (Bp. 28, 64). ದುಷ್ಟನಾದ ಮಿತ್ರ ಕಿಂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೆಡುವನು (Pañtantra, edited by J. Garrett, pp. 48. 49). See ಪರಲೋಕಯಾನ. 2, paradise (Sk.), heaven (J. 2, 36; B. 4, 195; 5, 94; My.). ಪರಸ್ತ್ರೀ ಮೂಡುವವಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ.— ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಪವಗೆ ಪರಿಮಿ

ಳದ ಗೊಡವೆಯೇ?—ಪರಲೋಕವೆಬ್ಬುದು ಬಲಹಾರದ ಗುಪ್ತೆಯೇ?—ಪರ್ವತದೇಶದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಹನೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಸಿ, ಪ್ರಸಾದ.

ಪರಲೋಕಯಾನ paralôka-yâna. Going to the other world, death, dying (Sk.).

ಪರವಶ para-vat. *Dependant upon another, being under the command of another.*

ಪರವನಿತೆ para-vanitĕ. Another's wife (Bp. 4, 65).

ಪರವರ್ಷಿ paravarshi. (Tbh. of ಪರಾವರ್ಷಿ). Nourishing, supporting (My.; Mhr., H. ಪರವರಿಸಿ).

ಪರವಶ para-vaśa. = ಪರವಸ. *Subject to another, depending on the will of another, dependant, subservient, subject;* dependence, dependency (ಚಾರಿತ್ರ Ct. II, 115). Feminine ಪರವಶೆ (J. 5, 61). — ಪರವಶವದ. -ಆದ. A man depending upon or subject to the will of another, a dependant or subservient man (ಪರವಶ್ಯ Mr. 228).

ಪರವಶತೆ para-vaśatĕ. Dependence on another or on the will of another (Cpr. 1, after 101; 6, after 91; 8, after 67).

ಪರವಶೀಭೂತ paravaśî-bhûta. = ಪರವಶ. (Bp. 8, 4).

ಪರವಶೀಯುತ paravaśî-yuta. = ಪರವಶ. (Bp. 61, 59).

ಪರವಾ paravâ. = ಪರವೆ, ಪರ್ವಾ. Care, concern about; regard, heed; anxiety (My.; Br.; M. ಪರವಾ; Mhr., H.). ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, there is no anxiety, *i. e.* there is no cause for anxiety, it is of no consequence, never mind (C.).

ಪರವಾದಿ para-vâdi. A person who makes an adverse statement or raises an objection, a controversialist, a dissenter (Bp. 23, 23; 28, 47; 32, 61; 36, 43; 44, 34; 53, 32).

ಪರವಾನ paravânâ. ಪರವಾನೆ. An order, a pass; a commission, a sealed paper of authority (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪರವಾರ್ಕೆ paravârkĕ. (paravârkĕ). See ಪೋಷಕರ.

ಪರವಾಸ para-vâsa. A foreign place, abode or house. ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.). — ಪರವಾಸ ಮಾಡು. To stay or abide in a foreign place, etc. ಪರವಾಸ ಮಾಡಿ ಪರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು.—ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಘರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.).

ಪರವಿ paravi. = ಪರವಿ, ಪರುವಿ. An earthen water-vessel of the form of the kôḍa, but larger (ಕೊಡ, ಪರವಿ Nn. 109).

ಪರವೆ paravĕ. = ಪರವಾ, etc. (B. 5, 205). 2, N. of a place (?). — ಪರವೆಪಾಟಿ. N. (Bp. 26, 5).

ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥ para-vêśma-stha. *Staying or living in another's house.*

ಪರಶಕ್ತಿ para-śakti. Pârvati. 2, he who possesses Pârvati (Śiv. 4, 19).

ಪರಶು paraśu. = ಪರಸು. *An axe, a hatchet.*

ಪರಶುಧರ paraśu-dhara. A soldier armed with an axe. 2, Paraśurâma. 3, *Gaṇêśa.*

ಪರಶುರಾಮ paraśu-râma. Râma, the son of Jamadagni (ಜಮದಗ್ನಿ ಪರಶು, ಬಾಹುದಗ್ನಿ Nn. 165; J. 2, 33), the sixth avatâra of Vishṇu (Mr. 19).

ಪರಶ್ವಧ paraśvadha. *An axe, a hatchet.*

ಪರಶ್ವಸ್ paraśvas. *The day after to-morrow.*

ಪರಸ್ paras. = ಪರ. Beyond, further on, on the other or opposite side, etc. See ಪರೋಕ್ಷ.

ಪರಸಮಯ para-samaya. Another, different body, congregation or sect (Bp. 29, 5; 30, 39; 49, 14; 50, 17).

ಪರಸಮಯಿ para-samayi. A person belonging to a different body, etc. (Bp. 50, 79; 53, 50. 61).

ಪರಸಾಧಕ para-sâdhaka. A means of obtaining final beatitude (My.).

ಪರಸು parasu. = ಪರಸು. To utter a benediction; to bless. (T. ಪರಸು, ಪೊಗಳು, to praise). ಪರಸುತ್ತೆ ಬಿದ್ದಂ (Śmd. 280). See Cpr. 3, 45. 71; 5, 116; 6, 91; 9, 27; Abh. P. 9, after 15; Bp. 1, 34; 4, 43; 32, 12; 46, 8. 12; J. 2, 14. 45; 10, 54; 11, 1; 20, 22; 28, 25; 30, 25; 31, 31; 34, 37.

ಪರಸು parasu. Tbh. of ಪರಸು (Śmd. 335). 2, = ಪರುಸ 1, the philosopher's stone (Tu.). ಪರಸು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸರಸವಿಷ್ಟರ ಗೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪರಸೆ parasĕ. = ಪರಿಷೆ, ಪರಿಸೆ, ಪರಿಸೆ. Tbh. of ಪರಿಷತ್. People assembled at the festival of an idol (My.; Tĕ. ಪರಸೆ, ಪರುಸೆ; M. ಪರಿಷೆ). ಪರಸೇ ಯಜಮಾನಸಿನ್ನು, ಪರರ ಪೀಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ದಾಗೆ.—ಹತ್ತರಿ ಕೂಡ ಹಸ್ಮಿನ್ನು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ನ (Prvs.). See Prv. s. ಪರುಸ.

ಪರಸ್ತ್ರೀ para-strî. = ಪರಸತಿ. (My.). Also ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳು. ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳ ಮಗನು (ಚಾರಿತ್ರ್ಯಹೀನ G.).

ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ parastrî-gamana. Approaching the wife of another, adultery (My.).

ಪರಸ್ಥಲ para-sthala. A foreign, strange place, not one's own residence (My.; B. 4, 155).

ಪರಸ್ಥಾನ para-sthâna. Removing the baggage for a journey, on an auspicious day, to another house, when it is not convenient to start immediately one's self (My.; Tĕ.).

ಪರಸ್ಪರ paras-para. Another-another: *one another, each other, mutual; with one another, from each other, against one another, to one after another, one after the other, to one another, mutually, reciprocally.* 2, one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 54-56). ಪರಸ್ಪರದ, *mutually.*

ಪರಸ್ಪರಬಂಧನ paraspara-bandhana. Mutual holding fast, clasping or embracing (ಕಳ್ಳ, ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ Nn. 105).

ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ paraspara-âsaṅgataka. Strongly attached to one another. 2, one of the atiśayas (Kâvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ಪರಸ್ಪರೋಪಕಾರ paraspara-upakâra. Mutual assistance or benefit (My.).

ಪರಸ್ಮೈಪದ parasmai-pada. Word to or for another: the form of the word that relates to another; the active or transitive verb. (My.).

ಪರಸ್ವ para-sva. Another's property.

ಪರಸ್ವಾಪಹರಣ parasva-harapa *Seizing another's property.*

ಪರಸ್ವಾಧೀನ para-svâdhîna. = ಪರಾಧೀನ. (Mhr.; My.).

ಪರಸ್ವಾಪಹರಣ parasva-apaharapa. = ಪರಸ್ವಹರಣ. (My.).

ಪರಹ para-ha. (ಪರಹನ್). Killing others or enemies. (R.).

ಪರಹತ್ಯ para-hatta. Tbh. of ಪರಹಸ್ತ. (Cpr. 8, 62).

ಪರಹಸ್ತ para-hasta. Another's hand (B. 4, 77).

ಪರಹಿಂಸೆ para-himsĕ. Injuring others (My.).

ಪರಹಿತ para-hita. Friendly to others, benevolent (Śmd. 129). 2, benevolence; the welfare of another (My.; B. 5, 210). ಪರಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಪರಹಿತಂ para-hitaṁ. The metrical foot ⏑ ⏑ ⏑—(Ch.).

ಪರಹೇವ parahéḍa-ava. = ಪರಹೇಡದ. (ವಿಕಾಮ, ಕಾವಲುದಡ G.).

ಪರಳ್ paraḷ. Vulgar form of ಪರಲ್ (Śmd. 41). See ಕಲ್ಲಪರಳ್; Abh. P. 7, 27.

ಪರಳಿಗ paraḷiga. = ಪರಳಿಗ. A gallant, a paramour, a whoremonger (ಪಾಣ್ಡ Čt. I, 43; II, 24; ಸಿತಗ, ಚೋಟ, ಪಾಣ್ಡ, ಚಾರ Śs.; *cf.* ಪರು 3?).

ಪರಳು paraḷu. = ಪರಲ್, etc. — ಪರಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Stone-fruit: a still hard, unripe fruit (ಮಾವಿ Bhn. 58).

ಪರಾ parâ. Away, off; to, towards; over, on; back; inverted order; aside.

ಪರಾಕ parâka. Distance. See ಪರಮ್-.

ಪರಾಕು parâku. 1. Attention! take heed! listen! (My.; Tē.; J. 30, 46).

ಪರಾಕು parâku. 2. = ಪರಾಙ್ಮು. Carelessness, forgetfulness (My.; Tē.), inattentiveness (My.; T.).

ಪರಾಕ್ರಮ parâ-krama. Marching forth; advancing against, attacking. 2, *heroism, prowess, valour, courage, power, strength* (ಪಕ್ಷತಿಕೆ Čt. I, 70. 100; Kk. 77; ದಮ್ಮು Čt. I, 92; ಪನ್ನತಿಕೆ, ಅಣ್ಮ Kk. 41, Śm. 38; ಸತ್ವಗುಣ Nn. 67; ಮುಮುಳು Bhn. 3). 2, *exertion;* endeavour, effort, enterprise.

ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತ parâkrama-prathita. A man famous for his power or valour (ಬಲ್ಲಿಯ್ಮ Čt. II, 52).

ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ parâkrama-śâli. Endowed with prowess, etc. (My.).

ಪರಾಕ್ರಮಿ parâkrami. Powerful, displaying strength or courage, valorous, etc. (Śmd. 251; J. 2, 28; My.; B. 5, 51).

ಪರಾಖ್ಯಾನ para-âkhyâna. Another's story: a kind of upamē (Kâvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಪರಾಗ parâga. *The pollen or farina of a flower* (ಮುಖಪ್ರಭಾ Śm. 23; ರಜ Mr. 108). 2, *dust, powder* (ರೇಣು, ಮೂಳು Nn. 113). 3, the nectar or honey of flowers (ಮಧು, ಪೂವಿನ ಅಣ್ಮ Nn. 13, instead of ಪೂವಿನ ಅಣ್ಮು o. rr. ಪುಷ್ಪರಜ and ಪರಿಮಳ; ಉದ್ಗಮಸಾರ, ಪುಷ್ಪರಸ 113, o. r. ಪುಷ್ಪದ ಮುಖರಸ್ಯ; ಅಣ್ಮು Śm. 23. 93). 4, fragrant powder used after bathing. 5, tawny or red colour (ಕೆಮ್ಮು, ಅರುಣ Nn. 113). 6, gold (ಕನಕ, ಪಿಙ್ಗ 113; ರಜತ Mr. 476). 7, an eclipse of the sun or moon.

ಪರಾಂಗನೆ para-aṅgané. = ಪರಪತಿನಿ. See s. ಪುಸಿ 2.

ಪರಾಙ್ಮುಖ parâṅé-mukha. *Having the face turned away or averted, turning the back upon, averted, turned away* (ತಿರಿಗಿದಷ್ಟ G.); taking to flight, retreating. See ಪೆಪರುಗು ದಿ, ಮುರಿದ್, ಮುಲರ್; Bp. 60, 51. 2, averse from; disinclined towards, not caring about, regardless of.

ಪರಾಙ್ಮುಖತೆ parâṅé-mukhaté. Turning away or averting the face; disinclination, repugnance, dislike, aversion, disgust (Sk.).

ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ parâṅmukhî-karaṇa. Turning away or averting the face; turning the back upon, retreating. See ಮುಗುಮ್ಮು, ಮುರಲ್ಮು.

ಪರಾಚೀನ parâčîna. *Turned away, turned in an opposite direction, averted;* having the hind part before (ವಿಪರೀತ, ಹಿನ್ನ ಮುನ್ನ Mr. 437).

ಪರಾಜಯ parâ-jaya. Conquest, victory. 2, *defeat.* 3, loss, losing (at play, etc.). See ಸೋಲ್. — ಪರಾಜಯ ಪಡು. To be defeated (B. 4, 216).

ಪರಾಜಿತ parâ-jita. *Defeated, overcome;* condemned by law.

ಪರಾಙ್ಮು parâṅé. ಪರಾಕ್. = ಪರಾಙ್ಮು 2. Turned away, averted; turning the back upon; departing or retiring from; distant; (not caring about).

ಪರಾತ parâta. = ಪರಾತ. A circular and edged dish (My.; B. 4, 55; Mhr.). See Prv. s. ಪರಾತ.

ಪರಾತು parâtu. = ಪರಾತ. (My.; B. 4, 141).

ಪರಾತ್ಪರ parât-para. Higher than the highest, of the greatest excellence, superior to the best (ಶ್ರೇಷ್ಠಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ G.; My.; Bp. 2, 17; 51, 80).

ಪರಾಧಿ parâdhi. Hunting, the chase. (R.).

ಪರಾಧೀನ para-âdhîna. *Depending on another, dependent, subject, subservient.* ಪರಾಧೀನಪಡಿಸಿದರೆ ಪರರುಷ್ಯ ಮೋಹವಿಲ್ಲ (Prv.). 2, alienation, transfer, as of property (My.).

ಪರಾಧೀನತನ parâdhînatana. Dependence upon another, subjection (Čb. 10).

ಪರಾಧೀನತೆ parâdhînaté. = ಪರಾಧೀನತನ. (Sk.; My.).

ಪರಾನ್ನ para-anna. The food of another, food supplied by or belonging to another. ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಚಿ ಬಾಯ್ದು (Prv.). 2, *eating the food of another, sponging* (ಪರೈಷಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ, ಪರರ ಆಂಶ್ಯಪಡುವ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ Mr. 231).

ಪರಾಪರ para-apara. Remote and proximate, best and worst, etc. 2, = ಪರಾಪರ (T., My.; Bp. 18, 79).

ಪರಾಭವ parâ-bhava. Passing away, vanishing, disappearance, dissolution. 2, *defeat, overthrow, humiliation.* 3, the fortieth year in the cycle of sixty (Mr. after 340; My.). 4, contempt, disrespect; reproach (ನಿಂದನೆ, etc., ಜಯಿಸಂ Mr. 428).

ಪರಾಭವಿಸು parâbhavisu. To defeat, to overthrow (Śiv. 4, after 99).

ಪರಾಭೂತ parâ-bhûta. *Defeated, overcome;* degraded, treated with contempt.

ಪರಾಭೂತಿ parâ-bhûti. Defeat, humiliation. — ಪರಾಭೂತಿ ಪಡು. -ಪೆಡು. To be defeated (Śiv. 4, 95).

ಪರಾಮರಿಕೆ parâmarikĕ. = ಪರಾಮರ್ಶೆ. (Tbh. of a ಪರಾಮರಿಸಿ). = ಪರಾಮರ್ಶ, q. v. (My.; Tē., T.; G. 373; B. 5, 59; 8, 128).

ಪರಾಮರಿಸು parâmarisu. = ಪರಾಮರ್ಶಿಸು, ಪರಾಮೃಶಿಸು. Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶಿಸು, q. v. (My.; B. 4, 142).

ಪರಾಮರ್ಶ parâ-marśa. = ಪರಾಮರ್ಶ. Seizing, dragging, pulling; injuring, assault. 2, remembering, recollection; reflection, consideration, thought; discrimination, judgment (Sk.). 3, kindly inquiring into and relieving the wants, etc. of the poor, sick, etc.; inquiring into the health and welfare of friends (Mhr.; My.; B. 5, 55). — ಪರಾಮರ್ಶ ಮಾಡು. = ಪರಾಮರ್ಶಿಸು. (ಬಾಮಶಿಸು G.).

ಪರಾಮರ್ಶಿಸು parâ-marisu. = ಪರಾಮರಿಸು, ಪರಾಮೃಶಿಸು, ಪರಾಮೃಶಿಸು. To treat or attend kindly, to tend or take care of, to console;—to investigate, to examine, to inquire, to be considerate (My.; G. 315); to discriminate; to draw conclusions.

ಪರಾಮರ್ಶೆ parâ-marśĕ. = ಪರಾಮರ್ಶ. (ಸ್ಮರಣ Śmd. 202 Cm.; My.).

ಪರಾಮೋಷಿ parâmôshi. An unintentional fault or mistake (H. ಪರಾಮೋಷಿ; My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ parâmbarikĕ. = ಪರಾಮರಿಕೆ. (My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಸು parâmbarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.).

ಪರಾಮ್ಮರಿಸು parâmmarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ಪರಾಮ್ಮರಿಸಿ ನೋಡಿ ಪೇಳು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ.

ಪರಾಯ parâ-aya. = ಪರಾಯಣ. See ಸಂ-.

ಪರಾಯಣ parâ-ayana (or para-ayana). Going away; going towards; etc. 2, principal, being the chief or final end or aim. 3, *making anything one's chief object, wholly devoted to, zealously engaged in, intent on.* 4, principal object or aim. See Bp. 25, 16; 55, 24; 57, 21.

ಪರಾಯತ್ತ para-âyatta. *Dependant upon another, subject to another, subservient.*

ಪರಾಯಿ parâyi. Other, foreign; strange, new (My.; Mhr., H. ಪರಾಯಾ).

ಪರಾರಿ parâri. *The year before last.*

ಪರಾರ್ಥ para-artha. The profit or interest of another. (My.).

ಪರಾರ್ಥೈಕವೃತ್ತ parârtha-êka-vṛitta. Working only for the interest of others (Čpr. 8, 3).

ಪರಾರ್ಧ para-ardha. The ulterior part, the other part. 2, a hundred thousand billions, or a lac of lacs or crores, or half the term of Brahmâ's life. 3, = ಪರಾರ್ಧ್ಯ.

ಪರಾರ್ಧ್ಯ para-ardhya. Most remote; *highest in rank, most excellent.*

ಪರಾವೃತ್ತ parâ-vṛitta. Turned back, returned, retreated; turned round, revolved; *rolling one's self.*

ಪರಾಶರ parâ-śara. N. of the father of Vyâsa (Sk.; J. 33, 39); N. of the author of a smṛiti or law-book (Sk.; My.); Vyâsa (ಕೈಪಮ್ಪಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಸು, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, sic! one MS. ಪರಾಸರ).

ಪರಾಶರಸುತ parâśara-suta. Vyâsa (J. 5, 70).

ಪರಾಶರಿ parâ-śari. An ascetic (ತಪಸ್ವಿ Mr. 256); a wandering mendicant.

ಪರಾಶ್ರಯ para-âśraya. Dependence, or reliance, upon another (My.).

ಪರಾಶ್ರಿತ para-âśrita. Having taken recourse to another, relying upon another; dependant, subject. (My.).

ಪರಾಸನ parâ-sana. *Killing, slaughter.*

ಪರಾಸು parâ-su. *Dying; lifeless, dead.*

ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ para-âskandi. Assailing another: *a robber, a thief.*

ಪರಾಹ್ಣ para-ahna. The afternoon. (My.).

ಪರಾಳ parâḷa. = ಪಲಾಶ, etc. (Mhr. ಪರಾಸ; ಪಲ್ಲುಲ G.).

ಪರಿ pari. 1. = ಅರಿ 5, ಹರಿ 1. (To move); to run; to flow (ಧಾತುಪಾ ೞ್ಮದ್. Dh.); to proceed, to advance in a satisfactory manner, as work, etc.; to go away, to disappear, as trouble; to be discharged, as a debt. P. ps. ಪರದು, ಪರಿದು. ಆರೆಗಾಳ ಪರದು ಪರಿದಂ (Śmd. 157). ಗಜಗಾಮಿನಿ ಗುಮಿಗುಮಿದಿಕ್ಕುಮಂ ಪರಿದ ಧೂಳ್ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ (65). ಆನೆಯ ಮೀಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೀಲೆಯುಂ ತಾಮರೆಯ ಮೀಲೆಯುಂ ಪರಿದುಮು ಒಟ್ಟಿ ಗಜಂ ಘಮಸ್ಥಿತ ರಾದುದಾ (146). ಪಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಪಟ್ಟಿದ ಪರಿಸ ತೊಪ್ಪಿ (ಸಿದ್ಧೂರ Hlâ.). ಪರಿವ ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ (J. 22, 11). See Čpr. 1, after 101; 1, 112; Abh. P. 13, 64. 66. 74; Bp. 32, 28. 32. 38; 50, 40; 61, 22; Č. Bp. 11, 4; Rśv. 5, 122; 6, 10; 6, after 11 (several times); 13, 90; 13, after 96; J. 3, 2. 8. 21; 25, 3; 28, 44; ಗುಂಪರಿ, ಪೊಸ್ಪರಿ, ಪೀಪರಿ, ಮುಪ್ಪರಿ, ಮುಪ್ಪರಿ, ಮುಪ್ಪರಿ, ಮುಳ್ಪರಿ, ವಿಸಪರ್ಪರಿ, ಸಮ್ಪರಿ. — ಪರಾಪು. -ಅಲಿ. Running about (My.). See Prv. s. ಧೂಲಿ. — ಪರಿಪಮ್ಪು. -ಆಮ್ದು. To go running or with celerity (Bp. 32, 58). — ಪರಿಪಾಟಿ. = ಪರಪಾಟಿ. (My.). — ಪರಿಪಾಮು. -ಆಡು. = ಪರಿಪಾಮು. To move about, to run about (Bp. 3, 40; Śśv. 5, 15).

ಪರಿ pari. 2. = ಪರಿ 2. P. p. of ಪರಿ 1, in ಪರಿ ಪರಮು (Bp. 3, 40; J. 3, 9). — ಪರಿ ತರ್. (*i. e.* ಪರಮು ತರ್). = ಪರಿ ತರ್. To come running or with celerity, to hasten (Tĕ. ಪರ ತರಮು). See Čpr. 7, 79; 8, after 101; Abh. P. 14, 139; Grj. 3, 94; Bp. 2, 16; 16, 23; 22, 13; 27, 17; 32, 41; 46, 21; 60, 31; Rśv. 5, 26; 6, after 11; J. 28, 39. — ಪರಿಪರಿ. -ಪರಿ. (Grj. 5, 7).

ಪರಿ pari. 3. = (ಪರ್ 4), ಪರಿ 3. Moving, running (Bp. 32, 26; see ಅಸಗರಿ, ಪೀಪರಿ 2; T.: haste, swiftness); pacing (see ನಿಪುಣರಿ); flowing, streaming; stream, current (Rśv. 6, after 24; see ಸೀಧುಪರಿ); a channel; a run or course, as a measure of distance. 2, a course: a way, a manner, a kind (ಧಾನಿ, ವ್ಯಾಕೂತಿ Hlâ., MS. ವ್ಯಾಕೃತಿ; ರೀತಿ Nr.; Čpr. 3, 47; 8, 72; My.; T., M.; Mhr. ಪರ). ಮುತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಲ್ಲಾಸ್ತರ Nr.). — ಪರಿವಾಳ್. A running channel or brook (V. 4, 4; 10, 2). — ಪರಿಗಡು. -ಕೆಡು. A current to be impaired; to be impaired in one's current (Abh. P. 7, 86). — ಪರಿಪಿಟ್ಟು. A roving look or eye (Rśv. 1, after 135). — ಪರಿ ಪವಿ. Running condition: fate (Abh. P. 6, 128). — ಪರಿ ಪರಿ. rep. Various ways or manners (Bp. 6, 27; 12, 45; 26, 44; 28, 57; 39, 30; 45, 42; 61, 25; Bh. 1, 8, 69). — ಪರಮುಜ್. = ಪರ್ಮುಜ್, q. v. (Čpr. 6, 49; 7, 34; Abh. P. 9, 80). — ಪರಮುತ್ತ. A rush and falling upon: plundering, robbing (ಕವರ್ಮು, ಇದ್ದುದು, ಸುಲಿವುದು, ಸೆಳವುದು Śm. 63; ಸೆಳವುದು Kk. 71). — ಪರಿಯಮು. -ಆಮು. To run (Abh. P. 10, 162; Rśv. 13, 91). — ಪರಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become mannerly, to grow becoming or fit (ಒಪ್ಪ Śm. 62; Kk. 65). ಪರಿವವಿಡೆ ಕಣ್ಣಾರ್ಪಿಕಪರಸಕಪಡೀ ಸ್ಪೃಶ್ಯರ್ ಒಳ್ಕೆತಾದುವೆನಲ್ ಪಿತ್ತರಿಸಿದರ್ ಅಧಧಾನಮುಂ ಜೀಮ್ಮುಡ ನಂ (Čt. II, 122). See Grj. 2, after 106; Bp. 26, 68; 32, 29; 51, 66. — ಪರಿವರಿ. -ಪರಿ. Course-seizing: regular course or succession, row, order, method, etc. (ಪರಿವಾಟಿ, ಅನುಪೂರ್ವ, ಪರ್ಯಾಯ, etc. Hlâ., Mr. 441; ತಮಿಳಾದ Śmd. 9 Cm.; ತಮಿಳಾಯಮು, ತರ, ಕ್ರಮ Śm. 53; ತಗಮು, ಪಂಕ್ತಿ 105; Tĕ. ಪರಿ ಪರ). See Śmd. 112. 255. 269; Grj. 2, after 106; Bp. 14, 3; Č. Bp. 5, 5; Râm. 1, 13, 4; Râghć. 17, 54; Bh. 1, 7, 41. — ಪರಿವರಿಗೆಯ್. To form a regular course, row, etc. (Čpr. 1, after 101; 8, 71). — ಪರಿವೆಱ್. -ವೆಱ್. = ಪರಿವರಿ. (Čpr. 4, 64).

ಪರಿ pari. 4. = ಪರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints).

ಪರಿ pari. 5. = ಪೂರೆ 5, etc. A spider's web (B. 4, 113).

ಪರಿ pari. (ಪರ್). Round, around, about, round about; further, in addition to; against, opposite to, towards, to; beyond, more than; from; after, successively, severally; outside of, except, with exception of; on account of, for the sake of; according to, in accordance with; much, excessively. 2, ornament, decoration, embellishment (*cf.* ಪರ್ 5 & 6). — ಪರಿಪಾಮು. Fully equal (Râm. 6, 9, 20).

ಪರಿಕೃತ pari-ḥ-kṛita. = ಪರಿಷ್ಕೃತ. (Ûpr. 5, after 2). Feminine ಪರಿಕೃತೆ (3, after 50).

ಪರಿಕರ pari-kara. (= ಪರಕಲ). Surrounding: *attendants, dependants, retinue, train, followers:* a follower, etc. (Grj. 7, 61; Bp. 57, 51). 2, preparation. ರಥನಿಯು ಪರಿಕರ (ರಾಮಾ Ût. I, 63). 3, *a cloth worn round the loins; a girth.* 4, beginning, commencement; effort. 5, a multitude, a crowd. 6, apparatus, articles, as the vessels, flowers, perfumes, etc. used at pûjâ (My.; Abh. P. 16, 52).

ಪರಿಕರ್ಮ pari-karma. A servant. 2, attending on, worship, adoration. 3, *personal decoration, dressing, painting, or perfuming the body:* cleansing, purifying.

ಪರಿಕಲಿಸು parikalisu. (= ಪರಿಕಳಿಸು). To become plentiful or excessive; to surround, to inclose, to extend over (Rêv. 7, after 17; V. 3, 5; Śêv. 2, after 2 & 42).

ಪರಿಕಲ್ಪಿತ pari-kalpita. Settled, decided, fixed. (J. 5, 62).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷಿತ pari-kâṅkshita. Much desired (My.). 2, a devotee (Sk.).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷೆ pari-kâṅkshĕ. Great desire (My.).

ಪರಿಕಾರ pari-kâra. Attendants, retinue (ಪರಿವಾರ, ಪರಿವೃಢ, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 202; Ûpr. 8, 33). 2, preparation: seasoning food with salt, pepper, etc.; condiment, spice or seasoning (ಉಪ್ಪರ, etc., ಊಟದ ಪರಿಕಾರ Hlâ.; My.).

ಪರಿಕಾರಿ pari-kâra. = ಪರಿಕಾಣಿ, q. v. (Abh. P. 4, 118; Mhr., Persian ಪರಕಾರ, a courier). ಪರಿಕಾರಿಯಿಂ ಈತಂ ಕಾಳ್ಗಿಡಲ್ (Śmd. 163).

ಪರಿಕಿಸು parikisu. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಿಸು. (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 20. 207 Cm.; Ćh. v. 38; Ûpr. 1, 42; 3, 28; Bp. 3, 64; 22, 64; 31, 6; Mr. 434).

ಪರಿಕೀರ್ಣ pari-kîrṇa. Scattered or strewn about; spread, diffused; crowded, full (ಪ್ರಭಾಕರ, ಧರಿತ, etc., ಸಪ್ತಣಿ Mr. 431). See ಸೂಸು.

ಪರಿಕೂಟ pari-kûṭa. *An embankment at the gate of a city or fort;* a large gate (ಪಟ್ಟಿಸಲು, ಪೆಬ್ಬಾಗಿಲ್ Mr. 191).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 1. = ಪರಕೆ 2, etc. (My.).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 2. Running; or: speaking (*cf.* ಪರಿಸು 2). See ಕಪಿಪರಿಕೆ.

ಪರಿಕೆ parikĕ. *1.* Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ (Śmd. 346).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 2. Tbh. of ಪರಿಮೆ (Śmd. 338); a sort of lake or pond (ಪೆರ್ಗಡಿಕೆ Mr. 418).

ಪರಿಕ್ರಮ pari-krama. *Walking round or about,* walking for pleasure, etc.

ಪರಿಕ್ರಿಯೆ pari-kriyĕ. *Surrounding, encompassing, inclosing.*

ಪರಿಕ್ಷಿತ್ pari-kshit. = ಪರೀಕ್ಷಿತ್. N. of several kings. (My.).

ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ pari-kshipta. Thrown about, scattered. 2, *surrounded.*

ಪರಿಕ್ಷುಬ್ಧ pari-kshubdha. Greatly agitated, stirred up, etc. (Rêv. 6, 47).

ಪರಿಕ್ಷೆ parikshĕ. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ. (My., Tĕ.).

ಪರಿಖಚಿತ pari-khachita. = ಖಚಿತ. (Ûpr. 3, 17; Rêv. 14, after 106).

ಪರಿಖೆ pari-khĕ. = ಪರಿಕೆ 2. A dug-round: *a moat, a ditch* (ಗಾರಿಗೆ ಕೈ.).

ಪರಿಖ್ಯಾತಿ pari-khyâti. Reputation, fame, celebrity (My.).

ಪರಿಗಣನ pari-gaṇana. Complete or accurate enumeration, accurate calculation. (My.). 2, deliberate consideration (My.).

ಪರಿಗಣಿತ pari-gaṇita. Enumerated, calculated, reckoned. (My.). 2, deliberately considered (My.).

ಪರಿಗಣಿಸು pari-gaṇisu. To calculate; to consider deliberately (My.).

ಪರಿಗತ pari-gata. Gone round; spread on all sides, spread, diffused, extended (Śmd. 98; Ûpr. 2, 81; 4, after 15); filled with, possessed of; obtained; entered upon, having anything as one's object (ಉದ್ಯುಕ್ತ 395 Cm.); known, understood; walking to (Râm. 3, 2, 19).

ಪರಿಗಲಿತ pari-galita. Tumbled down; sunk; flowing, full; melted. (Rêv. 14, after 106).

ಪರಿಗೆ parigĕ. 1. (ಪರಿಪ್ಪಿಗೆ). Roughness, the state of being unsmooth (ಕಳ್ಳಸ Ût. I, 86; *cf.* ಪರಗೆ, etc.). — ಪರಿಗೆಮುಳ್ಳು. A thorny shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (Z., as ಪರಿಗಿ-).

ಪರಿಗೆ parigĕ. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಪರಿಗೆ.

ಪರಿಗೆ parigĕ. = ಆರಿಗೆ, ಆರಿಗೆ, ಪಲಗೆ, ಪರಿಗೆ, ಪರಿಗೆ, ಪಲಗೆ, ಪರಿಗೆ. Tbh. of ಫಲಕ. A shield (ಆಪ್ತಣ Ût. I, 11; T. ಪರ್ಚೆ; M. ಪರಿಚೆ, ಪರಿಸೆ). See ತಲೆಪರಿಗೆ, ಪಚ್ಚೆ ಪರಿಗೆ, ಮೊಗಪರಿಗೆ, ಮೈಪರಿಗೆ.

ಪರಿಗ್ರಹ pari-graha. Laying hold of, seizing, grasping; surrounding; embracing, spanning. 2, taking; accepting, receiving, acceptance; anything received, a gift (ದಾನ, ದಾನವ ಕೊಮ್ಮುವು Nn. 166); taking possession of, obtaining. 3, *possession, property.* 4, *taking a wife, marrying.* 5, honouring, favouring; grace, favour, patronage (ಪಕ್ಷ Mr. 497). 6, *a wife.* 7, *adherents, attendants, retinue.* 8, the rear or reserve of an army (ಸೇನೆ, ಸೇನೆಯ ಫಲವ Nn. 166). 9, *root, origin.* 10, a fan (ವ್ಯಜನ, ಬೀಸಣಿಗೆ 166). 11, a curse, an imprecation, an *oath;* etc. (ತಪ್ಪು, ಒಳುತನ Mr. 530; see ಅಯ್ಯಗ್ಗ). 12, an eclipse of the sun.

ಪರಿಗ್ರಹಣ pari-grahaṇa. = ಪರಿಗ್ರಹ 1 & 2.

ಪರಿಗ್ರಹಿಸು pari-grahisu. To lay hold of, to take, to receive, to accept (Mr. 539; J. 18, 7. 8).

ಪರಿಘ pari-gha. *A bolt or bar for locking a door* (ಅಗ್ಗಲ, ಆಗುಡಿ Mr. 199; see ಬಾಳಪರಿಘೆಗ). 2, *an iron club, a bludgeon armed with iron.* 3, *beating, killing, injury:* a blow.

ಪರಿಘಾತ pari-ghâta. *Beating, killing:* removing. 2, = ಪರಿಘ No. 2.

ಪರಿಘಾತನ pari-ghâtana. *A bludgeon armed with iron* (ಪರಿಘ, ಪಿಟ್ಟಣಿಗೆ Mr. 298). 2, = ಪರಿಘಾತ No. 1. 3, = ಪರಿಘ No. 1 (see ಬಾಳಪರಿಘೆಗ).

ಪರಿಚಯ pari-ćaya. *Acquaintance, intimacy* (ಸಂಪರ್ಕ, ಪೊಸ ಪಜೆಕೆ Mr. 454; B. 4, 34).

ಪರಿಚರ pari-ćara. Roaming about. 2, *an attendant:* a guard, *a body-guard.*

ಪರಿಚರಣ pari-ćaraṇa. Attendance, homage, service (Bp. 22, 4; 34, 1; 35, 1; 39, 68; 47, 3; 57, 31). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚರಣೆ pari-ćaraṇatĕ. Service, etc. (Bp. 39, 8).

ಪರಿಚರಿಯ pari-ćariya. ಪರಿಚರಿಯೆ. Tbh. of ಪರಿಚರ್ಯೆ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 27; Bp. 4, 47; 22, 25; 39, 7; 48, 24; My.). See ಅಪರಿ-.

ಪರಿಚರ್ಯೆ pari-ćarya. = ಪರಿಚರ್ಯೆ. See ಅಪರಿ-; J. 10, 24.

ಪರಿಚರ್ಯೆ pari-čaryĕ. *Waiting upon, attendance, service; devotion, worship.*

ಪರಿಚಾಯ್ಯ pari-čâyya. *A sacrificial fire heaped or arranged in a circle.*

ಪರಿಚಾರ pari-čâra. Attendance, service (Bp. 34, 7). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚಾರಕ pari-čâraka. *An attendant, a servant.* See ಅಷ್ಟ ಕಾಷ್ಠ.

ಪರಿಚಾರಿಕೆ pari-čârikĕ. A female servant. (Čpr. 3, after 50; 6, after 80). 2, attendance; service (My.).

ಪರಿಚಿತ pari-čita. 1. Heaped, accumulated, filled with. (Čpr. 6, 2; J. 2, 13).

ಪರಿಚಿತ pari-čîta. 2. Known, acquainted or familiar with. (J. 19, 11; My.).

ಪರಿಚಿತಿ pari-čiti. = ಪರಿಚಯ. (Sk.; My.).

ಪರಿಚುಂಬಿಸು pari-čumbisu. To kiss heartily, to cover with kisses; to touch (Bh. 3, 18, 40).

ಪರಿಚ್ಛದ pari-č-čhada. A cover; a garment. 2, surroundings: *domestic utensils or implements, goods and chattels, furniture,* etc. (see ಪರಿಜನ). 3, *retinue, train, attendants.*

ಪರಿಚ್ಛನ್ನ pari-č-čhanna. Covered, enveloped; clothed; concealed; surrounded with. (My.).

ಪರಿಚ್ಛದನೆ pari-č-čhâdanĕ. Covering, wrapping round; a cover, a cloth (My.).

ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ pari-č-čhinna. Cut on both sides or off, cut through, divided, etc.; see ಉ-. 2, positively, absolutely, expressly (Mhr.; B. 4, 75).

ಪರಿಚ್ಛೇದ pari-č-čhêda. Cutting on both sides, clipping round, cutting through, cutting off, cutting to pieces; mutilating. 2, *limit, boundary;* moderation. 3, *the division of a book, a section or chapter.* 4, exact discrimination, decision; discernment, discretion. See ಕ್ರಾ-.

ಪರಿಚ್ಛೇದನ pari-č-čhêdana. = ಪರಿಚ್ಛೇದ. —ಪರಿಚ್ಛೇದನವಿಲ್ಲದೆ. -ದೆ. To cut to pieces, etc. (Abh. P. 9, after 144).

ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸು pari-č-čhêdisu. To cut on both sides, etc. (Čpr. 4, after 59; 6, after 39; Abh. P. 4, after 41; 9, after 142 & 146).

ಪರಿಚ್ಯುತ pari-čyuta. Fallen from or down; deprived of, lost, etc. See ಭ್ರ-.

ಪರಿಜನ pari-jana. *A surrounding company of people, attendants, servants, suit;* a servant. (Čpr. 4, 23; Bp. 46, 35; 54, 1).

ಪರಿಜು pariju. Manner (see ಪರಿ); form, shape (ರೂಪ Čt. I, 69; ರೂಪ 100; ಆಕಾರ Kk. 32; ಜಾಗು, ಆಕಾರ Šm. 71; Čpr. 3, 59; Tč. ಪರಸು; T. ಪರಿಮು; M. ಪರಿಯು). See ಅನ್ಯಪರಿಜು, ಗರ್ವಪರಿಜು, ಪಿಗುಪರಿಜು, ಮೂಸಿಪರಿಜು.

ಪರಿಜವ pariǰava. = ಪರಿಜಿವ. (Bh. 1, 4, 16).

ಪರಿಣತ pari-nata. Bent or bowed down; changed or transformed (Kâvy. I, 2, 58); *ripened, matured, advanced in age;* proficient, well-skilled (ಪ್ರೌಢ Šmd. 249 Cm.). See ಮಣ್ಣ-. 2, *an elephant who gives a side-blow with his tusks* (ಆಪ್ಪಣೆಯಾಕೆ Hlâ.).

ಪರಿಣತಿ pari-nati. Bending down, bowing; change, alteration, transmutation, (use or form, Šmd. 152. 153); ripeness, maturity, full growth, proficiency, perfection. See Čpr. 2, after 24; 2, 33; 4, after 18; Bp. 24, 89; Rśv. 13, after 82. — ಪರಿಣತಿಪ್ರಕಾ. -ಪ್ರಕಾ. To exhibit proficiency (Rśv. 13, 82).

ಪರಿಣತೆ paripatĕ. A proficient female. See ಶಕ್ತಾ-.

ಪರಿಣಮಿಸು pari-namisu. To bend down, to bow (v. l., Bp. 9, 18; 15, 17; 21, 45; 44, 69; 47, 5; 53, 28). 2, to be changed or transformed into (Čpr. 4, after 18; My.); to get the form of (Šmd. 340); to appear in the form of, to become (Šmd. 153 Cm.; 270. 400). 3, to become ripe or mature, to ripen, to come to perfection, as virtue (My.). 4, to become old (Grj. 1, 62); to elapse, to come to its end, as age (My.).

ಪರಿಣಯ pari-naya. Leading round, especially leading the bride round the sacred fire; *marrying, marriage.*

ಪರಿಣಯನ pari-nayana. = ಪರಿಣಯ. *Marrying, marriage.*

ಪರಿಣಾಮ pari-nâma. Bending down or aside. 2, *change, alteration, transformation* (Šmd. 177). 3, turning round about, spreading far: expansion, magnitude (ಪರಿಣಾಮ Hlâ.; ವಿಶಾಲತೆ, ಸುತ್ತ Mr. 456; *cf.* ಪರಿಣಾಹ). 4, change for the better: health, alleviation, ease, welfare (ಸುಖ Šm. 78; Bp. 25, 2; My.). 5, end, close, termination, last stage or state, conclusion. (Čpr. 3, 66. 75). 6, end, result, consequence (Sk., Mhr.; B. 3, 97). 7, happy conclusion, as of a work (Mhr.; My.). — ಪರಿಣಾಮ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆಗು. Welfare, etc. to thrive (C.; B. 5, 187). 2, last stage or ruin to be sure to come (My.). — ಪರಿಣಾಮಾನಾಮ. -ನಾಮ. To experience or find ease (B. 4, 43).

ಪರಿಣಾಮಶೂಲೆ pariṇâma-šûlĕ. Pain resulting from the changes of the food in indigestion, violent and painful indigestion, flatulence with pain, colic. (My.).

ಪರಿಣಾಮಿ pari-nâmi. Changing into, being transformed into; altering, subject to alteration (Šmd. 260; Bp. 8, 12). — ಪರಿಣಾಮಿನಿತ್ಯವಸ್ತು. N. (Bp. 59, 1).

ಪರಿಣಾಮಿಸು pari-nâmisu. To be changed, to change, to appear in different forms (Šmd. 115. 177). 2, to be healthy or at ease, to enjoy pleasure (Bp. 4, 61. 66; 43, 57); to thrive (B. 5, 14).

ಪರಿಣಾಯ pari-nâya. Leading round; *moving a piece at chess, draughts, etc.*

ಪರಿಣಾಹ pari-nâha. Binding round, encircling; compass, extent, *width, breadth;* circumference, periphery. *Cf.* ಪರಿಣಾಮ No. 3 and see Nr. s. ಆಗು.

ಪರಿಣೀತ pari-nîta. Led round; married (Čpr. 4, after 12); completed.

ಪರಿತ parita. Tbh. of ಪರಿತ. (Bp. 18, 45).

ಪರಿತಸ್ pari-tas. *All round, from all sides.*

ಪರಿತಾಪ pari-tâpa. Burning excessively; *glow, heat, fever; pain, anguish, affliction.*

ಪರಿತುಷ್ಟಿ pari-tushṭi. = ಪರಿತೋಷ. — ಪರಿತುಷ್ಟಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain complete satisfaction, etc. (Rśv. 4, after 14).

ಪರಿತೋಷ pari-tôsha. Complete satisfaction, gratification, pleasure, delight, glee. (J. 31, 79; My.).

ಪರಿತೋಷಿ pari-tôshi. Completely satisfied, delighted; taking great delight in (Bp. 7, 4).

ಪರಿತ್ಯಜನ pari-tyajana. Abandoning, leaving, resigning; giving away. (My.).

ಪರಿತ್ಯಜಿಸು pari-tyajisu. To abandon, etc. (My.).

ಪರಿತ್ಯಾಗ pari-tyâga. Abandoning, leaving, quitting, rejecting, resigning, letting go; giving away, liberality. (My.). See ಸೂಸು.

ಪರಿತ್ಯಾಗಿ pari-tyâgi. A person who abandons, leaves, etc. (Bp. 21, 3).

ಪರಿತ್ರಾಣ pari-trâṇa. Protecting, protection, preservation, defence; means of defence. 2, *self-defence.*

ಪರಿತ್ರಾಸ pari-trâsa. Much trembling, terror, fright. (Rây. 5, after 120).

ಪರಿದಲಿತ pari-dalita. Full-blown (Bh. 1, 5, 8).

ಪರಿದಾನ pari-dâna. *Barter, exchange.*

ಪರಿದೇವನ pari-dêvana. *Lamentation, wailing.*

ಪರಿಧಾನ pari-dhâna. Putting or wrapping round, putting on; a garment, clothes, vesture (ತನ್ನ, ಮೊದಕೆ Nn. 75); *an under-garment.*

ಪರಿಧಾವಿ pari-dhâvi. = ಪರಿಧಾವಿ. Running about; the forty-sixth year of the cycle of sixty. (My.).

ಪರಿಧಿ pari-dhi. Surrounding, enclosing. 2, a fence, a wall, a rampart (ಬೇಗ, ಕೋಟೆ Nn. 97; ಶಾಲು, ಕೋಟೆ 121). 3, *a halo or circle round the sun or moon* (ಪರಿವೇಷ 121). 4, the horizon. 5, a circle; the circumference of a circle. 6, the periphery of a wheel. 7, *pieces or branches of fresh wood laid round a sacrificial fire;* the point of a branch of a tree (ದೃಷ್ಟ ಶಾಖಾಗ್ರ Mr. 475); a tree (ಘಟ, ಮರ 121). 8, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 121).

ಪರಿಧಿಸ್ಥ paridhi-stha. A number of sentinels posted in a circle; *a body-guard; an aide-de-camp.*

ಪರಿನರ್ತನ pari-nartana. Dancing about, dancing. — ಪರಿ ನರ್ತಿಸಲಿಯಲು, -ಒ-. To dance. ಪರಿನರ್ತಿಸಲಿಯುತಿರೆ ನವಿಲು (Râghè. 17, 71).

ಪರಿನಿರ್ಮಿಸು pari-nirmisu. To make, to fabricate, to compose (ಮಾಡು Śmd. 232).

ಪರಿನಿರ್ವೃತಿ pari-nirvṛiti. Final liberation, môksha. (Čpr. 9, 20).

ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ pari-nishkramaṇa. = ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ. (Čpr. 4, after 18).

ಪರಿನ್ಯಸ್ತ pari-nyasta. Stretched out, extended; placed upon (Bp. 39, 54).

ಪರಿಪಕ್ವ pari-pakva. Completely cooked or dressed; quite ripe, quite mature; highly cultivated or educated, very knowing. (Čpr. 6, after 55; Kâvy. II, 2, B, 45).

ಪರಿಪಠನ pari-paṭhana. Complete enumeration (Čpr. 4, 17).

ಪರಿಪಠಿತ pari-paṭhita. Detailed, described, mentioned (Rây. 14, after 106).

ಪರಿಪಣ pari-paṇa. *Capital, principal, stock.*

ಪರಿಪನ್ಥಂ pari-pantham. By the way; in the way. See ಪರಿಪನ್ಥಿಕ.

ಪರಿಪನ್ಥಿ pari-panthi. *An antagonist, an enemy.* (Čpr. 4, after 18).

ಪರಿಪಾಕ pari-pâka. Being completely cooked or dressed; perfect maturity, perfection; the fruit or result of actions; cleverness. (My.).

ಪರಿಪಾಟಿ pari-pâṭa. = ಪರಿಪಾಠ. (ರೂಢಿ G.).

ಪರಿಪಾಟಿ pari-pâṭi. = ಪರಿಪಾಠ, ಪರಿಪಾಟಿ. *Regular course, succession; order, method, proper arrangement.*

ಪರಿಪಾಠ pari-pâṭha. = ಪರಿಪಾಟಿ. Custom, practice; fashion, rule, way (Mhr.; B. 5, 274).

ಪರಿಪಾಣ್ಡುರ pari-pâṇḍura. Very white or pale (Čpr. 8, 77; 9, 6).

ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ pari-pârśva. Being at or by one's side. See ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ.

ಪರಿಪಾಲ pari-pâla. A guardian, a protector, a defender (Bp. 38, 67).

ಪರಿಪಾಲಕ pari-pâlaka. = ಪರಿಪಾಲ. See ತಿಪ್ಪ-.

ಪರಿಪಾಲನೆ pari-pâlanè. Protecting, guarding, nourishing, sustaining, ruling (ಪೋಷಣ, ರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ Nn. 113).

ಪರಿಪಾಲಯ pari-pâlaya. Protect! guard! (My.).

ಪರಿಪಾಲಿಸು pari-pâlisu. To protect, to guard, to keep, to maintain, to govern (Śmd. 269; Čpr. 1, 89; Bp. 19, 4; 21, 31; 38, 77; 49, 13).

ಪರಿಪಾಡಿ pari-pâḍi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Râm. 1, 13, 1).

ಪರಿಪೀಡನ pari-pîḍana. Pressing all round, squeezing; tormenting greatly, torturing (ಸಮಸ್ತಾಳದಲ್ಲಿ, ಹೇಗಾದರು ಒತ್ತಿಕ ಲ್ಲಿ Mr. 454).

ಪರಿಪುಷ್ಟ pari-pushṭa. Nourished, fostered, cherished, furthered; amply provided with, abounding in. (Kâvy. IV, 2, 54; Bp. 33, 3).

ಪರಿಪೂತ pari-pûta. Completely purified, pure (Bp. 37, 57; J. 34, 17).

ಪರಿಪೂರ pari-pûra. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 38, 4).

ಪರಿಪೂರಿತ pari-pûrita. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 11, 10; 43, 3).

ಪರಿಪೂರಿಸು pari-pûrisu. To fill completely (v. t., Čpr. 4, 67).

ಪರಿಪೂರ್ಣ pari-pûrṇa. Completely filled, quite full, entire, complete, perfect (Śmd. 12. 251; Ch. v. 1; Čpr. 7, 73; Bp. 40, 69; see ನೆರೆ).

ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ pari-pûrṇatè. *Completion, completeness, entireness, fulness;* satiety, satisfaction.

ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವ pari-pûrṇatva. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (G. 43. 321; My.).

ಪರಿಪೂರ್ತಿ pari-pûrti. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 36, 32; 44, 42; 47, 22; My.).

ಪರಿಪೇಲ pari-pêla. = ಪರಿಪೇಲವ.

ಪರಿಪೇಲವ pari-pêlava. Very small, fine or delicate. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಪರಿಪೋಷಣ pari-pôshaṇa. Nourishing, cherishing, furthering, promoting. (Bp. 39, 2).

ಪರಿಪೋಷಿತ pari-pôshita. = ಪರಿಪುಷ್ಟ. (Bp. 60, 56).

ಪರಿಪ್ರಶ್ನ pari-praśna. *Question, interrogation, inquiry.*

ಪರಿಪ್ಲವ pari-plava. Swimming about; moving to and fro; running about; *vibrating, waving, trembling, shaking, unsteady, restless.* 2, oppression, tyranny.

ಪರಿಭವಣಿಗೆ pari-bavaṇigè. (Tbh. of ಪರಿವೃಢ). Turning round, revolving (of wheels, Bh. 3, 6, 79).

ಪರಿಬಾಟಿ paribâṭi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Bh. 2, 7, 21).

ಪರಿಬೋಧಿಸು pari-bôdhisu. To take notice or care of (Abh. P. 14, 143).

ಪರಿಭವ pari-bhava. Becoming *i. e.* passing round, paying no attention to: *disregard, disrespect, contempt, contumely, insult, offence, disgrace.*

ಪರಿಭವಿಸು pari-bhavisu. To disregard, to slight, to disrespect, to despise, to disgrace, etc. (Čpr. 3, 58; 8, 57;

Abh. P. 9, 44; Grj. 7, 66; Bp. 23, 22; 59, 51; Râv. 5, 27; 6, after 11; J. 14, 5).

ಪರಿಭಾಗಿಸು pari-bhâgisu. To divide; to distinguish (Bp. 57, 69).

ಪರಿಭಾವ pari-bhâva. = ಪರಿಭವ. *Disregard, disrespect, etc.* See ಆಡಿ. 2, = ಪರಿಭಾವನೆ; see ಬಗೆ.

ಪರಿಭಾವನೆ pari-bhâvana. = ಪರಿಭಾವ No. 2. Thinking about, thought, reflection, idea, opinion, supposition, conjecture, meditation. See ಆಲಿಸು, ಗಮನ.

ಪರಿಭಾವಿತ pari-bhâvita. = ಪರಿಭೂತ. (Kâvy. II, 2, B, 44). 2, contained, included; pervaded. 3, conceived.

ಪರಿಭಾವಿಸು pari-bhâvisu. = ಪರಿಭವಿಸು (Râv. 13, 11). 2, to think, to reflect, to meditate; to consider, to investigate, to mind, to pay attention to (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 44. 260 Cm.; Čpr. 3, 7. 74; 4, 21; Bp. 2, 8; 8, 26; 24, 85; 51, 27; Râv. 6, 132; Sl. 71).

ಪರಿಭಾಷಣ pari-bhâshaṇa. Speaking much; *admonition, expression of censure or contempt, reproof, abuse;* talking, conversing with.

ಪರಿಭಾಷೆ pari-bhâshĕ. Speech; explanation, definition. (My.). 2, censure. 3, a table or list of abbreviations or signs used in any work. 4, prognosis, in medicine.

ಪರಿಭೂತ pari-bhûta. *Disregarded, despised, treated with contempt;* overpowered, conquered.

ಪರಿಭ್ರಂಶ pari-bhraṁśa. Falling off, falling from; escaping, escape. (Kâvy. V, 32).

ಪರಿಭ್ರಮಣ pari-bhramaṇa. Wandering round, roving or roaming about; wandering, roaming, used also of the mind (My.); turning round; revolving. See ಸುದಿ; J. 10, 20.

ಪರಿಭ್ರಾಂತಿ pari-bhrânti. = ಪರಿಭ್ರಮಣ. (My.).

ಪರಿಮಂಡಲಿಸು pari-maṇḍalisu. To move round (v. i., Bh. 10, 6, 22).

ಪರಿಮರ್ದಿಸು pari-mardisu. To rub, to grind (Śmd. 225).

ಪರಿಮಳ pari-maḷa. ಪರಿಮಳ. *Exquisite fragrance, perfume, fragrant scent* (ಕಮ್ಮತು Kk. 68; ಸಪ್ಪಸದ, ಕಮ್ಮು, ಕಮ್ಮತು, ಮುಗುಮಿಸು, ಸದು Śm. 23). 2, *the pounding or trituration of perfumes* (ಮಿಡಿಪುದು Hlâ.; ಸಮ್ಮರ್ದ, ಮಿಡಿಪುದು Mr. 456). ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರ ಜೇಕು (Prv.). — ಪರಿಮಳಿ ದುಂ. -ತಿರುಳ. The large black bee (ತುಮ್ಬಿ Čt. I, 27).

ಪರಿಮಳಾಶೋಕ parimaḷa-aśôka. (ಕಪಿಲೆ, ಪುನ್ನಾಗಿ, ಪರಿಮಳ ಯುಕ್ತವಾದ ಆಗರು Sl. 136).

ಪರಿಮಲಿತ pari-malita. Perfumed, scented. (Čpr. 8, after 72).

ಪರಿಮಳಿಸು parimaḷisu. To be exquisitely fragrant, to be highly perfumed (Bp. 14, 8; 18, 29; 43, 25; 44, 26; My.).

ಪರಿಮಳಿಸುಹ parimaḷisuha. Being exquisitely fragrant; smell, as one of the objects of sense (see Nr. a. ಸವಿಹ).

ಪರಿಮಾಣ parimâṇ. Tbh. of ಪರಿಮಾಣ. ಪರಿಮಾಣಿಸ್ಪದೊಳ್ ಗೇಣಾಳ್ವ (Śm. 96).

ಪರಿಮಾಣ pari-mâṇa. = ಪರಿಮಾಣ. Measuring; *measure; quantity; compass; weight.* See Śmd. 94; ಆಳಿ.

ಪರಿಮಾರ್ಜ pari-mârja. Wiping all round; wiping off, cleaning; stroking, rubbing. See ತುಡ್ಡ-.

ಪರಿಮಾರ್ಜನ pari-mârjana. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. (also: the act of smearing with cow-dung, My.).

ಪರಿಮಿತ pari-mita. Measured, meted; circumscribed, limited; adjusted; moderate. (Ch. v. 308; Bp. 1, 23; 5, 52; J. 16, 11).

ಪರಿಮಿತಿ pari-miti. Measure, limitation. (My.).

ಪರಿಮಿಲಿತ pari-milita. Mixed or combined with, pervaded by (Bp. 61, 45).

ಪರಿಮುಕ್ತ pari-mukta. Unloosened, unfastened, released, liberated. (My.).

ಪರಿಮುಖಂ pari-mukhaṁ. Round or about the face, round, about. (R.). ಪರಿಮುಖಮಾಗಿ, through, by means of (My.; Tĕ.).

ಪರಿಮೃಜಿ pari-mṛija. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. See ತುಡ್ಡ-.

ಪರಿಮೋಷ pari-môsha. *Theft, robbing.*

ಪರಿಮೋಷಿ pari-môshi. *A thief, a robber.*

ಪರಿಯ pariya. (= a ಪರಿಪ). Running. See ಪರಿಮು ಪರಿಯು.

ಪರಿಯಂಕ pariyaṅka Tbh. of ಪರ್ಯಂಕ. (Mr. 202; Bp. 39, 61; My.).

ಪರಿಯಂಕಶಾಲಿ pari-aṅka-kâḷa. A good warrior (Bh. 6, 2, 10).

ಪರಿಯಟನ pariyaṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. (J. 25, 6).

ಪರಿಯಣ pariyaṇa. = ಪರಿಯಳ, ಪರಿಯಾಣ, ಪರಿಪಾಣ q. v., ಪರ್ಯಾಣ, ಪರ್ಯಾಣ, ಪರಿಯಾಣ, ಪರಿಪಾಣ. (Abh. P. 16, 90; Č. Bp. 47, 40; V. 14, 54).

ಪರಿಯನ್ತ pariyanta. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತ. (My.; J. 2, 18; 28, 19).

ಪರಿಯನ್ತರ pariyantara. = ಪರ್ಯನ್ತ. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತರ. (My.; Tĕ.; Bp. 52, 43; 54, 72).

ಪರಿಯನ್ತ್ರ pariyantra. = ಪರಿಯನ್ತರ. (My.).

ಪರಿಯಳ pariyaḷa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Čpr. 6, after 86).

ಪರಿಯಾಣ pariyâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Abh. P. 12, after 2; Bp. 9, 40; 12, 12. 35; 33, 11. 16; 37, 49; 59, 18. 22; ಸರಾಜ G.).

ಪರಿಯಾನ pari-yâna. Going about; circumambulating. See ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ.

ಪರಿಯಾಪ್ತ pariyâpta. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತ. (ಉಪವಿಷ್ಟ, ಭೋಜನದ ವರೆವು Mr. 220).

ಪರಿಯಾಪ್ತಿ pariyâpti. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ. (Bh. 1, 6, 27).

ಪರಿಯಾಯ pariyâya. Tbh. of ಪರ್ಯಾಯ. (My.).

ಪರಿಯಾಸಕ pariyâsaka. Tbh. of ಪರಿಪಾಸಕ. (My.; Tĕ.; T. ಪರಿಯಾಜ = ಪರಿಪಾಸ).

ಪರಿಯಿಸು pariyisu. (= ಪರಿಸು 1, ಪರಿಸು). To cause to run; to cause to flow. See Abh. P. 13, 126; Râv. 6, after 11 (twice); 13, 82. 87; ಆಪ್ತವ್ಯರಿಯಿಸು, ಕಪ ವ್ಯರಿಯಿಸು; ತುಮ್ಬುವರಿಯಿಸು, ಪೊಸವ್ಯರಿಯಿಸು, ವಿಸರ್ಪವ್ಯರಿಯಿಸು, ಸಮ್ಮುವರಿಯಿಸು.

ಪರಿಯುತ pari-yuta. Completely fastened to or bound (Abhâ. 1, 52).

ಪರಿಯೋಗ pari-yôga. (= ಪರ್ಯವಯೋಗ). Asking (for something) with words of abuse: overreaching (ಪ್ರಲಬ್ಧ, ಮುಸ್ಕವಾಗಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Mr. 90).

ಪರಿಯೋಗಿಸು pari-yôgisu. To join well; to bring about (Bp. 45, 3).

ಪರಿರಕ್ಷೆ pari-rakshĕ. Rescue, protection, preservation, guarding. See ಪರಿರಕ್ಷಣೆ.

ಪರಿರಂಜಿಸು pari-raṁjisu. To cause delight; to shine (Râv. 6, after 24; 7, after 17).

ಪರಿರಮ್ಭ pari-rambha. *Embracing, an embrace.*

ಪರಿರಮ್ಭಣ pari-rambhaṇa. *Embracing, an embrace.* — ಪರಿರಮ್ಭಣಂಗಯ್ಯ. -ಅ-. To embrace (Rāghč. 17, 71).

ಪರಿರಾಜಿಸು pari-rājisu. To shine on all sides, to be very resplendent (Rāghč. 17, 64).

ಪರಿಲಕ್ಷಿತ pari-lakshita. Greatly marked, characterized, or distinguished (Śāv. 1, 67).

ಪರಿಲಬ್ಧ pari-labdha. = ಉಪ್ತ. (My.).

ಪರಿಲುಲಿತ pari-lulita. = ಉಲಿತ. (My.).

ಪರಿವಟ್ಟ pari-paṭṭa. A piece of cloth put round the head of persons at a temple on particular occasions (My.; Tč., T.).

ಪರಿವರ್ಜನ pari-varjana. Abandoning, giving up, resigning, avoiding. 2, *killing, slaughter.*

ಪರಿವರ್ತ pari-varta. Turning round, revolving; roaming or wandering about. 2, = ಪರಿವರ್ತನ No. 2, *revolution, end of a period of time,* the periodical destruction or dissolution of the universe (Mr. 71; ಸಂವರ್ತನ 472). 3, *a year.*

ಪರಿವರ್ತನ pari-vartana. Turning round; moving to and fro, moving (ಪಲ್ಲಟ, ಹೊಯ್ಲು, ಪರಿಸುವುದು Kn. 158). 2, = ಪರಿವರ್ತ No. 2 (ಸಂವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ 158). 3, interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ 158); *change, exchange, barter.* 4, inverting, taking or putting anything in a wrong direction (? ವ್ಯತ್ಯಸನಗಳು 158).

ಪರಿವರ್ತಿಸು pari-vartisu. To move; to engage in (Čpr. 2, 31); to be used (ಪ್ರವರ್ತಿಸು Śmd. 112 Cm.; ಲೋಕಾಃ ವರ್ತಿಸು Mḍb. Cm.; Bhn. 57).

ಪರಿವರ್ಧಿತ pari-vardhita. Increased, augmented, enlarged (Rāv. 14, after 106).

ಪರಿವರ್ಧಿನಿ pari-vardhini. Increasing, augmenting.

ಪರಿವರ್ಧಿನಿಷಟ್ಪದಿ parivardhini-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಪರಿವರ್ಹ pari-varha. That which surrounds or encompasses: *retinue, train, attendants.* 2, *goods, furniture, implements* (ಪರಿಷ್ಕಾರ, ನೆರವಿಕೆ ಉಪಚಾರಂ Mr. 202). 3, royal insignia; attire, trim; wealth, property. See ಪರಿವು.

ಪರಿವಳಿಗೆ (pari-paḷigĕ). N. of a place (Bp. 52, 1. 29).

ಪರಿವಾಣ parivâṇa. = ಪರಿಯಾಣ, etc. A plate-like vessel of metal or wood (ಪರುಷಾಪ್ಯ Mr. 212; see ಪೊಡಮ-).

ಪರಿವಾದ pari-vâda. *Abuse, reproach, reproof* (ನಿಷ್ಠೆ Mr. 87); charge, accusation.

ಪರಿವಾದಕ pari-vâdaka. A complainant, an accuser, a plaintiff, a calumniator. (R.). 2, one who plays on the lute.

ಪರಿವಾದಿ pari-vâdi. = ಪರಿವಾದಕ.

ಪರಿವಾದಿನಿ pari-vâdini. *A vīṇā or lute of seven strings* (Mr. 80).

ಪರಿವಾಪ pari-vâpa. = ಪರಿವಾಪ. *Furniture.* 2, *sowing.* 3, *a piece of water, a pond, a reservoir.* 4, shaving.

ಪರಿವಾಪಿತ pari-vâpita. *Shaven, shorn.*

ಪರಿವಾರ pari-vâra. What surrounds: *train, suite, retinue, followers;* an army (ಪೊಱಗ, ಸೇನೆ, ದಂಡ Kn. 113).

ಪರಿವಾಸ pari-vâsa. Excellent perfume (Abh. P. 4, 27).

ಪರಿವಾಹ pari-vâha. = ಪರಿವಾಪ. Overflow, an inundation. 2, *a water-course or drain to carry off excess of water; a sluice* (ಜಲೋಚ್ಚಾಟನ, ಕದಿಗೋಡು Mr. 415).

ಪರಿವಿತ್ತಿ pari-vitti. *An unmarried elder brother whose younger brother is married.*

ಪರಿವಿಲೀನ pari-vilīna. = ವಿಲೀನ. (Rāv. 14, after 106).

ಪರಿವಿಸ್ತರ pari-vistara. = ವಿಸ್ತರ. (Rām. 1, 13, 5).

ಪರಿವೀತ pari-vīta. Surrounded; overspread. 2, the law of Brahmâ. (R.).

ಪರಿವು parivu. = ಪರಿವ. Running; flowing, streaming; current (J. 19, 5; Tč. ಪರುವು); force (ಮಾಟ Mr. 490). ಪರಿವಲ್ಲಿ (490).

ಪರಿವೃಢ pari-vṛiḍha. *A superior; a master* (ಒಡೆಯ Sa. 161; Bp. 36, 53).

ಪರಿವೃತ pari-vṛita. Surrounded, encompassed, encircled; combined. See Śmd. 345; Čpr. 1, 129; 2, 92. 93; Bp. 4, 52; 18, 38; 53, 30; Rāv. 13, after 61.

ಪರಿವೃತ್ತ pari-vṛitta. Revolved, gone round; turned back; exchanged, bartered; ended. 2, *surrounded, encompassed.*

ಪರಿವೃತ್ತಯಮಕ parivṛitta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಪರಿವೃತ್ತಿ pari-vṛitti. Revolution; return. 2, *exchange* (Kâvy. III, 3, B, 3. 13-15), *barter* (ವಿನಿಮಯ, ಮಾರಾಟ Mr. 346). 3, end. 4, surrounding, encompassing.

ಪರಿವೇತೃ pari-vĕtṛi, *A younger brother married before the elder.*

ಪರಿವೇಷ pari-vĕsha. Surrounding, encompassing, etc.; a circle, a wreath, crown. 2, a circle; the circumference of a circle; etc. (ವಪ್ರ Kn. 61). 3, *a halo round the sun or moon* (ವೇಷ್ಟನ, ಪ್ರಾಸಾದಪದ್ಧ Kn. 23; Bp. 61, 11). — ಪರಿವೇಷಗೊಳ್. -ಅ-ಕೊಳ್. To get a halo (Abh. P. 9, after 62; Grj. 2, after 106).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿತ pari-vĕshṭita. Surrounded, enclosed, encompassed (Čh. v. 6).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸು pari-vĕshṭisu. To surround (Čpr. 4, 64; Grj. 5, 30; Bp. 10, 32).

ಪರಿವ್ಯಾಧ pari-vyâdha. *A species of reed, Calamus fasciculatus* Roxb. 2, *the tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ಪರಿವ್ರಜ್ಯೆ pari-vrajyĕ. Strolling; *leading the life of a religious mendicant;* ascetic devotion, religious austerity.

ಪರಿವ್ರಾಜ pari-vrâj. A vagrant; *a mendicant devotee.*

ಪರಿವ್ರಾಜಕ pari-vrâjaka. *A mendicant devotee.*

ಪರಿಶಂಕೆ pari-śaṅkĕ. Apprehension, distrust, fear (Čpr. 1, 92).

ಪರಿಶಿಷ್ಟ pari-śishṭa. Left, remaining; finished (Sk.); finished state (J. 33, 37).

ಪರಿಶೀಲನ pari-śīlana. Fond pursuit of, or attachment to, study. (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧ pari-śuddha. Completely cleansed, cleaned, purified, pure, in one's clothes, religious observances, and mind (ನವಿತ್ರ, ಪ್ರಯತ, ಶುಚಿ Sk. 250; J. 31, 78; 34, 18. 22; My.; *cf.* ಪರಿಶೋಧನ). 2, acquitted, discharged. 3, cleared off, paid. *Cf.* ಉಶಿರುದ್ಧ. Feminine ಪರಿಶುದ್ಧೆ (J. 18, 32; 21, 63).

ಪರಿಶುದ್ಧವನ್ತ pariśuddha-vanta. A clean, pure man (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧಿ pari-śuddhi. Complete purification, purity. (My.).

ಪರಿಶುಷ್ಕ pari-śushka. Perfectly dried up or parched, withered, emaciated, shriveled. (R.).

ಪರಿಶೆ parišĕ. = ಪರಸ, etc. (My.). See Prv. s. ಪೆರ್ಚು.

ಪರಿಶೇಷ pari-śêsha. Remnant, remainder. (Kâvy. I, 7). 2, sequel, supplement. 3, conclusion, termination.

ಪರಿಶೋಧಕ pari-śôdhaka. A man who scrutinizes or searches (not Sk.; My.); one who corrects (My.).

ಪರಿಶೋಧನ pari-śôdhana. -ಕ್ರಿ. Completely cleansing, purifying (Sk.); clarifying, straining, sifting (My.). 2, searching, seeking after, enquiry (not Sk.; My.). 3, correction (not Sk.; My.).

ಪರಿಶೋಧನಿ pari-śôdhani. A broom (ಕಸಕಡ್ಡಿ, ಪರಮ್ಟಾರಿನಿ Mr. 202).

ಪರಿಶೋಧಿತ pari-śôdhita. Cleaned; sifted, strained; scrutinized, searched; corrected (My.).

ಪರಿಶೋಧಿಸು pari-śôdhisu. To purify; to sift, to strain (My.). 2, to scrutinize; to correct (My.).

ಪರಿಶೋಭಿತ pari-śôbhita. Very beautiful, made very splendid, etc. (J. 10, 5).

ಪರಿಶೋಭಿಸು pari-śôbhisu. To shine greatly (J. 5, 12. 53; 15, 8).

ಪರಿಶೋಭೆ pari-śôbhĕ. Great lustre or beauty, etc. — ಪರಿ ಶೋಭೆಪಡೆ. -ಪಡು. To be ornamented (Rây. 13, after 77). — ಪರಿಶೋಭೆಪಡೆ. -ಪೆಱ್. To become full of lustre (Śây. 1, 70).

ಪರಿಶ್ರಮ pari-śrama. Fatigue; laborious exertion; distress. (My.). — ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡಾಮು. To toil, to labor (B. 4, 222).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತ pari-śrânta. Thoroughly fatigued, overcome with fatigue or distress, worn out, wearied. (Čpr. 1, after 81).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತಿ pari-śrânti. Fatigue, exhaustion. (My.).

ಪರಿಶ್ರುತ pari-śruta. Heard; known, renowned (Râm. 1, 1, 17).

ಪರಿಶಟ್ಟು pari-shattu. Tbh. of ಪರಿಪಟ್ (Śmd. 106).

ಪರಿಷದ್ pari-shad. = ಪರಸ, ಪರಿಕೆ, ಪರಿಪಟ್ಟು, ಪರಿಪೆ, ಪರಿಸ. Sitting round. 2, *an assembly, a meeting, a congregation.* 3, an expiatory act, atonement (My.).

ಪರಿಷೆ parishĕ. = ಪರಸ, etc. (Bp. 6, 13).

ಪರಿಷೇಕ pari-śêka. Sprinkling over. (Čpr. 2, 37).

ಪರಿಷೇಚನ pari-śêčana. Sprinkling round. (My.).

ಪರಿಷ್ಕರಿಸು pari-sh-karisu. To prepare; to adorn; to perfect, to finish, to polish (My.).

ಪರಿಷ್ಕಾರ pari-sh-kâra. *Adorning, ornament, decoration, embellishment;* finishing, polishing.

ಪರಿಷ್ಕೃತ pari-sh-kṛita. = ಪರಿಕೃತ. Surrounded; prepared, equipped; adorned; highly finished, polished; *cleansed, purified* (by initiatory rites).

ಪರಿಷ್ವಂಗ pari-svaṅga. *Embracing, an embrace.*

ಪರಿಸ parisa. = ಪರುಸ 1, etc. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. (Čpr. 1, 46; Śây. 3, 30).

ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ pari-saṅkhyĕ. Enumerating one by one, computation; sum; total, a number. (Čh. v. 248).

ಪರಿಸನ parisana. = ಪರುಸನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. See ಉನ್ನಿ, ಮುಟ್ಟಿ; V. 41, 24.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ pari-samâpti. Full completion, accomplishment, conclusion, end (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Nn. 157). 2, leaving, quitting, giving up (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 157).

ಪರಿಸರ pari-sara. Going round; standing-place, position; environs, bounds, border; *proximity, neighbourhood.* 2, death. 3, rule, precept.

ಪರಿಸರ್ಪ pari-sarpa. Going or walking round or about; *perambulation; surrounding, encircling;* going after, following.

ಪರಿಸರ್ಯೆ pari-saryĕ. Going about; *perambulation;* near approach; service.

ಪರಿಸು parisu. 1. = (ಪರಿಂಬಸು), ಪರಿಯು. To cause to move, run or flow. See ಎಱಪರಿಸು, (ಕಱಪರಿಸು), ಪಱ ಪರಿಸು, ಪೀಪಿಪರಿಸು.

ಪರಿಸು parisu. 2. (= ಪರ್ಸ್?). To speak, to chat (? T. ಪೆರುಪು, to speak in sleep; ಪದಿಂಗು, to speak; Té. ಪಲುಕು, to speak; *cf.* ಪರಿಕೆ 2, ಪಱ 1). See ಕಱಪರಿಸು (?).

ಪರಿಸುಪ್ತಿ pari-supti. Sleep (Grj. 8, 70).

ಪರಿಸೂತ್ರ pari-sûtra. An enclosure (? Abh. P. 7, after 47).

ಪರಿಸೆ parisĕ. = ಪರಸ, etc. (My.).

ಪರಿಸೇವೆ pari-sêvĕ. = ಸೇವೆ. (Čpr. 4, 77).

ಪರಿಸ್ಕನ್ದ pari-skanda. *Maintained or nourished by strangers; a servant;* a day-laborer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಕೂಲಿಕಾರ Hlš.; ಕೂಲಿ ಕಾರ Mr. 236).

ಪರಿಸ್ತರಣ pari-staraṇa. Strewing round, strewing, as the darbhĕ. (Grj. 10, after 97; My.). 2, a line drawn with red clay, etc. at the foot of a wall (J. 17, 27).

ಪರಿಸ್ತೋಮ pari-stôma. *A cover, a coverlet; an elephant's coloured housings.*

ಪರಿಸ್ಪನ್ದ pari-spanda. Throbbing, trembling; movement. 2, *train, retinue.* 3, *decoration of the hair.*

ಪರಿಸ್ಫುಟ pari-sphuṭa. Very clear or manifest, quite evident or plain or distinct (Śmd. 392; Čh. v. 248).

ಪರಿಸ್ಯನ್ದ pari-syanda. Flow, stream. 2, *train, retinue.* 3, decoration of the hair.

ಪರಿಸ್ರವಣ pari-sravaṇa. Flowing, streaming, oozing, trickling.

ಪರಿಸ್ರವಣಿ pari-sravaṇi. (= ಪರಿಸ್ರುತ್). Toddy, vinous liquor (ಮೈರೇಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221).

ಪರಿಸ್ರುತ pari-srut. Flowing, dropping, trickling; *vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಸ್ರುತ pari-sruta. Flowed, oozed.

ಪರಿಸ್ರುತೆ pari-srutĕ. *Vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಹರ pari-hara. = ಪರಿಹಾರ. (Bp. 13, 4; 29, 12; 45, 38; My.).

ಪರಿಹರಣೀಯ pari-haraṇiya. To be shunned or avoided; avoidable. (Rây. 13, 13).

ಪರಿಹರಿಸು pari-harisu. To abandon, to leave, to shun, to reject (ಬಿಡು Śmd. 78. 141; ಸೀಗು G.); to destroy, as a paper (My.); to take away, to remove, to set aside, to clear away, to avert, to remedy (ತೆಗೆದ Kk. 68; Śm. 51; My.); to clear off, as a debt (My.). ಈ ಯೋಗಮೊಳ್ ಆವ ಕೋಗಮುಂ ಪರಿಹರಿಯಾ? (Śmd. 268). ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಬಟ್ಟಿದು (ಪರಿಹೃತ, etc. Hlš.). ಗರ್ವಾನ್ವಿತ ಬಹ್ವಾಗ ಪೆಱಪೆ, ಆದಕ್ಕು ಪರಿಹರಿಸ ಜೀಕು (B. 4, 60). ಮುಂದು ಗಾಳಿ ಇವ್ವಗಳ ಬಾಳೆಯುಕ್ಕು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪಚ್ಚಿಮ ಮುಣ್ಣಾಪ ದಸ್ತವೇಕ್ಷದ (ಸಿರಾ Sl. 224). ಸಮಸ್ತಕಾಮಗ

ಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಚಿಸಿಸ ವಿಶ್ವ ಮುಸ್ಸಗಳು (ಅಥರ್ವಣ 251). See Śmd. 77; Ṭpr. 2, 48; Bp. 2, 27; 3, 19. 46; 6, 6; 16, 3; 32, 44; 40, 8; 43, 67; 45, 15; 46, 28; 49, 20; 50, 31; 51, 4; 54, 42; 56, 55; 57, 49; J. 2, 39; 5, 12; 9, 34; 11, 35; 15, 37. 2, to be taken away, etc. (Bp. 45, 8).

ಪರಿಹರ್ತವ್ಯ pari-hartavya. To be shunned or avoided (adj.). (Ṭpr. 1, 45).

ಪರಿಹಸಿತ pari-hasita. Laughed at, ridiculed (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಹಾರ pari-hâra. Abandoning, leaving, avoiding, shunning. 2, taking away, removing, averting; remedying or atoning for any improper action (ಪರಿಹೃತ, ನಿರಾಕೃತ, etc. Mr. 431; ಮೂರ ಮಾತೋಣ G.; Bp. 60, 57; My.). 3, exemption from taxes, immunity.

ಪರಿಹಾರಕ pari-hâraka. He who removes, averts, or remedies (My.).

ಪರಿಹಾರಣೆ pari-hâraṇe. = ಪರಿಹಾರ. (ಮೂರ ಮಾತೋಣ G.).

ಪರಿಹಾರ್ಯ pari-hârya. To be abandoned, shunned or avoided; to be escaped from; to be taken off or away; to be severed or separated. 2, *a bracelet.*

ಪರಿಹಾಸ pari-hâsa. = ಪರೀಹಾಸ, ಪರಿಹಾಸ 2. Jesting, joking; a jester, a buffoon (ಮೃತ, etc., ಸ್ವವರಂ ಪಗಿಸುವಂ Mr. 270; see Hlâ. s. ಮುಳಿದಾತ). 2, *mirth, merriment, jest, sport;* laughter; laughing at, deriding. 3, one of sthâyi-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ಪರಿಹಾಸಕ pari-hâsaka. = ಪರಿಹಾಸಕ. A jester, a buffoon (ಸಟ್ಟುಪಕಾರಿ Śm. 48; Bp. 59, 29).

ಪರಿಹಾಸ್ಯ pari-hâsya. Laughable, ridiculous (Sk.). 2, = ಪರಿಹಾಸ No. 2. (My.).

ಪರಿಹೃತ pari-hṛita. Abandoned, quitted; *set aside, removed, rejected;* taken away. See Bp. 36, 37; 37, 64.

ಪರಿಹೃತಿ pari-hṛiti. Shunning, avoiding; removing, averting. — ಪರಿಹೃತಿಗೆಯ್ದು. To avert (V. 9, 44).

ಪರೀಕ್ಷಕ pari-ikshaka. Looking round, *inspecting carefully, testing, examining;* a prover, a tester, an examiner.

ಪರೀಕ್ಷಣ pari-ikshaṇa. = ಪರಿಸರ, (ಪ್ರಶ್ನೆ ವರ 1). *Trying, testing, examining, inspecting carefully* (ಧಾತು, ಆರಯ್ಕೆ Mr. 437).

ಪರೀಕ್ಷಿತ pari-kshit. = ಪರಿಕ್ಷಿತ್. N. of a king, son of Abhimanyu and father of Janamêjaya (Bh. 1, 2, 13).

ಪರೀಕ್ಷಿತ pari-ikshita. Carefully or accurately inspected, tried, examined, tested, proved. 2, a touch-stone (ಪರೀಕ್ಷೆ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ಪರೀಕ್ಷಿಸು pari-ikshisu. = ಪರಿಕಿಸು. To inspect carefully, to examine, to test; to investigate (Ṭpr. 5, 81; Bp. 18, 19; 22, 7; 31, 5; B. 4, 51. 126; 5, 20; My.).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ parikshisuvike. = ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ. ಪ್ರಮಾಣವಿಶ್ವ ಆರ್ಥ ವಸ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ (ಪರಿಕ್ಷೆ, ವಿಚಾರಣೆ, etc. Sl. 47).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ parikshisuha. Trying, testing, etc. ಧರ್ಮಾದಿಗ ಳಿಸ್ಸ ಆರಯು ಮುಸ್ಸಿಗಳ ಚಿತ್ತಮುಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹಂ (ಉಪಕ್ರಮ Nr.).

ಪರೀಕ್ಷೆ pari-ikshe. = ಪರಿಕೆ, ಪರಿಕ್ಷೆ. Investigation, examination, test, trial (ಪ್ರಶ್ನೆ ವರ Kk. 83; Śm. 56; ಪರಿಸರ Bhn. 3); trial by ordeal of various kinds. — ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗು. An examination to take place (My.; B. 5, 278). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡು. To undergo an examination (My.); to pass an examination with success (My.; B. 5, 272). — ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆ. = ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. (My.). ಆವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗಲು ಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾರೆ (B. 5, 273). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. To examine (My.; B. 4, 51). ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನು (ಪರೀಕ್ಷಕ G.).—See Prv. s. ವಿಶಾನು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗಾರ parikshe-gâra. An examiner (My.).

ಪರೀತ pari-ita. = ಪರಿತ. Past, elapsed, expired; departed; surrounded, encompassed; filled; taken possession of, seized. (Ṭpr. 5, 92; Rśv. 6, 35). See Mr. s. ಮುಗ್ಗ.

ಪರೀಧಾವಿ pari-dhâvi. = ಪರಿಧಾವಿ. (My.).

ಪರೀವಾಪ pari-vâpa. = ಪರಿವಾಪ.

ಪರೀವಾಹ pari-vâha. = ಪರಿವಾಹ. (See Sl. s. ಮೋಳುಮೊದ).

ಪರೀಷಹ pari-saha. The act of sustaining or bearing up against (Ṭpr. 1, 3; Abh. P. 16, 61).

ಪರೀಷ್ಟಿ pari-ishṭi. *Investigation, research, inquiry.* 2, *reverence, respect, homage.* 3, willingness, readiness, inclination.

ಪರೀಸರ pari-sâra. ಪರಿಸಾರ. *Going round or about, perambulation.*

ಪರೀಹಾಸ pari-hâsa. = ಪರಿಹಾಸ.

ಪರು paru. = ಪರುಸ್. (ಪರ್ವ, ಗ್ರಸ್ತಿ, ಗಣ್ಣು Mr. 109).

ಪರುಜು paruju. = ಪರಜು, q. v.

ಪರುಟವ paruṭava. = ಪರಿಟವ. (Tbh. of ಪ್ರಥಿಮಪ್ or ಬರ್ಹಣ). Spreading, extension; prolixity, diffuseness; verbosity; extensive work (ವಿಸ್ತರ Bhn. 11; Bh. 2, 7, 14).

ಪರುಟವಿಕೆ paruṭavike. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 8, 70; Rśv. 6, after 11; My.).

ಪರುಟವಿಸು paruṭavisu. To spread, or put, about; to give the details of, to tell in detail (Bh. 1, 12, 7; Rām. 1, 7, 8. 9; 1, 16, 34; Śśv. 4, 29; J. 5, 20).

ಪರುತ parut. *Last year.*

ಪರುವ paruva. = ಪರ 2. Tbh. of ಪರ್ವ. A yearly feast at which villagers, for money raised by subscription, buy rice, have it boiled and heaped up outside of the village in front of an idol, and eat it in common (My.).

ಪರುಷ parusha. 1. Knotted, knotty; rough, rugged, uneven, shaggy; *harsh, unkind, cruel, stern, rude, severe* (ಪಿಶ್ಶ, ನಿಷ್ಕರುಣವಾಮುಮು Nn. 119; ಕೂರ Mr. 515, o. r. ಕಠಿಣ). 2, an enemy (ದ್ವಿಷ್, ದ್ವೇ 119). 3, theft, trickery (ಮೌರ್ಖ್ಯ 515). 5, courage (ಧೈರ್ಯ 119; 515). 6, spotted, variegated, party-coloured (ಪಿಶ್ಚ 515; the MSS. ಪಿಶ್ಚ & ಪೀಶ); dirty. 7, gold (ಚಾಮೀಕರವ, ಸುವರ್ಣ 119; ಪೊನ್ 515). 8, pure (ಶುದ್ಧ 515). See ಪಿಶು.

ಪರುಷ parusha. 2. = ಪರುಸ 1. A touch-stone; the philosopher's stone (Grj. 3, after 91; 3, 110; Bp. 1, 39; 22, 32; 30, 27; 36, 2; 38, 45; 39, 2; Mhr. ಪರಿಸ).

ಪರುಷನ parushana. = ಪರಿಸನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. (Bp. 60, 32).

ಪರುಷವೇದಿ parusha-vêdi. = ಪರುಸವೇದಿ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. The philosopher's stone (Bp. 31, 19).

ಪರುಷೆ parushe. = ಪರಸೆ, etc. Tbh. of ಪರಿಷತ್. (Bp. 15, 6).

ಪರುಷೋಕ್ತಿ parusha-ukti. Harsh or abusive language. (My.).

ಪರುಸ್ parus. = ಪರು. *A knot or joint of a cane or reed.*

ಪರುಸ parusa. 1. = ಪರಿಸ, ಪರುಷ 2. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ (ಶೆಮ. 358).

ಪರುಸ parusa. 2. = ಪರುಸ. Tbh. of ಪರ್ವ (ಶೆmd. 335 M.).

ಪರುಸವೇದಿ parusa-vêdi. = ಪರುಷವೇದಿ. (My.; Tk.).

ಪರೆ parĕ. 1. = (ಪರಿ4), ಹರೆ 1. To spread (v. t.), to extend, to be diffused; to spread out or run, as creepers or roots; to disperse (v. i.), as an assembly, darkness, etc.; to be dishevelled, as hair (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; M.). P. ps. ಪರಡು, ಪರೆ ಮು. ಓಲಗಂ ಪರೆಪುಮರ್ ಆಟೋಪಕ್ಕೆಗೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295). ಪರೆಯುವೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿಪ ಕತ್ತಲೆ (ಸಪ್ತಮಿನ, ಆದತಮಿನ Mr. 67). ಘುಡಸ ಮುಖ ಆವಗಂ ಪರೆದು ಪೀವಿದ ತಣ್ಣಿಗಾರ್ಕ್ (Liliv. 3, 7). See Śmd. 408; Ćpr. 8, 29. 32. 101; Grj. 4, after 104; 10, 100; Abh. P. 6, 113; Bp. 1, 51; Rśv. 4, 25; 7, after 17 (twice); J. 2, 65; 17, 20; 19, 33; 22, 25; ಕರಿಪರೆದೆ, ಕಸುಸಂಪರೆದೆ, ಕುಪರೆದೆ, ಕೊಪರೆದೆ, ತಪಪ್ಪರೆದೆ s. ತಪ 1, ಪೀರ್ದರೆದೆ, ಪಿಲ್ಲೆರೆದೆ. — ಪರೆ ಗಾ. -ಕಡಿ. (*i. e.* ಪರೆದು-). To cut and scatter about (J. 20, 13; 23, 43. 45). — ಪರೆ ಮಾಡು. (*i. e.* ಪರೆದು-). To scatter about (Abh. P. 13, 142).

ಪರೆ parĕ. 2. = ಹರೆ 2. To dawn (ಕಾಲ್ಯ Śmd. Dh.; Tĕ. ಬಚ್ಚು, ಪರಲು, ಪೆಲಯು, T. ಪಯಲಂಗು, to shine; T. ಪಿಪಿ, to break, to dawn; to be divided, as the night from the day; *cf.* ಪರೆ 1 f).

ಪರೆ parĕ. 3. Extension, stretch. See ತಪಪ್ಪರೆ s. ತಪ 4.

ಪರೆ parĕ. 4. = ಎರೆ 5, ಪರಿ 5, ಪೊರೆ 5, etc. A fold (see ಮೊರೆ s. ಪದರ); a scale or coat of an onion; a web or film on the eye; the skin or slough of a snake (My.); a caul (G.); the web of a spider (My.); a thin layer or scale of stone, a lamina; dry scab of a sore or on the skin (My.); scurf of the head, dandruff (My.). ಬಲಿ ಮುಪೋ (ಕಣ್ಣ) ಪರೆ? (Bp. 18, 66). ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ಶಿಶುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ (ಜರಾಯು G.). ಕೊಡದೊಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಪರೆ (chip, ಪೀಪಾಳ G.). ಹುಬಿಗಳು ತತ್ತಿಯಹುವಪಕ್ಕೆ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಬಿಳಿ ಪರೆಯ ಗೂಡು (G. 494). ಜೇವಹುದಿದ ಪರೆ (ಸಪ್ಪಾನಿಕೆ G.). See ಕಪ್ಪರೆ. — ಪರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To cast its slough, as a snake. ಪರೆಗಳೆದ ಬಾಪ್ಪ (ನಿರುರ್ಮಕ್ಕ, ಮುಕ್ಕಳಂಬುಳ G.). — ಪರೆ ಬಮು. = ಪರೆಗಳೆ. (My.).

ಪರೆಂಗಿ parĕṅgi. = ಪರಂಗಿ. (My.). — ಪರೆಂಗಿಮಾಲಿಗಿದ. A prickly shrub or small tree with yellow flowers, frequent on roadsides, Parkinsonia aculeata L. (Z.). — ಪರೆಂಗಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum L. (St. & Pl.; My.). — ಪರೆಂಗಿ ಯಿಣಚುಮರ. The African oil-palm, Elaeis guineensis L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಪರಳುಗಿದ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಪಲನು. The pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; *cf.* ಕೆಲಪಲನು).

ಪರೆಪು parĕpu. 1. = ಪರಪ್ಪು. To spread (v. t., ಪ್ರಸಾರ Śmd. Dh.).

ಪರೆಪು parĕ-pu. 2. (Śmd. 248 Mjb.). = ಹರೆವ. Spreading, the state of being extended, diffusion, etc.

ಪರೇಂಗಿತ para-lāgita. A hint or sign to another (Kâvy. III, 3, B, 30).

ಪರೇತ parā-ita. *Departed, deceased, defunct, dead.* 2, a corpse (ಪದ, ಶವ, ಪೆಣ Mr. 395). 3, a ghost, a spirit, a goblin.

ಪರೇಪ್ರಕೃತ್ಯ parĕta-kṛitya. Any rite connected with a deceased person, funeral rites (Bh. 1, 5, 25; Râm. 3, 12, 10).

ಪರೇಪತಿ parĕta-pati. = ಪರೇತರಾಜ. (Bp. 41 sum.; Râm. 5, 9, 22).

ಪರೇಪರಾಜ parĕta-râj. *Yama.*

ಪರೇಪವನ parĕta-vana. A cemetery (Ćpr. 9, 16).

ಪರೇಪ್ಯವಿ parĕ-dyavi. *On the next day, to-morrow.*

ಪರೇಪ para-îśa. = ಪರೇಪ್ವರ. (My.).

ಪರೇಪ್ವರ para-îśvara. The supreme lord; Śiva (Bp. 61, 16); etc.

ಪರೇಷ್ಟುಕೆ parĕshṭukĕ. *A cow which has often calved* (ಪಲವು ಸಾರಿ ಕರುವಾಕಿಯು Mr. 181).

ಪರೈಧಿಪ para-êdhita. *Nourished by a stranger, maintained by others* (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡೆ, ಪರರ ಆರಿಕ್ಕಿಪುದ ತಿಪ್ಪುದು Mr. 231). 2, the cuckoo.

ಪರೋಪ್ಪ paras-aksha. = ಪರಕ್ಷ. Beyond the range of sight, invisible, imperceptible, escaping observation; invisibility; secrecy.

ಪರೋಪಕಾರ para-upakâra. The act of assisting others, doing good to another, benevolence, charity; a favour, a kindness. (J. 24, 18. 25; My.; B. 4, 181; 5, 95).

ಪರೋಪಕಾರಿ para-upakâri. A person who assists others or does good to them, a beneficient, philanthropic person (My.; B. 3, 121; 4, 3; 5, 200).

ಪರೋಷ್ಣಿ paroshṇi. *A cockroach.* See ಪೆರ್ಪ್ಪಳ ಮೂಗಕ್ಕಿ.

ಪರ್ par. = ಪರ 1. — ಪರ್ ಪರ್. = ಪರ ಪರಕೆ. (S. Mhr.).

ಪರ para. 1. A sound imitating that produced by rending or tearing cloth. — ಪರ ಪರಕೆ. rep. With the repeated sound of para (My.; M. ಪರಪರ).

ಪರ para. 2. Short P. p. of ಪರ್ಪು. — ಪರ ಪರ್ಪು. rep. To cause one's self to run and run, to try to outrun: to emulate, etc. — ಪರಪರ್ಪುಪ. Emulation, rivalry, competition (ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಸಂಪರ್ಧ Hlâ.).

ಪರಕಲು parakalu. (fr. ಪರ್ 3). The state of being emaciated or lean (My.). — ಪರಕಳು. -ಆ 3. A lean man (My.). — ಪರಕಳಿ. A lean woman (My.).

ಪರಕು parakku. = ಪರುಕು, ಪರಕು, etc. (My., in ಪರಕಾ-).

ಪರಟೆ paraṭĕ. The state of being rough, harsh, bristled, bushy, or curly (M. ಪರು, rough, harsh; see ಪರ್ಪರಕೆ). — ಪರಟೆಪರೆ. -ತಲೆ. A rough, etc., head (T. ಪರಪ್ಪಿತ್ತಲೈ; M. ಪರುಪರೆ; R.).

ಪರಣೆ paraṇĕ. With the sound of ಪರ 1. — ಪರಣೆ ಪರ್. To rend with the sound of para, as cloth, paper (My.).

ಪರಮೆ paramĕ. The large black bee (ಆಲರ್ಕ್ಕ, ಆಪಿ Ćt. I, 62; ಬಾಣ್ಣಿ, ಪೈಂಗ II, 63; ಮುಪ್ಪಿ Śmd. II; ಬಂಡ, etc. Kk. 14; ಆಪಿ, ಆಲರ್ಕ್ಕ, ಮೀಳಲ್ಲು, ಪಲ್ಲು, ಆಳಿ, ಬಂಡ, ಪೆಂಗ, ಬಾಣ್ಣಿ, ಆಲರುಣಿ, ಚತ್ರಪೆಂಗ Śm. 27, Kk. 90; ಪೆಂಗ Śm. 83; Grj. 2, after 71; Ć. Bp. 11, 5; J. 17, 25; T. ಪಂಡೆ, M. ಪಂಡ, a bird). — ಪರಮೆಪರ್. -ಮರಿ. A young black bee (Ćpr. 7, 34; Rśv. 2, after 8; 4, after 14; 8, after 5). — ಪರಮೆಪರ್ಪುಮುಗರ್. -ಮುಮುಗರ್. A swarm of young black bees (Rśv. 2, after 8; Śśv. 3, after 35).

ಪರಿ pari. 1. = ಅಪ' 2, ಪಪ' 1. To tear asunder, to tear, to rend, to break, to slit; to cut asunder; to cut off, to sever, to cut; to break off, as fruits, etc. from a tree (ಎಷ್ಟತ್ತಿ Śmd. Dh.; ಉಗಿ Ct. I, 20; Bp. 22, 6. 20; 27, 18; 28, 9. 38; 39, 10; 49, 33; 54, 46; Rśv. 6, after 11; T., M.). 2, to be torn asunder, to be torn, etc.; to cut, as a knife, etc. (Čpr. 1, 94; 2, 83; 5, after 64; 6, 35; Bp. 32, 41; Rśv. 5, 119; J. 33, 22). ಜೇರ್ ಪಪ'ದುದು (Śmd. 219). — ಪಪ' ಪಪ'. rep. (Bp. 56, 28). — ಪಪ'ಯಲಿಸು. -ಇಸು. To shoot so that (anything) is cut asunder or off (Bp. 34, 35). — ಪಪ'ಯಲೆಸು. -ಎಸು. = ಪಪ'ಯಲಿಸು. (Bp. 44, 3). — ಪಪ'ಯು ಹೊಡೆ. To beat so that (the head, etc.) be severed (Bp. 28, 26). — ಪಪ'ಯಿಸು. -ಇಸು. = ಪಪ'ಯಲಿಸು. (Abh. P. 11, 52; 13, 87). — ಪಪ'ಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. To kick so as to rend or break (Čpr. 9, 18).

ಪರಿ pari. 2. = ಪಪ' 2. P. p. of ಪಪ' 1, in ಪಪ' ಪಪ'ದು (Bp. 18, 53).

ಪರಿ pari. 3. = ಪಪ' 3. Tearing, etc. (T., M.). — ಪಪ'ಗಡ್ಡ. A torn, dishevelled beard (V. 11, 61). — ಪಪ' ಪಪ'. -ಪಪ'. rep. Torn and scattered state (Čpr. 8, 24).

ಪರಿ pari. 4. = (ಪರಿ 3), ಪಪು, etc. Flying, (jumping); running swiftly, etc., (floating, swimming across). (T., M. ಪಪ, to fly; to run very swiftly; to flee; *cf.* ಪಾಪು 1). — ಪಪ'ಗೋಲ್. = ಪಪುಗೋಲ್. See ನೀರುಪಪ'ಗೋಲ್. — ಪಪ'ಪುಪ'. = ಪರಿಪುಪ'. A certain game that at present (as ಪಾಪುಗುಪ್ಪೆ) is played as follows: boys form two parties both of which make a heap of sand in their front, when one of the party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿ ಪಾಟಿ ಕೆಸ; ಪಾಪುಗುಪ್ಪೆ Kk. 71, Śm. 56). ಧುರದೊಳ್ ಪಪ'ಪುಪ'ಯಾಪುವ ತೆಱದಿನ್ದುಱಿಪಿ'ದಂ (Śmd. 28, o. r. in Mdb. ಪರಿಪುಪ'-). See Grj. 5, after 70; Rśv. 5, after 19. — ಪಪ'ಪುಪ'ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undertake that game (Śśv. 1, after 79; 3, after 35).

ಪರಿ pari. 5. To adorn, to decorate (ಧೂಪದ Śmd. Dh.).

ಪರಿ pari. 6. Ornament, decoration, embellishment. (T. ಪಪ', gold; ಪೊಪ', beauty = ಪೊಲಿಪು, ಅಲಿಗು; ಪೊಪ್ = ಪೊಪ್, metal; beauty; ಪೊಪ್ಪು, beauty; ornament; *cf.* Sk. ಪರ No. 2). — ಪಪ' ಪಪಿಸು. = ಪಪ'ಪಪಿಸು, q. v. — ಪಪ' ಪಪು. To be ornamented or decorated; to grow accomplished, finished, perfect, adept, full, fully developed, agreeable or proper; to appear; to come to an end. ಒಕ್ಕಾರಪಿತೆನೀಗರ್, ಪಪ' ಪಟ್ಟಿಕೆರೆಯ ಪನ್ನೆಲೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗಿ ಡೆಯರ (o. r. ಒಡೆಯರ್) ಮಾಡ್ಪುರೆ? (Śmd. 345). ಆಮುಡಿಂಗಳಾಯುಮುನ್ನೆನೆ ಮುಡಿಗುವುದುಂ, ನಲ್ಲರ್ (o. r. ನಲ್ಲಳ್) ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂ ಮುನ್ನಂ ಪಪ' ವಟ್ಟು ಬರೆ ಕಸಲ್ವುದುಮ್, ಆಬಳಿಕ ಸುರಜನಗೆ ನರಕಮುಪಪ' ತೆಱಿಂ? (225; Kâvy. I, 3, 72). See Čpr. 4, 18; Abh. P. 2, 21; 3, 60; 8, 53; 14, after 13; V. 2, after 9. — ಪಪ'ನಗ್ಮತರ್ನ. Perfect, close friendship (Čpr. 5, 86). — ಪಪ'ಪಪಿಸು. -ಪಪಿಸು. To cause to become or appear beautiful or charming. — ತಿಮುಮುಗೊಸ್ಸಾ ಬಣ್ಣೆಕೊಳಗೀಸಿ, ಪೊಪ್ಪಿದ್ದರ್ ಕುತ್ತಿಸಳ್ಗುಮುಪಪೋಳಲ್ಪೆ ಮುಱ್ಗು ರೆದು, ಕೇಸರದೋಳ್ ನಲುವಿಂ ಪುರಳ್ದು, ನೀಳ್ದಿರಿಗಿಪ ತೀಪ್ಪಿಸಳ್ದಿ ಯೊಳೊಮ್ಮನೆ ಪಾಡಿ, ಪರಾಗಪ್ರಂಜದೋಳ್ ಪಪ'ಪಪಿಸಿತ್ತು ಪ್ಪಗಿಪು ನೀರುಪಪೋಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯುಂ (Čpr. 7, 60, o. r. ಪಪ' ಪಪಿಸು).

ಪರಿಕೆ parikĕ. = ಪಪ' 6. See ತೊಪಪಪಿಕೆ.

ಪರಿವು parivu. Tearing, rending, etc. (J. 12, 31).

ಪರಿಸು parisu. To cause one's self to run. See ಪಪ ಪಪ'ಸು s. ಪಪ 2.

ಪರುಪು paru. = ಪಪ' 4 q. v., (ಪಾಪು 2), ಪೊಪ 1, ಪಪ 2, ಪಪ' 4, ಪಪು. Flying, etc. — ಪಪುಗುರ್. -ಕುರ್. = ಪಪುಗೊಲ್. (Abh. P. 9, 81). — ಪಪುಗೊಲ್. -ಕೊಲ್. = ಪಪುಗೋಲ್, ಪಪುಗಲ್, ಪಪುಗೋಲ್, ಪಪ'ಗಲ್, ಪಪ'ಗೋಲ್, ಪಪುಗರ್, ಪಪುಗೊಲ್, ಪಪುಗೋಲ್. A round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (Tě. ಆರಿಗೋಲು, ಪರಿಗೋಲು; T. ಪರಜಲ್, ಪರಪ್ಪೆ, ಪರಿಸು; T. ಪೊಪ', a boat = ದೋಣಿ). ಪಪುಗೊಪಪೋಳ್ ಕುಳ್ಳಿದಂ (Śmd. 163). — ಪಪುಗೋಲ್. -ಕೊಲ್. = ಪಪುಗೊಲ್. (Śśv. 1, 4).

ಪರುಪುಕು paruku. = ಪಪಕು, etc. See ಪಪುಕು.

ಪರುಪುಂಕು paruṅku. ಪಪುಂಕಿದಂ (Śmd. 48, o. r. ಪಪುಂಕಿದಂ; see ಪಳುಂಕು).

ಪರೆ parĕ. 1. = (ಪರ), ಪಪ'. A drum (ಪಾಪ್ಯ Śm. 117; M.; T. ಪಪ್ಪೆ; T. also: a word; T. ಪಪ್ಪೆ, to speak; ಅಪ್ಪೆ, the beating of a drum, tom-tom, *cf.* ಆಪ' 1). See ಉಂಳಪಪ', ಕೆಯ್ಪಪ', ಪಪಗೆಪಪ', ದೊಪ್ಪಪಪ', ಪಲ್ಲಪ', ಮುಗಪಪ', ಲಗ್ಗೆ ಪಪ', ಪೆಲ್ಲಪ'; Čpr. 8, 30; Abh. P. 7, 82; 13, after 34; 13, 100. — ಪಪ'ಗುಪ್ಪು. -ಕುಪ್ಪು. To beat a drum (Abh. P. 10, 144).

ಪರೆ parĕ. 2. Abuse, censure, blame (ಪ್ರಪ Śm. 117).

ಪರೆ parĕ. 3. Leanness, thinness, weakness, feebleness (ಕೃಪ Śm. 117; *cf.* ಪಪಪ; M. ಪಪು, ಪರ್ಪ, poverty, scarcity, famine).

ಪರೆ parĕ. 4. An eyelid (ಅಪ್ಪೆ Śm. 117; T. ಪಪ್ಪೆ a feather = ಇಪಗು).

ಪರೆಯ parĕya. See Śmd. II s. ಪೆಱಂ. (T. ಪಪ್ಪೆಮ, a Pariah).

ಪರ್ರ್ parr. (= ಪಪ್ರ್). The sound of fluttering. — ಪರ್ರನೆ. With the sound of parr. ಪರ್ರನೆ ಪಾಪು (said of birds, My.). — ಪರ್ರನ್ನು. -ಎನ್ನು. To produce the sound of parr (My.).

ಪರ್ಕಟಿ parkaṭi. *The waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (ಬಸುರಿ Mr. 122; see ಕಬ್ಬಸುರಿ).

ಪರ್ಕುಲಿ parkuḷi. = ಪೀಕ್ಕುದ್, etc. See ಸುಪಪರ್ಕುದ್.

ಪರ್ಚು parču. (parču). = ಪಪ್ಪು 3. To whisper; to communicate by whispering (ಅಕ್ಷಕ್ಷಣಿ Śm. Dh.; Abh. P. 13, 48; *cf.* ಪರಿಸು 2? T. s. ಪಪ' 17). ತಿ ಯೊಳ್ ಪರ್ಚಿದಂ (Śmd. 163).

ಪರ್ಜನಿ parjani. *The plant Cucumis aromatica* Salisb. = *C. xanthorrhiza* Roxb.

ಪರ್ಜನ್ಯ parjanya. *A rain-cloud, a thunder-cloud,* a cloud (ಪಾರಿಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, the muttering of clouds, thunder (ಮೇಘಧ್ವನಿ 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ Mr. 480). 3, *Indra* (ಪುರಹ್ವರ, ಇನ್ದ್ರ 57). 4, violent, fierce, etc. (ತೀಪ್ರ, ಸಿದ್ಧರ 57).

ಪರ್ಜನ್ಯಜಪ parjanya-japa. A prayer for rain (My.).

ಪರ್ಜಿ parji. A king's councillor or minister: the queen at chess (My.).

ಪರ್ಜೆ parjé. = ಪರಜೆ, etc. See ಕಲ- s. ಕಲು.

ಪರ್ಣ parṇa. *A wing.* 2, *a leaf* (ಎಲೆ Nn. 9. 39). 3, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತುಲ ಗಿಡ G.).

ಪರ್ಣಕುಟಿ parṇa-kuṭi. A hut made of leaves and grass. (G., Mhr.).

ಪರ್ಣಘಟಿಕೆ parṇa-ghaṭikĕ. A water-pot made of a (lotus-) leaf (Abh. P. 7, 105).

ಪರ್ಣಭೋಜನ parṇa-bhôjana. Eating leaves, feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಣಮಂದಿರ parṇa-mandira. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (Râm. 3, 6, 57. 58).

ಪರ್ಣವಿಕ್ರಯಿ parṇa-vikrayi. A woman who sells (betel-) leaves (J. 5, 58).

ಪರ್ಣಶಾಲೆ parṇa-śâlĕ. *An arbour or hut made of leaves and grass*, a hermitage (ಉಪಮಾ Nn. 80); a similar structure for an assembly (ಸಭೆಮಂಟಪ Mr. 193).

ಪರ್ಣಾಶನ parṇa-aśana. Feeding upon leaves. (My.). 2, a cloud.

ಪರ್ಣಾಸ parṇâsa. (ಪರ್ಣಾಸ). *A species of Basil with small leaves* (ಕರಿಂಜರ, ಕುಟೀರಕ, ಕಗ್ಗೊಲೆ, ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ, ಕಮ್ಮುಗಗ್ಗೆ Sl. 141).

ಪರ್ಣಾಹಾರ parṇa-âhâra. Feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಪಕೆ parpikĕ. A kind of vegetable. See ಅಂಪ್ರೆ-.

ಪರ್ಪೆ parpé. = ಪರ್ಣ. A leaf (Mr. 89).

ಪರ್ಪೋಟಜ parṇa-uṭaja. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (R.).

ಪರ್ಬಿ parbi. = ಪತ್ರಿ, etc. See ಎಳಪರ್ಬಿ.

ಪರ್ಬು parbu. = ಪಬ್ಬು 1, etc. See ಎನಿಪರ್ಬು.

ಪರ್ಬೆ parbé. = ಪರಬೆ, etc. (My.).

ಪರ್ಬು pardu. (Śmd. 49). = ಪಬ್ಬ, etc. (ಎಲರುನಿವಗೆಯ, ಪಕ್ಕಿಗಳ್ಳ, ಬಲಗರುವ Kk. 8; ಗರುವ, ಎಲರುನಿವಗೆಯ, ಪಕ್ಕಿಗಳರನ Śm. 6; Abh. P. 5, after 15; 9, after 15; 9, 56; Rây. 13, after 104; Tĕ. ಪಕ್ಕೆ, a vulture, an eagle; ಬಸ್ಸು, a vulture; T. ಪಡಯ್ಯೆ, a vulture; ಪರುಸ್ಸು, ಪಾಮು, a kite; M. ಪರಸ್ಸು, ಪರುಸ್ಸು, a kite). — ಪರ್ಪುದೇರ. -ತೇರ. He whose vehicle is a kite: Vishṇu (ಉಪೇಸ್ಸ Kk. 7; Śm. 5).

ಪರ್ಪಟ parpaṭa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. A thin crisp cake made of any pulse. 2, = ಪರ್ಪಟಕ, (ಪಾಪಡಿ), a species of medicinal plant with bitter leaves (Oldenlandia biflora?).

ಪರ್ಪಟಕ parpaṭaka. A species of medicinal plant with bitter leaves, probably Oldenlandia biflora. See Mr. s. ಕೃತ್ತಿಕಗಿಡ.

ಪರ್ಪಟಿ parpaṭi. = ಪಾಪಡಿ, etc. A sort of fragrant substance or perfume (ಜವುಳ, ಪಾಪಡಿ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಡಿ).

ಪರ್ಪರಿಕೆ parparikĕ. (Śmd. 50). = ಪಪ್ಪರಿಕೆ. Roughness, the state of being unsmooth; harshness, unkindness, rough manners, cruelty (ದೆಕ್ಕನ ರೆ. I, 12; ಕರ್ಕಶತೆ Śmd. II; ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 87, o. rs. ಪಪ್ಪರಿಕೆ and ಕಕ್ಕಸತೆ; see ಪಬಿಕೆ).

ಪರ್ಪಾಟಕ parpâṭaka. = ಪರಪಾಪ್ಪಳ. A herb, Mollugo cerviana Spr. (St. & Pl.).

ಪರ್ಬ parba. Tbh. of ಪರ್ವ. (Bp. 5, 50; 48, 16; 56, 4; 59, 6).

ಪರ್ಬತ parbata. Tbh. of ಪರ್ವತ. — ಪರ್ಬತಾಯ್. -ಆಯ್. N. (Bp. 59, 6).

ಪರ್ಬು parbu. 1. (fr. ಪರೆ 1). = ಪರ್ವ 1, ಪಬ್ಬು. To spread, to be extended, to be diffused, to prevail; to spread out or run, as creepers, etc. (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.; ಮುರಿಪಿ Čr. I, 8; ಮುರ್ Śm. 23; Tĕ. ಪಮ್ಬು, ಪಮ್ಬು, ಪ್ರಬ್ಬು; T. ಪಮ್ಬು, ಪರಮ್ಬು; M. ಪರಪು) ಪರ್ಬುಮು ತಮುಂ (Śmd. 181). See Abh. P. 2, 23; 13, 62; 14, 7; Grj. 4, 88; Bp. 57, 82; 61, 61; Râv. 5, 44; 9, 7; 13, 61. 65; J. 25, 27. 2, to spread or run over (c. Acc., Abh. P. 14, 7; Bp. 13, 19).

ಪಬ್ಬು parbu. 2. = ಪಬ್ಬುಸೆ, ಪರ್ವ 2. (Grj. 10, 49).

ಪಬ್ಬುಗೆ parbugĕ. = ಪಬ್ಬುಸೆ. Spreading, running, being extended, extension, etc. (J. 6, 4; 22, 2; 28, 41).

ಪರ್ಯಂಕ paryaṅka. = ಪರಿಯಂಕ, ಪಲ್ಯಂಕ. *A couch, a bedstead, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202). 2, a palanquin. 3, *a cloth worn round the loins.*

ಪರ್ಯಟನ pari-aṭana. = ಪರಿಯಟನ. *Roaming, wandering or roving about.* — ಪರ್ಯಟನ ಮಾಡು. To wander about (B. 4, 5; My.).

ಪರ್ಯಣ paryaṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Abh. P. 12, 7).

ಪರ್ಯನುಯೋಗ pari-anuyôga. (= ಪರಿಯೋಗ, q. v.). *Blame, censure, reproach,* etc. (ಮುಸ್ಸಾತಿ ಪಿಸಗೊಳುಪ Hlâ.).

ಪರ್ಯಂತ pari-anta. = ಪರಿಯಂತ. *An encircling boundary: bounds, border, limit.* ಪರ್ಯಂತಂ, ಪರ್ಯಂತ, until or unto, used of time or space; throughout (Śmd. 408; My.).

ಪರ್ಯಂತಭೂ paryanta-bhû. *Surrounding country, contiguous ground.*

ಪರ್ಯಂತರ pari-antara. = ಪರಿಯಂತರ, ಪರಿಯಂತ. A distance or period towards. ಪರ್ಯಂತರಂ, ಪರ್ಯಂತರ, until or unto (J. 23, 16; My.). ನಿರಂತರ ಬರುವವ ಪರ್ಯಂತರ ಮಾತನೇ? (Prv.). ಆಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಂತರ, ಮುನಿಪರ್ಯಂತರ, ಒಸ್ಸು ಪರ್ವಪರ್ಯಂತರ (My.). See Prv. s. ಮೊಲೆ[3].

ಪರ್ಯಯ pari-aya. (= ಪಲ್ಲಟ). Going round; encompassing, encircling; revolution of time, lapse, expiration. 2, change, mutation, alteration. 3, Inverted order, confusion; contrariety. 4, *deviation from enjoined or customary observances, neglect of duty.*

ಪರ್ಯಯಣ pari-ayana. Going round. 2, = ಪಲ್ಯಯನ, ಪರ್ಯಾಣ. (R.).

ಪರ್ಯವಸಾನ pari-avasâna. End, termination, conclusion, issue. (My.).

ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ pari-avasthâtṛi. *An antagonist, an adversary.*

ಪರ್ಯವಸ್ಥೆ pari-avasthĕ. *Opposition; contradiction.*

ಪರ್ಯಷ್ಟಿ pari-aṣhṭi. Food (Abh. P. 7, 21).

ಪರ್ಯಾಟನ paryâṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. (ಪ್ರಜ್ಞೆ G.; B. 5, 147).

ಪರ್ಯಾಣ paryâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (ತಡಾವ G.).

ಪರ್ಯಾಣ (pari-yâna). *A saddle* (ಪಲ್ಯಂಕ, ಪಲ್ಲಾಣ Mr. 274).

ಪರ್ಯಾಪ್ತ pari-âpta. = ಪರಿಯಾಪ್ತ. Obtained, gained. 2, made an end of: finished, ended. 3, *adequate, enough, sufficient, abundant.* ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ, *willingly, readily;* satisfactorily.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ pari-âpti. = ಪರಿಯಾಪ್ತಿ. Attaining, obtaining, acquisition. 2, end, conclusion, close. 3, *adequacy, competency.* 4, satisfaction, repletion, satiety. 5, protecting; *warding off a blow, self-defence.* 6, willingness.

ಪರ್ಯಾಯ pari-âya. = ಪರಿಯಾಯ. Going or turning round. 2, revolution, passing away, course, expiration. 3, regular recurrence, repetition. 4, *succession, turn;* — *regular order, methodical disposition, method;* style; way, manner, mode; generic or specific character. 5, *a synonym.* 6, *opportunity, occasion.* 7, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 17-20). 8, formation, creation, preparation, artificial production.

ಪರ್ಯಾಯನಾಮ paryâya-nâma. A convertible term, a synonym (Śmd. 10).

ಪರ್ಯಾಯಶಯನ paryâya-śayana. Alternate sleeping and watching. (R.).

ಪರ್ಯಾಸ pari-âsa. 1. End, conclusion; rotation, revolution; inverted order or position. See ಪರಿ-.

ಪರ್ಯಾಸ paryâsa. 2. Tbh. of ಪರಿವಾಸ. (My.).

ಪರ್ಯಾಹಾರ pari-âhâra. *A bamboo, etc. provided with strings at each end, used for carrying various articles across the shoulders.* 2, a load on the head (ವಿವಧ, ವೀವಧ, ಧಾರ, ತಲೆಹೊರೆ[1] Hlâ.). 3, conveying, taking. See Nr. s. ಎಡೆ ಯಾಡು.

ಪರ್ಯುದಂಬನ pari-udaṁśana. *Debt.*

ಪರ್ಯುಪ್ತಿ pari-vapti. *Scattering seed, sowing.*

ಪರ್ಯುಷಿತ pari-ushita. Having passed the night, stale, not fresh. (My. as ಪರ್ಯುಷಿತ).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜನ paryushita-bhôjana. Eating stale food (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜಿ paryushita-bhôji. The eater of stale food (said to become a maggot or worm in the next birth). (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಾನ್ನ paryushita-anna. Stale rice (My., as ಪರ್ಯುಷ-).

ಪರ್ಯೇಷಣೆ pari-êshaṇê. Seeking about for: *search, inquiry, research.* 2, serving, waiting upon, service. See G. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ಪರ್ವ parva. = ಪರ 2, ಪರುವ, ಪರ್ಪು, ಪರ್ವು. *A knot or joint of a cane or reed* (ಪರು, ಗ್ರಂಥಿ, ಗಣ್ಣು Mr. 109); a joint of the body; a member. 2, a section, a chapter, a book. 3, a division of time: *the days of the four changes of the moon, i. e.* the full and change of the moon and the eighth and fourteenth of each half month; *the days of conjunction and opposition* or eclipse of the sun and moon. 4, a religious offering presented on the occasion of a change of the moon (ಬಲಿ, ಪರ್ವಗಳು, ಶ್ರಾದ್ಧಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು Nn. 16). 5, a particular period of the year, as the equinox, solstice, etc.; the moment of the sun's entering a new sign. 6, *a festival, a holiday* (ಉತ್ಸವದ Sl. 437). 7, opportunity, occasion (ಪ್ರಸ್ತಾಪ 437).

ಪರ್ವಕಾಲ parva-kâla. The time of any of the parvas (My.). ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ವಶ್ರಾದರೆ ಗರ್ವ ಯಾಕೆ? — ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರ ದೊಸೊಪ್ಪ ತಿಪ್ಪರೂ ಗರ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಪರ್ವತ parvata. *A mountain* (ಗೆಜ್ಜ, ಪಿಟ್ಟ Nn. 5; ಬೆಟ್ಟ 53. 106; see ಬೆಟ್ಟು). 2, N. of the number 7 (from the 7 principal mountains; *cf.* ಎಣ್ಣು ಸಗ). ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರ (ಶೃಂಗ, ಪಿಟ್ಟದ ತುದಿ Nn. 28). ಪರ್ವತದೇಲೆ ಪದನು ನರಶೋಳ್ಕೆ ಹೋಪಾನೇ? — ಪರ್ವತ ಆಪತ್ತು ಗಬ್ಬಗೆ ಪ್ರಸವದೇವನೆ ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಹುಣ್ಣೆಂ ಪೆತ್ತಿಕ್ಕೆ (Prvs.). See Prv. s. ಆಗುಬ್ಬ. — ಪರ್ವತಮ್ಮು -ಅಮ್ಮು N. (Ep. 59, 4). — ಪರ್ವತಪಕ್ಷಿ. = ಕರ್ಕೋಟಕ. (My.).

ಪರ್ವತಕಾಕೆ parvata-kâka. A raven. (R.).

ಪರ್ವತನಾಥ parvata-nâtha. The Himâlaya; Mêru. — ಪರ್ವತನಾಥನಾಗು -ಆಗುಗ. Mainâka (Bp. 38, 21).

ಪರ್ವತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ parvata-mallikârjuna. Śiva of Śrîśaila (Bp. 44, 7).

ಪರ್ವತಾರಿ parvata-ari. Indra. (My.).

ಪರ್ವತಾಶ್ರಯ parvata-âśraya. Resting on the mountain: a cloud. (R.).

ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕೆ parvata-upatyaka. Table-land, etc. (ಕಣಿವೆ, ಬಿಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು Nn. 127).

ಪರ್ವದಿನ parva-dina. A day on which any of the parvas takes place (My.).

ಪರ್ವಸಂಧಿ parva-sandhi. *The junction of the fifteenth and first of a lunar fortnight or the precise moment of the full and change of the moon.*

ಪರ್ವಳಿಸು parvaḷisu. To go to one side or aside (ಕೆಲೆ ಪಾಯ್ Bhn. 28).

ಪರ್ವಾ parvâ. = ಪರವಾ, etc. (My.).

ಪರ್ವು parvu. 1. = ಪರ್ಪು 1, etc. To spread (v. t.), etc.; to spread or run over (ಕುಮಿದರೆ ರಾ. II, 50; ಮುಡಲ್ Kk. 22). ಭೀಂಭ್ಯನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು (Śmd. 145). ಎದ್ದಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಸದ್ದು ಮನ Nr.). See Cpr. 1, after 101; 4, 29; 5, 46; Abh. P. 2, 28; Grj. 3, 112; Bp. 12, 37; 34, 5; J. 3, 5.

ಪರ್ವು parvu. 2. = ಪರ್ಪು 2. — ಪರ್ವಗಿಡು. -ಕೆಡು. To cease from spreading (Cpr. 4, 46).

ಪರ್ಶುಕೆ parśuke. *A rib.*

ಪಲ್ pal. = ಪಲ್, ಪಲು, ಪಲ್ಲು. A tooth (ಜಕ್ಕ, ದಂತ Śm. 70; T. ಪಲ್, ಪಲ್; M. ಪಲ್, ಪಲ್ಲು; Tê. ಪಲು, ಪಲ್ಲು; Ta. ಪಲು). ಪಲ್ಗಳ್[1] (Bp. 20, 11; Rîv. 8, 124). See Bp. 38, 13; 46, 57; 59, 54; ಬೆಳ್ಪಲ್, ಮೊನೆಪಲ್, ಮೊಳೆಪಲ್, ಸುರಪಲ್. — ಪಲ್ಕಿರಿ. = ಪಲ್ಗಿರಿ. ತೆಳ್ಳೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಪಿಕ್ಕೆ ಪಲ್ಕಿರಿಯದ್ದೆ (Prv.). — ಪಲ್ಲಗಿ. -ಕಡಿ. To gnash the teeth (J. 31, 30). — ಪಲ್ಗಿರಿ. -ತೆರಿ. To show the teeth, to grin (Bp. 1, 49; J. 13, 33; 27, 40). ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿರ್ಪು, ಪಲ್ಗಿರಿದು, ಒಳಗಾಲಂಗೊಣ್ಮಾ (Śmd. 78). — ಪಲ್ಲುಟ್ಟುಪ. -ಕುಟ್ಟುಪ. Striking or breaking (another's) teeth. ಪಲ್ಲುಟ್ಟುಪಂ ಮೊದಲಾಮು (Kâvy. Kâvya Nr.). — ಪಲ್ಮುಡಿ. -ತುಡಿ. The point of a tooth (Śiv. 3, 54). — ಪಲ್ವಿಡಿ[1]. -ತೆಱೆ[1]. To uncover or show the teeth (Rîv. 3, 29). — ಪಲ್ವಡಿ[1]. The teeth looked upon as a drum. ಪಲ್ವಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು, to beat that drum. ಪಲ್ವಡಿಗುಟ್ಟುದಂ (Śmd. 82). — ಪಲ್ಕೊರೆ. To gnash or grind the teeth (Rîv. 2, after 8; Śiv. 2, after 42; J. 12, 33; 19, 20). — ಪಲ್ಲು. See it separately. — ಪಲ್ಲಿಂ. See it separately.

ಪಲ pala. 1. = ಪಲವು (Śmd. 211), ಪಱ, ಪಲವ. Much; many, several, various (Śm. 119; T.; M. ಪಲ; Tê. ಪಲು). — ಪಲ ಕಾಲ. Much time, a long time (Cpr. 5, 30; J. 3, 19; 23, 51). — ಪಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಪಲರು ಕಣ್ (Śmd. 211). Many eyes. ಪಲಗಣ್ಣ, who has many eyes: Indra (ಇನ್ದಿರ, ಬಲಗೈರಿ, etc. Kk. 10b). — ಪಲ ತೆಱ. Many kinds, etc. (Śmd. 10; Cpr. 5, after 76; 7, 56; Bp. 34, 36). — ಪಲ ದಿವಸ. = ಪಲರು ದಿವಸ (Śmd. 202. 211). Several days. —

ಪಲ ಜಗೆ. Various kinds (Rśv. 6, after 11). — ಪಲಜರ್. = ಪಲಮ್ಬರ್, ಪಲರ್ (Śmd. 122), ಪಲವರ್ (123). Many or several persons (J. 7, 11; 32, 38). — ಪಲ ಬಿರುದು. Various badges of honor (Rśv. 6, after 11). — ಪಲ ಮಾತು. Many words (Bp. 3, 56). — ಪಲ ಮೊಗ. Many faces (J. 8, 39). — ಪಲ ಮ್ಬರ್. = ಪಲಜರ್, q. v. (Čpr. 4, after 24). — ಪಲರ್. = ಪಲವರ್, q. v. ಪಲರ ಸುದಿ (ಜನಪ್ರತಿ, ತಂದಪತ್ರಿ Mr. 86). — ಪಲ ರೂಪ. Various forms (Śśv. 5, after 57). — ಪಲಮೆರ್. Several times (Śmd. 243; Čpr. 3, 45). — ಪಲವಂಗ. -ಆಂಗ. = ಪಲ ಜಗೆ. (Bp. 12, 38; 25, 3; 40, 69). — ಪಲವಜ್ಜೆ. -ನಜ್ಜೆ. Many steps (Śśv. 3, after 46). — ಪಲವಣ್. -ವನ್. Many ripe fruits. ಬಾವರಿಂಗಂ ಪಲವಣ್ಣಕ್ ಆವೇನೀದಂ (Śmd. 211 Mdb.). — ಪಲವನ್ನಿಪ್ಪು. -ಆರ್ಪು. To desire, or ask for, many things (Bp. 44, 22). — ಪಲವಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಪಲವಂಗ. (Bp. 40, 84; 47, 54; 53, 7; Śśv. 4, after 99). ಪಲವಪ್ಪ ಮಾಮುಮ (ಕಾಸಾ ರೂಸ Nr.). — ಪಲವರ್. = ಪಲಜರ್, q. v. — ಪಲವರ್ಥ. -ಆರ್ಥ. Various meanings (Śmd. 288). — ಪಲವಾಕಾರ. -ಆಕಾರ. Various forms (Śmd. 11). — ಪಲವಾಮು. -ಆಮು. To utter much, to speak many or various things or words (Bp. 61, 15; Rśv. 13, after 104; 13, 134). — ಪಲವು. = ಪಲ (Śmd. 211; ಪಲವು Nn. 162). See Śmd. 59. 123. 172; Čpr. 1, after 101; 8, 70. — ಪಲವು ಕಣ್. = ಪಲಗಣ್, q. v. — ಪಲವು ತೆಱ. = ಪಲ ತೆಱ. (Śm. 119). — ಪಲವು ವೆರಸ. = ಪಲ ವೆರಸ, q. v. — ಪಲವುವಾಯು. -ಉವಾಯು. Many means (J. 31, 37). — ಪಲವು ಮಾತು. = ಪಲ ಮಾತು. (Bp. 28, 38). — ಪಲವು ಮೃಗವಾಸಿ. Various kinds of wild animals (J. 28, 52). — ಪಲವು ರೂಪ. = ಪಲ ರೂಪ. (Rśv. 13, after 77; J. 28, 40). — ಪಲವು ಸುರ್. -ಉಸುರ್. = ಪಲಮಾತು. (Bp. 51, 8). — ಪಲವು ಸೂರ್. Many times (Bp. 52, 12). — ಪಲವೆಣೆ. -ಎಣೆ. Much thinking, many thoughts (J. 24, 45). — ಪಲವೇಗ್ಗೆ. -ವೇಗ್ಗೆ. Many chases (Rśv. 5, after 114; Śśv. 3, after 63).

ಪಲ pala. 2. A sound in imitation of the chirping of birds at dawn. — ಪಲ ಪಲವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To produce the repeated sound of pala (My.).

ಪಲ pala. *A particular weight, = 4 kurshas = $\frac{1}{160}$ of a tulâ;* the 8th part of a sêr or 3 tôlas or rupees (My.); 4 tôlas or 320 guñjês (G.); see ಒಪ್ಪಲ and ರೂಪಾಯಿ. 2, = ಪಳ 2, a particular measure of time (the 60th part of a ghaṭikâ, Mhr.; see ಗೞಿಘಂಟೆ). 3, *flesh.* 4, = ಪಲಾಲ.

ಪಲಗಣ್ಣ palagaṇṇa. *A plasterer, a bricklayer* (ಮುನ್ಷಿಗ Mr. 379).

ಪಲಗೆ palagĕ. = ಪರಿಗೆ, etc. A plank, a board (Rśv. 10, after 31); a tabor, a small drum; a shield (J. 20, 27). See ಅಷ್ಟಪಲಗೆ, ಒಂಭತ್ತಪಲಗೆ, ಕಾಳಗಪಲಗೆ, ನಿತ್ಯಪಲಗೆ, ಪದಿನೆಪಲಗೆ, ರತ್ನಪಲಗೆ. — ಪಲಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A structure of boards (Čpr. 7, after 92).

ಪಲಂಕಷ pala-ṅ-kasha. A flesh-eater, a râkshasa. 2, *bdellium.*

ಪಲಂಕಷೆ pala-ṅ-kashĕ. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. See ಕಸ್ಸಿಲೆ.

ಪಲಂಗ palaṅga. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. (Mhr., H.; ಪರ್ಯಂಕ, ದೂಪ, ಖಟ್ವಾ G.).

ಪಲಂಗು palaṅgu. = ಪಲಂಗ. (My.).

ಪಲಮ್ಬರ್ palambar. ಪಲರ್. ಪಲಮೆರ್. See s. ಪಲ 1.

ಪಲಲ palala. 1. *Flesh, meat* (= ಪಲ). 2, a râkshasa. 3, mud, mire.

ಪಲಲ palala. 2. Tbh. of ಪಲ್ವಲ. A small pond (ಜೀವಿ, ಅಲ್ಪ ಸರಸಿ Śm. 35).

ಪಲವರ್ palavar. ಪಲವು. See s. ಪಲ 1.

ಪಲಸ palasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.).

ಪಲಸು palasu. Tbh. of ಪನಸ. (Rśv. 2, 36; Râghś. 17, 56; see ಒಕ್ಕೆಪಲಸು).

ಪಲಹಾರ palahâra. = ಪರಾಳ, ಪರಾಡ, ಪರಾಜ. Tbh. of ಫಲಾಹಾರ. (My.; Tĕ., M.). ಉಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಟ್ಟಾಗ. — ಪರ ಮೋಕಪೆಟ್ಟುದು ಪಲಹಾರದ ಗುಟ್ಟಪೋ? (Prva.).

ಪಲಾಂಡು palâṇḍu. *An onion* (ಗೃಂಜನ, etc., ಬಾಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಪಲಾಡ pala-ada. = ಪಲಂಕಷ No. 1. (My.).

ಪಲಾಯನ palâ (= parâ)-syana. Fleeing, flying, running away, flight; a run (ಸರಿ Čt. I, 48; B. 4, 19; My.). See ಓಡು, ತೆಗೆ, ಪೋಬದಾಡ್, ಸರಿ.

ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ palâyana-sûkta. A hymn of flight. — ಪರಾಯಸೂಕ್ತ ಪಲಿಸು or ನಡಿಸು, to run away (My.).

ಪಲಾಯಿತ palâyita. Fled, run away. (My.).

ಪಲಾರ palâra. = ಪಲಾಡ. (My.).

ಪಲಾಲ palâla. *Straw;* the stalk of millet or sorghum.

ಪಲಾವು palâvu. The dish called Pulâo or Pillaw (My.; Br., H.).

ಪಲಾಶ pala-âśa. 1. = ಪರಾಜ. (My.).

ಪಲಾಶ palâśa. 2. *A leaf* (ಪತ್ರ, ಎಲೆ Nn. 147). 2, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುಳುಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಗ 147; ಮುತ್ತುಗ 42, o. r. ಮುತ್ತಗ). 3, *the plant Curcuma zedoaria* Rosc. 4, sharp (ಕಟು, ಕಾರ 147); bitter (ತಿಕ್ತ, ಕಹಿ 147).

ಪಲಾಶದಲ palâśa-dala. The leaf of the Butea frondosa. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ palâśa-vṛiksha. = ಪರಾಶ No. 2. (ಮುದ್ದುಗ Śś.).

ಪಲಾಶಿ palâśi. = ಪರಾಶ 1. (My.). 2, leafy; a tree. 3, a species of climbing plant.

ಪಲಿಕ್ನಿ palikni. *A grey-haired, or old, aged woman.* 2, *a cow for the first time with calf* (ತನೆ ಬಂದಿಯ Mr. 160).

ಪಲಿಗೆ paligĕ. = ಪಲಗೆ, etc. See ಕಾಳಿಗಪಲಿಗೆ s. ಅತ್ತಪರ.

ಪಲಿತ palita. (= ಪಳಿತ). Grey, grey-haired; old, aged (*cf.* ಪದ); *grey hair;* old age (ಜರೆ, ಸರೆ Mr. 320). 2, mud, mire (= ಪಲಲ).

ಪಲಿತಾಂಕುರ palita-aṅkura. A sprout or bud of old age (Čpr. 2, 17).

ಪಲುಗುಣ paluguṇa. = ಪಲ್ಗುಣ. Tbh. of ಫಲ್ಗುನ (Śmd. 338. 364; J. 5, 10; 8, 26).

ಪಲುಮ್ಬಿ palumbi. A crier, lamenter: a peacock (?). ಪಲುಮ್ಬಿಯ ಗಜ (Rśv. 6, after 11).

ಪಲುಮ್ಬು palumbu. (Śmd. 48). = ಪಲುಮು. To lament (Čpr. 3, after 50; 8, 65. 80; Grj. 8, after 73; Rśv. 13, 134; 13, after 104; T., M. ಪಲುಮ್ಬು, to sound, to clamour; to lament; *cf.* ಬುಲಿ 1).

ಪಲ್ಗುಣ palguṇa. = ಪಲುಗುಣ. (J. 8, 36).

ಪಲ್ಯ palya. = ಪಲ್ಯೆ, ಪಲ್ಲೆ, ಪಲ್ಲೆಯ, (ಪಲ್ಲೆಪ), ಪಲ್ಲೆಕ್ಕಿ (Perhaps connected with ಪಲಿಸ; Sk. ಫುಲ್ಲ: a flower, a bud). Any garden green, any vegetable; a vegetable dish (My.; ಶಾಕ Śś. 156. 310; B. 2, 37; T. ಪಚ್ಚೆ, ಪಪ್ಪು, ಪಪ್ಪಿ, ಪಚ್ಚೆ, ಪಪ್ಪುಚ್ಚೆ, spinage; Mhr. ಪಾಲಾ, leaves, blades, tuft of leaves).

ಪಲ್ಯಂಕ pali (= parl)-aṅka. = (ಪಲ್ಲ ಅಗ), ಪರ್ಯಂಕ, ಪಲಂಗ, ಪಲಂಗು, ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, (ಪಾಲಕಿ, etc.). *A couch, a bedstead.* 2, a palanquin. 3, a cloth for wrapping round the loins while sitting.

ಪಲ್ಯಯನ pali (= parl)-ayana. = ಪಲ್ಲಾಣ, ಪಲ್ಲಾಣ. *A saddle.*

ಪಲ್ಯೆ palyĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. Genitive also ವಲ್ಯೆದ. ಪಲ್ಯೆದ ಮುಡಿ (G. 398).

ಪಲ್ಲ pal-a 3. 1. One with tusks: an elephant. — ಪಲ್ಲಮುಡಿ. The young of an elephant (ಕಲಭ ಕೆ. I, 30. 99; II, 23; ಆನೆಯ ಮುಡಿ Śmd. II; Kk. 78, o. r. ವಲ್ಲಪಡಿ; ಆನೆಪಡಿ Śm. 41; Ċpr. 5, 64; Śśr. 3, 43; *cf.* ವಲ್ಲದ No. 8). — ಪಲ್ಲಮುಡಿರಕ್ಕಸ. Gajâsura (Śśr. 5, 9).

ಪಲ್ಲ palla. 2. The large black bee (ಆಡಿಮಿ, ಆಲರ್ಜಿಕ್ಕಿ, ಮೀಳಪ್ಪು, ಆಳಿ, ಬಡರ, ಪಡಮೆ, etc., ಚಿತ್ರವಿಪಗ Śm. 27).

ಪಲ್ಲ palla. Tbh. of ಪಲ್ಲದ No. 11 (My.).

ಪಲ್ಲಕಿ pallaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ pallakki. = ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಾಲಕಿ, etc. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. A palanquin (My.; Tĕ.; M. ಪಲ್ಲಕ್ಕು, ಪಲ್ಲಂಕ, ಪಲ್ಲಾಕ್ಕು; T. ಪಲ್ಲಕ್ಕು; Ü. Bp. 47, 39; J. 7, 3. 5; B. 4, 9; 5, 286). ಸ್ವಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ (ಅನ್ವರ್ಥ, ಜೋಲ Mr. 262). ಕಲಿದಿಸಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೇ ನೇಮ.—ಪಲ್ಲಕ್ಕೀಲಿ ಕೂತರೂ ಸಲ್ಲಸಲ್ಲಿ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಬೋಯಿ. A palanquin bearer (My.).

ಪಲ್ಲಟ pallaṭa. (Tbh. of ಪರ್ಯಯ). Inversion, inverted order, irregular order, irregularity, change, confusion (ಅನ್ಯಸ್ತು, ವ್ಯತ್ಯಯ Śmd. 5; Bp. 37, 11; Bh. 2, 2, 19; J. 30, 27; My; Tĕ.). See ವ್ಯತಿ-. — ಪಲ್ಲಟಿಮ್ಮಾಯ್. -ಎ-ಪಾಯ್. = ಪಲ್ಲಟಿಮ್ಮೀಗು. (Ċpr. 8, 69). — ಪಲ್ಲಟಿಮ್ಮಿದ್. -ಎ-ಬೀದ್. = ಪಲ್ಲಟಿಮ್ಮೀಗು. ಪಲ್ಲಟಿಮ್ಮಿರ್ (Ċpr. 5, after 64). — ಪಲ್ಲಟಿಮ್ಮೀಗು. -ಎ-ಪೋಗು. To get inverted, etc. (Śmd. 14 Mdb.).

ಪಲ್ಲಟಿತ pallaṭita. Inverted, confused (J. 7, 64).

ಪಲ್ಲಟಿಸು pallaṭisu. To get or be inverted in order, to change places, to be changed, etc. (Śmd. 163. 164; ಪಲ್ಲಟಿಪಾಗು 164 Cm.; Abh. P. 8, 14; Grj. 2, after 106; Bp. 57, 54; Bh. 8, 27, 24; My.). 2, to invert, to put in an irregular order, etc. (Bp. 39, 18). ಇದಂ ಕೃಮಿಡಿಸ್ದೆ ಪಲ್ಲಟಿಸೆ (Mr. 352).

ಪಲ್ಲಾಣ pallāṇa. = ಪಲ್ಲಾಣ. Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ (Śmd. 352 Mdb.; Ċt. II, 18; ನೀವಿ, ಪಲ್ಲಾಣ Nn. 105; ಪರ್ಯಾಣ, ಪಲ್ಯಯನ Mr. 274; Rśv. 6, after 11; 11, 7; 13, 62).

ಪಲ್ಲಾಣಿಸು pallāṇisu. To saddle (Abh. P. 4, after 110; Grj. 6, 56; Rśv. 13, after 61).

ಪಲ್ಲವ pallava. *A sprout, a shoot;* young foliage or leaves (ತಳಿರ್ Nn. 7. 130); spreading, expanding. 2, coral (ವಿದ್ರುಮ, ಪವಳ 130). 3, a lute (ವೀಣೆ 130). 4, pearls (ರತ್ನ ನಿಚಯ 130). 5, a tail (ಪಾಲಗೂಲ 130). 6, hair (ಕೇಶ 130). 7, a libertine, a paramour (ವಿಟ 130). 8, the young of an elephant (ಕಲಭ, ಮುಡಿಯಾನೆ 130). 9, a boy (ಪಾಲಕ, ಸಣ್ಣದ 130). 10, a collection of words, a vocabulary (ಶಬ್ದಸಮೂಹ, ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ 130). 11, a refrain (Ċh.). See ಕರ-, ಪಂಚ-. — ಪಲ್ಲವದುಪ್ಪುರಿ. A tassel or hangings of young leaves (Râm. 1, 13, 4). — ಪಲ್ಲವಪತ್ರಿಗೆ. An umbrella of young leaves (Bh. 1, 12, 3).

ಪಲ್ಲವಕ pallavaka. *A libertine, a gallant* (ಪೋಕಗ Mr. 239). 2, *a species of fish, Cyprinus denticulatus.* 3, N. of a country (Bp. 6, 19).

ಪಲ್ಲವಜಂಗಮ pallava-jaṅgama. A lascivious Jaṅgama (V. 8, 20).

ಪಲ್ಲವಪಾಣಿ pallava-pâṇi. A hand like a fresh shoot (My.).

ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ pallava-prâpti. Getting shoots or young leaves. See ಎಲೆತಳದ್.

ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ pallava-aṅkura. *A leaf-bud* (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106).

ಪಲ್ಲವಾಧರೆ pallava-adharĕ. A woman whose underlip is like a sprout, etc. (Bp. 3, 17; 40, 14).

ಪಲ್ಲವಾಸ್ತ್ರ pallava-astra. Kâma. (My.).

ಪಲ್ಲವಿ pallavi. = ಪಲ್ಲವ No. 1. (ಕೆಸ್ಪಳಿದ್ Mr. 120). 2, = ಪಲ್ಲವ No. 11. (My.).

ಪಲ್ಲವಿತ pallavita. Sprouted, sprouting; spread, extended (Ċpr. 1, 141; Abh. P. 12, after 2; Bp. 31, 31; 36, 43; J. 21, 30).

ಪಲ್ಲವಿಸು pallavisu. To sprout; to spread (Ċpr. 2, 10; 7, 113; Grj. 4, 87; Bp. 35, 17; 37, 55; 50, 79; Bh. 8, 25, 7; J. 9, 12).

ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ pallava-utpatti. Sprouting, budding, shooting. See ಕೊನರ್, ಚಿಗುರ್, ತಳಿರ್.

ಪಲ್ಲವೋತ್ಸವ pallava-utsava. A yearly feast at which young foliage is worshipped in a temple, presented to an idol, and taken back as prasâda (My.).

ಪಲ್ಲಾ pallâ. A measure of capacity of 100 sêrs (My.), of 120 sêrs (Mhr., H.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಪಲ್ಲಿ. The small house-lizard, Lacerta gecko (Sk.; My.; M., T., Tu.; Tĕ. ಪಲ್ಲಿ, ಬಲ್ಲಿ; Mhr. ಪಲ್ಲಿ, ಪಾಲ). ಪಲ್ಲೀ ಪಶುನ ಕೇಳಿ, ಕಲ್ಲಿನಸ್ಥ ಪೊಸಳೆ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಪಳ್ಳಿ 1, ಪಳ್ಳಿ. A hut, a house. 2, a settlement, a small village. 3, a small house-lizard. 4, a creeping plant. See ಅಧಿಕ-. — ಪಲ್ಲಿಪೊಂಗರ್. -ಪೊಂಗರ್. A cluster of creepers (Ċpr. 7, after 81).

ಪಲ್ಲಿಮ್ಬ pallimba. N. of a country. ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇವಾಧಿಪ (ಪುರ್ಯಾರಿದೇವ Mr. 15).

ಪಲ್ಲಿಲಿ pal-ili. Toothless. 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್. -ಪಾಯ್. A toothless mouth. ಸೊಗಡಿಸುಗುಮು ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (Śmd. 221).

ಪಲ್ಲೆ pallĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. (My.; B. 2, 5; 4, 177; 5, 213).— ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪ. dupl. ತಾನು ತಿಮ್ಮೀದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪ, ಬಿತ್ತೇ ಕುಮರೀ ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.).

ಪಲ್ಲೆಯ pallĕya. = ಪಲ್ಲೆ, etc. (My.).

ಪಲ್ಲೆಹ pallĕha. (= ಪಲ್ಯ, etc.). — ಪಲ್ಲೆಪಪಪ್ಪಿದೇದ -ಪ್ಪಿನ. N. (Bp. 58, 12).

ಪಲ್ಲೇರು pallêru. The plant Ruellia longifolia Roxb. (To.; ಪಲಂಕಜೆ, ಇಷ್ಟು ಗಣ್ಣಿ, ಪ್ಪಪಂಜ್ಜಿ, etc. Sk. 143).

ಪಲ್ಲೈಶ pallyĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. (B. 5, 128. 203). ಕಾಪಲ್ಲೈ (ತೆಲುಗ G.).

ಪಲ್ವಲ palvala. = ಪಲು 2. *A small pond* (ಜೆಲ, ಆಲ್ಪಕಾಸ Kk. 13; *cf.* ವಲ್ಲಿ).

ಪವ pava. *Winnowing, cleaning;* purity. 2, mud, mire (*cf.* ಪಂಕ, ವಲು). 3, cow-dung.

ಪವಡಿಸು pavaḍisu. = ಪವಳಿಸು. To lie down, to recline in order to rest, to repose (Bp. 46, 21; 47, 23; J. 6, 36; 8, 4; 21, 36; 29, 49; My.; Mhr. ಪಹುಡಣೇ, ಪಾಹುಣೇ). See ಉಪ್ಪವಡಿಸು.

ಪವಣ್ pavaṇ. (Śmd. 58). = ಪದಣ, ಪದಣ್. Tbh. of ಪ್ರದಾಣ (Śmd. 365; Kk. 46; Śm. 63; also = ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ Śmd. 122 Cm.). ಪದಣಂ (Śmd. 122), ಪದಣ್ಗೆ (134), ಪದಣಿಂ (121). ಪದಣಿಲ್ಲ (85). ಪದಣ್ಗಳಂ (Abh. P. 13, 11). ಮಿಕ್ಕ ಪದಣ್ (ಫಸ Mr. 510). ನೆಲವ ಪದಣ್ (ಮುತ್ತರ್ Ct. II, 102). See Cpr. 1, 57; Bp. 1, 9; 28, 63; 38, 72; 49, 25; 56, 20; 58, 37. — ಪದಣ್ಣಿಸು. -ವಿಸು. To measure; to compare (Abh. P. 11, 103; 14, 85); to prove (13, 11). — ಪದಣ್ಪಿಡು. To exceed measure (Cpr. 7, 106). — ಪದಣ್ಸರಿ. Proof-straightness: exact proof or certainty. ಕನ್ನೆಲುಮನಂಬುವುಂ (*i. e.* ಆಪಮೆ-ಬುಂ) ಪದಣ್ ಸುರವಧುಗೆನೆಮನಿಪ್ಪೆಂ, ಪೊದರ್ಚಿತಂ ಮೆಣ್ ಸುರನಕ್ಕುಮೆ? ಆಚಲಪದಣ್ಸರಿಯೆ, ಕೆಲ್ಲ್, ನರಿಗೆವಾರನಿಂತಕ್ಕಾನ್ಸಂ! (Śmd. 83; Kâvy. I, 1 *b*, 44).

ಪವಣ pavaṇa. = ಪದಣ್, etc. ಸನ್ನ ಪದಣ (ನಿಸ್ಪಹತೆ Bhn. 46).

ಪವಣಿಗೆ pavaṇigĕ. Joining, entering, being threaded. (T. ದಂಪಿನಿ, connexion = ಕೂಟ, *cf.* ಪಗಿಡ್ 1). — ಪವಣಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To enter or be threaded (ಕೌ Śmd. 398 Cm.).

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. = ಪೋಣಿಸು. To thread, as a needle, a bead, etc. ಸೀಲದ ದುಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ಸೂಡಾದರೆ ಸೀಲವ ಕ್ರಯ ಮಾಡ್ಬಕೇ? (Prv.).

ಪವನ pavana. *Winnowing; purifying.* 2, *wind, air* (ಎಲರ್ Ct. II, 10). 3, a certain metrical foot (Ch.).

ಪವನಜ pavana-ja. = ಪವನಸುತ. (Bh. 1, 10, 23).

ಪವನಜೆ pavana-jĕ. The tree Terminalia catappa Ainslie (ಇಂಗಳ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ).

ಪವನನಂದನ pavana-nandana. = ಪವನಸುತ. (Śmd. 130. 133).

ಪವನಸುತ pavana-suta. Bhîma (Bh. 3, 13, 15). 2, Hanumat.

ಪವನಾತ್ಮಜ pavana-âtmaja. = ಪವನಸುತ. (My.).

ಪವನಾಶ pavana-âśa. = ಪವನಾಶನ.

ಪವನಾಶನ pavana-âśana. Feeding on air: *a snake.*

ಪವನಾಶನಾರಿ pavanâśa-nâśa. Snake-destroyer: *Garuḍa;* a peacock.

ಪವನು pavanu. A "pound" in money, the gold sovereign (My.).

ಪವಮಾನ pavamâna. *Wind, air.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಪವಮಾನಸೂನು pavamâna-sûnu. = ಪವನಸುತ. (Śmd. 133).

ಪವರ pavara. = ಪಾಸ (Bhn. 17).

ಪವರ್ಗ pa-varga. The labial series of consonants (Śmd. 50. 337).

ಪವಳ pavaḷa. = ಪವಳ. Tbh. of ಪ್ರವಾಲ. (ಪ್ರವಾಲ Ct. II, 70; ಪ್ರವಾಲ, ಪವಳ Kn. 7; ಪ್ರವಾಲ, ಕಪ್ಪುಚಾಂಪ್ಪು, ವಿಪ್ಪುಮು Mr. 143; ಪ್ರವಾಲ, ವಿಪ್ಪುಮು, ಪವಳ Sl. 331; T. ಪವಳ, ಪಗಡ; M. ಪವಿ, ಪವಿ; Tě. ಪಗಡ, ಪವಳ). — ಪವಳದಲಗೆ. -ದಲಗೆ. A coral-board (Č. Bp. 5, 3). — ಪವಳವಾಯ. -ವಾಯ. A kind of fish (Riv. 5, 115). — ಪವಳಮುಳ್ಳಿಗ. (ಕೇಸರ, ದಳಲ Sl. 137).

ಪವಳಿಸು pavaḷisu. = ಪವಡಿಸು. (My.; Sl. 108. 292).

ಪವಾಡ pavâḍa. A vow or determination to effect an object; fanatical, obstinate, pompous, or marvellous words or acts (My.; Tě.; T. ಪಾಡಾಪ; Mhr. ಪವಾಡ, a panegyric or encomiastic piece in a kind of recounting the achievements of a warrior, the talents of a scholar, the virtues of a person). ಪವಾಡಗಳ ದುಣಿ, ತಿಪದ ಕೈಲೆಯಂ ಪವಿಡರ್ (Č. Bp. 55, 47). See Bh. 1, 7, 2; ವೀರ-. — ಪವಾಡಪುರುಷ. A man of marvellous words or acts (Č. Bp. 6, 47).

ಪವಾಡಿ pavâḍi. A panegyrist (Bh. 7, 17, 30).

ಪವಿ pavi. *A thunderbolt.*

ಪವಿಘಾತ pavi-ghâta. The stroke of a thunderbolt (J. 6, 1).

ಪವಿತ್ರ pavitra. A means of purification: a filter, a strainer, etc.; purifying. 2, *the kuśa grass* (ದರ್ಭೆ Kn. 111). 3, a ring of kuśa grass worn on the fourth finger on particular occasions (My.); a gold-ring worn on that finger (My.). 4, the middle finger (ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ Mr. 324, o. r. ಪವಿತ್ರೆ). 5, the sacrificial thread. 6, a kind of ear-ornament (ಕಿವಿ ದುಂಗಿಗೆ Śmd. II; Kk. 85). 7, *pure, clean,* as cloth, a house, water, etc. (ಧಗ, ಪುಷ್ಪ ಪುಷ್ಪದ Kn. 52; My.); pure in mind, sinless, holy (Sk.; ವಿಸ್ತರ, ನಾಮ್ಮಣ Kn. 140; Mhr.); cleanness, purity (ಪುಣ, ಪುಷ್ಪಪ Kn. 111). See Bp. 54, 65; B. 5, 279. 301; Prv. s. ಪವ.

ಪವಿತ್ರಕ pavitraka. *Pack-thread, or a rope or net made of pack-thread.* 2, at the end of a compound = ಪವಿತ್ರ.

ಪವಿತ್ರತೆ pavitratĕ. Cleanness, purity (Cpr. 1, 75; Bp. 4, 30).

ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ pavitra-aṅguli. = ಪವಿತ್ರ No. 4. The middle or ring-finger. ಗಟ್ಟಣಿಸುಗ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ (ಗೊಟ್ಟಣಿಗ Mr. 324).

ಪವಿತ್ರಿತ pavitrita. Cleansed, purified, clean, pure. (My.).

ಪವಿತ್ರೆ pavitrĕ. = ಪವಿತ್ರ No. 4, q. v.

ಪವಿಧರ pavi-dhara. Indra (Bp. 19, 27).

ಪವಿಮೂರ್ತಿ pavi-mûrti. = ಕಾಳಿ 2, q. v.

ಪವುಜು pavuju. = ಪೌಜು. (My.).

ಪವುಂಚಿ pavuñci. = ಪೀಚಲು, ಪೀಚಿ, ಪೀಚಲಿ. An ornament for the wrist of females (My.; Sl. 219; Mhr., II. ಪೀಚಲೆ,—of males).

ಪವುಡ pavuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (Č. Bp. 63, 38).

ಪವುಡವತಿ pavuḍa-vati. Tbh. of ಪ್ರೌಢವತಿ. (Bp. 40, 3. 6. 23. 88).

ಪವುಡೆ pavuḍĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢೆ. (Bp. 40, 18).

ಪವುತಿ pavuti. Deceased, defunct (My.).

ಪವುಳಿಯ pavuḷiya. Wove silk (ಪವ್ವಳಿಗ, ಪೌಳಿಯ Mr. 341).

ಪವುಸೆ pavusĕ. — ಪೊಸೆ ಗಳ್ಳ ಪೋಗ್ ಕೊರಳ್ಳಿ ತಿಪಿ ಸಡಿಯಿಂ ಬರದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮಳಿಕೆ Mr. 339). 2, N. of a tree (My.).

ಪವುಳ pavuḷi. ಪೌಳಿ. A parapet or low wall of stones loosely thrown up (Mhr. ಪೌಳ), a surrounding wall, an enclosure; a rampart (Bp. 26, 30; My.; ಪ್ರಾಕಾರ, ಪದಣ, ಸಾಲ Sl. 107; see Sl. 113. 262).

ಪವ್ವನೆ pavvanĕ. = ಪವ್ವನೆ, q. v. Suddenly, unexpectedly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Ct. I, 33; Kk. 50; Cpr. 5, 7; Abh. P. 9, 28; V. 3, after 21; Śśv. 4, 112).

ಪಶು paśu. = ಪಸು, ಪಸ, ಪಸಿಪು, ಪಸು, ಪಸುಪು. Cattle, both singly and collectively (especially a cow); any domestic animal; *a brute, a beast;* a mere animal in sacred things, an ignorant person; a victim. ಪಶುವಿಪ್ಪರೆ ಪವಿತ್ರ, ಪಸಿವಿಪ್ಪರೆ ಉಸುಳಿ (Prv.).

ಪಶುಕರ್ಮ paśu-karma. Acting like cattle, conduct of cattle; copulation; sacrifice.

ಪಶುಕರ್ಮಜೀವಿ paśukarma-jîvi. A person who lives or behaves like cattle (Bp. 54, 7).

ಪಶುಕರ್ಮಿ paśu-karmi. A person who acts like cattle (Bp. 50, 47; 57, 77; 60, 40).

ಪಶುಮುಖ್ಯ paśu-tuṇḍa. A cow's mouth (ಗೋಮುಖ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20).

ಪಶುಪ paśu-pa. = ಪಶುಪತಿ. (Bp. 2, 6; 22, 60; 32, 29; 37, 29; 50, 47).

ಪಶುಪತಿ paśu-pati. = ಪಸುಪತಿ. *Śiva;* a bull. (Bp. 51, 36).

ಪಶುಪಾಲ paśu-pāla. = ಪಶುಪಾಲಕ. See ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ.

ಪಶುಪಾಲಕ paśu-pālaka. A keeper of herds, a herdsman (ಗೋಪ, ಗೋಪಕ್ಷಕ Nn. 53).

ಪಶುಪ್ರೇರಣೆ paśu-prēraṇa. *The driving of cattle.*

ಪಶುರಜ್ಜು paśu-rajju. *A cord for tethering cattle.*

ಪಶುರೋಗ paśu-rōga. A cattle-disease. See ಕುನ್ನಿ.

ಪಶುವ್ರಜ paśu-vraja. A station for cattle, a cow-pen; a herd of kine, kine (ಗೋಷ್ಠ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 16; ಮ್ಯಗ, ಗೋವ್ರಗಳ್ 81).

ಪಶುಸ್ಥಾನಿ paśu-stāni. = ಗೋಷ್ಠಸಿ. (ಪ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಪಶ್ಚಾತ್ paścāt. From behind; *behind;* after, afterwards (ಪರಮ, ಬಿಡಾಳ Mr. 434). 2, from the west; *westward.*

ಪಶ್ಚಾತ್ಕರಿಸು paścāt-karisu. To come behind (Śāv. 1, 16).

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ paścāt-tāpa. After-pain: *sorrow, regret, repentance, remorse.* ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 3, 38). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡು (My.; B. 5, 53). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಹುಟ್ಟು (My.; B. 5, 94).

ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ paścāt-artha. The meaning of paścāt. See ಒಂದು; ಬಿಡಾಳ, etc.

ಪಶ್ಚಾದ್ವಿವೇಕ paścāt-vivēka. Knowledge that comes after an act (J. 11, 39).

ಪಶ್ಚಿಮ paścima. = ಪಶ್ಚಿಮ. Being behind, hinder, hindmost; the back (ಪೃಷ್ಠ, ಬೆನ್ನು Mr. 327). 2, *western; the west.* — ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ. The western ghauts (B. 3, 29; 4, 163; My.). — ಪಶ್ಚಿಮದ ದಿಸೆಗೊಡೆಯ. = ಪಶ್ಚಿಮದ-, q. v.

ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲ paścima-ācala. = ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ. (J. 8, 46).

ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ paścima-adri. The western mountain (ಪಡುಮಲೈ Ns.).

ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿ paścima-abdhi. The western sea (J. 8, 49).

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ paścima-uttara. *North-western; the north-west.*

ಪಶ್ಯ paśya. Seeing, beholding. See ಉತ್-.

ಪಶ್ಯತ್ paśyat. = ಪಶ್ಯ.

ಪಶ್ಯತೋಹರ paśyatō-hara. *Stealing in the very sight of the possessor; a thief* (ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಳುವವರ Mr. 226).

ಪಸ paśa. Wish, great desire, eagerness (ಪಾ ಕುಳಿ, ಮೋಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Ks.; ಆತರ Kk. 55; ಉರವಣೆಗೆ Śm. 62; see ಪಡೆ 1). — ಪಸದಡು. -ಪಡು. To desire (Abh. P. 7, 141).

ಪಸ paśa. (= ಪಚ್ಚ). See ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತು 1, (ಕಡಪಸ).

ಪಸದನ pasadana. Tbh. of ಪ್ರಸಾಧನ (Śmd. 373, Ćt. II, 40; ತೊಪ, ಪಚ್ಚ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26, Śm. 72; Tē.). See ಗಣ್ಣದ ಪಸದನ, ಬೆಳ್ಳಪಸದನ, ಮುಂಗಳಪಸದನ; Ćpr. 6, 67; Rāv. 6, after 11. — ಪಸದನಗೊಳ್-. -ಂ-ಕೊಳ್-. = ಪಸದನಪ್ಪುದೆ No. 1. (Ćpr. 7, after 115). 2, to decorate (Grj. 5, after 76; Rāv. 8, after 5). — ಪಸದನಪ್ಪುದೆ. -ಂ-ಪದೆ. To decorate one's self (Rāv. 13, after 65). 2, to become beautiful (Rāv. 8, after 5).

ಪಸನ pasana. See ಗಣ್ಣದಸನ.

ಪಸನ್ನು pasandu. Approved, admitted; agreeing to (Mkr., II. ಪಸನ್ನ, ಪಸನ್ನ); agreeable, comely, pleasing (My.; Bc.).

ಪಸರ pasara. = ಪಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ (Ćt. II, 40; ಪ್ರಸರ Śm. 103; ಪಸುರಪ Śs., Śm. 103; ಪ್ರಪುರತೆ Ćt. I, 74; ಸಕ್ಕರೆ, ಪಿಣ್ಣು, ಸೇಣಿ, ಮೊಕ್ಕ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc. Śm. 54; ಸೇಣಿ, ಪಿಣ್ಣು, etc., ಪ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Ćpr. 5, after 39; 6, after 88; Bp. 50, 6; 37, 65. 66; 61, 40). 2, = ಪಸಾರ, a shop (J. 6, 19; My. as ಪಸರ). See ಮೂಸಿಗಪಸರ; ರತ್ನಪಸರ. ಒಸೆದಿಟ್ಟ ಪಿಕ್ಕರೆ ಮಿಸುನಿಗಿಣಿಬುಗಿಣ್ಣಿ ಹುಸಿದು ಮಾಮದಪಸರ ಪುಟಿ ಪೋಗಾಡ ದಸರ ವಿಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.). 3, a gift (ಉಪಹಾರ Bhn. 54). — ಪಸರಪ್ಪೆ -ಂ-ಪದೆ. To spread (v. i.), etc. ಪಸರಪ್ಪುವೆಡಂ (Śmd. 269). — ಪಸರಪ್ಪಿಸು. -ಪೆಱ್-. To extend (v. t.), to form a multitude (V. 8, 35).

ಪಸರಿಕೆ pasarikĕ. = ಪಸರ No. 1. (Rām. 6, 12, 37). 2, articles of a shop (1, 16, 36).

ಪಸರಿಗ pasariga. One who spreads about (Abh. P. 3, 15).

ಪಸರಿಸು pasarisu. = ಪ್ರಸರಿಸು, ಪಜರಿಸು. To present; to spread (v. t.), to spread abroad (Ćpr. 2, after 93; 6, 38; 7, after 92; Bp. 46, 59; 60, 21). ಕೂಡಾವಿಗಳ್ಗುದರ ಪೊಡವಟ್ಟು ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗ್ದಿ ಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿವ್ದದು (ಪಕ್ಷ, ಧಟ ಭೇದ, ಪೊರದು Nr.). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂವರಾ (a. r. ಮೂವ) ದೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆಮ್ಮುವಯಂ (Śmd. 266). ಪಸರಿಸಿದ ಬೆಳ್ (ಬಾ. ಮೂಲ Mr. 104). 2, to spread, etc. (v. t., Ćpr. 1, after 101; Bp. 2 sum.; 18, 107; 61, 79; Ć. Bp. 47, 10; B. 4, 113). ಮಾಣಿಕ್ ಚೀಪಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯಗ (ಗ್ಯಸ್ಕೆ Nr.).

ಪಸಲೆ pasalĕ. = ಪಸಲೆ. Young, green grass, pasturage, a place overgrown with grass (Grj. 5, after 67; Rāv. 5, 103; Bhāgavata 10, 18, 5; M. ಪಯಜಿ[1]; *cf.* ಪಸುರ[2]). See ಪುಲ್ಲಪಸಲೆ, ಬಳ್ಳಪಸಲೆ.

ಪಸಾ pasā. A sound produced when digging. — ಪಸಾ ಪಸಾ. rep. (S. Mhr.).

ಪಸಾದ pasāda. = ಪಸಾಯ, ಪಸಾಜ. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. See Ćpr. 7, 107; 8, 56; Bp. 20, 7; 31, 6; 37, 65; 58, 32; ಪದ-.

ಪಸಾಯ pasāya. = ಪಸಾದ, etc. A present of clothes or other articles (ಉಡುಗೊಡೆ Ks.). ನಚ್ಚಪಸಾಯಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯಮಂ ಪೊಗಡ್ದು, ಇತ್ತ ಪಸಾಯದವ್ವಕ್ಕುಮ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತನೆ ಪೊರ್ ಆವಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುವೆತ್ತಲುಂ (Ćpr. 7, 41). See Bh. I, 7, 13; ಪದ-. — ಪಸಾಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give presents (V. 8, 25).

ಪಸಾಯಿತ pasāyita. 1. = ಪಸಾಯಿತ 1, ಪಸಾಯ್ತು 2. Tbh. of ಪ್ರಸಾದಿತ. See Grj. 10, after 110; ಪದ-.

ಪಸಾಯಿತ pasa-āyita. 2. = (ಪಚ್ಚಾಯ್ತು), ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತು 1. A master of the robes (ಪಡವಳ Ćt. II, 40. 109).

ಪಸಾಯನ pasāyana. Tbh. of ಪ್ರಸಾದನ. A gift, a present (Grj. 4, after 104). ತೋಟಿಯಾಳಂಗೆ ಪಸಾಯಮುಮ್ಮನ (Riv. 10, after 5).

ಪಸಾಯಿತ pasāyita. 1. = ಪಸಾಯಿತ 1, etc. See ಅಗ-, ಪದ-, ಸಂಗಡ-.

ಪಸಾಯಿತ pasa-āyita. 2. = ಪಸಾಯಿತ 2, etc. (Bp. 39, 26).

ಪಸಾಯ್ತು pasa-āyta. 1. = ಪಸಾಯಿತ 2, etc. (Bh. 2, 13, 15. 21).

ಪಸಾಯ್ತು pasāyta. 2. = ಪಸಾಯಿತ 1, etc. (Bh. 8, 21, 26).

ಪಸಾಯ್ತೆ pasa-āytĕ. A mistress of the robes (Bh. 2, 13, 12).

ಪಸಾರ pasāra. = ಪಸರ No. 2, ಪಸಾರ. (Tbh. of ಪ್ರಸಾರ). Spread out state: things lying spread about; a sort of

tray to hold the measures, etc. of a shop (Mhr. ಪಸಾರಾ); a grocer's shop (Tē.; Mhr. ಪಸಾರಿ, a grocer; H. ಪಸಾರ, ಪಸಾರ, the trade of a druggist; ಪಸಾರಿ, ಪಸಾರಿ, a druggist).

ಪಸಾರೆ pasāre. = ಪಸಾರ, etc. A grocer's shop (My.; Tē.).

ಪಸಿ pasi. 1. = ಪಸಿ 1. To hunger (Čpr. 5, 63; Śśv. 2, 65; J. 19, 50; T. ಪಜು, M. ಪಯಿ). ಪಸಿಮುನ್ನಂ (Śmd. 63).

ಪಸಿ pasi. 2. = ಪಸಿವು, ಪಸು 1, ಪಸಿವಿ, ಪಸಿವೆ, ಪಸುವು. Hunger (T. ಪಜು; M. ಪಯಿ, ಪೈ, ಪೈಕ್ಕ). — ಪಸಿಪಡಿ. -ಪಡೆ. To get hungry (Rśv. 5, 79).

ಪಸಿ pasi. 3. = ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc. (Grj. 5, 39; Rśv. 5, after 55; Tē.; T. ಪೈ; M. ಪಯಿ, ಪೈ). ಪಸಿಯು ಬಣ್ಣಂ (Śmd. 201). ಪಸಿಯು ತಲೆ (ವಸ್ತ್ರಲೆ Kk. 41; Śm. 44). — ಪಸಿಮೊಗದ. -ಮೊಗದ. A fresh hide (J. 16, 24). — ಪಸಿಪರೆ. -ಪರೆ. Greenness or freshness to go away (Rśv. 2, 22).

ಪಸಿಮೆ pasimĕ. Freshness: the state of being not yet dry (used of grain and wood, My.).

ಪಸಿಯಿಸು pasiyisu. = ಪೊಸಯಿಸು 2. To stir up, to rub, to excite, to shake, to churn. (ಪ್ರಸ್ಥ ಸು) ಲಿಂಗಮುಂ ಪಿಡಿದು, ಪಸಿಯಿಸಿ, ಜವಿಯಲ್ ಮುತ್ತಿಪ್ಪಿಯಂ ಪದ್ಮ ಮೊಳೆಕ್ಕೆವೆ (Śāstrasāra in W. v. 1396).

ಪಸಿರ್ pasir. = ಪಸುರ್ 2, etc. — ಪಸಿಗರ್ದ. -ಕಲ್. An emerald (Śśv. 3, 30). — ಪಸಿರ್ದವಿಲ್. A green-coloured peacock (Abh. P. 7, 141 MS.).

ಪಸಿವು pasivu. = ಪಸಿ 2, etc. (J. 28, 35).

ಪಸು pasu. 1. (ಪಸುವು). = ಪಸಿ 2, etc. (Bp. 3, 1).

ಪಸು pasu. 2. (Śmd. 215). = ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc.; youngness (T., M. ಪಜು; T. also ಪಾಜು). — ಪಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪಸುಗೂಸು. A young child (Abh. P. 2, 46; Bp. 32, 37). — ಪಸುಂಗಣಿ. -ಂ-ಗಣಿ. (Śmd. 216). A green leaf of a palm, etc. — ಪಸುಸಂಜೆ. A gold-coloured evening (Abh. P. 9, 71, o. r. in MS. ಕೆಸು-).

ಪಸು pasu. 3. (Śmd. 90). = ಪಂಚು 1, etc. To divide, to separate, to part, to cut; to apportion, to distribute, to assign, to share (ವಿಭಜನ Śmd. Dh.; Śm. 109; see s. ಪಗಿ); to be divided, etc. P. p. ಪಸ್ಪ (Śmd. 284. 287; Čpr. 5, 42; Abh. P. 13, 142). See ಮುಸಪ್ಪುಸು; Śmd. s. ಮಿದ್ದು. — ಪಸೆಯಿರ್. -ಇರ್. To be ready or willing to share in or with. ಪಸೆಯಿರ್ದಂ ಗರುಡ ದೇಗಸ್ಯಪಸಸ್ಯನೆಯೋಳ್ (Śmd. 64. 282).

ಪಸು pasu. Tbh. of ಪಚು (Śmd. 335). (ಜೀವಧನ Śmd. II; ಜೀವಧನ, ಆಪ್ಟಾನಿ Śm. 109; Tē. ಪಸಿ, ಪಸು; M. ಪೈ).

ಪಸುಗೆ pasu-gĕ. (Śmd. 248) = ಪಸಗೆ, ಪಸುಗೆ. Dividing, separating; division; part, portion, share; apportionment; arrangement, disposition. See ಪಿಂಚು; Čpr. 8, after 87; Abh. P. 4, 11; 6, 165; 16, after 5; J. 5, 44; 19, 49; ತೋಳ್ವಸುಗೆ.

ಪಸುಪತಿ pasu-pati. Tbh. of ಪಚುಪತಿ (Śmd. 376).

ಪಸುಬ pasuba. (fr. ಪಸು 2) = ಪಸುಮ್ಬೆ, ಪಸುಬ, ಪಸುಮ್ಬೆ. A kind of bird with greenish plumage (ಜಂಜುಳ Mr. 174; Tē. ಪಸಪು, a goldfinch; a bottle-nest bird).

ಪಸುಬೆ pasubĕ. (fr. ಪಸು 3). = ಪಸುಮ್ಬೆ, ಪಸಿಬಿ, ಪಸುಬಿ, ಪಸುಮ್ಬೆ. A long bag that has its opening in the midst and is thrown over the shoulder so as to form two divisions (M. ಪಯಿಮ್ಬೆ, ಪೈ; T. ಪೈ; Tē. ಆಸಮಿ-ಸಂಚಿ).

ಪಸುಬೆವಳ pasubĕ-vaḷa. A man who carries a pasubĕ: a merchant (ವೈಶ್ಯ Kk. 31; Śm. 67).

ಪಸುಮ್ಬ pasumba. = ಪಸುಬ, etc. ಸಿಳಿ ಪಸುಮ್ಬಗಳ ಗಜ ಯಸ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಪರಿಣಿ Mr. 444; Śśv. 3, 33).

ಪಸುಮ್ಬೆ pasumbĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. ತಕ್ಕಾರಮುಣ್ಣಾರ್ಗರ್ಗಾರ್ಪ ದುಗಿ ಉಬಾಪ, ಪಸುಮ್ಬೆಯ ಲಚ್ಚಣವಸ್ತಿರ್ವ ವರ್ಣಂ ಪಿಮ್ಮಾಮೋದೀ ರಮೆಮುಕ್ಕುದು (Śmd. 26).

ಪಸುರ್ pasur. 1. To be green (ಹರಿತಧಾಜ Śmd. Dh.; T. ಪೈ).

ಪಸುರ್ pasur. ಪಸುರು. 2. = (ಪಯಿರ್, ಪಯ್ರು), ಪಸಿರ್, ಪಸರು, ಪಸಿರು, ಪಸುರು, ಪಸ್ರು. Green colour, greenness, yellowishness; youngness, freshness; unripeness; tenderness; young, green grass; an emerald (ವಾಗ, ವಚ್ಚ Śm. 69; see Čt. II s. ಪೆಜ್ಜಣ್ಣ; ಮೆಯ್ಯಸುರ್). ಪಸುರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಪಸುರ್ಗೆ (J. 20, 5). ತೆಸೋಗೆದಪಸುರ ಕಚ್ಚಿನ ಕೊಬ್ಬು (Č. Bp. 11, 11). — ಪಸುರಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A green coat (Śśv. 3, 16). — ಪಸುರುಗೂದು. -ಕೂದು. Rice mixed with green-colouring substances and used for nivāḷi (Rām. 1, 16, 44). — ಪಸುರುಪಿಗೆ. -ಉಪಿಗೆ. A green cloth (J. 3, 22). — ಪಸುರುವಮು. -ವಮು. To grow green (Bp. 26, 41). — ಪಸುರುವಣಿ. -ಮಣಿ. = ಪಸುರ್ಗಣಿ. (ವಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Śm. 68). — ಪಸುರುಪ್ಪೊಗರ್. -ಪ್ಪೊಗರ್. A green lustre (J. 3, 5). — ಪಸುರೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A green leaf or petal (J. 15, 10). — ಪಸುರ್ಗಾಳಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. An emerald bracelet (Abh. P. 9, 171). — ಪಸುರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. An emerald (ವಚ್ಚ Čt. II, 112). — ಪಸುರ್ಗಾಯ್ದೊವಚ್ಚು. -ಕಾಯ್-ತೊವಚ್ಚು. A cluster of young fruits (Śśv. 2, after 42). — ಪಸುರ್ಮಿಣಿ. A green, very small fruit (Čpr. 7, after 115; V. 2, 43). (ಮಾಮರದ) ಪಸುರ್ಮಿಣಿಯಿಸ್ಸದೊರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಣಳಿಸ್ಸದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಪ್ರಮೋದಮುಂ ಬಳಯಿಸಿ (Čpr. 7, 49). — ಪಸುರ್ಮಣಿ. -ಮಣಿ. An emerald (ವಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Kk. 48). — ಪಸುರ್ವಣ್ಣ. -ವಣ್ಣ. Green, yellowish colour. 2, a male person so coloured: Vishṇu (ಪೀತಿಯಲರಂ Čt. II, 31). — ಪಸುರ್ವಸ್ಸರ್. -ವ್ಸರ್. (Śmd. 216). A green pandal (Čpr. 1, after 101; Rśv. 8, after 5). — ಪಸುರ್ವರ ರ್. -ವರಲ್. = ಪಸುರ್ಗಲ್. (V. 4, 14; Śśv. 1, 45). — ಪಸುರ್ವಿ. -ವಿ. To get green foliage. ಉರುತಮ್ಮು ಪಸುರ್ವಿದ ದಾವು (Rāghś. 17, 54). — ಪಸುರ್ವುಲ್. -ಪುಲ್. Green grass (Abh. P. 7, 137). — ಪಸುರ್ವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Green or fresh light or lustre (Čpr. 6, 52; J. 8, 4).

ಪಸುರ್ಪು pasur-pu. (Śmd. 248). Greenness, the colour of the emerald (ವಾಗ Kk. 23; Abh. P. 3, after 33; Grj. 7, 39; V. 4, 14; T. ಪಜರ್ಪು, ಪಯರ್ಪು, ಪಜುರ್ಪು). — ಪಸುರ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To become green (Śśv. 3, 9).

ಪಸುಳ pasuḷa. = ಪಸುಳೆ. ಪಸುಳರ್ (Bp. 24, 63).

ಪಸುಳೆ pasuḷĕ. (fr. ಪಸು 2). = ಪಸುಳೆ. A child (T. ಪಜುಲ್, ಪಯಲ್, ಪೈವರ್, ಪೈಯರ್; M. ಪೈವರ್). See J. 4, 34. 40; 7, 42; 19, 23; 20, 14. 16. 20; 21, 24; 28, 16. 19. 22. 25. 27. 33. 35; 29, 24. — ಪಸುಳೆವಸಿರ್. -ಪಸಿರ್. = ಎಳೆ ವಸಿರ್. (J. 9, 14).

ಪಸುಳೆತನ pasuḷētana. Childhood (J. 28, 61).

ಪಸೆ pasĕ. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಸೆ. A layer; a bed; a beautiful seat. ಕುಸುಮದಪಸಳ ಪಸಿಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ದ ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕಲಿಸಿದೆಳೆವಾದಿಯ ಸುಧಾಮೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). See Śmd. 214; Čpr. 6, after 77; 8, after 53; Grj. 5, after 67; ಅಲರ್ದಸೆ, ಎಸಳ್ವಸೆ, ತಳರ್ದಸೆ, ತಾವರೆಪಸೆ, ನುಣ್ಪಸೆ, ಪೂವಸೆ, ಪೊಸಪಸೆ. — ಪಸಿಗೆಯಳ್. To make (something) one's bed (J. 22, 14). — ಪಸೆ ನಿಲ್. To be on a seat (V. 8, 35). — ಪಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put a seat (Grj. 4, after 159).

ಪಸೆ pasĕ. 2. A meaningless, vain word (ಪುರುಳಲ್ಲದ ಮಾತು Čt. I, 72, o. r. ಪು-; *cf.* ವದಡು, ಪಡಿ 2).

ಪಸೆ pasĕ. 3. = ಪಸಮೆ. (My.).

ಪಸ್ತಕ pastaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತಗ pastaga. = ಪಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತ್ಯ pastya. *A house.*

ಪಸ್ನೆ pasnĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನೆ. (Bp. 51, 16; My.).

ಪಹಡು pahaḍu. A hill (My.; Mhr., H. ಪಹಾಡ).

ಪಹರೆ paharĕ. (fr. ಪ್ರಹರ). = ಪಾಠಾ, ಪಾಠೆ 1, ಪಾಪರೆ. A period of three hours, a watch; a watch or a guard; the business of a guard, the state of guarding (Mhr., H. ಪಹಾರ, ಪಹಾರಾ; Sl. 268. 278; My.; Br. ಪಾಠಾ). — ಪಹರೆ ಕೊಡು. To watch (My.). — ಪಹರೇ ಕಾಯು. To watch. ಕೋಟೆ ಮೇಲೆ ದೀಪೆ ಪಹರೇ ಕಾಪರು (Prv.). — ಪಹರೇ ತಿರುಗು. To go about on guard. ಪಹರೇ ತಿರುಗುವ ಕಾವಲುಗಾರರು (Sl. 398). — ಪಹರೇವವ. -ಆವ. A guard, a sentinel (My.).

ಪಳ paḷa. = ಪಟ 1. The sound of rain or tears falling in big drops, that of fruits falling in numbers when shaking a tree (My.); that of leaves agitated by wind (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳ. rep. (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳನೆ. With the repeated sound of ಪಳ (My.).

ಪಳ paḷa. 1. Tbh. of ಫಲ (Śmd. 338).

ಪಳ paḷa. 2. = ಪಲ No. 2. (Mhr. also ಪಳ; B. 5, 226).

ಪಳಕ್ paḷak = ಬೊಳಕ್. A sound produced when an earthen vessel with water breaks (S. Mhr.).

ಪಳಕನೆ paḷakanĕ. = ಪಳಚನೆ, ಪಳಚ್ಚನೆ, ಪಳಂಚಿ. With a glitter, with pure brightness, with a flash; brightness, pureness, etc. (ಪಳಕನೆ, ನಿರ್ಮಲಾರ್ಥಂ Čt. II, 30; T. ಪಳುಪಳ, ಪಳಿಚ್ಚು; Tč. ಪಳಪಳ; M. ಪಳುಪ್ಪು, to glitter).

ಪಳಕು paḷaku. = ಪಳುಕು, etc. (Č. Bp. 5, 48; J. 8, 4; 17, 23).

ಪಳಂಕು paḷaṅku. = (ಪಳಂಚು 1, etc.), ಪಳುಂಕು (ಪಡುಂಕು). To touch with force or roughly, to strike or dash against, to strike, to push, etc. (ಗಾಧಸ್ಪರ್ಶ Śmd. Dh., o. r. ಪಳುಂಕು; T. ಪದುಕ್ಕು, to beat; to dash against).

ಪಳಚನೆ paḷačanĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (Rāv. 6, 2).

ಪಳಚು paḷačču. = ಪಳಂಚು 1, etc. ಪಳಚುವ ಆಕ್ಷಿ (ನಿಮಿಷ, ನಿಮೀಷ Mr. 317).

ಪಳಚ್ಚನೆ paḷaččanĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (ಜಲಚ್ಛನೆ, ನಿರ್ಮಲ Kk. 52; Śāv. 1, 46; 5, 8). — ಪಳಚ್ಚನಾಗು. -ಆಗು. To become bright (Čpr. 1, 123); to become pure (V. 3, 15).

ಪಳಂಚು paḷañču. 1. (Śmd. 48). = (ಪಳಕು), ಪಳಚು, ಪಳಚು. To strike against, to strike, to touch, to dash against; to clash together, to encounter; to oppose, to resist (ಸಂಘಟ್ಟನ Śmd. Dh.; ತಾಗು, ಸಂಘಟ್ಟನ Kk. 58, o. r. ತಾಗು; Śm. 44; ಅಡ್ಡಲ್, etc., ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ Ka.). ಪಳಚಿದಪ್ಪಿಡೆ ಕೊಲ್ಲದಂ (Śmd. 298). See Abh. P. 3, 51; 10, 57; 13, 38. 144; Grj. 2, after 106; Rāv. 5, 77. 123; 6, after 11 (twice); 13, after 54; 13, 61; 13, after 71; 13, 83; 13, after 83; 18, 85. 92; J. 3, 3; 22, 26; 25, 10. — ಪಳಂಚಲ್. -ಆಡು. To strike against and shake or put into commotion (Čpr. 1, 33; 2, 7; 7, 127; Abh. P. 12, 11; 16, 42).

ಪಳಂಚು paḷañču. 2. Opposition, resistance, backwardness (J. 6, 34).

ಪಳಂಚೆ paḷañčĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (ನಿಮಿಷಾರ್ಥಂ Čt. II, 5).

ಪಳದಿ paḷadi. = ಪಳಪಿ. Tbh. of ಹಂದ್ರೆ or ಪಲಪಿ. Turmeric; the colour of turmeric, yellow (Rāv. 6, after 11, twice; J. 6, 31; 8, 4; Mhr. ಪಳದ; Tč. ಪಸಪು, *cf.* ಪಸುಪ್ಪು).

ಪಳದಿಯ paḷadiya. = ಪಳದೆ, etc. (My.).

ಪಳದೆ paḷadĕ. = ಪಳದಿಯ, ಪಳದೇಯ, ಪಳದ್ಯ. (Perhaps connected with Sk. ಫಾಣಿ, ಫಾಣಿತ, flour or meal mixed with curds; a decoction; or Tbh. of ಪ್ರಣೀತ?). Boiled and seasoned vegetables mixed with flour, curds, etc. and used as sauce (ವೇಷನ, ಪ್ರಣೀತ G.). ಮೊಸರ ಪಳದೆ (ಮೋ G.). See G. s. ಪಾಪಿಸು 1.

ಪಳಮಂಜರಿ paḷa-manjari. N. of a rāga (J. 21, 56).

ಪಳಯ palaya. Tbh. of ಪ್ರಲಯ. (Bp. 59, 49; Č. Bp. 45, 25). — ಪಳಯನಪ್ಪಿ. = ಪ್ರಲಯನಪ್ಪಿ. (Bp. 56, 37).

ಪಳಂಬಿಸು paḷaṁbisu. = ಪಳವಿಸು, ಪಳಿವಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಲಪಿಸು. To talk incoherently or deliriously, to cry, to lament, to wail (Grj. 8, 79; Rāv. 13, after 104, 110 & 138; Tč. ಪಲವಿಂಬು).

ಪಳವಿಸು paḷavisu. = ಪಳಂಬಿಸು, etc. (Grj. 8, after 75).

ಪಳವೆ paḷavĕ. (or ಪಡವೆ?). (Śmd. 247).

ಪಳಾರ paḷâra. = ಪಲಾಪಾರ, etc. (G. 490; My.).

ಪಳಾಳ paḷâḷa. Cunning, deceit, craft (ಬೆಸ್ಸ ಕೆಲ. II; Abh. P. 11, 8).

ಪಳಿ paḷi. = ಪಡಿ 1, etc. See *e. g.* ಸಗೆಪಳಿ, ಪಚಪಳಿ, ಸಾಗುಪಳಿ.

ಪಳಿಕ paḷika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಕು, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Crystal (Śmd. 31; T. ಪಳಿಂಗು, M. ಪಳುಂಗು).

ಪಳಿಕು paḷiku. = ಪಳಿಕ (Śmd. 358. 364; see ಅಚ್ಚಪಳಿಕು, ಪೈಪಳಿಕು, ಪಾಪ್ಪುಳಿಕು; Čpr. 1, 120; 6, after 71).

ಪಳಿಕೆ paḷikĕ. = ಪಡಿಕೆ, etc. See ಅಳಪಳಿಕೆ (s. ಅಳ 2), ಸಾಪಳಿಕೆ, (ಪಂಪಳಿಗೆ).

ಪಳಿಗ paḷiga. (= ಪಡಿಗ, ಪಳಿಗ, etc.).

ಪಳಿಗೆ paligĕ. Tbh. of ಪಟಿಕ 2. See ಬಾಪಳಿಗ.

ಪಳಿತ paḷita. (ಪಡಿತ). = ಪಳಕೆ, etc. See ಪಚಪಳಿತ.

ಪಳಿತ paḷita. A certain measure of time (Abh. P. 1, 62).

ಪಳಿತೋಪಮ paḷita-upama. Equal to a paḷita (Abh. P. 1, 67. 68; 1, after 68).

ಪಳಿದೇಯು palidēya. = ಪಳಿತ, etc. (ರಸದೆ ಆದಿಗಳು ದಾಳಗೊಣ್ಣಿ ರುವ Mr. 217).

ಪಳಿಪ್ಪು palidya. = ಪಳಿದೇಯು, etc. (ಧೃಂಜನ, ನಿಜ್ಞಾನ Nr.; ತೇದುನ, ನಿಜ್ಞಾನ Si. 313; Č. Bp. 5, 60; J. 6, 44; My.). ಮುಚ್ಚಿಗೆಯು ಪಳಿದ್ಯ (ತೇದುನ, ನಿಜ್ಞಾನ Nr.; Si. 436). ಮುಚ್ಚಳಿಗೆಲ್ಲು ಪಿಕ್ಕನ ಪಳಿದ್ಯವೇ? (Prv.).

ಪಳಿಸು palisu. = ಪಡಿಸು. See ಅಳವಳಿಸು.

ಪಳುಕು paḷuku. = ಪಳಿಕ, etc. (ಕ್ಷಟಿಕ Čt. II, 84; Nn. 13, o. r. ಪಳಕು; J. 8, 4; Riv. 5, after 55). — ಪಳುಕುಗೊಡ. -ಕೊಡ. A water-pot of crystal (Riv. 13, 55; Śiv. 2, 103). — ಪಳುಕುಮಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of crystal (V. 37, 16). — ಪಳುಕುವಾಸವ[1]. -ಪಾಸವ[1]. A flag-stone of crystal (Riv. 1, after 130).

ಪಳುಂಕು paḷuṅku. = ಪಳಂಕು, q. v. (ಪೂಂಕು Śmd. II; Kk. 92).

ಪಳ್ಳ paḷḷa. (fr. ಪಡು 3). = ಹಳ್ಳ. Depth (T.; My. as ಪಳ್ಳ); a pit, a hole in the ground, or in the surface of a thing (T., also ಪಡುಗಲ್; M.; Tē. ಪಲ್ಲ; My. as ಹಳ್ಳ); low ground (Śiv. 4, 23; J. 10, 8; 5, 6; M.; Tē. also ಪಡುವ; My. as ಹಳ್ಳ); a nullah, a stream (Bp. 55, 23; My. as ಹಳ್ಳ).

ಪಳ್ಳಿ paḷḷi. 1. (fr. ಪಡು 3). = Sk. ಪಲ್ಲಿ Nos. 1 & 2, ಹಳ್ಳಿ. A settlement, an abode; a hamlet, a village (Bp. 18, 7; J. 6, 47; T., M.; Tē. ಪಲ್ಲಿಯ, ಪಲ್ಲಿ; T., M. also: a couch, bed, dormitory). ಜೇವರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಳ್ಳಿಗ, ಪುರಾಲಯ Hlā.). See ತುಮು-.

ಪಳ್ಳಿ paḷḷi. 2. (fr. ಪಡು 12). A play at which two boys mutually seize their left hands and try to hold them fast in spite of the contrary endeavours of others (Tu.). ಪಳ್ಳಿಯಾಟದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದು (Prv.).

ಪಳ್ಳಿ paḷḷi. = ವತ್ತಳೆ. See ಎಮುರ್ಪಳ್ಳಿ.

ಪಳ್ಳಿ paḷ. = ಪಡಿ 1, q. v. — ಪಳ್ಳಿಪಿ. rep. = ಪಡಿ ಪಡಿ. (Śmd. 65). — ಪಳ್ಳಿಪಿಪಿ. = ಪಡಿ ಪಡಿಪಿ. (Śmd. I).

ಪಳಿ paḷa. 1. = ಪಳ, ಪಡ. A sound in imitation of the rattling or pattering of the fall of loose or single things, as of hail-stones. — ಪಡಿ ಪಡಿ. rep. The repeated sound of paḷa. ಪಡಿ ಪಡಿ ಪಳ್ಳಿಪಿಯೆನ್ನುವ ಅರಿಳ್ಳಳ್ ಉದಿರ್ಮಳ್ದ ಸಫಮಿ (Śmd. 65). — ಪಡಿ ಪಡಿಪಿ. With the repeated sound of paḷa (ವಿರಚಾರ್ಪಂ Śmd. I). ಗಗನಸ್ಥಲ ದಿಪ್ಪ ಮುಗಳ್ ಪಡಿ ಪಡಿಪುದರ್ ಪೋಲ್ ಎವೆವಡಿಪಿದ ಅರಿವರಲು ಮುದಿ[1] (Riv. 8, 113).

ಪಳಿ paḷa. 2. (Śmd. 70). = ಪದಿ[1], ಹಲು, ಪಲು[1]. (Ripeness): old; worn out; ancient (T.; M. ಪಳ್; Tē. ಪ್ರಾ; see ಪಣ್ 1 & 2; T., M. ಪದು, to ripen; to grow old). — ಪಡಿ ಅಲಗು (Śmd. 70). An old knife-blade. — ಪಡಿಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Ancient Kannaḍa (Śmd. 78). — ಪಡಿಪೆಲ್. Old paddy (ಆಮ, ಪಡಿಯ ನೆಲ್ಲು Nn. 47). — ಪಡಿಮಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. An old man. ಕಳಿಯಲ್ಕಾಗಮು ನರಪತಿಯುಲದರ್, ಆಪಿದ ಪದಿಮಾನಿಸರಂ (Śmd. 81).

ಪಳಿಕ paḷaka. (= ಬಜಕೆ). Use, practice, habit, custom (My.; M.; T. ಪಜಕ್ಕ, ಪಜಕ್ಕ, ಪದಕ್ಕು).

ಪಳಿಕಿಸು paḷakisu. = ಪಡಿಸು. To accustom, to make familiar by use, to habituate, to inure one to anything, to train; to practise; to use (T. ಪದಕ್ಕು, ಪದಿಯಲು; M. ಪದಕ್ಕು; R.; T. ಪದಿ, to become habitual by learning or exercising; ಪದಿಗು, ಪದಿಂಗು, to be used to, etc.; to be in use; M. ಪದಯಕ್ಕು, to bring into use; M. ಪದಿ[1], to be habituated, practised; ಪದಕ್ಕು, to exercise, habituate, train; *cf.* ಪಡಕ 1).

ಪಳಿಗ paḷaga. A withered or dry leaf (ಒಣಗಿದೆಲೆ Śmd. I; M. ಪದುಕ್ಕಿಲೆ; T. ಪದುಕ್ಕ, the withering of leaves, the ripening of fruit).

ಪಳಿಗಿಸು paḷagisu. = ಪದಕೆಸು. (My.).

ಪಳಿಗು paḷagu. To become used to or familiar with, to be trained, etc.; to be in use. ಪದಿಗ ಎತ್ತು (My.). ಪದಿಗ ಬಾತ್ರ (My.).

ಪಳಿದು paḷadu. (Śmd. 70). = ಹದಮು, ಪಲುಮು. That is old, worn out, faded or decayed (ಜೀರ್ಣ Śmd. I; T. ಪದುಮು).

ಪಳಿಪು paḷapu. A black colour applied to grey hair (ಕರಿಸಿಕ್ಕುವ ಕಪ್ಪು Śmd. I; *cf.* ತಳವ; T. ಪದುಪ್ಪು, that which has a yellow colour, as withering leaves; a yellow sulphuret = ಅರಿತಾರ; ಪಯುಪ್ಪು, ಪಜಪ್ಪು, a yellow paleness; a golden colour; colour; Tē. ಪಲ್ಲಿ, reddish; ಪಯ್ಯು, ಪಯ್ಯೆ, dun, sorrel; red colour = ಪಾಟಲ; *cf.* ಪಸುಪ್ಪರ್).

ಪಜಯಿಗೆ paḷayige. = ಪದಿವಿಗೆ, ಪದಯಿಗೆ, ಪದಿವಿಗೆ. Tbh. of ಪಜಿಗೆ (or a ಪಜಾಕೆ). A banner, a flag (ಕೇತನ Śmd. I, o. r. ಪದಿವಿಗೆ; ಕೇತು, ಕೇತನ Nr., o. r. ಪದಿವಿಗೆ; ಕೇತನ Bhn. 32). See Abh. P. 3, 60; 13, 68; Riv. 6, after 11; 13, 69; 13, after 71; ಕೆಪ್ಪುದಿಯಿಗೆ, ಗೋಪ್ಪೆ ಪದಿಯಿಗೆಯು, ಪೊಗೆಪದಿಯಿಗೆಯು, ಎಳಪ್ಪುದಿಯಿಗೆಯು.

ಪದಿವಿಗೆ paḷayigē. = ಪದಿಯಿಗೆ, q. v. See J. 12, 51; 16, 9; ಎಳಪ್ಪುದಿವಿಗೆಯು. — ಪದಿವಿಗೆಗೆಯಂ. -ಕೆಯಂ. A flag-staff (J. 17, 9). — ಪದಿವಿಗೆಮುಡಿ. -ತುಡಿ. The point of a flag (16, 33).

ಪಳಿಸು paḷasu. = ಹದಿನು. To become old or worn out, to decay, to go to ruin, to be spoiled (ಬಿದ್ Śmd. I). ಸದವಿಫರತೋಽಪಚಾರದಿಂ ಎಸ್ವುಂ ಪದಿಸದು ಬೇಗಂ (291).

ಪಜಹ paḷaha. 1. Tbh. of ಪಜಿಹ. (ಬಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ Śmd. I; ವಿಸ್ತೃತ, ಪರಾವ Hlā.; V. 5, after 21).

ಪಜಹ paḷaha. 2. (Tbh. of ಪಜಿಕ 2). A screen for hunting purposes (ಜೀರ್ಣವಿಯ ತೆರೆ Śmd. I; T. ಪಜಂಗು, a tent; any cloth covering).

ಪಳಿ paḷi. 1. = ಪಜಿ. To revile, to scold, to rebuke, to scorn, to upraid, to deride (ನಿಜ್ಜೆ Śmd. Dh.; ಜೂಪನ, ತೆಗಜ್ Śmd. I; ಕಿರ್ಮಾಡು Čt. II, 22; ತೆಗಜ್[1] Śm. 115; T., M.). ಪಿಜರ ಪಜಿಪಲ್ಲಡೆ ನಿಲ್ಲಂ (Grj. 1, 23). See Čpr. 7, 31; Bp. 4, 23; Rāghē. 17, 66; Riv. 1, 45; 7, after 98; 13, 60; Śiv. 4, 54; J. 4, 1; 9, 4; 15, 10; Jās. 1, 16.

ಪಳಿ paḷi. 2. = ಪಜಿವ, ಪಜಿವ. Blame, rebuke; fault, guilt (Riv. 1, 45; 13, 12; 14, after 14; T., M.). — ಪಜಿ ಕೆಯಂ. To revile (Śiv. 1, 19; 3, 4; see ಪಿಜ್ಜಿದಾಕೆಯಂ). — ಪಜಿಪೊಜಿಸು. -ಪೊಜಿಸು. To bring blame upon (J. 18, 15).

ಪಳಿ paḷi. 3. To beat or drive dogs (ನಾಯ್ಗಳ ಸೋಲ್ಪ ವುದು Śmd. I; T. ಅವಿ, ಪದಿ, to beat).

ಪಳಿ paḷi. 4. A pig or bar of metal (ಪೊನ್ನದ ಕಟ್ಟಿ Śmd. I; T. ಪಾಳ್ಕಟ್ಟಿ; see ಪಾಳ).

ಪಳಿ paḷi. 5. (ಪಳಿ) · = ಪಜು 2. (ಇಳೆ Čt. I, 60, o. r. ಪಳಿ).

ಪಲಿ pali. 1. = ಪಲಿ 2. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಧಿ. Equality, likeness; a counterpart; an equivalent; compensation for injury, amends (ಸರಿ, ಹೊರೆ, ಸರಿ, ಪಾಸಟು, ಎಣೆ, ಪೂರ್ವದೆ, ಹೋಲು, etc., ಸಮಾನ ಕೆಸ.). ಎಸ್ಸ ಶಿರಮ್ ಇವರ್ಕೆ ಪಲಿ (Rāv. 14, after 14). See ಪಲಿಪಾವುಗೆ, ಪಲಿಪತ್ತ, ಚಿಟ್ಟಿಪಲಿ. — ಪಲಿ ಕೆ. = ಪಲಿಗೊಮು. To give or offer as an equivalent. ಈ ಶಿರಕೆ ಪಲಿಯುಸ್ ಎಸ್ಸಯ ಶಿರಮಂ ಪಡೆವೀಪುದು ಉಚಿತಂ (Rāv. 14, 14). — ಪಲಿಗೊಮು. -ಕೊಮು. = ಪಲಿ ಕೆ. ಈತನ ಶಿರಮುಸ್ ಆರಿಮು, ಈ ತಿರು ಶಿರಕ್ಕೆ ಪಲಿಗೊಮುವುದು (Rāv. 14, after 14). — ಪಲಿ ನೋಡು. To look upon as an equivalent (Rāv. 14, 75).

ಪಲಿ pali. 2. Tbh. of ಪಟ್ಟಿ. (ಪಸ್ತ್ರವೀಣ Śmd. Dh., Śmd. I; Ct. II, 46; ಮೂಸು Śm. 115). See ಜೋಣಿಗಪಲಿ, ವೀರಪಲಿ. ಸಪರಂಗದ ಸುಪರ್ಣಪಲಿ (Rāv. 6, after 11). — ಪಲಿಯುಡು. -ಉಡೆ. A garment of pali (V. 37, 16).

ಪಲಿಪಾವುಗೆ pali-pāvuge. Tbh. of ಪ್ರತಿಪಾದುಕ (Śmd. 30).

ಪಲಿವು palivu. = ಪಲಿ 2, etc. (ಸಿಸ್ಟೆ Ct. II, 46; ಜೀಲೆ, ಜಿಡಿ ಪುದು Kn. 108; J. 7, 10; 18, 42; 28, 62).

ಪಲಿಪತ್ತ pali-hatta. Tbh. of ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ (Śmd. 30).

ಪಲು palu. 1. (Śmd. 59). = ಪಲುವ. ಪಲುವ. A forest, a jungle (ಅಡವಿ Śmd. I; ವಿಂಜು, ಅರಣ್ಯ Ct. II, 62; ಕಾಸನ, ಕಾಮು, ವಿಂಜು, ಅಡವಿ Śm. 21; ವಿಂಜು 112). ಪಲುವದಂ ಕವಿದಂ (Śmd. 156). See ವೇಣಿ-; Abh. P. 1, 102. — ಪಲುಗಡಿ. -ಕಡಿ. A forest to be left far behind (Abh. P. 7, 130). — ಪಲು ಪಡು. -ಪಡು. To get into a forest (Abh. P. 8, after 5; 8, 15).

ಪಲು palu. 2. (ಪಳು). = ಪಡಿ 5. Rubbish, sweepings, weeds (ಕಸ Śm. 112).

ಪಲುಂಕು paluṅku. See ಪಲುಂಕು, ಪಳುಂಕು.

ಪಲುವ paluva. = ಪಲು 1, etc. — ಪಲುವಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Jungle-fire (ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು Ct. II, 113).

ಪಲೆ palĕ. = ಪಡಿ 2 (Śmd. 185), etc. (T. ಪಲ್ಕೆಯು). — ಪಲೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Ancient poetry (Ct. I, 1). — ಪಲೆಗವರ್ಪ. -ಕವರ್ಪ. An old ragged garment (V. 12, 20). — ಪಲೆಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. An old fire-brand (J. 31, 55). — ಪಲೆಗೋಜ್ಜೆ. An old ox (V. 10, 7). — ಪಲೆದಾಮ್ರ. -ತಾಮ್ರ. Old copper (ಕೆಸುವಿನ Ct. I, 32). — ಪಲೆಯಂ. -ಅಂ 3. An old man; ಪಲೆಯಳ್, an old woman (Śmd. 185). — ಪಲೆಯೋದಲ್. -ಓಲ್. As before (J. 30, 29). — ಪಲೆವಾಮು. -ಮಾತು. = ಪಲೆವಾಮು. The véda (Kk. 70; Śm. 34; Śāv. 2, 12).

ಪಲೆಕ್ಕೆ palkĕ. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. Lying down, etc. (ಶಯನ, ಶಯನಸ್ಥಾನ Śmd. I; ಶಯನ Śs.; ಸಜ್ಜೆ, ಶಯ್ಯೆ Kk. 30; Śm. 76, o. r. ಸಜ್ಜೆ).

ಪಲೆಕ್ಕೆ palkĕ. 2. = (ಪಕ್ಕೆ 2). — ಪಲ್ಕೆ ತಲ್ಕೆಯುಮ್. To embrace closely (see Śmd. s. ತದ ಕೆಯಿ). — ಪಲ್ಕೆಱಿ. -ಇಱಿ. To come about (Grj. 6, 7, ಪಲ್ಕೆಱಿ in print).

ಪಲೆಕ್ಕೆಗ palkĕga. = ಪಕ್ಕೆಗ. See ಎರಲುಣಿಪಲ್ಕೆಗ, ಮುನ್ನೀರ್ವಲ್ಕೆಗ.

ಪಲ್ಗಿ palgi. = ಪಲ್ಗಿ, q. v. (M. ಪಲುಗ್ಗ, a fruit put to ripen; see ಪಡಿ 2).

ಪಲ್ತಿ palti. = ಪತ್ತಿ, etc. (ಕಾರ್ಕಾಸ Śmd. I; Tē. ಪ್ರತ್ತಿ; cf. Sk. ಬದರೀ, ಬದರಾ).

ಪಾಂಕು pāṁku. = ಪಾಂಸು. Dust, etc. See ಕೃತ್ತಿಕಕ್ಕೆಕ.

ಪಾಂಕುಳೆ pāṁkuḷĕ. = ಪಾಂಸುಳೆ. An unchaste woman.

ಪಾಂಸು pāṁsu. Dust, powder, sand; dung, manure. 2, a species of plant (= ಪರ್ಪಟಕ).

ಪಾಂಸುಳೆ pāṁsuḷĕ. A menstruous woman. 2, a licentious, unchaste woman.

ಪಾಕ್ pāk. = ಪವಡಿಸು, in ಪಾಕ್ಕಿಳ್ಳು, to lie down (My.).

ಪಾಕ pāka. (T.: a village near Madras, inhabited only by Brahmans; M. ಪಾಕ್ಕನಾರ್, a famous low-caste race). — ಪಾಕನಾಮು. N. of a country or district. — ಪಾಕನಾಮಿ. ಪೋಗಿ. A sort of Śūdra beggars, who hunt, sell palmyra writing-leaves and drugs, and are fortune-tellers (My.).

ಪಾಕ pāka. 1. Very young (cf. K. ಪಸು 2); simple; honest; ignorant. 2, the young of animals; a child (see Hil. s. ಮುಗವು). 3, N. of a daitya.

ಪಾಕ pāka. 2. Cooking, baking, roasting, boiling, dressing food, maturing. 2, the state of being well boiled, etc; maturity, ripeness, perfect development; completion, perfection, accomplishment. ಪಕ್ವಾನ್ನಂಗಳ್ ಆವ ದಾಕ್ಷಿ ಬಿ (Bp. 36, 16). ತೂಕಕ್ಕೆ ಪಯುವಿಲ್ಲ, ಪಾಕಕ್ಕೆ ಪಸಿಮಿಲ್ಲ (Prv.). 3, digestion. 4, decoction (Mhr.). 5, syrup (My.; Mhr., also ಪಾಂಕ). — ಪಾಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become well boiled, etc. ರಸಮ್ ಆದಿಗಳು ಪಾಕಗೊಂಡಿರಲು (ಪಳೆದೀಯ Mr. 217). — ದಾಳಂಗೆಯ್. -ಂ-. = ಪಾಕ ಮಾಡು. (J. 10, 29). — ಪಾಕ ಮಾಡು. To cook, to roast, etc. (Bp. 57, 34). ಪಾಕಾ ಮಾಡಿದರು ದಾಕವನೇಱಿದುವನೋ? (Prv.).

ಪಾಕಯಜ್ಞ pāka-yajña. A simple or domestic sacrifice. 2, cooking (My.).

ಪಾಕರಿಪು pāka-ripu. Indra.

ಪಾಕರಿಪುತನಯ pākaripu-tanaya. Arjuna (Śāv. 4, 82).

ಪಾಕಲ್ pākal. Tbh. of ಪ್ರಕಾಶ (Śm. 57).

ಪಾಕಲ pākala. *The drug Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾಕಲಾಲಿತ್ಯ pāka-lālitya. Accomplished charm (in poetry, Grj. 2, after 106).

ಪಾಕಶಾಲೆ pāka-śālĕ. A cook-room, a kitchen. (My.).

ಪಾಕಶಾಸನ pāka-śāsana. Punisher of the daitya Pāka: *Indra.*

ಪಾಕಶಾಸನಿ pāka-śāsani. Indra's son *Jayanta;* Arjuna.

ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ pāka-śāstra. A book on cookery (My.).

ಪಾಕಸ್ಥಾನ pāka-sthāna. *A place for cooking, a kitchen.*

ಪಾಕಾರಿ pāka-ari. Indra (Śāv. 1, 83).

ಪಾಕೆ pāki. 1. = ಪಾಕು 2. A side of a roof (Mhr. ಪಾಪೀ; see ಓಡ-).

ಪಾಕೆ pāki. 2. Being cooked, becoming mature, ripening; being digested. 2, a cook (My.).

ಪಾಕೇಟು pākiṭu. A "pocket" (My.).

ಪಾಕು pāku. 1. An exclamation of praise (ಕೊಸ್ತಾಟದ ಮಾ Bhn. 38, o. r. ಪಾಯ್ತು).

ಪಾಕು pāku. 2. = ಪಾಕೆ 1. See ಓಡ-.

ಪಾಕ್ಯ pākya. To be cooked; obtained by cooking; *factitious salt; saltpetre.*

ಪಾಖಂಡ pākhaṇḍa. = ಪಾಷಂಡ. (Sk., Mhr.; ಪಾಸ್ತಿಕ (J.).

ಪಾಖಂಡಿ pākhaṇḍi. = ಪಾಷಂಡಿ. Heterodox, heretic (Mhr. B. 5, 170. 176).

ಪಾಗ pāga. = ಪಾಗ. Tbh. of ಪಾದ. The fourth part of a *papa:* 1 *apu* 2 *kâsus* (My.). ಸಿಕ್ಕಲು ಜೀವಿಮತಮುಮ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಮ್, ಅವು ಪಾರ್ವಾಗೆ ಮಣಮ್ ಎಸಿಕ್ಕು; ಅವು ದಶ ತೂಕ

ಕೈ ಸಿಕ್ಕದು (o. r. ಸಿಲ್ಕದು); ಈರೆನ್ನಾಗೆ ಪಲದು ಆಕ್ಕು; ಆವು ಇಪ್ಪ ತ್ತೈನಲ್ಲೆ ಬೀಸಿಗೆಮನಿಕ್ಕು; ಸಿಕ್ಕದು ಆಯಿದ್ದಾಗಲ್ಲಿ ತೊಲೆ; ಆಪ್ಪವು ಇಪ್ಪ ತ್ತಿರಲ್ಲೆ ಫಲಂ; ಪಾಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆಗೆ (o. r. ಸೊಲ್ಲಗೆಗೆ) ಮಾಸದು; ಆವ ಪಾರ್ತಾಗೆ ಬಕ್ಕದು; ಆವ ಪಾಚ್ಕೆನಲು ಕೊಳಗದು; ಆವ ವಿಂಶ ತಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಾಮ್ಯಂ (Mr. 355). See ಮುವ್ವಾಗ.

ಪಾಗದ pāgada. Tbh. of ಪ್ರಾಕೃತ (Śmd. 338. 353; Kk. 58; Śm. 44).

ಪಾಗರ pāgara. = ಪಾಗರ್, etc. (My.).

ಪಾಗಲ್ pāgal. = ಪಾಗರ, ಪಾಗಲು, ಪಾಗಾರ. Tbh. of ಪ್ರಾಕಾರ (Śmd. 367; Kk. 93).

ಪಾಗಲ pāgala. = ಪಾಗರ್, etc. (ಪ್ರಾಕಾರ Śmd. II).

ಪಾಗಾ pāgā. A horse stable (Mhr., Il.). ಕುದುರೇ ಪಾಗಾ (ಮಸ್ತುರಿ, ಪಾಜಪಾಳೆ G.).

ಪಾಗಾರ pāgāra. = ಪಾಗರ್, etc. (Bh. 2, 13, 25). ಪಾಗಾರಾ ಪಾ ಆದವನು ಸಾಗರ ಹಾಪಕ್ಕಾನೇ? (Prv.).

ಪಾಗು pāgu. A kind of turban (My.; Sl. 217. 461; T. ಪಾಗು, ಪಾಗ್ಗೆ; Br. ಪಾಗಾ; Mhr., Il. ಪಾಗೋಟೀ; see ಕುಸುಬ್ಬೆ-).

ಪಾಗುಡ pāguḍa. = ಪಾಡವ 2, ಪಾವುಡ 2. Tbh. of ಪ್ರಾಕೃತ. (ಪ್ರಾಕೃತ, ಪ್ರದೇಶನ Nr.; ಉಪಮೆ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Illā.).

ಪಾಂಕ್ತೇಯ pāṅktēya. (fr. ಪಂಕ್ತಿ). Fit to sit in the general row at meals, fit to be associated with. (My.).

ಪಾಂಗು pāṅgu. Manner, form, shape (ಆಕಾರ Śmd. 7. 8; ಪಂಜು, ಆಕಾರ Śm. 71; ಆಕಾರ 83; Ch. v. 232); (fittingness, fitness, propriety, agreement; beauty T.; M. ಪಾಂಗು, ಪಾಮ್ಗು); likeness, similitude, resemblance (ಜಂಗಿ, ಸಾಮ್ಯ Čr. II, 101; ಧೋರ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಸದೃಶ Kk. 31; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಕಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯ 83; *cf.* ಪಾಡು 3). ಪಿಣಾಕಿಯುಂ ಪಾಕಿಯುಮೆನ್ನ ಪಾಂಗಿಂ, ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ, ಶೇಳ್, ಆಮುಜೇಳ್ವ ದಜ್ರಂ (Ch. v. 133). ಮುನಿಸಿಳ್ಳೆಮಗಾವನೊಳ್ ಆವ ಪಾಂಗಿನಿ (Śmd. 290, o. r. ಮುನಿಸಲ್ಲು). ಒರ್ವ ಪಿಸ್ಸಣಿಯನ್ನ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ದಂ ಮಾಬ್ಬ ತಾಮಿರ್ದರುಂ ಕೆಮ್ಮುದಂ ಪಿಸುಟರ್ (121). ಕಣ್ಸೀಳ್ವು ದೆಕ್ಕರ್ ಒಬ್ಬ ಪಾಂಗು (Čr. II, 26). See Čpr. 5, 90; 6, 72. — ಪಾಂಗಱಿ. -ಱಿಪಿ. To know, or follow, the proper manner or method (ಪ್ರಕಾರಗಱಪ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 83). — ಪಾಂಗ ಬಿ. -ಱದಿ. To deviate from the proper manner. ಜಿನಿಮ ಸಾರುಪುಂ, ಪಾಂಗಬಿದು, ಸಿಲಲೀಯಮಿದೆ, ಅಲ್ಲಿಸ್ಪಿದೆಂದೊಯ್ದಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಕ್ ಅತ್ಯವರಸಂ ಸರಸಂ (Śmd. 28). — ಪಾಂಗುಗುಮು. -ತೆಮು. To lose one's form, to be defaced (Čpr. 5, 19).

ಪಾಚಕ pāčaka. Cooking; maturing; digestive (Sk.; B. 4, 25); a cook (Sk.; My.).

ಪಾಚಿ pāči. 1. = ಪಾಸಿ, etc. (My.).

ಪಾಚಿ pāči. 2. Milk, in children's language (My.; Tē., T., M.).

ಪಾಚೆ pāče. Tbh. of ಪ್ರಾಚ. (My.).

ಪಾಚೆಕೆ pāčekē. Tbh. of ಪಾಚಕ. (Sl. 349. 441. 461; Tē.; T. ಪಾಚ್ಚೆ, ಪಾಚ್ಚೆಕ್ಕೆ; M. ಪಾಚ್ಚಗ).

ಪಾಚೆನು pāčenu. To cook, boil or roast (J. 26, 49).

ಪಾಚ್ಚ pāčča. = ಪಾಚಪಾಚ, ಪಾಪರಪ. A king, a Pasha (My.; Mhr., Il. ಪಾಚ್ಚಾಯ, ಪಾಪರಪಾಪ; Br. ಪಾಮುಪಾ; M. ಪಾರ್ಪ್ಯ). *Cf.* ಪಾಪರಪ.

ಪಾಜಿ pāji. Low, mean; a scrub, a sorry fellow (My.; Mhr., Il., Br.). ಕಾಪು ಪಾಪು, ಪಾಪು ಕಾಪು (Prv.).

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pāñčajanya. (fr. ಪಂಚಜನ). *N. of the conch of Kṛishṇa which was taken by him from the demon Pañčajana* (ಶಂಖ Nn. 65). 2, relating or belonging to the five classes of beings (ಶಂಖಳೀಪ 65). 3, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 65). 4, the moon (ಹಿಮಾಂಶು, ಇಪ್ಪ 65).

ಪಾಂಚಜನ್ಯಧರ pāñčajanya-dhara. Kṛishṇa. (My.).

ಪಾಂಚರಾತ್ರ pāñčarātra. (fr. ಪಂಚರಾತ್ರ). A vaishṇava sect following the doctrine of the pañčarātra books. (My.).

ಪಾಂಚಾಲ pāñčāla. (fr. ಪಂಚಾಲ). Relating or belonging to pañčāla (Bp. 40, 15); the country of the pañčālas (Bp. 6, 15) or a ruler of them. 2, = ಪಂಚಾಳ No. 1, an association of five guilds, viz. those of the carpenter, weaver, barber, washerman, and shoemaker (Sk.), or those of the carpenter, brazier, ironsmith, goldsmith, and stonemason (My.). 3, a kind of poetical riti (Kāvy. IV, 2. 5. 6. 9).

ಪಾಂಚಾಲತನಯ pāñčāla-tanaya. The brother of Draupadi (Bh. 5, 11, 34).

ಪಾಂಚಾಲತನುಜೆ pāñčāla-tanujē. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 32, 56).

ಪಾಂಚಾಲಿ pāñčāli. Draupadi. (Sk.; My.).

ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ pāñčālikā-anika. An image (ಪ್ರತಿಮೆ Nn. 102).

ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ pāñčālikē. = ಪಾಂಚಾಲ No. 3 (Kāvy. IV, 9). 2, *a doll, a puppet* (see Mr. s. ಪ್ರತಿಕೆ).

ಪಾಂಚಾಳೆ pāñčāḷe. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 2, 50; 4, 72; 8, 43).

ಪಾಟಿ pāṭi. *An interjection used in calling.*

ಪಾಟ pāṭa. (fr. ಪಾಡು, Śmd. 246. 250). Singing; a song (Tē. ಪಾಟ; T., M. ಪಾಟ್ಟು). ಆಟ ಪಾಟ ಕೂಟಿಂಗಳ ಕೇಂ (198).

ಪಾಟ pāṭa. 1. Breadth, expanse, extension. See ಪಾಟಿನು 1.

ಪಾಟ pāṭa. 2. Tbh. of ಪಾಠ. (My.). See ಪಠಿ-.

ಪಾಟಂಚರ pāṭañčara. (fr. ಪಟಿಚ್ಚರ). *A shop-lifter, a thief.*

ಪಾಟನ pāṭana. Splitting, cleaving; breaking, destroying; tearing. See ಉತ್-.

ಪಾಟಲ pāṭala. = ಪಾಡರಿ. *Pale red, pink-coloured.* 2, the trumpet flower, Bignonia suaveolens. 3, *a species of rice ripening in the rains.*

ಪಾಟಲಿ pāṭali. ಪಾಟಳಿ. = ಪಾಟಲ. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾಟಲ, ಪಾಡರಿ Mr. 118; ಪಾಡರಿ Śm. 23; ಪರಸುಪಾಡರೀ ನಿವ Sl. 134).

ಪಾಟಲಿತ pāṭalita. = ಪಾಟಲ No. 1. (Abh. P. 12, after 2, Śiv. 4, after 70).

ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ pāṭali-putra. The capital of Magadha, Pallibothra, the modern Patna. (My.).

ಪಾಟಲಿಮ pāṭalima. A pale-red or rose colour. (Čpr. 4, after 88).

ಪಾಟವ pāṭava. (fr. ಪಟು). Sharpness, acuteness; cleverness; energy; rashness; health. (My.). See ಉ-.

ಪಾಟಾ pāṭā. = ಪಾಟಿ 2. Ruin, demolition (Mhr.). 2, a line as drawn through a letter (My.; Mhr., Il. ಫಾಟಾ, ಫಾಟಾ; Br.); a mark put to an item in an account (My.).

ಪಾಟಿ pāṭi. 1. = (ಪಾಟು 2), ಪಾಡ್ಪೆ. Manner, form, shape (My.; Tē.); degree, extent, size (My.; Tē.); fitness, propriety, agreeableness (Bh. 1, 12, 20; J. 34, 30); likeness, similitude, resemblance (ಪಡಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಕಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; ಸಾಮ್ಯತ್ವ 90; Bp. 6, 10; 35, 55; 54, 17; *cf.* ಪಾಡಿ 2, ಪಾಟು). ಪಾಟಿಯಿಲ್ಲದವನು

ಸಾಟಿಯೊಗವಾಗಿ? (Prv.). — ಪಾಟಿಕುದ್ಯ. A proper vessel (Bp. 9, 12). — ಪಾಟಿಪೈದ. A fit deity (Bp. 51, 75).

ಪಾಟಿ pāṭi. 2. (fr. ಪಡು 3). Downfall, ruin, defeat, discomfiture (ಛಂಗ Śm. 90; *cf.* ಪಾಟು 1).

ಪಾಟಿ pāṭi. 1. = ಪಾಟಿ, (ಪಾಟಿ). See ಪಂಪಾಟಿ.

ಪಾಟಿ pāṭi. 2. = ಪಾಟಾ No. 2. (My.).

ಪಾಟಿ pāṭi. 3. = ಪಾಟಾ. A gang of workmen (My.).

ಪಾಟಿತ pāṭita. Split, cleft, broken, torn, plucked. See ಉತ್ಪಾ-.

ಪಾಟಿಸು pāṭisu. 1. (fr. ಪಾಟಿ 1). To extend (v. t.), to spread out, to build on a large scale (Bp. 16, 11). 2, to be excessive, to surpass, to excel (J. 34, 10).

ಪಾಟಿಸು pāṭisu. 2. Tbh. of ಪಾಡಿಸು. (Bp. 51, 75; J. 6, 37).

ಪಾಟು pāṭu. 1. (fr. ಪಡು 3). (= ಪಾಡ್). Falling; a fall (Tě.; M. ಪಾಡು). See ಅಪ್ಪೆ-. 2, a declining state (Tě.). 3, the ebb of the tide (Tě.).

ಪಾಟು pāṭu. 2. (fr. ಪಡು 1). = ಪಾಡು 3, ಪಾಡು 3. Obtaining, incurring, undergoing, experiencing, feeling, suffering (Tě.; T., M. ಪಾಡು). See ಏರ್ಪಾಟು, ತಿದ್ದು-, ತೀರು-, ಪಡಿ-, ಪಡು-. 2, manner of being, state, nature, manner, mode (My.; Tě.; T. ಪಾಟ್ಟು; M. ಪಾಡು; see ಮೊಲೆ-). 3, proper state, fitness (My.; M. ಪಾಡು). 4, measure of space and time (M.); time, occasion (Tě.). 5, capture (T.); obstruction, detaining, arresting (M.).

ಪಾಟೆ pāṭe. = ಪಾಟಿ 1. Regular or successive order, series, succession. *Cf.* ಪಾಡಿ.

ಪಾಟ್ಟ pāṭṭa. A bracelet of gold, pearls, etc. (Mhr. ಪಾಟ ಲೇ; My.).

ಪಾಠ pāṭha. (fr. ಪಠ). = ಪಾಟಿ 2. *Recitation, recital;* declaration. 2, *reading, perusal, study.* 3, a lesson (My.; Mhr.; B. 3, 1). 4, the text of a book. ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಯಾವುದೂ ದೂಷಿಸಲ್ಲಿ ಕವಿಯುಯಿಲ್ಲ.—ಪಾಠ ಪಾಠವಿದ್ದರೂ ಆಟ ಬರುತ್ತದೆ.—ಪಾಠವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೋಟವಿರ ಬೇಕು.—ಪಾಠಾ ಹೇದುವಗೆ ಕೋಟಿದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಪಾಠ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೂಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prvs.).— ಪಾಠ ಮಾಡು. To learn by heart. 2, to instruct, teach (My.).

ಪಾಠಕ pāṭhaka. A reciter; a reader; a student (ಓಪಾಳಿ Čt. II, 39); a lecturer; a teacher. See ಮುಂಗಲು-; Čpr. 6, after 97; Bp. 59, 29.

ಪಾಠಕ್ರಮ pāṭha-krama. The way or manner of reading (Śmd. 11).

ಪಾಠದೋಷ pāṭha-dōsha. An error in a text, a false reading. (My.).

ಪಾಠಶಾಲೆ pāṭha-śālĕ. A school, a college. (My.).

ಪಾಠಾನ್ತರ pāṭha-antara. Another reading, a variation of reading in a book or MS. (My.).

ಪಾಠಿ pāṭhi. One who has read or studied; conversant with. 2, *lead-wort, Plumbago zeylanica,*

ಪಾಠಿಸು pāṭhisu. = ಪಾಟಿಸು 2. To recite; to learn; to declare.

ಪಾಠೀಣ pāṭhīṇa. = ಪಾಠ Nos. 1 & 2 (Bp. 27, 80).

ಪಾಠೀನ pāṭhīna. A public reader, a lecturer. 2, *a kind of sheat fish, Silurius pelorius* B. Mss., or *Sl. boalis* Ham. (ಸಿಪಾಹಿದ, ಪಿಪಾಹ್ Nn. 23; ಮುಳದ Mr. 410).

ಪಾಠೆ pāṭhĕ. *A climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia* W. & A. (see ಉರ್ಲೆ-ಸುಪ್ಪಿ). 2, the root of Bignonia suaveolens.

ಪಾಡ್ pāḍ. = ಪಾಡು 1. P. p. ಪಡ್ದ (J. 21, 57).

ಪಾಡ pāḍa. (= ಪಾಡು 2). Place, situation (M.; see ಕೆಯ್ಯಾಪ No. 1). 2, = ಪಾಡು 3. See ಕೆಯ್ಯಾಪ No. 2. 3, a frame. See ಪಾಗಲಪಾಡ.

ಪಾಡಗ pāḍaga. = ಪಾಡಗ. The teak tree (ಪಡಗ ವೃಕ್ಷ Śa.; ಪೇಗು Kk. 71).

ಪಾಡಗ pāḍaga. Tbh. of ಪಾಡಕಟಿಕ. An anklet worn by children and women (ಪಾಪಾಗದ, ಪಾಡಕಟಿಕ, etc. Sl. 210; Grj. 3, after 91; My.; Tě., T., M.).

ಪಾಡಾವಳಿಬಳ್ಳಿ pāḍāvaḷi-baḷḷi. (= ಪಾಠೆ). A climbing shrub, Clypea burmanni W. & A. (St. & Pl., Kŏnkaṇi).

ಪಾಡಿ pāḍi. (fr. ಪಡು 3). A settlement, a hamlet, a village (T.; My. at the end of many compounds; Mhr. ಪಾಡಾ). See *e.g.* ಕಣ್ಣಮುಚ್ಚಿ, (ಬಲ್ಲಪಾಡಿ), ಪಾಗಪಾಡಿ, ಪಾಗಲಪಾಡಿ.

ಪಾಡಿ pāḍi. = ಪಾಟಿ 3. (My.).

ಪಾಡಿಯ pāḍiya. = ಪಾಡ್ಯ, etc. (Mr. 68; My.; Mhr. ಪಾಡವ).

ಪಾಡಿವ pāḍiva. = ಪಾಡಿಯ. See ಎಳೆಪಾಡಿವ.

ಪಾಡಿಸು pāḍisu. = ಪಾಡಿಸು. To cause to sing (ಗಾನ Śmd. Dh.).

ಪಾಡು pāḍu. 1. = ಪಾಡ್, ಪಾಡು 1. To sing (ಗಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; Tě., T., M.). ಆಮುರಾಗಡೆಯರ್ ಮೀಟಿಲೆ ಪಾಡಿದರ್ ಮೋಗಗಳಮಂ (Śmd. 64). ಪಾಡಿಮುದು ಪುಲ್ಲಿ (103). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚದಂ (206). ಪಾಡುದೆ (91). ಬಾರ ಕೇಳುದನೆ ಸಂಗೀತವದು ಪಾಡಿದರೆ? (Dp. 87). See Śmd. 133. 201. 255. 272; Čpr. 2, 7; Grj. 2, after 106; Č. Bp. 4, 7; Rāv. 12, 23; 13, after 45; J. 2, 65; 5, 57; 8, 16; 28, 22. — ಪಾಡು ಆಮು. (Bp. 28, 56). — ಪಾಡು ಹಾಮು. (Bp. 6, 26).

ಪಾಡು pāḍu. 2. = ಪಾಡು 2. Singing; a song (J. 21, 57). 2, = ಪದ್ಯ 1 (Bhn. 4; Bh. 1, 8, 1). See Kāv. V, 882; ಪದ್ಯ-. — ಪಾಡುಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A kind of poetical composition (Kāv. V, 964). — ಪಾಡು ಪದ್ಯ. = ಪದ್ಯ ಪಾಡು. (Rin. 4, 3, 6).

ಪಾಡು pāḍu. 3. = ಪಾಟು 2, etc. Obtaining, etc.; suffering, trouble (ಜಲಜಲಿಕೆ Śm. 93; My.); state, manner, mode, form (Bh. 2, 13, 32; My.); proper state; fitness (My.). 3, likeness, similarity, resemblance (ಪದ್ಯಕ Bhn. 30; Bp. 5, 41; 27, 44; 37, 69; 42, 6; 50, 36; 51, 9; J. 21, 2; 27, 35). See ಉಚಿ-, ಏರ್ಪಾಡು, ಪಯಿ-, ಪಡಿ- (s. Sk. ಪಠಿ). — ಪಾಡುಗೆಯ್. To make proper (Rām. 5, 9, 1). — ಪಾಡಱ್. -ಆಗು. The proper state or form to be lost (Grj. 6, 80; J. 19, 38).

ಪಾಡು pāḍu. Ripeness and readiness to be gathered (My.; ಪಣ್ಣಿಗೆ ಬಪ್ಪಡ್ಡು G.; Mhr. ಪಾಡ). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಪೆಂಡ ಪತ್ತಿವ ಬಿಬೆಳ (B. 2, 51). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಿಗೆ ಬಪ್ಪು (3, 37).

ಪಾಡುಂಗಾವಿ pāḍu-ṅ-gāvi. (Śmd. 230). = ಪಾಡುಗಾ. A singer, a minstrel.

ಪಾಡ್ಯ pāḍya. = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ. The first day of a lunar fortnight (ಪ್ರತಿಪದ್ದು Śm. 19; ಪ್ರತಿಪದ Nr. 155; Sk. 39). ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೂಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು.—ಪಾಡ್ಯವಾದರೂ ಪದ್ಯವಿರ ಪಾಠವು (Prvs.).

ಪಾಣ್ಯಮಿ pâṇyami. = ಪಣ್ಯಮಿ, ಪಾಣ್ಯ, etc. (Si. 39; My.; Tē.; *cf.* Mhr. s. ಪಾಣಿಯ).

ಪಾಣವಿಕ pâṇavika. A man who beats the paṇava (Čpr. 6, after 86).

ಪಾಣಿ pâṇi. 1. *The hand.* 2, holding in one's hand, wearing; see ಕೂಲ-. See Prv. s. ಪ್ರಾಣ.

ಪಾಣಿ pâṇi. 2. = ಪಾಣಿಯ. — ಪಾಣಿಪಟ್ಟಲು. -ಪಟ್ಟಲು. A pedestal with a spout (for a liṅga, to carry off the water, My.).

ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ pâṇi-gṛihīti. *He whose hand has been taken hold of: a woman married according to the ritual,* a bride, a wife.

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ pâṇi-grahaṇa. *Taking by the hand: marrying, marriage.* ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾದರೆ ಗಾಣಿಕ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಾಂಗೆಯ್-. -ಒ-. To take by the hand, to marry (Śâstrasâra in W. after v. 1559).

ಪಾಣಿಘ pâṇi-ghn. *Striking the, or with the, hands: one who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಜ pâṇi-ja. *A finger-nail.*

ಪಾಣಿತಲ pâṇi-tala. The palm of the hand (ಆಗೆಯ್ Mr. 322).

ಪಾಣಿದಂಡ pâṇi-daṇḍa. An oar (ಗಡಿ, ಹುಟ್ಟು Mr. 416).

ಪಾಣಿನಿ pâṇini. N. of an eminent grammarian. (My.). ಪಾಣಿನಿಯ ಸೂತ್ರ (Bp. 35, 29).

ಪಾಣಿನ್ಧಮ pâṇi-n-dhama. Blowing through or into the hands. (G.).

ಪಾಣಿಪೀಡನ pâṇi-pîḍana. *Pressing the hand: marrying, marriage.*

ಪಾಣಿಮುಕ್ತ pâṇi-mukta. *A weapon thrown by the hand.*

ಪಾಣಿಮೂಲ pâṇi-mûla. The root of the hand: *the extremity of the arm,* the wrist (ಮುಣಿಕಟ್ಟು Mr. 322, o. r. ಮುಣಿಗಂಟ್ಟ).

ಪಾಣಿಯ pâṇiya. = ಪಾಣಿ 2. Tbh. of ಪಾಣೀಯ. See ಪಾಣಿಯ ಪಾಡ.

ಪಾಣಿಯಬಾರ pâṇiyabâra. Tbh. of ಪಾಣೀಯಬ್ಭಾರ (Śmd. 384).

ಪಾಣಿಲಾಘವ pâṇi-lâghava. Manual readiness, smartness, legerdemain (J. 22, 6. 12).

ಪಾಣಿವಾದ pâṇi-vâda. *One who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ pâṇiśâkhâ-parva. A finger-joint (ಪೆರಬುಗಡ ಗಣ್ಣು Mr. 322).

ಪಾಣಿಶಾಖೆ pâṇi-śâkhe. A hand-branch: a finger (ಆಗುಬಿ, ಪೆರಳ್ Mr. 322).

ಪಾಣ್ಟೆ pâṇṭe. = ಪಾಟೆ 1. (ಹೋಳ್ಕೆ Čt. I, 42).

ಪಾಣ್ಡರ pâṇḍara. *Whitish-yellow, whitish, white, pale.* 2, a white-robed mendicant. 3, red chalk.

ಪಾಣ್ಡವ pâṇḍava. A descendant or son of Pâṇḍu; see ಪಂಚ-. 2, a partisan of the sons of Pâṇḍu. ಪಾಣ್ಡವರಾಗಿ ಕಾಣ್ಡವರ ಪಾ ದುಃಖವಿಲ್ಲವೇ?—ಪಾಣ್ಡವರನ್ನರ ಪಣ್ಣಾರಕಪ್ಪುಳದ ಕೆಟ್ಟಗಾಗ ಕೆಟ್ಟ?—ಪಗಡೆಯಾಡಿ ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು.—ಪಞ್ಚ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಗುಣಿ ಳಾದವರಲ್ಲಿ (Prvs.). See Śmd. 73. 287. 288. 292; J. 2, 4. 47; 5, 3. — ಪಾಣ್ಡವಯುದ್ಧ. (ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪೌಣ್ಡರ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗದ್ಯ, ಜಳಕಪ್ಪುಲೇ ಗದ್ಯ SI. 153).

ಪಾಣ್ಡಿ pâṇḍi. ಪಾಣ್ಡ್ಯ. A village-officer (Mhr. ಪಾಣ್ಡ್ಯ; see ಪೆಟ್ಟ-).

ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ pâṇḍitya. (fr. ಪಣ್ಡಿತ). Scholarship, erudition; cleverness, skill. (Bp. 2, 31; J. 2, 27; B. 2, 8; My.).

ಪಾಣ್ಡು pâṇḍu. *Yellowish-white, white, pale.* 2, yellow disease: jaundice (ಪಾಣ್ಟುಕ Mr. 387, o. r. ಪಣ್ಡಿಕ). 3, N. of a son of Vyâsa, brother of Dhṛitarâshṭra and Vidura, father of the Paṅcapâṇḍavas. (Bh. 1, 5 sum.). 4, Dhṛitarâshṭra (ಅಣ್ಣರಾಜ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಪಾಣ್ಡುಕ pâṇḍuka. A yellowish-white or pale colour. 2, jaundice (see ಪಾಣ್ಡು No. 2). 3, a kind of cucumber (ಕುಬಳ, ಕೆಂಪುಪಲ Mr. 146).

ಪಾಣ್ಡುಕಂಬಲ pâṇḍu-kambala. *A white blanket.*

ಪಾಣ್ಡುಕಂಬಲಿ pâṇḍu-kambali. *A carriage covered with a white woolen cloth.*

ಪಾಣ್ಡುತನುಜ pâṇḍu-tanuja. A son of Pâṇḍu (Śmd. 266).

ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರ pâṇḍu-putra. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. Arjuna (J. 8, 38).

ಪಾಣ್ಡುಭೂಮಿ pâṇḍu-bhûmi. *A country with a yellowish soil.*

ಪಾಣ್ಡುರ pâṇḍura. *Yellowish-white, white, pale.* 2, jaundice. 3, *the white leprosy, vitiligo.*

ಪಾಣ್ಡುರಂಗ pâṇḍu-raṅga. Having a yellowish-white colour: Kṛishṇa (My.). 2, N. of a man (Bp. 4, 5; 9, 43; 50, 13; 61, 33). — ಪಾಣ್ಡುರಂಗಮಲ್ಲಿಲು. Kṛishṇa (My.).

ಪಾಣ್ಡುರತರ pâṇḍura-tara. Uncommonly white (Čpr. 8, 34).

ಪಾಣ್ಡುರಿತ pâṇḍurita. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 1. (Abh. P. 12, after 2).

ಪಾಣ್ಡುರೋಗ pâṇḍu-rôga. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 3. (C.).

ಪಾಣ್ಡುಸುತ pâṇḍu-suta. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. (J. 24, 16).

ಪಾಣ್ಡ್ಯ pâṇḍya. N. of a people and of the country in the Dekhan inhabited by them (T. ಪಾಣ್ಡಿ, ಪಾಣ್ಡಿಯ); a prince of the Pâṇḍyas. See Bp. 6, 18; 11, 16. 17; ಕೊಪ್ಪ-, ಸ್ಥಾನ-, ಹೊಸಪು-, and s. ಮುಂಗಳಪ್ಪರ. — ಪಾಣ್ಡ್ಯದೇಶ. The country of the Pâṇḍyas (Bp. 27, 20). — ಪಾಣ್ಡ್ಯದೇಶಮುಖ್ಯರು. = ಪಾಣ್ಡ್ಯದೇಶರು. (Bp. 50, 50). — ಪಾಣ್ಡ್ಯವಸುಮತಿ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯದೇಶ ಪತಿಯಲು. (Bp. 50, 45).

ಪಾಣ್ಪ pâṇpa. A whoremonger; an adulterer (ಪೋಕ್ಕ, ಸಿಜಗ Śmd. II; Kk. 89; ಸಿಜಗ Čt. I, 16; ಪಡಗ Čt. I, 43; II, 24; Abh. P. 8, after 50; 15, 39; *cf.* ಪಮ್ಪ 3; ಪಾಮ್ಪ 3).

ಪಾಣ್ಪೆ pâṇpe. (Śmd. 245). A whore; an adulteress (ಪೋಕ್ಕೆ, ಸಿಜಗೆ Śmd. II; Kk. 89; ಪೋಕ್ಕೆ Čt. I, 38; ಪಾಪಡಗಿತ್ತಿ, ಪೋಕ್ಕೆ, ಪೆಪೆಗಾರ್ತಿ, ಸಿಜಗೆ, ಪಾಪೆ Kk. 29; Śm. 75).

ಪಾತ pâta. 1. Flying; falling, fall; a cast, a throw; a stroke; an attack; defect, fault. See ಆ-, ಉಚ್-, ಪಾಲು-, ಸಿ-, ಪಾಪ-, Śmd. 112.

ಪಾತ pâta. 2. Watched, protected, preserved.

ಪಾತಕ pâtaka. Causing to fall or sink; *sin, crime* (ಪಡಗ Čt. I, 59). — ಪಾತಕ ಆದಿ. Sin to be destroyed or blotted out (Bp. 30, 14). — ಪಾತಕಂಗೆಯ್-. -ಒ-. To commit a sin (J. 19, 27). — ಪಾತಕ ಪರಿಹರಿಸು. Sin to be removed (Bp. 45, 8). — ಪಾತಕ ಸೋಂ. Sin to take possession of one, or to undertake or incur sin (Bp. 28, 24).

ಪಾತಕತನ pâtakatana. Sinful state or behaviour; sin (My.; Jmt. 22 s. ಕೇಪು).

ಪಾತಕಿ pâtaki. Guilty of a crime, sinful; a sinner (Bp. 14, 30; 52, 7; J. 13, 31).

ಪಾತನ pâtana. Causing to fall, etc. See ಸಿ-.

ಪಾತರ pâtara. Tbh. of ಪಾತ್ರ. (Sp. s. ಪಾತಯು; My.; Tē.). — ಪಾತರದವಳು. -ಆವಳು. = ಪಾತ್ರದವಳು. A dancing girl, a harlot (ಗಣಿಕೆ, ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ಪಾತಸ್ತ್ರೀ, ವೇಶ್ಯೆ G.; My.). ಸ್ವಗತಲೋಕ

ಕ್ಷ ಪಾತರದವಳು (ಸ್ವದೇಶ್ಯ G.). ಪಾತರದವರ ಮನೆ (ಬೇಕಿ); ಪಾತರದವರ ಸಮುದಾಯ (ಗಾಣಿಕ್ಯ G.).

ಪಾತರಗಿತ್ತಿ pâtara-gitti. = ಪಾತರದವಳು. (My.). 2, a butterfly (C.; B. 4, 1).

ಪಾತಲಿಮರ pâtali-mara. = ಪಾದರಿಮರ. (St. & Pl.; *cf.* ಪಾದರಿ 1).

ಪಾತಷಾಹ pâtashâha. = ಪಾತ್ಷ. (B. 5, 38. 108). — ಪಾತಷಾಹಿ, relating to or granted by a Pasha; kingly; grand, noble; royalty, reign of a king (B. 5, 266; Mhr., H. ಪಾದಷಾಹಿ).

ಪಾತಾಳ pâta-âla (= âlaya). = ಪಾತಾಳ. *One of the seven regions under the earth and the abode of the nâgas or serpents and demons;* a general name for the seven regions, hell (ಹೊಗದಕಿ, ಅಘೋರೇಶ್ವ Nn. 22). 2, *submarine fire.* ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳವೊಳಗುಳ್ಳವಿಲಬ್ಬ ಪ್ರಪರ್ತನೆಯಪ್ ಅಘಿಧಾನದೂಗಿ ಪೇಳ್ದಂ (Mr. 2).

ಪಾತಾಳಗಂಗೆ pâtâla-gangĕ. The Ganges of the lower regions. (Bp. 10, 55).

ಪಾತಾಳನಿಲಯ pâtâla-nilaya. *An asura, a demon;* a nâga.

ಪಾತಾಳಲೋಕ pâtâla-lôka. The pâtâla region (ಅಘೋರೇಶ್ವದಪ, etc. Mr. 392).

ಪಾತಾಳ pâtâja. = ಪಾತಾಳ. ಪಾತಾಳಪಾದರೆ ಪಾತ್ರಮೇಳದದರಿಲ್ಲವೇ? — ಪಾಯಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ (Prva.). — ಪಾತಾಳಗದ. A grappling hook or drag to catch things under water (My.; B. 3, 118). — ಪಾತಾಳಗರಡಿ. = ಪಾತಾಳಗದ. (My.). — ಪಾತಾಳಗರುಡ ಪ. = ಗರುಡಪಾತಾಳ. A medicinal herb, said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos L. (St. & Pl.). 2, = ಪಾತಾಳಗರಡಿ (My.). — ಪಾತಾಳಪೊಲಿ. = ಪಾತಾಳಗದ. (Tĕ.; My.). — ಪಾತಾಳಲಂಕೆ. The Lankâ of the lower regions (Abh. P. 9, 196).

ಪಾತಿ pâti. A basin for water round the foot of a tree, etc. (Bp. 57, 91; My.; Tĕ. ಪಾತಿ, ಪಾತು, ಪಾವಿ, ಪಾದು; T., M. ಪಾತ್ತಿ). 2, a garden bed (My.; Tĕ., T., M.).

ಪಾತಿ pâti. 1. Tbh. of ಪಾರ್ವತಿ. (My.). — ಪಾತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. of women (My.).

ಪಾತಿ pâti. 2. = ಪತಿ. (Sk.).

ಪಾತಿತ pâtita. Made to fall, felled, thrown down, etc. (Upr. 4, 27).

ಪಾತಿವ್ರತೆ pâti-vratĕ. = ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ. (Bp. 25, 37).

ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ pâtivratya. (fr. ಪತಿವ್ರತಾ). Devotedness or loyalty to a husband, conjugal fidelity. (My.; B. 5, 202).

ಪಾತುಕ pâtuka. *Apt or disposed to fall;* falling.

ಪಾತ್ರ pâtra. = ಪಾತರ, ಪಾತ್ರೆ. A drinking vessel; a goblet, a cup, etc. 2, *a vessel in general.* ಪಾತ್ರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.). 3, *any kind of sacrificial vessel.* 4, *the channel or bed of a river* (ತೊಱೆಯು ನದುವು Mr. 415). 5, a utensil (ಅನ್ನಣಿಗೆ 212). 6, a receptacle, a recipient or a person in whom any quality is contained: *a fit or competent or worthy person or man,* a person or man worthy to receive gifts; fit for; a recipient or subject also of curses, blame, etc. Feminine ಪಾತ್ರೆಳು (My.). ತದಹಂಸಲಾ ಉದನಳು ಮುರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). 7, a king's counsellor or minister. 8, an actor, dramatis personæ. ಪಾತ್ರಪಾತೆ ಪಾಡಳ ಪಾಯಿದಂ (Sĕmd. 296). 9, a part in a play (Sk.); a disguise, an assumed character (My.; Mhr.); performing, dancing (Mhr. ಪಾತ್ರಾ, a dancing girl). ಪಾತ್ರದಪಾ ಮುದನಳು (ನರಕಾ, ಪಾಸಿಕೆ Nr.). ಕೊಪ್ಪೀ ಪಾತ್ರ ಒಲೇ ಮುನ್ಪೆ.— ಉಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ಯೆಗೆ ಎರಗು ಕೆಟ್ಟಿದರೆ (Prva.). — ಪಾತ್ರದವಳು. = ಪಾತರದವಳು. (My.). — ಪಾತ್ರದಪಿ. A shrub with long continuous rows of circular bracts hiding the flowers, Desmodium pulchellum Benth. (Z.).

ಪಾತ್ರತೆ pâtratĕ. Capacity, fitness, worthiness. (My.).

ಪಾತ್ರತ್ವ pâtratva. = ಪಾತ್ರತೆ. (My.).

ಪಾತ್ರದ pâtra-da. A balance (ತ್ರಾಸು Mr. 358).

ಪಾತ್ರವಿಶೇಷ pâtra-viśêsha. A distinguished person (ಶಿವ. 125).

ಪಾತ್ರೀಭೂತ pâtrî-bhûta. Having become a fitting receptacle or recipient, fit for (Abh. P. 1, 4).

ಪಾತ್ರೆ pâtrĕ. = ಪಾತ್ರ Nos. 1-3. (ತಟ್ಟೆ Mr. 212; My.; B. 5, 142). See ಇಲು-, ಮ್ಯಣ್ಣು-, ಸು-.

ಪಾಥಸ್ pâthas. *Water.*

ಪಾಥೇಯ pâthêya. (fr. ಪಥ). *Provisions for a journey* (ಸದ್ಭ Mr. 234).

ಪಾಥೋದ pâthas-da. A cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧರ pâthas-dhara. A cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧಿ pâthas-dhi. The ocean. (My.).

ಪಾಥೋನಿಧಿ pâthas-nidhi. The ocean. (My.).

ಪಾಥೋಭೃತ್ pâthas-bhṛit. A cloud (ಮೋಘ G.; My.).

ಪಾಥೋರುಹ pâthas-ruha. The lotus.

ಪಾಥೋರುಹಾಕ್ಷ pathôruha-aksha. Vishṇu (J. 7, 56).

ಪಾದ್ pâd. = ಪಾಮು. A foot. See ಗುಪ್ಪ-, ಬಮು-.

ಪಾದ pâda. = ಪಾಗ, ಪಾಮು 1, ಪಾಪ 1, ಪಾಪ್ಪ. *A foot* (ಅಪ್ಪೆ ಕಾಲು Nn. 130; ಕಾಲು 77; ಅಪಿ, ಕಾಲ್ ಕೆಮ. 70). 2, *an affix to proper names as a title of respect.* 3, *the foot of a mountain, a hill at the foot of a mountain.* 4, *the root of a tree* (Mr. 104). 5, *a ray of light;* lustre (ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಬಸ್ಸು Nn. 130). 6, *a quarter, a fourth part.* 7, a verse-quarter (Ch.). 8, a verse-line (Ch.). 9, a quarter of a weight of gold. 10, = ನಡಪುರ, ಪಾದಪುರದ (Nn. 130). 11, a part in general. 12, combination (ಗಣಿತ Mr. 462). ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.— ಪಾದಕ್ಕೆ ನೀರೂ ಪ್ರಾಣವು ಕಷ್ಟದೆ ಬಿದ. — ಪಾದಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. A gift placed at the feet of a guru (My.). 2, price (of a thing, My.).

ಪಾದಕಟಕ pâda-kaṭaka. (= ಪಾದಗ). *An anklet.*

ಪಾದಸ್ಪರ್ಶನ pâda-grahaṇa. *Laying hold of or clasping the feet of a person, as a mark of respectful salutation.*

ಪಾದಚಾರಿ pâda-châri. *Walking on foot;* a footman.

ಪಾದಜ pâda-ja. A Śûdra. (My.).

ಪಾದತಲ pâda-tala. The sole or lower part of the foot. (Kk. 98).

ಪಾದತೀರ್ಥ pâda-tîrtha. Water in which the feet (of superiors) have been washed (My.).

ಪಾದತ್ರಾಣ pâda-trâṇa. Foot-protecting: a sandal, a shoe, a boot. See ಮೆಟ್ಟು.

ಪಾದನ pâdana. Causing to go or to obtain. See ಪ್ರತಿ-.

ಪಾದಪ pâda-pa. Drinking with the root: *a tree* (ಮರ Nn. 28).

ಪಾದಪಟ್ಟ pâda-paṭṭa. = ಪಾದುಪಟ್ಟ. A badge of honour for the foot; an ornament for it.

ಪಾದಪದ್ಮ pâda-padma. A lotus-like foot, a foot beautiful as a lotus. (My.).

ಪಾದಪಯೋಜ pâda-payôja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (Śiv. 5, 56).

ಪಾದಪಾಗ್ರ pâdapa-agra. The top of a tree (ಪಂಪ, ಮುರಿದ ಮುಡಿ Kn. 4).

ಪಾದಪಾತ pâda-pâta. A foot-fall, a tread, a kick (Čpr. 5, after 76).

ಪಾದಪಾಶ pâda-pâśa. = ಪಾದವಾಸ. A foot-rope for cattle, etc.; an anklet of small bells, etc.

ಪಾದಪಾಶನ pâdapa-aśana. Eating trees: fire. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಾದಪೀಠ pâda-pîṭha. A foot-stool. (My.).

ಪಾದಪೂಜೆ pâda-pûje. Homage paid to the feet of gurus (My.).

ಪಾದಪೂರಣ pâda-pûraṇa. Filling out a part or a line of a verse, expletive; the act of filling out a line or the measure of a verse; *an expletive*, like ನೆಲೆ, ಸಲೆ, etc. (Čr. I, 19; II, 34).

ಪಾದಪ್ರಹರಣ pâda-praharaṇa. A kick. See ಒದೆ.

ಪಾದಬನ್ಧ pâda-bandha. *Any tie for the foot.*

ಪಾದಬನ್ಧನ pâda-bandhana. *Any tie for the foot.* 2, *a stock of cattle.* See ಗುಪಿ.

ಪಾದರ pâdara. = ಪಾದರ. (Tbh. of ಚಾರಪಾರ್ಯ?). Adultery (J. 2, 5). *(Cf.* ಪಾಟು 3 ?).

ಪಾದರಕ್ಷೆ pâda-rakṣe. Tbh. of ಪಾದರಕ್ಷೆ (Śmd. 376).

ಪಾದರಕ್ಷಣ pâda-rakṣaṇa. Foot-guarding: *a sandal, a shoe, a boot.*

ಪಾದರಕ್ಷೆ pâda-rakṣe. = ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಪಾದರಕ್ಷಣ. (ಉಪಾನಹ್, ಪಾದರಕ್ಷಣ Hil.; ಪಾದು, ಪಾದುಕೆ, ಉಪಾನಹ್ Sl. 344; Bp. 55, 57).

ಪಾದರಸ pâda-rasa. Quicksilver, mercury (ಸೂತ Kn. 32; ಪಾರದ 83; ಸೂತ, ರುಚಿರಾಮ 131; ಚಪಲ, ರಸ, ಪಾರದ, etc. Sl. 332; My.).

ಪಾದರಿ pâdari. An adulteress (J. 5, 61).

ಪಾದರಿ pâdari. 1. = ಪಾದರ. Tbh. of ಪಾಟಲ (Śmd. 364, o. r. ಪಾದರ; ಪಾಟಲ, ಪಾಟಲಿ Mr. 118; ಪಾಟಲಿ Śm. 25; ಪಾಟಲಿ, etc. Sl. 134; ಪೋಳ್ಪೆ G.; Čpr. 7, 56. 69; Tē., T., M. ಪಾಡಲಿ). — ಪಾದರೀ ಮರ. A high tree, Stereospermum chelonoides D. C. (St. & Pl.).

ಪಾದರಿ pâdari. 2. = ಪಾದ್ರಿ. A padre or priest (Portuguese; My.; M.; B. 5, 272).

ಪಾದರಿಗ pâdara-iga. = ಪಾದರಿಕ. An adulterer. ಪಾದರಿಗಂ ಪುಲಯನ್ಗಂ ಅವೇಟ್ ಕೊಡಲ್? (Śmd. 211. Mdb.).

ಪಾದವಲ್ಮೀಕ pâda-valmîka. *Elephantiasis.* See ಒಡೆರೋಗ.

ಪಾದವಾಸ pâdavâsa. Tbh. of ಪಾದವಾಶ (Śmd. 380).

ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ pâda-vinyâsa. = ಪದವಿನ್ಯಾಸ. 2, the putting down or spreading of rays (Čpr. 1, 47).

ಪಾದಶಾಖೆ pâda-śâkhe. A toe. (R.).

ಪಾದಶೃಙ್ಖಲೆ pâda-śṛiṅkhale. = ಪಾದಸಂಕಲೆ. A chain for the foot.

ಪಾದಶಹ pâdashaha. = ಪಾದ್ಶ, etc. (My.).

ಪಾದಸಂಕಲೆ pâda-saṅkale. Tbh. of ಪಾದಶೃಙ್ಖಲೆ (Śmd. 176).

ಪಾದಸಂಘಟ್ಟನ pâda-saṅghaṭṭana. Striking or crushing with the foot. See ತುಡಿ.

ಪಾದಸರೋಜ pâda-sarôja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (Śiv. 2, 100).

ಪಾದಸ್ಫೋಟ pâda-sphôṭa. *A blister or sore on the foot.*

ಪಾದಾಗ್ರ pâda-agra. *The point or extremity of the foot.*

ಪಾದಾಂಗದ pâda-aṅgada. *An ornament for the feet or toes, an anklet.*

ಪಾದಾತ pâda-âta. *A foot-soldier.* 2, *infantry.*

ಪಾದಾತಿ pâdâti. = ಪಾದಾತಿಕ. (Sk.; R.).

ಪಾದಾತಿಕ pâdâtika. *A foot-soldier.*

ಪಾದಾದಿಯಮಕ pâda-âdi-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಪಾದಾಮ್ಬುಜ pâda-ambuja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (J. 9, 27).

ಪಾದಾಮ್ಬುರುಹ pâda-amburuha. = ಪಾದಾಮ್ಬುಜ. (Čpr. 3, 72).

ಪಾದಾವರ್ತ pâda-âvarta. *A wheel worked with the feet for raising water from a well.*

ಪಾದಿ pâdi. 1. (fr. ಪಾಡು 1) = ಪಾಡು 2, etc., ಪಾಡಿ. A road. ಗಜಲ ಪೋದ ಪಾದಿಯುಮ! (Râghč. 17, 68).

ಪಾದಿ pâdi. 2. (= ಪಾಟಿ 1; ಪಾಡಿ 1?) (ಕರಿ, ಹೊಸೆ, ಸದಿ, ಗಡ, ಪಾಸುಟಿ, ಎಸೆ, etc., ಸದಾಸ Śa.).

ಪಾದಿತ pâdita. Gone to; obtained. See ಪಡು.

ಪಾದು pâdu. ಪಾದೂ. = ಪಾದುಕೆ. *A shoe, etc.*

ಪಾದುಕ pâduka. = ಪಾದುಕೆ, ಪಾವುಗೆ, ಪಾವಗೆ, ಪಾವುಗ, q. v. (ಅನು ಪಡೀನ, ಪಾವಗೆ Mr. 205, o. r. ಪಾವುಗೆ).

ಪಾದುಕಾಕಾರ pâdukâ-kâra. *A shoemaker.*

ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿ pâdukâ-siddhi. A magical slipper or shoe, supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes. ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೂರ ಪಾಡೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಾದುಕೆ pâdukė. = ಪಾದುಕ, etc. *A wooden shoe, a shoe, a slipper* (ಎಕ್ಕದ Kk. 39). 2, an impression of a foot on stone or wood, worshipped as the trace of some god or guru (My.; Mhr.).

ಪಾದೃತ್ pâdû-krit. *A shoemaker.*

ಪಾದೆ pâdė. — ಪಾದೆಮುಳ್ಳುಗಿಡ. A perennial herb, Polycarpea corymbosa Lam. (St. & Pl. = M. ಪಾರಮುಳ್).

ಪಾದೋದಕ pâda-udaka. Water for washing the feet; water in which the feet of a person have been washed (Grj. 4, after 48).

ಪಾದ್ಯ pâdya. Relating to the foot; *water for washing the feet.* 2, washing the feet (Mhr.). ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ತಾ ಲಿಲ್ಲ, ಬಾ ಲಿಕ್ಕೆ ಮುಜ್ಜಗೆಯಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಪಾದ್ರಿ pâdri. = ಪಾದರಿ 2. (My.; B. 5, 206).

ಪಾನ pâna. (= ಪಾನೆ). Drinking; enjoying. 2, a drink, a beverage. 3, a drinking vessel. 4, *a water-conduit, a canal.* See ಕೊಣ್ಣ, ಕುಡಿ; ನೀರ-.

ಪಾನಕ pânaka. A draught, a drink, a beverage (Sk.); hydromel, beverage made of jaggory, sugar, etc. and water, and drunk as sherbet (Tē.; My.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕವಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ.—ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಗೆ ಮೂಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಗೇ ಒದಿದ.—ಪಾನಕಾ ಬೇಳೆಕ್ಕು, ಮುಸಕ್ಕೆ ಕರದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ pâna-gôshṭhi. *A drinking party; a place where people drink together* (ಅಬಕಾ, ಮೊಗೆ ಕುಡಿಪುದು Mr. 221).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿಕೆ pâna-gôshṭhikė. = ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ. *A drinking party, etc.*

ಪಾನಪಾತ್ರ pâna-pâtra. *A drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಭಾಜನ pâna-bhâjana. *A drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಾಮ್ಬು pâna-ambu. Drinking-water (Bp. 12, 9).

ಪಾನಿ pâni. Water (My.; H.; Mhr. ಪಾಣೆ).

ಪಾನೀಯ pâniya. = ಪಾನಕ 2, ಪಾನೀಯ. To be drunk, drinkable. 2, a beverage, a drink. 3, *water.*

ಪಾನೀಯಜ pâniya-ja. A lotus.

ಪಾನೀಯಜಾಸನ pâniyaja-âsana. Brahmâ (Râm. 4, 2, 13).

ಪಾನೀಯದ್ವಾರ pâniya-dvâra. = ಪನೀಯದಾರ. An outlet for water.

ಪಾನೀಯಮಂಡಪ pâniya-maṇḍapa. = ಪಾನೀಯಶಾಲೆ. (Ep. 1, after 94).

ಪಾನೀಯಶಾಲೆ pâniya-śâlike. *A shed on the road-side for providing passengers with water.*

ಪಾನು pânu. A leaf; the leaf of a book (Mhr.; My.); the leaf of piper betel; the roll of this leaf with betel-nut, spices and lime, Pan (Mhr.; My.).

ಪಾಪೆ pâne. (Tbh. of ಪಾನ). A pot of metal or earth (T. ಪಾನ್ಯೆ; M. ಪಾನಿ; see ಇಪ್ಪ-, ಒಪ್ಪ-, ಕೊಪ್ಪ-).

ಪಾನ್ಥ pa-antha. A term ending in pa (Śmd. 316).

ಪಾನ್ಥ pânthe. (fr. ಪಥ). *A wanderer, a traveller.*

ಪಾನ್ಥಶಾಲೆ pânthaśâle. = ಪಾಸ್ಥ. (Mhr.; B. 4, 155).

ಪಾಪ pâpa. = ಪಾಪೆ, etc. A small child (My.).

ಪಾಪ pâpa. *Bad, wicked, vicious, sinful,* etc. 2, a bad man. 3, *sin, vice, crime, wickedness, guilt* (Bp. 55, 7). 4, bad fortune, bad state, misery, a scrape, a strait. ಪಾಪ, O misery! etc. (My.; B. 2, 38. 44; 3, 89; 4, 44). ಪಾಪ ಬರ ಬಾರದೆನ್ನು, ಪಾಪ ಕೊಣ್ಣ.—ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಪಾಪ ತಪ್ಪದು.—ಪಾಪ ಹೋಗ ಬೇಕೆನ್ನು, ಹೋಪಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ.—ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೀಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.—ಮುನಸಲು'ಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋ ವಿಲ್ಲ.—ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪೆಣ್ಣಾತಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಯಿ. (Prvs.). See Prv. s. ಘಾರ. — ಪಾಪ ಆಡು. Sin to be destroyed (Bp. 1, 25). — ಪಾಪ ಕೆಡೆ. Sin to fall, perish or vanish (Bp. 45, 34). — ಪಾಪ ಪ್ರಹರಿಸು. To repel or remove sin (Bp. 61, 79). — ಪಾಪ ಪೋ. Sin to go away (Bp. 45, 8). — ಪಾಪ ಹೊಡು. To bring sin upon one's self (Bp. 60, 9).

ಪಾಪಕರ್ಮ pâpa-karma. An evil deed, a bad action, etc. (Bp. 57, 58). ವ್ಯಾಪಾರದ್ ಆದ್'ದಲ್ಲಾ ಪರಪ್ಪ ಕಾಣಿಸದು, ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳ ಆತಿಗಳೆದು ನಿಸ್ಪಷ್ಟಗೆ ಕೋವುದ್ ಎಲ್ಲಿಹುದು? (Bp.).

ಪಾಪಕ್ಷಯ pâpa-kshaya. The destruction of sin. ಪಾಪಕ್ಷಯ ವಾಗಲೆನ್ನು, ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ಶುಲಕ್ಷಯವಾಗಲೆನ್ನು, ದೊಸಳೆ ಎದಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪಾಪಗ್ರಹ pâpa-graha. A planet of evil or malignant aspect, as râhu, kêtu, śani and mangala. (My.).

ಪಾಪಚಿತ್ತ pâpa-chitta. Evil-minded, being of an evil disposition (Bp. 82, 51).

ಪಾಪಚೇಲಿ pâpa-chêli. *The creeper Clypea hernandifolia* W. & A. See ಆಗುಳುಸುಣ್ಣಿ.

ಪಾಪಡಿ pâpaḍi. = ಪಾಪಡಿ, q. v. 2, (Tbh. of ಪರ್ಪಟ). = ಪಾಪರಿ, ಪಾಪಡಿ. See ಕಾಪ-. — ಪಾಪಡಿಗಿಡ. A shrub, a small tree, Pavetta indica Lin. (Ixora pavetta Roxb., St. & Pl.; Ixora tomentosa, Tê.).

ಪಾಪಡಿ pâpaḍi. = ಪಾಪಡಿ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. (ಜತುಳೆ, ಪರ್ಪಟ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಡಿ).

ಪಾಪದೂರ pâpa-dûra. A man who is far from sin (Bp. 27, 78).

ಪಾಪನಾಶನ pâpa-nâśana. The destruction of sin (Bp. 27, 26).

ಪಾಪನಿವಾರಣ pâpa-nivâraṇa. Keeping off, checking or averting sin (My.).

ಪಾಪನಿಷ್ಕೃತಿ pâpa-nishkṛiti. Atonement for sin (My.).

ಪಾಪರಾಸಿ pâpa-râsi. = ಪಾಪೌಘ. ಪಾಪರಾಸಿಗಳು (ಪಾಪೌಘೆ, ಎಸ್ಟ Nn. 103).

ಪಾಪರೆ pâparĕ. = ಪಾಪಡಿ. The bitter apple, colocynth; the bitter melon vine (Tê.). See ಕಾಪ-, ಪಿಲ್ಲ-. — ಪಾಪರೆಬಳ್ಳಿ. (ಚತ್ರೆ, ಗಜಾಕ್ಷಿ, ಗೋವುಮ್ಮೆ Sl. 161; Tê. = ಪಾಪರೆ).

ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ pâpa-ṛiddhi. Sin-prosperity: *getting a living by hunting;* the chase.

ಪಾಪವಿಮೋಚನ pâpa-vimôchana. Liberation from sin (My.).

ಪಾಪಾತ್ಮ pâpa-âtma. Evil-minded; a sinner, a reprobate, a very wicked person. (My.). ಪಾಪಾತ್ಮನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ ತಿರಿಯನೇ? (Prv.).

ಪಾಪಾಸು pâpâsu. = ಪಾಪೀಸು (My.; Tê.; T. ಪಾಪಾಟ್ಲು). — ಪ ಪಾಸುಳ್ಳಿ. The prickly pear (My.).

ಪಾಪಿ pâpi. = ಪಾಪಿ 2. Wicked, sinful, bad; a sinner, a criminal (ಬೇಕಿ, ನಿಕುಷ್ಟ, ಕಷ್ಟ, etc. Mr. 225; Śmd. 287; Bp. 13, 20; 28, 38; 45, 10; B. 3, 90). ಪಾಪಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾಪಾಕ್ಷ. — ಪಾಪಿಗಳ ದೇವರೆನ್ನು, ಪಾಪೀಸಿನಿನ್ನ ಹೊಡೆಯ ಬಾರದು.—ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಜಿರಾಯು.—ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೀಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ.—ಪಾಪಿಗೆ ಪಾಠಾಯಾಗದ ಯೋಚನೆಯುಗ್ಗೇ?—ಪಾಪಿ ಗಬ್ಬಿಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು.—ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋಪಾನೇ?—ಪಾಪಿ ಪರರ ಕಷ್ಟ ಬಲ್ಲನೇ?—ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ನಸ ಚುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ.—ಪಾಪಿಯ ಧನ ಪರರಿಗೆ, ಲೋಭಿಯ ಧನ ತನ್ನಗೆ.—ಪಾಪಿಯಾಪದ ಭೂಪತಿಯಾಗಲಾನೋ?—ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು.—ಪಾಪೀ ಗಣ್ಣು ಪರರಿಗೆ, ಮುಚ್ಚೀ ಗಣ್ಣು ಕಣ್ಣ ವರಿಗೆ.—ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪಾಪೀಸು, ಪಾಪಿಗೆ ಪುಟಿಗೋಸಿ (Prvs.).

ಪಾಪಿಷ್ಠ pâpishṭha. Most wicked, worst, exceedingly bad (Bp. 60, 20; My.).

ಪಾಪೆ pâpĕ. = ಪಾಪ, ಪಾಪೆ. A figure, an ornamental form, a puppet, a doll; a badge, an ensign;—the pupil of the eye (Abh. P. 3, 39; 4, 12; My.; Tê. ಆಪೆ, ಪಾಪೆ, the pupil of the eye; ಪಾಪೆ also: a child; T. ಪಾಪ್ಪೆ, M. ಪಾವೆ, a doll, puppet; Tê. ಪಾವಡು, a little boy, *cf.* ಪಸುಳ and ಪಾಂಗು). (ರಥದ) ಪಾಪೆ ರೂಪಗಳ್ಳಿದು (Abh. P. 13, 69).

ಪಾಪೀಸು pâpîsu. = ಪಾಪಾಸು. A shoe or slipper (My.; M.; Mhr., H. ಪಾಯಪೋಸ). See Prvs. s. ಪಾಪ, ಪಾಪಿ.

ಪಾಪೌಘ pâpa-ôgha. A heap of inauspicious things: the feces, excrement (ಎಸ್ಟ, ಪಾಪರಾಸಿಗಳು Nn. 103).

ಪಾಪ್ಮ pâpma. *Evil, sin, crime.*

ಪಾಮ pâma. *Herpes, itch, scab* (ಕಷ್ಟ, ಖಸ, ಕೆರತು Mr. 334).

ಪಾಮನ pâmana. = ಪಾಮರ. *Diseased with herpes, etc.*

ಪಾಮರ pâmara. *Diseased with herpes, scabby.* 2, *low, vulgar;* stupid. 3, a man of the lowest extraction: a Kirâta (ಅಡಲು, ಕಿರಾತ Nn. 41; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Mr. 517); an unrefined, vulgar man, etc. (ಪ್ರಾಕೃತ, ಜಾಗರ, ಇತರ ಜಾನ್ ಒಳ್ಳ ದಂ Mr. 229, o. r. ತನಗಳ್ಳದವಂ).

ಪಾಮರತನ pâmaratana. Lowness, rudeness, etc. (My.).

ಪಾಮರಿ pâmari. A Śabara or Kirâta female (ಕ್ರಿಮರಿ, ಕುರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92; Ô. Bp. 11, 9; J. 3, 5. 6. 8).

ಪಾಮೆ pâmĕ. *Herpes, scab.*

ಪಾಮ್ಬ pâmba. A powerful, heroic or eminent man (ವೀರಪಾಮಂ Ct. 1, 61; *cf.* ಅಗ್ಗ).

ಪಾಯ್ pây. 1. (Šmd. 53). = ಪಾಂಯಿ 1, ಪಾಯ್, ಪಾಂಯು 1, ಪಾಯು. To jump over; to step over, to pass over, to cross; to jump, to leap; to leap against, to assault (ಅಂಛನ Šmd. Dh.; My. as ಪಾಯ್; T., M.); to step, to advance, to go, to flow (My. as ಪಾಯ್; T., M.); to run against, to butt, to gore (My. as ಪಾಯ್; T., M.); to knock against (v. l.), as the head (My. as ಪಾಯ್). P. p. ಪಾಯ್ದ. ಮುಕ್ಕಂ ಪಾಯ್ದಂ (Šmd. 195). ಪೊಳೆಪಿಂಪಚ್ಚೀಯಮ್ಮು, ತಾರಗೆ ದೆಳ ಗುಪ್ಪುಮ್ಮ, ಪಿಮುಳರಂಗೆ ಪಾಯ್ವ ಚಕೋರಾವಳಿ ಪೆರಿಗಾಮುದು, ಕು ಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬಿತ್ತಿಮುಪ್ಪ ಪಾಯ್ವ ನೀಲಪು'ಗಾಗಳ್ (Lilv. 3, 5). ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ (ಪರಗಳಿಸು Bhn. 28). See Čpr. 2, 24; Bp. 22, 15. 34; Rśv. 5, 117; 6, after 11 (twice); 13, 78. 91; J. 3, 32; 14, 9; 31, 62; ಕಪಿಪಾಯ್, ಪಿಣ್ಣು ಪಾಯ್, ಮೀಲ್ಪಾಯ್.

ಪಾಯ್ pây. 2. = ಪಾದಿ 1, ಪಾಯು, ಪಾಂಯಿ 2, ಪಾಯುು, ಪಾಂಯು 2. Going; course, way; manner, propriety, fitness. See ತಮುಪಾಯ್.

ಪಾಯ್ pây. 3. = ಪಾಯ್ದು. P. p. of ಪಾಯ್ 1. — ಪಾಯ್ ತಲ್. To run, to flow (Abh. P. 13, 128; Śśv. 4, 22); to come (Śśv. 3, 62; 4, 11. 43).

ಪಾಯ್ pây. (= ಪಾಯು 1, etc.). Tbh. of ಪಾಪ್. — ಪಾಯ್ದುಡಿ. Infantry (My.). — ಪಾಯ್ದಾಸಿ. = ಪಾಯುವಾಸಿ, q. v. (My.). — ಪಾಯ್ದುಡ್ಡಿ. = ಪಾಯುಸುಡ್ಡಿ, q. v. (My.).

ಪಾಯ pâya. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಮುಪಾಯ.

ಪಾಯ pâya. 1. = ಪಾಯು 3. Tbh. of ಪಾದ. See ಪಾಯುಪಟ್ಟ. — ಪಾಯುವಾಸಿ. = ಪಾಯ್ದಾಸಿ, ಪಾಯಿವಾಸಿ. A privy (My.; Mhr., H., Br.). — ಪಾಯುಪದಿ. = ಪಾಯ್ದಡಿ. (J. 4, 31; 17, 30. 45; 20, 23).

ಪಾಯ pâya. 2. = (ಪಾಯ್, ಪಾಯು 1), ಪಾಯುತ, q. v. (My.).

ಪಾಯಕ pâyaka. = ಪಾಯಿಕ. (Bh. 3, 5, 22).

ಪಾಯಪಟ್ಟ pâya-paṭṭa. Tbh. of ಪಾಪಪಟ್ಟ (Šmd. 380; ಪೆಡ್ಡೆಯ Mr. 344; Čpr. 7, after 115; Bp. 4, 36; 42, 12; in Tč. = ಆಜ್ಞೆಗಳ).

ಪಾಯಸ pâyasa. (fr. ಪಯಸ್). = ಪಾಯಿಸ. Made of milk; food prepared with milk; *a dish (or oblation) of milk, rice, and sugar, etc.*; milk; — *the resin of Pinus longifolia.* ಪಾಯಸದಾಹುತಿಯ ಆಯಾಸದ ಪೊಸಮ್ಮ ಸಿಕ್ಕದು. — ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಆಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ಪಾಯಸಾ ಕೊಸ್ಟು, ತಿಸ್ಟ. — ನಿಯಮಿಸಲಾಪಿದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸದೇ ಕಷ. — ನುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕನಕಸೆಪಾಯಸ? — ಪಯುಸ್ವಿನಪಡಿಗೆ ಪೋಪರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕಲೆಪ್ಪೆ? (Prvs.). See ಕಪ್ಪೆ-; Prv. s. ಜೀಯಿಸು; Illâ. & Nr. s. ತುಮ್ಮುಲ್.

ಪಾಯಾ pâyâ. = ಪಾಯು 2. A foundation (My.; Br.; Mhr.; B. 4, 151).

ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ pâyâ-śuddhi. A firm, regular, correct foundation (of a building or business, Mhr.; My.).

ಪಾಯಿ pâyi. 1. = ಪಾಯ್ 1, etc. ಜೀಗಪಾಯಿಮುದು (ಎದ್ದು ಬೈಮುದು, ಪೆಚ್ಚಲ್ಕಾಮುದು, etc. Śs.). See ಮೀಲ್ಪಾಯಿ.

ಪಾಯಿ pâyi. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಮುಪಾಯಿ.

ಪಾಂಯಿ pâyi. 1. Drinking. See ಮುಪ್ಪ-, ಮುಪ್ಪು-.

ಪಾಂಯಿ pâyi. 2. Tbh. of ಪಾಪಿ. See ಬಪ-.

ಪಾಯು pâyi. 3. = ಪಾಯು 1. — ಪಾಯಿವಾಸಿ. = ಪಾಯುವಾಸಿ. (My.; Br.). — ಪಾಯಿಪದಿ. = ಪಾಯ್ದಡಿ, ಪಾಯುಪದಿ. (My.).

ಪಾಯಿಕ pâyika. = ಪಾಯಕ. A foot-soldier (Sk.).

ಪಾಂಯಿಕೆ pâyikĕ. Drinking. See ಕೈಲ-.

ಪಾಂಯಿಜಾಮೆ pâyijâmĕ. Trowsers (My.; Sl. 224; Mhr., H. ಪಾಯುಜಮಾ).

ಪಾಂಯಿದಾ pâyidâ. Advantage, profit (My.; Mhr., H. ಫಾಯುದಾ).

ಪಾಂಯಿದೆ pâyidĕ. = ಪಾಯಿದಾ. (My.).

ಪಾಂಯಿಸ pâyisa. = ಪಾಯಸ. (My.; ತರಲು G.).

ಪಾಯಿಸು pâyisu. = ಹಾಂಯಿಸು. To cause to jump over; to cause to cross; to cause to flow (Abh. P. 13, 62. 66).

ಪಾಯು pâyu. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಮುಪಾಯು.

ಪಾಯು pâyu. *The anus.*

ಪಾಯ್ಕು pâyku. = ಪಾಕು 1, q. v.

ಪಾಯ್ಯ pâyya. *Measure.*

ಪಾರ್ pâr. = ಪಾರು 1. To seek for a time or an occasion; to look for; to wait for; to look to, to look after; to consider, to regard; to desire (ಸಮುಯಾಪ್ಕೈಕಣ Šmd. Dh.; ಬಾರುಸು Šmd. 174 Cm.; Čpr. 2, 72; 5, after 36; 5, 137; 6, 21; 8, 11. 51; Abh. P. 13, 94; 15, 39; Grj. 8, 44; Bp. 4, 65; J. 1, 5; T., M.; *cf.* ಆರಯ್). ಪಾರ್ದಂ (Šmd. 50, o. r. ಪೋರ್ದಂ). ಇದಂ ಪಾರದೆ (174). ಧರ್ಮಗಳ ನೆಲಗಂ ಪಾರದೆ (Abh. P. 13, 70). ಜೆಂ ಗರ್ಗಳಂ ಪಾರದೆ (Mr. 2). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧ್ಯರ್ಮುಂ ಪಾರ್ಪುದು (ನೀ ಪಾಕ, ಪ್ರಯಾಸು Nr.). — ಪಾರ್ಪ. = ಪಾರ್ದ. (Bp. 53, 40; 56, 43; 57, 79; 60, 4). — ಪಾರ್ದ. = ಪಾರ್ಪ, ಪಾರುಪ, ಪಾರುಪು, ಪಾರ್ದ. A Brâhmaṇa (ವೇದಾಳ Čt. I, 21; ವಿಪ್ರ II, 50; Bp. 3, 73; 56, 25; T., M. ಪಾರ್ವಾಣ, ಪಾರ್ವಾಣ; Tč. ಪಾರುಪು). See Šmd. 120. 121. 300; Abh. P. 16, after 38; Bh. 1, 8, 87; J. 2, 25. ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದಿಂ ತೋಪ್ಪ ಪಾರ್ವ ಪಾರ್ದಂ (ಭ್ರಾಹ್ಮಣುವ Illâ.). ಪಾರ್ದನಿಂದೆ ತಪ್ಪ ಪಾತಿವ್ರತಂ ತೋಪ್ಪ ಪಾರ್ವಿಂ (ಭ್ರಹ್ಮಣುವ Mr. 254). See ಪಾರ್ವತಿ separately.

ಪಾರ pâra. = ಪಾರು, ಪಾರು. *The further shore or opposite bank of a river* (ನದಿಯಪಾರೆ Mr. 415). 2, the end or limit of anything. 3, across, over, through. — ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. = ಪಾರುಗಾಣಿಸು. To cause to look through; to be pellucid (B. 4, 96). 2, to cause to see the other side: to convey to the other side (of a river, trouble, etc.), to help to cross. ನದಿಯನ್ನು ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.); ಕಷ್ಟವಿಷ್ಟ ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.). — ಪಾರುಗಾಣು. -ಕಾಣು. = ಪಾರುಗಾಣು. To see to the other side or through, to see the end of (My.). — ಪಾರುಗೆಯ್. To convey to the other side, to drive away (Si. in B. 5, 87). — ಪಾರ ಮಾಡು. To convey to the other side, across or through, to help out of (B. 3, 19; 5, 165; My.). — ಪಾರಪಯ್ಯಿಸು. -ಆಯ್ಯಿಸು. To carry to the end, to cause to come to a successful end; to make pass or cross over; to deliver, to save. See Bp. 1, 7; 24, 41; 35, 54; 37, 47; 54, 16. — ಪಾರಪಡ್ಪು. -ಆಯ್ಪು. To pass or cross over (Bp. 60, 46). — ಪಾರಾಗು. To get to the other side, over or through; to be saved from; to get out of (C.; B. 2, 44; 4, 43. 60. 192; 5, 85). ಇಳ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ನ ಪಾರಾಗು (G. 300).

ಪಾರಕ pâraka. Carrying over, bearing across, saving. 2, an usher (Bp. 61, 29).

ಪಾರಕಾವಣೆ pârakâvaṇĕ. = ಪರಕಾವಣೆ. (My.).

ಪಾರಗ pâra-ga. Going through or across; completely familiar or conversant with, well versed in. (My.).

ಪಾರಗತ pâra-gata. = ಪಾರಂಗತ. Passed through or over, crossed.

ಪಾರಂಗತ pâra-ṅ-gata. Thoroughly versed in, adept, proficient (Mhr., My.; Bp. 46, 2).

ಪಾರಜ pâraja. Tbh. of ಪಾರದ. (ರನ Mr. 499; ಪದಲು, ಪಾರದ G.; B. 4, 226).

ಪಾರಣ pâraṇa. = ಪಾರಣೆ. Bringing over, etc. 2, concluding a fast: eating after a fast, breakfast. (My.). ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣ (Prv.).

ಪಾರಣಕ್ಷಮ pâraṇa-kshama. Able to finish (another's) fasting (Čpr. 8, 35).

ಪಾರಣೆ pâraṇe. = ಪಾರಣ. (Čpr. 8, after 4; Bh. 2, 10, 22; 3, 2, 38). ಪಾರಣೆಯೂಪದರೂ ಪಾರಾಯಣ ತೀರಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ pâratantrya. (fr. ಪರತಂತ್ರ). *The state of being subject to another, dependence.*

ಪಾರದ pârada. = ಪಾದರ. *Quicksilver.*

ಪಾರದರ್ಶಕ pâra-darśaka. Pellucid, transparent (B. 4, 225; 5, 136).

ಪಾರದಾರ್ಯ pâradârya. (fr. ಪರದಾರ). Adultery (*cf.* ಪಾರದಾರಿ).

ಪಾರಮಾರ್ಗ pâra-mârga. A way through; complete attainment (Śmd. 231).

ಪಾರಮಾರ್ಥ pâramârtha. = ಪರಮಾರ್ಥ. See Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ pâramârthika. (fr. ಪರಮಾರ್ಥ). Supremely good, excellent; spiritual; essential, real, true; spiritually minded, studious of divine knowledge. (My.).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ pâramparya. (fr. ಪರಮ್ಪರಾ). Continuous order or hereditary succession. 2, *traditional instruction, tradition.*

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೆ pâramparye. = ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ. (ಸಿರಸ್ತರಗುರುಪರಂಪರೆಯ ವೇತ, ಸಮುದಾಯ Mr. 25?).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೋಪದೇಶ pâramparya-upadêśa. *Traditional instruction.*

ಪಾರಮ್ಬಿ pârambi. The descending shoots of Ficus indica, etc. which take root and re-ascend (Mhr.; ಆದರೋಹ, ನೇತ್ರ, ಶಾಖಾಶಿಖೆ, etc. G.).

ಪಾರಯಿಸು pârayisu. = ಪಾರಯಿಸು. To desire (Čpr. 2, 72; 6, 78).

ಪಾರಲೌಕಿಕ pâralaukika. (fr. ಪರಲೋಕ). Relating to the next world (Bh. 1, 10, 13; My.).

ಪಾರವಶ್ಯ pâravaśya. (fr. ಪರವಶ). Dependence (ಪರವಶ Čt. II, 115); rapture, ecstasy (Bp. 3, 11; 34, 4).

ಪಾರವಾರ pâravâra. Tbh. of ಪಾರಾವಾರ. (B. 5, 146).

ಪಾರಶವ pâraśava. (fr. ಪರಶು). *Iron;* steel (ಉಳ್ಳ Mr. 98); an iron weapon. 2, *the son of a Brâhmaṇa by a Śûdra woman.*

ಪಾರಶೀಕ pâraśika. = ಪಾರಸೀಕ, (ಪಾರಿಸಿ). (ಶುದ್ಧರ ಪಾರಶೀಕದೇತ ಪೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿರೆ ಪಡಾಯುವುದೂ Mr. 282).

ಪಾರಶ್ವಧಿಕ pâraśvadhika. *A man armed with an axe.*

ಪಾರಸೀಕ pârasika. = ಪಾರಶೀಕ. A Persian. 2, *a Persian horse.*

ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ pârastraiṇêya. (fr. ಪರಸ್ತ್ರೀ). *A son by another's wife.*

ಪಾರಾ pârâ. = ಪಾದರ. (My.).

ಪಾರಾಪತ pârâpata. = ಪಾರಾವತ, etc. (Čpr. 1, after 101; 3, 17; 3, after 96; 8, 86).

ಪಾರಾಯಣ pâra-ayaṇa. Going over or across. 2, *reading from one end to the other, reading through, perusal* (ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಪದ, ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ ಓದುವುದು Hlâ.); studying, study; a man who has read very much (ಮಿಗೆ ಓದಿದವ Mr. 252); a man who is devoted to (ಪತ್ಯರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಪ್ರಭುವರ್, ಪ್ರೇಮಿಗೆ ಯ್ದುವ 229).

ಪಾರಾವತ pârâvata. = ಅರಿವಾಳ, ಪಾರಾಪತ, ಪಾರಿವ, ಪಾರಿವಾಣ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರುವಾಣ 2, ಪಾರವಾಣ, ಪಾರುವಾಣ, ಪಾರಿವಾಣ, ಪಾರುವಾಣ. *A pigeon, a dove* (ಪಾರಿವ Čt. II, 56; ಪಾರಿವಾಳದ ಪಕ್ಕ Nn. 10, o. r. ಪಾರಿವಾಣ-; Të. ಪಾರುವ, ಪಾವುರ, ಪಾವುರ, ಪಾವುರಾಯಿ; T. ಪಡಿಪು, ಪಡಿಪು; M. ಪಡಿಪು, ಪ್ರಾವು; Mhr., H. ಪಾರವಾ, the blue pigeon).

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ pârâvata-aṅghri. Pigeon's foot: *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪಾರಾವಾರ pâra-avâra. = ಪಾರದಾರ. *The further and the nearer bank or shore.* 2, bounds (Mhr.). 3, *the ocean.*

ಪಾರಾಶರ pârâśara. (fr. ಪರಾಶರ). Coming from Parâśara. 2, Vyâsa (Mr. 257). 3, the rules of Parâśara for the conduct of the mendicant order.

ಪಾರಾಶರಿ pârâśari. *A mendicant of the school of Parâśara.*

ಪಾರಾಶರ್ಯ pârâśarya. *Vyâsa.*

ಪಾರಿ pâri. The two side-posts of a cart wherein the pegs are fastened (My.; V. 38, 93).

ಪಾರಿ pâri. *A drinking vessel, a cup.*

ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ pârikâṅkshi. *An ascetic.*

ಪಾರಿಖಿತ್ತು pârikhittu. A deed of relinquishment of claim for partition of property, a partition-deed (My.; Mhr., H. ಪಾರಖತ).

ಪಾರಿಜಾತ pârijâta. (fr. ಪರಿಜಾತ). = ಪಾರಿಜಾತಕ. (Bp. 55, 23).

ಪಾರಿಜಾತಕ pârijâtaka. *The coral tree, Erythrina indica* Lam., *one of the five trees in svarga* (see ಪಂಚತರು).

ಪಾರಿತಥ್ಯೆ pâritathye. *A trinket worn on the forehead where the hair is parted; a string of pearls for binding the hair* (ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಣು, ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಣೆಯೆನ್ದು ಎನ್ದರು Nr.).

ಪಾರಿತೋಷಿಕ pâritôshika. (fr. ಪರಿತೋಷ). A reward, a gratuity, a present. (Čpr. 2, 91; My.).

ಪಾರಿಪಕ್ಷ pâripaksha. One kind of the horse's teeth (Mr. 281).

ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ pâripanthika. (fr. ಪರಿಪನ್ಥ). *A highwayman, a robber, a thief.*

ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ pâripâtraka. = ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ.

ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ pâripârśvika. (fr. ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ). *Retinue, attendants.*

ಪಾರಿಪ್ಲವ pâriplava. (fr. ಪರಿಪ್ಲವ). *Moving to and fro, shaking, tremulous, unsteady;* perturbed. 2, N. of a country (J. 15, 2. 7. 41).

ಪಾರಿಭದ್ರ pâribhadra. (fr. ಪರಿಭದ್ರ). *The coral tree, Erythrina indica* Lam. See ಪಾರುವಾಣ 1.

ಪಾರಿಭದ್ರಕ pâribhadraka. *The tree Erythrina fulgens.* 2, a species of pine, Pinus dêvadâru.

ಪಾರಿಭಾವ್ಯ pâribhâvya. *A species of costus, Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ pâribhâshika. (fr. ಪರಿಭಾಷಾ). Universally received, common. (My.). 2, technical, as a term.

ಪಾರಿಯಾತ್ರ pâriyâtra. N. of a mountain. (My.).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ pâriyâtraka. = ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ. *N. of a mountain range, the central or western portion of the Vindhya* (Bp. 6, 19).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ pâriyâtrika. (fr. ಪರಿಯಾತ್ರಾ). A travelling coach (ಅಧ್ವಸ್ಥ, ಕರ್ಣಾರಥ, ಪಯಾಣದ ರಥ IIIâ. MS.).

ಪಾರಿಯಾನಿಕ pâriyânika. (fr. ಪರಿಯಾನ). *A travelling coach.*

ಪಾರಿವ್ರಾಜಿಕ pârivrâjika. (fr. ಪರಿವ್ರಾಜ್). *An ascetic or religious mendicant.*

ಪಾರಿವ pârivа. Tbh. of ಪಾರಾವತ, q. v. (ಧೃಷ್ಟಪಾರವ Mr. 174; ಪಾರಾವತ Čt. II, 56; Čpr. 8, after 67; Rây. 6, after 11; J. 15, 47; 28, 38). ಪಾರಿವ ಪಕ್ಷಿ (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, etc. Nr.).

ಪಾರಿವಾಣ pârivâṇa. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Sl. 171; My.).

ಪಾರಿವಾಳ pârivâḷa. = ಪಾರಿವ, etc. (ಪರಿ, ಪಾರಾವತ Nn. 10; C.; B. 2, 23; 3, 112).

ಪಾರಿಶುದ್ಧ್ಯ pâriśuddhya. (fr. ಪರಿಶುದ್ಧ). Purity (Sl. 235; My.).

ಪಾರಿಷದ pârishada. (fr. ಪರಿಷದ್). Belonging to an assembly or council; *a king's companion or attendant; the retinue or attendants of a god.*

ಪಾರಿಸ pârisi. = (ಪಾರಸೀಕ), ಪಾರ್ಸಿ. Persian; a Parsee (B. 4, 92; Mhr., H. ಪಾರಶೀ). — ಪಾರಿಸಿಲಿಪಿ. Persian letters (Bp. 5, 53).

ಪಾರಿಹಾರಿಕ pârihârika. (fr. ಪರಿಹಾರ). A maker of garlands. (R.).

ಪಾರಿಹಾರ್ಯ pârihârya. *A bracelet.* See ಕಡಗ.

ಪಾರಿಪ pâripa. Being on, or crossing to, the other or opposite side; completely familiar with, well acquainted with (Bp. 39, 53).

ಪಾರಿಪ್ಲವ pâriplava. A lion; a boa. (R.).

ಪಾರು pâru. 1. = ಪಾರ್. Looking to or after. — ಪಾರುಪತ್ಯಗಾತಿ. = ಪಾರುವತ್ಯಗಾತಿ, ಪಾರ್ವತಿಗಾತಿ. (My.). — ಪಾರುಪತ್ಯ. = ಪಾರ್ವತ್ಯ. Local government or administration, of a temple, an alms-house, or a sub-district (My.; Tč. ಪಾರುವತ್ಯ; T. ಪಾರವತ್ತಿಯು; M. ಪಾರ್ವತ್ಯ). ಚೇಡಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಪಾಪಕ್ಕೆಸ್ಪು ಸರಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು.— ತೇಟ್ಲೀ ಗಂಟು ಕುಡಿಯೋಕೆ ಏಗೆ ಏಕೆಯು ಪಾರುಪತ್ಯ?— ನೀರು ಮೊಗುವ ಜಾಗಿಗೆ ಇದರ ಪಾರುಪತ್ಯ ಯಾಕೆ? (Prva.). See Prva. s. ಫಲ, ಜಗ್ಗಾಟಾಳ, ಮುಂಗ. — ಪಾರುಪತ್ಯಗಾತಿ. An officer in charge of a temple, etc. (My.; Tč.); a subordinate collector and magistrate (T. ಪಾರವತ್ತಿಯರ್ಕಾರ, M. ಪಾರ್ವತ್ಯಕಾರ). ಪಾರುಪತ್ಯಗಾತಿಯಾವರೆ ಮಾಪ ಮೋಪಾಕೋ? (Prv.).

ಪಾರು pâru. 2. To grow, to become (Tč.). See ಒಣ್ಣಾಗು, ಹುಣ್ಣಾಗು.

ಪಾರು pâru. Tbh. of ಪಾರ. End; a side of a roof (*cf.* ಪಾಲ್ 1). See ಒಡ್ಡ-. — ಪಾರುಗಾಣಿಸು. = ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. (My.). — ಪಾರುಗಾಣು. = ಪಾರಗಾಣು. (My.). — ಪಾರು ಮಾಡು. = ಪಾರ ಮಾಡು. (My.). ಪಾರವರಿ ಸಂಸಾರಕೊಡವಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಕೊಡಮಿಂ ದಾರು ಮಾಡುವ ಗುರುವರುಮಲ್ಲೋಡಾಗ ಕರ್ಣಾಟ? (Sp.).

ಪಾರುಪಾಣ pârupâṇa. = ಪಾರುಪಾಣಿ. A gratuity, a present (ಬಿಚ್ಚರದ'ನು ಕೊಡುವ ದಸ್ತು ಕೆ.).

ಪಾರುಪಾಣಿ pârupâṇi. = ಪಾರುಪಾಣ. A clerk's account (ಅವನೆಗಳ ಅಡಕಾಣಿಕ್ಕೆ Bhn. 57, o. r. ಲೆಕ್ಕಸಂಪಿ; Mhr., H. ಪಾರ ಮಾಣೇ, to try or examine money, etc.). 2, a present (ಅಚಿಸರ್ ವಿಚುಪಾಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಉಡ್ಡೋಣ 57). 3, death (ಮರಣ 57). 4, pain of lust (ಮದನತಾಪ 57).

ಪಾರುವ pâruva. = ಪಾರ್ವ (s. ಪಾರ್), etc. (ಪೂರ್ವನಿಷಧರಾಜ Čt. I, 69).

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 1. = ಪಾರಿಯಾಳ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರಿವಾಣ. (Tbh. of ಪಾರಿಪತ್ಯ). (My.).

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 2. = ಪಾರಿವ, etc. (Sl. 111; My.).

ಪಾರುವೇಟೆ pâruvêṭe. (Tbh. of ಪಾರಧ್ಯಾಪ್ತಿ). The chase; game that is hunted (Tč. ಪಾರುವೇಟೆ; My.; Mhr. ಪಾರಧ).

ಪಾರುಷ್ಯ pârushya. (fr. ಪರುಷ). Roughness, harshness; *harshness of language, abuse, opprobrious or unfriendly speech;* violence. See ಪಾರ್-.

ಪಾರೆ pârе. 1. = ಪಹರೆ, etc. (My.).

ಪಾರೆ pârе. 2. = ಅರೆ 3, ಪಾರೆ. A crowbar (Mhr. ಪಹಾರ; Kŭnkaṇi ಪಾರಾಮು; Tu. ಪಾರಂಗಿ; Tč. ಪಾರೆ; T. ಪಾರ್ಪೆ; R.).

ಪಾರ್ಪೆ pâr. = ಪಾಯು 1, etc. P. p. ಪಾಯ್ದ. ಪಾಯ್ದಲು (Abh. P. 13, 74). ಪಾರ್ದ (Rây. 6, after 11).

ಪಾರ್ಪಿಸು pârpisu. = ಪಾಯಿಸು. To cause to jump, etc. (Čpr. 5, 9; Rây. 13, 82).

ಪಾಯಿ pâyi. 1. = ಪಾಯ್, ಪಾಯು 1. To leap up; ot jump, to spring; to run; to fly; to fly about; to palpitate (ಉತ್ಕಂಪದ Śmd. Dh.; Śm. 117; My. as ಪಾಯು; Tč., T., M.; see ಪಱ 4, ಪಱು); to cross by jumping, as a stream (My. as ಪಾಯು); to spring on, to copulate, as a bull (My. as ಪಾಯು). P. p. ಪಾಯ್. See Śmd. 79. 142. 166. 289; Čpr. 5, 7. 76; 6, 39; 7, 52; Abh. P. 13, 63; Bp. 1, 50; 18, 62; 32, 28. 38; 40, 76; Śm. 110; Rây. 5, 41. 46; 8, 98; 9, 26; 13, 69. 78; J. 7, 47; 13, 11; 28, 4.

ಪಾಯಿ pâyi. 2. = (ಪಱು, etc.), ಪಾಯು 2. Running, flying, etc. 2, a kind of boat or ship (ಪಟಿಕ್ಕ ಭೇದ Śmd. Dh., o. r. ಬಟಿಕ್ಕ-; ಬಟಿಕ್ಕಭೇದ Śmd. II, Śm. 33; ಬಟಿಕ್ಕ Śm. 117; ಬಟಿಕ್ಕದ ಭೇದ Kk. 93; ಪಡಗುಗಳ ಭೇದ Čt. I, 77; T., M.; Tu. ಪಾತಿ; M. ಪಾಣಿ, a float, raft). 3, a flying vehicle: a self-moving chariot of the gods (ಪಡೆಯಾಟ, ವಿಮಾನ ಸೆ.; ಪಡೆಯಾಟ, ಪೈಡಿಯಾಟ Śm. 10, o. r. ಪಡೆಯಾಟ; see ಗಟ-). — ಪಾಯಿ. -ಆಟ. = ಪಾಯಿಗೆ ಆಟ. (Rây. 14, after 106). — ಪಾಯಿಗೆಟ. -ಕೆಟ. Leaping, running, etc. to cease (Śśv. 3, after 33). — ಪಾಯಿಮಳೆ. -ಒ-ಮಳೆ. Flying drops, drizzling rain (ಮುಸಾರ Mr. 44; M. ಪಾಣಿಮಳೆ). — ಪಾಯಿಮಣೆ. -ಒ-ಮಣೆ. (Śmd. 204). A discus (ಚಕ್ರ Čt. I, 77; II, 75; Abh. P. 13, 89; 14, 188; Rây. 6, after 11; J. 20, 50). — ಪಾಯಿಮಣೆಗಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ (ವಿಷ್ಣು ಸೆ.). — ಪಾಯಿಮಣೆಕೆಯ್ಯ ಕೆಯ್ಯ. Vishṇu (ಉಪೇಂದ್ರ Kk. 7). — ಪಾಯಿ: ದ. -ಏದ. To commence to run, to run away (ಸಿಪಾಯಿದ Śmd. Dh.). 2, to become contemptuous (ಅವಮಾನ Śmd. Dh.).

ಪಾಯಿ pâyi. 3. Whoredom, adultery (ಸೆರಗಾಪ Śm. 117). 2, a profligate woman (ಸೆರಗೆ Śmd. II; ಪಚ್ಚಾಲಿ, ಸೆರಗೆ Kk. 91, Śm. 75). See ಮುಸಿ-, ಮುಸು-. — ಪಾಯಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. = ಪಾಯಿಗೆಯ್ಯ. Whoredom, adultery (V. 9, 9; Śśv. 1, 32).

ಪಾರ್ pâr. = ಪಾರು 1. — ಪಾರ್ವತಿಗಾತಿ. ಪಾರ್ವತ್ಯ. ಪಾರ್ವತ್ಯಗಾತಿ. = ಪಾರುಪತಿಗಾತಿ, etc. (My.).

ಪಾರ್ಥ pârtha. (fr. ಪೃಥು). A king. 2, Arjuna (Nn. 12; J. 5, 9; 8, 25. 26. 40). ತೀರ್ಥಕ್ಕೆಸ್ಪ ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲಿ, ಪಾರ್ಥನಿಸ್ಪ ದೇವರಲ್ಲಿ (Prv.).

ಪಾರ್ಥವ pârthava. (= ಪರುಷಿಪ). Width, greatness, immensity.

ಪಾರ್ಥಿ pârthi. A son of Arjuna, Babruvâhana (J. 22, 35; 24, 28. 45).

ಪಾರ್ಥಿವ pârthiva. Earthen, terrestrial; ruling or possessing the earth. 2, *a prince, a king* (ನರೇಶ್ವರ, ಭೂಪ Nn. 32). 3, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 32). 4, a tree (ಪೃಥುವೃಕ್ಷ, ಧೃತ 32). 5, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 32). ಪಾರ್ಥಿವವಿಧೇ (ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮ 157). 6, nineteenth year in the cycle of sixty (My.).

ಪಾರ್ಥಿವಾಕ pârthivâka. A judge (ಆರ್ಥಧ್ಯಕ್ಷ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪ Mr. 268, one MS. ಪಾರ್ಥಿವಾಲ).

ಪಾರ್ಬ pârba. See s. ಪರ್ವ.

ಪಾರ್ಬಿಕೆ pârbikĕ. (fr. ಪರ್ವ, q. v.).= ಪಾರ್ವಿಕೆ. Brâhmanism (Bp. 3, 51).

ಪಾರ್ವ pârva. See s. ಪರ್ವ.

ಪಾರ್ವಣ pârvaṇa. (fr. ಪರ್ವ, ಪರ್ವನ್). The general funeral ceremony to be offered to all the near deceased ancestors at the parva or conjunction of the sun and moon. (My.).

ಪಾರ್ವತಿ pârvati. (fr. ಪರ್ವತ).= ಪಾತಿ 1. *The daughter of Himavat, Pârvati or Durgâ.* — ಪಾರ್ವತಿರಮಣನೆಯ. -ಪ್ರಿಯ. Śiva. (Bp. 27, 8).

ಪಾರ್ವತೀನಂದನ pârvatî-nandana. *Kârttikêya.*

ಪಾರ್ವತೀಪ pârvatî-tîa. Śiva (Bp. 51, 18).

ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರ pârvatî-îvara. = ಪಾರ್ವತೀಪ. (Bp. 25, 14; 38, 27).

ಪಾರ್ವಿಕೆ pârvikĕ. = ಪಾರ್ಬಿಕೆ. (Bp. 3, 74).

ಪಾರ್ವಿತಿ pârva-iti. A Brâhmaṇa woman (Abh. P. 16, after 38).

ಪಾರ್ಶ್ವ pârśva. (fr. ಪರುಷ = ಪರುಕೆ). *The region of the ribs, the part of the body below the armpit;* the side, the flank. 2, *side, vicinity* (ಸಮೀಪ Mr. 425). See ಪಕ್ಕ.

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ pârśva-nâtha. N. of a Jaina Arhat. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ pârśva-bhâga. *The side or flank of an elephant.*

ಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತಿ pârśva-varti. Standing by the side; an attendant. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು pârśva-vâyu. Rheumatism in one side, partial paralysis (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಶೂಲೆ pârśva-śûlĕ. A shooting pain in the side, stitch; pleurisy. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥ pârśva-stha. Standing at the side or next to, adjacent; an associate, a companion. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥನ pârśva-asthan. *A rib.*

ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಿ pârśva-asthi. *A rib.*

ಪಾರ್ಷದ pârshada. (fr. ಪರ್ಷತ್). A person present in a congregation, a spectator. (R.).

ಪಾರ್ಷ್ಣಿ pârshṇi. *The heel* (ಮಡಮ Nn. 134; Mr. 484). 2, the backside, the back (ಹಿಮ್ಮು, ಹಿಂಭಾಗ ಧಾರಾ 134); *the rear of an army; the rear of a battle* (ಹಿಂಭ ಸೈನ್ಯದ 484). 3, the extremity of the fore-axle.

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ pârshṇi-grâha. *Seizing from behind, an enemy in the rear.*

ಪಾರ್ಸಿ pârsi. = ಪಾರಸಿ. (B. 4, 217; My.).

ಪಾಲ್ pâl. 1. (ತೆಮd. 58).= ಹಾಲ್, ಹಾಲು. Milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut (C. as ಹಾಲು; T., M.; Tĕ. ಪಾಲು; Tu. ಪೇರ್); vaccine matter (My. as ಹಾಲು). ಪಶುವಿನ ಪಾಲಂ ಕರೆದಂ (ತೆಮd. 157). See Ćpr. 5, after 64; Bp. 1, 20; 14, 8; 51, 32; 57, 15. 75; 59, 30; 60, 42; 61, 71; Śśv. 3, 43; J. 19, 51; ಕೆನೆಪಾಲ್, ಕೆಸರ ಪಾಲ್, ಗಿಣ್ಣುಪಾಲ್, ಮೊಗಪಾಲ್. — ಪಾಲುಕ್ಕೆ. -ಬಣ್ಣಿ. A kind of sweetmeat (ಪೀಠಿಕೆಪಣ್ಣಿ Mr. 215). — ಪಾಲ್ಕುಡಿಕೆ. N. of a village in S. Mhr. (Nîlakaṇṭha's virûpâkṣêśvarasaṅgraha v. 16; Gubbi Mallikârjuna's bhâvachintâratna v. 9; Bp. 1, 14; 4, 76; 61, 94). — ಪಾಲ್ಗುಡಿ. -ಕಡಿ. N. of a plant. See Mr. s. ಕೋಳಿ. — ಪಾಲ್ಪಡಲ್. -ಪಡಲ್. The milk-sea (Ćpr. 8, 44; Abh. P. 7, 79; J. 6, 40). ಪಡಯೊಡನೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಅಸುರರಿಂ ಪಾಲ್ಪಡಲಂ (ತೆಮd. 273). — ಪಾಲ್ಪಡಲ ಶುಚಿ. Lakshmi (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ ತೆಮ. 6). — ಪಾಲ್ಪಡಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Vishṇu, Kṛishṇa (J. 24, 67). — ಪಾಲ್ಪುಱು. -ಪಡಿ. To draw milk, to milk (Bp. 50, 12). — ಪಾಲ್ಪುಂ. -ಕುಡಿ. To drink milk (V. 9, after 71; 9, 81). — ಪಾಲ್ಮೆಯ್. -ಮೆಯ್. Milk (and) cream (J. 6, 47). — ಪಾಲ್ವುತ್ತ.= ಪಾವುತ್ತ. White vitriol (My.; Tĕ.). — ಪಾಲ್ಜೊನ. -ಜೊನ. A milky ear of corn (J. 3, 5. 7). — ಪಾಲ್ತೊಡರ್. -ತೊಡರ್. Milk to collect in the breast (J. 18, 21). — ಪಾಲ್ಪಿಟ್ಟಲ್. A milk cup (Bp. 14, 28; V. 9, after 71). — ಪಾಲ್ಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ.= ಹಾಲುಪಕ್ಕಿ, ಪಾಲು, ಪಾಲೆಪಕ್ಕಿ, ಪಾಲ್ಪಕ್ಕಿ. A small owl that flies about especially in moon-light nights and mimics the human voice (ನಿಶಾಚರ, ಹಾಲುಪಕ್ಕಿ Nn. 23; My.; *cf.* ಪಾಲೆ 1; ಪಿಂಗಲೆ).

ಪಾಲ್ pâl. 2. (fr. ಪಸು 3). = ಪಾಲು. A division; a part, a portion, a share; a share in a joint property; joint property (T., M.; Tĕ. ಪಾಲು). See ಪಾಲ್ದಾಡ, etc., ಮುನ್ನಪಾಲ್.

ಪಾಲ pâla. 1. A guard, a protector, a nourisher, a keeper, etc. See *e. g.* ಕಪ್ಪ-, ಕರ-, ನರ-, etc.

ಪಾಲ pâla. 2. Tbh. of ಫಾಲ (ತೆಮd. 338).

ಪಾಲ pâla. 3. A bridge (My.; T., M.; *cf.* Sk. ಪಾಲಿ No. 3).

ಪಾಲಕ pâlaka. Guarding, protecting, nourishing; a guardian, etc.; a prince, a ruler, a king (ತೆಮd. 13). ಪಾಲಕನು ಪಾಲಕನಪರೆ ಪಾಲಿಗೇನು ದಂಡ್ಯಮುಂಟೆ? (Prv.). Feminine ಪಾಲಕಳು (My.).

ಪಾಲಕಿ pâlaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಿಕೆ, ಪಲ್ಲಂಕ, etc. A palanquin (Mhr., H. ಪಾಲಖೀ; My.; Tĕ.). ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕಿಯ ಕೊಡೆಕೀಳದು ಯಾರು? (Prv.). — ಪಾಲಕಿತೊಟ್ಟಿಲ್. A palanquin-like cradle (My.; G. 347).

ಪಾಲಕ್ಕಿ pâlakki. = ಪಾಲಕಿ, etc. (My.; Bl. 275).

ಪಾಲಕ್ಯೆ pâlakyĕ. A species of beet-root, Beta bengalensis (ಪಮುಖ Hitâ. MS. 2, 10a).

ಪಾಲಘ್ನ pâla-ghna. *A mushroom* (ತೊಡೇ ಹುಲ್ಲು Bl. 165).

ಪಾಲಂಕಿ pâlaṅki. *The resin of Boswellia thurifera, gum olibanum.*

ಪಾಲನ pâlana. Guarding, protecting, fostering, nourishing, cherishing; maintaining, keeping, observing. See ಒನ, ರಕ್ಷಣ.

ಪಾಲನೆ pâlanĕ. = ಪಾಲನ. (ಧರ್ಮಗ Mr. 514). ಪಾಲಕರಿಲ್ಲದವಕೆ ಪಾಲಿಗೆ ಗತಿಯುಂಟೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಲನೆ.

ಪಾಲಾಶ pālāśa. (fr. ಪಲಾಶ). = ಪಾಲಾಸ. Made of the wood of the palāśa tree (Bp. 3, 54). 2, *green* (see Mr. s. ಪ್ಲಾಷು).

ಪಾಲಿ pāli. 1. Guarding, protecting, cherishing, nourishing; Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಪರಮೇಶ Nn. 31). — ಪಾಲಿ ಕಾಯು. To guard, to watch (My.; see Prv. s. ಊರು).

ಪಾಲಿ pāli. 2. ಪಾಳಿ. (= ಪಾಲೆ 1, ಪಾಲು). *A line, a row.* 2, a multitude (ಸಂಘಯ, ಸಮೂಹ Nn. 31). 3, *a raised bank, a dike, a causeway, a bridge* (ಆಲಿ, ಏರಿ Mr. 417). 4, a wall (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 31). 5, binding or fastening on different or both sides or completely (ಏಬಿಜ್ಜ, ಆತಿಬಿಜ್ಜನ 31). 6, place, site, etc. (ಅಸ್ಪದ 31). 7, a certain place or region, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಫಲದ 31, o. r. ಸ್ಥಲಫಲದ). 8, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 31). 9, a part, a portion (ವಿಘಾಗ, ಘಾಗವು 31; *cf.* ಪಾಲು). 10, an edge, a margin; *the sharp side of anything, the sharp edge or point of a sword or any cutting instrument;* a sword-hilt (ಆಯುಧದ ಪದಮುಗ ಳು 31; ಪದಮು, ಮೋಪಳ Mr. 297). 11, beginning, commencement, priority (ಆದಿ, ಪುರ್ವ 31). 12, the tip of the ear; the ear (ಶ್ರೋತ್ರ, ಕಿವಿ 31). 13, *the hip, the haunch;* the lap. 14, the body (ಗಾತ್ರ, ದೇಹ 31, o. r. ಶರೀರ). 15, a mark, a spot, a stain. 16, a banner (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 31). 17, a thread, a string, etc. (ಸೂತ್ರ 31). 18, a creeper (ಬಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳಿ 31). 19, an arrow (ಶರ, ಬಾಣ 31). 20, fire (ಅಗ್ನಿ 31). 21, a division of the vēda (ಪ್ರತಿಫಲದ, ವೇದಫಲದ 31). 22, shame (ಲಜ್ಜೆ 31). 23, moisture; ginger in its undried state (ಆರ್ದ್ರತ, ಹಸಿಯು 31, o. rs. ಆರ್ದ್ರಳ, ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಣಿ). 24, a louse (*cf.* ವೇಣ್ಪಿ).

ಪಾಲಿಕೆ pālike. = ಪಾಲಕೆ, etc. (Čb.).

ಪಾಲಿಕೆ pālikĕ. Guarding, protecting, etc. See ಕಪ್ಪ-, ಕಪ್ಪೋ ಪ-. 2, a collection of five earthen vessels containing offerings of pulse or grain for Brahmā, Indra, Yama, Varuṇa, and Sōma, used at marriages (My.; T.).

ಪಾಲಿತ pālita. *Guarded, protected, cherished, nourished; blessed.* See Bp. 30, 25; 61, 89; ಗೋಪ-.

ಪಾಲಿಂದಿ pālindi. *A species of Ipomoea with dark blossoms.*

ಪಾಲಿಸು pālisu. = ಪಾಳಿಸು 1. To guard, to protect, to cherish, to nourish; to rule, as a kingdom (My.); to follow, to obey, as a command (B. 3, 53. 54; 5, 279; My.); to observe, as a rule (4, 152; My.); to give, as an order, a gift, etc. (My.); to present, to exhibit to view. See Śmd. 268. 269; Čpr. 2, after 49; Bp. 18, 25; 36, 42; 40, 50; J. 2, 7. 22. 34.

ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ pālisuvikĕ. Guarding, etc. ಗೋ ಮಹಿಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ (ಪಾಪುಪಾಲ್ಯ Sl. 299).

ಪಾಲು pālu. = ಪಾಲ್ 2. (My.). ಕ್ಷಾಲ್ಯನಿಯ ಪಾಲು (ಪಾಪ Sl. 330). ಪಶ್ಚಿಪಲ್ಲಿ ವೀಸಪಾಲು (ಕಲೆ 31). ಆಪಸ್ಸನ್ನು ಪಡಿಪಲ್ಲುವ ಪಾಲು ದಾನ (244). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಆಮ್ಮು ಸಾವಿರ ರೂ ಪಾಯಿ ಪಾಲು ಪಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಬೇಱಿಯಾದರು (B. 2, 25). ಪಾಲು ಕೊಡುವದು (ವಿಸಿಯೋಗ G.). ಪಾಲು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬೀಡಿ ಹಾಕೋ ಣ (G. 374). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾದೆಯಾದರೂ ಹಾಳ ಪಾರದು.— ಪಾಲು ತೀರಿ ಪೋದರೆ ಪಾಲು ಕೊಡ ಪಾರದೇ?— ಪಾಲು ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಯಿ.— ಪಾಪೆ ಗರ್ಪಿಸ್ಸು ಪರರ ಪಾಲು (Prvs.). ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಡುವರು ಕ್ಷಾಲ್ಯು ಆಗೆ ಬನ್ನೀತು (B. 3, 77). ಕುರುವರ ಪಾಲಿಗೆ ಜಗದೇ ಇಲ್ಲದ ಪಾಗಾಯಿತು (3, 90). ಪತ್ತು ಕೆವಿಸಿದ ಪೋದವು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವದು (4, 49). See B. 4, 10. 130. 159; 5, 173. — ಪಾಲಾಗು. -ಆಗು. To be divided; to become the portion, possession or prey of anything. ಪುಷ್ಪದನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣು, ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಪಾಪಾದ (Prv.). ಬಡಿಪಾರದ ನರಿ ಸಾಯಿಗಳ ಪಾಲಾಗಿ ಸತ್ತು ಪೋಯಿತು (B. 2, 40). See B. 3, 126; 4, 215; 5, 115.

ಪಾಲುಕಾರಿ pālu-kāra. A partner in business, an associate (B. 5, 218. 301); a partner, a sharer. Feminine ಪಾಲುಕಾರಳು (5, 47).

ಪಾಲುಗಾರ pālu-gāra. A partner in business; a man who gets a portion or share; one who acts, enjoys or suffers with another (My.). Feminine ಪಾಲುಗಾರಳು (My.).

ಪಾಲುಗಾರಿಕೆ pālu-gārikĕ. Sharing in; partnership (My.; G. 336). — ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಪತ್ರ. A deed of partnership (My.).

ಪಾಲುಗಾರ್ತಿ pālu-gārti. A woman who gets a portion or share (My.); a woman who acts, enjoys or suffers with another (B. 4, 175; My.).

ಪಾಲುಗುಣ pālugupa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ (Śmd. 338).

ಪಾಲುವಂತಿಗೆ pālu-vantigĕ. Sharing in; partnership (My.).

ಪಾಲೆ pālĕ. 1. = ಪಾಲೆ 1. The bird called the blue jay (Br.; ಜಾಜ, ಕಿಕ್ಕೀವಿ, ಪಂಗ, ತಕುನದ ಪಕ್ಕಿ Sl. 172; *cf.* ಪಾಲ್ಕಕ್ಕಿ).

ಪಾಲೆ pālĕ. 2. = ಆಲೆ 6, ಪಾಲೆ 2. A large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki Lin. (ರಾಪಾವನ, ಫಲಾಪ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಿಕೆ. ಪಾಲೇ ಸಿದ Sl. 132; Tē.; T.: Mimusops hexandra). 2, a large ever-green tree, Alstonia scholaris R. Br. (Echites scholaris Lin.; T., M.; St. & Pl.).

ಪಾಲೆ pālĕ. 3. = ಆಲೆ 4, ಪಲ್ಲೆ, ಪಾಲೆ 3. The lobe of the ear (Čpr. 6, after 64).

ಪಾಲ್ದಾರ pāl-dāra. = ಪಾಲುಗಾರ. (My.).

ಪಾಲ್ದಾರಿಕೆ pāl-dārikĕ. Partnership (My.).

ಪಾಲ್ಯ pālya. (= ಪಾಳ್ಯ). To be watched, kept, protected, defended, guarded (adj.).

ಪಾವ pāva. 1. = ಪಾಪ. ಪಾಪಸೇರು (B. 5, 162; ಕುವಪ G.).

ಪಾವ pāva. 2. = ಪಾವಕ. See ಸಿಪ್ಪೆ-.

ಪಾವಕ pāvaka. Purifying; pure, clear, bright. 2, *fire* (ವೈಶ್ವಾನರ, ಅಗ್ನಿ Kn. 122; ಅಗ್ನಿ Mr. 526). 3, religious custom (ಆಚಾರ 122; ಉಪ್ಪವಮಾಚಾರ 526). 4, a burning wick (ಉರಿದಿತ್ತಿ 526). 5, a fire-poker (ಕಿಚ್ಚು ಗೋಲ್ದ 122; 526). 6, apparent, manifest, evident (? ಉಚ್ಚಣ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಾಯಮು 122). 7, the marking nut tree, Semecarpus anacardium L. f. (ಗೇರು, ಫಲ್ಗಾತಕ 122; ಗೇರ್ 526). 8, an under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica L. (ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 122; ಚಿತ್ರಮೂಲ 526). 9, the tree Premna spinosa (ಸಗುವರ್ 122; 526). 10, completion (ಪೂರಣ, ಮುಕ್ತಾಯ 122). 11, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಾವಕನಯನ pāvaka-nayana. Śiva (Bp. 33, 20).

ಪಾವಕಾಕ್ಷ pāvaka-akṣa. = ಪಾವಕನಯನ. (Bp. 60, 7).

ಪಾವಕಾಂಬಕ pāvaka-ambaka. = ಪಾವಕಾಕ್ಷ. (Bp. 53, 1).

ಪಾವಕಾಸ್ತ್ರ pāvaka-astra. = ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ. (J. 13, 11).

ಪಾವಕೆ pâvakĕ. (ಬೆಸಕ್ Mr. 207, o. r. in two MSS. ಸಾಮು against prâsa).

ಪಾವಟಿಗೆ pâvaṭigĕ. A step, a stair (My.; Mhr. ಪಾಯುಟಾ, ಪಾಯಟಾ, ಪಾಯಟಾ; Tĕ. ಪಾವಡಿ, ಪಾವಟು; B. 4, 62.121; ಆರೋಪಣ ೧, ಸೋಪಾನ Sl. 112).

ಪಾವಡೆ pâvaḍĕ. = ಪಾವಟಿಗೆಯ s. ಪಾವಡೆ. (St. & Pl.).

ಪಾವಡ pâvaḍa. 1. = ಪಾವಡೆ, ಪಾವುಡ 1, ಪಾವುಡೆ. Tbh. of ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ. Cloth (Bp. 47, 15; My.); a girl's petticoat (My.; Tĕ. ಪಾವಡೆ); a woman's garment (My.; T. ಪಾವಾಡೈ; T. ಪಾವಾಡೈ, M. ಪಾವಾಡೆ, cloths spread in the streets at a great solemnity; M. also: awning).

ಪಾವಡ pâvaḍa. 2. = ಪಾವುಡ 2 q. v., etc. A present (in cloth, ಉಡುಗೊಡೆ Bhn. 22; Bh. 1, 17, 24).

ಪಾವಡಿಗ pâvu-aḍiga. (Śmd. 239, o. r. ಪಾ-). = ಪಾವಡಿಕ, ಪಾವಾಡಿಕ. A snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ಪಾವಡಿಕ Ćr. I, 58).

ಪಾವಡೆ pâvaḍĕ. = ಪಾವಡ 1, etc. (ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಉತ್ತರೀಯ, etc. Sl. 224; My.).

ಪಾವನ pâvana. Purifying; sanctifying. 2, *purified, pure, holy.* 3, fire. 4, a means of purification: penance; water; cow-dung. 5, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಪಾವನತರ pâvana-tara. Uncommonly pure (Bp. 57, 71; J. 1, 2).

ಪಾವನಕೆ pâvanakĕ. = ಪಾವನತ್ವ. (Bp. 32, 63).

ಪಾವನತ್ವ pâvanatva. Purity; the property of purifying. (Bp. 1, 60).

ಪಾವನಿ pâvani. A son of Pavana or the wind-god: Hanumat; Bhîma (My.).

ಪಾವಮಾನಿ pâvamâni. Hanumat (J. 27, 35. 48).

ಪಾವಲ pâvala. = ಪಾವಲಿ, ಪಾವಡೆ. A quarter of a Rupee (Mhr. ಪಾವಡಾ; My.). 2, a footstep (My.; Mhr.).

ಪಾವಲಿ pâvali. = ಪಾವಲ No. 1. (My.; G. 442).

ಪಾವಲೆ pâvalĕ. = ಪಾವಲಿ. (S. Mhr.; Br. ಪಾವುಲಾ). ಪಾವಲೆಯಿಲ್ಲ ಪಿಪ್ಪರೆ ದರಣ ಕೊಡ ಪಾರದೇ? (Prv.).

ಪಾವಸೆ pâvasĕ. (fr. ಪಸಿ 3). = ಪಾಚೆ, ಪಾಸಿ, (ಪಾಚೆ), ಪಾಚೆ, ಪಾಂಚೆ, ಪಾಂಸೆ, ಪಾವಸೆ. Green stuff or slime (algae) produced in or on stagnant water, or on stones near water, or in vessels containing water; the weed growing upon standing water or duck-weed; green mouldiness (lichens) upon stones, walls, and wood; yellowish frowzy slime of the teeth (T. ಪಾಚಿ; M. ಪಾಯಲ್, ಪಾಯಿ, ಪಾಯಿಲ್; Tĕ. ಪಾಚಿ, ಪ್ರಾಚಿ). See ನೀರ್ಪಾವಸೆ. — ಪಾವಸೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get, or be covered with, pâvasĕ (Ćpr. 5, after 39). — ಪಾವಸೆಮುಗಿಲ್. A cloud in which pâvasĕ has grown (Ćpr. 9, 5). — ಪಾವಸೆಪಲ್. -ಪಲ್. A tooth or teeth covered with pâvasĕ (V. 11, 60).

ಪಾವು pâvu. = ಪಾವ. A snake (Ćpr. 5, 75; Abh. P. 3, 52; Tĕ. ಪಾಮು; T., M. ಪಾಮ್ಬು). ಪಾವಂ ಪಾಣ್ಟೆದಂ (Śmd. 157). ಮುನ್ನೂಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು (ಮುನ್ನೂಳಿಗ 237). ಪಾಲಿಗೆಯ ಪಾವು (ರಾಜ Kk. 115). See Śśv. 2, 69; 5, 54; 13, 19; J. 28, 44; ಆರೆಪಾವು, ಎಲರ್ಪಟ್ಟೆಪಾವು, ನೀರ್ಪಾವು. — ಪಾವುಮೀನ್. A sort of fish (Rśv. 5, 115). — ಪಾವುಕೆವಗೆ. -ಕೆವಗೆ. A snake-basket (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Ćt. I, 45).

ಪಾವು pâvu. = ಪಾವ 1. Tbh. of ಪಾವ. A quarter (My.; Br.; Mhr. ಪಾವ). ಪಾವುಗುಂಜಿತರಳ (B. 4, 194). ಪಾವುಸೇರು (My.; Mhr. ಪಾವಶೇರ).

ಪಾವುಗೆ pâvugĕ. Tbh. of ಪಾದುಕ (Śmd. 364; Ćpr. 6, after 80; My.). See ಚಪ್ಪಪಾವುಗೆ, ಜೋಗಪಾವುಗೆ, ಪದಪಾವುಗೆ, ಮರಪಾವುಗೆ.

ಪಾವುಡ pâvuḍa. 1. = ಪಾವಡ 1, etc. A girl's petticoat (My.); a cloth waved like a fan in front of a procession (Rśv. 6, after 11; My.).

ಪಾವುಡ pâvuḍa. 2. = ಪಾಗುವ, etc. Tbh. of ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ. (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಉಪಜೆ, ಪ್ರಾಭೃತ Mr. 260).

ಪಾವುಡೆ pâvuḍĕ. = ಪಾವುಡ 1, etc. (My.).

ಪಾಶ pâśa. = ಪಾಸ, (ಪಾಸು), ಪಾಸ, (ಪಾಸು). *A tie, a cord, a rope, a fetter, a chain* (ಪಾಡು, ಪಗ್ಗ Nn. 33); a noose, a snare. 2, (after hair) *abundance, quantity;* braided hair (ಜಿಂಡೆಲು Mr. 320). 3, expressive of admiration, as in ಕರ್ಣ-. 4, expressive of contempt, at the end of some compositions.

ಪಾಶಕ pâśaka. = ಪಾಚಿಕೆ, ಪಾಸಂಗಿ, ಪಾಸಂಗಿ. = ಪಾಶ (at the end of a compound). 2, *a die used in playing* (ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಪಾಸಂಗಿ Nr.).

ಪಾಶಪಟ್ಟ pâśa-paṭṭa. A snare, a trap. ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯುವ ಸ್ಥಳ, ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಶೇಷಗಳು (ಕೂಟಿಯುಸ್ತ್ರ, ಮೋಡ Nr.).

ಪಾಶಪಾಣಿ pâśa-pâṇi. Noose in hand: *Varuṇa.*

ಪಾಶವಾರ pâśavâra. A fisherman (ಕೈವರ್ತ, ಧೀವರ, etc., ಮೀನಿನ ಬಲೆಗಾರ, ಬೆಸ್ತರವ Sl. 86; My.).

ಪಾಶಹರ pâśa-hara. Removing fetters (Bp. 58, 17).

ಪಾಶಿ pâśi. Having a noose: *Varuṇa.* 2, a rope (for the gallows, My.; H.). — ಪಾಶಿ ಕೊಡು. To hang (My.). — ಪಾಶಿಸವಾ. Punishment of hanging (My.). — ಪಾಶಿ ಪಾಳು. = ಪಾಶಿ ಕೊಡು. (My.).

ಪಾಶಿತ pâśita. Tied, fettered, snared (Dhw.).

ಪಾಶೀಖೋರ pâśi-khôra. A man who ensnares: a cheat (My.). 2, a man condemned to be hanged (My.).

ಪಾಶುಪತ pâśupata. (fr. ಪಶುಪತಿ). Relating, belonging or sacred to Śiva paśupati (Bp. 46, 72; 54, 60; 58, 15); a follower of Śiva paśupati. 3, N. of a weapon (Bp. 22, 41; Bh. 3, 7 sum.; J. 23, 32). 4, *the plant Asclepiadeae grandiflora* (Agati grandiflora Desv.; see ಬಕ ಪುಷ್ಪ).

ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ pâśupata-astra. Śiva's trident. 2, a weapon presented by Śiva (Śśv. 2, 116. 118).

ಪಾಶುಪತಿ pâśupati. Śiva (Bp. 54, 22; 60, 40).

ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ pâśupâlya. (fr. ಪಶುಪಾಲ). *The occupation of a grazier or keeper of cattle.*

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ pâścâtya. (fr. ಪಶ್ಚಾತ್). Hinder; *posterior, last;* western.

ಪಾಶ್ಯೆ pâśye. = ಪಾಸಿ, ಪಾಸೆ. A number or multitude of nooses or ropes, or of braided hair; *a net.*

ಪಾಷಂಡ pâshaṇḍa. = ಪಾಷಂಡ. Heresy. 2, heretical; *a heretic.*

ಪಾಷಂಡಿ pâshaṇḍi. = ಪಾಷಂಡಿ, ಪಾಸಂಡಿ. A heretic. (J. 5, 69; 18, 51).

ಪಾಷಾಣ pâshâṇa. = ಪಾಸಾಣ. *A stone, a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 106; see ಕಲ್). 2, arsenic and other poisons (My.). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ ಸ್ಥಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಷಾಣಿ.

ಪಾಷಾಣದಾರಣ pâshâṇa-dâraṇa. *An instrument for cutting stones, a stone-cutter's hammer or chisel.*

ಪಾಷಾಣಭೇದಿ pâshâṇa-bhêdi. The plant Plectranthus scutellarioides, used as a remedy for stone in the bladder. (R.).

ಪಾಷಾಣಸಂಧಿ pâshâṇa-sandhi. *A chasm in a rock.*

ಪಾಷಂಡಿ pâshaṇḍi. = ಪಾಸಾಂಡಿ. A heretic. ಪಾಷಂಡಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ, ಪಾಪಾಣ್ಡಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾಸ pâsa. Tbh. of ಪಾಶ (Śmd. 335). See ತೋಳ್ವಾಸ, ಪಾಪ ಪಾಸ.

ಪಾಸಗೆ pâsagĕ. = ಪಾಸಿಕೆ, ಪಾಸುಗೆ, ಪಾಸಿಕೆ, ಪಾಸಿಗೆ, ಪಾಸುಕೆ. That is spread: a bed. See ಕಳ್ಳಪಾಸಗೆ, ಪಾಪಿ ಪಾಸಗೆ. 2, one of the feats of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಪಾಸಂಗಿ pâsaṅgi. = ಪಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾಶಕ. (Bp. 43, 11. 13).

ಪಾಸಟೆ pâsaṭi. Likeness, similitude, resemblance (ಪೋಲಿಸುವಿಕೆ, etc. Cf. I, 88; ತೋಡು, ಒಕೆ, ಜೊಕೆ, ಸಂ, ತೊಕೆ, ಸಂಸ, ಸಾಮ್ಯ II, 25; ಸದೃಶ, ಪ್ರಕಾರ, ಸದು, etc. Mr. 427; ಪಸಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Śm. 55; Abh. P. 3, 72; Râm. 4, 2, 49; J. 6, 24).

ಪಾಸಣ್ಡಿ pâsaṇḍi. Tbh. of ಪಾಪಣ್ಡಿ (Śmd. 335 Mdb.).

ಪಾಸಲೆ pâsalĕ. Relating to the vicinity of; connected with or near unto by position in space, etc. (Mhr., H. ಪಾಸ ದಾ);—along the ground (Mhr.);—distance (My.).

ಪಾಸಾಣ pâsâṇa. Tbh. of ಪಾಷಾಣ (Śmd. 335). ಪಾಸಾಣದ ಮಡ ಪಾಸಾಣದ ಮುಳಿ ಮೊಳಿಪಿತ್ತೇ? (Prv.).

ಪಾಸಾಣ್ಡಿ pâsâṇḍi. Tbh. of ಪಾಪಣ್ಡಿ (Śmd. 335).

ಪಾಸಾಂಡ pâsâṇḍa. Tbh. of ಪ್ರಾಸಾದ. (Bh. 2, 13, 16).

ಪಾಸಾಲೆ pâsâlĕ. An earthen saucer-like vessel (My.).

ಪಾಸಿ pâsi. = ಪಾಚೆ, ಪಾವನೆ, etc. (My.).

ಪಾಸಿ pâsi. = ಪಾಸೆ. Tbh. of ಪಾಶ್ಯ. See ಎಳೆಪಾಸಿ, ನಿಮುಪಾಸಿ.

ಪಾಸಿಕೆ pâsikĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. (Bp. 3, 17).

ಪಾಸು pâsu. 1. (fr. ಪಸು 3; or fr. ಪಾಯ್ 1?). = ಪಾಸು 1. To spread, as a blanket, a carpet, a mat, leaves, etc., to lay (ಆಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಪಾವು, to pass over; to lay things regularly on the ground, as bricks, planks, etc.). See Cpr. 2, 20; 5, 22; 8, after 4; 8, 92; Abh. P. 3, 116; Grj. 5, after 67; Râv. 2, 75; 5, after 120; 19, 34; 20, 49.

ಪಾಸು pâsu. 2. (Śmd. 191; Cf. II, 59). = ಪಾಸು 2 (ಪಸೆ 1). That is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ Śmd. Dh.; ತಲ್ಪ Śm. 110); the bed called a litter (ಪೈಪಚ Mr. 207). ಪಾಸಿನೊಳ್ ನಿಜ್ರಗೆಯ್ದುಂ (Śmd. 163). See Cpr. 8, 62; Râv. 1, after 135; ಅಡಿಕೆಪ್ಪಾಸು, ಅಲಪಾಸು, ತಳಿಪಾಸು, ದುಪ್ಪಾಸು, ಮುಳ್ಳುಪಿಪಾಸು, ಮೂಲ್ಪಾಸು. — ಪಾಸಕಲ್. -ಆಟ್. A flat-stone, a slab (Cpr. 8, after 4; Abh. P. 4, 17; 10, 159; Grj. after 131; Śiv. 2, 32; J. 20, 45; see ಪರುಳುಪಾಸಕಲ್, ರನ್ನಪಾಸಕಲ್). — ಪಾಸುಮನೆ. A kind of table (Bp. 12, 9). — ಪಾಸುವರೆ. -ಇರೆ. A kind of net (Râghè. 17, 67).

ಪಾಸು pâsu. = ಪಾಸು. (Tbh. of ಪಾಶ). A tie for the neck of dogs (Cf. II, 59).

ಪಾಸುಗೆ pâsugĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. (Cpr. 8, 60).

ಪಾಸೆ pâsĕ. = ಪಾಸಿ. See ಕೊಪ್ಪೆಪಾಸೆ.

ಪಾಹರೆ pâharĕ. = ಪಹರೆ, etc. (My.).

ಪಾಹಿ pâhi. Guard! protect! (Bp. 61, 48; My.).

ಪಾಳ pâḷa. (= ಪಬ್ 4). An ingot or a bar of gold or silver (My.; Tu., T.; M. ಪಾಳ, ಪಾಳ).

ಪಾಳತಿ pâḷati. A narrow and covert watching over the doings and goings of another, spying; a tracing or searching out, as of a theft (Mhr. ಪಾಳತ; My.). — ಪಾಳತಿ ನೋಡು. To lurk, to spy (My.).

ಪಾಳತಿಗಾಱ pâḷati-gâṟa. A man set to watch the conduct of another, a watcher, a spy (My.; Mhr. ಪಾಳತೆ).

ಪಾಳಯ pâḷaya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Bh. 3, 18, 42; J. 7, 12; 35, 39. 49).

ಪಾಳಾಸ pâḷâsa. Tbh. of ಪಾಪಾಸ. A post of palâśa wood (Grj. 2, after 106).

ಪಾಳಿ pâḷi. = ಪಾಲಿ 2. A raised bank (ಬದುಮು Mr. 371 in two MSS.; o. rs. ಪೂಳಿ or ಪೂಳೆ in one MS., ಬಿದುಮು in one MS.). 2, = ಪಾಲಿ, a mass, a multitude; see ಪಾಳಿಮು 2. 3, a wooden bowl (Sl. 241; Mhr. ಪಾಳೇ). 4, the raised edge of the mouth of a hand-mill (B. 5, 134; Mhr. ಪಾಳ).

ಪಾಳಿವ pâḷiva. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಪಾಳಿಸು pâḷisu. 1. = ಪಾಲಿಸು. (Abh. P. 3, 155; 13, 62. 63; 14, 29).

ಪಾಳಿಸು pâḷisu. 2. (fr. ಪಾಳಿ No. 2). To unite, to be united with, to associate, to be joined, etc. (ಮೂಳಿಸು Śmd. Dh.; ಸಂಪೂಳಿಗ Śmd. Dh.).

ಪಾಳೆ pâḷĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc. (T. ಪಾಳಿ).

ಪಾಳೆಗಾಱ pâḷĕ-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (ಮುನ್ನೆಯ, ಸಾವನ್ನ G.; My.).

ಪಾಳೆಯ pâḷĕya. = ಪಾಳಯ, ಪಾಳಿ, ಪಾಳೆಪು, ಪಾಳೇ, ಪಾಳ್ಯ, ಪಾಳ್ಳಿ, ಪಾಳ್ಯ. (Connected with ಪಾಲಿ, or with ಪಾಳ್ಯ, or ಪಾಪ). An encampment, a camp; a settlement, a hamlet (My.; T. ಪಾಳ್ಯೆಯ, M. ಪಾಳಯ). ಅರಸು ಬಿಮುಮ ಪಾಳೆಯ (ನಿವೇಶ, ಶಿವರ, ಪಣ್ಣಾ); ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು (ಸಜ್ಜನ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). ದಣ್ಣಿ ಬೀಮಿರುವ ಪಾಳೆಯ (ನಿವೇಶ, etc. Sl. 268). See Bh. 1, 16, 15; 2, 4, 7; 6, 2, 1; C. Bp. 42, 13. 15; 47, 12. 47; J. 2, 65; 16, 1; 17, 11. — ಪಾಳೆಯಮಕ್ಕಿಸು. A district in the hold of a Poligar (My.). — ಪಾಳೆಯಂಗೆಯ್. -ಅ-. To encamp (Râv. 6, after 24).

ಪಾಳೆಯಗಾಱ pâḷĕya-gâṟa. = ಪಾಳೆಗಾಱ, ಪಾಳೇಗಾಱ, ಪಾಳ್ಯಗಾಱ, ಪಾಳ್ಳಿಗಾಱ, ಪಾಳ್ಯಗಾಱ. A Poligar, a feudal chieftain; occasionally: a revolted ryot setting himself up as a petty chieftain (My.; T. ಪಾಳ್ಳೆಯಕ್ಕಾರ, M. ಪಾಳಯಕ್ಕಾರ; Mhr. ಪಾಳೇಗಾಱ).

ಪಾಳೆವು pâḷĕvu. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Tu. ಪಾಳೆಮು; My.).

ಪಾಳೇ pâḷē. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳೇಗಾಱ pâḷē-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ. (My.; B. 4, 80).

ಪಾಳ್ಯ pâḷya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (My.). ಸೂಳೆಯರ ಪಾಳ್ಯ (ವೇಶ, ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮೂಹ್ಯ, ಸೂಳೆಗೇರಿ Sl. 106); ಗೊಲ್ಲರಿರುವ ಪಾಳ್ಯ (ಘೋಷ, ಆಘೋಷಪಲ್ಲಿ, ಗೊಲ್ಲರ ಪಳ್ಳಿ 113); ವೀಧರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಣ್ಯಶಾಲೆಯ, ವೀಧಿಗಾಱರಿರುವ ಪಳ್ಳಿ 114). ಪ್ರಾಯ ಬೆಳಗೆಳೆ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಳಯ.

ಪಾಳ್ಯಗಾಱ pâḷya-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (My.).

ಪಾಳ್ಳಿ pâḷyĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳ್ಳಿಗಾಱ pâḷyĕ-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (ಸಾವನ್ನ, ಪಾಮೊ ಪೆಯ G.).

ಪಾಳೆ pāḷe. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳೆಗಾರ pāḷe-gāra. = ಪಾಳೆಯಗಾರ, etc. (My.; ಮುದ್ದಣಕವಿಕೃತ, ಮುದ್ದಣಕವಿರಸು G.).

ಪಾಳ್ pāḷ. = (ಪಾಳು 1), ಪಾಳ್, ಪಾಳು. Ruin, desolation; a waste (ಪೂರ್ವಸ್ಥಳ Śmd. I; ಇರಣ, ಪೂರ್ವ Śi. 421; T., M.; Tě. ಪಾಡು). See Śmd. 256 s. ಬೆಳಸು 2. — ಪಾಳುಬಿದಿ. -ಆಯಿತು. A desolate jungle (J. 29, 24). — ಪಾಳ್[1]ಪಡು. -ಆಯಿತು. To begin to be destroyed (Rśv. 12, 13). — ಪಾಳ್ಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A useless, good-for-nothing poetry. See s. ದುರವಸ್ಥೆ. — ಪಾಳ್[2]ಆಯ್. To ruin (Bp. 11, 6; V. 8, 8). — ಪಾಳ್[3]ಗೆಗಲು. A temple in ruins (Bp. 32, 52; 50, 54). — ಪಾಳ್ಮನೆ. (Śmd. 82). A house in ruins (Čpr. 8, 60). — ಪಾಳ್ಮೈಲು. -ಹೊಲ. A waste field (Rśv. 11, 68).

ಪಾಳಿ pāḷi. (Another form of K. ಪಾಟಿ 1, or Tbh. of ಪಾಟಿ 1 or of ಪಾಲಿ). A row, a line; regularity; regular or proper order or way; order, method, rule (ಕ್ರಮ Śmd. I, Čt. I, 17, Bhn. 6; ಪಙ್ಕ್ತಿ ಯು, ಕ್ರಮ Śe.; ಪಂಕ್ತಿ Śmd. II; ಕೀರ್ತಿ, ಪಙ್ಕ್ತಿ Kk. 90, Śm. 53; ನಿಯಮಗಳಿಗ Čt. I, 77). See Ch. v. 347; Abh. P. 4, 11; 9, 178; 14, 20. 87; Rśv. 2, 59; 6, 23; 6, after 24; ಲಭು-. — ಪಾಡಿಬೆಯ್. -ಬೆಱೆ. To be in rows or properly arranged (Rśv. 6, after 11).

ಪಾಳಿಕಾರಿ pāḷi-kāra. (Śmd. 235, o. r. ಪಾಟಿಕಾರ). An arranger.

ಪಾಳ್ತನ pāḷtana. = ಪಾಳುತನ. A ruined state (Čpr. 8, 81).

ಪಿ pi. An affix to form nouns, *e. g.* ಕಳ್ಳಿ (Śmd. 248), ನೋಪ್ಪಿ.

ಪಿಕ pika. *The cuckoo, Cuculus indicus* (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಪಿಕಲಕ್ಕಿ (pikal-akki). The common Madras bulbul, Pycnonotus haemorhous (Bd.). See ಪಿಕ್ಕಳಕಿ.

ಪಿಕಲಾರಿ pikalāri. = ಪಿಕಲಕ್ಕಿ. (Bd.).

ಪಿಕಾಸಿ pikāsi. A "pickaxe" (My.; Śi. 399; Mhr. ಪೀಕಾಸ).

ಪಿಕ್ಕಾ pikkā. Faint, pale; weak, vapid; faded in look, pallid; of no vigour, poor (My.; Mhr., H. ಫೀಕಾ).

ಪಿಕ್ಕು pikku. = (ಪಿಂಜು 1), ಪಿಕ್ಕು. To separate, to disunite, to disentangle, to comb (ವಿಚರಣ Śmd. Dh.; Rśv. 11, 115; T., M. ಪಿರಿ). See ಜಡಿಪಿಕ್ಕು, ಮುಡಿಪಿಕ್ಕು. — ಪಿಕ್ಕು ಪಿಕ್ಕು. rep. (Abh. P. 3, 88).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ pikkuḷika. = ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ, q. v. (Rām. 3, 3, 18).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ pikkuḷikĕ. N. of a bird (ಕಳ್ಳಿಪ್ಪ Mr. 175, o. r. ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ; Tě. ಪಿಕಲಿ, ಪಿಗಲಿ, the hill bulbul; see ಪಿಕಲಕ್ಕಿ).

ಪಿಕ್ಕೆ pikkĕ. = ಪಿಚ್ಚೆ, etc. (My.).

ಪಿಂ piṁ. (Śmd. 198). = ಪಿನ್, ಪಿಮ್, (ಪಿಱ್), (ಪೂಱ), (ಪೆಱ), (ಪೆಜ, etc.), ಪಿಂ (ಪಿಱ್), etc. The state of being behind, back or after. — ಪಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The backside; backwards (ಪೆಱ, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ನಿಲ್ Kk. 46; Śm. 60; Bp. 4, 12; Śśv. 4, after 17). — ಪಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 190). The hind-leg (Rāghč. 17, 73; Rśv. 6, after 11, twice).

ಪಿಂಗ piṅga. *Reddish-brown, tawny.* 2, the bird ಬೆಳಸ (Mr. 177).

ಪಿಂಗಚಕ್ಷುಸ್ piṅga-čakshus. A crab (Sk.). 2, Duryôdhana (Śśv. 3, 29).

ಪಿಂಗಲ piṅgala. (= ಪಿಙ್ಗಳ). *Reddish-brown, tawny.* 2, *an attendant of the sun.* 3, N. of a fabulous being in the form of a nâga: the author of the čhandas or prosody (Čh.). 4, a small kind of owl. 5, the fifty-first year of the cycle of sixty.

ಪಿಂಗಲಾಕ್ಷಿ piṅgala-akshi. A tawny eye (Śśv. 3, 53).

ಪಿಂಗಲಾಹಿ piṅgala-ahi. = ಪಿಂಗಲ No. 3. (Čh. v. 202).

ಪಿಂಗಳಿ piṅgaḷi. (= ಪಿಂಗಲೆ). N. of a bird, a kind of owl (ಗೂಗೆ Mr. 170; ಶಕುನ್ತ, ಘಾಸ, ಮಾಲುವಕ್ಕಿ 174; ಶಕುನ್ತ, ಘಾಸ Hlā.; ಸಕುನವಕ್ಕಿ Čt. I, 73).

ಪಿಂಗಳೆ piṅgaḷĕ. A kind of owl (Sk.; Mhr. ಪಿಂಗಳಾ, a little spotted owl). 2, *the female elephant of the south quarter.* 3, a particular vessel or artery, said to be the path of the fifteen vital airs (Mr. 52).

ಪಿಂಗಾಕ್ಷ piṅga-aksha. The francoline partridge (ಶಕುನ Mr. 175, o. r. ಶಕುನ).

ಪಿಂಗಾಣಿ piṅgāṇi. Crockery: porcelain, China ware, dishes, plates, etc. (My.; Tě.; M. ಪಿಂಗಾಣಿ, Pers. finjān; T. ಪಿಂಗಾಣಿ).

ಪಿಂಗಿಸು piṅgisu. = ಪಿಂಗಿಸು. To cause to go back, to remove, etc. (Čpr. 2, 43; 8, 63; Abh. P. 14, 33; 16, 56). ಕ್ರಾಣ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಗಿಗೆ ಬಾಣ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ನ (Śmd. 84).

ಪಿಂಗು piṅgu. = (ಪಿಂಡು), ಪಿಂಗು 1. To go back, to retreat, to go away; to be removed from; to keep at a distance; to fail, to be lacking (ಅಪಸರಣ Śmd. Dh.; ಉಬ್ಬ 78; ತೊಲಗು 17. 118 Cm.). ಮುಖದ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎಚ್ಚತ್ತಂ Śmd. I). See Čpr. 2, 42; 4, 2. 17. 19; 6, 25; Grj. 10, after 45; Rśv. 9, 4; 5, 21; 13 after 65 & 71; J. 6, 13; 19, 6; Śm. 17; ಪಿಙ-.

ಪಿಚ್ pič. A sound in imitation of spitting (S. Mhr.). 2, a sound to express emptiness. — ಪಿಚ್ ಪಿಚ್. rep. (S. Mhr.). — ಪಿಚ್ಚೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To appear quite empty (My.).

ಪಿಚಕಾರಿ pičakāri. A syringe (My.; Mhr., H. ಪಿಚಕಾರಿ; *cf.* ಪೀಚು).

ಪಿಚಗ್ಡ pičaṇḍa. *The belly.*

ಪಿಚಗ್ಡಿ pičaṇḍi. 1. The thigh (ಊರು, ಪೆರ್ದೊಡೆ Mr. 331).

ಪಿಚಗ್ಡಿ pičaṇḍi. 2. = ಪಿಚಾಡಿ. — ಪಿಚಗ್ಡಿ ಪಿಸಿ. To pinion, to tie the hands from behind (My.).

ಪಿಚಗ್ಡಿಲ pičaṇḍila. *Gorbellied, corpulent.*

ಪಿಚವ್ಯ pičavya. *The cotton plant* (ಆರ್ಪಾಸ, ಬಾಪಡ, ಪತ್ತಿ Mr. 128).

ಪಿಚಾಚೆ pičāče. Tbh. of ಪಿಚಾಡಿ. (My.).

ಪಿಚಾಡಿ pičāḍi. The hinder parts; the hinder legs of a horse: the heel-ropes (My.; Br.; Mhr., H. ಪಿಚ್ಛಾಡಿ).

ಪಿಚಿ pičí. = ಪಚ, etc. (My.).

ಪಿಚಿಗ್ಡ pičiṇḍa. *The belly.*

ಪಿಚಿಗ್ಡಿಲ pičiṇḍila. *Gorbellied.*

ಪಿಚು pičú. *The cotton plant; cotton* (ತೂಲಿಕ, ಅರಳೆ Mr. 128). 2, the plant Vanqueria spinosa. See Nr. s. ಅಂಜೂರ.

ಪಿಚುತೂಲ pičú-tūla. *Cotton.*

ಪಿಚುಮನ್ದ pičú-manda. *The neem or nimb tree, Azadirachta indica* A. Juss.

ಪಿಚುಮರ್ದ pičú-marda. *The neem tree.*

ಪಿಚುಲ piḍula. Cotton (ಪಚ್ಚಿ Nn. 107). 2, *the tamarisk, Tamarix indica.* 3, the plant Barringtonia acutangula.

ಪಿಚ್ಚ piḍca. (Tbh. of ಪಿಸಿಕೆ or *cf.* ಪಿಟ್ಟಿ). See ಪಿಚ್ಚ ಬಡಿಗ.

ಪಿಚ್ಚಟ piḍcaṭa. Pressed flat; a substance pressed flat, a cake. 2, an inflammation of the eyes. 3, *tin.*

ಪಿಚ್ಚ ವಡಗ piḍca-vaḍiga. A rākshasa, and the guardian of the south-eastern quarter (ಮಾಣಿಸಮೇಧ, ಕೊಪ್ಪಗೆಂಡ್ಯ, ಸುಮಿ ಕೆಂ. 12. 13; ಮಾಣಿಸಮೇಧ, ಸಿರುಮಿ Kk. 15).

ಪಿಚ್ಚು piḍcu. = ಪಿಸರು, etc. Slimy impurities of the eye, rheum (S. Mhr.; Tē. ಪುಸಿ; T. ಪೀಚ್ಚು, ಪಿಳಿಚ್ಚು; M. ಪೀಳ). See ಕಣ್ಣು-.

ಪಿಚ್ಚೆ piḍcĕ. Shortness or deficiency in measure or weight (My.; Tē.; M. ಪೀಚ್ಚ, what is small, dwarfish, immature; *cf.* ಪೀಚು 2). ಆ ಸೇರು ಪಿಚ್ಚೆಯಾಗಿದೆ (My.). — ಪಿಚ್ಚೆ ಮೊಳ. A deficient cubit (My.). — ಪಿಚ್ಚೆ ಸೇರು. A lesser or deficient sēru (My.; Tē.).

ಪಿಚ್ಚ piḍcha. = ಪಿಂಛ. *The tail of a peacock;* the feathers of an arrow or of a peacock's tail. 2, *a wing.*

ಪಿಚ್ಚಹಸ್ತ piḍchahasta. = ವಿಶ್ವಹಸ್ತ. (Sk. 109; My. Amara).

ಪಿಚ್ಚಿಲ piḍchiḷa. *Slimy, lubricous, slippery, smeary.* 2, a muddy place (ಪಿಚಿಪಿಲ, ಕೆಸರುಳ್ಳ ಎಡೆ Hiḷi.); muddy water (ಕೆಸರು ನೀರ್ Mr. 418).

ಪಿಚ್ಚಿಲೆ piḍchiḷĕ. *The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* Roxb. 2, *the tree Dalbergia sissoo* Roxb.

ಪಿಚ್ಚೆ piḍchĕ. *Slime or scum of boiled rice, etc.* 2, *the gum of the silk-cotton tree* (ಬೂದುಗುಮಲೆ, ಎಲವದ ಮುಕ್ಕಾ Sk. 133). 3, the saliva of a snake.

ಪಿಂಜು piṇḍu. = (ಪಿಂಗು), ಪಿಂದು. To be behind, to be or come afterwards or later, to be or come too late (ಪಚ್ಚಾ ಪಡ್ಡ ಕೆಂmd. Dh.).

ಪಿಂಡೆ piṇḍĕ. (Tbh. of ವೀಡೆ). A wave (ಪಡೆ Ćt. I, 18).

ಪಿಂಡ piṇḍa. = ಪಿಚ್ಚ No. 1. (My.; Tē.). See ಪಿಂ-.

ಪಿಂಜ piṇja. Confused, confounded, disturbed in mind, bewildered. 2, injured, killed; killing, injury. 3, *the moon* (*cf.* ಪಿಂಜ್). 4, power, might.

ಪಿಂಜರ piṇjara. (= ಪಿಂಗಲ). *Reddish-yellow, tawny.* 2, gold. 3, *yellow orpiment.* 4, a cage (Sk.; ಪಂಜರ G.). 5, a skeleton. 6, a horse. 7, N. of a bird (Rām. 3, 3, 18).

ಪಿಂಜರಿ piṇjari. (Tbh. of ಪಿಂಜರ ?). = ಪಿಂಜಾರಿ. Silver (ಪಿಳ್ಳ Kk. 47; Kṛm. 68; see ಪಿಜ್ಞ). — ಪಿಂಜರಿಬೆಟ್ಟು. -ಮಟ್ಟು. The silver-mountain (ಪಿಳ್ಳಮಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Kṛm. 10).

ಪಿಂಜರಿತ piṇjarita. Coloured reddish-yellow (Abh. P. 12, after 2).

ಪಿಂಜಲ piṇjala. *Extremely confused or perplexed, overcome with terror or grief.*

ಪಿಂಜಾರ piṇjāra. A carder or comber of cotton (C.; B. 5, 122; Mhr., H. ಪಿಂಜಾರೀ; Br. ಪಿಂಜಾರಿ, ಪಿಂಜಾರಿ).

ಪಿಂಜಾವಳಿ piṇjāvaḷi. A sort of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಪಿಂಜಿ piṇji. (= ಪಾಂಜ, ಪುಂಜ). A quantity or skein of cotton yarn (My.). ಸೂಲ ಪಿಂಜ (ಕಳ್ Kṛm. 112; Sk. ಪಿಂಜಳ).

ಪಿಂಜು piṇju. 1. = (ಪಿಳ್ಳು), ಪಿಂಜು, (ಪೀಜು 2). To divide (ಪಂಜಾ Kṛm. 87). 2, to separate; to card cotton (ವೃಥಳ್ಳರಲ Kmd. Dh.; ಕಾರ್ಪಾಸವಿಪಿಜಲ Kṛm. 87; Tē.; M. ಪೀಚ್ಚು; T. ಪಜ್ಜು, ಪಿಂದು; Tē. ಪಿಗುಲು, to be burst; M. ಪಿಜರು, ಪಿಜಪು, to burst, to split; Mhr., H. ಪಿಂಜಣೇ, to card or comb, as cotton; to split, as bamboos; to tear lengthwise, as cloth). 3, to go asunder, to be rent, as cloth (My. as ಪಿಂಜು).

ಪಿಂಜು piṇju. 2. = ಈಚು 2, ಪೀಚು. A fruit newly come forth from blossom (My.; T., M.; Tē. ಪಿಚ್ಚಿ ಯು, ಪಿಚ್ಚಿ; Tē. ಪಿಸಿ, ಪಿಚ್ಚಿ, little, small, young, *cf.* ಪಿಚ್ಚೆ).

ಪಿಂಜುಷ piṇjuṣha. The wax of the ear. (R.).

ಪಿಂಜೆ piṇjĕ. Injuring; injury. 2, turmeric. 3, cotton. 4, a switch.

ಪಿಟ್ಟ piṭ. A sound produced when easing nature. — ಪಿಟ್ ಪಿಟ್. rep. (C.).

ಪಿಟ piṭa. (= ಪೆಟ್ಟಿ). *A basket, a box; a basket for holding grain.* 2, a house, a hovel. 3, a roof.

ಪಿಟಕ piṭaka. The tailor bird, Orthotomus longicauda (Sylvia sutoria, Bl.).

ಪಿಟಕ piṭaka. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, (ಎಟಕ). *A basket, a box.* 2, *a boil, a blister, an ulcer* (ಸ್ಫೋಟಿಕ, ಮುಳ್ಳುಪೊಳ್ಳೆ Mr. 384, one MS. ಮುಗುಳು-, another one ಮುಗುಳು-).

ಪಿಟಿ piṭi. A sound in imitation of indistinct, mumbling speech (used also in muttering mantras). — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿ. The repeated sound of piṭi. — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿಗುಟ್ಟು. -ಹುಟ್ಟು. To utter with the sound of piṭi piṭi (My.).

ಪಿಟೀಲು piṭīlu. A "fiddle" (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. A formation from ಪಿಡಿಗು. — ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡಿಗಾಗಿ ಸಾಯು. ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡಿಗಾಗಿ ಸಾಯು. To die as suddenly as if struck by a thunderbolt, to die quite unexpectedly (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. = ಪಿಚ್ಚೆ, ಪಿಟ್ಟು. Tbh. of ಪಿಚ್ಚ (Kmd. 370; My.; Tē., T., M.; Mhr. ಪಿಠ). — ಪಿಟ್ಟಕ್ಕೆ. -ಆಕ್ಕೆ. N. (Bp. 15, 24; 24, 73; 26, 54; 38, 56; see ಕಡಾಲಿ-).

ಪಿಟ್ಟೆ piṭṭĕ. = ಪಿಟ್ಟು. (My.).

ಪಿಠರ piṭhara. *A pot* (ಪಡು, ಕುಡ್ಡ, ಕುಣ್ಣ, ಉಡೆ, etc., ಮುಡಿ Mr. 209). 2, *the root of Cyperus rotundus.* 3, a churning stick.

ಪಿಡಗ piḍaga. = ಪಿಡರು, ಪಿಡುಗು. Trouble, affliction, disease (B. 5, 181. 208; Mhr. ಪಿಡಗೇಣೇ, to be in trouble or pain).

ಪಿಡಗು piḍagu. = ಪಿಡರಿ, etc. (B. 5, 210; My.).

ಪಿಡಿ piḍi. 1. = ಪೆಡಿ 1. To seize, to lay hold of, to catch, to take, to grasp; to deduct from wages; to hold (ಗ್ರಹಣ Kmd. Dh.; Kṛm. 92; T., M.); to apply to the mouth for blowing, as a trumpet, etc.;—to occupy as a place of refuge;—to begin, as rain, etc. (My. as ಪಿಡಿ);—to be required, as time, people, etc. for anything (My. as ಪಿಡಿ);—to comprise, to inclose, to be able to receive, as a sack, a cart (My. as ಪಿಡಿ);—to be so spacious as to let (a thing) pass through, as a window or door (My. as ಪಿಡಿ). ಮುಡಗಾಮೊಡಲಡ ಚಾಲುಮ ಮೊಡಲುಂ

ಪಿಡಿದು (ಶೆmd. 91). ಪಿಡಿದಂ (260). ಪಿಡಿದ ಕಡಲೆ (201). See Ćpr. 4, 47; 5, after 39; 5, 63; 7, after 81; 7, 87; Bp. 8, 43; 46, 59; 57, 56; Rśv. 5, 44. 120; 6, after 10 & after 11 (twice); 10, 7; J. 2, 41; 3, 32; 4, 23; 30, 48; ಇತ್ತರಮ್ಮಿ, ಕಪ್ಪಮ್ಮಿ, ಕಾಲ್ವಿಡಿ, ಕೆಯ್ಮುವಿಡಿ, ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಕೊಡವಿಡಿ, ಕ್ರಮುವಿಡಿ, ತಮಿವಿಡಿ, ದೀವಗೆವಿಡಿ, ಪಚ್ಚೆ-, ಪಲ್ಲು-, ಪಸುವಿಡಿ, ಬಚ್ಚೆ-, ಬಚ್ಚಿ-, ಬಡೆ-, ಬಿಡೆ-, ಸಾಲೆ-, ಸಡಿ-; Mr. s. ಕ್ರಾಣ. — ಪಿಡಿಪಾಡು. -ಆಡು. To lay hold of and speak, to hold fast by deed and word (Bp. 3, 79).

ಪಿಡಿ piḍi. 2. = ಪಿಡಿದು, ಪಿಡಿ, ಪಿಡಿ 2, ಪಿಡು. P. p. of ಪಿಡಿ 1, in ಪಿಡಿ ಪಿಡಿದು (Bp. 61, 25). — ಪಿಡಿ ತರ್ಪ. (= ಪಿಡಿದು ಕೊಣ್ಮ ಬರ್). To seize or take and bring (Bp. 28, 38). — ಪಿಡಿ ಪಡಿಸು. To cause to seize, etc. and bring (Bp. 11, 17; 50, 42. 51). — ಪಿಡಿ ಪಡೆ. = ಪಿಡಿ ಪೊಮ್ಮ (Abh. P. 10, 220). — ಪಿಡಿ ಪೊಮ್ಮ. To get (Abh. P. 11, 133; 14, 76).

ಪಿಡಿ piḍi. 3. = ಪಿಡಿತ 3. A seizing, hold, etc. 2, grasping, closing the hand, clenching the fist; a grasp, a handful (ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ Ćt. II, 14). 3, the closed or clenched hand, the fist. 4, a handle; a hilt. ಆಜಾಯುಧಗಳ ಪಿಡಿ (ಫರು Mr. 298). ಕತ್ತಿಯ ಪಿಡಿ (ಕ್ಷರು, etc. Sl. 289). 5, a broom (My. as ಪಿಡಿ). See ಒಡ್-, ಒಡ-, ಒಡೆವಿಡಿ, ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ದಂಡಿವಿಡಿ; Ćpr. 7, 87; J. 6, 21. ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬುದೆ ದಂಶ ಮೇಲೆ ಪೊಳೆದುಲ್ ತಾಂ ಪುಟ್ಟಲೇ? (Sk. 164). — ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಮು. To cause to make a grasp or fist; to close the fist; to grasp or hold tightly. ಪೆರು ಗರಳನುಣಿ, ನುಗ್ಗೊಡೆಗಳಂ ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಮಿ (ಶೆmd. 52). — ಪಿಡಿಗುದುಡೆ. -ಆದುಡೆ. A horse that is led (Rśv. 10, 13). — ಪಿಡಿ ಪಡು. To be seized (Abh. P. 4, 115). — ಪಿಡಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To be grasped, attacked, or harassed. ಪಗೆಯು ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿಪಡೆ ಪಡಲು (ಪ್ರಥಮ್ಮನ Nr.).

ಪಿಡಿ piḍi. 4. = ಪಿಡಿತ 4. A female elephant (ಕಂಡೆ ಶೆmd. Dh., ಶೆm. 92, Ćt. II, 14; ಕಂ Ćt. I, 30; ಪುಣ್ಣಾಗೆ I, 102; ಕಂಡೆ, etc., ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153; T., M.; T., M. also: the female of camels, pigs; M. ಪೆಣ್ಣೆ, the female of birds; the female of deer; T. also ಪೆಣ್ಣೆ; Sk. ಪಿಲ್ಲಾ; see s. ಪೆಣ್). See ತಾಯ್ವಿಡಿ; Ćpr. 5, 63; 7, after 81; Abh. P. 7, after 105; Rśv. 10, 13. — ಪಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪಿಡಿ. (ಫೀನುಳೆ Hlā.). ಎಳೆದು ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಫೀನುಳೆ Mr. 471). — ಪಿಡಿಸಡಿ. A female elephant (ಪೆಣ್ಣಾ Bhn. 58, a. rs. -ಸಡಿ, ಸಡಿ).

ಪಿಡಿತೆ piḍitĕ. Seizure, etc. See ಕೆಯ್ವಿಡಿತ.

ಪಿಡಿಪು piḍipu. The state of seizing or of being seized. — ಪಿಡಿಪ್ಪಿ. -ಕ್ಕೆ. To deliver into (one's) power, to make over (Abh. P. 11, 134).

ಪಿಡಿಯಿಸು piḍiyisu. = ಪಿಡಿಯಿಸು. To cause to seize, etc. (Bp. 27, 65). 2, to castrate.

ಪಿಡಿಸು piḍisu. = ಪಿಡಿಸು. To cause to seize, etc. (Bp. 26, 25; Ć. Bp. 47, 12).

ಪಿಡಿಹ piḍiha. Seizing, etc. See ಒಡ್ಡಿವಿಡಿಹ.

ಪಿಡುಗು piḍugu. (= ಪಿಡ್ಗು). A thunderbolt (My.; Tē.; M. ಪಿಡಾಗ್; T. ಇಡಿ, ಇಡಗಿ, ಪಿಡು, ಪಡಿ, see ಪಡಿಲ್; M. ಪಿಡಾಗ್, ಪಿಡಾಲ್, ಪಿಡಲ್, also: grossness, what is thick, stiff; to grow thick, coagulate, become thick, swell; *cf.* ಪಿಡಿ ಲ್ 2, etc.). — ಪಿಡುಗ. -ಆ 3. A man like a thunderbolt: a dauntless, bold man (My.).

ಪಿಡುಗು piḍugu. = ಪಿಡಗ, etc. (B. 5, 203. 205. 206; My.).

ಪಿಣ piṇa. = ಪುಣ, ಪೊಣ, ಪೊನ್. Metal. See ಕಬ್ಬಿಣ, and *cf.* Sk. ಪಿಣ್ಣ No. 8.

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 1. = ಪಿಂಗಲ್ 2, etc. A braid of hair (Abh. P. 13, 70; see ಕರುಳ್ಪಿಣಿಲ್; *cf.* ಪೆಣೆ).

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 2. = ಪಿಂಗಲ್ 1, etc. A hump (Ćpr. 5, 59; see M. s. ಪಿಮ್ಮಗು).

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. = ಪಿಣ್ಣ, ಪಿಂಣ್ಣ. *A lump, a clod, a round mass, a ball, a globe.* 2, *a heap, a quantity, a collection, a cluster.* 3, a bite, a morsel, a mouthful. 4, a cake or ball of meal offered to the Manes; *a ball or lump of meat or rice mixed up with milk, curds, flowers, etc, and offered to the Manes;* food (Sk., My.; Tē.). 5, the embryo or fetus. 6, *the body.* 7, *myrrh, incense.* 8, *iron.* ಪಿಣ್ಣ ಕ್ಕೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲದವ ದಣ್ಣ ವೇಗು ಕೊಪ್ಪಾನು?—ಪಿಣ್ಣ ಮಾತಿದರೂ ಬಣ್ಣನೆ ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೀದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prva.).

ಪಿಣ್ಡಕ piṇḍaka. *Incense, myrrh.*

ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜೂರ piṇḍa-kharjūra. = ಪಿಣ್ಡೆ-, ಪೆಣ್ಡೆ-, q. v. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಜ piṇḍa-ja. Embryo-born: men and beasts. (My.).

ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ piṇḍa-pradāna. The offering of piṇḍas, an oblation of them; supplying with food (My.). ತಿಯರ್ಪ ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನಗಳು (ನಿಘಾಪ Sl. 243). ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ ದಾನವದಂ ರಣ್ಡೆಯರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಣ್ಡಾಣ್ಡ piṇḍa-aṇḍa. The egg of the embryo or of the body, being considered, in its construction and arrangement, to be identical with the brahmāṇḍa (My.; Dp. 30, 3).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. = ಪುಣ್ಡಿ No. 1. — ಪಿಣ್ಡಿನಾರ. Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (Sl. & Pl.; T. ಪುಳಚ್ಚ-ತಡ್ಡಿ).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 1. = (ಪಿಣ್ಣ), ಪೆಣ್ಡಿ, ಪೆಣ್ಡಿ 2. A bundle, a pack, a mass (My.; Tē. ಪೆಣ್ಡಿ; Mhr. ಪೇಣ್ಡಾ, ಪೇಣ್ಡೀ). — ಪಿಣ್ಡಿಮಾರ್ ಡ. = ಪಿಣ್ಣ ಮಾರ್ಕರ, etc. (My.).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 2. (= ಪೆಣ್ಡಿ 1). Possessing a body; (possessing the body of or being related to).

ಪಿಣ್ಡಿಕ piṇḍika. (= ಪಿಣ್ಡಿಕೆ). A globular swelling or protuberance, etc. (Sk.; see Mr. s. ಬಾಣ್ಡಿ No. 2).

ಪಿಣ್ಡಿಕೆ piṇḍikĕ. = ಪಿಣ್ಡಿಗೆ. *A globular swelling or protuberance, a fleshy swelling in the shoulders, arms, legs, etc.* 2, *the nave of a wheel* (ಪಾಲಿ, ಕೊಲುಮುಮ್ಬು Mr. 285). 3, the calf of the leg. 4, a stool or seat of various shapes. 5, a base or pedestal. 6, the instep.

ಪಿಣ್ಡಿಗೆ piṇḍigĕ. Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿಕೆ (Śmd. 338). See ಬಾಳಪಿಣ್ಡಿಗೆ.

ಪಿಣ್ಡಿತ piṇḍita. Made into a lump or ball; heaped together, etc. See ಸಮ್ಮ-.

ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ piṇḍipāla. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ piṇḍivāḷa. Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ (Śmd. 369; ಪಿಣ್ಡಿವಾಲ, ಸ್ಯಗ Hlā.; see s. ಮುಸುಣ್ಡಿ).

ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ piṇḍi-śūra. = ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ. (ಭೀಮ ಗ್ರಹಣೋಳ್ ಗಜಾಸುರ Mr. 236).

ಪಿಣ್ಡಿತಕ piṇḍitaka. *The tree Vangueria spinosa* Roxb. See ಮೋಸಣಗಾಡೆ.

ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ piṇḍī-śūra. = ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ. A cake-hero: *a cowardly boaster, a poltroon.*

ಪಿಣ್ಪು piṇḍu. = ಪೆಂಡ್ಪು, q. v. To squeeze, etc. (Abh. P. 1, 94; Tē. ಪಿಸುಮು, ಪಿಣ್ಪು; *cf.* ಪಿಡು).

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. = ಪಿಣ್ಣ. Tbh. of ಪಿಣ್ಣ. A collection, a multitude, a mass; a herd, a flock, a drove, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವು, ಹೊರಳಿ, ಸಾಲ್, ಗೊಡ್ಡಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಶೆ Kk. 17; Śm. 54; Cpr. 7, after 81; Grj. 10, after 79; Tē.). ಗಳಿಯು ಪಿಣ್ಡು (Śmd. 161). ಅಂಜೆಯು ಪಿಣ್ಡು (Rāv. 6, 6). See ಆನೆಪಿಣ್ಡು, ತುಮುಪಿಣ್ಡು, ಹೂವಪಿಣ್ಡು. — ಪಿಣ್ಡದೆ- -ಅದೆ. A herd to be scattered (Abh. P. 3, 119). — ಪಿಣ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. Elephants assembled together, a herd of elephants (Rāv. 6, after 11). — ಪಿಣ್ಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A number of bracelets (Abh. P. 3, 106; 12, 44. V. 4, 86; 9, 6). — ಪಿಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be amassed or accumulated (Rāv. 5, after 120).

ಪಿಣ್ಡೋತ್ಪತ್ತಿ piṇḍa-utpatti. The birth or formation of the fœtus (My.).

ಪಿಣ್ಯಾಕ piṇyāka. *An oil-cake.* 2, *incense.*

ಪಿತ pita. Tbh. of ಪಿತೃ (Nom. ಪಿತಾ). (ವ್ರಹುವ್ರ Mr. 314). ಪಿತಸ್ಸಿನ ಮಗನ್ನ ನಾಕದವನೇ ತನ್ನಿ. — ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿಸ ಸುತ ನಗೆ ಗಡೆಯೇನು? (Prva.). See ಕಸ್ತು-, ಮುನಸ-; Prv. s. ಪಿತರಿ.

ಪಿತರ pitara. Tbh. of ಪಿತೃ (Śmd. 105; Kāvy. I, 2, 93 seq.). ಬಹಳ ಪಿತರರನ್ನ ಮುಟ್ಟುಗುತ್ತಿಕ್ಕುವಂ (Śmd. 105).

ಪಿತರೌ pitarau. Sk. dual of ಪಿತೃ. *Mother and father, parents.*

ಪಿತಾಮಹ pitā-maha. *A paternal grand-father* (ತಾತ, ತಂದೆಯ ತಂದೆ Kn. 22). 2, Brahmā (ಧಾತ, ಬ್ರಹ್ಮನು 22; Bp. 54, 31). 3, a king (ಧೃಷ್ಟಾಪ, ಅರಸು 22). 4, a self-knowing, or soul-knowing, man (ಮುನೀಶ್ವರನಿ, ಆತ್ಮಜ್ಞ 22).

ಪಿತುರ pitura. = ಪಿತೂರಿ. (G. 151).

ಪಿತೂರಿ pitūri. Revolt, defection, plot, perfidy (My.; Mhr., H. ಫಿತೂರ್, ಫಿತೂರ; B. 5, 54. 221). ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದರೂ ಮುತ್ತಿನ ರಥ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ತಪ್ಪದೆಲ್ಲ. — ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದವ ಪಿತನಿಗೆ ಬಲ್ಲ ಕೇ? (Prva.).

ಪಿತೃ pitṛi. = ಪಿತ, ಪಿತರ. (Sk. Nom. ಪಿತಾ). *A father.* ಪಿತೃಗಳು, fathers; forefathers, ancestors; the spirits of departed and deified ancestors, the manes or spirits of the dead. ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಪ್ಪ ಪಿತೃಗಳ್ (Śmd. 105).

ಪಿತೃಕರ್ಮ pitṛi-karma. Obsequial rites, oblations offered to the manes or deceased ancestors. (Sl. 243).

ಪಿತೃಕಾನನ pitṛi-kānana. A grove of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃತರ್ಪಣ pitṛi-tarpaṇa. *Oblations giving satisfaction to the manes;* water out of the right hand as a daily offering to the manes (My.); the act of throwing sesamum and water out of the right hand as an offering to deceased ancestors at parvas or śrāddhas (My.).

ಪಿತೃತಿಥಿ pitṛi-tithi. The death-day of either deceased parent appointed for obsequial rites to them (My.).

ಪಿತೃತ್ವ pitṛitva. Fatherhood, paternity. 2, the state or condition of a pitṛi or deified progenitor. ಪಿತೃತ್ವವನ್ನು ಮೀಸ್ಪಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವಡಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (Nāma 81. 243).

ಪಿತೃದಾನ pitṛi-dāna. *A gift in honour of deceased ancestors, an offering to the manes.*

ಪಿತೃದಿನ pitṛi-dina. = ಪಿತೃತಿಥಿ. (My.).

ಪಿತೃದೀಕ್ಷೆ pitṛi-dīkshē. A course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's father's death (My.).

ಪಿತೃದ್ರೋಹಿ pitṛi-drōhi. A traitor to his father (My.).

ಪಿತೃಧನ pitṛi-dhana. A father's property (ಗೃಹ್ಯ, ತಂದೆ ಗಡಿಸಿದ ಧನ Kn. 141). 2, patrimony.

ಪಿತೃಪಕ್ಷ pitṛi-pakṣha. Siding with one's father (Bh. 1, 8, 17). 2, the dark half in the bhādrapada month peculiarly appointed for the celebration of obsequial rites to the Manes (My.).

ಪಿತೃಪತಿ pitṛi-pati. *Yama.*

ಪಿತೃಪಿತೃ pitṛi-pitṛi. *A father's father.*

ಪಿತೃಪ್ರಸು pitṛi-prasu. A father's mother. 2, mother of the Manes: *twilight.*

ಪಿತೃಪ್ರಿಯ pitṛi-priya. Yama (Mr. 49).

ಪಿತೃಮೇಧ pitṛi-mēdha. Obsequial offerings to the Manes. (My.).

ಪಿತೃಯಜ್ಞ pitṛi-yajña. = ಪಿತೃಮೇಧ. (My.).

ಪಿತೃರಿಣ pitṛi-riṇa. A debt to the Manes: the generation of a son (My.).

ಪಿತೃವನ pitṛi-vana. = ಪಿತೃಕಾನನ. *A cemetery.*

ಪಿತೃವಸತಿ pitṛi-vasati. An abode of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃವಿಯೋಗ pitṛi-viyōga. The loss, or death, of a father (Cpr. 2, 49; My.).

ಪಿತೃವ್ಯ pitṛivya. *A paternal uncle.*

ಪಿತೃಶೇಷ pitṛi-śēsha. Remains of the meal of an obsequial rite (My.).

ಪಿತೃಸ್ವಸೃ pitṛi-svasṛi. *A father's sister, paternal aunt.*

ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ pitṛi-sannibha. *Like a father, fatherly, paternal.*

ಪಿತೃಸ್ಥಾನ pitṛi-sthāna. The place in the house where a deceased father is summoned to sit down (My.).

ಪಿತ್ತ pitta. = ಪುಚ್ಚ, ಪಚ್ಚ, etc. *Bile; the bilious humour.* 2, foolishness, madness (not Sk.; My.); choler, irascibility, irritability of temper (Mhr.). ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೇಱಿದವಗೆ ಶಮ ಕತ್ತಿಗೆ ಕಣ್ಣಿರೆ ಆದಱ ಬಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಪಿತ್ತ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಪಿತ್ತ ಪೆಚ್ಚಿತು. — ಪಿತ್ತವಿದ್ದರೆ ವಿತ್ತ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prva.). See Prv. s. ಮುರುಳ.

ಪಿತ್ತಕಾಮಾಲೆ pitta-kāmāle. A kind of jaundice (My.).

ಪಿತ್ತಗಂಡಿ pitta-gaṇḍi. Small swellings in the skin produced by bile (My., also ಪಿತ್ತಗಡ್ಡೆ).

ಪಿತ್ತಘ್ನಿ pitta-ghni. The plant Cocculus cordifolius. (R.).

ಪಿತ್ತಜ್ವರ pitta-jvara. Bilious fever. (My.).

ಪಿತ್ತನಾಡಿ pitta-nāḍi. The middle vein of the wrist which is said to indicate the amount of the body's bile (My.).

ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ pitta-bhrame. Bile-erring, disorder in the action of the liver. ಪಿತ್ತಪ್ರಕುಪಿತ್ತವರೆ ಪಿತ್ತಪ್ರಮಂಧಾಗಬೇಕೇ? (Prv.). 2, madness (My.).

ಪಿತ್ತಲ್ pittal. = ಪಿತ್ತಳ್, etc. (V. 33, 28; 41, 42).

ಪಿತ್ತಳ pittaḷa. 1. = ಪಿತ್ತಳೆ, ಪಿತ್ತಳೆ, ಪಿಂತ್ತಾಳಿ, ಪಿತ್ತಾಳೆ. Brass (Sk.; Mhr., H. ಪಿತಳ; Tē. ಪಿತ್ತಳಿ; T. ಪಿತ್ತಳೈ; M. ಪಿತ್ತಳೆ).

ಪಿತ್ತಳ pittaḷa. 2. Relating to the bilious humour, bilious, secreting bile (Sk.). 2, roguish behaviour (T. ಪಿತ್ತಳ್, a mad man; a rogue). — ಪಿತ್ತಳಾಟ. -ಆಟ. Trickery, lying, deceit, defrauding (My.; T., M.; Tē. ಪಿತಲಾಟ; My. also ಪಿತ್ತಾಟಿ).

ಪಿತ್ತಿಲ್ pittil. = ಪಿತ್ತಳ್ (s. ಪಿತ್ತ), etc. (ನಡ್ಡುಟಿ Kn. 142, o. rs. ಪಿತ್ತಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್).

ಪಿತ್ಯ pitrya. *Paternal, patrimonial, ancestral.* 2, *referring to the Manes, devoted to the Manes, obsequial.*

ಪಿತ್ಸಿಪೆ pitsipe. ಪಿತ್ಸಿಪ್ಪಿ. Habitually falling or flying; *a bird.*

ಪಿಧಾನ pi(*i.e.* ಅಪಿ)-dhāna. *Covering, shutting.* 2, *a cover, a lid* (ಉಡಂಪಸ, ಎಸಕುಟ್ಟಿ Mr. 210). 3, a wrapper, a cloak.

ಪಿನ್ pin. = ಪಿಂ (ಪಿಙ್), etc. The state of being behind, etc. (T., M.; M. also: other, see ಪೆಱ). — ಪಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. = ಪಿನ್ದಿರುಗು. (Rāv. 5, after 120). — ಪಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. To turn backwards (v. i., ಪೆಱ ತಿರುಗೆ Kk. 72). 2, to turn backwards (v. t.). — ಪಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To retreat (Sēv. 4, 74). — ಪಿನ್ನೆಲೆ. Back ground (J. 8, 31).

ಪಿನದ್ಧ pi(*i.e.* ಆಪಿ)-naddha. Tied on, put on, fastened; *dressed, accoutred;* covered.

ಪಿನಸ pinasa. = ಪೀನಸ. (Sk.; see Mhr. s. ಪಿನಸಿ).

ಪಿನಸಿ pinasi. = ಪೀನಸ. ಪಿನಸಿಯೋಗ (ಪೀನಸ, ಪ್ರತಿಶಾಯ, ನೆಗಡಿ G.; S. Mhr.; Mhr. ಪಿನಾಸ, purulent deflection in the nose).

ಪಿನಾಕ pināka. *A three-pronged spear, a trident, especially that of Śiva.* 2, *Śiva's bow.*

ಪಿನಾಕಧರ pināka-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಪಿನಾಕಿ pināki. *Śiva.*

ಪಿನಾಕಿನಿ pinākini. N. of a river, the Pĕnnār. (My.; Tĕ.).

ಪಿನ್ನು pin-tu. = ಪಿನ್ದೆ (ಕೆmd. 146), ಪಿನ್ದು (146), ಪಿನ್ದೆ, ಹಿನ್ದು (64 Cm.), ಹಿನ್ದೆ, ಹಿನ್ನೆ. That which is back, behind, previous; that which is afterwards or hereafter (ಪೆಱಗು ಕೆmd. 199; ಪೆಱತು Cr. II, 110); and *adverbially.* ಪಿನ್ನಣ, ಪಿನ್ನಣಿಂ (ಕೆmd. 135). ಪಿನ್ನಣ ದುಯ್ಯೊಳ್ (ಪೆಱಗೆ 201). ಪಿನ್ನಣ್ಗ (see below). — ಪಿನ್ನಣಂ. -ಅಂ. (ಕೆmd. 136). A man that is behind or belongs to the rear. — ಪಿನ್ನಣ್ಗೆದರ್. -ಇರ್. To retreat, etc. (ಮುಮ್ಮೆಗೆ, ಒಳ ಸೋರ್, ಪೆಱ ಮುಟ್ಟು, ಪೆಱ ಹೋಗು, ಬಾಮು, ಆಳ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ ಕೆ.). — ಪಿನ್ನಾಗು. -ಆಗು. To be behind (Sēv. 4, 40). — ಪಿನ್ನಿಲ್. -ಇಲ್. (ಕೆmd. 198. 199). = ಪಿನ್ನಲ್, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಪಿನ್ನಲ್, ಪಿನ್ನಲ, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಪಿನ್ನ್ಲ್. The back-place, the rear, etc. (ಪಿಂಗಡೆ, ಪೆಱ, ಪೆಱಗು ಕೆm. 60; Kk. 46; ಪೆಱಮುಟ್ಟು, ಪೆಱಗು, ಪೆಱತು, ಹಿಂಗಡೆ ಕೆ.); a back-yard. — ಪಿನ್ನೊಲೆ. -ಒಲೆ. (ಕೆmd. 199). A back-fireplace.

ಪಿನ್ದೆ pintĕ. = ಪಿನ್ನು (ಕೆmd. 146), ಪಿಣ್ಡಿ (115), ಹಿನ್ದೆ (285 Cm.), etc. The rear, the back-side or part, etc. (ಬಾಲ್ಗೊ, ಹಿನ್ನಣ ಭಾಗ Kn. 134); behind, in a preceding place (ಹಿನ್ನುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆmd. 52 Cm.; J. 7, 23), in the first place (Ch. v. 111); formerly, previously (J. 2, 3. 25; 10, 18; 29, 34). ಪಿನ್ದೆಗೆ (Bp. 34, 21).

ಪಿನ್ದನೆ pindanĕ. Behind (in place, Abh. P. 11, 96).

ಪಿನ್ದು pindu. = ಪಿನ್ನು, ಪಿಣ್ಡಿ (ಕೆmd. 146; Tĕ. ಪಿಱಿ, ಪಿಱುಕ್ಕಿ), etc. ಆದಱಂ ಪಿನ್ದು (47). ಪಿನ್ದುಗಳ್ (198). ಪಿನ್ದಣ್ಗೆ (Cpr. 1, 102). ಪಡಗಿನ ಪಿನ್ದು (ಮುಣ್ಡಣ Mr. 408). — ಪಿನ್ದಣನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As before (ಕೆmd. 146). — ಪಿನ್ದಱಯ್ದು. -ಅಱಯ್ದು. To go or come at the back. ಪಿನ್ದಱಯ್ದು ಪೋಪುದು (ಬದಿ ಸಲ್ Ct. I, 85). — ಪಿನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. A place that is behind (ಪೆಱಗೆ ಕೆmd. 201 Cm.). — ಪಿನ್ದುಗಳೆ. -ಳೆ. To reject, to scorn (Rāv. 5, after 19). — ಪಿನ್ದುಗೆಯ್. To throw back (Sēv. 4, 40). — ಪಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To follow (Rāv. 1, after 135; 2, after 76). — ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. That is behind and in front (Cr. Bp. 47, 23). 2, the hind part being in front, reversed position, inversion, disorder, confusion (My. as ಪಿ-).

ಪಿನ್ದೆ pindĕ. = ಪಿನ್ನು (ಕೆmd. 146), ಪೆಱಗೆ (114 Cm.), etc. ಪಿನ್ದೆ ಹೋದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ (ಅತೀತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ) ಪ್ರಾಕ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುನೆ ಒತ್ತಱದಮ್ ಇರಲು ಪಿನ್ದೆ ಗುರುವಳ್ಕು (Mr. 363). — ಪಿನ್ದೆ ಬರ್. To come behind, to follow (ಪೆಱ್ಪುದೆ ಕೆmd. I.; Rāv. 13, 95).

ಪಿನ್ನಿ pinni. (= ಪಿನ್ದೆ?). — ಪಿನ್ನಿವಾಲದ ಮರ. A common roadside tree, Urostigma retusum Miquel (Z.).

ಪಿನ್ನೆ pinnĕ. = ಪಿನ್ದೆ. Formerly, in old times (Rāv. 1, 77; T.).

ಪಿಪಾಸ pipāsa. = ಪಿಪಾಸೆ. (Mr. 285).

ಪಿಪಾಸಿತ pipāsita. *Wishing to drink, thirsty.*

ಪಿಪಾಸು pipāsu. *Thirsty.*

ಪಿಪಾಸೆ pipāsĕ. *Thirst.*

ಪಿಪೀಲಿಕ pipīlika. An ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಇರುವೆ Mr. 165). 2, a kind of gold supposed to be collected by ants.

ಪಿಪೀಲಿಕಾಸ್ತ್ರ pipīlikā-astra. A weapon that takes the form of ants when thrown (J. 24, 34).

ಪಿಪೀಲಿಕೆ pipīlikĕ. -ಕಾ. *An ant;* the common small red ant. See Prv. s. ಐಪಿ.

ಪಿಪ್ಪಲ pippala. = ಪಿಪ್ಪುಲು. *The holy fig-tree, Ficus religiosa* (ಶುಚಿವೃಕ್ಷ, ಮರಗಳ ಭೇದ Nn. 62). 2, water (ಜಲ, ಉದಕ 62). 3, swampy ground (ಪ್ರಕೃತಿ, ಜಲ್ಲಿಗಳ ನೆಲ 62). 4, dirt, filth, impurity (ಮಲಿನ, ಮೂಸಿಮುಡು 62). 5, an ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಯತೀನ್ದ್ರ 62).

ಪಿಪ್ಪಲಿ pippali. = ತಿಪ್ಪಲಿ, ಹಿಪ್ಪಲಿ (ಕೆmd. 342), ಹಿಪ್ಪಿಲಿ. *Long pepper, Piper longum* Lin.

ಪಿಪ್ಪಲೀಮೂಲ pippali-mūla. *The root of long pepper.*

ಪಿಪ್ಲು piplu. *A freckle, a mark, a mole.*

ಪಿಮ್ pim. = ಪಿಂ (ಪಿಙ್), etc. The state of being behind, afterwards, later, etc. — ಪಿಮ್ಪುದಿ ಕೆಯ್. To rebuke in by-gone days (Cpr. 8, after 53). — ಪಿಮ್ಪುಗ ಱ. -ಪಗಱ್. The latter part of the day, eventide (ಕಡೆ ಗಱ್ ಕೆm. 18). — ಪಿಮ್ಪೆಪೆ. -ಪೆಪೆ. (ಕೆmd. 199). = ಪಿಮ್ಪೆಪೆ. The latter time of sowing seed. — ಪಿಮ್ಪೈದ್ದು. -ಪೈದ್ದು. (ಕೆmd. 199). The setting sun (ಪಮುನೇಸದ್ ಕೆ.).

ಪಿಮ್ಪಲ pimpala. = ಪಿಪ್ಪಲ. (ಗೋಲಿ Mr. 118, c. r. ಗೋಟಿ; Mhr. ಪಿಂಪಳ).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. = ಪೆಮ್ಪು. ಮೂಲೋಳ್ಕೆ ಪಿಮ್ಪಿಸ್ವಗುಱ್ಪಕೆಯಾಗಿಮುಗಿದು (ಕೆmd. 223 Mṭb.).

ಪಿಯ piya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ (Cr. Bp. 10, 9).

ಪಿಯಾಲ piyāla. = ಪ್ರಿಯಾಲ. *The tree Buchanania latifolia* Roxb., *and its fruit* (Chironjia sapida R. MSS.). See ಪೊಱಲೆ.

ಪಿರಂಗಿ pirangi. = ಪೆರಂಗಿ. A great gun or cannon (My.; V. 10, after 10; B. 4, 141. 146. 217; Sl. 287; Tĕ., H. ಫಿರಂಗಿ, ಫಿರಿಂಗಿ; T. ಪೀರಂಗಿ; M. ಪೀರಂಗಿ, ಪೀರಂಗಿ, ಫೀರಂಗಿ). ಮುಂಡಕ್ಕೇ ಹೊಟ್ಟೀಲಿ ಪಿರಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾಗೆ.—ಕೋವಿಲೇ ನೋಲಿ ಪೆಡಮುಡದ ಪಿರಂಗಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡ್ಪಾನೇ?—ಪಿರಂಗೀ ಗುಂಡ ಪರಂಗಿ ಆಪಾಯಕ್ಕೇ? (Prvs.). — ಪಿರಂಗಿಗಾಡಿ. A gun-carriage (Sl. 275; My.). — ಪಿರಂಗಿಬಾಯಿ. The muzzle of a gun (My.).

ಪಿರಿ piri. = ಪಿರಿ 1, ಪಿರೆ. Extensiveness, largeness; abundance; numerousness, frequency; greatness, pre-eminence; advanced age (T. ಪೆರು, ಪರು; M. ಪೆರಿ, ಪೆರು; T., M. ಪೆರುಗು, to be multiplied, grow large; T. ಪೆರಿಂಗು, to be full, increase; see ಪೆರ 1, etc.). — ಪಿರಿದಾಗು. ಪಿರಿದು ಆಗು. To become extensive, plentiful, abundant, great, conspicuous, etc. (J. 16, 34). ಪಿರಿದಾದುದು (ಮುಗು ಕೆm. 81). ಪೇಳ್ದಪಾಲು ಪಿರಿದಾಗಿರ್ ಘನಮು (ಸತಕ್ರಾಯ, etc.); ಪಿರಿದಪ ಇಚ್ಛೆಯನುಳ್ಕವನು (ಮುಚ್ಛೆ Nr.).

ಕೆಲವಾಗಿರುವದನ್ನು ಪಿರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Sl. 395). — ಪಿರಿಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. Great desire (ಬಾಹುಳಿ Śm. 51). — ಪಿರಿವಿ. -ಕೆ. To give much (Rāv. 11, 165). — ಪಿರಿವಿಡದ. -ಕೆಯದ. (Śmd. 90). A liberal man. ಆ, ಪಿರಿಯಂ! ಪಿರಿವಿಡದ್ ಇಪ್ಪುದಂ ನೆನೆವನ್? ಆ, ಆದಂ ನೆನೆಯಂ! (68. 184). — ಪಿರಿಮ. = ಪೆಮ್ಪು (Śmd. 249), ಪಿರಿಮ. That is extensive, large, big, great, etc., and of advanced age (ಎಮ್ಮಿತು Ćt. I, 22; T. ಪೆದ್ದು, ಪೆರಿಯ; M. ಪೆರುಮ). ತಾನದು ಪಿರಿದು (Śmd. 174). ಪಿರಿಮಜಾಗಂ (291). ಪಿರಿದಪ್ಪಿಗಳ್ ಪ್ರಾಣಾ ಎನಿಸ್ಕು (Mr. 537). ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿಗಳ್ ಆಮೊಸ್ಪಳೆಕ್ಕಿನ್ದು ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮೀನಸಕ್ಕು (410). ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ಪುದು (ವಿಸ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc. 447). ಕೆಲದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Nr.). Conjugation: ಪಿರಿಯನೇಂ, ಪಿರಿಯರೆವ್ಪ, ಪಿರಿಯೆವ್ಪ (Śmd. 258). See Rāv. 6, 34; 12, 39; 13, after 71; J. 2, 32; 17, 20. 2, = ಪಿರಿಮಂ, extensively, greatly, much, frequently, etc. (ಘನದಿಂ Śmd. 237; ದಿಗ್ಗಳದಿಂ Cm.; ಕಾಮಂ, ವ್ಯಕಾಮಂ, ಅತ್ಯರ್ಥಂ, etc. Mr. 436; ಆಣೆಯರ, ಆಗುಸ್ತರೆ, ನೂಳದು, etc. Kk. 84). See Śmd. 225; Bp. 32, 39; 46, 34. 35; 52, 3. 15; Prll. 3, 26; J. 5, 57; 20, 31. — ಪಿರಿಮಂ. -ಉಂ. Extensively, greatly, much, conspicuously, frequently; further; indeed (ಪ್ರಾಣಿ, ಎನೆ, ನೆಲೆ, ನೀಡುಂ, ಮಿಗೆ, etc., ಅಧಿಕಂ Śmd. 391; ಸೋಲ್ದಂ, ಪಾದಂ 393; ಪೀಡಂ 108; ಪ್ರಾಜೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ćt. II, 25; ಬಹುಳದಿಂ Śmd. 42. 52. 58 Cm.; ದಿಗ್ಗಳದಿಂ, ದೊಡ್ಡಿತಾಗಿ 108 Cm.; ವಿಶೇಷದಿಂ 140. 297. 394). See Ćpr. 1, 49. 78; 2, 54; 3, 3; Rāv. 8, 98. — ಪಿರಿಮಿ. -ಉಲಿ. A great flame (Bp. 44, 21; 45, 31). 2, to burn greatly (50, 28). — ಪಿರಿಪಿರಿಮ. rep. (Bp. 59, 18). — ಪಿರಿಯ. *Genitive* of ಪಿರಿ. (According to grammar a formation from ಪಿರಿಮ, Śmd. 184). ಮುಣಿಯುವಿಪೊವಳುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (78). ಪಿರಿಯ ದುಗಂ (201). ಪಿರಿಯ ವಿಷ್ಣ (Ćpr. 5, 40). ಪಿರಿಯ ಕಮಪ್ಪ (Abh. P. 10, 158). ಪಿರಿಯ ಕಾಣಜ (Bp. 53, 26). ಪಿರಿಯ ಕರಿ (22, 6). ಪಿರಿಯ ಕಲ್ (20, 14). ಪಿರಿಯ ಧ್ವನಿ (53, 25). ಪಿರಿಯಮ್ಮ (3, 82). ಪಿರಿಯಮ್ಮೆ (V. 9, 124). ಪಿರಿಯ ನೇಜಯ (Rāv. 6, after 11). ದುಷ್ಟಿಸೊಚ್ಚ ರದನನ ಪಿರಿಯುರಮೊಳ್ ಇಟ್ಟು (Rāghā. 17, 71). ಪಿರಿಯವ (Śmd. 117. 119). 2, ಪಿರಿ-ಆ 3. = ಪಿರಿಮ. (T., M. ಪೆರಿಯ). A great, eminent, noble man (ಮಹಾತ್ಮ, ಉದಿಗರ್ Mr. 233); a chief (see ಇಳೆಯ-, ಕನಸು ಗಾಣದರ್-, ಸಗ್ಗಿಗರ-); a wise man, a scholar (ಪ್ರೌಢಪ್ರಾಜ್ಞ ವಿದ್ವಾಂಸ Śmd. 38 Cm.; ವಿದ್ವಾಂಸ 260 Cm.); a Brāhmaṇa (ದ್ವಿಜ Śm. 52); a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (see ಜಗುಸಿಯ ಪಿರಿಯ). ಕೃಷ್ಣನನ್ನಣಿಂ ಬಲ ಧನ್ಯಂ ಪಿರಿಯಂ (Śmd. 160). ಸದುಂ ನುಮಿಪ್ಪಿರೆ ಆದಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ಪಿರಿಯಂ, ಕಿರಿಯಂ (184). ಪಿರಿಯಳ್ (245). — ಪಿರಿಯ ಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ćh.; see an instance in Ćpr. 4, 18).

ಪಿರಿಕೆ piriki. = ಪಿರಿಕೆ. A range, division, jurisdiction. (Il.; My.).

ಪಿರಿಯ piriya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ. (My.).

ಪಿರಿಯಾದಿ piriyâdi. = ಫಿರ್ಯಾದಿ, q. v. ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡಿದ ಮೊರ್ ದಾಯಾದಿ ಕೇಳ್ (Prv.).

ಪಿರೀತಿ pirīti. Tbh. of ಪ್ರೀತಿ. (My.).

ಪಿರುತಿ pirâti. = ಪಿರಿತಿ. (S. Mhr.).

ಪಿರಿದು piṟadu. O. r. of ಪೆಮ್ಪು, q. v. s. ಪೆದ. ಪಿರಿವಂ (plural of ಪಿರಿದು-ಉಂ), other (Abh. P. 12, after 40).

ಪಿರ್ಪಿ pirpi. = ಪಿಲಿ. Flesh (? Tē. ಪರಸು, T. ಇಪ್ಪೈ, ಇಪ್ಪೈ ಪ್ಪ, ಪಲ್ಲಿ, flesh, see s. ಎರೆ 3; *cf.* ಪಿಲ್ಲ?), or a sheep, a goat (? T. ದೆಬ್, Tē. ದೆಬ್ಬ, a sheep or goat for slaughter). ಪೊಯ್ದಾಡಿ ಮುಡಿದ ಳಲಿಗಳ ಪರೀಕರಂಗಳಂ ಪೊಯ್ದೆಡೆಮ ಪಿಬ್ ತಿನ್ಪ ದುರುಳ್ಗಳ್ (J. 8, 33). — ಪಿಬ್'ತಿನಿ. A pigi-eater: a demon (ದುರುಳ್ Śmd. II; Śm. 53; Kk. 91, o. r. ಪಿಶಿ-; Kāvy. II, 1, 27). — ಪಿಬ್'ತಿನಿಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. Śiva (Kk. 5). — ಪಿಬ್'ತಿನಿಯಾಳ್ಕ. -ಆಳ್ಕ = ಪಿಬ್'ತಿನಿಯಾಣ್ಮ. (ತಿಪ್ಪೆರ Śm. 3).

ಪಿರಿಕಿ piriki. A timid man, a coward (Tē.; T. ಪಿರಿಕ್ಕ, ಪಿರಿಪ್ಪ, ವಿರಿಪ್ಪ, fear; ಪಿರಿವ್, to tremble; ವಿರಿ, to fear; *cf.* ಪುಳ್ಳು 1, ಬೆರಿಗು). ಭಯ ಪಡುವ ಪಿರಿಕಿ (ತ್ರಸ್ತ, ಭೀರು, ಭೀರುತ್ವ, ಭೀಲುತ್ವ, ಪೆದರುವವನು Sl. 360).

ಪಿರು piru. = ಪಿಬ್. — ಪಿರುತಿನಿ. = ಪಿಬ್'ತಿನಿ, q. v.

ಪಿರ್ಕೆ pirkĕ. (= ಪೃಷ್ಠ, ಪೆಜ). The hind part: the posteriors, a buttock (My.; Tē. ಪಿಱುದು, ಪಿಱ್; M. ಪೃಷ್ಠ, ಪೃಷ, ಪೃಷು, see s. ಪುಳ್ಳು 2; Mhr. ಪೃತ; T. ಪೃಷ, the behind-side; see ಪಿಂ, ಪಿಱ್; *cf.* ಪೃಷತಾಜ್ಯ). ಪಿರ್ಕೆಗಳು (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಳುಪ್ಪತಿ, ಆಣ್ಮುಗಳು); ಮೆಂಗಳ ಹಿಸ್ಪುಗದೇ ಪಿರ್ಕೆಗಳು (ಪಿತವ್ಪ Sl. 208).

ಪಿಲು pilu. = ಪೀಲು. N. of a tree (ಕುಬಾಷ, ವೃಕ್ಷ Nn. 126; ಮುರ Mr. 489; ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ, ಉಗುನಿ Mr. 146). 2, grass (ವೃಣ, ಮುಲ್ಲು 126; ಮುಲ್ಲು 489). 3, a stone (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 126).

ಪಿಲ್ಲ pilla. = ಪಿಳ್ಳ, 1, ಪಿಳ್ಳೆ. Smallness (Tē. ಪಿಲ್ಲೆ). — ಪಿಲ್ಲ ಬಾಪರೆಗಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷೆ, etc., ಪೆದ್ದುಕ್ಕೆರು, ಬುದುಬುಕಾಯಿ Sl. 161). — ಪಿಲ್ಲ ಪಿಚ್ಚೆದೆ. (Tē. ಪಿಲ್ಲ ಪೀಚೆ; ಪತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, ಭೀರುವತ್ತಿ, ಪತಾಪರಿ, etc. Sl. 146).

ಪಿಲ್ಲ pilla. *Blear-eyed, moist-eyed.* See ಆಪಿಗಣ್ಣವನು.

ಪಿಲ್ಲಕೆ pillakĕ. A female elephant (Sk.; see ಪಿಳಿ 4).

ಪಿಲ್ಲಗಿಗೆ pillagigĕ. A club, a bludgeon (ಪಂಥ, ಪರಿಘಾಪತ್ರ Mr. 298; Tē. ಪುಲ್ಲಪಿ; *cf.* ಪುಟ್ಟಿಗೋದ್?). ಪಿಲ್ಲಗಿಗೆ ಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಂ ಆಯುಧವಾಗುಳ್ಳವನು (ಮಾಷ್ಟೀಕ, ಬಾಹ ವೃಧಿಕ Nr.).

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 1. A silver ring worn on the second toe by married women (Bp. 4, 36; My.; Tē. ಪಿಲ್ಲಾಣಿ; T., M. ಪೀಲಿ). See ಕಾಲ್-.

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 2. (= ಜೀಲಿ). A cat (Tē., T.; R.; *cf.* Mhr. ಪಿಲೂಸ; *cf.* ಪುಲಿ?).

ಪಿಶಂಗ pisaṅga. *Reddish-brown, reddish, tawny.*

ಪಿಶಂಗಾಶ್ಮ pisaṅga-aśma. A kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ಬಿಜ್ಜೂರ Mr. 101).

ಪಿಶಂಗೀಭೂತ pisaṅgī-bhûta. = ಪಿಶಂಗಿ. (Ćpr. 4, after 75).

ಪಿಶಾಚ pisâća. *A male spirit, a fiend, a goblin, a malevolent being, a devil.* See Mr. s. ದೇವಯೋನಿ. ಪಿಶಾಚ ಪಿಟ್ಟಿರೂ ಪಿಶಾಚರ ಬಿತ. — ಪಿಸರು ಪೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಮುಡಪಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಿಶಾಚಗಳೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (G. 333).

ಪಿಶಾಚಿ pisâći. = ಪಿಶಾಚ. A female imp, a she-demon (Sk.; Bp. 13, 21; 40, 52). 2, a male, female, or neuter spirit, etc. (My.; ಗ್ರಾಮ G.). ಪಿಶಾಚಿಯು ಬಾಧೆ (ಆವೇಶ G.). See Prv. s. ಪೆಸ್ಸು; *cf.* ಪೇ 1.

ಪಿಶಾಚು pisâću. = ಪಿಶಾಚ No. 2. (My.).

ಪಿಶಿತ pisita. = (ಪಿಲ್ಲೆ), ಪಿಸಿತ. *Flesh, meat.*

ಪಿಶಿತಾಶ pisita-âśa. = ಪಿಶಿತಾಶನ. (My.).

ಪಿಶಿತಾಶನ pisita-aśana. Flesh-eating: *a demon, rākshasa or piśāća.*

ಪಿಶಿತೆ pisitĕ. Spikenard, Nardostachys Jatamansi (ಜಟಾ ಮಾಂಸಿ Mr. 143).

ಪಿಶುನ pisuna. = ಪಿಸುಣ, ಪಿಸುಣು, ಪಿಸುಣ. *A betrayer, an informer, a tale-bearer, a backbiter, a calumniator, a*

slanderer. 2, informing against, calumny, slander. 3, *cruel, wicked, malignant* (ಸೀಡ, ಪಾಲು, ದುರ್ಜನ Mr. 229). 4, *saffron.* 5, making known, indicating, displaying, making manifest.

ಪಿಶುನತ್ವ piśunatva. Slander, scandal, tale-bearing, back-biting (My.).

ಪಿಶುಜೆ piśunĕ. *The plant Medicago esculenta* Rottl., Roxb.

ಪಿಷ್ಟ piṣṭa. = ಪಿಟ್ಟು, ಹಿಟ್ಟು. Ground, pounded, crushed, bruised; squeezed. 2, flour, meal. 3, lead.

ಪಿಷ್ಟಕ piṣṭaka. *A cake;* bread.

ಪಿಷ್ಟತಂತು piṣṭa-tantu. A kind of vermicelli (ಸೀಡಗೆ Mr. 213, o. r. ಸೇವಿಗೆ).

ಪಿಷ್ಟಪ piṣṭapa. = ಎಸ್ಟಮ. *A world, a division of the universe.*

ಪಿಷ್ಟಪಚನ piṣṭa-paćana. *A pan, a boiler, a seether.*

ಪಿಷ್ಟಾತ piṣṭâta. *Perfumed powder,* for scenting rooms, garments, etc.

ಪಿಷ್ಟಾತಕ piṣṭâtaka. = ಪಿಷ್ಟಾತ. (Ûpr. 3, after 96; Abh. P. 4, 27).

ಪಿಸರು pisaru. = ಪಿಚ್ಚು, ಪಿಸುರು. Filth of the body, the rheum of the eye, etc. (My.; Tĕ.; *cf.* ಪಿಕ್, etc.).

ಪಿಸರು pisaru. Infatuation: foolish pride, arrogance, refractoriness (My.; H.; Tu.: anger; Mhr. ಪಿಸಾ, mad; ಪಿಸಾ ಪಿನೇಂ, ಪಿಸಾಳನೇಂ, to become rabid). ಪಿಸರು ಇದ್ದವನ ಪತ್ತರ ಉಸುರ ಬಾರದು (Prv.). — ಪಿಸರು ತಗೆ. To reprove, to scold. ಪಿಸರು ತಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಸಾಯ್ pisây. The mouse deer, Memimna indica (Gz.; H.).

ಪಿಸಿ pisi. = ಪಿಸು. A sound in imitation of whispering. — ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ಮಾತಾಡು. To whisper (My.).

ಪಿಸಿತ pisita. Tbh. of ಪಿಶಿತ. (Bp. 24, 17. 21).

ಪಿಸು pisu. = ಪಿಸಿ. — ಪಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಪಿಸುಕು pisuku. = ಪಿಸುಂಕು, ಹಿಂಡುಕು, ಹಿಂಸಕು, ಹಿಂಸಿಕು, ಹಿಂಸುಕು. To squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My. ಹಿಂಡುಕು, etc.; Tĕ. ಪಿಸುಕು, ಪಿಮುಕು, ಪಿಸುಳು; T., M. ಪಿಸುಕ್ಕು; Tu.; M. ಪಿಸುಕ್ಕು, the remains of expressed cocoanuts; *cf.* ಪಿಂ). 2, to treat with great disrespect or contempt (ಅವಜ್ಞಾ ಪಿಸಕು Śmd. Dh.).

ಪಿಸುಂಕು pisuṅku. = ಪಿಸುಕು No. 2. (Śmd. Dh.).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. Fury, rage. — ಪಿಸುಣ್ಚಿ(ಟ್ಟ). To become furious or very angry (Ûpr. 5, after 64; 7, 148; Abh. P. 8, after 52).

ಪಿಸುಂ pisuṃ. = ಪಿಸುಣ. ಪಿಸುಣಿಸ್ದು ಕುಶ್ಲಿತಂ (Kk. 72). — ಪಿಸುಣಾಪಿಸು. -ಆಪಿಸು. To cause to slander (Ûpr. 8, 73). — ಪಿಸುಣಾಪು. -ಆಪು. To slander (V. 8, after 4; Śśv. 1, 50). — ಪಿಸುಣ್ಚಿಡಿ. -ಕೆಡೆ. To drop slander: to slander (V. 8, after 16, twice).

ಪಿಸುಣ pisuṇa. Tbh. of ಪಿಶುನ. A betrayer, etc. (ದುರ್ಜನ, ಪಿಶುನ IIIñ.). 2, slander, etc. (ಕೋಣ್ಚೆಯ, ಚಾಪಿ, ಕುಶ್ಲಿತ Śm. 65; ಎಡೆನಿಪ್ಪ Ût. I, 13). ಅವನುಂ ನೀಡುದು ಆನುಂ ಪೊದಗಾಗಿರ್ದ ದಯಾಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣಿಂ (Śmd. 262). ಪಿಸುಣನ ದ್ರವ್ಯ ತೋಳಿ ಬಯ ಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಪಿಸಕೊಳಗೆ ಪಿಡ್ದ ಪೊಸಳೆಯ ಅಸುವಯ್ಯಿದ ಹಾಗೆ ತಪ್ಪು, ನೀಡೊಳ್ ಪಿಡಲಾ ಪೊಸಳೆ ಮರಳದನ ನುಂಗಿತು; ಪಿಸು ಣಂಗುವರಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇದು (Subhâshitakandapadya). — ಪಿಸುಣಪರಂಗ. One who spreads about slander: Nârada (Abh. P. 3, 19).

ಪಿಸುಣಪನ pisuṇapana. = ಪಿಸುಣತ್ವ. (My.).

ಪಿಸುರು pisuru. = ಪಿಸರು, etc. (My.).

ಪಿಸ್ತೂಲು pistûlu. A "pistol" (My., also ಪಿಸ್ತೋಲು).

ಪಿಹಿತ pi(*i. e.* api)-hita. *Shut, covered, hidden;* filled with.

ಪಿಳ್ pil. — ಪಿಳ್ಪಿಸಳನ ಬಳ್ಳಿ. or ಪಿಳ್ಪಿಸುಬಳ್ಳಿ. A climbing plant, Phaseolus trinervius Heyne (Z.).

ಪಿಳಿಗು piḷigu. = ಪಿಳ್ಳು, q. v. To break, to crack, to burst (Ûpr. 6, 32; Abh. P. 13, 35).

ಪಿಳಿಲ್ piḷil. To unfasten, or to loosen, or to throw from the hand, or with the hand (ಪಸ್ತ್ರೋನ್ಮುಕ್ತ, Śmd. Dh.).

ಪಿಳುಕು piḷuku. = ಪಿಳ್ಳು, ಪಿಳುಕು. The lower part of an arrow which comes in contact with the bow-string and contains the feathers and shaft (ಕರ್ಣ೦, ಪುಂಖ IIIñ.; ಸಾಯಿಳದ ಪುಂಖ Śś.; T. ಪುಯಿದು).

ಪಿಳ್ಳು piḷḷu. = ಪಿಳುಕು, etc. The lower part of an arrow (Abh. P. 14, 175). 2, the curved end of a bow, the notched extremity or horn of a bow (ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪ, ಧನುಃಕೋಟಿ Kk. 39, o. r. ಪಿಳುಕು; ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪ, ಕೋಟಿ Śm. 43). ಪುದೊವಪ್ಪ ಪಿಳ್ಳಾದುದು (Śmd. 289).

ಪಿಳ್ಳ piḷḷa. 1. = ಪಿಳ್ಳೆ, etc. See ಒದೆಯ. — ಪಿಳ್ಳಾಳ್ವಿದ್ದಿ. -ಬಾಣ್ದಿ. A group or company of children (My. among Têlugas).

ಪಿಳ್ಳ piḷḷa. 2. A sound in imitation of that of a pipe or flute (T. ಪಿಳಿಯು, to sound; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite; to sound, blow; *cf.* ಪಿಪ್ಪಣ; ಪಿಳ್ಳಿ? ಪಿಪಿರಿ). — ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ. -ಂ-ಕೋವಿ. A pipe or flute (My.; ಸುವಿಕ Sl. 62; T. ಪಿಲ್ಲಂಗುರಿಬಿ, ಪಿಲ್ಲಾಂಗುರಿಬಿ, ಪಿಳ್ಳಾಂಗುರಿಬಿ; Tĕ. ಪಿಲ್ಲಂಗೋವಿ, ಪಿಲ್ಲಗ್ರೋವಿ). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವವನು (ಪೀಣುವ್ಯ ವೈಣಿಕ Sl. 340).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷĕ. = ಪಿಲ್ಲ, ಪಿಳ್ಳ 1. That is small or petty (Tĕ. ಪಿಲ್ಲೆ; *cf.* ಪಿಲಪು 2). 2, a child; the young of any animals (My.; Tĕ.; T. ಪಿಳ್ಳೈ; M. ಪಿಳ್ಳೆ; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಆರ್ಭಕ, ವಿಷ್ಣು, ವೃಷಭ, ಪಾಪಿಕ, ಪಿಶು, ಮುಜ, ದೊಗು Sl. 179; Mhr. ಪೀಲು, a young one in general). 3, an epithet of Bhairava (T.); N. of a caste (T.). ವಿಕಸಿತ ಪಿಳ್ಳೆಗಳು (ಗಜಕ, ಪಕುಲಾಷ್ಟಕ Sl. 87). ಗಣ್ಣಾಗುಬ್ಬಿಪ್ಪ ಪಿಳ್ಳೆ (ಜಾಜಿಕೈದಿಕ 173). — ಪಿಳ್ಳೆನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 44, 53). — ಪಿಳ್ಳೆ ಪಿಸುಳು. reit. (My.). — ಪಿಳ್ಳೆಯಪ್ಪಾರ್. N. (Bp. 54, 75). — ಪಿಳ್ಳೆಯ ನಯ್ಯಪ್ಪಾರ್. N. (Bp. 50, 1. 10). *Cf.* Mhr. ಪಿಲಪ.

ಪಿಲಿ pili. = ಹಿಲಿ. To wring or squeeze out; to press out juice, to deprive of juice or moisture, to make sapless or dry (ನಿರ್ಜರೀಕರಣ Śmd. Dh.; T., M.; Mhr. ಪಿಳಕೇಂ, to wrench, squeeze, etc.). 2, to become sapless or dry (see Bh. s. ಪಿಲಿ). See Abh. P. 1, 94; 7, 79; Riv. 5, 38.

ಪಿಲ್ಕೆ pilkĕ. = ಪಿಕ್ಕೆ, ಪಿಂಕ್ಕೆ. The dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (V. 6, 15. 16; T. ಪಿಲುಕ್ಕೆ, M. ಪಿಲುಕ್ಕ, ಪಿಕ್ಕೆ).

ಪೀ pi. = ಪೀ2. Man's dung (T., M.; Tĕ. ಪಿಯ್ಯಿ; *cf.* ಪೀಚ).

ಪೀಕ್ pik. ಪೀಕ. Spittle ejected from the mouth (Mhr., H. ಪೀಕ, ಪೀಕ). 2, = ಪಿಕ, cuckoo (Mhr.). 3, ripeness of the crop; crop (Mhr.). — ಪೀಕ್ಷಾ O. also ಪೀಗ್ಷಾ O. = ಪೀಗ್ಷಾ O. A thorny shrub with very fragrant yellow flower-head, Acacia farnesiana Willd. (Z.).

ಪೀಕದಾನಿ pika-dâni. A spit-box, a spittoon (My.; Mhr., H. ಪೀಕದಾನ, ಪೀಕದಾನೆ).

ಪೀಕು piku. To pull out, to pluck up (Tĕ.; M. ಪಿಮು; *cf.* Tĕ. ಪೆಳಲಿಂಪು, ಪೆರುಪು; T. ಪಿಮುಂಗು, ಪಿಂದುಕ್; M. ಪೀಳು); to pull, to wrest, to tear (Tĕ.); to turn out, to dismiss, to excommunicate (T.; M. ಪಿಮುಕ್ಕ). — ಪೀಕಲಾಟ. -ಆಟ. Quarrel (Tĕ.); trouble (My.; Tĕ.).

ಪೀಚು pîču. 1. To squirt, to syringe (My.; T., M.; T. also ಪೀಕ್ಚು; *cf.* ಪೀಚ್ 1†).

ಪೀಚು pîču. 2. Squirting. — ಪೀಚುಗೊಬ್ಬಿ. -ಕೊಳವಿ. A syringe (M. ಪೀಚ್ಚಾಂಗುಬುಲ್; T. ಪೀಕ್ಚಾಂಗುಬುಲ್; R.; *cf.* ಪಿಚಕಾರಿ).

ಪೀಚು pîču. 3. Shortness, smallness (*cf.* ಪಿಚು 2, ಪೀಚ). ಈ ಆಳು ಪೀಚಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). — ಪೀಚುಗಡ್ಡ. A small, somewhat projecting beard about the chin, as is occasionally seen also about that of women (My.).

ಪೀಠ pîṭha. *A stool, a low seat.* 2, the pedestal or seat of an idol (J. 31, 68; My.); a round stone altar (frequently eight such altars are round a big temple for offering rice, etc. upon, My.). 3, a basis, a basement. 4, a seat or spot of eminent residence, of a guru (My.). ಪೀಠ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಕಾಲಿಳಚಿತ ವಿದ್ಯಾನೆ? — ಪೀಠ ಮುದ್ದ ವಿದ್ದರೆ ವಿಷಯ ಮುದ್ದವಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪೀಠಮರ್ದಕ pîṭha-mardaka. A man who has to take part in promoting the amusements of a prince (Čpr. 8, after 44).

ಪೀಠವರ್ಧನ pîṭha-vardhana. A servant who bestows the benefit of seats (Bp. 26, 20).

ಪೀಠಿಕಾಗ್ರ pîṭhikâ-agra. An elevated seat (Čpr. 7, 70).

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿ pîṭhikâ-sandhi. An introductory chapter (Bp. 1, after 66).

ಪೀಠಿಕೆ pîṭhikĕ. ಪೀಠಿಕಾ. = ಪೀಠಿಗೆ, ಪೀಠಿಗೆ, ಪೀಠಾಗೆ. A seat; a base, a pedestal (Sk.). 2, the whole of any business, story; all the particulars, points, etc. (Mhr.). 3, an introduction, a preface.

ಪೀಠಿಗೆ pîṭhigĕ. Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ. ಪೀಠಿಗೆ ತೀರ್ದುವರ ಮುಂಗುವರಿ ಯಜ್ಞದ ಪೀಠಾನೆ? (Prv.).

ಪೀಡನ pîḍana. Squeezing, pinching, pressing, rubbing; inflicting pain, molesting, vexing, harassing, annoying, tormenting; hurting, harming, injuring. See ಆತ-, ಸಂ-, ಬಾಧೆ-; Mr. s. ಸಿದ್ಧಿಯ No. 2.

ಪೀಡಿ pîḍi. A generation (My.; Mhr., H. ಪೀಢಿ; Br.). ಏದು ಪೀಡಿಯ ಮಗಳ ಮುರುವರು (ಸಣಾಫ); ಏದು ಪೀಡಿಯೊಳಗಿನವರು (ಸ ಪೆಣ್ಣ G.).

ಪೀಡಿತ pîḍita. *Squeezed, pressed; pained, afflicted, distressed; hurt, injured* (ಮುದ್ದ, ಸೋಪ Mr. 448; Abh. P. 1, 34; B. 4, 126).

ಪೀಡಿಸು pîḍisu. (fr. ಪೀಡನ). To squeeze, etc., etc. (My.). ಒಂದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪ್ತಾಕರಣ IIIಪೆ.). ಪರರಂ ಪೀಡಿಸ ಬಾ ಪಿಗೆ ಪರರರ್ಥಂ ಗಡಿಕುಂ ಕೆಡಸು (Jmt. 22). See Bp. 36, 43; B. 2, 42. 44; 5, 239.

ಪೀಡೆ pîḍĕ. Pain, torment, affliction, trouble, etc. (ಮುದ್ದ, ಬಾಧೆ, ಬೇಜಸ, ಪೃಥೆ, ಆತಂ Mr. 393; ಸಾಫಸ 501). 2, a pest, a plague; a devil (Bp. 42, 6; 51, 42; My.); demoniac possession (My.). — ಪೀಡೆ ಪಡು. To experience or suffer pain, etc. ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟವರೂ ಆಮೋದು ಪಿಪ. — ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟವರೂ ಮೂಲ ಧನ್ವ ಹೋದಿತಲ್ಲೇ? (Prvs.). — ಪೀಡೆ ಮಾಡು. To cause or give pain, etc. ಎರವಸೆಯುವರಿಗಾದರೂ ನೀನು ಪೀಡೆ ಮಾಡ ಬಾರದು (B. 2, 44).

ಪೀತ pîta. 1. *Yellow; yellow colour* (ರಜನಿಪರ್ಣ, ಹಂದ್ರ Mr. 444). 2, a topaz. 3, turmeric (ಹಂದ್ರೆ, etc., ಆರಿಸಿನ Mr. 130). 4, gold. 5, a species of Barleria with yellow flowers (ಸಣಪಂ, ಕೆಮ್ಮುಗೋರಂಟೆ Mr. 124).

ಪೀತ pîta. 2. Drunk, quaffed, imbibed;—drinking. See ಪನಫ-, ಪೀತಾಬ್ಧಿ.

ಪೀತಕ pîtaka. *Of a yellow colour, yellow.*

ಪೀತಕಾಂತ pîta-kânta. A topaz (ಪದ್ಯರಾಗ Mr. 101).

ಪೀತತೆ pîtatĕ. Yellowness. See ಆತ-.

ಪೀತದಾರು pîta-dâru. *A species of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಪೀತದ್ರು pîta-dru. *A species of pine, Pinus longifolia.* 2, *Curcuma aromatica* Salisb., or *Curcuma xanthorrhiza* Roxb.

ಪೀತನ pîtana. *The hog-plum, Spondias mangifera* Pers. 2, *saffron.*

ಪೀತಪುಚ್ಛ pîta-puccha. A yellow tail (J. 2, 26).

ಪೀತಪುಷ್ಪಿ pîta-pushpi. The plant Momordica charantia Lin. (ಕಕೋರ್ಟಿಕ, ಜಾಗಿದ Mr. 146).

ಪೀತಫೇನ pîta-phêna. The soap-berry plant, Sapindus detergens Roxb. (ಆರಿಷ್ಟಕ, ಆರಿಕಾಳ Mr. 141).

ಪೀತರಕ್ತ pîta-rakta. *Yellowish-red, orange.*

ಪೀತರಾಗ pîta-râga. One whose affection is as transient as the colour of turmeric (ಎಡವಟ್ಟ ವಿಷಯುವಂ Mr. 241; *cf.* ಹಂದ್ರಾರಾಗ).

ಪೀತವಾಸ pîta-vâsa. Tbh. of ಪೀತವಾಸನ್. (ಕೃಷ್ಣನು Kn. 123; Mr. 17; Bp. 54, 39; J. 13, 26).

ಪೀತವಾಸಸ್ pîta-vâsas. Dressed in yellow: *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಪೀತಸಾಲ pîta-sâla. *The tree Terminalia tomentosa* W. & A.

ಪೀತಸಾಲಕ pîta-sâlaka. *The tree Terminalia tomentosa.*

ಪೀತಾಬ್ಧಿ pîta-abdhi. By whom the ocean was drunk: Agastya. (My.).

ಪೀತಾಂಬರ pîta-ambara. Clad in yellow: *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, a garment of yellow silk (J. 14, 26). ಪೀತಾಂಬರ ಉಟ್ಟವರೂ ಕೋತಿಯಲ್ಲಂ ಮಾಜಿಲೀದು ಪಿಡಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೀತಿ pîti. 1. Drinking; a drink, a draught. See ಸ-, ಸೋಪು-.

ಪೀತಿ pîti. 2. = ಪೀಡೆ. *A horse.*

ಪೀಡೆ pîṭĕ. *Turmeric.*

ಪೀತ್ಕೃತ pît-kṛita. The scream of a young elephant (Mr. 89; *cf.* ಧೃತ್ಕೃತ).

ಪೀನ pîna. (= ಪೀವ). *Fat, fleshy, muscular;* swelling, swollen, large, thick, plump; full, round. 2, profuse (Sk.); ex-

tensive; extension. ಪೀನಂ, profusely, extensively, much, frequently, further (ವಿಶೇಷವಾಗಿ Śmd. 97. 103. 178. 241. 338 Cm.; ಬೆಗ್ಗಳವಾಗಿ 108 Cm.; ಪಿರಿಯಂ 108. 178 vṛitti; ದೊಡ್ಡತ್ತಾಗಿ 103 Mḷb. Cm.; ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 178 Mḷb. Cm.).

ಪೀನಗ್ರಹಣ pīna-grahaṇa. (= ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಹಣ, ಬಹುಳಗ್ರಹಣ). The extension, or comprehensiveness, of a rule. ಪೀನಗ್ರಹಣದಿಂದ (ಆದಂ Śmd. 102 Cm.; ಪೀನಂ 380 vṛitti); ಪೀನಗ್ರಹಣದಿಂ (ಪೀನಂ 103 vṛitti).

ಪೀನಸ pīnasa. = ಪಿನಸ, ಪಿನಸಿ. Cough, catarrh; *cold affecting the nose, inflammation of the nasal membrane, purulent defection in the nose* (ನೆಗಡಿ Mr. 386, o. r. ಕಾಗಡಿ).

ಪೀನೋದರ pīna-udara. A man with a fat or thick belly (Ćpr. 2, 59).

ಪೀನೋಧ್ನಿ pīna-ūdhni. *A cow with full or swelling udders.*

ಪೀಪಾಯಿ pīpāyi. = ಪೀಪ. A cask, a barrel, a tub (My.; B. 4, 54; Mhr., Portuguese ಪೀಪ; M. ಪೀಪೈ).

ಪೀಪಿ pīpi. A thing that when blown, produces the sound of ಪೀ, as a rolled up young leaf, a small bamboo tube, a child's pipe, etc. (My.).

ಪೀಪ pīpu. = ಪೀಪಾಯಿ (B. 4, 54).

ಪೀಯೂಷ piyūṣha. = ಪೇಯೂಷ. *The milk of a cow during the first seven days after calving; milk.* 2, *ambrosia, nectar.*

ಪೀಯೂಷಪಿಂಡಿ piyūṣha-piṇḍa. A kind of sweetmeat (ಪಾಲು ಕೈ Mr. 215).

ಪೀಯೂಷರುಚಿ piyūṣha-rući. Bright with nectar: *the moon.*

ಪೀರ್ pīr. = ಪೀಕಿ, ಪೀರು. To suck, to suck up or in, as water, as the fluid in a saucer, the juice of fruits, milk from the breast, etc., to drink (ತಗ್ಗಿ Ćt. I, 7; Tē. ಪೀಯು, ಪೀಲುಚು; T. ಪೀರ್, M. ಪೀರ, milk). P. p. ಪೀಯಲು (Śmd. 50). ರಸವಂ ಪೀದರಿಂ (156). ಹುಲ್ಲಿ ಪೀದರ್ ಪೊಲ್ ಏಂ ಪೀದರ್ಪುದೇ ಶಮಕ್ಕಂ ಇವಕ್ ಇದ್ಯಾಮೋದವುಂ ಪುಗಳೆಲಾಂ? (Jnv. 1, 13). See Ćpr. 1, 61. 81; 4, 34; 6, 49; Abh. P. 1, 65; 12, 94; Bp. 11, 11; 59, 49; Rāv. 8, 117. 122; 9, 60; J. 6, 2.

ಪೀರ್ pir. ಪೀರ್ದು. 1. = ಪೀಚು 1. To scatter or spread in different directions, to throw about, etc. (ಪೀರ್ಯರ್, ಪುಲ್ಲಂದು Śmd. Dh., o. r. ಪೀಚು); to spread about, to unfold. (T. ಪೀಚು, to rend, tear to pieces; *cf.* ಪೀಚುಲ್).

ಪೀರ್ pir. ಪೀರ್ದು. 2. The state of being scattered about (Abh. P. 9, 124).

ಪೀಲಕ pīlaka. The large black ant. (R.).

ಪೀಲಿ pīli. = ಪೀಲಿ, q. v. A peacock's tail (ಪುಲಿ, ಪೀಲಿ Nn. 22, one MS. ಪಿಲ್ಲಿ; Ćpr. 4, 50; Rāv. 5, 43; T.; see ತಲುಪೀಲಿ). 2, a feather of a peacock's tail (Ćpr. 8, 52; 5, 114; Śāv. 3, 9. 10; M.). 3, an eye in a peacock's tail (ಜಿನ್ನ, ನವಿಲ ಪೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು Nn. 69). — ಪೀಲಿಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A tie of peacocks' feathers (Śāv. 3, 27). — ಪೀಲಿಗರಗ. -ಕರಗ. A water-jar decorated with peacocks' feathers (Ćpr. 5, after 19; 7, after 31). — ಪೀಲಿಜಡ್ಡೆ. A head-tie of peacocks' feathers (Śāv. 3, 11). — ಪೀಲಿಜಡೆ. -ಜಡೆ. An umbrella made of peacocks' feathers (Ć. Bp. 19, 23). — ಪೀಲಿವಿಜ್ಜಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. A fan made of peacocks' feathers (Ćpr. 8, 62).

ಪೀಲು pilu. = ಪಿಲು. *The tree Careya arborea* Roxb.; or (according to others) *Salvadora persica* Lin. (see ಅಳ್ಳೆ ಪ, ಆಳ್ವಿಕೆ, ಉಗುಸು, ಒಗಸ & ಗೋಪಿಲು). 2, *a flower.* 3, *an arrow.* 4, *an elephant.* 5, a worm, an insect (*cf.* ಪಿಲು). 6, an atom. 7, N. of a tune (My.).

ಪೀಲುಕ piluka. = ಪೀಲು. See ಕಾಕ-.

ಪೀಲುಪರ್ಣಿ pilu-parṇi. *The plant Sansevieria zeylanica* Willd. 2, *the plant Momordica monadelpha* Roxb.

ಪೀವ pīva. (= ಪೀನ, ಪೀವರ). *Swelling, full, fat, large; stout, strong, robust.*

ಪೀವರ pīvara. = ಪೀನ. *Fat, stout, large, fleshy, corpulent, strong, plump, thick, dense* (ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವತ್ತ, ದೊಡ್ಡ ತನ್ನದಂ Mr. 232).

ಪೀವರಸ್ತನಿ pīvara-stanī. A woman with large breasts; *a cow with a large udder.*

ಪೀಳಿಗೆ pīḷigĕ. (= ಪೀಳಿಗೆ). A series of generations, pedigree (My.; Mhr. ಪೀಠಿಕಾ); progeny, offspring (B. 3, 113). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನ್ಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕೂಡದೇ?—ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿದವನ್ಗಳಿಗೆ ಮೋಳಿಗೆ ತಿಳ್ಪಲಿಕ್ಕೆ ಏನು? (Prva.).

ಪೀಳಿಗೆ pīḷigĕ. (= ಪೀಳಿಗೆ). Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ (Śmd. 30 Mḷb. MS. and another one, o. r. ಪೇಠಿಕೆ = ಪೇಳಿಗೆ, see ಪೇಳಿಗೆ; Śmd. 341: ಪೀಠಿಕೆ = ಪಿಳಿಗೆ probably is to be ಪೀಠಿಕೆ = ಪೀಳಿಗೆ).

ಪು pu. 1. = (ಪು 3), ಪುಂ 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಪಡಪು, ಪರಪು, ಕಪುಪು, ಬಲ್ಪು, ಮುಲ್ಪು, etc. (Śmd. 248).

ಪು pu. 2. = (ಇಪು 4), ಪುಂ 2. An affix to form transitive verbs, see *e. g.* ಆಪು, ತಿರುಪು, ಕೆದಪು, ಪದಪು, ಮುಡಿಪು, ಸಲುಪು.

ಪುಂ puṁ. = ಪುಂಸ್, ಪುಸ್, ಪುಮ್, ಪುರ್. Male; masculine; a male; the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Śmd. 108. 120. 121. 126. 147. 148).

ಪುಂಯಿ puṁyi. The sound of the pipe called ಪುಂಗಿ (C.) and that of the ನಾಗಸರ (C.).

ಪುಂಯೋಗ puṁ-yōga. *Connexion with a male.*

ಪುಂಶ್ಚಲಿ puṁśćali. Running after men: *a harlot, an unchaste woman.*

ಪುಂಸ puṁsa. = ಪುಂ. *A man, a male.*

ಪುಂಸ puṁsa. = ಪುಂಸ್. See ಸ್ತ್ರೀ-.

ಪುಂಸತ್ವ puṁsatva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ. (My.).

ಪುಂಸವನ puṁ-savana. A religious and domestic festival held on the mother's perceiving the first signs of a living conception. (Ćpr. 3, after 92; J. 18, 37; My.).

ಪುಂಸ್ಕಟಿ puṁs-kaṭi. *A man's hip.*

ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲ puṁs-kōkila. A male cuckoo. ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲದ್ವನಿ ತಾನಿರೆಲೆಪೋಲ್ತು (Śmd. 289).

ಪುಂಸ್ತ್ರೀ puṁ-strī. Masculine and feminine in gender (Śmd. 108. 109).

ಪುಂಸ್ತ್ವ puṁstva. The state of a male, manhood, virility. 2, *the masculine gender.*

ಪುಕ puka. A sound in imitation of the palpitation of the heart from fear. — ಪುಕ ಪುಕನೆ.

-ಎಸ್ಸು. To palpitate with repeated ಪುಕ್, as the chest (My.).

ಪುಕಸಾಟಿ pukasāṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಕಳಿ pukaḷi. = ಪುಕುಳಿ, ಪುಕ್ಕು 2 q. v., ಪುಚ್ಚೆ, ಪುಚ್ಚೆ. The female organ of generation (My.). 2, = ಮುಕಳಿ, etc., the anus (My.; *cf.* ಪುಚ).

ಪುಕಾರ pu-kāra. The syllable ಪು (Śmd. 248).

ಪುಕಾರು pukāru. Loud bawling; crying out (My.; Br. ಪುಕಾರ; Mhr., H. ಪುಕಾರ, ಪುಕಾರಾ).

ಪುಕುಳಿ pukuḷi. = ಪುಕಳಿ, etc. (My.).

ಪುಕ್ಕ pukka. = ಪುಚ್ಚ. (Tbh. of ಪುಚ್ಛ). The tail of a bird (My.). ನವಿಲು ಅಡಿದರೆ ಕೆದ್ದೀತ ಪುಕ್ಕ ತೆಲಿ ಕೊಣ್ಣಿತು (Prv.).

ಪುಕ್ಕಟೆ pukkaṭe. = ಪುಕಸಾಟಿ, ಪುಕ್ಕಸಾಟಿ, ಪುಕ್ಸಟ್ಟಿ, ಪುಗಟೆ, ಪುಗಸಾಟಿ, ಪುಗುಟೆ, ಪುಗುಸಟೆ. For nothing, gratis; without remuneration; worthless (My.; B. 4, 179. 180; Tu. ಪುಕ್ಕಟೆ; Mhr. ಪುಕಟೆ, ಪುಕಟಿಶಾಕ, ಪುಕಡಾ, ಪುಕಡ್ಯಾ, ಪುಕಡಾಕ; M. ಪಕ್ಕೆಟೆ, ಪುಕ್ಕಟ್ಟಿ, bad, mean).

ಪುಕ್ಕತನ pukkatana. = ಪುಕ್ಕುತನ. (My.).

ಪುಕ್ಕಲು pukkalu. = ಪುಕ್ಕ 1. (My.). — ಪುಕ್ಕಲು. -ತ 3. = ಪಚ್ಚ. (My.).

ಪುಕ್ಕಸ pukkasa. A degraded mixed caste, the offspring of a Nishâda by a Śûdra female; *a Cāṇḍāla.*

ಪುಕ್ಕಸಾಟಿ pukkasāṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ. (My.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 1. = ಪುಕ್ಕಲು. Fear, timidity (ಭೀರುತ್ವ Śm. 78; My.; *cf.* ಉಗಿ 3? ಪಿಚಿ). — ಪುಕ್ಕ. -ತ 3. A timid man, a coward (My.). ಪುಕ್ಕನಾದರೂ ಮುಳ್ಳಿಂದೀ ಕಡಿಮುಂ ಳ್ಳಿ—ಪುಕ್ಕನಾದವ ಮಿಕ್ಕಿ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 2. = ಪುಕಳಿ, etc. The female organ of generation (ಯೋನಿ Śm. 78; Tē. ಪೂಕು, ಪುಕೆ; M. ಪುಚ್ಚೆ, ಪುಚ್ಚೆ, ಪುಸರ್, ಪುಚಿ, ಪುಚು, see ಪಿಚಿ).

ಪುಕ್ಕುತನ pukkutana. = ಪುಕ್ಕತನ. Cowardice (ಭಯ Ch.).

ಪುಕ್ಸಟ್ಟಿ pukṣaṭṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗಟೆ pugaṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಜಿದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪುಗಲ್ pugal. = ಪುಗಿಲ್ 1. One of the notes of the cuckoo. (T., M. ಪುಗಲು, ಪುಗರ್, to speak; T. ಪೋಗಿಲ್, the kókila). — ಪುಗರ್ ಪುಗರ್. The repeated sound of ಪುಗರ್ (Ōpr. 2, after 93). ಕವಯ್ಯವ ಎಲೇ ಒಲೆ ಪುಗರ್ ಪುಗರೆ ಸ್ವಿಷ್ಟಪತುಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯಂ (Śmd. 74, o. r. ಉ ಉ). ಬಳಿಕಲ್ಲಿ ಪುಗರ್ ಪುಗರೆಮ್ಬ ಗಣ್ಣುಗೋಗಿಲೆ (277).

ಪುಗಸಾಟಿ pugasāṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.; B. 5, 118).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 1. = ಪುಗಲ್. — ಪುಗಿರ್ ಪುಗಿರ್. = ಪುಗರ್ ಪುಗರ್. (ಕೋಕಿಲಸಿಸದ Ōt. II, 93).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 2. (fr. ಪುಗು 1). Entering; entering place, door (Ōpr. 8, after 44); entry, arrival. ಅಜ್ಜನ ಪೋದುದು, ಪುಣ್ಣಿನ ಪವಿಲ್ಗೆ ಸರದದ ಪುಗಿಲೊಳ್ (Śmd. 289, o. r. ಪೋದಪ್ಪು).

ಪುಗಿಸು pugisu. = ಪೋಗಿಸು, ಪೊಗಿಸು. To cause to enter (ಪ್ರವೇಶಯುಂ ಮಾಡಿಸು Śmd. 173. 265; Ōpr. 8, after 4; Dp. 14, 32). ಮೂವೇದರುಮುಮ್ಮೊಗಿಸುಗುಮಲ್ ಅಸುರರ್ (Śmd. 267).

ಪುಗು pugu. 1. = (ಉಗಿ 5, ಒಗು 3). ಪೊಸು 1, ಪುಸು, ಪೊಸು. To enter in, to enter (ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು 54. 72. 168. 213. 274. 390 Cm.; T. ಪುಗು, ಪುಗುಮು, ಪುಮು, ಪುಸು; M. ಪುಗು, ಪುಗು; *cf.* ಪುಕಿ 1). P. p. ಪೊಕ್ಕ (282. 284. 287). ನೆಲಮೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (25). ರಕ್ಷಸಿಯು ಮಾಡದುದ ರೊಳ್ ಪೊಕ್ಕವರ್ ಉದಾಪವರೆ? (287). ಫಣಿ... ಪುಗೆ ಸೋಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುವರ್ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್ (Rāv. 5, 43). ಸಮಾಸಲಕ್ಷಣಮಂ ಪೊಕ್ಕ ಪತುರ್ಥ (Śmd. 139). ಜನಂ ಪೊಕ್ಕು ರಾಜಿಯಂ (224). ಪೆಳೆಗಳ್ ಕಳನಂ ಪೊಕ್ಕುವು (256). ಪೊಕ್ಕವಪ್ಪು ನಿಜಮುಖ್ಯರಮುಂ ವರ ಸೈನ್ಯವೈರವಂ (284). ವನಪ್ರಗ್ಧವಮುಂ ಪೊಕ್ಕು (Ōpr. 7, after 92). ಅರುಮಂ ಪಗಲೀಯದೆ ರಾಜಿವಾಸಮಿಮವಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾಮೊದೆ ವನದೆ ಪ್ರಮುದವನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Śmd. 234. 294; Ōpr. 2, 24; 5, 71; Abh. P. 7, after 125; 15, 28; Bp. 26, 34; 28, 9; 55, 10; Rāv. 3, 122; 6, after 115; 10, after 1 & 5; 13, 79; 13, after 95 & 97; J. 3, 1; 6, 9; 15, 4; 19, 7; 28, 16; 29, 48; 30, 42; ಒಳ-, ಕೆಯ್ಮುಗು, ಕೆಲಸಮ್ಮುಗು, ನೀರ್ಪುಗು, ಬಗೆ ಪುಗು, ಬರೆವಮ್ಮುಗು, ಮುಜ್ಜನಮ್ಮುಗು, ಮುನಮ್ಮುಗು, ಮುಜ್ಪುಗು, ರಂಗಮ್ಮುಗು. — ಪುಗು ಪುಗು. rep. (Bp. 35, 4; J. 28, 43).

ಪುಗು pugu. 2. P. p. of ಪುಗು 1 (= ಪೊಕ್ಕ). — ಪುಗು ತರ್. (= ಪೊಕ್ಕು ಕೊಣ್ಣು ಬರ್). To enter (Abh. P. 4, 44; Grj. 4, after 15 & 111; 9, after 86).

ಪುಗು pugu. 3. Entering, etc. See ಮುಳ್ಪುಗು, ಮೊಗ ಮ್ಮುಗು 2.

ಪುಗುಟೆ puguṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುತೆ pugu-tĕ. (Śmd. 247). Entering.

ಪುಗುಸಟೆ pugusaṭe. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುಳ್ pugul. = ಪುಗಳು, ಪುಸುಳು. A blister, a vesicle (Rāv. 5, 39; V. 9, 61. 62; M. ಪುಳ್ಳಿ, a blister, a bubble, a water-bladder; T. ಪೋಗುಟ್ಟು, a water-bubble; Mhr. ಪುಗಾಡಾ, a bladder or blister; see ಪುಳ್ಳುಟ್ and ಪುಗ್ಗು). 2, blisters or sores in the mouth (My. as ಮುಗುಳು; see ಉಲ್ಪುಗುಳ್). ಪುಗುಳ್ಗಿ, ಪುಗುಳ್ಗಳ್ (Śmd. 52).

ಪುಗ್ಗಿ puggi. = ಪುಜ್ಜಿ. See ಆಮುಪುಗ್ಗಿ.

ಪುಗ್ಗಿ puggi. Tbh. of ಪುಗರ್ (Śmd. 345, o. r. in Mdh. ಸುಗರ್= ಸುಗ್ಗಿ).

ಪುಗ್ಗು puggu. = ಪುಗರ್. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; T. ಪುಚ್ಚಿ, to swell; ಪೊಪಿ, to rise up, as pimples; ಪೊಪ್ಪಲ್, greatness; ಪೊಂಗರ್, a mountain; Tē. ಪೊಗರು, pride, arrogance; ಪೊಪರು, to grow, increase; ಪೊಪರು, ಪೊಪುರು, ಪೊಪುಪು, height, loftiness, length, stature; ಒಪುಮು, ಪೊಪುಮು, to rise, as the tide, the sun, the moon, a star; ಪೊಪುಪ್ಪು, the swell of a river, the rising of the sun; M. ಪೊಪ್ಪು, to boil over, bubble up; to rise, as out of the water; to spread, as light, noise, report; ಪೊಪ್ಪಲ್, boiling, bubbling up; ostentation; T., M. ಪೊಕ್ಕ, height, increase; boiling over; ಪೊಳ್ಳು, a boil, blister; Tē. ಪುಬುಸು, pride; see ಪುದ್ದಿ, ಪೊಂಗಲು, ಪೊಂಗು 1; *cf.* ಪುಬ 4; ಉಳರ್ 1 & 2; ಪೊಣ್ಮು; ಪೊಳರ್ಗೆ; ಬಾಗುಮು; ಮುಗ್ಗಿ). — ಪುಗ್ಗಯಿಲು. -ಅಯಿಲು. (Śmd. 252, o. r. in Mdh. ಪುಗರ್ಯಿಲು). A proud or arrogant man (ಗರ್ವಿತ Ōt. I, 5). — ಪುಗ್ಗಿಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಪುಗ್ಗಯಿಲು. (ಗರ್ವಿತ Śmd. II; Kk. 77; Śm. 32).

ಪುಂಖ puṅkha. *The feathered part of an arrow, the lower part of an arrow which comes in contact with the bow-string and contains the feathers and shaft* (ಶರದಿ, ಚಿತ್ತಿನು

ದ ಹೆಗ್ಗಳು Mr. 203; ಕೆಯ್ವೊಡೆ Śm. 43). ಸಾಯುಳದ ಪುಂಸು (ಕೆಯ್ವೊಡೆ Kk. 39). 2, a hawk, a falcon.

ಪುಂಗವ puṁ-gava. A bull (ಗೂಳಿ Nn. 99. 143). 2, at the end of a compound: *a hero, an eminent person, best, most excellent.* 3, a kind of plant (ನಲ್ಲಿ Mr. 121), or a kind of drug (Sk.).

ಪುಂಗವಧ್ವಜ puṅgava-dhvaja. Śiva (V. 20, 65).

ಪುಂಗಳಿ puṅgaḷi. (= ಪೊಂಗಲು?). See ಪೀಳಿ-.

ಪುಂಗಿ puṅgi. A sort of musical pipe (My.; Mhr. ಪುಂಗಿ). *Cf.* ಪುಂಯಿ.

ಪುಚಕ್ಕನೆ puchakkane. Suddenly and with a small noise, as when a mouse quickly enters its hole, spittle is ejected with force, a lancet is quickly inserted into a boil, a stick is moved up and down in mud, etc. (My.).

ಪುಚ್ಚ puccha. Tbh. of ಪುಚ್ಛ. (My.).

ಪುಚ್ಚವರ puccavara. 1. = ಪುಚ್ಛವರ. (Tbh. of ವರಿಚ್ಛಣ?). Trial, examination (ವರಿಚ್ಛೆ Śmd. II, 54; Kk. 83; Śm. 56). ಪುಚ್ಚವರ puccavara. 2. (Tbh. of ಪುಂಸ್ತ್ವ?). Manliness, valor (ಆಸ್ಮ Śmd. II; Kk. 83).

ಪುಚ್ಚಲಿ puccaḷi. Ruin, destruction; wickedness (ಕೇಡು Śmd. I & II; Kk. 75; Śm. 56; Tē. ಪುಚ್ಚು, to decay, rot;—rotten state, *cf.* ಪುಚುರ್, ಪುದಿ, ಪುದುಳು; T., M. ಪುಡಿ, to be pulverized; to be destroyed, perish, see ಪುಡಿ). — ಪುಚ್ಚದಾಯಳ್. -ಆಳ್. A wicked woman (Abh. P. 16, 35).

ಪುಚ್ಚಲಿಸು puccaḷisu. To be ruined or destroyed, to perish (ಅಡು Śmd. Dh.).

ಪುಚ್ಚಿ puccī. = ಪುಳಿ, etc., ಪುಚ್ಚೆ. (My.; T. ಪುಚ್ಚು, the anus).

ಪುಚ್ಚು puccu. = ಬೆಚ್ಚು, etc. See ಮುಚ್ಚು-.

ಪುಚ್ಚೆ puccē. = ಪುಳಿ No 1, etc. (Abhñ. 2, 80).

ಪುಚ್ಛ puccha. = (ಪುಚ್ಚ), ಪುಚ್ಛ. *A tail;* the tail of a peacock; a horse's tail. 2, the hinder part. 3, the end of anything.

ಪುಚ್ಛಮೂಲ puccha-mūla. *The tip of the tail.*

ಪುಜೆನ pujina. = ಪುಣಿಸ. (K.).

ಪುಂಜ puñja. = ಲುಂಜ, ಪುಂಜು, ಹುಂಜ, ಹುಂಜು. A cock (My.; Tē. ಪುಂಜು; M. ಪೂವನ್; *cf.* ಪುಂಸ್?).

ಪುಂಜ puñja. *A heap, a lump, a mass, a quantity, a collection, a multitude.* ಸಗಣಿಪುಂಜದ ಪುಂಜ (Śm. 100). ಯುಮುನ ಧಳಾರಳಪುಂಜ (Bp. 56, 22).

ಪುಂಜಿಕ puñjika. = ಪುಂಜ. (Ūpr. 6, 54).

ಪುಂಜಿತ puñjita. Piled up, heaped. (Ūpr. 1, 98).

ಪುಂಜಿಸು puñjisu. To be heaped, amassed, etc. (ರಾಶಿ Śmd. Dh.). ಪುಂಜಿಸಿತು (ತುಮುಗಲ್ ಟೆ. I, 63).

ಪುಂಜೀಕರಣ puñji-karaṇa. Heaping, laying in a heap, collecting, etc. See ಒಟ್ಟಿಸು, ಕುಪ್ಪ, ಗುಮಿಯಿಸು, ನಿಗುಮ್ಮು, ನಿಲುಮ್ಮು, ಪಾರು-.

ಪುಂಜು puñju. = ಪುಂಜ, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. 1. Bouncing, leaping up, jumping; a bounce, etc. ಪುಟದ ಕಸ್ತುರಿಯನ್ನ ಘನ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವು ಕಂತು (Bh. 3, 13, 34). — ಪುಟಪಿಣ್ಣು. A kind of play at which a ball is made to bounce (C.). — ಪುಟ ನೆಗೆ. To rise, or jump up, with a bounce. ಅವಗ ಪುಟ ನೆಗೆದ ಮೃಗಜಲಗ್ (Rāghā. 17, 56). ಜೀವರ್..ಬಿಲ್ಲಮ್ಬುಣಾಗಳೆಯುವದ ಕೆಯ್ಯ್ ಆಳವಮಿಸಿ, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಮುದಳಂತಿರದ ವಿರಿಯುವೊದೆದು (17, 70). ಜೀವಂ..ಳುದ್ಬಾಲನ ಆಲಗಂ ಕೆತ್ತು, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಟಾಗಿಸುತ ಭೂಮಿಯ ಜೊಗದಗಯ್ದಿ (17, 73). See Bp. 21, 42; 32, 24; Bh. 4, 2, 53; Rām. 5, 8, 31; J. 23, 19. 21. — ಪುಟ ನೆಗೆ ನೆಗೆ. rep. (J. 8, 30). — ಪುಟನ್ನೆಗೆ. -ಂ-ನೆಗೆ. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Śśv. 3, 54; 4, 16). — ಪುಟವಮು. -ಾಡು. To jump or bounce about (Bh. 1, 20, 55). — ಪುಟವೇದ್. -ಏದ್. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Gr.). 3, 9. 111; Bhr. 13, 84). — ಪುಟ ಮಾಡು. To bounce, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. S. = ಪುಟ್ಟ. — ಪುಟಗೋಪ. = ಪುಟ್ಟ-. A small cloth to cover the privities (My.). ಬಾದಕ್ಕೆ ಬಾಪೋಸು, ಬಾಸಿಗೆ ಪುಟಗೋಪ. — ಪುಟಗೋಪಸಿಗ್ನ ದರಿದ್ರವಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟವಲ್ಲ (Prvs.).

ಪುಟ puṭa. = ಪೊಟ 1, ಮಡಚ, (ಪೊಟ್ಟಣ, etc.). A fold, a pocket. 2, a concavity. 3, a cup or concavity made of a leaf folded or doubled. 4, a basket or vessel or dish made of leaves. 5, a shallow cup, as the hollow of the hand. 6, a folding or doubling of anything so as to form a cup or concavity, *e. g.* joining the palms of the hands in token of respect. 7, a cover, covering, wrapper; a cloth to cover the privities. 8, an eyelid. 9, the pod or capsule which envelopes young shoots (*cf.* ಪೊಟ್ಟು, ಪೊಟ 3). 10, a casket. 11, a horse's hoof. 12, a nutmeg. 13, a nostril (Mhr.). 14, a crucible (Mhr.). 15, N. of a vṛitta (Čh.). 16, the leaf of a book (My.; B. 1, 23); a page, one side of a leaf (My.; Tē.). 17, a single application unto, as, in preparing medicaments, of fire to bake, of sun, air, etc. to dry (My.; Mhr.). 18, a layer of mud in raising a wall (My.). 19, a foot-print (ಒಟ್ಟಿ ತೋದುವ ಹೆಜ್ಜೆ Mr. 82). — ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To put into a crucible in order to prepare drugs (B. 4, 149; My.); to refine, as metals (My.). — ಪುಟವಮು. -ಇಮು. = ಪುಟವಕ್ಕು. (Śśv. 1, after 81). — ಪುಟವಕ್ಕು. -ಾಕ್ಕು. To apply fire in order to refine metals, etc.; to burn (v. t., My.). ಪುಟವಕ್ಕಿ ದರೂ ಸರಿ ಬಿದರಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟವಮು. = ಪುಟವಮು. (Grj. 3, after 119). — ಪುಟ ಹಾಕು. = ಪುಟವಕ್ಕು. (My.).

ಪುಟಕ puṭaka. = ಪುಟ 1. 2. 3. 4. 5. 12. See ಸಮ್-. 2, a lotus.

ಪುಟಪಾಕ puṭa-pāka. A particular method of preparing drugs or refining metals, the various substances being wrapped up in leaves, covered with clay, and roasted in the fire (My.).

ಪುಟಭೇದ puṭa-bhēda. *The bend of a river* (ತೊಯ್ಯು ಮುಂಭಗ IIIA.).

ಪುಟಭೇದನ puṭa-bhēdana. *A town, a city.*

ಪುಟವಾಣಿ puṭavāṇi. = ಪುಟವಾಣಿ. (My.). — ಪುಟವಾಣಿಪ್ಪಿದ. A woman's cloth with the color of the ಪುಟವಾಣಿ (My.).

ಪುಟವಾಣಿ puṭavāṇi. Bengal gram soaked and parched (My.; Mhr. ಪುಟಾಣಾ).

ಪುಟಿ puṭi. To bounce, as a ball; to spring, to rise in jets, as water (S. Mhr.).

ಪುಟಿ puṭi. = ಪುಟ, ಪುಡಿ. (Sk.).

ಪುಟಿಕೆ puṭikē. = ಪುಟ No. 4. A small basket. (Tē.). ತಡಪೆಲ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಭಗ್ಗಾರದ ಪುಟಿಕೆಗಳಂ! (Śmd. 377). See ಪತ್ರ-.

ಪುಟಿತ puṭita. Embraced, clasped, folded; bound together, sewn, stitched. 2, rubbed, ground, reduced to powder. 3, become small, contracted. 4, shown, appeared, irradiated. 5, spoken.

ಪುಟಿಸು puṭisu. To cause to bounce (S. Mhr.).

ಪುಟಿಪ puṭipu. A compartment with raised margins, a panel (My.; H.).

ಪುಡುಕು puḍuku. A sound in imitation of the noise caused by a shoe beating the heal of its wearer when walking quickly. — ಪುಡುಕು ಪುಡುಕು. The repeated sound of ಪುಡುಕು (My.).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. = ಪುಟ 2, ಪುಟ್ಟ 1. Smallness in size, shortness, littleness; small, etc.; a small, short man (My.; Tē. ಪುಟ್ಟು; T. ಪುಡಿಜು; see ಪುಡಿ; ಹುಡಗ; cf. ಚಿಟ್ಟು 1, ಪಿಲ್ಲ). ಪುಟ್ಟಣಾದರೂ ಬಿಟ್ಟಣಾಗಿಷ್ಟಾನೆ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A small kind of rice (My.). — ಪುಟ್ಟಗೋಣಿ = ಪುಟ್ಟಿ. (My.). — ಪುಟ್ಟಿಡಿ. -ಅಡಿ. The small step of children (My.). — ಪುಟ್ಟದು. -ಆದು. That is small (My.). — ಪುಟ್ಟಗೆಲ್ಲು. Small paddy (My.). — ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕವಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಸ್ಸ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಡಿಗಳು (ವೇಣಸ್ಸ, ಪಲ್ಲಲ Si. 91); ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪಿಗಳೂ ಜಡಿಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಕುಳ್ಳಾದ ಬಲ್ಲ ಮರ (ಕ್ಷತ್ರ 120). — ಪುಟ್ಟಮಗು. A little child (My.). — ಪುಟ್ಟಾಣಕ್ಕಿ. A kind of small, good rice (My.). — ಪುಟ್ಟಸಾಲಗ್ರಾಮ. A small sālagrāma (J. 28, 23).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. Tbh. of ಪುಟ್ಟ. See ಪಟ್ಟ.

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 1. = ಪುಟ್ಟ, etc. — ಪುಟ್ಟಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A short cudgel (Rsv. 13, after 83; Tē. ಪುಟ್ಟಿಕೋಲೆ, ಪುಟ್ಟಿಯ-). — ಪುಟ್ಟಿಮುಪ್ಪಿಟ್ಟಿನ. -ಮುಪ್ಪಿಟ್ಟಿ. A mustache of short, fine down (J. 23, 26).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 2. = ಮುಟ್ಟ. A smaller or larger basket made of cane, bamboo, palmyra leaves, etc. (My.; B. 4, 59; T. ಪುಟ್ಟ, ಪುಟ್ಟಲ್, ಪೊಟ್ಟ; M. ಪುಟ್ಟಲ್; Tē. ಪುಟ್ಟೆ; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist, cf. ಮುರಿ, twist, etc.; cf. Sk. ಪುಟ). 2, the belly (ಹೊಟ್ಟೆ My.). ಪುಟ್ಟ ತುಂಬಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the ಕೆಳ್ಳಹಲಸಿ (Z.).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟಿ 1, etc. A comb (of wax in which bees store their honey; see ಜೇನ ಪುಟ್ಟಿ, ಜೇನುಪುಟ್ಟಿ).

ಪುಟ್ಟಿಸು puṭṭisu. = ಹುಟ್ಟಿಸು. To cause to be born, to create, etc. ದೈರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಛೇದಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267). ಭೂಸ ಎನ್ನಿಪೆಣ್ಣಿಪಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಪರುಷಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಸಜ ತನ್ದರು (Rāghc. 17, 65). See Cpr. 1, 103; 5, 8; Abh. P. 13, 59; Bp. 51, 44.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಹುಟ್ಟು 1. To arise, to originate, to come into existence, to be born, to be produced, to spring up (ಉತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; Śm. 88; ಜನಿಯಿಸು Śmd. 7. 46 Cm.; Tē. ಪುಟ್ಟು, ಪೊಡಮು, ಪೊಡು, ಪೊಡೆ; T. ಪುಯ್; ಪುದಲ್ವನ್, a son; M. ಪೊಡಿ, to spring up, as seed; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊದದ್, ಬಗೆ 1). ಅನಮ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿ ಪುಟ್ಟಿ (Śmd. 74). ದುಃಪ್ರತೀತಿ ಪುಟ್ಟುಪುದೆ (75). ಸದ್ಭಂತವತ್ತಣಿಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (160). ತಾವರೆಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದಂ or ತಾವರೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (167). ವಿಷಲತಾವನೋದವಿವಿ ಪುಟ್ಟಿದು (291). ಆತಂಗಮಾತೆಗಂ ವಿಪ್ರಾತ ಯಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಬಾಹ್ಯಮುಪ್ಪ ಅರ್ಥವನು ಆತ್ಮರಿಂ ಪುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನವ ವಿಕಾರಮಂ ಧಾವ ಎಮ್ಬುದು; ಪುಟ್ಟಿದ ತದ್ಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ವರಿವ ತೊಜೆ (ಸಿದ್ಧೂರ); ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ತಜ್ಞನಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತನು (ಅಮು ವ್ಯಾಯಣ); ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಮಿಜ ಕೋಮುಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ನೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆರನಕ್ಕುಂ (Hit.). ನಿರುತಂ ಸತ್ಕವಿಗೊರ್ದ ಗರ್ವವಿಘು ತಾನುಂ ಲೋಕಿಯಾಗದ್, ಧರೆಯೊಳ್ ಪಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Si. 8). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (ಗೋವ್ಯ Mr. 310). See Cpr. 2, 15; 3, 93; Bp. 51, 44; 61, 57; J. 3, 36; Śśv. 4, 135; ಒಪಪುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. Birth, origin (Śśv. 5, 39); produce; progeny; family (My. as ಹುಟ್ಟು). See ಕಡೆಪುಟ್ಟು. — ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ. -ಂ-ಕುರುಡ. (Śmd. 203). A man born blind.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 3. = ಹುಟ್ಟು 3. A wooden ladle or spoon; a paddle (ಪಾರುಪತ್ಯ Śmd. Dh.; ಮುರಗೆಯ Śm. 88; Abh. P. 13, 66). See V. 37, 36; ನೀರ್ಪುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 4. Salted dough baked in steam (My.; T., M. ಪುಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, a thin meal cake; cf. ಪುಗ್ಗು?). — ಪುಟ್ಟಿಟ್ಟು ರಸ ತೆಗೆ. To extract the juice of herbs that have been exposed to steam (My.).

ಪುಟ್ಟುಹ puṭṭuha. Birth, etc. (ಜನನ, ಜನ್ಮ Nr.).

ಪುಡ puḍa. A sound in imitation of the noise of quick steps. — ಪುಡ ಪುಡನೆ. rep. With the repeated noise of ಪುಡ. ಪುಡ ಪುಡನೆ ಬನ್ದನು (My.).

ಪುಡಿ puḍi. = ಹುಡಿ. Powder; dust; pollen (ಕೊಮ್ಮ ಕೆಸ; My.; T., M. ಪುಡಿ, ಪೂದಿ, ಪೊಡಿ; Tē. ಪೊಡಿ; Mhr. ಪೂಡ, ಪೂಡ; T. also: that which is small, little, minute; Tē. also: small, young; see ಪುಡ್ಡಿದಿ, ಪುಟ್ಟ 1; cf. ಪೂಡೆ 1). ಆಲರ ಪುಡಿ (ವರಾಗ, etc. Si. 124). ಬಣ್ಣದ ಪುಡಿ (ಉದ್ಭವರ್ತನ, ಮುಯ್ಲ ಉಜ್ಜು ತೊಳೆಮುವ ಪುಡಿ 225). ಒಸ್ಸು ಪ್ರಪ್ಪವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದ ಪುಡಿ (ಕೇಣು, ಧೂಳಿ, etc. 292). ಕೆಂಗುವಿಯ ಪುಡಿಯು ಮುತ್ತಿನ ಕೊದೆ (Śmd. 216). ಪುಡಿಯುತರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪತ್ತಿನ ಕುವಿ ಕೆದವತ್ತು (Lilv. 3, 3). ಪೋಧಿಸೆಯುರ್ಚಾನ ಪುಡಿಯೆನಿಪಾ ದುಷ್ಕವಿತೆಗಳಲ್ ಎಣಿಸಲೇಕೆ? (Grj. 1, 21). ಚಿಪ್ಪದ ಮುಣ್ಣು ತನ್ದು, ಸಣ್ಣಾಗಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ (B. 4, 105). See Cpr. 5, after 19; J. 20, 30; Rsv. 5, 34; 6, 34; Si. 229. 334. 379; ಆಲವ್ಡಿ, ಮುಲಪ್ಪಡಿ. — ಪುಡಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A pulverized kaḍabu-cake. (ವೇಳದಲಪಾಮೊಳ್) ಕಡ ಕೆಯನು ಗೋಧಿಯನು ಮುಡಿಕುಮ್ಬ ವೇಳದೂ ಸುವ ವೇಳು ಪಾವೆಪ್ಪ ದನ ಡಾಮೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡುಬು ಬೀಣ್ಗೆ! (Sp.). — ಪುಡಿಗಪ್ಪುರಿ. -ಕಪ್ಪುರಿ. Powdered musk (Cpr. 2, 70; 8, after 4; Rsv. 7, after 17). — ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To pulverize by beating, to pound (My.). — ಪುಡಿಗೆಯ್. To reduce to powder (J. 20, 59). — ಪುಡಿ ಪುಡಿ. rep. ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡು. = ಪುಡಿಪುಡಿ. (My.). — ಪುಡಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To be powdered (J. 4, 23; 12, 7; 16, 47). — ಪುಡಿಪುಡಿ. -ಪುಡಿ. = ಪುಡಿ ಪುಡಿ. ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to very fine powder (Abh. P. 14, 179). — ಪುಡಿಸಕ್ಕರೆ. Fine-grained sugar (My.; B. 3, 45).

ಪುಡಿ puḍi. Tbh. of ಪುಡಿ. A small bundle, as of medicine-powder, etc. (B. 4, 159; Mhr.).

ಪುಡುಕು puḍuku. = ಪುಡುಂಕು, ಪುಡಕು, ಪುಡಿಕು, ಪುಡುಕು. To search or feel for with the hands, to grope in search of (ಅರಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; Tē. ಪುಡುಕು, ಪುಡಾಕು). 2, to seek for, to seek.

ಪುಡುಂಕು puḍuṅku. = ಪುಡುಕು (Śmd. Dh.; ಆಡಸು Kk. 62, e. r. ಆಡಿಸು).

ಪುಡ್ pup. = ಹುಣ್, ಹುಣ್ಣು. A sore, an ulcer; a wound; a boil (ಆದುಸ್, ವ್ರಣ Mr. 398; T., M.; Tē. ಪುಣ್ಣು; *cf.* the terms s. ಪುಗ್ಗು?). ಪುಣ್ ಕಾಳೆ ಪೋದಪುದು or ಪುಣ್ಣಾಳೆಪೋವಪುದು (Śmd. 190, o. r. ಸಾದಿ). ಮುಸಮೊಳ್ ದಯ ಮಿಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೀರ್? ಪುಣ್ಣೀರ್? (84). — ಪುಣ್ಣೀರ್ಪು. -ನೋವು. The pain of a sore, etc. (ಕೊವತ Śm. 97). — ಪುಣ್ಣಿಸು. -ಪಡಿಸು. To inflict a wound or wounds (Abh. P. 10, 161). — ಪುಣ್ಣಾದೆ. -ಪಡೆ. To be wounded (Čpr. 6, 38; Abh. P. 4, 49). — ಪುಣ್ಣೆದ್. -ಪೆದ್. = ಪುಣ್ಣಾದೆ. (Abh. P. 9, 64).

ಪುಣಗು puṇagu. = ಪುಣುಗು, etc. (My.).

ಪುಣಜಿ puṇaji. = ಪುಣುಜಿ. Dust-like, dry soil in which a sort of paddy is sown (My.; *cf.* T. ಪಿಡಿಮು s. ಪುಟ್ಟ, & ಪುಡಿ).

ಪುಣಮ್ಬು puṇambu. = ಪುಣುಮ್ಬು, q. v.

ಪುಣಿಜ puṇija. A kind of insect (Tē. ಪಿದುಮು, ಪಿದುದು, ಪುಣುಮು, ಪುಣುದು, a tick). See ಪಟ್ಟ-.

ಪುಣಿಸೆ puṇise. (fr. ಪುಳಿ). = ಹುಣಿಸೆ, ಹುಣಿಸೆ. The tamarind (ಆಮ್ಲ, ತಿಂತ್ರಿಣೀಕ Mr. 125). See ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ; Śiv. 8, 32. — ಪುಣಿಸೆವಣ್. -ಪಣ್. A ripe tamarind fruit (Rāv. 5, 114).

ಪುಣುಗು puṇugu. = ಪುಣಗು, ಪುನಗು, ಪುನುಗು, ಪುಲಿ, ಪುದಿ 2, ಪುಸಿ 2. Civet (ಪೀಲಿ Mr. 330; My.; Tē. ಪುನುಗು; T. ಪುಡುಗು; M. ಪುಸಿ, ಪುಡುಗು; J. 28, 43). ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಪಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. The Paradoxurus prehensillis (Bd.; Gz.); the Indian civet cat, Viverra civetta (My.; Bd.; Gz.).

ಪುಣುಜಿ puṇuji. = ಪುಣಜಿ. (My.).

ಪುಣುಮ್ಬು puṇumbu. = ಪುಣಮ್ಬು, ಪುಣ್ಬು, ಪುಣ್ಬು. (A reed), an arrow (ಬಾಣ, etc. Śś.; ಕಣೆ, ತೋಡ್, ಸರಡ್, ಉಮ್ಬು Śm. 43, o. r. ಪುಣಮ್ಬು; see M. s. ಪಿತ್ತ). See ಪು-.

ಪುಣ್ಡ (puṇḍa-as). Refractory, turbulent; a free-booter (My.; Mhr.); a rascal, a rogue, a lawless fellow, a low, shameless man (My.); a licentious, depraved man, especially also a fornicator (My.). ಪುಣ್ಡಸಾವರ ಉಣ್ಣಸಳ ಹೊಕ್ಕಗ (Prv.). See B. 4, 80; 5, 10. 105. 106. — ಪುಣ್ಡಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಪುಣ್ಡತನ. (My.). — ಪುಣ್ಡಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಪುಣ್ಡಾಟಿ. (My.).

ಪುಣ್ಡಗಾತಿ puṇḍa-gāti. A low woman, especially an adulteress (My., also ಪುಣ್ಡಗಾತಿ).

ಪುಣ್ಡಗಾಡಿ puṇḍa-gāḍi. A low man, especially a fornicator (My.). ಸೂಳೆಮನೆಗೆ ದಿಂಪ ಪೆದ್ದರೆ ಪುಣ್ಡಗಾಡಿ ಆಟ್ಟು ಕಾಸಿದ (Prv.).

ಪುಣ್ಡತನ puṇḍatana. = ಪುಣ್ಡತನ. Refractoriness, lawless proceedings; brigandage (My.; B. 5, 51; Mhr. ಪುಣ್ಡಾಳ); depravity, wickedness, especially also adultery or fornication (My.). ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಣಾಟಿ ಬೆನ್ನಾನೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಡರೀಕ puṇḍarīka. A lotus-flower, especially *a white lotus* (ದನೇಜಾತ, ತಾವರೆ Nn. 18; ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ Mr. 419; ಸಿ ತಾಳ್ಟ 504). 2, a white umbrella (ಸಿತಾತಪತ್ರ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ 18; ಛತ್ರ 504). 3, *a tiger* (ಪಡುಪರ, ಪುಲಿ 18; ಪುಲಿ 504). 4, a sectarial mark on the forehead. 5, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 18; ಭೇಕ 504). 6, *the elephant of the south-east quarter* (ಇಕ್ಷ್ವೀಧ, ಆಯಿರಾವತ 18). 7, an elephant of one of the eight quarters (ದಿಗ್ಗಜ, ದಿಕ್ಕಿನ ಆನೆ 18; ದಿಗ್ಗಜ 504). 8, one of the trees of svarga (ಕಲ್ಪಕಂ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 18). 9, a banner (ಕೇತನ, ಪತಾಕೆ, ಬಿಕ್ಕೆ 18). 10, Brahmā (ಅಬ್ಜೀಸಭವ, ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ 18). 11, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 18; ಮುನೀಶ್ವ 504). 12, eminence (? ಶ್ರೇಷ್ಠತ 18). 13, neighing (ವಾಜಿಹ್ವೈ ನ, ಕುಮರೆಯ ಪ್ಪನಿ 18). 14, a plant, a kind of Artemisia.

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ puṇḍarīka-akṣha. Lotus-eyed: *Vishṇu or Krishṇa.*

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷಿ puṇḍarīka-akṣhi. A woman with lotus-eyes (Bp. 42, 19).

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಮ್ಬಕ puṇḍarīka-ambaka. = ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ. (J. 26, 64).

ಪುಣ್ಡರ್ಯ puṇḍarya. *A medicinal plant used as a remedy for diseased eyes,* etc. (= ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪುಣ್ಡರೀಕವೆಂಬ ಗಣ್ಣದವ್ಯ, ಪೆಣ್ಣಾರೇ ಗಣ್ಣೆ, ಬಾಣ್ಣವರ ಮದ್ದು, ಇದು ಬಿಳಿಪೆಯ್ದಿರೇ ಗಣ್ಣೆ Si. 153).

ಪುಣ್ಡಾಯಿ puṇḍāyi. = ಪುಣ್ಣತನ, q. v. (B. 5, 2).

ಪುಣ್ಡಿ puṇḍi. = ಪಿಣ್ಡಿ. A generally cultivated plant, the Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (My.; Z.). 2, Roselle, red sorrel, Hibiscus sabdariffa Lin. (St. & Pl.). 3, = ಪೀಲು (Si. 455). — ಪುಣ್ಡೆಕಡ್ಡಿ. The stalks of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡೆನಾರು. The fibres of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡೆಸೊಪ್ಪ. The leaves of the hemp used as a vegetable (My.).

ಪುಣ್ಡು puṇḍu. = ಪುಣ್ಣತನ. (My.; *cf.* T., M. ಪಿಡುಪ್ಪು, ಪುಡುಪ್ಪು, deceit; lewdness, adultery). — ಪುಣ್ಣಾಳನ. A vile deel (My.). — ಪುಣ್ಣು ಪೂಜಾರಿ. A depraved pūjārī. See Prv. s. ತುಣ್ಣು 2. — ಪುಣ್ಣು ಮಾತು. A vile word (My.).

ಪುಣ್ಡುತನ puṇḍutana. = ಪುಣ್ಣತನ. (Abhā. 2, 2; My.).

ಪುಣ್ಡ್ರ puṇḍra. *A red variety of the common sugar-cane, Saccharum officinarum.* 2, *a mark or line made on the forehead with sandal, etc., a sectarial mark* (ಉದಾಮ, ತಿಲಕ Nn. 68; ತಿಲಕ Mr. 520). 3, N. of a people and of their country, Bengal and Behar (ದೇಶ, ಜೇಶ 68; ಜನಪದ 520). 4, a river (ನದಿ 68; *cf.* ಪೌಂಡ್). 5, a painting (ಚಿತ್ರ, ಬರೆದ ಚಿತ್ರ 68; ಚಿತ್ರ 520). 6, an ornament (ಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 65). 7, a worm (*cf.* ಪುಡು).

ಪುಣ್ಡ್ರಕ puṇḍraka. = ಪುಣ್ಡ್ರ Nos. 1, 2 & 3. 4, *the creeper Gaertnera racemosa.*

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷು puṇḍra-ikṣhu. = ಪುಣ್ಡ್ರ No. 1. (Grj. 2, 14).

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡ puṇḍrēkṣhu-kōdaṇḍa. Kāma (My.).

ಪುಣ್ಣಮೆ puṇṇame. = ಪುಣ್ಣಿವೆ, ಪುಣ್ಣಮೆ, ಪುಣ್ಣವೆ, ಪುಣ್ಣಿಮೆ, ಪುಣ್ಣಿವೆ, ಪುಣ್ಣಮೆ, ಪುಣ್ಣವೆ, ಪುಣ್ಣೆ. Tbh. of ಪೂರ್ಣಮೆ (ಪೂರ್ಣಮೆ). ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಪುಣ್ಣೆಮ್ಮ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಣವೆ puṇṇivĕ. = ಪುಣ್ಣಮೆ. (My.).

ಪುಣ್ಬು puṇbu. = ಪುಣುಮ್ಬು, etc. (ತೋಡ್, ಸರಡ್, ಕಣೆ Kr. 40, o. r. ಪುಣ್ಬು).

ಪುಣ್ಮ puṇmu. = ಪೊಣ್ಮ. (R.).

ಪುಣ್ಯ puṇya. = ಪುಣ್ಯ, ಪುಣ್ಯ (Ct. II, 58), ಪುಣ್ಯ. Beautiful, fine, bright, pleasing; *good, pure, right, righteous, virtuous, just, holy* (Bp. 47, 61); happy, prosperous, favourable, propitious, auspicious, lucky. 2, *good, right, virtue, moral or religious merit* (ಸದ್ಧು Ct. I, 12. 98; II, 110; ಧರ್ಮ Nn. 68; Mr. 521). 3, *a good or meritorious act* (ಸುಕೃತ, ಸುಕೃತಿ 68; ಸುಕೃತ 521). 4, purity (ಶೌಚ, ಶುದ್ಧಿ 68; ಶುಚಿತ್ವ 521). 5, auspiciousness (ಶೌಚ್ಯ 521).

6, beauty (ವಿಷ್ಣು. ರೂಪ 68). 7, fame (ಪ್ರವ್ಯಾತಪು 68; ಉದ್ಯ 521). 8, a habitation (ಆವಾಸ, ಮನೆ 68). ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ದಾನಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಾಪ ಬಸ್ತು.—ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟು, ದೆಣ್ಣು ಮುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟು.—ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ತೆತ್ತು ಕೊಂಡರೆ ದೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೆ?—ಪುಣ್ಯದೆಬ್ಬದು ಸಣ್ಣವೇ? ದೆಣ್ಣು ತಿನ್ನದ ಪಾಗಲ್ಲು.—ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಪಣ್ಣೆರಡು ದೊರಿ ಆದ್ದಳು.—ಪೆಣ್ಣಿನ ಬಾರಲ್ಲಿ ಬುದ್ ಆದರೆ ಪಾಪಿಯು ಊರ ಮುಸ್ಸೆ ಮಳ್ಳ ಹರಿಮಿತು (Prvs.). — ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To perform a meritorious act, etc. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್ಯದ ಪಾಪಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬದ್ಕೇಕೆ ದುಮಿಗಿ ಕುದಿವಕಡೆ ಬಳ್ಳಾಂ? ಪುಣ್ಯಮೊಳೆ ತೊದರು ಬೇಗಂ! ಪುಣ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಾನು ಬನ್ನಿ! (Jmt. 17). See Bp. 3, 15; 5, 51. — ಪುಣ್ಯವೀಜ. -ಬೀಜ. A settlement of merit: virtue (ಸುಮ್ಮು, Kk. 89).

ಪುಣ್ಯಕ puṇyaka. *A religious ceremony.*

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ puṇya-karma. A virtuous or meritorious act or performance. (My.; G. 500).

ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ puṇya-kârya. = ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ. (My.).

ಪುಣ್ಯಕಾಲ puṇya-kâla. An auspicious time (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯ puṇya-kshaya. Decay or loss of virtue or religious merit. (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ puṇya-kshêtra. *A holy place,* a place by visiting which merit is acquired.

ಪುಣ್ಯಚರಣ puṇya-charaṇa. Krishṇa (J. 13, 26).

ಪುಣ್ಯಜನ puṇya-jana. A good or virtuous man (ಸುಭಗ, ಸಜ್ಜನ Nn. 95). 2, *a yaksha or attendant of Kubêra.* 3, *a fiend, a rákshasa* (ದೇವದೈಂ, ರಾಕ್ಷಸ 95). See Hlâ. s. ರಕ್ಷಸ.

ಪುಣ್ಯಜನೇಶ್ವರ puṇyajana-îśvara. *Kubêra.*

ಪುಣ್ಯಜೀವಿ puṇya-jîvi. A person rich in moral merit (Bp. 38, 3).

ಪುಣ್ಯತರ puṇya-tara. Uncommonly good, etc. (Cpr. 5, 16).

ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ puṇya-tîrtha. A bathing place by visiting which purity is obtained. (My.).

ಪುಣ್ಯದೇಹಿ puṇya-dêhi. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಪಾಠಕ puṇya-pâṭhaka. A proclaimer of (a person's) fame, or a man who utters benedictions (Abh. P. 3, 115).

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ puṇya-bhûmi. *The holy land, Áryávarta.*

ಪುಣ್ಯಮನಸ puṇya-mânasa. A pure-minded man (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ puṇya-mârga. The right way. ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟಿಜ (ನೃಪ G.).

ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿ puṇya-mûrti. A personification of virtue, a person rich in moral merit (My.).

ಪುಣ್ಯಲೋಕ puṇya-lôka. Heaven. (My.).

ಪುಣ್ಯವಂತ puṇya-vanta. A man possessing merit, a pure, pious, virtuous man (My., ಶ್ರೇಯಸ್ವಿ G.). 2, a man of fortune, a rich man (My.). Feminines: ಪುಣ್ಯವಂತಳು, ಪುಣ್ಯವತ್ತೆ (My.). ಪುಣ್ಯವಂತ ಹಾವಿದ್ದೀ ರಾಗ, ಬೈದ ಬೇದಿದ್ದೀ ದೋಗ.—ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವಂತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪುಣ್ಯವರ್ಜಿತ puṇya-varjita. = ಪುಣ್ಯಹೀನ. (J. 13, 30).

ಪುಣ್ಯವಾಸನೆ puṇya-vâsanê. The perfuming of virtue; consciousness of past virtue (J. 8, 6).

ಪುಣ್ಯವಾಸರ puṇya-vâsara. A good, auspicious day (Cpr. 2, after 57).

ಪುಣ್ಯಶರೀರ puṇya-śarîra. A man who has a pure body: a virtuous man (Bp. 28, 58).

ಪುಣ್ಯಶರೀರಿ puṇya-śarîri. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಶೀಲ puṇya-śîla. Virtuous, good. (B. 3, 21).

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ puṇya-ślôka. Well spoken of, of good fame or reputation. 2, an epithet of Nala and others (see Mr. s. ಆಮರ[2]; Râm. 3, 2, 18).

ಪುಣ್ಯಹೀನ puṇya-hîna. Devoid or destitute of merit or virtue (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ puṇya-âtma. Pure-souled, righteous, virtuous, pious. (My.).

ಪುಣ್ಯಾಹ puṇya-âha. *A good or happy or auspicious day.*

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ puṇyâha-vâćana. Uttering "a good day", wishing any one a happy day at sacrifices, etc. (My.).

ಪುಣ್ಯೋದಯ puṇya-udaya. The resulting of good fortune, as the effect of virtuous acts done in a former life. (My.).

ಪುತ put. A particular hell to which the childless are condemned. (My.).

ಪುತ puta. *A bullock (cf.* ಒಡ್ಡ[3], etc.).

ಪುತ್ತ putta. = ಪುಟ್ಟ, etc. (J. 32, 27). — ಪುತ್ತಪೊಗು. -ಪೊಗು. To enter an ant-hill (J. 12, 39; 18, 47).

ಪುತ್ತಲಿಕೆ puttalikĕ. = ಪುತ್ತಳಿಗೆ, ಪುತ್ಥಿಕೆ. A puppet, etc. (= ಪುತ್ತಿಕೆ).

ಪುತ್ತಳಿ puttaḷi. = ಪುತ್ತಲಿ[1] (ತೆಮ್ದ. 39), ಪುತ್ಥಿ. Tbh. of ಪುತ್ತಿಕೆ (ತೆಮ್ದ 345; also Sk. ಪುತ್ತಲೀ = ಪುತ್ತಿಕೆ; Mhr. ಪುತಳೀ). A puppet, etc. (ಕರು Ct. I, 53; ಪರಿಣಿ, ಬಾಣಾವಳಿ Nn. 95; ಪುತ್ತಿಕೆ Kk. 55; Cpr. 7, 145; ತೆಸಂ. 3, after 35). 2, a gold coin valuing about four rupees (Mhr.; My.: a varaha of pure gold); pure gold (My.; Tĕ. ಪುತ್ತಳಿ). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ನ ಮೀಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮುಳ್ಳಿಗಿನ್ನ ಮೀಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prv.). — ಪುತ್ತಳಿಗೊಡ್ಡು. = ಪುತ್ತಳಿ. (Dp. 19, 13).

ಪುತ್ತಳಿಕೆ puttaḷigĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಳಿ. (ಬಾಣಾವಳಿ, ಪುತ್ತಿಕೆ Hlâ.).

ಪುತ್ತಲಿ puttaḷi. = ಪುತ್ತಳಿ (ತೆಮ್ದ. 39).

ಪುತ್ತಿಕೆ puttikĕ. The white ant or termite. 2, *a small kind of bee.*

ಪುತ್ತಿಗೆ puttigĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಿಕೆ (ತೆಮ್ದ. 345).

ಪುತ್ತು puttu. = ಪುತ್ತ, ಪುತ್ತ, ಪುಟ್ಟ. A white ant-hill (wherein often snakes are found; Riv. 5, 122; Tĕ. ಪುಟ್ಟ; T., M. ಪುಟ್ಟು). ಪುತ್ತಿಯುರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿಲ ಕುಬಿ ಕೆಡೆದ ಪ್ಪು (Lilv. 3, 3).

ಪುತ್ರ putra. *A son;* a child (ಮಾಯಿಗ, ಮುಳ್ಳು Nn. 140). ಪುತ್ರನಾದರೆ ಆದಸಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತರ ಇದ್ದಾನು.—ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದವಗೆ ಗಾಳಿ ಲ್ಲ.—ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದೇ?—ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಸ್ಸು ಕಷ್ಟ, ಪುತ್ರರಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬತ್ತು ಕಷ್ಟ (Prvs.).

ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ putra-kâma-iṣhṭi. An oblation or sacrifice made by one desirous of (male) offspring. (Râm. 1, 7, 1; J. 18, 1).

ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯಾಧ್ವರ putra-kâmyâ-adhvara. A sacrifice made from the wish for a son or sons (My.).

ಪುತ್ರಕಿ putrakĕ. A daughter. 2, *a puppet, a doll.*

ಪುತ್ರಜೀವ putra-jîva. An ornamental tree, the wild olive, Putranjiva roxburghii (Sk.; St. & Pl.).

ಪುತ್ರಜೀವಿ putra-jîvi. A woman whose children are alive (ಮುಳ್ಳು ಪಾದ್ದಿ ಸತಿ Mr. 303). 2, the seed of the putra-jîva (My.).

ಪುತ್ರದೋಹಳ putra-dôhaḷa. The craving after a son or sons (Čpr. 3, after 44 & 62).

ಪುತ್ರವತಿ putra-vati. She who has a son or sons, or who possesses offspring (J. 18, 19).

ಪುತ್ರವಧು putra-vadhu. *A son's wife.*

ಪುತ್ರವನ್ತ putra-vanta. He who has a son or sons (My.).

ಪುತ್ರವಿರಹಿತ putra-virahita. A sonless man; a man who is separated from his son; a man whose son is dead (My.).

ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ putra-santâna. Male progeny or offspring (My.).

ಪುತ್ರಸ್ವೀಕಾರ putra-svîkâra. Adoption (My.).

ಪುತ್ರಾನ್ತರ putra-antara. Another son (J. 18, 16).

ಪುತ್ರಿ putri. *A daughter.* 2, having a son or sons.

ಪುತ್ರಿಕಾಪುತ್ರ putrikâ-putra. A daughter's son who by agreement or adoption becomes the son of her father. (My.). 2, a grandson.

ಪುತ್ರಿಕೆ putrikĕ. = ಪುತ್ತಳಿ, ಪುತ್ತಲಿ, ಪುತ್ತಿಗೆ, (ಪುತ್ರಳಿ), ಪುತ್ಥಿ. A daughter. 2, *a puppet, a doll, a figure of stone, wood, lac, etc.* ಮುಂಜಮೊಳ್ ಸ್ಯಪಗೆ ನಿನು ಸೇದೆ ದೂಪ್ಪಿ ದೊಪ್ಪೆಗಳು ಪಾಂಪಾಳಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಳ್ಕಂ (Mr. 204). 3, a copy or transcript from an original (My.; *cf.* ಮೂಲಕೆ).

ಪುತ್ರೇಷಣೆ putra-ishaṇĕ. Desire or longing for a son (My.; G. 65; correct Sk. ಪುತ್ರೈಷಣೆ).

ಪುತ್ರೋತ್ಸವ putra-utsava. Rejoicings on the birth of a son (J. 28, 15).

ಪುತ್ರೋದಯ putra-udaya. The birth of a son (J. 19, 42).

ಪುತ್ರೌ putrau. The Sk. dual of ಪುತ್ರ: two sons. 2, *a son and daughter.*

ಪುತ್ಲಿ putli. = ಪುತ್ತಳಿ. (My.).

ಪುತ್ಲಿಕೆ putlikĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಳಿ. (My.).

ಪುದಿ pudi. 1. = (ಪೊದೆ 1, etc.), ಹುದಿ. To enter into, to enter, to come or go into; to touch (ಪ್ರವೇಶವಾಗು Śmd. 53. 57. 126. 148. 189. 264. 353. 358. 363 Cm.; *cf.* ಪುಗು); to join (v. t.); to combine; to be joined to, to be attached to; to be put into (ಪತ್ತು 148; ಪುರುಗೆಯಾಗು 148. 375 Cm.). 2, to be involved, inwrapped or covered, to be hidden or concealed (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; T. ಪುಚ್ಚು, M. ಪುದೆ; T., M. ಪೂದಿ, to involve, cover, inwrap; to set jewels; *cf.* ಪೊದುಂಕು, ಪುದಿ). 3, to inwrap, to cover (Grj. 4, after 70; Bp. 9, 2). ಪುದಿಯೆ ತದುಂ ಮುನ್ನಮುಂ (Abh. P. 7, 15). ವಜ್ರಕವಚಂಗಳ್ ಕಾನ್ಪಿ ದಿಗ್ವಧ್ರಾಲಯುಂ ಪುದಿವಿನಿಗಂ (13, 60). — ಪುದಿವಂಗಮುಂ ಬಲಿದಿಪುದು ಅನಿಲಂ (ಕೂರ್ಮ Mr. 51). ಲಲನಾದೊಳು ಪುದಿವ ಫಲವು (ಉಷ್ಣಗಾಯಿ 219). See Ch. v. 100. 173. 226; Čpr. 1, 79. 80. 125; 5, 49; 7, 63; 8, 96; 9, 16; Abh. P. 3, 114. 117. 127; 9, 94; 16, 75; Grj. 4, 138; Bp. 20, 17; 34, 5; 43, 72; Rśv. 1, 85; 6, after 11 (twice); 9, 18; J. 11, 23; 22, 4; 26, 17. 20; 33, 36; Č. Bp. 47, 44.

ಪುದಿ pudi. 2. The side of a door (ದ್ವಾರಪಾರ್ಶ್ವ Śmd. Dh.).

ಪುದಿ pudi. 3. = (ಪುಷ), ಪುಲಿ 2. — ಪುದಿದಟ್ಟು. = ಪುಲಿದಟ್ಟು. A banked fund set apart for religious uses (My.).

ಪುದಿನ pudina. = ಪುಚಸ. Mint, Mentha sativa Willd. (Mhr., Persian ಪುದೀನಾ; K.; My.).

ಪುದು pudu. = ಪುದವು q. v., ಹುದು, ಹುದುವು. Entering in; union, junction, etc.; joint concern, holding in common, partnership (Abh. P. 2, 66; Tĕ. ಪೂತ್ತು). — ಪುದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪುದುಂಗೊಳ್. — ಪುದುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಪುದುಂಗೊಳಿಸು (Śmd. 200). — ಪುದುಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get an entry: to be joined or linked to. ನವಿಗನ್ನಡದ ಪುದುಂಗೊಳೆ, ಕೊಡಿಸಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ದಿ, ಪಾಣ್ಗೆದೆ ಮುತ್ತುಂ ದೊರಿಸುಂಗೊಡದಿರೆ ಪೇಳ್ದುದಿಗಳಿಗ ಕವಿತೆ ಬುಧರಪ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Kâvy. I, 15, 24; Śmd. 78). — ಪುದುಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. (Śmd. 200). To join (v. t.), to unite. ಆಚಿಸಂ (virtue) ಪಾಡಿಯುದುಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೇ ಭೂಮಿಪಂ ಚೆಲ್ವಿನಿಂ ನೆಲೆಯಾಳ್ಗೆ! (Ch. v. 347; from ಕೊಣ್ಡೇ a. r. begin). 2. to make one's self united, to form one's self into a body: to manifest one's self (Čpr. 7, 132). ಈ ಸುರಗಿರಿವೆಯ್ದುವೇಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುಮೋ! (Śmd. 226). — ಪುದುವಾಡು. -ವಾಡು. To live together with (Abh. P. 6, 33; 12, 84). — ಪುದುವಾಡ್ತನ. -ವಾಡ್ತನ. Joint living or concern (Rśv. 13, 27). — ಪುದುವುಗು. -ಪುಗು. To enter conjointly in or upon (Abh. P. 6, 47).

ಪುದುಗಿಸು pudugisu. = ಪುದಿಗಿಸು, ಪೊದಿಗಿಸು, ಪೊದಿಗಿಸು, ಹುದುಗಿಸು, ಹೊದಿಗಿಸು. To cause to enter, to insert, to put into, to set as precious stones, to sheathe, to enwrap; to cover, to hide; to shelter, to protect (My.; Tĕ. ಪುದುಗು, ಪುದುಗು, ಪುದುವು).

ಪುದುಗು pudugu. = ಹುದುಗು. To enter; to be covered or hidden, to hide (J. 18, 47; 18, 19; 28, 11; 28, 48; 29, 36). 2, to insert; to hide; to shelter (J. 28, 4). (Tĕ. ಪೂದುಗು, ಪುದುವು, to cover; to envelop; to surround, encircle; to set as precious stones; to sit on eggs).

ಪುದುರು puduru. = ಪದರ್, etc. (My.).

ಪುದುವು puduvu. = ಪುದು. A joining, a combination (Čpr. 1, after 101); connexion (Abh. P. 12, 77); a multitude, a thicket. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಹುದ್ವಾದರಿಗಳ ಪುದುವುಗಳ್ (Śmd. 68).

ಪುದೆ pudĕ. = ಪೊದೆ 2, ಹೊದೆ. Wherein anything is put, or whatever envelops: a quiver (ಪೊರೆ Ot. I, 37, o. r. ಪೂದೆ; Tĕ., M. ಪೂದಿ; M. also: a bundle, a load). 2, a covering, a cover (M. ಪದೆ; T. ಪುಚ್ಚೆ, concealment): a thatch, a roof. 3, a bundle. 4, a bush, a thicket.

ಪುದ್ಗಲ pudgala. Beautiful, handsome. 2, the body; matter (ಮೂರ್ತಿಮದ್ವಸ್ತುಸಮೂಹ, ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Kn. 96 as ಮುದ್ಗಲ). 3, the soul or individuality (ಸಂಸಾರಿ, ಆತ್ಮನ 96 as ಮುದ್ಗಲ); personal identity. ಪುದ್ಗಲಂಗಳ್ ಎಮಗುಂ ಶರೀರವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಪೇದುವವು (Nr.). 4, shattered, broken to pieces; wrecked, decayed, etc. (ವಿೞಣ, ಒಡಮು 96 as ಮುದ್ಗಲ).

ಪುನ್ pun. = ಪುಂ (puṁ), etc.

ಪುನ punar. = ಮಿಗಿ, etc. See ಕಮ್ಮಾನ.

ಪುನಃ punaḥ. = ಪುನರ್ q. v., ಪುನಹ, ಪುನಮಾ.

ಪುನಃಪಾಕ punaḥ-pâka. (Śmd. 99). Cooking afresh; a repeated baking.

ಪುನಃಪುನಃ punaḥ-punaḥ. *Again and again, frequently.*

ಪುನಃಪ್ರೋಕ್ತ punaḥ-prôkta. = ಪುನರುಕ್ತ. (Mr. 2).

ಪುನಃಸಂಸ್ಕಾರ punaḥ-saṁskâra. Renewed investiture, repetition of any essential ceremony. (Bh. 1, 5, 29).

ಪುನಃಸ್ವಯಂವರ punaḥ-svayaṁvara. Renewed svayaṁvara (Râm. 3, 2, 17).

ಪುನಗು punagu. = ಪುಗುಸು, etc. (My.). — ಪುನಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. (My.; ಗಳ್ಳ ಮಾರ್ಜಾಲ G.).

ಪುನರ್ punar. = ಪುನಃ. (Śmd. 99). Further; *again; back, in return; on the other hand, on the contrary, but; indeed* (ಮತ್ತೆ Śmd. 395; Ćt. I, 40).

ಪುನರಪಿ punar-api. Even again, and on the other hand, also. (Bp. 38, 50; 50, 69; 56, 45. 46).

ಪುನರಾಗತ punar-âgata. Come back, returned. (My.).

ಪುನರಾಗತಿ punar-âgati. = ಪುನರಾಗಮನ. (My.).

ಪುನರಾಗಮನ punar-âgamana. The act of returning to the place set out from. (My.).

ಪುನರುಕ್ತ punar-ukta. Said again, reiterated; repetition, useless repetition, tautology (Śmd. 251).

ಪುನರುಕ್ತಿ punar-ukti. Saying again, useless repetition, tautology; a mere, empty word. (Râm. 3, 8, 41).

ಪುನರುತ್ಥಾನ punar-utthâna. Rising again, resurrection (Ik.).

ಪುನರುದ್ವಾಹ punar-udvâha. = ಪುನರ್ವಿವಾಹ. (My.).

ಪುನರುಪನಯನ punar-upanayana. Renewel of the upanayana (My.).

ಪುನರ್ಜನ್ಮ punar-janma. = ಪುನರ್ಭವ. A new or second birth, regeneration, future birth by transmigration, metempsychosis. (J. 25, 35; My.).

ಪುನರ್ಜಾತ punar-jâta. Born again, regenerated. See ಉ-.

ಪುನರ್ದರ್ಶನ punar-darśana. Seeing again. (My.).

ಪುನರ್ದಾರಕ್ರಿಯೆ punar-dâra-kriyĕ. Taking a second wife after the death of the first. (R.).

ಪುನರ್ನವ punar-nava. Becoming new or young again; *a finger-nail.*

ಪುನರ್ನವೆ punar-navĕ. *Hog-weed, Boerhavia procumbens* Roxb. See ಗರುಪಲೆ 2.

ಪುನರ್ಭವ punar-bhava. Born again; new birth, regeneration, transmigration (ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುವ Nn. 114). 2, *a finger-nail.* — See Bp. 53, 3; 54, 74.

ಪುನರ್ಭೂ punar-bhû. ಪುನರ್ಭು. Reproduced, born again. 2, *a virgin widow re-married.* See ಪುನರ್ಭು.

ಪುನರ್ವಚ punar-vaća. Saying again, repeating (ಮರಳಿ ಸು ವುದ Nn. 167).

ಪುನರ್ವಸು punar-vasu. The seventh (or the fifth) of the lunar asterisms. (My.).

ಪುನರ್ವಿವಾಹ punar-vivâha. Second marriage. (My.).

ಪುನರ್ಹ punar-ća. And again, still again (Mhr.; My.).

ಪುನರ್ಹರಣಿ punar-ćaraṇĕ. = ಪುರಶ್ಚರಣ. (J. 11, 39; My.).

ಪುನಹ punaha. = ಪುನಃ. (My.).

ಪುನಾ punahâ. Tbh. of ಪುನಃ. (My.; Mhr. ಪುನ್ಹಾ). ಪುನಾ ಮೋದರ ಕನೀ ಕಾಳಿ ತಪ್ಪೆತೇ? (Prv.).

ಪುನೀತ punîta. Made clean or pure, purified, pure, clean (Bp. 3, 56; 6, 13; 31, 18; J. 18, 45). Feminine ಪುನೀತ (Bp. 2, 47).

ಪುನುಗು punugu. = ಪುಣುಗು, etc. — ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ. (My.). ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕಿನ ಪರಿಮಳ (ಜವಾದಿ, ಪುಣುಗು G.).

ಪುನ್ನಪುಂಸಕ pun-napuṁsaka. Masculine and neuter in gender (Śmd. 108).

ಪುನ್ನಾಗ pun-nâga. = ಮುನ್ನಾಗ. An elephant among men: a distinguished man (ನರಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ Nn. 61). 2, a white elephant; a distinguished elephant (ದಿಟ್ಟದರ್ಪನ ಗಜ, ದಿಟ್ಟದಾನೆ 61). 3, a buffalo (ಬಿರಾಮ, ಕೋಣನು 61). 4, a serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪನು 61). 5, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಅವನಿಜಾತ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 61; ಸುರಮೊನ್ನೆ Mr. 126).

ಪುನ್ನಿಕೆ punnikĕ. = ಪೊನ್ನೆ, etc. See ಸುರ-.

ಪುಪ್ಪ puppa. Tbh. of ಪುಷ್ಪ. (My.; Tĕ.).

ಪುಬ್ಬು pubbu. = ಪುರ್ಬು, etc. (My.).

ಪುಬ್ಬೆ pubbĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಪುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪೂರ್ವ. The eleventh of the lunar mansions (My.; Tĕ.).

ಪುಮ್ pum. = ಪುಂ (puṁ), etc. (ಪುರುಜ Ćt. I, 90).

ಪುಮಪತ್ಯ pum-apatya. *Male offspring.*

ಪುಮಾಂಸ್ pumâṁs. = ಪುರುಷ. *A male, a man.* 2, *the soul.*

ಪುಮಾಖ್ಯೆ pum-âkhyĕ. *A designation of a male being.*

ಪುಮಾನ್ pumân. = ಪುರುಷ. (ಮೂನವ, ಮುಷ್ಯ, etc. Mr. 222).

ಪುಮ್ಭಾವ pum-bhâva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ, ಪುರುಷತ್ವ (G.; Ćpr. 7, 132).

ಪುಮ್ಭೂಮನ್ pum-bhûman. *A word of the masculine gender in the plural number.*

ಪುಯ್ puy. = (ಬಿಗೆ 4, ಪೊಡೆ 1), ಪೊಯ್ 1, ಪೋಯಿ, ಹುಯ್, ಹುಂಕು, ಹೊಯ್, ಹೊಂಕು. To beat, to strike, to smite; to kill; to throb; to fling, to throw; to cast, to pour; to drive; etc. (M. ಪೊಯ್ಯು, to fight). ಪುಯ್ಕೆ (Śmd. s. ಬಕ್ಕಳಿ).

ಪುಯಲ್ puyal. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೋಯಲ್, etc. Beating, striking, etc. ಪುಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ or ಪುಯಲೊಪ್ಪೋದಂ (Śmd. 195).

ಪುಯಲ್ಲು puyalḷu. = ಪುಯ್ಯಲ್ಲು. To call or cry out, to vociferate; to lament (ಆಕ್ರೋಶಪ್ಪನಿ Śmd. Dh.).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. = ಪುಯಲ್. Beating, etc.; a blow, blows (J. 4, 41). ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ (ಸೂದಿಗಳೆದ ದಂ Śm. 42).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. = ಪುಯ್ಯಲು. Vociferation; lamentation (Abh. P. 9, 195; J. 4, 16; see ಪೆಣ್ಪುಯ್ಯಲ್); lamentable communication; solicitation. — ಪುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕಿ. To lament (Grj. 8, 79); to solicit (6, 25). — ಪುಯ್ಯಲಿಪು. -ಇಪಿ. To solicit (Ćpr. 7, 101); to communicate lamentably (Abh. P. 11, after 100; Grj. 2, after 71); to lament (Abh. P. 10, after 175; Grj. 6, 13; J. 3, 24).

ಪುಯ್ಯಲ್ಲು puyyalḷu. = ಪುಯಲ್ಲು. (Abh. P. 2, 49; 9, 139. 142; 10, 58; 10, after 176).

ಪುರ್ pur. = ಪುರ 1. *A town.* 2, the body.

ಪುರ pura. A stream, a rivulet, a brook, a water channel (ಪುಸರ್ Śm. 35; ಪುಸರ್ 102; ಕಾಲ್, ಕಾಲ್ವೆ Ćt. II, 53; T. ಪುರಿಲ್, anything which is hollow; a

water-course, drain, see ಪೂರ್; ಪುರಳ್, M. ಪಿರಳ್, Tk. ಪುರಲು, to roll, welter; to roll over, overflow, be full;—an inundation; *cf.* ಪೂರಳ್, ಪೂದಿ 1, and Sk. ಪೂರ; see s. ಪುಗ್ಗು & ಪರಿ). See ಕಾಮ್ಬುರ.

ಪುರ pura. 1. = ಪುರ್ (Śmd. 106). A fortress, a castle; *a town, a city* (ಪ್ರಭೇದನ, ವಚ್ಚಣ Nn. 72; ಪ್ರಾಬಿಲ್ Śm. 102). 2, *a house, an abode.* 3, *the body* (ಶರೀರದ, ದೇಹ 72). 4, a mode of counting (ಗಣನೆ, ಔಪ್ಯಭೇದ 72; = No. 7?). 5, ಲಿಂಗಭೇದ (ಲಿಂಗವಿಚಾರ 72). 6, *bicillium.* 7, the number 3 (Ch.; ಮೂರು Mr. 347, on account of ತ್ರಿಪುರ). 8, a certain metrical foot (Ch.). 9, N. of a demon.—ಪುರ ಹೋದರೆ ಪರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಪುರ pura. 2. Tbh. of ಪುರ. See ಕಪ್ಪುಪುರ, ಬಣ್ಣಪುರ.

ಪುರಃ puraḥ. = ಪುರಸ್, q. v.

ಪುರಃಸರ puraḥ-sara. = ಪುರಸ್ಸರ. Going before or in advance: *a forerunner, a leader, a harbinger.*

ಪುರಃಸರಣ puraḥ-saraṇa. = ಪುರಸ್ಸರಣ. Going before or in advance.

ಪುರಕ puraka. (Tbh. of ಪುರಳ್?). = ಪುರುಳ್. See ಆಯಿಪುರಕ, ಆಸೆ-.

ಪುರಕ್ಷಯ pura-kshaya. The destroyer of Tripura: Śiva (Bp. 61, 47).

ಪುರಚಿ purâḍi. (= ಪುರಣಿ). See ಪುಲ್ಲಮ್-, ಪುಳ್ಳಮ್-.

ಪುರತಸ್ puratas. *In front, in advance, before, forward.*

ಪುರತ್ರಯ pura-traya. Tripura (Bp. 54, 54).

ಪುರದನುಜಹರ pura-danuja-hara. The destroyer of the Dânavas of Tripura: Śiva (Bp. 54, 25).

ಪುರದ್ವಾರ pura-dvâra. *The gate of a city.*

ಪುರಧ್ವಂಸಿ pura-dhvaṁsi. Śiva (My.).

ಪುರನ್ತ puranta. = ಪುರಾತ. (Bp. 61, 58; My.).

ಪುರನ್ದರ pur-an-dara. Town-splitter: *Indra.* 2, Śiva. ಪುರನ್ದರನಿಗೂ ತೊಪ್ಪರೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).—ಪುರನ್ದರದಾಸ. N. of a Vaishṇava poet (My.). 2, a poor wretch (My.).—ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಠಲ. N. of Kṛishṇa (My.; B. 5, 322).

ಪುರನ್ಧ್ರಿ pura-n-dhri. *A woman whose husband and children are living, a respectable matron;—a woman* (see ಬಾಳ-).

ಪುರಭಿತ್ತಿ pura-bhitti. A city-wall, a rampart, etc. (ಪ್ರಾಕಾರ, ದಪ್ಪ, ಶಾಲು, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪುರಮಥನ pura-mathana. Crusher of Tripura: Śiva (Śśv. 1, 47). 2, sign for a long letter (Ch.).—ಪುರಮಥನ. The metrical foot ∪∪∪—(Ch.).

ಪುರಮರ್ದನ pura-mardana. Śiva (J. 2, 12).

ಪುರಯಮ pura-yama. Restrainer or punisher of Tripura: Śiva (Mr. 12).

ಪುರಲೆ puraḷe. = ಪುರ್ಲೆ, ಪುಳ್ಳಿ q. v. (My.).

ಪುರವಾರ pura-vâra. Eating by turns in the houses of a town. ಊರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ನೇರಿದ (Prv.).

ಪುರಶಾಸನ pura-śâsana. Chastiser of Tripura: Śiva. (My.).

ಪುರಸ್ಚರಣ puras-charaṇa. = ಪುನಶ್ಚರಣೆ. Repetition of the name of a deity or of a mantra. (My.).

ಪುರಸ್ puras. = ಪುರತ. *Before, in front, in advance, in the presence of.*

ಪುರಸತ್ತು purasattu. = ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ. Leisure; interval; time yet to run (My.; Mhr., H. ಪುರಸತ, ಪುರಸೊತ್). See Prv. s. ಉಪ್ಪಿನಿಗಾಗಿ.

ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ purasuttige. = ಪುರಸತ್ತು. (ಸಕುಲು Ch.).

ಪುರಸ್ಕಾರ puras-kâra. The act of placing before or in front; showing respect, etc. (ಸತ್ಕಾರ G.; My.).

ಪುರಸ್ಕೃತ puras-kṛita. *Placed before or in front.* 2, *distinguished, honoured.* 3, *harassed or attacked by an enemy.*

ಪುರಸ್ತಾತ್ purastât. *Before, in front of, in advance, in the first place, at the beginning; previously, formerly, first;* in the presence of. 2, *eastward; in the east; from the east.*

ಪುರಸ್ಸರ puras-sara. = ಪುರಃಸರ. (Ōpr. 2, after 93).

ಪುರಸ್ಸರಣ puras-saraṇa. = ಪುರಃಸರಣ. See ಮುನ್ನು.

ಪುರಹರ pura-hara. Śiva (Śmd. 192; Bp. 39, 20; 57, 25). ಪುರಹರನ ಆರಸಿ (Grj. 3, after 12).

ಪುರಾ purâ. *In former times, formerly, of old, of yore.* 2, *before, ere.*

ಪುರಾಕೃತ purâ-kṛita. Done formerly or of old, done long ago (Bp. 34, 32; 49, 32).

ಪುರಾಗ್ರಿಮ pura-agrima. An excellent town (Ōpr. 6, 20).

ಪುರಾಣ purâṇa. *Belonging to ancient or olden times, ancient, old.* 2, long, very long (ಕಮಜೀರ್ಘ, ಆಜಿರ್ಘ Nn. 138; ದೀರ್ಘ Mr. 519). 3, worn out (ಜರ, ಪಮು 138; ಜೀರ್ಣ 519). 4, *a tale of the past, history legendary and traditionary, legend, a purâṇa* (ಆಖ್ಯಕ, ಪೌರುಷಕ 138; ಆಖ್ಯಕ 519; see ಪಂಚಲಕ್ಷಣ; Bp. 43, 76. 77). ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮೂರನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಪರಾ ಉಡಿಸಲಿ.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!—ಪುರಾಣಾ ಹೇಳಿದರೆ ಪುಸ್ತ ಬಿಡ್ಬಾರ್ದೇ?—ಪುರಾಣಾ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗು! ಎಮ್ಬುನ್ತೆ (Prvs.). See Prvs. s. ಗಾನೆ, ಪೂರ್ವಿಕ.

ಪುರಾಣಕವೀಶ್ವರ purâṇa-kavîśvara. A great poet of the past (Kâvy. III, 2).

ಪುರಾಣಪುರುಷ purâṇa-purusha. The primeval male; Vishṇu (My.); Râma (J. 21, 29); Śiva.

ಪುರಾಣವೈರಾಗ್ಯ purâṇa-vairâgya. Momentary freedom from worldly passion derived from hearing or reading a purâṇa, distaste of worldly vanities whilst listening to a purâṇa (My.).

ಪುರಾಣಶ್ರವಣ purâṇa-śravaṇa. Listening to a purâṇa (My.).

ಪುರಾಣಿ purâṇi. = ಪುರಾಣಿಕ. — ಪುರಾಣಿಪಟ್ಟಿ. N. (Bp. 57, 28).

ಪುರಾಣಿಕ purâṇika. A man well read in the purâṇas; a public expounder of them (ಪೌರಾಣಿಕ, ಸೂತ Nn. 32; Bp. 57, 21. 30). ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾಗಿ, ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ, ಕೈತ ಅನ್ನದೆ ಅಡಿಯೆನೇ ಎಮ್ಮನಗಳೆಯ? (Prv.).

ಪುರಾತ purâta. = ಪುರನ್ತ. Tbh. of ಪುರಾತನ. (Bp. 22, 67; 25, 17; 45, 47; 48, 17). Fem. ಪುರಾತೆ (Bp. 12, 42).—ಪುರಾತರಬ್ಬೆವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6).

ಪುರಾತನ purâtana. = ಪುರನ್ತ, etc. *Belonging to the past, former, old, ancient.* 2, a man who lived in former ages, a venerable man, or a scholar, or a devotee, of the past (ಪುರಾಣ ಕವಿ Śmd. 11 Cm.). 3, an ancient story, a legend. ಪುರಾತನದ ಕಥೆ ಕಿರಾತ ಏನು ಬಲ್ಲ? (Prv.). See Prv. s. ಮುಂ 2.

ಪುರಾನ್ತಕ pura-antaka. Śiva (Bp. 21, 4).

ಪುರಾನ್ತರ pura-antara. Another city (Bh. 1, 8, 67).

ಪುರಾರಿ pura-ari. Śiva. 2, Vishṇu. 3, a certain metrical foot (Ch.).

ಪುರಾವೃತ್ತ purâ-vṛitta. A former conduct or mode of action. 2, *a legend.*

ಪುರಿ puri. 1. = ಹುರಿ 1. To dry by exposure to the heat of fire: to parch, as grain, pulse, etc. (ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕರಾದ ಕೆಸ. 106; T., M. ಪುರಿ; Tě. ಪುರಗು, ಪುಗಗು; ಪೇಲು, to be parched). ಪುರಿದ ಯವೆ (ಧಾನಿಗಳು Nr.). ಧಾನ್ಯಾದಿ ಪಿಷ್ಟರುಂ ಮಿಶಮು ಪುರಿಯುಳ್ಳ ಸತ್ತುಗಮುಳ್ಳು (Mr. 219). ಮಿಗೆ ಪುರಿದ ಪಿಸಿಯು ಮುಳಲ್ (Bp. 11, 19). 2, to roast, as coffee, Cayenne pepper, cocoanut-kernels, castor-oil-seeds, happalas, etc. (My. as ಹುರಿ).

ಪುರಿ puri. 2. = ಹುರಿ 2. Parching; roasting; (frying). 2, what is parched: partly boiled and then parched rice (My.; T., M. ಪುರಿ). — ಪುರಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A flat wheaten cake that is filled with a mixture of jaggery and Bengal gram flour, and then fried in ghee (V. 9, 78).

ಪುರಿ puri. 3. = ಹುರಿ 3. Twisting; that is twisted: twist, twine, string, pack-thread (of cotton thread or fibres, ಪಸ್ತು ಕೆಸ. 106; Tě., T., M.; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist). — ಪುರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get twisted: to join together (Bp. 4, 58).

ಪುರಿ puri. 4. = ಪೊರೆ 2, ಹುರಿ 4. Strength, refreshment, spirit, courage, valour (Tě.); pride (Tě., *cf.* ಪುಗ್ಗು; T. ಪುರಿ, strength; ಪುರ, to keep, save, protect; to establish, confirm, see ಪೊರೆ 1; *cf.* ಪುರುಳ್ 1; Tě. ಪುರಿ ಕೊಡು, to gain strength or spirits, be refreshed; the heart to be pricked; ಪುರಿ ಕೊಱುವು, to spur on, prick on, instigate, incite, stir up). — ಪುರಿಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. = ಹುರಿಗೊಡಿಸು. (G.).

ಪುರಿ puri. A castle; *a town, a city.*

ಪುರಿದಿಸು puridisu. = ಪುರುದಿಸು, q. v.

ಪುರಿತತೆ puritat. = ಪುರಿತತ್ವ, ಪುರೀತತ್.

ಪುರಿತತ್ವ puritatu. Tbh. of ಪುರಿತತ್ (ಕೆಸ್ಮ. 106).

ಪುರೀತತೆ puritat. *An entrail* (ಆಸ್ಪ, ಕರುಳು Mr. 396).

ಪುರೀಷ purîsha. Dust, mould, rubbish; *feces, excrement, ordure.*

ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ purîsha-utsarga. The voiding of excrement. See ಮಾಡು.

ಪುರು puru. = ಪುಲು. *Much, many, abounding, abundant.* 2, the brother of Yadu.

ಪುರುಕ puruka. = ಪುರಕ. See ಉಮ್ಮು-, ಉಮು-, ಉಚ್ಚೆಹುರುಕ, etc.

ಪುರುಕಿ puruki. Feminine of ಪುರುಕ. See ಉಮ್ಮುಹುರುಕಿ, ಉಚ್ಚೆ-, etc.; Prv. s. ಬಳೈ.

ಪುರುಕುತ್ಸ puru-kutsa. N. (see Mr. s. ಆಮುಕರ್).

ಪುರುಜ puru-ja. *Much, many.*

ಪುರುಡಿ puruḍi. = ಪುರುಳಿ 2. (Cpr. 3, after 9).

ಪುರುಡಿಗ puruḍiga. = ಹುರಿದಿಗ. An envious man (V. 29, 24).

ಪುರುಡಿಸು puruḍisu. = ಪುರಿದಿಸು, ಹುರುಡಿಸು. To stand in competition with or vie with, to rival; to be filled with envious feelings, to envy (Grj. 10, 42; Rav. 2, after 8; 11, 167; Śiv. 4, 41; J. 1, 8; Tě. ಪುರಡಿಂಪು, ಪುರಣಿಂಪು, ಪುರುಡಿಂಪು, ಪುರುಣಿಂಪು, to resemble; to vie with, emulate; to contemn; ಪುರುಡು, likeness, similarity; ಪೊರೆ, to agree with; T. ಪೊರು, to resemble = ಪೊರುಪು; to fight in battle; ಪೊರುಮು, to fight; ಪೊರುಸ್ಪು, to join; to agree; to be agreeable or pleasing; to possess, as a quality or attribute; M. ಪೊರು, ಪೊರುಮು, to meet in battle, fight; to vie, emulate; ಪೊರುಮುಪು, to emulate; to outdo; to scold. See ಪೊರೆ 3, ಪೊರ್ಮು, ಪೋಟ್ಟಿ, ಪೋರ್ 1). ಪುರುಡಿಕ್ಕಂ (ಕೆಸ್ಮ. 268, o. r. ಪುರಡಿಕ್ಕಂ). ಸದತಿಗೆ ಸದತಿ ಪುರುಡಿದಳ್ (159, o. r. ಪುರುಡಿಸುದಳ್).

ಪುರುಡು puruḍu. 1. = ಹುರಿದು, ಹುರುಡು. Rivalry; envy, jealousy (Cpr. 2, 40; 3, 12; 7, after 62; 8, after 79; 8, 81; Abh. P. 3, 45; V. 4, 9; J. 5, 34. 37). — ಪುರುಡು ತೋಱು. -ತೋಱು. To show envy (V. 29, after 25). — ಪುರುಡುವಾತು. -ಮಾತು. A word of rivalry or envy (Śiv. 4, 130).

ಪುರುಡು puruḍu. 2. Ceremonial uncleanness after child-birth (My.; Tě.; T. ಪುಟಿಮು; M. ಪುಲೆ; see ಪೊಲೆ). ಪುರುಡಿನ ದುನೆ (ಆರಿಷ್ಟ, ಸೂತಕಾರ್ಯದ Sl. 105).

ಪುರುದ puru-da. Gold. (R.).

ಪುರುದಂತಿ puru-danti. N. of a female elephant (see Mr. s. ದ್ವಿಪ).

ಪುರುಪಕ್ಷ puru-paksha. A peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಪುರುಪಾತ್ರ puru-pâtra. A kind of vessel (ಪರಿಭಾಷ Mr. 212).

ಪುರುಪೃಷ್ಠ puru-pṛishṭha. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಪುರುಳೆ puruḷe. 1. That joins or sticks to (?). See ಆಸ್ಯ-.

ಪುರುಳೆ puruḷe. 2. (= ಪುಱುಳೆ). See ಕಾಮುರುಳೆ.

ಪುರುವ puruva. = ಪುರುಷ, etc. (My.).

ಪುರುಷ purusha. *Man, mankind; a man, a male;* a person; a husband. 2, *the soul.* 3, the soul of the universe; Vishṇu (Mr. 17); Brahmâ; Śiva. 4, the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಕೆಸ್ಮ. 135. 140 Cm.; 258). 5, a person in grammar (see ಪ್ರಥಮ-, ಮಧ್ಯಮ-, ಉತ್ತಮ-; Kâvy. I, 5, 6-12. 18-20). 6, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. 7, the penis (My.). ಪುರುಷಪಾಠದೆ ಪುರುಷ ವೇಷ. — ಪುರುಷನಿಗೆ ಮುರ್ನೂರ್ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). See Bp. 47, 26; 48, 3. 20; 52, 24.

ಪುರುಷತನ purushatana. = ಪುರುಷತ್ವ No. 1. (Bp. 38, 22; 46, 10; RÂm. 4, 2, 18).

ಪುರುಷತ್ರಯ purusha-traya. The three persons in grammar (ಕೆಸ್ಮ. 254. 259. 261. 263. 291. 297. 299).

ಪುರುಷತ್ವ purushatva. Manhood, virility; manliness, valour, prowess; the state of man, manly nature or property. 2, the penis (Bp. 35, 25). ಪುರುಷತ್ವವಿಲ್ಲದವ (ನಪುಂಸಕ G.).

ಪುರುಷಮೇಧ purusha-mêdha. The vedic sacrifice of a man or of men. (My.).

ಪುರುಷರತ್ನ purusha-ratna. A perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.; My.).

ಪುರುಷರಾಗ purusha-râga. A male musical mode (Bp. 19, 18).

ಪುರುಷವಾಚಕ purusha-vâčaka. A masculine noun (ಕೆಸ್ಮ. 187; Kâvy. I, 2, 7-11).

ಪುರುಷವ್ಯಕ್ತಿ purusha-vyakti. A person, an individual (ಪುರುಷ G.).

ಪುರುಷಸಂತತಿ purusha-santati. = ಪುತ್ರಸಂತಾನ. (My.).

ಪುರುಷಸೂಕ್ತ purusha-sûkta. A vedic hymn about the soul of the universe (Rigv. 10, 90; My.).

ಪುರುಷಾಟವಿ purusha-aṭavi. N. of a forest (Cpr. 5, 45).

ಪುರುಷಾದ purusha-âda. A cannibal, a râkshasa. (My.).

ಪುರುಷಾಧಮ purusha-adhama. A low man, an outcast. (J. 16, 22).

ಪುರುಷಾನ್ತರ purusha-antara. Another man (J. 5, 59).

ಪುರುಷಾಮೃಗ purushâ(*i. e.* purusha)-mṛiga. A four-legged animal with a human face (My.; Râv. 1, after 135).

ಪುರುಷಾರ್ಥ purusha-artha. Any one of the four objects or aims of man or of the soul, viz. dharma (discharge of duty), artha (acquirement of wealth), kâma (the gratification of desire), môksha (final emancipation, ಧರ್ಮಾದಿ Mr. 259; Kâvy. III, 3, B, 2; Abh. P. 3, 144. 145; Bp. 38, 43*b*; 40, 15; J. 3, 31. 39; Si. 255).

ಪುರುಷಾರ್ಥಿ purushârthi. A man who has ಪುರುಷಾರ್ಥ (J. 6, 53).

ಪುರುಷೋತ್ತಮ purusha-uttama. An excellent man. 2, *Vishṇu* (Mr. 17). 3, a jina.

ಪುರುಹ puruha. *Much, many.*

ಪುರುಹೂತ puru-hûta. Much invoked: *Indra.*

ಪುರುಹೂತಗಣ puruhûta-gaṇa. A kind of metrical foot (Ch.).

ಪುರುಹೋತ್ರ puru-hôtra. N. (see s. ಆಂಜ).

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. ಪುರುಳು. = ಪುರುಳು, ಪುರುಳ್, ಪುರುಳು (Joining, see ಪುರುಡಿಸು); fitness, suitableness, propriety (ಯೋಗ್ಯತೆ Cr. I, 43); that is true or good (ಒಳಿತು Bhn. 11, o. r. ಪುರುಳ್; ಸಿರಿ, ಪವನ್ನೆ Nn. 150); the power or sense of a word, meaning (ಅಭಿಧಾನ Ke.; Kk. 65; ಅರ್ಥ Śmd. 88 Cm.; Cr. II, 3; My.); power, strength of the body, of a tree (My. as ಪುರುಳು; T. ಪೊರುಳ್, the meaning of a word; superiority; money, riches; utensils; a child; gold; truth; a thing, that which exists; ಪೊರುಟ್ಟು, a thing of use; cause = ನಿಮಿತ್ತ; M. ಪುರುಳ್, what belongs to one; contents, meaning; the cause; ಪೊರುಟ್ಟು, cause, sake; Tk. ಪೊರ್ನ್ನೆ, on account of). ಪುರುಗ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಪದಂಗಳ ಪುರುಳ್ (ಪದಪರಿ 46 Cm.). See ಪೆರ್ಮಾಡ್ದುರುಳ್; Cpr. 2, 30. 54; Râv. 11, 167; V. 2, 21; 5, after 78.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 2. (= ಪೊರಳ್, etc.). ತಪ್ಪತಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Śmd. 229 Mdb.).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 1. A notable, influential or high position (ಕುಲಸ್ಥಳ Śm. 113, o. rs. ಕುಲಸ್ಥ, ಕುಲಭರ್; T. ಪುಳ್ಳಿ, estimation, valuation; M. ಪುಳ್ಳಿ, an article or person, and their valuation; ಪುಳ್ಳಿಕ್ಕಾರ, a man of note, influential).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 2. = ಪುರುಡಿ. (That imitates or rivals): a female parrot (ಸಾರಿಕೆ, ಪೆಣ್ಣಿಣ Ke.); a young parrot (ಗಿಳಿಪಿ Cr. I, 28, o. r. ಗಿಣಿ-); a parrot (ಅಕ್ಷಪಡಕ್ಕಿ, ಪಚ್ಚೆತಪಡಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Śm. 28; Kk. 24; ಪುಳ Śm. 113). See Cpr. 8, after 67; Abh. P. 3, 108; Râv. 8, after 5.

ಪುರುಳು puruḷu. = ಪುರುಳ್, etc. (My.).

ಪುರೂರವ purû-rava. Tbh. of ಪುರೂರವಸ್ (Śmd. 106; see Mr. s. ಉರ್ವರ್; J. 2, 52; 16, 54).

ಪುರೂರವಸ್ purû-ravas. Crying much or loudly. 2, N. of a prince.

ಪುರೆ purĕ. = ಪೊರೆ 6. A boil, an ulcer. (T. ಪುಳೈ, the hollow of a pipe, tube, etc.; a fistula, or sinuous ulcer; ಪುಟ್ಟಿ, the hollow in a pipe, a tube; anything which is hollow = ಪುಟಲ್; Mhr. ಪುಳೀ, a pimple; a phagedenic ulcer). See ಏದ್ದುರೆ.

ಪುರೋಗ puras-ga. Going before, preceding, leading; a *leader;* first, chief, principal.

ಪುರೋಗತಿ puras-gati. Preceding; precedence. (My.).

ಪುರೋಗಮ puras-gama. = ಪುರೋಗ. Leading; *a leader;* etc.

ಪುರೋಗವ puras-gava. = ಪುರೋಗಮ. See ಪೌರೋಗವ.

ಪುರೋಗಾಮಿ puras-gâmi. *A leader.*

ಪುರೋಚನ purôchana. N. of a man (Bh. 1, 8, 37).

ಪುರೋಡಾಶ puras-ḍâśa. *A sacrificial cake of ground rice* (ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಳಿಗೆ Kr.; J. 20, 33).

ಪುರೋದ್ಯಾನ pura-udyâna. A pleasure-garden belonging to a town, a park. (J. 17, 11).

ಪುರೋಧ puras-dha. Tbh. of ಪುರೋಧಸ್. (Mr. 266).

ಪುರೋಧಸ್ puras-dhas. *A family-priest, a prince's domestic priest.*

ಪುರೋಭಾಗ puras-bhâga. The front or fore part. (Cpr 5, after 64). 2, *forwardness, obtrusiveness, meddlesomeness;* malevolence. 3, the entrance or neighbourhood of a town (ಪ್ರತೀಹಾರ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ Nn. 100; Cpr. 1, after 134).

ಪುರೋಭಾಗಿ puras-bhâgi. Obtrusive. 2, malevolent; *crasorious.* 3, double-tongued, deceitful (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ, ಎರಡು ನುಡಿವಂ Mr. 230).

ಪುರೋವಗಮನ puras-avagamana. Going, or going away, before or in advance; learning, comprehending, or considering beforehand. See ಮುಮ್ಮಡಿ.

ಪುರೋಹಿತ puras-hita. Placed foremost or in front; one holding a charge or commission; the family-priest (ಪುರೋಧ Mr. 266; Śmd. 120; Bp. 55, 7; J. 26, 33).

ಪುರ್ pur. A sound in imitation of breaking wind *(cf.* ಬುಜ), and 2, of easing nature (C.).

ಪುರಿಲೆ purilĕ. = ಪುರುಲೆ, q. v.

ಪುರುಲೆ purulĕ. = (ಪುರುಲೆ 2), ಪುಲೆ, ಪೊಲೆ. N. of a bird (ಜಂಜಲ Mr. 175, o. rs. ಪುಲೆ, ಪೊಲೆ).

ಪುಷ್ಪ puṣpa. = ಪುಷ್ಪ. (IIlâ. MS.; Cpr. 3, 61; 8, 106).

ಪುಷ್ಪಕ puṣpaka. = ಪುಷ್ಪಕ. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ puṣpa-kadamba. = ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ. (Cpr. 1, 141).

ಪುಷ್ಪಚಾಪ puṣpa-châpa. = ಪುಷ್ಪಚಾಪ. (Abh. P. MS. 1, 118).

ಪುಷ್ಪದನ್ತ puṣpa-danta. = ಪುಷ್ಪದನ್ತ. (IIlâ. MS.; Abh. P. MS. 1, 10).

ಪುಷ್ಪಧನ್ವ puṣpa-dhanva. = ಪುಷ್ಪಧನ್ವ. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಪತ್ರ puṣpa-patra. = ಪುಷ್ಪಪತ್ರ. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ puṣpa-mâlikĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (Cpr. 6, 81).

ಪುಷ್ಪರಥ puṣpa-ratha. = ಪುಷ್ಪರಥ. (Cpr. 10, 6).

ಪುಷ್ಪರಸ puṣpa-rasa. = ಪುಷ್ಪರಸ. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಲಿಹ್ puṣpa-lih. = ಪುಷ್ಪಲಿಹ್. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪವತಿ puṣpa-vati. = ಪುಷ್ಪವತಿ. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪವಾಟಿ puṣpa-vâṭi. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (IIlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ puṣpa-sāyaka. = ಪುಷ್ಪಸಾಮಕ. (Cpr. 6, 80).

ಪುಷ್ಪಹೀನೆ puṣpa-hīne. = ಪುಷ್ಪಹೀನೆ. (Hlā. MS.).

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ puṣpa-añjali. = ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ. (Cpr. 8, 30).

ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ puṣpa-apachaya. = ಪುಷ್ಪಾವಚಯ. (Cpr. 3, after 25).

ಪುಷ್ಪಿತ puṣpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. (Cpr. 2, 73; 3, 51).

ಪುಕುಸ್ puku. A sound expressing disdain (My.). ಪುಕುಸ್ ಅನ್ನರೆ ಹಕುಸ್ ಮುಚ್ಚಲಿಕೇ? (Prv.).

ಪುಗಿಸ್ pugi. = ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಪುಗುಸ್ puguṣ. = ಪುಗ್ಗು. See ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ s. ಪುಗ್ಗು.

ಪುರುಸ್ puruṣ. Ruin; wickedness (*cf.* ಪುಚ್ಚಿದೆ, ಪುಸಿ, and ಪುಳುಕು). — ಪುರುಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be ruined or wicked (V. 41, 39).

ಪುರ್ಬುಸ್ purbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, ಪುರುದ, ಪುರ್ವ, ಹುಬ್ಬು, ಹುರ್ಬು. Tbh. of ಧೃ or ಪೃವ. An eyebrow, the brow (Bp. 47, 58; Rkv. 5, 51; 6, 36; T. ಪುರುವ, ಪುರುಸ, ಪೀರು; M. ಪುರಿಯು, ಪುರ). ಕುಮುರೆಯ ಪುರ್ಬಿನೊಳು ಕವಸಿನೊಳು ಬೆನ್ನೊಳು ಉರದೊಳು ಬೆಗಡೊಳು ಉವರಮೊಳ್ etc. ಸುದಾ ಪುಟ್ಟಲ್ಕೆ ಕಪ್ಪಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 280). ಪುರ್ಬು ಬಿಚ್ಚಡಿಯುದು (ಧೃಕುಟಿ 468). — ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To frown (Rkv. 5, after 55; 9, 29).

ಪುರ್ಲೆ purlè. = ಪುರಲೆ, etc. (My.).

ಪುರ್ವ purva. = ಪುರ್ಬು, etc. (Cpr. 5, 69. 97; 6, 23; Grj. 5, 20; Bp. 20, 12). ದೇವತಿ... ಪುರ್ವಿನಿಂ ಜನ್ಮವಿನಿಸೆಯುಂ (Rāghā. 17, 66). See ಕುಮಪುರ್ವ. — ಪುರ್ವಪುರ್ವ. -ಉರ್ವ. The brows to be raised (Abh. P. 9, 12).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಹುಲು, ಹುಲ್ಲು. Grass; straw (ನಾಣ Nn. 7; Cpr. 5, after 64; T., M.; Tc. ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಪುರ). ಮುರಗಿಮುಲ್ಕೆಪುಲ್ ಪೊದೆದ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಪುಲ್ಲಂ ಹುಟ್ಟಿಗೆಯುಂ (84). ಮೂಸಿಸರಂ ಪುಲ್ಲೆ ಕಪ್ಪದಾಗೆ ನೆನೆದಂ (159). ಪುಲ್ಲ ಜೊಪ್ಪೆ (Rkv. 6, 110). ಪುಲ್ಲಳ್ (J. 15, 17; 20, 5). ಇಪ್ಪತ್ತುಂ ನಿಲಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುಪ್ಪುಜಿಯಮ್! (Śi. 74). See ಎಳೆಪುಲ್. — ಪುಲ್ಲಡ್ಡು. -ಕಡ್ಡು. = ಪುಲ್ಲಡುಗ್. (C. Bp. 32, 42). — ಪುಲ್ಲಡುಗ್. -ಕಡುಗ್. To gnaw grass, to feel one's self overpowered, to humble one's self (Rkv. 5, 122). — ಪುಲ್ಲೆಗುಡಿ. A temple built of grass (V. 6, after 9). — ಪುಲ್ಲೊಣ್ಮೆ. A bundle of grass or straw (C. Bp. 42, 33). — ಪುಲ್ಲಕುಳ್. A weak, worthless demon (Abh. P. 13, 66). — ಪುಲ್ಲಿಗ. A grass-eating, weak beast (Rkv. 5, 130). — ಪುಲ್ಲೇಪು. Grass and food (J. 19, 32). — ಪುಲ್ಲಂ ಕಡುಗ್. = ಪುಲ್ಲಡುಗ್. (Rkv. 9, 27; 11, 15). — ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ. A ring of grass (Rkv. 13, 24). — ಪುಲ್ಲೊಜ್ಜೆ. -ಪೊಜ್ಜೆ. A load of grass or straw (C. Bp. 42, 29. 30).

ಪುಲೆ pul. = ಪುಲ, etc. See ಪುಲ್ಲಿಂಗ.

ಪುಲ pula. = ಪುಪ, etc. — ಪುಲಕಾಪು. = ಪುಪಕಾಪು (ವರಿಕಡುಗ್, ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಉಬ್ಬು ತೊಳಮು ಕೊಯ್ದು ಪೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸೊಗಸು ಮಾಮುವಿಕೆ Sl. 225). — ಪುಲಕಾಪುನೇಡಿ. The ceremony of undressing an idol, rubbing it with an ointment of civet, etc., and sprinkling pachchakarpūra powder over it (My.).

ಪುಲಿ pula. = ಪುರು. See ಎ.

ಪುಲಕೆ pulaka. = ಪುಳಕ, ಪುಳಕೆ. *Erection or bristling of the hairs of the body* occasioned by delight, etc., horripilation (ಪೇಮ್ಮುದಿ Ct. I, 105; II, 9; Kk. 31; Śm. 76. 111; ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕೆ Nn. 145). 2, *any kind of insect or vermin infesting animals* (*cf.* ಪುಪು). 3, (= ಪುಲಾಕ) a ball of boiled rice (ಕೂಡಿ ಆಗುಳು 145, o. r. ಆಗುಳು; ಅನ್ನದ ಆಗುಳು Mr. 486). 4, (= ಪುಲಾಕ) grain (ಧಾನ್ಯ, ಧಾನ್ಯಗಳು 145).

ಪುಲಕಾಂಕುರ pulaka-aṅkura. Horripilation (Śāv. 2, 94).

ಪುಲಕಿತ pulakita. Having the hairs of the body erect or bristling up, thrilled with joy. (Abh. P. 5, 7).

ಪುಲಕಿಸು pulakisu. = ಪುಳಕಿಸು, ಪುಳುಕಿಸು. The hairs of the body to become erect or to bristle (Bp. 45, 53; 57, 46).

ಪುಲಕೋದ್ಗಮ pulaka-udgama. = ಪುಲಕ No. 1. Horripilation. (My.).

ಪುಲಸ್ತ್ಯ pulastya. N. of a ṛishi (see ಮುಪ್ಪಮುನಿ; J. 33, 40). 2, N. of one of the seven prajāpatis.

ಪುಲಸ್ತ್ಯಾತ್ಮೋದ್ಭವ pulastya-ātmôdbhava. Kubēra (Mr. 54).

ಪುಲಹ pulaha. N. of an ancient ṛishi, son of Brahmā. See ಪ್ರಜಾಪತಿ.

ಪುಲಾಕ pulāka. (= ಪುಲಕ Nos. 3 & 4). *Shrivelled or blighted or empty grain.* 2, *a lump of boiled rice* taken from the mass and kneaded into a ball (see ಆಗುಳು, ಕಳಗೂಡಿ). 3, *brevity, abbreviation, abridgment.*

ಪುಲಿ puli. 1. (Śmd. 113. 129). = ಹುಲಿ. A tiger (ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504; Tc., T., M.; Tu. ಪಿಲಿ; T. also ಪಿರಿ; *cf.* ಪಿಲ್ಲಿ 2?). ಪುಲಿಯು ಬಾಯಿಲ್ಲಿಂ ಬಿದ್ದುಂಟಪಿದಂ (Śmd. I). ಈವ ಪುಲಿಯಾ ಪೋದ್ ಇರ್ದ್ (Śmd. 144). ಒಕ್ಕೆದೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿಂಯ ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (150). ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ ಬರಲ್ (Rāghā. 17, 70. 73). ಪುಲಿಯು ಬರ್ದುದ...ಬಿದುಮು (Rkv. 6, after 11). ಪಾಲು ನೀಲಿ ಪುಲಿಯಂ ನಾಳಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಿಯೇ? (Śi. In B. 5, 41). See J. 15, 32. 33. 39; 28, 44. 46. 48. — ಪುಲಿಕಲ್ಲು. N. of a village in Mysore (My.). 2, a play at which three big stones represent tigers, and fifteen smaller ones huntsmen (My.). — ಪುಲಿಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. = ಹುಲಿ-. N. of a village (Bp. 44, 4; 51, 76. 83). — ಪುಲಿದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. A tiger-skin (Rkv. 2, 96; 14, after 106). — ಪುಲಿಮುಸು. = ಹುಲಿ-. An egress or outlet from a fort, made to resemble a tiger's face (Śāsana Mr. 191; M.). — ಪುಲಿಕೊಗ. = ಪುಲಿಮುಸು. (C. Bp. 42, 26). — ಪುಲಿಯುರ್. -ಉರ್ (= ಉಗರ್). See ಪೆಸುಱುಲಿ-. — ಪುಲಿಯುಗುರ್. -ಉಗುರ್. = ಹುಲಿ-. A tiger's claw; an ornament of tiger-claws (Abh. P. 3, 141; Tc. ಪುಲಿಗೋರು). ಪುಲಿಯುಗುರ ಪಟ್ಟು (Bp. 11, 25). — ಪುಲಿಯುಮುದ. -ಉಮುದ. N. (Bp. 21, 12). — ಪುಲಿಸಮ್ಮ. = ಪುಲಿದೊಗಲ್. (V. 9, 104).

ಪುಲಿ puli. 2. = ಪುಣಿ. — ಪುಲಿಪಟ್ಟು. = ಪುಣಿಪಟ್ಟು. (My.).

ಪುಲಿಗಿಲ್ puligil. = ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಪುಲಿಗಿಲು, etc. (Śāv. 3, 32).

ಪುಲಿಂಗ puliṅga. The hold of a ship (ಮುಂಗ, ಪಾಜೆಯ ಒಳಮುಖ Hlā.; ಮುಂಗ, ಪಡಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ Mr. 408).

ಪುಲಿಂಗಿಲ್ puliṅgil. = ಪುಲಿಗಿಲ್, etc. (Rkv. 5, 56).

ಪುಲಿನ pulina. = ಪುದಿಲ್. A sandbank; *an island of alluvial formation, or one from which the water has recently withdrawn, a small island or bank left in the middle of a river by the subsiding of its waters, an islet* (ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 414).

ಪುಲಿಂದ pulinda. = ಪುಳಿಂದ. N. *of a barbarous tribe* (ವೇದಪಾಠಿ Mr. 379); a man of this tribe.

ಪುಲಿಂದಿನಿ pulindini. = ಪುಳಿಂದಿನಿ. A female of the Pulinda tribe (Śāv. 5, 13).

ಪುಲು pulu. = ಪುಳ್, etc. (ನಾಳ, ಹುಲ್ಲು Nn. 128; Bp. 11, 11; 24, 57). — ಪುಲುಜೇಗಾ. = ಪುಲ್ಜೆಗುಲು. (Bp. 9, 6). — ಪುಲುದಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. A grassy path (Cpr. 5, after 52).

ಪುಲೋಮ pulôma. *N. of a demon,* the father-in-law of Indra by whom he was destroyed. 2, M. of a ṛishi (see ಮುಚ್ಯಕುಲ).

ಪುಲೋಮಜಾತೆ pulôma-jâtĕ. = ಪುಲೋಮಜೆ. (ಇಂದ್ರಾಣಿ, ಶಚೀದೇವಿ Nn. 28).

ಪುಲೋಮಜಿತ್ pulôma-jit. Indra. (R.).

ಪುಲೋಮಜೆ pulôma-jĕ. *Śacī, the wife of Indra.*

ಪುಲೋಮಜೇಶ pulômajê-îśa. Indra (My.).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಪಳ, etc. (Tē. ಪುಲ್ಲೆ, sour, acid; Tē. ಪುಲ್ಲಿ, T. ಪುಲ್ಲು, a pale, dun, yellowish, grizzled colour). — ಪುಲ್ಲ ಮುರಡ. -ಂ-ಪುರಡ. = ಪುಳ್ಳುಮುರಡ, q. v. (Sk. 157).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಪುಲ್ಲ q. v. (Sk.). — ಪುಲ್ಲವಡಕಾಯಿ. -ವಡಕಾಯಿ. = ಪುಲ್ಲವಡಗ. (ಅರಲ್ವಡಗ Kk. 35; Śm. 67). — ಪುಲ್ಲವಡಗ. -ವಡಗ. (Śmd. 234). A man who grows and sells flowers (ಪುವ ವಗ Čt. I, 93; II, 97).

ಪುಲ್ಲಕ pullaka. = ನೀಲಂಗು, q. v. (*cf.* ಪುಲಕ No. 2).

ಪುಲ್ಲನಾಭ pulla-nâbha. Vishṇu (Bp. 54, 34).

ಪುಲ್ಲಶರ pulla-śara. Kâma (Abh. P. 8, 14; Rśv. 1, after 135).

ಪುಲ್ಲಿಕೆ pullikĕ. Tbh. of ಪುಲಿಕೆ. (Bh. 1, 15, 7).

ಪುಲ್ಲಿಂಗ pul-liṅga. The masculine gender; a term of that gender (Śmd. 108. 112. 119. 128. 138. 147. 181. 185; Kâvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 71-73 *b*).

ಪುಲ್ಲು pullu. = ಪುಲ್, etc. (Bp. 60, 23).

ಪುಲ್ಲೆ pullĕ. = ಪುಲ್ಲೆ. A deer, an antelope (ಜಗರ G.). ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಜಿಗ್ಗುವ (Śmd. 169). See Rśv. 5, 122; 13, 90; 30, after 104; J. 15, 19; 28, 37. 44. — ಪುಲ್ಲೆವರ. -ಮರಿ. A young antelope (Rśv. 5, 71).

ಪುಲ್ಲೆಗ pullĕga. A talkative or foul-mouthed man (ಸೊರಪುಗಾರಿ Čt. I, 59; Tē. ಪುಲುಗು, T., M. ಪುಳ್, a bird; see ಪಲುಮ್ಬು).

ಪುವ್ವು puvvu. = ಪೂ 2, ಪೂವು, ಪುವ್ವಿ, ಪೂ 2, ಪೂವು. A flower, a blossom (Tē. ಪುವು, ಪುವ್ವು; *cf.* ಪಬ್ಬಿ; see ಪೂಲೆ). 2, a disease of the eye: albugo (My. as ಪೂ; Tē.; *cf.* ಪುಪ್ಪ No. 2). See ಗಜಪುವ್ವು.

ಪುಷಿತ pushita. = ಪುಷ್ಟ. (ರಕ್ಷಸಲ್ ಪುಷ್ಟ G.).

ಪುಷ್ಕರ pushkara. (= ಒಕ್ಕೆರೆ). *A lotus* (ಸರಸಿಜ, ತಾವರೆ Nn. 27; ಬಿಸಜ Mr. 496). 2, *a species of costus, Costus speciosus or arabicus.* 3, *the tip or extremity of an elephant's trunk* (ದಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಣಿಲು ತುದಿ 27; ಗಜಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 496). 4, the skin of a drum or place where any musical instrument is struck (ದಾಡ್ಯಮುಖ 27; ದಾಡ್ಯಮುಖ 496). 5, the mouth of a vessel (ಧಾರ್ಣಮುಖ 27; ಧರಿಮುಖ 496). 6, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ಸಾರಸ, ಪೆಣ್ಣಾಲಕ್ಷಣ Mr. 172). 7, *the blade of a sword;* a sword (ತರವಾರಿ, ಖಡ್ಗ 27; ಅಸಿ 496). 8, *the sky, the atmosphere* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 27; ಗಗನ 496). 9, *water* (ತಯ್ಯದ, ನೀರ್ 27; ಕಾಯ 496). 10, *a celebrated place of pilgrimage* in the province of Ajmere (ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ 27; ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ 496). 11, the face or mouth of a snake (ಅಹಿವಕ್ತ್ರ, ಹಾವಿನ ಮುಖ 27). 12, a (good) quality (? ಗುಣ 27; *cf.* ಪುಷ್ಕಲ). 13, a kind of vicchittichitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, N. of a dvîpa or great division of the universe. 15, a remedy; any drug or medicament (ಭೇಷಜ, ವೈದ್ಯ 27; ಔಷಧ 496). 16, N. of a prince, the brother of Nala.

ಪುಷ್ಕರಮೂಲ pushkara-mûla. = ಪುಷ್ಕರ No. 2. A garden plant, Costus speciosus Sm. (St. & Pl.).

ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ pushkara-âhva. *The Indian crane, Ardea sibirica.*

ಪುಷ್ಕರಿ pushkarî. An elephant. (R.).

ಪುಷ್ಕರಿಣಿ pushkariṇi. = ಒಕ್ಕರಣಿ, ಪೊಕ್ಕರಣಿ. *A lotus-pool; an artificial tank, a square or large tank.* 2, a female elephant.

ಪುಷ್ಕಲ pushkala. *Much, many, abundant;* splendid, magnificent; *eminent, excellent, best.*

ಪುಷ್ಟ pushṭa. = ಪುಷ್ಟ. *Nourished, cherished, fed, well-fed;* thriving, strong; *abounding, abundant, much;* rich, well-supplied; eminent.

ಪುಷ್ಟಿ pushṭi. (= ಪುಸ್ತಿ). A well-nourished condition, fatness, plumpness. 2, growth, increase, advance, thriving; comfort, wealth, means, property. 3, strength, power (My.). 4, cherishing, nourishing, nourishment, maintenance, support. 5, propping, backing, aid (Mhr.). ಪುಷ್ಟಿ ಯಾದವ ಮುಷ್ಟಿಯಿಜ್ಜಾನು (Prv.). See ದಾಕ್ಷಿ.

ಪುಷ್ಟಿಕರ pushṭi-kara. Nourishing, causing to thrive or grow. (My.).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಕ pushṭi-kâraka. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; R. 4, 41).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಿ pushṭi-kâri. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; Śi. 143).

ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸು pushṭi-karisu. To cause to thrive, to nourish, to strengthen, to establish firmly, etc. (My.).

ಪುಷ್ಪ pushpa. = ಪುಪ್ಪ, ಪುಷ್ಪಿ. *A flower, a blossom* (see ಪೂ, ಆರಡ, ಆಲರ, ಮುರಡ, ಮುಲರ). 2, a disease of the eyes, albugo. 3, *the menstrual flux.* ಪುಷ್ಪಾಸ ಪೀದವರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾವೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಪಕ pushpaka. = ಪುಷ್ಪಕ. A flower (ಹೂವು, ಪುಷ್ಪ Nn. 128). 2, albugo (ಅಕ್ಷಿರೋಗ, ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ 123; ನಯನ ರೋಗ Mr. 527). 3, calx of brass, green vitriol; brass (ರೀತಿಕೆ, ಹಿತ್ತಾಳೆ 123; ಹಿತ್ತಾಳೆ 527). 4, a gem, a pearl (ಮಣಿ, ರತ್ನ 123; ರತ್ನ 527). 5, heat of the sun (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 123). 6, a frying-pan (ಅಪ್ಪಲರೀಪ, ಅಪೂಪಾದಿಗಳ 123). 7, a woman recently delivered (ಸೂತಕಿ, ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ 123; ಬಾಣ 527). 8, a bracelet (ಕಂಕಣ, ಕೈಯ್ಯ ಕಂಕಣ 123; ಕಂಕಣ 527). 9, *the self-moving aerial car of Kubêra;* a self-moving car (ವಿಮಾನ 123; ವಿಮಾನ 527; ದೇವರಥ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285). 10, Kubêra (ಧನದ, ಕುಬೇರ 123; ಕುಬೇರ 527).

ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ pushpa-kadamba. = ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ. A multitude of flowers.

ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ pushpa-kuṭmala. The opening bud of a flower. See ನಸೆ.

ಪುಷ್ಪಕೇತನ pushpa-kêtana. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಪಕೇತು pushpa-kêtu. *Calx of brass.* 2, Kâma.

ಪುಷ್ಪಗಿರಿ pushpa-giri. N. of a mountain (Bp. 54, 64).

ಪುಷ್ಪಚಾಪ pushpa-châpa. = ಪುಷ್ಪಚಾಪ. A bow of flowers. 2, Kâma (Grj. 8, 25).

ಪುಷ್ಪದತ್ತ pushpa-datta. N. (Bp. 9, 35).

ಪುಷ್ಪದನ್ತ pushpa-danta. = ಪುಷ್ಪದನ್ತ. *The elephant of the north-west quarter.* 2, N. of several persons. ಪುಷ್ಪದನ್ತೌ (ಪುಷ್ಪದನ್ತಗಳು as dual), *sun and moon.* See Śi. s. ಸುಪರ್ಣ.

ಪುಷ್ಪಧನು pushpa-dhanu. Having a bow of flowers: *Kâma.*

ಪುಷ್ಪಧನ್ವ pushpa-dhanva. = ಪುಷ್ಪಧನ್ವ. *Kâma.*

ಪುಷ್ಪಧಾರಣ pushpa-dhâraṇa. Holding, putting on, bearing or wearing flowers. 2, Kṛishṇa. See ಸೂಡು.

ಪುಷ್ಪಪತ್ರ pushpa-patra. = ಪುಷ್ಪಪತ್ರ. *A kind of arrow.*

ಪುಷ್ಪಪುತ್ರಿಕೆ pushpa-putrikĕ. A puppet or figure made of flowers (Rây. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಫಲ pushpa-phala. *The elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿ pushpa-manjari. A cluster of blossoms (Rây. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ pushpa-mâlikĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ. A garland of flowers (ಪ್ರಾಬಮ್ಯ Sl. 230).

ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ pushpa-mâlĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ಪುಷ್ಪಮಾಸ pushpa-mâsa. Flower-month: the spring. (My.).

ಪುಷ್ಪರಥ pushpa-ratha. = ಪುಷ್ಪರಥ. Flower-chariot: *a pleasure-car* (ಮೀಳದ ರಥ Mr. 285).

ಪುಷ್ಪರಸ pushpa-rasa. = ಪುಷ್ಪರಸ. Flower-juice: *the nectar or honey of flowers.*

ಪುಷ್ಪರಾಗ pushpa-râga. = ಪುಷ್ಪರಾಗ. A topaz (Sk.).

ಪುಷ್ಪಲಕ pushpalaka. *A post, a pin, a stake, a peg, a wedge* (Illâ. MS. and one MS. of Mr. read ಪುಲಕ).

ಪುಷ್ಪಲಾವ pushpa-lâva. A flower-gatherer, a flower-seller. (R.).

ಪುಷ್ಪಲಿಹ್ pushpa-lih. = ಪುಷ್ಪಲಿಹ್. *The bhramara or large black bee.*

ಪುಷ್ಪವತಿ pushpa-vat. -ವನ್ತ್. Having flowers, decorated with flowers, flowery. ಪುಷ್ಪವನ್ತೌ (dual), *sun and moon.* ಆರ್ಕೇನ್ದುಗಳ್ ಕೂಡಿದಲು ಪುಷ್ಪವನ್ತರೆನಿಸಿರ್ಪು (Mr. 72).

ಪುಷ್ಪವತಿ pushpa-vati. = ಪುಷ್ಪವತಿ. *A menstruous woman* (ಈದು ರುತುವಿಪರಿಳು Mr. 302). ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದಪಳ್ (ತುಮಿಮಿನ್ಟೆ Kk. 27).

ಪುಷ್ಪವನ್ತ pushpa-vanta. Tbh. of ಪುಷ್ಪವತ್, q. v.

ಪುಷ್ಪವಾಟಿ pushpa-vâṭi. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. *A flower garden.*

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕ pushpa-vâṭika. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ. (Bp. 19, 70).

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ pushpa-vâṭikĕ. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (Bp. 57, 48; My.).

ಪುಷ್ಪವಾಸನೆ pushpa-vâsanĕ. The fragrance or smell of flowers (My.).

ಪುಷ್ಪವಿಶಿಖ pushpa-viśikha. Kâma (My.).

ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ pushpa-vṛiksha. A tree bearing blossoms; (ಆಪಿ ಮುಕ್ತ, etc., ಕಾವಿರುವನ್ತಿಗೆ Sl. 139).

ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ pushpa-vṛishṭi. A shower of flowers. (My.).

ಪುಷ್ಪಶರ pushpa-śara. Kâma (Grj. 8, 8).

ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ pushpa-saṅkôchana. The closing or shutting of flowers. See ಮುಗು.

ಪುಷ್ಪಸಮಯ pushpa-samaya. Flower-season: *the spring.*

ಪುಷ್ಪಸಮ್ಭವ pushpa-sambhava. Birth or production of flowers. See ಪು.

ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ pushpa-sâyaka. = ಪುಷ್ಪಶರಾಯಕ. Kâma (ಶೆಂಗ. 4, 128).

ಪುಷ್ಪಸ್ತಬಕ pushpa-stabaka. Kâma (Grj. 7, 10).

ಪುಷ್ಪಹೀನೆ pushpa-hinĕ. = ಪುಷ್ಪಹೀನೆ. *A woman with whom menstruation has ceased, one past child-bearing.*

ಪುಷ್ಪಾಂಜನ pushpa-anjana. *Calx of brass* employed as a collyrium.

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ pushpa-anjali. = ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿ, ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿ. (J. 3, 27; 25, 12; ಶೆಂಗ. 1, after 79).

ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ pushpa-anjuli. An anjuli full of flowers, for presenting (Bp. 32, 30; 60, 51).

ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ pushpa-apachaya. = ಪುಷ್ಪಾವಚಯ. Gathering or collecting of flowers (Grj. 5, 51).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧ pushpa-âyudha. Kâma (Mr. 32).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧವೈರಿ pushpâyudha-vairi. Śiva (Rây. 14, 43).

ಪುಷ್ಪಾಸವ pushpa-âsava. Decoction of flowers; honey. (My.).

ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರ pushpa-astra. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಪಿಣಿ pushpiṇi. Flowering, etc. (fem.); a woman during menstruation. (J. 3, 23).

ಪುಷ್ಪಿತ pushpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. Flowered, in flower or blossom, bearing flowers, blooming. (J. 8, 16).

ಪುಷ್ಪಿಲೆ pushpilĕ. = ಪುಷ್ಪವತಿ. ಪುಷ್ಪವಂಯಾವ ಕಾನ್ಕೆ (ತಮಿಮಿನ್ಟೆ Ka.).

ಪುಷ್ಪೇಷು pushpa-ishu. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಯ pushya. Blossom. 2, a topaz (ತಿಲೆ, ಕಲ್ಲು Nn. 130). 3, *the* (sixth or) *eighth lunar mansion* (ನಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರಫಲ 130; ಆರ್ಪೈ, ಲುಬ್ಧಕ Mr. 39). 4, the month pausha (December-January, ಮೂಸಫಲ 130). 5, honour, worship (ಆರ್ಪಸ, ಆರ್ಪಿಸುವುದು 130). 6, price (ಬೆಲೆ 130). 7, a dot or cypher (? ಶೂನ್ಯ 130).

ಪುಷ್ಯಮಾಸ pushya-mâsa. = ಪುಷ್ಯ No. 4. ಪುಷ್ಯಮಾಸದಾವರೆ ಸಸ್ಯ ದಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ವಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಯರಾಗ pushya-râga. = ಪುಷ್ಪರಾಗ. A topaz (ಪೀತಕಾಶ್ಮ Mr. 101; J. 17, 23; Śây. 1, 70).

ಪುಸ್ pus. A sound in imitation of a slight breaking of wind, used also in the phrase ಪುಸ್ಸಾಗಿ ಹೋಯಿತು, nothing has become of it (My.). *Cf.* ಪುಸು 3. See Prv. s. ಪಲ್ಲಿ.

ಪುಸಕ್ಕನೆ pusakkanĕ. = ಉಸಕ್ಕನೆ, ಪುಸುಕ್ಕನೆ. Suddenly, all at once, quickly (My.).

ಪುಸಲಾಯಿಕೆ pusalâyikĕ. Cajoling, coaxing (My.; Mhr. ಪುಸಕಾವಣೇ).

ಪುಸಲಾಯಿಸು pusalâyisu. To cajole, to coax (My.; Br.; Mhr., H. ಪುಸಕಾವಣೇಂ).

ಪುಸಿ pusi. 1. = ಹುಸಿ 1. To become or prove untrue or false (J. 31, 36). 2, to lie (J. 4, 3; 12, 30; 13, 44; T. ಪೀಯು). ಪುಸಿದೊಡೆ ಬಿಟ್ಟೀಂ (ಶೆಂಗ. 298). ಪುಸಿಯುವುದು ಪರಾಂಗನೆಗಾಸಿಸದುದು ಕೊಲ್ಲದುದು ದೋಷಮಿಲ್ಲದುದಲ್ಲದೆ ಪಸರಿಸುವುದು ಧೈರಾಗ್ಯದ ವೆಸಗೆಸಗಿವು ಧರ್ಮಮೆ, ಆದರಿ ತಪದಧರ್ಮಂ (Pampa's Âdipurâṇa 5, 101). 3, to bear no fruit, as flowers, not to attain perfection or ripeness, as fruits (My. as ಹುಸಿ).

ಪುಸಿ pusi. 2. = ಹುಸಿ 2. A falsehood, a lie; hypocrisy; vain, idle prattle; denial (ಆಚಾಪ್ಯ. ಹುಸಿ Nn. 158; ವಾಯು Bhn. 5; ಗದಿಪಪ್ಪ Ct. II, 46; ತೊದಳ್ Śmd. II; ತೊದಳ್, ನುಳ್ Śm. 48; ಕಿಟ್ಟೆಲ, ತೊದಲ್, ನುಳ್, ಅನ್ಯತ Kk. 60; T. ಪೀಯು; M. ಪೀಯ್, ಪೀಯು; Te. ಉಳಕ್ಕಿ, ಪುಳುಗು, ಪುಳಕ್ಕಿ, ಪುಳಂಕಿ, ಪುಳಕ್ಕಿ; T. ಪುಳುಗು); uselessness, bearing no fruit (used of blossoms), not attaining perfection or ripeness (used of fruits, My. as ಹುಸಿ). ಪುಸಿಯು ಛೇದಂ (ತೊದಳ್ Kk. 88). See Abh. P. 6, 113; 15, 76; Bp. 1, 37; Bh. 1, 8, 28; J. 2, 5; 4, 4; 6, 34; 7, 26; 29, 23. 34. — ಪುಸಿನುಣ್ಣು. Untrue, insincere

affection (Abh. P. 10, after 192). — ಪುಸಿನುಡಿ. A lie (Abh. P. 6, 113). — ಪುಸಿಮುನ್ನಣೆ. False, insincere respect (Cpr. 8, 61). — ಪುಸಿಮುಳಿಸು. Affected anger (Cpr. 8, 10; 8, after 53). — ಪುಸಿಲಜ್ಜೆ. Insincere modesty (J. 5, 60). — ಪುಸಿವೇ ಟಿ. -ಪೇಟಿ. To utter a falsehood (J. 20, 57).

ಪುಸಿಗ pusiga. (ಕೆmd. 233). = ಪುಸಿಗ. A liar, etc. (ಸೂಳ Ct. I, 58; My.).

ಪುಸುಕ್ಕನೆ pusukkanĕ. = ಪುಸಕ್ಕೆನೆ, etc. (My.).

ಪುಸ್ತ pusta. *Smearing, anointing, plastering (cf.* ಪೂಸು); writing, writ (see Nr. a. ಬರಹ). 2, *anything made of metal or wood or clay or glass* (ಮಣಿ ಗಾಜ ಮೊದಲಾದವು ನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುತ್ಥಳಿ Nr.).

ಪುಸ್ತಕ pustaka. = ಪಸ್ತಳ, ಪಸ್ತಗ, ಪುಸ್ತಳ, ಪೊಸ್ತಳ, ಪೊಸ್ತಗ, ಪೊಸ್ತುಗ, ಪೊತ್ತಗೆ, ಪೊತ್ತಿಗೆ, ಪೊತ್ತಗೆ, ಪೊತ್ತಿಗೆ. A book (ತ್ರಿತಲೇಖೆ, ಪೆತ್ತಿ Mr. 359). ಪುಸ್ತಳ ಆಯ್ದಣವರೆ ನಾಲಿಗೆ ಆಯ್ದವೇ? — ಪುಸ್ತಳವಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಷರ ತಿಳಿಯದವಗೇನು? (Prvs.).

ಪುಸ್ತಕಕರ್ಮ pusta-karma. *Using a mixture of earth, lime, cowdung and water as a mortar, plastering.*

ಪುಸ್ತರ್ಕನ ಹುಲ್ಲು pustarkana hullu. The grass Panicum brizoides Jacq. (Z.).

ಪುಸ್ತಳವಲ್ಲಿ pustaka-valli. N. of a plant (see ಪ್ರಭಾವತಿ).

ಪುಸ್ತಿ pusti. Tbh. of ಪುಷ್ಟಿ. (= ಪುಷ್ಟಿ No. 5, My.; Mhr.). 2, a paper required from school-boys exhibiting their progress in writing (B. 1, 20; Mhr.).

ಪುಸ್ತುಕ pustuka. Tbh. of ಪುಸ್ತಳ. (Râm. 5, 8, 69; My.; Tĕ.).

ಪುಸ್ಸನೆ pussanĕ. With the sound of ಪುಸ್, q. v. (My.).

ಪುಳ pula. Tbh. of ಪುಟಿ (ಕೆmd. 31).

ಪುಳಕ್ pulak. A sound produced in swallowing anything (S. Mhr.; *cf.* ಗುಳಕ್).

ಪುಳಕ pulaka. = ಪುಲಕ. (ಮೆಯ್ನುಎರ್ ಮೂಡಿತು Ct. II, 76; Cpr. 2, 72).

ಪುಳಕಿಸು pulakisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. (Grj. 3, 75. 111; 4, 86; Bp. 47, 31; 48, 4).

ಪುಳಕೆ pulakĕ. = ಪುಳಕ. (ಪುಲಕ, ಕೋದೂಲಜಪ್ಪ Nn. 145).

ಪುಳಿ puli. = ಉಳಿ 8, ಪುಲ್ಲಿ, ಪುಳು, ಪುಳ್ಳಿ, ಹುಳಿ 2. Acidity, sourness (T., M.; Tĕ. ಪುಲಿ, ಪುಳುಸು). See ಇಮ್ಮುಳಿ. — ಪುಳಿಚಾರು. A broth or sauce made of tamarind, salt, etc. (ತಿನ್ನವೀಕ, ಮುಕ್ಕ, ವೈಕ್ಷಾಮ್ಮು Nr.; My.; M. ಪುಳಿಚ್ಚಾರು). — ಪುಳಿ ವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. To seize or try to find out acidity (J. 1, 7).

ಪುಳಿಂದ pulinda. = ಪುಲಿಂದ. (ಕಬ್ಬ, ಕರಾಚ Nn. 20; Bp. 44, 3; J. 28, 44).

ಪುಳಿಂದಿ pulindi. = ಪುಳಿಂದ. (ಶೆಸಂ. 3, 9. 10).

ಪುಳಿಂದಿನಿ pulindini. = ಪುಲಿಂದಿನಿ. (J. 10, 4).

ಪುಳಿಂದೆ pulindĕ. = ಪುಳಿಂದಿನಿ. (J. 28, 42).

ಪುಳು pulu. = ಪುಳಿ, etc. — ಪುಳುಮ್ಮುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳ್ಳುಮ್ಮುರಚಿ, ಪುಳ್ಳಮ್ಮುಣಿಸೆ, ಪುಳ್ಳಮ್ಮುಣಿಸೆ q. v., ಪುಳ್ಳಮ್ಮುರಚಿ, ಹುಳಿ ಹುಣಿಸೆ. A troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis monadelpha Roxb. (O. corniculata Lin., ಕೋಡಸೆ, ಪುಳ್ಳುಳಾಮ್ಮು Mr. 141).

ಪುಳುಕಿಸು pulukisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. (Bp. 18, 20; 24, 21; 30, 11).

ಪುಳ್ಳ pulla. = ಪುಳಿ, etc. — ಪುಳ್ಳಮ್ಮುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳಿಮ್ಮುಣಿಸೆ. (St. & Pl.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಮುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳುಮ್ಮುಣಿಸೆ, etc. (ಜಾಂಗೇರಿ, ಮುಕ್ಕಿಳೆ, ಆಮ್ಮುಳ್ಳೆ, etc. Nr.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಮುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಮುಣಿಸೆ. (St. & Pl.).

ಪುಳ್ಳಿ pullĕ. (fr. ಪುರಿ?). = ಪುರಲೆ, ಪುರ್ಲೆ, ಪುಳ್ಳೆ. A small bit of very dry wood (My.; Tĕ. ಪುರಲೆ, ಪುಳ್ಳೆ; T. ಪುಳ್ಳಿ, ಪುಸ್ಸಿ, M. ಪುಳ್ಳಿಲ್, ಪುಳ್ಳಿ, dry spray, sprig, brushwood, chip, fuel stick, probably from ಪುಡು = ಸುಡು; M. ಪುಳುಳ್ಳೆ, splinters as from stones cut, wood-shavings). — ಪುಳ್ಳಿಮಾತು. A dry, senseless, useless word (My.).

ಪುಳಿ pulu. 1. = ಪುಳು 1, (ಪೂಜೆ), ಹುಳ, ಹುಳಿಪ, ಹುಳು. A worm, an insect in general, a snake, etc. (ಪುಲ್ಲಳ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಸೀಲಂಗು Mr. 396, o. r. ಪುಡು; T., M. ಪುಡು; Tĕ. ಪುರುಗು).

ಪುಳಿ pulu. 2. = ಪೂಲುಸು, etc. — ಪುದಕಾಪು. = ಪುಳು, ಪುಡು. A mixture of civet, etc., which is smeared on idols, then removed, and sold at a high price (My.; T.).

ಪುಳಿ pulu. = ಹುಳು. To be eaten or infected by worms, to get worm-eaten, to putrefy (V. 30, 18; T., M. ಪುಡು, Tu. ಪುಳುರ್; *cf.* ಪುಳುರ್).

ಪುಳಿಜಿಲ್ pulicil. Rottenness, cariousness (V. 35, after 55).

ಪುಳಿಲ್ pulil. Tbh. of ಪುಲಿನ (ಕೆmd. 30; ಸಿಳತ Ct. II, 10; ಮುಳ್ Kk. 13; ಮುಣಲ್, ಮುರಲ್, ಮುಲರ್, ಸಿಳತ ಕೆm. 36). ಕುಮುದ ಪುಡಾಲ್ (ಕೆmd. 201). See ತಣ್ಪುಡಾಲ್, ನುಣ್ಪುಡಾಲ್; Cpr. 7, 149.

ಪುಳಿಮಿ pulu. 1. (ಕೆmd. 59). = ಪುವಿ 1, etc. (ಕೀಟ ಕೆmd. I). See ಕೆಮ್ಮುಡು, ಗೊನ್ಣೆವುಡು, ಮಿಂಚುಹುಡು, ಮಿಸ್ಸುಡು; Cpr. 5, after 64. — ಪುಡುಪಚ್ಚೆ. -ಪಚ್ಚೆ. The insect-emerald, *i. e.* the emerald-coloured wings of the tumbi (ಶೆಸಂ. 3, 9).

ಪುಳಿಮಿ pulu. 2. = ಪುವಿ 2, etc. — ಪುಡುಕಾಪು. = ಪುದಕಾಪು. (My.).

ಪುಳುಕು puluku. = ಹುಳುಕು. That is eaten by vermin: a pock-mark (My. as ಹುಳುಕು). 2, the state of being worm-eaten or decayed (My. as ಹು-). 3, baseness. 4, an ulcer, a sore (ಪುಳ Kk. 91).

ಪುಳ್ಗಿ pulgi. = ಪುಗ್ಗಿ, ಪೂಂಗಲು q. v., ಹುಗ್ಗಿ. Rice (or other grain, as wheat, barley) boiled with any kind of pulse, salted, or sweetened with jaggory or sugar (ಉದುರ್ ಆವರೆ ತೊವರಿ ಗೋಧುಮೆ ಮೆಕ್ಕು ದೊವದಾನುವನಿಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಕೆmd. I; Tĕ. ಪುಲುಗ; M. ಪುಳುಕ್ಕು; T. ಪುಳಗ, boiled rice; T. ಪುಟುಂಗು, M. ಪುಟುಂಬು, to be boiling or preparing in water by means of boiling, to be stewed, steamed; Tu. ಪುಗುರ್, to be well boiled, as rice; see ಪುಗ್ಗು, ಪೂಂಗು 1).

ಪುಳ್ಗು pulgu. To burn (ದಹಪಕ್ರಿಯೆ ಕೆmd. Dh.; T. ಪುಟುಕ್ಕು, to singe, scorch, sear; ಪುಟುಂಗು, to be singed or scorched, as hair, skin, etc.; M. ಪುಳುಂಗು, to burn, blister; *cf.* ಉರಿ 1).

ಪೂ pū. 1. = ಪೊ 1. Flowers to be produced, to flower, to bloom (ಪುಷ್ಪಸಮ್ಮುಖ ಕೆmd. Dh.; ಪೂವಾಗು ಕೆm. 22; Tĕ. ಪೂಮು, ಪೂಯು; T., M. ಪೂ). P. p. ಪೂತು (ಕೆmd. 270. 287). ಪಣೆಯಿಂ ಕೊಪಿಸಿದಗಂ ಪೂತುವರೆ ದಮ್ಮುಳಿವರಂ

(Čpr. 7, 53). See Čpr. 6, 37; Abh. P. 3 after 132; Rây. 2, 38; 8, 122; J. 17, 4.

ಪೂ pû. 2. = ಪುಷ್ಪ, etc. A flower, a blossom; etc. (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ತುಳು, ಆರಲ್, ಕುಸುಡು Śm. 23; Tč., T., M.; M. also ಪುವು). ಎಸಳ್ಗಳೆನ್ದು ಪೂವಿನವು (Śmd. 52). ಪೂವಿನ ವಿಲ್ಲಿ ಕೊನ್ದನೊವೆದು (66. 133). ಪೂಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಲ್, ಆಕ್ಕ, ನಿರಿಗೆ ತಪ್ಪದ್ದೆಂ (73). ಮುಧುರಮುಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ (67). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (156). ಪೂವಿನೋಳ್ ಕಮ್ಮು (163). ದೇವರಂ ಪೂವಿನ್ದ ಪೂಸಿದಂ (165). ಕೆಲದಗೆಯ ಪೂ (ಗದ'ಪುವ್ವು II). ಪೂಗಳ ವೆಲ್ಲು or ಪೂಗಳ ವೆಲ್ಲುಗಳ್ (170). ಬಣ್ಣಮಾಸಿರ್ದ ಪೂಗಳ್ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮರಾ Mr. 124). ಪೂಗಳಿಸಿದು (ಮಾಳರಸ್ಯ 108). ಪುಷ್ಪಮೊಸ್ದು ಬಿಲಿಲ್ ಪೃಂಗಕ್ಕೆ ಪುವಿಲ್ಲದೇ? (Śk. 8). See Bp. 46, 6; J. 3, 25. 36; 11, 11. 37; 15, 20; 28, 2; Śśv. 4, 100. — ಪೂಗಣೆ. -ಶರ. An arrow of flowers (especially of Kâma, Čpr. 6, 64; 8, 65; Abh. P. 4, 10; J. 6, 24). — ಪೂಗಣೆಯ. -ಅ 3. = ಪೂಗಣೆಯನ. Kâma (Grj. 8, 47; Rây. 10, 55). — ಪೂಗಣೆಯ ನ. -ಅನ. Kâma (Bp. 45, 3). — ಪೂಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ-ಅ 3. The flower-eyed: Vishṇu; one who has the albugo (Rây. 1, 102). — ಪೂಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. The fragrance of flowers (Č. Bp. 5, 5; J. 3, 8). — ಪೂಗಲ್. pû-kal. A stone in the form of a lotus-flower on which a liṅga stands (Bp. 50, 75; 57, 48). — ಪೂಗಳಯ. -ಕಳಯ. Flowers to fall off or drop (Abh. P. 11, 13). — ಪೂಗುವಿ. (ಪೂ-ಕುವಿ, or ಪೂ-ಗುವಿ). Flowers at the extremity or point; or a cluster of flowers. ಎನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆ ಸಂಗತಪರಮ್ ಆದ ಪೂಗುವಿಗಳ್ ಆದ ಮುರಕ್ಕೊ ಳ್ವನ್? (Čpr. 7, 45). ತಳಗಳ್ಳನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುವಿಯನೊರ್ಮೆ... (ಮೂಡುರಂ) ಜನಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಪ್ರದೋಷದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (7, 48). ಇವನ್ಮಾ ವಿಕೆವಳರ ಪೂಕೆಯ ಪೂಗುವಿ (7, after 92). ದ್ಯುಮುತಳಾಸ್ತಿಯಿಂ ಮಿಳರ್ದ ಪೂಗುವಿ (7, 108). See Čpr. 2, 84; 3, 90; Abh. P. 12, 25; Śśv. 2, 44; Rây. 2, 35; V. 4, 36. — ಪೂಗೆಣ್ಣ. -ಕೆಣ್ಣ. A flower as red or bright as a live coal (Rây. 9, 50). — ಪೂಗೊಂಚಲ್. A bunch of flowers (ಗುಚ್ಛ, ಸ್ತಬಕ, etc. Mr. 107; Śśv. 3, 64; 4, 109). — ಪೂಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To cut or gather flowers (J. 8, 19; Rây. 10, 55). — ಪೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond in which flowers, *i. e.* lotuses, grow (Čpr. 3, 10; 7, 126. 128. 150; Abh. P. 1, 64; Râm. 2, 7, 3; Rây. 2, 35). — ಪೂಗೊಳ್ದ್. -ಕೊಳ್ದ್. = ಪೂಗಣೆ. (V. 4, 85; J. 12, 31; 15, 26; 20, 15). ಪೂಗೊಳ್ಲು. = ಪೂಗಣೆಯು. (My.). — ಪೂ ದಯ್. -ತಯ್. To pluck or gather flowers (V. 7, 13). — ಪೂ ದಳ್. -ತಳ್. A young shoot with flowers (Abh. P. 3, 114; J. 15, 17; 18, 13). — ಪೂದಿರಿ. -ತಿರಿ. To wander about in quest of flowers (Śśv. 3, after 35). — ಪೂದುಮುಡ್ಪು. -ತುಮುಡ್ಪು. A bundle of hair in which flowers are inserted (Grj. 4, after 21). — ಪೂದೂಳಿ. = ಪೂದೂಳು. (Śśv. 2, 72). — ಪೂದೂಳು. The pollen of flowers (ಪರಾಗ Śl. 409). — ಪೂ ದೋಗಲ್. -ತೋಗಲ್. A cluster of flowers (J. 3, 28). — ಪೂದೊಡಪ್ಪು. -ತೊಡಪ್ಪು. A flower stalk (ಪ್ರಸವಬನ್ಧ, ಪೃನ್ತ Mr. 107). See Śmd. s. ಪಿಳ್ಳು; Śśv. 3, after 35. — ಪೂದೊಡ ಪ್ಪು. -ತೊಡಪ್ಪು. An ornament of flowers (Śśv. 2, 39). — ಪೂ ದೋಟ. -ತೋಟ. A flower garden (J. 20, 6). — ಪೂದೋಣ್ಪಿ. -ತೋಣ್ಪಿ. = ಪೂದೋಟ. (Grj. 2, after 71). — ಪೂದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To cause flowers to appear (J. 30, 5). — ಪೂ ದುದ್ದು. = ಪೂದುದ್ದು, q. v. — ಪೂದುದ್ದು. (Śmd 82). = ಪೂ ಗಣೆ. ಪೂದುದ್ದು. -ತ 3. Kâma (ಮುನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7, o. r. ಪೂದುದ್ದು). — ಪೂದುರ. A tree bearing blossoms (Abh. P. 11, 13). ಇತರಾದಿಯ ಪೂದುರಂಗಳ ಪೂರ್ತಂ ಕವಿಲುಬಿಳಾಡೊದ ದೊಳ್ಳಲಿಂ (Śmd. 222 Mḍh.). — ಪೂದುರ್ದಿ. A shower of flowers (Abh. P. 11, 13; 15, 6; 16, 83; Bp. 18, 78; 44, 72; Śśv. 5, 53; J. 21, 12. 36. 51). — ಪೂದೂಲಿಕೆ. = ಪೂದೂಳಿ. (Bp. 41, 10). — ಪೂದೂಳಿ. A garland of flowers (Čpr. 8, 99; Bp. 27, 31). ಪೂದೂಳಿಯೆಮ್ಬುದಿಪ್ಪರೆ ರೂದೂಳಿ ಜೀವಪ್ಪರ್? (Prv.). — ಪೂದೂಳಿಮುಡಿಪ್ಪು. -ತುಮುಡಿಪ್ಪು. (Śmd. 387). A knot of hair with a garland of flowers. — ಪೂನಿವಿ. A very small fruit round which the flower still stands (Čpr. 1, after 101). — ಪೂಪಯಕೆ. A bodice with flowers. It is forbidden to form the following compound (Śmd. 75): ಪೂ ಪಯಕೆಯಸ್ಸರವೇಧಿಸಿ? (*i. e.* ಪೂಪಯಕೆಯಸ್ ತರವೇದಿಸಿ?), as it might be read: ಪೂಪಯ ಕೇಯಸ್, ಅಸ್ಸರವೇದಿಸಿ?. — ಪೂವಲಿ. Ornamental lines or figures drawn with flour, etc. on the ground, etc. (ಕಡೆ, ರಂಗವಲಿ ಕೆಸ.; see ಕಡೆ 2). ಸಾರಪ್ಪದ ಪೂವ ಲಿಗಳಲಿ ಸಿಂಗಾರಿಸಿದ ಜೀವಿಗಳ್ (Prll. 3, 4). See Čpr. 4, 64; Abh. P. 4, 28. — ಪೂವಸೆ. -ವಸೆ. A bed or seat made of flowers (Rây. 1, after 135; 5, 105). — ಪೂವದ್[1]. = ಪೂವುದ್[1]. (Grj. 9, 120). — ಪೂವಾಗು. -ಆಗು. Flowers to be produced, to blossom (see ಪೂ 1). — ಪೂವಾಸು. -ವಾಸು. A bed of flowers (Śśv. 3, after 35). — ಪೂವುಗು. -ಪುಗು. To go into a flower or flowers (Rây. 9, 60). — ಪೂವ್ವಲಿ. -ಪ್ಪಲಿ. The pollen of flowers (V. 4, 34). — ಪೂವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. The name of a flower (J. 31, 7). — ಪೂಸರ. A garland or chaplet of flowers (Bh. 8, 23, 45). ಮುನ್ಪೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿರ್ಯೂಹ Śl. 466). — ಪೂಸರಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (Rây. 9, 51; 13, 87; J. 6, 17; 30, 37).

ಪೂಕು pûku. = ಪುಕ್ಕು 2. (Tč.). — ಪೂಕುಪಿತ್ತಿ. A pair of trowsers (My.).

ಪೂಗ pûga. *A heap, a multitude, an assembly.* 2, *the areca or betel-nut tree and its nut, Areca catechu* Lin. (ಅಡಕೆಯ ಮರ Nn. 66; ಅಡಕೆ 102). See ತುಪ್ಪಿ, and Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮದ್ರವ್ಯ.

ಪೂಗಿ pûgi. = ಪೂಗ No. 2.

ಪೂಗಿಫಲ pûgi-phala. A betel-nut (Mhr.; My.). ಕಾಗದಲ್ಲಿ ಯೆಲೆಯಾದರೂ ಪೂಗಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪೂಜಿ pûji. = ಪೂಜೆ 1, etc., ಪೂಜೆ No. 1. (T., M.; My. occasionally).

ಪೂಜಿಕ pûjaka. Honouring, worshipping, respecting; a worshipper (Bp. 10, 54; 54, 24; 60, 10; B. 4, 133).

ಪೂಜನ pûjana. Reverencing, honouring; worshipping; worship, respect. (Bp. 53, 1; Śśv. 4, 133; My.). See ಅರ್ಚ ಜಾಗರು-, ಸಮ್-.

ಪೂಜನೀಯ pûjanîya. To be revered or honoured, entitled to homage; venerable; adorable. (My.).

ಪೂಜನೆ pûjane. = ಪೂಜನ. (Bp. 35, 11).

ಪೂಜಾಕಾಲ pûjâ-kâla. The time for showing respect or for worship (My.); the time of giving presents (My.).

ಪೂಜಾಗಜ pûjâ-gaja. A greatly respected royal elephant (ಪಟ್ಟದಪ್ಪನ Śmd. II; Kk. 92; Śm. 38).

ಪೂಜಾಪರಿಕರ pûjâ-parikara. The articles used at pûjâ (Čpr. 2, after 93; My.).

ಪೂಜಾರಿ pûjâri. The officiating Brâhmaṇa or other person of a temple (ಕೂಲಿಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವನು, ದೇವಪೂಜಕ, etc. Śl. 339; My.; Tč., T.; Mhr. ಪೂಜಾರಿ; Bp. 9, 35; 17, 1; 26, 17). ಆ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರ ಕೊಟ್ಟರೇ?—ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ. — ಹಸುವುಳ್ಳರಾಯ ಮಗ್ಗ ತಿನ್ನದೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ನಾಗಿ ಬಯಸಿದನಲ್ಲೆ (Prva.). See Prv. s. ಗಾಣಿಗ, ತುಣ್ಣ 2.

ಪೂಜಾವಚನ pûjâ-vachana. A word or title of respect (ತನ್ನ ಧವತ್, etc. Hlś.). ಪೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ (ಕಾದ, etc. Hlś.).

ಪೂಜಾವಾಜೆ pûji-vâji. A greatly respected royal horse (Abh. P. 14, after 128).

ಪೂಜೆ pûji. = ಪೂಜೆ 2. (My.).

ಪೂಜಿತ pûjita. *Honoured, respected, reverenced; worshipped, adored.*

ಪೂಜಿಸು pûjisu. To honour, to revere, to worship, to adore; to receive with honour or hospitably (ಅರ್ಜುನವಿ Śmd. Dh.; Ŏpr. 2, 88; Bp. 6, 29; 13, 10; 18, 12; 24, 23; 29, 29; 33, 6; 39, 6; 43, 39; 49, 22; 53, 51; 60, 8; Śśv. 4, 100; J. 5, 71). ಪೂಜಿಲೆ or ಪೂಜಿಕ್ಕೆ (Śmd. 270). ಆತಿಥಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಳ ಪಿಡಿದು ಸಂ; ಆತಿಥೇಯನ್ ಎನಲ್ ಆವರ ಪೂಜಿಸುವಂ (Mr. 238). ಇವರ ಪೂಜಿಸುವಂ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ 243). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೋಸಿ, ಮೂರಿಸಾವ (Prv.).

ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ pûjisuvikĕ. Honouring, etc. (ಪೂಜೆ, etc. Sk. 246).

ಪೂಜೆ pûje. 1. ಪೂಜಾ. (= ಪೂಜ್ಯೆ). *Honour, respect, reverence, veneration, homage to superiors, adoration or worship of the gods or idols.* ಪೂಜೆ ಪೂಜಿಸು (Bp. 43, 39). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ದರೂ ಹೂಜೆ ಸಲ್ಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೂಜೆಗೆಯ್ಸು. To cause to show respect, etc. (J. 10, 29). — ಪೂಜೆವಡೆ. -ಪದೆ. To be honoured, etc. (Kâvy. I, 5, 50; Bp. 54, 6). ಪೂಜೆವದಂ (ಗುರು, ಉಪಾಜ್ಯ Mr. 243). — See Prv. s. ಪಂಪ.

ಪೂಜೆ pûje. 2. = ಪೂಜ್ಯ, ಪೂಜ್ಯ 2. A dot; the nasal sound; a cipher; a nought in calculation (Mhr. ಪೂಜ; My.; Tĕ. ಪೂಜ್ಯ; T. ಪೂಜ್ಯೆಯ).

ಪೂಜೋಪಕರಣ pûji-upakaraṇa. = ಪೂಜಾಪರಿಕರ. (My.).

ಪೂಜ್ಯ pûjya. 1. *To be honoured, honourable, respectable, venerable, worshipful;* recommendable. 2, *a father-in-law.* ಕುಮುರೆಯೊಳ್ ಪಿಳಿದಾಗಿಪರ ಪಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮುಮ (Mr. 277). ಧಾನ್ಯ ಫಸಲಾಗದೇ ಮೂನ್ಯ ಪೂಜ್ಯಾಗನೇ? — ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಾನದೇ ಪೂಜ್ಯ (Prvs.). Feminine ಪೂಜ್ಯಳು (My.).

ಪೂಜ್ಯ pûjya. 2. = ಪೂಜೆ 2. (My.). See Prv. s. ಮೂಳುನ್ನಾನ.

ಪೂಜ್ಯತೆ pûjyatĕ. Honourableness, venerableness. (My.).

ಪೂಜ್ಯಪಾದ pûjya-pâda. N. of a Jaina svâmi (Śmd. 125; Ŏpr. 1, 20).

ಪೂಜ್ಯಪಾದತೆ pûjya-pâdatĕ. The state of being like Pûjya-pâda svâmi (Ŏpr. 1, 31).

ಪೂಜ್ಯಾರ್ಥ pûjya-artha. The meaning of honourableness (My.).

ಪೂಜ್ಯೆ pûjyĕ. A respectable woman (Sk.; My.). 2, Tbh. of ಪೂಜೆ 1. ಪೂಜ್ಯಾ ಮಾಡೋಣ (ಸಮ್ಮಾದನ ಬೆಂ.).

ಪೂಟು pûṭu. A bit, a small portion or sum, fractional quantities (My., H.). — ಪೂಟುಲಿ. -ಆಟಿ. A summary arji (My.).

ಪೂಡು pûḍu. 2. Foot (My.; B. 2, 23; 3, 99); also ಪೂಡ (B. 5, 239).

ಪೂಡಿಸು pûḍisu. = ಹೂಡಿಸು. To cause to join or put to (J. 20, 25); to cause to yoke (12, 4); to have conveyed to (29, 9), to have brought near (34, 7); etc.

ಪೂಡು pûḍu. 1. = ಊಡು 2, ಪೂಣಿ 1, ಹೂಡು. To join (v. t.), to unite; to put to, to tie to (J. 31, 26; 22, 24); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, carriages, ploughs, etc. (Rśv. 6, after 11; J. 20, 26; 33, 34; My. as ಹೂಡು); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc. (My. as ಹೂಡು); to put together, as stones for a fire-place (My. as ಹೂಡು); to fix, as an arrow (J. 4, 32; 12, 41. 46; 13, 15. 17; Śśv. 4, after 19 & 24); to make ready, to prepare (Ŏ. Bp. 47, 6), to arrange, to establish, as a play, a shop (My. as ಹೂಡು; T., M. ಪೂಡು); to bring about, to create (J. 30, 18); to shut, as a door (17, 21). 2, to begin (v. l., J. 17, 56).

ಪೂಡು pûḍu. 2. Established state (?). — ಪೂಡುಮ -ಊಡು. N. (Bp. 28, 3).

ಪೂಣ್ pûṇ. 1. = ಪೂಣು 1. P. p. ಪೂಣ್ದ. To fix, as an arrow (J. 6, 17; 7, 49). 2, to begin (v. l., J. 12 sum.; 22, 47). (M. ಪೂಣು, to be yoked, put to; to embrace; to put on, as cloth, etc. = T. ಪೂಣ್; Tĕ. ಪೂಣು, to undertake, to begin, to engage in any enterprise; to bear a burden). See ಪೂಣ್ 1.

ಪೂಣ್ pûṇ. 2. To admit, to acknowledge, to assent, to consent; to promise; to vow; to challenge; to bring forward or introduce, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śmd. Dh.). ಜಗದಜ್ಞಾಗೆ ಸುರೇಜ್ಞರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣವ್ಯಯಂ, ಪ್ರೇಮದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದು (132 Mdh). ಮೆಳೆ ನಿಜಾಜ್ಞೆ ಸಲ್ಲುಮೊ ಪೂರ್ವಿಂದಂ ಕೈತಪ್ಪಿದುಂ? (177, o. r. ನಾಗಾರ್ಜುನ). ಪೂಣ್ದಂ (275), ಪೂಣ್ದಂ (288). See Ch. v. 16; Ŏpr. 2, 35; Abh. P. 9, 64; 16, 35; Śśv. 2, after 91.

ಪೂಣ್ pûṇ. 3. Admission, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śś.).

ಪೂಣಿಕೆ pûṇikĕ. A vulgar form of ಪೂಣ್ಕೆ (Śmd. 248; Tĕ. ಪೂಣಿಕೆ, assumption, persistence).

ಪೂಣಿಗ pûṇiga. An archer (Ŏpr. 10, 68).

ಪೂಣಿಪು pûṇipu. To intend, to aim at, to make one's aim (Ŏpr. 10, 103).

ಪೂಣ್ಕೆ pûṇkĕ. (Śmd. 248). Admission, etc.; promise; vow (Abh. P. 2, 36; 4, 105; 7, 34; 10, 32). — ಪೂಣ್ಕೆವಡ್ಪ. -ತಪ್ಪು. A promise or vow to be deviated from (Abh. P. 7, 36). — ಪೂಣ್ಕೆ ಪೂಗು. -ಪೂಗು. To enter upon a vow (Abh. P. 13, 44. 47).

ಪೂಣ್ಬು pûṇbu. = ಪೂಣ್ಪು, q. v.

ಪೂರ್ಯ pûpya. = ಪೂಪ್ಯ. See ಪೂರ್ಯವನ್ನ s. ಪೂಪ್ಯವನ್ನ.

ಪೂತ pûta. 1. *Made clean or pure, purified, pure, clean.* 2, *threshed, winnowed.* See Nr. s. ಪೂಡು 1.

ಪೂತ pûta. 2. Putrid, fetid (*cf.* ಪೂತಿ).

ಪೂತನಾರಿ pûtanâ-ari. The enemy of Pûtanâ: Krishṇa. (My.).

ಪೂತಣಿ pûtaṇi. = ಪೂತನೆ No. 1. (J. 21, 3).

ಪೂತನೆ pûtanĕ. ಪೂತನಾ. N. of a female demon which was sent by Kaṁsa to destroy the infant Krishṇa, and was killed by Krishṇa. 2, atrophy and wasting in a child. 3, *yellow myrobalan, Terminalia chebula or citrina.*

ಪೂತಿ pûti. 1. Purity, purification.

ಪೂತಿ pûti. 2. Stench, stink, fetor, putrefaction, pus. 2, the substance called civet. — ಪೂತಿಬೆಕ್ಕು. -ಬೆಕ್ಕು. A civet-cat (Rśv. 5, 114; Śśv. 3, 34).

ಪೂತಿಕ pûtika. Foul, stinking, putrid. 2, *a species of plant, grey bondue, Guilandina bondue* Lin. (see ತಪಸಿಗಿಡ).

ಪೂತಿಕರಜ pûti-karaja. *The plant Guilandina bondue.*

ಪೂತಿಕಾಷ್ಠ pûti-kâshṭha. *The pine Pinus deodora* Roxb. 2, *the pine Pinus longifolia.*

ಪೂತಿಗಂಧ pûti-gandha. *Having an offensive smell, stinking;* a fetid odour, stench.

ಪೂತಿಗಂಧಿ pûti-gandhi. *Ill-smelling.*

ಪೂತಿಫಲಿ pûti-phali. *A species of medicinal plant, Serratula anthelminthica* Roxb.

ಪೂತು pûtu. 1. P. p. of ಪೂ 1.

ಪೂತು pûtu. 2. P. p. of ಪೂನ್.

ಪೂತು pûtu. 3. Bravo! well done! (ಕೊಣ್ಣಾಟದ ಸುರ Bhn. 38; Bh. 8, 24, 56; T. ಪೊಗ್ಡು, to praise). — ಪೂತುರೆ. -ಬರೆ. ಪೂತುರೆಲೆ. Well done indeed! (ಕೊಣ್ಣಾಟಿ Ct. II, 103; Bp. 36, 55; J. 4, 38; 13, 6). — ಪೂತು ಪುಚ್ಚುರೆ. = ಪೂತುರೆ. (Bh. 8, 24, 56).

ಪೂತ್ಕರಿಸು pût-karisu. To blow, to puff, to sneeze, etc. (Riv. 5, 73; 8, 109; Śśv. 1, 7; 2, 57).

ಪೂನ್ pûn. To attempt, to essay (see Tē. s. ಪೂನ್ 1, and *cf.* ಪೂಣ್ 2). P. p. ಪೂತು. See ವಿಪೂರ್ವ s. ವಿ 2.

ಪೂಪ pûpa. *A kind of cake, a cake* (ಅಪೂಪ, ಆಯುಷದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215).

ಪೂಪಲಿಕೆ pûpalikĕ. *A cake.*

ಪೂಯ pûya. *Pus, matter, discharge from a wound or sore.*

ಪೂಯನ pûyana. = ಪೂಯ. (Sk.; R.).

ಪೂರ pûra. = ಪೂರ 2, (ಪೂರ), ಪೂರ್ಣ. Filling, making full; satisfying;—filled, full, complete, whole (My.). 2, *a swelling of rivers; a large quantity of water, a piece of water;* a stream, flood (ಪೂರ Ct. II, 56; ಬಚ್ಚಿ ಪೂರ್ Mr. 415). 3, the cleansing or healing of ulcers or wounds. 4, a cake.

ಪೂರಕ pûraka. *Filling, making full;* satisfying. 2, closing the right nostril and drawing up air through the left as a religious exercise (ಪ್ರಾಣಿಕಾದಿ ನೇಮದ ಆನಿಲಂ Mr. 53). 3, a cake. 4, the multiplier. 5, = ಪದಪೂರಕ. ಮುತ್ತೈದ್ಗೆ ಪೂರಕದ ಬಿದಿ ಆಮ್ಯಯದೂಳಾಗಿ ಇದಂ (Śmd. 37).

ಪೂರಣ pûraṇa. = ಪೂರಕೆ. Filling, making full; filling out, filling up; completing, accomplishing, supplying a deficiency; puffing or swelling up; fulfilling; completion (ಕಾರ್ಯ, ಮುಕ್ತಾಯ Kn. 122); fulness, mass (J. 12, 44); filling with wind, blowing; drawing or bending a bow. 2, a cake. 3, an epithet of the ordinal numbers. See ಬಚ್ಚಿರಿಸು, ತಿಮ್ಮು, ತುಮ್ಮು. — ಪೂರಣಾಂಗಿಯ್. -ಂ-. To fill (Śm. 91).

ಪೂರಣಿ pûraṇi. *The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* (Bombax malabaricum Dec.).

ಪೂರಣೆ pûraṇĕ. Completion, end (ಸಾತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಮುಕ್ತಮಾಡುವುದು Kn. 93; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮಾಪ್ತಿ 157).

ಪೂರತೆ pûratĕ. = ಪೂರ್ಣ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರತೆ ಶಾಪೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಜೀಳು (B. 5, 125).

ಪೂರಯ pûraya. Tbh. of ಪೂರ್ಯ್. See ವಾಪೂ-.

ಪೂರಯಿಸು pûrayisu. = ಪೂರಯ್ಸು, ಪೂರವಿಸು, ಪೂರಿಸು. To fill; to fill up, to complete; to accomplish; to effect; to fulfil; to blow, to sound (v. t.); to draw or bend. 2, to be filled, to become abundant, to fill; to stream; to be completed, finished (Bh. 1, 10, 33), effected, or fulfilled; to be accomplished or produced; to make a noise, to sound; to be drawn or bent. ಪೂರಯಿಸಿದಂ (Śmd. 65). ಮೇ ದಶಾಪ್ಪಾರೋಚ್ಚೈಶ್ರವೋ ಎರ್ಮ, ಶಂಖಮನೆ, ಘು ಘೂ ಘೋ ಎನ್ದು, ಪೂರಯಿಸಿದಂ (19).

ಪೂರಯ್ಯ pûrayya. = ಪೂರಯ. See ವಾಪೂ-.

ಪೂರಯ್ಸು pûraysu. ಪೂರೈಸು. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (Bp. 59, 5; B. 4, 77; My.). ಪೂರಯ್ಸಿ ವೇದಘೋಷಿಸಂ (ಆಸೂಚಾನ Mr. 250). 2, (ಪೂರಿಸು Śmd. 367 Cm.; Bp. 47, 58; My.). ಪೂರಯ್ಸುವ ಶಂಖಂ (Śmd. 201; Rśv. 6, after 11). ದೂತನ್ನು ಪೂರಯ್ಸು, ಮೂತು ಪೂರಯ್ಸುತು (My.). See Grj. 10, after 79; V. 5, 22; J. 7, 34; 13, 61. 62; 15, 27; 25, 34.

ಪೂರವಿಸು pûravisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. To fill, etc. 2, to be filled, etc. (Bp. 35, 15; 43, 14; 44, 15).

ಪೂರಾ pûrā. (= ಪೂರ). Fully, completely, wholly (My.; B. 4, 34. 52. 154).

ಪೂರಾಂಬು pûra-ambu. The water of a stream (Ćpr. 4, 48).

ಪೂರಾಯ pûrâya. (= ಪೂರ್ಯ). Completeness; largeness. ಪೂರಾಯದೇಜಿನ ಕರಡಿ (Bh. 3, 13, 28). — ಪೂರಾಯಗಾಯ. A large wound (Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 20, 31).

ಪೂರಾಯತ pûra-âyata. Fully extended, very much lengthened (J. 21, 58).

ಪೂರಿ pûri. = ಪೂರ No. 4. A thin cake made of wheat-flour and baked in ghee or oil, a sort of pan-cake (My.; T., Tē.).

ಪೂರಿಕೆ pûrikĕ. = ಊರಿಗೆ, (ಪೂರಿ), ಪೂರಿಗೆ, ಹೂರಿಗೆ. A sort of unleavened cake fried with ghee or oil (Sk.).

ಪೂರಿಗು pûrigu. Fulness, completeness, exuberance; severity, rigour, cruelty (ಕರೋರ Bhn. 51).

ಪೂರಿಗೆ pûrigĕ. Tbh. of ಪೂರಿಕೆ (Śmd. 338 Mdb.; V. 14, 80; M.; T. ಪೂರಿಗೆ).

ಪೂರಿತ pûrita. *Filled, full.* ಪೂರಿತಸಲುಮು ಪೂರ್ಣಂ (Ct. I, 80).

ಪೂರಿಸು pûrisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (ಪೂರ್ಣಮಂ ಮಾಡು Śmd. 298 Cm.). ಆಹವಮ್ಮೆಯನೇಜುವನ್, ಅಮ್ಯಾಯುವುಂಬುಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (224). 2, (ಆಗು Śmd. 367; ಪೂರಯಿಸು Cm.).—See Ćpr. 2, 92; 5, 17. 36; 6, 73; Bp. 5, 42; 18, 48; 37, 62.

ಪೂರುಷ pûrusha. = ಪುರುಷ. *A man, mankind.* ವಿಶಾಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃಮದೊಳ್ ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್ವ ಪೂರುಷರ್ (Mr. 250).

ಪೂರ್ವಿ pûrva. = ವಿಜು, ಪೂರ್ವ, etc. See Śmd.'s ಪೂರ್ವಕೆ s. ಪೂ 2. (T. ಪೂರ್ವ, the back).

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. = ಪೂರಣ, ಪೂರ್ಣ. *Filled, full; full of.* 2, fulfilled, finished, ended, accomplished. 3, *complete, all, entire, perfect.* 4, drawn, bent, as a bow. 5, full-sounding, sonorous. 6, strong, powerful, able. 7, the filling or stuffing of cakes (My.; Tē. ಪೂರಣ, ಪೂರ್ಣ). ಆನ ವರತಂ ಸಂಯಮನ ಪೂರ್ಣಮುಳ್ಳಂ (Mr. 53). ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣವ ಬಯಕೆ ತೀರದು.—ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮೂಡ ಜಾರದೇ? (Prvs.).

ಪೂರ್ಣಕುಂಭ pûrṇa-kumbha. A full cup or jar; *a vessel filled with water from a holy place* (see Sl. 268).

ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಿಣಿ pûrṇa-garbhiṇi. A woman ready to bring forth (My.).

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ pûrṇa-candra. The full moon (Kn. 1, 3).

ಪೂರ್ಣತೆ pûrṇatĕ. Fulness; plenty. See ಸಮ್ಪೂ-.

ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರ pûrṇa-pâtra. A full vessel or cup. 2, a particular measure of capacity: 256 handfuls of rice,

or as much as will satisfy one great eater. 3, a vessel full of rice presented at a sacrifice to the superintending and officiating priests. 4, a box or basket filled with clothes and ornaments scrambled for by guests and relations at a festival or distributed as presents. 5, a ghee-vessel used at a hôma (My.).

ಪೂರ್ಣಮಾಸಿ pûrṇa-mâsi. *The day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣಮೆ pûrṇamĕ. = ಪೂರ್ಣಿಮೆ, ಪುಣ್ಣಮೆ, etc. (ಹುಣ್ಣಿವೆ ಕೆಂ. 19; Sk., also ಪೂರ್ಣಿಮೆ).

ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ pûrṇa-virâma. A full stop (B. 3, 5).

ಪೂರ್ಣಶಶಿ pûrṇa-śaśi. The full moon (Bp. 37, 54).

ಪೂರ್ಣಾ pûrṇâ. N. of the fifth, tenth and fifteenth tithis (My.).

ಪೂರ್ಣಾಂಕ pûrṇa-aṅka. A full figure or number: an integer. (My.).

ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ pûrṇa-âhuti. An offering made with a full ladle (Sk.). 2, the last offering at a hôma (J. 31, 67; My.).

ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತ pûrṇimâ-anta. The end of the day of full moon.

ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತಮಾಸ pûrṇimânta-mâsa. A month that is reckoned from the end of the day of full moon to the first day of full moon (B. 5, 307. 308; My.; *cf.* ಅಮಾನ್ತ ಮಾಸ).

ಪೂರ್ಣಿಮೆ pûrṇimĕ. = ಪೂರ್ಣಮೆ, etc. *The day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣೇನ್ದು pûrṇa-indu. The full moon. See ಸಮ-; J. 28, 37.

ಪೂರ್ಣೇನ್ದುಮುಖಿ pûrṇêndu-mukhi. A woman with a full moon-like face (Bp. 42, 49; J. 6, 29).

ಪೂರ್ತ pûrta. = ಪೂರ್ತ. Filled, full; complete. 2, fulfilling, fulfilment. 3, fulness, completion: (full, proper) compass or extent (ಈಗಿನ ಪೂರ್ತ ಸಾಲು;—ನನ್ನ ಪೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕಾನು ತಿಳಿದಿ ದ್ದೇನೆ;—ಾದರು ಪೂರ್ತ; etc., My.); satiety, satisfaction. 4, *an act of pious liberality*, as digging a well, planting a grove, etc.

ಪೂರ್ತಿ pûrti. Fulness; satiety; perfection. See ಪರಿ-, ಪ್ರ-; J. 5, 67.

ಪೂರ್ತೆ pûrtĕ. = ಪೂರತೆ. Tbh. of ಪೂರ್ತ. Used = ಪೂರ್ತ No. 3. ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ತೆ ತಿನ್ನಿಪ್ಪು ದೂತ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು (B. 5, 96). ಒಬ್ಬನು ಬೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪೂರ್ತೆ ಆನಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವ ದೇಳೆ (125). ನನ್ನ ತಂದೀಪೂರ್ತೆಯಾದ ಸ್ಥಳ (177). ಅಷ್ಟಲಿ ಪೂರ್ತೆ (201). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಾದ್ದ ಸಾಲವ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡ ದೇಶಾದರೆ (225). ಆ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡು ಗರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪೂರ್ತೆ ದೂತ್ಯ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (277). ಮುನಿಸನ ದೂತವನ ಪೂರ್ತೆ ಹಣಾ ಗಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ತೊಡ್ಡರೆ ಬರುತ್ತದೆ (290).

ಪೂರ್ವಾರಿ pûr (*i. e.* pur)-dvâr. *The gate of a city.*

ಪೂರ್ವಾರ pûr-dvâra. *The gate of a city.*

ಪೂರಯ pûrya. = ಪೂರಯ, ಪೂರಯ್ಯ, ಪೂರಾಯ. To be filled or satisfied (Sk.). 2, fulness, perfection, largeness (Bp. 7, 6; 22, 24). 3, filling.

ಪೂರ್ವ pûrva. Being before or in front of, fore, first, foremost; previous to, earlier than. 2, *former, prior, anterior, preceding, antecedent.* 3, first in a series, initial. 4, *ancient*, customary. 5, *eastern, easterly.* 6, *an ancestor, a forefather.* 7, preceded by; accompanied by, attended with (Bp. 5, 17). 8, an ancient tradition; former or ancient times; former events; an ancient custom (ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿ, ಮುಂಗಲ Nn. 154). 9, a kind of atiśaya (Kâvy. III, 3, B, 121. 135 seq.). ಆದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ (B. 4, 7). ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಳಿದನು (218). ಪೂರ್ವದಲಿ (Râm. 3, 2, 13). ಪೂರ್ವ ತಿಳಿದ ನು ಗವರ್ಯಾದಾನೇ?—ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದರೆ ಾರ್ವ ಒಪ್ಪಾನು (Prva.). 10, = ಪೂರ್ಣ, full, all, entire.—ಪೂರ್ವ, *at first, formerly.* —ಪೂರ್ವಾಪರ. -ಆದು. To tell events or news of former days (Bp. 27, 40).

ಪೂರ್ವಕ pûrvaka. Earlier, former, prior, previous, anterior, etc. 2, preceded by (Śmd. 197); accompanied by, connected with, with. See ಆಸು-, ಕೃತಜ್ಞತಾ-, ಪ್ರೇಮ-, ಬುದ್ಧಿ-, ಮನಃ-, ವಿನಯ-, etc.; Bp. 51, 49; 57, 67. 3, an ancestor, a forefather.

ಪೂರ್ವಕರ್ಮ pûrva-karma. Actions done in a former state of being (Bp. 51, 26).

ಪೂರ್ವಕಾಲ pûrva-kâla. Earlier time, former times, past time.

ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ pûrvakâla-kriyĕ. The past participle (Śmd. 86. 278), the preterite tense.

ಪೂರ್ವಕ್ರಿಯೆ pûrva-kriyĕ. = ಪೂರ್ವಕರ್ಮ. 2, = ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ (Kâvy. I, 5, 34. 35).

ಪೂರ್ವಗಿರಿ pûrva-giri. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (Ö. Bp. 47, 45).

ಪೂರ್ವಜ pûrva-ja. Born or produced before, former; elder; ancient. 2, *an elder brother.* 3, *an ancestor.*

ಪೂರ್ವಜನ್ಮ pûrva-janma. A former birth, former state of existence or life (Bp. 45, 10).

ಪೂರ್ವಾಪಿ pûrvapi. That belongs to a previous matter: continuation of a series (My.).

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಪತಿ pûrva-dik-pati. The regent of the east quarter: *Indra.*

ಪೂರ್ವದಿಗ್ದೇವ pûrva-dik-dêva. Indra (Mr. 41).

ಪೂರ್ವದೇಶ pûrva-dêśa. An eastern country; the eastern part of India. (My.).

ಪೂರ್ವನೇತ್ರ pûrva-nêtra. The root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಕೊಡಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ pûrva-pakṣha. The first half of a lunar month. 2, the first side or part of an argument, the prima facie argument or assertion, the proposition, thesis. (My.). 3, the complaint in law.

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಸಿದ್ಧಾನ್ತ pûrvapakṣha-siddhânta. A demonstration that rests only on the proposition (My.).

ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿ pûrva-paddhati. An ancient custom (ಮುಂಗಲು, ಪೂರ್ವ Nn. 154).

ಪೂರ್ವಪರ್ವತ pûrva-parvata. *The eastern mountain from behind which the sun is supposed to rise.*

ಪೂರ್ವಪೂರ್ವ pûrva-pûrva. The oldest or first of all (J. 15, 23).

ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಿ pûrva-phalguni. The eleventh nakshatra. (My.).

ಪೂರ್ವಭಾಷಿ pûrva-bhâshi. Condescending to speak first, polite, complaisant. (R.).

ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸೆ pûrva-mîmâṁsĕ. *A systematical inquiry into the first or ritual portion of the veda*, founded by Jaimini (*cf.* ಉತ್ತರ-).

ಪೂರ್ವರಂಗ pûrva-raṅga. *The commencement or prelude of a drama* (ಮೊದಲು ನರ್ತನ Mr. 70).

ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿ pûrva-râtri. -ರಾತ್ರ. The first part of the night, from dusk to midnight. (My.; B. 4, 25. 135).

ಪೂರ್ವಲಿಖಿತ pûrva-likhita. Fate written on the forehead in a former birth (Bp. 48, 12).

ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸು pûrva-vayassu. The first period or stage of life, youth (My.; B. 4, 113).

ಪೂರ್ವವಾಸರ pûrva-vâsara. Yesterday (ಕಳ್ಳ, ನಿಸ್ಸೆ Nn. 105).

ಪೂರ್ವವಿದೇಹ pûrva-vidêha. The eastern part of Vidêha (Cpr. 1, after 78).

ಪೂರ್ವಸುರ pûrva-sura. A daitya (Mr. 9).

ಪೂರ್ವಳಿಯಲ್ಲು pûrvaḷi-hullu. The grass Andropogon Iwarancusa Roxb. (St. & Pl.).

ಪೂರ್ವಶೈಲ pûrva-śaila. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (ಮೂಡಣಬೆಟ್ಟ ಕೈ.; Grj. 4, 44; J. 2, 65).

ಪೂರ್ವಸಂಭವ pûrva-anubhava. That has been experienced in former days (Cpr. 8, after 75).

ಪೂರ್ವಸಂರಾಗ pûrva-anurâga. A kind of vipralambha in śṛiṅgârarasa (Kâvy. IV, 2, 26).

ಪೂರ್ವಾಪರ pûrva-apara. Being before and behind: eastern and western. 2, antecedent and subsequent (J. 10, 22; My.). 3, connection. See Kâvy. II, 2, B, 13.

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ pûrvâ bhâdrapadê. The twenty-fifth nakshatra. (B. 5, 308; My.).

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೆ pûrvâ bhâdrê. = ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ. (My.; see ಪ್ರೌಷ್ಠಪದೆ).

ಪೂರ್ವಾಲತಿಕೆ pûrva-âlâ-latikê. The eastern region looked upon as a creeper (J. 9, 12).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ pûrva-âśrama. Any of the periods of religious life or âśramas which precede that of a sannyâsi (My.).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ pûrva-âśraya. The former asylum, connection or caste (Bp. 55, 15).

ಪೂರ್ವಾಷಾಢೆ pûrva-âshâḍhê. The (eighteenth or) twentieth nakshatra (My. as ಪೂರ್ವಾಷಾಢ).

ಪೂರ್ವಾಸನ pûrva-âsana. The customary seat (Grj. 3, 112. 113).

ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ pûrva-ahna. The earlier part of the day, forenoon. (My.).

ಪೂರ್ವಿ pûrvi. N. of a tune (My.).

ಪೂರ್ವಿಕ pûrvika. Previous, former; formerly or previously come, etc. 2, = ಪೂರ್ವಳ No. 3 (B. 4, 190; My.). ಪೂರ್ವಿಕರು ಪೇಳ್ದಿದ್ದೀ ಪರಾಕ, ಊರ್ವಿಕರು ಪೇಳ್ದಿದ್ದೀ ಗಾಜೆ (Prv.).

ಪೂರ್ವಿಗ pûrviga. Tbh. of ಪೂರ್ವಿಕ. See ಉಪರಿಗ.

ಪೂರ್ವೆ pûrvê. = ಉಪ್ಪೆ, ಪುಬ್ಬೆ, ಮುಬ್ಬೆ. *The eastern quarter, the east.* 2, the eleventh nakshatra (My., also the 18th, 20th and 25th).

ಪೂರ್ವೇತರ pûrvêtara. Other than eastern: western (Rây. 11, 19).

ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ pûrvêdyus. *On the day before, yesterday.*

ಪೂರ್ವೇಕ್ತ pûrva-ukta. Said before, aforesaid, beforementioned. (Sl. 304).

ಪೂರ್ವೇತ್ತರ pûrva-uttara. North-eastern. 2, antecedent and subsequent (My.).

ಪೂಲಿ pûli. A flower (Mhr. ಪೂಲ).—ಪೂಲ್ಲಜ್ಜಗೆ. Boiled sajjigê the granules of which do not stick together (My.).

ಪೂಲ pûla. = ಪೂಲು. A bridge (Mhr., H.; B. 5, 299; ಆಲಿ, ಸೇತು G.).

ಪೂಲಿ pûli. A sort of pagoda worth 3½ rupees, a star pagoda (My.; Tû., M.). See ಕಾಲ್ಪೂಲಿ. — ಪೂಲಿವರಹ. A certain old pagoda (R.; M.).

ಪೂಲು pûlu. = ಪೂಲ. (ಪಾಲಿ, ಸೇತುವೆ, ಸೇತು Ch.).

ಪೂವಡಿಗ pû-aḍiga. (śmd. 239). = ಹೂವ್ವಾಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ. A dealer in flowers, a florist (ಪುಲ್ಲ ವಡಗ Ct. I, 93; II, 97; ಪುವಳ Kk. 34; Śm. 67; Bp. 9, 35; 16, 13; 24, 78; V. 6, 31). — ಪೂವಡಿಗದೆಣ್. -ದೆಣ್. The wife of a florist, or a female florist (J. 6, 16).

ಪೂವಳ pû-vaḷa. = ಪೂವಡಿಗ. (Śm. 67; Kk. 34).

ಪೂವು pûvu. = ಪೂ 2, etc. See ಸೀಪೂವು. ಪುವಿನ ಸನ್ತೆ (V. 4, 86).

ಪೂಷ pûsha. *The sun.* 2, *a kind of mulberry, Morus indica.*

ಪೂಷಣ pûshaṇa. The sun. (My.).

ಪೂಸು pûsu. 1. = ಪೊಸು 1. To smear, to daub; to smear over, to spread over, to apply; to besmear, to anoint; to plaster (ವಿಕೇವನ Śmd. Dh.; Tê. ಪೂಯು; T., M. ಪೂಜು; *cf.* ಊಮು 2). ಪೂಸಿದ ಧ ಸ್ಮವರಾಗಂ (Śmd. 201). ಪಂಮರ್ದಿಸುವುದು ಮುತ್ತುರದನರುಣ್, ಇವನ್ಪಾಗಿ ಪಿರಿದು ನೆಲಮೋಳ್ ಉದಣಂ ವೆರಸೊರಸಿ ಕೊಣ್ಮಾ ಪೂಸುಗೆ; ಕರಗುಗುಮ್ ಪಬ್ಬೆರೆಯನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ವೀಗಂ (225). ತಮ್ಮ ಗಳ್ ಆದಾಗುಂ, ವಿಜಿಪಮೋಳ್ ಉರಿ ನೆರಾವೆಯ ಜೀರಪ್ರಾದುಲಳ ಮುಮುಂ ಬರ್ದಿಲಿಮಂತೆಯ ರಸಮೋಳ್ ನಿರ್ಮಯೆಯಿನ್ದೊರಸಿ ಪೂಸೆ, ವಿನವಂಚಕಮೋಳ್ (345). ಪೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Nr.). ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು (ಆಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ವಿಕೇವನ Mr. 339). ನಂಜು ಪೂಸಿದ ಕೋಲು (ವಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Sl. 289). ಪೂಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆ (ಪ್ರಸ್ತ 495). ಓದಿ, ಬೂದಿಯು ಪೂಸಿ, ತೀದು ಕಾವಿಯ ಮೊದಿದು ಹೋಪಾತ ಯೋಗಿಯೆನ್ನ ವೀತ (Sp.). See Cpr. 5, 119; Grj. 4, 109; Bp. 3, 32; 10, 2; 32, 51; 43, 30. 78; 46, 61; 47, 7. 26. 31; 50, 48. — ಪೂಸಲ್. Smearing, etc. ಪೂಸಲು ನಮ್ಯಹಾರ್. N. (Bp. 27, 68).

ಪೂಸು pûsu. 2. The act of smearing, etc. (Bp. 27, 4); oil, etc. for smearing on the body. ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿಲ್ಪೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮೀಯು, ಪಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟೆಳೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.).

ಪೂಸು pûsu. 3. = ಪೊಸು 2. To break wind, to fart (ಅಪಾನವಾಯು Śmd. Dh.; *cf.* ಪುಸ್).

ಪೂಸುವಿಕೆ pûsuvikê. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಬ್ಧ, ವಿಕೇವನ Sl. 397).

ಪೂಳಿ pûḷi. = ಪೂಜು, ಪೂಣು, ಪೂದು. To inwrap, to insert, to cover; to bury (ಅಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; Tê. ಪೂಡು; M. ಪೂಡು, to be buried; ಪೂಸ್ಪು, to sink in the ground; *cf.* ಪುದಿ 1, ಪುಗು). ಮೂಕೆಯೋಳ್ ತದಿಲಂ ಪೂಳ್ದಿ ಕ್ರಿಯೆ (ಪಬ್ಬಾ Śmd. I, o. r. ಪದ್ಧಾ). See Cpr. 5, after 86; 8, 112; Abh. P. 12, 34. 44; V. 5, 26.

ಪೂವಿು pûḷu. = ಪೂವ್. ಪೂಮುನ 5 (J. 22, 31).

ಪೃಕ್ಕೆ prikkê. *The leguminous plant Trigonella corniculata* Lin.

ಪೃಕ್ತ prikta. Mixed, mingled, combined, touched, etc. See ಸಮ್-.

ಪೃಕ್ತಿ prikti. *Touch, contact.*

ಪೃಚ್ಛೆ prichchhê. Asking, inquiring; *a question, an inquiry.*

ಪೃಚ್ಛ್ಯ prichchhya. To be asked or inquired after.

ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಭಾಷ prichchhya-avabhâsha. Speaking with the object of inquiring after (ಪಿಸಗೋಮ್ಮುವು Nn. 89).

ಪೃತನಾಷಾಹ್ prithanâ-sâh. Winning battles: *Indra.*

ಪೃತನೆ prithanĕ. ಪೃಚಾ. A battle. 2, *an army*. 3, *a small army consisting of* 243 *elephants*, 243 *chariots*, 729 *horse, and* 1215 *foot.*

ಪೃಥಕ್ prithak. (ಶೆmd. 99). *Separately, singly, severally* (ಪಟ, ಬೇಮು ಮೂಮುವುಮು Nn. 163; ವಿನಾ, etc., ಬೇಮು ಸುಮಿಶೆ Mr. 534); apart from, with exception of, except; *without.*

ಪೃಥಕ್ಕರಣ prithak-karaṇa. Making separate, separating. See ಕಮುಲ್ಲು, ಪಿಂಮು.

ಪೃಥಕ್ಚರಿತ್ರ prithak-charitra. (ಶೆmd. 99). Going separately or alone. 2, a separate story.

ಪೃಥಕ್ತ್ವ prithaktva. Separateness, diversity, severality; singleness, individuality. (My.).

ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ prithak-parṇi. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಪೃಥಗರ್ಥ prithak-artha. The meaning of "separately" (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಶೆmd. 392). 2, a separate, distinct meaning (Kâvy. III, 8, B, 159).

ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ prithak-âtmatĕ. Separateness, severality;—*discrimination, judgment.*

ಪೃಥಗಾತ್ಮಿಕೆ prithak-âtmikĕ. *Individual existence, individuality.*

ಪೃಥಗ್ಜನ prithak-jana. A man of the lower classes or of low caste; *a man of low character or profession; an ignorant man.*

ಪೃಥಗ್ವಿಧ prithak-vidha. *Of different kinds, multiform, various.*

ಪೃಥಾಕು prithâku. = ಪೃದಾಕು. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399; My. Amara).

ಪೃಥಿವಿ prithivi. -ವೀ. The wide one: *the earth.* 2, land, ground, soil. 3, *earth regarded as one of the elements.*

ಪೃಥಿವಿಜೆ prithivi-jĕ. Sîtâ (J. 18, 5).

ಪೃಥಿವಿಪತಿ prithivi-pati. A king (J. 7, 39).

ಪೃಥಿವಿಪಾಲ prithivi-pâla. = ಪೃಥಿವೀಪಾಲು. (My.).

ಪೃಥಿವೀಪಾಲ prithivî-pâla. A king. (My.).

ಪೃಥಿವೀಭೃತ್ prithivî-bhṛit. A mountain. 2, a king. (A.).

ಪೃಥಿವೀಶ್ವರ prithivî-îvara. A king (Cpr. 9, 6).

ಪೃಥು prithu. (also ಪ್ರಥು). *Broad, wide, expansive, spacious; large, great* (ದೊಡ್ಡಿಮು Nn. 32); numerous; various; important. 2, N. of several persons (J. 18, 54). 3, *a small pungent seed, Nigella indica* Roxb. 4, *a drug composed of a leaf resembling that of Asa fetida.*

ಪೃಥುಕ prithuka. *Rice scalded with hot water and then dried over a fire and flattened in a mortar* (ಅವಲಕ್ಕಿ Mr. 375). 2, *the young of any animal;* a child, a boy.

ಪೃಥುನಿ prithuni. A body of forces: three vâhinis (Mr. 291, one MS. ಪ್ರಥುನಿ).

ಪೃಥುಮಾಲಿ prithu-mâli. N. of a daitya (G. 132).

ಪೃಥುರೋಮ prithu-rôma. *A fish.*

ಪೃಥುಲ prithula. *Broad, large, great.*

ಪೃಥುವಿ prithuvi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ಪೃಥ್ವಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91).

ಪೃಥುವೀಜಾತ prithuvi-jâta. N. of a tree (ಜಾಫಿಲ, ವೃಕ್ಷ, ಮುರ Nn. 82).

ಪೃಥುಸ್ಥಾನ prithu-sthâna. A town (ನಗರ, etc., ಪಟ್ಟಣ Mr. 190).

ಪೃಥೆ prithĕ. Kunti, one of the two wives of Pâṇḍu (ಶೆmd. 263; J. 13, 21; 33, 3).

ಪೃಥ್ವಿ prithvi. = ಪೃಥುವಿ, ಭೂಮಿ. The wide one: *the earth;* land, ground, soil; a country. 2, earth as an element. 3, = ಪೃಥು No. 3, *Nigella indica.* 4, = ಪೃಥು No. 4, *N. of a drug.* 5, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪೃಥ್ವಿಕೆ prithvikĕ. Cumin seed (ಜೀರಾಮು, ಜೀರಿಗೆ Mr. 137).

ಪೃಥ್ವೀಕೆ prithvîkĕ. *Large cardamoms.* 2, small cardamoms. 3, = ಪೃಥ್ವಿ No. 4.

ಪೃಥ್ವೀಧವ prithvî-dhava. A king (Rây. 5, 16).

ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ prithvî-pâla. A king (Râm. 1, 13, 1).

ಪೃದಾಕು pridâku. = ಪೃಥಾಕು. *A snake.*

ಪೃಶ್ನಿ pṛiśni. Variegated, party-coloured, dappled, speckled, spotted. 2, dwarfish, short, small; *a dwarf.* 3, a ray of light; etc.

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ pṛiśni-parṇi. = ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ. *Hemionitis cordifolia.*

ಪೃಷತ್ prishat. = ವೃಷ್ಣಿ No. 1. 2, *a drop of water,* spray.

ಪೃಷತ prishata. = ವೃಷತ್ No. 1. 2, *the spotted antelope, the porcine deer* (ಎರಳೆ Nn. 47; ಸಾರಂಗ Mr. 508). 3, *a drop of water,* spray (ವೃಷತ, ಕೆಮರ್ ಚುಮುಕಾರಿಗ್ Mr. 418).

ಪೃಷತ್ಕ prishatka. *An arrow.*

ಪೃಷದ prishada. = ವೃಷತ No. 3, q. v.

ಪೃಷದಶ್ವ prishat-aśva. Having piebald horses: *air, wind, Vâyu.*

ಪೃಷದಾಜ್ಯ prishat-âjya. Sprinkled butter, *ghee mixed with curds forming an oblation.*

ಪೃಷ್ಟ prishṭa. Asked, inquired, questioned.

ಪೃಷ್ಠ prishṭha. *The back.* 2, *the hinder part of anything, the rear.*

ಪೃಷ್ಠಗ್ರಂಥಿ prishṭha-granthi. *A knot or knump on the back* (ಬೆನ್ನ ಕುರು Mr. 385).

ಪೃಷ್ಠಚಕ್ಷುಸ್ prishṭha-chakshus. A crab (R.).

ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಾದನ prishṭha-mâṁsa-adana. Eating the flesh of the back: backbiting. (R.).

ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ಯ prishṭha-vâhya. *An ox carrying burdens.*

ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ prishṭha-sthâpana. Putting the back on er to. See ನೆಮ್ಮು.

ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ prishṭha-asthi. *The back-bone.*

ಪೃಷ್ಠ್ಯ prishṭhya. *A pack-horse, or a horse for riding.*

ಪೃಷ್ಣಿ prishṇi. = ವೃಷ್ಣಿ. (ಸಪ್ತಜಿಹ್ವರ G.).

ಪೆ pĕ. Feminine of ಪ 2. See ಪ್ರ-.

ಪೆಕ್ಕಣ pĕkkaṇa. = ಪೆಗ್ಗಣ, q. v. Tbh. of ಪ್ರೇಕ್ಷಣ (ಶೆmd. 346. 350; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ನೋಟ Kk. 59; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Śm. 66; ನೃತ್ತಣ Ch. I, 34). ರಮ್ಮು ಳೀಳಿಕ್ಕಂ ಪೆಕ್ಕಣಮುಂ (ಶೆmd. 268). See ಸಂಗಡೆ ಕ್ಕಣ; Cpr. 4, 71; 5, 53.

ಪೆಕ್ಕಳಿಸು pĕkkaḷisu. = ಪೆಕ್ಕಳಿಸು. To act overbearingly, arrogantly or proudly (J. 14, 6; see Tĕ. s. ಪೆಗ್ಗ).

ಪೆಗ್ pĕg. = ಪೆಗ್ 1, etc. Largeness, greatness, etc. (Te. పెద్ద, T. పెద, plenty, much). — ಪೆಗ್ಗಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, q. v. (Te. పెగడె, పెగ్గడె, పెగ్గడె, పెగ్గడె, an elder, noble, minister). See ತುಪ್ಪುಪೆಗ್ಗಡೆ, ಬಾಣಸುಪೆಗ್ಗಡೆ, ಮುನಿಪೆಗ್ಗಡೆ. — ಪೆಗ್ಗರ. = ಪೆಗ್ಗರ. A large rat, a bandicoot (ಪಸಣ, ಉಸ್ಟರ Mr. 164).

ಪೆಗಲ್ pĕgal. = ಕೆಗಲ್, ಕಗಳ್, ಹೆಗಲ್, ಹೆಗಲು. The shoulder (ತಗಳ್ Śmd. II). See Ūpr. 5, 59; 7, 70; Abh. P. 16, 53; Mr. 280; Rāv. 1, after 135; ಎತಪೆಗಲ್.

ಪೆಗ್ಗಣ pĕggaṇa. See s. ಪೆಗ್.

ಪೆಗ್ಗಣ pĕggaṇa. = ಪೆಕ್ಕಣ. See ಸಂಗಡಪೆಗ್ಗಣ.

ಪೆಗ್ಗು pĕggu. (= ಪೆಜಸು, what is back). — ಪೆಗ್ಗ. -ಆತ. A backward, dull man, a fool. ಪೆಗ್ಗ ಆದರೂ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತನ್ದ (Prv.).

ಪೆಂ pĕṁ. (ಪೆಜ್). = ಪೆಣ್, etc. — ಪೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಣ್ಣಾಸು, ಪೆಂಗೂಸು. A woman. — ಪೆಂಗೂಸುಮಯ್ಯ. Śiva (C. Bp. 47, 19).

ಪೆಂಗ pĕṁga. A simpleton, a fool (Tu. ಪೆಂಗೆ, ಪೆಂಙೆ; Te. పెంగె; *cf.* ಪೆಗ್ಗು and ಪೆ 1). ಪೆಂಗನಾದರೂ ಛಂಗ ಬಿಡದು (Prv.).

ಪೆಚ್ಚರ pĕccara. = ಎಚ್ಚರ, etc., ಹೆಚ್ಚರ. Waking, etc. (J. 3, 24 Bangalore prints).

ಪೆಚ್ಚಿ pĕcci. = ಪೆದ್ದಿ, etc. A stupid, mad female (My.).

ಪೆಚ್ಚಿಸು pĕccisu. = ಪೆಚ್ಚಿಸು, etc. (Dp. 59, 21; Te. పెంచు).

ಪೆಚ್ಚು pĕccu. 1. = ಪೆಚ್ಚು 1, etc. To increase, etc. (Nr. 325; Bp. 55, 46; J. 3, 22. 24; 6, 10; 8, 41. 49; 13, 18).

ಪೆಚ್ಚು pĕccu. 2. = ಪೆಚ್ಚು 2, etc. Increase, etc. (J. 3, 38; 10, 14; Te. పెచ్చు, పెంచు, surplus).

ಪೆಚ್ಚು pĕccu. = ಪಚ್ಚು, ಪುಚ್ಚು, ಪೆದ್ದು, ಪುಚ್ಚು. Tbh. of ಪಿತ್ತ. Foolishness, madness (My.; Te. పిచ్చి, పిచ్చ; M. പിച്ചു; T. പിത്തു, പിത്തു, bile; Mhr. पिसा, mad; *cf.* ಪಿಂಚ). — ಪೆಚ್ಚ. -ಆತ. = ಪೆಚ್ಚ, ಪುಚ್ಚ. A foolish or mad man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಉಪ್ಪಾದಪತ್, ಪುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು Sl. 203; My.). — ಪೆಚ್ಚಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಪುಚ್ಚಾಟಿ, q. v. (My.).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ pĕccuge. 1. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 1, etc. Increase, etc. (J. 6, 2; 26, 14. 15; ದೆಪ್ಪಾಳ Bhn. 65).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ pĕccuge. 2. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. — ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾರಿಕೆ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರಿಕೆ, q. v.

ಪೆಚ್ಚುತನ pĕccutana. = ಪುಚ್ಚುತನ. Madness, foolishness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಪ್ಲವ, ಪುಚ್ಚು, etc. Sl. 70; My.).

ಪೆಜ್ಜೆ pĕjje. = ಪಜ್ಜೆ, etc. ಮೃಗಗಳಮಂ ಪೋದ ಪೆಜ್ಜೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ (Śmd. 273). ಇದು ಪಜ್ಜಿಗಳ ಪೆಜ್ಜ (RāghC. 17, 68). — ಪೆಜ್ಜೆಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. The foot to be impressed, a foot-print to be formed (J. 3, 20). — ಪೆಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ವಿಡಿ. = ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. (J. 28, 45).

ಪೆಂಜೆ pĕñje. A peacock (? J. 17, 25; *cf.* ಪಿಂಛಿ?).

ಪೆಟಲ್ pĕṭal. ಪೆಟಲು (RAm. 6, 11, 4). ಪೆ (ಪಠಲ್), ಪೆಟ್ಟಲು, ಪೆಟ್ಲು. A sound in imitation of exploding, going off as a gun, cracking as a rocket, etc. (Te.; T. పెటి, పెటార్; T. పెటి, Mhr. पेटा, the report of a gun). — ಪೆಟಲುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. = ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು. The explosive salt: salipetre (Rāv. 6, 116; Te. పెట్లుప్పు; T. പൊട്ടുപ്പു, പെടലുപ്പു; M. പൊടിയുപ്പു).

ಪೆಟಾರಿ pĕṭāri. A large box or chest of wood or metal (My.; ಪಟಾರ, ಪೆಟಾರ, etc. Sl. 344; Mhr. पेटारा).

ಪೆಟಾರಿಗೆ pĕṭārige. = ಪೆಟಾರಿ. (B. 4, 55).

ಪೆಟ್ಟ pĕṭṭa. = ಪೆಟ್ಟ, ಪೆಟ್ಟೆ, ಪೆಟ್ಟ, ಪೆಟ್ಟೆ, ಪೆಟ್ಟೆ. A lump of earth, a clod, a flake; a lump (ಪೆಟ್ಟೆ Śm. 64; Te. పెట్ట, పెట్టె, పెట్టి, పేటు). — ಪೆಟ್ಟಮೇದ್. -ಎದ್. Clods, *i. e.* uneven, wrong things, to rise or appear (Abh. P. 1, 19).

ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ pĕṭṭaṇige. The tool called a road tamper (My.). ಒಗದ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಪೆಟ್ಟಲು pĕṭṭalu. ಪೆಟ್ಟಲ್. (= ಪೆಟಲ್, etc.). A pop-gun (My., also ಪೆಟ್ಲು; T. പട്ടിലിക്കുഴൽ).

ಪೆಟ್ಟಿ pĕṭṭi. Tbh. of (ಪೆಟ್ಟ), ಪೇಟಿ 1. A box of any size, a chest, a trunk, etc. (ಪೆಟಾರ, ಪೇಟಾರ, ಪೇಟಿ, ಮುಂಬೂದ Nr.; Hlā.; My.; T., M.; Te. పెట్టె).

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ pĕṭṭige. = ಪೆಟ್ಟಿಯ, (ಪೆಟಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, etc. Tbh. of (ಪೆಟಾರ), ಪೇಟಾರ (Śmd. 338; ಪೇಟಿ, etc. Nr.; ಮುಂಬೂದ Mr. 208; ಪೇಟಿ Sl. 498; C.; T., M. പെട്ടിഗ; Sl. 344; Dp. 11 sum.; 31, 12; Śmd. 75; Rāv. 6, after 11). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಪ್ಪ ಕಳ್ಳ ಜೀಗದ ಕೆಮ್ಮಿ ಬಪ್ಪಾನೇ?—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುದ್ದು ಮಣಿವಿದ್ದರೂ ಕಳ್ಳಗೆ ಹೊರ್ಮ (for the funeral) ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಾಡಿ. A bullock-coach (My.; Sl. 275; Te. పెట్టబండి).

ಪೆಟ್ಟಿಯ pĕṭṭiya. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪೆಟಾರ, etc. Hlā.; Te. పెట్టియ).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 1. = ಪೆಟ್ಟು 1. To beat, as with the hand, a staff, a hammer, etc. (My.). 2, to push the penis into the vagina.

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 2. = ಎಟ್ಟು 2, ಪೆಟ್ಟು 2. Striking; a blow, a stroke; a hurt (ಪ್ರಹಾರ, ಪತಿ G.; My.; Te.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುದ್ದ.—ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತವಗೆ ಒನಕೆ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು (Prvs.). See Prvs. s. ಪಾಣ, ಪೆತ್ತ, ಮುದ್ದ. — ಪೆಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. A blow, or blows, to take place, come, etc. (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೆಟ್ಟು ಕೊಡು. To give or deal a blow or blows. ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಒಟ್ಟು ಬೀದೀಪು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.; see s. ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಪೆಟ್ಟು ಪಟ್ಟ ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲು. = ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. (B. 5, 25). — ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. A blow or blows, or a hurt, to touch: to be beaten, struck, or hurt (My.). ಮೊಳ್ಳ ಮೋಲಾ ಪೆಟ್ಟು, ಬುಡಳ ಪೆಟ್ಟು ತಾಗುವದು (B. 4, 61). — ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು. To eat, *i. e.* to suffer a blow or blows, to be beaten (My.). ನಿಲುವಾಗ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲುಮಣ್ಣಾಸಿನ್ನ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನ.—ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನದವಗೂ ಬಲ್ಲ, ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟವಗೂ ಬಲ್ಲ.—ಪೆಟ್ಟು ದೆಸ್ಸು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳು. A blow or blows to fall upon (one, My.). — ಪೆಟ್ಟುಮಾಡಿ. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಪಟ್ಟ ಕೊಳ್ಳು. To be hurt. ಅಮಂಗಲು ಅಪ್ಪ ಪೆಕ್ಕಟ್ಟಿಸೋಗಿದ್ದಾವರೂ ಕೆಳಗೆ ಬಾಪ, ಪೆಟ್ಟು ಪಟ್ಟ ಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾಸು ಹೋಗುವವು (B. 3, 10). — ಪೆಟ್ಟು ಪತ್ತು. A hurt to be attached: to be hurt (My.). ಆ ಹೊಡತಪಿಸ್ಸ ಆವಗ ಮೂದಲೆಮ್ಮು ಬಾಳ ಪೆಟ್ಟು ಪತ್ತಿತು (B. 2, 31). — ಪೆಟ್ಟು ಬಾಳು. To apply a blow or blows: to beat (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹೊಯ್. = ಪೆಟ್ಟು ಬಾಳು. ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು ಗೆ ಹೊಡ್ದು ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 3. = ಪೆಟ್ಟು 3. Pride, domineering, daring, boldness (ದರ್ಪ, ಆಡಂಬ, ಆರ್ಭಾ, ಸಾಹಸ, ಪೆಟ್ಟಾ Śm. 38; *cf.* ಪಟ್ಟು 2? ಎಟ್ಟು 1?). — ಪೆಟ್ಟುಪೆಟ್ಟಾ. -ಪೆಟ್ಟಾ. 1.

Pride, etc. to become excessive: to be exceedingly proud, etc. (ಪರ್ Šmd. Dh., o. r. ಚಿಟ್ಟು-). — ಪೆಟ್ಟುಪೆರ್ಮ್. -ಪೆರ್ಮ್.2. Daring, etc. (ಅಪಟು, ಪಟ್ಟ, ಪರ್ Kk. 66, o. r. ಪೆಟ್ಟು ಪೆರ್ಮ್).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. (= ಪೆಟ್ಟಿ). Tbh. of ಪೇಟು 1 (Šmd. 364).

ಪೆಟ್ಟೆ pĕṭṭe. = ಪೆಟ್ಟಿ, etc. (ಹಳ್ಳಿ Šs.).

ಪೆಟ್ಟಿ pĕṭṭi. (= ಪೆಟ್ಟು). An ilalu mat that has been sewn into the form of a basket and is used as a receptacle of grain (My.).

ಪೆಟ್ಟುಲು pĕṭṭulu. = ಪೆಟಲ್, etc. — ಪೆಟ್ಟುಹುಡುಪೆ. The plant Sida mauritiana Herit. (St. & Pl.). — ಪೆಟ್ಟುಪ್ಪ. = ಪೆಟಲು ಪ್ಪ. (My.; B. 4, 161). See ಪೆಟ್ಟಲು.

ಪೆಡ pĕḍa. = ಪಿಂ (ಪಿಪ್), etc., ಪೆರ. The state of being behind, back or after; the back or hinder part; backwards (ಪೆಜಗು Šmd. 206; ಪೆಜಗು, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Kk. 46, Šm. 60; Tē. ಪಿಮು, ಪಿಮುನ್ದು, ಪೆಡೆ; T. ಪಿಡಗು, ಪಿಡರ್, ಪಿಡರಿ, ಪೆಡದ). — ಪೆಡಗೆಯಂ. -ಕೆಯಂ. = ಪೆಡಂಗೆಯಂ (Šmd. 206). The back of the hand (Tē. ಪೆಡಕೆಯಿ, the tip of the hand). — ಪೆಡಂಗೆಯಂ. -ಂ-ಕೆಯಂ. = ಪೆಡಗೆಯಂ, q. v. — ಪೆಡದೆ. -ತಲೆ. = ಪೆಡಪ್ಪಲೆ (Šmd. 206). The back of the head (Abh. P. 9, 49; Šāv. 4, 70; T. ಪಿಡತ್ತಲ್ಲಿ). — ಪೆಡ ಪ್ಪಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. = ಪೆಡದಲೆ, q. v. — ಪೆಡ ಮಗುದಿ. = ಪೆಡಮ್ಮುಗು ದಿ. To turn the face backwards, to turn round (ಪರಾಮ್ಮು ಖ Šmd. Dh.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು. 1. = ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು (Šmd. 206). To step or go backwards, to retreat (ಮುಮ್ಮೆಗೆ, ಆಳ್ವುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Šs.; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Šm. 64; ಪೀಗು 82). ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟಿ ಬರ್ದ ಮುನೋರ್ಥಪಸ್ ಸಾಧಳಿಯುಂ (Šmd. 206 Mdb.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು. 2. The back part (ಪೆಜಗು, ಪೆಜತು, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Šs.). — ಪೆಡಮ್ಮುಗುದಿ. -ಂ-ಮುಗುದಿ. = ಪೆಡ ಮುಗುದಿ. (Abh. P. 5, after 78; 7, after 59). — ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು. -ಂ-ಮೆಟ್ಟು. = ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು 1, q. v. (Grj. 1, 103; Rāv. 13, 45. 85). ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟಿದೞದ್ದೆ ವನ್ದಿಱುದುಲೆಱಿದಿಂ ಭುವನಸ್ತ್ರಿಳರಾಮುಣಾ (Šmd. 206 Mdb.).

ಪೆಡಕೆ pĕḍage. = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಪೆಡಗೆ, ಪೆಡಿ ಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, ಪೇಳ್ಗೆ. Tbh. of ಪೇಡೆ. See ಬಾಪ್ಪುಪೆಡಗೆ.

ಪೆಡಸು pĕḍasu. = ಎಡಸು 2, ಎಡಸು. Hardness (as of metal); callousness; stiffness, inflexibility (My.; Tē. ಪೆಲುಸು, ಪೆಳುಸು; *cf.* ಪಿಡಸು). 2, brittleness (My.; B. 4, 158). ನಾಲಿಗೇ ಪೆಡಸು, callousness or stiffness of the tongue: a tongue with an imperfect pronunciation (My.). ನೀರೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯುನ್ಮು, ಸೂದಿಗಳ ಪೆಡಸು ಳಮಿಯಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 158). 3, harshness, offensiveness (of speech, My.). 4, difficulty, trouble (as of a business, My.). — ಪೆಡಸುಮರ. Hard wood; brittle wood (My.). — ಪೆಡಸುಮಾತು. An offensive word (My.).

ಪೆಡೆ pĕḍe. = ಪೆಡೆ. Tbh. of ಸ್ಫಡಿ (Ct. II, 91; ಫಣ, ಸ್ಫಡಿ Mr. 401; Ōpr. 7, 144; Rāv. 5, 44). The expanded hood of a cobra. ಪೆಡೆಯುಮಿಗಿದ ಫೋಗಿ (Ōpr. 5, 99). — ಪೆಡೆಮಣಿ. -ಮಣಿ. The gem of the cobra's hood (Šmd. 260 Mdb.; Abh. P. 1, 32; Rāv. 5, 43. 46; J. 9, 14; 15, 2; 24, 32). — ಪೆಡೆಮಣಿಮುಗ ಲ್. -ಮುಗುಳ್. A number of such gems (Šāv. 3, after 35).

ಪೆಡೆಯ pĕḍĕya. = ಎಜೆಯ (A back-sider, an outer man), another man, a stranger (ಪಜಂ Kk. 91).

ಪೆಣ್ pĕṇ. = ಪೆಂ (ಪೆಂಜಾ), ಪೆಣ್ಣು, ಪೆಂ, ಪೆಣ್, ಪೆಣ್ಣು. A female; a woman (T. ಪೆಣ್, ಪೆಟ್ಟಿ, ಪೇಡು, ಪೇಡ್ಚಿ; M. ಪೆಣ್, ಪೆಪೆ, ಪಿಪೆ, ಪೇಡಿ, see ಪಿಡಿ 4; Ōpr. 5, 115; 8, 61; Bp. 54, 37; J. 9, 20; 11, 19; 15, 28; 18, 56). ಆ ಪೆಣ್ ಬಾಸೆ; ಆ ಪೆಣ್ ಬಸ್ಸದು; ಆವಳ್ ಸಜ್ಜನೆಪೆಣ್, ಆಮ ಸಜ್ಜನೆಪೆಣ್ (Šmd. 109). ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಣಕ್ಕೆವೋಲ್ ಉಣ್ಣಳ್ (84). ಪೆಣ್ಣಿಂ ಸಮಸಿಸುಗುಮಜ್ಜೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84). ಪೆಣ್ಗೆ (139). Plural ಪೆಣ್ಗಳ್ (ಪೆಣಗಳ್). ನೆಲೆದ ಪೆಣ್ (ತುಮುಮಿಣ್ಣೆ Šm. 73). See ಆದಿಪೆಣ್, ಕಣ್ಣೆಪೆಣ್, ಗದುಸಾಳಿಪೆಣ್, ದೆಸೆಪೆಣ್, ನಗಪೆಣ್, ಪಾಣಿಲಿಪೆಣ್, ಪಚೆ-, ಪಲ, ಪು ದಿಲ್-, ಬಿತ್ತಪೆ-. — ಪೆಣ್ಗಜ. A female elephant (Bhn. 55). — ಪೆಣ್ಗಡಣ. A multitude of females (Rāv. 2, 16; V. 4, 15). — ಪೆಣ್ಗಣ್ಣು. A woman and a man (J. 18, 13). — ಪೆಣ್ಗಪ್ಪೆ. -ಳಪ್ಪೆ. A female frog (ಫೋಕೆ, etc. Mr. 411). — ಪೆಣ್ಗಿಳಿ. A she-parrot (ಪುರುಳಿ, ಸಾರಿಕೆ Šs.). — ಪೆಣ್ಗೆಳ. = ಪೆಣ್ಗೆಲೆ. (ಸಾರಿ Kk. 24; ಸಾರಕೆ Šm. 28. 29; Rāv. 2, 35). — ಪೆಣ್ಣುದುರೆ. -ಳುದು ರೆ. A mare (J. 15 sum.; 15, 7, etc.). — ಪೆಣ್ಣೂಡು. A cage for females (J. 6, 20; o. r. ಪೆಣ್ಗಾಡು). — ಪೆಣ್ಣೂಸು. -ಕೂಸು. A female child; a woman. See ಒಳುಪೆಣ್ಣೂಸು; Abh. P. 4, after 14; 4, 15. — ಪೆಣ್ಕೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Murder of a woman (J. 16, 12). — ಪೆಣ್ಕೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. A female monkey (Rāv. 5, after 55). — ಪೆಣ್ಗಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಕಾಡಿ, etc., ಪಿಡಿ Mr. 158; ಪಿಡಿ Šm. 41; J. 16, 5). — ಪೆಣ್ಣಡೆ. -ಡೆ. (Šmd. 214). The waist of a female. — ಪೆಣ್ಣಳ್ಳೆ. -ಎಳ್ಳೆ. = ಪೆ ಣ್ಣಎಳ್ಳೆ. (Bp. 17, 7). — ಪೆಣ್ಣಾಸೆ. = ಪೆಣ್ಣಾಸೆ. (ಕರೀಣು, ಪೆಣ್ಣಾಸೆ Nn. 120). — ಪೆಣ್ದಂಡಿ. An army of women (J. 16, 8). — ಪೆಣ್ದಿ ವ್ವಿ. -ತುವ್ವಿ. A female black bee (Ōpr. 2, after 93; Abh. P. 1, 110; Rāv. 1, 84). — ಪೆಣ್ದೊಡೆಯ. -ತೊಡೆ-ಆ3. He who has a woman on his thigh: Šiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2). — ಪೆ ಣ್ದೊಡ್ಡಿ. -ತೊಡ್. A female river (see ಗಣ್ಣಾದೊಡ್). — ಪೆಣ್ದಡೆ ಯ. -ಪಡೆ-ಆ3. He whose army are women: Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಪೆಣ್ಪಲ್ಯುಲ್. -ಪುಲ್ಯುಲ್. Lamentation of a woman (Ōpr. 8, after 67; Abh. P. 9, 142). — ಪೆಣ್ಪುಲಿ. -ಪುಲಿ. A tigress (Abh. P. 2, 53; Šāv. 2, 65). — ಪೆಣ್ಮಗುಳ್. A female child; a woman. ಶುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಲು ಪೆಣ್ಮ ಳ್ಳ ಕೊಳಲ್ಲಂಬಿಲ್ಲ! (Šmd. 151). — ಪೆಣ್ಮಣಿ. A gem-like woman (Rāv. 3, 21; 7, 99). — ಪೆಣ್ಮಾಱ್ಪು. The form of a female. ವದಮುಜನೇನ್ನ ಣಾಣಿಯೆ ಸರಸ್ವತಿ ವೆಲಮು, ಪೆಣ್ಮಾವಮುಂ ಧಾಮಿಳೆ, ನಿನ್ನುದಲ್ಲುದುವೆ? (Šmd. 109). — ಪೆಣ್ಸೆಱೆ. The captivity of a woman or of women (Rāv. 1, 54).

ಪೆಣ pĕṇa. = ಪೆಣ. A corpse; a carcass (T., M. ಪಿಣ; Tē. ಪೀಣಗೆ, ಪೀಣುಗೆ, ಪೀಣ್ಚು). See Abh. P. 13, 86; 16, after 55; Bp. 61, 12; Bh. 1, 10, 39; Rāv. 5, after 120; J. 4, 16; 5, 28; ಪೆಪೆಣ, ಬಾಣ್ಚಣ. — ಪೆಣಮುಂ. Full of corpses (J. 22, 23).

ಪೆಣಗಿಸು pĕṇagisu. = ಪೆಣಿಸು. To cause to fight. See ತಗಪೆಣಗಿಸು.

ಪೆಣಗು pĕṇagu. = ಪೆಣಸು 1, ಪೆಣಸು. To wrangle, to quarrel, to fight (J. 20, 31; 22, 32; 23, 3; Tē. ಪೆಣಗು, ಪೆಣುಗು, to surround, encompass; to fight; *cf.* ಪೆಪೆಣ).

ಪೆಣಲ್ pĕṇal. = ಪೆಂಗಲು, etc. (ಪೆಪಳು G.).

ಪೆಣಸು pĕṇasu. 1. = ಪೆಣಸು. (Bh. 1, 7, 50; M. ಪಿಣ್ಪು, to be entangled; to quarrel, etc.; ಪಿಪಗು, to wrangle, quarrel).

ಪೆಣಸು pĕṇasu. 2. Union, embrace. See ಬಪ್ಪೆಣಸು.

ಪೆಣೆ pĕṇe. 1. = ಎಣೆ 2, ಹಣೆ 2, ಪೆಣೆ 1. To unite or tie different things togother, to intertwine, to

twist, to twine, to plait, to braid (ಮಿಶ್ರಬಣ್ಣದ ನೆಮ್ದ. Dh.; T., M. ಪಿನ್ನು, to be intricate, entangled; to twist, etc.; Tě. ಪೇಡು, ಪೇನು; *cf.* ಪಿಣೆದ 1). ಎಳೆತಂಗಾನಿಳೆಯೆ ರಂಯ್ದ್ ಆಮರ್ಕಿಪ್ಪಿಗೆ ಪೆಣೆದು, ಸಮ್ಮಗೆಯು ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ತರದ್ದುದಿದ ಜವಳಿವಾಗಳ್ (Cpr. 7, after 92). 2, to be joined, to unite, to be joined together, to be intertwined, to get entangled (ಸಂಯೋಗ ನೆಮ್ದ. Dh.; ತಳ್ Čt. I, 35; Čpr. 4, 71; 7, 89; Abh. P. 11, 164; Riv. 13, 86; *cf.* ಆಣೆ 1 & 2; T. ಪೀಂಗು, M. ಪಿಣೆ, Tě. ಪೆಣೆ, to be entangled; T. ಎಡ್ಡೆ, to be joined; see ಪೆಣಸು 1; *cf.* also T. ಪೆಣೆ, ಪಿಣ್ಪೆ, M. ಪಿಣೆ, to tie together, yoke, bind, ensnare; T. ಪಿಣ್ಪೆ, a tie, band; consent, agreement; a bail, a surety; M. ಪಿಣೆ, tying, yoking; coupling, equal; bail, surety; *cf.* ಎಣೆ 1; ಪೊಣೆ; Tě. ಪೆಣೆ, a twist, a cord coupling animals together). See ತಪ್ಪುಪೆಣೆ.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 2. = ಎಣೆ 1. An entwined state (see ಜಡೆ ಪೆಣೆ). 2, union, company. — ಪೆಣೆಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಎಣೆ ಪಕ್ಕಿ. (J. 8, 47).

ಪೆಣ್ಟೆ pĕṇṭĕ. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A clod (My.); a lump, a concrete mass (Mhr. ಪೇಣ್ಣ, a mass of slightly wetted earth adhering to the feet in walking). ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿನ ಆಲಿ, ಕಲ್ಲಿನಪ್ಪೆ ಧಾರವಳ್ಳ ಪೆಣ್ಟೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 148). — ಪೆಣ್ಟೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To coalesce into a mass, to concrete (B. 4, 148); to become one mass (My.).

ಪೆಣ್ಪೆ pĕṇpĕ. = ಪೆಣ್ಣೆ 2, etc. A bundle (My.; Mhr. ಪೇಣ್ಪೆಂ).

ಪೆಣ್ಣ pĕṇṇa. A female, a woman (T. ಪೆಣ್ಣು; M. ಪೆಣ್ಣ, a girl, woman; Tě. ಪೆಣ್ಣ, the female of any animal). Plural ಪೆಣ್ಣರ್ (Šmd. 120; Čpr. 4, 78; J. 24, 58; Abh. P. 4, 81), ಪೆಣ್ಣರು (Bp. 2, 55), ಪೆಣ್ಣರುಗಳ್ (18, 54). ಅವರ್ ಪೆಣ್ಣರ್ (Šmd. 109). ಸಾಮಿಯ ಪೆಣ್ಣರ್ (111). ತುಮುಗಳ ಪೆಣ್ಣಿರ, ದಾಸರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ (120 Mdb.). See ಕಿರುಪೆಣ್ಣರ್, ಹಿರಿಪೆಣ್ಣ. — ಪೆಣ್ಣಾಸ. A queen's apartments (Abh. P. 5, after 123; 9, 172; ರಾಣೀವಾಸ Kk. 63; ರಾಣಿವಾಸ Šm. 37). — ಪೆಣ್ಣಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight of women (Abh. P. 13, 139).

ಪೆಣ್ಣತಿ pĕṇṇati. = ಪೆಣ್ಣತಿ, ಪೆಣ್ಣತಿ. A wife (Bp. 27, 9; 18, 46; 26, 64; Tu. ಮೊಣೆದಿ). ಸಜಾತಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಣತಿ (ಪಡಿಬತ್ತೆ Čt. I, 81). It is conjugated *e. g.* in ಪೆಣ್ಣತಿಯೆಂ (Šmd. 257).

ಪೆಣ್ದಾರ pĕṇdâra. = ಪೆಣ್ದಾರಿ. (My.).

ಪೆಣ್ದಾರಿ pĕṇdâri. A Pindaree, marauder, a freebooter (of former days; My.; Tě.; Mhr. ಪೇಣ್ದಾರೀ; at present the Pindarees are horse-dealers, etc.). ಪೆಣ್ದಾರಿಯುರು ಬರುವಾಗ ಪೆಣ್ದರ ಗೊಜವೆಯೆಂತಿರ್? (Prv.).

ಪೆಣ್ದಾರೆ pĕṇdâre. (Tbh. of ಪೆಣ್ಣರ್). — ಪೆಣ್ದಾರೇ ಗದ್ದೆ. (ಪ್ರ ಪೆಣ್ದಾರೀಕ, ಪೆಣ್ಣರ್, ಪೆಣ್ದಾರೀಕವೆಮ್ಬುವ ಗದ್ದೆವೆಸ್ಕ, ದಾಣ್ದರ ದುಮ್ಮ, ಬಿಳಿನೆಮ್ಬಿ ಬೇ ಗದ್ದೆ Sl. 153).

ಪೆಣ್ದಿ pĕṇdi. 1. (Tbh. of ಪೆಣ್ಣೆ 2, or = ಪೀಡಿ). See ಅರಸು-, ರಾಜ-.

ಪೆಣ್ದಿ pĕṇdi. 2. = ಪೆಣ್ಣೆ 1, etc. — ಪೆಣ್ದಿಖರ್ಜೂರ. = ಪಿಣ್ಣ-, ಪಿಣ್ಣೆ-. An inferior kind of dates that are in lumps (My.).

ಪೆಣ್ದಿತಿ pĕṇditi. = ಪೆಣ್ಣತಿ, etc. (Rāghĕ. 17, 65).

ಪೆಣ್ಪಿಯ pĕṇpĕya. = ಪೆಣ್ಪೆಪ. A badge of honour or a trinket for the foot (ಪಾದುಪಟ್ಟ Mr. 344; Bp. 61, 27); a badge of honour in the form of a ring made of metal, grass or rope for the foot (My.; Tě. ಪೆಣ್ಪೆಯು, ಪೆಣ್ಪೆರ; Mhr. ಪೇಣ್ಪೆತೆ, a necklace composed of strings of pearls; a loop or ring; ಪೇಟೀ, an ornament for the arm; T. ಪೆಣ್ಪೆತಿಯು, a ring, a trinket, of women, etc.).

ಪೆಣ್ಪೆಪ pĕṇpĕpa. = ಪೆಣ್ಪೆಯ. (Bp. 16, 17).

ಪೆಣ್ಣಪ್ಪ pĕṇṇappa. — ಪೆಣ್ಣಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Čh. v. 6; Tě. ಪೆಣ್ಣಯ್ಯ, a father's younger brother).

ಪೆಣ್ಣು pĕṇṇu. = ಪೆಣ್ಣೆ, etc. — ಪೆಣ್ಣುಲಕ್ಕ್ಷಣ. A female Indian crane (ಪುಷ್ಕರ, ಸಾರಸ Mr. 172). — ಪೆಣ್ಣುಪಿಣ್ಣು. -ಪಿಣ್ಣು. A multitude of women (J. 8, 18).

ಪೆಣ್ತನ pĕṇ-tana. (Šmd. 248). The state of being a female; a feminine character or behaviour. — ಪೆಣ್ತನಗೊಳಿಸು. -ಒಳಿಸು. To cause to take the form of a female (V. 37, 110).

ಪೆತ್ತು pĕttu. = ಪೆತ್ತ. P. p. of ಪೆಱ್ (ಪಡು) 1 & 2.

ಪೆದೆ pĕdĕ. = ಪೆದೆ. A bow-string (Šśv. 2, 12; 4, after 24; 4, 39). See ಆಳಿದೆದೆ, ಎಲರುಗೆದೆಯೆ, ಬಾಣ್ಗಳಿದೆದೆಯೆ. — ಪೆದೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow-string and bow (Riv. 3, 38).

ಪೆದ್ದ pĕdda. Largeness, bigness, greatness (Tě. ಪೆದ್ದೆ). — ಪೆದ್ದಸದಾಸ (ಪತಪಪ್ಪೆ, ಸಿತಪತ್ತೆ, etc., ಕಾಮುಸ್ಟಪಿಗೆ Sl. 160).

ಪೆದ್ದಿ pĕddi. A great or an old person, an elder, a senior (Tě.); N. (Bp. 56, 27. 36; see ಆಚಿ-).

ಪೆದ್ದಿ pĕddi. = ಪೆಚ್ಚಿ, ಪುಚ್ಚಿ. A foolish or mad female (My.).

ಪೆದ್ದು pĕddu. = ಪೆಚ್ಚು, etc. (My.). — ಪೆದ್ದ. -ಆ 3. A foolish or mad man (My.).

ಪೆನು pĕnu. = ಪೆಱ್ 1, etc. (Tě. ಪೆಱ್, ಪೆನು). — ಪೆನುಬಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. Large stripes. ಪೆನುಬಟ್ಟೆಪುಲಿಯಾರ್. N. (Bp. 27, 57).

ಪೆನ್ನೆ pĕnnĕ. N. of two rivers, one falling into the sea near Nellore, the other near Cuddalore (My.; Tě. ಪೆನ್ನೆ, ಪೆಣ್ಣಾನೆ; T. ಪೆನ್ನೈ, ಪೆನ್ನಾಱು; M. ಪೆನ್ನಾಱು).

ಪೆಮ್ಪು pĕmpu. (fr. ಪಿರಿದು Šmd. 249; Kk. 49). = ಪಿಮ್ಪು. Largeness, greatness; abundance; grandeur, eminence, sublimity (ಉನ್ನತಿ Čt. I, 95; II, 20; ಅಧಿಕ Šm. 58; Tě.). ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಮ್ಪಿನ ನರನಿನ್ನಿರ್ಮಾಡಿ (Šmd. 81). ಪೆಮ್ಪಿನೊಳ್ ಎಸೆದ ಕರ್ಣನೊಳ್ನುಡಿ (133). ಏನೆಮ್ಪು ಪೆಮ್ಪೆ! (175). ಏವೇಮ್ಪಿನವನ ಚಾರದ ಪೆಮ್ಪೊ! (211). See Čpr. 1, 80; 9, 39; Šmd. s. ತಿಮ್ಮ 1; Bp. 3, 4; 6, 8; 19, 28; 30, 3; 32, 39; 57, 71; Č. Bp. 5, 5; Riv. 6, 23; Šśv. 1, 28. 37; J. 3, 1. 15; 6, 3. — ಪೆಮ್ಪುಪೆಱ್. -ಪಡ್. To obtain eminence, etc. (Abh. P. 3, 1. 35; Riv. 4, 96). ಗುಣವ್ರಾತವಿ ಪೆಮ್ಪುಪೆತ್ತು ಮುತ್ತಿಗುಂ ಕಾವ್ಯಾಧರಶ್ಮಾಳರಂ (Kn. 168).

ಪೆರಂಗಿ pĕraṅgi. = ಪಿರಂಗಿ. (My.).

ಪೆರಪ pĕrapa. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. ಉಣ್ಣು ಪಕ್ಕದಕಿನ್ನು ಪಕ್ಕಿಜಾತಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟಿರದು ಹಾಯಿರದು, ನಿಜಗ ಜಾನಲ್ಲ; ವಿಟ್ಟಿರಿಗೆ ಪಟ್ಟುಬಿಡು, ಪೆರಪ ತಪ್ಪಿಗಲ್ಲ; ಸಿಟ್ಟಿಯೊಳು ತುಸುಲರೇ, ಪೇದಾ ಸೀಪೆಲ್ಲ! (an arrow, Bēḍaguṭaupadi).

ಪೆರೆ pĕrĕ. = ಎರೆ 5, ಪೊರೆ 5, etc., ಹೆರೆ. The skin or slough of a serpent (J. 5, 56; 18, 57; 20, 54). — ಪೆರೆಗಳೆ. -ಳೆ. To cast the skin (J. 21, 51). — ಪೆರೆಯುಳ್ಳು. -ಕಳ್ಳು. = ಪೆರೆಗಳೆ. (Abh. P. 10, 31).

ಪೆಱ್ pĕṟ. ಪೆಱು. 1. = ಪೆಜ್, (ಪೆಱು 1). To get; to acquire, to gain, to obtain, to reach; to incur, to undergo, to experience (ಉಪಲಬ್ಧಿ Šmd. Dh.; ನಡೆ

RCC No-321

141 Cm.; ಆಗು 186 Cm.; T., M. ಪೆಱು; M. also ಪೆಱು; *cf.* ಪಱ 1). 2, to beget: to generate, to procreate; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸೂತ Śmd. Dh.; Śm. 117; T., M. ಪೆಱು; T., M. ಪಿಱ, to proceed from, be born, arise; Tē. ಪೆಱುಗು, to grow, increase, = T. ವಿಱ). P. p. ಪೆತ್ತ (Śmd. 285). ಪೆತ್ತಂ, ಪೆತ್ತರ್ (287). ಜಾತವೇದಂ ಪುಟಿಕ ನಟಮುಮಟ್ಟಾಜಿಯಿಂ ಪೇಟಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ವೀರರನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೃ, ವೀರಸೂ Sl. 187). ಪೆತ್ತುದೋ ನಭಂ? (Rāv. 6, 34). See Ćpr. 3, 85; Abh. P. 13, 87; ಅತಿಥೀಕಾಕ್ಕಳಿವೆರ್, ಅನ್ದಮ್ಬು ಬುಂ, ಅಮುದ್ದಾನನ್ದಮ್ಬುಱ್, ಇನ್ದ್ರಜಾಲದಮ್ಬುಱ್, ಏರ್ಪಱ್, ಒಪ್ಪಮ್ಬುಱ್, ಓವೆವೆಱ್, ಕಿಳಿ-, ಕಡ್ಡಾಕ್ಷಸಮ್ಬುಱ್, ಕಡಿವೆಱ್, ಕಳಕಳವೆಱ್, ಗೂಡು ವೆಱ್, ಚಿಲ್ಲುವೆಱ್, ತರಮ್ಬುಱ್, ದೊರೆವೆಱ್, ನನೆವೆಱ್, ನುತಿವೆಱ್, ಪಡ-, ಪೆಮ್ಬು-, ಪೆರ್ಪು-, ಬಂಗಿ-, ಬೀಳಮ್ಬುಱ್, ಮಡಂಗುವೆಱ್, ಮೆಯ್-, ಮೊತ್ತಮ್ಬುಱ್, ಮೂಡಿ-, ಸಿಂದೆಱ್, ಸುಱುಪ್-, etc.

ಪೆಪ್ಪು pĕppu. ಪೆಪ್ಪಿ. 2. = ಪೆಱ್ (ಪೆಱು 2). To thicken, to congeal, to curdle, as ghee, curds, or oil (ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟು Śm. 117; T. ಉಱ್ಚು; M. ಪಿರಿ, to coagulate as milk; to become disjoined, separate, *cf.* ಪಿರಿ; ಪಿರಪ್ಪು, ಪಿರುಕ್ಕು, to grow thick, curdle, spoil as milk; Tē. ವಿಱುಗು, to break, go to pieces; to curdle). P. p. ಪೆತ್ತ (My. as ಪೆತ್ತು).

ಪೆಱಿ pĕṟa. = (ಪಿಱ, ಪೋಱು), ಪೆಱ, (ಪೀ, etc.). Hind part, hind place, backside; backwards;— outer place, outer side, other side (T. ಪಿಱ, outer, foreign, other; T., M. ಪಿಱಪ್, another; T. ಪಿಱದು, another thing; M. ಪುಱ, the back; the outside; see ಪಿಱಪ್, ಪಿಱಿ; Tē. ಪೆಱಮು, the back yard of a house; ಪೆಱಿ, other; strange, foreign). — ಪೆಱವ. (fr. ಪೆಱಮು Śmd. 183). A man of the back or outer side: another, a stranger (ಅಸ್ಮ Ćt. II, 86; ಪೆದೆಯ Kk. 91; ಎದೆಯ Śmd. II, o. rr. ಪಱೆಯ, ಸಱೆಯ, ಸೆದೆಯ). ಪೆಱವ (Śmd. 111; Abh. P. 14, 84). ಪೆಱರ್ (121); ಪೆಱರ್ಗಳ್ (Mr. 2). ಬಿನ್ನಸೀಗಳ್ ಪೆಱಸ್ಮಲ್ಲಂ, ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲಜರಿ ಸೀಳುಂಡರಂ ಭೀಮಸೇನಂ (Śmd. 91). ಸರಸಮ್ಬಿತಂ ಪೆರಸಲ್ಲು, ಈತ ನಾಗಲ್ಕೈದ್ಮುಂ (184). ಪೆಱರುಮನಿಬ ನೀನುಮೆ, ಆರಯ್ದು ವಿದಗ್ಧರಿಂ (121). ಪೆಱರುಮೆನ್ದರ್ (184). ಎಲ್ಲಂ ಘುವನ್ಮೆಕರಾಮುಮು ಸಂಗಳ್ಕುಂ, ಪೆಱಗಳ್ಕುಮೇ? (188). ಪೆಱರ ಕಾಮುಕತಂ (ನವಸೇಗ Kk. 37; Śm. 40). See Ćpr. 6, 82; 7, 10; Abh. P. 10, 8; Bp. 11, 11; 45, 20. It is conjugated, *e. g.* ಪೆಱಪ್, ಪೆಱರ್, ಪೆಱದುಮ್, ಪೆಱರ್ (Śmd. 257). ಆಂ ಪೆಱನೆನ್ನು, ಬಗೆಯಲಿಮಾಗ ಳ್! (258). — ಪೆಱಕಾಲ್. A hind leg. ಪೆಱಕಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make stand on the hind legs (Rāv. 13, 85). — ಪೆಱಗಾಲ್. = ಪೆಱಕಾಲ್. (Ćpr. 5, 64). — ಪೆಱತು. (Śmd. 96. 111. 183; Ćpr. 1, 85; 2, 33; Abh. P. 10, 94; Bp. 8, 57; J. 18, 16). That which is other: another thing, anything different, another (ಅಸ್ಮ Ćt. II, 86; Śmd. 213. 295. 207 Cm.); the back side, etc. (ಪಿನ್ನು Ćt. II, 110; ಪೆಱಮೆನ್ನು, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ನಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Śk.). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊರ್ವನ್ ಅರಾ ಬಗೆಯಲ್, ಗತ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಪೇೞ್, ಆಂ ಪೇೞ್ಂ (Śmd. 277). See Kāvy. s. ಮುಖಸನ್ನು. Its plural is ಪೆಱವು (287; Ćpr. 3, 42; Abh. P. 14, 127). ಓಹೋ, ಇದಂ ಪೆಱವರ ಮಾಣಾತ್ಮ್ಯಮುಂ! (Śmd. 68). ಪೆಱವರೊಳ್ (123. 207). ಪೆಱವರ್ಗೆ (295). ಪೆಱವರ ಧರ್ಮಾಂಗಳನೇ ತಪಿಸ್ದಂ ತನ್ದು, ಪೆಱವರೊಳ್ ಪತ್ತಿಸಿ, ಕಣ್ಡೆಱೆಯ ಚತುರೋಕ್ತಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ನಿಱಿಪಿತೆ ಪೇೞ್ವುದು ಸಮಾಧಿಯನಿ ಪೆಸರ್ವರಿಗುಂ (118. 135). — ಪೆಱ ತೆಗೆ. To turn backwards, to retreat (ಪಿನ್ನಿಡುಗು Kk. 72; Ć. Bp. 50, 27; J. 25, 8). — ಪೆಱದು. = ಪೆಱತು (Śmd. 96. 97, o. r. ಪಿಱದು. 183; Ćpr. 3, 73. 92). — ಪೆಱಪೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To take back (J. 3, 23). — ಪೆಱ ಪಿನಂಗು. To go backwards, to go away, to disappear (Ćpr. 4, 77; Abh. P. 14, 72). — ಪೆಱವ್ದು. -ವುದು. A leaving of what is behind: afterwards (Śmd. I, p. 37 Mjb., o. r. ಪೆಱವುದು). — ಪೆಱ ಸಾರ್. To go back or to the rear, to withdraw (Grj. 10, after 65; Rāv. 5, 21). — ಪೆಱ ಪೋಗು. To retreat, to flinch (ಆಳ್ಕಳಿಸು, etc., ಆಪನರಣ Śk.). — ಪೆಱಳ್. Another woman (Śmd. 111. 245; ಅಸ್ಮಳ್ Ćt. II, 86; Ćpr. 8, after 76; 8, 88).

ಪೆಱಿಗು pĕṟagu. = ಪೆಱೆ (Śmd. 145). The back side; that is behind, after or backwards, etc.; afterwards (ಪಿನ್ನು Śmd. 199; ಪೆದ 206; ಪೆದಮ್ಬು, ಪೆಮ್ಬು, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Śk.; ಪೆದ, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Kk. 46, Śm. 69; T., M. ಪಿಱಗು; *cf.* ಪೆಱಗು). — ಪೆಱಗಣ. -ಅಗ್-ಉ. Of the back side or part, etc. (Śmd. 52. 53. 249). — ಪೆಱಗಳ್ಚು. -ಇಚ್ಚು. To put, or push, back; to leave behind (Abh. P. 3, 47; 7, after 26; 13, after 87; 13, 88; 14, after 25; 14, 99; J. 8, 36; 20, 56). — ಪೆಱಗಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಪೆಱಗಳ್ಚು. (Abh. P. 11, after 132).

ಪೆಱಿಗೆ pĕṟagĕ. = ಪೆಱಗು, q. v. (ಪಿನ್ದೆ Śmd. 114. 246 Cm.; ಪಿನ್ದಗದೆಯಲ್ಲಿ 201 Cm.). See Śmd. 64. 235. 293; Ćpr. 7, 150.

ಪೆಱೞ್ pĕṟĕ. = ಪೆಱೆ. The crescent (see *e. g.* ಪೆಱೞು ಮ್ಬು, & Abh. P. 4, 119; M. ಪಿಱೞ್, T. ಪಿಱ್ಚಿ); the moon (ತಿಂಗಳ್, ಪನ್ಪ್ರ Ćt. I, 96; ಎರಳೆಗಣುವನ, ಪನ್ಪಿರ, ಮಿಗಲಚ್ಚಣ, etc., ಪನ್ಪ್ರ Śm. 16; Ćpr. 3, 60; Abh. P. 4, 119; T. ಪಿಱದ್, to shine; ಪಿಱಯಂಗು, to be full, increase; *cf.* ಪಿಱಯಂ). See ಅಱೆ ಪೆಱೞ್, ಎಳೆ-, ಕುಱು-, ಪಗೞೆ-. — ಪೆಱೞ್‌ಗೊಡೆಯವ. -ಕೊಡೆಯವ. Whose umbrella is the moon: Kāma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 7). — ಪೆಱೞ್‌ದಲೆಯವ. -ತಲೆಯವ. On whose head is the crescent: Śiva (Kk. 4; Śm. 2. 3; ಮೂಜೇಶ, etc., ಉಮೆಯಾಳ್ಕ Ćt. II, 5; V. 9, 61). — ಪೆಱೞ್‌ನೊಸಲ್. (Śmd. 212; Abh. P. 5, 57; Śk.; J. 2, 48; 13, 51; 19, 21). A moon-like forehead. — ಪೆಱೞ್ ಮೀನ್. A kind of fish (Rāv. 5, 115). — ಪೆಱೞ್‌ಅಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. An arrow with a crescent-like head (Abh. P. 13, 87). — ಪೆಱೞ್ ಸೂಡಿದಂ. Śiva (Grj. 3, 88).

ಪೆರ್ pĕr. 1. (fr. ಪಿರಿದು Śmd. 212. 213). = ಪಿಗ್, ಪಿಂ (ಪಿಙ್ಗಳ್), ಪಿಮ, ಪೀರ್, ಪಿಗ್, ಪಿಜ್, ಪಿತ್, ಪಿದ, ಪಿನ್, ಪಿಪ್, ಪಿಮು, ಪೀ, ಪೀರ್. Largeness, tallness, greatness. — ಪೆರ್‌ಅಲ್. -ಅಲ್. A large sea (Śśv. 3, 19; J. 3, 36). — ಪೆರ್‌ಅೞ್. -ಅೞ್. = ಪಿಗ್ಗೞ್, ಪಿಗ್ಗೞ್. A man of a high position, a headman, a chief, a minister, a superintendent (ಮುಖ್ಯ Kk. 38; Śm. 47; Ćpr. 16, after 3 & 4). See Mr. s. ಮುಖ್ಯಲು. — ಪೆರ್‌ಅಱಿಗಲ್. -ಅಱಿಗಲ್. (ಉತ್ಕರ್ಷ, ದ್ವಿಪ Mr. 135). — ಪೆರ್‌ಅಸೆ. -ಅಸೆ. A large arrow. — ಪೆರ್‌ಅಸೆಯುಮು. -ಉಮು. To place a large arrow on the bow (Rāghś. 17, 69). — ಪೆರ್‌ಅವಲು. -ಅವಲು. A large door (Bp. 57, 37). — ಪೆರ್‌ಅಳ್. -ಅಳ್. A large entrail (Rāv. 5, 119). — ಪೆರ್‌ಅೞ. -ಅೞ. The hand with its fingers widely extended (J. 6, 21). — ಪೆರ್‌ಅೞ್ತಿ. -ಅೞ್ತಿ. Great darkness (Grj. 4, 73. 80). — ಪೆರ್‌ಆವು. -ಆವು. A large jungle or forest (Rāv. 5, 58; Śśv. 3, 31. 45). — ಪೆರ್‌ಅಳ್. -ಅಳ್. A large fire (J. 13, 12). — ಪೆರ್‌ಉವುಗು. Heavy, loud thunder (Rāv. 8, 102). — ಪೆರ್‌ಉಱ್. -ಉಱ್. A large sheep (Rāv. 11, 165). — ಪೆರ್‌ಎಳ. -ಎಳ. A large fishing-basket (Rāv. 5, after 114). — ಪೆರ್‌ಕಾಲ್. -ಕೆಯ್. A large tank (Abh. P. 7, 88). — ಪೆರ್‌ಕೆತ್ತಳ. -ಕೆತ್ತಳ. A large bastion (V. 10, after 10). — ಪೆರ್‌ಕ

ಕೆ. A large bunch (J. 3, 27. 31). — ಪೆಗೊಪ್ಪು. -ಕೊಪ್ಪು. A large branch (Śāv. 3, after 35). — ಪೆಗೊಪ್ಪರಿಗ. -ಕೊರಗ. A large log, large pieces of wood (J. 11, 31). — ಪೆಗೊಪ್ಪರಿಕೆ. (Śmd. 385). A large sack. — ಪೆಜೊಪ್ಪರ್. -ಸೊಪ್ಪರ್. A lamp with a great flame; a large flame (Č. Bp. 42, 9; Rāv. 1, 134). — ಪೆಜ್ಜಾಳೆ. A large flame. ಉದಯ ಪೆಜ್ಜಾಳೆ (ಶಬ್ದ Mr. 47). — ಪೆಜರ್. A large palisade (Č. Bp. 42, 28). — ಪೆಜರಿ. A big cudgel (V. 39, 8). — ಪೆಜಾರಿ. A large, chief, or long, road (ಬಂದಾಸಳ್ತು Čt. I, 35). — ಪೆಜಾಲಿ. -ಪಾ. A large bag (Rāv. 6, 116). — ಪೆಜೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. A large raft (Rāv. 5, after 114). — ಪೆಜೆರೆ. -ತೆರೆ. A large wave (Rāv. 6, after 11; 13, 45; J. 6, 3. 4; 7, 31). — ಪೆಜೊಸಪ್ಪು. -ತೊಪ್ಪು. A large ornament (Abh. P. 14, 126). — ಪೆಜೋಲೆ. -ತೊಲೆ. The thigh (ಉದು, ಪಿಜಲ್ಕೆ Mr. 331); a stout thigh (V. 11, 60). — ಪೆಜ್ಜೊರ್[1]. -ತೊರ್[1]. = ಪೆಜ್ಜ್-. A large stream or river (Bp. 19, 81; Rāv. 5, after 114; J. 3, 2). ಪೆಜೊರ್[1]ಯುಂ ಕೆರೆ[1]ಯುಂ ಕೊಳನುಂ ಮುನ್ನುಂ ಕೆಮ್ಮರಿದೊಗೆದ ನಾಡ (Čt. II, 67). — ಪೆಜೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A large beam (Rāv. 6, 116). — ಪೆಜರಗೆ. Great, violent laughter (Rāv. 6, 4). — ಪೆಜೊರೆ. Much froth (Čpr. 5, 59). — ಪೆಜಾಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. A large kind of bird (Rāv. 5, after 55; 5 59). — ಪೆಜಪ್ಪ. A large or long road; a market road (ನಗರು, ಪೆಜ್ಜಪ್ಪ, ಪೆಜ್ಜಾಂ Nn. 40). ಆತಿಪೆಜ್ಜಪ್ಪ ಪೆಜಪ್ಪ (ಚಾಣಕ್ಯರ Mr. 478). See Abh. P. 7, after 126; J. 24, 30. — ಪೆಜಪಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. Largeness; greatness, parade, coquetry (V. 28, 71). — ಪೆಜರೆ. -ಪಡೆ. A large army (J. 12, 15; 20, 23; 25, 27). — ಪೆಜರು. = ಪೆಜರ್. A large force (Bp. 11, 2; Rāv. 5, 119). — ಪೆಜಾರೆ. A large net (Rāv. 5, 52). — ಪೆಜಾಸಿಕ. A large belly (V. 11, 60). — ಪೆಜಾಕ್ಕೆ. A large creeper (Rāv. 5, after 55). — ಪೆಜಾಗಿಲ್. A large gate, the principal gate (ಬಂಕಾಪುರ, ಪಜ್ಜನಲು Mr. 191; J. 3, 40; 5, 28. 31; 9, 17). — ಪೆಜಾಪ್ಪ. -ಪಾವ. A large snake; the boa (Rāv. 5, 66). — ಪೆಜಿರಿದರ್. A thick bamboo (J. 10, 3). — ಪೆಜಿರು. (Śmd. 386; Kk. 98). A large hole. — ಪೆಜುರಿ. -ಪುಲಿ. A large, or royal, tiger (Čpr. 5, after 64; Bp. 9, 15; 56, 26; Č. Bp. 47, 10; J. 15 sum.; 22, 34; Śāv. 3, 48). — ಪೆಜುಸಿ. -ಪುಸಿ. A great lie (V. 38, 122). — ಪೆಜೆಪ್ಪು. A large mountain (J. 21, 21). — ಪೆಜೆಪ್ಪು. = ಪೆಜೆಪ್ಪು. (J. 4, 29). — ಪೆಜೊಗರಿ. -ಪೊಗರಿ. Excessive, dense smoke (Bp. 57, 14). — ಪೆಜೊಪೆಯ. -ಪೊಪೆ-ಆ 3. The big-bellied one: Gaṇēśa (ವಿಘ್ನರಾಯ Śm. 3. 4). — ಪೆಜೊಱ್[1]. -ಪೊಱ್[1]. A large load (J. 5, 72). — ಪೆಜುಗಗ. An older son (Abh. P. 9, 43). — ಪೆಜುಗಯ. A very deep pool (J. 27, 56; 28, 28). — ಪೆಜುರೆ. (Śmd. 213). = ಪೆಜ್ಮರ, q. v. A large, tall tree, etc. (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 7, 85). ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆತ್ತಲಿಪ್ಪಂ ಕೆಲಂ ನಿಮಗುಂ ಪೆಜುರಡ್ಡಾಗಜ್ಜೆ? (Śā. 44). — ಪೆಜುರಡಗಯ. -ಕಾವು. A forest with large trees (Abh. P. 7, 86). — ಪೆಜುರಡಗಿಲ ಮ್ಮು. -ಕೊಪ್ಪು. A large branch of a tree (Śāv. 4, 62). — ಪೆಜುರುಲ್. A huge demon (J. 31, 56). — ಪೆಜುರೆ. A large deer (Rāv. 5, 83; Śāv. 3, 48). — ಪೆಜುಱಿಕೆ. Total unconsciousness: death (J. 20, 60). — ಪೆಜುಲು. Dysentery (ಗ್ರಹಣಿ Mr. 387). — ಪೆಜುಱೆ[2]. Excessive, heavy rain (Abh. P. 9, 66; Grj. 10, 115; Bp. 2, 12; Rāv. 8, 109; J. 15, 17). — ಪೆಜುವಾಯ. A great, noble word (Śmd. 128. 213). — ಪೆಜುವಾರಿ. A great Mārl (Abh. P. 4, 108). — ಪೆಜೊಗ್. A long leather-rope (V. 34, 47). — ಪೆಜುರಿ. Large braids of hair (Bp. 25, 9). — ಪೆಜುಸಿಗಯ. A large nose (V. 11, 61; Śāv. 3, 62). — ಪೆಜೊಸಿಗಯ. A loud tinkling sound (Bp. 17, 15). — ಪೆಜೊಲು. A large hare (Śāv. 3, 50). — ಪೆಜೊಲೆ. A large, full breast (Śmd. 213; Čt. II, 98; Čpr. 4, 77; 7, 107; Abh. P. 3, 108; Rāv. 11, after 86; J. 6, 12). — ಪೆಜೊಲೆಗೊಪ್ಪ. -ಕೊಪ್ಪ. A pitcher-like full breast (Abh. P. 1, 103). — ಪೆಜವಗಯ. -ಪವಗಯ. A large ship (Č. Bp. 2, 4). — ಪೆಜಸ್ಸಿ. -ಪಸ್ಸಿ. A large hog (Grj. 1, 110). — ಪೆಜಱಲು. (Śmd. 207 Mdb.; 386). = ಪೆಜುಲು. — ಪೆಜಱೆ. -ಪುಱೆ. A large net (Śāv. 3, 24; 4, 10). — ಪೆಜಱಯ. -ಪುಯ. A large forest (Abh. P. 7, after 103; 7, 130; 8, after 67; 10, 130; 13, 48). — ಪೆಜಱರ್[1]. = ಪೆಜುರ್[1]. (Śāv. 1, 45). — ಪೆಜಾಪ್ಪ. -ಪಾವ. A large snake (Abh. P. 6, 132). — ಪೆಜಱಣ. -ಪೆಣ. A huge corpse (Abh. P. 13, 49; Rāv. 5, after 120). — ಪೆಜಸರ್. -ಪೆಸರ್. A great name (Rāv. 3, 12). — ಪೆಜೆಗಗು. -ಪೆಗಗು. A great shine, lustre or light (ಪೆಜ್ಜಳಿ Čt. I, 23; Bp. 27, 8). — ಪೆಪ್ಪೊರಪ್ಪ. -ಪೊದಪ್ಪ. A large bush (Čpr. 5, 49). — ಪೆಪ್ಪೊಱ್ಪ. -ಪೊಱ್ಪ. A large stream (Rāv. 5, after 120). — ಪೆಪ್ಪೊರ್[1]. -ಪೊದ್[1]. A large river (Rāv. 6, after 24).

ಪೆ *pĕr.* 2. = ಪೆಜ್, instead of which it is customarily used in ಪೆಗೞ್ತು and ಪೆಗೞ್ದ (Śmd. 50; Tē. పెఱుగు, పెర్గు, excessively, much; పెఱ్ఱు, much, exceeding; excess; T. పెదపు, wide extent, intensity, aggregation; పెన, plenty, much; పెదుర్, పెఱ్ర్, పెఱ్ద్, greatness; see s. పెదుగు). — ಪೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. (Śmd. 50). A large neck. — ಪೆಗರ್ಳ. -ಕಳ. (Śmd. 50). A large threshing floor.

ಪೆಱ್ಚಿಸು *pĕrčisu.* = ಪೆಜ್ಚಿಸು, ಪೆಜ್ಜಿಸು. To cause to increase, to multiply, etc. (ಪದ್ಧತಿ Śmd. Dh.; Čpr. 1, 86; 3, 73; 5, 134; 6, 70. 101; Bp. 50, 45). ಪೆಱ್ಚಿಕೆ or ಪೆಱ್ಚಿಕ್ಕೆ (Śmd. 270 Mdb.). ನರಕಾಧಿಪಂ ಪೆಱಿಂ ಪೆಱ್ಚಿಕ್ಕೆ ದೇ ಪರಂಗಳಂ (270 ditto).

ಪೆಜುರ್ *pĕrŏu.* 1. = ಎಜ್ಜು 3, ಪೆಜ್ಚು 1, ಪೆಜ್ಜು 1. To become more extensive or greater in bulk, quantity, number, etc., to increase, to thrive, to grow, to be augmented, to swell, to superabound; to become lofty or proud (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.). ಕಾಡುಂ ಪೆಜುರ್ದುಮು (109). ಮುತೆ ಪೆಜುರ್ದುಮು (187). ಪೆಜುರ್ದುಮು (ಉಚ್ಚಿ, ಉಚ್ಚಿ, ಉದ್ಧತ, ಉಚ್ಚಾಣ, ಉಚ್ಚೈಪ್ಪ Mr. 446). ಉಜುರಾಣಂ ಕಳೆಗುನ್ದಿ, ಪೆಜರಿಪಜನೇ? (Śā. 44). ಪೆಜರ್ದ ಆಯ್ಕುರ್ (J. 28, 2). ಇನ್ದು ಪೆಜರ್ದ ಬೊಗಸಿಯ (ರಾಜ Mr. 69). See Čpr. 1, 96; 3, 38. 85; 5, 2; Č. Bp. 5, 3; J. 2, 6; 6, 7; 8, 3; Śāv. 4, 67. 89; ಎರೆಪುರ್, ಮುಮ್ಮುರ್.

ಪೆಜುರ್ *pĕrŏu.* 2. = ಎಜ್ಜು 4, ಪೆಜ್ಚು 2, ಪೆಜ್ಜು 2. Increase, growth; largeness; rising, swelling, flood; spreading out, extension; eminence, supremacy, riches; valuableness; superabundance; moreness (more); excess, surpassing the due measure; superfluity; surplus; exaggeration; elation; pride; daring (ಉಚ್ಚಿ Śm. 38). ಸುತರ ಪೆಜುರ್ (ಜಾವಡಿಗೆ Čt. I, 53). ಧಾತ್ರಿಯರಂ ಪೆಜರ್ದಾಂ ಮುನ್ನರಮುಂ (J. 1, 1). See Čpr. 1, 132; 8, 11. — ಪೆಜುರ್ದಿರ್ಲ್. Water (poured over a young child) for (its) growth (Čpr. 3, 45). — ಪೆಜುರ್ಮುರುಲ್. -ಪುರುಲ್. (Śmd. 204). Increasing fitness, etc.

ಪೆಱುಗೆ *pĕrŭgĕ.* 1. = ಪೆಜ್ಚುಗೆ 1, ಪೆಜ್ಜಿಗೆ, ಪೆಜ್ಜುಗೆ. Increase, etc. (= ಪೆಜುರ್ 2, q. v.; ಅಸ್ಫಾಲ್ಯ Śmd. Cm. s.

ಸಿದ; ಎತಾನ, ಪೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 115; ಉನ್ನತಿ Śmd. 158 Cm.; ಪೆಚ್ಚುದಿ Śmd. I; ಉಬ್ಬರ Kk. 55; ಜುಲ್ಲಡಗೆ Bhn. 14). ಸಸ್ಯಾದಿ ತರುಲತಾದಳಿಯು ಪೆರ್ಮೆಗೆ (Śmd. 256). See Rśv. 9, 4; J. 26, 14, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆ. — ಪೆರ್ಮೆಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. Increase to be produced, to increase, etc. (ನೆಲ್ Śmd. 3 Cm.). — ಪೆರ್ಮೆಗೆ ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get increase, etc. (ಅಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 187 Cm.).

ಪೆರ್ಮೆಗೆ pĕrŏugĕ. ಪ. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. — ಪೆರ್ಮೆಗೆಗಾತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ. (ವಿಕಾಸ್ಪದ್ Śm. 74).

ಪೆರ್ಪೆ pĕrpĕ. (Śmd. 50).

ಪೆರ್ಮೆ pĕr-mĕ. (Śmd. 248). = ಹೆಮ್ಮೆ. Increase; greatness, excellency, ascendancy, magnificence, grandeur, honour; pride (ಪೆಚ್ಚು Ćt. II, 76; ಪೀಳ Ćt. I, 9; T. ಪೆರುಮ್ಮೈ, Tč. ಪೇರಿಮೆ). See Ćpr. 1, 69; 2, 5; 6, 88; Rśv. 13, 21. 60; Śśv. 2, 28. 67; J. 7, 18; 9, 25; 27, 21. — ಪೆರ್ಮೆದಿ. -ಆದಿ. = ಪೆರ್ಮೆದಿಯ, ಪೆಚ್ಚುದಿ. See ಇಹಗುಣದಿಯ-. — ಪೆರ್ಮೆದಿಯ. -ಆದಿಯ 3. N. (Bp. 54, 74). — ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 242). A grand ruler, etc. — ಪೆರ್ಮೆಪಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain grandeur, to distinguish one's self, etc. (Rśv. 13, 83). — ಪೆರ್ಮೆಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆರ್ಮೆಪಡೆ. (Ćpr. 7, 29; Rśv. 6, after 11).

ಪೆಸರ್ pĕsar. = ಪೆಸರು, ಹೆಸರು. A name, an appellation; greatness, fame, celebrity (ಗೋತ್ರ Mr. 503; Tč. ಪೇರು; T. ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; M. ಪಿಯರ್, ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; Tu. ಪುದರ್). ತರಳೆ, ಏದ್‌ಱಿ ಎನುತ ಪೆಸರಲಿ ಕರೆಯರ್ (Bp. 32, 44). ಆದಪಿಯೊಳು ಪೆಸರ ಓಲಿವೆತ್ತ ಆರುಜತರ್ (50, 46). ಇರ್ಪುದು ವೇದರೊಗಿನಿ ನಗರದುಮೊನ್ನು, ನಸ್ಸ ಪೆಸರಿಕ್ಕೆ ಪುಳಿಸ್ಪ ಪುರಂ (Rśv. 5, 28). ಧರ್ಮೈಯನುಗಂ ಪಂಕಜನೆಯ್ದು ಪೆಸರ ಪಂಚದ ದಿಗ ಳುಮೂರಂ (13, after 95). ತನ್ನ ತನ್ನೆಯ ಪೆಸರ ಬರಪಮಿರೆ (J. 30, 24). ಪೆಸರ ಕ್ಷಾಮಿಳರ್ (Abh. P. 11, after 132). See ಪೆರ್ಸಸರ್, ಸವಿಸರ್; Ćpr. 1, 77; 2, 11. — ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. To give a name. ತಮ್ಮಮಗಂದರ್ಗಮೆಯ್ದು ಪೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟು (Śmd. 3 Cm.). — ಪೆಸರಂ ಪೊಡು. To assume, adopt or bear a name. ತಿವಾನ್ವೋತ್ತಮಂ ತಾನೆಯ್ದು ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 34, 4). — ಪೆಸರ ಪೊಡು. = ಪೆಸರಂ ಪೊಡು. (Bp. 54, 45). — ಪೆಸರಾಗು. -ಆಗು. A name to come into being or to arise or to come to; a name to be. ಪಚ್ಚ ಹಾಸನೆನ್ನು. ಇಳೆಯೊಳೀ ತಂಗೆ ಪೆಸರಾಗಲಿ! (J. 28, 60). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೊಳಿಳೆವೆಸರಪ್ಪದು (Ćpr. 7, 41). ಆದುದೊಗನೆನಲು ಗುಪಿನ ಪೆಸರಪ್ಪದು (Śm. 4). 2, fame to come into being, to become or be famous or known. ಪೆಸರಪ್ಪ ಮೂಜಗಳೊಳ್ ಉರ್ವಿ (Śm. 99). See Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. ನಿಮ್ಮು ಯ ಪೆಸರನಿಕ್ಕುವೆಂ (Bp. 2, 54). — ಪೆಸರಿಪು. -ಇಪು. = ಪೆಸರಿಕ್ಕು. ಆಂತಪ್ಪಾಮಂ ಪೆಸರಿಪುದ ನಿಪ್ಪಬಿಸ್ ಎನ್ನಾಮೊವಿರ್ಪುದು (Śmd. 94). ಸಮುಸಂಸ್ಕೃತಪೆಸರನಿಟ್ಟು (98). See Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರಿಪ್. -ಪ್. = ಪೆಸರಿಪು. ಆನಿದಕೆ ಪೋಪೆಸುವ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ವಿಡಿಯೆಸ್ದು ಪೆಸರನಿತ್ತು (Kk. 3). — ಪೆಸರನಿಸು. -ಎನಿಸು. To make one's name to be spoken of, to make famous or known. ಪಾರಸತಿಯರ ಮೊತ್ತದಲಿ ಪೆಸರೆನಿಸಿ ನಿನ್ನವರ್ ಳ ಕಟಿಕಾಲೊಳಗೆ (Bp. 28, 22). — ಪೆಸರ್ಪಡಂಗು. To strive after excellence or fame (Ćh. v. 15). — ಪೆಸರ್ಗೊರ್ಚ್. -ಕೊರ್ಚ್. = ಪೆಸರುಗೊರ್ಚ್. To get a name or fame (Bp. 29, 16). 2, to take up or mention one's name; to name or mention (J. 11, 35). ವಿಕಾಸಮು ಪಡಿಂ ಕೋಡಿ, ಪೆಸರ್ಗೊರ್ಗ್ಗುಂ, ಆ ಸುಪ್ರತ್ಯನ ಕರೆಯುಮೊಡಂ (Bp. 48, 29). — ಪೆಸರ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a name, to be called (Śmd. 116). 2, to get fame, to become famous (Abh. P. 1, 78; Bp. 31, 1; 50, 31; J. 24, 18). — ಪೆಸರ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆಸರ್ವಡೆ No. 2. (Bp. 28, 13; Rāghč. 17, 65). — ಪೆಸರ್ವೊಸರ್. -ಪೆಸರ್. Various names (Ćpr. 7, 153).

ಪೆಸರಿಸು pĕsarisu. = ಹೆಸರಿಸು. To name, to mention, to tell (J. 6, 24. 25. 26; 18, 43).

ಪೆಸರು pĕsaru. = ಪೆಸರ್, etc. ಪೆಸರುಗಳು (Bp. 19, 72). ಸ್ವರ್ಗ, etc. ವೇದತೋಳದ ಪೆಸರು; ಅಮರ, etc. ವೇದರ್ಕಳ ಪೆಸರು; ವ್ರಣವ, etc. ಓಂಕಾರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು; ವರಿಷ್ಠ, etc. ಪೆಸರೆಯ್ದುವಕ್ಕೆ ಪೆಸರು (IIIā.). — ಪೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರ್ಗೊರ್ Nо. 2. (Bp. 3, 40; 26, 60; 59, 35). — ಪೆಸರು ಬರ್. A name to come into existence or spring up. ಬಸವನ ಆಲವು ಇದು ಎನ್ನುದು ಏತಕೆ ಪೆಸರು ಬನ್ದಿತ್ತು? (Bp. 32, 19). — ಪೆಸರುಪಡು. -ಪಡು. To get a name or fame (Bp. 30, 6).

ಪೆಸರ್ pĕsar. (Śmd. 59). = ಹೆಸರ್, ಹೆಸರು. A kind of pulse, green gram, Phascolus mungo Willd. (T. ಪಯರು; M. ಪಯರ್, ಪಯರು; Tč. ಪೆಸಲು; *cf.* ಪಯರ್). ಪೆಸರ್ಗಳ್ (Śmd. 53).

ಪೆಳಗು pĕḷagu. Fear, alarm (T. ಪೆಳ್ಗು = ಆಮು, = Tč. ಪೆಮಕು; *cf.* ಪೆವಗು). See ತಳಪೆಳಗು.

ಪೆಳಪಿ pĕḷar. ಪೆಳಪಿಸು. 1. To tremble, to fear (ಧಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, after 54). ಳನೆಯೀಲ್‌ಗೆ ಪಿರಿಗಮಂ ಪೆಳಪಿ (Abh. P. 13, 80). ಪೆಳಪ್ತು (5, 98). ಪೆಳರ್ (V. 9, after 71; 14, 62; Śśv. 1, 39).

ಪೆಳಪಿ pĕḷar. ಪೆಳಪಿಸು. ಪ. (Śmd. 40). Fear, alarm (ಆಳಪಿ, ಆವಿರ್ಭ, ಧಯ Kk. 42; ಆಳಪಿ, ಧಯ Śm. 40).

ಪೆಳಪಿಸು pĕḷarisu. To cause to fear, to frighten (Abh. P. 4, 56).

ಪೆಳವು pĕḷavu. (Śmd. 247). A flaw (? Ćpr. 1, 38, text doubtful; T. ಪಿಳವು, a cleft, split, slice; M. ಪೆಳ, ಪೀಳ, a burst, rent, chip; *cf.* ಪೀಪ್ 1 and ಪಿಳಿ).

ಪೆಳ್ಪಳಿಸು pĕḷpaḷisu. (ಪೆರ್ಪಿಳಿಸು). = ಪೆರ್ಪಳಿಸು. To tremble, to fear (Abh. P. 12, 18; 14, 141).

ಪೆಱ್ pĕḷ. See ಪೆರ್ 2.

ಪೆಱಿಕು pĕḷaku. A wrangle, a quarrel, a fight (ಜಗಳ Śmd. 1 & II; see ಪೆಣಗು, ಪೆಣಸು 1).

ಪೆಱಿವ pĕḷava. = ಪೆಱವ. A lame man, a cripple (ಕಾಲಿಲ್ಲದವ Śmd. I; Śśv. 2, 87; M. ಪೇಡ್ಕ್ಯಾಱ್, dragging one leg). ಪೆಱಿವನ ಕಣ್ಗಳ್, ಅಕ್ಕಳಕ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾಢದುಂ ತಳರ್ದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ಸಡದ ಮಾದ್ಯೆಯನಿಪ್ಪಡೆ? (Grj. 1, 26).

ಪೆಱಿವಿ pĕḷavi. = ಪೆಱವಿ. A lame woman (J. 6, 49).

ಪೇ pê. 1. = ಪೀ. Madness, rage, confusion, viciousness; meanness, worthlessness, growing wild, as plants (T., M.; *cf.* ಪೆಜ್; T. ಪಿಶು, ಪೆಯ್, M. ಪೇ, ಪೇಸ್, ಪೇಯು, a ghost, devil, demon; *cf.* Sk. ಪಿಶಾಚ; Sk. ಪಿ, anger, passion; a wicked man). — ಪೇವು. -ಪು. To become worthless (Ćpr. 10, 64).

ಪೇ pê. ಪ. = ಪೀ. — ಪೇಣಾಲ್. The Poon tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.; T. ಪೀಣಾಲ್ಜ).

ಪೇಂಕುಣಿ pê-ṅ-kuṇi. = ಪೇಂಕುಳಿ, etc. (ಮುರುಳುವಕ್ಷ ಕೆ.).

ಪೇಂಕುಳಿ pêṅ-ṅ-kuḷi. (Śmd. 48. 239). = ಪೇಂಕುಣಿ, ಪೇಸ್ಕು ಳಿ. A demon. 2, madness, fury, etc. (ಮುರುಳ್ Kk. 65, o. r. ಮುರುಳ್ವಕ್ಷ; ಮುರುಳ್ವಕ್ಷ Śm. 49; V. 35, after 53). ಪೇಂಕುಳಿಯು ಕ್ಷಾಮಿ (ಅಲರ್ Ill.ā., = T. ಪೇಯಮ್ಮಾಯ್; Tč. ಪಿಸಿ,

ಪೇಪ, ಪೇಪು). — ಪೇಲಾಳಿಕಾಲ್. -ಕಾಲ್. Devil's milk (V. 37, 59).

ಪೇಪ pêpa. A trouble; a strait, scrape (Mhr.). — ಪೇಪಾಟು. -ಆಟು. Trouble, difficulty, strait (My.). ತುಪುಪ ಮರ ಹೇಳ, ಸಿಪರಮು ನೆರೆ ಹೇಳ, ಮೊಪಿಪ ಪೆಣ್ಣು ತರಹೇಳ, ಮುನಿಮೊಳಗೆ ಪೇಪಾಟಿ ಹೇಳ (Sp.). ಪೇಪಾಟಿವಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಸಿಪಾಟಿವೇ ಸರಿ (Prv.). — ಪೇಪಾಟು. -ಆಟು. To be involved in trouble and difficulties (My.).

ಪೇಪಕ pêpaka. *An owl.* 2, *the lip or the root of an elephant's tail* (ಸೊಪಪ ಪಾಲ IIIಪೆ.; ಪಾಲ Mr. 156). 3, a louse (*cf.* ಪೇಪ್).

ಪೇಪಕಿ pêpaki. An elephant. (R.).

ಪೇಪ pêpa. (=K. ಪೇ 1) in ತುಪು. 2, a drink, a beverage.

ಪೇಪಿ pêpi. 1. = ಪೆಟ್ಟಿ. *A basket; a chest.* 2, a multitude. 3, a retinue.

ಪೇಪಿ pêpi. 2. = ಪೇಪಿಗೆ. A small kind of turban (My.; Mhr., H. ಪೇಟಾ, ಪೇಟ್ಯಾ).

ಪೇಪಿಕ pêpika. = ಪಿಟಿಕ, ಪೆಟ್ಟಿಕೆ, etc. *A basket; a box, a chest.* 2, *a multitude, a company.* 3, an attendant (Ćpr. 5, after 76).

ಪೇಪಿಕೆ pêpikê. = ಪೇಪಿ 2. (Rây. 13, 72).

ಪೇಪಿರಿ pêpiri. = ಪೆಟ್ಟಾರಿ. (My.).

ಪೇಪಿ pêpi. 1. = ಪೆಟ್ಟಿ. *A basket; a chest.*

ಪೇಪಿ pêpi. 2. (ಪೇಲ್). = ಪೇಪಿಪು. Ornamental work woven in the borders of cloth (My.; B. 3, 103).

ಪೇಪಿಕೆ pêpikê. = ಪೇಪಿಕ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Śmd. 338), etc., ಪೇಳಿಗೆ (Śmd. 31), etc.

ಪೇಪು pêpu. = ಪೇಪಿ 2. (My.).

ಪೇಪೆ pêpe. 1. = ಪೇಪಿ 1, (ಪೇಳೆ). *A basket; a chest, a box.*

ಪೇಪೆ pêpe. 2. A pettah, an emporium, a mart, a market-town; a place of sale, a long street of shops in a town (ಪಾಪುಪ ಪಾಪ್ಯ Mr. 350; My.; Tĕ., M.; T. ಪೆಟ್ಟ್ರಿ; Mhr., H. ಪೇಠ, ಪೇಠ್ಯಾ). ಪೇಪೆಗೆ ಇಟ್ಟ, ಪಟ್ಟಿಳ್ಳಿ ಸಿಟ್ಟ.— ಪೇಪೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಗೆ ಪೇಪೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?— ಪೇಪೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪರೆ ಪೆಣ್ಣಾಸಿಯ ಕಾಟ (Prvs.). ತರಗಿಸ ಪೇಪೆ (ವರಣೆ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಷೆ Si. 106).

ಪೇಪಿಕೆ pêpikê. Probably a wrong reading of ಪೇಲಿಕೆ (see ಪೇಲಾಗ್).

ಪೇಪ pêpa. = ಪೇಪೆ. A sweetmeat composed of milk and sugar (My.; Mhr., H. ಪೇಢಾ).

ಪೇಪೆ pêpê. = ಪೇಪ. — ಪೇಪೇ ಬಧಿ. A snow-cake (B. 3, 101).

ಪೇಪಿ pêpi. (*cf.* ಪೇಪ). Frothy scum; rice-flour, etc. beaten up to a frothy consistence (V. 9, 78; My.; Mhr. ಪೇಪೆ).

ಪೇಪ್ಪೆ pêppê. = ಪೇಪಿ 2. (My.).

ಪೇಪ pêpa. Tbh. of ಪ್ರೇಪ. See ಪರ.

ಪೇಪು pêpu. Confusion or distraction of mind (T. ಪೇಪು): a demon (My.; see ಪೇ 1).

ಪೇಪಾ pêpâ. = ಪೇಪೆ. — ಪೇಪಾಮಾಟ. Checkmate with a pawn (My.; Mhr., H. ಪ್ಯಾದೇಮಾತ).

ಪೇಪೆ pêpê. = ಪ್ಯಾದೆ. A foot-soldier; a peon (My.); a pawn at chess (My.; Tĕ. ಪೇಪಾ, ಪ್ಯಾಪಾ; Mhr., H. ಪ್ಯಾದಾ, ಪ್ಯಾದೇ).

ಪೇನ್ pên. 1. Lice to increase or grow greatly (ಮಾಳಸಮ್ಮಲ್ಲಿ Śmd. Dh.). P. pa. ಪೇಪ್ಪು, ಪೇಪ್ಪು (287 Cm.).

ಪೇನ್ pên. 2. (Śmd. 50). = ಪೇಪ್, ಪೇಪು. A louse. (T., M.; Tĕ. ಪೇಪು).

ಪೇಪ pêna. Tbh. of ಪೇಪ (Śmd. 338).

ಪೇನಾವಿ pênâri. See s. ಪೇ 2.

ಪೇಪೀಯಮಾಪ pêpiyamâna. Drinking repeatedly. (Ćpr. 1, 135).

ಪೇಯು pêya. To be drunk, drinkable, potable; tastable, sapid; a drink, a beverage; a libation. See Ch. v. 73; ಪಾಪ-.

ಪೇಯೂಪ pêyûsha. = ಪೀಯೂಪ. *The milk of a cow,* etc. etc.

ಪೇರ್ pêr. = ಪೆರ್ 1 (before *vowels,* Śmd. 213. 214), etc., ಪೇರ್. Largeness, etc. (T., M.; Tĕ. ಪೇರು). — ಪೇರಪಗು. -ಆಪಗು. Excessive, much flesh (V. 28, 71). — ಪೇರಪವ. -ಆಪವ. (Śmd. 214). A large forest or jungle (Bp. 18, 9; 26, 33; Śâv. 3, after 28; J. 12, 15). — ಪೇಪಪಿ. -ಆಪಿ. (Śmd. 214). A long foot. 2, the long-paced one: a dog (ಸೊಪಗು, ಪಾಯಿಲ, ಪುಳ್ಳರ, ಪುನಿ Śs.; ಸೊಪಗಾ Ćt. II, 59, originally ಪೇರಣ; Rây. 5, 52; 5, after 85; V. 14, after 81). — ಪೇರಣಿ. -ಆಣಿ. A large array (Ćpr. 6, 35). — ಪೇರಪಿಕೆ. -ಆಪಿಕೆ. Extensive knowledge (Ćpr. 5, 80). — ಪೇರಪರ್. -ಆಪರ್. A large water-fall (Abh. P. 7, 31). — ಪೇರಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 214). A large elephant (Ćpr. 5, after 39; 7, after 81). — ಪೇರಾಲ. -ಆಲ. A large banyan tree (Rây. 9, 24). — ಪೇರಾಮೆ. -ಆಮೆ. A large tortoise (Ćpr. 5, after 39). — ಪೇರಾಳ್. -ಆಳ್. A great soldier (Abh. P. 13, 120). — ಪೇರಿಳೆ. -ಆಳೆ. A large kind of orange tree (Rây. 2, 36; *cf.* ಪೇರಳೆ). — ಪೇರುಮ್ಮಗ. -ಉಮ್ಮಗ. A grand business or profession (ಉಮ್ಮೊಗ Ćt. I, 16). — ಪೇರುರ. -ಉರ. A large, broad chest (Mr. 283; Abh. P. 3, 157; 11, 1; Bp. 18, 58; Bh. 3, 13, 33; J. 11, 41; Śâv. 4, 50). — ಪೇರುರಿ. -ಉರಿ. A great flame or blaze (ಪಳ್ಳರಿ, ಪೊಳ್ಳುರಿಪ Śm. 11; Bp. 19, 57; 58, 28; V. 9, after 21). — ಪೇರುಲ್ಲಾಸ. -ಉಲ್ಲಾಸ. Great sport; great delight (Bp. 23, 25). — ಪೇರುಸುರ್. -ಉಸುರ್. Excessive, strong breath (Bp. 54, 40). — ಪೇರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A large ox (Ć. Bp. 47, 40). — ಪೇರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A large leaf (Bp. 18, 31). — ಪೇರೆದ್ದು. -ಎದ್ದು. = ಪೇರೆತ್ತು. (V. 38, 69). — ಪೇರೊಕ್ಕಲ್. (Śmd. 214). A great farmer. — ಪೇರೊಪಟ್. -ಒಪಟ್. A large belly (J. 16, 35). — ಪೇರೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. A great festivity (Rây. 4, 42). — ಪೇರೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. A great run (Bp. 26, 32; 57, 44). — ಪೇರೋಲಗ. -ಓಲಗ. A large assembly, a great audience, etc. (Bp. 1, 51). ಪೇರೋಲಗ ಗೊಪು. -ಓಲಗ-ಒ-ಕೊಪು. To hold a grand levee, etc. (38, 10).

ಪೇರಗೆ pêragê. = ಪೇರಣಿ. Dancing, skipping (Tĕ., also ಪೇರ ವಣಿ; ಪೇರಿ, course, pace, running, gallop; Mhr. ಫೇರ, ಫೇರಾ, turning round in a ring, or galloping up and down, as a horse; forming a ring and dancing and capering; *cf.* ಪೇರಿ); a sword-dance (My.).

ಪೇರಗೆಗ pêragiga. A dancer, an actor (ಶುಪೀಲಪ, ಚಾರಣ Nr.).

ಪೇರಣಿ pêrapê. = ಪೇರಗೆ. Dancing (Bp. 4, 7; 5, 42).

ಪೇರಲ pêrala. = ಪೇರಳ, ಪೇಲೆರ. (fr. Dutch *peer* or Portuguese *pêra,* a pear). The guava, Psidium guyava Lin. (B. 3, 20. 114; M. ಪೇರಿ, ಪೇರಿ; Mhr. ಪೇರೂ; *cf.* ಪೆಪ್ಪೆ).

ಪೇರಳ pêrala. = ಪೇರಲ. (St. & Pl.; Z.).

ಪೇರಿ pêri. Galloping, running, as men, horses, etc. (My.; see ಪೇರಗೆ). ಕುದುರೆಯ ಪೇರಿ (ಪದ್ಯಾಳಿ G.; Ćh.).

ಪೇರು pêru. = ಏರು. Difference or unevenness in scales (My.; Mhr. ಫೇರ). — ಪೇರು ಕಟ್ಟು. To stop, *i. e.* to remove, that unevenness (My.).

ಪೇರಿಸು pêrisu. 1. To cause to display or be covered with. See ತಳಪೇರಿಸು.

ಪೇರಿಸು pêrisu. 2. = ಹೇರಿಸು. To cause to load, etc. (J. 4, 67).

ಪೇರಿಸು pêrisu. 1. = ಪೀಚ್ (ಪೀಸು). P. p. ಪೇಚಿ. To scatter about (Cpr. 7, 55); to spread about, to unfold, to display (6, 72).

ಪೇರಿಸು pêrisu. 2. = ಹೇರಿಸು 1. To lift up and put upon; to load, to lade, to freight; to pile up (J. 15, 43; M.). P. p. ಪೇಚಿ. ನೂರು ವಿಷದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ದಾನ ಕೊಟ್ಟು, ವಿಷದೊಳು ಪೇರಿ ಪೇರಿಸಿ ಕಳ್ಪಿಗಳೊಳಗೆ ಪೇರಿ (Bp. 6, 32). ಪೇರಿ ಮುಂಬೆಗಳ (36, 28). ಸಾಲಿಗರ್ ಕಳುಗುಣ್ಣಂ ಎಗೆ ಪೇರಿಸರ್ (8l. in B. 5, 87).

ಪೇರಿಸು pêrisu. 3. = ಹೇರಿಸು 2. A load, especially a bullock-load (J. 5, 18).

ಪೇರ್ತೆ pêrte. = ಪೇರಲು, etc. (My.).

ಪೇಲ್ pêl. 1. = ಹೇಲು 1. To void excrements (especially used of men and carnivorous animals, ಮಲ ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; T. ಪೇಲು; see ಪಿಲ್).

ಪೇಲ್ pêl. 2. = ಹೇಲು 2. Excrement, the dung of man, dogs, cats, etc. (ಮಲ Śmd. Dh.).

ಪೇಲ pêla. Going. 2, a small part. 3, a testicle. 4, = ಪೇರಲ. See ಪರಿ-.

ಪೇಲವ pêlava. *Delicate, fine, soft, tender, thin, slender, small.* See ಪರಿ-.

ಪೇಲೆ pêle. A cup, a bowl (My.; B. 4, 125. 225; Mhr., H. ಪೇಲಾ).

ಪೇಶಲ pêśala. *Beautiful, charming.* 2, *skilful, dexterous, clever; deceitful, crafty.*

ಪೇಶವೆ pêśave. = ಪೇಶ್ವ. The Peshwâ, the head minister of the Mahratha empire (B. 4, 216; Mhr., H. ಪೇಶವಾ).

ಪೇಶಿ pêśi. A piece of flesh or meat; etc. 2, an egg (ಕೋಳಿ, ಆಮ್ಲ, ತತ್ತಿ Mr. 167).

ಪೇಶಿಕೋಳಿ pêśi-kôḷi. *An egg.*

ಪೇಷಣ pêshaṇa. Pounding, grinding, crushing, triturating, pulverizing by means of a mill. See ಆಡಿ. 2, (ಪೇಷಣಿ G.), a hand-mill. — ಪೇಷಣಂಗೆಯ್-. -ಂ-ಗೆಯ್-. To grind, to mill. ಪೇಷಣಂಗೆಯ್ವ ತಿಲೆ (ಅನ್ನ Śm. 98).

ಪೇಷಣಾಸ್ಯತಿಲೆ pêshaṇa-agra-tilè. The top-stone in grinding. See ಅನ್ನ.

ಪೇಷ್ಕಶು pêshkashu. Tribute paid by a zemindar, etc. (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ಕಾರ pêshkâra. A revenue officer secondary to an Amaladâra (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ವ pêshva. = ಪೇಶವೆ. (My.).

ಪೇಸಿಕೆ pêsikè. = ಹೇಸಿಕೆ. Aversion, disgust; nastiness (Bh. 1, 4, 42).

ಪೇಸು pêsu. 1. = ಹೇಸು 1. To feel aversion (Abh. P. 4, 81; 8, 52).

ಪೇಸು pêsu. 2. = ಹೇಸು 2. Aversion, disgust. — ಪೇಸಲ್ದೋ. -ಪುಟ್ಟು. Disgust to arise (Abh. P. 11, after 132; 13, 96; 15, after 56).

ಪೇಳಿ pêḷi. = ಪೇಟಿ (Śmd. 39).

ಪೇಳಿಗೆ pêḷigè. = ಪೆಡಗೆ, etc. Tbh. of ಪೇಟಿಗೆ (Śmd. 31; ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Ct. II, 13; V. 8, 4. 16). — ಪೇಳಿಗೆಮಿಡ್ಪು. -ಪಿಡ್ಪು. To be filled into a box (V. 8, 3).

ಪೇಳಿಸು pêḷisu. (Śmd. 40).

ಪೇಳೆ pêḷè. Tbh. of ಪೇಟೆ 1. (Cpr. 6, 35).

ಪೇಳ್ pêḷ. = ಪೇಳು, ಹೇಳು. To utter, to say, to speak; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to command, to order (ನಿರೂಪಿಸು Śmd. I; ಎಸ್ Śmd. 20. 24 Cm.; T., M. ಪೇಳು; Tè. ಪೇಲು, ಪ್ರೇಲು, M. ಪೇಱು, to chatter, as birds; T. ಪನ, M. ಪಗು, to order, command). P. p. ಪೇದ್ದಿ. ಪೆಜ್ಜಾಸ್ತ ಮುಂ... ಬಗೆವುಗ ಪೇದ್ದಿಂ (Śmd. 3). ಕವಿಮಾರ್ಗತಸಮೂಸದುಗ್ ಅವರ್ ಎನ್ನ ಪಾದನಿತರ್ ಅಮ್ಮೆ ಪೇದ್ದಿಂ (231). ಇವರ್ಕಳ್ ನಾಕ ಟ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇದಪ್ಪ (are not adduced, *passive sense*) ಎನರ್ ಪೇದ (61). ಲಿಂಗಮೆಮ್ಮುದು ವಸ್ತುವಿನ ಕುಮುದಂ ಪೇಳ್ವುದು (154). ಸ್ವತೀಯೆ ಸಲೆ ಕರ್ಮಕಾರಣಹೇತುಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ಪೇದಿರ್ ಪದಗುಂ (157). ನೆನೆದು, ಪೇದ್ದಿಂ (280). ಏವೇಧ್ಯರ್ ಅವರ ದಾನದ ಪೆಮ್ಮಂ? (211). ಈ ಪೇದ್ದಿ ವಿಧಕ್ತಿಗಳ್ (164). ಪೇದಪ್ಪೆ ಕೇಳ್ದಿಂ (278). ಪೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಪೇದ್ ಸುವರ್ಣೋರ್ವ್ಯರಮಂ! (278). ಸ್ವಯಂ ಪೇದ್ (164). ಉಪ ಪೇದ್, ಉಪಪ್ಪೇದ್; ತರಪೇದ್, ತರಪ್ಪೇದ್ (278); ತರಪೇದ್ ಸ್ಮಧ ದಾಜಿಸಾಧನಮಂ! (278 Mdb.). ತರಪೇದ್ದಿಂ (82). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಪೊ ದರಾದ ಕ್ಷಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ಪೇದದಲ್ಲಿ ಪೇಳ್ (IIIA.). ಪೇದ್ದಿನು (ಸೂಚಕ, ಪೇದುವರ್ಣಾವನು Nn. 122). ಪೇದ್ಪುದು (ಆಜ್ಞೆ, ವಾಗಿತ, ವ್ಯವಹಾರ, ಶಾಸನ Mr. 440). ಅಚ್ಚುಗೆಯಿಸ್ ಇರವನ್ನಿಗೆಯೊಳ್ ಪೇದ್ಪು (either: they use to say, or: it is said, or explained by, Śm. 27); ಪೇದ್ಪು ಪಿಡಿಯೆನರ್ ಪೆಣ್ಣಾನೆ (41). ಲಿಂಗ, ಪೇದ್! ಎಸ ಲ್ ಬಲ್ಲರ್, ಇವರ್ ಅಂ ಪೇದ್ದಿಪು (Kk. 3). ಇವನಪೇಕ್ಷ ಧೀತಿಯಂ ಪೇದ್ಪೆಂ? (Rây. 13, 8). ಎಲೆ, ಮುನಿವ, ನೀ ನಮ್ಮಿಯಕೆ ಪೇದ್! (Bp. 1, 55). ಆ ಆಯ್ಯನ ಆಯುಲಪರಿತ್ಯವಂ ಪೇದಿಪ್ಪೆ (60, 13). See Cpr. 1, 48. 62. 63; 3, 90; 5, 44.

ಪೇಳಿ pêḷi. = ಪೇಳ್, q. v.

ಪೇಳಿಕೆ pêḷikè. = ಪೇದಿಕೆ. Saying, telling; talk, rumour. 2, a saying, an enigma, a puzzle, a sort of Čitra (Kâvy. III, 2, B, 81; *cf.* ಪ್ರಪೇಳಿಕೆ).

ಪೇಳಿಗೆ pêḷigè. = ಪೇದಿಕೆ. Saying, etc. 2, notoriety, fame. ಪೇಸುಳ್ಕೈದುಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ; ಪೇಸುಳ್ಕೈದೆ ದಟ್ಟ ದುಣ್ಬು, ಪೇಳಿಗೆಯುಣ್ಬು (Śmd. 155. 292; it is possible that here the term is ಪೇಳಿಗೆ, *i. e.* boxes with money, etc.).

ಪೇಳಿಸು pêḷisu. = ಹೇದಿಸು. To cause to tell, etc. (J. 1, 8; 9, 12; 10, 27).

ಪೇಳಿದು pêḷdu. = ಪೇದ್, etc. P. p. ಪೇದಿ. See Bp. 2, 49; 5, 57; 10, 7; 23 sum.; 45 sum.; J. 29, 24. ಪೃಥಿ ಪೇದುದು (ಪೂತ Mr. 245). ಒದೆಸ್ದು ಪೇದುದನು (ಉಪಾಧ್ಯಮ 251).

ಪೇಳಿದುವಿಕೆ pêḷduvikè. Saying, telling. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಾನಿ ಪೇದುವಿಕೆ (ನಾಣಿ, etc. Śl. 391).

ಪೈ pay. 1. For Kannada words with this initial syllable in MSS. or books see ಪಯ್, *e. g.* ಪೈರು = ಪಯ್ರು.

ಪೈ pay. 2. Upper; external; extra; upon (ಪೆ. ಪಯಿ, ಪಯಿನೆ, ಪೈ). — ಪೈಗಸ್ತ. ಪೈಗಸ್ತು. An extra overseer or superintendent (My.); a patrole (My.; Br., H.).

ಪೈ pay. A copper coin, the 12th part of an Apa, a Pie (My.; B. 4, 51. 180). ಕ್ಷಾಲ್ಕು ಪೈ (ಪಣ G.).

ಪೈಕ payka. 1. = ಪಯ್ಕ.

ಪೈಕ payka. 2. Money (Mhr. ಪೈಕಾ; R.; Tē. ಪೈಕ, a small copper coin, a farthing, a half penny; cash, money).

ಪೈಕಿ payki. Of or out of; from amongst (My.; Br., Mhr.).

ಪೈಗಮ್ಬರ paygambara. A prophet; a messenger from heaven (Mhr., H. ಪೈಗಂಬರ; My.).

ಪೈಗು paygu. = ಪೈಗೋಡೆ. Pegu (My.).

ಪೈಗೋಡೆ paygōḍe. = ಪೈಗು. (My., T.; Sl. 272).

ಪೈಂಗಲ paiṅgala. (fr. ಪಿಂಗಲ). The fifty-first year of the cycle of sixty (My.).

ಪೈಜಣ paijaṇa. Small, tinkling bells for the feet (ತುಮಗೆ ಪೈ, ಸಣ್ಣ ಗೆಜ್ಜೆ G.; B. 4, 125).

ಪೈಜಾರು paijāru. A shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪೈಟಿ paiṭi. A summerset (My.; H.). See ಪಲ್ಟಿಸು.

ಪೈಠಣ paiṭhaṇa. N. of a town (B. 3, 103).

ಪೈಠಣಿ paiṭhaṇi. Manufactured at Paiṭhaṇa (Mhr.; Br., My.). ಪೈಠಣಿಸೀರೆ, a kind of silk garment (My.).

ಪೈತರ paiṭhara. (fr. ಪಿಠರ). *Boiled in a pot.*

ಪೈತೃಕ paiṭṛika. (fr. ಪಿತೃ). = ಪೈತಿಗೆ. Paternal; ancestral. 2, a Śrāddha in honour of deceased ancestors (J. 10, 26. 27).

ಪೈತೃಕಕರ್ಮ paiṭṛika-karma. = ಪೈತೃಕ No. 2. (Sl. 244).

ಪೈತೃಕಧನ paiṭṛika-dhana. Property acquired by a father, ancestral property, patrimony. (My.).

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ paiṭṛishvasēya. (fr. ಪಿತೃಷ್ವಸೃ). *A paternal aunt's son.*

ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ paiṭṛishvasṛiya. *A paternal aunt's son.*

ಪೈತ್ಯ paiṭya. Tbh. of ಪಿತ್ತ (or of Sk. ಪೈತ್ತ, bilious). Bilious humour (ಮೂಲಯು, ಪಿತ್ತ Sl. 203); choler; foolishness, madness (My.). ಪೈತ್ಯವಾದವನಿಗೆ ಪೈತ್ಯವಾಗಮೋ?—ಪೈತ್ಯವಾದವಗೆ ಪೈತ್ಯವೆಮ್ಬುದದೇನು? (Prvs.).

ಪೈತ್ಯಗಾತಿ paiṭya-gāṭi. A foolish, mad woman (My.).

ಪೈತ್ಯಗಾಡ paiṭya-gāḍa. A foolish, mad man (My.).

ಪೈತ್ರ paiṭra. *Paternal; ancestral.* 2, the part of the hand between the thumb and fore-finger (ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮತ್ತು ತೋ ಜಿಬರಳು ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಕ್ಷರ G.); the root of the fore-finger.

ಪೈಮಾಯಿಶಿ paimāyishi. Surveying and measuring of lands (My., Br.; Mhr., H. ಪೈಮಾಷಿ).

ಪೈಲವಾನ paiḷavāna. An athlete, a professional wrestler (My.; B. 5, 165; Mhr. H. ಪಹಿಲವಾನ, ಪಹಿಲವಾನ, ಪೈಲವಾನ; Br. ಪೈಲುವಾನ).

ಪೈವಸ್ತಿ paivasti. Endorsement of a letter specifying the date of its receipt (My., also ಪೈವಸ್ತಾ; Mhr., H.).

ಪೈಶಾಚ paiśāca. (fr. ಪಿಶಾಚ). Relating or belonging to a piśāca; infernal, demoniacal. 2, a piśāca (J. 2, 60). 3, the lowest form of marriage.

ಪೈಶಾಚಿಕ paiśāchika. = ಪೈಶಾಚ No. 1. 2, a sort of Tadbhava, gibberish (Ch. p. 22).

ಪೈಶುನ್ಯ paiśunya. (fr. ಪಿಶುನ). Information, tale-bearing, backbiting, calumny, reporting evil of others. See ಚಾಡಿ.

ಪೈಸ paisa. A copper coin, the 3rd part of an Apa, or 4 Pays, or 1 Duḍḍu (My.; M. ಪೈಸೆ; Mhr. ಪೈಸಾ); money (My.; Mhr.). See ಕಾಲ್ಪೈ.

ಪೈಸಲಾತಿ paisalāti. Final settlement (My.; H.).

ಪೈಸಲು paisalu. Decision of a case or dispute; settlement of a debt (My.; Mhr., H. ಪೈಸಲ). — ಪೈಸಲುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get a decision in one's favour. ಪೈಸಲುಗೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಿಯ್ದಾಲು ನಷ್ಟವು (Prv.). — ಪೈಸಲುಪತ್ರಾಮು. A written adjudgment of any case (My.).

ಪೊಕ್ಕು pōkku. = ಪೊಕ್ಕ. P. p. of ಪುಗು 1 and ಪೋಗು 1.

ಪೊಕ್ಕುಳ pōkkuḷa. (fr. ಪೊರೆ 1). = ಪೊಕ್ಕುಳಿ 1. The state of having one's self fed (by others; *cf.* ಪರಪುಣ್ಣ). — ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. = ಪೊಕ್ಕುಳಿ-. The cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II, o. r. ಪೊಕ್ಕುಳಿ-; Śm. 28).

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pōkkuḷi. 1. = ಪೊಕ್ಕುಳ, etc. — ಪೊಕ್ಕುಳಿಯು ವಕ್ಕಿ. (ಕೋಗಿಲೆ Kk. 79). — ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕಿ. = ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕಿ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುಳಿ pōkkuḷi. 2. = ಪೊರ್ಕಳಿ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುರಿ pōkkuḷ. = ಪರ್ಕುಡಿ, ಪೊರ್ಕುಡಿ, ಪೊಕ್ಕಟ, ಪೊಕ್ಕಟು, ಪೊಕ್ಕುಟು. The navel (ಕಾಫಿ Śmd. I; Nr.; see Mr. s. ಆವಲಗ್ನ; T. ಪೊಗಡಿ, ಪೊಕ್ಕುಳ; M. ಪೊಕ್ಕುಳ್, ಪೊಕ್ಕುಳ್, ಪೊಟ್ಟು; Tē. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ, ಪೊಪ್ಪು; T. also: a bubble, water-bladder; see ಪುಗುಳ್, ಪುಗ್ಗು). ಪೊಕ್ಕುಟ್ಟಿ, ಪೊಕ್ಕುಟ್ಟಿಳ್ (Śmd. 52). ಪರಮು ಪೊಕ್ಕಟ ತಾವರೆ (162). ಪೆಣ್ಣುವು ಪೊಕ್ಕುಡಿಗ್, ಉಗುರಿಸಿದುವ ತುಟಿದ್ದು (288). See ಉಬ್ಬೆಪೊಕ್ಕುಡಿ, ತಾವರೆ-.

ಪೊಗದಿ pōgadi. = ಪಗದಿ. Tribute, tax (My.; Tē. ಪುಚುಕು, giving; to give; T. ಪುಬಿದರ್, giving; ಪಬಿಂಗು, to give, *cf.* ಬಿಡು, gift). ಪೊಗದೀ ತೆಮುವಳೆ (ಬಾಣ Sl. 263).

ಪೊಗರ್ pōgar. = ಪೊಗರು. Shine, brightness, lustre, colour (ಕಳೆ, ಕಾಂತಿ, ಮಿನುಗು, ಪ್ರಭೆ, etc., ಕಾಪ್ತಿ Kk. 25; Śm. 15; Tē. ಪೊಗರು, ಪೊಗುರು; T., M. ಪೊಗರ್; *cf.* ಪೊಂ, ಪುಷ್ಪಂ, ಪುಷ್ಪ, ಪೂಳಿ 1). ಪೊಗರಪ್ಪ ರಜತಾಭ್ರಿ (ವಿಜಯ ರಂಜಿಸ್ಸು Śm. 10). See Abh. P. 1, 113; Riv. 13, 72; V. 4, 36; J. 12, 19; 22, 21; ನುಣ್ಪೊಗರ್, ಪಸುರುಪೊಗರ್. — ಪೊಗರಾಪ್. -ಆಪ್. To obtain brightness or lustre (Śāv. 4, 42). — ಪೊಗರಿಬ್ಬಿಸು. -ಇಬ್ಬಿಸು. To lose one's lustre (Abh. P. 9, 21). — ಪೊಗರೇಱು. -ಏಱು. Brightness to increase (J. 24, 66). — ಪೊಗರೊಗು. -ಒಗು. Lustre to come forth or proceed from (Bh. 3, 13, 22; J. 16, 4; 17, 7). — ಪೊಗರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A bright arrow (J. 22, 11). — ಪೊಗರ್ತೋಱು. -ತೋಱು. Bright colour to appear (J. 5, 60). — ಪೊಗರ್ದಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟೆ. (Śmd. 54, o. r. -ಪಟ್ಟೆ). A bright garment. — ಪೊಗರ್ಪೊರ್ಗೆ. -ಪೊರ್ಗೆ. Lustre to become abundant (J. 18, 34).

ಪೊಗಸು pōgasu. Expansion (Ćpr. 6, 58; 8, after 4; see ಪೋಗು 1 and ಪುಗ್ಗ 1).

ಪೊಗಲ್ pōgal. 1. = ಪೊಗಳು, ಪೊಗಡು. To praise (ಸಂಸ್ತವನ Śmd. Dh.; ಕೊಸ್ತಾದು 306 Cm.; T., M. ಪೊಗಳ್; Tē. ಪೊಗಡು, ಪೊಗುಡು; Tu. ಪೊಗರ್). P. p. ಪೊಗಟ್ಟ (49). ಗೀರವಕಲ್ಲುದೆ ಪೊಗಟ್ಟಂ (57). ಕುಲಮುಂ ಕುಲಮುಂ ವಿದ್ಯಾಬಲಮುಂ ಶೌರ್ಯಬಲೀವಮುಂ ಪೊಗಟ್ಟ ನಲಂ (128. 130). ಮುಚ್ಚೆ ಪೊಗಟ್ಟಂ (280). ದಿಟ್ಟಿ ಪೊಗಟ್ಟ ಜಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂ (296). ಪೊಗಟ್ಟಂ, ಪೊಗಟ್ಟೆ, ಪೊಗಟ್ಟುಂ (55). ಸಜ್ಜನವಚನಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಪಸಸ್ತಮಾತ್ಮಂ) ತೀರದವದಂ ಪೊಗಟ್ಟಿ (Ćpr. 7, 41). ಜೀವಂ... ಮುತ್ತಂ ತೆಗಮು, ಸತಿಗೀಯಮೆ ಪೊರೆಯ ಜೀವರು ಪೊಗಟ್ಟಿರು (Rāghav. 17, 69). ಪೊಗಟ್ಟ ಮಟ್ಟುಮ (ಸ್ತುತ Nr.). See Ćpr. 1, 41; 2, 71; 6, after 69; 7, 42; Śāv. 1, after 79; J. 3, 40.

ಪೊಗಲ್ pōgal. 2. (Śmd. 50). Praise; renown (T., M. ಪೊಗಳ್; Tē. ಪೊಗಡು). — ಪೊಗಟ. -ಆ 3. A renowned man (ಸತ್ಪುರುಷ, ಉತ್ತಮ, ವಕ್ತ, ಕ್ಷಮ Mr. 246).

ಪೊಗಲಿಸು pögalisu. = ಪೊಗಳಿಸು. To cause to praise (Čpr. 2, 57; 4, 78; Abh. P. 13, 84; Bp. 36, 42). ಪೊಗಳಿಕ್ಕಂ (Śmd. 268).

ಪೊಗಲು pögalu. = ಪೊಗಳ್ 1, etc. P. p. ಪೊಗಳ್. ಪೊಗಲೊಡ (Bp. 49, 21). ಪೊಗಲಾದರ್ (Č. Bp. 5, 52).

ಪೊಗಲ್ಕೆ pögalkĕ. = ಪೊಗಳಿಕೆ. Praising, praise (Č. Bp. 47, 5; J. 4, 6; 23, 48; 34, 53; Tu. ಪುಗಳಿಗೆ).

ಪೊಗಲ್ತೆ pögal-tĕ. (Śmd. 247). = ಪೊಗಳಿತೆ. Praising, praise (ಕರ್ತರನ Śmd. I; Grj. 10, after 61; Tĕ. ಪೊಗ್ತೆ). — ಪೊಗಲ್ತಪಡೆ. -ಪಡೆ. To be praised (Rây. 4, after 112).

ಪೊಗಿಸು pögisu. = ಪುಗಿಸು, etc. To cause to enter (Bp. 55, 14; Bh. 1, 8, 35; Rây. 5, after 23; 5, 24; J. 8, 31; 17, 57; see ದುಜ್ಜನಪೆಚ್ಚಿಗಿಸು).

ಪೊಗು pögu. 1. = ಪುಗು 1, etc. To enter, etc. (J. 15, 49; 28, 59; Śśv. 4, 74; see ತವಿಪೊಗು). P. p. ಪೊಕ್ಕ. ಪೊಗಲ್ ಆರಿಪಾಡುದು (ಕಲಿಲ, ಗಡನ Nr.). ಧುರದ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಷಾಡ Mr. 490). — ಪೊಗಪೇಡ್. -ಪೇಡ್. To tell to enter (Grj. 6, 26).

ಪೊಗು pögu. 2. = ಬಿಗು 1, etc. (J. 3, 25; T. ಪೊಜ).

ಪೊಗೆ pögĕ. 1. = ಹೊಗೆ 1. To smoke; to be smoked (Śśv. 4, 37; T. ಪುಗ್ಗೆ, M., Tu. ಪುಗೆ, Tĕ. ಪೊಜೆ).

ಪೊಗೆ pögĕ. 2. = ಪೊಗೆದು, ಹೊಗೆ 2. Short P. p. of ಪೊಗೆ 1, in ಪೊಗೆ ಪೊಗದು (J. 26, 13).

ಪೊಗೆ pögĕ. 3. = ಹೊಗೆ 3. Smoke; steam, vapour (ಘಡದು Mr. 47; T. ಪುಗ್ಗೆ; Tĕ. ಪೊಗೆ, ಪೊಜೆ). See Čpr. 5, after 64; 5, 132; 8, after 4; Č. Bp. 5, 2; Rây. 1, 43; 9, 18. 23; J. 15, 24; ಕಾಪೊಗೆ. — ಪೊಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be smoked (Abh. P. 11, 83). — ಪೊಗೆ ಪೊಗು. To become full of smoke (Abh. P. 16, 57). — ಪೊಗೆ ಪೊಗವಾಗು. Smoke to begin to appear (Abh. P. 16, 93). — ಪೊಗೆವದಯಿಗೆಯು. -ವ ದಯಿಗೆ-ಉ 3. He whose standard is smoke: Agni, fire (ಕಲೂರ Kk. 21; ಉಪಲ Śm. 11).

ಪೊಂ poṁ. ಪೊಜ್. = ಪೊನ್, etc. Gold (ಕಲ Čt. I, 47; Tĕ.). ಬುಧರಿಗೆ ಸಕಲರಿಗೆ ಪೊಂಗಳನು...ಜಾನದ ದೂಪಿದನು (Prll. 3, 12). — ಪೊಂಗಟ್ಟಿ. -ಕಟ್ಟಿ. A golden high structure (Čpr. 10, 66). — ಪೊಂಗಡ. -ಕಡ. A golden or gilt half of a folding door (Č. Bp. 5, 45). — ಪೊಂಗರಿ. A feather of gold (of an arrow, Abh. P. 13, 43). — ಪೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. A golden vessel (Abh. P. 5, 125; Bp. 58, 68; Rây. 11, 81; J. 3, 11; 34, 1-4). — ಪೊಂಗವಡ. -ಕವಡ. A golden coat of mail (Čpr. 10, 64). — ಪೊಂಗವಡಿಕೆ. -ಕವಡಿಕೆ. A golden (crescent-formed) ornament of the forehead (swinging about, Čpr. 3, 47). — ಪೊಂಗಳಸ್ತಿಗೆ. A golden water-jar (Čpr. 8, 62). — ಪೊಂಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A golden horn (Č. Bp. 5, 7). — ಪೊಂಗಿಣ್ಣೆ. A golden gindi (Rây. 14, 158). — ಪೊಂಗಿಜುಗಡೆ. Gold castanets (Bp. 5, 41). — ಪೊಂಗುದುಪ. -ಕುದುಪ. A golden drum-stick (Rây. 6, after 30). — ಪೊಂಗುವ್ಪಸ. -ಕುವ್ಪಸ. A golden bodice. ಪೊಂಗುವ್ಪಸನ್ದುದು. -ಂ-ತುದು, to put on a golden bodice (Rây. 13, 70). — ಪೊಂಗುಳಿಗೆ. A gold ball (Bp. 4, 17). — ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆ. A small gold bell ornament (My.). — ಪೊಂಗೇದಗೆ. -ಕೇದಗೆ. A gold-coloured Pandanus (Rây. 10, after 31). — ಪೊಂಗೊದ. -ಕೊದ. A golden water-vessel (Grj. 3, after 91; V. 5, 7; J. 3, 7; 6, 30; 11, 17). — ಪೊಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take gold (Śâstrasâra in W. v. 1270). — ಪೊಂಗೊಡಿಪ್. -ಕೊಡಿಪ್. A golden fife (Bhâgavata 10, 18, 18). — ಪೊಂಗೊಡ್. -ಕೊಡ್. A golden staff (Grj. 10, 60).

ಪೊಂಗ pöṁgu3-83. A man of ebullition, or of elated courage. See ಪೆಜ್ಜ-.

ಪೊಂಗರ pöṁgara. = ಪೊಂಗರ. (St. & Pl.).

ಪೊಂಗಲು pöṁgalu. = ಪುಜ್ಜ q. v., etc., ಪೊಂಗಲ್. (My.; T. ಪೊಂಗಲ್; Tĕ. ಪೊಂಗಲಿ, ಪೊಂಗಳಿ; T. ಪೊಂಗಲ್ also: a boiling, a bubbling up; T. ಪುಗಲ್ಲ, ಪುಕ್ಕ, ಪುಮ್ಮಲ್, boiled rice; *cf.* ಮೊಸರು; see s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಂಗಲುಪಬ್ಬ. A festival in honor of the sun on its entering the sign of capricorn when pöṁgalu is eaten (My.; T.; Tĕ. ಪೊಂಗಲಿ).

ಪೊಂಗಿಲ್ pöṁgil. = ಪೊಂಗಲು, etc. (Śâstrasâra in W. v. 1270).

ಪೊಂಗಿಸು pöṁgisu. To cause to expand, etc. (Bp. 1, 49; Śâstrasâra in W. v. 1270). ಪೊಂಗಿಪಡದ (Śmd. 274).

ಪೊಂಗು pöṁgu. 1. To boil over (ಆಳದಂದು ಪೇಳ್ದಡು Čt. I, 73; see ಪುಗ್ಗು). 2, to burst open, to expand, to open, to blossom, to swell, to be elated, to exult, to be overjoyed (to become manifest, ಸ್ಫುಟನ Śmd. Dh.; Tĕ.; *cf.* ಪೊಗಸು, ಪೊಸು 2). ಪೊಂಗಿ ಪೊದ ವನುಮಂ (ನಡು, ವನ್ದನ Mr. 461). See Čpr. 5, 98; 8, 103; Bp. 4, 66; 9, 10; 21, 9; 28, 35; 24, 35; 29, 24; 35, 2; 48, 50; 48, 24; 50, 41; 53, 59; Śśv. 4, 12. 74; ಪಡ್ಪೊಂಗು.

ಪೊಂಗು pöṁgu. 2. Boiling over; expanding, etc. (Čpr. 9, 71; Tĕ.; see ಪೊಂಗ).

ಪೊಜ್ಜ pöṁja. 1. (Manifestation, see ಪೊಂಗು 1): clearness, brightness, whiteness. ಪೊಜ್ಜಪೊಜ್ಜದ ಕೆ (J. 3, 8; 8, 4). ಪೊಜ್ಜಕೆಱಗೆ (Bp. 14, 15). — ಪೊಜ್ಜ ಪೊಸ. Bright and new or fresh (Abh. P. 3, 35; 7, 29; 8, 47; 17, 7; 30, 2). See ಪೊಸ-.

ಪೊಜ್ಜ pöṁja. 2. A stream, a river (ಪುಜ್ಜ Śmd. II; ಪುದು, ಪೊಜ Śm. 36; see s. ಪುಗ್ಗು). ತಾನಿಪ್ಪಂ ಪೊಜ್ಜದುಬ್ಬದ ಅರಮಾನಿನಿಯಂ (Śmd. 263). See Rây. 6, 23; ಪಾಪೊಜ್ಜ.

ಪೊಜ್ಜರಿಸು pöṁjarisu. (To break forth), to start into view, to become evident or manifest, to appear; to shine (ಕಣ್ಣಲಿ, ಪುದಳಂಸು Śmd. II; Kk. 75).

ಪೊಜ್ಜರು pöṁjaru. (= ಪೊಜ್ಜರಿಸು). To appear, etc. (ಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಪೊಸರ್). ಪೊಜ್ಜರುಗುಂ ಸ್ವಪ್ನದೊಳು ಬಸ್ತು ಅಸ್ತಮೆಯ್ದು ಪದಕ್ಕಂ (Śmd. 398; Cm.: ಪೊಜರಿಗೆಯಪ್ಪದು).

ಪೊಜ್ಜಳಿ pöṁjali. Either = ಪೊಜ್ಜ 2, a river, or = ಪೊಳೆ 4, shine, effulgence (ಪೊಳೆ Kk. 75, which also may be ಪುದು).

ಪೊಜ್ಜಳಿಸು pöṁjalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಳಿಸು. (Bp. 26, 10).

ಪೊಂ pöṁ. ಪೊಜ್ಞಾ. = ಪೊನ್, etc. Gold. — ಪೊಂಗದಿಗೆ. A golden bench or seat (Rây. 10, after 31; Śśv. 2, after 42). — ಪೊಂಗವಣ್ಣ. A golden veil (V. 10, 4). — ಪೊಂಗಾಣಿ. A sack filled with gold coins (V. 8, 4). — ಪೊಂಗುರಿಗೆ. -ಕುರಿಗ. (Śmd. 83). A golden knife or dagger (Rây. 6, after 11). ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂಗುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜಾನಮೆ ಏಂ ಮುನಂಗೊಳಿಮುಮೇ? (Śmd. 83). — ಪೊಂಗೊಡಗ. -ಕೊಡಗ. A gold bracelet (Čpr. 10, 7).

ಪೊಂಜು pŏñju. = ಪೊಂಚು 1. To be in wait; to lurk (J. 26, 24; Tē.).

ಪೊಂಜು pŏñju. = ಪಂಜು. ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಪುಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೊಟ್ಟಗೆ pŏṭṭagĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. See ಗರಪೊಟ್ಟಗೆ.

ಪೊಟ್ಟಣ pŏṭṭaṇa. = ಪುಟ್ಟಳ, ಪುಟ್ಟಲ, ಪುಟ್ಟಲ 1. (Tbh. of ಪುಟ; *cf.* ಪುಟ 1). A small cup or packet made of leaves, paper, etc. (My.; Bp. 8, 60; 17, 8; Rsv. 13, 88; T. ಪುಟ್ಟಣ, ಪುಟ್ಟಲು; Tē. ಪುಟ್ಟ, ಪುಟ್ಟಲ; *cf.* Tbh. ಪುಡ); a bag. ನೀರ ಪುಟ್ಟಣ (ಕಾವ ಮುಗಿದ ರೆ. I, 87). ಪುಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೋಗ ನೆ? (Prv.). — ಪುಟ್ಟಣಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie or prepare a pŏṭṭaṇa (Bp. 18, 60). — ಪುಟ್ಟಣದಾರಿ. Water in a cup of leaves. ಸೂರುಮಿದ ವಸ್ತ್ರದಲಿ ಪುಟ್ಟಣದಾರಿಯನು ಕಟ್ಟು! (Bh. 3, 23, 12).

ಪೊಟ್ಟರೆ pŏṭṭarĕ. = ಪಟ್ಟಿ. ಪೊಟ್ಟೆ 1, ಪೊಟ್ರಿ, ಪೋಟೆ, (ಪೋಟಲ್), ಪೊಟ್ಟೆ 2, ಪೊಟ್ರಿ, ಪೋಟೆ, ಪೋಟ್ರಿ. A hole in a tree, the hollow of a tree (My.; T. ಪೊತ್ತಡ, ಪೊಯ್, ಪೊಳ್ದ, ಪೋಡ್ಲು; see ಪೊಳ್ಳು).

ಪೊಟ್ಟವಾಪ pŏṭṭavāpi. A term used in saṅgīta (Bp. 19, 8).

ಪೊಟ್ಟಳ pŏṭṭaḷa. = ಪುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಟು pŏṭṭu. = ಪೊಟ್ಟು. Chaff, husk, a pod emptied of its contents (ಕಡಂಗಡ, ಮುನ Nr.; Ćpr. 6, 39; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್; Tē.; T., M. ಪೊಟ್ಟು, an empty, or blighted, ear of corn; useless; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್ also: a basket; ears of corn just before shooting forth, see ಪೊದೆ 3; M. ಪೊಟ್ಟಿ, what is broken, maimed, see ಪೊಟ್ಟಿ).

ಪೊಟ್ಟೆ pŏṭṭĕ. 1. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ (ಪೋದಿಲ್ Śmd. I, o. r. -ಪೋಟೆ).

ಪೊಟ್ಟೆ pŏṭṭĕ. 2. = (ಪಟ್ಟಿ 2, No. 2), ಪೊದೆ 3, ಪೊಟ್ಟೆ. The belly, the paunch, the stomach; the womb; the cavity or body, as of a ship (ಪೂದೆ, ಬಸಿರ್ Śm. 70; Tē.; Mhr. ಪೋಟು). See Ćpr. 8, 61; ಕಪ್ಪೊಟ್ಟೆ, ಕಪ್ಪೊಟ್ಟೆ.

ಪೊಟ್ಟೆ pŏṭṭe. = ಪುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ರೆ pŏṭrĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ pŏṭla. 1. = ಪುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ pŏṭla. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. (My.; T. ಪುಡಲ್, ಪುಡೋಲ್).

ಪೊಡ pŏḍa. 1. = ಪುಟ, etc. Tbh. of ಪುಟ. A cup or hollow formed by folding, especially that formed by joining the palms of the hands in token of respect. — ಪೊಡ ಮಡಸು. = ಪೊಡ ಮುಡಿಸು. (Bp. 48, 30; 53, 62). — ಪೊಡಮುಡಿಕೆ. = ಪೊಡವಣೆ. (ಮುದ್ರ Kk. 76). — ಪೊಡ ಮುಡಿಸು. To cause to salute respectfully (Bp. 4, 43). 2, to have one's self saluted (4, 68). — ಪೊಡ ಮುಡು. = ಪೊಡವಡು. To join the palms of the hands into a cup (and thus to lift them up towards the forehead in token of respect), to make obeisance, to salute respectfully (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ಪೊಡವಡು; Grj. 4, after 55; 5, after 42; Bp. 4, l. 11; 46, 52; 47, 46; Rsv. 14, after 5; V. 9, 59; J. 5, 30). ಪೊಡ ಮುಡು, ಪೊಡ ಮುಡು. rep. (Bp. 6, 27). — ಪೊಡವಣೆ. -ಮುಡಿಕೆ. A respectful salutation (ಮುದ್ರ Śmd. I & II; ಮುದ್ರ, ಎಡಗು, ಬೊಜ್ಜು, ಮುಣಿ, ಕುಮ್ಮು, ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34). — ಪೊಡವಡು. = ಪೊಡ ಮುಡು. (ಮುಡ್ಡಿ Śmd. I; Ćpr. 4, after 13 & 14; 4, 74; 5, after 91 & 121; Abh. P. 10, after 181). ದೇವರಗೆ ಪೊಡ ಮಡ್ಡಂ (Śmd. 159, o. r. ಪೊಡ ಮುಡ್ಡಂ). ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗೆ ಪೊಡವಡ್ಡಿ (Abh. P. 14, after 105). — ಪೊಡವಡುಮ. -ಮುಮ. Saluting respectfully. ಪೊಡಮಿ ಪೊಡವಡುಮಂ (ನಮು, ಪದ್ಮಣ Mr. 461).

ಪೊಡ pŏḍa. 2. (Tbh. of ಸ್ಫುಟಿ). (Manifestation), appearance; form, figure, shape (Tē. ಪುಡಿ; *cf.* ಪುಡಿಸು; also the Tē. s. v. ಪಗಲ್ಗು?). — ಪೊಡವರಿಸು. = ಪೊಡವರಿಸು. To make one's appearance, to come in sight, to appear, to become manifest (ಕಣ್ಣಂ ಪೆ, ಪೊಡ್ಮಿ ಬಂಸು Śmd. II; Kk. 75; Č. Bp. 10, 21; Tē. ಪೆ ಪಡಗಟ್ಟು). ಪೊಸಗಾರ ಸಿರಿ ಮುಸಳುಮ್ ಆಸಕಂದು, ಕೃತಾರ್ಥಜನ್ಮೆ ಪೊಡವರಿಸುವ ವೇಳ್, ಪೆಸಸು ಪೆಸಸೆನ್ನು, ಕರಮ್ ಆಪಿನೆ ಸನ್ನಿಧ ಮಾಯ್ತು ವಿದ್ಯೆ ರಾವಣಸಿರಿಯೊಳ್ (Abh. P. 14, 105).

ಪೊಡಪು pŏḍapu. = (ಪೊಡರ್ಪ್), ಪೊಳಪು 1, etc. Shine, etc. See ಮೂರ್ಪೊಡಪು.

ಪೊಡಯಿಸು pŏḍayisu. = ಪೊಡಸು, ಪೊಡೆಯಿಸು, ಪೊಡಸು, ಪೊಡಿಸು. To cause to beat, etc. (Grj. 6, after 54; Rsv. 5, 128).

ಪೊಡರ್ pŏḍar. To tremble, to throb, to quiver (Rsv. 5, 118; 10, 7; V. 4, 18; Rām. 1, 8, 3); to start into view, to manifest itself, to appear (Ćpr. 6, 32; Abh. P. 11, 105); to flash, to shine, to glitter (ಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.). ಬಾಡ್ವಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಳುದ ನಮ್ಮುಸ ತೂಲ ಬಾಲಬೊಳ್ (Śmd. 204).

ಪೊಡರ್ಕೆ pŏḍarkĕ. Quivering, shaking, contracting (Ćpr. 6, 23).

ಪೊಡರ್ಪು pŏḍarpu. Glitter, shine, lustre, brightness; glory; power (Abh. P. 3, 60; 9, 70; 11, 141. 177; 14, 143; Grj. 6, 11; Rsv. 5, 28; 6, after 11; *cf.* ಪೊಗರ್). — ಪೊಡರ್ಪುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Brightness, etc. to be impaired or gone (Abh. P. 2, 60; 13, 62; 14, 49. 136; 14, after 188). — ಪೊಡರ್ಪುಗುಂದಿಸು. -ಕುಂದಿಸು. To cause lustre, etc. to decrease (Abh. P. 13, 143). — ಪೊಡರ್ಪುಗೆಯ್. To use one's power, to exert one's self (Ćpr. 9, 76). — ಪೊಡರ್ಪುಮೋಜ್. -ತೋಜ್. To show forth or evince power (Abh. P. 13, 32. 113). — ಪೊಡರ್ಪುವೆಡೆ. -ಪಡು. To become glorious or grand (Śśv. 1, 34; 3, 52).

ಪೊಡವಿ pŏḍavi. A kind of swing or palankeen (ಅನ್ವರ್ಥಭೇದ Śm. 108; T. ಪುವ್ವೆ, to move = ಆವ್ವೆ; *cf.* ಪುಳವ್ವ 2).

ಪೊಡವಿ pŏḍavi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ತಿರೆ, ಧಾತ್ರಿ Čr. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಏಳೆ, ಜೋಡಿ, ಜುವಿ, ಜರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರತ್ನದಪಿಡಿಕೆ, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ಪಸುಧೆ 108; Mr. 539; Bp. 2, 14; 50, 32; Prll. 3, 6; Rsv. 5, 33; 13, after 95; J. 12, 7; 28, 27; Tē. ಪುವಿ; T. ಪುವಿ). ಕಡಲ್ ಉಡಿಗೆಯಾದ ಪೊಡವಿ (Śmd. 12). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ತಿಮುಡಜೀನೋ? (Dp. 148). ಪೊಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವಗೆ ಅವನೀ ಗೋವರೆ ಯಾಕೆ? -ಪೊಡವಿಯಾಗಲಿ ಅವನಿಯಾಗಲಿ ಬಡವಗೇನು? (Prvs.). — ಪೊಡವಿಜ. -ಜ. Earth-born: the planet Mars (ಕೇನೋಜ, ಮುಂಗಲ Śm. 17). — ಪೊಡವಿದೇವಿ. The goddess Earth (Dp. 119). — ಪೊಡವಿಪ. -ಪ. = ಪೊಡವಿಪತಿ. (Bp. 28, 43; 53, 12). — ಪೊಡವಿಪತಿ. A king (Bp. 19, 30; J. 13, 36; 28, 17). ಪಮುಪ ಮುಂಪ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ (Śmd. 145). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನ. -ಒಡೆತನ. The possession of, or rule over, a country (Bh. 1, 8, 23). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. A king (Bp. 24, 80; 46, 22. 42). — ಪೊಡವೀಶ. -ಈಶ. A king. ಜಡದಿಂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದರಳ್ಪೆಮ್ಮುವರು, ಪೊಡವೀಶ ಮೊಳ್ಪೊಡಜಿನ ತಾ ಕೊಡಿದರೆ ಕಮ ಮೆಮ್ಮು ತಿಪರು (Bp.). — ಪೊಡವೀಶ್ವರಿ. -ಈಶ್ವರಿ. The woman Earth (Śśv. 3, after 28).

ಪೊಡಸು *pŏḍasu.* = ಪೀಡಿಸು, etc. (Ć. Bp. 47, 22).

ಪೊಡೆ *pŏḍĕ.* 1. = (ಪ್ರಯ°, etc.), ಹೊಡಿ, ಹೊಡೆ. To strike, to beat, to smite; to cast, to throw, as a stone; to shoot, as an arrow; to fire, as a gun; to drive, as cattle, etc.; to drive, as a cart, a plough, etc.; to drive away, as birds; to fall plentifully or pour, as rain; to fall, as a thunderbolt; to smite, as a demon, fever, etc. (ಪ್ರಹರ Śmd. Dh.; ತಾಡನ Śm. 90; T. ಪಡ್ಚು; My. as ಹೊಡ); to beat off, to drive back, to keep off, to ward off, to prevent, to hinder, etc. (ನಿವಾರಿಸು Śm. 90; ಪರಿಯಿಸಿ, ಎಡೆಗಿಡಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಷಿ Śs.); to cut off, as the head (Bp. 51, 72); to fell, as a tree; to pitch, as a tent; to force into (one's body), to devour (My. as ಹೊಡ). ಪೊಡಿಸ ಛೇದ (Śmd. 201). See Rāv. 6, after 10, 11 & 30; 8, 102. 113; 13, after 64 & 95; J. 4, 23; 5, 9; 13, 1; 23, 61.

ಪೊಡೆ *pŏḍĕ.* 2. Beating, etc. — ಪೊಡಿಗಲ್, -ಕಲ್. A stone for throwing (in battle, J. 22, 26). — ಪೊಡೆಪಣ್ಣು. = ಪೊಡೆಸಣ್ಣು 1 (Grj. 10, 74); = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಣು 2 (J. 23, 19). — ಪೊಡೆಸೆಣ್ಣು. Game of throwing and catching handballs (ಅಮ್ಮಾಟ Śs.). 2, game of making a ball bounce repeatedly from the ground by hitting it with the palm of the hand (My.).

ಪೊಡೆ *pŏḍĕ.* 3. = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc. The belly, etc. (ಉದ್ಧ Śmd. Dh.; ಉದರ Ćt. I, 102, Bhn. 58; ಜಠರ Ćt. II, 46; ಜಸಿಜ Kk. 32; ಪೊಟ್ಟೆ, ಜಸಿಜ Śm. 70; ಜಸಿಜ 90; Rāv. 5, after 120; Śāv. 4, 70; J. 2, 9; 11, 9). 2, pregnancy (of beasts, ಗಬ್ಬ Śm. 101). 3, a pregnant ear of corn: an ear of corn just before shooting forth (My. as ಹೊಡೆ; see M. ಪುಟ್ಟಿದ s. ಪುಟ್ಟು); a plump ear of corn (ಕೊಯ್ಯಡೆಕೆ Śm. 90). See ಅಲಪೊಡೆಯ, ಕಂಬ್ಳಪೊಡೆ, ಪೆರ್ಪೊಡೆಯ, ಪೊಯ್ಪೊಡೆಯ. — ಪೊಡೆ ಮುಡಿಲ್. The belly to be turned (upwards, J. 21, 13). — ಪೊಡೆಯಿಲುದ. -ಇಲುರ್-ಉ 3. Vishṇu (ವಸುದರ್ಣ Ćt. II, 31). 2, a class of metrical feet (Ćh.).

ಪೊಡೆ *pŏḍĕ.* 4. Extension, height, length, stature (see Tē. ಪೊಡಗು, etc. s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಡಗೆದ. -ಪೆದ. To fall to one's full length (or headlong, Grj. 5, after 42; J. 4, 46; 20, 52; 21, 47; 22, 33).

ಪೊಡೆ *pŏḍĕ.* 5. (*cf.* Tbh. ಪೊದೆ 1). A pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಸೊಕ್ಕಿಲ್, ಉಡಲ್, ಮುಡಲ್ Śm. 71; see ಪೆರಪೊಡೆ). 2, the part of an arrow that is taken hold of by an archer in shooting. See ಕೆಯ್ಯೊಡೆ.

ಪೊಡೆಯಿಸು *pŏḍĕyisu.* = ಪೀಡಿಸು, etc. (Riv. 6, after 10).

ಪೊಣ *pŏṇa.* = ಪಿಣ, etc. See ಕಾಪೊಣ.

ಪೊಣರ್ *pŏṇar.* 1. = ಪೋಗು, (ಪೋರ್ 1). To be joined or united, to join, to couple (Ćpr. 8, after 44; T., M. ಪೂಣು; In M. = ಪೂಣು, see ಪೂಣ್ 2; M. ಪೂಣ, to copulate; to undertake; see ಪೂಣ್ 1). 2, to close or grapple with (an enemy), to fight (Riv. 13, after 86; Śāv. 2, 42; 4, 72. 117. 125; J. 4, 34; 7, 54; 12, 33. 36). P. p. ಪೊಣರ್ದು. ಆರ್ ಮುಯ್ದೊಡರ್? ಆರ್ ಪಿಲ್ದರ್? ಆರ್ ಪೊಣರ್ದರ್? (Śmd. 183). See ಮುಯ್ದೊಡರ್.

ಪೊಣರ್ *pŏṇar.* 2. (= ಪೋರ್ 2). Union, coupling; a couple (ಅಮರ್, ಜುಗಡು, ಜುಟಿಗ, ಎರಡು Kk. 60; ಅಮರ್ Ćt. II, 23; Abh. P. 15, 78; T. ಪೂಣರ್; M. ಪೂಣರ್, ಪೂಣ, ಪೂಣ್; T. ಪೂಣ್ಚಿ, ಪೂಣ್ಚಿ, fetters). 2, a fight, a combat (ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಬುದ್ಧ, ಕೊಣೆ, ಕಾಳಗ Śm. 39; Kk. 41). See ಕಣ್ಪೊಣರ್. — ಪೊಣರ್ದಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ The ruddy goose (ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ, ಎಳೆವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Śm. 28; Kk. 14).

ಪೊಣರು *pŏṇaru.* = ಪೊಣರ್ 1. ಪೊಣರುವ (J. 22, 29).

ಪೊಣರ್ಕೆ *pŏṇarkĕ.* Fighting; a fight (Abh. P. 13, 138; 16, after 4; Riv. 5, 128; Śāv. 4, 86). ಕಾದುವಂ ನಡೆ ಗೊಳಿ ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಅವಂ ಸಿಲ್ಕುಂ? (Śmd. 200).

ಪೊಣರ್ದು *pŏṇarḍu.* To join, to be joined, united or mixed; to join (with accusative, ಸಂಯುಗ, ಪಡೆ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 9; 14, after 155).

ಪೊಣೆ *pŏṇĕ.* = ಪೊಣೆ. Bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (J. 23, 64; Tē. ಪೂಣಿ; see T., M. s. ಪೂಣ; *cf.* ಒಲ್ 2). See ಕಾಲ್ಪೊಣೆ, ತೋಪುಲ್ಪೊಣೆ.

ಪೊಣ್ಮಿಸು *pŏṇmisu.* To cause to rise or swell, etc. (Ćpr. 5, 4; Grj. 4, 98).

ಪೊಣ್ಮು *pŏṇmu.* = ಉಣ್ಮು, (ಪುಣ್ಮು), ಪೊಮ್ಮು. To rise; to swell; to spring up; to break out, to come forth; to be produced (ಉದ್ಭವಿಸು Śmd. Dh.; see Kk. s. ಎಮ್ಮು 1; see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಪೊಡವು 1). ಪೊಣ್ಮಿದ ಛಂದಾಲಂಗಳ್ (Śmd. 201). ಪೊಣ್ಮಿತ್ತು ಬ್ಯಂಜನ (Abh. P. 10, 157). ಮುಯ್ದ ಪುಲಕಮಿ ಪೊಣ್ಮೆ (J. 11, 19). See Ćpr. 1, 51. 86; 2, 7; 3, 56; 8, 94; Abh. P. 14, 106; 16, 37; Grj. 3, 111; 4, 86; Rāv. 5, 36; 9, 22; 10, 6; 13, 84; Bp. 27, 4. 71; 42, 15; 51, 59; Ć. Bp. 44, 29; J. 6, 40; ಪೂಣಿ-.

ಪೊತ್ತ *pŏtta.* A treasure-bag (Mhr., II. ಪೊತ್ತೇ; Tē. ಪೊತ = ಪೊಟ್ಟಿ, see s. ಪೊಡೆ 2). ಕೆಯ್ಪೊತ್ತಂ (a small bag, a purse) ಬಿದ್ದಲ್ಲುದವರಕ್ಕೆ (Śāstrasāra in W. v. 1321).

ಪೊತ್ತಕೆ *pŏttagĕ.* Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Śmd. 355). See ದುಷ್ಕರ ಪುಸ್ತಗೆ; V. 38, after 98.

ಪೊತ್ತಲ್ *pŏttal.* = ಪೊತ್ತಲ್, etc. Day-time (Abh. P. 8, 60; 10, 94).

ಪೊತ್ತಲಿಕೆ *pŏttalĕ.* = ಪೊತ್ತಲ್, ಪೊತ್ತಲ್, etc. Day-break; at day-break; etc. (ನಸಿ Ćt. I, 19; ಪಗಲ್ Ćt. II, 34).

ಪೊತ್ತಿ *pŏtti.* (= ಪೊತ್ತಿಯ?). (Tbh. of ಪೋತ?). Cloth (Bp. 31, 3; 55, 25; Tē. integument, coat, skin, bark; T. a garment of fibres; T. ಪೂನಲು = ತೋಲ್; *cf.* ಪೂತೆ 1?). See ಮಾಣಾಸಿಯ ಪಸರಮು-.

ಪೊತ್ತಿಗೆ *pŏttigĕ.* Flaming, flame (J. 13, 12).

ಪೊತ್ತಿಕೆ *pŏttigĕ.* Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Bp. 2, 48).

ಪೊತ್ತಿಯ *pŏttiya.* (= ಪೊತ್ತಿ 1?). (Tbh. of ಪತ್ರೋರ್ಣ?). Wove silk (ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಧಾತುಕೃತಿಯ Hlī.).

ಪೊತ್ತಿಸು *pŏttisu.* = ಪೊತ್ತಿಸು. To cause to burn with flame, to kindle, to light. ಸೂಡದಂ ಪುತ್ತಿಸಿ

(Abh. P. 3, 149). ಬಸಮೆದ್ದು ದುವನನ್ಯವನರಮನೆಯೊಳ್ ಪೊತ್ತಿಸಿದ ಪೀವಮೂರೆಯ ದೂತಕ್ಕನುಮೂವಮಾಗಿ ವನೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪುಸುವು, ಆವರೆ, ತನ್ನುಕನಿಕರಂ (Ṭpr. 7, 53). See Grj. 4, after 70; Bp. 3, 6; 16, 22; 27, 7; 50, 53. 59.

ಪೊತ್ತು pŏttu. 1. = ಪತ್ತು 3, ಪೊತ್ತು 1. To begin to burn with flame, to be kindled, to catch fire, to flame (Grj. 4, 116; J. 11, 31; 26, 13); (and in the *transitive* sense, ಅಗ್ನಿಪಟಿಸಿದಣ Śmd. Dh.; ಇಂಗಳದ ಪಟು ದೂತು Śm.).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 2. = ಪೊಜ್ಜು, etc. Flaming. 2, the sun. 3, time (Ṭpr. 4, 28; 6, 86; Bp. 41, 23; J. 28, 24). — ಪೊತ್ತುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To spend time (Ṭpr. 2, after 57; J. 26, 55; 32, 30). — ಪೊತ್ತುಂಗೊಡಿಮು. -ಂ-ಕೊಡಿಮು. (Śmd. 203). A flaming piece of wood. — ಪೊತ್ತುವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Time and light (J. 2, 16).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 3. = ಪತ್ತು 5, ಪೊತ್ತು 3. To be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, to be boiled or baked too much, to be overdone (ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ Śmd. Dh.; ಅತಿವಕ್ವ Śm. 97; V. 9, 74; *cf.* ಪರಿ 1).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 4. = ಪೊತ್ತು 4. P. p. of ಪುಡ್, ಪುಡು.

ಪೊದಕುಳಿ pŏdakuḷi. = ಪೊದಕುಳಿ. Affliction, pain, grief, distress. (Tṟ. ಪೊಳ್ಳು, to be blistered, scalded; to grieve much; ಪೊಗಲು, to burn; to grieve; T. ಪೊದಿರ್, fear, trembling through fear). — ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to grieve, etc. (J. 19, 12).

ಪೊದಕೆ pŏdakĕ. = ಪೊದಕೆ, ಪೊದಿಕೆ, (ಪೊದ್ದಿಕೆ). A cover, a covering, a wrapper (thrown over one's self especially also at night, My. as ಪೊದಕೆ). 2, a thatch, a roof (J. 17, 23). ಮನೆಗೆ ಏರಿಸಿದ ಪೊದಕೆ (ದಲಫಿ, ಛದ Mr. 200).

ಪೊದದು pŏdadu. P. p. of ಪೊದೆ 1.

ಪೊದಯಿಸು pŏdayisu. = ಪೊದೆಂಯಿಸು, etc. (Ṭpr. 7, after 92; 8, after 4).

ಪೊದವ್ pŏdar. = (ಪೊದೆ 2 No. 3), ಪೊದಲು, ಪೊದಲು. That covers: a bush, a thicket, a thick tuft of trees (ಕುಮುದ Ct. II, 90; Kk. 22; Śm. 24; ಸಿದಗಳ ಗುಮ್ಮು G.; My.; T. ಪುದರ್, ಪುದಲ್, ಪೂದು, ಪೂಸ್ಕೆ, ಪೂಪ್ಪೈ; *cf.* ಪುದುವು). ಮರ ಸಿದು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದದ (Śmd. 89. 113. 129). ಕಮ್ಮಗಣೆ ಯಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರ್, ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದರೊಳ್ ಇರ್ದು (210). ಪೊದರ್ಗಳ್ (J. 28, 47). See Ṭpr. 7, 91; Śśv. 4, 23; J. 2, 57; ಪೆರ್ಮರದ ಕ್. — ಪೊದರ್ದ. -ದ. Bushes, etc. to abound (J. 26, 33).

ಪೊದರ್ದು pŏdaṟu. = ಪೊದರ್, etc. — ಪೊದರುವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Clustered light (J. 10, 36).

ಪೊದಲ್ pŏdal. 1. (To rise): to come forth (ಪುದಪು ನ್ನಿ Ct. II, 75. 90; *cf.* ಪುಟ್ಟು 1); to spring up; to become conspicuous, famous or well-known, to come in sight (ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ Śmd. 7. 56 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗು 31 Cm.); to have currency, to be used or employed (ಪೊದುಗೆಯಾಗು 147 Cm.). ಕರಾಗುಣಂ ಪೊದ ದ್ವಿಳವೆ ಬಾಲಧಾವಮೊಳ್ ಧಾವಕಿಯರ್ ಬಳೆದರ್ ನಿರಕ್ಷರಂ (230). ಘವನಮಪ್ ಅವಗಂ ಪಂದು ತೀವಿದ (ಪಕ್ಷನ) ತಣ್ಣಿವಿಗರ್ಗಳ್ ಪೊದ ದ್ದು, ಕೈರದಪಸರಮ್ ಅಮುವು, ಆಮ್ಮೆ ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಮುವು (Liv. 3, 7). ಧ್ಯಂಗಪಿಶು..ಕಿಮುಮುಗೊಣ್ಣಾ ಬಿಟ್ಟಿಸೋಳಗೀಸಿ, ಪೊದಪ್ಪಾದಿ ದಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಮುದೊಳ್ ಅಮ್ಮೆ ಮುಮ್ಮರೆದು (Ṭpr. 7, 60). See Ṭpr. 2, 14; 4, 46; 5, after 64; Abh. P. 1, 103; 6, 49; Rśv. 6, 23; 7, 17; 9, 18; J. 6, 46; 8, 18; Rām. 1, 8, 3.

ಪೊದಲ್ pŏdal. 2. = ಪೊದಮ್ಮು. P. p. of ಪೊದಮ್ 1. — ಪೊದಮ್ ತರ್. To manifest itself, to appear (Ṭpr. 4, 48).

ಪೊದಲಿಕ್ಕೆ pŏdalikĕ. Arising; appearing; conspicuousness (Śśv. 1, 34; 5, 14). — ಪೊದಮ್ಮಗುಮ್ದು. -ಕುಮ್ದು. To disappear (Ṭpr. 4, 46).

ಪೊದಲ್ಪು pŏdalpu. To bring about, to perform (Ṭpr. 6, 83).

ಪೊದಿಸು pŏdisu. = ಪೊದಂಯಿಸು, ಪೊದೆಂಯಿಸು, ಪೊಚ್ಚು, ಪೊದಸು, ಪೊದಿಸು. To put over; to put on; to cover; to hide. See Rśv. 4, 14; 6, 10; J. 28, 4. 20.

ಪೊದುಂಕು pŏduṅku. To hide (ಅಡಗಿಸು Śś.).

ಪೊದೆ pŏdĕ. 1. = (ಪುದಿ 1), ಪೊದಿ, ಪೊದೆ. To put on; to put over; to wrap round (see T., M. s. ಪುದಿ 1). P. ps. ಪೊದದು, ಪೊದೆದು, ಪೊದ್ದು. ಪೊದೆದಿಪ ರತ್ನಗದ್ದುಳಿ (Bp. 3, 26). ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ (ರಾಜಿ, ಬ್ಯಹತಿಕೆ, ವೈಕಕ್ಷ Mr. 256). ಪೊದೆದ ಬಾವದೆ (Śl. 224).

ಪೊದೆ pŏdĕ. 2. = ಪುದೆ, etc. A quiver (ಜೋಣ Ct. I, 37, o. r. ಪುದೆ; ಜೋಣ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Śm. 43; Ṭpr. 6, 37; 7, 44; Abh. P. 9, 164; Rśv. 6, after 11; Tṟ. ಪೂಡ, a packet, a little bag). 2, a thatch (ಕುಮುಂಗಳ Śl. 490). 3, a bush (My.; Tṟ.). ಬಳ್ಳಿಗಳ ಗುಮ್ಮುಳ್ಳ ಪೊದೆ (ಗುಲ್ಮಿನಿ, etc. Śl. 121). 4, a bundle (My.). — ಪೊದೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To prepare a quiver or quivers (Ṭpr. 5, 53). — ಪೊದೆಗೆದಮು. -ಕೆದಮು. To scatter about (the contents) of a quiver (Ṭpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 118).

ಪೊದೆಯಿಸು pŏdĕyisu. = ಪೊದಿಸು, etc. To put on; to cover; to hide (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.).

ಪೊದ್ದಿಸು pŏddisu. = ಪೊದ್ದಿಸು. To join or put to; to order to do (J. 5, 9).

ಪೊದ್ದು pŏddu. 1. = ಪೊದ್ದು 1. P. p. of ಪೊದೆ 1. ಪೊದ್ದ ಆಗವಸ್ತ್ರ (ಕ್ಷಾಕಾರ, etc. Śl. 224). ಪೊದ್ದು ಕೊಳ್ (Grj. 4, 109).

ಪೊದ್ದು pŏddu. 2. = ಪೊನ್ದು 1, etc. (J. 10, 16; 22, 24; 23, 7; 28, 37). ಉಕ್ಷಿತಂ ಪೊಪ್ಪವೆ (18, 39). ಪೊದ್ದಿದ ಅಪಜಾಪ (18, 49).

ಪೊನ್ pŏn. (Śmd. 59). = ಪೀಣ, etc., ಪೀಂ (ಪೀಣ್), ಪೀಂ (ಪೀಣ್ಗಳ್), ಪೀಮು 1, ಪೊಂ (ಪೊಱ್), ಪೊಸ್, ಪೊನ್ನು. ಪೊಮ್. Metal; gold (ಪರುಷ Mr. 515; M.; Tṟ. ಪೂನ್ನು; T. ಪೊನ್, ಪೂದ್, metal; gold; lustre; beauty; ಪೂಲು, gold; beauty; M. ಪೂರ್, gold; see ಪೀರ). ಮಿಸುನಿಯ ಪೂನ್ (ಕನದರ Śmd. II). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ಬಳಿ ಸಚ್ಚರಿತಾಮಿಮನಿಸುಗುಮುಮ್, ಅವಬಾನ್ವಿನ್ನುಂ ಪೊನ್ನಿನೆ ಪಡೆಪುದು; ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84. 174). ಪೊನ್ನಂ ಬಿಟ್ಟಗೆ ಕೊಟ್ಟಂ (165). ಪೊನ್ನ ಕೋಲ್ (162). ಪೊನ್ನ ಮುಡಿ (Abh. P. 3, 142). ಪೊನ್ನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (Bp. 58, 57). ಪೊನ್ನ ತಮ್ಬುಗೆ (58, 68). ಪೊನ್ನ ಜೀಗರ್ (60, 50). ಪೊನ್ನ ಪೂ (4, 38). ಪೊನ್ನ ಪೇಟಣಿ (Rśv. 13, 72). ಪೊನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (6, after 11). ಪೊನ್ನ ಪುಡಕೆ (J. 17, 23). ಕೊಮ್ಮು ಕೊಮ್ಮು ಬೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೊನ್ನೆಳ್ಪಮೆ! (Bp. 11, 3). See ಕಾಪೊನ್, ಕಸುಪೊನ್,

ಪಚ್ಚೆಸ್; Cpr. 1, 131. — ಪೊನ್ನವಳೆ. A golden spittoon (Śśv. 1, 78). — ಪೊನ್ನತ್ತಿ. -ತಟ್ಟೆ. A golden platter (J. 11, 7. 11). — ಪೊನ್ನಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗೆ. A golden palankeen (Bp. 50, 16). — ಪೊನ್ನವಳಗೆ. -ತಳಿಗೆ. A golden plate (Śśv. 2, after 42; J. 31, 18; 33, 28). — ಪೊನ್ನಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Gold-coloured young foliage (Cpr. 7, after 115). — ಪೊನ್ನದ[1]. -ತಡಿ[1]. A golden parasol (V. 5, after 21). — ಪೊನ್ನಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A gold-coloured lotus (Rśv. 10, after 31; J. 3, 8; 8, 4). — ಪೊನ್ನಾವರೆಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond with gold-coloured lotuses (Abh. P. 1, 104). — ಪೊನ್ನಣಿಗೊನೆ. -ತೆಣೆ-ಕೊನೆ. The point of a gold merlon of a fort (Cpr. 1, 112). — ಪೊನ್ನಿರೆ. -ತೆರೆ. A golden veil (Rśv. 5, after 19; 10, 6). — ಪೊನ್ನಿರ್. -ತೇರ್. A gilt chariot (Ć. Bp. 42, 15; J. 12, 4; 22, 8). — ಪೊನ್ನೊಡರ್. -ತೊಡರ್. A gold chain (Rśv. 6, after 11; 13, 70). — ಪೊನ್ನೊಡವು. -ತೊಡವು. A gold ornament (J. 12, 7). — ಪೊನ್ನೊಡವಿಗೆ. -ತೊಡವಿಗೆ. A gold trinket (J. 28, 17). — ಪೊನ್ನನ್ನಣ. -ಅನ್ನಣ. = ಪೊನ್ನಸ್ಸಳ. (J. 31, 13. 30). — ಪೊನ್ನಸ್ಸಳ. -ಅನ್ನಳ. A golden palankeen (Śmd. 75). — ಪೊನ್ನನ್ಪುಗೆ. -ಅನ್ನುಗೆ. A gold anklet (Bp. 14, 15). — ಪೊನ್ನದ[2]. -ಅದ[2]. A golden stone-slab (Grj. 3, 110). — ಪೊನ್ನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Kubêra (ಕುಮಾರ Kk. 16; ಕನ್ನಡವಿ Śm. 13). — ಪೊನ್ನೊರೆ. -ಒರೆ. Equality to gold (Abh. P. 9, 177). — ಪೊನ್ನೋಲೆ. -ಓಲೆ. A golden palm-leaf (Grj. 3, 82; Bp. 11, 43).

ಪೊನಲ್ ponal. = ಹೊನಲ್. A stream, a river (ಪುರ Śm. 102; Abh. P. 9, 80; 13, 46; J. 12, 8; 31, 57; T. ಪುನ ೮; M. ಪುನಲ್, ಪುನಲ್; T. ಪುಲಲ್, any thing which is hollow; a drain, water-course, see ಪುರ). ಗಜಗಜಿಸಿ ಗುಡು ಗುಡುಯೆಸುತುಂ ಪರಿದಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I). ಗುಡು ಗುಡು ಗಜಗಜಿಯೆಸುತುಂ ಪರಿದಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). See ಕಾದ್ಪೊನಲ್, ಬೆಳ್ಪೊನಲ್. — ಪೊನಲಿಡು. -ಇಡು. To form a stream (J. 25, 35). — ಪೊನಲ್ವರಿ. -ವರಿ. To flow in streams (Rśv. 8, 124; J. 19, 37). — ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಸು. -ವರಿಯಿಸು. To cause streams to flow (Rśv. 8, 112).

ಪೊನ್ದು pondu. 1. = ಪೊದು[1] 1, etc. To join, etc. (ಪೊದುಗೆ Śm. 98; Cpr. 2, 24; Śśv. 4, 135; Tć. ಒನ್ದು, ಪೊನ್ದು). See ಆಪತಿಪೊನ್ದು.

ಪೊನ್ದು pondu. 2. = ಪೊದು[1] 2. Union, concourse, collection (Ć. Bp. 2, 4).

ಪೊನ್ದು pondu. 3. = ಹೊನ್ದು 2. To die (ಮುದಣ Śm.; T. ಪುಸ್ದು; Tć. ಒಂ, ಪುಂ, ಪುಂಡಿ, to die; to perish; M. ಪುಂ, to be extinguished).

ಪೊನ್ನ pon-na. N. of a Kannaḍa author (Cpr. 1, 66).

ಪೊನ್ನೆ ponne. = ಹೊನ್ನೆ, q. v. (Tć.; see ಕೋಟು, s. ಕೋಟು).

ಪೊಪ್ಪಳಿ poppaḷi. = ಪಪ್ಪಳಿ, etc. (My.; Tć.).

ಪೊಪ್ಪಾಯ poppâya. = ಪಪ್ಪಾಯಿ, etc. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪಿಳಿ poppiḷi. A diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪುಕ poppuka. = ಪಪ್ಪಕ, q. v.

ಪೊಪ್ಪಿ poppi. = ಪೊಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಪೊಮ್ poṁ. 1. = ಪೊನ್, etc. Gold. — ಪೊಮ್ಮಕ್ಕರಗೆ. -ಕಕ್ಕರಗೆ. Gilt armor or gear (Cpr. 10, 78). — ಪೊಮ್ಮಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. A golden frontlet, etc. (J. 2, 28). — ಪೊಮ್ಮಟ್ಟಿಲ್. A golden cup (V. 9, after 71; J. 15, 45. 46). — ಪೊಮ್ಮಟ್ಟಿ. Gold-coloured silk-cloth (Bp. 11, 26; Rśv. 8, after 5; 13, 60; J. 14, 27). — ಪೊಮ್ಮಣ್ಣಾ. Gold-colour, a reddish or brown colour (ಪಸುರುಂ ಕಂದುಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ಬಳ್ಕಯಿಸಿ Ć. II, 67; ಕಪಿಲೆ ವರ್ಣ Śm. 60, Kk. 26; J. 3, 6; Śśv. 1, 68). — ಪೊಮ್ಮರಸ. -ಅರಸ. A dealer in gold, a money-changer (ಸೊನ್ನೆವರಸ Śm. 67; Śśv. 2, after 42). — ಪೊಮ್ಮರಿಯಮಣ. -ಪರಿಯಮಣ. A pariyâya vessel of gold (V. 5, after 61; Śśv. 3, 22). — ಪೊಮ್ಮರಿಯಮಣ. -ಪರಿಯಾಣ. A pariyâya vessel of gold (Rśv. 13, after 45). ಪೊಮ್ಮರಿವಾಣ. -ಪರಿವಾಣ. A parivâya vessel of gold (J. 6, 44). — ಪೊಮ್ಮಸಿರು. Hiraṇyagarbha, Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Śm.). — ಪೊಮ್ಮಸುಱಿ. = ಪೊಮ್ಮಸಿಱಿ. (ಮೊಮ್ಮು, etc., ಉಱಿ Ć. II, 3). — ಪೊಮ್ಮಾಸಗ. A golden bâsiga (Bp. 4, 40). — ಪೊಮ್ಮಾವು[1]. = ಮೊಮ್ಮಾವು[1]. ಪೊಮ್ಮಾವು[1]ಯ ಕಬ್ಬಂಗಳ್ (Cpr. 7, after 92). ಪಚ್ಚೆ ಪೊಮ್ಮಾವು[1]ಯ ಬಾಗ್ದಕ್ಬಂಗಳ್ (Rśv. 10, after 31). See V. 4, 24; J. 3, 27. — ಪೊಮ್ಮಸಿರ್. Gold-coloured or purple sunlight (Abh. P. 11, 177; Grj. 2, 82; Rśv. 12, 39; J. 1, 3). — ಪೊಮ್ಮುಡಿ. -ಪುಡಿ. Gold dust, gold powder (Śśv. 2, after 42; J. 33, 22). — ಪೊಮ್ಮುಲಿ. -ಪುಲಿ. A gold-coloured tiger (Rśv. 5, after 25; 5, 114, Śśv. 3, 16). — ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟ. = ಪೊಬ್ಬೆಟ್ಟ. (Abh. P. 1, 44; 3, 28; 4, 119). — ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟ. The golden mountain: Mêru (ಸುರಗಿರಿ Śm. 10). — ಪೊಮ್ಮೆತ್ತ. A cane covered with gold, or a gold-coloured cane (Śśv. 1, after 79). — ಪೊಮ್ಮೆಸೆ. Gold to be joined or attached (Rśv. 6, after 11). — ಪೊಮ್ಮೆಳಗು. Gold-coloured light (Grj. 8, 47). — ಪೊಮ್ಮೊಡೆಯ. -ಪುಡೆಯ. = ಪೊಮ್ಮಸುಱಿ. (ಮೊಮ್ಮು Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Śm. 8). — ಪೊಮ್ಮೊಪ್ಪವಾಸ್. A sort of fish (Rśv. 5, 115). Could it be ಪೊಮ್ಮು (= ಪೊದು)-ಒಪ್ಪ-ವಾಸ್? — ಪೊಮ್ಮಲಿಸ್. (Śmd. 193 Mḍb.). A golden wall. — ಪೊಮ್ಮೞ್. = ಮೊಮ್ಮೞ್ q. v. A gold-coloured young antelope. ಪೊಮ್ಮೞ್ಪೋಲ್ ಪೊಳೆದು ಪಾಱಿ ಪೋದಂ ಪೃಥಂ (Śmd. 289). — ಪೊಮ್ಮೞ್. A shower of gold (V. 37, 126). — ಪೊಮ್ಮಾಡ. A golden building (V. 4, 88). — ಪೊಮ್ಮುಗಿಲ್. A gold-coloured cloud (Cpr. 1, 111).

ಪೊಮ್ poṁ. 2. Increasing, swelling, rising (see ಪೊಂಗು 1). — ಪೊಮ್ಮುವಿ. (a sort of reduplication). Increase, growth; greatness (ಪೆರ್ಮಗೆ Śmd. I, Ć. I, 106; ಸಿರಿಯ Kk. 49, c. r. ಸೊಮ್ಮುವಿ; ಪೆಮ್ಮು, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; ಸಿರಿಯ 111; Cpr. 2, 14; 6, 48; 7, 118; Tć. ಪೊಮ್ಮಿರಿ; T. ಪುಮ್ಮರ್, increase = ಪುಲಿವು; plenty; ಪುರುಮು, ಪೆರಮು, to be swelled; ಪುರ್ಪಿ, height; T., M. ಪುರಿ, Tć. ಪುರೆ, to be accumulated; to be elevated; to increase). 2, erection of the hairs of the body (ಪುಲಕ Ć. I, 105; II, 9; Kk. 31; Śm. 76. 111). — ಪೊಮ್ಮುವಿಪೋಗು. -ಪೋಗು. To feel elated (V. 14, 56).

ಪೊಮ್ಮು pommu. A tax on tobacco (My.).

ಪೊಯ್ pöy. 1. = ಪುಯ್, etc. To beat, etc.; to pour; to cast (ತಾಡನ Śmd. Dh.; ಕೋಡು Kk. 32; *for the meanings of* ಪೊಡೆ 1; T. ಪೋದು, to pour; to pour down or out; Tć. ಪೋಯು, to pour; to cast in metal). ಪೊಯಲುಂ or ಪೊಯ್ಯಲುಂ (Śmd. 86). ಗಜಮೆಯಂ ಪೊಯ್ವಂ (163). ಪೊಯ್ದ ಸಿರಿಕ್ (218 Mḍb.). ಪುಲಿಸ್ವನ...ಪೊಯರ್ ಬೆರ್, ಪೊಯ್ದ ತೆಱದಿಂ (Rśv. 5, 118). ಪೊಯ್ದ ಬದಿ (ಪಾಸುದ Śmd. I). ಆಗಿರ್ ಧೂಪಂ ಪೊಯ್ದುದುಗಿ? (J. 6, 51). See Śmd. 231. 294; Cpr. 5, 10; 8, 56; Abh. P. 13, 62; Bp. 1, 50; Rśv. 3, 117. 123; 6, after 11; 8, 116; J. 4, 43. 44; 8, 33; 18, 10; 28, 45; ಆಡಲಿಗೆಪೊಯ್, ಕೆಯ್ಪೊಯ್, ತಳ್ಪೊಯ್, ನಡ್ಪೆಯ್, ಮನಪೆಯ್, ಮಾರ್ಪೊಯ್. — ಪೊಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. To beat mutually or repeatedly; to fight (Bp. 57, 44; J. 8, 33; 22, 6. 7; 28, 15).

ಪೊಯ್ pōy. 2. Beating; pouring; a blow (see ಉಗಪೊಮ್). — ಪೊಯ್ದಣ್ಣು. = ಪೊಪೆಸೆಣ್ಣು No. 1. (Śśv. 3, 19). — ಪೊಯ್ನೀರ್. Water that is poured (Abh. P. 5, 125; Riv. 14, 148). ಮಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನೀರಿಂ ಬೆಳಗುಮೆ ಫರೆ? (Ch. v. 20). — ಪೊಯ್ತಱೆ. -ಪೆಱೆ. To receive blows (Abh. P. 14, 106).

ಪೊಯಿ pōyi. = ಪೊಯ್ 1, etc. (ಮೋದು, ಎದಿಗು ಸೆ.). ಪೊಯಿದ ಎದೆ (ಪಾಸುಪ್ ಕೆ. I, 17). ಪೊಯಿಮುಮ (ವಿಸನನ ಸೆ.). — ಪೊಯಿದಾಮು. = ಪೊಯ್ದಾಮು. (J. 8, 31. 32).

ಪೊಯಿಲ್ pōyil. = ಪೊಯ್ದಲ್, etc. (Grj. 1, after 120).

ಪೊಯಿಸು pōyisu. = ಪೊಯ್ಸು, ಪೊಂಡಿಸು, ಪೊಯ್ಸು. To cause to beat, etc. (Č. Bp. 47, 32; J. 5, 72; 10, 47).

ಪೊಯ್ದಲ್ pōydal. = ಪುಯಲ್, ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಯಿಲ್, ಪೊಂಡಿಲು, ಪೊಯ್ದಲ್. Beating, striking; a blow, a stroke. See Čpr. 1, after 101; 8, 66; J. 3, 21; ಉರಿಪೊಯ್ದಲ್, ತಿರುಪೊಯ್ದಲ್, ತಲೆಪೊಯ್ದಲ್, ಬಿಡುಪೊಯ್ದಲ್.

ಪೊಯ್ದಸು pōydsu. = ಪೊಂಡಿಸು, etc. (Čpr. 7, after 78; Riv. 10, after 10; Č. Bp. 47, 30; J. 7, 1).

ಪೊರಕೆ pōrakĕ. 1. = ಪೊರೆ 7. — ಪೊರಕೆಯೞಿ. = ಪೊರೆಯೞಿ. (My.).

ಪೊರಕೆ pōrakĕ. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. (My.; Tč.).

ಪೊರದು pōradu. = ಪೊರೆದು. P. p. of ಪೊರೆ 1 & 3.

ಪೊರಮ pōrama. Nourishing, fostering, rearing (Č. Bp. 53, 20).

ಪೊರಳ್ pōraḷ. = (ಉರುಳ್ 1, etc., ಪುರುಳ್ 2), ಪೊರಳು, ಪೊರಮು, ಪೊರಳು. To roll; to welter, to wallow (ಉರಪ Śmd. Dh.; ಪರಿಉರಪ Śmd. Dh. Cm. ad ಪೊರಮು; Tč. ಪೊರಲು; M. ಪಿರಟ್ಟು; T. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು, ಪುರುಳು; see s. ಪುರ). P. p. ಪೊರಳ್ದ (Śmd. 55). ಧೃಂಗತಿತು...ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದ (Čpr. 7, 60). See Čpr. 1, 41; Bp. 52, 4; 3, 26; 11, 34; 13, 35. 50. 58; 14, 14; 19, 20; 22, 21.

ಪೊರಳಿ pōraḷi. = ಪೊರಳಿ. A heap, etc. (J. 22, 20; see s. ಪುಮ್ಮುದಿ).

ಪೊರಳು pōraḷu. = ಪೊರಳ್, etc. P. p. ಪೊರಳಿ. — ಪೊರಳು ಪೊರಳು. rep. (Bp. 6, 24; 56, 53; 57, 45. 60).

ಪೊರಳ್ಚು pōraḷču. = ಪೊರಳಿಸು. To cause to roll, etc. (ಉರಪ Śmd. Dh.; J. 4, 44; 21, 32; 24, 34). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲಂತಿರ್ದ ಕಳಸಿ, ತನಿರಸದೊಳು ನೆಲೆ ಪೊರಳ್ಚಿದ ಸೀಲ ವಿತ್ತಿಗೆಗಳ್ತೆ...ಕರಾತರ ತನುಜ್ಞವಿ ಮುಸುಕೆ (Rāghč. 17, 64). See ಪೊರಮು 1.

ಪೊರಿಗೆ pōrigĕ. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಪೊರಿಗೆ.

ಪೊರೆ pōrĕ. 1. = ಪೊರೆ 1. To nourish, to cherish, to foster, to support, to sustain, to preserve, to invigorate (ಪೋಷಣ Śmd. Dh.; see s. ಪರಿ 4; T. ಪೋಷಿಪು, Tč. ಪ್ರೋಮು, to preserve, save). P. ps. ಪೊರಮು, ಪೊರೆಮು. ಪೊರೆಪುಮ (ರಕ್ಷ, ತ್ರಾಣ Sl. 388). ಪೊರೆಮುಲ್ ಪಟ್ಟುಮ (ರಕ್ಷ, ಪೂಪ 380; ತ್ರಾತ, ರಕ್ಷಿತ, ಗುಪ್ತ, etc. 383). ಪೊರೆವಂ (ಅಲ್ಲಂ ಪೆ. I, 27). See Čpr. 8, 13; Bp. 13, 18; 32, 47; 40, 41; 47, 45; 50 sum.; 54, 70; J. 5, 16; 8, 18; 18, 8. 15; 19, 27. 2, to be nourished or fed (J. 1, 1).

ಪೊರೆ pōrĕ. 2. = ಪರಿ 4, etc. Nourishing; invigoration, refreshment, etc. — ಪೊರೆಯೞಿಸು. -ಏಱಿಸು. To refresh, etc. (Grj. 7, after 11; Śśv. 2, after 42). — ಪೊರೆಯೞಿ. -ಏಱು. A refreshing or an invigorating feeling or elation to rise; to feel animated or elated, etc. (Čpr. 6, 89; Grj. 3, 17; 9, after 6; V. 5, after 74; J. 28, 59).

ಪೊರೆ pōrĕ. 3. = (ಪೊಲ್ 1), ಪೊರೆ 2. To be joined, to join; to be put or attached to; to be applied to (see ಪುರುಡಿಸು); to join (v. t.); to come near; etc. ಪೊರೆದ ಕೊಂಕು (ಕುಟಿಲ, ಕುಚಿತ, etc. Mr. 429). See Čpr. 8, 32. 101; Bp. 20, 11; Č. Bp. 5, 51; Riv. 13, 87; J. 12, 8; ದಂಪತ್ಯಕ್ಕೆರೆ, ಮುಪತ್ಯಕ್ಕೆರೆ.

ಪೊರೆ pōrĕ. 4. = ಪೊರೆ 3. Joining; union; connection; nearness, neighbourhood, vicinity; side (ಉಪಸರ್ಗ Śmd. Dh.; ಪಕ್ಕ, ಪೊರ್ಪುಗೆ, ಕೆಲ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Śm. 59; ಪಕ್ಕ Śm. 78; ಕಟಿಕ Mr. 523; Tč. ಪೋರುಗು). ಆತುಲವರ್ಷತದ ಪೊರೆ (ವರ್ಷ Mr. 477); ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ (ಸಾನು, ಕಟಿಕ, ಧೃಗು, ತಟ, ನಿತಮ್ಬ 97). See Bp. 1, 54; 11, 43; 27, 11; 28, 35; 41, 4; 42, 19; Rāghč. 17, 69. 70; Śśv. 4, 47; 5, 12.

ಪೊರೆ pōrĕ. 5. = ಪರಿ 5, ಪರೆ 4 q. v., ಪೆರೆ, ಪೆರೆ, ಪೊರೆ 4. A fold; a layer, a stratum, etc. etc. (ಉದರಪ್ಪು Śmd. Dh.; Čpr. 9, 71; My., Tč.; T. ಪರ್ಪೆ, a separation in a bag; a room, also M.; a niche in a wall; Sk. ಪುರ, skin). ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Sl. 77). See ಪೆಱ್ಚುಗಿ ಪೊರೆ, ಮುಗಿಪೊರೆ. — ಪೊರೆಪೊರೆಗೊಳ್. -ಪೊರೆ-ಕೊಳ್. To take the form of layers or strata (Abh. P. 7, 165).

ಪೊರೆ pōrĕ. 6. = ಪುರೆ. See ಏಮಪೊರೆ.

ಪೊರೆ pōrĕ. 7. = ಪೊರಕೆ 1, ಪೊರೆ 5. Error, mistake, wrongness, fault (Tč.; T. ಪರ್ಪೆ, ಪಮು). 2, the wrong way in drinking or swallowing (Tč.), and the choking sensation arising from food or liquid entering the windpipe (T. ಪರ್ಪೆ, the upper part of the windpipe). — ಪೊರೆಯೞಿ. -ಏಱು. A choking sensation to arise from a mouthful going the wrong way (My.).

ಪೊರೆಯಿಸು pōreyisu. = ಪೊರಿಸು. To cause to nourish, etc. (Bp. 5, 68);—to have one's self nourished, to depend on any body for one's sustenance.

ಪೊವಿ pōvi. ಪೊವಿ. = ಪೊಱು. To take upon or bear on the head (ಶಿರೋಧಾರಣ Śmd. Dh.); to bear, as a burden, etc., to carry; to support; to hold up; to take possession of mentally, to entertain, as lust; to assume or adopt, as a name; to undertake; to endure (T., M. ಪೊಱು). P. p. ಪೊತ್ತ (Śmd. 285). ಪೊತ್ತಂ, ಪೊತ್ತರ್ (287). ಪಲರುಲ್ಲಡೆ ಕಳಚಿಮಂ ಪೋಲಿಯಿಯದ, ತಳಚಿದುಲ್ಲಡೆ ಪಲರುಂ ಪೋಲಿಯಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ದು ಏಳ್ದುರಮುಂ ಎತ್ತಿಕೊಳು ಏಳ್ದುರೀಣ ಏಳ್ದುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಪುನ್ನಳದಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಡ್ (ಶವಣಿಳ Mr. 359). ಮುರಾಜಿಯಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 1, 36). ಆಮುದಾಮ್ಬುವಂ ತಾಂ ಪೊತ್ತು ತನ್ನ (18, 34). ಒರ್ವಯ್ಯಂ ವಿದಾಪದ್ಮೋದ್ಭವಮಂ ತಾನೆ ದ್ದು ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (34, 4). ಕೆಟ್ಟಿಂ ಪೊತ್ತೊಡೆ (38, 38). ಕಮ್ಬಿಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ಇಂ ಪೊತ್ತ ಏಸ್ಪಣ ಕೆಲಸಮ್ ಇನ್ದಾಯಿತ್ತು (61, 34). See Čpr. 1, 76; 3, 81; 4, 19; J. 4, 19; 17, 20.

— ಪೋತ್ತು ನಿಂ. To load upon one's self and come (Bp. 18, 34; 32, 55). — ಪೋಱು ಪೋಱು. rep. ಮುನ್ನಂ ಪೋತ್ತ ಪೋತ್ತು (Bp. 38, 56).

ಪೊರಿ pŏrṟa. 1. = ಪಱು, etc. — ಪೋರಿಗೋಲ್ದಿ. = ನಱುಗೋಲ್, etc. (Śāstrasāra in W. 1256).

ಪೊರಿ pŏrṟa. 2. = (ಪೊಱೆ, etc.), ಪೊರ. The outside; outside (ಪೋರಗು Śmd. 70). — ಪೋರ ಅಡಿ. (Śmd. 70). The upper part of the foot. — ಪೋರ ಕಾಲ್. = ಪೋರ ಅಡಿ. ಪೋರ ಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put down the upper or front part of the hoof. ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಪಿ ನಿಲ್ಲ, ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ತಿರ್ದಿ ದಾಣ್ಟುದ, ಪೋರ ಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ದುರಳ ದುಷ್ಟುನ...ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). — ಪೋರ ತೊಲಗು. To have the menstrual discharge. ಕಾನ್ತೆಯರ್ ಪೋರ ತೊಲಗೆ ಮತು ಎನಿಸು (Mr. 468). — ಪೋರದಡಿ. -ತಡಿ. The opposite shore (Ćpr. 8, after 4). — ಪೋರದೋಟ್ಟ. -ತೋಟ್ಟ. A garden at the outside (of a town, J. 31, 54). — ಪೋರ ಪಾಯ್. To go or come forth (Ćpr. 8, 61; Abh. P. 9, 48). — ಪೋರ ಪೋಣ್ಮು. To come forth, etc. as precious stones, words, lustre, moonshine; to go through and come out on the other side, as a discharged arrow (ಪೋರದ್ Ćt. II, 75; ಉಣ್ಮಳಿಸು Kk. 74, Śm. 65; Ćpr. 3, 61; Abh. P. 12, 90; Grj. 3, 42; Rśv. 1, 84). — ಪೋರ ಬಳಸು. Environs (Ć. Bp. 42, 24). — ಪೋರ ಬೀಡು. An outer halting-place or encampment (Ć. Bp. 47, 82). — ಪೋರದುಗಿಸು. -ದಡಿಸು. = ಪೋರದಡಿಸು, ಪೋರದಣ್ಡಿಸು. To cause to go out; to cause to start; to cause to leave; to turn out, to expel (Bp. 26, 17; Rśv. 6, after 11; J. 5, 27; 21, 5). — ಪೋರದು ದು. -ದಮ. = ಪೋರದಡಮ, ಪೋರದಣ್ಡಮ. To obtain or get to, the outside: to go outside, to egress; to set out, to start;—to leave, to quit (T. ಪುರಪ್ಪದು; M. ಪುರಪ್ಪೆಡು; Śmd. 67. 234; Ćpr. 2, 39. 47; 4, 15; 5, 105; Grj. 2, after 106; Bp. 32, 24; 44, 15; 47, 23. 53; 53, 63; 58, 63; 61, 34; Ć. Bp. 5, 7; Rśv. 5, 119; 6, after 10 & 116; J. 2, 46. 67; 3, 9; 6, 1; 8, 3; 31, 53. 54; 28, 4. 16. 48; 29, 32; 33, 19). P. p. ಪೋರದುಟ್ಟು. — ಪೋರದೂಡ್. -ದು. (-ದಾಡ್, or -ದೂಡ್). 1. To flee (ಪರಾಯನ Śmd. Dh.). ಪೋರದೂಡಿದೆ, ನಮ್ಮು ಪೋಕುಮೋ ವರಸೈನ್ಯಂ (290, o. r. ನಮ್ಮು). — ಪೋರದೂಡ್. -ದು. 2. Flight (ಪಿನ್ನಿಡ Śmd. II; ಪಿನ್ನಿಡುದು Kk. 79). — ಪೋರದೂಡ್. -ದು. 3. = ಪೋರದಾಡ್. (ಕೊರತೆ Ćt. I, 62). — ಪೋರ ಮಿಂಚು. Outward shine: vain display of what is not one's own. ಪೋರ ಮಿಂಚುಗೆಯ್, to make a vain display etc. (Rśv. 11, 92. 165). — ಪೋರ ಮುಂಮ್ಮು. The back-portion of the shoulder (Ćpr. 6, 37; Abh. P. 13, 47. 87. 142). — ಪೋರ ಮೆಯ್. The outside of the body (Śśv. 2, 84). — ಪೋರ ವಳೆಯ. Environs (J. 17, 22). — ಪೋರದಾಡ್. -ದು. (-ದಾಡ್). (Śmd. 59). = ಪೋರದೂಡ್ 3, ಪೋರದಾಡ್. A buttock; the posteriors, the buttocks (ಜಘನ Ćt. II, 75; ನಿತಮ್ಬ Śm. 70; Ć. Bp. 37, 43; J. 30, 6; *cf.* ಪಿಡಿ, ಪೃಥ). ಪೋರದಾಗ್ರ (Śmd. 139). — ಪೋರಪೋದಿಲ್. -ಪೋದಿಲ್. The outside of a town (Ćpr. 5, 86; Abh. P. 3, after 35; 7, after 126). — ಪೋರ ನೂಸು. = ಪೋರ ನೂಸು. To run, flow, or come out or forth (Ćpr. 8, 50; Rśv. 13, 96; J. 3, 9).

ಪೊರಿಗು pŏrṟagu. = ಪೋರ 2 (Śmd. 70), ಪೋರಗೆ (145), ಪೋರ ನು, ಪೋರನೆ. The outside; outside (ಜೈನ್ Nr.). Declension: ಪೋರಗನ, ಪೋರಗನೆಂ (135). ಪಶುಗಳಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಂಗಳ ಪೋರಗೊಳಗಾಗ್ದರದ ಪೊರಿಗೆ ಬಿರ್ದೊಡೆ (Ćh. v. 19; repeated in Grj. 1, 30). — ಪೋರಗನ. -ಅ. (Śmd. 136). A man who is outside.

ಪೊರಿಗೆ pŏrṟagĕ. = ಪೋರ ನು, q. v. ಈ ಪೋರಿಗರೆ, ಕೀಡ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವರಲಿಪೋಪ್? ತುರಗಮುಮನೊ? ಸೈಪಮುಮ್ಮಿರಪೋಪ್? (Śmd. 145). See Ćpr. 1, 120; V. 9, 59; J. 2, 46; 29, 24. — ಪೋರಿಗಾಗು. -ಆಗು. To get outside, to be removed from or disconnected; not to belong to (Ćpr. 3, 7). ಆತನುಂ ನೀನುಮ್ ಅನುಂ ಪೋರಿಗಾಗಿದೆವು ಉರ್ವೀಪತಿಗೆ ನಿಸುಣಂ (Śmd. 262). — ಪೋರಿಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or place outside (Bp. 3, 55; Rśv. 6, after 10). — ಪೋರಿಗೆ ಪುಟ್ಟು. To be born or originate outside;—to be different from. ಆ ರತಿಕ್ರಿಡೆಯಿಮ್ದ ಪೋರಿಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನುಷಕಾರಂ ಸ್ವಧಾವಮುಮ್ಮು; ಆದು ರಸಮೆನಿಸ್ಕು (Nr. 75).

ಪೊರಿಬಿಗ pŏrabiga. An outsider: a stranger, an alien (J. 21, 59).

ಪೊರಿಲೆ pŏralĕ. = ಪುಱಲೆ, q. v.

ಪೊರಿಗೆ pŏrigĕ. = ಪೊಱಿಸೆ. The act of taking upon the head, etc.; assuming, undertaking; burden (Bp. 35, 22; J. 31, 42); business, work (c. as ಪೊ-).

ಪೊರಿಸು pŏrisu. = ಪೊಱಿಸು. To cause to take upon the head; to lade, to load; to cause to carry;—to impose, as a charge. ಬಾಳ್ದುದ ನ್ಗೊನಗಳಂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನದಿಗೆ ವನವಾಲಯಂ ಪೋರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಅಮ್ಮನ್ದಂ (Ć. Bp. 45, 29). ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಪದ ಪೋರಿಸದೆ (J. 18, 15). See J. 34, 1.

ಪೊರಿ pŏru. = ಪೋರ, q. v.

ಪೊರಿ pŏrŭ. = ಪೊಱೆ. A load, a burden (ಭಾರ Ćt. I, 82). 2, the burden: bulk, measure, quantity, size, extent (ಮಾತ್ರ, ಪೊಱೆ Kn. 157). See ತಳಿರ್ಪೂಱೆ, ಬಿಗ್ಗೊಱೆ, ಬಿಟ್ಟುಪ್ಪೊಱೆ; Ćpr. 5, 106; Abh. P. 4, 41; J. 13, 21. — ಪೋರಿಯಾಳು. -ಆಳು. A porter (J. 5, 73; 7, 5).

ಪೊರ್ಕುಳಿ pŏrkuḷi. (Śmd. 230, o. r. ಪೊರುಕುಳಿ). = ಪುಳ್ಕುಳಿ 2. A wave (ಆಲೆ Kk. 58, o. r. ಪೊಳ್ಕುಳಿ; see s. ಪುಗ್ಗು, ಪುಮ್ಮುಱಿ, & *cf.* ಪುರ).

ಪೊರ್ಕುರಿಲ್ pŏrkuṟil. = ಪೊಳ್ಕುಱಿಲ್, etc. (Abh. P. 13, after 54; Rśv. 6, after 11).

ಪೊರ್ತು pŏrtu. = ಪೊಱ್ತು, etc. (Ćpr. 8, 55).

ಪೊರ್ದು pŏrdu. 1. = ಪೊಱ್ದ 2, ಪೊನ್ದು 1, ಪೊಱ್ದು 2, ಪೊನ್ದು 1. To join; to be or come in contact, to unite; to go or come nigh, to approach; to enter; to fit; to agree;—to come by, to obtain, to get, to attain, to reach;—to come upon (a person), as blame (ಸಮಿಪ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಮಾಗು 195 Cm.; see ಪುರುಸು, ಪುಣರ್ 1, ಪೊರೆ 3). ಪೊರ್ದಿದಮು (ಉಪನತ, ಉಪಸನ್ನ, ಉಪಸ್ಥಿತ IIlu.). ಪದೆ ಪೊರ್ದದ ಅಱುವತ್ತಿಂ: (Rśv. 14, after 14). ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್! (Śmd. 235). See Śmd. 278. 289. 298; Ćpr. 1, 5. 78; 2, 40; 3, 41; 4, 22; Abh. P. 10, 94.

ಪೊರ್ದು pŏrdu. 2. = ಪೊನ್ದು 2, ಪೊರ್ದುಗೆ. (Ćpr. 4, 89).

ಪೊರ್ದುಗೆ pŏrdugĕ. = ಪೊರ್ದಿಕೆ, ಪೊರ್ದಿನೆ, ಪೊಱ್ದುನೆ, ಪೊನ್ದಿಕೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ. Joining; contact, touch; connection; union; harmony; nearness, vicinity,

proximity (ಪತ್ತುವುದು, ಸಂಶ್ಲೇಷ Śmd. Dh. s. ಪತ್ತು; ಪತ್ತುವು Śm. 97; ಪೊಸ್ದುವುದು 98; ಸಪ್ಪುಸ್ಪ Śmd. 6; ಉಗಸ್ಪರ Ills.; ಸನ್ನಿಧಿ, ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ Nr.; ಸಮೀಪ, ಪೊಸ್ದುಗೆ Nn. 105; ಕೆಲ, ಪಕ್ಕ, ಪೊಸೆ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Śm. 59; ಪಕ್ಕೆ Śm. 79; Čpr. 7, 69. 79). 2, what is appended: an appendage, something subordinate or inferior. — ಪೊರ್ದುಗೆ ಯೂ ಮಾಡು. To join (v. t.), etc. (ಪತ್ತಿಸು Śmd. 141 Cm.; ಪೊಸಯಿಸು 268 Cm.). — ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To join (v. i.), etc. (ಆದುರ್ Śmd. 3. 46. 52. 76 Cm.; ಸನ್ನಿಸು 114 Cm.).

ಪೊರ್ದುಗೆಕಾರಿ pordugĕ-kâra. A companion (V. 6, 41).

ಪೊಲ್ pŏl. 1. = (ಪೊರೆ 3), ಪೊಲಿ, ಪೊಲೆ 1. (To join, v. t.; to agree with, to liken, *cf.* ಒಡ್ 1 & 2, ಪೋಡ್ 1); to be fit, befitting, or proper; to excel. 2, (to join), to sew (ಸ್ಯೂತ Śmd. Dh.; M. ಪುಲ್ಲು; T. ಪಲ್ಲೆ, to compare; to sew; T. ಪಲ್ಲು, to embrace; ಪಲ್ಲು, v. i., to unite, copulate; to consent, agree; to draw near, be near; to join, couple; M. ಪುನೆ, ಪುಲ್ಲು, ಪುಲ್ಲು, to embrace; see ಪುಣರ್ 1; ಬೆಣಸು; T. ಉಲ್ಲು, to mend or braid a net). P. p. ಪೊಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.). ಕವಿತಾಪ್ರೌಢಿಗೆ ಪೊಲ್ತ ಪೊರ್ ಕೃತಿಯೋಳ್ ಅಜ್ಜಂ ಪೊಲ್ವನೇ? (Jnv. 1, 13). ಎಲೆ ದೇವ, ಬುಧಂ ನೆಗಳ್ದ ಅಕ್ಕುಮೇ ಪೊಲ್ಲದುದಲ್? (Rśv. 13, 11).

ಪೊಲ್ pŏl. 2. = (ಪೊಲೆ No. 2), ಪೊಳ್. Meanness, vileness, badness, impropriety, disagreeableness, adverseness, inauspiciousness, noxiousness. — ಪೊಲ್ಲಂ. -ಆಂ. A mean, etc. man. ಪೊಲ್ಲರಲ್ಲದರಂ ಪೊಲ್ಲರೆಸ್ಪು, ನುಡಿದು (Abh. P. 16, after 39). — ಪೊಲ್ಲದು. -ಆದು. = ಪೊಲ್ಲು, q. v. That is mean, etc. (Čpr. 2, after 93; 4, 58; Abh. P. 8, after 56; 11, after 100; 16, after 39; V. 9, 59). ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಪೊಲ್ಲದು (Śmd. 109). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಪೆಣ್ಗಿದ್ ದುನೆ ಸುಖವೆಯ್ದನೆ ನಿಸರ್ಗದರ್ ನಿಲೆ ಕಾಯ್ದುಂ ದುರ್ಜನೋಳ್ ಪೊಲ್ಲದನೆಸ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಉದಂ ನಮ್ಮು, ಕುರುಳುದಾನ್ವಯಧಾನ್ಯ (216, o. r. ಪೊಲ್ಲದುನೆಸ್ದುಂ). — ಪೊಲ್ಲಳ್. -ಆಳ್. A mean, etc. woman (Abh. P. 6, 35).

ಪೊಲ pŏla. (Śmd. 94). = ಪೊಲ, (ಪೊಲಬು, etc.). A plough-field; a corn-land (V. 4, 3; J. 3, 4; 13, 25; 33, 5; Tĕ.; T., M. ಪುಲ). ಪೊಲನಂ (Śmd. 130). ಪೊಲಳೆ or ಪೊಲ್ಳೆ (139). ಪೊಲಗಳ್ or ಪೊಲಂಗಳ್ (126). ಪೊಲದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ದೂಂ, ಪೊಲವೆ ಎದ್ದಿಸ್ಪಂ (63). ಪೊಲ ಗಡ್ಡೆಗಳ ಕೊಯ್ಯುದು (ಲವ, etc. Nr.). 2, a place (Abh. P. 5, 18; 6, 118; T. ಪಡ, ಪುಡೈ, ಪುಲ; M. ಪಡೆ, ಪುಲ); an object of sight; direction, a point of the compass (T. ಪುಲ; see s. ಪೊಲೆ). ಪೊಲಪಾಯದ, ಕೆಲಪಾಯದ, ಕೆಲಪಿಯದ, ಮೂಗದ ಮೂಡು ವಿಧದ ಪಾಯದ (Śmd. 127). ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಲಪಾಮದು ಪೊರ್ದಿಟ್ಟಿಂ (Abh. P. 1, 44). See ಆಮುಕ್ಕೆಲ, ಕಣ್ಕೆಲ, ಕೆಯ್ಕೆಲ, ಪಾದಿಕ್ಕೆಲ, ಬೆಳ ಪೊಲ. — ಪೊಲಗಾವಳ್. -ಕಾವಳ್. To watch a field (J. 3, 8).

ಪೊಲತಿ pŏlĕ-ti. (Śmd. 240). = ಪೊಲತಿ. A low-caste woman.

ಪೊಲದಿ pŏladi. A lewd, profligate man (ಸಿತಗ, ಸೊಳ್ಳೆ Śmd. II, Śm. 57; ಸಿತಗ Kk. 84; M. ಪುಲಯನಿ).

ಪೊಲಬು pŏlabu. = (ಪೊಲ), ಪೊಲಮ್ಬು, ಪೊಲಮು. (A clear place, a clearing, see s. ಪೊಲೆ): a way; a manner, a mode, a circumstance (J. 18, 4; Tĕ. ಪುಲುಪು). — ಪೊಲಬುವಿ. -ಆವಿ. To know the circumstances (J. 31, 47). — ಪೊಲಬುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the ways of — (J. 5, 62).

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. (Śmd. 233). A man who knows his where-abouts, etc.

ಪೊಲಮ್ಬು pŏlambu. = ಪೊಲಬು, etc. — ಪೊಲಮ್ಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. One's way to be lost: to be at a loss (Grj. 2, after 106). — ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. One's manner to fail: to lose one's discretion (Čpr. 3, 81). 2, one's way to be lost: to go astray (Rśv. 5, after 55).

ಪೊಲಸು pŏlasu. = ಪೊಲಸು. Impurity, etc. (V. 28, 70).

ಪೊಲಿಗೆ pŏligĕ. = ಪೊಲ್ಪ, ಪೊಲಿಕೆ. Sewing; needle-work (ಸೀವನ, ಸೀವನ, ಸ್ಯೂತ Nr.).

ಪೊಲೆ pŏlĕ. = ಪೊಲೆ 2. The menstrual flux, the lochia; impurity from childbirth (ಮುಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟುವೆ, ಮಾಣಿಕ, ಸೂತಕ Čt. II, 51; M. ಪುಲೆ; T. ಪೊಲಿ, to shine; ಪುಲರಿ, the dawn; ಪುಲ, beauty; gold = ಪೊನ್; ಪೊಲಿವು, ಪೊಲ್ಪು, lustre; ಪೊಲಿ, beauty; a spark; ಪಲುಪು, ಪಚ್ಚೈ, a brown, yellowish colour; M. ಪುಲರು, to dawn, light to appear; ಪುಲರ್, ಪುಲರ್ಚ, dawn, day-break; ಪುಲರ್ಪು, to bring to light; ಪೊರಿ, a spark; Tĕ. ಒಲೆ, ಪೊಲಮು, ಪೊಲುಮು, to appear, come to light; ಪೊಲಿ, bloom, freshness; see ಪುರುಮು 2, ಪೊನ್; *cf.* ಪೊಳೆ 1). 2, taint, pollution, defilement in general; meanness, baseness, sin (Abh. P. 10, 94; J. 5, 25). — ಪೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. Intermixture with impurity (with regard to caste, J. 2, 5). — ಪೊಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Impurity, etc. to be lost or gone (Čpr. 4, 72). — ಪೊಲೆಯ. -ಆ 3. = ಪೊಲೆಯ. An impure, or base, man, a sinner (Abh. P. 10, 94); a low-caste man, an out-caste, a Puliah or Pariya (ಪಿಶಾಚಿತಿ, ಪೊಲೆಯ Nn. 152; M. ಪುಲಯ; T. ಪುಲೈಯಾ, ಪುಲೈಯ). — ಪೊಲೆಪಾಡು. -ಮಾಡು. A mean word (V. 6, 14).

ಪೊಲ್ಗೆ pŏl-gĕ. (Śmd. 248). = ಪೊಲಿಕೆ, etc.

ಪೊಲ್ಲ pŏlla. (fr. ಪೊಲ್ 2). = ಪೊಲ್ಲ. An abbreviation of ಪೊಲ್ಲದು, q. v. (Śmd. 210). Meanness, etc. (T. ಪೊಲ್ಲಾ, ಪೋಲ್ಲಾದು, which forms seem to belong to ಪೋಡ್ 1). ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಹುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಅಪ್ಪಕ್ಕೆ ದರ್ಶನಂ (ಕುಮುರೆಯಲ್ಲಿ) ಪೊಲ್ಲಂ (Mr. 278, o. r. ಪೊಲ್ಲಂ); (ಆದರೆ) ಪಲ್ಲು ಕಪ್ಪಾಗಿರಲು ಪೊಲ್ಲ (o. r. ಪೊಲ್ಲ 277). See V. 6, 6. — ಪೊಲ್ಲ ಕೆಯ್. To commit a vile or sinful act (Abh. P. 9, 9; 10, 168). — ಪೊಲ್ಲದು ನುಡಿ. A bad, adverse word (Abh. P. 9, 167). — ಪೊಲ್ಲದು ನುಡಿಸ. A bad man. ಪೊಲ್ಲದು ನುಡಿಸರ ಪೊಲ್ಲ ಪೊಗಳಂಗಳ್ (Śmd. 210). — ಪೊಲ್ಲದೊಗ. (= ಪೊಲ್ಲದು ದೊಗ Śmd. 210). A bad, evil face or look. — ಪೊಲ್ಲವಾರ್ತೆ. Bad, inauspicious news (Abh. P. 14, 109).

ಪೊಲ್ಲಣ pŏllaṇa. = ಪೊಲ್ಲೆಯ. Badness, contumeliousness, etc. (ಪಿಸುಣರ, ಪಿಸುಣ Kk. 57, o. r. ಪೊಲ್ಲೆಯ).

ಪೊಲ್ಲಮೆ pŏllamĕ. = ಪೊಲ್ಲಮೆ, ಪೊಲ್ಲಿಮೆ. Badness, vileness, etc. (Abh. P. 3, 33).

ಪೊಲ್ಲೆಯ pŏlléya. = ಪೊಲ್ಲಣ, etc. (ಪಿಸುಣರ Śm. 49).

ಪೊಸ pŏsa. = ಪೊಸ. (An abbreviation of ಪೊಸವು 1, Śmd. 70). That which is new; newness; freshness; beauty; novelty, remarkableness, wonder-

— ಪೋತ್ತು ತರ್. To load upon one's self and come (Bp. 18, 34; 32, 55). — ಪೋಪು ಪೋಪು. rep. ಮುನ್ನಂ ಪೋತ್ತ ಪೋತ್ತು (Bp. 38, 56).

ಪೊರಿ pŏṟa. 1. = ಪಱು, etc. — ಪೋಗೋಱ್. = ಪಱುಗೋಱ್, etc. (Śāstrasāra in W. 1256).

ಪೊರಿ pŏṟa. 2. = (ಪೆಱ, etc.), ಹೊಱ. The outside; outside (ಪೋಗುಸೆmd. 70). — ಪೋಱ ಅಡಿ. (Śmd. 70). The upper part of the foot. — ಪೋಱ ಕಾಲ್. = ಪೋಱ ಅಡಿ. ಪೋಱ ಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put down the upper or front part of the hoof. ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಪು ನಿಲ್ಲ, ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಕೆದ್ದು ಪಾಣ್ಮುದ, ಪೋಱ ಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ದುರಳ ಮುಟ್ಟುವ...ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). — ಪೋಱ ತೊಲಗು. To have the menstrual discharge. ಕಾಣ್ತಿಯರ್ ಪೋಱ ತೊಲಗೆ ಮುತು ಎನಿಸು (Mr. 468). — ಪೋಱದವಿ. -ತವಿ. The opposite shore (Ōpr. 8, after 4). — ಪೋ ಱಮೋಣ್ಯ. -ತೋಣ್ಯ. A garden at the outside (of a town, J. 31, 54). — ಪೋಱ ಪಾಯ್. To go or come forth (Ōpr. 8, 61; Abh. P. 9, 48). — ಪೋಱ ಪೋಮ್ಮು. To come forth, etc. as precious stones, words, lustre, moonshine; to go through and come out on the other side, as a discharged arrow (ಪೋದಲ್ Ōt. II, 75; ಉಪ್ಪಳಿಸು Kk. 74, Śm. 65; Ōpr. 3, 61; Abh. P. 12, 96; Grj. 3, 42; Rśv. 1, 84). — ಪೋಱ ಬಳಸು. Environs (Ō. Bp. 42, 24). — ಪೋಱ ಪಡಮು. An outer halting-place or encampment (Ō. Bp. 47, 32). — ಪೋಱದುಱಿಸು. -ದಱಿಸು. = ಹೊಱದಱಿಸು, ಹೊಱದಱ್ಚೆ ಸು. To cause to go out; to cause to start; to cause to leave; to turn out, to expel (Bp. 26, 17; Rśv. 6, after 11; J. 5, 27; 21, 5). — ಪೋಱದು ದು. -ಪದು. = ಹೊಱದದು, ಹೊಱದಱ್ಚು. To obtain or get to, the outside: to go outside, to egress; to set out, to start;—to leave, to quit (T. ಪುಟ್ಟಪ್ಪದು; M. ಪುಟ್ಟೆಪ್ಪದು; Śmd. 67. 234; Ōpr. 2, 39. 47; 4, 15; 5, 105; Grj. 2, after 106; Bp. 32, 24; 44, 15; 47, 28. 53; 53, 63; 58, 63; 61, 34; Ō. Bp. 5, 7; Rśv. 5, 110; 6, after 10 & 116; J. 2, 46. 67; 3, 9; 6, 1; 8, 3; 31, 53. 54; 28, 4. 16. 48; 29, 32; 33, 19). P. p. ಪೋದುಟ್ಟು. — ಪೋದುಮಾಜ್. -ದು. (-ಪಾಜ್, or -ದುಮಾಜ್). 1. To flee (ಪರಾಯನ Śmd. Dh.). ಪೋದುಮಾದಿದೆ, ನಮ್ಮು ಪೋ ಕುಮೋ ಪರಸೈನ್ಯಂ? (290, o. r. ನಮ್ಮು). — ಪೋದುಮಾಜ್. -ದು. 2. Flight (ಪಲ್ಲಿಪಡ Śmd. II; ಪಲ್ಲಿಪಡು Kk. 79). — ಪೋದುಮಾಜ್. -ದು. 3. = ಪೋದುವಾಜ್. (ಕೊಡೆ Ōt. I, 62). — ಪೋಱ ಮಿಂದು. Outward shine: vain display of what is not one's own. ಪೋಱ ಮಿಂದುಗೆಯ್, to make a vain display etc. (Rśv. 11, 92. 165). — ಪೋಱ ಮುಮ್ಮುಸ. The back-portion of the shoulder (Ōpr. 6, 37; Abh. P. 13, 47. 87. 142). — ಪೋಱ ಮೆ ಯ್. The outside of the body (Śśv. 2, 84). — ಪೋಱ ವಳೆಯ. Environs (J. 17, 22). — ಪೋದುವಾದ್. -ದು. (-ಪಾಜ್). (Śmd. 59). = ಪೋದುಮಾಜ್ 3, ಹೊದುವಾಜ್. A buttock; the posteriors, the buttocks (ಜಘನ Ōt. II, 75; ನಿತಮ್ಬ Śm. 70; Ō. Bp. 37, 43; J. 30, 6; *cf.* ಪಿಱಿ, ಪೃಥು). ಪೋದುವಾಗೆ (Śmd. 139). — ಪೋ ಱಪೊದಿಲ್. -ಪೊದಿಲ್. The outside of a town (Ōpr. 5, 86; Abh. P. 3, after 35; 7, after 126). — ಪೋಱ ಸೂಸು. = ಹೊಱ ಸೂಸು. To run, flow, or come out or forth (Ōpr. 8, 50; Rśv. 13, 96; J. 3, 9).

ಪೊರಿಗು pŏṟagu. = ಪೋಱ 2 (Śmd. 70), ಪೊಱಗೆ (145), ಹೊಱ ಸು, ಹೊಱಕೆ. The outside; outside (ಬಹಿಸ್ Nr.). Declension: ಪೋಱಗಣ, ಪೋಱಗಱಂ (135). ಪಱಿಗವಿಗಳ ಕಟ್ಟಂ ಗಳ ಪೋಱಗೊಳಗಾಗ್ಗರದ ಹೊರಿಗೆ ಬೆರ್ಚಡೊಡೆ (Ch. v. 19; repeated in Grj. 1, 30). — ಪೋಱಗಱಂ. -ಱಂ. (Śmd. 136). A man who is outside.

ಪೊರಿಗೆ pŏṟagĕ. = ಪೋಱಸು, q. v. ಕವಿ ಪೋಱಗಿರೆ, ಕೀರ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವಿರಲುಮೇ? ಮುರಗಮುಮುಮೇ? ಸ್ವಪದುಸ್ಥಿರಮೇ? (Śmd. 145). See Ōpr. 1, 120; V. 9, 59; J. 2, 46; 29, 24. — ಪೋ ಱಗಾಗು. -ಆಗು. To get outside, to be removed from or disconnected; not to belong to (Ōpr. 3, 7). ಆವನುಂ ನಿಲು ಮ್ ಅನುಂ ಪೋಱಗಾಗಿರ್ದೆವು ಉರ್ವೀಪತಿಗೆ ನಿಸುರಂ (Śmd. 282). — ಪೋಱಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or place outside (Bp. 3, 55; Rśv. 6, after 10). — ಪೋಱಗೆ ಪುಟ್ಟು. To be born or originate outside;—to be different from. ಆ ರಚಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ ಪೋಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನುಷಿಕಾರಂ ಸ್ವಧಾವಮಲ್ಲ; ಆದು ರಸಮೆನಿಸಲ್ಕು (Nr. 75).

ಪೊರಿಬಿಗ pŏṟabiga. An outsidor: a stranger, an alien (J. 21, 59).

ಪೊರಿಲೆ pŏṟalĕ. = ಪೞಲೆ, q. v.

ಪೊರಿಗೆ pŏṟigĕ. = ಹೊಱಸೆ. The act of taking upon the head, etc.; assuming, undertaking; burden (Bp. 35, 22; J. 31, 42); business, work (c. as ಹೊ-).

ಪೊರಿಸು pŏṟisu. = ಹೊಱಸು. To cause to take upon the head; to lade, to load; to cause to carry;—to impose, as a charge. ದಾಳಿಯ ನ್ನೊಸಗಳಂ ಮುಳ್ಳಣ್ಣನೆದಿಗೆ ವನಪಾಲಕಂ ಪೋಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಮ ಆಯ್ದಡಂ (Ō. Bp. 45, 20). ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಪಱಿ ಪೋಱಿಸದೆ (J. 18, 15). See J. 34, 1.

ಪೊರಿಯು pŏṟu. = ಪೊಱ್, q. v.

ಪೊರಿಕೆ pŏṟkĕ. = ಹೊಱೆ. A load, a burden (ಭಾರ Ōt. I, 82). 2, the burden: bulk, measure, quantity, size, extent (ಮಾತ್ರೆ, ಹೊಱೆ Nn. 157). See ತಳಿಪೊಱೆ, ಬಿಣ್ಪೊಱೆ, ಬೆಟ್ಟುಪೊಱೆ; Ōpr. 5, 106; Abh. P. 4, 41; J. 13, 21. — ಪೋಱೆಯಾಳು. -ಆಳು. A porter (J. 5, 73; 7, 5).

ಪೊರ್ಕುಳಿ pŏrkuḷi. (Śmd. 239, o. r. ಪೊರುಕುಳಿ). = ಪೆ ಕ್ಕುಳಿ 2. A wave (ಅಲೆ Kk. 53, o. r. ಪೆಕ್ಕುಳಿ; see s. ಪೃಗ್ಗು, ಪೃಮ್ಮುಟಿ, & *cf.* ಪುರ).

ಪೊರ್ಕುಳಿಪ್ pŏrkuḷi. = ಪೊಕ್ಕುಟ್, etc. (Abh. P. 13, after 54; Rśv. 6, after 11).

ಪೊರ್ತು pŏrtu. = ಪೊಱ್ತು, etc. (Ōpr. 8, 55).

ಪೊರ್ದು pŏrdu. 1. = ಪೊಱ್ದು 2, ಪೊಱ್ದು 1, ಪೊಱ್ದು 2, ಪೊಱ್ದು 1. To join; to be or come in contact, to unite; to go or come nigh, to approach; to enter; to fit; to agree;—to come by, to obtain, to get, to attain, to reach;—to come upon (a person), as blame (ಸಮಿಪ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಮಾ ಗು 195 Cm.; see ಪುರುಡಿಸು, ಪೊಣರ್ 1, ಪೊಡೆ 3). ಪೊರ್ದಿದಮು (ಉಪಪನ್ನ, ಉಪಸನ್ನ, ಉಪಸ್ಥಿತ Iñā.). ಪಱಿ ಪೊರ್ದದ ಆಯುವಿನಿಂ (Rśv. 14, after 14). ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಂ? (Śmd. 235). See Śmd. 278. 289. 298; Ōpr. 1, 5. 78; 2, 10; 3, 41; 4, 22; Abh. P. 10, 94.

ಪೊರ್ದು pŏrdu. 2. = ಪೊಱ್ದು 2, ಪೊರ್ದುಗೆ. (Ōpr. 4, 69).

ಪೊರ್ದುಗೆ pŏrdugĕ. = ಪೊರ್ದಿಕೆ, ಪೊರ್ದಿಗೆ, ಪೊಱ್ದುಗೆ, ಪೊರ್ದಿಕೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ. Joining; contact, touch; connection; union; harmony; nearness, vicinity,

proximity (ದತ್ತು ಪದು, ಸಂಶ್ಲೇಷ Śmd. Dh. s. ದತ್ತು; ದತ್ತು ಪದು Śm. 97; ಪೊಸ್ಕು ಪದು 98; ಸದ್ಬುದ್ಧ Śmd. 6; ಉಪಪ್ಪರ Hlē.; ಸನ್ನಿಧಿ, ಸನ್ನಿಕರ್ಷ Nr.; ಸಂಪರ, ಪೊಪ್ಪುಗೆ Nn. 105; ಕೆಲ, ವಕ್ಷ, ಪೊಕೆ, etc., ಸಮಿಪ Kk. 33, Śm. 59; ದಕ್ಕೆ Śm. 79; Čpr. 7, 69. 79). 2, what is appended: an appendage, something subordinate or inferior. — ಪೊದುಗೆ ಯಂ ಮಾಡು. To join (v. t.), etc. (ಪತ್ತಿಸು Śmd. 141 Cm.; ಪೊಸಯಿಸು 268 Cm.). — ಪೊದುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To join (v. i.), etc. (ಆಮರ Śmd. 3. 46. 52. 76 Cm.; ಸನ್ನಿಸು 114 Cm.).

ಪೊದುಗೆಕಾರ pŏrdugĕ-kâra. A companion (V. 6, 41).

ಪೊಲ್ pŏl. 1. = (ಪೊಳೆ 3), ಪೊಲಿ, ಪೊಳೆ 1. (To join, v. i.; to agree with, to liken, *cf.* ಒಲ್ 1 & 2, ಪೊಱ್ 1); to be fit, befitting, or proper; to excel. 2, (to join), to sew (ಸ್ಯೂತ Śmd. Dh.; M. ಪೊಲ್ಲು; T. ಪೞೆ, to compare; to sew; T. ಪಲ್ಲು, to embrace; ಪಲ್ಲು, v. i., to unite, copulate; to consent, agree; to draw near, be near; to join, couple; M. ಪುಣೆ, ಪುಲ್ಲು, ಪುಲ್ಲು, to embrace; see ಪುಣರ್ 1; ದೀಸು; T. ಉಲ್ಲು, to mend or braid a net). P. p. ಪೊಲ್ತು (Śmd. 287 Cm.). ಕವಿತಾಪ್ರೌಢಿಗೆ ಪೊಲ್ತ ಪೊಲ್ ಕೃತಿಯೋ ಆಜ್ಞಂ ಪೊಲ್ತುನೆ? (Jnv. 1, 13). ಎಲೆ ದೇವ, ಬುಧಂ ನೆಗಜರ್ ಆಕ್ಕುಮೇ ಪೊಲ್ಲದುದೆ? (Rśv. 13, 11).

ಪೊಲ್ pŏl. 2. = (ಪೊಲೆ No. 2), ಪೊಲ್. Meanness, vileness, badness, impropriety, disagreeableness, adverseness, inauspiciousness, noxiousness. — ಪೊಲ್ಲಂ. -ಅಂ. A mean, etc. man. ಪೊಲ್ಲರಲ್ಲದರಂ ಪೊಲ್ಲರೆನ್ನು, ನುಡಿದು (Abh. P. 16, after 39). — ಪೊಲ್ಲದು. -ಅದು. = ಪೊಲ್ಲು, q. v. That is mean, etc. (Čpr. 2, after 93; 4, 58; Abh. P. 8, after 56; 11, after 100; 16, after 39; V. 9, 59). ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಪೊಲ್ಲದು (Śmd. 109). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ದೆಸ್ಸಿರ್ ಮುನೆ ಸುತದೆವ್ವನ್ತೆ ನಿನಗವರ್ ನಿಲೆ ಕಾಯ್ದುಂ ಮುನಪೋಳ್ ಪೊಲ್ಲದನೆನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಆದಂ ನಮ್ಮು, ಕುರುಕುರಾನ್ವಯಧಾನೂ (216, o. r. ಪೊಲ್ಲಮುನೆನ್ದು ಂ). — ಪೊಲ್ಲಳ್. -ಆಳ್. A mean, etc. woman (Abh. P. 6, 35).

ಪೊಲ pŏla. (Śmd. 94). = ಹೊಲ, (ಪೊಲಮು, etc.). A plough-field; a corn-land (V. 4, 3; J. 3, 4; 13, 25; 33, 5; Tē.; T., M. ಪುಲ). ಪೊಲಸಂ (Śmd. 130). ಪೊಲಕೆ or ಪೊಲಕ್ಕೆ (139). ಪೊಲಗಳ್ or ಪೊಲಂಗಳ್ (126). ಪೊಲದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ದಂ, ಪೊಲವೆ ಎದ್ದಿನ್ದಂ (63). ಪೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಉಪ, etc. Nr.). 2, a place (Abh. P. 5, 18; 6, 113; T. ಪವ, ಪವ್ವೆ, ಪಲ; M. ಪವೆ, ಪಲ); an object of sight; direction, a point of the compass (T. ಪಲ; see s. ಪೊಳೆ). ಪೊಲಪಾಯದ, ಕೆಲಸಪಾಯದ, ಕೆಲಪಲಾಯದ, ಎಂಗಪ ಮೂಱು ವಿಧದ ಪಾಯದ (Śmd. 127). ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಲಶಾಮದು ಪೊಕ್ಕೆಟ್ಟಿಂ (Abh. P. 1, 44). See ಆಮಪೊಲ, ಕಣ್ಪೊಲ, ಕೆಮ್ಪೊಲ, ಬಾದ್ಪೊಲ, ಬೆಳ ಪೊಲ. — ಪೊಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To watch a field (J. 3, 8).

ಪೊಲತಿ pŏlĕ-ti. (Śmd. 240). = ಹೊಲತಿ. A low-caste woman.

ಪೊಲದಿ pŏladi. A lewd, profligate man (ಸಿತಗ, ಸೂತ್ರೆ Śmd. II, Śm. 57; ಸಿತಗ Kk. 84; M. ಪುಲಯಾಡಿ).

ಪೊಲಬು pŏlabu. = (ಪೊಲ), ಪೊಲಮ್ಬು, ಹೊಲಬು. (A clear place, a clearing, see s. ಪೊಳೆ): a way; a manner, a mode, a circumstance (J. 18, 4; Tē. ಪೊಲುಪು). — ಪೊಲಬಱಿ. -ಅಱಿ. To know the circumstances (J. 31, 47). — ಪೊಲಬುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the ways of — (J. 5, 62).

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. (Śmd. 233). A man who knows his where-abouts, etc.

ಪೊಲಮ್ಬು pŏlambu. = ಪೊಲಬು, etc. — ಪೊಲಮ್ಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. One's way to be lost: to be at a loss (Grj. 2, after 106). — ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. One's manner to fail: to lose one's discretion (Čpr. 8, 81). 2, one's way to be lost: to go astray (Rśv. 5, after 55).

ಪೊಲಸು pŏlasu. = ಹೊಲಸು. Impurity, etc. (V. 28, 70).

ಪೊಲಿಗೆ pŏligĕ. = ಪೊಲ್ಗೆ, ಹೊಲಿಕೆ. Sewing; needle-work (ಸೀವನ, ಸೀವನ, ಸ್ಯೂತಿ Nr.).

ಪೊಲೆ pŏlĕ. = ಹೊಲೆ 2. The menstrual flux, the lochia; impurity from childbirth (ಮುಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟಿನ, ಮಾಣಿಕ, ಸೂತಕ Čt. II, 51; M. ಪುಲೆ; T. ಪೊಲಿ, to shine; ಪುಲರಿ, the dawn; ಪುಲು, beauty; gold = ಪೊನ್; ಪೊಲಿವು, ಪೊಲ್ಪು, lustre; ಪೊಱಿ, beauty; a spark; ಪಚ್ಚು, ಪಚ್ಚೆ, a brown, yellowish colour; M. ಪುಲರು, to dawn, light to appear; ಪುಲರ್, ಪುಲರ್ಕ, dawn, day-break; ಪುಲರ್ಪು, to bring to light; ಪೊಱಿ, a spark; Tē. ಒಲೆ, ಪೊಲಮು, ಪೊಲುಮು, to appear, come to light; ಪೊಲಿ, bloom, freshness; see ಪುರುಮು 2, ಪೊನ್; *cf.* ಪೊಳೆ 1). 2, taint, pollution, defilement in general; meanness, baseness, sin (Abh. P. 10, 94; J. 5, 25). — ಪೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. Intermixture with impurity (with regard to caste, J. 2, 5). — ಪೊಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Impurity, etc. to be lost or gone (Čpr. 4, 72). — ಪೊಲೆಯ. -ಅ 3. = ಹೊಲೆಯ. An impure, or base, man, a sinner (Abh. P. 10, 94); a low-caste man, an out-caste, a Puliah or Pariya (ಪಿಶಾಚೇರ್ಕ, ಹೊಲೆಯ Nn. 152; M. ಪುಲಯ; T. ಪುಲೈಯಾ, ಪುಲೈಯ). — ಪೊಲೆಮಾತು. -ಮಾತು. A mean word (V. 6, 14).

ಪೊಲ್ಗೆ pŏl-gĕ. (Śmd. 248). = ಪೊಲಿಸೆ, etc.

ಪೊಲ್ಲ pŏlla. (fr. ಪೊಲ್ 2). = ಹೊಲ್ಲ. An abbreviation of ಪೊಲ್ಲದು, q. v. (Śmd. 210). Meanness, etc. (T. ಪೊಲ್ಲಾ, ಪೊಲ್ಲಾದು, which forms seem to belong to ಪೊಱ್ 1). ಕಾಗೆಗೞಗೆ ಮುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಆನ್ನಪ್ಪ ದರ್ಶಂ (ಉಮರೆಮುಲ್ಲಿ) ಪೊಲ್ಲಂ (Mr. 278, o. r. ಹೊಲ್ಲಂ); (ಆಪದ) ಪಲ್ಲು ಕದ್ದಾಗಿರಲು ಪೊಲ್ಲ (o. r. ಹೊಲ್ಲ 277). See V. 6, 6. — ಪೊಲ್ಲ ಕೆಯ್. To commit a vile or sinful act (Abh. P. 9, 9; 10, 168). — ಪೊಲ್ಲದಾ ತು. A bad, adverse word (Abh. P. 9, 167). — ಪೊಲ್ಲದಾನಿಸರ ಪೊಲ್ಲಪೊಗಳಂಗಳ್ (Śmd. 210). — ಪೊಲ್ಲಪೊಗ. (= ಪೊಲ್ಲದು ಪೊಗ Śmd. 210). A bad, evil face or look. — ಪೊಲ್ಲವಾರ್ತೆ. Bad, inauspicious news (Abh. P. 14, 109).

ಪೊಲ್ಲಣ pŏllaṇa. = ಪೊಲ್ಲೆಯ. Badness, contumeliousness, etc. (ನಿಷ್ಠುರ, ನಿಷ್ಠುರ Kk. 57, o. r. ಹೊಲ್ಲೆಯ).

ಪೊಲ್ಲಮೆ pŏllamĕ. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, ಹೊಲ್ಲಪೆ. Badness, vileness, etc. (Abh. P. 3, 83).

ಪೊಲ್ಲೆಯ pŏlléya. = ಪೊಲ್ಲಣ, etc. (ನಿಷ್ಠುರ Śm. 49).

ಪೊಸ pŏsa. = ಹೊಸ. (An abbreviation of ಪೊಸತು 1, Śmd. 70). That which is new; newness; freshness; beauty; novelty, remarkableness, wonder-

fulness; new, etc. (Tu.; T., M. ಪುದು; Te. ಕೊತ್ತ). ಪೊಸ ಅಳೆ (Śmd. 70). ಪೊಸ ಅಕ್ಕಿ (Rāv. 13, 63). ಪೊಸ ಅಮ್ಮು (Bp. 6, 8). ಪೊಸ ಕೆಮ್ಮು (Śāv. 5, 4). ಪೊಸ ಗಜ್ಜ (Bp. 47, 14). ಪೊಸ ಗಾಜಿ (-charm, J. 18, 34). ಪೊಸ ಸೀತಕಾಲೆ (Ū. Bp. 5, 49). ಪೊಸ ಜನ್ನನ (Ūpr. 4, 8; 6, 80; J. 6, 27). ಪೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Śmd. 78). ಪೊಸ ತೇರ್ (Rāv. 13, 83). ಪೊಸ ನನೆ (Abh. P. 7, after 163). ಪೊಸ ಪಣ್ಣಿ (Ūpr. 7, 41). ಪೊಸ ಪರಿ (Ūpr. 6, after 64; Bp. 53, 24; Śāv. 3, 64). ಪೊಸ ಪೀರಿ (Rāv. 5, 43). ಪೊಸ ಪು (Śmd. 73). ಪೊಸ ಮುಂಜಾರ್ಫ (Rāv. 9, 4). ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆ (Lilv. 3, 7; Rāv. 8, 3). ಪೊಸ ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಾಣಂ (Rāv. 13, 62). ಪೊಸ ಮಾಪು (2, 35. 37; J. 8, 4). ಪೊಸ ರತ್ನಪುರಂ (Rāv. 5, 117). ಪೊಸ ರಂಗಗಾಲಿ (Bp. 41, 21). ಪೊಸ ವಾಜ (Rāv. 13, 4). ಪೊಸ ಸಣ್ಣಿಗೆ (J. 15, 9). ಪೊಸ ಸಮ್ಮ (V. 5, 53). ಪೊಸ ಸವಗಂ (Rāv. 6, after 11). ಪೊಸ ಸೀರೆ (ಅಪ್ರಾಪತ Mr. 342). — ಪೊಸಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. An excellent smell (Ūpr. 7, 49; J. 19, 46). — ಪೊಸಗಬ್ಬುಲಿ. -ಕಬ್ಬುಲಿ. An uncommon darkness (Grj. 4, 78). — ಪೊಸಗಾರ್. -ತಾರ್. A remarkable rainy season, or the outbreak of that season (Abh. P. 7, 157; 14, 105). — ಪೊಸಗಾಸೆ. -ತಾಸೆ. A new cloth for girding the loins (Rāv. 9, 58). — ಪೊಸ ಗೆಲ್ಪು. A new gain or victory (V. 20, 55). — ಪೊಸ ಪಾಗ. A beautiful emerald (V. 5, 3). — ಪೊಸಪಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Ūpr. 7, after 92). — ಪೊಸ ಪೊಚ್ಚ. Newness and brightness (Ūpr. 6, 82). — ಪೊಸ ಪೊಸ. rep. (Bp. 33, 11). — ಪೊಸ ಮನೆ. The state of being newly whetted (Ūpr. 6, 30; Abh. P. 9, 60; J. 7, 44. 61; 13, 18). — ಪೊಸವನೆ. -ವನೆ. A new, beautiful seat (Śāv. 2, after 42). — ಪೊಸವಿಸಿಲ್. -ವಿಸಿಲ್. Beautiful, gold-coloured sunshine (Rāv. 6, after 11). — ಪೊಸವುಲ್. -ಪುಲ್. New, fresh grass (V. 10, 7). — ಪೊಸವೂ. -ಪೂ. A new or beautiful flower (Ūpr. 2, 86). — ಪೊಸವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ವೆ-. Beautiful moonshine (Ūpr. 8, 79). — ಪೊಸವೆಳ್ಪು. -ವೆಳ್ಪು. Remarkable whiteness (V. 3, 3). — ಪೊಸವೇಟ. -ವೇಟ. Charming love-gestures (Ūpr. 5, 115).

ಪೊಸಗೆ pōsagĕ. = ಪೊಸನೆ 1, ಪೊಸನೆ 1. Joy (J. 7, 2).

ಪೊಸತು (pōsa-atu). 1. = ಪೊಸ (Śmd. 70), ಪೊಸತು, ಪೊಸದು, ಪೊಸ್ತು (ನೂತನ ಔ. II, 41; ನದ, ನವೀನ, ನೂತನ, etc. Mr. 435; Ch. v. 16; Ūpr. 1, 134; 7, 57; Bp. 4, 27; Rāv. 13, 25; J. 8, 6; 10, 2. 42; 28, 45; 31, 35; 33, 18). ಪೊಡವಿಗಿದು ಪೊಸತು! (Prll. 3, 6). ಪೊಸತಲಿ ಕಡೆ (Śmd. 184). ಪೊಸತ ಪುದು (ನದ, ನೂತನ, etc. Nr.). ಪೊಸತಲಿಪುದು (ಸೀರೆ) ಮನುಷ್ಯರ ಮೈ ಅಳ್ಕ (Mr. 342).

ಪೊಸತು pōsatu. 2. P. p. of ಪೊಸೆ 1, q. v.

ಪೊಸದು pōsadu. = ಪೊಸೆದು. P. p. of ಪೊಸೆ 1.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ pōsantil. (Śmd. 48). = ಪೊಸಲು, ಪೊಸತಿಲು, ಪೊಸಲು, ಪೊಸ್ತಲು, ಪೊಸ್ತಿಲು. A door-sill, a threshold (ದೇಹಳಿ Kk. 47; Śm. 57; Grj. 2, after 100).

ಪೊಸಮ್ಮ pōsamba. (Śmd. 185). = ಪೊಸಬು. A new man. ವಿಚಾರಿಸದೆ ಉನ್ನೆ ಪೊಸಮ್ಮರ್ ಒತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಳ್ಕುದಲ್ತು! (185).

ಪೊಸಯಿಸು pōsayisu. 1. = ಪೊಸವಿಸು. To join (v. t.), to unite; to apply to; to attach (ಪೊಸರ್ಗೆಯಂ ದೂಡು Śmd. 208 Cm.; T. ಪುಜುಂಗು, Te. ಪೊಸಗು, to agree, fit, suit; *cf.* ಪುಡಿ 1). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾದರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋಡು ಕೊಸಗುಡಿಸಳ್ಗಳಿಂ ಪೀಡಿಗಟ್ಟಿ ಪೊಸಯಿಸಿ ಮುಸಕ್ಕೆ ಪದಪನೀವ ನದದ ಜಂಗಳ್;...ಅತೋಕ್ಷೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರ್ಗಳ್ಗೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸ ನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸಕವಿನ್ದೆಸೆದಿರ್ದಾ ವಿಲಾಸವಾಸಕಚ್ಛ್ಪದ ಮುಸ ನನ್ತೆ ಜಂಪುರದೊಳಾ ಮುಂಪುಲೋದೆಗಳ್ (Ūpr. 7, after 92). See Ūpr. 1, after 101; 1, 116; 5, 44; 7, 145; 8, after 4; Abh. P. 3, 142; 4, 92; 9, 165; V. 9, 9.

ಪೊಸಯಿಸು pōsayisu. 2. = ಪಸಂಯಿಸು, q. v. To stir round, to churn, to shake about (ಮುಷಿಸು Ć. I, 78, o. r. ಮುಸಿಸು).

ಪೊಸವಿಸು pōsavisu. = ಪೊಸಯಿಸು 1. (Kāv. III, 3, 96).

ಪೊಸೆ pōsĕ. 1. = ಪೊಸೆ 1. To shake, to agitate; to churn; to rub; to generate fire by friction; to beat (ಮುಷಸು Śm. 62; ಕಡೆ Kk. 62; T. ಒಪ್ಪು, to shake, move; *cf.* ಪೊಯ್ 1 P). P. p. ಪೊಸದು (Ūpr. 6, 29), ಪೊಸದು (Grj. 8, after 74), once ಪೊಸತು (Abh. P. 3, 160). ಬಿಸಿಲ್ ಪೊಸೆದು, ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಬಾಯಂ ಬಿಚ್ಚು (Rāv. 13, after 104). ಕಣ್ಣಂ ಪೊಸವ ಕೋಲ್ (ಅರಣ Mr. 260). See Ūpr. 6, 96; Grj. 10, 74; J. 8, 18; 13, 53; 20, 20.

ಪೊಸೆ pōsĕ. 2. A churning-stick (ಮಜ್ಜಿಗೆ ಪಣ್ಣ Śml. Dh.).

ಪೊಸೆ pōsĕ. 3. = ಪೊಸೆ 2. To twist, to plait, to make rope (ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Rāv. 13, after 101; Te. ಒಮುಕು, ದಮುಕು, to turn the spinning wheel, spin; *cf.* ಪೊಸಯಿಸು 1; ಪುರಿ 3).

ಪೊಸ್ತಕ pōstaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತಗ pōstaga. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತುಕ pōstuka. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೋಹಕೆ pōhaḷe. = ಪಳುಕೆ, etc. (B. 4, 200).

ಪೊಳಕು pōḷaku. = ಪೊಳಂಕು (Śmd. 48). To chew (ಪರ್ಣಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.).

ಪೊಳಂಕು pōḷaṅku. = ಪೊಳಕು, q. v. (ಪರ್ಣಕ್ರಿಯೆ Śml. Dh.).

ಪೊಳಪು pōḷapu. 1. (fr. ಪೊಳೆ 1). = ಪಳ 2, ಪಳಪ, ಪೊಪ್ಪ, ಪೊಳಿಪ್ಪ, ಪೊಳಪ್ಪ, ಪೊಳಪು 1. Radiance, lustre, brightness, clearness, as of the sky after rain, etc. (ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ಪೊಗರ್, ಬೆಳಗು, ಪಪ, ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25, o. r. ಪೊಳೆಪು). See ಕಣ್ಪೊಳಪು, ಕೆಮ್ಪೊಳಪ, ದೂಪ್ಪೊಳಪು; Śāv. 4, 4. 42.

ಪೊಳಪು pōḷapu. 2. (fr. ಪೊಳೆ 2). = ಪೊಳಪು 2. Trembling, shaking, rolling; a swing, a hammock (ಪ್ರೇಂಖ, ಪೊಳಪು Nn. 129; *cf.* ಪುವಪ).

ಪೊಳಯಿಸು pōḷayisu. = ಪೊಳಪಿಸು 1. To cause to roll; to cause to go round in a circle; to brandish (Abh. P. 15, 9; Rāv. 6, after 11; 13, 85).

ಪೊಳಲೆ pōḷalĕ. (?). See ಪಲ್ಪೊಳಲೆ.

ಪೊಳೆ pōḷĕ. 1. = ಪೊಳೆ. To shine, to be bright (T. ಒಳಿ, ಒಳಪು, splendour, light; ಒಳರ್, to shine; *cf.* ರುಕ್ಮ 3, ಒಳೆ 4, ಪೊಗರ್, ಪೊಪರ್, ಪೊಳೆ). ಮಿಣ್ಗಾಯುಧಾವಮಂ ಪೊಳೆದ ಮಿಂದಣಿ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಪೀಸು (Śmd. 272). ಇದುವಿಶೇಷದಲಿ ಪೊಳೆದ ಪುಗುಳು (Ūpr. 7, after 92). See Ūpr. 1, 79. 82; Abh. P. 3, 113; Rāv. 5, 24; 13, 78; Ć. Bp. 42, 13; J. 3, 4. 16; 6, 3. 16; 28, 18; ತೆಲುಪ್ಪೊಳೆ, ದೂಪ್ಪೊಳೆ.

ಪೊಳೆ pōḷĕ. 2. To roll, to roll about, to move about, to move to and fro, to wallow, to

welter, to move in a circle (ಬುತಸ Śmd. Dh.; M. ಪೊಳೆ, to twirl about, riggle; to twine one's self round, as a snake; to roll one's self). ಪುಮ್ಮಜ'ಪೋಲ್ ಪೊಳೆದು ದಾಲ್ ಪೋದಂ ಪ್ರೇತಂ (Śmd. 289). See Śmd. 264; Abh. 13, 60; Riv. 5, after 114.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 3. P. p. of ಪೊಳೆ 1, in ಪೊಳೆ ಪೊಳೆ (J. 12, 38; 22, 8).

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 4. = ಪೊಳಪು 1. See Kk. s. ಪುಷ್ಪಳಿ. — ಪೊಳೆದ ರ್. -ಪಲ್ಲ್ Shining teeth (J. 2, 48; 30, 2).

ಪೊಳೆಪು pŏḷĕpu. = ಪೊಳಪು 1 q. v., etc. (Abh. P. 3, 113). ಪೊಳೆದ ಕಂಮುಪೋಲ್ಮು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುವಾದುವ (Lflv. 3, 5).

ಪೊಳ್ಳು pŏḷḷu. = ಹೊಳ್ಳು. Hollowness; emptiness; a hole in a tree; a hollow in the soil, etc; looseness of soil; unsubstantialness; want of strength; trash, worthless stuff (My.; M.; Tě. ಪುಲ್ಲು; Nhr. ಪೋಲು; see ಪುರೆ, ಪುಳ್ಳುರೆ, ಪುಲ್ಲು; T. ಪೊಳ್ಳು, to bore or make a hole; to chisel; see ಉಳಿ 4). See B. 3, 27. 29. 31; 5, 31; Śiv. 4, 9; J. 24, 35. — ಪೊಳ್ಳುಕೂಗು. A vain outcry, a false report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ತಳೆ. = ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. To throw away (a thing) declaring it to be hollow or worthless, to despise (J. 2, 12). — ಪೊಳ್ಳು ಮಾರಿ. A worthless jâll tree. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ಪೊಳ್ಳುಮಾರಿಯ ದುಳ್ಳು (Sp.). — ಪೊಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain word (My.). — ಪೊಳ್ಳುಸುದ್ದಿ. A vain, groundless report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಹಲ್ಲು. A hollow tooth (My.; B. 2, 26).

ಪೊಲಿಕು pŏlaku. Form, shape (ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ Śmd. I; see s. ಪೋಕಾರಿಸು).

ಪೊಲಿಲ್ pŏlal. ಪೊಲಿಲು. = ಪುರಿ, ಪೊರಿ. A dwelling place: a town, a city (ಪುರ Śmd. I; Śm. 102; ಗಮ, ಗರುಡ, ಗೋತ್ರ, ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಜಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಮು, ಆಮುಕ್ಕೆಲು, ಆಶ್ರಯ Śm. 58, Kk. 64; Tě. ಪ್ರೇಲು; T. ಪುದಿ', the world in general, a country, the earth; greatness). See Śmd. 112. 235; Ŏpr. 2, 90; Bp. 61, 3; J. 2, 46; 3, 19; 28, 16. 27; 31, 29. 54; ಪಾಪ್ಪೆದಿರ್, ಪುಡಪೊಡಿರ್, ದುಷ್ಟೆದಿರ್. — ಪುದಿಪಾಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The ruler of a town (J. 17, 9). — ಪುದಿವೆಣ್ಣ. -ಪೆಣ್ಣ. A towns-woman (Riv. 13, after 77).

ಪೊಲಿಲಿಜ pŏlal-iĕa. (Śmd. 236; see 203). A man born in a town.

ಪೊಲಿ[1] pŏlĕ. 1. = ಹೊಡಿ. A river (ನದಿ Śmd. Dh.; ತೊಡಿ Śmd. I; ಪುಷ್ಪ II; ಪುಷ್ಪ, ತೊಡಿ Śm. 36; ನದಿ 114; see Kk. s. ಪುಷ್ಪಳಿ; *cf.* ಪುರ & see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಒಡ್ಡು 1). See J. 9, 24.

ಪೊಲಿ[2] pŏlĕ. 2. A path, a road (ಬಟ್ಟೆ Śmd. I; ಪಥ Śm. 114; *cf.* ಪೂಲ; T. ಉಡ್ಡಿ, a place; ಪುಡ್ಡಿ, anything that is hollow; a wicket in a gate; ಒಡುಗು, to go, walk; ಒಡುಗ್ಗಿ, a carriage).

ಪೊಲ್ತುಡೆ pŏltu-aḍĕ 2. = ಪೊತ್ತಡೆ, ಪೊತ್ತಡೆ, ಪೊದ್ದಡೆ, ಪೊದ್ದಡೆ, ಪೊತ್ತಡೆ, ಪೊಜ್ಜಡೆ, ಪೊಜ್ಜಡೆ, ಪೊಳ್ತು. The time of sunrise, day-break, dawn (ಉದಯಕಾಲ Śmd. II). Declension: ಪೊದ್ದಿಂಗೆ, ಪೊದ್ದಿನ (401).

ಪೊಲ್ತುವ್ pŏltar. = ಪೊದ್ದೆ, etc. (ಪ್ರಭಾತಕಾಲ Kk. 90).

ಪೊಲ್ತುವಡೆ pŏltu-aṛĕ 6. = ಪೊದ್ದೆ, etc. (ಉದಯಕಾಲ, ಮುಪ್ಪಗರ್ Śm. 18).

ಪೊಲ್ತು pŏltu. = ಪಿಱ್ತು 6, ಪಱ್ತು 4, ಪೊಱ್ತು 2, ಪೊರ್ತು, ಪೊಱ್ತು 2. The sun (ನೇಸಱ್, ಸೂರ್ಯ Śmd. I; ಸೂರ ರ್ತ. I, 31; ನೇಸರಿ ಬಟ್ಟೆ I, 35, o. r. -ತೆಱು; ನೇಸರ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45; ನೇಸಱ್, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14; T., M. ಪೊಱುದು; T. also ಪೊಱ, ಪೊಱದು, ಪೊಱ್ದು, M. ಪೊಱ್; Tě. ಪೊದ್ದು, ಪೊದ್ದು; see ಪುಗ್ಗು). 2, time in general (ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ Śmd. I; T., M., Tě.). 3, the time for bringing forth young (ಪ್ರಸವಕಾಲ Śmd. I). See Riv. 5, after 114; 6, after 11; 13, after 95; ಎದ್ದೊದ್ದು, ಮುಳ್ದೊದ್ದು.

ಪೋ pô. = ಪೋಪು 1. Going, departing (Tě.; T. ಪೋಲ), proceeding; having gone (ಪೋಗು Śmd. 211; T.). See Abh. P. 14, 77. 93. — ಪೋ ಕಳೆ. To cast out (Abh. P. 16, 24). — ಪೋ ತರ್. (= ಪೋಗು ತರ್ Śmd. 211). To go and bring (T. ಪೋದರು). ಪೋ ವನ್ದಂ (211). — ಪೋ ಸಂ. To rejoice at a going or spending (of riches, Abh. P. 6, 116). — ಪೋ ನುಂಗು. To swallow so that (a thing) goes or disappears (Čpr. 8, 15). — ಪೋಪುರಣ. Death through which one departs (Abh. P. 11, 140).

ಪೋಕ pôka. = ಪೋಕ. A goer, wanderer (M.); a stroller, a vagabond, a worthless man (ಎಕ್ಕತ್ತ Mr. 246, o. r. ಅವಿದ್ಯತ್ತ; My.; T.); a dissolute, profligate fellow, a villain, a blackguard, a rogue, a prodigal (My.). ಕಾಳುಮಾತು ಆವ ಬೀಪ, ಪೋ ಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಯೋಗ ಬೀಪ.—ಪೋಕನ ಮಾತು ಕಾಳು, ಸುಕೃನ ಮಾತು ಬೊಳ್ಳು.—ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮುಕನಿಗೆ ನೃಪ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಪೋಕರಿ pôkari. = ಪೋಕ, (ಪೋಲಿ). A dissolute, profligate, prodigal fellow, etc. (My.; Tě., T., M. ಪೋಕರಿ).

ಪೋಕರಿತನ pôkaritana. (= ಪೋಲಿತನ). The ways of a pôkari (My., also as ಪೋಕತನ; Tě. ಪೋಕರಿತನ).

ಪೋಕಿ pôki. A person who goes. See ತಿರುಪೋಕಿ.

ಪೋಗಂಡ pôganḍa. Not full-grown or adult, young; a boy. 2, *deformed, deficient in a member; having a redundant member.*

ಪೋಗಂಡಿಕೆ pô-gaṇḍikĕ. A prowess that goes or disappears (when proved). See ಸಲ್ಲಪೋಗಂಡಿಕೆ.

ಪೋಗಿಸು pôgisu. = ಪೋಕಿಸು. To cause to go, etc. (Śiv. 2, 112).

ಪೋಗು pôgu. 1. = ಪೋಸು 2, ಪೋಸು 1. To go; (to enter or get any state or condition); to go away; to pass away, to be spent (ಗಮನ Śmd. Dh.; Śm. 82; ಳಕೆ Śm. 82; T., M.; Tě. ಪೋಪು). P. p. ಪೋಗಿ; relative present participle ಪೋವ; relative past participle ಪೋದ (Śmd. 289); present ಪೋದಪೆ, etc. (289); 3rd person singular future ಪೋಕುಂ (290); 3rd person imperative ಪೋಕೆ (290); imperfect ಪೋದೆಂ, ಪೋದಮ್, ಪೋದಂ, ಪೋದರ್, ಪೋದುದು or ಪೋದ್ದು, etc. (289, ಪೋದಿತು, ಪೋದಿತ್ತು). ಪೋದ್ದು (Čpr. 4, 2). ಬಸದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೂಸ ಪುವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಆಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತಪ್ಪದೆಂ (Śmd. 73). ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (112). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದವಯ್? (153). ಏತರ್ಕೆ ಪೋದಂ? (211). ಪೋದ ದತ್ತಿಗ ಬರ್ದ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಪೋದಂಗೆ ಬರ್ದಂಗೆ ಆಪತ್ತಿಲ್ಲಂ (289). ಪೋಕೆ! ಏಲೆ? ಬರೆಕ್! ಮುಳಿಪಿಲ್ಲಿಮ ಗಾತನೋಳ್ ಆವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (290). ಪೊಲಿಮೂಡಿದೆ ಸಂಮ್ಮೆ ಪೋಕುಮಾ

ವರಸ್ಯಕ್ಕಂ (290). ಗಂಡಸರಾಡುಗಳ ಒತ್ತು ವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಪರಿಸ ರ್ಯ, ಪರಿಸಾರ Nr.). ಪೋಗಿ ಬೇಡುವಂ (ಹೂತ Mr. 245). ಪೋಗು, like ಹೋಗು, is frequently used to intensify the meaning, *e. g.* ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು (ಕಾದಿಸಾರು Bhn. 63). See ತಂದು ಪೋಗು, ಏಳ್ದೋಗು, ಕವಿದೋಗು, ಪೊರಪಡ್ದೋಗು, ಮುಂದೋಗು, ಮೂ ಢೆಪೋಗು, ಮೊಳೆದೋಗು, ಪಡ್ಮುದಪ್ಪೋಗು, etc.; Abh. P. 6, 35; 6, after 35; Bp. 47, 24; Rsv. 6, after 115; 13, 102 (ಪೋದೆ instead of ಪೋದಯ್); J. 2, 24. 30; 7, 46. — ಪೋ ಗಲುಳ್ಳ. -ಉಳ್ಳ. Being to go, likely to go, going. ಧ್ರಾಂತಿ ಳಲ್ಲಿತವಾಗಿ ಆದಕೆ ಆಘಾತ್ಯವಾದ ರವಿತರಣದ ಆಯುಷ್ಯಂ ಪೋಗ ಲುಳ್ಳ ಪ್ರಾತಿಘಾಸಿಳಜಲ (ಮುಂಜಿಜೆ Sl. 36).

ಪೋಗು pôgu. 2. = ಪೋ q. v., ಹೋಗು 2. Going, going away, etc. ಬರವುಂ ಪೋಗುವುಂ (Abh. P. 11, 113). ತನ್ನೊಡವುಮು ಪೋಗಿಂಗಂ ಆದಳ ಪೋಗಿಂಗಂ (6, 35). See ಮೋಕ್-, ಮೋಲು-. — ಪೋಗು ತರ್. = ಪೋ ತರ್. (Śmd. 211).

ಪೋಗುಹ pôguha. Going, etc. See ಪರಿಯುಮೋಗುಹ.

ಪೋಚಲ್ pôčal. Pouring water (T.). — ಪೋಚಲು ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಪೋಚಿ pôči. — ಪೋಚುದೇವು. N. (Bp. 58, 12).

ಪೋಚೆ pôčč. = ದಪ್ಪಂಡಿ, etc. (ಅಡಾಪತ್ರ G.).

ಪೋಂಚೆ pôñčč. = ಪೋಚೆ, etc. (ಪಾರಿಜಾರ್ಯ G.).

ಪೋಟ pôṭa. 1. A coward (ಪುರಪೋಳ್ ಓಪಿ ಬಹಂ Mr. 260; Bp. 16, 15; T. ಪೋಲಿ, fear; Tě. ಓಪೆ, fear; Tu. ಪೋ ಪು, to fear; ಪೋಪಗೆ, fear; *cf.* ಪಡಿ).

ಪೋಟ pôṭa. 2. = ಪೋಕರಿ. (My.). ಪುಣ್ಯತನದಲಿ ಹೆಣ್ಣಾರನು ಬಿಟ್ಟುರ್ ಪೋಟರು (Abhi. 2, 2).

ಪೋಟಗಲ pôṭagala. *The reed Arundo tibialis.* 2, *the grass Saccharum spontaneum* Lin.

ಪೋಟತನ pôṭatana. = ಪೋಕರಿತನ. (My.; Bp. 54, 40).

ಪೋಟಪಾ pôṭâ. — ಪೋಟಾಪೋಟಿ. rep. = ಪೋಟಿ No. 2. (My.; Tu.).

ಪೋಟಿ pôṭi. = ಹೋಟಿ. Joining, uniting: resemblance, likeness, similarity (Tě.; see s. ಪುರು ಷನು). 2, competition, out-bidding, rivalry (My.; Tě., T.; see Prv. s. ಗಾದೆಮಾತು). 3, what is joined or put to, any piece that is joined to wood, cloth, a rope, etc. (My.).

ಪೋಟಿಗಾರ pôṭi-gâra. A competitor, an outbidder (My.; Tě., T.).

ಪೋಟೆ pôṭe. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. A hole in a tree (My.; T. ಪೋಡು); a cavern, etc. ಪೋಟೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಗುಹೆ ಗಳು (ಕೊಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟರ Nn. 43, o. r. ಹೊಟೆಗಳು). 2, a hollow in general. ಕಾಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟೆ ಹೋ ಯಿತು (Prv.). — ಪೋಟೆಗೊಡ್ಡು. -ಕೊಡ್ಡು. A branch in which are holes (J. 24, 35).

ಪೋಟೆ pôṭe. (= ಪೋಟಿ). A woman with a beard. 2, *a hermaphrodite.* 3, *a female servant* (ನೀರಡಿಕೆ Mr. 304).

ಪೋಡಿ pôḍi. A slice, a bit, of fruits, nuts, etc. (My.; Mhr. ಪೋಡ; *cf.* Sk. ಸ್ಫೋಟಿ; ಪೋಡಿ 2).

ಪೋಡು pôḍu. 1. (= ಪೋಟಿ, ಪೋಡಿ 3). Combination. See ಮೋಕ್-.

ಪೋಡು pôḍu. 2. (= ಪೋಡಿ 2). Splitting, etc.

ಪೋಡುಗಾರ pôḍu-gâra. A splitter or cutter of wood (Abh. P. 4, 40; 13, 104).

ಪೋಣಿಸು pôṇisu. = ಪವಣಿಸು. To couple, to unite, to string together; to thread, as a needle, etc. (My.; Tě. ಪೋಹಣಿಂಪು; Tě. ಪೋಣಿ, resembling, similar, like; ಪೋಣಿಮಿ, ಪೋಣಿಮೆ, proportion, fitness, *cf.* ಪೋಟಿ). ಒಣ್ಣದ್ಕೊಣ್ಡು ಪತ್ತರಮಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ವಾಸ, etc. Sl. 218). ಕಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಧಮ ಪೋಣಿಸಲ್ ಕಟ್ಟಿ ಧರ್ಮರು ಬಾದಿಗಳು (ಗೃಹಿತ, etc. 377).

ಪೋತ pôta. = ಪೆಜ 2, ಹೋತ, q. v. See ತಿಣ್ಡಿ-.

ಪೋತ pôta. *The young of any animal* (ತಿಮು, ಬಾಲಕ, ಅರ್ಭಕ, etc., ಪದಪ ಕೂಸು Mr. 308); *a colt* (ಕುದುರೆ, ಮಲಗುಮೆ 273). 2, *a boat, a ship.* 3, *cloth, a garment.*

ಪೋತಕ pôtaka. = ಪೋತಕೆ. The young of any animal.

ಪೋತಕಿ pôtaki. = ಪೋದಗೆ. The potherb Basella lucida or rubra (ಮುಸ್ಸಕ್ಕಾಲಿ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಪೋತಕೆ pôtakĕ. = ಪೋತಕ. See ಮುಜ.

ಪೋತವಣಿಜ್ pôta-vaṇij. *A sea-trader.*

ಪೋತವಾಹ pôta-vâha. *A boatman, a sailor, a steersman.*

ಪೋತಾಧಾನ pôtâ-ûdhâna. *Small fry, a shoal of young fish.*

ಪೋತ್ರ pôtra. *The snout of a hog* (ಸೂಳರಾಸ್ಯ, ಪಸ್ಸಿಯ ಮುಖ Nn. 151; ಪಸ್ಸಿಯ ಮುಖ Mr. 487). 2, *a ploughshare* (ಸ ರಾಸ್ಯ, ನೇಗಿಲ ಮುಖ 151; ನೇಗಿಲ ಮುಖ 487). 3, a hoe (ಗು ದ್ದಲಿ 151, o. r. ಗುದ್ದಿಲಿ).

ಪೋತ್ರಿ pôtri. *A hog, a boar.*

ಪೋದ pôda. Relative P. p. of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋದಗೆ pôdagĕ. Tbh. of ಪೋತಕೆ (Čr. II, 7).

ಪೋಪ pôpa. = ಪೋಹ. Relative present participle of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋಪು pôpu. = ಪೋಹು. To be zealously active in going (ಅಸಹ್ಯಗಮನ, ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ Śmd. Dh.).

ಪೋಯ್ತು pôytu. 3rd person singular of the imperfect of ಪೋಗು 1, q. v. (T. ಪೋಯ್ದ್ = ಪೋಗು).

ಪೋರ್ pôr. 1. = (ಪೋರ್ 1), ಹೋರ್, ಹೋರು 1. To wrestle; to fight; to strive in opposition (ದುಷ್ಟಯುದ್ಧ Śmd. Dh.; ಕಾಳಗ Śm. 102; Čpr. 5, 78; Śśr. 4, 72; see T., M. s. ಪುರುಮಿಸು; Tě. ಪೋರು). ಪೋರ್ದ (Čpr. 2, 22; 5, after 30). ಪೋರ್ದಂ (Śmd. 50). ಪೋರ್ದರ್ (Čpr. 5, 78). ಸದಥಶ್ಚಿ ಪೋರದೆ (Mr. 2).

ಪೋರ್ pôr. 2. = (ಪೋರ್ 2), ಪೋಕ್, ಹೋರು 2. Wrestling; quarrel, fight, battle (T.; Tě. ಪೋರು).

ಪೋರ್ pôr. 3. = ಪೆರ್ 2, (ಹೊದರು), ಹೋರು 2. A hole (ಜಲ Śmd. Dh.; Śm. 102). ಪೋಗರ್ (J. 4, 35).

ಪೋರ pôra. A child; a little boy; a little girl; and inexperienced person (My., Tě.; Mhr.). ಪೋರನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡ್ಡು, ಹಾರೋ (*i. e.* ಹಾರುವನಿಗೆ) ಉನ್ನಿ ಸೋತು ಮೋಪ.— ಪೋರಪ್ರಾಪರೂ ಹೀರ್ದೆ ಪಳದೆ ರುಚಿ ಆರಿಯುರೆ? (Prv.).

ಪೋರತನ pôratana. Childhood; boyishness, childishness (My.).

ಪೋರಿ pôri. A little girl (My.). See ಹೊಮ್ಮರ-.

ಪೋರಿಗೆ pôrigĕ. = ಪೆರಕೆ 2, etc. See ಕಸಪೋರಿಗೆ.

ಪೋರಿಸು pôrisu. = ಹೋರಿಸು. To cause to fight, etc. (Čpr. 9, 107).

ಪೋರ್ pôr. = ಪೋರ 2, q. v.

ಪೋರ್‌ಕುಳಿ pôr-kuḷi. (Šmd. 239, o. r. in Mḷb. ಹೋರು ಕುಳಿ). A wrestler, etc. 2, wrestling, fight, struggle, opposition, etc. (ತಳ್ಕಿಯಟ, ತಡಮ್ಬರ, ತಡಮುರದು, ಮಾರ್ಕೊಣ್ಮದು, ಉರ್ಕಿಕ್ಕಿ, etc., ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ Šk.; Čpr. 8, 73; Abh. P. 11, 61).

ಪೋರ್ಕೆ pôrkĕ. = ಹೋರ್ಕೆ. Fighting; a battle, a fight (ಹೋರಣೆ Bhn. 25, o. r. ಹೋರ್ಕೆ).

ಪೋರ್ತ pôr-ta. (Šmd. 247). Wrestling, etc.

ಪೋಲ್ pôl. 1. = ಪೊಲು 1, (ಪೊಲ್ 1), ಹೊಲ್, ಹೊಲು. To be like, to resemble (ಸಾದೃಶ್ಯ Šmd. Dh.; Tē., T., M. ಪೋಲು). P. p. ಪೋಲ್ದು (288), ಪೋಲ್ದು (J. 3, 7; 17, 3). ಮುದ ನಲ ನಿಮಯುಗಗಳಿಗಳನೆ ಪೋಲ್ದುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81). ಪೆಸ್ದ ಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ದು (19). ಖಜ್ಗಾಯುಧವಾವಮುಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂ ನಂತೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಪೋಲ್ದುವೆ (Abh. P. 3, 95). ಪೋಲುವೆ (Bp. 30, 24). See Čpr. 3, 88; 4, 44; 6, 78. 95; Rsv. 5, 97; J. 7, 49.

ಪೋಲ್ pôl. 2. (= ಪೊಲ್ 2, etc.). Resemblance, equality; like, as (T., M.; Tē. ಪೋಲೆ; R.).

ಪೋಲಿ pôli. (= ಪೋಲು). (Contraction of a ಪೋಳಿ = ಪೋಳು). Going, strolling: ruin, destruction, waste state;—stray; abandoned state, profligateness, wickedness, viciousness, prodigality. 2, = ಪೋಳಿ (My.). See ಆಪಾ-. — ಪೋಲಿ ಮಾಡು. To ruin, to waste, to squander, etc. ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವಗೆ ಕೊಟ್ಟೀ ದುಡಿ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಪೋಲಿಯನ. -ಆನ. = ಪೋಲಿ No. 2 (My.). ಪೋಲಿಯವನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸೈಂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಪಾಲಿಯಂತಾಗದೇ?—ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಂಟೇ? (Prvs.). — ಪೋಲೀ ಜನ. Abject, mean, profligate, or prodigal people (My.). — ಪೋಲೀ ದನ. Stray cattle (My.). ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ದಾಲು ಹುಲ್ಲು, ಕಂಲೀ ಮುಂಡಿಗೆ ಸಾಲಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು (Prv.). — ಪೋಲೀ ನಾಯಿ. A stray dog, a dog without an owner (My.). — See Prv. s. ಹೋಳಿಗೆ.

ಪೋಲಿಕೆ pôlikĕ. = ಪೊಲ್ಲಿಗೆ, ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ. A flat cake made of barley or wheat, etc. (Sk., also ಪೂರಿಕೆ).

ಪೋಲಿತನ pôlitana. = ಪೋಕರಿತನ. (My.).

ಪೋಲಿಸು pôlisu. = ಪೊಲಿಸು, ಹೋಲಿಸು. To cause to resemble; to make analogous; to compare. ಎಣ್ಣಗೆಯೊಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ಯಪೋಲಿಸಲಳ್ಕು (Šmd. 73). ಪೋಲಿಸಲ್ಕು ಅನ್ಯಮೆಲು ಎರಡುಂ ಪೋಲಿಸುವಿಗಾದುದೆ (250). ಪೋಲಿಸುಪೆಡೆ ಇವರ್ದುಂ ತಕ್ಕರ್ (298). ಪೋಲಿಸು ವರ್ಗಂ (ಉಪಮಾನಾವರ್ಗ 397 Cm.). ಅನ್ಯಪೋಲ್ ಅನ್ಯಿಕೆಯು ಪೋಲ್ ಎನ್ನಿಪ ಪೋಲಿಪ ಅರ್ಥಮುಳ್ಳುಂ (Śm. 55). ಅಕ್ಷಿಕ್, ಅಕ್ಷಿ ಪಂ, etc. ನಿಚ್ಚಿನ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಳ್ಕುಂ (Kk. 61). ಓಲ್ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಳ್ಕು ನಾಮುಂ (63). ಅವುಮಾನೊಳ್ಪ ಜೋಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮ, ಉಪಮಾನ Nr.). ಪೋಲಿಪುದು (ರುಜಾಲಿಸು Šk.).

ಪೋಲು pôlu. (fr. a ಪೋಕಲು). (= ಪೋಲಿ No. 1). The state of going or being gone: wasted state, ruin; wasting, squandering. — ಪೋಲಾಗು. -ಆಗು. To be ruined, spoiled, or squandered (My.). ಪೋಲಾಗದಸ್ತು ಮಾಲಿಸ ಮಾಗಿಪ್ಪರೇಕು? (Prv.). — ಪೋಲಾಪಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. A female spendthrift (My.). — ಪೋಲು ಮಾಡು. To waste, to squander, as one's fortune (My.).

ಪೋಲ್ಕೆ pôlkĕ. = ಹೋಲಿಕೆ. Resemblance, similitude, likeness (Čpr. 7, after 115; J. 15, 37).

ಪೋಲ್ವೆ pôlvĕ. = ಹೋಲುವೆ. Resemblance, similitude, likeness (ಪಾರ್ಶ್ವ Čt. I, 42).

ಪೋಷಕ pôshaka. A nourisher, a supporter, a fosterer, a preserver (ಅಕ್ಷ, ರಕ್ಷಿಸುವವನು Kn. 37).

ಪೋಷಣ pôshaṇa. Nourishing, cherishing, fostering, bringing up, supporting. See ಪೊರೆ, ಪೊರೆ. ಪೋಷಣಕ್ಕೆ ಹೊಗ್ಗು, ಘೋಷಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಪೋಷಣೆ pôshaṇĕ. = ಪೋಷಣ. (My.). See Prv. s. ಘಾಡ ಕೊಸಮು.

ಪೋಷಾಕ್ pôshâk. Apparel (ವೇಷ Čb.; Mhr., H.).

ಪೋಷಾಕು pôshâku. = ಪೋಷಾಕ್. (My.).

ಪೋಷಾಗು pôshâgu. = ಪೋಷಾಕು. (B. 5, 45).

ಪೋಷಿತ pôshita. Nourished, cherished, fostered, supported. (My.; see ಪರಿ-).

ಪೋಷಿಸು pôshisu. To nourish, to cherish, etc. (Čpr. 2, after 49; J. 2, 60).

ಪೋಷ್ಟ್ರಿ pôshṭri. *A nourisher, a cherisher, a man who brings up.*

ಪೋಷ್ಯ pôshya. To be nourished or cherished, fit to be taken care of, etc.

ಪೋಷ್ಯವರ್ಗ pôshya-varga. A class of persons to be cherished or taken care of, as parents, etc. (My.; Sl. 358).

ಪೋಳಕ pôḷaka. — ಪೋಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. N. (Čh. v. 13, 14; Tē. ಪೋಲಕಮ್ಮ, a certain village goddess).

ಪೋಳಿಗೆ pôḷigĕ. = ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಳಿಕೆ. A stuffed wheaten cake (ಪೂರಿ G.).

ಪೋಳು pôḷu. ಪೋಲಿಯು. 1. = ಹೋಳು, ಹೋಳು 1. To cleave, to split, to divide into parts (ವಿದಾರ Šmd. Dh.; T. ಪೋವು, ಪಿಳ; T. ಪೋರುಳ್ಳು, what is almost loose from the remainder; M. ಪೊಳ, to be split; ಪಿಳರು, ಪೊಳರು, to split; ಪೋರಿ, to become disconnected; ಪೊಳೆ, to break open; ಪೋಳುಕ್ಕೆ, a piece, slice, splinter; see Tbh. ಪೋರಿ; see ಪೆಳವು; *cf.* ಉರಿ 1). ಕಾಯುಂ ಪೋಳ್ದಂ (Šmd. 156). ಪೋಳ್ದು (Rsv. 5, after 55). ಗಜಾಸುರನ ಪೋಳುವ ಪೆರಿದಿ (ವೀರಮುಷ್ಟೇಧನ) ನೆತ್ತಿಯ ಸೀಳ್ದು (RAghè. 17, 69).

ಪೋಳು pôḷ. 2. = (ಪೊಳ್), ಪೊಳು 2, (ಪೋಳು 2), ಹೋಳು 2. A split, a piece, a slice (ಸೀಳ್ದ ಫಾಗ Šmd. I; ಮಣ್ಣ Šmd. Dh.; J. 12, 21; 26, 65. 66. 67; Tu. ಪೂಳು). ಪೋಳ್ಗಳ್ (J. 4, 46). — ಪೋಳಾಳ್ಕು. -ಆಳ್ಕು. To split (Grj. 2, after 106).

ಪೋಳು pôḷ. 3. Arranging, constructing, contriving; forming, making; composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric (ವಿರಚನಾಪರ Šmd. Dh.; *cf.* ಪೋಳು 1).

ಪೋಳುಲ್ pôḷul. = ಹೋಳುಲ್. The hollow of a tree (ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ Šmd. I, o. r. -ಪೋಡೆ; see ಪೊಟ್ಟರೆ; T. ಪುಲುಕ್, anything that is hollow).

ಪೌಜು pauju. = ಪಜ್ಜು, ಫೌಜ, ಫೌಜು. An army, a body of troops (ಒಜ್ಜ Čt. II, 38; My.; Br., T.; Mhr., H. ಫೌಜ); a display of troops on the occasion of a marriage (My.).

ಪೌಜುದಾರ pauju-dâra. = ಫೌಜುದಾರ. A native that commands a body of troops (My.; Mhr., Il.). 2, a native criminal judge or magistrate (Mhr., Il.).

ಪೌಜುದಾರಿ pauju-dâri. = ಫೌಜುದಾರಿ, q. v.

ಪೌಜುದಾರಿಕೆ pauju-dârikĕ. The office of a ಪೌಜುದಾರ (My.).

ಪೌಂಚಾಯಿಸು pauñchâyisu. To instruct illicitly (My.; Il.).

ಪೌತವ pautava. A kind of measure (ಪಲಕಹಾರಿಗಳಿಗಿಪ್ಪ ಕೆಳಗಣ ಅಳತೆ Nr., c. r. ಯೌತವ).

ಪೌತಿ pauti. = ಪವುತಿ. Death (My.; Br. ಫೌತು, Il. faut). — ಪೌತಿಮುಸಾಮಿಪಾಕಿ. -ಆಸಾಮಿ-. The balance due to government from a deceased person (My.).

ಪೌತ್ತಿಕ pautṭika. (fr. ಪುತ್ತಿಕಾ). A kind of honey. (Sl. 334).

ಪೌತ್ರ pautra. (fr. ಪುತ್ರ). Belonging or relating to a son or to children. 2, *a grandson* (ಮಗನ ಮಗ Mr. 314).

ಪೌತ್ರಿ pautri. *A grand-daughter.*

ಪೌನಃಪುನ್ಯ paunaḥpunya. (fr. ಪುನಃಪುನಃ). Frequent reiteration, constant repetition. (My.).

ಪೌನರ್ಭವ paunarbhava. (fr. ಪುನರ್ಭೂ). The son of a widow remarried. (My.).

ಪೌರ paura. (fr. ಪುರ). Belonging to a town or city. 2, *a townsman, a citizen.* See *e. g.* Bp. 32, 59; 49, 15; Bh. 1, 10, 28. 3, *a species of fragrant grass.*

ಪೌರಣಿಮೆ paurâṇimĕ. Tbh. of ಪೌರ್ಣಮಿ. (Čb. 175).

ಪೌರಲೋಕ paura-lôka. Citizens (Čpr. 7, 155).

ಪೌರವನ paura-vana. A garden in the neighbourhood of a city (Čpr. 3, 69).

ಪೌರಸ್ತ್ಯ paurastya. (fr. ಪುರಸ್). Situated in front. 2, *precious, prior, first.* 3, *eastern.*

ಪೌರಾಣ paurâṇa. (fr. ಪುರಾಣ). Belonging or relating to the past; old, ancient (ಚರ, ಪದ್ಯಮು Nn. 165); relating to the purâṇas; a purâṇa (Mn. 138).

ಪೌರಾಣಿಕ paurâṇika. = ಪುರಾಣಿಕ. (ಸೂತ, ಪುರಾಣಿಕ Nn. 32; My.). — ಪೌರಾಣಿಕರ ಬಲಭದ್ರ. N. (Bp. 56, 41).

ಪೌರುಷ paurusha. (fr. ಪುರುಷ). = ಪೌರುಸ. Belonging or relating to a man or to man. 2, being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಆಳತೆ Nn. 166; ಆಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪೌರುಷವೆಮ್ಬುದು Mr. 474, one MS. ಮುಟ್ಟಿ); the measure of a man. 3, virility; *manliness, heroism, strength, power, vigour* (ಪೌರುಷ್ಯ, ದೈತಾಪ, ಪುರುಷಾರ್ಥಾದ ಕಾರ್ಯರ್ 166). 4, action of men, man's work, action.

ಪೌರುಷೇಯ paurushêya. Derived from or relating to man, incidental to man, made by man, human, manly; coming from the soul; a line or lineage of males (My.).

ಪೌರುಷ್ಯ paurushya. = ಪೌರುಷ No. 3, q. v.

ಪೌರುಸ paurusa. Tbh. of ಪೌರುಷ (Šmd. 335).

ಪೌರೋಗವ paurôgava. (fr. ಪುರೋಗಮ). An overseer of a royal household, especially *the inspector of the royal kitchen* (ಸೂಪಕಾರರ ಶರ್ತ Mr. 269).

ಪೌರೋಹಿತ paurôhita. (fr. ಪುರೋಹಿತ). Belonging to a purôhita; the office of a purôhita (Mhr.); the family-priest (see Mr. s. ಆಪ್ತಾದಪಪ್ರಧಾನ; My.).

ಪೌರೋಹಿತ್ಯ paurôhitya. The character or office of a family-priest. (My.).

ಪೌಲ್ಪ paulpa. = ಪೌಷ್ಪ in Hlâ. MS.; Čpr. 10, 48.

ಪೌರ್ಣಮಾಸ paurṇamâsa. (fr. ಪೂರ್ಣಮಾಸ). Relating or belonging to the full moon. 2, *a ceremony performed at the full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಾಸಿ paurṇamâsi. *A day or night of full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಿ paurṇami. (fr. ಪೂರ್ಣಮಾ). A day of full moon (Bp. 4, 28). ಪಾಡಿಯಂ ಮೊದಲು ಪೌರ್ಣಮಿಯನುಡಾಕೆ ಕಡೆ ಮಾಡಿ ರವಿಯಾವಿದಾರಂಗಳಶ್ಟಂ (Mr. 68).

ಪೌರ್ಣಮೆ paurṇimĕ. = ಪೌರಣಿಮೆ, ಪೌರ್ಣಮಿ. (My.).

ಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕ paurvâhṇika. (fr. ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ). Belonging or relating to the morning or forenoon. (My.).

ಪೌಲಸ್ತ್ಯ paulastya. (fr. ಪುಲಸ್ತ್ಯ). Descended from Pulastya: *Kubêra.*

ಪೌಲಿ pauli. *Grain half dressed or scorched or fried with ghee and made into a sort of cake* (ಪುಟ್ಟಗೆ, ಹೊಟ್ಟಗೆ, ಪಿಟ್ಟು G.).

ಪೌಲೋಮಿ paulômi. (fr. ಪುಲೋಮ). The daughter of Pulôma: *the wife of Indra.*

ಪೌವನಿ pauvanĕ. = ಪವ್ವನೆ, q. v.

ಪೌಷ paushа. (fr. ಪುಷ್ಯ). Relating to the time when the moon is in the asterism pushya; *the month paush* (December-January).

ಪೌಷ್ಪ paushpa. (fr. ಪುಷ್ಪ). = ಪೌಷ್ಪಿ. *Belonging or relating to flowers, made of flowers.*

ಪೌಷ್ಪಕ paushpaka. *Oxide of brass, green vitriol.*

ಪ್ಪ ppa. = ಪೆ 2, etc., *e. g.* ಪೊಳಪ್ಪಂ, ಪಿಳಪ್ಪಂ, ಪಿಸಪ್ಪಂ (Šmd. 275 Mḍb.), ಉದಯಿಪ್ಪಂ (275). *Cf.* ಅಕ್ಕಪ್ಪಂ, ಇಕ್ಕಪ್ಪಂ, ಉಕ್ಕಪ್ಪಂ; ಪಪ, ಪಪ್ಪ.

ಪ್ಯಾಟಿ pyâṭi. *Ho! hallo!*

ಪ್ಯಾದೆ pyâdĕ. = ಪೇದೆ. (My.; Tč.).

ಪ್ರ pra. Before, forward, in advance, in front, onward, forth, away; pre-eminently, excessively, very, much.

ಪ್ರಕಟ pra-kaṭa. *Evident, clear, manifest, apparent, displayed, unfolded;* published; public, commonly known; noted, notorious; visible (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Šmd. 124 Cm.; ಪರಮ Kt. 52; ಪ್ರಖ್ಯಾತ Nn. 89). ಪ್ರಕಟವಾದರೂ ಆಗಮಾಶ್ರಯ ಪುರಲ್ಲಿ (Prr.). — ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to become manifest, etc. (My.). ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ದೆಸೆ (ಆಗ, ಇಂಗಿತ, ಇಂಗ Sl. 392). — ಪ್ರಕಟಮ್ಮಾಡು. -ಮ-. To manifest, etc. (Čpr. 7, after 77).

ಪ್ರಕಟತರ prakaṭa-tara. Uncommonly or very evident, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Šmd. 21 Cm.; Kâvy. IV, 2, 30; Čpr. 1, 58; Bp. 36, 48; 46, 3).

ಪ್ರಕಟತೆ prakaṭatĕ. Tbh. of ಪ್ರಕಟನ. (My.).

ಪ್ರಕಟನ prakaṭana. Manifesting, bringing to light, disclosing, revealing (Sk.); publishing, as by letter, etc., notification (My.). See ಆಜ್ಞಾಪ್ರ-. — ಪ್ರಕಟನಪತ್ರ. A writing which communicates information, a notification (My.).

ಪ್ರಕಟಿತ prakaṭita. Manifested; evident, apparent; displayed (Čpr. 1, 126; Bp. 21, 5; 26, 11); published, proclaimed (My.).

ಪ್ರಕಟಿಸು prakaṭisu. To manifest; to disclose; to promulgate; to publish, to proclaim (Čpr. 2, 5; 3, 4; 7, 131; Bp. 3, 51; 33, 30; 51, 31. 45; 54, 23; Rśv. 10, after 10; J. 11, 25; My.).

ಪ್ರಕಟೀಕೃತ prakaṭī-kṛita. Manifested, brought to light, unfolded, displayed. (Ūpr. 4, after 42).

ಪ್ರಕಂಪನ pra-kampana. Great trembling, shaking, violent or excessive motion. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 1. Doing much or well; achieving, making, performing, etc. 2, war, a battle (ಸಮರ, ಕಾಳಗ Nn. 45). 3, an ass (ಗರ್ದಭ, ಕತ್ತೆ Nn. 45).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 2. Scattering forth; a scattered heap; *a heap, a multitude.* 2, wealth, property (ಕೈವರ, ವಿತ್ತ Nn. 45).

ಪ್ರಕರಣ pra-karaṇa. = ಪ್ರಗರಣ. Doing much or well; treating, expounding, discussion, explanation. 2, *a subject, a topic, a province, a department.* 3, a section, a chapter, a book, a paragraph (Śmd. 61; Ch. p. 24). 4, opportunity, occasion. 5, an introduction, a prologue, a prelude. 6, a poetical fiction or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary. 7, a drama, a kind of drama with a fictitious plot. See ಧಾತು-, ರಾಕ್ಷಸ-.

ಪ್ರಕರ್ಷ pra-karsha. *Pre-eminence, excellence, eminence, distinction, high degree, superiority* (ಹೆಚ್ಚುಗೆ Sl. 467).

ಪ್ರಕಲಿತ pra-kalita. Driven onwards, chased; urged on;—attached, affixed, furnished with (Bp. 46, 69).

ಪ್ರಕಾಂಡ pra-kâṇḍa. *The stem or trunk of a tree from the root to the branches* (ಮರದ ಕಡಮೊತ್ತು Mr. 105); the stalk of a lotus (ಪದ್ಮನಾಲ, ತಾವರೆಯ ದಂಡ Nn. 60). 2, *the upper part of the arm* (ಮೊದಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು Mr. 323). 3, a branch, a shoot; the fingers of the hand (ಶರಾಂಗುಲಿಗಳ್, ಕೈಯ್ಯ ಮೆರ ಳುಗಳು 60). 4, a division of time (ಕಾಲ, ಕಾಲಛೇದ 60). 5, a kind of tree (ಪದುಛೇದ, ವೃಕ್ಷಛೇದ 60; *cf.* No. 1 ?). 6, at the end of a composition: *anything excellent of its kind.*

ಪ್ರಕಾಮ pra-kâma. Desire, delight, pleasure. ಪ್ರಕಾಮಂ, according to wish or desire; with great pleasure; *to the heart's content; very much.*

ಪ್ರಕಾರ pra-kâra. = ಪ್ರಕಾರ 2, ಪಾಕಾರ್. *Sort, kind, species.* 2, *way, mode, fashion, manner.* 3, *particularity, speciality.* 4, *similitude.*

ಪ್ರಕಾರಗಮನ prakâra-gamana. Going mannerly. See ಪ್ರಾಂಗಮ್.

ಪ್ರಕಾಶ pra-kâśa. = ಪ್ರಕಾಸ. *Visible, manifest, clear, evident; open, public; generally or universally known, noted, celebrated;* bright, shining. 2, at the end of a composition: *having the appearance of, looking like, similar.* 3, *clearness, brightness, brilliance, lustre, splendor, shine;* sunshine; elucidation; display, manifestation, expansion, diffusion; fame, celebrity. ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದವನ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೊದ ದೇಸು? (Prv.).—ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to obtain lustre, to illuminate, to make bright or full of light (My.); to cause to obtain diffusion, to develop. ಸುಗ್ಗಿ ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಗಿ ಕೊಡ್ಡಿರುವ ಪರಮಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಕೈಯಾಮ್ಮತ್ತೆಜಳಸಾಮ್ರಿ (ಪ್ರಬೋಧ Sl. 225). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Causing to obtain lustre, etc. (ದೇವ ಸ Sl. 436).—ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To obtain lustre, to begin to shine, etc. (My.).

ಪ್ರಕಾಶನ pra-kâśana. Illuminating, giving light; *making known.*

ಪ್ರಕಾಶಿತ pra-kâśita. Become visible, manifest; displayed; illumined, enlightened. (Ūpr. 1, 126; My.).

ಪ್ರಕಾಶಿಸು pra-kâśisu. To become manifest; to be well known; to shine forth, to shine, to be full of lustre (My.; B. 3, 27; ಮಿಂಚು, ಹೊಳೆ G.). ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ (ಸ್ಫುರತ್ Śmd. 73 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಸದ್ ದಟ್ಟ (ಸ್ಫುರದ್ 153 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಪುದು (ಉ ಜ್ಜ್ವಲ 400 Cm.).

ಪ್ರಕೀರ್ಣ pra-kîrṇa. Scattered forth, scattered; spread abroad; dishevelled, loose; waved, waving; etc.;—a confused mass, miscellany; a collection, a mass (Bp. 6, 21).

ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ pra-kîrṇaka. *A chowrie, the tail of the Bos grunniens used as a fan,* etc. (ಸುತ್ತ ಕೆದರಿರುವ ಚಾಮರ Mr. 265).

ಪ್ರಕೀರ್ತಿತ pra-kîrtita. Announced, proclaimed; pronounced, declared, said; renowned, celebrated. (My.).

ಪ್ರಕೀರ್ಯ pra-kîrya. To be scattered forth, fit to be diffused, etc. 2, *the plant Guilandina bonduc* Juss. (see ತವಸಿಗಿಡ).

ಪ್ರಕೃತ pra-kṛita. Made, accomplished; *commenced, begun; that which is now in hand or under consideration;* original, natural; genuine, real (ಸಿರಿ, ಸಿಜಿಪ್ಪಿ Nn. 111, o. r. ಸಿಸ ಮಾಮುಮು; Bp. 40, 67). 2, the present moment or time (My.).

ಪ್ರಕೃತವಿಕೃತ prakṛita-vikṛita. A natural and an unnatural condition, an innate and a modified condition (Bp. 40, 67).

ಪ್ರಕೃತಿ pra-kṛiti. *The original or natural form of anything, natural condition or state* (ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ Nn. 111; ಸ್ವರೂಪ Mr. 500). 2, *nature, character;* constitution of body (B. 3, 28; 4, 123; My.); disposition of mind; temperament. 3, genuineness, reality (ನಿಜ 500, *cf.* ಪ್ರಕೃತ). 4, *the equipoise of the three constituent qualities of nature: satva, rajas and tamas* (ಗುಣತ್ರಯ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮುಮೆಮ್ಬು ಗುಣತ್ರಯ 111). 5, the mind, in which the three qualities reside (ಚಿತ್ತ 111; ಸತ್ವಾದಿಗುಣಾಮಿಪ್ಪ ಚಿತ್ತ 500). 6, *the five elements.* 7, *the seven constituent parts of a kingdom:* the king, his minister, his ally, territory, fortresses, treasury, and army (ಸಪ್ತಾಂಗ 111). 8, *the minister (or ministers) of a king* (ಉಪತ್ತುಮ ಸಚಿವರ್ 500). 9, the Jinas of a town (ಪ ತ್ತನಸ್ವಾಮಿಗಳ್ 500). 10, *the subjects of a king, the artizans,* etc. (ಜನ, ಜನರುಗಳು 111). 11, a woman, womankind (ಸ್ತ್ರೀಯರು 111). 12, the original source of, or passive power of creating, the material world, Nature (mâyâ, pradhâna) as opposed to Purusha (soul, or the primeval male). 13, work or business to be done (ಕಾರ್ಯ 111; 500). 14, cause (ಕಾರಣ 111; 500). 15, a rule, a pattern, a model. 16, a peculiar practice: the suppression of any feeling etc. (ಔಚಿ, ಸ್ವಭಾವ Nn. 76). 17, tax, tribute, etc. (ಸುಂಕ Nn. 16). 18, that which is most excellent (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು 111). 19, beginning and end (ಆದಿ ಅನ್ತ್ಯ, ಮೊದಲು ಕಡೆ 111). 20, leaving, abandoning (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 111). 21, acting, behaviour, practice, etc. (ಚಾರಿತ್ರ, ನಡತೆ 111). 22, a multitude (ಪ್ರಜ, ಸಮೂಹ 111). 23, dust (ರಜ, ಧೂಳು 111). 24, *the crude or elementary form of a word, an uninflected word, the radical form of a word before the case-terminations and other affixes are subjoined* (Śmd. 6 Cm.; 46. 60. 62. 98; 105 Cm.; 137. 178. 281; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 1*b*, 1-5; I, 5, 32-47; Oorl Mr. 514). 25, N. of a type of metres (Ch.; ಧನ್ಯಾಛೇದ 111; Mr. 382). 26, *the female organ of generation.* 27, *the*

male organ of generation.—ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಕೃತಿ ಬಿಡ ಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಕೃತಿಗುಣ prakṛiti-guṇa. *One of the three constituent qualities of nature.*

ಪ್ರಕೃತಿತ್ವ prakṛititva. Natural state, genuine form (ಲೆpr. 8, 2).

ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರೂಪ prakṛiti-svarûpa. The original form of the verbal theme (ಕೆmd. 270).

ಪ್ರಕೃಷ್ಟ pra-kṛishṭa. Drawn forth; drawn out; distinguished, excellent, exalted, eminent, etc. (ಮುಖೋಷರ, ಪುಷ್ಪ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರಕೋಪ pra-kôpa. Excitement, emotion; violent anger, rage, fury; irritation, provocation, exasperation (ಕೆmd. 173; Kâvy. III, 3, B, 57; IV, 2, 15). 2, excess, superabundance. See ಪಾತ-.

ಪ್ರಕೋಷ್ಠ pra-kôshṭha. *The fore-arm* (ಮುಂಗೆಯ Mr. 322). 2, *a court in a house, an open space surrounded by buildings* (ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ, ಮುತ್ತಿನ ಸಿಲುಬೆ Mr. 201).

ಪ್ರಕ್ರಮ pra-krama. Striding forwards, stepping; proceeding; a step; *commencement, beginning.*

ಪ್ರಕ್ರಯ pra-kraya. *Price, worth, value* (ಶಬ್ದಮ, ಜಿಡೆ Hlâ.).

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ pra-kriyĕ. Conduct, manner, way; a rite, a ceremony. 2, *elevation, precedence, prerogative, dignity, high position.*

ಪ್ರಕ್ವಣ pra-kvaṇa. *The sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ವಾಣ pra-kvâṇa. *The sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ಷಮ pra-kshama. Very patient (Bp. 46, 3).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲ pra-kshâla. = ಪಜ್ಜಾಳ, ಪಜ್ಜಳ 2, ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ. See ಪಣ್ಣುಲು-.

ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ pra-kshâlana. Washing, washing off, cleaning, cleansing; bathing; water for washing. See ಕಜುರ್, ಪೊಳೆ. — ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಗೆಯ್ದು. -ಒ-. To wash (Bp. 39, 5; 52, 4).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ pra-kshâlita. *Washed, cleansed.*

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸು pra-kshâlisu. To wash (ಕಜುರ್ ಭೆ. I, 24).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣ pra-kshêpaṇa. Throwing, casting, placing, depositing. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿತ pra-kshêpita. Thrown, cast, placed, deposited. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನ pra-kshvêḍana. Clamour. 2, *an iron arrow.*

ಪ್ರಖ್ಯ pra-khya. Visible, clear; at the end of compounds: *resembling, like.* 2, Tbh. of ಪ್ರಖ್ಯೆ (Bp. 38, 44).

ಪ್ರಖ್ಯಾತ pra-khyâta. *Celebrated, renowned, famous, noted, notorious.*

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ pra-khyâti. Notoriety, celebrity, fame, praise. (My.). ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಸ್ತಿ, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟ (Prv.). — ಪ್ರಖ್ಯಾತಿವೆಱೆ. -ಪಿಱೆ. To get fame, to become famous (ಲೆpr. 4, 92).

ಪ್ರಖ್ಯೆ pra-khyĕ. = ಪ್ರಖ್ಯ No. 2. Look, appearance; making manifest; fame, renown.

ಪ್ರಗಣಿತ pra-gaṇita. Reckoned up, calculated (Bp. 19, 10).

ಪ್ರಗಣ್ಡ pra-gaṇḍa. *The upper part of the arm from the elbow to the shoulder.*

ಪ್ರಗತ pra-gata. Gone forward, gone forth; gone in a distinct manner (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ದುಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆmd. 269 Cm.); separate, apart.

ಪ್ರಗತಜಾನುಕ pragata-jânuka. *Having the knees far apart, bandy-legged.*

ಪ್ರಗಲ್ಭ pra-galbha. *Bold, confident;* resolute, energetic; spirited, daring; proud; eminent.

ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ pra-galbhatĕ. Boldness, confidence; *energy, resolution, resoluteness;* arrogance; wilfulness; power, eminence, consequence; ingenuity, intellect (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ, ಬಾಗ್ಮೆ Mr. 458).

ಪ್ರಗಾಢ pra-gâḍha. Entered; dipped into. 2, *much, excessive.* 3, *hard, difficult.* 4, hard, firm.

ಪ್ರಗುಣ pra-guṇa. Having excellent qualities; *being in the right state or order, straight;* honest, upright.

ಪ್ರಗುಮ್ಫನ pra-gumphana. Stringing together, arranging (ಲೆpr. 1, 59).

ಪ್ರಗೇ pra-gê. *Early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಗ್ರಹ pra-graha. = ಪಗ್ಗ. Holding in front or forth. 2, taking, laying hold of, grasping, seizing; a police-officer (ಗ್ರಾಹಕ, ಬನ್ನಿವಿಡಿಸಂ Mr. 462); a leader, a ruler. 3, *a rein, a rein, a bridle, a halter, etc.* 4, *the string suspending a balance.* 5, *a captive, a prisoner.* 6, *a ray of light.* 7, the arm. 8, kindness, favour.—See ಬನ್ನಿ 1.

ಪ್ರಗ್ರಾಹ pra-grâha. Seizing, etc. 2, *a rein, a halter, etc.* 3, *the string suspending a balance.*

ಪ್ರಗ್ರೀವ pra-grîva. *An air-hole, a window;* a balcony; a summer-house, a pleasure-house; a building on the top of a palace; a wooden balustrade or fence round a building; a stable; the top of a tree.

ಪ್ರಘಟ್ಟಕ pra-ghaṭṭaka. A precept, rule, doctrine. (ಲೆpr. 8, 89).

ಪ್ರಘಣ pra-ghaṇa. *A porch before the door of a house, a terrace before a house, a portico* (ಅಂಕ್ಷಕ, ಪೊಗಸಾರೆ Mr. 199). 2, an iron mace.

ಪ್ರಘಾತ pra-ghâta. *A battle, a combat.*

ಪ್ರಘಾಣ pra-ghâṇa. *A terrace before a house.* 2, *that part of the stem of a tree where the branches begin* (ಕೈಕ್ಕ, ಮುರನ ಕವದ Mr. 105). 3, an iron mace.

ಪ್ರಘೋಷಣ pra-ghôshaṇa. Sound, noise, roar (Bp. 37, 69).

ಪ್ರಚಕ್ರ pra-chakra. *An army in motion.*

ಪ್ರಚಣ್ಡ pra-chaṇḍa. = ಪಚ್ಚಂ. Excessively violent, vehement, furious; very hot or burning; fierce; intolerable; terrible; bold, presuming; stupendous. ಪ್ರಚಣ್ಡವ ಎತ್ತೀಪಿದ ಪಂ (ಅನಪೇಕ್ಷಣಾಪ, ಬಾಳ್ವರಾಡೋಪ Mr. 247).

ಪ್ರಚಣ್ಡಿ pra-chaṇḍi. A cow fit for the bull (ಸೂಡಕಿ, ಪಡೆಮಾಡ Hlâ.; ಪಡೆಮಾಳ್ಕ Mr. 180, c. r. ಪಡೆಯಾಳ್ಕ).

ಪ್ರಚಯ pra-chaya. Collecting, gathering; a heap, a quantity, a number, a multitude (Bp. 42, 38; Kk. 1); slight union. 2, the neutral accentless tone (Bp. 55, 51).

ಪ್ರಚರ pra-chara. Going forth; going about, roaming, wandering (Bp. 43, 62); proceeding, behaviour; course; a road; usage, custom.

ಪ್ರಚರ್ಯ pra-charya. = ಪ್ರಚರ. (Bp. 36, 57).

ಪ್ರಚಲ pra-chala. = ಪಜ್ಜಳ 1. *Being in motion, moving to and fro, trembling, unsteady.*

ಪ್ರಚಲಾಕ pra-chalâka. *A peacock's tail.*

ಪ್ರಚಲಾಕಿ pra-chalâki. *A peacock.*

ಪ್ರಚಲಾಯಿತ pra-chalâyita. Moving to and fro, tossed about; *nodding the head* (while asleep in a sitting posture).

ಪ್ರಚಾರ pra-châra. Coming forth; becoming manifest or public, appearing, appearance, manifestation; being in actual use, currency; being used or applied; going, wandering, roaming (Rây. 13, 19; J. 7, 36; 12, 15); *conduct, behaviour; prevalence, custom, usage* (B. 4, 214). — ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make public (My.).

ಪ್ರಚಾರಕೆ pra-châraṭe. Moving about (Grj. 4, 58).

ಪ್ರಚಿಂತ್ಯ pra-chintya. To be reflected or meditated upon; to be found out, devised or contrived. See ಅ-.

ಪ್ರಚುರ pracura. *Much, many, abundant;* plenteous, plentiful, frequent; abounding in; abundance, augmentation, increase; frequent, prevalent, notorious (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 291 Cm.). — ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸು. To make known, to publish (My.).

ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ pracura-grahaṇa. The extension, or comprehensiveness, of a rule (ಪರಿಮಾಣ Śmd. 153).

ಪ್ರಚುರತರ pracura-tara. Very much, very many, etc. (A.).

ಪ್ರಚುರತೆ pracuratè. Abundance, plentifulness, plenty; multitude; increase; prevalence, notoriety (ಪಸರ Ct. I, 74; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Śmd. 107 Cm.; Kâvy. III, 1, A, 24).

ಪ್ರಚೇತಸ pra-chétas. = ಪ್ರಚೇತನ. Wise, intelligent. 2, *Varuṇa.* 3, N. of one of the prajâpatis or ancient sages.

ಪ್ರಚೇತಸ pra-chétasa. Yama (Mr. 40).

ಪ್ರಚೋದನ pra-chôdana. Instigating, inciting, exciting, animating; directing, ordering.

ಪ್ರಚೋದನಿ pra-chôdani. *The plant Solanum jacquini* Willd.

ಪ್ರಚೋದಿತ pra-chôdita. Driven on, impelled, instigated; decreed; prescribed, commanded. (My.).

ಪ್ರಚ್ಛದ pra-ch-chhada. = (ಪಚ್ಚೆ), ಪಚ್ಚಡ, ಪಚ್ಚಡ. Covering, enveloping, clothing with: *a cover, a coverlet, a wrapper, a blanket,* (a cloth, a garment, ಪಚ್ಚಡವಿಗೆ Hlâ.).

ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ pracchada-paṭa. *A cover, a wrapper.*

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ pra-ch-channa. Covered, enveloped; concealed, hidden; clothed, clad; *private, secret, unavowed, disguised.* 2, *a private door inside a house.* 3, a lattice, a loop-hole.

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪ್ರಕಟ pracchanna-prakaṭa. Unriddling (Kâvy. III, 2, B, 81).

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕೆ pra-ch-chardikè. *Vomiting.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದನ pra-ch-chhâdana. Covering, concealing, hiding. 2, *an upper or outer garment.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ pra-ch-chhâdita. *Covered;* hidden; clothed.

ಪ್ರಚ್ಛೇದಿತ pracchêdita. Amazement (ಸಂವಿತ, ಬೆಜಗು Mr. 463, in two MSS., o. rs. ಪ್ರಚ್ಛೇದಿತ, ಪ್ರಚ್ಛೇದಿತ, and in two MSS. ಸಚ್ಛಿದ್ರ).

ಪ್ರಜ praja. Tbh. of ಪ್ರಜೆ. (B. 5, 232).

ಪ್ರಜನ pra-jana. Begetting; impregnating; a generator; impregnation or pregnancy of cattle; *the season for a cow's taking the bull.*

ಪ್ರಜನನ pra-janana. Generation, procreation; bringing forth, birth; production; the penis; the vulva. (My.).

ಪ್ರಜವಿ pra-javi. *Hastening, rapid, quick.*

ಪ್ರಜಾಗರ pra-jâgara. *Waking, watching, being awake;* taking care.

ಪ್ರಜಾತ pra-jâta. Born, produced (Bp. 40, 65).

ಪ್ರಜಾತೆ pra-jâtè. *A woman who has borne a child.*

ಪ್ರಜಾಧಿಪ prajâ-adhipa. A king (ಅರಸು Mr. 262).

ಪ್ರಜಾಪತಿ prajâ-pati. Lord of creatures; lord of the people: *Brahmâ.* 2, ten personages or ancient rishis first created by Brahmâ: Marîchi, Atri, Angiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, Prachétas, Vasishṭha, Bhṛigu, and Nârada. 3, *a king.* 4, the penis (My.).

ಪ್ರಜಾವತಿ prajâ-vati. A woman who has children, a mother; a pregnant woman. 2, *a brother's wife* (ಭ್ರಾತೃ ವಧು, ಕಾಮನಿ Hlâ.; ಕಾಮನಿ Mr. 312).

ಪ್ರಜೆ pra-jè. ಪ್ರಜಾ. *Progeny, offspring, children.* 2, *a created being, a creature.* 3, *people, the inhabitants of a country, subjects.* See Prv. s. ರಾಜ.

ಪ್ರಜೇಶ್ವರ prajâ-îśvara. A king. (My.).

ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ prajâ-utpatti. The raising up of progeny. 2, the fifth year in the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಜ್ಞ pra-jña. Wise, intelligent, learned. (Bp. 8, 12).

ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಸ್ prajñâ-châkshus. Having the understanding or wisdom as the only eyes: blind (Sk.). 2, the mental eye (My.).

ಪ್ರಜ್ಞಾನ pra-jñâna. *Knowledge, wisdom, intelligence;* discrimination. 2, *a mark, a token, a memorial.*

ಪ್ರಜ್ಞು pra-jñu. *Bandy-legged.*

ಪ್ರಜ್ಞೆ pra-jñè. ಪ್ರಜ್ಞಾ. A clever or sensible woman. 2, *understanding, intellect, wisdom, knowledge;* discrimination.

ಪ್ರಜ್ವಲ pra-jvala. = ಪಜ್ವಳ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸ.

ಪ್ರಜ್ವಲನ pra-jvalana. Blazing up, being in flames, flaming, blazing brightly, shining; taking fire, kindling. (Śi. 240).

ಪ್ರಜ್ವಲಿತ pra-jvalita. Being in flames, flaming, blazing, burning, shining. (Bp. 24, 38).

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು pra-jvalisu. = ಪಜ್ವಳಿಸು, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. To catch fire, to be in flames, to blaze up, to shine, to be full of lustre, etc. (Bp. 47, 17; J. 26, 13).

ಪ್ರತೀನ pra-tîna. Flying forward; *taking flight.*

ಪ್ರಣತ pra-nata. Bent forwards, crooked; *bowed, bowing to;* bending; humble. 2, skilful, clever. See ಎಣಗು.

ಪ್ರಣತಿ pra-nati. *Bowing, salutation, obeisance.*

ಪ್ರಣತೆ praṇatè. = ಪಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣತೆ. (My.).

ಪ್ರಣಮು pra-namu. = ಪ್ರಣಾಮು. See ಪ್ರಣಾ-.

ಪ್ರಣಯ pra-naya. A leader. 2, guidance. 3, *confidence, familiarity, trust, intimacy.* 4, *friendly acquaintance, friendly or fond regard, friendship, affection, love, fondness, favour, kindness* (ಪ್ರಸಾದ, ತೆರವು Mr. 455). 5, *affectionate solicitation.* See ಒಯ್ಯು.

ಪ್ರಣಯಕಲಹ prapaya-kalaha. A lovers' quarrel, mere wanton quarrelsomeness. (Grj. 2, after 106).

ಪ್ರಣಯವಚೋವಿಲಾಸ prapaya-vachas-vilâsa. Sportive declaration of love or affection (Čpr. 4, 19).

ಪ್ರಣಯಿ pra-nayi. A friend; a lover, a husband; a lord, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227); a petitioner; a humble servant.

ಪ್ರಣಯಿನಿ prapayini. A female friend; a mistress, wife. (Čpr. 1, 64).

ಪ್ರಣವ pra-ṇava. = ಪಣವ 1 & 2. Roaring, crying, sounding, humming, etc. 2, *a small kind of drum or tabor.* 3, *the mystic syllable* ôṁ (Bp. 57, 70).

ಪ್ರಣವಪೂರ್ವಕ praṇava-pûrvaka. Preceded by the syllable ôṁ (Ṭpr. 6, after 71).

ಪ್ರಣಾದ pra-nâda. A loud sound, noise, etc.; any loud noise, *especially one expressing approbation or delight.*

ಪ್ರಣಾಮ pra-nâma. Bending, bowing; prostration, obeisance. See ದಣ್ಣ-, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ಪ್ರಣಾಯ್ಯ pra-nâyya. To be led forwards; to be regarded with affection;—to be done away with: *disapproved, disagreeing, contemptible.*

ಪ್ರಣಾಲ pra-nâla. = ಪ್ರಣಾಳಿ. See ಜಲ-; Ṭpr. 6, 48.

ಪ್ರಣಾಳಿ pra-nâli. *A channel, a gutter, a drain, a waste-pipe, a water-course* (ಪಂಪಾಳಿ Mr. 422).

ಪ್ರಣಿಧಾನ pra-nidhâna. Laying on, imposing; employing; turning or directing upon, as the eyes or thoughts. 2, respectful conduct or behaviour towards. 3, *profound religious meditation.* 4, great effort, energy.

ಪ್ರಣಿಧಿ pra-nidhi. Observing, scrutinizing, spying out. 2, *a spy, a secret agent.* 3, *a request.*

ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ pra-nipatti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (Bp. 21, 7; 30, 15; 55, 2).

ಪ್ರಣಿಪಾತ pra-nipâta. Falling at one's feet, prostration, *humble submission to; salutation, obeisance.*

ಪ್ರಣಿಪಾತಿ pra-nipâti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (ಉಪನಯನ, ಪ್ರಣತಿ, ಸಪ್ತಪದಿ Mr. 455).

ಪ್ರಣಿಹಿತ pra-nihita. Laid on, imposed; *laid down, deposited;* delivered, consigned; having the thoughts concentrated on one point, intent; *obtained, attained, acquired.*

ಪ್ರಣೀತ pra-nîta. Led forwards, led; conveyed; brought; offered, given; effected, accomplished; made, done; *prepared, dressed, as food, cooked* (ಪಳದೆ G.). 2, *fire consecrated by mantras* (ಅಗ್ನಿ Mr. 260).

ಪ್ರಣೀತೆ pra-nîte. = ಪಣತೆ, ಪಣತೆ, ಪ್ರಣತೆ, ಪಣತೆ, ಪಣತೆ. A vessel used at sacrifices, a sort of cup (Sk.).

ಪ್ರಣುತ pra-nuta. *Praised, lauded.*

ಪ್ರಣುತಿ pra-nuti. Praise (Bp. 35, 3).

ಪ್ರಣುತಿಸು pra-nutisu. To praise (Bp. 1, 39; 39, 2).

ಪ್ರಣೂತ pranûta. = ಪ್ರಣುತ. (Ṭpr. 5, after 51; 7, 92).

ಪ್ರಣೇಯ pra-nêya. To be led or guided; *ductile, docile, submissive, obedient.*

ಪ್ರತತ pra-tata. Spread; spread abroad, diffused (ವಿಸ್ತಾರ G.).

ಪ್ರತತಿ pra-tati. Spreading, expansion, extension; a multitude (ಸಮೂಹ Nn. 84; ಸ್ತೋಮ Mr. 422; see ದಸ್ತು-). 2, *a creeping plant, a creeper.*

ಪ್ರತನ pratana. *Ancient, old.*

ಪ್ರತರ್ಕ pra-tarka. Conclusion, supposition, conjecture.

ಪ್ರತರ್ಕಿಗ pra-tarkiga. A logician, a disputant, a reasoner. See ಶಬ್ದ-.

ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ pra-tarkya. Conceivable, comprehensible, imaginable. See ಅ-.

ಪ್ರತಲ pra-tala. *The open hand with the fingers extended.* 2, one of the divisions of the lower regions.

ಪ್ರತಾನ pra-tâna. Branching out, ramification, spreading; a multitude (Grj. 10, after 79; Bp. 7, 16); a shoot, a tendril; a creeping plant, a creeper.

ಪ್ರತಾನಿನಿ pra-tânini. Having tendrils: *a spreading creeper, a climbing plant.*

ಪ್ರತಾಪ pra-tâpa. Glowing heat, heat. 2, splendor; *glory, majesty, dignity.* 3, *ardour, zeal, vigour, power, energy, prowess, valour* (ಪೌರುಷ Nn. 166).

ಪ್ರತಾಪನ pra-tâpana. Making hot; burning; paining, distressing;—a particular hell. (My.).

ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ pratâpa-śâli. A powerful, valourous man (B. 4, 7. 126; My.).

ಪ್ರತಾಪಸ pra-tâpasa. *A species of gigantic Asclepias with white flowers, Calotropis gigantea alba* R. Br.

ಪ್ರತಾಪಿ pra-tâpi. (Śmd. 90 Mḍb.). Hot, burning; paining, distressing, harassing; majestic, dignified, powerful. 2, N.

ಪ್ರತಾರಣ pra-târaṇa. Ferrying over or across; crossing over (Ṭpr. 3, after 9); *deception, deceit, fraud.*

ಪ್ರತಿ prati. = ಪರಿ 2, ಪತಿ 2, ಪರಿ 1. *Towards, to; against, in opposition to; over against, opposite, contra; in the presence of, before; on a par with, on an equality with; as, like; in the vicinity of, near, beside, by, at, on; on the side of, in favor of; in each, at or in every, according to each, severally: every, each; with regard to; concerning; on account of; according to; back, back again, again, in return; in return for, as compensation for; in the place of, in lieu of, instead of.* (In Kannaḍa the Sk. indeclinable particle is used also as a *noun*). 2, a copy, a transcript from an original, a print; one of a series of imitations or repetitions of an original work (My.; Mhr. ಪ್ರತ; B. 4, 166). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬರಿಸು (B. 4, 103). ಪ್ರತಿಮೆತ್ತಿ ಬರೆ (My.); ಪ್ರತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರತಿಗೆಯ್. To give an answer. ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವುದಂ (ಪಾರ್ಶ್ವ ಪುರಾಣ Mr. 360, a. r. ಪರ್ಣ). — ಪ್ರತಿಮೋಪಮ. -ಮೋಪಮ. An equal to appear; to show an equal or what is equal (Bp. 28, 65; 49, 13; 52, 31; 57, 70). — ಪ್ರತಿವಾಸು. Every country (B. 3, 115; My.). — ಪ್ರತಿ ನಿಲ್. To stand in opposition (Bp. 57, 49). — ಪ್ರತಿಯಿಡು. -ಇಡು. To requite (Bp. 23, 40). — ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Every one, each one, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೋಪಾಧರದಲ್ಲಿ (B. 4, 98). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಾಪ್ರಭಾವ (4, 95). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರಿಯ ಮೋಲ್ಗಾಗ (4, 121). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಾಲಕನು (4, 142). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಪಿಯ ಜಪರು (4, 206). — ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Every man, each man, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 178).

ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿ prati-kakshi. An opponent, as in a quarrel or a lawsuit (My.).

ಪ್ರತಿಕರ prati-kara. Acting against, counteracting; requital, compensation. See ಅ-.

ಪ್ರತಿಕರಿಸು prati-karisu. = ಪರಿಕರಿಸು. To return, to repay, to recompense, to requite, to retaliate; to treat or attend to, as a physician; to succour; to repair, to mend, to restore; to counteract.

ಪ್ರತಿಕರ್ಮ prati-karma. Requital, retaliation; redress, remedy; counteraction. 2, *decoration, toilet, personal embellishment* (ಪ್ರಸಾಧನ, etc., ಅಲಂಕರಿಸುವುದು Mr. 333).

ಪ್ರತಿಕಾಯ prati-kâya. *An effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕಾರ prati-kâra. = ಪ್ರತೀಕಾರ. Rendering back, requital, reward, retaliation, retribution; revenge. 2, counteraction, application of an antidote or remedy, remedying,

prevention, remedy (ಸರ್ಪತತ್ಪ್ರಗಳು with regard to snakes, Nr. 391). 3, opposition. 4, help against, help, care, alleviation. See ಒಪ್ಪು.

ಪ್ರತಿಕಾಶ prati-kâśa. = ಪ್ರತೀಕಾಶ.

ಪ್ರತಿಕೂಲ prati-kûla. Against the bank: *contrary, adverse, opposed;* inauspicious (ಚಾಣು Nn. 24). Feminine ಪ್ರತಿಕೂಲೆ (My.).

ಪ್ರತಿಕೂಲತೆ prati-kûlatè. Adverseness, opposition, hostility. (J. 10, 25).

ಪ್ರತಿಕೃತ prati-kṛita. Rendered back, returned, repaid; *recompensed, requited, retaliated;* recompense, requital. 2, counteracted; resistance, opposition; remedied.

ಪ್ರತಿಕೃತಿ prati-kṛiti. *Resistance.* 2, requital, retaliation; revenge (ಪ್ರತಿಯುತ್ಪನ್ನ, ಮುಂದು Mr. 458). 3, a reflected image; *an effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕೃಷ್ಟ prati-kṛishṭa. Thrust back, repulsed, rejected, despised; *inferior, low, vile.*

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ prati-kriyè. = ಪ್ರತಿಕಾರ. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಫಲ (ಚಾಮಾ Mr. 333). See ರುಕ್.

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ prati-kshaṇam. *Every moment, repeatedly.*

ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ prati-kshipta. *Rejected;* sent; abused.

ಪ್ರತಿಖೇದಿಸು prati-khêdisu. To press down in opposition, to reject (Cpr. 2, after 43).

ಪ್ರತಿಖ್ಯಾತಿ prati-khyâti. Renown. (G.).

ಪ್ರತಿಗ್ರಹ prati-graha. (= ಪಡಿಗ). Receiving, accepting; receiving kindly, friendly reception; marrying; favour, grace;—*the reserve of an army;*—a spitting pot, a spittoon.

ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ prati-grâha. *A spittoon.*

ಪ್ರತಿಘ prati-gha. Repulsing; opposing; mutual beating, combat;—*anger, wrath, passion, rage.*

ಪ್ರತಿಘಾತ prati-ghâta. Repulse; warding off a blow; a blow (Abh. P. 13, 75).

ಪ್ರತಿಘಾತನ prati-ghâtana. Repulsing; *killing, slaughter.*

ಪ್ರತಿಘೋಷ prati-ghôsha. = ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ. (Cpr. 5, 76).

ಪ್ರತಿಚ್ಛಂದ prati-ch-chhanda. = ಪಡಿಚ್ಛಂದ. *A reflected image, a likeness, an image;* a substitute.

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯ pratichchhâya. = ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ. (ಪ್ರತಿಯುಪ್ಪ ರೂಪ Mr. 28).

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ prati-ch-chhâyè. *A reflected image, a likeness, an image, a picture;* a shade, shadow.

ಪ್ರತಿಜಾಗರ prati-jâgara. *Watchfulness, attention.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತ prati-jñâta. Asserted; admitted; *promised, agreed.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ prati-jñâna. *Admission, assent, agreement, promise;* assertion.

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ prati-jñè. Admission, acknowledgment; *consent, assent; a solemn declaration, agreement, engagement, promise; a vow;* bringing forward or introducing, as a topic; a statement, an assertion, an affirmation, a declaration, an allegation; a proposition (in logic, etc.), the assertion to be proved. See Bp. 86, 48; 54, 34; ಕೆಯ್ಯ ಮುಗ್, ಪುಗ್, ಚಾಚುವುದು, ಮಾಡಿಸು. — ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆಯ್. To make a solemn declaration; to promise (Abh. P. 16, after 26; J. 2, 55).

ಪ್ರತಿಜ್ಞಿಸು pratijñisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಜ್ಞಿಸು, q. v.

ಪ್ರತಿದಾನ prati-dâna. *Giving back, restoring a deposit, restitution, restoration;* a gift in return; barter.

ಪ್ರತಿದಿನ prati-dina. -o. Day by day, daily, every day. (J. 5, 62; 10, 24; My.; B. 4, 171. 186).

ಪ್ರತಿದೇಯ prati-dêya. What is to be given back; what is to be given as an equivalent, a gift in return; a pledge, a pawn. (My.).

ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ prati-dhvani. A reverberated sound, echo (Bp. 51, 33; My.; B. 4, 17).

ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ prati-dhvâna. *Echo.*

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ prati-nitya. = ಪ್ರತಿದಿನ. (My.; B. 4, 25. 177. 188).

ಪ್ರತಿನಿಧಾನ prati-nidhâna. = ಪ್ರತಿನಿಧಿ (ಕೆಮಾ. 158 Cm.; 159).

ಪ್ರತಿನಿಧಿ prati-nidhi. Substitution. 2, *a substitute,* a representative, a proxy, a deputy, a vice-regent, a viceroy (see ಪ್ರತಿನಿಧಾನ; B. 5, 260. 279; My.). 2, a surety. 3, *a resemblance of a real form, a likeness, an image* (ಪ್ರತಿಯುಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿನಿಮಿಷ prati-nimisha. Every moment (B. 4, 194; My.).

ಪ್ರತಿನಿಯತ prati-niyata. Settled, of general prevalence (Kâvy. III, 2, B, 75; IV, 2, 15).

ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ prati-niryâtana. Giving back; *retaliation.*

ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ (prati-na-uddhṛita). That which is ruined or spoiled (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ, ಕೆಟ್ಟಾಗು ಮೂಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlä.; ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ, ಕೆಟ್ಟುದಂ ಮೂಡ್ಪುದು Mr. 458, o. r. ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ).

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ prati-paksha. The opposite side or party; opposition. 2, *an adversary, an enemy.* 3, a respondent, a defendant.

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿ prati-pakshi. An opponent, an adversary. (My.).

ಪ್ರತಿಪತಿ prati-pat. (ಕೆಮಾ. 106). = ಪ್ರತಿಪದ್, etc.

ಪ್ರತಿಪತ್ತ prati-patta. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. The being approached: nearness (ಆಸನ್ನ, ನವಿತಪ Nn. 167). 2, the first day of a lunar fortnight (ಚಾಪ್ಯ 167). 3, a multitude of good women (ಸಜ್ಜನಿತಾನಂಚಯ, ಒಳ್ಪಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು 167).

ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ prati-patti. Gaining, obtaining, acquirement, gain. 2, perception, observation, ascertainment, determination, knowledge. 3, *intelligence, intellect* (ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ, ಚಾತುರ್ಯ Mr. 458). 4, assertion, statement. 5, assent. 6, undertaking; doing, acting, action; use; giving; etc. 7, elevation, exaltation, promotion, preferment, special regard. 8, acquirement of rank or dignity, reputation, fame, renown. 9, *resolution, boldness, confidence.* — ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಗೆಯ್. To honor (Abh. P. 7, after 47).

ಪ್ರತಿಪತ್ತು prati-pattu. (ಕೆಮಾ. 106). Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. Understanding (Mr. 473). 2, ಚಾಪ್ಯ (ಕೆಮ. 19).

ಪ್ರತಿಪದ್ prati-pad. = ಪಡಿಮ, ಪಾಡಿಯು, ಪಾಡಿಪ, ಪಾಪ್ಯ, ಪಾಪ್ಯಮಿ, ಪ್ರತಿಪತ್, ಪ್ರತಿಪತ್ತ, ಪ್ರತಿಪತ್ತು, ಪ್ರತಿಪದಿ. Stopping up to, going towards, approaching, etc.; access, ingress; beginning, commencement. 2, *the first day of a lunar fortnight, the first day of a moon's increase or wane.* 3, *understanding, intelligence, intellect.* 4, rank, consequence.

ಪ್ರತಿಪದ prati-pada. A corresponding term, a synonym (My.); each word (My.).

ಪ್ರತಿಪದಿ prati-padi. The first day of a lunar fortnight (ಚಾಪ್ಯ Nn. 155). 2, preferment, regard, honor (ಮುಪ್ಪ ಕೆ

155). 3, (the being proceeded against), the state of being vile or low (ಕೇದ್ 155).

ಪ್ರತಿಪನ್ನ prati-panna. Come up to, approached, reached, obtained; etc. 2, *known, understood, ascertained.*

ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ prati-pallaṭa. Interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪರಿವರ್ತನ Nn. 158).

ಪ್ರತಿಪಾಕ prati-pâka. A medicinal mixture. ಔಷಧಂ ಬೇಯು ಉ ಕಷಾಯಮೆನಿಸ್ಕ್ಕು, ಹಸಿ ಬೆರಸೆ ಪ್ರತಿಪಾಕಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 390).

ಪ್ರತಿಪಾದನ prati-pâdana. Causing to reach or obtain. 2, *imparting, giving; donation, gift.* 3, *producing, exciting, causing.* 4, explaining, teaching, declaring. 5, establishing, proving, substantiating.

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸು pratipâdisu. To produce, to use (ಉತ್ಪಾದಿಸು ಕೆಮd. 142 Cm.); to teach, to declare; to establish (B. 4, 186; My.); to charge with, to accuse (My.). ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿ (ಆಪಾದಿತ ಕೆಮd. 160 Cm.); ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಡುವುದು (ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂ 279 Cm.; ಆಪಾದಿತಂ 354 Cm.). See Kâvy. III, 3, B, 80.

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pâduka. 1. = ಪಡಿಕಾಪುಗೆ. Each shoe (P or = ಪ್ರತಿಪಾದುಕ 2?).

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pâduka. 2. Determining, ascertaining; making manifest or clear; causing, effecting.

ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ prati-pâdya. To be produced, fit to be used (ಕೆಮd. 278); to be treated of, explained or expounded; to be proved.

ಪ್ರತಿಪಾಲ prati-pâla. A protector, a guardian, a king (Bp. 28, 36).

ಪ್ರತಿಪಾಲನ prati-pâlana. Protecting, guarding, cherishing, nourishing. (My.).

ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸು prati-pâlisu. To protect, to guard; to cherish, to nourish; to observe, to keep, to maintain; to fulfil (Abh. P. 12, after 51; Bp. 5, 4. 71; J. 31, 34).

ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣ prati-prâṇa. An image, a likeness (ಪ್ರತಿಮುಖ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಫಲ prati-phala. (or ಪ್ರತಿಫಲನ). Reward, remuneration, requital, retaliation, retribution. (My.). 2, a reflection, a reflected image.

ಪ್ರತಿಫಲಿತ prati-phalita. Reflected, shadowed. (Ŏpr. 8, after 24). 2, requited, returned.

ಪ್ರತಿಫಲಿಸು prati-phalisu. To shine back, to be reflected (My.).

ಪ್ರತಿಬದ್ಧ prati-baddha. Bound to, tied to, bound; obstructed, hindered, opposed, prevented; *disappointed, thwarted;* set, enchased, inlaid. See Kâvy. III, 3, B, 4; V, 54.

ಪ್ರತಿಬಂಧ prati-bandha. *An obstacle, a hinderance, an impediment, a blocking up* (ವಿಘ್ನ, ತಡವು Mr. 453; B. 4, 24; 5, 104; My.). See ಸಿಕ್ಕು.

ಪ್ರತಿಬಂಧಕ prati-bandhaka. Obstructing, obstructive, hindering, etc.; that hinders, an obstacle (Ŏpr. 3, 76; B. 4, 180; 5, 83); a demon, a devil (My.).

ಪ್ರತಿಬಂಧನ prati-bandhana. Binding, keeping off, blocking up, obstructing, impeding. See ಮಲ.

ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸು prati-bandhisu. To hinder, to stop, to prevent, to check (B. 4, 221).

ಪ್ರತಿಬಲ prati-bala. = ಪಡಿಬಲು. Having equal strength or power, equally matched; able, adequate, powerful (Sk.). 2, another army; an opposing force.

ಪ್ರತಿಬಿಂಬ prati-bimba. = ಪಡಿಬಿಮ್ಬು, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬು. The disk of the sun or moon reflected in water: a reflection, a reflected image (ಪಡಿನೆಲಲ್, ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ Kk. 62, Kĕm. 64; Bp. 51, 33; 50, 8); *a counterpart of real forms, an image, a likeness, a picture, a shadow* (ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನ ರೂಪ Mr. 28).

ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸು prati-bimbisu. To be reflected (Ŏpr. 6, 4; Bp. 5, 23; B. 3, 18; My.).

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ prati-buddha. Awakened, awake; illuminated, enlightened; observed; known, celebrated; exalted, great (Kâvy. I, 5, 48).

ಪ್ರತಿಭಟ prati-bhaṭa. Vying with, rivalling, emulating (Sk.). 2, an opposing soldier (J. 13, 37).

ಪ್ರತಿಭಟಿಸು prati-bhaṭisu. To rival; to oppose (My.).

ಪ್ರತಿಭಯ prati-bhaya. *Exciting fear, formidable, terrible; dangerous.*

ಪ್ರತಿಭವಿಸು prati-bhavisu. = ಪಡಿಭವಿಸು. To become equal to, to be on a par with, to have a corresponding character or disposition.

ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ pratibhâ-anvita. *Endowed with knowledge, intelligent.* 2, *endowed with audacity, bold, confident, proud.*

ಪ್ರತಿಭಾವ prati-bhâva. Corresponding character or disposition, congeniality (Kâvy. II, 1, 1-5).

ಪ್ರತಿಭಾಸ prati-bhâsa. Appearance, look, similitude, a reflected image; illusion. See ಪ್ರತಿಭಾಸಿಕ.

ಪ್ರತಿಭು prati-bhu. ಪ್ರತಿಭೂ. A surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಕ, ಜಾಮೀನಾದಿ Mr. 238).

ಪ್ರತಿಭೆ prati-bhĕ. ಪ್ರತಿಭಾ. Light, splendor. 2, a flashing thought, brilliant conception. 3, *understanding, intelligence, intellect; genius, wit, ingenuity* (ಕೆಮd. 173). 4, audacity, boldness, impudence.

ಪ್ರತಿಮ pratima. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. ದ್ವಿಪದನ್ಗಳ ಆಕ್ಷ್ಯ (ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ Nn. 102). 2, a mirror (ಮುಖದ, ಕನ್ನಡಿ 102). 3, ಪಾಲಾಲಿಕಾನೀಕ (ಪ್ರತಿಮುಗಳು 102). 4, brightness, pureness (ನಿರ್ಮಲತೆ 102). 5, at the end of a compositum: a man who is like (ಕೆಮd. 138; see ಆ-).

ಪ್ರತಿಮಾನ prati-mâna. *A likeness, an image, a picture* (ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನ ರೂಪು Mr. 28); *an idol.* 2, similarity, likeness. 3, *the part of an elephant's head between the tusks* (ಆನೆಯ ದನ್ತಮೂಲದ ನಡುವಣ Mr. 155).

ಪ್ರತಿಮಾಲೆ prati-mâlĕ. An exercise analogous to capping verses, reciting verse for verse as a trial of memory or skill. (R.).

ಪ್ರತಿಮುಕ್ತ prati-mukta. *Clothed, armed, accoutred.*

ಪ್ರತಿಮುಖ prati-mukha. = ಪಡಿಮುಖ. Standing before the face, facing, opposite, near at hand. 2, a secondary plot or incident calculated either to hasten or retard the catastrophe (Kâvy. V, 967). ಪ್ರತಿಮುಖಂ, in front, before.

ಪ್ರತಿಮುಖಾವಲೋಕನ pratimukha-avalôkana. Looking towards or at (ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ ಕೆಮd. 280; ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನೋಡುವುದು Cm.).

ಪ್ರತಿಮೆ prati-mĕ. -ಮಾ. = ಪಡಿಮೆ, ಪ್ರತಿಮ, ಪ್ರತಿಮೆ. *A likeness, an image, a picture, a figure, a puppet; an idol* (ಅರ್ಚ Mr. 28); a symbol; a reflection; at the end of compositions: *like, similar.* 2, the part of an elephant's head between the tusks.

ಪ್ರತಿಯತ್ನ prati-yatna. Exertion for anything, effort. 2, *a making or preparing, elaboration.* 3, *desire, wish.* 4, *taking prisoner, making captive.* 5, retaliating.

ಪ್ರತಿಯಾತನ prati-yâtana. Requital, retaliation (ಪ್ರತಿಕೃತಿ, ಮುದ್ರೆ Mr. 458).

ಪ್ರತಿಯಾತನೆ prati-yâtanĕ. *A counterfeit, a picture, an image.*

ಪ್ರತಿರವ prati-rava. Echo. — ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To echo (ಹರ್ಷ. 4, 5).

ಪ್ರತಿರೂಪ prati-rûpa. = ಪ್ರತಿರೂಪ್ಯ. Like a model, similar, corresponding. 2, *the counterpart of any real form, an image, a representation, a likeness, a picture;* a reflected form. See ಆ-.

ಪ್ರತಿರೂಪ pratirûpa. Tbh. of ಪ್ರತಿರೂಪ. (ಕುಮ್ಮ Nn. 69). ಪ್ರತಿರೂಪಿಸ ಮೊಮ್ಮ (ಜಾರ್ 73).

ಪ್ರತಿರೋಧ prati-rôdha. *Opposition, impediment, hinderance;* an opponent; siege, blockade; theft.

ಪ್ರತಿರೋಧಕ prati-rôdhaka. *A thief, a robber.*

ಪ್ರತಿರೋಧಿ pratirôdhi. *A thief, a robber.*

ಪ್ರತಿಲೋಮ prati-lôma. Against the hair or grain: *contrary to the natural course or order, reverse, inverted;* disagreeable; hostile; low, vile; left, not right.

ಪ್ರತಿಲೋಮಜ pratilôma-ja. Born in the inverse order of the castes, as of a Kshatriya father and Brâhmaṇî mother, or of a Vaiśya father and Kshatriyâ or Brâhmaṇî mother, in which cases the wife is of a higher caste than the husband. (R.).

ಪ್ರತಿವಚನ prati-vachana. = ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ (ಉತ್ತರ G.; My.).

ಪ್ರತಿವತ್ಸರಂ prati-vatsaraṁ. *Every year.*

ಪ್ರತಿವರ್ಷ prati-varsha. Every year (B. 3, 58; 4, 163; My.).

ಪ್ರತಿವಸ್ತು prati-vastu. A counterpart, an equivalent; anything given in return; anything contrasted with another, a parallel: one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 80 seq.).

ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ prati-vâkya. *An answer, a reply.*

ಪ್ರತಿವಾದ prati-vâda. An answer; a counter assertion, a contradiction; a rejection. (Bp. 54, 34; see ವಾದ-).

ಪ್ರತಿವಾದಿ prati-vâdi. An opponent; a defendant, a respondent (in law, My.; see ವಾದಿ-).

ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆ prati-vidyĕ. A marvellous skill or capability, supposed to give the power of instantly going wherever one likes (Abh. P. 10, 193; 10, after 193).

ಪ್ರತಿವಿಂಬ prati-vimba. = ಪ್ರತಿಬಿಂಬ.

ಪ್ರತಿವಿಷ prati-vishĕ. *A birch tree.*

ಪ್ರತಿವೀರ prati-vîra. A well-matched opponent, an antagonist. (Bp. 20, 38).

ಪ್ರತಿಶಬ್ದ prati-śabda. Echo. (ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ G.; My.).

ಪ್ರತಿಶಾಸನ prati-śâsana. Giving orders; *sending a servant on a message.*

ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ prati-śyâya. *A cold, a catarrh.*

ಪ್ರತಿಶ್ರಯ prati-śraya. Refuge, help; a place of refuge, an asylum, *an alms-house, a place where food, etc. is given away* (ಛತ್ರದ ಗೃಹ Mr. 196). 2, a house. 3, *an assembly.*

ಪ್ರತಿಶ್ರವ prati-śrava. *A promise, an agreement, assent.*

ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿ prati-śruti. *Echo.* 2, a promise.

ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ prati-shiddha. Warded off; hindered; forbidden, prohibited, interdicted; refused, denied; contradicted. See ಪ್ರ-, ಮೂರ್ಖ; Ćpr. 9, 124.

ಪ್ರತಿಷೇಧ prati-shĕdha. Keeping or warding off; forbidding, prohibition (Śmd. 276); denial, refusal; negation, contradiction; a negative word or particle (57); the negative mood (86). See Kâvy. I, 5, 38-40; III, 3, B, 130.

ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ pratishĕdha-kriyĕ. The negative mood (ಆಘಾತಕ್ರಿಯೆ Śmd. 253 Cm.; 254. 260. 282. 291; ವಿಧೇಯಕ್ರಿಯೆ 282 Cm.).

ಪ್ರತಿಷೇಧವಿಧಿ pratishĕdha-vidhi. A prohibition changed into a command (Śmd. 278).

ಪ್ರತಿಷ್ಟಮ್ಭ prati-stambha. *Obstruction, obstacle, impediment.*

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಲು pratishṭhâ-âlu. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಳು. An illustrious, celebrated person (My.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ prati-sthita. Set up, erected; established, fixed; comprised; placed, situated; staying; endowed or portioned; established in life, etc.; installed, consecrated, as a person in office, a new idol; completed, effected; famous, celebrated, illustrious, honourable; honorary; fine, splendid, prized, valued. See Ćpr. 6, 6; Bp. 21, 5; 53, 26; 57, 53.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು pratishṭhisu. = ಪ್ರತಿಷ್ಟಿಸು. To establish; to set or place; to set up with the prescribed rites, as an idol; to install, as a person into a dignity, to consecrate; to demonstrate or prove; etc. (Ćpr. 4, 76; 6, 24; Bp. 22, 26; 50, 50; 51, 64. 73; 53, 10; My.). ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವುದು (ಪಂ Nn. 163, o. r. ಪ್ರತಿಷ್ಟಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವ).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ pratishṭhisuha. Establishing, etc. See Kn. s. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prati-sthĕ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ. = ಪದವಿ, ಪದವಿ. Staying, standing;—a high or honourable position;—*honour, celebrity, fame, notoriety,* name;—pride (My.);—installation, as of a king, etc., consecration, the setting up of an idol (see ಪ್ರಾಣ-);—the performance or institution of any rites;—accomplishment, completion;—N. of a type of metres (Ćh.; Mr. 362). ಶುಂಠಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆವನ್ತ pratishṭhĕ-vanta. A celebrated, illustrious man (My.; B. 5, 194. 220).

ಪ್ರತಿಸರ prati-sara. Going towards; going back. 2, *a cord used as an amulet worn round the neck or wrist at nuptials,* etc. (ಸೂಲ ಶಂಕರ Hlâ.). 3, bracelet (ಬಳೆ Mr. 340). 4, a wreath, a garland. 5, a follower, a servant. 6, *the rear of an army.*

ಪ್ರತಿಸಾರ prati-sâra. Causing to go back, returning. See ಪ್ರ-.

ಪ್ರತಿಸಿರೆ prati-sirĕ. *A curtain* (ತೆರೆ Hlâ.).

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ prati-sûrya. Opposite to the sun, in the sun. 2, a mock sun, parhelion.

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಕಜಯಾನಕ pratisûrya-kajayânaka. Lying or basking in the sun: *a chameleon, a gecko.*

ಪ್ರತಿಹತ prati-hata. Struck in return or back, beaten back; hurt, killed; repulsed, repelled; impeded, opposed, obstructed; averted; overthrown, fallen; disappointed; adverse; etc. (ಪಡಿಪುಚ್ಚೆ, ಮೂರ್ಖತ್ವ, ಮಿಗು, etc. Kn.; see ಹಗೆ 1, ಹಳ್ಳಿಹಾಯ್).

ಪ್ರತಿಹಸ್ತ prati-hasta. = ನಲ್ಲಹತ್ತ. A deputy, a substitute, a proxy.

ಪ್ರತಿಹಾರ prati-hâra. = ನಡಿಯುಬಿ, ನಡಿಯುಳಿ 1, ನಡಿಪಾಟಿ, ಪ್ರತೀಹಾರ. *A door, a gate.* 2, a door-keeper, a porter. 3, a juggler. 4, juggling, trick, disguise.

ಪ್ರತಿಹಾರಿ prati-hâri. = ನಡಿಪಡಿ, ನಡಿಪಾಟಿ, ಪ್ರತೀಹಾರಿ. A female door-keeper, a portress (Sk.). 2, (= a Sk. ಪ್ರತಿಹಾರಿನ್) a porter. 3, (= ಪ್ರತಿಹಾರ No. 3) a king's buffoon (see Mr. s. ಆಪ್ತಾದಶಪ್ರಧಾನ).

ಪ್ರತಿಹಾಸ prati-hâsa. (= ನಡ್ಜಳಿ), ಪ್ರತೀಹಾಸ. Laughing with or at. 2, *fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆ prati-himsĕ. Retaliation, revenge. (R.).

ಪ್ರತೀಕ pratîka. Turned towards; *adverse, contrary; inverted, reversed, contrary to the natural order or condition.* 2, *a part, a portion; a limb.*

ಪ್ರತೀಕಾರ prati-kâra. = ಪ್ರತಿಕಾರ. *Retaliation; revenge.*

ಪ್ರತೀಕಾಶ prati-kâśa. = ಪ್ರತಿಕಾಶ. Reflection; look, appearance; at the end of compounds: *looking like, similar, resembling, like.*

ಪ್ರತೀಕ್ಷಣ prati-ikshaṇa. (Sk.). = ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ.

ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸು prati-ikshisu. To look towards or forward to, to look out for, to expect; to wait for, to await.

ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ prati-ikshĕ. Looking to or at; looking forward to, waiting for, expectation, hope (Sk.).

ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ prati-ikshya. To be looked forward to or expected;—to be looked at, worthy of consideration: *respectable, venerable* (ಇವಿರ ಭೂಸುರರ Mr. 243).

ಪ್ರತೀಚಿ pratîci. *The western quarter, the west.*

ಪ್ರತೀಚೀನ pratîcîna. *Western* (ಪಡುವಲಾದುದು Mr. 58).

ಪ್ರತೀಚ್ಯ pratîcya. Being in the west, western. (My.).

ಪ್ರತೀತ prati-îta. Gone towards; acknowledged, proved, true; experienced; *known, well-known, famous, renowned;* convinced, having a firm conviction; *satisfied, glad, pleased, delighted.*

ಪ್ರತೀತಿ prati-îti. Going towards;—clear apprehension or insight into anything, definite perception, distinct conception;—complete understanding, knowledge, experience; conviction; belief, faith; fame, notoriety; delight. ಕಾವ್ಯರಸಮಾರ್ಗ ಕಾವ್ಯರಸಮ್ ಆರ್ಷಮುಮ್ ಆಕ್ಷರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯುಂ ಮಾಡ್ವೆನೆಂ (Śmd. 80). See Kâvy. I, 1, A, 13-15; III, 3, B, 38; IV, 1, 10; Ch. v. 18; Upr. 1, 47; ಮುಂ-, ಸಾಮ್ಯ-.

ಪ್ರತೀಪ pratîpa. (fr. ಪ್ರತಿ-ಆಪ್). Against the stream: *adverse, contrary, reverse;* inverted, out of order; perverse; retrograde; turned away, averted. 2, inverse comparison as a figure of speech, *e. g.* "the lotus resembles thine eyes" instead of "thine eyes resemble the lotus" (Kâvy. III, 3, B, 61. 112 seq.).

ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನಿ pratîpa-darśini. She who turns away the face: *a woman.*

ಪ್ರತೀರ pra-tîra. *A shore, a bank.*

ಪ್ರತೀವಾಪ prati-vâpa. *Throwing* (one substance) *into* (another, as buttermilk into fresh milk, to alter its form or state); *calcining or fluxing metals.* See ಹಿಪ್ಪುದು ೨೫.

ಪ್ರತೀಷ್ಟ (prati-ishṭa ?). = ಪ್ರತಿಷೋದ್ಧತ, q. v.

ಪ್ರತೀಹಾರ prati-hâra. = ಪ್ರತಿಹಾರ. Striking back, repelling; avoiding, abandoning (ವಿಸರ್ಜನ, ತ್ಯಜಿಸುವುದು Nn. 100). 2, a door, a gate (ದ್ವಾರ, ಬಾಗಿಲು 100). 3, a door-keeper, a porter (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಬಾಗಿಲ ಕಾಯದವನು 100; ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗಾಣಿ Ct. II, 108; ನಡಿಯುಬಿ Kk. 37). 4, a place in front of or near a town (ಪುರೋಭಾಗ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ 100).

ಪ್ರತೀಹಾರಕ prati-hâraka. A juggler. 2, a door-keeper (Abh. P. 2, 2; Rây. 5, 23).

ಪ್ರತೀಹಾರಿ prati-hâri. = ಪ್ರತಿಹಾರಿ. *A portress.*

ಪ್ರತೀಹಾಸ prati-hâsa. = ಪ್ರತಿಹಾಸ.

ಪ್ರತುಮೆ pratumĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (ಜಾರ್ Nn. 73, Mr. 522; My.; see s. ಪ್ರತಿಮ). ದುರಭಿಷ್ಟ ಮಾಡಿದಪ್ಪಿ ಪ್ರತುಮೆಗಳು (ಪ್ರಭ್ಯ Nn. 164). ಬೋಧದ ಪ್ರತುಮೆ (ಸೂರ್ಯ Mr. 28); ಪೇರುವ ಪ್ರತುಮೆ (ಹರಿಣಿ 28). See ಆರುಷ-, ಗೋವಿಷ್ಟ-, ಜಿನ-, ಪಥಮಾರಿ-.

ಪ್ರತೂರ್ಣ pra-tûrṇa. *Quick, fleet.*

ಪ್ರತೋದ pratôda. *A goad for driving cattle.*

ಪ್ರತೋಲಿ pra-tôli. *A high-road.*

ಪ್ರತ್ನ pratna. *Former; old, ancient.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ pratyak. = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು, ಪ್ರತ್ಯಚ್, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್. Backwards; *behind in time or place; in former times;* westwards; the western quarter (ಪ್ರತೀಚಿ, ಪಡುವಲ Mr. 58).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು pratyakku. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣಿ pratyak-parṇi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣಿ pratyak-śrêṇi. *The plant Anthericum tuberosum* Roxb. 2, *the plant Croton polyandrium* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ pratî-aksha. Being present before the eyes, *perceptible to the eye, visible, in sight; clear, distinct, evident, undoubted, actual, real* (ನಿಜವ, ಸಹಜ, ತಪ್ಪದೆಯುಮ Nn. 162); cognizable by any of the organs of sense. 2, perceptibility, ocular evidence, clearness, distinctness. 3, a point of the compass (ದೆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 162). 4, a bed (ತಲ್ಪ, ಪಾಸಿಗೆ). 5, all, all things (ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲವು 162). 6, in very truth, verily: self; distinctly, etc. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಣ್ಣಿಂದು ದಾ ಮ್ಮಂದಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.; *cf.* the Prv. s. ಪ್ರಮಾಣಿಸು). — ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗು. -ಆಗು. To become visible, to appear, etc. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಮೋಸಿಯು (Prv.). ನೋಡೆಲ್ಲರನೊಸೆದು ನಿನಗಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಪನು (Bp. 53, 18).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ pratyaksha-pramâṇa. Ocular or visible proof, the evidence of the senses. (My.). 2, axiom (Mhr.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ pratyak-âtma. The individual soul. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾಶಾಪತಿ pratyak-âśâpati. The regent of the western quarter: *Varuṇa.*

ಪ್ರತ್ಯಗ್ದಿಶಾರಮಣ pratyak-diśâ-ramaṇa. Varuṇa (Mr. 49).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭವ pratyak-bhava. = ಪ್ರತೀಚೀಜ (Śi. 20; My. Amara).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭೂಧರ pratyak-bhûdhara. The western mountain (Upr. 8, 3).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ prati-agra. *Fresh, recent, new, young* (ಸದ್ಯಕ್ಕ, ಸಜ್ಜಿಕ Mr. 447).

ಪ್ರತ್ಯಂಗ prati-aṅga. A minor or secondary member of the body, as the forehead, nose, chin, etc. (My.). 2, a division, a section.

REFRENCE

ಪ್ರತ್ಯಚ್ pratyaṅ. (Śmd. 106 Cm.). = ಪ್ರತ್ಯಂಚ್.

ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ prati-añc. Proceeding to, turned towards; being behind, coming from behind; subsequent, following; turning the back upon; *west, western*; turned inwards, inner, interior.

ಪ್ರತ್ಯನೀಕ prati-anîka. *Hostile; an enemy*; a hostile army; hostility; a hostile position.

ಪ್ರತ್ಯಂತ prati-anta. Bordering on, contiguous to, near; a border; a bordering country; *a country occupied by barbarians or savages.*

ಪ್ರತ್ಯಂತಪರ್ವತ pratyanta-parvata. *An adjacent hill, a small hill near a mountain.*

ಪ್ರತ್ಯಂತರ prati-antara. Another copy (My.).

ಪ್ರತ್ಯಂತರಾಜ pratyanta-râja. A neighbouring king (Cpr. 5, after 2).

ಪ್ರತ್ಯಭಿಯೋಗ prati-abhiyôga. A counter plaint or charge, an accusation brought against the accuser or plaintiff. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಂಬರ prati-ambara. A surrounding screen (ಆವರಿ, ಕಾಡ್ಪಟ, ಯವನಿಕೆ, ಸುತ್ತುಪೆರೆ Mr. 203).

ಪ್ರತ್ಯಯ prati-aya. Going towards. 2, *belief, firm conviction, trust, reliance, confidence* (ವಿಶ್ವಾಸ, ನಮ್ಮುಗೆ Nn. 137; ವಿಶ್ವಾಸ Mr. 493). 3, *certainty, ascertainment, positiveness* (ನಿಶ್ಚಿತ, ನೇರಿತು, ನೇರಿತಾಗಿಸ್ಪಿದು 137; ನಿಶ್ಚಯ 493). 4, clear insight into any thing (ಅರಯಿಕೆ 493); *knowledge, experience; apprehension, understanding, intellect* (ಅರಿವು 137; 493). 5, acceptation, idea, notion, conception. 6, *ground, motive* (ಕಾರಣ, ಕಾರಣಗಳು 137). 7, a co-operating cause (? ಲಕ್ಷಣ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ 137). 8, celebrity, fame. 9, *an oath, an ordeal* (ಸೂರುಳ್ 493). 10, *a dependent, a subject.* 11, a hole (see ಜಲ-). 12, *a suffix, or affix*, a case-termination, a personal termination, etc. (Śmd. 6 Cm.; 46. 47. 60. 64. 91. 232. 233. 235. 236-238. 240-242. 247. 251-253; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 4, 1. 2. 13. 14. 31. 32).

ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತ pratyaya-anta. A term with a suffix at its end (Śmd. 377).

ಪ್ರತ್ಯಾಯಿತ prati-ayita. *Confided in, trusted, confidential.*

ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆ pratyaya-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ prati-arthi. *An opponent, an adversary.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಾನ prati-avasâna. *Consuming, eating.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಿತ prati-avasita. *Consumed, eaten.*

ಪ್ರತ್ಯಪಾಯ prati-ava-aya. *Decrease, diminution, privation, detriment, harm;* separation (ವಿಯೋಗ, ಅಗಲಿಕೆ Nn. 149; ಅಗಲಿಕೆ Mr. 483; ಅಗಲ್ಕೆ Hlâ.); that which is adverse, disagreeable or bad (ಮೊಲ್ಲವು Hlâ.); defeat (ಅಪಜಯ 149; 483).

ಪ್ರತ್ಯಹ prati-aha. -a. Day by day, daily. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ prati-âkâra. A sheath, a scabbard (ಕೊಪ್ಪ, ಒಪ್ Mr. 298).

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತ prati-âkhyâta. *Denied, disallowed, refused, rejected, set aside.* 2, celebrated, notorious.

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ prati-âkhyâna. *Denial, disallowance, refusal, rejection, disregard, reproach.*

ಪ್ರತ್ಯಾಗತ prati-âgata. Come back or again, returned; arrived at. See ಗತ-.

ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ prati-âdishṭa. *Rejected, repulsed, removed, set aside.*

ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶ prati-âdêśa. *Rejection, repudiation, refusal, denial.*

ಪ್ರತ್ಯಾಬ್ದಿಕ prati-âbdika. Yearly (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಹಾರ (prati-âbhihâra). (ನ್ಯರ Mr. 500).

ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯ prati-âmnâya. Contrary or altered determination (Sk.). 2, instead of, in lieu of (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾರಂಭ prati-ârambha. *Beginning again, entering on* (an action) *repeatedly, recommencement.*

ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ prati-âlîḍha. *An attitude in shooting, the left foot advanced and right drawn back.*

ಪ್ರತ್ಯಾಸಕ್ತಿ prati-âsakti. Great attachment or devotedness (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತಿ prati-âsatti. Immediate proximity; close contact; analogy. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನ prati-âsanna. Near at hand, contiguous, near, proximate; imminent.

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನಮತಿ pratyâsanna-mati. A contiguous, analogous idea (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ prati-âsâra. *The rear of an army.*

ಪ್ರತ್ಯಾಹತ prati-âhata. Driven back; beaten in return or in response (in music, J. 21, 57).

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ prati-â-hâra. Drawing back; retreat; withholding. 2, *withdrawing the senses from external objects, restraint of the organs of sense.*

ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ prati-ukti. A reply, an answer, a rejoinder. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ prati-utkrama. Setting out; *undertaking, beginning.*

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ prati-uttara. = ಮರುಯುತ್ತರ. A rejoinder, an answer, a reply. (My.). ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಪ, ಮುಣ್ಣಿ! ಅವ್ವರೆ ಮುಣ್ಣೇ ಗಣ್ಣ! ಎಮ್ಬುವದು.—ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ವಕ್ಕಾಯದ ಮೂಳ ಮುತ್ತೈಕಾವರೂ ಬೇಡ್ವಾನೇ? (Prvs.). — ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give an answer (J. 6, 50).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ prati-utthâna. Rising from a seat as a mark of respect, rising to welcome a visitor. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ prati-utpanna. Existing at the present moment, present; prompt, ready.

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನಮತಿ pratyutpanna-mati. *Having presence of mind or a prompt understanding.*

ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮನ prati-udgamana. Going out to meet; rising from a seat as a mark of respect. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ prati-upakâra. A favor in requital, return of a kindness. (My.; B. 4, 91).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿ prati-upakṛiti. = ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ. — ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿಯ ಪೆ. -ಪಡೆ. To receive a favor in requital (Cpr. 10, 42).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ prati-upamâna. The counterpart of a likeness, a copy, a model, a pattern; a counter comparison (ನಾ, ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ Nn. 139).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ prati-upamĕ. = ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ, q. v. (ನಾ Mr. 533).

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ prati-ushas. Every morning (My.).

ಪ್ರತ್ಯೂಷ prati-ûsha. *Day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ prati-ûshas. *Day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಹ prati-ûha. *An impediment, an obstacle.*

ಪ್ರತ್ಯೇಕ prati-êka. Each one, each single one, every one. (J. 12, 50). 2, separate, different; separately (My.). ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ, one by one, one at a time, singly, severally (Śmd. 251. 254. 255; ಜೀಮೂ ಜೀಮೂ 255 Cm.; J. 2, 27).

ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸು pratyêkisu. To separate (My.).

ಪ್ರಥನ prathana. Extending; celebrating; praise, fame (Abh. P. 1, 23).

ಪ್ರಥಮ prathama. *Foremost, first;—first, chief, principal, most excellent.* 2, the first person, *i. e.* the *third* person in European grammars (Śmd. 267; Kâvy. I, 5, 6-12). 3, the first consonant of a varga.

ಪ್ರಥಮಋತು prathama-ṛitu. (ಪ್ರಥಮರ್ತು). The first menstrual flux. See ಸಂಮಜ್ಞೆ.

ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ prathama-kalpa. A primary or principal rule. See ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ.

ಪ್ರಥಮತ್ವ prathamatva. The state of being the first consonant of a varga, and its form (ಮೊದಲಕ್ಷರದ ಧಾನದ Śmd. 283 Cm.).

ಪ್ರಥಮಪುರುಷ prathama-purusha. = ಪ್ರಥಮ No. 2. (Śmd. 54. 255. 262. 263. 266).

ಪ್ರಥಮಸಂಗಮ prathama-saṅgama. The first sexual intercourse (when the first menstrual flux has taken place, Ĉpr. 6, 83; My.).

ಪ್ರಥಮಾನ್ತ prathamâ-anta. Having the termination of the first or nominative case (Śmd. 171 Cm.).

ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ prathamâ vibhakti. The first or nominative case (Śmd. 154. 171).

ಪ್ರಥಮೆ prathamĕ. ಪ್ರಥಮಾ. = ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ. (Śmd. 107. 111. 115. 128. 137. 150. 166. 172. 177).

ಪ್ರಥಮೈಕವಚನ prathamâ-êkavachana. The nominative singular (Śmd. 128. 129; Kâvy. I, 2, 12. 13).

ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶಿ prathama-êkâdaśi. The êkâdaśî of the śukla-paksha in the month of âshâḍha (My.).

ಪ್ರಥಿತ prathita. Extended, spread; made known, published, openly announced; manifested; *famed, famous, celebrated, renowned;* intent upon.

ಪ್ರಥಿಮನ್ prathiman. (ಪ್ರಥಮ). (= ಪರುಬಿದ). Extension, width, breadth, greatness, magnitude.

ಪ್ರಥೆ prathĕ. Extension, spreading out; *fame, celebrity, notoriety.*

ಪ್ರದ pra-da. *Giving away, giving, yielding, granting, conferring.*

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ pra-dakshiṇa. Moving to the right, standing on the right. 2, circumambulation of an object (as of an idol, a Brâhmaṇa, etc., by way of reverence) keeping the right side towards it. (My.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಂಗೆಯ್. -ಒ-. To perform the pradakshiṇa (Ĉpr. 3, after 2).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕಾರ pradakshiṇa-namaskâra. A pradakshiṇa and a namaskâra (My.).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಿ pra-dakshiṇi. = ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ No. 2. (My.). ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಿಗೆ ಹೋಗು, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡು. To circumambulate an object etc. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ದೂರಿದರೂ ದಕ್ಷಿಣಾ ದೂರ್ತೆ ತಪ್ಪದು (Prv.). 2, to go or travel round about (the earth) in a straight course (B. 4, 68; My.).

ಪ್ರದರ pra-dara. Splitting, rending, tearing; a fracture, a breach, a crack, a crevice, a cleft in the earth; *scattering, the dispersion of an army.* 2, *a particular disease of women, menorrhagia.* 3, *an arrow.*

ಪ್ರದರ್ಶಕ pra-darśaka. Showing, exhibiting; he that shows. (My.). 2, foreshowing, foretelling, presaging; a prophet (Sk.).

ಪ್ರದರ್ಶನ pra-darśana. Showing, pointing out, displaying, exhibiting. (My.). 2, foreshowing, prophesying. 3, explaining, teaching. 4, an example.

ಪ್ರದರ್ಶಿತ pra-darśita. Shown, displayed, exhibited. (My.). 2, foreshown, prophesied.

ಪ್ರದಾನ pra-dâna. Giving away, giving, offering, presenting, bestowing; an oblation; a gift, a present. See ಕ, ಕಾಮ; ಪಿಣ್ಡ-, ಸ್ವೇಚ್ಛಾ-, ಹವಿ-.

ಪ್ರದಾಯ pra-dâya. Giving away; handing down; a present. See ಸದ್ಮ-.

ಪ್ರದಾಯಕ pra-dâyaka. Giving; granting, bestowing. (Ep. 46, 4; J. 1, 3).

ಪ್ರದಿಗ್ಧ pra-digdha. Smeared over, besmeared; a kind of sauce or gravy. (R.).

ಪ್ರದಿಶ್ pra-diś. -ದಿಶ್. Pointing to; a quarter, a region of the sky; *an intermediate point of the compass or half quarter,* as north-east, etc.

ಪ್ರದಿಶೆ pra-diśĕ. = ಪ್ರದಿಶ್. (ಅಕ್ಷರಾಲು, ವಿದಿಶೆ Mr. 59).

ಪ್ರದೀಪ pra-dîpa. *A light, a lamp.*

ಪ್ರದೀಪಕಲಿಕೆ pradîpa-kalikĕ. The bud-like flame of a lamp (Ĉpr. 1, 37).

ಪ್ರದೀಪನ pra-dîpana. Inflaming, illuminating, igniting, exciting. 2, *a sort of mineral poison.*

ಪ್ರದೀಪ್ತಿ pra-dîpti. Great light, lustre, splendor, brilliancy. (My.).

ಪ್ರದೀಯಮಾನ pra-dîyamâna. Being given (adj., Ĉpr. 8, after 88).

ಪ್ರದೇಶ pra-dêśa. Pointing to or out, showing. 2, *a place, a spot, a region;* a country, a district. 3, a short span measured from the tip of the thumb to that of the forefinger (ಮೋಡು Mr. 324; *cf.* ಪ್ರಾದೇಶ).

ಪ್ರದೇಶನ pra-dêśana. *A gift, a present.*

ಪ್ರದೇಶನಿ pra-dêśani. *The index finger, the forefinger.*

ಪ್ರದೇಶಿನಿ pra-dêśini. *The index finger.*

ಪ್ರದೋಷ pra-dôsha. Corrupt, bad; offence, sin, etc. 2, *the first part of the night, evening twilight, nightfall.* 3, a vrata in worship of Śiva (Mhr.).

ಪ್ರದ್ಯುತಿ pra-dyuti. Lustre, shine (Rây. 6, 20).

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ pra-dyumna. The pre-eminently mighty one: *Kâma.* 2, N. of a son of Krishṇa (J. 7, 2. 34. 36, etc.; 8, 10. 29).

ಪ್ರದ್ಯೋತ pra-dyôta. Splendor; *a ray of light.*

ಪ್ರದ್ಯೋತನ pra-dyôtana. Blazing, shining; *the sun.*

ಪ್ರದ್ಯೋತಿ pra-dyôti. Illuminating; lustre, shine (Ĉpr. 1, 125).

ಪ್ರದ್ಯೋತಿತ pra-dyôtita. Illuminated; shining (ಪ್ರಕಾಶಿತ G.; My.).

ಪ್ರದ್ರಾವ pra-drâva. Running away; *flight, retreat.*

ಪ್ರಧನ pra-dhana. Spoil taken in battle;—*a contest, a fight, a battle, war;*—tearing; destroying.

ಪ್ರಧರ್ಷಣ pra-dharshaṇa. Attacking, assailing; molesting. See ಮುಷ್ಕಧರ್ಷಕ.

ಪ್ರಧಾನ pra-dhâna. That which is placed or set before. 2, *chief, main, principal;* pre-eminent, most excellent, best; prevalent. 3, a chief or principal thing, chief object. 4, *primary or original matter, the first evolver or source of the material world, nature or matter* (as opposed to soul or purusha). 5, *the supreme or universal soul.* 6, *intellect, understanding.* 7, *the first companion or attendant of a king, his minister or counsellor* (ಮನು Nn. 160); any one of the other seventeen chief officers of state (ತೀರ್ಥ, q. v.). 8, a man of noble birth (ಸತ್ಕುಲಜ, ಒಳ್ಳಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು 160). 9, a man of good conduct (ಸಜ್ಜನಿಕ, ಒಳ್ಳಿಯ ಚಾರಿತ್ರ 160). 10, the penis (My.). 11, the principal or primary member of a compound (in grammar). See ಉದ್ಯಾದಿಪ್ರ-.

ಪ್ರಧಾನಕ್ರಿಯೆ pradhâna-kriyè. The principal verb in a sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ pradhâna-purusha. A most distinguished man, the best of men (ಪುಣ್ಯಾಗ, ನರಶ್ರೇಷ್ಠ Nn. 61);—Śiva.

ಪ್ರಧಾನಭೂತೆ pradhâna-bhûtè. A pre-eminent, etc. woman (Ćpr. 2, after 10).

ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯ pradhâna-vâkya. Principal sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಿ pra-dhâni. = ಪ್ರಧಾನ No. 7. ಪೈನವಪಟ್ಟಿಪತನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 80). ಉದಯಿಸಿದ್ದವ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ—ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದವಗೆ ನಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prvs.).

ಪ್ರಧಾನಿಕೆ pradhânikè. The office of minister or counsellor (Bp. 11, 7).

ಪ್ರಧಾರಣ pra-dhâraṇa. Resolving, determining; keeping, protecting. See ಸಮು-.

ಪ್ರಧಾವನ pra-dhâvana. Rubbing or washing off. See ತೆಪ್ಪ-.

ಪ್ರಧಿ pra-dhi. *The circumference or periphery of a wheel* (ಕೇಮು, ಮೇಲುಪತ್ತಿಗೆ Mr. 285). 2, *a well* (*cf.* ಪ್ರಪಿ).

ಪ್ರಧ್ವಂಸ pra-dhvaṁsa. Utter destruction, annihilation;—scattering, sprinkling;—annoyance, molestation (ಪಾಪ Nn. 25, o. r. ಬಿನ್ನಪ);—an enemy (ರಿಪು, ಕೈಂ 25, o. r. ವೈರಿ);—fire in a forest (ವನ, ಪಾವಾಗ್ನಿ 25);—the female breast (ಕುಚ, ಚಕ್ಷಿತ್ರಯ 25);—the sky (ವಿಯಾಯು, ಆಕಾಶ 25).

ಪ್ರಧ್ವಂಸನ pra-dhvaṁsana. Destroying, annihilating. (Ćpr. 1, 8).

ಪ್ರಧ್ವಾನ pra-dhvâna. Great noise (Ćpr. 8, 17).

ಪ್ರಣಾಶ pra-ṇâśa. Disappearance; destruction. See ಅ-.

ಪ್ರಪಂಚ pra-paṁća. = ವಿಪಂಚಿಸು, ಪ್ರಪಂಚು. Spreading out, development, diffusion, display, expansion; expanse, extent (ವಿಸ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, etc., ಪಿರಿದು ಮೂಡಿಪ್ಪುದು Mr. 447); *prolixity, diffuseness, copiousness,* as in style or composition; heap, abundance, quantity. 2, the expansion of the universe, the world as the scene of manifold action, the visible world or universe. 3, the business of life (Mhr.; My.). 4, manifoldness, diversity. 5, error, illusion, deceit, trick. ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟಿರೂ ಪಂಚಪಿ ಬಿದ.—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟಿಲೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಪ್ರಪಂಚ ವಿಮುಕ್ತೇನಸ್ಸು, ಪಂಚಮುಖಾಪಿ ಹೊಸ್ಸಿ ಕೆಸ್ಸಾ (Prvs.). — ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡು. To perform or carry on the business of life (B. 4, 153; 5, 159).

ಪ್ರಪಂಚಿತ prapaṁćita. Spread, amplified, expanded, diffused, etc.; beguiled. (Kâvy. III, 3, B, 1. 62).

ಪ್ರಪಂಚಿಸು prapaṁćisu. To develop, to spread, to become prolix, etc. (Ćpr. 3, 29).

ಪ್ರಪಂಚು prapaṁću. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. Display; abundance (J. 26, 10).

ಪ್ರಪತತ್ pra-patat. Flying forwards or down; falling (Ćpr. 2, 52).

ಪ್ರಪತ್ತಿ pra-patti. Refuge, succour (Śiv. 2, 117).

ಪ್ರಪದ pra-pada. *The fore part of the foot;* the tip of the toes.

ಪ್ರಪನ್ನ pra-panna. One who seeks for protection or refuge. (My.).

ಪ್ರಪನ್ನತ್ವ pra-pannatva. The state of a prapanna (My.).

ಪ್ರಪಾಂಗನೆ prapâ-aṅganè. A woman who accommodates travellers with water (Abh. P. 1, 103).

ಪ್ರಪಾತ pra-pâta. Flying or rushing forwards; flying or rushing down; falling down. 2, *an assault, a sudden attack, a sortie* (ಆಯಸ್ಕಸ್ಮಿಕ, ದಾಳಿ Mr. 287). 3, *a steep rock, a cliff, a precipice.* 4, *a steep bank or shore.* 5, a cascade, a waterfall. 6, a stroke (Ćpr. 10, 96).

ಪ್ರಪಾನ pra-pâna. Drinking; sipping. (Ćpr. 1, 91).

ಪ್ರಪಾಕಾಲೆ prapâ-śâlè. = ಪ್ರಪಾ No. 2. (J. 3, 11).

ಪ್ರಪಿತಾಮಹ pra-pitâmaha. *A paternal great-grandfather.*

ಪ್ರಪಿತಾಮಹಿ pra-pitâmahi. *A paternal great-grandmother.*

ಪ್ರಪುನಾಟ prapunâṭa. *The ringworm shrub, Cassia alata* Lin.

ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ prapunnâḍa. *The ringworm shrub.*

ಪ್ರಪೂರಿತ pra-pûrita. Filled up, completed; filled, become full. (Bp. 4, 76; 27, 81; 61, 94).

ಪ್ರಪೂರ್ಣ pra-pûrṇa. Filled, full of, crowded (ಫಲಿತ, ಪರಿಪೂರ್ಣ, etc., ಸಜ್ಜನ Mr. 431; Ćpr. 1, 80; 9, 6); completed.

ಪ್ರಪೂರ್ತಿ pra-pûrti. Fullness, abundance, accomplishment, etc. (Bp. 5, 47; 46, 40).

ಪ್ರಪೂರ್ವ pra-pûrva. First, coming first, initial (ಆದಿಯಾದ Śmd. 143. 201 Cm.).

ಪ್ರಪೆ pra-pè. ಪ್ರಪಾ. Drinking. 2, *a shed on the roadside for accommodating travellers with water* (ಉದಕಸ್ಥಿರ ಮನೆ Mr. 196).

ಪ್ರಪೌಂಡರೀಕ prapauṇḍarika. *A small herbaceous plant, used as a remedy for ulcers and bad eyes and as a perfume.*

ಪ್ರಪೌತ್ರ pra-pautra. A great-grandson. (My.).

ಪ್ರಫುಲ್ಲ pra-phulla. *Blown, as a flower, flowering, covered with blossoms.*

ಪ್ರಬಂಧ pra-bandha. A connection, a tie. 2, a continuous series. 3, continuous application or action. 4, *a connected discussion or narrative.* 5, composition, any literary composition, a treatise. See Kâvy. III, 3, B, 170; Bp. 41, 22; Ćh. v. 16.

ಪ್ರಬಂಧಕಲ್ಪನೆ prabandha-kalpanè. *A feigned story, a work of imagination* (whether founded on fact or not).

ಪ್ರಬರ್ಹ pra-barha. = ಪ್ರವರ್ಹ. *The best, most excellent, principal, chief.* 2, totally devoted to (ಕ್ರೀಮು, ಪರಾಯಣ, ತತ್ಪರ, ಕ್ರೀಯಾರೆಯ್ದುವ Mr. 229).

ಪ್ರಬಲ pra-bala. Prevailing, predominant; strong, powerful, mighty; abounding with or in. (Bp. 59, 33; My.). — ಪ್ರಬಲ ಪಡಿಸು. To increase (v. t., My.).

ಪ್ರಬಲಿತ pra-balita. Become predominant, strong or powerful (Bp. 39, 67).

ಪ್ರಬಲಿಸು pra-balisu. To begin to prevail, to increase greatly (My.).

ಪ್ರಬಾಲ pra-bâla. = ಪ್ರವಾಲ, q. v. *A young shoot, a sprout, a new leaf.* 2, *coral.* 3, *the neck of a lute.*

ಪ್ರಬುದ್ಧ pra-buddha. Awakened, awake, roused. 2, *clear-sighted, clever, wise, learned* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, expanded, blown, in bloom; developed.

ಪ್ರಬುದ್ಧಿ pra-buddhi. Knowledge, doctrine. See ಪ್ರಜ್ಞೆ.

ಪ್ರಬೋಧ pra-bôdha. Awaking; becoming conscious, consciousness (Cpr. 2, 28); vigilance; intellect, understanding, knowledge, wisdom, intelligence. 2, causing to know, explaining, instructing. 3, a bard, an encomiast (ದಸ್ತಿ, ಮೈತಾಳಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ಕ್ಷತ್ರಿಪ ನರ Mr. 270).

ಪ್ರಬೋಧಕ pra-bôdhaka. A man who awakens; *a bard or minstrel whose duty is to wake the king with music and song.* 2, intelligible.

ಪ್ರಬೋಧಕರ prabôdha-kara. Waking up, awakening, arousing (Cpr. 3, 8).

ಪ್ರಬೋಧಚಂದ್ರ prabôdha-čandra. The moon of knowledge: N. of a composition of Kêśava (Śmd. 408).

ಪ್ರಬೋಧನ pra-bôdhana. Waking, awaking;—awakening, arousing, exciting, reviving;—knowledge, understanding;—instructing, explaining;—*reviving the fragrance of a perfume which has lost its scent.* See Kâvy. V, 70.

ಪ್ರಬೋಧಿಸು pra-bôdhisu. To instruct; to teach (Bp. 53, 27).

ಪ್ರಬೋಧೆ pra-bôdhe. = ಪ್ರಬೋಧ. See ಉ.

ಪ್ರಬ್ಬಲಿ prabbali. (= ಹಬ್ಬಿ). — ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗ. -ಜಿಟ್ಟು. The rattan (Te. ಪ್ರಬ್ಬಲಿ, ಪಬ್ಬಲಿ). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಜಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವಸ್ತ್ರ Sl. 102). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಜಿಟ್ಟು (ವೇತಸ, ವಿದುಲ, etc., ಹಬ್ಬೀ ಗಿಡ 128).

ಪ್ರಭ pra-bha. (fr. ಪ್ರಭೆ). At the end of compounds: shining; appearing like, resembling (Cpr. 2, 46; Abh. P. 8, after 48; Rśv. 6, 35; 8, 104).

ಪ್ರಭಂಜನ pra-bhañjana. Breaking down; destroying;—*wind, storm, tempest;*—one of the vital airs (ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣ ಪದ Mr. 52).

ಪ್ರಭಂಜನಪ್ರಿಯ prabhañjana-priya. Agni (Cpr. 1, 42).

ಪ್ರಭದ್ರೆ pra-bhadre. N. of a plant. 2, N. of a woman (J. 33, 42).

ಪ್ರಭವ pra-bhava. Production, birth; becoming manifest, appearing; increasing. 2, *origin, source, cause of existence; birthplace.* 3, *generative cause, the base or root of being or existence.* 4, strength, might, superiority, power, majesty. 5, the first year of the cycle of sixty (My.). 6, *springing or originating from; born, produced.* 7, prominent, excellent. See Kâvy. IV, 2, 49; V, 40.

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು pra-bhavishṇu. = ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು. Pre-eminent; mighty; a lord, a master. (Rśv. 6, 35).

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ pra-bhavishṇutve. *Supremacy, dominion, power.*

ಪ್ರಭವಿಸು pra-bhavisu. To come into being, to arise, to originate, to become manifest (ಹುಟ್ಟು Śmd. 154 Cm.; Bp. 6, 23; 30, 30; 35, 15; 51, 62).

ಪ್ರಭಾಕರ prabhâ-kara. Causing light or splendor (Rśv. 1, 8): *the sun.* 2, the moon. 3, fire. 4, the ocean.

ಪ್ರಭಾತ pra-bhâta. Shone forth; begun to become clear or light. 2, *dawn, morning.* 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಪ್ರಭಾತಕಾಲ prabhâta-kâla. The time of day-break or dawn (ಪೊಟ್ಟಿದ Kk. 90).

ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ prabhâ-maṇḍala. A circle or crown of rays. 2, N. (Abh. P. 12, after 40).

ಪ್ರಭಾಲಕ್ಷ್ಮಿ prabhâ-lakshmi. Splendor considered as Lakshmî (J. 3, 4).

ಪ್ರಭಾವ pra-bhâva. *Strength, might, power.* 2, *majesty, dignity, glory, grandeur, superiority.* 3, superhuman strength or power. 4, splendor, brilliance. 5, high spirit, spirit, magnanimity. 6, tranquillizing. See Bp. 36, 47; 39, 30; 44, 73; 50, 16; 51, 56; ವಿಗಡ.

ಪ್ರಭಾವತಿ prabhâ-vati. N. of various females (Cpr. 4, 12; 4, after 28; J. 4, 67; 5, 16).

ಪ್ರಭಾವತೆ pra-bhâvate. = ಪ್ರಭಾವ No. 2. *Supremacy, great power, dominion* (ಒಂದಪ್ಪ ಪೆಮ್ಮೆ Illâ.; Rśv. 8, 99).

ಪ್ರಭಾವನ pra-bhâvana. Mighty, powerful, ruling. (Bp. 59, 47).

ಪ್ರಭಾವನೆ pra-bhâvane. Greatness, abundance (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಭಾವಳಿ prabhâ-vaḷi. Radiance-circle: the "glory" surrounding the head of an idol, either in its niche, or in the chair in which it is carried about (My.; T.).

ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿ prabhâ-svâmi. N. (Śmd. 125, not in Mlh.).

ಪ್ರಭಿನ್ನ pra-bhinna. Split asunder; broken to pieces; pierced; cut off, detached; different, various (Cpr. 2, 62). 2, *an elephant in rut.*

ಪ್ರಭು pra-bhu. = ಪಟು, ಪಟು. Powerful, mighty; excellent; able, capable. 2, *a superior, a master, a lord* (ಸ್ವಾಮಿ, ಮುಖ್ಯ Nn. 28).

ಪ್ರಭುತೆ prabhutve. *Lordship, supremacy, ascendancy, power, dominion, rule.*

ಪ್ರಭುತ್ವ prabhutva. = ಪ್ರಭುತೆ. (My.).

ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ prabhu-śakti. The power derived from proper rulership, the majesty or pre-eminence of the king himself (My.).

ಪ್ರಭೂತ pra-bhûta. Sprung from;—increased; *much, abundant; numerous, many; large, great, high, lofty;* abounding in; mature, perfect. 2, an oblation of rice, buttermilk, etc. on the tenth day after the death of a person (My.; see ಪ್ರೇತಬಲಿ).

ಪ್ರಭೂತಪದಯೋನಿ prabhûta-pada-yôni. A source of high rank or value (ಆಕರ Nn. 91).

ಪ್ರಭೂರಿ pra-bhûri. Very much, very abundant; a large quantity (ಜಾಜ, ಪುಷ್ಕಲ, etc., ಹೊತ್ತ Mr. 430).

ಪ್ರಭೂಷ pra-bhûsha. Ornament, decoration; ornamental (Rśv. 1, 9).

ಪ್ರಭೂಷ್ಣು pra-bhûshṇu. = ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು. (Sk.; R.).

ಪ್ರಭೃತಿ pra-bhṛiti. Leading or bringing forwards; beginning, commencement; at the end of compounds: commencing with; from, since; et cætera. (Kâvy. V, 3. 15).

ಪ್ರಭೆ pra-bhe. ಪ್ರಭಾ. = ಪಟಿ. *Light, splendor, radiance, effulgence.* 2, *a ray of light.* — ಪ್ರಭೆಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get

splendor;—splendor to be generated (Bp. 3, 12; 22, 20; 53, 57).

ಪ್ರಭೇದ pra-bhêda. Splitting;—division, separation, distinction, difference, disparity; kind, sort. (Kâvy. III, 3, B, 121. 148).

ಪ್ರಭೇದಿಕೆ pra-bhêdikĕ. Splitting, cleaving, severing; piercing. See ಪ್ರಭೇದ-.

ಪ್ರಭೋಗ pra-bhôga. Beginning to eat or to enjoy. See ಭೋಜ-.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟ pra-bhrashṭa. Fallen off, fallen, dropping; hanging down from; broken.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ pra-bhrashṭaka. *A chaplet or wreath of flowers suspended from the lock on the crown of the head.* ಮೂಲೆ ದುಂ ಹಣ್ಣಿಕೆಯೋಳ್ ನಾಕ್ಕಿ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ (Mr. 334).

ಪ್ರಮತಿ pra-mati. N. of a mantri (J. 10, 37).

ಪ್ರಮತ್ತ pra-matta. Excited, wanton; drunken, intoxicated; impassioned, actuated by passion for (Bp. 24, 1). 2, careless, inattentive, negligent, unmindful.

ಪ್ರಮಥ pra-matha. Stirring about; a tormentor or destroyer; a class of fiends attending on Śiva, *an attendant on Śiva.* ಮುಖತಿದಗಣಂಗಳು ಪ್ರಮಥರಕ್ಕು (Mr. 14). See Bp. 44, 29; 48, 17; 61, 22; ಆಮಿ-, ಮುಖಾಕಾಲು.

ಪ್ರಮಥಗಣ pramatha-gaṇa. The host of the pramathas (Bp. 37, 50; 49, 5).

ಪ್ರಮಥತ್ವ pramathatva. The state of being a pramatha (Bp. 27, 46).

ಪ್ರಮಥನ pra-mathana. Stirring about; agitating, churning (Bp. 36, 48); tormenting, paining, injuring; *killing.*

ಪ್ರಮಥನಾಥ pramatha-nâtha. Chief of the pramathas; Śiva (Bp. 54, 73). 2, Gaṇapati.

ಪ್ರಮಥನಾಯಕ pramatha-nâyaka. = ಪ್ರಮಥನಾಥ. (Bp. 2, 7; 27, 27; 44, 32).

ಪ್ರಮಥಲೋಕ pramatha-lôka. The world of the pramathas (Bp. 49, 5; 54, 73).

ಪ್ರಮಥಾಧಿಪ pramatha-adhipa. Śiva. ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಂ, the foot ∪–∪— (Ch.).

ಪ್ರಮದ pra-mada. *Joy, pleasure, delight, rapture.* 2, wanton; mad, intoxicated; impassioned; careless.

ಪ್ರಮದವನ pramada-vana. *A royal garden or pleasure-ground attached to the gynecæum* (ರಾಣಿವಾಸಸಹಿತ ಅರಸು ಒನ್ನಿಪ ನಲ್ಲಿನ ಆರಡೆ Mr. 152).

ಪ್ರಮದಾವನ pramadâ-vana. = ಪ್ರಮದವನ. (My.).

ಪ್ರಮದೆ pra-madĕ. ಪ್ರಮದಾ. *A handsome or beautiful woman; a woman in general* (ಹೆರಾಸು Mr. 301).

ಪ್ರಮನ pra-manas. *Cheerful-minded, happy, delighted.*

ಪ್ರಮಯ pra-mayĕ. (ಪ್ರಮಯ). Ruin, death; — *killing, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlâ.).

ಪ್ರಮಾಣ pramâṇ. ಪ್ರಮಾಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (ಕೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ, ಸಾಕುಳು Nn. 152). ಆಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಪ್ರಮಾಣನ್ನು ಜಿಯಮಳತೆಯಳ್ದಂ (Mr. 324).

ಪ್ರಮಾಣ pra-mâṇa. = ಪಮಾಣ, ಪಮಣ್, ಪಮಣ್, ಪ್ರಮಾಣ್. *Measure, scale, standard; measure in general* (whether of weight, length, or capacity, ಆರಡೆ Nn. 129; ಪಂಡಮಾಣ Śmd. 94 Cm.); *quantity; magnitude, extent, circumference, length, duration; weight, quantity; limit* (ಮುಯ್ಯಾಡೆ Mr. 529); bank, shore (ತಟಿ, ದಡ Nn. 139). 2, evenness, etc. (ಸಮತೆ 529). 3, even or level ground (ಸಮುಸ್ಥಾಪ 139; ಸಮುವೆಮ್ಮ ತಾಣ 529). 4, that which is beautiful, agreeable or good (ಮುಜುಲು, ಒಳ್ಳೆತ್ತು 139). 5, that which is perpetual (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 139; ನಿತ್ಯ 529). 6, that which is true (ಸತ್ಯ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 139; ಸತ್ಯ 529). 7, rule; the rule by which a thing is determined or adjusted. 8, *ground of assurance;* means of proof. 9, *proof, authority;* support, warrant; *testimony; evidence.* 10, an oath, adjuration (My.; see Nn. s. ಪ್ರಮಾಣ್). 11, a correct notion, right conception. 12, *a work of sacred authority* (ಶಾಸ್ತ್ರ 139; 529). 13, statute, law, etc. (ಧರ್ಮ 139). 14, *cause, motive* (ಕಾರಣ 139; 529). 15, proximity (ಸನ್ನಿಧಿ, ಸವಿಾಪ 139). 16, mixing with, etc. (ಮಿಲನ, ಕೂಟ 139). 17, a horn (or branch? ಕೋಡು, ಕೊಂಬುಗಳು 139). 18, a decider, one whose advice or decision is an authority (Sk.; ಸತ್ಯವಾದಿ G.). ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ನಿಾರಯಕ್ಕೆ ತಾಳ್ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತ. — ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. To swear, to take an oath (My.). ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳು. To tell correctly (My.). — ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳು. To tell the quantity, etc. (of anything, My.). 2, = ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಲಿ, ಪ್ರಮಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ pramâṇa-pûraṇa. Filling out or completing measure or scale: gradation (Śmd. 242. 243).

ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯ pramâṇa-vâkya. Authoritative statement, authority. (My.). 2, a formula used in taking an oath (My.).

ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ pramâṇa-vâchi. A term denoting quantity (ಪದಗ Śmd. 122. 135 Cm.).

ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ pramâṇa-sûchaka. A term that indicates measure or quantity. ಆನಿನಿನೆನಿಸು ಎಷಲ್ ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ ಮಕ್ಕು (Kk. 61).

ಪ್ರಮಾಣಿಕ pramâṇika. Forming a measure or standard; forming an authority;—true, fair, equitable (Mhr.). 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, *a cubit* (ಆಳದ ಮೊದಿ Mr. 323). See ಮೊಮ.

ಪ್ರಮಾಣಿಕತನ pramâṇikatana. Truthfulness, fairness, honesty (B. 2, 25).

ಪ್ರಮಾಣಿಸು pramâṇisu. To measure, to compute, to understand (ಆಳೆ Śmd. 45 Cm.); to discern, to discriminate, to examine (My.). ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.).

ಪ್ರಮಾತಾಮಹ pra-mâtâmaha. *A maternal great-grandfather.*

ಪ್ರಮಾತೃ pra-mâtṛi. Knowing truly or well; *any person who gives evidence or proof, an authority.*

ಪ್ರಮಾಥಿ pra-mâthi. Stirring about, agitating, churning; breaking; afflicting; killing; a destroyer. See ಸೋಮು-. 2, N. of the thirteenth year of the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಮಾದ pra-mâda. Intoxication; madness, insanity, confusion; *inadvertence, negligence, inattention, carelessness;* error, inaccuracy, a blunder, mistake;—distress, misfortune (Bp. 13, 13; My.).

ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ pramâda-tyajana. Throwing away with heedlessness or unconcern. See ಉಜಾಮು, ಬಿಸುಮು, ಬೀಸಾಮು, ಹೋಗಾಮು.

ಪ್ರಮಾದೀಚ pramâdîcha. N. of the forty-seventh year of the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಮಾಪಣ pra-mâpaṇa. Murdering; *killing, slaying, slaughter.*

ಪ್ರಮಾರ್ಜನ pra-mârjana. Washing out, cleansing; wiping off, wiping away, wiping out; rubbing off, rubbing. See ಕಡಿ.

ಪ್ರಮಿತ pra-mita. Measured; understood; demonstrated, proved; adjusted, conformed, as by some rule. (My.).

ಪ್ರಮಿತಿ pra-miti. Measure;—*a correct notion, right conception, true knowledge, knowledge established by proof.*

ಪ್ರಮೀತ pra-mita. *Killed, slain, immolated;—dead* (ಮೃತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, etc., ಸತ್ತಂ Mr. 394).

ಪ್ರಮೀಲೆ pra-mîle. Shutting the eyes; *lassitude, weariness, enervation.* 2, N. of a female (J. 16, 1. 2. 3 etc., as ಪ್ರಮೀಳೆ).

ಪ್ರಮುಕ್ತ pra-mukta. Loosened, untied; liberated; hurled, cast, shot (Rây. 6, 46).

ಪ್ರಮುಖ pra-mukha. Turning the face towards, facing; in front of. 2, *first, foremost, chief, principal, main, best;* a chief, a respectable man (B. 4, 217; My.). 3, at the end of a compound: *having as chief, headed by, preceded by, accompanied with, and so on, et cætera.* ಪ್ರಮುಖಾ ದವರು ವಿಮುಖರಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರಮುಗ್ಧ pra-mugdha. Bewildered; fainting, unconscious. 2, very charming. (R.).

ಪ್ರಮುದ pra-muda. = ಪ್ರಮೋದ. (Bp. 2, 7; 30, 31).

ಪ್ರಮುದಿತ pra-mudita. *Delighted, pleased, happy, glad, content* (Śmd. 6; Ch. v. 231; Bp. 35, 16).

ಪ್ರಮುಷ್ಟ pra-mushṭa. Stolen away, taken away; (shortened), small, little, rare (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಡಿಮೆ Mr. 427).

ಪ್ರಮೆ pra-mê. ಪ್ರಮಾ. A measure; *true perception, correct notion, accurate conception, true and certain knowledge.*

ಪ್ರಮೇಯ pra-mêya. To be measured, measurable, finite, to be fathomed (see ಅ-); demonstrable; discernible;—topic to be discussed or established. 2, a subject, a topic in general (= ವಿಷಯ, My.).

ಪ್ರಮೇಹ pra-mêha. Urinary disease, including strangury, stone or gravel, etc. (ಅಷ್ಟ Mr. 387).

ಪ್ರಮೋದ pra-môda. *Excessive joy, delight, pleasure, happiness.* 2, the fourth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಪ್ರಮೋದಿತ pra-môdita. Delighted, rejoiced, pleased, happy. (My.).

ಪ್ರಮೋದಿಸು pra-môdisu. To rejoice, to be delighted (My.).

ಪ್ರಮೋದೂತ pramôdûta. (Tbh. of ಪ್ರಮೋದ). = ಪ್ರಮೋದ No. 2 (My.).

ಪ್ರಯತ pra-yata. Well restrained, well governed, keeping the organs of sense under control;—*pious, virtuous, pure.*

ಪ್ರಯತ್ನ pra-yatna. Persevering effort, continued exertion or endeavour, great exertion; an effort (J. 24 sum.); an endeavour, essay. (My.). 2, difficulty. ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಲ್ಲದೆ (ಅಯತ್ನ Śmd. 125 Cm.). ಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು (B. 5, 128). — ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಿಸು. To make effort, to endeavour, to try (B. 3, 123; 4, 218). — ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. To endeavour, etc. (My.). — ಪ್ರಯತ್ನ ಮೂಡು. = ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಿಸು. (B. 5, 170; My.).

ಪ್ರಯತ್ನಕೆ prayatnatê. = ಪ್ರಯತ್ನ. (Bp. 38, 65).

ಪ್ರಯತ್ನಿಸು prayatnisu. To make effort; to essay, to attempt, to undertake, as a work (My.).

ಪ್ರಯಸ್ತ prayasta. *Seasoned, dressed with sauces and condiments.*

ಪ್ರಯಾಗ pra-yâga. A sacrifice;—the very place of sacrifice: a celebrated place of pilgrimage (Allahabad) at the confluence of the Gangâ and Yamunâ (J. 14, 21. 23; Sk. 101; My.). ಪ್ರಯಾಗ ಪಡಪ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ? (Prv.).

ಪ್ರಯಾಣ pra-yâna = ಪಯಣ, q. v. Going forwards, setting out, starting on a journey (My.); a journey, a march; *the march of an army, an expedition, an attack, an invasion.* 2, departure, death. — ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು. To start (My.). 2, to journey (B. 4, 116; My.). 3, to die (My.).— ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಡು. To start for a journey or voyage (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಹ prayâṇa-sannaha. ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಾಹ prayâṇa-sannâha. Making one's self ready for a journey or march (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ prayâṇa-stha. A traveler; a voyager (My.; B. 5, 120).

ಪ್ರಯಾಣಿಕ prayâṇika. = ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ. (My.; B. 5, 154).

ಪ್ರಯಾತ pra-yâta. Gone towards, advanced; gone, departed. (Ûpr. 1, 141; see ಭುಜಗ-).

ಪ್ರಯಾಮ pra-yâma. Restraining;—*dearth, scarcity, dearness; competition of buyers in consequence of scarcity.*

ಪ್ರಯಾಸ pra-yâsa. Effort, exertion, endeavour, labour, pains; difficulty. (J. 5, 34; My.). See Prv. s. ಪ್ರಾಯ.— ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. To endeavour, to labour, to take pains (B. 5, 128; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ;— ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ? (Prva.).— ಪ್ರಯಾಸಪಡು.= ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. (B. 4, 221). — ಪ್ರಯಾಸವಾಗು. -ಆಗು. To become or be troublesome or difficult, to require pains (B. 4, 102. 221; My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತ pra-yukta. Joined to; used, employed; associated or connected with; endowed with (ಆಸ್ಪದ, ಸಂಬಂಧ, ಯುಕ್ತ, etc., ಕೂಡಿದ Mr. 440; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ Śmd. 200 Cm.; Bp. 2, 6; 36, 55). 2, produced or occasioned by;—a cause;— on account of, *e. g.* ಊಟದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಕೆಲಸದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ದ ನಪ್ರಯುಕ್ತ (My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತಿ pra-yukti. Use, employment, application; impulse, instigation; cause, main object or end, consequence, result. (Bp. 39, 17; 53, 7; 60, 13).

ಪ್ರಯುತ pra-yuta. Joined, combined, united. (Bp. 21, 3; 38, 45; 46, 64; 57, 63). 2, a million. 3, disjoined, separated.

ಪ್ರಯೋಕ್ತ pra-yôkti. = ಪ್ರಯುಕ್ತ (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಯೋಕ್ತೃ pra-yôktṛi. One who employs or makes use of; one who performs or directs; *one who lends money on usury;* one who shoots, as an arrow.

ಪ್ರಯೋಗ pra-yôga. Joining together. 2, *application, employment, use.* 3, *undertaking, beginning, commencement.* 4, an order, a precept (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸನ, ಆದೇಶ, ಪೇಳ್ವುದು Mr. 440). 5, a design, a device, a plan, a contrivance. 6, use, usage, practice (My.). 7, ceremonial form, course of proceeding; the learning and business of a purôhita (My.). 8, hurling, throwing, casting, as an arrow. 9, exhibition of a dance, performance or representation of a drama. 10, lending money on usury. 11, the form (of a word) which is commonly used, usual form. 12, the application of a grammatical rule (Śmd. 24. 28. etc. etc.). See ಪ್ರ-. ಪ್ರಯೋಗವಶ'ಯುಷದ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ (Prv.). — ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡು. To use, to employ (ಪ್ರಯೋಗಿಸು Śmd. 22 Cm.; B. 5, 219; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಗವರ prayôga-vara. Common, general use (Ch. v. 340).

ಪ್ರಯೋಗದೃಷ್ಟ prayôga-dṛishṭa. (A word) seen in actual use (Śmd. 37).

ಪ್ರಯೋಗಿ prayôgi. *Being employed or used, usual.* 2, using, applying.

ಪ್ರಯೋಗಿಸು prayôgisu. To use, to employ (Śmd. 22. 134. 142. 394; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಜಕ pra-yôjaka. Occasioning, effecting, etc. 2, useful, beneficial (My., not Sk.); a useful man (My.).

ಪ್ರಯೋಜನ pra-yôjana. Application, employment, use. 2, need of, necessity for. 3, *cause, occasion, motive, origin.* 4, *purpose, object, aim, intention, design, scope* (ವಿಷಯ Śmd. 60 Cm.; ತಾರ್ಪ 7 Cm.). 5, profit, interest (Sk.); gain, usefulness, advantage, benefit, use (ಹಿತ Nn. 84; ಲೇಖನಮು 132; ಆರ್ಥ, ಯೋಗ್ಯ 156; ಆರ್ಥ Mr. 497; ಜಾಡ್ಯ Śmd. I). ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಒಣ್ಣಾನೇ? (Prv.). 6, a festive occasion (Mhr.; My.). See ಪ್ರಾರ್ಥ-; Prv. s. ಹೊಸ್ತಿಲು.

ಪ್ರಯೋಜನವಸ್ತು prayôjana-vastu. A thing or article that is originated or used (Śmd. 273. 274).

ಪ್ರಯೋಜನಸ್ಥಾಪನ prayôjana-sthâpana. The establishment of the great aim (Kâvy. II, 1, 7).

ಪ್ರಯೋಜನೀಯ pra-yôjanîya. Fit to be used (My.).

ಪ್ರಯೋಜ್ಯ pra-yôjya. To be used, employed or practised, fit to be used (My.);—to be cast or thrown. 2, a servant. 3, that which is put out to interest: capital.

ಪ್ರರತ್ನ pra-ratna. An excellent gem (Grj. 3, 2).

ಪ್ರರೂಢ pra-rûḍha. Grown forth or up, full-grown; shot, budded; increased. (Śmd. 71; Čpr. 2, after 53; 10, after 2).

ಪ್ರರೋಹ pra-rôha. Growing or shooting forth; germinating, sprouting, budding; a bud, a sprout. (Čpr. 1, 118).

ಪ್ರರೋಹಕ್ರಿಯೆ prarôha-kriyĕ. Sprouting, budding. See ಮೊಳೆ.

ಪ್ರಲಗ್ನಕ pra-lagnaka. A surety, etc. (ಪ್ರತಿಭು, ಜೋಗಿಬಾವಿ Mr. 238).

ಪ್ರಲಪನ pra-lapana. Speaking forth, speaking; talking idly or incoherently, prattling; crying, lamenting. (My.).

ಪ್ರಲಪಿತ pra-lapita. Spoken, uttered, said; chattered; lamented. (My.).

ಪ್ರಲಪಿಸು pra-lapisu. = ಪಳಮಿಸು, etc. To speak, to talk; to prattle; to speak incoherently or deliriously; to lament, to wail (My.).

ಪ್ರಲಬ್ಧ pra-labdha. Overreached, cheated. See ವಿ-.

ಪ್ರಲಮ್ಬ pra-lamba. Hanging down, on or from. 2, N. of a daitya slain by Balarâma.

ಪ್ರಲಮ್ಬಘ್ನ pralamba-ghna. The slayer of Pralamba: *Balarâma, Baladêva.*

ಪ್ರಲಮ್ಬಾರಿ pralamba-ari. The enemy of Pralamba: Balarâma (My.).

ಪ್ರಲಮ್ಭ pra-lambha. Overreaching, cheating, fooling (ಪರಿ ಯೋಗ, etc. Mr. 90; ವಿಪ್ರಲಾಪ, ವಂಚನೆ 449).

ಪ್ರಲಯ pra-laya. = ಪಳಯ, ಪ್ರಳಯ, ಪ್ರಳೆಯ. Dissolution, destruction (ಸಿಮೂರ್ಲಿಪ್ತ, ಉಯಮಮು Nn. 100). 2, *the destruction of the world at the end of a kalpa.* 3, death. 4, *fainting, syncope.* 5, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 100). See Kâvy. IV, 1, 9; IV, 2, 17.

ಪ್ರಲಯಕಾಲ pralaya-kâla. The time of universal destruction (ಸಂಹರ್ತೃ G.).

ಪ್ರಲಯದೂರ pralaya-dûra. Far from or free from destruction (Bp. 8, 3).

ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ pralaya-vahni. = ಪಳಯಮಹ್ನಿ. The fire at the destruction of the world.

ಪ್ರಲಯಾಗ್ನಿ pralaya-agni. = ಪ್ರಲಯಮಹ್ನಿ. (Bp. 54, 56).

ಪ್ರಲಾಪ pra-lâpa. Talk, conversation, discourse. 2, *unmeaning or senseless talk,* incoherent or delirious speech, prattling, prate, chattering. 3, lamentation. — ಪ್ರಲಾಪಂಗೆಯ್ದ. -ಂ-. To lament, etc. (Abh. P. 7, after 13). — ಪ್ರಲಾಪಸನ್ನಿ. A sanni that produces delirious speech (My.).

ಪ್ರಲಾಪಿಸು pralâpisu. To speak, to talk. 2, to talk incoherently; to rave. 3, to lament, to wail. See Bp. 13, 8; 36, 8; 57, 15.

ಪ್ರಲೀನ pra-lîna. Dissolved; absorbed; vanished; destroyed; unconscious. See Bp. 36, 12; 53, 36.

ಪ್ರವಚ pra-vaća. A loud sound; a declaration, a proclamation, an announcement (ಪದಮ, ಜೊಪ್ಪ ಧ್ವನಿ Nn. 88, c. r. ಜೊಪ್ಪ ವನಿ).

ಪ್ರವಚನ pra-vačana. Speaking, speech; proclamation; expounding, interpretation; excellent speech or language, eloquence; sacred writings, especially the so-called brâhmaṇas; the sacred writings of the Jainas (Čpr. 4, 17).

ಪ್ರವಚನೀಯ pra-vačanîya. To be spoken or declared, fit to be spoken (My.). 2, a good speaker; a teacher.

ಪ್ರವಣ pravaṇa. *A declivity, a steep descent, a precipice.* 2, declining, bent, sloping down, steep, abrupt. 3, *inclined to, disposed to, devoted to, applying one's self to, addicted, prone;* accomplished (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 240 Cm.). 4, *a place where four roads meet.*

ಪ್ರವಯಣ pra-vayaṇa. A goad. (Colebr.).

ಪ್ರವಯಸ್ಸು pra-vayas. *Advanced in age, old.*

ಪ್ರವರ pra-vara. A call, a summons. 2, a line of ancestors; a family, race or lineage. 3, one of the forty-nine gôtras. 4, an ancestor. 5, offspring, descendants. 6, *most excellent, chief, principal, best* (ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ Śmd. 2 Cm.); feminine ಪ್ರವರೆ (Čh. v. 75). 7, N. of a vṛitta (Čh.). 8, verbosity, prolixity (My.). See Bp. 36, 49; 46, 63. 9, N.

ಪ್ರವರಾಕ್ಷರ pravara-akshara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪ್ರವರ್ಗ pra-varga. Sacrificial fire; an excellent assemblage. (R.).

ಪ್ರವರ್ತ pra-varta. Engaging in, occupied in, undertaking. (Bp. 19, 8; 46, 6).

ಪ್ರವರ್ತಕ pra-vartaka. Setting in motion, setting on foot; producing, causing, originating (Bp. 55, 19); causing to go on well, promoting (J. 26, 38); instigating, urging. 2, the original instigator of any act, an originator, a founder; a promoter.

ಪ್ರವರ್ತಕಿ pravartaki. A female who instigates; a pimp (J. 5, 58).

ಪ್ರವರ್ತನ pra-vartana. Going or moving forwards; happening, coming to pass, appearing; becoming, existing. 2, activity, action, acting; business;—course, proceeding;—occupying one's self in; behaviour, conduct;

procedure, way, manner, mode. (Abh. P. 1, after 68; Bp. 3, 79; 39, 29). 3, pushing forwards, setting on foot, etc.

ಪ್ರವರ್ತನೆ pra-varianĕ. = ಪ್ರವರ್ತನ. (Bp. 4, 61; Mr. 3).

ಪ್ರವರ್ತಿ pra-varti. Moving forwards, going on well; coming forth or into being, coming to light (Kâvy. IV, 2, 37); occupying one's self in, practising (Bp. 48, 1).

ಪ್ರವರ್ತಿಸು pra-vartisu. To go on well; to be much used or employed (ಲೋಕಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸು Śmd. 113 Mḍb. Cm.); to be used (256); to proceed, to go on, to go, as law, time, etc. (J. 10, 52; My.); to come to pass, to appear (Śmd. 5. 196); to engage in, to be occupied in (ಪ್ರವರ್ತಿಸು Śmd. 237 Cm.; Bp. 61, 2; My.); to act (J. 28, 25). 2, to set in motion or action, to carry on, to perform, as a business (My.).

ಪ್ರವರ್ಧ pra-vardha. Causing to grow, increasing (Bp. 21, 29).

ಪ್ರವರ್ಧನ pra-vardhana. Causing to grow or increase. 2, augmenting, increase. (Bp. 20, 29; 37, 34; 59, 46).

ಪ್ರವರ್ಧಮಾನ pra-vardhamâna. Growing up, growing, increasing (Ṭpr. 6, after 86; My.).

ಪ್ರವರ್ಧಿತ pra-vardhita. = ಪ್ರವೃದ್ಧ. (Bp. 43, 75).

ಪ್ರವರ್ಧಿಸು pra-vardhisu. To grow, to increase (My.).

ಪ್ರವರ್ಷ pra-varha. = ಪ್ರವರ್ಷ.

ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ pra-vallikĕ. = ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ. (ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ, ಒಗಟು Mr. 90).

ಪ್ರವಹ pra-vaha. Carrying forwards, dragging onwards. 2, *flowing or streaming forth.* 3, wind, air.

ಪ್ರವಹಣ pra-vahana. Going forth; run or course (ಪಯಣ, ರಥದ ಹಂ IIIA.; ಪಯಣ, ಥಣ್ಣೆಯ ಪಯಣ Mr. 284); *a ship, a boat* (ಪೋತ, ಪೈತ, ಪಡಗು Mr. 407); *a covered carriage, a kind of litter.*

ಪ್ರವಹಿಸು pra-vahisu. To flow (My.). 2, to drag or draw, as a carriage (My.).

ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ pra-vahlikĕ. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, etc. *A riddle, an enigma.*

ಪ್ರವಾಣಿ pra-vâṇi. A weaver's shuttle. See ನಿಱ್.

ಪ್ರವಾದ pra-vâda. Speaking forth, uttering; mentioning; proclaiming, declaring, declaration; spreading a rumour;—discourse, conversation;—a saying, popular talk, rumour, report (My.; Sk. 55);—a fable, a myth.

ಪ್ರವಾದಿ pra-vâdi. Giving forth a sound, uttering a cry; speaking, speaking of, reporting (Sk.).

ಪ್ರವಾರಣ pra-vâraṇa. *Granting what is desired.* See ವಿ-.

ಪ್ರವಾಲ pra-vâla. = ಪವಳ, ಪವಳ, ಪ್ರವಾಲು, q. v. A young shoot, etc. (ಎಳೆಯ ಕೊಸರ್ Mr. 106; ಪಲ್ಲವ, ಚಿಗುರ್ Nn. 7; ನವಪಲ್ಲವ Mr. 505). 2, greenness (ಪಚ್ಚೆ, ಪಸುರು 7). 3, redness (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 7). 4, coral (ಪವಳ, ಪವಳ 7; ಎಳೆಯ ಪವಳ 505). 5, the hair of the head (ನವಿರ್, ಮುಗ್ಧೆಯ ಕೂದಲ್ ದರ್ 7; ಕೇಶ 505). 6, a tail (ಬಾಲ, ಬಾಲ 7; ಆಲವರ್ ಬಾಲ 505). 7, the neck of a lute (ವೀಣೆಯ, ವೀಣೆಯ ಹೊಳಲು 7; ದಂಡಿಕೆ 505).

ಪ್ರವಾಲಕೀಟಕ pravâla-kîṭaka. The coral-polyp (B. 4, 173).

ಪ್ರವಾಲಭಸ್ಮ pravâla-bhasma. Calx or ashes of coral, used medicinally. (My.).

ಪ್ರವಾಸ pra-vâsa. *Sojourning abroad, foreign residence, being away from home; a temporary sojourn;* a foreign abode. ದುಃಖವನ್ನು ದುರ್ಜಯ ಜೀಕಿಸ್ದು, ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಪೋದಿಪ್ಪನು (B. 5, 200). 2, a kind of śṛiṅgâra (Kâvy. IV, 2, 28).— ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡು. To sojourn abroad, to go abroad (B. 4, 188).

ಪ್ರವಾಸನ pra-vâsana. Causing to live abroad, exile, banishment. 2, dwelling abroad. 3, *killing, slaying.*

ಪ್ರವಾಸಿ pra-vâsi. He that lives away from home or resides abroad. (B. 4, 214; My.).

ಪ್ರವಾಹ pra-vâha. Flowing or streaming forth; *a stream, a current, a flow, a flux, a course; continuous flow or passage.* See ಒಮ್ಮು, ನವಿ-. — ಪ್ರವಾಹಗೊಳ್ಳು -ಪೊಳ್ಳು. To begin to stream or flow (forth, ಬಗು G.).

ಪ್ರವಾಹಿಕೆ pra-vâhikĕ. *Diarrhœa.* See ಅಳ್ಳ.

ಪ್ರವಾಹಿಸು pra-vâhisu. To stream, to flow in a current (J. 8, 30; 9, 5).

ಪ್ರವಿಖ್ಯಾತಿ pra-vikhyâti. *Fame, celebrity.*

ಪ್ರವಿಘಟನ pra-vighaṭana. Dividing, breaking up; destruction, ruin (Bp. 51, 62).

ಪ್ರವಿಚರಣ pra-vîcaraṇa. Discernment, discrimination (Ṭpr. 9, 56).

ಪ್ರವಿದಾರಣ pra-vidâraṇa. Causing to burst asunder. 2, *war, battle.*

ಪ್ರವಿದಿತ pra-vidita. Made known, known (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Śmd. 155 Cm.; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 158 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 344 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧ 374 Cm.).

ಪ್ರವಿಭಾಗ pra-vibhâga. Parting asunder, division, distribution, classification; a part, a portion. (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಪ್ರವಿಮಲ pra-vimala. Very pure, etc. (Bp. 2, 3; 12, 24; 18, 50; 36, 49; 59, 44).

ಪ್ರವಿಲಸತ್ pra-vilasat. Very brilliant, beautiful or splendid (Kâvy. III, 3, B, 173).

ಪ್ರವಿಲೋಮ pra-vilôma. Reverse order, reverse: negation.

ಪ್ರವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ pravilôma-kriyĕ. The negative mood (ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ Śmd. 291 vṛitti & Cm.).

ಪ್ರವಿವೇಕ pra-vivêka. Great knowledge or skill (Bh. 1, 6, 20).

ಪ್ರವಿಶ್ಲೇಷ pra-viślêsha. *Separation, parting.*

ಪ್ರವಿಷ್ಟ pra-vishṭa. Entered into, entered, gone into, come into. (Śmd. 90).

ಪ್ರವೀಣ pra-vîṇa. *Skilful, clever, proficient, erudite, conversant with.* Feminine ಪ್ರವೀಣೆ (My.).

ಪ್ರವೀಣತೆ pravîṇatĕ. Skill, proficiency. (Bp. 3, 42; 45, 2; My.).

ಪ್ರವೀಣತ್ವ pravîṇatva. = ಪ್ರವೀಣತೆ. (My.).

ಪ್ರವೀರ pra-vîra. Heroic, powerful; best, most excellent; a hero, a warrior, a chief; N. (J. 8, 15. 25. 26. 28, etc.).

ಪ್ರವೃಡ pravṛiḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (My.).

ಪ್ರವೃಡಿಕೆ pravṛiḍikĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿ. (My.).

ಪ್ರವೃಡಿಮೆ pravṛiḍimĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. (My.).

ಪ್ರವೃತ್ತಿ pra-vṛitti. Going forwards, proceeding; *continuous flow*;—purging (My.);—progress, advance, procedure. 2, active life, as opposed to nivṛitti (My.). 3, *news, tidings, intelligence.* 4, prevalence.

ಪ್ರವೃದ್ಧ pra-vṛiddha. *Grown up, full grown*; increased, spread about; large. See Nr. s. ಬಗು.

ಪ್ರವೃದ್ಧಿ pra-vṛiddhi. Growth, increase; prosperity. See ಬೆಳೆ, ಧನುರ್-; Ćpr. 9, after 10.

ಪ್ರವೇಕ pra-vêka. *Choicest, most excellent, best, chief.*

ಪ್ರವೇಣಿ pra-vêṇi. A braid of hair, *the hair twisted and unadorned as worn by widows and by wives in the absence of their husbands.* 2, *a piece of coloured woollen cloth, used instead of a saddle; the housings of an elephant* (see Mr. s. ಅತ್ತರಿ).

ಪ್ರವೇಶ pra-vêśa. *Entering into, entering, entrance.* 2, *coming in, setting on, commencement.* See ಪುಗು, ಸಲು. — ಪ್ರವೇಶಕರಿಯು. -ಂ-ಗೆಯ್ದು. To make one's entrance, to enter (J. 28, 18). — ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು. = ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು. ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅವೇಶ ಬನ್ನದೆ ನೇರ್ಪಾದೇ?—ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾಪಡದ ಗೆ ಆವೇಶವಿದ್ದಪೆನು? (Prva.).

ಪ್ರವೇಶನ pra-vêśana. Entering into, entering. 2, conducting into, leading into, introducing.

ಪ್ರವೇಶಿ pra-vêśi. Entering; having an entrance. (Bp. 40, 65).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravêśisu. To enter into, to enter, to come into, to go into; to enter upon (Bp. 53, 49; 55, 7; J. 5, 32). ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ-, ಮನೆಯನ್ನು-, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ- (My.).

ಪ್ರವೇಷ್ಟ pra-vêshṭa. *An arm*; the fore-arm or wrist.

ಪ್ರವೇಷ್ಟನ pra-vêshṭana. Covering over, encompassing, covering, surrounding. See ಮಸ್ತ-.

ಪ್ರವ್ಯಕ್ತ pra-vyakta. *Evident, apparent, manifest.*

ಪ್ರವ್ರಜನ pra-vrajana. Going abroad, travelling abroad, migrating. (My.).

ಪ್ರವ್ರಜಿತ pra-vrajita. Gone abroad. (My.). 2, a religious mendicant. 3, the pupil or attendant of a Jaina or Buddhist mendicant.

ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ pra-vrajyĕ. Going abroad, migration, wandering about, especially as a religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜಕ pra-vrâjaka. A religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜನ pra-vrâjana. = ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ. (My.). 2, sending abroad; banishing (Sk.).

ಪ್ರಶಂಸಿಸು pra-śaṁsisu. To praise, to eulogize (My.).

ಪ್ರಶಂಸೆ pra-śaṁsĕ. *Praise, eulogy* (ಕೊಣ್ಣಾಟ ಕೆಮ್ಮದ Dh. s. ಜೀವಂಧರು). 2, fame, glory. See ಅಪ್ರಸ್ತುತ-.

ಪ್ರಶಮ pra-śama. Calmness, tranquillity, peace, composure (Bp. 49, 8; My.). 2, tranquillizing, calming, assuagement, removing. 3, abatement, cessation.

ಪ್ರಶಮನ pra-śamana. = ಪ್ರಶಮ 1-3. (Bp. 26, 45). 4, *killing, slaughter.*

ಪ್ರಶಮಿತ pra-śamita. Tranquillized, appeased; quelled, quenched. (My.).

ಪ್ರಶಮಿತತಮ praśamita-tama. A man whose mental darkness has been destroyed (Ûpr. 2, 16).

ಪ್ರಶಮಿಸು pra-śamisu. To become calm, to be appeased, to be soothed (Abh. P. 14, 60).

ಪ್ರಶಸ್ತ pra-śasta. *Praised, commended; eulogized, extolled; laudable; commendable, admirable, excellent; good, best* (ಸಂಸ್ಕೃತ, ಅಚ್ಚಗೆಯ್ದುದು Mr. 458); happy; well; right. 2, = ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ಥ, well-behaved, etc. (ಪ್ರತಿತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237). ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಪ್ರಶಸ್ಯ pra-śasya. *Commendable, praiseworthy, excellent.*

ಪ್ರಶ್ಟಿಸು praśṭisu. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನೆ. (My.).

ಪ್ರಶ್ನ praśna. = ಪಸ್ನೆ, ಪ್ರಶ್ಟಿಕೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ. *A question, an inquiry, an interrogation, a query;*—a point at issue; a problem for calculation. — ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. To ask a question (B. 4, 54); to inquire about. — ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. To ask (B. 4, 126).

ಪ್ರಶ್ನಚಿಹ್ನ praśna-ćihna. A sign of interrogation (B. 3, 5).

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ praśna-arthaka. Interrogative (My.).

ಪ್ರಶ್ನೆ praśnĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ (ಕೆಮ್ಮದ 102; ಬೆಸಗೊಡ್ಡುದು Nn. 167; My.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳು. = ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತು ವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ?—ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಕ್ಷಯನ ಪಟ್ಟೀತೇ? (Prva.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. = ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise a question (Bp. 53, 59). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕು. = ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ praśna-uttara. Questions and answers: conversation, a dialogue (B. 4, 156; 5, 78; My.). 2, a particular figure of speech (KÂvy. III, 2, B, after 87. 100-102). ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರವಿನ್ನ ಮಾತಾಮೋಗ (ಸದ್ಗಾವ, ಸಮ್ಯಾವ ನ G.). 3, a catechism (My. schools).

ಪ್ರಶ್ರಯ pra-śraya. *Respectful demeanour, affection, regard, respect, courtesy, civility, modesty.*

ಪ್ರಶ್ರಿತ pra-śrita. *Of respectful demeanour, modest, humble, courteous, civil, well-behaved* (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. Standing in front, prior; chief;—*a leader.*

ಪ್ರಷ್ಠವಾಹ್ praṣhṭha-vâḥ. *A young bull or steer training for the plough.*

ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ praṣhṭhauhi. *A cow for the first time with calf* (ತಕೆ ಸಿಲು Mr. 180).

ಪ್ರಸಕ್ತ pra-sakta. Attached to, connected with;—*feeling affection for, devoted to, addicted to;*— = ಪ್ರಶಸ್ತ No. 2. (ಪ್ರಸ್ಥತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hlâ.).

ಪ್ರಸಕ್ತಿ pra-sakti. Connection;—devotion to;—engagedness, the being occupied with;—the topic or subject of conversation;—perseverance, energy;—effort (B. 4, 57). — ಪ್ರಸಕ್ತಿ ತೆಗೆ. To take up as a topic of conversation (B. 4, 34; My.).

ಪ್ರಸಂಗ pra-saṅga. (= ಪ್ರಸಕ್ತಿ). Connection; union, association, intercourse, meeting (Bp. 45, 18; 61, 41). 2, subject, topic, the case as stated, a topic under discussion, a subject of conversation; discussion (My.). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬೆಸನವಾದಳು.—ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿದರೂ ಆಸಂಗತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prva.). 3, circumstances, incident, event (Bp. 40, 35; J. 26, 38). 4, the fit time, season;—the occurred time; an occasion, a time (Mhr.; ಅವಸರ, ರಾಜ್ಯ, ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ, ಪ್ರಸ್ತಾವ, ವಾದ G.; B. 3, 7. 19. 93; 4, 37. 48. 50. 79. 89. 123. 134. 142; B. 5, 43. 90); an adverse time (B. 5, 41). — ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್ದು. -ಂ-ಗೆಯ್ದು. To make a discussion of, to discuss (Rîv. 7, after 97). — ಪ್ರಸಂಗ ನಡಿಸು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್ದು. (B. 4, 186; My.). — ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಡು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್ದು. (My.); (to proclaim, preach, ಸಾಡು G., Ćb., according to the use of missionaries).

ಪ್ರಸಂಗತಿ pra-saṅgati. Connection, union (Bp. 31, 19).

ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನ prasaṅga-avadhâna. Attention or care meet for the emergency (B. 4, 61).

ಪ್ರಸಂಗಿ pra-saṅgi. Attached to, devoted to; a devotee (Bp. 7, 3). 2, a discusser (My.).

ಪ್ರಸಂಗಿಸು prasaṅgisu. = ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಸನ್ನ pra-sanna. Settled down;—*clear, bright, pellucid, limpid, pure, clean*;—tranquil; soothed, propitiated, pleased, delighted;—gracious, propitious, kind, kindly disposed towards, pleased with;—true. 2, one of the guṇas (Kâvy. III, 1, A, 3. 15-17). — ಪ್ರಸನ್ನಿಂಗೆಯ್ಸು. -ಂ-ಗೆಯ್ಸು. To cause to become gracious (Bp. 54, 68).

ಪ್ರಸನ್ನತ pra-sannata. Pleased (Bp. 17, 11).

ಪ್ರಸನ್ನತರ prasanna-tara. Uncommonly clear, etc. (Rây. 18, after 23).

ಪ್ರಸನ್ನತೆ pra-sannatè. *Clearness, brightness, pellucidness, purity*; — favour, kindness, propitiousness; good humour.

ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ pra-sannatva. = ಪ್ರಸನ್ನತೆ. See ತಿ.

ಪ್ರಸನ್ನಭಾವ prasanna-bhâva. = ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಛಾಪ ೆmd. 367 Cm.). See ತಿ.

ಪ್ರಸನ್ನೀಕೃತ prasanni-krita. Favoured (Cpr. 4, after 28).

ಪ್ರಸನ್ನೆ pra-sannè. (feminine). Pleasing;—*spirituous liquor*.

ಪ್ರಸನ್ನೆಕರೆ prasanna-karè. *Spirituous liquor*.

ಪ್ರಸಭ pra-sabha. Force, violence, importunity (ಬಲುಮೆ Hlâ.; see s. ಬಲುಮೆ). ಪ್ರಸಭಂ, *forcibly, violently*.

ಪ್ರಸರ pra-sara. = ಪಸರ, ಪಸರ. Moving forwards. 2, *spreading; extending;* extent, dimension, diffusion, dispersion (ವಿಕ್ರಾಂ, ಪರಿಹಸ್ಥಾಪನ Nn. 108);—a sort of spreading itch (see Nr. s. ವಿಸರ್ಪಣ). 3, expansion. 4, a multitude, an assemblage. 5, a stream, flow, current. 6, morbid displacement of the humours of the body (ನೋವು 108). 7, *speed, velocity;* force (ಪರ, ಬಲುಮೆ Mr. 461); sharpness, power, strength, etc. (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ 108). 8, *affectionate solicitation, affection, amiability*.

ಪ್ರಸರಣ pra-sarana. Going forward or forth; spreading, etc. (ಪಸರ ೆm. 103). 2, *surrounding an enemy*.

ಪ್ರಸರಣಯೋಗ್ಯತೆ prasaraṇa-yôgyatè. The capability of extension, extensibility (B. 4, 97).

ಪ್ರಸರಣಶೀಲ prasaraṇa-śîla. Extensible (B. 4, 106. 124).

ಪ್ರಸರಿಸು pra-sarisu. = ಪಸರಿಸು. To move forwards; to spread abroad; to be extended; to be diffused (My.). 2, to spread (v. t., My.).

ಪ್ರಸರ್ಪಣ pra-sarpaṇa. Creeping or crawling forth or on; going forwards, proceeding. (My.).

ಪ್ರಸವ pra-sava. Procreating, generating; *bringing forth or bearing young, childbirth, parturition* (ಪ್ರಸೂತ, ಹೆರುವುದು Nn. 120); *birth*. 2, *offspring, progeny*. 3, *a flower, a blossom* (ಉಡಾಪ್ತ, ಪುಷ್ಪ 120). 4, *fruit*. 5, opening, budding, flowering (ವಿಕಾಶ, ಅರಳುವುದು 120). 6, furtherance, assistance; what is good (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 120). 7, rousing up, excitement, animation;—infatuation, the state of being greatly enamoured (ಅತಿಶೋಭ 120; ಮೋಹ Mr. 476).

ಪ್ರಸವಕಾಲ prasava-kâla. The time of childbirth or of travail. See ಹಿಡ್ದು. ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪ್ರಸವನ pra-savana. Bringing forth.

ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ prasavana-kriyè. The act of bringing forth, the state of being in travail. See ಮುಟ್ಟು.

ಪ್ರಸವಬಂಧ prasava-bandha. = ಪ್ರಸವಬಂಧನ. (Mr. 107).

ಪ್ರಸವಬಂಧನ prasava-bandhana. *The foot-stalk of a leaf or flower, the leaf-stalk or peduncle*.

ಪ್ರಸವವೇದನ prasava-vêdana. The throes of childbirth (My., also as -ವೇದನೆ). See ಮುಟ್ಟು; Prv. s. ಬೇತಾಳ.

ಪ್ರಸವಿತ pra-savita. Flowered, full of blossoms (Bp. 36, 49).

ಪ್ರಸವಿತೃ pra-savitṛi. A procreator, a generator, a father. (R.).

ಪ್ರಸವಿಸು prasavisu. To beget, to bring forth (My.).

ಪ್ರಸವ್ಯ pra-savya. Turned towards the left; *contrary, reverse, reverted, inverted*. 2, favourable.

ಪ್ರಸಹ್ಯ pra-sahya. Having withstood;—*forcibly, violently, by force*.

ಪ್ರಸಾದ pra-sâda. = ಪಸಾದ, etc. Settling down, becoming clear; *clearness, brightness, pellucidness, limpidness, purity, cleanness;*—clearness of style, perspicuity. 2, calmness, tranquillity, absence of excitement, repose, composure;—serenity of disposition, good humour, good temper. 3, *graciousness, propitiousness, favour, kindness, kind behaviour* (ಪ್ರಣಯ, ತಿರಿಪುವು Hlâ.; ಪ್ರಣಾಮ, ತೆಪ್ಪ Mr. 455). 4, *a portion or remnant of anything (food, fruit, flowers, etc.) that has been presented to an idol, given by the pûjâri as a blessing to a worshipper, any gift (food, fruit, water, ashes, etc.) that comes from a guru or idol*. (My.). 5, a free gift, a gratuity. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಪ್ರಸಾದವಿಸ್ಸ ಬಿಡ್ಡ.—ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೋದೀತೇ?—ಪ್ರಸಾದವಿಷ್ಟರೆ ಪರಲೋಕ ಸೇರ್ದಾನೇ?—ಪ್ರಸಾದಾ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಬಲುಮೆ; Kâvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 14; 2, 35. 55; 24, 34. 43; 30, 11. 12; 31, 20; 37, 49; 39, 50; 43, 67; 44, 23; 47, 17; 48, 6. 22. 24. 31; 49, 35; 56, 8-11. 46; 57, 4; 58, 20. 26. 41. 46. 69; 59, 23; 61, 20. 55. 61; ಉಭಯಲಿಂಗ-, ಜಂಗಮ-, ಪ್ರಸಿದ್ಧ-, ಲಿಂಗ-, ಶಿವ ಲಿಂಗ-, ಶಿವ-, ಸಿದ್ಧ-; Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾವ.

ಪ್ರಸಾದನ pra-sâdana. = ಪಸಾಯನ. Rendering clear, cleaning; tranquillizing; gratifying; rendering gracious;—boiled rice;—a gratuity.

ಪ್ರಸಾದನೆ pra-sâdanè. Gratifying; *service, worship* (ಬಾಜಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಪ್ರಸಾದಶರೀರಿ prasâda-śarîri. A person to whose body prasâda (ashes, etc.) has been attached (Bp. 49, 34).

ಪ್ರಸಾದಿ prasâdi. Calming, tranquillizing; showing favour, treating with kindness;—bright. 2, come from an idol, a guru, a king, etc. as a gift of blessing (Mhr.; My.). 3, one who distributes prasâda (Bp. 9, 45). 4, a person that has received (or receives) prasâda (56, 29; 60, 8). See ಆ-, ಆವಿ-, ಸು-. — ಪ್ರಸಾದಿಯ ಬಾಸಿಪೇವಯ್ಯ N. (Bp. 32, 33).

ಪ್ರಸಾದಿತ pra-sâdita. = ಪಸಾಯಿತ 1, etc. Purified;—pleased; propitiated;—worshipped;—having received prasâda or as prasâda;—a present. See ತೆಳರ್-; ತಿಳ್-; Cpr. 8, after 24; 10, after 2.

ಪ್ರಸಾದಿಸು prasâdisu. To grant graciously (Bp. 2, 24; 23, 41).

ಪ್ರಸಾಧನ pra-sâdhana. = (ಪಳ್ಳ), ಪಸಪನ. Bringing about, accomplishing; arranging; setting in order. 2, *decorating, decoration, embellishment, ornament, dress, toilet* (ಶೃಂಗಾರ, etc., ಸಿಂಗರಿಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರಸಾಧನಿ pra-sâdhani. *A comb*.

ಪ್ರಸಾಧಿತ pra-sâdhita. Accomplished, done. 2, *ornamented, decorated*.

ಪ್ರಸರ pra-sâra. Going forth, spreading, extending;—going out to forage;—stretching or spreading out. See ವಿಸ್ತಾರ, ಹರಡು.

ಪ್ರಸರಣ pra-sâraṇa. Causing to go forwards, stretching out, extending, spreading, spreading abroad, diffusing, diffusion, expanding, expansion, increase;—displaying, unfolding, exhibiting, exposing for sale;—going about. See ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರ್ಚು, ನೀಡು, ನೀಳ್, ವಿಸ್ತಾರ, ಹರಡು.

ಪ್ರಸರಣಿ pra-sâraṇi. = ಪೆಸರಣಿ. *The creeper Paederia foetida* Lin.

ಪ್ರಸರಿ pra-sâri. Coming forth; going along; *extending, spreading.*

ಪ್ರಸರಿತ pra-sârita. Moved forwards, held out; stretched out, expanded, extended, spread, diffused; laid out, exhibited, exposed (for sale). (My.).

ಪ್ರಸಿತ pra-sita. Bound to, bound, fastened;—adhering to, engaged in; *diligent, attentive.*

ಪ್ರಸಿತಿ pra-siti. *A bandage, a tie, a fetter.*

ಪ್ರಸಿದ್ಧ pra-siddha. Accomplished, effected; prospered; gained, obtained; established;—*well known, notorious, renowned, famous, celebrated,* public (ನೆಗಳ್ತೆ Ct. I, 98; ಅಕ್ಷರ Nn. 9; ವಿಸ್ತೃತ Śmd. 161 Cm.);—adorned, ornamented. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು ಸಿದ್ಧವಾಗದೆ? (Prv.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸು. To make known, to publish (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. To cause to make known, to cause to publish (My.; ಸಾರಿಸು G.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. To make known, to make notorious (My.).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತನ prasiddhatana. = ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ. (B. 5, 172. 179. 282).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ prasiddhatĕ. The state of being well kown, celebrity, notoriety (Bp. 46, 11).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರ prasiddha-patra. A notification (My., also as -ಪತ್ರಿಕೆ).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ prasiddha-prasâda. A prasâda coming from a jangama. See ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ pra-siddhi. Accomplishment, success, attainment. 2, the state of being generally known, celebrity, fame, notoriety, publicity (ನೆಗಡ್ತಿಯು Ct. II, 90; see ನೆಗಡ್ತಿ). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರು. To come to fame (B. 5, 220). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ. -ವಟೆ. To become well known, etc. (ಪೊರವಡೆ Śmd. 129 Cm.; ನೆಗಡ್ತೆ 137. 344 Cm.; ಪೊಡವಡೆ 355 Cm.).

ಪ್ರಸು pra-su. ಪ್ರಸೂ. Bringing forth; see ಪಿತೃ-. 2, *a mother.* 3, *a mare.*

ಪ್ರಸೂತ pra-sûta. Procreated, begotten; brought forth, born; begetting; bringing forth; having brought forth. See ಜೀವಪ್ರಸೂ-, ಸಮ-, ಪೆಱ್.

ಪ್ರಸೂತಿ pra-sûti. Procreating, begetting; *bringing forth, bearing;* birth; *offspring, children.* (Bp. 57, 91).

ಪ್ರಸೂತಿಕೆ pra-sûtikĕ. *A woman who has had a child, a woman recently delivered.*

ಪ್ರಸೂತಿಜ prasûti-ja. Birth-produced: *pain or affliction resulting as a necessary consequence of birth.*

ಪ್ರಸೂತಿವೈರಾಗ್ಯ prasûti-vairâgya. Temporary renouncement of worldly desires and appetites simply from the pangs of child-birth (My.).

ಪ್ರಸೂತೆ pra-sûtĕ. = ಪ್ರಸೂತಿಕೆ. *A woman who has brought forth a child.*

ಪ್ರಸೂನ pra-sûna. Born, produced; birth (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 25). 2, *a blossom, a flower* (ಬಾಣ, ಹೂವು 25). 3, *fruit* (ಸಕ್ಕಲು, ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲ 25). 4, the mind (ಮಾನಸ, ಮನಸ್ಸು 25). 5, innumerable (ಅಸಂಖ್ಯಾತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು 25).

ಪ್ರಸೂನಕ pra-sûnaka. *A blossom, a flower.*

ಪ್ರಸೂನೇಷು prasûna-ishu. Kâma. (My.).

ಪ್ರಸೃತ pra-srita. Gone forwards, gone; stretched out, stretched, extended; spread abroad; lengthened. 2, *modest, humble, well-behaved* (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಗೆಲೆ ಸುವಿನವನು Hlś.). 3, *the palm of the hand stretched out and hollowed as if to hold liquids.* 4, *attached to, longing for, eager for* (ಉದ್ಯುಕ್ತ, ತ್ಪರಿತ, ತೊಡಗಿ, ಪಚ್ಚಿರಿಗ Mr. 233). 5, a handful, as a measure.

ಪ್ರಸೃತಿ pra-sriti. *The palm of the hand hollowed* (ಅಂಗುಲಿ ದುಮಿಜ ಕುಮಿತೆ Mr. 323).

ಪ್ರಸೃತೆ pra-sritĕ. *The leg;* the shank (= ಜಂಘೆ, q. v.).

ಪ್ರಸೇವ pra-sêva. *A sack,* a leathern bottle. 2, = ಪ್ರಸೇವಕ Nr. 2.

ಪ್ರಸೇವಕ pra-sêvaka. A sack; see ಚರ್ಮ-. 2, *a wooden vessel covered with leather and placed under the neck of a lute to render the sound deeper and fuller.*

ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ pra-skanna. Sprung forward or forth;—dropped, fallen (ಸ್ಖಲಿತ, ಬಿಳ್ಚಿಸಿದವಂ Mr. 300);—*defeated in battle.*

ಪ್ರಸ್ತ prasta. = ಪ್ರಸ್ತುತ 2. (Tbh. of ಕ್ರಾತಿಕ?). An auspicious ceremony, a festive occasion, *e.g.* the ತಿಥಿ, ಉಪನಯನ, ಧಾಮುಕರಣ, ವಿವಾಹ, etc., always connected with a dinner (My.; Sl. 244). ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣರಂಗೆ ಕಕ್ಷ, ಧಾರಾಯಣ ಅಕ್ಷದಗೆ ದೋಕ್ಷ.—ಪ್ರಸ್ತದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ.—ಪ್ರಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೊಡವೆಯೆ?—ಪಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒಕ್ಕೀ.—ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣಾಣೀ? (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಪ್ರಸ್ತರ pra-stara. Any thing strewed about or spread out; *a couch of leaves and flowers; a bed or couch in general.* 2, a flat surface, a plain. 3, *a stone, a rock.* 4, = ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Mr. 369).

ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ prastara-ghaṭana-upakaraṇa. *An instrument for breaking or splitting stones.*

ಪ್ರಸ್ತರಿಸು pra-starisu. = ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು. To strew about; to spread out. 2, to perform the ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Ch. v. 297).

ಪ್ರಸ್ತಾಪ prastâpa. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವ. (My.; Sl. 437). ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗಾದೆ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಆಗದ ಕಜ್ಜಾಯ.—ಪ್ರಸ್ತಾವವಿಲ್ಲ ಪ್ರಳಯ ವಾದ್ದು ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ prastâpanĕ. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು prastâpisu. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾರ pra-stâra. Strewing about; spreading out; a bed; a flat surface, a plain. 2, a jungle. 3, arrangement of syllables to obtain feet and combinations of feet (Ch.).

ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು pra-stârisu. = ಪ್ರಸ್ತರಿಸು. (Ch. v. 31).

ಪ್ರಸ್ತಾವ pra-stâva. = ಪ್ರಸ್ತಾವ. Praising before anything else; speaking, saying, relating, propounding;—an introductory eulogy, introduction; preface (s. Mr. s. ಶಾಸ್ತ್ರ No. 3). 2, the prologue of a drama. 3, *beginning, commencement.* 4, introducing a topic for conversation, the conversation on or discussion of a topic, the topic or subject itself (My. as ಪ್ರಸ್ತಾವ); affair, pursuit (Cpr. 4, 28); the state of being under disquisition, disquisition,

narration, news (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ). 4, *occasion, opportunity, time, season, a favourable moment* (ಮೇಳೆ Nn. 152); convenience. ಪ್ರಸ್ತಾವ ನುಡಿಯುರ್ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಪಾಗರ ಜೀಕಳು, ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ದೇವಾಂಗದುಸ್ಸು ಬಿಡ್ದಕ್ಕೆ (Bp.).

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ pra-stâvanĕ. = ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. Causing to be praised; causing to speak of or to mention. 2, = ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 1. 3, = ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 2. 4, introducing a topic for conversation, the conversation on a topic (= ವಿಷಯವನೆತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವದು (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ pra-stâvita. Caused to be told or related; mentioned. (R.).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು pra-stâvisu. = ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು. To introduce a topic and converse on it (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು).

ಪ್ರಸ್ತುತ pra-stuta. 1. Praised, eulogized;—declared, under discussion, said;—expected, desired;—ready; come to pass; proximate; done with effort or energy;—that which is propounded, any object under discussion, a proposition. See ಉ-; Cpr. 2, after 14; 2, 87; 3, after 28; 5, after 121; 6, 44; Bp. 2, 35; 5, 37; 19, 6; 39, 54; 40, 62. 2, at present (Mhr., My.).

ಪ್ರಸ್ತುತ prastuta. 2. = ಪ್ರಸ್ತ. (My.).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. Going forth or to; visiting, abiding in, see ದಸ್-; expanding. 2, *table-land on the top of a mountain* (ಸಾಸು, ದಟ್ಟಿಣ ತಪ್ಪಲು Nn. 108; ಸಾಸು, etc., ಸಿರಿಯು ಪೀಠ Mr. 96). 3, *a measure of capacity containing four kudavas* (ಬಳ್ಳ 108; ಆಳತೆಯು ಬಳ್ಳ Mr. 472; Sl. 329). 4, a stone, a rock (ಗ್ರಾವ, ಕಲ್ಲು 108).

ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ prastha-pushpa. *A species of plant, a variety of tulasi or basil with small leaves.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನ pra-sthâna. Going forth, proceeding; *a march, an expedition*; a journey (ಯಾತ್ರೆ, ಪಯಣ Mr. 288); *a method, a system.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನತೂರ್ಯ prasthâna-tûrya. Musical instruments used when starting for an expedition (Cpr. 7, after 78).

ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ pra-sthâpita. Made to depart, sent away, dismissed, sent, dispatched.

ಪ್ರಸ್ಥಾವಿತ pra-sthâvita. = ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ. (Cpr. 6, 42).

ಪ್ರಸ್ಥಿತಿ pra-sthiti. Going forth or away; a march, a journey. (R.).

ಪ್ರಸ್ಪರ್ಧಿ pra-spardhi. Rivalling, emulating, competing (Cpr. 5, 138).

ಪ್ರಸ್ಫುಟ pra-sphuṭa. Cleft open, expanded; manifest, clear, apparent, appearing (Rav. 14, 152).

ಪ್ರಸ್ಫುರಿತ pra-sphurita. Become tremulous, quivering, vibrating (Rav. 13, 67).

ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ pra-sphôṭana. Cleaving open;—expanding, opening, budding, blooming;—manifesting;—striking, threshing, winnowing;—*a winnowing basket.*

ಪ್ರಸ್ರವ pra-srava. Flowing forth, oozing out, dropping; a flow, a stream; *a fall of water, a cascade.*

ಪ್ರಸ್ರವಣ pra-sravaṇa. Flowing forth; *a fountain, a spring* (ಊಟ್ಟ, ಒಜರ Mr. 418; see s. ಒಜ್ಜರ). 2, N. of a range of mountains.

ಪ್ರಸ್ರಾವ pra-srâva. Flowing forth; *urine.*

ಪ್ರಹತ pra-hata. Struck, beaten; wounded; killed; repelled; spread, expanded;—*learned, accomplished; conversant with the principles of science* (ಕ್ಷುಣ್ಣ Mr. 225). See ಉ-.

ಪ್ರಹರ pra-hara. Striking at; attacking; killing; repelling, removing (Bp. 7, 16; see ಪೂರ್ವಪ್ರ-). 2, *the eighth part of a day, a watch.*

ಪ್ರಹರಣ pra-haraṇa. Striking at; striking, beating; casting, throwing; repelling, removing, expelling; *fighting, war, battle*;—*a weapon.* See ಆಯುಧ-.

ಪ್ರಹರಣಕಲಿತ praharaṇa-kalita. N. of a vritta (Ch.).

ಪ್ರಹರಣೆ pra-haraṇĕ. = ಪ್ರಹರಣ (Śmd. 364).

ಪ್ರಹರಿ pra-hari. One who announces the hours by striking a bell, etc.; a watchman; a sentry. (R.).

ಪ್ರಹರಿಸು pra-harisu. To strike; to repel, to remove, to drive away (Bp. 41, 27; 61, 79).

ಪ್ರಹರ್ಷ pra-harsha. Extreme joy, hilarity, mirth, delight. See ಸಮ್-.

ಪ್ರಹಸನ pra-hasana. Violent or hearty laughter, mirth; mocking, deriding; sarcasm, satire; a kind of comedy, a farce. (My.).

ಪ್ರಹಸಿತ pra-hasita. Laughing, cheerful; laughter, mirth (Bp. 43, 63).

ಪ್ರಹಸ್ತ pra-hasta. *The open hand with the fingers extended.* 2, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 12. 88. 90).

ಪ್ರಹಾರ pra-hâra. Striking, beating, hitting; *a stroke, a blow, a kick, a shot, a hit.*

ಪ್ರಹಾರಕ pra-hâraka. Striking, etc.; one who beats, one who attacks, one who repels or drives away (Bp. 53, 3).

ಪ್ರಹಾರಿ pra-hâri. Striking, etc.; attacking; killing; removing (Bp. 58, 41; 59, 34).

ಪ್ರಹಿ prahi. *A well.*

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 1. Sent forth, sent, dispatched; shot, discharged.

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 2. Put forth, placed (Rav. 9, 22); stretched out, extended.

ಪ್ರಹುಡ prahuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (My.). See Prv. s. ಪ್ರೌಢ ಕ್ಷಣಿ.

ಪ್ರಹುಡಿಕೆ prahuḍikĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. (My.).

ಪ್ರಹುಡಿಮೆ prahuḍimĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. (My.).

ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ pra-hêḷikĕ. = ಪ್ರಹೆಳ್ಳಿಕೆ, ಪ್ರಹಳ್ಳಿಕೆ, ಪ್ರಹಳ್ಳೀಕೆ. *A riddle, an enigma*, a puzzling question (ಒಗಟು Mr. 90).

ಪ್ರಹ್ಲನ್ನ pra-hlanna. *Pleased, glad, happy.*

ಪ್ರಹ್ಲಾದ pra-hlâda. Pleasure, gladness, happiness, joy. 2, sound, noise. 3, N. of a daitya who was remarkable for his devotion to Vishṇu and was on this account persecuted by his father Hiraṇyakaśipu (J. 11, 35; 28, 30; 29, 14).

ಪ್ರಹ್ವ pra-hva. Bent forwards; *bent, bowed, stooping*;—*inclined towards, bent on, intent upon.*

ಪ್ರಹ್ವಳಿಕೆ pra-hvaḷikĕ. = ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ. *A riddle.*

ಪ್ರಳಯ pralaya. = ಪ್ರಲಯ. ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಜಿವಜಿವದ ಬಾಳ್ಕೆಗೆ ಜಿವ ಉಳ್ಳಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರಳೆಯ pralĕya. = ಪ್ರಳಯ. (frequently in Nn., *e. g.* 158. 160). ಪ್ರಳೆಯರುದ್ರ (Bp. 22, 13).

ಪ್ರಾ prâ. (Śmd. 103 Mḍb.). Filling.

ಪ್ರಾಂಶು pra-aṁśu. *High, tall, lofty*; long.

ಪ್ರಾಕ್ prâk. (fr. ಪ್ರಾಂಚ್). *Before* (in place or time or order), *in front, first, at first, formerly, in the former part;*—In the east;—*at dawn.*

ಪ್ರಾಕಟ prâkaṭa. (fr. ಪ್ರಕಟ). = ಪ್ರಕಟ; and = Sk. ಪ್ರಾಕಟ್ಯ: publicity, manifestation, notoriety (Bp. 2, 38; 5, 17; 21, 26; 35, 36; 36, 62).

ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ prâkâmya. (fr. ಪ್ರಕಾಮ). Freedom of will; wilfulness; irresistible will or fiat; attainment of every wish. (My.).

ಪ್ರಾಕಾರ prâ-kâra. prâ (= pra)-kâra. = ಪಾಗರ್, etc. *An encircling wall, a surrounding wall elevated on a mound of earth, a rampart, a fence, an enclosure* (ಕೋಟೆ Hiḷ.; ದಪ್ಪ, ಭದಭಿತ್ತಿ, ಶಾಲು, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ prâkâra-agra. *The coping of a wall.*

ಪ್ರಾಕಾಶ್ಯ prâkâśya. (fr. ಪ್ರಕಾಶ). The state of being evident or manifest; *celebrity, fame.*

ಪ್ರಾಕೃತ prâkṛita. (fr. ಪ್ರಕೃತಿ). = ಪಾಗದ. Original, natural, native, unchanged, unmodified;—*ordinary, usual, common, uncultivated, unrefined, plebeian, vulgar, low, base* (ದಾಮರ, etc., ತಾಸೊಲ್ಲದಂ Mr. 229);—vernacular. 2, *any provincial or vernacular dialect akin to saṁskṛita, especially spoken by the female characters and the inferior personages of plays* (Ch.). 3, an animal to be immolated (ಯಾಗಕೆ ಆಯ್ದಿದ ಪಶು Mr. 461).

ಪ್ರಾಕ್ಕು prâkku. Tbh. of ಪ್ರಾಚ್ (Śmd. 106 Cm.).—ಪ್ರಾಕ್ಕು ಮುತ್ತಯ್ದೆ. A former muttaydĕ, a matron whose husband has died (My.).

ಪ್ರಾಕ್ತನ prâktana. Former, prior, previous, preceding (Ch. v. 55; Ćpr. 1, 67; 3, 8). 2, fate, destiny (Mhr.).

ಪ್ರಾಕ್ಪದ prâk-pada. *A preceding word, the first member of a compound.*

ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ prâgalbhya. (fr. ಪ್ರಗಲ್ಭ). Boldness, confidence, energy; resolutenes, determination; pride; pomp; proficiency (Ćpr. 2, after 14).

ಪ್ರಾಗಾರಭ್ಯ prâk-ârabhya. Beginning from the former or past time (My.).

ಪ್ರಾಗುದಯ prâk-udaya. Rising in the east (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜನ್ಮ prâk-janma. A former birth. (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ prâk-jyôtisha. N. of a city; N. of a country, the western portion of Assam (My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣ prâk-dakshiṇa. *South-eastern.*

ಪ್ರಾಗ್ಭವ prâk-bhava. Born in the east (ಪ್ರಾಚೀನ, ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂ Si. 20; My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ಭಾಗ prâk-bhâga. *The fore part.*

ಪ್ರಾಗ್ರ pra-agra. *The highest point, the summit.*

ಪ್ರಾಗ್ರಹರ prâgra-hara. Taking the top: *chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ prâgrya. *Chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶ prâk-vaṁśa. *The space before the vêdi.*

ಪ್ರಾಘಾರ prâghâra. Dropping, trickling out, *aspersion or pouring out of any oily substance.*

ಪ್ರಾಘುಣಕ prâghuṇaka. *A guest, a visitor, one demanding hospitality* (ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಅತಿಥಿ, ಪಿಡ್ಡಿಸ Mr. 238).

ಪ್ರಾಂಗಣ pra-aṅgaṇa. *A court, a yard, a court-yard* (ಅಂಗಣ Kn. 117; ಜಪ್ಪರ, ಅಂಗಳ 143).

ಪ್ರಾಙ್ನ್ಯಾಯ prâk-nyâya. A former trial of a cause, the plea of a former trial, special plea. (R.).

ಪ್ರಾಚ್ prâć. = ಪ್ರಾಂಚ್. (ಪ್ರಾಕ್ಕು Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರಾಚಿ prâći. ಪ್ರಾಚೀ. *The east.*

ಪ್ರಾಚಿಕೆ prâćikĕ. *A kind of falcon* (ಗಿಡಗ Hiḷ.; ಪ್ಯೇಣ, etc., ಗಿಡುಗ Mr. 174). 2, a musquito.

ಪ್ರಾಚೀನ prâćîna. Belonging to the front or east; former, prior, ancient, old; *eastern, easterly;* born in the east (My. Amara). 2, the sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm (ಜನ್ನಿವಾರ ಮುಸ್ ಎಡಕ್ಕೆ ಪಡಕ್ಕೆ Mr. 255). 3, the doings in antecedent births and their consequences. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). 4, a hedge, a wall.—See Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ಪ್ರಾಚೀನತಿಲಕ prâćîna-tilaka. The moon. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಸ್ prâćîna-barhis. *Indra.*

ಪ್ರಾಚೀನಾಮಲಕ prâćîna-âmalaka. The plant Flacourtia cataphracta. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ prâćîna-âvîta. *The sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm.*

ಪ್ರಾಚೀನಿತಮ್ಬಿನಿ prâćî-nitambinî. The east considered as a woman (J. 26, 15).

ಪ್ರಾಚೀನೆ prâćînĕ. *The plant Clypea hernandifolia* Wight. and Arn. (See ಆಗುಳುಮುಡ್ಡಿ).

ಪ್ರಾಚೀರ prâćîra. = ಪ್ರಾಚೀನ No. 4. *An enclosure, a hedge, a wall.*

ಪ್ರಾಚೇತಸ prâćêtasa. (fr. ಪ್ರಚೇತಸ್). *Vâlmîki.*

ಪ್ರಾಚ್ಯ prâćya. Being in front; *eastern, easterly;* prior; ancient;—an inhabitant of the east;—the country south or east of the Sarasvatî.

ಪ್ರಾಚ್ಯವೃತ್ತಿಕೆ prâćya-vṛittikĕ. A kind of metre (Ch. p. 75).

ಪ್ರಾಛ್ prâćh. ಪ್ರಾಚ್. *Asking, inquiring.*

ಪ್ರಾಜನ pra-ajana. *A whip, a goad* (ಮುಳುಮು Mr. 371).

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ prâjâpatya. (fr. ಪ್ರಜಾಪತಿ). Relating to prajâpatî;—a kind of marriage in which the father gives his daughter to the bridegroom without receiving a present from him, but with the conviction that the two will live faithfully together. (My.). 2, a mode of penance. (My.). 3, a particular sacrifice. 4, the asterism rôhiṇî. 5, procreative power.

ಪ್ರಾಜಿತೃ pra-ajitṛi. *A driver, a charioteer.*

ಪ್ರಾಜ್ಞ prâjña. (fr. ಪ್ರಜ್ಞಾ). *Intelligent, wise, clever;* a wise or learned man, a skilful man.

ಪ್ರಾಜ್ಞಕ prâjñaka. = ಪ್ರಾಜ್ಞ. (Śâv. 5, 35).

ಪ್ರಾಜ್ಞೀ prâjñî. *A clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಞೆ prâjñĕ. *A clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಯ prâjya. *Abundant, plentiful, much, many;* great, important, best (Ćpr. 1, 45); lofty.

ಪ್ರಾಞ್ pra-añć. = ಪ್ರಾಕ್, ಪ್ರಾಕ್ಕು. Turned towards the front;—previous, prior, former;—in front, before;—*eastern, easterly.*

ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ prâḍ-vivâka. A man who interrogates and discriminates: *a judge.* See Nr. s. ಅಪ್ಪಾತಪ್ಪು.

ಪ್ರಾಣ pra-aṇa. = ಪರಣ, ಪೆರಣ, ಪರಣ. Breathing; breath, respiration, inspiration and expiration. 2, air, wind. 3, a vital air, that which has its seat in the lungs (ಹೃದಯವಾಸಿ Mr. 51). 4, *life, vitality.* 5, the soul, as op-

posed to the body;—the soul or purusha. 6, *strength, power, might.* 7, breathing, aspiration in the pronunciation of letters. 8, *myrrh.* ಪ್ರಾಣವಿರುವಾಗ್ಗೆ ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣ ಪ್ರಾಣವು ಮೇಲೆ ಬಪ್ಪುವೇ?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಕೋಣನ ಯೋಚನೆಯೆಮ್ಮೆನು?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಪಾಣಿ ಮೇಲಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). See Prv. s. ಮಾನ 2. — ಪ್ರಾಣ ಕೊಡು. To give or offer one's life for the benefit of another (My.). 2, to die (B. 5, 44; My.). — ಪ್ರಾಣಗೆಳೆಯ. A dearly loved friend (My.). — ಪ್ರಾಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take away life, to kill. ಮಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 5, 71). 2, to commit suicide (My.). — ಪ್ರಾಣ ತುಮ್ಬು. To fill life into (Bp. 46, 78). — ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆ. To kill (My.). — ಪ್ರಾಣವಿಸ್ಸ ಹೋಗು. To die (B. 5, 156). 2, to remain alive, to escape death (My.). — ಪ್ರಾಣಹೊತ್ತ ಹೋಗು. = ಪ್ರಾಣವಿಸ್ಸ ಹೋಗು No. 2. (My.). — ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. To obtain life (Bp. 55, 27). — ಪ್ರಾಣಬ್ಬುವೆ.-ಂ-ಪಡೆ. = ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. (Bp. 49, 15). — ಪ್ರಾಣ ಬಿಡು. To abandon life, to die (Bp. 27, 18; C.). ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರೂ ತಕ್ಕೊಂಡರೂ ಸತ್ಯನೆಂಬುದು ನಿಜ.—ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡ ಬಾರದು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಕಂಟಕ prâṇa-kaṇṭaka. Danger of life (My.). 2, a man who endangers another's life (My.).

ಪ್ರಾಣಕಾಂತ prâṇa-kânta. A dearly beloved husband or gallant (My.). Feminine ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆ (My.).

ಪ್ರಾಣಘಾತಕ prâṇa-ghâtaka. Life-destroying, killing (My.). 2, money (My.).

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ prâṇa-tyâga. Abandonment of life, suicide. (My.).

ಪ್ರಾಣದಾನ prâṇa-dâna. = ಪ್ರಾಣದಾನ. The gift or restoration of life, saving any one's life. (My.). 2, resigning or laying down life. (My.). See Bp. 46, 49. 51. — ಪ್ರಾಣದಾನ ಕ. To give or restore life (Bp. 32, 48; 46, 80; 48, 17).

ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ prâṇa-dêha-artha. Life, body, and property (Bp. 39, 27).

ಪ್ರಾಣನಷ್ಟ prâṇa-nashṭa. = ಪ್ರಾಣಹಾನಿ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಾಥ prâṇa-nâtha. Lord of life: a husband, a lover; Śiva (Bp. 27, 9. 69; 61, 86); = ಪ್ರಾಣಕಾಂತ (My.). Feminine ಪ್ರಾಣನಾಥೆ, a wife (J. 26, 60).

ಪ್ರಾಣನಾಯಕ prâṇa-nâyaka. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಿಧಿ prâṇa-nidhi. The treasure-house or treasure of life (Bp. 33, 12).

ಪ್ರಾಣಪತಿ prâṇa-pati. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪದ prâṇa-pada. A dearly loved object (Bp. 51, 20-24).

ಪ್ರಾಣಪದಕ prâṇa-padaka. = ಪ್ರಾಣಪದ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದ prâṇa-paricchêda. Cutting off life. — ಪ್ರಾಣ ಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್ಯ. -ಂ-ಗೆಯ್ಯ. To cut off life, (to threaten to kill). ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್ವುದನು (ಆಯುಃಪೂಲಿಕೆ IIIಂ.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prâṇa-pratishṭhê. The rite of bringing life into an idol (My.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ prâṇa-priya. A man dear as one's own life, a dearly loved man (My.).

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆ prâṇa-bâdhê. Danger to life, extreme peril (ಶಬರ Bhn. 66).

ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರ prâṇa-mitra. A dearly loved friend (Bp. 36, 32).

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ prâṇa-liṅga. The characteristic shape or the phallus in the shape of the soul, the soul or life itself (Bp. 2, 41; 6, 5; 18, 4; 27, 7. 28. 36; 32, 47; 33, 11; 35, 50).

ಪ್ರಾಣವಂಚಕ prâṇa-vañcaka. A man who practises fraud with regard to his life (in his not giving it to whom it is due, Bp. 39, 19).

ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ prâṇa-vallabha. = ಪ್ರಾಣಕಾಂತ. (My.).

ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ prâṇa-saṅkaṭa. A perilous case or state, jeopardy of life, extreme distress (Bp. 56, 38; B. 4, 39; My.). ಅತ್ತೆಗೆ ಒಸ್ಸು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಪರಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಒಸ್ಸು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ prâṇa-snêha. Very intimate friendship (My.). — ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ. Mutual intimacy. ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ವಿಷಾನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prv.).

ಪ್ರಾಣಹತ್ಯ prâṇa-hatya. Murder (B. 5, 10; My.).

ಪ್ರಾಣಹರ prâṇa-hara. Taking away life, causing death (Sk. 78).

ಪ್ರಾಣಹಾನಿ prâṇa-hâni. Damage to life, loss of life (My.).

ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆ prâṇa-himsê. Injury to life, destroying life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ prâṇa-aṅga-vitta. = ಪ್ರಾಣಜೀವಾರ್ಥ. (Bp. 49, 37).

ಪ್ರಾಣಾಧಾರ prâṇa-âdhâra. Support of life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ prâṇa-adhinâtha. *A husband, a lover.*

ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ prâṇa-antya. End or cessation of life or human existence (ಜನ್ಮಾನ್ತ್ಯ, ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮದ ಳದೆ Nn. 19).

ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ prâṇa-apaharaṇa. Taking away life, killing. See ಆಸುಂಗೊಳ್.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ prâṇa-âyâma. Restraining the breath or breathing through the nostrils with certain closings and openings of them during the mental recitation of the names of some deity. (Grj. 10, after 97).

ಪ್ರಾಣಿ prâṇi. *A living or sentient being, any living creature, an animal;* a person (B. 3, 59. 89; My.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಸ್ತ ಗೋಣಿ ಉಟ್ಟಿರೆ ಆಪೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿ prâṇi-kôṭi. The animal branch or kingdom (B. 4, 14. 94; My.).

ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ prâṇi-dyûta. *Selling animals to fight for wagers: cock-fighting, ram-fighting,* etc.

ಪ್ರಾಣೇಶ prâṇa-îśa. Lord of life: a husband, a lover. (Bp. 39, 12; 60, 23).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ prâṇa-îśvara. = ಪ್ರಾಣೇಶ. (Bp. 27, 15).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ prâṇa-îśvarî. A wife (J. 33, 16).

ಪ್ರಾಣ್ಯನಾದರಸ್ಮರಣ prâṇi-anâdara-smaraṇa. Thinking of animals or persons in a disrespectful manner (ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನದ ನೆನಪು Śmd. 158 Cm.).

ಪ್ರಾತ prâtaḥ. = ಪ್ರಾತಃ.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ prâtaḥ-kâla. Morning time, the early morning (Śmd. 99).

ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ prâtaḥ-snâna. Bathing at sun-rise, morning ablution. (My.).

ಪ್ರಾತರ್ prâtar. (Śmd. 99). *Early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಾತರ್ಕ್ಯ prâtarkya. (fr. ಪ್ರಾತರ್). Conceivable, understood (Grj. 3, 2).

ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ prâtar-bhôjana. The morning meal, breakfast. (My.). ಆಷ್ಟೆಳ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ ಮಾಡುವದು ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರ್ಪಾದು (Prv.).

ಪ್ರತಾಪನಾರಾಯಣಪುರ prâtâpa-nârâyaṇa-pura. N. (Bp. 53, 31).

ಪ್ರತಿಕೂಲ್ಯ prâtikûlya. (fr. ಪ್ರತಿಕೂಲ). Contrariety, adverseness, opposition, hinderance. (My.).

ಪ್ರತಿಪದಿಕ prâtipadika. (fr. ಪ್ರತಿಪದ). The crude form or base of a noun, a noun in its uninflected state. (My.).

ಪ್ರತಿಭಾವ್ಯ prâtibhâvya. (fr. ಪ್ರತಿಭೂ). The act of becoming bail or surety, suretiship. (R.).

ಪ್ರತಿಭಾಸಿಕ prâtibhâsika. (fr. ಪ್ರತಿಭಾಸ). Having only the appearance of, existing only in appearance. (My.). ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Sl. 36). 2, looking like.

ಪ್ರತಿಹಾರಿಕ prâtihârika. (fr. ಪ್ರತಿಹಾರ). *A juggler, a conjurer.* 2, a wreath-maker (? ಮಾಲೆಗಾರ Hlâ.; is ಮಾಲಿಗಾರ meant?).

ಪ್ರತಿಹಾರ್ಯ prâtihârya. Juggling, conjuring; working miracles; a miracle, a miraculous phenomenon (Cpr. 2, 64).

ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪಿತ prâthamakalpita. (fr. ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ). *One who has just commenced the perusal of the véda, a student.*

ಪ್ರಥು prâthu. = ಪ್ರಾದು, q. v.

ಪ್ರದು prâdu. N. of a plant (see Mr. s. ಕುರುಬಿಗೆ).

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ prâdus-bhâva. *The becoming manifest or visible, arising, coming into existence, existence, appearance, manifestation.* See ಆಗು.

ಪ್ರಾದುಸ್ prâdus. Apparently, evidently, manifestly, visibly.

ಪ್ರಾದೇಶ prâdêśa. (fr. ಪ್ರದೇಶ). *The span of the thumb and forefinger, the space measured by the span of the thumb and forefinger.*

ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ prâdhânya. (fr. ಪ್ರಧಾನ). *The state of being chief or foremost, pre-eminence, superiority, supremacy; prevalence, ascendancy* (B. 4, 108; My.).

ಪ್ರಾಧ್ವ pra-adhva. Being on a road or journey: distant, remote, long. 2, *bent, bowed, inclined; crooked.* 3, *favourable, conformable, agreeable* (ಎಡಿಕೆ Nn. 122; Mr. 488). 4, *binding, confining* (ಬಿಗ್ಗನ Nn. 122; Mr. 488).

ಪ್ರಾನ್ತ pra-anta. *Edge, margin, verge, border;*—boundary, bound, extremity, end (ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532); a point, a tip. 2, a country; a region; a place (Mhr.; B. 3, 79; 4, 81; My.).

ಪ್ರಾನ್ತತಸ್ prânta-tas. *Along the edge or border* (of anything).

ಪ್ರಾನ್ತರ pra-antara. *An intervening long and lonesome tract of country between two villages; a long desolate road.*

ಪ್ರಾನ್ತಲೋಪ prânta-lôpa. Elision of a final syllable (Kâvy. 1, 3, 80-83).

ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ pra-antya. = ಪ್ರಾನ್ತ No. 2. (My.). ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ ಸೇರಿದರೂ ಪ್ರಾನ್ತಿ ಪಿಶಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಾಪಕ pra-âpaka. Causing to arrive at, conveying; causing to obtain, providing with, procuring. (My.).

ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ prâpañcika. (fr. ಪ್ರಪಂಚ). Worldly, secular, etc. (Bp. 28, 4; 38, 3; 61, 65).

ಪ್ರಾಪಂಚಿತ prâpañcita. Expanded, etc.; mistaken; tricked, beguiled. See ಮಾ-.

ಪ್ರಾಪಣ prâpaṇa. Obtaining, receiving. 2, bringing to; procuring (Cpr. 1, after 122).

ಪ್ರಾಪಣಿಕ prâpaṇika. *A trader, a merchant.*

ಪ್ರಾಪಿಸು pra-âpisu. = ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು. (Bp. 13, 23; 19, 38).

ಪ್ರಾಪ್ತ pra-âpta. Attained to, reached, arrived at;—come upon, met with, found;—*obtained, got, gained, acquired, procured;*—arrived, come; arisen unto;—following from a rule;—fixed, placed;—*fit, proper, right;*—a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಪ್ರಾಪ್ತಪಂಚತ್ವ prâpta-pañcatva. *Arrived at dissolution into the five elements, dead.*

ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪ prâpta-rûpa. Of a proper form; *handsome, beautiful.*

ಪ್ರಾಪ್ತಿ pra-âpti. Attaining to, reaching, arriving at;—coming upon, meeting with, finding;—*obtaining, getting, gaining;—acquisition, profit, gain, advantage;*—arising unto; befalling, happening; hap, portion, lot;—one of the superhuman faculties: the power of obtaining everything;—good luck. ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುದ್ದರೆ ಗೋಕ್ಷೀರವಾದ್ಯು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.).

ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು prâptisu. = ಪ್ರಾಪಿಸು. To be obtained, to be got;—to arise, to come to pass;—to come into being;—to become one's portion;—to happen to one (to be caught by one, as a disease);—to be met with, to occur, to appear, to be found;—to come to, to meet with;—to come; to take place (ಒದಗು Śmd. 15. 46. 123. 138. 151. 160. 235. 264. 392 Cm.; ಸಮಸಿಸು 117 Cm.; ಸದಸಿಸು 123. 341 Cm.; ಮೊಕೆ ಕೊಳ್ 136. 203 Cm.; ಆಗು 117. 136. 138 Mdb. Cm.; My.). See Bp. 43, 4; 60, 10. 11.

ಪ್ರಾಪ್ಯ prâpya. To be attained, to be arrived at (Śmd. 155), *attainable, obtainable, procurable.*

ಪ್ರಾಬಲ್ಯ prâbalya. (fr. ಪ್ರಬಲ). Powerfulness; prevalence (B. 4, 81; 5, 233; My.).

ಪ್ರಾಬೋಧಿಕ prâbôdhika. (fr. ಪ್ರಬೋಧ). Dawn, day-break. (R.).

ಪ್ರಾಭವ prâbhava. (fr. ಪ್ರಭವ). Pre-eminence, supremacy. (R.).

ಪ್ರಾಭೃತ prâbhṛita. (fr. ಪ್ರಭೃತಿ). = ಕಾಣುವ, ಕಾಣಿಕ 2, ಕಾಣ್ಕೆ 2. *An offering; a present, a gift.*

ಪ್ರಾಮಾಣ್ prâmâṇ. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಸೊಳಗೆ ಆಳಿ (is used, Śm. 111).

ಪ್ರಾಮಾಣ prâmâṇa. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ, q. v.

ಪ್ರಾಮಾಣಪುರುಷ prâmâṇa-puruṣha. A man of authority (Śmd. 32).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ prâmâṇika. (fr. ಪ್ರಮಾಣ). *Forming or being a measure;*—established by proof, being of authority;—authentic, credible; true, just, fair; a man who can be depended upon (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ prâmâṇikatana. = ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. (My.; B. 3, 72).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ prâmâṇikatĕ. = ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ No. 5. (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ prâmâṇya. = ಪ್ರಾಮಾಣ್, ಪ್ರಾಮಾಣ. Measure, see ಪ್ರಾಮಾಣ್. 2, the being established by proof. 3, proof, evidence, authority. 4, authenticity, credibility, genuineness. 5, truth, equity, veracity, honesty (My.).

ಪ್ರಾಯ pra-aya. = ಪರಯ, ಪರೆಯ. Setting out; going away. 2, departure from life: *seeking death by fasting* (as a religious act, etc., ಅನ್ನಪರಿತ್ಯಾಗಪ್ರಾಯಗಳು Nn. 88; ಅನಶನ, ಉಣ್ಣದಿರುವಂತೆ Mr. 460). 3, like, similar (ಉಪಮಾನ 88). 4, principal part (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯವು 88). 5, surpassing all reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ 88). 6, *frequency, abundance, excess.* 7, purity (ನಿರ್ಮಲತ್ವ 88). 8, a stage or condition of life; any period of life, age (ವಯ, ವಯಸ್ಸು 88; My.); the time of youth, the prime of life (My.).

ಪ್ರಾಯ ಮಟ್ಟಾದರೂ ಜಾಮಿ ಪಣ್ಣಾಗರ ಬೇಕು.—ಪ್ರಾಯ ಹೋದರೂ ಪ್ರಯಾಸ ಬಿಡದು.—ಪ್ರಾಯ (youth) ಬಣ್ಣರೆ ಕಾಯಿಯಾಗದರೂ ಪಣ್ಣ ಹಾಗಿಜೆ (Prvs.).—ಪ್ರಾಯು ಮುಮ್ಮು. A stage or period of age to be fulfilled or reached. ಮೂರು ದರುಷದ ಪ್ರಾಯ ಮುಮ್ಮಿತು (My.).—ಪ್ರಾಯವಪ್ಪ. -ಅವ. A young man (ಸುವಯೋವಿವ Mr. 310; My.).—ಪ್ರಾಯು ಸಲ್ಲು. Age to pass, depart or decline (My.).

ಪ್ರಾಯತ prâyata. = ಪ್ರಯತ. (J. 10, 41). Feminine ಪ್ರಾಯತೆ (15, 42).

ಪ್ರಾಯಶಃ prâya-śaḥ. ಪ್ರಾಯಶಸ್ತು. For the most part, mostly, generally, usually, always, commonly; to all appearances, likely (B. 4, 106. 146. 188; My.).

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ prâya-ś-chitta. An expiation, an expiatory act, an atonement, penance, amends, compensation. (J. 11, 39; My.). ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೀಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸು prâyas. *For the most part, mostly, generally, usually.*

ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥ prâya-samartha. A male full of the strength of youth (My.). Feminine ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ. ಉಮ್ಮಸದರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥರಾಗುವಾಗ ಆಮ್ಮಸದವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ಥ prâya-stha. A young man. ಪ್ರಾಯಸ್ಥರಾದರೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಬೆಡಲಿಲ್ಲ.—ಪ್ರಾಯಸ್ಥರಾದವ ನ್ಯಾಯಸ್ಥರಾಗರ ಬೇಕು (Prvs.). Feminines: ಪ್ರಾಯಸ್ಥಳು, ಪ್ರಾಯಸ್ಥೆ (My.).

ಪ್ರಾಯಿಕ prâyika. Common, usual, general. (Sk. 403; My.).

ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ prâya-upagamana. = ಪ್ರಾಯ No. 2. (Śmd. 128).

ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ prâya-upaviśa. = ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ. (My.).

ಪ್ರಾರಬ್ಧ pra-ârabdha. Begun, commenced, beginning; an undertaking. 2, merit and demerit during some former stage of existence considered as constituting the occasion of the present birth, and as regulating the allotment to it of physical good and evil: fortune, destiny (Mhr., My.). ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಆಕಿಗೆ ಪರಾಯಸ ಮೂಸಿ, ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೆಕ್ಕಸ ಸನ್ನೆ.—ಊರು ಬೇಡಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಡಿಯೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭ pra-ârambha. Beginning, commencement (Śmd. 2; J. 8, 1; My.); an undertaking, enterprise. See ತೊಡಗು.

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸು prârambhisu.. To begin (v. t., My.). 2, to commence (v. i., My.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ prârambhisuvikĕ. Beginning (ಆರಮ್ಭ, etc. Sk. 396). ವೇದವನ್ನು ಓದಿ ತೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ (249).

ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ pra-arthanîya. To be wished for, fit to be asked or begged, fit to be prayed for. (My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನ pra-arthana. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. (Sk.; My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ pra-arthanĕ. Desire, wish. 2, *requesting, asking, begging, beseeching, praying; a prayer, an entreaty, a request, an application, petition.* 3, a vow (to an idol, My.).—ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೂಡು. To ask for, to beg for, to beg, to petition anything (with accusative, My.). 2, to pray any body (with acc.); to pray to (with dative, My.). 3, to pray, to prefer a petition, to make a request. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಂ ಮೂಡಿ (Bp. 26, 67). ಪ್ರಜಾ ಧಾಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸುಕ್ಕರು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೂಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 144). ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೂಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ತಿರ್ಪಾಗಿ ಬೇಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). 4, to vow, to dedicate (as money to an idol, My.).

ಪ್ರಾರ್ಥಿತ pra-arthita. Wished for; requested, asked for, prayed for (Bp. 6, 28; My.). 2, killed, hurt;—obstructed or opposed by an enemy;—attacked.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು pra-arthisu. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೂಡು. ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 4, 108; My.). ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 282). ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). ದರ ವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). See Bp. 32, 60; 46, 59; 61, 54; J. 5, 35. 36. 44; 8, 41; 9, 26; 15, 38; 20, 39; 24, 71; 30, 40.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ prârthisuvikĕ. Praying, etc. ಪ್ರತಿದಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರಸರ Sk. 396).

ಪ್ರಾಲಮ್ಬ prâlamba. (fr. ಪ್ರಲಮ್ಬ). Hanging down, pendent;—*a garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ prâlambaka. *A garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಿಕೆ prâlambikĕ. *A kind of golden necklace.*

ಪ್ರಾಲೇಯ prâlêya. (fr. ಪ್ರಲಯ). Produced by melting; easily dissolved. 2, *hail, snow, frost, hour-frost, dew, cold.* 3, camphor (ಘನಸಾರ, ಪಚ್ಚೆ Mr. 336).

ಪ್ರಾಲೇಯಾಂಶು prâlêya-aṁśu. *The moon.*

ಪ್ರಾವರಣ pra-âvaraṇa. *A cover, an upper garment, a cloak* (ಉತ್ತರೀಯ, ಮೇಲುದು Mr. 343).

ಪ್ರಾವಾರ pra-âvâra. *An upper garment* (ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ, ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸೀರೆಯೆನ್ನಿ, ಉಣ್ಣು Nr.).

ಪ್ರಾವೃಟ್ prâvṛiṭ. = ಪ್ರಾವೃಷ್. The rainy season comprising the months ನಭ and ನಭಸ್ಯ (Mr. 70).

ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು prâvṛiṭṭu. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಷ್ (Śmd. 106).

ಪ್ರಾವೃಡ prâvṛiḍa. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಷ್. (ಮುದ್ದಗಲು Mr. 72).

ಪ್ರಾವೃತ pra-âvṛita. = ಪಾವಡ 1, etc. Covered, enclosed, encompassed, screened (ಉಪ್ರ. 6, 97);—*a wrapper, a cloak, a mantle, a veil* (ನಿವೀತ, ಮೊದಕೆಯ ಸೀರೆ Nr.).

ಪ್ರಾವೃಷ್ prâvṛish. = ಪ್ರಾವೃಟ್, ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು, ಪ್ರಾವೃಡ. *The rainy season comprising the months śrâvaṇa and bhâdra* (July, August and September).

ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣಿ prâvṛishâyaṇi. *The plant Mucuna pruriens* Hook.

ಪ್ರಾಶನ pra-aśana. Eating, feeding upon, absorbing, drinking. (B. 5, 54; My.).

ಪ್ರಾಶಿತ pra-aśita. (= ಪ್ರಸ್ತ?). Eaten, devoured, swallowed, well eaten, absorbed, drunk. (My.). 2, an offering of rice or water to the manes of pitṛis, obsequies to deceased ancestors.

ಪ್ರಾಶ್ಯ pra-aśya. To be eaten, eatable, edible. (My.).

ಪ್ರಾಸ pra-asa. = ಪ್ರಾಸು. Throwing forth, casting, discharging; putting in front or at the beginning. 2, *a dart, a lance* (ಈಟ್ಟಿ, ಸಬಳ Mr. 293). 3, alliteration (Ch.; Śmd. 5. 13. 26. 28).

ಪ್ರಾಸಂಗ prâsaṅga. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). *A kind of yoke for cattle.*

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ prâsaṅgika. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). Derived from close connection; connected with, innate; belonging to any topic, relevant; opportune, seasonable;—occasionally connected, occasional, incidental, accidental. (My.).

ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ prâsaṅgya. *Yoked;*—an animal harnessed with a yoke (see Nr. s. ಆಡು 4).

ಪ್ರಾಸಾದ prâsâda. (fr. ಪ್ರಸಾದ). = ಪಾಸಾಜ. A building erected on high foundations and approached by means of steps; *a temple*; *a palace* (ಇಟ್ಟಿಗೆಯುಳಾದ ದುನೆ Mr. 192). ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದವಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). 2, = ಪ್ರಸಾದ No. 4 (Bp. 39, 16; 59, 56).

ಪ್ರಾಸಾದಶೇಷ prâsâda-śêsha. The remnant of a prâsâda No. 2 (Bp. 59, 25).

ಪ್ರಾಸಿಕ prâsika. *Armed with a dart or lance.*

ಪ್ರಾಸು prâsu. Tbh. of ಪ್ರಾಸ. Alliteration (Śmd. 12, 27. 38 Cm.). See ಜಪ-. ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಹ್ಣ pra-ahna. *The early part of the day, forenoon.*

ಪ್ರಾಹ್ಲಾದ prâhlâda. (fr. ಪ್ರಹ್ಲಾದ). Pleasure, joy, happiness (Cpr. 4, 84).

ಪ್ರಿಯ priya. ಪಿಯ, ಪಿರಿಯ, ಪ್ರೀಯ. *Beloved, dear to; dear, valued, amiable, agreeable, pleasing, desirable*; loving, kind, affectionate;—dear, expensive, high in price (Sk.; My.);—favour, love (Śmd. 3; ಪ್ರೀತಿ 4 Cm.; Bp. 5, 17; 28, 4; 35, 28; 39, 70; 48, 5; My.); pleasure;—*a husband*, a lover. See ನಿಜ-. — ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಆ. -ಆ-ನುಡಿ. (Śmd. 200). To speak kindly. — ಪ್ರಿಯವಪ್ಪಿಸು. -ಆ-ಪಡಿಸು. To please, to gratify (Bp. 28, 7). — ಪ್ರಿಯವದು. -ನಡು. To be pleasant, etc. ಪ್ರಿಯವಪ್ಪಿ ನುಡಿ (ಪಡು, ಪಾಡು Mr. 85). — ಪ್ರಿಯವು ಸಂದುವು. reit. (Bp. 42, 18). — ಪ್ರಿಯವೆಱೆ. -ಪಡೆ. To get or derive pleasure from (Bp. 8, 15). — ಪ್ರಿಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Favour or love to be joined or attached to (Bp. 52, 28).

ಪ್ರಿಯವಚನ priya-m-vada. *Speaking kindly or pleasantly, sweet speaking, agreeable.*

ಪ್ರಿಯಕ priyaka. (= ಪ್ರೇಂಕಣ). *A kind of variegated or spotted deer.* 2, *the plant Nauclea cadamba* Roxb. 3, *the plant Terminalia tomentosa* W. & A. 4, = ಪ್ರಿಯಂಗು No. 2.

ಪ್ರಿಯಕರ priya-kara. Exciting or attracting love, giving pleasure. (B. 3, 61; 5, 247; My.).

ಪ್ರಿಯಕೃತಿ priya-kriti. A kind act, kindness (Cpr. 2, 50).

ಪ್ರಿಯಂಗು priyangu. *The Indian millet, Panic seed, Panicum italicum* Lin. 2, *a kind of tree; a certain medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1; see ನೆಲಿಲ್ 2). See ಬರಗು.

ಪ್ರಿಯತಮ priya-tama. Most beloved, very dear; a lover, a husband (ಕಾದಲ, etc. Śś.). Feminine ಪ್ರಿಯತಮೆ (ಸಲ್ಲ ೪, ಇನಿಮೞ್, ಒಪೞ್, ಕಾದಲಿ, ದುನದಣ್ಣಿ Śm. 74; ದುನದಣ್ಣ೪, etc. Kk. 30).

ಪ್ರಿಯತರ priya-tara. More beloved, dearer, uncommonly dear, etc. (Kâvy. III, 3, B, 166; Cpr. 6, 74; Bp. 41, 18).

ಪ್ರಿಯತೆ priyatê. The being dear, dearness; the being fond of, *affection, love.*

ಪ್ರಿಯಧರ್ಮ priya-dharma. N. of a yati (Cpr. 6, 8).

ಪ್ರಿಯಪೂರ್ವಕ priya-pûrvaka. The state of being endowed with love (Bp. 25, 47).

ಪ್ರಿಯಪ್ರಾಯ priya-prâya. Equal to joy, like pleasure (Cpr. 8, after 56); exceedingly kind or amiable.

ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಯ priya-vâkya. -ವಾಕ್ಯ. Kind speech;—*kind in speech, affable in address.*

ಪ್ರಿಯವಾದಿ priya-vâdi. Speaking kindly or agreeably; a person who speaks kindly (My.); flattering.

ಪ್ರಿಯಾಲ priyâla. = ಪಿಯಾಲ. *The tree Buchanania latifolia.*

ಪ್ರಿಯೆ priyê. A beloved female: *a wife, a mistress.*

ಪ್ರೀಣನ prîṇana. *The act of pleasing or delighting, gladdening, satisfaction.*

ಪ್ರೀತಿತ prîṇita. Pleased, delighted, gratified (Riv. 1, 17).

ಪ್ರೀತ prîta. *Pleased, delighted*;—joyful, content;—dear, beloved, loved;—agreeable, pleasing (ಮನೋಹರ, ಕದುನೀಯ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರೀತಿ prîti. = ಪಿರೀತಿ, ಪಿರುತಿ. *Pleasure, joy, gladness, happiness;* gratification, satisfaction. 2, graciousness, grace, favour, kindness, amity; *affection, love.* See ಆದ್ಯ, ಎಱೆಕ, ಒಪೞ್.—ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನೀತಿ ಪುಟ್ಟುವದು, ಊತಿಯಿನ್ದ ಗಜ್ಜು ಪುಟ್ಟುವದು.—ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ನೀತಿ ಬಿಡ ಬಾರದು.—ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಫೀತಿಯಿರ ಜೇಕು (Prvs.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರವಸೆಯವರ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸುಖವಾಗದು (B. 3, 105). ಗಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳು (5, 203). ಪ್ರೀಯುಷ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯು ಗದೆಸುವದು (5, 234). ಅವನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ or ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟು (My.). — ಪ್ರೀತಿ ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause pleasure or happiness, to gratify (J.). — ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು. To show affection or love, to bestow or put love (on anything), to love. ನೀನು ನನಗೆ ಇನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀ (B. 2, 30). ಅವಜಿ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (3, 22). ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಗಣ್ಣನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವನು (3, 61). ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದನು (3, 61). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಳು (3, 78). ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವರು (3, 104). ಜಿವಿದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಳು (3, 105). ಅವಕ್ಕೆ, or ಅವನಿಗೆ, or ಅವನ ಮೇಲೆ, or ಅವನನ್ನು, or ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿಯಿಸು. -ಇಸು. To put or bestow love (upon anything). ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಸಿರಿ! (B. 3, 96). ಅವನಲ್ಲಿ or ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಸು (My.). — ಪ್ರೀತಿಪಡು. -ಪಡು. To get or enjoy love, to be loved. ಪ್ರೀತಿ ಪಟ್ಟಂ (ಅಧ್ಯರ್ಕಂ Śmd. I; ಗುಣಾಪಮಗೊಣ್ಣಂ, ಕೂರ್ಮ ಮಮಿಗಿದಂ, ಒಪಿಲ್ದಂ, ಅಧ್ಯರ್ಕಂ Kk. 80).

ಪ್ರೀತಿವನ್ತ prîti-vanta. A man full of affection, a loving or kind man (B. 4, 3; My.).

ಪ್ರೀತಿಸು prîtisu. To love (with accusative, My.).

ಪ್ರೇಯ priya. = ಪ್ರಿಯ. Favour, love (J. 23, 62; 29, 17). See ಆ-.

ಪ್ರುಷ್ prush. Scattering down in drops, sprinkling. See ವಿ-.

ಪ್ರುಷ್ಟ prushṭa. = ಪ್ಲುಷ್ಟ. *Burnt, consumed.*

ಪ್ರೇಕ್ಷಣ pra-ikshaṇa. = ಪೆಕ್ಕಣ, ಪೆಗ್ಗಣ. Looking at, viewing, seeing, being a spectator;—any public show or spectacle, a sight (ಪೆಕ್ಕಣ, ನೋಟ Kk. 59); a place where public exhibitions are held.

ಪ್ರೇಕ್ಷೆ pra-ikshê. Looking at, viewing. 2, *seeing a play or dance.* 3, any public show or spectacle, a sight. 4, *conception, understanding, intellect.*

ಪ್ರೇಂಕಣ prêṅkaṇa. (Tbh. of ಪ್ರಿಯಕ). = ಪ್ರಿಯಕ. (ಜ್ಯಾಮಿ, ಗುಜ್ಜೆ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಪ್ರಿಯಕ, etc. Sl. 135; Tē. ಪ್ರೇಣಮು = ಪ್ರಿಯಕ No. 2).

ಪ್ರೇಂಖ pra-iṅkha. Trembling, shaking, vibrating, swinging (ಜೀಕಪ, ಜೋಕಪು Kn. 129). 2, a swing (ಉಯ್ಯಲು 129; ಉಯ್ಯಾಲೆ Mr. 527). 3, dancing (ನೃತ್ಯ, ಕುಣಿವುದು 129; ನೃತ್ಯ 527).

ಪ್ರೇಂಖಿತ pra-iṅkhita. *Swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇಂಖೆ pra-iṅkhê. *A swing.* See ಉಯ್ಯಲೆ, ಪ್ರೇಣ.

ಪ್ರೇಂಖೋಲನ prêṅkhôlana. *A swing, a hammock*; a dooly, a palanquin (ಜೋಲ, ಒಲುಪು Mr. 461).

ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ prêṅkhôlita. *Swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇತ pra-ita. = ಪೇತ. Gone forth, departed; *deceased, dead; a dead person* (ಪರೇತ Mr. 395). 2, *the spirit of a departed person, a spirit abiding in the lower world, the spirit before all the necessary obsequial rites are performed.* 3, *a ghost, an evil being.* 4, a dead body, a corpse (ಶವ, ಹೆಣ Mn 395); a carcass (ಕಾಡಾನ, ಹೆಣ Mn 395). ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹೆಜ ಉಡದ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಸ್ಲೇ?—ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ಶಾವದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರಾತಫೋರ್ಜನ.

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ prêta-karma. Funeral rites. (My.).

ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ prêta-tarpaṇa. A libation or offering of water, etc. as one of the funeral rites (ನಿವಾಪ, ಶಯ್ಯಾದ ತಿಲೋದಕ Mr. 395).

ಪ್ರೇತನಾಥ prêta-nâtha. = ಪ್ರೇತಪತಿ. (Bp. 41, 28).

ಪ್ರೇತಪತಿ prêta-pati. *Yama.*

ಪ್ರೇತಬಲಿ prêta-bali. Food that, after cremation, is cooked in the cemetery, and daily, for nine days, offered to the departed spirit (ghost) when on the tenth day the prabhûta is presented (My.); thereupon, after some other ceremonies, the prêta (ghost) ceases to be a prêta and becomes a pitṛi (My.).

ಪ್ರೇತಮುದ್ರೆ prêta-mudrĕ. A worthless seal, stamp or sign (Bp. 49, 41).

ಪ್ರೇತವಿಪಿನ prêta-vipina. Grove of the dead: a cemetery (ಪಿತೃವನ, ಶ್ಮಶಾನ Mr. 395).

ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರ prêta-saṁskâra. The burning of a corpse, the mixing of its ashes with water, and the carrying of them to a stream (My.; B. 4, 215).

ಪ್ರೇತಸೂತಕ prêta-sûtaka. Impurity contracted from connection with a corpse (Bp. 18, 98).

ಪ್ರೇತ್ಯ prêtya. *After death, in the next world, in the life to come.*

ಪ್ರೇಮ prêma. *Love, affection, kindness;* see ಆದ್ಯಾಸ್. 2, joy, gladness, pleasure. 3, N. of two vṛittas (Ûh.). ತನ್ನೆ ತಾ ಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಾಳ (B. 4, 108). ಪ್ರೇಮುದಿಸ್ದ ಹೇಮ ಳಾಡಿಸಿ, ಹೋಮುಕ್ಕೆ ತನ್ನೆ ತೀರಿಸಿದ (Prv.). — ಪ್ರೇಮುಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To love, to be attached to. ಪ್ರೇಮುಂಗೆಯ್ವುದಂ (ತತ್ಪರ, etc. Mr. 229). — ಪ್ರೇಮ ತೋರಿಸು. To show love, to love (B. 4, 16).

ಪ್ರೇಮಿ prêmi. Loving, affectionate, attached to; a friend (ತತ್ಪರ, etc., ಪ್ರೇಮುಂಗೆಯ್ವುದ Mr. 229; ಸಂಗಡಿಗ, ಮಿತ್ರ, ಸಖ 311).

ಪ್ರೇಯ prêya. Tbh. of ಪ್ರೇಯಸ್. (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಪ್ರೇಯಸ್ prêyas. Dearer, uncommonly dear, more agreeable, etc.

ಪ್ರೇಯಸಿ prêyasi. An uncommonly beloved woman: a mistress, a wife. (Ĉpr. 2, 58).

ಪ್ರೇರಕ pra-iraka. Setting in motion, urging on, pushing on, impelling, inciting; sending; a pusher, etc. (My.). See ಮುಷ್ಟಿ-; Śśv. 5, 31.

ಪ್ರೇರಣ pra-iraṇa. The act of driving on or forwards, pushing on, pushing, inciting, urging, instigating; directing, ordering, order; direction; sending, dispatching; impulse, passion. See ಸೂಚನ, ಪತ್ರ-; Ĉpr. 1, 64; 2, after 85.

ಪ್ರೇರಣಿಸು prêraṇisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. See Nn. 93 s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರಣೆ pra-iraṇĕ. = ಪ್ರೇರಣ. (ಅತಿಪ್ರ, ಪ್ರೇರಣೆಸುವುದು Nn. 93, o. r. ಪ್ರೇರಿಸುವುದು; Rśv. 5, after 23; My.).

ಪ್ರೇರಿತ pra-irita. Driven forwards, impelled, instigated, incited, urged; sent, directed, dispatched; ordered. (Ĉpr. 3, 69; Rśv. 6, after 30; My.; B. 5, 226).

ಪ್ರೇರಿಸು prêrisu. (Śmd. 92). To drive forwards, to impel, to push, to urge on, to stimulate, to instigate (My.); to direct, to order; to send. See Nn. s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರೇಪಣೆ prêrêpaṇĕ. = ಪ್ರೇರಣೆ. (My.).

ಪ್ರೇರೇಪಿಸು prêrêpisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. (My.). ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರೆ, ಪ್ರೇಷಣ, ಪಾಠುವಿಕೆ, ನೂಕುವಿಕೆ Si. 390). ಪಡಗಳನ್ನು ಗಡುಗಾ ದಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಉಪಜ, ಪಡುಪ್ರೇರಣ 400).

ಪ್ರೇಷಣ pra-ishaṇa. Driving forth, driving on; *sending, dispatching, as a messenger; sending on a commission, commissioning, ordering, directing;* executing a commission.

ಪ್ರೇಷಿತ pra-ishita. Sent, dispatched, as on an errand, commissioned and sent forth (Ĉpr. 5, after 2; Rśv. 7, after 97; My.); ordered, directed.

ಪ್ರೇಷ್ಠ prêshṭha. (fr. ಪ್ರಿಯ). *Dearest, most beloved, best.*

ಪ್ರೇಷ್ಯ pra-ishya. To be sent, proper to be sent; a messenger; *a male servant*; a menial, a slave.

ಪ್ರೇಷ್ಯೆ prêshyĕ. A female messenger; *a female servant.*

ಪ್ರೈಷ praisha. Sending, dispatching;—*an order, a command.* 2, *sorrow, distress, affliction.* 3, phrenzy.

ಪ್ರೈಷ್ಯ praishya. *A male servant.*

ಪ್ರೈಷ್ಯೆ praishyĕ. *A female servant.*

ಪ್ರೋಕ್ತ pra-ukta. Spoken to;—announced, declared, laid down as a rule, said, told. (Bp. 55, 20; J. 26, 38).

ಪ್ರೋಕ್ತಿ pra-ukti. Declaration, utterance, speech, word (Bp. 55, 36; 61, 41; see ಪ್ರಸ-).

ಪ್ರೋಕ್ಷಣ pra-ukshaṇa. *The act of sprinkling* with water for purification, consecration by sprinkling (of a sacrificial animal, etc.). 2, *immolation of victims, killing animals in sacrifice.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ prôkshaṇĕ. = ಪ್ರೋಕ್ಷಣ. (My.). ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಡಿದ ಪ್ರಮಥಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೇ? (Prv.).

ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ pra-ukshita. Sprinkled, purified by sprinkling; offered in sacrifice; *immolated, slaughtered.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸು prôkshisu. To sprinkle (J. 21, 50; My.).

ಪ್ರೋತ pra-ûta. Sewed, stitched; tied, strung. See ಒತ.

ಪ್ರೋತ್ತುಂಗ pra-uttuṅga. Very high or lofty, elevated, prominent. (Ĉpr. 2, 46).

ಪ್ರೋತ್ಪನ್ನ pra-utpanna. Produced, originated, developed. (Bp. 28, 69).

ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ pra-utpihita. Covered all about (Rśv. 8, 104).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ pra-utsâha. Great effort, great zeal, ardour. 2, stimulus, incitement. — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To incite, to instigate, to inspirit, to encourage (My.). — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡಿಸು. = ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ pra-utsâhita. Incited, stimulated, encouraged. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸುಕ pra-utsuka. Very full of eagerness or desire (Rśv. 5, 76).

ಪ್ರೋಥ prôtha. *The nostrils of a horse;* the nose of a horse or the tip of it. 2, the loins or hip; see ವಿಟ-. 3, an excavation or cave. 4, a traveller. 5, notorious, famous.

ಪ್ರೋದ್ಗತ pra-udgata. Projecting, prominent, great. (Grj. 3, 4).

ಪ್ರೋದ್ದಂಶ pra-ud-daṁśa. Greatly cutting (Čpr. 10, 23).

ಪ್ರೋದ್ದಂಡ pra-uddaṇḍa. Very large; very violent or severe (Bp. 17, 18).

ಪ್ರೋದ್ದಾನ pra-ud-dâna. Excessive fluid from an elephant's temples (Rśv. 13, 67). 2, very large.

ಪ್ರೋದ್ದಾಮ pra-uddâma. Unbounded, immense, vast, huge. (Ch. v. 76. 207).

ಪ್ರೋದ್ಭವ pra-udbhava. Sprung up, born (Rśv. 6, 35).

ಪ್ರೋದ್ಭಾಸಿ pra-udbhâsi. Very shining, very radiant, very graceful (Ch. v. 210).

ಪ್ರೋದ್ಭೂತ pra-udbhûta. Sprung up, born (Rśv. 1, 102).

ಪ್ರೋದ್ಯತ್ pra-udyat. Very great (Bp. 3, 6).

ಪ್ರೋನ್ನತಿ pra-unnati. Great loftiness, greatness (Śśv. 4, 106).

ಪ್ರೋನ್ಮತ್ತ pra-unmatta. Grown very furious or mad (Čpr. 2, 34).

ಪ್ರೋನ್ಮುದ್ರಿತ pra-unmudrita. Fully unsealed, opened, or displayed (Čpr. 8, 41).

ಪ್ರೋಲ್ಲಸತ್ pra-ullasat. Shining brightly, glittering (Śmd. 127).

ಪ್ರೋಲ್ಲಾಸ pra-ullâsa. Great joy (Bp. 27, 9).

ಪ್ರೌಷ್ಠ prôshṭha. A bull, an ox. 2, a stool, a bench.

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದ prôshṭha-pada. *N. of a double nakshatra: the third and fourth lunar mansions;*—the month bhâdra (August-September).

ಪ್ರೌಷ್ಠಿ prôshṭhi. *A sort of carp, Cyprinus pausius* (ತಪ್ಪಿ, ಎಣಿಸೊಳು ಹೆಣ್ಣು ಎಣಿಸು Mr. 409).

ಪ್ರೌಢ pra-ûḍha. = ಪಳುಪ, ಪ್ರಬುದ್ಧ, ಪ್ರಬುದ್ಧ. *Grown up, full-grown, fully developed, matured, perfected* (as the body, mind, or person); mature, adult, old;—married;—proficient (My.; J. 17, 15);—great, illustrious, grand, mighty, strong, dignified; ornate; polite;—thick, dense, as darkness;—impetuous, impulsive, violent;—*confident, bold, arrogant, audacious;*—forward;—raised up, lifted up;—at the end of a compound: filled with, full of. 2, = ಪ್ರೌಢಿ (occasionally). See ಬಡುಗ, ಬಿತ್ತಿಗ; J. 2, 11; 26, 8; 31, 33; ವಾಕ್ಯ.

ಪ್ರೌಢತನ prauḍhatana. = ಪ್ರೌಢಪ. (My.).

ಪ್ರೌಢತರ prauḍha-tara. Very grand (J. 4, 8).

ಪ್ರೌಢತೆ prauḍhatĕ. -ತಾ. The state of being grand, etc. See ಆ-; Čpr. 5, 138. 2, confidence, arrogance.

ಪ್ರೌಢವತಿ prauḍha-vati. = ಪಳುಪವತಿ. A fully developed and perfected woman, a woman bold in her ways, a proficient or clever woman (Bp. 45, 2).

ಪ್ರೌಢವತ್ಸೆ prauḍha-vatsĕ. *A cow that has full-grown calves* (see ದಡ್ಡಯಿತೆ).

ಪ್ರೌಢಸಮಾಗಮ prauḍha-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 24).

ಪ್ರೌಢಿ pra-ûḍhi. Growth, increase;—maturity, perfect state of body or mind;—elevation, greatness, grandeur, pomp;—proficiency;—self-confidence, arrogance;—boldness;—zeal, enterprise, exertion. See Śmd. 301; Rśv. 13, 8; J. 3, 13; 23, 59; 26, 17; Sp. s. ತರುಣತ್ವ; ಬಡುಗ, ಬಲ್ಲತನ. — ಪ್ರೌಢಿಪಡು. -ಪಿಡು. To become zealous, etc. (Čpr. 1, 3).

ಪ್ರೌಢಿಕೆ prauḍhikĕ. = ಪ್ರಬುದಿಕೆ, ಪ್ರಬುದಿಕೆ. Grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢಿಮೆ prauḍhimĕ. = ಪ್ರಬುದಿಮೆ, ಪ್ರಬುದಿಮೆ. Grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢೆ prauḍhĕ. = ಪಳುಪೆ. A female arrived at puberty (J. 10, 53);—a married woman from thirty to thirty-five years of age;—a violent or impetuous woman who stands in no awe of her lover or husband, a woman of impetuous desires;—a proficient or accomplished woman. See ಬಿತ್ತಿಗಡಿಗ.

ಪ್ರೌಢ್ಯ prauḍhya. = ಪ್ರೌಢ. (Bp. 46, 71).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದ praushṭhapada. (fr. ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ). *The month bhâdra* (August-September).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದೆ praushṭhapadĕ. = ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ. *N. of a nakshatra.*

ಪ್ಲಕ್ಷ plaksha. *The waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (see ಕಬ್ಬಸುರಿ & ಬಸರಿ, ಎತ್ತಿಗುಬಿ). 2, *the tree Thespesia populneoides* Wall. (Hibiscus populneoides Roxb.). 3, the holy fig-tree, Ficus religiosa. 4, one of the seven dvîpas or continents.

ಪ್ಲವ plava. Swimming, floating;—leaping, jumping; a tumbler;—*a float, a raft* (ಉಡುಪ, ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ದು ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 2, *a kind of duck* (see ಮುಣ್ಣು ಮುದುಕ). 3, *a frog.* 4, *a Čâṇḍâla (cf.* ಪೂಬೆಯು). 5, a monkey. 6, a species of grass, Cyperus rotundus.

ಪ್ಲವಕ plavaka. *A frog;*—a tumbler;—a Čâṇḍâla.

ಪ್ಲವಗ plava-ga. Going by leaps: *a frog;—a monkey.*

ಪ್ಲವಂಗ plava-ṅ-ga. Going by leaps: a frog (ಕೆಕ್ಕ, ಕಪ್ಪೆ Nn. 46);—*a monkey* (ಕಪಿ, ಮರ್ಕಟ 46);—a horse (ತುರಗ, ಕುದುರೆ 46);—the forty-first year of the cycle of sixty (ದಕ್ಷರವಿವರ, ದಕ್ಷರಫಲದ 46; My.).

ಪ್ಲವಂಗಮ plava-ṅ-gama. *A frog;—a monkey.*

ಪ್ಲವನ plavana. Swimming, floating; jumping, leaping; flying; capering;—declivity, inclination. See ಜಿಕ್ಕು.

ಪ್ಲವಾಕೆ plavâkĕ. A float, a raft. (R.).

ಪ್ಲಾಕ್ಷ plâksha. (fr. ಪ್ಲಕ್ಷ). *The fruit of the Ficus infectoria.* See ಬಸುರಿ.

ಪ್ಲಾನ್ plân. Flannel (Sl. 221; *cf.* ಪ್ಲಾನಲ್). 2, a "plan" (My.).

ಪ್ಲೀಹ plîha. *The spleen;*—disease of the spleen.

ಪ್ಲೀಹರತ್ರು plîha-śatru. *The medicinal plant Amoora rohitaka.* See ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ.

ಪ್ಲುತ pluta. Floated, floating, swimming; bathed in; submerged, wet;—jumped, leaped, having gone by leaps or jumps; leaping, jumping;—one of a horse's paces: *capering, vaulting* (ಪಿಲಿಯುವಿಯು Nr.);—protracted, lengthened to three prosodial instants, as a vowel in pronunciation; a vowel thus lengthened (Śmd. 17. 19. 67. 68; Kâvy. I, 1a, 10. 16).

ಪ್ಲುಷ್ಟ plushṭa. = ಪ್ರುಷ್ಟ. *Burnt.*

ಪ್ಲೋಷ plôsha. *Burning, combustion.*

ಪ್ಲಾತ psâta. Chewed, eaten. 2, *hungry* (ಪಸಿವಾತ Hlâ.).

ಪ್ಲೈ psĕ. Eating, food. 2, *hunger* (ಪಸಿವು Hlâ.).

ಪ್ಲಾನಲ್ plânal. = ಫಲಾನಿಲ. Flannel (Sl. 270; My.).

ಫ್

PH

ಫ್ ph. The forty-second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In Kannaḍa it is used in a few imitative sounds, and in a few nouns (22. 23). For some Mhr. and H. words not found under this letter see under ಪ್.

ಫ pha. The letter ಫ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಫ pha. The number 2 (Mr. 349).

ಫಕಾರ pha-kâra. The letter ಫ (Śmd. 11).

ಫಕೀರ phakîra. = ಪಕೀರ. A Mahommadan mendicant;—a man free from worldly cares (Mhr., H.; My.; B. 4, 168).

ಫಕೀರಿ phakîri. Relating to a ಫಕೀರ (Mhr.); a ಫಕೀರ (My.).

ಫಕ್ಕನೆ phakkanĕ. = ಪಕ್ಕನೆ, q. v.

ಫಜೀತು phajîtu. ಫಜೀತಿ. Disgrace, ignominy; annoyance, harassment (Mhr., H.; My.; Br.).

ಫಂಜಿಕೆ phañjikĕ. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (see ಬಾರಂಗಿ).

ಫಟಕೆ phaṭakĕ. A sound in imitation of that produced by a vigorous caning, slapping or cuffing (Mhr. ಫಟಕ್ಕನೆ, ಫಟ ಫಟಾಯಿ; B. 5, 268; *cf.* ಪಟ).

ಫಟಿಕೆ phaṭikĕ. = ಫಟಕೆ. (B. 3, 43).

ಫಟೆ phaṭĕ. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ, ಪಡೆ. *The hood of the cobra or coluber nâga.*

ಫಡ phaḍa. = ಪಡ 2, etc. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bh. 8, 26, 4; J. 18, 8; 25, 35. 54). — ಫಡ ಫಡ. = ಪಡ ಪಡ, etc. Ha, ha! etc. (ಎಡೆ ಎಡೆ Kk. 43; Śm. 60; Bh. 8, 24, 50; Rśv. 13, 97; J. 12, 38).

ಫಣ phaṇa. = ಫಡೆ. *The hood of the cobra.*

ಫಣಭೃತ್ phaṇa-bhṛit. The cobra di capello. 2, *a snake in general.*

ಫಣಾಧರ phaṇâ-dhara. A snake (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಫಣಾಮಣಿ phaṇâ-maṇi. Hood-gem: a jewel supposed to be found on the hood of a cobra (My.).

ಫಣಿ phaṇi. = ಪಡೆ. *A snake;* a cobra.

ಫಣಿಕಟಕ phaṇi-kaṭaka. Śiva (Bp. 50, 11).

ಫಣಿಕುಂಡಲ phaṇi-kuṇḍala. Śiva (Śśv. 1, 74).

ಫಣಿಗಣೇಶ್ವರ phaṇi-gaṇa-îśvara. The serpent Śêsha (J. 24, 17).

ಫಣಿಜ್ಜಕ phaṇijjhaka. *Marjoram and another similar plant.* 2, a species of Basil (see ಮರುಗ). See ಬಿಳಿ ಮರುಗ.

ಫಣಿತಲ್ಪ phaṇi-talpa. Vishṇu (Bp. 2, 19; J. 18, 32).

ಫಣಿಧರ phaṇi-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಫಣಿಪ phaṇi-pa. The serpent Śêsha (Č. Bp. 47, 31; Śśv. 4, 71).

ಫಣಿಪಕಂಕಣ phaṇipa-kaṅkaṇa. Śiva (Bp. 16, 28).

ಫಣಿಪತಿ phaṇi-pati. = ಫಡೆಪ. (Bp. 51, 75; J. 24, 62. 82).

ಫಣಿಭುಜ್ phaṇi-bhuj. An ophiophagous serpent (ಪಾಪಡೆ, ಆರೆಪಾವು Mr. 401). 2, a peacock.

ಫಣಿರಾಜ phaṇi-râja. = ಫಡೆಪ. (Bp. 54, 55; J. 23, 4).

ಫಣಿರಾಜಶಯನ phaṇirâja-śayana. Vishṇu (J. 2, 50).

ಫಣಿಲೋಕ phaṇi-lôka. = ಪಾಗಲೋಕ. (Abh. P. 7, 31).

ಫಣಿವರಕಟಕ phaṇi-vara-kaṭaka. = ಫಡೆಕಟ. (Bp. 48, 13).

ಫಣಿವಿಭೂಷಣ phaṇi-vibhûshaṇa. Śiva (Bp. 61, 70).

ಫಣಿವೇಣಿ phaṇi-vêṇi. Braided hair that resembles snake (J. 1, 4); a woman who has such braided hair (My.).

ಫಣೀಂದ್ರ phaṇi-indra. A cobra (Śmd. 142. 160). 2, Śiva (Śiva, ಫಡರಾಜೇಂದ್ರ Nn. 6; ಪಂ Mr. 495). 3, the serpent Śêsha.

ಫಣೀಂದ್ರಸುತೆ phaṇîndra-sutĕ. The daughter of the serpent Śêsha: N. of a wife of Arjuna (J. 24, 81).

ಫಣೀಶ phaṇi-îśa. = ಫಡೆಪ. (Cpr. 2, 71).

ಫಣೀಶ್ವರ phaṇi-îśvara. = ಫಡೆಪ. (J. 24, 75).

ಫಣೆ phaṇĕ. ಫಣಾ. *The hood of a cobra.*

ಫನ phana. Annihilation, ruin (My.; H.).

ಫರ phara. = ಫಲ. A shield (Śk.).

ಫರಮಾಯಿಶಿ pharamâyiśi. Made to order, commissioned as an article (Mhr., H. ಫರಮಾಸ, ಫರಮಾಸಿ). 2, superlatively excellent (My.; Mhr.).

ಫರಮಾಯಿಸು pharamâyisu. To order, to direct, to bid (My.; Mhr. ಫರಮಾವಿಣೇ).

ಫರವಾನ pharavâṇa. A royal mandate, order; a firman (My.; Mhr., H. ಫರಮಾನ).

ಫರಾಮೋಷಿ, pharâmôshi. Forgetfulness, oversight (My.; Br.; H.). ಫರಾಮೋಷಿಯಾಪರೂ ಪಪಫೋಷಿಯಾಗ ಬಾಪು (Prv.).

ಫರಾರಿ pharâri. 1. A fluttering rag (Mhr. ಫರಾರಾ); a sail (B. 4, 161).

ಫರಾರಿ pharârî. 2. Absconded or emigrated (My.; Mhr., H.).

ಫಲ phala. = ಪಳ 1, ಫಡ, ಫಳ. *Fruit;* a fruit (ಫಡಪಕ್ಷಿಗಳ, ಬಿದ್ದ ಫಲಂಗಳು Nn. 92). 2, produce, crop;—*profit, gain, advantage, benefit* (ಅತೀವಫಲಾಫ, ವಿಶೇಷಫಲದ ಬಾಫ 92). 3, offspring, progeny. 4, *recompense, reward, retribution* (good or bad). 5, one's own learning or merits (ಸಾಮಾನ್ಯಗಳ್, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ವಿದ್ಯಂಗಳು 92). 6, the product or quotient. 7, final liberation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 92). 8, *a blade* of a sword or knife. 9, *a tablet, a board.* 10, *a shield.* 11, *the wood of a plough, exclusive of the pole and share.* 12, a ploughshare. ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೀಜ, ಸೊಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಿಸು—ಫಲವಿದ್ದ ಬದ್ಕಲಿ ಬಾರುಬಹ್ಮ ಇದ್ದ.—ಫಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಾಮರಣೇಸು.—ಫಲವಿಲ್ಲದ ಮರ ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದರೇನು?—ಫರಾ ಸೀಜದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊರಾ ಹೂವದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.—ಫರಾ ಸೀಜವಿದರೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ನಿತ್ತೀರೆಕ್ಕೆ?—ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—ಫರಾ ಬಿತ್ತಿ, ಬಾಪಾ ಕಳಿ! (Prvs.). See ಪಣ್. — ಫಲ ಕೊಡು. To yield or produce fruit (B. 4, 183; My.). — ಫಲಿಸಿಕೆ. -ಸಿದೆ. To imagine to be fruit (Rśv. 6, 20). — ಫಲ ಕಟ್ಟು. = ಫಲ ಬಾಗು No. 2. (My.). — ಫಲಬಾಗು. -ಆಗು. Fruit or gain to

be produced (My.). 2, pregnancy to take place (My.). — ಫಲ ಒಪ್ಪಿ. To come at fruits, to bear fruits (My.; see ಫಲಿಂಸ).

ಫಲಕ phalaka. = ಪಲಿಗೆ, etc., ಫಲಂಕ. A board, a plank. 2, *a shield*. 3, a slab or tablet for writing on. 4, any flat surface.

ಫಲಕಪಾಣಿ phalaka-pâṇi. *A soldier armed with a shield.* See Nr. s. ಕವಿತಲೆಗಾಪಿ.

ಫಲಕಾಲ phala-kâla. The time of fruits, fruit-season (My.).

ಫಲಂಕ phalaṅka. A board for playing with dice (ಆಕರ್ಷ, ಹುಗಿ, ನೆಪ್ಪದ ಮಾಸಂಗಿಯ ಹಲಿಗೆ Nn. 134).

ಫಲತ್ರಿಕ phala-trika. = ತ್ರಿಫಲೆ, q. v. *The three myrobalans.*

ಫಲದ phala-da. Yielding or bearing fruit; giving a reward, rewarding. (Rây. 13, 16).

ಫಲದಾನ phala-dâna. A present of fruits (My.).

ಫಲದಾಯಕ phala-dâyaka. He who gives a reward or rewards, he who retributes, used of God (My.).

ಫಲಪೂಜೆ phala-pûjé. Worship of corn trodden out by oxen; worship of ripe fruits newly plucked; etc. (My.).

ಫಲಪೂರ phala-pûra. Full of kernels: *the citron, Citrus medica* (ಮಾಣಿಲ್ ನಿಂಬ, ಮಾಪಾಳದ ನಿಂಬ Sl. 141; *cf.* ಬೀಜಪೂರ).

ಫಲಪೂರ್ಣ phala-pûrṇa. Full of fruits (My.).

ಫಲಭರಿತ phala-bharita. Laden with fruit or fruits, full of fruit or fruits (My.).

ಫಲಭಾಗಿ phala-bhâgi. Sharing in a good or bad result of actions (My.).

ಫಲರಾಜಿತ phala-râjita. N. of a plant (ಸಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ q. v., etc. Mr. 113).

ಫಲವತ್ phala-vat. *Fruit-bearing, laden with fruits, fruitful.*

ಫಲಶ್ರುತಿ phala-śruti. Advantage, profit (Mhr.; My.).

ಫಲಸ phalasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.).

ಫಲಸಿದ್ಧಿ phala-siddhi. Reaping fruit, realising an object; a prosperous issue (Kâvy. III, 8, B, 144; My.).

ಫಲಹೀನ phala-hîna. Void of fruit, yielding no fruit or profit (ಫಲ ಹಿಡಿಯದುದು ಮುಂತಾದ Mr. 103).

ಫಲಹೀನತೆ phala-hînatĕ. The state of being void of fruit (Cpr. 7, 96).

ಫಲಾದನ phala-adana. The eating of fruits (Rây. 2, 99); a fruit-eater: a parrot.

ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ phala-adhyakṣha. Superintendent of fruits;—*the tree Mimusops kauki.*

ಫಲಾನ phalâna. = ಫಲಾಣೆ. Such a one (Mhr., II. ಫಲಾಣಾ; My.; Br. ಫಲಾಣಿ).

ಫಲಾನಿಲಿ phalânili. = ಬ್ಯಾಸಲೆ. (B. 5, 146).

ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ phala-anubhôktṛi. A person who suffers, or enjoys, the due consequence of his actions (My.).

ಫಲಾಣೆ phalâṇĕ. = ಫಲಾನ. (My.).

ಫಲಾಫಲ phala-aphala. Profit and loss (My.).

ಫಲಾಶನ phala-aśana. = ಫಲಾದನ. (My.).

ಫಲಾಹಾರ phala-âhâra. = ಪಲಾಶ, ಫಲಹಾರ, ಪಲಾಡ. Feeding on fruits; a slight repast consisting chiefly of fruits (My.).

ಫಲಿ phali. *Bearing fruit, being in fruit, fruitful;*—a tree. 2, *a kind of medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1).

ಫಲಿತ phalita. That has produced fruit, bearing fruit, yielding fruit, having got fruits (Cpr. 2, 91; Bp. 36, 49). ಫಲಿತಮುಟ್ಟದು (ಫಲಿಯಿಸುವುದು Śmd. 396 Cm.). ಮುರಗಲೊಳು ಫಲಿತಮಿನೆ ಫಲವೃಕ್ಷ (Mr. 103). 2, involved (Mhr.).

ಫಲಿತರಸಾಲ phalita-rasâla. A mango tree in fruit (ಬಿಸ್ಸದು ವ Śm. 26).

ಫಲಿತಾಮ್ರ phalita-âmra. = ಫಲಿತರಸಾಲ. (ಬಿಸ್ಸದುವ Kk. 66).

ಫಲಿತಾರ್ಥ phalita-artha. Result (My.).

ಫಲಿನ phalina. *Bearing or yielding fruit, fruitful.* 2, = ಪನಸ, ಫಲಸ. (Sk.).

ಫಲಿನಿ phalini. *A certain medical plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, etc.; see ಮಾಲಿನಿ, ನಿಮಿಲ್ 2). 2, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd. 3, a species of herb, Echites dichotoma. 4, a species of flower, Celosia cristata.

ಫಲಿಂಸು phallimsu. = ಫಲಿಸು. To bear fruit, etc.; to be produced (ಫಲಿತವಾಗು Śmd. 396 Cm.; Cpr. 7, 93).

ಫಲಿಸು phalisu. Fruit to be produced, fruit to grow (ಕಾಮ್ Ct. I, 39); to grow, to be produced (Bp. 41, 11; 45, 42);—to bear fruit, to become fruitful (My.; B. 2, 52); to bear or produce good or bad results (My.).

ಫಲೀನ phalîna. Fruit (ಫಲ Nn. 45). 2, a good man (ಉತ್ತಮ, ಉತ್ತಮಮುನ್ಯರುಗಳ 45, o. r. ಸತ್ಪುರುಷ). 3, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 45). 4, final liberation (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 45). 5, the hair of the head (ತಿರೋಮಮ, ಮುಗ್ಧೆಯ ಕೂದಲ್ 45). 6, mud, mire (ಪಂಕ, ಕೆಸರ್ 45).

ಫಲೇಗ್ರಹಿ phalé-grahi. *Bearing fruit in season, fruitful.*

ಫಲೇರುಹೆ phalé-ruhĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens.*

ಫಲೋತ್ಕರ phala-utkara. Multitude of fruit, all sorts of fruit (ಫಲ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92).

ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ phala-utpatti. Coming forth or growing of fruit, production of fruit. See ಕಾಮ್.

ಫಲೋದಯ phala-udaya. Coming forth or appearance of fruit;—appearance of consequences or results, result, recompense, reward. (My.).

ಫಲ್ಗು phalgu. Small, minute;—*pithless, sapless;*—*worthless, vain, useless;*—*weak, feeble, insignificant.* 2, *the opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಫಲ್ಗುನ phalguna. = ಪಲುಗುಣ, ಪಲ್ಗುಣ. Arjuna (ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ನಿತ ಹುಟ್ಟು, ಗಾಣ್ಡೀವಿ, ಜಿಷ್ಣು, ಪರಂತಪ Mr. 264; Śmd. 270. 281).

ಫಲ್ಗುನಿ phalguni. N. of a double nakshatra or asterism (pûrvâ and uttarâ). See ಫಾಲ್ಗುನ.

ಫಸಲಿ phasali. = ಫಸಲು. 2, the harvest-year: the official revenue-year, originated with the emperor Shâh Jehân; the addition to the phasali, to convert it into the Christian year, is 590 (My.; Mhr.).

ಫಸಲು phasalu. A crop, a harvest (My.; Sl. 123. 166; Mhr., II.).

ಫಳ್ phaḷ. A sound in imitation of briskly boiling rice. — ಫಳ್ ಫಳ್. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. A sound produced by the feet of running bullocks. — ಫಳ ಫಳ. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. = ಫಲ (Śmd. 23).

ಫಳೆಯಕಾಯಿ phaḷéya-kâya. (Śmd. 23).

ಫಳ್ಳಿಲ್ phaḷḷil. An imitative sound (*cf.* ಪಳಿ). — ಫಳ್ಳಿಲನೆ. With the sound of ಫಳ್ಳಿಲ್ (Śmd. I; 22).

ಫಾಜೀಲ್ phâjîl. ಫಾಜಲ್. Overplus, excess; surplus or spare; whatever is realized over and above the estimated produce; extra (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಜಲ).

ಫಾಣಿ phâṇi. Unrefined sugar, molasses;—flour or meal mixed with curds.

ಫಾಣಿತ phâṇita. (= ಫಾಣ್ಟ). *The inspissated juice of the sugar-cane, raw sugar;* the inspissated juice of other plants. See Nr. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಫಾಣ್ಟ phâṇṭa. (= ಫಾಣಿತ). Obtained by straining or filtering, *readily or easily prepared,* anything made by an easy process, as a decoction, etc.;—*a decoction,* etc.

ಫಾಮು phâmu. Self-collectedness (Mhr., H.; see ಬೇ-).

ಫಾಯಿದಾ phâyidâ. ಫಾಯಿದೆ. Advantage, profit (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ). ಫಾಯಿದೆ ನೋಡಿ, ಮಾಯಿದೆ ಳಗ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.).

ಫಾಯಿಷ್ phâyish. Published, proclaimed, notified (My.; H.).

ಫಾಲ phâla. = ಮಾಲ 2. *A phonghshare.* 2, a bundle. 3, the forehead. 4, *made of cotton.*

ಫಾಲಾಕ್ಷ phâla-akaha. Śiva (My.).

ಫಾಲಾಮ್ಬಕ phâla-ambaka. = ಫಾಲಾಕ್ಷ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುಣ phâlguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುನ phâlguna. (fr. ಫಲ್ಗುನಿ). = ಪಾಲುಗುಣ, ಫಾಲ್ಗುಣ. Belonging to the asterism phalgunî. 2, *N. of a month* (February-March). 3, Arjuna.

ಫಾಲ್ಗುನಿ phâlguni. = ಫಲ್ಗುನಿ. 2, *the day of full moon in the month phâlguna.*

ಫಾಲ್ಗುನಿಕ phâlgunika. *The month phâlguna.*

ಫಿದವಿ phidivi. A servant (My.; Br.; H. fidwî).

ಫಿರಕ phiraka. = ಪಿರಿಕ, etc. A part, a subdivision (My.; Br., H. ಫಿರಾಕ್); a department (My.).

ಫಿರ್ಯಾದಿ phiryâdi. = ಪಿರಿಯಾದಿ, ಫಿರ್ಯಾದು. A representation of injury and an application for redress; a complaint, a suit, an action (My.; ಅಫಿಗ್ರಹ, ಅಫಿಮೋಗ, ಅಫಿಪಾಠ, ಮೊಜ್ಜಿ G.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದ). 2, a complainant, a plaintiff (My.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದಿ). ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮಾಡು (ಮೂಡು); ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇಳು (ಮೊಜ್ಜಿಯಿಡು G.). See B. 4, 7. 169; 5, 264. 265.

ಫಿರ್ಯಾದು phiryâdu. = ಫಿರ್ಯಾದಿ No. 1. (My.).

ಫುತ್ಕೃತ phut-kṛita. = (ಪೀತ್ಕೃತ), ಫುತ್ಕೃತಿ. Blowing, hissing; screamed aloud; screaming, shrieking, screeching, a scream, a shriek.

ಫುಪ್ಫುಸ phupphusa. The lungs. (B. 4, 85).

ಫುರೋಕ್ತ phurôktu. = ಫ್ರೋಕ್ತ. Sale, selling, vent (My.; Br.; H. furôkht).

ಫುಲ್ಲ phulla. = ಪುಲ್ಲ. *Expanded, blown, as a flower;* in full bloom, flowering; opened wide, dilated, as the eyes;—a full-blown flower.

ಫುಲ್ಲಿತ phullita. = ಪುಲ್ಲ. See ವಿ-.

ಫೂತ್ಕಾರ phût-kâra. = ಫುತ್ಕೃತ. (Ćpr. 10, 67; Grj. 8, after 8).

ಫೂತ್ಕೃತಿ phût-kṛiti. = ಫೂತ್ಕಾರ. (Ćpr. 7, 38).

ಫೆಳಯಿಲ phĕḷa-ila. (Śmd. 241 Mdb.).

ಫೆಳಾವುಗ phĕḷâvuga. (Śmd. 23).

ಫೆಳಿ phĕḷi. (Śmd. 23).

ಫೇಡಾ phêḍâ. = ಫೇಣಿ. (My.; Mhr., H.).

ಫೇಣಿ phêṇi. A dough of wheaten flour in fine granules worked into fine vermicelli of which some portion is coiled and baked in ghee (V. 14, 80; C.).

ಫೇತ್ಕಾರ phêt-kâra. Howling. (Ćpr. 10, 67).

ಫೇನ phêna. = ಪೇನ. *Foam, froth, spume;* scum (Śiś, 2.3 Nn. 6). 2, *white cuttle-fish bone, Os sepiae.*

ಫೇನಿಲ phênila. Foamy, frothy, spumous. 2, *the soap plant, Sapindus detergens* Roxb. 3, a species of tree with beautiful flowers (ತಿಲಕತರು, ಕ್ಷುರಕ Mr. 119). See ರಂಗುಮಾಲು.

ಫೇರಣ್ಡ phêraṇḍa. *A jackal.*

ಫೇರವ phêrava. *A jackal;*—a râkshasa, a goblin, a demon;—fraudulent, crafty; a rogue.

ಫೇರಿಸ್ತು phêristu. A list, a catalogue, a roll, an inventory (My., also as ಫೇರಿಸ್ತು; Br.; Mhr., H. ಫೇರಿಸ್ತ, ಫೇರಿಸ್ತ).

ಫೇಲಿ phêli. = ಫೇಲಿ. (Sk.; R.; *cf.* ಪೇಲ್ 2).

ಫೇಲಿ phêli. = ಫೇಲಿ. (Sk.). ಫೋಜುನಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು ವಿಘಾಸದ; ಉಣ್ಣಾ ಫಾಜುನದೊಳ್ ಇರೆ ಫೇಲಿ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವೆ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 220).

ಫೇಲಿಕೆ phêlikĕ. = ಫೇಲಿ. *Remnants of food, etc.* (ಮುಗುಡ್ Hlâ.).

ಫೇಲಿಪಾತ್ರೆ phêli-pâtrĕ. A spittoon (ಪಡಿಗ Mr. 212).

ಫೇಲೆ phêlĕ. *Remnants of food, leavings of a meal, drippings from the mouth, refuse, orts.*

ಫ್ಲೋಟ್ phôṭ. An imitative sound.—ಫುಟ್ಟೆಲ್. With the sound of ಫುಸ್ (Śmd. 22, o. r. ಫುಶಿನ; Tĕ. ಫುಟುಕ್ಕುನ, suddenly).

ಫೌಜ phauja. = ಪೌಜು, etc.

ಫೌಜದಾರ phauja-dâra. = ಪೌಜುದಾರ No. 2. (B. 5, 106).

ಫೌಜದಾರಿ phauja-dâri. Criminal (Mhr.; B. 5, 265).

ಫೌಜು phauju. ಫೌಜ್. = ಫೌಜ. (J. 25, 10; Sl. 268. 279). ಆ ಬಾಳು ಮೂಡು ಫೌಜು (Prv.). — ಫೌಜ್ ಫಿರಂಗಿಯನು (ಫೌಜ್, etc., ಅಗ್ಗದ Sl. 278).

ಫ್ರೋಕ್ತ phrôktu. = ಫುರೋಕ್ತ. (My.).

ಬ್

B

ಬ್ b. The forty-third letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In compounds it is often changed into ಮ್, *e.g.* ಎಳವಮ್ಮೆ, ಕಮುಕಮ್ಮು, ಜೀರ್ದಿರಮು, ಅಳ್ವಮ್ಮೆ, ತೋಳ್ವಮ್ಮೆ, ಕಣ್ಮಮ್ಮು, ಗೇಣ್ಮಾಯಿ (81), ತೆಳ್ಮಸಿದ್ (212), ಪೆಳ್ಮಯದ್ (213), ಕಮುಕರೆ (215), ದಲ್ಲಿಮಾಯಮ್ (221), ಕುಮುವಿಲ್ಲಂ (220), ಪಾಲ್ಮೆರದ್ (224);—ಕೆಲಸಕ್ಕೆದರ್, ಬೆಂಗೆದರ್, ನೆರೆಗೆದರ್ (82), ಬಗೆಗೆದರ್ (216); ಮುನಿದರ್ (134), ಏದರ್ (211);—ಇರ್ದರ್ (122), ಒರ್ದ (158); see ಮ್. Exceptions are, *e.g.* ಇರ್ಪಾಳ್ (81), ಕಣ್ಪೀಡಂ, ಸುಮುಪಾಮು (82). Frequently it takes also the place of ಪ್, *e.g.* ಕಣ್ಬನಿ, ತಣ್ಬುದಿಲ್, ಕಣ್ಬೆಲಂ (78), ಅಮು ಬೆಲಂ, ಮುಂಮುಮ್ಬುದು, ಪೆರ್ಮುಮ್ಬುರುಳ್, ಇದಿಯುಬೆಮ್ಬುದು, ಪಿಟ್ಟುಬೆಮ್ಬೆ (204).

ಬ ba. 1. The letter ಬ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಬ ba. 2. (ಬೆ-ಅ 17). = ಪ 2, etc., *e.g.* ಪಾಸ್ಯಂ (ಪಾದ್ಯಂ), ಎಸ್ಯಂ (ಎದ್ಯಂ), ತಿಸ್ಪಂ (ತಿದ್ಯಂ), ಉನ್ಯಂ, ಕಾನ್ಯಂ, ಪುನ್ಯಂ (Śmd. 275).

ಬ ba. The number 3 (Mr. 340).

ಬಂಹಿಮು baṁhima. Muchness, abundance, multitude, greatness.

ಬಂಹಿಮುವಂತ baṁhima-vat. Having abundance or greatness (Kâvy. V, 44; Abh. P. 7, 22).

ಬಂಹಿಷ್ಠ baṁhishṭha. *Very much, very many, most abundant, very great, excessive.*

ಬಕ್ bak. = ಬಗದು, etc. P. p. of ಬಗೆ 1, in ಬಕ್ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಕ baka. = ಬಗೆ, ಬಳ. A heron, a crane (ಬಳ, etc. Nr.; ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Hit., Nn. 120; ಬಕೋಟಿ Mr. 172; see ಕಾಮು-). ಬಕ ಕಣ್ಣಿ (Nn. 120). 2, a man of great cunning like a crane, a cheat, a rogue. 3, N. of a râkshasa or demon killed by Bhîma (Śmd. 183; Bh. 1, 10, 1, etc.; J. 16, 25). 4, N. of an asura conquered by Kṛishṇa. 5, the tree Sesbana grandiflora (see ಬಳಪುಷ್ಪ). ಬಕ ತಪಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮಳಗೆ ಧಮಕೇನು?—ಬಕನ ಪಾಲಿ (the turn of being devoured by Baka) ಮುಗಸ ಮುಪಿಕೆ (Prvs.). See Prv. s. ಪಾಷೆ ಪಮು.

ಬಕದಾಲ್ಭ್ಯ bakadâlbhya. N. of a ṛishi (J. 24, 43; 32 sum.; 32, 25, etc.).

ಬಕಪುಷ್ಪ baka-puṣhpa. The tree Sesbana grandiflora Poir. (Agati grandiflora Desv., ತಿಪಮುಲ್ಲಿ, ಪಾಪುವತ, ಬಳ, etc. Nr. *b*; ತಿಪಮುಲ್ಲಿ, ಏಪಾಸ್ಯಲು, ಬಳ, etc., ಕೊಳ್ಳರೆಮುನ್ನಿನ ಗಿಪ Sl. 142).

ಬಕರೆ bakarĕ. = ಬಕ್ಕರೆ 1, ಬಕ್ಕೆ. A potshord (occasionally used for parching seeds, etc., and as a lid, My.).

ಬಕರೆ bakarĕ. ಬಳದ. A he-goat (Mhr. ಬಳರ); a goat without reference to sex (Mhr. ಬಳದೀಂ, My.). — ಬಳರ ಸಾಮು. A mutton-butcher (My.; Mhr.).

ಬಕವಿಡಂಬನ baka-viḍambana. The deceit or imposture of a crane, hypocrisy (Bh. 8, 22, 22).

ಬಕವೈರಿ baka-vairi. Kṛishṇa. 2, Bhîma (J. 4, 60).

ಬಕವ್ರತಿ baka-vratī. One whose acts are like those of a crane: a false devotee, a religious hypocrite (Bh. 3, 4, 26).

ಬಕಶಿ bakashi. = ಬಕ್ಷಿ. A general (My.; Mhr., II. ಬಕ್ಷಿ, ಬಕ್ಷಿ); the head of a department (My.).

ಬಕಶಿಗಿರಿ bakashi-giri. The employment of a bakashi (My.).

ಬಕಾರ ba-kâra. The letter ಬ (Śmd. 11).

ಬಕಾರಿ baka-ari. = ಬಳದೈರಿ. (Śmd. 81).

ಬಕಾಸುರ baka-asura. = ಬಳ Nos. 3 & 4. 2, a term for a voracious eater (My.; Mhr.). ಬಕಾಸುರನ ಊಟ, ಕುಮ್ಮಳ ಡಾನ ನಿದ್ದೆ (Prv.).

ಬಕಾಳ bakâḷa. (Mhr. ಬಕಾಲ, a shopkeeper with contemptuous implication). — ಬಕಾಳಫಾತ. Shopkeepers' rice: rice mixed with curds, butter, and milk (My.).

ಬಕುತ bakuta Tbh. of ಫಕ್ತ. (My.).

ಬಕುತಿ bakuti. Tbh. of ಫಕ್ತಿ. (My.).

ಬಕುಳ bakuḷa. = ಪಕುಲ. (ಪಕುಳ Ct. II, 60; ಪ್ರಾಗಕೇಸರ Mr. 125). ಬಕುಳದ ಮರ (ಪಕುಲ, ಕೇಸರ Nr.).

ಬಕೋಟಿ bakôṭi. = ಪಕೋಟಿ. (ಬಳ Mr. 172).

ಬಕ್ಕ bakka. (fr. ಬಪ). = ಬಕ್ಕಟಿ, q. v. — ಬಕ್ಕವ್ಯಯದ್. -ಂ-ಬಯದ್. (Śmd. 205). = ಬಕ್ಕಬಿಯದ್ q. v., ಬಟ್ಟಬಯದ್. An empty, void place, a wide, open plain; a void, a vacuum, vacuity; vanity, illusion; disappearance; ruin. ಬಕ್ಕಂತಿ ಮೋದೆಯಾದಪ್ಪಳ್ಕಂ, ಆದಳ್ ನಿತಗೆ, ಪತಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾಯ್ವ ಳ್ ನೋಟಿಕ್ಕೆ, ಕಮುನೋಡ್ದಿ (o. r. ಕಮುನಾಮು), ಪ್ರಾಣಿಲಿ, ಬಕ್ಕವ್ಯಯ ಲೋಕಮ್ ಆಪಾರಮುಂ ಧಮಿಸುವಳ್ (Śmd. 244; Kâvy. I, 4, 12).

ಬಕ್ಕ bakka. = (ಡಾಳ), ಬೊಕ್ಕ 3. Tbh. of ಫಕ್ಕ. See ಕೂಮು-, ತಿನಸು-, ತಿನಿಸು-.

ಬಕ್ಕಟ bakkaṭa. = (ಬಕ್ಕ, ಬಟ್ಟ), ಬರ್ಕಟ. Bareness, voidness (*cf.* Mhr. ಬಮಳ, open space; any void spot). — ಬಕ್ಕಬಿಯದ್. = ಬಕ್ಕವ್ಯಯದ್. (ಪೂರ್ವ Ct. I, 86, o. r. ಬಕ್ಕವ್ಯಯದ್; Abh. P. 11, after 155). ಪೆಪ್ಪ ಪ್ರಾಗ್ಭೋಜನ ಇಸ್ಪುವರಂ ಬಕ್ಕಬಿಯಯಲೊತನೆ ಪೂರ್ತಿ, ಎನಗುಳ್ಳಾಯುಮುಂ ಪ್ರಾಣ ಮುಂ ಬಜೆ ಬಜೆ ಕೆಯಿಮು, ಸಾದಿಂಗಿ, ಬಕ್ಕಬಿಯಮಲ್ಲಿ ಪಿರ್ದು ಕೆಟ್ಟಿಂ (Sânandapurâṇa kathâvâkyârthasañcaka).

ಬಕ್ಕರಸೆ bakkarasĕ. (Śmd. 49).

ಬಕ್ಕರಿ bakkari. = ಬಕ್ರಿ. Bread (My.; Mhr. ಫಾಕರ). See ಕೋಣಪ-; Prv. s. ಫಕ್ತ. — ಬಕ್ಕರಂಮು. A platter for baking bread (B. 3, 58).

ಬಕ್ಕರೆ bakkarĕ. 1. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಕರೆ bakkarĕ. 2. = ಬಗರನೆ 2 q. v., etc. (ಪಕ್ಕಲಿ, ಬಗರಗೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಗೆ; ಪಕ್ಕಲಿ, ಬಗರಗೆ Śm. 62, o. r. ಬಗರಗೆ; *cf.* ಫಕ್ಕಗಿ?).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಬೆಕ್ಕಸ, etc. — ಬಕ್ಕಸಪಡ್ಚುಮು. = ಬೆಕ್ಕಸಪಡ್ಚುಮು. ಬಕ್ಕಸಪಡ್ಚುಟ್ಟು ಡಾಮುಲ ಬಿಟ್ಟರ್ (Śmd. 287, o. r. ಬೆ-).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಬೊಕ್ಕಸ, q. v. (ಕೋಪ Sl. 262; ಕೋಪ, ಆರ್ಥ 460).

ಬಕ್ಕಸೆ bakkase. (ಶೆಮ. 49, o. r. ಬಕ್ಕಸಿ).

ಬಕ್ಕಳಿ bakkaḷi. ಮುಯ್ಯ ಮುಸಿ ಕೊರಲು ಬಕ್ಕಳಿ ಪುಯ್ಯ ಧಂ ಲ್ಲಗೆಜ ಕೆಯ್ಯ ಳಂಬರಿಕೆ (ಶೆಮ. 84 in two MSS., o. r. ಬಕ್ಕಳಿ).

ಬಕ್ಕು bakku. = ಬಕ್ಕರ್ of ಬಕ್ಕ 1. See Sl. s. ಬಪೆಗೋಡ್ಲ್.

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 1. To be astonished or amazed. ಬಕ್ಕುಡಿದಂ (ಶೆಮ. 49).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 2. = ಬಕ್ಕುಡೆ, ಬಳ್ಕುಡಿ. Agitation; amazement; alarm; fear; grief (ತಲ್ಲಣ, ತಳಪ ಳಗು, ಬೆಗಡು, ಗುಮ್ಮ, ಮುಳ್ಳಣ, ಬಿಗುಪು, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆವ ಗಪ್ಪ ಧಾನ ಶೆಮ. 49; Kk. 42, o. r. ಬಳ್ಕುಡಿ).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 3. N. of a plant (ದಕ್ಷೆ Mr. 145; cf. Sk. ದಕ್ಷಿ).

ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍe. = ಬಕ್ಕುಡಿ. — ಬಳ್ಕುಡೆಯು. -ಆ 3. A man full of alarm or fear (Bp. 38, 70).

ಬಕ್ಕೆ bakke. Sweetness, goodness (M. ಪಂಕ್ಷೆ; M. ಪ ಮ್ಮೆ, T. ಪಮ್ಮೆಕ್ಕೆ, the tender pulpy substance inside a young cocoanut; see ಬಲೆ & ಬೆಣ್ಣೆ; cf. Mhr. ಬಪಕಾ, soft, fluid, used of the pulp of a kind of jack, etc.). — ಬಕ್ಕೆ ಪಲಸು. -ಪಲಸು. (ಶೆಮ. 118). A sweet kind of jackfruit (ಸ್ವಾದುಪನಸ 26; Ö. Bp. 45, 29; ಶೆಸಂ. 2, after 42; T. ಪಮು ಕ್ಕೆಪ್ಪಲಾ; M. ಪರಕ್ಕೆಪ್ಪಲಾವು).

ಬಕ್ರಿ bakri. = ಬಕ್ಕರಿ. (My.).

ಬಕ್ಕೆ bakre. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಷಿ bakṣi. = ಬಕ್ಷಿ. (My.). — ಬಕ್ಷಿಸಾಹೇಬ. Mr. general. See Prv. s. ಬಲಿ ಪಾಳು.

ಬಕ್ಷೀಸು bakṣīs. A gift (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಶೀಸ, ಬಖ್ಷೀಸ).

ಬಖೇಡಿ bakhēḍi Contention (My.; Mhr., H., Br. ಬಖೇಡಾ); a troublesome business (My.; Mhr.).

ಬಗ್ bag. The burning sensation caused by chillies when entering the mouth or the eye. — ಬಗ್ ಬಗ್ rep. (C.).

ಬಗ baga. A sound used to express suddenly blazing up, the crackling of flames, shining brightly, and also burning of the body. Cf. ಬಗ್ಗನೆ; Sk. ಧಗ. — ಬಗ ಬಗ. rep. (C.; Tc., T.; Mhr. ಧಗ್ಧಗ). — ಬಗ ಬಗ ಎಪ್ಪ. To crackle as flames (Bp. 16, 25). — ಬ ಗ ಬಗನೆ. With the sound of ಬಗ ಬಗ (Bp. 53, 58; My.). — ಬಗ ಬಗನೆ ಉರಿ. To blaze with a crackling noise. 2, to burn, as the eyes, the hands, the sole of the foot (My.).

ಬಗಟು bagaṭu. To disjoin the thighs, to open the legs, to straddle (ಊರುವಿಚ್ಛೇದ ಶೆಮ. Dh.; cf. T., M. ಪಗು, to divide, separate).

ಬಗಡೆ bagaḍe. Rice roughly cleaned (Mhr. ಬಗಡ). — ಬಗ ಡೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. An inferior kind of rice used to feed elephants, buffaloes, etc. (My.).

ಬಗಡಾಳ bagaḍāḷa. A certain collection of ślokas (My.; see Prv. s. ಚಾಂಬಿಗೆ ಬರು).

ಬಗದು bagadu. = ಬಕ್ಕ, ಬಗೆದು. P. p. of ಬಗೆ 1.

ಬಗರ bagar. Without (Mhr., H.). — ಬಗರ್ಜಿ. Without interest (My.). — ಬಗರ್ಬದಲಿ. Without a substitute (My.). — ಬಗರ್ಪರ್ಮ. Without leave (My.). — ಬಗರ್ಪಳ್ಳಿ. Without permission (My.).

ಬಗರಗೆ bagaragē. 1. = (ಒಜ್ಜರ), ಬಗರಿಕೆ 1, ಬಸೆರಗೆ 1. (ಬ ಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ). A hole dug for water in the dry bed of a river or stream, a spring (ಸಪ ದಕ, ಎಜಾರಕ Nr.; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಒಜಿಕ್ಕೆ Kk. 56; cf. ಜಸಿ 1? ಒಸ ರ್ 1?).

ಬಗರಗೆ bagarage. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಿಕೆ 2, ಬಸೆರಗೆ 2. A kind of vessel (ಪಕ್ಕಲೆ Ct. I, 88, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕ ಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ ಶೆಮ. 62, o. r. ಬಗರಿಗೆ).

ಬಗರಿ bagari. = ಬುಗರಿ 1. A boy's spinning top (S. Mhr.; Tc. ಬಂಗರ, ಜೊಂಗರ, ಜೊಮ್ಮರ; T., M. ಪಮ್ಬರ; cf. Tbh. ಬಜರಿ & Mhr. s. ಬುಗರಿ 1).

ಬಗರಿಗೆ bagarige. 1. = ಬಗರಕೆ 1, etc. (ಪಕ್ಕಲೆ, ಪಜ್ಜರ, ಒ ಜಿಕ್ಕೆ ಶೆಸಂ.).

ಬಗರಿಗೆ bagarige. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಕೆ 2, q. v.

ಬಗರು bagaru. (= ಬಗಿ 1). To scratch with the nails or claws (My.; cf. ಪರಪು 3).

ಬಗಲ್ bagal. ಬಗಲು. The armpit; a side (My.; Br.; B. 4, 157; ಕಂಕಾಬಿ, ಕಕ್ಷ, ಕೊಂಕಾಬಿ, ಖಬಿ, ಪಾಪುಮೂಲ G.; Mhr., H. ಬಗಲ). See Prv. s. ತಗಲುಗಾಪಿ. — ಬಗಲಂಗಿ. -ಅಗಿ. A jacket with sleeves that cover only a small portion of the upper arm (My.). — ಬಗಲುಚೀಲ. A bag that is put over the shoulder and hangs under the arm (My.). — ಬಗಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. To branch off (ಪಿಸರೊಡೆ G. 40).

ಬಗಲ bagala. An Arab boat of a particular description (B. 3, 116; Mhr. ಬಗಲಾ).

ಬಗಸಿಗೆ bagasige. = ಬಗಸೆ, ಬೊಗಸೆ, ಬೊಗಸೆ. The palms of the hands joined so as to form a cup. ಶುಂಜಿತಾಂಗುಲಿಗಳಪುಳ್ಳ ಆಂಗೆಯ ಪ್ರಸೃತಿಯೆಪಸುಗು, ಆಮು ಕುಡಿ; ಆ ಎರಡೂ ಕೂಡಿದರೆ ಆಂಜಲಿಯೆಪಸುಗು, ಆಮು ಬಗಸಿಗೆ (Kr., MS. ಬಗಸಿಕೆ).

ಬಗಸು bagasu. = ಬಯಸು. (My.).

ಬಗಸೆ bagase. = ಬಗಸಿಗೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಿದ ಪಟ್ಟ ಆಂಗೆಯ್ಗಳು Sl. 212; My.). ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ (ಕುವಪ, ಆಮುಂ Nr. 107). ಬಗಸೆ ಪಿಡಿದ ಮಾಂಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವರೆ (ಪ್ರಬ್ಧ ಚಂ Sl. 248). — ಬಗಸೆಗಣ್. -ಕಣ್. (ಶೆಮ. 118). An eye like a bagase, a large eye.

ಬಗಳಾ bagaḷā. ಬಗಳೆ. = ಪಗಲಾ. (Tc. ಬಳಾ, ಬಗಳಾ, ಪಗಳಾ). — ಬಗಳಾಪೀಠ. One of the śakti deities by means of which one may shut the mouth of an opponent, etc. (My.).

ಬಗಳು bagaḷu. = ಬಸಳು 1, etc. (My.). ಬಗಳೋಟ್ಲು ಮೊಗ ದಿನು, ಪೊಗದೋಟ್ಲನು ಬಗಳಲು (Prv.).

ಬಗಾರ್ bagār. Seasoning (= ಒಗ್ಗರಣೆ My.; H.).

ಬಗಿ bagi. 1. (= ಬಗರು). To separate, to disunite; to divide, to make pieces, to cleave, to tear, to lacerate, to scratch, to dig (ವಿಚ್ಛೇದ, ಧಾ ಶೆಮ. Dh.; T. ಪಗಿಸ್, to divide, slice; T. ಪಗು, M. ಪಗು, ಪಗೆ, to separate, divide; T. ಪಗ್ಗೆ, M. ಪಗೆ, division, portion; see s. ಪಗಲ). See Bp. 14, 32; 61, 12; J. 4, 44; 31, 36.

2, to scrape and remove, as rice from the bottom of a pot by means of a spoon, to

scratch and take out of a vessel with the nails or a spoon, as sugar that sticks together, to dig up with the snout, as wild hogs the soil, etc. (My.). — ಬಗಿ ಬಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಗಿ bagi. 2. = ಬಗಿದು. P. p. of ಬಗಿ 1 in ಬಗಿ ಬಗಿದು (Bp. 47, 10; 55, 25).

ಬಗಿ bagi. 3. = ಬಗೆ 8. Dividing, tearing, etc. See ಬಗಿ, ಇಬ್ಭಾಗ.

ಬಗಿನಿ bagini. = ಪಯ್ಮಿ, ಬಯ್ಮಿ q. v. (My.; Ü. Bp. 47, 45).

ಬಗಿಸು bagisu. To cause to scrape or scratch and remove, as the filth of a drain (My.).

ಬಗುಡ baguḍa. (fr. a ಬಗುಡು, = ಬಗುದು, -ಡ 3). A man with a prominent navel (ತುಣ್ಣೆ, ಉನ್ನತನಾಭಿ Hlā.). See ಬಗುದು.

ಬಗುತ baguta. Tbh. of ಭಕ್ತ (Bp. 51, 77; 57, 75; My.).

ಬಗುಳ್ bagul. 1. = ಬಗಳು, ಬಗುಳು 1, ಬೊಗಳು 1, ಬೊಗುಳು 1. To bark (ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ Śmd. Dh.); to cry out. P. p. ಬಗುಳ್ದು.

ಬಗುಳ್ bagul. 2. To suffer from dysentery (ಸಾರ Śmd. Dh.; *cf.* ಬಸು in ಬಸುಗುಚ್ಚ?).

ಬಗುಳು bagulu. 1. = ಬಗುಳ್ 1, etc. P. p. ಬಗುಳಿ (My.). ತಿಗಳಿತ್ ಮಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬಗುಳೋತ್ ಧಾಮಿ ಬಮಿಯು ಬೇಡ (Prv.).

ಬಗುಳು bagulu. 2. = ಬೊಗಳು 2, ಬೊಕ್ಕು. Barking; crying out. — ಬಗುಳುಸನ್ನಿ. A kind of delirious fever in which the patient cries out (My.).

ಬಗೆ bagĕ. 1. To think; to consider, to mind, to think of (ಚಿತ್ತ Śmd. Dh.; My.); to opine, to suppose, to conjecture, to take for; to know (ಪರಿಛಾದ Śmd. Dh.; ಎಣಿಸು 72 Cm.; ಛಾಯಿಸು 110 Cm., ಆಪ್ Mḍb. Cm.; My.; Mhr. ಬಗಣೇಂ, to see; to look, direct the eye to). P. pa. ಬಗದು, ಬಗೆದು. ಬಗೆದಮೆ ನಕ್ಷತ್ರ (Śmd. 255). ಕೂಡಿದಬಗೆದಡಂ ನಾಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕಮೊಳ್ ಬೀದ್ದಿಲ್ಲಿ ಗೇಂ ಸ್ವರ್ಗಮಂ? (89). ಚಿಕ್ಕಿಸಿದುಬಾಯದುಂ ಪಕ್ಷನ ಕೆಡ್ಡನೆ ಬಗೆದಮಂ (112). ಆಂ ಪೆಱಪಿನೆನ್ದು, ಬಗೆಯಲಿವಿನಾಗಳ್! (258). ಬಗೆ ಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದಕ್ ಆಗಂ ಬಗೆಯದೆ, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱೆ, ಆ ಬೇಱೆ (277). ಬಗೆಯದವರು (ವಿಮತಾ, ಧೃಷ್ಟ Hlā.). ಇವಿರಂ ಬಗೆಯದಡಂ (ಆದುಷ್ಟ Mr. 237). ಕಾಣೊಸ್ದು ಬಗೆಯೆ ಬೇಡೊಸ್ದು ಬಗದನು.—ಉಣ್ಣಾ ಮುನಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಮಾರದು (Prvs.). ಆಸ್ಪ ದನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡು, ನಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುಮಿಮುಮಾಡು, ತನ್ನಸ್ಪೆ ಪರರ ಬಗೆದ ಕೆ ಕೈದಾಸಮಿಸ್ಸಿಗವಳ್ಕು (Sp.). See Ch. v. 21; Bp. 2, 19; 24, 25; 31, 15; 32, 32; 40, 90; 45, 19; 47, 41; 51, 47; 61, 4. 5; Rāv. 4, 118; 5, 124; 13, after 2; 13, 4. 100. 103.

ಬಗೆ bagĕ. 2. Thought; concern, regard; notion, idea; intention, purpose, object, aim; the mind (ಧಾತ Nn. 100, Kk. 31, Śm. 56; ಆಕೂತ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ Hlā., Mr. 460; ಚಿತ್ತ Ćt. II, 60; My.; *cf.* ಬಗ್ಗೆ, ಬಗ್ಗೆ). ಮುನಿದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlā.). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ಸಿದ್ಧಾಂತ Mr. 483). ಬಗೆಯಂ ಬಗೆ (Abh. P. 14, 82). ಬಗೆ ಪೋಯ್ತಾಗಳ್ (Śmd. 68. 289). ಆವಾಗ ಬಗೆಗೂ ಮೂಸರಮೂಡ ಧಾರಿಕ್ಕೆಸರದ ರಾಜ ರಂಗಡಿ (Ćpr. 7, after 93). See Śmd. 277; Ćpr. 3, 16; 5, 77; 8, 51; Rāv. 13, 8. 26. 100; Rām. 3, 8, 69; J. 2, 46; 6, 34. — ಬಗೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause one's thoughts to fail, to bewilder, to confuse (Abh. P. 16, 53). — ಬಗೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Thought to fail, to be bewildered (Ćpr. 8, 7; Rāv. 13, after 102). — ಬಗೆಗುಂದು. -ಕುಂದು. One's aim to fail, to get disappointed, to begin to feel sad (Grj. 4, 69; V. 8, 44; Śiv. 3, 48). — ಬಗೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಬಗೆಗೆಡಿಸು. — ಬಗೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಗೆಗೆಡು. (J. 19, 38). — ಬಗೆಗೆದಱ್. -ದಱ್. To come to one's mind or notice, to become noticeable (ಬಗೆಪುರು Śmd. 3 Mḍb. Cm.). ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೀಱಲಾದ ಕೆಲಸುವಿಂದು ಪುಟಿದು ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ, ಚಿಲ್ಲಿಕ್ಷೆಸೆದ ಮುಂಗಡಾಸಕೊಸ್ದು ರಥಂ ಬಗೆಗೆದಸ್ದುದಸ್ದರ ಮುನಿಯೆಳ್ (Śmd. 216). — ಬಗೆಗೆಳಸು. -ಎಳಸು. To act according to one's pleasure (J. 8, 22). — ಬಗೆಗೊಱ್. -ಕೊಱ್. To attract one's thought or attention; to be observed, to appear;—to take notice of, to mind, to heed. See Bp. 38, 20; 41, 15; 43, 51; 53, 33; 55, 5. 11; 57, 57; 60, 17; Rāv. 13, 82. 84; Śiv. 1, 34; 5, 37; J. 11, 17. — ಬಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause one's attention to be attracted, etc. (Ćpr. 7, 152; Rāv. 6, 113; J. 6, 44). — ಬಗೆದಱ್. -ದಱ್. To take to heart, to mind (Ćpr. 1, 60; 4, 3; 8, 81; Abh. P. 14, 29). — ಬಗೆ ಕೆಡ್. To get mentally afflicted, to grieve (Śiv. 4, 136). — ಬಗೆ ತಿರಗ್. The mind to turn round (towards an object, Ćpr. 4, 64). — ಬಗೆಯೊಳಿಱಗಿ. -ಬಗೆ. To be born in the mind. ಬಗೆಯೊಳಿಱಗದದ, Kāma (ಮುಕ್ಕಣ್ಣ Kk. 8; Śm. 7). — ಬಗೆದಡೆ. -ದಡೆ. To think, to reflect (J. 2, 34; 3, 35). — ಬಗೆದಬೈ. -ದುಬೈ. The abode of thought, the mind (V. 23, 15). — ಬಗೆಪುರು. -ಪುರು. To enter the mind, to be understood, to recommend itself (ಮುಕ್ಕಪ್ಪುರು Śmd. 3 Cm.; ಬಗೆಗೆ ಬರ್ Mḍb. Cm.). — ಬಗೆ ದಪ್ಪು. -ದಪ್ಪು. To begin to cheer up (Grj. 4, 113). — ಬಗೆ ಪಂ. (One's) thought or purpose to proceed without any impediment (My.).

ಬಗೆ bagĕ. 3. = ಬಗೆ 3. A division, a portion, a part (see ಇಚ್ಚಗೆ, & T., M. s. ಬಗಿ 1). 2, a division or section, a kind, a sort, a variety; a class, a caste; a manner, a mode, a way (My.; Te., M. ತರಗೆ; T. ದಗ್ಗೆ; ದೃತ್ತಾನ್ತ, ಪ್ರಕಾರ Sl. 423). See Rāv. 6, after 11; 13, 69; J. 1, 10; 3, 17; 6, 37; 28, 18. 57; Sl. 21. 48. 70. 78. 90. 241. etc. — ಬಗೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a way (J. 23, 6). — ಬಗೆ ಬಗೆ. rep. Different or various or manifold kinds, etc. ಬಗೆ ಬಗೇ ಧಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬಜ್ಜಿಕೇ? (Prv.). See Sl. 62. 180; B. 1, 5; 3, 81. — ಬಗೆ ಪಂ. The (proper) mode to run, a way to be opened: to be settled, to be adjusted (My.). — ಬಗೆ ಪರಿಸು. To settle, to adjust (My.).

ಬಗೆ bagĕ. Tbh. of ಬಳ. ಬಗೆಯು ಧಕ್ಷ (ತಿದಮುಳ್ಳಿ, ಬಾಪುವಳ, ಬಳ, etc. Nr. *a*; see ಬಳಧಕ್ಷ).

ಬಗೆಕಾಪಿ bagĕ-kāpa. A man who is mindful. See Śmd. s. ಸೀಪಿ.

ಬಗೆಯಿಸು bagĕyisu. To cause to mind; to captivate the mind (J. 29, 46).

ಬಗೆರಗೆ bagĕragĕ. 1. = ಬಗೆರಕೆ 1, etc. A temporary well, etc. (ಜುಂ, ಮುಣ್ಣೆ, ಜೂವಳ Hlā.).

ಬಗೆರಗೆ bagĕragĕ. 2. = ಬಗೆರಕೆ 2, etc. (Rām. 5, 8, 69).

ಬಗ್ಗ bagga. = ಬಗ್ಗು 1. Tbh. of ಬ್ಯಾಘ್ರ (Śmd. 345. 356). — ಬಗ್ಗಜೋಡ್. -ಜೋಡ್. A tiger-skin (V. 14, after 31). —

ಬಗ್ಗಹೊಸಲುವಿಂದು. -ಉವಿಂದು. Śiva (ಶಿವನ ಸೆಂ. 2; ತಿದ Kk. 4, o. r. -ಉವಿದು). — ಬಗ್ಗಸಮ್ಮು. = ಬಗ್ಗಹೊಸಲ್. (Śiv. 3, 3).

ಬಗ್ಗಡ baggaḍa. Sediment, settlings, dregs as of oil, the mud or mire in a well, cow-dung mixed with water (My.; Mhr. ಬಗಳ, refuse, dregs; ಬಂಗಳ, bad, foul, nasty).

ಬಗ್ಗಡಿಯ baggu-aḍiya. A babbler (Bp. 57, 29; T. ಬಳ್ಳು, a sound, also that of barking; ಬಗುಳಿ, a sound).

ಬಗ್ಗಡೆ baggaḍe. A kind of fish (Rāv. 5, 115; *cf.* T. ಬಗುರಿ, Mhr. ಬಾಗುಡೆ).

ಬಗ್ಗಡೆಯತನ baggaḍeyatana. Babble (RAm. 6, 44, 11).

ಬಗ್ಗಣಿ baggaṇi. (Śmd. 49). (= ಬಸ್ಸು 1). Cooing, etc. (Śāv. 2, 45).

ಬಗ್ಗನೆ bagganĕ. With the sound of (ಬಿಗಿ or) ಬಿಗ: flashingly (My.; Tē. ಧಗ್ಗನೆ). 2, quickly (My.).

ಬಗ್ಗರಿ baggari. The thorax (My.).

ಬಗ್ಗಿ baggi. A "buggy" (Sl. 275; My.).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 1. To cry, to coo, to chirp, to chatter, to sing (ಜೈಕಿಸು Ct. I, 4). ಚಾಡಿಕೆ, ತುಪ್ಪಿ! ಬಗ್ಗಿಸಿಕೆ, ಕೋಗಿಲೆ! ತೀಡಿಕೆ, ಗಣ್ಣಾಣಿ! (Śmd. 153. 272). ಬಿಡ್ಡೆ ನುಡಿದು, ಉದಿರೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಛದ್ಮಲಿಸೆ ನದೆ! ಎಸ್ಸು, ಇಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ (28). ಬಗ್ಗಿಸ ಕೆಲಳ್ಗಾಂ (Rāv. 2, 38). 2, to cry out, to vociferate (Abh. P. 12, 77; Grj. 6, after 56).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 2. = ಬೊಗ್ಗಿಸು. To bend (v. t.), etc. (My.).

ಬಗ್ಗು baggu. 1. = ಬಸ್ಸು. The crying, cooing, chirping, chattering or singing of birds (ಜಂಗಳೆ Ct. II, 22; ಬೆಚ್ಚೆ, ಇಡಿದ, ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ, ಪಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ 84; Kk. 42, o. r. ಬಗುಳ; ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ, ಪಪ್ಪರಣೆ Kk. 77; Tē. ಬಾಗು, to sound, ring, talk, chatter).

ಬಗ್ಗು baggu. 2. = (ಬಂಕು), ಬೊಗ್ಗು 1. To bend, to bow (v. l.; ಬಾಗು Śm. 84; My.); to become submissive (My.; T. ಬಗಂಗು, ಬಳ್ಕೆ, M. ಬಗ್ಗು, ಬಡಗ್ಗು, ಬಳೆ, to bend; *cf.* ಒಗ್ಗು 3, ಬಳ್ಳು 2). ನಿಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗಿಲೇ?—ಬಗ್ಗಿ ಪಡನಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಗುಡ್ಡು ಹೆಜ್ಜು (Prvs.). See Prv. s. ಮಾಣಗು.

ಬಸ್ಸು baggu. 1. = ಬಗ್ಗ. ಬಗ್ಗನೆ ವ್ಯಾಭ್ರಂ (Bhn. 58).

ಬಸ್ಸು baggu. 2. Tbh. of ಧಗ್ಗ (Ct. II, 41).

ಬಗ್ಗೆ baggĕ. = ಬಸ್ಕೆ, q. v. (C.). ತಾಯಿ ತಪ್ಪೆಗಳ ಕೂಡ ನಮ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ (B. 3, 24). ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಅದರಿ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿ (2, 33). ಳಲಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮುನುಷ್ಯ ಪತು ಪಕ್ಷ ಗಿಡ ಮುಟ್ಟಾ ದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಾತಗಳುಂಟು (3, 1). ಇವರಿ ಹೊರುಗೆ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಮುತ್ತೈದಾದರೂ ಬಲ್ಲಿರುವಾ? (3, 2). ಯಾವ ಕೋಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬಲ್ಲಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಪುಗಳೇ ಈಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮು ಳುವ ಆಪತ್ತು (3, 19). ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಪ್ರಾಪಾರಿಯವನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದನು (3, 72). ಮುಸ್ಸಿ ಮುಟ್ಟುವ ಮಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗ ಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಚಿಕ್ಕೆ ತಾರುವದಿಲ್ಲ (4, 119).

ಬಗ್ಗೆ bagyĕ. (*i. e.* ಬಗೆಯ, *fr.* ಬಗೆ 2). = ಬಸ್ಕೆ. The very thought, intention, purpose or concern; with the thought or purpose; on account of, for; with regard to, concerning (C.). ಮಾತ್ರ ಬಗ್ಗೆ ಪಪುಗಳು ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಳಚ್ಚಿದ್ದ ಪಟ್ಟು ನೀರುಪಟ್ಟೆ (Sl. 90). ಅನ್ನ ಪೋತ್ಪವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ತಳ್ಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾದ ಪಟ್ಟು ಸ್ಥಾನ (238). ಗೂಳಿಬನವನಾಗ ತಳ್ಳ ಬಗ್ಗೆ ತಳ್ಳ ಪೋಗಿದ (319).

ಬಂಕ baṅka. (= ಪಂಕ). N. (Bp. 9, 24; 49, 23). 2, a bend: a corner (Śāv. 1, 67; B. 4, 155). — ಬಂಕಪಟ್ಟೆ. N. See ಪೆಪ ಟಿದ-. — ಬಂಕಾಪಧನ ಬಂಕಪೇಧಯಮ್ಮು. N. (Bp. 58, 24). — ಬಂಕ ಯು. -ಉಯು. N. (Bp. 47, 35; 49, 24). — ಬಂಕಯಮ್ಮು. -ಉಮ್ಮು. N. (Bp. 9, 39).

ಬಂಕಾ baṅkā. (= ಪಂಕಾ for ಪಂಕ). — ಬಂಕಾಪುರ. N. of a place. ಬಂಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹೊಂಬು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಬಂಕಿ baṅki. = ಪೊಂಕಿ, (ಪಂಕಿ). — ಬಂಕಪೇಧ. N. (Bp. 9, 23. 38; see ಪೊಕಪಿದ-).

ಬಂಕು baṅku. (= ಬಸ್ಸು 3, ಬಸ್ಸು 2). To be crooked, to bend (ಕೌಟಿಲ್ಯ Śmd. Dh.; Tē. ಬಂಗು, ಪಂಗು; *cf.* Ar. ಪಂಕ್, to be crooked).

ಬಂಕುಡಿ baṅkuḍi. = ಪಂಕುಡಿ. (V. 42, after 21).

ಬಂಕೆ baṅkĕ. = ಪೊಂಕೆ, ಪೊಂಕೆ. Gum, glue, resin (My.; Tē.; ಶಿವಾರ್ಚನ Śl. 487; M. ಪಮಟ್ಟಿ, slipperiness; glue, mucus; T., M. ಪಮಳ್ಳು, to slip, slide; see ಬಕ್ಕೆ; ಪಮ್ಮು; ಬಾಪಗಬಂಕೆ).

ಬಂಗ baṅga. Tbh. of ಧಗ (My.). ಬಂಗ ಪಡಿಪುವರಿಗೆ ಪತ್ತರ ಬಂಗಾರವಾನೆಯೋ? (Prv.). See Prvs. s. ಬಣ್ಣ 5, ಬಾಗ್ಗಡ.

ಬಂಗಡ baṅgaḍa. — ಬಂಗಡಬಳ್ಳಿ. The creeper Ipomœa biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಬಂಗಡ್ಡ baṅ-kaḍḍa. = ಬಾಗ್ಗಡ್ಡ. The grass ಮೆಡಕಾಸ್ತ್ರ when dry (Z.).

ಬಂಗರಳಿ baṅgaraḷi. N. of a plant (ಪೀಲ Mr. 113).

ಬಂಗಲೆ baṅgalĕ. A bungalow (My.; Mhr., H. ಬಾಂಗ್ಲಾ).

ಬಂಗಾರ baṅgāra. = ಬಂಗಾರ, ಧಂಗಾರ, ಪಂಗಾರ. Tbh. of ಧಗ: ಗಾರ. Gold (C.; Tē.; T. ಪಂಗಾರು, ಪಂಗಾರ). ಅಂಗಾರಕ್ಕೆ ಮಿಟ್ಟಿದ ಪನಿಗೆ ಬಂಗಾರವು ಯಾಕೆ?—ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಿಂದೆ ರಕ್ತ ಬಾದ ಪೇ?—ಬಂಗಾರದ ಸೂಬುಮೆನ್ನ, ಒಂಗಡೆ ಕಣ್ಣು ಕುಬ್ಜ ಕೆಸ್ಕೆ ಬಾದ ಪೇ?—ಬಂಗಾರವಿದ್ದರೆ ಕೈಂಗಾರ.—ಬಂಗಾರಪೊನ್ನು. ಒಡೆದ ಪಾಲು—ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ನ ಮೀಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮುಳ್ಳಳಿಗಿನ್ನ ಮೀಲು ಪೊಲು ನಿಲ್ಲ (Prvs.). See B. 1, 18. 19; Prv. s. ಬಂಗ. — ಬಂಗಾರನೆಲ್ಲ ಬತ್ತ. A kind of very good paddy (My.). — ಬಂಗಾರಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. N. (My.). — ಬಂಗಾರಪಾಯಿಪುವ. The Arnotto tree, Bixa orellana Lin. (St. & Pl.). — ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟು. The cover of gold on a chemically plated thing (My.). — ಬಂಗಾರದ ಮುಲಾಮು. Gold laid on the surface of a thing, gilt (My.). — ಬಂಗಾರದವರು. -ಉವರು. A king's counsellor (ರಾಜನ ಉಪದೆಷ್ಟಿ My.). — ಬಂಗಾರದ ಸ್ತ್ರೀ. = ಬಂಗಾರದವಳು. (My.; ಧೋಗಿನಿ Śl. 183). — ಬಂಗಾರದವಳು. = ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟು. (My.).

ಬಂಗಾಳ baṅgāḷa. N. of the country Bengal (Bp. 16, 15). ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು.—ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಗಬ್ಬದ ಬಂಗಾಳಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಂಗಾಳಿ baṅgāḷi. Relating to Bengal. 2, = ಬಂಗಾಳಿಪು. (My.; see Prv. s. ಬಂಗಾಳಿ). — ಬಂಗಾಳಿಮುಷ್ಟಿ. An ancient copper coin equal to four cash (My.). — ಬಂಗಾಳಿಮರ. The Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; Z.).

ಬಂಗಾಳಿತನ baṅgāḷitana. Trickery (My.).

ಬಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ baṅgāḷi-vidyĕ. Jugglery; trickery (My.).

ಬಂಗಿ bangi. 1. Tbh. of ಛಂಗಿ, q. v. Appearance, semblance: likeness, similarity (ಪಾಂಗು, ನಾಮ್ಯ Ct. II, 101; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ನಾಮ್ಯ Sm. 55). — ಬಂಗಿಮೆಱೆ. -ಪಡೆ. To get the appearance of, to resemble. ಬಂಗಿಪೆತ್ತು, ಕನ್ನು ರಾಜನ ಮುತ್ತಶಾಲೆಯುಂ ಪೈತ್ಯದ ಕೃತ್ಯಛಧನಮುಂ ಕಮ್ಮಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಪಲ್ಲಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮಿರ್ದಪ್ಪಿರ್ದ ದನಸ್ಥಗೃಹಂ (Cpr. 7 after 93).

ಬಂಗಿ bangi. 2. Tbh. of ಛಂಗೆ. Hemp (ಎಜಮಿ Mr. 116; C. Bp. 47, 45; My.; Mhr. ಛಾಂಗ); a potion prepared from it (My.). 2, a person addicted to the use of smoking, eating or drinking hemp: a crazy person, a crack (My.; Mhr. ಛಂಗಿಷ್ಟ). ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಮಗ ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ.—ಬಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ದುಂಗಣಾದ.—ಬಂಗಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾವುದು?—ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಆಂಗಿಯಾದರೂ ಉಬ್ಬಾಯದು.—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟಿರೂ ಹಂಗು ಸುವಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಪಿನ ಯಳ. — ಬಂಗಿಪಾಸಯ್ಯ. A crazy devotee (My.). — ಬಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು. Hemp leaves (My.).

ಬಂಗಿ bangi. 3. = ಪಾಂಗಿ, q. v. (My.; Tē.).

ಬಂಗು bangu. A disease of the skin at which it uses to get black, red and white spots (My.; T. ಮಂಗು, black spots in the face; Mhr. ಪಾಂಗ, a purple or dark discoloration of the skin, a mole; M. ಮಞ್ಞ, ಮಞ್ಞು, to be singed).

ಬಚಕಾನಿ bacha-kāni. = ಬಚ್ಚಕಾನೆ, q. v. (My.; B. 3, 103).

ಬಚನಾಗ bachanāga. Poison-root, the root of Gloriosa superba (Mhr., H.; ದಕ್ಷಿಣಾಪಥ G.).

ಬಚಾರಿ bachāri. — ಬಾಚಾರಿಮರ. The tree Albizzia odoratissima Benth. (St. & Pl.).

ಬಚಾವು bachāvu. Protection; deliverance, escape, getting safely through (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬಚ್ಚ bachcha. 1. (= ಬಚ್ಚಯ, etc.). That which is bad (ಕೆಟ್ಟುದು Ct. II, 54). — ಬಚ್ಚಮಾತಿಗೆ. A bad tongue, a tongue that speaks lies (J. 6, 31).

ಬಚ್ಚ bachcha. 2. = ಪಚ್ಚೆ, q. v. Greenness, etc. — ಬಚ್ಚಲಾಯಿಬಳ್ಳಿ. -ಲ-ಕಾಯಿ-. The water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚ bachcha. 3. A small, flat, circular stone (My.). See ಕುಮರಿ-.

ಬಚ್ಚ bachcha. Tbh. of ದಚ್ಚ. A young one; a boy (My.; Mhr., H. ಬಚ್ಚಾ, ಬಚ್ಚಾ); a calf, etc. — ಬಚ್ಚಿಬಿ. -ಪಡೆ. To become a calf, to behave like a calf (Abhā. 2, 84).

ಬಚ್ಚಕಾನೆ bachcha-kāne. = ಬಚಕಾನಿ. A cloth for boys (My.; Br.).

ಬಚ್ಚಣಿಕೆ bachchaṇike. 1. = ಬಚ್ಚಳಿಕೆ 1, q. v.

ಬಚ್ಚಣಿಕೆ bachchaṇike. 2. (= ಪಾಸರಣಿ). A cover (Grj. 6, after 56).

ಬಚ್ಚರ bachchara. = ಬಚ್ಚರ. (ಶುಲಿತ Ct. I, 21).

ಬಚ್ಚರಣಿ bachcharaṇi. The business of cutting and polishing diamonds (?). — ಬಚ್ಚರಣಿಗಾಱ. (Rām. 5, 8, 51).

ಬಚ್ಚರೆ bachcharē. Heaven (ಬರ್ಹಿಲು, ಸಗ್ಗ, ಅಮರಲೋಕ Kk. 10a).

ಬಚ್ಚಲ್ bachchal. ಬಚ್ಚಲು. A drain or little kennel from a bathing room through the wall (ಕೆಸ ಬಾಗಿ ಹೊ.); the bathing room itself (My.; Sk. 82. 94; *cf.* ಬಸಿ 1; ಪಚ್ಚಳ 2). ಬಚ್ಚಲು ನೀರಿನ ಕುಸಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ ವಿಷಕ ಕೊಡಿತು ದುರ್ಗಂಧವಾದ ನೀರು (B. 4, 185). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಡಿ ಬಚ್ಚಲ ದೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು (Sp.). See Prv. s. ಬಿದಿ 4; Abhā. 2, 84. — ಬಚ್ಚಲುಗುಣಿ. The pit outside a bathing room into which water drains off (My.). — ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. A bathing room (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗುಟ್ಟ. The filthy water in the drain-pit (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗುಡ್ಡೆ. The kennel for the egress of water (My.). — ಬಚ್ಚಲುಹೀರು. = ಬಚ್ಚಲುಗುಟ್ಟ. (My.). — ಬಚ್ಚಲುಬಾಯಿ. The opening of a drain (My.). — ಬಚ್ಚಲುಮನೆ. = ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. (My.). — ಬಚ್ಚಲು ಪೊಟೆ. -ಒಲೆ. The fire-place in a bathing room for heating water (My.). — ಬಚ್ಚಲುಹುಣಿಸೆ. A kind of sorrel (ಸಮಸ್ತ ವೇಧಿ, ಮುಕ್ಕ, ಆಮ್ಲವೇತಸ, ಪತವೇಧಿ Sl. 157).

ಬಚ್ಚಲಿ bachchali. = ಬಚ್ಚಲೆ. (Tē.). See ಬಳ್ಳಿ-.

ಬಚ್ಚಲೆ bachchalē. = ಬಚ್ಚಲಿ, (ಬಸಲೆ). Spinage. See ಕಾಡುಬಚ್ಚಲೆ, and T. s. ಪಲ್ಲಂ. — ಬಚ್ಚಲೆಬಳ್ಳಿ. A small diffuse annual plant, Portulaca quadrifida Lin. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚಳಿಕೆ bachchaḷike. 1. = ಬಚ್ಚಣಿಕೆ 1. Tbh. of ದಚ್ಚಳಿಕೆ (Śmd. 348, *c. r.* ಬಚ್ಚಣಿ).

ಬಚ್ಚಳಿಕೆ bachchaḷike. 2. (= ಬಚ್ಚಳಿಕೆ). (J. 13, 18).

ಬಚ್ಚಿಸು bachchisu. Tbh. of ಛಚ್ಚಿಸು (G.).

ಬಚ್ಚು bachchu. 1. = ಬಯ್ಚು. To deposit;—to put aside, to conceal, to hide, to cover (T. ಪದಿ, ಪದುಕ್ಕು, M. ಪದುಕ್ಕು, *v. a.*, to conceal = ಪುಪ್ಪೈ, ಪುದೆ, see ಪುದಿ 1; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಮ್ಬು, to sneak unseen). See ಕಣ್ಣಾಬ್ಚು.—ನಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಆವನ್ನು ಬಚ್ಚಬೇಕು ನಿಮ್ಮಿಚ್ಛೆಗುವಹೋಗಿ (B. 3, 2). ಜನರು ನಮ್ಮಪಕ್ಷದವನ್ನು ಬಚ್ಚುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಆವು ಬಯ್ಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೋಲಿ ಬಿಡ್ಡೀತು (3, 170). — ಬಚ್ಚಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚು, ಬಯ್ಚಿಡು. To deposit, etc. (ಬಯ್ ಕೆ.; My.). ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣು ಇದ್ದವನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಳೆ (ಪ್ರಬೋಧ Sl. 325). ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಿದ್ದವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಳೆ (ನಿರ್ವಾಣ 437). ಬಚ್ಚಿಡ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ 377). ಬಚ್ಚಿದ ತಳ್ಳದು (ಗುಪ್ತ 445). ಮೊಪ್ಪು ಮುಚ್ಚಿಗಲು ಮಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಮವದೆಲ್ಲ (an umbrella or parasol, Bēḍaguṭaupadi). ಗಣ್ಣಿಕರವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆನ್ನು, ಪೆಣ್ಣುಕರವಿಗಳು ಮುಖಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಮುತ್ತವೆ (B. 5, 260). — ಬಚ್ಚಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Depositing, etc. (ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Sl. 325; ನಿಕ್ಷೇಪ 458). — ಬಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಗು. -ಕೊಳ್ಳಗು. To hide one's self (J. 21, 34).

ಬಚ್ಚು bachchu. 2. = ಬಚ್ಚು 1. To grow lean, etc. (My.). ಪಚ್ಚಿದ ಸೀಬಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುಮರಿ (Prv.).

ಬಚ್ಚೆ bachchē. = ಪಚೆ. *Cf.* ಬಚ್ಚೆ. — ಬಚ್ಚೆದೆನ್. = ಪಚೆದೆನ್, q. v.

ಬಜ baja. (= ಬಜೆ?). See ಕಾಡ-.

ಬಜಂತ್ರಿ bajantri. A wind musical instrument (My.; Mhr. ಬಾಜಂತ್ರ). 2, a performer upon the bajantri (My.; Mhr. ಬಾಜಂತ್ರಿ).

ಬಜಂತ್ರಿ bajantri. = ಬಜಂತ್ರಿ. (My.; ಬಾಜಿತ್ರ Ct.).

ಬಜಾಯಿಸು bajāyisu. To beat, to play a musical instrument (My.; Mhr. ಬಜಾವಣೇ). 2, to achieve, to execute, as a decree (My.; B. 5, 269; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇ).

ಬಜಾರ bajāra. = ಬಜಾರು, ಬಾಜಾರ, ಬಜಾರು. A market; the business of a market (My.; ಆದಾ, ಪೇಟೆ, ಸಂತೆ, ಪಟ್ಟಣ G.; Mhr., H. ಬಾಜಾರ).

ಬಜಾರಿ bajāri. = ಬಜಾರಿ. Relating to a market; low, disreputable (Mhr. ಬಾಜಾರಿ);—a low, disreputable woman, a jade, a scold (My.; Tē.; T. ಪಜಾರಿ).

ಬಜಾರು bajāru. = ಬಜಾರ, etc. (My.; M. ಬಜಾರ್).

ಬಜಾವಣೆ bajāvaṇe. Play (of a musical instrument), musical performance (or skill, Rāv. 10, 32).

ಬಜೆ baji. = ಬಚೆ. (ಉಗ್ರಗಣ್ಣಿ, ಗೋಡೋಲಿ G.).

ಬಜೆ bajje. Tbh. of ಪಚೆ (Śmd. 338; ಪಚೆ, ಉಗ್ರಗಣ್ಣಿ, etc. Nr.; ಪಚೆ, ಉಗ್ರಗಣ್ಣಿ Mr. 136; ಪಚೆ, etc., ಮುಳ್ಳಿಲ ತಾಯಿ, ಕಪಾಸದ ಕಟ್ಟಿ Sl. 146; My.). See ಅತಿ-, ಬಿಳಿಯ ಬಚೆ. — ಬಚೆ ಬೆಣ್ಣೆ. A compound of bajje and butter used as a medicine for a new-born infant (My.).

ಬಜ್ಜರ bajjara. = ಬಜ್ರ. Tbh. of ವಜ್ರ (Čt. II, 87; Śm. 68; Kk. 48, o. r. ಬಜ್ಜರ; My.; T. ವಜ್ರ, ವಜಿರ). See ಒಪ್ಪ ವಜ್ರ. — ಬಜ್ಜರಗಮ್ಮ. -ವಮ್ಮ. A pillar of diamonds (Rāv. 8, 2). — ಬಜ್ಜರಗವಿ. A cave made of diamonds (Śāv. 3, 30). — ಬಜ್ಜರಗೊತ್ತಳ. -ಕೊತ್ತಳ. A bastion of diamonds (Śāv. 1, 54). — ಬಜ್ಜರದಾರವಜ್ಜ. A door-frame of diamonds (V. 5, 2).

ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ bajjarakke. (= ಬಗರಕೆ 1, etc.). **A hole dug for water in the dry bed of a river or stream** (ಬಗರಕೆ, ಬಜಕ್ಕೆ Kk. 56, o. r. ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ; *cf.* ಬಸಿ 1?).

ಬಜ್ಜಿ bajji. (Tbh. of ಪೃಷ್ಟ). A chutni made of roasted brinjals, chillis, etc. that are bruised with the fingers and mixed with curds, etc. (My.). ಬಜ್ಜಿಗೆ ಮುಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ; ಬಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? (Prv.). See Prv. s. ಬದನೆ. 2, a bruised state, a bruise. ಮುಯ್ಯಿಲ್ಲಾ ಬಜ್ಜಿ ಬಜ್ಜಿ ಆಯಿತು (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಬದನೆ. A large round badane, especially used for bajji (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಮಾಡು. To bruise, as the body by blows (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A large kind of chilli used for bajji (My.).

ಬಜ್ಜಿರ bajjira. Tbh. of ವಜ್ರ (see Kk. s. ಬಜ್ಜರ). 2, a warrior armed with a discus (ವಜ್ರಪಾಣಿಯ Kk. 11*a*).

ಬಜ್ಜೆ bajje. (= ಬಂಜೆ 2). — ಬಜ್ಜೆಗೂಟ್ಟಿತಿ. -ಕೂಟ್ಟಿತಿ. A crafty procuress (Čpr. 2, after 60).

ಬಂಜ baṅja. Tbh. of ವಂಜ (Śmd. 348; Čt. I, 18; Kk. 58; Śm. 64; Čpr. 7, 97).

ಬಂಜಣೆ baṅjaṇe. Tbh. of ವಂಜಣೆ (Śmd. 342).

ಬಂಜರ baṅjara. A pandore or bandore, a kind of guitar (Rāv. 5, after 19; Śāv. 2, after 42; ವೀಣೆ, ವಮ್ಜಾರಿ G.).

ಬಂಜೆಸು baṅjesu. Tbh. of ವಂಜಿಸು. (Abh. P. 7, 59).

ಬಂಜಿರ baṅjara. = ಬಂಜರು. (My.).

ಬಂಜಿರು baṅjaru. Waste land (My.; Br.; H.). See ಆಪಾ ಬಿ-. — ಬಂಜರುಜಮೀನು. = ಬಂಜರುಭೂಮಿ. (My.). — ಬಂಜರು ದಿಣ್ಣೆ. A waste hillock (Sl. 100). — ಬಂಜರು ಬೀಳು. To become waste (My.). — ಬಂಜರುಭೂಮಿ. Waste or fallow-land (My.).

ಬಂಜೆ baṅje. 1. Tbh. of ವಂಧ್ಯೆ (Śmd. 344) or ವಂಧ್ಯ. A barren or childless woman (My.; Tē.; Mhr. बायकु); a woman who has no menstrual courses (ಪಡೆದೇ Śm. 73). 2, a barren cow (ವಶೆ, ವಂಧ್ಯೆ Hlā.; ವಶೆ Mr. 181; ವಶೆ, ವಂಧ್ಯೆ, ಬಂಜೆ ಯಾವ ಆಕಳು Sl. 321; Tē.). 3, unproductiveness, barrenness, sterility, vainness (My.; Mhr. वांझपण, barren). ಬಂಜೆ ಹೋದವಲ್ಲೇ ಸಂಜೆ (Prv.). See Prv. s. ಸಂಜೆ 2. — ಬಂಜೆ ಮರ. A barren tree, a tree without fruit (ವಂಧ್ಯ, ಆಧಲ Nr.; ಆವಳೆ Mr. 103; ವಂಧ್ಯ, ಆವಳೆ Sl. 120). ಬಂಜೆಮರನು (ಆವಳೆ Hlā.). — ಬಂಜೆ ಮಾಡು. To waste (v. t., Abh. P. 9, 165). — ಬಂಜೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become barren (My.). 2, to become unproductive, fruitless or vain (J. 4, 3; 29, 37; My.). — ಬಂಜೆಮಾಡು. -ಪಡಿಸು. To waste (v. t., Čpr. 2, 47). 2, to allay, to cool, as passion (5, 49). — ಬಂಜೆಪಡು. A barren cow (ವಶೆ, ವಂಧ್ಯೆ Sl. 460).

ಬಂಜೆ baṅjē. 2. (= ಬಜ್ಜೆ). Tbh. of ವಜ್ರೆ (Čt. I, 63, o. r. ಬಜ್ಜ; Grj. 4, after 120).

ಬಂಜೆತನ baṅjētana. Barrenness (J. 28, 59).

ಬಟ baṭa. 1. = ಬಣ್ಣ 2. Tbh. of ಭಟ. A brave warrior (My.). 2, = ಬಟ್ಟ 2. — ಬಟಬ್ರಾಹ್ಮ. Free land granted by a ruler to a learned Brāhmaṇa (My.).

ಬಟ baṭa. 2. = ಬಟ್ಟ 1. — ಬಟಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಬಟ್ಟಗಣ್ಣಿ. (ಕಡಾಯಿ, ರೇಣುಕ, ಸತ್ತಿಗೆಕ, ಪರಕೆಗಾ G.).

ಬಟಬತನ baṭabatana. Bravery, prowess, valour. ಪಾರಿಗೆಯಿಲ್ಲಿ ಎದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಟಬತನವೇ? (Prv.).

ಬಟವಾಡೆ baṭavāḍe. Distributing of wages (My.; Mhr., H. ಬಟವಡಾ).

ಬಟವೆ baṭave. A draw-purse (Mhr. ಬಟವಾ; T. ವಟ್ಟುಲ; Tl. ವಟ್ಟ). ಎಲೆ ಅಡಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟವೆ (G. 159. 566).

ಬಟಾ baṭā. = ಬಟ್ಟ, etc. — ಬಟಾಬಯಲು. = ಬಟ್ಟಬಯಲು. (My.).

ಬಟಾಟೆ baṭāṭe. A potato (B. 5, 203).

ಬಟಾಣಿ baṭāṇi. The common pea, Pisum sativum Lin. (My.; Mhr., H. ವಾಟಾಣಾ).

ಬಟಾಯಿ baṭāyi. Tax paid in kind to the proprietor of the land (My.; Mhr. ಬಟಾಯಿ).

ಬಟು baṭu. = ಬಟುವು, etc. (My.; ವೃತ್ತ, ದುಂಡಗೆ G.).

ಬಟುವು baṭuvu. (fr. ವೃತ್ತ). = ಬಟು, ಬಟುಮು, (ಬಟ್ಟ 1, etc.). Roundness; a circle; regularity in form, beauty (My.; Tē.; ವೃತ್ತ Nn. 112; Mr. 529, o. r. ಬಟುಮು; ಬಟಿಮಿ, ದುಂಡು G.). ಬಟುವಿನಲ್ಲಿ (Kn. 112). ಚೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನಳಗ ಗೊಬ್ಬುಗಳ ಬಗಲು ಸಣ್ಣ ಗೆರಗಳನ್ನ, ಇದುಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ ಬಟುವಾಗಿ ತೋರುವ್ತದೆ (B. 3, 31).

ಬಟುಹು baṭuhu. = ಬಟುವು, q. v. (ವಶ್ಯ, ವೃತ್ತ Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟಿತ್ತು; ಪರಂಗಿ, ವೃತ್ತ 95, o. r. ವೃತ್ತಳೆಪ; ಪರಮಾಲ, ವೃತ್ತ, ವಿದ್ಯಲ Mr. 447).

ಬಟ್ಟ batta. = ಬರ್ಕ, ಬರ್ಕಟ, ಬಟಾ, ಬಟ್ಟು. **Bareness; voidness.** — ಬಟ್ಟತಲೆ. A bald head (My., also ಬಟ್ಟೆತಲೆ). ಬಟ್ಟತಲೆಯವನು (ತಿಪಟೂರ, ಬಲಿ Sl. 414). ಬಟ್ಟತಲೆಯವರಾದರೆ ದೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾರೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಬಯಲು. -ಬಯಲು. = ಬರ್ಕಟ ಯಲ್, q. v. (My.; Tē.; Bp. 51, 48; Abhā. 2, 6; J. 7, 49). ಕೊಟ್ಟಾತ ಬಂಜಾವ, ಪಿಟ್ಟಾತ ಹಯಸ್ಸಾವ, ಕೊಟ್ಟಿಲ ಪಡಪೆಯವನಾತಾ ಮೊದಲೆ ಬಟ್ಟಬಯಲಾವ (Sp.).

ಬಟ್ಟ batta. 1. (fr. ಬಟ್ಟಿಸು Śmd. 212). = ಬಟ 2, ಬಟ್ಟ 1, ಮೊಟ್ಟ 2 q. v., ವಟ್ಟ. Tbh. of ವೃತ್ತ. That is round, circular, spherical or globular; a circle, a disk (T., M. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟು); that is well proportioned, regular or beautiful; that is uniform, as colour; round, etc. ಕೆಸರ ಬಟ್ಟ (ಪ್ರೇಮ್ತು Čt. I, 35). 2, a mark on the forehead in the form of a circlet. — ಬಟ್ಟಕುದುರೆ. A one-colored (chestnut) horse (My.). — ಬಟ್ಟಗವರೆ. -ಕವರೆ. Peas, the round pea, Pisum arvense Shakesp., etc. (ಕಡಾಯಿ, ಸತ್ತಿಗೆಕ, ಪರೀಣ, ಬಣ್ಣಿಕ, etc. Nr., Hlā.; Sl. 304; My.; see ಸಣ್ಣ-). — ಬಟ್ಟಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಬಟ್ಟಗವರೆ. (B. 4, 32; My.). — ಬಟ್ಟಗಿವಿ. -ಕಿವಿ A round ear (B. 4, 210). — ಬಟ್ಟಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. A circular weapon: the discus (Čt. II, 77). — ಬಟ್ಟಜವ್ವನ. Beautiful youth (Rāv. 1, after 135). — ಬಟ್ಟತಲೆ. -ತಲೆ. A round head (B. 5, 30; My.). — ಬಟ್ಟತೆಪ್ಪೆ. -ತೆಪ್ಪೆ. A round top of a rampart (Grj. 2, 70). — ಬಟ್ಟಮೊಲೆ. -ಮೊಲೆ. (Śmd. 212). A round

thigh (J. 28, 18). ಬಟ್ಟದೊಡೆಯಂ (ಶೆಮ. 220), a man with round, well formed thighs. — ಬಟ್ಟಬಯ್ಕೊಲೆ. A round, stout female breast (J. 8, 19; 26, 11; 30, 2). — ಬಟ್ಟವಾಣ. The fine asura called Bâṇa (Bp. 38, 39). — ಬಟ್ಟವೀಣು. A species of fish (ರಾಮೇದ Nr.). — ಬಟ್ಟಮುತ್ತು. A round pearl (Rèv. 12, after 56). — ಬಟ್ಟಮೊಗ. A round, handsome face (Rèv. 4, after 14; J. 8, 17; 16, 3). ಬಟ್ಟಮೊಗ ಬಟ್ಟು ಅರಿಯದೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಮೊಲೆ. A round female breast (Cpr. 8, after 4; Râghè. 17, 66; V. 4, 18; J. 31, 6). — ಬಟ್ಟೆಯಿರು. -ಪೆಱ್. The full moon (Rèv. 4, after 14).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 2. = ಬಟ 1 No. 2. Tbh. of ಭಟ್ಟ. A learned Brâhmaṇa (My.). 2, a pûjâri (My.). 3, a praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard (My.; Mhr., H. ಭಾಟ). 4, = ಬಣ್ಣ 1, a cook (Mg.). ಬಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಡು ತಿನ್ನು, ನಿಬ್ಬಸು ಮಬ್ಬು. — ಬಟ್ಟ ಕೊಬ್ಬಿದ್ದು ಕೊಣ್ಣರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗದಾಪ. — ಬಟ್ಟನಿಗೆ ಮುಸ ಕಾಮಿಯಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ದೊಡ್ಡದು. — ಬಟ್ಟರಿಗೆ ಮುಸ್ಸ ಸ್ವಲ್ಪ, ಉಗುಳು ಬಹಳ. — ಬಟ್ಟರೇ, ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ, ರಶ್ತ! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ? ಅನ್ನರೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ ಅನ್ನದ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಕ್ಷೇಮವೇ? ಅನ್ನರೆ ಎರಡು ದುಡ್ಡು ಇಂಗು! ಅನ್ನದ. — ಬಟ್ಟರೇ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಬಟ್ಟರಾಗದೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಟ್ಟ 1; ಕಣ್ಣೆ. — ಬಟ್ಟಮಾನ್ಯ. = ಬಟಮಾನ್ಯ. (My.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 3. Tbh. of ಭಟ್ಟ. See ತಾಣಬಟ್ಟ.

ಬಟ್ಟಗೆ baṭṭage. Roundness, (round, fat). (My.). ಬಟ್ಟಗೆಯಿದ್ದ (ಸೊಪ್ಪಿಗೆ G.). ಪಿಕ್ಕಿನ ತಲೆ ಬಟ್ಟಿಗೆ (B. 3, 30). ಕರಮಿಯ ಕಿವಿಗಳು ಬಟ್ಟಿಗೆ (3, 108). ಆನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಬಟ್ಟಗಾಗಿರುತ್ತವೆ (5, 238). ತುಟ್ಟಿಯಾವಾಗ (ಮಾಡು) ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟಗಾದ (Prv.).

ಬಟ್ಟಂಗಿ baṭṭaṅgi. = ಬಟ್ಟ 2, No. 3. — ಬಟ್ಟಂಗಿಯಮ. -ಆಮ. (ದಸ್ತಿ, ಅಡಕಸ್ಸನ್ನು ಕೊಣ್ಣಾಮುವ ಜನ G.).

ಬಟ್ಟನೆ baṭṭane. In a turning-round manner: whirlingly (ತಿಬ್ಬನೆ, ತಿಬ್ಬನೆ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥ Śmd. 392, c. r. ಬಿಬ್ಬನೆ; ತಿಬ್ಬನೆ, ತಿಬ್ಬನೆ, ನಿಬ್ಬನೆ, ಸುಬ್ಬದು ಬಪ್ಪ ತೆಱಂ ರೆ. I, 15). — ಬಟ್ಟನೆಸರ್. -ಇರ್. To turn or whirl round (ಸುಬ್ Śmd. I).

ಬಟ್ಟನ್ನ baṭṭal-anna1. Round, circular (My.). ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಬಟ್ಟನ್ನ ತಗಡು ಕೂರ್ಸಿಸಿ (B. 3, 86).

ಬಟ್ಟಲ್ baṭṭal. ಬಟ್ಟಲು. = ಬಟ್ಟಲು, ಬಟ್ಟಲ, ಬಟ್ಟಲ. (Tbh. of ಪರ್ತು). A concave metal vessel: a bowl, a cup, a basin, a goblet (ಪಡಕ Mr. 212; My.; T. ಬಟ್ಟಲ್, M. ಬಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಗೆ; Tè. ಬಟುವಿ; M. ಬಟ್ಟಲ, a large cooking vessel, a brass pan; T. ಬಟ್ಟಲ, a large water-pot; Mhr. ಬಾಟಗ, a large metal dish; ಬಾಟೀ, a saucer-form vessel of metal; a half of a cocoanut shell; the pan of the knee; ಬಾಟೋಣ, round). ಉಡಕದ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಕಂಸ, ಪಾನಪಾತ್ರಾ); ಮುದ್ದಣ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಪಡಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ಬಾರುತೆ ಕಳ್ಳಸೀಟ್ಟಿ ದುಡ್ಡಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊಳ್? (Lilv. 3, 4). ಎಸ್ಸ ಮೋಡಿ ಬಟ್ಟಲು ಕದ್ದ ಪಾಗತ್ತೇ? (Prv.). See ಕೆಮ್ಮಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಣಬಟ್ಟಲ್, ಬೆಳ್ಳಿಬಟ್ಟಲ್, Bp. 14, 5; 33, 18.

ಬಟ್ಟಲ baṭṭala. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (B. 1, 9; 2, 50).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. 1. (= ಬಟಟಿ? Tè. ಬಟ್ಟಿ, empty, vain, useless). — ಬಟ್ಟಗಮಲೆ. -ಆಮಲೆ. The plant Uraria lagopodioides DC. (ಗಾಜಗೇರುಮ, ನಾಗಬಲೆ, ಪ್ರಸ್ವಗವೇಧಿಳ, etc. Nr.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. 2. (The belly, M.; *cf.* ಬಸಿಱ್). 2, (Tbh. of ಪರ್ತ), a rupture, hernia (M. ಬಟ್ಟ; T. ಪಿಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಿ, ಬಳ). — ಬಟ್ಟೆ ಜೀರು. A rupture to take place (My.). — ಬಟ್ಟೆಯಮ್ಮ. -ಎಱ್ಪು. To raise and replace a rupture (My.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. A kiln, a furnace; a spirit-still; the matter prepared in a kiln (Mhr., H. ಭಟ್ಟೀ; My.; Tè.). ಸಾರಾಯಿ ಬಟ್ಟಿ (ಕಸ್ಸ, ಸ್ವೇದನ G.). — ಬಟ್ಟೆಯಿಱಿ. -ಇಱಿ. To fall in drops, to distill (My.). — ಬಟ್ಟೆಯಿಱಿಸು. -ಇಱಿಸು. To distill, as brandy, etc. (My.).

ಬಟ್ಟಿಪು baṭṭiṭu. = ಬಟ್ಟಿತ್ತು. (ಸಸ್ಸಲಿಗೆ ಕೆಂ.; ಸೊಸ್ಸಲಿಗೆ Kk. 48, c. r. ಸು-; see ಆಪಿ-).

ಬಟ್ಟಿತ್ತು baṭṭiṭṭu. = ಬಟ್ಟಿ 1 (Śmd. 212), ಬಟ್ಟಿಪು. That which is round, etc. (ಪರ್ತುಲ, ನಿಸ್ಸಲ, ವೃತ್ತ Nr., Hit., Bp. 15, 8). ಬಟ್ಟಿತ್ತಲಲ್ಲಿ (Nn. 49). Plural ಬಟ್ಟಿಪುವ (Śmd. 170). ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿರ್ಪುದು (ಪಕ್ಕವಾಲು, ಮುಣ್ಡಲ Nr.; ವೃತ್ತತೆ Śmd. 19 Cm.). ಪಿಸ್ಸು ಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ತು ಸೊಸ್ಸೆಯನ್ತೆ ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿರ್ಪುದಱಂ ತೊಸ್ಸಬ್ಬಂ (Śmd. 19). ಕೆಯ್ಮಾರಮುಂ ಪೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊಸ್ಸೆ (26).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. = ಬಟ್ಟ. — ಬಟ್ಟುಬಲ್ದು. = ಬಟ್ಟಬಯಲು. (ಬಟ್ಟೆ ಬಯ್ದು G.).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. 1. = ಬಟ್ಟಿ 1, etc. (ಇನ್ದ್ರಮುಣ್ಡಲ Kk. 45; ಮುಣ್ಡಲ Śm. 16). ನಸು ಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂದುಮ, ಬಟ್ಟಿಪ ತೊಸ್ಸ (ಕೋಶ, ಮುಣ್ಡಲಕ Nr.). 2, a round thing used for weighing (My.; Mhr. ಬಟು, a large marble, a taw). 3, = ಬಟ್ಟಿ 1, No. 2. (Cpr. 8, 73; My.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕಸ್ತೂರಿ ಮುದ್ರಾದವುಗಳ ಬಟ್ಟು (ಆಕಾರಗ G.). — ಬಟ್ಟುಕುದುರೆ. A dapple horse (My.). — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. = ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 5. 6). — ಬಟ್ಟುದಾಲಿ. -ತಾಲಿ. A hemispheric plain tâli used as an ornament (My.). — ಬಟ್ಟುಪಸು. A dapple cow (My.).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. 2. = ಪಿಟ್ಟು, ಮೊಟ್ಟು 1. A finger; a toe (My.; Mhr. ಬೋಟು). 2, a drop (My.). — ಬಟ್ಟಾಮು. -ಆಮು. To fall in drops (Ö. Bp. 35, 18).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭe. = ಪಿಟ್ಟೆ, q. v.

ಬಟ್ಟೆ baṭṭe. 1. = ಬಾಟೆ. (Tbh. of ಪಾಟು; *cf.* ಪಾಟಿ). A path, a road, a way (ಪರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ Nn. 86; ಪಿಳವಮಿ, ಮಾರ್ಗ Mr. 187; ಅಧ್ವ, ಪನ್ಥ, ಪದ್ಧತಿ, ಮಾರ್ಗ, etc. Hit.; ಅಂಡಿನ, ಮಾರ್ಗ, etc. Nr.; ಪೂರ್ವೆ, ಬಟೆ Śmd. I; ಪಥ Śm. 89; My.; M. ಪಟ್ಟೆ; T. ಪಟ್ಟೈ; Mhr. ಪಾಟ). ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ವ್ಯಂಗಾಟವಿ); ಪಿಟ್ಟಿದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪ್ತಾರ); ಬಟ್ಟೆ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಅಧ್ವಗ, ಪಥಿಕ, etc. Hit.). ಉಡಕದ ಬಟ್ಟೆ (ವೃಷ, ಜಲನಿರ್ಗಮ); ಉಡಕ ಹರಿವ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ); ದೇಸವ್ವ ಬಟ್ಟೆ (ಸುಪಥ್ಯ, etc.); ಹೊಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc.); ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆ (ಅಪಥ, etc.); ನಾಲ್ಕು ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಬಟ್ಟೆ (ವ್ಯಂಗಾಟಿಕ, ಚತುಷ್ಪಥ); ಮೂರಮೂಗಿದ ಹಾದುಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಪೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಬಟ್ಟೆಯ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc.); ನೂಱು ಮಾರಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಧನ್ವಾಪಥ, etc. Nr.). ನೀರ ಬಟ್ಟೆ (ಕೋಪಿ Bhn. 4). ಆಮುಖಿನ ಬಟ್ಟೆ (Sp.). ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಱಿ'ಮು! (Jmt. 24). See Cpr. 5, 70; Grj. 9, 14; Abh. P. 12, 96; Bp. 40, 71; 41, 8; 53, 63; Rèv. 6, after 120; J. 19, 30. 50; 33, 28; ಎಲದಬಟ್ಟೆ, ಕರ್ಬಟ್ಟೆ, ಕಾಲುಬಟ್ಟೆ, ಗಾಳಿಬಟ್ಟೆ, ತಾರಗೆಬಟ್ಟೆ, ನಾಲ್ಬಟ್ಟೆ, ಮಿಗಬಟ್ಟೆ, ಮಿಸ್ಬಟ್ಟೆ, ಮೀನುಬಟ್ಟೆ, ಮುಗಿಲ್ಬಟ್ಟೆ; Prv. s. ದಾರಿ. — ಬಟ್ಟೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a way (Cpr. 8, after 4). — ಬಟ್ಟೆಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. A convoy or guard to protect a traveler (J. 4, 69). — ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. A road to fall; to lose the way (J. 19, 18). — ಬಟ್ಟೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give room (J. 6, 2). — ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A road to be lost (Cpr. 7, 22). — ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ. rep. (J. 3, 9). — ಬಟ್ಟೆವಡಿ. -ಪಿಡಿ. To enter on a journey, to start (J. 26, 4; 29, 44).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭe. 2. (Tbh. of ವಸ್ತ್ರ). Cloth (ಅಮರ Śm. 89; ವಸ್ತ್ರ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಾಸ, ನೇಲ, ವರಸ, ಅಂಶುಕ Sl. 223; My.; Tè.; T. ಬಟ್ಟ, ಬಟ್ಟುಪ್ಪ). ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಆಗುವಷ್ಟಾದು ದೊಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ಬಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋದೆಯೆನ್ದರೆ ಸಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲವರಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ಉಟಿಪಲ್ಲವರಗೆ ಜೀರಿಗೆಸಾರೆ. — ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬಾಕಿದ ಕೆಯ್ ಬರಿಗೆ

ಯ್.—ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಅಗಸಗ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ.—ನಿಮ್ಮ ನೇ ಕಾಟಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟೆಯೆ?—ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೂಟ್ಟೆ (Prvs.). See Sl. 60. 187. 204. 221. 222. 223. 224. 276. 279; ಕೆಮ್ಮಬ್ಟೆ, ನವುರು-, ನೂಲು-, ಪೊಗದಬ್ಟೆ, ಪೊಮ್ಮಬ್ಟೆ, ಬೆಳ್ಳಬ್ಟೆ, etc.; Prv. s. ಮಾಸ 2.—ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. -ಉತ್ತ. A female who bears disease in her clothes (Bp. 40, 56).—ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬಡೆಗೇಡು. Ruin of cloth and raiment. ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬಡೆಗೇಡು, ಬಿಚ್ಚೀ ಮಳ್ಳಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆ (Prv.).—ಬಟ್ಟೆ ಬಡೆ. reit. (My.).

ಬಟ್ಟೆಗ baṭṭe-ga. One who has a road or track. See ಕಾರ್ಯ ಬಟ್ಟೆಗ, ಗಾಳಿಬಟ್ಟೆಗ.

ಬಟ್ಲ baṭla. = ಬಟ್ಟು, etc. (ಹಡಪ G.; B. 3, 58).

ಬಟ್ಲು baṭlu. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (My.; ಕಂಸ, ಬಾಸಣಕಾಸ Sl. 309). ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಲು (ಧೃಂಗಾರ 268). ಬೆಣ್ಣೆ ಕುಡಿಯುವ ಬಟ್ಲು (ಹಡಪ, ಬಾಸಣಕಾಸ 348).—ಬಟ್ಲು ಹೂವು. A much cultivated ornamental herb or half shrub with rose-coloured or white flowers, Vinca rosea L. (Z.).

ಬಡ baḍa. 1. = ಬಡೆದು, ಬಡೆದು. Short P. p. of ಬಡೆ 1, in ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 1, 10; 2, 17; 5, 164. 169).—ಬಡ ಬಡ. = ಬಡೆದು ಬಡೆದು, in ಬಡ ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (B. 2, 43; My.).

ಬಡ baḍa. 2. (fr. ಬಡವು Śmd. 210). Poorness; weakness, feebleness; miserableness; thinness, leanness; humbleness;—poor, etc. (My.; M. ಬಡು; T., M. ಬಡಿ, to dry up, decrease, be diminished; *cf.* ಬಡಿಲ್, ಬಾಡು). ಬಡವಾದ ಬೇಸ (ಕಲ್ಲು, ಕೃಪಾಕಾಗ Nn. 157). ಈರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ಯಿಕ್ಕಬೇ? (Bh. 1, 8, 28).—ಬಡ ಎತ್ತು. A lean, miserable bullock. ಬಡ ಎತ್ತಿಗೆ ದರೆ ಮೋಟಾಗ ಹುಲ್ಲೇ? (Prv.).—ಬಡ ಕರಿ. A miserable elephant (Bp. 22, 17).—ಬಡ ಕಾಯಕ. A miserable, low occupation (Bp. 47, 5).—ಬಡ ಕುಟುಂಬ. A poor family (B. 5, 91).—ಬಡ ಗಿಡ. The plant Phyllanthus bada Schold. (St. & Pl.).—ಬಡಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A miserable, lean horse (Bp. 22, 55).—ಬಡಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. = ಬಡ ಕಾಯಕ. (Bp. 23, 18).—ಬಡ ದನ. Lean cattle (My.).—ಬಡ ತಪಸ್ಸಿ. A poor ascetic (Bp. 32, 52).—ಬಡ ದಾಸ. A poor vaishṇava mendicant. ಬಡ ದಾಸಗೆ ನಾಮವೇ ಆಧಾರ (Prv.).—ಬಡ ದೇವ. = ಬಡ ದೈವ. ಬಡ ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಬಿಲ್ಲತ್ತೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತವೆ (in worship, Prv.).—ಬಡ ದೈವ. A miserable, weak deity (Bp. 54, 23).—ಬಡನಡು. (Śmd. 210; Ōt. II, 98; Bp. 3, 3; 4, 20; Rēv. 10, 7; V. 5, 7). A thin, small waist (ಅಸಡು G.).—ಬಡ ನಣ್ಣ. A poor relative. ದೊಡ್ಡವರ ಮುನಿಗೆ ಬಡ ನಣ್ಣ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).—ಬಡ ನುಡಿ. An humble, timid word (Bp. 59, 14).—ಬಡ ಪಾಸಿ. A weak person (My.).—ಬಡ ಪಾಯಿ. = ಬಡಪಾಸಿ. (My.).—ಬಡ ಪಾರ್ವ. A poor Brâhmaṇa (Bp. 56, 25).—ಬಡ ಬಗ್ಗ. reit. A poor, or very poor, man (My.; B. 2, 32; 3, 110).—ಬಡ ಬಡ. rep.—ಬಡ ಬಡಾಗು. -ಆಗು. To become very small or short, etc. (Ōpr. 7, after 62).—ಬಡ ಬಡಾದಂ. -ಆದಂ (Śmd. 63). One who is very poor or feeble.—ಬಡ ಬಡಿಕ. A poor, feeble male (Rām. 6, 46, 39).—ಬಡ ಬಡಿಕಲು. dupl. The state of being very weak, feeble or thin (My.). ಬಡ ಬಡಿಕಲುಮೆಯ್ಯುಳ್ಳವನು. = ಬಡ ಮೆಯ್ಯುವನು (ಅಮೋಘ, ಮುಖಲಿ, ಧಾತ Sl. 196).—ಬಡ ಬಾಸೆ. = ತೆಳುಬಾಸಿ. The thin perpendicular line of hair growing in the centre of a person's breast (Rēv. 7, 32; 10, 82; V. 4, 103; ಕೋಡು ಬಾಸ G.).—ಬಡ ಭಕ್ತ. A poor devotee (Bp. 29, 10).—ಬಡ ಮಗುವು. A poor child (Bp. 14, 19).—ಬಡ ಮತಿ. A weak or feeble mind or understanding (Bp. 1, 14).—ಬಡ ಮನ. An humble mind (My.).—ಬಡ ಮನುಷ. = ಬಡ ಮನ. (Dp. 161, 8; My.).—ಬಡ ಮನ್ಸು. Poor people (B. 5, 203. 235).—ಬಡ ಮಾತು. = ಬಡ ನುಡಿ. (My.).—ಬಡ ಮಾತೆ. A poor, feeble mother (Bp. 15, 7).—ಬಡ ಮುನಿಸು. Feeble anger (Bp. 47, 22).—ಬಡ ಮೆಯ್ಯುವ. A man who has a weak, feeble or thin body (ಅಮೋಘ, ಮುಖಲಿ, ಧಾತ Nr.).—ಬಡವ. -ಆಳ. A poor, ill-conditioned, miserable, weak man (ಕ್ಷುದ್ರ, ದರಿದ್ರ, ಅಕಿಂಚನ, ಮುನಿರಿಕ್ತ, ಮುಗ್ಧ, ಮುಗಸ, ಪೀನ, ನಿಸ್ವ Illā., Nr.; Sl. 307; ಮುಕ್ಕರ, ಅಕಿಂಚನ, ಮುಗಸ, ಮುದಿಕ್ತ, ದರಿದ್ರ Mr. 230; My.). ನಿಮ್ಮಣಾಗಿ ಬಡವರಾಗಿದ್ದವರು (ಧೃಷ್ಟಿ, etc. Nr.). ದೈವದೊಳ್ಕಯಿದಲುಂ ಕಾರಾಸುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಿದ್ದಿಪ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ? (Sl. 44). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಪೇದಾ ಬೇವ, ಬಿದ್ದಿವಗೆ ಬಾಸೆ ಪೇದಾ ಬೇವ.—ಬಡವಗೆ ಪ್ರಾಣ ಮೂರು ಯಾಕೆ?—ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ನನ ಹೆಣ್ಣು?—ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೆಯಲಿ ಹೋಯಿತು (fell between, did not reach).—ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ.—ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೊಳ್ಳ, ಆಡಿನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯದೊಳ್ಳ.—ಬಡವರ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಎಲ್ಲರ ಅತ್ತಿಗೆ.—ಬಡವ, ನೀ ಮುಡಿಗದ ಹಾಗಿರು!—ಬಡವ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ಕಡಿಕೇರಿಂ.—ಬೊಪ್ಪದನ ಮುನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮುಕೇ ಊಟ.—ದೊಪ್ಪ ದನಾಗಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಗಿದ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ.—ದೊಪ್ಪ ದನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಮುಪ್ಪು, ಬಡವನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಬೇಸಿಗೆ.—ಬಡವ ಪಿಸ್ಸೆ ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ಪಿಸ್ಸ, ಶಿಷ್ಟನ ಪಿಸ್ಸರೆ ಮುಖಿಗೆ ಪಿಸ್ಸ.—ದೊಪ್ಪದ ನಣ್ಣ ತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಾಣಾಟ (Prvs.). See Ōpr. 6, 82; Bp. 20, 5; 23, 30; 30, 11; J. 2, 35; B. 3, 22; Prvs. s. ಆಡುಮ 2, ಒಡಿಮ.—ಬಡವಡು. -ಪಡು. To become poor, feeble, lean, etc. (ಸಣ್ಣನಾಗು Ōt. I, 15).—ಬಡವಳು. -ಆಳು. A poor, etc. woman (C.).—ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. To become poor, etc. (Ōpr. 5, 123; Bp. 22, 54; 35, 32; J. 8, 21). See it again above and s. ಬಡವು.—ಬಡವೆ. = ಬಡವಳು. (My.).—ಬಡಪುರ್ ಪ್. -ಬಡಪ್. A weak, lean body (Bp. 44, 9).—ಬಡ ಪಗೆ. A paltry foe (ಕಣ್ಣಿಕ, ಕ್ಷುದ್ರವಪತ್ರು Nr.).—ಬಡ ಪೊಲ. A poor, miserable outcaste-woman (Bp. 57, 57).

ಬಡ baḍa. 3. = ಬಡಗೆ. (My.; T. ಪಡ, M. ಪಡ).

ಬಡ baḍa. = ಪಟ 1. An imitative sound.—ಬಡಬ. rep. = ಪಟಪಟ. Gabble, jabber, prate (Mhr.; My.; Tē. ಪಡಪಡ; T., M. ಪಳಪಳ).—ಬಡಬಡಾಡು. To gabble, to babble, to prate (My.).—ಬಡಬಡಾಡು. = ಬಡಬ. (My.). ನಿನ್ನ ಬಡಬಡಾಡುವ ಸಾಳು, ನಿನ್ನ ಬಡವ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಬಾ! (Prv.).—ಬಡಬಡಿಸು. To gabble. 2, to rave (B. 2, 31; Mhr. ಬಡಬಡೇಂ).

ಬಡಕ baḍaka. 1. A lean, thin, feeble male (ಪಡಕ Ōb.; B. 3, 22; see ಬಡ-).—ಬಡಕಡ. Lean cattle (My.).

ಬಡಕ baḍa-ka. 2. (Śmd. 241). = ಬಡಿಕ, ಬಡುಕ. A man who beats or bangs. See ಎಡೆ-, ಜಾಲು-, ಬಾಡಿ-, etc.

ಬಡಕಲು baḍakalu. The state of being weak, thin, etc. (My.). ನಿಮ್ಮ ಬಡಕಲುವನು (ಧೃಷ್ಟಿ, ಅಮೋಘ Sl. 198).—ಬಡಕಲು. -ತ 3. A weak, etc. man (My.).

ಬಡಗ baḍaga. = ಬಡಕ 3, ಬಡಗಲ್ (Śmd. 145), ಬಡಗು. The north; in the north (145; Tē. ಪಡಗು; T., M. ಪಡಕ; J. 15, 1; My.). Genitive ಬಡಗಣ, ablative ಬಡಗಂದ (Śmd. 135). ಬಡಗಡಲ್ಲಿ (B. 2, 23); ಬಡಗಕ್ಕೆ (4, 67). ಬಡಗಣ ಪಟ್ಟಣ ಯೋಳ್ (Ōpr. 3, after 9). ಪಡುವ ಮುಖ ತೆಲ್ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪರ್ ಗಳ್ಳು! ಎನಲ್ ನಡಪು, ಗೆಲ್ದು (Śmd. 145). ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ಪೆಸ್ಸ (ಪಕ್ಷಿ ಮೋಕ್ಷರಥೆಕ Nr.).—ಬಡಗಣವ. -ಆಗ 3. (Śmd. 136). A man of the north, a northerner.—ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. The north quarter. ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನವನ, Kubēra (ಧೃಷ್ಟಿ

Śm. 13). — ಬಡಗಣ ದೆಸೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (ಶಾಜೀರಿ, ಉತ್ತರ, ಉದಯಾ Hlā.).

ಬಡಗ badaga. (Tbh. of ಪಡುಳ?). A servant (ಧೃತ್ಯ Bhn. 27).

ಬಡಗಲ್ badagal. = ಬಡಗ (Śmd. 145), etc. (ಉತ್ತರ, ಉದಯಾ Mr. 58; My. as ಬಡಗಲು). ಬಡಗಲಾಮುದು (ಉದಯಾಚಲ, ಉದಕ್ Hlā.; ಉದಯಾಚಲ Mr. 58). ಬಡಗಲು ಕಡೆ (ಉದಯಾಚಿ, ಉತ್ತರದಿಕ್ Sl. 28). ಬಡಗಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು (ಉದಯಾಚಲದ 29).

ಬಡಗಲೆ badagalĕ. A certain Vaishṇava mode of putting the nāma, drawing a line across the upper part of the nose, as is done by northerners (My.). *Cf.* ತೆಂಗಲೆ.

ಬಡಗಿ badagi. = ಬಡಾಯಿ 1, ಬಡಿಗ, ಬಡಿಸಿ, ಬಡಿಕೆ, ಬಡಿಗ್ಯ, ಬಡ್ಡಿಸಿ. Tbh. of ಪರ್ಧಕಿ (Śmd. 370). A carpenter (ಪರ್ಧಕಿ, etc. Nr., Hlā.; Mr. 376, o. r. ಬಡಿಸಿ; Bp. 16, 13; 21, 29; Rām. 5, 8, 50; My.). ಸ್ವರ್ಗದೊಡ್ಡಕಿದ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nr.). ದೇವರ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ದೇವಪರ್ಧಕಿ, etc. Hlā.). ದನೇ ಬೇಡಾಮ, ಬಡಗಿಗೆ ದನಾಮ (Prv.). — ಬಡಗಿಮನಾಲುಬೇಲಿ. N. (Bp. 55, 14). — ಬಡಗಿಯರ ಹಕ್ಕಿ. The hoopoe, Upupa epops (Pr.).

ಬಡಗಿತನ badagitana. = ಬಡಿಗತನ. Carpentry (My.).

ಬಡಗು badagu. = ಬಡಗ, etc. — ಬಡಗ. -ಆ 3. = ಬಡಗಣ. (My.). — ಬಡಗುಳಿಕೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಬಡಗುದಿಕ್ಕು. = ಬಡಗುಳಿಕೆ. (My.).

ಬಡತ badata. = ಬಡಿತ. Beating, thrashing; a stroke, a blow (My.). ದುಡುಕು ಇದ್ದವಗೆ ಬಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). ಎಷ್ಟನ್ನ ಬಡತಾ ತಾಳಿರಿ? ಈ ಬಡತದ ಕಾರಣಕಗೇ ಹಿಡ್ದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಜೀವೇ ಬಿಡ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಆಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಬಡತ ಪಿವ್ವಳೆ (2, 23). ಎನ್ನು ವಿನ ಆಳಿಗೆ ಬಡತ ಬೀಲಿಲ್ಲ (3, 60). See Prv. s. ಬಪ್ಪುಕುಮದೆ.

ಬಡತನ badatana. Thinness (Ūpr. 6, 69; J. 26, 11; 29, 26); poverty (Ūpr. 6, 93; Bp. 22, 55; ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ G.; C.). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಂದೆ ತುಮ್ಬ ಗಣ್ಯರ್ಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? — ವೀಣನ ಸಿರಿಗನ್ನ ಬಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಬೇಕು. — ಜೊತೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನ ವೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬಡಿ 1, ಸದುಪ್ರ 1.

ಬಡದು badadu. = ಬಡೆದು. P. p. of ಬಡೆ 1.

ಬಡಬಾಗ್ನಿ badabā-agni. = ವಡವಾಗ್ನಿ. (ಅಪಳಿಪ್ಪು Śm. 12; My.).

ಬಡಬಾಬ್ಧಿವಹ್ನಿ badabā-abdhi-vahni. = ಬಡವಾಗ್ನಿ. (Śśv. 4, 72).

ಬಡಬಾನಲ badabā-analа. = ವಡವಾನಲ. (My.).

ಬಡಬೆ badabĕ. ಬಡವಾ. = ವಡವೆ.

ಬಡಲುವಿಕೆ badaluvikĕ. = ಬಡಲಿಕೆ. Fatigue (ಶ್ಲಮ, ಶ್ಲಮ, ಬಡಿಸೋವವ Sl. 390, *only* in Sl.; Tē. ಬಡಲಿಕೆ; Tē. ಬಡಲು, ಬಡಲು = ಬಡಿದ 1).

ಬಡವ badava. A pimp, a procurer (My.; Mhr., H. ಧವವಾ).

ಬಡವು badavu. = ಬಡೆ 2 (Śmd. 210; ಕಾರವೆ, ಶ್ಲಕ Nn. 28; ಕಾಪ್ಯ, ಶ್ಲಕ 33; Tē. ಬಡುಗು). ಬಡವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 28. 33). ಬೆಡವಿಸಿದ ಶ್ಲತಿಗಳೊಳ್ ಆನಿಸದು ಬಡವೇ! (Śmd. 407). — ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. To become thin, lean, etc. (ಕರಿದ್, ಮುದ್ Śmd. I; ನಸಿ ರೆ. I, 71). ಬಡವಾಗಿರ್, ಆದನ! ಕಾಲೊಳ್ ನಪಪಿರ್! ಬಡವಾದುಮ್ ಇಲ್ಲ! (Śmd. 128). See it again s. ಬಡೆ 2, & Prv. s. ಉಕ್ಕೆ.

ಬಡಸ್ತನ badastana. = ಬಡಚನ. (My.).

ಬಡಸ್ತಿಕೆ badastikĕ. = ಬಡಸ್ತನ. (My.). ಬಡಸ್ತಿಕೆ ಏಗೆಂಬಡದು, ಹೊಟ್ಟಸ್ತಿಕೆ ಮುಂಗಗೊಡದು (Prv.).

ಬಡಹ badaha. (= ಬಡತನ). Thinness, leanness, fineness (Ūpr. 4, 47; 8, after 44).

ಬಡಾಂಬಿ badâyi. 1. = ಬಡಗಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಬಢಯಿ).

ಬಡಾಂಬಿ badâyi. 2. Greatness; vain pomp; bragging (Mhr., H. ಬಢಾಯಿ; My.; Br.). ಬಡಾಂಬಿ ಬಲ್ಲವನು ಬಡಾಂಬಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). — ಬಡಾಯಿಮಾತು. An empty, vain word (My.).

ಬಡಾಂಬಿಖೋರ badâyi-khôra. A braggart (Mhr.; My.).

ಬಡಾಂಬಿಗಾಪ badâyi-gâra. = ಬಡಾಯಿಖೋರ. (My.).

ಬಡಾಂಬಿಯು badâyisu. To become great, to increase, to grow (My.). 2, to increase (v. t., My.).

ಬಡಿ badi. 1. = ಬಡೆ 1, ಬೊಡಿ, ಬೊಡೆ 1. To beat, to strike, to thrash, to bang, to pound (ತಾಡನ Śmd. Dh.; Śm. 92; My.; M. ಮಡಿ.; Mhr. ಬಡಿವಣೇ; *cf.* ಬಡಿ 4). 2, to sweep away, to carry away. ಕಾಮಿಬ್ಬರೇ ಳ ಬಡುಳು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯು ಬೇಕು (B. 3, 101). ಹೊದ್ ಮುಕವನ್ನು ಬಡ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದಯಿತು (My.). ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಬಾಹುಕ್ಷ Nr.). ತುಮುಬು ಬಡಿಯದೆ, ಪನಿಮ ಕೊಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಆವರಿಗೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (B. 5, 169). ಬಡಿಯೋನ ಹತ್ತರ ಹೋದರೆ ಬಡವನ ಹೋದೀತೇ? — ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸುಮ್ಮಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿತು (Prvs.). See Ūpr. 7, 87; Bp. 1, 20; 21, 19; 51, 59. 67; 60, 60; Bh. 2, 4, 6; Śśv. 3, 50; J. 3, 32; 4 sum.; B. 2, 19. 43; 3, 23. 59. 101; 4, 158; 5, 287. 293. — ಬಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Excessive beating, mutual striking, fighting, wrangling (My.). — ಬಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually, to fight, to wrangle (My.). ಬಡಿದಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿದಾರದೇ? (Prv.).

ಬಡಿ badi. 2. = ಬಡು, ಬಡಿದು. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡಿ ಬಡಿದಾಡು (Bp. 38, 32).

ಬಡಿ badi. 3. = ಬಡೆ 2, ಬೊಡೆ 2. Beating, etc.; a blow; castration. 2, a short, thick stick, a cudgel (ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಣ Śmd. Dh., o. r. ಅಲ್ಪ-; ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಣ Śm. 92; Ūpr. 5, 75). — ಬಡಿ ಕೊಳ್. To receive blows, to be wounded by them (Abh. P. 4, 110). — ಬಡಿಕೋಲ್. A staff for striking, beating or pounding (ಪಡಕೆ Ks.; ಪಡಗಿ, ಬಿಡಕೆ Śm. 31; Rāghē. 17, 67. 74; Rāv. 5, 52; Śśv. 3, 23; J. 28, 47). — ಬಡಿಗಲ್ಲು. -ಳ್ಳು. A stone-trap (for catching bandicoots, Abhā. 2, 72). — ಬಡಿಬಡಿಗೆ. = ಬಡಿಕೋಲ್. (B. 3, 23). — ಬಡಿ ಮರೆ. An instrument for levelling a surface by beating (B. 4, 121). — ಬಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To get blows, to be struck (J. 16, 42). — ಬಡಿಮೋರಿ. A gelded young bull (Bh. 2, 10, 9; 4, 4, 61). — ಬಡಿಮೋರಿಯೊಮ್ಮೆದ್ದು. N. (Bp. 58, 4).

ಬಡಿ badi. 4. = ಬಡಿ 2, etc. See ಕೆಟ್ಟಬಡಿ.

ಬಡಿಕ badika. = ಬಡಿಕೆ 2, etc. See ಕೂಡು-, ತೊಟ್ಟು-, ಬಾಯಿ-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡಿಕೆ badikĕ. Beating, etc. 2, trouble, the trouble of old age. ಪಾಪ್ಪತ್ತದ ಮುಂದೆ ನೂರಿಲ್, ಎಪ್ಪತ್ತದ ಮುಂದೆ ಬಡಿಕೆ, ತೊಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೆ ತಯಸ್ಸ, ನೂರಕ್ಕೆ ಪರಮಾ (Prv.).

ಬಡಿಗ badiga. One who serves up, as a meal. See ಉಣ-. 2, one who beats or beats off. See ಕುಂಬಡಿಗ, ಸಡಿಬಡಿಗ, & *cf.* ಪಡಗ.

ಬಡಿಗ badiga. = ಬಡಗಿ, etc. (ತಪ್ಪ G.; B. 2, 24; 5, 80). ಬಡಿಗನ ಉಳಿ (G. 82). ಉತ್ತರ ಬಡಿಗ (ಗ್ರಾಮುತಪ್ಪ G.). — ಬಡಿಗನ ಹಕ್ಕಿ. (ಪಾರ್ವಾಧಾಟಿ, ಪತಪತ್ತಳ G.).

ಬಡಿಗಿ badigi. = ಬಡಗಿ q. v., etc. (B. 4, 122). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗಿ ಮುಕ್ಕಳ ಕಾಣ್ಣೆ ಕೆತ್ತಿದ (Prv.). See ಪಾವ-. — ಬಡಿಗಿಕೆಲಸದವನು. = ಬಡಿಗ. (ತ್ವಷ್ಟೃ Si. 414). — ಬಡಿಗಿಯವನು. -ಆವನು. = ಬಡಿಗ. (Si. 399).

ಬಡಿಗಿತನ badigitana. = ಬಡಗಿತನ. (B. 5, 82).

ಬಡಿಗೆ badigĕ. A stick, a staff, a cudgel (B. 4, 55; Bp. 16, 21; My.; Tē. ಬಡಿಯು; Mhr. ದಡಗಾ). 2, a hammer, a mallet. ಕಬ್ಬುನದ ಬಡಿಗೆ (ಕೂಪ Nr.; ಮ್ಯು ಫುಣ, ಮುದ್ದರ Nr.). ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವಾಗುವದೇನೋ? (Dp. 148).

ಬಡಿಗೆ badigĕ. = ಬಡಿಗಿ, etc. — ಬಡಿಗೆಯವ. -ಆವ. = ಬಡಿಗಿಯವನು. (ತಕ್ಷ, ದರ್ಪಕ, ತ್ವಷ್ಟೃ, ರಥಕಾರ, ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ Si. 339; ಸೂತ 422; B. 4, 151). ಊರಿಂಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ಗೇಯುವ ಬಡಿಗೆಯವನು (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ Si. 339). — ಬಡಿಗೇರನ. f. e. ಬಡಿಗೆಯರ ಆವ. = ಬಡಿಗೆಯವನ. (ಓಜ, ತ್ವಷ್ಟೃ, etc. G.).

ಬಡಿಗ್ಯಾ badigyā. = ಬಡಿಗೆ, etc. (S. Mhr.; ತಕ್ಷ Čb.).

ಬಡಿತ badita. = ಬಾಡಕ. (My.).

ಬಡಿವಾರ badivāra. (= ಬಡಾಯಿ 2). Greatness, grandeur (Mhr.). 2, brag, bragging (My.; ಉಬ್ಬಹಾಸ G.; B. 2, 40). ಬಡಿವಾರದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ, ನಮುಡಾರಿಲಿ ಬಿದ್ದ.—ಬಡಿವಾರವನವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರದೇ?—ಬಡಿವಾರದ ಮೂರಿನನ್ನು ಬಡಿಗೇಲಿ ಬಡಿದರೆ ಬಡಿಗೆಯ ಮುನಿತನಕ ಗುಮುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ.—ಆವ ಜಾತಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಬಡಿವಾರ ಮೂಡಿದನ್ನೆ (Prvs.).

ಬಡಿಸ badisa. Tbh. of ಪಡಿಸ. (ನಾಳ Śm. 31).

ಬಡಿಸು badisu. 1. = ಜೊಡಿಸು 1. To cause to beat, etc. (My.).

ಬಡಿಸು badisu. 2. = ಜೊಡಿಸು 2. To help (to food) at meals, to distribute (food), to serve up or out (ಬಾಲಗತ್ತೆಯ Śmd. Dh., o. r. ಬಾಲತ್ತೆಯ; My.; M. ಪಡ; T. ಪಡ್ಪೆ, ಪಡ್ಪು, ವಿಳಮ್ಪು; Tē. ಬಡ್ಡಿಂಪು, ಪಡ್ಡಿಂಪು; Mhr. ವಾಢಣ, serving food around at a meal). See Bp. 8, 14; 17, 40; Bh. 8, 27, 1; B. 2, 50; 3, 111; Prv. s. ಮುಷ್ಟಿಗೆ.

ಬಡು badu. = ಬಡಿ 2. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಆತ್ತಿತ್ತಲು ದೂರ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗಲಿ! (Prv.).

ಬಡುಕ baduka. = ಬಡಕ 2, etc. See ಬಾಯಿ-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡುಕತನ badukatana. Beating, etc. See ಬಾಯಿ-.

ಬಡೆ badĕ. 1. = ಬಡಿ 1, etc. P. ps. ಬಡಮ, ಬಡೆದು (My.). See ಜೀವದ 1. — ಬಡಬಾಯಿ. = ಬಡಿಬಾಯಿ. (My.; B. 5, 139; ಪ ಣಾವರೆ G.). ಪೀಠದ ಸಂಗಕ್ಕೆಸ್ತಲೂ ಬಾಸಿಯ ಬಡಬಾಯಿ ಲೇಸು (Prv.). — ಬಡಬಾಯಿ. = ಬಡಿಬಾಯಿ. (My.; B. 1, 16).

ಬಡೆ badĕ. 2. = ಬಡಿ 3, etc. See ಜೀವದ 2. — ಬಡೆಗೋಲ್. = ಬಡಿಗೋಲ್. ಬಡೆಗೋಲಂ ನದು ಮೂಡಲ್ ಆಳ್ಕು; ಆಳ್ಕುಯೊಳು ಕೂಪಂಗಳಂ ತೋಡಲ್ ಆಳ್ಕು; ಇಡಿದು, ಉಳ್ಕಂ ಮೃದು ಮೂಡಲ್ ಆಳ್ಕು; ಮುಳಲೊಳ್ ತೈಲಂಗಳಂ ತೋಡಲ್ ಆಳ್ಕು; ಆವವೀ ಸಿಂಗನ ತಿದ್ದಲ್ ಆಳ್ಕು; ಕರೆಯಲ್ ಬಳ್ಕು ಉಗ್ರವ್ಯಾಘ್ರೆಂಗಳಂ;—ಕಮು ಮೂರುಂ ಮುತಿಗೇಳಂ (Si. 90, o. r. ಬಡಿಗೋಲಂ).

ಬಡೆ badĕ. Great, big (My.; Mhr., H. ಬಡಾ). — ಬಡೇಸೋಪು. Sweet fennel; anise-seed (My.; ಮಧುರಿಕೆ, ಪಾಲೇಯ, ಪಿತವಿಪ G.; ಮಧುರ Čb.; Mhr., H. ಬಡೀಸೋಪ).

ಬಡ್ಡ baḍḍu-as. A blunt, dull man (My.; see Prv. s. ಅಡ್ಡೆಗಟ್ಟು).

ಬಡ್ಡಂಗಿ baḍḍangi. = ಬಡಗಿ, etc. Tbh. of ದರ್ಪಕ (Śmd. 370; Tē. ದಪ್ಪಂಗಿ).

ಬಡ್ಡಿ baḍḍi. 1. = (ಬಡ್ಡೆ 1, cf. ಘಟ), ಬೊಡ್ಡಿ 1. A strumpet; a fornicatress (My.; T. ಪಟ್ಟಿ). ಓಬಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಮಾರಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಉಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಹಾಯದ ಬಡ್ಡಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾಜ್ಯಾಳೇ?—ಎದ್ದೇಬರಾದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಮಿಗಿಣಾ ತಪ್ಪಾ ಳೇ?—ಕಂಡ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಸಕೆ ಬಿದ್ಯಾಳೇ?—ಕುಟ್ಟುವಾದ ಬಡ್ಡಿ ಊಮ್ಮಯ ನೋಡಿದಳಕ್ಕೆ.—ಬಾರೆ, ಬಡ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ನರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೋ, ತಿರುಪಮುಮದ!—ನೀನು ಹೋದುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಬಾರುವವ್ವ ಯಾಕೆ?—ಬಡ್ಡಿಗೇನು ಬರೆಗೇ ದು, ಬಡ್ಡೀ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಗೆ.—ಬಡ್ಡೀ ಬಾಯಿಗೆ ಅಂಟ್ಸೀಯಾ? ದೊಡ್ಡೆತ್ತಿನ ಕೋಡಿಗೆ ಅಂಟ್ಸೀಯಾ?—ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಪದಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಬಿಬ್ಬಾಳೇ?—ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಡುಕನ ಯೋಚನೆ? (Prvs.). See Prvs. s. ಗೇರು & ತಂಗಳು.

ಬಡ್ಡಿ baḍḍi. 2. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. Interest on money; usury (ವೃದ್ಧಿ Hlā.; ಕರಾಸ್ಕರ, ವೃದ್ಧಿ Mr. 346; ವೃದ್ಧಿಜೀವನೆ, etc. Śi. 299; My.; Tē. ಪಡ್ಡಿ; T., M. ಪಟ್ಟಿ; B. 5, 92. 98. 99; ಅರ್ಥವ್ಯಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿ G.). ಮುನ್ದಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಉದರ ಬಡ್ಡೀ ಪಾಪವ್ವ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ವಾಧೂಷಿ G.). ಬಡ್ಡಿ ತಲುಪಾಸಿ ಮುನ್ದಾದ ಮೂಗದಿರಾಳದಿವ್ವ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Śi. 300). ಬಡ್ಡಿ ಮುಗಸಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಯೇನು? (Prv.). See Prv. s. ಸಮ.—ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು. To lend money on interest. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಡುವ (ಅರ್ಥವ್ಯಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿಜೀವನೆ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಬ್ಬಾಸಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಪನ್ನವಾದವನು (ಕುಸೀದ, etc. Nr.). 2, to pay interest (My.). — ಬಡ್ಡಿಗುಮು. -ಮು = ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು No. 1. ಬಡ್ಡಿಗುಮುವವನು (ವಾಧೂಷಿಕ, ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Hlā.). — ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡು. To lend money on interest (My.). ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ ಜೊಡ್ಡಿ ಮಗ (Prv.). — ಬಡ್ಡಿಗೊಮು. -ಕೊಮು. = ಬಡ್ಡಿಗುಮು. ಬಡ್ಡಿಗೊಮುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ Nr. 345). — ಬಡ್ಡಿ ತೀರಿಸು. To pay or discharge interest (My.; B. 5, 225). — ಬಡ್ಡಿಯುಣ್. -ಉಣ್. To take or receive interest (My.). ಬಡ್ಡಿಯುಣ್ಬುಂ (ಕುಸೀದ Nr. 345).

ಬಡ್ಡಿಸ baḍḍisa. = ಬಡ್ಡಿಸು, ಬಡ್ಡಿಸ, ಬಡ್ಡಿಸು 1. Pressing or holding firmly (ಅಪ್ಪಳಿಸುವ Śmd. II, o. r. ಬಡ್ಡಿಸ).

ಬಡ್ಡಿಸು baḍḍisu. = ಬಡ್ಡಿಸ, etc. (ಅಪ್ಪಳಿಸುವ Kk. 88, o. r. ಬಡ್ಡಿಸು).

ಬಡ್ಡು baḍḍu. = ಬಜ್ಜು, etc. Barrenness, vainness, unprofitableness (see Prv. s. ನೆಗಡಿ); bluntness; dullness (My.);—ಬಡ್ಡು ಆರಸು. A dull, foolish king. ಬಡ್ಡು ಆರಸಿನ ಬಣ್ಣನೊಡ್ಡಿಕ್ಕರೆ ಏನು? (Dp. 148). — ಬಡ್ಡುಕ್ಕಿ. A blunt knife (My.). — ಬಡ್ಡುಕುಮರೆ. A barren mare (My.). 2, a stupid, sluggish horse (My.). ಬಡ್ಡುಕುಮರೆಗೆ ಬಡತವೇ ಮುದ್ದು (Prv.). — ಬಡ್ಡುಬಾಗು. A very contemptible person (C. Bp. 42, 28). — ಬಡ್ಡುಮುಂಡ. A dull, foolish man (My.). — ಬಡ್ಡುಹಸು. A barren cow (My.). 2, a useless cow (My.).

ಬಡ್ಡೆ baḍḍĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 2, etc. (My.).

ಬಣ baṇa. 1. An imitative sound. — ಬಣಬಣ. rep. Buzzing, humming, howling, singing or sounding from very emptiness or barrenness, as an empty house, a deserted village, etc. 2, dreariness or dismalness of a place (Mhr. ಧಣಧಣ; B. 5, 60).

ಬಣ baṇa. 2. = ವಣ 1. (S. Mhr.).

ಬಣಗು baṇagu. A wretch; a poor person; a worthless person (Bh. 1, 6, 4; 2, 3, 8; see ಬಜ್ಜು; cf. ಜಿಸುಗು or ಬಡವು). ಕೂಡುವಾಗಿಗೆ ನೆರವು ತಪ್ಪಿದುದಿಲ್ಲ ಸಣ್ಣವಿದಯಾಯಿತು (Bp. 57, 13). — ಬಣಗುಕವಿ. A worthless, wretched poet (Bh. 1, 1, 11). — ಬಣಗುಗವಿ. -ಕವಿ. = ಬಣಗುಕವಿ. (One MS. of Čh. in its v. 26). — ಬಣಗುಬಡ. A

wretched ascetic (Bp. 32, 53). — ಬಣಗುದೈವ. = ಬಣಗು ದೈವ (Bp. 16, 28). — ಬಣಗುದೈವ. A worthless deity (Bp. 23, 22). — ಬಣಗುಭಕ್ತ. A poor devotee (Bp. 30, 17. 24). — ಬಣಗುಮನುಷ್ಯ. A miserable mortal (Abhâ. 2, 51). — ಬಣಗುಮನುಷ್ಯ. A worthless man (Râm. 3, 6, 17).

ಬಣಗುತನ baṇagutana. Wretchedness (Abhâ. 2, 51).

ಬಣಜಿಗ baṇajiga. = ಬಣಂಜಿಗ, ಬಣಿಜಿಗ. Tbh. of ವರ್ತಕ. A merchant: a merchant caste (My.; B. 2, 25; 4, 61; 5, 107; ಆವಣಿಕ, ನಿಗಮ, ವರ್ತಕ G.). ಬಣಜಿಗನ ಫಣ್ಣಮೊಜರಿಂಗಳಿ (ಮೂಲವರ್ಗನವರಲ್ಲಿ ಫಣ್ಣಮುನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಪ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಿಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಬಣಜಿಗ (ಜೀಯೊನ್ನರ ಸಂಗಡ) ಕೂಡಿ ಕೆಟ್ಟ, ದೊಡ್ಡ ಆಗಿ ಕೆಟ್ಟ (Prv.).

ಬಣಜಿತನ baṇajitana. Trade, traffic (ವರ್ತಕ್ಯ, ಬಣಜಿಗನ ಕರ್ಮ G.).

ಬಣಂಜಿಗ baṇaṁjiga. (Śmd. 48). = ಬಣಜಿಗ, etc.

ಬಣಂಜಿಸು baṇaṁjisu. To trade. ಬಣಂಜಿಸುವದಂ (ವಿವರ್ತಕ, etc. Mr. 345).

ಬಣಬೆ baṇabĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; Tĕ. ಬಣ್ಣವು).

ಬಣಮ್ಬೆ baṇambĕ. (Śmd. 48). ಬಣಜೆ, ಬಣವೆ, ಬಳಬೆ, ಬಣೆವೆ, (ಪಾಮೆ). A stack, a rick (ಶುತ್ತಬೆ Mr. 371; T. ಪಟ್ಟೆರ್ದ; M. ಪಣ್ಣ, stoutness, bigness; ಪಣ್ಣೆ, to become stout; *cf.* ಬಮ್ಬುಲ್).

ಬಣವತಿ baṇavati. N. of a plant (ವಿಷಕೆ Mr. 139).

ಬಣವೆ baṇavĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.).

ಬಣಿಜ baṇija. = ವಣಿಜ. The sixth karaṇa of the day (Sk.).

ಬಣಿಜಿಗ baṇijiga. = ಬಣಜಿಗ, etc. (G.).

ಬಣಿತೆ baṇitĕ. (Tbh. of ಭಣಿತ). Uttering, mentioning, adducing; talk, conversation; friendly discourse (Čpr. 8, after 64; Č. Bp. 47, 15; J. 22, 12; Dp. 167, 3). ಇದಕ್ (ತತ್ಸಮುದಾಗಳಿಕ್) ಆಕೆಯುದಂ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಳವಿಜಾರ್ಗದೊಳ್ ಸಲು ಒಗೆದುಬಾಗದ ಉದಾಹರಣಂಗಳಿಂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುದು ಆತಿರಸಿಳವಿ ಸರಂ (Śm. 77).

ಬಣಿವೆ baṇivĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; D. 4, 16). ಹೊಟ್ಟು ಕಡಿಕೆಯ ಬಣಿವೆ (G. 366).

ಬಣು baṇu. See ಬಣುಕ.

ಬಣುಕ baṇu-ka. (Śmd. 241).

ಬಣ್ಣಡ್ಡ baṇ-kaḍḍa. = ಬಂಗಡ್ಡ. (Z.).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. 1. Tbh. of ವರ್ಣ (Śmd. 338 Mḍb., o. r. ವರ್ಣ). A servant (ಚೇಟಿ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಕಿಂಕರ IIIâ.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸೇಯ, ದಾಸ, ಗೋಪ್ಯಕ, ಚೇಟಿಕ, ನಿಯೋಜ್ಯ, ಕಿಂಕರ, ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಪರಿಜಾರಕ Nr.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, etc., ದಾಸರಿಯವರನು Sk. 341; ಕಿಟ್ಟಕ, ಕಿಂಕರ Nu. 92; My.). See Bp. 27, 73; 29, 14; 59, 26; ಬಬ್ಬಣ್ಣ; Prvs. s. ಮುಗ and ಸಮುಯ. ಅರಸು ಆಟ ಮೊದಿ, ಬಣ್ಣ ಎಣ್ಣ ಮೊದಿ.—ಮುಣ್ಣನಿಗೆ ನಣ್ಣರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣರ ಹಾಗೆ.—ಮುಣ್ಣನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರೆ (ತಾನೆ) ಬಣ್ಣನಸ್ತಿರುವನು (Prvs.).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. 2. = ಬಟ 1, ಬಣ್ಣು. Tbh. of ಭಟ. A warrior, a soldier; a hero, a valiant man (ಮಜ್'ಬಾಳ್, ಭಸವೀರನಪ್ಪವಂ Kk. 43; Śm. 42; Tĕ. ಬಣ್ಣು; T. ವರ್ಣ). ದಣ್ಣಿಗಂಜುವ ಬಣ್ಣನ್ ಒತ್ತಯಜರವಿಯ ಳಣ್ಣ (Dp. 54). ಬಿಟ್ಟುಉರಸಿಸ ಬಣ್ಣನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕ ರೇಸು? (146). ಒಡಲೆಯಿಪ್ಪರೆ ಬಣ್ಣ ಪಿಡಿವೆ ನೇದೆಯ ಮಾದ್ದಿ (148). See Prvs. s. ಜಿತ್ತಿ. 2, the farmer-caste of the Tuḷu country, corresponding to that of the Nâyas of Malabar (M. ಬಣ್ಣ). ಬಣ್ಣರಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೆ ಪೆಟ್ಟು, ನಣ್ಣರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. 3. A particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಬಣ್ಣತನ baṇṇatana. The state of being a servant (My.).

ಬಣ್ಣದಾಳ baṇṇa-âḷa. N. of a place in the Tuḷu country (My.; Sk. ವರ್ಣಾಲ, the contest of heroes). ಅಣ್ಣದಾಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಣದಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ?—ಬಣ್ಣದಾಳಸುಂಕದ ಕಾದುವಷ್ಟಿದ ಮಾಗೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಣು baṇṇu. = ಬಣ್ಣ 2, etc. ಬಣ್ಣಿಂಗೆ (Čpr. 5, 111). See ಬಣ್ಣತನ.

ಬಣ್ಣುಗೆ baṇṇugĕ. = ಬಣ್ಣತನ. (Râm. 4, 2, 25).

ಬಣ್ಣುತನ baṇṇutana. Valour, heroism, bravery. (Tĕ.). ಬಣ್ಣುತನಮಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮುಟ್ಟಿನ, ಕ್ಷೀರ ಎಮ್ಮುದು (IIIâ.).

ಬಣ್ಣೆ baṇṇĕ. = ಬಟ್ಟೆ 1. — ಬಣ್ಣೆಗಮು. = ಬಟ್ಟೆಗಮು. (J. 13, 62).

ಬಣ್ಣ baṇḍa. = ಬಣ್ಣೆ 1. Wool (My.; *cf.* ಬೊಮ್ಮ). See ಆಡಿ-No. 1.

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 1. = ವಣ್ಣ. Maimed, defective, crippled. 2, impotent, emasculated. 3, *an ox without a tail* (ಪಾಲು ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು Nr.).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 2. Tbh. of ಧಾಟಿ. Price, fee, fare. ಪೈತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾಳ್ದುವ ಬಣ್ಣ (ಆತರ, ತರವಣ್ಣ Nr.).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 3. = ಧನ್ನ 1. Tbh. of ಧಾನ್ಯ. Capital, property, wealth, goods (ವಿತ್ತ, ವಸ್ತು Mr. 340). ಪರಗು ಸರಿಯುಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದ ಬಣ್ಣಂ (ಪ್ರಾಣ Mr. 408; T., M. ವರ್ಣ). ಬಣ್ಣದ ಆಳ ದೆಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಪೋಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ಬಣ್ಣ 5.

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 4. Tbh. of ಧನ್ಯ (Śmd. 339).

ಬಣ್ಡು baṇḍu-n3. 5. (fr. ಬಣ್ಣು). A shameless, dishonorable, lewd, profligate man (ಕೊಟ್ಟು Śm. 89; ಬೂತು Bhn. 21; J. 26, 64; My.; T. ವರ್ಣ; Tĕ. ಬಣ್ಣೆ; Mhr. ಧಣ್ಣ, contumacious; exposure, public disgrace). See Bp. 28, 17; 38, 25; 51, 53. ಬಣ್ಣನಿಗೆ ಬಿಣ್ಣದ ಯೋಚನೆಯೇ?—ಬಣ್ಣನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಣೀರಿ ಆದರೂ ಹೊಗ ಬೇಕು.—ಬಣ್ಣನ ಕೊಲ್ಲುವರಿಲ್ಲ, ಧಾಯಿ ತಿಸ್ಸುವರಿಲ್ಲ.—ಬಣ್ಣನ ಸ್ನೇಹ ಮೂಡಿದರೆ ಜಂಗ ತಪ್ಪದು (Prvs.). 2, = ಬಣ್ಣು. (B. 5, 185). — ಬಣ್ಣಜನ್ಮ. A contumacious existence or life. See Prv. s. ಜೀವು 1. — ಬಣ್ಣಮಾತು. = ಬಣ್ಣು-. (My.; T. ವರ್ಣ ಪೈಚ್ಚು). — ಬಣ್ಣಳು. = ಬಣ್ಣೆ 1. A shameless, etc. woman (My.; Sk. ಬಣ್ಣಾ, ವರ್ಣಾ, an unchaste woman).

ಬಣ್ಡಗ baṇḍaga. Shamelessness (one Čh. MS. in its v. 27).

ಬಣ್ಡರ baṇḍara. Tbh. of ಧನ್ಯರ. A battle; war (ಕಾಳಗ Śmd. II; ಕೊಳುಗುಳ Čt. I, 28; ಪೊಕೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ, etc. Kk. 41, Śm. 39; ಕಾಳೆಗ Kk. 81).

ಬಣ್ಡತನ baṇḍatana. = ಬಣ್ಣತನ. Shamelessness, shameless behaviour, obscenity, profligacy (J. 2, 60; My.).

ಬಣ್ಡಲು baṇḍalu. = ಬಂಲ್ಲು, etc. Lees, dregs, sediment, the mud or mire in tanks (T. ವರ್ಣಲ್; R.; T. ಪಸ, to settle, sink in the water, *cf.* ಪಸು 3).

ಬಣ್ಡವಲ baṇḍavala. (fr. ಬಣ್ಣ 3). = ಬಣ್ಡವಲು, ಬಣ್ಡವಾಲು, ಬಣವಾಲು, ಬಣ್ಡವಾಳ, ಬಣ್ಡವಾಳು. Capital, funds; stock, store (My.; ಸಿರಿ G.; Tĕ., also ಬಣ್ಣಾಲು; Mhr. ಧಾನ್ಯವಲು; B. 5, 99-101).

ಬಣ್ಡವಲು baṇḍavalu. = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡವಾಲ baṇḍavāla. = ಬಣ್ಡವಲ. (ಧಾನ್ಯ, ಮೂಲಧನ G.; My.).

ಬಣ್ಡವಾಲು baṇḍavālu. = ಬಣ್ಡವಲು, etc. (My.).

ಬಣ್ಣವಾಳ baṇḍavāḷa. = ಬಣ್ಣಗಲು. (My.). ಬಣ್ಣವಾಳದ ಒಡಿವೆ (ಸೀವ, ದಂಡಣ, ಮೂಲಭರಣಗ್ಳ Sl. 324. 459). ಪರ್ವತಗಳ ಬಣ್ಣವಾಳ ಪ್ರಕೃತಿ (ಘಾಣ್ಣ, ಮೂಲಭರಣಗ್ಳ 417). See Prv. s. ಘರಡಸ.

ಬಣ್ಣವಾಳು baṇḍavāḷu. = ಬಣ್ಣಗಲು, etc. (My.).

ಬಣ್ಣಾಯ baṇḍāya. = ಬಣ್ಣಾಯಿ. Quarrelling; revolt (My.; B. 5, 2. 51; Mhr. ಭಣ್ಣಾರ).

ಬಣ್ಣಾಯಿ baṇḍāyi. = ಬಣ್ಣಾಯ. (My.; B. 5, 51; G. 238. 263. 277).

ಬಣ್ಣಾರ baṇḍa3-āra1. = ಭಣ್ಣಾರ, q. v. (My.; Sl. 263). ಬಣ್ಣಾರ ಪ್ರೌಢಿಪ ಮಾಡಿ, ಬೋದ್ಮಾಡುಗ್ಳೇ ಮದ್ದ್ ಬಿಡ್ದ.—ಬಣ್ಣಾರವಿದ್ದರೂ ಬಂಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಣ್ಣಾರಿ baṇḍārī. = ಭಣ್ಣಾರಿ. (My.).

ಬಣ್ಣಾರಿಸು baṇḍārisu. To go to the store-room, to be stored (Bh. 5, 1, 39). 2, to store up (see Prv. s. ಎಡ್ಡಾ).

ಬಣ್ಡಿ baṇḍi. (ಭಣ್ಡಿ). A wheel (My.; Tē.; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; Tē. also ಬಣ್ಡಿಕಳ್ಳು; Sk. ವರ್ತನಿ). ಚಾಮಿಗೆ ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದ ಬಣ್ಡಿ (ಕೇದು, ತ್ರಿಕ Sl. 90). 2, a bandy, a cart, a carriage (ಅಪಸ್, ಶಕು Nr., Sl. 275; ಶಕು Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಶಕು 37; ಸ್ಕನ್ದಪ, ಶಕು, etc. Mr. 284; My.; Tē.; T. ಪಣ್ಡಿ, ಪಟ್ಟಿ, ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್). ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಬಣ್ಡಿ (ಗಸ್ತಿ, ಕಮ್ಮಲಿವಾಡ್ಯಳ); ಬಣ್ಡಿಯ ಹೋದ್ (ಶಾಕುಂಘಾರ, ಆಚಿತ Nr.). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಪತ್ತಿ ಹೊಡಪಂ (ರಘಿಳ, ಸ್ಕನ್ದಪ ರೋಹ Mr. 247). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಆಳು (ಸಾರಘಿ, etc. Sl. 278). ಪದಿಳೆಗೆ ಪದಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಬಿಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಳಿಟ್ಟ ತಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ಗಸ್ತಿ, etc. 275). ಮುರಿದ ಪಲಿಗೆ ಹೊಡಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ದಾರವ 276). ಪಕ್ಕದ ಕಣ್ಣುಗನ್ನಿ ಸೋಗ ಉದ್ದು ಕಡಾಣಿ ಬಳೆ ಮುಸ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅಪಸ್ಥರ, ರಘಿಂಗ 276). ಬಣ್ಡಿಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ (!) ಎತ್ತು (ಶಾಕು 320). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣು (ಅಭಿಜ್ಞಾನ 438). ಹೂಡು ಬಣ್ಡಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಜೋದ್ಸಿವನ್ ಅನುಪಮಬ ವಸ್ತುವನ್ ಅದು ಸಾವಿರ ಬಣ್ಡಿಯಲಿ (2, 4, 8). ಬಣ್ಡಿಯ ತಿರವ ಪಲಿಗೆಯನವ ರಿವನು (1, 10, 27). ಬಣ್ಡಿ ತುಮ್ಬಿದ ಕೂಡಿಪ್ ಇವನುಂ (1, 10, 31). ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎದ್ದಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಆ ಪ್ರಾಯುಗಳನ್ನು ಬಣ್ಡಿಗೆ ಹೂಡಿ (2, 23). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನು (2, 23). ತಳಾ ಬಿಟ್ಟು, ಬಣ್ಡಿ ಹಾಯಿದು.—ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಣಾಟಿ, ಹೇಳು ಹೆಬ್ಬಾಟಿ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮುಸುಟ (Prvs.). See Bp. 21, 16; 46, 8; 51, 69; 56, 5. 6. 9. 12. 13. 15. 18. 28; J. 5, 13; 7, 59; 8, 38; Prv. s. ಮೂಡಲ್. — ಬಣ್ಡಿಬನವ. A toy of wood or stone drawn by children (My.). — ಬಣ್ಡಿಬೋವ. A bandy-foreman (Bp. 59, 27; Bh. 8, 20, 19). — ಬಣ್ಡಿಯವ. -ಆವ. The owner of a bandy (My.); a carter, a driver (My.). — ಬಣ್ಡಿಯಾಳು. -ಆಳು. A driver (My.).

ಬಣ್ಡಿಕಾರಿ baṇḍi-kāra. A Śūdra servant in connection with a temple who is in charge of the idol-car (My.).

ಬಣ್ಡಿಕೆ baṇḍikē. = ಬಣ್ಡಿ. A shameless woman (Bp. 40, 52).

ಬಣ್ಡಿಸು baṇḍisu. To behave in a shameless, improper manner (Bp. 38, 13. 18; 40, 34).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 1. Honey (ಮುಳರನ್ಸ, ಪುಷ್ಪರಸ Nr.; ಮುಳರನ್ಸ Śa., Kk. 14; ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಾಗ). 2, the pollen of flowers (ಮುಳರ್ಪಪಿ, ಪರಾಗ Śm. 23; ಪರಾಗ 93). ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮುಳರನ್ಸ, ಮಧು IIIA.). ಪಿರಮುಗುಳ ಬಣ್ಡು (ಮಧು Mr. 509). ಹುವ್ವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮುಳರನ್ಸ, ಪುಷ್ಪರಸ, ಹುವ್ವಿನ ಜೇನು, ಆಲರ ಸೀಯು Sl. 124). ತಂದು ಮುಮುಗೊಣ್ಣ ಬಣ್ಡಿನೊಳಗಲ್ಸಿ,... ಪರಾಗಪುಂಜಮೊಳ್ ಪಲ್ಮಡಿ ಸಿಪ್ಪು ಧೃಂಗತಿಪು ಸೀರಮೊಳ್ ಸಿಜಪಾಂಸುಳೀಯಿಂದಂ (Cpr. 7, 60). See Cpr. 7, 52; Abh. P. 1, 108; J. 3, 37; ಅಳಪಣ್ಣು. — ಬಣ್ಣಿನಿ. -ಗುಣಿ. The large black bee (ಪಡಿಮ, ಧೃಂಗ Ct. II, 63; ಅವಿಪಿ, ಅಲರ್ಕ್ಕಿ, ಅಲರುಣಿ, etc., ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ Śm. 27; ಪಪಿಮ, ಅಲರುಣಿ, etc. Kk. 14). — ಬಣ್ಣುಬಿಡೆಮಯಿ. -ಪಡೆಯ. KAma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Śm. 6. 7).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 2. = ಬೇಲ್ಡು, q. v. — ಬಣ್ಡ್ಲಡ್. -ಎಡ್. = ಬೆಲ್ಡ್ಲಡ್. (ಪೀಲ್ Ct. I, 28).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. The state of being destitute of shame or void of modesty, shamelessness, impudence, indecency, obscenity, lowdness (ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ Śm. 93; My.; Tē.; see ಬಣ್ಣ 5; *cf.* ಬಜಿಮೆ). 2, an incident or business by which one is, or feels one's self, dishonored or humbled; untowardness, awkwardness, trouble, disgrace (see ಬಣ್ಣಾಟಿ; B. 4, 80). — ಬಣ್ಣಾಟಿ. -ಆಟ. A disgraceful position; a disgraceful act; disgrace, cause of shame or reproach; a very awkward and troublesome affair (My.). ಮೊತ್ತದ ಕಾಣಿಕ್ಕೆಗೆ ಆಟ, ಬಪದಣಾಮಿಕ್ಕೆಗೆ ಬಣ್ಣಾಟಿ.—ಮೊತ್ತದ ಸ್ಥಾನದ ಒಡ ವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟಿ.—ಪುಣ್ಣನ ಮಾಡಿದನ ಬಣ್ಣಾಟಿ ಪಿಚ್ಚಾಸಿಗೆ—ಬಣ್ಣೆ ಬಣ್ಣಾಟಿ, ಹೇಳು ಹೆಬ್ಬಾಟಿ (or ಹೆಬ್ಬಾಟಿ), ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮುಸು (Prvs.). See Prv. s. ಮುಬ್ಬಾಟಿ. — ಬಣ್ಣುಗೆದೆ. -ಕೆದೆ. To utter shameless words (Bp. 42, 19). — ಬಣ್ಣುಚಿತ್ರ. An obscene picture (My.). ಬಣ್ಣುಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬರವನನೇ ದಣ್ಣಸಂ (Prv.). — ಬಣ್ಣುಪದ. An obscene piece of poetry (My.). — ಬಣ್ಣುಬಾಮು. A life or state of existence full of disgrace and trouble (My.). — ಬಣ್ಣುಮಾತು. A shameless, obscene word (My.). — ಬಣ್ಣುಬೆಣ್ಣಿ. A shameless, lewd wife. ಬಣ್ಣುಬೆಣ್ಣಿ ತಿರಯಾಗಿ, ಮುಗ್ಗೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯಾಗಿ, ಕಣ್ಣಂ ತಿರಗಿ ಮಗನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ದಣ್ಣ ತಪ್ಪದು (Bp.).

ಬಣ್ಣುತನ baṇḍutana. = ಬಣ್ಣತನ. (My.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 1. = ಬಣ್ಣ. Wool. ಕುಬ್ಜೀ ಬಣ್ಡೆ ಮುಣ್ಡಾದ ಕೂದಲು (ಉಗಾಕ್ಷ Sl. 419).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 2. A rock, a block or slab of stone, a vast stone (My.; Tē.; B. 4, 101. 188. 171). ಬಣ್ಣ ಬಡದು, ಬಿಣ್ಡೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸದ.—ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಣೇ ದುರ ಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು.—ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೇನ್? —ಕುಣ್ಡೆಯಿದ್ದ ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 1. = ಬಣ್ಣಳು s. ಬಣ್ಣ. ದಣ್ಣೆಗೆ ಗಣ್ಣಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಣಗೆ ಪಿತೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍe. 2. (= ಭಣ್ಡೆ?). N. of a plant (Mr. 134; MSS. out of order; one MS. = ಬಣ್ಣೆ; two MSS. = ದಣ್ಣೆ; one MS. = ಬಣ್ಡೆ).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. Tbh. of ವರ್ಣ (Kk. 63; ರಘಿ Ct. I, 74; Cpr. 3, 102). Colour, etc. (C.). ಬೆಳುಪು ಮುಮ್ಮಾದ ಬಣ್ಣ (ವರ್ಣ Sl. 419). ಬಣ್ಣದ ಛಿಣ್ಣ (ವರ್ಣದ ಛಿಣ್ಣ Nn. 55). ಅರಿಸಿನ ಬಣ್ಣ (ಹಾರಿದ್ರ, etc.); ಬಣ್ಣದ ಹೂ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮರಾವ Hill.). See ಕಪಿಲವರ್ಣ, ಕೆಸು-, ಕೆಮ್ಪುವರ್ಣ, ಪೀತ-, ಬಿಳಪರ್ಣ, ಬೆಳು-, ಮಾಸ್ಪರ್ಣ, ಹೊಸು-. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರವರೂ ಕಣ್ಣು ಪಣ್ಣಾಗದ ದೇಹು— ಬಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೇನ್? (Prvs.). See Sp. s. ಎಣ್ಣೆ. — ಬಣ್ಣ ಎಪ್ಪು. To dip into colour, to dye (B. 4, 178. 204; My.). — ಬಣ್ಣ ಏಮು. Colour to increase or become brighter (C.; Grj. 3, 39; B. 4, 106). — ಬಣ್ಣ ಳಿಪ್ಪು. To fix a colour or make it permanent (My.). — ಬಣ್ಣಸರಿ ದ್. -ಕೂದ್. Coloured rice used for oblations (J. 31, 33). — ಬಣ್ಣದ ಅರಗು. A kind of lac (Sl. 226). — ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕ (ಚಿತ್ರಮಯೂರ Sl. 178). — ಬಣ್ಣವಿಪಾ. A kind of fish (Riv. 5, 115). — ಬಣ್ಣಪ್ಪಡೆ. -ಎ-ಪಡೆ. To get (the) colour (of any-

thing, ಶೆಸಂ. 3, 7). — ಬಣ್ಣವಿಡು. -ಇಡು. = ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. (Grj. 3, after 119; My.). — ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. To apply colour to; to dye (B. 5, 122).—See Prv. s. ಮುಸಿ.

ಬಣ್ಣಗಾಪ bappa-gāra. A dyer; a painter (C.; B. 4, 178; 5, 122).

ಬಣ್ಣಪೆ bappapĕ. Tbh. of ಪರ್ಣಾಶೆ. (My.; Dp. 126, 1).

ಬಣ್ಣವಿಸು bappavisu. = ಬಣ್ಣಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Grj. 4, 109).

ಬಣ್ಣಪುರ bappa-pura. Tbh. of ವರ್ಣಪುರ (ಶೆmd. 380; Cpr. 4, 64; 6, 53).

ಬಣ್ಣಸರ bappa-sara. Tbh. of ವರ್ಣಸರ (ಶೆmd. 376). 2, Tbh. of ವರ್ಣಸರ (Bp. 14, 4; ಶೆಸಂ. 3, 9; Bh. 1, 12, 12).

ಬಣ್ಣಿಸು bappisu. = ಬಣ್ಣವಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Cpr. 4, 79; Bp. 29, 16; Rsv. 14, 113; 14, after 115; J. 6, 41; 7, 18; 31, 31. 78). ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಬು (ಕವಿತ, ಪಣೆತ, ವರ್ಣಿತ, etc., ಮೊದಲ್ ಪಟ್ಟಬು Sl. 384). ಬಣ್ಣಿಪೆಪ್ ಆನ್ ಜಯವಂಕರಾಮು ನಂ (ಶೆmd. 255).

ಬತ bata. Tbh. of ವ್ರತ. (V. 36, 60; G.; Tĕ.).

ಬತೆ batĕ. = ಬತೆ. Tbh. of ವ್ರತೆ. See ಪಡಿ-.

ಬತೇರಿ batēri. = ಬತ್ತೇರಿ. (My.).

ಬತ್ತ batta. 1. = ಭತ್ತ, ಧಾನು. Paddy, rice in the husk (ಪಾ ಟಿಲ G.; My.; Tĕ., T. ವರ�ಿ; Mhr. ಧಾತ). ಪೂತ ಬಹುಲೀಕೃತ ಎ ನ್ನಿದೆ ತೂಬಿದ ಬತ್ತವು, ರಾತಿ ದೂಡಿದ ಬತ್ತವೆನ್ನೂ, ಎದ್ದುರು; ಆರ ನ್ಯಸೀಪಾರಬತ್ತವಿಸ್ಟಿಯೂ ಹಕ್ಕಲಸಾಲ್ದು ಬತ್ತವಿಸ್ಟಿಯೂ ಬಮಕುವುದು (ಪುಟ Nr.). ಬತ್ತದ ಉಟು (ಕಂಪಾರು, ಸಸ್ಯಹೂಳ, ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು Sl. 305). ಬತ್ತದ ಗುದ್ದೆ (ಪುಂಜ, etc. 181). ಕಾಪಿಸಲ್ಲಿ ಯೂರಿಸ್ಟ ಯೂ ಬಿತ್ತಲ್ ನಪಡೆ ತಾಪಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಬತ್ತವು ಸವನೆ ಮು ಪ್ಪಾದವಗಳೂ (ಸೀದಾರ 307).—ಬತ್ತ ಕತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಆಗಿ ದಾಪಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮುಸ್ತು; ಕೆಂಪು-, ಕೆಮ್ಮಾರಪ-, ಬಳ್ಳಿ-, ಜೀರಿಗಸಮ್ಮಾರಪ-, ಬಂಗಾರಕಡ್ಡಿ-, etc. — ಬತ್ತಧರಣ. Nutriment, or wages, of paddy (Bp. 40, 44); paddy and other articles of food (My.).

ಬತ್ತ batta. 2. = ಬತ್ಯ. Batta, an allowance beyond the settled rate of pay given on occasions of extraordinary service, extra allowance; allowance made by a creditor to one detained by him in prison, subsistence-money generally to prisoners, to attending witnesses, to peons executing processes, etc. (My.; Br.; M. ಬತ್ತೆ; Mhr. H. ಧಾತ್ತಾ; *cf.* ಭೃತ್ಯ).

ಬತ್ತ batta. 3. = ಪತ್ತು 1, ಬತ್ತು. (Mhr. ಬತಾ, ಬತ್ತಾ, ಬತ್ತಾ, a pestle). See ಕಲು-.

ಬತ್ತಲು battalu. (fr. ಬತ್ತು 1). Dried vegetable fruit (My.; T. ವಡ್ಡಿ).

ಬತ್ತಲೆ battalĕ. (fr. ಬತ್ತು 1). = ಬೆತ್ತಲೆ. Bareness, nakedness (My.; Tĕ. ವಟ್ಟ; T., M. ವಮು, ವೆಮು, ವೆಮ್ಮು). ಬತ್ತಲೆಯಿಪವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಂಬರ); ಬತ್ತಲೆಯಿಪರಾಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಕೋಟಿವಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆಯಿಪ್ಪವಗೆ ಎತ್ತೂ ಧಯವಿಲ್ಲ.—ಬತ್ತ ಲೆಯಾದ ಮಾತ್ರವಿಸ್ಟ ದಿಗಂಬರಪಾಪಾನೇ? (Prv.). See Bp. 18, 14; 51, 53; Prv. s. ಒಡಗು 1.

ಬತ್ತಳಿಕೆ battaḷikĕ. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 1, (ಬತ್ತಳೆ). A quiver (ತರಕಸ, ಪಾಣಗೇಪ Nn. 11; ಪೊಸೆ, ಮೂಂಗಿಗೆ, ಕಣೆಯ ಪೊಪೆ Kk. 40; ಪೊಸೆ, ಮೂಂಗಿಗೆ, ಪೂಪೆ Śm. 43; ಪೊಸೆ 96; Rsv. 6, after 11; Śsv. 3, 16. 27; J. 8, 38; My.; Mhr. ಧಾತಪೀ, ಧಾತಾ). ಅಪ್ಪಿನೆ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ಇಮುಂ Nr.). ಸರಳ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ತೂಣ, ತೂಣಿ, etc. Sl. 289; ಕಲಾಪ 439).

ಬತ್ತಾಸು battāsu. N. of a sweetmeat (Mhr., H. ಬತಾಸಾ, ಬ ತ್ತಾಸಾ; My.; see ಬೆಲ್ಲ-).

ಬತ್ತಿ batti. Tbh. of ವರ್ತಿ (ಶೆmd. 345). A wick, the wick of a lamp (ಪಪೆ Sl. 460; Mhr., H. ಬತ್ತೀ; T. ವತ್ತಿ; My.); a candle (My.);—a cigar (My.). ಎಣ್ಣೆಬತ್ತಿ ಪೀಲಿಗೆ, ದೀಪದ ಬತ್ತಿ ಪೀಲಿಗೆ (Sl. 231). See ಉಂಡಬತ್ತಿ. ದಪೀ ಪಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ಸೂರ್ಯಾನೇ?—ಬತ್ತಿ ಸೂಳಾಡಿದ ಬಣ್ಣ ದದ ನಪಿಸ್ಯಾನೇ? (Prva.). — ಬತ್ತಿ ಕೊಡು. To cheat (My.).

ಬತ್ತೀಸ battīsa. (ಬತ್ತೀಸು). Thirty-two (Ch.; Bp. 19, 6; 53, 53; Mhr. ಬತ್ತೀಸ).

ಬತ್ತು battu. 1. (fr. ಬಡು). = ಬಪ್ಪು 2. (To become bare or empty): to grow dry, as a stream; to dry or dry up, to evaporate wholly, as water; to grow lean, to wither, to fade (ನಿಪ್ರ ದ ಶೆmd. Dh.; C.; T., M. ವಪ್ಪು, ವಪಳು; M. also ವರಳು; Tĕ. ಒಟ್ಟು, ದಟ್ಟು). ಬಾಪ್ಪೆದೆ ಬತ್ತಿತ್ತು (Rsv. 5, 36). ಕೊಳವಮ್ಮು ಬತ್ತೆ (5, 38). ಸಲೆ ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕೆ ಸಜಲಲೊವವಪಸ್ಟೆ (J. 28, 63). ಬತ್ತಿದ ಕಾಲ್ (ಶೆmd. 286). ಕುಮುದಂಗಳ ಸಗೆ ಬತ್ತಿದು ವು ಪಾಮ್ಯ ನೀಲಪಾಗಳ್ (Lilv. 3, 5). ಕಾಮು ಬತ್ತಿದ ಪಾಲ್ (ಪರಪಾಲ್ Mr. 215). ನೀರು ದಿಸರಿಗೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ (B. 4, 202). ಬತ್ತಿದ ಕೆಪ್ಪರಿ ಬದನೆ ಪಾಕವರೆ ಕವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.—ದಿಗಿಲು ತಾಗಿ, ಮುಗಳು ಬತ್ತಿದಳು.—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಪ್ಯು ಮಳುಕವರೆ ಬತ್ತೀವಳೇ? (Prva.). See Bp. 20, 17; 57, 47; Śsv. 3, 51.

ಬತ್ತು battu. 2. Growing or being dry, etc. (T. ವಡ್ಡ). — ಬತ್ತುಬ್ಬಯ. -ಎ-ವಯ. (ಶೆmd. 204). A dry station; a lean or withered foot. — ಬತ್ತುಬ್ಬಪಿ. -ಎ-ವಪಿ. (ಶೆmd. 204). Dry cloth.

ಬತ್ತು battu. = ಬತ್ತ 3. See ಕಲ್ಲುತ್ತು.

ಬತ್ತುಗೆ battugĕ. Dryness (Cpr. 5, 11).

ಬತ್ತೇರಿ batterī. = ಬತೇರಿ. A "battery" (My.; Br., H. ಭತ್ತೇರಿ, ಬತ್ತೇರಿ).—ಕುತ್ತಡಿಗೆ ದೊಂ ಪತ್ತಲು ಬತ್ತೇರಿಗೆ ಒಡಿದರೆ ನಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬತ್ಯ batya. = ಬತ್ತ 2. (My.).

ಬತ್ವ batva. The letter ಬ (ಶೆmd. 121. 250. 341).

ಬದ bada. = ಬಮವು, etc. (My.). ಬದದ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಾಮುತ್ತಾ ರೆ (My.). See ಗದ್ದೆ-. 2, the haunch (? see ಮುಬದ್-).

ಬದ bada. ಬದ್. Bad (Mhr., H.; see ಬದಪಾಮಿ). — ಬದ್ ನಾಲು. Bad conduct (My., H.).

ಬದಕು badaku. 1. = ಬಮುಕು 1, etc. (My.).

ಬದಕು badaku. 2. = ಬಮುಕು 2, etc. (My.; B. 5, 93). ಬ ದಕು ದೂಪಿಸು (5, 90; see ಬಮುಕು-). ಬದಕು ದೂಸು (5, 115; see ಬಮುಕು-). ಬದಕು ಆಳವೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾಯು ನೋಡವೆ ಹೋ ಯಿತು.—ಬೆದಕುವವನು ಬದಕು ದೂಪ್ಯಾನೇ? (Prva.). See Sp. s. ತಿಳಿ 4.

ಬದಗ (badagu1-83). = ಬಡಗ, ಬವೆಗ. A low man or servant (ತೀರ್ಥಾ ಕೈ.; Abhā. 2, 95; Bh. 2, 2, 72; 3, 19, 25).

ಬದಗು badagu. 1. Drudgery (My.).

ಬದಗು badagu. 2. = ಬಡಸು, q. v.

ಬದನೆ badanĕ. = ಬದನೆ, ಬದಕೆ 1, ಬಜ್ಜೆ. The brinjal or egg-plant, Solanum melongena Lin. (ಬಾತಾಳ Hlā.; ಬಾತಾಳೆ, ಧಣ್ಣಾಕೆ, ಹಿಂಗುಲಿ, ಸಿಂಬಿ, ಮುಳ್ಳವರಣೆ Nr.; Sk. also ಬಾತಾಳ, ವಂಗ, ವೇಧ; T. ವದುವಲೈ; M. ವದುವಿನ, ವದುವಲೆ; Tĕ. ವಂ, ವಂಗೆ; H. ಬೈಂಗನ್; Mhr. ಬೈಂಗಣೇ, ಬೈಂಗನೀ, of the colour of the brinjal).

ಬದಪೆ badapĕ. = ಬದನೆ, etc. (ಬಾತಾಳ Mr. 95).

ಬದನಾಮಿ bada-nâmi. Ignominy, infamy (My., also as ಬದ ನಾಮ; Br.; Mhr., H.).

ಬದನಿಕೆ badanikĕ. = ಬಜ್ಜನಿಕೆ, etc. (My.; Tĕ. ಬದನಿಕೆ, ಬವನಿಕೆ, ಪವನಿಕೆ). ಗಿಡಬದನಿಕೆ (ಕಾಮಸಿ Sl. 435).

ಬದನೆ badanĕ. 1. = ಬದನೆ, etc. (C.). ಬದನೇ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಜಾತಿ (ವಾರ್ತಾಕಿ, etc. Sl. 149). See ಕರಿಮ-, ಬಚ್ಚು-, ಮೊಗರು. ಒಲೆ ಸೊಪ್ಪಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೀಜವುದೇ?—ಬದನೆಕಾಯಿ ಬಚ್ಚು ಮೆಯ್ಯುಲ್ಲ ಗಚ್ಚು.—ಒತ್ತಿದ ಕೆಲೀಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಳದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.—ಪುನ್ನಳಜೊಳಗಿನ ಬದನೆಕಾಯಿ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಾಲೀ ಹಣ್ಣು, ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಬದನೆ badanĕ. 2. = ಬಜ್ಜಿಕೆ No. 2. (My.).

ಬದರ badara. = ಬದರಿ. 2, *the fruit of the jujube* (ಬೋರೆಯ ಹಣ್ಣು G.).

ಬದರಿ badari. = ಬಾರೆ 1, etc. *The jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam. (or Z. scandens). 2, the cotton plant. 3, = ಬದರಿ ಕಾಶ್ರಮ. (My.).

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ badarikâ-âśrama. N. of a hermitage in the Himâlaya. (My.).

ಬದರಿಕೆ badarikĕ. 1. A convoy or guard on the road (My.; Br., H. ಬದರಕಾ).

ಬದರಿಕೆ badarikĕ. -ಕಾ. 2. N. of one of the sources of the Ganges and of a neighbouring hermitage.

ಬದರೆ badarĕ. = ಪದರೆ. *The cotton plant.* 2, *a particular species of bulbous plant* (= ಗೃಷ್ಟಿ, ವಾರಾಹಿ).

ಬದಲ್ badal. ಬದಲು. Changing; change, alteration; exchange; retaliation; instead of; other (ಮೂರ್ಖ G.; My.; Br., M. ಬದಲ್, ಪದಲ್, ಪದಿಲ್; Mhr., H.). ಒಸ್ಟು ಬಗೇ ಬಸುಸು ಕೊಟ್ಟು, ಆವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ದುತ್ತೊಸ್ಟು ಬಗೇ ಬಸುಸು ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವಕೆ (ಪಂಪಾಸ, etc. Sl. 325). ಕ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತ ಪಟ್ಟಗ ಕೊಳಗಿನ ಸರಕಾರ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತರಸೀಮೆಯ ಜನರು ಹರಾರ ದಸ್ಸು ಉಚ್ಚರಿಸುವಮಣ್ಣು (B. 4, 114). ಅವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹೊಸ ನವತೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳ ಜೇಳು (4, 189). ದಣ್ಣು ಇಮವ ದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ (4, 216). ಒಸ್ಟು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ಬದಲು ದುತ್ತೊಸ್ಟು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇಸ ಕೊಳ್ಳುವಕ್ಕೆ (B. 5, 107). ಇವನ ನವತೆ ದುಂಬಿನ ಹಾಗೇ ಇತ್ತಲ್ಲದೆ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ (5, 217). ಆ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ (5, 299). — ಬದಲಾಗು. -ಆಗು. To change, to be changed (ವರಾಮಿಸು My.). See s. ಬದಲ್. — ಬದಲು ಕೊಡು. To give in exchange or instead of; to give as a substitute (ಪದಿ ಕೊಡು G.; My.). — ಬದಲು ಮಾಡು. To change (v. t.); to alter, to make differ (ಪಲ್ಲಟಿಸು G.; My.). ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವವನು (ಸಮೂಹ್ಯ G.). ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಿರ ಬೇಕು (B. 4, 25). ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (5, 299). — ಬದಲುಮಾತು. A word in reply; another word; a receding or an evasive word, a contradiction (My.). ಬದಲುಮಾತಾಡಿದರೂ ತೊದಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಬದಲುಮಾತಾಡುವವನು ಪಿದಲಿಸಿದರೆ ಏಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). — ಬದಲು ಹೇದು. To reply (My.).

ಬದಲಾಬದಲಿ badalâ-badali. Exchange, interchange (My.; see Mhr. s. ಬದಲಿ).

ಬದಲಾಯಿಸು badalâyisu. = ಬದಲು ಮಾಡು. (My.; B. 5, 231. 267). 2, to change (v. t., My.).

ಬದಲಾವಣೆ badalâvaṇe. Changing, exchanging (My., also as ಬದಲಾವಣಿ). ವರ್ತಾರ್ಥಗಳ ಅಚ್ಚರಿಕೆಯಿಸ್ಸ ಅಚ್ಚರಿ ಒಸ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ದುತ್ತೊಸ್ಟು ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವವಲ್ಸ ಉಣ್ಣಾಗುವ ರಾಫ (ಆವ ಮಿಕ್ಕಳ, etc. Sl. 300).

ಬದಲಿ badali. Exchange or relief, as of a guard; a substitute (used of persons, My.; Mhr., H.).

ಬದಲಿಸು badalisu. = ಬದಲಾಯಿಸು. To change, etc. (v. t., My.). ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವದು (G. 100). 2, to alter, to change (v. t., My.). ಈ ತಾಕೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳು ಯಾವಾಗಲು ಬದಲಿಸುತ್ತವೆನ್ನು, ಆವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು (B. 5, 174).

ಬದಲೆ badalĕ. (= ಬದಲ್). (Mhr. ಬದಲಾ, for; instead; see ಮೂಸ-).

ಬದಸು badasu. = ಬದಸು 2. Crookedness (ಕೊಂಬ್ಕಿ Śmd. II, o. r. ಬದಗು).

ಬದಿ badi. 1. Mud, mire, slush, ooze (ಕೆಸರ್ Śm. 98; My.; T. ವದಿ; Tĕ. ಪಾದೆ; T. ಪದಿ, a lump of butter or of ointment; ಪದುಮ್ಮು, slimy mucus; suet, fat; *cf.* ಬಸಿ 1). ನದೀ ಪಾತ್ರ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬದಿ badi. 2. = ಬರಿ 1, (ಬಲಿ 1). The side, the flank (ಪಕ್ಕ Kk. 32; Śm. 70. 78. 98; Bp. 20, 109; 55, 16; Bh. 4, 2, 64; Śśv. 4, 15; My.; B. 4, 168. 171); nearness, proximity, vicinity (My.; Tĕ. ವದಿ). ಜೀರಗೆಯ ಜೀವದ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರೀ ಜೀವದ ಜೀವವು (B. 4, 62). See ಕೆಟ್ಟ-. — ಬದಿಗಾಗು. -ಆಗು. To go aside, to make room (My.; ಕೆಲಸಾರು G.). — ಬದಿಗೆ ಮಾಡು. To put or remove to one side (My.; ಒತ್ತಿಸು G.). — ಬದಿಯೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. A rib (Bh. 1, 16, 38).

ಬದಿಕಿಸು badikisu. = ಬದುಕಿಸು. (Bp. 37, 20; My.). ಬದಿಕಿಸುವ ದುಷ್ಟು (ಜೀವಾತು, ಜೀವದಾಪಧ Sl. 298).

ಬದಿಕು badiku. = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 41, 13; My.). ಬದಿಕಿರುವವನು (ಜೀವ, ಅಸುಧಾರಣ); ಬದಿಕಿರುವ ಕಾಲ (ಆಯುಸ್, etc. Sl. 298).

ಬದಿಗ badiga. = ಬದಗ, etc. (ಕೇದಿತಾಳ್ Śm. 46, o. r. ಬದಿಗ).

ಬದಿನಿಕೆ badinikĕ. = ಬಜ್ಜನಿಕೆ, etc. (ವಜ್ಜೆ, ವೈದ್ಯಾವನ, ಪೃಕ್ಷರುಚಿ, ಜೀವವೃತ್ತಿಕೆ, ಗಿಡದ ರೆಪ್ಪೀ ಕೊನೆಯೊಳಗೆ ಗಣ್ಣು ಳಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತವೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಕರಿಗೂ ವೈದ್ಯಕರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ Sl. 142).

ಬದು badu. = ಬದುವು, etc. (My.; see ಗದ್ದೆ-).

ಬದುಕಿಸು badukisu. = ಬದಿಕಿಸು. To cause to live or subsist; to support; to cause to continue in existence, to save from death; to raise to life (Bp. 13, 7. 13; 50, 71; 5, 165; My.; B. 3, 125). ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವಕ್ಷನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬದುಕು baduku. 1. = ಬದಕು 1, ಬದಿಕು, ಬದುಕು, ಬದ್ರ್ಕು 1, ಬದ್ರ್ಂಕು, ಬಜ್ಜಿಂಕು. To live, to be alive; to subsist; to make a livelihood, to live by; to continue in existence, to remain alive; to revive, to return to life (My.). See Bp. 1, 34; 20, 9; 43, 79; 48, 14. 19; 56, 38. 39; 59, 35; 60, 2; Bh. 1, 10, 31; J. 2, 18; 14, 9; 28, 49; 24, 9. 63; B. 5, 104; Prvs. s. ಪಾಯು, ಪಾಯು.—ಜೀವಧಾರಿಪ್ಪ ಬದುಕುವ ಸ್ತ್ರೀ (ಆಧೀರಿ, ಮುಪಾಶೂಪ್ತಿ); ಬದುಕುವ ಕಾಲ (ಜೀವಿಕಾಲ, ಆಯುಸ್); ಆರವ್ಯದಿನಿಸ್ಸ ಬದುಕುವವನು (ಕೈಕ್ಷಾಜೀವಿ); ಕೆಮ್ಮುದಿನಿದು ಬದುಕುವನಂ (ಹಸ್ತಾಜೀವಿ); ಬಿತ್ತಿಯ ಕೊಟ್ಟಾವಿ ಬದುಕುವವರು (ವೈಷ್ಟಾಜೀವಿ); ಅರಣ್ಯನೀವಾರಿಯತ್ತಿರಿಸ್ಸವು ಪಕ್ಕಲಕಾಮ್ಯ ಬಿತ್ತಿಸ್ಸವು ಬದುಕುವುದು (ಮತ Nr.). ಆವಿ ಬದುಕುವವನು (ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ Sl. 238). ಹೊಲಿಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು (ಪಾರೋಪಜ್ಞಾವಿ Kn. 80); ಬದುಕಾಲು ಬದುಕುವವನು (ವೈಶ್ಯಾತ್ಮಕ, etc. Sl. 335). — ಬದುಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let live, etc. (B. 5, 72).

ಬದುಕು baduku. ೨. = ಬದಕು ೨, ಬರ್ದುಕು ೨. **Living, life** (My.); **livelihood, profession** (Bp. 45, 39; My);—**property, things, articles, goods** (My.; B. 3, 41. 101; 4, 61. 169; 5, 84; Bp. 30, 24; 47, 5; J. 4, 63; ಸರ್ವಜ್ಞ G.). ಪಸರಾಗಿವೆ ಬದುಕು, ಸಾಯುದಾಕೆ[ನು]! ಆಬ್ರಿಯಾಗಿವೆ ಬದುಕು, ಸಾಯುದಾಕೆ[ನು] (Dp. 4). ಬದ್ದಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಕಿನ ದೋಚಿತ (Prv.). — ಬದುಕು ಬಾದು. dupl. (My.). ಜೀವದಲ್ಲಿ ರುವನಕ ಬದುಕು ಬಾದು, ಸತ್ತ ಬಿದ್ಮಳ ಮುಕ್ಕಳ ಬಾಲು—ಮುಮಕಳ ಬಾದು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಬದುಕು ಬಾದು ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? (Prvs.). — ಬದುಕು ಮಾಡಿಸು. To cause to carry on a business, etc. (My.; see ಬದಕು-). — ಬದುಕು ಮಾಡು. To carry on a business or profession (My.; see ಬದಕು-).

ಬದುಂಕು baduṅku. (Śmd. 48, not in Mjb.). = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 45, 46). ಆದಿಂ ಬದುಂಕುವದನು (ಜಾದಾಲ, ಆಜಾಮೀಳ Hlś.).

ಬದುವು baduvu. = ಬದ, ಬದು, ಬದುಹು q. v. (My.; T. ದರಪ್ಪ, ದರಮ್ಪು, ದರ್ಪೆಪ್ಪು, ದರ್ಪೆ, ದರ್ಪೆನು; M. ದರಪ್ಪ; Tē. ದರುಬು, ದರವೆ). ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋಟದ ಸಾರಿಗೇ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುದ್ದಾಗಿ ಬೆಳವಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಸಮೂಹ (ನಪ್ಪೆ, ನವಸಂಪತಿ Sl. 165).

ಬದುಹು baduhu. = ಬದುವು, etc. **A raised bank in fields, a low ridge** (ಪಾಳೆ Mr. 371, one MS. ಬಿದುಹು).

ಬದೆ badĕ. = ಬಡೆ. See ಹಡಿ-.

ಬದೆಗ badĕga. = ಬದಗ, etc. (ತೀರ್ಥಾಳ Kk. 37, o. r. ಬದಗ).

ಬದ್ದ badda. Tbh. of ಬದ್ಧ. Firm; true; truth; firmly, certainly (ಗಾಢ Śmd. II; Śm. 65; ಗಾಢ Kk. 70, o. r. ಬಿದ್ದ; My.; Mhr.: fully, completely). ಬದ್ದ ನವೆ ನುಡಿಯಿದ್ದರೆ ಕಾತಿ (Dp. 165).

ಬದ್ದಕಿ baddaki. N. of a plant (ಬಸುರಿ Mr. 149).

ಬದ್ದಣ baddaṇa. = ಬದ್ದಡಿಗ 1. (ಒಸಗೆಯಬ್ಬ Ćt. II, 47; Śs.).

ಬದ್ದರ baddara. Tbh. of ಭದ್ರ. An ox; an elephant (Ćpr. 5, 105; Ć. Bp. 42, 24. 27; Bh. 3, 17, 20).

ಬದ್ದವಣ (badda-paṇa = bhadra-paṇa). 1. A drum used on festive occasions (ಮಂಗಳದಬ್ಬ Śmd. II; Śm. 37; Ćpr. 4, 42; Abh. P. 3, 28. 114; 4, 28; 13, 100).

ಬದ್ದವಣ baddavaṇa. 2. Tbh. of ವರ್ಧಮಾನ (ಆಪುದಲ Śmd. 373).

ಬದ್ದಿ baddi. (Tbh. of ವೃದ್ಧಿ).

ಬದ್ದಿಕಾರ baddi-kâra. One who causes increase, a promoter (Rām. 6, 47, 56).

ಬದ್ದಿಕೆ baddikĕ. = ಬಡ್ಡಿಗೆ, ಬಡ್ಡುಗೆ. Tbh. of ಬದ್ಧಕ. A band, a tie;—a border, the ends or skirt of a cloth (Tē. ಬದ್ದೆ). ಬದ್ದೆಯ ಬದ್ದಿಕೆ (ಪದೆ, ಪಸ್ತ Sl. 222). 2, = ಬದಕೆ 2, comparing anything with, or examining anything according to, a standard, as weights, measures or money (My.).

ಬದ್ದಿಗ baddiga. = ಬಡ್ಡಿಗ. See ಕೆರೆದಬ್ಬಿಗ s. additions.

ಬದ್ದಿಗೆ baddigĕ. = ಬಡ್ಡಿಕೆ, etc. (ಪದೆ Sl. 460).

ಬದ್ದಿಸ baddisa. = ಬಡ್ಡಿಸ, q. v.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 1. = ಬಡ್ಡಿಸು, q. v.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 2. Tbh. of ಬಸ್ಥಿಸು. To compare anything with, or examine anything according to, a standard (My.). 2, to be bound, to be obstructed, as the excrements from costiveness (My.).

ಬದ್ದು baddu. = ಬರ್ದು 3. **Proficiency, skill** (Ćpr. 4, 78).

ಬದ್ದು baddu. A hole in the ground into which children play marbles (My.; Mhr., H. ಬದ್).

ಬದ್ದುಗೆ baddugĕ. = ಬಡ್ಡಿಗೆ, etc. A band, a tie (Bp. 61, 26; Bh. 3, 4, 26).

ಬದ್ದೆ baddĕ. (fr. ಬದ್ಧ). A truthful woman (Rām. 6, 53, 82).

ಬದ್ಧ baddha. = ಬದ್ದ. *Bound, tied, fixed, fastened; fettered; caught, captured, confined;* arrested, held back, checked; joined, connected, combined, united; inlaid, studded; composed, as verses; constructed; formed, set, as fruit; bearing, as fruit; struck, as a root; firmly rooted, firm, (true); placed side by side; clenched; entangled; *put on, dressed.* See ಆ-.

ಬದ್ಧಕಂಕಣ baddha-kaṅkaṇa. = ಕಂಕಣಬದ್ಧ No. 2. (My.).

ಬದ್ಧಪ್ರಕೃತಿ baddha-prakṛiti. A constitution subject to costiveness (My.).

ಬದ್ಧಭೂಮಿಕ baddha-bhûmika. *Having an inlaid floor.*

ಬದ್ಧಭೃಕುಟಿ baddha-bhṛikuṭi. = ಭೃಕುಟಿ. (J. 12, 46; 22, 37; 27, 41).

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿ baddha-mushṭi. Having a closed fist; covetous, penurious, miserly.

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿಕರ baddhamushṭi-kara. *The hand with closed fist.*

ಬದ್ಧವಿರುದ್ಧ baddha-viruddha. = ಬದ್ಧವೈರ. (Bp. 58, 27).

ಬದ್ಧವೈರ baddha-vaira. One who has contracted confirmed hostility; fixed and deadly hatred. (My.).

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿ baddha-aṅjali. Having the palms joined so as to form a cup and raising them up to the breast, as in humble entreaty or representation, etc. (Rāv. 6, after 132).

ಬದ್ಧೆ badhĕ. = ಬಡಿಸೆ, etc. (My.).

ಬಧಿರ badhira. *Deaf.*

ಬಧಿರತ್ವ badhiratva. Deafness. (My.).

ಬಧಿರೀಕೃತ badhirî-kṛita. Made deaf, deafened (Rāv. 6, after 137).

ಬನ bana. = ವನ, q. v. (ವನ Kk. 18; ಆರಣೆ, ಆರಾಮು Śm. 21; Ćpr. 1, 104; 2, 71). ಬನಕ್ಕೆ or ಬನಕೆ (Śmd. 139). ಇಷ್ಟನ ಬನಂ (ಸಪ್ತಪರ್ಣ); ಕುಬೇರನ ಬನಂ (ಚೈತ್ರರಥ); ಬಿಟ್ಟಿಯ ತಪ್ಪಲ ಬನಂ (ಉಪತ್ಯಕೆ); ಬಿಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಣ ಬನಂ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ); ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನವನ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನಂ (ವೇಲಾವನ Hlś.). — ಬನಗಬ್ಬಿಲೆ. -ಕಬ್ಬಿಲೆ. The darkness of a wood, etc. (Rāv. 2, 54; V. 4, 46). — ಬನದುಮುಪಿ. -ತುಮುಪಿ. = ಬನ್ನಕೆಳೆ, ಬನ್ನಾರೆ. An evergreen shrub, Dodonaea viscosa L. (Z.). — ಬನದಹಂದಿ. A wild hog (Śiv. 3, 34). — ಬನವಿಟ್ಟಿಸಿ. -ಎಸಿ. To seize, *i. e.* to enter, a forest or wood (Ćpr. 1, 106). — ಬನವಾಸಿ. N. of a town (Prll. 3, 2 seq.). — ಬನವಾಸ. = ಬನವಾಸಿ. (My.). ಬನವಾಸಿಗೆ ಹೋದರೂ ಬಜಗಾಲು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬನವೆಂಕಿ. -ಜೆಂಕಿ. Forest-fire (ಮಾದಾಳ್ಳಿ Śs.).

ಬನಪು banapu. A large timber tree, **Terminalia tomentosa, var. coriacea, Clarke** (St. & Pl.; Tu.; Kŏnkapi ಬಾಪು).

ಬನಾತು banâtu. Broad-cloth, woollen (H., Tē.; My.).

ಬನಾಯಿಕೆ banâyikĕ. = ಬನಾವಣೆ. (My.).

ಬನಾಯಿಸು banâyisu. To make, to fabricate (My.; Tē.; Mhr., H. ಬನಾವಿನೇ).

ಬನಾವನೆ banâvane. = ಬನಾವು. (My.; Mhr.).

ಬನಾವು banâvu. The act of making, fabricating or bringing about (My.; Mhr., H. ಬನಾವ). 2, good understanding together, mutual agreement (My.; Mhr., H.).

ಬನಿ bani. Substance, essence, as of grains, milk, butter or vegetables (My.).

ಬನಿಯನ್ banîyan. A waistcoat with short sleeves (My.; H.).

ಬನ್ತಿ bantî. = ಪನ್ತಿ. (ಅಳಿ, ವಂಕ್ತಿ, etc., ಸಾಲು Sk. 119).

ಬನ್ತು bantu. = ಬನ್ದಿಸು, ಬನ್ದುದು. Third person singular neuter of the imperfect of ಬರ್ 1, ಬರು. (C.).

ಬನ್ತೆ bantĕ. = ಜೋಸ್ತೆ, q. v. (My.). — ಬನ್ತೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To be stitched together like a quilt. ಆವನ ಕೂದಲು ತೊಡಕಾಗಿ ಬನ್ತೆಗಟ್ಟಿದೆ (My.). — ಬನ್ತೆಗದ್ದುಳಿ. -ಕದ್ದುಳಿ. A quilted blanket (My.). — ಬನ್ತೆಗಳ್ಕೆ. = ಜೋಸ್ತೆಕಳ್ಕೆ. (My.).

ಬನ್ದ banda. Tbh. of ಬನ್ಧ (Śmd. 339). A bond, etc. 2, in the sense of ಬದ್ಧ: formed, set, as fruit; bearing, as fruit; etc. See ಬಾರ-, ಸಂಕಲೆಬನ್ದ, ಸರಬನ್ದ. — ಬನ್ದಕಟ್ಟು. Moderateness (My.). ಆಚ್ಚಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಬನ್ದ, ಬನ್ದಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಬನ್ದ (Prv.). 2, caste-rules (My.). — ಬನ್ದದ ಮರ. The wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.). — ಬನ್ದ ಮಾವು. A mango tree in fruit (ಫಲವಾದ ಮಾವಿನ ಮರ. Cr. II, 119; ಫಲಿತವಾದ ಮಾವು Kk. 66; ಫಲಿತತರುವಾಲ Śm. 26; Cpr. 7, 43).

ಬನ್ದಗಿ bandagi. Slavery (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಪಿಕೆ bandapikĕ. = ಬಡನಿಕೆ, ಬಡಿನಿಕೆ, ಬನ್ದಳಿಕೆ, ಬನ್ದುರಿಕೆ, ಬಾನ್ದುರಿಕೆ, ಜೋನ್ದರಿಗೆ. Tbh. of ಪಡ್ಡಾಳಿ, etc. A parasitical plant; the parasitical plant Epidendrum tessclatum, etc. (ಬೀದನ್ತಿಳಿ, ಕೃಷ್ಣಾರುಹಿ, ವನ್ದೆ, ಕೃಷ್ಣಾವಿನಿ Nr.; ವನ್ದೆ, ಕಾಮಿನಿ Nr. *a*, ಬನ್ದಳಿಕೆ Nr. *b*; ತರುರುಹ, ದೂರ Mr. 142).

ಬನ್ದಣೆ bandanĕ. Tbh. of ಬನ್ಧನೆ. (My.).

ಬನ್ದರ bandara. 1. Tbh. of ಬನ್ಧನ. See ಬಾರಬನ್ದರ, ಬಾರದನ್ದರ.

ಬನ್ದರ bandara. 2. = ಬನ್ದರು. A port; a port-town; a landing place on a coast or in an inlet (H., Mhr.; B. 3, 116).

ಬನ್ದರಿಕೆ bandarikĕ. = ಬನದುಮುಬಿ. See s. ಬನ. (My.).

ಬನ್ದರು bandaru. = ಬನ್ದರ 2. (My.; Tĕ.; M. ಬನ್ದರ್). 2, N. of Masulipatam (Tĕ.; My.).

ಬನ್ದಳಿಕೆ bandaḷikĕ. = ಬನ್ದಪಿಕೆ, q. v.

ಬನ್ದಾನ bandâna. Tbh. of ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ದಾರೆ bandârĕ. = ಬನದುಮುಬಿ, etc. (My.; Tĕ.).

ಬನ್ದಿ bandi. 1. = ಪನ್ದಿ 1. One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Śm. 77; Kk. 95). A captive or prisoner in general, male or female (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಗ್ರಹಣ, ವನ್ದಿ IIIâ.). 2, an obstacle, an impediment; stop, cessation (Mhr.. H. ಬನ್ದಿ); confinement, imprisonment (see ಬಲ್ಬನ್ದಿ; M. ವನ್ದಿ). 3, a tie: an armlet (My.; T. ವನ್ದಿ); a gold wire worn round the neck by females (My.). ತೋಳ ಬನ್ದಿ (Śm. 162). 4, plunder, booty, spoil (Sk.; Bp. 9, 1; V. 6, 6; J. 23, 15). — ಬನ್ದಿಕಾರ. -ಕಾರ. (Śmd. 235). A robber, a thief (Bp. 9 sum.; Sk. ಬನ್ದಿಕಾರ); a man who takes prisoner. See ಬಳ್-. — ಬನ್ದಿಗ್ರಹಣ. (Śmd. 386; Kk. 99). Taking prisoner; seizing plunder. — ಬನ್ದಿಯದು. -ಆದು. = ಬನ್ದಿವಾಸ. (B. 5, 202. 206). — ಬನ್ದಿಯದಳು. -ಆದಳು. = ಬಂಗಾರದವಳು. (My.). — ಬನ್ದಿವಾಸ. = ಬನಿವಾಸ. (B. 5, 202. 208; My.). — ಬನಿವಿಡಿ. -ಮಿಡಿ. To take captive (Cpr. 1, 127); to plunder. ಬನ್ದಿವಿಡಿದ ಪಿಮ್ಬಿಳಿಗರ ಸ್ಥಾನಮಂ (Śmd. 386). — ಬನ್ದಿವಿಡಿಕ. -ವಿಡಿಕ. A man who takes prisoner (ಗ್ರಾಹಕ, ಪ್ರಗ್ರಹ Mr. 462); a plunderer. — ಬನ್ದಿಶಾಲೆ. -ಶಾಲೆ. A prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ, ಸೆರೆಮನೆ Sk. 298; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ್ದಿಶಾಲ). — ಬನ್ದಿಶಾಲೆ. -ಶಾಲೆ. A prisoner (ಪ್ರಗ್ರಹ, etc., ಸೆರೆಮನೆಯೊಳಗಿರುವವನು Sk. 298; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಿ bandi. 2. = ವನ್ದಿ 2. (Sk.; Bh. 1, 7, 34; Mhr.).

ಬನ್ದಿ bandi. 3. N. of a plant. See ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ.

ಬನ್ದಿಕ್ಯಾ bandikyâ. A shrub, Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.).

ಬನ್ದಿಗ bandiga. = ಬನ್ದಿಗ. Tbh. of ಬನ್ದಿಕ (ಬನ್ಧಕ). See ಸಬ್ಬನ್ದಿಗ and ಸರಬನ್ದಿಗ.

ಬನ್ದಿಸು bandisu. = ವನ್ದಿಸು. (Abh. P. 15, after 42).

ಬನ್ದು bandu. P. p. of ಬರ್ 1, ಬರು.

ಬನ್ದು bandu. 1. = ಜೋನ್ದು. (Tbh. of ವನ್ದ). Praise, eulogy (see ಬನ್ದುಕ).

ಬನ್ದು bandu. 2. Tbh. of ಬನ್ಧ. Any tie, a bond, a fetter; confinement; restriction (B. 5, 141. 142. 144. 255; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ). 2, a fold of a sheet of country paper (My.; Mhr., H.). — ಬನ್ದುಕಟ್ಟು. The state of being well ordered, regulated or compact; caste-rules (My.). — ಬನ್ದು ಮಾಡು. To close, to shut (My.).

ಬನ್ದು bandu. 3. Tbh. of ಬನ್ದು. (My.).

ಬನ್ದುಕ bandu1-ka. (Śmd. 239, o. r. in three MSS. ಜೋನ್ದುಕ). A man who gets his food by flattering, coaxing or wheedling (ಪಲ್ಲವಿತ್ತ, ನವ್ವಿಸಿನುಂ ತಿನ್ಬುವ Śm. 46; Kk. 66, o. r. ಜೋನ್ದುಕ).

ಬನ್ದುಗೆ bandugĕ. Tbh. of ಬನ್ದಿಕ (Śmd. 359; Cr. II, 15; Mr. 127; Śm. 27; IIIâ., Nr.; Grj. 7, after 11; 7, 53; Bp. 58, 22; Sk. 139).

ಬನ್ದುರಿಕೆ bandurikĕ. = ಬನ್ದಳಿಕೆ. (K.).

ಬನ್ದೂಕ bandûka. = ಬನ್ದೂಕು. (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದೂಕು bandûku. A musket or firelock; a matchlock (My.; Br.).

ಬನ್ದೋಬನ್ತಿ bandôbastî. = ಬನ್ದೋಬನ್ತು. (My.; B. 5, 265; Mhr., H.).

ಬನ್ದೋಬನ್ತು bandôbastu. Settlement, adjustment; fully arranged or well-ordered condition, secure, firm condition; order (B. 5, 268; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ಧ bandha. = ಬನ್ಧ, ಬನ್ಧು 2. Binding, tying; *a bond, a tie, a chain, a fetter, any tie;* (a regulation, a rule Mhr.); catching; fettering, confining, checking; imprisonment, custody, check, restriction; joining, uniting;—forming, constructing, building, erecting; embanking, an embankment;—any posture or position of the limbs or body generally, a position or posture; a particular position of the hands and feet, etc.;—connection;—agreement, union;—a border;—bondage;—combination of sounds, construction of words; a composition. See Ch. v. 1; Kâvy. III, 1, A, 4; IV, 1; IV, 2, 82; ಧನಾಕ್ಷ, Śśv. 4, 75.

ಬನ್ಧಕ bandhaka. = ಬನ್ದಿಕೆ, etc. A binder; a catcher;—a violator, a ravisher;—a band, a tie;—a bank, a dam;—binding, confinement;—hindrance, impediment (My.);—*pledging; a pledge, a deposit, a pawn.*

ಬಂಧಕಿ bandhaki. *An unchaste woman.*

ಬಂಧತಂತ್ರ bandha-tantra. A complete army, or one possessing the four divisions of chariots, elephants, horse, and foot. (R.).

ಬಂಧನ bandhana. = ಬಂಧರ 1, ಬಂಧಾನ, ಬಂಧ್ಯ. Binding, tying; fettering, fastening; tightening;—holding fast, arresting, checking;—binding on, putting on;—catching, capturing;—*confining, confinement, captivity, bondage, imprisonment* (Śmd. 160; ಕಟ್ಟು Mr. 267); inflicting pain, hurting;—joining, connecting, uniting;—building, construction;—*a bond, a band, a chain, a fetter, any tie;*—a stalk, a stem, a peduncle. See ಕಟ್ಟಿಸು, ಕಟ್ಟು, ಕೆತ್ತು, ತೊಡರ್, ತೊಡ ತುರ್, ಬಿಗಿ; ಪ್ರಸವ-.

ಬಂಧನಗ್ರಂಥಿ bandhana-granthi. *A noose.*

ಬಂಧನಾಕುಲತೆ bandhana-ākulatĕ. Bewilderment from being in captivity (Čpr. 5, 35).

ಬಂಧನಾಲಯ bandhana-ālaya. *A prison, a jail.*

ಬಂಧನಿ bandhani. = ಬಂಧನ. See ಮುಗ-.

ಬಂಧವಿದ bandha-vida. One who knows how to put on (decorations) or to decorate (Čpr. 6, 47).

ಬಂಧಿಕೆ bandhanĕ. = ಬಂಧನಿ, ಬಂಧನ. (My.).

ಬಂಧಸ್ತಂಭ bandha-stambha. *The post to which an elephant is tied.*

ಬಂಧಿಕ bandhika. = ಬಂಧಿಗ, ಬಂಧಕ. See ಸಾರ್ವಬಂಧಿಕ, ಪಸಸಬಂಧಿಕೆ.

ಬಂಧಿಸು bandhisu. = ಬಂಧಿಸು 2. To bind, to tie, to fetter, etc. (Čpr. 3, after 2); to bind on one's self, to put on (Bp. 4, 11); to connect, to join, to unite, etc.; to inflict punishment, to chastise, to inflict pain. ಲೋಗರನು ಬಂಧಿಸದ್ (ಪರಿಭಾಷೆ, ಸಮಾಶ್ರಕರಣ Mr. 454). ವೃಕ್ಷದೆರಮ ಬಂಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ದಂಡವೆನಿಕ್ಕು (Mr. 476). See Bp. 27, 13; 32, 55; 44, 47; 54, 15; J. 20, 9.

ಬಂಧು bandhu. = ಬಂಧು 3. Connection, relationship. 2, one who is connected with or belongs to;—*a kinsman, a relation, a relative* (ಗೋತ್ರ Nn. 16; ನಂಬ 140; ಪಳ್ಳಿಪಣಿ, ಪಳ್ಳಿಪಣಿ ಕೆ.). 3, a cognate kinsman in a remote degree. 4, a friend. — ಬಂಧು ಬಳಗ. dupl. The whole body of relations, kinsfolk (Bp. 40, 41; Dp. 61, 2; My.; B. 2, 41; 3, 2. 90; 4, 153). ಬಂಧು ಬಳಗದು ಕೂಡಿ, ಹೊನ್ನಿ, ಹೊಗಳ ಬಾವಿ, ಒಣ್ಣಿ ಸತ್ತವರ ಪೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ನು, (ಕೊಸಂ) ತೂಗುವರು (ಕೆ.). — ಬಂಧ್ಯ ಬಳಗ. = ಬಂಧು ಬಳಗ. (Bp. 61, 87; My.).

ಬಂಧುಕ bandhuka. = ಬಂಧುಲ. *The son of a harlot, a bastard.*

ಬಂಧುಕಿ bandhukĭ. *An unchaste woman.*

ಬಂಧುಜನ bandhu-jana. A kinsman; kinsfolk, relations. (My., also as ಬಂಧ್ಯ-).

ಬಂಧುಜೀವ bandhu-jīva. *The flower Pentapetes phoenicea.*

ಬಂಧುಜೀವಕ bandhu-jīvaka. *The flower Pentapetes phoenicea.*

ಬಂಧುತೆ bandhutĕ. *Relations collectively, kindred, kin.* 2, relationship, affinity, relation (My.).

ಬಂಧುತ್ವ bandhutva. = ಬಂಧುತೆ No. 2. (My.).

ಬಂಧುರ bandhura. 1. *Uneven, undulating, wavy.* 2, *bowed, bent, inclined* (ನಮ್ರ, ನತ, ಎದಗೊಡು Mr. 454); crooked. 3, pleasing, delightful, handsome, beautiful; beauty (Ch. v. 1; Kávy. IV, 1; Bp. 5, 18; Mr. 3). 4, a kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ನವರತ್ನ Mr. 101). 5, a goose. 6, injurious.

ಬಂಧುರ bandhura. 2. = ಬಂಧುರ. (A.).

ಬಂಧುರತರ bandhura-tara. Uncommonly beautiful, etc. (Śśv. 2, 63).

ಬಂಧುಲ bandhula. *The son of a harlot, a bastard* (ಕೆಟ್ಟವರ ತನುಜ Mr. 310).

ಬಂಧೂಕ bandhūka. = ಬಂಧುಗ. *A shrub bearing a red flower, Pentapetes phoenicea.*

ಬಂಧೂಕಪುಷ್ಪ bandhūka-pushpa. *The tree Terminalia tomentosa W. & A.*

ಬಂಧೂರ bandhūra. = ಬಂಧುರ 1, No. 3. (Sk.; A.).

ಬಂಧ್ಯ bandhya. = ವಂಧ್ಯ. To be bound or fettered; to be confined or imprisoned; to be constructed;—*not bearing fruit in due season, barren, unfruitful, unproductive, useless, vain;*—not having the menstrual courses;—destitute, deprived of.

ಬಂಧ್ಯೆ bandhyĕ. = ಬಂಜೆ 1, ವಂಧ್ಯೆ. A woman not having the menstrual courses; a barren or childless woman. 2, *a barren cow.*

ಬಂಧ್ರ bandhra. = ಬಂಧನ, etc. See ಅ-.

ಬಂಧ್ಯ bandya. Tbh. of ಫಲಗ (or ಫಗ್ಗ). (ಫಲಗ Ct. I, 32. 100; II, 16; Kk. 48; Śm. 51; Abh. P. 11, 78; 13, 134). ಪಡಿಗ ಸ್ಥ ಯುಜ್ಜದೋ ಬಂಧ ಮಂ ತಾರಂ (Śmd. 283). ಮುಪೇಕ್ಷರ, ನಿಮ್ಮ ಫಕ್ಕರಿಗೆ ಬಂಧವಗ್ಗೇ? (Bp. 48, 13). ಬಂಧವಿಂ ಬಗೆಗಟ್ಟಿ (J. 19, 38). — ಬಂಧಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause to suffer discomfiture, etc. (Bp. 38, 30). — ಬಂಧಬಡು. -ಪಡು. To suffer ruin, etc. (J. 5, 41). ಅಕ್ಷಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬಂಧಬಡುವದು ತಪ್ಪ ವಡಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಂಧವ್ಯಡಿಸು. -ಂ-ವಡಿಸು. = ಬಂಧಬಡಿಸು. (Śśv. 4, 104).

ಬನ್ನಿ banni. 1. Imperative plural of ಬರ 1 q. v., ಬಮ.

ಬನ್ನಿ banni. 2. A prickly tree with an eatable pod, Prosopis spicigera Lin. (ತಮ, ಸಕ್ಕುಳಿ, ತಿವ Nr.; Sl. 134; ತಮ Mr. 115; T., M. ವನ್ನಿ). ಬನ್ನಿಯ ತರು ಪಕ್ಕೆಗೆ (Śmd. 75). 2, Acacia ferruginea (My.; Van Someren).—See ಕಿರಿಯ ಬನ್ನಿ; Bp. 45, 37; Bh. 4, 1, 11. — ಬನ್ನಿಕಾಯಿ. The pod of the banni tree (ಸಂಗರ, ಪಮಫಲಿಸ Nn. 19). — ಬನ್ನೇರುಗಟ್ಟೆ. N. of a place near Bangalore (My.).

ಬನ್ನಿ banni. A portion of grain given to a labourer in requital of his services (H.); tax (see ಹುಲ್ಲು-).

ಬಪ್ಪ bappa. = ಬಪರ್, ಬಪುನ, ಬಮ, etc. Present relative participle of ಬರ 1, q. v.

ಬಬ್ಬರ babbara. Tbh. of ಬಬ್ಬರ (Śmd. 345). = ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಬಬ್ಬುಲಿ, ಬಬ್ಬುಳಿ, ಮೊಬ್ಬುಲಿ, ಮೊಬ್ಬುಳಿ. ಒಸ್ಸು ವೇಕಂ (345). 2, ಕಾಮುಕ ಮೇಳೆ (345). 3, ಮೊಬ್ಬುಲಿ (345). *Cf.* ಬಬ್ಬರ, etc.

ಬಬ್ಬುಲಿ babbuli. = ಬಬ್ಬುಳಿ, etc. (Mdh. MS. in Śmd. 359. 364).

ಬಬ್ಬುಳಿ babbuḷi. Tbh. of ಬಬ್ಬರ (ಬಬ್ಬರ). = ಬಬ್ಬರ, etc. The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬಾಂ, ಬಬ್ಬರ Sl.; ಬಾಂಧೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಬಾಭಳ, ಬಾಭಳೀ, ಬಾಭುಳ).

ಬಭ್ರು babhru. *Brown, tawny* (ಕಾಂಚಸವರ್ಣ, ಹೊಬ್ಬಣ್ಣ Nn. 128). 2, *a large kind of ichneumon* (mungoose); an

ichneumon generally (ನಕುಲ, ಮುಂಗುರಿ 125; ಮುಂಗುಲಿ Mr. 481). 3, *Kṛishṇa* (ಹೃಷೀಕೇಶ, ಕೃಷ್ಣ 125). 4, fire. 5, Śiva. 6, N. of various men.

ಬಭ್ರುವಾಹನ babhru-vâhana. N. of a son of Arjuna. (J. 9, 33; 17, 1, etc.). ಬಭ್ರುವಾಹನನ ತಾಯಿ (ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ G.).

ಬಮ್ಪು bampu. = ಬೊಮ್ಪು, ಬೊಮ್ಬಲು. A slimy and sticky vegetable substance used as soap (My.; T. ದುಮ್ಪ; see ಬಳ್ಕೆ, ಬಳೆ).

ಬಮ್ಬ bamba. A pump; a fire-engine (B. 5, 286; Mhr., H., Port.).

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. A heap, a mass, a swarm, a cluster (ತೊಮ್ಬೆ Ct. I, 25; ಜಂಗುಳಿ, ಪರಿ, ಬಳಗ, ದಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಳಗ, ದಂಗಡ, ಗುಮ್ಮಿ, ತುಮುಗ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Ćpr. 5, after 64; Abh. P. 3, after 75; Mhr. ಬಮ್ಬಾಳ, ಬಮ್ಬಾಳ, huge, vast, large, extensive; T., M. ಪಪ್, ಪಪ್ = K. ಬಲ್; M. ಪಪ್ಪು, greatness; stoutness;—to grow large). ಪೆಪೆಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ (Ch.'s one MS. in its v. 2). ತುಮ್ಬಿಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ (Riv. 2, 39). — ಬಮ್ಬಲ್ಲಡಿ. -ಕಡಿ. To cut (one's way through) a mass (Ćpr. 5, 59). — ಬಮ್ಬಲ್ಲಡೆ. Massive matted hair (V. 5, 43; 9, 123). — ಬಮ್ಬಲ್ಲರಿ. A heavy rain. ಪೊಸಲ್ಬರಿಯಿಪ ಬಮ್ಬಲ್ಲರಿ (Riv. 8, 112).

ಬಮ್ಬಳ bambaḷa. = ಬಮ್ಬಳನೆ. (Abh. P. 3, 108).

ಬಮ್ಬಳನೆ bambaḷanĕ. From great fatigue or distress (Abh. P. 15, 4; *cf.* ಬಲುಬಳಿಕೆ, ಬಡಿ 1).

ಬಮ್ಬು bambu. = ಬೊಮ್ಬು. A large hollow bamboo (My.; M. ದಂಬು, ದಂಡ್ಗಿ, ದಮ್ಬು; Tć. ಬೊಂಗು; Mhr. ಬಾಮ್ಬು; *cf.* Sk. ದಂಭ; see ಬೆತ್ತ). ಬಮ್ಬು ಪೊದುವವರ ಸಂಗಡ ಪದ್ಯಲಿಸಿದರೆ ಇದ್ದು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಬಮ್ಭರ bambhara. = ಭ್ರಮರ. (ತುಮ್ಬಿ, etc. Sl. 176; My. Amara).

ಬಮ್ಭಾರವ bambhâ-rava. Shouting (J. 22, 4).

ಬಯ್ bay. 1. (Śmd. 58 Mdb.). = ಬಯ್ತಿ 1. An open spot, a parting. (T. ದಗರ್ = ಬಯ್ತಲೆ; see ಬಾಸು 1).— ಬಯ್ತಲೆ. A separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line (ಸೀಮಂತ Nr., Hlâ., G.; ಸೀಮಂತ Mr. 320, o. r. ಬಯಿತಲೆ; Bp. 4, 40; Râm. 6, 12, 38; J. 8, 45; V. 5, after 14; My.). ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂ ಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ (ಚಾರಿಪಥ್ಯೆ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಹುದ ರತ್ನ (ಮುಖಿಪಣಿ G.). ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತಲೆ (ಹೂಳಯ ಕೆಂ.). ಬಯ್ತಲೆಯುಳ್ಳಾಕೆ (ಸೀಮಂತಿನಿ Dhw.). — ಬಯ್ತಲೆಮೊಟ್ಟು. A round gold ornament with a precious stone worn by females on the baytalĕ (My., see s. ನೇರ; ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ, ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ Sl. 218, *sic!*). — ಬಯ್ದಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. ನೆಯ್ದಿಲೆಯೊಡದರೂ ಕೊಯ್ದುರೆ ಬಯ್ದಲೇ ಮೀದಲೇ? (Prv.).

ಬಯ್ bay. 2. (= ಬಿಯ್ 2). To deposit; to put aside; to hide (ನಿಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh., o. r. ವಿಕ್ಷೇಪ; ನಿಧ Śm. 102; T. ದೈ, M. ದೆ; Tć. ದೇ, to throw, cast, fling, discharge; to place, etc.). ಬಯ್ಕುವ, ಬಯ್ಕುಲು (Śmd. 86); ಬಯ್ಕೆವ, ಬಯ್ಕುವೆ (87). P. p. ಬಯ್ತು (Ćpr. 8, 78; 9, 12; Grj. 3, 102; Bp. 24, 24). ಬಯ್ತುದು (ಇರಿಸಿದರ್ಧಂ Ct. I, 30; ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುದು Śm.). ಬಯ್ತು ಬಯ್ಕೆ (Abh. P. 3, 42).

ಬಯ್ bay. 3. = ಬಂಯ್ 2, ಬಯ್ಯು, ಬೊಯ್ 1, ಜೊಯ್ಯು. To abuse, to revile; to use bad language (ಗಾಳಿಮಾತು Śm. 102; T. ದೈ; T. ದೈದಲ್, reviling; ದುರ್ವಚನ, ದುರ್ಭಾಷೆ, abuse, bad language). P. p. ಬಯ್ದು (Ćpr. 8, 65). ಆಗಳಿನ ಕಚ್ಚುಮನ್ ಏಗದು ಗೆಯ್ದು ಪುದು! ಎಸ್ದು? ಆವ ರೀತಿ? ಬೆಲ್ಲಾ ಎನ್ದೊಡೆ ಬಯ್ದುರ್ ಈಗಳಿನ ಜೆಸೆಗೆಯ್ದ ಮುಖಾವಿಚ್ಛರ್ (Śmd. 134). ಬಯ್ಕೆ (Ćpr. 8, 56. 95). ಪಿರಿಯನೆನೆಕ್ಕು, ಒಳ್ಳಿರಿ ಬಯ್ದುದು ತಳ್ಳುದೆ? (258). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ, ತಡೋಡಂ ಬಿಸುಸುಯ್ದುಂ, ಬಯ್ದುಮಿಸ್ದು ಮಾಡಿದ ಬಿಡಿಯಂ (267). ಬಯ್ದುದು (ಆಕ್ರೋಶ, ಅಭಿಷಂಗ Nr.). ಸುತನಂ ಬಯ್ದು (J. 31, 30). ಕಾಣ್ಕೆಯಂ ಬಯ್ದು (Bp. 57, 65). ಬಯ್ವುತ (9, 13). See Bp. 47, 49; J. 5, 51; 8, 33; 28, 33; 31, 26. 31. 35; Prvs. s. ಪಾದು 1, ಪೈದಿಕ್.

ಬಯ್ bay. 4. = ಬಯ್ಲು. — ಬಯ್ತನಕ. Till evening (My.). — ಬಯ್ಸಾರಿ. Evening-time (My.).

ಬಯಕೆ bayakĕ. 1. = ಬಿಯ್ಕೆ, ಬಯ್ಕೆ 1. A deposit, a trust; a treasure, a hoard (ಕಡವರ Ct. II, 21; Śś.; see Ct. I s. ಬಯ್ಕು 1). ಪೊಸ್ಸ ಬಯಕೆ (ನಿಕ್ಷೇಪ, ಉಪನಿಧಿ Mr. 56).

ಬಯಕೆ bayakĕ. 2. (Śmd. 25). = ಬಂಯಕೆ, ಬಯ್ಕೆ 2, ಬವಕೆ. Longing, wish, desire; hope; a desired object (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ವಾಂಛೆ, ಕಾಮ, etc. Nr.; ಪ್ರತ್ಥೆ, ವಿಷ್ಣಾ Nr.; ಮನೋರಥ Hlâ.; ಆಶ್ಚಿ Kn. 80; ಆಲಿ, ಜೀಕೆನ್ದೆಯ್ದುದು 138; ಇಚ್ಛೆ 144; ಕಾಂಕ್ಷೆ 148; ಕಾಮ 163; ದೋಷದ, ದೋಷಳ, ಪೌಷ್ಕರ, etc. Mr. 307; ಈಪ್ಸಿತ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಮ, etc. 433; My.; T. ಬಯಕು, ಬಯಸು; Tć. ಬಯ್ಕು). ಮುನಸಿನ ಬಯಕೆ (ಮುನಿಗಳ ರಥ Nn. 101). ಬಯಕೆಯೊಡ್ಡು ಬಾಲಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿ ಕೊಳ್ಳುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬಯಕೆ ಬಾಕಿದರೂ ಬಯಸುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ಪೀಡಿಸು (Prvs.). See Ćpr. 1, 102; 3, 91. 92; Abh. P. 3, 95. 102. 101; Bp. 17, 13; 24, 18; 38, 52; J. 18, 40. 58. — ಬಯಕೆಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. The desired black pigment or collyrium (ಕಾಜಲ Ct. II, 18).

ಬಯಲ್ bayal. (Śmd. 25). ಬಯಲು. = ಬಂಯಲ್, ಬಯ್ಲು. An open space, field or plain (My.; Tć. ಬಯಲು, ಬಯಿಲು, ಬಯ್ಲು; T., M. ದಯಲ್);—a wild, a waste (ತಳವಡೆ Bhn. 29);—the state of being open to the view: publicity: conspicuousness, distinction, celebrity;—a vacuum; vacuity; nonentity; disappearance; vanity (My.; ಆಗಸ, ಪೊಳ್ಳು G.); uselessness (My.). See Ćpr. 1, 87; 5, 114; 7, 72; Bp. 1, 50; 8, 37; 19, 81; 42, 3. 18; Riv. 13, after 82; Śśv. 4, 61; Râm. 3, 8, 39; J. 7, 6; ಬಚ್ಚಬ್ಬಯಲ್, ಬಚ್ಚಿ-, ಬಚ್ಚಿ-, ಬೆಚ್ಚಬಯಲ್. — ಬಯಲು ನುಡಿ. To speak vain words (Bh. 4, 4, 13). — ಬಯಲಾಗಮ. -ಆಗಮ. A well known Âgama. ಬಯಲಾಗಮದ ಪರಿ ದಡ್ಡಕ್ಕೆತಮಕ್ಕು (Mr. 261). — ಬಯಲಾಗು. -ಆಗು. To become a waste, to disappear, to be ruined (Bp. 2, 14; 16, 5; 36, 2; 45, 31; J. 20. 16; 28, 29); to become vain or fruitless, as desire (My.). 2. to come to light, to appear; to become public (My.). 3. to become an open, empty space (Abh. P. 9, 69). — ಬಯಲಾಸೆ. -ಆಸೆ. A vain wish (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಬರು. = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಜೀರು. = ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರು. (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ತಾಳು. To bring to light, to make public, to reveal, to show (My.). ಪೂರ್ವಕೃತ್ತಾನ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತಾಳುವದು (G. 67). ಎದವೇದದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತಾಳುವದ (ಕುಚರ, ನಿನ್ದಕ G.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತಾಳುದು (G. 185). — ಬಯಲಿಸು. -ಇಸು. To strike the vacuum or

the air (Bp. 26, 13). — ಬಯಲ್ಬಚ್ಚೆ. A public privy (My.). See Prv. s. ಮೋಲು. — ಬಯಲ್ಗೆ ಬರ್. To come to the open plain. ಬಯಲ್ಗೆ ಬಪ್ಪವರೊ? ಜೇಜ್! ಆನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಪುರಾ ಸ್ಥಳಂ (Śmd. 140 Mdh.). — ಬಯಲ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A field-lotus. ಆರಮೆ ಆವಲ್ದು ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ್ (Śmd. 68). — ಬಯಲ್ದಾವರೆವಾಣ. -ತಾಣ. A place where field-lotuses grow (Abh. P. 12, 93). — ಬಯಲ್ದೆಸೆ. = ಬಯಲ್ಬಚ್ಚೆ. (My.). — ಬಯಲ್ದೊಡ್ಡಿ. -ತೊಡ್. Mirage (ಮಿಸಿಲ್ಗುಮರೆ, ಮುರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11b; ಮುರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 9, 30; J. 15, 5). — ಬಯಲ್ಬಯಿಸು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (My.). — ಬಯಲ್ಬೀಳ್. To come to light, to appear (Cpr. 5, 42).

ಬಯಲುಗ bayaluga. A vacuist: a man who is not a Liṅgâyta, a vain Vêdântist. ಯೋಗಾಚಾರ ಮುದ ಗ್ರಸ್ಥಚರ್ಯೆಯದ ಗುರುವನಲ್ಲಿಯದ ಮೂಢಂ ಆ ಬಯಲುಗನ ಪ್ಪ ಸಪ್ಪಮ್ಮಡಾರಂ ತೊಸ್ಕಹ್ಯದಂಯಾಸ್ಥಳಂ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ, ಗೋಣ ಸಿವಿರ್, ಬಯಲುಗರಂ ಹೊವದನ್ತೆ ಬೆಚ್ಚುಗೆ ಬೆಡತಿರೆ (Sadânandapurâṇa).

ಬಯಸಿ bayasi. Long pepper (? see Mr. s. ಕೋಲೆ).

ಬಯಸು bayasu. = ಬಗಸು, ಬಂಬಿಸು 1, ಬವಸು. To desire, to wish; to long for (ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು Śmd. 8; ಇಚ್ಛಯಪ್ರಾಪ್ತಯಿಸು 299 Cm.; ಜೇಮು 387 Cm.; My.). ಬಯಸುವಪ್ಪದು (ಕಾಮು Nn. 163). ಬಯಸುವಾವನು (ಗೃಹ್ಣು, ಗರ್ಧಕ); ಗಣ್ಣನು ಬಯಸುವನ್ತೆ ಆವ್ವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಘೋಗದನ್ನು ಬಯಸುವರು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕೆ Sl. 184). ಮೇಲು ಬಯಸುವಂ (ಉಚ್ಚೈ, ಶ್ಲಘ್ಯಕ, etc. Mr. 232). ವರರ ಆಭ್ಯುದಯವನ್ತೆ ಬಯಸುವರು (Bh. 1, 8, 10). ಕಾನ್ತಾಲಿಂಗಮನ್ತೆ ಬಯಸಿಪಮು ಕಾಮುಕ ಜನಂ (J. 28, 2). ಬಯಸಲ್ ತಕ್ಕ ದೀಕ್ಷೆಂ (Śmd. 8 Cm.). ತೀರದ ಆಸೆಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿವರೆ ಬನ್ದಿರ್ಪರೇ? — ಸಿನ್ನೆ ಉಣ್ಣದ್ದು ನಾಳ್ದು ಬಯಸೋಪದು ಯಾಕೆ? — ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿವರೆ ಬನ್ದಿರ್ಪರೇ? — ಬಯಸಿವ್ದು ಪಾಲನ್ನ, ಬೈದ್ಯ ಬೇರೆಬ್ದು ಪಾಲನ್ನ. — ಬಯಸಿ ಪಾತಿದರೂ ಬಯಸುವಮು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಹೊರಿಗೆ ಬಯಸಿವ ಪಾಗೆ (Prvs.). See Śmd. 124. 197. 299. 301; Cpr. 2, 73; 3, 24; 5, 17; Bp. 4, 65; 11, 9; 24, 81; 37, 54; 47, 32; 56, 21; 60, 28; Śśv. 2, 117; J. 2, 19. — ಬಯಸು ಬಯಸು. rep. (J. 3, 10). ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಪಾಮು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಕೋ ಗಣ್ಣ ಬನ್ದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಬಯಸುವಿಕೆ bayasuvikĕ. Desiring, etc. (ಮೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಈಪ್ಸೆ, ವ್ಯಹ್, ಪಾಂಛೆ, ಲಿಪ್ಸೆ, ಮನೋರಥ, ಆಶಿಕಾದ, ತರ್ಷ Sl. 70).

ಬಯಿ bayi. 1. = ಬಯಲ್ 1. — ಬಯಿತಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. (see Mr. s. ಬಯ್ತಲೆ).

ಬಯಿ bayi. 2. = ಬಯಲ್ 3, etc. P. p. ಬಂಬಿಯು. (Bp. 42, 18; J. 5, 29; Dp. 32, 1; My.).

ಬಯಿಕೆ bayikĕ. = ಬಯಕೆ 2, etc. (ಪಾಂಛೆ, ಸಾಪೇಕ್ಷೆ Cb.; My.).

ಬಯಿಗಳ್ bayigaḷ. = ಬಂಬಿಸುಳ್, ಬಯ್ಗಳ್, ಬಯ್ಗೆಳ್ q. v., ಬೋಗಳ. (ಅಭಿಜಗ Mr. 492, o. r. ಬಯಿಗುಳ್; My.).

ಬಯಿಗುಳ್ bayiguḷ. = ಬಂಬಿಸಗಳ್, q. v. (My.).

ಬಯಿಗೆ bayigĕ. = ಬಯಲು. ಬಯಿಗೇ ಹೊತ್ತ (My.).

ಬಯಿಲ್ bayil. ಬಯಿಲು. = ಬಯಲ್, etc. (My.). — ಬಯಿಲು. A kind of paddy (see Mr. s. ಕೆಲ್ಲು).

ಬಯಿಸು bayisu. 1. = ಬಯಸು, etc. (My.; ಆಪೇಕ್ಷಿಸು G.; ಪಪೆ Cb.; B. 2, 44; 3, 128).

ಬಯಿಸು bayisu. 2. = ಬಯಲ್ಸು. (My.).

ಬಯ್ಕೆ baykĕ. 1. = ಬಯಕೆ 1, etc. (ಉಪನಿಷ, ಕ್ಯಾನ Nr.; ಕವದರ Ct. I, 8, o. r. ಬಯಕೆ; Abh. P. 3, 42). ಬಯ್ಕೆಯ ಮುಗು ಬೀಳ್ಪಿಸುವುಮ (ಪ್ರತಿಪಾನ Nr.).

ಬಯ್ಕೆ baykĕ. 2. = ಬಯಕೆ 2, etc. (Abh. P. 3, 67; My.). ಬಸುಬಿನ್ದ ಬಯ್ಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಪ್ರಪ್ಟಾಲು, ಪೋಷವರ Sl. 188).

ಬಯ್ಗುಳ್ baygaḷ. ಬಯ್ಗಳು. = ಬಯ್ಗುಳ್, etc. (ಗಾಳಿವಾತು, ತಿಟ್ಟು Kk. 90; ಮುಸ್ಸ G.; My.; B. 2, 31; Bp. 25, 31).

ಬಯ್ಗು baygu. = ಬಯಲ್ 4, ಬಂಬಿಗೆ. The close of day, evening, evening-twilight (Cpr. 8, after 4; J. 8, 46; My.; T., M. ಬೈ to stay, halt at night; to be late; T. ಬೈಗಲ್, the passing day; a halt in a journey; dawn = ವಿಡಿಯಲ್; ಬೈಗಜ್ಜಿ, the morning watch; the dawn = ವಿಡಿಯುಜಾವು; M. ಪಯೊಟ್ಟು, ಬೈಗಿಟ್ಟು, in the evening; ಬೈಗುನೇರ, ಬೈನೇರ, evening; Tě. ಬೇಗು, to dawn; ಬೇಗು ಜಾಮು, the morning watch; ಬೇಗುಜುಕ್ಕಿ, the morning star; ಬೇಗುಬ್ಬೈವ್ದು, the time of dawn; T. ಪಯಂಗು, to shine). ಬಯ್ಗುನಲ್ಲಿ (ಸಾಯಂ Nr.). ಬಯ್ಗಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ IIlâ.). ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಪು ಸಿಲೆಗಳ್ ಎನೆಪುವ ಆಪ್ರಮುತರುಗಳ್ (Śmd. 297). ಹೊತ್ತಾಯ್ ಬಯ್ಗಿಂಗೆ ಮುತ್ತೆ ಪಾಲ್! ಎಳ್ಚೆಸುತಾ, ಪೊತ್ತನೆ ಕೊಸ್ಕು, ಪುಸಿಯುಡನಿಗಿಸ್ಕಲು ಸತ್ತಾವ ಬೇಸು! (Sp.). ಹೊತ್ತಯ್ತೀಯಿತ ಬಯ್ಗೆ ಮುಟ್ಟಲು ತೊಪ್ಪುಕೆಲಸಂಗೆಯ್ಯಲ್ (Bp. 29 b). — ಬಯ್ಗಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (Śmd. 198). The night just after the setting of the sun, the night's beginning. — ಬಯ್ಗುಕೆಮ್ಪು. The red colour of evening twilight (J. 8, 46). — ಬಯ್ಗುಪೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. Evening-time (Cpr. 9, 69).

ಬಯ್ಗುಳ್ baygul. (Śmd. 198). ಬಯ್ಗುಳು. = ಬಂಬಿಗಳ್, etc. Reviling, abuse, bad language, cursing (ಪಾಪ, ಆಕ್ರೋಶ, ಆಕ್ಷೇಪ, ಕ್ಷಾರಣೆ, ಸೋಲ್ಗುಣ್ಣ, ಸೋತ್ಸಾಸ, ಸೋವಪಾಸ IIlâ.; ಪಾವ, ದಂಗ್ರಹ Nr.; ಪಾವ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc. Mr. 88; ಅಭಿಜಂಗ Nn. 122; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Śmd. II, o. r. ಬಯ್ಗುಳ್; ತಿಟ್ಟು Ct. I, 47; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Śm. 53; ತಿಟ್ಟು 88; My.).

ಬಯ್ಕು baykŭ. = ಬಯ್ದು 1 q. v. — ಬಯ್ಕುಲ್. Depositing, etc. ಬಯ್ಕುಲ ಬೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಬಯ್ಕಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚಿಡು. (My.). ಬಯ್ಕಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಬೇವು ಫಲವಾಗಲ್ ಆಮ ಸೇವಿಸಲ್ ಯೋಗ್ಯಕ್ಕೇ? ಗಾಮಿಲನ ಧನ ಫಲವಾಗಿ ಬಯ್ಕಿಟ್ಟ ಪಾವೇ ಇಕ್ಕು (Sp.). See Bp. 5, 58; 14, 12; 25, 26; J. 4, 29. — ಬಯ್ಕಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಬಯ್ಕಿಡು. (Râm. 4, 2, 12).

ಬಯ್ನೆ bayne. = ಬಗಿನಿ, etc. The bastard sago tree, Caryota urens Lin. (from which also toddy is drawn, ಪಾರುಣೆ Mr. 117; My.; St. & Pl.).

ಬಯ್ಯು bayyu. = ಬಯಲ್ 3, etc. (My.). P. p. ಬಯ್ದು. ಇಚ್ಛಾಹುಮುಗನು ತಪ್ಪನ್ನು ಬಯ್ದುನೆನ್ದು ಪೋಪ್ತನು (B. 3, 13). ಆಳೆ ಆವ ಫನ್ನು ಪಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಪಾಗೆ ಬಯ್ದು (4, 185). ಬಯ್ದು ಪಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಪೆಟ್ಟು. — ತಾನು ಪಾಪಿಪಾಪಿನೆ, ವಿಧಿಯ ಬಯ್ದುನ್ತೆ. — ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಪಾಮು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಕೋ ಗಣ್ಣ ಬನ್ದ ಪಾಗೆ. — ಬಯ್ದು ಹೊಯಿದು ಕೊಟ್ಟಿದು ಧರ್ಮಪ್ಪಾವರೂ ಬೇಡ (Prvs.). — ಬಯ್ದಾಟ. -ಆಟ. Abusing, etc. (ಆಟ, ಹೋಪ್ಪಾಹೊಲ್ಲಿ G.; My.). — ಬಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. To use bad language, etc. (My.). ಬಯ್ದಾಡುವ ನವತೆ ಬಚಕ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದು (B. 3, 14). ಮುವಿರಾವಾನಮುವಂ ಪಲರು ಮುರುವಚನಂಗಳಿಂ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಯ್ದಾವಿವರು, ಪೋಮಿವಾವಿವರು ಮುಸ್ಕಿಯಲಿ (Bhâgavata 3, 2, 46).

ಬಯ್ರಗೆ bayragĕ. = ಬಯ್ರಿಗೆ. (My.).

ಬಯ್ರಿ bayri. The tree Antiaris saccidora Dalz. (St. & Pl.). — ಬಯ್ರಿಬತ್ತ. A common kind of paddy (My.).

ಬಯ್ರಿಗೆ bayrigĕ. = ಬಯ್ರಗೆ, ಬರಮಾ. A kind of auger, a gimlet, a drill and bow (My.; Mhr., H. ಬರಮಾ; M. ಬಾ

ಮೆರ್, ವರುಮು, ವೆಮುಮು; Port. verruma). ರತ್ನಾಬಿಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞಗಳು ಹಾಳುವ ಬಯ್ರಿಗೆ (ಅಸ್ಕೃಟನಿ, ಧೈಧನಿಕೆ Sl. 345). ಬಯ್ರಿಗೆಯಿಸ್ಸ ಹೂರಿಗೆ ಅವಿತೇ? (Prv.). — ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿ. To apply the bayrigĕ: to bore holes (My.). ಯಾವದಪ್ಪಸ್ಸ ತೂಪು ಕೊಪ್ಪಿಯರ್ ವಮುತ್ತೊ, ಅದು ಅವಧ, ಅಸ್ಸರೆ ರತ್ನಾಬಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಮುಪ್ಪಾದಮು (Sl. 399).

ಬಯ್ಲು baylu. = ಬಯಲ್, etc. (B. 1, 16; 3, 56; My.). ಬೈ ರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೀಲಿಯಾದರೇನು? (Prv.). ಊರ ಸುತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ Sl. 445). See Sl. 113. — ಬಯ್ಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬಯಲಾಗು No. 1. (My.; B. 5, 199. 203). 2, = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆ. To make public (My.; B. 5, 175). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರು. To come to light, to appear (My.). ನಮ್ಮ ಮೂಢತನ ಮಾತ್ರ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 49). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಳು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಳು. (B. 5, 173. 280; My.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಳುವದ (ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ G.). — ಬಯ್ಲುಉಡ. A land-iguana. (Sl. 89). — ಬಯ್ಲುಕಡೆ. = ಬಯಲುಕಡೆ. (My.). — ಬಯ್ಲುಗಮ್ಮಾಣ. -ಕಮ್ಮಾಣ. A blacksmith who puts up outside a village, a travelling smith (B. 2, 12). — ಬಯ್ಲುಜಾಮು. An open plain (My.). 2, a public privy (My.). — ಬಯ್ಲುಸೀಮೆ. An open country, a plain (B. 4, 122; My.).

ಬಯ್ಸು baysu. = ಬಯಿಸು 2. To cause to abuse, etc. (My.); to cause one's self to be abused, etc. (with ಕೊಳ್, My.). ಬಯ್ಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಅಣ್ಣಾರಿವ, ಕ್ಷಾರಿವ, ಅಧಿಪನ್ನ Nr.). ಬಯಸಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿ ಕೊಡ್ಬುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬರ್ bar. 1. = ಬರು q. v., ಬಾ, ಬಾರ್ 1 No. 1. To come; to arrive (ಆಗಮನ Śmd. Dh.); to arrive at; (to take place, to happen). 2, to accrue (to any one, etc.), to fall to the share (of any one), to be gotten;—(anything) to come into and be in the possession (of any one so as to understand and use it), to become an acquisition. 3, (any thing) to be a matter of possibility (for any one to do, etc.), to be possible. 4, (the bodily members) to be at (one's) command or under (one's) control (so as to have the use of them). 5, to be becoming, fit, suitable, useful, befitting, proper, or advisable; to be allowed, permitted, or unobjectionable (especially in ಬಹುದು and in the negative ಬಾರದು). 6, to suffice for P. p. ಬಸ್ಸು (Śmd. 280);—present ಬಪ್ಪಡಂ, ಬಪ್ಪಡೆಂ, etc. (280. 281), ಬಪ್ಪಡಂ (Bp. 8, 8);—present relative participle ಬರ್ವ (Śmd. 259. 293), ಬಪ್ಪ (Bp. 61, 28), ಬಹ q. v., ಬಾಹ q. v.;—future ಬರ್ವಂ (Śmd. 275), ಬರ್ಪಮು (93), ಬರುವಂ (177. 185), ಬಪ್ಪೆಂ (Bp. 47, 21), ಬಪ್ಪುದು (36, 56); ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.); ಪ್ರಾಣಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು (Prv.); also ಬಕ್ಕುಂ, ಬಕ್ಕು (Śi. s. ಬಡೆಗೋಲ್), ಬಹುದು q. v.;—3rd person singular neuter of the imperfect ಬಸ್ಸುದು, ಬಸ್ಸದ್ದು; ಬಸ್ಸಿತು (My.; Dp. 126, 1), ಬಸ್ಸು;—imperative singular ಬರ್ಕ (Śmd. 269), ಬಾ, q. v., ಬಾರ್, q. v.; imp. plural ಬನ್ನಿಂ (281 Cm.), ಬನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 21, 22; 24, 30; 51, 80; 59, 16; My.); ಬನ್ನಿ! ಎನ್ನರೆ ಪನ್ನಿ ಪೆಜ್ಜು (Prv.); ಬನ್ನಿಂ (Bp. 32, 17; 56, 30; My.);—negative participle ಬಾರದೆ (Śmd. 282), exceptionally ಬರದೆ (Bp. 44, 10; B. 5, 52. 299; My.). ಸಂಗಡವಾ ಬನ್ನಂ (Śmd. 157). ದಸ್ಸಮೋಳ್ ಮಾಳ್ಪು ಬನ್ನುದು (163). ಬನ್ನು ವಿಪಸಮೋಳ್ ಬನ್ನಂ or ಬನ್ನು ವಿಪಸಂ ಬನ್ನಂ (167). ನಗುತುಂ ಬನ್ನಂ (280). ನದಿ ಬನ್ನುದು (187, came down in a flood). ಪೋಪ್ದ ವತ್ರಿವ ಬರ್ವ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಬೇಡಲ್ಕೆ ಬನ್ನಂ (278). ತಯಲ್ ಬನ್ನಪ್ಪ ಕಣ್ಣಾಂಬ್ರೆಯ ಮೆ ಅಧಿಮತಮುಂ (64. 277). ಪಿಸ್ಸೆ ಬಳ್ಳಾದು (ಪಿಸ್ಸೆಯಿ I). ಸುತ್ತಿ ಬಳ್ಳಾದು (ಮುಳ್ಳಯಿ I). ಅನೆ ಬೀಡಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋಣ ತಾ ಮೊಗಳುದು (Sp.). ಆಮುವರೆ ಬರ ಪೇಡು (Bh. 2, 13, 34). ಉರ್ವಿ ಬರ್ಪ ನೆರೆ (Rāv. 2, 59). ಮುನ್ನೆ ಏಂ ಬಳ್ಳಾದೊ? (13, 20). ಬಳ್ಳಾದ್ ತೆಱಂ ಬಳ್ಳಂ (13, 101). ಏಂ, ಪೆರ್ಮೆಗೆ ಹಾನಿ ಬಳ್ಳಾದೆ? (13, 21). ಈ ವರುಣನೆಲ್ಲಿಸ್ಸ ಬನ್ನಂ? (J. 28, 26). ನಿಜಪುರಕೆ ಬರುವಿರ್ಪಮು (28, 57). ಬನ್ನು ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ (29, 19). ಕುನ್ತಲಪ್ರದ ದಾಸ್ಯೀ ಪದನಕೆ ಬರಲು (29, 44). ಬನ್ನ ಕಾರ್ಯಮುಂ (the business for which he came) ತನಗೊರೆವುದೆನ್ದು, ಮುದಲಂ ದಣ್ಣ ಹಾನಮಂ ಕೆಲ್ದಿದೆ (30, 49). ಮುನ ಬನ್ನನ್ತೆ ನುನಿವ ನುಡಿ (ಕೋಕಾಮು, etc.); ಹಾರ ಗುಣ್ಣ ಆರ್ಧಗುಣ್ಣ ಗೋಪುಣ್ಣ ಎಮ್ಬಿವ ಕ್ರಮವಿನ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರಲಣ್ಣವ (IIIā.). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಿಕ್ಕೆಯ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ Nr.). ಬಿನ್ನು ವಿಂಗೆ ಬನ್ನದಲ್ಲದ ನಿಜಮಾತು (Śmd. 127 Cm.). See Śmd. 93. 177. 281; Ćpr. 2, after 35; Bp. 38, 54; 48, 8; 60, 20; Bh. 1, 10, 24. 26; 1, 19, 18; 2, 13, 7; J. 8, 2; 15, 3; 17, 1; 28, 20; 29, 40; ಎತಲುಬರ್, ಕಣ್ಣೆವರ್, ಪೊರೆವರ್, ಪೊರೆಗೆವರ್, ಬಲುವರ್, etc. — ಬರ್ ಬರ್. rep. (Bp. 52, 22; 40, 3). — ಬರ ಬರ್. = ಬರೆವರ್. (Bp. 19, 35; 61, 24). — ಬರಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬರ್ No. 1. (Bp. 40, 45). 2, = ಬರ್ No. 5. (Bh. 1, 8, 27). — ಬರಪೇಳ್. -ಪೇಳ್. To tell or order to come (Śmd. 293; Ćpr. 2, after 59; Bp. 53, 74; 58, 29). — ಬರ ಸೆಳೆ. To draw so as to come, to draw towards one's self (Bp. 21, 42; 22, 15; J. 28, 55). ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್ (ಆಳರ್ Mr. 297). See Śmd. s. ಎಸ್ 1; J. 11, 27; Rām. 6, 58, 11. — ಬರೆ ತೆಗೆ. = ಬರ ಸೆಳೆ. (Abh. P. 3, 79). — ಬರೆವರ್. -ಬರ್. To come onward, to continue coming (Rāv. 10, after 31; 13, after 88). — ಬಾರ್ 1. = ಬಾರ್ 1 No. 2. Lengthened base used to form the *negative* (ಬಾರೆಂ, etc., ಬಾರದು, etc., ಬಾರದೆ). Meaning of the negative forms: Not to come, etc. ಸ್ವಪಂ ಬೆಪ್ಪಿಟ್ಟುಂ ಮಾಡಬ್ಪೆಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). ಬಾರದು (ವ್ಯವಹರಿಸದು 68 Cm.). ಧನಿಷ್ಠಾನ್ತಿಯ ದಶಕ್ಕೆ ಶಾಪಾಗಮಂ ಬಾರದು (259 Cm.). ಘೋತಕಾಲದ ದಶಾರಂ ಬಾಮು (292 Cm.). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪೆಜ್ಜು ಕಡಿಮೆ ಬಾರದನ್ತೆ ಸರಿ ಪೋಪುತ್ತಿರುವ ಪುತ್ತಿಳ್ಕು (ಸದಸ್ಯ Sl. 237). ದಶಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟುಗಳು ನೆಟ್ಟಿರ್ ವಟ್ಟಿ ಗುದಾ (ಕುಸುಲು 457). ಘೋಗಾಧಿಕಾರಿಯ ಅರಮನೆಗಳ್ ಇದಿರೊಪನೆ ತೂಗಿ ಸರಿ ಬಾರದ (ರೆ. Bp. 5, 52). 2, not to accrue, etc. ಆ ಆ ಬಾರದ್ದರೆ (if a and ā are not known to him) ಅಮರಕಾರರೂ ಪೇದ್ದಾರ್ಪುನ್ತೆ.—ಪದ ಬಾರದ್ದರೆ ಮುದ ಪೋದೀತೇ?—ಮುನೆ ಮುನೆ ತಿರುಗುವವಗೆ ದೂತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಬಾರದ ಬರಹ (a writing that is unknown to them) ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ಎತೆಕೆ ಬಾರದ ಮುಸುಬ ಕರಬೇಕ್ಕಪರೆ ಏನು? (Dp. 167). 3, not to be possible, etc., (to be very difficult). ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವ ಅಕ್ಷರಮುಲ್ಲು (Śmd. 10). ಪಣ್ಣ್ಯನಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಅಮೂಲಾಗ್ರೆ (ಕುಸು IIIā.). ಕೆರೆಗಾಣ ಬಾರದುದು (ಅಗಾಧ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಸುಗಸುವುದಾಗಿ ಆರೆಯ ಬಾರದ ದೃಷ್ಟಿ (ಕಲ); ಹೋಗ ಬಾರದುದು (ಗಮ್ಯ, ಕಲಿಲ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅನ್ತ, ಅದರ್ಶ Sl. 475). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅನಂಖ್ಯಾತ Nn. 25); ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು (ಕೋಟಿ, ಅಗಣಿತ 43); ಹೋಗ ಬಾರದಕ್ಕಾಮ (ಅಕ್ಷರ, ಅನಂಗತ 75); ಗೆಲ ಬಾರದುದು (ಅಶಕ್ಯ 88. 90). ಪೆರೆಯ ಬಾರದು (ad No. 4) ಕಣ್ಣಾ. ಮುಪ್ಪಿದು ಕಣ್ಣಿರೆಯ ವಿಕ್ಕಡೆಯ ಬಾರದು

(J. 4, 10). ತಿಪ್ಪ ಬಾರದ ತೇಲು ಉಪ್ಪ ಮಾಗಿರಲೇಸು? (Dp. 148). ಸುಂಗ ಬಾರದ ಮುತ್ತು ತುಟಿ ಮಿಸಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸದು (Prv.). See B. 2, 9. 4, not to be becoming, etc. ಇವಂ ಬೆರಳು ಕೊರಳೆ ದ್ದುನ್ನೆ ಕುಳ್ಳಾಗಿ ಉಪ್ಪರಿಸ ಬಾರದು (-ಉಪ್ಪರಿಸರಾಗದು ಶೆmd. 41 vrittl). ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಉಷ್ಟಿಕಿಯಂ ವರಿಪರಿಸರ್ ಬಾರದು (77). ಮಾತ ಬಾರದು (ದುಷ್ಕರಂ 190 Cm.). ಸುಂಗಿಗೆ ಮೊದಲಾಪುದು ಕೆಯ್ಯಂ ಬಿತರ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ Hlā.). ಮುನಕ್ಕೆ ಬಾರದುಪಕೊಪಡ್ಡುದು ದಲ್ಲಿ ಕಾಮುಮೆದ್ದು ಅಧ್ಯಯಂ ನೆಗಧ್ದು (Nr.). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಂ ಬಾರದುದು (ಪರಂ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯಂ Nn. 165). ಪೇಳಿ ಬಾರದ ಮೊ ಯಿಲು (ಅವಾಚ್ಯ Sl. 59). ಮಾತ ಬಾರದ ಕೆಲಸ (ಕಟು 414; ಕಾ ಪೀಠ 437). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ನಪ್ಪರ (ಪುಷ್ಪಾನ್ನ 423). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮುಳ್ಳ (ಆಕರಣೆ 401). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ?—ಪಿಸಿಸುವವನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾತ ಬಾರದು.—ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರ ದೇ?—ಬರುಮು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಮು ಆದರೂ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ?—ಪೇಣಿ ಕೊಣ್ಣು ತಿಪ್ಪ ಬಹುಮು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ತಿಪ್ಪ ಬಾರದು.—ಮುಂಕೆ ದುಗ್ಗಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಪ ಬಾರದೇ?—ಮುನ್ನೀರ ಮೇಲೆ ಬಾಕಿಪ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ?—ಮುಚ್ಚೆ ಪಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಜ್ಜಾಯ ಮಾತ ಬಾರದು.—ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಹೆಣ್ಣಾಯ ಮಾತ ಬಾರದು.—ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಪ ಬಾರದು.—ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಪು ವಿಸವಿದ ಬಾರದು.—ಉಗ್ಗಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳು ಮಾತ ಬಾರದು.—ನೇವಳಂಗೆ ಬಾದಳ ತನವಿದ ಬಾರದು.—ಮಾತ ಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಬಾರದ್ದು ಆಗು ದದು. (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಮುನೀ ಬೆಲ್ಲ ಬಾರದು; ..ದ್ದನಿ ತೆಗದು ಓದ ಬಾರದು; ಓದುವಾಗ ಆವಸರ ಮಾತ ಬಾರದು, ತಪ ಮಾಡಿ ಓದ ಬಾರದು (B. 2, 1). ಹುಡುಗರು ಹವಿಷಾಯ ವರ್ತವವರಾಗುವ ತನಕ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಸ್ಸ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಾರದು; ..ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು; ..ವಿಷಾಲು ವಿಷಾವರೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಹೊ ಮ್ಮುಗಳಿಯ ಬಾರದು; ..ಮುನ್ನ ಹುಡುಗರು ಕರೆದರೆ ಆವರ ಕೂಡ ಆವರಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (1, 12. 13). ತುಡುಗು ಮಾತ ಬಾರದು (2, 29). ಸನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸ ಬಾರದು (2, 42). ಆಡಿಯ ನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೋ? (4, 93). 5, not to be at (one's) command etc. ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಾರದ ದನು (My.). For instances from the Bp. see s. ಬಾರ್ 1 No. 2. ಬಾರ್2. Lengthened base used also for the *affirmative* mood; see ಬಾರ್ 1 No. 1.

ಬರ್ bar. 2. Coming, etc.; that from which comes. See ಕೆಸುಬರ್.

ಬರ್ bar. 3. ಬರು. = ಮ್ಬರ್, ವರ್. An affix for the masculine and feminine plural, *e. g.* ಇಬರ್, ಪಲುಬರ್, ಕೆಲಬರ್, ಅಸಿಬರ್, ಇಸಿಬರ್, ಎಸಿಬರ್ (ಶೆmd. 122. 123).

ಬರ bara. 1. = ಬರವು (ಶೆmd. 56). See Riv. 5, after 114.

ಬರ bara. 2. = ಬರಮು, ಬರೆದು. Short P. p. of ಬರೆ 1, in ಬರ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 49; 5, 303; My.).

ಬರ bara. (= ಬರೆ, ಬರಿ 1, ಬರೆ 1). Tbh. of ಪರ. Compass, space, room: limit; up to, till (*cf.* T., M. s. ಬದುಳು). ಆ ಯ್ದುಳ್ಳರಮ್ಬರಂ (ಶೆmd. 94); ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾವ್ಪದ್ಧರಂ (128). See ಆಸ್ಪಜರ; Abh. P. 13, 62. 64; ಶೆಸಿ. 1, 54. 2, a boon, etc. — ಬರವ್ಪದ್ದ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain a boon (Cpr. 5, 123). ಬರ ವ್ಪದೆದಸ್ಸ ಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (ಶೆmd. 295).

ಬರಕತ್ತು barakattu. Success, happy termination; successfulness; overplus (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಕಿ baraki. = ಬರಿ 1. — ಬರಕೆಯಲುಪ್ಪ. A rib (B. 3, 123; Mhr. ಬರಗಡಿ).

ಬರಖಾಸ್ತು barakhāstu. Risen, broken up, as an assembly (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಗ baraga. = ಬರಸು. ಬರಗದ ಆಸ್ಪ ತಿಸ್ಸುವದ ಮೊರಗೆ ಬಾಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಗು baragu. = ಬರಕ. A kind of grain, Paspalum frumentaceum (My.; T., M. ಪರಗು). 2, Indian millet (ತ್ರಿಯಂಗು Mr. 374; Sk. ಪರುಕ, a species of inferior grain; Mhr. ಬರಗಾ, millet). 3, a kind of hill grass of which writing pens are made (My.). — ಬರಗುಳ್ಳಿ. (ಕತ್ತ್ರಿಣ, ಪೌರ, etc. Sl. 165); a pen of ಬರಗು (My.).

ಬರಂಗಿ barangi. The Papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಬರಡು baraḍu. = ಬಿಜಡು, etc. — ಬರಡುಕುಡ್ಡ. An empty pot (Bp. 9, 27).

ಬರಣಿ baraṇi. (ಭರಣಿ). A small box, a casket, a China jar or vase (ಸಮುಪ್ಪಕ, ಸಮ್ಪುಟ Sl. 231; G.; My.; Bp. 12, 12; J. 6, 22; Tē.; M. ಪರಣಿ, ಬರಣಿ; T. ಪರಣೆ; Mhr. ಬರಣೆ). ಬರಣಿಯೊಡನೆ ಕರಣಿಕ ಮಾಣ್ಯಾರೇ? (Prv.). See Prv. s. ಆರಣೆ.

ಬರತರಪ್ಪ barataraphu. Dismissed, discharged; dismissal (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರತಿ barati. Tbh. of ಭರ್. (My.).

ಬರತಿದಾರ barati-dāra. A merchant who has bandy-loads conveyed from one place to another (My.).

ಬರದಾಸ್ತು baradāstu. Hospitable entertainment (of a guest, etc., Mhr., H.). 2, pardon (My.).

ಬರದು baradu. = ಬರೆದು. P. p. of ಬರೆ 1.

ಬರಪ barapa. = ಬರಪ. (Abh. P. 9, 157).

ಬರಪು barapu. = ಬರವು. — ಬರಹಾಪು. -ಅಪು. To announce the arrival (Cpr. 8, after 94).

ಬರಮ baramа. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (C.). — ಬರಮುದೇಶ. Birma, Burma (My.).

ಬರಮಾ baramā. = ಬಂಬ್ರಿಗೆ, q. v. (My.).

ಬರಲು baralu. = ಬಲುಲ್, ಜೊರಲು 1. A broom (My.; *cf.* ಪರಕೆ 2).

ಬರವಣಿಗೆ baravaṇigĕ. Writing (ಲಿಪಿ, ಲಿವಿ Sl. 261; My.).

ಬರವಸ baravasa. = ಬರಾಸ, ಧರವಸ, q. v. (Bp. 12, 49; My.). 2, perseverance, persistance (Tē.; see ಬರವಸಿಗ).

ಬರವಸಿಗ baravasiga. (ಧರವಸಿಗ). An active, industrious, strenuous man (ಪ್ರಯತವರ್, ಕರ್ಮಾಸಮರ್ಥ್ಯ Hlā.; ಉಮ್ಮುಳ್ಳ Mr. 230).

ಬರವಿಕೆ baravikĕ. = ಬರುವಿಕೆ. (My.).

ಬರವಿಗ baraviga. A man that is to arrive, an arrival (Cpr. 8, after 61).

ಬರವು baravu. (ಬರ್-ಅ-ಪು Śmd. 247). = ಬರ 1 (56), ಬರಪು. Coming; arrival (Cpr. 2, 72; 5, 26; 6, 93; Grj. 4, 40. 41; Bp. 3, 2; 21, 19. 39; 37, 34; 53, 24; 60, 3; Bh. 1, 10, 26; Ć. Bp. 47, 16; J. 10, 9. 17; My.; T. ಪರವು). ನಿಮ್ಮ ಬರವಿನಿಸ್ಸ ನನಗೆ ಸಕ್ಕೋದಯಾಯಿತು (My.). ಮುಳ್ಳಳು ಈ ಯೂ ಬರವಿಗೆ ಕಾರಿಯುತ್ತವೆ (My.).

ಬರಸ barasa. (*cf.* ಖರ್ಜೂರ?). — ಬರಸಗಿಡ. A name applied to several small species of Euphorbia (Z.). See ಸಣ್ಣ-, ಹಿರೇ-.

ಬರಸು barasu. 1. = ಬರಿಸು 1. To cause to come (My.). ಹೆಳನ ಗಾಳಿ ಮುಳುಮುಲಿ ಬರಸೀತು (Prv.).

ಬರಸು barasu. ಪ್ರ. = ಬರಿಸು 2, ಬರೆಯಿಸು, ಬರೆಸು. To cause to write, to have written, etc. (J. 30, 27; Dp. 1; My.).

ಬರಹ baraha. = ಬರಪ, ಬರಾ, ಬರಾವ, ಬರೆವ. Writing, drawing; writ, scripture, written letters (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ Mr. 360; My.). ಚಿತ್ರದ ಬರಹಮುಮ್ ಅಕ್ಷರದ ಬರಹಮುಂ ಲಿಪಿಮುಮ್ಬುದು (Hlā.). ಮೊತ್ತಗೆ ಪೊಡದಾದವರಿ ಬರಪಂ (ಪುನ Nr.). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಳರಿ ಮುಂ' ಪಾಕ್ಕತೆ?—ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತಪ್ಪದೆ ಇರ ಬೇಕು.—ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಹಾನ ಹಾಗೆ.—ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಮನ್ದ ಬರನ ಬಮುದೇ?—ಪಾರದ ಬರಹ ಪರವರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 3, 42; J. 30, 24. 50; 31, 36; B. 1, 11; 5, 77. 93. 108. 168; ನೊಸಲು-; ಪಣೆಯ-; Prv. s. ರಜಪುತ್ರ.

ಬರಾ barā. = ಬರಪ. (My.). ಜರಾ ಬನ್ದು, ಬರಾ ಮುಚ್ಚಿತು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಬರಾಬರಿ barābar. Equal; exact, correct; proper, fit; even (Mhr., H.; My.).

ಬರಾಬರಿ barābari. Equality; evenness. ಪ್ರ. = ಬರಾಬರ್ (Mhr., H.; Br.; My.).

ಬರಾಮಣ barāmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (G.).

ಬರಾಯಿಸು barāyisu. To fill or enter (items into a book, My.; H.).

ಬರಾವರ್ದು barāvardu. Working out, or the rule of working, arithmetically: a monthly statement of amounts now payable (My.; Mhr., H. ಬರಾವರ್ದ್, ಪರಾವರ್ದ್). 2, a list of public servants (My.). — ಬರಾವರ್ದುದಾರ. A man whose name has been entered into the list of public servants (My.).

ಬರಾವು barāvu. = ಬರಪ. (My.).

ಬರಾಸ barāsa. = ಬರವಸ. (My.).

ಬರಿ bari. 1. = ಬದಿ 4, ಬದಿ 2, (ಬರಕೆ). The side, the flank (ಪಕ್ಷ, ಮಗ್ಗುಲು Kn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497; Cpr. 5, 58. 59; 8, 57; Cpr. 9, 92; Bp. 59, 39; Rāv. 5, after 55; My.; Tē.). ಅನೆಯ ಬರಿ (ಪಕ್ಷಧಾಗ, ಪಾರ್ಶ್ವಧಾಗ); ಬರಿಮು ಉಪ್ಪಿ (ಪರ್ಶುತೆ); ಬರಿಮು ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪಾರ್ಶ್ವ Nr.). — ಬರಿ ಮೂಳೆ. A rib (My.).

ಬರಿ bari. 2. = ಬಿ 2, etc. See ಅಟ್ಟುದ್ದುರಿ.

ಬರಿ bari. 3. = ಬರೆ 1. (My.; B. 5, 171; T., M. ವರಿ).

ಬರಿ bari. = ಭರಿ, q. v. — **ಬರಿಕೆಯ್.** = ಭರಿಕೆಯ್. (Śāv. 4, 3; J. 15, 20). — **ಬರಿಕೆಯ್ವಿಲು. -ಬಿಲು.** The hole in an elephant's trunk (Śāv. 3, 58).

ಬರಿಸ barisa. Tbh. of ವರ್ಷ (Śmd. 336 Mḍb.; ವರುಸ Śs.; ವರ್ಸ Śm. 20; My.; see Śmd. 73). — **ಬರಿಸಕಾಲು.** The rainy season (ಕಾರು Śm. 102).

ಬರಿಸು barisu. 1. = ಬರಸು 1. (Śmd. 71; Cpr. 2, after 40; 5, after 136; Bp. 10, 7; 20, 30; 24, 65; 37, 35; 44, 70; 50, 26. 64; 53, 13. 27; 59, 25; Rāv. 6, after 10; 13, after 61; J. 3, 13; 11, 3; 16, 16; My.). ಬರಿಪಂ (Śmd. 275). ಕಬ್ಬೆ ಕೊರಿ ಮುಚ್ಚೀ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಿಸು barisu 2. = ಬರಸು 2. (My.). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಯಿ ಬರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ (B. 4, 103).

ಬರು baru. = ಬರ್ 1, etc. (My.; T., M. ವರು; Tē. ವಚ್ಚು). P. p. ಬನ್ದು. Imperative ಬಾ; plural ಬನ್ರಿ (B. 3, 81, My.; ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿರಿ; see ಬರ್ 1). ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಳರಿತರೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೇಗ ಬರುವದು; ವಿದ್ಯೆ ಬಾರದೆ ಜ್ಞಾನವು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಮೊತ್ತದಾದ ಬಲಿಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (1, 4). ಬರುವೆನು (2, 26). ಬರುವ ಹಗಲಿನೊಸ್ಸಿಗೂ ಳೆಗಿನ ಹಗಲಿನೊಸ್ಸಿಗೂ ಕೂಡಿದ ರಾತ್ರಿ (ಪಕ್ಷಿನೆ Sl. 38). ಇಸ್ಪಿಯುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಬರುವವಾಗಿ ಅಭಿಗಳೆಲ್ಲ (ವಿಜಯ 49). ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮುಗ್ಗು (ಳರಿಕೆ, etc. 123). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗ ತಕ್ಕದ್ದು ಹದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹುಪ್ಪಿನ ಮುಗ್ಗು (ಕುಪ್ಪಿಲು, etc. 124). ರೋಗದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ತೆಗೆಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ, etc. 202). ಮುನ್ನೆ ಬರುವ ಸಮುಯ (ಅಯಿತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ 266). ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬನ್ದ ಕುಮರೆ (ಉದಾಲಕ್ತ, etc. 274). ಸಂಗದ ಬನ್ದವನು (ಸಮಾಯ, ಆಸುಚರ 281). ಯುದ್ಧ ವಿಕ್ಕತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವ ಸ್ವತನ್ತ್ರನು (ಕಾಮುಂಗಾಮಿ 283). ಅಮುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳಮು ಬರುವ ಬೆಳ್ಳಿದ್ಧಾನ್ಯಗಳು (ಶಾಲಿಗಳು 307). ಈ ಹಣ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಬರುವದು (My.). ಧಾನ್ಯ ಮೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು. — ಬರುವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದವರೂ ಬರಿಗಾಲು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಮಾಮ ಬನ್ದಾಗ ನೋಡು ಹೋದ ವನೇ ಜಾಣ.—ಮಾಮ ಬನ್ದವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾಮ ಅಂಬಿಯವರ ಬಗಳ ತನ್ದ.—ಬರುವಾಗ ಸರಿಮು ಳರ್ಣರೆ ಳರಳರೆಯಿಲ್ಲ.—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಮು ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಮು ಹಾಗೆ.—ಬಂರಿ ಕೊಡವ ಜಲಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ?—ಬಾವ್ಯಸಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ.—ಬಾ?ಲ್ ಮನ್ನು ಬನ್ನಾಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬನ್ದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬನ್ದದ್ದು ಬರಲಿ ಬನ್ದ ಹಳ್ಳಿಸುಂಕ!—ಬನ್ದದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ! ಗೋವಿನ್ದನ ದಯ ನಮಗಿರಲಿ! (Prvs.). ತಿಳಿಗೇಡಿಹುಡುಗರು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ದೂವಿನ ಹನ್ನು? ಇವು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದವು? (2, 35). ಅಕ್ಕೋವದ ಎನ್ನೆ ದೀವಿಗೆಗೂ ಉನ್ಮಾದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (3, 115). ಈ ಪಾಲು ನನಗೆ ಬರ ತಕ್ಕದು (4, 12). ಆ ಐನ್ದ ಲಾಭವೆಲ್ಲಿನ್ದು, ಕಣ್ಣು ಬನ್ದಲೆ (4, 16). ಬಹುತರಮನುಷ್ಯರಾತ್ರಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬನ್ದೇ ಬರುತ್ತದೆ (4, 16). ಮರನ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವದೆನ್ದು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಚುತ್ತದೆ (4, 42). ಎರಮ ಆನೆ ಕೊಡದೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ ಬರುವಲ್ಲಿ (4, 44). ತುಟಿಗಳು ಅರ್ಧಾಂಶಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ (4, 84). ಳರಮಾಗಿ ದುರ ಏರಿಬವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (5, 258). ತುಪ್ಪ ಬಿಂಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕು (5, 275). ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನೆಯು ಕೋಪ'ಗೆಯ ಪ್ರಾಣ್ಯಮ ಭಾವ ಉಮ್ಮ ಬರುತ್ತವೆ (5, 238). ಔಷಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಿನ್ನಲೆ (G. 573). ನನಗೆ ನಿನ್ನೆ ಬರುವದು (4, 155). ಮುಳ್ಳಿಗೆ ಕೆಮ್ ಕಾಲು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲು ತಿರಿಗ್ಯಾಡುತ್ತವೆ (My.). ಪಾಮ್ ಬರು (My.). See Prvs. s. ಬಾ. — **ಬರಗೊಡು. -ಕೊಡು.** To allow to come (B. 3, 48. 113). — **ಬರ ಬರ.** More and more, by degrees, in course of time (My.; T. ವರವರ). — **ಬರ ಬರು.** To continue coming, as time. **ಬರ ಬರುತ್ತ,** in course of time, by and by, etc. (My.). ಅವರೀ ಕುಬ್ಜಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದರಿ'ದಾಗ್ಯೂ ಬರ ಬರುತ್ತ ಳೆರಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). **ಬರ ಬರುತ್ತಾ** ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಜನರು ಹೊಸ ಸಂಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದು (4, 189). See B. 5, 228. — **ಬರ ಮಾಡು.** To make come, to cause to come (B. 3, 127; My.); to recover, as money or property (My.). — **ಬರ ಹೋಗು.** = ಬರು ಹೋಗು. To come and go (My.). **ಬರ ಹೋಗುವ** ಪಥಿಗಳು (B. 4, 172). **ಬರ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ** ಬಾಗಿಲಳನ್ನು ಮಾಡಿ (5, 117). ಕುಮರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದೆ ರಥಗಳೊಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಣು ಬರ ಹೋಗುವದು (5, 300). — **ಬರು ಬರು.** rep. To continue coming (My.). ಪಥಗಳು ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವು ಳೆಳಗೆ ಇದಾನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 4, 67). 2, to come one after the other or in crowds. ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಗನ್ಧ ಸತ್ತ ಮಾಲು ಮಿನ್ನಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).—**ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ.** = ಬರ ಬರುತ್ತ. (My.). **ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ** ರಾಯನ ಕುಮರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು (Prv.). — **ಬರು ಹೋಗು.** = ಬರ ಹೋಗು. (My.). **ಬರು ಹೋಗುವ** ಪಾರ್ಶ್ವಗಳು (B. 4, 155).

ಬರುವಿಕೆ baruvikĕ. Coming, etc. (Sk. 380. 393-394. 341).

ಬರೆ barĕ. 1. = ಬರೆ 3. To write; to draw (ವೇಮನ Śmd. Dh.; ಲಿಪಿಸು 5 Cm.; My.; T. ವಡ್ಡಿ, M. ವರೆ; Tĕ. ವ್ರಾ). P. pa. ಬರೆದು (Śmd. 5; Čpr. 2, 47; 5, 125), ಬರದು (Bp. 46, 13; 50, 36). ಬರೆದುದು (Śmd. 264). ಬರೆದದಂ or ಬರೆದಪ್ಪಂ (276). ಬರೆಯಲುಸುಗ್ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಪಾರದುವಕ್ಕರಂಗಳ್ ಅಲ್ಲು (10). ತೋಳು ದೊಳೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಆಕುಲೇಪನದಿಸ್ಪಂ ಬರೆದ ರೇವೆ (ಪತ್ರದಲ್ಲಿ Hlā.). ಚಿತ್ರದ ಬರೆದ ಲೆಕ್ಕನೆಕೆ (ತೂಲಿಕೆ, etc. Nr.). ಬರದ ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರ Nn. 8. 50); ಬರೆಯದ ಒಲೆ (ಅಲೇಖ 96). ಗಣ ಕರ್ ಬರೆದ ಗ್ರಹ (ಕರಣಪತ್ರೆ Mr. 197). ಈಕ್ಷಿಸುವ ಫಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ (ಜ್ಯೋತಿಕ 201). ದೊಳೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳ್ಗಳಿ ತೀವಿ ಸದಂಯಿಂ ಬರೆದ ಪದ್ಮಸ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮುಕರಿಕೆ 329). ಬರೆಯುವವನು (ಲಿಪಿಕಾರ, ಲೇಖಕ, etc. Sk. 271). ಬರೆಯುವ ವಿದ್ಯೆ ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಕಾರವಿನ್ಯಾಸ (ಲಿಪಿ, etc. 271). ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆಯುವ ನನು (ಚಿತ್ರಕರ, ಕರ್ಣಾಜ್ಞೆದ 338). ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರದರೂ ಕಣ್ಣು ಜಣ್ಣಾಗಿಸರ ಬೇಕು.—ಬರದು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ದುಕ್ಕ.—ಬರೆಯದ ಕೆಮ್ಮು, ಕರೆಯದ ಪಾಯಿ.—ಬರೆಯಲಾಪದವ ಕುಬಿ ಕಾರಯುವವನಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ.—ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯ ಬಹುದು; ಸುನೋಡು ವ್ಯಾಗೆ?—ಬರೆಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ, ಪಾಯಾವಿಯು ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ.—ನಡೆಯುವವ ಎವವುತ್ತಾನೆ, ಬರೆಯುವವ ತಪ್ಪುತ್ತಾನೆ.—ನೋಡಿ ಬರದರೆ ದರರನ್ನು ತಿನ್ನಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತನ್ನನೆ ತಿನ್ನಿತು.—ದೊಡಿಗೇರಿ ಬರೆದು, ಉಣ್ಣಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 38, 48; 42, 3; Č. Bp. 5, 51; Rkv. 6, after 11; J. 29, 35; 30, 28. 29; 31, 36.

ಬರೆ barĕ. 2. Writing; lines or stripes (made with a hot iron; T. ದರ; M. ದರ, ವರ್ಪ). — ಬರೆಗುದ. -ಕುದ. = ಬರೆಗುಬಿ. (B. 2, 12). — ಬರೆಗುಬಿ. -ಕುದಿ. An iron used in cauterizing or firing cattle for diseases, lameness, etc. (My.). — ಬರೆಗೊಟ್ಟು. -ಕೊಟ್ಟು. = ಬರೆಗುದಿ. (My.). — ಬರೆ ಹಾಕು. To apply lines or stripes by cauterizing (My.; B. 2, 12). See Prv. s. ಎತ್ತು 4.

ಬರೆ barĕ. (= ಬರ, etc.). (ಪರ್ಯಾಸ್ತ Śmd. 12; ದರಿಯಸ್ತರಂ 11 Cm.). ಕಳಾರಬ್ಬರಿಗಂ (11). ಅಗ್ರಮ್ಮರಿಗಂ (Čpr. 8, 57). See ಅಕ್ಷ-, ಅಮ್ಮರಮ್-.

ಬರೆಪ barĕpa. = ಬರಹ, etc. — ಬರೆಪಮ್ಮುಗು. -ಅ-ಪುಗು. To enter writ: to be written (ಬರೆವುದಂ ಪುಗು Śmd. 10 Cm.). ಬರೆಪಮ್ಮೆಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಪಾರದುವ ಅಕ್ಷರಮಲ್ಲು (10).

ಬರೆಯಿಸು barĕyisu. = ಬರಸು 2, etc. (ವೇಮನ Śmd. Dh.; B. 5, 304).

ಬರೆಸು barĕsu. = ಬರೆಯಿಸು, etc. (J. 31, 33. 35; My.).

ಬರಿ barı. = ಬರಿಮೆ. (Bareness); dryness, barrenness;—dearth, famine, drought (My.; T. ವರಿ, ದಮುಲ್ಲು, ಕವರ್, ದೆಬ್ಬ್ಯ; M. ವರಿ, ದಮಿವು, ವಮಿಸಿ, ವಮುಲು; Tĕ. ದರವು, ದರುವು); scarcity; emptiness, hollowness; ruin. 2, dry fire-wood (ಕೈಪಟಿ Nn. 85; T. ದೆಮು). ಮಳೆಸಿ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಬರಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prv.). ನೀರ ಬರಿ, ಮುಪ್ಪಿಯ ಬರಿ (My.). See Prvs. s. ದಣ್ಣು, ಬಜ್ಜೆ ಮಾತು, ಪಾಯಿ. — ಬರಿಗರುಗ. Garuga that grows in dry places (My.). — ಬರಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. A time of famine (My.; ದುರ್ಭಿಕ್ಷ G.; B. 4, 76; 5, 103). ಆಳಕಮಾಸ ಬರಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ನ ಪಾಗೆ.—ಬಳದಾಸಿಗೆ ಹೋದರೂ ಬರಿಗಾಲು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬಪ್ಪರೂ ಬರಿಗಾಲು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಬರಿಗೆಡು. To be ruined by want of food or fasting. ಬರಿಗೆಟ್ಟ ಬಡ ಹುಮಗರು (B. 4, 77). See Prv. s. ದರ 2. — ಬರಿಪಾಗು. -ಆಗು. To be ruined or lost (Śśv. 4, 89). — ಬರಿ ಬರು. A famine to happen. ಬರಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಗ ಉಮ್ಮೆಳಿಕೆ ಕಲಿತ (or ಕಲಿತ).—ಬರಿ ಆದ್ದರೆ ಪಿದರಕ್ಕೆ.—ಬರಿ ಬಿದ್ದರೆ ಊರ ಬಿಡ ಪಾರದು, ದಣ್ಣು ಬಿದ್ದರೆ ಊರಲ್ಲಿರ ಪಾರದು (Prvs.). — ಬರಿ ಬೀಮು. = ಬರಿ ಬರು. (My.; B. 4, 74; 5, 102. 205). — ಬರಿವರಿ. -ಬರಿ. rep. Great or complete dryness; so as to become completely dry. ಬರಿವರಿ ಬಿತ್ತೆ (Abh. P. 9, 30). — ಬರಿವರ ಲಾಗು. -ಆಗು. To become completely dry (Čpr. 8, 6). — ಬರಿವೆಡಿು. -ಏಡಿು. = ಬರಿ ಬರು. (My.). — ಬರಿಸಿಡಿಲ್. -ಲು. A dry, or an empty, thunder-bolt, *i. e.* either one unaccompanied by rain, or one not causing combustion (Čpr. 9, 13; Bp. 45, 10; 50, 60; J. 4, 10; 8, 32; Rkv. 8, 105).

ಬರಿಕೆ barati. = (ಬಟ್ಟಿ 1), ಬೆಣಟಿ, ಬೆಣ್. Dried cow-dung, used as fuel (T. ದರಾಟ್ಟಿ, ದಣಾಟ್ಟಿ, ದರಳಿ; M. ವರಳಿ, ವರಟಿ, ವರಳಿ, ವಮಳಿ; Tĕ. ವರಕ್ಕೆ, ವರಟಿ; *cf.* ಬರಿ No. 2). ತಮಗಾಗಿ ಅವಗೂಂ ಬಾಚಿಮೊಳ್ ಉರ್ವಿ, ನೆರಾವರೆಮ ಜೀರ್ಣ ಅಮುಲಳಮುಮಂ ಬರ್ಪಿಂಮಿಂಚಿಯ ರಸಮೊಳ್ ನಿರ್ಮಯೆಯಿಸ್ದಿ ರಸಿ, ಪೃಸೆ ವಿನವಂಚಕಮೊಳ್ (Śmd. 345 Mdb., o. r. ಬೆಣಟಿ).

ಬರಿಡು baraḍu. = ಬಯ್ಲು, ಬರಮು. Bareness, emptiness; vainness, unprofitableness; barrenness, sterility; dullness (My.; T., M. ವರಡು, dryness, meagerness, sterility; Tĕ. ವಟ್ಟಿ). — ಬರಿಡ. -ಡ 3. A man who has no children (My.; T. ವರಡ). 2, a vain or useless man; a man destitute of good qualities, a niggard; a dull, foolish man (Râm. 6, 2, 25; My.). ತ್ಯಾಗಿಯಂ ಬರಿಡಂ...ಬರಿಯರ್ (Śś. 103). See ಮುನ-; Sp. s. ಬಟ್ಟಿ. — ಬರಿಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A barren cow (My.; T. ವರಡ ಪಟ್ಟಿ ಮೂಳು; Tĕ. ವಟ್ಟಿ ಆವು). — ಬರಿಡಿ. A barren woman (My.; T., M. ವರಡಿ). — ಬರಿಡುಕೆಲಸ. Useless work (My.). — ಬರಿಡುಮನಸು. = ಬರಿಡಾಕಳು. (Bp. 9, 26). — ಬರಿಡುಮನಸ್ಸು. An empty, hollow mind (Râm. 2, 3, 13; My.). — ಬರಿಡುಮಾತು. A vain or useless word (My.). — ಬರಿಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A barren buffalo (My.). ಆವದ್ಯ ಅಯಿತು, ಬರಿಡೆಮ್ಮೇ ಮಾಲು.—ಬರಿಡೆಮ್ಮೆಗೆ ಕರದುಮುಲ್ಲು (Prvs.).

ಬರಿತು baratu. P. p. of ಬರ್ 1.

ಬರಿಪ barapa. Dryness; emptiness: want of satisfaction (Čpr. 8, 71).

ಬರಿಲು baralu. Bareness. — ಬರಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become bare, as trees (My.). — ಬರಿಲು ಮಾಡು. To make bare, as trees (C.).

ಬರಿಹು barahu. = ಬರಿ. ಮುಚ್ಚಿಯ ಬರಿಹಿನಲ್ಲಿ ಅದಗ್ರಾಹ ಅದ ಗ್ರಹ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬರಿ² bari. = ಬರಿ, ಬರ್ 2. Bareness; nakedness; emptiness; (dryness); mereness: the state of being only this and nothing else, simpleness, soleness; vainness, worthlessness, unprofitableness, uselessness (My.; T. ವರಿ, ವೆಱು, ವೆಱ್ಱು; M. ವರಿ, ವೆಱು; Tĕ. ಉಬ್ಬ, ವಟ್ಟಿ, ವೆವಿ). — ಬರಿಕೆಳ್ದ. Nothing but trouble (My.). — ಬರಿ ಕೆಯ್. To make bare, empty or void, to annihilate, to ruin (Rkv. 5, 129; J. 4, 37; 12, 20; 23, 13). — ಬರಿ ಕೆಯಿ. = ಬರಿ ಕೆಯ್. See s. ಬಳ್ಳಿಮುಯರ್. — ಬರಿಕೊಬ್ಬು. Nothing but fat (My.). — ಬರಿಗಣ್ಣು. An empty bundle (My.). — ಬರಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. A naked foot (My.; B. 5, 159). — ಬರಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. An empty hand (Śś. 26; My.). — ಬರಿ ಗೆಯ್. 2. = ಬರಿ

ಳೆದು². (Bp. 31, 14; Bh. 2, 4, 10; Rām. 6, 30, 7; J. 27, 38). — ಬರಿ'ಕಾಲು'ಗ. A mere dry, sapless mass (Ćh. v. 19). — ಬರಿ'ಮು. That which is empty, void, barren, vain, idle, etc. (ಸೋಲದ ಮಾದ Śmd. 110; Ćt. II, 22; ಸೋಲದ ಮಾದ, ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿಯದು Kk. 89; My.; T. ಬಱಿಮು). ಬರಿದಪುದು (ಪೊಸ್ಸು, ನಶಿಪ, ಮುಪ್ಪು, ರಿಪ್ಪ Nr.). — ಬರಿ'ಮಾಗು. To become empty (Ćpr. 6, 82; Śśv. 4, 60; My.); to be ruined or gone, as a house or property (My.); to be nothing but—. ಬರಿ'ಮಾಡ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಜಿನ Ćt. I, 29). — ಬರಿ'ಮು ಮಾಡು. To empty, as a box (My.); to make void, to ruin, as a house (My.). — ಬರಿ'ಮೆ. -ಯ 3. ಬರಿ'ದೇ. -ಯ 2. That which is empty indeed, etc. 2, voidly, vainly, causelessly, for nothing, idly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಉಲ್ಲಾಡದೆ, ಆಚಾರದ Śmd. 397. 110; ಸುಮ್ಮನೆ 242 Cm.; My.). ಬರಿದೆ ತಿನುತಿರ್ದಡಂ (242). ಬರಿದೆ ಹೊಸ್ತು ಳೆಯದಿರದು! (Dp. 34). ಪ್ರಗಟಿಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬರಿದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Ćpr. 2, 54; 5, 128; 6, 22. 55; Bh. 1, 8, 57; 1, 10, 26; Bp. 14, 22; 38, 34; Śśv. 4, 36; J. 1, 6; 4, 22. 40. — ಬರಿ'ದೇರ್. -ದೇರ್. An empty chariot (J. 27, 45). — ಬರಿ'ದೊಗಲ್. -ದೊಗಲ್. Nothing but a skin (J. 16, 20). — ಬರಿ'ದೊಱೆ. -ದೊಱೆ. A dry river or stream (Bh. 4, 3, 12). — ಬರಿ'ನುಡಿ. An idle word (Bp. 29, 28). — ಬರಿ'ನೆನಪು. Mere thought or fancy (ಸ್ವಪ್ನ Mr. 317, c. r. ಬಱಿ-). — ಬರಿ'ಬಾಯಿ. An empty mouth (My.). 2, a person who only speaks, but does not act (My.). — ಬರಿ'ಬೇಟ. Mere, or vain, erotic play (J. 15, 5). — ಬರಿ'ಬೊಬ್ಬಾಟ. Idle bellowing or outcrying (Bh. 2, 13, 47). — ಬರಿ'ಮಾತು. = ಬಱುಮಾತು. An idle word; senseless talk (ಸ್ವರಾಜ Hilâ.); nothing but a word or words, mere words (Bp. 45, 40). — ಬರಿ'ಮಾಯೆ. Nothing but fraud or tricks (J. 4, 15). — ಬರಿ'ಮೈಯ್. A naked body (My.). ಮುಮುಗದು ಬರಿ'ಮೈಯ್ದ ಇರುತ್ತಿರೆ (B. 5, 145). — ಬರಿ'ಯ. = ಬರಿ'ದೆ. ಅಸ್ಮತ್ಸಂಗ್ರಹ ಮೂಸದೆ ಬರಿ'ಯ ತಿನ್ನಿರೀಗ ಳುಮಿನೋಡೀಗ (B. 5, 86). — ಬರಿ'ಯಂ. (fr. ಬರಿ'ಮು Śmd. 184). A vain man. — ಬರಿ'ಯ ಕನ್ನಡ. Nothing but Kannaḍa: pure Kannaḍa. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪೆರೆಯದ ಬರಿ'ಯ ಕನ್ನಡದ (ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ Śmd. 45 Cm.). — ಬರಿ'ಯ ಕನ್ನಡಮಾತೆ. = ಬರಿ'ಯ ಕನ್ನಡ. (Bp. 1, 21). — ಬರಿ'ಯ ಕಯರ್. Mere sin, nothing but sin (Bp. 60, 24). — ಬರಿ'ಯ ಕಳ್ಳು. Mere trickery (Bp. 56, 17). — ಬರಿ'ಯಮು. = ಬರಿ'ಮು. ಉರಿ ಬಿಸ್ಸು ಜೀರಿಯಮು ಪರಿ'ಮು ಪೊಸ್ತ ಕಣ್ಣ; ಬರಿ'ಯಮು, ಜೀರಿಯಮು'ಯಮುಮು (sun-rays, Sp.). — ಬರಿ'ಯ ಜೀವಿ. = ಬರಿ'ಜೀವಿ. (Bp. 42, 7). — ಬರಿ'ಯ ಮಾಣ್. Nothing but earth (Bp. 60, 49). — ಬರಿ'ಯ ಮೈಸೆ. Mere trickery (Bp. 40, 51). — ಬರಿ'ಯ ಮುಸಿ. A mere lie (Bp. 40, 60). — ಬರಿ'ಯ ಸಜ್ಜೆ. An empty linga-box (Bp. 38, 15). — ಬರಿ'ಯ ಸೋಯ. Mere sorrow (Bp. 40, 78). — ಬರಿ'ಯಾಟ. -ಆಟ. Useless play (Bp. 15, 24). — ಬರಿ'ಯಾತು. = ಬರಿ'ಮಾತು. — ಬರಿ'ಯಾತುಗಾತ. An idle talker (Rāv. 11, 92). — ಬರಿ'ಸಜ್ಜೆ. = ಬರಿ'ಯ ಸಜ್ಜೆ. (Bp. 38 sum.). — ಬರಿ'ಸುಳ್ಳ. A bare-faced liar. See Prv. s. ಸರಸ. — ಬರಿ'ಕೆ ಪೆರ್. An empty basket (Bh. 1, 10, 30). — ಬರಿ'ಹೊಟ್ಟೆ. An empty stomach (My.). — ಬರಿ'ಳೆ ಳೆಯ². = ಬರಿ'ಗೆಯ² 1. (My.). — ಬರಿ'ಳೆ ಗುಲ್ಲು. A useless noise. ಬರಿ'ಳೆ ಗುಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕೈಗೇಡು (Prv.). — ಬರಿ'ಳ್ಗೆಯ². = ಬರಿ'ಳೆ ಳೆಯ². (My.). ಬರಿ'ಳ್ಗೆಯಲ್ಲಿ (with the hand without any cloth) ಮೋರಿ ಮಾತಿದ ಜಾಗೆ (Prv.). — ಬರಿ'ಳ್ಮು. = ಬರಿ'ಮು. (My.; Sl. 369). — ಬರಿ'ಳೆ ಮಾತು. = ಬರಿ'ಮಾತು. ಬರಿ'ಳೆ ಮಾತಿಂಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬರಿ ಹೆಣ್ಣೇಕೆ?—ಬರಿ'ಳೆ ಮಾತಿನವನಿಗೆ ಪರೆಯಿಪ್ಪರೆಯನು?—ಬರಿ'ಳೆ ಮಾತಿನವ ಹೊಸ್ತು ಹೊಕ್ಕಾನೇ? (Prvs.). — ಬರಿ'ಳೆ ಮೋಲು. Mere faeces. ಸರಿ ಳೆಸ್ತೆರೆ ಬರಿ'ಳೆ ಮೋಲು (Prv.).

ಬರಿ baṟu. = ಬಱು, etc. — ಬರುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. An uncovered live-coal. ಬರುಗಣ್ಣ ಹೊಳು ಸುಟ್ಟು ಬರಗು (ಫೂಕಿ Mr. 217). — ಬರುಗಯ್. -ಕೆಯ್². An empty hand (Ćpr. 2, 43). — ಬರು ಗೋಣಿ. Mere sack-cloth (ಕನ್ನಡಕೆ Mr. 350). — ಬರುಜಿಕ್ಕ. (Śmd. 78 Mqb.). A handsome man and nothing besides. — ಬರುನೆನಪು. = ಬರಿ'ನೆನಪು, q. v. — ಬರುಮಾತು. = ಬರಿ'ಮಾತು. (ಪ್ರಲಾಪ Mr. 88). See s. ಮೂಕುಗುಟ್ಟು. — ಬರುಮೈಯ್. A naked body (Ćpr. 8, 64). — ಬರುಮ. (fr. ಬರಿ'ಮು Śmd. 185). A vain man.

ಬರಿ² baṟe. 1. To grow dry, to dry up; to grow lean; to disappear, etc. (ಇರಗು Śm. 63; ಱಲ್ Kk. 60; Ćpr. 8, 81; T. ಬಱ; M. ಬಱಯು, ಬಱಞು). P. pa. ಬಱದು (Bp. 11, 12; 12, 48; 20, 12; 21, 46; 27, 5; 35, 32; 53, 45; V. 39, 17; J. 15, 2; 16, 45), ಬರ್ದು. See Bp. 38, 1; Ćpr. 10, 71; ಆರುಳದಡೆ³. My. only: ಬರ ಬರದು ಹೋಯಿತು.

ಬರಿ³ baṟe. 2. = ಬಱು, etc. 2, dry soil (My.). — ಬರ್ ಕೊಟ್ಟಿ. A useless, unprofitable intercourse. ಬರ್'ಕಟ್ಟಿ ಕಳ್ಳನ ಇರ್ದು ಕೊಣ್ಣನೆ (Sp.). — ಬರ್'ಗುದುಮು. -ಕುದುಮು. A mere drum-stick (Bp. 20, 12). — ಬರ್'ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. An empty box (My.). — ಬರ್'ಮಾತು. = ಬರಿ'ಮಾತು. (My.; ಸ್ವರಾಜ G.). — ಬರ್'ಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. A mere, or vain, body. ಜ್ಞಾನದ ಕೃಪದೊಡಲು ಧಾನುಮುಣ್ಣ ಲಡಕ್ಕೆ; ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಬರ್'ಯೊಡಲು ಅಗಸದ ಬಾನೆಯನ್ನಕ್ಕು (Sp.). — ಬರ್'ಲಾಲು. Nothing but milk (My.). — ಬರ್'ಲೆ ನೂಲು. Nothing but cotton-thread (B. 3, 102). — ಬರ್'ಲೆ ಬಯ್ಲು. A bare plain (G. 366). — ಬರ್'ಸೆರೆ. A mere prison (B. 5, 268).

ಬರ್ರನೆ barranē. With a whir or flur or sudden and noisy vibration of wings. (Mhr. ಧಡಾ, ಧಾಡ). ಪಕ್ಕೆ ಬರ್ರನೆ ಪಾರುತ್ತಿದೆ (My.). ಆ ಪಕ್ಷಿ ಬರ್ರನೆ ಎದ್ದು (B. 2, 28). 2, with a rush or dash, smartly, swiftly (B. 2, 12; 5, 138; My.).

ಬರ್ಕತ barkata. = ಬರ್ಕತ. — ಬರ್ಕತಿಯಂಗೆ. = ಬರ್ಕತಿಯಂ ಕೆ. (Grj. 5, 5).

ಬರ್ಕರಕರ್ಕರ barkara-karkara. Pleasure and grief (Ćpr. 10, after 55; the word appears in Sk. as ಬರ್ಕರಕರ್ಕ, where it has tentatively been translated by "of all kinds or sorts").

ಬರ್ಗು bargu. = ಬಗ್ಗು 1, q. v. (T. ಬರ್ಪುಗು, to speak).

ಬರ್ಕೆ barkĕ. Paint, colour (ಸಂ. ವರ್ಣಕ). (ಸಿಪ್ಪೆ ರಂಗು) ಮಯಿಪ್ಪಿಂಗ್ ಬರೆಮು ಬರ್ಕೆಯಿಂ ಬರ್ಕೆಯಿಂದಮು, ಪರಿಮಳಮಂ ಪರೆಂಗ್ ಆಯುರ್ವ ಪರಿಮಿತ ಪಲಮಾಯುರ್ವೃದ್ಧಿಯಕ್ಕುಂ... ವಿಜಯಮಪ್ಪುದಿ (Rāv. 6, after 11).

ಬರ್ಚಿ barči. = ಬರ್ಜಿ. A sort of spear (B. 5, 48; Mhr., H. ಬರ್ಚಿ). — ಬರ್ಚಿಳ್ಟಿಗೆ. (ಪಳ್ಳ G.). ಬರ್ಚಿಳ್ಟಿಗೆಯುಮ್ ಪಡಮ್ ಮೂಡುವರ (ಕಾಪ್ಪಿಳ G.). ಬರ್ಚಿಳ್ಟಿಗೆಯುಮ್ಗಿಯ (ಕಾಪ್ಪಿಲ G.). — ಬರ್ಚಿಕೋಲು. (ತುಳು Ćb.).

ಬರ್ಚಿಸು barčisu. To paint, to colour (Ćpr. 8, after 64; 6, 67; see Rāv. s. ಬರ್ಕೆ).

ಬರ್ಜಿ barji. = ಬರ್ಚಿ. (My.).

ಬರ್ತನ bartana. The act of coming. See ಬರ್ತ ಪರ್ತ.

ಬರ್ದು bardu. 1. To die (ಮರದ Śmd. Dh.; cf. ಪರು 3; T. ಬರ್ಪು, to be destroyed; ಬಱು, to grow lean; to die; Tu. ಬರ್ಪು, to die).

ಬರ್ದು bardu. 2. = ಬರ್ಮೆ. Death (ಸಾವು Śm. 44; *cf.* ಬೆರ್?). — ಬರ್ದಲು. -ಇಲು (see s. ಇರ್ 1). A male who is free from death: a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ಸುರ Śm. 9). 2, a place at which there is no death: heaven (ಸಗ್ಗ Śmd. 55; ನಿರಿಲ್ಲುನಿಲುವು Ćt. II, 62; ಸ್ವರ್ಗ Kk. 10*b*; ಬಚ್ಚೆ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರ ದೇಶ 10*a*, o. rs. ಬರ್ದಿರ್, ಬರ್ದಿಲ್). — ಬರ್ದಿರಾಳ್ಕ -ಆಳ್ಕ Indra (ಸಗ್ಗಗರಿಕ್ಕುವು, ಸುರವಿ Śm. 9).

ಬರ್ದು bardu. 3. (fr. ಬರ್). = ಬರ್ದ್ದು. Increase; greatness; perfection; proficiency, skill (V. 11, 13). ಬರ್ದ್ದನ್ನು ಪ್ರೌಢಿ (Śmd. II). 2, = ಬರ್ದುಗ. ಬರ್ದಿನ ಶರಂ ಪ್ರೌಢನಕ್ಕುಂ (Kk. 87). — ಬರ್ದಿಲಿಮಂಜಿ. -ಇಲಿಮಂಜಿ. A well-matured lemon. See Śmd. s. ಬಂಜಿ.

ಬರ್ದುಕು barduku. 1. = ಬರ್ದುಕು 1, etc. (ಜೀವಧಾರಣೆ Śmd. Dh.; ಜಾರ್ Śm. 115; Čpr. 8, 91).

ಬರ್ದುಕು barduku. 2. = ಬರ್ದುಕು 2, etc. ದಸನ್ನರಾಜರ್ ಎದ್ದಿಸ್ಪದರ್, ಇನ್ದು ನಾಳೆ ಬರ್ದುಕಿಲ್ಲ ವಿಯೋಗಿಗೆ (Śmd. 260 Mdb. and another MS.).

ಬರ್ದುಗ barduga. A man of acquirements, a proficient man (ಪಿತ್ತಗ, ಪ್ರೌಢ Kk.; ಪಿತ್ತಗ, ಪಿನ್ನಣಿ, ದಕ್ಷ ಪ್ರೌಢ Śm. 47).

ಬರ್ದುಗೆ bardugĕ. = ಬರ್ದು 2. Death (ಸಾವು Śmd. II; Kk. 93).

ಬರ್ದುಂಕು barduṅku. = ಬರ್ದುಕು 1 (Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 218; 14, 24; Grj. 10, 19), etc. ಬರ್ದುಂಕುದಂ (ಜಾಣ್ತಿಂ Śmd. 237 Cm.).

ಬರ್ಪ barpha. = ಬರ್ಪೆ. Snow; hoar-frost; ice (ಹಿಮಾದ, ಪ್ರಾ ಲೇಯ, ಹಿಮಿಕೆ G.; Mhr., II. ಬರಫ).

ಬರ್ಪೆ barphĕ. = ಬರ್ಪ. See ಪೇರ್ದೇ-.

ಬರ್ಬರ barbara. = ಬಬ್ಬರ (Śmd. 345), etc., ಬರ್ಬರ. N. of a district or country (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, *a man of low origin, a low fellow, not an Ârya, a barbarian* (ಬಾಹುಡ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಇತರ, ತಾಣೆಲ್ಲುದಂ Mr. 229). 3, a kind of sandal-wood, yellow and said to smell like a ripe mango (Sk.; ಹರಿದ್ವರ್ಣ Mr. 335). 4, *a kind of shrub, Clerodendrum syphonanthus R. Br.* 5, = ಬಬ್ಬರೆ Nr. 1, ಬರ್ಬರೆ (ಕಾಮುದ ಜೇಳೆ Śmd. 345). 6, the thorny Babool tree, Acacia arabica (ಮೋಬ್ಬಿಲಿ Śmd. 345).

ಬರ್ಬರೆ barbarĕ. = ಬರ್ಬರ. *A kind of Ocymum or basil* (see ಬಬ್ಬರ No. 5 and ಕಾಮುದ ಜೇಳೆ). 2, a strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (see ಕಾಡು ದ್ಯೇಳೆ).

ಬರ್ಬುಲ barbula. = ಬಬ್ಬೂರ, etc. (ಮೋಬ್ಬಿಲಿ Śmd. 364, o. r. ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂರ barbûra. = ಬಬ್ಬಳಿ 1 q. v., ಬಬ್ಬೂಲ, ಬಬ್ಬೂಲ, ಮೋಬ್ಬಿಲಿ, etc. The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಮೋಬ್ಬಿಲಿ Śmd. 359, o. rs. ಬಬ್ಬೂಲ, ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂಲ barbûla. = ಬಬ್ಬೂರ, q. v.

ಬರ್ಮ barma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Śmd. 353; Śm. 8). 2, Birma or Burma (My.).

ಬರ್ಲು barlu. = ಬರಲು. (My.).

ಬರ್ಸನ barsana. See ಗೋಪಿ- (and *cf.* ಬರಸ).

ಬರ್ಹ barha. Coming. ಎದ್ದು ಇಮಿರ್ ಬರ್ಹಂ (ಆಪ್ತ ಕ್ಷಾಣ Mr. 462).

ಬರ್ಹ barha. = ಬರ್ಹ. The tail of a bird; *a peacock's tail.* 2, a *leaf.* 3, a retinue, train.

ಬರ್ಹಿ barhi. 1. *A peacock.*

ಬರ್ಹಿ barhi. 2. Tbh. of ಬರ್ಹಿಸ್. (My.).

ಬರ್ಹಿಶುಷ್ಮ barhis-śushma. Fire, Agni (My. Amara).

ಬರ್ಹಿಣ barhiṇa. = ಮಯೂರ. *A peacock.*

ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ barhiṇa-vâhana. *Skanda, Kârtikêya.*

ಬರ್ಹಿಧ್ವಜ barhi-dhvaja. N. of a king (J. 25, 15).

ಬರ್ಹಿಪುಷ್ಪ barhi1-pushpa. *A kind of perfume.*

ಬರ್ಹಿರ್ಜ್ಯೋತಿಸ್ barhis-jyôtis. *Fire, Agni.*

ಬರ್ಹಿರ್ಮುಖ barhis-mukha. *A deity, a god.*

ಬರ್ಹಿರ್ಸದ barhi2-sad. Seated on kuśa grass: a pitṛi or deified progenitor. (R.).

ಬರ್ಹಿಸ್ಕೇಶ barhis-kêśa. Fire, Agni. (My.).

ಬರ್ಹಿಷ್ಠ barhishṭha. = ಮಹಿಷ್ಠ. (fr. ಬೃಹತ್). Largest, strongest. 2, a species of fragrant grass, Andropogon muricatus. 3, the resin of Pinus longifolia. (My.).

ಬರ್ಹಿಸ್ barhis. = ಬರ್ಹಿ 2. *Kuśa grass, sacrificial grass.* 2, a bed or layer of kuśa grass. 3, *sacrifice.* 4, *fire.*

ಬಲ್ bal. 1. (= ಬಲಿ 1). To grow strong or firm, to be full-grown, etc. P. p. ಬಲ್ತ್ (Śmd. 287 Cm.). ಬಲ್ತ ಮರ (Śl. 120; My.). ಬಲ್ತ ಕಾಯಿ, ಬಲ್ತ ಕೆಟ್ಟಂ (My.).

ಬಲ್ bal. 2. (fr. ಬಲ್ಲಿದು or ಬಲ್ಲಿತ್ತು Śmd. 212. 213). = ಬಲು, ಪೊಲು. Strength, firmness, bigness, greatness, abundance, excess, etc. (T., M. ಬಲ್, ಬಲು; Tč. ಬಲು). — ಬಲ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A strong arrow (Abh. P. 13, 79. 80). — ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. (Śmd. 248). Great prowess (Rśv. 5, 99). — ಬಲ್ಗಸ್ತು. = ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. (Abh. P. 9, 156). — ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A strong rope (J. 18, 60). — ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲುಗತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (J. 2, 16; 5, 15). — ಬಲ್ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲುಗತ್ತಿ. A large knife (J. 4, 19). — ಬಲ್ಗದ. -ಕದ. A strong or large door (Č. Bp. 10, 10). — ಬಲ್ಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. A strong post (Čpr. 8, after 44; Rśv. 6, after 11). — ಬಲ್ಗರ. A powerful demon (Abh. P. 5, after 78). — ಬಲ್ಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. A huge bear (Rśv. 5, 79). — ಬಲ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. Large entrails (Abh. P. 13, 81). — ಬಲ್ಗಱ್. Large feathers (of an arrow, Śśv. 4, 42). — ಬಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A large fire (J. 13, 59). — ಬಲ್ಗುಡಿ. A large temple (V. 37, 26). — ಬಲ್ಗುರುಡು. -ಕುರುಡು. A large ಕುರುಡು (Č. Bp. 5, 2). — ಬಲ್ಗೆಟ್ಟ. -ಕೆಟ್ಟ. Strong or hard core (Rśv. 6, after 11). — ಬಲ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A strong hand (J. 20, 5). — ಬಲ್ಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Great dexterity (Abh. P. 13, 79), etc. — ಬಲ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A man of a strong hand: one famous for his power or valour (ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಕಾಶಂ Ćt. II, 52). — ಬಲ್ಜಾಡಿ. A large whip (ಕೆಲರಿಲ್ಲದ Ćt. I, 79). — ಬಲ್ಜಿಕ್ಕೆ. A stout jantĕ (Rśv. 10, after 31). — ಬಲ್ತಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (Śmd. 220). A man with a big head. — ಬಲ್ಲಸಿ. = ಬಲುಸಿ. A large pointed stake (Čpr. 5, 104). — ಬಲ್ವೆಜ್. -ಪೆಜ್. A large stream (Śśv. 3, 30). — ಬಲ್ಲಿಜ್. Thick foldings (Rśv. 7, 11; 13, 102). — ಬಲ್ಲಿಜಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie of thick foldings (Śśv. 3, 9). — ಬಲ್ಲಂದಿ. A large hog (Śśv. 4, after 19). — ಬಲ್ಲುಗುಳ್. Many blisters or sores (V. 9, 63). — ಬಲ್ಲೆಣಕು. A firm or close embrace (Čpr. 6, 83). — ಬಲ್ಲಾಳ್. A very valourous man (ಪರಾಕ್ರಮಿ Ćt. I, 6; II, 70; ಧೀರರ್ Ćt., ಬಲ್ಲಾಳ್, etc., ಪರಾಕ್ರಮಿಯನು ಸೆಱ.). — ಬಲ್ಲಿಸಿ. Firm confinement, imprisonment (ಸೆಱ Ćt. I. 29). — ಬಲ್ಲಿಡಿ. A great drought or famine (V. 8, 36). — ಬಲ್ಲಿ

ರುವು. A great mark of honour (Ć. Bp. 47, 12). — ಬಲ್ಭಾರ. = ಬಲುಭಾರ. A heavy weight or burden. ದುರಸಿದೆರ್ಗಲ್? ಧರಿಯಿಸ್ದ ಲೆತ್ತಲಯದೇ ಬಲ್ಭಾರಮಂ? ನಸ್ಸೆ ನಾವರ ತಾಪಾಳಿನ ನಸ್ಯ ಮುಗಳ್! (Sś. 11). — ಬಲ್ಮನೆ. A large house (V. 4, 36). — ಬಲ್ಲರ. A large tree (Rāv. 5, 89). — ಬಲ್ಲಿಡೆ. A large deer (Rāv. 5, 113). — ಬಲ್ಲುಗುಳ್. (Śmd. 197. 213). A thick bud (Rāv. 9, 4). — ಬಲ್ಲುಡಿ. A large knot of hair (Śāv. 1, 74; 3, 7. 15). — ಬಲ್ಲುಸುಮ. A large snout (Śāv. 4, 9). — ಬಲ್ಲೊಕ್ಕೆ. An object with a strong and sharp point (Rāv. 6, 116). — ಬಲ್ಲೊಲು. A large hare (Rāv. 5, 113). — ಬಲ್ಲೊಱೆ. A stout breast (J. 6, 17; 8, 19; 11, 9; 26, 11). — ಬಲ್ಲೊರ್ದಗು. Loud thunder (J. 7, 51). — ಬಲ್ಲವಿ. -ಅವಿ. A large jungle (Abh. P. 7, after 99; 7, 114). — ಬಲ್ಲಳ. Another form of ಬಲ್ಲಾಳ, q. v. (Bp. 9, 41; Tē. ಬಲ್ಲಡ). See ನಕ್ಕು-. — ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟು. = ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟು. (Bp. 11, 26). — ಬಲ್ಲಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. A great cheat (Rām. 1, 5, 32). — ಬಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. = ಬಲ್ಲಣ್ಣ. q. v. (Abh. P. 7, 59; 11, 36; 13, 98). — ಬಲ್ಲಾಳ್ಗಣ್ಣ. A man prominent among very valourous men (Abh. P. 12, 73; T. ಬಲ್ಲಾಳರ್ಗಣ್ಣ). — ಬಲ್ಲಾಳ. -ಆಳ. = ಬಲ್ಲಳ, ಬಲ್ಲಾಳ. N. (Bp. 25, 9, see ನಕ್ಕು-; Tē. ಬಲ್ಲಾಡ; T. ಬಲ್ಲಾಳ = K. ಬಲ್ಲಾಳ). 2, the Ballāḷa country or dynasty. — ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟು. = ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟು. A Ballāḷa waistband or girth (ನಕ್ಷತ್ರ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). — ಬಲ್ಲಾಳದಪ್ಪಿ. A Ballāḷa screen or tatty (Rām. 1, 13, 7; Bh. 1, 12, 11; 5, 11, 44). — ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ. Great valour (ಕಾಳ್ಕೆ Ćt. II, 76; Abh. P. 10, after 220; 15, 45). — ಬಲ್ಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A large ox or bull (ದುರೋಕ್ಷ, ಉಕ್ಷತರ Hlā.; Bp. 56, 6). — ಬಲ್ಲೆಮೆ ರಿಯ. -ಎಮೆರಿಯ. A powerful lord. ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲೆಮೆರಿಯರ್ ಎನ್ನುವೆ ಮಾತು! (Śmd. 277). — ಬಲ್ವಲಿ. -ವಲಿ. A strong door (V. 39, 8). — ಬಲ್ವಸ್ತಿಕಾಱಿ. -ಬಸ್ತಿಕಾಱಿ. (Śmd. 286; Kk. 99). A great thief. ಬಲ್ವಸ್ತಿಕಾಱನ ಪೋಲ್ ಹಿಗ್ಗೊಡೆದೊಡ್ಡೆ ಪೋಲ್ತು (Śmd. 386). — ಬಲ್ವಲು. -ಬಲು. A great force (Abh. P. 9, 97). — ಬಲ್ವಳ. -ಬಳ. Great power (Ćpr. 1, 79; 5, 128). — ಬಲ್ವಿಸಿ. -ಬಿಸಿ. Great heat (V. 9, 74). — ಬಲ್ವೆತ್ತರ. -ಎತ್ತರ. Great impetuousness or force (J. 26, 6). — ಬಲ್ವೊಂ. A heavy rain (Abh. P. 13, 76; Grj. 3, 61). — ಬಲ್ವಿಡಿಲ್. A large thunderbolt (Śāv. 3, 61; 4, 4). — ಬಲ್ವಿರ. Large heads (Abh. P. 3, 158). — ಬಲ್ವೆಱಿ. = ಬಲ್ವಸ್ತಿ. (Abh. P. 5, 38). — ಬಲ್ವೊಱಿ. A great pillage or ravage (ಪದುಮರ Śmd. I). — ಬಲ್ವೊಸೆ. A strong, continuous drizzle. ದೂವಿನೊಳ್ ಮುಸಗುತಮಿರ್ಪ ಬಲ್ವೊಸೆಯು ನೋಡ್ ನೆಗೆ ಕಾಂಚನಶೈಚಂದನಪ್ರಸರಮಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (Śmd. 83 Mdb. and another MS.).

ಬಲ bala. The right (not the left), the right side (ಉಪಸರ್ಗ, ದಕ್ಷಿಣ Hlā., Mr. 436; ದಕ್ಷಿಣ Śm. 108; C.; T., M. ಬಲ; Tē. ದಬ). ಪರೀಕ್ಷದ ಬಲಭಾಗವ (ಉಪಸರ್ಗ, ದಕ್ಷಿಣ); ಸಾರಿಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ವು ಸುವುದು (ಪರಿಣಾಮ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ನಿಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟಿಪ್ಪದ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವ (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕಾಲಮನುಮಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ನೆ ನಿಕ್ಕುವುದು (ಅಲೀಢ), ಬಲದ ಕಾಲಮನುಮಿ ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ನೆ ನಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). ಎಡ ಬಲ (Bh. 3, 13, 27; Rām. 1, 13, 4; Ć. Bp. 5, 8). ಕೆಲ ಬಲ (Bh. 2, 4, 12; J. 30, 29). ಹೊರೆಯುವವನ ಬಲಕ್ಕಿರ ಬೇಡ, ಅದು ದವನ ಎಡಕ್ಕಿರ ಬೇಡ (Prv.). See Sl. 205. 212. 288. 376; Bp. 24, 28. 42; 50, 27. 28; 55, 16. — ಬಲಗಡೆ. = ಬಲಗಡೆ. The right side (My.). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಗಡೆ (ಉಪಸರ್ಗ Sl. 376). — ಬಲ ಕಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್ಣು. The right eye (My.). — ಬಲಕೆಯ್. The right hand (My.). — ಬಲಗೆಯ್ವು. -ಕೆಯ್ವು. To cross one's path from left to right (C.). — ಬಲಗಡೆ. = ಬಲಪಡೆ. (My.; Sl. 342). ಬಲಗಡೆಯ ಪೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಾಂಸವನ್ನ (ಮೃಕ್ಷ್ G.). — ಬಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಲಕಣ್ಣು. (Bp. 18, 46). — ಬಲಗಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್. (My.; B. 4, 168). — ಬಲಗಾಲು. -ಕಾಲು. The right foot (B. 5, 161; My.). — ಬಲಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The right hand (Bp. 52, 41). 2, a superior caste of Hōḷēyas (My.). ಬಲಗೆಯ್ಯವನು, a Hōḷēya of that caste (My.). — ಬಲಗೆಳ್. -ಕೊಳ್. To circumambulate from left to right so that the right side is towards the person or object saluted. ನಕ್ಷತ್ರಮಂ ಬಲಗೊಣ್ಡು ವನ್ದಿಸಿ (Bp. 2, 55). See Bp. 43, 21; 46, 55; 51, 79; 57, 50. — ಬಲಗೊಳು. -ಕೊಳು. The right, *i. e.* to the right, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಬಲತಾಯಿ. A step-mother (Dp. 32, 1; My.). *Cf.* ದುಲ-. — ಬಲದಂ. -ಅಂ 3. (Śmd. 136). A man of the right. — ಬಲದೆಸೆ. The right direction or side (Bp. 53, 36). — ಬಲದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The right thigh (Bp. 13, 16; 55, 17; My.). — ಬಲದೋಳ್. -ಳು. -ತೋಳ್. The right arm (Bp. 28, 46; 37, 46; My.). — ಬಲನೆಱ್ದಿಡು. -ಎ-ತೊಡು. To put to, or wear on, the right side (*i. e.* over the left shoulder and under the right arm). ಜನ್ನವಿದಮಂ ಬಲನೆಱ್ದಿದುವುದು (ಉಪವೀತ Hlā.). — ಬಲಭಾಗ. The right part; the right side (ದಕ್ಷಿಣ Kn. 14; ಉಪಸರ್ಗ Sl. 376. — ಬಲಮುರಿ. Turning or winding to the right; a place at which a river turns to the right; N. of places (My.). ಕಕ್ಷಮ್ಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕವುಳೀ ಕತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಮುಱೀ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಬಲಮುರಿವಲ. A conch that winds to the right (My.). — ಬಲಮುರಿ. -ಎ-ಮುರಿ. To turn or wind to the right, as a river, etc. (Bp. 32, 36). — ಬಲವಳ. -ವಳ. The right side (My.). — ಬಲವರ್. -ವರ್. To come to the right side: to move round a person or an object, or circumambulate them, with the right side turned towards them. ಅಱರ ಪೆಸರಮ್ಬಿಡ್ದೆಡೆಗೆ ಅವಿವಸರ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪೆಡೆಸುತಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಗುವ ತೆಱಿಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಗಿದುದು ತುಮ್ಬುಗಳ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Ćpr. 7, 55). See Śmd. 24. 75; Ćpr. 7, 56; Abh. P. 14, after 105; Grj. 3, 72; Rāv. 2, 38; J. 18, 62; ಎಡಬಲವರ್. — ಬಲವಾಗು. -ಆಗು. To become to the right side: to cross one's path from left to right (My.). — ಬಲವನ್ನಿಸು. -ಅನ್ನಿಸು. To cause to go or turn to the right (Bp. 32, 27).

ಬಲ bala. 1. = ಫಲ. See ಮಾಗು-.

ಬಲ bala. 2. = ಬಳ, ಬಲು. (One of the *tatsamas* Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). *Power, strength, might, rigour:* force, virtue in things or persons (ಶಕ್ತಿ Kn. 14; Mr. 503). 2, force, violence, rigour, severity;—daring, rashness, etc. (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ Śm. 108). 3, help, means, influence (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 14). 4, *massiveness, bulkiness* (ದೊಡ್ಡಿತು, ಸ್ಥೂಲ 14). 5, *force, troops, a host, an army* (ಸೈನ್ಯ 14; ಪಾಂಡಿ Śm. 108; ದೇ. ನಕ್ಷಿ Kn. 9; see ಪಡೆ 5 and ದೊಗ್ಗರ). 6, body, form, figure, shape (ರೂಪ 14). 7, *semen virile* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 14; 503). 8, a *crow* (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 14; ಕಾಗೆ 503). 9, *Balarāma*, the elder brother of Krishṇa, also called Baladēva, Balabhadra, etc. (ಅನಿರುದ್ಧರ, ಬಲಭದ್ರ 14; ಮುನಿ 503). 10, N. of a demon (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 14; ರಕ್ಕಸ 503). 11, N. of an author (Kn. 3). 12, the sky (ಏಕಾಯನ, ಆಗಸ 14). 13, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 14; ನೀರ್ 503). 14, black (ಕಪ್ಪು, ಕೃಷ್ಣ 14). 15, an oblation (ಆಹುತಿ, ಹುತಾಹುತಿ 14; ಆಹುತಿ 503). ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೀಲು, ಬಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೀಲು.—ಬಲವಿಷ್ಣುವು ಲಯಕಾಲ ಮೀಲೆ ಫಲು ಪಡುವುದೇ ಸರಿ.—ಬಲವಿಷ್ಣುರು ಕುರು ನೋಡ ಬೇಳು.—ಬಲವಿಷ್ಣರೆ ನೆಲು.—ಬಲವಿಷ್ಣಲ್ಲೇ ಪೊತ್ತರೆ ನಲ್ಲೆ

ಯಾಕೆ ಬೀದುವನು?—ದಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಲ, ಕಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ (Prvs.). — ಬಲಗುಸ್ಸು. Strength to decrease; to decrease in strength (My.; B. 4, 134). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಬಲಗೊಳ್ಳು. To get strength, to become strong (Bp. 2, 55; My.). — ಬಲಗೊಳಿಸು. To strengthen (My.). — ಬಲಂಗಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Strength to be destroyed or lost; to lose strength (Grj. 9, after 58). — ಬಲಂಗೆಯ್ಯು. To make effort (Cpr. 9, after 92). — ಬಲ ಪಡಿಸು. To strengthen (My.; ಬಲಿಸು G.). — ಬಲಕ್ಕಸಿ = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 1. (St. & Pl.). 2, a kind of eatable Arum (My.; see ಮರಸಣಿ, ಮರಸಣಿಗೆ). — ಬಲಪದಿ. -ಅದಿ. = ಬಲಂಗಡು. (Cpr. 2, 42).

ಬಲಕರ balа-kara. Strengthening. (My.).

ಬಲಕಾಯಿಸು balakâyisu. = ಬಲಗಾಯಿಸು. To strengthen; to increase (v. t., My.; H. ಬಢ್ಹಾಯಿಸು); to grow strong (My.).

ಬಲಕ್ಷ balaksha. = ದಲಕ್ಷ.

ಬಲಗಾಯಿಸು balagâyisu. = ಬಲಕಾಯಿಸು. (My.).

ಬಲಗಾಱ bala-gâra. A strong, powerful man; a rich man (My.).

ಬಲಜ bala-ja. = ದಲಜ. *A city-gate.* 2, *a field.* 3, a pretty figure.

ಬಲಜೆ bala-jé. = ದಲಜೆ. *A pretty or handsome woman.*

ಬಲದೇವ bala-dêva. *The elder brother of Krishṇa.* 2, N. (Bp. 3, 86; 9, 48).

ಬಲಬಲಿಕೆ balabalikĕ. Suffering, distress, trouble (ಪಾಪು Śm. 93; Tē. ದಲ್ಲಿಕ್ಕೆ; Mhr. ಬಲಬಲ, disorder, confusion; Mhr., H. ಬದಾಯ, misfortune).

ಬಲಭದ್ರ bala-bhadra. A strong, robust man. 2, *the elder brother of Krishṇa* (ಬಲ, ಅನಿರುದ್ಧನ Nn. 14; Śmd. 251). 3, N. See ಬೊಂಡಗೆಣಸು.

ಬಲಭದ್ರಿಕೆ bala-bhadrikĕ. *A species of medicinal plant.*

ಬಲಭಿದ್ bala-bhid. The slayer of the demon Bala: Indra. (My.).

ಬಲಭೇದಿ bala-bhêdi. = ಬಲಭಿದ್. (My.).

ಬಲಯುಕ್ತ bala-yukta. Endowed with strength or power (My.).

ಬಲಯುತ bala-yuta. = ಬಲಯುಕ್ತ. (J. 2, 13). 2, being together with Bala (2, 13).

ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ balа-râkshasi. = ಬಲರಕ್ಕಸಿ, ಬದರಾಕ್ಷಸಿ. An undershrub, Pavonia odorata Willd. (St. & Pl.). 2, = ಬಲರಕ್ಕಸಿ No. 2. (My.; Tē. ಬಲುರಕ್ಕಸ, Arum macrorhizon). — ಬಲರಾಕ್ಷಸಿಗಡ್ಡೆ. A kind of perfume (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಜಡ್ಡೆ, etc., ಕರ್ಪೂರವಲ್ಲಿ Sl. 154).

ಬಲರಾಮ bala-râma. = ಬಲಭದ್ರ No. 2. (Mr. 19); N. — ಬಲರಾಮಪಟ್ಟಣ. N. (Bp. 56, 27).

ಬಲವತ್ bala-vat. *Possessing power, mighty, strong; stout, lusty:* — vehement, violent; — dense, thick. 2, *in a high degree, much, very, well.*

ಬಲವತಿ bala-vati. A powerful, strong woman. (My.).

ಬಲವಂತ bala-vanta. (Tbh. of ಬಲವತ್). = ಬಳವಂತ. Strong (Rāghē. 17, 73); a powerful, mighty, influential man; a stout or lusty man (ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಬಲ, ಪೀವರ, ಪೊಣ್ಣಿತಪ್ಪ ದಂ Mr. 232; see ಅನಸಳ; Bp. 18, 36; 10, 32; My.); a rich man (My.). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಂತನು (ಅಧೀಶ್ವರ Sl. 256). ಬುದ್ಧಿವಂತನೇ ಬಲವಂತನು.—ನಲಿ ಬಲವಂತನಿಗೆ, ಕಾಲ ಕೇದುವಂತನಿಗೆ (Prvs.). 2, force, rigour, violence (My.). ಬಾಜಿಲೀಸದ ದುನಿಯ ಬಲವಂತಕೇನು? (why should one use force in order to live in etc.? Dp. 148). — ಬಲವಂತ ಮಾಡುವಿಕೆ. Doing (anything) by force, acting with violence, etc. (ಪ್ರಸಹ, ಬದಾತ್ಕಾರ Sl. 295).

ಬಲವನ್ತಿಕೆ balavantikĕ. = ಬಲವಂತ No. 2. (My.).

ಬಲವರ್ಧನ bala-vardhana. Increasing power, strengthening. (My.).

ಬಲವಲ balavala. = ಬಲೋಲ, ಬೆಳಲ q. v., etc. (Z.).

ಬಲವಿನ್ಯಾಸ bala-vinyâsa. *Array of troops.*

ಬಲವಿರೋಧಿ bala-virôdhi. Indra (Śmd. 200).

ಬಲವು bal-a-vu. (Śmd. 247). = ಬಲುಹು.

ಬಲವೈರಿ bala-vairi. Indra (ಪಲಗಣ್ಣ, ಇಪ್ಪತ್ತಿರ, etc. Kk. 10*b*; Śmd. 251).

ಬಲಶಾಲಿ bala-śâli. Possessing strength, strong, vigorous. (My.).

ಬಲಶಾಸನ bala-śâsana. Indra (My.).

ಬಲಸೂದನ bala-sûdana. *Indra.*

ಬಲಸೋದರ bala-sôdara. Krishṇa (My.).

ಬಲಹರಿ bala-hari. N. — ಬಲಹರಿಕೇದಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಬಲಹೀನ bala-hîna. Destitute of strength, weak, infirm. (My.; B. 5, 115).

ಬಲಹೀನತೆ bala-hînatĕ. = ಬಲಹೀನತ್ವ. (My.).

ಬಲಹೀನತ್ವ bala-hînatva. Weakness, prostration of strength, infirmity. (My.).

ಬಲಾಕ balâka. = ಬದಾಕೆ. (ಪಿಸಳ್ಳ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ Mr. 172).

ಬಲಾಕೆ balâkĕ. *A kind of crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ Hlā.).

ಬಲಾಢ್ಯ bala-âḍhya. Abounding in strength or power, strong, etc. (ಬದಾನ್ವಿತ, ಶಕ್ತ Nn. 60; Śmd. 251; My.; B. 4, 144. 228).

ಬಲಾತ್ balât. By force, with violence.

ಬಲಾತ್ಕರಿಸು balât-karisu. = ಬಲುಕರಿಸು. To do (any thing) by force, to act with violence, to use or employ force; to constrain or compel (My.). ಕೈಕರ ಮೇಲೆ ಬದಾತ್ಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು (B. 5, 8).

ಬಲಾತ್ಕಾರ balât-kâra. *Doing anything by force, force, violence* (ಬಲವಸ್ತು ಮಾಡುವಿಕೆ Sl. 295; B. 5, 2. 84). ಬದಾತ್ಕಾರವಿಷ್ಟೆ ತಪ್ಪದೆ ಕಾಯು ಮೊಲನ ಹಿಮಿತೀರ್ಪೇ?—ಬದಾತ್ಕಾರವಿವ್ವರೂ ಪಡುತ್ತಾರವಿರ ಜೀಕು (Prvs.). — ಬದಾತ್ಕಾರ ಮಾಡು. = ಬದಾತ್ಕರಿಸು. (My.).

ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷ bala-adhyaksha. A general. 2, an ox or bull (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಲಾನ್ವಿತ bala-anvita. Possessed of power, powerful, strong (ಶಕ್ತ, ಬದಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲಾಬಲ bala-abala. Strength and weakness, comparative strength and want of strength, relative importance and insignificance. (My.).

ಬಲಾರಾಕ್ಷಸಿ balâ-râkshasi. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 2. (My.).

ಬಲಾರಾತಿ bala-arâti. = ದದಾರಾತಿ. Indra. (My.).

ಬಲಾರಿ bala-ari. Indra. 2, N. of a female demon (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಬಲಾಹಕ balâhaka. *A cloud.*

ಬಲಿ bali. 1. (= ಬಳಿ 1). To increase, to grow, to become larger; to become abundant; to grow strong; to become big or stout; to become tight, firm, or hard; to become full

grown (ದರ್ಪಣ ಕೌ. 108; My.; T. ದಲಿ, ದಲು; M. ಬಲ್ಲು; Tk. ಬಲಿ, ಬಲುಸು; *cf.* ಬಳೆ 1). P. pa. ಬಲಿದು (Bp. 1, 38; etc., etc.), ಬಲಿತು (My.). ಫಲಮಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಮರ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಷಧಿಗಳಿನಿಸುಗು (Nr.). ಬಲಿತಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮುರ್ಜ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ Sl. 122; ಬಲ, ಸ್ಥೈರ್ಯ 455). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಿತ ಮುಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc., ಕಾಯಿಗೆ ಬಜ್ಜಿ ಮುಗ್ಗು 123). ಬಲಿತವನು (ಬಲ ವತ್, ಮೂಂಸಲ 196). ಬಲಿತಮ (ಪೀನ, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀವರ, etc. 370). ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲಿತದು (ಸ್ಥವಿಷ್ಠ 384). ಬಲಿತು ತೋರವಾಗಿರು ವವನು (ಸ್ಥೂಲ 417). ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದವನು (ಸ್ಥೂಲ 457). ಬಲಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಆಸ್ಥತಮಸ Mr. 67). ಬಲಿದ ಮುತಲ್ (ಆಘರೋಷ, ಉತ್ಕೋಷ್ಠಮ 106). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ಪಲಿಷ್ಯಯುಳ್ಳ (180). ಒಳಗಿನ ಚಿಪ್ಪ ಬಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಕ್ರೋಡದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (B. 3, 114). ಹಪ್ಪಿಯ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹ ಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). See Bp. 1, 8; 3, 1. 4; 12, 37; 15, 28; 18, 55. 66; 20, 25; 24, 55; 27, 57; 39, 46; 42, 31; 44, 13. 46; 47, 23; 50, 67; 55, 10; 57, 47; Râm. 1, 13, 2; Bh. 1, 8, 18. **2**, to increase (v. t.); to make strong; to fix firmly; to clench; to fasten (My.). ಪಡಿದ ಅಂಗಡುಂ ಬಲಿಪಿದ ಅಸಿಲಂ (ಕೂಡುರ್ Mr. 51). ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದು ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ 323). See Abh. P. 10, 186; Bp. 21, 29; Bh. 1, 10, 33; 6, 4, 140; J. 8, 3; 9, 17; 13, 42; 14, 3; 31, 33.

ಬಲಿ bali. 2. = ಬಿದ್ 1, No. 2. See ಸುಬು-, ಸೂಡ-.

ಬಲಿ bali. 3. = ಬಿದ್ 2. See ಅಟ್ಟುದ್ದುಲಿ, ಬದವಲಿ, ಬದುವಲಿ.

ಬಲಿ bali. *Tax, impost, tribute, royal revenue* (ಶರ Nn. 19; ಪ್ರಶ್ನ 16). 2, *an oblation or religious offering, any oblation or act of worship not being a real sacrifice* (ಅರ್ಪ, ಸಪರ್ಯೆ, ಉಪಹಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28; ಉಪಹಾರ ಕೌ. 108). 3, *the offering of a portion of the daily meal of ghee, boiled rice, etc. to all creatures of every description, i. e. to gods* (especially to the grihadêvatâs or household spirits), *semi-divine beings, men, animals, trees, etc., and inanimate objects,* performed by throwing up into the air, generally at the door of the house, the remains of the morning and evening meal, uttering at the same time a mantra to some of the inferior deities, to the guhyakas, etc., or to the spirits of trees, waters, etc., the real consumers of the offering being the birds, dogs, insects, etc. in the neighbourhood of the house;—a daily offering of boiled rice to the vishvadêvas before the afternoon-meal to be consumed by dogs (My.);—any religious offering (not real sacrifice) presented on the occasion of a change of the moon (ದರ್ಗಗಳ್, ಪಾಪ ಬಲಿ ಗಳ ಕೊಡುವುದು 16). 4, an offering to demons (especially also Durgâ or Kâli), etc., performed by putting heaps of boiled rice, or by killing sheep, buffaloes, etc., and also men (My.; see ಅಸುರ-, ಎಡೆಬಲಿ, ಬಿಗ್ಬಲಿ, ನರ-, ಪ್ರೇತ-, ಭೂತ-; J. 31, 55). 5, boiled rice (ಅಕ್ಷ, ಓದನ, etc. Mr. 214). 6, *N. of a daitya, son of Virôčana,* who by Vishṇu (as vâmana) was tricked out of heaven and earth which belonged to his dominions, when Vishṇu, in consideration of his virtues, left pâtâla still in his dominion (ಬಲಿಕ್ಷ್ವ 16; Śmd. 251; Bp. 54, 38; 57, 23; J. 29, 1. 14). 7, powerful, strong; *a soldier;*—a general (ಪಡುಪ, ಸೇನಾಪತಿ 16). 8, a virtuous man (ಸುಜನ, ಸಜ್ಜನ 16). 9, power, virtue (ಒಲ, ಶಕ್ತಿ 16). 10, good report, fame (ಕೀರ್ತಿ 16). 11, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ, ಉತ್ಸಹ 16). 12, a washerman (ರಜಕ, ಅಗಸ 16). 13, a crow (ಕಾಮುಕ, ಕಾಗೆ 16; ಕಾಗೆ Mr. 476). 14, sulphur (ಗಂಧಕ 16). 15, = ಪಲಿ 1, No. 2, q. v. — ಬಲಿ ಇಕ್ಕು. = ಬಲಿ ಕೊಡು. ಪಡಿ ಬಲಿ ಗಳನಿಕ್ಕಿದರೆ ಗೋಪರಿಸಲೇ ರಣವಿಜಯುನಿಗಿ? (Bh. 10, 6, 3). — ಬಲಿ ಕೊಡು. = ಬಲಿಗೊಡು, q. v. To present a bali. ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟವರ ಮಲಕ್ಕೆ ಬಜ್ಜಾನೇ? (Prv.). ಬಲಿ ಕೊಡೋಣ (ಶಾಮಿಶ್ರ G.). — ಬಲಿ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make a bali (of somebody, Rây. 11, 165; V. 14, 38). — ಬಲಿಗಂಬ. -ಕಂಬ. A post to which the victims are tied that are offered to a demon (My.). — ಬಲಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone on which a victim's blood is shed, its flesh (or parts of it) is put, and oblations of rice, flowers, etc. are deposited (My.). — ಬಲಿಗೆದಿ. -ಕೆದಿ. To throw any balis about (Rây. 14, after 5). — ಬಲಿ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬಲಿ ಕೊಡು (J. 5, 72, q. v.). — ಬಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take as a gift or oblation (Rây. 3, 161; ಕೌ. 4, 6). — ಬಲಿ ತಿನ್ನು. To eat a bali. ಬಲಿ ತಿಮ್ಮುದರ ಕೂಡೆ ಕುದಾ ಕೇಳೋದೇನು? (Prv.). — ಬಲಿ ಹಾಕು. To cause to offer any balis (especially bloody ones, buffaloes, sheep, etc. to bhûtas, Mâri, Durgâ, etc., My.). 2, to cause to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). — ಬಲಿ ಹಾಸು. To offer as a victim or immolate, as a buffalo, a sheep, a goat, a fowl, etc., to evil spirits (My.); to offer boiled rice to them (My.). 2, to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). ಬಲಿ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಿಸಾಮಿಯ ಆಜ್ಞೆ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ bali-čakravarti. = ಬಲಿ No. 6. (My.).

ಬಲಿದಾನ bali-dâna. Oblation of a bali. ಬಲಿದಾನ ಕೆಟ್ಟಿದ ಸಮೂಹಾನ ಬೇಕು (Prv.).

ಬಲಿಧ್ವಂಸಿ bali-dhvaṁsi. *Vishṇu.*

ಬಲಿನ balina. = ಪಲಿನ. (ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ಸೀಲುಗಳಗ್ಗೆದವರು G.).

ಬಲಿನಿಕೇತನ bali-nikêtana. Bali's habitation: pâtâla (Mr. 392; see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಪಾಡ್ಯ bali-pâḍya. A yearly feast on kârtikaśukla-pâḍya in memory of Vishṇu's humbling Bali (My.).

ಬಲಿಪೀಠ bali-pîṭha. A structure of stone (altar) for putting boiled rice, fruits, flowers, and oblations of water upon, as a secondary pûjâ; there is either one such pîṭha in front of a temple or there are eight round about it (My.).

ಬಲಿಪುಷ್ಟ bali-pushṭa. Nourished by balis: *a crow.*

ಬಲಿಪ್ರದಾನ bali-pradâna. The act of putting the offerings on the balipîṭha or the balipîṭhas (My.).

ಬಲಿಬಂಧಾಕ್ಷಿ bali-bandha-akshi. The bitter apple, Cucumis colocynthis (ಹಾಡುಕೆ, ಹಾಪುಮೆಳ್ಳೆ Mr. 146).

ಬಲಿಬರ್ದ balibarda. = ಬಲಿವರ್ದ. (Cpr. 2, after 24).

ಬಲಿಭುಜ್ bali-bhuj. ಬಲಿಭುಕ್. Devouring balis: *a crow* (ಕಾಗೆ Nn. 97).

ಬಲಿಮುದ್ರೆ bali-mudrê. A seal or mark applied to the body of the victim of a bali. ಬಲಿಮುದ್ರೆ ಕೆಟ್ಟಿದ ಪಶು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಲಿಯಿಸು baliyisu. = ಬಲಿಸು. To make firm, to fasten (Abh. P. 14, 180).

ಬಲಿವರ್ದ balivarda. = ಬಲಿಬರ್ದ, ಬಲಿವರ್ದ. (ಮುಂ ಕೌ. 103).

ಬಲಿಶಿಕ್ಷಕ bali-śikshaka. Vishṇu (My.).

ಬಲಿಷ್ಠ balishṭha. (fr. ಬಲಿಷ್). Most powerful, strongest, very strong or powerful. (My.; Bp. 30, 4; 44, 16; B. 4, 12; 5, 12. 130).

ಬಲಿಸದ್ಮ bali-sadma. *The abode of Bali: pātāla* (see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಸು balisu. = ಬಲಿಂಸು. To make strong or firm (ಜಲ ಪಡಿಸು G.); to increase (v. t., J. 6, 37); to clinch; to fix firmly, to fasten, to tie, to tighten (Bh. 6, 4, 140; My.); to plant, as a garden (B. 3, 63); to found, as a town (B. 5, 195).

ಬಲಿಹ baliha. Making firm, clinching, etc. ಮುಷ್ಟಿಯ ಬಲಿಹ (ಮುಷ್ಟಿಬಿಗ್ಗ, ಸಂಗ್ರಾಮ Nr.).

ಬಲಿಹರ bali-hara. Vishṇu (Mr. 18).

ಬಲೀಂದ್ರ bali-indra. = ಬಲಿ No. 6. (ಬಲಿ Kn. 16).

ಬಲೀಂದ್ರ ಪೂಜೆ balīndra-pūje. Worship of Bali in the form of a ball of cow-dung ornamented with flowers, on the balipāḍya (My.).

ಬಲೀಮುಖ bali-mukha. = ವಲೀಮುಖ. Wrinkled-faced: *a monkey* (ಕೇಶವ Mr. 161).

ಬಲೀವರ್ದ balīvarda. = ಬಲಿವರ್ದ. *A bull or ox.*

ಬಲು balu. = ಬಲ್ 2. Strength, etc. — ಬಲು ಕೆಟ್ಟದು. That which is very bad (My.; B. 4, 154). — ಬಲುಕೋಡಿ ದಾಡೆ. Huge, sharp tusks (C. Bp. 47, 14). — ಬಲುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A great ocean (Bh. 5, 11, 40). — ಬಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (Bp. 16, 23; Bh. 1, 8, 93; 1, 16, 15; J. 4, 12). — ಬಲುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲ್ಗತ್ತಿ. A large knife (Bp. 25, 25). — ಬಲುಗಬ್ಬ. Great pride (ಗರ್ವ Ct. I, 26). — ಬಲುಗಡ. -ಕಡ. 1. A powerful hand or ray (Bp. 44, 45; 50, 24). — ಬಲುಗಡ. 2. Much or strong poison (J. 18, 51). — ಬಲುಗಡರ್. = ಬಲುಗಬ್ಬ. (My.). — ಬಲುಗಲಿ. -ಕಲಿ. A great battle (Rām. 6, 50, 21). — ಬಲುಗಡಿಗೂಡು. -ಕಡಿಕೆ-ಕೂಡು. Much boiled rice of the kalavē kind (Rām. 6, 55, 15). — ಬಲುಗಾಯ. A severe wound (My.). — ಬಲುಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. A severe illness (Bp. 15, 19). — ಬಲುಗುದ್ದು. A severe blow with the fist (Rām. 6, 38, 12). — ಬಲುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A large weapon (Bh. 3, 6, 23). — ಬಲುಗೆಯ್ದುಣ್ಣ. -ಕೆಯ್-. A warrior with a powerful hand, one of great strength (Bh. 2, 2, 77). — ಬಲುಗೆಡ ಮುಗಾಲ್. -ಕೆಡಮು-ಕಾಲ್. A foot with large shoes (Bp. 18, 22). — ಬಲುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Much work (My.). — ಬಲುಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. An assiduous or laborious person (ಕರ್ಮಠ, ಕರ್ಮಠ Mr. 236). — ಬಲುಗೋಡೆಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole (made by burglars) in a thick wall (Bp. 31, 5). — ಬಲುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Great anger (ಕಾಮ್ಯು Ct. I, 12). — ಬಲುಚೋದ್ಯ. Great astonishment or wonder (ಕಳಗು Ct. I, 73). — ಬಲು ಜಾಣ. A very knowing or clever man (B. 4, 30). — ಬಲು ತಪ್ಪ. Severe cursing (ತಪ್ಪು, ದಂಗ್ರಹ Mr. 530); excessive trickery. — ಬಲುದಗಡ್. -ತಗಡ್. A large ram (Grj. 6, 59). — ಬಲುದರ್ಪ. Great pride (Bp. 32, 33). — ಬಲುದಸಿ. = ಬಲ್ಲಸಿ. A large pointed stake (Bp. 16, 11). — ಬಲುದುತ್ತ. -ತುತ್ತ. A large mouthful of food (Bh. 1, 10, 33). — ಬಲುದೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. A large or firm raft (Bp. 60, 46). — ಬಲುದೈನ್ಯ. Great humbleness (B. 4, 90). — ಬಲುಧನ. Great riches (Dp. 1). — ಬಲುಧನಿಕ. A very opulent man (Bp. 22, 54). — ಬಲುನಿಯೋಗ. An important business or office (Bp. 5, 4). — ಬಲುನುಡಿ. A severe, harsh word (ಏಕ್ಷರ್ಯ Mr. 84). — ಬಲುಪಾಪ. Great, or much, sin (Bh. 1, 8, 67). — ಬಲು ಬಲು. rep. A very great quantity, very much or many (My.). — ಬಲುಬಲೆ. A large or strong net. ಮೊಸದ ದುಷ್ಟ ಬಲುಬಲೆ (Jmt. 24). — ಬಲುಬಿಜ್ಜ. A great banquet (Bh. 4, 2, 58). — ಬಲುಬೊಬ್ಬೆ. A loud bellowing, etc. (Bh. 6, 2, 4). — ಬಲುಭಟ. A strong warrior (J. 4, 18). — ಬಲುಭಾರ. = ಬಲ್ಭಾರ. Excessive weight, a heavy burden (ಭಾರಕೆ Bhn. 51). — ಬಲುಮದ್ದುಗಾತಿ. A great female poisoner (Bp. 40, 56). — ಬಲುಮುನಿಸು. = ಬಲುಗೋಪ. (Bp. 47, 47). — ಬಲುಮೆಳೆ. A large clump of trees (Bh. 6, 4, 108). — ಬಲು ಯೋಚನೆ. Deep thought (My.); great sorrow (My.). — ಬಲುವಸಿ. -ಸಿ. 1. To seize or lay hold of with one's whole mind (Rām. 3, 7, 22). — ಬಲುವಸಿ. -ಸಿ. 2. Firm seizure, fast hold (Bh. 8, 27, 27). — ಬಲುಸಕ್ಕೀಪ. Much pleasure (B. 4, 18). — ಬಲುಸಡ್. Great stickiness (Rām. 6, 49, 35). — ಬಲುಸಾಹಸ. Great boldness, etc. (Bh. 3, 13, 17). — ಬಲುಸೂತ್ರ. A firm, or stout, cord (Bp. 49, 44). — ಬಲುಹಾನಿ. A serious damage, loss or calamity (My.). — ಬಲುಹುರಿ. Many twists (Bh. 1, 10, 27). — ಬಲುಹೊದಕ್. A thick bush (Bh. 1, 20, 60). — ಬಲುಹೋರಿ. A large bull or ox (Bp. 56, 28).

ಬಲುಕೆರಿಸು balukarisu. = ಬಲಾತ್ಕರಿಸು. (Bp. 28, 11; 38, 24; 40, 50).

ಬಲುಮೆ balumĕ. = ಬಲ್ಮೆ. Strength, power;—force, violence, rigour (My.; Tē. ಬಲಿಮಿ). ನದ್ದು ಮೀಲೆಯೇ ಇದ್ದು ಬಲುಮೆ ದೂರಲಿಕ್ಕೆ ಪಾದೇಸು ಅಪ್ಪಾದ್ದು ಅವನಿಗೆ ದೂರಿಪ್ಪೇ ವು? (B. 2, 45). See Bp. 51, 72; 52, 32; 58, 30; 61, 77.

ಬಲುಹು baluhu. = ಬಲವ, ಬಲ್ಪು, ಬಲ್ಮೆ. Increase;—strength, power, vigour, ability; firmness; influence, importance (ಪ್ರಾಣ, ಸ್ಥಾಮರ್, ಬಲ, ಮುಖ್ಯ, ಓಜಸ್, ತುಷ್ಟಿರ್, ತರಸ್, ಸಹಸ್ Hiā.; ಸತ್ವ Kr.; ಆಕ್ಷ, ಬಲ್ಪು Kn. 37; My.);—force, violence, compulsion (ಜಬ, ಪ್ರಸಭ Hiā.; ಜರ, ಪ್ರಸರ Mr. 461 in three MSS., one MS. ಬಲ್ಪು). ದೇಹದ ಬಲುಹು (ಬಲ, ವೀರ್ಯ); ಮುಪ್ಪಿಯ ಬಲುಹು (ಧೀಶಕ್ತಿ, ನಿಶ್ಚಯ); ಬಲುಹಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಡ (ಗ್ರಹ Nr.). ತಿವಿದರು ಮೋಳ ಬಲುಹೆನರಿ (Bh. 1, 10, 37). ಮುನ್ನದ ಬಲುಹಂ ನೋಡಿದ ಜೆಂ (Bp. 19, 85). See Bp. 19, 26; 21, 47; 26, 23; 40, 45. 46; 50, 25; 51, 81; 58, 37; 59, 13; Abhā. 1, 35; Rām. 3, 8, 69; Dp. 148, 1; ಆಪಿ.

ಬಲೆ balĕ. A net (ಆಪಾಯ, ಜಾಲ, ಕುಟೀಣ, ಮುಷ್ಟಿಬಿಗ್ಗಸಿ Hiā., Nr., Mr. 378; Sī. 86; ಜಾಲ Kn. 34. 47; My.; M., Tē. ವಲೆ; T. ವಲ್ಲೆ). ಮೃಗಗಳ ಹಿಡಿವ ಬಲೆ (ಬಾಗುರ Nr.; Sī. 343). ಕಾಸರದಿ ಬೀಸಿದ ಬಲೆ (Bh. 1, 8, 53). ಘೋಷಿಲಿಳ ಸಿಲುಕದಿರ್ ಆಡಿದಿರೊಪ್ಪಿದ ಬಲೆಗೆ (2, 13, 45). ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀ ವೇ?—ಬಲೆ ನೇಯ್ದು ಮರಕಾಲು ಬಿದ್ದ ನೇಯ್ದವನೇ? —ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಪಕ್ಷಿ, ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಇಮುಡ (Prvs.). See Bp. 27, 20. 23. 24; 54, 29; Bh. 3, 13, 19; Śiv. 3, 49; J. 28, 47; 30, 15; ಇಮು ಬಲೆ, ಕಣ್ಣಬಲೆ, ಕಣ್ಣಿ-, ಕಾರುಬಲೆ, ಗುಣ್ಣಬಲೆ, ಗೆಜ್ಜಲಿ-, ತಡಿಕೆ-, ತೊಡಕು-, ದನ್ನಿ-, ದುಣ್ಣಿ-, ಪಾಸು-, ಬಲುಬಲೆ, ಬಿಲ್ಲಿಬಲೆ, ಬಿಮರು-, ಬೀಸು-, ಬೆಕ್ಕಾರ-, ಮುಣ್ಣಿಗೆ-, ಸಿಪಿ-, ಹಿಣ್ಣು-. — ಬಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. A mesh of a net (V. 2, 32). — ಬಲೆಜೊತಕು. -ಜೊತಕು. Entangling in a net (Bp. 40, 57). — ಬಲೆಬೀಸು. -ಬೀಸು. To throw a net (Riv. 5, 84; Śiv. 3, 50).

ಬಲೆ balĕ. *An aquatic plant, a species of mallow, Sida cordifolia.*

ಬಲೆಗಾರ bale-gâra. A man using a net or nets (ಬಾಲಿಕ, ಬಾಗುರಿಕ Nr.; ಸೂತ, ಬಾಲಿ, ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು Nn. 82);—a fisherman (My.). ಮೀನಿನ ಬಲೆಗಾರನು (ಕೈವರ್ತ, ಪಾಶ, ಧೀವರ Sk. 80);—a man who hunts with a net (My.). ಮೃಗದ ಬಲೆಗಾರ (ಬಾಲಿಕ, etc. 340). See Bp. 21, 28; ಬೆಗರಿ-.

ಬಲೋಪ್ಪಣ್ಣಿ balôdbandi. Force, violence, compulsion (My.; Br.).

ಬಲೋಲ balôla. = ಬಲವಲ. (Z.).

ಬಲೌಘ bala-ôgha. A multitude of troops or forces, a numerous force. (J. 4, 29; 20, 61).

ಬಲ್ಪು bal-pu. (Śmd. 248). = ಬಲುಹು q. v., etc. ಬಲ್ಲಿನ ಆಧಾರ (ಆಶ್ವ Mr. 494). ಬಲ್ಲಿನ ಎತ್ತು (ಉಷ್ಟ್ರತರ, ಮುಷೋಷ್ಟ್ರ 178). ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಲಾಗೆ ತಿಳಿಸಲಕ್ಕುಂ (310). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಣಾಕ್ಕಳೊಳ್ ಉಲ್ಲಂದಿಲ್ಲ! (Śmd. 151). See Ćpr. 7, after 115; Bp. 2, 19; J. 1, 11; 2, 42; ಅತಿ-. — ಬಲ್ಪುದ್. -ಆದ್. Strength to arise (Ćpr. 4, 2). — ಬಲ್ಪುದಿ. -ಆದಿ. Strength to fail; to lose strength (Grj. 8, after 77; Rśv. 5, 39). — ಬಲ್ಪುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಲ್ಪುದಿ. (Abh. P. 13, 88; Grj. 6, after 40). — ಬಲ್ಪು ತೋಱು. -ತೋಱು. To evince vigour (Grj. 2, after 106). — ಬಲ್ಪೇಱು. -ಏಱು. Strength to increase (Ćpr. 5, 73).

ಬಲ್ಬಜ balbaja. = ಬಲ್ವಜ. *A species of coarse grass* (growing in solitary patches and not liked by cattle), *Eleusine indica Gaertn.* See Sk. 369; ಗಜಬಳದ ಹುಲ್ಲು.

ಬಲ್ಮು balmu. = ಬಲ್ಪು, etc. ನಿಶ್ಚ ಫಲ ದಯ್ರಿಸ್ಪುವ್ಯಾಯಂ ಬಲ್ಮಿಸರ್ (Sk. 96).

ಬಲ್ಮೆ bal-mĕ. (Śmd. 248). = ಬಲುಮೆ. Strength, etc. See Ch. v. 21; Bp. 44, 8; J. 12, 33; 14, 20; 15, 31; ಅಳ್ವಲ್ಮೆ, ತೋಳ್ವಲ್ಮೆ, ಪಿಲ್ವಲ್ಮೆ.

ಬಲ್ಮೆವನ್ತ balmĕ-vanta. A strong, powerful man (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲ್ಯ balya. = ಬಲ್ಲೆ, ಬಲ್ಲೆಯ, ಬಲ್ಲೆಳು, ಬಲ್ಲೆಹ, ಭಲ್ಲೆಯ, ಧಾಲೆ. A spear, a pike, a lance, a javelin (My.; Mhr. ಧಾಲಾ; *Cf.* Sk. ಭಲ್ಲ?).

ಬಲ್ಲ balla. ಬಲ್2-ಅ3. A man who possesses ability, skill, or erudition; a man who kens or knows. ಬಲ್ಲರ್ (ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ Śmd. 150. 395 Cm.; ಬಲ್ಲವರ್ 144 Cm.). ಬಲ್ಲರ ಮತಂ (144. 302). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಕ್ಕಂ ಬಲ್ಲಿನ್ದೆಕ್ಕವಜನಮಕ್ಕುಂ (175). ಬಲ್ಲಗರ್ಗೆ ಮುಚ್ಚುವಿರೆ (384). See Kk. 16; J. 28, 5; Rśv. 13, 25. 3, it is used like *a relative present participle:* knowing, etc. (*cf.* ಬಲ್ಲವಿ). ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ (Śmd. 150. 395 Cm.). ಬಲ್ಲ ಬಲ್ಲಿದರ್ (J. 16, 21). ಬಲ್ಲನ್ತೆ (Bp. 35, 49; Rśv. 14, after 115; My.). ನೀನು ಬಲ್ಲಪ್ಪು ಪೇದುಃ (B. 3, 1; My.). ಬಲ್ಲುದು, that which knows. ಶಾಪ ಬಲ್ಲುದು (ಸಪ್ತಾಹ್ಯ Mr. 156). ಪ್ರಜೆಯಂ ಪಾಲಿಸ ಬಲ್ಲಾತನ್ ಅರಸಂ (Śk. 58).—It is *conjugated* (according to Śmd. 250 seq.): ಬಲ್ಲೆಂ (Bp. 20, 8; Bh. 2, 13, 47), ಬಲ್ಲೆನು, I know; ಬಲ್ಲಯ್ (Rām. 3, 2, 13. 20), ಬಲ್ಲಿ, thou knowest; ಬಲ್ಲಂ (Bp. 29, 20; 45, 4; 61, 72; Rśv. 6, 132; 13, after 96; J. 3, 19), ಬಲ್ಲನು, he knows; ಬಲ್ಲಳ್, ಬಲ್ಲಳು, she knows; ಬಲ್ಲುದು, ಬಲ್ಲದು, (ಬಲ್ಲಿತು), it knows; ಬಲ್ಲೆವು (Bp. 18, 24), we know; ಬಲ್ಲಿರ್, ಬಲ್ಲಿರಿ, you know; ಬಲ್ಲರ್ (Bp. 29, 20; J. 29, 36; Bh. 2, 13, 14), ಬಲ್ಲರು, they know; ಬಲ್ಲುವು, ಬಲ್ಲವು, they know. ಅರಿವಲ್ಲ ತೆ ಮಾತು! ನಿಶ್ಚಯಂ ಬಲ್ಲಿ (Sp.). ಬಲ್ಲೆನಿಸ್ಕೆಮ್ಮರೆಲ್ಲರದು ಓರಿಯುರೇ? (Sp.). ಬಲ್ಲದ ದನೀಶಂ ಬಲ್ಲಂ (Rśv. 13, 101). ಜಗದೆಱೆಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). ಪಾಪ ಬಲ್ಲನೆ ಪರರ ಸುಖದುಃಖವಿದಿಗತರ? ಕೋಪ ಬಲ್ಲನೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಗುಣವ? ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ದೇಕ್ಕ ಹೊತ್ತೆಯ್ದುದ? ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ದಾಸದಭಿಮಾನವೆಮ್ಬುದನು? ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಪಾಲು ವಿಸಾರವೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೇ ಕಳ್ಳ ಬಲ್ಲ.—ಪಾಪಿನ ಹೆಜ್ಜೇ ದಾರಿ ಬಲ್ಲದು.—ಕೂಗೋ ಕೋದಿಗೆ ಕುಣ್ಡೇ ನೋಡ್ದೇ? (not early) ಎನ್ನು ರಾಗೀ ಬೀಸುವಳೇ ಬಲ್ಲಳು.—ನೋಕಿದ ಕಾಯ ಬಡವನ ಗುಮಿತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲುದೆ)? (Prva.). — ಬಲ್ಲದ. ಬಲ್ಲ No. 2 -ಅವ. = ಬಲ್ಲ No. 1. (ಚತುರ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಕೃತಜ್ಞ, ಕೃತವಿದ್ಯ, ಕೃತಮುಖ, ದಕ್ಷ, ಕುಶಲ, ಅಭಿಜ್ಞ, ನಿಷ್ಣಾತ, ಶಿಕ್ಷಿತ, ಪ್ರವೀಣ IIIā; ವಿದ್ವಸ್, ಬುದ್ಧಿಧೀರ, ಪಣ್ಡಿತ, etc. Nr.; ಚತುರ, ಪ್ರವೀಣ, etc. Mr. 224; ವಿಶಿ, ವಿಚಕ್ಷಣ Nn. 21). ಬಲ್ಲವರ್ (ಬಲ್ಲರ್ Śmd. 144 Cm.; ಅತಿವರ್ 175 Cm.; ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ 146 Cm.; ಚತುರರ್ 296 Cm.; ಅತಿಚತುರರ್ 301 Cm.). ಕವಿಮಾರ್ಗದುಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ಮಾರ್ಗವಿದರ್ 22 Cm.); ವಾಕ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ವಾಗ್ವಿದರ್ 399 Cm.). ಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಅನುಷ್ಠಾತೃ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಮುಖ IIIā). ವಿಶೇಷಾರ್ಥವ ಕಾಣ ಬಲ್ಲವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, ವ್ಯತಿಶಕ್ತಿವನ್ತ); ಕೈವಲ್ಯಾಕ್ಷರ ಬಲ್ಲವನು (ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾನ್ತ, ತಾನ್ತ್ರಿಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಕೃತಮುಖ Mr. 294). ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲವನು (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿ 79). ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು (ಅಥ, ಮನೋಜ್ಞ Nn. 145, o. r. only ಬಲ್ಲವನು). ರಸ್ಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ (Śm. 67). ಬಲ್ಲವರೊಡಗೂಡಿ ಬೆಲ್ಲವಂ ಮೆದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ.—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.—ಬರಿಪ ಬಲ್ಲವರಾದರೂ ತರುವರೆಯಿರ ದೇಗುಲ.—ಬಲ್ಲವರಾದರೂ ಕಲ್ಲು ತಗಲಿದರೆ ತಲ್ಲಣಿಸದೆ ಇರರು (Prva.). Śiva Ćpr. 1, 48; Bp. 34, 28; Bh. 1, 8, 13; B. 1, 28. — ಬಲ್ಲಾಪಿ. (-ಪಾಪಿ). N. of a place. ಬದ್ದಿದು ಬಲ್ಲಾಪಿ, ಕೆಪ್ ನಮ್ಮದ್ದು, ಆರುಬಪಂ ಜನೇನ್ದ್ರನನ್ತಿರ್ದ ಮಹಾನುಭಾವ (Śmd. 38, o. r. ಬಳ್ಳಾಪಿ). — ಬಲ್ಲಾತ. ಬಲ್ಲ3-ಆತ. = ಬಲ್ಲರ. (My.). ನುತಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ಪದ, ಪದಾರ್ಥ); ಮಿಗೆ ನುತಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ಗೀತ, ವಾಕ್ಯತಿ); ಸ್ಮಾರ್ತಧರ್ಮವ ಬಲ್ಲಾತನು (ಸ್ಮಾರ್ತವಾ Nr.). ಮೂತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮುತ್ತೊಸ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಯ (Sp.).

ಬಲ್ಲತನ ballatana. Ability, erudition, knowledge, good sense (ವೇದಪ Nn. 156; ವೇದನೆ Mr. 479; My.). ಕವಿತ್ವದ ಬಲ್ಲತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬ್ಧನೆ ಕರ್ಕ (Śmd. 301 Cm.). ಗಿರಿಯ ದೇ, ಕೆಲೆಯದೇ, ತರೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಪರೆ, ಬುಜಬಲ್ಲತನವಿಯುರ್ದರಂ ದೊರೆವುದು ಸರೆ ಗುರುಕರುಣ (Sp.). See Bp. 5, 5; 40, 14; Rśv. 13, 4.

ಬಲ್ಲನ್ದ ballanda. = ಬಲ್ಲಪನ. (Bp. 37, 15).

ಬಲ್ಲವಿಕೆ ballavikĕ. = ಬಲ್ಲತನ. (Ć. Bp. 8, 13).

ಬಲ್ಲಹ ballaha. = ಬಲ್ಲವ. ಮೂತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ or ಮೂತಬಲ್ಲಹಂ (Śmd. 190, o. r. ಮೂತುಬಲ್ಲಹಂ). ಬಲ್ಲಹರ ಬಲ್ಲಹಂ (Bhâgavata 10, 1, 13). See Bp. 9, 46; 53, 53; 51, 67; 53, 70.

ಬಲ್ಲಹ ballaha. Tbh. of ಬಲ್ಲಧ (Śmd. 369; ಅಣ್ಣಿಗೆ I, 55; ಅಣ್ಣಾ, ಎಡಿಯ, ಅಧಪತಿ Śk.). ಗದಲಗಳ ಬಲ್ಲಹಂ (ಶೇಷ, ಟಂ, ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). See Bp. 8, 1; 21, 14. 22; 35, 6; 61, 8; J. 18, 49.

ಬಲ್ಲಿತು ballitu. = ಬಲ್ಲಿತ್ತು (Śmd. 96; = ಬಲ್ 212, 213). That which is strong, firm, etc. (J. 14, 6). ಬಲ್ಲಿತಮುದು (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರಾಂಶ Nr.). ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲಿತಾಮಿ ಶಿಷ್ಟ ಪಾತಂ (ಕಲ್ಯಾಣ್ಯ, ಓಜ Śm. 46). — ಬಲ್ಲಿದ. A man who is strong, able, clever or great (ಬಲವತ್, ಆಸಂ IIIā; ದಕ್ಷ, ಸತ್ವವನ್ತ Nn. 121; ಜಂಸ Mr. 505; ಅಗ್ಗಳೆಯ Bhr. 13; My.); a rich man (My.). ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರಾಗರಾರೆ ಗಾಣರ್? (Śmd. 121). ಕಾಮುಕನಿರೆ ಬರ್ಪನೆ ಬಲ್ಲಿದಂ (298). ಕೆಲರ್

ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಧಾರ, ಕರ್ಮಧಾ IIIಪ.). ಈ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದ ನೆಪ್ಪು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಆಹಮಹಮಿಕೆ Nr.). ಪೈ ಮಿಯ ಬಲ್ಲೆಯಿರಲುಂ ಕಾದಾಸುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಿಡದಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೆ? (Si. 44). ಬಿಡದಗೆ ಅಸೆ ಹೇದಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದಗೆ (ಬಲ್ಲಿದ ಅದಗೆ) ದಾನ ಹೇದಿ ಬೇಡ.—ಬಲ್ಲಿದನ ಹಗೇಪು ತೆಗೆಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಿಡದನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಕಮ-; Bp. 21, 40; 58, 21. 35; 61, 8; Si. a. ಬಲ್ಲೆ; J. 16, 2. 21; 31, 12.

ಬಲ್ಲಿತ್ತು ballittu. = ಬಲ್ಲಿದು, q. v.

ಬಲ್ಲೆ balle. Increase: further, and (ಬಿಬೆ, ದುತ್ತ Śmd. 398. 110).

ಬಲ್ಲೆ balle. = ಬಲ್ಲು, etc. (My.).

ಬಲ್ಲೆಯ balleya. = ಬಲ್ಲೆ, etc. (My.; T. ಬಲ್ಲೆಯ; M. ಬಲ್ಲಯ; Tě. ಬಲ್ಲಿಯಮು, ಬಲ್ಲಿದು).

ಬಲ್ಲೆವ ballevu. = ಬಲ್ಲೆಯ, etc. (My.; ಪಕ್ಕ, ಕಾಸು Si. 423).

ಬಲ್ಲೆಹ balleha. = ಬಲ್ಲೆವ, etc. (Grj. 7, 54; Rśv. 6, after 11).

ಬವ bava. The first karaṇa or astrological division of the day (Sk.; My.).

ಬವಕೆ bavake. = ಬಯಕೆ 2. (My.).

ಬವಗೆ bavage. = ಬವಳಿ. Tbh. of ಭ್ರಮಣೆ. Turning round; confusion, etc. (J. 23, 32; 30, 20). — ಬವಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to move about circularly; to become dizzy (J. 28, 5).

ಬವಗೆಗೆ bavagige. = ಬವಣೆ. See ಪರಿಬವಗೆಗೆ.

ಬವಣೆ bavaṇe. Tbh. of ಭ್ರಮಣ. (Ć. Bp. 47, 25).

ಬವಣವಿ bavaṇavi. = ಪೋಣವಿ. A mendicant's vessel of metal for receiving alms (My.; Tě.).

ಬವರ bavara. 1. Battle, war (ಸಂಗ್ರಾಮ Bhn. 33; ಕಲಹ, ಜಗಳ, ಕಾಳಗ, ಯುದ್ಧ Si. 294; Bh. 4, 6, 24; 8, 23 sum.; J. 7, 53; 12, 40; 13, 33; My.; Tě.; *cf.* Sk. ಭಣ್ಡರ, a particular kind of combat = ಕಲಹವಿಶೇಷ, and ಪಣ್ಡಾ). — ಬವರಗೆ ಯ್. -ಒ-. To fight (Abh. P. 14, 203).

ಬವರ bavara. 2. Tbh. of ಭ್ರಮರ (Śmd. 345; Ćt. I, 99; II, 55; ಆಡಿ, ಜಿಂಗ, ಪದಮು, etc. Śm. 27, Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90).

ಬವರಿ bavari. Tbh. of ಭ್ರಮರಿ. The act of turning about, swinging or brandishing (ಭ್ರಮರಿ Bhn. 38; Bh. 1, 7, 2. 3. 25). 2, a beam in a mill by which its kapĕ is turned (ತತ್ತಿ Mr. 213). 3, revolving, moving in a circle or to and fro, as in a single combat (Râm. 4, 4, 26). — ಬವರಿ ಗಡ್ಡ. = ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. (Râm. 4, 1, 1). — ಬವರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To cause to move about (Rśv. 5, 113). — ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. A curled beard about the chin (Bp. 8, 27). — ಬವರಿವರಿ. -ವ. To run in a circular manner (Rśv. 6, after 11 twice; Śśv. 4, after 17).

ಬವರಿಗ bavariga. (fr. ಬವರ 1). A warrior (Râm. 6, 14, 21).

ಬವರಿಸು bavarisu. = ಬೆವರಿಸು. (My.).

ಬವರಿಸು bavarisu. To go or move about: to be used (Kávy. I, 5, 24; III, 1, 24; IV, 37).

ಬವರು bavaru. = ಬೆವರು 3. (My.).

ಬವಸು bavasu. = ಬಯಸು. (My.).

ಬವಸು bavasu. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ (Śmd. II; Kk. 83; ವೃಷ Ćt. I, 49).

ಬವಸೆ bavase. (= ಬಯಸು). Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Wish, desire (Čpr. 3, 38; 7, after 48; Abh. P. 2, 16). *Cf.* K. ಬವಸು?

ಬವಳಿ bavaḷi. = ಬವಗೆ. (ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬವಿ bavi. Tbh. of ಧವ (Śmd. 339).

ಬವುಳಿಕೆ bavuḷike. = ಬವಳಿ. (ಕತ್ತಲು, ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬಶ್ರುತಿ ba-śruti. The sound, or the syllable, *ba* (Śmd. 121).

ಬಸ basa. A sound in imitation of that of a mill-stone when turned (My.). — ಬಸ ಬಸ. rep. (My.). 2, imitation of the sound of clouds of dust rising and whisking (Mhr. ಫಸಫಸ, ಫಸಾಫಸ). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಬಸ basa. 1. Tbh. of ವಶ. (Rśv. 13, 5; T. ವಮು, ವಜ, subjection, etc.; strength, power, might). See ಮುಮ್ಮಸ. — ಬಸವಡಿ. -ಪಡಿ. Power to be ruined: to be reduced in power, to fade more or less (ಸತ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆ Ćt. I, 78). See Čpr. 2, 24; Bp. 13, 16; 14, 17; 23, 18; 32, 20; 44, 15; 52, 18; 53, 64; 56, 42; Č. Bp. 42, 27; Śśv. 1, after 79; J. 2, 14; 19, 30.

ಬಸ basa. 2. = ಬಸದ (My.), *e. g.* ಪಸ ಬಸಪ್ಪಾ, ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪಾ (Čb.'s third title-page). Also shortened into ಬ, see ಬಸಪ್ಪ.

ಬಸತಿ basati. = ಪಸತಿ. See ಬಸದಿ.

ಬಸದಿ basadi. = ಬಸತಿ, ಬಸ್ತಿ. Tbh. of ವಸತಿ (Śmd. 338. 342, where o. r. ಬಸತಿ; ಸವನ್ನಸ Ćt. II, 100; My.). A Jaina monastery or temple. See Abh. P. 7, after 137; Bp. 49, 12. 42. 46; 50, 80; 51, 1. 52. 53. 64. 66. 73. 78; 52, 11. 13. 17. 22. 23. 32. 34. 36. 48; 54, 8; 56, 36.

ಬಸದು basadu. = ಬಸಮು. — ಬಸದಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To cause to become sharp, acute, or ardent (Čpr. 4, 78; Abh. P. 10, 40). — ಬಸದಾಗು. -ಆಗು. To become sharp, etc.; to increase (Čpr. 8, 68); to become full of ardent desire (Abh. P. 9, 163; 13, 51).

ಬಸನ basana. 1. = ವಸನ 1. (Čpr. 3, 38).

ಬಸನ basana. 2. = ವಸನ 2. (Čpr. 8, after 48).

ಬಸನ basana. 3. Tbh. of ವ್ಯಸನ. (Čpr. 2, 28; 8, after 56). See ಜೀವ್ಯಬಸನ.

ಬಸನ್ತ basanta. = ವಸನ್ತ. (Śmd. 342; Ćt. II, 69; Kk. 18; Śm. 20; see Śmd. 127; T. ಬಯನ್ತ).

ಬಸರಿ basari. = ಬಸರಿ, ಬಸುರಿ. The waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria Willd. (Ficus venosa Alt., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ Si. 128); the high tree Ficus tsicla Roxb. (Z.; My.). 2, the tree Hibiscus populneoides Roxb. (ಕಪ್ಪರಾಲು, ಗರ್ಪಳಾಣ್ಣ, ಕಪಿಪರ್ಣ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಪ್ಲಕ್ಷ, ಪರಿಯಾಲು Si. 131). See ಜಡೆ ಬಸರಿ ಗಿಡ.

ಬಸರಿಕೆ basarike. ಬಸುಜೆ q. v., etc. (C.). ಗೂಳಿ ಬಸರು ಮೂಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Si. 396). ಬಸರು ಬಣ್ಣಾ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಡಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಬಸರೂರು. -ಊರು. N. of a place on the western coast. ಪರ್ಣಾಡ ಕಪ್ಪುಳ, ಬಸ ರೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೊಚೀಶ್ವರ ಕೋಟೀ ಹುಲಿ ಮೂರು ಕಲ್ಲಾರೆ ದೇಶ. —ಬಸರೂರಿನವರು (or ಗೋಕರ್ಣದವರು) ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ಉಮು ಬಿಡುವರು (the people of Coompta on the western coast) ದಣ್ಣ ತಲೆ ಬೇಳ್ಕೆ (Prvs.). — ಬಸಲೋಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. A festivity held at the first pregnancy of a woman (My.), or at the first simantônnaya (My.).

ಬಸರಿ basari. = ಬಸುಜೆ. (My.).

ಬಸಲೆ basale. = (ಬಚ್ಚಲಿ, ಬಚ್ಚಲೆ), ಬಸಳೆ, (ವಸಲೆ). The plant Basella cordifolia Lam. (ಉಪೋದಿಕೆ Kr.;

see T. s. ಪಲ್ಲು); the plant Basella lucida or rubra (ಮುದ್ದಕಾಲಿ, ಪೀತಕೆ Mr. 148). See ಉಲಿವಿಂ-, ಮುಡಿಪಸಲೆ, ಮುದಪಸಲೆ. ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿಪ್ಪ ಒರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಬಸವ basava. = ಬಸ 2. Tbh. of ವೃಷಭ (Śmd. 353. 369; Ct. II, 42). A bull (ವೃಷ, ಗೂಳಿ Kn. 16; ವೃಷಭ 26; Śm. 5; ಲೀಲಾವ, ವೃಷಭ, etc., ಎತ್ತು Sl. 318; Cpr. 2, 24):—the bull on which Śiva rides;—its stone-image worshipped by the Liṅgâytas;—and its incarnation on earth: Basava, the founder of the liṅgâyta sect (Bp. 2, 39; 3, 21. 33; 22, 46. 52; 61, 10. 41. 60. 63. 86; Sl. 318);—a bull at liberty dedicated to some deity (= ಗೂಳಿ-, My.);—a man who (like a ಗೂಳಿ) roams about idly and leads a shameful life (My.). ಬಸವನ ಹಿಂದೆ ಡಾಲು (said of a man when he continually follows one).—ಬಸವಣ್ಣ! ಎಷ್ಟರೆ ಕಾಪ! ಎಷ್ಟರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮುಚ್ಚಗೊಂದರು ತಾ! ಎಷ್ಟ (Prvs.). — ಬಸವಪರಂಪ. The legend of Basava, the founder of the liṅgâyta sect, finished in Kannaḍa A. D. 1369 (Bp. 61, 92). — ಬಸವರಸ. -ಅರಸ. Basava, the founder of the liṅgâyta sect (Bp. 31, 13; 55, 11; *cf.* ಪಸ್ಪ-). — ಬಸವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 1, 8; 4, 65; 37, 29; 54, 88; 55, 12; Mhr.). —ಬಸವಪಣ್ಣಾಯ ೪. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 18). — ಬಸವದೇವ. N. (Bp. 58, 3; 59, 1). — ಬಸವನ ಕೊಮ್ಮಿನ ಹುಲಿ. A snail (My.). — ಬಸವನ ಕೋಪಿನ ಹುಲಿ. A snail (My.). — ಬಸವನ ಗಿಡ. The tree Crodela toona Roxb. (ಮುಸ್ಸ, ಸಣ್ಣಿಕೆಪ್ಪಸ್ಸ, etc. Sl. 153). — ಬಸವನ ಮುದ್ರೆಯ ವರಹ. A gold pagoda, worth five Rupees (My.). — ಬಸವಪಾದದ ಹೂ. A garden-plant, growing wild also, Impatiens balsamina L. (Z.), the lady's slipper. — ಬಸವಪುರಾಣ. = ಬಸವಪರಂಪ. (Bp. 1, 16; 61, 79. 80. 91). — ಬಸವಪ್ಪಣ್ಣಾಂ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 23). — ಬಸವಮುಷ್ಟಿ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 58, 55). — ಬಸವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಬಸವಣ್ಣ & M. (Bp. 9, 48; 36, 8; 55, 3; 57 sum.; 58, 21). — ಬಸವರಸ. -ಅರಸ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 1, 20; 58, 20). — ಬಸವರಾಜ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 47, 33; 57, 38; 61, 40). — ಬಸವಸಮಿಧ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 35, 1; 55, 8). — ಬಸವಾರೂಢ್ಯ. -ಆರೂಢ್ಯ. = ಬಸವಸಮಿಧ. (Bp. 55, 10; 57, 75. 81). — ಬಸವೇಶ. -ಈಶ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 55,86; 60 sum.). — ಬಸವೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. The bull on which Śiva rides (C.); its stone-image (C.); the founder of the liṅgâyta sect (C.).

ಬಸವಿ basavi. = ಬಸವಿ. A prostitute (like a she-gûḷi) in temples or maṭhas (My.; T. ಬಸವಿ, ಬದಂಗಿ; Tē. ಬಸವಿ; Mhr.).

ಬಸಳೆ basaḷe. = ಬಸಲೆ. A twining succulent herb, the Malabar night-shade, Basella alba Lin. (My.; St. & Pl.; M. ಬಸಳೆ, Portulaca oleracea; ಬೆಳ್ಳಬಸಳೆ, Basella alba). See ಕೆಮ್ಮು-. ಬಸಳೇ ಸಪ್ಪು ಬಸದಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಸಿ basi. 1. = ಜಿನೆ. To drip, to drop, to trickle, to ooze, as water through the small openings in a well, blood from a wound, etc., to flow;—to pour off the water from boiled rice, etc., by inclining the vessel, to strain (ಗಲಸ Śmd. Dh.; My.; T., M. ವಡ, ವಟ; Tē. ವಡ; *cf.* ಒಡಿ 3, ಜಿಡ್ಡಲ್, ಬಡಿ 1; ಡಾರ್ 4). P. pa. ಬಸಿದು, ಬಸ್ತು. ಎಳ್ಳು ಬಸ್ತು ಗಳ ಬಸಿದ ನೀರು (ಮುಣ್ಣ Sl. 315). ಬಸಿದ ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್ (J. 12, 25). ಬಸಿದ ನೆತ್ತರ ಗಾಯಂ (28, 35; see also 19, 37). ಸಗ್ಗಳೆ ದು ನೀರಿಪ್ಪ ಕಾಲ್ಬುದಿಯೋಳ್ ಬಸಿದ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (28, 55). ಬಸಿವುದು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇದಂ ಮಜ್ಜಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 32, 21). ಕುಳಿರಮ್ ಇಸಿದು ಬಸಿಯದೆ (39, 64). ದುಃಖಿಸ ತಿಳಿನೀರೆಲ್ಲ ಒಸರು ತೆಗೆಯುವರು (B. 4, 55). ಬಸ್ತ ಎಸರು. = ಬಸ್ತ ಸಾಮು (My.). — ಬಸ್ತ ಗಂಜಿ. Conjee that has been poured off from boiled rice (My.). — ಬಸ್ತ ಸಾರು. Broth that has been poured off from boiled vegetables (My.).

ಬಸಿ basi. 2. To be pointed, to be sharpened;—to point (a thing), to sharpen (ತಾತ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 53; T. ವಡಿ; see Tbh. ಚಾಪೆ 2; *cf.* ಮುರಿ).

ಬಸಿ basi. 3. = ಜಸೆ. (A pointed object; Tē. ವಡಿ, sharpness; ವಸಿ, a spike, a wooden pin; T. ವಜ್ಜ, ವೈ, ವಗ, sharpness; the point or edge of a thing; a pointed stake; a sword; a trident); the tongue of a balance (ಪಣ್ಣಮುಷ್ಟಿ Śmd. Dh.).

ಬಸಿದು basidu. (Śmd. 95. 96. 183). = ಬಸದು. That which is pointed, sharp, keen, or acute (ಕೂರಂಬು Śm. 50). — ಬಸಿಯಂ. (fr. ಬಸಿದು Śmd. 184). A sharp (or rigorous) man.

ಬಸಿರಿ basiri. = ಬಸರಿ, etc. (My.).

ಬಸಿವಿ basiv. (Śmd. 50). = ಬಸಡ್, ಬಸುಡ್, ಬಸ್ಸು. The belly, the abdomen (ಪೊಜೆ Kk. 32; ಪೊಜೆ, ಪೊಜ್ಜೆ Śm. 70; ಪೊಜೆ 90; Cpr. 3, 45. 85. 92; 5, 11; Riv. 18, after 104; T. ವಯಿಜು; M. ವಯಜು). ಬಸಿಗರ್ಳ್ (Śmd. 53). ತಪ್ಪ ಬಸಿಂ ಹೊರೆವರ (ಅಮ್ಮಿನ, ಬೆದರಳ HIA.). See ಎಲುಬೆಡಪಿ, ಧಿಕ್ಕಸಿಂ, ರಕ್ಷವಸಿಬಳ್. — ಬಸಿಕುರ್ತ್ತ. Diarrhœa. ಬಸಿಕುರ್ತ್ತಮುಳ್ಳ ವನು (ಅತಿಸಾರಕಿ HIA.).

ಬಸಿವಿ basivi. = ಬಸವಿ. (My.).

ಬಸು basu. 1. A short P. p. of ಜಸು 1, in ಬಸು ಕೊಳ್ಳ (My.).

ಬಸು basu. 2. Oozing, etc. — ಬಸುಕುತ್ತ. Diarrhœa (ಅತಿಸಾರ Mr. 386, one MS. ಬಸುಗುತ್ತ, another ಅಸ ಬಸುಕುರ್ತ್ತ; *cf.* ಬಸಿಕುರ್ತ್ತ).

ಬಸುಮ basuma. Tbh. of ಧಸ್ಯ (My.).

ಬಸುರಿ basuri. = ಬಸರಿ, etc. (ಪಳ್ಳಿ Mr. 122; ಜಿಡ್ಡಲ 10; Bp. 45, 36; see ಕಡ್-).

ಬಸುವಿ basur. ಬಸುವಿ. = ಬಸಡ್, etc. The belly; the womb (C.);—pregnancy; the embryo (C.; ಗರ್ಭ, ಧ್ಯಾನ Sl. 104; ಗರ್ಭ 441); the inside, the hold of a ship, etc. ಬಸುವ ಒಳಗು (ಕೋಲ್ಡ, ಅಕ್ಕರ ರಂ); ತಪ್ಪ ಬಸುವಿಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಸ್ವತಾತ, ಔರಸ Kr.). ಬಸುವ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (ಅವಸ್ಥಸತ್ವ, ಗುರ್ವಿ, ಅಕ್ಷರ್ಭಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ; ಧ್ಯಾನ ಗರ್ಭಿಣಿ); ಕಾಡಿಯ ಬಸುವು (ಪ್ರಲಿಂಗ, ಮುಂಗ HIA.). ಬಡಿಸತಿ (ಧ್ಯಾನ Mr. 476). ಹೆಂಗಳ ಬಸುವು (ಧ್ಯಾನ Sl. 418). ಬಸುವಿನ ಬಯ್ಯೆಯುಳ್ಳವಳು (ಕೃಷ್ಣಾಯು, ಕೋಪವತಿ 198). ಬಸುವಿಂಗಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣೆರುವ ಮಾಯೆಗಳು (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು 194). ಮುಮಾಸರ ಕೋಪಿನಿಜೇವಿಯರ ಬಸುವಿಂದರಿ ಪರಾಜೀವಕೋಪಜಕೆ... ಹುಟ್ಟಿದಳ್ (Prll. 3, 10). ಬಸುವುಣ್ಣಿ, ಬಸಗನ ಮುದುವೆ ಕಾಳೆ (Dp. 4). ಕಾದುಪಾಪ್ಪನ ಬಸುವಿಗಳ್ ಗರ್ಭಯಿಸಿ (Bp. 50, 62). ಬಸುವುಳ್ಳವಳು (ಗರ್ಭಿಣಿ C.). ಬಸುವನಳ್ಳಿ (Nn. 85). See Grj. 3, after 74; Bp. 1, 48; 3, 14; 12. 48; 45, 32; 46, 58; 59, 10; J. 17, 34; 19, 24; ಕಳ್ಳುಬಸು, ಹೊಟ್ಟಬಸುಬುರ್, ತೆಳ್ಳಬಸುಬ್, ಪೊಬ್ಬಸುಬ. — ಬಸುಬಾಗು-ಆಗು. To become pregnant. ಬಸುಬಾದಣ್ಣಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಗರ್ಭಿಣಿ Kr. 133). ಬಾಕ್ಷಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಬಾಗಿ, ಹೆಬುದಕ್ಕೆ ರಾಜಿಲ್ಲ (Prv.). —

ಬಸುರುವರೆ. -ತನೆ. The belly to be satiated (Bp. 30, 5). — ಬಸುರಿಡುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. The belly to be filled (Bp. 15, 28). — ಬಸುರು ನಿಲ್. Pregnancy to take place. ನಿನ್ನ ಬಸುರು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484; My.). — ಬಸುರ್ಗತ್ತ. = ಬಸಿರ್ಗತ್ತ, ಬಸುರುಗತ್ತ, q. v.

ಬಸುರಿ basuri. = ಬಸಿರಿ. A pregnant woman (ಅವನ್ನಸತ್ತ್ವ, ಗುರ್ವಿಣಿ, ಆಸ್ಪದಕ್ಷಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ Sl. 188; Bp. 3, 17; 57, 15; My.). ಬಸುರಿಯರ ಗುಮ್ಬು (ಗರ್ಭಿಣ್ಯಾ Sl. 189).

ಬಸೆ base. = ಬಸಿ 3. A small pointed object that sticks in the ground, a stubble of tögari, etc. (but not a kôli, S. Mhr.).

ಬಸೆ base. 1. Tbh. of ಪಸೆ. A barren cow (ಗೊಜ್ಜಾಳಳ್ Śmd. 342). 2, a female elephant (ಪೆಣ್ಣಾನೆ 342).

ಬಸೆ base. 2. Tbh. of ವಸೆ. Fat (ನೆಣ Śmd. 342). ಬಸೆಯ ಬ್ಬ ಣಾ (Mr. 278). ಪರಿಪ ನೆತ್ತರ (ಮುತ್ತೆ) ಬಸೆಯ ಜಿಗಿ (J. 22, 23). ಬಸೇ ಬಾಸಣಮುಳ್ಳಿ ಸೊಸೆಯ ಮ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದುಮೆ? (Prv.).

ಬಸೆಟ್ಟಿ ba-šeṭṭi. (*i. e.* ಬಸದಸೆಟ್ಟಿ). N. (My.; B. 3, 28).

ಬಸ್ತ basta. = ಪಸ್ತ. (Sk.).

ಬಸ್ತಿ basti. = ಬಸದಿ, etc. (My.; Mhr.; ಪ್ರಾಸ್ತಿಕಾಲಯ Sl. 108).

ಬಸ್ತು bastu. = ಪೊಸ್ತು. A P. p. of ಬಸಿ 1, q. v. (My.).

ಬಸ್ತು bastu. A bale of goods; a packet of letters (My.; Br., H.).

ಬಸ್ರು basru. = ಬಸಿಱ್, etc. (My.).

ಬಹ baha. = ಬಪ್ಪ, etc., ಬಾಹ. Present relative participle of ಬರ್ 1. ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ ಮು); ಬಸೆ ಕಟುಬಸೆ ಆಯುವತ್ತು ಮಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ ಭೂಮಿ (ಯಜ್ಞ Nr.). ಪಡ್ಡಸಂ ಕಾಣಾ ಬಹಪ್ಪಸ ಆಯಾಪಾಸ್ಕೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Hit.). ಬರ್ವಿವಿದು ಬಹುದನು (ಅನುಚರ, etc. Nr.). ಪೆಣ್ಣಾಗಿ ಕಾಣಾ ಬಹಪ್ಪಾದು (ಪ್ರಭ್ಯ Nn. 115). ಆರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮುಪ್ಪಾಸಿಲು), ಮುದ್ದಿಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮುಂಬುಗಾಸಿಲು Mr. 50). ಕಾಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮುಯಮೊಳು ಸಮ್ಮು ಮುಂದಿ ಮೂಡುವ ತೊಗೆಗಳು ಪಲ್ಲಟ (ವಿಪ್ಪಕು Nr.). See Bp. 4, 63; 24, 35; J. 4, 19; 26, 11; 28, 52; 33, 23. — ಬಹಕೆ. = ಬಪ್ಪಕೆ. (Bh. 1, 8, 11; 3, 13, 21). — ಬಹಂ (Bp. 14, 12; 60, 58), ಬಹೆನು (Bh. 1, 10, 23) = ಬರುವೆನು;—ಬಹಂ (Bp. 53, 15), ಬಹನು = ಬರುವನು;—ಬಹಿಂ (Bh. 3, 8, 40) = ಬರುವಿರಿ;—ಬಹರ್ (Bp. 40, 33) = ಬರುವರು. — ಬಹುದು = ಬರುವದು: it will come, etc.;—it is a matter of possibility;—it is possible;—it is becoming, fit, suitable, useful, proper, or advisable;—it is allowed, permitted, or unobjectionable; it may (one may);—what comes, etc. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಮೆಸೆಯೊಳ್ ಆರಿಗೆ ಬದುಳ ಬಹುದು? (Bp. 21, 18). ಕಾಣ ಬಹುದು (what can be seen, ರೂಪ Nr.). ನಿನ್ನ ಕೊಣ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಧಲವ ಬಹುದು (Dp. 4). ಮುಪ್ಪವ್ಯಾಧ್ಯರ್ಪಸ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಪಿಡಿ ತರ ಬಹುದು, ಆಟ್ಟಿ ಬಹ ಮಹಳಂಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪನ ಹುತ್ತ ಕಲಿ ಜೀವನ ಬಹುದು; ಮುಪ್ಪಾತ್ಮರಾಪದರ ಬಟ್ಟಿ ಕಳೆ, ಮುಪ್ಪದೆ! (Dp. 172). ಕಾಂಬುವಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆಯಂ ಕೊಸ್ವ, ಬಹುದು! (kill...and come! J. 29, 24). ಆರಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು.—ಧರಾಳಕ್ಕದವನ ಹತ್ತರ ಪೇಠಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು.—ಸೊಸಲಿನ ಬರಪ ಬಸರೆಯಿಸ್ವ ಒರಸ ಬಹುದೆ?—ಬಸ್ಕೆ ಯೊಡೆದರು ಬಹುದು, ರಸ್ಕೇ ಮುನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು.—ಬದರೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾರು ಬಹುದು, ಪರೇ ಕಾಲು ಸಮ್ಮಿಸ ಕೂಡದು.—ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆಸ್ವ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆ?—ಮುಂದಣ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂದು ಮೂಡ ಬಹುದೆ?—ದೊಡವಿನ ಕತ್ತಲೆ ಯನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕ ಬಹುದೆ?—ಸಂಸಾರ ಬೆಳ್ಳಪಿಸ್ವ, ಮೂಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೆ? (Prvs.). See Bp. 1, 31; 35, 51; 36, 56; 40, 25. 38; 44, 8. 11; 55, 36; 57, 39; 60, 41; Bh. 2, 13, 35; J. 1, 10; 6, 48; 13, 38; B. 2, 29.

ಬಹಣೆ bahaṇe. A false plea, pretext (My.; Br. ಬಹಣಾ; Mhr., H. ಬಹಾನಾ).

ಬಹಲ bahala. = ಬಹಳ, ಬಹುಲ. (Sk.).

ಬಹಲಿ bahali. Establishment in an office (My.; Mhr., H. ಬಹಾಲಿ). — ಬಹಲಿ ಬರತರಪ್ಪು. Establishment and dismissal (My.).

ಬಹಲು bahalu. Established in or invested with (Mhr., H. ಬಹಾಲ). 2, = ಬಹಲಿ (My.).

ಬಹಳ bahaḷa. = ಬಾಳ 3. Tbh. of ಬಹಲು. Abundant, exuberant, copious, much, many; a large quantity, abundance, etc. (C.; Mhr.; ಬಹು Nn. 15; ಅವನ್ನ 96; ಬಹು 105; ಅಗುರ್ವಕೆ Ct. I, 101; Ūpr. 4, 48; Sl. 317. 384. 443. 452. 465. 471). ಬಹಳವಲ್ಲಿ (Nn. 96). See Nr. ಬಳ್ಳು. — ಬಹಳ ಮಾಡಿ. (Having made much): commonly, usually, frequently; to all appearances, likely, probably; almost, nearly (B. 5, 15. 16. 31. 52. 74. 97. 141. 310). — ಬಹಳಕ್ಕೆ. -ಏ. Even much, very much;—greatly, abundantly (B. 4, 50. 76. 87. 198. 199).

ಬಹಾದರ್ bahâdar. = ಬಹಾದೂರ್, ಬಾಹಾದೂರ್. A hero, a warrior (H.); a title of honour given to the nobles of the court; a title of honour given to persons of inferior, although respectable, station (My.; H.).

ಬಹಾದರಿ bahâdari. Belonging to the ruler Bahâdar Shâh. — ಬಹಾದರೀ ವರಹ. A gold pagoda worth about four Rupees (My.; Br.).

ಬಹಾದೂರ್ bahâdûr. = ಬಹಾದರ್, etc. (My.; H.).

ಬಹಿಃಶಂಕೆ bahis-śaṅkĕ. Voiding excrement (My.).

ಬಹಿಕರಿಸು bahikarisu. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು. (Rām. 5, 3, 60).

ಬಹಿತ್ರ bahitra. = ಪೈತ್ರ (Śmd. 361), ಪವಿತ್ರ, q. v. See ಬಾಮು.

ಬಹಿತ್ರಕ bahitraka. = ಪವಿತ್ರಕ. See ಪೈತ್ರ.

ಬಹಿರ್ bahir. = ಬಹಿಸ್. (Śmd. 99).

ಬಹಿರಂಗ bahir-aṅga. The outside body: the outside; publicity; notoriety (Bp. 33, 9; J. 4, 65; My.). — ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬರು. = ಬಹಿರಂಗವಾಗು. (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. To make public, to make known (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಮಾಡು. = ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). — ಬಹಿರಂಗವಾಗು. -ಆಗು. To become public or known. ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು.—ಬಹಿರಂಗ ವಾಗಿ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಗುಟ್ಟು (Prvs.). See Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕರ.

ಬಹಿರರ್ಥ bahir-artha. An external object; an external cause. (Kâvy. IV, 2, 18).

ಬಹಿಃಪುರ bahiṛ-pura. The outskirts of a town (Ūpr. 2, after 21; Abh. P. 7, 129).

ಬಹಿಃಪುಷ್ಕರ bahiṛ-puṣhkara. The tip of an elephant's trunk (that was) outside (the water, Ūpr. 9, 69).

ಬಹಿರ್ದೇಶ bahir-dêśa. The outside (of a town, etc., Rây. 13, after 82; My.). 2, = ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ (My.).

ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ bahir-dvâra. *An outer gate; a house door;* the space outside a gate or door; *the ornamental arch of a gateway; decoration of the gate-post;*—adultery (Mhr.).

ಬಹಿರ್ಭಾಗ bahir-bhâga. The outer portion, the outside (J. 3, 14).

ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ bahir-bhûmi. A public necessary (My.); voiding excrement (used with ಆಗು and ಮಾಡು, My.).

ಬಹಿರ್ಮುಖ bahir-mukha. One who turns his face away, indifferent to, averse from. (My.).

ಬಹಿರ್ಯೋಗ bahir-yôga. *Relating to the exterior, external.*

ಬಹಿರ್ವಾಸ bahir-vâsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. (V. 5, 43).

ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್ bahir-vâsas. = ಹೈರವಾಸ. An outer or upper garment. (Si. 222).

ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು bahis-karisu. = ಬಹಿಳರಿಸು. To put outside, to expel; to exclude (from caste, etc.), to excommunicate (Śêv. 2, after 42; My.). ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು (Prv.).

ಬಹಿಷ್ಕಾರ bahis-kâra. = ಹೈಕ್ಕಾರ. Putting outside, expulsion, exclusion (from caste, etc., My.). ಬಹಿಷ್ಕಾರದವನಿಗೆ ಸಮುಸ್ಕಾರವೆ?—ಗುಟ್ಟು ಬಹಿರಂಗವಾದ ಮೇಲೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಾದರೇನು? ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾದರೇನು? (Prvs.).

ಬಹಿಷ್ಕೃತ bahis-kṛita. Turned out, expelled (from caste, etc.); excepted. (Bp. 36, 38).

ಬಹಿಷ್ಕ್ರಿಯೆ bahis-kriyĕ. An outer act, external rite or ceremony. (My.).

ಬಹಿಷ್ಕ್ಷೇತ್ರ bahis-kshêtra. = ಬಹಿರ್ದೇಶ. (J. 8, 7).

ಬಹಿಷ್ಪ್ರದೇಶ bahis-pradêśa. A place outside a town or village, the out-skirts of a town or village (My., never used in the sense of ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ).

ಬಹಿಸ್ bahis. = ಬಹಿರ್, ಬಹಿಶ್, ಬಹಿಸ್. *Out, without, outside; on the outside, outwards, out-of-doors; except; apart, away from others.*

ಬಹು bahu. *Much, abundant; many* (ಬಹುಳ Kn. 15); large, great, mighty.

ಬಹುತರ bahu-tara. More, more abundant, more numerous; uncommonly abundant, very numerous; very many. ಬಹುತರದ (adv.), more, very much, for the greater part, chiefly, frequently, often. ಬಹುತರ is also used instead of the adverb ಬಹುತರದ (My.), *e. g.* B. 4, 60. See B. 4, 16. 73. 80. 94. 106. 157. 163. 204.

ಬಹುತೆ bahutĕ. = ಬಹುತ್ವ. The plural number (Śmd. 168).

ಬಹುತೇಕ bahutêka. Many a one, several (Mhr.; Mg.).

ಬಹುತ್ವ bahutva. *The state of being much or many, abundance, multitude;* plurality, majority. 2, the plural number (Śmd. 115. 116. 124. 152. 167. 263. 291; Kâvy. I, 2, 4-7. 44-46. 62-65. 96-103).

ಬಹುದು bahudu. See s. ಬಹ.

ಬಹುಧಾನ್ಯ bahu-dhânya. Abounding in corn;—the twelfth year in the cycle of sixty (My.; Mr. 540).

ಬಹುನಾಯಕ bahu-nâyaka. Governed by many, possessing polyarchy (My.).

ಬಹುನಾಯಕತ್ವ bahu-nâyakatva. Government by many, polyarchy (My.).

ಬಹುಪದ bahu-pad. Many-footed: *the Indian fig-tree.*

ಬಹುಪಾದ bahu-pâd. *The Indian fig-tree.*

ಬಹುಪುಷ್ಪಿ bahu-pushpi. N. of a plant (see Mr. s. ಆವರೆ; Sk. ಬಹುಪುಷ್ಪ, the coral tree).

ಬಹುಪ್ರದ bahu-prada. *Much-bestowing, liberal, munificent.*

ಬಹುಭಾರ್ಯಾಯೋಗ bahu-bhâryâ-yôga. An astrological position of particular stars in a man's horoscope by which he is supposed to be destined to have more than one wife in succession (My.).

ಬಹುಭಾಷಣ bahu-bhâshaṇa. Talking much, talkativeness, garrulity, loquaciousness. See Bp. 40, 60; 50, 71; ಗಯಿಪ.

ಬಹುಭಾಷಿ bahu-bhâshi. A great talker, a loquacious person. (My.).

ಬಹುಭಾಷೆ bahu-bhâshĕ. = ಬಹುಭಾಷಣ. See ಬಹುಮು.

ಬಹುಮಂಜರಿ bahu-manjari. The holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ತುಲಸಿ, ಸುರಸೆ Mr. 129).

ಬಹುಮಾನ bahu-mâna. Respectability, dignity (My.);—great respect or regard for (My.). 2, honourable reception, obliging behaviour (My.). 3, a present; a prize (My.; B. 266). See B. 4, 35. 171. 222.

ಬಹುಮೂತ್ರ bahu-mûtra. Making water in excess; afflicted with diabetes;—excessive discharge of urine; diabetes (ಅತಿಮೂತ್ರ, ಅತಿಮೂತ್ರ Nn. 132; Si. 201; C.).

ಬಹುಮೂಲ್ಯ bahu-mûlya. *High-priced, costly, precious.*

ಬಹುರೂಪ bahu-rûpa. Many-formed, multiform, variously shaped (Kâvy. III, 3, B, 92); many-hued; manifold. 2, *the resin of Shorea robusta.* 3, a chameleon. 4, the sun. 5, theatrical representation (Mhr.; My.; see ಬಹುರೂಪಿ).

ಬಹುರೂಪಕ bahu-rûpaka. Multiform, manifold; manifoldness (Kâvy. I, 5, 47).

ಬಹುರೂಪಿಣಿ bahu-rûpiṇi. An actress, a female pole-dancer (ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ Ćt. II, 91).

ಬಹುರೂಪಿಣೀಯ bahu-rûpiṇîya. The faculty of assuming many forms (Abh. P. 14, 85).

ಬಹುರೂಪೆ bahu-rûpĕ. *N. of one of the seven tongues of fire.* See ಏಯುಸ್ಸಾಲಿಗೆ.

ಬಹುರೇಖೆ bahu-rêkhĕ. Many lines, many wrinkles, many furrows, many marks of care or pain. See ಸೊಕ್ಕ.

ಬಹುಲ bahula. = ಬಹಲ, ಬಹುಳ. *Abundant, exceeding, numerous, manifold, much, many;* frequent. 2, *thick, dense, compact, solid; fat, corpulent, stout.* 3, broad, wide, wide-spread, spacious; capacious, ample, large. 4, variously applicable, comprehensive, as a rule. 5, *black.* 6, *the dark half of a lunar month.*—ಬಹಳ, often, frequently (Sk.); much, fully, well, etc. (see ಬಹುಳ = ನಿಜ).

ಬಹುಲತೆ bahulatĕ. (Sk.). = ಬಹುಳತೆ, q. v.

ಬಹುಲತ್ವ bahulatva. (Sk.). = ಬಹುಳತ್ವ, q. v.

ಬಹುಲಿಮ bahulima. Abundance, etc. (Ćpr. 4, 6).

ಬಹುಲೀಕೃತ bahulî-kṛita. Made much or manifold; extended; augmented. 2, *threshed, winnowed.* See Kr. s. ತೂರು 1.

ಬಹುಲೆ bahulĕ. *A cow.* 2, *large cardamoms.* 3, ಬಹುಳ ಗಳ, *the Pleiades or kṛittikâs.*

ಬಹುವಚ bahu-vaća. A man who talks much or is loquacious (ಗದಬಹುಡ Mr. 442; Mhr. ಬಹುವಸ).

ಬಹುವಚನ bahu-vaćana. The plural number (Śmd. 97. 107. 111. 116. 117. 140. 151. 153. 168. 174. 182. 255. 258. 262; Kâvy. I, 5, 27-31).

ಬಹುವರ್ಣ bahu-varṇa. Many-hued, many-coloured; many colours. (My.).

ಬಹುವಾದ್ಯ bahu-vâdya. Many or various musical instruments. ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊರಗಲ್ ಉಮ ಲಗ್ನಮುಳ್ಳಂ (Nr. 288).

ಬಹುವಾರಕ bahu-vâraka. *The plant Cordia myxa* Lin.

ಬಹುವಿಧ bahu-vidha. *Of many sorts or kinds, manifold, various.*

ಬಹುವ್ಯಯಿ bahu-vyayi. *Spending much, lavish, prodigal.*

ಬಹುವ್ರೀಹಿ bahu-vrihi. Possessing much rice. 2, *a relative or adjective compound, a class of compounds in which the last member being a substantive loses its independance as well as its original grammatical character, and together with the first member serves only to qualify or define another word* (Śmd. 89 Mḍb. Cm.; 110. 197. 219. 220; Kâvy. I, 3, 10-15. 57-59).

ಬಹುಶ bahuśa. = ಬಹುಶಾ. Tbh. of ಬಹುಶಸ್. (B. 4, 25; My.; also ಬಹುಶ, 4, 142. 188; My.).

ಬಹುಶಸ್ bahu-śas. Much, abundantly, in great numbers; generally speaking, for the most part.

ಬಹುಶಾ bahuśâ. = ಬಹುಶ. (My.).

ಬಹುಶ್ರುತ bahu-śruta. One who has heard or studied much, very learned; well versed in the vêda. (Śmd. 129).

ಬಹುಸಂಕಥನ bahu-saṅkathana. Containing a combination (of words or sentences) in narration (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಬಹುಸುತೆ bahu-sutĕ. A woman who has many children;—*the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಬಹುಸೂತಿ bahu-sûti. *A cow that calves often.*

ಬಹುಸ್ವನ bahu-svana. Making many sounds; an owl. (R.).

ಬಹುಳ bahuḷa. = ಬಹುಲ. (ನೆರೆ Śm. 116). Often used as a noun: muchness, abundance, multiplicity, frequency (Śmd. 78. 81), etc. (ಬಹುಳತ 66. 213 & 217 Cm.). ಬಹುಳ ಮಿಂ (203. 214), ಬಹುಳವಿಸ್ತೃ (212), ಬಹುಳವಿಸ್ತರಂ (346), ಬಹುಳವ (78. 80 Cm.).

ಬಹುಳಗ್ರಹಣ bahuḷa-grahaṇa. (= ಪೀನಗ್ರಹಣ, ವೃದ್ಧಿರಗ್ರಹಣ). The comprehensiveness of a rule (ಆದಂ Śmd. 102).

ಬಹುಳತೆ bahuḷatĕ. = ಬಹುಲತೆ. Muchness, multiplicity, abundance, frequency; various applicability, comprehensiveness. See Śmd. 65. 78. 82. 212. 354.

ಬಹುಳತ್ವ bahuḷatva. = ಬಹುಲತ್ವ, ಬಹುಳತೆ. See Śmd. 66. 212.

ಬಹುಳಪಕ್ಷ bahuḷa-pakṣha. = ಬಹುಲ No. 6. (Bp. 61, 92).

ಬಹುಳವೃತ್ತಿ bahuḷa-vṛitti. Frequent occurrence, frequency (ಬಹುಳದ ವರ್ತನೆ Śmd. 80 Cm.).

ಬಹುಳಸ್ಥಿತಿ bahuḷa-sthiti. = ಬಹುಳತೆ (Śmd. 78; ಬಹುಳದ ಸ್ಥಿತಿ 78 Cm.).

ಬಹೂಕ್ತಿ bahu-ukti. The plural number (ಬಹುವಚನ Śmd. 269 Cm.).

ಬಹೂಪಮೆ bahu-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಬಹ್ವಾರಂಭ bahu-ârambha. Many efforts (Čpr. 4, 59).

ಬಹ್ವಾಶಿ bahu-âśi. Eating much; a glutton. (My.).

ಬಳ್ bal. = ಬೆಳ್ 1. — ಬಳ್ಳಿಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಬೆಳ್ಳಿಳ್ಳಿ. (ಗ್ಯಂಜಿನ, ಮುಖಾಕ್ಷ, ರನೋಜಳ, ಉಮಾಸ G.).

ಬಳ bala. 1. = ಬಳ್ಳ. See ಇಬ್ಬಳ.

ಬಳ bala. 2. = ವಳ. See ಅಡಬಳ.

ಬಳ bala. Tbh. of ಬಲ (Śmd. 25). See ಬಲ್ಲಳ. — ಬಳಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join troops (Rśv. 13, 4). — ಬಳಸಗುಣ. -ಅಗುಣ. Krishṇa (Grj. 4, 71). — ಬಳಮದ್ದು. = ಬಳದಮರ್, q. v. — ಬಳಮದ್ದುರ್. (ಆಳಪೌಷಧ Śmd. II; Śm. 39; ಜಗಳದ ಮದ್ದು G.). Gun-powder (?). — ಬಳದಮರ್. = ಬಳಮದ್ದುರ್. (ಆಳಪೌಷಧ Kk. 84, c. r. ಬಳಮದ್ದು).

ಬಳಕ balaka. = ಬಿಳುಕ, q. v.

ಬಳಕಿಸು balakisu. = ಬಳುಕಿಸು. To shake (v. t.), as a long split of bamboo, a thin blade of a sword, etc. (My.).

ಬಳಕು balaku. = ಬಾಗಲು 2, ಬಳಕು, ಬಳುಕು 1, ಬಳ್ಕು 1. To shake (v. i., My.); to tremble (Bp. 26, 30).

ಬಳಗ balaga. A mass, a multitude, an assemblage, a troop, etc. (ಗೊಸ್ಸಣಿ, ತರಕ್ಕೆ, ಜಂಗಡ, ಪಿಣ್ಣು, ಒಬ್ಬುರ್, ಗಡಣ, etc., ಪ್ರೀತಿಕೆ Śm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಜಂಗಡ, ಒಬ್ಬುರ್, ಪರಿ, etc., ಪ್ರೀತಿಕೆ Kk. 17; My.; Tĕ. ಬುಗ); — the family-circle, relations (My.; Tĕ.). See Čpr. 7, after 62; Bp. 58, 28; 59, 50; J. 3, 8. 25. 38; 8, 3; 28, 43.

ಬಳಂಕು balaṅku. = ಬಳ್ಕು 2, etc. To bend (v. i., Grj. 1, 86; T. ವಂಕಿ, M. ವಳಿ).

ಬಳಪ balapa. = ಬಳಪ, ಬಳಾಪ. A whitish pot-stone, Lapis ollaris, frequently used (as a substitute for slate pencil, etc.) in writing (ಪುಳ್ಕಿಗೆ ಪಲ Mr. 359, c. r. ಬಳಪ; My.; T. ಪಲಪ, ಪಲಪ್ಪ; Tĕ. ಬುಪ). — ಬಳಪಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize the pot-stone pencil. ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ಡಿಯ ಪಿಲ್ಲೊಳೆ, ಬಲವಿಕೋಧಿ ಪಜ್ಜಂಗೊಳೆ, ಪಾನವರಿಪ್ಪ ಪಕ್ಕಂಗೊಳೆ, ಳೌರವಾರಿ ಗಣೆಗೊಳೆ, ಪೋಗರ್ಗಾಣದಂ ನಿಲ್ವರ್? (Śmd. 200).

ಬಳಬೆ balabĕ. = ಬಣವೆ, etc., ಬಳುವೆ. A stack, a rick. ಕರಡದ ಬಳಬೆ (Bhâgavata 3, 2, 40).

ಬಳಯಿಸು balayisu. (fr. ಬಳೆ 1). = ಬಳೆಯಿಸು. To cause to increase; to cause to abound; to cause to grow (Čpr. 1, 86; 5, 11; 8, 60; Abh. P. 15, 58; Grj. 3, after 119). (ಮಾಮರಂ) ಕಾಯ್ಗಳಿನಮೊರ್ಮೆ, ವಣ್ಣಳಿನಮೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮುನಪ್ರಮೋದಮುಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮೂಜಗಿತ್ತು ಸವಿಯುಂ (Čpr. 7, 48).

ಬಳಲ್ balal. — ಬಳಲೊಪ್ಪುಗಿಸ ಮರ. A shrub or small tree yielding a red dye, Symplocos racemosa Roxb. (St. & Pl.).

ಬಳವನ್ತ balavanta. = ಬಲವನ್ತ. (Grj. 1, 108).

ಬಳವಿ balĕvi. (Śmd. 247. 255). Increase, growth (Čpr. 6, after 64). (T. ವಳಪ್ಪ, ವಳಮ್ಬು). ತನುಜನ ಬಳವಿಯನೆ ನೋಡಿ, ಜನಕಂ ನರಿದಂ (Śmd. 256).

ಬಳವಿಗೆ balavigĕ. = ಬಳವಿ, ಬಳವಿಸೆ. (ಸುತರ ಪೆರ್ಮೆ Čt. I, 53).

ಬಳಸಿಗ balasiga. (Śmd. 40).

ಬಳಸು balasu. 1. To go in a circle or round, to move round; to have a circular motion (Rśv. 6, after 11); to walk or wander about (Bp. 16, 18; 18, 40; J. 3, 28); to go round, as a rêpha round a consonant (Śmd. 345; ಪ್ರದುಗ Śmd. Dh.; ಸುತ್ತು 345; ತಿರುಗು Śm. 110; Mhr. ವಳಣೇ, to turn, move round; *cf.* Sk. ವಲ್). to turn round or take one's course towards (Bp. 43, 60). 2, to be surrounded (Bp. 50, 38; J. 3, 3); to be wrapped up (Bh. 1, 10, 25). 3, to go round, to circumambulate (Bp. 23, 18; 39, 7; 41, 22; 60, 28; 58, 23; 60, 32; Bh. 3, 13, 27; Rām. 1, 16, 52); to surround; to environ (Rśv. 13, after 59, twice; Bp. 54, 19; J. 3, 22; 5, 12; 6,

1; Sl. 63); to cover (Riv. 2, 35); to be in one's company (Bp. 44, 52; Riv. 4, after 14). ಬಳಸಿ ಬಿಚ್ಚಿದು (ಕಬ್ಬಿಡ Kk. 59). See ಕೆಪ್ರ. 1, 73; 1, after 101; 1, 109. 111. 136; 2, 69. 86; Abh. P. 5, after 53; 11, after 82; 12, 95; ತರೆದಳಸು; ಮುಂದಳಸು 1. — ಬಳಸು ಬಳಸು. rep. (Bp. 58, 23; 60, 32).

ಬಳಸು baḷasu. 2. (ಕೆmd. 40). (= ಬಾಜೆ). The act of surrounding or encompassing (Bh. 2, 2, 103); the state of being round about (Abh. P. 3, 87; 4, after 128; 5, after 53; see ಪೂಜಾ-). 2, what surrounds: a kind of bodice, a coat of mail (ಕಂಚುಕಾಗಿ Kmd. Dh.; ಕಂಚುಕ Kṃ. 110). ಗದುಮಿಯ ಬಳಸಿ, ಬಿಚ್ಚಿಡಿದಡಗಳಷ್ಟಿ, ಆನೆ ಹೋರಲಿಕ್ಕಿದ ಪದಾರ್ಥ (Kmd. 131). 3, the state of being circuitous, as a road (My.). 4, one round or turn, as of a rope, a dōtra, a sīrē, etc. (My.). 5, a turn in serving up dinner (My.). See ಮುಂದಳಸು 2.

ಬಳಹ baḷaha. = ಬಳಸ, etc. (Bp. 31, 3. 10; Bh. 1, 1, 9; My.; see Mr. s. ಬಳಸ).

ಬಳಹರಿ (baḷa-hari). (= ಬಳಾರಿ). — ಬಳಹಂಮಾರಿ. N. (Bp. 23, 19).

ಬಳಾಪ baḷāpa. = ಬಳಸ, etc. (My.).

ಬಳಾಯಿ baḷāyi. (ಪದಲು Ćb. 63).

ಬಳಾರಿ baḷāri. (= ಬಳಹರಿ). The demon Baḷāri or Mahākāḷī (ಮಹಾಕಾಳಿ Ćt. II, 119). ಆತನ ಬಲಿಗಟ್ಟಿ, ಮುಸ್ಸಧುಬಳಾರಿಗೆ ಪೆರುಗಾ ಮಾಡಿ, ಪೊಲ್ಲಮೆಂ (Riv. 11, 165).

ಬಳಿಕು baḷiku. = ಬಳ್ಳು 1, etc. (Bp. 55, 10).

ಬಳಿಂಕ baḷiṅka(?). A part of a ship (? Mr. 408, text corrupt).

ಬಳಿದು baḷidu. The state of being (bent or) sloping, as a roof (My.); the state of not being steep or of graduual ascent, as a hill (My.); that of inclining from a horizontal direction, as the haft of a hoe, etc. (My.; T. ವಳವು).

ಬಳುಕಿಸು baḷukisu. = ಬಳಕಿಸು. (My.).

ಬಳುಕು baḷuku. 1. = ಬಳಕು, etc. (Bp. 14, 17; 38, 30; My.).

ಬಳುಕು baḷuku. 2. = ಬಳ್ಳು 2, etc. ಉಷ್ಣ ಮಾಡಿ ಬಳುಕಿಸು ಮು (ಬಿಸ್ಕುರ, ಉಷ್ಣತಾನಸ Nr.). ಉದರಾಜಾಷ್ಟ ಪೆದೆ ಬಳುಕಿದರೆ (Bp. 11, 12).

ಬಳುಂಕು baḷuṅku. = ಬಳುಕು 2, etc. (Grj. 5, after 42). ಪಚ್ಚ ಕೆಂಪಿಗೆ ಬಳುಂಕಿದನು, ರಾಜೇಷ್ಟ ಮುಖ ಕೊಂಕಿದನು (Bp. 52, 18). ಬಿಡನೆಯು ಬಳುಂಕಿ (Riv. 10, 7).

ಬಳುವೆ baḷuvĕ. = ಬಳವೆ, etc. A large heap (Rām. 6, 55, 15).

ಬಳುವಳಿಕೆ baḷuvaḷikĕ. Increase, growth (Ćpr. 4, 2).

ಬಳುವು baḷuvu. Heaviness, weight (My.; T. ಪಳುವು).

ಬಳೆ baḷĕ. 1. (= ಬೆಳೆ 1; *cf.* ಬಲಿ 1). To increase, to become large, to grow up, to prosper (used only with regard to man and other animals and their bodies according to Kmd. 250; ಪ್ರವೃದ್ಧಿ Kmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿ Kṃ. 114; Ćpr. 1, 91; 3, 104; Grj. 4, 2. 38; T., M. ವಳ). ಬಾಲಭಾವದೊಳೆ ಭಾವಿಕರ್ಯರ್ ಬಳೆದರ್ ನಿರಸ್ತರಂ (Kmd. 230). ಮೃದುಮುಗ್ಧಾಕಾರಂ ಬಳೆದಂ ನರಸ್ತ್ರೀಮಣಿಭಾವಂ (256). ಎನ್ನಿತ್ತ ನಿನ್ನ ಉಮ್ಮಬಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಫಲಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಾಣಿಮೆನ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನಮೊಳ್ ವಧೇಭರಂ ತನಯ್ದು ಬಿರ್ಪಾನೆಯ್ದ ಆನೆ ಕಂಡಗುಂ (144). (ಆ ಕುಮಾರರ್) ಇನ್ನು ಬಳೆಕ್ಕುಮೆಂದಮೆ (Riv. 4, after 75). ಉತ್ತಮಸ್ತ್ರೀವಸುಮ — ಮುನ್ನಿಪುತ್ರರಿರ್ವರ್ ಬಳೆದರ್ (4, 78). ಸ್ಥಪೋತ್ತಮನ ಸುಳುಮಾರಿ ಮಿಗೆ ಬಳೆಕ್ಕುತ್ತಿರ್ದಳು (Pril. 3, 28). Note: The meaning of ಬಳೆ 1 appears in Ćpr. 1, 82. 90; 1, after 101; 2, 91; 3, 12; 5, 49.

ಬಳೆ baḷĕ. 2. = ಬೆಳು, etc. — ಬಳೆಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳಗಾರ. (S. Mhr.).

ಬಳೆ baḷĕ. Tbh. of ವಲಯ. A ring; an armlet, an armring, a bracelet of glass, etc. for females (ಕಾಪ್ಪುವಾಗಿ Kmd. Dh.; ಬಾಲೆಯರ ಕಾಪವಲಯಂ Kṃ. 114; ಪ್ರತಿಸರ Mr. 340; ವೃತ್ತಿಕೆ 285; Ćpr. 3, 64; C.; M. ವಳೆ, T. ವಳ್ಳೆ; Mhr. ಬಾಳಾ). ದಸ್ತದ ಬಳೆ (Riv. 5, 24). ನಿಗ್ಗದ ಬಳೆಗಳ್ (Rāghā. 17, 6). ಯೂವನ್ಸದ್ಧುದಲ್ಲಿ ಮುರಿವಿಸ್ಟ ಮೂವರ್ ಪಟ್ಟು ಬಳೆ (ಜಾಣಾ, ಮುಂ ಳಬಳ Sl. 238). ಚಕ್ರದ ಕಲ್ಲುಗಣ್ಣಿ, ನೊಗ, ಉಮ್ಮು, ಕಮಾಡಿ, ಬಳೆ ಮುಕ್ತಾದ ಬಡ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅವಸ್ಥರ); ಬಡ್ಡಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಉಮ್ಮು ಸೇರುವ ಕಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತು ಕೋವಿದ ಬಳೆ (ಸೇಮು, ಪಡ. 276). ಕುಮುರಕಾಯ ಪೊಡಿಗಣ ಬಳೆ (ಕವಿ Kṃ. 109). ಬಿಂಬಿಸ ಬಳೆ (ಕಬ್ಬ ಮಾ Kk. 75). ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ ಗಿಳಿ ಸೋವಾಣಿಗಳಿರ್ದ ಒಬ್ಬಗುಂ ಕೆಲವಿದೆಯೊಳ್ (Kmd. 231). See ಕೆಯ್-, ಜಾಮುಗೆ-, ಜಾಮು; B. 4, 122; Prvs. s. ಜಾಮು 1, ಸಪ್ಪೆ 1. 2, a series (in algebra, B. 1, 11; Mhr. ವಳ್ಳಿ). — ಬಳೆಗಡಪಾಷ್ಟ. -ವರ್ಗ-. = ಬಳೆಪಾವ ಜಾವ್ಯ. (B. 2, 26). — ಬಳೆಮುಮ. -ಮುಮ. To put on a ring. ಬಳೆಮೊಟ್ಟಿಂ (Kmd. 200). — ಬಳೆಮೊಸು. -ಮೊಸು. To cause to put on a ring or rings (Ć. Bp. 47, 42). — ಬಳೆಮುಡಿ. The bundle of glass rings strung on strings that is carried by bracelet vendors (My.). — ಬಳೆಯಸ. -ಆರ. A bracelet maker; a bracelet vendor (My.). — ಬಳೆಯುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. A sort of salt (ಪಸು Mr. 143; My.). — ಬಳೆವಾಳ ಗಿಡ. (-ಒಡರ್-). A prostrate herb, the spreading hog-weed, Boerhavia diffusa Lin. (Z.; St. & Pl. as ಬಳೆಪಾಷ್-). — ಬಳೆ ವಡರ್ಪಾವ್ಯ. -ಒಡರ್-. A venomous snake, the Trimeresurus anomallensis (Bd.); the venomous snake Dipsas gokool (Bd.). — ಬಳೆವೊಡರ್ಪಾವ್ಯ = ಬಳೆವಡರ್ಪಾವ್ಯ. (My.).

ಬಳೆಗಾರ baḷĕ-gāra. (Kmd. 235). = ಬಳೆಯಸ. (Rām. 5, 3, 51; C.). ಬಳೆಗಾರಿಕ ಅಂಗಡಿಲಿ ಬಾಯ್ದೆ ಪಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿದೆ(?) — ಬಳೆಗಾರ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿಸ್ಸರೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಗಿಗೆ ಬೇಳು (Prvs.).

ಬಳೆಗಾರ್ತಿ baḷĕ-gārti. (Kmd. 246). A female bracelet maker and vendor (My.).

ಬಳೆಯಿಸು baḷĕyisu. = ಬಳಯಿಸು. (Ćpr. 1, 91; 5, 125).

ಬಳೆವಿಗೆ baḷĕvigĕ. = ಬಳವಿಗೆ. (Ćpr. 1, after 101).

ಬಳ್ಕಿಸು baḷkisu. To cause to bend, to bend (v. t., Ćpr. 7, 107).

ಬಳ್ಳು baḷku. 1. = ಬಳಕು, etc., (ಅಳುಳು 5). To shake (v. i.); to tremble; to fear (ಭಯಪಡ್ ಆಡ್ Kk. 12; ನಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಸುರುಳ್, ಅಂಗಿ, ಭಯಪಡ್ ಆಡ್ Kṃ. 40).

ಬಳ್ಳು baḷku. 2. = (ಬಸ್ಕು 2), ಬಳಂಕು, ಬಳುಕು 2, ಬಳುಂಕು. To bend (v. i., ನಮಸ್ಸ Kmd. Dh.; Grj. 2, after 105). ಬಾಣ್ಮೆಣಂ ಪೊಸರೆ ಬಳ್ಳುವ ಸಮ್ಮುಖ ಸೂಚನಾಲಯೋಳ್ (Kmd. 201.

q. v. ಬಿದ್ದುದು). ಬಳ್ಳುವ ಸಮುದ್ರ (Rāv. 5, 87). ಭಗೆದಾಜಂ ಬಳ್ಕೆ (6, 11). ತೆಳ್ಳಮ ಬಳ್ಕೆ (7, 17). ಬಾಲಂ ಮೇಣ್ ಬಳ್ಕೆ (9, 29). ತಾಪ್ ಆಳ್ಕಿ, ಬಳ್ಕೆ (J. 6, 28).

ಬಳ್ಕುಡಿ balkuḍi. = ಬಳ್ಕುಡಿ 2, q. v. Fear (ಗುಳ್ಳ, ಜಿಗಣ, ದಳ್ಳುಳ, ಆಳಿಂ, etc., ಭಯ ಕೆ.).

ಬಳ್ಪಳ balpaḷa. (= ಬೆಳವಲ). Growth (ಬೆಳವುದು Ct. II, 37). ತೊಳವ ದಸ್ತಮುಂಜಿನಸ್ತುತಿ ಬರ್ದ ಬಳ್ಪಳ (e) ನೀಳ್ದು (Śmd. 275 Mḍb.).

ಬಳ್ಪಳಿಕೆ balpaḷikĕ. Growth, greatness; or great lustre (*cf.* ಬೆಳ್ಪಳ; Ćpr. 8, after 51).

ಬಳ್ಳ balḷa. = ಬಳ 1. A measure of capacity, the 4th part of a kōḷaga or 4 mānas (C.; Mr. 355, see s. ಮಾಗ and ಖರ್ಪ; ತಪ Mr. 206; ಪ್ರಸ್ಥ Hlā., Nr., Mn. 108, Mr. 472, Sl. 320. 429; T. ದಳ್ಳ; M. ಪಲ್ಲ; Tē. ಬಳ್ಳೆ; T., M. ದಳ್ಳ also: a canoe or boat of one trunk; a brazen charger or eating dish; Tē. ದಲ್ಲ, a purse; M. ಪಲ್ಲ = Sk. ದಲ್ಲ, a large bamboo basket to hold grain, etc.). ಬಳ್ಳ ಪದ (Śmd. I). See Bp. 9, 17; 42, 5; V. 9, after 71; J. 2, 27; Prv. s. ಬೆಳಸು 1. — ಬಳ್ಳದ ಮರ. A cross piece of wood on the wheel of an idol car (My.). — ಬಳ್ಳಾರಿ. N. of a town in Tēlugu (My.; B. 3, 46; 5, 122). — ಬಳ್ಳೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. N. (Bp. 9, 11). ಬಳ್ಳೇಶ್ವರನ ಮುಳ್ಳಯ್ಯ (Bp. 9, 46; 47, 38).

ಬಳ್ಳವಳ್ಳ (balḷa-balḷi, *i. e.* balḷi-balḷi). Creepers and creepers, *i. e.* turnings and turnings (? Abh. P. 3, 115; 12, 87).

ಬಳ್ಳಾಳ balḷāḷa. = ಬಲ್ಲಾಳ. (My.).

ಬಳ್ಳಿ balḷi. Tbh. of ದಳ್ಳಿ. A creeper, a vine (ಲತೆ, ಪ್ರತಾನಿನಿ, ದಳ್ಳಿ, ಪ್ರತತಿ, ಪ್ರತತಿ Hlā.; ಲತೆ Nn. 31; ದಳ್ಳಿ 102; ದಳ್ಳಿ, etc. Mr. 106; C.; Tē. ದಳ್ಳಿ; T., M. ದಳ್ಳಿ). ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ (ತಾಮ್ರದ ಬಳ್ಳಿ Hlā.). ನೀರುಳ್ಳ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಪೊಸನಿ Mr. 420). ಬೆಳ್ಳಿ ಪೆಯ್ವುರೇ ಬಳ್ಳಿ (ಶುಶ್ರುಷ್ಟತಿ, etc.); ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿ (ನಲಿನಿ, etc. Sl. 95). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುರ್ ಪೂದರ್ (Śmd. 89. 113. 129). ಬಳ್ಳಿ ಹಿಡಿದು, ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ದು ಬೇಳು (Prv.). See ಆಲದಳ್ಳಿ, ಎಳೆಬಳ್ಳಿ; Ć. Bp. 11, 5; Śāv. 3, 33; 4, 23. — ಬಳ್ಳಿಗವುಳೆ. -ಪವುಳೆ. White bent-grass, Panicum dactylon (ಗರ್ಣಾಲಿ, ಶತಪರ್ವಳೆ Nr.). — ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬಸಿ. -ತುಬ್ಬಸಿ. = ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬುಸಿ. (ಯವನ, ಯವಾನ, etc. Sl. 144). — ಬಳ್ಳಿದುಬ್ಬುಸಿ. -ತುಬ್ಬುಸಿ. The plant Alhagi maurorum Tournef. (ಯವನ, ಯವಾನ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, ಧನ್ವಯವಾಸ, etc. Nr.). — ಬಳ್ಳಿಬಜ್ಜಿ. (ಶಲಾಟು Sl. 162). — ಬಳ್ಳಿಮಾವು. Tbh. of ದಳ್ಳಿಮಾವು (Śmd. 380). See Ćpr. 6, after 88; V. 5, 6; 9, 7. — ಬಳ್ಳಿಮಾವು. A kind of mango tree (Ćpr. 6, after 88; 8, after 73). — ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು. Chain-lightning, lightning in zigzag (Abh. P. 13, 76; Bp. 11, 34; Rāv. 5, after 19; Bh. 6, 1, 6). — ಬಳ್ಳಿಮೀನು. A polyp (? Sl. 88). — ಬಳ್ಳಿಯದ. -ದ. A creeper to spread out or run: to spread like a creeper (Grj. 2, after 106; 3, after 26; Rāv. 4, after 14; 7, after 17). — ಬಳ್ಳಿಯುರ್. -ದುರ್. = ಬಳ್ಳಿಯದ. (Ćpr. 8, after 44). — ಬಳ್ಳಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rāv. 5, after 114). — ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ. -ವಸಲೆ. A green spot of creepers (Ćpr. 8, after 4). — ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Zigzag-light (Grj. 5, 61; 5, after 76; Rāv. 6, after 11; 13, after 77).

ಬಳ್ಳು balḷu. = ಬಳ್ಳು 2, q. v. A jackal (ಘೂಂಬುಳು, ಗೋಮುಖಂದು Mr. 162; Abh. P. 14, 122; J. 19, 3; My.; Tē. ದುಡು, ದುಡುಮು, an old fox; M. ದಣ್ಣಾಯಿ, ದಣ್ಣಾಲಿ, a fox; Mhr. ಧಾಉಸ, a bear; an old female jackal; *cf.* ಫಳ್ಳು No. 2).

ಬಳ್ಳೆ balḷĕ. N. of a plant (ಶುಕಲತೆ Mr. 149). — ಬಳ್ಳೆ ಸೊಪ್ಪು. = ಬಳ್ಳೆ. (My.). ಬಜಾಯಿ ಬಜಾಯಿ, (ನಿನಗೆ) ಬಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು, ಸೋತ ಪುರುಷಗೆ ಸೋರೆಸೊಪ್ಪು (Prv.).

ಬಳ್ಳಿ balḷi. (= ಪಾಲ್ 1). To live (ಜೀವಿಸು Śmd. I). ಬದ್ದಂ (49). ಬದ್ದಿಳ್ (Ćpr. 1, after 101). ದೈವದಿಂ ಬದ್ದಿಂ (Śmd. 157). ಬದ್ದುದು ಬಲ್ಲಾಡಿ (38). ಜೀವಿಸುಂ ಪದಪಸೆ? ಪಾಲ್ದು ಪಾಲ್ದಪಿನಿಲ್ಲದ ಪಾಲ್ದೊಣರೇಳೆ ಬದ್ದಪರ್? (81 Mḍb.). 2, to begin to live prosperously (ಒಳ್ಳಪಾಗು Śmd. I).

ಬಳಿ baḷa. 1. = ಬಲ್ 2, etc. — ಬಲಿದಳಿ. = ಬಲಿದಬ್ಬಿ. (G.). — ಬಲಿದಬ್ಬಿ. = ಬಲ್ಲದ. (ಯೌತಣಾದಿಯಜ್ಞೇಯಂ, ಸುಪಾಯ, ಪರಣ, ದುದಿವ ಮುಸ್ಪಾದಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಳಗೂ ಆಳಿಯನಿಗೂ ಕೊಡ ತಳ್ಳ ಬದಿದಬ್ಬಿ ಮುಸ್ಪಾದ ಬಹುಮಾನ Sl. 266, *only* in Sl.).

ಬಳಿ baḷa. 2. = ಬಲು 2. Short P. p. of ಬಲ್ 4, in ಬದಿಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಳಿಕೆ baḷakĕ. = (ನಡತೆ), ಬಲ್ಲಿಕೆ No. 1. Course, way of action, plan, contrivance (Bh. 1, 8, 61. 76). 2, use;—custom, practice; exercise;—the state of being well known or understood by practice; conversancy with;—intimate and frequent converse or association, familiarity, familiar intercourse (Śmd. 262, v. 224, which is an *interpolation*, as it does not occur in Mḍb.; My.; B. 5, 155; T. ವದಿಕ್ಕ, ವದಿಕ್ಕ, ವದ್ದ). ಬದಿಕೆಯಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪಾದ ಬಹುದು, ಪರೀ ಕಾಲಿ ಸಮ್ಮಿಸ ಕೂಡದು (Prv.). See Prv. s. ಬೆಳಸು.

ಬಳಿಪು baḷapu. 1. To cause to smear (a floor, etc. with cow-dung, My.).

ಬಳಿಪು baḷapu. 2. (ಬಳಪು). = ಬಲ್ಲಿಪು. (To cause to go?), to cut off (Rām. 3, 4, 27).

ಬಳಿದು baḷadu. = ಬಲ್ದು. P. p. of ಬಲ್ 4. (My.).

ಬಳಿಲ್ baḷal. 1. = ಬಡಲು 1. To become weary, to be fatigued; to droop, to fade; to be cast down, to be distressed (ಎದಿರ್ Śmd. I; ಶ್ರಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ಸೀಡೆ Śm. 107; see ಬಡಲುವಿಕೆ; T. ವದಾಲ್ಪಿ, weariness, etc.; *cf.* ಪಾಡು 1). P. p. ಬದಿಲ್ದು (Śmd. 49). ಪುಷ್ಪದೊಳ್ದು ಬದಿಲರ್ ಧೃಂಗಕ್ಕೆ ಪುವಿಲ್ಲದೇ? (Sl. 8). See Ćpr. 5, 63; 7, 41; 8, 71; Bp. 42, 31; Rāv. 5, 39; 11, 7; J. 4, 55; 13, 5; 26, 4; 28, 5. 16; 29, 49; ಕಮ.

ಬಳಿಲ್ baḷal. 2. = ಬಜಲ್. To become slack or loose; to swing, to dangle; to slip (ಜೋಲ್ Śm. 107; T., M. ವದುಳ್ಳು, to slide or slip; M. also ವದುಮು). ಬದಿಲ್ದ ಉಪಾ (Ćpr. 7, 117).

ಬಳಿಲ್ baḷal. 3. = ಬಡಲು 2. The state of being loose, etc. (ಜಂಗಳ, ಸೋರ್, ಸಡಿಲ್ದುದು Śm. 49). — ಬದಿಲ್ದಿ. ಸೀರಿ. A flapping ear (J. 13, 60). — ಬದಿಲ್ದುಬುಮು. -ತುಬುಮು. A loose bundle of hair (J. 18, 25). — ಬದಿಲ್ದುಪಿ. A loose knot or braid of hair (Abh. P. 3, after 67; Śm. 118; Rāv. 7, 17).

ಬಳಿಲಿಕೆ baḷalikĕ. = ಬಡಿಕೆ. Weariness, fatigue, distress (ಪದಪು, ಪರಿತಾಪ Hlā., Mr. 385; ಆಯಾಸ Bhn. 66; Bp. 18, 12; 29, 13; 59, 15; Rām. 3, 2, 15; J. 5, 61; My.; T. ವದಲಿಗೆ). ಬಯಕೆ ಬದಿಲಿಕೆ (ಪ್ರಗಾಢ Sl. 417).

ಬಲಿಲಿದು balalidu. A wrong form of ಬದಲ್ದು. P. p. of ಬದಲ್ 1 (Rām. 2, 7, 3).

ಬಲಿಲಿಸು balalisu. = ಬದಲ್ಸು. (Rām. 3, 2, 27; J. 7, 60; 13, 19. 33. 55; My.).

ಬಲಿಲು balalu. 1. = ಬದಲ್ 1. P. p. ಬದಲಿ. (Bp. 24, 61; 47, 40; 57, 14; Rām. 3, 8, 69; J. 7, 39; 10, 50; 15, 5; 18, 17; My.). ಬದಲೋಣವ (ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಬಹುಬಲಿ Sl. 390). ಕಣ್ಣಿ ಬದಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾತುವ ರೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ವಪ್ನ, ಸ್ವಪ್ನಾ, ಉಪಪ್ರ 392).

ಬಲಿಲು balalu. 2. = ಬದಲ್ 3. — ಬದಲುಗೊಡಪ್. -ಕೊಡಪ್. A slack neck (Rām. 3, 3, 18).

ಬಲಿಲ್ಕೆ balalkĕ. = ಬದಲಕೆ. (ಸೀಪ ಕೆ. I, 50; II, 37; Kk. 46; Śm. 59; Bp. 12, 47; J. 4, 48; 32, 28).

ಬಲಿಲ್ಲು balalŏu. = ಬದಲಿಸು. To deprive of motion or activity: to exhaust, to weary (ಸಿಕ್ಕೆಲ್ಲಿ Śmd. Dh.; Śiv. 5, 3).

ಬಲಿಸು balasu. = ಬದ್ಸು 1. (To cause to go); to use; to spend, as time, etc. (My.; Bp. 16, 19; 20, 8; Bh. 1, 1, 9; 1, 10, 1; Rām. 3, 2, 18; Sl. 36; B. 5, 92. 103; T. ಬದಿಗು, to walk; to pass current; to be in use;—to conduct; ಬದುಕು, to conduct, carry on; ಬದುಕು, ಬದುಕ, way, manner; Tē. ಬದಕ, way, mode; usage; see ಬದಿಕು; *cf.* also Tbh. ಬದಿಕ and ಬಾಳಿಕೆ). ಬದುಕಿದ್ದಾರು (ವೀರಪ್ Bhn. 9). See Prv. s. ಬಳಸು 1.

ಬಲಿ bali. 1. = (ಬದ 2), ಬಲಿ 2. (Going; passing); a way, a road (ಮಾರ್ಗ Śmd. Dh.; ಬಟ್ಟೆ I; ಪಥ Śm. 115; My.; T. ಬಲಿ, ದಂ, ದಾರಿ; M. ವಳಿ). 2, a place, a spot (ಎಡೆ, ಠಾವು Kn. 128; Ōpr. 6, 48; T.). ಪೊಯ್ದ ಬಲಿ (ಬಾಣದ Śmd. I). ನೂಗಬಲಿ ಬಲಿಗಳು (Rām. 3, 2, 16). See ಎಸಳ್ದಲಿ. 3, vicinity, nearness; company (ಸನಿಧ Śm. 115; ಸಮೀಪ, ನಿಳಿ, ಸನೀಧ, ಸಡೇಶ, ಸವಿಧ, ಸಮುದಾಯ, etc., ಪುತ್ರಿ ರ Sl. 371; My.). ಳದು ತಾಯ ಬದಿಯನುದಿಯದ ತಪಸಿದ್ಧಿಂ (Śmd. 194). ಲಿತನಂ ಳಯುಂಬೆಳ್ಳ ನಿಸ್ಸ ಬದಿಗೆ (J. 30, 25). See Śmd. 5; Bh. 1, 8, 94; 1, 10, 23; J. 10, 43; 13, 58; Sl. 90. 201. 4, way, mode, order: regularity, proper course, right behaviour (T., M. ವಳಿ; see ಗುರಿವಳಿ). 5, race, lineage (ವಂಶ Śmd. Dh. & I; Śm. 115; M. ವಳಿವಾಡು; Tu. ಬರಿ). 6, passing on: following: later or succeeding time; after, afterwards; further, and (ಮುತ್ತ Śmd. I; ಬಳ್ಳಿ, ಮುತ್ತ 398; T. ವಳಿ). ಬದಿಯೊಳ್ (Ōpr. 3, 39). 7, the place of the throat next to the artery called piṅgalĕ (ಪಿಂಗಲೆಯ ಬದಿಗೊಡಪ್ Śmd. I). — ಬದಿ ಕೊಳ್. To take the proper way or order: to place together in regular order (ಕೃಷ್ಣ ಸಚ್ಚಾಪ Śmd. Dh.). — ಬದಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Work in the vicinity or about (a person), waiting upon, attendance, service (Bp. 16, 13; 18, 12; 25, 8; 26, 20. 62). — ಬದಿಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. An attendant, a servant (Bp. 47, 36). — ಬದಿಗೊಡಪ್. -ಕೊಡಪ್. The place of the throat next to — (see s. ಬದಿ No. 7). — ಬದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To occupy a place, to plant one's self (Śiv. 5, 42). — ಬದಿಗೊಲ್ಲು. -ಕೊಲ್ಲು. Another arrow (Bh. 8, 10, 39). — ಬದಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. The road to be lost: to lose one's road (Ōpr. 5, after 64). — ಬದಿಯ. -ಆ. A man of good manners, a submissive man (ವಿಧೇಯಂ Śmd. I). See another ಬದಿಯ s. ಬದಿಯ. — ಬದಿವದು. -ಬದು 2. 1. = ಬದವಳಿ, ಬದಿದಪ್ಪು, ಬದುವಳಿ, ಬದುವದು. A company-gift: a gift that does not come alone, but is followed by another, two and more presents (ಕೆಲ್ಲ ವಸ್ತುವಿಗ ಬದಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು Śmd. I); especially the present to one's daughter, and other presents besides, given at the time of marriage (ಆಟ್ಟುದ್ಟುರಿ Kk. 53; ಆಟ್ಟು ದ್ಟುಳಿ Śm. 61). — ಬದಿವದು. -ಬದು 2. Different ways or roads (Rāv. 11, 166). — ಬದಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take a way;—to join (v. t.);—to follow;—to observe a regular order;—to conduct in accordance with, to comply with (ಪಿಡ್ದಿ ವಿಡಿ Śmd. 195 Cm.). ಬದಿವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುಪ್ಪನ, ಸಮಯ, ಅನುಚರ, etc.); ಬದಿವಿಡಿದುದು (ಅನ್ವಯಂ, ಅನುಗ, etc.); ಬದಿವಿಡಿದುದು (ಅನುರೋಧ, ಪ್ರಸಾದ Nr.). ಬದಿವಿಡು ದುಬಲ್ಲೆ ಳವುದು (ಸಮಾಜಸಮಾನ Mr. 181). See Śmd. 298; Bp. 28, 28; 38, 18; 46, 21; 53, 64; 57, 46; Śiv. 4, after 24; J. 3, 3; 5, 31; 20, 34; 30, 15. — ಬದಿ ಸರ್. To go after, to follow (ಅನುಗಮನ Śmd. Dh.; ಪಿನ್ನಯ್ದಿ ಪೋಪುದು Ōr. I, 85; Śmd. 281, o. r. ತರ್-; Abh. P. 13, 35; Bp. 4, 61; 35, 43; Bh. 1, 8, 45; Śiv. 2, after 42; J. 28, 52). — ಬದಿ ಸರಿಸು. To place behind (Rām. 6, 11, 2); to put into the shade (6, 30, 9); to come one after the other (6, 30, 13). — ಬದಿ ಸಲುವ. Following (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಯಂ, ಅನ್ವಕ್ಷ IIIA.). — ಬದಿ ಸಳ್ತು. A large, etc. road (ಪೆದಾರಿ Ōr. I, 35). — ಬದಿ ಸಾರ್. To approach (Śiv. 2, 47). — ಬದಿಸುರ್ಯಾವಯಾಗ್ಗ. A chameleon (ಗೋಸುಂಬೆ Mr. 164).

ಬಲಿ bali. 2. = ಬದಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬದಿ 1, ಬದಿಕೆ, ಬದುಳಿ, ಬಲ್ಲ. A gift, a present. (T. ಆಳಿ, to bestow, grant; ದಾನಗು, to give; to distribute; M. ವಡಿಪ್ಪು, to grant a favour; T. ವಡಿ, offerings of rice, etc.; ವಡಿಪ್ಪ ರ್, giving in possession; *cf.* ಬಾಗಿನ; ವರ 3). See ಉಬ್ಬುದಿ, ಬದಿಬದಿ, ಬದುಬದಿ.

ಬಲಿ bali. 3. A man who calls or invites (ಆಮ್ಮಾನಪುರುಷ Śmd. Dh.; ಕರೆಯಂ I; T. ಅರ್ಪಿ, to call, summon; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite;—a call, cry, summons; Tē. ಪಿಲುಚು, to call, invite; ಪಿಲುಪ್ಪು, a call, cry; an invitation; *cf.* ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ). — ಬದಿಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To send one that calls or invites to come (Ōpr. 7, 48; Abh. P. 6, after 42; 12, after 40; 16, after 4).

ಬಲಿ bali. 4. = ಪೊದ್. To sweep together, as dust (My.);—to wipe off or aside with the hand (Rām. 3, 6, 57; My.);—to scrape together with the hand (Bh. 2, 13, 50). 2, to put on or apply to, as lime (white-wash), mud, etc. to a wall, cow-dung to the floor of a house, etc., an ointment to the body (My.);—to besmear, as the floor of a house, etc. with cow-dung; to anoint (ಸಮ್ಮರ್ಜನ Śmd. Dh., Śm. 115; ಲೇಪಿಸು Śmd. I; Rāv. 11, 67; My.; T. ವರ್; M. ವರ; *cf.* ಬಾಸು 2). P. pa. ಬದಿದು, ಬದಿದು. ಬದಿದ ಎಣ್ಣೆ (the oil applied to the body) ಬಟ್ಟೆಂಗೆ (Prv.). — ಬದಿದು ಕೊಳ್ಳ್. To smear, as paint on the face (My.). ಬದಿದು ಕೊಣ್ಣು ಮೊಳಗು, to rob (My.).

ಬಲಿಕ balika. ಬಲಿಕೆಂ. = ಬದ್ 1 No. 6, ಬದಿಕೆ No. 2, ಬದಾಕ್ಕ, ಬದಾಕ್ಕೆ, ಬದಾಯ. After, afterwards;

further, and (ಪಜ್ಜಾದರ್ Śmd. I; 306; ಮುತ್ತೆದ್ದುರ್ 397 Cm.; ಪಜ್ಜಾಕ್, ಪರಮು Hlā., Mr. 434; My.; Tē. ದಿನಲೆ, ದಿನುಲೆ; Čpr. 2, 41; Bp. 37, 15; 49, 40; Jmt. 17; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 36; Śm. 27. 39; J. 2, 4. 47; Sl. 301. 395). — ಇದಾಳಿ. Even afterwards (Bp. 3, 84).

ಬಳಿಕೆ balikĕ. = ಬಳಕೆ. Use, etc. (My.; Sl. 15. 102. 320; B. 4, 53. 141; 5, 60. 226). 2, = ಬಳಕೆ, etc. (Śmd. I; 396; Śm. 37. 58. 118). — ಬಳಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To obtain use, to be used (My.; Sl. 19).

ಬಳಿಕ್ಕ balikka. ಬಳಿಕ್ಕಂ. = ಬಳಕೆ, etc. (Śmd. I; 396; Bp. 13, 6; 42, 30; 49, 13).

ಬಳಿಕ್ಕೆ balikkĕ. = ಬಳಕೆ, etc. (Śmd. I; 396).

ಬಳಿಗೆ baligĕ. = ಬಡಿ 2, etc. See ಉಪ್ಪಬಡಿಗೆ.

ಬಳಿಚು baliču. (ಬಳಿಸು). = ಬಡಿಸು 2. (J. 4, 44).

ಬಳಿಯ baliya. ಬಳಿಯಂ. = ಬಳಕೆ, etc. (Śmd. I; 396; Čpr. 5, after 44; Rāv. 13, 99). ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ (Liliv. 3, after 3). See another ಬಳಿಯಂ s. ಬಡಿ 1.

ಬಳಿಲ್ balil. = ಬಡಲ್ 2. (ಜಗುದ್ Śmd. I).

ಬಳಿಲ್ಲು balilču. To cause to slip, drop or fall down (ಅಧಃಸ್ಕಂಸನ Śmd. Dh.).

ಬಳಿಸು balisu. 1. = ಬಡಿಸು. (My.; B. 4, 141. 194).

ಬಳಿಸು balisu. 2. = ಪೊಡಿಸು. To cause to sweep together, etc. (My.).

ಬಳು balu. 1. = ಬಡಿ 2, etc. — ಬಡುವಲಿ. -ಬಲಿ. = ಬಡುವಡಿ. (Nr. a; J. 31, 19). — ಬಡುವಡಿ. -ಬಡಿ. = ಬಡಿವಡಿ 1. (Bh. 8, 27, 22; J. 27, 54). ಮುಮುದೆ ಪೊದರಾವದಲ್ಲಿ ಕೊಮುವ ಬಡುವಡಿ ಪೊದರಾವುದು ಅಗೊಸ್ಸು, ಆವು ದಾಯ ಎಸ್ಸು ಪರಣ ಎಸ್ಸು ಎಸಿಸುಗು (Nr. b).

ಬಳು balu. 2. = ಬಡಿ 2. P. p. of ಬಡಿ 4, in ಬಡು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಳು balu. 3. Putting on or applying to. — ಬಡುಗಾರ್. Mortar that is applied to a wall, etc. for smoothing and finishing (My.).

ಬಳ್ದುಂಕು balduṅku. = ಬದುಕು 1, etc. To live, etc. (ಜೀವಿಸು Śmd. I); to remain alive, to be saved (ದಿವಸ್ ಪದು I). ಪುಲಿಯು ದಾಯಿಂ ಬಿದ್ದು ಒಕಡಂ (I).

ಬಳ್ಳಿ balli. = ಬಡಿ 2, etc. See ಬಡಿದ್ದು.

ಬಾ bā. 1. Imperative singular of ಬರ್ 1: Come! (C.; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 8. 9; T., M. ಬಾ). — ಬಾ ಬಾ. rep. (Bp. 24, 62; 27, 61).

ಬಾ bā. 2. = ಬಾಯು. To swell, to tumefy (ಪೋಥ Śmd. Dh.; ಪೋಗು Bhn. 21). P. pa. ಬಾತು (Śmd. 265 Cm.; 279 Cm.), ಬಾತು (Śmd. 287 Cm.). ಬಾದುಕ್ಕೆನ್ನು, ಪತ್ತಕೆದು ಪದಮುದುಂ ಸೀಬಾಗಗ್ (Śmd. 288).

ಬಾ bā. = ಬಾವ 1. — ಬಾ ಮುಂಡ್ಕಳು. = ಬಾವ ಮುಂಡ್ಕಸ್ಸರು. (My.). — ಬಾ ಮುಂಡ್ಯ. = ಬಾವ ಮುಂಡ್ಯ. (My.).

ಬಾಂವಿ bāṁvi. = ಬಾವಿ. (ಬಾವಿ Čb.).

ಬಾಕ bāka. Tbh. of ಧಾಕ್ಷ. See e. g. ಪೊಟ್ಟೆ-. Feminine ಬಾಕಳು, see e. g. ಪೊಟ್ಟೆ-.

ಬಾಕತನ bākatana. Gluttony. See e. g. ಪೊಟ್ಟೆ-.

ಬಾಕಲ್ bākal. ಬಾಕಲು. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Sl. 111; My.). See Sl. 111. 112; B. 5, 27.

ಬಾಕಲ bākala. = ಬಾಕಲ್, etc. (B. 5, 126. 140).

ಬಾಕಲು bākalu. = ಪಕ್ಕಲು. — ಬಾಳಲಾಯು. -ಆಯು. = ಪಕ್ಕಲಾಯು. (My.).

ಬಾಕಿ bāki. 1. (fr. ಬಾಕ). A female eater or devourer. See ಪೊಟ್ಟು-.

ಬಾಕಿ bāki. 2. Remainder; balance; balance outstanding (of a sum or an account); debt; remaining (My.; Mhr., H., Br.; Čb. 143). ತತ್ತಪ್ಪ ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮುತ್ತೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು? — ಆಸಲು ಬಾಕಿಯಾದರೂ ಬಡ್ಡಿ ಕೆಲಸ್ಸಿ ಬಂಸ್ಸು (Prvs.). — ಬಾಕಿ ಸಾಕಿ. Balance outstanding (My.; Mhr. ಬಾಕೀ ಸಾಕೀ).

ಬಾಕಿದಾರ bāki-dāra. A man from whom a balance is due, one who is in arrears (My.).

ಬಾಕು bāku. 1. A bend, a curve (Mhr., H. ಬಾಕ, ಬಾಂಕ, ಬಾಕ, ಬಾಂಕ). ಪುಬ್ಬಿನ ಬಾಕು (ಪ್ಪತ್ತಿಲಕ Čb.).

ಬಾಕು bāku. 2. = ಬಾಗು. A dagger (My.; T. ಬಾಂಗು, M. ಬಾಮ್ಬ, ಬಂಗಿ; Br., H.).

ಬಾಕುಳ bākula. = ಬಾಕುಳಿ. (Bp. 40, 58).

ಬಾಕುಳಿ bākuḷi. Excessive desire (ಪನ, ಪೊಗಸು, ಇಚ್ಛ Śa.; ಆಕಾಂಕ್ಷೆ Kk. 67; ಪಿಂಪಾಸೆ Śm. 51; *cf.* ಬಯಸು). 2, an inordinately desirous, covetous person (Bh. 3, 7, 87).

ಬಾಗ bāg. ಬಾಗೆ. A garden (Mhr., H. ಬಾಗ; see ಬಾಡ್-).

ಬಾಗ bāga. 1. (Tbh. of ಧಾಗ್ಯ). One of the qualities of sāttvati (Kāvy. IV, 2, 60; Tē. ಬಾಗು). — ಬಾಗವಾಡಿ. N. of a place (Bp. 2, 45; 5, 49; see ಇಂಗಳೇಶ್ವರ-).

ಬಾಗ bāga. 2. Tbh. of ಧಾಗ. (My.). See ಕಡಿಬಾಗ.

ಬಾಗ bāga. 3. = ಬಾಗ್. See ಬಾಗಬಾಸ.

ಬಾಗಲ bāgala. = ಬಾಗಿಲು, etc. See ಆಗಸೆ-. — ಬಾಗಲಬಾಸ. -ಬಾಸ. = ಬಾಗಿಲ್ಬಾಸ. A door-frame (My.).

ಬಾಗಲು bāgalu. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (My.). ಊರೆಲ್ಲ ಸುದ್ದಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು. — ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದು ಹೋಗುವನಿಗೆ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಗವಾನ bāga3-vāna. A gardener; one of a caste that buy and sell vegetables and flowers (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಬಾಗಾಯತಿ bāgāyati. Relating to garden-land (Mhr., H. ಬಾಗಾಯತೀ); a garden (My.).

ಬಾಗಾಯತು bāgāyatu. Garden-land, a garden (My.; Mhr., H. ಬಾಗಾಯತ).

ಬಾಗಿ bāgi. = ಬಾಸೆ. N. of a tree (ತಿಬಾಲಿ Mr. 127, c. r. in two MSS. ಬಾಗೆ; Bp. 45, 36); the tree Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; Oroxylum Indicum Vent., E.).

ಬಾಗಿ bāgi. 1. Tbh. of ಧಾಗಿ 1. An owner; a master, a lord (Abh. P. 5, 3).

ಬಾಗಿ bāgi. 2. (Tbh. of ಧಾಗ್ಯ). = ಧಾಗಿ 3. N. (My.). — ಬಾಗಸ್ಯ. -ಆಸ್ಯ. N. (My.).

ಬಾಗಿನ bāgina. = ಬಾಯಿನ. Tbh. of ಬಾಯಿನ. A present, a gift (My.; T. ಬಾಗಿ; *cf.* ಬಡಿ 2).

ಬಾಗಿಲ್ bāgil. ಬಾಗಿಲು. = ಬಾಕಲ್, ಬಾಕಲ, ಬಾಗಲ, ಬಾಗಲು, ಬಾಗಿಲ. A door, a gate, a door-way (ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಬಲಿಆ Hlā.; ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Mr., Sl. 111; ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100; Čpr. 2, after 93; 3, 97; 7, after 79; Bp. 55, 10; B. 2, 45. 52; 4, 57; Č. Bp. 5, 48. 51. 52; Bh. 1, 8, 70; J. 3, 9; 5, 57; 17, 6. 21; C.; T. ಬಾಸ

ಲ್, ಬಾಯಿಲ್, ಬಾಯಿಲ್; M. ದಾಖಿಲ್; Tě. ದಾಕಿಲಿ; Tu. ದಾಕಿಲ್). ಬಾಗಿಲು ಹೊಕ್ಕಿಗಣ ಪೋಲ್ದಣ ಪೋಲ್ದಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ; ಹೊಕ್ಕಿಗಣ ಬಾಗಿರೆನ್ದು, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ); ಪಟ್ಟಣದ ಬಾಗಿಲು (ಪಲಜ); ಮನೆಯ ಕೆಲವ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಬಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಲು (ದೇಹಲಿ); ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬದ್ಲೇ ಅಷ್ಟಬಾಗಿ ಹುಬ್ಬಾಯುವಡಕ್ಕೆ ದಾಕಡ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೆಟ್ಟುಪಲಿಗೆ (ತಿಳಿ Sk. 110); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕವ (ಕವಾಟ, ಉರ 112). ಬಾಗಿಲ ಕಾವವನು (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100). ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಜವಾನ (ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Sk. 258). ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯುವು ಕೊಣ್ಡಿರುವವನು (ಕ್ಷತ್ರ, ವ್ಯಾಖ್ಯ 422). — ಬಾಗಿಲವ. -ಅವ. A doorkeeper, a warder (ದವ್ವಾರಿಕ, ವ್ಯಾಖ್ಯ Mr. 266; Bp. 16, 13; 35, 47; My.). — ಬಾಗಿಲುವಾವ. -ಮಾವ. A tower, or an upstair house, over the gate of a place (ಗೋಪುರ, ಪುರ ದ್ವಾರ Hlā.). — ಬಾಗಿರ್ವಾವ. = ಬಾಗಿಲುವಾವ. (Abh. P. 4, after 81). — ಬಾಗಿರ್ವಾವ. -ಬಾವ. = ಬಾಗಲುವಾವ. (Rāv. 8, after 5; 10, after 31; Śāv. 1, 61).

ಬಾಗಿಲ bāgila. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (Bp. 31, 16; B. 4, 217; see ಆಗಸೆ-). — ಬಾಗಿಲವಾವ. (= ಬಾಗಿಲುವಾವ). N. of a place (Bp. 12, 8).

ಬಾಗಿಸು bāgisu. To bend (v. t.; My.; Bp. 9, 81; 32, 27; J. 8, 22; see ತಲೆಬಾಗಿಸು). 2, to cause to bend, to have bent (by another, My.).

ಬಾಗು bāgu. 1. To bend (v. i.), to bow, to incline, to stoop (ನಮ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; ಬಗ್ಗು Śm. 84; My.; T. ಬಾಗು, M. ಬಾಗ್ಗು). ಬಾಗಿದುದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಅನತ Nr.). ಆತಿ ಬಾಗಿದುದು (ದುಷ್ಟ, ಎನಮ್ರ Nn. 67); ಬಾಗದುದು (ಸ್ತಬ್ಧ, ಅನತ 76). 2, to bend (v. t., My.); (to pour off the water from boiled rice, etc. by inclining the vessel). ತಿರವ ಬಾಗುವಂ (ಅಭಿಷೋಯುಮ Mr. 243). ಬಾಗಿದ ಗಂಜಿ (ಅಪಸಾಲಕ, etc. Nr.; Sk. 311). — ಬಾಗಿದರೂ ಪೋಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 24, 43; 27, 11; 43, 85; 46, 57; 57, 47. 50; 59, 22; 60, 28. 34; Ū. Bp. 11, 10; Rāv. 2, 49. 50; 13, 65; J. 3, 31; 19, 6; 28, 46; 31, 6; B. 4, 60; ತಲೆಬಾಗು. — ಬಾಗೊತ್ತು. ಬಾಗ ಒತ್ತು. To press down so as to bend (J. 14, 24).

ಬಾಗು bāgu. 2. Bending, inclining; a bend, a curve;—a bow, an obeisance (ಬೊಗ್ಗು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śs.). See B. 4, 47; 5, 238; Bh. 2, 4, 10; Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗಿ; ತಾಗು ಬಾಗು. — ಬಾಗುವೆಯ್. -ವೆಯ್. To begin to bend (v. i., Bp. 4, 29).

ಬಾಗುಸು bāgu. = ಬಾಳು 2. (Bp. 6, 9).

ಬಾಗುರಿ bāguri. = ಧಾಗುರಿ. N. of a rishi (J. 33, 39).

ಬಾಗುವತನ bāguvatana. The state of being bent. ಎಲಾನವೀ ಬಾಗುವತನಂ (ಎಲಾನಾವನಮ್ರತ್ವಂ Śmd. Dh. ad ನಿಸ್ಪೃಹೆಯಿಸು).

ಬಾಗುಹ bāguha. Bending. See ತಲೆಬಾಗುಹ.

ಬಾಗುಳ್ bāgul. = ಬಾಗುಳ. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲ (Śmd. II; Kk. 93; *cf.* ಬಾಡುಳಿಸು).

ಬಾಗುಳ bāguḷa. = ಬಾಗುಳ್. (ವ್ಯಾಕುಲ Śm. 48; ಬಿನ್ನ Cr. I, 71; V. 3, 9).

ಬಾಗೆ bāge. = ಬಾಗಿ, q. v. 2, the tree Acacia (or Mimosa) seeressa Roxb. (Albizzia lebbeck Benth., ತಿರ್ಕಡ, ಕಪಿಚಪ್ಪ, ಧಡ್ಡೀಲು, ಧಡ್ಡೀರ Sl. 136; My.; ಸಿರಿಸ Mr. 119; T. ದಾಗ್ಗಿ, Mimosa flexuosa Rottl.; M. ದಾಗೆ, Acacia odoratissima).

ಬಾಗೆ bāgĕ. Tbh. of ಧಾಗ. (Bp. 56, 35; Hlā. s. ಮೈಗಳು).

ಬಾಂ bāṁ. ಬಾಬ್. = ಬಾನ್ 3, etc. — ಬಾಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sky-sea: the celestial Ganges (Rāv. 10, 82; Śāv. 3, 3). — ಬಾಂಗೆಱೆ¹. -ಕೆಱೆ². The sky-tank (Rāv. 12, 12; V. 3, 14). — ಬಾಂಗೆಸೆವ ಬಾವು. -ಎಸೆವ-. Rāhu (Kk. 118).

ಬಾಂಕೆ bāṅki. A kind of bugle (My.; Mhr., H.).

ಬಾಂಗಿ bāṅgi. = ಜಂಗಿ 3. A pole with a sling attached to each end, carried across the shoulder and bearing packages in the slings; the packages conveyed: the bangy post or mail (My.; Mhr., H. ಜಂಗಿ, ಜಙಂಗಿ).

ಬಾಂದ bāṁda. = ಬಾನ 1. N. — ಬಾಂದವಿಯಾಲ್. (Bp. 37, 3).

ಬಾಚಣಿಗೆ bāčaṇigĕ. A comb (My.; ಸ್ತ್ರೀಸಾಧನ, ೪೫ ತಿಳಿ Sk. 231). ಬಾಚಣಿಗೆಯಿನ್ದ ಬಾಚಿದವಳು ಬಾಚಿಯಿನ್ದ ಬಾಚ್ಯಳ್ಳಿ (Prv.). — ಬಾಚಣಿಗೆಯಲ್ಲು. The tooth of a comb (My.).

ಬಾಚಲ bāčala. = ಬಾಚಲವೇವ. N. (Bp. 59, 7).

ಬಾಚಿ bāči. (= ಜಿಳಸು 2). A bodice; a coat of mail (ಕಂಚುಕ, ಬಾಹುತ್ರಾಣ, ಜೋಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ Mr. 313; *cf.* ಬಾಸಣಿ?).

ಬಾಚೆ bāči. 1. = ಬಾಚ. N. See ಪಡಿಬಾಚೆ-. — ಬಾಚಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 53, 32; see ಬಿಚ್ಚಿ-). — ಬಾಚಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 8. 74. 75; 54, 83. 85; see ಬಿಚ್ಚಿ-, ಸೊಪ್ಪ ಳದೇವ-). — ಬಾಚರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 37, 7. 14; 53 sum.; 53, 6. 16. 18. 23. 27; 53, 72; 54, 1; see ಸೊಪ್ಪ ಳದೇವ-, ಸೊಪ್ಪ ಳ). — ಬಾಚರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 30; see ಸೊಪ್ಪ ಳದೇವ-). — ಬಾಚವೇವಯ್ಯ. N. See ಸೊಪ್ಪ ಳ-. — ಬಾಚಿಬಾಚ. N. (Bp. 53, 29; 54, 82; see ಸೊಪ್ಪ ಳ-).

ಬಾಚೆ bāči. 2. (Tbh. of ಬಾತಿ, ಬಾಸಿ 5). An adze (ಪಡ್ಡೆ Mr. 383; My.; Bp. 24, 81; ವೃಕ್ಷಛೇದಿ G.; T. ದಾಸ್ಟ, ದಾಸ್ಟಿ, ದಾಸ್ಟ; M. ದಾಸ್ಟ; Tě. ದಾಸಿಕೆ, ದಾಸಿನೆ; Tě. ದಾಸಿ, ದಾಸಿಮು, ದಾಸಮು, sharpness of weapons and instruments, *cf.* ಬಸಿ 2 & 3). See Prvs. s. ಕಾವ 2, ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚೆಗ bāčeiga. = ಬಾಸಿಗ, q. v. See ಎಗಸಿಗ-, and My. s. ಧಾಸ್ಕರ.

ಬಾಚಿಸು bāčisu. 1. To cause to comb (My.).

ಬಾಚಿಸು bāčisu. 2. To cause to gather up etc. (My.).

ಬಾಚು bāču. 1. To comb (Bp. 47, 30; My.; ಪಲ್ಲ G.; Tu. ಬಚುಲ; T. ದಾರು, M. ದಾರು, ದಾಱು, ದಾಳು, to cut lengthwise; to trim a palm leaf to write upon, see ದಾಸ್ಪ;— to put the hair in order by a comb, to comb; T., M. ದಾಸು, to cut in longitudinal little pieces, to divide, slice; to part or disentangle, as the hair, see ಬಾಸು 1). See Prv. s. ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚು bāču. 2. (= ಬಾಚುಲ). To scrape together with the hand, etc. and gather up, as sweepings, etc., to make a heap of and take away (My.; T., M., Tě. ದಾರು; *cf.* ಬಾಸು 4); to take away and rob everything, to spoliate (My.; Bp. 31, 7; Dp. 55, 3).

ಬಾಚುಜೆ bāčuje. Tbh. of ವಾಚಕ (Śmd. 336; Kk. 51). — ಬಾಚಿನಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A kind of poetical composition (Kāry. V, 965).

ಬಾಜಾ bājā. = ಬಾಜೆ. Tbh. of ವಾದ್ಯ. Playing upon musical instruments, instrumental music (My.; Mhr., H.); a

musical instrument (see s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ). — ಬಾಜಾಬು ಇಸ್ತಂ. Music played upon all sorts of instruments (My.).

ಬಾಜಾರ bâjâra. = ಬಜಾರ, etc. (My.; Dp. 169, 3).

ಬಾಜಾರಿ bâjâri. = ಬಜಾರಿ. (My.).

ಬಾಜಾರು bâjâru. = ಬಾಜಾರ, etc. (My.).

ಬಾಜಿಬನ್ದು bâji-bandu. = ಬಾಜುಬನ್ದ. (My.; Br.).

ಬಾಜಿಸು bâjisu. = ಬಾಜಿಸು. Tbh. of ಬಾಜಿಸು. To sound, to sound or play a musical instrument, to strike a musical instrument, to strike or knock so as to produce a sound (ಸುವಿಸು Cℓ. II, 74; Abh. P. 4, 31; V. 9, after 21; Tℓ. ಬಾಯಿಂಪು). ವೀಣೆಯಂ ಬಾಜಿಸುತೆ (Bp. 1, 53). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಮುದು (ಬಾನಸದನ್ದ Śmd. 46; ಕೋಣ IIIâ.; ಬಾಜ್ಯಕೋಣ, ದನ್ದ Nn. 127). ಬಾಜ್ಯಮುಂ ಬಾಜಿಸುವ ಕುಮುದು (ಕೋಣ Mr. 80). ಬಾತ್ರಬಾಜೆ ಬಾದಳಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Śmd. 206).

ಬಾಜು bâju. (= ಬಾಹಿ 1). A side; any part of the body opposed to any other part; verge, border (ಪಕ್ಕ Cℓ.; My.; Br.; Mhr., H. ಬಾಜೂ); party, faction; a patron, helper (Mhr., H.). 2, Tbh. of ಬಾಜು. — ಬಾಜು ಆಗು. To go to one side or aside (My.).

ಬಾಜುಬನ್ದ bâju-banda. = ಬಾಜುಬನ್ದು, ಬಾಜೂಬನ್ದ, ಬಾಜೂಬನ್ದು. A bracelet worn on the upper arm (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.).

ಬಾಜೂಬನ್ದ bâjû-banda. = ಬಾಜುಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ Cℓ.).

ಬಾಜೂಬನ್ದು bâju-bandu. = ಬಾಜೂಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Sl. 220).

ಬಾಜೆ bâjé. = ಬಾಜಾ. (My.).

ಬಾಜೆ bâjé. Miscellaneous (Br., H.). — ಬಾಜೆಲೆ-ಬಾಜು, a miscellaneous head in accounts (My.; Br., H.).

ಬಾಜೆಗೆಡಿಸು bâjégeḍisu. Incest committed with one's elder sister; a man who commits that crime (My.; H.).

ಬಾಜೆ bâjé. A road (My.; Br., H.; Sk. ಬಾಟ). See ರಾಜ-.

ಬಾಡ bâḍa. ಬಾಡಂ. Tbh. of ಬಾಢ. Much, further (ಅತ್ಯರ್ಥ Nr.; ಸೋಡಂ, ಪಿರಿಯಂ Śmd. 393; ಪಿರಿಯ, ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಮಲಳಿಯದು Śmd. II); very well, indeed, yes, surely (ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ Nr.). 2, in vain, causelessly (ಸೋಡಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Cℓ. I, 14; ಸೋಡಂ, ಬಿಡಿದು Cℓ. II, 22; ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಮಲಳಿಯದು, ಬಿಡಿದು Kk. 89; ಸೋಡಂ, ಬಿಡಿದು Śmd. 110 Mdb. MS. and another one; *cf.* ಬಾಯು 1; Mhr. ಬಾಡ, room, vacancy: leisure).

ಬಾಡಗ bâḍaga. Tbh. of ಬಾಡಿಗ (Cℓ. II, 109).

ಬಾಡಗೆ bâḍagé. = ಬಾಡಿಗೆ. Tbh. of ಘಾಟಿಕ. Hire; rent; fare (ಘಾಟಿಕ, ಆವಶ್ಯಕ IIIâ.; T., M. ಬಾಡಗೆ, ಬಾಡಗೆ; Tℓ. ಬಾಡಿಗೆ). — ಬಾಡಗೆಯ ಬಾನೆಯ್ದು. N. (Bp. 58, 5).

ಬಾಡಬ bâḍaba. = ಬಾಡವ, ಬಾಡವ. (Bp. 55, 37; 56, 30).

ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ bâḍabâgni. = ಬಾಡವಾಗ್ನಿ. (My.).

ಬಾಡವಾನಲ bâḍabânala. = ಬಾಡವಾನಲ. (My.).

ಬಾಡವೇಯ bâḍabêya. = ಬಾಡವೇಯ. (ಎಮ್ಮ Mr. 178).

ಬಾಡವ bâḍava. = ಬಾಡಬ, etc. (ಮುನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Kn. 18; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬಾಡಿಗೆ bâḍigé. = ಬಾಡಗೆ. (My.; B. 4, 160). ಗುಮಸ್ತರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ,... ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ (B. 5, 204). See ಎತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ. — ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡು. To hire out (My.). — ಬಾಡಿಗೆ ಯವ. -ಆಳು. A man who has hired or tenanted (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A hired ox (My.). — ಬಾಡಿಗೇ ಕುದುರೆ. A hired horse (ಸ್ಟಾಂ G.). — ಬಾಡಿಗೇ ಬಣ್ಡಿ. A hired cart (B. 3, 77). — ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ. A rented house. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ, ಕೂಡಿಕೇ ನೆಲ್ಯಾರು (Prv.).

ಬಾಡಿಗೆದಾರ bâḍigé-dâra. A man who hires out, as cattle, houses (My.; B. 5, 122).

ಬಾಡಿಸು bâḍisu. 1. (= ಬಾಯಲ್ ಆಡಿಸು). To eat any pungent food to excite drinking or appetite. ಕುಡಿಪುತ್ತ ಬಾಡಿಸುವದು (ಉಪದಂಶ, ಆಪದಂಶ, ಚಕ್ಕಣ IIIâ.). ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ ಕಳ್ಳುಮಿಪ್ಪದು (ಆಪದಂಶ, ಉಪದಂಶ Mr. 221). ಮುಪ್ಪ ಬಾಡ ಪಡಾವಣಿಗೆ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವರ ಮೂಂಸ ಮೊದಲಾದುವು, ಫೋಜನದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ನಂಜಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಉಪದಂಶ, etc. Sl. 347). ಪಳದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ನಿಘಂಟು); ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ವ್ಯಂಜನ, ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ, ಕೋಸಂಬ್ರಿ G.).

ಬಾಡಿಸು bâḍisu. 2. To cause to fade (My.); to scorch or singe by fire, as slices of dried flesh or leaves (My.). ಸುಡುವದೂ ಬಾಡಿಸುವದೂ (ಓಜ, ಪ್ಲೋಷ Sl. 389).

ಬಾಡು bâḍu. 1. To wither, to fade, as flowers; to die away, as shrubs, etc.; to grow dry, as wounds; to grow weary or languid; to become weak or feeble; to pine away, to lose colour; to be dispirited, downcast, or sad (ಮ್ಲಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; ಕಸ್ಟ G.; My.; T., M. ಬಾಡು; T. ಬಡಂಗು, to wither, fade away, grow dried, scorched, or parched; Tℓ. ಬಡಲು, see ಬಜಲ್ 1; Mhr. ಬಾಡ ಜೇಂ, ಬಾಳಜೇಂ). ಬಾಡಿದ ಹೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Cℓpr. 2, 20; 4, 85; 8, 99; Bp. 54, 81; Rsv. 5, 39. 40; 9, 28; J. 9, 73; 11, 37; 15, 18; 19, 30. 32; Ć. Bp. 4, 7; B. 3, 7.

ಬಾಡು bâḍu. 2. Flesh (ಮಾಂಸ Śmd. Dh.; Śm. 93; Bhn. 20; ಜಿಳ್ಳು, ಆಮಗು Śm. 32; My.; see Mr. 221 s. ಬಾಡಿಸು 1; ಸುಡು-).

ಬಾಡು bâḍu. Tbh. of ಬಾಟ. (ಬಾಳಬಾಳಿ, etc., ಕಾಯು ತೋಣ್ಡ IIIâ.).

ಬಾಣ bâṇa. = ಬಾಣ 3, etc. (My.).

ಬಾಣ bâṇa. = ಬಾಣ. Grass (ಪುಲ್ Nn. 7, = ಬಾಳ 15); a shaft made of a reed, *an arrow* (ಅಮ್ಮು Nn. 5. 35; ಶರ, ಅಮ್ಮು 7); — a rocket (My.; Tℓ.; T. ಬಾಣ, M. ಬಾಣ). 2, the number 5 (Ćh.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣಿತಭೇದ 7, see ಪಂಚಬಾಣ). 3, *N. of an asura*, a son of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 7; Bp. 26, 50. 52; 54, 69; J. 7, 40). 4, N. of an author (Bp. 1, 13). 5, a kind of raiment (ನಿಘಂಟು, ವಸ್ತ್ರಭೇದ 7). 6, *a blue-flowering Barleria* (ಗೋವರಿಕೆ 7; Mr. 305). 7, alone, solitary (= ಕೇವಲ). ಬಾಣ ವಿದ್ದರೂ ತ್ರಾಣವಿರ ಬೇಕು.—ಬಾಣವಿಲ್ಲದೆಸ್ಟು, ಗೋಣ ಕೊಯ್ಯುವರೆ ಆವೀತಕ್ಕೆ? (Prv.). — ಬಾಣ ಎಸೆ. To shoot an arrow (G. 86). — ಬಾಣ ಏಱಿಸು. To put the arrow on the bow (G. 251. 252). — ಬಾಣ ಬಿಡು. = ಬಾಣ ಎಸೆ. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿಘಂಟು G.). — ಬಾಣ ಮೊನೆ. = ಬಾಣ ಎಸೆ. (G. 86).

ಬಾಣಸಿಗ bâṇa-gâra. A preparer and exhibiter of fireworks (My.).

ಬಾಣಗೇಹ bâṇa-gêha. A quiver (ಶರಧಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ Kn. 11).

ಬಾಣಜಿತೆ bâṇa-jîté. Ushâ, the daughter of the asura Bâṇa (J. 25, 21).

ಬಾಣತಿ bâṇati. = ಬಾಣಸ್ತಿ, ಬಾಣಸ್ತಿ. A puerperal woman, a woman recently delivered, a woman just brought to bed, a lying-in woman (ಜಾತವತ್ಕೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ

Nr.; ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತ Mr. 308; ಪುಪ್ಪಳ 527; Bp. 53, 12; My.; Tĕ. ಬಾಲಿನ್ತೆ; M. ಪಣ್ಣೆ; Mhr. ಬಾಳಪ್ಪ, ಬಾಳಪ್ಪೀಣ). ಬಾಣತಿಯ ಕೋಣೆ (ಅರಿಷ್ಟ); ಬಾಣತಿಯ ಮನೆ (ಸೂತಿಕಾಗೃಹ G.).

ಬಾಣಶಿತನ bâṇaśitana. Nursing, or attending upon, a lying-in woman (My.; B. 5, 158. 304).

ಬಾಣಶ್ತಿ bâṇatti. = ಬಾಣತಿ, etc. (Abhâ. 2, 106; My.).

ಬಾಣದಾಯಕ bâṇa-dâyaka. A servant who hands arrows to a warrior in battle (Bh. 8, 21, 4).

ಬಾಣಾನ್ತಿ bâṇanti. = ಬಾಣತಿ, etc. (ವಿಜಾತೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.; My.). — ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. Socotrine aloes, given to a woman in child-bed (My.; ಮೋಲು, ಗರ್ಭರಸ, etc., ಮೋದಿ Si. 334; Mhr. ಬಾಳಪ್ಪಮೋಳ). — ಬಾಣನ್ತಿಮೋದಿ. = ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. (My.).

ಬಾಣಪೀಠ bâṇa-pîṭha. N. of a pedestal or seat of a liṅga (Bp. 57, 53; *cf.* ಬಾಣಲಿಂಗ).

ಬಾಣಮುಕ್ತಿ bâṇa-mukti. *Shooting an arrow.*

ಬಾಣಲಿ bâṇali. = ಬಾಣಲೆ, ಬಾಣ್ಲೆ, ಬಾಳಲಿ, ಬಾಳ್ಲಿ. (Tbh. of ಫ್ರಾಕ್ಷ್ಯ). A frying pan of stone or metal (My.; ಉಪ್ಪರಿಗೆ, ಫ್ರಾಕ್ಷ್ಯ Si. 308; ಹುಟ್ಟಿಡ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309; Tĕ.; T. ಬಾಣಾಯಮು).

ಬಾಣಲಿಗೆ bâṇaligĕ. (Tbh. of ಫ್ರಾಕ್ಷ್ಯಕ). = ಬಾಳಿಗೆ, q. v.

ಬಾಣಲಿಂಗ bâṇa-liṅga. N. of a liṅga (Bp. 9, 5; 38, 58; 57, 53; 58, 31; Sk. ಬಾಣ-).

ಬಾಣಲೆ bâṇalĕ. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.; ಆಲಾಪಪಕಳು Mr. 211; see ಆಪು-).

ಬಾಣಸ bâṇasa. = ಬಾಣಸು. (Tbh. of ಮುಪಾಸನ). A kitchen; cookery (Bh. 1, 10, 14; Č. Bp. 47, 41; J. 2, 61; Tĕ. ಬಾಣಸ). ಬಾಣಸದ ಮನೆ (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ಮುಪಾಸನ Nr.; ರಸವತಿ, ಮುಪಾಸನ Mr. 196). — ಬಾಣಸದ ವಿಷದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಬಾಣಸಿ bâṇasi. A cook (Bh. 4, 2, 56. 58).

ಬಾಣಸಿಗ bâṇasiga. = ಬಾಳಸಿಗ. A cook (ಸೂಪಕಾರ, ಪಲ್ಲವ, ಅಡಾಲಿಕ, ಸೂದ, etc. Nr., Hlâ., Sl. 308; ಸೂದ Nr.; ಅಡಿಗೆಯವ Śmd. II, Kk. 36, Śm. 45; ಬಂಗಾಡಿಗ Čt. I, 5; ಅಡಿಗೆಯವ Bhn. 53; T. ಬಾಣಸಿಯ, Tĕ. ಬಾಣಸೀಮ). See Śmd. 233; Bp. 47, 34; 59, 20; J. 2, 60. ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ಬ್ಯಾನೆಲ್? (Prv.).

ಬಾಣಸಿಗಿತ್ತಿ bâṇasigitti. A female cook (Bp. 9, 40).

ಬಾಣಸು bâṇasu. = ಬಾಣಸ. ಬಾಣಸಿಗ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ರಸವತಿ, ಮುಪಾಸನ Hlâ.; Bh. 4, 2, 54). — ಬಾಣಸುಗೆಯ್. To cook (Abh. P. 10, 136; 13, 28. 131). — ಬಾಣಸುಗೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. A *kitchen-master* (ಔದೋಗಿಕ, ಸೂದಾಧ್ಯಕ್ಷ Hlâ.).

ಬಾಣಹರ bâṇa-hara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಬಾಣಾರಿ bâṇa-ari. = ಬಾಣಹರ. (My.).

ಬಾಣಾಶ್ರಯ bâṇa-âśraya. *A quiver.*

ಬಾಣಾಸನ bâṇa-asana. Arrow-discharger: *a bow* (Ćpr. 5, 56);—a bow-string.

ಬಾಣಾಸುರ bâṇa-asura. = ಬಾಣ No. 3. (My.).

ಬಾಣಿ bâṇi. = ಬಾಣೆ 1. (ಬಾಣೆ, ಸರಸತಿ, etc. Kk. 9).

ಬಾಣೆ bâṇĕ. *A blue-flowering Barleria* (see ಬಾಣ No. 6).

ಬಾಣೋಚ್ಛಿಷ್ಟ bâṇa-uccheshṭa. Orts of the poet Bâṇa (who is said to have used all words in his works and thus to have made, so-to-say, orts of them, Bp. 1, 13).

ಬಾಣ್ದ bâṇḍa. A "bond" (My.). 2, a "band" of musicians and their music (My.).

ಬಾಣ್ದಿಗ bâṇḍiga. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾತ bâta. Idle talk (Mhr., H.).

ಬಾತಮಿ bâtami. Intelligence, news (My.; Mhr., H.). ಬಾತಮಿ ಹೇಳುವನ (ಸೂಚಕ Čb.).

ಬಾತಮಿದಾರ bâtami-dâra. An intelligencer (My.; Mhr.); a spy (Mhr.; ಉಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಚಾರ, etc. Sl. 260).

ಬಾತಾಖಾನಿ bâtâkhâni. An idle talker, a loquacious man (My.; Br.).

ಬಾತಾಳ bâtâḷa. The Poon-tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.).

ಬಾತು bâtu. 1. = ಬಾದು. P. p. of ಬಾ 2 & ಬಾದು, q. v.

ಬಾತು bâtu. 2. = ಬಾರ್ತು. A p. p. of ಬಾರ್ 4. ಬಾತುದು (ಗೂಢ, ಪಣ್ಣ Nr.).

ಬಾತು bâtu. = ಬಾತೆ. A duck (My.; Br.; N. ಬಾತ್ತು; Port. pato; Arabic bat). — ಬಾತುಕೋದಿ. = ಬಾತು. (My.; ಕಾದ್ಯ, ಕಾರಂಡವ G.).

ಬಾತೆ bâtĕ. = ಬಾತು. (ಕೋದಿ Bhn. 20).

ಬಾದಣ bâdaṇa. = ಬಾದದಣ. Tbh. of ಬಾಣಾಯನ. (ಬಾಣಾಮುಕ್ತ, ಗವಾಕ್ಷ Nr.; Ćpr. 8, after 44; Râm. 6, 30, 16, a hole).

ಬಾದರ bâdara. (fr. ಬದರ). Made of cotton;—*cotton-cloth*;—*the cotton-plant* (ಪಿಚವ್ಯ, ಕಾರ್ಪಾಸ, ಪತ್ತಿ Mr. 128);—silk.

ಬಾದರಾಯಣ bâdarâyaṇa. N. of a rishi: Vyâsa (ಕೃಷ್ಣ, ದೆ: ದವ್ಯಾಸ Nn. 47; Bp. 54, 32; Bh. 1, 10, 1; J. 2 sum.; 2, 36).

ಬಾದವಣ bâdavaṇa. = ಬಾದಣ. (ಬಾಣಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲ, etc. Hlâ.).

ಬಾದಷಹ bâdaśaha. = ಬಾದಶಾಹ. (My.; B. 4, 8. 146).

ಬಾದಶಾಹ bâdaśâha. A king, used only of the Mahammadan or of foreign kings or emperors (My.; Mhr., H. ಬಾದಶಾಹ; *cf.* ಬಾಷ್ಟ).

ಬಾದಾಮ bâdâma. = ಬಾದಾಮು. The almond-tree, Amygdalus communis and amara;—an almond (Mhr., H.). ಬಾದಾಮುದ ಗಿಡ (ಮುಘುರ Čb.).

ಬಾದಾಮಿ bâdâmi. = ಬಾದಾಮಿ. Relating to almonds (Mhr.); —an almond (My.; T. ಬಾದುಮ್ಮು). — ಬಾದಾಮಿಮರ. The Indian almond-tree, Terminalia catappa Lin. (St. & Pl.). — ಬಾದಾಮಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Almond-oil (My.).

ಬಾದಾಮು bâdâmu. = ಬಾದಾಮು. (My.; Br.).

ಬಾದಾವಿ bâdâvi. = ಬಾದಾಮಿ. (B. 3, 19. 20). — ಬಾದಾವಿಮರ. The almond-tree (B. 3, 19. 20).

ಬಾದಿ bâdi. 1. (= ಬಾಜು). A patron, a helper. ಬಾಜುವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಬೂದಿ ಸದೂಸಾನ (Prv.).

ಬಾದಿ bâdi. 2. Weight, load (My.; see Prv. s. ಜೆರ).

ಬಾದು bâdu. = ಬಾತು 1. P. p. of ಬಾ 2.

ಬಾದು bâdu. 1. Tbh. of ಬಾಧ (Śmd. 364 Mdb.; Tĕ. ಬಾದು).

ಬಾದು bâdu. 2. Deducted (from a number, list, etc.); deduction (My.; Mhr., H. ಬಾದ).

ಬಾಧ್ಯ bâdya. (A formation fr. ಬಾಧ್ಯು and ಬಾಧ್ಯ). A man who is connected or related: a relative, a relation (My.; Tĕ.). ಅವನು ನನಗೆ ಬಾಧ್ಯನು (My.). 2, a man who has a right or claim to (My.; Tĕ.; T. ಬಾತ್ತಿಯ). ತಂ ಮುಡಿಗೆ ಅವನು ಬಾಧ್ಯನು (My.); an heir (My.; T.). 3, a right or claim to possession (My.; Tĕ., T.; M. ಬಾಧ್ಯ). ತನ್ನದು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ಬಾಧ್ಯವುಮ್ಟು (My.). 4, property, inheritance (ಮಾಮು G.). ಬಾಧ್ಯತೆಗೆ ಬಾಧ್ಯಪಾದರೆ ಚೋದ್ಯದೆನು?—ಬಾಧ್ಯಪಾದು ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾಧ್ಯತನ bâdyatana. = ಬಾಧ್ಯತೆ, ಬಾಧ್ಯತ್ವ. (My.; ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; R. 5, 183). ಆ ಪಣದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಗಳ ಬಾಧ್ಯತನವಿರುತ್ತದೆ (R. 5, 291).

ಬಾಧ್ಯತೆ bâdyatĕ. A right or claim to possession (My.;

Tē.; B. 5, 8). 2, that to which one has a right or claim. ಬಾಧ್ಯತೆಗೆ ಬಾಧ್ಯಪಾದರೆ ಹೋಧ್ಯವೇನು? (Prv.). 3, heirship (My.; Tē.).

ಬಾಧ್ಯತ್ವ bādyatva. = ಬಾಧ್ಯತನ, etc. (My.).

ಬಾಧ್ಯಸ್ಥ bādya-stha. A man who has a right or claim to (My.; B. 4, 5). 2, the rightful owner (My.; Tē.; B. 5, 276). 3, an heir (My.; B. 4, 51). 4, a man who has the duty (of performing something, My.; M.).

ಬಾಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ bādya-stikĕ. A right or claim to possession (My.; B. 5, 114).

ಬಾಧ bādha. = ಬಾಧೆ. Pain, suffering, grief, sorrow, affliction (ಮುಮು Nn. 64);—annoyance, molestation, trouble (ಅತಿಶಯ 64);—resistance, opposition, obstruction;—opposing, opposition, hindrance, obstacle;—objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ, ಮಾಣಿಸುವುದು 64);—injury, hurt, damage;—swearing, an oath (ಸ್ಯಶ, ಸೂರು ೪ 64);—an opposer, an enemy (ಅರಾತಿ, ಪಗೆ 64);—ಬುದ್ಧಿಸು (64);—necessity (ಅವಶ್ಯ 488);—the body (ಉದರ, ಹೊಟ್ಟೆ 64);—a species of tree (ಕುಜ, ಮರಸು 64; *cf.* ಬಾಧಕ). See ಉಪ್ಪಿ-.

ಬಾಧಕ bādhaka. A man who oppresses, harasses, troubles, etc. (Bp. 60, 55). 2, suspending, setting aside, as a rule. 3, a species of tree. 4, = ಬಾಧ. ಬಾಧಕ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಸಾಧಕವೇನು?—ಸೋಮಾರಿಯುವುಗಗೆ ಹೋಧಕವಾದರಲ್ಲಿ ಬಾಧಕನೇ (Prvs.). See Prv. s. ಹೋಧಕ.

ಬಾಧನ bādhana. = ಬಾಧ. Opposing, annoying, etc. See ಉಪ್ಪಿ-.

ಬಾಧಿಸು bādhisu. To oppress, to harass, to pain, to torment, to trouble, to vex, etc. (Bp. 16, 2; 49, 26; J. 10, 38; B. 4, 61; 5, 166; My.).

ಬಾಧೆ bādhĕ. = ಬಾಧ. *Pain, etc.* (ಆದತ್ತು Mr. 487);—*annoyance, etc.;—opposition, hindrance;*—objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ 487);—*refutation*. — ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು. = ಬಾಧಿಸು. (B. 4, 91; My.). — ಬಾಧೆ ಪಡು. To suffer distress, etc. ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾಲಿಗನ್ನ ಬಳಸ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀದೋ ದುತ್ತಮ (Prv.). — ಬಾಧೆಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಬಾಧ್ಯ bādhya. To be harassed, etc.;—contradictory, absurd.

ಬಾನ್ bân. 1. To make or fashion, as a potter does, to form earthen ware, to make pots, etc. (ಕುಲಾಲಕರು Śmd. Dh.; Tē. ಬಾನು; M. ಮುನಿ, ಮುನೆ; T. ಮುನ್ಪೆ, ಮನ್ಪೆ).

ಬಾನ್ bân. 2. = ಬಾನ 1. A pile of earthen vessels (ಕುಮ್ಮಟಿಗರ ಶೆಮ್. 100; T. ಬಾನ್ = ಪೆರು, greatness). 2, a heap of cakes of (dried) cow-dung (ಗೋವು ಯಪ್ಪಿಟ್ಟಿಪರು Śmd. Dh.; ಸಗಣಿಪಿಟ್ಟಿದ ಪ್ರಜ Śm. 100). — ಬಾನಗುಳಿಗೆ. -ಆಲ-ಗುಳಿಗೆ. (Śmd. 205). A bolus of cow-dung.

ಬಾನ್ bân. 3. (Śmd. 59). = ಬಾಂ (ಬಾಜಿ), ಬಾಣ, ಬಾನ 2, ಬಾಮು. The sky (ಆಕಾಶ Śmd. Dh., Ct. I, 100, Śm. 100; ಗಗನ Śmd. II, Kk. 88; ಎಲರಾಟ್ಟಿ, ಆಗಸ, ಆಲ್ಪಟ್ಟಿ, ಸಗ್ಗಿಗ ದಟ್ಟಿ, ಅಮ್ಮರ Śm. 14; ಮಿಸ್ಪಟ್ಟಿ, ಆಲ್ಪಟ್ಟಿ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; Riv. 6, after 11; Śāv. 4, 78; J. 4, 14; T. ಬಾನ್; M. ಬಾನ್, ಬಾನ; T. ಬಾನ್ also: a cloud; rain; Tē. ವಾನ, rain). ಆ ತೋರ್ಪಡಾ ತೋರ್ಪಡೆ ಬಾನೊಳ್ ಧ್ವಜಪಟ! (Śmd. 230). — ಬಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A kind of bird (My.). — ಬಾನಪೊಡರ್. -ಅ (= ೨೦) -ಸೊಡರ್. The lamp of the sky: the sun (ನೀಸಡೆ Ct. I, 91). — ಬಾನಾಜಿ. -ಅಜಿ. The bird Parra jacana, the lapwing (ಬಿಟ್ಟಿಳ Śa.; Riv. 5, 59). — ಬಾನುದ್ದ. -ಉದ್ದ. (Śmd. 84). As high as the sky. — ಬಾನೆದೆ. -ಎದೆ. = ಬಾನ್ಮಳ. (J. 22, 46; 23, 18; 32, 39). — ಬಾನ್ಮಳ. -ತಳ. The region of the sky, the sky (J. 3, 5; 4, 15; 16, 36; Śāv. 1, 55). — ಬಾನ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. The celestial Ganges (Bp. 17, 11). ತೊಡರೆ ವಿಸಾನ್ ಮೃಗಣಾಧಿಪೀಪರಂ ತಮಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮುನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ನದ ಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆದಸ್ತೈದಿಗೆ ಬಸ್ಸುವ ತಣ್ಗಾಲಿಳೀಗಳ್ (Lilv. 3, 2). — ಬಾನ್ದೊಱೆಯವ. -ತಳವ. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ಕ Ct. II, 5). — ಬಾನ್ನವಿರ. Whose hair are the clouds: Śiva (ತಿರ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 23; Śāv. 5, 90). — ಬಾನ್ನಣಿ. The sun (ನೀಸಡೆ, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45).

ಬಾನ bâna. 1. = ಬಾನ್ 2, No. 2. See ಕುಳ್ಳು-.

ಬಾನ bâna. 2. = ಬಾನ್ 3, etc. (My.).

ಬಾನ bâna. 3. = ಬಾನೆ, etc. (Bp. 24, 55).

ಬಾನಲ್ bânal. The state of becoming or being dim or discoloured (ಮುಸುಳಿಮುಮು Ct. II, 117; Cpr. 5, 11; *cf.* ಬಾಪ್ಪು?). ತಾಮುಬ್ಬದೆ ಎದ್ದಿ ಮುಂಮು, ಬೆಮುರಿಂ ಕತೆಗೆ ನ್ನೆಯ ಬಾನಲಾದ ಜೊಮ್ಮಿ (Śmd. 205 Mdb.). ಮುಮ್ಮಿಸಿ ಜೀಗಿ ಜೆಲ್ಪಡರ್ ಬಾಮ್ಮೆಬ್ಬಿಯಾಳಿಸಿದ ಅಪ್ಪಿಸೊತ್ತಿಸಿಸ್ಸಂ ಜಿದೆ ಗುಜ್ಜುಗೊಣ್ಣ ದೊಳೆ ಮೇಕ್ಕುಳೆಯೆಸ್ಸರೆ ವನ್ನಿಪಪ್ಪ ತಾಮುಬ್ಬದಿಯಂ ತೆರಲ್ವ ಕುರು ಳುಣ್ಮೆ ವೆಸುರ್ ನಸುವಾನಲಾದ ಬಚ್ಚಿವ್ವಿವ ಕೂಬೆಯೊಸ್ದು ಸವಿಯಂ ಪಿಸುಣಾಡಿಪ್ಪವು ಕೆ ಲತಾಂಗಿಯ (Cpr. 8, 73).

ಬಾನಿ bâni. = ಬಾನೆ, etc. (My.; ಆಪಾದ G.). ಕಾದು ತುಮ್ಬು ವ ದುಣ್ಣೆನ ಬಾನಿ (G. 99).

ಬಾನೆ bânĕ. (fr. ಬಾನ್ 1?). = ಬಾನ 3, ಬಾನಿ. A large earthen pot with a broad mouth (My.; Tē.; ಗುಡಾಣ G.). ಕಾದುಗಳನ್ನು ಪಾಕುವ ಬಾನೆ (G. 153). ಒಟ್ಟು ತೊ ಬಸುವ ಬಾನೆ (ಮುಬೀದ, ಪಿಪ್ಪಲಪತ್ರ Sl. 309). See Sp. s. ಬಚ್ಚೆ ಯೊತಲು.

ಬಾನ್ತ ba-anta. A term with final ಱ (Śmd. 317).

ಬಾನ್ದಿ bândi. A female slave (My.; Br.; H.); a whore (My.; H.).

ಬಾನ್ದಿತನ bânditana. Slavery (of females, My.).

ಬಾನ್ದು bându. A dam, a mole; a heap of stones, etc., used as a landmark (My.; Mhr. ಬಾನ್ದ, ಬಾನ್ದ). — ಬಾನ್ದಿಕಪ. -ಆಪ. A surveyor (My.). — ಬಾನ್ದುಕಲ್ಲು. A landmark-stone (My.).

ಬಾನ್ದುರಿಕೆ bândurikĕ. = ಬಿಸ್ದುರಿಕೆ, etc. (Z.).

ಬಾನ್ಧವಕಿನೇಯ bândhakinêya. (fr. ಬಿನ್ಧು). *The son of an unmarried woman, a bastard.*

ಬಾನ್ಧವ bândhava. (fr. ಬಿನ್ಧು). *A relation* (near or remote), *a kinsman;*—a friend.

ಬಾಪ್ಪು bâpu. Boiled rice (in the language of children, My.).

ಬಾಪ್ಪ bâpu. 1. = ಧಾಪ್ಪು, q. v. (Tē.; Br. makes it H.). — ಬಾಪ್ಪು ಕಿ. -ಉಕಿ. (ಕೊಣ್ಣಾಟಿ Ct. II, 103).

ಬಾಪ್ಪ bâpu. 2. (= ಜೊಪ್ಪ). A father (My.; Mhr., H. ಬಾಪು).

ಬಾಪುರಿ bâpuri. = ಬಾಮುಪುರಿ, etc. (ಆಂಗಡಿ, ಕೇಮುಪುರ, ಬಾಮುಪುರಿ ಪಣ G.; V. 4, 86).

ಬಾಬತ್ bâbat. An article, an item; a point of view (My.; Mhr., H.).

ಬಾಬರಿ bâbari. See Mr. s. ಕಗ್ಗೊಲೆ.

ಬಾಬು bábu. An article, an item, a point (My.; Mhr., II.). See ದಂಬ-, ಬಾಜೀ-.

ಬಾಮ್ bâm. = ಬಾನ್ 3, etc. — ಬಾಮ್ಬಟ್ಟಿ. The sky (Śśv. 3, after 35). — ಬಾಮುಖಾನು. -ಬಾನು. Râhu (Kk. 12). — ಬಾಮ್ಬೆಚ್ಚ. -ಪೆಚ್ಚ. The celestial Ganges. — ಬಾಮ್ಬೆಚ್ಚಜಲೆಯ. -ಜಲೆಯ. Śiva (ತಿಪ Kk. 4; ತಿಪ್ಪರ Śm. 2. 3). — ಬಾಮ್ಬೆಲು. -ಪೆಲು. The sky considered as a field (Rśv. 12, 13). — ಬಾಮ್ಬೆದಲ್. -ಪೆದಲ್. Tripura (Śśv. 5, 9). — ಬಾಮ್ಬೆದಲುರಿ ಳ. -ಉರಿಳ. Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ ಕೆಸ.). — ಬಾಮ್ಬೆಬಿ¹. -ಪೆಬಿ². = ಬಾಮ್ಬೆಚ್ಚ. (ಮುಣ್ಡಾಕಣಿ Ct. II, 10; ಸಗ್ಗಪೊನರ್, ಸಗ್ಗಗೊಜಿ¹, ಸ್ವರ್ಗಾದಿ Śm. 10). See Rśv. 5, 36; 6, 6; 13, 77. — ಬಾಮ್ಬೆಬಿಬೆಲೆಯ. -ಜಲೆಯ. Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ ಕೆಸ.).

ಬಾಮಿ bâmi. = ಬಾವಿ. Tbh. of ಬಾವಿ 2. (My.; Sl. 90. 242).

ಬಾಮ್ಬ bâmba. 1. (fr. ಬಾನ್ 1). A potter (ಕುಡರ, ಕುಮ್ಬಿಲ Ct. II, 105; ಕುಮ್ಬಿಲ Śmd. II, o. r. ಕುಮುಮ್ಬ; ಕುಮ್ಬಿಲ, ಕೋಡ Kk. 91, o. r. ಕುಮುಲು).

ಬಾಮ್ಬ bâmba. 2. A Kuruba or Kurumba (ಕುರುಬ Ct. I, 61; ಕುರುಗಾಡ I, 13, o. r. ಕುರುಗೋಡ; see s. ಬಾಮ್ಬ 1).

ಬಾಯ್ bây. (Śmd. 58). = ಬಾಂಯಿ. The mouth;— the mouth of a vessel, bag, drain, etc.; the head of a drum, etc. (ಮುಖ, ವಕ್ತ್ರ, ವದನ, ಆಪನ, ಆನನ, ತುಣ್ಡ, ಆಸ್ಯ Mr. 315; My.; T., M. ವಾಯ್; Te. ಬಾಯಿ). ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (Śmd. 216). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬಿಡ್ಡುಂಟಪಡಂ (I). ಬಾಯ ಪೊಗೆ (Rśv. 9, 23). ಬಾಯ್ಮೆ (J. 1, 7). ಬಾಯ್ಮಳ್ (8, 3). ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32). ಆವನ ಬದುಳು ಳೆಯಂ ಬಾಯ್ ಹತ್ತದ ಡಾಗಾಯ್ತು (My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಳೆಯಂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಮುಮುಕಾಗದ ಬೇಕು.—ಬಾಯಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ಪಾಡಿ ನ್ನ ಮುಮುಚು.—ಬಾಯಿನ್ನ ಬಸ್ತು ಥಗಂದರ.—ಬಾಯಿನ್ನ ಹೇಬ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಬಾಯಿನ್ನರೆ ಮುಗ ಬದುಕ್ಕಾನು.—ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೊಮ್ಮು, ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗುಮ್ಮು (Prvs.). ಆನನದಲಿ ಉಮ್ಮುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). See Čpr. 5, 11; Bp. 22, 18; 38, 10; 45, 6; 47, 1; 51, 53; Śm. 41; Rśv. 5, 34; 5, after 120; ಕಟುಬಾಯ್, ಮುದುರಬಾಯ್, ಸೊರೆಬಾಯ್, ವಲ್ಲಿಲಿ ಬಾಯ್, etc. 2, the edge of any cutting instrument (My.; T., M., Te.). ಕೆಲಿಲ್ಯಾಯ ಕಬ್ಬಾನಂ (ಕುಮಿಂ Śmd. I). — ಬಾಯ ತುತ್ತು. A morsel: food (J. 26, 44). — ಬಾಯ ತುಮ್ಬ. So that the mouth becomes quite full (B. 3, 59). — ಬಾಯ ಪಾಠ. = ಬಾಯಿಪಾಠ. Learning by rote or by heart (G., ಸೂಚನೆ). — ಬಾಯ ಬಿಸು. = ಬಾಯಪ್ಪಿಸು, ಬಾಯಿ ಬಿಸು, ಬಾಯ್ಬಿಡು, ಬಾಯ್ವಿಡು. To open the mouth with the utterance of the sound of *ah* in order to express pain, sorrow, etc., to cry *ah* from pain, etc. (My.; Bp. 32, 42; J. 24, 37; 31, 54); to grow low-spirited, to humble one's self (see s. ಬಾಯ್ಬಿಡು). 2, to open the mouth, to speak, to beg (My.; J. 3, 9). ಪ್ರಭುವಿನೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ಫಲ ಮಿಲ್ಲ (Sp.). 3, to divulge, as secretly spoken words (My.). 4, to crack (v. i.), to burst (My.). — ಬಾಯ ಮಾಡು. = ಬಾಯಿ ಮಾಡು, ಬಾಯ್ಮಾಡು. To use abusive language, to chide (My.; B. 3, 60). — ಬಾಯಪ್ಪಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc. ಬಳ್ಕಸವ್ವಟ್ಟಿಲ್ಲ ಬಾಯಪ್ಪಿಟ್ಟಿರ್ ಭೀಷ್ಮರ್ (Śmd. 287). See Rśv. 13 after 95 & 104. — ಬಾಯಲಿ ೪. = ಬಾಯಾಳಿ. ಬಾಯಲಿಕೆಯುಳ್ಳ ಮೃಗಗಳು (Sl. 30). — ಬಾಯ ಸವಿ. Savouriness. ಬಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ದುರಾಯುಸದ ಆಕ್ಷಯ (Dp. 167). — ಬಾಯಮಾ. -ಆಡಿ. The mouth to be destroyed: to lament excessively (Grj. 8, 16; V. 9, after 80). ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ನ, ಸೀತೆ ಬಾಯಮಾಡ್ದಳ್ (Śmd. 65). — ಬಾಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To eat (My.). 2, to tell (My.). — ಬಾಯಾಡು. -ಆಡು. To eat (My.). — ಬಾಯಾರ್. -ಡು. -ಆಡ್. The mouth to cry aloud: to vociferate (J. 19, 30); to claim or demand forcibly. ಒಬ್ಬರ ಬದುಳು ಬಾಯಾಡೆಂದ (ಆವಡೆಯ, ಆವಡಾಡ G.). — ಬಾಯಾಡ. -ಆಡ. = ಬಾಯಾಡ. So that the mouth is filled: much, to one's heart's content, in ಬಾಯಾಡ ಮಾತಾಡು (My.). 2, through the mouth, in ಬಾಯಾಡ ಕೆಡು (My.). — ಬಾಯಾಡುಮ. -ಆಡುಮ. = ಬಾಯಾಡುಮ. Argumenting noisily in support of falsehood (ಆವಡಾಡ, ನಿಷ್ಠೆಡ Nr. *a*). — ಬಾಯಾಡ. -ಆಡ. = ಬಾಯಾಡ. (Bp. 6, 26). — ಬಾಯಾರ್. -ಆಡ್. The mouth to be parched; to become thirsty. ಬಾಯಾರ್ದಳ್ (Śmd. 84). — ಬಾಯಾರ್ಕೆ. -ಆರ್ಕೆ. Thirst (ಉದಕ್ಯೆ, ಪಿಪಾಸೆ, ತೃಷೆ, ತರ್ಷ Sl. 317; My.). ಧರಾನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾರ್ಕೆ ನಿತ್ತೀರ್ಕೇ?—ಬಾಯಾರ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಗ ಬಾಜೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬಾಯಾಡು. -ಆಡು. = ಬಾಯಾರ್. (J. 19, 31; 24, 1; My.). ಬೇಡುವರ ಸ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಬಾಪ ಮೋಗದ ಹೆಪ್ಪ; ಎಂಜಿಂದ ಪೊಲಪ ಪೆಣಕೊಂಡಿಮು, ನರಿ ಬಾಯಾಡ, ಸ್ವರ್ಗ (Sp.). — ಬಾಯಾಳುಮ. -ಆಳುಮ. = ಬಾಯಾರುಮ. (ಆವಡಾಡ, ನಿಷ್ಠೆಡ Nr. *b*). — ಬಾಯುಪಚಾರ. -ಉಪಚಾರ. Empty compliments (My.). — ಬಾಯುಗುಡ್. -ಉಗುಡ್. Spittle of the mouth (V. 9, 57). — ಬಾಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಬಾಯ್ಬಿಚ್ಚು. To lift up, or open, the mouth for speaking (Bp. 38, 8; V. 37, 54; My.). — ಬಾಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. Breath (Čpr. 8, 91). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟಿ. 1. = ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 2. A fastening for the mouth, a muzzle (Bp. 31, 4). 2, the state of the mouth being shut by incantations or charms (My.). — ಬಾಯ್ ಕೇಳ್. To listen to (another's) words (Abh. P. 10, 213). — ಬಾಯ್ಕೊಳಿಸು. To name or to commemorate orally (Abh. P. 10, after 155; 16, after 3). — ಬಾಯ್ಕೂಟ. -ಕೂಟ. A kiss (Čpr. 6, 84). — ಬಾಯ್ಕೂಡು. -ಕೂಡು. To join the mouths (Śśv. 1, 52). — ಬಾಯ್ಕೆಡು. -ಕೆಡು. The mouth to lose its taste (My.). — ಬಾಯ್ಗೆದ್. -ಬರ್. To come to or into the mouth (Abh. P. 15, 73). — ಬಾಯ್ಗೊಬ್ಬಿ. -ಕೊಬ್ಬಿ. A person who talks much and foolishly (ಜಲ್ಪಾಕ, ವಾಚಾಲ, ಬಹುಗಡ್ಡ-ವಾಚ್, etc. Nr.). — ಬಾಯ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. Killing with the mouth (Rśv. 6, after 11). — ಬಾಯ್ತುಂಬಿಸು. -ತುಮ್ಬಿಸು. To have (anything) filled into the mouth (Bp. 11, 19). — ಬಾಯ್ತೆರೆ. -ತೆರೆ. The screen of the mouth (J. 18, 20). — ಬಾಯ್ತೆಱ¹. -ತೆಱ². 1. To open the mouth. ಬೆಳಗೆಪ್ಪಿನ ಬೆಮ್ಮಲಾಳ್ ಬಾಯ್ತೆಱ! (Śmd. 75). See Čpr. 5, after 39; Bp. 1, 49; 3, 2; 60, 23; J. 16, 36. 37. 41; 26, 14. — ಬಾಯ್ತೆಱ². -ತೆಱ². 2. The state of the mouth being opened (Čpr. 8, 73). — ಬಾಯ್ದಾಡಿ. A sharp edge (Čpr. 1, 94; Abh. P. 9, 23; Bh. 8, 27, 22). — ಬಾಯ್ದೆಗ. Help of the mouth (V. 9, 56). — ಬಾಯ್ದೆಳಪ. Mountain-crystal: a mouth like crystal (Abh. P. 3, 72). — ಬಾಯ್ಪಡಿ. To beat the mouth (of a person): to prevent one from speaking, to silence one (My.). — ಬಾಯ್ಪಡಿಗ. = ಬಾಯ್ಪಡುಳ, ಬಾಯಿಪಡಳ, ಬಾಯಿಪುಡಿಳ, ಬಾಯಿಪುಮಳ. One who prevents (another) from speaking; one who talks much and foolishly (Bp. 40, 46; RAm. 5, 3, 59; Dp. 3, 4; My.). — ಬಾಯ್ಪಡುಳ. = ಬಾಯ್ಪಡಿಗ. (J. 5, 69; My.). — ಬಾಯ್ಪಸ. = ಬಾಯ ಬಿಸು, etc., ಬಾಯ್ಪಡುಮು. (Bp. 15, 22; 45, 27; Rśv. 6, 12, 32; J. 4, 23). — ಬಾಯ್ಬಿಗ. A lock for the mouth, consisting of wire, occasionally put on by devotees of any sect who have taken on them a vow of silence (My.). — ಬಾಯ್ಬೇ. The mouth to burn (Bp. 2, 13). —

ಮಾಯ್ಕುಳ. Empty words of love (Čpr. 8, 69). — ಮಾಯ್ಕೊ ಡು. = ಮಾಯಿ ಡುವು. (My.). 2, to assert, to vow, etc. (ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಕೆmd. Dh.). — ಮಾಯ್ಕೊಟ್ಟು. = ಮಾಯಿಟ್ಟು. (Bp. 53, 61). — ಮಾಯ್ಮಾರಯ್. -ಮಾಯ್. rep. (Čpr. 8, 54). — ಮಾಯ್ವಿ ಡು. -ಬಿಡು. = ಮಾಯಿ ಬಿಡು q. v., etc. (ಪೈಸ್ಯ ಕೆmd. Dh.). See Čpr. 5, 32; 8, 78; Abh. P. 11, 9; Bp. 45, 50; 48, 9; 52, 13; 56, 43; 60, 30; Rāv. 5, 33. 30. 40; 13, after 102; 18, 103; V. 9, 81. — ಮಾಯ್ವೆರಸು. -ಜೆರಸು. Together with the mouth (Kāv. 3, 51). — ಮಾಯ್ಸವಿ. = ಮಾಯಿ ಸವಿ, ಮಾಯಿಸವಿ. Sweetness or savour of the mouth, *i. e.* of words (Č. Bp. 19, 32). ಮಾಯ್ಸವಿಗೆ ಮೆಯ್ಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯನ್ನ ರೂಪು (Kmd. 83). 2, savouriness. 3, an article savoury to the mouth.

ಬಾಯಿ bâyi. = ಮಾಯ್. The mouth, etc. (ಪಕ್ಷ, ಅಸ್ಯ, ವದನ, ತುಣ್ಣ, ಆಸನ, ಲಪನ, ಮುಖ Sl. 213; C.). ಎಲೆಯಂ ತಕ್ಕಿರೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಾಯಿ (ಉಪಧಾನ, ಸಾಲಂಕೃತ Sl. 63). ಮೊಲ್ಲಸೀರು ಸುರಿ ಯುವವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯಂತು (ಸೈಕ್ಷಪ್ 214). ಮೋಲು ಮುದ್ದಳಿ ಧರಾ ಮುಸ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಾಯಿ (ಪುಷ್ಕರ 453). ಬಾಯಿ ಒಕ್ಕೆರೆ ಮಾತರೆ ಊರು ಒಕ್ಕೆಡು.—ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಸಪ್ಪ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ ಪ್ಪ.—ಬಾಯಿಯುಳ್ಳವನಾದರೆ ಬಜಿದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕ್ಕಾನು.—ಬಾಯಿ ಬೇಳು, ಇಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿ ಬೇಳು.—ಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಬಾಯಿ ಪಕ್ವಾಗದ ಬೇಳು (Prvs.). **2, the edge of any cutting instrument** (ಕೊಡಲಿ, ಪಾಲಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಕೊಡಲಿ, ಧಾರೆ Sl. 391; My.). See Bp. 48, 11; 56, 21; 59, 14; B. 2, 31; 3, 28; 4, 49. 57. 71. 158. 187; 5, 143; ಕಟ್ಟಿಬಾಯಿ; Prv. s. ಬೆಕ್ಕು. — ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. = ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು 1. To shut the mouth (of an opponent in argument, My.). 2, to restrain the appetite, to observe regimen (My.). 3, to shut any man's or beast's mouth by charms (My.). — ಬಾಯಿಕಡಾಣಿ. The bit of a bridle (ಕವಿಕೆ, ಪಲಿಕ್ಷೆ Sl. 274). — ಬಾಯಿ ಗಣಿಮ. -ಕೂಡಿಮ. The whole number of teeth to grow in the mouth of cattle (My.). 2, conformability to take place, to become conformable (B. 5, 309). — ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡು. To give something for the mouth, as betel-nut, etc. (My.). 2, to put into a person's mouth (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದು. To come to one's mouth, as words in speaking. ಆಕೆ ಆವನ್ನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ್ದ ಹಾಗೆ (inconsiderately) ಬಯ್ದು (My.; B. 4, 185). 2, = ಬಾಯಿಬಾಕಡಾಗು. (My.). ಬಾಯಿಗೆ ಬಿಸ್ತು ಬಾಗಾಕ, ಪೆಪ್ಪಿಗೆ ಬಿಸ್ತು ಪೇತಾಕ (Prv.). 3, to become an object of fruition. ಕೆಯ್ಗೆ ಬಂದ್ದರೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳು. To fall into the mouth (of wild animals, etc.; see Prv. s. ಬಾಯಿ 2);—to fall into the mouth (of people, to be slandered, etc., My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬೀಳು. Fruition (of property, etc.) to fail or cease (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. To destroy a person's welfare (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕು. To put into the mouth (My.). 2, to give a bribe (My.). — ಬಾಯಿಚಿಕ್ಕ. The muzzle of an ox (ಕವಿಕೆ, etc. Sl. 274). — ಬಾಯಿಜೊಲ್ಲು. Saliva (ಸ್ಯಷ್ಟೆ, ಸ್ಯಷ್ಟಿಕಿ, ಲಾಲ Sl. 206; My.). — ಬಾಯಿತಪ್ಪು. A slip of the tongue (My.). — ಬಾಯಿತಿಕ್ಕಿ. An itching desire to raise quarrels (My.). — ಬಾಯಿತಿಕ್ಕಿಗಾರ. A man who is fond of, or raises, altercation (My.). — ಬಾಯಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. = ಬಾಯ್ದೆಱೆ 1. (Bp. 51, 24). — ಬಾಯಿಪಾಠ. = ಬಾಯಿ ಪಾಠ. ಬಾಯಿ ಪಾಠವಾಗು, to be learned by rote or by heart. ಶಾಸ್ತ್ರವ ಆವರಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಯಿತು (My.).—ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು, to learn by rote or by heart (My.). — ಬಾಯಿಬಡಿಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ, etc. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕಿ. A female ಬಾಯಿ ಬಡಕ (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿ. = ಬಾಯ್ಬಡಿ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ, etc. (Bh. 8, 26, 9; Abhā. 1, 32; My.). — ಬಾಯಿಬಡಕತನ. = ಬಾಯಿಬಡಕತನ. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕತನದವರ್. The behaviour of a ಬಾಯಿಬಡಕ (My.). — ಬಾಯಿಬಡಿ ಕಿ. = ಬಾಯಿಬಡಕಿ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡು ಕೊಳ್ಳು. To beat one's own mouth with the palm of the hand from fear or grief (My.). — ಬಾಯಿ ಬಿಚ್ಚು. To open the mouth (B. 4, 185; My.). — ಬಾಯಿ ಮೂಡು. = ಬಾಯಿ ಮೂಡು. (My.). — ಬಾಯಿಮಾತು. A spoken word or spoken words; a mere word or mere words; a vain word (My.); oral tradition (B. 5, 280). — ಬಾಯಿಮಾಬ್ಬಡವ. -ಇಲ್ಲಡವ. A dumb man (My.; ಮೂಕ G.); a man who cannot speak well when necessity requires it (My.). — ಬಾಯಿಮೆಱಗು. -ಮಱಗು. = ಬಾಯಾಮು. (My.). — ಬಾಯಿವಿಡು. = ಬಾಯ್ವಿಡು. (J. 31, 54). — ಬಾಯಿಸವಿ. = ಬಾಯ್ಸವಿ, etc. An article savoury to the mouth (B. 5, 302). ಬಾಯಿಸವಿ ತಿಳ್ದ ಕಾಯಿಕ ಸಾಧ್ಯ ಸತ್ಯ (Prv.). — ಬಾಯಿಹಗ್ಗ. A mouth-rope (ಕವಿಕೆ, etc. Sl. 274). — ಬಾಯಿ ಹಾಕು. To put the mouth into, as dogs, etc. into pots, etc. (My.). 2, to throw out words: to utter, to speak (My.; B. 4, 184).

ಬಾಯಿ bâyi. A term of respectful compellation for one's mother or an elderly female; an affix of respect to the names of females generally (My.; Mhr. ಬಾಳೆ; see ಪೈಡಾ-).

ಬಾಯಿನ bâyina. = ಬಾಸಿಗ. (Čpr. 6, 81; 8, 47; Grj. 2, after 71; Rāv. 4, after 56). — ಬಾಯಿನಕಗುಡು. -ಒ-ಕುಡು. To give a present (Čpr. 8, 60).

ಬಾಯು bâyu. = ಬಾ 2. To swell (My.; Tē. ಬಾಡು; T., M. ಬಾರು). P. p. ಬಾತು (My.; Bp. 32, 52; 39, 64; 46, 58). (ಮುಲಪಾತಿನಲ್ಲಿ) ಸೀತಧಾತುಗಳುಬ್ಬಿ, ಬಾತಿಪಳ್ಳ ಕುಷ್ಠಿಗಳು, ಬಾವರ ಳ್ಳ ಮುಖ; ತಿರುಮಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಾಧರು? (Sp.). ಅಂಗುಷ್ಠ ಬಾವರೆ ಪರ್ವತಾಪೀಡೆಕ್ಕೆ?—ಬಾವದರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತದರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.—ಬಾತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೊಸಿದಲ್ಲು ಬಾಸಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬೆರಳು.

ಬಾರ್ bâr. 1. = ಬರ 1, etc. To come, etc. (lengthened base of the *affirmative mood*). (ಬಾರ್), ಬಾರ, come! (Kmd. 283; Bp. 25, 1; 39, 62; 47, 27. 55; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 9; Rāv. 13, 102), ಬಾರಾ (Bp. 24, 37; 47, 29), ಬಾರೊ (47, 29), ಬಾರೊ, ಬಾರೋ, ಬಾರೆ, ಬಾರೇ (My.). ಬಾಡ, ಮುಚಾರಿ ಕಾಗದುಕೆ! ನೋಡ, ಚಕೋರವಿಲೋಲಕನೇತ್ರೆ! (Kmd. 153. 283). **2, (lengthened base of the *negative mood*).** See ಬಾರ್ 1 s. ಬರ್ 1.—ಬಾರದ್ (Bp. 53, 33. 34), ಬಾರರ್ (53, 35); ಬಾರದು (9, 20; 11, 22; 20, 2; 21, 18; 32, 54; 37, 46. 67; 40, 8; 43, 45. 84; 44, 11. 63; 48, 3; 51, 30. 68; 53, 12; 57, 39); ಬಾರಜೆ (22, 30; 23, 40; 51, 47; 53, 44; 61, 84).

ಬಾರ್ bâr. 2. To make creepers of leather: to cut leather longthwise or in straps (ಪದುಗಡ ಲ್ಲಿಳರಾ Kmd. Dh.; see T., M. s. ಬಾರು 1). ಬಾರರ್ (Kmd. 50).

ಬಾರ್ bâr. 3. = ಬಾರ, ಬಾರು 1. A strap of leather, a thong (My.; T. ದಾರ್, ಬಾರ್; M. ಬಾರ್; Tē. ಬಾರು; Tu. ಬಾರ). ಬಾರ ಮಳೆ (ಸಪ್ತಿ, ಪತ್ತಿ, ಪರಕ್ಕೆ); ಬಾರ ಸೆಳೆ (ಪ್ರಾಜಪ್ಪ, ತೋಡಪ್ಪ, ತೋಟ್ಟ Nr.). **2, length** (T., M.). **3, a line, a row** (M.; Tē. ಬಾರು).

ಬಾರ್ bâr. 4. To set free a fluid, to pour out (ಪ್ರವಪ್ಪಸಮುರ್ತ್ತೆ Kmd. Dh.; T. ಬಾರ್, ಬಾಱ್ಪು, M. ಓಲು, ಬಾರ್, ಬಾಲು, to pour, pour out; to cast melted metal into a form;—to flow down; to be strained off, = Tē.

ಬಾರು, ಬಾರು; *cf.* ಬಸಿ 1); to purge (Tē.; see ಬಾತು 2; *cf.* ಬಾಸು).

ಬಾರ್ bâr. = ಬಾರು 1. — ಬಾಲ್ಗಿಬಾರು. A foot-soldier (ಪಡಾತಿ, etc., ಶಾಲುನವೆಯ ಭಟ Sl. 280; My.).

ಬಾರ bâra. = ಬಾರ 3, etc. ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ಪಶ್ಚಿ); ಆನೆಯ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ಪರತ್ರ G.).

ಬಾರ bâra. 1. Tbh. of ದ್ವಾರ. See ಕಚ್ಚೆಯ-, ಪಾಣಿಯ-, ಪಂಕ-, ಸೀಯ-.

ಬಾರ bâra. 2. Twelve (My.; Mhr. ಬಾರಾ).

ಬಾರ bâra. 3. = ಬಾರು 2. Tbh. of ಭಾರ. (My.). See ಮುಮ್-, ರಾಮ-, ಹಿಮ್-.

ಬಾರಂಗಿ bâraṅgi. Tbh. of ಭಾರ್ಗಿ. (ಪಲ್ಲಿನಿ Mr. 121; ಭಂಜಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಭಾರ್ಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕೆ, ಪಾಲೇಯಪಾಕ, etc. Sl. 143). See ಗಣ್ಣು-.

ಬಾರವಣೆ bâravaṇe. (= ಭಾರಣೆ). Weightiness; weight, importance, dignity (Bh. 7, 1, 4; 8, 26, 28; Mhr. ಭಾರಮಾನ, gravity or weight).

ಬಾರವಿಸು bâravisu. To become heavy (Râm. 6, 38, 14).

ಬಾರಾ bârâ. (= ಬಾರ 2). — ಬಾರಾಜಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ. Juggling and trickery (My.).

ಬಾರಿ bâri. 1. = ಭಾರಿ. Weightiness, importance, greatness, muchness, abundance, excess, high price, valuableness, opulence (My.; Tē. ಬಾರಿ, ಭಾರಿ; M. ಭಾರಿ; T. ಬಾರಿ; Mhr. ಭಾರೀ; Bp. 54, 47). ಬಹಳಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಬಾರೀ ಬಟ್ಟೆ (ಮಹಾಭಾರತ Sl. 222). ಬಾರಿಸಂಕಲೆ (Rāv. 6, after 11). ಬಾರಿಯು ಬಡಿಂಕೆ (Râm. 3, 2, 15). See ರಾಮು-.

ಬಾರಿ bâri. 2. = ಬಾರ 2, ಬಾರ 1. A time, a turn (ಸೂಪ್ Śmd. I, Ct. I, 45; My.; Tē. ಬಾರಿ; Mhr., H. ಬಾರ, ಬಾರೀ); a season, a year (My.). ಒಬ್ಬು ಬಾರಿ, once (ಒಮ್ಮೆ Śmd. 122 Cm.; ಏಳ ಬಾರ, ಸಕೃತ್ Kr.). ಒಬ್ಬೆ ಬಾರಿ (ಯುಗಪತ್, ಏಳಪಾ); ಪಡಿನೆಲ್ಲು ಬಾರಿ ಎದೆಯಿಳ್ಳವಪ್ಪು ಹೊತ್ತು (ಕಾಜೆ); ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯು (ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ Kr.). ಬಳಸ ಬಾರಿ ಮುಗಸ ಮುಡಿಪೆ (Prv.). See Abh. P. 14, 201; Bp. 6, 2; 13, 8; 26, 50; 48, 13; 50, 38. 77; Bh. 1, 10, 12; J. 5, 41. — ಬಾರಿ ಬಾರಿ. rep. = ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಬಿಜ್ಜವರು ಹಾಲು ಹಾಲು ಹೋಗರೇ? (Prv.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. Repeatedly, frequently, again and again (ಆಗಾಗ್ಗೆ G.; J. 25, 34; 32, 32; My.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ. = ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. (ಶಶ್ವತ್ Sl. 467; ಮುಹುಃ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಅನವರತ 471; My.). See Sl. 58. 246. 274. 360.

ಬಾರಿ bâri. 3. The passage (or slope) at the side of a great well for bullocks to run down in drawing up water (in a leather-bag) by a rope running over a pulley (My.; Tē.; Mhr., H. ಬಾರೀ, a ravine, defile; a passage through a fence). ಬಾವಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಬಾರಿ (ವೀನಾಹ, ಯಾತವ ಬಾರಿ G.).

ಬಾರಿ bâri. 4. = ಬಾರ 1, etc. (My.). See ಆವಯ ಬಾರಿಗಡ.

ಬಾರಿಕೇರ bârikêra. A man of a caste in S. Mhr. that is a little superior to that of the Bêdas and a little inferior to that of the Kurubas (S. Mhr.).

ಬಾರಿಸು bârisu. To cause to tremble, throb or quiver; — to set in rapid motion, to shake, as a weapon (ಎಳ್ಕೆದು ಸು Ct. I, 87). ಮುಳ್ಳಳ್ ಅಂಪ್ಪಿಯಂ ಬಾರಿಪ್ಪದೆನ್ನು, ಪಿಟ್ಟುಬೆ ಮುದಪ್ಪಿರದಂ ಗಡಸಪ್ಪಡಾರದುಂ? (Rāv. 13, 19). ಕೂರಂಳುವಮಂ ಬಾರಿಸುತಮ್ ಅನೆಗಳನ್ನಾ ಜೋರರ ಬಾರಣ ದೊಳ್ ಅನೆದು ನೂಂಕಿದರ್ ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 73).

ಬಾರಿಸು bârisu. 1. = ಬಾರಿಸು (Ct. II, 73). To restrain, to keep back, to keep off, to ward off; to prevent; to impede, to check, to stop; to remove; to destroy. ಆಗದ ಆನ್ಮ ಬಾರಿಸುವುದು (ಆಚಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlā.). ಬಾರಿಸಿದುದು, ದೆಸೆ ಬಿಡದು ವನವೇವತೆಗಳ್ (Śmd. 109). ದೇವಿಯುರಿರಾ, ಶಮೆಯಮ್ಮ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರಪ್ ಇನ್ನು ನಿರ್ನಿರಮ್ ಎಬ್ಬುದುಮ್ಮೆ, ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನೆಯು ವೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪೆವೇ? (112). See Abh. P. 6, 165; 7, 35; 8, 58; 9, after 151; 11, 72; 14, after 34; 15, after 74; 16, after 39.

ಬಾರಿಸು bârisu. 2. To become weighty or great, to increase (J. 32, 12).

ಬಾರು bâru. 1. = ಬಾರ 3, etc. (My.). ಬಾರು ಮಿಳಗಳ ಬಡ ಮುವವನು (ಚರ್ಮಕೃತ್ Nn. 152). ಆನೆಯ ಜೆಸ್ಸಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ಬಾರು (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ತೊಗಲಿನ ಬಾರು (ಪಶ್ಚಿ); ಕತ್ತಿ ಕವಚ ಮುಖ್ಯಾದವ ಗಳ ಹಿಂಬಿಗೆ ಕಟ್ಟಿವ ಬಾರು (ಮುಖವಲೆ G.). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ದುಷ್ಟರೆ, ನಾರಿಯಿಷ್ಟರೆ ಪೋಧನ (Prv.). — ಬಾರ ಕೋಲು. = ಬಾರುಕೋಲು. (G. 165; C.). — ಬಾರುಕಾಲನ. A long-shanked man, a man of long strides (ಊರ್ಧ್ವಪಾದ್ಯು, ಊರ್ಧ್ವಪಾದನು Sl. 198). — ಬಾರು ಕೋಲು. A whip made from twisted leather-straps (C.).

ಬಾರು bâru. 2. To tremble (Râm. 5, 8, 84. 85).

ಬಾರು bâru. 1. = ಬಾರ್. A charge (of a gun); explosion: the report or noise; a musketeer (Mhr., H. ಬಾರ). — ಬಾರ ಕೋಟು. Infantry-barracks (My.). — ಬಾರಿಗದ, -ದ. A musketeer, a foot soldier (My.). ಬಾರಿಗದಿಗೆ ಬೇರೆ ಮೇ! ಜನೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬಾರುಕಚೇರಿ. The head quarters or office of the infantry (My.). — ಬಾರು ಮಾಡು. To load a gun and be ready for firing (My.; Tē. ಬಾರು ಚೆ).

ಬಾರು bâru. 2. = ಬಾರ 3. — ಬಾರು ಮಾಡು. To fill or enter (items) into a book (My.; H.).

ಬಾರೆ bârĕ. 1. = ಬಾರಿ 4, ಮೋರೆ. Tbh. of ಬದರಿ. The jujube tree (My.; Z.).

ಬಾರೆ bârĕ. 2. = ಬಾರಿ 2. A time, etc. (B. 5, 51. 52; My.).

ಬಾರೆಕ್ಕ್ bârĕku. Barracks (Sl. 278; Tē. ಬಾರಕಾಸು, ಬಾರ್ಕಸು, ಬಾರ್ಕುಜು).

ಬಾಲಿಸು bâḷisu. = ಬಾಜಿಸು, q. v. (My., also: to strike or beat with a whip, etc.). ಪತ್ನಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಲಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಪ್ರ ಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು (ಪತ, ವೀರಾಣವಿಪಾಕ್ಯ); ಗಣ್ಯೆಯ ಬಾಲಿ ಸಾಮುವರು (ಭಾಣ್ಡಿಕ, ಪಕ್ಕಿಕ Nr.). ಕುಣಿಯುವವು ಬಾಲುವು ಬಾಲಿಸುವವು ಎಂಬ್ವಾ ಮೂರು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ (ತ್ರೌರ್ಯತ್ರಿಕ Sl. 64). ಜೋಗಿಗಳು ಬಾಲಿಸುವ ಬಾದ್ಯ (ಡಮರು G.). ಬಾಣೆಯಾದರೆ ವೀಣೆ ಬಾಲಿಸ್ಯಾಳು. — ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಲಿಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). See Bp. 22, 64; 38, 33; 43, 32; 56, 14; Sl. 295; B. 5, 70. 288. 294; Prv. s. ಬಾತರೋಗ.

ಬಾಲಿಸುಹ bâḷisuha. Sounding, playing any instrument, etc. ಮೆಲ್ಲ ಬಾಲಿಸುಹ (ವಿಲಮ್ಬಿತ); ಜೀಗ ಬಾಲಿಸುಹ (ದ್ರುತ); ಹವಣಿತಾಗಿ ಬಾಲಿಸುಹ (ಮುಕ್ತ); ನೆಗಪಿ ಬಾಲಿಸುಹ (ಉತ್ಪ್ಲವ); ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಲಿಸುಹ (ಆಂಕ್ಯ); ಪಂಕ ಮೊದಲಾಗಿನ (ನ) ಹಿಡಿದು ಬಾಲಿಸುಹ (ಸುಷಿರ Nr.).

ಬಾಲ್ಪ bâḷpa. = ಬಾಷ್ಪ, ಬಾಷ್ಪ. (ಉಷ್ಣ, ನೆಲೆ Hlā. MS.; ಉಷ್ಣ. ಕಣ್ಣಿ ನೀರು Hlā. MS.; see ಸನ್ಕ್ಷೋಭ).

ಬಾಲ್ಪಜಲ bâḷpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Cpr. 5, 11; 8, 85).

ಬಾಲ್ಪಬಿನ್ದು bâḷpa-bindu. A tear-drop, a tear (Abh. P. 4, 26).

ಬಾಲ್ಪವಾರಿ bâḷpa-vâri. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Cpr. 8, 6).

ಬಾಲ್ಪಾಮ್ಬು bâḷpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು. (Cpr. 8, 86).

ಬಾಳ್ಕು bâḷku. Bark. — ಬಾಳ್ಕನ ಮರ. The cinchona tree, Cinchona cordifolia Mutis. (St. & Pl.).

ಬಾಹ್ಯ bâḷḷu. (= ಬಾದು 2). To heap (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.).

ಬಾರ್ತೆ bârte. = ಬಾರ್ತ. (Bp. 28, 18; 29, 29). — ಬಾರ್ತೆಗೆಯ್. To bring or convey intelligence (Abh. P. 9, 163; 11, 77).

ಬಾರ್ಪು bârpu. Want of brightness, etc. (ಆತೀಜ Ct. I, 51; the one MS. in which it occurs, does not clearly show whether ಆತೀಜ or ತೀಜ is meant; *cf.* ಬಾಸ ರ್?). — ಬಾರ್ಪಸ. -ಱ. A man who is devoid of brightness or vigour (Bp. 54, 30).

ಬಾರ್ಲಿ bârli. Barley (My.).

ಬಾರ್ಹತ bârhata. (fr. ಬೃಹತ್). *The fruit of the brihati, a variety of the solanum.*

ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯ bârhaspatya. (fr. ಬೃಹಸ್ಪತಿ). Relating to or coming from brihaspati; a method of reckoning time. (My.).

ಬಾಲ bâla. = ಬಾಳ್, ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, ಬಾರ 2, ಬಾಲು 1, ಬಾಳ. *Young,* infantine, immature, not full-grown; newly risen, as the sun, new or waxing, as the moon. 2, *childish, puerile, ignorant, foolish.* 3, *the young of an animal.* 4, a child, an infant (ಆಭರಣ, ಮೊಲೆಮು ಮುಗುವ Nn. 123 as ಬಾಳ);—*a boy.* 5, *a colt, a foal.* 6, a tail (ತೋಡು ಪುಚ್ಛ, ಬಾಲಗೂಲು, ಬಾಲಪುಚ್ಛ, ಬಾಲಫ Hik.; ಪುಚ್ಛ 123; ವ್ರಜಾಲ 7; ಉಡಾಮು 26; ಕೇಜಕ Mr. 156; C.; Tē. ಬಾಲು, T., M. ಬಾಲ್; Tu. ಪೀಲ). 7, hair; long hair (ನಿಮುಗೇಶ, ಉದ್ದಿಯು ಕೂದಲು 123). 8, grass (ಪುಲು, ಹುಲ್ಲು 123). 9, a grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಬಾಮುಜ 123; see ಮುರಿ ಬಾಳ). 10, fire (ಅಗ್ನಿ 123). 11, the sun (ವ್ರದ್ಯೋತನ, ಸೂರ್ಯ 123). 12, the moon (ಶೀತಮರೀಚಿ, ಚಂದ್ರ 123). 13, Krishna (ಶೀತಜಾನ, ಕೃಷ್ಣ 123). 14, a finger-ring (ಮುರಿ ಮುದ್ರಿಕೆ, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗುರ 123). 15, a kind of fish, Cyprinus denticulatus or Cyprinus rohita (*cf.* ಬಾಳೆ). ಚೀದಿ ಬಾಲ (ಮೃತಪುಚ್ಛ, ಆಲ Mr. 403). ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಬಾಳೆತಕ್ಕೆ ಚೀಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.—ಬಾಲ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಹಾಲಿಗೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲ.—ಬಸವನ ಹಿಡ್ದೆ ಬಾಲ.—ಕಾಯಿಗೆ ಹೇಬಿದರೆ ಕಾಯಿ ತನ್ನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಬಿತು.—ಕುಮರೆಗೆ ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ಬಾಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜೀಸೀತೇ? (no, only for its own benefit, Prvs.). See Śmd. 81. 91; Cpr. 4, 47; 5, 59; Bp. 32, 25; 60, 25. 32. 48. — ಬಾಲುಚಿಕ್ಕಿ. A comet (My.; ಧೂಮಕೇತು G.). — ಬಾಲಂಗಚ್ಚೆ. -ಂ-ಕಚ್ಚೆ. The tail of a kite (My.). — ಬಾಲುಮುಕ್ಕೆ. = ಬಾಲುಚಿಕ್ಕಿ. (My.; Tē. ಬಾಲು ಮುಕ್ಕೆ, the planet Venus, ಶುಕ್ರ). — ಬಾಲಜಾಯಿಲು. A young dog (Bp. 55, 53). — ಬಾಲಜೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments or trinkets for children (Grj. 3, after 89; Bp. 14, 4; 40, 39; Prll. 3, 25). — ಬಾಲಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of Piper cubeba Lin. (My.). — ಬಾಲಸುಮುಳ. Who has burnt his tail: Hanumat (Rām. 6, 10, 39). — ಬಾಲಹುಳು. A tailed worm found in drains, etc. (Bp. 37, 67; 57, 30; C.).

ಬಾಲಕ bâlaka. = ಬಾಲಳ. Young. 2, a child, an infant (ತರಳ, ಹಸುಮುಗುವ Nn. 63; ಕಮಲಿತು Mr. 525); a boy (ಸ್ಥಾನ Nn. 130). 3, a tail (ಬಾಲ 525). 4, long hair (ನಿಮುಗೇಶ 525). 5, the cuscus-grass (ಬಾಮುಜ 525). 6, a seal-ring (ಮುದ್ರಿಕೆ 525; *cf.* ಬಾಲಳ). 7, the sun (ಸೂರ್ಯ 525). 8, the moon (ಚಂದ್ರ 525). 9, fire emitting sparks (ಕಿಡಿಗೆದರುವ ಅಗ್ನಿ 525). 10, Krishna (ಜೀಲಕೇತನಕಯ 525). 11, the plant Hibiscus mutabilis.

ಬಾಲಕರೇಣು bâla-karēṇu. A young elephant (ಮರಿಯಾನೆ Nn. 98).

ಬಾಲಕೆ bâlaki. (= ಬಾಲಿಕೆ). A girl (Bp. 14, 32; 40, 18; J. 2, 59). 2, = ಅರಸಿಲ್ಲಿ (Mr. 121, o. r. ಅರೆ-).

ಬಾಲಕೃಷ್ಣ bâla-kṛishṇa. The boy Krishna or his image (Sk.).

ಬಾಲಕೇಳಿ bâla-kēḷi. Children's play, childish sport, juvenile pastime (My.).

ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ bâla-garbhiṇi. *A cow with calf for the first time.*

ಬಾಲಗೋಪಾಲ bâla-gôpâla. The boy-cowherd: Krishna. (My.).

ಬಾಲಗ್ರಹ bâla-graha. A demon that delights in seizing, teasing and injuring children. (My.).

ಬಾಲಘ್ನಿ bâla-ghni. A murderess of children, a râkshasi. (My.).

ಬಾಲಚಂದ್ರ bâla-čandra. The young or waxing moon. (My.).

ಬಾಲಚಂದ್ರಚೂಡ bâlačandrâ-čûḍa. Śiva (Bp. 27, 66).

ಬಾಲತನ bâlatana. = ಬಾಲುತ್ವ. (Bp. 50, 62).

ಬಾಲತನಯ bâla-tanaya. A young son. 2, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಬಾಲತೃಣ bâla-tṛiṇa. *Young grass.*

ಬಾಲತ್ವ bâlatva. Childhood; boyhood. (My.). See Sp. s. ತರುಣತ್ವ.

ಬಾಲಧಿ bâla-dhi. = ಬಾಲಫಿ. (J. 18, 6).

ಬಾಲಪಾಠ್ಯ bâla-pâṭhya. = ಬಾಲಪಾಠ್ಯ. (ಸ್ತ್ರೀಯರು ಐದ್ದು ವೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ; ಹೆಳಲಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸರ G.).

ಬಾಲಬನ್ದು bâla-bandu. = ಬಾಳಬನ್ದು. Simple (Mhr. ಬಾಳಬ ದ);—the Mahratta, or dêvanâgari, character (Br.).

ಬಾಲಬೋಧೆ bâla-bôdhe. Instruction of or for the youthful (name of various works adapted to the capacity of the young, My.). 2, = ಬಾಲಬನ್ದು (Mhr. ಬಾಲಬೋಧ; C.).

ಬಾಲಭಾಷೆ bâla-bhâshe. The language or the mode of speaking of children (My.). 2, the prâkṛita language (Mhr.; B. 4, 128; My.).

ಬಾಲಮೂಷಿಕೆ bâla-mûshikĕ. *A small rat, a mouse.*

ಬಾಲಮೃಗ bâla-mṛiga. A young deer, a fawn. (Bh. 2, 13, 13).

ಬಾಲರಕ್ಷೆ bâla-rakshe. Taking care of children and preserving them (by mantras, etc.) against evil spirits, etc., anything used as a preservative or charm for that purpose (My.).

ಬಾಲಲಿಂಗ bâla-liṅga. A boy and N. (Bp. 47, 29. 40. 47. 53).

ಬಾಲಲೀಲೆ bâla-lîle. = ಬಾಲಕೇಳಿ. (J. 18, 20).

ಬಾಲವ bâlava. = ಬಾಲಪ. (My.).

ಬಾಲವಾಯುಜ bâla-vâyuja. *Lapis lazuli or a kind of turkois.* (See ವೈಡೂರ್ಯ).

ಬಾಲಶಯ್ಯೆ bâla-śayye. A cradle (ಶಯಶವ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಬಾಲಶಶಿ bâla-śaśi. = ಬಾಲಶಶ್ಶ.

ಬಾಲಶಶಿಮೌಲಿ bâlaśaśi-mauli. Śiva (Bp. 37, 40).

ಬಾಲಶಾರದೆ bâla-śâradĕ. A young or newly risen Sarasvati. ಬಾಲಶಾರದೆಯೆನಿಪ್ಪ ಮುಂಗಸ ಕೈ (Mr. 2).

ಬಾಲಶಿಕ್ಷಾದಣ್ಡ bâlaśikshâ-daṇḍa. A staff for punishing children. See ಶಿಕ್ಷೆ.

ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆ bâla-śikshe. -ಕ್ಷಾ. Punishment, or instruction, of children. (Śmd. 44).

ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ bâla-sanyâsi. A man who has been an ascetic, or a religious mendicant, from his youth. ಬಾಲ

ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟಿರೆ ಕೂಬಿಣಾಯಿಗಿಸ್ತ ಕದೆ.—ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಯಿಸರಡೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಲಿಸರಸ್ವತಿ bâla-sarasvati. = ಬಾಲಶಾರದೆ. ಬಾಲಸರಸ್ವತಿಮಂಗ ರಾಜ (Mr. after 90).

ಬಾಲಹತ್ಯ bâla-hatya. Child-murder, infanticide (B. 5, 158; My.).

ಬಾಲಹಿಮಕರ bâla-himakara. = ಬಾಲಚಂದ್ರ.

ಬಾಲಹಿಮಕರಮೌಳಿ bâlahimakara-mauli. Śiva (Bp. 24, 4; 60, 41).

ಬಾಲಾತಪ bâla-âtapa. The morning-sunbeams. (Ćpr. 5, 20; ಎಳೆಬಿಸಲು G.).

ಬಾಲಾರಿಷ್ಟ bâla-arishṭa. = ಬಾಲಗ್ರಹ. (My.).

ಬಾಲಾರ್ಕ bâla-arka. The newly risen sun. (My.).

ಬಾಲಿ bâli. = ಬಾಲಿ. N. of a monkey, brother of Sugriva. (Abh. P. 11, after 175; G. 485). 2, a kind of car-ring (*cf.* ಬಾವಲಿ).

ಬಾಲಿಕೆ bâlikĕ. A female child or infant; a girl. (My.).

ಬಾಲಿಶ bâliśa. *Young, of tender years, puerile.* 2, *childish, ignorant, foolish; a fool* (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ Nn. 131 as ಬಾಲೀತ). 3, a child (ತನುಜಾತರ್, ಮಕ್ಕಳು 131); an infant (ಅತಿಪಾಲ Mr. 475). 4, Kṛishṇa (ವಿಷ್ಣುಸೇನ, ಕೃಷ್ಣ 131). 5, a cushion, a pillow.

ಬಾಲಿಸು bâlisu. To tail, to follow like a tail, to follow. See ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸು.

ಬಾಲೆ bâlĕ. A female child, a girl; a young woman not more than sixteen years of age (ಕರ್ನಿಕೆ, ಕೊಡಗೂಸು Nn. 21). 2, a woman, a female. ಬಾಲೆಯರ ಕಾಡದಲಯಂ (ಜಿಳ ಶೆಂ. 114).

ಬಾಲೇಂದು bâla-indu. = ಬಾಲಚಂದ್ರ.

ಬಾಲೇಂದುಧರ bâlêndu-dhara. Śiva (Bp. 13, 25; 35, 4).

ಬಾಲೇಂದುಮೌಳಿ bâlêndu-mauli. Śiva (Bp. 28, 5; 44, 24).

ಬಾಲೇಯ bâlêya. Fit or proper for children; soft, tender. 2, *an ass.*

ಬಾಲೇಯಶಾಕ bâlêya-śâka. *The vegetable Siphonanthus indica* (= ಆಲಗಾರವಲ್ಲಿ).

ಬಾಲೋಪದೇಶ bâla-upadêśa. Instruction of or for the youthful (My.).

ಬಾಲ್ಯ bâlya. *Childhood, infancy, youth.* 2, childishness, folly.

ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ bâlya-avasthĕ. The circumstances, or period, of childhood, childhood (My.).

ಬಾವ bâva. 1. = ಬಾ, ಭಾವ 1, q. v. Tbh. of ಭಾವು. A sister's husband (My.; Tĕ. ಬಾವ). ಬಾವನ್ದಿರು (ದೇವ್ಯ, ದೇವರ, ಗಣ್ಣಸಿಗೆ ಒಪ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಣುಸರು, ಮುಯ್ದುನ್ದಿರು Sl. 192). ಉಮ್ಮುವಪಕ್ಕೆ ಉಮುವಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ!—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವ ದೊಕ್ಕಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಬಾವನಲ್ಲ.—ಬಾವನ್ದಾದರೆ ಬಾರವಾದ ಹೊಜೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಅ೨, ಅಕ್ಕ 1, ಸತ್ತಿಗೆ. — ಬಾವನಣ್ಣ. The relative who is called a sister's husband. ಬಾವನಣ್ಣ ಬನ್ದಾಗ್ಲೂ ಹಾಲು ಚಲ್ಲೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಬಾವಮುಯ್ದು. = ಬಾಮುಯ್ದು. A wife's brother (My.). 2, a husband's brother (My.). — ಬಾವಮುಯ್ದನ್ದಿರು. = ಬಾಮುಯ್ದುಳು, ಭಾವಮುಯ್ದುನ್ದಿರು. The brothers of one's wife (My.). 2, the husband's brothers (My.). — ಬಾವಮುಯ್ದುನ. = ಬಾಮುಯ್ದು, ಬಾವಮುಯ್ದು, ಭಾವಮುಯ್ದುನ. (My.).

ಬಾವ bâva. 2. Tbh. of ಭಾವ 2. (My.).

ಬಾವಂಜಿ bâvañji. (The plant Flacourtia sapida, Mhr. ಬಾವಜಿ). — ಬಾವಂಜಿಗಿಡ. An erect annual herb, Peoralea corylifolia L. (Z.).

ಬಾವಟು bâvaṭa. = ಬಾವುಟ, etc. (My.).

ಬಾವಟೆ bâvaṭe. = ಬಾವಟು, etc. (ಸಿನ G.).

ಬಾವಟೆ bâvaṭĕ. = ಬಾವಟು, etc. (My.).

ಬಾವನ್ನ bâvanna. Sandalwood (ಮುಲಯಾಚ Ćr. II, 63; ಸಿರಿಕಣ್ಣ, ಶ್ರೀಪುಣ್ಣ Kk. 19; Śm. 24; Rây. 5, 23; J. 31, 2). — ಬಾವನ್ನಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. The fragrance of sandalwood (J. 31, 7). — ಬಾವನ್ನದಮ್ಮು. -ತಮ್ಮು. The refreshing quality of sandalwood (J. 11, 37). — ಬಾವನ್ನದಿಗುಮ. -ತಿಗುರು. Sandal unguent (J. 11, 41). — ಬಾವನ್ನದೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The Malaya mountain, the Malabar hills (ಮಲಯಾಚಲ ಪೆಸ.).

ಬಾವನ್ನ bâvanna. Fifty-two (Mhr., II.). — ಬಾವನ್ನಕ್ಷರ.-ಅಕ್ಷರ. The fifty-two letters (ದರ್ಣ, ಆಯ್ಕತ್ತೆರಮು ಅಕ್ಕರಂಗಳು Śn. 71).

ಬಾವಲ್ bâval. = ಬಾವಲಿ, ಬಾವುಲ್, ಬಾವುಲಿ. A bat; the flying fox (Nr. in ಕಿಮು., ಬೆಮ್.; T. ಅಡಾಲು, ಬಾದರ್, ಪಾವಾಲ್; M. ವಾವಿಲ್; Tĕ. ಗಬ್ಬಿಲ; Mhr. ವಾಕೋಳೆ, ವಾಗುಳ, ವಾಘುಳ; M. ಅವಲ್, ವಾವಲ್, ವವ್ವಾಲ್, a large bat; Sk. ಉಲ್ಲೂಕ, Mhr. ವಾಗೂಳ, ವಾಘುಳ, ವಾಘೂಳ, the flying fox).

ಬಾವಲಿ bâvali. = ಬಾವಲ್, etc. (My.).

ಬಾವಲಿ bâvali. = ಬಾವುಲಿ. A kind of ornament of gold, pearls, precious stones, etc. worn on the tip of the ear (My.; Tĕ. ಬಾವಲಿ, ಬಾವಿಲಿ; *cf.* Sk. ವಾಲಿ; Mhr. ವಾಲೆ, an ornament for the ear).

ಬಾವಳಿಸು bâvaḷisu. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಳಿಸು. "To be confused, bewildered or confounded (Mhr. ವಾವರಣೇ, ಘಾಬ್ರುವಣೇ; *cf.* ವಾಗುಳ್, ವಾಗುಳ). ವಾವಳಿಪಡಸು (ವ್ಯಾಕುಳ, ವಿಪತ್ತ Hil.).

ಬಾವಿ bâvi. Tbh. of ಪಾಪಿ 2 (Śmd. 342; Śm. 36). A well, etc. (ಅಸ್ಸು, ಕೂಪ Hil.; ತೀರ್ಥ, ಕೂಪ Nn. 48; Bp. 20, 21; 49, 44; 56, 38; B. 5, 74; G. 71. 266. 462; C.; Tĕ.; T. ಬಾವಿ). ಪವಿ ಬಾವಿ ಕೆಲ್ಸಗಳ್ (ತೀರ್ಥ Mr. 532). ನೀರಿವ್ವ ಬಾವಿ (ಅಸ್ಸು, ಕೂಪ 421). ನೇದುಳ ಬಾವಿ (ಅಸ್ಸು, etc. Sl. 90). ಬಾವೀ ನೀರಾವ ಘಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ದಿತ್ತೇ?—ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—(ತುರಕ) ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ದಾಮೋಸ ಬಿಸ.—ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬಕ್ಕರೆ ಸಾ.—ಇರುಳು ಕಣ್ಣಾ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದಣಸ್ಟೆ (Prvs.). See ಆಗಣಬಾವಿ; Prvs. s. ನೆಲ್ಲಿ, ಬಾಯಾಬೆಳೆ, ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತು.—ಬಾವಿಮೀಡು. -ತೋಡು. To dig a well (Abh. P. 11, 100).

ಬಾವು bâvu. (fr. ಬಾ 2). = ಬಾಹು. A swelling, an intumescence (ಪೋಥ, ಪ್ಲವಥು, ಪೋಥ Sl. 200; ಪೋಥ G.; C.). ಬಾವು ಎದ್ದರೆ ಬಪ ಕೊಣ್ಣರೆ ಹೋಪಿತ್ತೇ?—ಎದ್ದ ಸಿಮುಲ್ಲ, ಬಾವು ದೊಕ್ಕಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಣ ಬಾವಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾವುಗ bâvuga. A male cat, a tom cat (B. 5, 32; Mhr. ಬೋಕಾ; Tĕ. ಬಾವುರುಗಾಡು, ಬಾವುರುಸಿಲ್ಲಿ; ಬಾವುಡುನು, to resound, as an empty house; to make a caterwauling).

ಬಾವುಜಿಕೆ bâvujigĕ. = ಬಾವುಜಿ, ಬಾವುಜಿಗೆ. Tbh. of ಬಾಹುಕ (ಬಾಹುಕ). (ಅಬಲ್ಲುಜ, ನೋಡುರಾಜ, ಸುಬಲ್ಲಿ, ನೋಡುಬಲ್ಲಿಕೆ, ಗಾಮೀಣ, ಕೃಷ್ಣಫಲೆ, ಬಾಳುಜಿ, ಬಾಗುಜಿ, ಪುತಿಫಲ Mr.).

ಬಾವುಜಿ bâvujĕ. = ಬಾವುಜಿಗೆ. (ಬಾಳುಜಿ Mr. 122).

ಬಾವುಟಿ bâvuṭĕ. = ಬಾವಟು, ಬಾವಟಿ, ಬಾವಟೆ. A flag (My.; Mhr., II. ಬಾವಟಾ).

ಬಾವುಲ್ bâvul. = ಬಾವಲ್, etc. (ಪದಮುಕ್ತಕ Mr. III). See ಪಬ್ಬಾಳ್.

ಬಾವುಲಿ bâvuli. = ಬಾವಲ್, etc. See ತೊಗಲು-

ಬಾವುಲಿ bâvuli. = ಬಾವರಿ. (Grj. 2, after 106; Bp. 5, 40; 16, 17; Rây. 6, after 11; 12, after 56). ಕವಿಯೊಳಗಿನ ಬಾವುಲಿ (ಕುಣ್ಡಲ G.).

ಬಾಷ್ಪ bâshpa. = ಬಾಷ್ಪ, ಬಾಷ್ಪ. (ಅಶ್ರು, ಆಕ್ಷಿಯ ಆನಂದಜಲ Mr. 316).

ಬಾಷ್ಪಜಲ bâshpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. A tear, tears (ಕಣ್ಣ ನೀರ್ Nn. 36).

ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು bâshpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು, ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Bp. 40, 69).

ಬಾಸಣಿ bâsaṇi. (fr. ಬಾಸಣ 3). (= ಬಚ್ಚಣಿ 2). The state of being enveloped or covered (ಮುಸುಂಕಿದರ್ಧಂ Ct. II, 58; *cf.* K. ಬಾಸಿ?).

ಬಾಸಣಿಸು bâsaṇisu. To cover (Cpr. 1, 92; 3, 11; 5, 20; Abh. P. 4, 12; Grj. 5, after 67; Bp. 6, 32; 12, 33; 18, 29; 46, 54; Rây. 6, after 11). 2, to put as a cover to, to cover with. ಎಣ್ಣೆದಡ ಬಾಸಣಿಸಿ ಪದತಲಳೆ (Râm. 3, 8, 34). 3, to be included in, to join. ಆವಳೆ (ಆ ಮೂಲು ಗ್ರಾಮಮಳೆ) ಪಡಿಕ್ಕಿಬ್ಬ ಜಾತಂ ಬಾಸಣಿಸಿರಲ್ಕೆ (Mr. 78; see s. ಬಾಗ).

ಬಾಸನ್ತಿ bâsanti. Tbh. of ಬಾಸನ್ತಿ (Śmd. 342).

ಬಾಸರ bâsara. (Tbh. of ಬಾತ್ರ). An exhilerating, gladdening, lovely sound (ಮುದ್ದಬಾಸ, ಕಲರವ Ct. I, 41).

ಬಾಸಲಿಕೆ bâsalikĕ. = ಬಾಸುದ್, etc. (B. 5, 222).

ಬಾಸಲಿಸು bâsalisu. To produce a wale or wales (Râm. 6, 47, 37).

ಬಾಸಿಗ bâsiga. 1. = ಬಾಸಿಂಗ. A garland or chaplet of flowers worn on the top of the head (ಅಪೀಡ, ಶೇಖರ IIIâ.; ಸಿಮೂಗದ Nr.; ಅಪೀಡ, ದಣ್ಡೆ Nr.; ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ Śm. 72; T. ಬಾಸಿಗೆ; see Śmd. s. ಆಳ್ 3; Cpr. 7, 78; Abh. P. 9, 80; 12, 22; Grj. 10, after 61 & 79). 2, an ornament of gold, coloured wood or pith, paper, or flowers worn on the forehead (on the head, Mhr.) of the bride and bridegroom (Bp. 2, 52; 32, 29; 56, 6; Râm. 1, 16, 41; J. 30, 54; 31, 23. 32; My.; Tĕ.; Mhr. ಬಾಶಿಂಗ). See ಪೂಮ್ಬಾಸಿಗ.—ಬಾಸಿಗಬಾವರೆ ಬಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಾಸಿಗ bâsiga. 2. = ಬಾಚಿಗ, ಬಾಸಿಗ. A speaker, a talker, a jester (My.).

ಬಾಸಿಂಗ bâsiṅga. = ಬಾಸಿಗ 1. (ಶೇಖರ, ಅವತಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನಜ ಬಾಸುರೆ Mr. 333). ಪಡೆಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ (ಪತ್ರ ದಣ್ಡೆ, ಉದಾತೆ Sl. 218).

ಬಾಸು bâsu. To void excrement (ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ Śmd. Dh.; *cf.* ಬಾರ್ 4).

ಬಾಸು bâsu. Stench (S. Mhr.; ಪಾತು G.; Mhr., H. ಬಾಸಾ, smelling, stale, not fresh).

ಬಾಸುಗಿ bâsugi. Tbh. of ಬಾಸುಕಿ. (ಶೇಖ Ct. I, 83).

ಬಾಸುಣ್ಡೆ bâsuṇḍĕ. = ಬಾಸುದ್, etc. (My.). — ಬಾಸುಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A wale to be formed (My.).

ಬಾಸುಲಿ bâsuli. (fr. ಬಾ 2, ಬಾಯು). = ಬಾಸದಂಕೆ, ಬಾಸುಣ್ಡೆ, ಬಾಸುಲು, ಬಾಸುಲಿ, ಬಾಸುದಿ. A wale or mark caused by a blow or stroke (ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದ Śmd. I; ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಎದ್ದ Ct. I, 17). ಬಾಸುದಿ, ಬಾಸುಣ್ಡಿಳ್ (Śmd. 52). See Cpr. 5, 11; Abh. P. 9, 30; Śśv. 5, 41; ಕೆಸು-. — ಬಾಸು ದ್ದೇಳ್. -ಏಳ್. A wale to rise (Bp. 52, 11; Bh. 4, 4, 10).

ಬಾಸುಲಿ bâsulla. = ಬಾಸುದ್, etc. (G. 504).

ಬಾಸುಲಿ bâsulli. = ಬಾಸುದ್, etc. (Bp. 52, 16).

ಬಾಸುಲಿಕೆ bâsullĕ. = ಬಾಸುದ್. (G. 495).

ಬಾಸೆ bâsĕ. (fr. ಬಾರ್ 3?). The central line of hair in the bosom and down the belly (ಪಾಪಿಯ ದೋಷ Mr. 319). See ತೆಳುಬಾಸೆ, ಬಿಡ ಬಾಸೆ; Cpr. 2, 14; 3, 85; 8, after 4; Abh. P. 3, 97; Grj. 3, 39; Rây. 4, 35. 37; J. 8, 19. — ಬಾಸೆದಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. A creeper-like bâsĕ (Rây. 10, 86). — ಬಾಸೆಯಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of the bâsĕ (Cpr. 7, 137).

ಬಾಸೆ bâsĕ. 1. = ಭಾಷೆ. Tbh. of ಭಾಷೆ, q. v. (Śmd. 24. 335). Speech; language;—a promise;—an oath (Bp. 35, 53; 42, 23; 52, 37; My.). ಬಿಡದಗೆ ಆಸೆ ಪೇಧಿ ಪೇಧಿ, ಬಲ್ಲಿದಗೆ ಬಾಸೆ ಪೇಧಿ ಪೇಧಿ (Prv.). See Prv. s. ಪೇಸ. — ಬಾಸೆ ಕೊಡು. To promise (My.). — ಬಾಸೆಗಳ್. -ಕಳ್. = ಬಾಸೆಗೆಡುಳ್. (G.; My.). — ಬಾಸೆ ಸೀಸೆ. relt. (Bp. 36, 15). — ಬಾಸೆಗೆಡುಳ್. -ಕೆಡು ಳ್. A man who breaks his promise; a perjurer (My.). — ಬಾಸೆ ಮೂಡು. To assure solemnly, to swear (My.). — ಬಾಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To appeal to by an oath (My.). — ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಳ್. ಬಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿಜ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಣೆಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದವನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). — ಬಾಸೆವನ್ತ. A man who sticks to his promise; faithful (Bp. 9, 38). — ಬಾಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatî (ಶಾರದೆ Kk. 9). — ಬಾಸೆವೆಣ್ಣಿನೆಯ. -ವಿನೆಯ. Brahmâ (ಪೊಡ್ಡು Kk. 9). — ಬಾಸೆಹೀನ. = ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. (Bp. 28, 27).

ಬಾಸೆ bâsĕ. 2. A rafter; a pole viewed as fit for a rafter (My.; Mhr. ಬಾಸಾ, ಬಾಂಸ).

ಬಾಸೆಗ bâsĕ-ga. (= ಬಾಸಿಗ, etc.). (Tbh. of ಭಾಷಿಕ). A man who speaks or talks. See ಬಾಪಿ-.

ಬಾಹ bâha. = ಬರ್, etc. Present relative participle of ಬರ 1. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾಹಪ್ಪಾದು (ದೋಷದರ್ಶೋಚಿತ Nn. 87); ತಿರಿ ಬಾಹಪ್ಪಾದು (ವಿನ್ಯಮ 129). 2, future (or present) of ಬರು. ತಮ್ಮಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಆವ ತಾಮ್ ಕುದಿವದಕೆ ಬಾಹವು;...ತಮ್ಮಿಗೆಯ ತಪ್ಪಲೆಯ ಕೊಣ್ಡಕೆ ಉ ದ್ದುದಕೆ ಕುದಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jâs. 12, 14). ಸುದ್ದುನೆ ಬಾಹುದೆ ದುಃಕ್ಕಿ? (Dp. 16).

ಬಾಹ bâha. = ಬಾಹು. See ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ.

ಬಾಹಟ bâhaṭa. = ಬಾಹುಟ. N. of an author, and of a work on medicine composed by him (My.).

ಬಾಹತ್ತರ bâhattara. Seventy-two (Mhr.); much, many (Bp. 43, 28; Bh. 1, 8, 35).

ಬಾಹುಪ್ಪಳಿಸು bâhu-appaḷisu. To strike the arm (ಭುಜದ ಮೊಯ್ Bhn. 32; Bh. 1, 10, 21). Also ಬಾಹುವ್ ಅಪ್ಪಳಿಸು (Grj. 2, after 106).

ಬಾಹಾದೂರ್ bâhâdûr. = ಬಹಾದರ್, etc. (G. preface; B. 5, 6; Sk. ಬಾಹಾಮರ).

ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ bâha-âsphâlana. Striking the arm (Cpr. 3, 76). — ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. -ಒ-. To strike the arm (Śśv. 4, 70).

ಬಾಹಿರ bâhira. (fr. ಬಹಿರ್). Being outside, situated without; outer, external; expelled from, excluded from; devoid of;—a foreigner; an outcast; an abject man. See Bp. 35, 7; 38, 54; 50, 54; Bh. 1, 8, 86; J. 2, 36; 9, 7; ಪೇಧ-.

ಬಾಹಿರಗಿತ್ತಿ bâhira-gitti. An outcast, abject woman (Bp. 40, 55).

ಬಾಹಿರಂಗ bâhiraṅga. (fr. ಬಹಿರಙ್ಗ). Relating to the outside, outer, external (J. 13, 56).

ಬಾಹಿರಾತ್ಮ bâhira-âtma. An abject person (Bp. 43, 46).

ಬಾಹು bâhu. = ಬಾವು. (ಶೋಫ, ಶ್ವಯಥು Illâ.; ಶೋಫ Mr. 385; Abh. P. 16, after 39, twice).

ಬಾಹು bâhu. = ಬಾಹು No. 2, ಬಾಹ. *The arm;* the upper arm. — ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (Rây. 6, after 11).

ಬಾಹುಜ bâhu-ja. Arm-born: *a Kshatriya.*

ಬಾಹುಜಿಗೆ bâhujige. = ಬಾಹುಜಗೆ. (ಅಮಲ್ಲುಜ, ಶಾಲಮೃಜ, ಬಾಗುಜ, etc., ಕ್ರಾಲುಜಟ್ಟು Sl. 145).

ಬಾಹುಟ bâhuṭa. = ಬಾಹುಜ. (My.).

ಬಾಹುತಳ (bâhu-taḷa). N. of a feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಬಾಹುದಣಿ bâhudaṇi. N. of a feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಬಾಹುದೆ bâhu-dĕ. *N. of a river.*

ಬಾಹುಪುರಿ bâhu-puri. = ಬಾಹುಪುರಯ, etc. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Sl. 220; Tĕ.; T. ಬಾಗುಬುರಿ).

ಬಾಹುಪೂರಯ bâhu-pûraya. = ಬಾಹುಪುರಿ, ಬಾಹುಪುರಿ, ಬಾಹುಲಿ. A bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ Mr. 340; Grj. 7, after 11; 10, 36; 10, after 61).

ಬಾಹುಬಳಿ bâhu-baḷi. Tbh. of ಬಾಹುದಲಯ (Śmd. 376).

ಬಾಹುಭೂಷಣ bâhu-bhûshaṇa. = ಬಾಹುಪೂರಯ. (ತೋಳ ಬಾಹು G.).

ಬಾಹುಭ್ರಾಂತಿ bâhu-bhrânti. The act of turning round the arm (Śśv. 4, 78).

ಬಾಹುಮೂಲ bâhu-mûla. The root of the arm: the armpit, *the extremity of the upper part of the arm,* the shoulder-blade, the region of the shoulder.

ಬಾಹುಯುದ್ಧ bâhu-yuddha. *A close fight, personal struggle, wrestling.*

ಬಾಹುರಕೆ bâhurakĕ. = ಬಾಹುರಕೆ, etc. (Bh. 7, 4, 45).

ಬಾಹುರಕ್ಷೆ bâhu-rakshĕ. = ಬಾಹುರಕ್ಷೆ (s. ಬಾಹು), ಬಾಹುರಕೆ, ಬಾಹುರಿಕೆ. A protection (armour) for the arm (ಬಾಹುರಕೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುರಿಕೆ bâhurikĕ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (ಬಾಹುರಕ್ಷೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುಲ bâhula. (fr. ಬಹುಲ). Manifoldness. 2, *the month kârtika.*

ಬಾಹುಲಿ bâhuli. Tbh. of ಬಾಹುಪುರಯ. (Grj. 7, after 11; 10, after 61).

ಬಾಹುಲೇಯ bâhulêya. *Kârtikêya,* son of Śiva.

ಬಾಹುಲ್ಯ bâhulya. Abundance, plenty, multitude. See ಗೊಜ್ಜಗಸು, ಸಜ್ಜಗಸು.

ಬಾಹುವಲಯ bâhu-valaya. = ಬಾಹುಬಳಿ (Śmd. 376). An arm-ring.

ಬಾಹೂರ bâhûr. N. of a place (Bp. 22, 28; 24, 77). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 25, 4; 28, 52). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 22 sum.; 47, 37). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 16; 22, 23).

ಬಾಹೆ bâhĕ. Tbh. of ಬಾಹ್ಯ. The outside, of a town, etc. (Bh. 1, 7, 65; 1, 10, 39; 2, 2, 107).

ಬಾಹ್ಯ bâhya. = ಬಾಹ್ಯ No. 2. Being outside, situated without (J. 20, 44); — *outer, external* (B. 4, 133); — excluded from; devoid of; — a foreigner; an outcast. See ವಿಷ-.

ಬಾಹ್ಯಮತಿ bâhya-mati. Regard for outer things (Śśv. 2, 103).

ಬಾಹ್ಲಿಕ bâhlika. = ಬಾಹ್ಲೀಕ. N. of a country, Balkh (Bp. 6, 19). 2, *a horse from Balkh.* 3, *saffron.* 4, *Asa foetida.*

ಬಾಹ್ಲೀಕ bâhlîka. = ಬಾಹ್ಲಿಕ. Balkh. 2, *saffron.* 3, *Asa foetida.* (ಕುಮುರಿ ಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕಾವ್ಯೋಜ್ಞ (Nr. 282).

ಬಾಳ್ bâḷ. = ಬಾಳು. A knife, a sword (ಬಿಲ್ಲ ಕೆಂಪ. Dh., Śm. 111. 115; ಕಳ್ಳ, ಕಮಗ Čt. I, 11; T., M. ಬಾಳ್; Tĕ. ಬಾಲು; *cf.* ಕರ-ಬಾಲು, ಕರ-ಬಾಲು; ಭಿಕ್ಷ-ಬೂಲು; ಧಾಲು). ಬಾಳೊಡ್ಡಂ (Śmd. 84). ತೋಳ ಬಾಳ ಕಾಸ್ತಿ (162). ಸಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ಸಿಟ್ಟು ಪವಿಮುಖದ ತೋಲ್ದಿಗಮ್ ಆವನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ಬಾಳ ದುಸ (Abh. P. 14, 108). See ಕರಬಾಳ್, ಕೊಬಾಳ್, ಧಾವದಬಾಳ್, ಪರಗುಬಾಳ್; Abh. P. 9, 22; 13, 63; Rây. 5, 128; J. 23, 35. — ಬಾಳ್ಮೊದಲ್. The hilt of a sword (Čpr. 7, 102). — ಬಾಳ್ಮೊನೆ. (Śmd. 82). The point of a sword. — ಬಾಳ್ವಿಡಿ. -ಬೀಡಿ. A challenge (Abh. P. 14, 148). — ಬಾಳ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A hedge of swords (as that of the kôṭaki, Čpr. 1, after 101; 1, 102).

ಬಾಳ್ bâḷ. = ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, etc. (ಬಾಮುಷ್ಟ Śm. 111).

ಬಾಳ bâḷa. 1. Tbh. of ಬಾಲ (Śmd. 342). = ಬಾಲು, etc. A boy, etc. 2, the cuscus-grass (ಬಾಮುಂಜ Čt. I, 70; ಪ್ರಭೇದ, ಬಾಮುಂಜ Mr. 131; ಕೊಳವೇರು, ಬಾಮುಷ್ಟ Śm. 27). See ಕರುಬಾ-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳಿಯು-, ಮುನಿಬಾಳ. — ಬಾಳಗೊಲೆಯು. -ಕೊಲೆಯು. A killer of young people (Č. Bp. 35, 14). — ಬಾಳವೇರ್. -ವೇರ್. The root of cuscus (see Čpr. s. ಕೇರ್; Čpr. 8, after 61; Rây. 10, after 31).

ಬಾಳ bâḷa. 2. = ಜೋಳ. See ಬಾಣಸ್ತಿ-; ರತ್ನ-.

ಬಾಳ bâḷa. 3. = ಬಹಳ. (C.; Dp. 148, 1).

ಬಾಳ bâḷa. 4. Tbh. of ಧಾಲ. The forehead (Grj. 10, 45).

ಬಾಳಬಂಧು bâḷa-bandu. = ಬಾಲಬಂಧು. (My.).

ಬಾಳಲಿ bâḷali. = ಬಾಣಲಿ, etc. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಟ್ಟಿಸಲಾದ ಬಾಳಲಿ (ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಪಿಟ್ಟವಡಸ Mr.).

ಬಾಳಲೋಚನ bâḷa-lôchana. = ಧಾಳಲೋಚನ. Śiva (Grj. 3, 1).

ಬಾಳಾಕ್ಷ bâḷa-akaha. Tbh. of ಧಾಳಾಕ್ಷ. Śiva (Grj. 3, 61).

ಬಾಳಾಮ್ಬಕ bâḷa-ambaka. = ಧಾಳಾಮ್ಬಕ. Śiva (Grj. 10, after 8).

ಬಾಳಿಗೆ bâḷigĕ. Contraction of ಬಾಣಲಿಗೆ. ಕರಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ (ಕಬ್ಬಾಡ, ಕಾವಲಿ, ಪಿಟ್ಟವಡಸ, ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯ, ಸಿರಿಯಸ್ತಿಗೆ G.).

ಬಾಳು bâḷu. = ಬಾಳ್. — ಬಾಳುವಿಸ್ತು. A kind of fish, Ophiocephalus Wrahl. (ಶಾಲ Mr.). — ಬಾಳುಮಣ್ಣು. A blow or stroke with a sword (Bh. 2, 2, 104).

ಬಾಳು bâḷu. = ಬಾಳ್, etc. — ಬಾಳುಬಿಡ್. -ಪುಡಿ. = ಬಾಳ್. (ಅ° Mr. 110).

ಬಾಳೆ bâḷĕ. A sea-fish, Trichiurus lepturus (M. ಬಾಳೆ, T. ಬಾಳ್ಕಿ, Tĕ. ಬಾಲುಗೆ; Rây. 6, after 11; J. 6, 25). — ಬಾಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like that of the bâḷĕ (V. 4, 7: the bâḷĕ being the eye (of a river, Śśv. 2, 53).

ಬಾಳ್ bâḷḷĕ. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾಳಿ bâḷi. 1. = (ಬದ್), ಬಾಮು 1. To live; to be alive; to remain in existence; to subsist; to make a livelihood, to live by; to live prosperously or happily; (to increase); to be preserved, as fruit, etc. (ಜೀವನ Śmd. Dh.; Śmd. I; ಬದುಕ್ಕಳು 237 Cm.; ಬದುಕ್ಕಳು Śm. 115; T., M. ಬಾಳು; to cultivate (M.; see ಬಾಳ್ 1). P. p. ಬಾಳ್ದ. ಇದಕ್ಕೆ ಇದಮೊಳ್ ಆನುಳಲುಂ ಬಾಳ್ವಂ (Śmd. 237). ಉಟಿಯೆ ಬೀಜಮುಂಗಿ ಬಾಳ್ವಿನೊಳ್ ಪರಿಣಾಮ್ಯಮಯಮುಳ್ಳಂ (242). ಸೀಳ್ದೆಡೆಗಂ ಬಾಳ್ದ ಶಮಂ (ಪಾರುಳಂ I). ಬಾತಿಮಾತ್ರದಿಂ ತೋಟಂ ಬಾಳ್ದ ದರ್ಂ (ಪ್ರಾಣಾಬ್ಯುದಯ Illâ.). ಮುಳ್ಳಂ ಬಾಳ್ದ ಸಿರಿ (ಪಕ್ಷಪಾತಿ Mr.

303). ಮುಮುತವಸಿಗಳ ಮುನ್ನಯನ್ತ್ರಾಳಿ, ವನಿತೆ, ನಿಸ್ಸಂ ಬಾದಲೀ ಯನು; ಮುನಿಯೋಳ್ ಇರವೇತ! (Bp. 52, 21). ಧೃತ್ಯನಂ ಕೊಲಿಸಿ, ತಾ ಬಾದ್ವೆಪ್ ಎಮ್ಬುವ್ವಗಮೊಳು ಆ ಕುದುತಿಯಮ ಮುನ್ತಿ ಬದುಕೊ ಸ್ವ ಲೇಖನವನ್ ವಿಕಾಕ್ಷದೊಳ್ ಬರೆದು (J. 29, 38). ಆತಿಶಾರ್ಯ ಮೊಳ್ ಒಪ್ಪಿರೆ ವಿನಯಮುಣಾಳ್ದು ಬಾದ್ದವಂಗಳೆಯುಗ್ಗೇ? (Rāv. 13, 10). See ಪುದುವಾದ್. 2, to have sexual intercourse (see ಮುಕ್ಬಾದ್).

ಬಾಳಿ bāḷi. 2. = ಬಾದು 2. Living; life, condition of life; subsisting; livelihood, profession; the state of living prosperously or happily; conjugal life, married state, marriage; property. ಬಾಗ್ಗಿಳ್ (Grj. 10, 55). ಎಲ್ಲರ ಬಾದ್ಗಿ ನೀರನೆಬ್ದು (Si. 94). See ಮುದುಬಾದ್. — ಬಾಳ್ಗಿಕ್ಕು. -ಕಟ್ಟು. A living post, as the stock of a plantain, etc. (Čpr. 7, after 92; Rāv. 10, after 31). — ಬಾಳ್ವರೆ. -ತಲೆ. A living head (though being cut off, Abh. P. 7, 62; 10, after 210; 13, 65. 135; 14, 34; Rām. 6, 2, 12). — ಬಾದುಳ್ಕಿದಲ್. The beginning, or the chief thing, of a prosperous life (Čpr. 3, 38). — ಬಾಳ್ವಣ. -ಬೇಣ. A living corpse. ಬೇಱೆಯುಂ ಇದೆವನೆ? ಬಾಳ್ಗಿ? ಬಾಳ್ವಣನಿಲ್ಲಿದ ಬಾಳ್ವಣನ್ ಏಕೆ ಬದ್ದಿವಂ? (Śmd. 81 Mdb.). ಬಾಳ್ವಣಂ ಪೊಗರೆ ಬಳ್ಳಿರ ಸಮ್ಮನ ಶೂಲಬಾಲದೊಳ್ (204). — ಬಾಳ್ವೆಳೆ. -ಬೆಳೆ. A thriving crop (Rāv. 12, 13).

ಬಾಳಿಕ bāḷika. = ಬಾಡುಕ. (My.; Mhr. ವಾಳಕಾ, dried up, see ಬಾಡು 1).

ಬಾಳಿ bāḷi. A person who lives, etc. See ಜೋ ಳವಾಡಿ.

ಬಾಳಿಕೆ bāḷikĕ. = ಬಾಳ್ವೆ. (ವಾರ್ತೆ, ವೃತ್ತಿ, ಜೀವನ Mr. 345; Rām. 3, 6, 54; J. 2, 4). ಇನ್ನವರ ಬಾದಿಳಿಗೆ ಆವವಿಯೇ ನೆರೆಮನೆ! (Bh. 1, 8, 23). — ಬಾದಿಳಿವಳ್ಳಿ. A creeping or twining weed, Convolvulus arvensis L. (Z.).

ಬಾಳಿವೆ bāḷivĕ. = ಬಾಳ್ವೆ. — ಬಾದಿಂದೆ ಮಾಡು. To live. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಸುಖವಿನ್ದ ಬಾದಿವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದನು (B. 2, 25).

ಬಾಳಿಸು bāḷisu. To cause to live, etc. (Abh. P. 6, 138; 14, 191; Bp. 27, 54; 40, 12. 30).

ಬಾಳು bāḷu. 1. = ಬಾದ್ 1. (C.); also: to be worth, to fetch, to sell for (My.). P. p. ಬಾದಿ. ಮುಕ್ಕಳು ಬಾದಿದವರು (ಜೀವದ್ಮತ್ತೀಳೆ, ಜೀವಸು); ಮುಕ್ಕಳು ಬಾದಿದವರು (ಸತ್ಕೆನ್ನ ಸೂತಿ, ಫಿಸ್ಸು IIIā.). ಉತ್ತು ಬಾದಿದ ಒಕ್ಕುಲುಮಗನು (ಕರ್ಪಕ, ಕೆಲ ಕಾಶ Nr.). ಆಜೇಯನೊರ್ವ ಪ್ರಮುಖನಿಷ್ಟೆಯೊಳ್ ಆ ಅಜಾಣ್ಣಾನೀಕ ಮ್ ಆದಿಗು, ಉಜಯಿಸುಗು, ಬಾದಿವುದು (Bp. 8, 50). ಬಾದಿದನು ಗನುತಂ (51, 23). ಆಜಿಪತಿಯ ಮುತ್ತಿನೊಳಗಿಪ ಪೋಲು ನಲೆ ಬಾದಿ ತ್ತರೆ ಅಕ್ಷರಮೊಳ್ ಅರಸು ಇರುತ ಅಕ್ಕಧಿಕದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿರ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 34). ಬಾದುಗೆ! (J. 20, 43). ಬಾದಲೀಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತಮುಂಟು? (Dp. 148). ಬಾದಿ ಬದುಕಿದರೆ ಅಳ್ಳ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ನ್ಲೇಷಿತ. — ಬಾದುವ ಮನೆಗೆ ಬೋಗಳುವ ಶಾಯಿ. — ಬಾದುವವನಿಗೆ ಒಸ್ಸು ದೂತು, ಬಾದಿಗೊಸ್ಸು ಗೊಸೆ. — ಬಾದುವವನಿಗೆ ಹಾದೀರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಬಾದುವವರ ಮುನ್ದೆ ಜೋದುಮುನ್ದೆ ಬಂಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಆತ್ಮ ಹಾಗೆ. — ತಾಳಿದವನು ಬಾದಿಕ್ಕಾನು. — ನೀಲದ ಮಣಿ ವವನೆಸಿದ ನೋಡಾ ದರೆ ನೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾದೀತೇ? (Prvs.). ಬಹು ದಿವಸ ಬಾದಿ ತಕ್ಕನ್ನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಇದರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 1, 15). ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹಲಿಸಂಯ್ದು ಇದರ ಬಾದುತ್ತವೆ (3, 24). ಸಕ್ಷೆಯೊಳಗೆ ಒಸ್ಸು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಮಿಸ ಮೋದು ಕ್ರೀಮುಸ್ಸನ ಮೂಲಳವಾಗಿ ಎರಮು ರೂಪಾಯಿ ಬಾದೀತೆಮ್ಬುವ ಹಾಗಲ್ಲ; ಕ್ರೀಮುಸ್ಸನು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ಒಸ್ಸು ರೂ ಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇವಾಮು ಆಯಿತು, ಆದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಾ ತಲ್ಲ (5, 120). See Prvs. s. ಪೀದು ಪೀದು, ಬುತ, ಮುನ್ದೆ, ಸನ 2.

ಬಾಳಿಸು bāḷisu. 2. = ಬಾದ್ 2. (C.). ಬಾದು ತಪ್ಪಿದ ಬಜಿಳ ಬಳೆ ಯು ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? — ಬದಕು ಆಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾದು ನೋ ವದೆ ಹೋಯಿತು. — ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ, ಬಾದು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಯೋ ಗಣ್ಣು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಾಳೆ ವಮುವ ಬಾದಿಗಿನ್ದ ಬಳಸ ಬಾಮಿಗೆ ಬೀದೋಕ್ಕದು ತ್ತಮ (Prvs.). See Bp. 6, 10; 28, 46; 45, 40; 51, 23; ಬಣ್ಣು-; Prv. s. ಮೂದು. — ಬಾದುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To ruin one's married state (J. 23, 55).

ಬಾಳಿಕ bāḷuka. = ಬಾಡಿಕ. Vegetables (or fruits) that have been split, dried, and thus preserved (ಸೀಳ್ದೆಣಗಿ ಬಾದ್ದ ಶಾಮು Śmd. I; J. 6, 44).

ಬಾಳುವಿಕೆ bāḷuvikĕ. = ಬಾಳ್ವಿಕೆ. Living, etc. (B. 5, 3; My.).

ಬಾಳುವೆ bāḷuvĕ. = ಬಾಳ್ವೆ. (Bh. 1, 8, 48; J. 8, 27. 47; 13, 60). — ಬಾದುವೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Prosperity to be ruined (see Sp. s. ಜೆಸರಾಗು).

ಬಾಳೆ bāḷĕ. 1. (fr. ಬಾಡ್ 1). Cultivation of the soil (especially ploughing, see ಇರ್ಬಾಳೆ).

ಬಾಳೆ bāḷĕ. 2. (ಬಾಳೆ). The plantain or Banana; the plantain tree, Musa paradisiaca Lin. (M. sapientum Roxb.; ಕೋವಿ, ಕದಲಿ, ವಾರಣಾಸಿ, ರಮ್ಭೆ, ಅಂ ಶುಮತ್ಫಲೆ, ಕಾಷ್ಟೀಲೆ Nr.; ರಮ್ಭೆ, etc. Mr. 111; ಕೋವಿಕ 510; ಕೋವಿ, ಕದಲಿ Nn. 20; ರಮ್ಭೆ, ಕೋವಿ 62; ವೃಕ್ಷ, ಕೋವಿ 110; Čpr. 1, 102; 5, 132; 5, after 19; C.; M. ಬಾದಿ, T. ಬಾದ್ಚೆ; Tu. ಅರಲೆ; Tu. ಬಾರೆ). ಬಾದಿಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು. — ಬಾದಿ ಗೆ, ಕಾಳಿಯಾಮದೆಕ್ಕಸು? ಜೋದಿಯಾಮದೆಕ್ಕಸು? ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ. — ಬಾದಿಯೊಳಗೆ ನೀಗಯಿವ್ವ ಹಾಗೆ. — ಬಾದುವವನಿಗೆ ಒಸ್ಸು ದೂತು, ಬಾದಿಗೊಸ್ಸು ಗೊಸೆ (Prvs.). See Bp. 35, 38; 45, 40; Rāv. 2, 50; J. 6, 23; Śāv. 2, 50. 61; ಅಡಿಕೆ-, ಏಲಕ್ಕಿಬಾದಿ, ಕಾಮು-, ಪುದುಬ್ಬಾದಿ. — ಬಾದಿಕಾಯಿ. (or ಬಾದಿಕ್-). An unripe plantain (C.). — ಬಾದಿಮಾವು. A sort of mango (B. 2, 51). — ಬಾದಿವಣ್. -ವಣ್. = ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು. (Rāv. 10, 2). — ಬಾದಿಕ್ಕ ಗಿಡ. The plantain tree (ಕದಲಿ, ಕಾಷ್ಟೀಲೆ, ಕೋವಿ, ಕೋವಿ C.; B. 2, 37; C.). ಬಾದಿಕ್ಕ ಗಿಡ ಕಟ್ಟಿರೆ ಬಾದಿಮುಲ್ಲು ಆವೀತೇ? (Prv.). — ಬಾದಿಕ್ಕ ತೋಟ. A plantain garden. ಬಾದಿಕ್ಕ ತೋಟ ಬೆಕ್ಕಿ ಆನೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು. A ripe plantain. ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಕರಗಸವು ಯಾಕೆ? — ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋದಿಪ್ಪಣಾಯಕನ ಆಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? — ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ವರ ಬೇತಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಡಿಗೆ ಏನಾಮು! ಅನ್ನ. — ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬಚ್ಚಿಕ್ಕ ತೇ? — ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಜೆಲ್ಲು ಹಾಕ ಬೇಕು, ಬದನೇ ಕಾಯಿಗೆ ಕಾರ ಹಾಕ ಬೇಕು. — ಬಳೆಗಾಪಿನ ಅಂಗಮೀಲಿ ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಫಟ್ಟರೇ, ಬಾದಿಕ್ಕ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತೀರೋ? ಅಕ್ಕರೆ ಬೇಜ್ಜೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ? ಅಕ್ಕಸಸ್ಸೆ (Prvs.). ಸುಲಿದ ಬಾದಿಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ತಪಿ... ಸುಲಭಮಾಗಿ ದರ್ ಲಲಿತಮುಖ ಕಕ್ಷವದ ನುಡಿ (Abhā. 1, 5).

ಬಾಳ್ವಿಕೆ bāḷvikĕ. = ಬಾಳುಕೆ. Living; way or condition of life; livelihood; profession; household (ಆಜೀವ, ಜೀವಿಕೆ, ವೃತ್ತಿ, ದರ್ಶನ, etc, Nr.; Čpr. 2, 26. 31; 8, 67; J. 18, 56; 19, 18. 29; 28, 63).

ಬಾಳ್ವಿನ bāḷvina. Living, etc. See ಪುದುಬಾಳ್ವಿನ.

ಬಾಳ್ವೆ bāḷvĕ. Living; prosperity, etc.; profit, advantage, use (ಪ್ರಯೋಜನ Śmd. I; Čpr. 6, 108; V. 39, after 18). See ಏಬಾಳ್ವೆ s. ಏ 6. — ಬಾಳ್ವೆಗೆಯ್. To use for one's own purpose (Čpr. 2, 47; V. 6, 36).

ಬಾಳ್ವೆಕೆ bāḷvikĕ. = ಬಾಮುವಿಕೆ. (C.). ಮೂಗನಿಲ್ಲದ ಬಾದ್ವೆ ಕೆಗಿನ್ತ ಸಾವು ಲೇಸು (B. 4, 194).

ಬಾಳ್ವೆ bâḷvĕ. = ಬಾಳಿಕೆ, ಬಾಳುಕೆ. Living; life; prosperity; livelihood; profession; household; property (ಜೀವನ Śmd. 242 Cm.; C.; B. 1, 8). ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಆಸು ಹೋದು ಒಲೆ (Prv.).

ಬಿಂ biṁ. = ಬಿಕೋ. A sound used to express emptiness. — ಬಿದು ಎನ್ನು. To be empty or vacant, as a house deprived of its furniture, etc. (My.).

ಬಿಂಹ biṁha. = ಬಿಷ್ಮ. (Dp. 32, 30).

ಬಿಕ್ bik. 1. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿಕ್ bik. 2. = ಬಿಸು. — ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು. A difficult obstacle; great difficulty, strait, trouble (C.; B. 3, 10; 4, 152; 5, 24. 43. 62; Mhr. ಬಿಕಟು, difficult, hard).

ಬಿಕ bika. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. — ಬಿಕನಾಸಿ One who destroys, i. e. is inimical to, (any body's) asking alms: an avaricious woman (My.).

ಬಿಕರಿ bikari. (Tbh. of ವಿಕ್ರಯ). Selling, sale (My.; Mhr., H. ವಿಕ್ರಿ, ವಿಕಾರಿ).

ಬಿಕರಿದಾರ bikari-dâra. That sells, a vender (My.).

ಬಿಕಸ bikasa. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (C.).

ಬಿಕಾರಿ bikâri. A beggar, a poor person (My.; Čb. 34; Mhr., H. ಭಿಕಾರೀ; *cf.* ಬಿಕ್ಷೆ).

ಬಿಕಾರಿತನ bikâritana. Poverty, wretchedness (My.).

ಬಿಕೋ bikô. = ಬಿಂ. — ಬಿಕೋ ಎನ್ನು. = ಬಿದು ಎನ್ನು. (My.).

ಬಿಕ್ಕನೆ bikkanĕ. (*fr.* ಬಿರಿ 1). With the sound produced by bursting, etc. (Bp. 52, 18; 57, 30; 61, 39; Râm. 5, 8, 75; Śśv. 2, after 42).

ಬಿಕ್ಕಲು bikkalu. = ಬಿಕ್ಕು 2. (My.). — ಬಿಕ್ಕಲ. -ಆ 3. A stammerer, a stutterer (My.). — ಬಿಕ್ಕಲುನುಡಿ. A faltering word or speech (My.).

ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆ bikkaḷikĕ. (= ಬಿಕ್ಕುಳಿ). Hiccough (My.; ಬಿಕ್ಕೆ Sl. 484; Tĕ. ಎಕ್ಕಲಿ, ಕಕ್ಕಲಿ).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 1. To take a deep breath, to sigh, to pant (ಉಸ್ಸಾಸ ಬಿಡು Śmd. Dh.; Śm. 78; Abh. P. 13, 39; M. ಎಕ್ಕಾರ್); — to sob in crying (My.; Tĕ. ಬಿಕ್ಕು); — to hiccough (My.; T. ಎಕ್ಕು); — to hesitate or falter in speaking, to stammer, to stutter (My.; M. ಬುಕ್ಕು, ಎಕ್ಕು). ತಿಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಳ್ಳಿರಿದಪ್ಪ (Prv.). — ಬಿಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 50, 7; B. 3, 84; C.). ಪರ ಪರ ಪಗುಡದವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ. — ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? (Prvs.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 2. Sobbing (Grj. 8, after 77; Râm. 6, 47, 38; My.; Tu.); stammering (My.; ಉಗ್ಗು Kr. II, 105; M. ಬಿಕ್ಕ, ಎಕ್ಕು); hiccough (My.). ಅವನಿಗೆ ಬಿಕ್ಕು ಬಸ್ತು (My.). ಅವನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (My.). — ಬಿಕ್ಕ. -ಆ 3. A stammerer, a stutterer (My.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 3. The heart (ಮೂಲಸಥಳದ Śmd. Dh.; ಅಗ್ರಮೂಲ, ಬುಕ್ಕ Hlā., Mr. 398); — flesh (ಅವಗು, ಬಾಂಗಲು Kk. 41; ಅವಗು, ಬಾಮು Śm. 32; ಮೂಲ 78; Čpr. 5, 59; Rśv. 5, 114; T., M. ವಿಜಕ್ಕು).

ಬಿಕ್ಕುಳಿ bikkuḷi. Throwing or vomiting up; the state of being thrown up (into the throat, etc.). ತಾಳಿಗೆಯು (ಒಳ್) ಮುಸಿಗಿಸೋಳ್ ಒಳ್ಳ ಬಿಕ್ಕುಳಿಯು ಮುಂಡದ ಧಾರೆ (Bh. 1, 10, 38).

ಬಿಕ್ಕುಳಿಸು bikkuḷisu. To throw up, to vomit up, to eject (ಉಚ್ಚಾರ Śmd. Dh.).

ಬಿಕ್ಕುಳು bikkuḷu. Sobbing (RAm. 5, 8, 89; 6, 12, 35).

ಬಿಕ್ಕೆ bikkĕ. = ಬಿಚ್ಚೆ. N. of a small forest tree with eatable fruit, Gardenia gummifera (My.; ಕಿಚ್ಚಿ Mr. 120).

ಬಿಕ್ಕೆ bikkĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Śmd. 346; C.). ಈ ಮುದ್ದಾ ಬಿಕ್ಕೆ ಜೀವಿ, ಕಾಮು ತರುತ್ತಾನೆ (B. 2, 38). ಕುಣ್ಣರು ಬಿಕ್ಕೆ ಬೀಡ ಬಿಕ್ಕರೆ (5, 34). ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇವರೆ ಹೊದ್ದುಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ? (Prv.).

ಬಿಗಡಾಯಿಸು bigaḍâyisu. To be in a disunited state, to be out of order, as one's health; to disagree, as the mind (My.).

ಬಿಗಡಾವು bigaḍâvu. Disunited state, that of being out of order; disagreement (My.; Mhr. ವಿಘಡ).

ಬಿಗಿ bigi. 1. To bind, to fasten; to tighten; to gird; to compress; to tie firmly to; to restrain, as desire; to amass firmly (ಬದ್ಧ Śmd. Dh.; Śm. 81; C.; T. ಬಿಗಿ, ಎಜ; Tĕ. ಬಿಗಿದು). P. p. ಬಿಗಿದು. ಬಿಗಿದ (Śmd. 260 Mḍb.). ಆಕೆಯು ಸಮಸ ಬಿಗಿದ ಮೀಸೆ (ಕಬ್ಬಿಣ Nr.). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ತೊಗಲಿನ ಹಗ್ಗ (ಜ್ಯಾ Kśśk., etc. Sl. 288). ಆತೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿಯುವೆ (ಕ್ರಿಯಾ ಹಾರ, etc. 392). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ಪಾರಿಯಿದ್ದರೆ ಪೊಟ್ಟಣ (Prv.). See Čpr. 5, 51; Bp. 25, 30; 31, 12; 60, 48; Bh. 1, 10, 25. 38; 3, 13, 33. 35; 6, 2, 4; Râm. 1, 13, 8; Rśv. 6, after 11; 10, after 31; 11, 23; J. 11, 27; 12, 51; Sl. 273. 2, to be tightened, to become tight or firm; to become stiff; to become quite full, as the belly; to become full of sleep, as the eyes; to be stretched or strained, to be put to the utmost strength, as voice (My.; Bp. 27, 55; 46, 56. 67; Bh. 5, 2, 4; Tĕ.). 3, to become proud or arrogant (My., the P. p. being ಬಿಗಿಮ; Tĕ.). — ಬಿಗಿದಪ್ಪು. -ಆಪ್ಪು. To embrace tightly (Bp. 2, 35; 32, 18; 39, 63; 45, 53; 61, 62; J. 27, 53). — ಬಿಗಿ ಬಿಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಿಗಿ bigi. 2. = ಬಿಗಿ 1, ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಗಿ ಬಿಗಿದು (Bp. 4, 34; 12, 18; 21, 8; 43, 25; 55, 25). — ಬಿಗಿಯಪ್ಪು. -ಆಪ್ಪು. = ಬಿಗಿದಪ್ಪು. (Bp. 47, 42; Bh. 1, 8, 61; J. 2, 49; 4, 60; 7, 18; 28, 55. 59).

ಬಿಗಿ bigi. 3. Tightness, tension (My.; Tĕ.; J. II, 19); — firmness, strength, as of a house (My.); — the state of being well secured; well-ordered condition; firm regulation. 2, a girth for horses or oxen (ಪದುಮಬಂಧ Śmd. Dh.; ಬಿಗ್ಗಿಸ ಬಿಕ್ಕೆ Śm. 81; My.). 3, (refractoriness), pride (ಗರ್ವ ಕಳೆ Śm. 81; Tĕ.; T. ಬಿಗುಪ್ಪು, ಬಿಗು; *cf.* ಬಿಂಕ). — ಬಿಗಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become tight (My.); a well-ordered condition to be produced, as in a country (My.; B. 5, 106). — ಬಿಗಿ ಯೊಳಗೆ ಇಡು. To fasten or secure well, to keep under control (B. 5, 258; My.). — ಬಿಗಿ ಮಾಡು. To tighten. 2,

to enjoin, to order, to enact (B. 3, 23; 5, 106. 107; My.). 3, to behave arrogantly (My.; see Prv. s. ಬಿಡಿಸು). — ಬಿಗಿ ಹಿಡಿ. To hold firm (B. 3, 60; 4, 48).

ಬಿಗಿತ bigita. Tightening; the state of being made tight, tightness (My.; Tē. ಬಿಗುವು). ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ಸುಶ್ರುತ, etc. Sl. 63).

ಬಿಗಿತು bigitu. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ No. 3. (My.).

ಬಿಗಿಪು bigipu. = ಬಿಗಿಯಿಸು, etc. (Cpr. 6, 85).

ಬಿಗಿಸು bigisu. To cause to fasten, tighten, girt, etc. (My.; J. 30, 42; B. 4, 169).

ಬಿಗಿಹು bigihu. = ಬಿಗಿಸು, etc. Reticence (Ū. Bp. 19, 35).

ಬಿಗು bigu. = ಬಿಕ್ 2, ಬಿಗಿ 3. See ಬಿಗು-. — ಬಿಗುನಡೆ. (ರೇ ಚಿತ Sl. 274). — ಬಿಗುವಾಸ. Reticence (My.).

ಬಿಗುರ್ bigur. 1. To be afraid, to fear; to get amazed (ಧಮ Śmd. Dh.; *cf.* ಬೆಗಡು 1). P. p. ಬಿಗುರ್ದ (Abh. P. 1, 23). ಬಲಘಾರಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ದ ಸುಯ್ಯ ಧನಿರಾಜ (Abh. P. 4, 54). See Grj. 6, 6; V. 9, 57.

ಬಿಗುರ್ bigur. 2. = ಬೆಗರ್. Fear; amazement; dreadfulness (ಬಳ್ಕುಳಿ, ಬೆಗಡು, ಬಿಪ್ಪಳ, ತಳ್ಮದಿ, etc., ಬಿಡಿ ಗಪ್ಪ ಧಾಡ Kk. 42; Śm. 49). — ಬಿಗುರ್ದರಿಜ. -ಪರಿಜು-ಆ 3. He who has a terrible form: Bhairava (ಘೈರವ Kk. 6; Śm. 5).

ಬಿಗುರ್ವು bigurvu. (= ವಿಗುರ್ವಿಕೆ). That which is formidable or terrific (ಗುರ್ವು, ಧಮಾಸಕ Čt. II, 50).

ಬಿಗುವು biguvu. = ಬಿಗಿಪು. (My.; Tē.; Ū. Bp. 47, 31).

ಬಿಗುಹು biguhu. = ಬಿಗಿಪ, ಬಿಗಿಹು, ಬಿಗುವು. Tightness, tension, firmness, etc.; tightening, compression; grasping tightly, firm grasp; reticence; heaping or amassing firmly; the state of being stretched or strained, or of being put to the utmost strength, as voice. ಬಿಗುಹಾಮುದು (ಧೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಪತ Nr.). See Bp. 19, 30; 40, 6; Bh. 2, 2, 103; 2, 13, 50; 3, 18, 34. 35; 7, 1, 22; Rām. 4, 3, 8; 6, 13, 6; 6, 30, 10; Ū. Bp. 48, 51.

ಬಿಘೆ bighe. A certain land measure (B. 5, 121; Mhr. ಬಿಘಾ).

ಬಿಂಕ biṅka. (= ಬಿಗಿ 3, No. 3). Pride; pompousness (ಗರ್ವ Čt. II, 47; ಜಸ್ಸಿ, ಗಟ್ಟು, ಮುಳರ್ವ, ಗರ್ವ Kk. 57; ಕಾಮು ಕರ, ಗಟ್ಟು, ದಸ್ಸ, ಮುಳ್ಪು, ಗರ್ವ Śm. 38; ಗಟ್ಟು 101; ಬೆಮರ್ Čt. I, 9; My.; Tē.; *cf.* ಬೀಗು 2). ಬಿಂಕ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋಕಳು ಹೋ ಪೀತೆ?—ಕಣ್ಣಾರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ.—ಹೋಕ ಮುಪಾದರೂ ಬಿಂಕ ಮುಪಾಯುಂಟು (Prvs.). See Grj. 2, after 106; 5, after 42; Bp. 12, 45; 16, 18; 21, 15; 51, 7; 52, 35; 54, 23; 56, 16; Rāv. 5, after 19; 5, 126; 6, after 11; J. 4, 49; 7, 29; 11, 12; 22, 12; 23, 15; Bh. 9, 2, 45. — ಬಿಂಕಂಗುನ್ದು. -ಕು ಸ್ಸ. Pride to become less; to be humbled (Śāv. S, after 35). — ಬಿಂಕಮ್ಮುದ್. -ಪೆಜ್. To become proud or haughty, etc. ಬಿಪ್ಪಮ್ಮುತ್ತಿನೆಡಂಬಿಯ ಸಂಕಾಲಂ (Śmd. 24).

ಬಿಂಕಕಾತಿ bińka-kāti. A proud, arrogant woman (Ū. Bp. 45, 33).

ಬಿಂಕಣ bińkaṇa. = ಬಿಂಕಣಿ. (Tbh. of ಧೃಜನ or ಧೃಜಣ). A fan. — ಬಿಂಕಣಗಿಯದು. -ಕಿಯದು. Gapūla (with a fan-like ear, ವಿಜಾಯಿಳ Kk. 5).

ಬಿಂಕಣಿ bińkaṇi. = ಬಿಂಕಣ. — ಬಿಂಕಣಿಗಿಯದು. = ಬಿಂಕಣಗಿಯದು. (ಜೀನಳ, ಬಿಚ್ಚಿದಳ, ಕಾಯಿಳಗ, etc. Śm. 4, o. r. ಬಿಂಕಣ-).

ಬಿಂಕು bińku. Crookedness, dishonesty, guile (ಕುಟಿಲಧಾಡ Čt. I, 8; see Sp. s. ಕಂಚಿ).

ಬಿಂಗ bińga. Tbh. of ಧೃಂಗ (Śmd. 353). Talc, glasies mariae, or mica (ಧೃಂಗ, ಅಭ್ರಕ Nn. 45; ಅಭ್ರಕ Śm. 83; ಅಬರಂಗ G.; My.). 2, the black humble bee (ಬಾಡ, etc., ಚಿತ್ರ ವಿಷಗ Śm. 27; ಪದಮು 83). 3, a kind of plant (ಬಡ 83).

ಬಿಂಗಾರ bińgāra. = ಬಿಂಗಾರಿ. Tbh. of ಧೃಂಗಾರ (Śmd. 353). 2, = ಬಿಂಗ (My.).

ಬಿಂಗಾರಿ bińgāri. (= ಧೃಂಗಾರಿ). Tbh. of ಧೃಂಗಾರ (Śmd. 364; Bh. 1, 12, 12; Rām. 1, 13, 8).

ಬಿಂಗು bińgu. (= ಬಿಂಗ). ಬಿಂಗಿಗೆ ಬಡವಾಗಿ ಹಿಂಗು ಪುಟ್ಟದಪ್ಪೆ (Prv.).

ಬಿಚಾನ biṭāna. A mattress, mat, anything spread for bedding (My.; Br.; Mhr., H. ಬಿಛಾನಾ).

ಬಿಚಾಂಯಿಸು biṭāyisu. To spread, as a carpet or bed (My.; Mhr. ಬಿಛಾವಣೇ).

ಬಿಚ್ಚ biṭṭa. Tbh. of ಧಿಕ್ಷ. (My.).

ಬಿಚ್ಚಗಾಡ biṭṭa-gāra. A beggar (My.).

ಬಿಚ್ಚಡಿ biṭṭaḍi. Tbh. of ಧಿಕ್ಷಾಟನ. (Rām. 5, 8, 53).

ಬಿಚ್ಚಣಿಸು biṭṭaṇisu. = ಬಿಚ್ಚಯಿಸು. (Bp. 56, 5).

ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ biṭṭaṇṇa. = ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ. Tbh. of ವಿಕ್ಷಣ್ಣ (Śmd. 352).

ಬಿಚ್ಚತ biṭṭata. The state of being opened or wide; that of being extended; that of being much; that of being without restraint or confinement; widely, greatly, etc. (Cpr. 1, after 101; 6, 41; Abh. P. 7, 126; 10, 144). — ಬಿಚ್ಚತಮ್ಮುದು. -ಅ-ಡಾದು. To fly to a great distance (Cpr. 5, after 39).

ಬಿಚ್ಚನೆ biṭṭane. (fr. ಬಿದು 1). = ಬಿಚ್ಚನೆ 2. Roughly, harshly, vehemently, rapidly. ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟ ಸಿಲಂ ಕಡ್ಯಾವೆ (Abh. P. 13, 76). ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟಗಳ್ (14, 6).

ಬಿಚ್ಚನ್ದ biṭṭanda. = ಬಿಚ್ಚಣ್ಣ. Tbh. of ವಿಕ್ಷಣ್ಣ (Śmd. 340).

ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ biṭṭarikĕ. = ಬಿಚ್ಚಡಿಕೆ, q. v.

ಬಿಚ್ಚಲಿಕೆ biṭṭalikĕ. (fr. ಬಿಚ್ಚು 1 -ಅಡಿಕೆ = ಅವಿಕೆ 1). Expansion, extension, spreading, prolixity, diffuseness (ವಿಸ್ತಾರ Śm. 56; Kk. 18, o. r. ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ, on account of which the ಡ appears to be right).

ಬಿಚ್ಚಲಿಸು biṭṭalisu. = ಬಿಚ್ಚಯಿಸು. To spread out, to extend, to amplify; to make much use of; to make broad or wide; to tell diffusely (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.; Kāvy. IV, 1; V. 37, after 132).

ಬಿಚ್ಚಿಸು biṭṭisu. To cause to loosen, etc. (My.; B. 2, 30).

ಬಿಚ್ಚು biṭṭu. 1. = (ಬಿದಿಸು), ಬಿಡುವ 1. To loosen, to untie, to open, to undo, as a bundle, etc. (Bh. 3, 13, 34; B. 2, 29. 30; 3, 122; C.; Tē. ವಿಚ್ಚು); to unfold or expand, as the eye-brows, ಪುಬ್ಬ ಬಿಚ್ಚಿ ವಿಸುದು (ಧೃಕುಟಿ Mr. 463); to divide, as a crowd (Bp. 40, 76); to cause to be loosened or fail,

to give up, as steadfastness (22, 33; 40, 61); to cut through (RAm. 6, 44, 12; J. 13, 18); to leave, to abandon (19, 31); to open, to lay open, as the mind, etc., to solve (B. 4, 57; My.); to draw, as a sword (My.). 2, to become loose or open, as a tie, a bundle, etc. (My.; Tē.); to be cracked or broken, as the head or a nut by a blow (My.; Tē.); to fail (Ōpr. 2, 83); to be disconnected or disunited. ಬೀಜಪೋಲಂ (ಸನ್ನಿ) ಬಿಚ್ಚಕುಂ (Śmd. 69). — ಬಿಚ್ಚಿ ಪೇಳು. To tell plainly or minutely (B. 4, 76; C.). ಬಿಚ್ಚಿ ಪೇಳ್‌ದರೂ ಮುಚ್ಚು ಮೋಗದು (Prv.).

ಬಿಚ್ಚು biccu. 2. = ಬಿಡುಪು 2. Loosening, etc.; becoming loose; unfolding; being separated (J. 8, 47); being drawn. — ಬಿಚ್ಚಲರ್. -ಅಲರ್. An unfolded, opened flower (J. 3, 39). — ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. (My.; Tē. ಎಚ್ಚು-). — ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A drawn sword (B. 5, 49; My.). — ಬಿಚ್ಚೋಲೆ. -ಓಲೆ. A coloured palmyra-leaf rolled up and put in the pierced ears of women which uncoils when taken out (My.; Tē. ಎಚ್ಚು ಓಲೆ).

ಬಿಚ್ಚು biccu. Tbh. of ಭಿಕ್ಷ (Śmd. 346).

ಬಿಚ್ಚೆ biccĕ. (= ಬಿಚ್ಚೆ). — ಬಿಚ್ಚೆದೆಗ. -ದೆಗ. A barren woman (ಬಂಜೆ Śs.).

ಬಿಚ್ಚೆ biccĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (My.).

ಬಿಜ bija. = ಬೀಜ, etc. — ಬಿಜ ಮಾಡಿಸು. To cause to walk, to carry about, as an idol (My.). — ಬಿಜ ಮಾಡು. = ಬೀಜ ಮಾಡು. (My.).

ಬಿಜಯ bijaya. (fr. Sk. ವಿ, ವ್ಯಯ್, to go, move?). = ಬೀಜ, ಬಂದು. Going; coming. — ಬಿಜಯಂಗಯಿಸು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. (Bp. 24, 22). — ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. -ಅ-ಗೆಯ್, (or -ಅ-ಕೆಯ್). To walk; to go; to come. (Tē.). ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದಂ (Śmd. 200, o. r. ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದಂ). See Abh. P. 14, after 3; Grj. 3, 115; 4, 44; Bp. 1, 60; 5, 10; 23, 31; 37, 5; 45, 5; 47, 45; Bh. 1, 3, 18; 2, 13, 23; J. 5, 19; 7, 13; 9, 6. — ಬಿಜಯಂಗೆಯಿ. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. (Bp. 51, 7; 59, 1). — ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. -ಅ-ಗೆಯಿಸು. To cause to walk, etc. (Grj. 5, after 12; Bp. 46, 52; 52, 4). — ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. (Grj. 3, 112; 4, 47; Bp. 8, 42; 32, 10; 51, 4; J. 5, 73). — ಬಿಜಯ ಮಾಡು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. (J. 26, 32).

ಬಿಜಾಗರಿ bijāgari. A jointed hinge, jummers (My.; Mhr.).

ಬಿಜ್ಜ bijja. (= ಬಿಜ್ಜೆ). — ಬಿಜ್ಜಮುಖಾದೇವಿ. N. (Bp. 15, 1; *cf.* ಬಿಜ್ಜಾಂಬಿಕೆ).

ಬಿಜ್ಜಣ bijjaṇa. = ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. (J. 28, 36).

ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ bijjaṇigĕ. = ಬಿಜ್ಜಣ. Tbh. of ವ್ಯಜನ. (ಬೀಸಣಿಗೆ Cē. II, 47; ಆಲವಟ್ಟ, ತಾಲವೃನ್ತ Śs.; Śśr. 1, after 79). See ಎಲೆ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಬೀಲಿ-. — ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯವ. -ಅವ. A fanner (ಜಳವಟ್ಟಿಯ Kk. 36; Śm. 45).

ಬಿಜ್ಜಲ bijjala. = ಬಿಜ್ಜೆ q. v., ಬಿಜ್ಜ. — ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟಿಯಂ. A kind of large missile (ಪಂಡಿಯ ಬಿಟ್ಟಿಯಂ Śmd. 11).

ಬಿಜ್ಜಳ bijjaḷa. N. of a king (Bp. 3, 86; 5 sum.; 5, 6. 13; 10, 1. 2; 52, 36; 53, 14. 28. 33; 54 sum.; 54, 2. 18; 55, 3. 8. 10; 56, 49; 57 sum.; 57, 66. 74. 85; 58, 21; 59, 55. 57. 58; 61, 3. 7. 10. 30. 31. 33. 38).

ಬಿಜ್ಜಳಂ bijja-ḷaṁ. N. (Bp. 15, 10).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 1. A voracious bird, Palla's paradoxurus, Paradoxurus pallassii (Bd.; My.; see ಮರ-). 2, ruin. ಆವನಿಗೆ ಬಿಜ್ಜು ಬಡಿಯಿತು (My.).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 2. = ಬಿಜ್ಜೆ. ಬಿಜ್ಜನ್ದು ಪವ್ಪರಣೆ (Kk. 88, o. r. ಬಿಜ್ಜೆಯಿಂ ಪವ್ಪರಣೆ).

ಬಿಜ್ಜೆ bijjĕ. = ಬಿಜ್ಜಲ, etc. Greatness (T. ವಿಜ್ಜು, ವಿಜು, abundance; ವಿಜ್ಜೆ, ವಿಯು, ವಿಯುಸ್, ವಿಯುರ್, ವಿಪುರ್, greatness; width, extension; *cf.* ಬಿಟ್ಟಳ, ಬೀಳ್, ಬಿಟ್ಟು). — ಬಿಜ್ಜೆ ಬಿಟ್ಟಿಯಂ. = ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟಿಯಂ. (ಪಂಡಿಯ ಬಿಟ್ಟಿಯಂ Kk. 89, o. r. ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟಿಯಂ).

ಬಿಜ್ಜೆ bijjĕ. (= ಬಿಜ್ಜು). Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Śmd. 343; Cē. I, 16; Kk. 9; My.; see ಬಿಲ್ಲಿಗ-). — ಬಿಜ್ಜೆದೇಗ್. -ದೇಗ್. Sarasvati (Kk. 9).

ಬಿಜ್ಜೆಗ bijjĕga. A man who has the knowledge of—. See ವೇದ-.

ಬಿಜ್ಜೆವಳ bijjĕ-vaḷa. Ganēśa (ವಿಘ್ನಾಯಳ Kk. 5; ವಿಘ್ನ, ಗಂಜಿಗ, etc. Śm. 4).

ಬಿಜ್ಜೋದರ bijjōdara. Tbh. of ವಿಜ್ಯಾಧರ (Śmd. 343; Kk. 11*a*; ವೇದಕಂಬು 10*b*; see Śmd. 131). — ಬಿಜ್ಜೋದರಗಳ. -ಳ. A battle-field of Bijjōdaras (Śmd. 131).

ಬಿಜ್ಜೋದರಿ bijjōdari. Tbh. of ವಿಜ್ಯಾಧರಿ (Cē. II, 62; Śśr. 1, 43; 3, after 35).

ಬಿಂಜ bińja. Tbh. of ವಿಜ್ಝ (Śmd. 344; Kk. 40). A forest (ವನು, ಆರಣ್ಯ Cē. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾನು, ವನು, ಅಡವಿ Śm. 21; ವನು 112; ಆರಣ್ಯ Bhn. 64; T. ವಿನ, ವಿನರ್, ವಿನುರ್). 2, the Vindhya range (T. ವಿಜ್ಜ). — ಬಿಂಜಮಲೆ. -ಮಲ್ಲ. The Vindhya range (ವಿಶ್ಯಾಚಲ Śs.).

ಬಿಟ್ಟನೆ bittanĕ. = ಬಟ್ಟನೆ, q. v. (Tē. ಬಿಟ್ಟ-ಬಿಡ್ರುಗಾ, at once, suddenly).

ಬಿಟ್ಟಳ bittaḷa. Hugeness. (Tē. ಬಿಟ್ಟು, greatness, muchness, excess; see ಬಿಜ್ಜಲ). ಮುಟ್ಟಿದು ಮುಟ್ಟದು ವಿದುರ, ಮುಟ್ಟಿದು ಮುಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರದುಸ್ ಎನ್ದು ಒಟ್ಟಿಟ್ಟಳದಿಂ ವಿದುರ ವಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಗಲಿಸಿದುದು ಮುನ್ದೆ ಮುನ್ನ ರಚ್ಚೆಲಂ (Śmd. 266; Kāvy. I, 5, 22).

ಬಿಟ್ಟಿ bitti. = ಬಿಡಿ. — ಬಿಟ್ಟೀ ಬೇಸರ. = ಬಿಡಿ-. Disregard, unconcernedness, negligence (B. 1, 23).

ಬಿಟ್ಟಿ bitti. Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ. Unpaid labour, labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it, press-service (My.; ಅಳವಾಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ Sl. 70; Mhr. ವೇಠ). See Bp. 15, 24; 23, 18; 26, 55; 27, 52; 42, 13; B. 5, 267; Prv. s. ಬಿಟ್ಟಿ. — ಬಿಟ್ಟಿಕಾಯಿ. Boiled rice (or food) obtained gratis (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿ (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗಯ್ಯಿ. A load carried by a person (or animal) pressed (My.); that which is without remuneration or worthless (My.); money obtained without exertion or labor (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. To perform bitti (Bp. 26, 55; 52, 10). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. (Bp. 61, 57). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. -ಅವ. A man pressed to carry a load, etc. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿ ಮಾಡು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. (My.). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಉರ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ. -ಊಟ. A meal obtained gratis. ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ (tying up for another meal) ಉಣ್ಣಾನು (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಮೇಗರು. -ಏಗರು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (V. 9, 107). — ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ. To exact forced labour (My.). ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವಂದು (ವಿಷ್ಟಿ, ಆಯು Sl. 79). —

ಬಿಟ್ಟಹೊಣ್. A bundle of grass or fire-wood to be furnished gratis (My.).

ಬಿಟ್ಟು bitṭu. P. p. of ಬಿಡು 1.

ಬಿಟ್ಟೆ bitṭe. = (ಬಿಟ್ಟ), ಬಿಟ್ಟ 2, etc. Harshness, etc. (ಬಿಡು Ćt. I, 29, o. r. ಬಿಟ್ಟ).

ಬಿಟ್ಟೇಡು bitṭēḍu. A missile weapon: a dart, spear, javelin (ಇಟ್ಟ Ćt. II, 69; Rām. 6, 11, 11; Bh. 3, 12, 11; 6, 2, 6; 7, 6, 18; T. ಎಟ್ಟೇಡಾ, ಎಟ್ಟೇಡು; M. ಎಟ್ಟೇಡು; see ಏಡು 4). ಬಿಟ್ಟೇಡು ಹೊಡೆದಾಡುವು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ Hlā.). See ಮೆಟ್ಟಲು, etc.

ಬಿಡ bida. 1. = ಬಿನೆಪೆ, in ಬಿನೆ ಬಿನೆಪೆ (J. 12, 38).

ಬಿಡ bida. 2. = ಬಿಡು 2. — ಬಿಡಗಡೆ. = ಬಿಡುಗಡೆ. (My.). — ಬಿಡ ಬೀಸು. 1. Not to blow, as the wind (Rām. 6, 47, 37). — ಬಿಡಬೀಸು. 2. The state of being without any occupation or that of doing no work (My.).

ಬಿಡತೆ bidatē. = ಬಿಡಿತೆ. Leaving space or room; space; interval; cessation, intermission; leisure (My.; ತಡಪು G.). ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇದು (ಆದಳು); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ತುಯ್ದು (ಆದಿ); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದಕ್ಕ (ಆವಿರಲು, ಆಯಿಕ್ಕೆತ G.).

ಬಿಡದಿ bidadi. (= ಬಿಡಾರ, etc.). Lodgings provided for visitors (My.; Tē. ವಿಡಿದಿ; T., M. ವಿಡುವಿ).

ಬಿಡಯ bidaya. 1. A mass, a great number, a flock, a swarm, etc. (Bh. 3, 8, 20; J. 3, 3; 8, 15; 27, 38; 28, 43; Mhr. ಭೀಡ, crowdedness; *cf.* ಬಿಡ್ಡೆ, ಬೀಡು 3).

ಬಿಡಯ bidaya. 2. Anger, wrath (ನೆಡಸು Bhn. 16, o. r. ಶಮಿಸು; Bh. 8, 25, 26; T. ವಿಡ್ಚೆ, ವಿಯರ್, ವಿಳಿ, ವಿಡಿರ್, to be angry).

ಬಿನೆಪು bidaya. (= ಬಿಡಿಯ). Kindness, civility, etc. (ಪಾಕ್ಷ್ಯ Ćt. II, 65).

ಬಿಡವು bidavu. = ಬಿಡುವು, ಬಿಡುಪು. A leaving: leaving space, room, or time; space, room; interstice; a gap; an interval of time, cessation, intermission; leisure (My.). ಬಿಡವಿಲ್ಲದೆ ದುಡು (ಅಧ್ಯವಹಿತ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ, ಸಂಸಕ್ತ Nr.).

ಬಿಡಾರ (bidu-āra). = ಬೀಡಾರ, etc. The place or house where one ceases walking or halts: a dwelling-place, a house, lodgings (My.). ಆರ ಸುಗಳ ಬಿಡಾರ (ಉಪಚಾರ್ಯ, ಉಪಚಾರಕೆ Sl. 109). ಬಿಡಾರವಿರು ಪರನಿಗೆ ಸಮುಚ್ಚಾಡಿದರೆಸು? (Prv.).

ಬಿಡಾಲ bidāla. = ವಿಡಾಲ. (ಪಳ್ಳ Nn. 122; Mr. 163; see s. ಪೆಳ್ಳ).

ಬಿಡಿ bidi. = ಬಿಡು 2, etc. (My.; Tē. ವಿಡಿ). — ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ. Untied, loose pieces of wood (B. 2, 30; My.). ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವರೂ ಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಸುಡದೆ? (Prv.). — ಬಿಡಿ ಬಿಡ್ಡಲು. The state of being loose or unrestrained. ಮುನಸು ಬಿಡ್ಡ ದಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಡ್ಡವಾಗಿರುವುದು (ಯಜ್ಞಕ್ಷ, ಸ್ವೈರತೆ Sl. 386). — ಬಿಡಿಪೀಸು. = ಬಿಟ್ಟೀ ಪೀಸು. (ಆಧಾರದ G.). — ಬಿಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. Leaves used as plates, that are not stitched together (My.). — ಬಿಡಿಹೂ. A plucked flower (My.); — flowers that are not threaded to form a garland (My.). ಬಿಡಿ ಹೂವಾದರೂ ಮುಡಿಗೆ ಮುಡಿದು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೆ? (Prv.).

ಬಿಡಿಕು bidiku. = ಬಿರುಕು. Separation; a crack. ಮುರಬಿಕು (ಹಿಳ Mr. 385, one MS. ಮುನಬಿರುಕು, another ಮುನಬಿರಿಕು).

ಬಿಡಿಕೆ bidikē. Interval, etc. (ವಿರಲು Ćt. I, 43; o. r. ಬಿಡತೆ).

ಬಿಡಿತೆ biditē. = ಬಿನೆಪೆ. See s. ಬಿಡಿಕೆ.

ಬಿಡಿಯ bidiya. (= ಬಿಡದು, ಬಿಡೆ). Respect, regard, consideration, regardful feelings towards, deference for (Mhr. ಭೀಡ; B. 5, 286). 2, (probably Tbh. of ವ್ರೀಡೆ) shame, bashfulness (Tē., R.; T. ವೆಡ್ಡ, M. ವೆಳ್ಳ; T. ವೆಡ್ಡು, ವೆಳ್ಳು, M. ವೆಳ್ಳು, to be ashamed; to fear). — ಬಿಡಯವದಳು. -ಆದಳು. A considerate woman (B. 5, 154).

ಬಿಡಿಯತನ bidiyatana. = ಬಿಡಯ No. 1. (B. 5, 51).

ಬಿಡಿಸು bidisu. To loosen; to cause to leave; to remove; to cast out; to liberate; to separate what is entangled; to cause to leave and let grow, as a tuft of hair; to pull out, off, or from, to pluck; etc. (C.). ಬಿಡಿಕ್ಕಂ (Śmd. 269). ದಂಚಿಸುವುದವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ! ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬಕ್ಕುಮೆ? (150). ಜೀವ, ಜೀವ! ಎನ್ನ, ಬಿಡಿಸಿದಂ (372). ತೆರಳೆಯ ಹುಬಿ ಮುಳುವಾಕಾರವಿದ್ದ ಮಾಣಿಮುಡ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.). ಆವನು ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು, ಹಲ್ಲು ಬಿಡಿಸಿದನು (B. 2, 28). ಆ ಮುನುಗರನ್ನು ಊರ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊರಗೆ ಮಾಕ ತಳ್ಳದು (3, 13). ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ (3, 25). ತಾಯಿ ತನ್ನಿಗಳು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಆವರೇ ಸುಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆ ಆಗುವದು (3, 33). ಆರಳೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ನಿ (4, 27). ಮಾಧವನ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (4, 57). ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (4, 178). ಆವನನ್ನು ಸೆರೆಯೊಳಗಿನ್ನ ಬಿಡಿಸಿ (5, 39). ಆವರಿಗೆ ಬಿಡ ಕೊಣ್ಣಾ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (5, 169). ಆವರ ಮುಚ್ಚುತಿಳು ಎಳೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಜನರನ್ನು ಚಾಣಾಕ್ಷರಾಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕು (5, 191). ಚಡ್ಡಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸೋಣ (ಚಪ್ಪಲು); ಕಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು (ಕಾಚ್ಚಿಡಿಸು G.). ಬಿಡಿಸುವವನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 22, 8; 28, 15. 40; 39, 15; 40, 45; 47, 23; Ć. Bp. 47, 22; Bh. 1, 8, 71; V. 9, 44; J. 2, 29; 5, 44; 7, 66; 8, 3. 49; Sl. 93.

ಬಿಡು biḍu. 1. To let loose; — to discharge, to throw, to shoot, as an arrow, etc.; — to emit, as breath, etc.; — to void, as excrement; — to let drop, to put (on or in), as water, juice, etc.; — to let on, as water from a tank; — to let out, or down, as a rope; to let hang down; — to set to, as men to work; to set on, as dogs; — to quit hold, to let go; to leave, as a remainder; — to quit, to leave; to abandon; to give up; — to leave out, to omit; — to set aside, to disregard, to leave alone; — to take off, as something from the price; — to quit, as a debt; — to leave off, as work; — to leave, to permit or allow, to let; — to open wide, as the eyes or the mouth; — to spare or let live; — to let grow, as the beard; — to cause to walk or run, to drive, as a horse, a cart; to dispatch, to send, as a servant, a

letter, etc.;—to put forth, to produce, as leaves, flowers, fruits;—to stop a cart and loosen the bullocks (ವಿಶೇಷದ ಕೆmd. Dh.; ಉದಾ I; ಳಕೆ 45 Cm.; ಪರಿಪಠಿಸು 78. 141 Cm.; C.; Tē., T., M. ವಿಡು). P. p. ಬಿಟ್ಟು (ಕೆmd. 284. 287). ಬಿಡುವುದು (ವಿಸರ್ಜ, ತ್ಯಜ Nn. 62; ಪ್ರಕೃತ, ತ್ಯಜ 111; ತ್ಯಜಯಿಸುವುದು 155; ಪರಿಪಠಿಸು, ತ್ಯಜ 157; ತ್ಯಜ 166); ಬಿಟ್ಟುದು (ವಿಮುಕ್ತ 40). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬಿಡ್ಡುಳು ಕೆmd. I). ಅಗ್ನಿಯಂ ಬಿಟ್ಟುದನು (ವೀರಹ); ಆಮ್ಲ ಬಿಡುವುದು (ವ್ಯವಚ್ಛೇದ); ಸುರಿಗೆ ಕೊಡದಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಆಮುಕ್ತ); ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ, ತ್ಯಕ್ತ, ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ HIñ.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, ಹೀನ, ವಿಧುತ, ಸಮುಜ್ಝಿತ); ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು, ಕಮುಳುಡಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಆಳೆದ ಮೊದಿ (ಅರಣ್ಯ Nr.). ಕೆಯ್ಯಿಸ್ಸ ಬಿಡುತಿರ್ದ ಶಸ್ತ್ರ (ಶರಮುಕ್ತ Mr. 203). ಪ್ರಾಸಕದಿ ಬಿಡುವ ಆನಿ ಲಂ (ರೇಚಕ 53). ಬಿಟ್ಟು ಪೋದ್ದು (ಹಿಂಗಿದುದು Bhn. 30). ಬಿಟ್ಟು ಎಡೆ (Bp. 17, 3). ತಣ್ಣೆಯ ಹೆಸರಿಲ್ ನೀರ ಬಿಜೋಡಣ (ಸಿತ್ಯತರ್ಪಣ); ಬೆಳಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಒಸರ್ಗಲ್, ಪಣ್ಣ ಕಾಸ್ತ್ರ); ಹೊಂಗಿ ಗಳೆಲ್ಲಡೆ ದೀರಂಕೊಳಗೆ ಎಲೆ ಬಿಡುವ ಸಿಡ (ಗುಲ್ಮ); ಕೋಗ್ಗೆ ಬಿಡು (ನಸೆ, ಮುಗುಳ್ G.). ಹುಳ್ಳ ತಲ್ಲಡೇ ಕಾಯಿ ಬಿಡುವ ಹಲಸು ಮುಸ್ತಾದ ಸಿಡಗಳು (ದಸನ್ಸಕ Sl. 119). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್, ಫಲಿನ 120). ಹೊರೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾವು (ನಿಮುರ್ಕ್ಷ, etc. 77). ಪ್ರಾಲ್ಲು ಕಡೆಮೂ ಅಧಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಯ್ಮಾರೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣೆರುವ ಮನೆ (ಜಯಾಪಾಲ, ಸಂಜಿವನ 107). ಪಟ್ಟಿ ಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಬಯ್ಲು (ಸನ್ನಿವೇಶ, etc. 115). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಜಾಣ (ನಿರಸ್ತ, etc. 289). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಒನ್ನು ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾ ಖ 288). ಪಣ್ಣು ಹಾಣ್ಣಾದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಡಿಮೆ (ಪ್ರಚಕ್ಷ 201). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮಲ (ಗೂಸ, ಪಣ್ಣ); ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೂತ್ರ (ವಿಕಧ, ಮೂತ್ರಿತ 380). ಪಾಂಡಿಯನು ಬಿಡು ಗಜಕೆ ಮಾರು ಸಾವಿರದನ್ನು (Dp. 172). ಪುಣ್ಣತನ ಮಾಡಿದವ ಜಣ್ಣಾಟ ಬಿದ್ದಾನೇ?—ಪಡೂರದ ಪಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟ.—ತಟ್ಟನೆ ಪಾ! ಎನ್ನರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ನೆ.—ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲು.—ಬಿಡದ ಮನೆಗೆ ನುಡಿದದೇ ಗುರ್ತು.—ಪುಣ್ಯ ಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಗ್ಗುಗು ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಅಡಿಕ್ತೇ?—ಬಿಟ್ಟ ಸಾಲ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊ ಡ್ಡಾರೆ ಬಿಡ್ತಿಕ್ತೇ?—ತಾನೂ ಕುಡಿಯ, ಕುಡಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ (Prvs.). ತನ್ನ ಕರ್ಮ ತನಗೆ ಬಿಡದು (B. 8, 100; My.). ಹೋಗ ಬಿಡು (Bp. 50, 13; 60, 15. 25). 2, to be loosened, to be separated, to part;—to cease, to stop;—to halt, to stop, to remain; to settle;—to go away (C.; Tē., M.). ಅಂಗಿಯ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತು (My.). ಗೋತ್ರಾದಿಗಳ ಬೆಸಿಗೆಯು ಬಿಡೆ (Bp. 2, 14). ಪಾಂಡಿಸಿದುವು ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ದಸದೇ ವತಗಳ್ (ಕೆmd. 109). ತತಸಿದಂ ಬಿಡದಿಕ್ಕುದಂ (233). ಬಿಡದೆ ಇಷ ರೋಗ (ಸರಲ, ಸರೋಗ Nn. 63). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮದ್ (ಅ ಸಾರ Mr. 44). ಕಲಮುಸ್ಕೀಯ ಪರಿಚರ್ಯಮಂ ಬಿಡದೆ ಮಾಡ್ದು ಳೆಳ ಬಿಯರ್ (J. 3, 6). ಸುಬಿಡ ಗಾಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ ನರ್ತಿಪ ಲತೆಗಳ್ (J. 3, 25). ಸಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟಡೇ ಪಟ್ಟ (Prv.). ಗಿರಿಪ್ರಜಿಯೊಳಗೆ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟು ದು (Bh. 2, 4, 7). ಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಪುರದ ಬಹಿರೋದ್ಯಾನವಿಥಿಗ ಳೊಳಗೆ (2, 13, 6). ಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟವನು (My.). ಮುಡ ಬಿಟ್ಟ ಆನೆ (ನಿ ರ್ಮದ Sl. 269). ತುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಬಿಡ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಕೊಸ್ಸು ಹತ್ತಿ ದವ, ಹೊಸ್ಸು ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತೇನಸ್ಸು, ಗಣ್ಣ ಹೇದಿದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧೃನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಸೊರೆ ಕಾಯುವಾಗ್ಗೆ; ಹರ! ಎನ್ನರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.).—See ಕೆmd. 77. 81. 280; ಔpr. 1, 108. 127; Bp. 20, 11. 22; 21, 45; 27, 18; 28, 10. 50; 31, 3; 39, 45; 40, 30. 49; 42, 9; 44, 6; 48, 9; 51, 9; 58, 36. 56; 59, 13; 60, 45. 49; Ē. Bp. 11, 11; J. 2, 12. 16; 15, 3; 28, 46; Bh. 1, 8, 8. 20. 21. 28. 58; Ksm. 81. 94; Rāv. 2, 37; 5, 118; 9, 22; 13, 29; 13, after 95; Dp. 4; 148; Sl. 371. 392. 393. 394. 437; B. 1, 17. 27; 2, 41. 44. 51. 53; 3, 3. 20. 106. 122; 4, 2. 16. 17. 27. 33. 40. 49. 51. 53. 54. 132. 148. 152. 154. 155. 184. 187. 200. 222. 223; 5, 48. 58. 246. 266. 317; ಎಡೆ ಡು, ಎದಿಲೆವಿಡು, ಕಟ್ಟಿಡು, ಕಾಯಿವಿಡು, ಪಚ್ಚುವಿಡು, ಬಾಯ್ವಿಡು, ಬೆವ್ವಿಡು, etc.; Prvs. s. ಮರ, ಮಲಮೂತ್ರ.—ವಿಡು, especially in *common* language, is often joined to a P. p. to lay stress upon its meaning or to express, so to say, the completion of the action, *e. g.* ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟನು, ಹೋದು, ಹೋಗಿ- (My.). — ಬಿಟ್ಟಾಡು. To reject one and speak, to disclaim connection with, to disown, to deny; to slight, to speak ill of any one (Dp. 54,5; My.). — ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿ.= ಬಿಟ್ಟಾಡು. (My.). — ಬಿಡು ಬಿಡು. rep. (Bp. 11, 14; 20, 22; 56, 19; Ē. Bp. 2, 4; B. 5, 54). — ಬಿಡೆ ನುಡಿ. To speak so as to leave or reject, to disavow; to slight (Abh. P. 9, 183; 15, 60). — ಬಿಡೆ ಪಳಂಚು. To push so that one goes away (Kk. 92).

ಬಿಡು biḍu. 2.= ಬಿಟ್ಟ, ಬಿಡ2, ಬಿಡಿ. Loosening, etc.;—the state of being loose, separated, freed, dishevelled, opened, etc. — ಬಿಡುಗಡೆ. -ಕೆ. The state of being loosened, freed from, liberated, release, freedom, etc. (ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ Nr.; My.; ಮೋಚನೆ G.; B. 2, 19; 3, 19). ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೇ ಹೊಸ್ದುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವಾ! (B. 4, 175). ಸೆರೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ (5, 161). ಅವರಿಗೆ ಬಿಡು ಗಡೆಯಾಯಿತು (5, 200). ಬಿಡುಗಡೆಯಾದವ (ನಿರ್ಮುಕ್ತ G.). ಬಿಡು ಗಡೆಯಾದರೂ ನಮುರಾತ್ರೆ ಸಂಸಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಕರುಣ ಬಿಡು ಗಡೆ (ದಶೆ, ಕರ್ಮವಿಪಾಕ Kn. 27). — ಬಿಡುಗಣ್, -ಕಣ್ (ಕೆmd. 204). An open eye (Ē. Bp. 19, 31; Rām. 6, 14, 20). — ಬಿಡುಗಣ್ಣಿ. A kind of sluice or flood-gate (My.). — ಬಿಡು ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ತ. A man with (always) open eyes: a deity (ನಿರ್ಕರ Kk. 10*a*; Rāv. 13, 65). — ಬಿಡುಗಣ್ಣತ. -ಕಣ್ಣ-ತ.= ಬಿಡುಗಣ್ಣ. (ಸುರ ಕೆm. 9). — ಬಿಡುಗೆದ. -ಕೆದ. Dishevelled hair (Rām. 6, 47, 37). — ಬಿಡುಗೆಳ್. -ಕೆಳ್. To scatter about (J. 25, 8). — ಬಿಡುಜಡೆ. -ಜಡೆ. A head of dishevelled hair (Rām. 6, 19, 16; Bh. 2, 14, 62; 8, 24, 44). — ಬಿಡುಮಿ ದುಳ್. Loosened brain (J. 12, 44). — ಬಿಡುಮುಡಿ. A loose knot or braid of hair (Rām. 5, 8, 38; J. 19, 36). ಬಿಡು ಮುಡಿ ಪೆಣ್ಣವ್ವಳಿಸೆ (ಕೆmd. 84). — ಬಿಡುಮುತ್ತು. Loose pearls, pearls that are not threaded (Ōpr. 6, 91; Abh. P. 12, 7; Śāv. 5, after 57; My.). — ಬಿಡುವಡೆ. -ವಡೆ. A kind of rat (Rāv. 5, 52; Śāv. 3, 24). — ಬಿಡುವಾಯ್. -ವಾಯ್. (ಕೆmd. 206). An open mouth (J. 28, 46).

ಬಿಡು biḍu. 3. P. p. of ಬಿಡು 1. — ಬಿಡು ತಂ. (= ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣು ಬರ್). To unfold itself, to develop, to increase (Ōpr. 4, 30). ಮುಡಲ ಬಿಡು ತರೆ (Abh. P. 13, 75).

ಬಿಡುಕು biḍuku. = ಬಿಡಿಕು, q. v.

ಬಿಡುವಿಕೆ biḍuvikĕ. Leaving, giving up, etc. (Sl. 243. 397. 437).

ಬಿಡುವು biḍuvu. = ಬಿರಿವು, etc. (My.).

ಬಿಡುಹ biḍuha. Leaving, etc.;—the state of being left, abandoned, etc. (ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ, ಅವ ಕೀರ್ಣ, etc. Mr. 433).

ಬಿಡುಹು biḍuhu. = ಬಿರಿವು, etc. Leaving, starting; release (Bh. 6, 2, 2; Tē. ವಿಡುಪು).

ಬಿರೆ biṛĕ. (= ಬಿಡಿಯ). (ಪರಾಮರ್ಶ, ಸಂಶೋಧನ Ōb.; Bh. 1, 7, 2).

ಬಿಡೌಜ biḍauja. Tbh. of ವಿಡೌಜಸ್. (ಇನ್ದ್ರ, ಜೇವೇನ್ದ್ರ Kn. 10; ಇನ್ದ್ರ Mr. 40).

ಬಿಡ್ಡು biḍḍu. (fr. ಬಿಸು 1). A strain, a violent effort (? ಮುಕ್ಕಿಬಿಡುವು Ct. 1, 11).

ಬಿಣ್ bin. (fr. ಬಿನ್ನಿಸು Śmd. 213. 96). Stoutness, bigness, heaviness. (*Cf.* ಬಿಚ್ಚ, ಬೀಗು 2; Tē. ಬೆಡದ, ಬೆಡ್ಡು, ಬೆಣ, broad, large, big; ಬೆಯಿ, ಬೆಯ್ಯಿ, a thousand). — **ಬಿಣ್ಗಚ್ಚಲ್.** -ಕ್ಚಲ್. A big, or full, udder (J. 18, 13). — **ಬಿಣ್ಗೊನ್.** (Śmd. 213). A large, or heavy, bunch (Ōpr. 1, 102; Śāv. 1, 51). — **ಬಿಣ್ಪೊಱೆ.** (Śmd. 213). A large, or heavy, load. — **ಬಿಣ್ಮೊದೆ.** A stout, or full, breast (Ō. Bp. 10, 21; J. 11, 19).

ಬಿಣಿಕೆ biṇikĕ. N. of a plant (ಜಾನಪ Mr. 139).

ಬಿಣಿತೆ biṇitĕ. Ponderousness: strength, force (J. 22, 12).

ಬಿಣ್ಪಿಗ biṇpiga. N. of a plant. See Mr. s. ಅರುಣ ಮೂಲ.

ಬಿಣ್ಪು biṇpu. = ಬೆಣ್ಪು. See ಕಣ್ಬಿಣ್ಪು.

ಬಿಣ್ಪಿತು biṇpitu. = ಬಿನ್ನಿತ್ತು (Śmd. 96). That which is stout, big, or heavy (ಬಿಣ್ಪು, ಛಾರ Kk. 63).

ಬಿಣ್ಪಿತ್ತು biṇpittu. = ಬಿನ್ನಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಪಿದ biṇpida. = ಬಿನ್ನಿದ, q. v.

ಬಿಣ್ಪು biṇpu. (= ಬಿಮ್ಮು). Largeness, stoutness; heaviness; hugeness; gravity, dignity (ಕವು ದೊಣ್ಮಿತು Ct. I, 65; ಪಿಮ್ಮಿದುದು, ಗೌರವ II, 79; ಬಿಣ್ಪಿತು, ಛಾರ Kk. 63; Ōpr. 5, 59; 6, 69; 7, 107; Abh. P. 3, 105; Grj. 2, after 71; J. 18, 25. 34). ನೆನೆಯದೆ ಕಜ್ಜದ ಬಿಣ್ಪಂ ಮುನಿವಯ್ ನೀಡ್? ಒರ್ವನೆಮ್ಮ ಪರಿಗಮ್ ಆಸಾಧ್ಯಂ! (Śmd. 270). ಫಲಿತ ಜೂತದ ಬಿಣ್ಪುಗಳ್ (Bh. 1, 5, 8). 2, a metrically long syllable (Ch.; ಕೊಂಳು, ಗುರು Śm. 55). — **ಬಿಣ್ಪುಡೋಡು.** -ತೋಡು. To become apathetic (J. 18, 34).

ಬಿಣ್ಮಿತು biṇmitu. = ಬಿನ್ನಿತ್ತು (Śmd. 96), ಬಿನ್ನಿತು. (T. ಎಮ್ಮು, to be extended; to be stout, swell; to be hard, not flexible, *cf.* ಬಿಮಸು, etc.).

ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು biṇmittu. = ಬಿನ್ನಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಮಿದ biṇmida. A stout, heavy, (venerable) man. ಗಿರಿಯನ್ನೆ ಬಿಣ್ಮಿದಂ, ಸುರಕಾಂಡಮನ್ನೆ ಬಲಾಢ್ಯಂ, ಅಬ್ಧಿಯನ್ನೆ ಗಭೀರಂ (Śmd. 251, o. r. ಬಿನ್ನಿದಂ).

ಬಿತ್ತ bitta. = ಬಿತ್ತು 2, etc. (Śāv. 2, after 42; My.).

ಬಿತ್ತಗ bittaga. = ಬಿತ್ತಗ, q. v. (ತುತ್ತಿದಂ Śmd. II).

ಬಿತ್ತನೆ bittanĕ. The act of putting seeds or sowing (My.).

ಬಿತ್ತರ bittara. Tbh. of ವಿಸ್ತಾರ (Śmd. 349; Ct. I, 69; II, 12; ವಿತ್ತರ Kk. 68; Śm. 51; ವಿತ್ತರ, etc., ಪಿಂಡು ಮಾಬ್ಬಿದು Mr. 447; J. 17, 19; 20, 42). ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ರಪುಲಂಗ್ರಹಂ ಜಡದ ದುಳ್ಳು (Mr. 265). ಬಿತ್ತರದೋಳ್ ಉದ್ದು ಮುಸೆ (ಭುಜ್ಜಗ್ಗಜ 196). ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿದ ಕಾಳಗಂ (ಶಾಪ್ತಿಕ 288). — **ಬಿತ್ತರಮ್ಮುಡೆ.** -ಂ-ಪಡೆ. To become extensive, large, great, etc. (Ōpr. 7, after 92; Grj. 2, after 106; Rāv. 6, after 11). — **ಬಿತ್ತರಮ್ಮಡಿಪ್.** -ಂ-ಪೆಪ್. = ಬಿತ್ತರಮ್ಮುಡೆ. (Ōpr. 1, after 101). — **ಬಿತ್ತರಪೆಪ್.** -ಪೆಪ್. = ಬಿತ್ತರಮ್ಮಡಿಪ್. (Rāv. 8, 2).

ಬಿತ್ತರಿ bittari. = ಬಿತ್ತಾರಿ. (Bp. 40, 55).

ಬಿತ್ತರಿಗೆ bittarigĕ. A throne (ಪಟ್ಟದಬಿಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Śa.; Abh. P. 5, after 38). *Cf.* ಎತರಿಗೆ, ಎಕ್ಕರ & ವಿಸ್ತರ.

ಬಿತ್ತರಿಸು bittarisu. Tbh. of ವಿಸ್ತರಿಸು or ವಿಸ್ತಾರಿಸು. To extend (v. t.), to expand, to make broad, wide, large or prolix, to spread, to amplify (ವಿಸ್ತಾರ Śmd. Dh.). See Śmd. 278; Ōpr. 6, 71; Abh. P. 14, 70; Kāvy. IV, 11; Ct. II, 122; Bp. 9, 51; 55, 55; Śm. 1; J. 11, 24; 31, 31. 2, to extend (v. i.), etc. (Ōpr. 8, 8; J. 4, 19).

ಬಿತ್ತಾರಿ bittāri. = ಬಿತ್ತರಿ. A woman full of disguise (My.).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 1. A book (ತ್ರಿತಯೇಪಿ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 2. Tbh. of ಭಿತ್ತಿ (My.). 2, support (My.).

ಬಿತ್ತಿಗ bittiga. = ಬಿತ್ತಗ. (ಬಿಸ್ತಣಿ Ct. II, 102).

ಬಿತ್ತಿಗೆ bittigĕ. The act of sowing (B. 4, 26).

ಬಿತ್ತಿಸು bittisu. To cause to sow (Bp. 28, 18; 60, 19; C.). ಉತ್ತ ಜೋಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಬೇಕು, ಸತ್ತ ಜೆಣ ಸುಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಬೇಕು (Prv.).

ಬಿತ್ತು bittu. 1. To put seeds, to sow (ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; C.; Tē. ವಿತ್ತು; T. ವಿತ್ತು, ವಿಡ್ಡೆ, ವಿಡ್ಡೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ, *cf.* ಬಿದೆ 1). ಕನಮಂ ನೋಡಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಳ್ಕಲಿಗನ ಪೊಲ್ (Śmd. 267). ಕಣ್ಣಾಗ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಪಾರೀಕ Nr.). ಬಿತ್ತಿದ ಪಯ್ರು ಕೆತ್ತಿದರೆ ಆದೀತೇ?—ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬಿತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ, ಎತ್ತದಾಗಿದ್ದ ಬಣ್ಣಿಯೋ, ಪಕ್ಕರಾಯ?—ಬಿತ್ತುವಾಗ ಮಲಗಿದರೆ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಪಗುರವಾಯಿತು.—ಅಂಗಡಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏದುವದು.—ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ ಬತ್ತವಾದರೂ ಮದ್ದಿಯಲ್ಲದೆ ಮೊಳೆಯದು (Prvs.). See Ōpr. 8, after 44; Bp. 3, 75; 26, 25; 38, 42; 60, 17. 19. 50; Bh. 1, 8, 27; J. 11, 14; Śi. 301. 307. 396; B. 4, 26.

ಬಿತ್ತು bittu. 2. = ಬಿತ್ತ, ಬಿದ್ದು. Seed, a seed (ಬೀಜ Śmd. Dh.; My.; T. ವಿತ್ತು, ವಿಡ್ಡೆ, ವಿರೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ; Tē. ವಿತ್ತು, ವಿತ್ತನ; see ಬಿದೆ 1). ಸುಗ್ಗಿಯ ಬಿತ್ತು (ತಿಗುಳ Nr.). See Śmd. 112. 133; Grj. 3, after 69; 4, 97; Bp. 26, 25; 30, 1; 40, 62; 60, 17; Śāv. 1, after 81.

ಬಿತ್ತು bittu. 3. Third person singular of the imperfect of ಬೀದು 1.

ಬಿತ್ತೆ bittĕ. (Tbh. of ವಿತ್, ವಿದ್ಯ). Knowledge, learning, acquirements.

ಬಿತ್ತಿಗ (bittĕ-ga). = ಬಿತ್ತಗ, ಬಿತ್ತಿಗ. A man of acquirements, a proficient man, a clever, well-educated and polite man (ಪ್ರೌಢ Śmd. II; ಬಲ್ಲವ 399 Cm.; ಪ್ರಾಗಲ್ಭ Ct. I, 40; ಬಹುಗ, ಪ್ರೌಢ Kk. 35; ತುತ್ತಿದ, ಪ್ರೌಢ 82, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ; ಬಹುಗ, ಬಿಸ್ತಣಿ Śm. 47; Abh. P. 13, 48). — **ಬಿತ್ತಿಗತ್ತಿ.** -ತಿ. An accomplished woman (ಪ್ರೌಢೆ Śm. 73; Kk. 28, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ-).

ಬಿದನು bidanu. = ಬಿದರು. — **ಬಿದನೂರು.** = ಬಿದರೂರು. See s. ಇಕ್ಕೇರಿ.

ಬಿದರು bidaru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (C.). ಬಿದರೆ ಅಡ್ಡಣಿಕಳ್ಳಿ, ಬಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯಳ್ಳಿ, ಬಿದರಿನ್ನ ಸಳಬದಬಳ್ಳಿ; ಬೋಳಮೊಳು ಬಿದ ಬಿದರ ಕೆಟ್ಟಿ (Sp.). ಬಿದರ ಲೆಕ್ಕಣಿ (B. 3, 57). ಬಿದರ ಸುಣ್ಣಾ (ದಂಪತೋಷಣ); ಬಿದರ ಬುಟ್ಟಿ (ಪಟ್ಟಿ G.). — **ಬಿದರಕ್ಕಿ.** -ಅಕ್ಕಿ. = ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. Bamboo seed (occasionally used as food). ಬಿದಿ ಬಸ್ಸರೆ ಬಿದರಕ್ಕಿ (Prv.). — **ಬಿದರುತಟ್ಟಿ.** A bamboo screen; a bamboo mat (My.). ಬಿದರುತಟ್ಟಿ ಮೂಲೆಯಾಕ್ಷಣ ಸಟ್ಟಿ ಆವಾಕೇ? (Prv.). — **ಬಿದರೂರು.** -ಊರು. = ಬಿದನೂರು. N. of a place in the Nagara division of Mysore.

ಬಿದರೆ bidar. = ಬೆದರ್ 1. See Sp. s. ಬಿದರು.

ಬಿದಿ bidi. An abbreviation of ಬಿದಿರ್, in ಬಿದಿಗು (Bp. 14, 17, = ಬಿದಿಗುರ್).

ಬಿದಿ bidi. Tbh. of ವಿಧಿ (Šmd. 339. 342, see 267; ಬ್ರಹ್ಮ Šm. 8; ಜೋಯ್ಸ Čt. I, 7; Kk. 9; ಆಟ Čt. II, 3; Čpr. 8, 14; Abh. P. 11, 140). — **ಬಿದಿಯ ತೇರ್.** A swan, a goose (ಹಂಸ, ಅಂಜ Kk. 9).

ಬಿದಿಗ bidi-ga. (Šmd. 237). A man who observes the prescribed form or ritual.

ಬಿದಿಗೆ bidige. Tbh. of ದ್ವಿತೀಯ (Šmd. 343. 359. 373; Šm. 19; ದ್ವಿತಿಯ, ತಿಥಿಭೇದ Nn. 136; My.; Tē. ವಿದಿಯೆ, T. ವಿದಿಯೆ). ಪಾಪ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬಿದಿಗೆ ತದಿಗೆಯೆನ್ನುವಲ್ಲಂ ತಿಥಿಗಳಿನಿಸುಗು (Nr.). ಸಜೀ ಜಾಟ ವೀಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೀ ಆಗ ವೀಕ್ಕೇ? (Prv.).

ಬಿದಿಯ bidiya. (= ಬಿಜಯ? Sk. ವೀಥಿಪಾ, going, moving; dancing; one of a horse's paces). — **ಬಿದಿಯವರಿಯು.** -ವರಿಯು. Capering, vaulting (ಕ್ಷತ್ರ Nr.).

ಬಿದಿರ್ bidir. 1. = (ಬಿದ), ಬಿದರು 1, ಬಿಮುರ್. To be scattered or spread about, etc. (Rāv. 9, 28; J. 6, 6). **2,** to scatter about, to spread about; to throw about, to toss about; to open, as the mouth; to unfold, as the wings, etc.; to stretch out; to loosen, to untie (ವೀಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; Šm. 102; Abh. P. 11, 143; 12, 25; Rāv. 5, after 55; 8, 13; Šāv. 4, 16; M. ವಿದುು, to scatter, strew; Tē. ವದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied). P. p. ಬಿದಿರ್ದ. ಬಿದಿರ್ದಂ (Šmd. 55).

ಬಿದಿರ್ bidir. 2. = ಬಿದಮು, ಬಿದುರು, ಬಿದಿರು 2, ಬಿದುರು, ಬಿದ್ರು. The bamboo, Bambusa arundinacea Lin. (ವೇಣು Šmd. Dh., Šm. 102; ವೃಚಸಾರ, ದಂಶ, ವೇಣು, ವೃಕ್ಷಾರ, ಮುಸ್ಕರ Hlā.; ದಂಶ Nn. 54; ವೃಕ್ಷಾರ 55. 131; ದಂಶ, etc. Mr. 125. 519; Šāv. 3, 32; Tē. ವೆದುರು; T. ವೆದಿರ್). ಬಿದಿಗಳ್ (Šmd. 52). ಬಿದಿಂ (142. 166). ಬಿದಿರ ಕುಡಿ (ಕಬ್ಬಿಲ I). ಬಿದಿರ ಕದಲೆ (ಕರ್ನಿರ, ದಂಶಾಳುರ Nn. 136). ಬಿದಿರ ಗಿಣ್ಣು (ಗ್ರಸ್ಥಿ, ವರ್ಪ, ಪರುಸ್); ಬಿದಿರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗೋರೋಚನ (ವೃಕ್ಷಾರೀ, ದಂಶ ರೋಚನ Nr.). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). See ಮೆಳೆ-. — **ಬಿದಿರಕ್ಕಿ.** = ಬಿದರಕ್ಕಿ. (ವೈಣವ Nr.; Bp. 18, 17; Rāv. 5, 110). — **ಬಿದಿರ್ಪಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ.** (Šmd. 54). = ಬಿದರುಪಟ್ಟಿ.

ಬಿದಿರು bidiru. 1. = ಬಿದಿರ್ 1, etc. P. p. ಬಿದಿದ. To be scattered, etc. (J. 13, 47). **2,** to throw about, etc. (Bp. 26, 43; J. 15, 31; 18, 21). ಕುಡುರೆಯಾ ಪಡುರೆಯಾ ಪಡಿರೆರಡುಮ್ ಒನ್ಪದಯ್ಯ; ಪಡುರನೇಱಿದರೆ ಕುಣಿವಮು, ಬೆಳ್ಳಾಳ ಬಿದಿರಿ ಹಾಳುವಮು (Bp.). See ಮೆಯ್-.

ಬಿದಿರು bidiru. 3. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; Bp. 16, 21). ಗಾಳಿಗೆ ದನಗೆಯ್ದು ಬಿದಿರು (ವೀಕ್ಷಣ Hlā.). ಗಾಳಿಗೊದಮುವ ಬಿದಿರು (ವೀಕ್ಷಣ Mr. 125).

ಬಿದಿರ್ಪು bidirpu. To spread out, to unfold (J. 28, 36); to unharness, to unyoke (ರಥವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.); to loosen or free one's self. (Šāv. 4, 10. 73. 74).

ಬಿದು bidu. 1. = ವಿದು 2. Tbh. of ವಿಧು. (ಚಂದ್ರ, etc., ಪತಿ Kk. 44; ಉಡೇಶ್ವರ Šm. 5. 6). — **ಬಿದುಗಲ್. -ಕಲ್.** The moon-stone (Rāv. 4, 21; ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿದುಗ ಕಲ್ಲು G.).

ಬಿದು bidu. 2. = ವಿದು 1. (Rāv. 6, after 11, twice). ಆದರ (ಆಸೆಯ ಕುದ್ಧುಸ್ಥಲ) ನದು ಬಿದುಬಳ್ಳ (Mr. 154).

ಬಿದುರ್ bidur. To unloosen, to untie, to unfetter (ಅಪ್ಪಂಬಲಿ Šmd. Dh.; Tē. ವಿದುಲು, to shake off).

ಬಿದುರು biduru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; ದಂಶ, ವೃಕ್ಷಾರ, ಕರ್ಮಾರ, ವೃಚಸಾರ, ವೃಣಧ್ವಜ, ಪತಪರ್ಣ, ಯವಫಲ, ವೇಣು, ಮುಸ್ಕರ, ತೇಜನ Sl. 163; *cf.* Sk. ವಿದುಲ). See ಕಾಗಿ-, ಬೆಸ್ಲೆ-, ಸಾರೆ-. — **ಬಿದುರುಕೊಮ್ಮು.** (ಕರ್ನಿರ Sl. 140). — **ಬಿದುರುಕೋಲು.** A bamboo stick (Sl. 250. 271). — **ಬಿದುರುಗೆಣ್ಣು.** A bamboo knot or joint (ಗ್ರಸ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ Sl. 163; My.). — **ಬಿದುರುಮೆಳೆ.** A bamboo bush (My.). — **ಬಿದುರುಮೊಳೆ.** A bamboo sheet (ಕರ್ನಿರ Sl. 140; My.). — **ಬಿದುರುಮೊಳೆ.** = ಬಿದುರುಮೊಳೆ. (ಕರ್ನಿರ Sl. 140; My.). — **ಬಿದುರುಸೀಗು.** (ಕ್ಷೀರ Sl. 417).

ಬಿದುಹು biduhu. = ಬಿದುಹು, q. v.

ಬಿದ್ದ bidda. 1. = ಬದ್ಧ, q. v.

ಬಿದ್ದ bidda. 2. Tbh. of ವಿದ್ಧ. Penetrated, etc. (Abh. P. 3, 134). — **ಬಿದ್ದಂ** (adverbially), so that (the points of the compass) are penetrated (4, 28). — **ಬಿದ್ದಂ ಪೋಗು.** To be penetrated or holed (8, 29). — **ಬಿದ್ದ ಪ್ಪುರಿ. -ವರಿ.** To penetrate into (12, 54).

ಬಿದ್ದಣ biddaṇa. = ಬಿದ್ದನ, ಬಿದ್ದಿನ 2, (ಬಿದ್ದು 1), ಬಿರ್ಣ, (ಬಿರ್ದು 1). An invitation to dinner; a banquet, a feasting, an entertainment, a meal (ಅಭಿಷ Kk. 20, o. r. ಬಿದ್ದನ; ಆಪ್ತಣ Šm. 63, o. r. ಬಿರ್ಣ; T., M. ವಿಳಿ, Tē. ಪಿಲುಮು, to call, to invite; see s. ಜದ್ದು; ಬಿಳ್ಕೆ; a prey.

ಬಿದ್ದನ biddana. = ಬಿದ್ದಣ, q. v.

ಬಿದ್ದಿ biddi. = ವಿದ್ದಿ, q. v. ಬಿದ್ದಿಗಾ ಪೊರಿಬಿರ್ ಮಾಸ್ಕಮ್ಮೆರ್ (Šmd. 203 Mdb.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 1. = ಬಿದ್ದುವ. A guest (ಅಭ್ಯಾಸ, ದ್ರಾಘುಣಕ, ಆಗನ್ತು, ಆತಿಥಿ Hlā.; Mr. 238; Čpr. 7, 84; Bp. 29, 7; T. ವಿರುನ್ಪು, M. ವಿರುನ್ನು, Tē. ವಿನ್ಪು); — a relative by marriage (ಬೀಗ Bhn. 59, o. r. ಬಿದ್ದುನ; Bh. 3, 19, 23; 8, 24, 57). ಬಿದ್ದಿನ ಬನ್ದು ಹಾಯಿ, ಮುನಿಯೊಡೆಯ ಕೂಸು ಮಾಯಿ (Prv.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 2. = ಬಿದ್ದಣ, etc. (Bh. 3, 10, 45).

ಬಿದ್ದು biddu. 1. = (ಬಿದ್ದಣ), ಬಿರ್ದು 1. A banquet, a feasting, a meal (ಆಪ್ತಣ Šs.; Rām. 6, 51, 4; T. ವಿರುನ್ಪು, M. ವಿರುನ್ನು, Tē. ವಿನ್ಪು; T. ವಿದುವು, ವಿಬ್ಬಾ, a festival, holiday); a prey. See ಬಲು-.

ಬಿದ್ದು biddu. 2. = ಬಿರ್ದು 2, ಬಿದ್ದು. P. p. of ಬಿದ, ಬೀದು 1, ಬೀದುು 1. — **ಬಿದ್ದಿನ. -ನ.** The sun which has set (ಬಲಿಮೆಳ್ ಅದ್ದ ಧಾಸ್ಕರ Bhn. 59; Grj. 4, 68).

ಬಿದ್ದುನ biddina. = ಬಿದ್ದಿನ, q. v.

ಬಿದ್ರು bidru. = ಬಿದುರು, etc. (My.).

ಬಿನದ binada. Tbh. of ವಿನೋದ. (Čpr. 4, 79; 7, 81; Grj. 2, after 71 & 106). — **ಬಿನದಪ್ಪುದೆ. -ಂ-ವದೆ.** To feel pleasure, to be amused (Rāv. 2, 126).

ಬಿನದಿಸು binadisu. Tbh. of ವಿನೋದಿಸು. (Šāv. 1, 48; 4, after 17; J. 6, 39; 15, 9). ಮುರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುರ್ ಕೆ.). ಗೋಣ್ಪುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (ಎರಳ್, ಪಿಂಗು ಕೆ.).

ಬಿನುಗು binugu. A low, base, mean person (ಚಾಮರ, ನೀಚ, ವಿಪರ್ಣ, ಪ್ರಾಕೃತ, ವೃಥಗ್ಜನ, ಸಿಟ್ಟ, ಅಪದ, ಚಾಲ್ಯ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr.; Rām. 5, 8, 53; Bh. 8, 24, 50; My.; *cf.* ಬಾಗುು? T. ವಿನ್ಪೆ, M. ವಿನೆ, action; sin, evil, pain, misery; malignity, malice). — **ಬಿನುಗುನುಡಿ.** Whispering words (ಗುಜುಗುಜು Bhn. 43).

ಬಿನ್ದ binda. Tbh. of ಭಿನ್ನ (Śmd. 353; ಧಟ್ಟು, ತಿಸ್ರಿಣಿ, ತೆಮ್ಮರ್, etc., ಸೀಸೆ Kk. 17, Śm. 54; ಸೀಸೆ Śm. 96).

ಬಿನ್ದಿಗೆ bindigĕ. A kind of metal water-vessel (Bp. 12, 34; 47, 13; Sl. 309; My.; Mhr. ಬಿಸಗಾ; Tĕ. ಬಿಸ್ಟೆ, M. ವಿಸ್ಟೆ). ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡದರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಬಿನ್ದು bindu. = ವಿನ್ದು. *A drop of water or other liquid* (ಸುರಪಿ ಹನಿ Mr. 418); semen virile (C.). 2, a dot, a mark; whitish spots on the body (ಚುಕ್ಕಿ, ಮಚ್ಚೆ Mr. 154). 3, a cypher or dot representing the anusvâra (ಅನುಸ್ವಾರ, ಸೊನ್ನೆ Śmd. 19; Mr. 363). See Śmd. 19. 25. 47. 126. 127. 128. 138. 151. 184. 198. 199. 203. 205. 206. 236. 238. 248. 250. 257. 370. 371. 400; Kâvy. I, 2, 14-16; 110-112; I, 3, 16. 17.

ಬಿನ್ದುಚ್ಯುತ bindu-cyuta. A kind of vicchittichitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ bindu-jâlaka. = ವಿನ್ದುಜಾಲಕ. *A mass of dots or spots.*

ಬಿನ್ದುಪತನ bindu-patana. Falling of drops. See ಹನಿ.

ಬಿನ್ದುಮನ್ತ bindu-manta. Tbh. of ಬಿನ್ದುಮತ್. Possessing drops, etc.;—having the anusvâra (Śmd. 371).

ಬಿನ್ದುಮಾಧವ bindu-mâdhava. N. of an idol of Vishṇu. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 1. Tbh. of ಭಿನ್ನ. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 2. A curtailed form of ವಿನ್ನಪ. — ಬಿನ್ನ ಮಾಡು. To invite (for dinner, C.). — ಬಿನ್ನದತ್ತಳೆ. -ಪತ್ರಿಕೆ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನಪತ್ರಿಕೆ. A letter of respectful communication and petition (Râm. 1, 7, 10; 1, 16, 2; My.). ಬಿನ್ನದತ್ತಳೆ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಬನ್ನ ಹಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.).

ಬಿನ್ನಗೆ binnagĕ. = ಬಿನ್ನನೆ (Śmd. 389). Silently, etc. (ದಕ್ಕಟಿ, ಬಿಕ್ಕನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ ಕೆಂ.; ಗುಮಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟಿ, ಬಿನ್ನನೆ, ಬಾಸ Kk. 50).

ಬಿನ್ನಣ binnaṇa. = ಬಿನ್ನಾಣ, ವಿನ್ನಾಣ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನ (Śmd. 354. 364). Knowledge; skill, proficiency, dexterity; ingenuity, art; device (ಜೋಕೈಯತನ Bhn. 56). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ಕನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ನೆ ಪರರ ಬಗೆವಜೆ ಕೈ ಬಾಸಬಿನ್ನಣವಲ್ಲ (Sp.). See Śmd. 167; Ćpr. 5, 78; Ćh. v. 256; Grj. 5, after 76; Bp. 13, 29; 29, 16; Śśv. 4, 10; J. 31, 58. — ಬಿನ್ನಣಿಸ್ದಿಕ್ಕು. -ಒ-ಹೋಕು. To evince skill (Grj. 2, after 106). — ಬಿನ್ನಣಬ್ಬಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To obtain or gain skill (Rśv. 5, after 114).

ಬಿನ್ನಣಿ binnaṇi. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿ. A man who is learned, clever, skilful, proficient, ingenuous, deviceful, conversant (ಪಿತ್ತಿಗ Ćt. II, 102; ಪಿತ್ತಗ, ಬಿದುಗ Śm. 47; Tĕ. ವಿಜ್ಞಾನಿ). See ಮುಖ್ಯಕ್ಷಣಿ, ಸುಳಿವಿನ್ನಣಿ; Śmd. a. ಬಿನುಮು.

ಬಿನ್ನಣಿಗ binnaṇiga. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿಕ. (Ć. Bp. 45, 40).

ಬಿನ್ನನೆ binnanĕ. = ಬಿನ್ನಗೆ, q. v. (Ćpr. 8, after 78).

ಬಿನ್ನಪ binnapa. = ಬಿನ್ನ 2, ಬಿನ್ನಹ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನ (Śmd. 354. 366; Tĕ. ವಿನ್ನಪ). Representing, informing; respectful communication or representation; respectful petition. See Śmd. 151. 264; Ćpr. 7, after 69; Abh. P. 12, after 51; Bp. 10, 33; 50, 74; 51, 3; Rśv. 5, after 23; J. 5, 44. — ಬಿನ್ನಪಗೆಯ್. -ಒ-. To make a respectful representation or humble petition (Rśv. 10, after 5; Śśv. 2, after 2).

ಬಿನ್ನಯಿಸು binnayisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. (Bp. 33, 5).

ಬಿನ್ನಯಿಸ್ಸು binnayisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. (Bp. 1, 55; 2, 39; 14, 6; 26, 45; 35, 49; 37, 4; 61, 73; J. 2, 45).

ಬಿನ್ನವಿಸು binnavisu. = ಬಿನ್ನಯಿಸು, ಬಿನ್ನಯಿಸು. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು. To communicate or represent respectfully; to petition respectfully (ವಿಜ್ಞಾಪನ Śmd. Dh.). See Śmd. 294; Ćpr. 2, after 62; 3, after 62; 6, after 100; Abh. P. 14, after 59; Bp. 5, 11; 10, 47; 32, 8; 36, 9; 46, 63; 50, 27; 61, 54; Rśv. 5, 125.

ಬಿನ್ನಹ binnaha. = ಬಿನ್ನಪ, etc. (Bp. 26, 17; 37, 6; 51, 3; 53, 74; Bh. 1, 8, 16. 59; Râm. 1, 16, 5; My.). ಬಹದಪ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೆಬಿಡೆ ಮೋಯಿತು (Prv.). — ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡು. = ಬಿನ್ನಪಗೆಯ್. (Bh. 1, 8, 32; 3, 13, 15; B. 4, 30).

ಬಿನ್ನಾಣ binnâṇa. = ಬಿನ್ನಣ, etc. (Bh. 1, 7, 49; 1, 8, 69. 71; J. 17, 6; 22, 6. 12; My.; Tĕ. ವಿನ್ನಾಣ).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾತಿ binnâṇa-gâti. A clever woman (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾರ binnâṇa-gâra. A clever man (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಿ binnâṇi. A clever woman (My.).

ಬಿಪ್ಪಣ್ಡ bippaṇḍa. (Śmd. 48; 191, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡ). = ಬಿರ್ಪಣ್ಡಿ. The crying or chirping of birds (ಜಗ್ಗು, ಒಲೆ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡ; ಜಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ 77; ಜಿಟ್ಟೆ, ಜಿಟಿವ, ಜಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; ಜಗ್ಗು 84; T. ವಿಮ್ಮು to cry; to sound; to weep; ವಿಂಬಿ, a songstress).

ಬಿಬ್ಬಿ bibbi. — ಬಿಬ್ಬಿಪಾಚಯ. = ಬಿಬ್ಬಿಪಾಚಯ್ಯ. (Bp. 50, 47). — ಬಿಬ್ಬಿಪಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 45; 50 sum.; 56, 1. 10. 14. 25. 30. 40).

ಬಿಬ್ಬೋಕ bibbôka. = ವಿಬ್ಬೋಕ. *Affectation of indifference towards a beloved object through pride and conceit.*

ಬಿಮ್ಬ bimba. = ವಿಮ್ಬ. *The disk of the sun or moon;* any disk, a ball, hemisphere; any round or disk-like appearance or object (ಸುತ್ತಳತೆ, ಆತಿಬಿಟ್ಟಿಮ Nn. 69; ಚಪಿಳಾ Mr. 330). 2, a looking-glass, a mirror. 3, a reflected form, a reflection; an image, a picture (ಪ್ರತಿಬಿರುಪ 69; see ಜನ-). 4, a rain-bow (ಇನ್ದ್ರಚಾಪ, ಇನ್ದ್ರನ ಜಿಲ್ಲು 69). 5, a ray (ಮಯೂಖ, ಕಿರಣ 69). 6, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 69). 7, rain (ದೃಷ್ಟಿ, ಮಳೆ 69). 8, cloth (ಆಮಿಷ, ವಸ್ತ್ರ 69). 9, the fruit of Momordica monadelpha Roxb. of a bright-red colour (ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ತೊಣ್ಡೆ, ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು 69; ಓಲ್ಲ, ತೊಣ್ಡೆ, ಮುಣ್ಡೆಕೆ Mr. 127). 10, a lizard.

ಬಿಮ್ಬಾಧರ bimba-adhara. A lip red like the bimba fruit (Kâvy. V, 947). — ಬಿಮ್ಬಾಧರೆ. A red-lipped woman (Grj. 10, 45).

ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನ bimbâ-dhara-sthâna. The place of Bimbâdhara. ಬಣ್ಣವಿಷಯ ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನಮಂ (Śmd. 386).

ಬಿಮ್ಬಿ bimbi. = ವಿಮ್ಬಿ. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಬಿಮ್ಬಿಕೆ bimbikĕ = ವಿಮ್ಬಿಕೆ. *Momordica monadelpha* Roxb. (ಬಿಮ್ಬ, ತೊಣ್ಡೆ Nn. 69).

ಬಿಮ್ಬಿಸು bimbisu. To be reflected or mirrored (Bp. 5, 23; 6, 22; Śśv. 2, 31).

ಬಿಮ್ಬೆ bimbĕ. ಬಿಮ್ಬಾ. = ಬಿಮ್ಬಿ. 2, N. of women.

ಬಿಮ್ಬೋಷ್ಠಿ bimba-ôshṭhi. A woman with lips as red as a Momordica fruit. (My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ bimmagĕ. (fr. ಬಿಗ್, or ಬಿಮ್ಮ 1). = ಬಿಮ್ಮನೆ. Firmly, tightly (as in seizing, tying, embracing, standing, etc., My.), loudly (as in calling, My.), powerfully (as in beating, My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ ಒಪಿದರೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಗದೇ?—ಳಮ್ಮುಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಬಿಮ್ಮುಗೆ ಳಟ್ಟಿದ (Prvs.).

ಬಿಮ್ಮನಿಸಿ bimmanisi. A pregnant woman (My.).

ಬಿಮ್ಮನೆ bimmanĕ. = ಬಿಮ್ಮಸೆ. (My.). ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿಗಿಯ ಬೇಡ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಳ ಬೇಡ, ಬೇಕಾದದ್ದು ವಿನ ಬಾದ್ಯೇನು (Prv.). See Prv. s. ಮುದುಳ.

ಬಿಮ್ಮು bimmu. (= ಬೀಳ್ವು, or fr. ಬಿದು 1). Largeness, greatness (Bh. 1, 13, 46); pride. — ಬಿಮ್ಮಡಿ. -ಆದ. Pride to abate or go away (Bp. 32, 36). — ಬಿಮ್ಮುಗೆದು. -ಕೆದು. = ಬಿಮ್ಮಡಿ. (Bp. 56, 43).

ಬಿಯ biya. = ಬೀಜ, etc. — ಬಿಯಂಗೆಯ. = ಬೀಜಯಂಗೆಯ, q. v.

ಬಿಯಡ biyada. (Śmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಧ (Śmd. 337; Ćt. II, 35; ಆದಗುಲಿ, ಬಿಲ್ಲ, ವ್ಯಾಧ Kk. 39; Bp. 34, 2; Rāv. 5, after 80; 5, 85; see ಕಾದ್ಯಾಯದ). — ಬಿಯಡವೆಣ್. -ಜೆಣ್. A woman of the hunter-caste (Śāv. 3, after 28).

ಬಿಯಡಿ biyadi. Tbh. of ವ್ಯಾಧಿ (Śmd. 337).

ಬಿಯಸ biyasa. Tbh. of ವ್ಯಾಸ. — ಬಿಯಸಹಸ್ತ. = ವ್ಯಾಸ-. A Vyāsa's hand (Bp. 6, 21).

ಬಿಯಸಂಗ biyasaṅga. Tbh. of ವ್ಯಾಸಂಗ (Śmd. 337).

ಬಿಯಳ biyaḷa. (Śmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಳ (337). — ಬಿಯಳ ಳಟಿಕ. Śiva (Bp. 27, 46).

ಬಿಯ್ಯ biyya. = ಬೀಯ. Tbh. of ದ್ಯಯ. (Bp. 42, 9).

ಬಿಯ್ಯಗ biyyaga. 1. (fr. ಬಿಗಿ 1). = ಬೀಗ 1. A lock (ಪು, ಆಗಲು Nn. 116; ಗೃಹಬಂಧನ Mr. 191; Bp. 12, 10; 43, 46; Bh. 3, 17, 28).

ಬಿಯ್ಯಗ biyyaga. 2. = ಬೀಗ 2. (Rām. 1, 16, 17).

ಬಿರ bira. = ಬಿರಿ 2, ಬಿರು 1. Short P. p. of ಬಿರಿ 1, in ಬಿರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿರಕು biraku. = ಬಿರಿಕು, etc. (My.).

ಬಿರತು biratu. = ಬಿರದು, ಬಿರಿತು, ಬಿರಿದು. P. p. of ಬಿರಿ 1 (My.; Sl. 314).

ಬಿರದು biradu. = ಬಿರತು, etc. (My.).

ಬಿರಯ biraya. Tbh. of ವಿರಹ.

ಬಿರಯಿ birayi. Tbh. of ವಿರಹಿ. (Čpr. 4, 33. 34; 7, 44. 53; Rāv. 5, 34). ಬಿರಯಿಗೆ (Śmd. 16 Mdb.). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಲುಳ್ (119).

ಬಿರಯಿಸು birayisu. Tbh. of ವಿರಹಿಸು. To be separated from, etc. (Čpr. 8, 29).

ಬಿರವು biravu. = ಬಿರುವು. A fissure, a crack (My.). ಬಿರವ ಬಿಟ್ಟಿತು (My.).

ಬಿರಹ birahа. = ವಿರಹ.

ಬಿರಹಿ birahi. = ವಿರಹಿ (Ćt. II, 88).

ಬಿರಾಕೆ birāpĕ. A grain, as of gunpowder (My.; Mhr. ಬಿರಾಣಾ).

ಬಿರಾದಾರಿ birādāri. A band (of peons, etc., of men in general), a company, a herd (My.; Br.; H.).

ಬಿರಾಮಣ birāmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಬಿರಿ biri. 1. To burst; to be rent asunder, to burst open, to split open, to part asunder, to separate, to crack;—to break away, to escape from restraint;—to burst forth, as tears;—to break forth, to expand, to open, to blossom, to blow (ಸ್ಫುಟನ Śmd. Dh.; My.; Tē., T., M. ವಿರಿ). P. pa. ಬಿರಿದು (Čpr. 1, 103), ಬಿರಿತು (Rām. 5, 8, 74), ಬಿರದು, ಬಿರತು. ಹಿಲ್ಲಿ ಬಿರಿದುದು (Śmd. I). ಬಿರಿದುದು (ಬೀಜು Kk. 67). 3rd pers. sing. imperfect ಬಿರಿಯಿತು, ಬಿರಿತು, ಬಿರೀತು (My.). See Bp. 2, 15; 9, 8; 20, 11; 50, 17; 52, 18; 57, 30. 60; 59, 58; 61, 39; Rāv. 5, 53. 41. 46; Ć. Bp. 4, 7; J. 1, 1; 2, 65; 4, 26; ಇರಿವಿರಿ, ಇನಿವಿರಿ; Prv. s. ಕೆಮ್ಮಿ.

ಬಿರಿ biri. 2. = ಬಿರ, etc. P. p. of ಬರಿ 1, in ಪರ ಬಿರಿದು (Bp. 16, 5; Rām. 5, 8, 89).

ಬಿರಿ biri. 3. = ಬಿರು 2. Bursting; opening, etc.; a fissure, a crack (ಬಿರುಕ Ćt. I, 48). See ಕೆಸಬಿರಿ. — ಬಿರಿಮುಗುಳ್. = ಬಿರುಮುಗುಳ್. An opening, or opened, flower-bud (Bp. 22, 9; Rāv. 4, after 14; 10, after 31; J. 11, 9). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಾಣ (ಮುಧು Mr. 509).

ಬಿರಿಕು biriku. = ಬಿರಕು, ಬಿರುಕು, ಬಿಕುಲ್. A cleft, a fissure, a crack (My.; see o. r. s. ಬಿಕಳು).

ಬಿರಿತು biritu. P. p. of ಬಿರಿ 1. (My.).

ಬಿರಿದು biridu. = ಬಿರುದು, ಬಿರುದು. Tbh. of ವಿರುದ. Panegyric, praise (Bp. 35, 53; 50, 16; Ć. Bp. 11, 11; Rāv. 6, after 11). 2, an honorary distinctive mark, a badge of honour (Bp. 47, 2; 60, 61; Rāv. 6, after 11). 3, distinction: developed power, valour (Bp. 23, 26). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಳಟ್ಟದ Kk. 75). ಬಿರಿದಿನ ಹಾಡಿ (ತೊಡರ್ 67). — ಬಿರಿದ. -ಉ 3. = ಬಿರುದ. A man of distinction, a brave, valourous man (Bh. 3, 3, 4). — ಬಿರಿದಳ್. -ಆಳ್. A man marked with badges of honour (Śś. in B. 5, 50). *Cf.* ಬಿರುದಳ್. — ಬಿರಿದಿಗ್. -ಆಳ್. A man of distinction (Bp. 30, 26). — ಬಿರಿದಾವಳಿ. A panegyric (Bh. 1, 8, 1).

ಬಿರು biru. 1. = ಬಿರ, in ಬಿರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಿರು biru. 2. = ಬಿರಿ 3. — ಬಿರುಮುಗುಳ್. = ಬಿರಿಮುಗುಳ್. (J. 15, 24; 18, 23). — ಬಿರುಸುರಿ. The being (partly) untwisted (Bp. 47, 30).

ಬಿರುಕು biruku. = ಬಿರಿಕು, etc. (ಬೀಜು Kk. 67, o. r. ಬಿರುದು; My.). ಹಾಡುಗೋಡೆಯು ಬಿರುಳುಗಳು (B. 2, 2; 3, 27).

ಬಿರುಡ biruda. = ಬಿರುದು, etc., ವಿರುದ.

ಬಿರುದಕ್ಕಳಿಲೆ birudа-śṛiṅkhalĕ. A chain, or another badge of honour (ತೊಡರ್ Śmd. Dh.).

ಬಿರುದಾವಳಿ birudа-āvaḷi. A line or number of distinctions (J. 2, 67): an enumeration of distinctions or marks of distinctions (Śmd. 207).

ಬಿರುದು birudu. = ಬಿರುದು, etc. (My.; Tē.; T., M. ವಿರುದು; ಮಾಡರ್ Sl. 466; see ಆಧಿಪತ್ಯ). ಬಿರುದಿಂಗೆ (Śmd. 207). ಬಿರುದಿನ ಬಳೆ (ಳಟ್ಟದ Śmd. II; Śm. 40). ಬಿರುದಿನ ಹಾಡಿ (ತೊಡರ್ 51). ಬಿರುದಿನ ತೊಡರ್ (Rāv. 6, after 11). See Bp. 37, 6; 46, 46; Rāv. 6, after 11; J. 2, 28; B. 4, 5. ಬಿರುದಿನ ಮಾಲೆ (Grj. 2, after 106). — ಬಿರುದ. = ಬಿರುದ. (Bh. 3, 2, 4; T., M. ವಿರುದ). ಬಿರುದರ ಳರುಳಂ ಕೊಡೆ ಕೊಡಮು (Śmd. 27). ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ನೀಸುವರ್ (159). — ಬಿರುದಳ್. -ಆಳ್. = ಬಿರುದು (Čpr. 7, 43).

ಬಿರುವು biruvu. = ಬಿರವು. (My.).

ಬಿರಿಡೆ biraḍĕ. (ಬಿರಡೆ). A peg or screw to tighten the strings of musical instruments; a stopple of wood, metal, etc., a cork (My.; Sl. 63; Tē. ಬಿರಡಾ).

ಬಿರನೆ birane. = ಬಿಱನೆ. Swiftly, quickly (My.).

ಬಿರಿಸ birasa. = ಬಿಸು, etc. — ಬಿರಿಸಗೂಡಲು. -ಕೂದಲು. Rough hair (B. 5, 255).

ಬಿರಿಸು birasu. = ಬಿಸು q. v., etc. Hardness, firmness (as of sweetmeats, boiled rice, metals, or of soil, My.; B. 4, 125); roughness, coarseness; harshness (My.);—briskness, swiftness (My.). 2, = ಬಿಸು 1, whirring: what whirs: a rocket, a cracker (My.; T. ಬಿಸು, Tě. ಬಿರುಸು). — ಬಿರಿಸುಗೂಡಲು = ಬಿರುಸುಗೂಡಲು. (B. 5, 255; My.). — ಬಿರಿಸುಬಟ್ಟೆ. Coarse cloth (My.). — ಬಿರಿಸುಮಾತು. A harsh word (My.). — ಬಿರಿಸುಹುಲ್ಲು. Coarse grass (B. 3, 48; My.).

ಬಿರಿಾನೆ birane. = ಬಿರನೆ. (My.; Tě.).

ಬಿರಿ biri. = ಬಿರು 1. Firmness, etc. 2, tightness: fastening, as a door by means of a piece of wood that on the inside is put across it: the wood itself (My.; Tě. ಬಿಲ್ಲು; T. ಬಿಗಿ, ಬಿಡಿ, to be narrow, straitened, pressed). — ಬಿರಿ ಕಟ್ಟು. To fasten (a door) by means of the biri (My.). — ಬಿರಿಗಲೆ. = ಬಿರುಗಲೆ. (B. 5, 128; G. 542). — ಬಿರಿದನಿ. = ಬಿರುದನಿ. (Râm. 6, 11, 16). — ಬಿರಿಹಗ್ಗ. A rope to secure a door by means of the biri (My.). — ಬಿರಿ ಹಾಕು. = ಬಿರಿ ಕಟ್ಟು. (My.).

ಬಿರಿಸು birisu. = ಬಿಸಿಸ, ಬಿಸಿಸು q. v., ಬಿರುಸು. (ಬಿಟ್ಟಿತು Bhn. 36; My.; T. ಬಿಗ್ಚಿ, M. ಬಿಗ್, to grow stiff, as from cold, to grow thick or compact). ಬಿರಿಸಿಸುಮು (ಪರುಷ, ಶುಕ್ಲ Nr.). ಬಿರಿಸಿಸ ಹೆಜ್ಜಾರಿ (ಕಾಕ್ತಾರ, ವಿದರೂಪ್ಯ Nn. 106, o. r. ಬಿಸಿಸಿಸ-). ತಡುಬಿಲ್ಲದ ಒಜ್ಜನು, ಬಿರಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಮು (Prv.). See Bp. 28, 26; 37, 15; 40, 24. 60; 52, 9. 11; Râm. 4, 6, 7. — ಬಿರಿಸಿಸದ. -ಆದ. A rough, cruel man (ಕಠಿಣ ರಕಮ್, ನೃತಂಸ Mr. 235). — ಬಿರಿಸುಕೂಡಲು. = ಬಿರಿಸುಗೂಡಲು. (B. 3, 99).

ಬಿರು biru. 1. (fr. ಬಿಟ್ಟಿತು Śmd. 216). = ಬಿರಿ. Hardness, firmness (Tě. ಬಿಲ್ಲು);—roughness; rudeness; vehemence;—swiftness (Tě.; T. ಬಿಡಿ);—whirring (ಬಿಟ್ಟಿ Čt. I, 29; T. ಬಿಲ್ಚಿದ್, to whir in the air);—rudely (Abh. P. 8, 29). — ಬಿರುಗಲ್. -ಶಲ್. A firm, strong stone (V. 9, 106). — ಬಿರುಗಳಲೆ. -ಶಲೆ. A loud-sounding horn (Bp. 50, 17; 56, 17). — ಬಿರುಗಾಳಿ. (Śmd. 216). A strong or high wind, a gale, a hurricane (ಪ್ರಕ ಶ್ಲೋಕ, ಮುಖಾಚಾತ G.). ಜೀಸುವ ಬಿರುಗಾಳಿ (Śmd. 219 Mdb.). ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹಿಮದೆ ಸರಿಗೆ ಅವಿತೇ? (Prv.). See Čpr. 4, 16; Bp. 22, 8; 45, 31; V. 39, 17; J. 4, 10; 8, 32; B. 4, 223. — ಬಿರುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A strong stick, a club (Bh. 7, 10, 17). — ಬಿರುದನಿ. A harsh, disagreeable sound (J. 31, 55). — ಬಿರುನಡೆ. A brisk, quick walk (Bp. 34, 36; ಧಾರವಾಡ Sl. 274, see ಧಡಾಣ್ಣ). — ಬಿರುನುಡಿ. A harsh, unkind, abusive word or speech (Bp. 24, 12; Râm. 3, 4, 21; J. 17, 56). ಜೀವನಾನದ ಬಿರುನುಡಿಗೆ ಸತ್ಯದ ಜ್ಞಾನಿಯುಂಬುದೆ? (Sp.). — ಬಿರುನೋಟ. An unkind look (ಅವ್ಯಕ್ತ Sl. 74; My.). — ಬಿರುಬಿದ. (-ವಿದ). A rough manner (Śmd. 218 Mdb., o. rs. -ಬಿದಿ, -ವಿದಿ). — ಬಿರುಮೊಲೆ. A firm, hard breast (J. 16, 41). — ಬಿರುಮದೆ. -ಮದೆ. (Śmd. 218). A brisk, etc. force. — ಬಿರುಸರಿ. -ಸರಿ. 1. To run swiftly (Bh. 7, 4, 81). — ಬಿರುಸರಿ. -ಸರಿ. 2. A swift run. — ಬಿರುಸರಿಸರಿ. -ಸರಿ. To run very swiftly (Abh. P. 4, 107). — ಬಿರುಸಱೆ. -ಮಱೆ. A heavy rain (Grj. 3, 61; J. 12, 20; 27, 41). — ಬಿರುಸಾತು. -ಮಾತು. = ಬಿರುನುಡಿ. (V. 13, 11). — ಬಿರುಸಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Excessive heat of the sun (Riv. 5, 78; Śiv. 3, after 35). — ಬಿರುಸುವೆರಲ್. -ಎಲರ್. = ಬಿರುಗಾಳಿ. (J. 25, 27). — ಬಿರುಹೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು. (Śmd. 218). A severe blow or stroke (Riv. 8, 105). — ಬಿರುಸರಳ್. A swift arrow (J. 12, 31; 27, 36). — ಬಿರುಹೊಯಿಲು. = ಬಿರುಹೊಯ್ಲು. (Bp. 52, 15). — ಬಿರುಮೊಯ್ಲು. = ಬಿರುಹೊಯಿಲು. (Bh. 2, 2, 104).

ಬಿರು biru. 2. To become stiff; to be astounded (*cf.* ಬಿಱಿ). P. p. ಬಿರುತು (Čpr. 4, 15; Abh. P. 10, after 136; 14, 184).

ಬಿರುಬು birubu. = ಬಿರುತ, ಬಿರುಹು. Hardness, firmness, (compactness); vehemence; violence, etc. (ಬಿಟ್ಟಿತು Kk. 60, o. r. ಬಿರುವು; Râm. 6, 47, 3; Śiv. 2, 66; J. 5, 48). ಬಿರುಬಿಸಗ್ಗದ ಸೋಸೆ (Râm. 3, 6, 9). — ಬಿರುಬುಗಾಳಿಗೆ. A violent, fierce tongue (Bh. 6, 4, 36).

ಬಿರುವು biruvu. = ಬಿರುಬು, q. v.

ಬಿರುಸು birusu. = ಬಿರಿಸು, etc. (My.; Tě.). ಆಕ್ರೋಚದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿರುಸು (B. 3, 115). ಚಿಕ್ಕದು ಸೀಸಕ್ಕಿನ್ನ ಬಿರುಸು (4, 106). See ಕುಸಿಕೆ-. — ಬಿರುಸುಗೂಡಲು. = ಬಿರಿಸುಗೂಡಲು. (B. 3, 30). — ಬಿರುಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To prepare a rocket (Śiv. 2, after 42). — ಬಿರುಸುಗೂಡಲು. = ಬಿರುಸುಕೂಡಲು. (B. 4, 191). — ಬಿರುಸುನುಡಿ. Harsh, contumelious language (ನಿಷ್ಠುರ, ಪರುಷ Nr.). — ಬಿರುಸುಮೀಸೆ. Rough, or stiff, whiskers (B. 4, 35).

ಬಿರುಹು biruhu. = ಬಿರುಬು, etc. (Bp. 44, 9).

ಬಿರ್ರನೆ birrane. An imitative sound used in the wind's blowing strongly (My.).

ಬಿರ್ಕು birku. = ಬಿರಿಕು, etc. (My.).

ಬಿಱುದು birudu. 1. = ಬಿಚ್ಚು 1. To loosen, to disunite, etc. (ವಿಧಜನ Śmd. Dh.; Čh. v. 19; Bp. 3, 36; Riv. 5, after 114). 2, to be disunited, etc.; to open (Čpr. 6, after 106; Grj. 9, after 65, twice; V. 23, after 11).

ಬಿಱುದು birudu. 2. = ಬಿಚ್ಚು 2. (ಜೀರ್ಕಿಯ್ದು ಧಾಜ Čt. I, 24; ಪಂ I, 48). — ಬಿರ್ದುವಲೆ. -ಮಲೆ. A kind of net (Riv. 5, after 114).

ಬಿರ್ದಣ birdaṇa. = ಬಿಚ್ಚಣ, q. v.

ಬಿರ್ದುದು birdu. 1. (Śmd. 49). = ಬಿಚ್ಚು 1. (Čpr. 4, 41; Abh. P. 15, 10; V. 37, after 10). ಈ ವಿದ್ಯಾಧರಸ್ತ್ರೀಸ್ಥಮು ನಿಮಿಷದಿಂ ಪರಿಣಗೆ ಬಿರ್ದಕ್ಕುಮೆಂ (Abh. P. 9, 56).

ಬಿರ್ದುದು birdu. 2. = ಬಿಚ್ಚು 2, ಬಿಚ್ಚು (of which it is a later form). ಬಿರ್ದುದು (ಸ್ಪಸ್ತ, ಪ್ಪಸ್ತ, ಪ್ರಪ್ತ, etc. Nr.; ಪಡಲಿಟ್ಟಿದು Čt. II, 21; ವಸ್ತ, ಪತಿತ Mr. 448). See Čpr. 4, 40; 5, 5. 37; Abh. P. 13, 77; Bp. 13, 6; 23, 38; 40, 33; 49, 10; 52, 34; 56, 53; ಕೆಮ್ಮಬಿರ್ದುದು, ಕಕ್ಕು-, ಪಲ್ಲಟಿಸಿರ್ದುದು.

ಬಿರ್ಪಣ್ಣ birpaṇṇa. = ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, q. v.

ಬಿಲ್ bil. 1. = ಬಿಲಿ 1. To sell (ವಿಕ್ರಯ Śmd. Dh.; M. ವಿಕ್, T. ವಿಕ್, Tě. ವಿಲುಚು; see ಬೆಲೆ); to buy (Tě.; see ಬೆಲೆ 1).

ಬಿಲ್ bil. 2. (Śmd. 58). = ಬಿಶು, ಬಿಲ್ಲು. A bow (ಕೋದಣ್ಡ Śmd. Dh., Śm. 107; ಅಸ್ತ್ರ, ಧನುಸ್, ಕೋದಣ್ಡ, ಚಾಪ, etc. Hlā.; see Mr. s. ಕೋಧ; ಕಾರ್ಮುಕ Nn. 63; T., M. ವಿಲ್).

ಬಿಲ್ಲ ದನಿ (ವಿಸ್ಕಾರ); ಬಿಲ್ಲ ತಿರು (ಮೂರ್ವ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜೀವಿ); ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ (ತಾರ್ಮುಗಕೋಟೆ, ಆಟನ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪ್ರಯಂ IIIಸಿ.). ಬಿಲ್ಲ ಸಾರಿ (ಸಿಂಜಿನಿ); ಬಿಲ್ಲ ಜೀವಿಯಿಂದ ಧ್ವನಿ (ವಿಸ್ಕಾರ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ (ಕೋಟೆ, ಜಾವದ ಅಕ್ಷ್ಯ Nn. 48). ಬಿಲ್ಲ ನಡು (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 294). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ತಿರು, ತಿರ್ಪ Kk. 39). ಬಿಲ್ಲೆ (ತೆmd. 130). ಬಿಲ್ಲನಡಂ or ಬಿಲ್ವಾನಡಂ (144). ಒರ್ಕೆರ್ಮಿ ಬಿಲ್ಲಮುಮ್ಮುಮಂ (79). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನೊಡೆದೇಱಿಸಿ ತಾವರೆ ನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೀವದಿಗೆಯುಮ್ (66. 133). ಕೆಲದೊಳ್ ಒಳ್ಳ ಬಿಲ್ ಸರಳ್ಳಳ್ (Rây. 5, after 10). See Cpr. 1, 106; 4, 45; ಇಷ್ಟಿರ ವಿಲ್, ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, ಕುಮಿವಿಲ್ಲ, ಪದವಿಲ್, ಬಿಟ್ಟುವಿಲ್ಲ, ಮಿಮಿವಿಲ್, etc. 2, the measure of a bow (Abh. P. 1, 62. 67. 68). — ಬಿಲ್ಲಂಬ್ಬಳೆ. -ಕೋಲ್ ತಳೆ. To take a bow and arrows (Rāghc. 17, 70). — ಬಿಲ್ಲಂಮು. -ಕೊಡು. To give a bow (J. 20, 41). — ಬಿಲ್ಲಂಕೆ. The notched extremity of a bow (V. 37, 111). — ಬಿಲ್ಲಂಳ್. -ಕೊಳ್. To take a bow (J. 8, 29). ಗಾಣ್ಡಿಯ ಬಿಲ್ಲಂಕೆ (ತೆmd. 200). — ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. Skill in archery. ಪ್ರೋಣಾರಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆಯಮು ಸಕ್ಕಸಮುನೆ? (ತೆmd. 150, o. r. ಸಕ್ಕಸದು). — ಬಿಲ್ವನಿ. The sound of a bow (J. 28, 50). — ಬಿಲ್ದಿರುವು. -ತಿರುವು. A bow-string (ಗುರ Mr. 501; J. 4, 26; 10, 14; 20, 8. 43). — ಬಿಲ್ನಿಡಮು. A bow-length (Abh. P. 1, 67). — ಬಿಲ್ವಿನ್ನಣ. = ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (ತೆiv. 4, after 52). — ಬಿಲ್ಲ. -ಆ೨. A bow-man, a Bēḍa (ಬೇಡ Ct. I, 93; ಬೇಡ, ಬಿಯಮ, ತುರ ತೆm. 32; ಬಿಯಮ, ಆಮುಗುರಿ Kk. 39; Grj. 8, 37; cf. ಭಿಲ್ಲ). ಬಿಲ್ಲಮೊತ್ತ (Bp. 59, 53). — ಬಿಲ್ಲಾಸಿ. -ಆಸಿ. A force of archers (Abh. P. 13, 39. 48). — ಬಿಲ್ಲಸ್ಥರ. -ಆಸ್ಥರ. The measure of a bow (J. 14, 12). — ಬಿಲ್ವಾಳ್. -ಆಳ್. An archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುರ್ಧರ, etc. Nr.). — ಬಿಲ್ವಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. = ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (ತೆiv. 4, 49). — ಬಿಲ್ಲೆಸಗೆ. -ಎಸಗೆ. A bow-shot; the distance of a bow-shot. ಇನ್ನೂರು ಬಿಲ್ಲೆಸಗೆ ದೂರದ (Sl. 285). — ಬಿಲ್ಲುಡಿ. -ಪಡಿ. = ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (Abh. P. 9, 61; 13, 44. 47). — ಬಿಲ್ವಲ್ಲಿ. -ಬಲ್ಲಿ. = ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆ. (Abh. P. 3, 151). — ಬಿಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a bow (J. 25, 44; 28, 52). — ಬಿಲ್ವೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. A bow-string (J. 7, 41).

ಬಿಲ bila. (One of the *tatsamas* ತೆmd. 384; Kk. 95; ತೆm. 77). = ಏಲ. *A hole* (as of a mouse, snake, wild beast, etc.), *a hollow, a cavity;* a gap, a chasm; an opening, an outlet. ಬಿಲನಂ (ತೆmd. 130). See ಪೋರ್.

ಬಿಲಕಣ್ಣೆ bila-kaṇṇe. A female elf (Bp. 19, 83).

ಬಿಲದ್ವಾರ bila-dvāra. (ತೆmd. 386; Kk. 99). The mouth of a hole or hollow passage.

ಬಿಲಸಗ್ಗ bila-sagga. (Tbh. of ಬಿಲಸರ್ಗ). (ತೆmd. 386, o. r. -ಸರ್ಗ; Kk. 98).

ಬಿಲಸರ್ಗ bila-sarga. = ಬಿಲಸಗ್ಗ, q. v. Quitting a hole. 2, a subterranean passage (My.).

ಬಿಲಾರ bilāra. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.). *Cf.* ಬಿಲ್ವರ, etc.

ಬಿಲಿ bili. 1. = ಬಿಲ್ 1. To sell;—to buy (Bp. 28, 8. 10. 13. 14. 17. 21). P. p. ಬಿಲಿತು.

ಬಿಲಿ bili. 2. = ಬಿಲಿತು, ಬೆಲೆ 2. P. p. of ಬಿಲಿ 1. — ಬಿಲಿತರ್. = ಬಿಲಿತು ಕೊಣ್ಮು ಬರ್. (Bp. 28, 21. 23).

ಬಿಲಿ bili. 3. = ಬೆಲೆ 1. (Bp. 60, 14).

ಬಿಲಿ bili. 4. A small tree with red flowers, Rhododendron arboreum Smith (St. & Pl.).

ಬಿಲಿಮ್ಬಿ bilimbi. The Bilimbi tree, Averrhoa bilimbi Lin. (St. & Pl.; T. ಪಿಲಿಂಜ, ಪಿಲಿಮ್ಬಿ; M. ವಿಲಿಮ್ಬಿ, ವಿಲುಮ್ಬಿ).

ಬಿಲು bilu. = ಬಿಲ್ 2, etc. (Bp. 4, 26; 61, 25; Tē. ವಿಲು). — ಬಿಲುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಬಿಲ್ಕೋಲ್. (Bh. 6, 4, 103). — ಬಿಲುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಬಿಲುಸರಳು. (Bh. 6, 4, 107). — ಬಿಲುವಾಣ. A man skilled in archery (RAm. 3, 6, 12). — ಬಿಲುವಿನ ಕಾರ. The twang of a bow-string (Bh. 8, 23, 4). — ಬಿಲುದನಿ. The sound of a bow (Bh. 8, 23, 9). — ಬಿಲುದಿರುವು. -ತಿರುವು. A bow-string (Bh. 8, 23, 32). — ಬಿಲುವಿದ್ಯೆ. Archery (Bh. 1, 8, 13). — ಬಿಲುಸರಳು. A bow and arrows (Bh. 3, 13, 22).

ಬಿಲುಗಾವಿ bilu-gāra. = ಬಿಲ್ಲಾಸಿ, ಬಿಲ್ಲುಗಾಸಿ. A bowman, an archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುರ್ಧರ, ನಿಷಂಗಿ, etc. Sr.; Bh. 1, 7, 5; Sl. 271. 288). See ಉರುವಿಲುಗಾಸಿ.

ಬಿಲೇಶಯ bilē-śaya. Any animal living in holes: a snake; a rat; a hare.

ಬಿಲ್ಗಾವಿ bil-gāra. = ಬಿಲುಗಾಸಿ. (Rây. 6, 46).

ಬಿಲ್ಗಾವಿತನ bil-gāratana. Archery (J. 22, 12. 35).

ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ bilpatre. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ. (My.; see Prv. s. ಬಿಲ್ವ ದೇವ).

ಬಿಲ್ಲ billa. N. of a plant (ಸಿಪ್ಪೆಳೆ Sl. 484; Tē. ಬಿಳ್ಳ, the satin-wood tree,—the wood resembles box,—Swietania chloroxylon Roxb.).

ಬಿಲ್ಲ billa. Tbh. of ಬಿಲ್ವ. (ಬಿಲ್ಲವತ್ತ Ct. I, 93). — ಬಿಲ್ಲವತ್ರೆ. = ಬಿಲ್ವತ್ರೆ. (My.).

ಬಿಲ್ಲಿ billi. The eyebrow (ಮುಖ, ಧತ್ರಿ Mr. 317).

ಬಿಲ್ಲು billu. = ಬಿಲ್ 2, etc. (ಧನು Nn. 72; C.; Tē. ವಿಲ್ಲು). ಮಹಾದೇವನ ಬಿಲ್ಲು (ಪಿನಾಕ, ಆಜಗವ); ಶಾಂತನುವಿನ ಬಿಲ್ಲು (ಶಾರ್ಙ್ಗ); ಇಷ್ವಸ್ತ್ರ ಬಿಲ್ಲು (ಮಹುರೋಪಿತ Hlā.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪ (ಆಟನ Nr.). ಇಷ್ವಸ್ತ್ರ ಬಿಲ್ಲು (ಇಷ್ವಸ್ತ್ರದ Nn. 89). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ (Sl. 76). ಬಿಲ್ಲಿಂಗೆ (Mr. 293). ಬಿಲ್ಲಾದರೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯಲ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). See Sl. 287. 288. 415. — ಬಿಲ್ಲವ. -ಅವ. A bow-man. 2, a man of the toddy-drawer caste (Ta.). ಮೊದ್ದರ ಸಾವು ಗಗನಂದು ಮೇರೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇರೆ (Prv.). — ಬಿಲ್ಲ ಹಾವು. = ಬಿಲ್ಲಾಡಿಹಾವು. (S. Mhr.). — ಬಿಲ್ಲಾಹಾವು. N. of a long, green venomous snake, living in trees (My.).

ಬಿಲ್ಲುಗಾವಿ billu-gāra. = ಬಿಲುಗಾಸಿ, etc. (My.).

ಬಿಲ್ಲೆ bille. A circular object, a round plate of metal, etc; the breast-plate of a belt, as of a peon (My.; Tē.; T. ಪಿಲ್ಲೆ, ವಿಲ್ಲೆ; M. ವಿಲ್ಲೆ; Mhr., H. ಬಿಲ್ಲಾ). ಗಡ್ಡದ ಬಿಲ್ಲೆ (ಗಾಜಿನ ಸುಲೇವನಿ, ಪರ್ಸ Sl. 228). ಮುಖದ ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ, ಆದು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ (My.). See ಬಡೆ-; Prv. s. ಮುಚ್ಚೇ ಕಣ್ಣಿನ. — ಬಿಲ್ಲೆಯವ. -ಅವ. A peon (My.). — ಬಿಲ್ಲೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A ring with a round plate upon (My.; Sl. 220). — ಬಿಲ್ಲೆಹುಳು. An insect of a shining greenish colour that does much damage to jōḷa (S. Mhr.).

ಬಿಲ್ವ bilva. = ಬಿಲ್ಲ, ಬೆಳವ, ವಿಲ್ವ. *A thorny tree, the Bael or Bel tree, Aegle marmelos* Corr. (ತ್ರಿಫಲ, ಮಾಲೂರ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರ Mr. 112).

ಬಿಲ್ವಪತ್ರ bilva-patra. (also ಬಿಲ್ವವತ್ರೆ, *e. g.* Bp. 43, 19. 26). = ಬಿಲ್ವತ್ರೆ, ಬೆಲವತ್ರೆ, ಬೆಲ್ಲವತ್ರೆ, ಬಿಲ್ಲವತ್ರೆ, ಬೆಲ್ವತ್ರ, ಬಿಲ್ವತ್ರ. A Bael leaf, or Bael leaves.

ಬಿಲ್ವರ bilvara. N. of a plant (ಧನ್ವಿ Mr. 120). *Cf.* ಬಿಲಾರ, ಬಿಲ್ವಾರ.

ಬಿಲ್ವಾರ bilvâra. = ಬಿಳವಾರ. (My.).

ಬಿಲ್ಹಣ bilhaṇa. N. of a poet. (My.).

ಬಿಸ bisa. 1. = ಎಸ 1. Tbh. of ಎಸ (Śmd. 357, Čt. II, 61; ನಂಜು Śm. 87; Grj. 4, 104). See ಮಿಚ್ಚಿಬಿಸ. — ಬಿಸ ಕೊಳ್. To take poison (V. 9, 104). — ಬಿಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಬಿಸ ಕೊಳ್. (V. 9, 44). — ಬಿಸಮುಣ್. -ಉಣ್. To eat poison (V. 9, 46).

ಬಿಸ bisa. 2. = ಎಸ 2. (ಬಾಳ, ಮೃಣಾಲ Hlâ.).

ಬಿಸಕಂಠ bisa-kaṇṭha. (= ಎಸಳಕೆತ್ತೆ). A kind of crane (ಬಲಾಕ, ವೆಳಕ್ಕಿ Mr. 172).

ಬಿಸಕಾಂಡ bisa-kâṇḍa. = ಬಿಸ 2. (Čpr. 6, 49; Śśv. 3, 44).

ಬಿಸಜ bisa-ja. = ಎಸಜ. A lotus (ತಾವರೆ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ Mr. 496).

ಬಿಸಜನಯನೆ bisaja-nayanĕ. A lotus-eyed woman (Bp. 32 sum.).

ಬಿಸಜಲೋಚನೆ bisaja-lôčanĕ. = ಬಿಸಜನಯನೆ. (Bp. 43, 11).

ಬಿಸಜೋದ್ಭವ bisaja-udbhava. Brahmâ (Čpr. 4, 33).

ಬಿಸದಳ bisadaḷa. = (ಬಿಸದಣ್ಪ, ಬಿಸುದಣ್ಪ), ಬಿಸುದಳ. Surprise, astonishment, wonder; a wonder (ಮೋಡ್ಕ Čt. I, 57, o. r. ಬಿಸುದಳ; ವಿಸ್ಮಯ Čt. II, 94, Kk. 49).

ಬಿಸರು bisaru. (= ಬಿಚ್ಚು 1?). (Abhâ. 2, 53).

ಬಿಸರುಹ bisa-ruha. = ಬಿಸಜ. (Čh. v. 209; Bp. 38, 36).

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮ bisaruha-janma. Brahmâ.

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮಗಣ bisaruhajanma-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವ bisaruha-udbhava. Brahmâ.

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವಗಣ bisaruhôdbhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬಿಸಲ್ bisal. ಬಿಸಲು. = ಬಿಸಿಲ್, etc. (ಜಳ Śm. 15, o. ra. ಬಿಸಿಲ್, ಬಿಸುಲ್; My.; B. 1, 25; T. ಬೆಯ್ಯಿಲ್). ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಮಸೇ ಸುಳ್ಳಿ ಯಾಕೆ?—ಬಿಸಲು ಬಣ್ಣ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.). See ಮಿಚ್ಚಿಸಲ್. — ಬಿಸಲಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. A meal prepared and eaten whilst the sun is shining, on the day that immediately precedes the marriage festival (My.). — ಬಿಸಲ್ಲುಮರೆ. = ಬಿಸಲ್ಲುಮರೆ. (ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗಜಲ G.). — ಬಿಸಲ್ಲುಮರೆ. -ಕುಮರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುಮರೆ. (ಮರೀಚಿ Śm. 15). — ಬಿಸಲ್ಹಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಜಳಪಕ್ಕಿ, ಪೊಸವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Śm. 28).

ಬಿಸಲತೆ bisa-latĕ. A lotus-plant (Čpr. 7, 142; 8, 41).

ಬಿಸವನ್ದ bisavanda. = (ಬಿಸದಳ, etc.), ಬಿಸುವನ್ದ. (Tbh. of ವಿಸ್ಮಾವನ?). A surprising object, a wonder; wonder (ಕೌತುಕ Śmd. II; Śm. 5; Kk. 83, o. r. ಬಿಸುವನ್ದ).

ಬಿಸಸನ bisasana. (Tbh. of ಪೈಶಸನ). Striking, killing (ಪೀಯುಮುದು Śa.); distress, pain, calamity, misery (? ಪೈಶಸಮು Čt. II, 115).

ಬಿಸಸೂತ್ರ bisa-sûtra. A lotus-fibre (Čpr. 6, 54).

ಬಿಸಾಡು bisu2-âḍu. 1. = ಬಿಸಾಡು. ಬಿಸಾಟಿ ಒಗೆಯೋದಾ (ಕ್ಷಿಪ್ತಿ); ಬಿಸಾಟೋದಾ (ಕ್ಷೇಪಣ Čh.). ತಪ್ಪ ಕೋಲು ಬಿಸಾಟಿದನು (B. 3, 124).

ಬಿಸಾಡು bisâḍu. 2. P. p. of ಬಿಸಾಡು. (My.). ಬಾ ಯುಸದ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಬಿಸಾಡು (B. 2, 50). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅವಿ ಯುತ್ತೀಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಬಿಸಾಡು ಹಾಗೆ ಸಾಯುವವನ್ತೆ! (Prv.).

ಬಿಸಾಡು bisu2-âḍu. (= ಬೀಸಾಡು). To throw away, to throw (ಜಲ್ಲಿ ಬಿಡು G.). P. p. ಬಿಸಾಡು. ಬಾದೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆದು ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ bisâḍuvikĕ. Throwing away. ಒಂದು ಸೆಳವು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಆಪ್ಯಪರಿಹಾರ Śl. 393).

ಬಿಸಿ bisi. = ಬಿಸು 1. (ಸನ್ತಾಪ, ಸಂಜ್ವರ Śl. 25; C.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುಪಾನೊಸ್ಪು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಜಿತ್ತಣಿಸ್ಪ ಒಡೆಮದು (ಅಮೃತೆ Nr.). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ (ಮುಸ್ಪೋಷ್ಣ Śl. 36). ಆಜ್ಞೀಗಾದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400). ಬಿಸಿಯಾದ ಗಂಜಿ (ಮವಾಗು, ಉಷ್ಣಕೆ, etc. 315). ಜೆಂಕಿಮ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ವಪಾಧರ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಸಿಯಿರುವದೋ, ಹಾಗೇ ಈ ಶರೀರಾಗ್ನಿಯಿನ್ದ ಸದ್ಯು ಮೆಯ್ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಸಿಯಿರುವದು (B. 4, 31). ಪಾಲು ಕಡು ಬಿಸಿಯಾದಪೋ? (Bp. 14, 8). ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆರಿಸಿ ಬೇಕು, ಹಸಿಯದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು.—ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಿನ್ನೆ ಕರಗದು.—ಮೋಸೆ ಬಿಸಿಮೆಸ್ಪು, ಮುಸಿಕ್ಕಿ ತಿನ್ನ (Prvs.). See ಬಲ್ಬಿಸಿ. — ಬಿಸಿಗಣ್. -ಕಣ್. A fiery eye (Grj. 8, 45). — ಬಿಸಿಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. = ಬಿಸುಗದಿರ್. (ಪೃಥ್ವಿ, etc., ಸಙ್ಕಾಶ್ಯ Kk. 45). — ಬಿಸಿಗುಸ್ಪು. -ಕುಸ್ಪು. Heat to become less; to cool (Śśv. 4, 67). — ಬಿಸಿನೀರ್. -ನೀರು. Hot water (My.; Č. Bp. 47, 41; B. 1, 24. 158; 5, 143). — ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. Very warm blood, such as issues from a fresh wound (J. 12, 25; 25, 24). — ಬಿಸಿಪಾಲ್. Hot milk (Bp. 9, 38). — ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ. rep. Very hot (My.; B. 5, 186). — ಬಿಸಿಬೆಲ್ಲ. Jaggery that is still hot (My.). — ಬಿಸಿಮಾಂಸ. Hot meat (B. 5, 287). — ಬಿಸಿಯ ನೆತ್ತರ್. = ಬಿಸಿ ನೆತ್ತರ್. (J. 25, 35). — ಬಿಸಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Hot boiled rice (My.). — ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್. = ಬಿಸಿಬಿಸಿಲ್. (J. 3, 41; 15, 17). — ಬಿಸಿಯ ಮಳಲ್. Hot sand (Bp. 11, 19). — ಬಿಸಿಬಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Hot, burning sunshine (Rây. 5, 32. 45).

ಬಿಸಿನಿ bisini. = ವಿಸಿನಿ. (ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಜಳ್ಳಿ Mr. 420).

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. = ಬಿಸಲ್, ಬಿಸುಲ್. The heat and glare of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಪ್ರಕಾಶ, ಮ್ಲೋಚ Nr., Śl. 36; ಆತಪ, ರೌದ್ರ Hlâ.; ಆತಪ Nn. 100, o. r. ಬಿಸುಲು; ಪುಷ್ಪಕ, ಆತಪ 123; ಆತಪ 176; My.; T. ವೆಯಿಲ್, ವೆಯ್ಯಿಲ್; M. ವೆಯಿಲ್; Tč. ವೆಟ್ಟ; see ಮೆವೆ 2). ಮುಸ್ಸಾದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲಳುರೆ ಕಡುಬ್ಬುದ ತಳೆದನ್ತೆ ನೊಸ್ಪು (Śmd. 38). See Čpr. 5, after 39; 7, 82; Bp. 28, 37; Rây. 5, 37. 42. 47; J. 15, 2; 17, 20; 28, 1. 36; 29, 49; B. 4, 190; ಎಳೆಬಿಸಿಲ್, ಕಡು-, ಕೆಮ್ಮಿಸಿಲ್, ತಗ್-, ಪೊಗು-, ಪೊಸಬಿಸಿಲ್. — ಬಿಸಿಲಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. = ಬಿಸಲಡಿಗೆ. (My.). — ಬಿಸಿಲುಕುಮರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುಮರೆ. (ಮರೀಚಿಕಾ, etc. Śl. 36; My.). — ಬಿಸಿಲುಗುಮರೆ. -ಕುಮರೆ. The mirage (ಮರೀಚಿಕಾ, ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗತೃಷೆ Nr.). — ಬಿಸಿಲುಪಪ್ಪರ. A screen to keep off the sun (My.). — ಬಿಸಿಲುಮೆಗಸು. -ಮೆಗಸು. Removal or decrease of sunshine (Râm. 6, 11, 14). — ಬಿಸಿಲುಮೊಡೆ. -ಮೊಡೆ. The mirage (ಮರೀಚಿಕಾ, etc. Śl. 36; Abhâ. 6, 26). — ಬಿಸಿಲುಮಾಳಿಗೆ. The unprotected open flat roof of a house (My.). — ಬಿಸಿಲ್ಲುಮರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುಮರೆ. (ಮರುಮ್ಮೊಡಿ, ಮರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11b; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 4, 107; 11, 154; 13, 60; J. 15, 4). — ಬಿಸಿಲ್ಹಕ್ಕಿ. = ಬಿಸಲ್ಹಕ್ಕಿ. (ಎಣೆವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14).

ಬಿಸು bisu. 1. = ಬಿಸಿ, ಬೆಂ (ಬಿಜ್) 1, ಬಿಚ್ಚವೆ, ಬಿನ್ 1 (Śmd. 215. 216), ಬೆಮ್ 1 (198). Heat, (fierceness; the sun; see ಮೆವೆ 2). — ಬಿಸುಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಿಸಿಗಣ್. (Grj. 8, 57; 10, after 61). — ಬಿಸುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ 3. He with the fiery eye: Śiva. — ಬಿಸುಗಣ್ಣನಾಗ. -ಅನಾಗ. Śiva's son Vîrabhadra (ವೀರಭದ್ರ Śm. 4. 5). — ಬಿಸುಗಣ್ಣನ ಮಗ. Vîrabhadra (Kk. 6). — ಬಿಸುಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Śmd. 216). A hot ray (Śśv. 2, 66). — ಬಿಸುಗದಿರ. -ಅ 3. The sun (ಸೂರ್ಯ Śm. 14). — ಬಿಸುಗಲ್. -ಕಲ್. The sun-stone (ರವಿಕಾನ್ತ Čt. II, 112; ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Śa.). — ಬಿಸುಗಾಳಿ. (Śmd. 216). A hot wind. — ಬಿಸು

ನಯನ. A fiery eye (Bp. 51, 81). — ಬಿಸುನೀರ್. (ಕೆmd. 216). = ಬಿಸಿನೀರ್. — ಬಿಸುನಿತ್ತರ್. (ಕೆmd. 216). = ಬಿಸಿನಿತ್ತರ್. ಬಿಸು ನಿತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಜಾಯುತೊಪ್ಪಿ (216). See Abh. P. 8, after 46; 13, 45. 48. 81. 123. — ಬಿಸುಸುಯ್. 1. To sigh hotly, fervidly or deeply. See ಕೆmd. 267; Bp. 18, 57; Bh. 1, 20, 61; J. 18, 16. 47; 19, 7; 28, 16. 17. 33; 30, 35. — ಬಿಸು ಸುಯ್. 2. Hot breath; a fervid, deep sigh (Rāv. 5, 32; ಕೆಸಂ. 2, after 42; 4, 93; J. 15, 3).

ಬಿಸು bisu. 2. (= ಬೀಸು 1). See ಬಿಸಾಟು 1, ಬಿಸಾಡು.

ಬಿಸು bisu. 3. = ಬೆಸು, ಬೆಸೆ 1. To unite firmly, to solder (ಲೋಹಸಙ್ಘಾತ ಕೆmd. Dh.; T. ಎಸ್ಕು, to join, be united; T., M. ಎಳಕ್ಕು, to solder); to join, to be united. P. p. ಬಿಚ್ಚು (282. 284. 287; Čpr. 1, 64; 4, 47; Abh. P. 14, 50; 16, 35; V. 23, after 11; ಕೆಸಂ. 2, 102; J. 5, 7; 10, 11; 30, 22). ಳಳ್ಳಬೆಳ್ಳಿಬಟ್ಟಿರ್ ಜಾಯೊಳ್ ಬಿಚ್ಚನಿಕೆ (ಕೆmd. 284).

ಬಿಸು bisu. 4. Soldering (ಕೆmd. 250).

ಬಿಸುಗೆ bisu-gĕ. 1. (ಕೆmd. 248). = ಬಿಸಗೆ, ಬಿಸವು, ಬಿಸಕೆ, ಬಿಸಿಗೆ, ಬೆಸುಗೆ No. 1. Soldering; the state of being soldered or firmly united, close connection; composition.

ಬಿಸುಗೆ bisugĕ. 2. A piece at chess or backgammon (? ಸಾಂ, ದೆಂಜಿಯ ಕೆmd. II; ದುಷ್ಟಜಿ, ಸಾಂ Kk. 81; ಕೆm. 39).

ಬಿಸುಟು bisuṭa. = ಎಸಟು. — ಬಿಸುಟುಪ್ಪೋಗು. -ಒ-ಪೋಗು. To go or proceed ad libitum (Rām. 6, 44, 12).

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 1. = ಬಿಸುಟ್ಟು. P. p. of ಬಿಸುಡು.

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 2. = ಬಿಸುಡು. ತಿರಪಕ್ ಅಗ್ರಹಿಸುತಾಗಳೆ ಬಿಸುಟಿಪ್ಪುಟಿ ಬಿಸುಟಿದನು (Bp. 54, 48).

ಬಿಸುಟ್ಟು bisuṭṭu. = ಬಿಸುಟು 1.

ಬಿಸುಡಿಸು bisuḍisu. To cause to throw away; to throw away. See Bp. 40, 61; 40, 45; Rām. 6, 12, 37; J. 5, 28; 11, 33.

ಬಿಸುಡು bisuḍu. = ಬಿಸುಟು 2, ಬಿಸುರ್, ಬಿಸುಱ್. To throw, cast or fling away madly, furiously, carelessly, heedlessly or inconsiderately, to hurl; to leave abruptly (ಪ್ರಮೂಢತ್ಯಜನ, ಬೀಸಾಡು ಕೆmd. Dh.; ಎಱ್ಱು Čt. I, 42; Tĕ. ಎಸರು, ಎಸುರು, to blow, as the wind; to wave, as a fan; to turn, as a mill; to cast, fling or hurl, as a stone). P. ps. ಬಿಸುಟ್ಟು (Čpr. 2, 80; 5, 31; 5, after 75), ಬಿಸುಟು (5, 75). ಒರ್ವ ಪಿಣ್ಣಣಿಯ ಪ್ಪ ಬಿಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿಡ್ಡಿಲ್ಲವಂ ಮಾಡ್ಪಿ ತಾಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ಯುವಂ ಬಿಸುಟಿಂ (ಕೆmd. 121). See Bp. 2, 8; 14, 30; 18, 53; 21, 13. 44; 27, 30; 37, 24; 49, 19; 52, 33; 60, 38; Č. Bp. 47, 46; Bh. 1, 8, 21; 8, 37, 34; Rām. 3, 2, 14; Rāv. 6, after 11; ಕೆಸಂ. 1, 18; J. 5, 46.

ಬಿಸುದಳ bisudaḷa. = ಬಿಸದಳ, q. v.

ಬಿಸುಪು bisu-pu. (ಕೆmd. 248). Heat (Čpr. 7, after 62; Abh. P. 9, 117; Grj. 4, after 120; 9, after 27; V. 9, 74. 76). See ಪಸು-.

ಬಿಸುರ್ bisur. = ಬಿಸುಡ್, etc. ಬಿಸುಱ್ದಡು (Abh. P. 14, 23).

ಬಿಸುಲ್ bisul. ಬಿಸುಲು. = ಬಿಸಿಲ್ q. v., etc. — ಬಿಸುಲುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯ್ದೊಡೆ G.).

ಬಿಸುಱಿ bisuḷ. = ಬಿಸುಡು, before ಪ್. ಬಿಸುಟ್ಟಿದು (ಕೆmd. 222). ಬಿಸುಟ್ಟಿಂ (217. 275).

ಬಿಸುವನ್ದ bisuvanda. = ಬಿಸವನ್ದ, q. v. (ಎಸ್ಕಯ ಕೆಸ.).

ಬಿಹ್ವ bihva. = ಬಿಂದ. Tbh. of ಭ್ಯಾಪ್. (ಪಕ್ಕ, ಬಿಹ್ವಳೆದ Na. 43; ವಪ್ಪ, ಭ್ಯಾಪ, ಬಿಹ್ವಳೆದ 54; ಶಂಖ, ಭ್ಯಾಪ, ಬಿಹ್ವಳೆದ 66).

ಬಿಳ bilḷa. = ಬಿಳು, ಬೆಳು, etc. — ಬಿಳಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ, etc. Borax (My.).

ಬಿಳದು bilḷadu. = ಬಿಳಿದು, etc. (My.; ಆದಿಪಾತ, ಆದಿಲಕ್ಷ G.; B. 5, 12).

ಬಿಳನ್ದು bilḷandu. A large timber-tree, Lagerstroemia microcarpa R. W. (St. & Pl., L. lanceolata Wall.).

ಬಿಳಪು bilḷapu. = ಬಿಳುಪು, etc. (My.; ರಾಜ, ಸಿದ್ಧ G.; B. 5, 255).

ಬಿಳಿ bilḷi. = ಬಿಳಿ, ಬೆಳಿ. Whiteness (My.; M. ವೆಳ್ಳು, T. ವೆಳಂಗು, Tĕ. ವೆಲ, to shine, etc.; *cf.* ಬೆಳ್ 1). Genitive: ಬಿಳಿಯ or ಬಿಳ್ದ. — ಬಿಳಿಕಬ್ಬು. = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (My.). — ಬಿಳಿಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. White sugar-candy (My.). — ಬಿಳಿಕಾಗದ. White writing paper (My.). — ಬಿಳಿಕೇದಗೆ. A white sort of Pandanus (My.). — ಬಿಳಿಗಡ್ಡ. A white or grey beard (My.). — ಬಿಳಿಗಪ್ಪಲಿ. -ಕಪ್ಪಲಿ. A white blanket (My.). — ಬಿಳಿಗಡಿಕೆ. -ಕಡಿಕೆ. = ಬಿಳಿಯ ಕಡಿಕೆ. (My.). — ಬಿಳಿಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. White or grey hair (My.). — ಬಿಳಿಗುಪ. A white gūpasu (My.). — ಬಿಳಿಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Pale red, pink (ಅಶ್ವತ್ಥರಾಗ, ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತಕಪ್ಪ G.; My.). — ಬಿಳಿಜ್ಜಿಕ ಸಸ. ಬಿಳಿಜಿಗ್ಗಿ. ಬಿಳಿಜಿಗ್ಗಿನ ಕಸ. The common weed Striga densiflora Benth., and a similar species: Striga euphrasioides Benth. (Z.). — ಬಿಳಿಜಾಲಿ. Acacia leucophlaea (My.). — ಬಿಳಿಜೋಳ. = ಬಿಳಿ ಜೋಳ. (My.). — ಬಿಳಿತಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A white lotus (My.). — ಬಿಳಿತಾಗರದಾಸ್ಪ. A variety of Nāga tripudians (Bd.; My.). — ಬಿಳಿಬಣ್ಣ. White colour (My.). — ಬಿಳಿಬಾಳೆ. = ಬಿಳಿಯ ಬಾಳೆ. ಬಿಳಿಬಾಳೆಯ ಬೇರು (ಉಷ್ಣಕ, ದಾಹಜ್ವರ, etc., ಔಷಧ Nr.). — ಬಿಳಿಮೀನು. A whitish kind of mīnasu (My.). — ಬಿಳಿಮೊಗದವ. A man with a white face, a European (My.). — ಬಿಳಿಮೋಡ. A white, rainless cloud (My.). — ಬಿಳಿಯ ಕಣ್. A white eye. (ಕುಮುದೆಗೆ) ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿನಿರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276). — ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (ಇಕ್ಷು, ರಸಾ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಪ್ಪುಳಿ. = ಬಿಳಿಗಪ್ಪುಳಿ. ಬಿಳಿಯ ಕಪ್ಪುಳಿಯಿಟ್ಟ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವು (ಪಾಣ್ಡಾಕಪ್ಪುಂ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಲೆ. (ಸಮುದ್ರ Nr. 109). — ಬಿಳಿಯ ಕಾಯ್. (ಕೆmd. 201). = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. — ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ. (ಕರ್ಣ IIIಚಿ.; ಸಿಚ, ಕರ್ಣ Nr.). — ಬಿಳಿಯಕ್ಷ ಚೆ. -ಅಕ್ಷ ಚೆ. Uncoloured akshatē (used at śrāddhas, etc., My.). — ಬಿಳಿಯ ಗಗ್ಗರ. (ಅಲಂಕಾ, ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೆರೆ Sl. 141). — ಬಿಳಿಯ ಗಡಿಕೆ. (ಗೋಪೀಚಂದ, ಪತಿವ್ರತಾ Sl. 162). — ಬಿಳಿಯ ಗೋರಟೆ. (ಶಂಕರಾಚ, ಕುರುಬ್ಬಿಕ Mr. 124). — ಬಿಳಿಯ ಚಾಮರ. A white tail-fan (Rāv. 6, after 11). — ಬಿಳಿಯ ಜಡಾಯು. (ಸಿತಮಿರ, ನೋಡುಬಲ್ಲ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಾಪ. (ಕಣ್ಣಾರೀಕ IIIಚಿ., Mr. 419; ಪುಣ್ಣಾರೀಕ, ಸಿತಾಪ್ಪೇಡ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಿಗಡೆ. (ಸರ್ಜಾಸುಧೂಪ, ಸರಲೆ, ಶ್ವೇತಧೂಪ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತೊನ್ನು. (ಶುಭ್ರ, etc. Nr.). — ಬಿಳಿಯದು. -ಅದು. = ಬಿಳಿದು. ಸುರಗಜಣಂ ಬಿಳಿಯದಾಗೆ ಳಳಮದಳ್ಳು (Mr. 275). Plural ಬಿಳಿಯವು (ಕೆmd. 119 Mḍb.). — ಬಿಳಿಯ ಪೆಲ್ಲು. (ಶುಕುಲ, ಕೈರವ IIIಚಿ.). — ಬಿಳಿಯ ಪೆಲ್ವಿಲ್. (ಶುಕುಲ, ಕೈರವ Nr., Mr. 127). — ಬಿಳಿಯ ಪೆಲುಗುಳ್ಳ. (ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ, ಮಹಾಶ್ವೇತ, ಮಹಾಗನ್ಧಿಳೆ

Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಳ್ಳಿ. (ಪೈಕುವಡಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಳ್ಳಿ. A white creeper (Bp. 34, 8). — ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. (ಉತ್ತೀರ, ವೀರ ನೇಮೂರು Hlā.; ವೀರಣ, ವೀರತರ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ರೇವೆ. A white stripe. ಬಿಳಿಯ ರೇವೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ರುರು Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ. (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವಿ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸರ್ಷಪ Hlā.). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸುವೆ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Sl. 304; My.). — ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆ. A white sirŏ (Bp. 38, 15). — ಬಿಳಿಯ ಹತ್ತಿ. A sort of cotton (Sl. 150). — ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯ. A white Hŏlĕya. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ, ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ (Prv.). — ಬಿಳಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A white elephant (My.). — ಬಿಳಿಯೆಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. A white sort of čkkŏ (My.). — ಬಿಳಿಲಕ್ಕಿ. A white kind of lakki (My.). — ಬಿಳಿಸಂಪಿಗೆ. A white sort of sampigĕ (My.). — ಬಿಳಿಹೂವಿನ ಲಕ್ಕಿ. A small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.).

ಬಿಳಿದು biḷidu. (Śmd. 90). = ಬಿಳಿಮ, (ಬಿಳಿಯುಮು), ಬಿಳಿಮು. That which is white; the colour white (ಸೌರ, ಶ್ವೇತ, ಸಿತ, ಶುಭ್ರ, ಧವಲ, ಆರ್ಜುನ, ಹರಿಣ, ಅವದಾತ, ವಿಶದ, ಕಾಣ್ಣಾರ, ಕಾಣ್ಣು Hlā., Nr.; ಸಿತ Nn. 4; ಧವಲ 6; ಶುಚಿ, ಧವಲ 18; ರಾಮು, ಧವಲ 24; ಲಡಾಮು, ಧವಲ 26; ಶಾರದೆ, ಧವಲ 28; ಶುಕ್ಲ, ಸಿತ 32; ತಾರ, ಶುಭ್ರ 40; ಕಲಧೌತ, ಸಿತ 44; ಶ್ವೇತ 66. 103; ಬೆಳರ್ಣ್ಣ Kk. 25; ಬೆಳುವರ್ಣ್ಣ Śm. 60; My.). Its genitive (as follows from Hlā.'s ಬಿಳಿದಲಿ) is ಬಿಳಿದ, or (as follows from Nr.'s ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ) ಬಿಳಿದಿನ; its dative (as follows from Mr.'s ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ) may be also ಬಿಳಿದಿಗೆ. ಬಿಳಿದಲಿಲ್ಲಿ ಶುಚಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ ಸಿತ ಎಮ್ಬುದು (Nr.; ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ appears also Nn. 4. 6. 18. 28. 32. 40. 66). ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಮಿರೆ (ಶುರುಗಂ) ಇಕ್ಷನದು (Mr. 275). ರಾಮು ಬಿಳಿದಿನೋ ಆಕ್ಕು (504). (ಶುಮುರೆಗೆ) ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ದ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪುಜ್ಯಮದು (277). ಲೊಕ್ಕಿ ಬಿಳಿದಾಡೊಡೆ ಶ್ವೇತಸುರಸೆ ಧೂತವೇತಿ ಎನಿಸುಗು; ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಬ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc. Nr.). See Cpr. 5, 124; Grj. 2, after 106; Bp. 60, 48; ನನು.

ಬಿಳಿವಾರ biḷivāra. = ಬಿಲ್ವಾರ. A large and valuable forest tree, Albizzia odoratissima (Van Someren; My.).

ಬಿಳು biḷu. = ಬಿಳ, etc. — ಬಿಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಿಳಗಾರ, etc. (My.).

ಬಿಳುಪು biḷupu. = ಬಿಳಪ್ಪ, ಬಿಳ್ಪು, ಬೆಳುಪ್ಪ, ಬೆಳ್ಪು. Whiteness; the colour white (My.; Bp. 3, 1; B. 3, 99). ಬೆಳುಪುಬಣ್ಣ (ಶುಕ್ಲ, ಶುಭ್ರ, ಶುಚಿ, ಶ್ವೇತ, ವಿಶದ, etc.); ಬೆಳುಪು ಪನ್ನೆ ಎರಡೂ ಬೆರತ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣ, ಕಾಣ್ಣಾರ, ಕಾಣ್ಣು); ಕೆಮ್ಮು ಬೆಳುಪು ಬೆರಸಿರುವ ಬಣ್ಣ (ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತಕಪೃ Sl. 51). ಮುದಿತನದಿಪ್ಪ ಕೂದಲು ಮುಸ್ತಾದ ರೋಮುಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಾಗುವ ಬೆಳುಪು (ಪಲಿತ 193). ಬೆಳುಪು ಹಳದಿ ಬೆರತ ವರ್ಣಾರ್ (ಹರಿಣ 419). ಬೆಳುಪು ಕೆಮ್ಮು ಬೆರ ಸಿದುದು (ಪಾಟಲ, etc.); ಬೆಳುಪು ಮಿಳ್ಳ ಕಣ್ಣವಳು (ಪಾಮುರೋಷಣಿ); ಮುನ್ನೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿಪ್ಪಾದ ಬೆಳುಪು (ಪಲಿತ); ಬೆಳುಪು ಘನವಾದ ಸಾರಂಗ (ಸ್ಕಂಕು Nr.).

ಬಿಳೆ biḷĕ. = ಬಿಳಿ. (My.). Genitive ಬಿಳೆಯ, ಬಿಳೇ. — ಬಿಳೆ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. The pure white heron, Ardea modesta (Bḍ.). — ಬಿಳೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A white, good kind of betel-leaf. ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಣವುಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳೆಯೆಲೆಯುಣ್ಣು, ಒಳ್ಳೆ ಪಲಸುಣ್ಣು; ಮುಲ ಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖವಾಸ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಜಮುವೇ? (Sp.). — ಬಿಳೆಹದ್ದು. The white-dotted eagle, Aquila punctata (Bḍ.). — ಬಿಳೇ ಉಮ. A kind of Agames, Physignathus mentager (Bḍ.). — ಬಿಳೇ ಎಕ್ಕೆ. (ಅಲರ್ಕ, ಪ್ರತಾಪನ G.). — ಬಿಳೇ ಕಮುಲು. (ಶುಮುಖ G.). — ಬಿಳೇ ಕರಡಿ. A white bear (B. 3, 108). — ಬಿಳೇ ಕಬಿ. (ತಳುವಾಕ್ಷಿಕ, ಶತವೀರ್ಯ G.). — ಬಿಳೇ ಕಾಗದ. White paper (B. 4, 209). — ಬಿಳೇ ಕುಂಬಳದ ಸಿಪ. (ಕದರ G.). — ಬಿಳೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. The white gourd, Benincasa cerifera Savi. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗರಜುಬಿಗಿಪ. A prostrate herb, Trianthema monogyna L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗುರಾಪಿ. (ಸಮಾ G.). — ಬಿಳೇ ಗುಳ್ಳಗಿಪ. (ಗುಳ್ಳಗಿಪ St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗೆಣಸು. A prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.; My.). — ಬಿಳೇ ಜಾಲಿಮರ. The tree Acacia leucophlea Willd. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಜೇನುತುಪ್ಪ. A white kind of honey (G. 311). — ಬಿಳೇ ಜೋಳ. Great millet, Sorghum vulgare Pers. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ತಾಜಿಗಿಪ. (ಸೋಮವಲ್ಲಿ Sl. 405). — ಬಿಳೇ ತಾವರೆ. (ಬಿಳೇ ನೆಯ್ದಿಲೆ St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ತೋಳ. A white wolf (B. 3, 85; 5, 252). — ಬಿಳಿದು (ಬಿಳಿಮ ಆದು, My.). That which is white. Plural ಬಿಳಿವು (B. 3, 55. 113). — ಬಿಳೇ ನನ್ನಿಮರ. (ನನ್ನಿಮರ Z.). — ಬಿಳೇ ನಾಗವಲ್ಲಿ. The Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ನೆಕ್ಕಿ. A shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ನೆಯ್ದಿಲೆ. The water-plant Nymphaea lotus L., var. pubescens Hook. f. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಬೂರಗದ ಮರ. A kind of silk-cotton tree, Eriodendron anfractuosum D. C. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮೋಪ್ಪುಮರ. A tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಭೋಗಿಮರ. = ಬಿಳೇ ಮೋಪ್ಪುಮರ. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮುತ್ತಿ. The timber tree Terminalia paniculata Roth (Z.). — ಬಿಳೇ ಮುದ್ದಾರ. A shrub with geminate leaves and white flowers, Bauhinia acuminata L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮುರುಗದ ಸಿಪ. (ಪದ್ಮಕ G.). — ಬಿಳೇ ಮುಳಲು. White sand (B. 4, 225). — ಬಿಳೇ ಮೇಹ. A kind of mēha (G. 425). — ಬಿಳೇ ಲಕ್ಕಿ. (ಭೂತವೇತಿ, ಶ್ವೇತಸುರಸ G.). — ಬಿಳೇ ಸೂಲಿಗಿಪ. A common shrub with white berries, Flüggea leucopyros Willd. (Z.). — ಬಿಳೇ ಹಣಾಪ. (ಗೋಧೂಮ G.). — ಬಿಳೇ ಹುಚ್ಚುತರ್ಪಣ ಕಸ. The herb Heliotropium ovalifolium Forsk. (Z.). — ಬಿಳೇ ಹೂವಿನ ಜಾತಿ. (ಆರ್ಜಕ G.).

ಬಿಳೆದು biḷĕdu. = ಬಿಳಿದು, etc. (B. 1, 1).

ಬಿಳ್ಪು biḷpu. = ಬಿಳುಪು, etc. (ಗಾಂಗೇಯ, ಧವಲ Nn. 44; ಶುಭ್ರ 75; ಆರ್ಜುನ Mr. 508, o. r. ಬೆಳ್ಳು; My.). ಬಿಳ್ಪಿನಲ್ಲಿ (Nn. 26. 44).

ಬಿರಿ biḷ. 1. = ಬೀದ್ 1 (Śmd. 285), ಬೀದು. To fall (ಪತಿಪು Kk. 60; T. ಎದು, ವೀದ್, M. ವೀದು; Tu. ಬೂರು); to fall out, to happen: to happen to come: to turn out: to become;—to slip from the hand (ಕೆಯ್ಯೂೞ್ Śmd. 1; M. ವದುಕ್ಕು). 2, to go to ruin, to be spoiled (ಪದಿಸು Śmd. 1; T. ಎದು, ವೀಳ್; M. ವೀದು);—to die (ಸಾಯ್ Śmd. 1; T. ವೀಳ್, ವದು, ವೀ, ವೀದು, M. ವೀದು; Tu. ಬಿದ್ದು; Tu. ಬೂರು). P. pa. ಬಿದ್ದು (Cpr. 5, 42 twice), ಬಿದುರ್ q. v., ಬಿದ್ದು, and abnormally ಬಿದ್ದು (Bp. 44, 28). ಬಿದ್ದುದು (ಪತ್ಪ, ಪತಿತ Hlā.). ಬಿದ್ದಂ (Śmd. 49. 285. 286). ಈಗಳಿನ ಬೆಸಗೆಯಿದ್ದಿ (-ಬಿದ್ದಿ) ಮುಸಾಳವಿಕ್ಕರ್ (134). ನಿನಪಡಿಸಿ ಪಿರಣ್ಯಕನನ್ನು ಬಿದ್ದಿಸ್ಥಮಂ (203). See Abh. P. 13, 69; Grj. 10, 92; Rsv. 5, 39; 8, 124; 13, after 96; ಇದ್ದಿದ್, ಬಯಬ್ಬಿದ್.

ಬಿರಿ biḷ. 2. P. p. of ಬಿದ್ 1. — ಬಿದ್ ತರ್. (= ಬಿದ್ದು ತೊಣ್ಣು ಬರ್). To fall (Abh. P. 8, 29; 11, 107; 15, 63).

ಬಿರಿಲ್ biḷal. ಬಿರಿಲು. = ಬಿದಲ್ No. 1, ಬೀದಲ್, ಬೀದಾಲ್, ಬೀಮಲ್. A root that (falls or) grows down-

wards from the branches of a banian and other trees, a pendent root (ಹಟ್ಟಿ, ನೇತ್ರ Sk. 452; My.; T. ಎದುಮು, ಎಡ್ಲು; M. ಎದುಮು, ಎದುವೇರ್, ಬೇಡು). See Čpr. 8, after 44; Grj. 5, after 42; Sk. 120. 121. 415. — ಬಿಟ್ಟುಕೆ. -ಮರೆ. To spread like pendent roots (Čpr. 6, 59).

ಬಿಳಿಪು biḷiṟu. = ಬಿಡ್ಡು. To cause to fall, to put down (Bh. 4, 4, 101).

ಬಿಳಿಲ್ biḷil. ಬಿಳಿಲು. = ಬಿದಲ್, etc. (ಹಟ್ಟಿ Mr. 518; My.). 2, N. of a plant (ಒಕ್ಕ Mr. 121; T. ಎದಿಲ್, the grass Andropogon muricatum). — ಬಿಡ್ಳಿದಿ. -ವಿದಿ. To seize a pendent root (Šiv. 3, after 35).

ಬಿಳಿಕ್ಕೆ biḷikke. = ಬೆಕ್ಕೆ, q. v. (ಒಸ್ಟ ಮುರಂ Śmd. I).

ಬಿಳ್ಳು biḷḷu. = ಬಿಡಿಪು. To cause to fall, to fell (J. 20, 34).

ಬಿಳ್ತು biḷtu. = ಬಿಳ್ತು 2. Falling, a fall (Abh. P. 11, 143); seed, a seed (Riv. 11, 68).

ಬೀ bī. To end, to cease (v. i.); to fail; to fall away or off; to fade; to perish; to die (ಆದ ಸಾನ Śmd. Dh.; ತೀರ್ Bhn. 21; ನಶರ್, ತೀರ್ 33, c. r. ನಶ; ಬೀಡಾಗು, ಬೀಳ್ವಾಗು Śm. 22; T. ವೀ, act of forsaking; death). P. p. ಬೀತು (Śmd. 287 Cm.; Čpr. 7, 118). See Čpr. 8, 69; Bp. 22, 8; 26, 42; 37, 22; 40, 86; 47, 7; Bh. 7, 1, 8; 8, 26, 36; 9, 2, 45; J. 5, 48; 10, 14; 15, 17. 18; 18, 13; 24, 60.

ಬೀಕಲ್ bīkal. Ending, etc. (ಬೀತುಮು, ಬೀಡಾದುಮು Śm. 22).

ಬೀಗ biga. 1. = ಬಿಯ್ಯಗ 1. A lock, a pad-lock (My.; B. 4, 148; Tč.; T., M. ವೀಗ; T. ವೀಕ್ಕು, to bind; *cf.* ಬಿಸು 3). — ಬೀಗದ ಕೈಯಿ. A key (My.). ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೈಯ್ಗೆ ಬಪ್ಪಾನೇ? (Prv.). — ಬೀಗದ ಮರ. The tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (Sl. & Pl.). — ಬೀಗಮು ಪ್ರೈ. A seal upon a door; shutting a door, locking up (My.; T., Tč.).

ಬೀಗ biga. 2. = ಬಿಯ್ಯಗ 2. A relative by marriage (My.; ನನ್ನ, ಪ್ಯಾಲ G.; ಪಿಡಿನ Bhn. 59, c. r. ಬಿಡ್ಡುನ; B. 5, 49; Tč. ವಿಯ್ಯ, ವೀಯ; M. ವೀಣ್ಣ, connexions and relations). ಬೀಗನ ಮತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀನ ಕೆಲಸ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಮುನೆ.

ಬೀಗತನ bigatana. Relationship by marriage (My.).

ಬೀಗತಿ bigati. A female relative by marriage (My.).

ಬೀಗಿತಿ bigiti. = ಬೀಗತಿ. (My.).

ಬೀಗು bigu. 1. To go backwards, to recede, to retreat (ಪಡ ಮುಟ್ಟು Śm. 82; Ö. Bp. 1, 2; J. 10, 39; Tč. ವೀಗು; T. ವಿಲಗು; M. ವಿಲಮ್ಬು, to go aside).

ಬೀಗು bigu. 2. To become large, stout, bulky or big, to swell (ಸ್ಥೂಲ Śmd. Dh., Śm. 82; ಪಾ Bhn. 21; Čpr 4, 48; Abh. P. 7, 157; Rām. 3, 8, 4; Šiv. 1, 51; Tč. ವೀಗು, ವಿಳ್ಚು; T. ವೀಲಗು; M. ವೀಮ್ಬು, ವೀರ್ಚು; T., M. ವೀಮು, to be great or grand; to be puffed up, inflated, proud; *cf.* ಬೀಗ್); —to behave proudly. ಪಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋದು ಹಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ತೇಗು 2. 3, to be elated, to rejoice (ಹರ್ಷಧಾದ Śmd. Dh.; ಪರಂ Śm. 82; Čpr. 8, 73; V. 5, 67; Šiv. 5, 37; J. 22, 41).

ಬೀಜ bīja. = ವೀಜ 1. *Seed (of plants, etc.), seed-corn, grain; semen virile.* 2, *source, cause, origin, beginning.* 3, algebra. 4, a testicle (Tč.; Mhr. ಬಿ). See ಬಿತ್ತು. ಬೀಜಕ್ಕಾದರೆ ಫಲಪೈಕ್ಕೇ?—ಬೀಜವಿಲ್ಲದೆ ಮರವಿಲ್ಲ, ಮರವಿಲ್ಲದೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲ.—ಬೀಜ ಸನ್ನಾಪಾದರೆ ಮರ ಸನ್ನಾಪೋ?—ವಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬೀಜಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To sow (My.). — ಬೀಜಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see seed: to be sown with seed (My.). ಮುಂದಯಾಗಬಿಡ್ಡರೆ ಹೊಲಗಳು ಬೀಜಗಾಣದ ವಿಲ್ಲ (B. 2, 40). — ಬೀಜವರಿ. The amount of seed required for a portion of land (My.; Tč.). ಇಷ್ಟಕ ಬೀಜವರಿ ನೆಲ (ಸೈಣಿಕ); ಒಸ್ಟು ಕಣ್ಣುಗ ಬೀಜವರಿ ನೆಲ (ಪಾರಿಜ, etc. Sl. 302).

ಬೀಜಕೋಶ bīja-kōša. *A seed-vessel, the pericarp of a fruit: the seed-vessel of the lotus* (ಕರ್ಣಕ Mr. 420).

ಬೀಜಕೋಶಿ bīja-kōśi. *A pod, a legume.*

ಬೀಜಗಣಿತ bīja-gaṇita. Algebra. (My.).

ಬೀಜಪೂರ bīja-pūra. *Common citron.* 2, *a variety of citrus, Citrus medica* Lin.

ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕ bīja-saṁjñaka. Being called seed or source. ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕಮ್ ಆದ ಸುಬಾಲಪುತ್ರಮ್ (ಕೆನ್ನ, ನಕ್ಷತ್ರ Kr.).

ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ bīja-sthāpana. Planting or putting seed. See ಬಿತ್ತು.

ಬೀಜಾಕೃತ bījā-kṛita. *Harrowed or ploughed over after sowing.*

ಬೀಜಾಕ್ಷರ bīja-akshara. The principal syllable of a mantra; a syllable that is used to represent a certain mantra. (Rām. 1, 2, 9).

ಬೀಜಾವಾಪ bīja-āvāpa. Sowing seed (My.).

ಬೀಜಿ biji. Possessing, or bearing, seed; being of the race of. See ದಾಸ-.

ಬೀಜ್ಯ bījya. Sprung from seed; *sprung from or belonging to any family.*

ಬೀಟಿ biṭi. = ಬೀಡಿ 1. (St. & Pl.; Tu.).

ಬೀಟಿ biṭṭe. 1. = (ಇಟ್ಟಿ, ಇಟ್ಟಿಪಿ), ಬೀಟಿ. The black-wood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (My.; M. ವೀಟ್ಟಿ; ಮುಟ್ಟೆ Mr. 120).

ಬೀಟಿ biṭṭe. 2. = ಬೀಡಿ, ಬೀಡು 1, ಬೀಡೆ. (A separation), a chink, a fissure, a crack, a crevice (My.; Bp. 27, 17; Tč. ಬೀಟಿಕೆ, ವೀಟಿಕೆ; *cf.* ಬೀಡ್, ಬೀಡ್). — ಬೀಟೆ ಬಿರಿ. = ಬೀಟಿ ಬೀಡು. (My.). — ಬೀಟಿ ಬೀಡು. A crack to occur, to crack, to be cleft (My.).

ಬೀಡಾರ (biḍu-āra). = (ಬೀಡು), ಬೀಡಾರ. A halting-or dwelling-place: a house (ಮುಕ Bhn. 40; T., M. ವೀಡಾರ). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉದಯಾರ್ಕ, ಉದಯಾದ್ರಿ IIIA.). See Bp. 27, 52; Ö. Bp. 47, 33; Bh. 1, 8, 71; 1, 12. 6. — ಬೀಡಾರ ಮಾಡು. To take lodgings, to lodge. ಪಸ್ರ ಸೊಬ್ಬನ ಭವನದಲಿ ಮಾಡಿದರು ಬೀಡಾರವನು (Bh. 1, 10, 3).

ಬೀಡಿ biḍi. = ಬೀಟಿ 2. (Bh. 8, 10, 10).

ಬೀಡಿ biḍi. A small shiroot, a cigarette (My.; H.).

ಬೀಡಿಕೆ biḍikē. Halting; a halting- or resting-place: a camp (ನಿವೇತ, ತಿವಿರ IIIA.; Čpr. 3, 67; Rām. 6, 55, 15). ಬೀಡಿಕೆಯಮ್ಮ ಆವರೆ ಹಾಗಿಯಿಲ್ಲ ಬಪ್ಪಿಲ್ಲೇ (Prv.).

ಬೀಡು biḍu. 1. = ಬೀಟಿ 2, etc. (ಪಂದುಮು Kk. 67, c. r. ಪೆರುಳು; Bh. 3, 19, 37; T. ವೀಡ್ಚು).

ಬೀಡು bīḍu. 2. = ಬೀಡ್ 3. (fr. ಬಿಡು Śmd. 250). Leaving; leave;—dismission;—discharging (an arrow, Abh. P. 9, 63);—halting, stopping (ಬಿಡುವ ಛಾವ Śm. 94); that which is left out or omitted. 2, a halting place, a camp, a habitation, an abode, a residence, a house, a place (ನೆಲೆ, ಪ್ರದೇಶ, ಇಚ್ಛೆ, ಪಕ್ಷೆ, ತಾಣ, ಇಮ್ಮು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ಮನೆ 94; ನೆಲೆ, ಪ್ರದೇಶ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; T., M., Tē. ವೀಡು; Tu. ಬೂಡು). ಶುಚೀಕರಿಸಿದ ಬೀಡು (ಅಲಂಕೆ); ರಾಜಧಾನಿಯು ಕೆಲವ ಬೀಡು (ಶಾಪಾಸ್ತಗರ, ಉಪಸ್ಥಗರ); ಜಿಗಳಿಸಿದ ಬೀಡು (ಮಿಥಿಲೆ Hlā.; Mr. 190). ನಗರದೊಪ್ಪಿನ ಬೀಡು (ಉಪಸ್ಥಗರ Mr. 190). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು (ಉಪಕಾರಿಕೆ 191). ರಾಗದೇ ಮೂಡಲೂ, ಯೋಗದೇ ಬಡಗಲೂ, ರೋಗದೇ ಪಡ್ಡ ಪಡವಲೂ, ತೆಂಕಲೂ ಭೋಗದ ಬೀಡು (Sp.). See Śmd. 84 & 281 (Mḍb.); Čpr. 5, 102; Abh. P. 7, after 80; 14, after 3, 33 & 105; Bp. 9, 8; 43, 52; Prll. 3, 2; ಕಚ್ಚೆಬೀಡು, ತಲೆವೀಡು, ಪಾಂಡ್ಯಬೀಡು, ನೆಲೆವೀಡು, ಪುಣ್ಯವೀಡು, ಪೃಥ್ವಿ ಬೀಡು, ಸಂಜೆವೀಡು. — ಬೀಡಂ ಬಿಸು. To encamp (v. l., J. 7, 8). — ಬೀಡಂ ಬಿಡು. = ಬೀಡುವಿಡು. (Abh. P. 12, after 40). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. To become a place for— (Śiv. 4, 133). 2, to encamp (v. l., J. 26, 2). — ಬೀಡು ಕೊಳ್. = ಬೀಡಿಕ್ಕಿಳ್ (Śmd. 28). To take leave, etc. — ಬೀಡುಗಲಹ. -ಕಲಹ. Quarrel in a camp, etc. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀಡು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To encamp (J. 2, 65). — ಬೀಡುವಾಗ. -ವಾಗ. Lodgings (Čpr. 5, after 121). — ಬೀಡು ಬೀಡು. rep. (J. 5, 70). — ಬೀಡುವಿಡು. -ಬಿಡು. To encamp (v. l., Čpr. 6, after 88; Abh. P. 15, after 55).

ಬೀಡು bīḍu. 3. A mass, a pile, a heap (J. 10, 3; 17, 20).; a crowd (of people, Bh. 1, 8, 84; Tu. ಬೀಡು; T. ಬೀಮು, greatness; strength; *cf.* ಬಿಡದು 1, ಬಿಸು 3, ಬೀಗು 2).

ಬೀಡು bīḍu. 4. (fr. ಬಿಡ್ 1, ಬೀಡ್ 1; *cf.* ಬೀ). = ಬೀಡ್ 2. A waste, a wild, uncultivated, waste land (My.; Tē. ಬೀಮು, ಬೀರು). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. To perish; to become waste (ಜೀ, ಬೀಳ್ವಾಗು Śm. 22). — ಬೀಡು ಬಿಡು. To let remain waste or uncultivated (My.). — ಬೀಡು ಬೀಮು. = ಬೀದು ಬೀಮು. To become or remain uncultivated (My.).

ಬೀಡೆ bīḍe. = ಬೀಡ 2, etc. (Rāv. 5, 33). — ಬೀಡೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. = ಬೀಡೆ ಬಿರಿ. (Śiv. 2, after 42).

ಬೀಡೆ bīḍe. = ವೀಡೆ (Śmd. 342). See Śmd. 81. 408; Čpr. 7, 97.

ಬೀತು bītu. P. p. of ಬೀ.

ಬೀದಿ bīdi. Tbh. of ವೀಥಿ (Śmd. 341; ವೃತೋಲಿ, etc. Hlā.; ವೀಮಿ, etc. Mr. 191; C.). ಬೀದಿಲಿ ಬಿಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಜಾತಿಯವರ ಸಲಗ ಜಗಳವಾದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೀದಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a line or road (Čpr. 7, after 92). — ಬೀದಿಗಲ ಹ. -ಕಲಹ. = ಬೀದಿಜಗಳ. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a line; to take and follow a road (Rāv. 6, after 11). — ಬೀದಿಜಗಳ. A street quarrel (My.). ಜಾತಿಜಗಳ ಹರಾಜ್ಞ (or ಹರಾಜಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಯ್ಯಾಗ (Prv.). — ಬೀದಿ ಬೀದಿ. rep. (Bp. 10, 5; 28, 18). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 1. To run from street to street: to run at one's pleasure (ಇದ್ದ ಗು, ಎಸಕಿಟ್ಟುಂ Bhn. 10; Grj. 2, after 106; 4, after 104; Rām. 5, 8, 74; Rāv. 5, after 19; 6, after 11; J. 14, 6). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 2. A run ad libitum (Rām. 5, 8, 73). — ಬೀದಿವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause to run ad libitum (J. 25, 49).

ಬೀಬಿ bībi. = ಬೂಬು. A Musalman lady (Mhr., II. ಬಿಬಿ). — ಬೀಬಿಸಾಹೇಬ. A lady (My.); a wife (My.).

ಬೀಭತ್ಸ bībhatsa. Loathsome, disgusting, nauseous, detestable, hideous; loathing, detesting;—*mischievous, cruel.* 2, *disgust, abhorrence; the disgusting sentiment or rasa* (Kāvy. IV, 1, 10; IV, 2, 42. 46. 52).

ಬೀಭತ್ಸು bībhatsu. = ಬೀಭತ್ಸ. 2, N. of Arjuna. (J. 7, 23; 13, 15).

ಬೀಮು bīmu. Tbh. of ಭೀದು (Śmd. 339; C.).

ಬೀಯ bīya. Rice when cleared from the husk (Tē. ಬಿಯ್ಯ, ಬೀಯು): food. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯು (ಅಮೃತ, ಅಮು ಮುಗ್, etc. Kk. 10*a*).

ಬೀಯು bīyu. = ಬಿಯ್ಯ. Tbh. of ಭಯ. (Bp. 25, 10; 28, 22; 29, 30; Bh. 1, 10, 14; 2, 1, 39; 7, 1, 16; 8, 18, 23). 2, in a destructive, hurtful manner (Bh. 1, 10, 26).

ಬೀರ bīra. = ಶೂರ 1, ವೀರ (Śmd. 342), ಬೀರೆ. A hero, a brave man, a warrior. 2, Virabhadra (Kk. 6; Śm. 5; V. 4, 36), who is especially the shepherd caste's deity; a common proper name among shepherds (My.). 3, heroism, valour (see Śmd. s. ಶೌರು 1; Abh. P. 11, 36; 14, 119). — ಬೀರಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. A kaccĕ fit for warriors or brave men (Rāv. 6, after 11; My.). — ಬೀರಜೆಗಡೆ. A jĕgaḍĕ fit for warriors etc. (Rāv. 6, after 11). — ಬೀರದ ಧವಿ. A ḍhavuḍĕ fit for warriors etc. (Rāv. 6, after 11). — ಬೀರಮದ್ದಳೆ. -ಮದ್ದಳೆ. A maddaḷĕ fit for warriors etc. (Čpr. 7, 43; Abh. P. 13, after 34). — ಬೀರವಿರಿ. Tbh. of ವೀರಶ್ರೀ (Śmd. 376: Abh. P. 12, after 49; Rāv. 6, after 11).

ಬೀರಿ bīri. N. of shepherds' women (My.).

ಬೀರು bīru. A "bureau" (My.). 2, "beer" (My.).

ಬೀರೆ bīre. = ಬೀರ. Virabhadra (My.). — ಬೀರದೇವ. = ಬೀರ. (My.). ಮಾಡಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲ, ಬೀರದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿಸಿಯಿಲ್ಲ (Prv., used of unchaste widows).

ಬೀಸ್ bīs. (Śmd. 59). **ಬೀಸು.** 1. To throw away: to fling, to throw, as an arrow, a stone, stick, etc. (J. 22, 15; 33, 11, where ಬೀಮ್; My.; T. ವೀಸು; *cf.* ಬೀಸು 1);—to give away according to one's inclination or at one's pleasure, to spend or bestow profusely, to give liberally or magnanimously (ಸ್ವೇಚ್ಛಾವ್ಯಯಾಸ Śmd. Dh.; T. ವೀ ಇಲ್, a liberal giving); to spread (v. t.). P. p. ಬೀಸ್ (Čpr. 6, 82), ಬೀಸುವ (1, 51). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳುಮುಂ ಒಳಕೊಳ್ಳಾಳ್ವನಪ್ಪಿನಂತಿ ಮೋಳ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಸಿದ್ (Śmd. 208). See Čpr. 3, 16. 81; Abh. P. 1, 103; 8, 12; Grj. 4, after 89; 4, 90; Bp. 1, 50; 26, 8; 42, 18; Rāv. 3, 99; 13, 69. 91; Śiv. 3, 62; Prll. 3, 31; Rāghū. 17, 74; J. 15, 43; B. 2, 14. 2, to spread, to become extensive (Bp. 10, 8; 36, 28; J. 15, 9, where ಬೀಮ್).

ಬೀಸ್ bīs. **ಬೀಸು.** 2. Throwing, flinging;—spending profusely (Bp. 40, 57). — ಬೀಸುಗುಣ್ಣ. A ball that is thrown (C. Bp. 42, 27).

ಬೀಸ್ಕೊಗ bīsiga. A scattered, disorderly mass (Ch. v. 19).

ಬೀವು bīvu. A kind of utensil (ಕೃತ್ತಿಕೆ Mr. 207).

ಬೀಸ bisa. = ಬೀಸು 2. — ಬೀಸಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A kind of knife or sword (ತೋಮರ, ವಡ್ಡ G.).

ಬೀಸಣಿಕೆ bisaṇikĕ. = ಬೀಸಣಿಗೆ. (My.; ತಾಲವೃಸ್ತ, ವ್ಯಜನ G.; B. 3, 80; 5, 238).

ಬೀಸಣಿಗೆ bisaṇigĕ. (fr. ಬೀಸು 1). A fan (ತಾಲವೃಸ್ತ, ವ್ಯಜನ Hit., Mr. 208; ವ್ಯಜನ, ತಾಲವೃಸ್ತಕ Nr., Sl. 231; ಪಂಗ್ರಹ, ವ್ಯಜನ Kn. 166; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ Ct. II, 47; Bp. 12, 9; Sl. 240; T. ವಿಜಣಿ; M. ವೀಜಣೀ; Te. ವೀಜನೋಲು, ವೀಜನಮು).

ಬೀಸರ bisara. (fr. ಬೀ). End; destruction (Ćpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 119). ಆ ಸುಮೇಧನಸುತರ ಸರಳ ವಿಶಾಸವನು ಖಂಡಿಸಿದರ್, ಅವನ ಬೀಸರಕೆ ಬಗ್ಗದ್ದ ಬೀದುಳ ಘಟರ ಕೆದೆಯುಜ್ಜಂ (Bh. 7, 6, 83). — ಬೀಸರಮೈಗು. -ಂ-ಪೊಗು. To reach the end, to terminate, to have an end. ಪಲವು ಜಗೆಯು ಗಾಣಂಗಳಂ ಬಿರ್ದುವರೆ ಬಳ್ಕವರೆ ಗೋರಿವರೆ ಕಣ್ಣಳವಲೆಗಳೆಮ್ಬಿವಂ ಬೀಸರಮೈಗದೆ ಬಿರ್ದ ಬೀಸಿಜಾಗಳ್ (Rśv. 5, after 114).

ಬೀಸಸೆ bisigĕ. Tbh. of ಎಂಬತ್ತು. Twenty (My.). 2, twenty palas (see Mr. s. ಪಾಗ).

ಬೀಸಿಸು bisisu. To cause to turn round, mill, etc. (My.; B. 5, 139).

ಬೀಸು bisu. 1. (= ಬಿಸು 2). To swing, to turn round, to whirl, to wave, to brandish;—to fan (Ćpr. 5, after 19; 8, 91);—to throw, as a net;—to blow, as the wind (Ćpr. 8, 98);—to mill, to grind (ಅವರ್ಗಣ Śmd. Dh.; C.; T. ವೀಚು; M. ವೀಚು, ವೀಯು, ವೀಸು; Te. ವಿಸರು, ವೀಚು, ವೀಸು; *cf.* ವೀಜನ). ಕೆಯ್ಯಾರದುಂ ಬೀಸಿವನ್ನೆ ಬಚ್ಚಿತ್ತಾಗಿ ತೋಲ್ಪುದುಂ ಸೊಕ್ಕೆ (Śmd. 26). ನುಡಿ ಏಂ ಬೀಸುಗುಂ ಗಜ್ಜ ಬಾಹಂ (267). ಖಡ್ಗಾಯುಧಬಾಹಮುಂ ಪೊಳೆದ ಮಿಂಚಿನ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸುಗು! (272). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕದಲ್ವುದು (297). ಬೀಸುವ ಬಾಹುರಂ (201). ತೊಡರೆ ಮಿಷ್ ಮೃಗ ಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಮಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮುಷ್ ಒತ್ತಿ (Lilv. 3, 2). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೀ ಬಾಹ.— ಬೀಸೊ ಕೆಯ್ (or ಬೀಸೊ ಪೊಣ್ಣೆ) ತಪ್ಪದರೆ ಸಹಸ್ರಶಾಲ (Prvs.). ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವರು (ಸೂತ, ಬಾಲಿ, ಬಲೆಗಾರ Nn. 32). See Bp. 27, 20. 23. 26; 32, 25; 36, 47; 38, 9; 61, 11; Bh. 1, 8, 53; 3, 13, 30; Rśv. 5, 32; 11, 23; Śśv. 1, after 70; 3, 64; J. 3, 2; 15, 3. 17; 28, 36; Sl. 267. 306; B. 5, 129. 238; ಕೆಯ್ವಾಸು, ಬಲೆವೀಸು; Prv. s. ಯಾವ. **2,** to cast, *i. e.* to put, bamboo rafters on a sloping roof (My.). — ಬೀಸಾಡು. -ಆಡು. (= ವಿಸಾಡು). To swing and let go from the hand: to fling, to throw away (ಕದವಿದೋಷನ Śmd. Dh.; Dp. 119, 3; My.); to cast away carelessly, etc. (ಪ್ರಮಾದವ್ಯಜನ, ವಿಸುಡು Śmd. Dh.; My.). 2, to turn or swing about, as an elephant's ears (v. l., B. 4, 22). 3, to be flung away or lost from carelessness (My.). — ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. A millstone (ಸಂಧಿತ Mr. 206). ಬಿಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ತೋಲ್ಯಿಸು. — ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲು. = ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. (B. 5, 139. 134. 148. 180; My.).

ಬೀಸು bisu. 2. = ಬೀಸ. Swinging, etc. See ಬಿಡ-. — ಬೀಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A millstone (My.). — ಬೀಸುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An arm or hand that is swung about (Bp. 20, 11). — ಬೀಸುತೋಳ್. -ತೋಳ್. An arm that is swung about (V. 11, 60). — ಬೀಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23; Śśv. 3, 23). ಬಾಸುವಲೆ ಬೀಸುವಲೆ (Rāghś. 17, 67).

ಬೀಳ್ bil. ಬೀಲ್ವು. 1. = ಬಿದ್ 1, q. v. To fall, etc. (ಪತನ Śmd. Dh., Nn. 154, Śm. 115; ಪತನಕ್ರಿಯೆ Śmd. I; ವಪತಿಸು Śm. 60). The P. pa. ಬಿದ್ದು, ಬಿದುರ್, ಬಿದ್ದ are taken from ಬಿದ್ 1; as also the forms of the 3rd person singular imperfect ಬಿದ್ದುದು, ಬಿದುರ್ದು, ಬಿದ್ದುದು, ಬಿತ್ತು. ಬೀದ್ಪ (Bp. 45, 20. 33; 46, 57; 60, 57), ಬೀದುವ, ಬೀದೋ (C.). ಕೂಡಿವರಿಗೆ ರವಂ ಬಗೆಜಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀದ್ಪುರ್ಗೇಂ ಸತ್ಯಯುಗೆ (Śmd. 55). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನದುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹಮೆನ್ಬ ಬುಬುಕೆಯೇಳ್ ನೀಂ ತೊವರ್ದುರ್ ಬೀಡುವೆ, ಬೀವನೆ, ನವೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಪ್ಪು (Jmt. 24). ಪಸಿದ್ದ ಪುತ್ರ ಪೋಳವಿದ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಮು ತಿಶಾದ ನದಿ (ತತದ್ದು); ಪಸಿವು ಬೀದಿಲಾಮುಂ (ವಿಷ ಪೋಸ್ಕುಮು, ಪಕ್ಕ Nr.). ಬೀಡೋ ಸ್ವಧಾವಧೃತರು (ಪತಮಾಲು, ಪಾತುಕ Sl. 300). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದುದು (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, ಅವಸ್ಥ, ಅವಮ್ಯ 376). ದಾಡಿ ಬಿದ್ದದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ಯ, ವಸ್ಯ, ಭ್ರಷ್ಟ, etc. 382). ಮೂತುಗಳಿಂಯದಧನುರಿಗೆ ಮಾಣಿಕಳ ತೂಮ ಬಿದ್ದಲ್ಲೆ (Sp.; see ತೂಮ ಬೀದು). ಸೂರ್ಯಾನು ಇಲ್ಲಬಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಳೆ ಬೀದುತ್ತಿತ್ತು (B. 2, 24). ಎಮ್ಮೀ ಮಹುಗು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು,...ವೇಳೆಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವದು (4, 1). ಈಗ ನೀನು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (4, 2). ಹೊತ್ತು ಬಪ್ಪಾಗ ಉಮು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೀತು (4, 13). ತಮುಗಿನ್ನ ಬಲಿಷ್ಠರಾವವರ ಕೂಡ ಸರಿಕತನದ ಸಮ್ಮಸ್ಥ ಮಾಡುವ ಫಲಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀದು ಬಾರದು (4, 12). ಖಾಸಿಜೋಟಿ ಹಲವು ರೀತಿಯಿಸ್ಸ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀದುತ್ತವೆ (4, 15). ತುಳಾಪುರವೆಮ್ಬ ಪಿಸರು ಬೀದಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿವೆಸ್ಸರೆ (4, 30). ಮೂರ ದೂರ ಸ್ಥಲಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಆರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ, ಮುಕ್ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ, ಒಸ್ಸು ರೂಪಾಯಿಯು ತನಕ, ಬೀದುವದು (are to be laid or paid down as price or postage, 4, 37). ವ್ಯಮಾಜಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆವುಗಳ ಕಾರಣ ಬೀದುತ್ತವೆ (4, 88). ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಣ್ಣಾಪ ಧಾತುಗಳು ಪಲವು ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ವಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಷಲವಾಗಿ ಮೊಸುವ ಕಾರಣ ಆವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಕಡಿಮೆ ಬೀದುವದು (4, 95). ಇನ್ನೊಬ್ಬನ್ನು ವಸ್ತ್ರವ ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಜಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡೂವರೆ ವಳ್ಳ ಸಣ ಬೀದಲಿಲ್ಲ (are not required, 4, 103). ಉಗಿಯು ಯಪ್ಪದಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕ್ರಯ ಬೀದುವೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (4, 103). ನನ್ನ ತಿಗಟೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮೊಗ್ಗೆನ್ನು, ಮುನ್ನೆ ಆವಶ ಕಾರಣ ಬಿದ್ದವರ್ನ್ನ (4, 110). ಇನ್ನು ಮುಕ್ಕೆ ವರ್ಷ ಪಗಳಿನ್ನ ಹೆಗಿಸಬ್ಬ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲೀ ತರಿಸುವ ಕಾರಣ ಬೀದಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 165). ಅಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮು ಬೀದುವೆ ನಿನಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳು ಮೊಸೆಯುವವ (4, 180). ಶಯಾಮ್ಯಗಳ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಬೀದುವದು (4, 193). ಸೋಣ ಬಿದ್ದ ಉಪಾ ಮಾಡಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ದಾಢೆ ಪಡುವ ದಾಯಿಗಿನ್ನ ಬಳಸ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀದೋಡುತ್ತದು.—ಬಿದ್ದ ಬದ್ಗಿ ಬೆದರೆ ಅಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬದ್ಗಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). See Bp. 5, 52; 16, 5; 20, 21; 40, 6; 46, 44; 47, 10; 52, 17; 55, 4; 58, 28; 61, 11; Bh. 1, 8, 91; 1, 19, 19; 2, 18, 16; Rām. 3, 2, 21; Sl. 83. 87. 115. 267. 274. 299; B. 5, 280. 301; ಕಡಿಪ್ಪ, ಜಗ್ರುವೀಪ್, ಬಮ್ಮಿಪ್; Prvs. s. ತಾಸು. — ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳು. To lie down (B. 2, 50; 3, 10. 109; 4, 213; C.). — ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗು. To wallow from laughter (B. 2, 34; C.). — ಬೀಳಿಸು ಹಿಸು. -ಕೆಡಹಿಸು. To cause to fall (Bh. 6, 5, 13). — ಬೀಳ್ ಪಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To fell (Rām. in W. v. 449). — ಬೀದು ಸೆ. To beat down (Bp. 14, 20). — ಬೀದು ಹೊಡೆ. = ಬೀದು ಸೆ (Bp. 49, 10).

ಬೀಲ್ವು bil. ಬೀಲ್ವಿ. 2. = ಬೀಳು 4. A waste, etc. (ಮಾಡದ ಕೆಯ್ Śmd. I; ಬಿಲ್ಲೆಕ್ಕಿತ್ತ Śmd. Dh., Śm. 115; My.). **2,** that which is inferior or bad (My.; see ಬೀಳು ಬೀದು). **3,** a mistake, as in writing (J. 30, 25). **4,** prostration (from disease, My.). — ಬೀದು ಕೆಡಪ. To leave uncultivated or fallow (My.). — ಬೀದುಗೆಡಪ. -ಕೆಡಿಪ. = ಬೀದು ಕೆಡಪು. (B. 5, 85). — ಬೀದು ಬೀದು. = ಬೀದು ಬೀದು. To remain untilled (B. 5, 99. 105; My.). ಬಾಳ್ಕೆಯು

ವ್ಯ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಬೀಬು ಬಿಷ್ಟರೆ ಬಾಡ್ಯಾನು (Prv.). — ಬೀಬುಘೂ ಮು. = ಬೀಬು. (My.). ಬೀಬುಘೂಮಿಯನ್ನು ಮೋಸಬಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾ ಮೋಣ (G. 127). — ಬೀಬುಬಿಚ್ಚಿ. A powerless arm (My.). ಬಾಯುತೋಬಿಚ್ಚಿ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀಬುಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಷ್ಟು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬೀಬುಮಜ್ಜ. A bad, worthless word or speech (Bh. 8, 9, 12). — ಬೀಬ್ಯಾಡು. To worst (Rām. 1, 5, 32).—See Prv. s. ತಾನು.

ಬೀಬ್ bīḷ. ಬೀಬುು. 3. = ಬೀಗು 2 (Śmd. 28). Leaving, leave, etc. — ಬೀಬಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A consonant (ವ್ಯಂಜನ Śmd. 146; Śk.; *cf.* ಬೀಬು 2? M. ಎಬಿಷ್ಟರ, a letter that might be left out). — ಬೀಬು ಕೊಡು. = ಬೀಬಿಷ್ಟಿಡು. (Bh. 1, 8, 60; 2, 13, 18). — ಬೀಬುವೆ. -ಉವೆ. A garment that has been (worn and) left or put away (as unclean, Abh. P. 9, 178; V. 38, 66). — ಬೀಬಿಷ್ಟಿಡು. = ಬೀಬು ಕೊಡು. To give leave to go: to dismiss (with accusative, Rāv. 13, after 97; Śāv. 5, 55; 5, after 55; J. 7, 35; 18, 30; 31, 53). — ಬೀಬಿಷ್ಟಿಳ್. = ಬೀಬು ಕೊಳ್ (Śmd. 28). To take leave to go: to quit (with accusative, Cpr. 3, after 80; 7, after 28; Abh. P. 7, after 7; Bh. 1, 8, 60. 66; J. 2, 45; 5, 60; 18, 6; 29, 26. 27. 40). — ಬೀಬಿಷ್ಟಿಳಿಸು. To give leave to go: to dismiss (with accusative, Abh. 7, after 84). — ಬೀಬಿಷ್ಟಿಳ್. = ಬೀಬಿಷ್ಟಿಳ್. (with accusative, Bp. 4, 49).

ಬೀಬಿಲ್ bīḷal. ಬೀಬಿಲು. = ಬಿಬಲ್, etc. ಮುರದ ಬೀಬಲು (ಜಟ, 3ಛೆ IIIಟ.; ಜಟ Kk. 19, o. r. ಬೀಬಿಲ್). ಗುಷ್ಟಗೊಬ್ಬಿಸಿದ ಬೀಬಲು (ಕ್ಷುದ್ರ, ಪ್ರಸ್ಥಪಾಠಾಶಿಛ Nr.).

ಬೀಬಿಲ್ bīḷil. ಬೀಬಿಲು. = ಬೀಬಲ್, etc. (ಮುರದ ಬೆಡ Śmd. I, Śm. 24; 3ಛೆ, ಜಟ Mr. 106). ಮುರದ ಬೀಬಿಲು (ಋಜಾ ತಟ Kn. 60; 3ಛೆ, ಜಟ 100, o. r. ಬೀಬಲು).

ಬೀಬಿಸು bīḷisu. To cause to fall; to fell, etc. (My.; J. 22, 7; Bh. 4, 4, 99).

ಬೀಬು bīḷu. 1. 2. 3. = ಬೀಬ್ 1. 2 (C.). 3. P. p. of the verb: ಬಿದ್ದು (C.).

ಬೀಬು bīḷu. 4. A creeping plant, a creeper (My.; see Prv. s. ತಾನು).

ಬೀಬುಲ್ bīḷul. ಬೀಬುಲು. = ಬೀಬಲ್, etc. ಕೊಬ್ಬಿಸಿದ ಬೀಬುಲು (ಶಾಕಾಶಿಛೆ, ಆಪರೋಷ Nr.).

ಬೀಬುವಿಕೆ bīḷuvikĕ. Falling, etc. (ವ್ಯಸನ, ಧ್ವಂಸ Śk. 437).

ಬು bu. An imitative sound. — ಬು ಬು ಬು. rep. (Bp. 9, 12; 58, 28). — ಬು ಬೂ ಬೂ. rep. The sound of a large kahaḷe (My.).

ಬುಕ buka. = ಪುಕ. (ಗೋಳೀ ಹೂವು G.).

ಬುಕಾಪಿ bukāpi. Powder (My.; Mhr. ಬುಕಟೀ, ಬುಕಣೀ, ಬುಕೀ).

ಬುಕ್ಕ bukka. 1. *The heart* (ಆಗ್ರಮಾನ, ಬುಷ ಬೆಕ್ಕು Mr. 398). 2, a goat.

ಬುಕ್ಕ bukka. 2. (Tbh. of ಭುಕ್ಕ). — ಬುಕ್ಕರಾಯ. N. of a king. ಬುಕ್ಕರಾಯ ಮುದ್ದ, ಚಿಕ್ಕನ ಮಡಿ ಕೊಟ್ಟ (Prv.).

ಬುಕ್ಕೆ bukkĕ. A fragrant powder, much used in offering to idols (Mhr. ಬುಕಾ, ಭುಕಾ). — ಬುಕ್ಕಬಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕೆ, ಬುಕ್ಕಪಿಟ್ಟು. (My.; ಪಟಿಷಾಸ, ಪಿಟ್ಟಾಸ G.; B. 4, 147). — ಬುಕ್ಕೆಬಿಟ್ಟು ಗಾಡು. (ಸುಗಳ್ಳಿ G.). — ಬುಕ್ಕೆಪಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕೆಬಿಟ್ಟು. (ಪರ್ಷ, etc. Śk. 225). See ಮೇಲು-.

ಬುಕ್ಕೆ bukkĕ. *The heart.*

ಬುಗ buga. = ಭುಗ, ಭುಗಿ, etc. — ಬುಗ ಬುಗಲೆ. rep. With the repeated sound of ಬುಗ (My.).

ಬುಗಡಿ bugaḍi. = ಬುಗುಡಿ. An ear-ornament of females worn in the upper part of the ear (My.; T. ಪುಗಿಪಿ, Tē. ಜೋಗಡ; Mhr. ಬುಗಡೀ). ಬುಗಡಿಮಾವರೆ ಪಗಡೀ ಮುಗಳಿಗೆ ಆಗ ವೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಪಗಡಿ and ವೇಗಡೆ 1. — ಬುಗಡಿಮಂಡು. -ಆಂಡು. A kind of ornamental border (My.).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬುಗುರಿ. The porcher tree, Hibiscus populneoides Roxb. (Thespesia populnea Corr.; My. = T. ಪುವರಮು; its fruits are used like tops).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬುಗರಿ, ಬುಗುರಿ, ಜೋಗರಿ. A spinning top (J. 13, 5; My.; Mhr. ಫೋಪರಾ, ಫೋಪಂರಾ, fr. ಫೋಪರಣೇ, to turn round). — ಬುಗರಿಯಾಟ. -ಆಟ. A game at tops (My.). — ಬುಗರಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To spin a top (My.).

ಬುಗಿ bugi. = ಭುಗಿ, etc. (My.).

ಬುಗಿಲ್ bugil. = ಭುಗಿಲ್. (My.).

ಬುಗಿಲನೆ bugilanĕ. = ಭುಗಿಲನೆ. (My.).

ಬುಗು bugu. = ಭುಗು. (My.).

ಬುಗುಟೆ bugutĕ. = ಬುಗುಡು. (Bp. 38, 28).

ಬುಗುಡಿ bugudi. N. of a milky plant (ಕ್ಷೀರಜಾ Mr. 147).

ಬುಗುಡಿ bugudi. = ಬುಗಡಿ. (My.; Sl. 218).

ಬುಗುಡು bugudu. = ಬುಗುಟೆ. A swelling, an eminence, an elevation, a protuberance (Tē. ಪುಂಗುಡು, ಬುಬಿಸು; Tē. ಜೊಡ್ಡು, a prominent navel; see ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಬಗುಡ, ಬುಡ್ಡೆ, ಜೋಡೆ). See ಆತಿಪಳ್ಳಬುಗುಡು. ಮೋಕ್ಕದು ಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಣೆಲ, ತುಣ್ಣೆಳ Nr.). — ಬುಗುಡುಮೋಕ್ಕದ್. A prominent navel (ತುಣ್ಣೆ Mr. 388).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರಿ. (My.). ೩, = ಅಸ್ಥಸ್ಥೆ (Mr. 117, where another MS., instead of ಬುಗುರಿ, reads ಭಾಗು).

ಬುಗುರಿ bugurī. = ಬುಗರಿ, etc. (My.; Sl. 72).

ಬುಗ್ಗಿ buggi. The cheek (? Tē. ಬುಗ್ಗ). ಹೆಗ್ಗಳದ ಭಾಗ್ಯ ವೆ ಗದಾಗೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬುಗ್ಗಿಯ ಮೊಯ್ಯೊನ್ನು ಹೋದೆಯೆಡೆ ಕ್ರಾಣಿ (Dp. 38, 2).

ಬುಗ್ಗೆ buggĕ. A spring of water, the source of a river, a fountain (B. 4, 172; Tē.; *cf.* ಪುಗ್ಗು; ಪುಟ). ಬುಗ್ಗೆಯು ನೀರು ತೆಗೆಯುವವಕ್ಕೆ ಪಗ್ಗ ಜೇಕೆ? (Prv.).

ಬುಜ buja. 1. Tbh. of ಭೂರ್ಜ. — ಬುಜಪತ್ರಗಿಡ. (ಭೂರ್ಜ, ತಮಿ, ಮೈಮುಪ್ಪಡ Sl. 132). — ಬುಜಪತ್ರೆ. Birch-bark (My.; Mhr. ಭುಜಪತ್ರ).

ಬುಜ buja. 2. Tbh. of ಭುಜ. (My.).

ಬುಜಿಸು bujisu. Tbh. of ಭುಜಿಸು. (My.).

ಬುಜ್ಜಯಿಸು bujjayisu. = ಬುಜ್ಜಿಸು. To cajole, to flatter, to console, to persuade (Tē. ಬುಜ್ಜಗಿಂಚು; *cf.* ಪುಸಲಾಯಿಸು, ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1, ಮೋಸರಿಸು, ಮೋಳಯಿಸು). ಬುಜ್ಜಯಿಸುವ ನುಡಿ (ಸಾಸ್ಕ್ಯ IIIಟ.).

ಬುಜ್ಜಿಸು bujjisu. = ಬುಜ್ಜಯಿಸು. (Bp. 22, 38).

ಬುಟೆ buṭe. = ಬುಟ್ಟಿ, ಬುಟ್ಟೆ, ಬೂಟೆ. A flower or other figure worked, painted or drawn (Mhr., H. ಬೂಟಾ, ಬುಟ್ಟಾ; My.; Br.).

ಬುಟೇದಾರ buṭe-dāra. Decorated with flowery work (Mhr.; My., also ಬುಟೇದಾರಿ). ಬುಟೇದಾರಿಯಷ್ಟಿಪ ದುಮದುಗಾಸಿಗಳ್ಳಿದೆ ದುರಿದುಮಳನಿಗೆ ಒಪ್ಪುತೇ? (Prv.).

ಬುಟ್ಟ buṭṭa. = ಬುಟೆ, etc. (My.).

ಬುಟ್ಟಿ *buṭṭi.* = ಪಟ್ಟಿ 2, ಬುಟ್ಟಿ. A basket of bamboo, etc. of various shapes, especially for flowers, fruits, fishes, etc. (C.; B. 4, 62. 178; Sl. 86; Tē. ಬುಟ್ಟು). ಗೋಪಾಳಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರ ಹೊಳ್ಳ ಹಾಗೆ.—ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾಣನ್ನ (ಜವಾದರೂ ಮಾನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ಯ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prvs.). 2, a mere basket: an untrimmed object. ಕಳೆದು ತಲೆ ನೋಡು! ಹ್ಯಾಗೆ ಬುಟ್ಟಿ ಆಗಿದೆ! (B. 1, 6). See Prv. s. ಮುಖ ಕಟ್ಟು 1.

ಬುಟ್ಟಿ *buṭṭē.* = ಬುಟ್ಟಿ. (S. Mhr.).

ಬುಟ್ಟಿ *buṭṭē.* = ಬುಟಿ, etc. (My.).

ಬುಡ *buḍa.* = ಬುಡು, ಬೊಡ. A sound in imitation of that produced by a vessel, etc. when immersed into water, or by water issuing from the spout of a vessel, and of that produced by the buḍabuḍikĕ (C.; Tē.; Mhr. ಬುಡ ಬುಡಕೋ, to bubble; to mumble, mutter). — ಬುಡ ಬುಡನೆ. With a repetition of the sound of buḍa (My.). — ಬುಡ ಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. (My.; ಪದುರು Sl. 63). — ಬುಡ ಬುಡಿಸು. To have or produce the repeated sound of buḍa (Rām. 3, 8, 4).

ಬುಡ *buḍa.* = ಬುಡಕು, (ಬೊಡ್ಡಿ 2, ಬೊಡ್ಡೆ). (Tbh. of ಬುಡ್ಡ). The bottom or lowest part of anything, the place or side underneath, the lower side, the foot of a tree, the root of the tongue, etc. (C.; Tē.; ಬುಡ್ಡ, ಬೊಡ್ಡೆ G.; Mhr. ಬುಡವಾ, ಬುಡೂ, ಬೂಡ). ಮರದ ಬುಡ (ಮೂಲ, ಬುಡ್ಡ Sl. 122). ಮರದ ಬುಡದಿಲ್ಲ ತುದಿಯ ಪರಿಯಂಗೂ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳು (ಆದ ರೋಹ 121). ಬುಡದ ಬೇರಿನ ಕಿಮ್ಮಿ (ತಾಲೂಕ 95). ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಬುಡ (ಪಕ್ಷಿ, ಪಕ್ಷಿ ಮೂಲ 178. 425). ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ, ಬೆಕ್ಕಿಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ 209). ಆನೆಯ ಕವಿಯ ಬುಡ (ಹೂಲಿಕೆ, ಕರ್ಣ ಮೂಲ 270). ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬುಡ (ಜಜ್ಞಾಮೂಲ Kmd. 43 Cm.). ಶುಮರೆಯು ಜೀವದ ಬುಡಕೆ ಹಾಕುವದು (ಅಮರಾಶ); ಗಿಡಗಳ ಬುಡ ಕ್ಕೆ ಮೂಡುವ ನೀರಿನ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ); ಹಕ್ಕೀ ಪಕ್ಕದ ಬುಡ (ಪಕ್ಷ 3); ಗಿಡದ ಬುಡ (ಮೂಲ); ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ವಪ್ನ G.). ಮೊಗ್ಗೀ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36). ರಸವನ್ನು ... ಒಲೆಗುನ್ನಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (3, 46). ಲಂಗರವು ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬುಡದೊಳಗಿನ ಕೆಸರೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕ್ಕಾ (3, 118). ನೀರಿಯು ಎಲೆಗಳು ದೇಟ್ಟಿನ ಬುಡದಿಲ್ಲ ತುದಿಯ ತನಕ ಎದರೆದವಕ್ಕೆ ಸಾಲುಗೊಟ್ಟೆರುತ್ತವೆ (4, 54). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊ ಪ್ಪರಿಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (4, 203). ಆ ಹೂಜಿಯನ್ನು ಬುಡ ಮೇಲು ಮಾಡಿ ಹಿಂಡಿದನು (5, 143). ಗೇಣ್ಣಾದ್ಯಗಳ ಕೋಡಿನ ಬುಡದ ಸುತ್ತಳತೆ (5, 249). ಮರ ದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೊಮ್ಮು ಕೊಣ್ಣು, ಮೂತಾಡುತ್ತಾರೆ (My.). ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾದೀತೇದುಗ್ಗೇ?—ಬುಡ ಹತ್ತಲಿಯದವರ ನಮ ಹತ್ತಾನೆ?—ಎಣ್ಣೀ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮುಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ.—ಕಟ್ಟು ಕೊಸರಿಸಿದ್ದ ಮೆಚ್ಚರೂ ಬುಡದಿಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚರೂ ಸವಿಯೂ ನೆ ಕ.—ನಮುಮರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prvs.). — ಬುಡಕಟ್ಟು. A clan, a family (My.). — ಬುಡಭಾಗ. The bottom; the root; the foot. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬುಡಭಾಗ (ಸೂಸಿ, ಕೆಳಪ್ರಾಣಿಗಳ G.). ಆ ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಭಾಗವು (B. 5, 46). — ಬುಡಮೂಲೆ. The lower side (S. Mhr.).

ಬುಡಕು *buḍaku.* = ಬುಡ. ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಕಿನ ಧೂಮಿ (ಉದಯಕ್ಕ G.).

ಬುಡಕ್ಕನೆ *buḍakkanĕ.* With the sound of ಬುಡ (My.; Mhr. ಬುಡಕನ).

ಬುಡಮೆ *buḍamĕ.* = ಬುಡುಮೆ. A sort of cucumber (Tē.; My.).

ಬುಡು *buḍu.* = ಬುಡ, etc. — ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡಬುಡಿಕೆ. A small rattle-drum (My.). 2, untruth (My.). — ಬುಡು ಬುಡಿಕೆಯವ. -ಆವ. A fantastically dressed Mahratta Śūdra and mendicant fortune-teller, who carries a buḍubuḍikĕ (My.).

ಬುಡುಬುಡು *buḍubuḍu.* (= ಬುಡ). — ಬುಡುಬುಡಾಗಿನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant forming roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.).

ಬುಡುಮೆ *buḍumĕ.* = ಬುಡಮೆ. See ಕಾಡು-. — ಬುಡುಮೆ ಕಾಯಿ. (ಚಿತ್ರ, etc., ಪೆಡ್ಡಿಕ್ಕೆರು, ಪಾಪರೆಟ್ಟು Sl. 161). — ಬುಡು ಮುಳ್ಳಿ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (Sr. & Pl.).

ಬುಡ್ಡಿ *buḍḍi.* 1. (= ಬುಮುಡಿ). A (glass) bottle (for ink, My.; Tē., T.).

ಬುಡ್ಡಿ *buḍḍi.* 2. See s. ಬುಡ್ಡು.

ಬುಡ್ಡು *buḍḍu.* = ಬುಮುಡು, etc. Roundness, curredness. — ಬುಡ್ಡ. -ಆ 3. A bandy-legged man (My.). Feminine ಬುಡ್ಡಿ (My.).

ಬುಡ್ಡೆ *buḍḍĕ.* (fr. ಬುಗೆಯನು). A rising or swelling: a swollen testicle (My.; Tē.; ಬುಡ್ಡೆ ಅದೆಯಲು, My.; see Prv. s. ನಮುಮ್ಬು).

ಬುಡ್ಡೆ *buḍḍĕ.* = ಬುಮುಡೆ, etc. (My.).

ಬುತ್ತಿ *butti.* (Tbh. of ಭುಕ್ತಿ). Food (prepared for a journey, especially boiled rice), travelling provisions (C.; Tē.; Abhā. 2, 96). ಅವನು ತನಗೆ ಹತ್ತು ದಿವ್ಯ ರೊಟ್ಟಿ, ಬುತ್ತೀ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಅವನು ಪ್ರಾಯಿಗೆ ಒನ್ನು ತುಣುಸು ರೊಟ್ಟಿ, ತುಸು ಬುತ್ತೀ ಹಾಕಿದನು (3, 122). ಅವನು ಆ ಬಡ ಸೀಮೆಗೆ ತನ್ನ ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಬುತ್ತೀ ಕೊಟ್ಟು (3, 124). ಬುತ್ತಿಯದ್ದರ ಎತ್ತಲೂ ಉಣ್ಣಾನು.—ಪ್ರಾಣಿ ತಲೇ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.—ನಿಶ್ಚಯದಾಗ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prvs.). — ಬುತ್ತಿಗಣ್ಣು. A bundle of travelling provisions (My.). ಅವನು ಬುತ್ತಿಗಣ್ಣು ದಿಟ್ಟಿ (B. 3, 122). — ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A thief who steals travelling provisions. ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳರಿಗೇಕೆ ಸತ್ಯದ್ರವಸಾಹಾರ? (Abhā. 1, 41).

ಬುದ *buda.* Tbh. of ಬುಧ (Śmd. 339; ತೆಂಗಳಾಗಾ, ಸೌಮ್ಯ Śm. 17).

ಬುದುಬುದ *budubuda.* Tbh. of ಬುದ್ಬುದ. (Bp. 37, 25; Bh. 1, 15, 19; 6, 4, 27; see ಜಲ-).

ಬುದ್ದಗಣಿ *buddagaṇi.* = ಬುದ್ದಲಿ, ಬುದ್ದಲಿಕೆ, ಬುದ್ದಿ. A bottle made of skin to hold oil, ghee, etc. (My.; Tē. ಬುದಗಿ; Mhr. ಬುದಲೇಂ, ಬುಧಲೇಂ). ತೊಗಲು ಬುದ್ದಣಿಗೆ (ಕೃತ್ತಿಸ್ನೇಹಾದ್ರ, ಕುತು); ಆ ಸ್ನೇಹಾದ್ರ ತಂಬಾಡೊಡೆ ಕುಡುವ ಎಣಿಯನು, ಆದು ಕೆಯ್ಯುದ್ದಿಗೆ (Mr.).

ಬುದ್ದಲಿ *buddali.* = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.). ತೊಗಲು ಬುದ್ದಲಿ (ಕುತು, ಎಣ್ಣೀ ಬುದ್ದಲಿ, ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುದಲಿ); ಬೆಳ್ಳದಾದ ಚರ್ಮದ ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುದಲಿ (ಕುತಪ, ಕೆಯ್ಯುದ್ದಲಿ Sl. 309).

ಬುದ್ದಲಿಕೆ *buddalikĕ.* = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ q. v., Mr. 213).

ಬುದ್ಧಿ *buddi.* Tbh. of ಬುದ್ಧಿ. (My.). See Prv. s. ಉದ್ದ. — ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸು. -ಳಿಸು. To impart knowledge, to give instruction (J. 17, 35). — ಬುದ್ಧಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬುದ್ಧಿಗೆಡು (Ur. 8, 23). — ಬುದ್ಧಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Understanding to be lost: to lose one's intellect. ಸಿದ್ದಿಗೆಟ್ಟಿತೋ? ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟಿತೋ? (Prv.). — ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who has ruined or lost his intellect (B. 2, 47; 3, 70). — ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The

state of having lost one's intellect (My.). — ಬುದ್ದಿಹೋಹಿಸು. -ಹೋಹಿಸು. To cause to abandon one's understanding, to stupify (J. 2, 12).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi(*i. e.* buddali)-vanta (*i. e.* panta = pantha). 1. The vessel by means of which a buddali, etc. are filled (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi-vanta. 2. Tbh. of ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತಿಕೆ buddivantikĕ. = ಬುದ್ಧಿ. (My.).

ಬುದ್ಧ buddha. Observed; known, understood; wakened, awake;—completely conscious, clever, wise, knowing; a wise or learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a Buddhist or Jaina; a saint of the Bauddha or Jaina sect; *a Buddha* (ಜಿನತೀರ್ಥಂಕರ, ಬೌದ್ಧ Nn. 44; ಬೌದ್ಧ Mr. 23). 3, the last one of the twenty-four Buddhas (or Arhats), the Buddha of the present cycle: Śâkya muni or Śâkya simha, Gautama, sometimes regarded as the ninth incarnation of Vishṇu.—See Bp. 53, 3; 54, 7.

ಬುದ್ಧಸಮಯ buddha-samaya. A congregration of Buddhas (Bp. 50, 50).

ಬುದ್ಧಾಣ್ಡಕ buddhâṇḍaka. *A building in which relics of Buddha are preserved.*

ಬುದ್ಧಾವತಾರ buddha-avatâra. The last but one or ninth incarnation of Vishṇu (ತ್ರೀಧರನ G.; My.).

ಬುದ್ಧಿ buddhi. = ಬುದ್ಧಿ. *Perception; intelligence, understanding, intellect, judgment, discernment, wisdom, sense;*—comprehension, knowledge;—opinion, notion, view, idea; purpose. 2, in accosting: well! right! etc. (B. 4, 127. 156). ಆಟ್ಟ ಮೂಲೆ ಒಂಬೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟ ಮೂಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಿಟ್ಟು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಳ್ಳ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು.—ಬುದ್ಧಿ ಇರುವಾಗ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಣಿಸಿರುವಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ.—ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ದನ ಸ್ಥೇಷ ಇದ್ದ ಮೂಸಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). See Prvs. 2. ಮೂಢ, ದುಃಖ ವರುಜ, ವಿಷ್ಣ. — ಬುದ್ಧಿಯಾಯು. -ಆಯು. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು. ಬುದ್ಧಿಯಾಯುವವಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗುದ್ದ್ಯಾಯುವವಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ (Prv.). — ಬುದ್ಧಿದೇಯ್. -ಹೇಬ್. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು. (Cpr. 6, after 88). — ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು. To advise, to instruct, to exhort (B. 4, 139). ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಸಂಗಡ ಗುದ್ದಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುದ್ಧಿಕ್ಷೀಣ buddhi-kshîṇa. A man whose intellect is diminished or lost (My.). 2, diminution or loss of intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ buddhi-pûrvaka. Designedly, purposely (Mhr.; B. 4, 154; My.).

ಬುದ್ಧಿಬಲ buddhi-bala. The power of intellect; intellectual prowess (My.).

ಬುದ್ಧಿವನ್ತ buddhi-vanta. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ 2. Tbh. of Sk. ಬುದ್ಧಿಮತ್. An intelligent, sensible, judicious, or learned man (ಬುದ್ಧಿವನ್ತ Śmd. 279 Cm.; ಫೀಮಾಸ್ Nn. 59; B. 1, 17; 3, 61; 4, 176). Feminines ಬುದ್ಧಿವನ್ತಳು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತೆ (My.; ಕ್ರಾಫ್ಟ್ G.). ಬುದ್ಧಿವನ್ತನೇ ಬಲವನ್ತನು.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮೂರು ಕಡೆ, ಅವ್ರಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಬ್ಬೇ ಕಡೆ.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತ ದೆಸ್ಸ ತಿನ್ನು, ಅವ್ರಬುದ್ಧಿನ ದಾಯಿಗೆ ಒರಸಿದ.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋಡ ಮುಖಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು.—ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ತಾಯಿಮೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬಾಕೆ (Prvs.).

ಬುದ್ಧಿವಾನ್ buddhi-vân. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223); a councillor (ಮನ್ತ್ರಿ, ಅಮಾತ್ಯ Mr. 266).

ಬುದ್ಧಿವಾನ buddhi-vâna. = ಬುದ್ಧಿವಾನ್. (ಫೀಮ Cb.; Mhr. ಬುದ್ಧಿ ಮಾನ).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಲ buddhi-vikala. A man defective in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಾರ buddhi-vikâra. Perverseness or confusion of understanding (My.).

ಬುದ್ಧಿವೈಕಲ್ಯ buddhi-vaikalya. Defect in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ buddhi-śâli. Intelligent; an intelligent person. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸಹಾಯ buddhi-sahâya. *A councillor, a minister.*

ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ buddhi-sâmarthya. = ಬುದ್ಧಿಬಲ. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸ್ಖಲಿತ್ಯ buddhi-skhâlitya. Error of judgment (My.).

ಬುದ್ಧಿಹೀನ buddhi-hina. Destitute of intelligence, ignorant, foolish, stupid; a stupid man. (My.; B. 3, 121). ಉಪ್ಪು ಮೀರಿದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನರು (Prv.). Feminines ಬುದ್ಧಿಹೀನಳು, ಬುದ್ಧಿಹೀನೆ (My.).

ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ buddhi-indriya. = ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ. A perceptive organ of sense, of which five are enumerated: eye, ear, nose, tongue, and skin, or seeing, hearing, smelling, tasting, and feeling, the mind (manas) being both an organ of perception and of action. (My.). *Cf.* ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ.

ಬುದ್ಬುದ budbuda. = ಬುಡುಬುಡ. *A bubble;* a spontaneously grown thing (ಪರ್ಪ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 73).

ಬುದ್ಲಿ budli. = ಬುದ್ದಡಿಗೆ, etc. (My.).

ಬುಧ್ budh. = ಬುಧ. (Śmd. 106).

ಬುಧ budha. = ಬುದ. *Wise, intelligent, sensible, prudent; a wise or learned man. 2, the planet Mercury, regarded as a son of the moon.*

ಬುಧಚಯ budha-chaya. A congregation of scholars (ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ Śmd. 253 Cm.).

ಬುಧವಾರ budha-vâra. Wednesday. (My.; B. 1, 7). ಬುಧವಾರದವರೆ ಯಾಯವಾರ ಇತ್ಯ ಬಾರದೆ?—ಬುಧವಾರದವರೆ ಸದೆಗೂ ದಿನ ಬಾರದೆ? (Prv.).

ಬುಧಾಗ್ರಣಿ budha-agraṇi. An eminent scholar (Kâvy. III, 3, B, 35).

ಬುಧಿತ budhita. *Known, understood.*

ಬುಧ್ನ budhna. = (ಬುಡ), ಪ್ರಷ್ಣ. *Depth, lowest part; the bottom of a vessel; the foot or root* (of a tree, etc., ಮೂಲ, ಮೊದಲು Nn. 136; ಹೊಪಡ Mr. 486). 2, height, bulkiness (ಔನ್ನತ್ಯ, ಹೊಪ್ಪಿತ್ತಾದಷ್ಟಾದು 136); a large abdomen (ಬೃಹತ್ ಹೊಟ್ಟೆ ದವ 486). 3, Śiva (ತಿತಿಕ್ಷಾ, ಈಶ್ವರ, 136; ತಿದ 486).

ಬುಧ್ಯ budhya. To be understood, observable, noticeable, noteworthy. (Bp. 24, 20).

ಬುಧ್ಯಾ budhyâ. Designedly, purposely (B. 4, 123).

ಬುನಗು bunagu. = ಬುನುಗು. The rear (My. as ಗುನಗು). ದಣ್ಣೆನ ಹಿಣ್ಣಿನ ಬುನಗು (ಪರಿಗ್ರಹ G.).

ಬುನಾದಿ bunâdi. The foundation of a building (My.; Br.; H. ಬುನಿಯಾದ್, bunyad).

ಬುನುಗು bunugu. = ಬುನಗು. ದಣ್ಣೆನ ಬುನುಗು (ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ G.).

ಬುನ್ದಿ bundi. A granule of gram-flour, etc. passed through a sieve and fried (My.; Mhr. ಬುನ್ದೆ).

ಬುನ್ನು bunnu. = ಬುನ್ನು, ಬೂನ್ನು, ಮೋನ್ನು. A coffee-berry (B. 4, 205; My.; Mhr., H. ಬುನ್ನ, ಬೂನ್ನ).

ಬುನ್ನು bunnu. = ಬುನ್ನು, etc. (St. & Pl.; M.).

ಬುಭುಕ್ಷಿತ bubhukshita. *Hungry;* needy. (B. 4, 17).

ಬುಭುಕ್ಷೆ bubhukshĕ. *Appetite, hunger.*

ಬುರಕೆ burake. = ಬುರಕೆ. A veil; a cover of cloth of a carriage, palankeen, etc.; a cloth covering the body and head of a horse; a top to a carriage (My.; G. 119; B. 5, 39; Mhr., H. ಬುರಕಾ, ಬುರಖಾ, ಬುರಖೀ, ಘುರಕೆ).

ಬುರಗಲು buragalu. = ಬುರುಗಲು. (My.).

ಬುರಲಿ burali. (ಬುರಲಿ). = ಬುರುಲಿ, ಬುರ್ರಿ. A quail (Pr.).

ಬುರಿಕೆ burike. = ಬುರಕೆ. (Sl. 277; My.).

ಬುರುಗಲು burugalu. = (ಪುರಿ 2), ಬುರಗಲು. Parched rice (that is also put into the mouth of a dead person, My.; Tē. ಬೊರುಗುಲು, ಬೋಗುಲು). ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಧಾನಿ, ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ Sl. 314).

ಬುರುಗು burugu. 1. Foam, lather, scum (ಸೀದರಿಸಿ ಬೆ.; Mhr. ಬುರುಬುರಣೇ, to mumble, mutter; to drizzle).

ಬುರುಗು burugu. (ಬುರಿಗು). 2. (= ಬು, ಬುರ್). Imitation of a harsh, loud sound. — ಬುರುಗು ಗಾಳಿ. -ಶಾಳಿ. = ಬೀಗಾರಿಳಿ. A kind of kāḷi (Ē. Bp. 5, 7).

ಬುರುಜು buruju. A bastion (My.; ಅಬ್ಬಾಲಿಳ G.; Tē. ಬುಜುಜು; Mhr., H.). ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಜು ಆದರೂ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರದೇ? (Prv.). 2, = ಬೂಜು No. 1. A drawn play at chess (My.).

ಬುರುಬ್ಟಿ burubṭi. = ಬುರುಬ್ಟಿ. A woman of the Burûḍa caste (Mhr. ಬುರೂಡ, Sk. ಬುರುಡ), who are basket-makers and workers in bamboo and cane (ಮೀಸಾರವಳು G.).

ಬುರುಬ್ಟಿ burubṭi. = ಬುರುಬ್ಟಿ. (J. 5, 58).

ಬುರುದೆ burudĕ. Mud, mire (Tē. ಬುರದೆ, ಬುರುದೆ; Jūs. 22, 53).

ಬುರುಲಿ buruli. (ಬುರಿಲಿ). = ಬುರಲಿ, etc. (See ಪುರ್-; Rām. 3, 3, 18, where ಬುರುಲಿ).

ಬುರ್ನಿ burni. A kind of felt (My.; Sl. 221; Tē. ಬುರ್ಣಿಸು; Mhr. ಬುರಣಾಸ).

ಬುರಿ burr. (ಬುರ). = ಬುಸು, (ಬುಜ್ಜ). A sound in imitation of that of a rash movement, as when a swelling arises from a blow, or as when dough rises. 2, an imitation of the sound produced by a bird rising suddenly, or by breaking wind (*cf.* ಪುರ್). — ಬುರಿ ಬುಜಿಕೆ. With the repeated suddenness or sound of ಬುರಿ (My.; Tē. ಬುರ ಬುಕೆ).

ಬುರಿಡೆ burṛḍĕ. = ಬುಡ್ಡಿ 1, ಬುರ್ಡಿ, ಬುಡುಡಿ, ಬುಡುಗು, ಬುಡುಕೆ. A gourd-bottle, a calabash, a gourd-cup, a dry gourd, used, as a bladder, in swimming, the nut or shell of a cocoanut with the kernel scooped out and used as a bottle, etc., a bilva-fruit cleansed from the pulp, an inkstand of earth, etc., a snuff-box of horn, etc.; the skull (My.; Tē. ಬುಡ್ಡೆ, ಬೋಂಡಮು, ಬೋಡ್ಡೆ; Tē. ಪೋಂಡಮು, ಪೂಡ್ಡೆ, the skull; *cf.* ಪುರ). ತೆಂಗಿನ ಬುರಿಡೆ (Čb. 36). ಮೋಗಿ ಮೋಗಿ ತಟ್ಟಾಡಿದರೆ ಬುರಿಡೆ ಬುರಿಡೆ ತಟ್ಟಾಡೀತು (Prv.). See Sl. s. ಬುಡ್ಡಲಿ. 2, a hollow thing: a lie, untruth (My.).

ಬುರು buru. = ಬುಜ. — ಬುರು ಬುರಿಕೆ. = ಬುಸ ಬುಸಕೆ. (My.).

ಬುರುಡಿ burudi. = ಬುರಿಡೆ, etc. ತೆಂಗಿನ ಬುರುಡಿ (G. 144). ತಲೆಯ ಬುರುಡಿ (ತಲೋಟಿ, ತಲದ G.).

ಬುರುಡು burudu. = ಬುರ್ರು, ಬುರಿಡೆ, etc. Globularness, roundness. — ಬುರುಡುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A round, beautiful heel (My.). — ಬುರುಡುಮೋಗ. A round, beautiful face (My.).

ಬುರುಡೆ burudĕ. = ಬುರಿಡೆ, etc. (My.; Sl. 309; B. 4, 82; see ತೆಂಬು-, ಉಬ್ಬೆ-, ಗುಡುಗುಡಿ-, ತಲೆ-, ಮುಸಿ-, ಸೋಲೆ-). ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಬುರುಡೇ ತಪ್ಪ.— ಬುರುಡೆಯಾದರೆ ಬಡಿಕೆಲ್ಲ ಕಾಲು ಕಪ್ಪೆಯೋಕ್ಕಾಗಬೇ? (Prvs.). ಸೋರೆಯ ಬುರುಡೆ (Rāghē. 17, 67). — ಬುರುಡೆಮನುಷ್ಯ. A liar (My.). — ಬುರುಡೆಮಾತು. An untrue word (My.). — ಬುರುಡೆ ಹೊಡೆ. To utter lies, to brag (My.).

ಬುರ್ರ್ burr. = ಬುಜ No. 2. (C.).

ಬುರ್ರನೆ burranĕ. With the sound of ಬುರ್ರ್. ಫಡ ಫರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುರ್ರನೆ ಬಾಲ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಾಗ (Prv.).

ಬುರ್ಲಿ burli. (burli). = ಬುರಲಿ, etc. See ಸಣ್ಣ-. — ಬುರ್ಲಿಹುಳ. An insect that is very hurtful to grain (S. Mhr.).

ಬುಲಾಕು bulāku. A jewel worn (by women) in the centre of the nostrils (My.; Br.; H.).

ಬುಲ್ಬುಲ್ bulbul. The so-called Persian (Indian) nightingale, Pycnonotus jocosus (Mhr., H.; My.).

ಬುಲ್ಲ bulla. = ಬುಲ್ಲೆ. The male generative organ (My.; Tē. ಬುಲ್ಲೆ). — ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲ. (My.; Tē.). 2, an ornament used to cover the membrum of naked children (My.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 1. = ಬುಲ್ಲವಿಸು 1. To coax; to fondle (Bp. 2, 40; Tē. ಬೆಲ್ಲಿಂಚು; Mhr. ಘುಲವಿಣೇ, to captivate, beguile, make forget, infatuate; M. ಘುಲ್ಲಾಡ, ಘುಲ್ಲಾಕೆ, flattering, coaxing; *cf.* ಬುಜ್ಜಯಿಸು, etc.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯ್ಸು, ಬುಲ್ಲವಿಸು 2. To become large or extensive; to be elated. (Tu. ಬುಲ್ಲು). ಪೇಳಿಗೆಯು ಮುಷ್ಟಳ ಜಾಲಾಸಿದ ಫಣಿಯನ್ನೆ ಬುಲ್ಲಯಿಸಿತ್ತು ಶುರುಸ್ಸಲ್ (= account of its present success in the battle, Bh. 8, 23, 39). ಕೈಲ್ಪಡೆದಿ ಬುಲ್ಲಯಿಸೆ (ಆರ್ಜಿಸೆ) ಮುಳಿದು (8, 23, 45).

ಬುಲ್ಲಯ್ಸು bullayisu. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (Bh. 3, 19, 37).

ಬುಲ್ಲವಣೆ bullavaṇĕ. 1. Flattering, coaxing (Bp. 42, 7).

ಬುಲ್ಲವಣೆ bullavaṇĕ. 2. Increase, etc.; elation, etc. (ದೇವಗೆ Bhu. 14).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 1. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1. (Bp. 47, 32; Rāghē. 13, 10; Rāv. 8, after 82).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (J. 17, 47; 20, 5).

ಬುಲ್ಲಿ bulli. = ಬುಲ್ಲ. (My.). — ಬುಲ್ಲಿಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. (My.).

ಬುವಿ buvi. Tbh. of ಭೂಮಿ. (ಬೂವಿ, ಬಳೆ, ದಡೆ, ನೆಲ, ಜಡ, ಕೆಳ್ಳಿಡ ಸಿಡಿಕ್, ಪೃಥವಿ, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; see 19).

ಬುವ್ವ buvva. = ಬೂವ. Boiled rice (in children's language, My.; Tē.; *cf.* ಬಾಪ).

ಬುಸ್ bus. = ಬುಸು, ಬುಸ್ಸು, ಬೊಸ್ಸ, ಮುಸು 1. A sound to imitate the puffing or hissing of a serpent, of a pair of bellows, of the snorting of cattle, etc. (C.). ಬಡ ಪೇದರನ್ನು ಕಣ್ಣಿಡೆ ಪಲ್ಲಟ್ಟೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನ ತ್ತಿಹೆ (Prv.). — ಬುಸ್ ಬುಸ್. rep. (C.).

ಬುಸ busa. (also ಬುಸ, ಬುಸ್). *Chaff* and other refuse of grain (ಕವಲಗರ, ಹೊಟ್ಟು Mr. 372);—refuse, rubbish;—dry cow-dung.

ಬುಸು busu. = ಬುಸ್, etc. (Tē. ಬುಸ). — ಬುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To puff, to hiss (C.; Tē. ಬುಸಕೊಟ್ಟು). ಹಾವಿನ ಬುಸುಗುಟ್ಟೋಣ (ಭೂತ್ಕೃತ G.). — ಬುಸು ಬುಸ. ಬುಸು ಬುಸು. A repeated sound of ಬುಸು. ನಸುನಗೆಯಿಲ್ಲದವನ ಕೋಪ ಬುಸು ಬುಸ ಎಮ್ಬುವದು (Prv.).

ಬುಸ್ತ busta. (= ಬುಸ್ಸ). *The burnt exterior of roast meat.* 2, the husk or shell of fruit.

ಬುಸ್ಸು bussu. = ಬುಸ್, etc. — ಬುಸ್ಸೆನ್. -ಎನ್. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. (Bp. 17, 19). — ಬುಸ್ಸು ಬುಸ್ಸೆನ್. To puff or hiss repeatedly (Bp. 17, 18).

ಬುಳ್ಳೆ bullĕ. — ಬುಳ್ಳೆಹಜೆ. = ಬೇಳೆಹಜೆ (Si. 304, *only* in Si.).

ಬೂ bū. Tbh. of ಫೂ. — ಬೂತಾಳೆ. A kind of Pandanus, used for hedges (My.).

ಬೂಚಿ būči. = ಪೂಚಿ. A worm, an insect (My. in children's language). 2, urine (My. in children's language, *cf.* ಉಚ್ಚಿ).

ಬೂಚು būču. A stopple; a bung, cork (My.; Mhr. ಬೂಚ, ಬೂಚ).

ಬೂಜು būju. = ಬೂಜಿ, ಬೂಜ್ಜೆ, ಬೂಸಿ, ಬೂಸು. Mould, white mould, mildew, mustiness (My.; Tē., where also: dirt, cobwebs, trash; T. ಪೂಜು, ಪೂಜು; Tu. ಬೂಜಿ, ಬೂಜು, ಬೂಜು; Mhr. ಬುರಸೀ, ಬುರಸಾ, ಬುರಾ, ಫುರ; Mhr., H. ಫುಸಾ, chaff; powder, dust, etc., as of sawn wood). — ಬೂಜುಗುಡ್ಡೆಳ. (Si. 161, *only* in Si.; *cf.* ಬೂಜು-). — ಬೂಜುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Mould to form or be produced (My.). — ಬೂಜು ಹಿಡಿ. Mould to seize or fall upon (anything, My.).

ಬೂಜು būju. = ಬುರುಜು No. 2. (My.). 2, a play at cards at which the looser has to give some cards as a tribute to the winner (My.).

ಬೂಜೆ būjĕ. = ಬೂಜಿ, etc. (My.).

ಬೂಟ būṭa. = ಬೂಟಕ, (ಬೂಟು). (My.).

ಬೂಟಕ būṭaka. Trickery, deceit; fraudulent assumption and display; a lie, a falsehood (Dp. 99, 3; My.; Tē.; T. ಪುಟ್ಟುಗ, anything unsubstantial; boast, bragging; M. ಪುಟ, a lie).

ಬೂಟಕತನ būṭakatana. = ಬೂಟಕ. (My.). ಬೂಟಿಕತನ ದಾಸಿಕತನ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬೂಟಾಟ būṭa-āṭa. = ಬೂಟಕ. (My.).

ಬೂಟಾಟಗಾರ būṭāṭa-gāra. A pretender, a boaster, a bragger, a liar (My.; Tē., T.).

ಬೂಟಾಟಿಕೆ būṭa-āṭikĕ. = ಬೂಟಾಟ. (My.).

ಬೂಡಿ būḍi. = ಬೂದಿ, etc. (My.; Mhr., H. ಬೂಡಿ).

ಬೂತ būta. Tbh. of ಫೂತ. — ಬೂತಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A magnifying glass, a microscope (My.; M. ಫೂತಕ್ಕನ್ನಾಡಿ; T. ಪೂತಕ್ಕನ್ನಾಡಿ; Tē. ಫೂತದದ್ದ್ದು). — ಬೂತನ ಕಸ. A common medicinal plant of a hoary appearance, Crozophora plicata Ad. Juss. (Z.).

ಬೂತು būtu. Foul, shameless, obscene language; obscenity (Tē.; T. ಫೂದ). 2, a shameless, obscene man (ಬೂತ್ಹ Bhn. 21). — ಬೂತಾಟ. -ಆಟ. Obscene, shameful language (Bh. 2, 13, 47; 3, 5, 22; Śiv. 4, 37). — ಬೂತುಗೆದಮು. -ಕೆದಮು. = ಬೂತುಗೆದೆ. (Bh. 3, 8, 48). — ಬೂತುಗೆದೆ. -ಕೆದೆ. To let drop or utter foul words (Rām. 3, 4, 22).

ಬೂತುಗ būtu-ga. (Śmd. 237). A shameless man; (a boaster). ಮೂತುಗಂ ಬೂತುಗಂ (237).

ಬೂದ būda = ಬೂದಿ, etc. — ಬೂದಗದ್ದುಳೆ. -ಕದ್ದುಳೆ. An ash-coloured blanket (My.). — ಬೂದುಗುದ್ದುಳ. -ಕುದ್ದುಳ. = ಬೂದಿಕುದ್ದುಳ. (My.). — ಬೂದಪ ಬಳ್ಳಿ. A common creeper with hoary leaves, Lettsonia aggregata Roxb. (Z.). — ಬೂದಪ ಬುಳ್ಳಸಿಪ. A shrub with greyish leaves, Grewia villosa Herb. Miss. (Z.). — ಬೂದಬುಳ್ಳಪ ಬಳ್ಳಿ. = ಬೂದಪ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಬೂದಪೆಳಪ. The dove turtle, the ring dove (Pr.). — ಬೂದೆದ್ದು. An ash-coloured bullock (My.).

ಬೂದಿ būdi. = ಬೂದ, ಬೂದು. Tbh of ಫೂತಿ (Śmd. 338; Śm. 12). Ashes (ಫೂತಿ, ಫಸ್ಮ, etc. Hlā., Si. 424; ಫೂತಿ Kn. 106; C.; Tē.); ash-colour (My.; Tē.). ಸಾರಿದ್ದ ಬೂದಿ (ಸ್ಮಾರ, ಫಸ್ಮ, ವಿಫೂತಿ, etc. Mr. 48). See Dp. 118. ಮೂದಿಗೆ ಬೂದಿ ಬಡ ಕೊಣ್ಣು ಮೂಢದನೆನ್ದಿರೆ ಓಜಾಳಿಯಾಜಾಕೇ? (Prv.). — ಬೂದಿ ಕುಂಬಳ. The white gourd, Benincasa cerifera Savi. (St. & Pl.; My.). — ಬೂದಿಗುಬ್ಬಳ. -ಕುಬ್ಬಳ. = ಬೂದಿಕುಬ್ಬಳ, ಬೂದುಗುಬ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದಿಗೊರವ. A religious mendicant with ashes on his body. ಪದಿಯಾನ ಪರವಂಗೆ, ನುದಿಯಾನ ಪೆಣ್ಣಿಂಗೆ, ಬೆದಿಯಾನ ಬೂದಿಗೊರವಂಗೆ, ಮಾದರಕೆ ಎದಿಯಾಟಿಜಾನೆ (Sp.). — ಬೂದಿಮಜ. A man who covers his body with ashes (My.); Śiva (Ć. Bp. 47, 19). — ಬೂದಿಬಣ್ಣ. Ash-colour (B. 3, 55. 108. 118; 5, 12). — ಬೂದಿಬಾಳೆ. A kind of plantain (B. 2, 38; My.). — ಬೂದಿಯುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of cow-dung ashes (My.). — ಬೂದಿಹುಣ್ಣಿಮೆ. The Hōḷi feast (My.).

ಬೂದಿಗ būdiga. = ಬೂದಿಗಪ ಕಸ. An ash-coloured herb, Aerva lanata Juss. (Z.).

ಬೂದು būdu. = ಬೂದಿ, etc. (My.). See Prv. s. ಬೆಳ್ಳಪಬೂದ. — ಬೂದುಗುಜುರೆ. -ಕುಜುರೆ. An ash-coloured horse (My.). — ಬೂದುಗುಬ್ಬಳ. = ಬೂದಿಗುಬ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದುಬಣ್ಣ. = ಬೂದಿಬಣ್ಣ. (My.). — ಬೂದುಬಾದೆ. = ಬೂದಿಬಾದೆ. (My.).

ಬೂಬ್ದು būndu. = ಬುಬ್ದು, etc. (My.; B. 4, 163).

ಬೂಬು būbu. = ಬೀಬಿ. (My.; Br.; Mhr., H. ಬುಬಾ).

ಬೂಮಿ būmi. Tbh. of ಫೂಮಿ. (My.).

ಬೂರ būra. = ಬೂರಸ, etc. (V. 41, 42).

ಬೂರಗ būraga. = ಬೂರುಸ, etc. ನಿಮಿಲು ಬೂರಗಕ್ಕೆಲ್ಲ, ಕೂಡಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬೂರಾ būrā. — ಬೂರಾಸಕ್ಕರೆ. A white sort of finely granulated sugar (My.).

ಬೂರುಗ būruga. = ಬೂರ, ಬೂರಸ, ಬೂರುಸೆ, ಬೂರ್ಜ. The silk-cotton tree, Bombax (ಪಿಳ್ಳೆ, ಫುರಿ, ಮೋಡಿ, ಸ್ವರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಚಳ್ಳಮುಳ್ಳೀ ಹತ್ತಿಲೀ ಸಿಪ, ದೆಣ್ಣುಹತ್ತಿಲೀ ಸಿಪ, ಎಲಪಪ ಮರ Si. 132; My.; Tē. ಬುರಗೆ; M. ಪುಳ, T. ಪುಳ್ಳಿ, silk-cotton, and the tree). See ಕೆಮ್ಬು-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳ್ಳು-. ಬೂರುಗದ ಮರ ಗಿಣಿ ಕಾಪ ಪಾಗೆ (Prv.). — ಬೂರುಗಜಂಳ. = ಬೂರುಗಜಂಳೆ. (ಪಿಳ್ಳೆ Si. 484).

ಬೂರುಗೆ būrugĕ. = ಬೂರುಸ, etc. — ಬೂರುಗೆಜಂಳೆ. (ಪಿಳ್ಳೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀದಿಪ್ಪ Si. 133).

ಬೂರ್ bûr. = ಬುರುಸು 2. — ಬೂರಾರ್ಕಳೆ. = ಬುರುಗುನಾಳೆ. (My.).

ಬೂರ್ಲ bûrla. = ಬೂರುಗ, etc. (Z.). 2, a species of birch (ಹಮಿ, ಭೂಜ, ಮೈಸೂರ್ G.).

ಬೂವ bûva. = ಬುವ್ವೆ. (My.).

ಬೂವಿ bûvi. Tbh. of ಭೂಮಿ (Śmd. 347; ಧರೆ Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Śm. 37).

ಬೂಷ್ಟೆ bûshṭe. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸ bûsa. A generic term for the cereal grains, the grasses, and the esculent culms (B. 4, 147; My.; Mhr. ಭುಸಾರ, ಭುಂಸಾರ, ಭೂಸ, ಭೂಂಸ). — ಬೂಸದವರಿಗೆ (?). A corn-dealer (Rām. 5, 8, 51).

ಬೂಸಿ bûsi. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸು bûsu. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೃಂಹಿಕ bṛimhika. = ಬೃಂಹ. (ಮಜಗಜಬೃಂಹಿ Mr. 89). — ಬೃಂಹಿಸಂಗಯ್. -ಂ-. To roar (Rāv. 6, after 11).

ಬೃಂದ bṛinda. = ಬಿನ q. v., ಬೃಂದ.

ಬೃಹತ್ bṛihat. = ಬೃಹತ್ತು, ಬೃಹತ್. *Great, large, vast.*

ಬೃಹತಿ bṛihati. *N. of a type of metres* (Ch.; Mr. 362). 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. (see ಗುಳ್ಳ). 4, *another kind of Solanum* (= ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕಿ). 5, *a large lute, the lute of Nārada.*

ಬೃಹತಿಕೆ bṛihatike. *An upper garment, a wrapper.*

ಬೃಹಕ್ಕುಕ್ಷಿ bṛihat-kukshi. *Pot-bellied, corpulent.*

ಬೃಹತ್ತು bṛihattu. Tbh. of ಬೃಹತ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ bṛihat-āraṇyaka. N. of an āraṇyaka. (My.).

ಬೃಹದ್ಭಾನು bṛihat-bhānu. *Fire, Agni.*

ಬೃಹದ್ರಥ bṛihat-ratha. Indra. 2, N. (My.).

ಬೃಹನ್ತ bṛihanta. (fr. ಬೃಹತ್). A great man (Śmd. 106 Cm.).

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. = ಬೀಸ್ಪ, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ. Lord of increase: *the planet Jupiter.* 2, *the preceptor or purôhita of the gods.*

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vāra. = ಬೀಸ್ಪವಾರ, ಬೀಸ್ವಾರ. Thursday (My.; B. 1, 7).

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸವ bṛihaspati-sava. *N. of a festival lasting one day, said to confer the rank of purôhita on those observing it.*

ಬೆಕ್ಕರಿಸು bĕkkarisu. O. r. of ಬೆಕ್ಕರಿಸು, q. v. (Mhr. ಬೇಕ, to bleat; *cf.* ಬ್ಯಾ).

ಬೆಕ್ಕಸ bĕkkasa. = ಬಕ್ಕಸ. Astonishment, amazement, surprise (ಅಚ್ಚರ್ಯ Ct. II, 100; Śm. 66; Rāv. 5, 103; Śāv. 5, 62; *cf.* ಬೆಗಡು, ಬೆಬಗು). — ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗು. dupl. (My.). — ಬೆಕ್ಕಸಮುಡಿ. -ಉಂ. Astonishment to arise (Ćpr. 4, 70; Abh. P. 5, 81. 86). — ಬೆಕ್ಕಸಬ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To be astonished, etc. (ವಿಸ್ಮಯ Śmd. Dh.; Ćpr. 5, after 19; Abh. P. 6, 124; Bp. 5, 61; 23, 24; 31, 29; V. 3, after 31). — ಬೆಕ್ಕಸವಪಡು. -ಪಡು. = ಬೆಕ್ಕಸಬ್ಬಡು. (ಕೌತುಕಾಧೀ Ct. I, 50).

ಬೆಕ್ಕಸನೆ bĕkkasane. (fr. ಬೆಕ್ಕ). Stiffly, stubbornly (Abhā. 2, 54).

ಬೆಕ್ಕು bĕkku. = ಬೆಕ್ಕು. A cat (ಓಮು, ಬೆಕ್ಕಾಲು, ಮಾರ್ಜಾರ, ಮೃಪಡಂಬ, ಆಖುಭುಜ್ Hlā., Nr., Sl. 168; ಬೆಕ್ಕಾಲು Na. 132; ಮಾರ್ಜಾರ, etc. Mr. 163; C.; T. ಬೆಕ್ಕು; M. ಎಕ್ಕು, ಬೆಕ್ಕು; Tě. ಪಿಲ್ಲಿ; Sk. also ಬಿರಾಲು, ಬಿಲಾಲು; Bp. 15, 13; J. 23, 43; B. 1, 27; see ಕಾಮು-, ನೀರು-, ಪುಣುಗಿನ-, ಮುಣ್ಣು-, ಸುಟ್ಟುಬ್ಬೆಕ್ಕ). ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉಭ್ರ Nr.). ಇಲಿ ಹಿಡಿಯದು ಅರುಗೆಮ್ಮೆ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಳ, ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚ, ಮುಣ್ಣಲಿ Hlā.). ಇಲಿಯು ತಿಕ್ಕದ್ ಅರುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಳ, ಮುಣ್ಣಲಿ Mr. 164). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ನೆಲು ಪಡಿಮು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುಖ್ಖೆ ಪಿಡ್ದ ಪಾಗೆ. — ಮುಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಲಿಷ್ಯದೇ? — ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಪಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬೆಗಡು 2, ಮುಣ್ಣು. — ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಬೆಕ್ಕು. ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇಲಿಮರಿ ಲಂಗ ಬಿಗಿಯಿಮು (Prv.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ. (ಹಿಗ, ಹಿಗಸು, ಬಭ್ರು G.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತಪ್ಪ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಪ್ಪ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಪ್ಪ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. A climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum L. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಪೆಪ್ಪೆ. A winding herb, Ipomaea palmata Forsk. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಪೈಗಿಡ. -ಉಪ್ಪೈ-. The lantana, Lantana aculeata Lin. (My., occasionally). — ಬೆಕ್ಕುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A cat's eye, an eye like that of a cat (My.). — ಬೆಕ್ಕುಮೂಳಿಗೆ. An opening in the māligĕ, for the egress of smoke (My.).

ಬೆಗಡು bĕgaḍu. 1. = (ಬಿಸುರ್ 1), ಬೆಗಡ್ 1 (Śmd. 25). To be amazed or astonished; to fear (ನಿ. ಬೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಡಿಮು, ಬೆಗ್ಗಿಲು).

ಬೆಗಡು bĕgaḍu. 2. = (ಬಿಸುರ್ 2, ಬೆಗರ್), ಬೆಗಡ್ 2. Amazement; fear, alarm (ಭಯ Śmd. II; ತಲೆ Ćt. I, 9; ಅಳ್ಳಿ, ಭಯ Kk. 83, o. r. ಬಿಗುರ್; ತಲ್ಲುಡಿ, ತಳವಳಗು, ಒಕ್ಕುಡಿ, ಗುಳ್ಳರ್, ಮುಳ್ಳುಡಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆರಗಪ್ಪ ಧಾನ Śm. 49; Tě. ಬೆಗಡು, ಬೆರಡು, ಬೆಗ್ಗಲು, ಬೆಗ್ಗಿಲು). — ಬೆಗಡ. -ಆ 3. A wonderful man: a very clever man (ಚಮತ್ಕಾರ Bhn. 60). — ಬೆಗಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become amazed; to begin to fear (Ćpr. 5, after 64 & 79; Bp. 28, 54; 58, 61; J. 26, 53). ಬೆಗಡುಗೊಣ್ಣ ವನು (ವಿಸ್ಮಿತ Nr.). — ಬೆಗಡುಗೆಯ್ದು. -ಮಿಸು. To frighten, etc. (Bh. 3, 13, 22). — ಬೆಗಡುಪಡಿ. -ಪಡಿ. = ಬೆಗಡುಗೊಳ್. (J. 17, 50). — ಬೆಗಡು ಪಟ್ಟು. Amazement, etc. to attack: to become amazed, etc. (Bp.). — ಬೆಗಡೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. To become afraid, etc. (Bp. 15, 9; 26, 30).

ಬೆಗರ್ bĕgar. = ಬಿಸುರ್ 2, (ಬೆಗಡು 2, etc.). Amazement; fear (ಗುಳ್ಳರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ಅಳುರ್, etc., ಭಯ ಕೆ.).

ಬೆಗಳ bĕgaḷa. (?). See s. ಕತ್ತುಬೆಗ.

ಬೆಗಲ್ bĕgal. 1. = ಬೆಗಡು 1, before the letter ಕ ಬೆಗಡುವಂ becomes ಬೆಗ್ವಂ (Śmd. 28. 217. 275). *Cf.* ಬೆಮರ್ 1.

ಬೆಗಲ್ bĕgal. 2. = ಬೆಗಡು 2. (ಗುಳ್ಳರ್ Śm. 40; see Kk. s. ಬೆಪ್ಪಳ). — ಬೆಗಲ್ಗೊಳಿಸು. = ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. (Rāv. 5, 130).

ಬೆಂ bĕṁ. (ಬೆಜ್) . 1. = ಬಿಸು 1 (Śmd. 216), etc. Heat. — ಬೆಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Śmd. 216). A hot ray. — ಬೆಂಗಾಡ. -ಆ 3. The sun (ಶಮುಲಮಿತ್ರ Ćt. II, 18; ಸೂರ್ಯ Kk. 115, Śm. 14). — ಬೆಂಗಡಿದಣುಗ. -ಅಣುಗ. Yama (G.). — ಬೆಂಗಲ್. -ಕಲ್. (Śmd. 216). A hot stone. — ಬೆಂಗಳೂರು. -ಕ್ಕ-ಗಾರು. Bangalore (My.). — ಬೆಂಗಾಡು. -ಕಾಡು. A jungle or uncultivated wild where the grass is scorched (My.). — ಬೆಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198). A hot foot; the hot season.

ಬೆಂ ಬೆಂ. (ಬೆಬ್ಬೆ). 2. = ಬೆನ್ 2, etc. The back. ಬೆಂಗೆ or ಬೆನ್ನೆ (Śmd. 139). ಬೆಂಗೆ ಆಲಗು ಬಳಯು (Abh. P. 13, 128). — ಬೆಂಕಟ್ಟು. The ridge of the roof of a building (B. 4, 122). — ಬೆಂ ಕೊಕ್. = ಬೆಂಗೊಕ್. (Abh. P. 9, 142; Ū. Bp. 19, 32; Rāv. 5, after 19; 5, 82). — ಬೆಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The backside (Rāghē. 17, 73). — ಬೆಂಗಳ್ಳಿ. -ಳ್ಳಿ. A bag that is worn on the back (Rāghē. 17, 67; Śāv. 3, 23). — ಬೆಂಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. -ಲು. A rear-guard: a body-guard (J. 28, 7; My.). — ಬೆಂಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. = ಬೆಂಗಾವಲ್. (B. 3, 40). — ಬೆಂಗುಮು. -ಳುಮು. = ಬೆಂಗೊಮು. (Abh. P. 12, 28; 13, 80). — ಬೆಂಗೂಡ್. -ಕೂಡ್. A hump on the back (V. 34, 95). — ಬೆಂಗೆದರ್. -ಬರ್. (Śmd. 82). To come afterwards, to follow. ಬೆಂಗೆಪ್ಪಂ, a younger brother (ತಮ್ಮ G.). — ಬೆಂಗೆಯಾಮು. -ಯಾಮು. To jump upon one's back: to pursue (ಎದ್ದಿಟ್ಟು, ಬೆನ್ನೇಮು, etc. Śa.). — ಬೆಂಗೊಮು. -ಕೊಮು. To flinch, to withdraw, to retreat (ಮುಯ್ಯಿಗೆ, ಪಿಜ ಮುಟ್ಟು, ಅಳ್ಳಿಸು, etc., ಆವ ಸರಣ Śa.; Bp. 34, 26; Śāv. 4, after 17 & 22; 4, 68; J. 18, 31). — ಬೆಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To follow, to run after (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh.; J. 10, 10; Śāv. 4, after 17).

ಬೆಂಕೆ ಬೆಂಕಿ. = ಬೆಂಕೆ, (ಬೆಂಗೆ). Heat; fire (ನಿರಾಳ, ಧಮ್ಮ Hik.; ಅಗ್ನಿ, ವೈಶ್ವಾನರ, ವಹ್ನಿ, etc. Śi. 24; ಮುಖ, ಪಾವಕ 412; G.; M. ಬೆಕ್ಕೆ, T. ವೆಚ್ಚ, heat; M. ಬೆಪ್ಪು, to grow hot). ಬೆಂಕೆಯ ಉರಿ (ಪೊಕೆ Śi. 425). See Śi. 308. 461; B. 4, 31; J. 13, 12; 17, 20; 26, 13; Prv. s. ಮುಂಕುಮುರಿ. ಬೆಂಕೆ ಆದಿದರೂ ಸುಂಕ ಆಯಿಲ್ಲ.—ಬೆಂಕೆ ಕೊಂಕಿಗೆ (of a tree), ಬೆಣ್ಣು ನೀರಿಗೆ.—ಬೆಂಕೆಯಿ ನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯುವುದು, ಕಾಲಿಗೆಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾ ಯದು.—ಒಲೆ ಉರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಿಸೆಗೆ ಬೆಂಕೆ ತಾಗಿತು (Prvs.). —ಬೆಂಕೆಕಡ್ಡಿ. A match (My.). —ಬೆಂಕೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A match-box (My.). — ಬೆಂಕೆಪುಳ್ಳಿ. = ಬೆಂಕೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ (My.). — ಬೆಂಕೆ ಬೀದು. Fire to fall upon or attack (My.). — ಬೆಂಕೆ ಮಾಡು. To make a fire (My.). — ಬೆಂಕೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become very angry (B. 2, 44; My.). — ಬೆಂಕೆ ಹಚ್ಚು. To put fire to, to set fire; to kindle; to burn up (B. 4, 45; 5, 268; My.). — ಬೆಂಕೆ ಹತ್ತಿಸು. = ಬೆಂಕೆ ಹಚ್ಚು. (My.). — ಬೆಂಕೆ ಹತ್ತು. Fire to be attached or to touch; fire to kindle (B. 4, 60). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕೆ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಬೆಂಕೆ ಹಾಳು. = ಬೆಂಕೆ ಹಚ್ಚು. ಬೆಂಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಳನ ಮನೆ ಸುಡ ದೆ? (Prv.). — ಬೆಂಕೆ ಏರಿ. Fire to kindle (My.).

ಬೆಂಕೆ bĕṅkĕ. = ಬೆಂಕೆ. See ಬಾಣಬೆಂಕೆ, ಮುಸ್ಸೀರ್ಬೆಂಕೆ.

ಬೆಂಗಾರು bĕṅgāru. Land that has not sufficient water for growing rice (My.; Il.).

ಬೆಂಗೆ bĕṅgĕ. = (ಬೆಂಕೆ), ಬೆಣ್ಣೆ. See ಫಟ್ಟುರಿ.

ಬೆಚ್ಚಗೆ bĕccagĕ. = ಬೆಚ್ಚನೆ 1, ಬೆಚ್ಚಿನೆ. (My.). ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ಮೆ ತ್ತನೆ ಸ್ಥಳ (B. 3, 31). ಮಿಸುಗಳ ರಕ್ತವು ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತವನ್ನ ಬೆಚ್ಚಗಳ್ಳು, ಬಣ್ಣಗಿರುತ್ತವೆ (4, 119). ಬೆಂಕೇ ಹತ್ತರ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿಸು (My.). ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡ್ಸು ಕೊಣ್ಣಿಸು (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡು. To make warm (B. 3, 106; 5, 135. 140; My.); to beat soundly (My.); to give a bribe (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆಯಿ ಡು. -ಇಡು. To keep warm (B. 4, 25; My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ bĕccanĕ. 1. (fr. ಬಿಸು Śmd. 216). = ಬೆಚ್ಚಗೆ, etc. Heat; warmth;—hot; warmly; warm (Śāv. 4, 22; J. 30, 22; My.; Tē. ವೆಚ್ಚನ). ಬೆಚ್ಚನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ bĕccanĕ. 2. = ಬಿಚ್ಚನೆ. (Abh. P. 9, 127).

ಬೆಚ್ಚನ್ನ bĕccanna. Warm, etc. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸು ಸುಮ್ G.). ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉರಿ (G. 379). ಆವರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಚಳಿಯು ಸಲು ಬಾಗ ಬೆಚ್ಚನ್ನವಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 206).

ಬೆಚ್ಚರ bĕccara. 1. Haste, speed; quickly, etc. (ಬೆಚ್ಚನೆ, ಬೆಚ್ಚರ, etc., ತ್ವರಾತ್ವರ Śmd. 391; ಬೆಚ್ಚರ, ವೇಗ, ಬೆಮು ಪ್ರಮಾಣ, ಬೆಚ್ಚನೆ, etc., ತ್ವರಾತ್ವರ Śm. 61; Kk. 50; J. 31, 68).

ಬೆಚ್ಚರ bĕccara. 2. = ಬೆಚ್ಚರ. Bewilderment (J. 3, 24); roaming, straying. ಧ್ಯಮುರಿಯೋ ಧ್ಯಮಿಯಸ್ತಿರೆ ಬೆಚ್ಚ ರಾಗು! (Śmd. 272).

ಬೆಚ್ಚಳಿಸು bĕccaḷisu. To be confused, to become perplexed or bewildered, to be deprived of consciousness; to be beguiled (and transitive- ವಿಮೋಹ Śmd. Dh.).

ಬೆಚ್ಚಿಗೆ bĕccige. = ಬೆಚ್ಚನೆ, etc. (My.).

ಬೆಚ್ಚಿಸು bĕcciṣu. = ಬೆಚ್ಚೆಸು. To frighten (Ōpr. 1, 93; 5, 74; Bp. 32, 26; 40, 41; My.).

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 1. = ಬೆಚ್ಚು 1. To be frightened, to be scared, to fear (Ōpr. 5, after 39; Abh. P. 13, 65; Grj. 2, after 106; Bp. 1, 49; 22, 33; 32, 26; 37, 39; 40, 4; 44, 22; V. 5, 22; J. 17, 40; My.; Tē. ವೆಮು, ವೆಮುಮು; T. ವೆಂ, ವೆಂ, fear, awe; ವಿರಳು, ವೆರುಳ್, ವಿಂ, ವಿಂ, ವೆಂ, M. ವೆರುಳು, ವೆರುಳು, to fear, etc.; *cf.* ವೆಗರು, ವೆಳ್ಕಡ್, ವೆಂ). ಬೆಚ್ಚು ವವನಿಗೆ ಳಚ್ಚವ ಹಾಗೆ.—ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚು ವವ ಸೊಚ್ಚಗೆ ಮಾತಾಡಿವರೂ ನಚ್ಚಗೆ ಸಾಲುಮು.—ಮುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ, ಕಚ್ಚಿಗೆ ಪೆದ್ದಾ (Prvs.).

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 2. = ಬೆಚ್ಚು 2. Fear, dread;—a scare; crow (M. ವೆರಳ; Tē. ವೆಮೊಮ್ಮೆ; Bp. 28, 47). ಹೂಲವೆ ಳಗಿನ ಬೆಚ್ಚು (ತೃಣಸ್ಪರುಷ G.). — ಬೆಚ್ಚು ಬೀದು. To be seized with alarm (My.). ಬೆಚ್ಚ ಮಾತಾತುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಮನೇ? (Prv.). — ಬೆಚ್ಚು ವವು. -ವವು. To fear (J. 25, 20).

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 3. P. p. of ಬಿಸು 3.

ಬೆಚ್ಚು bĕccu. 4. (fr. ಬಿಸು 3). The state of being soldered or united (Śmd. 68; T. ವಿಚ್ಚೈಯ್ದು). — ಬೆಚ್ಚು ಬಿಸುಗೆ. dupl. Firm union or connection (Śmd. 69 Cm.).

ಬೆಜವಾಡ bĕjavāḍa. N. of a town in Tēlugu (Bp. 21, 21; 40, 3; My. as ಬೀಜವಾಡ).

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. = ಬಿಜ್ಜ, q. v.

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. 1. = ಬೆಜ್ಜು. Tbh. of ವೈದ್ಯ (Śmd. 343. 357; Cr. I, 16). See Śmd. 89 (Mdb.). 234; V. 6, 39.

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. 2. = ಎಜ್ಜ, ಯಜ್ಜ, ವಜ್ಜ. Tbh. of ವೇಧ 1. A perforation, a bore, a hole, in a gem, etc.; the eye of a needle, etc. (ವೇಗನೆ Bhn. 12; My.; Tē.; Mhr. ವೇಜ). ಬೆಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ (ವ್ಯಕ್ತ, ವೇಧ, ಮೂತು ಕೊಂಯುವಳಿ, ಮುಚ್ಚುವಳಿ Śi. 388).

ಬೆಜ್ಜರ bĕjjara. = ಬೆಚ್ಚರ 2. Fear (My.), bewilderment (J. 2, 5).

ಬೆಜ್ಜು bĕjju. = ವಜ್ಜ 1. (Tē. ವೆಜ್ಜು). ಬೆಚ್ಚೆಸ್ಸು ವೈದ್ಯಂ (Śmd. II; Kk. 80; Śmd. 248 Mdb., where probably ಬೆಜ್ಜು 2 is meant).

ಬೆಜ್ಜೆ bĕjjĕ. = ಬಿಚ್ಚು 2, q. v. The crying or chirping of birds (ಚಪ್ಪರಣೆ Śmd. II; ಜಜಿಪ, ಜಗ್ಗು, ಜಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; T. ವಿಜಿಪ್ಪು, to speak; to prattle; ವೆಜ ಪ್ಪು, to speak without ceasing; *cf.* ವದವು?).

ಬೆಂಚು bĕñcu. A bench (Śi. 231; My.).

ಬೆಂಚೆ bĕñcĕ. (= ಬೆಂಚೆ). (Tbh. of ವೇಂಚನ್ನ?). A small pond (ವೇಂಚನ್ನ, ಪಲ್ಲಲ Nr.; ಆವಾಡ, ನಿವಾನ್ನ, etc. Mr. 421;

ಪಲ್ಲು, ಉಲ್ಲಸಸಿ ಕೆ., Kk. 13; ಸರಸಿ ಉ. II, 40, Kk. 85; ಪಲು, ಉಲ್ಲಸಸಿ ಶೆಂ. 35; Kâvy. III, 3, 98; Grj. 9, 21; Bp. 60, 23; Tê. ವೆರಿ).

ಬೆಂಜನ bĕñjana. Tbh. of ವ್ಯಂಜನ (ಶೆಂd. 357. 368; V. 5, 80. 82).

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 1. (ಶೆಂd. 113. 130). = ಬೆಟ್ಟು 2. A big hill, a mountain (ಆಚಲ, ತಿರೋಭೃತ, ಶೈಲ, ಕ್ಷಿತಿಧರ, ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ, etc. Hlê., Nr.; ಜೀಮೂತ Hlê.; ಗ್ರಾವೆ Hlê.; ಪರ್ವತ Nn. 5. 53; ಗ್ರಾವ, ಪರ್ವತ 106; ಅದ್ರಿ, etc. Mr. 90; ಗ್ರಾವ 474; Sl. 114. 448; My.; T. ಎತ್ತು, to increase; ಎತ್ತು, to be great; ಬೆಟ್ಟು, a hill; *cf.* ಬೆಟ್ಟ). ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಬನ (ಅಭಿಷೇಕ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊರೆ (ಸಿದ್ಧಾರ); ಬೆಟ್ಟದಿಪ್ಪ ಉರುದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ (ಗಣ್ಣಶೈಲ Hlê.). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಣ್ಣಾ ಅ ಒಗಸಿ (ಅಕ್ಷೀಟಿ, etc.); ಬೆಟ್ಟದ ಒಜ್ಜರ (ಉಷ್ಣ, ಪ್ರಸ್ರವಣ); ಬೆಟ್ಟದ ತೋಪು (ಶೈಲಕ್ಕಂಗ, ಕೂಟ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಕಟಕ, etc.); ಬೆಟ್ಟ ದೊರದಾದ ತೆವರು (ಕೋಟ್ಯಾರ); ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿಂದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿದ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಣಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ (ಶೃಂಗ, ಪರ್ವತ ದಗ್ರ Nn. 28). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಪೀಟಿ, ಗಿರಿಸಾನು 23; ಸಾನು 90. 108). ಬೆಟ್ಟ ಆಗುಮು, ಇಲಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಣಪಲ್ಲಿ ಕುಮಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟದ ಪಾಯಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ, ಬೆಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನು, ಸಟ್ಟ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Ûpr. 5, 70; 6, 39; Abh. P. 14, 146; Bp. 10, 2; 19, 78; 22, 52; 55, 23; J. 16, 34; Sl. 88. 114-117. 421. 429; ತಟು-, etc.; ಪಕ್ಕಬೆಟ್ಟ; Prvs. s. ದೂರ and ಬೆಳಗಾಗು. — ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. As much camphor as a mountain. ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರವುಂದು, ಬೊಟ್ಟಡಕ್ ಬೂದಿಲ್ಲ; ಸೆಟ್ಟಿಕೆ ಗುರುವಿನುಪದೇಶದಿಂ ಕರ್ಮಮುಟ್ಟಿನ (Sp.). — ಬೆಟ್ಟಕುಬ್ಬಳ. (Sl. 161). — ಬೆಟ್ಟಕುಬ್ಬಿ. = ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲಿ. (ರಾಘವ Sl. 169). — ಬೆಟ್ಟಜಲುಮು. (ಉಷ್ಣ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Sl. 115; My.). — ಬೆಟ್ಟಜುಗುಮ. = ಬೆಟ್ಟಜಲುಮು. (Sl. 115; My.). — ಬೆಟ್ಟದ ಕುರುಬ. A class of Kurubas who live in the mountains by agriculture, hunting, etc. (My.). — ಬೆಟ್ಟದ ಗೋಸುರುರ. (ಅಕ್ಷೀಟಿ, ಕಪ್ಪರಾಲ Sl. 127). — ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿ. A nellî with larger fruits (My.). — ಬೆಟ್ಟಪಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The hill lotus: the tree Pterospermum acerifolium Willd. (ಕೊಸಗು ಉ. II, 42; ಕೊಸಗು, ಕರ್ಣಿಕಾರವೃಕ್ಷ ಕೆ.; ಕೊಸಗು, ಮರಪಾವರೆ Kk. 19, ಶೆಂ. 25; ಸಾರಸ Mr. 117, one MS. ಗಿರಿ ಸಾರಸ; ಕರ್ಣಿಕಾರ, ಕೊಸಗು, ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಗೊಗ್ಗೆ ಹೂವು G.; My.). — ಬೆಟ್ಟಬುಡಿ. -ತುಡಿ. The summit of a mountain (J. 16, 32). — ಬೆಟ್ಟಬೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A mountain-stream (My.). — ಬೆಟ್ಟಬೂರುಗ. (ರೋಚನ, etc. Sl. 133). — ಬೆಟ್ಟಬೆಂಗ. Wild fire in hills (My.). — ಬೆಟ್ಟಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಕುಟಜ, ತಕ್ಕ, etc. Sl. 137; My.). — ಬೆಟ್ಟಮೆ. -ಮೆ. Mountain-likeness: the state of being like a mountain (J. 22, 26). — ಬೆಟ್ಟಸಿರಿ. = ಬೆಟ್ಟಸೆರೆ. (ಗೋಚನ, ತಿಲಿಪ್ಪ Sl. 76). — ಬೆಟ್ಟಸೆರೆ. The Indian python, the rock snake, Python molurus (My.). — ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲಿ. = ಬೆಟ್ಟಕುಬ್ಬಿ. (Sl. 169).

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 2. (fr. ಬೆಟ್ಟತು ಶೆಂd. 212). = ಬಿಟ್ಟ, ಬೆಟ್ಟ, ಬೆಟ್ಟು 1, ಬೆಟ್ಟ, ಬೆಟ್ಟ 2. Firmness, hardness, excessive hardness of metals, harshness, rudeness, etc. — ಬೆಟ್ಟಬೇಸಗೆ. A severe hot season (Abh. P. 7, 139). — ಬೆಟ್ಟಬೆಸಗೆ. -ಬೆಸಗೆ. (ಶೆಂd. 212). A firm soldering or union.

ಬೆಟ್ಟನೆ bĕṭṭanĕ. With harshness, force, fierceness or vehemence (Ûpr. 6, 95). See ಬೆಟ್ಟುಬೆಟ್ಟನೆ.

ಬೆಟ್ಟಲ bĕṭṭala. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. 2. = ಎಟ್ಟ, a rude person, a plague (Bp. 40, 56). — ಬೆಟ್ಟಚಿನ್ನ. Hard, unpliant (brittle) gold. ಬೆಟ್ಟಚಿನ್ನವಾದರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prv.). — ಬೆಟ್ಟಬೆಸಳ. A centiped-like kind of crustacean articulate that appears after the first rains (S. Mhr.).

ಬೆಟ್ಟಲ bĕṭṭala. = ಭಟ್ಟ, etc. (B. 5, 60).

ಬೆಟ್ಟಿತು bĕṭṭitu. (fr. ಬಿಡು ಶೆಂd. 218). = ಬೆಟ್ಟ 2 q. v., ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು (95. 99). That which is hard, firm, strong, stiff, harsh, fierce, rough, rude, difficult, etc. (ಪರುಷ, ಅಸ್ನಿಗ್ಧ Hlê., Mr. 456; ಖರ Hlê.; ಖರ Mr. 484; ಬಿಡು ಶೆಂ. 50; ಬಿಡುಮು Kk. 60; ಬಿಡಿಸು Bhr. 36; Tê. ಬೆಟ್ಟಿದ). Its plural is ಬೆಟ್ಟಿದುವು (ಶೆಂd. 117. 120). ಬೆಟ್ಟಿತರ್ಕೆ (218). ಬೆಟ್ಟಿತಲ್ಲಿ (Mr. 484). ಬೆಟ್ಟಿತ್ತ ದೃಢ (ದೃಢ Hlê.). ಬೆಟ್ಟಿದುವುದೆನಿಸಿದ್ದ ಲೋಹಮುರದಳಿಯಂಗಳ್ (ಶೆಂd. 120). ಬೆಟ್ಟಿದುವು ಮೊಲೆ (170, o. r. ಬಿ-). See Bp. 15, 22; Dh. I, 8, 20; ಅತಿ-, ಅದುಬೆಟ್ಟಿದು. — ಬೆಟ್ಟಿದಂ. (ಶೆಂd. 84). A man who is firm, harsh, fierce, etc. (ಖರ, ಅತೀಕ್ಷ್ಣ, ಕಠಿಣ, ಕರ್ಕಟಿ, ದಾರುಣ, ದೃಢ Hlê.).

ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು bĕṭṭittu. = ಬೆಟ್ಟಿತು, q. v. See ಶೆಂd. 27 Cn. & vṛitti; Grj. 3, 101.

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 1. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. (Tê.). ಬೆಟ್ಟಿದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಸ್ತ್ರದ Hlê.). ಬೆಟ್ಟಿದದ (ಕರ್ಕಶ, ಕಠಿಣ, ಕಠೋರ, ಖರ Mr. 225). — ಬೆಟ್ಟುಗೂಟ್ಟ. A firm peg or plug (Ûpr. 5, 53). — ಬೆಟ್ಟುಮುರಿ. The state of stiffness, etc. being bent: downcast, perplexed state (ಮುಯ್ಯ ಕೆ.). — ಬೆಟ್ಟುಬೆಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. (ಶೆಂ. 204). A hard, tight, or heavy load. — ಬೆಟ್ಟುಬೆಟ್ಟನೆ. -ಬೆಟ್ಟನೆ. With great harshness or severity (Abh. P. 6, 139; 11, 23; 11, after 104; 15, 73).

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 2. = ಬೆಟ್ಟ 1. (ಪರ್ವತ ಶೆಂd. Dh.; ಗಿರಿ ಕೆ. 55; ಬೊಳಲಿ 95). ಬೆಟ್ಟುಎನೊಳ್ (ಶೆಂ. 95). See ಆಗುಮೆಬ್ಬಿ (?), ಉಯ್ಯಲೆಬೆಟ್ಟು, ಕುಳಿಬೆಟ್ಟು, ಪಡಿ-, ಪಡು-, ಪಿಂಜರಿ-, ಪುಟ್ಟಬೆಟ್ಟು, ಪರ್ವತಬೆಟ್ಟು, ಬಿಂಜ-, ಮೂಡ-, ಬೆಳ್ಳಿ-, ಸೊಣ್ಣೆ-; ಶೆಂr. 4, 23. — ಬೆಟ್ಟುಬಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Indra (ಸುರಪತಿ ಶೆಂ. 9). — ಬೆಟ್ಟುಬಿಲ್ಲಿ. -ಬಿಲ್ಲಿ. Paramêśvara (ಶೆಂ.).

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 3. = ಪೆಟ್ಟು 3, (ಬೆಟ್ಟು 17). See s. ಬೆಟ್ಟುಪೆಟ್ಟು.

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 4. To cause to enter firmly, to strike forcibly into, to impress, to stamp, to coin (ಗಾಢಪ್ರವೇಶ ಶೆಂd. Dh.; ಶೆಂ. 88; Bh. 6, 4, 14; Mhr. ಬೆಟ್ಟುಗೆರೀ, to impress or hammer down; to take an impression or stamp; *cf.* ಬೆಟ್ಟು 1 & 2; T. ಬೆಟ್ಟು, to cut with a sword, etc.; to dig a well; to engrave any hard substance; M. ಬೆಟ್ಟು, a blow, stroke, cut = Tê. ಬೆಟ್ಟು). ಪೇಪರುಮಾಡ ಕರ್ಪರದಿಂ ಬೆಟ್ಟಿದ ಪಾಣ್ಯ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಕಾರ್ಪಿಕ); ಕಾಪ್ಪುವಿನ ಬೆಟ್ಟಿ= ಕಾರ್ಪಿಕೆ (ಪಣ); ಹೊಸ್ಪಸಿಸ ಬೆಳ್ಳಿಯನಿಂ ಆಚ್ಚಿಗಿ ಬೆಟ್ಟಿದೆವ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 5. A tool for making impressions. See ಕಲ್ಲುಬೆಟ್ಟು.

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. = ಬಟ್ಟು 2, etc. (ಅಂಗುಲಿ, ಅಙುಷ Sl. 211; My.: see ಪೆಟ್ಟು). — ಬೆಟ್ಟು ಮುರಿ. To make the finger-joints crack (My.).

ಬೆಟ್ಟುಸಿ bĕṭṭusi. One of the feats of wrestlers (Ûpr. 5, 77).

ಬೆಟ್ಟೆ bĕṭṭe. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. (T. ಬೆಟ್ಟು). — ಬೆಟ್ಟೆಅಡಿ. -ಅಡಿ. A hard, round areca nut (My.; B. 1, 21; 2, 16). — ಬೆಟ್ಟೆ

ಬಿಕ್ಕ. = ಬಿಟ್ಟಿ-. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಬೆಳ್ಳಿ. Hard, unpliant (brittle) silver (My.).

ಬೆಡಗಿ bĕḍagi. A showy woman, a coquette (My.).

ಬೆಡಗು bĕḍagu. = ಬೆಡಂಗು. Novelty, beauty, elegance, grace, fineness, pleasantness (Tē. ಬೆಡಕು, ಬೆಡಗು, ಬೆಡಂಗು, ಬೆಡಗು; Tē. ಬ್ರೆಕ, ಬ್ರೆಗು, wonder, marvel; ಬೆಡುಬೆ, ಬೆಡ್ಡ = ಬೆಡಗು; M. ಬೆಡಪ್ಪ, cleanness, neatness, elegance, clearness, correctness; T. ಬೆಪ್ಪು, greatness; ಬೆಡಪ್ಪೈ, a show; pomp; *cf.* ಬೆಡಗು?). ಗೋಪಾಲ ಕನ ಬೆಡಗು (Mr. 4). ಒನ್ನು ಪ್ಪುಣ್ಣೆ ಪುಲಪರ್ಮಮುಂ ಪುಲಪರ್ಮಕೆ ನ್ನು ಪ್ಪುವ ನುಡಿ ಬೆಡಗುಮಂ ಪಾಪಾರ್ಧಮುನ್ನು ಪೇಳ್ವಿಂ (465). 2, showiness, ostentatiousness, airs (My.; Tē.). ಬಾಜಿಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು.—ಬೆಡಗು ಮೂಡುವಾಳೆ ಮುಡಿ ಬೇಡ ಇರಳು (Prvs.). See Bp. 6, 20; 11, 51; 21, 9; 24, 60; 37, 24; 40, 62; 61, 62; Č. Bp. 2, 4; J. 7, 6; 21, 57; 30, 18. — ಬೆಡಗ. -ತ 3. A novel man (Bp. 30, 21); a showy man (Tē. ಬೆಡುಬೆಗಾಡು).

ಬೆಡಂಗು bĕḍaṅgu. (Śmd. 48). = ಬೆಡಗು. (ಮುನೋಪಹರ Śs.; ಡಮ್ಬ Kk. 32). See Čpr. 1, 97. 126; 3, 27. 96; 8, 34. 104; Ch. vs. 173. 177. 189; Abh. P. 3, 38; 4, 31; Rāv. 13, 82; J. 11, 16. — ಬೆಡಂಗುಡಿ. -ಡಿ. = ಬೆಡಂಗುಬೆಡಿ. (Čpr. 1, after 101; 7, 112). — ಬೆಡಂಗುಬೆಡಿ. -ಬೆಡಿ. To obtain beauty, to become beautiful (Abh. P. 5, 53; 15, 22; Rāv. 13, 91).

ಬೆಣಚಿ bĕṇaci. (fr. ಬೆಳ್). = ಬೆಣಚು. The white stone: quartz, white spar (T. ಪಣ್ಣಿ; M. ವೆಳ್ಳಾರ ಳ್ಳು). — ಬೆಣಚಳ್ಳು. = ಬೆಣಚುಗಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Quartz, etc. (My.; B. 4, 225; 5, 184).

ಬೆಣಚು bĕṇaču. = ಬೆಣಜೆ. — ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಕಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚುಗಲ್ಲು. = ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. (My.; B. 3, 45).

ಬೆಣತಿಗೆ bĕṇatigĕ. = (ಬೆಣಚು), ವೆಳತಿಗೆ. — ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬೆಣತಕ್ಕಿ. (My.).

ಬೆಣತು bĕṇatu. (= ವೆಳದು). — ಬೆಣತಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. White rice: rice which is not kusalakki (My.).

ಬೆಣೆ bĕṇĕ. A peg, a plug; a stopple, a cork (My.; B. 4, 54; 5, 143; see T. s. ಪೆಸು 3).

ಬೆಣ್ಣು bĕṇṇu. = ಬೆರಡು, etc. (My.).

ಬೆಣ್ಣು bĕṇṇu. = ಬಾಣ್ಣು 2. The white and light corky wood of the bĕṇṇu kasa, used in making hats, etc.: cork, pith, a soft, light (useless) substance (Abh. P. 9, 37; My.; Tē.; T. ಪೆಣ್ಣು, the hollowness of a thing, as of a tube, pipe, or cane; ಪೆಲು, ಪೆಟ್ಟು, empty, void, see ಬಲು); faintness (see ತಾಣ್-). ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಬೆಣ್ಣು ಉಂಟೀತು.—ಬೆಂಕೆ ಹೋಕಂಗೆ, ಬೆಣ್ಣು ಸೀಗಂಗೆ.—ಬೆಣ್ಣಲ್ಲು ಬೆಸಗಲ್ಲು, ಉಣ್ಣೆಗದುಮು ತಪ್ಪು ಉದಿಮು ಳ್ಳಿ ಪಾಳುಪಿಡ್ಡರು (Prvs.). ಬೆಣ್ಣೆರವೆ ಮುಡುಮಿದರು, ಗುಣ್ಣೆದ್ದು ತೇಲಿದರು, ಬಣ್ಣೆಯ ನೋಗವ ಬಿಗಿದರು ನಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಣಾದ್ದು ಕೊಚ ನು (Sp.). ತೊಣ್ಣಾರ್ ತಿರೋಗ್ರನ್ಥಿಯನಿಸಿಳ್ಳು, ಉದಂ ಮೂಲಿ ಬೆಣ್ಣು ಚಿತ್ತಳಮುಳ್ಳು (Mr. 334). ಅಜ್ಜಿಗೆ ಕಡಿಗೆ ಬೆಣ್ಣುಗರ್ ಎದ್ದಿದಲ್ಲವೆ ನೆಗಡಿದೇ ಗುಣ್ಣು? (Bp. 58, 36).—ಬೆಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. To become like mere pith, to lose one's strength, to faint, etc. (My.). ಬಲವಿಲ್ಲವೆ ಬೆಣ್ಣಾದ ಅನೆಯೂ ಶಾಮರೆಯೂ (ವೀರ Sl. 271). ಆಕೆ ಬೆಣ್ಣಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇ ಹೊಕ್ಕಳೇ? (Prv.). See Rām. 1, 14, 24; Bh. 3, 25, 8; J. 2, 15; 8, 18; 9, 17; 11, 25; 13, 35; 14, 20; 15, 3; 19, 30; 30, 5; B. 5, 72. — ಬೆಣ್ಣುಕಸ. A tall annual plant, Aeschynomene indica Wall. (Z.; A. aspera Lin.; Tē.). — ಬೆಣ್ಣುಬತ್ತಾಸು. The sweetmeat batthāsu, when hollow (My.; B. 3, 62. 77). — ಬೆಣ್ಣುಮತ್ತಿಗಿ ಡ (ಪಿಚ್ಚಿಲೆ, etc. Sl. 133). — ಬೆಣ್ಣೆಬಿ. -ಬಿದ್. = ಬಣ್ಣೆಬಿದ್, q. v. To float; to lose one's strength, to faint (ತೇಲು, ತೇಲ್ Śs.; ತೇಲ್ Kk. 67; Čpr. 8, 69). — ಬೆಣ್ಣೊಲೆ. -ಓಲೆ. A hollow ear-ôlĕ of metal (My.).

ಬೆಣ್ಣೆ bĕṇḍĕ. A tall herb, the esculent okra or edible Hibiscus, Hibiscus esculentus Lin. (ಪೋಮಕೆ Mr. 149; My.; Tē.; T. ಪಣ್ಣೈ, ಪೆಣ್ಣೈ; M. ಪೆಣ್ಣೆ; Mhr. ಭೇಣ್ಣೆ). See ಅವರೆ-. — ಬೆಣ್ಣೆಕಾಯಿಗಿಡ. = ಬೆಣ್ಣೆ. (ಗೋಜಿಪ್ಪೆ, ಡಾವಿಳೆ Sl. 151).

ಬೆಣ್ಣೆಕಾಯಿ bĕṇḍĕkāyi. (M. ಪೆಣ್ಣೆಕಾಯ್). — ಬೆಣ್ಣೆಕಾಯಿ ಮರ. = ಬೀಳ ಪಣ್ಣು-. A large timber tree, Lagerstroemia lanceolata Wall. (St. & Pl.).

ಬೆಣ್ಣಿ bĕṇṇi. 1. = ಬೆಣಚಿ, etc. (My.).

ಬೆಣ್ಣಿ bĕṇṇi. 2. = ಬೆಣ್ಣೆ. (B. 1, 15).

ಬೆಣ್ಣೆ bĕṇṇĕ. (ಬೆಳ್ 1 -ನೆಯ್ 2?). = ಬೆಣ್ಣೆ 2. Butter (ಪಥಸಾರ, ಸವನೀತ, ಸವೇಧ್ಯೃತ Hlā., Nr., Sl. 318; C.; Tē. ವೆಣ್ಣ; T. ವೆಣ್ಣು, ವೆಣ್ಣೆಯ್; M. ವೆಣ್ಣೆ, ವೆಣ್ಣನೆಯು; T. ವೆಳರ್, fat; whiteness; ವೆಣ್ಣುಕ್ಕು, fat, suet; *cf.* ಬಳ್ಳಿ, ಬಳೆ). ನಿನ್ನೆ ಕಡೆದ ಹಾಲಿನ್ನೆ ಅದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವ (ತೈಯಲಿಗವೀಣ Nr.). ಕರೆಗೋಲು ಹೊರಿತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋರುವವೇನೆ? (Dp. 148). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಸವ, ಅಣ್ಣ ವಪ್ಪದ ರಿಸವ, ಮೊಸ್ಸು ಹುಣ್ಣ ರಿಸವ ತೀರಿಪಾ ಪ್ಪಣಿ ಮುಣ್ಣುಬಾರ್ (Sp.). ಮುಣ್ಣು ಹೊರುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣನೆ.—ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Bp. 30, 28; 42, 2; 54, 40; J. 6, 47; 28, 17; Prvs. s. ಕಾವುದು, ಬೆಳಗು 2, ಮುಕ್ಕನ, ಹಪ, ಹಲ್ಲು. — ಬೆಣ್ಣೆಗರುಗ ಗಿಡ. A shrubby plant, Sida rhombifolia L. (St. & Pl.). — ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. Krishna (My.; J. 7, 29; Tē. ವೆಣ್ಣೆದೊಂಗ). — ಬೆಣ್ಣೆಗಾಯಿ. A gārigĕ with butter fried in ghee (My.). — ಬೆಣ್ಣೆಮುದ್ದು. (ವಿಶಲ್ಯೆ, ಅಗ್ನಿತಿವೆ, ಧರಿಸಿ, ಪಶ್ಚಪುಷ್ಪಿ Sl. 156).

ಬೆತಿರೇಕ bĕtirēka. Tbh. of ವ್ಯತಿರೇಕ (Śmd. 357, o. r. ವೆ-).

ಬೆತೆ bĕtĕ. Tbh. of ವೃಥೆ (Śmd. 357. 368, o. rs. ವಿಥೆ, ವಿತೆ, ವಿಥೆ; Tē. ವಿತೆ, ವಿಥೆ).

ಬೆತ್ತ bĕtta. Tbh. of ವೇತ್ರ (Śmd. 345; Mr. 145; C.; Tē.; T. ವಿದಮ್ಬು; M. ವುನಮ್ಬು, ವುದಮ್ಬು, ವೆದಮ್ಬು; see ಪ್ರಬ್ಬಲಿ & ಹಬ್ಬೆ). ಬೆತ್ತದ ಚಳ್ಳಂ (ವೇತ್ರಾಸನ, ಅಸನ್ನಿ Hlā.). ಬೆತ್ತದ ಬೆಟ್ಟು ಬೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯುವೆಲ್?—ಬೆತ್ತ ಮೆತ್ತಗಾದರೂ ಬೆಸ್ಸ ನೋಯಿಸದಿರದು (Prvs.).

ಬೆತ್ತಲೆ bĕttalĕ. = ಬತ್ತಲೆ. (My.; Tē. ಬಿತ್ತಲ). ಬಟ್ಟೆ ಉಡ ವೇ ಬೆತ್ತಲೆಯುರುವವರು (ಸಗ್ಗಳೆ, ಕೋಟಿವ Sl. 187). ಬೆತ್ತಲೆಯೂ ಸಿರುವವನು (ಪಗ್ಗ, ವಿಗಡ್ಡರ, ಆರಾಸ್ 364). ಆತ್ತಮೋ? ಇತ್ತ ಮೋ? ಮುತ್ತತ್ತಮೋ! ಈ ಸಂಸಾರ ಬೆತ್ತಲೆಯು ಬೆತ್ತಲೆಯು, ಫಲವಿ ದ್ಕಾ, ಫಲವಿಲ್ಲ! (Dp. 30).

ಬೆದ bĕda. = ಬೆದೆ 2. See ಬೆದಗಾರ್. 2, hotly, fiercely (used of boiling). — ಬೆದ ಬೆದ. rep. Very fiercely (Bp. 56, 40; My.). — ಬೆದ ಬೆದನೆ. = ಬೆದ ಬೆದ. (Bp. 24, 66; 26, 8; 50, 28; 52, 14; 59, 50; My.).

ಬೆದಕು bĕdaku. 1. To strike with the nails or claws (ಪಾಣಿನಿ Śm. 80).

ಬೆದಕು bĕdaku. 2. To seek, to search for, to look for (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ಅಪಸು Śm. 80; Bp. 24,

66; My.; Tē. ವೆತಕು, ವೆತುಕು, ವೆದಕು). ಬೆದಕುತ್ತ ಮೈಗಳುಲದ (RāghŚ. 17, 68). ಬೆದಕುವವನು (one who idles away his time by seeking for) ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೆದಕಾಟ. -ಆಟ. Searching for (My.).

ಬೆದಕು bĕdaku. 3. Search. — ಬೆದಕುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To search for. ಇದಕೋ, ಕಾತಿರುನು, ಮುನಪೇ, ಬೆದಕುಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಡ! ಹೋದುವೆನು (Dp. 165).

ಬೆದಗಾರ್ತಿ bĕda-gāṛti. = ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಬೆದಣ್ಣಿ bĕdaṇṇi. (ಕೆmd. 48). Tbh. of ಬೈದಣ್ಣಿಳ (ಕೆmd. II; Kk. 81; ಕೆm. 52). Criticism, critical skill, exactness. ಸುಡಿಗೆ ಬ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕಸ್ಸವದೊಳ್ ಜಾತ್ರಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಣಿಯುಮ್! ಎಷ್ಟೀಗಡಿ ನ ಪೆಗದ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ ಒತಮ್ಬುದಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (ಕೆmd. 121). — ಬೆದಣ್ಣಿಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Skilful song-poetry. ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಲ್ಲಸಲೆ ಮೂಡಿಪುದು ಪಾಡುಗಬ್ಬುದೆನ್ದು ಬುಧರ್ ಕೊಣ್ಡಾಡಿದರ್, ಅದಱಂ ದರ್ ಮೇಲ್ಪಾಡುಂ ರೂಢಿಯ ಬೆದಣ್ಣಿಗಬ್ಬ ಮುದಕ್ಕುಂ (KâVy. V, 964).

ಬೆದರಿ bĕdari. ಬೆದರಿಸು. 1. = ಬಿಡರ್. To be agitated, confounded, bewildered, alarmed or frightened, to take fright, to fear (ದೃಸ್ತ ಕೆmd. Dh.; My.; Tē. ವೆದರು, ವೆದುರು; T. ವಿರಿ, ವೆರಿ; T. ವೆದುು, to be overhasty; Mhr. व्हेदरणें, to take fright; see also s. ವಿರಿಯು). ಬೆದರ್ ಮನಂ (Rāv. 5, 86). ಬೆದರ್ ಅಕ್ಷಿ (5, 116). ಬೆದರುರ್ (ಕೆಂv. 3, 51; J. 5, 40). Old and common P. p. ಬೆದರ್ (ಔpr. 5, 58. 120; 7, 109; My.). See Bp. 1, 49; 2, 14; 32, 26; 37, 30; 45, 52; Bh. 3, 13, 30. 31; J. 6, 8; 8, 38; 19, 3. 39; 20, 9. ದನಕ್ಕೆ ಬೆದರ್, ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prv.). — ಬೆದರಟ್ಟು. -ಓಟ್ಟು. To pursue so that (one) is frightened (Abh. P. 3, 54).

ಬೆದರಿ bĕdari. ಬೆದರಿಸು. 2. Agitation, alarm, fright, fear (J. 2, 5; Tē. ವಿಡಿದ, ವಿಡಿದುನ್ನು, ವಿದರು, ವಿದುರು; T. ವಿದರ್ಪು, ವಿದಲ್ಚಿ). 2, a scare-crow (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಳ್ಳು, ಗುಮ್ಮು G.). — ಬೆದರಸ. (*i. e.* ಬೆದರ್+ಅಸ). The sentiment of alarm (Bp. 55, 5). — ಬೆದರುಹೊಳಲ್. -ಪೊಳಲ್. A stream of agitation (J. 30, 31). — ಬೆದರ್ತುು. -ಎತ್ತು. A bullock that is easily frightened (My.).

ಬೆದರಿಕೆ bĕdarikĕ. Alarm, etc. (My.; Si. 469). — ದವರಿಕೆನೊಲ್ಲು. Menace, reproach (ಭಕ್ಷ್ಯಕ್ಕ, ಅವಕಾರಗೀ Si. 57).

ಬೆದರಿಕೆ bĕdarikĕ. Fright, alarm (My.; B. 4, 72).

ಬೆದರಿಸು bĕdarisu. To alarm, to frighten (My.; B. 2, 21; 4, 90; Bhâgavata 10, 18, 2). ಬದಲುಮಾಡಾದುದನು ಬೆದಱಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಬಾಯಿಲ್ಲ ಬೆದಱಿಸಿ ಹೂಸು ಮುಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಬೆದರಿಸುವಿಕೆ bĕdarisuvikĕ. Frightening (My.; ವಿಭಕ್ಷ್ಯಕ್ಕ Si. 467).

ಬೆದರ್ಕೆ bĕdarkĕ. Agitation, alarm, fright (J. 20, 10).

ಬೆದೆ bĕdĕ. 1. Sowing, sowing seed (My.; Tē. ವೆದೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ); seed (see ಬಿತ್ತು 1 & 2). See ಎಬ್ಬೆದೆ, ಮುಮ್ಮದೆ. — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. Sowing season (J. 11, 14; My.). — ಬೆದೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To prepare for sowing or to make sowing possible (Abh. P. 13, 49). — ಬೆದೆಮಳೆ. Rain at the sowing season (My.). — ಬೆದೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain seed: to be sown (Bp. 60, 17).

ಬೆದೆ bĕdĕ. 2. = ಬೆದ No. 1. Heat; rutting; ruttishness, sensual longing (My.; Tē. ವೆದೆ; T. ವಿದುಪ್ಪು, ವಿಬ್ಬೆನು, ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪು, ವಪ್ಪದು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪದು, ವೆಪ್ಪಲ್, ವೆಮ್ಮು; M. ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪುಲ್; T. ವಿದುಕ್ಕು, to be sensually inclined; ವಿಬ್ಬೆ, ವಿದುಮ್ಬು, ವಿರುಮ್ಬು, to desire; M., T. ವೆದುಮ್ಬು, to be gently heated; see ಬಿಸಿಲ್). — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. Rutting time; time of being ready for the bull (My.). — ಬೆದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To rut, to seek copulation (used of men and beasts, My.; Grj. 2, after 106). — ಬೆದೆನಾಯಿ. A dog in rut (My.). — ಬೆದೆಯಾಳ್. -ಆಳ್. -ಳು. A cow ready for the bull (ಪ್ರಜಣ್ಣೆ Mr. 180; My.). — ಬೆದೆಯಾಗು. -ಆಗು. Rutting to take place, etc. ಕಾಲಕ್ಕಾಪ್ತಯಾಗಿ ಬೆದೆಯಾದ ಆಳು (ಕಾಳ್ಕೆ, ಉಪಸರ್ಯ, ಕಟ್ಟುಗಡಸು Nr.). — ಬೆದೆಯಾವು. -ಆವು. = ಬೆದೆಯಾಳ್. (ಪ್ರಜಣ್ಣೆ, ಸೂರತ Illā.; My.; Tē. ವೆದಾವು).

ಬೆದೆ bĕdĕ. = ಬೆತೆ, q. v.

ಬೆದೆಗಾರ bĕdĕ-gāṛa. A sensual, lewd man (My.); Kâma (ಸಸೆಗಾರ, ಕಾಮ G.).

ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ bĕdĕ-gāṛti. A lewd woman, a harlot, an adulteress (ಸಿತಗೆ, ಜೋಡೆ, ಜಾಣ್ಕೆ, ಜಾರ ಕೆ.; ಜಾರ ಸಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಜಾಣ್ಕೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರ ಕೆm. 75; Kk. 29, o. r. ಬೆಗಾರ್ತಿ; My.).

ಬೆನ್ bĕn. 1. = ಬಿಸು 1, etc. (ಕೆmd. 216). Heat, etc. — ಬೆಣ್ಣೀರ್. Hot water (Abh. P. 9, 31; Grj. 9, 18; Tē., M. ವೆಣ್ಣೀರ್). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆಣ್ಣೀರ್ ಮಸೆ ಸುಡದು (ಕೆmd. 216).

ಬೆನ್ bĕn. 2. (ಕೆmd. 59). = ಬೆಂ (ಬೆಜ್)2, ಬೆಮ್ಮು, ಬೆಮ್ಮಿ2. The back (ಪೃಷ್ಠ, ಪೃಷ್ಟಿಮುಭಾಗ Illā.; ಪೃಷ್ಠ, ಪೃಷ್ಟಿಮು Mr. 327; T. ವೆಪ್, ವೆಂಪ್; Tē. ವೆನ್ನು, ವೀಪು, ವೀಪು; Tu. ವೆಂ). ವೆಮ್ಮುಮಿ ವೆನ್ನಪ್ಪಳಿನೆ (ಕೆmd. 84). ಬೆನ್ನಿಳ್ ನಿಲ್ತುಂ ಗಾನ್ಕೇನಿ (261). ಬೆನ್ನ ಕುರು (ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಡು Illā.). ಬೆನ್ನೆಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ); ಬೆನ್ನ ಹೊರಮ್ಮು (ಗಡು Mr.). See Ćpr. 4, 48; 8, 18; Bp. 20, 41; 38, 17; 47, 58; Riv. 5, 24; 6, after 11 (thrice); 6, after 115; J. 24, 47; 28, 46. 53. — ಬೆನ್ನಟ್ಟು. To pat one's back, to encourage, to persuade (My.). — ಬೆನ್ನಗುಳ್. -ತಗುಳ್. To follow, to pursue (Abh. P. 4, 50. 87; 7, after 50). — ಬೆನ್ನೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. The skin of the back (Abh. P. 7, 93). — ಬೆನ್ನಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To follow, to pursue (ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ತೂಳ್, ಆರೆಯಟ್ಟು, ಬೆಂಗವಾಯು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು ಕೆ.; Ćpr. 5, 33; Bp. 54, 52; My.; B. 4, 41). — ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ. -ಅಸ್ಥಿ. The backbone (ಪಂಜ, ಬೆನ್ನ ನಿಸ್ಥೆಲು Nn. 54). — ಬೆನ್ನಿಕ್ಕು. -ತೆ. To turn the back, to retreat, to flee (Abh. P. 5, 81; 9, 64; Śiv. 2, 75; see ಪೃಷ್ಠಭಙ್ಗ 2). — ಬೆನ್ನಿಡಿ. -ತೆಡಿ. Flight (ಪೃಷ್ಠಭಙ್ಗ ೆmd. II). — ಬೆನ್ನುಮುಗು. -ಉಮುಗು. The back to contract or to be bent (Bp. 2, 14). — ಬೆನ್ನೆಡರ್. -ಎದರ್. -ದು. = ಬೆನ್ನಟ್ಟು, q. v. — ಬೆನ್ನೊಗ್ಗು. -ಒಗ್ಗು. To follow, to pursue (Bp. 54, 38). — ಬೆನ್ನತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.).

ಬೆನಕ bĕnaka. Tbh. of ವಿಘ್ನಯಕ (ಕೆmd. 357. 373. 375; ಕೆm. 4). See Prvs. s. ಬೆಣ್ಣು, ಮುಮುನ. — ಬೆನಕನ ಎಳ್ಳ್. (ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ Si. 141).

ಬೆನ್ತರ bĕntara. Tbh. of ದೃಸ್ತರ. (Bp. 23, 20).

ಬೆನ್ದು bĕndu. P. p. of ಬೇ 1, etc.

ಬೆನ್ದುರು bĕndurū. (ಕೆmd. 48).

ಬೆನ್ನನೆ bĕnnanĕ. At the back, after, behind (Ćpr. 8, 63; ಕೆಂv. 3, after 28; 5, 57; Tē. ವೆನ್ನನೆ; see ಬೆಮ್ಮುನ್ನನೆ).

ಬೆನ್ನು bĕnnu. = ಬೆನ್ 2, etc. (ಸೃಷ್ಟಿ, ತನುಜರು Sl. 209; C.). ಬೆನ್ನಿನ (Bp. 20, 11). ಇವನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, he is younger than I (My.). ಬೆನ್ನು ಬಿಡದ ಪಿಶಾಚಿ ಮೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬನ್ನು ಜೀತಾಳ.—ಬೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಮೊಲ್ಲೆ ಅಕ್ಷ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prva.). See Bp. 44, 5; 52, 12. 18; 60, 25; Bh. 1, 10, 33; Dp. 4, 2. — ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. To follow; to pursue (My.; B. 3, 62; 4, 212. 218; 5, 36). ಪ್ರಾಯ ಮುನು ಸ್ಯರ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿ (3, 40). — ಬೆನ್ನ ಹಿಂದು. Later or succeeding time. ಆವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನವನು, his younger brother (B. 5, 43; My.). — ಬೆನ್ನಾಗು. -ಆಗು. To become accustomed to carry loads, a saddle, a rider, as bullocks or horses (My.). 2, the back (of an ox, a horse, etc.) to get sore (from riding, etc.); to get sore-backed (My.). — ಬೆನ್ನಾಸರೆ. -ಆಸರೆ. Support, help (My.). — ಬೆನ್ನಿನವನು. -ಆವನು. A younger brother (My.). — ಬೆನ್ನು ಕೊಡು. To retreat, to flee (My.). — ಬೆನ್ನುಬದ್ದೆ. The upper or outer side of a split bamboo or rattan (My.). — ಬೆನ್ನು ಬೀಡು. To follow. ಆವನ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದು ಹೋದನು (My.). 2, to take (another's) shelter or refuge (My.). — ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ. The backbone. ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಗೆ ಬುಜ (ತ್ರಿಕ Sl. 209). — ಬೆನ್ನುಹಂಚು. A tile on the ridge of a building, or one fit for it (My.). — ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.; ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಡಿದಿ G.; B. 5, 62. 63. 68. 252). — ಬೆನ್ನುಹುರಿ. The spine. ಗೇಣ್ಣಾಮ್ಯಗಗಳ ಬೆನ್ನು ಹುರಿ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 248). — ಬೆನ್ನೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. The backbone, the spine (My.; B. 4, 118). — ಬೆನ್ನೆಲುಬು. = ಬೆನ್ನೆಲುಬು. (ಶಕೀರುಳೆ Sl. 206). ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ (ತ್ರಿಕ Sl. 209).

ಬೆಪ್ಪಳ bĕppaḷa. = (ಬೆಪ್ಪು), ಬೆಬ್ಬಳ, ಬೆಬ್ಬಳೆ, (ಬೆಪ್ಪಳ). Amazement, alarm, fear, etc. (ತಲ್ಲಣಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಳ್ಳಿಸಿ, ಬಿಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮುಲ್ಲಣಿ, ಬಿಗುರ್, ತಳಮಳ, ಬೆಬಿಗಪ್ಪ ಧಾವ Sm. 49).

ಬೆಪ್ಪು bĕppu. (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). Wandering of mind, confusion (My.; Te. ಬೆಪಪ್ಪ, ಬೆಮುಪ್ಪು, fear; T. ಬೆರುಪ್ಪು, ಬೆಮುಪ್ಪು, fear; confusion; wrath). See Prv. s. ಪಿಪಲೀಲೆ. — ಬೆಪ್ಪ. -ಆ 3. A confused, stupid man (My.).

ಬೆಬ್ bĕb. 1. (= ಬೆಬೆ?). — ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. ನಪ್ಪಲುಬ್ಕೆಯೇ ಬೆಬ್ಬಕ್ಕೆ (ಜೀವಂಜೀವಕ Sl. 178).

ಬೆಬ್ bĕb. 2. An abbreviation of ಬೆಬಸು. — ಬೆಬ್ಬಗು. Amazement (Bp. 13, 22; 30, 22; 36, 19).

ಬೆಬ್ಬನೆ bĕbbanĕ. (fr. ಬೆಬ್). With a puff or sudden inflation of pride (Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43; see s. ಬಯಬುಗ). 2, (fr. ಬಿರಿ 1), with a burst (Grj. 2, 59).

ಬೆಬ್ಬರಿಸು bĕbbarisu. (= ಬೆಪ್ಪಳಿಸು). To get bewildered from fear, to be greatly frightened (C. Bp. 46, 20).

ಬೆಬ್ಬಳ bĕbbaḷa. = ಬೆಪ್ಪಳ, q. v. (ಬಿಗರ್, etc., ಭಯ ಕೆ.; ಬಳ್ಳಿಸಿ, ಬಿಗುರ್, ಬಿಗಡ್, etc. Kk. 42). 2, confusion, agitation, distress (ವಿಳಂಬ Bhn. 44; RAm. 6, 37, 9).

ಬೆಬ್ಬಳೆ bĕbbaḷĕ. = ಬೆಬ್ಬಳ. — ಬೆಬ್ಬಳೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To get amazed, etc. (V. 5, after 23; 14, after 55).

ಬೆಮ್ bĕm. 1. = ಬಿಸು 1, q. v. Heat, etc. — ಬೆಮ್ಮಿಸ ಲ್. (Śmd. 198). Hot sunshine. — ಬೆಮ್ಮುಬಿ. Hot ashes (My.). — ಬೆಮ್ಮುಬುರ್. Hot sweat (Abh. P. 14, 106). — ಬೆಮ್ಮಳೆ. -ಪೊಳೆ. (Śmd. 216 Mdb., o. r. ಬೆಗ್ಗೊಳೆ).

ಬೆಮ್ bĕm. 2. = ಬೆನ್ 2, etc. The back. — ಬೆಮ್ಮೊಲಗು. The back to swell or be raised (Čpr. 4, 47). — ಬೆಮ್ಮುತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. (Čpr. 4, 47; Bp. 3, 36; 27, 30; 28, 9; 32, 28; 34, 35; 52, 26; J. 28, 54). — ಬೆಮ್ಮಲು. Rear-force: help, aid, countenance (Abh. P. 9, 97; My.). — ಬೆಮ್ಮಬಿದ್. Following; joining, company, association; the rear (ಬೆಮ್ಮೆ ಬಳ್ಳಿದು Śmd. I; ಬಿದ್ 194 Cm.; ಆಗುವದ, ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ಅಸ್ಪಲಗ Mr. 445). See Śmd. 8; Abh. P. 12, 90; Bp. 57, 55; Rśv. 6, after 11. — ಬೆಮ್ಮಬಿದವಿ. -ಪಿಡಿ. To follow; to be together or in company with (ಬಿದವಿಡಿ Śmd. 195 Cm.; Abh. P. 12, 28; Rśv. 6, after 11). — ಬೆಮ್ಮಬಿದು. To follow (B. 4, 191). — ಬೆಮ್ಮಾಗ. The back part of the body (My.);—the ridge of a building (My.). — ಬೆಮ್ಮಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To follow (C. Bp. 19, 34). — ಬೆಮ್ಮಿಸು. To withdraw or depart from (Prll. 3, 32; J. 10, 9; 27, 2). — ಬೆಮ್ಮಬಿದ್. ಬೆಮ್ಮಿಬಿದ್. = ಬೆನ್ನು ಬೀಡು. ನ್ಯಪಂ ಬೆಮ್ಮಿಬಿದ್ದುಂ ಮೂಡಬ್ಬಿಯುಂ ದಾರಂ (Śmd. 283). See Bp. 37, 39; 47, 6; 48, 17. — ಬೆಮ್ಮಿನ್ನನೆ. Behind (Čpr. 9, after 18). — ಬೆಮ್ಮುರ. The beam on the ridge of a building (My.).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 1. To be alarmed, to fear (ಸಡ, ಅಳ್ಳು, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಳು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವಪಡಿಸ್ Śm. 40; Kk. 72; *cf.* ಬೆಗರ್ 1).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 2. = ಬೆಮರು 1, ಬೆವರು 1. To perspire, to sweat (ಸ್ವೇದಪಡಿಸ Śmd. Dh.; Bp. 59, 22; T. ಎಯರ್, ಚೇರ್; M. ಎಯರ್; Te. ಬೆಮುರ್; Tu. ಜಿಗ, ಬೆಗರ್). P. pa. ಬೆಮುರ್, ಬೆಮುರ್ (Śmd. 286. 287). ಬೆಮುರ್ (Čpr. 6, 93). ಬೆಮುರ್ (J. 2, 16), ಬೆಮುರ್ (Rśv. 13, 89; Śśv. 4, 90).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 3. (Śmd. 58). = ಬೆಮರು 2, ಬೆವರು 2. Perspiration, sweat (ಭಯ, ನಿಪಾಳ, ಸ್ವೇದ Nr.; ಭಯ Nn. 22; Čpr. 8, 73; Bp. 15, 19; Rśv. 5, 118; J. 11, 23. 25; T., M. ಎಯರ್, ಚೇರ್; Te. ಬೆಮುಬಿ; Tu. ಜಿಗರ್). ಬೆಮುರ (not ಬೆಮುರಿನ, Śmd. 134). ಬೆಮುಗರ್ಳಸೂಬಿ (52). ಕುಮುರೆಯ ಬೆಮುರಲ್ಲಿ... ಮೂತುಲಂಗದ ತೆಪದ ಳಮ್ಮು ಉತ್ತಮಂ (Mr. 278). ಬೆಮುರ ವಿಸ್ಪು (Čpr. 7, 117). — ಬೆಮುರಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause one's sweat to grow dry: to take rest (My.). — ಬೆಮುರಾಮು. -ಆಮು. Sweat to grow dry: the body to feel cool and refreshed (Čpr. 3, 15; My.). — ಬೆಮುರುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. Sweat to issue (Čpr. 7, 64). — ಬೆಮುರ್ಪನಿ. -ಪನಿ. (Śmd. 54). A drop of sweat (J. 11, 24). See ಸುಗ್-.

ಬೆಮರು bĕmaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2. P. p. ಬೆಮುರಿ (J. 10, 50; My.). ಬೆಮುರುವ (J. 30, 22).

ಬೆಮರು bĕmaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; ಭಯ, etc. Sl. 72).

ಬೆಮರುವಿಕೆ bĕmaruvikĕ. Perspiring. ಬೆಮರುವಿಕೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಳ (Sl. 66).

ಬೆಮರುವ್ bĕmarĕu. To cause to perspire (ಸ್ವೇದ ಳರಣ Śmd. Dh.).

ಬೆಮಿಸು bĕmisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. (My.; Dp. 4, 1).

ಬೆಮೆ bĕmĕ. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. (My.). 2, desire (My.). — ಬೆಮುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become confused or perplexed (C. Bp. 47, 23; My. as ಬೆಮುಗೊಳ್ಳು). — ಬೆಮುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confuse or perplex (Bp. 40, 20; My.).

ಬೆಯಿಸು bĕyisu. = ಬೇಯಿಸು, etc. (My.). ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಳನ ಳಿಯುವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 85). ಬೆಯಿಸಿದ ಮಾಂಸ (ಭಟ್ಟಿಸ); ಬೆಯಿಸಿದ ಅಕ್ಕ (ಭಕ್ಷ್ಯ; G.).

ಬೆಯ್ಯು bëyyu. = ಬೇ 1, etc. (My.). ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ದು ತ್ತದೆ ಎನ್ನು, ಸುಟ್ಟ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೆರ bëra. P. p. of ಬೆರೆ, in ಬೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೆರಕೆ bërakĕ. (fr. ಬೆರೆ). = ಬೆರಕೆ. The state of being united, mixed, or mingled, union, mixture, combination (ಸಂಯೋಗ Šmd. 60 Cm.; ಪಾಪ Mr. 460; My.; T. ವಿರಪ). ನೀರ ಬೆರಕೆ (ಸಂಗಡು Mr. 415). 2, touch, contamination (My.). ಸೆಣ್ಣರ ಮುನಿಗೆ ಪ್ರಾಯ ಮೊಳ್ಳರೆ ಎನ್ನು ಬಾಣಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.). — ಬೆರಕೆವಣ್. -ವಣ್. A fruit partly ripe, partly unripe (Čpr. 1, after 101). — ಬೆರಕೆವ ಣ್ಣ. A variegated colour (ಸಾರಂಗ, ಶುಲ Hlā.). — ಬೆರಕೆ ಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Variegated lustre (Čpr. 6, 46; 6, after 64).

ಬೆರಗು bëragu. Haste, speed, expedition (see ತೋಳ್ವೆರಗು); importunity; impertinence, rudeness (T. ವಿಡಿ, M. ವಿರ, to make haste; to be eager or importunate; T. ವಿಡುಪು, M. ವಿರಪ್ಪು, speed, haste). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ, ಧರಮಂ ಪೊಣಿಮುಟ್ಟು (Abh. P. 10, 19). ಸೆರಗಂ ಬೆರ ಗಂ ಬಗೆಯದೆ (13, 57). — ಬೆರಗ. -ಆ 3. A hasty, impertinent, rude man. ಪಿರಿದೀದಂ ನಿಲೆಸುವಿದಂ ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಪ್ರತಾಪಿ (Šmd. 90 Mjb. and another MS.).

ಬೆರಂಜು bërañju. To gather together, to collect, to put together, to heap up (ಜಮನ, ಒಟ್ಟುಗೂಡು Šmd. Dh.).

ಬೆರಟು bëraṭu. = ಬೀಳ್ವು, ಬಿರಳ್ವು. (Bp. 32, 25; My.).

ಬೆರಡು bëraḍu. Hunting, the chase (ಸರಡು, ಸರವಿ Šs.; *cf.* ಬೇಡ 1; M. ವಿರಪ್ಪು, to set an elephant to work, drive him, urge on cattle).

ಬೆರಣ್ಚು bëraṇṭu. = ಬೆರಟು, etc. To dig or scratch with the nails, claws or talons, to scratch (ನಖಕ್ಷತ, ಕೆರಪ್ಪು Šmd. Dh.; Grj. 1, 120; 1, after 131; Rāv. 5, after 55; Šāv. 3, 55; *cf.* ವರಹು 3). 2, to make a certain performance with the fingers (ಅಂ ಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಬೆರತು bëratu. = ಬೆರೆದು. P. p. of ಬೆರೆ.

ಬೆರಲ್ bëral. = ಬೆರಳ್ (which is an improper form, Šmd. 41), ಬೆರಳು. A finger; a toe; the tip of an elephant's trunk (Čpr. 6, after 64; 7, 100; Bp. 5, 41; 31, 16; Rāv. 9, 22; T., M. ವಿರಲ್; Tě. ವೇಲು, ಪ್ರೇಲು). ಬೆರಲೆ (Šmd. 170). ನೇರಿದುವ ಬೆರಲ್ (170). See ಆಯುಬೆರಲ್, ಕಿರು-, ಪಾಲ್-. — ಬೆರಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the fore-finger or index (Šāv. 4, 48). — ಬೆರಲ್ಚಿಪ. To fillip (from amazement, Čpr. 1, 134).

ಬೆರಸು bërasu. 1. = ಬೆರಸು. To mingle together, to mix, to unite, to join;—to be mixed, to be united with (ಸಮ್ಮಿಶ್ರ, ಕಲಸು Šmd. Dh.; ಒಡನೆ ಕೂ ಡು 38 Cm.; My.). ಬೆರಸಿಡುವು (ಚಿತ್ರ, ಕರ್ಮಾರ, ಕರ್ಮಾಸ, ಶುಲ, etc.); ಆಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ಪ್ರಕೃ); ಪ್ರಿಯವಚನಂ ಬೆರಸಿ ಕೊಡು ವವನು (ವದಾನ್ಯ); ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದವೆ ಪ್ರತಲ ಎನ್ನುದು; ಅಕ್ಕರಂ ಬೆರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರಂ (ಮುದ್ರೆ Hlā.). ಜಿಜ್ಞಾಗಿಲ ಇಳ್ಳೆಲಿನ ಬುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ದುನ್ನಿ ರಾತಿ (ಹಸ್ತಿಸಿಲ); ಕಬ್ಬ ಬೆರಸಿದ ಹೊಲ್ಬನ್ನ (ಪಿಂಗಲ, etc.); ಬೆರಸಿ ಕಾಡುಜ (ತುಮುಲ, etc.); ಬೆಳುಪ ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿಡುವು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, etc.); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಸಿನುಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, etc.); ಕಬ್ಬ ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನುಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಜೇನ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮದ್ಯ (ಮಧು, etc.); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಲ್ಬನ್ನ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc.); ಪಾಲ್ಮು ಧಾಗೊಳಗೊನ್ನು ಧಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮುಚ್ಚಗೆ (ತಪ್ಪ Kr.). ಅರಸಿ ಬೆರಸು (-ಬೆರಸು, Rāv. 10, after 31). ಕೂರ್ಣಾಯ್ಬೆರಸು (5, 51). ಸೊರೆಮಾಲೆಬೆರಸು (13, after 77). ಸೋಗೆಬೆರಸು (10, after 31). ಚರಣಯುಗಬೆರಸು (Šm. 110). ಅನುಚರರ್ಬೆರಸು (J. 30, 42). ನಸುನಗೆಬೆರಸು (30, 49). ನೇವಳರ್ಬೆರಸು (29, 39). See Šmd. 91. 98. 106. 346; Čpr. 1, 110. 133; Bp. 1, 57; 3, 72; 18, 34; 26, 16; 37, 1; 40, 43; 44, 64. 66; 47, 17; 51, 46; 54, 75; 60, 15; 61, 66. 71; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 44; Č. Bp. 5, 5; Rāv. 6, 116; J. 29, 35. 46; Dp. 172, 3; ಒಡನೆಬೆರಸು, ಕೆಮ್ಪು ರಸು, ಕೊಂಕು-, ದಕ್ಕು-, ನಗೆ-, ಪ್ರಾಣ್ಬೆರಸು, ಪಡೆಬೆರಸು, ಮುದ್-, ಮುಳ್-, ರೇಫೆ-; Prv. s. ಸರಸ.

ಬೆರಸು bërasu. 2. (Union): in union with, in company with, together with, combined with, with. ಮನಃಪ್ರೀತಿಬೆರಸು ತಿರ್ಪುದು (Šmd. 4). ಪ ಸ್ವುಬೆರಸು-ಗೆ (138). ದೀರ್ಘರ್ಮೈರಸು-ತಕಾರಾದೇಶಂ (182). ಪಿಸ್ವು ಬೆರಸು-ಬಕಾರಂ (184). ಲೋಪಮೈರಸು-ಉಪಜಾಕ್ಷರಾಗಮಂ (209). ಸೊಕ್ಷಬೆರಸು (293). ಅಮ್ಮರಮೈರಸು (Čpr. 8, 31). ಕೊಬ್ಬಿದು ಕೈರಸು (Abh. P. 13, 74). ಎನಯಮೈರಸು (Grj. 4, 61). See Rāv. 4, 105. 119; 5, after 50; 5, 133; 6, after 11 (twice); 6, after 115 & 137; 10, after 10; 11, after 1. — ಬೆರಸುವೆ ಕ್ಕ. Addition (Bp. 53, 73).

ಬೆರಸುಹ bërasuha. Mingling, etc. ಸಮ್ಮಿಳನ, ಅಧಿಷ್ಠಾಪ್ತಿ ಎನ್ನವೆ ಹಸರಿಸಿಪುದು; ಲೇಸಾಗಿ ಬೆರಸುವವೆಕ್ಕೆ, ಎಸ್ಪುದು (Nr.).

ಬೆರಳ್ bëral. = ಬೆರಲ್, etc. (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾವೆ Nr.; ಅಗು ಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlā.; ಅಂಗುಲಿ, ಪಾಣಿಶಾವೆ Mr. 322). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ ಪಾಣಿ ಎಪ್ಪುದು, ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದವೆ ಪ್ರತಲ ಎಪ್ಪು ದು (Hlā.). ಆನೆಯ ಬೆರಳ್ಗಳ್ (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 155). ಬೆರಳ ಗಣ್ಣು ಗಳು (ಪಾಣಿಶಾವಾವರ್ಮ 322). See Bp. 20, 11; Bh. 1, 10, 32; J. 28, 33; ಕೆಮ್ಮೈರಳ್. — ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋಱಿಸು. To lift up the fore-finger and show (J. 17, 9).

ಬೆರಳು bëraḷu. = ಬೆರಲ್, etc. (C.; ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾವೆ, ಪಟ್ಟಿ Sl.). 2, a small point on rocks (Bh. 8, 4, 22); a tip (see ಪ್ರಾಸಿಳಬೆರಳು). ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗಯ (ಪಟಪೀಟ, etc.); ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟೂ ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಆಳವಡೆ ತಾಲು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕೆಮ್ಮ ಬೆರಳುಗಳು (ಪ್ರಕಾಣ್ಣಿ, ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್ Kn. 60). ಬೆರಳಿನೆ (Mr. 324). ಬೆರಳು ತೋಱಿಸಿದರೆ ಕೆಯ್ ನುಂಗುವ್ಯಾನೆ.—ಬೆರಳು ಪಾತರೆ ಒರಳಪ್ಪು ಆಪೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 54, 55; Sl. 211. 212. 253). — ಬೆರಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To move a finger about, to tickle the throat with a finger in order to produce vomiting (My.). — ಬೆರಳುಗಣ್ಣು. A finger knuckle (My.). — ಬೆರಳುಗೇಣ್. A finger span. ಪಡೆರಯ ಬೆರಳುಗೇಣ್ (ಗೋಕರ್ಣ Hlā.). — ಬೆರಳುಜಾಳಿ. The (silly habit of the) interlocking of the fingers intertwined with the ends downwards. ಆದುತೇದುವ ಬೆರಳುಜಾಳಿ ಮಿತಳುವ ಪಾಮು ದೀಪ ಮೊಳ ತೊಡಕ ಬಿಡದವನ ಜಪದಮು ಪಾದುಮುನೆಯಕ್ಕೆ (Sp.).

ಬೆರಿಕೆ bërikĕ. = ಬೆರಕೆ, q. v. (My.). — ಬೆರಿಕೆಪ್ಪಾಸಿ. A mongrel caste (My.). — ಬೆರಿಕೆಮಣ್ಣು. Various kinds of earth mixed together (My.). — ಬೆರಿಕೆಮನುಷ್ಯ. A man of mixed blood (My.). — ಬೆರಿಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಲೆ. Mixed vegetables worked together (My.). — ಬೆರಿಕೆಮುಲ್ಲು. Various kinds of grass mixed together (My.; Sl. 165).

ಬೆರಿಸು bĕrisu. = ಬೆರಸು 1. (My.; B. 4, 106. 141. 162).

ಬೆರೆ bĕrĕ. To be joined or united, to join, to be mingled or mixed, to associate, etc. (ಪು ನಾರು, ಸಂಯುಗ Śmd. Dh.; My.; T. ಎರವು; M. ಎರಗು; Mhr. ಭೇಟಣೇಂ, ಭೇಳಣೇಂ; Tě. ಬೆರೆ, to be touched, contaminated). P. pa. ಬೆರೆದು, ಬೆರಮ, ಬೆರತು (B. 4, 94. 224; My.). ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡಂ (ಅಷ್ಟಗನ್ನಡಂ Śmd. 45). ಬೆರೆಯತು (My.). See Sl. 51. 93. 206. 240. 316. 371. 376. 419; Čpr. 8, 65; Rśv. 9, 28; ಒಡಬೆರೆ, ಗಜಾ-, ತೆರೆ-. — ಬೆರೆ ಬೆರೆ. rep. (J. 19, 5).

ಬೆರಗು bĕragu. = ಬೆಪ್ 2. Amazement, astonishment, alarm (ತಳಮಳ, ತಲ್ಲುದಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಳ್ಕುದಿ, ಬೆಗಹು, ಗುರ್ವು, ಮುಲ್ಲುದಿ, ಬೆಗುರ್, ಬೆವ್ವಳ Śm. 49; Bp. 40, 60; J. 28, 38; My.; Tě. ಬೆಗಗು; Tě. ಬೆಜ್ಜ, madness; M. ಬೆಜ, intoxication, fury; T. ಬೆಜ, ಬೆಮಪ್ಪು, fear; confusion, perturbation, giddiness; see s. ಬೆಪ್ಪು 1 and ಪಿಶಾಚಿ, ಬೆಜ). 2, wandering or confusion of mind (My.). See ಸಂಬಿತ. — ಬೆರಗಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To cause to become amazed, etc. (J. 2, 12). — ಬೆರಗಾಗು. -ಆಗು. To become amazed, etc. ಬೆರಗಾದುದು (ತಳಮಳ Čt. I, 3; ತಳವೆಳಗು II, 96). ಬೆರಗಾದವನು (ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ Nr.). ಒತ್ತರದೊತ್ತಿದನ್ನೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಕೈ ದಾವಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Śmd. 16). ಏಮುಳರಂಗೆ ಕಾಯ್ದು ಪಳೆಯಾದರಿ ಬೆರಗಾದುದು (Lilv. 3, 5). See Čpr. 7, 86; Grj. 4, 61; Bp. 60, 32; 61, 62; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 31; J. 7, 32; 28, 26; 30, 19; 31, 34. 35. — ಬೆರಗಾಗುವ. -ಆಗುವ. Becoming amazed, etc. (ತಳಮಳ Śmd. II; ತಳವಳ Kk. 80). — ಬೆರಗು ಬಿನ್ನಾಣ. Skill of confusion or of making confuse (Bh. 1, 8, 71). — ಬೆರಗುವಡು. -ವಡು. To feel amazed, etc. (Č. Bp. 47, 20; V. 8, after 20; Śśv. 4, after 52). — ಬೆರಗುವೆಜ್. -ಪೆ ಜ್. To get amazed, etc. (J. 13, 14). — ಬೆರಗೊಳ್ಳು. -ಒಳ್ಳು. = ಬೆರಗುವಡು. (Bp. 3, 25; 8, 44; 11, 42; 30, 40).

ಬೆರಟಿ bĕraṭi. = ಬಿರಟಿ q. v., ಬೆರಣಿ, etc.

ಬೆರಣಿ bĕraṇi. = ಬೆರ್ಣೆ 1, ಬೆರಟಿ, etc. (My.; Bp. 15, 12; 28, 8). ಬೆರಣಿ ಮುನ್ನಾದವುಗಳ ಗುಮ್ಮು (ಕಾಂಡ, ಸಗಣಿತೊಪ್ಪೆ Sl. 402). ಬೆರಣಿಯ ಬೀಂ (ಕರ್ Nr. 461). ಬೆರಣಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದ ಕೂ ಫರಣೇ ಮೀಲಿರುತ್ತದೆ.—ಪೆದ್ದ ಬದ್ಕಲಿ ಬೆರಣಿ ಆಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬದ್ಕಲಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). See ಕಾಮು.

ಬೆರಿತು bĕratu. P. p. of ಬೆರೆ.

ಬೆರೆ bĕrĕ. (fr. ಬೆಜು 1 or 2). To become (firm or) stiff, as from cold, wind, rain, death, etc. (My.; Bp. 15, 18; 20, 12; 32, 52; 46, 57; 58, 49). P. p. ಬೆರತು (J. 31, 63). ಬೆರತಿರ್ದಾಡು (ಅಡತ, ಸ್ತಬ್ಧ, ಬಾಗದುದು Nr. 76). 2, to behave proudly or arrogantly, to be haughty or conceited (ಅಹಂಕಾರಭಾವ Śmd. Dh.; Abh. P. 4, 41; Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43. 58; 42, 16; 59, 22; Rśv. 5, 127; J. 27, 37; see s. ಬಯಲುಬಾಗು). P. pa. ಬೆರೆದು, ಬೆರದು, ಬೆರತು (J. 23, 37; Abhâ. 2, 54). ಪರಮಬ್ರಹ್ಮ ವಾರಿಯೇ ಸರಸ್ವತಿ ಬೆರದು, ಬೆಣ್ಣಾಗದೆಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಿಸ್ಪುದಲ್ಲದುದೆ? (Śmd. 109). ಬೆರತಿಪ್ಪುದು (ಪಡ್ಕುಲೆ Čt. I, 44).

ಬೆರ್ಕು bĕrku. = ಬೆಕ್ಕು. ಆವ ಏರಿಯವು ಧಾವಿಪುದಿನ್ನಿವು ಕಿಬ್ಬಯಲೆನಿಪ್ಪ ವಿಮಲೆ ಭೇದಂ! ಪೆರತಿಲ್ಲಿವಬಲಬಿಸ್ಪರಮಂ! ಎನಿಸುವುದರ ನೀಧರಣೀಯ ಪುರಿಗಳಂ ಬೆರ್ಕುಗಳಂ (Śmd. 117; Kâvy. I, 2, 6).

ಬೆರ್ಚಿಸು bĕrčisu. = ಬೆಜ್ಜಿಸು. To frighten (ಭಯ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 41; Abh. P. 10, 157; Śśv. 4, 5).

ಬೆಱ್ಗು bĕrgu. 1. = ಬೆಜ್ಜು 1. To be terrified, to fear (ಸನ್ನಾಸ Śmd. Dh.; ಭಯ Śm. 85). ಬೆಱ್ಗ ಬೆಳ್ಳಗೆಸಿ ಬಿಜ್ಜಂ (Śmd. 20). ಬಾಜಿಮೆ? ಅಂಜಿಮೆ? ಬೆಱ್ಗಮೆ? ಬೆಸಗೆಯಿಗೆಮೆ, ಪೇಜ? (177). See Čpr. 4, 18; 5, 79; Grj. 2, 58; Rśv. 5, 86. 118; 11, 10; 13, 65.

ಬೆಱ್ಗು bĕrgu. 2. = ಬೆಜ್ಜು 2. A scare-crow (ತೃಣಪುರುಷ Śmd. Dh.; Śm. 85).

ಬೆರ್ಮೆ bĕrmĕ. Tbh. of ಧರ್ಮ. — ಬೆರ್ಮೆಗೊಳು. = ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು. (Dp. 53, 4).

ಬೆಲಗು bĕlagu. (fr. ಬೆಲೆ). A beam (B. 4, 121; see ಆಧ-, ತಲೆ-).

ಬೆಲಪತ್ರೆ bĕlapatrĕ. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ. (My.).

ಬೆಲಿ bĕli. = ಬಿಳಿ, etc. (Tě. ಬೆಲಿ). — ಬೆಲಿಜೇವಿಯರ ದೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 1). — ಬೆಲಿಜೇವಿಯರ ದೇವರಾಸ್ಯ. N. (Bp. 46, 80).

ಬೆಲೆ bĕlĕ. 1. = ಬಿಲಿ 3. Price, cost (ಧೃತಿ, ಧೃತ್ಯೆ, ಕರ್ಮಣ್ಯೆ, ದೇತೆ, ಮೂಲ್ಯ, ದೇತನ Hlâ.; ಕ್ರಯಕ್ರಯ, ಕ್ರಯ್ತಿಕ Hlâ.; ಮೂಲ್ಯ, ದಕ್ಷ, ಅವಕ್ರಯ Nr., Sl. 324; ಅರ್ಘ್ಯ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102; ಧನ್ಯ Nn. 130; ಅರ್ಘ Mr. 482; ಅರ್ಘ, ಮೂಲ್ಯ Sl. 412; C.; Tě. ವಿಲುವೆ, ವೆಲೆ; M. ವಿಲೆ; T. ವಿಲೈ); (wages, hire). ಕೊಣ್ಣ ಬೆಲೆ (ನೀವಿ, ಪರಿಷಣ, ಮೂಲಧನ); ಪಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾರ್ಘ Nr.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ಕ್ಷಪ್ತ, ದೇತನ, ಮೌಲ್ಯ Mr. 346). ಆನ್ನ ಒಡೆದ ಮುಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸರಕಾದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಡ್ಬೇ? (Prvs.). ಕಾಡ ಕಪಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಲೆಯ? (Dp. 76). See Čpr. 1, 66; Bp. 28, 10; 29, 14; J. 23, 31; Sl. 395; B. 2, 33; 4, 162; Prvs. s. ಕಟ್ಟು 4, ದಕ್ಷ. — ಬೆಲೆ ಕೊಡು. To give a price, to pay for (B. 5, 118). — ಬೆಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To sell (v. t., My.). — ಬೆಲೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see a price: to be sold for (My.). ಕತ್ತಲೆಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತನಕ ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 48). ಪಚ್ಚನದ ಕೊರಮಗಳು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (3, 79; see 3, 103; 5, 118). — ಬೆಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give the price (of something, Abh. P. 8, after 54). — ಬೆಲೆ ತಗ್ಗು. Price to become less or fall (My.). — ಬೆಲೆ ಬಡು. Price to come or be attached to. ಒಸ್ತು ಮಾರ್ಪಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ (B. 5, 118). — ಬೆಲೆ ಬೀಡು. Price to be paid for—(My.). ಆದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಬೀಡುತ್ತವೆ (B. 5, 117). 2, price to fall. ಬೆಲೆ ಬೆದ್ದ ಸರಕನ್ನಲ್ಲಿ ರಾಘವ ಗ್ಯಾರೆ? (Prv.). — ಬೆಲೆಪೂ. -ಪೂ. A dear flower (Čpr. 8, after 4). — ಬೆಲೆವೆಣ್. -ವೆಣ್. ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು. A prostitute (Kâvy. I, 5, 35; Bp. 3, 75; 40, 80). ಸುಲಕ್ಷಗನು, ಮುಂಬಯ, ಬೆಂಕನ ಬೆಲೆ ವೆಣ್ಣು, ಕಳಕಯು, ಸುಂಕ, ನಸುಗುನ್ನಿ ಕ ಆಯ ಸೊಂಪದರೆ ಬಿತವು (Sp.). — ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. Price to increase (My.). — See Prv. s. ಸಿಕ್ಕು 1.

ಬೆಲೆ bĕlĕ. 2. = ಬಿಲಿ 2. — ಬೆಲೆ ತರ್. = ಬಿಲಿ ತರ್. (Bp. 24, 9).

ಬೆಲೆಗು bĕlĕgu. A digit of the moon (ಕಲೆ Čt. I, 88; T. ವಿಳೈ; see ಬೆಳಗು 1 & 2).

ಬೆಲ್ಲ bĕlla. Coarse dark sugar, jaggory (ದಣ್ಣ, ಗುಡ Nn. 176; ಗುಡ, ಇಕ್ಷುಖಂಡ Sl. 416; C.; Tě.; T., M. ವೆಲ್ಲ; B. 2, 16; 3, 46; Ch. v. 2; J. 31, 16; Sl. 348). ಮುಸ್ಸಂಡ್ಲೆ, ಧಾನಿಕ ಎಸ್ಟೊಂದೆ ಬೆಲ್ಲದ ಬಾಳ; ಬೆಲ್ಲವೆನ್ನೂ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). ಬೆಲ್ಲವಿ ಸ್ವಿನಿಮುಂ (Śmd. 68. 184). ಬಲ್ಲವರೊಪಣಾಟ ಬೆಲ್ಲದನ್ನ ಮುದ್ದಪ್ಪೆ (Dp.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದವೆ ಸಾಲ್ಕಳ್ಳೆ ಮುಣ.—ಬೆಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ನ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ?—ಆಮಿಷ ಮುಕ್ಕಳ ಕೆಮ್ಮು ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಕತ್ತ ಬೆಲ್ಲಾ ಮೇವರೆ ಮೊಮ್ಮಗಗೆ ಯಾಕೆ ಬೆಕ್ಕೆ?—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.—ಬೆಲ್ಲದ ಪೇಜರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಸೈವೇದ್ಯ.—ಬೆಲ್ಲದ ಗಣಪತಿಗೆ ತೊವೆಯ ಬಲದೇ ನೈವೇದ್ಯ.—ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅನ್ನ ಗಟ್ಟಿ

ಸೊನೆ ಬಸ್ಸರೆ ಮಾಯಿ ಗಟ್ಟಿ.—ಬೀಡೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾಕಿಯುವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟು ಬೆಲ್ಲ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಲ್ಲವು ಹೋಯಿತು, ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ ಕಲ್ಲೂ ಹೋಯಿತು.—ಎಲ್ಲಾ ಹೋದ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾದ್‌ಹುಣ್ಣು, ಸಂ 4.

ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆ bĕllapatrĕ. = ಬೆಲ್ಲಪತ್ರ, etc. (Bp. 48, 29). — ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆಯ ಕೊಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಬೆಲ್ಲಪತ್ತ bĕlla-patta. Tbh. of ಬೆಲ್ಲಪತ್ರ (Kmd. 351. 357; ಬೆಲ್ಲ Ct. I, 93; ಅಸುರ Mr. 117; My.).

ಬೆಲ್ಲೊಟ್ಟಿ bĕllŏṭṭi. A shrub with yellow flowers contrasting with a large white calycine leaf, Mussaenda frondosa Lin. (St. & Pl., Könkapl).

ಬೆಲ್ವಟ bĕlvaṭa. = ಬೆಲ್ಲಪತ್ರ. (ತ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಮಾಲೂರ Mr. 113).

ಬೆಲ್ವಟ್ಟ bĕlvaṭṭa. = ಬೆಲ್ವತ. (My.).

ಬೆಲ್ವಟ್ಟಕ bĕlvaṭṭaka. = ಬೆಲ್ವತ್ತ. (Rāv. 5, 56).

ಬೆವತು bĕvatu. (= ಬೆವರ್ದು). A P. p. of ಬೆವರು 1 (ಬೆವರ್). (My.; ಬೆಮ್ತುರ್ G.). *Cf.* ಬೆವ.

ಬೆವರಿಸು bĕvarisu. = ಉವರಿಸು. To cause to take away superficially etc. (My.).

ಬೆವರು bĕvaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2, etc. (My.). P. ps. ಬೆವರಿ, ಬೆವತು.

ಬೆವರು bĕvaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; B. 4, 24). ಬೆವರು ಸುರಿದರೂ ಶಾರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೆವರಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. A sole inside a shoe (My.). — ಬೆವರಿಂದು. -ಇಂದು. To perspire (Bp. 52, 13). — ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. The prickly-heat (My.). — ಬೆವರುನೀರು. = ಬೆವರು. (My.). — ಬೆವರುಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. (My.). — ಬೆವರುಹನಿ. = ಬೆವರ್ಹನಿ. (My.).

ಬೆವರು bĕvaru. 3. = ಉವರು. To take away superficially, as rubbish (by means of the hand or of a broom, My.). 2, to move or stir a heap of grain with the hand so as to remove impurities (My.).

ಬೆವಸಾಯ bĕvasāya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Cultivation, agriculture (My.). ಬೆವಸಾಯದವನಾದರೂ ಜವಸಾಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಬೆವಿ bĕvi. To perspire (ಬೆಮರು G.).

ಬೆವಿಸು bĕvisu. Tbh. of ಶ್ರಮಿಸು. (Bp. 28, 54).

ಬೆಸ bĕsa. 1. (Tbh. of ವಿಧ, ವಿಧಾ compared with ವಿಧಾನ). (= ಬೆಸನ 1). Performing, making;—the performance of prescribed acts or rites: act of worship;—a demand, an order, an injunction (Ōpr. 8, after 44; Abh. P. 7, 47; 11, 90);—questioning, asking, inquiry. ಬೆಸಕೆಯ್ಗೆಯು, ಬೇಡ? (Kmd. 177). — ಬೆಸ ಕೆಯ್. To make, to perform; to produce (Abh. P. 3, 152; 15, after 30);—to worship; ಬೆಸ ಕೆಯ್ವುದು (ವರಿಯಸ್ಯೆ, ಪರಿಚರ್ಯೆ, ಪೂಜ್ಯತೆ, ಉಪಾಸನೆ, ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪರಿಷ್ಕ್ರಿ, ಸೇವೆ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಾದನೆ, ಆರಾಧನೆ, ಉಪಚಾರ Hlā.);—to be submissive, to obey (Ōpr. 6, 88; Abh. P. 15, 11; 16, after 39; Bp. 39, 48). ಬೆಸ ಕೆಯ್ವುದಲ್ಲದೆ ಇದಿರ್ಪ ಸೀದು (ಪರಾಕ್ರಮ Mr. 189). ಅನುಂ ನೀನುಮ್ ಆವನುಂ ಬೆಸ ಕೆಯ್ವವು (Kmd 262, o. r. -ಕೆಯ್ವಂ). See Grj. 1, 66; 2, 105. — ಬೆಸ ಕೆಯ್ಸು. To subject, to rule. See ಇಸುಬೆಸ ಕೆಯ್ಸು. — ಬೆಸಗೆಯ್. To worship, to honor (Bh. 1, 19, 35);—to make; to use (Śāstrasāra in W. v. 1258. 1259). — ಬೆಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To demand, to enquire, to ask, to question, to solicit. ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದು (ಪ್ರಶ್ನ Nr.; ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 167; ಅನುಯೋಗ, ಪ್ರಶ್ನ Mr. 90; ಅಪ್ಪ, ವೃಚ್ಛ್ಯ ವಧಾಪ Nn. 89). ಮುಸ್ಸಣಿ ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದು (ಪ್ರಲಪ್ಸು, ಪರಿಮೋಗ Mr. 90). ಗುರುವಂ ಜ್ಞಾನಮುಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (Kmd. 157). ಮಾಣವಕನಂ ಕಾರ್ಯಮುಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (165). ಗುರುವಿನಿಂ ತತ್ವಮುಂ ಬೆಸಗೊಳ್ದ್ ಪಟ್ಟಂ (300). See Ōpr. 1, 57; 3, 5; 7, 18; Bp. 10, 7. 47; 30, 16; 47, 53; 51, 52; Ct. Bp. 47, 16; Śāv. 2, after 52; J. 2, 2; 30, 48. — ಬೆಸಗೇಳುವ. -ಕೊಳುವ. Asking, etc. (ಪ್ರಶ್ನ, ಅನುಯೋಗ, ವೃಚ್ಛ Nr., Hlā.). ಮುಸ್ಸಣಿ ಬೆಸಗೊಳುವ (ಪರ್ಯನುಯೋಗ, ಉಪಾಲಭ್ಯ Hlā.). — ಬೆಸಂಗೆಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್. To make, to cultivate. See ಮೊಣ್ಬೆಸಂಗೆಯ್. — ಬೆಸವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಬೆಸವಡೆ (Kmd. 200). To get an order, to obtain permission (Abh. P. 5, after 56; J. 12, 14). — ಬೆಸವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಬೇಡ್. = ಬೆಸವ್ಪಡೆ. (Ōpr. 8, 33). — ಬೆಸವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಸವ್ಪಡೆ, q. v. — ಬೆಸವೇಡ್. -ವೇಡ್. To give an order, to command (J. 2, 53).

ಬೆಸ bĕsa. 2. = ಬೆಸ. (My.).

ಬೆಸಕಿಲ್ bĕsakil. A broom (? ಪಾಡಲೆ Mr. 207). *Cf.* ಬೆಸಕೋಲ್?

ಬೆಸಗೆ bĕsagĕ. = ಬೆಸುಗೆ 1, etc. Soldering, etc. (My.). See ಬೆಟ್ಟಬೆಸಗೆ. — ಬೆಸಗೆ ಹಾಕು. To solder (My.).

ಬೆಸದ bĕsada. = ಬೆಸ್ತ. A fisherman (who also hires himself as palanquoen bearer). ಬೆಸದರ ಸರಿ (ಕೆಸ್ತರ್ Kmd. I). — ಬೆಸದವ. -ಅವ. = ಬೆಸವ. (ಕುಂಗ Kmd. II).

ಬೆಸದು bĕsadu. = ಬೆಸೆದು, ಬೆಸ್ತು. P. P. of ಬೆಸೆ 1.

ಬೆಸನ bĕsana. = ಬೆಸಲ್, etc. (*Cf.* Bp. 47, 33). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬೆಸನವಾದರು (Prv.). (Could it be Tbh. of ವೈಜನನ?).

ಬೆಸನ bĕsana. 1. (= ಬೆಸ 1, q. v.). Tbh. of ವಿಧಾನ. Order, command (Bp. 2, 44. 56; 3, 20; 46, 56; 47, 18; 60, 61; 61, 6). — ಬೆಸನಂ ಪೇಡ್. = ಬೆಸನಿಪ್. (J. 13, 54). — ಬೆಸನಂ ಮಾಡು. = ಬೆಸನಿಪ್. (Rāv. 5, 130). — ಬೆಸನಂ ಸಾರ್. To get an order (Śāv. 2, after 42). — ಬೆಸನ ಪೇಡಿಸಿ ಕೊಳ್. To obtain permission. ಬೆಸನ ಪೇಡಿಸಿ ಕೊಳುವ (ಅನುಜ್ಞೆ Nr.). — ಬೆಸನಿಪ್. -ಪಿ. To give an order (Bp. 5, 6; 61, 7; Śāv. 2, 116).

ಬೆಸವ bĕsana. 2. Tbh. of ವ್ಯಸನ (*Cf.* II, 108; Tk. ಬೆಸನ, T. ಎಸನ). ಏದುಂ ಬೆಸನಮುಮಂ ಪರಬಾಲುಪ್ ಉಡುಗೆ (Kmd. 16 Mdh. & s. o. MS.). See ಏದ್ದೆಸನ; Śāv. 2, 90.

ಬೆಸಲ್ bĕsal. = ಬೆಸವ, ಬೆಸಲೆ. Birth, production, bringing forth. — ಬೆಸಲಾಗು. -ಆಗು. To bear, to bring forth, as children; to be delivered. ಬೆಸಲುವ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ); ಬೆಸಲುವ ದುಃಖ (ಅಮೂಸ್ಯ, ಪ್ರಸೂತಿ Nr.). ಪುಣ್ಯಾಂಗೆಯ್ದ ಸತಿಯರು ಪರಿಣಾಂದಂ ಬೆಸಲುವರು, ಪಸಾಪಾಂಗಳ್ ಪೊತ್ತು (Bp. 3, 15). ಧೂಳಲಂ ಬೆಸರಾಮುಮ (6, 13). ಮೃಲಿಯಮ ಪಥಳರೊಳ್ ಶಾಳಗವ ತೊಡಕಿವರೆ ಬಾಯಿದಗೆಯ್ದು, ಬಹಳಮ್ಮು, ಬೆಸರಾಪ ಪೇಡಿಸ್ಪವಳ್ಳು (Sp.). See Rāv. 6, 34; J. 10, 3; 18, 55.

ಬೆಸಲೆ bĕsalĕ. = ಬೆಸಲ್. ನೆಲಂ ಬೆಸಲೆಯಾಪ ಫಲ (Abh. P. 4, 53). See Śāstrasāra in W. v. 1273.

ಬೆಸವು bĕsavu. = ಬೆಸಗೆ, etc. See ಮೊಣ್ಬೆಸವು.

ಬೆಸಸು bĕsasu. To order, to command, to tell (ಅಪ್ಪಣೆಸು Kmd. 3 Cm.);—to declare, to communicate;—to request;—to grant. ಬೆಸಪಂ or ಬೆಸವ್ಪಂ (Kmd. 275). ಅರಸು ಬೆಸಪುದು ಆವುದಾಕೊನ್ನುಮ್ಮು, ಆದರಿಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜಾಸನಮಲ್ಲಂ ನಿಗ್ಗುಂ (Nr.). See Kmd. 61. 271; Ōpr. 2, after 62 & 93; 6, after 44; 7, 28; Abh. P. 16, after 39; Bp. 1, 62; 10, 34; 22, 46; 34, 11; 39, 44; 47, 18. 40; Kk. 3; Rāv. 6, after 10; 13, 4. 42;

13, after 61 & 64; 14, after 12; J. 2, 39. — ಬೆಸಸು ಬೆಸಸು. rep. (Abh. P. 14, 105).

ಬೆಸಳಿಗೆ bĕsaḷigĕ. (fr. ಬೆಸು 1). A fire-pan (ಅಂಗಾರ ಶಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Hlā.; ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Mr. 210).

ಬೆಸ bĕsa. = ಬೆಸ 2. Odd, not even (My.; Tē. ಬೀಸಿ; *cf.* ಎಸದು).

ಬೆಸಿಕೆ bĕsikĕ. = ಬೆಸಗೆ, etc. (My.).

ಬೆಸಿಗೆ bĕsigĕ. = ಬೆಸಗೆ, etc. (My.; Sī. 114; Bp. 2, 14). — ಬೆಸಿಗೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be soldered. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಟ್ಟರುವೆ (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಜಾತ Sī. 373).

ಬೆಸು bĕsu. = ಬೆಸ 1, etc. (Bh. 2, 2, 105; 6, 4, 141 twice).

ಬೆಸುಗೆ bĕsugĕ. = ಬೆಸಗೆ, etc. ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುಮಂ ತದ್ಭವದ ಬೆಸುಗೆಯುಂ... ಉಸುರ್! (Kk. 3). ಸೂತತನಯನಯನ ತಲೆಯ ಬೆಸುಗೆಯು ಬಿಡಿಸುವಮ್ಬಿನ ಹಿಳುಕಸುಗಿ! (Bh. 8, 23, 44). See ಬಿಸ್ಮ-; Bh. 2, 2, 105; Rām. 6, 1, 13. **2,** the root of the ear. ಕಳಮಿದನು ಕರ್ಣಾದ್ಯವಯದ ಬೆಸುಗೆಗಳ (Rām. 3, 4, 27).

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 1. = ಬೆಸು 3, ಬೆಸು. To solder; to unite firmly (My.). P. ps. ಬೆಸೆದು (Śmd. 255), ಬೆಸದು, ಬೆಸ್ತು. ಆಸಿಯು ಒಜೆ ಬೆಸೆದ ಬೆಟ್ಟಗೆ (75). ಬೆಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉಪಾಹಿತ Sī. 370). ಜಿಹ್ವೆಕ್ಕೆ ಬೆಸೆಯುವ ಟೀಕೆ (ಸಿದ್ಧ 407). ಬೈಕೆ ಬೆಸೆಯ ಬೀಡಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೀಳ್ಕೇ? (Prv.). See ಪುಬ್ಬೆಸೆ, ಮಿಸುನಿಬೆಸೆ. **2,** to be established or in use. ಪುಲುಗೆ ಮುದಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಗು ಪುಣ್ದೆ ಮ್ಬುದು (Śm. 98). See ಬೀಗದೆಸೆ. **3,** (to be stiff, *cf.* ಬೆಸ್?), to be haughty or proud (ಗರ್ವ Śmd. Dh.; ಕಾಮುಕರ Śm. 111).

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 2. (fr. ಬೆಸು 2). A swinge: a stroke with a whip, etc., a blow (J. 20, 25; My.). **2,** a bow for dressing cotton (ತಾರ್ಜಾಸಜಾತ Śmd. Dh.; Śm. 111; ಪೋಧ, ಬಿಲ್, ಕುಮುಜು Mr. 206). — ಬೆಸೆಕೋಲ್. (Śmd. 78).

ಬೆಸ್ತ bĕsta. = ಬೆಸದ (My.; Tē.). — ಬೆಸ್ತರದ. -ಆದ. = ಬೆಸ್ತ. ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರವನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Sī. 86).

ಬೆಸ್ತು bĕstu. = ಬೆಸೆದು, etc. P. p. of ಬೆಸೆ 1. (My.). ಬೆಸ್ತರೆ ಕೂಡದ್ದು ಸಸ್ತರೆ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 1. (fr. ಬೆಳದು Śmd. 212. 213). = ಬಳ್ಳಿ, ಬಳಿ 2, ಬಿಳ, ಬಿಳು, ಬೆಳ 1, ಬೆಳು. Whiteness; brightness (T. ಬೆಳ್; ಬೆಳ್; M. ಬೆಳ್). — ಬೆಳ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A white ray (V. 36, 68). — ಬೆಳ್ಗದಿರ. -ಆ 3. The moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ೪೨ Kk. 44). — ಬೆಳ್ಗರಿ. A white feather (Rāv. 6, after 11; 13, 62). — ಬೆಳ್ಗಱು. -ಕಱು. = ಬಿಳಿಯ ಕಱು. (Ūpr. 4, 45). — ಬೆಳ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A forest that appears white on account of white flowers (Ūpr. 1, 87). — ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. A white umbrella (Abh. P. 9, 172; 12, 24; Bp. 3, 26; J. 6, 9). ನೀಡುಳ್ಕೊಡುಗ್ಗು ಬೆಳ್ಕೊಡೆ (Śmd. 155. 292). — ಬೆಳ್ಪು. White or bright splendour or fame (Rāv. 13, 18; Śāv. 5, 9). — ಬೆಳ್ವಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A white lotus (Ūpr. 1, 87; 8, 97; Abh. P. 12, 24; J. 3, 4). — ಬೆಳ್ವಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. (Śmd. 213). The bright moon: moonlight (ಮ್ಯೋಕ್ಷ್ಮೆ, ಚನ್ದ್ರಿಕೆ Nr.; ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Mr. 36; ಜೋನ್ನ Kk. 11 *b*. 45; My.). ಪಕ್ಷಶಾನ್ತಪೊಸರ್ದನ್ದಿರೆ ಗೋಲಿಳಕ್ಕೊಸರುಮೇ ಬೆಳ್ವಿಂಗಳೋ! (Jnv. 1, 13). See Śmd. 89. 134; Ūpr. 3, 81; 6, 48; Abh. P. 8, 12; Bp. 11, 34; Rāv. 9, 9; J. 1, 1; 8, 6; 25, 5; 28, 1; ತುಮುಳಿ ಂಗಳ್. — ಬೆಳ್ದೊನ್ನು. -ತೊನ್ನು. White leprosy (ಶ್ವೇತ Hlā.). — ಬೆಳ್ನಗೆ. A bright smile (J. 8, 17; 30, 11. 18). — ಬೆಳ್ನೊರೆ. White foam (Ūpr. 3, 8; Bh. 8, 25, 6; J. 6, 6; 9, 24). — ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ. = ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ. (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Kk. 59). — ಬೆಳ್ಪಣ್. White light-coloured or chalky earth or soil. ಬೆಳ್ಪಣ್ ಬೆರಸಿದ ಮುಂಜಿಪ್ರದೇಶಂ (ಕಾಣ್ಮುಧೂಮು Nāgavarma nighaṇṭu MS. p. 50). — ಬೆಳ್ಪಳ. (Whitish impurity): the mirage (ಮರೀಚಿಕೆ Ūt. II, 96, o. r. ಬೆಳ್ಪಳ). — ಬೆಳ್ಪಗ. Any wild quadruped that is not a beast of prey, so called on account of its turning pale from fear when attacked (Abh. P. 7, 35). — ಬೆಳ್ಪಂಬು. Bright lightning (J. 4, 13). — ಬೆಳ್ಪುಗ. = ಬೆಳ್ಪಗ. (ಮೃಗ, ಪ್ರಾಣಿಮೃಗ Nn. 81). — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್. (Śmd. 213). A white cloud, or white clouds (Ūpr. 6, 53; Rāv. 6, 5. 6; 10, after 31; J. 6, 10). See ತುಮುಳ ಳ್ಮುಗಿಲ್. — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್ಪೊರೆ. -ಪೊರೆ. A layer or stratum of white clouds (Ūpr. 4, 61). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The bright lunar fortnight (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Śm. 20). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಬೆಳ್ಕಕ್ಕಿ. (Abh. P. 9, 58). — ಬೆಳ್ಬಯಲ್. -ಬಯಲ್. (Śmd. 213). An open plain with glaring light (Abh. P. 7, 86; M. ಬೆಳ). — ಬೆಳ್ಬಲ್. -ಪಲ್. (Śmd. 213). A white tooth. — ಬೆಳ್ಬನದ. -ಪನದ. Bright decoration or ornaments (Abh. P. 3, 72; 15, 62). ಬೀರಸಿರಿಯು ಬೆಳ್ಬನದ ಬೆಳಗಿನಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಕಾನ್ತಿ ಪನರಿಸೆ (12, after 49). — ಬೆಳ್ಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಬೆಳುಬೆಳಗು. A white, pale, or bright lustre (Rāv. 12, 13; V. 4, 78). — ಬೆಳ್ಬೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ಬೆಳ್ಬೆಳಗು. (J. 11, 10). — ಬೆಳ್ಬೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A white, shining stream (J. 19, 4). — ಬೆಳ್ಮಳೆ. A rain of white colour. ಸೋಣೆಯು ಕೆಸರ್ಗಳುರ್ವಲಿರ ಬೆಳ್ಮಳೆ (Śmd. 83). — ಬೆಳ್ಮುದಿ. A white fold of a young leaf (of the screw-pine, Abh. P. 7, 139). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. (A man whose letters are white or colourless, *i. e.* one who cannot write at all): a rustic, a Śūdra (ಕಾಲುಂಬ, ಗ್ರಾಮ್ಯ Śś.). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. The Indian white heron, Ardea orientalis (Bḍ.; ಬಲಾಕೆ, ವಿಸಳಕ್ಕಿಕೆ Hlā., Nr.; ಬಲಾಕ, ಬಿಸಳಕ್ಕಿ Mr. 172; Sī. 175; C.; G. 116. 118. 162. 168. 169. 368. 376). See ಕುಚ್ಚ-, ಬಳೆ-. — ಬೆಳ್ಳಂಗೆವೆ. -ಂಬೆವೆ. To fall with whiteness or brightness (Ūpr. 8, after 44). — ಬೆಳ್ಳಪಲಲ್. -ಅಪಲಲ್. N. of a plant. See ತಿಲ್ಲಳ್ಳ. — ಬೆಳ್ಳಪಾದ. -ಅಪಾದ. A man of a white foot: Gūrava or Śiva (ಗೂರವ Śmd. II; Kk. 76, o. r. ಬೆಳ್ಳಪಿಮು; ತಿವ Kk. 5, o. r. ಬೀಳಪಿ; Rāv. 5, 60). — ಬೆಳ್ಳಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 214). A white elephant. — ಬೆಳ್ಳಾಳ್. -ಆಳ್. (Śmd. 214, Mḍ. MS. ಒಳ್ಳಾಳ್). A white person. — ಬೆಳ್ಳುಡುಪ್ಪೆ. -ಉಂ-ಪಟ್ಟೆ. (Śmd. 205). White cloth, or a white garment. — ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. Garlic, Allium sativum Lin. (ಮುಖೌಷಧ, ಲಶುನ, ಗೃಂಜನ, ಅರಿಷ್ಟ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ Nr.; My.; Tē. ಎಲ್ಲುಳ್ಳಿ, ಬೆಲ್ಲುಳ್ಳಿ; T. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಹಲ್ಲಿಯದಗೆ ಆಗದೇ? — ಕಾಯಿಮುಳ್ಳೇ ಪಲ್ಲುಳ್ಳೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಒಗ್ಗರಣೆ. — ನೀರುಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟ (Prvs.). — ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಗಡ್ಡೆ. (ಮುಖೌಷಧ, etc. Sī. 159). — ಬೆಳ್ಳೆರಲ. -ಎರಲ. = ಬೆಳ್ಳಗ. (Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. A white, excellent kind of betel leaf (Rāv. 4, 41). — ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳೆ. -ಒಳ್ಳೆ. = ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (G. 27. 189).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 2. = ಬೆಳ 4, etc. Growth, growing. — ಬೆಳ್ಳಾಳ. A man of a certain agricultural caste; a rustic (My.; T. ವೆಳ್ಳಾಳ). ಕುಮುರೆಯೂ ಚಮುರೆಯೂ ಪಡೆರಡುಮೊಳ್ದಯ್ಯ! ಪ ಮುರನೇಮ್ದೊಡೆ ಕುಣಿಪಮು, ವೆಳ್ಳಾಳ (*i. e.* ವೆಳ್ಳಾಳನನ್ನು) ಪಿಡಿದು ಹಾಳು ಮಮು (Sp.).

ಬೆಳ bĕḷa. 1. = ಬೆಳ್ 1, etc. — ಬೆಳಗುದುಗ. A white bludgeon (Bp. 29, 4). — ಬೆಳಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. = ಬೆಳಗೆರಮ್ಮು, q. v. —

ಬೆಳಿಂಗಳ್. -ಕಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ್. (ಜನ್ನಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ Sl. 32; C.). See Bp. 42, 4; J. 1, 1; 5, 4; B. 2, 46; 3, 125; G. 202. — ಬೆಳಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ. (ಚಕೋರ Sl. 178).

ಬೆಳ bĕḷa. 2. = ಬೆಳಕು, etc. — ಬೆಳಚ್ಚಿ. An opening for light: a window (ಗವಾಕ್ಷ, ವಾತಾಯನ Mr. 201; My.). — ಬೆಳಚ್ಚಿ. = ಬೆಳಚ್ಚಿ. (B. 3, 26; ಗವಾಕ್ಷ, ಚಾಲು, ಪ್ರಸ್ತೀಪ, ವಾತಾಯನ G.). — ಬೆಳ ತನಕ. Till light, till it becomes light or dawns (My.; B. 5, 125. 135). — ಬೆಳ ತನ್ಕ. = ಬೆಳ ತನಕ. (My.).

ಬೆಳ bĕḷa. 3. = ಬೆಳದು, etc. P. p. of ಬೆಳೆ 1, in ಬೆಳ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 4, 142. 162; 5, 296). — ಬೆಳ ಬೆಳೆ. rep. in ಬೆಳ ಬೆಳದು (Bp. 26, 40; J. 3, 37).

ಬೆಳ bĕḷa. 4. = ಬೆಳೆ 2, ಬೆಳೆ 2. — ಬೆಳಸಾಲು ಕುಳ್ಳಿ. An instrument for removing the weeds from both sides of a furrow of a green, growing crop (S. Mhr.). — ಬೆಳಪೊಲು. -ಪೊಲ. (ಶಿಮ. 81 Mdb., o. r. ಬೆಳೆ-). A field of standing corn.

ಬೆಳ bĕḷa. 5. An abbreviation of ಬೆಳಗಿ, P. p. of ಬೆಳಗು 1. — ಬೆಳ ಬೆಳಗು. rep. To become very bright. ಚಕ್ಷುಸುಖಯಂಗೆಯ್ದೆ ದೆಸೆ ದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ಚನ್ದ್ರಿಕೆಗಳಿಕ್ಕ ಬೆಳ ಬೆಳಗಿ, ಬೆಳ್ಳಂಬೆಯಾಯ್ತು (J. 26, 17).

ಬೆಳಕು bĕḷaku. = ಬೆಳ 2, ಬೆಳಸು 2. Light;—a lamp (My.; M. ಎಳಕ್ಕು; ಆದೀಶ್ವ Sl. 404; ಧಾಮ, ಕಾನ್ತಿ 446). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬದುಕಿಗೆ ಕತ್ತಲು ಇಲ್ಲ.—ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಳು ಕಣ್ಣೀ ತೇ?—ಕೋಣೀಲಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲನ್ನು, ರಾತ್ರೀಲಿ ತಿಟಿ ತಿಂದನಕ್ಕೆ (Prvs.). — ಬೆಳಕಾಡೆ. -ಆಡೆ (= ಪಡೆ). To dawn (My.). — ಬೆಳಕಿಡು. -ಇಡು. To place a lamp. ಬೆಳಕಿಡುವಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಗು ಬದುಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೆಳಕುಮೋಡು. -ತೋಡು. To show or manifest light (Ĕ. Bp. 47, 24). — ಬೆಳಕು ಬಿಡು. To give passage to the light: to stand out of the light (My.). — ಬೆಳಕು ಮೂಡು. To light, to give light to (My.). ಅಜ್ಞಾನಿಗಿತ್ತ ಹೆಜ್ಜು ಹೋಳಿದು ಜಗದೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು ಮೂಡುವನ್ತಾ ಒಡವೆಯಾವದು? ಸೂರ್ಯನು (B. 2, 24).

ಬೆಳಗಿಸು bĕḷagisu. To lighten, to fill with light (as the sun the points of the compass, J. 20, 42). 2, to cause to make bright, to cause to scour or polish (My.).

ಬೆಳಗು bĕḷagu. 1. To shine, to become bright; to manifest one's self (ತೋಳಗು, ಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; ಕಾನ್ತ 399 Cm.; Tĕ. ವೆಲುಗು; T. ವಿಳಂಗು). ಬೆಳವ or ಬೆಳವ್ವಂ (Śmd. 275). ಗಣ್ಣಂ ಮಾತರ್ಗಣ್ಣಂ ಆಲರ್ಗಳೆಗುಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಬೆಳವ್ವಂ ಈಗೆ ಜೀರಂಗಳಂ! (275 Mdb.). ಬೆಳಗಿದುದೆನ್ನುಂ ದೆಸೆ (219). ಹುಲ್ಲುಗೆಯ ಪಡಿಪಾಲ್ಮು ಮೋಳದ ಮುಲ್ಲುಗಳನೀಡಾಡಿ ನಭದೊಳಗೊಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಧಾನು ಬೆಳಗಲು ಮೋಳ ಚೇಷ್ಟಿಸುವುದು (Abhâ. 6, 23). ಸದಮಲೋದಕಕಣಂಗಳು ... ವಿಲಸಿತರತ್ನಾದಿಗಳ ಪೊಲು ತವೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ (Bp. 22, 56). ಪರಗಸಿಧಿಯೊರಾಜ್ಯಸೋಮೇಶ್ವರನ್ ಅನನ್ಯರಮೂರ್ತಿ ಪುರೇಶ್ವರನ ರೂಪಂ ಧರಿಸಿ, ತಾ ತಪ್ಪಸ್ಯಚಿಹ್ನೆಗಳುವರಸಿ ತೋಜಲು ಮುಸಿಯುಮುವೆಯಾದರಿಸಿ ಬೆಳಗುವ ನೂಪ್ಪರತ್ನದ ಪಂಯೊಳ್ (44, 1). ಕೊಳನ ಜಲದಲಿ ಕೋಟಿದೀಪಂ ಬೆಳಗೆ (50, 58). ಬೆಳಗುವ ಚನ್ದ್ರದೀಪ್ತಿ (51, 19). ಬೆಳಗುವನಲಂ (53, 53). ಮನೆ ಬೆಳಗಿದುದು (—was kindled, 56, 33). ಅತುಲವಿದ್ಯಾಮೃತಪ್ರದೀಪಮ್ಮಿಂ ಬೆಳಗೆ (57, 85). ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದು (ಕುಪ್ಪ, ದೀಪ್ತ Sl. 455). See Ćpr. 1, 113; 9, 30; Bp. 30, 21; 38, 60; Râm. 1, 13, 8. 2, to cause to shine; to fill with light; to manifest (Ćpr. 1, 65; 8, 35; 9, 32; J. 31, 18). ತೆಗೆದಯ್ ಮೋಳ್ಕೆಯ ಬಟ್ಟೆಯಂ, ಬೆಳಗಿದಯ್ ತ್ತೆಯೋಳ್ಕೆಯೊಳ್ ಧರ್ಮಮುಂ (Śmd. 255 from Liîv.). 3, to kindle, as a lamp (Bp. 31, 6; Tĕ. ವೆಲುಗಿಂಪು). 4, to scour, to polish (My.; Bp. 12, 34; 14, 9; 47, 13; B. 1, 19; 5, 284).

ಬೆಳಗು bĕḷagu. 2. = ಬೆಳಕು, etc. Shine, lustre, light (ಪ್ರಕಾಶ, ಆದೀಶ್ವ, ಉದ್ಯೋತ Hlh.; ಕಳೆ, ಕಾನ್ತಿ, ವಿನುಗು, ಹೊಸೆ, ಮಿಂಚು, ಡಾಳ, ವಿಜೃಂಭಣೆ, ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ತೊಳಪ್ಪು, ಪೊಗರ್, ತೊಳಗು, ಚಲಿ, ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25; Tĕ. ವೆಲುಗು, ವೆಲುಗು); —the dawn (My.; B. 4, 136). ತಿಂಗಳು ಬೆಳಗು (ಆದೀಶ್ವ, ಉದ್ಯೋತ Mr. 47). ಬೆಳಗಿನ ಜಾವು (ಉಷ Sl. 476). ಆಳಿಯನ ಕಳುಹು ಬೆಳಗಾದರೆ (ಕಾಣುವದು).—ಬೆಳಗ ಪರಿಗೆ ಕವಿದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೋಳ ಬೆಕ್ಕಿನ ಜಾಲು ಅರಿಯುತು (Prvs.). ನೀಲಪಟ್ಟದ ಬೆಳಗಿಗೆ ಗಜಗಳಾ ಸಂಜೆಯಿಸುವದೆ? (Abhâ. 1, 42). See Ćpr. 1, after 101; 6, 48. 59; Grj. 4, 36; Bp. 3, 34; 12, 34. 46. 50; 15, 24; 22, 7; 27, 77; 42, 24; Ĕ. Bp. 4, 7; Śâv. 2, 114; Râm. 6, 12, 34; J. 8, 18; ಕಮ್-, ಕೆಮ್-, ಜಾಣಬೀಜಿಗೆಬೆಳಗು, ನುಗ್-, ಪಸುರ್ಬೆಳಗು, ಪೆರ್ಬೆಳಗು, ಬಳ್ಳಿಬೆಳಗು, ಬೆಂಕಿಬೆಳಗು, ಬೆಳ್ಳಗು, ಮುಮ್ಮೆಳಗು, ರನ್ನಬೆಳಗು, etc., etc.; Prvs. s. ಧ್ರುವ, ಶಕ್ರ. — ಬೆಳಗಡಗು. -ಅಡಗು. Light to disappear, to grow dark (Bh. 1, 8, 93). — ಬೆಳಗ ಜಾವ. (Bp. 39, 30). ಬೆಳಗ ಜಾವ (22, 7. 25). The period of dawn. — ಬೆಳಗಂಜಾವ. -ಕ್ಕ. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. (My.). — ಬೆಳಗಪ್ಪಳ. -ಅಪ್ಪಳ. Till dawn (Bp. 57, 15). — ಬೆಳಗಱು. -ಅಱು. Light to go out or become less, to grow dark or dim. ಬೆಳಗಱುವುದು (ಮುಸುಮುಸಮುದು Kk. 70; ಮುಸಮುಸ Śm. 65). — ಬೆಳಗಾಗು. -ಆಗು. Light to appear; to dawn. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಚ್ಚಿದ ಯೋಚನೆ (Prv.). See Bp. 41, 23; 43, 48; 50, 14; 53, 23; B. 3, 25; 5, 42; Prv. s. ನಡುವಿರುಳು. — ಬೆಳಗಾತ. = ಬೆಳಗಾಪ. Till dawn; at dawn (My.). ಆಳಿಯನ ಮೋಜು ಬೆಳಗಾತ ಕಾಣ ಬದುವು (Prv.). — ಬೆಳಗಾಪ. = ಬೆಳಗಾತ. (My.). ಬೆಳಗಾಪ ರಾಮಪಾಯಂ ಕೆಟ್ಟೆ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏಪಾಗ ಬೇಕೆನ್ನ (Prv.). — ಬೆಳಗಿಂ. -ಇಂ. Dereli of light. — ಬೆಳಗಿಂಗಣ್. -ಕಣ್. (Śmd. 221). A blind eye. — ಬೆಳಗುಜಾವ. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. — ಬೆಳಗುಜಾವಗೋಳಿ. -ಕೋಳಿ. A cock of the (*i. e.* which crows at) dawn (Ĕ. Bp. 4, 7). — ಬೆಳಗುಮುಂಜಾನೆ. At day-break (B. 2, 32). — ಬೆಳಗುಱೆಯರ್. A burning lamp. See Bĕḍaguṟeupadi s. ನಮ 1. — ಬೆಳಗುವಿ. -ಉವಿ. To lose one's lustre. ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುವಿದುವು (Lîîv. 3, 5). — ಬೆಳಗೊಸ್ಸು. -ಒಸ್ಸು. To kindle. ಒಮ್ಮೆ ದೀಪಂಗಳಂ ಬೆಳಗೊಸ್ಸುವ ಪೋಲ್ (Bp. 50, 56).

ಬೆಳಗುವಿಕೆ bĕḷaguvikĕ. Shining; causing to shine (ಜೀವನ Sl. 437). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧಾರಿಸಿದ ಆರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (291).

ಬೆಳತಿಗೆ bĕḷatigĕ. = ಬೆಳ್ತನ (Śmd. 48), ಬೆಳಪಿಕೆ. Whiteness; brightness. — ಬೆಳತಿಗಣ್. -ಕಣ್. A bright eye (Ćpr. 6, after 64; 7, 106; Grj. 3, 109). — ಬೆಳತಿಗೆಬೆಳ್ಗಳಗ. Bright moonshine (Grj. 4, after 104). — ಬೆಳತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. = ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. (My.; Tu. ಬೊಳ್ತೆಯರಿ).

ಬೆಳತು bĕḷatu. = ಬೆಳರ್ of ಬೆಳರ್ 1. (J. 8, 4; 25, 3).

ಬೆಳದು bĕḷadu. = ಬೆಳೆದು. P. p. of ಬೆಳೆ 1, *e. g.* Bp. 1, 38; 25, 7; 50, 79; 57, 23; 59, 12.

ಬೆಳನ್ತಿಗೆ bĕḷantigĕ. = ಬೆಳತಿಗೆ, q. v.

ಬೆಳಯಿಸು bĕḷayisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. To cause to grow or increase, etc. (Bp. 6, 7).

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 1. To become white or bright (ಧಾವಳ್ಯ Śmd. Dh.; M. ಎಳರ್, ಎಳಮು). P. pa. ಬೆಳರ್,

ಬೆಳಗು (287 Cm.; Abh. P. 3, 72; Rāv. 7, 9; V. 3, 2), ಬೆಳ್ಳು (q. v.).

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 2. = ಬೆಳು5. A white or shining white colour (T. ಬೆಳರ್). — ಬೆಳಗೆರಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. (Śmd. 54; Cpr. 6, 69; Abh. P. 5, 53; Rāv. 11, 100). A dazzlingly red colour. ಬೆಳಗೆರಮ್ಪಿನ ಪೆಮ್ಪುಣಾಳ್ದ ಪಾಮ್ಪೆದ³! (Śmd. 78, o. r. ಬೆಳಗೆಮ್ಪಿನ). ಪಸಂಸಿಪಡ್ತು ಮೂಡಣ ದೆಸೆಮೊಳ್ ಬೆಳಗೆರಮ್ಪು (266, o. r. ಬೆಳಗೆಮ್ಪು). — ಬೆಳಮಾಡ. A shining white upstair house (Rāv. 12, 53). — ಬೆಳವರ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳರ್. (ಧರ್ಮಾಸ್ತಿ Ct. II, 28; ಬಿಳಿದು Kk. 25, two MSS. ಬೆಳುವರ್ಣ; V. 3, 3; 9, 31). — ಬೆಳವಾಯ್. -ಪಾಯ್. A shining bright mouth (on account of its teeth, Grj. 3, after 91).

ಬೆಳರ್ಪು bĕḷarpu. Shining white colour (Cpr. 3, 102).

ಬೆಳಲ bĕḷala. = ಬಲವಲ, ಬಲೋಲ, ಬೆಳವಲ್, ಬೆಳವಲ 1, (ಬಿದರ್), ಬೇಲ. A small spinous tree, the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (T. ಬೆಳವ, ವಿಳಾ, ವೆಳ್ಳಲ್; M. ವೆಳಾ; Tē. ವೆಲಗ). ಬೆಳಲುರ (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ದುರ್ಜರ, etc. Nr.; cf. Sk. ಶೀಲುರ).

ಬೆಳವ bĕḷava. = ಬೆಳುವ. A wild pigeon (My.; Tē. ವೆಳವೆ; see ಊಪ-, ಪಸರು-).

ಬೆಳವಣಿಗೆ bĕḷavaṇigĕ. = ಬೆಳವಳಿಸೆ, ಬೆಳವನೆಸೆ, ಬೆಳುವನೆಸೆ. Growing, growth; increase, prosperity (ಧರ್ಮ G.; My.; see B. 3, 17; 5, 50. 250). — ಬೆಳವಣಿಗೆಕಾಲ. Time of growth or increase (ಆಯುರ್ವೇ G.).

ಬೆಳವಲ್ bĕḷaval. ಬೆಳವಲು. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ Mr. 115).

ಬೆಳವಲ bĕḷavala. 1. = ಬೆಳವಲ್, etc. (ಕಪಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ದರ್ಜರ, ದುರ್ಜಯ G.; B. 2, 3).

ಬೆಳವಲ bĕḷavala. 2. (= ಬಳ್ಳಳ, or ಬೆಳವೊಲ s. ಬೆಳ4?). (Abundant growth): N. of a fruitful tract of country, partly belonging to Mysore, partly to South-Mahratta. See Sp. s. ತೊಗೆ.

ಬೆಳವಳಿಗೆ bĕḷavaḷigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (J. 29, 12).

ಬೆಳವಾರ bĕḷa-vāra. An outcast, a low man (Tē. ವೆಲಿ, outside; excommunication or exclusion from caste; ವೆಲಿನಾಡ, a village of Pariars). ಎಲ್ಲರಂ ಪಾಪಿಷ್ಠರಂ ಬೆಳವಾರಂ (Si. 97).

ಬೆಳವಿಗೆ bĕḷavigĕ. Growth, growing up, increase (Bh. 1, 8, 23; J. 30, 39; 31, 13. 70; 32, 56).

ಬೆಳವ bĕḷavu. Tbh. of ಬಿಲ್ವ. (ಶೇಷ. 8, 32). ಬೆಳವಿನ ಮರ (ಬೆಲ ವೃಕ್ಷದ St. & Pl.).

ಬೆಳಸು bĕḷasu. 1. = ಬೆಳಯಿಸು, ಬೆಳಿಸು, ಬೆಳೆಯಿಸು, ಬೆಳೆಸು. To cause to grow; to increase (v. t.); to grow (v. t.), to raise, as a crop;—to bring up to maturity, to rear, to foster (Bp. 25, 7; 40, 40; My.); to use more words than are necessary (My.). ಬೆಳಸುವಡೆ ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಬಳ್ಳಿಕಾದು ಇಲ್ಲದೇ? (Prv.).

ಬೆಳಸು bĕḷasu. 2. Growth, increase (ಪರಿಣಾಮ IIIa.); that which has grown and stands in a field: a crop of corn, etc. growing, standing corn, etc. (of five colours, Abh. P. 1, 64; My.). ಬೆಳಸುಂ ಕುಪ್ಪೆದು ಪಾಪಿಸೋಳ್ (?) ಎನ್ಪುಂ (Śmd. 256). See Bp. 30, 12; 35, 37; 40, 58; 57, 14; J. 25, 5; ಆಯ್ದುಬೆಳಸು, ಮೂಬೆಳಸು.

ಬೆಳಸೆ bĕḷasĕ. Millet or other grain not yet hard (ದುಂಡಿಕಾಮ್ಯ Mr. 375). See ಗುಬ್ಬಿಬೆಳಸೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ (bĕḷagu2-ggĕ). When it dawns, at dawn (ಜಗಲಿಕಾರಿ Sl. 37; My.; B. 2, 45. 49; 3, 22).

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ (bĕḷagu2-gyĕ). = ಬೆಳಿಗ್ಗೆ. (ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಅಪರಾಹ್ಣ, ಕಾಲ್ಯ, ಉಷಸ, ಪ್ರಧಾಷ, etc., ಪ್ರಾತಃಕಾಲ Sl. 37; My.; B. 3, 121; 5, 183).

ಬೆಳಿವಣಿಗೆ bĕḷivaṇigĕ. = ಬೆಳವಣಿಸೆ, etc. (ಪರ್ಧನ Cb.).

ಬೆಳಿಸು bĕḷisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. (C.). ಬಿಸಿಲು ಬೆಳಿಸಿದಲು ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತುರ್ (Bhâgavata 10, 18, 2). ಉದಯೋದಯದ ಸಮಯಾಗಿ ಜಿತೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವದ (ಧರ್ಮಾಭ್ಯುದಯ G.). ಅವನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 4, 81). ಆಂಗಡಿಕಾರರು ಹಣಿಸಯ್ದು ಪರದಾರಿಯೊಳಗೆ ತಂಗಿಸ ಕಾಮಿಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮೂರು ಕಾಲು ಬೆಳಿಸಿದರು (4, 179). ಅವನ ಅಪ್ಪನಾದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನ ಸಲಹೆ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 5, 229).

ಬೆಳು bĕḷu. = ಬೆಳ್ 1, etc. — ಬೆಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Bright, splendid Kannaḍa (Subhâshitanîtikanda). — ಬೆಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A white kâyi (V. 37, after 10; J. 30, 4). — ಬೆಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಳೆ-, ಬೆಳೆ-, ಬೆಳು-. Borax (ಬೆಳಕ, ರಸಮೋಹಿ Nr.; ಬೆಳಕ Mr. 102; My.; Tē. ವೆಲಿಗಾರ, T. ವೆಲ್ಲಾರ, ವೆಲಿಗಾರ). — ಬೆಳುಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. = ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. (Bp. 50, 16; Bh. 6, 8, 12; Râm. 1, 13, 4). — ಬೆಳುಡಿಂಗಳ್. -ಪಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಡ್ಡಿಂಗಳ್. (ಪಣ್ಣಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Hlā.; ಮೋಚಕ, ಕೌಮುದಿ Nn. 60; My.; Cpr. 8, 40; Bp. 8, 25; 12, 37). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಬೆಳುಗಲ್. = ಬೆಳ್ಗಲ್. (Bh. 1, 15, 19). — ಬೆಳುವಟ್ಟೆ. -ವಟ್ಟೆ. A white waistband (Râm. 3, 6, 5; 6, 44, 7). — ಬೆಳುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. White colour or lustre (ಧರ್ಮಾಭ್ಯುದಯ Ct. I, 2; ಬಿಳಿದು Śm. 69). — ಬೆಳುವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. = ಬೆಳ್ವೆಳಗು. (Cpr. 6, 52).

ಬೆಳುಕ bĕḷu-ka. (Śmd. 241, Mdb. ಬಳಕ).

ಬೆಳುಪು bĕḷupu. = ಬೆಳುಪು, etc. (Cpr. 8, 42; Bp. 4, 25; 34, 5). ತೆಳುವಾದ ಮೆಯ್, ಬೆಳುಪಾದ ಗಮ್ಪು ಎಮ್ಬುನ್ತೆ (Prv.).

ಬೆಳುರ್ bĕḷur. = ಬೆಳರ್ 2. — ಬೆಳುವರ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳವರ್ಣ, q. v. (cf. ಬೆಳುವಣ್ಣ).

ಬೆಳುವ bĕḷuva. = ಬೆಳವ. (Râm. 3, 3, 18).

ಬೆಳುವನಿಗೆ bĕḷuvanigĕ. = ಬೆಳವಣಿಸೆ, etc. (B. 3, 40; 4, 48; My.).

ಬೆಳೆ bĕḷĕ. 1. (= ಬಳೆ 1, the grammatically peculiar meanings of which are commonly given also to ಬೆಳೆ). To grow (v. i.), as corn, grass, trees, etc. (ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಸಸ್ಯಾದಿ 255; C.; T. ವೆಳ್ಳೆ, M. ವೆಳೆ); to increase, etc. P. ps. ಬೆಳೆದು, ಬೆಳದು (q. v.). ನೆಲ್ಲುಂ ಕೊಂಗುಂ ಮಾನ್ಪುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವುದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (256). ಇದೆ ಕಾರುಜವೆ ಆಯುವತ್ತು ವಿಸ್ತಿಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಪ್ಪ, ಪಚ್ಚೆಯೆಮ್ಬ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆದ ಭೂಮಿ (ಯಜ್ಞ, ಪಚ್ಚೆಕ್ಕಳ್); ನೆಲ್ಲು ಕದಿಯೆಯೂ ಬೆಳೆದ ಭೂಮಿ (ವೈಜಯಂತಿ, ಪಾಠೇಯ); ಪಾಠಳು ಬೆಳೆದ ಕೆಯ (ಕೌಪ್ರವೀಣ); ಪೆಸರು ಬೆಳೆದ ಕೆಯ (ಮೂರ್ಖೀಕ Nr.). ಬೆಳೆದ ತೆನೆ (ಕಣಿಕ Mr. 372). ಬೆಳೆದುದು (ಪೊಡೆ ಮುರಳೆದುದು Bhn. 16). ಬೆಳೆದದು (ಮೂರ್ಖಿತ, ಸೋಪ್ಪೆಯ Sl. 428). ಬೆಳೆದಣ್ಣಾದು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, ಪ್ರೌಢ, ವಿಧಿತ 374). ಕವಿಗೂ ಬೆಳೆದಿ

ರುವದು (ವ್ರತ್ಯಯ, ಪ್ರಸ್ತುತ 377). ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳವದು (ಉಚ್ಚ, etc. 372). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದು ಬೊಗ್ಗಿದ್ದಾದು (ಬಗ್ಗುರ, ಉಚ್ಚ ತಾನತ 372). ಗಣ್ಣುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳದ ಕೂದಲು (ತ್ಯಪ್ರ 216). ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಜೋಡುತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಣಾ, etc. 198). ವಸ್ತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಬಹಳೇ ಬೆಳೆದದೆ (B. 4, 87). See Grj. 4, 86; Rāv. 6, after 24; Ō. Bp. 11, 4; J. 3, 5; Dp. 54, 1. 2, to bear a crop. ಆಮದತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ಪಟ್ಟಿಕಗದ್ದೆ (ಪಟ್ಟಿಕ್ಕ); ತೊದೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳದ ಭೂಮಿ (ಸದೀಮೂತ್ಕಳ); ಮದೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳದ ಭೂಮಿ (ದೇವದೂತ್ಕಳ IIIā.). ಧರೆ ಬೆಳೆಯದು (Śmd. 187). ಮದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೈರಿಲ್ಲಿಂ ಬೆಳಗುಮು ಧರೆ? (Ōh. v. 20). See Bp. 55, 18; 60, 23; J. 3, 4. 3, to grow (v. t.), to raise, as a crop (My.; M., T.). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಳದ ಭೂಮಿ (ಉರ್ದರೆ, ಸರ್ವಸ್ಯ IIIā.). ಕಬಿಮಯಂ ಬೆಳದ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಎಲ್ಲವಂ ಬೆಳದ ಮುಂ (ಉರ್ದರೆ 92). See Bp. 60, 19; B. 5, 100. 319).

ಬೆಳೆ bĕḷĕ. 2. = ಬೆಳೆ 2, ಬೆಳ 4. Growing; growth; produce, crop (My.; B. 5, 99; M. ಏಳಿ); standing corn, etc. (My.). ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ್ (Ō. Bp. 11, 4). ಪತ್ತಿರೆ ಬೆಳೆಗೆ ಉಣ್ಣಹವೆ ಬೇಕು (B. 4, 26). ಮದೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ.—ಬೆಳೆ ಹೊಗದೊಸಿ ಉಣ್ಣಾ ಬೇಕು, ಹಯಸು ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣಾ ಬೇಕು.—ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು (Prvs.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುಸ್ತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಲವ, etc. Sl. 395). 2, what is to grow: seed, seedlings. — ಬೆಳೆಗಯ್. -ಕೆಯ್. A field of standing corn, etc. (see Śmd. & Kāvy. s. ಫಲಲಲೆ). — ಬೆಳೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. A failure of crops (B. 5, 102; My.). — ಬೆಳೆದಾಳ್. -ತಾಳ್. To bear or have a crop (Rāv. 6, 2). — ಬೆಳೆ ನೆಡು. To plant seedlings. ಪುಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). — ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತು. To sow (My.). — ಬೆಳೆ ಮಾಡು. To raise a crop (My.). — ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಸು. To have planted or sown (My.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುಸ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಬಮುಳುವದನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Sl. 300). — ಬೆಳೆಯಿಡು. -ಇಡು. To plant; to sow (My.). — ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Planting, etc. ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ Sl. 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುಸ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮದಿಪ್ಪ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (ಆಸ್ಯತ, ಕೃಷಿ 299). — ಬೆಳೆವಣಿಲು. -ಹಣಿಲು. A big hump (Bh. 3, 17, 30). — ಬೆಳೆವುಲ. -ಪೂಲ. = ಬೆಳವುಲು, q. v. — ಬೆಳೆಸಾಲ ಕುಗ್ಗೆ. = ಬೆಳಸಾಲ ಕುಗ್ಗೆ. (My.).

ಬೆಳೆಯಿಸು bĕḷĕyisu. = ಬೆಳಸುಸು, etc. (J. 3, 31).

ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ bĕḷĕyuvikĕ. Growing, etc. (ಸ್ಥಾ 3, ವೃದ್ಧಿ Sl. 389). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳು ಗದ್ದೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ವಿದ್ರಥ 201).

ಬೆಳೆಸು bĕḷĕsu. = ಬೆಳಸು 1, etc. (B. 4, 55; My.).

ಬೆಳ್ಕಱ್ bĕḷkaṟ. To become afraid, to fear (ಅಳ್ಕ ದೆ, ಧಯ Śmd. Dh., o. r. ಜಿಡ್ಡಿಜ್; Abh. P. 9, 4; 15, 66; V. 37, 190; Tē. ಬೆಳ್ಕುಸು; T. ವೆಸ್ಕು, ವೆಳ್ಕು, to fear; to be ashamed; see ಬಿಡಿಯ). P. p. ಬೆಳ್ಕರ್ತು, (ಬೆಳ್ಕತ್ತು, Abh. P. 5, 81; 15, 80). ಉರಗರಗಿದರ್, ಕೈಕ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಕರ್ತರ್, ಅಳ್ಕದನಿಚ್ಚಪ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮುಲ್ಲಾಡಿಸ್ತು (Śmd. 266).

ಬೆಳ್ಪಳ bĕḷpaḷa. (Śmd. 109). (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). Trembling, tremulousness, quivering, moving about, agitation; tremblingly, unsteadily, etc. (ತರ ಬಾಧಂ Śmd. 395; ಸಂಜಲ Śmd. II, Kk. 86; ಸಂಜಲ Kk. 53, o. r. ಬೆಬ್ಬಳ; cf. ಮೆಳ್?).

ಬೆಳ್ಪಳಿ bĕḷpaḷi. Great lustre (ಜಿಬೆಳಗು Ōt. I, 23), brightness, splendour (ನಿಮುಳಿ Kk. 86, o. r. ನಿಮುಳು; ನಿಮುಳಿಕೆ 53, o. r. ನಿಮುಳುಪೆ; ನಿಮುಲು Śm. 69).

ಬೆಳ್ಪಳಿಸು bĕḷpaḷisu. = ಬೆಪ್ಪಳಿಸು, (ಬೆಬ್ಬರಿಸು). To tremble, to be full of agitation (Śāv. 4, 113). ಬೆಬರ್ ಬೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಬಿದ್ದಂ (Śmd. 20).

ಬೆಳ್ಪು bĕḷpu. = ಬೆಳುಪು, etc. Whiteness, etc. (ನಿಮುಲೆ Śmd. II). ಆಲರೊಳ್ ಬೆಳ್ಪು or ಆಲಗರ ಬೆಳ್ಪು (167). ಪುಗಳ ಬೆಳ್ಪು or ಪುಗಳ ಬೆಳ್ಪುಗಳ್ (170). ತುಮರೆಯ ದಾಳ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ತಿಲಕಪ್, ಆವಿ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ಕಣಬರ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 276). See Ōpr. 3, 81; 7, after 62; 8, 73. 75; Bp. 12, 20; 46, 56; Rāv. 6, 4; J. 18, 36; 25, 5; ಕದುಬೆಳ್ಪು, ಕಡುಬೆಳ್ಪು, ಪೂಸಬೆಳ್ಪು. — ಬೆಳ್ಪು ತೋಡು. -ತೋರು. Whiteness to appear: to be white. ಈ ಮುಸರೆಯ ಮುಖ ಬೆಳ್ಪುತೋರ್ದರೆ ಬೊಲ್ಲಸಕ್ಕು, ಕಾಡ್ಕೊಗದ್ ಅಮ್ಮ ಬೆಳ್ಪುತೋರ್ದರೆ ಮಂಗಲಂ (Mr. 276).

ಬೆಳ್ಳ bĕḷḷa. 1-s. A white or bright man: an innocent, harmless man (Bp. 9, 19; My.).

ಬೆಳ್ಳಗೆ bĕḷḷagĕ. Whiteness; white (C.). ಬಾಡೆದ್ದ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು (Prv.). ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಹಾಲು (My.). See B. 3, 30. 36; 4, 36. 71; Prv. s. ಮೆಯ್.

ಬೆಳ್ಳನ್ನ bĕḷḷ-anna1. White (C.). ಬೆಳ್ಳನ್ನ ಹಾಲು (B. 2, 32; see 3, 44; 4, 71).

ಬೆಳ್ಳವಾರ bĕḷḷavāra. = ಬೆಳ್ಕಾರ. A snare, a net for for snaring game, a noose (ಪಾಶ, ಜಿಡ್ಡಪಗ್ಗಸ್ತಿ, ಪಾಗುರಿ, ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ IIIā.; Tē. ವಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ-ತಾಡು, a noosed rope, a noose for catching cattle; ವೇಲು, to hang, dangle).

ಬೆಳ್ಳಾನೆ bĕḷḷ-āne. = ಬೆಳ್ಳನೆ. (My.). ಬೆಳ್ಳಾನೆಯಮ್ಮ; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಬಟ್ಟೆ; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಹಾಲು (My.).

ಬೆಳ್ಳಾರ bĕḷḷāra. = ಬೆಳ್ಕಾರ. (ಜಾಲಿಕ, ಪಾಗುರ Mr. 290; Śāv. 3, 23. 25. 49; J. 6, 20). — ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ. -ಬಲೆ. = ಬೆಳ್ಕಾರ. (Bh. 1, 20, 51; 3, 13, 10. 28. 25). — ಬೆಳ್ಳಾರಮಿಟ್ಟು. An encompassment with snare-nets (Bh. 3, 13, 24).

ಬೆಳ್ಳಿ bĕḷḷi. The white metal: silver (ರಜತ, ಕುಧಾತ, ರೂಪ್ಯ, ಶಾರ IIIā., Mr. 98; ಶ್ವೇತ IIIā., Mr. 467, Kn. 103; ಮುರರ್ಣ, ರಜತ, ರೂಪ್ಯ, ಮಾರ್ಗಿರ, ಶ್ವೇತ Nr.; ಕುಧಾತ, ರಜತ Nn. 44; ಸಿಂಜಿರಿ Ōt. II, 80; ಸಿಂಜಿರಿ Kk. 47, Śm. 68; Sl. 331; My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ, ವೆಳ್ಳಿ, ವೆಳ್ಳಿ; Tē. ವೆಳ್ಳಿ, ವೆಳ್ಳಿ). ಪೊಸ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಕುವ್ಯ IIIā.). ಪೊಸ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿಮದು (ಕೃತ); ಪೊಷ್ಪನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಆಜ್ಞಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಪೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಮಾಲು ಬೇಕೆ?—ಬೆಳ್ಳಿ ಯಾದರೂ ಬಳ್ಳಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಳ್ಳೆ ಬೇಕು.—ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಕಳ್ಳಗೆ ಆಗದೆ?—ಬೆಳ್ಳಿಯಿದ್ದವನಿಗೂ ಕೊಳ್ಳೇ ಧಮ ತಪ್ಪದು (Prvs.). 2, the planet Venus (My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ). See Bp. 34, 5; 58, 31; Rāv. 11, 28; J. 26, 17; Sl. 336; Prv. s. ಮಾಣಿ. — ಬೆಳ್ಳಿಗೊವ್ವರಿಗೆ. -ಕೊವ್ವರಿಗೆ. A kŏpparig of silver (Ō. Bp. 47, 40). — ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ. Silver and gold (B. 3, 15). — ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟು. = ಬೆಳ್ಳಿಬಟ್ಟು. (Grj. 6, 40). — ಬೆಳ್ಳಿಬಟ್ಟರ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A cup of silver (Grj. 4, 130). — ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The silver mountain (ಸಿಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Śm. 10).

ಬೆಳ್ಳುಚಿ bĕḷḷuchi. N. of a plant (ಗರುಡ Mr. 134, ಅಂ MS. ವೆಳ್ಳುಚಿ).

ಬೆಲಿಲ್ bĕlal. (= ವೆಳಲ, etc.?). N. of a tree (ಒಲ್ಲ ಮರಂ Śmd. I).

ಬೇ bē. 1. = ಬೆಯ್ಯು, ಬೇಯು. To be consumed with fire, to be burnt up;—to be burnt or scorched by the sun's heat, etc.;—to be prepared, as

food for the table, by boiling, to be cooked;—to burn with a fever, with grief, etc. (ಪಾಪ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಬೆ; Tě. ಬೇಗು; *cf.* ಬೆಸು 1, etc.). P. p. ಬೆಸ್ದು (Śmd. 276. 279; Čpr. 5, 132; Bp. 16, 25; 54, 50; 56, 36; 60, 18; C.); third person singular imperfect also ಬೇಯಿತು (My.), ಬೇಯಿತ್ತು (Bp. 56, 35). ಬೇಡ (J. 31, 55). ಆರೆ ಬೆಸ್ದುದು (ಅನರ್ಘ, ಬಾಲಿ Nr.). ಬೆಂದಧಂ ಬೇಯುಲು ಕಡಾಯಮೆನಿಸಿತ್ತು (Mr. 390). ಒಲೆ ಸೊಬ್ಬಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೆಯೆ?—ಬೆಸ್ಪ ಪಾಪಿಗೆ (to one who has no real knowledge) ಬಸ್ದಂದೇ ಮಂಗಲಾವ್ಯಕ.—ಬೆಸ್ದ ಮನಸಿಗೆ ಹಿರಿದಪೇ ಪಾಪ (Prvs.). See Čpr. 4, 45; Bp. 2, 13; 18, 88; 36, 8; 50, 28. 33. 37; 52, 14; 54, 50; 56, 38; 60, 58; Rāv. 5, 36. 37. 46; Bh. 1, 8, 89. 90; J. 15, 3; 24, 37. 47.

ಬೆ bé. 2. (= ಬ್ಯಾ). An humble, pitiable sound (used in begging). 2, to beg with an humble, pitiable voice. P. p. ಬೇತು. ಬೇತು ಕೊಣ್ಣಾ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ (My.).

ಬೆ bé. Without (Mhr., H.; see ಬೇಕೂಟು, etc.).

ಬೇಕರೆ bé-karé. A person who cries out for alms with an humble, pitiable voice (My.).

ಬೇಕು béku. = ಬೇಮ್ಮು, ಬೇಮ್ಮುಂ, (ಬೇಹು 1). Third person singular future of ಬೇಡು 1: It desires: it is wished, desired, solicited or requested; it is desirable; it is requisite, it is required, it is necessary; it is wanted; it is fit; it is due, it must;—he or she is desirable, etc., etc.;—thou art desirable, etc., etc.; you are desirable, etc., etc.;—they are desirable, etc., etc. (ಬೇಹು Bhn. 45; C.; T. ಬೇಮುಂ, ಬೇಮ್ಮಂ; M. ಬೇಣಂ, ಬೇಣ್ಮು; Tu. ಬೋಡು). ಪುರುಷರೊಳಗಧಿಮಾಪಪೇ ಬೇಕು (Bp. 40, 48). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೋ? (B. 4, 93). ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನು, ಉಸುರಲೊಲ್ಲೆ (Bp. 14, 10). ಬೆಳ್ಳಗೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬೇಕಾದರೆ ಹಣಿನ್ನು ತಿಂಗಳು ಬೇಕು (B. 5, 33). ಒಸ್ದು ವಿದ್ಯಮೊಳಗೆ ತುಮ್ಬು ಪ್ರಾಸವುಳ್ಳದಾಗಿ ಪದ್ಯಾಗಿ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡ ಹತ್ತ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ದಿವಸ ಬೇಕು (5, 81). ಕರೆದೆಷಾ ಜೂಜುಗೆ, ಬೇಕೇ? (Bh. 2, 13, 39). ತೋಟಿ ಬೇಕೇ? (2, 13, 47). ಒಸ್ದು ತೆರದ ಮುಗಪಾಜೊದಂ ಬೇಕು (J. 28, 57). ಸುಲಲಸ್ಸಾದ ಮಾತಲಿಕೆ ಬೇಕು (Bp. 55, 35). ಇದನಕ್ಷರುಂಯಲು ಬೇಕು (Rām. 3, 2, 22). ಆರ್ಯಮಂ ತಕ್ಕಾಲಕ್ಕಂದು ಬೇಕು (J. 29, 17). ಕಣ್ಣುದ ಸುಖಿಯ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 16). ವಿಷಾದವನಿಸಗ ಬೇಕು (1, 8, 56). ದ್ರೌಢ ಮಾಡ ಬೇಕೆಮ್ಬು ಕೆಟ್ಟು ಇಷ್ಟ (ವ್ಯಾಪಾರ Śl. 48). ಪೆರರ ಒಡವೆಯನ್ನು ಆಪಹರಿಸಿ ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬುದ ದುರಾಶೆ (ಅಭಿಷೇ 68). ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾಯಿಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು (B. 3, 40). ಬಿಸಿಯಾಹ್ವ ಆರಿಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾಹ್ವ ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು.—ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prvs.).—Occasionally the form ಬೇಕೆಳ್ಳು is used instead of ಬೇಡ (but not in My.). — ಬೇಕಾಗು. -ಆಗು. To be solicited, to be desired, to be required, to become or be necessary, etc. (ಬೇಡಿ ಇದು Śmd. 60 Cm.). ಎಣೆಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣಿತೀಯ Nr.). ಬೇಕಾದುದು (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). ಬೇಕಾದಸಿಷ್ಟ ಆದರೆ ತಪ್ಪದೆಂ (Bp. 14, 11). ಬೇಕಾದನಿತು ವಿತ್ತವನಿತ್ತು (28, 22). ಬೇಕಾದದ್ದು (ಕಾಮ, ಪ್ರಕಾಮ, ಇಷ್ಟ, etc. Śl. 317). ಮುಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದದು (ಅಭೀಷ್ಟ, ಹೃದ್ಯ, etc. 368). ಬೇಕಾದದು (ಉಪು, ಇಷ್ಟ 413). ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿಕೆ (ಪರಾಕ್ರಮ 441). ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಾ ಪುರುಷನು (ರಮಣ, etc. Dhw.). ಎಳೆಮಂಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲದಿರೆ ದುಮಿಗುದಲ್ (J. 28, 16). ಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಕಾದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೂ ನೂಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಕಾದವರಾದರೆ ಬೇಗ ಸಿಕ್ಕೇ ತೇ? (Prvs.). ಬೇಕಾದ ಮಾಗೆ (ಪ್ರಕಾರ G.). ಕಡುವಿಗೆ ತುಸ ದುಲ್ಲು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು (B. 2, 21). ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿಯೊಳ ಸಿನ್ನ ತನುಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬೇಡಾದನ್ನ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಣು (3, 36). ಕಾದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಅವರು ಬೇಕಾದ್ದು ನೆದ ಹೇದೆ (4, 6). ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಮಾಗೆ ಸುರಿಗೇ ಮಾಡಿ (4, 10). ಕೊತವಾಲನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದನು (4, 20). ಹತ್ತೀ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). ಒಕ್ಕೇ ಸಮತೆಯ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನು (4, 35). ಈ ಆಟ್ಟು ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒಸ್ದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸಬನದ್ದು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಲಿ ಬಿಂಸ ಬೇಕಾದರೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಲಕ್ಷ ಲೇಖಕರು ಬೇಕಾಗುವರು (4, 103). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವದ್ದು ದುನ್ನಿ ಇನ್ನೊಸ್ದು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 157). ಮಾಡವನು ಅನೆಯ ಗಣ್ಣಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಿವಿದು, ಬೇಕಾದ ತ್ತ ಅದನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ (5, 240). ಆ ಮೊಸಳೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ನ್ಥ ಸವಿ ಸವಿ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 132). ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ, ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 152). ಆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಕೊಡಿಸಿದು (4, 225). — ಬೇಕಸ್ಸು. -ಆಸ್ಸು. To say "it is wished or desired", "it is desirable," etc., etc. ಬೇಕಸ್ಥಾ ಕ್ಷಣ ನಾಳ ನೇರುವನೇ?—ಬೇಕನ್ನ ಬಯಸಿಸುವ್ದು ಬೇಸಬಹಾದೀತೇ? (Prvs.). It is used to express "purposedly": ನಾನು ಬೇಕನ್ನ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಒಡಿದೆನೋ? (B. 3, 82). ಬೇಕನ್ನ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವನು (5, 205). ಬೇಕನ್ನ ತದ ಮಾಡಿದನು (5, 236). — ಬೇಕೆಸ್ಸು. -ಎಸ್ಸು. = ಬೇಕಸ್ಸು. (Bp. 24, 76; J. 5, 28).

ಬೇಕೂಟು bé-kūṭu. Not proper: foolish, silly; a fool (My., Śl. 401; Mhr., H.).

ಬೇಗ bégu. Tbh. of ಬೇಗ (Śmd. 342; Čpr. 5, 8. 106; Bp. 46, 56; 57, 2). Speed; quickly (C.). ಅವ್ವಿನ ಬೇಗ (ಬೀಪ್ತಿ, ಬೇಗ, ತೀಪ್ರತೆ Hlā.). ಬೇಗ ನಡಿಯುವವನು (ಜವಧಾಲ, etc. Śl. 282). — ಬೇಗಗೆ. ಬೇಗನೆ. Quickly (C.; B. 1, 10; 3, 124; 5, 72). — ಬೇಗ ಮಾಡು. To hasten, to act with precipitance (Bp. 56, 20; ಸರಸಂಸು G.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ (ಒಸ್ದು ಹಣ್ಣೆ) ಹಾಗೂ ಏಸ (Prvs.).

ಬೇಗಡಿ bégaḍi. = ಬೇಗಡೆ 1. (B. 1, 5).

ಬೇಗಡೆ bégaḍé. 1. Talc mineral, Mica resembling glass (Tě.);—laminae of tin covered over with some colouring substance (My.; Tě.; Mhr. ಬೇಗಡ). ಬೇಗಡೇ ತಗಸಾದರೆ ಬಂಗಾರಿಗೆ ಅಪಾತ್ರೆ? (Prv.). — ಬೇಗಡೆಸೆ. -ಪೆಸೆ. To affix such laminae (Čpr. 1, 134).

ಬೇಗಡೆ bégaḍé. 2. A bore, a hole, as in a gem (ಪೆಜ್ಜೆ Bhn. 12; Bh. 7, 1, 10; 8, 4, 15; 8, 26, 17).

ಬೇಗಾರಿ bégāri. Labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it (My.; Mhr., H. ಬೀಗಾರ).

ಬೇಗು bégu. 1. ಕೆಯ್ಯಾಪೆಸೆ ಬೇಗಮ್ಬುದರ್ಥಂ (Čt. I, 51).

ಬೇಗು bégu. 2. = ಬೇಹು 2. Spying (My.; Tě. ಏಗು, ಬೇಗು; T. ಬೆಗ, ಬೇಯಿ, ಬೇಗು, ಬೇವು; M. ಬೇವು; Tě. ಬೇಗಿಂಮು, to keep awake, v. t.; ಬೇಗು, to watch without sleeping; ಬೇಮು, to wish for, hope, expect, watch for; *cf.* ಬೇಮು 1?).

ಬೇಗುಗಾವಿ bégu-gāvi. = ಬೇಹುಕಾಱ. (My.; T. ಬೇವುಕಾರ; Tě. ಬೇಗುಲಕಾಮು).

ಬೇಗುದಿ (bé-kudi²). Burning heat: affliction, distress, grief (ಸರ್ವಜ್ಞ ೮ಕ. II, 89; ಕೈ.; Bhn. 12; Bh. 8, 23, 40). — ಬೇಗುದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to grieve, etc. (J. 13, 12; 19, 13).

ಬೇಗೆ bégé. = ಬೆಂಕೆ. Fire; heat; wild fire in jungles (My.; Bp. 54, 54; 56, 24; 60, 58; Rāv. 5, 45; J. 13, 47; Tē. ವೇಡ, fever). — ಬೇಗೆಗಾಡು. -ಕಾಡು. Wild fire (Abh. P. 13, 48; 15, after 30). — ಬೇಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be heated, burnt (or boiled, Rāv. 5, 36). — ಬೇಗೆ ಬೀಯು. Wild fire to originate (My.). — ಬೇಗೆ ಪಡ್ಚು. Wild fire to break out (My.). ಬೇಗೆ ಪತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಗೆ ನಿಮಿಷ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬೇಚೆರಾರು bé-čirāku. Untenanted, desolate (My.; Br.; Mhr., H. ಬೇಚರಾಸ).

ಬೇಜಾ bé-jā. Meaningless, senseless, groundless, bad (My.; Br., H.).

ಬೇಜಾರು bé-jāru. Weariness (from fatigue, pain, vexation), annoyance (My.; Br.; Sl. 398; Mhr. ಬೇಜಾರ).

ಬೇಟ bēṭa. 1. (fr. ಬೇಡು 1). Separation, parting, especially the separation of lovers (ವಿರಹಾರ್ತ Bhn. 41; Bh. 2, 9, 17).

ಬೇಟ bēṭa. 2. (fr. ಬೇಡು 1). = ಬೇಡ್ಚ. Longings (T. ವಟ್ಟುಲ್, ವಟ್ಟಿಮ್ಪು, ವೇಳ್, desire, lust): sexual passion, erotic sentiments, the pleasures of sense; amorous pastime; love-gestures (ಅನುಗು ೫md. I). ಸರವಿಧರತೋಷಣಾರಥಿಸ್ ಎನ್ನುಂ ಪದನದು ಬೇಟಂ (೫md. 201; see ೫md. s. ಬಾಯ್ವೇನ). ಜಾನವಳ್ಕಂ ಜೀಣಾಡಿವಂ, ಒಲಿದ ಪೋಲಾರೆ ನ್ಪಡಂ ಪಿಟ್ಟಿರರ್ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ; ಬಹು ಕೂಟ ಬೇಟಗಳಲ್ಲೇ ಸೋವನ್ಪಡಿಂ ಡಾಲ ಮುನ್ನಣ ಬೆಕ್ಕಾದುಪೋಲ್ ಆದಿ, ಸರ್ವಾಧನ ತಾಂ ಪೋಗಲ್ಕೆ ಮಾ ತಾಡರ್ ಆರುಂ; ಗಣೆಶಾಸ್ತ್ರಗುಣಮೀತಳೆಯರ್? (Sj. in W. v. 614). ಪದನತಿಯು ಬೇಟಿವಿ ಪುಣ್ಣತನದಲಿ ಪೆಣ್ಣರನು ಪಿಟ್ಟುರ್ದ ಪೋಟರು (Abhā. 2, 2). See Ōpr. 3, 42. 43; 5, 121; 8, 53. 56; Grj. 2, after 106; Bp. 40, 40; 42, 7; 45, 29; Ō. Bp. 47, 15; RAm. 1, 5, 32; 1, 14, 24; 3, 7, 22; Rāv. 11, 93. 152. 156; J. 6, 34; 7, 6; 15, 5. 26; 26, 7; 29, 35; 30, 23; Abhā. 2, 78. 102; ಒಳ್ವೇಟ, ಕಣ್ಣೇಟ, ಕವಿವೇಟ, ತನುವೇಟ, ಪೊಸವೇಟ.

ಬೇಟಕಾರ್ತಿ bēṭa-kārti. (೫md. 244). A woman of erotic sentiments; one making love-gestures (RAm. 1, 5, 32).

ಬೇಟಿ bēṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಬೇಟೆ bēṭe. = ಬೆರಡು, ಬೇಡ್ಚ. Hunting, the chase (Ōpr. 5, 120; Śāv. 3, 2; J. 5, 67; C.; ಅಚ್ಚಿಲ್ಲದನ, ಮೃಗಯು, etc. Sl. 342; Tē. ಏಟೆ, ವೇಟ; T. ವೇಟ್ಟ, ವೇಟ್ಟೈ, ವೇಟು; M. ವೇಟ್ಟೆ; Tu. ಬೋಳ್ಚೆ). ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಶುಚಲಾಪ ಸ್ಥಾನು (ವಿಶ್ವಶಮ್ಭು Sl. 342). ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವಗೆ ಬೇಟೆಯು ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಬೇಟೆಗೋರ ಸ್ವರ ಬಿಸ್ಸು, ಬೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). 2, animals persued and taken by sportsmen, game (C.; B. 3, 31; 4, 10. 11. 212). — ಬೇಟೆನಾಯಿ. A hunting dog (B. 4, 41; ವಿಶ್ವಶಮ್ಭು ಔಬ.). — ಬೇಟೆಯಾಟ. -ಆಡು. To hunt (C.). ಬೇಟೆಯಾಟದ ಪಡುವ ಬೇಡ ಬೇಡ ಮೃಗಜಾತಿಗಳು (ಕೃಷ್ಣಸಾರ, ರುರು, ಸ್ಕಂಳು, etc. Sl. 170). ಬೇಟೆಯುಣಾಡಲೆನ್ನು, ನಡೆ ಪಡ ಕೆರಾ ತರ್ (RāghC. 17, 64). ಬೇಟೆಯಾಡುವಳ್ಳೆ ಕಲಿತ ಮುಲ್ಲ ಬೇಟೆ ಶಾಲಿಯು ಮೊಲ ಮುಂದ (Prv.). See J. 6, 20; B. 3, 75; 5, 28.

ಬೇಟೆಕಾತಿ bēṭe-kāti. A huntswoman. See ಬೆರಡೆ ಬೇಕಾತಿ.

ಬೇಟೆಕಾರ bēṭe-kāra. = ಬೇಟೆಗಾರ, ಬೇಡ್ಚೆಕಾರ. A hunter, a sportsman. ಪಕ್ಕೆಯು ಬೇಟೆಕಾರಂ (ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಶಾಂತಿನಾ Nr.).

ಬೇಟೆಗಾರಿ bēṭe-gāra. = ಬೇಟೆಕಾತಿ, etc. (My.; B. 3, 10). ಬೇಟೆಗಾರ ಪೋಟಿ ಮೂಣ್ಯನೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮೊಲ. — ಬೇಟೆಗಾರನ ಪಕ್ಕ. The common Indian king-fisher, Alcedo bengalensis (Bd.; My.).

ಬೇಡ bēḍa. 1. A huntsman (ವಣ್ಣಿಕ, ಉಲ್ಲುಳ Ka. 3); T., M.; T. ವೆಟ್ಟುವ, to cut down; *cf.* ಬೆರಡು); a tribe of forest people living by the chase (ಪಲ್ಲಿ ೮ಕ. I, 93; ಬಿಲಿಯನ, ಪಿಲ್ಲ, ಪುಲ ೫m. 32; C.; the Bēḍas at present are fowlers, farmers, merchants, pegus, etc.). ಬೇಡರ ಪಕ್ಕಿ (ವಕ್ಕಣ, ಶುಂಠಾಲಯ Hlā.). ಬೇಡರ ಪಕ್ಕಿ (ವಕ್ಕಣ, etc. Nr.). ಬೇಡರ ತಾಣ (ವಕ್ಕಣ ೫m. 32). ಬೇಡರ್ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅಷ್ಟಜಾತಿಗಳು (ಕಿರಾತ, ಪುಲಿಂದ, ಪುಲಿಕ್ಷ, ಪುಟ, ಮೂಲ, ಮ್ಲೇಚ್ಛ Hlā.). ಬೇಡರ ಬಾಳ್ವೆ (ವಕ್ಕಣ, etc. Sl. 114). ನವುಲುಗಡಾಯುಟ್ಟಿ ಬೇಡನು (ಕಿರಾತ); ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟಿ ಬೇಡನು (ಪುಲಿಂದ); ಬೇಡರ ಧಾಪೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನು (ಪುಲಿಕ್ಷ Sl. 341). ಬೇಡರ ಪೋಲ್ ಮುಸಗಿ ಮುಡುಗೊಳರ್ ಬಯ ಸಕ್ಕಂ (೫md. 281). See Bp. 54, 76; 58, 36. 48. 57. 64; Rāv. 5, 28. 122; Śāv. 4, 6. 92; J. 28, 52; ಮ್ಲೇಚ್ಛ. — ಬೇಡಜಾತಿ. A Bēḍa tribe. ಪಿಲ್ಲರ್ ಕಿರಾತರ್ ಪುಲಿಂದ ಪುಲಿಂದರ್ ಆಟವಿಯರ್ ಬೇಡಜಾತಿಗಳು (Mr. 379). — ಬೇಡರಅನು. -ಅನು. = ಬೇಡ. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗಲುಬ್ಧಾ ಖೇಡ, ಮೃಗಯು, ಉಲ್ಲುಳ Sl. 341). ಬೇಡರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಸರಾ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬೇಡರಸ. -ಅರಸ. A chief of huntsmen (Abh. P. 4, 38). — ಬೇಡವಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. A village of huntsmen (Abh. P. 8, after 54). — ಬೇಡವಡೆ. -ಪಡೆ. A company or force of huntsmen (Abh. P. 4, after 37; 7, after 115; RāghC. 17, 68. 73; J. 28, 40). — ಬೇಡವರ್ಗ. -ವರ್ಗ. A Bēḍa woman (Rāv. 5, after 55; 5, 112).

ಬೇಡ bēḍa. 2. A short form of ಬೇಡದು, 3rd person singular negative of ಬೇಡು 1 (the contrary of ಬೇಳು). It does not desire: it is not wished, desired, solicited or requested; it is not desirable; it is not requisite, required or necessary; it is not wanted; it is not fit; it is not due, it must not;—he or she is not desirable, etc., etc.;—thou art not desirable, etc., etc.;—you are not desirable, etc., etc.;—they are not desirable, etc., etc. (C.; ನಿಷೇಧ Sl. 469; ಪಾರ್ಶ 473; T. ವೇಣ್ಡಾಂ; M. ವೇಣ್ಣಾ; Tu. ಬೊಳ್ಚಿ). In politely according the forms ಬೇಡರಿ or ಬೇಡರಿ are used (B. 4, 75. 76. 77; 5, 132. 133). ಇವರೊಳ್ ಸಾಳ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಬೇಡವೆಸರ್ ಬೇಡ! (೫md. 61). ಬೇಡ ಗಡಾ, ಬೇಡ ನಿನಗಾತನೊಳ್ ಜಡಂ! (143). ತಿನಗೆ ಸೊ ಗಯಿಸಬೇಡವೆಂಬ್ ಅವಸರಗಳ್ ಬೇಡ (268). ಸೊಪ್ಪಳ್ಳಮುಸಲ್ಲ (269). ಸಮ್ಮೊಳು ಭೀತಿ ಬೇಡ! (Bh. 1, 8, 74). ಬಾಳಿಳ ಪೆಂ ಮೂಲು ಮೋಳಗೊಳಗೆ ಯಾತಳ್ಳ ಬೇಡ (Sp.). ಕೆತ್ತಮಿಲ್ಲದೆ ನೀನಿತನೆಸಿಸ್ಪಾರಿ? ತಿನಿತನೆಸಿಸ ಬೇಡ! ಮೋಳಿಳ ಮಾಡಿಸಿದ ಕೆಲ (Sp.). ಅಸೂಯೆಗೀಡಾಗಲ ಬೇಡ! (J. 29, 17). ಇವನ್ನು ಮಾಡು! ಅವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡ! ಎನ್ನು, ಹಿರಿಯರು ತಿಯಂರಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇ ಅಷ್ಟೆ (B. 3, 53). ಮುತ್ತಗಾಗಿರ ಬೇಡವೇ? (Bp. 38, 35). ಇತ್ತ ಬಿಡ ಬೇಡ! ಎಲಪ್ಪೇ, ಹೋಗು! (40, 12). ಅಲಾಯಸಿಡ (40, 24). ನಿಮ್ಮ ಮು ಮುತ್ತಿಗಳು ಬೇಡ (56, 24). ಕಾಳುಮಾತು ಅವ ಬೇಡ, ಪೋಳವಿಸ್ಕೆಗೆ

ಹೋಗ ಬೇಡ.—ಪುಸುಮಾರೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೇ?—ಬಡವರಿಗೆ ಆನೆ ಹೇದಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವರಿಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇದಿ ಬೇಡ.—ಸಾರುವನಿಗೆ ಅಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಸ ಬೇಡ! (B. 2, 1). ಪೃಥಿ ಬೇಡಂಗಡಿಸಾಲುವುರ ಮೊಣೆಯಂ ನಿಸ್ಪೃಂಗಳಂ ಪಾಪದಂ, ಮುಡಿವೇಡಾತ್ಮಜಮಿತ್ರಸೈಜಸಖಿಯೊಳ್ ಪ್ರಾಯಂಗಳೊಳ್ ಸಖ್ಯಮುಂ, ಸಡಿವೇದಂಗಸೆಪಟ್ಟ ವೃದ್ಧತರುಣೀಗೋವಿಪ್ರ ಪಾಪಾಪ್ತರಂ, ತಡಿ ಬೇಡೊತ್ತೆಗೆ ಬಿಡ್ಡಿಯಂ (Si. 34). Honorific plural ಬೇಡಂ! (C.), ಬೇಡ! (My.). — ಬೇಡಸ್ಸು. -ಅಸ್ಸು. = ಬೇಡಸ್ಸು. ಯಾರು ಬೇಡಸ್ಸುತ್ತಾರೆ? (who does object? My.). ಬೇಡಸ್ಸದೂ ಮುಗ ಅಮು ಆಯೋಡು ಮಿಮುಡಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೇಡ ಬೇಡ. rep. (Bp. 21, 47; 43, 52). ಬೇಡ ಬೇಡೆನ್ನು, ಮಿನಿಸಿದ (Śmd. 272). — ಬೇಡವಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಡಾಗು. (My.). ಬೇಡವಾದ್ದು ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೇಡವೆನ್ನ್. -ಎನ್ನ್. = ಬೇಡೆನ್ನ್. ಬೇಡವೆ ದುಮ್ಮ (ನಾರದ Nr.). — ಬೇಡಾಗು. -ಆಗು. To be undesirable, etc., etc. ಎಲೆಗಳ ತೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ಪರೆಯೊಳಗಿನ್ನದ ತರುಗೆ ಬೇಕಾದ ಪಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬೇಡಾದನ್ನ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಪಾಯುವನ್ನು ಮೊರಗೆ ಬಿಮುವ ಗುಣವುಣ್ಣು (B. 3, 36). ಬೇಡಸ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿ ಇದ್ದವರ್ಗ ಅವನಿಗೆ ಅವ್ವ ಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಬೇಕಾವಾದ ವಿನ್ನ ಜನಂಗೆ ಬೇಡಾದವನು (ಅಧಿಪನ್ನ G.). — ಬೇಡೆನ್ನ್. -ಎನ್ನ್. ಬೇಡೆನ್ನು. To forbid, etc.; to refuse, etc. ಬೇಡೆನುವ (ನಿಷೇಧ); ಬೇಡೆನ್ನು ಒಡಿಯುವ (ಅಕ್ಕೋತನ, etc. Nr.). ಬೇಡೆನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿನು (My.). ಬೇಡೆನಬೇಡ! (Rāv. 13, 26).

ಬೇಡ bēḍa. 3. A man of a timid heart, a timid man (ಧೀರಪತ್ರ Bhn. 4; Bp. 9, 32; 31, 6; see ಬೆಳ್ಳಬೆ).

ಬೇಡತಿ bēḍati. A female of the Bēḍa tribe (ಪಾಂ G.; My.; see Rāghē. 17, 66; Śāv. 3, 7; Bh. 1, 8, 87; ಎಳೆ ಬೇಡತಿ).

ಬೇಡಿ bēḍi. A chain, a fetter (My.; Br.; B. 5, 151; Mhr., H.). ಆನೇ ಬೇಡಿ (ಕೃಂಖಲ, ಅನ್ದುಳ, Sinh. Si. 271). ಬೇಡಿಲಿ (or ಬೇಡೀಲಿ) ಇದ್ದವಗೆ ಪಾಡಿನ ಯೋಚನೆಯೇ? — ಬೇಡಿಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೇಡು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬೇಡಿಕೆ bēḍikĕ. Asking, entreating (My.).

ಬೇಡು bēḍu. 1. (Śmd. 90). = ಬೇಪ್. To wish, to desire (ಬಯಸು Śmd. 387 Cm.; T. ಬೇಣ್ಡು); — to solicit, to beg, to pray, to entreat, to request (ಯಾಚ್ಞೆ Śmd. Dh.; Śm. 95; C.; T. ಬೇಣ್ಡು; Tē. ಬೇಡು; Tu. ಬೇಡು; T. also: to be necessary, be wanted; see ಬೇಕು, ಬೇಡ 2, ಬೇಡ). ಬೇಡಿದನಿಷ್ಟಮಂ ಸಲಿಪುದು ಕರ್ಣಂಗೆ ಜನ್ಮಪ್ರತಂ (Śmd. 89). ಬಾಪ ಬೇಡಂ ಪಡೆಪಪಡಿಮಯಕ್ಕಾಮಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ಕುರುಪತಿಯಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯುರೆಯಂ (77). ಪಾನಿಯಂ ಪಾನಮಂ ಬೇಡಿದಂ (157). ಅವ್ವದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡಿದುದು, ಅದುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಬೇಡುವಂ or ಬೇಡ್ಪಿಂ (28). ಬೇಡುವವ (ಅರ್ಥ, ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕ, ವನೀಪಕ Hiā.). ಬೇಡುವಂ (ಎರೆವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Śm. 47). ಬೇಡುವವನು (ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕಜನ Nn. 70). ಬೇಡುವವನು (ವನೀಪಕ, ಯಾಚಕನ, ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕ, ಅರ್ಥ, ಕೇಳುವವನು Si. 367). ಮಾಡಿಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯ ಕ್ಕೆ (ಕ್ರಯ್ಯ); ಅಗಲು ಬೇಡಿಮುದು (ಧಾವಕ, ಧವಕ, ಧವ್ಯ); ಬೇಡಿ ಕೊಳುವ (ಪ್ರಾರ್ಥನ Nr.; cf. ಬೇಡುವ). ಬೇಕಾದದು ಹೋಗಿ ಬೇಡದ್ದು ಆಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, Anekārtha Si. 412). ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಾ ಕೇಡುಗಳು ಉಣ್ಣಾಗ ದಾರವೆನ್ನು, ಪಾವು ದೇವರನ್ನು ಕುಡಿತು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ (B. 5, 2). ಅವನು ಆರಸಲಲ್ಲಿ ಏನಿಲೆ ಪ್ರವ್ಯ ಬೇಡಿದ್ದನು (5, 67). ತನ್ನೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಮಣ್ಣಾಗಲೆನ್ನು, ದೇವರಂಗೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣಳು (5, 72). ಈ ಮುಮಳ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿ, ಕಾದು ತರುತ್ತಾನೆ (2, 38). ಕುಣ್ಣರು ತಮ್ಮುರಿ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬಿಸ್ಸರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಯಣ್ಣಾದನು ಕೊಟ್ಟು, ಆದರನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಳು (4, 34). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೈಗ ಪಾಡಿ ಬೇಡಿತು.—ಪಾಣಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಪಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡ ದ.—ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಲೂ ಏಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿತಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಡಿ ಉಣ್ಣಾ ಪಾಲಿಗೆ ಪಾಪು ಕಣ್ಣಿತು.—ಕಳ್ಳತನ ಎನ್ನು ಕಾದುಫೇಸು ಇರುವಾಗ ಬೇಡಿ ತಿನ್ನುವ ಬಣ್ಣಜನ್ಮ ಯಾಕೆ?—ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣದ್ದು ಬೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಜನುಮ, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಪಾರದು.—ಬೇಡುವುದೇ ಕಷ್ಟ, ಬೇಡಿದರೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಅತಿಕಷ್ಟ (Prvs.). See Ćpr. 3, 103; 5, 102; Bp. 1, 65; 9, 32. 49; 22, 40; 26, 14. 67; 30, 30; 32, 63; 42, 6; 43, 60; 46, 47. 51; 47, 39; 50, 68. 80; 53, 39; Č. Bp. 47, 3; J. 4, 65; 5, 12. 59; 26, 52; Sp. s. ಮುನ್ನಿಲ್; Prv. s. ಒತ್ತೆ.

ಬೇಡು bēḍu. 2. A multitude of huntsmen or Bēḍas (ಬೇಡರ ಸಮೂಹ Śmd. Dh.; ಶಬರಸಮೂಹ Śm. 95; ಬೇಡರ ಗೊಣ್ಣಂ Śm. 32; cf. ಬೀಡು 3; T. ವೇಡು, a tribe of wild people).

ಬೇಡುವಿಕೆ bēḍuvikĕ. = ಬೇಡಿಕೆ. (My.; B. 5, 67; ಯಾಚ್ಞೆ, ಆಪೇಕ್ಷೆ, ಯಾಚನೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು Si. 245; ಯಾಚ್ಞೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಆರ್ತನೆ, ಕೇಳುವಿಕೆ, ತಿರುಪಾಡುವಿಕೆ 287).

ಬೇಡುಹ bēḍuha. Soliciting, begging, praying, etc. (ಅಭ್ಯರ್ಥನೆ, ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ, ಯಾಚ್ಞೆ, ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ Hiā.; ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಆರ್ತನೆ Nr.).

ಬೇಡೆ bēḍĕ. = ಬೇಡ 1. *A boat.*

ಬೇಣ್ಟ bēṇṭa. = ಬೇಟ 2. (Ćpr. 6, 85).

ಬೇಣ್ಟಿಗ bēṇṭiga. A hunter (Śāv. 3, 24).

ಬೇಣ್ಟೆ bēṇṭĕ. (Śmd. 48). = ಬೇಟೆ, etc. (ಆಖೇಟಕ, ಮೃಗಯೆ, ಮೃಗಯ್ಯ, ಪಾರಧ್ಯ, ಆಪೇಖಿಕ Hiā., Mr. 270; ಸರವಿ Śmd. II, Čt. I, 7, Śm. 108; ಸರಮು, ಸರವಿ Kk. 51; ಸರ, ಸರವಿ Śm. 31; My.; Bp. 27, 22). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಉಳಿ (Śmd. I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ತಿರೆ (ಪಥಿಕ I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಕೆರ (ಎಚ್ಚರವ Čt. II, 36). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಪಾಯಿ (ವಿತ್ತಕಪ್ರ Hiā.). ಮುಳಲು ಬೇಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಪೋಲ್ (Śmd. II). See Rāv. 5, 52; Śāv. 3, 48. 64; J. 2, 54; 28, 40; 29, 23; ಮಿಗಬೇಣ್ಟೆ. — ಬೇಣ್ಟೆಯಾಡು. = ಬೇಟೆಯಾಡು. (Bp. 34, 17; Rāghē. 17, 67). — ಬೇಣ್ಟೆವಸಲ್. -ಉಸಲ್. Pursuit of hunting (Ćpr. 8, after 4). — ಬೇಣ್ಟೆಹೋಗು. -ಹೋಗು. To go a hunting, to go to the chase (Rāv. 5, after 50).

ಬೇಣ್ಟೆಕಾರಿ bēṇṭĕ-kāra. = ಬೇಟಿಕಾರ, etc. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗ ವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಬುಜ್ಜಳ Nr.; Bp. 9, 48; 34, 23. 36; 47, 36).

ಬೇತಾಳ bētāḷa. = ವೇತಾಲ. (Abh. P. 14, after 90; J. 22, 23; My.). ಬೇತಾಳವಾದರೆ ನೇತಾಳ್ಯಾನು, ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ.—ಬೆಸ್ಸ ಹಿಣ್ಣೆ ಬಸ್ಸು ಬೇತಾಳ.—ಬೇತಾಳಗೆ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಬೇವಿಯೇ ಒಪ್ಪಿದ ಪೆಣ್ಣಾತಿ.—ಕಾಮು ಬೆಳದರೆ ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಬಿತ ಬೇಳು, ಕಾಮು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಬಿತ ಬೇಳು (Prvs.). See Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು.

ಬೇತು bētu. P. p. of ಬೇ 2.

ಬೇತು bētu. Plan, scheme, plot; purpose, design; method; form (Mhr., H.; ಉದ್ದೇಶ, ಸಂಕೇತ Ōb.).

ಬೇದ bēda. 1. Tbh. of ವೇದ (Čt. II, 44). — ಬೇದಬಿಜ್ಜಗ. Brahmā (ಅಜ Čt. II, 3; ಜೋಮ್ಮ Kk. 9; ವಿಧಿ, ಅಲರಿಜ, ಜೋಮ್ಮ, etc., ಬ್ರಹ್ಮ Śm. 8).

ಬೇದ bēda. 2. Tbh. of ಭೇದ (My.; B. 5, 23).

ಬೇದನೆ bēdanĕ. Tbh. of ವೇದನೆ (Śmd. 342).

ಬೇನೆ bēnĕ. (Heat; T., M. ವೇನಲ್, ವೇನಿಲ್): pain, sickness, disease (C.). ಬೇನೆ ತಗಲುವಿಕೆ (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪರ್ಶಿ, ಉಪತಪ್ತ Si. 392). ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಸುರಿಯಾದ ಬೇನೆ (Bp. 3, 14). ಬೇನೆ ಗಾಸಿದಿಪ್ಪ ಹೋದೀತೇ?—ಬೇನೆ ನಿತ್ತರೂ ಪೇನಿನ ಕಾಟ ನಿಲ್ಲಂಲ್ಲ (Prvs.). See ಇದೇಗನೆ, ಕಣ್-, ಹೊಟ್ಟೆ-. — ಬೇನೆ ಬರು. Pain

or disease to come, be brought on or be created (B. 4, 32. 53. 141; My.). — ಬೇನೆ ಬೀಯು. Pain or disease to happen: to become unwell (My.). ಹಂದ್ದಕ್ಕೆಮ್ಮೆ ಬೇನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಮುಮುದಿಸಸದೇ ಬೇನೆ ಬೀಯುತ್ತಾನೆ (4, 139). ಉಟುಸ್ಸುಡೊಳಗಿಸದರು ಬೇನೆ ಬೀಯುತ್ತಾರೆ (5, 90). ಯಾರಾದರೂ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದರೆ (5, 304). — ಬೇನೆಯುತ. -ಅವ. A sick, diseased man (ಅಕ್ಕಮಿತ, ರೋಗಿ, ಆರ್ತಾಸ್ತ, ಆಯುರ್ಯಾವಿ G.; B. 4, 76).

ಬೇಪರವಾ bê-paravâ. Carelessness, inattention (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಪಾರ bêpâra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Br.; Mhr., H.). — ಬೇಪಾರ ಸಾಪಾರ. relt. (My.).

ಬೇಫಾಮು bê-phâmu. Inadvertence, heedlessness (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಬಾಮ್ದ bê-bandu. Devoid of order, confused; disorder, etc. (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಯಿಸು bêyisu. = ಬೆಂಯಿಸು, ಬೇಸು. To consume with fire, to burn up. 2, to prepare, as food for the table, by boiling;—to bake, as bread (My.; Tê. ವೇಯಿಂಚು). ಬೇಯಿಸಿದ ಅಕ್ಕ ಪಾಯಸವಾ ಗಡೆ? (Prv.). 2, to pain (v. t.), to afflict (J. 8, 47).

ಬೇಯು bêyu. = ಬೇ 1, etc. P. p. ಬೆಸ್ದು. ಬೇಯುವದು (G.).

ಬೇರ್ bêr. (ೞmd. 58). = ಬೇರು, ಬೇರ್ 1. A root (ನೇಪ್ತ Hlê., Mr. 471; ತುಲು Kn. 66; ಜಟೆ Mr. 518; T., M. ವೇರ್). ಬೇರ್ಗಾರ್ (ೞmd. 51. 112. 133; Ûpr. 1, 90; J. 3, 36). ನೆಲಾಳ ರೆಯು ಬೇರಂ (ೞmd. 345). ಬೇರ್ ಪಡೆದುದು (219). ಪಸರಿಪ ಬೇರ್ (ಜಾಪ, ತುಲು Mr. 104). ಸಂತಯುವ ಬೇರ್ (Bp. 11, 15). ಧವಳ ಬೇರ್ (37, 24). ಬೇರಿಂ (Ûpr. 1, 71). — ಬೇರಿಂದು. -ಇದು. A root to descend. ಬೇರಿಂದುಯ ಜಡಿಗಳ್ (Rsv. 1, 184). — ಬೇರೂಡು. -ಊಡು. To fix the root, to root, as plants, etc.; to take root, to be established; to spring up, to originate. See Bh. 2, 2, 114; J. 30, 30.

ಬೇರ bêra. 1. Tbh. of ವೈರ (ೞmd. 357). Enmity (Tê. ವೇರ). 2, an enemy (ಮುಮುದಸಲು, ಮೂಜಿ, ಪಗೆ ೞ.; see ರಕ್ಕಸಬೇರ).

ಬೇರ bêra. 2. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Tê.). — ಬೇರ ಮಾಡು. To traffic (My.).

ಬೇರಿ bêri. 1. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ. (Sl. 208; Tê.; M. ವಿಯಾರಿ).

ಬೇರಿ bêri. 2. Tbh. of ಭೇರಿ (ೞmd. 339; My.).

ಬೇರಿಜಿಯ bêriju. The total of an addition: an amount (Mhr.); the total assessment of a land, a village, a district, etc. (My.; Br.). ಒಟ್ಟುಬೇರಿಜಿಯ (ಸಮೂಹುಳ್ಳಯ ಲೆಬ.).

ಬೇರು bêru. = ಬೇರ್, etc. (C.; Tê. ವೇರು). ಮುರಡ ಬೇರು (ಜಾಪ, ತುಲು Hlê.). ತುಲು ಎಸ್ಕಿಡೆ ಬೇರಿಂಗೆ ಬೆಸರು (Mr.). ಶುಲಿಪ ಬೇರಿಗೆ (Bp. 3, 58). ಮುರ್ಧವಡ ಬೇರು (61, 79). ಯುಷ್ಟಿಪ ಬೇರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬೆಲ್ಲ ಬೇಳು (B. 5, 70). ಕಬ್ಬಿನ ಬೇರುಗಳು (ಮೋಡಲು, ಇಷ್ಟ ಪಡುಲು Sl. 335). ಬೇರು ಇಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷ ಬೇಪಾ ನೋಡುವಬೇಸು? (Dp. 167). ಬೇರು ಇದ್ದರೆ ನಾರು ಸಿಕ್ಕೀತು.— ಬೇರು ಬಲ್ಲವಗೆ ಎಲೆ ತೋಡಿಸೋಡು ಯಾಕೆ?—ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಬೇರಿನ ಪಲ್ಲೆ. Roots used as vegetables (My.). — ಬೇರುಳಿವಲೆ. = ನೆಲಳಿವಲೆ. (St. & Pl.). — ಬೇರುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. Destruction of the root, utter ruin (Bh. 7, 19, 22). — ಬೇರು ಮಂಸಲೆ (= ಧಂಸಲೆ). With the roots, by the roots (My.). ಕಬ್ಬು ಸೀರೆಯನ್ನು, ಬೇರು ಮಂಸಲೆ ತಿನ್ನ ಪಾಡದು (Prv.). — ಬೇರು ಬಿಡು. To begin to root (My.). ಒಸ್ಟು ಮೊಳಕೆ ಕೆಳಗೆ ನೆಲುಮೊಳಗಿದ್ದಾದು ಬೇರು ಬಿಡು ತ್ತದೆ (B. 3, 35). — ಬೇರುಮೆಲೆ. -ಮೆಲೆ. With the roots (My., also ಬೇರುಮಂಸೆ, ಬೇರುಮೆರಸಲೆ). — ಬೇರು ಸಹ. = ಬೇರು ಮಂಸಲೆ. (ಸಮೂಹುಲು Ûb.; My.). — ಬೇರು ಸಹಿತ. = ಬೇರು ಸಹ. (Bp. 57, 16; My.).

ಬೇರುಗ bêr-uga. (ೞmd. 240). A man who deals in, or sells, roots.

ಬೇರುಂಡ bêrunda. Tbh. of ಭೇರುಂಡ. (My.).

ಬೇರುಷ್ಟ bêrushta. See Mr. s. ಗೆಡ ಅಷ್ಟ.

ಬೇರೋಜು bê-rôju. Without wages for a day.

ಬೇರೋಜುಗಾರ bêrôju-gâra. A man without employment, an unemployed man (My.). ಬೇರೋಜುಗಾರ ಸರದಿಕ್ಕೆ ಯಜಮ (is entirely his own master, Prv.).

ಬೇರೋಜುದಾರ bêrôju-dâra. = ಬೇರೋಜುಗಾರ. (My.).

ಬೇರ್ bêr. ಬೇರಿಮಿ. = ಬೇರ್ 2. Separation; the state of being separate, apart, or different (ನಾಮ Nn. 164; T. ವೇಮು, ವೇಮು, ವೇಮ್ಪು; M. ವೇರ್, ವೇಮು; Tê. ವೇಮು; *cf.* ಬೀಡೆ 2; Tê. ವೀಪಿ, to separate or fly off, as a splinter, etc.; ವೇಮು, to be separated, loosened; T. ವೇಮು, to be split, cleft = ವಿರಿ; to be alone; Tê. ವೇಱು, to split, burst asunder). — ಬೇರು ನುಡಿ. To express separation, etc. ಬೇರು ನುಡಿಸಿದೆಮೋ ಆ ವೃತ್ತಿ ವೃಥಾ ಅವ್ವರ ಮುಮ್ದು ಪೆಸರಗಳಳ್ಳ (Mr. 534). — ಬೇರು ಮಾಡು. To separate, to set apart. ಬೇರು ಮಾಡುವುದು (ಪಡ, ವೃಥಾ Nn. 163).

ಬೇರೆ bêrê. (= ಬೇರ್). Separation, etc.;—separate, apart, different, other, else; separately, etc. (My.; ಅಸ್ಯವಾಗಿ ೞmd. 74 Cm.; Tê. ವೇಱೆ; T., M. ವೇಱೆ); further (Bp. 36, 28; ತಿರಿ ಪರಪ್ ಉದ್ದಮಿಸೆ ಬೇರೆ'ದ್ದಂ ೞmd. 260). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೊಜಮೆಸ್ವಕ್ ಆನಂ ಬಗೆಯದ್ ಗಡ ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇರೊಂ ಬೇರೆ'ಂ (ೞmd. 277; Kâvy. I, 5, 30). ಬೇರೆ'ದ್ದಿಲ್ಲಿ? (Bp. 57, 70). ಬೇರೆ'ಂ ಗತಿಗಳುಳ್ಳೆ? (51, 6). ಬೇರೆ' ಕಾಣ್ಣ ವರಂಗಳಿ! ರಾಯನ ಸೂಜು ಮುಳ್ಳಳು ಪುರವಣಾಳಿ! ಬೇರೆ' ಕೌರವರಂಗಳಿ! ಕಾಣ್ಣ ವರಾಳಿ ಇಪ್ಪರಿಂದು! ನೂಱಿರೊಡನೆ ಅಮ್ಮೆರ್ಪು ಧರಿಸಿರಲಾಪದು ಪೂರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಬೇರೆ'ಲ್ಲಿ? (2, 13, 24). ನೃಪತಿಲಳಿರ್ದ್ದರು ಬೇರೆ' ರಚಿಸಿದ ರಾಜಧನದಲಿ (2, 13, 14). ಗು ಡಿಯ ಬೋಡಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ಸಮುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕವೆ ಮುರೆ ಸೆರು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಮುವಾತ ಬೇರೆ' (Sp.). See Ûpr. 3, 16; 8, 42; J. 3, 18. — ಬೇರೂರ್. -ಊರ್. ಬೇರೂರು. Another town or village (Ûpr. 5, after 66; V. 9, after 71; B. 3, 72; see Sp. s. ಪಾಯುಮು). — ಬೇರೆ' ಬೇರೆ'. rep. Separately, one by one, severally; separate, different; various, many (ವೃಥಗರ್ಥಂ ೞmd. 392; ವೃತ್ಯೇಕ 255 Cm.; ಒಕ್ಕೊಕ್ಕಾಗಿ 332 Cm.; ಪರಸ್ಪರ, ಮಿಥಸ್, ಅನ್ಯೋನ್ಯ, ಇತರೇತರ Hlê.; ಇತರೇತರ, ಅನ್ಯೋನ್ಯ, ಪರಸ್ಪರ Mr. 437). ಹೆಮುಸ್ ನಿಷ್ಠ ವಿಸ್ಪ; ಮುಸ್ಪಿನ ಪೃಗಳೆಲ್ಲಾ ವೃಸಿಸ್ಪ ಗಳಾದ ಅಯೂ ಬೆಟ್ಟುಗಳ ಬೇರೆ' ಬೇರೆ' ಹೆಸರುಳು (Sl. 115). ಬೇರೆ' ಬೇರೆ' ರೂಪಕ್ಕೆಯ್ದು (ವಿವಿಧ, ಬಹುವಿಧ, ನಾನಾ ರೂಪ, ವೃಥಗ್ವಿಧ 279). ಒಕ್ಕೊಕ್ಕು ಕಬ್ಬಿಗೆಯನ್ನು ಬೇರೆ' ಬೇರೆ' ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿಯ ಬೇರ್ದಡು (B. 2, 30). ಬೇರೆ' ಬೇರೆ' ಮಾಡು (ಹಂಸು G.). See Bp. 51, 6; Bh. 2, 13, 9. 12; Rsv. 3, after 22; 6, after 11; J. 2, 27; Sl. 170. 237. 284. — ಬೇರೆ' ಮಾಡು. To separate (B. 4, 27; G. 382. 532). ಬೇರೆ' ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕಾಸ್ಪು ಹಪ್ಪಿಸಿತ್ತೆ? (Prv.). 2, to change, to alter (v. t., My.). — ಬೇರೆ'ಯಾಗು. -ಆಗು. (also ಬೇರಾಗು, ಅ ೞ. s. ಮುಳೆ). To become separate, to separate (v. i.); to be removed or withheld; to become different, changed, etc. ಬೇರೆ'ಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ವೃಥಾತ, ಭೇದ Sl. 448). ಇಬ್ಬರು ಮುಳ್ಳು ತಲೆಗೆ ಉಯ್ಯು ನಾವಿರ ಮೊಲಾಯಿ ಚಾಲು ಹಲ ಕೊನ್ನು, ಬೇರೆ'

ಯಾದರು (B. 2, 25). ಬೇಱೊಯಾದರೂ ಹಾಡ್ಕಾಬೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Sl. 47. 183. 257. — ಬೇಱುಬೇಱು. = ಬೇಱು ಬೇಱು. (Cpr. 7, after 120). — ಬೇಱೊನ್ನು. -ಒನ್ನು. Another thing, something else; another. ಪುರೋಹಿತನು ತಾನೊನ್ನು ನೆನೆದರೆ ದೈವಗತಿ ಬೇಱೊನ್ನ ನೆನೆಯುದು (Bh. 1, 8, 87). ಆ ಕುದುರೆ ಬೇ ಱೊನ್ನು ಉಡಾಯಿಸುಂ ಚನ್ನಿಸಿ (J. 28, 29). ಬೇಱೊನ್ನು ವಿನ (ಆಸ್ಕೀ ಮ್ಯಾ); ಇನ್ನು ಬೇಱೊನ್ನು ವಿನ (ಇತರೆಮ್ಯಾಸ್ Sl. 477). See Śmd. 131; Cpr. 5, after 59; Bp. 41, 17; 47, 50; 48, 28; 55, 28; B. 2, 4. — ಬೇಱೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Another man; another (Sl. 258; B. 4, 49).

ಬೇರ್ bēr. 1. = ಬೇರ್, etc. — ಬೇಗೊರೆ. -ಕೊರೆ. = ಬೇರುಗೊರೆ. Root-killing: entire destruction or ruin (J. 7, 40). — ಬೇರುಗೆ. -ವೆ. A root, or roots, to spread (Cpr. 3, 20; Bp. 38, 42; Śāv. 2, 69). — ಬೇರ್ಗೆರಸು. -ಬೆರಸು. Together with the root or roots, from the root. ಬೇರ್ಗೆರಸು ಕಾಮ್ಯು ದುಸು, ಎಳನೀರ್ಗೆರಸುಂ ಕಬ್ಬಿದ ತೆಂಗು (Śmd. 81).

ಬೇರ್ bēr. 2. = ಬೇಱ್. — ಬೇರ್ಕೆಯ್. To separate; to disjoin (ವಿರಲಂ ಮಾಡು Śmd. 336; ಬೇಱ್ ಮಾಡು Mdh. Cm.; ಳಕೆ Mdh. Cm. in vritti 98; see 163). ಬೇರ್ಕೆಯ್ವ ಘಾಡಂ (ವಿಮರ್ Ct. I, 24). — ಬೇರ್ವಡಿಸು. To make a difference; to distinguish (J. 6, 42); to separate. — ಬೇರ್ವಡಿಸುವ. Making a difference, etc. (ಛೇದ, ಆಸ್ಪರ Nr.). — ಬೇರ್ವಡು. To be separated, to separate (ವಿಯೋಗ Śmd. Dh.; Cpr. 2, 42). 2, to be spread out, opened, unfolded or exposed (ವಿಕಸ Śmd. Dh.). ಬೇರ್ವಟ್ಟಂ (Śmd. 79. 217). 3, to become different, to be altered (*only* in Sl.). ಬಣ್ಣಮೇ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಬೇರ್ವಟ್ಟುವುದು (ವರ್ಣಾದಿವಿಕೃತಿ Sl. 321). ಬೇರ್ವಟ್ಟವನು (ಇತರ, ಆನ್ಯ 454).

ಬೇಲ bēla. = ಬೆಳಲ, etc. (ತರ್ಜನಿ, ದಕ್ಷಿಣ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮುಷ್ಟಿಧ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ, ದಸ್ತಕತ Sl. 126; see Mr. 117 s. ಯಾರಿ; My.). ಆನೇ ಏಣ್ಣಿ ಬೇಲಿನ ಕಾಯಿಂ ಹಾಗೆ (also ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲ ಕಾಯಿನ ಹಾಗೆ, Prv.). See Śāv. 3, 32; ಆನೆ-, ಕಾಯಿ-, ಕಾಯ್-, ಮುಳಿ-.

ಬೇಲಿ bēli. A hedge, a fence (ಆವೇಷ್ಟಕ, ವೃತಿ Hlā.; ಆವಳಿಟ್ಟಕ, ವೃತಿ Mr. 102; ತೋಪು Mr. 380; C.; B. 5, 20. 115. 302; T., M. ವೇಲಿ). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿ ಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಮೆ Nr.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುಳ್ಳಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ Sl. 107). ಬೇಲಿಯೆಮ್ಮ ಹೊಲ ಮೇ ಯುವಾಗ್ಗೆ ಕಾಮೋದು ಯಾರು?—ಗೋವೇ ಹಾಮುವ ಬೇಲಿ ಹಾ ಉಸೇ?—ಪೈರಲಿಯವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಗ್ಗೇ?—ಪೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ದು ಪರೆಸು? ಬೇಲಿಯಾಪರೆಸು? (Prvs.). See Prv. s. ಹೋಲಿಗಾಪಿ. — ಬೇಲೂರು. -ಊರು. N. of places (My.).

ಬೇವಸ bēvasa. (fr. ಬೇ 1). Sorrowful thought, grief, anxiety (ಚಿಕ್ಕೆ Cr. I, 58. 95; II, 20; ದುರ್ಮಾನಸ, ಉದ್ವೇಳ ಕೆ.; ಚಿನ್ನಿಪದು, ತನ್ಮಧ್ಯಪದು Kk. 52). See Abh. P. 13, 125; 14, 184; 15, 65; Śāv. 2, 25.

ಬೇವಾರಸು bē-vārasu. Without heir, master or proprietor (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇವು bēvu. The neem tree or margosa tree, Melia azadirachta Lin. (ಅರಿಷ್ಟ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರ, ಹಿಂ ಗುನಿರ್ಯಾಸ, ನಿಮ್ಬ, etc. Nr.; ನಿಮ್ಬ, ಅರಿಷ್ಟ, ಪಿಚುಮನ್ದ Mr. 115; C.; T., M. ವೇಪ್ಪ, ವೇಮ್ಬು; Tē. ವೇಮು). ಬೇವಿನ ಗಿಡ (ಅರಿಷ್ಟ, etc. Sl. 136). ಬೇವು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು (Prv.). See Bp. 3, 75; 60, 49; Śāv. 3, 32; B. 5, 41; ಆಡಿ-, ಆರಿ-, ಗಚ್ಚ-, ಗಡಸ-, ಸೀಲು-; Sp. s. ಬಯ್ದಿಮು.

ಬೇಹು bēhu. Good, proper, well (My.; Mhr., H. ಬೇಕ).

ಬೇಸಕಿ bēsaki. = ಬೇಸಗೆ, etc. (B. 5, 141. 205).

ಬೇಸಗೆ bēsagĕ. (fr. ಬೆಸು 1). = ಬೇಸಕೆ, ಬೇಸಗೆ. The hot season (from the middle of March to the middle of June, My.; ನಿದಾಘ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Hlā.; ನಿದಾಘ Mr. 72; ಮುತ್ತೇರ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Nn. 91; T. ವೇಸವ, ವೇಸಿವ, see ವೇಗೆ, ವೇಸ; Tē. ವೇಸಗಿ, ವೇಸಲಿ, ವೇಸಲಿ, ವೇಸವಿ; Tē. ವೇಡಿ, ವೇಡಿಮಿ, heat). See Rāghē. 17, 64; Rāv. 5, 32. 46; J. 13, 10; 15, 3. 18; 21, 36. — ಬೇಸಗೆಗಾಲು. The hot weather (My.; ಉಷ್ಣರ್ತುವಗದು, ಗ್ರೀಷ್ಮಋತು G.). — ಬೇಸಗೆಗಾಲು. = ಬೇಸಗೆಗಾಲು. (Abh. P. 7, 85). — ಬೇಸಗೆವಯಿರು. Vegetables grown in the hot weather (My.).

ಬೇಸಗೆ bēsagĕ. Tbh. of ಕೃಷಿಯು (Śmd. 340. 357; Śm. 20).

ಬೇಸತ್ತು bēsattu. P. p. of ಬೇಸು 1.

ಬೇಸದರ್ bē-sadar. That is not the heading. See ಸದರ್.

ಬೇಸರಿಸು bēsarisu. ಬೇಸರಿಯಿ. 1. To grow weary or fatigued; to get tired of, to be disgusted, to be vexed (ಆಸಜ್, ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; C.; Tē. ವೇಸರಮು, ವೇಸಾಮು; T. ವೇಸಾಮು). P. p. ಬೇಸತ್ತು (Śmd. 285 Cm.; Cpr. 1, 76; C.). See Bp. 18, 7. 51; 28, 9; 38, 31; Bh. 1, 8, 45; J. 2, 62; 16, 26; 22, 30; B. 3, 125.

ಬೇಸರಿಕೆ bēsarike. ಬೇಸರಿಯಿ. 2. = ಬೇಸಱ. Weariness, fatigue; disgust, vexation, dispiritedness (Cpr. 8, after 4 & 79; J. 2, 43; 17, 1; 18, 39; My.; Tē. ವೇಸಕೆ; T. ವೇಕ್ಕೈ). ಬೇಸಱುಗೆಡ್ಡಾ, ಹಾಸರಕೆತ್ತೆ ಆಡಿಸಿದ (Prv.). — ಬೇಸಱಪಡಿಗು. -ಆಗು. = ಬೇಸರ್ 1. To grow weary or fatigued; to get tired of, to feel dislike, etc. ರಾಜನು ತನ್ನ ಎರ್ಮಕೆ ಮುಗಿಸ ಮುಂದೆ ಬೇಸಱಪಡಿಗಿ (B. 5, 47). ನಿನಗೆ ಬೇಸಱಪಡಿಗುವ ಕೆಲಸಾ ಪಾವ ಹೇಳಿಪಾವು (5, 134). 2, to become a matter of dislike, etc. (see ಬೇಸಱ). — ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸರಪಡಿಗು. (My.). ತನ್ನ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯ ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಕಟಿಗಳು ತಪ್ಪಿದರೂ ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 207). — ಬೇಸರ ನುಡಿ. (Śmd. 217). A word of disgust; a disgusting word.

ಬೇಸಱಿ bēsarī. = ಬೇಸರ್ 2. (Bp. 2, 42; 14, 8; C.; ಉದಾಸ G.). ಒನ್ದೇ ಕವೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು, ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸಱ ಬನ್ದಿದ್ದಿತು (B. 3, 67). ನಿಮ್ಮೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆನ್ದರೆ... ತನ್ನ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ತಪ್ಪಗೇ ಬೇಸಱಿಯಾಗುತ್ತದೆ (4, 134). ಬೇ ಸಱಿ ಪುಟ್ಟಿ (4, 154). ಬೇಕಪ್ಪ ಬಯಸಿಪ್ಪು ಬೇಸಱಿಯಾದೀತೇ? (Prv.). ಆಸನದಲುಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಱದ ಹೊತ್ತು ಕೊ ಟುತಿರುವದು (a syringe or fountain, Sp.). — ಬೇಸಱಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸರಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 169; My.).

ಬೇಸರಿಕೆ bēsarikĕ. = ಬೇಸರಕೆ. (B. 5, 231. 282).

ಬೇಸರಿಕೆ bēsarikĕ. = ಬೇಸರಕೆ. Weariness, etc. (= ಬೇಸರ್ 2; Bh. 2, 2, 103; My.; ತ್ರಾಸ G.).

ಬೇಸರಿಸು bēsarisu. = ಬೇಸರ್ 1. (Cpr. 4, 34; Dp. 119, 1; My.).

ಬೇಸಾಯ bēsāya. Tbh. of ಕೃಷಿಕಾಯ. Agriculture (My.). ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದವ ಬೇಗ ಸಾಯ (Prv.).

ಬೇಸಾಯಗಾರ bēsāya-gāra. An agriculturist, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಚೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Sl. 300).

ಬೇಸಿಗೆ bēsigĕ. = ಬೇಸಗೆ, etc. (C.; B. 2, 48; J. 15, 2; 17, 1).

ಬೇಸು bēsu. = ಬೇಯಿಸು, etc. To consume with fire, to burn up (J. 15, 17). 2, to prepare by

boiling, etc. (C.). ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿ; ಬೇಸುವದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆ? (B. 5, 186).

ಬೇಸ್ತವಾರ bêsta-vâra. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. (My.; Tē.).

ಬೇಸ್ತ್ರಾವ್ರ bêstvâra. = ಬೇಸ್ತವಾರ. (My.).

ಬೇಹ bêha. = ಬೇಪ್ಪು. (ಬೇಗುವ, ಬೇಹಾದ). ಬೇಹ ವಚನ (ಆ ಹೋ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮಾತು Nn. 149). ಬೇಹ ನುಡಿ (ಅಮೋ Mr. 536). ಸ್ವಪರ ಬೇಹ ಸಭೆ (ಆಸ್ಥಾನ 462). See Bp. 35, 43; 37, 53; Bh. 1, 8, 78; 2, 4, 4. ಬೇಹುದು (= ಬೇಡ್ಪುದು, ಬೇಳು, Bp. 3, 56; 20, 8; 49, 45; 50, 38; 61, 14; Bh. 1, 8, 18; 1, 10, 10; 3, 18, 11. 42; 7, 1, 18; J. 10, 19). ಬೇಹವರ್ (Bp. 12, 41; 28, 35; J. 2, 51).

ಬೇಹರ bêhara. 1. A very clever and able man (ಘೂರಿಬುದ್ಧಿ ಬಲಯುತಂ Bhn. 28; *cf.* ಬೇತ್ತ್ರಿ?).

ಬೇಹರ bêhara. 2. = ಬೇಹಾರ (Śmd. 357 Mḍb.).

ಬೇಹಾರ bêhâra. = ಬೇಹರ 2. Tbh. of ವೃಹಸ್ಪತಿವಾರ (Śmd. 357. 368. 375; ವೃಹಸ್ಪತಿವಾರ, ಭೋಗ Nn. 113; My.). ಕನಸಾಯ ಕಣ್ಣಾರೆ ಬಿಸಬೇ ಬೇಹಾರ (Prv.).

ಬೇಹು bêhu. 1. = ಬೇಸರು (Bhn. 45; *cf.* ಬೇಹ).

ಬೇಹು bêhu. 2. = ಬೇಸು 2. Spying (My.). ಬೇಹಿನ ಗೂಢಚರ (ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Śl. 438). — ಬೇಹರ. -ಆಳ. = ಬೇಹಿನವ. (Bh. 3, 18, 39. 42). — ಬೇಹಿನವ. -ಆಳ. A spy, a scout (ಬೇರಿಗ Śmd. II; ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅವಸರ್, ಚರ, ಸ್ವಪ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ Nr.; ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Nr.; My.). — ಬೇಹಿಂಸು. -ಇಂಸು. To spy (Rāv. 5, 82).

ಬೇಹುಕಾರಿ bêhukâra. (Śmd. 285). = ಬೇಸುಗಾರ. A spy (Bh. 1, 16, 15). ಬೇಹುಗಾರನಿನ್ ಅರಸಂ ಸುದ್ದಿಯಂ ಕೇಳ್ವಳ್ ಪಟ್ಟಿಂ (Śmd. 300).

ಬೇಹುಷಾರು bê-hushâru. Want of attention or care (My.).

ಬೇಳ್ bêḷ. 1. = ಬೇಳು 1. To offer into fire or with fire, as ghee, animals, etc. (ಪವಿತ್ರದಾನ Śmd. Dh.; T. ಬೇಜ್, ಬೇಳ್; Tē. ಬೇಲ್ಪಿಂಪು, to cause to offer a burnt offering). P. p. ಬೇಳ್ದ. ಬೇಳ್ದ ಹವಿ (ಹುತ, ಪಡಿಚ್ಛತ Illā.). ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಗ್ನಿಹುತ, ಪಡಿಚ್ಛತ Nr.). ಬೇಳ್ದ ತುತ್ತುಗಳು (ಹರು, ಹವಿಸ್ Mr. 260). ಹೋತ್ರವೆನ್ ಆಪ್, ಆಜ್ಯಂ ಯುಯ್ ಧ್ರಾತ್ರವೆ ನೀಪ್, ಉದಿದ ಹುತ್ತಿವರ್ ಯಾಜಕರ್, ಉದ್ಗಾತ್ರ ತುಜಸಜದನೆನೆ ಸುರಪೈತ್ರನ ಪಶುವಾಗಿ ಅವೆ ಬೇಳ್ವನ ಮುಷ್ಟಂ (Śmd. 66. 412; Kāvy. I, 2, 91). See Ōpr. 7, 53; J. 31, 66.

ಬೇಳ್ bêḷ. 2. (ನಿಷ್ಠಿ Śmd. Dh., o. r. ನಿವರ್ತಿ).

ಬೇಳ್ bêḷ. 3. (= ಬೇಳುವೆ 2). Bewilderment, confusion, infatuation, madness (*cf.* ಬಗಡು, ಬೆಳ್ಳಳ; Tē. ಬೇಲು, trick, guile; ಬೇಲೆ, simple, ignorant; ಪ್ರೇ, ಪ್ರೇಗು, ಬೇಮುಳೆ, astonishment, wonder = ಆಶ್ಚರ್ಯ, ವಿಸ್ಮೈ; T. ಬೇಲು, a man infatuated or possessed = ಬೆದ್ಯಯಾಟ್ಟಾಳ್, see ಬೆಡ; Mhr. ಬೇಡ, madness; folly; a foolish act; a violent and unreasonable passion or desire after; *cf.* ಮುಳ್). — ಬೇಳ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To grow bewildered, etc. (V. 9, 81; 30, 31). — ಬೇಳ್ಗಾಡು. To cause to grow bewildered, etc., to infatuate (ಮರುಳ್ಗೊಳಿಪುದು Kk. 72; Śm. 51).

ಬೇಳಮ್ಬ bêḷamba. 1. (fr. ಬೇದು 1). Desire (J. 4, 57; 30, 19. 31; My.; T. ಬೇಜ್, ಬೇಳ್, to desire; T., M. ಬೇಳ್, desire).

ಬೇಳಮ್ಬ bêḷamba. 2. (fr. ಬೇಳ್ 1). (An oblation with fire): destruction of human life (In fire, ಉಪಹುತ Bhn. 20; Bh. 1, 8, 91).

ಬೇಳಿ bêḷi. = ಬೇಳೆ 2. — ಬೇಳಿಮುಣಿ. = ಬೇಳಿಮುಣಿ. ತಾಳಮೋರೆ ಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಬೇಳಿಮುಣಿಯನೆ ಕಟ್ಟಿ, ಬೇಳ್ಕಡಸ್ಸಕಾಲು ನಡವನು ಮೊರೆ ವದು ತೂಲಿಯ ಕರುಣ (Sp.).

ಬೇಳು bêḷu. 1. = ಬೇಳ್ 1. P. p. ಬೇಳ (J. 31, 67). ಬೇಳುವರ್ (22, 31).

ಬೇಳು bêḷu. 2. (Mhr. ವೇಲ = ವಲ್ಲಿ, a creeping or climbing plant). — ಬೇಳುಬಳ್ಳಿ. A parasitical threadlike plant, Cassyta filiformis Lin. (St. & Pl.).

ಬೇಳುವೆ bêḷuvĕ. 1. (fr. ಬೇಳು 1). An oblation with fire, a burnt-offering (Bh. 1, 8, 84; T., M. ಬೇಳ್ವೆ, ಬೇಳ್ವು; Tē. ಬೇಲಿಮಿ, ವ್ರೇಳ್ವಿ).

ಬೇಳುವೆ bêḷuvĕ. 2. (= ಬೇಳ್ 3). Bewilderment, etc. — ಬೇಳುವೆಯ ಬೂದಿ. Ashes of infatuation, a powder that confuses the mind (J. 26, 15).

ಬೇಳೆ bêḷĕ. 1. (fr. ಬೇದ್). Splits, halves: split pulse (C.; B. 4, 32; Tē. ಬೇಲೆ). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Śl. 315). ಹೆಸರಿನ ಬೇಳೆ (495). ತೊಬ್ಬರಿತ ಮೇಲೆ ತೊಗರಿ ಬೇಳೆ.—ಬೇಳೆ ಸಾರಾದರೆ ಮೋರಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prvs.). 2, the half of a seed of the guñja or Abrus precatorius, or the half of a pāga or hāga (My.; Tē. ಬೇಲೆ). ಸಿಪ್ಪೆಸಲು ಬೇಳೆಯೆರಡುಮುಷ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಂ (Mr. 355). ಗುಲಗಂಜಿಯ ಬೇಳೆತೂಕ ಬೊದಲು ಹಣದವ್ವತೂಕದ ದಂಗೂ ಇಹುದೆ (Śl. 315). ಹಣಕ್ಕೊಬ್ಬೀಸವು, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೊಬ್ಬು ಬೇಳೆಯು, ತ್ರಿಣಯನ ಮಗ.ಬಾಡವಕ್ಕಸಾಬಿಯು ಹೊಸೆಯದೆ ಬಿಸರು (Sp.). See ಇಪ್ಪತ್ತೇ. 3, the sign for half a pāga is = (ಅಯು ಬೇಳೆ Mr. 356; My.). — ಬೇಳೆಕಡಲೆ. (ಹಣಕ, ಹಂಡುಕ್ಕಳ Śl. 304). — ಬೇಳೆಕಾಯಿ. A half of any pulse, but especially of tūgari (B. 4, 65; My.).

ಬೇಳೆ bêḷĕ. 2. = ಬೇಳಿ. A common herb, used as a potherb, Chenopodium album Lin. (Z.; T. ಬೇಚ್ಚಿ, M. ಬೇಳೆ, a small shrub, edible and medicinal, Cleome pentaphylla, and other kinds; My.). See ಗಾಣಬೇಳೆ, ಗಾಯಿಸಿಯ ಬೇಳೆ. — ಬೇಳೆಬಳಂಗಳೆ. N. of a plant (ತಿಮ್ಮಣ Mr. 133). — ಬೇಳೆಮರಕೆ. = ಬೇಳೆಮರಕೆ. Beads of the bēḷe shrub (My.).

ಬೇಳ್ತನ bêḷtana. (fr. ಬೇಳ್ 3). The state of being bewildered, etc. (Ōpr. 8, 60; Abh. P. 3, 45; V. 3, after 31; 14, 37).

ಬೇಱ್ bêṟ. = ಬೇಱು 1. ಬೇಱುಮಡ or ಬೇಱ್ದಿಂ (Śmd. 25). ಬೇಱ್ದಿಂ (217. 275; ಎಱಡಂ Ct. I, 27). ಬೇಱ್ದಿ (Ōpr. 3, 103) = ಬೇಹ, q. v. ಬೇಱ್ದೊಡೆ ನೀಱೊಳ್ಪಿಡಯರ್ (Śmd. 295). ಬೇಱ್ದವ್ (Bp. 22, 54; 43, 60; 45, 37). ಬೇಱ್ದುದು (Ōpr. 3, 12. 41) = ಬೇಹುದು, q. v. ನುಡಿ! ನುಡಿಯೆ ಎಗೆ ಬೇಱ್ದುದು, ಬೇಱ್ದುದು! (Śmd. 272). ಬಗೆಗೊಳಗದಱ್ತಯಂ ಸಂಸಬೇಱ್ದುದು (Rāv. 13, 26). ಬೇಱ್ದನಿತು (Abh. P. 3, 118). ತೊಡಬೇಱ್ದುದು (J. 29, 16). ದಾರಿ ಸಬೇಱ್ದುದು (29, 33). ಬೇಱ್ದುಂ (= ಬೇಱ್ದು, ಬೇಳ್ತು). ಎಱಕ್ಕೆಱ್ದುಂ (Śmd. 256). ಅಳ್ಕಳ್ಕೆಱ್ದುಂ (Rāv. 13, 22). ಬೇಱ್ದು (= ಬೇಱ್ದಿಂ, etc., Bp. 2, 8; 22, 41; 37, 5).

ಬೈ bĕy. For *Kannada* words with this initial syllable in MSS. or books see ಬಯ್.

ಬೈಕ baika. Tbh. of ಭಿಕ್ಷ (Śmd. 346. 357; T. ಬೈಕ್ಕ; M. ಭಿಕ್ಷ). — ಬೈಕಂಗೊಳ್. -ಒಳ್. To beg alms (Kāvy. III. 2, 82).

ಬೈರವ bairava. Tbh. of ಭೈರವ (Śmd. 339. 357; My.). See ಭಾಯಿ.

ಬೈರಾಗಿ bairāgi. Tbh. of ಬೈರಾಗಿ. (My.; Br.; Mhr.). An individual of a class of mendicants. ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ದೂವರೇ ಸು? ಬೀಬಿಯಾವರೆಸ್ಸು? (Prv.).

ಬೈಷ್ಕಾರ baishkāra. Tbh. of ಬಯಿಷ್ಕಾರ. (My.).

ಬೈಸಿಕೆ baisikĕ. The act of sitting down on one's legs and when rising pushing one of them suddenly forwards (a kind of gymnastics, used also as a punishment at school, My., also ಬೈಸಿಗೆ; Mhr. ಬೈಸಣೇಂ, to sit); a certain movement in acting or dancing (ಪಾರಿ Mr. 82). — ಬೈಸಿಕೆ ಗೆಯ್ದ. To perform ಬೈಸಿಕೆ (Bh. 8, 21, 13).

ಬೊಕ್ bŏk. = ಬೊಕ್ಕ. — ಬೊಕ್ ಬೋಡು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡು. (My.). — ಬೊಕ್ ಬೋಡು. = ಬೊಕ್ ಬೋಡು. (My.).

ಬೊಕ್ಕ bŏkka. (fr. ಬೊಗ್ಗು 1). With a turn, bend or bow. — ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡು. — ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡು. (a kind of reiteration). Headlong, flatwise (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡು ಬೀಮಿ. (My.). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡು. ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ ಬಿದ್ದು (B. 4, 61). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್. (My.).

ಬೊಕ್ಕ bŭkka. 1. Bare, uncovered, without hair (Mhr. ಬೋಡಸಾ, see ಬೋಡ). — ಬೊಕ್ಕಪಡೆ. -ತಲೆ. A bare head (B. 5, 295).

ಬೊಕ್ಕ bŭkka. 2. (= ಬೊಚ್ಚು). A toothless man (My.; Tē. ಬೊಚ್ಚಿ, ಬೋಸಿ; T. ಪೊಕ್ಕಿ; Mhr. ಬೋಳಕೇಂ, a toothless mouth; see ಬೋಡ). ಬೊಕ್ಕನಾದರೂ ಬಿಚ್ಚುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೊಕ್ಕವಾಯಿ. A toothless mouth (My.). — ಬೊಕ್ಕಿ. A toothless woman (My.).

ಬೊಕ್ಕ bŭkka. 3. = ಬಕ್ಕ. See ಕೂದು-.

ಬೊಕ್ಕಣ bŏkkaṇa. A pocket in a coat, a betel pouch, a beggar's bag, a horse's gram bag (My.; Tē. ಬೊಂಕಣ, ಬೊಂಕನ, ಬೊಕ್ಕಣ; T., M. ಪೊಕ್ಕಣ; Tē. also ಬೊಕ್ಕನೆ; T. also ಬೊಕ್ಕಣಿ; *cf.* ಪೊರೆ 5, ಪೊಲ್ 1).

ಬೊಕ್ಕಣ bŏkkaṇa. Tbh. of ಭಕ್ಷಣ. (My.).

ಬೊಕ್ಕಸ bŏkkasa. = ಬಕ್ಕಸ. (A bundle, Mhr. ಬೋಕಸಾ, ಬೋಕಶಾ; Br. ಬುಕ್ಕಸ, ಬೊಕ್ಕಸಾ, ಬೊಕ್ಕೆಸ, H. ಬಕ್ಸಾ; Tē. ಬೊಕ್ಕಸ, a money bag; a treasury); a treasury (of a king, of a rich man, or of a temple, My.). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಸ್ಕಿದ್ದ ರೆ ಉಳ್ಳ ಸಾಕ್ಕಾಳೆ? (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಸದ ದುಡಿ. A treasury (Bp. 31, 10; My.). — ಬೊಕ್ಕಸದವನು. -ಅದನು. A treasurer (Bp. 47, 34; My.).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 1. (= ಬೊಚ್ಚೆ 1). A pustule, a pimple, a blister (in the face, the mouth, or on any other part of the body, My.; Tē. ಪೊಕ್ಕು, M. ಪೊಳ್ಳು; see ಪುಗುಳ್; *cf.* Sk. ಫೋಟಿಕ, a pustule). ಬೊಕ್ಕೆಯುದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬನ್ನಿತೇ? — ಮೊಕ್ಕೆಗೆ ಮುದ್ದು ಬೋದೇ ಪಸೆ ? (Prv.).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 2. Any round small hole made by rats, etc. (My.; Tē. ಬೊಕ್ಕೆ, ಬೊಂಡಿ, ಬೋಂಡಿ, ಬೊಬ್ಬೆ; Mhr. ಫೋಕ, Sk. ಫೂಕ, a bore, hole; *cf.* ಪೊಟ್ಟೆರೆ). See ಇಲಿ-.

ಬೊಗರಿ bŭgari. = ಬುಗರಿ, etc. ಬೆಣ್ಣು ಬೊಗರಿಯನು ಆಸಿ (Dp. 50). ಬೊಗರೀ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಜಗತ್ತನ್ನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಲಂಡಿಕೆ ಸ್ಪೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಸದನ ಬೊಗರಿಯಂ ಸಿರಿ (RāGhē. 17, 66). See ಸುಳಿ-ಬುಗರಿ.

ಬೊಗಸೆ bŏgasĕ. = ಬಸೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಅಂಜಲಿಪುಟ, ಪುಟಿ G.; M. ಪೊಚಳ್ಳಿ, as much as can be held by two hands; ಪೊಟ್ಟಿ, a handful; Mhr. ಬುಡಶಾ, the hand inverted with the fingers extended, so as to take up bran, flour, etc.).

ಬೊಗಸೆ bŏgasĕ. = ಬೊಸೆ, etc. (C.). ಕಡಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಬೀಜವೆಸ್ಸು, ಬೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ (B. 4, 63). ಬೊಗಸೇ ನೀರು ಆಗಸಕಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬೊಗಳು bŏgaḷu. 1. = ಬಸುಳ್ 1, etc. To bark, etc. (My.; Mhr. ಫೋಳಣೇ). ಬೀದೀ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳುತ್ತ ಬಿದ್ದವು (B. 3, 19). ಬಗುದು ಬಗುದು ರೋಗ, ಬೊಗಳೆ ಬೊಗಳೆ ರಾಗ.— ಬಾಯಿದ ಮುನಿಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ.—ಬೊಗಳುವನ ಹೊಗಬಹುದೆ ಜಿಹ್ವೆಯೇ?—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ಪದಿ ಸರಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು, ಕಚ್ಚುವ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು (Prvs.). See Prvs. s. ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ and ಸುಮ್ಮು. ಆನೆ ಬೀಡಿಯಲಿ ಬಜೆ ಸೋಡಲ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋಡಿನನಡ್ರಾನೆ ಬೊಗಳೆ ಅನೆಯಭಿಮಾನವೇ ಮಾನಿ(Sp.).

ಬೊಗಳು bŏgaḷu. 2. = ಬಸುಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗುಳು bŏguḷu. 1. = ಬೊಗಳು, etc. (My.). ಆನೆ ಕಣ್ಣು ಶ್ವಾನ ಬೊಗುಳದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಗುಳು bŏguḷu. 2. = ಬಸುಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗ್ಗಿಸು bŏggisu. = ಬಗ್ಗಿಸು 2. To bend (v. t., My.; Sl. 212). ತಲೆ ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಣ್ಣದನು (ಅವಾಜ್, ಆಫೋದುಮು 362).

ಬೊಗ್ಗು bŏggu. 1. = (ಬಸ್ಗು 3), ಬಸ್ಗು 2. To bend (v. t.), etc. (My.). ಬೊಗ್ಗಿದಡ್ಡಾದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಅನತ Sl. 372). ಬೊಗ್ಗಿದವನು (ಪ್ರಪಣ 421). ಬೊಗ್ಗಿದ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸ್ಯ 3 212). ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿರುವ ಸಮಸ್ತರಾದ ತನ್ನ ಜೀತಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುಮಾ ಇರುವ ಅರಸುಗಳುಳ್ಳವನು (ಅಧಿಕ್ಷರ, ಪ್ರಣತಾಕ್ಷೇಪಸಮುಚ್ಚ 256). ಬೊಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತಗ್ಗಿಸಲ್ಲಿರುವನು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ನಿಷ್ಠಾನಿ ಬೊಗ್ಗದ್ದು ಮುರಿದಾದ ಮೇಲೆ ಬೊಗ್ಗೀತೇ? (Prvs.). ಜೀವಿಯು ಸಿಂಬದ ಎಣೆಕೆ ಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮುಂಯಾನಿ, ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬಿದ್ದೀ ಹಾಂಗೆ ಹಾಂ, ಏಂದಿಮು ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 4, 212).

ಬೊಗ್ಗು bŏggu. 2. The state of being bent. 2, = ಬೊಸ್ಗು ಹೆಗ್ಗಾಳೆ. (RāM. 6, 11, 16). — ಬೊಗ್ಗು ಮೆಗ್ಗಾಳೆ. A bent large kāḷĕ (Ō. Bp. 42, 24).

ಬೊಂಕ bŏṅka. = ಬೊಂಕೆ. See ಅನ್ನುಗ-, s. ಅನ್ನುಗು.

ಬೊಂಕನೆ bŏṅkanĕ. In a bending or bent way (ಇದಿಪಾರೆ, ಪಾರೆ Ćb.).

ಬೊಂಕಿ bŏṅki. = ಬಂಕ. — ಬೊಂಕಬೇದ. = ಬಂಕ-. See ಸುಂಕದ-.

ಬೊಂಕು bŏṅku. To lie or speak falsely (My.; Tē.; T. ಪೊಳ್ಳು, a lie).

ಬೊಂಕೆ bŏṅkĕ. = ಬಂಕೆ, etc. Gum, etc. ಸದುಬೇವದಾ ದುಳ್ಳಕ್ಷದ ಬಂಕೆ (ಬಾದರ, ಕ್ಷೀರಾಸ, ವೃಕ್ಷಫೂಪ, ಕ್ಷೀರೇಕ್ಷು, ಸದುದ್ರವ Sl. 227). ತಕ್ಕೋಲದ ಮೋಕೆ (ಕೋಲಕ, etc. 228). — ಬೊಂಕೆಕಾಯಿಗಿದ. (ಕೇಲು, ಕ್ಷೀಣಾತಕ, ಖೇತ, etc. Sl. 129). — ಬೊಂಕೆಮಣ್ಣು. A good kind of soil (Sl. 100).

ಬೊಚ್ಚು bŏccu. Wool, fine hair, down (My.; Tē.; T. ಪೊಚ್ಚು; M. ಪೊಗುವೆ, ಪೊವೆ; *cf.* ಬಚ್ಚು).

ಬೊಚ್ಚು bŏccu. (= ಬೊಕ್ಕ 2). — ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿ. = ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. (My.). ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿಯವನದನು ಕೆಟ್ಟೆ ಕೆತ್ತಿದ ಕಬ್ಬು ಬಂದುಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಜಗ bŭjaga. = ಬೊಜಂಗ. Tbh. of ಭುಜಗ. (ಮಟ, etc., ಭುಜಗ Mr. 239; Bp. 40, 32. 34; Riv. 11, after 121; Tē.). See ಕಾಮಬೊಜಗ.

ಬೊಜಗತನ bŭjagatana. Lechery (V. 29, 25).

ಬೊಜಂಗ bŭjaṅga. = ಬೊಜಗ. Tbh. of ಭುಜಂಗ (Śmd. 355; Čpr. 8, after 4 & 58; Tē.). See ಪಗಲು-.

ಬೊಜ್ಜ bŏjja. Tbh. of ಭೋಜ್ಯ. A feast, etc.: the last śrāddha ceremony performed to deceased relatives to relieve them from the state of being prētas, when a dinner is served up to the surviving relatives (Tu.). ಆಜ್ಜ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಳ್ಳಿ ಬಾರದು.—ಪ್ರಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಆಮೇಲ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ (Prvs.).

ಬೊಜ್ಜು bŏjju. = ಬೊಜ್ಜೆ. A pot-belly (My.). ಬೊಜ್ಜು ಇದ್ದರೆ ಕಜ್ಜ ಬಿಡುವದೇ? (Prv.).

ಬೊಜ್ಜೆ bŏjjĕ. = ಬೊಜ್ಜು. The belly, a paunch (Tē., also ಬೋಳೆ; ಪಿಡ್ಡ, ಕುಚ್ಚಿ, etc., ಪೊಚ್ಚೆ Sl. 209; T. ಪಿಚ್ಚೈ, a little hill; a mountain; a paunch, a paunch belly; Tū. ಮೊಜ್ಜಿ, a pot-belly). ಬೊಜ್ಜೆ ಬೆಳದು ಅದರಾಗ ಗುಜ್ಜೀ ಕಾಣೆಸುವ ಹೊಕ್ಕಳುಳ್ಳವನು (ದೃಷ್ಟಕಾಫಿ, etc. Sl. 203).

ಬೊಚ್ಚ bŏcca. A stump (Mhr. ಬೋಚಾಬೆ; Mhr. ಬೋಚ, bare, etc.; ಬೋಚಾಬಾ, a hand without fingers). ಬೊಚ್ಚೆಲೆಯ್ಯಿಯುಳ್ಳವನು (ಕುಳರ, ಕುಣಿ Sl. 198).

ಬೊಚ್ಚಗ bŏccaga. (Mhr. ಬೋಚಾಬೆ, a short, straight pod of the tamarind, etc., see ಬೊಚ್ಚು). — ಬೊಚ್ಚಗದ ಹೊವ್ವಲು. A procumbent herb, Crotolaria bifaria L. (Z.).

ಬೊಚ್ಚು bŏccu. 1. = ಬಚ್ಚು 2, etc. A finger; a toe (C.; Bp. 17, 8; 21, 37; J. 19, 50; B. 2, 5; Mhr. ಬೋಟು); the measure of a finger's breadth (Mhr.). 2, a fingerful: a small quantity, a drop (My.; Tē.; Bp. 10, 2; Mhr.). ಕಣ್ಣುಗ ಡಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬೀ ಬೊಚ್ಚು ಹಚ್ಚ.—ಬಚ್ಚಿಯಿನ್ನ ಆಗುವಷ್ಟಾದ್ದು ಬೊಚ್ಚು ನಿನ್ನ ಅದೀತೇ?—ಬೊಚ್ಚು ಸೀಪದರೆ ಹೊಚ್ಚೆ ತುಮ್ಮಿತೇ? (Prvs.). See ಕಂ-, ಮೆಂ-.

ಬೊಚ್ಚು bŏccu. 2. = ಬಚ್ಚು 1, etc. Tbh. of ವೃತ್ತ. That is round, a round thing;—an ornamental (and sectarial) mark (of sandal paste, etc.) on the forehead in the form of a circlet; that circlet made of metal, glass, pearls, etc. (ತಡಾಲವತ್ತ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಚೀದಕ, ಪುಣ್ಯ, ಉದಾಚೆಕೆ Hitō.; ತಡಾಲ ವತ್ತ, ತಿಲಕ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಚೀದಕ, ಪಣಿಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ Sl. 226; Ūpr. 3, 45; Bp. 4, 40; Śēv. 3, 9. 19; J. 16, 4; My.; Tū.; M. ಬೊಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟು; T. ಪುಟ್ಟು). ಸೂರರಕ್ಕಯುಲಿ (ಕೂಸಿಂಗೆ) ಬೊಚ್ಚಿಟ್ಟು (Prll. 3, 26). ಗೋಕರ್ಣಾಜನಸುಗಳ್ಳಿಂದ ರಚಿಸಿದ (ತಿರುನಾಮ) ಬೊಚ್ಚು (Rāghē. 17, 65). (ಪುರಿನ್ಯಪ) ಕತ್ತುರಿಬೊಚ್ಚು (Rāv. 5, 24). See ಮೂಗು-, ರತ್ನ-; Śmd. s. ಬಾಸಣ; Sp. s. ಬಿಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. — ಬೊಚ್ಚಂಬು. -ಅಂಬು. A round, *i. e.* regular, plain border (B. 3, 103). — ಬೊಚ್ಚಲಬು. -ಅಲಬು. A diffuse herb, Desmodium diffusum D. C. (Z.).

ಬೊಚ್ಚೆ bŏcce. = ಬೊಚ್ಚಿ 1, etc. (ಸೂಳೆ Bhn. 63, o. r. ಜೋಡಿ; Tē. ಬೋಡಿ, a woman; a female servant).

ಬೊಡ bŏḍa. = ಬಾಡ, etc. — ಬೊಡ ಬೊಡಕ. = ಬಾಡ ಬಾಡಕ. ಬೊಡ ಬೊಡಕ ಸುರಿಯುವವನು ಕಡ ಕಡಕೆ ನಡವಾನೇ? (Prv.).

ಬೊಡಿ bŏḍi. = ಬಡಿ 1, etc. To beat. ಮುದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮೂರ್ಕಂಗಳ, etc. Sl. 340). ಬೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಣಿನ ಪತ್ತರ ಹಿಡಿವರಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಬೊಡಿಸು bŏḍisu. 1. = ಬಡಿಸು 1.

ಬೊಡಿಸು bŏḍisu. 2. = ಬಡಿಸು 2. ಮುಷ್ಯ ಬೊಡಿಸೋಣ (ಸರ ಳ, ಅನುಭವಗಳ Sl. 348).

ಬೊಡೆ bŏḍĕ. 1. = ಬಡಿ 1, etc. See ಬೀಳೊಡೆ 1.

ಬೊಡೆ bŏḍĕ. 2. = ಬಡಿ 3, etc. See ಬೀಳೊಡೆ 2.

ಬೊಡ್ಡಿ bŏḍḍi. 1. = ಬಡ್ಡಿ 1, ಬೊಚ್ಚೆ. A strumpet, a whore, etc. (My.). ಗೊಡ್ಡಿ ಹಡುವದೇನು? ಬೊಡ್ಡಿ ಆದುವದೇನು?—ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿವ ಬೊಡ್ಡಿಮಗ.—ಬೊಡ್ಡೀ ಮಗನಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನು? (Prvs.). See Prv. s. ಮೀಳದದ. — ಬೊಡ್ಡಿಮನ. An unchaste mind (Dp. 34).

ಬೊಡ್ಡಿ bŏḍḍi. 2. = (ಬುಡ), ಬಡ್ಡೆ, ಬೊಚ್ಚೆ. The bottom of a tree, the trunk (Mhr. ಬುಡ, the bottom of anything). ಬೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಣು, ಬೊಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ನ ಗಿಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಂಚಿ ಕೊಡುವವು (B. 3, 35). ಕಪ್ಪರದ ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡ್ಲೆಯೆನ್ನ ಕಜ್ಜು ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಲು ಹೊಡಿಮುತ್ತದೆ (4, 70).

ಬೊಡ್ಡೆ bŏḍḍĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 2, etc. (ಬುಡ್ಡ, ಬುಡ G.; My.).

ಬೊಣ್ಣಾಲ bŏṇṇāla. See ನಿಂಬಲ್ಲಾಣ.

ಬೊಣ್ಣುಳ bŏṇḍula. An annual herb, Physalis indica Lamb. (St. & Pl.; Tu. ಬೊಣ್ಣೊಲೆ).

ಬೊದ bŏda. A sound produced by somewhat loose discharges from the bowels. — ಬೊದ ಬೊದನೆ. With the repeated sound of ಬೊದ (My.).

ಬೊದದರಗ bŏdadaraga. The small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಬೊದ್ದಿ bŏddi. N. of a plant (Tē. = ತ್ರಿವರ್ಣ, ಮುಂ ಜ್ಯಾಮು; R.).

ಬೊನಗಾರೆ (bŏna-kārĕ). = ಜೋನಗಾರೆ. N. of a plant (ಮುಗ್ಗಾರೆ, ಮುಂಗಾರೆ, ಗೆಣಸೆ Mr. 119, o. r. ಮುಗ್ಗಾರೆ).

ಬೊನ್ತ bŏnta. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಗಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (My.).

ಬೊನ್ತಾ bŏntā. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬೊನ್ತೆ bŏntĕ. = ಬನ್ತೆ, ಬೊನ್ತ, ಬೊನ್ತಾ. A thick cloth made by sewing one cloth on another, a cloth made of quilted rags (My.; Tē.; ಕಳ್ಳ Sl. 485; Bp. 27, 43; Mhr. ಬುನ್ತ, ಬುನ್ತೆ, ಬೋನ್ತ, a cloth thrown, or prepared to be thrown, over the head and body as a muffler; ಬೋನ್ತಿಕೆ, a cloth). ಕಳ್ಳೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೊನ್ತೆ (Prv.). — ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಬೊನ್ತೆಲೆ ಕಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (Sl. 147).

ಬೊನ್ತೆಗ bŏntĕ-ga. (Śmd. 237). A man who wears a bŏntĕ.

ಬೊನ್ದರಿಗೆ bŏndarigĕ. = ಬನ್ದಗೆ, etc. (Ūpr. 6, after 88).

ಬೊನ್ದಿ bŏndi. The body (ತಂಡ Śmd. II; Tē.; T. ಪೆಣ್ಡಿ; *cf.* ಪಡಿ ? or ಬ್ರಹ್ಮ ?). 2, a bundle of coir or other rope (Mg.). ನಿನ್ನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೊನ್ದಿ ಮೀಗದು (Prv.).

ಬೊನ್ದು bŏndu. = ಬನ್ದು 1.

ಬೊನ್ದುಕ bŏndu-ka. = ಬನ್ದುಕ, q. v. (ಜಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಮಿಸಿ ತಿಲ್ಲುವ ತೆಂ.).

ಬೊಪ್ಪ bŏppa. (= ಬಾಪ 2). A father (Bp. 3, 49; 14, 22; 15, 22; 18, 81; 24, 19; 26, 61; 47, 42; Bh. 1, 8, 59. 75. 84; J. 27, 13). — ಬೊಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಸಂಗಿ-.

ಬೊಪ್ಪರ bŏppara. A certain feat of wrestlers (Śēv. 4, 75; Bh. 2, 2, 98).

ಬೊಪ್ಪಲ bŏppala. N. of a man. ಇದಕೆ ಗುರಿಸಿ ಬೊಪ್ಪಲು ಪಗರ್ಣ ಇವಂ ತಳರ್ದನ್ದಿಂ (Śmd. 73). ನಮಗರಮಿಯು! ಇಮಿಯ ಮಿಬೆಪ್ಪದು! ಆಯ್ ಬೊಪ್ಪಲಗಂ! (177).

ಬೊಪ್ಪಿ bŏppi. (Mhr. ಭೋಪೆ, the person that officiates in the temples of village-deities). — ಬೊಪ್ಪಿದೇವ. N. See ಒಡ ಪೆಯ-.

ಬೊಪ್ಪು bŏppu(?). See ಪುಚ್ಚೆಪ್ಪ ಮಾಪ್ಪ.

ಬೊಬ್ಬಡೆ bŏbbaḍĕ. Rind, bark (My.; Tē. ಬೊಬ್ಬರೆ). See ತಂಗಡಿ-.

ಬೊಬ್ಬುಲಿ bŏbbuli. = ಬಬ್ಬರ, etc. Tbh. of ಬಬ್ಬರ (Śmd. 345), ಬಬ್ಬೂಲ, ಬಬ್ಬೂರ (359. 364). The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಉಚ್ಚಟ Mr. 117; Bp. 20, 10. 11; Bh. 1, 8, 5). See Sp. s. ನಬ್ಬಣ.

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ. A bubble (J. 6, 3; 9, 24; 19, 5. 12; Tē. ಬುಬ್ಬುಡ; Mhr. ಬುಡಬುಡಾ; *cf.* ಪುಗು ಳ್, ಬುದ್ದೆ, & ಬುದ್ದುದ). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನಿಶ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. (Bh. 2, 13, 14; My.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ bŏbbuḷikĕ. = ಬೊಬ್ಬುಳಿ. (Abh. P. 10, 173; Bh. 8, 25, 6). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ದುದ Nr.).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. 1. (= ಬೊಕ್ಕೆ 1). A blister, a pustule from a burn, etc. (Tē.; ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಿಕ Sl. 200).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. 2. (fr. ಬೊಱ). An outcry, a loud call, a shout, a bawl, a yell; a great noise, a loud sound (C.; Tē.; ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ Nr.; Mhr. ಬೋಬ್ಬು); a battle-cry, a war-whoop (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Nr.; ಘರ್ಜನೆ Bhn. 44). ಬೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆದೀತೇ?—ಬೊಬ್ಬೇ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡ ಕಜ್ಜಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ? (Prvs.). See Bh. 3, 13, 25. 32; 6, 2, 3. 4; J. 3, 32; 13, 24; 28, 40. 47; Rām. 6, 44, 52. — ಬೊಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Bawling, general outcry, clamorous complaint, etc. (C.; Mhr. ಬೋಭಾಟಾ; Bp. 56, 16; Bh. 2, 13, 47; Rām. 6, 13, 3; B. 4, 73. 80. 198). — ಬೊಬ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To bawl, to shout, to roar, etc. (My.). ಬೊಬ್ಬಿಡುವುದು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ, ಪರಬಲವನು ಥಳಗ ಮಾಡಲೆನ್ನು ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು Nr.). See Bp. 17, 21; 22, 15; 49, 21; 52, 39. 42; 56, 37; 59, 24; 61, 32; Bh. 3, 13, 34; Riv. 5, 123; 6, after 11. — ಬೊಬ್ಬೆಟ್. -ಇಟ್. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. To bawl, etc. (ಮುಖಾರಿಯ Śmd. Dh.; Bp. 32, 14; 56, 16; Riv. 13, 84. 88; J. 4, 13; 12, 33. 39; 23, 20. 21). — ಬೊಬ್ಬೆಯ. The act of bawling, etc. (Rām. 3, 6, 51; 4, 6, 10). — ಬೊಬ್ಬೆಕಾಯುಳ. The practice of a mendicant standing on thorns, piercing himself with a dagger, and thus extorting alms (R.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಕೊಳ್ಳು. To be bawled or hooted at. ದೆಬ್ಬೇ ಕೊಟ್ಟು, ಬೊಬ್ಬೇ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಗೆಯು. -ಕೆಯು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (Bp. 16, 20; Riv. 6, after 11; 13, 83; J. 28, 45). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ. Bawling, etc. ವೀರಭಟರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಕೂಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Sl. 294). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). ತಬ್ಬಲಿಯಾಡವನು ಬೊಬ್ಬೆ ನಾಕಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಓಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆ. = ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. (My.).

ಬೊಂಪು bŏmpu. = ಬಮ್ಮು, etc. (My.).

ಬೊಂಬಯಿ bŏmbayi. = ಮುಂಬಯಿ. (My.).

ಬೊಂಬಲು bŏmbalu. = ಬೊಮ್ಮು, etc. (My.).

ಬೊಂಬಾಳೆ (bŏmbĕ-āḷa). The palms of the hands of metal images (bŏmbĕs) joined so as to form a cup for the reception of combustibles (Bh. 7, 1, 19; Rām. 3, 6, 50; 6, 47, 12; J. 17, 27; 24, 26; 33, 27).

ಬೊಂಬು bŏmbu. = ಬಮ್ಮು. (My.).

ಬೊಂಬುಳಿ bŏmbuḷi. = ಬೊಮ್ಮುಡಿ (Śmd. 39), ಬೊಮ್ಮುಳಿಕೆ, q. v. (Riv. 6, after 11).

ಬೊಂಬುಳಿಕೆ bŏmbuḷikĕ. = ಬೊಮ್ಮುಳಿ, etc. A small drum or tabor (ಪಣವ Nr.).

ಬೊಂಬುಲಿ bŏmbuḷi. = ಬೊಮ್ಮುಳಿ, q. v.

ಬೊಂಬೆ bŏmbĕ. = ಸೊಂಬೆ 2. An image, a figure, a puppet or doll; an idol (C.; Tē. ಬೊಮ್ಮು; M. ಬೊಮ್ಮೆ, ಭೊಮ್ಮೆ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, ಪೊಮ್ಮ್ರು; *cf.* ಪೊಡ 2†). ದಸ್ತ ದಸ್ತ ಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬೊಂಬೆ (ಪಂಚಾಳಿಕೆ, ಪ್ರತಿಕೆ); ಮೊಸ್ಸ ಬೊಂಬೆ (ಪೀಡುಪ್ರತಿಮೆ, ಪಠಿಣೆ); ಕಣ್ಣ ಬೊಂಬೆ (ತಾರಕೆ, ಕಣ್ಣ ಪಾವೆ Nr.). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಂಬೆ (ಪ್ರತಿಮೆ Nn. 73). ಮುಂಜಾವೇ ಸ್ನಾನಗೆ ನಿನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡ್ಪ ಬೊಂಬೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪ್ರತಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). ಬೊಂಬೆ ಆವರೆ ಹಬ್ಬುಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 42, 3; Č. Bp. 5, 51; Riv. 6, after 11; Sl. 344; ತೇಲು ಬೊಂಬೆ. — ಬೊಂಬೆಬೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A doll's cradle (Bp. 14, 15). — ಬೊಂಬೆಯಾಟ. -ಆಟ. Playing with dolls (Bh. 1, 3, 17). 2, an exhibition of puppets moved by strings (My.).

ಬೊಮ್ಮ bŏmma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Śmd. 349; Śm. 8; ಬಿಜಿ Čr. I, 7; ಪೊಬ್ಬಸುರಿ, etc., ಆಜ II, 3; ತಣ್ಣೆಯ ತಣ್ಣೆ, etc. Kk. 9; My.; Grj. 4, 111; Bp. 28, 51; 31, 23). 2, N. of the author of the Čaturāśyanigaṇṭu (Čt. I, 1), and of other persons. ಬೊಮ್ಮ ನಿರ್ಮಿಪನೆಂದು ಮರುಳಾಡಿರು ನೀ ಕೇಳು! ಬೊಮ್ಮನ ಸತಿಗೆ ಮೂಗಿಲ್ಲ, ಆ ಮೂಗ ನಿರ್ಮಿಸನೇಕೆ? (Sp.; see Bp. 54, 52). See ಕಣ್ಣಡ-, ಜಾತಕರ-. — ಬೊಮ್ಮಂ. The metrical foot — —(Čh.). — ಬೊಮ್ಮದೇವ. N. See ಕೆನ್ನರ-. 2, a Brāhmaṇa (Tē.; ವಿ ಜಾತಿ, ಪ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Sl. 233). — ಬೊಮ್ಮಬಟ್ಟ. N. See Prv. s. ಯಾರ್. — ಬೊಮ್ಮಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 29, 29; 61, 34). See ಕಲಕೇತ-, ಕೆನ್ನರ-, ಜಾತಕರ-. — ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 11. 34; 31, 26; 35, 57; 36, 1. 7; 50, 78; 61, 21). See ಇಳೆಪಾದಿ-, ಕರೆಯಾಳ-, ಕಲುಕೇತ-, ಕಾರಣಿಕ-, ಕೋಪ್ಪರ-, ಜಕ್ಕಿಯರ-, ಪಾಗೂರ-, ಬಡಿಸೋರಿ-, ಜಾತಕರ-, ಮುಣ್ಣಾ-, ಲೆಂಕ-, ವೀರ-. — ಬೊಮ್ಮರಸ. -ಅರಸ. N. of the author of the Čaturāśyanigaṇṭu (Čt. II, 122), and of other persons.

ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ bŏmmaṇṇa. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಣ. (Bp. 36, 43; Č. Bp. 52, 43; 47, 20).

ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ bŏmmāstra. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ. (Dp. 61, 4).

ಬೊಮ್ಮಿ bŏmmi. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಿ and ಪ್ರಾಹ್ಮಿ. N. See ಕಲಕೇತ-. (In My. N. of females). — ಬೊಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. ತಪ್ಪಕ್ಕನ ಅಜ್ಜಿಯವಳು ನರಮುನಿ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕನ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.). — ಬೊಮ್ಮಿದೇವ. N. (Bp. 22, 33; 36, 2; 37, 6; 47, 37; 50, 8; 61, 9). See ಇಳೆಯ-, ಕಣ್ಣಡ-, ಕಲುಕೇತ-, ಕೆನ್ನರ-. — ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 28, 48). See ಕಣ್ಣಡ-, ಕೆನ್ನರ-, ನಿಜಾಳಿಯ-, ಪೂಲದ-, ಪಾಟಿಕೇಶ್ವರ-.

ಬೊಮ್ಮೆಡಿ bŏmmĕḍi. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಡಿಕ್ಕೆ. (V. 37, 38. 93).

ಬೊಯಿ bŏyi. 1. = ಬಯ್ 3, etc. To abuse, etc. P. pa. ಬೊಯಿಸು, ಬೋದು (My.).

ಬೊಯಿ bŏyi. 2. Abuse, censure, etc. ಆಳರಣೆ ಆಜನಿ ಅವಗ್ರಹ ಇವು ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಬೊಯಿಗಳು (Sl. 401, *only* in Sl.).

ಬೊಯಿಲು bŏyilu. = ಬೊಯ್ 2. (My.; ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಧೀ ಕ್ಷೇಪ Sl. 387; ಹೀನತೆ 463; ಪರಿಗ್ರಹ 466; see also 59. 380).

ಬೊಯ್ಯು bŏyyu. = ಬೊಯ್ 1, etc. (My., only in ಬೊಯ್ಯು ಬೇಡ, ಬೊಯ್ಯುವುದು). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೊಯ್ಯು ಕೊಳ್ಳುವುದು (Sl. 482, *only* in Sl.).

ಬೊಯ್ಯುವಿಕೆ bŏyyuvikĕ. Abusing, etc. (ಆಕ್ರೋಶನ, etc. Sl. 387).

ಬೊರಲು böralu. 1. = ಬರಲು, etc. A broom (My.).

ಬೊರಲು böralu. 2. = ಬೋರಲು, etc. See ಬೋರ್-, etc.

ಬೊರ್ಮ börma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Śāstrasāra in W. v. 1269).

ಬೊಲು bölu. = ಬಲ 2, etc. (My.).

ಬೊಲ್ಲ bölla. A horse with a white face. ಮುಖ ಬೆಳ್ಳುಬೋಳಾದ ಕೊಲ್ಲಸಳ್ಳಿ (Mr. 276; see Bp. 39, 40). 2, simple, silly (? Mhr. ಫೋಳಾ). — ಬೊಲ್ಲಬುದ್ಧಿ. N. (Bp. 38, 21).

ಬೊಲ್ಲಿ bölli. (= ಬೊಲ್ಲ No. 2). — ಬೊಲ್ಲಿಥಟ್ಟು. N. (Bp. 36, 42).

ಬೊಸ್ bös. = ಬುಸ್. A sound to imitate the puffing of a pair of bellows (S. Mhr.).

ಬೊಸ bösa. A sound used to imitate that of breaking wind, that of treading in fresh cowdung, mud, etc., and that of loose stools (*cf.* ಬೊಸ). — ಬೊಸ ಬೊಸನೆ. With the repeated sound of ಬೊಸ (My.).

ಬೊಸಕ್ಕನೆ bösakkanĕ. With the sound of ಬೊಸಕ್ (ಬೊಸ), in ಬೊಸಕ್ಕನೆ ತುಡಿ (My.).

ಬೊಸೆ bösĕ. = ಬುಸಿ 1.

ಬೊಸ್ತು böstu. = ಬುಸ್ತು. P. p. of ಬೊಸೆ (My.). ಬೋಸ ಬೊಸ್ತ ಗಂಜಿ (ಅರಣಾಳ, ಸೌವೀರ, etc., ಜಾನಿಪ ಗಂಜಿ Sl. 311).

ಬೊಳಕ್ bölak. = ಪಳಕ್. The sound produced when a full earthen water-pot falls and breaks (C.). 2, that produced when saliva is ejected out of the mouth (S. Mhr.).

ಬೊಳಲಿ bölali. = ಸೊಳಲಿ No. 2. (My.).

ಬೊಳ್ಳು bölḷu. = ಬುಸುಳು 2, etc. — ಬೊಳ್ಳಿಸು. -ಇಸು. To vociferate. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿಂಗುಮುಳ್ಳೊಡನೆ ಬಿಡೆನೆನ್ದು, ಬೊಳ್ಳಿಟ್ಟು, ಬೊಗಳಿ, ಹುಸಿದು, ಸಾಲದ ಸುಂಗಿ, ಇಲ್ಲೆನುತಲಿಂಪನು (Sp.).

ಬೊಳ್ಳಿ bölḷi. = ಬುಡಿ 4. (My.). ಬೊಡ್ಯಂಬಲ್ ಪಟ್ಟಿಮು (ಪಿಗ್ಳ, ಉತ್ತ Sl. 378). ಎಡ ಬೊಡ್ಯಂಬಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಸರಳು (ಪಿಗ್ಳ, ಉತ್ತ 289). ಬೊಡ್ಡಾದು ಮುಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ (ಪುನ್ನ, ಲೇಜ್ಯಾದಿಳಸುರ 344).

ಬೊಳ್ಳಿಯುವಿಕೆ bölḷiyuvikĕ. Smearing, etc. (ಸದೂಂ ಲಪ್ಪು, ವಿಲೇಪನ Sl. 397).

ಬೊಳ್ಳಿಸು bölḷisu. = ಬುಡಿಸು 2. (My.).

ಬೋ bō. (= ಫೋರ್). A sound used in bawling or shouting (My.); a sound in imitation of the howling of wind passing through holes or doors, and of the noise of a river or stream (My.).

ಬೋಕಿ bōki. A potsherd (My.; Tē. ಬೊಕ್ಕೆ; Tē. ಬೋಂಕ, a bit of a skull; ಬೋಕಂ, a pot). ನೂಳುವವನ ಮುಕ್ಕಿಯೊಳು ಕ್ಕೆನ್ನ ಬೋಕಿಯ ಉಳಿ ಲೇಸು.—ನೂಳುವವನು ಹಾಳನು, ಬೋಕಿಯ ಬಸು ಕೊಡನು (Prvs.). See ತಿರು-; Prv. s. ಲೆತ್ತ.

ಬೋಗ bōga. Tbh. of ಫೋಗ (Śmd. 339; My.).

ಬೋಗಸೆ bōgasĕ. = ಬೋಗುಸೆ. (My.).

ಬೋಗಳ bōgaḷa. = ಬಂಬುಗಳೆ, etc. (My.).

ಬೋಗಾದಿ bōgādi. Tbh. of ಭೋಗಾದಿ. (ಭೋಗಾದಿ, ಬೋಜಾದಿ Hill. MS.; see Mr. s. ಬೋಜಾದಿ; Rām. 5, 8, 51; C.; ಪಾಂಡಿ ಳ, ಪಾಣ್ಡವಿಳ, ತಂಬಾಡಿಸ್ಸ ಕೆಲ್ಲುಳಿ ಬೊಜಾದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಡು ವವನು Sl. 359, *nicll*). ಒಸೆದೆಲ್ಲ ವಿಕ್ಕಲಿ ಮಿಸುಸಿಗಳುಗಳ್ಗೆ ಮುಸಿಮು ಮಾಡುವವನ ಪುಟ ಬೋಗಾದಿ ಮನರಂಪ್ಪಿಸ್ಸೆ (Sp.).

ಬೋಗಿ bōgi. Tbh. of ಫೋಗಿ (Śmd. 330 Mdb.).

ಬೋಗುಸೆ bōgusĕ. = ಬೋಗಸೆ. A metal basin for washing; a metal vessel for culinary purposes (My.; Tē. ಬೋಗಸೆ, ಬೋಗಸೆ, ಭಗೂಸೆ); a vessel of stone for culinary purposes (B. 3, 58; Mhr. ಬಾಗುಸೇಲ, a certain metal vessel for culinary purposes).

ಬೋಡ bōḍu-a3. A toothless man (ಅಪ್ಪಿಸ Mr. 353; My.; *cf.* ಬೋಡಿ 2, ಬೊಳ್ಳ 1 & 2; Tē. also: tuskless; Mhr. ಬೋಡಕಾ, = Tē. ಬೋಡ, ಬೋಡಿ, bare, uncovered, as the head, the person; bare about the crop, as a tree; destitute of the usual appendages, as a cow's head without horns, or with short horns; a hand without fingers, a hill without trees, a house without roof;—a widower).

ಬೋಡತರ bōḍatara. = ಬೋಡಿತರ. (ಮುಳ್ಳ ಗಣ್ಣಿ, ಅದ್ದಿಗ, etc., ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಣೆ Sl. 156; Tē. = Sphaeranthus indicus Wight., ಪ್ರಾಪತಿ, ಮುಣ್ಣೆ, or St. & Pl. = Sphaeranthus hirtus Willd.).

ಬೋಡಿ bōḍi. (= ಬೋದು). A toothless woman (My.). 2, one who is bare, or destitute of hairs, of a juṭṭu, or of horns (Tē.). — ಬೋಡಜಾಳು. -ಜಳು. A hornless cow (My.). — ಬೋಡಿಜಂಗಮ. A jaṅgama who has no juṭṭu (as is the rule with all of them). ಕ್ಷಾಪ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ನಪ್ಪ ಬೋಡಿಜಂಗಮನಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಬೋಡಿದ್ದೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A hornless she-buffalo (My.).

ಬೋಡು bōḍu. (= ಬೋದು). A toothless state.— ಬೋಡುಬಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A toothless mouth (Riv. 5, after 55).

ಬೋಣಿ bōṇi. = ಬೋಣಿಗೆ. The first sale of goods (for ready money) occurring after the dawning of the day; handsel (My., Tē.; Mhr., H. ಬೋಣಿ). ಬೋಣಿ ಮಾಡ ಬೇಣಾದ ಪಾ ಣಾಗ ಬೇಳ.—ಬೋಣಿಗೆ ಇತ್ತ ಪಣ್ಣು ಕಾಲಿಕೆಯಾಯಿತು (Prvs.).

ಬೋಣಿಗೆ bōṇigĕ. = ಬೋಣಿ. (My.).

ಬೋಣ್ಡಾ bōṇḍā. A ball of horse gram, salt, chillies, etc. fried in oil (My., also ಬೋಣ್ಡಾ; Mhr. ಬೋಣ್ಡಾ, a spherical follicle or capsule, etc.).

ಬೋದಿಗೆ bōdigĕ. = ಬೋದುಗೆ. A piece of wood or stone on a pillar between it and the beam supported by it: an abacus (architrave, capital; Śiv. 1, 70; J. 17, 23; My.; Tē. ಬೋದಿಮು, ಬೋದಿ; M. ಫೋದಿಗೆ; T. ಫೋದಿಕ್ಕೈ, ಫೋದಿಗೈ). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಕಲ್ಲು, ಅವೆ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವ ಜಾ ಕಲ್ಲು; ಪಡಸಲು ಕೆಳ ಮುಖಾಪ ಬೇಡ (Sp.).

ಬೋದು bōdu. 1. P. p. of ಬೋಯು 1. (My.).

ಬೋದು bōdu. 2. Rankness or luxuriance in growth without inward substantiality; rank fruits (as badanĕ, savutĕ, etc.) without substance or taste; pithless rankness of the body (My.; Tē. ಬೋದುಮಾಗು, plump, bulky). ಬೋದು ಬೇಸ ಹೊಲ ಹಾಕೀರಿದ್ದರೇನು? ಬೀರೀರಿದ್ದರೇನು?—ಬೋದುಮೋ ಜಾ ಫಲಗೆ ಕಾರಣ (Prvs.).

ಬೋದುಗೆ bōdugĕ. = ಬೋದಿಗೆ. (My.). ಪ್ರಾಸೋಳ್ ಕಲ್ಲು ಗಳ್, ಆ ಬಲಿಪಶ್ಚಿಗಳ ತೊಲೆ, ರಸ್ಸಮೋದುಗಳು (C. Bp. 5, 45).

ಬೋದೆ bôdĕ. — ಬೋದೆಹುಲ್ಲು. The Roussa or ginger grass, growing on hills, Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಬೋಧ bôdha. = ಬೋಧೆ. Making known, informing, instructing; instruction;—awakening, arousing. 2, understanding;—becoming awake;—perception, apprehension;—knowledge, wisdom. See Kâvy. III, 3, B, 30; IV, 2, 16; Nn. 1; B. 4, 183; ಆನು-.

ಬೋಧಕ bôdhaka. Causing to know, instructing, explaining, teaching; an instructor, a teacher (ಸೂಪಶ Mr. 526); *denoting, indicating, signifying;* arousing. See ಪ್ರ-. ಬೋಧಕನಪರ ಸಾಧಕ ಮಾತಲಿ! ಯಾವಿಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಬೋಧಕರ bôdha-kara. An awakener: *a minstrel who wakes a prince or chief in the morning with music.*

ಬೋಧನ bôdhana. Making known, explaining, instructing, teaching; arousing. See ಪ್ರ-, ಸಮ್-.

ಬೋಧನೆ bôdhanĕ. = ಬೋಧನ. (My.). ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಿರಿ ಅರ್ಥವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಧಿ bôdhi. Knowing; causing to know; teaching. 2, the tree under which a man becomes a buddha, *the aśvatha or the sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿತ bôdhita. Made known, explained, declared;—instructed. (Bp. 55, 19; My.).

ಬೋಧಿದ್ರುಮ bôdhi-druma. *The sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿಸು bôdhisu. To make known, to explain, to teach, to point out, to instruct, to apprise. ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸು (My.). See Bp. 1, 61; 3, 23; 4, 68; 13, 22; 24, 19; 39, 11; 51, 2; 57, 7; B. 4, 51. 186.

ಬೋಧೆ bôdhĕ. = ಬೋಧ. (Bp. 37, 63; My.). ಬೋಧೆ ಕೊಡು (Bp. 50, 41). See ಕುಡ್-.

ಬೋನ bôna. Boiled rice; food (ಫಿಸ್ಸೆ, ಫಳ್ಳ, ಅಕ್ಕಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ವೀವಿ Sl. 315; My.; Tĕ.; T. ಭೋಜನಗ; see ಭೋಜನಲು). ಬಯಸಿದ್ದು ಪಾಲುಬೋನ, ಸಿಕಿದ್ದು ಪಾಲುಬೋನ.—ಬೋಜನವಾದರೆ ಹೇಳನಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). See Cpr. 5, 110; 6, after 86; Abh. P. 7, after 49; 16, after 63; Bp. 14, 11; 24, 23; 27, 15. 49; 33, 13; 47, 17; 57, 1; Bh. 1, 10, 25. — ಬೋಜನದ ಕೈವಿಡಾಮ. N. (Bp. 59, 5).

ಬೋನ bôna. (= ಬೋಜಿ 1). A certain metal vessel for culinary purposes (My.; see ಕರ-; *cf.* ಬೋಗುಣಿ).

ಬೋನಗಾರೆ (bôna-kârĕ). = ಬೋವಗಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಚ್ಚೆಕಳ, ಮರು ಮರ, ಕ್ಷಸಸ, ಕರಮಾಲಿಕ, ಪಲ್ಲು, ಮುದಸ Nr.; Sl. 134).

ಬೋನಗಿತ್ತಿ bôna-gitti. A woman who cooks for strangers and travellers (My.). ಫಲರ, ಬೋನಗಿತ್ತಿ! ಅಕ್ಕರೆ ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ! ಅನ್ನ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಬೋನಾಸಿ bônâsi. = ಬಚಾಸಿ (My.).

ಬೋನು bônu. ಬೋನ್. = ಬೋರ. A trap (ಬೋಬಿಡ್ Mr. 380; ಉಪಾಧ್ಯ, ಕೂಟಿಯನ್ನ Sl. 343; ಕೂಟ 415; My.; Tĕ.; T. ಭೋನು, ಭೋಜ್; see ಇಲಿ-).

ಬೋನ್ನು bônnu. = ಬುನ್ನು, etc. ಬೋನ್ನು ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಗೋನ್ನು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಯ bôya. = ಬೋಯಿ, etc. (My.; Tĕ.; B. 5, 40. 286).

ಬೋಯಿ bôyi. = ಬೋಯ, ಬೋವ q. v., ಬೋವಿ. A class or people who are palanquin-bearers and fishermen (B. 4, 9; My.; Tĕ., M.; Mhr., Il. ಭೋಯಿ). ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರೋ ಬೋಯಿಯರು ಕಡಾ ಹುಟ್ಟುಹಾಕ್ಕಾರೆ? (Prv.). See Prv. s. ಸತ್ತಿಗೆ. 2, a surname of Öḍḍas (My.).

ಬೋರ bôra. = ಬೋನು. (ಗಜಾದಿಗಳ ಏಡಿಯುರೆಸ್ಸು ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶ ಮಟ್ಟಿವಿಶೇಷಗಳು, ಕೂಟಿಯನ್ನ Nr.).

ಬೋರ bôra. = ಬೋರೆ. (Mhr.). 2, a colour of horses: chesnut (Mhr.); a chesnut horse (Bp. 59, 40). ಮರಂಗ ಮಾಸಿ ಬೋರಲ (Mr. 275). 2, N. (My.).

ಬೋರಂಗಿ bôraṅgi. A kind of larger insect with brown wings (S. Mhr.).

ಬೋರಲ bôrala. = ಬೊರಲು 2, ಬೋರಲು, ಬೋರ್ಲ್, ಬೋರ್ಲು. (A turning over, a roll, see ಭೋರಳೆ): upside down, topsyturvy (Tĕ. ಬೋರೆರ). — ಬೋರಲು ಬೀಳು. To fall with the head downward or on the face, as a person; to be upset or overturned, as a vessel, etc. (My.). — ಬೋರಲು ಮಾಳು. To put a vessel upside down (My.).

ಬೋರಲು bôralu. = ಬೋರಲ, etc. See ಬೊಳ್ಳ-.

ಬೋರೆ bôrĕ. A hill, a hillock (My.; Sl. 105; Tĕ. ಬೋಟು; Tĕ. ಬೋರು, great, large; T. ಪುರ್ರು, height; ಪೋರ್, a heap, *cf.* ಬುಗುಡು);—a swelling, as from a blow (My.; Bp. 38, 58).

ಬೋರೆ bôrĕ. = ಬಾರೆ 1, etc. Tbh. of ಬದರಿ. The jujube-tree and its fruit (ಕಾವೀರ Mr. 120; My.; Tu. ಬೋಗೊರಿ). 2, chesnut colour. ಬೋರೆಲ ಮರ್ಲಾಡ ಎರಳೆ (ಕದರಿ Sl. 169). See ರಾಮ-. — ಬೋರೆಕಾಯಿ. An unripe jujube or a jujube berry (B. 2, 17). — ಬೋರೆಗಿಡ. The jujube tree (ಬುದರ Sl. 498; ಕರ್ಕಳ್ಳು, ಕೋರಿ, ಬದರಿ G.). ಬೋರೆಲ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಾರೆ ಹಣ್ಣು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೋರೆಮರ. (ಕರ್ಕಳ್ಳು, ಬದರಿ, ಕೋರಿ Sl. 129). — ಬೋರೆಹಣ್ಣು. (ಕೋರಿ, ಬುದರ, ಫೀಲಿ, ಕಾವೀರ, ಬದರ, ಫಲಿಕ್ಕೆ Sl. 130; ಬದರ G.). ಬೊಕ್ಕೆಗೆ ಹುಟ್ಟು ಬೋರೆಲ ಹಣ್ಣೇ? (Prv.).

ಬೋರ್ಲ bôrla. = ಬೋರಲ, etc. See ಬೊಳ್ಳ-.

ಬೋರ್ಲು bôrlu. = ಬೋರ್ಲ, etc. See ಬೊಳ್ಳ-.

ಬೋಲ bôla. = ಭೋಲ. (Sl. 334; see Mr. s. ಬೋಲಿ).

ಬೋವ bôva. = ಬೋಯಿ, etc. 2, a bôyi chief, a foreman (Bh. 6, 2, 18). ಹುಸುಕ್ಕರ ಹೊಸುಬದರ ಪಟೆಳರ್, ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಬೋವನಳ್ಳಂ (Mr. 381). See ಬಣ್ಣಿ-; ಸೇನ-: Prv. s. ಎಜ್ಜಾ.

ಬೋವತನ bôvatana. Leadership (Bh. 5, 1, 45).

ಬೋವು bôvu. = ಭೋಗಿ 1. See ಬಳೆ ಬೋವು.

ಬೋವೆ bôvĕ. = ಬೋಯಿ, etc. ಬೋವೆಯರರ (ಬೆಸ್ಕ G.).

ಬೋಸರ bôsara. False, feigned or pretended courtesy, flattery (ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ Ct. I, 41; T. ಭೋಸರ).

ಬೋಸರಿಸು bôsarisu. (= ಬುಜ್ಜಿಯಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು, etc.). To show feigned respect, to flatter; to coax (ಮಿಥ್ಯಾದರ ತೋರಿ Dh.). See Bp. 11, 28; 15, 31; 18, 7; 47, 30; V. 8, 25).

ಬೋಸಿ bôsi. 1. (= ಬೋಜಿ). A certain metal vessel for culinary purposes (My.).

ಬೋಸಿ bôsi. 2. Tbh. of ಭೋಜ. (My.).

ಬೋಹರಿಸು bôharisu. To tune, as a maddaje (Bp. 12, 41).

ಬೋಹರಿಸು bôharisu. To surround (RÂm. 5, 8, 49; Mhr. ಭೋಜಪರೇಣ, to whirl, etc.; ಭೋಜರಿ, a whirligig, etc.).

ಬೋಳಯಿಸು bôḷayisu. = ಬುಳ್ಳಿಸು, etc., (ಬೋಸರಿಸು), ಬೋಳಯ್ಯು, ಬೋಳಯಿಸು. To court, to coax, to caress, to fondle, to pat. ಬೋಳಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಎನ್ನೊಡನಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾ ಎನ್ನು ಅದ್ಯ

ಯುಮಳ್ಳಂ (Nr.). ಹಾಲನೆಯವರೆ ಶುಚಿಯುಮೊಳ್ಳುವ ಹಾಲಳನ ತೆಯನ್ನೆ ಯುಸುವಿದು ಳೇಳಲೊಳ್ಳದು ಒಂತೆಯನಲು'ಯುವ ಮೂರ್ಖನನ್ನವಲಿ; ಹಾಲಕೆಯನುಪಲಾಲಿಸುವ ಪೋಲ್ ಬೋಳಯಿಸಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಮಾತಲು ಮೀರೆ ಮೀಲದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳ ತೊಡಗುವದು (Abhi. 1, 7). See Grj. 2, after 106; Bp. 2, 33; Rav. 6, after 11, twice; Râm. 3, 6, 48.

ಬೋಳಯಿಸುಹ bôḷayisuha. Courting, etc. (ಅನುನಯ, ಮಲು Nr.).

ಬೋಳಯ್ಸು bôḷayisu. = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Râm. 3, 7, 24; J. 2, 14; 12, 51).

ಬೋಳವಿಸು bôḷavisu. = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Bh. 8, 24, 49).

ಬೋಳೆತನ bôḷĕtana. Simplicity, silliness (B. 5, 42; Mhr. ಭೋಳಾ, simple, weak, silly; see s. ಬೋಳ್ಳು).

ಬೋಳ್ಗಿ bôḷgi. A (sort of) bow (ಚಾಪ Śmd. I).

ಬೋಳು bôḷu. 1. Death (ಎಮ್ಮು Śmd. I; ಮೃತ್ಯು Bhn. 20; Râm. 4, 3, 17; T. ಮುಂಪು, ಮೂಪು, Tě. ಬುಂಗು, ಬ್ರುಂಗು, to die; *cf.* ಪೂಸ್ಪು).

ಬೋಳು bôḷu-aa. 2. A man with a bald or shaven head; bald, shaven; uncovered (ಮುಣ್ಡ Śmd. I; ಮುಣ್ಣಾ, ಮುಣ್ಡಿತ Nr.). ಬೆಗ್ಗೇ ಬೋಡಿ ಮುದಿಸ ಗೋಣಾಲು (Prv.). — ಬೋಡಿಂಗಡಲೆ. -ಂ-ಕಡಲೆ. N. of a medicinal plant (My.). — ಬೋಡಿಸಂಗಡು. = ಬೋಡಿಸಂಗಡು. (My.). — ಬೋಡಿಪಡೆ. -ತಲೆ. A shaven, bald head (My.); an uncovered head (My.). — ಬೋಡಿದಾಸಯ್ಯ. Dâsayya with a shaven head (see Prv. s. ಮೀಲುಗೋಡಿ). — ಬೋಡಿದೇವರು. A bald or crownless deity or idol. See Prv. s. ಜಡದೇವರು. — ಬೋಡಿಪತ್ರಿ. A common roadside plant, Erigeron asteroides Roxb. (Z.). — ಬೋಡಿಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. ಬಾಯೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋಡಿಪ್ಪ ಪಾಯಸವನ ಅವ್ವನೆ ಬೇಕೆ? (Prv.). — ಬೋಡಿಮುಣ್ಡೆ. A shaven, bald head (Abh. P. 4, 31). — ಬೋಡಿಮೂಳಿಗೆ. The flat roof of a house without a balustrade (My.).

ಬೋಡು bôḍa. = ಬೋಡಿ. Tbh. of ಪೋಲು. (ಒಸ್ಟು ಔಷಧಿ Śmd. I; ಗೋಲದನ, ಪಿಣ್ಣ, etc. Nr.).

ಬೋಡಿತರ bôḍatara. = ಬೋಡರ, q. v. Sphaeranthus hirtus Willd. (ಮುಣ್ಡಿ Śmd. I; ಮಪ, ಮುಣ್ಡಿ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130; Sk. ಮುಣ್ಡೀ, ಭಿಕ್ಷು, ಶ್ರಾವಣೀ, ಮುಣ್ಡಶ್ರಾವಣೀಕಾ & ಬೋಡಿ ಆಖ್ಯ are synonyms of doubtful meaning).

ಬೋಡಿ bôḍi. (= ಬೋಡಿ). A head-shaven woman, a widow (My.). ಬೋಡಿ ತುಮಲು ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ. — ಬೋಡಿಗೆ ಹಾಮುಮುಡಿ ಆದರೇನು? ಕೂದು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ. — ಬೋಡಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ. — ಬಾಯಿಗೆ, ಕಾಳಿಯಾದರೇನು? ಬೋಡಿಯಾದರೇನು?, ಏರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ. — ಬೇಳೇ ಸಾಲುವಾದರೆ ಬೋಡಿಗೆ ಆಗದೇ? — ಸೀಳದ ನೆರಳೂ ಬೋಡಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ. — ಬಣ್ಣಾರದೆಕ್ಕೀಜ ಮಾಣಿ, ಬೋಡಿಮುಣ್ಡೇ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದ. — ಕೂದು ತೆಗದ ಮೇಲೆ, ಬೋಡಿ ಮಗಗೆ ಆದ್ದರೆ, ಕೇಳ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಬೋಡಿಸು bôḍisu. To shave (especially the head, Śmd 223; My.; Mhr. ಬೋಡಣೇಂ). ಬೋಡಿಸಿಮುಮು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪಂಡಾಪಿತ Nr.). ಬೋಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪಂಡಾಪಿತ Bl. 376). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣ ದಂಗೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡಿಗೆ ಬೋಡಿಸದೇ ಬಿಡರು. — ತಿರುಪತಿಕ್ಕೆ ಬಕರು ತಲೆ ಬೋಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ (who cunningly first shave only a small portion of the head of their customers, Prvs.). See ತಲೆ-; Bp. 38, 14; B. 4, 165. 167; Śmd. s. ಮೂಗೋಡಿಸು (where ಬೋಡಿಸು = ಬೋಡಿಸಿ ತೆಗೆಸು). — ಬೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To have one's head shaved (C.).

ಬೋಡಿಸುಹ bôḍisuha. Shaving (ಕ್ಷೌರ, ಭದ್ರಾಕರಣ, ಮುಣ್ಡನ, ವಪನ HIA.).

ಬೋಡಿಮಿ bôḍimi. (= ಬೋಡರು). A bald, close-shaved state; — a bare, roofless, leafless, treeless state. — ಬೋಡಿಮತಲೆ. = ಬೋಡಿಪತಲೆ. ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂದು ಬೆಳೆಯದ ಬೋಡಿಮತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Bl. 198). — ಬೋಡಿಮಬೆಟ್ಟ. A treeless hill (My.). — ಬೋಡಿಮುಮನೆ. A roofless house. ಬೋಡಿಮುಮನೆ ಗಾಳಿಗೆ ಅಂಜುವೇ? (Prv.). — ಬೋಡಿಮುಮರ. A leafless tree (My.). — ಬೋಡಿಮುಮ್ಡೆ. A close-shaved widow. ಬಾಯಿಮವರ ಮುಚ್ಚೆ ಬೋಡಿಮುಮ್ಡೆ ಬಮ್ಮು ಕೊಣ್ಣು ಆತ್ಮ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೋಡಿಮಾರುಮ. A validita Brâhmaṇa with an uncovered head (My.). ಆನೆ ಕಾಮುಮ ನೆಲೆ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಕುಮರ ಕಾಮಿಯುವೆನೇ? ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಸಿಡಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೇ ಸರಿ ತಾನಿನ್ನಾರ್ಯರನ್ನ ಕಾಮಿಯಲಿ? ಅಣ್ಣರ ಕಾಮಿಯದೇ ಬೋಡಿ ಮಾರುಮನ! (Prv.).

ಬೋಡು bôḍu. = ಬೋಡಿ. (ಬೋಲ Mr. 144).

ಬೋಳ್ಗಿ bôḷĕ. 1. An arrow with a point or head in the form of a flower-leaf (ಒಣ್ಣಿಸ ಫಲದ Śmd. I; ತರಫಲದ Bhn. 20; ಕ್ಷುರಪ್ರ Mr. 206; Bh. 6, 23, 15). — ಬೋಡಿಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಬೋಡಿ. (Bh. 8, 24, 49; Śśv. 3, 20). ಕ್ಷುರಪ್ರ ಎಮ್ಬುದು ಬೋಡಿಯಮ್ಬು; ಅರ್ಧಚಂದ್ರ, ಕ್ಷುರಪ್ರ ಇವು ಬೋಜಲಾಗುಳ್ಳವು ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಫಲದ ಬೋಣೆಯ ಅಮ್ಬುಗಳು (HIA.).

ಬೋಳ್ಗಿ bôḷĕ. 2. (= ಬೋಡು). The state of being without hair, etc. — ಬೋಡಿಯ. -ಅ. A male who has no eye-lashes (for shutting the eyes), whose eyes are always open: a deity (ವಿಮುಗಣ್ಣನ, ಅಗಸವಜ್ಜಿಗ, ಸ್ಫಟಿಗ, ಬರ್ಬರಿಲ, ಸುರ Śm. 9; ಅಮರ Bhn. 63). See Śmd. s. ಏಕ್ಷಿಪಾ ಸು. — ಬೋಡಿಯಗುರೋಮ. -ಲಾಮ. The teacher of the gods: Bṛihaspati (ಗುರು Śm. 17).

ಬೌದ್ಧ bauddha. (fr. ಬೋಧ & ಬುದ್ಧ). Relating to intellect or understanding. 2, relating to Buddha (Bl. 48). 3, a Buddhist, a follower of the religion of Buddha; a Buddha (ಜಿನಶಾಮು, ಬುದ್ಧ Nn. 44; ಬುದ್ಧ Mr. 23). 4, the ninth avatâra of Vishṇu (Mr. 19). ಬೌದ್ಧನಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು (Prv.). See Bp. 50, 18. 20. 62. 65; 51, 55; 53, 10. 51.

ಬೌದ್ಧತಪ bauddha-tapa (= tapas). The world of Buddhas (? ಶೈವ್ಯ Mr. 485).

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ bauddha-dharma. The religion of Buddha (B. 4, 213).

ಬೌದ್ಧಮಾರ್ಗ bauddha-mârga. The Buddhistic (Jaina) ways or customs (Bp. 50, 60).

ಬ್ಯಗ್ರ byagra. = ವ್ಯಗ್ರ. (Bp. 22, 15).

ಬ್ಯಸನ byasana. = ವ್ಯಸನ. (Bp. 22, 26; 44, 64).

ಬ್ಯಾ byâ. (= ಬೇ 2). The cry of a goat (S. Mhr.; *cf.* ಬೆಳ್ಕರಿಸು, ಮೇ 3). — ಬ್ಯಾ ಆ ಆ. The bleat of a sheep (S. Mhr.).

ಬ್ಯಾಕುಳ byâkula. = ವ್ಯಾಕುಲ. (Bp. 41, 16).

ಬ್ಯಾಕುಳಿತ byâkulita. = ವ್ಯಾಕುಲಿತ. (Bp. 58, 60).

ಬ್ಯಾಲ byâla. = ವ್ಯಾಲ. (Bp. 59, 33).

ಬ್ರಜ braja. = ವ್ರಜ. (Ch. v. 307). See ವಿ-.

ಬ್ರಾಣ brâṇa. = ಘ್ರಾಣ. (Bp. 60, 28).

ಬ್ರತ brata. = ವ್ರತ. (Nn. 82; Bp. 44, 23; 60, 28; see ವ್ರತ-). — ಬ್ರತಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who violates any religious vow (Bp. 45, 20).

ಬ್ರತಿ brati. = ವ್ರತಿ. ಬ್ರತಿಗಳ ಕೋಟು (ಆಕಾಫ); ಬ್ರತಿಗಳ ಆಸನಗಳ (ವೈಷ್ಣವ Hild.).

ಬ್ರತೆ bratè. = ವ್ರತ. See ನಿತ್ಯ-.

ಬ್ರಧ್ನ bradhna. Reddish yellow, bay, fallow. 2, *the sun.* 3, = ಬುಡ್ಡ, the root of tree. 4, the body. 5, *one of Śiva's attendants;* Śiva. See ವೀರ-.

ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ brahaspati. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ. (My.; B. 5, 174).

ಬ್ರಹ್ಮ brahma. = ಬರಮು, ಬಮುಗ, ಬೊಮ್ಮ, ಬೊಮ್ಮಗ. A vedic text or mantra. 2, *the vêdas* (ವೇದ, ಚತುರ್ವೇದ Nn. 79; ವೇದ Mr. 502). 3, the aggregate of the śâstras (ಆಗಮು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಗಮಾಗಳು 79). 4, *religious knowledge* (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 79). 5, good, pure conduct (ಚಾರಿತ್ರ, ಪುಣ್ಯವುಳ ಚರಿತ್ರ 79). 6, that which is very graceful, pleasant, serene (ಸುಲಲಿತ, ನಿರ್ಮಲತೆ 79). 7, *liberation from mundane existence or further transmigration* (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 79). 8, *the practice of austerity or penance.* 9, food (ಒದನ, ಅನ್ನ 79). 10, *the impersonal essence and source of all being, the substratum of the world* (ವಸ್ತು 502). 11, the soul of the universe (ಅಧ್ಯಾತ್ಮವ 502, neuter, ಬ್ರಹ್ಮವು; *cf.* No. 15).—(from here *masculine,* ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮನು): 12, *a Brâhmaṇa* (ವಿಪ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ 79; ದ್ವಿಜ 502). 13, *Brahmâ, the personal deity, the first deity of the Hindu triad,* the creator (ಆಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು 79; ಆಜ 502; Bp. 54, 64). 14, a man who knows the highest truth (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ, ಪರಮಾರ್ಥದ ಬಲ್ಲಾತನು 79). 15, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು, ಆತ್ಮನು 79; *cf.* No. 11). 16, the chief or best (ಮುಖ್ಯನು 79). 17, Vishṇu, Kṛishṇa (ತ್ರಿಕಾಂಡಿಕಾನ್ತ, ಕೃಷ್ಣನು 79). — ಬ್ರಹ್ಮ. = ಬ್ರಹ್ಮಾ (Ch. p. 96 in two MSS.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಟಿ. = ಬಮ್ಮಗಣ್ಟಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಟು. The peculiar knot made by Vaishṇavas in joining the two ends of the sacrificial thread (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ದಿ. = ಬ್ರಹ್ಮಪಣ್ಟಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಟು. -ಕವ್ಟು. The fastening together of the ends of a a dûtra, etc. by sewing, after having severed the worn out back part (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾ. The metrical foot - - (Ch.).

ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ brahma-kaṅkaṇa. A kind of lute. See Nr. s. ದಾಮೋಸು.

ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ brahma-kalpa. The age of Brahmâ. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-kaivarta-purâṇa. = ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76; Vivêkachintâmaṇi 1, 17; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಗಣ brahma-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ brahma-charya. Religious studentship, the condition of a young Brâhmaṇa in the first period of his life. 2, *religious self-restraint, abstinence, chastity.* 3, a religious student. ಇಂದ್ರಿಯದ ನಿಗ್ರಹಿನೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೀಸ್ಕ (Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ brahma-châri. A Brâhmaṇa who practises chastity, especially *a religious student or young Brâhmaṇa in the first period of his life, from the time of his investiture with the sacrificial thread till he marries and becomes a householder.*

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ brahma-jñâna. Knowledge of the soul of the universe. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ brahma-jñâni. One who possesses the knowledge of the universal soul. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ brahmaṇya. *Fit for a Brâhmaṇa.* 2, *the Indian mulberry tree, Morus indica* (see Si. 131). 3, the grass Saccharum munja Roxb.

ಬ್ರಹ್ಮತಿ brahmati. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮವತ್ಯೆ. (Bp. 54, 39).

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸು brahma-têjas. The glory or lustre supposed to surround a Brâhmaṇa; the glory or power of Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ brahmatya. = ಬ್ರಹ್ಮತಿ.

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯಕಾರಿ brahmatya-kâri. The murderer of a Brâhmaṇa (Bp. 40, 55).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ brahmatva. The office of a Brâhmaṇa or chief priest;—the state or condition of a Brâhmaṇa, brahmanhood. 2, *identification with, or the state of, Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ brahma-daṇḍi. A thistle growing on roadsides, Echinops echinatus D. C. (Z.; My.).

ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ brahma-darbhè. *Bishop's weed, Ligusticum ajowan* Roxb. (see ಓಮು and ಯವಾನಿ).

ಬ್ರಹ್ಮದಾರು brahma-dâru. *The Indian mulberry tree, Morus indica.* 2, the tree Ficus religiosa Lin. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಪಣ್ಡಿತ brahma-paṇḍita. N. (Bp. 56, 42).

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ brahma-putra. N. of a river. 2, *a kind of vegetable poison.*

ಬ್ರಹ್ಮಪುರ brahma-pura. The town of Berhampore (B. 3, 21).

ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ brahma-puri. A city the inhabitants of which are Brâhmaṇas (Bp. 56, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು brahma-bandhu. *A contemptible Brâhmaṇa;* a Brâhmaṇa only in name (ದ್ವಿಜಾಧಮ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು brahma-bindu. *A drop of saliva sputtered while reciting the vêda.*

ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ brahma-bruva. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ. (ಬಾರದನೆನೆ ತಪ್ಪ ಬಾತಿಯಂ ತೋಪಾ' ಬಾವ್ವಂ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯ brahma-bhûya. *The becoming Brahma, identification or identity with Brahma, absorption into Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಮೇಢಿ brahma-mêḍhi. (ಕಾಕೋಷ್ಮಮಜ್ಜುರಕೆ, ಛಲ್ಲಿ, etc., ಕಳ್ಳಿ ಪೈತ್ರಿ, ಕಾಸಿಮೇಢಿ Si. 137).

ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ brahma-yajña. *The recital of vedic texts.*

ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರ brahma-randhra. A suture or aperture in the crown of the head and through which the soul is said to escape on death. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮರಶ್ಮಿ brahma-raśmi. The rays of light, or splendor, of Brâhmaṇas (Bh. 1, 10, 2).

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ brahma-râkshasa. A kind of evil demon, a fiend of the Brâhmaṇas, the ghost of a Brâhmaṇa who in his lifetime indulged a haughty and disdainful spirit. (J. 16, 23. 28. 29; My.). ಅರಿಲೇ ದುರಾ ಕೋವದೆಸ್ಕ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ಕೋವದೆಸ್ಕ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ brahma-lôka. The world, or heaven, of Brahmâ. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ತ brahma-vanta. A possessor of religious learning: a Brâhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ brahma-varchasa. Divine splendor or glory: *eminence resulting from the study and observance of the*

rêdas. 2, a man possessing that eminence (ಆಚಾರಮಾರ್ಗ ತಪ್ಪುವನಲ್ಲವೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತನ brahma-vartana. The profession or conduct of Brâhmaṇas (Bp. 55, 42).

ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ brahma-vidyĕ. Knowledge of Brahma: the vêda and vêdânta (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೀಣೆ brahma-vîṇĕ. A sort of lute (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ brahma-vṛiksha. *The tree Butea frondosa* Roxb. (ಪರಾಶ, ಮುತ್ತುಗ Mr. 115). ಆಷ್ಟಶಾಖಾಸಮನ್ವಿತ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷಂ (ಜೋಧ್ಯ, ತಪಸ, ಪುಗ, ಕೃಮುಖ Nr.).

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-vaivarta-purâṇa. = ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತಪುರಾಣ. N. of a Purâṇa, containing prayers and invocations addressed to Krishṇa, descriptions of Vṛindâvana, etc., with tedious narratives about Krishṇa and his love for the gôpîs and Râdhâ.

ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಽಸ್ತ್ರ brahma-śiras-astra. N. of a mythical weapon. (Śiv. 5, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಶೌಚ brahma-śauĉa. An unnecessarily dilatory procedure in making ablutions after easing nature (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ brahma-sâyujya. *Intimate union or identification with Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸು brahma-su. ಬ್ರಹ್ಮಸೂ. Brahmâ's son: Kâma. 2, *Aniruddha, the son of Kâma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ brahma-sûtra. *The sacrificial thread.* 2, the vêdânta sûtras.

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ brahma-sva. Property (money, lands, etc.) belonging to Brâhmaṇas. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತಿ brahma-hati. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 20, 2).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ brahma-hatya. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 7, 14; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ brahma-hatyĕ. = ಮೊಮ್ಮೈತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮೈತಿ. Killing a Brâhmaṇa (Sk.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ brahma-aṅjali. *Joining the hollowed hands together while repeating the vêda, in token of homage.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ brahmâṇi. *The śakti or personified female energy of Brahmâ, the wife of Brahmâ.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ brahma-aṇḍa. = ಮೊಮ್ಮಾಣ್ಡ. The egg of Brahmâ: the universe. (Bp. 2, 15; J. 13, 47). ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾದಷ್ಟಾದ್ದು ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). 2, a great quantity, excess (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾಯಿಸಿದ. (ಉಮಮಪ್ಪುರ, etc., ಆತ್ತಿಮುರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಅಂಒರ Sl. 126).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಘಟ brahmâṇḍa-ghaṭa. The universe looked upon as a large earthen jar (J. 4, 18).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ brahmâṇḍa-purâṇa. N. of a Purâṇa, containing an account of the egg of Brahmâ and the future kalpas. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ brahma-ânanda. Joy in Brahma, rapture of absorption in Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಿಕೆ brahma-âmlikĕ. The monkey-bread tree, Adansonia digitata L. (St. & Pl.).

ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣ brahma-arpaṇa. Recitation of a mantra at the end of a śrâddha, dedicating all its ceremonies to Brahma (My.). ಮುಪ್ಪು ಮುಪ್ಪಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣವೇ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಸನ brahma-âsana. *A particular posture suited to devout religious meditation.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ brahma-astra. = ಮೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ. N. of a fabled weapon which deals infallible destruction. (J. 13, 16; 18, 6). 2, a particular kind of incantation. ಗುಬ್ಬೀ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಿ brahmi. = ಮೊಮ್ಮಿ. Vishṇu. 2, the plant Aloe perfoliata (? ಮುಸ್ಸಿ, ಸ್ಮರಣೆ Mr. 130, one MS. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, another one ಸ್ಮರಣೆ; in Sk. ಬ್ರಹ್ಮಿ is "a kind of vegetable", and "the plant Clerodendrum siphonanthus").

ಬ್ರಹ್ಮೀತಿ brahmîti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (My.). 2, one who has killed a Brâhmaṇa (My.). ಬ್ರಹ್ಮೀತಿ ದೂತುವವರು ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೆ ಶಾಕ್ಯಾಹೇ? — ಒಡಲುರಿಯೊಪ್ಪು ಕವೆ, ಬ್ರಹ್ಮೀತೀ ಕಾಲಿದ್ದು ಕವೆ. — ಕೋಪ ತಾಪ ತಪ್ಪು, ತಾಪ ಬ್ರಹ್ಮೀತೀ ಪಪ್ಪು (Prv.). See Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಬ್ರಹ್ಮೀತಿಗಾರ brahmîti-gâra. A man who kills or has killed a Brâhmaṇa (My.; see Prv. s. ಆಗಾಪ್ಪಗಾರ).

ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ brahma-îśvara. A form of Śiva (Bp. 43, 45; 50, 19; 54, 64).

ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ brahma-upadêśa. Instruction in, or communication of, mantras (J. 5, 30), especially of the gâyatrî (My.).

ಬ್ರಾತ brâta. = ವ್ರತ. (Bp. 34, 6; 52, 46).

ಬ್ರಾಂದಿ brândi. Brandy (Sl. 348; My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ brâhma. *Relating to Brahma or Brahmâ.* 2, brahmanical. 3, a Brâhmaṇa (Mr. 254; My.; see ಪೆಬ್ಬಮ ದುರಾಣಿಸು; Prv. s. ಬ್ರಹ್ಮೀತಿ). 4, a form of marriage, that in which the bride, duly adorned and furnished, is bestowed freely on the bridegroom. 5, *the part of the hand sacred to the vêda, situated at the root of the thumb.*

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ brâhmaṇa. = ಬಾರಮಾಣ, ಪಿರಾಮಾಣ. Brahmanical. 2, *a man who has vedic knowledge and acts according to it, a priest, a Brâhmaṇa* (Mr. 254; Bp. 55, 38). 3, that portion of the vêda which contains the sacrificial ritual together with legends and old stories (and to which the upanishads are attached). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಕೆ ಕಳ್ಳೀಯು ದಾನವೇ? — ಕಂಡೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನದ್ದು ದಾನಮು, ಬೆಂಡೀ ಮೋದಿಯಿಸ ನದ್ದು ದಾನಮು. — ಜನಿವಾರ ದಾಕಿ ಕೆಣ್ಣಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಕೆ? (Prv.). See Sp. s. ಸಂಬಾಲು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ brâhmaṇatva. Brahmanhood, the state or condition of a Brâhmaṇa, the rank or dignity of a Brâhmaṇa. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ brâhmaṇa-bruva. = ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ. *Calling one's self a Brâhmaṇa, a Brâhmaṇa only in name, a Brâhmaṇa by birth but not by attention to his duties.* See Hit. s. ಬಾರದ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕೆ brâhmaṇa-yashṭikĕ. *The shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿ brâhmaṇa-vṛitti. The conduct or practice of Brâhmaṇas (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥ brâhmaṇa-artha. The dinner at a śrâddha (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ brâhmaṇi. A woman of the brahmanical caste. (My.). 2, *the shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ brâhmaṇikĕ. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ. (My.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಮೀಸ್ಸ ಕೆಯ್ಯುವು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಉಪಹ್ಯ Hit.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ brâhmaṇya. The state or rank or business of a Brâhmaṇa, the dignity of a Brâhmaṇa, brahmanhood. 2, *a multitude or assembly or congregation of Brâhmaṇas.* See Bp. 55, 39. 41.

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ brâhmi. *The śakti or personified energy of Brahmâ.* 2, *Sarasvati, Brahmâ's wife.* 3, *the moon-plant, Asclepias acida* Roxb. (see Si. 156). 4, the shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. 5, Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ-

ಬ್ರಾಹ್ಮಿಮುಹೂರ್ತ brâhmi-muhûrta. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ brâhmya. = ಬ್ರಾಹ್ಮ. 2, = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ (Bp. 3, 62. 71).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಪುರಾಣ brâhmya-purâṇa. N. of a Purâṇa, revealed by Brahmâ to Daksha, for the promotion of the worship of Krishṇa. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ brâhmya-muhûrta. The hour preceding sun-rise, dawn.

ಬ್ರುವ bruva. Saying, speaking; calling one's self by a name without any real title to it. See ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-.

ಬ್ರೈಹೇಯ braihêya. = ಬ್ರೈಹೇಯ. (Cpr. 1, 89).

ಭ್ BH

ಭ್ bh. The forty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23). In Kannaḍa it is used only in a few imitative sounds, *e. g.* in ಭೀರೆಕೆ (22); it appears in a few Tadbhavas, and in a few other words together with ಾ (24).

ಭ bha. The letter ಭ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಭ bha. Shining; appearing; likeness, resemblance, see ತಪ್ತ-, ಸಿ-. 2, *a star* (Mr. 37). 3, N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 363). 4, the number 4 (Mr. 349). 5, the number 27.

ಭಂ bham. = ಭು, etc. (My.).

ಭಕಾರ bha-kâra. The letter or syllable ಭ (Śmd. 11).

ಭಕುತಿ bhakuti. = ಬಕುತಿ. Tbh. of ಭಕ್ತಿ (Śmd. 336 Mdb.). — ಭಕುತಿ ಸಿಕುತಿ relt. (Bp. 60, 21).

ಭಕ್ತ bhakta. = ಬಕುತ, ಬಗುತ. Assigned, allotted, apportioned, distributed;—shared, divided;—occupied with; —attached to, devoted to. 2, a man devoted to, a follower of, a worshipper, a votary (Bp. 22, 46; 38, 63; 53, 20. 68; 55, 21; 57, 66). Feminines ಭಕ್ತೆ (Bp. 40, 9; 48, 27; 57, 7. 56. 66; Rây. 13, after 95), ಭಕ್ತಳು (My.). ಭಕ್ತಪಾಪ ದಗೆ ಬಕ್ಕಂ ಸಿಕ್ಕದೇ?—ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಶಕ್ತಿ (Prvs.). 3, dressed, cooked; *boiled rice;* food; a meal.

ಭಕ್ತತನ bhaktatana. The state of being a votary, devotedness (Bp. 3, 61).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲ bhakta-vatsala. Kind to worshippers, etc. (J. 11, 36).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲತೆ bhakta-vatsalatê. Kindness shown to worshippers, etc. (Śâv. 4, 70).

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ bhakta-sikṭha. *A mouthful of rice kneaded into a ball.*

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ bhakta-sikṭhaka. = ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ. *A lump or boiled rice, etc.* See ಅಗುಳು.

ಭಕ್ತಿ bhakti. = ಬಕುತಿ, ಭಕುತಿ. Allotment, partition, division, separation; separating into; division, share; the being a part of, belonging to. 2, *devotion, devotedness, attachment, loyalty, loving faith;* love, affection, fondness for; reverence, homage, worship (ಕೇರಿದು ಲೆ. I, 75, o. r. ಕೇರಿ ದು; Bp. 57, 65; 60, 47). ಭಕ್ತಿಯಿಟ್ಟ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿಟ್ಟ ಉಕ್ತಿ (Prv.). See Prv. s. ಭಯ.

ಭಕ್ತಿಕ bhaktika. Relating to worship or devotion (Bp. 5, 7).

ಭಕ್ತಿತ್ರಯ bhakti-traya. Devotion to guru, liṅga and jaṅgama (Bp. 6, 9; 21, 2; 36, 3; 39, 71; 61, 70).

ಭಕ್ತಿದೀಪಕ bhakti-dîpaka. A lamp of devotion (Bp. 8, 17).

ಭಕ್ತಿಭಾವ bhakti-bhâva. A devoted mind (Śâv. 4, 101).

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ bhakti-mârga. The way of loving faith, etc. (Bp. 47, 56; My.).

ಭಕ್ತಿರಸ bhakti-rasa. Sense of devotion, feeling of loving faith (ನವರೀಯ Nn. 124; My.).

ಭಕ್ತಿವಂತ bhakti-vanta. A man who possesses devotion, loving faith, or loyalty; a pious, religious man (My.).

ಭಕ್ತಿವಾಸನೆ bhakti-vâsanê. Knowledge of former devotion derived from memory (Bp. 50, 63; 61, 80; My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನ bhakti-vihîna. = ಭಕ್ತಿಹೀನ. (My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತಿಕೆ bhakti-vihînatikê. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (Bp. 60, 57).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತೆ bhakti-vihînatê. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (My.).

ಭಕ್ತಿಶಕ್ತಿ bhakti-śakti. The power of devotion (Bp. 58, 14).

ಭಕ್ತಿಹೀನ bhakti-hîna. Lacking in, or devoid of, devotion, piety, etc.;—a man lacking in devotion, etc. (Bp. 3, 82; 50, 64; 53, 20; My.). Feminines ಭಕ್ತಿಹೀನೆ, ಭಕ್ತಿಹೀನಳು (My.).

ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ bhakti-hînatê. The state of being without devotion, etc. (Bp. 36, 16; My.).

ಭಕ್ಷ bhaksha. = ಬಕ್ಷ, ಮೆಕ್ಷ. Eating; drinking; a man who eats, etc.;—an eatable, especially one that has been seasoned in ghee (ಹುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತಾಳಿಸಿದದೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷವೆನಿಸಿಕ್ಕು Mr. 216); food; drink, beverage. See ಸದಶ-. ಭಕ್ಷವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಸಾಕು.—ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬಡ್ಡೀಜೇ?—ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ಪೈಪ್ಪದಾಗೆ ಶಕ್ಷ, ಪಾಲಾಯರೂ ಆಪ್ಪದಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಕ bhakshaka. Eating, an eater, one who feeds or lives upon;—*voracious, gluttonous.* See ತೀರ್ಥಾಳ.

ಭಕ್ಷಕಾರಿ bhaksha-kâri. A glutton (ತೀರ್ಥಾಳ Mr. 231).

ಭಕ್ಷಣ bhakshaṇa. = ಮೆಕ್ಷಣ. *Eating.* 2, an eatable, especially a sweetmeat (My.). 3, a drinking vessel.

ಭಕ್ಷಣೆ bhakshaṇê. = ಭಕ್ಷಣ. ಪಾಕ್ಷಣ್ಯವಪ್ಪನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮೋಜದೆ ಭಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕಜೇ?—ಭಕ್ಷಕ್ಕಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಳವಿಮೆ ತಾಳ್ಳ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಿತ bhakshita. *Eaten, devoured;*—food. (Bp. 61, 93).

ಭಕ್ಷಿಸು bhakshisu. To eat; to devour (Bp. 25, 16; 43, 69; My.).

ಭಕ್ಷ್ಯ bhakshya. Eatable, edible; an eatable, food, a cake, etc. (Bh. 1, 10, 24. 25; J. 6, 44). 2, water.

ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ bhakshya-kâra. *A baker.*

ಭಗ bhaga. *The sun* (ತಪನ, ಸೂರ್ಯ Nn. 52; ಸೂರ್ಯ Mr. 515). 2, fate, destiny (ಉಪಲಬ್ಧಿ Nn. 52, o. r. ಉಪಲಬ್ಧಮು); —*good fortune, happy lot, prosperity, affluence* (ಐಶ್ವರ್ಯ 52; 515). 3, *dignity, majesty, excellence* (ತೇಜ 515); *glory, fame* (ಕೀರ್ತಿ 52; ಯಶ 515). 4, *strength, vigour* (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 52; ವೀರ್ಯ 515). 5, magnanimity (? ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ 52; 515). 6, *effort, energy.* 7, radiance, splendour (ತೇಜಸ್ 52; ಭಗ 515). 8, *love, affection.* 9, purity (ಪವಿತ್ರ, ಶುದ್ಧಮುದ್ರೆ 52). 10, knowledge (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 52; ಜ್ಞಾನ 515). 11, law, religion, etc. (ಧರ್ಮ, ಸುಧರ್ಮ 52; ಧರ್ಮ 515). 12, freedom from worldly passion (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 52; ವೈರಾಗ್ಯ 515). 13, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 52; ಯೋಗಿ 515). 14, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ 52; 515). 15, *the female organs of generation* (ಯೋನಿ 52; 515). 16, prayer, etc. (ಜಪ, ಸ್ತೋತ್ರ 52). 17, that which is about to become (ಭವಿ ತವ್ಯ 52). 18, a deity (ಸೀತಾರಾಮ, ವೇದವತಿ 52).

ಭಗಗಣ bha-gaṇa. *The whole multitude of stars or constellations* (ತ್ರಿಜ, ನಕ್ಷತ್ರಗಣ Nn. 36; ನಕ್ಷತ್ರಗಣ 40; ವಿಷ್ಣ Śm. 99); *the zodiac.* 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭಗದತ್ತ bhaga-datta. N. of a prince (Śmd. 208; Bh. 7, 4 sum.).

ಭಗಂದರ bhaga-n-dara. = ಭಗೀಕ್ಷ್ಯ. *A disease in which fistulae and ulcerous holes form in the private parts* (Mhr.). ಬಾಯಿಸ್ಪರ್ಶ (by touch with the mouth) ಬಸ್ಸು ಭಗಂದರ (Prv.). 2, N. of a rishi.

ಭಗವತ್ bhaga-vat. Possessing fortune; glorious; *venerable;*—the revered one, a deity; *a Buddha; a Jina;* Śiva; Vishṇu, Kṛishṇa.

ಭಗವತಿ bhaga-vati. *Durgâ or Pârvati.* 2, Lakshmî.

ಭಗವದ್ಗೀತೆ bhagavat-gîtê. Kṛishṇa's song, N. of an episode in the Mahâbhârata. (My.).

ಭಗವಂತ bhaga-vanta. Tbh. of ಭಗವತ್. A venerable man;—a god;—a common N. (B. 5, 132. 134; My.).

ಭಗವಾನ್ bhaga-vân. Masculine form of ಭಗವತ್. A venerable man, etc.;—the rishi Bharadvâja (Mr. 257).

ಭಗಿನಿ bhagini. The happy or fortunate one: *a sister.* 2, a woman in general.

ಭಗಿನಿಜ bhagini-ja. (ಭಗಿನೀಜ). A sister's son (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಸೋದರಳಿಯ Mr. 314).

ಭಗಿನೀಪತಿ bhagini-pati. *A sister's husband.*

ಭಗೀರಥ bhagîratha. N. of a king of Ayôdhyâ who brought down the Ganges (ಭಾಗೀರಥಿ) from heaven to earth, etc. (J. 4, 28). ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತಪ್ಪ; ನಗರವನ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗರ ಕಳ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಭಗೇಂದ್ರ bhagêndra. Tbh. of ಭಗವದ್ರ. (C.).

ಭಗ್ಗನೆ bhagganê. = ಪಕ್ಕನೆ. (ಅಳಿಕ, ಒಮ್ಮಿಲ್ಲಿಗೆ ಮ್ಮೆ G.).

ಭಗ್ನ bhagna. Broken;—routed, defeated;—impaired, destroyed;—disheartened, disappointed (ದುಗ್ಗ, ಛಿನ್ನ, ಕೆಟ್ಟು ದು Mr. 448). ನಗ್ನವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.).

ಭಗ್ನಪ್ರಾರ್ಥನ bhagna-prârthana. One whose prayer has been fruitless or in vain (Ôpr. 5, after 101).

ಭಗ್ನಮನಸು bhagna-manasu. A broken heart: discouragement, disappointment (My.).

ಭಗ್ನಮಾನಸ bhagna-mânasa. Broken-hearted: discouraged, disappointed (My.).

ಭಗ್ನಶೃಂಗ bhagna-śṛiṅga. *Having broken horns.*

ಭಂಗ bhaṅga. = ಬಂಗ, (ಬಸ್ಸ). *Breaking,* dividing, splitting, etc. 2, a break, a breach;—a chasm, a fissure, a division;—a fragment;—breaking to pieces, taking to pieces, separation, analysis. 3, falling to pieces, *fall, downfall, ruin, destruction.* 4, *defeat, overthrow, discomfiture;* —distress, trouble (My.). 5, disappointment. 6, humiliation. 7, flight. 8, bowing, bending, stretching, knitting (the brow); a bend (ಕೊಂಕು Nn. 132, o. r. ಭಗ್ನ), a fold (of a garment). 9, a wave (ತೆರೆ, ತೆರವೆ Mr. 406; J. 6, 2). 10, falsehood, deceit, fraud. See ಅ-. — ಭಂಗ ಮಾಡು. To ruin, to defeat, etc. (My.). — ಭಂಗ ಪಡು. To be ruined, defeated, troubled, disappointed, or humiliated (My.). See Prv. s. ಭ್ರಷ್ಟರು. — ಭಂಗವಾಯ್ತು. = ಭಂಗ ಪಡು. (Bp. 51, 83). ತುಂಗಭದ್ರಗೆ ಮುಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗವೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ? (Prv.). ಪಂಗನವರುಣಿಗೆ ಇಂಗವನ ಗುಣ ತೀಸು; ಭಂಗಾಯ್ದುದ್ದು ಬಿಸಿಯುಸಿರ್ಗಳಲು ತಂಗಳಾದ ತೀಸು (Bp.). — ಭಂಗ ಮಾಡು. = ಭಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). See Nr. s. ಪಡಿಸು. — ಭಂಗವಟ್ಟದು. -ಆ-ಪಡು. = ಭಂಗವಾಯ್ತು. (Bp. 18, 22; 51, 73; 54, 11).

ಭಂಗಶ್ಲೇಷ bhaṅga-ślêsha. = ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ. A kind of pun in rhetorical diction caused by means of words, letters, or cases (Kâvy. III, 3, B, 147. 162).

ಭಂಗಾರ bhaṅgâra. (Śmd. 24). = ಬಂಗಾರ, etc. (ಸುವರ್ಣ, ಹೈರಣ್ಯ Nn. 44). ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಭಂಗಾರಂ (ತೀರ್ Śmd. l).

ಭಂಗಿ bhaṅgi. = ಬಂಗಿ 1, q. v. Breaking, fracture;—bending, incurvation; undulation;—a wave;—a crooked path;—circumlocution;—irony, wit, repartee;—mere appearance or semblance: *pretext, trick, fraud* (Râm. 1, 5, 20; Bh. 1, 7, 41; J. 5, 60);—*a way, a manner, a kind, a mode, a shape* (ಪರಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ Hlâ. MS.; ಭಕ್ತಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ Mr. 445; see ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ; Kâvy. 1, 5, 45).

ಭಂಗಿತ bhaṅgita. = ಭಗ್ನ. See Bp. 50, 77; ಮುರಿದ, ಮಿ-

ಭಂಗಿಸು bhaṅgisu. (Śmd. 63. 92). To break (v. t.), to ruin, to destroy, etc. (Bp. 18, 53; 22, 14; 54, 36; J. 7, 37. 53; 8, 45; 10, 11).

ಭಂಗುರ bhaṅgura. Apt to break, fragile: frail, transitory: changeful, variable. 2, *crooked, bent;* a bend; curved, curled;—fraudulent, crafty, dishonest. See Kâvy. V. 950; Ôpr. 5, after 39; Bp. 40, 59; ಮು-

ಭಂಗೆ bhaṅgê. = ಬಂಗಿ 2. *The common hemp plant, Cannabis sativa* Lin.

ಭಂಗ್ಯ bhaṅgya. *A field of hemp.*

ಭಜಕ bhajaka. A worshipper, a votary. (My.). ಭಗವ (one is a worshipper) ಪೈಕಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ (Śi. 55).

ಭಜನ bhajana. Dividing, sharing (see ವಿ-); division (also in arithmetic, My.). 2, serving, adoring, adoration, worship, devotion;—the act of waiting or attending upon;—repeating the name or names of a god as an act of worship (Mhr.; My.).

ಭಜನೆ bhajanê. = ಭಜನ. (Bp. 40, 36; 50, 48; 60, 38; My.). See Prv. s. ಭೋಜನ.

ಭಜಿಯಿಸು bhajiyisu. = ಭಜಿಸು. (Śiv. 4, 117).

ಭಜಿಸು bhajisu. To adore, to worship, etc. (Bp. 1, 30; 3, 31; 6 sum.; 24, 77; 41 sum.; 41, 26; 43, 78; 47, 4; 50,

54; 52, 25; 54, 60; 58, 23; 60, 51; 61, 52. 67; J. 1, 11; 2, 19; 8, 41; 15, 23; My.). 2, to repeat the name or names of a god as an act of worship (My.). — ಭಜಿಸು ಭಜಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಭಂಜಕ bhañjaka. One who breaks or destroys (My.); what breaks or destroys.

ಭಂಜನ bhañjana. The act of breaking or destroying (ಪರ್ವತ, ಸುಮನ Mr. 48); routing; removing, dispelling; — paining, afflicting; — checking, arresting. See ಕ್ರ.

ಭಂಜನೆ bhañjanĕ. = ಭಂಜನ. (J. 13, 29).

ಭಂಜಿಕೆ bhañjikĕ. Breaking. See ಪಾಲು. 2, = ಪಾಲುಭಂಜಿಕೆ, a wooden puppet, a doll, in ಅಳ್ಳಿಪಿಂದು ಭಂಜಿಕೆ (J. 10, 11).

ಭಂಜಿತ bhañjita. (= ಭಗ್ನ). Broken, etc. (J. 5, 25).

ಭಂಜಿಸು bhañjisu. To break (v. t.); to discomfit, to humiliate, to dishonour (ಆದಿಮೂಲ Śmd. Dh.). See Śmd. 244; Grj. 2, after 106; Bp. 28, 26; 36, 43; 51, 60; 56, 22.

ಭಟ bhaṭa. = ಬಿರು 1 No. 1, ಬಣ್ಣ 2, etc. *A warrior, a soldier:* a valiant man, a hero (ಶೂರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಕಲಿ, ವೀರ Mr. 230). ಸಣಸುವ ಭಟರಾ? (Śmd. 177). 2, *a man of a barbarous tribe* (see Hlâ. s. ಜೀವ 1).

ಭಟಗರ್ಜನೆ bhaṭa-garjanĕ. The roaring or battle-cry of warriors (ಮೊನ್ಮೆ Bhn. 44).

ಭಟಾಗ್ರಣಿ bhaṭa-agraṇi. A chief or leader of warriors, a hero (ಧೀರ, ವೀರಧೀ Nn. 5).

ಭಟಿತ್ರ bhaṭitra. *Roasted on a spit.*

ಭಟ್ಟ bhaṭṭa. = ಬಿರು 1 No. 2, ಬಟ್ಟ 2. Any learned man (Brâhmaṇa), doctor or philosopher, used also as a title (My.); — best, excellent. 2, a hereditary panegyrist, a bard, an encomiast.

ಭಟ್ಟಾರಕ bhaṭṭâraka. *Venerable, respectable;* a noble lord, a great and learned man; a sage (Ćpr. 1, 35; Abh. P. 16, after 39).

ಭಟ್ಟಿ bhaṭṭi. N. of an author. (My.).

ಭಟ್ಟಿನಿ bhaṭṭini. *A woman of high rank, a queen, but not the consecrated one.*

ಭಣಿತ bhaṇita. = ಬಣಿತ. Sounded, uttered, spoken, said; called, named; talking, talk, conversation.

ಭಣಿತಿ bhaṇiti. = ಭಣಿತ. Speech, talking, talk, discourse. (R.).

ಭಣ್ಟಾಕಿ bhaṇṭâki. (also ಭಣ್ಟಾಕೆ). *The egg-plant, Solanum melongena* Lin. (see ಬದನೆ).

ಭಣ್ಡ bhaṇḍa. 1. = ಬಣ್ಣ 3. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. See ಭಣ್ಡಾರ. ಪೈತ ದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಭಣ್ಡ (ಆಚಾರ, ತರವಾಯ್ Nr.).

ಭಣ್ಡ bhaṇḍa. 2. = ಬಣ್ಣ 4. A jester, a buffoon, an actor, a mime, a mimic. 2, N. of a particular mixed caste.

ಭಣ್ಡನ bhaṇḍana. = ಬಣ್ಣನ. Armour, mail. 2, war, battle. 3, evil, wickedness, mischief.

ಭಣ್ಡಾರ bhaṇḍa1-âra1. = ಬಣ್ಣಾರ. Tbh. of ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ (Śmd. 383. 24; ಕೋಟಿ Nr.; ಅರಿ, ಕೋಟಿ Nn. 10; ಕೋಟಿ 52; ಗಣಿ, ಕೋಟಿ 104; ಕೋಟಿಗೃಹ Kk. 47; ಕೋಟಿದ ಗೃಹ Śm. 37; ಕೋಟಿ Mr. 518; ಧಾನ್ಯರ Nn. 133; Mhr.; see Bp. 31, 11; 42, 13; Ć. Bp. 47, 40; Bh. 1, 8, 64; 2, 4, 9; J. 3, 26; 4, 67; ಮೂರನೆ ಕ.). ಧನಧಾನ್ಯಂ ಪೇರೆ ಭಣ್ಡಾರಮೆಲ್ ನಡಿಪಂ ಭಾಗ್ಯದ ಕರ್ತನಲ್ಲಂ! (Śi. 96).

ಭಣ್ಡಾರಿ bhaṇḍâri. = ಬಣ್ಣಾರಿ. The overseer of a store-house; a treasurer (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ; Bp. 3, 86; 5, 18; 22, 59; 27, 77; 30, 5; 35, 8; 57, 88. 90; 59, 29; 60, 2. 62).

ಭಣ್ಡಾರಿಗ bhaṇḍâriga. = ಭಣ್ಡಾರಿ. (Ćpr. 7, after 151).

ಭಣ್ಡಿ bhaṇḍi. *A climbing herb, yielding a red dye, Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡಿಲ bhaṇḍila. Fortunate, happy, prosperous, auspicious; — fortune, welfare. 2, a messenger. 3, an artizan. 4, *the tree Mimosa stipulata* (seeressa) Roxb. (see ಮಾಗ).

ಭಣ್ಡೀರ bhaṇḍîra. = ಭಣ್ಡಿಲ. See ಮಾಗ. (My. Amara).

ಭಣ್ಡೀರಿ bhaṇḍîri. *Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡೀಲ bhaṇḍîla. = ಭಣ್ಡೀರ. See ಮಾಗ. (My. Amara).

ಭತ್ತ bhatta. = ಬತ್ತ 1, etc.

ಭತ್ಸ್ bhatsa. The letter or syllable ಭ (Śmd. 368).

ಭದ್ರ bhadra. = ಬದ್ದರ. *Good, well, prosperous, happy, auspicious* (ಮಾಗಲ್ಯ, 3ದ Nn. 6; ಸುಮಂಗಲ, ಶುಭ 99). 2, *favourable, propitious, gracious, kind, friendly, good, excellent* (ಒಳ್ಳೆತು, ದೃಷ್ಟ Hlâ. MS.); excellence, greatness (ಅಲಂಕಾರ, ಗುರುತ್ವ 99). 3, *pleasant; lovely, beautiful.* 4, safeness; safe, secure; firm, strong, as a cloth, a rope (My.). 5, prosperity, happiness, welfare, good fortune, fortune. 6, *a bull, an ox* (ವೃಂಗದ, ಗೂಳಿ 99). 7, *a particular kind of elephant;* an elephant (ಮುಖೇಭ, ಆನೆ 99). 8, gold. 9, a cutting, a gap, a chasm (ಛೇದನ, ಕೃಪ್ತಿ 99). 10, N. 11, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ). ಭದ್ರಾ ಮಾಣಿದಡ್ಡಿ ನಿನ್ನೆ ಬಿಡುವಮಿಲ್ಲ (Prv.). 12, = ಭದ್ರಪೀಠ. (Bh. 1, 7, 17).

ಭದ್ರಕ bhadraka. Good; fine, handsome, beautiful. 2, N. of two vṛittas (Ch.).

ಭದ್ರಕಾಲಿ bhadra-kâli. ಭದ್ರಕಾಳಿ. The śakti or personified energy of Śiva: Pârvati, Durgâ (Ć. Bp. 32, 43; My.).

ಭದ್ರಕುಮ್ಭ bhadra-kumbha. *A (metal) jar filled with water from a holy place* (see Śi. 268).

ಭದ್ರಗಜ bhadra-gaja. A favourite royal elephant (J. 3, 4).

ಭದ್ರದಾಯಕ bhadra-dâyaka. The bestower of welfare: god (My.).

ಭದ್ರದಾರು bhadra-dâru. *A sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಭದ್ರಪದೆ bhadra-padĕ. N. of the third and fourth lunar asterisms (see ಪ್ರಾದ್ರಪದೆ).

ಭದ್ರಪರ್ಣಿ bhadra-parṇi. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಭದ್ರಪೀಠ bhadra-pīṭha. A splendid seat; a throne (ಸಿಂಹಾಸನ Mr. 262).

ಭದ್ರಬಲೆ bhadra-balĕ. *The shrub Paederia foetida* Lin.

ಭದ್ರಮಣಿ bhadra-maṇi. A beautiful precious stone (Râm. 1, 13, 6).

ಭದ್ರಮಣ್ಟಪ bhadra-maṇṭapa. A fine nuptial shed (My.; Bh. 1, 14, 1; J. 31, 14); a beautiful shed erected on other festive occasions (Rśv. 13, after 61).

ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ bhadra-mustaka. = ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ, q. v. *A kind of sedge, Cyperus hexastachyus* Rottl. (the root of the grass Cyperus pertenuis Roxb.) = ಗುಸ್ತೆ q. v.).

ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ bhadra-mustĕ. = ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ. (ಮುಸ್ತಕ, ಕುರುವಿಸ್ತ, ಜಲಜ Hlâ.; ಪೀಠವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ Śi. 162). ಕೆಮ್ಮು ಧಾಮೋ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ (ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, ಗುಸ್ತಿ, ಜೊಂಡಾನೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ 162).

ಭದ್ರಯವ bhadra-yava. *The seed of Wrightia antidysenterica* R. Br.

ಭದ್ರಶ್ರೀ bhadra-śrī. *The sandal tree;* sandalwood.

ಭದ್ರಾ bhadrâ. N. of the second, seventh and twelfth days (tithis) of the lunar fortnight. (My.).

ಭದ್ರಾಕರಣ bhadrâ-karaṇa. Making beautiful: *the act of shaving.* ಭದ್ರಾಕರಣ ಮಾಏ ಕೊಣ್ಣಿರೆ ಭವ್ಯವಾಪೀತೇ? (Prv.).

ಭದ್ರಾಕಾರ bhadra-âkâra. A beautiful form (J. 16, 5).

ಭದ್ರಾಕೃತಿ bhadra-âkṛiti. = ಭದ್ರಾಕಾರ. (J. 1, 3).

ಭದ್ರಾಕ್ಷ bhadra-akṣha. A particular seed of which beads are made. (My.).

ಭದ್ರಾಂಗಿ bhadra-aṅgi. A woman with a beautiful body (Grj. 3, after 91).

ಭದ್ರಾತಕ bhadrâtaka. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus (ಫಸ, ಗೇಳು Kn. 15; ಗೇಳು Mr. 138).

ಭದ್ರಾವತಿ bhadrâ-vati. ಭದ್ರಾವತೀ. N. of a town (J. 2, 34. 36). — ಭದ್ರಾವತೀಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Yauvanâśva, the king of Bhadrâvatî (J. 4, 56; 5, 4).

ಭದ್ರಾಶ್ವ bhadra-aśva. N. of a dvîpa, and of a varsha. (My.). 2, N. of persons.

ಭದ್ರಾಸನ bhadra-âsana. *A splendid seat; a throne.* (Grj. 4, 39; J. 16, 2). 2, a particular posture of a devotee while meditating.

ಭದ್ರಾಸ್ತರಣ bhadra-âstaraṇa. A beautiful carpet (Bh. 1, 8, 69).

ಭದ್ರಿಸು bhadrisu. To shave (ಮುಣ್ಣಸಕ್ಕಯ ಕೆಮ್ದ. Dh.).

ಭದ್ರೆ bhadrè. The seventh astrological division (karaṇa) of the day (My., = ವಿಷ್ಟಿ).

ಭಪ್ಪರೆ bhapparè. Well done! bravo! (ಭಾಷುರೆ, ಶಾಬಾಸು G., Ćb.; *cf.* ಧಾಪುರೆ).

ಭಯ bhaya. *Fear, alarm, dread, apprehension; dismay, fright, terror* (ಆಳಿಕೆ Ćt. I, 7; ಎಳಿಕೆ II, 19; ಆಳಲು, ಬೆಳಿಕೆ, ಅಡಿಪು Kk. 42; ಆಳ್ಚಿ, ಬೆಗಡು 83); danger, peril, risk, jeopardy. 2, one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). ಭಯವಿಷ್ಟ ಭಕ್ತೆ, ಭಯವಿಷ್ಟ ಯುಕ್ತೆ.—ಬತ್ತೆಲೆಯಿಷ್ಟವಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಭಯವಾಗಲಿ ಭಯವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವದ ಭಯವೇಕು ಮಾತ್ಯಾಸು?—ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ಭಯವಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕೊಡದು.—ಭಯವಿಷ್ಟವಾಗವ್ವು ಭಯವಿಷ್ಟವಾತೀತೇ?—ಭಯವಾವ್ವು ಭಯವಿಷ್ಟ ಉಯವಾತೀತೇ? (Prvs.). See ಆಳ್ಚಿಕೆಸು, ಆಗಿ, ಅಂಜು, ಆಳಲ್, ಆಳ್ಕೆಲ್, ಆಳ್ಚಿ, ಕೋಡು, ಜೀಱ್, ತಳ್ಳವಿ, ಬೆಳಿಕೆ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಚ್ಚಿಸು, ಬೆಮ್ಮ, ಬೆಳ್ಕಡ್, ಮುಣಿ, ಸುಗು; Prv. s. ಧ್ರಾಸ್ತಿ. — ಭಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To become afraid or alarmed (Bp. 18, 56; Dp. 59, 5; B. 5, 57). — ಭಯಂಗೊಳ್. -ಅ-ಕೊಳ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಆಗಿ, etc. Śk.; Śśv. 4, 7; J. 26, 63). ತಮ ತಮಗೆ ಭಯಂಗೊಣ್ಣರ್ (Śmd. 292). — ಭಯಂಗೊಳಿಸು. -ಅ-ಕೊಳಿಸು. To frighten, to alarm. ಮಧುಮಾಸಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆದ್ದು ಮೃಗಂಗಳಂ ಭಯಂಗೊಳಿಸಿದುವು (Śmd. 81). — ಭಯ ತಟ್ಟು. Fear to touch, strike or seize. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ತಟ್ಟಿತು (My.). — ಭಯ ಪಡಿಸು. = ಭಯಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಭಯ ಪಡು. To fear, to be alarmed (My.). ಬಲವಿದ್ದಲ್ಲು ಬಯಕಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ (Prv.). — ಭಯ ಬಡಿ. = ಭಯ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ಬಡಿಯಿತು (My.). — ಭಯ ಭಕ್ತಿ. Fear and devotion (Bp. 23, 27; 29, 24; 45, 14; 46, 46; 47, 59; B. 4, 143; C.). ಭಯಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವದ ಭಯವೇಕು ಮಾತ್ಯಾಸು? (Prv.). — ಭಯಮುಱ್. -ಉಱ್. Fear to arise (Ćpr. 5, 81). — ಭಯಮ್ಮಡು. -ಅ-ಪಡು. = ಭಯ ಪಡು. (Ćpr. 6, 39). — ಭಯಮ್ಮು ವಿ. -ಅ-ಪಡೆ. = ಭಯಗೊಳ್. (Rśv. 5, after 19). — ಭಯವಡಿಸ್. -ಅಸ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಆಗಿ, ಆಳ್ಚಿ, ಬಳ್ಚಿ, ಬೆಮರ್, ಸುಗು, ಸುರುಳ್ Śm. 40; Kk. 72). — ಭಯವೊಸ್ಸು. -ಒಸ್ಸು. = ಭಯ ಗೊಳ್. (Bp. 51, 63).

ಭಯಕಾಱ bhaya-kâṛa. = ಭಯಂಕರ. (ಡ್ಯಾಲ Kn. 74).

ಭಯಂಕರ bhaya-ṅ-kara. Fear-causing, terrifying; *fearful, formidable, terrible.*

ಭಯಂಕರತನ bhayaṅkaratana. The state of being formidable (ವಿಜಮ Ćb.).

ಭಯಂಕರಧ್ವನಿ bhayaṅkara-dhvani. A terrible voice. See ಗರ್ಜಿಸು.

ಭಯಂಕರಿ bhayaṅkari. A formidable woman. (J. 16, 35).

ಭಯಂಕಾರಿ bhaya-ṅ-kâri. Virabhadra (ವೀರ, ಪಕ್ಷಾರಿ, ಪದ್ಮ, ವೀರಭದ್ರ Mr. 15).

ಭಯಂಕೃತಿ bhaya-ṅ-kṛiti. The causing of fear, fearfulness. — ಭಯಮಂಕ್ಯವಿಗೆಯ್. To cause fear (Rśv. 6, 46).

ಭಯಪ್ರಸ್ತ bhaya-trasta. Trembling for fear (My.).

ಭಯಭ್ರುತ bhaya-druta. *Fleeing for fear, routed, put to flight.*

ಭಯಧ್ವನಿ bhaya-dhvani. A voice expressing fear. See ಕೀಱ್.

ಭಯನಿವಾರಕ bhaya-nivâraka. One who checks, suppresses or takes away (another's) fear (My.).

ಭಯನಿವಾರಣ bhaya-nivâraṇa. = ಭಯನಿವಾರಕ. (J. 11, 36).

ಭಯಭ್ರಷ್ಟ bhaya-bhrashṭa. Scattered in terror, put to flight. (My.).

ಭಯಭ್ರಾಂತ bhaya-bhrânta. Confused, perplexed or bewildered on account of fear (My.).

ಭಯರಕ್ಷೆ bhaya-rakshè. Saving from fear (Bp. 50, 45).

ಭಯರಸ bhaya-rasa. Fear or terror as a sentiment (Grj. 5, after 42).

ಭಯವಿಕಾರ bhaya-vikâra. Perturbation or excitement on account of fear. See ಕೆಳ್ಕೆಳಿಸು.

ಭಯಸ್ಥ bhaya-stha. A man who stands in fear or is afraid (My.). Feminine ಭಯಸ್ಥೆ (Abh. P. 15, after 65).

ಭಯಹರ bhaya-hara. One who removes or takes away fear (Bp. 44, 35).

ಭಯಾತುರ bhaya-âtura. Distressed with fear, agitated with alarm (Bp. 34, 11).

ಭಯಾನಕ bhayânaka. *Fearful, formidable, terrible, horrible.* 2, fear, terror (ಗುಱ್, ಬಿಗುಱ್ Ćt. II, 50). 3, *the rasa or sentiment of terror excited by poetical or dramatic composition* (Kâvy. IV, 1, 10; 2, 42. 43. 45. 52).

ಭಯಾಬ್ಧಿ bhaya-abdhi. An ocean of terror (Śśv. 4, 110).

ಭಯಾರ್ತ bhaya-ârta. Distressed with fear, alarmed (My.).

ಭಯಾರ್ತಿ bhaya-ârti. Distress from fear, alarm. — ಭಯಾರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get alarmed or frightened (Śśv. 4, 44).

ಭಯಾವಹ bhaya-âvaha. *Bringing fear or danger, causing alarm, formidable.*

ಭರ್ bhar. — ಭರ್ ಭರ್. rep. Sound in imitation of that produced by a strong wind (S. Mhr.).

ಭರ bhara. Bearing, carrying;—bringing, getting;—granting;—cherishing, upholding, supporting. 2, the act of taking or carrying, taking away, theft. 3, a burden, a load, a weight, a mass. 4, a particular weight or measure, 20 tulâs. 5, *a large quantity, a great number, a multitude, plenty, bulk, muchness, excess* (ಅತಿಶಯ G.). 6, fulness of purpose, desire, etc. (Mhr.); desire (Bh. 4, 11, 36). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಡು, to desire (B. 4, 12).

7, exacerbation, violent passion (Mhr.). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಡು, to be exacerbated or irritated (B. 4, 16). 8, quickness, haste (Bp. 30, 17; 39, 62; Bh. 1, 7, 41; 1, 10, 8; J. 7, 32; 11, 11; see ಕಮ-). ಭರದಿಪ್ಪ ಮೋಗುವವಗ ಸಂಗತ ಮೋಪೆ ಮೊ ಪ್ತಿಮಾ? ಆಪ್ಪ (Prv.). — ಭರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To hasten (v. i., Abh. P. 14, after 47). — ಭರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To begin to move with speed (Rây. 5, 78). — ಭರ ಭರನೆ. rep. In great haste (My.). ಭರ ಭರನೆ ಮೋಗಿ, ಬುಜ್ಜಿನೇ ಮಾಪೆ ಬಪ್ಪ ಮಾಗೆ.—ಭರ ಭರನೆ ಮೋಗಿ, ಪೈರದಬೇದರ ಸಂಗತ ಪೈರದಾಸ ಕೇಳಿ ದ (Prvs.).

ಭರಕ್ bharak. A sound produced by cutting grass, etc. (C.).

ಭರತ bharata. A potter. 2, a servant. (R.).

ಭರಣ bharaṇa. Bearing, carrying;—supporting, cherishing, maintaining, nourishing;—nutriment;—*wages, hire.* 2, filling, filling up; filling stuff, filling material (My.; Mhr.).

ಭರಣಿ bharaṇi. = ಬರಣಿ, q. v. 2, the second nakshatra (My.).

ಭರಣ್ಯ bharaṇya. *Wages, hire.*

ಭರಣ್ಯಭುಜ್ bharaṇya-bhuj. Receiving wages, working for hire: a servant; *a hired labourer.*

ಭರತ್ bharat. Bearing, bringing; wearing, having. See ಭರದ್ವಾಜ.

ಭರತ bharata. *An actor, a dancer, a mime.* 2, N. of a muni, the author of the gandharvavêda or alaṅkâraśâstra (every branch of dramatic writing and theatrical exhibition). 3, the science of dramatic action or of dramaturgy (Bp. 3, 42). 4, N. of a son of Daśaratha and younger brother of Râma (J. 2, 4. 55; 18, 2. 3, etc.). 5, N. of a monarch (or the first monarch) of all India (see Prv. s. ಗಣ್ಣೆ). 6, the flux of the ocean; flow (Grj. 9, 51; My.). — ಭರತ ಇಪ್ಪಾತ. Flow and ebb (My.).

ಭರತಖಂಡ bharata-khaṇḍa. = ಭರತವರ್ಷ. (ಭಾರತ G.; B. 3, 29; 4, 114; My.).

ಭರತಜ್ಞ bharata-jña. A man conversant with dramatic writings and rules (Bp. 59, 29).

ಭರತಪಕ್ಷಿ bharata-pakshi. (ದಾತ್ಯೂಹ, ಕಾಲಕಣ್ಠಿಕ, ಕೆಲವರು ನೀರುಕಾಗಿ ಅನ್ನರು Sl. 173).

ಭರತವರ್ಷ bharata-varsha. The country of the monarch Bharata: India. (B. 4, 114).

ಭರತಶಾಸ್ತ್ರ bharata-śâstra. A work on every branch of dramatic writing and theatrical exhibition (Kâvy. IV, 2, 19; Bp. 19, 2).

ಭರತಾಗ್ರಜ bharata-agraja. The elder brother of Bharata: Râma. (My.).

ಭರತಾನುಜ bharata-anuja. N. of Śatrughna (J. 20, 14. 15, etc.).

ಭರತಾವರಜ bharata-avaraja. N. of Lakshmaṇa (J. 19, 30).

ಭರದಣ್ಡಿ bhara-daṇḍu (*i. e.* -davuḍu). = ಭರದಾಣ್ಡಿ. The full gallop or run (Mhr. ಭರದವಡ, ಭರದೌಡ). — ಭರದಣ್ಡಿಕುದುರೆ. A horse that runs at full speed (Sl. 273).

ಭರದಾಣ್ಡಿ bhara-dâṇḍu. = ಭರದಣ್ಡಿ. (ಧಾಂತಳ, ಜವುಳದ Sl. 274).

ಭರದ್ವಾಜ bharat-vâja. *A sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ಬ್ಯಾಳ್ಕಾಟಿ, ದಂಡಿಯ ಹಕ್ಕಿ Nr.; ಬ್ಯಾಳ್ಕಾಟಿ, ಪೆಗ್ಗಾರ Hlâ.; Mr. 170; Br. says that it is the king-crow, a black long-tailed bird; see Sl. 172). 3, N. of a rishi (ಭಗವಾನ್ Mr. 257; J. 1, 11; 33, 40). See ಸಮ್ಭರಗಾಗೆ.

ಭರವಸ bharavasa. = ಬರವಸ, etc. Confidence, trust (Mhr., H.; Bp. 20, 6; 23, 19; 38, 57; 43, 27; 46, 65; 47, 40; B. 5, 104; My.). ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣಾವಾ ಕಳ ಕೆಣ್ಣಿ.—ಪರಣಾಸ ಮಾತುವವಗ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). 2, quickness, eagerness (Bp. 5, 25; 11, 21; Abh. P. 16, 13?).

ಭರವು bharavu. Eagerness (Bp. 2, 56).

ಭರಿ bhari. = ಬರಿ. Bearing; possessing; maintaining, supporting, nourishing. See ಅತ್ತಮ್ಮರಿ, ಕುಟ್ಟಿಮ್ಮರಿ. — ಭರಿ ಕೆಯ್. (ಶೆಮ್ಡ. 24). The feeding arm: the trunk of an elephant (Rây. 6, after 11, twice; 6, 72; 13, 86).

ಭರಿತ bharita. Nourished;—*full, filled, full of* (Bp. 61, 61; B. 4, 143).

ಭರೂತಕ bharûṭaka. (= ಬರೂಟಿ). *Fried meat* (ತಾಳಿಸಿದ ಆಹಾರ Hlâ.).

ಭರ್ಗ bharga. Radiance, splendour, lustre, shine. 2, Śiva.

ಭರ್ಜನ bharjana. Roasting, frying, baking; a frying-pan. 2, annihilating. (R.).

ಭರ್ತ bharta. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (My.; see Bp. 30, 15; 34, 4; ವಿತೃ-).

ಭರ್ತಾಫೆ bhar-tâphĕ. A complete set of dancing girls and musicians (ತಾರ್ಯತ್ರಿಕ, ನಾಟ್ಯ, ಕುಣಿಯುವದು ಹಾಡುವದು ಬಾರಿಸುವದು ಈ ಮೂರು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ Sl. 64).

ಭರ್ತಾರ bhartâra. Tbh. of ಭರ್ತೃ (ಶೆಮ್ಡ. 104; My.).

ಭರ್ತಿ bharti. = ಬರತಿ. Filled or loaded state, as of carts, vessels, ships, bags, etc. ಬಣ್ಣಿ ಭರ್ತಿಯಾಯಿತು (is filled or loaded, My.). ಬಣ್ಣಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡು (My.). ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಪಕ್ಷ ಕೆಡಿಸಿ ಪಜ್ಜಾನೇ? (Prv.). 2, the flux of the ocean (Mhr. ಭರತಿ). 3, the state of possessing many inhabitants, a market with various goods, etc. (My.; B. 4, 147). ಈ ಊರು ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ (My.).

ಭರ್ತು bhartu. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Bp. 34, 4).

ಭರ್ತೃ bhartri. = ಭರ್ತ, ಭರ್ತಾರ, ಭರ್ತು, ಭರ್ತ್ರು. A cherisher, a nourisher, a holder, a supporter, a protector;—a master, a lord;—*a husband;*—a chief.

ಭರ್ತೃದಾರಕ bhartri-dâraka. *A crown prince,* especially in the drama (ನರ್ತನದ ಪೇಟಿಯಲು ಸ್ಥಪನ Mr. 83).

ಭರ್ತೃದಾರಿಕೆ bhartri-dârikĕ. *A princess* (ನರ್ತನದ ಸಖಿ Mr. 83).

ಭರ್ತ್ರು bhartru. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (Bp. 28, 65).

ಭರ್ತ್ಸನ bhartsana. Threatening; reviling;—threat, menace; *reproach, abuse.* See ತಿಟ್ಟು.

ಭರ್ಮ bharma. Support, maintenance, nourishment. 2, *hire, wages.* 3, *gold.* — ಭರ್ಮಹರ್ಮ್ಯ. A mansion of gold (ತೆಲು. 1, 55).

ಭರ್ಮ್ಯ bharmya. Gold (ಭಗವತ ದೆ. I, 67, o. r. ಹೃಗಾಣ).

ಭಲ bhala. = ಬಲ I, ಭಲಾ. Fine! well done! bravo! (Sk. ಭಲ; Mhr. ಭಲೇ, ಭಲ್ಲಾ; Bp. 6, 23; My.; Te., T. ಭಳಾ). See ಬಾಲಗು-. — ಭಲ ಭಲರೆ. Very fine! very well done! (Bp. 45, 51).

ಭಲರೆ bhalarĕ. also ಭಲರೇ. = ಭಳರೆ, ಭಳರೆ. Fine! well done! bravo! (Grj. 10, 72. 79; Bp. 20, 19; 40, 35; 44, 13; 50, 24; 56, 14; V. 14, 55; see ಬಾಲಗು-; Prv. s. ಮೋಸಗಿತ್ತಿ). — ಭಲರೆ ಭಲರೇ. also ಭಲರೇ ಭಲರೆ. = ಭಲ ಭಲರೆ. (Bp. 22, 54; 26, 6; 30, 25; 52, 42; 59, 13. 47).

ಭಲಾ bhalâ. = ಭಲ. (Bp. 5, 39; see ಚಾಂಗು-). ಭಲಾ, ಜಟ್ಟೀ! ಅಪ್ಪರೆ ಕೆಮ್ಮುನ್ನ ದುಕ್ಕದ.—ಚೀ! ಎನ್ನರೆ ತಪ್ಪ ಭಲಾ! ಎನ್ನರು ಅನ್ನ ಹಾಗ (Prva.).

ಭಲ್ಲ bhalla. *A kind of arrow with a point of a particular shape.* 2, *a bear (cf.* ಬಳ್ಳಿ).

ಭಲ್ಲಕೀನಗರ bhallaki-nagara. N. (Bp. 57, 6).

ಭಲ್ಲಾತಕ bhallâtaka. *The marking-nut tree, Semecarpus anacardium* Lin. (ದುಷಾಕಾಲು, ಗೇರು Nn. 97; ಜಾಡಕ, ಗೇರು 122; ಗೇರು Mr. 115).

ಭಲ್ಲಾತಕಿ bhallâtaki. = ಭಲ್ಲಾತಕ. *The marking-nut tree.*

ಭಲ್ಲುಕ bhalluka. *A bear.*

ಭಲ್ಲೂಕ bhallûka. *A bear.*

ಭಲ್ಲೆಯ bhalleya. (Śmd. 24). = ಬಲ್ಲ, etc.

ಭವ bhava. Becoming, being, state of being, existing, existence; a dwelling (see ಚೈತ್ಯಭವ). 2, arising, coming, produced or born from. 3, *birth, production, origin* (ಹುಟ್ಟುವುದು Bhn. 17). 4, a repetition of births, transmigration (ಭವಭವ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುವ Nn. 114; ಮಗುಬಿ ಹುಟ್ಟುವುದು Mr. 474). 5, *worldly or mundane existence, life.* 6, the world. 7, a sound state of being, welfare, prosperity, health. 8, *Śiva* (ತಿದ, ಈಶ್ವರ 114). 9, sign for a metrically long syllable (Ch.). See ಅನು-, ತಪ-, ಸಮ-, etc. ಸದದರೂ ಭವ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Prv. s. ತಿದ. — ಭವ ಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. One who destroys his welfare (Bp. 15, 29).

ಭವಕ್ಷಯ bhava-kshaya. One who has made an end, or makes an end, of transmigration, etc. (Bp. 61, 47).

ಭವಜನ್ಯ bhava-janya. That which is to be produced, or is produced, by birth: birth (or worldly existence) and subsequent misery (Bp. 47, 61).

ಭವತ bhavat. (Śmd. 100). Being, becoming;—present; present time (Kâvy. I, 5, 1-5). 2, you, your honour, your (Bp. 45, 53). See ತಪ್ಪ-.

ಭವತಿ bhavati. Your ladyship, lady (Ch. v. 307; My.).

ಭವತ್ಕಾಲ bhavat-kâla. Present time (Kâvy. I, 5, 17).

ಭವದೀಯ bhavadîya. Your honour's, your, thy, thine (Bp. 32, 60; Śśv. 4, 50).

ಭವದೂರ bhava-dûra. One who is distant from, or quite unconnected with, the world and its misery (Bp. 1, 7; 5, 15; 46, 74; My.).

ಭವದ್ರಾಜ್ಯ bhavat-râjya. (Śmd. 100). Your honour's kingdom.

ಭವನ bhavana. Being, existing; becoming; production, birth. 2, *a place of abode, a house, a home, a dwelling, a mansion, a residence, an edifice* (ಮನೆ Nn. 51. 59). 3, *the place where any thing grows, a field.*

ಭವನಾಮರ bhavana-amara. N. (Cpr. 5, after 80 & 89).

ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ bhavana-abhyarṇa. The proximity of a house (ವಿವಕ್ಷಿತ, ಮನೆಯ ಸಮೀಪ Nn. 103).

ಭವಪಯೋಧಿ bhava-payôdhi. The ocean of transmigration (Cpr. 7, 15).

ಭವಪಾಶ bhava-pâśa. The fetters of mundane existence (Bp. 39, 10).

ಭವಪಾಶನಾಶನ bhavapâśa-nâśana. One who destroys the fetters of mundane existence (Bp. 61, 55).

ಭವಬಂಧನ bhava-bandhana. = ಭವಪಾಶ. (Bp. 60, 51).

ಭವಭವಾನ್ತರ bhava-bhava-antara. A numerous repetition of births, transmigration (ಆಳಿ, ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಮಾಲೆ bhava-mâle. Transmigration (ಆಳಿ Mr. 515; Bp. 38, 67; Abhâ. 1, 39).

ಭವರೋಗ bhava-rôga. Birth or births looked upon as a disease (My.).

ಭವರೋಗವೈದ್ಯ bhavarôga-vaidya. The curer of the bhavarôga, he who liberates from transmigration: ಜಿನ (My.).

ಭವವಾರಿ bhava-vârâśi. = ಭವಪಯೋಧಿ. (Śśv. 5, 32).

ಭವಸಪತ್ನ bhava-sapatna. An enemy of birth, etc. (Bp. 33, 1).

ಭವಸಾಗರ bhava-sâgara. = ಭವಪಯೋಧಿ. (My.).

ಭವಾನಿ bhavâni. -ಪ್ರಿ. *Pârvati, Śiva's wife.*

ಭವಾನ್ತರ bhava-antara. *Another existence;* a former existence; a future existence; transmigration (ಆಳಿ, ಪದ ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಾನ್ಯಧೀಶ bhavânî-adhîśa. Śiva (Bp. 24, 18).

ಭವಾಬ್ಧಿ bhava-abdhi. = ಭವಸಾಗರ. (Bp. 34, 47).

ಭವಾಬ್ಧಿನಾವೆ bhavâbdhi-nâve. A ship for crossing the bhavâbdhi (Bp. 36, 7).

ಭವಾಮ್ಭೋಧಿ bhava-ambhôdhi. = ಭವಸಾಗರ. (J. 15, 22).

ಭವಾರಿ bhava-ari. = ಭವಸಪತ್ನ. 2, Kâma (ಆತನು Kâvy. V, 62).

ಭವಿ bhavi. = ಜಂತು. Living, being, having life and sensation; a living being. 2, a person that is subject to transmigration, a worldling, a miserable wretch (Bp. 3, 86; 21, 9; 27, 50; 28, 36; 32, 33; 40, 14; 45, 15. 17; 47, 4; 53, 45; 55, 21; 60, 8. 14. 15. 17; Śâstrasâra in W. 1255).

ಭವಿಕ bhavika. Beneficial, suitable; prosperous, happy; *prosperity, welfare.*

ಭವಿತವ್ಯ bhavitavya. To become, to be about to become, to be about to take place or happen. 2, fate, destiny (ಭಗ, ಆಪಪ್ಪಾದು Nn. 52); good or bad fortune; happiness, welfare (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗಧೇಯ, ಭಾಗ್ಯ Mr. 29; Śmd. 155).

ಭವಿತವ್ಯತೆ bhavitavyatâ. Inevitable necessity: *fate, destiny.*

ಭವಿತೃ bhavitṛi. Being, becoming; imminent, impending; —*what is about to be, future;*—being or faring well.

ಭವಿಷ್ಣು bhavishṇu. Being, becoming, disposed or inclined to be;—*what is or ought to be or to become;* future;—being or faring well.

ಭವಿಷ್ಯ bhavishya. To be about to become, future, imminent. See ಯುವ-.

ಭವಿಷ್ಯತ್ bhavishyat. About to come to pass, future; futurity, future time; the future tense (Śmd. 90. 256; Kâvy. I, 5, 13-16. 24-26).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ bhavishyat-kâla. Future time; the future tense (Śmd. 90 Cm.).

ಭವಿಷ್ಯಪುರಾಣ bhavishyat-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76), chiefly a manual of religious rites and observances.

ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ bhavishyanti. Future time; the future tense (Śmd. 54. 91. 259. 274. 294; Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭವಿಸು bhavisu. To produce, to cause, to create (Cpr. 1, 50).

ಭವ್ಯ bhavya. Being; to be become; to be about to become, future; fit to become;—what ought to be: *suitable, fit, right; happy, auspicious, prosperous* (ಕಲ್ಯಾಣ, ಶುಭ Xn. 90); good, excellent; handsome, beautiful. 2, surpassing reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗಲ ಮಾರದುದು 90). 3, a being that attains or has attained mŏksha (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನುವ ಜೀವರುಗಳು 90). See Čpr. 2, 66; Bp. 53, 41.

ಭವ್ಯತರ bhavya-tara. Uncommonly fit, etc. (Rsv. 1, 8).

ಭವ್ಯತೆ bhavyatĕ. Suitableness, goodness, excellence (Čpr. 7, 14. 28). 2, futurity.

ಭಷಕ bhashaka. A barker: *a dog.*

ಭಷಣ bhashaṇa. Barking. 2, *a dog.*

ಭಸ್ bhas. A sound heard in breaking wind (S. Mhr.).

ಭಸನ bhasana. A bee. (R.).

ಭಸಿತ bhasita. *Ashes* (ಕ್ಷಾರ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಾರಿಸ್ಯ, ಬೂದಿ Mr. 48).

ಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷಿಶಾಸನಧರ bhasita-rudâkshi-Śâsana-dhara. A Liṅgavanta (Bp. 27, 28).

ಭಸ್ತ್ರೆ bhastrĕ. *A bellows.* 2, a leathern bag.

ಭಸ್ಮ bhasma. = ಬಸುಮ. *Ashes;*—any metallic oxide. — ಭಸ್ಮವಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to ashes (Bp. 56, 34).

ಭಸ್ಮಗಂಧಿನಿ bhasma-gandhini. *A kind of perfume* (= ದೇವಾಂಗ).

ಭಸ್ಮಗರ್ಭ bhasma-garbhĕ. *A species of plant* (= ಕಮಲೆ).

ಭಸ್ಮಪುಟ bhasma-puṭa. Application to fire in order to make ashes. ಭಸ್ಮಪುಟ ಇಡು, -ಮಾಡು (My.).

ಭಸ್ಮಾಸುರ bhasma-asura. A demon who, from Śiva, obtained the power to reduce to ashes any one on whose head he put his right hand (Bp. 54, 56). See ಉರಿಗೆಯ್ದು.

ಭಳಾರೆ bhalarĕ. = ಭಳಿರೆ, etc. (Bp. 4, 7).

ಭಳಿರೆ bhaliré. = ಭಲರೆ, etc. (ಕೊಣ್ಣಪಿ Čt. II, 103; ಕೊಣ್ಣಪಿಯ ಸುತ Bhn. 38).

ಭಾ bhâ. = ಛಾ. *Light, splendour, lustre.*

ಭಾಕ್ಷ bhâkshu. = ಬಾಕ. Habitually eating, gluttonous.

ಭಾಗ bhâga. = ಬಾಗ 2, ಬಾಗೆ, ಭಾಗಿ 2, (ಭಾಗೆಯ). A fraction, a part of a whole; *a part, a portion; a share, a lot, a division, a distribution.* 2, good portion, good fortune; luck, destiny. 3, a quarter, a fourth. 4, *a place, a spot, a region, a side.* ಭಾಗದ ಮೂಡುಪ್ಪದು (ಸಿರಿಯಾಣ, ವಿಭಾಗ Xn. 90).

ಭಾಗಧೇಯ bhâga-dhêya. Share, portion; *portion allotted by destiny, luck, fortune, fate;* good fortune (ವಿಧಾತೃ, ಭಾಗ್ಯ, ಭವಿತವ್ಯ Mr. 29);—property; — happiness. 2, *revenue, income, tax, dues, impost* (ಅಧಿಕಾರದು, ಆದಾಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಭಾಗವತ bhâgavata. (fr. ಭಗವತ್). Relating to Vishṇu or Kṛishṇa. 2, a worshipper of Vishṇu or Kṛishṇa (J. 9, 30). 3, = ಭಾಗವತಪುರಾಣ (My.; B. 4, 208). 4, a man who gives dramatic representations of incidents related in the bhâgavata and any other purâṇas (My.). — ಭಾಗವತ ತರ ಆಟ. ಭಾಗವತರ ಆಟ. The play of bhâgavatas (My.).

ಭಾಗವತಪುರಾಣ bhâgavata-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76), dedicated to the glorification of Vishṇu; the 10th book is devoted to the history of Kṛishṇa.

ಭಾಗಸ್ಥ bhâga-stha. A man who is entitled to a share, an heir (Sl. 430).

ಭಾಗಾಕಾರ bhâgâ-kâra. = ಭಾಗಾರ. Division (in arithmetic, C.). ಭಾಗಾಕಾರ ತಿಳಿಯದವಿಕ್ಕೆ ರು ಬಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯುವೇ? (Prv.).

ಭಾಗಾರ bhâgâra. Tbh. of ಭಾಗಾಕಾರ. (My.).

ಭಾಗಾರ್ಹ bhâga-arha. Entitled to a portion or inheritance. 2, *to be divided according to shares.*

ಭಾಗಿ bhâgi. 1. = ಬಾಗಿ 1. Having a portion or share; participating in; a partner; one to whom a share is due; having luck, lucky, fortunate;—a co-heir. 2, a possessor, an owner.

ಭಾಗಿ bhâgi. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗ Xn. 79; ಗ್ರಸ್ಥ, ವಿಭಾಗ 141, o. r. ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ).

ಭಾಗಿ bhâgi. 3. = ಬಾಗಿ 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ. — ಭಾಗದ್ದು. -ಆದ್ದು. N. See Prv. s. ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗಿನಿ bhâgini. *A co-heiress.*

ಭಾಗಿನೇಯ bhâginêya. (fr. ಭಾಗಿನಿ). *A sister's son.*

ಭಾಗಿಸು bhâgisu. (Śmd. 92). To divide (especially in arithmetic, Mr. 63; ಪಂಚು 349; My.).

ಭಾಗಿಸುಪ bhâgisuha. Dividing, division. ಭಾಗಿಸುವಂ (ಎಷ್ಟು ತೆಗೆ Mr. 349).

ಭಾಗೀದಾರ bhâgî-dâra. A partner; a shareholder, a partaker (Mhr.; Čb. 74).

ಭಾಗೀರಥಿ bhâgîrathi. (fr. ಭಗೀರಥ). *The Ganges.* ಭಗೀರಥ ಯುಕ್ತ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತಪ್ಪ; ನಗರವನ್ನ ಯುಕ್ತ ಮಾಡಿ, ನಗರ ತಪ್ಪ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). 2, water of the Ganges. See ಕಾವೇ-.

ಭಾಗುರಿ bhâguri. = ಬಾಗುರಿ. N. of an author (see Illâ. s. ಕೊಣ್ಣ 3; Xn. 3; Mr. 1*b*). ಭಾಗುರಿಯು ಗೂಢಪೆ (Mr. 4).

ಭಾಗೆಯ bhâgĕya. (Tbh. of ಭಾಗ). (ವಿಭಾಗ, ಬಾಲಿ Xn. 31).

ಭಾಗ್ಯ bhâgya. = ಬಾಗ್ಯ 2, ಬಾಗ 1. That which is proper to be allotted: good or bad fortune (resulting from actions); *lot, luck, fate, destiny, fortune.* 2, good fortune (Mhr.; My.; see ಬೀಲೆ-); happiness, welfare, prosperity; riches (My.). ಆದಸನ ತಮಗೆ ಕಾಲು ತುಜಾದರೆ ಇದಸಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇ ನು?—ಭಾಗ್ಯ ಬರುವಸ್ಥಾಪ್ಪ ಭಾಗದ್ದು ತಪ್ಪವಳೇ? (Prvs.). See Kâvy. III, 2, B, 56; Bp. 30, 25; 57, 47; ನಿಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ bhâgya-lakshmi. The goddess of good fortune; welfare, riches (My.).

ಭಾಗ್ಯವಂತ bhâgya-vanta. A favourite of fortune, a lucky man, a rich man (My.; B. 4, 165; 5, 212).

ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ bhâgya-Śâli. A person who is a favourite of fortune, a prosperous, fortunate person (My.).

ಭಾಗ್ಯಹೀನ bhâgya-hîna. A luckless man, a poor man (My.).

ಭಾಗ್ಯೆ bhâgyĕ. = ಬಾಗಿ 2, ಭಾಗಿ 3. A lucky female.

ಭಾಂಗಿನ bhângina. (fr. ಭಂಗ). *A field of hemp.*

ಭಾಜ್ bhâj. Sharing in, participating in, partaking of, possessing, having, connected with. See ಗುಣ-.

ಭಾಜಕ bhâjaka. A divisor (in arithmetic, My.).

ಭಾಜನ bhâjana. Dividing, division, sharing. 2, *any vessel: a cup, pot, plate, dish, etc.:* a receptacle, a repository, a recipient; a person in whom any quality is conspicuous: a fit, clever or capable person. See ಉ-.

ಭಾಜಿ bhâji. = ಭಾಜ್. Possessed of, etc. (A.).

ಭಾಜ್ಯ bhâjya. To be divided. 2, a portion, share;—an

inheritance. 3, the dividend (in arithmetic, My.). See ತಿಪಾದ್ಯೈತ-.

ಭಾಟ bhâṭa. = ಬಣ್ಣ 2. Wages, hire, rent, fee; earnings of prostitutes.

ಭಾಟಕ bhâṭaka. = ಬಾಡಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ. *Price paid for anything, wages, hire, rent* (ಎತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ Mr. 346).

ಭಾಟಿ bhâṭi. Wages, hire, fee; earnings of prostitutes; (a whore, *cf.* ಬಡ್ಡಿ 1).

ಭಾಣ bhâṇa. N. of a sort of dramatic entertainments, in which one only of the interlocutors appears on the scene, or described as a narrative of some intrigue told either by the hero or a third person. (My.).

ಭಾಂಡ bhâṇḍa. = ಬಣ್ಣ 3, ಭಣ್ಣ 1, ಭಾಣ್ಡೆ. *Any vessel, pot, pan, cup, plate, dish, pail, vat, utensil* (see Mr. s. ಪರು; Prv. s. ಭಾಪ್ರಪದ); — any implement, tool, instrument; — any musical instrument. 2, *horse-trappings, harness.* 3, an ornament in general. 4, a pack or bale of goods or merchandise. 5, the stock of a shopkeeper, goods, wares, merchandise, stores of any kind, *the capital or principal of a merchant.* 6, *minstrelsy, buffoonery, the practice of the bhaṇḍa or professional jester.*

ಭಾಂಡ್ಯಮುಖ bhâṇḍa-mukha. The mouth of a vessel (ಪುಟ್ಟ ರ Nn. 27).

ಭಾಂಡ್ಯಕಪಲ bhâṇḍa-śakala. A potsherd. See ಓಡು.

ಭಾಂಡಾಗಾರ bhâṇḍa-âgâra. = ಬಣ್ಣಾರ, ಭಣ್ಣಾರ, ಭಾಣ್ಡಾರ. *A store-room, a store-house, a magazine; — a treasury.* 2, a treasure.

ಭಾಂಡ್ಯಾದಿರತ bhâṇḍa-âdi-rata. *A person who is intent on buffoonery, etc.* (= ಪಂಚಮಸೀಸ, q. v.).

ಭಾಂಡಾರ bhâṇḍâra. = ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ. (Mhr.; B. 4, 202).

ಭಾಂಡೀರವನ bhâṇḍîra-vana. N. of a forest. (R.).

ಭಾಂಡ್ಯ bhâṇḍye. = ಭಾಣ್ಡ No. 1. (B. 5, 291).

ಭಾತ bhâta. Shining, bright, splendid, resplendent; — dawn, morning. See ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಭಾತಿ bhâti. Light, brightness, splendour (Bp. 6, 21; 8, 58; 57, 91).

ಭಾತು bhâtu. = ಬತ್ತ 1, etc. Rice in the husk (Mhr.); — boiled rice (Mhr.; My.; see ಬಕಾಳ-).

ಭಾದ್ರ bhâdra. (fr. ಭದ್ರ). *The month bhâdra* (August-September).

ಭಾದ್ರಪದ bhâdrapada. (fr. ಭದ್ರಪದ). *The month bhâdrapada* (= ಭಾದ್ರ). ಭಾದ್ರಪದಮಾಸದಾದರೂ ಭಾಣ್ಡ ಹೊಲೀಲಿಲ್ಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಭಾದ್ರಪದೆ bhâdrapadè. *A name common to the third and fourth lunar asterisms.* See ಉತ್ತರ-, ಪೂರ್ವಾ-.

ಭಾದ್ರಿ bhâdri. (N. of a Turk chief). — ಭಾದ್ರೀ ವರಹ. N. of a certain gold coin or pagoda worth five rupees (My.).

ಭಾನ bhâna. The act of appearing or growing visible; being clear or evident, perception. (R.).

ಭಾನು bhânu. Brightness, light; — *a ray of light.* 2, *the sun.* 3, a sovereign, a king, a master. 4, the number 12 (Ch.). 5, N. of a certain metrical foot (Ch.). See ಬೃಹದ್-, ಸ್ವರ್-.

ಭಾನುಜ bhânu-ja. The planet Saturn (ಕಾಲ Mr. 502); Yama (My.).

ಭಾನುತನುಜ bhânu-tanuja. Karṇa, the king of Aṅga (ಕೆಮ್ಪ. 155. 292); Sugriva (My.).

ಭಾನುಭಾಮೆ bhânu-bhâmè. The sun's wife (Śiv. 1, after 79).

ಭಾನುಮತ್ bhânu-mat. Luminous, splendid. 2, *the sun.*

ಭಾನುಮತಿ bhânu-mati. N. of Duryôdhana's wife (Bh. 3, 21, 10).

ಭಾನುವಾರ bhânu-vâra. Sunday. (My.).

ಭಾಪು bhâpu. = ಬಾಪು 1. Huzza! hurrah! well done! (ಕೆಣ್ಣಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Grj. 10, 72; Bp. 30, 7; 32, 46; 56, 12; 46, 76; see ಮರುಳು-). ಜ್ಞಾನಶಬಿಷ್ಟ ವನು ಭಾಪು! ಎನ್ನಿಸುವರು (Prv.). — ಭಾಪು ಭಾಪುರೆ. rep. (Bp. 20, 16; 46, 76). — ಭಾಪುರೆ. -ಉರೆ. also ಭಾಪುರೆಲ್ಲ. = ಬಾಪುರೆ. O, very well done! (Bp. 4, 71; 30, 25; 23, 32; 36, 24; 59, 47; Râm. 5, 8, C9; J. 23, 24). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪು. (Bp. 18, 81; 36, 12; 59, 47). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪುರೆ. (Bp. 8, 17).

ಭಾಮ bhâma. = ಬಾ, ಬಾಮ 1, ಭಾಮ 1. Passion, anger. 2, splendour; the sun. 3, a sister's husband.

ಭಾಮಹ bhâmaha. N. of the author of a treatise on the art of rhetoric (Kâvy. V, 970).

ಭಾಮಾಮಣಿ bhâmâ-maṇi. A jewel of a woman, an excellent woman (My.).

ಭಾಮಿನಿ bhâmini. *An angry or passionate woman, a virago;* a woman in general (ಬಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24).

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ bhâmini-shaṭpadi. N. of a Kannaḍa metre (Ch.).

ಭಾಮೆ bhâmè. ಭಾಮಾ. An angry or passionate woman (Bp. 12, 32); a wife (see ಭಾನು-); a woman in general (My.); N. of Kṛishṇa's wife Râdhâ (My.). 2, one of the pôḷikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಭಾಯಿ bhâyi. An affix to words: person, fellow, man, chap; brother (My.; Br.; Mhr., H. ಭಾಈ).

ಭಾರ bhâra. = ಬಾರ 3. Bearing, carrying; supporting, maintaining. 2, *a burden, a load* (carried on the head, etc., ಎಡಪ, ಎಡವಪ, ಪರ್ಯಾಪಾರ, ತಲೆಪೊರೆ Hlk. MS.). 3, the quality of being heavy, heaviness, weight (ಪೆಣ್ಣ ಲೆ. II, 31; ಪೊಡ್ಡಿತು, ಫಲ Kk. 63). 4, quantity of heaviness, that which anything weighs, weight. 5, a large quantity, mass, bulk, muchness (Kâvy. IV, 2, 42). 6, the weight of 20 tulâs or tŏlĕs (see Mr. s. ಬಾರ); a rajah's weight (Mhr.; B. 4, 141). 7, gravity (ಪೊಣ್ಣ, ಪೆಣ್ಣಿತು Kk. 63); importance; influence (Mhr.); onus, obligation (B. 4, 126). 8, heavy work, labour, toil, trouble. 9, a pole for carrying burdens. ಭಾರವಾದ ಬಾವಲ್ಲಿ ಭೋಜನದಾಸರಳ. — ಭಾರವಾದ್ದು ಹೊತ್ತಾ ಕ್ಷಣ ಹಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಡವೆ? (Prv.). 10, ಕಾಲು ದೂಡೂದು ಭಾರಮೆನಿಸಿತ್ತು (Mr. 380).

ಭಾರಕ bhâraka. A load, a burden. 2, a man who is loaded with; one who carries out (J. 17, 64).

ಭಾರಕತನ bhârakatana. Weightiness; importance. See ಘನ-.

ಭಾರಕರ್ತ bhâra-karta. The cherisher or nourisher: God (My.).

ಭಾರಕ್ಷಮ bhâra-kshama. Fit for (carrying) burdens. ಭಾರಕ್ಷಮವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಎತ್ತು (ಭುಜದ, ಭುಜ, ಭುಜಾಗ್ರ, etc. Mr.).

ಭಾರಂಕ bhâraṅka. A porter (ದಣ್ಣೆ Bhn. 31; *cf.* ಭಾರಾ).

ಭಾರಣೆ bhârapè. A load, a burden (ಪೊರೆ ಲೆ. I, 32); a heavy burden, great weight (ಬಲುಭಾರ Bhn. 31); massiveness, excessiveness; greatness, gravity, dignity (Bh. 6. 2, 5; J. 22, 12; 23, 15; 25, 9).

ಭಾರತ bhârata. (fr. ಭರತ). A descendant of Bharata. 2, the realm of king Bharata: *India*. 3, N. of the Kannada translation of the mahâbhârata (Bhn. 1. 2; J. 34, 47; C.). 4, an actor, a mime (Bp. 61, 29).

ಭಾರತನಿಘಂಟು bhârata-nighaṇṭu. N. of a small vocabulary for the Kannada bhârata (Bhn. at its heading and end).

ಭಾರತವರುಷ bhârata-varusha. = ಭಾರತ No. 2. (Bh. 3, 11, 19).

ಭಾರತಿ bhârati. *Sarasvati*. 2, one of the vṛittis or styles of dramatic composition (Kâvy. IV, 2, 58. 59). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಭಾರತಿಕ bhâratika. An actor, a dancer (Abh. P. 4, 26).

ಭಾರದ್ವಾಜ bhâradvâja. (fr. ಭರದ್ವಾಜ). Coming from or relating to Bharadvâja. 2, N. of a ṛishi (Râv. 5, 75) and of several other persons. 3, a sky-lark (Râv. 5, 75).

ಭಾರದ್ವಾಜಿ bhâradvâji. *The wild cotton shrub.*

ಭಾರಯಷ್ಟಿ bhâra-yashṭi. *A pole for carrying burdens* (ಕಾವಡಿಕೋಲು Hlâ.).

ಭಾರವಾಹ bhâra-vâha. *A porter, a carrier.*

ಭಾರಹರ bhâra-hara. A remover of burdens or trouble (ಭಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವ G.).

ಭಾರಿ bhâri. = ಭಾರ 1, q. v. Bearing, carrying; a bearer;—having weight, heavy, ponderous;—abundance, etc., a mass (ಒಟ್ಟು Bhn. 54).

ಭಾರಿಕ bhârika. *A porter, a carrier.*

ಭಾರಿಯುದ್ಧ bhâri-yuddha. A great war (Bh. 8, 21, 27).

ಭಾರುಂಡ bhâruṇḍa. = ಬೇರುಂಡ, ಭೇರುಂಡ. (Sk.).

ಭಾರೋಪಜೀವಿ bhâra-upajîvi. A person who earns a livelihood by carrying weights (ಹೊರೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವವನು Kn. 86).

ಭಾರ್ಗವ bhârgava. (fr. ಭೃಗು). Relating to or coming from Bhṛigu;—N. of Paraśurâma (J. 23, 61) and of various other persons. 2, *Śukra, the regent of the planet Venus.*

ಭಾರ್ಗವವಾರ bhârgava-vâra. Friday (My.).

ಭಾರ್ಗವಿ bhârgavi. Lakshmi;—Pârvati. 2, *bent grass, Panicum dactylon* Lin. (see Sl. 162).

ಭಾರ್ಗಿ bhârgi. = ಬಾರಂಗಿ. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಭಾರ್ಯ bhârya. To be borne, supported or cherished; dependent on; resting on, caused by (Bp. 7, 6). 2, a servant (22, 24).

ಭಾರ್ಯಾಪತಿ bhâryâ-pati. *Husband and wife.*

ಭಾರ್ಯಾವಿಯೋಗ bhâryâ-viyôga. Separation from one's wife on account of her death (My.).

ಭಾರ್ಯೆ bhâryĕ. ಭಾರ್ಯಾ. *A wife.*

ಭಾಲ bhâla. = ಬಾಳ 4, ಭಾಳ. *The forehead. Cf.* ಫಾಲ.

ಭಾಲದಾರ bhâla-dâra. An usher (Mhr., H.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥವಿತ, ಪ್ರತೀಹಾರ G.; Mhr., H. ಭಾಲಾ, a spear).

ಭಾಲಾಕ್ಷ bhâla-akṣha. = ಬಾಳಾಕ್ಷ, ಭಾಳಾಕ್ಷ. Having an eye in the forehead: Śiva (C. Bp. 47, 2).

ಭಾಲೆ bhâlĕ. = ಬಳ್ಳಿ q. v., etc. (ಇಟ್ಟಿ, ತುನ್ನ, ತಡಾಕೆ G.).

ಭಾಲ್ಲೂಕ bhâllûka. (= ಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲೂಕ, ಭಲ್ಲೂಕ). *A bear.*

ಭಾವ bhâva. 1. (Śmd. 24). = ಬಾಪ 1. Tbh. of ಭಾಮು. A sister's husband (ನೈದುಲುರ G.). ಭಾವಂಗಳ್, ಭಾವನ್ದಿರ್ (Śmd. 124. 126). — ಭಾವ ಮುಯ್ದುನ್ದಿರು. = ಬಾವ ಮುಯ್ದುನ್ದಿರು, etc. (ಸ್ಯಾಲು, ಪೆಣ್ಣತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು Sl. 192). — ಭಾವದುಯ್ದುನ. = ಬಾಪು. (Bh. 1, 8, 26). — ಭಾವದುಯ್ದುನತನ. The state of being a bhâvamayduna (J. 6, 50).

ಭಾವ bhâva. 2. = ಬಾವ 2. Becoming, being, existing, existence, taking place, occurring, appearing, appearance. 2, become, produced (ಸಮುದ್ಭವ Kn. 100); *origin;* birth and its misery (ಭೋಗಜನ್ಮ 100; Mr. 494). 3, *state of being, condition of existence, state, condition;* see ಅಪ್ರಾ-, ವ್ರ-. 4, true condition or state, truth. 5, *manner of being, nature, innate property, temperament, disposition, temper.* 6, *any state of mind or body, affection, sentiment, feeling, emotion, passion* (in the dramatic system). ಆತಿಮಾಸಂ, ಬಗುಳ್ಚೆ, ಪೋಳ್ಕಂ, ಘಮಂ, ಗರ್ವಿದ ಉತ್ಸಾಹಮ್, ಆ ವಿಸ್ಮಯಂ, ಕ್ರೋಧಮ್ ಎನೆ ತೋರ್ಪ ಭಾವದುದಕ್ಕುಂ (Mr. 74). See ಅನು-, ವಿ-, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ-, ಸಾತ್ವಿಕ-, ಸ್ಥಾಯಿ-. 7, inclination or disposition of mind; *sentiment, idea, thought, opinion, supposition, conjecture; intention, purport* (ಮಗೆ 100; 494; Kk. 31; Śm. 56). 8, meaning, sense (ಅಭಿಧ್ಯಾಯ Kn. 94; ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100). 9, *the soul, the heart, the mind* (Bp. 61, 22. 65). 10, a being, a living creature; a thing, an object. 11, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 100; ಅತ್ಮನು 494). 12, *behaviour, conduct, action, movement, gesture* (ಚೇಷ್ಟೆ 100; 494). 13, the abstract idea conveyed by a word, the sense of the abstract noun, as describing the state or condition of anything, *e. g.* ಬಾಲಭಾವ, the state of a child, childhood;—the sense of a noun of action, as expressing the idea of the root, *e. g.* going, doing, etc. 14, the eighth year in the cycle of sixty (My.). 15, (especially) in theatrical language: a learned or worthy man, an honourable sir (Bp. 11, 23); an instructor (ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳ್ಕಳ Mr. 83).—See Śmd. 34. 37. 169. 241. 246-249. 263; Kâvy. I, 2, 62-65; I, 4, 22-26; I, 5, 41-44; III, 3, B, 3. 9-12. 108. 170. 171; IV, 1; IV, 2, 14 seq.; IV, 2, 18. 19. — ಭಾವದಲ್ಲಿರು. -ಲ್ಲಿಡು. To obtain the state or condition of (Bp. 53, 38).

ಭಾವಕ bhâvaka. (= ಭಾವುಕ). Causing to be. 2, promoting any one's welfare. 3, having a taste for the beautiful; having a poetical taste. 4, a learned man (ಸಜ್ಜನ, ವಿದ್ವಾಂಸ Kn. 103; Čpr. 1, 58; Bp. 40, 24; J. 34, 46). 5, in theatrical language: a sister's husband (ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಕರಿಯ ಭರ್ತೃ Mr. 83).

ಭಾವಕಿ bhâvaki. A female with a taste for the beautiful (Śmd. 230; Grj. 3, after 91; 5, 52).

ಭಾವಚೇಷ್ಟೆ bhâva-česhṭĕ. Movement of one's feelings, emotion (Čpr. 5, 121).

ಭಾವಜ bhâva-ja. Produced in the heart: *Kâma;* love. See Bp. 4, 21; 8, 53; ಜಿತ-.

ಭಾವಜಜನಕ bhâvaja-janaka. Vishṇu or Kṛishṇa (Bp. 54, 32).

ಭಾವಜತಿಲಕ bhâvaja-tilaka. N. of a kind of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಭಾವಜಾತ bhâva-jâta. = ಭಾವಜ. (My.).

ಭಾವಜಾನ್ತಕ bhâvaja-antaka. Śiva (Bp. 10, 48).

ಭಾವಜಾರಿ bhâvaja-ari. Śiva (Bp. 51, 10).

ಭಾವಜ್ಞ bhâva-jña. Knowing the heart, or the aim, of others (My.).

ಭಾವತೆ bhâvatĕ. = ಭಾವ No. 3. See ಪ್ರ-.

ಭಾವತ್ವ bhâvatva. = ಭಾವತೆ. See ಅಜಂತಾದ-.

ಭಾವನ bhâvana. Causing to be. 2, promoting or effecting any one's welfare; reverencing, treating with respect (My.). 3, imagining, fancying, supposing, thinking; *the act of forming in the mind, imagination, conception, fancy, thought;*—reflection, meditation, contemplation;—recollection. 4, in medicine: saturating any dry powder with fluid, steeping (My.). 5, decorating with flowers and perfumes, scenting. 6, at the end of a compound: nature, essence. 7, N. of a wood.

ಭಾವನತೆ bhâvanatĕ. = ಭಾವನ. (Bp. 22, 4. 53; 40, 84).

ಭಾವನೆ bhâvanĕ. = ಭಾವನ. (Ćpr. 8, 84; Bp. 11, 42; 34, 10; 35, 38. 52; 46, 61; 53, 54; 60, 6. 20; J. 1, 2; My.).

ಭಾವಬೋಧಕ bhâva-bôdhaka. *Revealing or displaying any sentiment, indicating a feeling or passion.*

ಭಾವಭವ bhâva-bhava. = ಭಾವಜ. (Bp. 47, 61).

ಭಾವಭವಹರ bhâvabhava-hara. Śiva (Bp. 46, 1).

ಭಾವರಸ bhâva-rasa. The bhâvas and rasas in the dramatic system (Grj. 2, after 106). ಅಂಗಸೆಯುನ್ನೆ ಭಾವರಸಗಳ ನೀಡುಮು (Mr. 6).

ಭಾವವಚನ bhâva-vachana. Denoting the abstract notion of a verb: an abstract verbal noun (Śmd. 91. 92. 255).

ಭಾವವಾಚಕ bhâva-vâćaka. = ಭಾವವಚನ. (My.).

ಭಾವವಾಚಿ bhâva-vâći. = ಭಾವವಚನ. (Śmd. 38; 92 Cm.).

ಭಾವವಿಶೇಷ bhâva-viśêsha. The peculiar mark of the state of anything (Śmd. 154).

ಭಾವಾರ್ಥ bhâva-artha. The simple or inherent meaning of words;—the obvious purport or drift of a phrase, of a letter, of an affair, etc. (My.; J. 31, 35). ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನ ವಚನ (ಭಾವವಚನ Śmd. 92 Mḍb. Cm.). ಭಾವಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ವಿಪರಿಲ್ಲ.—ಭಾವಾರ್ಥ ಕೇಳಿ, ಮೂಲಾರ್ಥ ಮುಂತಾ (Prvs.).

ಭಾವಿ bhâvi. *About to come to pass, future;* that which is predestined (Rây. 13, 11); the future tense (Śmd. 294). 2, being possessed of; a person who is possessed of (Bp. 40, 26; 58, 22). 3, attached to. 4, beautiful, illustrious.

ಭಾವಿಕ bhâvika. Actually being or existing, natural, innate. 2, full of feeling or sentiment. 3, happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 4, description of an imaginary object so vivid that it actually appears to be present, describing the past or future as present. 5, one of the alaṅkṛitis (Kâvy. III, 3, B, 170. 171), language full of feeling or passion.

ಭಾವಿಕಾಲ bhâvi-kâla. The future; the future tense (Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭಾವಿತ bhâvita. Caused to be, produced; obtained; a product obtained by multiplication;—manifested;—conceived, imagined, supposed, thought of;—thought about, meditated on;—known, acknowledged;—happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26);—inspired by, animated. 2, soaked in, steeped. 3, mixed with, as an ingredient. 4, *perfumed with, scented.* See Kâvy. IV, 1, 3; Śmd. 398; Bp. 43, 86.

ಭಾವಿನಿ bhâvini. *A distinguished or handsome woman;* a lady;—*a wanton woman.*

ಭಾವಿಸು bhâvisu. (Śmd. 68. 92). To occur, to appear (Ćh. v. 180. 237). 2, to conceive, to imagine, to fancy, to suppose;—to think, to consider (My.); to observe, to know (ಬಗೆ Śmd. 110 Cm., which Mḍb. Cm. explains by ಅರಿ);—to have in mind, to think of, to meditate on (with accusative, ದೇವರನ್ನು-, My.);—to treat with respect (My.). ದೇವರಿಲ್ಲದೆ ಧಾವಿಸ ಬಹುದು.—ನುಣ್ಣಾದರೂ ಮೆಲ್ಲನ ಧಾವಿಸ ಬೇಕು.—ಬಾವಿಲ್ ನೀರಾದರೆ ಧಾವಿಸಿದರೆ ಬಪ್ಪಿತ್ತೇ? (Prvs.). ಧಾವಿಸುವ (Śmd. 268). ಧಾವಿಸಿದೆ (117. 298. 382). See Ćh. v. 25. 247; Ćpr. 1, 54; 2, 6. 26; Mr. 193. 340; Kk. 25; Śm. 5. 109. 118; Bp. 1, 12; 3, 50; 4, 65; 12, 2; 34, 10; 35, 33; 38, 10; 39, 51; 40, 75; 42, 23; 43, 32; 51, 63; 52, 5; 53, 40; J. 5, 5.

ಭಾವಿಸುವಿಕೆ bhâvisuvikĕ. Conceiving, imagining, etc. (Śi. 293).

ಭಾವುಕ bhâvuka. (= ಭಾವಜ). Being, becoming. 2, having a taste for the beautiful. 3, *happy, well, auspicious, prosperous, faring well* (Bp. 40, 82); *happiness, auspiciousness, welfare.* 4, an elder sister's husband (ಅಗ್ಗಣಿ ಯು ಅಥವಂ Mr. 313).

ಭಾವ್ಯ bhâvya. About to be or happen, future, to be become; fit to be apprehended or conceived; etc. See ಸಮು-; Ćpr. 1, 58.

ಭಾಷಣ bhâshaṇa. Speaking, talking, saying; *speech, talk.* See ಉಸಿರ್, ಎಸ್, ಪರಿಭಾಷಣ, ಸಮು-.

ಭಾಷಾಂಗ bhâshâ-aṅga. In theatricals: proper language and suitable songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಭಾಷಾಜಾತಿ bhâshâ-jâti. The (56) languages sprung from saṁskṛita, etc. (Ćh. p. 22).

ಭಾಷಾಧೀಶ bhâshâ-adhîśa. The husband of Sarasvatî: Brahmâ (Bp. 24, 48).

ಭಾಷಾನ್ತ bhâshâ-anta. Meaning of the words of a language (Mr. 5).

ಭಾಷಾನ್ತರ bhâshâ-antara. Another dialect or version; a translation (C.). ಭಾವವೆಲ್ಲಿಯ ನುಡಿಯಲಿ ಬಹುಮೋ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೆಲ್ಲ ಭಾಷಾನ್ತರವು ಸೂರಿಯನ ಮೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಿಂ (Bhn. 2).—ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡು. To translate (B. 4, 135; C.). ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯ ಆನೇಕಗ್ರನ್ಥಗಳನ್ನು ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡಿ (5, 127). ಬೈಬಲ (ಪ the bible) ಅದೀ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಸ ಒಪ್ಪಮಿಕೆಯನ್ನು ಹಲವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡಿಸಿ (5, 301).—ಭಾಷಾನ್ತರಿಸು. To translate (B. 4, 138; My.).

ಭಾಷಿ bhâshi. Speaking, talking, saying; a speaker. See *e. g.* ಕು-.

ಭಾಷಿಕ bhâshika. (= ಜಾನಪದ). Belonging to speech; belonging to common or vernacular speech. See ದಾಸ-.

ಭಾಷಿತ bhâshita. Spoken, said; *speech, language, talk.*

ಭಾಷಿಸು bhâshisu. To speak, to talk, to say (Bp. 47, 11).

ಭಾಷೆ bhâshĕ. ಭಾಷಾ. = ಜಾನ 1 q. v., ಧಾನ. *Speech; language,* a dialect. 2, Sarasvatî, the goddess of speech (Bp. 34, 52). 3, a promise; an oath; a vow (Bp. 6, 1, seq.; 33, 40; My.). ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಜಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲ.—ಕೊಟ್ಟ ಕ್ಕೆ ತಪ್ಪ ದೇಇ, ಆಡಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪ ಧಾರಾ (Prvs.). See Prv. s. ದೇವ. — ಭಾಷೆ ಆಡು. To break a promise, etc. (Bp. 36, 17).—ಭಾಷೆ ಆಡು. To speak a language (C.). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒಳ್ಳೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 142).—ಭಾಷೆ ಇಡು. To assure solemnly, to swear (My.).—ಭಾಷೆ ಕೆ. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (J. 7, 66).—ಭಾಷೆ ಮುರಿ. To break a promise, etc. (Bp. 23, 42).—ಭಾಷೆ ಒಡಗಿಸು. To accomplish or fulfil a promise, etc. (Bp. 36, 42).—ಭಾಷೆ ಒಡವಿಸು. = ಭಾಷೆ ಒಡಗಿಸು. (Bp. 37,

20). — ಭಾಷೆ ಕೊಡು. To promise (J. 2, 60; My.). ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಪೋಪನೆ ಮಾಡನೇ? (Prv.). See Nr. s. ಮುಗುದ್. — ಭಾಷೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. A promise, etc. to be broken (Bp. 37, 12). — ಭಾಷೆಗೆಡುಪ. -ಕೆಡುಪ. = ಪಾಸೆಗೆಡುಪ. (My.). — ಭಾಷೆ ಗೆಡು. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (Grj. 6, after 54). — ಭಾಷೆ ನೀಗು. To quit or break one's promise, etc. (Bp. 39, 17). — ಭಾಷೆ ಮುಡಿ. To utter or give a promise, etc. (Bp. 37, 18. 24. 26). — ಭಾಷೆ ಪರಿಪಾಲಿಸು. To keep or fulfill a promise, etc. (Bp. 49, 13). — ಭಾಷೆ ಮುಟ್ಟಿಸು. To fulfill a promise (S. Mhr.). — ಭಾಷೆಮೊಳ್ ಇರ್. To be under a vow, to be bound by a vow (Bp. 53, 39). — ಭಾಷೆ ಸಲಿಸು. To fulfill a promise, etc. (Bp. 61, 7; My.). — ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. To take a promise, etc., upon one's self, to make a promise, etc. (Bp. 36, 13). — ಭಾಷೆ ಹೊಡು. = ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. (Bp. 27, 62; My.).

ಭಾಷೆವನ್ತ bhâshè-vanta. = ಪಾಸೆವನ್ತ (s. ಪಾಸೆ 1). — ಭಾಷೆವನ್ತ ಬ್ಲಯ್ಯ. -ಅಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಭಾಷ್ಯ bhâshya. An exposition, a gloss, an explanation, a commentary in general. 2, a sort of house or building.

ಭಾಷ್ಯಕಾರ bhâshya-kâra. A commentator, a scholiast, an expounder of technical aphorisms (sûtras), etc., *e. g.* Patañjali, Śaṅkarâchârya, and Râmânuja. (My.).

ಭಾಸ್ bhâs. Light, lustre; *a ray or gleam of light.*

ಭಾಸ bhâsa. Light, lustre;—shining;—impression made on the mind, fancy. 2, *a vulture.* 3, a small kind of owl (ಕಳುವ್ಪ, ಪಿಂಗಲ, ಹಾಲುಗಕ್ಕೆ Mr. 174). 4, a cock. 5, a cow-shed. See ಆ-.

ಭಾಸನ bhâsana. Shining; one who shines (Bp. 8, 4).

ಭಾಸಮಾನ bhâsamâna. Shining, glittering; appearing;—lustre, brightness (Abhâ. 2, 99).

ಭಾಸರೂಪ bhâsa-rûpa. A splendid form: splendor (Kâvy. II, 1, 7).

ಭಾಸುರ bhâsura. Shining, splendid (Ch. v. 63); splendor, beauty (Bp. 59, 57). 2, a hero. 3, terrible. See Sp. s. Tbh. ಪಾಸಿ 3; Kâvy. III, 3, B, 173; Bp. 1, 45.

ಭಾಸುರತರ bhâsura-tara. Uncommonly splendid or beautiful (ರತ್ನ, ಒಪ್ಪವರ್ಧಾಮು Nn. 155).

ಭಾಸೆ bhâsè. = ಪಾಸೆ 1 (Śmd. 24). Tbh. of ಭಾಷೆ (Śmd. 335).

ಭಾಸ್ಕರ bhâs-kara. Light-causing, shining, resplendent;—*the sun.* 2, the number 12 (Ch.). 3, a certain metrical foot (Ch.). 4, N. of various persons (Bp. 56, 34; 58, 11), also that of a jester at the court of Vidyânagara (who was called Bâḍiga, My.).

ಭಾಸ್ಕರಸುತ bhâskara-suta. Karṇa (Śmd. 81).

ಭಾಸ್ವತ್ bhâs-vat. Possessing light, luminous, splendid, shining; light, lustre, brightness (Ch. v. 36; Kâvy. III, 1). 2, *the sun.* 3, a hero.

ಭಾಸ್ವನ್ತ bhâs-vanta. Tbh. of ಭಾಸ್ವತ್ (Śmd. 108).

ಭಾಳ bhâḷa. = ಭಾಲ, etc. The forehead (ಆಲಿಕ, ಉಪಾಟಿ, ಪೊಸಮು, ಪಾಳ Mr. 318; ಪಿಟಿಲು Bhn. 66, c. r. ಪಾಳ).

ಭಾಳತಟ bhâḷa-taṭa. The slope of the forehead: the forehead (Bp. 37, 23).

ಭಾಳನಯನ bhâḷa-nayana. Śiva (Bp. 22, 52).

ಭಾಳನೇತ್ರ bhâḷa-nêtra. Śiva (Bp. 27, 12; 44, 21).

ಭಾಳಪಟ್ಟ bhâḷa-paṭṭa. A frontlet with a plate (tied to a sacrificial horse, J. 16, 1).

ಭಾಳಪರ್ಣ bhâḷa-parṇa. The plant and bark of Laurus cassia (ಅಟ್ಟಿಪ್ಪತ್ತಿ, ಕೀರಪತ್ರಿ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ಭಾಳಲೋಚನ bhâḷa-lôchana. = ಪಾಳಲೋಚನ. Śiva (Bp. 3, 30; 59, 33).

ಭಾಳವಿಲೋಚನ bhâḷa-vilôchana. Śiva (Bp. 30, 2).

ಭಾಳಸ್ಥಲ bhâḷa-sthaḷa. = ಭಾಳ. (Cpr. 6, 66).

ಭಾಳಾಕ್ಷ bhâḷa-akṣha. = ಪಾಳಾಕ್ಷ. Śiva (Bp. 46, 19).

ಭಾಳಾಮ್ಬಕ bhâḷa-ambaka. = ಪಾಳಾಮ್ಬಕ. An eye in the forehead (Bp. 44, 21). 2, Śiva (9, 14; 53, 69; Śiv. 1, 74).

ಭಿಕ್ಷ bhikṣha. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Śmd. 102; ಅಕ್ಷ, ಓದನ, etc. Mr. 214; My.). See Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದು. — ಭಿಕ್ಷ ಇಕ್ಕು. To give alms (Bp. 25, 43; 43, 53; 53, 39; 60, 53; My.). — ಭಿಕ್ಷ ಬೇಡು. To ask alms, to beg (Bp. 53, 39; My.).

ಭಿಕ್ಷಾಟನ bhikshâ-aṭana. (= ಬಿಚ್ಚಿ). Wandering about asking for alms, mendicancy. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ bhikshâ-anna. Food obtained as alms. ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಳ್ಳಿಗೆ ತನೀಶ್ವರ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ—ಬೀಕಾರಿಯಾದವ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೂ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದಲ್ಲವೆ ದಕ್ಕಾನ್ನವುಣ್ಣಾನೇ? (Prvs.).

ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರ bhikshâ-pâtra. A vessel for collecting alms. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾಶನ bhikshâ-aśana. = ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ. (Bh. 1, 10, 4).

ಭಿಕ್ಷಿಸು bhikshisu. To beg alms (Bp. 21, 25; 57, 22).

ಭಿಕ್ಷು bhikshu. = ಬಿಚ್ಚು. A beggar;—*a religious mendicant,* especially a Brâhmaṇa in the fourth Âśrama when he abandons his house and family and subsists entirely on alms;—a female mendicant (ಮುಂಡೆ Mr. 303). 2, N. of a plant (ಪಚ, ಮುಣ್ಡಿ, ಮೋಪಿಪಚ Mr. 130).

ಭಿಕ್ಷುಕ bhikshuka. A male mendicant. ರಾಕ್ಷಸಪಾಪರ ಭಿಕ್ಷು ಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಭಿಕ್ಷುಕಿ bhikshuki. *A female mendicant* (ಕನ್ನಿ Hlâ.).

ಭಿಕ್ಷೆ bhikshè. = ಬಿಕ, ಬಿಕಸ, ಬಿಕ್ಕೆ, ಬಿಚ್ಚ, ಬಿಚ್ಚೆ, ಭಿಕ್ಷ. *The act of begging.* 2, *alms; food given as alms.* 3, *hire, wages.* 4, *service.* ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಪಾಯುನ್ನ ಒಡೀರ! ಅನ್ನ (Prv.).

ಭಿಕ್ಷೆಗಾಡ bhikshè-gâra. A beggar (My.).

ಭಿಕ್ಷೆಶ್ವರ bhikshâ-îśvara. A very poor beggar. See Prv. s. ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ.

ಭಿನ್ದಿಮಾಲ bhinḍimâla. = ಭಿನ್ದಿಮಾಲ, etc. (Sk.).

ಭಿನ್ದಿವಾಲ bhinḍivâla. = ಪಿನ್ದಿವಾಳ (Śmd. 369), ಭಿನ್ದಿಮಾಲ, etc. (J. 12, 24).

ಭಿಟ್ಟ bhiṭṭa. *A fragment, a piece, a bit.*

ಭಿಟ್ಟಿ bhiṭṭi. = ಬಿಟ್ಟಿ 2. Breaking, splitting. 2, a bit, a fragment, a piece;—anything broken or divided. 3, a rent, a fissure. 4, *a wall of earth or masonry,* a partition (ಕೆಳ್ದ Ct. II, 107; ಗೋಡೆ Kn. 31). 5, an asylum, (a support).

ಭಿಟ್ಟಿಜೀರ್ಣ bhiṭṭi-jîrṇa. An instrument used by burglars for cutting through the wall of a house (ಕನ್ನಗತ್ತಿ Mr. 226, c. r. ಭಿಟ್ಟಿಭಿಕ್ಷ).

ಭಿದ್ bhid. Breaking, splitting; destroying. See ಉಜ್-.

ಭಿದುರ bhidura. Breaking, splitting. 2, a *thunderbolt.*

ಭಿದೆ bhidè. *Breaking, splitting, tearing, dividing.*

ಭಿದ್ಯ bhidya. Bursting its banks: *a rushing river* (ಗಣ್ಣ ಪೊರ್ Hlâ.).

ಭಿನ್ದಮಾಲ bhindamâla. = ಪಿನ್ದಿಮಾಲ, ಪಿನ್ದಿವಾಳ, ಭಿನ್ದಿಮಾಲ, ಭಿನ್ದಿವಾಲ, ಭಿನ್ದಿಮಾಲ. *A short javelin or arrow thrown from the hand; an iron-bound club, used as a weapon.*

ಭಿನ್ದಿಪಾಲ bhindi-pâla. = ಭಿನ್ದಿವಾಲ, etc. *A short javelin*, etc., etc. (ಸ್ಯಗ, ಕೆಯ್ದು ವಿಷ ಭೇದ Hlâ.; ಸ್ಯಗ, ಪನ್ನ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಮುದ್ಗರ, ಮೂರುವ್ಯ ಗುರಿಗೆ Sl. 290).

ಭಿನ್ದು bhindu. Breaking, splitting. 2, *a woman bringing forth a still-born child; a woman who loses her children by death* (ಮುಳ್ಳಳು ಬಾಧಿಪವಳು Hlâ.; ಮುಳ್ಳಳು ಉಬ್ಬಿ ಸಾವ ಸತಿ Mr. 303).

ಭಿನ್ನ bhinna. = ಬಿಳ್ಳ 1. *Broken, split, fractured, pounded, torn, rent, cloven, pierced;* disunited; opened, expanded, blossoming; separated into parts; destroyed (ಸಳ್ಳ, ಮುಗ್ಗ, ಭಗ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 446). 2, separated or different from; *distinct, other, different;* deviating or varying from;—deprived of, without;—a fragment, a bit, a portion. ಭಿನ್ನ ವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸದುವಾದೀತೇ? (Prv.). — ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. rep. Various (B. 4, 168). — ಭಿನ್ನ ಭೇದ. dupl. Difference (My.).

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ bhinna-kartri. The agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (in opposition to ನಾಮ or ಸ್ವಯಂ ಕರ್ತೃ, Śmd. 274; *cf.* ಅನ್ಯ-, ಪರ-; see ನಾಮ 4).

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃಕ bhinna-kartṛika. = ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ. (Śmd. 327).

ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ bhinna-kârya. An act differing from prescribed rules, an improper act (ಕಾಪೀನ Nn. 134; Mr. 486).

ಭಿನ್ನಕುಮ್ಭ bhinna-kumbha. A broken pot (Bp. 60, 51).

ಭಿನ್ನಪದ bhinna-pada. A term that stands by itself, *i. e.* is not in samâsa (Śmd. 190).

ಭಿನ್ನಭಾವ bhinna-bhâva. Another state, a different mind, incongruity of state, etc. (Bp. 40, 67).

ಭಿನ್ನರಸ bhinna-rasa. Another taste, sentiment or feeling (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಭಿನ್ನವೃತ್ತ bhinna-vṛitta. Having abandoned the path of duty. 2, one of the vâkyadôshas: containing a metrical fault: a metrical fault (Kâvy. II, 2, B, 3. 30-32).

ಭಿನ್ನಶಬ್ದ bhinna-śabda. A faulty term (Kâvy. II, 1, A, 29).

ಭಿನ್ನಾಬ್ಜಾಕ್ಷಿ bhinna-abja-akshi. A woman with eyes resembling an open lotus flower (Ch. v. 128. 215).

ಭಿನ್ನಾಭಿನ್ನ bhinna-abhinna. Distinct and not distinct, separate and not separate. (My.).

ಭಿನ್ನಿಸು bhinnisu. To break, to split; to set at variance; to loosen (J. 15, 31); to alter, to change (31, 35). 2, to be split or broken; to die from affliction (23, 59).

ಭಿಲ್ಲ bhilla. (= ಬಿಲ್ಲ s. ಬಿಲ್ 2). *N. of a wild mountain race*, a Bheel (ಭೇದ Hlâ.; Ôpr. 5, after 64; Śśv. 4, 6).

ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ bhilla-aṅganĕ. A woman of the Bhillas (Śśv. 3, 5).

ಭಿಲ್ಲಿ bhilli. = ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ. (Śśv. 3, 6. 52).

ಭಿಷಕ್ಕು bhishakku. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (My.).

ಭಿಷಕ್ bhishaj. ಭಿಷಜ್. *A physician.*

ಭಿಷಜ bhishaja. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (ಮೋಹಜಿತ್, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, etc. Mr. 300).

ಭಿಸ್ಸಟೆ bhissaṭĕ. *Boiled rice parched.*

ಭಿಸ್ಸೆ bhissĕ. *Boiled rice.*

ಭೀ bhî. (Śmd. 103). *Fear, apprehension, alarm, dread.* See ಅತಿ-.

ಭೀಕರ bhî-kara. Causing or exciting fear, formidable, terrible (Bp. 17, 16; 34, 27; 40, 21; 57, 25; 61, 12; J. 9, 24).

ಭೀಂಕೃತಿ bhî-ṅ-kṛiti. Formidableness (Rśv. 6, 46).

ಭೀತ bhîta. *Frightened, alarmed, terrified; afraid, fearful, timid.* Feminine ಭೀತೆ (J. 5, 51).

ಭೀತಚಿತ್ತ bhîta-chitta. A man of a timid heart (ಭೀತ Bhn. 4).

ಭೀತತ್ವ bhîtatva. The state of being or becoming timid. ದೂತತ್ವ ದೂತನವರನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಭೀತಿ bhîti. *Fear, alarm, apprehension, dread, terror* (Śmd. 158). 2, danger. See ಮುಖ-. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಭೀತಿ ಇರ ಬೇಕು.—ಪ್ರೀತಿಯ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ಪ್ರಾತಿಯ ಭೀತಿ ಹೋಗದಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಘೋತ. — ಭೀತಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become afraid (Bp. 2, 27; RÂm. 5, 8, 41). — ಭೀತಿಪಡು. -ಪಡು. To fear (Śśv. 4, 68).

ಭೀತಿವಲ್ಲರಿ bhîti-vallari. Fear regarded as a creeping plant (Śśv. 4, 113).

ಭೀತಿಶಂಕೆ bhîti-śaṅkĕ. Doubt or diffidence caused by fear (My.).

ಭೀತೋತ್ತರ bhîta-uttara. An answer or speech indicating fear (ಧಾರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ Nn. 12).

ಭೀಮ bhîma. = ಬೀಮ. *Fearful, dreadful, terrible, formidable*, etc. (ಧಮುಂಕರ Nn. 5; ಉಗ್ರ Mr. 512). 2, Yama (ಯಮ 5). 3, *Śiva* (ಜಂಕರ, ತ್ರಿಯ್ಯರ 5; ರುದ್ರ 512). 4, Bhîma, the second son of Pâṇḍu (ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮಸೇನ 5; ಪಾಮ ಸುತ 512; ಕುರುವೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ವೃಕೋದರ Mr. 264). 5, a strong man (ಸತ್ಕಾರಿ, ಸತ್ಪವನ್ನ 5). 6, a very valiant man, a hero (ಭಟಾಗ್ರಣಿ, ವೀರಧವಿ 5; ಭಟ 512, a. r. ಬಲಿಷ್ಠ. 7, the arm (ಭುಜ 5; ತೋಳ್ 512). 8, N. of the author of the Kannaḍa Basavapurâṇa (Bp. 1, 17; 61, 94). 9, N. of an author of a list of saṁskṛita dhâtus (Śmd. 302). See Śmd. 81. 91. 98. 116. 10, N. of a king of Vidarbha. (= ಭೀಷ್ಮಕ No. 3). ಭೀಮನಿಗೆ ಧಾನುವಾದವಾದರೇನು? ಭೀಮವಾ ವಾದರೇನು? ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಯ್ (Prv.). — ಭೀಮ. -ಅಯ. N. See ವಾಸು-. — ಭೀಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಗುಣಾಳ.

ಭೀಮರ bhîmara. War, battle. (R.).

ಭೀಮರಥಿ bhîma-rathi. N. of a river. (My. Amara).

ಭೀಮರಾಜ bhîma-râja. A black bird with two elongated tail-feathers that lives in the forests of the western coast and is known for its guttural soft fluting notes which can be heard to the distance of an English mile, the Malabar racket-tail drongo, Edolius malabaricus Scop. (Coorg).

ಭೀಮಲಿಂಗ bhîma-liṅga. A liṅga consecrated by the Pâṇḍava Bhîma (Bp. 57, 54).

ಭೀಮಸೇನ bhîma-sêna. = ಭೀಮ No. 4. (ಭೀಮ, ಪಾಮುಪುತ್ರ Nn. 5).

ಭೀಮಾನದಿ bhîmâ-nadi. N. of a river in the Mahratta country (B. 4, 30).

ಭೀಮೇಶ್ವರ bhîma-îśvara. N. of a liṅga (Bp. 33, 18).

ಭೀರು bhîru. *Timid, cowardly;* shy; afraid of. 2, a timid woman.

ಭೀರುಕ bhîruka. *Timid; a coward.*

ಭೀರುತ್ವ bhîrutva. Fearfulness, timidity, cowardice. See ಹುಳ್ಳು, ನೆಡೆ.

ಭೀರುಪತ್ರಿ bhîru-patri. *A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd.

ಭೀಲುಕ bhîluka. = ಭೀರುಕ. *Timid.*

ಭೀಷಣ bhîshaṇa. *Terrific, terrible, awful, formidable;*—horror. 2, Bhairava;—Śiva;—N. of a king (J. 16, 1.

21, etc.). 3, a kind of musical instrument (see ಪಣವ ಪಾವಾದ್ಯ).

ಭೀಷ್ಮ bhîshma. *Terrible, horrible, terrific, fearful;*—fear, horror (Grj. 9, 24). 2, the grand-uncle of the Pâṇḍus, son of Śântanu and Gaṅgâ (ಗಾಂಗೇಯ Mr. 263). See Śmd. 270. 287; J. 9, 30. 32; 18, 4. 19.

ಭೀಷ್ಮಕ bhîshmaka. = ಭೀಷ್ಮ No. 2. 2, N. of a king, the father of Rukmiṇî (Bhâgavata 10, 59, 1). 3, N. of the father of Damayantî (Râm. 3, 2, 16. 24).

ಭೀಷ್ಮಸು bhîshma-su (sû). Bhîshma's mother: *the Ganges.*

ಭು bhu. = ಭಂ, ಭುಂ. A sound in imitation of that of a conch-shell, etc. — ಭು ಭು ಎಸ್. To emit the sound of bhu bhu (from the mouth, Bp. 32, 37). — ಭು ಭೂ ಭೋ ಎಸ್. To emit the repeated sound of bhu. ವೇದವಾಚ್ಯಾರಡೊಳೆರ್ದು, ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್ನುವ, ಕಂಬುಮುಖ ಪ್ರಧ್ವನಿ ದಂ (Śmd. 19 Mdb.).

ಭು bhu. = ಭವ. At the end of compounds: being, becoming, springing up, taking rise, born. See ಅಗ್ನಿ-, ಆದಿ-, ಪದ್ಮ, ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, ಸ್ವ-.

ಭುಂ bhuṁ. = ಭು, etc. (S. Mhr.).

ಭುಕ್ bhuk. = (ಬುಳ್ಕ 2), ಭುಜ್ q. v.

ಭುಕ್ತ bhukta. Enjoyed; *eaten.* 2, the act of eating. 3, *food* (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214).

ಭುಕ್ತಗೃಹ bhukta-gṛiha. A dining-room (ಪಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಳ್ಪು ಮನೆ Mr. 196).

ಭುಕ್ತಶೇಷ bhukta-śêsha. *The remnants of a meal, leavings, orts.*

ಭುಕ್ತಸಮುಜ್ಝಿತ bhukta-samujjhita. *The remnants of a meal.*

ಭುಕ್ತಾವಶೇಷ bhukta-avaśêsha. = ಭುಕ್ತಶೇಷ. (Bp. 50, 12).

ಭುಕ್ತಿ bhukti. (= ಬುತ್ತಿ). The act of enjoying or eating. 2, *enjoyment;* fruition, possession, usufruct. 3, food. ಕೆಳ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಪಕ್ಷನಿಗೆ ಶಕ್ತಿ.—ಭುಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾ ಕ್ಷಣ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಾಯ್ತೇ?—ಮುನ್ನಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ನ ತಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು.—ಯುಕ್ತಿ ದಂತನು ಮುಕ್ತನ ಭುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಪದೆವನಲ್ತೆ (Prva.). See Prv. s. ಭೋಜ. 4, the daily motion of a planet.

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ bhukti-mukti. Fruition and final emancipation (Bp. 39, 71; My.).

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದ bhuktimukti-prada. The giver of bhukti and mukti, as a tîrtha or a god (My.).

ಭುಕ್ತ್ಯುಚ್ಛಿಷ್ಟ bhukta-uchchhishṭa. *The rejected leavings or remnants of food.*

ಭುಗಿ bhugi. = ಭುಸ, ಭುಸಿ, ಭುಸು, ಭುಸ. A sound in imitation of that of blazing flames, of that emitted by articles under rapid combustion, and of that of kindled wrath. — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲನೆ. With the sound of bhugi bhugil (Rây. 5, 37). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆಸ್. To emit the sound of bhugi bhugil (Bp. 17, 19; 25, 21; 57, 18; 58, 59). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಯೆಸ್. To emit the repeated sound of bhugi (Bp. 58, 32). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆಸ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಯೆಸ್. (Râm. 5, 8, 57; J. 8, 30). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಸು. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆಸ್. (J. 12, 22; 23, 46).

ಭುಗಿಲ್ bhugil. = ಬುಗಿಲ್, ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗಿಲಿಡು. -ಇಡು. To emit the sound of bhugil (Bh. 1, 20, 55). — ಭುಗಿಲೆಸ್. -ಎಸ್. = ಭುಗಿಲಿಡು. (Bp. 51, 7. 80; 55, 11; Bh. 2, 3, 9). — ಭುಗಿಲಿಸು. -ಎಸು. To cause to emit the sound of bhugil (Bp. 44, 15). — ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆಸ್. rep. (C.). — ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆಸ್. -ಎಸ್. To emit the repeated sound of bhugil (Âbh. P. 13, 81).

ಭುಗಿಲನೆ bhugilanê. (Śmd. 388). = ಬುಗಿಲನೆ. With the sound of bhugil.

ಭುಗು bhugu. = ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗು ಭುಗಿಲು ಭುಗಿಲೆಸ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಭುಗಿಲೆಸ್. (Bh. 1, 20, 27).

ಭುಗ್ನ bhugna. *Bent, crooked;* curved; bending, stooping, bowed.

ಭುಜ್ bhuj. ಭುಕ್. Enjoying; eating; an eater; ruling. See ಕೃತು-, ಗೃಹ-, ಹುತ-.

ಭುಜ bhuja. = ಬುಜ 2. A bending, a bend. 2, *the arm.* ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ತುದಿ, ಮುಯ್ Śm. 71). See ಅಪ್ಪ-.

ಭುಜಕೀರ್ತಿ bhuja-kîrti. An epaulet-like ornament for the upper arm (Bp. 4, 36; Râv. 6, after 11; My.).

ಭುಜಗ bhuja-ga. = ಬೊಜಗ. Going crookedly or in a curve: *a snake* (ಎಲರುಣೆ Ct, I, 10; II, 17). 2, a paramour, see ಬೊಜಗ. 3, (= âśêsha) the number 1 (Ch.). 4, the number 8.

ಭುಜಗಧಾರಿ bhujaga-dhâri. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭುಜಗಬಂಧ bhujaga-bandha. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಭುಜಗಭೂಷ bhujaga-bhûsha. Śiva (Śśv. 1, 75).

ಭುಜಗವೈರಿ bhujaga-vairi. Garuḍa; a peacock; an ichneumon (My.).

ಭುಜಗಶಯನ bhujaga-śayana. Vishṇu (My.).

ಭುಜಗಾಭರಣ bhujaga-âbharaṇa. Śiva (Bh. 1, 1, 2).

ಭುಜಗೇಂದ್ರ bhujaga-indra. Any large snake; Śêsha (Śmd. 145; J. 14, 14).

ಭುಜಂಗ bhuja-ṅ-ga. = (ಬೊಜಗ), ಬೊಜಂಗ, ಭುಜಗ. *A snake* (ಫೋಗಿ, ಸರ್ಪ Kn. 35). 2, *the paramour of a prostitute, a libertine, a gallant* (ಪುಂಶ್ಚಲಿಯ, ವಿಟ Kn. 29, c. r. ವಿಠ; ವಿಟ 35, c. r. ವಿಠ; ವಿಠ 63). 3, an ascetic (ತಪೋಧನಿ, ತಪಸ್ವಿ 35).

ಭುಜಂಗನಿಲಯ bhujaṅga-nilaya. A snake's hole: a white-ants' nest (ಪುತ್ತು Kn. 92).

ಭುಜಂಗಪ್ರಯಾತ bhujaṅga-prayâta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಭುಜ್ bhujaṅga-bhuj. *A peacock;*—Garuḍa.

ಭುಜಂಗಮ bhuja-ṅ-gama = ಭುಜಗ. *A snake.* 2, Râhu.

ಭುಜಂಗವಿಜೃಂಭಿತ bhujaṅga-vijṛimbhita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಶಯನ bhujaṅga-śayana. = ಭುಜಗಶಯನ. (My.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಪದ bhujaṅga-śiśu-pada. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಸ್ಪೃತ bhujaṅga-śiśu-spṛita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ bhujaṅga-akshi. *The ichneumon plant,* perhaps Ophioxylon serpentinum Lin. (= ಗಂಧಕಾಕುಲಿ).

ಭುಜದೇಶ bhuja-dêśa. The place or region of the arm (ಜಂಗುಪ Bhn. 39).

ಭುಜಬಲ bhuja-bala. Strength of arm (Śmd. 386; Kk. 99; Bp. 1, 44; J. 13, 45).

ಭುಜಮಧ್ಯ bhuja-madhya. *The breast, the chest.*

ಭುಜವಲಯ bhuja-valaya. An arm-ring (Bp. 4, 36).

ಭುಜಶಿಖರ bhuja-śikhara. *The shoulder.*

ಭುಜಶಿರಸ್ bhuja-śiras. *The shoulder.*

ಭುಜಾಗ್ರ bhuja-agra. *The shoulder* (ಹೆಗಲ್ಕೆ, ಮುಂಡ್ಡು Kk. 67).

ಭುಜಾಂತರ bhuja-antara. *The breast, the chest.*

ಭುಜಾಸ್ಫಾಲನ bhuja-âsphâlana. Clapping (one's own) upper arm (Ćpr. 5, after 75).

ಭುಜಿಸು bhujisu. = ಬುಜಿಸು, ಭುಂಜಿಸು. (My.).

ಭುಜಿಷ್ಯ bhujishya. *A servant, a slave.*

ಭುಜೆ bhuje. A winding;—*the arm;*—the coil of a snake.

ಭುಂಜಿಸು bhuñjisu. To eat (J. 7, 42; 20, 13; My.); to enjoy; to suffer, to experience.

ಭುತ bhuta. = ಭೂತ. See ಉದ್ಭುತ.

ಭುವನ bhuvana. A being, a living creature; mankind. 2, *the world;* the fourteen worlds, seven descending and seven rising; the earth (ಲೋಕ, ಭೂಮಿ Nn. 9; ಲೋಕ Mr. 517). 3, the number 14 (ಪದಿನಾಲ್ಕು Mr. 348). 4, *water* (ಸಲಿಲ, ಉದಕ 9; 517). 5, the ocean (ಸಾಗರ, ಸಮುದ್ರ 9; ಉದ್ಧಿ 517). 6, the sky (ಅಮ್ಬರ, ಆಗಾಶ 9; ನಭ 517). 7, a wood, a forest (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ 9, c. r. ಆರಣ್ಯ).

ಭುವನಕುಕ್ಷಿ bhuvana-kukshi. A person who contains the world in his belly: Vishṇu (J. 15, 12); that receives or contains water in its belly: the ocean (15, 12).

ಭುವನತ್ರಯ bhuvana-traya. The three worlds: heaven, atmosphere and earth (Ćh. v. 200; Ćpr. 5, after 180).

ಭುವನತ್ರಿನೇತ್ರ bhuvana-trinêtra. The world's Rudra (Śmd. 288. 292).

ಭುವನನಯನ bhuvana-nayana. = ಭುವನಾಕ್ಷಿ No. 2. (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನಮಾತೆ bhuvana-mâtĕ. Pârvatî; Lakshmî (My.).

ಭುವನಾಕ್ಷಿ bhuvana-akshi. The eyes of living creatures or of mankind (Râv. 13, 17). 2, the eye of the world; the sun.

ಭುವನಾಶ್ರಯ bhuvana-âśraya. The refuge of the world: Brahmâ (J. 6, 5); the water-abode: the ocean (6, 5).

ಭುವನೇಜ bhuvanê-ja. A lotus (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯ bhuvanê-śaya. A lotus;—the moon (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯವನಭುವನನಯನ bhuvanêśaya-vana-bhuvana-nayana. Who has the moon and the shining sun (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೈಕರಾಮ bhuvana-êka-râma. Râma who has no equal in the whole world (Śmd. 146. 188).

ಭುವರ್ಲೋಕ bhuvas-lôka. One of the divisions of the universe, the space between the earth and heaven. (Mr. 32).

ಭುವಸ್ bhuvas. The atmosphere, the sky.

ಭುವಿನಿಮ್ನ bhuvi-nimna. A depression in the ground, a hole (ದಣ್ಣ, ಗರ್ತ, etc., ಅಂಡು Mr. 392).

ಭೂ bhû. (Śmd. 103). = ಇರ, ಭು, ಭವಿಸ್. Being, becoming, springing up, taking rise, born. 2, the place of being or abiding: *the earth.* 3, *land; ground;*—earth, as a substance (see ಭೂಭೃದ್, etc.). 4, a certain metrical foot (Ćh.). 5, a country, a district (Bp. 6, 19). — ಭೂನಲ್ಲಿ. (ತಾಯುಲಿಕ್, ತಾಂ, ಭಾವೇಲಯಿ, ವಿಪುಷ್ಟಳ G.).

ಭೂಕಂಪ bhû-kampa. An earthquake. (My.; B. 4, 172; 5, 200).

ಭೂಕಂಪನ bhû-kampana. = ಭೂಕಂಪ. (My.).

ಭೂಕಾಂತ bhû-kânta. A king (ಅರಸು Nn. 120; Ćpr. 3, 52; J. 2, 2).

ಭೂಗತ bhû-gata. Being or existing on or in the earth; level with the ground, destroyed. — ಭೂಗತ ಮಾಡು. To destroy (My.). — ಭೂಗತವಾಗು. -ಆಗು. To be buried, as riches (My.).

ಭೂಗತಾಲಯ bhûgata-âlaya. An underground house (Rām. 1, 16, 27).

ಭೂಗೋಚರ bhû-gôćara. A man who is within the range of, *i. e.* who lives in, the world (Abh. P. 14, 11).

ಭೂಗೋಲ bhû-gôla. ಭೂಗೋಳ. The terrestrial globe, the earth. (C.; ಶಬ್ದಮಣಿ Ćb.; B. 5, 271).

ಭೂಗೋಲವಿದ್ಯೆ bhûgôla-vidyĕ. Geography. (C.; B. 5, 271).

ಭೂಂಕೃತಿ bhûṁ-kriti. Hissing, puffing (Bp. 51, 59).

ಭೂಚಕ್ರ bhû-śakra. The orbit of the earth, the earth (J. 8, 6; 26, 15). 2, the equator or equinoctial line. 3, a paper-kite composed of many round pieces (My.). 4, an umbrella attached to a throne (My.).

ಭೂಚರ bhû-ćara. Going on the earth; moving on the ground or on land, living on land; inhabiting the earth; a man (Abh. P. 4, 101. 102).

ಭೂಚರತ್ವ bhû-ćaratva. The condition of going on the earth or moving on the ground (Bp. 37, 45).

ಭೂಛಾಯೆ bhû-ćhâyĕ. Earth-shadow: *darkness.*

ಭೂಜ bhû-ja. A tree, etc. (ಮರ Nn. 5. 20; ಅಡರಿ, ವೃಕ್ಷ 43; ವೃಕ್ಷ 68; ಪಾಪರ, ಮರ 102). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಭೂಜಸ್ಯಾಂ (Mr. 150).

ಭೂಜಟೆ bhû-jaṭĕ. N. of a plant (ಗಂಧಾಣಿ Mr. 135).

ಭೂಜಾತ bhû-jâta. A tree (ಮರ Nn. 189).

ಭೂಜಾತೆ bhû-jâtĕ. Daughter of the earth: Sîtâ (My.).

ಭೂತ bhûta. = ಬೂತ. Been, become, produced; being, becoming, coming into existence (ಜನಿತ, ಹುಟ್ಟಿದುದು Nn. 78). 2, *past, gone, former;* past time, the past; the past or preterite tense (Śmd. 54. 90. 260. 266. 294; Kâvy. I, 5, 13-16). 3, *obtained, got.* 4, *right, proper, fit;* like, resembling, similar (= ಸದೃಶ, My.; *cf.* ಸದುಚಿತ). 5, *gone beyond the common limits, excessive* (ಮೀರಿದುದು, ಕೆಮ್ಮಿ ಬಂ ಹೋದುದು 78; ಮೀರಿದುದು Mr. 494). 6, *a living being, a creature* (ಸತ್ವ Mr. 502). 7, *a goblin, a malignant spirit, a demon* (being of divine origin, see ದೇವಭೂತ; ಮುಂಜ 78; ದೇವಭೂತಪಿಶಾಚಿ 494; see Bp. 37, 10. 11. 12. 19; J. 6, 51; 22, 23; 31, 55); the spirit of a deceased person, a ghost (= ಪ್ರೇತ No. 2, My.). 8, *an element,* of which there are five: earth, water, fire, air, ether (ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ, ಪೃಥ್ವಿ; ಪಂಚಭೂತ 78; ಭೂತ 494; see ಧಾತು No. 4; ಪಂಚ-:—its number 5 (Ćh.). 9, the nine planets (ನವಗ್ರಹ, ನವಗ್ರಹ 78). 10, the eighteen classes of people or castes (ಪದಿನೆಂಟು ಮೂಲ, ಪದಿನೆಣ್ಮರಾತಿಗಳು 78). 11, an Ârya (ಆರ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ 78). 12, in law: fact, matter of fact, the real state of a case. 13, = ಭೂತಸಾಕ್ಷಿ (? ಸಾಕ್ಷಿ Nn. 37). ಭೂತ ಹೋಗದೂ ಜೀವ ತೊಳ್ಕೈಸು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾತ ಮರುಳೋ? — ಭೂತವಾಗದೂ ಭುಕ್ತಿಗೆ ಬಾಗದ ಹೆಸರು ಫಲಿ ತಪ್ಪದು.—ಪಾಪಿಷ್ಠ ಭೂತ ಏಳಿಸದೇ ನಿತ್ಯಿಸೇ? — ಪಾಪಭೂತದೂ ಭೂತ

ಮಹಮ.—ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ (corpse) ಹೆಡಮುರುಡ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆಡಪಾಸೆ? — ಭೂತಕ್ಕೆ ಭೀತಿಮುಖ್ಯಲ್ಲ? (Prva.). — ಭೂತವರಳುಗಿಡ. A shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (St. & Pl.).

ಭೂತಕಾಲ bhûta-kâla. Past time; the past or preterite tense (Śmd. 90 Cm.; 265 Cm.; 400).

ಭೂತಕಾಲಕ್ರಿಯೆ bhûtakâla-kriyĕ. The past tense (Śmd. 87. 91. 279).

ಭೂತಕೇಶ bhûta-kêśa. *A particular plant*, root of sweet flag (=ಗೋಲೋಮ; see Sl. 335 & ಮರುಳ ಪೆಸೆ).

ಭೂತಗಣ bhûta-gaṇa. The troop or whole class of demons or spirits; the aggregate of beings.

ಭೂತಗಣೇಶ bhûtagaṇa-îśa. Śiva. 2, sign for a long syllable (Ch.).

ಭೂತಗ್ರಹ bhûta-graha. The bhûta-imp (My.).

ಭೂತಗ್ರಾಮ bhûta-grâma. *The aggregate or whole collection of living beings;* a multitude of spirits or ghosts.

ಭೂತಚಿಕಿತ್ಸೆ bhûta-cikitsĕ. The practice or science of administering antidotes for demoniacal possessions (My.).

ಭೂತದಯೆ bhûta-dayĕ. Compassion or tenderness towards all beings or creatures, universal benevolence. (Bp. 37, 34; 53, 43; My.).

ಭೂತಧಾತ್ರಿ bhûta-dhâtri. *The earth.*

ಭೂತನಾಥ bhûta-nâtha. Śiva (Bp. 29, 35; 37, 11).

ಭೂತಪಂಚಕ bhûta-pañcaka. The aggregate of the five bhûtas or elements. ಧಾತುದೇಹದಿಸು ಳಲಿತು, ಭೂತಪಂಚಕವಾಗಿ, ಒತು, ದೇಹದಸು ಧರಿಸರ್ ಮನುಜಗೆ ಜಾತಿಯೆತ್ತಣದು? (Sp.).

ಭೂತಪತಿ bhûta-pati. Śiva (Mr. 12; Bp. 15, 7).

ಭೂತಪೂರ್ವಕ bhûta-pûrvaka. *Having been or existed before, prior.*

ಭೂತಬಲಿ bhûta-bali. An offering to demons (=ಬಲಿ No. 4, My.). 2,=ಬಲಿ No. 3 (Sk.).

ಭೂತಲ bhû-tala. The face of the earth, the earth (Ch. v. 127. 203; J. 8, 23).

ಭೂತಲಪತಿ bhûtala-pati. A king, a prince (Ćpr. 3, 51; Bp. 50, 25).

ಭೂತಲಪಾಲ bhûtala-pâla.=ಭೂತಲನಪತಿ. (Ćpr. 2, 91).

ಭೂತಲಾಧಿಪ bhûtala-adhipa.=ಭೂತಲನಪತಿ. (Bp. 27, 29).

ಭೂತಲೇಶ bhûtala-îśa.=ಭೂತಲನಪಧಿಪ. (Bp. 43, 9; 51, 5).

ಭೂತವತಿ bhûta-vati. The past or preterite tense (Śmd. 91. 261. 289. 294; Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭೂತವಾಸ bhûta-vâsa. *The tree Belleric myrobalan, Terminalia bellerica* Roxb.

ಭೂತವಿದ್ಯೆ bhûta-vidyĕ. Demonology. (R.).

ಭೂತವೇಲಿ bhûta-vêli. -ಪೆಸೆ. *The white-flowering Vitex negundo.*

ಭೂತಶಂಕೆ bhûta-śaṅkĕ. Doubt or diffidence arising from demons (My.).

ಭೂತಸಂಹಾರಿ bhûta-saṁhâri. A kind of plant (ಭೂತಾಳಯ Mr. 120).

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ bhûta-saṁjñĕ. A number indicated by natural objects, etc. (Mr. 348).

ಭೂತಸಂತುಷ್ಟಿ bhûta-santuṣṭi. Complete satisfaction given to demons by killing sheep and buffaloes (J. 5, 72).

ಭೂತಾಗ್ರಣಿ bhûta-agraṇi. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಭೂತಾಂಕುಶ bhûta-aṅkuśa. A kind of plant (ಭೂತಸಂಹಾರಿ Mr. 120).

ಭೂತಾಂಜನ bhûta-aṁjana. A collyrium applied to the palm of the right hand to render any goblins, men, etc. visible (My.).

ಭೂತಾತ್ಮ bhûta-âtma. The elementary or vital principle. 2, the individual soul. 3, *Brahmâ;*—Vishṇu;—Śiva. 4, *the body.*

ಭೂತಾರ್ಥ bhûta-artha. Anything which has really happened, anything really existing, a matter of fact, fact.

ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವ bhûtârtha-apahnava. Concealment of anything really existing (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಭೂತಾವೇಶ bhûta-âvêśa. Demoniac possession (Sl. 385).

ಭೂತಾಳ bhûtâḷa. N., *e. g.* in ಭೂತಾಳದಾಣ್ಯ. (My.).

ಭೂತಿ bhûti.=ಬಾಳ, ಬಾಳಿ, ಬಾಳು. Being, existence, any state of being (Bp. 40, 64);—birth, production. 2, *well-being, prosperity; wealth, riches.* 3, *power, grandeur, majesty, dignity.* 4, *ashes.* 5, *roasted or fried meat* (ಸುಟ್ಟಮಗು Hlâ.; ಬಮುಗ್ಗಿ ಮೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಕಾರು Mr. 217).

ಭೂತಿಕ bhûtika. *The plant Gentiana chirayta* Roxb. 2, *lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin. 3, *a kind of fragrant grass* (ಕಸ್ತೂರಿ).

ಭೂತಿಕಾಸವಧಾರ bhûti-âsana-dhâra. A follower of Śiva (Bp. 27, 29).

ಭೂತೇಶ bhûta-îśa. Lord of beings: Brahmâ; Vishṇu. 2, lord of evil beings: *Śiva.*

ಭೂದಾನ bhû-dâna. Donation of landed property (Grj. 2, 63; My.).

ಭೂದಾನಪತ್ರಿಕೆ bhûdâna-patrikĕ. A deed of gift relating to bhûdâna (My.).

ಭೂದಾರ bhû-dâra. *A hog.*

ಭೂದಿಕೆ bhû-dĕśĕ. The quarters or regions of the earth (Bp. 44, 33).

ಭೂದೇವ bhû-dêva. *A Brâhmaṇa.* (Bp. 50, 6; 53, 48).

ಭೂದೇವಿ bhû-dêvi. The earth looked upon as a goddess or queen (J. 19, 28).

ಭೂಧರ bhû-dhara. A mountain (ಮಲೆ, ಪರ್ವತ Nn. 41; Riv. 1, 108).

ಭೂಧ್ರ bhû-dhra.=ಭೂಧರ. (Śiv. 2, 35).

ಭೂನಾಗ bhû-nâga. An earth-worm. (Dp. 53, 3).

ಭೂನಾಗಸತ್ವ bhûnâga-satva. Earth-worm-essence: burnt earth-worms, of which rings, etc. are made, said to be antidotes for snake-poison (Bh. 8, 25, 23).

ಭೂನಾಥ bhû-nâtha. A king (ಒಡೆಯನು, ಅರಸು Nn. 22; ಅರಸು 79).

ಭೂನಿಂಬ bhû-nimba. *The plant Gentiana chirayta* Roxb.

ಭೂಪ bhû-pa. *A king, a prince.*

ಭೂಪತಿ bhû-pati. *A king, a prince.* ಬಾಪಿಯಾದಡಂ ಭೂಪತಿಯಾ ಬಾಣೆ? (Prv.).

ಭೂಪದಿ bhû-padi. *Arabian jasmine, Jasminum sambac or sambac* Ait.

ಭೂಪಾಲ bhû-pâla. A king (ಪತ್ತಿ, ಅರಸು Nn. 80). — ಭೂಪಾಲ ಉಪಮ್ಮಾನ. N. (Bp. 11, 14).

ಭೂಪಾಲಕ bhû-pâlaka.=ಭೂಪಾಲ. (Bp. 5, 1. 10).

ಭೂಪುತ್ರಿ bhû-putri. Sîtâ (My.).

ಭೂಪೇಂದ್ರ bhûpa-indra. A great king (Ćpr. 3, 98).

ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ bhû-pradakshiṇa. Going round the earth (My.).

ಭೂಬಲ bhû-bala. (Śmd. 386; Kk. 99). Earth-power, power consisting in landed property.

ಭೂಭಾಗ bhû-bhâga. A portion of the earth; a portion of ground. See Kâvy. III, 3, B, 173.

ಭೂಭಾರ bhû-bhâra. A burden to the earth: a very wicked man (My.).

ಭೂಭಾರಕತನ bhû-bhârakatana. Universal Importance (Bp. 19, 30).

ಭೂಭುಜ್ bhû-bhuj. *A king, a prince.*

ಭೂಭುಜ bhûbhuja. Tbh. of ಭೂಭುಜ್. (Bp. 22, 18; 24, 81; J. 17, 1; 18, 11).

ಭೂಭೃತ್ bhû-bhṛit. *A king.* 2, *a mountain.* 3, Vishṇu.

ಭೂಭೇದ bhû-bhêda. A variety of earth: earth or clay in a certain form. See ಮೂಗೆ.

ಭೂಮ bhûma. The earth. See ಕೃಷ್ಣ-. 2, (ಭೂಮನ್) the earth, the world;—a territory. 3, *a great quantity, abundance, plenty, multitude.* 3, *the plural.*

ಭೂಮಂಡಲ bhû-maṇḍala. The terrestrial globe (Bp. 4, 5; J. 2, 33). 2, a district, a country (Bp. 50, 62).

ಭೂಮಂಡಲೇಶ್ವರ bhûmaṇḍala-îśvara. A king (Bp. 55, 9).

ಭೂಮಾಲೆ bhû-mâle. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭೂಮಿ bhûmi. = ಬುವಿ, ಬೂಮಿ, ಬೂವಿ. *The earth* (ಎಳೆ Śm. 112). 2, *soil, ground;*—a country, a district;—*land, estate;*—*a place, site in general.* 3, N. of a certain metrical foot (Ch.; Mr. 364). ಭೂಮಿಯಿಪ್ಪ ಪಣಾದರೆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾಪೆ?—ಭೂಮಿ ಮೂರು, ಕಾಸು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಾ (Prvs.).

ಭೂಮಿಕೆ bhûmikĕ. Earth, ground. 2, the story of a house (Ûpr. 1, 132; 6, after 97). 3, theatrical dress, the costume of any character represented on the stage.

ಭೂಮಿಛತ್ರ bhûmi-châtra. A mushroom (ಅಣಬೆ Mr. 132).

ಭೂಮಿಜ bhûmi-ja. Earth-born: a (common) tree (Bp. 55, 22). 2, the planet Mars. 3, the demon Naraka. 4, a kind of horse (ಆಜಾನೇಯ IIIâ.; ಮೂರಿಯನಜೊಳ್ ಉದಿಸಿದಳ್ Mr. 282).

ಭೂಮಿಜಂಬುಕೆ bhûmi-jambukĕ. *A species of plant* (= ಪಾಷಿಣಭೇದ; see ಪಾಯಿನೇಲಳ್ and ಪಾರಿಜಾ).

ಭೂಮಿತಲ bhûmi-tala. = ಭೂತಲ. (Bp. 25, 1).

ಭೂಮಿದೇವ bhûmi-dêva. *A Brâhmaṇa.*

ಭೂಮಿದೇವಿ bhûmi-dêvi. = ಭೂದೇವಿ. (My.).

ಭೂಮಿಧರ bhûmi-dhara. *A mountain.* 2, a king.

ಭೂಮಿಪ bhûmi-pa. A king (Râm. 16, 52; 26, 23; Rây. 13, 13).

ಭೂಮಿಪತಿ bhûmi-pati. = ಭೂಮಿಪ. (Bh. 2, 13, 49; J. 28, 1).

ಭೂಮಿಪಾಲ bhûmi-pâla. = ಭೂಮಿಪ. (My.).

ಭೂಮಿಪಾಲಕ bhûmi-pâlaka. = ಭೂಮಿಪಾಲ. (Ûpr. 7, 28; Bp. 56, 2).

ಭೂಮಿರುಹ bhûmi-ruha. A tree (Mr. 420. 485).

ಭೂಮಿವಲ್ಲಭ bhûmi-vallabha. A king (Bp. 51, 17).

ಭೂಮಿಸ್ಪೃಕ್ bhûmi-spṛik. Touching the ground;—a terrestrial being, man;—*a Vaiśya.*

ಭೂಮೀಶ bhûmi-îśa. A king (J. 7, 13). See ಮಹೀ-.

ಭೂಮೀಶ್ವರ bhûmi-îśvara. = ಭೂಮೀಶ. (Ûpr. 4, 25; Rây. 5, 26).

ಭೂಮ್ಯರ್ಥ bhûmi-artha. The meaning of "earth". See ಎಳೆ.

ಭೂಯ bhûya. Becoming, being; condition, state. See ದೇವ-, ಬ್ರಹ್ಮ-.

ಭೂಯಸ್ bhûyas. (fr. ಬಹು). More, more numerous; larger, greater. 2, *much, many, numerous;*—*very great, important.* 3, *repeatedly, frequently, again.*

ಭೂಯಿಷ್ಠ bhûyishṭha. Most, most numerous; largest, greatest. 2, *very much, very many;*—most important, chief.

ಭೂರಚನೆ bhû-racanĕ. The composition of a soil (R. 4, 95).

ಭೂರಮಣ bhû-ramaṇa. A king (Mr. 272; Bp. 50, 76).

ಭೂರಿ bhûri. *Much, many, numerous* (ಬಹಳ, ಬಹಳ Nn. 65; Bp. 58, 57). 2, *gold* (ಚಾಂಪಕ, ಸುವರ್ಣ 69; Bp. 57, 65). 3, wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ 60). 4, contempt (ಅವಜ್ಞೆ, ಬಹಳ Nn. 69). 5, N. of Brahmâ, Vishṇu, Śiva, and Indra. 6, a gift of money conferred on those present at any festival or at a funeral (My.; Tî.; also ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ; see Bh. 1, 11, 7. 8).

ಭೂರಿಫೇನ bhûri-phêna. *A species of plant* (= ಪಡುವಲ, ಸಪ್ತಲೆ).

ಭೂರಿಮಾಯ bhûri-mâya. Possessed of much deceit: a *jackal* (ಬಳ್ಳಿ, ಗೋಮಾಯು Mr. 162).

ಭೂರುಂಡ್ಗೆ bhû-ruṇḍi. *A sort of sun-flower, Helianthus indicum* Lin.

ಭೂರುಹ bhû-ruha. A tree (ಮರ Nn. 29; Mr. 510).

ಭೂರುಹಾಗ್ರ bhûruha-agra. The top of a tree (ಮರದ ತುದಿ Nn. 38).

ಭೂರ್ಜ bhûrja. = ಬುಜ 1. *A species of birch, the bark of which is used for writing on.*

ಭೂಲೋಕ್ bhû-lôka. = ಭೂಲೋಕ. (Mr. 32). See Mr. s. ಲೋಕ.

ಭೂಲೋಕ bhû-lôka. The terrestrial world, the earth (Bp. 37, 64; 58, 60; B. 4, 143). ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಭೂಲೋಕ ತಪ್ಪದು.—ಭೂಲೋಕ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸಾಲೋಕ್ಯ ತಪ್ಪ ದಾದು (Prvs.).

ಭೂಲೋಲ bhû-lôla. A king (J. 10, 11; 17, 18).

ಭೂವಧು bhû-vadhu. = ಭೂಸತಿ.

ಭೂವಧೂರಮಣ bhûvadhû-ramaṇa. A king (J. 3, 1).

ಭೂವರ bhû-vara. A king (Kk. 101; Bp. 22, 16; 48, 36; J. 2, 63).

ಭೂವಲಯ bhû-valaya. ಭೂವಳಯ. The circumference of the earth; the terrestrial globe (Śmd. 267; Bp. 24, 81).

ಭೂವಲ್ಲಭ bhû-vallabha. A king. (My.).

ಭೂವಾಚಕ bhû-vâcaka. A word denoting "earth" (see ಎಳೆ in Śmd. Dh.).

ಭೂವಿಶೇಷ bhû-viśêsha. A kind of soil. See ಎರೆ.

ಭೂಶಿರ bhû-śira. A promontory, a cape (My.; R. 4, 113).

ಭೂಷಣ bhûshaṇa. Decorating, adorning;—*ornament, decoration, embellishment;* an ornament, a trinket, etc. (ತೊಡವ Ût. II, 65);—(praise). — ಭೂಷಣಾಸಮ. -ಸಮ. To praise (Bp. 36, 17).

ಭೂಷಣಾವರಣ bhûshaṇa-âvaraṇa. Surrounding or covering with ornaments. See ಮುಸು.

ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ bhûshaṇa-udvahana. Adorning. See ಎಳ್ಗು ಯ್.

ಭೂಷಾಮಣಿ bhûshâ-maṇi. Decoration with gems (Ûpr. 6, 70).

ಭೂಷಿತ bhûshita. *Decorated, adorned, ornamented.*

ಭೂಷಿಸು bhûshisu. To decorate, to adorn; to praise (My.).

ಭೂಷೆ bhûshe. ಭೂಷಾ. *Adorning, decorating;* an ornament, a jewel.

ಭೂಷ್ಣು bhûshṇu. *Being, becoming;* being or faring well; desiring happiness.

ಭೂಷ್ಯ bhûshya. To be adorned or decorated (adj., Čpr. 6, 68).

ಭೂಸ್ bhûs. = ಭೂ. See ಭೂಲೋಕ.

ಭೂಸತಿ bhû-sati. ಭೂಸತಿ. The earth considered as a woman (Bp. 11, 26).

ಭೂಸತಿೀಶ bhûsati-îśa. A king (Bp. 28, 27).

ಭೂಸತಿೀಶ್ವರ bhûsati-îśvara. = ಭೂಸತಿೀಶ. (Bp. 24, 78).

ಭೂಸಾರ bhû-sâra. The strength of a soil (My.).

ಭೂಸಾರತೆ bhû-sâratĕ. The state of a soil being full of strength (Čpr. 1, 90).

ಭೂಸುತ bhû-suta. The planet Mars (ಶಬ್ದ, ಮಂಗಳ Nn. 20).

ಭೂಸುತೆ bhû-sutĕ. Sîtâ. (My.).

ಭೂಸುರ bhû-sura. A Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 36; ವಿಪ್ರ 104; Bp. 53, 39-42; 55, 23. 54. 55; Kk. 101).

ಭೂಸ್ತೃಣ bhû-s-tṛiṇa. *Lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಭೂಸ್ಥಾಪನೆ bhû-sthâpanĕ. Putting in the ground, burying, as money (My.).

ಭೂಸ್ಥಿತಿ bhû-sthiti. Landed-property (My.).

ಭೃ bhṛi. = ಭೃ, ಭೃ, ಭೃ.

ಭೃಕುಟಿ bhṛi-kuṭi. *Contraction or knitting of the eyebrow, a frown* (ಭುಬ್ಬಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಮಿಟುಕು Mr. 463).

ಭೃಗು bhṛigu. N. of a ṛishi (Bp. 3, 77; 43, 41; 53, 5; 54, 31; 57, 77; J. 33, 40). 2, Śukra, the planet Venus (Mr. 38). 3, *a declivity, a slope, a cliff, a precipice* (ಕಾಷ್ಠ, etc., ಸರಿವು ಪ್ರಪಾತ Mr. 96).

ಭೃಗುಜೆ bhṛigu-jĕ. N. of a plant (see Mr. s. ತಮಾಲಪತ್ರಗು No. 2).

ಭೃಗುವಾರ bhṛigu-vâra. Friday. (My.).

ಭೃಂಗ bhṛiṅga. = ಮೀಗ. *The large black humble bee* (ತುಮ್ಬಿ Nn. 13. 29; ಭೃಮರ, ತುಮ್ಬಿ 45; ಪಟಪಟ, ಬಾಣ್ಬುಡಿ Čt. II, 63; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius caeruleseens.* 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಜಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, the plant Eclipta prostrata Lin. or Verbesina prostrata (ಗದುಗ Nn. 45; ಅರಾಳಕ, ಗದುಗ Mr. 130). 5, *woody Cassia, Laurus cassia.* 6, *talc or mica* (ಅಭ್ರಕ 45; Mr. 102). 7, a cloud (ಮೇಘ 45). 8, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 45). 9, blackness (ಕೃಷ್ಣ, ಕಪ್ಪು 45). 6, a libertine, a catamite, a lecher. — ಭೃಂಗಗುದ. See Nn. s. ಭಿನ್ನ ಶುಂಗಾಕ.

ಭೃಂಗರಜಸ್ bhṛiṅga-rajas. *The plant Eclipta prostrata* Lin. (see ಭೃಂಗ No. 4).

ಭೃಂಗರಾಜ bhṛiṅga-râja. *The plant Eclipta prostrata* Lin. 2, bee-king: the large black humble bee.

ಭೃಂಗಾರ bhṛiṅgâra. = ಜಾಗಾರ etc., ಜಿಂಗಾರ, ಜಿಂಗಾರಿ, ಝಂಗಾರ, ಝಾಂಗಾರಿ. *A golden pitcher or vase;* — a vase used at the inauguration of a king (or at marriages), which may be made of gold, silver, brass, iron, etc. (Čpr. 6, 52). 2, gold.

ಭೃಂಗಾರಿ bhṛiṅgâri. = ಭೃಂಗಾರ No. 1. (ಭೃಂಗಾರ, ತನಕಾಲುಂ Hiḷ.; ತನಕಾಲುಂ Mr. 210).

ಭೃಂಗಾಲಕ bhṛiṅga-alaka. Locks resembling black bees (J. 16, 5).

ಭೃಂಗಿ bhṛiṅgi. *A cricket.* 2, N. of one of Śiva's attendants (ಜಳಗ Čt. I, 86; ತಿಮಿರ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಶಾನಿಯುವ ಮುಖ್ಯಾಲ ಭೃಂಗಿ G.; Bp. 1, 49. 50; 29, 7).

ಭೃಂಗಿನಾಥ bhṛiṅgi-nâtha. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (Bp. 53, 36; Č. Bp. 1, 8).

ಭೃಂಗಿಪ bhṛiṅgi-pa. = ಭೃಂಗೀಶ. (J. 14, 20).

ಭೃಂಗಿರಿಟಿ bhṛiṅgiriṭi. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (My.).

ಭೃಂಗೀಶ bhṛiṅgi-îśa. = ಭೃಂಗಿನಾಥ. (Bp. 24, 48; J. 14, 18; see riddle s. ಅಷ್ಟ ದಿಗ್ಗಜ 1).

ಭೃಂಗೀಶ್ವರ bhṛiṅgi-îśvara. = ಭೃಂಗೀಶ. (Bp. 43, 38; 53, 5; J. 14, 19).

ಭೃತ್ bhṛit. Bearing, carrying; supporting, maintaining; nourishing, protecting; possessing, having, furnished with; bringing. See *e. g.* ಉದ್ಧರಿ-, ಕಡಾಲು-, ಕ್ಷಾಪ್ಯ-, ಜಲ-, ಪರ-, ಫಣ-, ಭೂ-.

ಭೃತ bhṛita. Borne, carried; supported, maintained; hired; paid; possessed of, endowed with; acquired, gained; filled, full of;—a servant. See ಅನ್ನ-, ಪರ-.

ಭೃತಕ bhṛitaka. Borne, carried (see ಪ್ರಾಗ್-). 2, *a hired labourer; a servant.*

ಭೃತಿ bhṛiti. The act of bearing, supporting, or bringing;—nourishment, support;—*wages, hire;*—capital.

ಭೃತಿಭುಜ್ bhṛiti-bhuj. *A hired labourer; a servant.*

ಭೃತ್ಯ bhṛitya. To be nourished or maintained: *a servant* (ಸಾಸಿರ Bhn. 26). 2, the minister of a king.

ಭೃತ್ಯತೆ bhṛityatĕ. The state of servitude or dependence (Rav. 14, after 53; 14, 54).

ಭೃತ್ಯೆ bhṛityĕ. Fostering, nourishing;—service;—maintenance, support, sustenance, food;—*hire, wages.*

ಭೃಶ bhṛiśa. Mighty, strong, vehement, violent, intense; *much, exceeding.* 2, swearing, an oath (ಜಾಣ, ಸೂಡುಳು Nr. 64; ಸಮ್ಮಾಣ, ಸೂಡುಳು 156; ಸಮ್ಮಾಣ Mr. 484). ಭೃಶ, vehemently; *much, exceedingly, greatly.*

ಭೃಷ್ಟ bhṛishṭa. Fried, broiled, roasted, parched;—*roasted meal.*

ಭೆ bhĕ. = ಭಾ. See *e. g.* ಪ್ರಭೆ, ಪ್ರ-.

ಭೆಟ್ಟಿ bhĕṭṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ, ಬೇಟಿ, ಭೇಟಿ q. v. (ಸಪ್ತಪದಿ G.). ಆದರದ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಸ್ಯ, ಪ್ರವೇಶದ G.). — ಭೆಟ್ಟಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To go to visit, to visit. ಸುಮಿತ್ರಾಗೆ ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯು ಇಪ್ಪರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಸ್ಸಾಪದರ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 4, 34; My. as ಭೇಟಿ-). — ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗು. -ಆಗು. To meet, to fall in with, to encounter. ಅವನು ಮುಸ್ಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟ ದಾರಿಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಯು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು (B. 4, 124). ಆದ ನಿಗೆ ಮೊದಲು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಪುಣ್ಯನು (4, 126). 2, a visit to take place. ನನಗೆ ಅವನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು, ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು (My. as ಭೇಟಿ-).

ಭೇಕ bhêka. *A* (male) *frog* (ಕಪ್ಪೆ Nn. 18. 46. 87). 2, a timid man.

ಭೇಕಿ bhêki. A female frog; a small frog (ಪರ್ಣಕ್ಕಿ, ಪೆಣ್ಣಕ್ಕೆ Mr. 411).

ಭೇಟಿ bhêṭi. = ಭೆಟ್ಟಿ q. v., etc. Meeting, encountering; an interview, a visit (My.; Mhr., H. ಭೇಟ, ಭೇಟಿಗೆ). — ಭೇಟಿಗೆ

ಬರು. To come to visit, to visit (C.). ಅವನ ಭೇಟಿಗೆ ಬಿಸ್ಟ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನು (B. 2, 17). — ಭೇಟಿ ಕೊಡು. To favor one with a visit, to show one's face. ನನಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದ ದಿನ (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸು. To introduce. ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡು. To visit. ನೀವು ಹೊರಗನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ (My.).

ಭೇದ bhēda. = ಬೇಧ 2. *Breaking, splitting, dividing, separating;—a chasm, a fissure;—a hurt, an injury, a wound.* 2, *division, separation, partition, part, portion.* 3, *discrimination, discernment.* 4, *distinction, difference, kind, sort, species, variety.* 5, *change, alteration, modification.* 6, *divulging, disclosure, as of a secret.* 7, *dissension, disunion, disagreement, schism.* 8, *creating divisions (among confederates); seducing or enticing an ally to one's own party by sowing dissensions* (ಉಪ್ಪ, ತಪ್ಪಭೇದ Nn. 62; see ಚತುರೋಪಾಯ). 9, *an opponent, an enemy* (ಸಪತ್ನ, ಪಗೆ 62). 10, *dualism, duality.* 11, *evacuation of the bowels.* 12, *ಗುಣಸಕ್ತಾನ* (ಆಕೆಯ ಮುಸ್ಕಳ ವಿಷಾಗ 62). 13, *water* (ಅಮ್ಮು, ಉದಕ 62). ಭೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಬಾದಾ ಬಿಸು ದದಿಲ್ಲ.—ನೀನು ಕ್ಷಾನು ಎನ್ನು ಭೇದ ಜ್ಞಾನಗುಂಟೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮುತ. — ಭೇದವನ್ನುಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To show difference, to be different (Ch. v. 239).

ಭೇದಕ bhēdaka. *Breaking, splitting, etc.;—who or what breaks, divides, etc.* 2, *distinguishing, discriminating, defining.* See ಹೃದಯ-.

ಭೇದನ bhēdana. *Breaking, splitting, dividing, separating; loosening, as the feces, purging; etc.* See ಉರುಗ, ಪುಟ-, ಮುಖ-, ರೋಷ್ಟ-. — ಭೇದನಕಾರಿಯ. -ಒ-. To split; to destroy (J. 28, 8).

ಭೇದಬುದ್ಧಿ bhēda-buddhi. Perception or idea of a difference or distinction (C.). ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೇ ಮುಳ್ಳಳಲ್ಲಿ ಭೇದಬುದ್ಧೀ ಮೂ ಮುಂದಣ ಕಾರಣವನ್ನು ಬೇಡದೇ ಬಲ್ಲನು (B. 4, 108).

ಭೇದಿ bhēdi. *Who or what breaks, splits, divides, cuts, etc.* (see ಕೃಷ್ಣ-); *a destroyer* (Bp. 54, 26);—*a crowbar* (ಪಾರೆ Mr. 371);—*loosening the bowels;—frequent or preternatural evacuations of the intestines, purging* (My.). ಭೇದಿ ಆಗುವ ಬಾಲ್ ತಿಗದ (ತ್ರಿಫಲೆ, etc. Sl. 148). ವೈದ್ಯನು ಭೇದಿ ಗೆ ಕೊಟ್ಟನು (My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನು (also: I frightened him, My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿ ಹಂಯಿತು (he was purged, My.). — ಭೇದಿ ಕಟ್ಟು. To stop purging (My.).

ಭೇದಿತ bhēdita. *Broken, split, divided, separated.*

ಭೇದಿಸು bhēdisu. To break, to split; to distinguish; to separate; to destroy (Bp. 36, 48; ಶೆಂ. 4, 131; B. 2, 26; My.); to open, to disclose (as a secret, My.). 2, to discriminate (Ö. Bp. 36, 42). 4, to be broken, as the heart (My.); to separate (v. l., My.). 5, a difference to take place (Ch. v. 334). See Sp. s. ಮುರಿಸಿಗ.

ಭೇದ್ಯ bhēdya. To be broken or split; *capable of being broken, etc., frangible, fragile, penetrable;—to be seduced or led away, liable to be seduced or led away.* 2, *what is specified or defined: a substantive, a noun.* 3, *a river* (ಉಭ್ಯಕ್ಷ, ನದ, ಗಣ್ಯಮೊಹ Mr. 413).

ಭೇರಿ bhēri. = ಬೇರಿ 2. *A kettle-drum* (ಮುಸ್ಲಿಫಿ Mr. 80).

ಭೇರುಂಡ bhēruṇḍa. = ಬೇರುಂಡ, ಭಾರುಂಡ. *A species of bird with two heads* (ಅಮುಖ್ಯ ಲೆಪಕ್ಷಿ Kk. 16; ಶೆಂ. 29; ಕೇಸರಂಡಿಪಾ ರಾಜ Mr. 160; J. 16, 37). — ಭೇರುಂಡ ಪಕ್ಷಿ. -ಪಕ್ಷಿ. = ಭೇರುಂಡ. (Abh. P. 10, 76).

ಭೇಷಜ bhēṣaja. (fr. ಭಿಷಜ್). *Making well or healthy: a remedy, a drug, a medicament* (ಪಥ್ಯರ, ವೈದ್ಯ Nn. 27). 2, = ವೈಸಿಕ, *hypocrisy, fraud, deceit* (not Sk.; My.).

ಭೇಷಜಗಾರ bhēṣaja-gāra. *A dissembler, a hypocrite* (My.).

ಭೇಷಜನಿವಾಸ bhēṣaja-nivāsa. *A druggist's shop* (ಅಂಗಡಿಗೃಹ Mr. 197).

ಭೈ bhēi. bhai. *An imitative sound.* — ಭೈ ಭೈ ಸ್ವರ. ಒದೆದು, ಅಪ್ಪಿಕ್ಷ ತಿಸಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚುವಿದೆ ಭೈ ಭೈಮೆಯ್ಯಿನಂ ಕಂದ್ರು (ಶೆಂ. 64).

ಭೈಕಾರ bhai-kāra. *The syllable ಭೈ* (ಶೆಂ. 361).

ಭೈಕ್ಷ bhaikṣa. (fr. ಭಿಕ್ಷಾ). = ಭೈಕ್ಷ. *Asking alms;—anything obtained by begging: begged food, charity, alms.*

ಭೈತ್ರ bhaitra. Tbh. of ಬಂಧ್ರ (ಶೆಂ. 361; ಬಂಧ್ರಳ ಲೆ. II, 75; ಯಾಸಬಾತ್ರ, ಭೈತ್ರ Nr.; ಶಾರದ, ಪರಗು Kn. 28; ಶಂಖಿ, ಪರಗು 152; ಪ್ರವಪರ, ಭೈತ್ರ, ಪರಗು Mr. 407). ಭೈತ್ರ ನವಮಾದರು (ಭೈತವಾಸ, etc.); ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿಕ್ಕುದ ಧನ್ಯ (ಆಶರ, ತರಪಣ್ಯ Nr). See ಸು-.

ಭೈತ್ರವ್ಯವಹಾರಿ bhaitra-vyavahāri. *A sea-trader* (ಭೈತವಾಸ ಬಿ, etc. Hlā.).

ಭೈತ್ವ bhaitva. *The syllable ಭೈ* (ಶೆಂ. 360. 361).

ಭೈರವ bhairava. (fr. ಭೀರು). = ಬೈರವ. *Formidable, awful, terrific.* 2, *Bhairava, a form of Śiva* (ಪಾಂಚಾರಾತ್ರ, ಶಿ: ದ್ವಾದಶ ಶೆಂ. 5; Kk. 6; ಭೈರವಮೂರ್ತಿ, ಖಡ್ಗಖಪ್ಪ, ಪಿಣ್ಡಾಕ Mr. 15; see ಶೆಂ. 79). ಬಚ್ಚೀ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಭೈರವದೇವರು ಬಿಸ್ಟ ರಾಗೆ.—ಧರಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾ ಳೇವ (Prvs.).

ಭೈರವಾಸ bhairavāsa. Tbh. of ಬಂಬಾರಾಸನ. (Sl. 232; My.; Tē.; see Prvs. s. ಭೈರವ, ತಿಲ).

ಭೈರವಿ bhairavi. *A particular form of Durgā* (ಕಾಳ್ಳಿಕ, ಚಾಮುಂ Nn. 28; ಚಾಮುಂ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಮಸಣದೇವಿ Mr. 14; ಚಾಮುಂ ತಿಲ; Bp. 28, 19). 2, N. of a rāgiṇī or kind of tune.

ಭೈಷಜ್ಯ bhaiṣajya. (fr. ಭೇಷಜ). *Any remedy, drug, medicine.*

ಭೋ bhō. = ಭೋಸ್. See ಶೆಂ. 64; J. 11, 34.

ಭೋಕ್ತ bhōkta. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (ಉಪಭೋಗ, ಸಪ್ತರ Mr. 457; My.).

ಭೋಕ್ತವ್ಯ bhōktavya. *To be enjoyed or eaten; fit to be used or employed; to be possessed or ruled.* See Bp. 53, 41; ಅನು-.

ಭೋಕ್ತಾರ bhōktāra. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (My.).

ಭೋಕ್ತೃ bhōktṛi. = ಭೋಕ್ತ, ಭೋಕ್ತಾರ. *An enjoyer, an eater, a feeder;* one who employs or makes use of; one who feels or experiences;—*enjoying, eating; feeling, experiencing.*

ಭೋಗ bhōga. 1. = ಬೋಗ. *Enjoyment, fruition; eating: use, application.* 2, *sexual enjoyment* (ಗ್ರಾಮ್ಯ Kn. 37; My.). 3, *possessing; ruling, governing, protecting: cherishing, nourishing* (ಪರಿಪಾಲನೆ, ರಕ್ಷಣೆಪುಟ್ಟು Kn. 113; ಪಾಲನೆ Mr. 514). 4, *a transaction* (ವ್ಯವಹಾರ, ವಿಷಾದ 113; ವ್ಯವಹಾರ 514). 5, *perception of sorrow or joy.* 6, *pleasure* (ಆತಿಸುಖ 514). 7, *a being that enjoys pleasure* (ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಭೋಗವನ್ನು ಪಡೆದು ಇಲ್ಲದುಗಳು 113). 8, *festivity, a repast, a banquet.* 9, *money, wealth* (ಧನ, ದ್ರವ್ಯ 113; ಧನ 514). 10, *fullness, plenty* (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಸಿರಿ Mr. 454). 11, *hire, wages* (ಸಿಲ್ಪೀಕಪ್ಪ 514); *the hire of dancing girls or courtezans, wages of prostitution.* 12, *a whore* (ಲಾಸ್ಯ, ಸೂಳೆ 113; ಪಣ್ಯವನಿತೆ 514). ಬಾಡಾಸದ ಭೋಗ, ಕೈಬಾಡದ ಸ್ಥಿತಿ

ಯಾದು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). 13, N. of a man (Bp. 24, 72). See Prv. s. ಕೋಗ.

ಭೋಗ bhôga. 2. Any winding or curve: *a ring, the coil of a snake.* 2, *the expanded hood of a serpent.* 3, the body of a snake (ಆಹಿಶಾಯಿ, ಸರ್ಪಗಳ ಮೈಪ Nn. 113; ಪಾವಿ ನ ಶರೀರ Mr. 400; ಆಹಿಶಾಯಿ Mr. 514);—the body. 4, *an army in column;*—a train, a retinue, an army (ಸೈನ್ಯ, ಪರಿವಾರ 113).

ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ bhôga-kshiti. = ಭೋಗಭೂಮಿ, etc. Land of enjoyment: the place on this earth where people (all of whom are âryas) enjoy the reward of their works, which is superior to svarga and where people live very long (Čpr. 3, 35).

ಭೋಗಧರ bhôga-dhara. A snake (ಪಾವು G.).

ಭೋಗಭೂತಲ bhôga-bhûtala. = ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ, etc. (Čpr. 3, 36).

ಭೋಗಭೂಮಿ bhôga-bhûmi. = (ಭೋಗವಭೂಮಿ), ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ q. v., ಭೋಗಭೂತಲ. (Čpr. 1, after 101; 3, after 36; 3, 37; Abh. P. 1, after 66, 67 & 68).

ಭೋಗಭೂಮಿಭವ bhôgabhûmi-bhava. (= ಭೋಗವಭೂಮಿಜ). An âryа (ಆರ್ಯ, ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nn. 106).

ಭೋಗಮೋಕ್ಷ bhôga-môksha. Fruition and final emancipation (Bp. 40, 12).

ಭೋಗವತಿ bhôga-vat. Furnished with enjoyments, riches, etc. 2, having rings or coils; a snake.

ಭೋಗವತಿ bhôga-vati. = ಭೋಗವತಿ. *The city of the snakes in the subterranean regions* (J. 23, 16). 2, *the river of the snakes, the Ganges of the lower regions* (J. 24, 13).

ಭೋಗಷಟ್ಪದಿ bhôga-shaṭpadi. N. of a metre (Ch.).

ಭೋಗಾಂಬು bhôga-âyi. N. of a woman (Bp. 12, 42).

ಭೋಗಾವತಿ bhôgâ-vati. = ಭೋಗವತಿ. The infernal regions (ಪಾತಾಲ Nn. 22, c. r. ಅಧೋಲೋಕ). 2, ನಗರ, ಪಟ್ಟಣ (22). 3, ಶರೀರಿಣಿ, ನದಿ (22). 4, Mahâlakshmî (ರಮೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 22).

ಭೋಗಿ bhôgi. 1. (Śmd. 109). = ಭೋಗಿ, (ಭೋಕ್ತೃ). Enjoying, eating; using, possessing; suffering, experiencing;—devoted to enjoyments, indulging in sensual pleasures;—opulent;—an enjoyer (Bp. 58, 16);—a happy person (My.);—a voluptuary;—a king, a prince;—the headman of a village;—a barber;—a person who accumulates money for a particular expenditure. See ಮೈಲೇ-. ಭೋಗಿಗೆ ಯೆಳಸಿ ಮುರುಳು, ಯೆಳಸಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮುರುಳು.—ಒಟ್ಟಿ ಭೋಗಿಯಾಡರೆ ಒಟ್ಟಿ ಮೋಗಿ (Prvs.). — ಭೋಗಿಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 38, 57; 57, 37. 52). — ಭೋಗಿಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42; 57, 31-33. 43. 49. 50). — ಭೋಗಿವೇಷ. N. (Bp. 57, 38. 46. 51. 54. 55; 58, 9). — ಭೋಗಿವೇಷಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5).

ಭೋಗಿ bhôgi. 2. Having curves or coils: *a snake.*

ಭೋಗಿಕಟಕ bhôgi-kaṭaka. Śiva (Bp. 54, 75).

ಭೋಗಿತ bhôgita. A man who has eaten or enjoyed, or eats or enjoys (Bp. 30, 12).

ಭೋಗಿನಿ bhôgini. *The concubine of a king.* 2, a serpent woman (Čpr. 3, 99).

ಭೋಗಿಪ bhôgi-pa. The snake Śesha (J. 13, 47).

ಭೋಗಿಭೂಷಧರ bhôgi-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 55, 52).

ಭೋಗಿವಿಭೂಷ bhôgi-vibhûsha. Śiva (Śśv. 1, 82).

ಭೋಗಿಶಯ bhôgi-śaya. Vishṇu (Bp. 1, 3).

ಭೋಗಿಸು bhôgisu. (Śmd. 92). To eat; to enjoy; to experience, to feel, to suffer (Bp. 24, 83; 27, 15; 43, 64. 65; 48, 6. 22; 58, 35. 46; My.; B. 5, 58. 274). 2, to indulge in sensual pleasures (Bp. 6, 33; 11, 23; J. 8, 5). 3, to be consumed or destroyed, to decay, as pearls (Bh. 2, 2, 66). ಭೋಗಿಸಿದಳ್ (Śmd. 245). ಕೂಡಿ ಭೋಗಿಸಲ್ಲಿ ರಮಾಧಿಪನಂ (Mr. 538). See Prv. s. ಯೆಳಸಿ.

ಭೋಗಿಸುವಿಕೆ bhôgisuvikĕ. Enjoying, etc. (ಸವಿಕೆ, ಉಪಭೋಗ Sl. 394).

ಭೋಗ್ಯ bhôgya. Enjoyable, to be enjoyed, to be used;—what may be enjoyed, anything that may be possessed or used, an object of fruition.

ಭೋಗ್ಯಪತ್ರ bhôgya-patra. = ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ. (My.; Tĕ.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿ bhôgya-âdhi. A pledge or deposit which may be used by the mortgagee until redeemed (My.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ bhôgyâdhi-patra. A mortgage-bond wherein the lender assumes the temporary use of the property mortgaged (My.).

ಭೋಂಕನೆ bhôṅkanĕ. = ಭೋಂಕೆನೆ. Swiftly, speedily, quickly (ಪೆಳ್ಳನೆ, ಭೋಂಕನೆ, ಭೋಂಕೆಂಬ್, etc., ತೀಕ್ಷ್ಣಧರ Śmd. 391; ಪೆಳ್ಳರ, etc. Čt. I, 21; ಭೋಂಕನೆ, etc., ತೀಕ್ಷ್ಣಧರ Kk. 50). ಭೋಂಕೆಂಬ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ ಅದ್ದಾ ರತಿಯರ್, ಉಳಿದ ಎಸ್ಟು, ತಪ್ಪಿತ್ತು ತಿರ್ದರ್ (Śmd. 64). ಭೋಂಕನೆ ಬಿಡ್ದಂ, ಭೋಂಕೆಂಬ ಬಿಡ್ದಳ್, ಭೋಂಕೆಂಬ ಬಿಸ್ಸಿದು (109). ಭೋಂಕೆನೊರ್ದರ್ ಬಿಡ್ದಂ (112). See Bp. 9, 23; Rśv. 5, 120; 10, 9; 13, after 77; Śśv. 1, 7).

ಭೋಂಕರಿಸು bhô-ṅ-karisu. To hum, to murmur (J. 8, 32; *cf.* ಮೋಂ).

ಭೋಂಕಲ್ bhôṅkal. = ಭೋಂಕನೆ (Śmd. 391).

ಭೋಂಕೆನೆ bhôṅkĕnĕ. = ಭೋಂಕನೆ. (Čpr. 3, 58. 77; 5, 43. 80; 6, 44; 7, 88).

ಭೋಜ bhôja. N. of a celebrated sovereign of Malwa (Bp. 57, 6. 7. 9. 11. 19. 20); N. of others (*e. g.* J. 14, 3; 25, 19).

ಭೋಜನ bhôjana. *The act of enjoying, using, eating; a meal; food* (ಊಟ Hlâ.). See ಊಣ್. ಭೋಜನವಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಘನಕಿಯರ ಬೇಳು.—ತಿಂದುಮ್ಮುನ ಒಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾದರೂ ವಿದ್ವಾನು, ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕದರೆ ಬಿಸಡೆಲ್ಲ (Prvs.). 2, the act of giving to eat, feeding. See Prvs. s. ಯೆಳಸು. — ಭೋಜನ ಮಾಡು. To eat, to take a meal (B. 4, 122; My.).

ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ bhôjana-kriyĕ. The act of eating or of giving to eat. See ಊಟ.

ಭೋಜನತ್ಯಾಗ bhôjana-tyâga. *Abstinence from food.*

ಭೋಜನದಕ್ಷಿಣೆ bhôjana-dakshiṇĕ. The money present given to Brâhmaṇas after supplying them with a meal (especially at śrâddhas, My.).

ಭೋಜನಸಮಾರಂಭ bhôjana-samârambha. The arrangement, disposition and management of a meal or dinner (B. 4, 215; My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥ bhôjana-artha. On account of a meal (My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥಿ bhôjana-arthi. A stranger who asks for a meal (My.).

ಭೋಜಿ bhôji. *Enjoying; eating.* See ಸರ್ವಾಕ್ಷ-, ಸರ್ವ-.

ಭೋಜ್ಯ bhôjya. = ಮೋಜ್ಜ. To be enjoyed or eaten; eatable. 2, anything to be enjoyed or eaten, food (J. 5, 24; 6, 45; My.);—a dainty. 3, a feast;—a store of provisions.

ಭೋಟ bhôṭa. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಭೋರ್ bhôr. (= ಬೋ). A sound to imitate the humming of the black humble bee, the noise of the waves of the sea, that of rivers or streams, that of a crowd of people, that of certain musical instruments (kahaḷé, tutûri, etc.), that of heavy rain, that of wheels, etc. — ಭೋರಿಡು. -ರಾಡು. = ಭೋರೆಡ್. (My.). — ಭೋರೆಡ್. -ಎನ್. To emit the sound of ಭೋರ್ (Čpr. 8, 17; Bp. 3, 33; 6, 11; 11, 49; 46, 53; 53, 25; Rêv. 6, after 11). — ಭೋರ್ಗರೆ. -ಆರ್ತ. = ಭೋರೆಡ್. (ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Śmd. 22 Cm.; Čpr. 6, 34; Râm. 6, 49, 35). — ಭೋಭೋರೆಡ್. To emit the repeated sound of ಭೋರ್ (Abh. P. 9, 186). ಭೋಭೋರೆನೆ ಪಾಯ್ವುದು ಒಂದು ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Śmd. 231).

ಭೋರನೆ bhôranĕ. (Śmd. 22. 388). With the sound of ಭೋರ್ (Bp. 2, 12). 2, swiftly, quickly (ಭೋರ್ಕನೆ, ಚಿಕ್ಕನೆ, ಭೋರ್ಕಲ್, etc., ತೀಕ್ಷ್ಣಾರ್ಥ Śmd. 391; ಚಿಕ್ಕರ, etc. Čt. I, 21; ಚಿಕ್ಕನೆ, ಚಿಕ್ಕರ, ಚಿಕ್ಕರ, ಚೀಗ, etc., ತೀಕ್ಷ್ಣಾರ್ಥ Śm. 61; Kk. 50).

ಭೋರುಂಟಿ bhôruṇṭi. A square paper-kite that emits the sound of bhôr when flying (My.).

ಭೋರೆನೆ bhôrĕnĕ. = ಭೋರನೆ No. 1. (Abh. P. 13, 49).

ಭೋಷ bhôsha. = ಬೋಸಿ 2. Decorum, decency; honor (My.). ದೇಶಾಧ್ಯರವರಿಗೆ ಸ್ವತಸ್ಸ ತೊಟ್ಟಿರೆ ತಸ್ಸ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? — ದೇಶಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೋಷ ಳಕ ತೊಣ್ಣಾ. — ನಮುಜರಾಯನ ಭೋಷ ಪಾಳದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. — ನಿರಾಜೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prvs.).

ಭೋಸ್ bhôs. = ಭೋಷ್. *O! ho! there! hallo! ah! alas!*

ಭೋಸಡ bhôsaḍa. = ಭೋಸಡಿ No. 1. (My.).

ಭೋಸಡಿ bhôsaḍi. Pudendum muliebre (Mhr.). 2, a term of reproach for an adulteress (My.).

ಭೌತಿಕ bhautika. (fr. ಭೂತ). Coming from or relating to existing beings; relating or pertaining to evil spirits; formed of the elements; material. (My.). See ಅಧಿ-, ಅಧಿ-.

ಭೌಮ bhauma. (fr. ಭೂಮಿ). Belonging or relating to the earth; terrestrial; made of earth; — *the planet Mars* (ಚಕ್ರ, etc. Mr. 38).

ಭೌಮವಾರ bhauma-vâra. Tuesday. (My.). See Prv. s. ಭೂಮಿ.

ಭೌರಿಕ bhaurika. (fr. ಭೂರಿ). *The superintendent of gold in a royal treasury, a treasurer.*

ಭ್ರ bhra. = ಭ್ರ, etc.

ಭ್ರಂಶ bhraṁśa. *Falling, falling off, a fall;* — *declining, decline, decrease;* — decay, ruin; — *separating from, abandoning, deserting;* — *losing, loss;* — deviating or straying from.

ಭ್ರಂಶತೆ bhraṁśatĕ. The state or condition of falling, etc. See ಅಪ-.

ಭ್ರಕುಂಸ bhrakuṁsa. = ಭ್ರುಕುಂಸ. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರಕುಟಿ bhra-kuṭi. *A contraction of the eyebrows, a frown.*

ಭ್ರಜ್ಜ bhrajj. (= ಬಜ್ಜ). Frying, parching (as grain), roasting.

ಭ್ರಮ bhrama. = ಬೆಮ, ಬೆಮರ, ಭ್ರಮ. Flying about humming, as insects; — roving or roaming about, wandering about; — *moving in a circle, going round, turning round, whirling, revolving;* — straying, erring; — a circular motion, a whirl; a whirlpool, an eddy; — giddiness, dizziness; — *wandering of mind; confusion, perplexity, error, mistake, aberration, misconception, misapprehension, delusion;* — *a water-course;* — one of the upamêṇ (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಭ್ರಮಣಾಯ್ತಿದೆ (B. 4, 41).

ಭ್ರಮಣ bhramaṇa. = ಬಿಡಣೆ, ಭ್ರಮಣೆ. Roaming, wandering about; turning round, whirling (ಕಲ್ಪನ, ತಿರುಗುವಿಕೆ Nn. 45; Čpr. 4, after 15); revolution, the orbit of a planet, etc.; wavering, staggering, tottering, unsteadiness; erring, falling into error; confusion, perplexity; giddiness, dizziness; — causing to go round or move about. See ಎಗ್-, ಮುಚ್ಚ್-; ಚರಯಿಸು, ತಿರುಪು, ತೊದಿಲ್, ಬಳಸು, ಸುತ್.

ಭ್ರಮಣಿ bhramaṇi. = ಬಿಡಣಿ, ಬಿಡಳಿ. A sort of game (played by lovers), consisting in circular movements or waltzes. 2, a *vulgar* form of ಭ್ರಮಣೆ.

ಭ್ರಮಣೆ bhramaṇĕ. = ಭ್ರಮಣ. (J. 13, 20; My.).

ಭ್ರಮತ್ bhramat. (Śmd. 100). Flying about humming; roaming; turning round, whirling, etc.

ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರ bhramat-bhramara. (Śmd. 100). The black humble bee flying about humming.

ಭ್ರಮರ bhramara. = ಬಿಡರ 2. *The large bright black humble bee,* Bombinatrix glabra (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 45; ಮುಪ್ಪಿನ, ತುಮ್ಬಿ 63; ಆದಿ Śm. 95); a bee. 2, a potter's wheel. 3, a bow (ಕಾರ್ಮುಕ, ಬಿಲ್ಲು 63). 4, a gallant, a libertine (ಧೂರ್ತಂಗ, ಎಸ 63). 5, shine, lustre (ಮೀಂಚು, ಹೊಳಪು 63). 6, giddiness, vertigo. ಭ್ರಮರ ಭ್ರಮಿಸಿ, ಬೆಳಗು ಫಲ ದಕ್ಷ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಭ್ರಮರಕ bhramaraka. A bee. 2, *a curl hanging down on the forehead.*

ಭ್ರಮರವಿಲಸಿತ bhramara-vilasita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ bramara-âdi-ninada. The sound of the black humble bee, etc. See ಮುರಿ.

ಭ್ರಮರಾಂಬೆ bhramara-ambĕ. Durgâ. (My.).

ಭ್ರಮರಾರಿ bhramara-ari. Bee-enemy: the champaka tree and its flowers. — ಭ್ರಮರಾರಿವಿಲಾಸಿನಿ. N. of one of Chandrahâsa's wives (J. 31, 51).

ಭ್ರಮರಾರ್ಥ bhramara-artha. The meaning of "the black humble bee" (ಆಳ Śmd. Dh.).

ಭ್ರಮರಿ bhramari. = ಬಿಡರಿ. Going round (see ಬಿಡ). 2, a bee, the black humble bee (Sk.). ಭ್ರಮರಿಯಲ್ ಭ್ರಮಿಯನ್ನಿರೆ ಬಿಚ್ಚ ರಾಗು! (Śmd. 272). 3, making go round, moving in a circle (see ಬಿಡರಿ).

ಭ್ರಮಾರ್ಥ bhrama-artha. The meaning of "turning round", etc. (Śmd. 392).

ಭ್ರಮಿ bhrami. Going round or about, revolving; roaming about. 2, a potter's wheel, a turner's lathe. 3, a whirlpool. 4, any circular arrangement of troops, a circle formed by troops (J. 20, 44. 48. 62). See Śmd. s. ಭ್ರಮರಿ.

ಭ್ರಮಿತ bhramita. Wandered about, wandering about in, wandered or spread through (Bp. 19, 3; 28, 59); strayed, perplexed, etc. (40, 59).

ಭ್ರಮಿಯಿಸು bhramiyisu. To roam or wander about (Čpr. 3, after 28).

ಭ್ರಮಿಸು bhramisu. = ಬಮಿಸು, ಬವಿಸು. To fly about humming (as the ಭ್ರಮರ, Bp. 45, 43; J. 8, 2); to roam or wander about. 2, to wander, not to be under the guidance of reason, to be confused, perplexed or bewildered, to act foolishly (Bp. 10, 3; 45, 43; 54, 48; My.). See Prv. s. ಭ್ರಮರ.

ಭ್ರಮೆ bhramĕ. = ಭ್ರಮ. (Bp. 45, 43; Śmd. 399 Cm.; My.). ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಭ್ರಮರಿಯಿಲ್ಲ, ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಭ್ರಮೆಗವಿ. -ಕವಿ. Confusion to fall upon or seize (Bp. 9, 3). — ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To enter upon a roaming or wandering about;—to begin to wander or to lose the guidance of one's reason, to become confused or bewildered (My.). See ತೊದಿಲ್; Bp. 26, 32; 45, 34.

ಭ್ರಷ್ಟ bhrashṭa. = ಬಟ್ಟ 3. *Fallen, dropped, fallen down, fallen out or off;*—declined, ruined, lost;—strayed from, devious from;—separated from, deprived of;—fallen (as from dignity, power, caste, virtue);—depraved, vicious, wicked. ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ ಕಳ್ಳ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಭ್ರಷ್ಟತ್ವ bhrashṭatva. The state of being deprived of, put out or expulsed from (caste, etc., My.).

ಭ್ರಾಜ್ bhrâj. Shining; lustre. See ಪ್ರ-.

ಭ್ರಾಜಿ bhrâji. Shining, gleaming, glittering.

ಭ್ರಾಜಿತ bhrâjita. Shining, glittering, beaming (Čpr. 1, 121; Śmd. 180; Kâvy. I, 2, 22; Śâstrasâra in W. v. 1505).

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು bhrâjishṇu. *Shining, splendid, radiant, elegant.*

ಭ್ರಾತ bhrâta. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತಾರ bhrâtâra. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತೃ bhrâtṛi. *A brother, a uterine brother.* ಭ್ರಾತೃಗಳ್ (dual), *brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃಜ bhrâtṛi-ja. *A brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ bhrâtṛi-jâyĕ. *A brother's wife.*

ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹ bhrâtṛi-drôha. Betraying one's own brother (My.).

ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರ bhrâtṛi-putra. *A brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಭಗಿನಿಗಳ್ bhrâṭṛi-bhaginiga]. (dual). *A brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃವಧು bhrâtṛi-vadhu. *A brother's wife* (ಅತ್ತಿಗೆ Mr. 312).

ಭ್ರಾತೃವ್ಯ bhrâtṛivya. *A brother's son.* 2, *a rival, an enemy.*

ಭ್ರಾತ್ರೀಯ bhrâtṛiya. *A brother's son;*—fraternal, belonging or relating to a brother.

ಭ್ರಾಂತ bhrânta. Roamed; whirled round. 2, confused, perplexed, bewildered, enchanted. (B. 3, 12; My.; see ಪ್ರ-).

ಭ್ರಾಂತತೆ bhrântatĕ. Confusion, perplexity, bewilderment (Čpr. 5, 15).

ಭ್ರಾಂತಿ bhrânti. = ಭ್ರಾಸ್ತು. Wandering about, roaming, going round, etc.;—*confusion, perplexity, bewilderment; error, mistake, delusion, false idea or supposition* (ಭ್ರಮೆ Śmd. 399 Cm.). ಭ್ರಾಸ್ತ್ಯ ಸಲಿದರೂ ಭ್ರಾಂತಿ ಪಡಲಿಲ್ಲ.—ಭ್ರಾಂತಿ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ಬಾಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋಪುದೆಂತೆ?—ಭ್ರಾಂತಿ ಹೋದರೂ ಭಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಸಸ್ತೆ 1. — ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. = ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. (Bp. 17, 9; My.). — ಭ್ರಾಂತಿ ಪಡು. To be confused, etc. (Sl. 36; My.).

ಭ್ರಾಂತು bhrântu. Tbh. of ಭ್ರಾಂತಿ. ಅವನಿಗೆ ಭ್ರಾಸ್ತು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, a confused person (Bp. 51, 25).

ಭ್ರಾಮ bhrâma. = ಭ್ರಾಂತಿ.

ಭ್ರಾಮಕ bhrâmaka. Causing to turn round; bewildering; a perplexing or bewildering affair (J. 26, 40). 2, *a loadstone* (ಮುಮ್ಮಳ, ಅಯಸ್ಕಾಂತ Mr. 100).

ಭ್ರಾಮಕಕಂದ bhrâma-kanda. A very poisonous, yet medicinal plant (ಅತಿಬಿಷ, ತೈಂಗ Mr. 138).

ಭ್ರಾಮರ bhrâmara. (fr. ಭ್ರಮರ). Belonging to or coming from a bee (Sl. 334).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ bhrâshṭra. (= ಬಾಣಲಿ, etc.). *A frying-pan, a roasting-pan, a parching-pan* (ಅಪ್ಪಟೀಕ, ಹುರಿಯ ಹಂಚು Mr. 211).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ bhrâshṭraka. (= ಬಾಣಲಿಗೆ). A frying-pan, etc. (= ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ).

ಭ್ರು bhru. = ಭ್ರೂ, etc.

ಭ್ರುಕುಂಸ bhrukuṁsa. = ಭ್ರಕುಂಸ. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರುಕುಟಿ bhru-kuṭi. A contraction of the eyebrows, *a frown.*

ಭ್ರುವ bhruva. = ಭ್ರೂ, etc. An eyebrow.

ಭ್ರೂ bhrû. (Śmd. 103). = ಭ್ರು, etc., (ಭುಬ್ಬು, etc.). *An eyebrow, the brow* (ಹುಬ್ಬು, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317).

ಭ್ರೂಕುಂಸ bhrûkuṁsa. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರೂಕುಟಿ bhrû-kuṭi. = ಭ್ರುಕುಟಿ. *A frown.*

ಭ್ರೂಣ bhrûṇa. *An embryo, a fetus, an unborn child* (ಆತೀ ಪದಾಲಳ, ತಿಪು Kn. 133, or ad No. 21). 2, *a child, a boy.* 3, *a pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, ಬಸುರಾದವಳ್ ತೀ 133; ಬಸು ಆ ಸತಿ Mr. 476). 4, fire (ಜ್ವಾಲೆ, ಅಗ್ನಿ 133).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ bhrûṇa-hatya. = ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ. (Bp. 18, 90; My.).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ bhrûṇa-hatyĕ. The killing of an embryo, procuring abortion (Sk.).

ಭ್ರೂಲತೆ bhrû-latĕ. A creeper-like eyebrow (ಬಳ್ಳಿಯ ಹಾಗಿರುವ ಹುಬ್ಬು G.; J. 2, 48).

ಭ್ರೇಷ bhrêsha. Falling, slipping;—*deviation from rectitude, trespass.*

ಮ್

M

ಮ್ m. The forty-fifth letter of the Alphabet (ŚSmd. 12. 21). It takes the place of the bindu (24. 115. 128. 130. 192. 193. 200), and often becomes ನ (81. 128. 202). *Cf.* ಕೊಡೆ = ಕೊಡ, ಕೊಳಲೆ = ಕೊಳಲ.

ಮ ma. The letter ಮ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಮ ma. N. of one of the metrical feet (Ōh.; Mr. 363). 2, N. of the fourth note of the scale (Mr. 76). 3, the number 5 (Mr. 349).

ಮಕ maka. The state of being not bright or dim (*cf.* ಮುಂಕು). — ಮಕ ಮಕ ಎನ್ನು. To want brilliancy, as a light (My.).

ಮಕರ makara. *A kind of sea-monster* (crocodile, shark, dolphin, etc., ಮತ್ಸ್ಯಭೇದ Hlā.; ಉಗ್ರಜಾತೀಯ Mr. 410). 2, N. of the 10th sign of the zodiac: Capricornus. 3, one of the nine treasures of Kubēra. — ಮಕರಮಿಷ್ಟಿ. A mortar-piece (My.).

ಮಕರಕುಂಡಲ makara-kuṇḍala. An ear-ring shaped like a makara. (My.).

ಮಕರಕೇತನ makara-kētana. Kâma (Bp. 40, 51).

ಮಕರಕೇತು makara-kētu. = ಮಕರಕೇತನ. (J. 6, 25).

ಮಕರತೋರಣ makara-tōraṇa. (ŚSmd. 385; Kk. 97; Bp. 4, 3; 6, 21). A tôraṇa of the form of a makara attached to two poles, which, in processions, as an emblem of distinction (birudu), is carried before idols, gurus and kings (My.).

ಮಕರಧ್ವಜ makara-dhvaja. Makara-bannered: *Kâma.*

ಮಕರಂದ makaranda. *The nectar of flowers; honey* (ಮಧು, ಪೂಗಳ ರಸವು Mr. 108; ಜೇನು Kk. 14; ಸಕ್ಕರೆಯ ŚSm. 23).

ಮಕರಪತ್ರ makara-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (J. 11, 25; 30, 17).

ಮಕರಮಾಸ makara-māsa. The tenth solar month (My.).

ಮಕರರಾಶಿ makara-rāśi. = ಮಕರ No. 2. ಮಕರರಾಶಿಗೆ ಗುರು ಬಂದ್ದರೆ ಪೂಜಾರಿಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಕರವೃತ್ತ makara-vṛitta. The first point of Capricorn, the winter solstice (B. 5, 306; My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ makara-saṅkramaṇa. The passage of the sun from Sagittarius into Capricornus (when the pilgrimages are celebrated, My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ makara-saṅkrānti. = ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ. (My.). ಕಾಡ ಕೋಪಿಗೆ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯೇ? (Prv.).

ಮಕರಾಕರ makara-ākara. The ocean.

ಮಕರಾಕರೇಶ್ವರ makarākara-īśvara. Varuṇa (Rām. 6, 44, 52).

ಮಕರಾಕ್ಷ makara-akṣha. N. of a rākshasa. (Rām. 6, 40 sum.).

ಮಕರಾಂಕ makara-aṅka. = ಮಕರಧ್ವಜ. (My.).

ಮಕರಾಲಯ makara-ālaya. The ocean. (My.).

ಮಕರಾಶ್ವ makara-aśva. Whose horse is the makara: Varuṇa. (R.).

ಮಕರಿ makari. A female makara. 2, = ಮಕರಿಕೆ (My.).

ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ makarikā-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (ಪತ್ರವೇಷ, etc., ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊಲೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಕೇಸರಿ ದ್ರವ್ಯ ಪೂರ ಮುಖ್ಯವಾದ ವರ್ಣಗಳ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪ ಪಡುವ ಮುಖ ಶಾಖಾತ್ರಾವಿಚಿತ್ರಗಳು Śi. 226; My.). ಮೋಡಗಳ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಸುಗಳು (ಸೃಷ್ಟಿ Nr.).

ಮಕರಿಕೆ makarikĕ. Figures drawn with fragrant pigments on the breast, cheek, arm and neck (of a woman, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀರಿ ಸಲಾಯಿಂ ಬರೆದ ದಳ್ಳಿ ಲತೆಗಳ್ Mr. 389).

ಮಕರೀಪತ್ರ makarī-patra. = ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ. (My.).

ಮಕಾರ ma-kāra. The letter or syllable ಮ (ŚSmd. 11). 2, = ಆದಿ 2, No. 3. (My.). 3, dishonour (My.).

ಮಕುಟ makuṭa. = ಮಗುಟ, ಮುಗುಟ. *A head-dress, a crown, a tiara, a crest* (Śi. 2, ಜೂಟ Nn. 4; ವೇಣ್ಣಸ 23; ಮಾಲ 41; ಮೂಲಿ, ಕಿರೀಟ 101).

ಮಕುಟಮಣಿ makuṭa-maṇi. (ŚSmd. 385; Kk. 96). A tiara-gem.

ಮಕುಟವರ್ಧನ makuṭa-vardhana. A crowned sovereign (Grj. 2, after 106).

ಮಕುರ makura. = ಮುಕುರ. (Sk.).

ಮಕುಷ್ಕಕ makuṣhṭhaka. = ಮಕುಷ್ಠಕ, etc. *A species of hilsy bean* (ಮುಯುಷ್ಠಕ, etc., ಕಾಡ ಹೆಸರು Nr.; see ಮುಷ್ಠ).

ಮಕೂಲಕ makūlaka. *A species of medicinal plant* (= ಪಚ್ಚೆ).

ಮಕ್ಕ makka. = ಮಕ್ಕಾ, etc. Mecca. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ.—ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದವನ ಬಿಳ್ಳುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಕ್ಕಡ makkaḍa. = ಮಂಕಡ. Tbh. of ಮರ್ಕಟ (ŚSmd. 343. 372; Mhr. ಮಂಕಡ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. = ಮಕ್ಕಿ, ಮಂಕರಿ, ಮಂಕ್ರಿ. A basket plaited of stout slits of bamboo or of the date tree (My.; T., Te.; *cf.* Sk. ಮಸ್ಕರ and Tbh. ಮಕ್ಕರಿ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. Tbh. of ಮಸ್ಕರಿ (ŚSmd. 350).

ಮಕ್ಕಳ್ makkaḷ. (ŚSmd. 124). ಮಕ್ಕಳು. (= ಮಕ್ಕಳ್). Plural of ಮಗ 1, ಮಗು, etc. Children (ಸಣ್ಣಕ, ಶಮಾ Nn. 92; ಸುಮುಖ, ಶಬ್ದಮಣಿ 126; ಬಾಯಿಗ, ಪದ್ಯ 140; ಪದ್ಯ 151; C.; M.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾವ್ಯ ಸತಿ (ಪದ್ಯಚೂಡ Mr. 303). ಮಕ್ಕಳುಂಟೆ ಸಾಲ ಸತಿ (ಧನ್ವಿ 303). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಡಿದವಳು (ಧನ್ವಿ, ವಂಧ್ಯ ಸೂಚಿ); ಮಕ್ಕಳು ಬಾಯಿದವಳು (ಜಾರಪತ್ನಿಗೆ); ಗಣ್ಣನು ಮಕ್ಕಳು ಮಿಲ್ಲದವಳು (ನಿರ್ವಾರ Hlā.). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೆಟ್ಟ ನೆಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಗುಡಿ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು . . . ಫಲವೇನು? (148). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿದಗ (a cook, Sp.). ಪುತ್ರರಿಗಿಷ್ಟ ಮೀಯುಂಗಾರವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿಷ್ಟ ಮೇಲುತೊಡವಲ್ಲ.—ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ.—ಪಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದ್ದು ತೋಟವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲ.—ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ.—ಮಕ್ಕಳ ಬೇಟು ತಿನ್ನುವವರು ಮತ್ತವರ ಗಳಿ ಬಿದ್ದಾರೇ?—ಮಕ್ಕಳಿಗಲ್ಲ ಪಕ್ಕಿಸ ಸಲಿದ್ದಬೆಲ್ಲ?—ಮಕ್ಕಳ ತಲೆ ಕೆದರಿತು, ಕೂದು ಗಂಟು ಹರಿಯಿತು.—ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು, ಮಣ್ಣು ಮಿಸಿ ಬೇಕು.—ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಒಕ್ಕಳ ಹೊಸ್ಸು ಇದ್ದರೇನು?—ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಮುಪ್ಪು, ಹೆಣ್ಣಾತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮು

ದ್ದು.—ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆನ್ನು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮುಮ್ಮೆಲ್ಲ ಇದೆಂದು ಹೋಯಿತು.—ಯಾವ ಜೇವರು ದರಾ ಕೆಟ್ಟಿರೂ ಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿದೇ ಮುಕ್ಕ ಆಗದು.—ಮುಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮುನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವ್ವಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಪೆಣ್ಣರು? (Prvs.). See Sk. 185. 413; Bh. 1, 8, 3. 35; Râm. 1, 4, 8; J. 14, 29; 19, 45. 51; ಎಳೆ-, ಗಣ್ಣು-, ಪೆಣ್ಣು-; Prvs. s. ಕಾಣು and ಮುಸ್ಸಂಜೆ. — ಮುಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. = ಹಲು ಮುಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (ತತಮೂಲಿ My.; -ಪದೆ, ಉಗ್ರಗಣ್ಣಿ, etc., ಬಜೆ, ಕದಂಬದ ಕತ್ತಿ Sk. 146, sic!). 2, a female doll that carries many children (My.). — ಮುಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. Children's play (J. 31, 27; Abhâ. 2, 52; Dp. 6, 3; My.). — ಮುಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ. -ಆಟಿಗೆ. = ಮುಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. (My.; Ta.). — ಮುಕ್ಕಳುಗಳ್. = ಮುಕ್ಕಳ್. (J. 28, 20). — ಮುಕ್ಕಳು ಮುಜ್ಜಗಳು. dupl. (B. 2, 33. 48). — ಮುಕ್ಕಳೊಸ್ಸಿಗ. -ಒಸ್ಸಿಗ. A man who has children (My.). — ಮುಕ್ಕಳೊಸ್ಸಿಗಳು. -ಒಸ್ಸಿಗಳು. A woman whose (husband and) children are living (ಕುಮುಯ್ವಿಸಿ, ಪುರಸ್ಕ್ರಿ, ಪತ್ರಪೃತ್ಯಾದಿಕುಮು ದ್ಯುಮುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Sk. 183).

ಮಕ್ಕಾ makkâ. = ಮುಕ್ಕ, ಮೆಕ್ಕಾ. (Sk. 101; My.).

ಮಕ್ಕಿ makki. — ಮುಕ್ಕಗದ್ದೆ. Rice land above the level of a valley that is to be watered and produces a crop of luxuriant growth (My.). ಮುಕ್ಕಳ ಕೆಲಸ ತಿಳಿಯದು, ಮುಕ್ಕಿಗದ್ದೇ ಬೆಳೆ ತಿಳಿಯದು (as to its grain, Prv.). See Prv. s. ಆಕ್ಕಸಾಲೆ.

ಮಕ್ಕಿ makki. A copy. — ಮುಕ್ಕಿಕಾಂ ಮುಕ್ಕಿ. An exact copy (My.; H.).

ಮಕ್ರಿ makri. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. (My.).

ಮಕ್ಷಿ makshi. = ಮುಚ್ಚಿ (Śmd. 346. 365). A fly.

ಮಕ್ಷಿಕ makshika. A fly; a bee (ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ, ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಕ್ಷಿಕೆ makshikè. *A fly;* a bee.

ಮಖ makha. *A sacrifice.*

ಮಖಪುರುಷ makha-purusha. Vishṇu or Krishṇa (Mr. 17).

ಮಖಮಲ್ಲು makhamallu. = ಮೊಮುಮಲ್ಲು. Velvet (Mhr., H. ಮುಮುಲ; My.).

ಮಖಯಾಜನ makha-yâjana. Assisting at the sacrifices of others (J. 5, 25).

ಮಖರಿಪು makha-ripu. Śiva; Vîrabhadra. 2, N. of a certain metrical foot (Ch.).

ಮಖವೈರಿ makha-vairi. = ಮುಖರಿಪು. (My.).

ಮಖಾನ್ಯ makha-anya. The conclusion of a sacrifice (ಯಾಜ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 124).

ಮಖಾಶ್ವ makha-âśva. A sacrificial horse (J. 15, 7).

ಮಖೆ makhè. = ಮಳೆ. (My.). ಮುಖೆಮುಖೆ ಆದರೆ ಬೋಗ ತೊಳೆ ಯುವಷ್ಟೆ ಆಗದೇ? (Prv.).

ಮಖೋದಯ makha-udaya. The beginning of a sacrifice (J. 5, 37).

ಮಖ್ತೇಸರ makhtêśara. = ಮೊಕ್ತೇಸರ, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷ, etc. Sk. 258, *only* in Sk.).

ಮಗ maga. 1. A son (ಸೂನು, ಸಪ್ತಜ, ಆತ್ಮಜ, ತನೂಜ, ಪುತ್ರ, etc. Hlâ.; ಆತ್ಮಜ, ತನೂಜ Nn. 48; ಆಂಗಜ, ಆತ್ಮಜ 53; ಸುತ Sk. 422; ಪಾಂಡವಾದಿ, ಸುತ 430; C.; M.; T. ಮಗ, ಮುಂಜ, ಮುದಳ್ಳಿ; Tè. ಮುಗ, ಮೊಗ; see T. s. ಮುಣಕ; *cf.* ಮೊಗ 2); a male, a he (see ಆಳು-, ಒಳ್ಳೆಯು-). Plural ಮುಕ್ಕಳ್. ಪಾಣಿನ ಮುಗಳ ಮುಗಣೆ (declension, Śmd. 3). ತೊಪ್ಪಿಮಗ (ಪಾಸ, ಪಾಸೇರಳ); ಕನ್ಯಕೆಯ ಮುಗನು (ಕಣ್ಯಾಪುತ್ರ, ಕಾಸೀಸ); ಕುಬೇರನ ಮುಗ (ಸುಳಕೂಬ); ಒಪ್ಪಪುಟ್ಟಿದಳ ಮುಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, etc.); ಒಪ್ಪಪುಟ್ಟಿದನ ಮುಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ Hlâ.). ಸಹತಿಪಾಮು ಮುಗನು (ಸೈಮಾತ್ರೇಯ); ತಪ್ಪೆಯ ಒಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮುಗನು (ಸೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಆಚಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮುಗನು (ಸಮುಸ್ಯಾಯಣ Mr. 250) ಪೆತ್ತ ಮುಗನು (ಆತ್ಮಜ, ತನಯ, ಸೂನು, etc. Sk. 190). ಊರಿಂಗೆ ಅರಸ ಧಾದರೂ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮುಗ.—ಮುಗನಿಗೆ ಮಾಡ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅವ್ವ ಸತ್ತರೇನು?—ಧಾಲಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮುಗ ಬಮಸ್ಕಾನು.—ಮುಗ ಸೋತರೂ ಜೂಜಿನ ಒಳವು ಕಳಿತ.—ಸೊಗ ಇದ್ದರೆ ಸೇಗಲು, ಮುಗ ಇದ್ದರೆ ತಪ್ಪೆ.—ಮುಗನ ಸಂಗಡ ಬಾಡ, ಅಳಿಯನ ಸಂಗಡ ಊಟ.—ಮುಗ ಬಮುಳ ಬೇಕು, ಸೊಸೆ ಮುಳ್ಳಿ ಆಗ ಬೇಕು.—ಪತ್ತಿಲ್ಲದ ಮುಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತಪ್ಪೆ.—ಒಳನ ಬಾರಿ, ಮುಗನ ಮುದಿಪೆ (Prvs.). See Śmd. 68; Ûpr. 3, 93; Bh. 1, 8, 65; J. 2, 25; 3, 25; 28, 57; 30, 25; 31, 27; Dp. 4; Sk. 189. 190; ಮುಪ-, ಮುಸ್ಸೀಮುಗ, ಮೊಮ್ಮುಗ; Prvs. s. ಮೂರ and ಮುಗಳು. — ಮುಗನ ಮುಗ. A grandson (Bp. 27, 66; My.).

ಮಗ maga. 2. Smell, fragrance (T., M. ಮೂಗು; Tè. ಮಲಪು). — ಮುಗಗಣಿಲು ಮುರ. -ಕಣಿಲು-. A tree with very thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (Z.). — ಮುಗಮುಗಿಸು. 1. To smell, to be fragrant (Abh. P. 3, after 75; 12, 9; Grj. 7, after 11; Râm. 1, 13, 9; Bh. 7, 5, 68; J. 16, 4; Tè. ಮುಲಮು). ಮುಸಮುಸಗಿಸು (ಸೊಪಮು, ಸಜ್ಜು, ಸಪ್ಪುಸದ, ಧಾಸ್ಯ, ಬಾಸನೆ Kk. 55). — ಮುಗಮುಗಿಸು. 2. Smell, fragrance (ಕಮ್ಮು, ಕಮ್ಮು ತ್ತು, ಸಜ್ಜು, ಪರಿಮಳ Śm. 23).

ಮಗಚು magachu. = ಮುಸುಚು, ಮುಸುಚ್ಚು, ಮೊಗಚು, ಮೊಸುಚು. To turn round (v. t.); to return (in ಮುಗಚಿ ಬನ್ನಿಸು, My.). 2, to turn upside down (My.); to overthrow. 3, to turn, as the leaf of a book; to throw, as grain from one place to another (My.). ನೆಗಚಿ ಮೋಪ್ಪು ಮುಗಚಿ ಬನ್ನೀರೇ? (Prv.). 4, to fall upside down (in ಮೊಗಚಿ ಕೊಳ್ಳು, My.). 5, to grind, to whet.

ಮಗಚಿ magachi. = ಮುಗುಚಿ, ಮುಗಚಿ q. v., ಮೊಗಚಿ, ಮೊಗುಚಿ. A silken article of dress (occasionally also ಕತ್ತಾನ್) which, simply on account of its being silken, is considered to be always (washed or unwashed) pure and ceremonially clean (My.; Sk. 221).

ಮಗಧ magadha. The country called Magadha or South Behâr;—an inhabitant of Magadha. 2, *a family bard or minstrel* who sings the praises of a chief's ancestry in his presence.

ಮಗಧಪತಿ magadha-pati. Jarâsandha (Bh. 2, 2, 114).

ಮಗಧೇಶ magadha-śa. A king of the Magadhas (Śmd. 276 Mdb.).

ಮಗವು magavu. (Śmd. 109, o. r. ಮುಗುವು). = ಮುಸು, ಮುಸುವ, ಮೊಗ 2, ಮೊಸು, ಮೊಸುವ. An infant, a child of any sex (ಜಾಲ, ಪಾಳ, ಅರ್ಭಕ, ಗರ್ಭ, ಪೋತ, ಶಿಶುಳ, ತಿಶು, ಪಾಪ, ಪಿಷ್ಟು Hlâ.). ಮುಗವಿಸರ್ಜನಮುಂ ಪಾಲಿಕ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಕುಳ್ಳಿರಲಜಮುವೆ ಮೀಲು ಮೊಗಮಾಗಿ ಮುಲಿ ಇಪ ಮುಗ ವ (ಉತ್ಪಾತಶತಮ, ಪಿಷ್ಟು); ಮೊಲೆಮುಸುಪ್ಪು ಮುಗವ (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). Plural ಮುಕ್ಕಳು.

ಮಗಳ್ magaḷ. (fr. ಮಗ 1). ಮಗಳು. A daughter (ಪುತ್ರಿಕೆ, ತನಯೆ, ಪುತ್ರಿ Hlâ.; C.; T., M.). ಮುಗಳ ಮುಡವನೆಂ (ಪಾಮಾತ್ಯ Hlâ.). ಮುಗಳಪಿತ್ತ ಅಳಿಯ ಮುಮಿಮುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯಮುಗ್ ಅಳ್ಳ (Mr. 489). ಮುಗಳ ಗಣ್ಣನು (ಪಾಮಾತೃ); ಮುಗಳ ಮುಗಳು (ಪತ್ನಿ Nr.; Śmd. 3). ತಪ್ಪ ಮುಗಳ ಮನೆ (ಪಾಮಾತೃ Mr.

314). ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಅಜ್ಜರೆ ಇರುಳು ಜಗ್ಗಳಾಮುವರು ಯಾರು? ಅಜ್ಜ ಹಾಗೆ.—ಮಗಳನ್ನು ಪೆತ್ತು, ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ; ಮಗನನ್ನು ಪೆತ್ತು, ಸೊಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.—ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ಕಳ್ಳನಾದ, ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಸೂಳೆಯಾದಳು (Prvs.). See Bp. 42, 8; Rām. 3, 2, 16; Riv. 6, after 98; J. 2, 59; 8, 25; 29, 32; 30, 1; Sl. 266.

ಮಗಳ್ತಾ magaḷtā. A wife who is faithful to her husband (ಮೂಳ್ತಿ, ಗಣ್ಣನ ಪತ್ತಿ ಪಿಡಪಾಳೆ Śmd. II).

ಮಗಿ magi. = ಮುಸೆ. (G. 137).

ಮಗಿ magi. (= ಮುಂಗಿ?). — ಮಗಿಮರ. The monkey-bread tree, Baobab, a native of Africa, Adansonia digitata Lin. (St. & Pl.). 2, a kind of mango (B. 2, 51; fr. ಮಗ 2?).

ಮಗಿಲ್ magil. (= ಮೊಗಳು). (Bp. 57, 37).

ಮಗು magu. = ಮಸವು, etc. (My.). Plural ಮುಳ್ಳು. ಕೂಲಿಯುನ್ನುವ ಎಳೇ ಮಗು (ಸ್ವಪಸ, etc. Sl. 196).

ಮಗುಚು maguču. = ಮಗಚು q. v., etc. (Bh. 7, 5, 68; Rām. 6, 12, 3; My.). See ಮೊಚ-.

ಮಗುಟ maguṭa. = ಮುಗುಟ, etc. (My.).

ಮಗುಡ maguḍa. Tbh. of ಮುಗುಟ (Śmd. 338).

ಮಗುದುಮ್ಮಿ magudummi. = ಮೊಗದುಂ. — ಮಗುದುಮ್ಮಿ ಪುಡಿ ಸಕ್ಕರೆ. A kind of unrefined fine-grained sugar (B. 3, 45).

ಮಗುವು maguvu. = ಮಗವು q. v., etc. (My.). Plural ಮುಳ್ಳು. ಕೂಲಿಯ ಮುಗುವ (ಪಾಲು, ಆರ್ಗಳ Nn. 123). ಮಗು ಎಸ ಊಟ ಹತ್ತು, ತಾಯೊ ಊಟ ಒಪ್ಪು (Prv.).

ಮಗುರ್ magur. = (ಮರಲ್ 1, etc.), ಮೊಗದ್. To turn round (v. t., Ōpr. 5, 19; 8, 70. 71); to be turned upside down (7, 141); to return; to turn back, to recede, to retreat; — to happen, or to do, again (ಸಿದರ್ಪನ Śmd. Dh.; Tē. ಮುಗುಡು; T. ಮುತಂಗು; M. ಮುಡ್ಡು). ಮುಗುದ್ದಂ (Śmd. 49). ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳೆ ಮುಗುದ್ದಾಗಳ್ (134). ಮುಳ್ಳೆ ನೀರಿಲ್ಲಣಮೆ? ಮುಗುದ್ದೊಡಂ ಪಿಸ್ಪಣಾಗರ್ಣ್ಯ (215). ಫಾಜಿಯಮು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗಜತ್ತನೆಜ್ಜೆ ಮುಗುದಿದವನು (ಸಂಪತ್ತಳ Kr.). See Riv. 6, after 24; 6, 36; 11, 134; 12, 4; J. 6, 6; ಪೆಪ-. — ಮುಗುದ್. Again (ಪುಸ Nr.; Tē. ಮುಗುದೆ). ಮುಗುದ್ ಬೇಡ್ದುದೆ ಬೇಡ್ದುದು (Śmd. 272). ಬಂದ್ದುದು ಮುಗುದೊಪ್ಪಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿಪಾಸ Nr.). ಮುಗುದ್ ಕಾಣ್ದುದದು (ಅದಗೀತ, ಉಪಲಬ್ಧ Mr. 451). ಮುಗುದ್ ಪುಟ್ಟುವುದು (ಭಪ 474). ಬೇದಂ...ಮುಗುದ್ ಕೂರಲ್ವಿನಿಜ್ಜೆಜ್ಜು (RAghē. 17, 71). See Ōpr. 1, after 101; Bp. 27, 24; 57, 51; J. 1, 10; 3, 5. — ಮುಗುದ್ ಮುಗುದ್. Again and again (ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಣ, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಭೂಯಸ್, ಅಸಕೃತ್, ಮುಹುಸ್ Hlā.). ಮುಗುದ್ ಮುಗುದ್ ಕಣ್ಣಿದು (ಅದಗೀತ, ಮುಹುರ್ಮಹ್ಯ, ಉಪಲಬ್ಧ Hlā.; see Nr. s. ಮರಳ್).

ಮಗುರ್ತು magurtu. Receding. See ತಗುಳು-.

ಮಗುರ್ತ್ತು magurttu. = ಮಗದು, etc. To cause the face to go or turn backwards; to turn away, to avert (v. t., Ōpr. 6, 85); etc. 2, to turn round: to grind, to triturate (Grj. 2, 90; see ಗಟ್ಟು-). (ಪ ರಾಮ್ಬುಲೀಕರಣ, ಮುರಲ್ಬು Śmd. Dh.). 3, to return (v. t.). ಮುಖಂ ಮುಗುದ್ದುವುದು (ಪ್ರತಿನಿಯರ್ತನ Hlā.).

ಮಗೆ magĕ. = ಮುಗಿ, ಮೊಗೆ 4, q. v. (Sl. 309). ನೀರು ಹಾಳುವ ಮಗೆ (ಕರಳ); ನೀರು ತುಮ್ಬುವ ಮಗೆ (ಕರಗ); ಜನ್ಪಶಾನ್ನದ ಮಗೆ (ತಣ್ಣಕರಗ G.).

ಮಸೆ magĕ. Tbh. of ಮುಳಿ. (J. 11, 14; My.). ಮುಗೆಮಜ್ಜೆ ಒಜ್ಜೆರೆ ಮೊಗೆ, ಹೋವರೆ ಹೊಗೆ (Prv.).

ಮಗ್ಗ magga. A weaver's loom (C.; Tē.; T., M. ಮುಕ್ಕ; Mhr. ಮಾಗ; B, 5, 101). ಜೀವರ ಮುಗ್ಗದ ಕೋಲು (ಪೇದ G.). ಮುಗ್ಗದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗ ಹಾಕೀತೆ?—ಮುಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ? (Prvs.). See ಕೆಮ್ಮ-. — ಮುಗ್ಗದವ. -ಉವ. A weaver (My.). — ಮುಗ್ಗತೀರುವ. The weaver's beam tree, Shrebera swietenioides Roxb. (St. & Pl.).

ಮಗ್ಗಲ್ maggal. ಮುಗ್ಗಲು. = ಮುಗ್ಗಲ್, ಮುಗ್ಗುಲ್. Side; the side (C.; T. ಮುರುಂಗು, ಮುರುಂಗುಲ್; M. ಮುರುಪ್ಪು). ಒಸ್ಪು ಮುಗ್ಗಲು (ಒತ್ತಟ್ಟು G.). ಒಕ್ಕೆಯ ಒಸ್ಪು ಮುಗ್ಗಲಿಗೆ ಗೋಡೆ ಪೇರಿಪ್ಪು (B. 4, 171). See ಇಮ್ಮ-, ಒಳ-. — ಮುಗ್ಗಲ ದಾಸಿ. A coverlet (My.).

ಮಗ್ಗಾರೆ maggārĕ. (-ಕಾರೆ). = ಮುಂಸಾರೆ, ಮುಜ್ಜಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಗೆ ಕೆಮೆಸಳ್ಕೆ ಮೊಸರಾರೆ ಮುಗ್ಗಾರೆ ಮುಜ್ಜಾರೆಯಳ್ಕಂ Mr. 113; a. ra. ಮುಂಗ್ಗಾರೆ ಮುಗ್ಗಾರೆಯಳ್ಕಂ,—ಮುಗ್ಗಾರೆ ಮುಜಫಲರೆಯಳ್ಕಂ; Riv. 5, 56; Tē. ಮುಂಗಮಿಟ್ಟು, ಪ್ರುಂಗ-).

ಮಗ್ಗಿ maggi. = ಮೊಗ್ಗೆ 2. Multiplication-table (My.). ಮುಗ್ಗಿ ಪಾಠವದನಿಗೆ ಸುಗ್ಗೀ ಕಾಯಿ ಮುಜ್ಜೆಲ್?—ಮುಗ್ಗಿ ಪಾಪಜ್ಜೆ ಪಾಗೂ ಎಸ ಗುಣಿಸು! ಅಜ್ಜ (Prvs.). — ಮುಗ್ಗಿಗುಣ. Multiplication (My.).

ಮಗ್ಗಿಲ್ maggil. ಮಗ್ಗಿಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (My.).

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. To cause to vanish (Rām. 6, 44, 11).

ಮಗ್ಗು maggu. 1. (= ಮಜ್ಜು). To grow wan or sallow; to become pale; to grow faint or dim, as gold; to wither, to be destroyed (T. ಮುಂಗು); to vanish away, to disappear, as colour; to grow dirty, rusty or mouldy; to perish, to die away (T. ಮುಷ್ಕು; see ಮುಳು); to become strengthless, as a horse (J. 7, 48); to vanish, to disappear, as a person (Grj. 8, 74).

ಮಗ್ಗು maggu. 2. (= ಮೊಜಗು 1). To roar. ಮುಗ್ಗಿದ ಮುಸಗಿದಮ್ಬುಧಿಯು ತಡೆಯುತ್ತೆ (J. 8, 32). See J. 27, 7.

ಮಗ್ಗು maggu. 3. (fr. ಮುಂಗು or ಮುಂಗು 1). (Bending, stooping): subjection, submission (ಪ ಮುಷ್ಟು ತಜಂ Ōt. I, 4; Tē. ಮೊಗ್ಗು, to incline, bow down: ಕೆ. ಮೊಡ್ಡು).

ಮಗ್ಗು maggu. 4. = ಮೊಸ್ಗು, ಮೊಸ್ಗೆ 1. A bud (Sl. 123. 124. 456).

ಮಗ್ಗುಲ್ maggul. ಮಗ್ಗುಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (ಪ್ರಬ�o Nn. 112; Bp. 15, 14; Prll. 3, 27; J. 28, 4; My.). ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಮಾವು ಕಜ್ಜವೇ ಇದ್ದೀತೇ?—ಮುಗ್ಗುಯವರು ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬಜ್ಜಿದೀತೇ? (Prvs.).

ಮಗ್ನ magna. Plunged, dived, Immersed; sunk into; drowned; absorbed. See ಇಲು-, ಸಿ-; J. 8, 41.

ಮಗ್ನತೆ magnatĕ. The state of being sunk into (misfortune); despondency (Ōpr. 5, 129); the state of being immersed (Grj. 3, 76); that of being absorbed (Bp. 35, 22).

ಮಘ magha. Power, wealth.

ಮಘವ maghava. Tbh. of ಮಘವನ್ (Śmd. 106).

ಮಘವನ್ maghavan. Wealthy; liberal, munificent. 2, *Indra.*

ಮಘವಾನ್ maghavān. = ಮಘವನ್. Wealthy, etc. 2, *Indra.*

ಮಘೆ maghe. = ಮಖೆ, ಮಗೆ. The 10th nakshatra. (My.; B. 5, 308). ಮಘೇ ನೀರು ದೊಗೇರಿದು! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂ man. ಮಜಿಸ್. = ಮನ. — ಮಂಕಾಳಿ. = ಮಜಾಳಿ. (My.).

ಮಂಕಡ manḳaḍa. Tbh. of ಮಳಾಟಿ (Śmd. 372).

ಮಂಕಣಿ manḳaṇi. A frame of wood, bamboo or iron in which pitchers are set and carried upon beasts (My.; Te. ಮುಂಕಿನ; Mhr. ಮಾಳಗ).

ಮಂಕರಿ manḳari. = ಮಳ್ಕರಿ, etc. (My.; Sl. 307).

ಮಂಕು manḳu. Dimness (of a light, My.); want of lustre (of precious stones, pearls, gold, etc., My.); obscurity of intellectual perception, confusion of mind, silliness, stupidity, stubbornness (My.; Te.; T. ಮುಂಕು, ಮುಂಕುಳ್ಳು; T. ಮುಂಜಗು, ಮುಂಜುಗು, to be confused, perplexed, bewildered, etc.; ಮುಂಜಗು, to lose lustre, grow dim, blunt, dull or stupid = ಮುಂಗು; see ಮುಚ್ಚು; *cf.* ಮುಳ, ಮುಗ್ಗು 1, ಮುಚ್ಚು, ಮುಚ್ಚು 1, ಮುದಿ 2). ಅಳಮೇಲಾಮುದ ತಿರುವಿನ ಮುನ್ನಿನ ಮುಂಕಾದ ಸುಖಗಳನು ಕೇಳುವರೆ (Dp. 14). ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ ರವ್ವೆ, ಳಂಕಾಪ್ತ, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಮಂಕಾಗ್ನಿಮನ ಚೇದ! ತಾನೊಲಿದ ಮುಂಕು ಮಾಣೆಕವ್ವ! (Sp.). — ಮುಂಕ.-ಆ 3. A confused, stupid man (ಸ್ಕೂಲ, ಜಡ Sl. 457; My.). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ ಮುಂಕಾಗಿನ್ನ ಕವಿ (Prv.). — ಮುಂಕಾಗು. -ಆಗು. To become dim (as a light, etc.); to become stupid, etc. (My.). — ಮುಂಕಾಟಿ. -ಆಟಿ. Stupid or silly behaviour (My.). — ಮುಂಕಿ. A stupid, silly woman (My.). ಮಂಕಾಬಾದರೆ ಮುಂಕಂಗೆ ದೊಡ್ಡವ್ವೇ?—ಮುಂಕೇ ಮಗಳಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾದವ್ವೇ? (Prvs.). — ಮುಂಕು ತಟ್ಟು. = ಮುಂಕು ಹಿಡಿ. (My.). — ಮುಂಕು ಬೀಳು. = ಮುಂಕಾಗು. (My.). ಅದನು ಮುಂಕು ಮಿದ್ದನು (My.). — ಮುಂಕುಬುದ್ಧಿ. A dull understanding (My.). — ಮುಂಕುಮೂಲಿ. A powder that confuses the mind, a decoy powder (My.; *cf.* ಮುಚ್ಚು 3). — ಮುಂಕು ಮುರುಳು. dupl. (My.). — ಮುಂಕುಮುದಿ[1]. A furious, heavy rain. ಜೋರಾ ಗಾಳಿ ಮುಂಕುಮುದಿ ಬರಸೀತು (Prv.). — ಮುಂಕುಮುದಿ[2]. A stupid, silly widow (My.). ಮುಂಕುಮೂದಿಯಾದರೆ ದೆಂಕ ಮೊಡ್ಡವ್ವೇ? (Prv.). — ಮುಂಕು ಹಿಡಿ. Confusion or stupidity to seize, (to become perplexed or stupid). ಅವನಿಗೆ ಮುಂಕು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮಂಕುತನ manḳutana. Confused, stupid, silly behaviour (My.). ತಂಬು ಹಿಡಿದರೂ ಮುಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಂಕುರ manḳura. = ಮುಳುರ. (ಕನ್ನಡ G.).

ಮಂಕ್ರಿ manḳri. = ಮಳ್ಕರಿ, etc. ಗೌಡನ ಹೆಣ್ಣು ತಿ ಕಮುಡಿಲ್ಲೆಯೂ ಪರಿ ಕನದ ಮುಂಕ್ರಿ ಹೊಟ್ಟು ತಪ್ಪಾಗ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮುಂಕ್ಷು manḳshu. *Instantly, quickly.*

ಮುಂಗ manga. 1. (Tbh. of ಮುಳಿ). A monkey (ಕವಿ, ಪ್ರಯೋಗ, ಮುಳಿಗ G.; ಕವಿ, ಪ್ರಯೋಗ Sl. 441; ಕವಿ, ಪರಿ 450; C.; M. ಮೊಂಗ್ಯೆ). ಮುಂಗಸ ಕೆಮ್ಮಂಗಿ ಮಾಡಿಕ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆ.—ಮುಂಗ ಬಿಚ್ಚಿ ತಿಪ್ಪು, ಅವಿಸ ಮಾಯಿಗೆ ಒಡಸೀತು.—ಮುಂಗಸ ಕೊಳ್ಳಿದೆ ಮುಮ್ಮೆಲ್ಲ ಹೇಳು.—ಮುಂಗಸ ಮಾರುಪತ್ಯ ಹೊಂಗೇ ಮುಡಿ ಮೇಲೆ.—ಮುಂಗಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಮಾಸಸನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡು.—ಮುಂಗಳಗಾಸ ಮುಂಗಸ್ಕೆ ಅವಿಸೇ?—ಅಂಗ ಕೆಟ್ಟು ಬಂಗಿ ನೆಡಿ, ಮುಂಗಸಾಡ (Prvs.). See Prv. s. ಮುಂಗಳಾರ್. 2, N. (= ಮುಂಗರಾಜ); see ಅಪಿಸಿಸ-, ಕವಿ-, Mr. 1. 2. — ಮುಂಗಚೇಷ್ಟೆ. Apish grimaces: an apish trick, apish behaviour (My.). — ಮುಂಗನ ಬಾವುರೋಗ. A disease by which the neck and cheeks begin to swell (S. Mhr.). — ಮುಂಗಸಾಟಿ. -ಆಟಿ. Apish play or behaviour (My.). — ಮುಂಗರಾಜ. N. of the (Jaina) author of a nighaṇṭu. See ಅಪಿಸಿಸ-. — ಮುಂಗಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಮುಂಗಸಾಟಿ. (My.).

ಮುಂಗ manga. 2. *The head of a boat;* the side (or sides) of a ship. See ಪ್ರಲಿಂಗ.

ಮುಂಗತನ mangatana. = ಮುಂಗಾಟಿ. (My.).

ಮುಂಗರ mangara. (= ಮುಂಗುರ). — ಮುಂಗರಬಳ್ಳಿ. = ಮುಂಗ ಕೋಳಿ. A climbing herb with a thick, four-winged eatable stem, Vitis quadrangularis Wall. (or Cissus quadrangularis Lin., St. & Pl.; My.).

ಮುಂಗರೊಳಿ mangaroḷi. = ಮುಂಗರಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಮುಂಗಲ mangala. = ಮುಂಗಳ. *Fortunate, prosperous, auspicious, faring well, happy;* beautiful, pleasing. 2, *good fortune, success, auspiciousness, prosperity, welfare, bliss, happiness, felicity.* 3, anything tending to a lucky issue, a good omen, an auspicious prayer, a benediction, a blessing; lines at the opening or end of a poem, etc., in praise of a deity, etc.; praise. 4, any auspicious or lucky object, as a dress, an ornament, an amulet, etc. 5, any happy event, any festive occasion, as marriage, etc. (ಪೀಠಿಕೆ, ಮಂಗಳಮಾಗಳು Nn. 154). 6, any ancient custom (ಪುರಿ, ಪುರಾಪದ್ಧತಿಗಳು Nn. 154; ಪುರಾಪದ್ಧತಿಯ ತಿರಿಸಲ್ ಉಸುರ್ವುದು Mr. 531). 7, = ಪಡಸ (ಬೀಯಿಪ್ಪದು 154); ನಿಷಾತಪಟ್ಟು ಕಸು ಬೇಡ್ಪಿದು (531). 8, *the planet Mars* (considered as bad, ಕುಜಾಪ 154; ಅಂಗಾರಕ, etc. Mr. 38; ಕೇಸರಿ ದು, ಪೃಥಮಪ ೞ್ಮ. 17). 9, a colour of horses (ತುರಗಜ್ಞಾನ, ಕುದುರೆಗಳ ದಾಸ 154; ಕುದುರೆಯ ಕಾಲ್ಕೊಗಮ್ ಉಮ್ಮ ಜೆಳ್ಳು ದೋಲ ಬಾಕೆ ಮುಂಗಲು Mr. 276). ಪೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ ಮುಂಗಲವರಿಯಪ್ಪರ ಪೇಟ್ಪಿನ್ನಾದೇ? (Prv.). See ಅಪ್ಪ-, and ಪುಣ್ಯ. — ಮುಂಗಲಮಪ್ಪಿಸು. -ಒ-ಪಾಸು. To sing praises (Čpr. 2, after 93).

ಮುಂಗಲಕಾರ್ಯ mangala-kārya. A festive occasion in general, as marriage, thread-investiture, etc. (My.).

ಮುಂಗಲಗಾತ್ರೆ mangala-gātre. A woman with a beautiful body (J. 6, 29).

ಮುಂಗಲತರ mangala-tara. Uncommonly beautiful (ಶೆಂಪ. 5, after 57).

ಮುಂಗಲಪಾಠಕ mangala-pāṭhaka. Blessing-reciter: *a bard, an encomiast* (Bp. 50, 16).

ಮುಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ mangala-prasādhana. = ಮುಂಗಳಮಸಡ್ಡ. A festive, or auspicious, ornament or dress.

ಮುಂಗಲಿಕೆ mangalike. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮುಂಗಲ್ಯಕ mangalyaka. *A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (ಮಲೆಗೆ Hlā.).

ಮುಂಗಲ್ಯ mangalye. *A species of very fragrant sandal* (see Sl. 227).

ಮುಂಗಳ mangala. = ಮುಂಗಲ 1-9. 10, N. of a vṛitta (Ch.). ತಿಂಗಳು ಬಾಚಿದರೂ ಮುಂಗಳ ಬಾಚಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮುಂಗಳದುಡಿ. -ಪಡಿ. (Śmd. 207). A drum used on festive occasions (ಬುದ್ಧ ದಾಸ ೞ್ಮ. 37; Rāv. 8, after 5).

ಮುಂಗಳಕರ mangala-kara. Causing luck, success, etc. (Sl. 268).

ಮುಂಗಳಕಷ್ಟ mangala-kashṭa. Trouble arising from the planet Mars. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪೇತು, ಮುಂಗಳಕಷ್ಟ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಗಾನ maṅgaḷa-gâna. Festive singing, festive songs. ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಳ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳತೆ maṅgaḷatĕ. Good fortune, auspiciousness, bliss (Râm. 1, 5, 25).

ಮಂಗಳನಾದ maṅgaḷa-nâda. An auspicious, festive, happy sound (Bp. 44, 33).

ಮಂಗಳಪ್ರದ maṅgaḷa-prada. Bestowing welfare or prosperity (Bp. 57, 67; My.).

ಮಂಗಳರವ maṅgaḷa-rava. = ಮಂಗಳನಾದ. (Bp. 44, 71).

ಮಂಗಳವಸದನ maṅgaḷa-vasadana. Tbh. of ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ (Śmd. 207. 376).

ಮಂಗಳವಾದ್ಯ maṅgaḷa-vâdya. A musical instrument played at festivals (Rây. 8, 118; J. 7, 22).

ಮಂಗಳವಾರ maṅgaḷa-vâra. Tuesday (C.; B. 1, 7). ಮಂಗಳ ವಾರದ ಪರಿಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳಸೂತ್ರ maṅgaḷa-sûtra. The marriage-string: a string with a bit of gold, etc. strung on it, worn round the neck by a wife (ಪ್ರತಿಸರ G.; Bp. 27, 9; My.).

ಮಂಗಳಾಂಗ maṅgaḷa-aṅga. He who has an auspicious body; Śiva (Bp. 57, 61). Fem. ಮಂಗಳಾಂಗಿ (My.).

ಮಂಗಳಾಚರಣ maṅgaḷa-âčaraṇa. Benediction, lines at the opening or close of a poem, etc. in praise of some deity, guru, king, etc. (My.).

ಮಂಗಳಾನಕ maṅgaḷa-ânaka. (Śmd. 216). A drum used on festive occasions (Abh. P. 12, 20).

ಮಂಗಳಾಪುರ maṅgaḷâ-pura. The town with (a temple of) Pârvatî, the present Maṅgaḷûru. The N. "ಮಂಗಳಾಪುರ" is found in a śâsana of śâlivâhanaśaka 1225 on a stone-pillar in front of a temple that then was called ಸೀತದೇವಾಲಯ and at present is dedicated to Hanumat. The śâsana was granted by a ruler of the Pâṇḍya race.

ಮಂಗಳಾರ maṅgaḷa-âra. A happy, pleasing place (My.; see Prv. s. ಮುಕ್ಕ).

ಮಂಗಳಾರತಿ maṅgaḷa-ârati. (Śmd. 207). The ceremony of waving (as around an idol) of a burning lamp; the lamp so waved (Bp. 12, 10; 35, 14; 43, 20; My.; Mhr.).

ಮಂಗಳಾರ್ತಿ maṅgaḷa-ârti. = ಮಂಗಳಾರತಿ. ಮಂಗಳಾರ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಾವತಿ maṅgaḷâ-vati. N. of a town (Ćpr. 1, 83; 1, after 97).

ಮಂಗಳಾಶಾಸನ maṅgaḷa-âśâsana. Benediction (My.).

ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ maṅgaḷa-aṣṭaka. Eight stanzas of benediction (recited at marriages, etc.), at the end of each of which the term "maṅgaḷa" occurs (and learned by rote by all astrologers, My.). ವಿದ್ಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಷ್ಟೇ ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ (Prv.).

ಮಂಗಳೆ maṅgaḷĕ. ಮಂಗಳಾ. A lucky, happy woman (Rây. 6, 95); a faithful wife; Pârvatî. — ಮಂಗಳೂರು. -ಊರು. = ಮಂಗಳಾಪುರ. N. of a sea-port in South Canara (C.).

ಮಂಗಳೋದಯ maṅgaḷa-udaya. Rising or birth of prosperity or happiness (Bp. 43, 77).

ಮಂಗಾರೆ (maṅ-kârĕ). = ಮಸ್ಕಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಣ್ಣೀತಳ, ಮುರುಪಳ, etc., ಜೋಡಗಾರೆ Sl. 184). — ಮಂಗಾರೆಮುಳ್ಳು. A rigid spiny shrub or small tree, the emetic nut, Randia dumetorum Lam. (or R. spinosa Blum., K.).

ಮಂಗಿ maṅgi. = ಮಂಗ 1 (fr. a vulgar ಮಂಗ್ಕ = ಮಂಗ). 2, feminine of ಮಂಗ 1, & N. (My.). — ಮಂಗಿಮ್ಮು. -ಮ್ಮು. N. (My.). — ಮಂಗಿರಾಜ. = ಮಂಗರಾಜ. ಮಂಗಿರಾಜನಿಗೆ ಬಿಡಿದ ದಳ್ಳಿ ಮುಳುಮುಸ್ಸು (heading to Mr.).

ಮಂಗಿನಿ maṅgini. (fr. ಮಂಗ 2). *A boat, a ship.*

ಮಂಗುರ maṅgura. (= ಮಂಗರ). — ಮಂಗುರಪಳ್ಳ. N. of a creeper (see Mr. s. ಕಾಡ್ಗೇರಿ).

ಮಂಗೇಶ maṅga-îśa. Sugrîva; Hanumat; N. (Mg.).

ಮಚರ್ಕೆ maćarĕkĕ. *Excellence, anything excellent or good of its kind.*

ಮಚ್ಚ maćća. = ಮಚ್ಚು 4, ಮಚ್ಚೆ. ಮಚ್ಚಿ 1. A black speck or spot on the skin, a mole, a freckle; the scar of a wound (My.; T. ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಚೆ; Kod. ಮಚ್ಚಿ; Tdg. ಮಚ್ಚು; Tě. ಮಚ್ಚ, ಮರಕ; Tu. ಮಚ್ಚೆ). 2, a mark, a sign (Tě. ಮಚ್ಚ = ಗುರುತು): a sign of identity: a little piece of gold or silver taken by the goldsmith from what was given to him, and returned to the owner to be kept for a sample or test (My.; T.; M. ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಚೆ; Tě. ಮಚ್ಚು; Kg. Mr. 358).

ಮಚ್ಚಕ maććaṇa. = ಮಚ್ಚೆ. Tbh. of ಮಚ್ಚ (Śmd. 340). A šik.— ಮಚ್ಚಾಣಕಾರ. Tbh. of ಮಚ್ಚಾಣಕಾರ (My.).

ಮಚ್ಚಕಾರ maććaṇâra. Tbh. of ಮಚ್ಚಕರ (Śmd. 340; ಮಚ್ಚಕರ, ಶಿಲಾ Śa.; Śmd. 158; Bp. 25, 15; 40, 61; My.; Tě.). See ಗಚ್ಚ. Prv. s. ಮಚ್ಚ. — ಮಚ್ಚಕರ್ಚಿಗೆ. -ಲ-ತೆಗೆ. To seize envy, i. e. to become envious (Grj. 4, after 20).

ಮಚ್ಚರಿಕ maććariga. An envious, grudging, hostile man (ಜೋಡಗಾಂ Mr. 229).

ಮಚ್ಚರಿಸು maććarisu. Tbh. of ಮುಚ್ಚರಿಸು. To be envious, to grudge, to be jealous, to be selfish, to be greedy after (My.). ಮಚ್ಚರಿಪನು (ಜೋಡಗಾಂ, ಮುಚ್ಚರಿ, etc. Hit.). See Ćh. s. ಆಚಿತಸೇವನಪಣ್ಣಿತ; Abh. P. 9, 83; Bp. 6, 4; 23, 47; 40, 4.

ಮಚ್ಚಿಕೆ maććikĕ. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. Assent, approval, approbation, liking (Bp. 36, 56; Tě.).

ಮಚ್ಚಿಸು maććisu. = (ಮರ್ಚಿಸು), ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆಚ್ಚಿಸ. To cause to assent, etc., to please (Rây. 11, 8).

ಮಚ್ಚು maćću. 1. = ಮರ್ಚು 1, ಮೆಚ್ಚು 1. To be very much devoted to;—to assent, to be pleased with; to like. ಮುಚ್ಚ ಪೊಗಳ್ದಂ (Śmd. 280). ತಿಮಿರ ಕೋಪ ಮುಚ ಳಕ್ಕೆ ಮುಸುಳುವುದು; ಮುಚ ಮುಚ್ಚುವುದು (Pri. s. 24). See Grj. 10, 113; Bp. 40, 41. 76; 54, 69; 57, 42. Śây. 2, 47.

ಮಚ್ಚು maćću. 2. = ಮರ್ಚು 2, ಮೆಚ್ಚು 2. Superior attendance, great devotion or attachment (ಅ ಪರಾಂಡಿಯು Śm. 85; see ನಮ್ಮ-);—approbation (ಅ ಮಚ್ಚು, o. r. ಪರಿಮಚ್ಚು), liking, fondness, pleasure. See Bp. 28, 47; 40, 61; 42, 25. — ಮಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Love-play (J. 6, 31). — ಮಚ್ಚು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give or cause pleasure (Rây. 7, after 17). — ಮಚ್ಚು ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To begin to feel pleasure, to be pleased (Rây. 1, after 135).

ಮಚ್ಚು maćću. 3. = (ಮಂಚು), ಮೆಚ್ಚು 3. Illusion, de-

lusion, deception: a decoy powder (in hunting, ಮಾಮೆ Mr. 380; Tē. ಮುಚ್ಚು, love powder; ಮೈದು, an enchanting, alluring powder, love powder, magic powder; deception, delusion = ಮೋಹನಘನ್ನ and ಮಾಮೆ; T. ಮರುಪ್ಪು, ignorance; confusion). — ಮುಚ್ಚು ಮುದ್ದು. Love powder (ಮುಚ್ಚು G.). ಮುಚ್ಚು ಮುದ್ದು ಎನ್ದು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮುಚ್ಚು ಮುದ್ದಾಯಿತು (Prv.).

ಮಚ್ಚು *maccu.* 4. = ಮಚ್ಚ No. 2. (Sl. 329; see Prv. s. ಸಾವಿರ).

ಮಚ್ಚು *maccu.* 5. (= ಮಂಚ ?). An upper story (of a house, My.; Tē., T., M.).

ಮಚ್ಚು *maccu.* 6. = ಮರ್ವು 3. A bill-hook or straight knife used for cutting bushes, etc. (ಮೊದಲ ಧೀರಿಸ ಲಘಿತ್ರ ಕೆಸ. 85; My.; T., M. ಮರು, a hatchet, an axe). — ಮುಚ್ಚು ಕತ್ತಿ. = ಮುಚ್ಚು. (My.; Sl. 303; Tē. ಮುಚ್ಚು ಕತ್ತಿ, ಮುಚ್ಚು-). — ಮುಚ್ಚು ಗುಡುಗೋರ್. -ಕುಡುಗೋರ್. A sickle-like knife (Ū. Bp. 47, 42 sic!).

ಮಚ್ಚು *maccu.* Tbh. of ಮಚ್ಚೆ (Śmd. 346. 365; ನೋಳ Kk. 85; Śm. 44. 85).

ಮಚ್ಚೆ *maccē.* = ಮಚ್ಚ No. 1. A black speck on the skin, etc. (My.). ಎಳ್ಳು ಮೂರಿಗಯಲ್ಲಿರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯಚಿಹ್ನ ದೆಮ್ಮ ಮಚ್ಚೆ (ಶ್ರೀವತ್ಸ Sl. 19). ಮಚ್ಚೆಯೆರಳೆ (ಪದಲಿ 169). ಕಂಠೀ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳ ಮುಪ್ಪು (ರುರು 169). ತಿಲಕಾಕಾರಗಳಾದ ಕಂಠೀ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಜುಟುಲ, ಕಾಲಳ, ಪಿಪ್ಪಲ, ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಳ, ಸಂಗತಿಲ ಮಚ್ಚೆ, ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ 199). ಸಿಬ್ಬಮೆಮ್ಮು ಪರ್ಯಾದೋಷವಾದ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳವನು (ಕೆಂಪಾಸಿ, ಸಿಪ್ಪಲು 203). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮುಯ್ಯಿಲೆ ವರ್ಣಾಕಾರದಾಗಿ ಏದುವ ಸಿಬ್ಬದ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಪದ್ಮಳ, ಪಿಪ್ಪುಪಾಲಳ 270). ಕೆತ್ತೀ ಮೇರೆ ಮಚ್ಚೆ ಇದ್ದರೆ ಪೊಣ್ಣ ಪಾಕ ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೆ? (Prv.). — ಮುಚ್ಚೆ ನಾಲಿಗೆ. = ಮುತ್ತಿನಾಲಿಗೆ. A tongue with a speck, which is considered to be very effective in cursing (My.). ಮುಚ್ಚೆ ನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಜ್ಜಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಚ್ಚೆ *maccē.* = ಮಚ್ಚ. (Abhā. 2, 89).

ಮಚ್ಚ *maccha.* = ಮತ್ಸ, etc. (Sk.).

ಮಚ್ಚರ *macchara.* = ಮತ್ಸರ, ಮತ್ಸ್ಯರ. (Śmd. 340).

ಮಚ್ಯ *machya.* = ಮತ್ಸ್ಯ (Śmd. 340), ಮತ್ಸ್ಯ, etc.

ಮಜಕೂರು *majakūru.* = ಮಜುಕೂರು. A written account; the contents of an epistle: an oral communication (Mhr., H.). 2, mention of; above-mentioned (My.; Br., Mhr., H.); affair, concern (ಸಂಗತಿ G., Čb.; My.). 3, current, present (as time, My.; Mhr., H.).

ಮಜಡ *majaḍa.* Dull, sluggish, slow (Bh. 3, 14, 43; *cf.* Mhr. ಮಜ್ಜಿ?).

ಮಜಬೂತು *majabūtu.* Strong, firm, fast (My.; Br.; Mhr., H. ಮಜಬೂತ).

ಮಜಲೀಷು *majalīshu.* Dancing of prostitutes (My.; H.).

ಮಜಲು *majalu.* A stage, a halting place; a day's journey; any portion of a journey performed at once; the last stage (My.; Mhr., H.).

ಮಜಾ *majā.* Flavour, taste (My.; H.).

ಮಜಿಕು *majiku.* = ಮಜಾ. (My.).

ಮಜುಕೂರು *majukūru.* = ಮಜಕೂರು. (My.; Br.).

ಮಜೂರಿ *majūri.* = ಮಜೂರಿ, ಮಜೂರಿ, ಮಜೂರಿ. The wages of a labourer (My.; Br.; Mhr., H. ಮಜೂರಿ); the business of a labourer (My.; Mhr., H.).

ಮಜ್ಜ *majja.* (ಮಜ್ಜನ್). *The marrow of the bones and flesh.* 2, *the pith of plants* (ಮರದ ಕೆಮ್ಮು Hlā., Mr. 105).

ಮಜ್ಜನ *majjana.* Sinking under water, diving, immersion;—bathing, ablution (Čpr. 5, after 121; 6, 86; Bp. 2, 51);—drowning;—water for bathing (My.). ಮಜ್ಜನ ಕೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಗಿ, ಮಜ್ಜನಗೆ ಕುಡಿದ ಪಾಗೆ.—ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿ ಕಜ್ಜಾಯ ತಿನ್ದರೆ ಉಜ್ಜೀ ಮೊಜ್ಜವಾಯಿತೇ? (Prva.). See Prv. s. ಮಜ್ಜನದೇದ. — ಮಜ್ಜನಬಾವಿ. A well from which bathing-water is drawn (Bp. 50, 56). — ಮಜ್ಜನಮಜ್ಜನಿಸು. -ಂ-ಪ್ಪಗಿಸು. To cause to enter a bath: to bathe. ಮಜ್ಜನಮಜ್ಜನಿಸಲೆ (ಮಜ್ಜನಪಲೆಂ Kk. 33). — ಮಜ್ಜನಮಜ್ಜನಿಗು. -ಂ-ಪ್ಪಗು. To take a bath (Čpr. 6, after 56).

ಮಜ್ಜನಗೃಹ *majjana-gṛiha.* A bathing-house, a bath-room (My.).

ಮಜ್ಜನಜಲ *majjana-jala.* Bathing-water (Bp. 56, 56).

ಮಜ್ಜನವಳ *majjana-vaḷa.* A man who bathes (others, ಮಜ್ಜನಮಜ್ಜನಿಸುವ Kk. 33).

ಮಜ್ಜನಸಾಲೆ *majjana-sālē.* = ಮಜ್ಜನಗೃಹ. (Bp. 12, 34; 30, 10. 16; 47, 13).

ಮಜ್ಜಸಾರ *majja-sāra.* = ಮಜ್ಜಾಸಾರ, q. v. (ಪಾಪ ಕೆಸ.).

ಮಜ್ಜಾಸಾರ *majjā-sāra.* (not in Sk.). Pith (ಸಾರ, ಕೆಮ್ಮು Nn. 125, o. rr. ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ); substance, real essence, element (ಒಳಪು Mr. 497, o. rr. ಮಜ್ಜಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ & ಒಳಮು); that which is most important (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ 125). 2, a thing (ದ್ರವ್ಯ, ವಸ್ತು 125). 3, riches (ಧನ 497). 4, semen virile (ಇಂದ್ರಿಯ 125; ಮುಳ್ಳ 497). 5, ನಿಜ್ಜೆ (125; 497). 6, an oath (ಸೂರುಳ್ 125; 497). 7, the sky or ether (ಆಕಾಶ 125; 497). 8, morbid affection of the windy humour, rheumatism (ಪಾಪ ಕೆಸ. as ಮಜ್ಜಸಾರ). 9, excessive trouble (ಅತಿಶಯಕ್ಲೇಶ, ಅತಿಶಕ್ಲೇಶ 125). 10, sorrow, grief (ಕ್ಲೇಶ, ಮಹಾ 125; ಕ್ಲೇಶ 497). 11, ನಪ್ಪದ (ನಪ್ಪದಾಪ ಪದ 125), ತೀರಿದೆಕೆ (497).

ಮಜ್ಜಿಗೆ *majjigē.* (probably fr. ಮಥಿತ). Buttermilk (ದನ್ಯಾಹತ, ಕಾಲಜೇಯ, ಆರಿಷ್ಟ, ಗೋರಸ Nr.; ಮುತೀರ, ಮುಥಿತ Nn. 91; ಕದಲ್ ಕೆಮ್ಮ. I; ಕಟ್ಟಿಳೆ Cr. I, 47; ಅಳೆ ಕೆಮ. 11; My.; Tē.; T. ಮಜಿಗ, ಮಜ್ಜಿಗೆ; Tu. ಮಜಿಗೋಲು, a churning-stick). 2, whey (ಪಥಮುನ್ನಾ, ಮುಸ್ತು Hlā.). ಪಾಲ್ಲು ಘಾಗಜೋಳಗೊಳ್ಳು ಘಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ); ಅರ್ಧ ನೀರ ಬೆರಸಿದುದು (ಉದಶ್ವಿತ್ Nr.). ನೀರು ಬೆರೆಯದೇ ಇರುವ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ಮುಥಿತ Sl. 316). ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಪಳಪ್ಪ (ತೇದುಸ, ನಿಷ್ಕಾಸ Mr.). ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಹೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲ.—ಕೆಡಲುವರೆಗೆ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕುಡಿವರೆ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೇನಾಗವೇ?—ಕಾಸು ಹೋದರೆ ಮುಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಹೊಸರಿಗೆ ಚೀಲು.—ಬಾಪ್ಪಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಉಟಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ?—ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇದ್ದ.—ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಹೋದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೇ ಕೃಯವು ಯಾಕೆ? (Prva.). See Sl. 315; B. 1, 15; Prv. s. ಮಜ್ಜಿ. — ಮಜ್ಜಿಗೆಗಜ್ಜೆ. The root of the scandent thorny shrub Asparagus racemosus Willd. (ತತಮುರಿ, ಬಹುಮುತೆ, ಅಭೀರು, ಅಜೀರು, etc., ಪಿಲ್ಲಿಪಿಜ್ಜರ, ಅಸಮಿ, ಅಷಾಢೀ ಜೀರು, ಉಜ್ಜೀಗಜ್ಜೆ Sl. 146). — ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು. Buttermilk mixed with water (My.). ಉಜ್ಜೀ ಮನೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು.—ಬಸಣಾ! ಎನ್ನರೆ, ಕಾಡು ಎನ್ನರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ನ (Prva.). — ಮಜ್ಜಿಗೆಪುಳ್ಳಿ. A troublesome weed of a sour taste, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (K.). — ಮಜ್ಜಿಗೆಪಳಪ್ಪ. A kind of sour sauce (My.; ಪ್ಪಂಜಸ, ನಿಷ್ಕಾಸ Sl. 436). — ಮಜ್ಜಿಗೆಮುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon schoenanthus Lin. (St. & Pl.; My.).

ಮಜ್ಜೆ majje. = ಮಜ್ಜ. (ಮೀದಸ್ Nr.).

ಮಱು majha. Bravo! well done! (Bh. 8, 23, 3). — ಮಱು ಪುತು. = ಮಱು ಪುತುರೆ. (J. 7, 33). — ಮಱು ಪುತುರೆ. dupl. (ಕೊರ್ಗಾಪಿ ಕೆ. II, 103). — ಮಱು ಘಾಪು. dupl. (Grj. 10, 53. 79; Bp. 28, 50; 30, 25; 36, 23; 52, 40; Râm. 6, 30, 11). — ಮಱು ಘಾಪುರೇ. dupl. (Bp. 28, 30). — ಮಱು ಮಱು. rep. (ಕೊರ್ಗಾಪಿದ ನುಡಿ Bhn. 38). — ಮಱುಱರೇ. -ಉರೇ. dupl. (Bh. 8, 23, 24).

ಮಂಞ mañña. (fr. ಮಲೆಗು 1). One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Ct. II, 48; Kk. 95; Śm. 97). *A bedstead, a cot, a bed* (ಪರ್ಯಂಕ, etc. Nr., Hlâ.; Sl. 230; Bp. 42, 18; J. 25, 60; C.). 2, a scaffold or temporary structure erected for spectators on festive occasions. 3, an elevated shed raised on bamboos, etc., in a field, etc. 4, a seat of state. ಮಂಞಕ್ಕೆ ಮಾಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಞಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?—ಮಂಞದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಸು ಮಾಡ ಬಹುದೇ?—ಪಂಜರಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮಂಞದ ಕಾಲು ಕ್ರಯವೇ?—ಪಂಜಾರ್ಣ ವರೆದ್ದುವರು ಮಂಞದ ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆ ಮೂವರೆಕ್ಕು, ಎರಡು ವೆರಳು ತೋರ್ಪಿಸದ (Prvs.). See Prv. s. ಸಂಜೆ. — ಮಂಞದ ಕಾಲು ಹುಲ್ಲು. A common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಮಂಞದಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. A sort of palanquin (C. Bp. 47, 39).

ಮಂಞಟಿಗೆ mañaṭige. = ಮಂಞಟ್ಟಿ. (St. & Pl.).

ಮಂಞಿ mañi. (= ಮಾಞೆ?). (Tē. ಮಂಚಿ, good, excellent, virtuous, proper; handsome; fine, nice; much, great). N. of females (My.). — ಮಂಞಣ. -ಆಣ. — ಮಂಞಣ ಸಟ್ಟಿತ. N. (Bp. 53, 58. 62. 66; see ತಿದಲೆಳ್-). — ಮಂಞಣಾಜಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 53, 60). — ಮಂಞಣಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 64). — ಮಂಞಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 63; see ತಿದಲೆಳ್-). — ಮಂಞಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 65). — ಮಂಞಿಜೇದ. N. (Bp. 9, 39).

ಮಂಞೆ mañi. = ಮಾಞೆ. — ಮಂಞಸತ್ತೆ. = ಮಂಞಸತ್ತೆ q. v., ಮಾಞೆ ಸತ್ತಿ. (My.).

ಮಂಞಿಕೆ mañike. = ಮಂಞ No. 3, ಮಂಞಿಗೆ No. 1. A stand erected on four long posts in a field, a jungle, a cemetery, etc., for watching the crops, etc., or for hunting (My.; Tē. ಮಂಚೆ; Sk.).

ಮಂಞಿಗ mañiga. N. (Bp. 55, 36; 56, 27).

ಮಂಞಿಗೆ mañige. = ಮಂಞಿಕೆ, etc. (Kâvy. I, 1, B, 25; C.). 2, a kind of ornament (Bp. 4, 36).

ಮಂಜಿಕ್ಷಯ manjakshaya. = ಮುಂಜಿಕ್ಷಯ. The bottle bird (ಸೀಜಾಗ Mr. 175, q. v. ಸೀಜಾಗ, and in two MSS. ಮುಂಜಿಕ್ಷಯ).

ಮಂಜಿರ manjara. = ಮಾಜಾರ, ಮೂಜಾರ. A cat (ಮೂಜಾರ Bhn. 10; Bh. 2, 10, 8).

ಮಂಜರಿ manjari. *A cluster of blossoms;* any compound flower; *a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk* (ಮುರಡ ಗೊಂಜಳ್ Hlâ.; ಮಲ್ಲರಿ, ಗೊಂಜಳ್ Mr. 106; ತೊಡಮ್ಬ ಕೆ. II, 80; ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ Kk. 19); a flower-bud; a shoot, sprout, sprig, stalk.

ಮಂಜರಿಕೆ manjarike. ಮಂಜರಿಕಾ. = ಮಂಜರಿ. (Ūpr. 1, after 101).

ಮಂಜರಿಗ manjariga. N. of a bird (Râm. 3, 3, 18).

ಮಂಜರಿಗೆ manjarige. Tbh. of ಮಂಜರಿ. See ಕುಸುಮ.

ಮಂಜರಿತ manjarita. Having clusters of flowers or branching flower-stalks. (Ūpr. 8, after 45).

ಮಂಜಳ manjaḷa. Indian saffron, Curcuma longa Lin., turmeric (T. ಮಂಜಳ್; M. ಮಞ್ಞಳ್; Tu. ಮಂಜಲ್; see ಕಳಮಂಜಳ).

ಮಂಜಾಡಿ manjâḍi. = ಮಂಜಟಿಗೆ, ಮಂಜಿಟ್ಟಿ. A forest tree with scarlet seeds which are used in weighing gold and diamonds (one seed = 4 grains), the red-wood tree, Adenanthera pavonia Lin. (My.; Tē., T., M.; Van Someren).

ಮಂಜಿ manji. 1. A large boat with one mast used in coasting trade (Tu.; T.; M. ಮಞ್ಚಿ, ಮಞ್ಞಿ). ಮುಂಜ ಒಡದರೆ ಗುಂಜಿಗ್ಗೆ ಕಡೆಮೇ! (Prv.).

ಮಂಜಿ manji. 2. = ಮುರುಸು 2. A perennial plant (and the fibres of its bark, of which cords are made), the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica Willd. (My.; Tu.; T. ಮುಂಜಿ, ಮುರಡ್, ಮುರುಳ್). — ಮುಂಜಿಹುರಿ. A cord of that hemp (My.).

ಮಂಜಿಕೆ manjike. = ಮುಂಜಿಕ್ಕೆ, q. v.

ಮಂಜಿಟಿಗೆ manjiṭige. = ಮುಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಮುಂಜಿಷ್ಠ (Śmd. 370; ಮುಂಜಿಕ್ಕೆ, ಜಿಂಗಿ, etc. Nr.).

ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ manjiṭṭige. Tbh. of ಮುಂಜಿಷ್ಠ (Śmd. 370).

ಮಂಜಿಷ್ಠಕ manjishṭhaka. = ಮುಂಜಿಟಿಗೆ q. v., ಮುಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ.

ಮಂಜಿಷ್ಠೆ manjishṭhe. *A climbing herb yielding a red dye, called Bengal madder, Rubia munjista* Roxb. (ಮಜಿಂ, ರಜ್ಜಿ, ಮುಂಜಿಕೆ Mr. 139, two MSS. ರಜ್ಜಾಂಗಿ).

ಮಂಜೀರ manjira. *An ornament for the feet or legs;* an *anklet* (ಅಸ್ಸುಗೆ Hlâ., Mr. 344). 2, a post round which the string of the churning-stick passes.

ಮಂಜು manju. Dew, fog; coldness, coolness; etc. (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಅವಶ್ಯಾಯ, ಹಿಮ, ಶಿಶಿರ, ಹಿಮ, ಮುಸಿರ, ಮಿಹಿಕೆ, ನೀಹಾರ Hlâ.; ಹಿಮ, ಮುಸಿರ Nn. 81; ಶಬ್ದ ಕೌ. 112; ಅವಶ್ಯಾಯ, etc. Sl. 32; C.; T.; M. ಮುಂಜು, ಮುಞ್ಞು; Tē. ಮುಂಚು); dimness of sight (My., *cf.* ಮುಂಜಳ), obscurity (of intellectual perception). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣು ಮುಂಜಾಗಿದೆ (My.). ಮುಂಜಿನ ಸಜೆ (ಮಗರಿನ ಮಾಸದೆ Bhn. 5). ಮುಸ್ಸೇ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮುಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಮ್ಮಿಡ್ಡಿದ ಮಾಗೆ.—ಮುಂಜು ದಿಡ್ಡಕೆ ನಂಜು ಹೋದೀತೆಕ್ಕೆ?—ಮುಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜಿನ ಗೊಡು ಮುಗುಳೀ ತೆಕ್ಕೆ?—ಹೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮುಂಜು ಹೋಗದಿಲ್ಲ (Prvs.). See Ūpr. 5, after 19; Bp. 42, 5; 47, 67; V. 9, 49; J. 23, 41; Sl. 224; Prv. s. ಸಂಜೆಕಪ್ಪ. — ಮುಂಜ. -ಆ S. Śiva. 2, N. of males (My.). — ಮುಂಜ. N. of females (My.). — ಮುಂಜಿತೆ. -ತನ ಕೆ. Excess of obscurity of intellectual perception (Bh. 3, 19, 28). — ಮುಂಜುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness caused by fog (Bp. 61, 12). — ಮುಂಜುಗಾಲ. -ಕಾಲ. The cold season (ಆಯ್ದು ಲ್, ಪೇಮುಸ್ಸ ಕೆ. II, 85). — ಮುಂಜುಗೆಣ್ಣು. -ಕೆಣ್ಣು. The cool-rayed one: the moon (ಚಸ್ಸ ಕೆ.). — ಮುಂಜುಪರ್ವ. A sea of fog (Rāv. 9, 4). — ಮುಂಜುಮೆಳಗು. -ಮೆಳಗು. = ಮುಂಜು ಗೆಣ್ಣು. (ಪಸ್ಸಿರ, etc., ಪೆ Kk. 44).

ಮಂಜುಳ manjula. = ಮಂಜುಲ. *Beautiful, lovely, charming, pleasing.*

ಮಂಜುಳೇಶ manjula-kêśi. *Krishṇa or Vishṇu.*

ಮಂಜುಘೋಷೆ manju-ghôshĕ. *N. of an Apsaras.*

ಮಂಜುನಾಥ manju-nâtha. N. of a liṅga (My.); of men.

ಮಂಜುಭೂಷಿಣಿ manju-bhûshiṇi. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮಂಜುಲ manjula. *Beautiful, pleasing, agreeable, lovely, sweet, soft, melodious* (ಪ್ರಮಾಣ, ಒಲೈತು Nu. 139).

ಮಂಜುಲತರ manjula-tara. Uncommonly beautiful, etc. (A.).

ಮಂಜೂರಿ manjûri. = ಮಾಜೂರಿ, etc. (Sl. 84).

ಮಂಜೂರು manjûru. Agreeable (Mhr., H.). 2, approved or confirmed, as a decision of a lower court, sanctioned; approval, confirmation, sanction (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮಂಜೂಷ manjûsha. = ಮಾಜೂಷೆ. (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 208).

ಮಂಜೂಷೆ manjûshĕ. *A box, a chest, a basket.*

ಮಂಜೆಟ್ಟಿ manjĕṭṭi. = ಮಂಚಟಿಕೆ, ಮಂಜಾಡಿ, q. v. (St. & PL).

ಮಠ maṭa 1. = (ಮುಟ್ಟ 4, ಮುಟ 2). Confusion, stupidity; deceit; ignorance (T. ಮಠ, ಮುಡಿ; M. ಮುಡಿ, ಮುಡಿಪ್ಪು; see ಅಮಠಮಟ, ತಮಠಮಟ s. ಮಟ 4; *cf.* ಮುಂಳು, ಮಾಟ). — ಮಟ ಮೂಯಿ. Fraud and deceit (Bp. 40, 56).

ಮಠ maṭa. 2. = ಮುಟ್ಟ 1. — ಮಟ ಮಟ. rep. — ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. The exact middle of the day (My.).

ಮಟ maṭa. (= ಮಠ). Tbh. of ಮಠ (Śmd. 338; My.). — ಮಟಿಪಕ್ಕ. = ಮಣ್ಣಿಪಕ್ಕ. A cat that lives in ruined temples (B. 3, 30).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 1. = ಮಟ 2, (ಮುಟ್ಟಸ), ಪೊಟ್ಟ 1. Levelness, evenness, equality, regularity, exactness (My.; Tĕ., T., M.). 2, a carpenter's level or square (My.; M.; see ಮೂಲೆ-). ಮಟ್ಟ ನೋಡ ಬೇಕಾದರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಲ್ಲ ಅಪೀಪೇ? — ಮಟ್ಟ ಹಾಳಿ ಕೆತ್ತ ಕೂಡದು, ಕಟ್ಟಿಡದೆ ಜೊತೆ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಮಟ್ಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To level, as the soil (My.). — ಮಟ್ಟಗೋಲು. -ಕೋಲು. A levelling stick, a carpenter's or mason's level (My.; T. ಮಟ್ಟ ಕ್ಕೋಲ್). — ಮಟ್ಟಮಧ್ಯಾಹ್ನ. The exact middle of the day (My.). — ಮಟ್ಟಮೆ ಇರ್. To be in its regular or original own form (Abh. P. 5, 94). — ಮಟ್ಟಮೊದಲು. The very beginning; at the very beginning (C.; B. 4, 95. 174). — ಮಟ್ಟಸರಿಗೆ. A carpenter's ruler (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 2. = ಮುಟ್ಟ 1. Measure; extent, height; bound, limit; proper limit (My.; T.). See ಕಡ-.

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 3. = ಮುಟ್ಟ 2, ಪೊಟ್ಟ 2. Shortness, smallness (My.; Tĕ.; *cf.* ಮೊಟಳು 1); decreasing, growing less, abating, as wind, rain, heat, fever, price, etc. (My.); inferiority (My.; Tĕ.). 2, a small horse, a pony (My.; Tĕ., T., M.). — ಮಟ್ಟಜಾತಿ. An inferior caste (My.). — ಮಟ್ಟತರ. An inferior kind (My.). — ಮಟ್ಟಬೆಳ್ಳಿ. Inferior silver (My.). — ಮಟ್ಟಸುತ್ತಿಗೆ. A very small hammer used by goldsmiths (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 4. = ಮಠ 1. Illusion, phantom; ruin (of men or their means, My.). — ಮಟ್ಟ ಮಾಯ. relt. A mere phantom: perfect disappearance, ruin (of wealth, etc., My.).

ಮಟ್ಟಣಿಕೆ maṭṭaṇike. The state of being level, even or smooth. — ಮಟ್ಟಣಿಗೆ ಮಾಡು. To make even or smooth (in the language of goldsmiths, My.). — ಮಟ್ಟಣಿಕೆ ಹಾಕು. = ಮಟ್ಟಣಿಗೆ ಮಾಡು. (My.).

ಮಟ್ಟಸ maṭṭasa. = ಮಟ್ಟ 1. (My.; Tĕ.).

ಮಟ್ಟಿ maṭṭi. (Tbh. of ಮೃತ್, ಮೃತ್ತಿ). Earth, clay (My.; Tĕ., Mhr., H.); also the clay with which sectarian marks are made (Bp. 56, 39; Č. Bp. 32, 45; Bh. 1, 10, 2). ಮಟ್ಟಿಯಟ್ಟಿದೂ ಕೊಟ್ಟವನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಮಟ್ಟಿಯಾ ಮಣ್ಣಾನ್ನು ಮಟ್ಟಿ ತಾಂ ನೊಸಲೊಳಗೆ, ನಟ್ಟಿನೆ ಸ್ವರ್ಗವಪ್ಪುದು? ಸಾಣೆಕಲ್ (on which it is triturated) ಕೆಟ್ಟು ಕೇಡೇನು? (Sp.).

ಮಟ್ಟಿಗ maṭṭiga. A man with a sectarian mark (nâma) of maṭṭi: a Brâhmaṇa (Bp. 55, 3).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 1. = ಮಟ್ಟ 2. (My.; Tĕ., T., M.). ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದ ನಾಯಿ ಹಟ್ಟಲಿಬ್ಬೀಡೇ? — ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗಡ ವಿದ್ಯಾಲಾಪ ಮಾಡ ಬಾರದು. — ಮಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು. — ಮಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು. — ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು (the extent of his cleverness or of the value of his cloth) ಕಿಟ್ಟುವನ ಬಲ್ಲ (Prvs.). — ಮಟ್ಟುಗ. To the measure or extent, till, until, as far as. ನೀವು ಓದಿದ ಪದ್ಯ ಪುಸ್ತಕವೊಳಗಿನ ಮಾತುಗ ಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟುಗ (how far) ನೆನಪಿಟ್ಟಿದ್ದೀರೆಮ್ಬುದನ್ನು ಬೊಧ ಯಿಸು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ (B. 3, 1). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಬೆಲ್ಲಮುಳ್ಳ ಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟುಗ ಎಮ್ಬೆ ಕಲಿಸ ಬೇಕು (B. 3, 33). ಪಾವು ಯಾವಾ ಗಲು ಪಟಿಪರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟುಗ ಸನ್ಮೋಜ ಪಡಿ ಸ ಬೇಕು (3, 103). ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟುಗ ಬೇಕಾದಮು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವೆ (ಕುಶಲ Sl. 457). ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮಟ್ಟುಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಳಲ್ ಪಟ್ಟು, ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾದ ಬೇರೆ (ಕುವೆ 230). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟುಗೂ, how far soever it may be, to any extent (My.). ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟುಗೆ, to that extent, so far as that; ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟುಗೆ, to this extent, so far as this; ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟುಗೆ, to that extent, so far as that; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟುಗೆ, until this day; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟುಗೂ, even until this day; ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟು ಗೂ, ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟುಗೂ, even to such an extent (My.). — ಮಟ್ಟು ಮೀರು. To transgress the proper limit (My.).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 2. = ಮಟ್ಟ 3. (My.; Tĕ.). See Prv. s. ಳ ಮರಗಾಲಿ. — ಮಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To decrease, to grow less, to abate, as wind, rain, fever, price, pride, etc. (My.). — ಮಟ್ಟು ಮಾಡು. To cause to decrease, etc. (My.).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 3. P. p. of ಮಡು 1.

ಮಟ್ಟೆ maṭṭe. = ಪೊಟ್ಟ 2. A bough of the palm, cocoanut, or date tree (My.; Tĕ.; T. ಮುಟ್ಟ, ಮುಡ ಲ್; M. ಮುಟ್ಟ, ಮುಟ್ಟಲ್; *cf.* ಮುಡಲ್ 1 & 2). See ಮುಡ-. 2, the fibrous coat of a cocoanut (My.; T.). 3, a brush for white-washing made of the fibrous coat of a cocoanut or of the fruit-stalk (My.).

ಮಟ್ಟೆ maṭṭe. = ಪೊಟ್ಟ. The bucket of a bullock-drawwell (S. Mhr. In ಮುಟ್ಟೆ ಹೊಡೆ; Mhr. ಮೋಟೆ). 2, a burden, a load (Mhr. ಮೋಟೆ, a load, tress). ಮಟ್ಟೆಯುಟ್ಟವೂ ಮುಟ್ಟೆಯ ದಕ್ಕು ಪ್ರೇಪ್ಪನೇ? (Prv.).

ಮಠ maṭha. = ಮಟ, (ಮುಡ). A hut, a cottage; — a devotee's cell, a hermitage; — a residence of a company of ascetics (sannyâsis, gôsamis, etc.); a residence of a guru (My.); — a convent, a monastery; — a school (My.); a temple. ಮಠದ ಮಾಳಿಗೇ ಏರಿದವ ಗಡ್ಡ ಹತ್ತಾ ಬೇಕೇ? — ಮಟ ಬಾಜಿದರೆ ಮಠ ಬಾಜಾದೀತೇ? — ತಮಿಳರ್ಗಾಗಿ ಮಠದರ್ಗಾಗಿ ಹುಟ ಜಂಗಮ

ಕಾಟಿ ತಪ್ಪ ಪಡಿಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 21, 10; 22, 44; 20, 12; 37, 27; 56, 35; Prv. s. ಸುತ 1.

ಮಠಪತಿ maṭha-pati. The superintendent or prior of a maṭha. ಮಠಪತಿಯಾದರೂ ಸುತನ ಪಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಠಿಕೆ maṭhikĕ. = ಮಠಿಗೆ. A small maṭha.

ಮಡ maḍa. 1. = ಮುಡಹು, ಮಡಿ 6, (ಮಡ 2), ಮಡಿ 1. The heel (ಪಾಪ್ಲಿ F Hlā.; Nn. 134; Mr. 484; ಪಾಪ್ಲಿ F, ಪಡಪುಗಳೊ ಳಗಣ ಮುಂ Nr.; Tĕ. ಮುಡಿಮು, ಮುಡಮು, ಮುಡಿಮು; M. ಮುಡ ಮ್ಮು, ಮೂಡಮ). See Abh. P. 13, 69; Bh. 3, 13, 30; 6, 2, 2; Rāv. 6, after 11; J. 7, 48; ಹಿಮ್ಮಡ. 2, the extremity of the fore-axle (Bh. 6, 8, 12). — ಮುಡಪಿಂಕು. = ಮುಡ ಪಿಡಿಕು, q. v. — ಮುಡಸಜ್ಞೆ. A sign given with the heel (Rāv. 13, after 77).

ಮಡ maḍa. 2. (fr. ಮಡೆಗು). Putting; that has been put (and remains on a plate). — ಮುಡ ಗೂಡು. -ಕೂಡು. The rejected leavings of food (ಘಟಕ್ಕೆಟ್ಟಿ ಕ್ಕೆ, ಛೀಲಿಕೆ Hlā.; Abh. P. 9, 178).

ಮಡ maḍa. 3. = ಮಡೆ. — ಮುಡಕಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. A small channel that leads water from the big one to a division of a field or a garden bed (My.).

ಮಡ maḍa. 4. = ಮುಡವು, etc. (My.).

ಮುಡ maḍa. Tbh. of ಮುಡ (Śmd. 341; Mḍb. MS.: ಮುಣ್ಣ = ಮುಣ್ಣ). See ತಿಮು-; (ಕನ್ನಡ).

ಮಡಕಿ maḍaki. = ಮುಡಕೆ 2, ಮುಡಿಗೆ 2. A much cultivated annual pulse, Phaseolus aconitifolius Jacq. (Mhr. ಮುಡ ಕೀ; S. Mhr.). — ಮುಡಕೀ ಕಾಯಿ. The seeds of ಮುಡಕೆ (ಮುಡ ಕ್ಕಳ, ಮುಡಿಕ್ಕಳ, ಮಡಮುಡ್ಗ G.).

ಮಡಕೆ maḍakĕ. = ಮಡಿಕೆ 1. (My.).

ಮುಡಕೆ maḍakĕ. = ಮಡಿಕೆ 1. A pot (ಅಡಿ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಪಡು, ಕುಮ್ಭಿ, ಏಪರ, ಕುಣ್ಣ Hlā.; ಅಡಿ, ಕುಡ್ಪು, ಕುಣ್ಣ, ಏಪರ, ಪಡು, ಸ್ಥಾಲಿ, ಘಾಣ್ಣ Mr. 209; ಏಪರ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. Nr.; My.; cf. ಮುಡಕೆ; Mhr. ಮುಡಕೀ, ಮುಡಕೇಂ, a water-jar; see Bp. 10, 6; 51, 59; 55, 28; B. 5, 128). ಮುಣ್ಣ ಮುಡಕೆ (ಉಪ್ಪುಕೆ Hlā., Mr. 466; ಮೃ ಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ, ಉಪ್ಪಳ Nr. 85). ಕಡೆದ ಮುಡಕೆ (ಮುಣ್ಣಸಿ, ಗರಗಿ Nr., Śmd. 338). ಮುಡಕೆಯಲಿ ಉಟ್ಟ ಪಾಳು (ಪೈಕರ Nr.). See Prv. s. ಮೂಡು ಮುಡು.

ಮಡಗು maḍagu. = ಮಡಂಗು. To lay down, to place, to put (My.; cf. ಮುಲಗು 1); to take into one's service, as a man, etc. (My.); to procure and keep for one's use, as a horse, etc. (My.). 2, to hide (v. t., ಗೋಪನ Śmd. Dh.). ಬಡದ, ನೀ ಮುಡಗಿದ ಹಾಗಿರು! (Prv.). See Ōpr. 5, 37; Abh. P. 3, 59; 9, 149; Bp. 9, 9; 11, 36; 12, 18; 14, 5. 11; 15, 10; 20, 12; 24, 22; 27, 62. 64; 30, 16; 33, 10; 36, 27; 37, 46; 43, 59; 44, 19. 46; 52, 8; 56, 28; 57, 59; 59, 18; Rāv. 14, 29; ಎದೆ ಮುಡಗು s. ಎದೆ 1.

ಮಡಂಗು maḍaṅgu. = ಮುಡಗು. (Ōpr. 8, after 4; Bp. 4, 12).

ಮುಡಹು maḍahu. = ಮುಡಗು, etc. (My.; Tĕ. ಮುಡಹು, ಮು ಮುಹು, ಮುಣಹು, ಮುಣುಹು, ಮುಲಂಹು).

ಮಡತೆ maḍatĕ. Folding; a fold (Tĕ. ಮುಡತೆ, ಮುಣ ತೆ). ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ರೇಪರೇಪಗಳಾಗಿ ತ್ರಿವಳಿಗಳೆದ್ದು ಪಡುವ ಮುಡತೆಗಳುಳ್ಳದು (ವಲಿಪ, ವಲಿಪ Sl. 197).

ಮಡದಿ maḍadi. A woman (Tĕ. ಮುಡತಿ, ಮುಡತ್ತಿ; M. ಮುಡತ್ತಿ, a young woman; ಮುಡದೆ, a grown woman; T. ಮುಡತ್ತೈ, a young woman; a woman). ಪ್ರಥಮಮುಡುವಾಸದ ಮುಡದಿ (ರಾಕೆ Mr. 302). 2, a wife (Ch. v. 306; Rāghū. 17, 67; My.). ಪೆಡಾದ ಮೂತಂ ಕೇಳದೆ, ಏಪಾಗಮುಸ್ಕೇ(ಗೆಗೆ)ಟ್ಟ ಮುಡದೀ ಮುಕ್ಕಳ ಆಳಕೆ ಬಾದೌಕೆಗಸ್ಕಲು ಮೋಡೋಸಾಗದು ಮೆಸಿಮ ಬಿಟ್ಟು ಮೋಹದು ಲೇಸು (Sp.). ಮುಡದಿ ತಾ ಮುಖಾಗಿ ಆಗಿಗೆ ಮುಡ ಮುಡಳು (Dp. 148). ಮುಡಪಿಯೆಲ್ಲುದವರ ಸಂಗಡ, ಮುಕ್ಕಳು ಎದ್ದು? ಎನ್ನ, ಕೇಳಿದ.— ಮುಡಿದು ಮೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಮುಡದೀ ಗೊಡರೆ ಯಾಗೆ?— ಮುಡುಮೆಯಿರುವ ಪರ್ಯಸ್ತರ ಮುಡತಿ.— ಬಡವಗೆ ಕಮಿಪಿಸ ಆಪೆ, ಮುಡದಿಗೆ ಗಡಿಗೆಯು ಆಪೆ (Prvs.). See Bp. 4, 25; 11, 36; 17, 6; 30, 9; 40, 31; 42, 8; 47, 54; 52, 27; 57, 59; Śīv. 5, after 57; J. 16, 28. 46. — ಮುಡದಿಗಾರಿ. N. (Bp. 12, 42).

ಮಡಪು maḍapu. = ಮಡಿಪ 1. What is folded, a fold, as of cloth, betel-leaf, paper, etc. (My.; Tĕ. ಮುಡುಪು). — ಮುಡಪುಕತ್ತಿ. A folding or clasp knife (My.; Tĕ. ಮುಡುಪುಕತ್ತಿ).

ಮಡಲ್ maḍal. 1. To grow to great length, to become large, to be extended, to spread out or run as creepers (ಪಬ್ಬಿಪ್ಪಡ್ಡಿ Śmd. Dh.; ಪಡ್ಡ Kk. 22; ಪಬ್ಬು F Śm. 23; ಉಪ್ಪಡ Śs.). P. p. ಮುಡ್ಪು (Śmd. 287 Cm.; Kk. 22; Śm. 23; Śs.; Ōpr. 1, after 101; 7, 91; Abh. P. 9, 16; Rāv. 1, after 102; V. 4, 47).

ಮಡಲ್ maḍal. 2. ಮಡಲು. Growing to great length, great extension (J. 19, 49); the (upward) running of a creeper; thick foliage (Ōpr. 1, 82); a thicket, a bush (ಪ್ಪುಪ, ಗುಪ್ಪ Hlā.). ಮುಡಲ ಮುಡಲು (ಉತೋಪ್ಪಡು, ಅಪರೋಪ Hlā.). ಬಲಿಪ ಮುಡ್ (ಅಪರೋಪ, ಉತೋಪ್ಪಡು Mr. 106). 2, = ಮುಚ್ಚಿ, a bough of the cocoanut tree (My.). — ಮುಡಲಿಂಪು. -ಇಪು. To spread, to run as a creeper, to prevail, to increase (J. 28, 1; 38, 11). — ಮುಡಲಿಪ್. -ಇಪ್. = ಮುಡಲಿಂಪು (ಮುಡ Ōt. I, 8). ಮುಡಲಿಪಿಪ ಆಪಾಪಾಮುಡ ಲಪೆ (Basava's Saptakriya I, 3). See Ō. Bp. 47, 13.

ಮಡಲು maḍalu. = ಮಡಿ 2, ಮಡಿಲ್, ಮುಚ್ಚು, ಮುಚ್ಚ 2. The pouch-like fold occasionally made (by women or men) of a front portion of their upper garment to put in eatables, etc. (My.; cf. ಉಡಿ 4). See Prv. s. ಸಮಲು ಮುಡು. — ಮುಡಲು ತಿಪ್ಪ. Feignedly to eat out of the pouch-like fold to amuse children. ಮುಡಲು ತಿಪ್ಪರೆ ಒಡಲು ತುಮ್ಬಿತೇ? (Prv.).

ಮಡವು maḍavu. = ಮುಡು 2, etc. (My.). See ತಿಮಡ.

ಮಡಸು maḍasu. = ಮುಡಿಸು, etc. (My.). See ಕಿಮ.

ಮಡಹು maḍahu. = ಮುಡ 1, etc. (Bp. 43, 85).

ಮುಡಿ maḍi. 1. To bend, to fold, to fold up, to double or lay together (Bp. 4, 12; Śīv. 3, 41; T.). ಅಂಗುಲಿ ಮುಡಿಪ ಕುಡಿತೆ (ಪ್ರಸ್ಥ Hlā., Mr. 323). See ಕಾಲು ಮುಡಿ 1.

ಮಡಿ maḍi. 2. Bending, doubling, folding: a bend, a fold (M.; see ಕಾಲುಮುಡಿ 2). 2, = ಮುಡಲು, the pouch-like fold etc. (My.; T., M.). 3, fold. times (see ಅಯ್ದುಮಿ, ಇಮ್ಮುಮಿ, ಇಮುಗಾ, ಐಮ್ಮುಮಿ, ಪಮುಗಾ,

ಮುಮ್ಮಡಿ, ಮೂರಡಿ ಸಾಸಿರುಗಿ; Rām. 3, 2, 18; Bh. 2, 13, 32; Ö. Bp. 4, 7). 4, the bed of a garden, a division of a field, a basin round a tree (Čpr. 1, 90; 1, after 101; V. 4, 15; My.; Tē.). 5, = ಮಡಿಕಟ್ಟು. See Prv. s. ಕೈಡ್ಯ. — ಮಡಿಕಟ್ಟು. (ಜಪದ Sl. 208). — ಮಡಿ ಕೋಲು. A pole or shaft holding the warp in a loom (R.). — ಮಡಿಗಿವಿ. -ತಿವಿ. A bent ear (J. 28, 46). — ಮಡಿಮರ. -ಮರೆ. The tree Crataeva roxburghii R. Br. or Tapia crataeva (ಮರುಂ, ಮರಂ, ನೇಮು, ತಿಕ್ಕಜಾಳ, ಕುಮಾರಳ Nr.; Sl. 126 has it as ಮುಡಮರೆ).

ಮಡಿ maḍi. 3. To die (ಮುರಂ Šmd. Dh.; Šm. 95; My.; T.; Tē. ಮುಡಿ, ಮುಡೆ, ಮುಣುಗು; M. ಮುಡಿ, to be foiled, tired of, grow lazy, faint; to decline in price; to loathe). ಮುಡದು ಹೋಗುವಾಗ್ಲೆ ಮುಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Abh. P. 13, 69. 70; Bp. 1, 36; 22, 31; 43, 17; 46, 23; 48 sum.; 50, 20. 57; 60, 58; 61, 38. 39; Bh. 1, 8, 31; Rāv. 2, 54; 13, 98; 14, 30; J. 4, 45; 7, 46; 28, 15. 58.

ಮಡಿ maḍi. 4. = ಮಡಿದು. P. p. of ಮಡಿ 3, in ಮಡಿ ಮಡದು (J. 4, 46).

ಮಡಿ maḍi. 5. = ಮಡು 3. A washed, clean cloth (ಧೌತವಸ್ತ್ರ Šmd. Dh.; ಧೌತಾಮ್ಬರ Šm. 95; My., also = ಮಡಿಗೆ; Tē. ಮುಡಿ, ಮುಡುಗು, ಮುಣುಗು; T. ಮುಡಿಕ್ಕು, to beat, receive with blows; M. ಮುಡಕ್ಕು, ಮುಡಿಕ್ಕು, to beat, wash, cleanse; to rub out, wipe off). 2, cleanness, purity (My.; Tē.). ಬಾಹ್ಯದೊಳ್ ಮುಡಿಯೇ? ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತಮಯ್! (Sl. 64). ಮುಡಿಯುಟ್ಟಿರೂ ಮಜ್ಜನಕ್ಕ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಮುಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಜ್ಜನಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಮುಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಪಡಿಕೆಪಾತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೀಸಿಗೆ ಮುಡಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 21, 8; 36, 47; J. 2, 9; 28, 20; Sl. 222; Prv. s. Oḷḷ. — ಮುಡಿಕೋಲು. A stick by means of which a pure vest is carried to the bathroom (to avoid touching it with an unclean hand) or by which a pure vest is taken down from where it is suspended aloft (My.). — ಮುಡಿಜೋತ್ರ. A washed, clean dōtra (Sl. 222). — ಮುಡಿಬಟ್ಟೆ. = ಮುಡಿ No. 1. (My.). — ಮುಡಿಬಗ್ಗ. A number of clean clothes (J. 30, 17). — ಮುಡಿಬಾಗಲು. = ಮುಡಿವಳಬಾಗಲುಬಳ್ಳಿ, ಮುಮುವಾಗಲ್. (My.).

ಮಡಿ maḍi. 6. = ಮನೆ 1 (exceptionally in ಹಿಮ್ಮುಡಿ).

ಮಡಿಕೆ maḍi-kĕ. 1. (Šmd. 248). = ಮನಕೆ. Bending, folding, laying together; a fold (My.; B. 3, 100);—fold, times. See ಇಮ್ಮಡಿಸು, ಪೂಜ-, ಪೂಜಮಡಿಕೆ, ಮುಮ್ಮ-. 2, the warp ready for being introduced into the loom (S. Mhr.).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 2. A kind of harrow or rake (ಕೋಟಿಜ Mr. 370, c. rs. ಮುಡಿಕೆ, ಹಡಿಕೆ; Tē. ಮುಡಕೆ, a plough with bullocks complete; ಮುಡಾರ, a rake used in gardens, = ಮುಡಪರ?).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 1. = ಮುಡಕೆ. A pot (ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಉಖೆ, ಕುಣ್ಡ Sl. 309; ಪಿಠರ 453; My.). ಬಾಲು ಕಲೆಯುವ ಮಡಿಕೆ (ಬಾಲ Sl. 485); ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟು ಪಿಟ್ಟು (ಉಟ್ಟು, ಪೈಠರ 313). ಮಾತಿಪ್ಪಾ ಜ್ಞಾನದೇ ಹೋಪಾದ ಮಡಿಕೆಯೇ (Sp.). ಮಡಿಕೆ ಮಾಮುವನನಿಗೆ ಮುಮುಕ ಗಪ್ಪು ಯಾಕೆ?—ಮಡಿಕೆಯೊಡಿಯು ಜೀಕಾದರೆ ಅವಿಕೇ ಮರ ಜೀಕೆ?—ಅತ್ತ ಒದೆ ಮುಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.—ಮಡಿಕೆಯ ಬಾಧ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 2. = ಮುಡಕೆ, etc. (ಮುವಡ್ಡಕ, ಮುಪುಡ್ಡಕ G.; Z.). ಕತಲೆಯನ್ನು ಗೋಡಿಯನ್ನು ಮುಡಿಯುದ್ದು ಬೆಳದರೂ ಸುಡ ಬೇಳು ಕಾಡೆ ಸ್ವದನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಲು ಬೀದ್ಗೆ! (Sp.).

ಮಡಿಗೆ maḍigĕ. 1. (= ಮಣ್ಣಿಗೆ?). The frame of a building (Mhr. ಮಣ್ಣಾಡಿ). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗಡ್ಡಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಮುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮುಡಿಗೆಯನ್ನು ಜೋಡಿ, ಮೊದಲನೇ ಅಸ್ತಿವಾರ ಮಾಡುವರು (B. 4, 121).

ಮಡಿಗೆ maḍigĕ. 2. = ಮುಡಿಕೆ 2. ಅಡಿಗೇ ಗುಣ ಸಾಪ್ಪಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮುಡಿಗೇ ಗುಣ ಫಲವಲ್ಲಿ ನೋಡು! (Prv.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 1. = ಮಡಪು. (My.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 2. = ಮುಡಿಪು, ಮುಡುಪು 1. To kill (ಮುರಣಕರಣ Šmd. Dh.; Riv. 14, 30; V. 14, after 81).

ಮಡಿಲ್ maḍil. ಮಡಿಲು. = ಮಡಲು, etc. A pouch-like fold etc. (ತಡಪಿಡೆ Šmd. II, Kk. 76; ಸೋಗಿಲ್ Čt. II, 74; ಪೂಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್ Šm. 71; ಜೀಲಾವಲು Šk.; J. 19, 47).

ಮಡಿವಳ maḍiḷ-vaḷa. (Šmd. 234). A washerman (Bp. 9, 47; 21, 12; Tē. ಮುಡಿವಾಲು; T., M. ಮುನ್ನಾನ್). — ಮುಡಿವಳತನ್ಗೆ. N. (Bp. 37, 20. 27). — ಮುಡಿವಳಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27, 79; 30, 26). — ಮುಡಿವಳಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 26, 69; 37, 5; 58, 1). — ಮುಡಿವಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 77; 37, 15). — ಮುಡಿವಳವಾಗಲುಬಳ್ಳಿ. = ಮುಡಿವಾಗಲು, etc. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (Z.).

ಮಡಿವಳ್ಳ maḍi-vaḷḷa. = ಮುಡಿವಳ. (Šmd. 234. 89; V. 12, 13; 13, 16).

ಮಡಿವಾಳ maḍi-vāḷa. = ಮುಡಿವಳ. (Bp. 36, 40; My.). — ಮುಡಿವಾಳಮಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 21 sum.; 21, 3; 36, 26; 37, 23. 37. 44; 54, 77). — ಮುಡಿವಾಳಮಾ. N. (Bp. 36, 49).

ಮಡಿವಾಳಗಿತ್ತಿ maḍivāḷa-gitti. A washerwoman (My.).

ಮಡಿವಾಳಿ maḍi-vāḷi. A washerman; a washerwoman (My.; see ಅಚ್ಚಾದಪಟಾತಿ; J. 18, 45).

ಮಡಿಸು maḍisu. = ಮುಡಚು, ಮುನೆಸು. To bend, to fold, to fold up, to double or lay together (My.). See ಇಮ್ಮಡಿಸು, ಪೂಜ-, ಮುಮ್ಮ-. 2, to cause (one's self) to fold, to fold, as paper, leaves, etc. (In ಮುಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಮಡಿಹು maḍihu. = ಮುಡಿಪ 2, etc. (Dp. 25, 22; 53, 40).

ಮಡು maḍu. 1. To put firmly together, to join closely (ದೃಢಸಂಧಾನ Šmd. Dh.; T. ಮುನ್ನು, to be pressed, thronged, urged = ನೆರುಗು). ಮುಟ್ಟಂ (Šmd. 284). See ತಲೆ-, ಪೂಜ-, ಪೂಜಮಡು.

ಮಡು maḍu. 2. = ಮಡ 4, ಮನೆವ, ಮನುವ, ಮನುಮು 2. Deep water: a deep place in a river, a pool (ಅಗಾಧಜಲ Šmd. Dh.; ಅಗಾಧಜಲ Nr.; ಪ್ರಪ, ಪೋಯಾತಯ Hlā., Mr. 416; My.; T.; Tē. ಮುಡುಗು, ಮುಡುಂಗು). ಮುಡುವಿಮು (Šmd. 63). ಮುಡುವಿಂ or ಮುಡುವಿನಿಂ, ಮುಡುಗೆ or ಮುಡುವಿಂಗೆ, ಮುಡುವ or ಮುಡುವಿನ (133). ಗಂಗೆಯ ಮುಡುಗಳ್ದ್ ಅವಡುವಿ ಪ್ರಗುವಿನಂ ಘಯದವಡಿಂ (294). ನವಳಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮುಡೂ ಬಾವಿ ಹೋಗ ಬಹುದೇ?—ನವಮುಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮುಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ ಎನ್ನು, ಕೊಗಿಜ (Prvs.). See Bp. 55, 22; Rāghē. 17, 56; Šēv. 4, 23; J. 10, 30; 12, 8; 29, 35; ಕಾಮುಡು, ಬೆಮುಡು; Šm. s. ಧಾಗಡ. — ಮುಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a pool (Grj. 3, 64; Riv. 5, after 120). — ಮುಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To collect so

as to form a pool. ಕಮು ಮುಡುಗೊಣ್ಣ ಬಣ್ಣಿಸೊಳಗೆ (ಪೃಂಗಶಿತು) ಈ (Cpr. 7, 60).

ಮಡು maḍu. 3. = ಮುಡಿ 5. — ಮಡುವಾಗಲ್. -ಹಾಗಲ್. = ಮುಡಿ ಹಾಗಲು, etc. A species of Momordica (ಕಣ್ಣಿ, ಎಡಹಾರಿ Mr. 149).

ಮಡುವು maḍuvu. = ಮಡು 2, etc. (My.; ಜೋಗಿ, ಪ್ರಭ G.; B. 4, 28).

ಮಡುಹ maḍuha. Joining closely together. See ಪೊಡಮಡುಹ.

ಮಡುಹಿಸು maḍuhisu. To have killed (Bp. 58, 42; 60, 60).

ಮಡುಹು maḍuhu. 1. = ಮುಡಿಪ 2, etc. (Bp. 22, 21).

ಮಡುಹು maḍuhu. 2. = ಮಡು 2, etc. (Bh. 8, 24, 44).

ಮಡೆ maḍe. = ಮಡ 3. A small dam or dike to stop water; a small opening out of a channel into the field (Tē.; T. ಮುಡಿ, M. ಮುಡೆ, a hollow, hole; a small sluice by the side of a watering channel; R.).

ಮಡ್ಡ maḍḍa. = ಮೊದ್ದ, ಮೊರಡ. A stupid man. ಮಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಜ್ಜನೆಸ್ಸರೆ ಮುಡ್ಡನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಎಜ್ಜ ಹಾಗೆ.—ಮುಡ್ಡನಾದರೆ ಗಡ್ಡ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮಡ್ಡತನ maḍḍatana. Stupidity. ಮುಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮುಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 1. = ಮಗ್ಗು, ಮುಚ್ಚು, ಮಿಡ್ಡೆ. Dregs, lees or sediment, as of oil, ghee, kalagaccu, etc., given as food to cattle (My.; Tē.; T. ಮುಟ್ಟಿ, ಮುಣ್ಣೆ; M. ಮುಟ್ಟು; *cf.* ಬಣ್ಣಲು). ಮುಡ್ಡಿ ತಿನ್ನದ ಎಮ್ಮೆ ಗೊಜ್ಜು ಆಡೀತೇ? (Prv.). 2, a lumpy mass, as of worms, etc. (see ಎರೆ-); bait (Śēv. 3, 28). — ಮುಡ್ಡಿಸಸ್ಯ. Clumpy snuff (My.). — ಮುಡ್ಡಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Unduly boiled, lumpy rice. ಮುಡ್ಡಿಯನ್ನಕ್ಕೆ ಗೊಜ್ಜುಸಾಲು (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 2. = ಮರ್ದಿ, ಮೊರಡಿ 2, etc. (S. Mhr.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 3. A large tree, that yields a soft gum, Ailanthus malabarica (My.; Tē. ಮುಡ್ಡಿ, Morinda bracteata Roxb., or M. citrifolia Ainsl.; see ಹಾಲು-). — ಮುಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (ಮುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಣಾಕ, ಸಿಪ್ಪ, ಯಾವನ Nr.; Sl. 227; My.). — ಮುಡ್ಡಿಸಾಮ್ರಾಣಿ. = ಮುಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (My.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 4. A stupid, dull, awkward person (My.; Tē., M.; T. ಮುಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಮುರಡ; *cf.* ಮುದಮು). 2, awkwardness, clumsiness, rudeness. — ಮುಡ್ಡಿ ಕಾಗದ. A coarse paper (My.; Tē.). — ಮುಡ್ಡಿಕೆಲಸ. Rude, clumsy work (My.). — ಮುಡ್ಡಿಗಾರೆ. Rough plaster (My.; T.). — ಮುಡ್ಡಿಬಿಲ್ಲೆ. An inferior cake of sandal paste (My.). — ಮುಡ್ಡಿಸಾಮ್ರಾಣಿ. Coarse incense (My.; T.). 2, a great fool (My.). See another ಮುಡ್ಡಿಸಾಮ್ರಾಣಿ s. ಮುಡ್ಡಿ 3.

ಮಡ್ಡಿತನ maḍḍitana. Stupidity, rudeness, rusticity (My.; Tē.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. = ಮುದ್ದಿ 1. ಚಿಮ್ಮು ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮುಮ್ಮು ಬಡಿಸ (Prv.). ಮುಮ್ಮುಗದೆ. -ಳದೆ. (ಯಾಡಿಕ, ಕಲ್ಲಾಜ, ಕಾಮುಮ್ಮು ಎನ್ನುರು Nr. a; ಮುಮ್ಮುಗದೆ in Nr. b). — ಮುಮ್ಮುಹುಲ್ಲು. Lumpy refuse-grass or straw. ಮುಮ್ಮುಹುಲ್ಲು ಗೊಜ್ಜು ಎಮ್ಮೆಗೆ (Prv.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. *A sort of drum.*

ಮಡ್ಲು maḍlu. = ಮಣಲು, etc. (My.).

ಮಣ್ maṇ. (Śmd. 58). = ಮಣ್ಣು. Earth, clay, mud, soil, ground (ಮ್ಯುಕ್, ಮ್ಯುತ್ತಿಕೆ Hlā., Nr.; ಮ್ಯುಕ್, ಮ್ಯುತ್ತಿಕೆ Mr. 92; T.; M. ಮುಣ್, ಮುಣ್ಣು; Tē. ಮುನ್ನು). ಒಳ್ಳೆಕ ಮುಣ್ (ಮ್ಯುತ್ತಿಕೆ Mr. 92). ಮುಣ್ಣ ಮುಡಿಕೆ (ಉಪ್ಪುಕೆ Hlā.). ಮುಣ್ಣ ಮುಡಕೆ (ಮುಣ್ಣಾಯಜಾತ್ರೆ Nn. 85). ಪೃಷ್ಠಿಂ ಸಮುಸಿಸುಗುಮುದ್ದೆ ಪೆಣ್ಣಂ ಮುಣ್ಣಂ? (Śmd. 84). See Bp. 47, 1; 52, 10; 60, 49; Bh. 1, 20, 60. — ಮುಣ್ಣುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಮುಣ್ಣುಳಿ. An earth-worm (My.; T.). — ಮುಣ್ಣುಳಿ. -ಉಳಿ. = ಮುಣ್ಣುಣಿ. (My.; T.). — ಮುಣ್ಣುಳಿಗ. -ಉಳಿಗ. A snake (or worm) that feeds on earth (ಮುಣಿಕ್ಕಿಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು Śmd. 237). — ಮುಣ್ಣುಕ್ಕಪಾಪ. = ಮುಣ್ಣು-. A blind worm (B. 2, 26. 27).

ಮಣ maṇa. = ಮುಣವು, ಮುಣು, ಮುಣುವು, ಮುಣ 1. A measure of capacity, a maund; the quantity measured by a maund (My.; Sl. 327; Tē. ಮುಣುಗು, ಮುಣುವು; T. ಮುರು; Mhr. ಮುಣ; Sk. ಮುಣ, from the Arabic). ಬೆಲ್ಲವಿಷ್ಟ ಕಡೆ ಮೂಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಣ.—ಮುಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣಿಯಿಲ್ಲ, ಹೊಣವಿಲ್ಲದೆ ದಡವಿಲ್ಲ.—ಮುಣ ತೂಗದ ತ್ರಾಸು ಕಣ್ಣಿ ತೂಗೀತೇ?—ದಡದ ಮೈಗೆ ಮುಣವೇ ದಾರ (Prvs.).

ಮಣಕ maṇaka. = ಮುಣಕ, ಮುಳಕ. A young cow or buffalo (fit for breeding, My.; T. ಮುಣಂಗು, a lamb; ಮುದಿ, young, tender; an infant; ಮುದಿಪ್ಪ, a young man; *cf.* ಮುಗ 1 & ಮುಗಪ್ಪು).

ಮಣಕನೆ maṇakane. Quickly (My., also ಮುಣ್ಕಲೆ).

ಮಣಗು maṇagu. To bend, to be submissive (T. ವಣಂಗು). ಮುಣಗದ ಮುಸುಕ್ಕು ಪೊಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prv.).

ಮಣಲ್ maṇal. (Śmd. 134). = ಮುರಲ್, ಮುಳರ್, ಮುಳಲ್ (42), ಮುಳಲ್. Sand, gravel (ಸಿಳತೆ, ಪಾಲಿಳೆ Hlā.; ಧಾಲ್, ಮುರಲ್, ಮುಲರ್, ಸಿಳತ Śm. 86; Cpr. 1, after 101; Śēv. 4, 100; M.).

ಮಣವು maṇavu. = ಮುಣ, etc. (My.).

ಮಣಿ maṇi. 1. To bend (v. t.), to bow (ಪದುಳ Śml. Dh.; B. 4, 191); to bow down, to make obeisance (ತುದಾಲ್ Śm. 96); to fear (ಧದು Śmd. Dh.; Śm. 96). 2, to bend (v. t., Riv. 6, after 132). ಮುಣಿಯದೆ, ಕಾಡದು, ಈ ಧರಧರದಿರೆ ಕೂತಿರಿದೆಪ್ಪರ್ (Śmd. 287). See Cpr. 4, 19; Abh. P. 11, 164; 13, 87; Bh. 1, 8, 40; J. 2, 14. 45; Śēv. 1, 9. 80. 84; 20, 40.

ಮಣಿ maṇi. 2. = ಮುಣಿದು. P. p. of ಮುಣ 1, in ಮುಣಿ ಮುಣಿದು (Riv. 5, after 19; J. 26, 12).

ಮಣಿ maṇi. 3. Bending; a bend; a bow, an obeisance (ಕುಸಿ Ūt. I, 32; ನಮ್ರ I, 34; ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34; ತುದಾಲ್, ಎದಿಗು, ಮೊಣ್ಕು, ಕುಮ್ಮು, ಪೊಡಮುಣಿ Śm. 34; ವಿನಮ್ರ, ಅತಿ ಬಾಗುದುದು Nn. 67). See ಅಪಮಣಿ s. ಅಪ 3. — ಮುಣಿಕಟ್ಟು. The wrist (ಮಾಣಿಮುಲು Mr. 322; My.; Sl. 210. 211; Mhr. ಮುಣಗಟ್ಟು; *cf.* ಮುಣಿಬಳ್ಳ). ಕಮುಲಿರಳ ಅಗ್ರಪ್ಪ ಮುಣಿ ಕಟ್ಟಿನ ಮುಷ್ಟಿ (ಅರಥ, ಕಮುಲಿರಳಿನ ಮುಪಿಮಿಸ್ಟಿನ ಮುಣಿಕಟ್ಟಿನ ಸಮ ಮುಷ್ಟಿ Nn. 161). — ಮುಣಿಕಾಲ್. = ಮುಣ್ಕಾಲ್. The knee (Riv. 6, 45; Śēv. 3, 47).

ಮಣಿ maṇi. 4. = ಮುಣೆ. A stool, a low bench, a seat (ಪೀಠ, ಆಸನ Nr.; ಆಸನ, ವಿಷ್ಟರ, ಪೀಠ Mr. 203, s. r. ಮುಣೆ). See ಅಂಗಮಣಿ, ಮುರಮಣಿ.

ಮಣಿ maṇi. 5. One of the *talismans* (Śmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). *A jewel, a gem, a precious stone* (especially a pearl, a bead of tulasi, or other globular ornament, ರತ್ನ Śmd. Dh.; ಮುರತ್ನ, ರತ್ನಂಗಳು Kn. 67). 2, an ornament in general; anything excellent of its kind. 3, the fleshy protuberances depending from the throat of some goats (ಘಾಗಲಸ್ತನ, ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಕೊಚೆ 67). 4, the glans penis; the clitoris (ಉಪಯುದ್ಧೀಜ 67). 5, the vital air which goes downwards and out at the anus (ಉಚ್ಚಾಸವಾಯು 67). 6, absence of all worldly desires (ವೈರಾಗ್ಯ 67). 7, the seeds of the Crotolaria (ಗಿಣಿಗಿಣಿ Mr. 139; see Si. 145). 8, the number 9 (ಒಂಭತ್ತು Mr. 347; *cf.* ನವರತ್ನ). See ಕತ್ತಲೆಮಣಿ, ಪಸುರ್ಮಣಿ, ಪಾಷ್ಟಣಿ. — ಮಣಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a gem (Rāv. 9, 25). — ಮಣಿಕೊಡ್ಡಿಬಳ್ಳಿ. A creeping or climbing herb, Bryonia scabrella Lin. (Mukia scabrella Arn., St. & Pl.). — ಮಣಿಕೊಡಪ್ಪ. -ಕೊಡಪ್ಪ. Jewel-ornaments (Rāv. 12, 42). — ಮಣಿಮೆಱಪು. -ಏಱು. Magnificence or grandeur of ornaments (as of bells put on an elephant, etc., Abh. P. 3, 130). — ಮಣಿವಟ್ಟು. -ವಟ್ಟು. A silk cloth ornamented with pearls (Bp. 11, 24). — ಮಣಿವಾಗಿಲ್. -ವಾಗಿಲ್. A door studded with gems (Rāv. 7, 9). — ಮಣಿವಾವುಗೆ. -ವಾವುಗೆ. A shoe ornamented with gems (Rāv. 4, after 14). — ಮಣಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. The lustre of jewels (Č. Bp. 47, 36; Śāv. 1, after 79). — ಮಣಿಸೆ ಸರ. A string of beads, etc. ಮಣಿಸೆ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ವಕ್ಷಿಸ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಮಣಿ maṇi. = K. ಮಣಿ 5, q. v.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಾಣಿಕ, etc. ಚೊಟ್ಟುಲ ಮಣಿಕ (ಗೃಹ್ಯ, ಸತ್ಯಸೂತ Nr.). See ನವಮಣಿಕ.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಣಿಕೆ. *A water-jar or pitcher* (ಅಂಜರ, ಕೆಡಲು Hlā.). 2, a jewel, a precious stone.

ಮಣಿಕಂಕಣ maṇi-kaṅkaṇa. (Śmd. 386; Kk. 98). A bracelet ornamented with gems.

ಮಣಿಕರ್ಣಿಕೆ maṇi-karṇikā. N. of a sacred pool or tank in Benares. (J. 13, 45).

ಮಣಿಕಾರ maṇi-kāra. *A lapidary, a jeweller,* a maker of beads.

ಮಣಿಕೂಟನಗರ maṇi-kūṭa-nagara. N. (Śmd. 262).

ಮಣಿಕೆ maṇikĕ. = ಮಣಿಕ. (ಅಂಜರ, ಕೆಡ್ Mr. 210).

ಮಣಿಗಣನಿಕರ maṇi-gaṇa-nikara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿಗರ್ಭೆ maṇi-garbhĕ. The earth (Śāv. 2, after 42).

ಮಣಿಗಾಪ maṇi-gāra. (Śmd. 121. 235). Tbh. of ಮಣಿಕಾರ. (ಮಣಿಕಾರ Hlā., Nr.; C.).

ಮಣಿಗಾರ್ತಿ maṇi-gāra-ti (-tti, Śmd. 244). A jeweller-woman (Grj. 2, 86).

ಮಣಿಗೆ maṇigĕ. = ಮಣಿ 3. See ಆಭರಣಿಗೆ.

ಮಣಿತ maṇita. *A murmuring sound, murmur libidinosum* (ಗುಣ್ಪನಿ, ರತಸಮಯ Hlā.; ಗುಲರವ Mr. 330).

ಮಣಿದರ್ಪಣ maṇi-darpaṇa. A jewel-mirror. (Śāv. 1, after 79). See ಕಣ್ಣಿ-.

ಮಣಿದೋಷ maṇi-dōṣha. *A defect in a jewel.*

ಮಣಿಧನುಸ್ maṇi-dhanus. Jewel-bow: a rain-bow. (R.).

ಮಣಿಪೀಠಿಕೆ maṇi-piṭhikĕ. A throne (Čpr. 2, after 40).

ಮಣಿಪುರ maṇi-pura. N. of a town. (J. 16, 1; 17, 6). — ಮಣಿಪುರೇಶ್ವರ, -ಈಶ್ವರ. Babhruvāhana, the king of Maṇipura (J. 23, 25).

ಮಣಿಪೂರ maṇi-pūra. = ಮಣಿಪುರ. 2, the pit of the stomach or a mystical circle on the navel (see ಚಕ್ರ).

ಮಣಿಬಂಧ maṇi-bandha. *The wrist* (*cf.* ಮಣಿಕಟ್ಟು s. ಮಣಿ 3). ಕಮುಕೆಳಕ ಮಣಿಬಂಧಂ (ಕರಫ Mr. 468).

ಮಣಿಭವನ maṇi-bhavana. A house adorned with precious stones (Kāvy. III, 3, 105).

ಮಣಿಭಾಜನ maṇi-bhājana. A vessel made of a precious stone (Abh. P. 3, after 75).

ಮಣಿಮಂಚ maṇi-maṁcha. A bedstead adorned with jewels (V. 29, 22; J. 18, 30).

ಮಣಿಮಂಥ maṇi-mantha. N. of a mountain. See ಮಾಣಿ ಮಂಥ.

ಮಣಿಮುದ್ರಿಕೆ maṇi-mudrikĕ. A finger-ring (ಪಾಲು, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗರ Nn. 123).

ಮಣಿಯ maṇiya. = ಮಾಣಿಕ, ಮಣಿಯ, ಮಾಣಿ. Superintendence of temples, maṭhas, palaces, custom-houses, etc. (My.; Tē.; M.); a subordinate revenue office under a Tahsildar (T.).

ಮಣಿಯಗಾವಿ maṇiya-gāra. = ಮಣಿಕಾರ. A man who holds any maṇiya-office (My.). ಮಣಿಯಗಾವಿಕ ಅಸ ಹಂಗು ಹಣಗಾವನಿಗೂ ಜೀಕು. — ಮಣಿಯಗಾವಿನಿಗೆ ಮುಸು ಸುಸು ಜೀದಾವರೆ ಮಾಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪಿಜ್ಞಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣಿರಂಗ maṇi-raṅga. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿರೋಚೆ maṇi-rōčĕ. The lustre of jewels (ರತ್ನಂಗಳ ಕಾಸ್ತಿ Nn. 147).

ಮಣಿವರೂಥ maṇi-varūtha. A chariot adorned with jewels. (J. 22, 34).

ಮಣಿವಿಭೂಷಣ maṇi-vibhūshaṇa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿವೇದಿಕೆ maṇi-vēdikĕ. A seat adorned with jewels (Śāv. 1, 41).

ಮಣಿಶಿಲೆ maṇi-śilĕ. A gem-stone; a jewelled slab (ರತ್ನ ಶಿಲೆ Mr. 102; J. 3, 4). 2, a reddish mineral used for medicinal purposes (My.; ಮಣಿಶಿಲೆ, ಪಾಗಮುಟ್ಟಿಲೆ, etc. Si. 335).

ಮಣಿಸು maṇisu. To bend (v. t., S. Mhr.; Tē. ಮಣಚು, ಮಣುಚು); to cause to bend.

ಮಣಿಸೋಪಾನ maṇi-sōpāna. Stairs or steps adorned with precious stones (My.).

ಮಣಿಹ maṇiha. = ಮಾಣಿಯ, etc. An office, a charge, a commission, a business (Bp. 3, 23; 36, 44; 37, 55; 41, 29; 53, 12; 55, 11; V. 37, after 10; J. 34, 7).

ಮಣಿಹಾರ maṇi-hāra. A string or garland of pearls, etc. (Śmd. 256 Mḍb.; Mr. 467; Bp. 25, 39; J. 17, 8).

ಮಣಿಹಾವಿ maṇihāra. (an abbreviation of a ಮಾಣಿಹಾರ). A superintendent of a palace (Rām. 1, 16, 2).

ಮಣು maṇu. = ಮಣ, etc. (My.). ಮಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣುವೇ ಧಾರ. — ನೋಣ ಳೂಡಿಸಿದ ಜೀವು ಮಣುವಾವರೆ ಹೇಣ ಹೊತ್ತ ಪಡಿಗೇನು? — ನೋಣ ಮಣುವಾವೀತೇ? — ಮಾಣಿಯಗಾವಿನಿಗೆ ಮುಸು ಸುಸು ಜೀದಾವರೆ ಮಾಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪಿಜ್ಞಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣುಕು maṇuku. *(Cf.* the terms s. ಮುದ). — ಮುಣುಕುಳಿಸು. (ಜಟಿ, ಸಟೆ Sl. 216).

ಮಣುವು maṇuvu. = ಮುಣು, etc. (My.).

ಮಣೆ maṇe. = ಮಣೆ 4. (ವಿಷ್ಣು, ಪೀಠ, ಆಸನ Hlā.; ಪೀಠ, ಆಸನ Sl. 231; My.). ಮುಣೆ ಕಾಣದವ ಮೂಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಾನೇ? — ಮುಣೇಲಿ ಕುಣ್ಪಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿ ಇಳ್ಪುದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏರ್ಪಾನೇ? — ಮುಂಜಿಕ್ಕೆ ಮುಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ? — ಮುಣೇ ಮೀರಿ ಕೂತು ಜನ ಮೂಡಿದರೂ ಹಣೇಲಿ ಬರದದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ಮಣೆಯ maṇeya. = ಮಣೆಯ, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ ಮುಣೆಯ ಸಿಕ್ಕಿತು; ಅವನು ಮುಣೆಯ ನೋಡುತ್ತಾನೆ (My.). 2, a religious business or vow: a performance of Dāsayyas at which they dance with music round a cloth on the ground on which eatables are put, and catch them with the mouth whilst dancing. They are engaged to do so by bhaktas (My.). ಮುಣೆಯ ಕಟ್ಟಿಸು, -ಹಾಕಿಸು, to have this maṇēya performed (My.).

ಮಣೇ maṇē. = ಮುಣೆಯ, etc.

ಮಣೇಗಾರಿಕೆ maṇē-gārike. = ಮುಣೆಯಗಾಪ. (My.).

ಮುಣ್ಣ maṇṇa. (= ಮುಟ). — ಮುಣ್ಣಬೆಕ್ಕು. = ಮುಟಬೆಕ್ಕು. A cat that lives in ruined temples (C.), the tree-cat, Paradoxurus musanga (Gz.).

ಮುಣ್ಣಪ maṇṇapa. = ಮುಣ್ಣಪ. A structure of stone, bricks or mud with a flat roof and an open front erected for the accommodation of travellers, etc. (ಪಥಾಶ್ರಯ Mr. 193; My.); — a temporary shed adorned with flowers, etc. and erected on festive occasions (as marriage, muñji, etc., My.); — a sacrificial shed (My.); — an ornamental structure used for carrying about an idol (My.); an ornamental structure of bamboos, plantain trees, etc. to carry a corpse (My.); — an arched way of light sticks for the vine, etc. (B. 2, 15). ಮುಣ್ಣಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಕಣ್ಣಿಕ ಬಿದಲಿಲ್ಲ. — ಮುಣ್ಣಪಾದವ ಮುಣ್ಣಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ತಣ್ಣೆ ಮೂಡದೆ ಇರದಾ (Prvs.). See ಚ್ಛಾಸ-.

ಮಣ್ಣೆ maṇṇi. = ಮೊರವಿ 2, etc. (My.).

ಮುಣ್ಣ maṇṇa. = ಮುಪ, q. v. A sort of baked sweetmeat.

ಮುಣ್ಣ maṇḍa. *The scum which forms on the surface of any liquid; the scum of boiled rice;* cream; — whey (see ದಘ-); — barm, ferment; — gruel. 2, = ಮುಣ್ಣ (Śmd. 341 Mdb.). 3, the spirituous part of wine, etc., spirituous liquor. 4, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 5, ornament, decoration. 6, the head (*cf.* ಮುಣ್ಡೆ). — ಮುಣ್ಣ ಕುಸುವಿ. A weed, Trichelopis amplexicaulis Clarke. (K.).

ಮುಣ್ಣಕ maṇḍaka. = ಮುಣ್ಣಗೆ, ಮುಣ್ಣಿಗೆ. A cake or bread of wheaten flour (*cf.* ಮುಣ್ಣ).

ಮುಣ್ಣಗ maṇḍaga. — ಮುಣ್ಣಗನ ಗಡ್ಡೆ. = ಕುಮುಟನ ಗಡ್ಡೆ (K.).

ಮುಣ್ಣಗೆ maṇḍage. Tbh. of ಮುಣ್ಣಕ (Śmd. 364).

ಮುಣ್ಣನ maṇḍana. *Adorning, dressing out, decorating, bedecking one's self;* — *ornament, embellishment.*

ಮುಣ್ಣನತೆ maṇḍa-nate. A female whose head is bent (Bp. 36, 59).

ಮುಣ್ಣಪ maṇḍapa. = ಮುಣ್ಣಪ. An open hall; *a temporary shed erected on festive occasions;* a shed; an arbour, a bower. See Ōpr. 1, after 101.

ಮುಣ್ಣಪಿಕೆ maṇḍapike. = ಮುಣ್ಣಿಗೆ. A small shed, a little pavilion; a shop. (Ōpr. 10, after 59).

ಮುಣ್ಣಲ maṇḍala. *A disk* (of the sun or moon); — *a circle, a globe, a ball, an orb, a ring* (ಚಟ್ಟಿ Śm. 16); — a circular array of troops. 2, *a halo round the sun or moon.* 3, the visible horizon; — the path or orbit of a heavenly body. 4, *a district, a territory, a province; an empire* (see Mr. s. ದರ್ಪಣ). 5, *a multitude, an assemblage, a group,* a collection, a body, an association, a society, a company (Śmd. 396); a division of the ṛigvēda. 6, a period of forty-eight days (My.). — ಮುಣ್ಣಲದ ಪಾಪ. A snake with circular figures on its back (My., comprising several species, *e. g.* ಉರಿ-, ಕೊಡಿಯ-).

ಮುಣ್ಣಲಕ maṇḍalaka. *White leprosy with round spots.* 2, a circular array of troops. See Mr. s. ಚಟ್ಟಿ 1 & 2. s. ಗಜಕರ್ಣ.

ಮುಣ್ಣಲಾಸ್ರ maṇḍala-agra. *A kind of weapon* (ಮುಣ್ಣಮಾಕಾರ Hlā.; ಆಯುಧ Mr. 298).

ಮುಣ್ಣಲಾಧಿಪ maṇḍala-adhipa. The lord of a district, the ruler or governor of a province, the king of a country. (Bp. 10, 1. 2).

ಮುಣ್ಣಲಿ maṇḍali. ಮುಣ್ಣಳಿ. A circle, an orb. 2, a multitude, a troop, an assemblage (Bp. 4, 5; Śmd. 230), a company, a corporate body, a congregation (Bp. 59, 9; My.). 3, *whirling, circular motion.* 4, *a particular kind of snake* (= ಗೋಣಸ). 5, *a pole-cat* (ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳ Hlā.; ಚಾಪಳ, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳ Mr. 164). — ಮುಣ್ಣಲಿ ಅರೆಕಳ್. -ಕೊಳ್. To form a company, to be in company (Rāv. 6, 2).

ಮುಣ್ಣಲಿಕ maṇḍalika. = ಮುಣ್ಣಲೀಕ. The ruler of a district or province (ಮುಣ್ಣಲೇಶ್ವರ Hlā.); a prefect, a chief, a superintendent (Bp. 11, 14). See ಮಡ-.

ಮುಣ್ಣಲಿಸು maṇḍalisu. To be round about (Ōpr. 6, 8). 2, to be in circular motion, to whirl, to turn round, to move about (Abh. P. 4, 9; 12, 24; Bh. 6, 4, 26; Rām. 5, 8, 77). 2, to join together, to be amassed (Gṛj. 2, after 106; Rāv. 1, after 135). 3, to turn round, to shake, as dice (Bh. 2, 13, 46). 4, to join together (v. t., Bh. 1, 10, 25).

ಮುಣ್ಣಲೀಕ maṇḍalīka. = ಮುಣ್ಣಲಿಕ. See Ō. Bp. 47, 32; ಕದಡಿ ಕ-, ಪಾಯಕ-.

ಮುಣ್ಣಲೇಶ maṇḍala-īśa. = ಮುಣ್ಣಲೇಶ್ವರ. (Bp. 42, 19).

ಮುಣ್ಣಲೇಶ್ವರ maṇḍala-īśvara. *The ruler or governor of a district or province;* an ordinary potentate. (Bp. 27, 35).

ಮುಣ್ಣವಿಗೆ maṇḍavige. Tbh. of ಮುಣ್ಣಪಿಕೆ. A small shed (Ōpr. 7, after 69; Bh. 3, 17, 34; 5, 11, 44). — ಮುಣ್ಣವಿಗೆ ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23).

ಮುಣ್ಣಹಾರಕ maṇḍa-hāraka. A distiller and seller of spirits (ಸರಾಯಿ ಮಾಡುವವರ G.).

ಮುಣ್ಡೆ maṇḍi. (= ಮುಣೆ 3). What is bent: the knee (Bh. 2, 2, 98; 8, 27, 27; Sl. 288; My.; T., Tē.: a bending posture of the body; a sitting squat like a monkey; see ಎಡರು-). ಮುಣ್ಡೆ ಇಡು, -ಊಡು, -ಹಾಕು, -ಹೂಡು, to kneel (My.). — ಮುಣ್ಡೆಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮುಣಿಕಾಲ್, ಮುಣ್ಡೆ. (My.). ಮಾಣಿಕ್ಯ ಎಡೆಯುವಾಗ ಮುಣ್ಡೆಗಾಲನ್ನು ಊರಿಕೊಡಿರಿ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿಕ್ಷ G.). — ಮುಣ್ಡೆಗಾಲುಳ್ಳವ. An idol of Kṛishṇa in a kneeling pos-

tion (My.). — ಮಣ್ಣಿ ಹಾಕಿ ಕುಳಿರ್. To squat and sit comfortably, etc. ಮಣ್ಣಿ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬಹಿಸ್ಕಾರ್ದೇ? (Prv.).

ಮಣ್ಣಿ maṇḍi. 1. (= ಮಳಿಗೆ-). A wholesale shop, a warehouse (My., Sl. 106; Br., H.; Tē. also ಮಾಣಿಗೆ, ಮಾಣಿಜ, ಮುಳಿಗೆ).

ಮಣ್ಣಿ maṇḍi. 2. Gout or rheumatism affecting the thigh (ಗೃಧ್ರಸಿ, ಚಾತರೋಗ G.; S. Mhr.; Mhr. ಮಾಣ್ಡಾ).

ಮಣ್ಣಿಕೆ maṇḍige. Tbh. of ಮಣ್ಣಳ. (Bp. 14, 15; Bh. 1, 15, 7; V. 14, 80; My.; Tē., T.). ಮಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡ್ದರೆ ಗೋಡೀ ಕೊಳ್ಳ ಯಾರು ಕೊಡ ಬೇಕು?—ಮಣ್ಣಿ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬಹಿಸ್ಕಾರ್ದೇ? (Prvs.). — ಮಣ್ಣಿಗೆಮಾಣಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46). — ಮಣ್ಣಿಗೆಯ ದಾಸುದೇವ. N. (Bp. 56, 41).

ಮಣ್ಣಿತ maṇḍita. *Adorned, decorated* (Bp. 1, 10; 4, 62).

ಮಣ್ಣಿಸು maṇḍisu. To sit down (on a seat, etc., Śiv. 1, 48. 63; Bh. 6, 2, 7); to be set, placed on or turned towards, as the eye (Rām. 3, 8, 24).

ಮಣ್ಣಿಕ maṇḍûka. *A frog.*

ಮಣ್ಣಿಕಪರ್ಣ maṇḍûka-parṇa. *The plant Calosanthes indica* Blum.

ಮಣ್ಣಿಕಪರ್ಣಿ maṇḍûka-parṇi. *Bengal Madder, Rubia munjista* Roxb.

ಮಣ್ಣಿರ maṇḍûra. *Rust of iron,* scoriae, dross.

ಮಣ್ಣೆ maṇḍe. (Tbh. of ಮಣ್ಣ No. 6). The head (ಮುಣ್ಣಾ, ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮಸ್ತಕ, ಶಿರಿ, ತಿಲಸ್, ತೀರ್ಪ, ಮೂರ್ಧನ್ Hlā., Nr.; Sl. 215; ತಲೆ, ನೆತ್ತಿ Śm. 71; ಮುಣ್ಣಾ, ಮೂರ್ಧ Mr. 315; ತಿರ Xn. 7; ತಿರಸ್ 162; My.; T., M.: the skull). ಮಣ್ಣೆಯ ಕೂದಲು (ಚಿಕುರ, ಕುಂತಲ, etc. Nr.; ತಿರೋರುಹ Xn. 4; ತಿರೋಜ 5; ಕೇಶ 30). ಮಣ್ಣೆಯ ಕೂದಲು ಮೊಡಲಾದವರಿಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿಸ್ಸ ಆದ ಬೆಳುಪ (ಪಲಿತ); ಮಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವ ಪೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc. Nr.). ತೊಣ್ಣೆ ತಿಸ್ಸು, ಮಣ್ಣೆ ಬೆಳೀಸು.—ಮಣ್ಣೆ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಮೋಣಾಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟವೇ?—ಮಣ್ಣೆ ಮೋದು, ಕುಣ್ಣೆ ಬತ್ತಲೆ.—ಮಣ್ಣೇ ನೋವತ್ತೆ ಕುಣ್ಣೆಗೆ ಲೇಪವೇ?—ಮಣ್ಣೇ ಮೀಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ? (Prvs.). See Bp. 1, 50; 2, 39; 4, 40; 20, 12; 27, 55; 54, 38; Śiv. 3, 27; J. 20, 24. — ಮಣ್ಣೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. The hair of the head (My.). — ಮಣ್ಣೆನೋವು. Headache (ತಿರೋರೋಗ Mr. 387). — ಮಣ್ಣೆದುಲಗು. A pillow for the head (C. Bp. 47, 40). — ಮಣ್ಣೆಸುತ್ತು. A turban (Bp. 44, 61).

ಮಣ್ಣೋದರಿ maṇḍôdari. Tbh. of ಮಣ್ಣೋದರಿ. (Rām. 6, 51, 87. 88; My.).

ಮಣ್ಣು maṇṇu. = ಮಣ್. Earth, etc. (C.). ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಣ್ಣು (ಮೃತ್ತಿಕೆ, ಮೃತ್ತಿಕ್ಕೆ Hlā.). ಪಪ್ಪಾಗಲು ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮಮ್ಮೆಳ್ಳಂ ಸೋಪಾಕಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮುಣ್ಣ ರಾತಿ (ಹಸ್ತಿಮಲ Nr.). ಮುಣ್ಣಿನ ದಿಣ್ಣೆ (Sl. 112). ಪೋಷಿಸಿ ಕರಗಿಸಿದ ಮುಣ್ಣು (ಕ್ಷಾರ, ಕಾಚ 332). ಕಣ್ಣಿನದ್ದು ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಣಿನದ್ದು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ.—ಮುಣ್ಣು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಡಿಯಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ದೇವರಿಲ್ಲ.—ಮುಣ್ಣಿನ ಬೆಣ್ಣಾದರೇನು? ಇರಿ ಹಿಡಿದರೆ ಸಮ.—ಮುಳ್ಳಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮುಣ್ಣು ಸಮ.—ಮುಣ್ಣು ಹೊಯಿದು ಅಮೃತ ಕಾಸಿದರೆ ಉಪ್ಪೇಕಾಯಿತ್ತೇ?—ಮುಣ್ಣಿನ ಕಾಲು ನೀರಿಗೆ ಆಗದು, ಮುರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಗದು.—ಮುಣ್ಣಿನಿಸ್ಸ ಕೌರವ ಕೆಟ್ಟ, ಬೆಣ್ಣೆನಿಸ್ಸ ರಾವಣ ಕೆಟ್ಟ.—ಮುಣ್ಣು ಹೊದುವವನು ತರಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಪಟ್ಟೆ ಕೊಡ್ಲಾಕ್ಕೆ (Prvs.). See Prv. s. ರೊಳ್ಳ. — ಮುಣ್ಣಂಚು. -ಅಂಚು. A cloth-border of which the threads are coloured with the unlasting colour of any clay (My.). — ಮುಣ್ಣಿಬೆಳವು. -ಅಬೆಳ-. The Sepistan plum-tree, Cordia myxa L. (St. & Pl.). — ಮುಣ್ಣು ಮುಳ್ಳುಹಾಪ್ಪ. ಮುಣ್ಣು ಮುಳ್ಳುಹಾಪ್ಪ. = ಮುಳ್-. (ಒಳ್ಳೆ My.; ರಾಜು G.). — ಮುಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. To become earth, to be ruined, as any buried article (My.). 2, to be soiled by mud or dust (see Prv. s. ಮಾಸಿ). — ಮುಣ್ಣಾಸೆ. -ಆಸೆ. Desire after landed property (My.). — ಮುಣ್ಣುಕಾಲು. A foot of mud. ಮುಣ್ಣುಕಾಲು ನೀರಿಗಾಗದು, ಮುರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗಾಗದು (Prv.). — ಮುಣ್ಣುಕುಣ್ಣೆ. Earthen buttocks. See Prv. s. ನಮ್ಮು. — ಮುಣ್ಣು ಕೂಡಿಸು. To join earth: to bury (My.). ಕಾಳಗಜೋಳಗೆ ಸಂಗರಾಜನು ಪರರಾಜರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭಾಕ ಮಾಡಿ, ಮುಣ್ಣು ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 53). See Prv. s. Tbh. ಸಣ್ಣ. — ಮುಣ್ಣುಕೆಲಸ. Any work connected with earth, mud, etc. (My.). ಹೊನ್ನೆಯಾದರೆ ಮುಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಸ್ಯಾಳು (Prv.). See Prv. s. ಸಣ್ಣದ. — ಮುಣ್ಣು ಕೊಡು. To give earth: to bury (C.; B. 5, 211. 304). — ಮುಣ್ಣುಗಡ್ಡೆ. A clod of earth (ಕೋಡ್ಲು, ಕೋಡ್ಲು Sl. 302). — ಮುಣ್ಣುಗೋಡೆ. A mud wall (My.). — ಮುಣ್ಣುದೇವ. A mud idol. ಮುಣ್ಣುದೇವರಿಗೆ ಮುಜ್ಜನ ಕೆಲ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಮುಣ್ಣುಪಾತ್ರೆ. An earthen vessel (C.; B. 4, 159). — ಮುಣ್ಣುಪಾಲು. Earth's portion: destruction, death (My.). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಉಣ್ಣ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವ, ಹೊನ್ನ ಮುಣ್ಣ ರಿಣವ ತೀರಿವಾ ಕ್ಷಣವಿ ಮುಣ್ಣುಪಾಲ್! (Sp.). — ಮುಣ್ಣು ಬಿಡಿಸು. To cause to let loose earth. See Prv. s. ಮುಳ್ಳು. — ಮುಣ್ಣು ಬೀಳು. Earth to fall (into a person's mouth, etc., an expression to indicate utter disappointment or destitution). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮುಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (My.). ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಡಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (Prv.). — ಮುಣ್ಣು ಮಾಡಿಸು. To cause to bury (My.). — ಮುಣ್ಣು ಮಾಡು. To bury (My.). — ಮುಣ್ಣು ಹಾಕು. To put earth (into a person's mouth, *i. e.* to deceive and ruin him). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮುಣ್ಣು ಹಾಕಿದನು (My.). — ಮುಣ್ಣುಹುಳು. An earth-worm (My.). — ಮುಣ್ಣೆಡ್ಡೆ. A clod of earth (My.). — ಮುಣ್ಣೊಕ್ಕಲ. -ಒಕ್ಕಲ. An Ōḍḍa who does earth-work (My.).

ಮಣ್ಣುಗ maṇ-uga. (Śmd. 240 Mdb.). A man who does any work connected with earth, etc.

ಮಣ್ಮಲಿ maṇmali. = ಮನ್ಮಲಿ, ಮುನ್ಮಲಿ, ಮುನ್ಮುಲಿ. An abnormal, hideous death (ಅಪಮೃತ್ಯು Śmd. 1).

ಮಣ್ಮಲಿಕೆ maṇmalikē. (Śmd. 81 Mdb.).

ಮತ mat. 1. ಮನ್ತ್. = ಮನ್ತ 2. Possessing, having. See ಆಂಜ-, ಗೋಲ್-, ಮುತಿ-.

ಮತ mat. 2. = ಮುಪ್, ಮುಪ್ 1. My, etc. (Bp. 48, 17; J. 16, 26).

ಮತ mata. Thought, understood, believed; conceived, imagined; considered; esteemed; intended. 2, a thought, an idea; an opinion, a view; sanction (Kāvy. III, 3, B, 13; Kk. 57); a doctrine, a creed, a tenet (Bp. 50, 47); a sect;—design, aim, purpose (Bp. 50, 22). ಮತಕ್ಕೆ ಭೇದ ಬಾವರೆ ನೀತಿಗೆ ಭೇದವೇ?—ಮತದ ಸ್ವರೂಪ ಕೋಪಿ ಬಲ್ಲವೇ?—ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಲ ಬಿಡರಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮತಂಗ mataṅga. An elephant. 2, a cloud. 3, N. of a muni. (J. 24, 22). 4, N. of a Dānava.

ಮತಂಗಜ mataṅga-ja. *An elephant.* 2, N. of an Asura (Bp. 18, 22).

ಮತಂಗಜಾಂಗವಿಭಂಗ mataṅgaja-aṅga-vibhaṅga. Śiva (Bp. 61, 49).

ಮತಂಗಪೋತಕ mataṅga-pōtaka. A young elephant (ಆಕಿರು ಮರಿ Xn. 135).

ಮತತ್ರಯ mata-traya. = ತ್ರಿಮತ. (My.).

ಮತದ್ವೇಷ mata-dvēṣa. Enmity against any particular sect (My.).

ಮತಭ್ರಷ್ಟ mata-bhrashṭa. Fallen from one's creed or sect, having become an apostate (My.).

ಮತಲಬು matalabu. Purpose, intent; meaning or purport, as of a document (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮತಲ್ಲಿಕೆ matallikĕ. *Anything excellent of its kind.* See ಗೊಜ್ಜು.

ಮತವಿಚಾರ mata-vichâra. Investigation or examination of a creed or sect (My.).

ಮತಸಿದ್ಧಾನ್ತ mata-siddhânta. The dogma of a sect; a text-book shewing the validity of the scheme of doctrines which any particular sect has embraced (My.).

ಮತಸ್ಥ mata-stha. A man who belongs to a particular sect (My.).

ಮತಾಚಾರ mata-âchâra. The peculiar customs of a sect (My.).

ಮತಾಪ matâpu. = ಮುತಾಪು, ಮುಹತಾಪ, ಮುಹತಾಬು. A kind of fire-work (My.; Mhr., H. ಮುಹತಾಬು).

ಮತಾಬು matâbu. = ಮತಾಪ. (My.; Br.).

ಮತಿ mati. 1. Mind;—*understanding, intellect, will, sense, discernment, judgment.* 2, thought, idea, notion, opinion. 3, counsel, advice. 4, disposition of mind, wish, desire, inclination, intention, purpose. 5, one of the saṁchâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಮತಿಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಗತಿ ನೋಡ ನೇ?—ಮತಿಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.—ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಕತಿಗೆ ಕಾರಣ.—ಮದ್ಯಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ (Prvs.). — ಮತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮತಿಗೆಡು, q. v. (Ûpr. 1, 27; 7, 96; Grj. 8, 23). — ಮತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To deprive of understanding, to bewilder, etc. (Râm. 3, 8, 22). — ಮತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Understanding to be ruined: to become devoid of understanding; to lose one's wits; to be perplexed or bewildered; to become stupid (Bp. 40, 85; 58, 39; 60, 45; J. 10, 20). ಮತಿಗೆಟ್ಟವರ ಗತಿ ಕೆಡುವದು (Prv.). — ಮತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person that has lost his understanding (Bp. 22, 40). — ಮತಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To listen to counsel. See Sk. s. ಬುದ್ಧಿಗೇಳ್. — ಮತಿಪೆಡು. -ಪೆಡು. To get understanding (Bp. 1, 15).

ಮತಿ mati. 2. Feminine of ಮತ್ 1. See ಅಮತಿ-, ಧೃತಿ-.

ಮತಿನಿಶ್ಚಯ mati-niśchaya. *A steadfast opinion, firm conviction.*

ಮತಿಭ್ರಷ್ಟ mati-bhrashṭa. Fallen from understanding, devoid of sense, foolish (My.).

ಮತಿಮತ mati-mat. *Intelligent, sensible, wise, prudent.*

ಮತಿವನ್ತ mati-vanta. = ಮತಿವಾನ್. (ಬುದ್ಧಿವನ್ತ Kmd. 270 Cm.; Ûpr. 2, 25; Bp. 2, 48; 52, 16; My.).

ಮತಿವಾನ್ mati-vân. A sensible, clever, intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮತಿವಿಹೀನತೆ mati-vihînatĕ. Deprivation of sense, stupidity (Bp. 60, 37).

ಮತಿಶೂನ್ಯ mati-śûnya. Devoid of understanding; a stupid man. Feminine ಮತಿಶೂನ್ಯಳು. ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಮತಿಹೀನ mati-hîna. Deprived of sense, stupid (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಅಲ್ಪಮತಿ Nn. 58).

ಮತ್ಕುಣ matkuṇa. A bug (Sk.; My.); a flea;—a beardless man;—an elephant without tusks;—a buffalo.

ಮತ್ತ matta. = ಮತ್ತಂ. (Bp. 35, 48).

ಮತ್ತ matta. *Intoxicated, inebriated, drunk.* 2, *mad, insane, furious;—in rut, ruttish* (as an elephant). 3, *lustful, wanton.* 4, *delighted, overjoyed, exilled.* 4, *proud, arrogant;* a proud man (ಸೊಕ್ಕಿದವ Mr. 246). 5, *an elephant in rut.* 6, N. of a vṛitta (Ch.). 7, a thorn-apple (*cf.* ಮದ್ದು). ಮತ್ತನಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿಯಿದ್ದರೆ? (Prv.).

ಮತ್ತಂ mattu-aṁ s. = ಮತ್ತ. (ಮತ್ತು, ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತೆಯೂ). Again, further, besides, moreover, thereupon, and (ಬಿಲ್ಲಾಂ Kmd. 131. 226. 257 Cm.; ಮತ್ತೆಯುಂ 157 Cm.; ಅದಲ್ಲದೆ 225 Cm.; ಇನ್ನು 295 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 392 Cm.). ಇನ್ನಿರುವಿವಯುಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಿಲ್ಲದವಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hit.). ಬಾಡಿಸೆ ಮತಿಮಳ್ಚು; ಮತ್ತಂ ಜವಕ್ ಆಜಿಂ..ಅತ್ತಕನೊಳ್ ಎನಿಪ ಭಾವಂ (Km. 12). ಪಡೆಗಣ್ಣಂ ಬಂಜೆಯೆನಿಸುಗು; ಮತ್ತಮ್, ಆ, ಪಟ್ಟಗಾತಿಯೆಸೆ ಸರಸವತಿ (73). ಮತ್ತಮ್ ಆಳ್ದಿ (Rây. 2, after 31. 37 & 41).

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ matta-kâśini. Appearing intoxicated: a bewitching or wanton woman; *a woman of excellent qualities* (ಒಳ್ಳೆಯೆಂಗೂಸು Hit.; ಒಳ್ಳಾಕಿ Mr. 306).

ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ matta-gaja-gâmini. A woman who has the gait of an elephant in rut: a woman with a lumbering or rolling walk (J. 8, 23).

ಮತ್ತತೆ mattatĕ. The state of being intoxicated, mad, furious, proud, etc. (ಮದಮು, ಮದುವು Kk. 31; Km. 73; Grj. 6, 11).

ಮತ್ತತ್ವ mattatva. = ಮತ್ತತೆ. (ಮದಕೆ Ct. II, 9; Ĉ. Bp. 47, 13; My.).

ಮತ್ತದನ್ತಿ matta-danti. An elephant in rut, a furious elephant. (J. 14, 15).

ಮತ್ತಮಯೂರ matta-mayûra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮತ್ತರ್ mattar. A measure or quantity of land (ಸೆಲದ ಪದಗ Ct. II, 102; *cf.* ಪರ್ತಗ No. 9?).

ಮತ್ತರದ matta-rada. A furious tusker or elephant (Ĉ. 5, 109).

ಮತ್ತವಾರಣ matta-vâraṇa. An elephant in rut. 2, a *fence or hedge in front of a building* (ಅಡ್ಡಪ್ಪಯ Hit.;—a veranda;—a pavilion. 3, a pillow, a cushion (ದಿಣ್ಣೆ, ಪ್ರಯ, ಮುಲುಗು Mr. 203; Ûpr. 8, after 83). See Ûpr. I, 121; 8, after 4; Rây. 11, after 86.

ಮತ್ತಾಕ್ರೀಡೆ matta-ákriḍĕ. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮತ್ತಾಲಮ್ಬ matta-âlambu. = ಮತ್ತವಾರಣ No. 2. (Sk.; R.).

ಮತ್ತಿ matti. 1. = ಮಚ್ಚೆ No. 1, etc. A freckle, a mark, etc. (ಚುಬುಲ, ಕಾಲಿಳ, ಪಿಪ್ಪಲ Nr.; My.). — ಮತ್ತಿಗಿಗೆ. = ಮಚ್ಚೆಕಾಲಿಗೆ. (My.).

ಮತ್ತಿ matti. 2. = ಮುದ್ದಿ q. v., ಮದ್ದಿ. N. of several species of valuable timber trees of the genus Terminalia, as Terminalia tomentosa W. & A., etc. (ನಡೀಸಜ್ಜ, ವೀರತರು, ಇನ್ನಮ್ಮು, ಕಳುಪ್ಪ, ಆಮ್ಮಾಣ Nr.; ಕಳುಪ್ಪ, ಆಮ್ಮಾಣ Mr. 113; ಆಮ್ಮಾಣ 508; Bp. 45, 38; Km. 3, 82). 2, the timber tree Shorea robusta Roxb., or Vatica robusta Steud. (ಸಾಲ, ಸಾಳ, ಕಾಷ್ಠಗ, ಆತ್ಮಕಾರಾಳ, ಸಸ್ಯಸಂಹರ, ಮುಷ್ಠಿಮರ, ಕೈಮಾಸ್ಥಕ್ಷ Sk. 132). 3, rattan, reed, cane (?). ಬಾಣ ಮತ್ತಿ ಮರಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವತ್, ಬಾಣವೇತಸ Sk. 102, *sic!*). See ಕಮ್ಮ-, ಕರಿ-, ಕೆಮ್ಮು-, ಜೋಡಿ-, ಜೋಡಿ-, ಬಿಳಿ-. — ಮತ್ತಿಗಾಮ.

-ಕಾಯಿ. An ornament in the shape of a fruit of the matti (Abh. P. 3, 141).

ಮತ್ತಿನ mattina. (Genitive of ಮತ್ತೆ Śmd. 133). Of another, other, different (ಇತರಾರ್ಥಗಳ Śmd. 392; ಅನ್ಯಾರ್ಥ Cm.; Abh. P. 15, 64). — ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ. rep. ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ ಬೇಗಾಳ ಪಿತ್ತುಗಳಾವೆಯೋಳ್ ಏನೊ ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ (Śmd. 112. 133; o. rn. ...ಪಿತ್ತುಗಳಾವಫಿ- and -ಪಿತ್ತುಗಳಾ ವಫಿ-).

ಮತ್ತು mattu. (fr. ಮುಮು 1). Other, again, further, besides, and (ಮಾಗುಮೆ, ತಿರಿಗ G.; ಮುಮು, ಪುನಃ, ಕೃತ್, etc., ಮಾರಿ ಮಾರಿಗೂ Sl. 471; My.; T., M. ಮುಮ್ಮು). See Sl. 60. 268. 300. — ಮತ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. Again so much as this, twice as much (B. 3, 28. 59; My.). — ಮತ್ತು ಮತ್ತು. rep. Again and again (My.). — ಮತ್ತೂ. -ಊ 7. = ಮತ್ತಂ. (ಪುನಃ, ಕೃತ್ Sl. 467; ಪುನಃ 469. 476; B. 4, 197; 5, 152). 2, = ಮತ್ತು, other. ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ಇಬ್ಬೆಗಳು (B. 2, 9). 3, nevertheless. ಎತ್ತೂ ನೂಪಿ, ಮತ್ತೂ ಗಂಟು (Prv.). — ಮತ್ತೂ ಯಾರು. Other persons (B. 3, 54). — ಮತ್ತೆಂಗೆ. -ಎಂಗೆ. In what other manner? (My.). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Another "where": where else? (C.). 2, anywhere else, to any other place (B. 5, 112). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. At any other place (B. 2, 51; 3, 52; C.); to any other place (C.). — ಮತ್ತೇನಾದರೂ. ಮತ್ತೇನು ಆದರೂ. = ಮತ್ತೇನೂ. (B. 3, 2; C.). — ಮತ್ತೇನು. -ಏನು. What else? what more? (B. 2, 19; C.). — ಮತ್ತೇನೂ. -ಊ. Any other thing, any thing more (My.). — ಮತ್ತೊನ್ನು, etc. See s. ಮತ್ತೆ. — ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ. -ಯಾಕೆ. For what other reason? (My.). — ಮತ್ತೊಂದತ್ತಕ್ಕೆ. -ಯಾತಕ್ಕೆ. = ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ. (My.; B. 5, 76). — ಮತ್ತೊಂದರಿಂದಲೂ. -ಯಾತರಿಂದಲೂ. By any other means (B. 5, 209; C.). — ಮತ್ತೊಂದು. -ಯಾರು. Who else? who more? (B. 5, 61; C.). — ಮತ್ತೊಬ್ಬರೂ. -ಊ. Any body else (B. 5, 133; C.). — ಮತ್ತೊಂದು. What other (thing, etc., B. 5, 168; C.). — ಮತ್ತೊಂದೂ. -ಆದೂ. Any other thing, etc. (B. 2, 37; 5, 36. 37. 252; C.). — ಮತ್ತೊಂದಾಗ. -ಯಾವಾಗ. At what other time? (My.). — ಮತ್ತೊಂದಾವಾಗಲಾದರೂ. -ಆದರೂ. At any other time (B. 5, 143; C.).

ಮತ್ತು mattu. (= ಮದ್ದು). (Tbh. of ಮತ್ತ, ಮದ, or ಮುಸು 1). Intoxication; pride (My.; Te., M.). ಮತ್ತಿದೆ, ಮತ್ತು ಏರಿ, ಮತ್ತೇರಿದು (My.).

ಮತ್ತೆ mattĕ. (Śmd. 110). (= ಮಳ್ಳು). Other, else, again, further, besides, thereupon, afterwards, and (ಪುನರರ್ಥ Śmd. 395; ಆ ಮೇಲೆ Cm.; ಬಳ್ಳೆ, ಬದಿ 399; ಪುನರಪಿ ಬದಿ Śmd. I; ಅವಳ್ಳಿಕೆ 114 Cm.; ಬದಿಳಂ 97. 144. 205 Cm.; ಪುನರಪ್ಯರ್ಥ Ōt. I. 40; My.; T. ಮುಣ್ಣಿ). ಮತ್ತೆಳ್ಳಂ (Śmd. 63). ಮತ್ತೆ ನೋಡಿವಂ, etc. (112). ಮತ್ತೆ ಕೆಲವ (ಜೆಬಿ 124). ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟದ ಕೋಡಿಗಿಸ್ಸ ಮುಂಜಿ ಇರುವ (or ದೊರಕಿದ್ದ) ಕವಿಯೇ ಜಾಸಿ (Prv.). See Cpr. 2, after 4 i; Bp. 28, 56; 46, 63; 51, 16; 57, 58; J. 19, 7; 28, 5. 48; 29, 36; Kk. 24. 66. — ಮತ್ತಾರು. -ಆರು. = ಮತ್ತಾರೂ. (Bp. 48, 16). — ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ. rep. Again and again (ಮುಮುಸ್ Mr. 430; J. 26, 6; My.). — ಮತ್ತೆಯು. -ಉ 9. = ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತೆಂ, etc. (Bp. 24, 84; 27, 20; 51, 1). — ಮತ್ತೆಯೂ. -ಊ. = ಮತ್ತೆಂ (Śmd. 157 Cm.; Bp. 25, 1; 29, 1; 60, 50). — ಮತ್ತೆಯೂ. -ಊ. = ಮತ್ತೆಯುಂ. (ಪುನಃ Sl. 469). — ಮತ್ತೊನ್ನೆ. -ಒನ್ನು. Another—, a different—; another thing, etc. (C.). ಮತ್ತೊನ್ನೆ ಎಬ್ಬರ್ಥದ ಪೇದುವದು (ಅನ್ಯತರ, ಅನ್ಯ, ಇತರ); ಮತ್ತೊನ್ನೆ ಪದಿ (ಪಶ್ಚಾತ್ಕರ); ಒನ್ನು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ನೆ ವಸ್ತು ಪದಿ ಯಾಗಿರ್ಪುದು (ಪ್ರತಿ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ Nr.). ಒಣ್ಣೆಯ ಬೆಣ್ಣ ಮೇಲೆ ಒಸ್ಟು ಬಿಗೆ ಬೀಜ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಮತ್ತೊಸ್ಟು ಬಿಗೆ ಗೋದಿಯನ್ನು ಹೇದಾ ಪ್ಪಿರಿ (B. 4, 168). See Bp. 31, 8; 44, 24. 60; 48, 25; Sl. 71. 72. 257. 325. — ಮತ್ತೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Another—, a different—; another man, boy, etc. (C.; Sl. 398; B. 2, 53; 3, 71). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದುಗ್ಗುದನೆಯನ ಕಾಳೆ (Dp. 4). ಅದರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೆಡವಿದನು (B. 2, 2). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸತಿ (Bp. 51, 9). — ಮತ್ತೊಬ್ಬರು. -ಒಬ್ಬರು. Others, other people (C.). ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಜಾಗೆ ಮಾತೋಣ (ಅಕುಶರಣ G.). See Sl. 243. 293. — ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು. -ಒಬ್ಬಳು. Another woman, girl, etc. (C.). — ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Another time, once more (C.; B. 4, 56. 153).

ಮತ್ತೆ mattĕ. *A drunken woman; a passionate woman* (ಮಾ ಪಿನಿ Hlā.; J. 15, 42).

ಮತ್ತೇಭ matta-ibha. An elephant in rut. 2, N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366).

ಮತ್ತೇಭಗಾಮಿನಿ mattēbha-gâmini. = ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ. (J. 26, 6).

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ mattēbha-vikrīḍita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮತ್ಯ matya. The means of acquiring knowledge;—the exercise or application of knowledge. See ಏಳ್-.

ಮತ್ಯತೀತ mati-atīta. Surpassing (all) understanding (Bp. 35, 52).

ಮತ್ವ matva. The letter or syllable ಮು (Śmd. 127. 129. 178. 215. 347. 350; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಮತ್ಸ matsa. = ಮತ್ಸ್ಯ, etc. (Sk.).

ಮತ್ಸರ matsara. = ಮಚ್ಚರ, ಮತ್ಸರ. *Envious, grudging, jealous, hostile.* 2, *selfish, greedy, covetous, avaricious, niggardly.* 3, *envy, grudge, jealousy, enmity, hostility;* greediness after, selfish eagerness for or addiction to;—anger, passion (ಕೇಶಿ Śs.; Bhn. 18). — ಮತ್ಸರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become envious; to become hostile (My.).

ಮತ್ಸರಿ matsari. An envious, jealous or grudging man;—*a hostile, wicked or depraved man.*

ಮತ್ಸರಿಸು matsarisu. = ಮಚ್ಚರಿಸು. To be envious; to be hostile (Bh. 1, 14, 5; My.: ಅವನನ್ನು ಕುಜಿತು or ಅವನ ಮೇಲೆ).

ಮತ್ಸ್ಯ matsya. = ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಛ, ಮತ್ಸ. *A fish* (ಮೀಶ್ Śmd. 99). 2, N. of the first avatâra of Vishṇu (Mr. 19). 3, N. of a country and of its king (Bp. 6, 18; Bh. 4, 1, 22. 26). 4, a particular luminous appearance.

ಮತ್ಸ್ಯಕ matsyaka. A little fish. 2, = ಮತ್ಸ್ಯ No. 2.

ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರ matsyaka-īśvara. N. of a liṅga (Bp. 54, 62).

ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ matsya-gandhi. = ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿನಿ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿನಿ matsya-gandhini. N. of the mother of Vyâsa (Bh. 1, 2, 23).

ಮತ್ಸ್ಯಖಂಡಿ matsyaṇḍi. *Granulated sugar* (ಖಣ್ಡಶರ್ಕರೆ Mr. 217).

ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ matsya-dhâni. *A fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಧ್ವಜ matsya-dhvaja. Kâma (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತೆ matsya-pittĕ. *A species of medicinal plant* (= ಕಮರೋಹಿಣಿ).

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ matsya-purâṇa. One of the purâṇas (Bp. 43, 76), communicated by Vishṇu in his matsyâvatâra.

ಮತ್ಸ್ಯಬಂಧನ matsya-bandhana. *A fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಬಂಧನಿ matsya-bandhani. *A fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಬಂಧಿ matsya-bandhi. *An angler, a fisherman.*

ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ matsya-brâhmaṇa. A class of Brâhmaṇas who customarily eat fish (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಭುಕ್ matsya-bhuk. = ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರ matsya-yantra. A fish made to vibrate constantly on a pole, and which Arjuna struck with his bow after the failure of other competitors (My.; see Bh. 1, 14, 2, etc.; 1, 15, 28. 29).

ಮತ್ಸ್ಯವೇಧನ matsya-vêdhana. *A fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ matsya-saṅghâta. *A multitude of fish, a shoal of young fry.*

ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷಿ matsya-akshi. A fish-eyed woman. 2, *N. of a species of sóma plant* (= ಸೋಮವಲ್ಲಿ 6; see ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್ನ್).

ಮತ್ಸ್ಯಾದ matsya-ad. (also ಮತ್ಸ್ಯಾದ). *Fish-eating, feeding on fish.*

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ matsya-avatâra. = ಮಚ್ಚಾವತಾರ, ಮತ್ಸ್ಯ No. 2. (Bp. 54, 42. 62).

ಮಥ matha. = ಮಥನ. See ಪ್ರ-.

ಮಥನ mathana. Stirring, shaking, agitating;—churning;—rubbing, friction;—crushing, grinding;—killing, destroying;—injury, trouble;—a churning-stick (ದರ್ವಿ, ಕಡಗೋಲು Kn. 127, c. r. ಕೋಲುಕಡಗು). ಜತನವಿದ್ದಡಗೆ ಮಥನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಥನಕಾಲ mathana-kâla. The time of churning. ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದುಚಿತ? (Prv.).

ಮಥನಾಗ mathana-aga. The mountain mandara.

ಮಥನಾಗೇಂದ್ರ mathanâga-indra. The excellent mandara.

ಮಥನಾಗೇಂದ್ರಧರ mathanâgêndra-dhara. Vishṇu. ಮಥನಾಗೇಂದ್ರ ಧರನ ಜಾತೆ, the Ganges (J. 2, 12).

ಮಥನಿಸು mathanisu. To churn (ಅಡೆ ಔಮ. 62). 2, to agitate a subject, to discuss (Mhr. ಮಥನೇಂ); to quarrel (My.). ಜೊತೆಗಾರನ ಸಂಗಡ ಮಥನಿಸ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಥಿ mathi. *A churning-stick.*

ಮಥಿತ mathita. Stirred, shaken about; churned; crushed; *afflicted.* 2, *buttermilk without water, pure buttermilk* (ಮುತ್ತಿಲ, ಮಜ್ಜಿಗೆ Nn. 91).

ಮಥಿಯಿಸು mathiyisu. = ಮಥಿಸು. (Rêv. 1, 100).

ಮಥಿಸು mathisu. To stir, to shake about, to churn (ಹಾಲ ಯಿಸು Ct. I, 78); to kill (Bp. 21, 41; J. 2, 25).

ಮಥುರೆ mathurĕ. *A district and town now called Multra, situated on the Yamunâ.*

ಮದ್ mad. = ಮತ್ 2. (Bp. 18, 25; 61, 46-48; J. 17, 32).

ಮದ mada. = ಮದಲ್, ಮದಿ, (ಮದವೆ), ಮದು, (ಮದುವೆ), (ಮಯ್ 2). Joining; a wedding, a marriage (probably fr. ಮದು 1; T. ಮುಣ, to join; to marry; T., M. ಮಣ, joining; wedding; T. ಮುನ್ನಲ್, a wedding; ಮದುವೈ, a first joining: a wedding, marriage; Tĕ. ಮುನುಮು, ಮುನುಪು, a fitting match, marriage). — ಮದಗಡ. -ಕಡ. Connection-money: money lent without interest and documents (to an old connection, My.). — ಮದಮಕ್ಕಳು. The bride and bridegroom (My.). — ಮದಮಗ. A bridegroom (My.; T. ಮಣಮಗ, ಮಣವಾಳ; M. ಮಣಮಗಳ, ಮಣವಾಳ; In T., M. also: husband; *cf.* ಮದವನ). ಮದಮಗನ ಬಿಟ್ಟು, ಮದುಮಗಗೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಮದಮಗಳು. A bride (My.; T. ಮಣಮಗಳ್, ಮಣವಾಟ್ಟಿ, ಮಣವಟ್ಟಿ; M. ಮಣವಟ್ಟಿ). — ಮದಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (Râm. 1, 16, 46). — ಮದವಟ್ಟಿಗೆ. -ವಟ್ಟಿಗೆ. A joining or a band of plaited hair (ಕಚ್ಚೆ, ಜಡಗು Kk. 33). — ಮದವರಿಗಳ್. -ಮರ್ಯಾಳ್. = ಮದವಕ್ಕಳು. (J. 31, 31. 37).

ಮದ mada. 1. Intoxication, drunkenness. 2, madness, insanity. 3, ardent passion, love, desire, lust; rut of an elephant; lasciviousness, wantonness. 4, *delight, rapture, joy.* 5, *pride, arrogance, conceit.* 6, one of the saṅchâribhâvas (Kâvy. IV, 16). 7, bloom of youth, prime (ನವಯೌವನ, ಒಳ್ಳಿಪ ಪ್ರಾಯ Nn. 107; ಪ್ರಾಯ Mr. 513). 8, any intoxicating drink;—honey. 9, *the juice that exudes from an elephant's temples when in rut* (ಗಜ ದಾನ, ಅನೆಯ ಮದ 107; ಗಜದಾನ 513). 10, the black humble bee (ಆಳಿ, ತುಮ್ಬಿ 107; ಆಳಿ 513). 11, cotton (ಪತ್ತಿ, ಪತ್ತಿ 107; ಕಾರ್ಪಾಸ 513). 12, a wave (ಪತ್ತಿ, ಪತ್ತ ತೆ 107). 13, semen virile (ರೇತಸ G.). 14, musk (ಕಸ್ತೂರಿ G.). ಸದದನ್ನೆ ತಾಳ, ಮದದನ್ನೆ ಗರ್ವ.—ಪದ ಬಾರದಿದ್ದಡೆ ಮದ ಹೋಪುದೇ?—ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಅಪ್ಪ-. — ಮದಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. Pride to be destroyed (Śâv. 4, 125). — ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. A black bee-like ornament tied to the frontal globe of an elephant (Abh. P. 3, 94). — ಮದವೆಣ್ಣಿಂ. -ಕ್ಕೊಡೆ. Rut to be joined to (Ĉpr. 6, 61). — ಮದವಣ್ಣೆ. -ವಣ್ಣೆ. Conjunction with the juice that exudes from an elephant in rut (Abh. P. 4, 119). — ಮದವಟ್ಟಿ. -ವಟ್ಟಿ = ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. (Abh. P. 12, 11). — ಮದವಸರ. = ಉಂಮಿಯಸರ. (Śi. 126). — ಮದವಿದ್. -ವಿದ್. Intoxication, ruttishness, etc. to subside. ಮದವಿದ್ದಾಣೆ (ಉಪ್ಪಾಸ್ಯ Mr. 155). — ಮದವೆಡೆ. -ವೆಡೆ. To become drunk, proud, etc. (Bp. 41, 6). — ಮದವೇಱಿಸು. -ವಿಸು. To raise intoxication, etc.; to increase the desire of—(Grj. 10, after 45). — ಮದವೇಱು. Intoxication, etc. to rise (to the head); to become ruttish, as an elephant (B. 4, 23); to become proud (Ĉpr. 7, 35) or furious (Śâv. 3, 55); etc. (ಅರಸನ) ಚಿತ್ತ ದೃತ್ತಿಯುಪ್ ಅಯಿತು, ಹತ್ತವಿಡಿದೋಲಯಿಸ್ಸು! ಚಿತ್ತದ ಪದಿದು, ಮದವೇಱಿ ನೋಲ ಪ್ರಾಣಿ ಪತ್ತಿವಸ್ತಳ್ಳು (Sp.). — ಮದವೇಱಿ. -ವಿದ. To become ruttish (Rêv. 1, after 35).

ಮದ mada. 2. = ಮದು 2, ಮದ್ದು, q. v. — ಮದಗುಣಿ. = ಮದಗುಣಿಕೆ. ಳರೇ ಮದಗುಣಿಕೇ ನಿಜ (ತಿರ ರೆಂ.). — ಮದಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. ಮದಗುಣಿಕೇ ನಿಜ (ಸುಮನ ರೆಂ.).

ಮದಕಲ mada-kala. Uttering low sounds of love, etc.; ruttish; *a rutting elephant.*

ಮದಗ madaga. = ಮದಸು. A sluice, a flood-gate (My.; T. ಮದಗು; Tĕ. ಮದುಗು, ಮದುಮು).

ಮದಗಜ mada-gaja. An elephant in rut (ಮತ್ತ, etc. Mr. 155); an elephant of one of the eight quarters. 2, the number 8 (Ĉh.).

ಮದಗಜಗಮನೆ madagaja-gamanĕ. (= ಮತ್ತೇಭಗಮನೆ). A woman with the gait of a madagaja (Ĉh. v. 301. 310).

ಮದಗು madagu. = ಮದಗ. (My.).

ಮದಜಲ mada-jala. = ಮದ No. 9. The juice of rut (ಸೋನ್ನ ನೀರ್ ಕೆಂ.).

ಮದಡು madaḍu. Dullness, stupidity (My.; Tĕ. ಮದಡಿ, ಮದಡೆ, a stupid rustic; T. ಮುದುಡ್ಡು, ಮುದುಡ್, lust, sensual infatuation; dullness, bewilderment; see ಮುದಡು; *cf.* ಮರಳು 3). ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಮದಡಾಯಿತು (My.). — ಮದಡ. -ಅ 3. A stupid man (My.).

ಮದತ madata. = ಮುದ್ದತು, etc. Aid, help (Mhr., H.).

ಮದತಗಾರ madata-gâra. A helper, an assistant (B. 5, 268; Mhr., H.).

ಮದನ madana. = ಮದಯುಕ್ತ, ಮೋಹಕ, ಮೋಹಕ. Intoxicating; exhilerating, gladdening. 2, *passion, love, lust.* 3, an intoxicated, mad, haughty man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಸೊಕ್ಕಿದವನು Nn. 115). 4, *Kâma* (ಅನಂಗ, ಕಾಮ 115; ದರ್ಪಕ Mr. 513). 5, N. of a mythical weapon. 6, a virtuous man (ಸಜ್ಜನ, ಸತ್ಪುರುಷ 115). 7, a worthy ascetic (ಮುತಾಪಸಿ, ಒಳ್ಳಿಪ ತಪಸ್ವಿ 115). 8, *the thorn-apple, Datura metel* Roxb. (ಉಮ್ಮತ 513). 9, *the tree Vanguiera spinosa* Roxb. (= ಪಿಚ್ಚಿತಕ; ಬಾಡಪವಿಘೇದ, ದೃಕ್ಷಭೇದ 115; ಆವನಿರುಚ 513). 10, the season of spring. 11, bees' wax. 12, N. (J. 29, 31. 32. 39; 30, 49). — ಮದನಕೆಯ್. Pleasant arms: the ornamental supports of the eaves of a house fixed into the pillars of the veranda (My.; J. 17, 23; Sl. 495 as ಮದನಕೆಯ್ಯಿ). 2, a crutch-like stand, four of which are used to lay the bamboos on which an idol is carried upon when resting (My.). — ಮದನತಕ್ಕೆ. Kâma's father Vishnu;—a class of metrical feet (Ch.).

ಮದನಕದನ madana-kadana. = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಲಹ madana-kalaha. = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಳೆ madana-kaḷe. The art or science of love (Bp. 42, 18; J. 11, 22).

ಮದನಕಾಮೇಶ್ವರಿ madana-kâma-îśvari. A kind of drug which excites sexual love (My.).

ಮದನಕೇಳಿ madana-kêḷi. Sexual pleasures (My.).

ಮದನಗೃಹ madana-gṛiha. Pudendum muliebre (My.).

ಮದನಗೋಪಾಲ madana-gôpâla. Herdsman of love: Krishṇa. ಬಿಸ್ಟ ಮೋದಿ, ಮದನಗೋಪಾಲ (Prv.).

ಮದನಜನಕ madana-janaka. Vishṇu (My.).

ಮದನಜನಕತ್ವ madana-janakatva. The state of being Vishṇu; the state of generating sexual lust (Cpr. 4, after 42).

ಮದನಜ್ವರ madana-jvara. The fever of passion (My.).

ಮದನತಂತ್ರ madana-tantra. Sexual gestures and coitus (My.).

ಮದನತಾಪ madana-tâpa. Fever of passion, pain of love. See ದಾರುಣಾಗ್ನಿ.

ಮದನದಹನ madana-dahana. Śiva (Bp. 13, 26).

ಮದನಧ್ವಂಸಿ madana-dhvaṁsi. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮದನನಾಶ madana-nâśa. Śiva (Bp. 51, 68).

ಮದನಪಿತ madana-pita. Krishṇa (Mr. 519).

ಮದನಬಾಧೆ madana-bâdhe. The pain or disquietude of love. (My.).

ಮದನಮಂಜರಿ madana-mañjari. N. of a queen (J. 8, 15. 23. 24).

ಮದನಮಂದಿರ madana-mandira. = ಮದನಗೃಹ. (My.).

ಮದನಮರ್ದನ madana-mardana. Śiva (Bp. 28, 50).

ಮದನಯುದ್ಧ madana-yuddha. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನರಸ madana-rasa. Honey (ಜೇನ ತುಪ್ಪ G.).

ಮದನರಿಪು madana-ripu. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮದನವತಿ madana-vati. N. of a metre (Ch.).

ಮದನವೇದನೆ madana-vêdane. = ಮದನಬಾಧೆ. (My.).

ಮದನವೈರಿ madana-vairi. Śiva (Bp. 40, 44).

ಮದನಹರ madana-hara. Śiva (Bp. 2, 24). 2, sign for a metrically long syllable (Ch.). 3, N. of a class of metrical feet (Ch.).

ಮದನಹರಣ madana-haraṇa. Śiva (Bp. 36, 6).

ಮದನಾಗಮ madana-âgama. A manual of love (Śiv. 3, after 35).

ಮದನಾತುರ madana-âtura. Sick with love; love-sickness (J. 11, 19).

ಮದನಾಂತಕ madana-antaka. Śiva (Bp. 53, 42).

ಮದನಾರಿ madana-ari. Śiva (Bp. 1, 52; J. 14, 19).

ಮದನಿ madani. The double jasmin (ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ Mr. 126).

ಮದಪ್ಲವ mada-plava. A flow of the ichor from an elephant's temples (Abh. P. 10, 159).

ಮದಭೃಂಗ mada-bhṛiṅga. A drunk or gladdened black bee (Śiv. 3, 41).

ಮದಮುಖ mada-mukha. A man with a proud face (ದರ್ಪದ ಮುಖನು Bhn. 64).

ಮದರ madara. Tbh. of ಮುದ್ರ. Joy, pleasure (Râm. 6, 43, 8).

ಮದರಂಗ (mada-raṅga). = ಮದರಂಗಿ, etc. — ಮದರಂಗವಾಡಿ. A plantain of red colour and great fragrance (My.).

ಮದರಂಗಿ (mada-raṅgi). = ಮದರಂಗ, ಮದರಂಗಿ. The Henna plant, a shrub used as a hedge and by women to dye their finger-nails red, Lawsonia alba Lam. (Sr. & Pl.; S. Mhr.). See ಮುಳ್ಳು. — ಮದರಂಗಿಯ ರಸ. (ಯಾದವ, ಯಾದವ G.).

ಮದರಸ mada-rasa. = ಮದಜಲ. (Śiv. 3, 46).

ಮದರಾಸು madarâsu. = ಮದ್ರಾಸು. (My.).

ಮದರಿ madari. = ಮದುರೆ. Tbh. of ಮಧುರೆ. The town of Madhurê in the Tamil country where a good red colour and beautiful cloths are made (B. 2, 7).

ಮದಲ್ madal. = ಮದ, etc. A wedding, a marriage (in ಮದಲಿಗ, etc.).

ಮದಲಗ madalaga. = ಮದಲಿಗ. (My. occasionally).

ಮದಲಿಗ madal-iga. A bridegroom (My. occasionally).

ಮದಲಿಗಿತ್ತಿ madaliga-itti. A bride (My. occasionally).

ಮದಲಿಂಗ madal-iṅga (*i. e.* iga). = ಮದಲಿಗ. (My.).

ಮದಲು madalu. = ಮೊದಲು. (My.).

ಮದಳೆ madaḷe. = ಮುದ್ದಳೆ, etc. (My.).

ಮದವಣಗಿತ್ತಿ madavaṇagitti. = ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ. ಮದವಣಗಿತ್ತಿಯ ಹೃತ್ಕರ್ (ಜಸ್ಯ Sl. 447).

ಮದವಣಿಗ mada-vaṇiga. = ಮದವಣಿಗ, ಮದವಳಿಗ. A bridegroom (My.; Sl. 250. 447).

ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ madavaṇiga-itti. A bride (My.). ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದವತ mada-vat. Possessing intoxication, being intoxicated, in rut, etc.

ಮದವತ್ತರಕ್ಷು madavat-tarakshu. A furious hyena or tiger (Śiv. 4, 20).

ಮದವಂಭಗಮನೆ madavat-ibha-gamane. = ಮದಗಜಗಮನೆ. (Ch. v. 232).

ಮದವನ madavana. (fr. ಮದ). (= ಮಯ್ದುನ, etc.). A man connected by marriage: a husband (see T., M. s. ಮದಮಗ; T. ಮಜ್ಜುನ, a brother-in-law; a cousin who is the mother's brother's son or the father's sister's son; ಮೈತ್ತುನ, a brother-in-law; M. ಮಜ್ಜುನ, the son of a mother's brother or of a father's sister; T. ಮರುಗ, ಮರುಮಗ, a son-in-law; Tē. ಮುಜಿಸ್ಟಲು, the daughter of a mother's brother, etc.; ಮುಜಿಡಿ, the son of a mother's brother, etc.). ಮಗಳ ಮದವನಂ ಡಾವೂಣ್ಯ ಎಮ್ಮು ದು (Hik.).

ಮದವನಿಗ mada-vaniga. = ಮದವನಿಗ, etc. (ವರ Nr.; Grj. 10, after 46 & 79). ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಮರು ಸ್ನೇಹಿತ ರುನ್ನು, ಅವರು ಜಸ್ಯರೆನಿಸುಗುರು (Nr.).

ಮದವನಿಗತನ madavanigatana. The state of being a bridegroom (Grj. 10, 46).

ಮದವಳಿಗ mada-valiga. = ಮದವನಿಗ, etc. (J. 30, 54; 31, 1).

ಮದವಳಿಗೆ mada-valige. A bride (Bh. 1, 19, 39).

ಮದವಿ madavi. A kind of cloth (ಪಟ್ಟಿವೇದ Mr. 342).

ಮದಸ್ಥಾನ mada-sthāna. A place of intoxication: *a drinking-house, a tavern.*

ಮದಾಂಧ mada-andha. Blinded by passion, blind from pride (Bp. 45, 11; Śāv. 3, 42; 5, 18).

ಮದಾಂಧಕ mada-andhaka. = ಮದಾಂಧ. (Śāv. 5, 19).

ಮದಾಂಧತೆ mada-andhatē. Blindness from pride (Śāv. 4, 29).

ಮದಾಳಿ mada-āḷi. = ಮದಪ್ಪಂಗ. (Ōpr. 2, 84).

ಮದಿ madi. = ಮದ, etc. — ಮದಿಮುಳ್ಳು. = ಮದಮುಳ್ಳು. (G. 567). — ಮದಿಮುಗ. = ಮದಮುಗ. (G. 399. 400. 453). — ಮದಿಮುಗಳು. = ಮದಮುಗಳು. (G. 453).

ಮದಿ madi. (= ಮೊದಿ). Tbh. of ಮುಂತು. — ಮದಿಹುಲ್ಲು. A very common grass, used to make cords, brooms, etc., Pennisetum aureum Link. (Z.).

ಮದಿಪು madipu. (fr. ಮದಿ with T. & M. pronunciation of the ತ್). Estimation, valuation, rating (My.; Tē. ಮತಿಂಪು, ಮದಿಂಪು; T., M. ಮದಿಪ್ಪು).

ಮದಿರಾಗೃಹ madirā-gṛiha. *A drinking-house, a tavern.*

ಮದಿರೆ madirē. ಮದಿರಾ. *Spirituous liquor.*

ಮದಿಲ್ madil. A wall (T., M.; Tē. ಮದುರು, ಮದುರು ಗೋಡೆ, ಮದುಲು). See ಪುಮ್-.

ಮದಿವೆ madivĕ. = (ಮದ, etc.), ಮದುವೆ. Wedding, marriage (ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮು, ಪಂಣಮು, ಉದ್ವಾಹ, ಉಪಯಾಮು, ಪಾಣಿಪೀಡನ Sl. 255; My.). ಬಳಸ ಪಾರಿ, ಮುಗಸ ಮದಿವೆ.—ಳುರುವಿಯ ಮದಿವೆಯಾದರೆ ಮುನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prvs.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡು. To give (a daughter) away as wife (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದುವೆ-. To marry, to take a husband or a wife (My.). ಉಪ್ಪಸಾಕ್ಷಿಳವಾಗಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಹೆಣ್ಣಾತಿ (ಪಕ್ಷಿ, etc. Sl. 183). ತನ್ನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಹೆಣ್ಣಾತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಧೇರನ, etc. 190). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದುವೆ-. To cause a marriage to take place, as the purōhita by his superintendence and instructions, as a liberal man by pecuniary assistance, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ (ಅವಳಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು, or ಅವನ (ಅವಳ, ಅವರ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡು. = ಮದುವೆ-. To institute marriage for a son or daughter, or for a brother or sister, with the proper rites, to perform the act of giving in marriage, to marry. ತಪ್ಪೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ or ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಅಣ್ಣನು ತಮ್ಮನ (or ತಮ್ಮನಿಗೆ) ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, etc. (My.). ಪ್ರಾಣೇ ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನದೆ ಸಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾಸು?—ಹುಚ್ಚು ಹೋಗಿದೆ ಮದಿವೆ ಆಗದು, ಮದಿವೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). See Prvs. s. ನೀಲಳಣ್ಣ, ಸಾವಿರ.— ಮದಿವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದುವೆ-. Marriage to take place; to enter into the conjugal or connubial state, to marry; to be married; to be married to. ದೊಣ್ಣೆ ಮದಿವೆಯಾದೇಯ್ (Dp. 4). ಪ್ರಾಸು ಅವಳನ್ನು ಮದಿವೆಯಾದೆನು (My.). ನಿಮಗೆ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? or ಆಗಿದೆಯೋ? (My.). ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? (My.). See Prvs. above.

ಮದಿಷ್ಠೆ madishthē. Very intoxicating (fem.): *spirituous liquor.*

ಮದಿಸು madisu. To grow or be proud, to behave arrogantly (Bp. 22, 21; 24, 52. 66; 28, 42; 38, 78; 45, 16; 47, 44; 50, 49; 51, 80; 53, 45; 59, 21; My.). 2, to grow fat or plump, as a person or the body (My.).

ಮದೀನ madīna. Medina. ಮುಕ್ಕಳ್ಳಿ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮುಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ನ (Prv.).

ಮದೀಯ madīya. Mine, belonging to me (Bp. 2, 10; 5, 1; 35, 27; 39, 60; 41, 17).

ಮದು madu. = ಮದ, etc. — ಮದುಮಗ. = ಮಜ-. (B. 3, 51; My.). See Prv. s. ಮದುವೆ. — ಮದುಮಗಳು. = ಮಜ. (B. 3, 51; My.).

ಮದು madu. 1. Tbh. of ಮುಡು. (ಚೈತ್ರ Śm. 20).

ಮದು madu. 2. = ಮದ 2, etc. — ಮದುಗುಮ್ಮಳಿಗಿಡ. The thorn-apple, Datura alba Wall. and Datura fastuosa Lin. (R. & Pl.).

ಮದುರಂಗಿ (madu-rāṅgi). = ಮದರಂಗಿ. (ಮುಧರೆ Mr. 117).

ಮದುರೆ madurĕ. = ಮದರಿ. Tbh. of ಮುಧುರೆ No. 3. (My.).

ಮದುವೆ maduvĕ. = ಮದಿವೆ. (ಉಪಯಾಮು, ಪಂಣಮು, ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ, etc. Ill.; ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮು, etc. Nr.; ಕಲ್ಯಾಣ, ಉದ್ವಾಹ, etc. Mr. 307; My.; Tu. ಮುಮು). ಮುಮುಳೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (ನಿಜಸಗೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.). ಮುಮುಳೆಮಿಲ್ಲದ ಮನ್ನು ದರುಮಗಳ ಹುಡಿಗೆ (ಕಸ್ಕೆ, etc. Sl. 184). ಬಸುಮುಳೆಣ್ಣಿ, ಮುಗ ಮುದುವೆ ಪಾಕೆ (Dp. 4). ಬಿನಳನ ಮುದುವೆ ಸಿನ್ಯಾ ಪಾಕೆ.—ಮುಮುಳ್ಳೆ ಕಾಣುವದು ಮುದುವೇ ಗುಣ.—ಮುದುವೆಗೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ಸೇರಗೆ ತಿನ್ ಹೋಯಿತು.—ಮುದುವೇ ಮುನೇಲಿ ಅಕ್ಷ ಎಕ್ಕ, ಏಕಿದ ಪದ ಪಾಗೆ.—ಮುದುವೇ ಮುನೇಲಿ ತೋಡಿಗೆ ಅತ್ತರು, ಸೌರೀ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗೆ ಅತ್ತರು.—ಮುದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮುಮುಗಸ್ಸ ನೋವಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Ōpr. 1, after 101; Bp. 43, 59; J. 24, 33; 31, 15. 24. 31; Prvs. s. ಮುಸ್ಸೆ, ಮೂವತ್ತು, ಸಾವು; Sp. s. ವೀಳ್ಯೆ.— ಮದುವೆಕಂಕಣ. A string of cotton thread that is put round the wrist of the bride and bridegroom (My.). — ಮದುವೆಗಯ್. = ಮದುವೆ ಮಾಡು. (Bp. 36, 15). — ಮದುವೆಚಪ್ಪರ. A temporary shed for nuptial ceremonies (My.). ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಮುಮುಳೆ ಬನ್ನ ದಾಗೆ.—ಮದುವೆಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಮದುಮಗನೇ ದಾಣ (Prvs.). — ಮದುವೆಜಗಿ. A raised seat of earth, etc. in the čappara for the bridal pair (My.). — ಮದುವೆ ನಿಲ್. = ಮದುವೆಯಾಗು. (Ōpr. 4, 12; Abh. P. 13. after 220; Rāv. 1, 55). — ಮದುವೆಪ್ರಸ್ತ. A marriage-feast (My.). — ಮದುವೆಮುಂಗಲು. A marriage and other festive

occasions (Bp. 40, 44). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದಿ ಕೆ-. (C.). ಇವನು ರಾಜಳಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು (B. 4, 5). ಅವನು ಬೇಗನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು (5, 200). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದಿಕೆ-. ನಿನ್ನ ಸೂನುಮದನಂ ಚೆನ್ನಪಾ ಸಂಗೆ ತಂಗಿಯ ವಿಘಾನದಿಂ ಮದುವೆಯುಂ ಮಾಡಿಸಿದಂ (J. 31, 20). — ಮದುವೆ ಮಾಡು. = ಮದಿಕೆ-. (C.). ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು (B. 3, 51). (ಹುಡಿಗಿಯನ್ನು) ಕಪ್ಪು, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು!—ಮನೆ ಕಟ್ಟು, ಸೀತೆ ಯ! ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ಸೀತೆಯ! (Prvs.). See Abh. P. 10, after 150; Bp. 4, 43. — ಮದುವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದಿಕೆ-. (C.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ಪತ್ನಿ, ಬಾಣಿಗ್ಯಹೀತಿ); ಒಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ, ವಿಧವೆ Nr.). ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು (ಕೈವಾರದಾದ ಅಂಗಣಾತಿ Nn. 136). ಕುಲಧಾತಕಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಎದಯೆ (J. 31, 37). ಹಕ್ಕದರ್ಸಿನಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು (B. 4, 3). ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕು (5, 46). See Cpr. 6, 13; Bp. 9, 50; 46, 5; J. 9, 10; 19, 19; 27, 14. 16; Sl. 189; B. 5, 38. 67. 157. 275. 289-291. — ಮದುವೆಮುಹೂರ್ತ. The time of marriage; an auspicious time for marriage (My.). — ಮದುವೆಲಗ್ನ. = ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಮದೇಭ mada-ibha. An elephant in rut (ಸೊಕ್ಕಾನೆ Nn. 74).

ಮದೋತ್ಕಟ mada-utkaṭa. Excited by drink, passion, etc.; *an elephant in rut.*

ಮದೋತ್ಕರ mada-utkara. Abundance of delight (ಸನ್ತೋಷದ ಪೆಚ್ಚಿಗೆ G.; ಸನ್ತೋಷದೊಮ್ಮುವಿಕೆ Cb.).

ಮದೋದಕ mada-udaka. = ಮದಜಲ. (My.; ಸಿನ್ಧು G.; B. 5, 239).

ಮದೋದ್ಧತ mada-uddhata. Excited with drink, etc.; puffed up with pride, arrogant, haughty. (My.).

ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ mada-udrikta. Abounding in passion, lust or pride (My.).

ಮದೋದ್ರೇಕ mada-udrêka. Abundance or excess of lust or pride (My.).

ಮದೋನ್ಮತ್ತ mada-unmatta. Intoxicated with passion or pride, furious. (My.).

ಮದ್ದಾರೆ madgârĕ. = ಮಸ್ಗಾರೆ, q. v.

ಮದ್ದು madgu. *The diver-bird, a shag, a kind of cormorant* (ಜಲಕಾಕ, ಸೀಗಾರಿಗೆ Mr. 171). 2, a particular large fish (ದಾಗು, ಪೃಂಗಿ, ಪೆಮ್ಮಾಸ್ 409; see ಮದ್ಗುರ).

ಮದ್ಗುರ madgura. *A species of fish, Macropteronotus magur* Ham. 2, a kind of sheat-fish.

ಮದ್ದಡು maddaḍu. = ಮದ್ದಳ್ತು, etc. (My.; Br.; ಅನುಭವ, ಸಮಾಯ Cb.).

ಮದ್ದಳ್ತು maddaḷtu. = ಮದಡ, ಮದ್ದಡು. (My.).

ಮದ್ದರಸಿಗಿಡ maddarasa-giḍa. A shrub with fragrant white flowers, Tabernae montana coronaria Br. (St. & Pl.).

ಮದ್ದಲೆ maddalĕ. = ಮದರೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ದೆ. Tbh. of ಮದರ್ಲು. (My.). ಮದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮದರ್ಲಿಗ, ಮದ್ದಳಿಗ Sl. 340). — ಮದ್ದಲೆಯವ. -ಆದ. = ಮದ್ದಳಿಗ. (My.).

ಮದ್ದಲೆಕಾರ maddalĕ-kâra. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮದರ್ಲಿಗ, ಮೌರವಿಕ G.).

ಮದ್ದಳಿಗ maddaḷiga. = ಮದರ್ಲಿಗ A man who beats a tabor (see Sl. s. ಮದ್ದಲೆ).

ಮದ್ದಳಿಗಿತಿ maddaḷiga-iti. (Śmd. 244). A woman who beats a tabor.

ಮದ್ದಳೆ maddaḷĕ. = ಮದ್ದಲೆ, etc. (ಮದರ್ಲು Nr.; ಮೃದಂಗ, ಮುರಜ Hlā.; ಮೃದಂಗ Nn. 66; Mr. 80; My.; Sl. 62). ಆಟಗದ ಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಮಜಾಗ ಮದ್ದಳೆ ಎರವು ಬೇಕಿವರಕ್ಕೆ.—ಒರಳು ಮೋಗಿ, ಮದ್ದಳೆ ಸಂಗತ (or ಹತ್ತರ ಮೂಲು) ಬೇಜಾದ ಮಾಗಿ.—ಮಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ಪಾರಾ ಇದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prvs.). See ಜಡಿಮದ್ದಳೆ.

ಮದ್ದಳೆಗಾಡಿ maddaḷĕ-gâḍi. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮದರ್ಲಿಗ, ಮೌರವಿಕ Nr.).

ಮದ್ದಿ maddi. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (Te.; My.; ಸಾಲು, ಸಾಲಿಗ, etc. Sl. 132; T. ಮುರುವ, ಮುರುಡು; M. ಮರುಮು).

ಮದ್ದಿನ maddina. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮದ್ದು maddu. 1. (Tbh. of ಮರ್ದ್?). = ಮರ್ದು. Any drug, any medicine, whether a powder, a pill, or a fluid; a remedy (C.; Te. ಮನ್ದು; Tu. ಮರ್ದು; T. ಮರುನ್ದು; M. ಮರುನ್ನು; Bp. 18, 71; 42, 17). 2, gunpowder (C.; Te., T., M.; B. 3, 117; 4, 200; 5, 112). ಕೋಗಜರವಾದ ಮದ್ದು (ಫೇಣು, etc. Sl. 199). ಬಡಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀರಾತು, etc. 298). ಮುದ್ದಿದ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಳುವಿ ಗೊಡ್ಡೆದ್ದ ಪ್ರಾಯ (ಆಲಕ್ಕ, ಯೋಗಿತ Nr.). ಮದ್ದು ತಿಳಿದವರಾದರೆ ಒದ್ದ ಕಬ್ಬು ಹೋದೀತೇ?—ಪ್ರಾಣ ನೋವಿದೆ, ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಯ ಕೋಗ ಬರುವದು.—ಮುಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ಸುಗ್ಗೀ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ?—ಹೊತ್ತದನುಣ್ಣರೆ ಮದ್ದು, ಬಿತದನುಣ್ಣರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಮದ್ದು ಕುಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಮನ್ಟೇ?—ಕೇಮುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣ ಗಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ.—ಮದ್ದು ಸುಡುವಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಗೇನು?—ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಯಿತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣ.—ಮನಗುಣ್ಣಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಬಳ-; Prvs. s. ನಂಬು 2, ಮನೋಧರ್ಮ, ಬಾಸಿ 4, and ಸದ್ದು. — ಮದ್ದರೆ. -ಆದೆ. To rub (and give) medicine (Bh. 3, 17, 38). — ಮದ್ದಿನಂಜನ. -ಆಂಜನ. A salve to make one's self invisible (Bp. 31, 3). — ಮದ್ದುಗದಿಕೆ. C. r. of ಮದ್ದುಗದಿಕೆ, q. v. — ಮದ್ದುಮರ. A medicinal tree (Bp. 15, 20; 17, 10; 18, 67).

ಮದ್ದು maddu. 2. = ಮೊದ್ದು. (My.). See ಎದ್ದು-. — ಮದ್ದ. = ಮೊದ್ದ. (My.).

ಮದ್ದು maddu. = (ಮತ್ತು), ಮದ 2, etc., ಮರ್ದು. Intoxication, madness; ruttishness; an intoxicating preparation that destroys sound understanding (My.; *cf.* ಮತ್ತ; Mhr. ಮದತ್, ಮುದಮ್, an intoxicating preparation of opium). — ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. The thorn-apple, Datura metel and fastuosa (ಉನ್ಮತ್ತ, ಮುದನ, etc. Nr.). — ಮದ್ದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant in rut (My.; ಭಪಾಧನ, ಮತ್ತೇಭ G.; B. 4, 9). — ಮದ್ದಕುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (ಉಮತ್ತ ಕೆ.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (ಅಸ್ಫೋತ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಕಿತದ, ಕುದ್ದಾಲು, ಫಣ್ಣೂರ, ಮುದನ G.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (My.; Bp. 54, 30; Abhā. 1, 37; ಕನಕಾಪ್ಪಯ, ಕೋವಿವಾರ, ವಮುರಿಕ, ಜಪಾಪುಷ್ಪ G.).

ಮದ್ದುಗಾರ್ತಿ maddu-gârti. A medicine-woman; a female poisoner. See ಜಾಣ-.

ಮದ್ದೂರು maddu-ûru. N. of a place in Mysore.

ಮದ್ದೂರಿಗೆ ದಾರಬುಯ್ದ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದ್ಯ madya. Intoxicating, exhilerating, gladdening, lovely. 2, *any intoxicating drink, vinous or spirituous liquor.* See ಕಳ್.

ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ madya-gôṣṭhi. Tbh. of ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ madya-gôṣṭhi. A drinking-party; a place where people drink together (ಗೋಷ್ಠಿಯು, ಅಸಹಾಸಕ್ಕೆ Nn. 20, c. r. ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ).

ಮದ್ಯಪ madya-pa. One who drinks intoxicating liquor (ಮದ್ಯಪಾನ, etc., ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವನು Dhw.).

ಮದ್ಯಪಾನ madya-pâna. The drinking of intoxicating liquor;—any intoxicating drink. See ಮದ್ಯಪ.

ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madyapâna-gôshṭhi. = ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಪಾಯಿ madya-pâyi. = ಮದ್ಯಪ. (My.).

ಮದ್ಯವಾಚಿ madya-vâci. An exhilerating sound or voice (ಕಲರವ, ಪಾಸರ Ct. I, 41).

ಮದ್ರ madra. = ಮುದರ. Joy, happiness. 2, N. of a country to the north-west of India. See ಅಶ್ವಪತಿ.

ಮದ್ರಾಸು madrâsu. = ಮುದರಾಸು. Madras (My.: B. 4, 117; 5, 112).

ಮದ್ಲೆ madlé. = ಮದ್ದಲೆ. (My.).

ಮಧು madhu. = ಮದು. Sweet; pleasant, agreeable; sweetness. 2, *honey* (ಜೇನು ತುಪ್ಪ Mr. 509; ಜೇನ್ Nn. 9. 18); *the nectar of flowers* (ಮಳರಸ್ಸ, ಪೂಗಳ ಇನಿದು Mr. 105; ಪರಾಗ, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ; ಬಿರಿದುಗು ಳ ಬಣ್ಣ 509). 3, ambrosia; milk (ಅಮೃತ 13). 4, *mead, vinous liquor, spirituous liquor* (ಆಸವ, ಸುರೆ 13; ಕಳ್ಳು 509). 5, liquorice. 6, *a species of plant* (= ಜೀವನ). 7, *N. of the first month of the year, the month Caitra* (March-April, ಚೈತ್ರಮಾಸ 13; ಚೈತ್ರ 509). 8, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ಹುಬ್ಬಿ 13). 9, tin (ವಂಗ, ತವರ 13; ತವರ 509). 10, N. of an asura or daitya (ದನುಜ 13; ಸುರವೈರಿ 509). 11, ಕ್ಷುದ್ರಸು (13). 12, spring, the vernal season (March-May; My.). — ಮಧುವಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 61, 6). — ಮಧುವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 9; 61, 1. 4). — ಮಧುವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 9, 48).

ಮಧುಕ madhuka. Sweet. 2, *the liquorice-root, Glycyrrhiza glabra* Lin. 3, ಕೊಳಲು (G.).

ಮಧುಕರ madhu-kara. *A (male) bee* (Śm. 1).

ಮಧುಕರಿ madhu-kari. A female bee (Ṓpr. 7, after 102; Rây. 1, after 135).

ಮಧುಕ್ರಮ madhu-krama. *A drinking bout, drunkenness, tippling.*

ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ madhu-gôshṭhi. A drinking-party (ಕೂಟ, ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Nn. 109, o. r. ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ).

ಮಧುಚ್ಛಂದ madhu-ch-chanda. Tbh. of ಮಧುಚ್ಛಂದಸ್. (J. 12, 17; 33, 40).

ಮಧುಚ್ಛಂದಸ madhu-ch-chandas. N. of the fifty-first of Vîśvâmitra's 101 sons. See ಅಘಮರ್ಷಣ.

ಮಧುತರ madhu-tara. Uncommonly sweet or agreeable (A.).

ಮಧುದೂತಿ madhu-dûti. The female messenger of spring: the plant Bignonia suaveolens. (Grj. 7, 41; Rây. 9, 48; 10, 19. 20).

ಮಧುದ್ರುಮ madhu-druma. *The tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಪ madhu-pa. *A bee.*

ಮಧುಪರ್ಕ madhu-parka. A mixture of honey, an offering of honey and milk (also plantains): a respectful offering to a guest or to the bridegroom on his arrival at the door of the father of the bride; the ceremony of receiving a guest. (Grj. 10, after 79; My.).

ಮಧುಪರ್ಣಿ madhu-parṇi. *The creeper Cocculus cordifolius* DC.

ಮಧುಪರ್ಣಿಕೆ madhu-parṇikĕ. *The timber tree Gmelina arborea* Roxb.

ಮಧುಪಾನ madhu-pâna. Sipping spirituous liquor, etc.; spirituous liquor. (J. 30, 17).

ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madhupâna-gôshṭhi. = ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮಧುಪಾಯಿ madhu-pâyi. Honey-drinker: *a bee.*

ಮಧುಪೂರ madhu-pûra. The wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಈಚಲ್ Mr. 117).

ಮಧುಪ್ರಿಯ madhu-priya. Fond of honey, etc. 2, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ಹುಬ್ಬಿ Nn. 29). 3, the month Caitra; spring (ಚೈತ್ರ, ವಸಂತ 29, o. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ). 4, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 29). 5, Kâma (ಕಾಮ, ಮನಸಿ 29). 6, Balabhadra (ಕಾಮುಕಾಲ, ಬಲಭದ್ರ 29). 7, Śiva (ಶಿವ, ಶಂಭು 29). 8, a voluptuary, etc. (ಭೃಂಗಾರ, ವಿಟ 29).

ಮಧುಪ್ರೇಮಿ madhu-prêmi. Râma (Mr. 22).

ಮಧುಫಲ madhu-phala. A kind of cocoa-nut. 2, the plant Flacourtia sapida or cataphracta. See ಮಧುಪೂರ.

ಮಧುಭೂಭುಜ madhu-bhûbhuja. King Spring (Rîv. 9, 53; V. 4, 54).

ಮಧುಭೂಮಿಜ madhu-bhûmija. = ಮಧುಭೂಭುಜ. (Rîv. 10, 22).

ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ madhu-makshikĕ. *A bee.*

ಮಧುಮಕ್ಷಿ madhu-makshi. A bee (ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಧುಮತಿ madhu-mati. Containing sweetness (fem.). 2, N. of a vṛitta (Ṓh.).

ಮಧುಮಥನ madhu-mathana. The destroyer of the daitya Madhu: *Vishṇu.*

ಮಧುಮಾಧವಿ madhu-mâdhavi. Any spring flower abounding in honey. 2, N. of a râgiṇi or musical mode. (R.).

ಮಧುಮಾಸ madhu-mâsa. = ಮಧು No. 7. (J. 8, 4).

ಮಧುಮಿತ್ರ madhu-mitra. A bee (ಆಳಿ Mr. 512). 2, spring (ವಸಂತ 512; Rîv. 10, 12). 3, Kâma (ಸ್ಮರ 512). 4, Balabhadra (512). 5, Śiva (ರುದ್ರ 512; Bp. 61, 82).

ಮಧುಮೂಲಿ madhu-mûli. N. of a plant (ಸಿರಿಕ್ಕೆ, ಜಿಕ್ಕೆ Mr. 150).

ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ madhu-yashṭikĕ. *Liquorice.* 2, ಕೊಳಲು (G.).

ಮಧುರ madhura. *Sweet; pleasant, pleasing;* sounding sweetly or agreeably; melodious (ಸಾರಥ ಧ್ವನಿ Mr. 76; sweetness, etc. 2, one of the guṇas in kâvya (Kâv. III, 1, A, 3. 12-14). 3, a kind of sugar (ಬೆಲ್ಲ Ct.). 4, the red sugar-cane (ಕೆಂಪು ಕಬ್ಬು Ṓb.). 5, a kind of mango (ಮೂವಿನ ಗಿಡ Ṓb.). 6, an almond-tree (ಬಾದಾಮಿ ಗಿಡ Ṓb.). 7, the wild jujube (ಆವಲೀ ಬಾರೀ ಗಿಡ Ṓb.). 8, rice; a kind of wheat (ಸಣ್ಣ ಗೋಧಿ Ṓb.). 9, anise-seed (ಬಡೇಸೋಪು Ṓb.). 10, the wild date tree (ಸಿಣ್ಣಿ ಗಿಡ Ṓb.). 11, ಜಣ್ಣಂಗಿ (Ṓb.). 12, = ಮಧುರೆ No. 3. — ಮಧುರವಾಕ್ಯ. N. (Bp. 11, 16).

ಮಧುರಕ madhuraka. *A species of medicinal herb.*

ಮಧುರತ್ವ madhuratva. Sweetness (My.; ಮಧುರತೆ G.).

ಮಧುರನಿನದ madhura-ninada. A sweet, melodious voice or sound (ಇಂಪರ Ct. II, 66).

ಮಧುರವಾಕ್ madhura-vâk. *Sweetly-speaking; a pleasant discourse.*

ಮಧುರಸ madhu-rasa. Honey (Abhâ. 2, 32; My.).

ಮಧುರಸೆ madhu-rasĕ. *The plant Sauserirea raxburghiana* Schult. 2, a vine; a bunch of grapes; *a grape.*

ಮಧುರಿಕೆ madhurikĕ. *The aromatic plant Anethum panmorium* Roxb. (ಬಡೇಸೋಪು G.).

ಮಧುರಿಪು madhu-ripu. The enemy of Madhu: *Vishṇu.*

ಮಧುರಿಪುಜ madhuripu-ja. Kâma (Râv. 9, 51).

ಮಧುರೆ madhurĕ. ಮಧುರಾ. *The plant Anethum sowa* Roxb. 2, N. of a town in the province of Agra on the right bank of the river Yamunâ, Muttra. 3, = ಮುಡ 5, ಮುಡುರೆ, ಮುಧುರ No. 12. Madura of the Pâṇḍya kingdom in the Tamil country (Bp. 50, 20). 4, a kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 50. 51). — ಮಧುರೆಬಾಗು. A long turban fabricated at Madhurĕ (My.). — ಮಧುರೆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ. A śakti of Śiva at Madhurĕ (My.). — ಮಧುರೆ ರಂಗು. A standing purple colour coming from Madhurĕ (My.).

ಮಧುರೇಶ್ವರ madhurâ-îśvara. A king of Madhurĕ (Bp. 50, 20).

ಮಧುರೋಕ್ತಿ madhura-ukti. Sweet, pleasant words (Ĉpr. 5, 25; J. 31, 37).

ಮಧುಲಿಹ್ madhu-lih. Honey-sucking: *a bee.*

ಮಧುವನ madhu-vana. The cuckoo. 2, the forest of the ape Sugrîva (Râm. 5, 9, 15).

ಮಧುವಲ್ಲಿ madhu-valli. Liquorice. 2, ಅರೆಮೂಲಲು (Mr.135).

ಮಧುವಾರ madhu-vâra. *Drinking repeatedly, tippling, carousing.*

ಮಧುವ್ರತ madhu-vrata. Working in honey: *a bee;* the black humble bee (ಭ್ರಮರ, ತುಮ್ಬಿ Kn. 63; ಕಲಕಣ್ಣ, ತುಮ್ಬಿ 73).

ಮಧುಶಿಗ್ರು madhu-śigru. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn.

ಮಧುಶ್ರೇಣಿ madhu-śrêṇi. *The plant Sanseviera roxburghiana* Shult.

ಮಧುಷ್ಠೀಲೆ madhushṭhîlĕ. *The tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಸಖ madhu-sakha. Friend of spring: *Kâma.*

ಮಧುಸಾರಥಿ madhu-sârathi. Having spring for a charioteer: Kâma. (R.).

ಮಧುಸೂದನ madhu-sûdana. Destroyer of Madhu: Vishṇu or Kṛishṇa. (J. 7, 1. 8. 66).

ಮಧುಹರ madhu-hara. = ಮಧುಸೂದನ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಮಧೂಕ madhûka. *The tree Bassia latifolia* Roxb. See ಇಪ್ಪೆ.

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ madhu-uĉĉhishṭa. *Bees' wax.*

ಮಧೂಲಕ madhûlaka. *A kind of Bassia latifolia which grows in watery places.*

ಮಧೂಲಿಕೆ madhûlikĕ. *A perennial plant, the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica* Willd.

ಮಧ್ಯ madhya. Middle, middlemost, central; being in the middle, intermediate, intervening. 2, of a middle kind, middling, of a middling size or quality. 3, *right, just, reasonable.* 4, *the middle, the midst, the centre* (ನಡು Kn. 69; see ನಡು). 5, *the waist.* 6, *mean or common time in music.* See Sp. s. ಮುನ್ನಿ ೬.

ಮಧ್ಯಗ madhya-ga. *Going in the middle, being in the middle or among, being in or on.*

ಮಧ್ಯದೇಶ madhya-dêśa. *The midland country, the country lying between the himálaya, the vindhya mountains, kurukshétra and prayâga.*

ಮಧ್ಯನಾಡಿಕೆ madhya-nâḍikĕ. The middle artery (Śiv. 2, 96).

ಮಧ್ಯನಾರಿ madhya-nâri. A woman that is in the middle of or between two others. See ಊಢೆ.

ಮಧ್ಯಂದಿನ madhya-n-dina. Midday, noon. 2, *middle, central.*

ಮಧ್ಯಮ madhyama. *Middle, middlemost, central;* intermediate, intervening. 2, *of a middle condition or quality, middling, moderate, middle-sized.* 3, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು Mr. 460). 4, the second person (in grammar; see ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ). 5, = ಮಧ್ಯಮೆ No. 3 (Mr. 362). 6, = ಮಧ್ಯದೇಶ, *the midland country.* 7, *the fourth* (Mr. 76) *or fifth of the seven musical notes or svaras* (see ಸಪ್ತಸ್ವರ and Bp. 19, 10). 8, *the governor of a province.*

ಮಧ್ಯಮತ್ವ madhyamatva. Mediocrity (Ĉpr. 9, 105).

ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರ madhyama-pâtra. A person of a middling quality or condition (Kâvy. IV, 2, 33).

ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ madhyama-puruṣha. The second person in verbal conjugation (Śmd. 91. 255. 258. 261. 262. 276; Kâvy. I, 5, 6-12. 32. 33. 41-44).

ಮಧ್ಯಮಿಯ madhyamiya. *Middlemost, middle, central.*

ಮಧ್ಯಮೆ madhyamĕ. *A girl arrived at puberty.* 2, *the middle finger.* 3, = ಮಧ್ಯಮ No. 5, N. of a type of metres (Ĉh.).

ಮಧ್ಯಯಮಕ madhya-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 8).

ಮಧ್ಯರಂಗ madhya-raṅga. Śivasamudra in Mysore (My.).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ madhya-râtri. Midnight (My.; B. 4, 123; 5, 42).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರೆ madhya-râtrĕ. = ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ. (Mr. 66; My.).

ಮಧ್ಯರೇಖೆ madhya-rêkhĕ. The central line (on the breast, Ĉh. v. 210 MS.). 2, the central or first meridian. 3, the equator (My.).

ಮಧ್ಯರೇಷೆ madhya-rêshĕ (*i. e.* ರೇಖೆ). The equator (Mhr.; B. 5, 305. 306).

ಮಧ್ಯವರ್ತಿ madhya-varti. Being in the middle, central. 2, that mediates between parties: a mediator. (My.).

ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮ madhya-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 23).

ಮಧ್ಯಸ್ಥ madhya-sta. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 2. Tbh. of ಮಧ್ಯಸ್ಥ. (My.); mediation (My.; Tĕ.). ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಇಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನು) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ (for half a day) ಇರ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರ madhyasta-gâra. A mediator (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ madhya-stikĕ. Mediation, mediatorship (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ಥ madhya-stha. Standing or being in the middle; being within; central. 2, standing between two persons or parties, acting as mediator, mediating free from party spirit, neutral;—an arbitrator, a mediator.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ madhya-sthâna. A middle place;—the waist. See ನಡು.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ madhya-sthi. = ಮಧ್ಯಸ್ಥತ್ವ. (Mhr.; B. 5, 234).

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ madhya-sthita. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 1. (Râv. 5, 131).

ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ madhya-aṅguli. *The middle-finger.*

ಮಧ್ಯಾನ madhyâna. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾನ್ತಯಮಕ madhya-anta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಮಧ್ಯಾನ್ನ madhyânna. = ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ madhya-ahna. = ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಮಧ್ಯಾನ್ನ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ್ನ. *Midday, noon.* ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿಳಿಯದವ ಗದ್ಯಾಣದ ನೋಟ ಬಲ್ಲನೇ?— ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನೆಣ್ಣಿಸಲ್ಲ, ಸಂಜೇ ಮದ್ದಿಯಲ್ಲ (Prvs.). See ಮುಟ್ಟ-; Prv. s. ಮಧ್ಯನ್ನ. — ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಲ್ಲಿಗೆ. The marvel of Peru or four-o'clock flower, Mirabilis jalappa Lin. (St. & Pl.). 2, = ಬಸ್ಕಿಕ, ರತ್ನಕ (G.).

ಮಧ್ಯೈಕನಾಡಿ madhya-êka-nâḍi. An unfavourable junction of natal stars (My.).

ಮಧ್ವ madhva. N. of the founder of a sect of Vaishṇavas in the 13th century, teaching dvaita (My.), also called ಮಧ್ವರಾಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, etc. (My.).

ಮಧ್ವಾಸವ madhu-âsava. *Spirituous liquor* (see Sl. 347).

ಮನ್ man. 1. = ಮತ್ 2, *e. g.* in ಮನ್ಮತ (Bp. 2, 10), ಮನ್ಮನೋರಥ (J. 9, 21).

ಮನ್ man. 2. = ಮನ 2. — ಮನ್ನಷ್ಟು. -ತಟ್ಟು. Knowledge. ಅದನಿಗೆ ಮನ್ನಷ್ಟ್ಯಾಯಿತು (My.). ಆ ವಿಷಯ ಅವನಿಗೆ ಮನ್ನಷ್ಟು ಉಣ್ಣು (My.).

ಮನ mana. = ಮನೆ (only in ಮನವಾರ್ತೆ). — ಮನವಾರ್ತೆ. = ಮನೆವಾರ್ತೆ. (My.). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ (Prv.).

ಮನ manna. 1. = ಮಣ, etc. See ಒಮ್-1.

ಮನ manna. 2. (ಕೆmd. 107. 130). = ಮನ್ 2. Tbh. of ಮನಸ್. (ಮನಸ್, etc. Hlê.; ಚಿತ್ತ, etc. Mr. 329; ಮನಸ್ಸು Nn. 77. 116; C.). ನಿಮಗಾವುದು ಮನಕೆಹುದುವುದ? (ಕೆmd. 117). ಲೇಸವ್ವ ಮನದವ (ಚಿಡ್ಡಾಪ, etc.); ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlê.). ಮನದ ಉಸ್ಸವ (ಕೋಪ Nn. 43). ಮನ ಬಿಚ್ಚಿ ಪೇಳು ಸುಮಿಮದು (ಉಚ್ಚಾಪ Mr. 84). ಕತುಲೇಸುಮನದವಂ (ಚಿಡ್ಡಾಪ Mr. 241). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ.—ಮನದಜ್ಞಾಯದ ಕಾಪವಿಲ್ಲ, ತಿಮನಜ್ಞಾಯದ ಸಾವಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ತನು. — ಮನಂ ಸರ್. = ಮನ ಸರ್. (ಕೆmd. 200). The mind to enter into, etc.; to feel desire; etc. — ಮನಕೆ ತರು. To take into consideration or to heart (My.). — ಮನಕೆ ಬರ್. -ಬರು. To enter the mind; to suit or please the mind: to be pleasing, agreeable or desirable (Bp. 14, 11; My.). — ಮನಕ್ಕೆದರ್. -ತರ್. To bring to the mind: to get or obtain for one's mind, to fulfill the desire of the mind (Abh. P. 3, 77). — ಮನಕ್ಲೇಶ. Mental affliction or pain (Mr. 534). — ಮನಗಣ್ಣಗೊಯ್ದ. -ಕೊಯ್ದ. A woman who cuts or separates the bonds or engagements of (another's) mind (Bp. 40, 53). — ಮನಗಾಣ್. -ಗಾಣು. -ತಾಣ್. To see or observe with the mind (*cf.* ಕಣ್ಣಾಗಾಣ್); to take hold of with the understanding, to apprehend (My.; B. 4, 7. 73. 91. 170. 179. 187. 189. 197. 224). ಮನಗಾಣಲೊಣಂ (ಸ್ವಾನುಭವ, ತನ್ನ ಅನುಭವ G.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 1. The mind or heart to fall or be afflicted: to grieve (Bp. 13, 22; Bh. 5, 11, 40; My.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 2. Grief, sorrow (My.). ಮನಗುನ್ದಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the (formerly entertained good) intentions (of another, My.). — ಮನಗೆಡು. -ಕೆಡು. The (former) state of the mind or intentions to go or be altered (My.; Sl. 304). — ಮನಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಂಗೊಡು. (My.). — ಮನಂಗಡದು. -ಂ-ಕಡದು. The mind to be perturbated or troubled: to be perturbated in one's mind (Bp. 20, 24; 22, 49; 36, 1; 44, 22). — ಮನಂಗಡು. -ಂ-ಕೆಡು. = ಮನಗೆಡು. (Abh. P. 5, 78). — ಮನಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. = ಮನಗುನ್ದು 1. (Bp. 39, 64). — ಮನಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. The mind to be joined or applied to (Grj. 4, 33). — ಮನಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To apply the mind to, to pay attention (Bp. 26, 43). — ಮನಂಗೊದಗು. -ಂ-ಕೊದಗು. (Kmd. 293). The mind to be afflicted. ಕೆಲರ ಏಕೆ ನೋಟಿಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸಿ ಮನಂಗೊದಗೆ (294 Mdh.). — ಮನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. The mind to be captured, fascinated, charmed, or bewitched (ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನ Kmd. Dh.). See Kmd. 81. 230; Ch. v. 200; Rav. 8, 117. — ಮನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To fascinate, charm or bewitch the mind (Kmd. 24; Ch. v. 16; Cpr. 1, 73; Abh. P. 3, after 75; 5, after 53; 11, 2; Rav. 6, 5). — ಮನಕ್ಕೆ ತಟ್ಟು. To touch the mind or understanding, to become evident (to a person), to be known (My.). — ಮನದಟ್ಟು. = ಮನಕ್ಕೆ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಿದವ (B. 5, 193). — ಮನದಣಿ. -ತಣಿ. The mind to be satisfied, etc.: to be satisfied in one's mind, etc. (Bp. 29, 17; 60, 62). — ಮನದನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. Such a man as (is agreeable to) one's mind, a beloved, dear man (ಕಾಮಲ, etc., ಪ್ರಿಯತಮ; Rav. 11, 134; Śiv. 3, after 35). — ಮನದನ್ನೆ ೯. -ಅನ್ನೆ ೯. A beloved, dear woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Śa.; Kk. 30; Cpr. 3, 62; Rav. 10, after 28; 11, 128. 134). — ಮನದನ್ನೆ. -ಅನ್ನೆ 2. = ಮನದನ್ನೆ ೯. (ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74). — ಮನದರ್. -ತರ್. To take into consideration, to come to a resolution; to assent, etc. (Bh. 1, 8, 71). — ಮನದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To receive with the mind: to receive with pleasure, to accept, to admit and agree to (Abh. P. 9, after 157; 11, after 42; 14, after 171; Rav. 10, after 15; 13, after 26). ಫಲದ ಆದಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮನದೆಗೊಳ್ವುದು ಮುದದಿಂ (Bhn. 1). — ಮನದೆಳೆ ನಿಮು. -ತಿಮು. To put into one's mind: to consider and remember (My.; B. 5, 183). — ಮನ ನಡು. The mind to stick or be hindered from proceeding: to be defeated in one's mind (ನೋಲವಾಣ Ct. I, 47). — ಮನನ್ದಣಿ. -ಂ-ತಣಿ. = ಮನದಣಿ. (Rav. 1, after 135). — ಮನನ್ದರ್. -ಂ-ತರ್. = ಮನದರ್. (Cpr. 7, 28; 8, 2; Grj. 2, after 106; Rav. 1, after 78; 7, 15). — ಮನನ್ದಿಳಿ. -ಂ-ತಿಳಿ. The mind to become full (Grj. 3, after 119). — ಮನಮುರಿವ. A man of an empty, vain mind (Bh. 2, 1, 40). — ಮನ ಮುಗು. (ಮನಮಿಗು). One's mind to be counteracted: to be baffled, disappointed or deprived of hope (? Abh. P. 16, after 5). ಅದಲ್ಲನೆನ್ದು ಮನ ಮಿಕ್ಕಸುಮ್ ಆಕ್ಕಂ (Kmd. I, o. r. ಮನವಿಕ್ಕಸುಮ್). ಪೊಸತು ದೆಸೆ ಮನ ಮಿಕ್ಕಸುಮ್ ಆಕ್ಕಂ (Kmd. I, o. rs. ಮನವಿಕ್ಕಿಸರು, ಮನವಿಕ್ಕಿದುದುಮ್). 2, to go beyond or act against (another's) wish (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟು. Till it touches the mind; till the mind is satisfied (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟು. The mind to touch: to apply one's (whole) mind to (Bg. 27, 3; My.). ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಫಲಾನುಭವಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯಗಳ ಮುಂದು ಗೋಚರವಾಗುವುದು (B. 4, 59). — ಮನ ಮುರಿ. The mind to break: inclination (to see, to love, etc.) to disappear (Bh. 6, 3. 28; My.; see Prv. s. ಮನಸ್). — ಮನಮ್ಬುರ್. -ಂ-ಬುರ್. Mind or wish to come or arise: to desire (Rav. 1, after 135; *cf.* ಮನ ಬನ್ದ ಪೊಲು s. ಮನ). — ಮನಮ್ಬಿಸು. -ಂ-ಬಿಸು. The mind to be divided: to be at a loss (Cpr. 5, 6). — ಮನಮ್ಬಿಮು. -ಂ-ಬಿಮು. To lose heart (Bp. 48, 9). — ಮನಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಬುಗು. To enter the intellect: to be perfectly understood (Kmd. 402). 2, to go to the heart. ಕಿಟ್ಟಿಗೆ ಮನಮ್ಬುಗುವ ಸುಖ (ಹೃದಯಂಗಗುವ Mr. 85). 3, to be pleasant (Śiv. 2, 61; 3, 11). — ಮನಮ್ಬೆಯ್. -ಂ-ಪೆಯ್. To be filled or replete with activity, effort, etc. (ಸಮುದ್ಯಮಪ್ಪೆ, ಸಮ್ಯೋಗದಿಪ್ಪೆ

Śmd. Dh.). — ಮನಸಡಹರು. -ಇಡರು. The mind to enter upon, the mind to engage in or be applied to (Bp. 44, 44). — ಮನಸಡಸಿಸು. -ಇಸು. To place the mind on, to apply the mind to; to feel a desire after (Bp. 14, 9; 32, 7). — ಮನಸಡಸುಮತಿಸು. -ಇಸುಮತಿಸು. To agree or assent to (Bp. 30, 31). — ಮನಸಡಱಿ. -ಅರಿ. The mind or conscience to know. ಮನಸಡಱಿಯದ ಕಾವವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನಸಡಱಿಕೆ. -ಅರಿಕೆ. Knowledge (My.). — ಮನಸಡಲರ್. -ದು. -ಅರ್. The mind to bloom: to rejoice (Bp. 28, 48; 39, 7; 53, 21). — ಮನಸಡಲರಿಸು. -ಅರಿಸು. To cause the mind to bloom or rejoice (Bp. 42, 14; 47, 59). — ಮನಸಡವಾರ್ಕ್ಕಯ. = ಮನೋವಾರ್ಕ್ಕಯ. (Bp. 8, 14). — ಮನಸಡವರೆ. -ಅರೆ. To the full of one's desire, with one's whole mind (Cpr. 4, 76; Śśv. 2, 49; My.). See Ch. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದು. — ಮನಸಡವಿಕಾರ. = ಮನೋವಿಕಾರ. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಹೊಣಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಧಾ ರಮಲ್ಲ (Mr. 75). — ಮನಸಡವಿಸು. -ಇಸು. = ಮನಸಡಸಿಸು. (Bp. 45, 9; 60, 29; My.). — ಮನಸಡವಿಱೆ. -ಇಱೆ. Courage to sink: to be humbled, to be discouraged, to be dejected (Bp. 8, 52; 44, 19). — ಮನಸಡಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. The heart to swell or boil: to be elated; to be enraged; etc. (Bp. 31, 29). — ಮನಸಡಱಿಸು. -ಊಸು. To incline one's mind towards (Bp. 26, 21; 45, 18). — ಮನಸಡವಿಗಱು. -ಎಱಗು. The mind to bow: to make hearty obeisance (Bp. 53, 74). — ಮನಸಡಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. The mind to join or be bent upon: to long for, to desire; to apply the (whole) mind to (Bp. 18, 90; 30, 20). — ಮನಸಡಮೆಱಿ. -ಒಱಿ. The mind to be pleased with or feel pleasure in: to rejoice; to be pleased; to long for (Bp. 28, 7; 34, 38; 37, 54; 43, 18; 44, 60; 47, 39; 48, 16; 58, 23). — ಮನಸಡಮೆಱಿಸು. -ಒಱಿಸು. To cause the mind to be pleased with or accede to, to persuade; to gain one's favor (My.). — ಮನಸಡಮೆಸೆ. -ಒಸೆ. = ಮನಸಡಮೆಱಿ. (Bp. 30, 32; 31, 11; 35, 3 (rep.); 49, 35; 61, 60). — ಮನಸಡಮೇ. -ಒ. = ಮನಸಡಮೆಱಿ. (Bp. 41, 20). — ಮನಸಡಮೇಳು. -ಒಳು. = ಮನಸಡಮೇ. (Bp. 58, 15). — ಮನ ಸಲ್. = ಮನಂ ಸಲ್. (Śmd. 200; Bh. 1, 9, 12). — ಮನ ಸೋಲ್. -ಲು. To suffer a mental defeat. ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮನ ಸೋತನು (My.). — ಮನಸಡಹಾರಿ. A man deprived of intellect, a fool (Bp. 60, 46).

ಮನಃಕರಂಡಕ manas-karaṇḍaka. The mind looked upon as a basket (Abh. P. 6, after 8).

ಮನಃಕುಮುದಿನಿ manas-kumudini. The mind considered as an assemblage of white water-lilies (Abh. P. 3, after 78).

ಮನಃಪೂರ್ವಕ manas-pûrvaka. With the whole mind or heart; deliberately, designedly (Mhr.; B. 5, 8. 188; My.).

ಮನಃಪ್ರಾಧಿನೆ manas-prâdhinĕ (*i. e.* pra-adhinĕ). A woman perfectly subject or subservient (Grj. 3, 10).

ಮನಃಪ್ರಿಯ manas-priya. A beloved, dear man (Grj. 3, 7).

ಮನಃಪ್ರೀಣನ manas-prîṇana. The act of gladdening the heart (Cpr. 7, after 154).

ಮನಃಶಿಲೆ manas-śilĕ. = ಮನೋಶಿಲ. *Realgar, red arsenic.*

ಮನಃಶುದ್ಧಿ manas-śuddhi. Purity of mind, sincerity, etc. (My., as ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿ).

ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. = ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ. Mind-witnessing: conscience.

ಮನಃಕತ (mana-kata, *i. e.* kâyta, burning). Anger; anxiety, grief (Bh. 3, 3, 9; 3, 20, 33).

ಮನನ manana. Thoughtful, careful. 2, reflecting upon; revolving in the mind; thought, intelligence, understanding; knowledge; meditation. (See Prv. s. ಶ್ರವಣ 3; G. 39).

ಮನವರ manavara. Tbh. of ಮನೋಹರ No. 2. (My.).

ಮನವೆ manavĕ. = ಮನವಿ. A petition, a request, a solicitation (My.; Té. ಮನವಿ, ಮನಿವಿ; T. ಮನು). —ಮನವೆಯುಱ್. -ಉಱ್. A written petition (My.).

ಮನಸ್ಕಾತಕ manas-kâtaka. The mind looked upon as a kâtaka (J. 18, 27).

ಮನಸ್ಸು manas. = ಮನಸ್ 2, ಮನಸ 2, ಮನಸು, ಮನಸ್ಸು. Mind, intellect, conscience, will;—the internal organ of perception and cognition; *the mind; the heart.* 2, mind, thought; intention, design, purpose; will, wish; desire, longing after; liking, choice.

ಮನಸಿಜ manasi-ja. Born in the mind or heart: *Kâma.*

ಮನಸಿಜಾನ್ತಕ manasija-antaka. Śiva (Bp. 4, 69; 37, 51).

ಮನಸಿಜಾರಾತಿ manasija-arâti. Śiva (Bp. 26, 42).

ಮನಸಿಜಾರಿ manasija-ari. Śiva (Bp. 2, 43; 55, 31).

ಮನಸಿಜಯ manasi-jaya. Reposing in the heart: *Kâma.*

ಮನಸು manasu. Tbh. of ಮನಸ್. (Bp. 53, 22; My.). ಮನಸಿನನ್ತೆ ಮುಖವೇದ (Prv.). See Prv. s. ಮನ. — ಮನಸಿಗಾಗು. -ಆಗು. To be suitable or fit for one's mind (My.; B. 5, 231). — ಮನಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಕೆ ತರು. (B. 3, 14). — ಮನಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಕೆ ಬರ್. (B. 2, 46. 47; 5, 57. 134. 183. 207. 273. 289; My.). ತನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದ ಸ್ತ್ರೀ (ಮನಸ್ಸನ್ನಳು G.). — ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು. To put closely to the mind or heart; to cherish (B. 2, 40). — ಮನಸಿಗೆ ಹತ್ತು. To stick to or remain in the mind (B. 2, 51; My.). — ಮನಸಿಡು. -ಇಡು. To put one's mind or heart, as into any business (B. 5, 207; My.). 2, = ಮನವಿಡು. (My.). — ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To mind, to attend to diligently (B. 5, 145; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಬರು. To enter the mind (B. 5, 133. 234; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡು. To form in one's mind, as a purpose, etc. (B. 5, 207; My.). — ಮನಸಿರು. -ಇರು. Wish, etc. to exist or be. (ನಿಮಗೆ) ಮನಸಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರ ಬಹುದು (B. 5, 126; My.). — ಮನಸು ಕರಗು. The heart to melt (B. 5, 162; My.). — ಮನಸು ಕೂಡು. The heart (or hearts) to join or be united (B. 4, 57; My.); opinions to agree (My.). — ಮನಸುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಗೊಡು. (B. 1, 14; 5, 207). ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸು (G. 534). — ಮನಸು ಬರು. Will, wish, or inclination to arise (My.). — ಮನಸು ಬಿಚ್ಚು. To open or disclose one's mind. ಮನಸು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡು, to speak one's thoughts (B. 4, 57; My.). — ಮನಸು ಮಾಡು. = ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು, q. v. To make up one's mind; to resolve (B. 5, 201). — ಮನಸು ಹತ್ತು. The mind to be attached to. ಅವನ ಮನಸು ವಿದ್ಯೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹತ್ತಿತು (B. 5, 185; My.). — ಮನಸು ಹಾಕು. = ಮನಸ್ಸು-. To apply the mind to, to engage in (B. 5, 179. 189. 206). — ಮನಸು ಹೇಸು. The mind to feel disgust or aversion (Bp. 57, 8; My.).

ಮನಸ್ಕ manaska. = ಮನಸ್ at the end of adjective compounds. See Śśv. 4, after 99.

ಮನಸ್ಕತೆ manaskatĕ. The state of having the mind fixed on (Cpr. 1, 34).

ಮನಸ್ಕರಿಸು manas-karisu. To be inclined or disposed, to will (My.).

ಮನಸ್ಕಾರ manas-kâra. *Perfect consciousness, full perception, consciousness of pleasure or pain.*

ಮನಸ್ತಾಪ manas-tâpa. Burning of the mind: mental pain, distress of mind, agony; remorse, regret (ನಿಗ್ರಹ, ಅಕ್ಷಸ್ತಾಪ Nn. 160). See ಶುದಿ; Prv. s. ಸಂಸ್ತಾಪ.

ಮನಸ್ತಾಮರಸ manas-tâmarasa. The mind regarded as a lotus (Ćpr. 5, after 6).

ಮನಸ್ವಿ manasvi. Full of mind or sense, intelligent, clever (Sk.). 2, lax, lawless, capricious, fanciful proceedings (Mhr.);—according to one's inclination (My.).

ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. = ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ. (My.).

ಮನಸ್ಸು manassu. Tbh. of ಮನಸ್ (Śmd. 107; ಮನ Nn. 77; My.). ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ (ಕೋಟಿ Nn. 43, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮೂಡಿ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಗೋದೀ ರೊಳ್ಳ ಯಾರು ಕೊಡ ಬೇಕು? (Prv.). — ಮನಸ್ಸಾಗು. Wish or appetite to arise (My.). ನನಗೆ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾಗ ಒಲ್ಲದು (B. 4, 75). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಸಿಗೆ ತರು. (B. 5, 49). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಸಿಗೆ ಬರು. (B. 3, 41. 43. 53). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To put into and keep in one's mind, to remember, etc. (B. 3, 94; 4, 207; My.). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿ. To seize upon the mind, to touch the mind, to be known. ಅದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, to retain in the mind for the sake of retaliation or revenge. ಗಳೆಯಾ, ನೀನು ಮೂಡಿ ದ್ದು ಎಷ್ಟಾ ಯೋಗ್ಯವು! ಇದಱೊಳಗೆ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ (B. 3, 95). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರು. = ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. (B. 3, 97; My.). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿ. To catch and retain in one's mind, as a desire (B. 4, 17; My.). — ಮನಸ್ಸುಗೊ ಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಸುಗೊಡು. (B. 2, 1; 3, 69). — ಮನಸ್ಸು ತಿ ರುಗಿಸು. To alter the mind (My.). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗು. The mind to change or be altered (My.). — ಮನಸ್ಸು ಬರು. = ಮನಸು-. Mind or wish to come or arise: to desire or list (My.). ಮನಸ್ಸು ಬಸ್ಮ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಡ್ಡಾಗಿರುವದು (ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ, ಸ್ವೈರತೆ Sk. 386). — ಮನಸ್ಸು ಮೂಡು. = ಮನಸು ಮೂಡು. To form or create a mind or a state of mind in one's self; etc. ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪಪ್ರಭ ಮೂಡಿದರೆ ಹೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮೂಡಿ, ಅದನ್ನು ತಾಳಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗಿರಿ! (B. 4, 16). — ಮನಸ್ಸು ಹಾಳು. = ಮನಸು ಹಾಳು. (B. 4, 195; 5, 111).

ಮನಾಕ್ manâk. *A little, somewhat, in a small degree.*

ಮನಿತ manita. Thought, etc.; *understood, known.*

ಮನೀಷವಾನ್ manîsha-vân. An intelligent, clever man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮನೀಷಿ manîshi. *Thoughtful, intelligent, wise.*

ಮನೀಷಿತ manîshita. Cherished in the mind, wished. (My.).

ಮನೀಷೆ manîshe. *Thought, reflection, intellect, wisdom.*

ಮನು manu. A spell, an incantation, a mantra. 2, a man, mankind. 3, the man par excellence, the father of the human race. 4, a generic name of fourteen successive mythical progenitors and sovereigns of the earth, creating and supporting this world through successive antaras (manvantaras) or long periods of time; the first in order of these Manus is called svâyambhu (*i. e.* son of Brahmâ), and to this first Manu is ascribed *e. g.* the code of Manu. 5, the number 14 (Ćh.; ಪಂಡಿತಾಳ್ಳು Mr. 348). 6, Manu's wife. See Śmd. 152. 175; J. 11, 26. — ಮನುಷೋಳ. F. (Rsv. 13, 100).

ಮನುಜ manu-ja. Manu-born: *a man.*

ಮನುಜತನ manujatana. = ಮನುಜತ. — ಮನುಜತ್ವದಿಂ. = ಮನುಜತೆಯಿಂ. (J. 33, 5).

ಮನುಜತೆ manujatĕ. = ಮನುಷ್ಯತ್ವ. (Ćpr. 4, 91). — ಮನುಜತೆಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get the state of man (Ćpr. 7, 22).

ಮನುಜಪತಿ manuja-pati. A king (Bp. 50, 32).

ಮನುಜಮಾಂಸ manuja-mâmsa. Human flesh (Bp. 24, 5).

ಮನುಜಾವಲಿ manuja-âvali. A row or series of men. 2, a sort of cloth (Bp. 11, 25).

ಮನುಜೆ manu-jĕ. A woman. (Bh. 1, 10, 18).

ಮನುಜೇಂದ್ರ manuja-indra. A king. (Ćpr. 5, after 103; Abh. P. 13, 104; J. 26, 55).

ಮನುಮಥ manumatha. Tbh. of ಮನ್ಮಥ. (Bp. 18, 103; 46, 21).

ಮನುಮಥದಲನ manumatha-dalana. Śiva (Bp. 26, 65).

ಮನುವೆ manuvĕ. = ಮನವೆ. (My.).

ಮನುಷ್ಯ manushya. = ಮನುಸ. *A man, an ordinary mortal.* Feminines ಮನುಷ್ಯಳು (My.), ಮನುಷ್ಯೆ (My.), ಮನುಷಿ.

ಮನುಷ್ಯತ್ವ manushyatva. The state or condition or nature of man or of a man. (My.; B. 5, 235).

ಮನುಷ್ಯಧರ್ಮ manushya-dharma. The law or duty of man; the state or character of man (My.). 2, *Kabîr.*

ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರ manushya-mâtra. A mere man, a common person (My.; B. 4, 16).

ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ manushya-yajña. The sacrifice or act of devotion due to men: hospitality, etc. (G.).

ಮನುಸ manusa. Tbh. of ಮನುಷ್ಯ. (My.).

ಮನುಸಿ manusi. Tbh. of ಮನುಷ್ಯೆ. A woman (My.).

ಮನುಸ್ಮೃತಿ manu-smriti. The code of Manu (My.; G. 382).

ಮನೂತಿ manûti. Assuaging or appeasing words (My.).

ಮನೆ manĕ. (*cf.* Sk. ಮಾನ 1 No. 4 and ವನ No. 2). A habitation, an abode; a house; an apartment, a room (ಆವಾಸ, ಆವಸಥ, ಗೃಹ, ಧವಸ, ಶಾಲೆ, ಮನ್ದಿರ, etc. Hlâ.; ಗೃಹ, ನಿವಸನ, ಮನ್ದಿರ, etc. Mr. 194; ಗೃಹ No. 20; ದ್ವಿಜ, ಗೃಹ 36; ಧವಸ 51; ಕೋಪ, ಗೃಹ 52; ಛರ್ದ್ಮಿ, ಧವಸ 58; ಆಗಾರ 62; ಆವಾಸ 68; ಸದನ 84; ನಿವಾಸ 91; ಗೇಹ 133; ಪೌರ ಕೆಸ.; ಬೀಡಾರ Bhn. 40; ಮನ್ದಿರ, etc. Sk. 107; C.; Te.; M.; T. ಮನ್ಪು; Tĕ. ಮನಿಕೆ; T., M. ಮನು, to stand fast, be established, persevere; Tĕ. to live, exist; T. ಮನ್ಪು, ಮನ್ಪು, to make, *cf.* ಮೂಡು). ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. 158). ಈ ಮನೆಮತ್ತರೆ ಸಾರ್ದ (202). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆಸ್ಸಿರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (216). ಸಾಯಿರ ಮನೆಗಳ್ (111). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿರೂ ಮನೆ (ರುಚಿ, ಬದಾಕರ); ಮನೆಯ ನೆರೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಸ್ತು); ಪಂಡಾರುಳ್ಳು ಕೆಲಸ ಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc.); ಮೊದಲ ಮನೆ (ಪಕ್ವಶಾಲೆ, ಪೌಗೃಹ); ಹೆತ್ತ ಮನೆ (ಆರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ); ಮನೆಯ ಮೂಲೆ (ಅಷ್ಟಾವಸ, ದಲಭಿ); ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಪಮ್ಮಗ); ಪಾಸಿಕ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, etc.); ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಶಯನಸ್ಥಾನ, etc.); ಪಿಟ್ಟಿಗ ಮನೆ (ಅವೇಕ್ಷಗ, ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲೆ); ಸತ್ರದ ಮನೆ (ಸತ್ರಶಾಲೆ, ಪ್ರಪೈಮ Hlâ.). ಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ); ಮನೆಯ ಮುನ್ನಣ ಇಕ್ಕೆಲ (ಪ್ರಧಾನ, etc.); ಮನೆಯ ಎಜಿಕೆ (ಧವಸ್, ಪಟಿ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, etc.); ಪಾಸಿಕಾಸದ ಮನೆ (ಪಾಕ್ಯಶಾಲೆ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಪಾಗಿಲು (ವಕ್ಷಪ್ಪಾರ); ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಕಾಪಿ); ಪೆತ್ತ ಬಳಿಕ್ಕ ಮನೆ (ಆರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ); ಪಿಟ್ಟಿಗ ಮನೆ (ಅವೇಕ್ಷಗ, etc. Mr.). ಮುಲುಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ಪಾಸಗೃಹ); ಪುಡುಪಿಕ ಮನೆ (ಆರಿಷ್ಟ, etc. Sk. 108). ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಜೆಸು, ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮನೆ ಯೊಳಗೆ (Dp. 4). ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಸುದು, ಮನಸು ಕಟ್ಟಿ ಕೂಡದು.—

REFRENCE

ಮನೆ ಕಳ್ಳ ನೋಡು, ಮುಮನೆ ಮೂಡಿ ನೋಡು!—ಮನೆಯು ಬೀಳದೆ ಸ್ಥ, ಮುಪ್ಪಿಟ್ಟರೆ ಗಪ್ಪ ವಿನಾಸ ಸುಟ್ಟೆತು.—ಬೇಕ ಹಾಕದರೆ ಸಂಕಸ ಮನೆ ಸುಖವೇ?—ಮನೆಗೆ ಬೇಕ ಪತ್ತಿವಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಮಲಿಕ್ಕೆ ಮೇ ದರು.—ಮನೆಮೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮದು, ಗದಿ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟಿ ಜೀವಿ!—ಮನೆಗೆ ಮೂರಿ, ದರಂಗಿ ಉಪಕಾರಿ (or --, ಪರೋಪಕಾರಿ).—ಮನೆಗೆ ಒಸ್ಸ ಮುಮಕ್ಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಒಸ್ಸ ಕುಸ್ಸೆ.—ಮನೆಗೆ ಬಸ್ಸರೆ ಮುಚ್ಚಗೆ ಕೊಡದಾಕೆ ಬೇಡಾ ಳಕಸಿದರೆ ಪಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಸ್ಸ ಸಾಗೆ.—ಮನೆಗೆ ಬಸ್ಸ ಮರುಳು ಲೇಸು.—ಮನೆ ಬಲ್ಲೆ, ಪಾರಿ ಆಲಿಯೆ.—ಮನೆ ಮಂಗಳಾರ, ಒಲೆ ಒಸ್ಸು ಹೊತ್ತು, ಬಸ್ಸ ಜೀಗರು ಕಮರುತೇಗು ಬಿಮುತ್ತಾರೆ.—ಮನೆಯು ಬೀಡವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದೇ?—ಮನೇ ತಿಮ್ಮುವರಗೆ ಕಡ ಪಸ್ಸಳ ಸಣ್ಣೆಗೆ.—ಮನೇ ಮುಸ್ಸಿ ಹಳ್ಳ ಪರಿದರೂ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ.—ಮನೆ ಮುಚಿದರೆ ಕಳ್ಳ ಬಹುದು, ಮನ ಮುಚಿದರೆ ಕಳ್ಳ ಬಾಸ (Prvs.). ಮಾತಿಲ್ಲದರ ಮನೆಯ ಜೋತಿ ತಾಂ ಹೀಸದೆ? (Sp.). ಶತ್ರುಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮುಣಿಪ್ಪವಮಾದನ್ನೆ (J. 28, 63). See Bp. 12, 7; 45, 19; 52, 11; 55, 25. 38. 45; 56, 33-37; 60, 36; Dp. 148; J. 11, 6; 28, 45; 29, 32; 31, 31; Si. 107. 109. 111. 224. 419. 424. 445. 446. 453; ಆಡಿಗೆಮನೆ, ಆರಮನೆ, ಉರಿದನೆ, ಒಳ್ಳನೆ, ಕುಳಿದ್ದನೆ, ತವರ್ಮನೆ, ತಾಯ್ಮನೆ, ತಾವರೆದನೆ, etc., etc. — ಮನೆಮದ್ದು. Household-expenses (My.). — ಮನೆಗಟ್ಟು. -ಳ್ಟು. To build a house (Dp. 1). — ಮನೆಗದ. -ಕದ. A house-door (Bp. 57, 37). — ಮನೆಗಾಪ್ಪ. -ಕಾಪ್ಪ. Watching the house (V. 9, after 69). — ಮನೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. House-work (Bp. 27, 39; My.). — ಮನೆದೆಬ್ಬಗೆ. -ತೆಬ್ಬಗೆ. House-taxes (My.). — ಮನೆದೇವ. The deity or idol of a house (My.). ಮನೆಯು ದೇವರಿಗಿಲ್ಲ, ಕೇಳಯ್, ಮನೆಯು ಪುಸಕವತ್ತಮು ದಲ್ಲವೆ? ಮನೆಯು ದೇವರನೊಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು ಪುಸಕನೆಬ್ಬಿಪುದು (Jns. 42, 12). — ಮನೆಪ್ಯೆವ. = ಮನೆದೇವ. (Bp. 3, 76; 36, 3; 60, 7; My.); the demon of a house (My.). — ಮನೆದೊತ್ತು. -ತ್ತು. A house-maid (Bp. 55, 33). — ಮನೆಬಮಕು. Household-work or affairs;—house-property (My.). — ಮನೆಬಾಡಿಗೆ. House-rent (My.). — ಮನೆಬೇಸಾಯ. One's own agriculture (My.). — ಮನೆ ಮನೆ. rep. (Cpr. 8, 99; Bp. 5, 12; 25, 21; 26, 55; 31, 5. 26; 47, 49; Bh. 1, 8, 70; B. 1, 27; 3, 25; 5, 63). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವ ಹೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರವೆ ಬಿಚ್ಚಾಳೇ? (Prv.). — ಮನೆ ಮೂಡಿ ಕೊಳ್ಳು. To take up habitation, to settle (My.). ಸುಮಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮೂಡಿ ಕೊಣ್ಣಿದ (Bd G. 552). ಮುಮುದಿಯಾದ ಬದಿಳ ಪುರುಷನು ಬೇಱೆ ಮನೆ ಮೂಡಿ ಕೊಣ್ಣು, ಹೆಣ್ಣ ತಿಮುನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಣು ಇರುತ್ತಾನೆ (B. 5, 292). — ಮನೆ ಮೂಡಿಸು. To cause a house to be built (Bh. 1, 8, 69). — ಮನೆ ಮೂಡು. To build an abode or a house (Bh. 1, 8, 19. 84). — ಮನೆ ಮೂಡು. = ಮನೆ ಮೂಡು. (B. 5, 100. 201). — ಮನೆ ಮೂಡು. relt. (My.; B. 3, 15. 27). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟು. So far as the house, to the house (My.). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟು. 1. To reach the house (My.). — ಮನೆಮುಟ್ಟು. 2. The furniture or utensils of a house (Abh. P. 11, 152; My.). — ಮನೆಮುರುಕ. A man who ruins a house (My.). — ಮನೆಮುರುಕತನ. Ruining a house (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನ. The master of a house (My.; B. 5, 295). Feminine ಮನೆಯಜಮಾನಳು (B. 5; 295; My.) or ಮನೆಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನಿ. The mistress of a house (My.). ಅಸ್ಮರಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅಗಸನೆಯು ಕರ ತನ್ನು, ತನ್ನ ಮನೆಗದಳ ಯಜಮಾನಿಯೆನಿಸಿ (Dp. 1). — ಮನೆಯವರ್. = ಮನೆಯವರ್. (Bp. 48, 18). — ಮನೆಯವ. -ಳ. A man belonging to a house (Rām. 3, 2, 15; My.). ಮನೆಯವಳು, a woman belonging to a house;—the mistress of a house (in the husband's language, My.). ಮನೆಯವರು, people belonging to a house;—the master of a house (in the wife's language, My.). — ಮನೆಯಳಿಯ. -ಳಿಯ. A son-in-law who lives and works in the house of his wife's parents (J. 8, 25; 9, 2; My.). — ಮನೆಯಳಿಯತನ. -ಳಿಯತನ. The state of being a ಮನೆಯಳಿಯ (J. 27, 3). — ಮನೆಯಾಕೆ. -ಳಕೆ. = ಮನೆಯವಳು. See Sp. s. ಯಂಕೆ. — ಮನೆಯಾಳು. -ಳು. A domestic servant (My.). — ಮನೆವರಸೆ. A house-series: something that belongs to a house or family as hereditary, as a quality, etc. (My.). — ಮನೆವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. A house-door (ವ್ಯಾಪ, etc. Mr. 199). — ಮನೆವಾರ್ತೆ. House-business, management of domestic affairs (Abhâ. 1, 29; 2, 6. 12; J. 5, 27; 10, 24; My.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯೊಳಗವರದು (ಅಧ್ಯಾಗಾರಿಕ, ಕುಟುಂಬವ್ಯಾವ್ಯತ Hlâ.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವರು (ಕುಟುಂಬವ್ಯಾವ್ಯತ Mr. 233). ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟರು ಪೆಣ್ಣರು? (Prv.). See Śûstrasâra s. ಎಸಳ. — ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. -ವೆಗ್ಗಡೆ. The superintendent of a house (ಅಸ್ಥರ್ಯಾಕ Hlâ.). — ಮನೆವೆಣ್ಣು. -ವೆಣ್ಣು. The mistress of a house (Bp. 40, 46). — ಮನೆವೆಸರು. The good name that, from old times, is connected with a house (My.). — ಮನೆಹೊರಗೆ. Out of the house, out-door (Bp. 48, 25).

ಮನೆತನ manĕtana. = ಮನ್ನನ. Household, household-life (My.; B. 2, 20. 41). 2, race, family (My.; B. 5, 57). ಮನೆತನದ ಮಾತು (ಸಿರಾಗತಿ G.). — ಮನೆತನ ಮಾಡು. To keep house, to support a family (My.). ಮನೆತನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದು ಹಣವಿಲ್ಲ (B. 5, 289). — ಮನೆತನದವ. -ಅ. A householder, a worthy man (B. 3, 33); a man belonging to the family (My.).

ಮನೆತನಸ್ತ manĕtana-sta. A householder, a worthy, honourable man (My.).

ಮನೋಗತ manas-gata. Existing in the mind; notion; wish. (My.).

ಮನೋಗತಿ manas-gati. Heart's course: the heart's desire (Bp. 40, 17);—the speed of thought (Mhr.).

ಮನೋಗದ manas-gada. Mental disease: grief, sorrow (V. 9, 117; Śiv. 4, 113).

ಮನೋಗಮ manas-agama. Being disagreeable or disgustful to the mind (as a ನದ-ಆಟ, Riv. 6, after 17).

ಮನೋಗಮನ manas-gamana. Having the speed of thought (as a horse, Riv. 6, after 17).

ಮನೋಗುಪ್ತೆ manas-gupte. *Red arsenic.*

ಮನೋಜ manas-ja. Kâma; love (ಅತ್ಯಜ, ಕಾಮು Xn. 48; ಅಜ Mr. 524; see Śmd. 117; Kâvy. V, 69; Cpr. 6, after 64).

ಮನೋಜಭಂಜನ manôja-bhañjana. Śiva (Bp. 25, 34).

ಮನೋಜಯ manas-jaya. Conquering the mind or one's desires;—pleasing, agreeable (Riv. 13, 59; My.).

ಮನೋಜವ manas-java. Swift as thought;—quick in thought or apprehension. 2, *fatherly, paternal, parental.*

ಮನೋಜವೀರ manôja-vîra. The hero Kâma (Śmd. 117).

ಮನೋಜ್ಞ manas-jña. *Agreeable to the mind, pleasing, lovely, beautiful, charming.* 2, a wise man (ಸುಧಿ, ವ್ಞಾನಿ Xn. 30, c. r. ವ್ಞಾನ; ಒಧು, ಬಲ್ಲವನು Xn. 145, c. r. ಬಲ್ಲದಂ ಬಲ್ಲವನು; ಒಧು Mr. 528).

ಮನೋಜ್ಞತರ manôjña-tara. Uncommonly pleasing (Śiv. 1, after 81; 2, after 42).

ಮನೋಜ್ಞಾನಿ manas-jñâni. A man who knows the mind or heart;—Brahmâ (ವಿಶಾಮಿತ್ರ Xn. 22, one MS. ಅತ್ಯಜ್ಞಾನಿ).

ಮನೋಜ್ಞೆ manas-jñe. A pleasing woman;—a princess. 3, a wise woman (ಜಾಮು, ಜಾನಿ, c. r. ವ್ಞಾನಿ Xn. 24).

ಮನೋತ್ಸಾಹ manas-utsâha. Mental elation or joy (ಕೋಟಿ, ಮನಸ ಉತ್ಸವ Nn. 43, c. r. ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ); pleasure, will (Mhr.).

ಮನೋದತ್ತ manas-datta. Given by the mind: given up in thought, mentally devoted. (R.).

ಮನೋದುಃಖ manas-duḥkha. *Heart-ache, pain or anguish of mind, mental affliction.*

ಮನೋದೃಢ manas-dṛiḍha. Firm in mind;—firmness or steadiness of mind (My.).

ಮನೋಧರ್ಮ manas-dharma. A passion or affection of the heart, as love, anger, etc.;—a faculty of the mind, as thought, memory, etc.; any property of the heart or mind (Mhr.; see Ṭpr. 4, 39; My. = ಮನೋವೃತ್ತಿ).

ಮನೋನಿಗ್ರಹ manas-nigraha. Restraining and governing the mind (ಸಂಯಮ Ṭb.).

ಮನೋನಿರೋಧ manas-nirôdha. Checking, restraining or hindering the mind. See ಕಟ್ಟುವಡೆ.

ಮನೋಪಲ manas-upala. = ಮನಃಶಿಲೆ (used also for painting the face, Abh. P. 9, 119).

ಮನೋಭವ manas-bhava. *Kâma.*

ಮನೋಮ್ಬುಜ manas-ambuja. The mind looked upon as a lotus (Rây. 13, 104).

ಮನೋರಂಜಕ manas-raṅjaka. Pleasing, lovely (B. 3, 53; My.).

ಮನೋರಂಜನ manas-raṅjana. The act of pleasing the mind, pleasantness. 2, diversion, sport (Mhr.). (Ṭh. v. 232; B. 5, 231).

ಮನೋರಂಜನಿ manas-raṅjani. N. of a plant bearing yellow flowers that yield all sorts of fragrance according to one's pleasure (My.).

ಮನೋರಥ manas-ratha. Vehicle of the mind: *a wish, a desire, a purpose* (ಸಜ್ಜ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಂಯಿ Nn. 101; ಆತುರದ ಬಂಯಿ Mr. 329). 2, *a desired object.*

ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿ manôratha-siddhi. The fulfilment of a wish. (Śiv. 5, 53; My.).

ಮನೋರಮ manas-rama. *Gratifying the mind, attractive, pleasing, agreeable, charming, beautiful.*

ಮನೋರಾಗ manas-râga. Mental affection: desire, etc. (Ṭpr. 3, after 66).

ಮನೋರೋಗ manas-rôga. = ಮನೋರಥ. ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ.—ಮನೋರೋಗಕ್ಕೆ ಮರಣವೇ ಮದ್ದು (Prvs.).

ಮನೋಲತೆ manas-latĕ. The mind considered as a creeper (Ṭpr. 1, after 94; 3, 68).

ಮನೋಲೇಖನ manas-lêkhana. Heart-scratch: heart-sorrow, anxiety or regret for any absent object (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ರಣರಣಿಕೆ, ವಿರಹ, ರತಿ, ಹೃತ್ಕಡ್ಡು, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಮನೋವರ manas-vara. N. of a lake (Ṭpr. 5, after 40).

ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ manas-vâk-kâya. = ಮನವಾಕ್ಕಾಯ. Mind, word and body (Bp. 12, 31; 49, 37; My.).

ಮನೋವಿಕಲ್ಪ manas-vikalpa. An option, desire, etc. of the mind (ಜೀಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ Nn. 137).

ಮನೋವಿಕಾರ manas-vikâra. Change of mind or feeling: passion or emotion of the mind, bewilderment, etc. (Bp. 40, 26; B. 3, 34; My.).

ಮನೋವಿಕಾಸ manas-vikâsa. Mind-blooming: mental joy (Abh. P. 11, 87; Bp. 58, 66).

ಮನೋವಿಕೃತಿ manas-vikṛiti. = ಮನೋವಿಕಾರ. (Kâvy. III, 3, B, 57).

ಮನೋವೃತ್ತಿ manas-vṛitti. State or frame of mind, disposition, temper. 2, operation of the mind, activity of spirit, volition, fancy. See Śmd. 45; Śi. 73.

ಮನೋವೇಗ manas-vêga. The speed of thought. (My.).

ಮನೋವ್ಯಥೆ manas-vyathĕ. Mental pain, anxiety of mind, anguish. (My.).

ಮನೋವೈಕಲ್ಯ manas-vaikalya. Dejection or perturbation of mind, etc. See ಕಳವಳಿಸು.

ಮನೋವ್ಯಾಧಿ manas-vyâdhi. = ಮನೋವಿಕಾರ. (My.).

ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ manas-vyâpâra. Mental operation (My.; B. 4, 24).

ಮನೋಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. A man who is devoid of a witness of the mind or of conscience.

ಮನೋಹತ manas-hata. Wounded at heart, *disappointed.*

ಮನೋಹರ manas-hara. = ಮನವರ. Heart-stealing, heart-enrapturing, *captivating, attractive, delightful, charming, pleasing, beautiful* (ಚಾಮು, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 24; ಮಜ್ಜಿಗ, ಸಮಾಧಿ 87; ಮಿಸಂಗು ಸೆ.; ಕಣ್ಗೆರದು Kk. 55). 2, batter of flour of rice, pulse, etc. made to run, in the form of drops, into boiling ghee, when jaggery is added and balls are formed (My.).

ಮನೋಹರವಾಕೆ manôhara-vâkĕ. A word that expresses beauty, etc. (Śm. 55; Kk. 18).

ಮನೋಹಾರಿ manas-hâri. = ಮನೋಹರ. 2, an unfaithful or inconstant woman. (Kâvy. IV, 1, 9).

ಮನೋಹ್ವೆ manôhvĕ. *Red arsenic.*

ಮನ್ತ manta. 1. Tbh. of ಮಜ್ಜ (Śmd. 338). A churning-stick (ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ 338). 2, the upper part of curds (ಮೇಲಣ ಮೊಲಗು ಸಿರಿ 338).

ಮನ್ತ manta. 2. Tbh. of ಮತ್ತ 1 (Śmd. 108).

ಮನ್ತಣ manta̤ṇa. Tbh. of ಮನ್ತಣ. Secrecy; a solitary, private place, a place of retirement (ಏಕಾಕ್ಷ ರಿ. II, 21; Śm. 66; Tĕ. ಮನ್ತನ); a secret consultation (Grj. 2, after 106; Tĕ.); an assemblage of councillors (? Grj. 10, after 79). — ಮನ್ತಣಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take counsel, to consult (Rây. 5, after 19). — ಮನ್ತಣಮಾಡ್. -ಣವ್. To consult or concert together; to deliberate (Abh. P. 9, 8; 9, after 191; 14, after 81). — ಮನ್ತಣವಜ್ಜೆ. -ಂ-ಪದ. = ಮನ್ತಣಗೊಳ್. (Rây. 8, after 5).

ಮನ್ತಣಾರ್ತಿ mantaṇa-gârti. A woman of retiring habits (ಪದ್ಮಗಣಾರ್ತಿ, ಏಕಾಕ್ಷರಪದಳ್ ಸೆ.).

ಮನ್ತಣಶಾಲೆ mantaṇa-śâlĕ. A consultation-room (Śiv. 3, after 35).

ಮನ್ತಣಿ mantaṇi. Tbh. of ಮಜ್ಜಣಿ (Śmd. 338. 364). An earthen pot used for churning; a churn (ಕವಿಕ ಮುಚಳಮು: ಗುಮ್ಮದಸಮುಂ Śmd. 338; ಮುಜ್ಜಣಿ Hlā.; ಗರಗರಿ Mr. 210).

ಮನ್ತನ mantana. = ಮಜ್ಜನ, ಮನ್ಥನ. (My.).

ಮನ್ತರ mantara. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ನರವಿದ್ದರೆ ಮನ್ತರ ದೇವ (Prv.).

ಮನ್ತಾನ mantâna. = ಮನ್ಥನ. (My.).

ಮನ್ತು mantu. 1. *A fault, an offence, a transgression.*

ಮನ್ತು mantu. 2. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಿ (Śmd. 365).

ಮನ್ತು mantu. 3. Tbh. of ಮಜ್ಜ. Churning. 2, a churning-stick (My.). — ಮನ್ತುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A churning-stick (V. 9, 39).

ಮನ್ತುರ mantura. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ (Śmd. 336 Mḍb.).

ಮನ್ತ್ರ mantra. = ದುನ್ತರ, ದುನ್ತುರ. Instrument of thought: *a vedic verse or text of prayer or adoration addressed to a deity or deities.* 2, a formula dedicated to any particular deity (see *e. g.* ಆಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, *a magical formula, an incantation, a charm, a spell.* 4, *consulting or concerting together, secret consultation; counsel, advice; secret plan, secret.* ಮನ್ತ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. —ಮನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ದೂವಿನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ನೆತ್ತರುಕಾರು.

ಮನ್ತ್ರಕ್ಷತ್ರ mantra-kshâtra. Counsel-rulership. — ಮನ್ತ್ರಕ್ಷತ್ರದಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A man who wears the distinguishing mark of counsel-rulership: a king's minister (ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ Mr. 267).

ಮನ್ತ್ರಗಾರ mantra-gâra. An enchanter, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ mantra-jña. A counsellor, an adviser. 2, a learned Brâhmaṇa, a priest. 3, a secret agent, a spy (ನಿಜೋಗಿ Mr. 268).

ಮನ್ತ್ರಣ mantraṇa. = ಮನ್ತ್ರಣ. Consulting, consultation; counselling or consulting in private.

ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ mantra-tantra. Spells and devices (Bp. 46, 27. 32; 50, 78; see ದುರ್-). ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಗಳು (ಪ್ರತಿಕಾರ Mr. 391).

ಮನ್ತ್ರನಾಯಕಿ mantra-nâyaki. The mistress of (all) sacred texts (J. 15, 25).

ಮನ್ತ್ರಭಿನ್ನ mantra-bhinna. = ಮನ್ತ್ರಭೇದ No. 1. (J. 29, 27).

ಮನ್ತ್ರಭೇದ mantra-bhêda. Breach of counsel, betrayal of counsel or of a concerted plan. (My.). 2, a particular magical incantation. (My.).

ಮನ್ತ್ರಯನ್ತ್ರ mantra-yantra. The apparatus of spells; spells and amulets (Bp. 52, 21).

ಮನ್ತ್ರಲಕ್ಷ mantra-laksha. A man who regards (Śiva's) mantras; N. (Rây. 4, 58; 13, after 95).

ಮನ್ತ್ರವಾದಿ mantra-vâdi. A reciter of vedic and particular mantras (Bp. 9, 45). 2, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕೃತ mantra-vyâkhyâ-kṛit. *A person who explains the vedic mantras.*

ಮನ್ತ್ರಶಕ್ತಿ mantra-śakti. Power derived from counsel (My.). 2, the power of incantations (My.).

ಮನ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ mantra-śâstra. Magic science (My.).

ಮನ್ತ್ರಸಿದ್ಧಿ mantra-siddhi. The accomplishment or operation of a spell. (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ mantra-akshatê. Akshatê consecrated through the recitation over it of mantras (J. 2, 14; My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷರ mantra-akshara. The letters or syllables of a mantra (Abh. P. 3, 127).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚಕ mantra-âlôchaka. A counsellor (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ mantra-âlôchana. Private consultation or advice (ದ್ವಯ್ಯ, ಬಿಕಾಸ್ರ Nn. 91).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನಸಭೆ mantrâlôchana-sabhê. A council (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ mantra-astra. A weapon consecrated through the recitation over it of mantras (J. 4, 38).

ಮನ್ತ್ರಿ mantri. = ಮನ್ತ್ರ 2. Knowing vedic texts;—knowing incantations, a conjurer. 2, clever in counsel: *a king's councillor, a minister* (ವಿಷ್ಣುಕುಮಾರ Xn. 40; Mr. 520). See ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. ಮನ್ತ್ರಿ ಆರನೆಯವನಕ್ಕೆ, ತನ್ತ್ರಿ ಮೇಲಣವನಕ್ಕೆ.—ಮನ್ತ್ರಿಯ ದುನೆ ಹಾದು, ತನ್ತ್ರಿಯ ಕುಲ ಹಾದು (Prvs.).

ಮನ್ತ್ರಿಕ mantrika. A magician (Cpr. 7, 53).

ಮನ್ತ್ರಿತನ mantritana. The office or vocation of a councillor or minister (Bp. 5, 6; My.).

ಮನ್ತ್ರಿತ್ವ mantritva. = ಮನ್ತ್ರಿತನ (My.).

ಮನ್ತ್ರಿಪ mantri-pa. A prime minister (Kk. 101).

ಮನ್ತ್ರಿಸು mantrisu. To counsel, to advice. 2, to consecrate with vedic texts. ಮನ್ತ್ರಿಸಿದ ನಮ (ಉಪಾಕೃತ Hlâ.). 3, to enchant with spells or charms (Bh. 8, 27, 22; Śiv. 4, 54). 4, to utter incantations or charms (Bp. 46, 23; 49, 29; 50, 28; My.). ಮನ್ತ್ರಿಸಿದರೆ ದೂವಿನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prv.). See ಆಭಿ-.

ಮನ್ಥ mantha. = ಮನ್ಥ 1, ದುನ್ತು 3. Stirring round, churning; shaking about, agitating; kindling fire by friction. 2, *a churning-stick.* 3, a drink in which other ingredients are mixed by stirring, parched barley-meal stirred round in milk. 4, a disease of the eye, cataract, excretion of rheum. See ಅಗ್ನಿ-, ನಿರ್-.

ಮನ್ಥದಣ್ಡಿ mantha-daṇḍa. A churning-stick. See ಮೊಸೆ.

ಮನ್ಥದಣ್ಡಿಕ mantha-daṇḍaka. *A churning-stick.*

ಮನ್ಥನ manthana. Shaking about, agitating; churning (J. 2, 9); kindling fire by friction. ಮನ್ಥನದಿನ್ದ ಬಾರದ ಬೆಣ್ಣೆ ಕನ್ಥೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಮನ್ಥನಿ manthani. = ದುನ್ತಣಿ. *An earthen pot used for churning, a churn,* a vessel for butter.

ಮನ್ಥರ manthara. *Slow, lazy, languid, inert, dull* (ಸೊಪ್ಪು Hlâ.).

ಮನ್ಥಾನ manthâna. *A churning-stick.*

ಮನ್ಥಿ manthi. A churning-stick (ಮನ್ಥಾನ Mr. 183).

ಮನ್ಥಿಕ manthika. = ಮನ್ಥೆ, etc. A common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (ದುನ್ತಿಯ Mr. 138).

ಮನ್ಥೆ manthe. = ಮನ್ಥಿಕ, ಮೆನ್ತೆ, ಮೆನ್ತೆಯ, ಮೆನ್ತ್ಯ, (ಮೆನ್ಥೆಯ), ಮೇಥಿಕೆ, ಮೇಥಿನಿ. Trigonella foenum graecum Lin. (Sk.).

ಮನ್ಥೋದಧಿ mantha-udadhi. Churning-sea: the sea of milk (ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ G.).

ಮನ್ದ manda. *Slow, inert, idle, lazy, indolent, phlegmatic, apathetic.* 2, *dull, heavy, stupid, silly, foolish, self-willed* (see s. ನೀಲ). 3, *little; dim,* as the sight; *faint,* as light, etc.; *mild,* as a smile; *low,* as a tone; *gentle,* as a breeze; *feeble,* as the digestive faculty;—dyspepsy, indigestion (My.);—thick, as a cloth, a plank, a wall, paper, etc. (My.); thick, transparent only to some extent, as water (also when not turbid, My.); thick, as curds, etc. (My.);—bad, evil, wicked, vile. 4, *unhappy, unlucky.* 5, *a species of the elephant.* 6, the planet Saturn (Mr. 38). See Prv. s. ದುನ್ದಿ 1.

ಮನ್ದಕಾರಿ manda-kâri. Causing indigestion (My.).

ಮನ್ದಕಾಲಿ manda-kâli. The potherb Basella rubra (ಪೋಡಸಿ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಮನ್ದಗತಿ manda-gati. Having a slow motion;—a woman who walks slowly (Ch. v. 332);—a slow walk (J. 13, 34).

ಮನ್ದಗಮನ manda-gamana. Who or what goes slowly; slow motion. — ಮನ್ದಗಮನೆ. A woman that walks slowly (J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಗಾಮಿ manda-gâmi. *Going or marching slowly.*

ಮನ್ದಜ manda-ja. A lotus (Bhâgavata 10, 10, 47; My.).

ಮನ್ದಜಾಸನ mandaja-âsana. Brahmâ (Bhâgavata 10, 13, 44).

ಮನ್ದಜ್ವರ manda-jvara. Fever arising from indigestion (My.).

ಮನ್ದತ್ವ mandatva. Slowness, etc. 2, dulness, stupidity, etc. ಅನ್ದ ಚನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ದತ್ವ ಹೋಗುವದೇ? — ತುಬಿ ಇದ್ದವಗೆ ಕಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಮುಬಿ ಇದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ವ ಇಲ್ಲ. — ಚನ್ದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನ್ದತ್ವವಿರ ದಾರದು (Prvs.).

ಮನ್ದತೆ mandate. Apathy (Râm. 6, 39, 6).

ಮನ್ದಪವನ manda-pavana. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (V. 11, after 42).

ಮನ್ದಬುದ್ಧಿ manda-buddhi. *Slow-witted, stupid* (ಕುಣ್ಡ Hlâ.); stupidity. ಮನ್ದಬುದ್ಧಿಯವನಾದರೂ ಸನ್ದ ಪ್ರಾಯವಜಿಯನೇ? (Prv.).

ಮನ್ದಭಾಗ್ಯ manda-bhâgya. Adverse fortune, misfortune; an unlucky man. ಅನ್ದಳನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಇಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದಂದ್ರ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಮನ್ದಮತಿ manda-mati. Dull-witted, stupid; dulness, stupidity (My.).

ಮನ್ದಮಾರುತ manda-mâruta. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (Cpr. 1, 105; Śiv. 1, 53).

ಮನ್ದಯಾನ manda-yâna. Slow motion (Cpr. 7, 77).

ಮನ್ದಯಾನೆ manda-yâne. A woman of slow gait (Grj. 3, after 91).

ಮನ್ದಯಿಸು mandayisu. = ಮನ್ದವಿಸು, ಮನ್ದ್ಯಿಸು (ಮನ್ದಯ್ಸು) q. v. To thicken, to congulate into a thick mass (Bp. 56, 52), etc. (ಸಾನ್ದ್ರತ್ವ Śmd. Dh.).

ಮನ್ದರ mandara. N. of a mountain which served the gods and asuras for a churning-stick at the churning of the ocean for the recovery of the amṛita, etc. lost during the deluge. ಎಳೆಯ ತಿಪುವಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮನ್ದರಗಿರಿಯಷ್ಟು ಇದುಹಿವಸ್ತ್ರನುರೂಪವಾದೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನಲಿನಬಾಣ್ಡದ ತೋರದೀ ಧವಳ ಹೊಐಯನ್ ಇವಳ್ ಉದಐವೆನಿಸ್ತಕಟಿಳಟಿ! (Sarpabhûshaṇapada in B. 5, 321). 2, heaven (svarga). 3, large, bulky; — thick, dense, firm.

ಮನ್ದರಧರ mandara-dhara. The mandara-bearer: Vishṇu who in the form of a tortoise sustained the mandara on his back at the churning of the ocean. 2, a class of metrical feet (Ch.).

ಮನ್ದರಶೈಲ mandara-śaila. = ಮನ್ದರ No. 1. (Śmd. 266).

ಮನ್ದರಾಚಲ mandara-âchala. = ಮನ್ದರಶೈಲ. (Bh. 8, 27, 22).

ಮನ್ದಲಿಗೆ mandaligè. = ಮನ್ದ್ಲಿಗೆ. A grass-mat (My.).

ಮನ್ದವಿಸು mandavisu. = ಮನ್ದಯಿಸು, etc. To be thick-set, etc. (Râm. 3, 3, 20).

ಮನ್ದಸ್ಮಿತ manda-smita. A smile, a gentle laugh. — ಮನ್ದಸ್ಮಿತೆ, a woman who has smiles (J. 6, 29).

ಮನ್ದಹಾಸ manda-hâsa. = ಮನ್ದಸ್ಮಿತ. (Bp. 23, 7; 27, 14; J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಾಕಿನಿ mandâkini. *The heavenly Ganges, the river of heaven* (ಬಾಮ್ಬೈದ್ ಔ. II, 10); — *the river Ganges.*

ಮನ್ದಾಕ್ರಾನ್ತ manda-âkrânta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮನ್ದಾಕ್ಷ manda-aksha. Weak-eyed. 2, *bashfulness, sense of shame.*

ಮನ್ದಾಗ್ನಿ manda-agni. Weakness of digestion, apepsy (ಆರುಚಿ Mr. 387).

ಮನ್ದಾನಿಲ manda-anila. A gentle breeze (ಅರಮ್ಬು ಬಪ ಗಾಳಿ Mr. 50; Cpr. 1, 86; J. 30, 39). 2, N. of a metre (Ch.).

ಮನ್ದಾನೆ manda-âne. Thick. ಮುನ್ದಾನೆಸೀರು, -ಮೊಸರು, -ಅಕ್ಕಲಿ, -ಒಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಮನ್ದಾರ mandâra. *The coral tree, Erythrina indica* Lam.; *one of the five trees in heaven* (= ಪಾರಿಜಾತ). 2, *a white variety of swallow-wort, Calotropis gigantea* R. Br. See ಕೆಮ್ಪು-, ಬಿಳಿ-.

ಮನ್ದಾಸನ mandâsana. A wooden chest for putting idols in (My.; Te., also ಮನ್ದಸ, ಮನ್ದಾಸ; ಪಟಿಕ, ಪೇಟಿಕ, etc. Sl. 344).

ಮನ್ದಿ mandi. 1. (fr. ಮನು?). = ಮನ್ದೆ 2. Persons, people (My.; Te.). ಮನ್ದಿ ದೊಡವಾದ ಪದಿನೆನ್ಟು ಮನ್ದಿ ಕ್ರಧಾನರು (ತೀರ್ಥ, ಅಜ್ಜಾವಜಾಮೂರ್ತ್ರ Nn. 48). ಬಹು ಮನ್ದಿ (Sl. 55. 389); ಅನೇಕ ಮನ್ದಿ (348). ಆರು ಹಿತರು ನಿಮಗೆ ಮೂವು ಮನ್ದಿಗಳೊಳಗೆ? (Dp. 1, 1). ಮನ್ದಿಯನ್ನು ಕಾಮುವದ (G. 34). ಮನ್ದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುರೆ ಮಣವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 4). ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ದಿ (1, 16). ಸಾವಿರ ಮನ್ದಿ (2, 23). ಒಳ್ಳೇ ಮನ್ದಿಯ ಸವಜಾಸ ಮಾಡಿ (2, 25). ಆಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಮುಕ್ಕಳು (2, 30). ಆತನಿಗೆ ಮೂವು ಮನ್ದಿ ಮುಕ್ಕಳಿದ್ದರು (3, 14). ಆಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಪೆಂಗಸರು, ಗಾಲ್ದು ಮನ್ದಿ ಗಣ್ಣಸರು (5, 263). ಮನ್ದಿಯುಳ್ಳವನು ಮನ್ದಿಗಾಲೆ ಕುಸ್ಸು ಬರೋದು ತಪ್ಪದು. — ಮನ್ದಿ ಪೇಲಿ'ವರೆನ್ದು, ಹನ್ದಿ ತಿನ್ನ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Bp. 5, 38; 32, 26; 44, 69; 61, 23. 28; Riv. 13, after 95; J. 4, 14; Sl. 43. 238; B. 2, 2. 32; 4, 137. 157; 5, 263. 284.

ಮನ್ದಿ mandi. 2. = ಮನ್ದೆ 1, No. 2. See ತುಮಿ-.

ಮನ್ದಿರ mandira. *A habitation, a house* (ಮುಕ್ತ Xn. 46. 80). 2, *a town.* — ಮನ್ದಿರಪ್ರವೇಗು. -ಒ-ಪ್ಪಿಗು. To enter a house, etc. (ಔ. Bp. 47, 15).

ಮನ್ದಿವಾಳ mandivâla. = ಮನ್ದೆವಾಳ. Over familiarity leading to insolence, impertinence, arrogance (Bp. 26, 57; Bh. 4, 3, 26; Te. ಮನ್ದೆಮೀಲು). ಪರಿಮೇಳ್ ಕಾರದ ಮನ್ದಿವಾಳವಿ ಮುಪಾಪವೆಗಳಂ ತಾಳದೆ? (Śś. 63).

ಮನ್ದೀಭೂತ mandî-bhûta. Dull, stupid. (Cpr. 4, after 14).

ಮನ್ದು mandu. A settlement or a hamlet of the Tŏdas on the nilagiri.

ಮನ್ದುರ mandura. = ಮನ್ದುರೆ. (ಬಾಮಗಳ ಬಾಯಿ Mr. 193).

ಮನ್ದುರಿಗ mandura-iga. (Kâvy. I, 4, 2; Śmd. 233 as ಮನ್ದುರಿಗ). A groom.

ಮನ್ದುರೆ mandure. *A stable for horses.*

ಮನ್ದೆ mande. 1. = ಮನ್ದಿ 2. A flock of sheep or goats, a herd of cattle or buffaloes (My.; Te.; T. ಮನ್ದ್ಯೆ). ಬಹುಕಾಲದಿನ್ದ ಮೂಡುಗಾಗಿ ಗೋಪ್ಪುಗಳ ಹಿನ್ದೆ ಮನ್ದೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಆವೆ (ಗೋಪ್ಪೈಕ Sl. 104). ಆಳಯುಮನ್ದೆ (ಪಶುಪ, ಪಶುಗಳ ಹಿನ್ದೆ 180). ಪಶುವುಗಳ ಮನ್ದೆ (ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ, ಗೋವ್ರಜ, ಆಳಿಂ ಹಿನ್ದೆ 318). See ತುಮುಮನ್ದೆ. 2, an open place (in the jungle or near a village) where a flock or herd stands; a pen, a fold (Bp. 58, 22; My.). ತುಮುವಿನ ಮನ್ದೆ (ಕ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ

Hlé.).—ಕುಮಿಸುನ ಮುನ್ದೆ ತೋಳ ಕಾದ ಪಾಗೆ.—ಮುನ್ದೇ ಒದಾಗೆ ತೋಳ ಒನ್ದರೆ ತನ್ದೇ ಒದಾಗೆ ಒದಿ ಹೋದ (Prvs.).

ಮನ್ದೆ mandĕ. ಪ್. = ಮನ್ದಿ 1. (Bh. 4, 4, 59). ತಿನ್ದರೆ ದಕ್ಕದು ಮುನ್ದೇ ಹಣ (Prv.).

ಮನ್ದೆವಾಳ mandĕvāḷa. = ಮನ್ದಿವಾಳ. (Grj. 2, after 106).

ಮನ್ದೇಹ mandēha. A kind of rākshasa (enemy of the sun, Rśv. 1, 31).

ನುನ್ದೈಸಿತ mandaysita. The state of being thickened, etc. (ತೆಳ್ಳಯ್ಸಿತು Kk. 56; Śm. 49).

ನುನ್ದೈಸು mandaysu. ಮುನ್ದಯ್ಸು. = ಮುನ್ದಯಿಸು. To thicken, to coagulate into a thick mass (Rśv. 5, after 120); to form a mass (Grj. 9, 7); to become clustered together, to unite in a mass (Abh. P. 13, 45; Grj. 4, after 159; 6, after 5); to become intense or excessive (Grj. 2, after 106); to become pleasing (Grj. 3, 109).

ಮನ್ದೋದರಿ manda-udari. = ಮನ್ದೋದರಿ. N. of Rāvaṇa's favourite wife. ಗನ್ಣನಿಗಿನ್ತ ಹಿರಿಯಳು ಮನ್ದೋದರಿ (Prv.).

ಮನ್ದೋಷ್ಣ manda-ushṇa. *Moderately warm, luke-warm, tepid;*—gentle heat, warmth.

ಮನ್ದ್ರ mandra. *Low, base, deep, hollow* (as sound; Čpr. 7, 83; Bp. 19, 10); the low or base tone of the voice.

ಮನ್ದ್ಲಿಗೆ mandligĕ. = ಮನ್ದಲಿಗೆ. (My.).

ಮನ್ನಣೆ mannaṇĕ. Tbh. of ಮಾನನ. (My.; Tĕ. ಮುನ್ನನೆ; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; Bp. 5, 67; Rśv. 1, after 135; Śśv. 4, after 17; J. 2, 25). ಮುನ್ನಣೆಯ ನುದಿ ಸಹಿತಮ್ ಈಡಂ (ಪದಾನ್ಯ Mr. 237). ಮುನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.). See ಅವ-; ಪ್ರಸ-; Prv. s. Tbh. ನನ್ನೆ. — ಮುನ್ನಣೆ ಮಾಡು. To honour, etc. (Abh. P. 3, 188). — ಮುನ್ನಣೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain honour, to be treated with respect (Bp. 5, 50. 65).

ಮನ್ನಲಿ mannali. Tbh. of ಮುನ್ಯಾಳಿ (Śmd. 30. 351).

ಮನ್ನಾ mannā. Forbidden, stopped; prohibition, hindrance, stoppage (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮನಾ, ಮನಾಳಿ). — ಮನ್ನಾ ಆಗು. To be stopped, to discontinue, to cease, as work, a journey, an order (My.). — ಮನ್ನಾ ಮಾಡು. To stop (v. t.), etc.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. (fr. ಮನ್ನಾ). (To stop, to restrain, to keep down, as anger, etc.; *cf.* the meaning of ತಡೆ 1, No. 2): to bear with, to look over, to excuse, to pardon (My.; Tĕ. ಮುನ್ನಿಂಚು; T. ಮುನ್ನಿ). ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು! (My.). See Dp. 165, 11; ಅಪರಾಧ-.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 2. (Śmd. 287). To estimate highly, to honour, to reverence; to show kindness, to regard with kindness, to treat kindly and with respect, to treat kindly and give presents (My.). ಕನ್ನವಿಮುದ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ, ತನ್ನನನ್ನೆ.—ಬ್ಹಾನಿ ಒನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು! ಹೀನ ಒನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು! (Prvs.). ಆನೆಗಳನ್ನು ಆಲ್ಲಿ ಬಸರು ಬೇನತೆಗಳನ್ನೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 23). ತಾಮಿ ತನ್ನೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸ ಬೇಕು (4, 34). See Śmd. 86 Mḍb.; Čpr. 2, 6; 6, 87. 88; Abh. P. 14, 65; Bp. 4, 2; 21, 36; 24, 13; 25, 33; 26, 19. 48; 38, 26. 30; 41, 29; 44, 32; 45, 16. 37; 46, 14; 47, 37. 41; 55, 4. 32; Bh. 2, 13, 10. 13; Rām. 6, 12, 15; Rśv. 13, 100; J. 5, 41. 66; 18, 6. 38; 28, 33; 29, 24. 27. 34. 36; 31, 37; Kk. 100.

ಮನ್ನೆಯ mannĕya. Tbh. of ಮಾನ್ಯ. A respectable man; a chieftain; a commander (Bp. 16, 20; Č. Bp. 47, 32; Bh. 6, 5, 13; J. 4, 27; 29, 9; 34, 35; Tĕ. ಮುನ್ನಮು, ಮುನ್ನೀಮು, ಮುನ್ನೆ; T., M. ಮುನ್ನನ್, ಮುನ್ನವನ್, a king). — ಮುನ್ನೆಯಮಗಾಂ. ಮುನ್ನೆಯ ಗನ್ಣುಬೆಸದ ತೆಗದು ಪುಪುದು (ಪೋಪುದು? Bhn. 27).

ಮನ್ಮಥ manmatha. = ಮುಸುಮಧ. *Love, amorous passion or desire; Kāma* (ಬಣ್ಣನೆಯೆಮು, ಆಮ್ಮರಲು, ಕುಮುವಿಲ್ಲು, etc. Śm. 7; Kk. 8). 2, *the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr. (ವೆಳದಲಗಿನ G.).

ಮನ್ಮಥಜನನಿ manmatha-janani. Lakshmī (Mr. 18).

ಮನ್ಮಥನಾಶನ manmatha-nāśana. Śiva (Bp. 38, 51).

ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ manmatha-yuddha. Strife of love, strife or contest (Śk.); amorous sport, sexual embrace (My.).

ಮನ್ಮಥವೇದನೆ manmatha-vēdanĕ. = ಮುಸುಮವೇದನೆ. (My.).

ಮನ್ಮಥಸಂಗರ manmatha-saṅgara. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮನ್ಮಥೋದ್ರೇಕ manmatha-udrēka. Abundance or excess of love or amorous passion (My.).

ಮನ್ಯ manya. = ಮನ್ಯು. (ಗಲ, ಧಮನಿ, ಕಣ್ಣು, ಶಿರೋಧರ, ಸ್ತ್ರೀದ, ಕೊರಳು Mr. 321).

ಮನ್ಯಾಳಿ manyāḷi. = ಮನ್ಯಲಿ, q. v.

ಮನ್ಯು manyu. *Anger, wrath, fury* (ಕಡುಕೋಪ Nn. 36; ಕೋಪ Mr. 492). 2, *sorrow, grief, trouble, distress, vexation* (ದೈನ್ಯ 36; 492). 3, *sacrificial act, sacrifice;*—the conclusion or termination of a sacrifice (ಎಜ್ಞದನ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ 36; ಯಜ್ಞಾವಭೃತ 492). 4, Śiva, Rudra. 5, N. of an author of several ṛigvēda hymns. 6, a lord, a master (ಅಳ್ಕ, ಒಡೆಯ 36). 7, an army (ಮಹಾಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 36). 8, largeness (ವಿಪುಲ, ದೊಡ್ಡಿತು 36). 9, the organs of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳ್ 36). 10, the face (ಆಸ್ಯ, ಮುಖ 36). 11, tears (ದಾಕ್ಷಜಲ, ಕಣ್ಣಿ ನೀರ್ 36).

ಮನ್ಯೆ manyĕ. ಮನ್ಯಾ. = ಮನ್ಯ, q. v. *The back of the neck, the tendon of the trapezium muscle forming the nape of the neck.*

ಮನ್ವನ್ತರ manu-antara. *The period or age of a Manu,* comprising 71 great yugas or ages of the gods or 4,320,000 human years (Mr. 73).

ಮಪಷ್ಟಕ mapashṭhaka. = ಮಕುಷ್ಕಳ, ಮುಪುಷ್ಕಳ, ಮುಮುಷ್ಕಳ, ಮುಯುಷ್ಕಳ. (ಮುಖೇ ಕಾಯು G.).

ಮಪುಷ್ಕಳ mapushṭhaka. = ಮುಪಷ್ಕಳ. (G.).

ಮಬ್ಬಿಗ mabbu-iga. A being of darkness: an Asura, a Rākshasa (ಮುಕ್ಕಗುಡದ, ರಕ್ಕಸ Kk. 10 *b*; ಸಿಗ್ಗಿಗ, ರಕ್ಕಸ, ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾವಲಿ 11*a*; ರಕ್ಕಸ, ಅಸುರ Śm. 9).

ಮಬ್ಬು mabbu. = ಮರ್ಬು, ಮರ್ವ, ಮೊಬ್ಬು. Darkness; gloom; dimness; drowsiness, heaviness with sleepiness; dullness, stupidity (My.; Tĕ., also ಮುಪ್ಪರ, ಮುಮ್ಬು; T. ಮುಪ್ಪ; Bh. 1, 8, 9. See T. s. ಮುಂಕು; *cf.* ಮುಸಕು, ಮುಯ್ಮು; M. ಮುಂಜುಪ್ಪು, to grow dim or dusk; to be drowsy, giddy; to be perplexed; ಮುಂಜುಕ್ಕ, drowsiness; swoon; bewilderment; ಮುಂಜುಕ್ಕು, dusk, twilight; perplexity). ಕಣ್ಣು ಮುಬ್ಬಾಯಿತು, ಬುದ್ಧಿ ಮುಬ್ಬಾಯಿತು (My.). ಮುಬ್ಬಾಗದ ಕಳವು ಮುಬ್ಬಾದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಮಬ್ಬುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Dim sight (My.). — ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲು. -ಕತ್ತಲು. Sable darkness (B. 3, 124; My. as ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ). — ಮಬ್ಬುಗವಿ. -ಕವಿ. Darkness or dimness to cover or spread about (My.).

ಮಮ್ mam. A sound in imitation of chewing (used by children). — ಮಮ್ಮುಮ್. A repetition of that sound (My.).

ಮಮ mama. Of me, mine. (Bp. 2, 17; 8, 13; 37, 20).

ಮಮಕಾರ mama-kâra. Interesting one's self about anything (Sk.), attachment to, love (My.); selfishness (My.). ಮಮ ಕಾರವೆಷ್ಟದ್ದು ಕರ್ಮೆಯ ಕಳವಿಟ್ಟು (Sarpabhûshaṇa's pada in B. 5, 310). 2, N. (Prll. 3, 6).

ಮಮಟೆ mamaṭi. = ಮಮ್ಮಟಿ. (My.).

ಮಮತೆ mamatĕ. Mineness; the considering anything as belonging to one's self: attachment to, interest in (Sk.); love, tenderness, affection (My.; J. 18, 54; B. 3, 81. 105; 4, 108. 141). 2, selfishness. (My.). 3, individuality. 4, pride, arrogance (My.).

ಮಮ್ಮಟಿ mammaṭi. = ಮಮಟಿ. A broad hoe (My.; H.).

ಮಮ್ಮಣಿಗ mammaṇiga. A man of a class of weavers (S. Mhr.).

ಮಮ್ಮಲ (mam *i. e.* malai-mala). Mental inquietude (Mhr. ಮಳಮಳ; *cf.* ಮಬ್ಬಿ 2). — ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗು. To be very much perturbated or commoted in one's mind, to grieve excessively (Bh. 8, 27, 5; J. 29, 34).

ಮಮ್ಮಲಿ mammaḷi. = ಮಣ್ಣಿದಿ, etc. — ಮುಮ್ಮಲಿದಾಯಾಗು. -ಆಗು. To meet with a hideous death (Abh. P. 13, 65; 15, after 66; 13, 115).

ಮಮ್ಮು mammu. (fr. ಮುಮ್). = ಮೊಮ್ಮು. (What is mumped): food (in the language of children, My.).

ಮಯ್ may. 1. = ಮಯಿ, ಮೆಯ್, etc. The body; etc. (My., and frequently in Nr. and Mr. MSS. instead of ಮುಯ್).

ಮಯ್ may. 2. = ಮದ. — ಮುಯ್ಗಡ. = ಮುದಗಡ. (My.). — ಮುಯ್ಗೂಲ. = ಮುಯ್ಗಡ, with the difference that also a document may be required and interest taken (My.).

ಮಯ maya. N. of a bird (ಸ್ಯಮಜಗ Mr. 174).

ಮಯ maya. 1. *Made of, consisting of, full of* (Bp. 58, 64; 59, 41; J. 22, 28).

ಮಯ maya. 2. N. of an asura, described sometimes as the artificer or architect of the daityas, sometimes as versed in magic, astronomy, and military science. (Rây. 7, after 98). 2, a horse; —*a camel;*—a mule.

ಮಯಕೃತ maya-kṛita. Made by Maya (Ĉ. Bp. 47, 33).

ಮಯಣ mayaṇa. = ಮೀಣ. Tbh. of ಮುದನ (Śmd. 382). The season of spring (see ಸೀಸಮುಯಾಣ);—Kâma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7);—bees' wax (ಸಿಕ್ಥ Hlâ.; Mr. 358, o. r. ಮೀಣ; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Nr.).

ಮಯಣಾಮ mayaṇâma. A certain pace of a horse (Bh. 1, 7, 2).

ಮಯಮು mayamu. = ಮಯ್ಮು, q. v.

ಮಯಷ್ಠಕ mayashṭhaka. = ಮುಷಟ್ಠಕ, etc. (ಮಳುಷ್ಠಕ, ಮುಯುಷ್ಠಕ, etc., ಕಾಷ ಹೆಸದು Kr.).

ಮಯಿ mayi. = ಮಯ್ 1, etc. (My.). — ಮಯಿಸಿರಿ. The beauty of the body (Ĉ. Bp. 47, 32).

ಮಯಿದ mayida. = ಮಯ್ದ, etc. (My.).

ಮಯಿದುನ mayiduna. = ಮಯ್ದುನ, etc. ಮುಗಳನಿತ್ತ ಆಳಿಯ ಮುಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯವ ಆಳ್ದ (Mr. 480).

ಮಯು mayu. *N. of a class of attendants on Kubera, a Kinnara, a celestial musician.* 2, an antelope.

ಮಯುಷ್ಠಕ mayushṭhaka. = ಮುಯುಷ್ಠಕ, etc. (ಮುಕಿಳೇ ಕಾದು G.). See Nr. s. ಮಯಷ್ಠಕ.

ಮಯೂಖ mayûkha. A pin or peg (ಕೀಲು Nn. 95). 2, *a ray of light* (ಕಿರಣ 95);—*brightness, flame.*

ಮಯೂರ mayûra. = ಮುಯ್ಲ, ಮುಯ್ಲು 1, ಪೀಲ. *A peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 49). 2, *a species of flower, cock's comb, Celosia cristata* Lin. 3, a class of celestial beings. ಕೃಷ್ಣರು ಕಮ್ಮುರುಜರ್ ಅಶ್ವಾಸ್ಯರ್ ಮುಯೂರರ್ಗೆ ನಿಷಾದಮುಯ್ದಂ (Mr. 56; Grj. 10, after 79; Bp. 10, 32);—N. (Bp. 54, 69). 4, = ಮುಯೂರಕ No. 3.

ಮಯೂರಕ mayûraka. A peacock. 2, = ಮುಯೂರ No. 2. 3, *a common weed, Achyranthes aspera* Lin. 4, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಮಯೂರಕಂಠ mayûra-kaṇṭha. Blue vitriol (ಅವರಿ Mr. 144; = Sk. ಮುಯೂರಗ್ರೀವಕ).

ಮಯೂರಕೇತು mayûra-kêtu. N. of a king (J. 26, 73).

ಮಯೂರಗಮನ mayûra-gamana. Shaṇmukha.

ಮಯೂರಗಮನಪಿತ mayûragamana-pita. Śiva (Bp. 45, 44).

ಮಯೂರಶುಷ್ಠ mayûra-tuṭṭha. = ಮುಯ್ಲುತುಷ್ಠ. Blue vitriol (ತುತ್ಥಾಂಜನ, ಮುಯೂರಕ, etc. Nr.).

ಮಯೂರಧ್ವಜ mayûra-dhvaja. Kârttikêya, Shaṇmukha (ಗಾಂಗೇಯ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕೇಯ Nn. 44). 2, = ಮುಯೂರಕೇತು. (J. 25, 7. 59. 62).

ಮಯೂರಪದಿ mayûra-padi. N. of a plant (ಪದಿವಿ Mr. 117).

ಮಯೂರಶಿಖೆ mayûra-śikhĕ. = ಮುಯೂರ No. 2. (G.).

ಮಯೂರಸ್ವನ mayûra-svana. The cry of a peacock. See ಕೇಗು.

ಮಯೂರಿಕೆ mayûrikĕ. A peahen (Ŏpr. 8, 59).

ಮಯ್ದ mayda. = ಮಂಯಿದ, ಮಯ್ದನ, etc. (My.). See ಪಾಷ-, ಫಾಷ-.

ಮಯ್ದನ maydana. = ಮಯ್ದುನ, etc. (My.).

ಮಯ್ದುನ mayduna. = (ಮುದನ), ಮಂಯಿದ, ಮಂಯಿದುಕ, ಮಯ್ದು, ಮುಯ್ದುನ. A connection, friend, or husband (see ನಿಮ್ಮಿಲ-);—a sister's husband (Abh. P. 10, 168);—a husband's brother (My.);—a wife's brother (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ, ಶ್ಯಾಲಕ Nn. 124; J. 31, 65; My.); ಎಷ್ಟುವಿನ ಮುಯ್ದುನಂ ಪಡ್ದುನಳ್ಳ (Mr. 19);—a brother's son in his relation to a sister's son (J. 8, 49; 24, 52; Śâv. 5, 50; My.; see T., etc. s. ಮದನಪ; ಪಾಷ-, etc.; Mhr. ಮೇಹುಣಾ, a wife's brother; a sister's husband; *cf.* also ಮೈಹುನ).

ಮಯ್ದುನತನ maydunatana. The state of being a ಮುಯ್ದುನ. See ಫಾಷ-.

ಮಯ್ಮು maymu. = ಮುಯಮು, (ಮಯ್ಮೆ). Bewilderment, perplexity (see ಮುಬ್ಬು). ಮುಯ್ಮೆನ ಪದಪ್ಪಿನುವ ಫಾಷಂ (Ĉ. I, 82, o. r. ಮುಯಮು; T. ಮುಯಲ್, ಮೈಯಲ್, confusion of mind = ಮುಯಕ್ಕ).

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. (= ಮಯ್ಮ). Perplexed, downcast state (ಬೆಟ್ಟುಮುರಿ ಕೆ.).

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. = ಮೈಮೆ. (My.).

ಮಯ್ಲ mayla. = ಮುಯ್ಲು 1. Tbh. of ಮುಯೂರ. (T., M. ಮುಯಿಲ್, a peacock). — ಮುಯ್ಲುತುತ್ತ. = ಮುಯ್ಲುತುಷ್ಠ. (My.; Tk.; T., M. ಮುಯಿಲ್ತುತ್ತ, ಮುಯಿತ್ತುತ್ತ).

ಮಯ್ಲಾರ maylâra. N. of a Daitya or demon (Śâstrasâra in W. v. 1259). 2, N. of a place (in S. Mhr.) and of a liṅga there. ಕೋಲಾಸಾ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮಾಗೆ.—ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಾ ಇಬ್ಬಾದು ಹೋಯಿತು.—ಮುಕ್ಕಳ ಬಯ್ಕೆಯಿಸ್ಸ ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಇದ್ದ ತೂತು (ಯೋನಿ) ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See Bp. 23, 19; ರಣ-.—ಮಯ್ಲಾರದೇವರು. = ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. (My.).—ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. N. of a liṅga (My.).

ಮಯ್ಲಾರಿ maylâri. A follower of Maylâra; N. (My.). 2, the lord of Mâlaṛi (ಮಾಳಲಿಯ ಧಣ್ಯ Mr. 15; one MS. ಮಾಳಾಡ and ಮಯಿಲ್ಲಾರಿ).—ಮಯ್ಲಾರಿದೇವ. The ruler of the country Pallimba (ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇಶಾಧೀಶ Mr. 15; one MS. ಮಯಿಲಾರಿ).

ಮಯ್ಲಿ mayli. 1. = ಮಯ್ಲು 2, ಮಯ್ಲಿ, ಮೈಲಿ. (Impurity, dirt, dirtiness, Tu.). 2, pox (the small-, chicken-, vaccine-; S. Mhr.; see ಆಸೆ-, ಕಣಜಲೆ-, ಕರೀ-, ಮೋಳ-; Mhr., H. ಮೈಲಿ, dirt; cf. Sk. ಮಸಿ, ಮೇಚಕ).—ಮಯ್ಲಿ ಏಳು. Pox to rise or break out (B. 4, 220).—ಮಯ್ಲಿಗುಳ್ಳೆ. A pustule of the vaccine pox (B. 4, 221).—ಮಯ್ಲಿ ತೆಗಿಸು. To have (persons) vaccinated (used with dative, B. 4, 222).—ಮಯ್ಲಿ ತೆಗೆ. To vaccinate (B. 4, 220. 222).—ಮಯ್ಲಿ ಬೀಜ. Vaccina (B. 4, 222).—ಮಯ್ಲಿ ಹಾಲು. Vaccine matter (B. 4, 222).

ಮಯ್ಲಿ mayli. 2. = ಮಯ್ಲು 3. A "mile" (My.).

ಮಯ್ಲಿಗೆ mayligè. (= ಮಯ್ಲಿ 1, etc.), ಮೈಲಿಗೆ. Impurity, dirt, dirtiness; a dirty thing (Bp. 36, 47; My.);—a kind of eye-disease (Bp. 18, 66). ಮಸಿ ಉಟ್ಟಿರೂ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಯ್ಲು maylu. 1. = ಮಯ್ಲು. Tbh. of ಮಯೂರ.—ಮಯ್ಲು ಮುಚ್ಚ. = ಮಯೂರಪುಚ್ಛ. (My.; ತುಚ್ಛಾಂಜನ, ತಿಪಿಗ್ರೀವ, ವಿಷುಚ್ಛ, ಮಯೂರಪ Sl. 333).

ಮಯ್ಲು maylu. 2. = ಮಯ್ಲಿ 1. Impurity, dirt (My.). 2, dinginess, dark-huedness (see s. ಮಯ್ಲಿ, and ತುಪ್ಪು-, and cf. ಮುಯ್ಲು).

ಮಯ್ಲು maylu. 3. = ಮಯ್ಲಿ 2. A "mile" (My.; B. 5, 299).

ಮಯ್ಲುಹೋರ maylu-khôra. That hides dirt, as black colour (My.; Mhr.).

ಮಯ್ಲೆ maylè. = ಮಯ್ಲಿ 1, etc. Dirt, foulness; dirty (My.; Tḍ.; T. ಮಯಿಲೈ; M. ಮಯಿಲೆ; T., M., Tḍ. also: dark-hued, grey, black-spotted colour). See Prv. s. ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಮರ mara. 1. (Śmd. 47. 28). A tree; wood, timber (ವೃಕ್ಷ, ಅಂಘ್ರಿಪ, ಕ್ಷಿತಿರುಹ, ತಿಮಿರಿ, ಶಾಲಿ, ಶಾಲ, ವನಸ್ಪತಿ, ಅಗ, ವಿಟಪಿ, ಕುಟಿ, ಅಜ್ರಿ, ಕುಜ, ತರು, ಅನೋಕಹ, ದ್ರು, ವಿಷ್ಟರ, ಸಗ, ದ್ರುಮ, ಪಾದಪ Hlā.; ವೃಕ್ಷ, ಮುಂಜರುಹ, ಪಲಾಶಿ, ಅಗಮು, etc. Nr.; ಕುಜ, ಕುಜಾತ Nn. 20; ಕುಜ 26; ಪಾದಪ 28; ಕುಮುದ, ಧರಣಿಜ 29; ತದಿ Ct. I, 7; Cpr. 2, 71. 86; 5, 46. 51; My.; T., M.; Tḍ. ಮಾನು, ಮ್ರಾನು). ಮರನಿರ್ಮಾಣ; ಮರಸಂ ಕಡಿ (Śmd. 115). ಮರಸು (Nn. 26. 29). ಮರಸ್ಥೇ (Śmd. 115). ಮರಸಂ ಸಾರ್ದಂ (156). ಮರದ ಅರಿಯಣಮೊಳ್ ಉಣ್ಣಂ; ಮರ ದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕದಣಿಮುನೀಡಿದಂ (287. 288). ಮರಂಗಳ್ or ಮರಗಳ್ (126). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದವ್ (89. 113). ಮರಮಿ ಮೂಡಿದ ರೂಪ (ದೃಶ್ಯ Nn. 164). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರಕ್ ಅಮ್ಮೆ ಘಾಡಮುಳ್ಕಂ (Mr. 150). ಬಂಚೆಮರನು (ಅವಕೇಶಿ); ದೇವರ ಮರಂಗಳು (ಮಂದಾರ, ಪಾರಿಜಾತಕ, ಹರಿಚನ್ದನ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಸನ್ತಾನ); ಹೊಣಾಗಿ ಕಾಯಿಪ ಮರನಂ ವಾನಸ್ಪತ್ಯ ಎನ್ಬುದು, ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯಿಪ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎನ್ಬುದು; ಮರದ ಮುದಿ (ಪ್ರಾಗ್ರ, ತಿಪರ, ತಿಪಸ್); ಮರದ ಕೊಮ್ಮು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಟಪ); ಮರದ ಉಚ್ಚ (ಅರೋಹ, ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ); ಮರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ); ಗುಚ್ಚ ಗೊಪ್ಪಿನ ಮರ (ಕ್ಷುದ); ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರನಂ ಫಲಿನ ಎನ್ಬುದು; ಮರದ ಪಣೆ (ಪ್ರಕಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮರದ ಪಣೆಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎನ್ಬುದು; ಮರದ ಹೋದಿಲು (ನಿಮ್ಮುಟಿ, ಕೋಟರ); ಮರದ ಹೊಪ ಸೊಪ್ಪ (ಪತ್ರ, etc.); ಮರದ ಕೆಚ್ಚು (ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ); ಮರದ ಗೆಚ್ಚೆ (ಕರಪಾಲಿ, ಕಪ್ಪ); ಮರದ ಬೀದಿಲು (ಜಟಿ, ವಿಧಿ); ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ); ಮರಕ್ಕೆ ಸೀರೆಪ್ಪಿದ ಹರಿಕಣಿ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಮುಚಲು (ಉತ್ಕೋಟ್ಟನ, ಅವರೋಪ); ಮರದ ಕೊಸರು (ಪ್ರವಾಲ, etc.); ಮರದ ತಳಿರು (ಪಲ್ಲವ, etc.); ಮರದ ಗೊಂಚಲು (ಪಲ್ಲರಿ, ಮುಂಜರಿ); ಮರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, etc. Hlā.). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನೆಪ್ಪಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಬೆಗ್ಗಿಮ್ಮು (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಖೆ); ಮರದ ತುದಿ (ಅಗ್ರ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿಂದ್ದ ಕೊಮ್ಮುವರ್ಯನ್ತಮುರ್ವ ನಮುವಣ ದಿಮ್ಮು (ಪ್ರಕಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಬಂಚೆಯಿಲ್ಲದ ಮರ (ಅವಕ್ಷ್ಯ, ಫಲೇಗ್ರಹಿ); ಬಂಚೆಮರ (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ); ಬೋಚೆಯು ಹೊಣ್ಮಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರ (ಗೋಪಾಸಿ); ಅಪ್ಪಡಾಸೊಪ್ಪು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರಸನಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅರೆಯ ಮರಸು ಉಚ್ಚನ ಎನಿಸುಗು; ಯಾಗಾಗ್ನಿ ಹೊಸೆದ ಮರ (ಅರಣಿ Nr.). ಮರದ ಜೆಡೆ (ವೀಡಿ Śm. 24). ಮರದ ಸಾರಂ (ಕೆಚ್ಚು 87); ತಿರೆಯನೆತ್ತುವ ಮರಂ (ತಮುಮ್ಬು 101). ಮರದ ಹಣ್ಣು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿಕ್ಕಿ.—ಮರ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಮನುಷ್ಯ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮರಣ.—ಬೀಜ ಸನ್ನವಾದರೆ ಮರ ಸನ್ನವೋ?—ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾದೀತೋದುರ್ಬುದ್ಧಿ?—ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಮರವೇಱಿ, ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೆ (Prvs.). See further Bh. 1, 10, 33; Rśv. 9, 11; J. 3, 36; 28, 45; Sl. 84. 85. 112. 119-123. 238. 241. 276. 344. 345. 367. 415.—ಮರಅವರೆ ಪೊದ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (Z.; My.).—ಮರಅಳಿಲ. The brilliant flying squirrel, Pteromys nitidus (Bḍ.). 2, the white-bellied flying squirrel, Pteromys albiventer (Bḍ.).—ಮರಕಂಚಾಳ. An ornamental tree, Bauhinia variegata Lin. (Z.).—ಮರ ಕಟ್ಟು. To tie pots to a palm tree: to draw toddy (My.).—ಮರಕಬ್ಬು. A fragrant grass, Andropogon muricatus (ವೀರಣ, ವೀರತರ also! Sl. 164). 2, a good, but hard kind of sugar-cane (My.).—ಮರಕಾಲ್. A corn measure, a Marcal or Mercall (T., M.; R.).—ಮರಕಾಲು. = ಮರಗಾಲು. A stilt (My.; Tḍ. ಮರಿ ಗಾಲು). 2, a wooden foot or leg. ಮರಕಾಲು. -ಆ 3. A man with a wooden foot or leg. ಬರೆ ನೆಯ್ದು ಮರಕಾಲು ಬಚ್ಚಿ ನೆಯ್ದಾನೆಲ್ಲಿ? (Prv.).—ಮರಕುಟಿಗ. = ಮರಕುಟಿಕಪಕ್ಷಿ. (My.).—ಮರಕುಟಿಕಪಕ್ಷಿ. -ಕುಟಿ-ಪಕ್ಷಿ. The wood-pecker (ಪತಪತ್ರಿ, ಪಾರಾವತಭಕ್ಷಿ Nr.; see ಕುಟಾಚಿ).—ಮರಕುಟಿಗ. = ಮರಕುಟಿಗ. (My.).—ಮರಕುಟಿಗ. (Śmd. 237). A man who deals in wood. 2, the wood-pecker (Bh. 1, 20, 53; Śiv. 3, 33).—ಮರಕುಟ್ಟಿ. = ಮರಕುಟಿಗ. (My.).—ಮರಕುಟ್ಟು. Wood-powder, wood pulverized by the wood-worm (My. occasionally).—ಮರಕುಟಿಕಪಕ್ಷಿ. -ಕುಟಿ-ಪಕ್ಷಿ. (ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಕುರಿತ also! Hlā.).—ಮರಕೆಲಸ. Timber-work, carpentry (My.; Sl. 399).—ಮರಕೆಸ. A kind of kêsa (My.).—ಮರಕೊಕ್ಕಿ ಮರಕುಟಿ. -ಕೋಕಿ-ಆಟಿ. = ಸಿಪಮರಂಗನ ಆಟಿ. (My.).—ಮರಗಚಪ. -ಕಚಪ. The wood-pecker (Bḍ.; Pr.). 2, the Almorah wood-pecker, Picus moluccensis (Bḍ.). 3, the brown wood-pecker, Picus moluccensis (Bḍ.).—ಮರಗಣಿಗಲು. -ಕಣಿಗಲು. = ದೇವರಗಣಿಗಲು. (My.).—ಮರಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. A good, but hard kind of sugar-cane (My.).—ಮರಗಾಣ. A wooden oil-mill (My.).—ಮರಗಾಲು. -ಕಾಲು. A wooden stilt used by children, tumblers, etc. (My.). ಮರಗಾಲು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆ, to walk on stilts (My.).—ಮರಗಾಳಿ. The sound of wind when murmuring in trees (ಗಾಳಿಯು ಬೆಂ.).—ಮರಗಿಣಿ. A

parrot that frequents trees and cannot talk (My.). ಮರ ಸಿಗದೇ ಕೂಡ ಹೋಗಿ, ಆರುಗಣೆ ಕೆಟ್ಟಿತು (Prv.). — ಮರಗುಟ್ಟಿಗ. -ಕುಟ್ಟಿಗ. = ಮರಕುಟಿಕ. (My. occasionally). — ಮರಗುಬ್ಬಿ. The black-throated wheat ear, Saxicola deserta (Bḍ.). — ಮರ ಗೂಡು. A wooden cage or trap (Bh. 1, 8, 53). — ಮರಗೂ ಡಿ. -ಕೊಡಿ. The wood-eater: fire, Agni (ಅಮರ Kk. 21; ಆ ಸಿಸಿ, ಇಂಗಳ, etc., ಆಸಲು Śm. 11). — ಮರಗೂಡಿಮಗ. Kârttikéya (ಗುಹ Kk. 6). — ಮರಗೆಲಸ. = ಮರಕೆಲಸ. (My.). — ಮರಗೊಂಡೆ. -ಕೊಂಡೆ. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53). — ಮರಗೊಡ್ಡು. -ಕೊಡ್ಡು. A branch of a tree (ಕೊಂಬು, ಕೆಮಱ Śm. 24; Śśv. 3, 57). — ಮರಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A log of wood (My.). — ಮರಚಣಿ. -ಆಣಿ. A mushroom that grows on decaying trees (My.). — ಮರಚರಸಿಲ. -ಆರಸಿಲ. = ಮರಚಂಸಿಲ. (My.). — ಮರಚಂಸಿಲ. -ಆಂಸಿಲ. A species of Curcuma, Curcuma xanthorrhiza Roxb. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾರೆಕ ಮಳ, ಹರಿದ್ರೆ, ದಾರು, ಮಞ್ಚಳ್ಳಿ, ದಾರುಹರಿದ್ರೆ, ಮಞ್ಚಾಸಿ Nr.; ಮಞ್ಚಳ್ಳಿ Mr. 130; My.; see Sl. 146). 2, a diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.). — ಮರಜಾಗು. -ಜಾಗು. (Mutual) touch or rubbing together of trees (Râm. 4, 7, 10). — ಮರಧಾವರೆ. -ಜಾವರೆ. The tree Pterospermum acerifolium Wild. (ಕೊಳಗು, ಬೆಟ್ಟ ದಾವರೆ Kk. 19; Śm. 25; see ದೃಕ್ಪತ್ರಲ). — ಮರತಿಗುಮ. -ತಿಗುಮ. The bark of a tree (J. 28, 44). — ಮರತುದಿ. -ತುದಿ. The top of a tree (Śśv. 2, 87). — ಮರದಮುಗಲ್. -ತುಮುಗಲ್. A thicket, or grove, of trees (Rśv. 6, after 24). — ಮರದಾಗು. = ಮರದಮು. (Bh. 8, 25, 7). — ಮರದಚ್ಚಿಡಿ. A carpenter's work-board (Sl. 399). — ಮರದಿಬ್ಬ. The Bondar, Paradoxurus bondar (Bḍ.; My.). — ಮರದುಚ್ಚೆ. Boughs of palm-trees (J. 22, 26). — ಮರದುಬಿಲಿಗ. A climbing shrub or tree, Urostigma volubile Datz. (Z.). — ಮರದುಬ್ಬಿಗದ. = ಮರದುಬಿಲಿಗ. (My.). — ಮರದುಮ್ಮು. Things of wood belonging to a house, as utensils, beams, pillars, etc. (Bhaktisâra v. 85; My.). — ಮರದೊಗ ಸು. A West-Indian tree, the Pimento tree, Pimenta acris Wight. (St. & Pl.). — ಮರದೊಡಕಿಗ. A thorny tree, Capparis grandis L. f. (Z.). — ಮರದೊಮ. -ದೊಮ. = ಮರಧಾ ಗು. To become like a log of wood: to grow paralyzed, to be perplexed, etc. (Abh. P. 7, after 32; 14, 136; 16, 27; Bp. 11, 3; 14, 18; 45, 42; 51, 43; 66, 40). — ಮರಧ ಣಿ. -ಮಣೆ. A wooden stool. ಮರಧಣಿಗಂ ಬೀಣಿಗಮ್ ಅನ್ನ ರದೂಳ್ದು (Śmd. 81). — ಮರಧಾಯ್. -ಜಾಯ್. To pass, or jump, over a tree. ಮರಧಂ ಜಾಯ್ದಂ or ಮರಧಾಯ್ದಂ (Śmd. 195). — ಮರಧಾಯಿ. -ಜಾಯಿ. = ಮರಧಾಯ್. ಮರಧಾಯಿದು ಬಿಡಲಿಪ್ಪದು (ಪುಳಿಲ್ ಕೆ.). — ಮರಧಾವು. -ಜಾವು. A snake that lives on trees (Rśv. 5, 78; Śśv. 3, 34). — ಮರಪರಳು. = ಮರ ಅವ್ಯವಲಂಬ. (St. & Pl.; My.). — ಮರಪದುಳೆ. = ಮರಪದುಳೆ, q. v. N. of a vegetable, wild colo, Justicia madurensis (My.). — ಮರಪದುಳೆ. N. of a plant (ಪುಳರ್ಕಳೆ Mr. 116, two MSS. ಮರಪದುಳೆ). ದೇವ್ಲ, ಆದೋಳಿ, ಚಿತ್ರಪಣ್ಣಿಲೆ, ಪಣ್ಣಲ, ಕೈಮಿಳ್ಳೆ, ವಿಷಂಗ ಎಸ್ಟೊಡೆ ವಿಳಂಗ; ಮರಪದುಳೆ ಎಸ್ಟಿ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). — ಮರಪಾಸ್ತಿ. A coarse kind of fodder-grass, Antistiria cymbaria Roxb. (Z.). See ಬಂಗಪ್ಪ. — ಮರಪುಣಿಸೆ. The hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers. (ವಿನ್ತಿಡೀಳ, ಮುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಾಮ್ಲ, ಮುಳಿಹಣ್ಣು Sl. 310).

ಮರ mara. 2. (= ಮುರ 1). — ಮರಬಿಡಿಯು. A crack in the heel (ಹೆಳ Mr. 385; one MS., against prâsa, ಮುಪ-; another MS. ಮುಪಡಿಯು).

ಮರ mara. 3. (= ಮುರಪಿ). — ಮರಪಾಪಸ. -ಪಾಪಸ. An intoxicated, mad man (Abh. P. 5, 55; 9, 153). — ಮರ ಹೊಸ್ದು. To become mad or greatly excited (Bp. 44, 3).

ಮರ mara. Death, dying;—killing. See ಅಪಿ-.

ಮರಕತ marakata. *An emerald* (ನಪ್ಪೆ Hlâ.; ಪಸುಪಣಿ, ಜಾಗ ಮರಲ್ Kk. 48; Śm. 68).

ಮರಗ maraga. = ಮರುಗ, etc. A strong smelling potherb, Mint, Mentha sativa Willd. (Z.; My.; Mhr. ಮರವಾ, sweet marjoram).

ಮರಗಿ maragi. = ಮರಪಿ. (ಅದಗಾಇ Mr. 213).

ಮರಗು maragu. = ಮರುಗ, etc. ಮರಗಿನ ಕೊಪ್ಪಲ (ಸುಗ್ಗಿ ರೆ.).

ಮರಗೆ maragé. = ಮರಗಿ, ಮರಪಿ. A wooden basin; a sort of bucket (My.). ಜಾವಯೊಳಗಣ ನೀರ ಹಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಳಕಾತ್ರ, ಸೇಡಪ Nr.).

ಮರಡಿ maraḍi. = ಪೊರಡಿ 2, etc. (My.).

ಮರಣ maraṇa. *Dying, death* (ನಾಪ Nn. 137). See ಪಮು, ಪೋಸ್ದು, ಬಮು, ಮುಡಿ, ಹೋಸ್ದು. ಪುಟ್ಟಗೋಸಿಗಿನ್ನ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರ ಣಚ್ಚಿನ್ನ ಪಿಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಮರ 1, ಮಾಪ 2, ಯಾರ್, ವರ್. 2, at the end of a compound: dead, killed (Ćpr. 10, after 105). — ಮರಣಗಾಲು. = ಮರಣಕಾಲು. (My.). See Prv. s. ಮದ್ದು. — ಮರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To die (Bp. 32, 42). — ಮರಣ ಪಡಿಸು. To kill (My.). ಮರಣ ಪಡಿಸುವವ (ಪಾಪ, ಕೊಲ್ಲುವವ G.). — ಮರಣ ಪಡು. To die (My.). — ಮ ರಣಕಾಗು. -ಆಗು. To die (Bp. 32, 20; 34, 26. 36; 50, 58). ಆವಸು ಮರಣವಾವಸು (My.). — ಮರಣ ಹೊಸ್ದು. To die (My.; B. 4, 7. 186; 5, 73. 162).

ಮರಣಕಂಪ maraṇa-kampa. Tremor of the body at the time of death (My., also ಮರಣಳಮ್ಮಸ).

ಮರಣಕರಣ maraṇa-karaṇa. Killing. See ಮಡಿಸು.

ಮರಣಕಾಲ maraṇa-kâla. The time of death (My.).

ಮರಣವೇದನೆ maraṇa-vêdanĕ. The agony of death (My.).

ಮರಣಶಾಸನ maraṇa-śâsana. A last will, a testament (My.).

ಮರಣಸಂಕಟ maraṇa-saṅkaṭa. = ಮರಣವೇದನೆ. (My.).

ಮರಣಾನ್ತ maraṇa-anta. Ending in death, having death for the end or termination (Sk.); death as the end of all (J. 11, 39).

ಮರಣಾವಸ್ಥ maraṇa-âvasthe. = ಮರಣವೇದನೆ. (Ćpr. 2, after 24).

ಮರನ್ದ marande. = ಮಕರನ್ದ. The juice or nectar of flowers, honey. (Śśv. 3, 16).

ಮರನ್ದರಸ marande-rasa. = ಮರನ್ದ. (Śśv. 2, 39).

ಮರನ್ದೈಕಸ marande-ékas. A flower. (R.).

ಮರಲ್ maral. 1. = (ಮುಸುಱ್), ಮರಳ್ 1, ಮರಳು 1, ಮಳ 51. The face to be turned or averted; to turn back or backwards, to turn; to retreat; to return; to happen or occur again, or to do again (ಪರಾಙ್ಮುಖ Śmd. Dh.; Tś. ಮುರಲು, ಮುಱಲು, ಮುಳಗು, ಮುಳ್ಳು; T. ಮುಡಗು). P. p. ಮುರ್ದು (Ćpr. 2, 20; 7, 70; 8, 103; 9, 88; Śśv. 4, 9). ಮುರ್ಳ (Śśv. 4, 12). ಮುರ್ದು is used also in the sense of *"again"*.

ಮರಲ್ maral. 2. = ಮಣಲ್, ಮರಳ್ 2, ಮರಳು 4, ಮುರ 2, ಮಲಲ್ (Śmd. 42), ಮಳಲ್. Sand, gravel (ಪಜ್ಜಲ್, ಮು ಣಲ್, ಮುಲರ್, ಸಿಳತ Śm. 36).

ಮರಲ್ maral. 3. = ಮಂದರ 3. A flower (ಪದ್ಮ ಶೆmd. Dh.; Ṭpr. 6, 72; Abh. P. 8, 14). See ಕಣ್-.

ಮರಲು maralu. (ಧಾಲು, ಕೃಷಿಪ Sl. 303).

ಮರಲ್ಚು maralċu. = ಮರಳಿಸು 1, ಮರಳ್ಚು. To turn or avert the face; to turn; to cause to retreat; to return, etc. (ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ ಶೆmd. Dh.; Riv. 6, 9; 11, 80).

ಮರವಳಿ mara-vaḷi. The produce of trees (fruit, bark and leaves, My.). — ಮರವಳಿಗುತ್ತಿಗೆ. Renting the produce of (government) trees (My.).

ಮರವೆ maravĕ. = (ಮರ 3), ಮರು, ಮರುವು. Intoxication, madness, fury; bewilderment, paralysis, torpor, etc. (ಮತ್ತತ್ವ Ṭt. I, 105; II, 9; ಮೊಮ್ಮಿಸಿತು ಶೆ.; ಮೊಮ್ಮಿಸಿದುದು Bhn. 48; Bh. 4, 3, 12; Rām. 6, 14, 22; J. 10, 21; 14, 7. 17). — ಮರವೆಗೊಳಿಸು. -ಮೊಳಿಸು. To deprive of sensibility (J. 21, 2). — ಮರವೆಮೊದಪ್ಪ. -ಔಷಧ. A drug to produce madness, etc. (ಕಸುರ್ಮಂ Ṭt. II, 108).

ಮರಸಣಿ marasaṇi. = ಮರಸಣಿಕೆ. A species of kĕsu or Arum (ಮಜುಗ Mr. 149; My.).

ಮರಸಣಿಗೆ marasaṇigĕ. = ಮರಸಣಿ. (My.).

ಮರಸು marasu. To become furious, to begin to rage (Ṭpr. 6, 34).

ಮರಸುತ್ತು marasuttu. = ಮುರುಸುತ್ತು, ಮುಲಸೂತ್ರ. A screw (My.; Mhr. ಮಳಸೂತ್ರ).

ಮರಹಮ್ಮತ್ marahammat. = ಮುರಾಮತ್, q. v. (My.; Br.).

ಮರಳ್ maraḷ. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. P. p. ಮರಳ್ದು (Ṭpr. 6, 79; 7, 49; Bp. 60, 25). ಮರಳ್ವ (Śāv. 4, 74). See J. 2, 47; 5, 42; 31, 4; ಪೋದೆ-, ಬಗೆ-. — ಮರಳಿಸು. ಮರಳೆ ಇಸು. To shoot arrows so that (an opponent) retreats (Ṭpr. 5, 109). — ಮರಳೊತ್ತು. ಮರಳಿ ಒತ್ತು. To push backward (Ṭpr. 6, 29).

ಮರಳ್ maraḷ. 2. = ಮರಲ್ 2, of which it is a vulgar form (Śmd. 41).

ಮರಳಿ maraḷi. = ಮರುಳಿ, ಮಳ್ಳಿ. A person (male or female) who in reality is clever, but simulates stupidity (My.). ಮರಳಿ, ಮುಂಜೆಳ್ಳಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಲು? ಅಷ್ಟರೆ ಮೂರು ದುಷ್ಟೊಸ್ಟು ಅಷ್ಟಳು (Prv.).

ಮರಳಿದು maraḷidu. = ಮರಳ್ದು of ಮರಳ್ 1. (Bh. 2, 4, 12).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 1. To cause to turn; to cause to return;—to return; to requite. ದಗೆಯು ಮರಳಿಸುವುದು (ಕೈರವಿಣಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ಕೈರವಿಣಿಯಾರ್ಜನ Nr.).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 2. To cause to bubble up or boil fiercely (My.).

ಮರಳು maraḷu. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. To turn, to turn back (v. l.), etc. P. p. ಮರಳಿ. ಮರಳಿಪುದು (ದೃತ, ದೃತ್ಪ, ದ್ಯಾದೃತ್ಪ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿದ (ಪ್ರಸನ್ನರಾಘ Nn. 167). ಮರಳಿ ಬಣ್ಣಳು ಕುಸ್ತಿ (Bh. 1, 10, 26). ಪಥವೀಕ್ಷಿಗಳ ಮಳಯುತ ಹೋಳ್ದು, ಮರಳಿಪುದಿಲ್ಲಿ ವಿರಹಿಗಳು (1, 5, 10). See Bp. 9, 8; 20, 22; 24, 65; 39, 18; 40, 6; 42, 30; 45 sum.; 52 sum.; Bh. 1, 8, 13; 2, 4, 9; Riv. 6, after 11; J. 3, 40; 5, 59; 17, 10. The P. p. often conveys the meaning of *"again"*, *"back"*, *e. g.* ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ದನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವೆ (ಪ್ರತಿಪಾಸ Sl. 325). — ಮರಳಿ ಮರಳಿ. Again and again (Bp. 4, 47). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕಾಣದ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಮೃತ Nr.). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಪುಟ್ಟುಪ (ಪ್ರಸನ್ನರಾಘ Nn. 114). ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುಪ್ಪಾದಪುಗಳಿದ್ದ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನುಡಿಯುವುದ್ ಪಡುವದು (ಆಮ್ರೇಡಿತ, ದ್ವಿರುಕ್ತ Sl. 56). — ಮರಳೆ. Again (Bh. 3, 13, 34).

ಮರಳು maraḷu. 2. To bubble up, to boil fiercely (as water, My.; Tĕ. ಮುರಗು, ಮುರುಗು, ಮುಱಗು, ಮುಱುಗು, ಮುಸಲು, ಮುಸಲುು).

ಮರಳು maraḷu. 3. = ಮರುಳ್ 2, etc. (My.; *cf.* ಮುದಮು). ಹೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮರಳು (Prv.).

ಮರಳು maraḷu. 4. = ಮರಲ್ 2, etc. (My.).

ಮರಳ್ಚು maraḷċu. = ಮರಳ್ಚು, etc. (Ṭpr. 4, 78; Abh. P. 8, 35; Grj. 3, 102; Riv. 13, 84).

ಮರಾಟ marāṭa. Tbh. of ಮುಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, Mahratta; a Mahratta man (My.). ಮರಾಟರ ಪತ್ತರ ಯೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮರಾಟಿ marāṭi. Belonging to Mahratta; a Mahratta person (My.). — ಮರಾಟಿಯನ. -ಆನ. A Mahratta man (My.). — ಮರಾಟಿಯರಳು. -ಆರಳು. A Mahratta woman (My.).

ಮರಾಮತ್ marāmat. = ಮುರಹಮ್ಮತ್. Repairs, as of roads, houses, tanks, etc. (My.; Mhr., H.).

ಮರಾಳ marāḷa. ಮರಾಳ. Soft, mild, bland, tender. 2, a flamingo; a goose (ಹಂಸ Nn. 8. 9. 17; ಸಾರಸ 56; ಸಾರಸ Mr. 521). 3, a horse. 4, lampblack, used as collyrium. 5, a cloud. 6, a villain, a rogue.

ಮರಾಳಕ marāḷaka. = ಮರಾಳ No. 2. (Bp. 50, 11).

ಮರಾಳಧ್ವಜ marāḷa-dhvaja. N. of a king (J. 11, 26. 28; 12, 1. 5. 20).

ಮರಾಳಪದಿ marāḷa-padi. The plant Cissus pedata Lam. (ಕ್ರಿವಪ, etc. Mr. 141).

ಮರಾಳಯಾನೆ marāḷa-yānĕ. A woman with the gait of a flamingo (Ṭpr. 7, 118).

ಮರಾಳಿ marāḷi. A female hamsa. (A.).

ಮರಾಳಿಕೆ marāḷikĕ. = ಮರಾಳಿ. (Śmd. 153. 283).

ಮರಾಳ marāḷa. = ಮುಳಾರ. A strap or girth of horses (ಕುದುರೆಯ ಪಟ್ಟಿ Śmd. II; Śm. 42, o. r. ಮುಳಾರ).

ಮರಿಗೆ marigĕ. = ಮರಕೆ, etc. (My.; Sl. 241; Tĕ. ಮುರಿಗೆ, ಮಱಿಗೆ; see ಕಳ್ಳು-). ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಲ್ಲು ಪೆತ್ತರೆ ಮೂರಮ್ಮು ಮುರಿಗೆ ಪೆತ್ತಳು (Prv.).

ಮರಿಚ maricа. = ಮೆಣಸು, ಮೆಳಸು. *Black pepper.*

ಮರಿಯಾದೆ mariyādĕ. Tbh. of ಮುರ್ಯಾದೆ (Mr. 529; Bp. 18, 10. 50; 24, 80; 28, 35; 53, 75; 58, 30; My.). See Prv. s. ಮಾನ 2.

ಮರಿಯಿಸು mariyisu. (fr. ಮರಿ). To kill (Ṭpr. 5, 133).

ಮರೀಚ marīca. *Black pepper.*

ಮರೀಚಕ marīcaka. = ಮರೀಚ. (ಉಣಿಸ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಮರೀಚಿ marīci. *A ray of light* (see Nn. s. ವಿಪ್ರ); light. 2, mirage. 3, *N. of a prajāpati.* 4, *one of the seven ṛishis and father of Kaśyapa* (see ಮುಮ್ಮುಮು).

ಮರೀಚಿಕೆ marīcika. = ಮರೀಚಿ, in ಮರೀಚಿಕೆಜಲ (Bp. 42, 2).

ಮರೀಚಿಕಾಜಲ marīcikā-jala. Mirage (ಬಯಲ್ದೊಡಿ, ಬಿಸಿಲ್ಗು ಮರೆ Kk. 115).

ಮರೀಚಿಕೆ marīcikĕ. ಮರೀಚಿಕಾ. *Mirage.* — ಮರೀಚಿಕೆಯು ಇಲ್ಲ. (ಬಯಲ್ದೊಡಿ, ಬಿಸಿಲ್ಗು ಮರೆ Kk. 12).

ಮರೀಚಿಜಲ marīchi-jala. Mirage (ಜಿಸಳ್ಳುಮರೆ Šm. 15).

ಮರು maru. = ಮರವೆ, etc. See ಮರುಳುಳಿ.

ಮರು maru. 1. *A sandy desert, any arid region or soil destitute of water* (ನೀರು ನಿಲಿಲ್ಲದ ಡಾವು Nr.). 2, a mountain, a rock (*cf.* ಮರುಪ, etc.). 3, N. of a country (Marwar, Bp. 6, 18).

ಮರು maru. 2. = ಮರುವಕ. (ಮರುವಕ, ಫಣಿಜ್ಜಕ, ಕಪ್ಪಾದ ತುಲಸಿ Mr. 129).

ಮರುಳು maru-kuḷi. Bewilderment, etc. (ಮರುಳ್ವುದು Kṣ.).

ಮರುಗ maruga. = ಮರುವ, etc. Tbh. of ಮರುವಕ (Šmd. 375; Grj. 7, 52; My.; Sl. 141; ಸುರಭಿ Nn. 30, Mr. 509; see s. ಲಭು). See ಜಿಳೀ-.

ಮರುಗು marugu. = ಮಂಜಿ 2. (St. & Pl.).

ಮರುಜ maru-ja. A kind of perfume (= ಸವಿ). 2, a tree akin to the Mimosa catechu (see ಖದಿರ). — ಮರುಜಪಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of maruja (Šāv. 3, 30).

ಮರುಜೆ maru-jĕ. A particular species of plant. — ಮರು ಜೇವಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of marujĕ (RAm. 6, 40, 5).

ಮರುತ marut. = ಮರುತ್ತು. *Wind.* 2, *the god of the wind, regent of the north-west quarter* and father of Hanumat. 3, *any god or deity.* 4, N. of a metrical foot (Čh.). 5, N. of the gods of the winds and storms.

ಮರುತ maruta. (Šmd. 106). Wind (ತಾರ, ಬಾಯು Nn. 40; ಅನಿಲ, ಬಾಯು 72). 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ 72). 3, = ಮರುತ್ No. 2 (ಶಿಖಾಫಣಿ Mr. 57). 4, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 72). 5, N. of a country (ಜಾನಪ್ಪ, ದೇಶಭೇದ 72). 6, a bow (ಧನು, ಬಿಲ್ಲು 72). 7, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 364). 8, N. of a king (J. 2, 32; 5, 20, etc.).

ಮರುತಬಂಧಿ maruta-bandhi. A disease of the spleen (ಗುಲ್ಮ Mr. 387).

ಮರುತಾಶನ maruta-śāna. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿ marut-taraṅgiṇi. The celestial Ganges (Šmd. 260 Mḍb.).

ಮರುತ್ತು marutu. Tbh. of ಮರುತ್. (Čh. v. 121).

ಮರುತ್ತ್ರಯ marut-traya. Three mountains (or mĕrus, Čpr. 1, 69).

ಮರುತ್ವತ marut-vat. Attended by the maruts: *Indra.*

ಮರುದಾಪ್ತ marut-āpta. Fire, Agni (Bp. 21, 1).

ಮರುದಿಷ್ಟ marut-iṣhṭa. Fire. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮರುದ್ದಿಶೆ marut-diśĕ. The north-west quarter (Šāv. 1, 62).

ಮರುದ್ವರ್ತ್ಮ marut-vartma. The path of the winds: *the atmosphere.*

ಮರುನ್ನಿಕರ marut-nikara. A multitude of deities (Bp. 2, 20).

ಮರುನ್ನಿಷೇವಣ marut-niṣhēvaṇa. Living in, enjoying or eating wind (adj., Šāv. 4, 85).

ಮರುಮಾಲೆ marut-mālĕ. *A sort of grass, Trigonella corniculata* Lin.

ಮರುಭೂಮಿ maru-bhūmi. = ಮರು No. 1. (My.).

ಮರುವ maruva. = ಮರುಗ, ಮರುಗು, ಮರು 2, ಮರುಗ (Šmd. 375; Sl. 141), ಮರುವಕ. A kind of Ocimum (Sk.); sweet marjoram (Čpr. 1, after 101). 2, a valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz. (St. & Pl.).

ಮರುವಕ maruvaka. = ಮರುಗ (Šmd. 375), ಮರುವ, etc. A kind of Ocimum. 2, *sweet marjoram or a similar plant* (= ಜಿಮ್ಮಿರ). 3, *the tree Vanguería spinosa* Roxb.

ಮರುವು maruvu. = ಮರವೆ. (ಮುತ್ತತ Kk. 31; Šm. 76).

ಮರುಸುತ್ತು maruśuttu. = ಮರಸುತ್ತು, etc. (My.).

ಮರುಳ್ maruḷ. 1. To be bewildered, etc. ಮರುಳ್ವುದು (ಮರುಳುಳಿ Kṣ.; T. ಮರುಳು, ಮರುಯಂಗು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. = ಮರುಳು 3, ಮರುಳು, ಮಳ್ಳಿ, ಮಳ್ಳು 1. Bewilderment, confusion, madness, foolishness, stupidity; fury, extacy, frenzy, the state of being possessed (ಪೇಂಕುಳಿ Kk. 65; M.; M. ಮಯಲ್, ಮಯಿಲ್, infatuation, charm of love; Tē. ಮರುಲು, love, desire, lust = ಮೋಹ, ಕಾಮ). 2, a mad, or foolish, person;—an evil spirit, a demon, an imp (ಪಿಜ್ಜಿಸಿ Šmd. II; Kk. 91; Šm. 53; ಭೂತ Nn. 78; M.). ಮರುಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಮುಪ್ಪಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಪೇಳುಳಿಗೊ ನ್ದೆದ್ದ ಸಾಯ (ಯೋಗಿತ, ಆಲಳ Nr.). ನೀರ ಮೇಟ್ಟುಳಿ ಕಿಚ್ಚ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಡೆ ಕೊಡೆ ದು ಮರುಳ್ ಇರುಳ್ ತಿಪ್ಪುದೆಂಬೊಳ್ (Šmd. 27). See Šmd. 272; Čpr. 1, 62; 5, 31; 7, 44; Abh. P. 13, after 54; 13, 66; Bp. 2, 18. 23; 10, 3; 18, 12; 35, 32; 57, 62; J. 2, 23. 44; 8, 33; 22, 24; ಪುಲ್-; ದೆ-. — ಮರುಳ ಜೆಡೆ. N. of a plant (ಗೋಧೋಮಿ, ಭೂತಕೇಶ Nr.). — ಮರುಳಾಗು. -ಆಗು. To grow bewildered, confused, mad, etc. See Grj. 4, 62; Bp. 40, 6; 45, 33; J. 2, 57. — ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಇರುಳು ಜಗಳಾಡು ವವರು ಯಾರಮ್ಮ?—ಜಜ್ಜಿ ಮೂತಿಗೆ ಮರುಳಾವರೆ ಜಾತಿ ತಪ್ಪೀತೆ?—ಮುಗ ಓದಿ ಓದಿ, ಮರುಳಾದ (Prvs.). — ಮರುಳಾಟ. -ಆಟ. Bewildered, mad, foolish behaviour; confusion, etc. (J. 19, 26; 24, 4; My.). — ಮರುಳಾಟನುಡಿ. A confused speech. ಮರುಳಾಟನುಡಿಯಿಂ ಆಟ್ಟುಳಿ (ನಿರಸ್ತ Mr. 85). — ಮರುಳಾರ್. -ಆರ್. N. (Rāv. 1, 17). — ಮರುಳ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳು ಗೊಳ್. To grow bewildered, etc.; to fall into phrenzy (on account of a person, Grj. 3, after 98). — ಮರುಳ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to grow bewildered, etc. (ದೇಗ್ಗಾದು Kk. 72; Šm. 51; Mr. 2; Grj. 2, after 106; Rāv. 5, after 19). — ಮರುಳ್ಜೆಮ್ಮಿ. -ಜೆಮ್ಮಿ. A mad black bee (Šmd. 143). — ಮರುಳ್ಪದೆ. -ಪದೆ. = ಮರುಳಾಗು. (Abh. P. 13, 65).

ಮರುಳ maruḷa. A bewildered, mad, foolish man (My.). 2, a badly disposed man (ದುಷ್ಟ Bhn. 46). ತನ್ನ ನೆರಳು ತಾ ಕಣ್ಣು ನೆರಳುವರ ಮರುಳನ್ನುವೆ?—ಮರುಳಗೆ ಇರುಳೆಲ್ಲ, ಪಿತ್ತದವಗೆ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 4, 18; Bp. 13, 13; 15, 4; 57, 18; 60, 42; R. 4, 180; ಅರೆ-; Prv. s. ತಲೆ.

ಮರುಳಿ maruḷi. = ಮರಳಿ, etc. (My.).

ಮರುಳು maruḷu. = ಮರುಳ್ 2, etc. (Bp. 20, 21; 51, 53; 56, 46; 58, 44; Bh. 1, 10, 22; My.). ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾನವ ಮರುಳೋ?—ಭೂತಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೂತ ಮರುಳು.—ಮನಿಗೆ ಬಪ್ಪ ಮರುಳು (a mad, or foolish, person) ಲೇಸು.—ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೋ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೋ?—ಜಜ್ಜ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prvs.). — ಮರುಳುಗುಟ್ಟು. -ಹುಟ್ಟು. To accuse of foolishness (Bh. 5, 1, 41). — ಮರುಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳ್ಗೊಳ್. (Bp. 41, 7; 52, 7; 54, 30; Bh. 2, 13, 14; C.; R. 4, 17). ಮರುಳು ಗೊಣ್ಣಮು (ಉಣ್ಣಾದ, ಚಿತ್ತವಿಕ್ಷಿಪ್ತ Nr.). — ಮರುಳುತನ. A

mad dog. ಆಕೆಮರುಳಿಗೆ ಮರುಳುಮಾಯಿ ಳಚ್ಚಿತಕ್ತೆ (Prv.). — ಮರುಳು ಮಾಡು. To cause to grow bewildered, etc. (Bp. 40, 22; Bh. 1, 8, 71; J. 7, 25; My.). — ಮರುಳುಮಾತು. A confused, or confusing, word or speech (My.). — ಮರುಳುಮ್ಮತ. -ಉಮ್ಮತ. The thorn-apple which produces bewilderment (J. 2, 33). — ಮರುಳು ಹಿಡಿ. Bewilderment, etc. to seize or lay hold of. ಅವನಿಗೆ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮರುಳುತನ maruḷutana. = ಮರುಳ್ತನ. (ಪೀಲುಗೆ ಕೆಸ.; Bp. 44, 11; RAm. 5, 8, 22; 6, 12, 15; B. 3, 13; ಉಣ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಪ್ಲವ Sl. 70; C.).

ಮರುಳ್ಗು maruḷgu. To bewilder, etc. (Ōpr. 6, 88; V. 29, 14. 21. 22).

ಮರುಳ್ತನ maruḷtana. (Śmd. 248). The state of being bewildered, mad, etc. (ಪೀಲುಗೆ Śm. 49; ಮುಳ್ತನ Śmd. II, o. r. ಮುಳ್ತನೆ; ಮುಳ್ತನೆ Kk. 86; Grj. 8, 9; Śiv. 4, 111).

ಮರೆ marĕ. (Śmd. 27). A kind of deer (ಸ್ಯಂಳು, ರಂಳು Hlā.; ರಂಳು, ನಂಳು Mr. 163; Bp. 34, 82). ಗಣ್ಣುಮರೆ (ಮುಸ್ಯ Sl. 169). ಮರೆಯ ಆಡಗು (Śiv. 8, 39). ಹಿಂದಣ ಮರೇ ಮ್ಯಾಗ (ಡಾಮು 170). ಇದು ಹುಲ್ಲಿಗಳ ಜಕ್ಕೆ! ಇದು ಮರೆಯ ಹಿಕ್ಕೆ ಜಾಂ (RAghā. 17, 68). See ಕಾಡ್-, ಬೆದ್-, ಬಂಡ್-, ಹೆಮ್-.

ಮರಿ mara. 1. = ಸೋಪ 3. A fan used for winnowing, etc. (ಕ್ರಸ್ಕೃಟಿನ, ತೂರ್ಪ Sl. 307). ತರುವಡ ಮರಿತರೆ ಮರಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv. in B. 5, 314).

ಮರಿ mara. 2. = ಮರು 1. — ಮರಿ ಳೆಸು. To bring again (to the mouth), as an animal in rumination (B. 3, 17). 2, = ಮರು ಳೆಸು. (My.). — ಮರಿಸರ್. = ಮರುಸರ್. (My.).

ಮರಿ mara. 3. = ಮರ್[2] 2. — ಮರಿ ಮಾಡು. = ಮರ್[2] ಮಾಡು. To hide, to conceal (v. t.; Sl. 69. 73). — ಮರಿ ಮಾಯಿಸು. = ಮರಿ ಮಾಡು. (My.).

ಮರಿ mara. 4. (fr. ಮರಿಸು 1). = ಮಳಿ 1. With grief. — ಮರಿ ಮರಿನೆ ಮರುಗು. To be very much grieved (B. 3, 7). — ಮರಿ ಮರಿ ಮರುಗು. = ಮರಿ ಮರಿನೆ-. (B. 4, 20).

ಮರಿಗು maragu. 1. = ಮರುಸು. ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿ ರ್ಜರರು ಮರಿಗುವರು (Bp.).

ಮರಿಗು maragu. 2. = ಮರವು, etc. Secrecy (Tē. ಮರುಗು, ಮರುಗು). — ಮರಿಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. A secrecy to be divulged (Śāstrasāra in W. v. 1319).

ಮರಿತು maratu. = ಮರಮು, etc. (My.).

ಮರಿದು maradu. = ಮರತು, ಮರ್[2]ದು. P. p. of ಮರ್[2] 1.

ಮರಿಪು marapu. 1. To hide, to conceal; to cause to forget (Ōpr. 8, 83).

ಮರಿಪು marapu. 2. = ಮರವು, etc. (Śiv. 2, 104; T. ಮರಿ ಪ್ಪು; see ಮುಮ್ಮರಿಪು). — ಮರಿಪಿಳ್ಕು. -ಇಳ್ಕು. To hide one's self (Ōpr. 4, 82).

ಮರಿಮ್ಮೆ marambĕ. = ಮರವೆ (Ōt. I, 25).

ಮರಿಯಿಸು marayisu. = ಮರಿಸು, etc. (Ōpr. 5, 28).

ಮರಿವು maravu. = ಮರಿಸು 2, ಮರಿಪು 2, (ಮರವೆ), ಮರಿಹು q. v. Hiding; secrecy;—unmindfulness;—forgetting; forgetfulness (My.; Tē.); etc. ನನಗೆ ಮರಿವು ಬಸ್ತು (I forget, My.). ಆ ಮಾತು ನನಗೆ ಮರಿವಾಯಿತು (I have forgotten—, My.). See ಮುಮ್ಮರಿ-. ಅರಿವು ಇದ್ದದಲ್ಲದೆ ಮರಿವು ಬ್ಯಾಗೆ ಬತ್ತೀತು? (Prv.). — ಮರಿವಿಗೆ ಹಾಳು. To hide (ಮರಿಸು G.).

ಮರಿವೆ maravĕ. ಮರಿ[2]-ವೆ (Śmd. 247). = ಮರವೆ. The state of becoming unmindful of; oblivion, forgetfulness (My.; T. ಮರಿವು); unconsciousness; stupor; torpor (Bh. 1, 9, 8; My.; T. ಮರಿವು). See ಪೆ ರ್ಮರಿವೆ, ಮೆಯ್ಮರಿವೆ. 2, a disease of the eye (Bp. 18, 66). ಮರಿವೆ ಹಿಂಗಿದಂ (ಎದ್ದಿತ್ತಂ Śmd. I).

ಮರಿಸು marasu. = ಮರವಿಸು, ಮರ್[2]ಸು, (ಮಾಡು, ಮಾಜು 1). To veil, to hide, to conceal (ಅಜ್ಞಾಪನ Śmd. Dh.);—to keep one's self out of view; to practise fraud (J. 5, 59);—to cause to be unmindful of or to forget (My.). ಮರಿಸಿ, ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ದು ನರರ ಮರ್[2], ಮುನಿದೆ! (Dp. 172). ಕೆಮ್ಮನಿಸ್ದ ಹೂಸು ಮರಿಸಿದ (Prv.).

ಮರಿಸುನ್ದು (marasu-sundu). 1. To lie hidden (Kāvy. 2, 1, 25).

ಮರಿಸುನ್ದು (marasu-sundu). 2. Lying hidden. 2, (marasu-sundu) another coitus. ಮರಿಸುನ್ದು ನೂದಿ ಸುಸ್ಥನೆ ಪೆರತಿನಿಸಿಮ್ಮೆರ್[2]ಯವೆನೆ ಪದಾಸ್ತರದಿಸ್ದಂ ನೆಲೆ'ದು ನಲೆ ಮುಚ್ಚಪ್ರತೀತಿಯನಲಂಪುವ ಪಲಿ ಪಿದವುಮನ್ನವೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್ (a. r. ಪೆರ ಪೆರ ಉಮ್ಮನ್ನವ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್, Kāvy. 2, 1, 24).

ಮರಿಸುಹ marasuha. Concealing, concealment (of knowledge, etc., ಅಪಹ್ನವ, ಅವರಣ, ಅವಚ್ಛಾದನ, ಅಪಾಕ್ಯಂ Hlā.).

ಮರಿಹು marahu. = ಮರಿಪು 2, ಮರವು, etc. Secrecy (Grj. 5, 33); unmindfulness; inadvertence, error, mistake; forgetfulness; loss of consciousness; stupor (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನ Hlā.; ಅನ್ಯರ Kn. 77, Mr. 531; ಅಪಹ್ನವ, ಅವರಣ, etc. Mr. 441; ಮೂರ್ಛೆ Kn. 124). ಮನ್ಮಥ ಮರಿಹು (ಶ್ರಾನ್ತಿ, ವಿಭ್ರಾಮತಿ, ಧೃತಿ Nr.). See Bp. 3, 34; 35, 20; 36, 28; 42, 16. 17; ಮುಮ್ಮರಿಹು.

ಮರಿ[2] mari. 1. The young of any animal to be born (? ಪೋತಕೆ Śmd. Dh.).

ಮರಿ[2] mari. 2. The young of any animal (excepting kine and buffaloes, see ಕಱು 1; C.; T., M.; Tu. ಮರಿ, Tē. ಮರಿಕೆ); a young child (ಪೋತ, ಬಾಲ, ಅರ್ಭಕ, ಪಿಣ್ಣು, ಪೃಥುಕ, ಶಾಖಾ, ತಿತು Sl. 179; My.); a pupil (My.); a shoot, a sapling (B. 2, 22. 37). ಆನೆಯ ಮರಿ' (ಕಲಭ, ಕರಿಪೋತ); ಉಡುವಿನ ಮರಿ' (ಗೌಧೇರ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶು ಗಳ ಮರಿ' (ಬರ್ಹಣ Hlā.). ಉಡುವಿನ ಮರಿ' (ಗೌಧೇರ Nr.). ಆನೆಯ ಮರಿ' (ಮತಂಗಪೋತಕ Kn. 135). ಒಣ್ಮೆಯ ಮರಿ' (ಕರಭ Sl. 323). ಕೋಡ್ಗೆ ಮರಿ' (C.). ಕರಿಯಾವರೂ ಮರಿ'ಯಾಗಿರದೆ ಬೆಳೆಯದು (Prv.). See Ōpr. 5, after 64; 7, 48. 103; Bp. 11, 10; 20, 13; Bh. 1, 20, 61; 2, 13, 14; 3, 13, 20; Riv. 3, 40. 44; 8, 117; 9, 28. 29; J. 28, 4. 52; ಅಂಜೆಮರಿ, ಆನೆಮರಿ, ಕಪಿಮರಿ, ಗಣ್ಣುಮರಿ, ಗಿಳಿಮರಿ, ಪಕ್ಕೆಮರಿ, ಪಲ್ಲುಮರಿ, ಪೈರುಮರಿ, ಮಿಗಮರಿ, ಮೆಣ್ಣುಮರಿ. — ಮರಿ' ತೆ. = ಮರಿ' ಕೊಡು. (My.). — ಮರಿ' ಕೊಡು. To bring forth young, to yean, to cub (B. 5, 17). — ಮರಿ'ಗುಮರಿ. -ಕುಮರಿ. A colt (ಜಾಲು, ಪೋತ, ಕೋಶೇರ Hlā., Nr.; Mr. 278). — ಮರಿ'ಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. A young cuckoo (J. 3, 3). — ಮರಿ'ಪೇವಮರು. A young

spider (B. 4, 113). — ಮರಿ'ಹುಪ್ಪಟ್ಟಿ. -ಹುಪ್ಪಟ್ಟಿ. A young black bee (Abh. P. 15, 5; Rām. 2, 7, 4; J. 2, 57; 3, 6. 24; 8, 2. 4; 29, 46). — ಮರಿ'ಮಕ್ಕಳು. Plural of ಮರಿ'ಮಗ: great grand-children (B. 3, 74; My.). — ಮರಿ'ಮಗ. A great grand-son (My.; G. 282). — ಮರಿ'ಮಗಳು. A great grand-daughter (My.). — ಮರಿ' ಮಾಡು. To hatch, as fowls (My.; B. 3, 120), spiders (B. 4, 113). — ಮರಿ'ಮೀನ್. A young fish (J. 6, 10; 30, 6; B. 4, 119). ಮರಿ'ಮೀನಿನ ದೊಡ್ಡಂ (ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಮುಷ್ಕ್ಯಸಂಧಾನ, ಛೇತ್ರಾಧಾನ Nr.; ಕ್ಷತ್ರಾಣಿ Mr. 410). 2, a sort of gilt-head, Sparus emarginatus B. MSS. (ಗದಗ, ಕಳಾಧರ್ಮ Nr.). — ಮರಿ'ಮುಗಿಲ್. A small cloud (Rāv. 1, after 135). — ಮರಿ'ಯಾನೆ. -ಆನೆ. A young elephant (ಛೇದನ ಕೆ, ಡಾಲಕರೇಣು Nn. 98; ಗಣಿಕೆ, ಪುಣ್ಯಾಭಿಷೇಕ 98; ಕಲಭ 130; Bh. 1, 8, 61; J. 31, 60). — ಮರಿ'ಯುಡುಮ. -ಉಡುಮ. A young iguana (ಗೌಛೇದ Mr. 168). — ಮರಿ'ಸಿಂಗ. A young lion (J. 20, 13). — ಮರಿ' ಹಾಕು. = ಮರಿ' ಕೊಡು. (My.; B. 3, 75). ಬರದವಳ್ಗಿದ್ದ ಕರಿ ಮರಿ'ಲ್ ಹಾಕ್ತಲೇ? (Prv.).

ಮರಿಸು marisu. = ಮರಿಸು, etc. ಮಾಡುವನ್ನು ಮರಿ'ಸೋಣ (G. 259).

ಮರಿ maru. 1. = ಮಱ 2, ಮಲ 3, (ಮೂಡು 2). Other; next, following, second; again; opposite (T., Tē.; *cf.* ಮತ್ತು). — ಮರಿ ಳಗೆಸು. = ಮರಿ ಳಗೆಸು. (V. 30, 32). — ಮರಿ ಳಿಸು. = ಮರಿ ಳಗೆಸು 2. To appear again, to return, as a fever (My.). — ಮರಿಮಲ್. = ಮರಿಮಲ್. — ಮರಿಮಲು ಮಗ. A second-born son (B. 3, 15). 2, a third-born son (My.). — ಮರಿಮೂಟ. Another game at dice (Rām. 3, 2, 25). — ಮರಿಮರ್ದನ. A vegetable substance that restores to life (Rām. 6, 36 sum.; 6, 36, 38). — ಮರಿ ಮುದಿನ. The next day (ಪರೇದ್ಯುಸ್ Sl. 477; Bp. 2, 51; 27, 22; 32, 42; 42, 37; 57, 10; J. 29, 13. 26; B. 2, 28. 46; My.). — ಮರಿಮುದಿನ. = ಮರಿಮುದಿನ. (Bp. 14, 28; 34, 21; 43, 67; B. 3, 50; Rāv. 7, after 97; My.). — ಮರಿಮೆದನ. = ಮರಿಮುದಿನ. (Ōpr. 2, after 40; 5, after 136). — ಮರಿಹುಟ್ಟ. Another birth (Ōpr. 4, 18). — ಮರಿಮಾತು. An answer (ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ, ಉತ್ತರ Nr.; Ōpr. 10, after 54; Abh. P. 15, after 30; Rām. 6, 58, 6; V. 5, after 30). — ಮರಿಮಾತುಗುಡು. -ಕುಡು. To give a reply (Abh. P. 9, after 155). — ಮರಿ ಮೈಯ್. Another body (Abh. P. 8, 8; 16, after 39). — ಮರಿಮೊನೆ. Another sharp point: the point of an arrow that has pierced through one body and thus is ready to enter another (Bh. 7, 6, 32). — ಮರಿಮೊನೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get a second sharp point (by piercing through one body to enter another, Bh. 1, 5, 15; 4, 4, 54; J. 4, 44). — ಮರಿಮಱ್ಪ. -ಪಱ್ಪ. Another side or party; a hostile army (ಪಗೆಯಡೆ Ot. I, 103; Ōpr. 5, 107; Abh. P. 7, 69. 99; 9, 58. 62; 11, after 51; 13, 87; 15, after 55). — ಮರಿಮಱಲು. -ಮಱಲ್-ಆ. An antagonist, an enemy (ಮೂಲಿಪಿ, ವೈರಿ, ಪಗೆ ಕೆ.; ಮೂಲಿಪಿ, ಪಗೆ Kk. 60; Śm. 40; Tē. ಮೂರುಮುಡಿ, ಮೂರು ಮಾಡು, to oppose, front; to rival). — ಮರಿಮಾಡ್. -ಮಾಡ್. A second marriage. ಮರಿಮಾಡಿದವು (ಪೃಷ್ಠಭೂ, ವಿಧಿಯು IIIA.). ಮರಿಮಾಡಿ ಕಾನ್ಕೆ (ಪೃಷ್ಠಭೂ, ವಿಧಿಯು Mr. 303). — ಮರಿಮಱಲ್. = ಮರಿಮಱಲ್. Another or further birth or offspring: a third or last-born son or daughter (My.). ಮರಿಮಱಲು ಮಗನು, ಮರಿಮಱಲು ಮಗಳು (My.).

ಮರಿವು maru. 2. (fr. ಮಱ್ 1). Forgetfulness. See ಮರಿಮಱುಳಿ.

ಮರಿವುಕ marukа. Sorrow, grief (ಅಪಹರಿಣ್ Śmd. II; Ōpr. 8, 58; Rāv. 14, 20); — affection, love (J. 11, 4; 21, 8; 28, 4; My.). ಎರಪಡಿಸ್ದ ಆದ ಮರಿಮಳ (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ಉತ್ಕಲಿ Nr.). ಮರಿಮಳವಿಲ್ಲದ ಪೆಣ್ಣಾತಿಗಿನ್ನೆ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ (Prv.). See ಬಾಯ್ಮರಿಮಳ; Prv. s. ತಿರುಳ. — ಮರಿಮಳವ್ವುಡ್. -ಅ-ಪಡ್. To feel affection (Rāv. 5, 44).

ಮರಿಮಕುಳಿ maru-kuli. (Śmd. 239. 40). A forgetful or absent man (ಮರಿ'ಪಡ Śm. 48; Kk. 65, o. r. ಮರು ಳಿದಂ, for which *cf.* ಮರುಕುಳಿ).

ಮರಿಯಿಗು marugu. = ಮಱಗು 1. To burn, to be very hot, to be inflamed with passion; to fret;—to suffer great pain, to be distressed, to grieve (ಸಕ್ಷಾದ Śmd. Dh.; My.; Tē. ಮರಗು, ಮರುಗು, to boil up, etc.; T. ಮರುಗು, to whirl; to be perplexed or confused);—to love (ಕೂರ್ Śmd. II; Tē.). ಕೊರ್ಪ ಮರುಗಿಪಂ (ಪ್ರತಿಪಟ್ಟಂ Kk. 80). ಮರುಗುವ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಕ್ಷಾಪಿತ, ಸಕ್ಷಪ್ತ Nr.). ತೆಲ್'ದ ಕೆಣ್ಣದ ಮುಟ್ಟಿ ಮರಗುವಾ ತೆಱಸ್ತ ಅಱಮು ದರ ಕೊಟ್ಟಿ (Sp.). See Śmd. 225. 282. 292; Ōpr. 4, 118; Ch. v. 20; Bp. 22, 17; 24, 21; 27, 11; 28, 9; 37, 39; 60, 30; Bh. 1, 8, 73. 89. 90; 1, 20, 61; Rāv. 8, 98; 13, after 98; 13, 101; 13, after 104; J. 11, 31. 34; 13, 53. 59; 19, 7; 24, 47, etc.; 26, 13. 14; 28, 16. 17. 18. 19. 33. 35. 36. 50; B. 3, 7; 4, 20; ಮರು-. — ಮರುಮಗು ಮರುಮಗು. rep. (Bp. 18, 54).

ಮರಿಯಿಗುಹ maruguha. Fretting; grieving, mourning. ಮಲವು ಕಾಲದ ಪಗೆತನ ಮೂಡಿ ಮರುಗುಪ (ಅನುಶಮು); ದೋಷದಪ್ರಾಪೋಪಿಸುವುದು ಮೂಡಿ ಮೂಡಿ ಮರುಗುಪ (ಪಕ್ಷಾಪ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ, etc. Nr.).

ಮರಿ³ marē. 1. To become unmindful of; to lose the remembrance of, to forget (ವಿಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಮರ; Tē. ಮರಪು; Tu. ಮರ; T. also ಮದುಳ್ಚು). 2, to be forgotten, to vanish from the mind (My.; M.). 3, to be stupefied (Bp. 51, 81; 59, 22). P. pa. ಮರಿತು, ಮರಿದು (Ōpr. 1, 122; 3, 62), ಮರ'ದು (Śmd. 287 Cm.; My.; B. 3, 54), ಮರ'ದು (Śmd. 287 Cm.). ಪಾರುಣೆ ಳ್ಳರಿಲ್ಲಿ ಮರ'ದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟೆರೊ? (Līlv. 3, 4). ತೆಳಸಾದ ಮರ'ಯಲ್ಲಿಸ್ಸುಂ ಮಾರ ಬಳ್ಗುಮೆ? (Śmd. 164). ಮರ'ಯುವಿದ ಬುದ್ಧಿ (ಮೋಧ); ಮರ'ಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಪ್ರಗರ್ತ, ವಿಸ್ಮೃತ Nr.). ಮರಿತು ಹೋದದು (ಅಪ್ರಗರ್ತ, ವಿಸ್ಮೃತ, ಮರ'ಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು Sl. 377). ಆದನ್ನು ಮರ'ತಿಪು or ಆದು ನಪಗೆ ಮರ'ಪು ಹೋಯಿತು (My.). ಆಲ್'ತಂಗೆ ಅರ್ಥವ್ತು, ಮರಿತಂಗೆ ಮೂಡವ್ತು, ಬರೆವಂಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಿಯಾಲು; ಪ್ರಾಪ್ತಣ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿ (Sp.). ಇದಾ ನವ್ವಿ, ಪರಾ ಮರಿತ.—ಎರವು ನವ್ವಿ, ನಿದಾ ಮರಿತ.—ತರತರಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಮರಿತರೆ ಮರಕ್ಕಿನ್ನ ಳದೆ.—ತರುವನ ಮರಿತರೆ ದೋಷ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prvs.). See Ōpr. 2, 35. 84; 4, 18. 47; Bp. 1, 57; 6, 27; 37, 9; 45, 6. 17; 51, 8; Ō. Bp. 11, 6; J. 3, 31; 29, 49; 30, 19; 31, 20. 28; Mr. 7; B. 3, 38; ಳೆಯ್-, ಮರಿಯ್-. — ಮರ' ಮರ'. rep. (Bp. 6, 27; 34, 3).

ಮರಿ³ marē. 2. (Śmd. 27). = ಮರೆ 3, ಮೆಱೆ 3. Disappearance; the state of being hid; secrecy, concealment; veiling; cover; a screen; shelter, refuge (Ōpr. 3, 5; 8, after 60; J. 2, 5; My.; M.; T. ಮರ್ಪು; Tu. ಮರೆ; Tē. ಮರುಗು; T. ಮರ್ಪು, M. ಮರ್, to disappear; to be hid). ಮೃಗಾಪಿಗಳಲ್ಲ ಆದ ಮರ' (ಅಪ್ರಕ್ಷೇಪ, ಪಿಧಾನ,

ಆಚ್ಛಾದನ, etc.); ಮೊಳುಮರೆ² (ರಘು ಸೈ., ವರೂಥ Nr.). ಕಳ್ಳ ಮರೆ³ (ಪಡೆ Kk. 70). ಎರಗೆ ಕಾಮಿ ಮರೆ³, ಕಾಮಿಗೆ ಎರೆ ಮರೆ³ (Prv.). ಸಾರಂಗನು ಸೊಪ್ಪೆಯ ಮರೆ³ಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಣಿತು (B. 4, 42). ಮರಿ ಮೊಲ ಮಿಣ್ಣು, ಎಲ್ಲಾವರೂ ಮರೆ³ ನೋಡಿ, ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಣು, ಕೂಪ್ಪು ತ್ತವೆ (4, 37). — ಮರೆ³ ಕಟ್ಟು. To tie or put a screen (My.). — ಮರೆ³ಗೆ ನಿಲ್ಲು. To stand being hidden by (My.). ಬೇಲಿಯ ಮರೆ³ಗೆ ನಿನ್ನು ಕೊಣ್ಣ ಮೊಲಗಿನು (B. 3, 38). — ಮರೆ³ಗೆವರ್. -ಬರ್. To come for shelter or refuge (Abh. P. 12, 79). — ಮರೆ³ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To hide one's self; to disappear (Grj. 2, after 108; Bp. 1, 57; 3, 38). 2, to take refuge, to seek shelter; to take as one's shelter (Śāv. 1, 46; J. 8, 49). ಇವನ ನನ್ನ ಮರೆ³ಗೊಣ್ಣಡಂ (Bp. 11, 5). ಬಿನ್ನನ ಮರೆ³ಗೊಳುವ (52, 14). ಮೃಡನ ಮರೆ³ಗೊಣ್ಮಾ (52, 27). 3, to resort to: to make use of, to use. ಸಕ್ಕದಮಂ ಮರೆ³ಗೊಳ್ಳದೆ (Śmd. 387). — ಮರೆ³ ಪೆಱು. To stand out of one's light (My.). — ಮರೆ³ ಪೀಗು. To take refuge, to seek shelter (My.). ಬಣ್ಣಾರದಿಪ್ಪೀಗಳ ಮೂಗಿ, ಮೋದಿ'ಮುಣ್ಣೀ ಮರೆ³ ಪೆಱ್ದ (Prv.). — ಮರೆ³ಮೊಗಿಸು. -ಪ್ಪಿಗಿಸು. To cause to take refuge (Č. Bp. 47, 18). — ಮರೆ³ ಮಾಡು. To hide, to conceal (v. t., My.). — ಮರೆ³ ಮಾಡು. To hide (v. t., My.; see Prv. s. ಕಡೆ 2); to make a screen (My.). — ಮರೆ³ಮಾತು. A word (or affair) of which the meaning (or purpose) is hidden or not evident (Rām. 1, 5, 18). — ಮರೆ³ಯುವಿ ನಿಲ್. To hide one's self (Bp. 14, 7). — ಮರೆ³ಯಾಗು. -ಆಗು. To disappear (My., *e. g.* ಅವನು ಮರೆ³ಯಾದನು, ಅದು ಮರೆ³ಯಾಯಿತು). 2, to become a shelter or refuge (J. 15, 3; Dp. 167, 5; My.). — ಮರೆ³ಯಿರ್. -ಇರ್. To be hidden or veiled (by). ಕಾಮುರಿಗಿಲು ಮರೆ³ಯಿಪ್ಪ ತಾನನ ಪೊಲು (Bp. 44, 2). 2, shelter or refuge to be. ಮರೆ³ಯಿಪ್ಪ ದಗೆ ಪಾಚಿಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮರೆ³ಯಿಪ್ಪ ದಗೆ ಮಸ್ಸತ್ವವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮರೆ³ ಸೋಗು. -ಒಗು. = ಮೊಱೆ³ಯೆಗು, q. v. (J. 7, 64; 28, 34). — ಮರೆ³ವಾದ್. -ವಾದ್. To have sexual intercourse in secrecy (Abh. P. 8, after 50). — ಮರೆ³ ಎಡಿ. -ಪಿಡಿ. To hold up as a screen (Rām. 2, 4, 19). — ಮರೆ³ಪೊಗು. -ಪೊಗು. To resort to, to go for protection or help (ಮರೆ³ಗೊಳ್ Śmd. 387 Cm.). ಮರೆ³ಪೊಕ್ಕಂ (200). ಪಾಪದಗ ಮರೆ³ಪೊಕ್ಕರ (120). ಉತ್ತಮನ ಮರೆ³ಪೊಕ್ಕ (Bp. 22, 35). See Bp. 61, 90. — ಮರೆ³ಪೊಱ್. -ಪೊಱ್. To take as one's shelter (Čpr. 2, 13). — ಮರೆ³ಪೋಗು. -ಪ್ಪೋಗು. = ಮರೆ³ಪೊಗು. ಸೊಡರುಗಳ ಮರೆ³ಪೋಗುತ್ತಂ (Bp. 26, 26). ಎಲ್ಲರುಂ ಮರೆ³ಪೋಗುವೆವು ಅಯ್ಯಗಳ (46, 36). — ಮರೆ³ಪೋಗು. -ಪ್ಪೋಗು. Cover or shelter to go (Abh. P. 16, 57). — ಮರೆ³ ಮಾಗು. = ಮರೆ³ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಮರೆ³ ಮಾಗು. = ಮರೆ³ಪೊಗು. ಭೂರಿಯನೀ ದಣ್ಣೆಯರ್ ಉಮೇಶನು ತನ್ನ ಮರೆ³ ಮಾಗಲು? (Bp. 54, 76). — ಮರೆ³ ಹೊಗು. = ಮರೆ³ ಮಾಗು. (Bp. 46, 41; 49, 40; My.).

ಮರೆ³ತು marĕ³tu. P. p. of ಮರೆ³ 1.

ಮರೆ³ಯುವಿಕೆ marĕ³yuvike. Becoming unmindful of, etc. (see ಮರೆಯ್-).

ಮರ್ಕ marka. = ಮಂಗ 1. An ape, a monkey (Sk.).

ಮರ್ಕಟ markaṭa. = ಮಕ್ಕಡ, ಮಂಕಡ. *A monkey, an ape.* ಮರ್ಕಟನ ಚಿಕ್ಕೆ ತರ್ಕ ದೊಡನಿರದ ನಿಷೀಕ್ಷೆಗೆ? (Prv.). 2, *a spider.*

ಮರ್ಕಟಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ markaṭa-kiśōra-nyāya. The rule of the monkey and its cub, *i. e.* the rule that the weaker (*i. e.* man) adheres to the stronger (*i. e.* God, for protection) by instinct (My.; Tĕ.).

ಮರ್ಕಟಧ್ವಜ markaṭa-dhvaja. (= ಕಪಿಧ್ವಜ). Arjuna (Śāv. 4, 72).

ಮರ್ಕಟರಾಯ markaṭa-rāya. Sugriva (Rām. 4, 2, 44).

ಮರ್ಕಟಿ markaṭi. *The Moluccа bean, Guilandina bonduc* Lin. 2, *cowhage, Carpopogon pruriens* Roxb. (ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145).

ಮರ್ಕಳ್ markaḷ. = ಮಕ್ಕಳ್. See ಮುದುಮರ್ಕಳ್.

ಮರ್ಚಿಸು marčisu. = ಮಚ್ಚಿಸು, ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆಱ್ಚಿಸು.

ಮರ್ದು marĕdu. 1. = ಮದ್ದು 1. To be greatly devoted to, etc. (ಅತಿಶಯಾರ್ಥಕ Śmd. Dh.; T., M. ಮರುಪು, to be very familiar; M. ಮರುಮ್ಮು, ಮರು-, to be attached, accustomed, tamed;—tameness, friendliness; Tĕ. ಮರುಗು, ಮರುಗು, to have a violent inclination, to be inclined or devoted to, to love; to be accustomed to; ಮರುಗು, to be familiar with, well versed in; to associate with).

ಮರ್ದು marĕdu. 2. (Śmd. 250). = ಮದ್ದು 2.

ಮರ್ದು marĕdu. 3. = ಮದ್ದು 6. (ನಿಷದಂ ಕಡಿಪ್ಪದು Čt. I, 24; Tĕ. ಮುಲುಮು, to chip, cut stone with a chisel).

ಮರ್ಜನ marjana. = ಮಾರ್ಜನ. See ಮುಮು-.

ಮರ್ಜಿ marji. Will, pleasure, choice; opinion; disposition of the mind (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮರ್ಡಿ marḍi. = ಮೇರಡಿ 2, etc. A hill (B. 5, 105. 128; My.).

ಮರ್ತಬೆ martabĕ. Rank, station, dignity (My.; Mhr., H.).

ಮರ್ತ್ಯ martya. Doomed to die, mortal;—*a mortal, a man* (ಕೆಲವಾಳು, ಮನುಷ್ಯ Nn. 144). 2, the world of mortals, the earth (Mr. 3; Bp. 1, 60; 37, 52).

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ martya-lōka. The world of mortals, the earth. (Bp. 1, 56; 37, 48).

ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರ martya-avatāra. A descent as a man, an incarnation in human form. ಎಲ್ಲ ಪಡೆದಂ ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ (Śmd. 260 Mdb.).

ಮರ್ದ marda. Crushing, grinding, pounding, etc. See ಅಪ-, ಉಪ-, ವಿ-, ಸಮ್ಮ-.

ಮರ್ದಕ mardaka. = ಮರ್ದ. See ಕಡ-; Śāv. 4, 128.

ಮರ್ದನ mardana. *Crushing, grinding, pounding, bruising; rubbing;* pressing; trampling on, treading down; destroying; *plaguing, tormenting, paining.* See ಮಿಡಿ. — ಮರ್ದನ ಮಾಡು. To crush, etc. (My.).

ಮರ್ದನಿಗ mardaniga. A shampooer (ಸಂಬಾಳಿಗ Mr. 377).

ಮರ್ದಲ mardala. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮರ್ದಳ. *A kind of drum,* a tabor.

ಮರ್ದಳಿಗ mardaḷiga. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಲಿಗ Čt. II, 60).

ಮರ್ದಿ mardi. Crushing, grinding, rubbing, kneading, etc. See ಅರ್-, ಕ್ಷುರ-, ಮರ್ದ್ಯ-.

ಮರ್ದಿತ mardita. Crushed, pounded, ground; rubbed, kneaded, squeezed. (Bp. 36, 41).

ಮರ್ದಿಸು mardisu. To crush, to grind, to pound, to triturate; to trample on or down; to rub; to destroy (ಸಂಮರ್ದ, ನಿಮರ್ದನ Nn. 105; My.). See Bp. 8, 57; 22, 36; 32, 61; Śāv. 4, 128; J. 18, 6; ಮುರ್.

ಮರ್ದಿಸುಹ mardisuha. Crushing, grinding, trituration, etc. (ನಿಮರ್ದನ, ಪರಿಮಳ Nr.).

ಮರ್ದು mardu. (Śmd. 49). = ಮದ್ದು 1. (ಛೇದನ, ಶಸ್ತ್ರ, ಔಷಧ, etc. Hlā.). See Bp. 4, 55; 13, 26; ಬಳ್-, ಸೊಳೆರ್-.

ಮರ್ದು mardu. = ಮದ್ದು. An intoxicating preparation that destroys sound understanding (V. 29, 22. 23). — ಮರ್ದುಗಾರಿಕೆ = ಮದ್ದುಗಾರಿಕೆ. (V. 37, 39).

ಮರ್ಬು marbu. = ಮುಬ್ಬು, etc. Darkness, etc. (ಪ ಮು Kk. 11*b*; ಕತ್ತಲೆ Bhn. 5, o. r. ಮುಬ್ಬು). See Abh. P. 14, 171; Bp. 11, 10; Rāv. 9, 4; 11, 68; ಪರು-. — ಮುರ್ಬೆ ಆಗು. -ಬೆಳಗು. A dim light (Rāv. 12, 12).

ಮರ್ಮ marma. = ಮಾರ್ಮ, q. v.

ಮರ್ಮ marma. (= ವರ್ಮ 2). *Any open or exposed part of the body particularly liable to be mortally wounded, a vital part, a weak or sensitive part of the body; any vital member or organ.* 2, the joint of a limb, any joint or articulation. 3, a secret, a mystery; anything hidden or recondite;—secret meaning;—secret design or purpose;—a secret quality;—the art, trick, of a contrivance, etc. ಧರ್ಮ ಮೂಡಿದರೂ ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.—ಮರ್ಮ ತಿಳಿದವರೆ ವರ್ಮ ಮಾಡಿದವರ ಮನಸು ನಿರ್ಮಲವಾಹೀತೇ? (Prvs.). ಆರ್ಧದ ಮರ್ಮವನ್ ಆರಿಯದೆ, ದೃಢರೂ ತಾಂ ಕಲಿತರೇನು ಪದವಕ್ಕಂಗಳ? ಮುತ್ತು ಪವಳಂ ಪಣಂಗಳ ಕತ್ತೆಯು ತಾಂ ಕೊತ್ತರೇನು? ಬೆಲೆಯು ಬಾದಕ್ಕಪದೇ? (Subhāshita kandapadya).

ಮರ್ಮಜ್ಞ marma-jña. A man acquainted with the mysteries and secret of: one discerning the hidden beauty or spirit of (Bp. 3, 48).

ಮರ್ಮಭೇದ marma-bhēda. (= ವರ್ಮಭೇದ). Piercing or penetrating the vitals, striking a vital member, piercing or cutting to the quick, wounding mortally (Sk.);—discovering of a plot, of the art of a contrivance;—exposure of one's secret faults, of the vulnerable point, of the weak side or touchy quarter. See ನೆರೆ² ಕೊಳ್.

ಮರ್ಮರ marmara. Rustling (as trees, garments, etc.); *a rustling sound, murmuring, murmur* (ಸೀರೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ Nr.). 2, the slough of a serpent (ಕವಚ, ಹಾವಿನ ಪೊರೆ Nr. 88).

ಮರ್ಮಸ್ಪೃಕ್ marma-spṛik. *Touching or grazing the vitals, inflicting severe wounds, stinging to the quick, poignant.*

ಮರ್ಮಿ marmi. A person possessing secrets or secret designs, one of mysterious conduct (My.).

ಮರ್ಮಿಕ marmika. = ಮರ್ಮಿಗ. A man who knows what is recondite or secret or the secrets of.

ಮರ್ಮಿಗ marmiga. Tbh. of ಮರ್ಮಿಕ. (Bp. 37, 41).

ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ marma-udghāṭana-vachana. A word or speech that reveals secrets, vulnerable points or touchy quarters. See ಕೊಡಪಾನು. — ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನಂಗೆ ಯ್. -ಆ-ಗೆಯ್. To use ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ (Abh. P. 9, after 143).

ಮರ್ಯಾದೆ maryādĕ. = ಮರಿಯಾದೆ. *A limit, a boundary, a border;—a bank, a shore;* an end, a terminus. 2, the bounds of morality or propriety, moral law, established rule or custom; *rule of decorum or decency; propriety of conduct;* reverential demeanour, respect, civility. ಹಿರಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೆಟ್ಟಿದ ಪರರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೆಲಕ್ಕಾನೇ? (Prv.). — ಮರ್ಯಾದೆ ತೋರು. To show respect, civilities or politeness (My.). ಅರಸನು ಅವನಿಗೆ ಹಿರಿ ಮರ್ಯಾದೆ ತೋರಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು (B. 4, 127).

ಮರ್ಯೆ maryĕ. (= ಮೇರೆ). A boundary, a limit.

ಮರ್ವು marvu. = ಮರ್ಮ, etc. Darkness, etc. (ಕಬ್ಬ ೆ ಕೆಮd. I; ಕಬ್ಬಲೆ, ತಿಮಿರ ಕೆಮ. 16; Ōpr. 6, 93).

ಮರ್ಷ marsha. Consideration, deliberation;—counsel, advice;—inquiring into. See ಪರಾ-.

ಮರ್ಷ marsha. *Forbearance, patience, patient endurance, enduring with resignation.* ಪರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಮರ್ಷಣ marshaṇa. = ಮರ್ಷ. See ಅಪ-.

ಮರ್ಷಿ marshi. *Forbearing, patient, forgiving.*

ಮರ್ಸೆ marse. — ಮರ್ಸದ ಬಳ್ಳಿ. A large climbing shrub, Calycopteris floribunda (Van Somoren).

ಮಲ mala. 1. = ಮುಡಿ 4. With grief. *Cf.* ಮುಮ್ಮಲ. — ಮಲ ಮುಮ್ಮರು. To be greatly grieved (Čpr. 7, 13). — ಮಲ ಮುಲಸಿ ಮುಮ್ಮರು. To be excessively grieved (Bp. 15, 28).

ಮಲ mala. 2. = ಮಲಗಿ, in ಮಲ ಕೊಳ್ಳು (G.).

ಮಲ mala. 3. = ಮುಂ 1, etc. Other; next, second (Tē. ಮುಲಿ, ಮುಲು, ಮೂಲು). — ಮಲಅಣ್ಣ. A step-mother's son, if elder than one's self (ವಿಮಾತ್ರಜ, ದೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲಜಲ. One of another birth: a third or last child (My.). — ಮಲಜಲು. = ಮುಮಜಲ್. (My.). — ಮಲಜೂಲು. The second pregnancy, second child (R.). — ಮಲತಕ್ಕ. = ಮಲತಕ್ಕ, q. v. — ಮಲತಮ್ಮ. A step-mother's son, if younger than one's self (ವಿಮಾತ್ರಜ, ದೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲ ತಾಯಿ. (= ಬಲತಾಯಿ). A step-mother (My.). ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗನು (ದೈಮಾತ್ರೇಯ, ವಿಮಾತ್ರಜ Sl. 190). — ಮಲತಕ್ಕ, -ತಕ್ಕ. A step-father (ದ್ವಿದಕ್ಕ Mr. 312, one MS. ಮಲತಕ್ಕ). — ಮಲ ತಾಯಿ. -ತಾಯಿ. A step-mother (ಉದಮಾತೆ Mr. 312; T. ಮಲ ದ್ವಾಸ್ತ್ರಾಯಿ; Tē. ಮೂಮುದಲ್ತಿ). — ಮಲಮಗ. A step-son (My.). Fem. ಮಲಮಗಳು (My.). — ಮಲಮಾಸ. An intercalary month (My.; it is also in Sk.).

ಮಲ mala. 4. = ಮಲೆ 2. A mountain, etc. (*Cf.* Sk. ಮಲ No. 9). — ಮಲನಾಡು. = ಮಲ್ನಾಡು, ಮಲ್ನಾಡ್: The hilly-country: the country to the west of the true Kannaḍa country (My.). ಕಾಡಿಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡಿಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿದ್ದ, ಆವಾಡ ಮೂಡು ನಿಜವಿಲ್ಲ; ಮಲನಾಡ ತಾಯಿ ನಾಕು.—ಸೀತಫಲಗಳನ್ನು ಬಾತಿಹರು ಕುಟ್ಟಿಗರು, ಬಾತರರು ಮುರಿದು; ತಿರಿಮುನ್ನು ನಾಣಿಗೆ ಯಾತರೆ ಬಹರು?—ಅಲ್ಲ ಅರಿಷಿಣವನ್ನು, ಬೆಲ್ಲ ಬೆಳೆಯೆಲೆಯನ್ನು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸುನ್ನು; ಮಲಲಿಳೆ ಮಲನಾಡನಲ್ಲಿನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Prv. s. ಮಲ್ಲಳ್ಳಿ. — ಮಲಪಾಡು. = ಮಲಯಾಳ. (My.; B. 3, 79). — ಮಲಯಾಳ. -ಆಳ. = ಮಲೆಯಾಳ. The hilly-district: the Malayāḷam country (My.; M. ಮಲೆಯಾಳ; T. ಮಲೈಯಾಳ, -ಯಾಡಿ).

ಮಲ mala. 5. = ಮೊಲ. A hare. — ಮಲಜಾತಳ. The lined fishing-eagle, Haliaetus lineatus (Bḍ.; see ವರೆ-); a hawk (Pr.).

ಮಲ mala. = ಮಳ. *The twelve impure excretions of the body: adeps* (vasā), *semen* (śukra), *blood* (asṛik), *marrow* (majjā), *urine* (mūtra), *faeces* (vish), *mucus of the nose* (ghrāṇa-vish), *ear-wax* (karṇa-vish), *phlegm* (śleshma), *tears* (aśru), *rheum* (dūshikā), and *sweat* (svēda). 2, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ Nn. 22). 3, *any impure matter, dirt, filth, excrement, etc.;* sediment, dregs, alloy or dross of metal; *rust.* 4, flesh (ಮೂಲಂಗ 22). 5, *moral impurity, taint, sin* (ಮುಲಿಕ್ತ, ಮುನಸ್ಸಿನ ಮುಳ್ಳತ 22). 6, original sin, natural impurity. 7, an intercalary month (ಮೂಸಪೆಳ 22; *cf.* ಮುಲಮಾಸ s. K. ಮುಲ 3). 8, = ಪೆಳಿ, ಪೆಳಿ (22, o. r. ಪೆಂಳಿ in two MSS.). 9, a forest (ವನ, ಅರಣ್ಯ 22, o. r. ಅರಣ್ಯ). — ಮಲಳುಟ್ಟು. Constipation (My.). — ಮಲಮರ್ಡಿ. A common plant, Indigofera endecaphylla Jacq. (Z.). — ಮಲಮಾಲಂಗಿ. A climbing herb with small red hammer-shaped berries, Zehneria garcini Stocks (Z.).

ಮಲಕು malaku. 1. (Tbh. of ಮಾಲೆ? or = ಮುಲಕು 2?). A round ornament of glass-beads and coral or pearls strung upon a thread so that each bead, etc. is separated from the other by a knot; it is worn by females on the head (My.; T.). ಜಳಕಮಾಡಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮುಲಕು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a kind of necklace (Tu.). See Prv. s. ಉಪ್ಪಾಸಿ.

ಮಲಕು malaku. 2. A turn, a twist, a fold, a bend (Tē. ಮುಲಕ, ಮುಲುಕು, ಮುಲಿಕೆ; see ಮುಡಿಸು); a sash (see ಮುರಿ-).

ಮಲಕು malaku. 3. = ಮಲುಕು, ಮೆಲಕು, ಮೆಲುಕು, ಮೆಲ್ಕು. Returning or bringing up again (to the mouth in rumination; *cf.* ಮರಿ ಕಳಿಸು 1 s. ಮರಿ 2, and ಮುಲ 3). — ಮಲಕು ಹಾಕು. To chew the cud (My.).

ಮಲಗಿಸು malagisu. = ಮಲಂಗಿಸು. To cause to lie down or to recline; to place, to put (J. 28, 20; B. 4, 75; C.). 2, to have one's self laid down, as into a cradle (Prll. 3, 27; My. with ಕೊಳ್ಳು). 3, to put down what stands upright, as a tree, a book, etc. (My.). 4, to have set firmly (in the ground), as palisades (Bp. 16, 11).

ಮಲಗು malagu. 1. = ಮಲಂಗು 1 (Śmd. Dh.). To recline, to lie down (to sleep, etc.), to repose, to rest (ಉಪಧಾನವಲಮ್ಬು Śmd. Dh.; ಶಯನ Śm. 85; C.; B. 2, 12; 4, 25. 75; 5, 59; Bp. 20, 1; 60, 35; J. 7, 45; 29, 49; 30, 19; *cf.* ಮುಡಗು, and see ಮುಗ್ಗು 3). 2, to incline, to bend (v. t.), as full ears of paddy, etc. (My.). ಆಪದ್ಧಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೀನದು ಉದಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಅವನು ಅಘ್ಯವಿತ ಎನಿಸುಗು; ಕುಬ್ಜಿಲಲಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿಸ ಮಗವು ಉತ್ಪಾಪಕಯ ಎನಿಸುಗು (Kr.). ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ (ಪಕ್ಕೆ G.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ಶಾಸನಗೃಹ Sl. 108; ಮಲಫಿ G.). ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರತಿದ ದಶದಿನ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾಯಿ, etc. (Sl. 230). See Sl. 254. 255; Prv. s. ಬಡಪ್ಪಿಳಿ.

ಮಲಗು malagu. 2. = ಮಲಂಗು 2 (Śmd. Dh.). A pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ Śmd. Dh.; Śm. 85; ಮೂಲಾಶ್ರಯ, ಕಪ್ಪುಮದ ಕೈ.; ಉಪಾಶ್ರಯ, ಮತ್ತವಾರಣ Mr. 203; Bp. 12, 9; Č. Bp. 47, 40).

ಮಲಂಗಿಸು malaṅgisu. = ಮಲಗಿಸು. (Grj. 7, after 11).

ಮಲಂಗು malaṅgu. 1. = ಮಲಗು 1, q. v. (Čpr. 3, 15; 5, 132; 8, after 4; Abh. P. 3, 107; 5, after 53; Grj. 7, after 11; Č. Bp. 46, 1; Śśv. 4, 12).

ಮಲಂಗು malaṅgu. 2. = ಮಲಗು 2, q. v. (Rāv. 1, after 135).

ಮಲಚೇಟಿ mala-cēṭi. N. (Bp. 23, 20).

ಮಲತು malatu. 1. = ಮಲೆತು. P. p. of ಮುಡೆ 3.

ಮಲತು malatu. 2. P. p. of Tē. ಮುಡೆ, to shine; to unfold, display. ಹೊಸತಾಗಿ ಮುಲತ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಗಿದ್ Sl. 119).

ಮಲತೆ malate. Dirtiness, filthiness, impurity. See ಅ-, ನಿ-.

ಮಲತ್ರಯ mala-traya. Three impurities. See ಮಾ-.

ಮಲತ್ವ malatva. = ಮುಲತೆ. See ಅ-, ನಿ-.

ಮಲದೂಷಿತ mala-dūshita. *Soiled with dirt, dirty, filthy, foul.*

ಮಲಧರ mala-dhara. = ಮುಲಧಾರಿ. A guru of the Jainas (ಗುರು Mr. 222).

ಮಲಧಾರಿ mala-dhāri. *A Jaina religious mendicant* (ಸಮಣ Hlā.; Bp. 50, 64; 51, 53).

ಮಲನಾಗರು malanāgaru. = ಮುಲಕೋಗ No. 2, ಮುಕೋಗರ, ಮುಕ್ಕೋಗರ, ಮೊಕೋಗರ, ಮೊಕ್ಕೋಗರ. Epilepsy (My.). See Prv. s. ಕರೆ 1.

ಮಲಪು mala-pu (-pū). *The tree Ficus oppositifolia.*

ಮಲಪುಪ malapupu. also ಮುಲಪುಸಿ. Enclosure, as of a letter or letters in a cover (My.; Br., H.).

ಮಲಪೃಷ್ಠ mala-prishṭha. Dust-page: the fly-leaf, the outer or first page of a book, left unwritten because liable to be dirtied. (B. 5, 210).

ಮಲಬದ್ಧ mala-baddha. Constipation (My.).

ಮಲಭೇದನ mala-bhēdana. Purging. See ಉಡುಗ್.

ಮಲಮಲಿ malamali. = ಮುಲ್ಮಲ್, ಮುಲ್ಲು. Muslin (B. 4, 28; 5, 224. 297; Mhr., H. ಮುಲಮುಲ).

ಮಲಮಾಸ mala-māsa. An intercalary month (Sk.; see it s. K. ಮುಲ 3).

ಮಲಮೂತ್ರ mala-mūtra. Faeces and urine (My.); discharging before and behind (through terror, etc.). ತಿರು ಮುಲದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮುಲಮೂತ್ರಾ ಬಯಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ.—ತಿಳಿದವರಾದರೂ ಮುಲಮೂತ್ರ ಬಿಟ್ಟೇವೇ?—ಮುಲಮೂತ್ರ ಮಾತವರಿಗೆ ಮುಂಡಿನೆಯೇ ಮುಲತಾಯಿ (Prvs.). See Bp. 51, 41; 54, 10.

ಮಲಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನ mala-mūtra-visarjana. Discharging before and behind (B. 4, 167; My.).

ಮಲಯ malaya. = ಮುಲೆಯ, ಮುಳಯ, ಮುಳೆಯ. N. of a mountainous range in Malabar; the Malabar country (see ಮುಲ 4).

ಮಲಯಜ malaya-ja. Growing on the Malaya mountains: *sandal-wood;* a sandal tree. — ಮುಲಯಜದಮ್ಬು. -ತಮ್ಬು. The refreshing quality of sandal-wood (Čpr. 8, 45).

ಮಲಯಜಾತ malaya-jāta. = ಮುಲಯಜ. (ಶಾಸನ Čt. II, 63).

ಮಲಯಪರ್ವತ malaya-parvata. The Malaya mountains (Bp. 43, 25).

ಮಲಯಪವನ malaya-pavana. = ಮುಲಯಾನಿಲ. (My.).

ಮಲಯಮಾರುತ malaya-māruta. = ಮುಲಯಪವನ. (My.).

ಮಲಯರುಹ malaya-ruha. Sandal-wood; a sandal tree. (Bp. 3, 18; 43, 25; 57, 17).

ಮಲಯಾಚಲ malaya-ačala. The Malaya mountains (ಶಾಸನ ಸ್ಥಳೆಮ್ಬು Śs.; J. 8, 2).

ಮಲಯಾದ್ರಿ malaya-adri. = ಮುಲಯಾಚಲ. (Kāvy. V, 44).

ಮಲಯಾನಿಲ malaya-anila. Wind (blowing) from the Malaya (and other western) mountains, a cool and odoriferous wind. (Abh. P. 1, 23). ಮುಲಯಾನಿಲಂ ತೀವಿದಂ (Śmd. 109).

ಮಲರ್ malar. 1. = ಮುರಲ್ 1, etc. The face to be turned or averted; etc. (ಪರಾಙ್ಮುಖ Śmd. Dh.). ಕೋಸಗೆಸದುದು ಮುಲರ್ಮಲರ್ಗಳರ್ ಮಿಸುಪ ಪೊಸವಲರ್ಗಳಿಂ (Čpr. 7, 56). See ಕಣ್ಮಲರ್ 1.

ಮಲರ್ malar. 2. = ಮುರಲ್ 2, etc. (Śmd. 42). Sand, gravel (ಪುಡಿ, ಮರಳು, etc. Śm. 36; M. ಮುಲರ್, flour, farina).

ಮಲರ್ malar. 3. = ಮರಲ್ 3. **A flower** (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪು, ಕುಸುಮ Śm. 23; T., M.; T., M. ಮುಲರ್, to open, as a flower). See ಕಣ್ಮಲರ್ 2. — ಮಲರ್ವಿ. -ಪುಡಿ. The pollen of flowers (ಬಣ್ಣ, ಪರಾಗ Śm. 23).

ಮಲವೋಗ mala-rôga. Morbid evacuation of the faeces after every meal (My.; ಉತ್ಪಾತ G.). 2, = ಮುಲಪಾಗರು, etc., epilepsy (S. Mhr.). See Sp. s. ಬಲಸೆ.

ಮಲಲ್ malal. = ಮುಲರ್ 2, etc. (Śmd. 42).

ಮಲವ malava. N. of a tribe (ಮುಲಪ Mr. 382; a mountaineer? or *cf.* ಮುಲೆಪ s. ಮುಲೆ 3?).

ಮಲವಿಸರ್ಜನ. -ಜೆ. mala-visarjana. Evacuation of the faeces. See ಪೀಚ್.

ಮಲಶುದ್ಧಿ mala-śuddhi. Clearing away of feculent matter: (regular) evacuation of the bowels. (My.).

ಮಲಶೋಧನೆ mala-śôdhanê. = ಮುಲಶುದ್ಧಿ. (My.). 2, a purgative. ತರೇ ಸಿಪತ್ತೆ ಮುಲಶೋಧನೇ ಕೊಣ್ಣ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಮಲಸೂತ್ರ malasûtra. = ಮುರಸುತ್ತು, etc. (B. 5, 286).

ಮಲಹ malaha. N. of a tribe (ಮುಲಪ Mr. 382).

ಮಲಹರ mala-hara. Taking away impurity, removing sin;—Śiva (Bp. 3, 47; 4, 6; 22, 54).

ಮಲಹರಾದ್ರಿ malahara-adri. Kailâsa (Bp. 19, 26; 44, 52).

ಮಲಾಪಹ mala-apaha. Removing or destroying impurity or sin (Bp. 3, 6).

ಮಲಾಮತು malâmatu. A difficulty, strait; trouble (My.; H.).

ಮಲಾಮು malâmu. = ಮುಲಾಮು. Salve, ointment, plaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಲಮು).

ಮಲಾರ malâra. 1. = ಮುಳಾರ, q. v.

ಮಲಾರ malâra. 2. (fr. ಮೂಲಾ-ಹಾರ, a row-string). A cluster or string of glass bracelets as carried about for sale (My.; Tē. ಮುರಾಡ, ಮುಲ್ಲಾರ). See ಬಳೆ-. — ಮುರಾರಪೂಜೆ. A ceremony at the gaurîhabba, when the seller of glass bracelets is called, his string of them adored, and new bracelets are put round the wrist of the adoring females (My.).

ಮಲಿ mali. = ಮುಲ್ಲಿ. — ಮುಲಿದೇವ. = ಮುಲ್ಲಿ-. N. See ಮೋಟಿ-. — ಮುಲಿಪಾಧ. = ಮುಲ್ಲಿ-. N. (Bp. 48, 8).

ಮಲಿಕೆ malikê. = ಮುದಿಕೆ 2, q. v.

ಮಲಿತ malita. Dirtied, soiled, defiled, tainted. See ಅ-, ನಿ-, ವಿ-.

ಮಲಿನ malina. *Dirty, filthy, impure, unclean;* stained, rusty (ಮೂಸಿದ ಇಟ್ಟಿ., ಪಿಪ್ಪಲ, ಮೂಸಿದುದು Nn. 62). 2, morally impure, sinful, depraved, vile. 3, dark, obscured, clouded, beclouded (as the intellect), dull, rusty (as learning, etc.; My.). 4, *dark gray, blackish.* 5, sin, fault.

ಮಲಿನಚಿತ್ತ malina-čitta. A depraved mind (My.). 2, a dull mind (My.).

ಮಲಿನತೆ malinatê. Dirtiness, filthiness, impurity;—moral impurity, sinfulness;—blackness. See ಮೂಸು; ಪ್ರಾ. 8, 42.

ಮಲಿನಬುದ್ಧಿ malina-buddhi. A depraved mind (My.). 2, a dull understanding (My.).

ಮಲಿನಿ malini. *A woman during menstruation.*

ಮಲಿಮ್ಲುಚ malimluča. *A thief, a robber;*—a demon;—a gnat, a musquito;—wind, air;—an intercalary month;—etc.

ಮಲೀನ malina. = ಮುಲಿನ. (ಮುಲ, ದುಸ್ಸಿನ ಮುಸ್ಯತ Nn. 22).

ಮಲೀಮಸ malimasa. *Dirty, unclean, foul, impure.* See ಮೂಸು.

ಮಲುಕು maluku. = ಮುಲಿಕು 3, etc. — ಮುಲಿಪಿ. -ಪಿಪಿ. To chew the cud, to ruminate (Bp. 32, 26).

ಮಲುಹಣ maluhaṇa. Tbh. of ಮುಲ್ಲಣ. (Bp. 42 sum.; 42, 1. 18. 39; 50, 74). — ಮುಲುಹಣಕವೀಶ್ವರ. The great poet Maluhaṇa (Bp. 42, 18). — ಮುಲುಹಣಸ್ತವ. A praise of Śiva by Maluhaṇa, consisting of 66 ślôkas (Bp. 42, 39).

ಮಲುಹಣೆ maluhaṇi. (also once ಮುಲುಹಣೆ). N. of the paramour of Maluhaṇa (Bp. 42 sum.; 42, 19. 28. 33. 37. 39).

ಮಲೆ malĕ. 1. **To be raised or elevated** (see ಕಣ್ಮಲೆ); **to be haughty, to be puffed up, to be insolent, to act in an overbearing manner** (ಔದ್ಧತ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 107; T. ಮುಲ್ಚು, to be full; to grow great, increase; M. ಮುಲೆ, to grow thick, swell.; T. ಮುಲ್, strength; fertility; ಮುಲಿ, to increase). ಮುಲೆದು ಸರನೆರ್ ಅಸ್ಪಂ ಗಾಮ್ಬುಂ (Śmd. 275).

ಮಲೆ malĕ. 2. = ಮುಲೆ 4. **A mountain** (My.; Tē., M.; T. ಮುಲ್ಪಿ);—**a forest** (ವನ Śmd. Dh.; Śm. 107). See Bh. 2, 4, 10. — ಮುಲೆಕುಡಿಯ. N. of a tribe on the western ghats. — ಮುಲೆಪಾಗ. A rock-snake, a boa (V. 35, after 55). — ಮುಲೆಯಾಳ. -ಆಳ್. = ಮುಲಯಾಳ. (My.; Bp. 6, 18; B. 4, 130). ಮುಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಮೂಗೀ ತಪ್ಪಿದು (Prv.).

ಮಲೆ malĕ. 3. **To oppose, to fight against, to contend with, to be refractory** (Śmd. 183; Bp. 22, 13; 27, 28; 32, 25; 52, 31; Bh. 2, 4, 7; Śiv. 3, 55; 4, 12; J. 20, 13; 29, 9; Dp. 119, 3; T. ಮುಲ್ಪೆ). P. pa. ಮುಲೆದ (Śiv. 4, 9), ಮುಲದು (Abh. P. 14, after 132), ಮುಲೆತು, ಮುಲತು (Grj. 2, after 106; J. 4, 61). See ಮೂಮುಲೆ. — ಮುಲೆ n. A man who opposes, etc. (ಮೂಮುಲೆ Śmd. II; Śm. 48; Kk. 93, o. r. ಮುಮುಲೆ; ಕೆಲವರಾಯ್ದು ನೋಸುವ Bhn. 42, o. r. ಮೂಲುವಾಮ್ದು ನೋಸುವ).

ಮಲೆ malĕ. 4. = ಮೊಲೆ. **The breast.** ಮುಲೆಮುಣ್ಣದ ಎಳೇ ಮಗು (ಉತ್ಪಾನಶಮೆ, ದಿಮ್ಮಿ, ಸ್ವನಜೆ, etc. Sk. 196).

ಮಲೆತು malĕtu. = ಮುಲತು 1. P. p. of ಮುರ3.

ಮಲೆಯ malĕya. (A mountaineer), a Malayâḷa man (ಮೇಳ Mr. 382).

ಮಲೆಯು malĕya. = ಮುಲಯು. (Bp. 6, 18; 19, 28).

ಮಲೋಗರ malôgara. = ಮುಲ್ಲೋಗರ, etc. (My.).

ಮಲ್ಲಾಡು malnâḍu. = ಮಲಿನಾಮು. (My.).

ಮಲ್ಮಲ್ malmal. = ಮುಲಮುಲ, etc. (My.).

ಮಲ್ಯ malya. **Great, big, chief, principal** (Tu. ಮುಲ್ಲ). — ಮುಲ್ಯರಣ್ಣೆ. A great, foremost widow. ಮುಲ್ಯರಣ್ಣೆ! ಅಕ್ಕರೆ ಉಲ್ಲಾಸಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಮಲ್ಲ malla. (= ಮೊಲ್ಲ?). One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Cē. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). **A wrestler, a boxer by profession; a very strong man, an athlete** (ಕೆಸರಿಂಕ Śmd. II, Kk. 78, as wrestlers use to practice in the garuḍi the floor of which is covered with earth). **2, strong, stout, athletic;—good, excellent** (*cf.* ಮುಲ್ಲ). **3, N. of various men** (see *e. g.* Bp. 9,

8; B. 2, 19);—N. of an Asura. ಎಲ್ಲಾ ಹೋದರೂ ಮುಲ್ಲು ಉಪಾಜ.—ನಿಲ್ಲದಿರುವ ಮುಲ್ಲಸ ಸಂಗಡ, ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾ? ಅನ್ನೆ ಹಾಗೆ.—ಸಲ್ಲ ಮುಲ್ಲನಾದರೂ ಬಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prva.). — ಮುಲ್ಲ ಗಚ್ಚು. A band that wrestlers use to tie round the waist (Grj. 7, after 11). — ಮುಲ್ಲಗಾಳಗ. -ತಾಳಗ. A wrestling or boxing match (Śmd. 386; Kk. 100; Bh. 4, 2, 61; ನಿಮುಷ್ಟ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ Nr., o. r.-ಗಾಳೆಗ). — ಮುಲ್ಲಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21). — ಮುಲ್ಲನಾಯರ್. -ಆನ-ಆರ್. N. (Rśv. 1, 17). — ಮುಲ್ಲಡಾಳ. -ತಾಳ. The slapping or clapping of wrestlers (Čpr. 5, after 76). — ಮುಲ್ಲಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಮುಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 11; see ಗೋಪಿ-, ರಾಜ-). *Cf.* ಮುಲ್ಲಯ್ಯ s. ಮಲ್ಲಿ. — ಮುಲ್ಲಬಾತು. -ಮಾತು. (Śmd. 386; Kk. 100). A wrestlers' expression, a battle-cry.

ಮಲ್ಲಣಿ mallaṇi. = ಮಲ್ಲಣಿ, q. v. — ಮುಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. = ಮುಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. (Grj. 1, after 131; 2, after 71 & 106; 6, 6; 8, 10; V. 9, after 79).

ಮುಲ್ಲಮುರಾಂತಕ malla-murâṇtaka. (Śmd. 386; Kk. 100). The strong Vishṇu or Kṛishṇa;—the slayer of Malla and of Mura: Vishṇu.

ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ malla-yuddha. A pugilistic encounter, a wrestling or boxing match. See ಪೋರ್; Čpr. 5, after 75; 6, 65; J. 27, 6.

ಮಲ್ಲರಂಗ malla-raṅga. A wrestling place, a palaestra (My.).

ಮಲ್ಲಳಿ mallaḷi. A coming together, a large concourse of people, a crowd, etc. (ಸುದ್ದು, ಮೇಳ Śm. 53; Tē. ಮುಲ್ಲಡಿ).

ಮಲ್ಲಲಿ mallali. = ಮಲ್ಲಣಿ. Turning round, wandering about (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪದು Śmd. I; Čt. I, 59, o. r. ಮುಲ್ಲಣಿ; M. ಮುರ, ದರೆ, Tē. ಮುಲಗು, to wander about; to be straitened, distressed). 2, bodily agitation (ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತೆ Śmd. I); perturbation, bewilderment, alarm, fear, amazement (ಆಲರ್, ತಲ್ಲಣಿ, ಅವಿಧರ್, etc., ಧಯ Śa.; ತಲ್ಲಣಿ, ತಳವಳಗು, ಬಳ್ಕಾಣಿ, ಬೆಗಡು, ಗುಧರ್, ಬೆಗುರ್, ಬೆವ್ವಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಡಗವ್ವ ಧಾವ Śm. 49; Kk. 42; Tē. ಮುಲ್ಲಡಿ, ಮುಲ್ಲಡಿ). 3, the black humble bee (ಆಲರ್ಕ್ಕಿ, etc., ಧ್ವಮರ Śa.; ಆಲರ್ಕ್ಕಿ, ಪಲಮೆ, ಬಾಧರ, etc. Kk. 14). — ಮುಲ್ಲಣಿಕಾತಿರ್. A woman of rambling habits, a gad (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Śm. 74). — ಮುಲ್ಲಣಿಗಾತಿರ್. = ಮುಲ್ಲಣಿ ಕಾತಿರ್. (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Kk. 28). — ಮುಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮುಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. To grow bewildered, to become afraid; to retreat, to flee (ಮೆಯ್ವೆಗೆ, ಒಳ ಸೋರ್, ಪೆಜ ಮುಟ್ಟು, ಪೆಜ ಹೋಗು, ಪಿಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರ್, ಬೆಂಗೊಡು, ಪಾಡು, ಸರಿ, ಜಗುರ್, etc., ಅಪಸರಣ Śa.; Śśv. 2, after 2).

ಮಲ್ಲಾಡ mallâḍa. = ಮಲಪಾಡು, etc. (B. 4, 121).

ಮಲ್ಲಾಡು mallâḍu. (= a ಮಲಪಾಡು). To strive or struggle for the retention or obtainment of things. — ಮುಲ್ಲಾಟ. Mutual strife or struggle for. ಹಸರಿಗೆ ಬಾಳ್ವಾಟ, ಬಾಧಕ್ಕೆ ಮುಲ್ಲಾಟ (Prv.).

ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ mallâmalli. A tatsama: a pugilistic encounter (ಯುದ್ಧ Śmd. 220).

ಮುಲ್ಲಾರಿ malla-ari. Kṛishṇa. 2, Śiva (Sk.; Mhr.). 3, N. (My.). 4, one of the rāgiṇīs.

ಮಲ್ಲಿ malli. = ಮುರಿ, ಮುಲ್ಲಿಕೆ, (ಮೊಲ್ಲೆ). Jasminum sambac. (V. 4, 45). 2, N. of males and females (Śśv. 2, 46; My.). ಅಲ್ಲೀ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೀ ಕಣ್ಣೆತು; ಕೊಳ್ಳೀ, ಮುಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುದಿ ಕೊಸಗ! (Prv.). See ದೀಪದ-. — ಮುಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮುಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 20, 10; see also s. ಮುಲ್ಲ). — ಮುಲ್ಲರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 19 sum.; 19, 20; 20, 31). — ಮುಲ್ಲಿದೇವ. N. See ಗೋಪಣಿಯ-. — ಮುಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 58, 9); N. of a poet and commentator on the Mêghadûta, etc. (My.). — ಮುಲ್ಲಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಮಲ್ಲಿಕ mallika. *A kind of goose or swan with dark-coloured legs and bill.* ಕಾಲ್ ದೊಗರು ಮಾಸ ಮುಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಂ (Mr. 173).

ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷ mallika-akṣha. *A horse marked with white about the eyes.* ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿನಿಕ ಮುಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276).

ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ mallikâ-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ mallikâ-arjuna. N. of Śiva and of a liṅga;—N. (Śmd. 2; Bp. 53, 27; see ಪರ್ವತ-, ಮೋರಟಿದ-, ಸಮ್ಮಸಿ-). — ಮುಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 1, 10; 47, 36). — ಮುಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿ. N. (Bp. 19, 85; 20 sum.).

ಮಲ್ಲಿಕೆ mallikĕ. ಮಲ್ಲಿಕಾ. = ಮುಲ್ಲಿಗೆ. *A generally cultivated flower shrub, Jasminum sambac* Ait. 2, *an earthenware vessel of a peculiar form; a sort of drinking-vessel* (ಪರಿಚೆ Nr.; ಕಳಸಿಗೆ, ಕ್ಯಾತಿಕೆ Mr. 210; see Hlâ. s. ಮುಲ್ಲೆ).

ಮಲ್ಲಿಗೆ malligĕ. Tbh. of ಮುಲ್ಲಿಕೆ (Čt. II, 7; Nr., Hlâ.; ವಿಜಯ Mr. 126; Sl. 139; Čpr. 6, 64. 71; 7, 153; C.). ಮುಲ್ಲದಿಗೆ ಗುಣ ಮುಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಅಪವಿಯ-, ಕದರು-, ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕೆಸರ್-, ಕೋಟಿ-, ಗಿರಿ-, ಜಾಜಿ-, ದುಮ್ಮಿ-, ಮೊಸ್ತಕಾಮು-, ಸಂಜೆ-, ಹಸರು-; Śmd. 77. 84. 256; Bp. 45, 1. ಮುಲ್ಲಿಗೆಮೂವಿಸಿಪ್ಪ ಬಾದ್ಗಾರು ಬಾವಸವಾಯಿತು (Prv.).

ಮಲ್ಲು mallu. = ಮುಲಮುರಿ, etc. (My.).

ಮಲ್ಲೆ mallĕ. = ಮೊಲ್ಲೆ. Jasminum sambac Ait. 2, *a sort of drinking-vessel* (ಕೋಪಿಕೆ, ಮುಲ್ಲಿಕೆ Hlâ.; Tē.: a little shallow earthen vessel). 3, N. of women. — ಮುಲ್ಲೆದೇವ. N. (My.; *cf.* ಮುಲ್ಲಿ-).

ಮಲ್ಲೇಶ (malla-îśa). = ಮುಲ್ಲೇಶ್ವರ. (My.).

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ (malla-îśvara). Śiva (C.). 2, N. See ಅಮರಗುಣ್ಣ-.

ಮಲ್ಲೋಗರ mallôgara. = ಮುಲಸಾಗರು, etc. (My.).

ಮಲ್ಹಣ malhaṇa. = ಮುಲುಹರ. (Rśv. 1, 17).

ಮವಲಂಗ mavalaṅga. The tree Crataeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ಮವುಜು mavuju. A plantain (My.; H.; Sk. ಮೋಚ).

ಮವುಜೆ mavujĕ. A village (My.; Br.; Mhr., H. ಮೌಜಾ).

ಮವುರಿ mavuri. = ಮೌರಿ, q. v.

ಮವ್ವಳಿಗ mavvaḷiga. See ಕವ್ವಳಿ-.

ಮಷಕ maṣaka. A gnat, a musquito, any fly that bites or stings;—a bug (ಪಗುರ Mr. 166).

ಮಷಕಾರಿ maṣaka-ari. A spider (ಗುಣಪ್ಪಪ್ಪ, ಜಾಲ Mr. 166).

ಮಷಕೋತ್ಕರ maṣaka-utkara. A multitude of stinging flies (Śśv. 4, 45).

ಮಷೀತಿ maṣîti. ಮಷೀದಿ. maṣîdi. = ಮುಸೀದಿ. A mosque (My.; Mhr., H. ಮಸೀದ).

ಮಷಾಲು mashâlu. A torch (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಶಾಲ).

ಮಷಾಲ್ಚಿ mashâlčĭ. A torch-bearer (My.; Mhr., H. ಮುಶಾಲ್‌ಚಿ).

ಮಷಿ mashi. = ಮುಸಿ (Śmd. 335), q. v.

ಮಷ್ಕರಿ mashkarĭ. = ಮುಷ್ಕರಿ (Śmd. 350), ಮುಷ್ಕರಿ, q. v.

ಮಷ್ಕಿರಿ mashkiri. Obstinacy, stubbornness (My.; H.).

ಮಷ್ಟು mashṭu. = ಮುದ್ದಿ 1, etc. Dregs, sediment (My.; Tē., T.).

ಮಸ masa. 1. = ಮಸೆ 2. Whetting. — ಮಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A whetstone (My.).

ಮಸ masa. 2. = ಮಬ್ಬು 2. — ಮಸಮಸ. rep. Great dimness, darkness (ಬೆಳಗದೆ ಮಸು Śm. 65). — ಮಸಮಸಕೆ. rep. Very dim (Čpr. 8, after 60). — ಮಸಮಸನಾಗು. -ಆಗು. Light to go out or disappear, to become very dim or dark (ದೆಳಗದೆ Kk. 70).

ಮಸ masa. 3. = ಮಸಗು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1, in ಮಸ ಕೊಳ್ಳು, to whet (My.); mutual rubbing to take place, dissension or enmity to arise (My.).

ಮಸಕ masaka. 1. Vehement emotion, great agitation, passion; wrath, rage (Čpr. 5, after 64; 5, 106; 8, after 62; Abh. P. 7, 57; 9, 70; 14, 105; Grj. 1, 87; Rāv. 5, after 55; Śiv. 2, after 2; J. 17, 22). ಮಾಯಾ ಮಸಕದಲು ಮುಚ್ಚಿಗೊಣ್ಮಾ (Rām. 3, 8, 11). See ಮಾ-, ಮುಯ್-, ರಾಸಿ-. — ಮಸಕಳಗುಳ್ಳು. -ಅ-ಳುಗ್ಳು. Passion to abate (V. 42, 12).

ಮಸಕ masaka. 2. = ಮಸಕು, ಮಸುಕು, ಮುಸ್ಕು. (Dimness, obscurity, Tē. ಮುಸಕೆ); — a dusky colour (My.; B. 3, 55); impurity, soil (My.).

ಮಸಕನೆ masakane. Dimness; dim. See ಮಸಮಸಕೆ.

ಮಸಕು masaku. = ಮಸಕ 2, etc. Duskiness, a dusky colour; etc. (My.; see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 1; cf. ಮುಂಜು, ಮುಸ್ಸಿ, and see M. s. Sk. ಮುಸಿ); foulness: inimical action (see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 2). — ಮಸಕುಬಣ್ಣ. A dusky colour (My.; B. 5, 12).

ಮಸಗ masaga. A whetter (Rām. 5, 8, 50).

ಮಸಗು masagu. 1. = ಪೊಸಗು. To expand, to become expanded, developed or exhibited, to become displayed, to break forth or out, to appear, to rise (Abh. P. 11, after 142; 13, 133; Bp. 21, 18; 26, 60; 52, 6; 53, 34; 61, 11; Bh. 4, 4, 10; Rām. 6, 10, 25; Rāv. 5, after 121; 6, after 11; Śiv. 1, 40; J. 4, 17; 5, 2; 7, 43; 12, 34; 13, 24); — activity to be displayed: to be agitated or commoved (Abh. P. 10, 157; Grj. 2, after 106; Bh. 1, 15, 19; Śiv. 2, 25. 114; J. 8, 32); — to be urged on by the passions, to grow furious, to be enraged, to rage (ನಿಷ್ಠುರಾ Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 10; 11, 115; 13, 86; Bp. 28, 29; 44, 47; 46, 59; Č. Bp. 47, 19; Rām. 3, 6, 6; 5, 8, 50; Bh. 2, 10, 23. 25; 7, 17, 27; J. 25, 20; Tē. ಮುಸಗು, to be extended; to be furious). ಪೊಸ'ಯೂ ಪಾಯ್ದೊಪ್ಪಿ ಬಣ್ಣಂ, ಗಡ, ಮುಸಗಿ ಜಗಕಸ್ಥಂ (Śmd. 64 Mdh.). ಕಾಮ್ಪುದು ಮುಸಗಿದ ಪೃೀಲ್ ಒಂದಿ ಮುಖ ಶುಭಸ್ಥಿಸ್ಥಂ (80). ಮಾಣಿಸೊಳ್ ಮುಸಗುತಮಿರ್ದ ಬಲ್ಲೊರ್ ನೆಯ ನೋಡಿಗೆ ಕಾಂಚನಕೇತಕ-ವನಪ್ರಸರದಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (83). ಳೀಂದ್ಯನಿ ಮರಾಮ್ಬು, ಎತ್ತಲ್ ಮುಸಗಿ ಳೋಜಿತಿಕ್ಕಾದಕ್ಷಂ (145). ಕೆಸರುಗಾಸಗುಮು (217). ಬೀಡರ ಪೃೀಲ್ ಮುಸಗಿ, ಮುಜುಗೊಳದ್ ಬಿಲ್ಲಿಸ್ಥಂ (281). 2, to display, to exhibit, to manifest (Bh. 8, 23, 20).

ಮುಸಗು masagu. 2. (= ಮುಸೆ 1). To rub, to brush, to whet (Bp. 38, 58; Rām. 6, 10, 8).

ಮುಸಗೆ masage. Dusky colour: mildew (? Bh. 1, 8, 48).

ಮುಸಣ masaṇa. = ಮುಸಾಣ. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ (Śmd. 358. 359; My.; Mhr.; Tē. ಮುಸಣ; T. ಮುಯಾಣ). ಮುಸಣದ ಜೂಡಿ (Bp. 31, 3). See Prvs. s. ಮುಚ್ಚು 1, ಮಸಣ 2. — ಮುಸಣಗಾಡು. -ಕಾಡು. A cemetery (ಕೃಷ್ಣನ, ಪಿತೃವನ Hlā.; Bp. 15, 4). — ಮುಸಣಗಾಪಿ. -ಕಾಪಿ. Śiva (Č. Bp. 47, 19). — ಮುಸಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 19; see ತಿಲುಗೇಶ-). — ಮುಸಣಪಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. A cemetery (ಸೋಮವಂಶಿ Śmd. II). — ಮುಸಣಪಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. = ಮುಸಣಪಟ್ಟಿಗೆ. (ಸೊಸವರಿ Kk. 78, o. r. ಸೋಮವಂಶಿ).

ಮುಸಣಿ masaṇi. Tbh. of ಕೃಷ್ಣಾ. N. of a form of Durgā (Śāstrasāra in W. v. 1259; Bp. 23, 18; My.). — ಮುಸಣಿ ದೇವಿ. N. (Bp. 47, 34; see ಗಡೇಶ್ವರ-).

ಮುಸದು masadu. = ಮುಸೆದು. P. p. of ಮುಸೆ 1.

ಮುಸರು masaru. = ಪೊಸರು. Curds (ಕೃಷ್ಣದ ಚೆಂ.). ಮುಸರು ಬಿರಿವ ಮುನ್ನ (ಕೃಷ್ಣದಾಸ್ಯ Śl. 240). ಮುಸರಿನ ಕಳು (ಪದ್ಮಚ 81). See Śl. 392. — ಮುಸರುಮಜ್ಜಿಗೆ. (ದೇವಮನ, etc. Śl. 313).

ಮುಸಲ್ masal. Delaying, hindering, opposing (see ಮುಸುಮಸಲು; Tē. ಮುಸಲು, ಮುಸುಲು, M. ಮುಸಿದ್, to protract, delay, confound).

ಮುಸಲತು masalatu. ಮುಸಲಕ್ಕು. Holding counsel upon; planning; — a plan, a plot; — counsel; — clever contrivance (My.; Mhr., H.; ಆಲೋಚನೆ, ಉಪದೇಶ ಚೆಂ.).

ಮುಸಸು masasu. To cause to whet, etc. (Bh. 6, 4, 141; My.).

ಮುಸಳೆ masaḷe. = ಪೊಸಳೆ. (ಸ್ಥಾನಮುಗ ಚೆಂ.).

ಮುಸಾಣ masāṇa. = ಮುಸಣ. (My.).

ಮುಸಾರ masāra. A sapphire, an emerald. (R.).

ಮುಸಾರೆ masāre. — ಮುಸಾರೆಭೂಮಿ. A kind of good red soil (S. Mhr.).

ಮುಸಾಲಾ masālā. = ಮುಸಾಲೆ. Drugs, spices, spicery, seasoning drugs, the seasoning put in curry; — horse and cattle physic; — ingredients of compositions (Śl. 310; Mhr., H.).

ಮುಸಾಲೆ masāle. = ಮುಸಾಲಾ. (My.; B. 2, 52; 3, 64; 4, 120. 147; ದೇವನಾರ G.). ಳೋಜಿ'ಯು ಳೀಳಿ, ಮುಸಾಲೆ ಅದಯುತ್ತಾರೆಲ್! (Prv.). ಕಾಯಿಮಜ್ಜಿಗೆಯೊಳಗೆ ಮಾಳುವ ಮುಸಾಲೆ (ದೇವನಾರ G.).

ಮುಸಿ masi. Dirt, impurity (Bp. 1, 14; Tē.; cf. ಮುಸಕ 2, ಮೂಸು 1 & 2). See Prv. s. ಅರಿತ 2.

ಮುಸಿ masi. = ಮುಸಿ. The black of culinary vessels, crock (My.; Mhr.); — soot, lamp-black (Sk.; My.); — black (the colour, ಕೃಷ್ಣ Śl. 385; My.; Abh. P. 9, 176); — ink (Sk.; G.; B. 1, 22; 2, 1; 4, 209; 5, 169. 218); — charcoal (My.). (T. ಮೈ, M. ಮಯಿ, ಮುಯಿ, ಮೈ, black, blackness; ink; antimony; cf. ಮುಸಳು, etc.). ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮುಸಿ ನುಂಗಿತು. — ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಸಿಗಿನ್ನ ಳಡೆ. — ನಸೀ ದೃಮೆ ಇದ್ದಿಲ ಮುಸಿ ಅದರೂ ಮಾತ್ ಕೆಣ್ಣಾನು. — ಕೃಷ್ಣ ಅದಮಗೆ ಮುಸಿಕೆಣ್ಣಾ ತನ್ನು ಕೆಲ್ಲು. — ಮೋಡ ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲ, ಮುಸಿಕೆಣ್ಣಾ ತಿನ್ನ (Prvs.). See Prvs. s. ಮುಸಗು, ತಿಮ, ಮುಚ. — ಮುಸಿಕುಡಿಕೆ. = ಮುಸಿಜಾಡ್ಡೆ No 1. (My.). — ಮುಸಿಜಾಡ್ಡೆ. An ink-bottle, an inkstand (ಪದ್ಧತಿ Mr. 359; My.). 2, a pot covered with crock (My.). — ಮುಸಿಬಟ್ಟೆ. A rag used in lifting pots from the fire (My.). — ಮುಸಿಮುಖಿ. = ಮುಸಿ ಕುಡಿಕೆ. (My.). — ಮುಸಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become charcoal

(said of buried money, Čpr. 9, 12; My.). 2, crock to be produced (My.). — ಮುಸಿಪಾಪಾಳ. A large shrub or small tree with pinnate leaves (Z.).

ಮುಸೀದಿ masîdi. = ಮುಶೀತಿ, etc. (My.; B. 4, 9); also ಮುಸೀದೆ (B. 4, 145).

ಮುಸುಕು masuku. = ಮುಸಕು, etc. (My.). — ಮುಸುಳುಬಣ್ಣ. = ಮುಸಳುಬಣ್ಣ. (B. 4, 225; My.).

ಮುಸುರ masura. = ಮುಸೂರ. (Sk.; Sl. 304).

ಮುಸುರೆ masuragĕ. Tbh. of ಮುಸುರಿಕೆ. A musquito-curtain (Čpr. 6, after 88).

ಮುಸುಳ್ masuḷ. = ಮುಸುಳು. Lustre to go away or disappear, light to grow faint, to grow dim, to become pale, etc. (ವಿಗತಪ್ರಭೆ Śmd. Dh.; *cf.* ಮುಂ ಳು, ಮುಂಡ್). 2, to disappear, to hide one's self (ಮುಸುಳಿತನೆ ಅಡಂಗಿತು Kk. 72). ಮುಸುಳ್ದಂ, ಮುಸುಳ್ದಪೆ, ಮುಸುಳ್ಗಿ, ಮುಸುಳ್ಗುಂ (Śmd. 49. 55). See Čpr. 3, 85; 4, 85; 8, 18; Abh. P. 9, 137; Śśv. 2, 106; J. 11, 25; 19, 31; 23, 35; 28, 2.

ಮುಸುಳಿಸು masuḷisu. To cause to lose one's lustre, to cause to grow dim, etc. (Čpr. 6, 58; Bp. 25, 51; Rśv. 9, 20); to cause to disappear, to conceal (ಮೂಜು Śm. 87; Abh. P. 10, 157). 2, to conceal one's self, to grow faint, to lose one's lustre, etc. (Abh. P. 11, 136; Grj. 2, after 106; Bp. 22, 56; 47, 16; Râm. 5, 9, 24; J. 4, 3; 8, 27).

ಮುಸುಳು masuḷu. = ಮುಸುಳ್. P. p. ಮುಸುಳಿ ಮುಸುಳಿದುದು (ನಾಸದ Ct. II, 117). ಮುಸುಳಿತನೆ ಅಡಂಗಿತು (Kk. 72). ಮುಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ (ಕನ್ನ Śm. 98). See Râm. 1, 14, 1; Bh. 5, 1, 39.

ಮುಸೂದೆ masûdĕ. A sketch; a foul copy; a draft (My.; Mhr., H. ಮುಸುದಾ).

ಮುಸೂರ masûra. *A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (= ಮುಂಗಲ್ಯಳ; see Sl. 304).

ಮುಸೂರಬಿದಲೆ masûra-bidalĕ. *Indian jalap, Ipomoea turpethum* R. Br.

ಮುಸೂರಿ masûri. = ಮುಸೂರ. (Sk.; Sl. 301).

ಮುಸೂರಿಕ masûrika. = ಮುಸೂರ. (ಹರಂಗಿ Mr. 273).

ಮುಸೂರಿಕೆ masûrikĕ. ಮುಸೂರಿಕಾ. = ಮುಸುರಗೆ. An eruption of lentil-shaped pustules, the small-pox. 2, a procureess. 3, a musquito-curtain. 4, a cushion (Čpr. 8, after 47).

ಮೃಣ mṛiṇa. *Soft, tender, smooth;—bland, mild, unctuous, shining.*

ಮುಸೆ masĕ. 1. To rub (see ತಿಮ್ಮಸೆ); to grind, to whet, to sharpen (ಕಳರಾಸ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 67; Bp. 40, 57; Śśv. 4, after 6; C.); to rub off (J. 33, 22); to rub one another: to be closely united or blended (J. 8, 4). P. pa. ಮುಸೆದು (Čpr. 6, 67), ಮುಸೆದು, ಮುಸ್ದು. ಮುಸೆದುದು (ನಿತಾತ, ನಿತಿತ, ಧಾತ, ತೀಮತ Hlâ.). ಮುಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿತಿತ, ಕ್ಷುತ, etc. Nr.). ಮುಸೆದ ತೆರಂ (ತೀಮತ Mr. 299). ಅತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮುಸೆದಂ (Śmd. 159). ಎಳ್ಕಲಂ ತಳಗಡಿಗರ್ಗಳ್ಗಿಸೋಳು ಜಾಣಿಯಂ ಮುಸೆದು (Râghâ. 17, 72). 2, to grow sharp or acute (Čpr. 6, 77; 6, 84; Bp. 8, 25; 61, 10). — ಮುಸಪಾಟಿ. -ಆಟಿ. Fight, quarrel (My.).

ಮುಸೆ masĕ. 2. = ಮುಸ 1. Whetting (Bh. 7, 15, 50); sharpness (Abh. P. 14, 193). 2, acute, vehement lust (Čpr. 4, 78). 3, a rub, a chafe: a slight wound (ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ Śmd. Dh.; Čpr. 10, 81). 4, polish: lustre, shine (ಪುಗರ್, ತಳಪ, etc., ಕಾನ್ತಿ Śś.; ತಳಪ Kk. 54. 66). See ಪುಸ-, ಮಿದಸ್-. — ಮುಸೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. A whetted arrow (J. 21, 20). — ಮುಸೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. A wound to appear (Bh. 1, 7, 4). — ಮುಸೆಮುಖ. A shining face (Râm. 6, 10, 8). — ಮುಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. To be whetted (J. 4, 19. 31; 12, 25; 26, 55). — ಮುಸೆಪ್ಪೊಗರ್. -ಪ್ಪೊಗರ್. Lustre arising from being whetted (J. 7, 61).

ಮುಸ್ಕರ maskara. *A bamboo.*

ಮುಸ್ಕರಿ maskari. = ಮುಕ್ಕರಿ, ಮುದ್ದರಿ. Who carries a bamboo cane: a Brâhmaṇa in the fourth order, *a religious mendicant.* 2, the moon. 3, N. of a woman (Abh. P. 9, after 3).

ಮುಸ್ಕಿರಿ maskiri. A good-for-nothing fellow (My.; H.).

ಮುಸ್ಕು masku. = ಮುಸಕ್, etc. (My.).

ಮುಸ್ತಕ mastaka. *The head, the skull;*—the peak of a mountain, the top of a tree; the upper part of anything. 2, = ನೇತ್ರಿ, etc. (Mr. 140).

ಮುಸ್ತಕಮೃಗ mastaka-mṛiga. A louse (ಪಟ್ಟಿದ, ಪೇಪ್ Mr. 166).

ಮುಸ್ತಕಸ್ನೇಹ mastaka-sneha. Head-oil: *the brain.*

ಮುಸ್ತಕಿ mastaki. Gum mastic (My.; Tč., H.).

ಮುಸ್ತಿ masti. Intoxication; pride (My.; Mhr., H.; see ಕಟ್ಟು-). 2, fatness: the state of an elephant, camel, etc. in rut (My.; Mhr., H.).

ಮುಸ್ತಿಷ್ಕ mastishka. *The brain* (ತಲೆಯ ಮಿದುಳು Mr. 397).

ಮುಸ್ತು mastu. = ಮುಸದು, etc. P. p. of ಮುಸೆ 1. (My.). ಮುಸ್ತಾಟಿ. = ಮುಸದಾಟಿ. (My.). ನೆಸ್ತಾಟಿಕ್ಕೆ ಮೋಗಿ, ಮುಸ್ತಾಟಿ ಪೆಚ್ಚಿತು (Prv.).

ಮುಸ್ತು mastu. 1. (= ಮುತ್ತು). Intoxicated; intoxication; fat, bulky; fatness, stoutness (Mhr., H., Br.; see ಕಟ್ಟು-). 2, abundant, plentiful; abundance, plenty (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮುಸ್ತು mastu. 2. The upper part of thickened sour milk, sour cream. 2, *the watery part of curds, whey;* buttermilk (ಮುಜ್ಜಿಗೆ Hlâ.).

ಮುಸ್ಲತು maslatu. A plot (My.; H.).

ಮುಸ್ಲಿನು muslinu. Muslin (My.; H.).

ಮಹ maha. Great, mighty. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation. — ಮಹಮನೆ. = ಮಹಾಮನೆ. A large house (liṅgavanta-maṭha) at Ulavi (near Sirsi; Bp. 3, 84; 14, 13; 35, 55).

ಮಹಕಾಳ maha-kâḷa. N. (Bp. 49, 15).

ಮಹಜರು mahajaru. A title-deed granted by the emperor of Hindustan (Mhr., H.). 2, a written statement of a suit and of the award upon it (Br., Mhr.). 3, a general affidavit; a certificate signed by all present at a transaction (My.; Br.).

ಮಹಡಿ mahaḍi. = ಮಾಡಿ 1. (My.; H.).

ಮಹತ್ mahat. = ಮುಹತ್ತು (Śmd. 106 Cm.), ಮಾ 2 (Śmd. 208. 378; Kâvy. I, 3, 53-56). *Great, mighty, strong, big, large.* 2, numerous, abundant, much, many. 3, high, lofty, eminent, noble; excellent, distinguished. 4, the

great principle: the intellect (buddhi). 5, *greatness, power, dominion.*

ಮಹತಾಪ mahatâpa. ಮಹತಾಪು. = ದುಷಾಪ, etc. (My.).

ಮಹತಿ mahati. *The seven-stringed lute of Nârada.* 2, the egg-plant (= ಬೃಹತಿ).

ಮಹತ್ತಮ mahat-tama. Greatest, exceedingly great or mighty or powerful. (Cpr. 8, 19).

ಮಹತ್ತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ mahattama-sâmânya-apavartana. The greatest common measure (C.).

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. Greater, uncommonly mighty, etc. (Bp. 3, 66). 2, the oldest, most respectable; the head or oldest man of the village, house, etc. See ಗೃಹ-, ದಶ-.

ಮಹತ್ತು mahattu. Tbh. of ದುಮತ್, q. v. (Bp. 37, 56; 61, 74).

ಮಹತ್ವ mahatva. *Greatness, magnitude, majesty, mightiness,* etc.

ಮಹತ್ವತೆ mahatvate. = ದುಮತ್ವ. (Bp. 36, 52; 38, 72; 43, 74; 46, 79).

ಮಹದಾಶ್ರಯ mahat-âśraya. The protection of the great, taking refuge with great people. (My.).

ಮಹದೇವ maha-dêva. Śiva (Bp. 47, 53); N. (My.).

ಮಹದೇವಿ maha-dêvi. Pârvati or Durgâ (Bp. 12, 41; 40, 28); N. (47, 38; 50, 8; see ಕೇಳೆದಿಯ-, ದಿಜ್ಞ-).

ಮಹನವಮಿ maha-navami. = ದುಷಾನವಮಿ. (Bh. 7, 14, 44).

ಮಹನೀಯ mahanîya. Worthy of honour, praiseworthy, illustrious, glorious. (Bp. 33, 3; 39, 67).

ಮಹನ್ತ mahanta. = ದೂತ. Tbh. of ದುಮತ್ (Śmd. 106 Cm.). A great, mighty, etc. man (Bp. 4, 4; 47, 57; 53, 13).

ದುಹನ್ತು mahantu. The chief of an order of Gôsâvis, etc. (My.; Mhr.).

ಮಹಮದ mahamada. = ದುಮಮ್ಮದ. (My.).

ಮಹಮ್ಮದ mahammada. Mahomed (My.); a Mahomedan (My.).

ಮಹಮ್ಮೇರು mahat-mêru. = ದುಷಾಮೇರು. (My.).

ಮಹರಾಜ maha-râja. = ದುಷಾರಾಜ. (My.).

ಮಹರಾಣಿ maha-râṇi. = ದುಷಾರಾಣಿ. (My.; B. 5, 3).

ಮಹರಾಯ maha-râya. = ದುಷಾರಾಯ. (My.).

ಮಹರ್ನವಮಿ mahas-navami. (= ದುಷಾನವಮಿ). N. of the dasari feast (My.), especially of its ninth day (My.). See Bh. 8, 8, 29.

ಮಹರ್ಲೋಕ mahas-lôka. The fourth of the seven worlds which rise one above the other. (Mr. 32).

ಮಹರ್ಷಿ mahâ-ṛishi. A great ṛishi. (My.). 2, anyone of the saptarshis. (My.).

ಮಹಲ mahala. = ದುಮಳ 1, etc. (ಉಪ್ಪರಿಗೆದುಮನೆ G.).

ಮಹಲು mahalu. 1. = ದುಮಲ, etc., ದುಷಾಲು. An upstair house, a large mansion, a palace (My.).

ಮಹಲು mahalu. 2. = ದೂಲು1. (My. occasionally). ದುಮಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಹಣ, ಬಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಭಾವ (Prv.).

ಮಹಸ್ಸು mahas. = ದೂಸ 2. Greatness, might. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation.

ಮಹಸೂಲು mahasûlu. Public revenue (My.; Mhr., H.); private income from land (My.).

ಮಹಸೂಲುದಾರ mahasûlu-dâra. A collector or receiver of taxes (My.; H.).

ಮಹಳ mahaḷa. 1. = ದುಮಲ, ದುಮಲು 1, ದೂಮ, (ದೂಳ 1f). Tbh. of ದುಷಾಲಯ. (ದುಷಾಲಯ Bhn. 50).

ಮಹಳ mahaḷa. 2. = ದುಷಾಲಯ No. 2, ದೂಳ 3. The śrâddha performed in the latter fortnight of the bhâdrapada to the manes of all one's male ancestors; this period (My.; Mhr. ದುಷಾಳ).

ಮಹಾ mahâ. = ದುಂ (ದುಮ್), ದೂ 2. *Great,* etc. (= ದುಮತ್). Standing before ದುರ್ವ, ಪದ್ಮ, ಕೆಜ್ಜೀಣಿ, ಶಂಖ, ಕ್ಷಿತಿ and ಕೆಜ್ಜೀಣ, it makes them ten-fold (Mr. 357). — ದುಷಾದುಣಿ. = ದುಷ ದುಣಿ. (Bp. 61, 74).

ಮಹಾಕಂದ mahâ-kanda. *Garlic.*

ಮಹಾಕಾಯ mahâ-kâya. A man of great stature (Cpr. 6, after 61). 2, N. of a râkshasa (Bp. 18, 20).

ಮಹಾಕಾಲ mahâ-kâla. = ದುಷಕಾಳ, ದುಷಾಳ. Śiva (ನಿಘ. ಕೆಶ್ವರ Nn. 97). 2, a class of pramathas (ಪ್ರಮುಥವಿಶೇಷ, ಪ್ರಮುಥರ ಭೇದ 97). 3, *N. of a liṅga at Ujjayini.* 4, great blackness (ಕಸಿತ, ಕಷ್ಣ 97). 5, a clouded day (ದುರ್ದಿನ, ದೋಷ ಗತ್ತಿ 97). 6, a cruel, fierce man (ಕಕ್ರೂರ 97). 7, the marking-nut tree (ಭಲ್ಲಾತಕ, ಗೇರು 97). 8, *N. of a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (or Cucumis colocynthus, = ಕಮ್ಮಾಳ).

ಮಹಾಕಾಳಿ mahâ-kâḷi. ದುಷಾಕಾಳಿ. = ದುಂಕಾಳಿ, ದುಷಾಳಿ, ದುಂಕಾಳಿ. Durgâ (ಬಳಾರಿ Ct. II, 119). — ದುಷಾಕಾಳಿದೇವಿ. N. (Bp. 55, 54; 58, 7).

ಮಹಾಕುಲ mahâ-kula. A great or noble family;—*sprung from a noble family, of honorable parentage.*

ಮಹಾಖರ್ವ mahâ-kharva. Ten kharvas. (My.).

ಮಹಾಗಜ mahâ-gaja. (Śmd. 379). A great elephant.

ಮಹಾಗಿರಿ mahâ-giri. (Śmd. 379). A great mountain.

ಮಹಾಗ್ರೀವ mahâ-grîva. Long-necked: a camel. (R.).

ಮಹಾಂಗ mahâ-anga. Large-limbed: *a camel.*

ಮಹಾಜನ mahâ-jana. (Śmd. 114). = ದುಜನ (379). A great multitude of men, the populace. 2, a great man; a number of respectable men (Bp. 50, 2, 25; My.). 3, a merchant, banker, tradesman.

ಮಹಾಜವ mahâ-java. Very swift (ಅತಿವೇಗ Nn. 97).

ಮಹಾಜಾಲಿ mahâ-jâli. *A species of gôshâ with yellowish flowers.*

ಮಹಾಜ್ವರ mahâ-jvara. Severe fever (ಉಷ್ಣ, ಭೀಮ Mr. 387).

ಮಹಾಟವಿ mahâ-aṭavi. A great forest. (R.).

ಮಹಾತಪ mahâ-tapa. Severe penance (ದಂತ, ದುಷಾತಪಸ್ಸು Nn. 54).

ಮಹಾತರು mahâ-taru. A large tree;—a kind of Euphorbia (ವಜ್ರ, ಎಲೆಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಮಹಾತಲ mahâ-tala. N. of the sixth of the seven lower worlds. (Mr. 32).

ಮಹಾತೇಜಸ್ಸು mahâ-têjas. Of great splendor, etc. 2, *Skanda.*

ಮಹಾತ್ಮ mahâ-âtma. High-souled: *magnanimous, noble-minded, high-minded, generous;*—eminent, distinguished, mighty (ಉದಾರ, ಪಿರಿಯ Mr. 233). See Bp. 25, 2; 32, 11; Sp. s. ಕಕ್ಷದಿ. ದುಷಾತ್ಮನಿಗೆ ದುರಾತ್ಮನ ಗೊಷತೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಹಾತ್ಮೆ mahâtmè. Noble-mindedness, etc. (Bp. 46, 50; My.). 2, a noble-minded woman (My.).

ಮಹಾದಾನ mahâ-dâna. *A great gift: epithet of certain valuable gifts or the giving of different kinds of valuable*

presents to the priests (sixteen such gifts are particularly enumerated).

ಮಹಾದಾನಿ mahâ-dâni. = ಮಾಪಾನಿ (Śmd. 209. 379). One who grants all valuable gifts, a very liberal person.

ಮಹಾದೇವ mahâ-dêva. = ಮಾದೇವ (Śmd. 209. 379). *Śiva* (Bp. 57, 2);—N.

ಮಹಾದೇವಿ mahâ-dêvi. = ಮಾದೇವಿ. *Pârvatî.* 2, the first wife of a king. 3, N.

ಮಹಾದ್ವೀಪ mahâ-dvîpa. A certain division of the earth (see Mr. s. ಪರ್ವತಿ).

ಮಹಾಧನ mahâ-dhana. Great wealth. 2, *very costly or precious;* anything costly or precious. 3, rich, wealthy.

ಮಹಾಧೇನು mahâ-dhênu. A sacrificial cow (ಮಾಪೇಯಿ Mr. 180).

ಮಹಾನಕ mahâ-ânaka. A large kettle-drum (Śâv. 5, 53).

ಮಹಾನಟ mahâ-naṭa. The great actor: Śiva. (Sk.; G.).

ಮಹಾನಂದ mahâ-ânanda. Great joy, great bliss; *the great bliss of deliverance from further transmigration.*

ಮಹಾನವಮಿ mahâ-navami. = ಮಹನವಮಿ, (ಮಹರ್ನವಮಿ), ಮಹಾನವಮಿ, ಮಾನವಮಿ. A festival on the ninth day in the light half of the month Âśvina. (My.). 2, the dasari feast (My.). 3, the last of the nine days or nights dedicated to the durgâ-pûjâ.

ಮಹಾನಸ mahâ-anasa. A large carriage. 2, = ಪಾಕಸ, etc., a *kitchen* (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸದ ಮನೆ Mr. 196).

ಮಹಾನಾಭ mahâ-nâbha. N. of a Dânava (Ć. Bp. 47, 21).

ಮಹಾನಾಮಿ mahâ-nâmi. = ಮಾನವಮಿ (Śmd. 209). Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ.

ಮಹಾನಿಶೆ mahâ-niśe. *Midnight.*

ಮಹಾನೀಲ mahâ-nîla. Dark blue, deep black. 2, a kind of sapphire or emerald. (R.).

ಮಹಾನುಭಾವ mahâ-anubhâva. Being in high esteem, worthy, mighty, exalted, dignified, pre-eminent, just, virtuous; a gentleman. (Śmd. 38; My.). ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಮಹಾಮುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಯವೆಷ್ಟೆನ್ನು ಕೇಳಿದನಕ್ಕೆ (Prv.).

ಮಹಾನೈವೇದ್ಯ mahâ-naivêdya. An offering of all sorts of eatables to an idol in a temple (My.).

ಮಹಾನ್ತ mahâ-anta. A man of an eminent nature (Bp. 61, 9). 2, having extensive limits: abundance (My.).

ಮಹಾಪಥ mahâ-patha. = ಮಾಪಥ (Śmd. 379). A chief road, a high street, a high road. 2, the great road: death, the way of all flesh.

ಮಹಾಪದ್ಮ mahâ-padma. One of the treasures of Kubêra. 2, N. of a nâga or serpent-demon (Mr. 402, see ಎಣ್ಣು ಕಾಯಿ). 3, ten padmas, a million of millions, one hundred billions and other high numbers.

ಮಹಾಪಾತಕ mahâ-pâtaka. = ಮಾಪಾತಕ (Śmd. 379). A great crime, a crime of the highest degree. See ಪಾಪ-; Bp. 45, 25.

ಮಹಾಪುರುಷ mahâ-puruṣha. = ಮಾಪುರುಷ (Śmd. 379). A great man, an eminent personage.

ಮಹಾಪ್ರಲಯ mahâ-pralaya. *The total annihilation of the universe at the end of a kalpa* (Bp. 54, 23; 58, 46).

ಮಹಾಪ್ರಸಾದ mahâ-prasâda. A great favour or kindness. (Ćpr. 2, after 59; My.).

ಮಹಾಪ್ರಾಣ mahâ-prâṇa. The hard breathing or aspirate, heard in the utterance of aspirated letters (Śmd. 22. 23. 35. 302; Kâvy. I, 1*a*, 22-27). 2, the letter ಹ್. 3, a raven. 4, great spirit or power. 5, a kind of vital air (ಒತ್ತಿ ನಡೆಪುದು Mr. 52).

ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ mahâprâṇa-anukaraṇa. An imitative sound with an aspirated letter (Śmd. 35).

ಮಹಾಫಲ mahâ-phala. = ಮಾಪಳ. A great fruit. 2, a great reward. 3, Aegle marmelos Corr. 4, the citron, Citrus medica Lin. (My. occasionally; St. & Pl.; Mhr.). 5, (wrongly also = ಪಂಪೋಸ) the shaddock or pumplemose, Citrus decumana Lin.

ಮಹಾಬಲ mahâ-bala. Exceedingly strong, very powerful or mighty (Bp. 58, 6). 2, *wind, storm.* 3, Śiva.

ಮಹಾಬಲಗಿರಿ mahâbala-giri. N. of the Ćâmuṇḍî hill near Mysore (My.).

ಮಹಾಬಲಾದ್ರಿ mahâbala-adri. = ಮಹಾಬಲಗಿರಿ. (My.).

ಮಹಾಬಿಲ mahâ-bila. A big hole, a cave. 2, the atmosphere, ether. (ಆಕಾಶ G.).

ಮಹಾಭಾಗ mahâ-bhâga. Highly fortunate; illustrious, highly distinguished. (Abh. P. 11, 76).

ಮಹಾಭಾರತ mahâ-bhârata. The great war of the Bharatas: N. of an epic poem describing the acts, rivalries and contests of the sons of the two brothers Dhṛitarâshṭra and Pâṇḍu, descendants of Kuru and Bharata. (My.).

ಮಹಾಭಾಷ್ಯ mahâ-bhâshya. N. of Patañjali's great commentary on the grammatical sûtras of Pâṇini. (My.).

ಮಹಾಭೀತಿ mahâ-bhîti. Great terror;—*great danger.*

ಮಹಾಭೂತ mahâ-bhûta. *A primary element:* ether, air, fire, water, earth.

ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ mahâ-matsya. *A large fish, a sea-monster.*

ಮಹಾಮನಸ್ಕ mahâ-manaska. *High-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಮಹ mahâ-maha. A great festival. (Ćpr. 3, after 102).

ಮಹಾಮಾಂಸ mahâ-mâṁsa. Epithet of various kinds of meat: human flesh, beef, etc.

ಮಹಾಮಾತ್ಯ mahâ-amâtya. The prime minister of a king (ಪ್ರಧಾನ Mr. 266).

ಮಹಾಮಾತ್ರ mahâ-mâtra. (= ಮಾಪಡಿಗ, etc.). Great in measure, most excellent. 2, *a great officer of state, a prime minister.* 3, *an elephant-driver or keeper, a Mahout; a superintendent of elephants* (ಗಜಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಆನೆಯ ಕೈಪ್ಪನು Hlâ.).

ಮಹಾಮಾಯೆ mahâ-mâyè. Great deceit or illusion; the power of illusion which makes the material universe appear as if really existing;—Durgâ. (Bp. 57, 27).

ಮಹಾಮೇದ mahâ-mêda. A species of medicinal plant. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮಹಾಮೇರು mahâ-mêru. The great mêru (ಮೇರು Nn. 53).

ಮಹಾಯಜ್ಞ mahâ-yajña. A great sacrifice: *a principal act of devotion* of which there are five: brahmayajña, dêva-, pitṛi-, manushya-, bhûta-. See ಪಂಚ-.

ಮಹಾಯುಗ mahâ-yuga. A yuga of the gods: the aggregate of the kṛita, trêtâ, dvâpara, and kali yugas. See Prv. s. ಮಹಾನುಭಾವ.

ಮಹಾರಜತ mahâ-rajata. *Gold.*

ಮಹಾರಜನ mahâ-rajana. *The safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಮಹಾರಣ್ಯ mahâ-aranya. *A large wood, a great forest.*

ಮಹಾರಥ mahâ-ratha. A large car, a great chariot. 2, an eminently great warrior fighting from a car (Abh. P. 13, 71. 72; Bh. 8, 24, 41; J. 14, 5).

ಮಹಾರವ mahâ-rava. Loud-sounding, uttering loud cries; a loud sound or cry. See ಮೊಳಿಡು.

ಮಹಾರಾಜ mahâ-râja. = ಮಹರಾಜ. A sovereign, an emperor. 2, a respectful compellation to superiors. (My., also ಮಹಾರಾಜಕ್ಷಿತಿ).

ಮಹಾರಾಜಿಕ mahâ-râjika. *N. of a class of demigods.*

ಮಹಾರಾಣಿ mahâ-râṇi. = ಮಹರಾಣಿ. The principal wife of a râja;—a reigning queen;—an empress (My.; B. 4, 173; 5, 1).

ಮಹಾರಾಯ mahâ-râya. = ಮಹರಾಯ. Tbh. of ಮಹಾರಾಜ. (Bp. 58, 21; My.; B. 4, 126).

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ mahâ-râshṭra. = ಮರಾಟ. A great realm (Bp. 51, 17);—the Mahratta country;—relating to that country, as its people, language, etc. (My.).

ಮಹಾರುದ್ರ mahâ-rudra. The great rudra: a form of Śiva.

ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ mahârudra-abhishêka. Bathing of a liṅga with the recitation of the so-called rudrasûkta, especially at śivarâtri (My.).

ಮಹಾರುಷಿ mahâ-rushi. = ಮಹರ್ಷಿ. (Cpr. 3, after 80; 5, after 35).

ಮಹಾರೌರವ mahâ-raurava. *One of the twenty-one hells.*

ಮಹಾರ್ಬುದ mahâ-arbuda. Ten arbudas. (My.).

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ mahâ-lakshmi. = ಮಾಲಳುಮಿ (Śmd. 209. 379). The great Lakshmi, the śakti or wife of Nârâyaṇa (ಘೋಷ ಗಾಡತಿ, ರಮೆ Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, ರಾಮೆ 24; ಸಿರಿ 124. 149). 2, Sarasvati. 3, Durgâ. 4, splendor (ಶೋಭೆ, ಸಿರಿ Nn. 22). ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಲಿದವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸರಸ್ವತಿ ಒಲಿದವಗೆ ಪೆಡ್ಡತನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಹಾಲಯ mahâ-âlaya. = ಮಹಲು, ಮಹಲು, ಮಹಳ No. 1, ಮೂಳ 5. A great dwelling, a palace, a temple, etc. 2, = ಮಹಳ 2, q. v. (My.).

ಮಹಾಲಿಂಗ mahâ-liṅga. A great phallus;—having a great phallus; Śiva;—N. (My.). — ಮಹಾಲಿಂಗನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (Z.).

ಮಹಾಲು mahâlu. = ಮಹಲು, etc. A palace (My.; Mhr., H.), a hall; a seraglio (Mhr.; H.). 2, a sub-division of a talook or district (Mhr.; see B. 4, 146. 200; ಅಸಾಡಿ-).

ಮಹಾಲೋಕ mahâ-lôka. = ಮಹರ್ಲೋಕ. (My.).

ಮಹಾವನ mahâ-vana. = ಮಹಾರಣ್ಯ. (My.).

ಮಹಾವಾತ mahâ-vâta. A great or stormy wind, a strong blast. (ಜಿಮಾಳಿ G.).

ಮಹಾವಾರ್ಧಿ mahâ-vârdhi. An ocean (J. 13, 11).

ಮಹಾವೃಕ್ಷ mahâ-vriksha. A great tree;—*a species of Euphorbia, Euphorbia tortilis* or *E. antiquorum.*

ಮಹಾವೃದ್ಧಿ mahâ-vriddhi. One of the eight principal drugs or medical roots (Śi. 149).

ಮಹಾವೇಶ mahâ-âvêśa Demoniacal possession (ಗ್ರಹ Mr. 490).

ಮಹಾಶಕ್ತಿ mahâ-śakti. Very mighty. 2, a great śakti (Bp. 10, 31).

ಮಹಾಶಬ್ದ mahâ-śabda. A great word, a pre-eminent term (Śm. 118);—a great noise, a loud sound. See ಪಂಚ-.

ಮಹಾಶಯ mahâ-âśaya. The ocean. 2, *high-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಶಾಲಿ mahâ-śâli. *A kind of large and sweet-smelling rice* (ಅದಿಮೆಯ ಭೇದಂ Hlâ.).

ಮಹಾಶೂದ್ರ mahâ-śûdra. *A cowherd.*

ಮಹಾಶೂದ್ರಿ mahâ-śûdri. *A female cow-keeper; a herdsman's wife.*

ಮಹಾಶೇಷ mahâ-śêsha. The serpent śêsha (Śm. 119; ಅನಂತ, ಧರಣೀಧ್ರ Nn. 57). ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಹಾಶೇಷ ಹೊತ್ತಿರುವುದಾದರೆ, ಮಹಾಶೇಷನನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ಯಾರು? (Prv.).

ಮಹಾಶೋಕ mahâ-śôka. Great grief or sorrow (J. 2, 5). 2, mahâ-aśôka. A large aśôka tree (2, 8).

ಮಹಾಶೌರ್ಯ mahâ-śaurya. = ಮಾಶೌರ್ಯ (Śmd. 209). Great valour.

ಮಹಾಶ್ರಯ mahâ-âśraya. = ಮಾಶರ 2. A great seat, resting-place, dwelling, etc.

ಮಹಾಶ್ವೇತೆ mahâ-śvêtê. *A white variety of the Balsam paniculata* Chois.

ಮಹಾಸನ mahâ-âsana. A great seat, a splendid throne: a howdah (ಅಂಬಾರಿ Mr. 158).

ಮಹಾಸಂಪೆ mahâ-sampe. *The globe amaranth, Gomphracas globosa* Lin.

ಮಹಾಸಾಗರ mahâ-sâgara. = ಮಹೋದಧಿ. (G.).

ಮಹಾಸಾಮಂತ mahâ-sâmanta. = ಮಹಾಸಾವಿರ, ಮಾಸಾವಿರ. A great lord of the borders. (Abh. P. 13, after 101).

ಮಹಾಸಾವಂತ mahâ-sâvanta. = ಮಾಸಾವಿರ (Śmd. 379). Tbh. of ಮಹಾಸಾಮಂತ.

ಮಹಾಸೇನ mahâ-sêna. The commander of a great army. 2, *Skanda.*

ಮಹಾಸೈನ್ಯ mahâ-sainya. (Śmd. 379). A large armed force (ಮನುಜ, ಸೇನೆ Nn. 36).

ಮಹಾಸ್ತ್ರ mahâ-astra. A great weapon, a powerful missile. (J. 13, 37).

ಮಹಾಸ್ನಾಯು mahâ-snâyu. *A great artery.*

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ mahâ-sragdharê. N. of a vṛitta (Ch.; Nr. 366).

ಮಹಾಹರಿ mahâ-hari. Vishṇu.

ಮಹಾಹರಿಪ್ರಿಯೆ mahâhari-priyê. Lakshmi (Mr. 16).

ಮಹಾಹವ mahâ-âhava. A great war or battle, a pitched battle. (Śśv. 4, 77).

ಮಹಾಹಿತ mahâ-hita. A great friend (J. 30, 25. 27. 31). 2, mahâ-ahita. A great enemy (30, 25. 27. 31).

ಮಹಿ mahi. ಮಹೀ. Great, large; greatness. 2, *the earth; soil.* See Mr. s. ಪರ್ವತ. ಮುಳುಗಿದ ಮಹಿ (ನೀರಡಿ Mr. 93).

ಮಹಿಕೆ mahikê. = ಮಿಹಿಕೆ. (ಬರ್ಗ, ಮುಂಜ G.).

ಮಹಿತ mahita. Honoured, revered, highly esteemed; proper, right. (Kâvy. V, 967; Bp. 8, 3; 19, 45; 22, 63; 51, 45; Râv. 1, 8).

ಮಹಿಪ mahi-pa. = ಮಹೀಪ. (A.).

ಮಹಿಮ mahima. Greatness, grandeur, majesty, glory; might, power, energy. 2, the magical power of increasing size at will, illimitable bulk. (My.).

ಮಹಿಮಾಕರ mahimâ-âkara. A mine of glory (Ch. v. 9).

ಮಹಿಮೆ mahimĕ. ಮಹಿಮಾ. = ಮಾಮ್ಮೆ, ಮೈಮೆ (ಕೆmd. 361; Ćt. II, 85; Rāv. 1, 61; C.). Greatness, etc. (= ಮಹಿಮ No. 1). — ಮಹಿಮೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become great, renowned, etc. (Bp. 27, 27; 44, 72; 53, 81).

ಮಹಿಲಾಖ್ಯೆ mahilā-ākhyĕ. *A species of odoriferous plant.*

ಮಹಿಳೆ mahiḷĕ. ಮಹಿಳೆ. *A woman* (Bp. 28, 20).

ಮಹಿಕಾಸನ (mahi-śāsana). A kind of plant (ಜಾಲೆ Mr. 134).

ಮಹಿಷ mahisha. *A (male) buffalo* (ಕೋಣ Mr. 162). 2, an asura slain by Durgā. 3, the emblem and vehicle of Yama.

ಮಹಿಷಧ್ವಜ mahisha-dhvaja. Yama. See ಜಕ್ಕಸ್ಕಿಂದಿರಿದೇವ.

ಮಹಿಷಾಕ್ಷ mahisha-akṣha. *A kind of bdellium.*

ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ mahisha-akshi. = ಮಹಿಷಾಕ್ಷ. (ಶಾಖಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳ Mr. 144; Bp. 27, 9. 12; 43, 20. 21; 44, 24).

ಮಹಿಷಾಸುರ mahisha-asura. The asura Mahisha slain by Durgā (Ćh. MS. G. v. 4).

ಮಹಿಷಾಸುರಮರ್ದಿನಿ mahishāsura-mardini. Durgā (My.).

ಮಹಿಷಿ mahishi. = ಮೈಸಿ (ಕೆmd. 361). A buffalo-cow. 2, *the first or properly consecrated wife of a king;*—any queen. See ಪಟ್ಟ-.

ಮಹಿಷ್ಠ mahishṭha. Greatest, largest;—excessive greatness (Bp. 53, 11).

ಮಹೀಕಾಂತ mahī-kānta. A king (Ćpr. 2, 15).

ಮಹೀಕ್ಷಿತ mahī-kshit. *A king.*

ಮಹೀಗೃಹ mahī-gṛiha. A subterraneous room (Ćpr. 7, 128).

ಮಹೀಜ mahī-ja. A tree. (Bp. 9, 14; 60, 51).

ಮಹೀಜರಾಜ mahīja-rāja. The Indian fig-tree (Bp. 26, 40).

ಮಹೀತಲ mahī-tala. The surface of the earth. (Bp. 50, 50).

ಮಹೀತಲಾಧಿಪ mahītala-adhipa. A king (Rām. 1, 16, 23).

ಮಹೀದೇವತೆ mahī-dēvatĕ. A Brāhmaṇa (Bp. 55, 35).

ಮಹೀಧರ mahī-dhara. Earth-bearing: a mountain. 2, Kṛishṇa (Mr. 18). 3, N. of a king (ಕೆmd. 82 Mḍb.).

ಮಹೀಧ್ರ mahī-dhra. *A mountain.*

ಮಹೀಪ mahī-pa. A king (Bp. 54, 2).

ಮಹೀಪತಿ mahī-pati. = ಮಹೀಪ. (Ćpr. 5, 35; Bp. 28, 35).

ಮಹೀಪಾಲ mahī-pāla. A king (Bp. 5, 13; J. 26, 29).

ಮಹೀಭುಜೆ mahī-bhuj. Earth-enjoyer: *a king.*

ಮಹೀಭುಜ mahī-bhuja. Tbh. of ಮಹೀಭುಜ್. (Abh. P. 16, 11; Bp. 11, 17).

ಮಹೀಭೃತ್ mahī-bhṛit. Earth-supporter: *a mountain.* 2, a king.

ಮಹೀಮಂಡಲ mahī-maṇḍala. The circumference of the earth, the whole earth. (My.).

ಮಹೀರಮಣ mahī-ramaṇa. A king (Bp. 33, 13).

ಮಹೀರುಹ mahī-ruha. *A tree.*

ಮಹೀಲತೆ mahī-latĕ. *An earth-worm.* See Nr. s. ಕಾಯಿಸಿಕೊಳದೆ.

ಮಹೀವರ mahī-vara. A king (Bp. 50, 41).

ಮಹೀವಲ್ಲಭ mahī-vallabha. = ಮಹೀಪತಿ. (Rāv. 9, 27).

ಮಹೀಶ mahī-īśa. A king (Bp. 5, 44; 50, 20; Rām. 2, 1, 8).

ಮಹೀಶ್ವರ mahī-īśvara. = ಮಹೀಪ. (J. 27, 47). 2, the number 16 (Ćh.).

ಮಹೀಸುತ mahī-suta. *The planet Mars.*

ಮಹೀಸುರ mahī-sura. A Brāhmaṇa (Bp. 3, 75. 77; 50, 12; 55, 9. 57).

ಮಹೀಸ್ಪೃಶ mahī-spṛiśa. Touching the ground;—a Vaiśya (Mr. 345).

ಮಹುಳಿ mahuḷi. (Tbh. of ಮಹಿ). Sway: overbearing behaviour (Bh. 3, 21, 36).

ಮಹೇಚ್ಛ mahā-iććha. *Desirous of great ends, having lofty aims or aspirations; magnanimous, high-minded, liberal.*

ಮಹೇಂದ್ರ mahā-indra. Great Indra, regent of the east quarter (ಕೆmd. 168);—any great chief; N. of a gandharva chief (Ćpr. 5, 100. 102. 105, etc.). 2, N. of a place; N. of a mountain or a range of mountains.

ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲ mahêndra-jāla. = ಇಂದ್ರಜಾಲ. Indra's net: stratagem, trick; deception, cheating; illusion; conjuring, magic, jugglery, sorcery (Kāvy. IV, 2, 62; Ćpr. 7, 145; Bp. 23, 2; 51, 11; My.).

ಮಹೇಂದ್ರಮಂಡಲ mahêndra-maṇḍala. N. of a place (Bp. 53, 38).

ಮಹೇಂದ್ರಮರ್ದಿ mahêndra-mardi. The crusher of the gandharva king Mahêndra (Ćpr. 5, 122).

ಮಹೇಂದ್ರಿ mahêndri. Indra's quarter: the east (ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಚಿ, ಮೂಡಲ್ Mr. 58).

ಮಹೇರಣೆ mahêraṇĕ. *The tree Boswellia thurifera* Roxb.

ಮಹೇಶ mahā-īśa. = ಮಹೇಶ್ವರ. (Bp. 50, 54). See ಮೂಸನಳ ಮದಸ-.

ಮಹೇಶ್ವರ mahā-īśvara. A great lord; *Śiva* (Bp. 61, 46);—N., also of a town (B. 3, 103; 4, 28). See Prv. s. ಮೋಸ ಗಾಜಿ.

ಮಹೇಶ್ವರಿ mahā-īśvari. Gauri (Mr. 12).

ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ mahā-aiśvarya. Supreme lordship, great power; great prosperity or riches (ಏಧೂಪಿ, ದೊಡ್ಡಿಕ ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 106).

ಮಹೋಕ್ಷ mahā-ukṣha. *A large bull or ox.*

ಮಹೋಕ್ಷಗ mahôkṣha-ga. Śiva (Bp. 61, 47).

ಮಹೋಕ್ಷಲಕ್ಷ mahôkṣha-lakṣha. Śiva (Rāv. 1, 10).

ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ mahā-ugrāṇi. A chief store-keeper. See Mr. s. ಆಜ್ಞಾದಕರ್ತೃಧಾನ.

ಮಹೋತ್ಪಲ mahā-utpala. *The lotus, Nelumbium speciosum* Willd. (ಪದ್ಮ, ಅಬ್ಜ, etc. Mr. 419).

ಮಹೋತ್ಪಾತ mahā-utpāta. Very portentous: a meteor, a comet (ಧೂಮಕೇತು Nn. 33, o. r. ಮಹೋತ್ಪಾದ; ಧೂಮಕೇತು Mr. 489).

ಮಹೋತ್ಸವ mahā-utsava. A great festival; a festive train (ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; J. 4, 8).

ಮಹೋತ್ಸಾಹ mahā-utsāha. Great effort or exertion. 2, *possessing great energy, making great efforts, very energetic or persevering* (ಹೆಚ್ಚಾಳು Hlā.).

ಮಹೋತ್ಸೇಧ mahā-utsêdha. Great elevation (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಉತ್ಕರ್ಷ Nn. 77).

ಮಹೋದಧಿ mahā-udadhi. The great ocean, a great sea (ಮಹಾಸಾಗರ G.).

ಮಹೋದಯ mahā-udaya. Great happiness or prosperity;—great elevation or eminence;—the final emancipation of the soul. 2, a day very auspicious on account

of certain constellations (My.). 3, giving, or possessing, great happiness, etc. (Rāv. 1, 8);—a lord, a master. 4, = ಮಹೋದಯ.

ಮಹೋದಯ mahā-udaya. *The city of Kanyākubja or Canouj.*

ಮಹೋದರ mahā-udara. A large belly (J. 2, 58);—an enlargement of the abdomen (My.); dropsy, ascites. 2, bigbellied;—N. of a rākshasa (Rām. 6, 32 sum.).

ಮಹೋದ್ಯಮ mahā-udyama. Great effort or exertion. 2, *using great efforts, very diligent or persevering* (ಹೆಚ್ಚಾಳು Hlā.).

ಮಹೋನ್ನತ mahā-unnata. Very high, exceedingly lofty, much elevated. (My.).

ಮಹೋನ್ನತಿ mahā-unnati. Great elevation, high position, high rank (Ōpr. 4, 12; Bp. 61, 72).

ಮಹೋಪತಾಪ mahā-upatāpa. Great trouble or grief (Ōpr. 5, 28).

ಮಹೋಪದ್ರವ mahā-upadrava. Great misfortune or calamity or distress (My.).

ಮಹೋರಗ mahā-uraga. A large serpent; a great nāga. (My.).

ಮಹೋಲ್ಲಾಸ mahā-ullāsa. Great delight (My.).

ಮಹೌನ್ನತ್ಯ mahā-aunnatya. Great elevation (ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಅತಿಯುಕ್ತ Nn. 132).

ಮಹೌಷಧ mahā-aushadha. A very efficacious drug;—*dry ginger* (ನಾಗರ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137);—*Allium ascalonicum;* —*birch.*

ಮಳ್ mal. = ಮಳ್ಳು 1, etc. — ಮುಳ್ಳಿ 2. Bewilderment, etc. to seize (My.). ಮೋಳ್ಳುಮುಸುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೋಳು ಮುಳ್ಳಿದಿದು ಮಾಮೆಯೆಮ್ಬುದಳ ಬಲೆಯೋಳು ಹೊಳ್ಳಾಡುತಿಹರು (Sp.).

ಮಳ mala. See ತಳಮಳ s. ತಳ 1. (T. ಮುಲ್ಕೆ = ಮುಯಂಗು, see s. ಮುಂಕು; *cf.* ಮುದಿ 2).

ಮಳ mala. = ಮುಲ. — ಮುಳಮುಸ್ಟಿಕಸ. A common herb, Spermococe stricta L. f. (Z.).

ಮಳಕ malaka. = ಮಾಳಕ, etc. (My.).

ಮಳಯ malaya. = ಮುಳಿಯ, etc. — ಮುಳಯರಾಜ. N. (Bp. 9, 46).

ಮಳಲ್ malal. ಮಳಲು. = ಮರಲ್ 2, etc. Sand, gravel (ತಿಪ, ಸಿಕತ Nn. 6; ಪಾಲುಳ, ಸಿಕತ Mr. 414; ಪುಡಿಲ್ Kk. 13, o. r. ಮುಣಲ್; My.; ಉಸುಬು G.). ಮುಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸೈಕತ, ಪುಲಿನ, ದ್ವೀಪ Hlā.). ಮುಳಲುಸುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಮುಳಲುಳ್ಳ ಮಣಿ (ಸಿಕತ Mr. 93). ಮುಳಲ ಬಯ್ಲು (B. 4, 115). ಕಾಸಿದ ಮುಳಲ್ (ಮುಮ್ಮುರಿ Śmd. II, o. r. ಮುರಲ್). ಮುಳಲ ದೇಗ್ಗೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಪೋಲ್ (II). ಮುಬಿದ ಧಾನ್ಯ ಮುಳಲುಸದು ಪೋಗಿ? (Prv.). See Bp. 11, 19; 32, 6; 42, 2; 58, 22; ತಾಯ್-. — ಮುಳಲೆರಿ. -ಏರಿ. A sand bank (ಸೈಕತ Nr.). — ಮುಳ ದೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. A mound or bank of sand (ಪುಲಿನ Nr.; ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಪುಲಿನ Mr. 414).

ಮಳವಾರ malāra. = ಮರಾಳ, q. v. (ಅಮರೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ Kk. 78, o. r. ಮರಾಠ).

ಮಳಿಗೆ maligē. = (ಮುಣ್ಣಿ 1, q. v.), ಮುಡಿಗೆ (?). A warehouse, a shop (My.; ಮುಣ್ಣಿ, ಅಂಗಡಿ, ಕೋಠಿ, ಮುಕಾನ್, ಹಾಟ್, ಆವಣ, ನಿಪಣ್ಯ Sl. 106; T. ಮುಳಿಗೈ; see s. ಮೂಳಿಗೆ). ತಳಿಗೆ ಪಡಮ್ಬು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮುಳಿಗೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮುಳಿಯ malēya. = ಮುಲಯ, etc. — ಮುಳಿಯರಾಜ. N. (Bp. 44, 52; 47, 36; 54, 74).

ಮಳ್ಳಿ malli. = ಮರಳಿ, etc. (My.).—ಮುಳ್ಳಿಹುಡಿ. A grasshopper-like insect (S. Mhr.).

ಮಳ್ಳು mallu. 1. = ಮರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಮಳ್ಳು mallu. 2. = ಮಡಲು, etc. (My.).

ಮಳ್ಳೆ mallē. (= ಮುಳ್ಳು 1). See ಕಳ್ಳೆ-.

ಮಳಿ mala. 1. = ಮೊಣ, etc. A cubit (My.).

ಮಳಿ mala 2. = (ಮಳು 1), ಮನ 2, (ಮಳ). Dimness (see s. ಮಂಕು; *cf.* ಮುದಿಲ್, ಮುರುಳ್ 1, ಮುಸುಳ್, ಮುಣ್ಣು, ಮಸು 1 & 2). — ಮುಜಿಮುಡಿಸು. The eyes to become dim (ಕಣ್ಣು ಪಡು Śmd. I).

ಮಳಿಲ್ malal. The eyes to become dim. (M. ಮುಯಲ್, ಮುದಿಲ್, dimness, dusk; infatuation, charm of love). ಮುದಿಲ್ಲುದೆನ್ದು, ಕಣ್ಣುದಿಮಿದ ಭಾವಂ (Śmd. I).

ಮಳಿ mali. (fr. ಮಡಿ 3? *cf.* ಮಣ್ಣು). See ಮುಣ್ಣಿ.

ಮಳಿಗೆ maligē. Tbh. of ಮುರಿಕೆ (Śmd. 30. 341).

ಮಳೆ malē. Rain (ವೃಷ್ಟಿ Śmd. I; ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ, ಅಸಾರ Hlā.; ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ, etc. Nr., Sl. 30; ಭಿನ್ನಧಾರಿ, ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ Mr. 43; ವೃಷ್ಟಿ Nn. 15. 47; ಸರಿ Kk. 12; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ 70; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ Śm. 35; ಉಬ್ಬೆ 101; Bhn. 28; C.; M.; T. ಮಳೈ, ಮೈ, ಮೂರಿ, ಮೀದಿಗ, ವಾಸ್, water; a cloud; rain). ಮುಡಿಗೆ ಮುಗಿಲ್ (Śmd. 159). ಮುಡಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆದ ಭೂಮಿ (ದೇವದೂತ್ಯಳ Hlā.). ಮುಡಿಯ ಕಡೆವ ಮೋಳ್ಗೆ (ಛತ್ರಾಧಿಪ); ಮುಡಿಯ ಬಡಿದು (ಆವಗ್ರಾಹ, etc. Nr.). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿದ ಮುಡಿ (ಅಸಾರ Mr. 44). ಆಲರ ಮುಡಿಯೋಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮುಖ್ಯರ್ ಆಬಯೋಳ್ (Śmd. 281). ಇದು ನೋಡು! ಎಷ್ಟಾ ದೊಡ್ಡ ಮುಡಿ ಬರ ಪತ್ತಿತು! (B. 1, 21). ಮೋಡಗಳಿನ್ದ ಮುಡಿ ಬೇಡುತ್ತವೆ (2, 49). ಗುಡುಗು ಬಡಿಲ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಡಿಕ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಮುಡಿಯಾಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ (4, 186). ಮುಡಿಯಿಲ್ಲುದ ವಯ್ರಿ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲುದ ಕೂಸೂ ಸದು.—ಮುಡಿಯಿಲ್ಲುದ ಬೆಳೆ ಮತಿಯಿಲ್ಲುದ ಕೂಸು ಸದು.—ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ, ಮುಡಿ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಮುಡಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಹೊಡಿಲಿ ಹಾಯ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮುಡಿ ತವಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತವಿಸೀತೇ?—ಮುಡಿ ಜೋಯಿಸನ ಮಿಣ್ಣ, ಕತ್ತೆ ಗುದಿಗಾಡಿನ ಮಿಣ್ಣ.—ಮುಡಿ ಮೂಡು ಮರಣ ಯಾರೂ ಅರಿಯರು.—ಮುಡಿಯಾದರೆ ಕೇಡಲ್ಲ, ಮುಗಸುಣ್ಣರೆ ಕೇಡಲ್ಲ (Prvs.). See Ōpr. 3, 39; 4, 55; 6, 48; Bp. 6, 25; 51, 24; 55, 13; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 7; Rāv. 8, 113; J. 3, 25; 4, 23; Sl. 205. 435; ಪೆರ್ಮಡಿ; Prv. s. ಪುಣ್ಯ. — ಮುಡಿಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness caused by rain (clouds): a dark, cloudy day (ಮುದಿನ್ನ Hlā.). — ಮುಡಿಗಡಿ. -ಕಡಿ. To emit rain, to rain (J. 17, 4; Śāv. 2, after 42). ಎಮ್ಮೀ ಮೇಲೆ ಮುಡಿಗಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮುಡಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. The rainy season (ವರ್ಷ, ಪ್ರಾವೃಷ್, ತದಾತ್ಮಯ Hlā.; ಪ್ರಾವೃಷ, ತದಾತ್ಮಯ Mr. 72; C.; G. 130. 180; B. 3, 29; 4, 205; 5, 205; Ōpr. 4, 87; Abh. P. 7, 130; Ō. Bp. 47, 34; Bh. 8, 26, 1; J. 18, 27). ಪಡೀ ಕಾಲಕ್ಕನ್ನ ಮುಡಿಗಾಲ ಬಾಸಿ.—ಮುಡಿಗಾಲದ ಬಿಸಿಲು ನವ್ವು ಬಾರದು, ನಗೆಗಾಡಿನ ಮಾತು ನವ್ವು ಬಾರದು (Prvs.). — ಮುಡಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮುಡಿಗಾಲು. (ಕಾರ್ G.). — ಮುಡಿಗುಡಿಕ. -ಕುಡಿಕ. The rain-drinker. ಮುಡಿಗುಡಿಕನ ಹಕ್ಕಿ (ಸಾರಂಗ, ಸ್ತೋಕಕ, ಚಾತಕ Sl. 172). — ಮುಡಿಗುರುತು. An indication or sign of rain (My.). — ಮುಡಿನೀರು. Rain water. ಮುಡೀ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮುಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಮ್ಮೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮುಡಿಬಿಲ್ಲು. A rainbow (My.; ಇನ್ದ್ರಚಾಪ, ಸುರಚಾಪ G.). — ಮುಡಿಹನಿ. -ಹನಿ. A drop of rain (J. 25, 5). — ಮುಡಿಹೆರಸು. -ಹೆರಸು. Rain to be mixed with. ಮುಡಿಹೆರಸಿದ ಗಾಳಿ (ಮುಸುಗಾಳಿ Hlā.). — ಮುಡಿಹನಿ. = ಮುಡಿಹನಿ. ಮುಡೀ ಹನಿ ಪಿಟ್ಟರೂ ಮುರದ ಹನಿ ಪಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮುಡಿಹುಳು. A winged ant

that comes out of the ground after the first rains (My.). 2, a rain-worm (ಗಣ್ಣಿನದ G.).

ಮಳ್ಗಿಸು malgisu. To cause to disappear, to cause to perish, to destroy (Čpr. 6, 9. 84; Abh. P. 10, 173; V. 30, 12).

ಮಳ್ಗು malgu. (= ಮುಳ್ಗು 1). To grow dim or faint, to disappear, to perish (Čpr. 2, 37; 7, 8; see ಮುಂಗು, ಮುದಿ 2).

ಮಳ್ತಿ malti. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (ಒನ್ದು ಮರಂ Śmd. I; ಆ ಜುನ್ನ ಕೆಸ.).

ಮಾ mâ. 1. (A contraction of a ಮುಸ = ಮುಸಳ 1). Great emotion. — ಮಾಮುಸಳ. Very great emotion: excessive agitation or bustling activity, great zeal, impetuous ardour (ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಮಾ Čt. II, 41); great passion or wrath (Abh. P. 11, after 143; Rây. 5, after 121; 6, after 11; Śây. 3, 55; 4, after 15). — ಮಾಮುಸಳಂಗೊಳ್. -ಂ -ಕೊಳ್. To grow full of zeal, etc. (Čpr. 10, 58).

ಮಾ mâ. 2. = ಮಾಂ (ಮಾಙ್), ಮಾನ್, ಮಾಮ್, ಮಾವ q. v. The mango tree and its fruit (T. ಮಾ, ಮಾಪ್ಪಿ, ಮಾಯ್ಕೆ; M. ಮಾ, ಮಾವು, ಮಾಮ್ಪು; Tě. ಮಾಮಿಡಿ, ಮಾವಿ; Sk. ಮಾಕಪ್ಪ). — ಮಾಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. = ಮಾಗಾಯಿ No. 2, when worn in the ears (Grj. 3, 82. 90; 3, after 91; 3, 107). — ಮಾಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಮಾಂಗಾಯ್. An unripe mango. 2, a mango-like small ornament worn over the privities of children (My.), or in their ears (Prll. 3, 25; My.). — ಮಾಪಳಿಂ. -ತಳಿಂ. = ಮಾಪ್ಪಳಿಂ. (J. 3, 10). — ಮಾಮರ. A mango tree (ಸಿರುಗ Čt. I, 62; Čpr. 7, 46. 87; T.). ಮಾಮರಕ್ಕಲ್ಲಡಿಲ್ಲ (Śmd. 77). ಮಾಮರದಕ್ಕೆಗೊಮ್ಮಿನೊಳ್ ಮಳೆರ್ದಳದಕ್ಕೆ (81). ತಳಿರ್ಗಳಿನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುದಿಯಿನೊರ್ಮೆ, ಪಸುರ್ಮಾವಿಯಿನ್ದೆ ರೊರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಸ್ರ ಕೋಪಮುಂ ಬಳೆಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ, ಕೆವಿಗೋಲುಗಿಸಿತ್ತು ಮುತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವಮೊರ್ಮೆ, ಪ್ಪಂಗಮುತಮೊರ್ಮೆ, ಪುಳಸ್ಸರಮೊರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Čpr. 7, 48). See Bh. 1, 5, 7; Rây. 2, 39. 41; J. 18, 23; 29, 48; 30, 29; ಒನ್ದ ಮಾವು. — ಮಾಮಿಡಿ. (= ಮಾಮ್ಪು ರಿಂಡಿ). A pellet-like small unripe mango (J. 3, 32; Rây. 9, 56). — ಮಾಪಣ್. -ಪನ್. A ripe mango (Bp. 11, 11).

ಮಾ mâ. 3. (= ಅಮ್ಮ, etc.). An interjection expressing admiration: ah! (T., M., Tě.). — ಮಾ ಮಾ. rep. (ಕೆಂ ನ್ದಾವಿ Čt. II, 103; Bp. 8, 17; Bh. 8, 26, 17).

ಮಾ mâ. 1. (Śmd. 103). *Not, no.*

ಮಾ mâ. 2. = ಮಾಂ (ಮಾಙ್). Tbh. of ಮುಸತ್, q. v. Great, etc. — ಮಾಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A great work (ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ G.). — ಮಾತಾಯಿ. Great, excellent mother (My.); Durgâ (My.).

ಮಾಂ mâṁ. Me (Bp. 20, 38; 61, 48. 49).

ಮಾಂಸ mâṁsa. *Flesh, meat* (ಅಮರ Bhn. 3; see ಅಡಗು, ಮಾಮು, ಪಿಳ್ಳು); the fleshy part or pulp of fruit.

ಮಾಂಸಗನ್ಧಿ mâṁsa-gandi. Tbh. of ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ. (My.).

ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ mâṁsa-granthi. Flesh-swelling, a gland, a wen. (My.).

ಮಾಂಸಜೀವಿ mâṁsa-jîvi. Living on flesh; an eater of flesh (ಕಟ್ಟಾಸ, ಮಾಂಸದ ತಿನ್ನುವನು, ಮಾಂಸಾಹಾರಿ Nn. 92).

ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕ mâṁsa-bhakshaka. = ಮಾಂಸಜೀವಿ. (Čb. 127).

ಮಾಂಸಭೇದ mâṁsa-bhêda. A kind of flesh. See ಪಿಳ್ಳು, ಮಾಮು.

ಮಾಂಸಭೋಜನದ mâṁsa-bhôjana. A dinner of meat (J. 16, 30).

ಮಾಂಸಲ mâṁsala. Fleshy; *lusty, brawny, muscular; powerful, strong;*—pulpy.

ಮಾಂಸವಿಕ್ರಯಿ mâṁsa-vikrayi. *Selling flesh; a meat-seller.*

ಮಾಂಸಾದ್ mâṁsa-ad. *Flesh-eating, carnivorous;* (a demon).

ಮಾಂಸಾದಿ mâṁsa-âdi. *Flesh-eating, carnivorous.*

ಮಾಂಸಾಹಾರ mâṁsa-âhâra G. Tbh. of ಮಾಂಸಾಹಾರ. ಸಂಸಾರ ವಿಳೀತು ಎನ್ದ, ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಮಾಂಸಾಹಾರ mâṁsa-âhâra. The eating of animal food; animal food.

ಮಾಂಸಾಹಾರಿ mâṁsa-âhâri. = ಮಾಂಸಜೀವಿ, q. v.

ಮಾಂಸಿಕ mâṁsika. *A butcher, a seller of meat* (ಕಟಿಕ G.).

ಮಾಕನ್ದ (mâ-kanda). *The mango tree, Mangifera indica* Lin. (ಮಾವಿನ ಮರ Nn. 153; Čpr. 7, 39; Bp. 45, 35; see ಇಮ್ಮಾಕ್ಷ, ನಿಜಗ).

ಮಾಕರ mâ-âkara. A mine of greatness (Bp. 4, 1).

ಮಾಕರಿಸು mâkarisu. = ಮಾಂಕರಿಸು, q. v. To reveal secrets, to touch vulnerable points (My.).

ಮಾಕಾಳ mâ-kâḷa. Tbh. of ಮಹಾಕಾಳ. (Bp. 45, 46; Śây. 1, 88).

ಮಾಕಾಳಿ mâ-kâḷi. = ಮಾಂಕಾಳಿ. Tbh. of ಮಹಾಕಾಳಿ (Śmd. 209. 379; Čt. II, 70; ದೇವಿ Čt. I, 17; ಗಿರಿಜೆ Śm. 3).

ಮಾಕ್ಷಿಕ mâkshika. (fr. ಮಕ್ಷಿಕಾ). Coming from a bee;—*honey.* See Sl. 334.

ಮಾಗಣಿ mâgaṇi. = ಮಾಗಳಿ, (ಮಾಗಿಣಿ?). A herb or half shrub, wild and in gardens, Coleus barbatus Benth. (Z.). — ಮಾಗಣಿಬೇರು. = ಮಾಗಳಿ ಬೇರು. The roots of mâgaṇi which are pickled (Z.).

ಮಾಗಣಿ mâgaṇi. A division of a talook or district (My., M.; T. ಮಾಗಾಣಿ; H.).

ಮಾಗಣಿ mâgaṇi. = ಮಾಗಣಿ. (Râm. 6, 46, 1).

ಮಾಗದಿ mâgadi. Tbh. of ಮಾಗಧ (ಮಾಗಧ). A bard (Bp. 26, 6).

ಮಾಗಧ mâgadha. (fr. ಮಗಧ). Relating to or born in Magadha;—Jarâsandha (Bh. 2, 2, 94. 104); the successor of Jarâsandha (2, 13, 31). 2, *the son of a kshatriya mother and vaiśya father.* 3, *the panegyrist of a king, a bard, a minstrel* (ಗ್ರಾಮಣಿ, ಮಾಗಧರ್ Nn. 37). 4, = ಮಾಗಧಿ, long pepper (ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Nn. 47; ಕಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Mr. 138, see Sk. ಕಣ).

ಮಾಗಧಿ mâgadhi. The Magadha language. 2, *a sort of jasmin, Jasminum auriculatum* (ಜಪತ್ರ, ಸೇದನ್ತಿಗೆ Nn. 49; ಸೇದನ್ತಿ, ಮುಳಿಕೆ Mr. 123). 3, *long pepper.*

ಮಾಗಳಿ mâgaḷi. = ಮಾಗಣಿ. (My.; see ಕೆಲ-). — ಮಾಗಳಿ ಬೇರು. = ಮಾಗಣಿಬೇರು. (My.).

ಮಾಗಿ mâgi. = ಮಾಗಿ. Tbh. of ಮಾಘ (Śmd. 364; Čt. II, 43). The cold season (ಶೀತಋತು Mr. 72); coldness. See Rây. 9, 26; J. 8, 3. 6; 15, 18; 28, 1. 2; 30, 16; 33, 11. — ಮಾಗಿ ಕಾಲ. The cold season (B. 3, 109; 5, 86. 259; My. as ಮಾಗಿ-).

ಮಾಗಿಗಿ mâgigi. (= ಮಾಗಣಿ?). N. of a plant (ಮಾಯಿರಿಕೆ, ಗೋಪಪಲ್ಲಿ Mr. 131).

ಮಾಗಿಸು mâgisu. To cause to ripen, as fruit (My.).

ಮಾಗು mâgu. To ripen fully as fruit; to grow mature or seasoned, as a medicine or snuff (My.; Tē. ಮಾಗು; Tē. ಮ್ರುಗ್ಗು, to grow very soft, as fruit).

ಮಾಗೆ mâgĕ. = ಮಾಘ. (V. 11, 45; My.).

ಮಾಘ mâgha. (fr. ಮಘಾ). = ಮಾಘ, ಮಾಘೆ. *The month mâgha which begins with the winter solstice* (January-February). — ಮಾಘಸ್ನಾನ. A bath taken in the month mâgha (looked upon as propitious, My.). ಮಾಘಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿತ್ಯಸ್ನಾನ ಫಜ್ಜಿ (a naught, Prv.).

ಮಾಘಿ mâghi. The plant Hingtsha repens. (R.).

ಮಾಘ್ಯ mâghya. *The flower of Jasminum multiflorum or pubescens* (ಕೋಟುಮುಲ್ಲಿಗೆ Sl. 139).

ಮಾಂ mâṁ. (ಮಾಜಿ). = ಮಾ 2, etc. Mango. — ಮಾಂಗಾಯ. -ಕಾಯಿ. (Śmd. 210). = ಮಾಗಾಯಿ, ಮಾಗಾಯಿ. The ear-ornament called so (Ōpr. 3, 48). — ಮಾಂಗೊನರ್. -ಚಿಗುರ್. A mango shoot (Rāv. 10, 2).

ಮಾಂ mâṁ. = ಮಾ 2. — ಮಾಂಕಾಳಿ. = ಮಾಕಾಳಿ. (My.).

ಮಾಂಕರಿಸು mâṁkarisu. = ಮಾಕರಿಸು, q. v. To disregard, to contemn; to put to shame or into shade, to surpass (ಆದಜ್ಞೆ, ಎಣಿಸು Śmd. Dh., c. r. ಮಾಳಂಕಿಸು; Ōpr. 6, 71; 10, 125; Rāv. 8, 47).

ಮಾಂಗಲ್ಯ mâṁgalya. (fr. ಮಂಗಲ). Conferring happiness, auspicious;—an auspicious or festive ceremony or occasion, as marriage, etc.;—prosperity, happiness, welfare (ಭದ್ರ, ತಿಪ Nn. 6; ಭದ್ರ 41; ಮಂಗಲ 89; J. 25, 5).

ಮಾಂಗಲ್ಯಸೂತ್ರ mâṁgalya-sûtra. = ಮಂಗಳಸೂತ್ರ. (My.).

ಮಾಂಗೆ mâṁgĕ. (Tbh. of ಮಾಘೆ). — ಮಾಂಗೆಂದುಹ್ಣರಸಿ. -ಉಳ್ಳ-ಉರಸಿ. N. (Bp. 50, 26).

ಮಾಚ mâṁca. N. (Śmd. 95); N. of an author (Nn. 3, c. rr. ಜಾನ, ಮೂಲ, etc.). See ಅಭಿಚಂ-. — ಮಾಚಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 21, 18; 36, 21). — ಮಾಚಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 37. 47; 22, 37. 67; 27, 76; 36, 19. 22. 36. 44; 37, 3. 8. 24. 26; 61, 8. 5).

ಮಾಚಲ mâṁcala. — ಮಾಚಲದೇವ. N. (Bp. 59, 7; see ಬಾಚ-).

ಮಾಚಿ mâṁci. N. (*cf.* ಮಂಚಿಗ). — ಮಾಚಿಹಣ್ಣಿ. N. (Bp. 22, 44). — ಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27 sum.; 27, 78; 36, 9. 41; 37, 14. 45; 61, 74. 75). See ಘೋಷದ-, ಮುಮಿದಳ-. — ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 21, 6; 22, 39; 36 sum.; 36, 30. 35; 37 sum.). See ಮುಮಿದಳ-, ಮುಮಿಬಾಳ-.

ಮಾಚಿಕೆ mâṁcikĕ. = ಮುಂಚಿ, ಮೂಚು. A species of plant (= ಅಮ್ಮುಚ್ಚಾ Sk.; ಎಮಿಲಿ Mr. 133, c. rr. ಎಮಿಲಿಕೆ, ಎಮಿಲಿ, ಮೂಚು). — ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. A common weed, growing flat on the ground, Artemisia maderaspatana Lin. (or Grangea maderaspatana Lam., St. & Pl.; Tē., T., M.; ಗ್ರಂಥಿಪರ್ಣಿ, etc. Sl. 155; Sk. ಮಾಚೀಪತ್ರ, a kind of medicinal plant described as pungent, bitter, stomachic and a remover of worms and phlegm). — ಮಾಚಿಪತ್ರೆ. = ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. (My.).

ಮಾಚು mâṁcu. = ಮಾಚಿಪು 1, etc. See ಮುಂ-

ಮಾಚು mâṁcu. = ಮೂಚಿ, q. v.

ಮಾಚಿಜನ mâ-jana. Tbh. of ಮುಹಾಜನ, q. v. (My.).

ಮಾಚಿಜಾತ mâ-jâta. Born of Lakshmī: Kâma (Grj. 8, 38).

ಮಾಜಿ mâji. Gone by; passed away; superseded; become obsolete; former (My.; Mhr., H., Br.).

ಮಾಜು mâju. 1. = (ಮಜಿಸು), ಮಾಜು, (ಮುಜ್ಜಿಸು), ಮುಂಜು 1, ಮಾಂಜಿಸು, (ಮಾಸು 1). To cause to grow dim; to cause to disappear; to hide, to, conceal (ಮುಸುಳಿಸು Śm. 87; J. 3, 39; 5, 67; 7, 9; 18, 45; 30, 31; My.; Dp. 114, 10; Tē. ಮುಸುಕು; T. ಮುಸುಗು, M, ಮುಸುಕು, to grow dim; to vanish; to wear away; to die; *cf.* ಮುಸುಗು). ಕೇಡುವಿದ್ದಡ್ಡು ಮಾಜ ಳೊಪೀಕೇ? (Prv.).

ಮಾಜು mâju. 2. = ಮಾಂಜು 2. Hiding: dissimulation, deceit, fraud (ಮಂಜಕೆ Śm. 50. 87).

ಮಾಜುಂ mâjuṁ. An inebriating preparation of the hemp plant (My.; Mhr., H. ಮಾಜೂಮ).

ಮಾಂಜಿಷ್ಠ mâṁjishṭha. (fr. ಮಂಜಿಷ್ಠಾ). *Red as madder;* red, red colour (ಕೆಮ್ಪು IIIA.).

ಮಾಂಜಿಸು mâṁjisu. To cause to grow dim or to disappear (V. 12, 75).

ಮಾಂಜು mâṁju. 1. = ಮಾಜು 1. To conceal; to suppress the truth (ಆಪದಾಜ Śmd. Dh.).

ಮಾಂಜು mâṁju. 2. = ಮಾಜು 2. (ಮಂಜಕೆ Kk. 58).

ಮಾಟ mâṭa. (fr. ಮಾಡು 1). Making, doing; a work, a business, a performance, an undertaking (Bp. 30, 22; 37, 34; My.; M.; ಅಗ್ಗ, ವಿಧಾನ Nn. 82; ವಿಧಾನ, ಮಾಟುಮಡ್ಡಾದು 144, originally ವಿಧಾನ; see ಒಳು-). 2, = ಮಾಜ್ಜೆ, a manner, a way (My.). 3, the state of being nicely made, well finished state, handsomeness, beauty, elegance (of horses, jewels, trees, etc., Dp. 99, 3; My.). 4, a bad design or plan, trickery, jugglery, deceit, magic, sorcery (ಕೆಮ್ಮು Ōt. II, 85; My.; B. 4, 169; Dh. 1, 8, 94; J. 29, 36; Mhr. ಮಾಟ). ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾಡಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಾಟಕೂಟ. Fine, good execution, finish (Bp. 35, 55; J. 24, 48).

ಮಾಟ mâṭa. = ಮಾಡ (Śmd. 338; see ಮಠ-). A house.

ಮಾಟಗಾರ mâṭa-gâra. A magician, a sorcerer (My.).

ಮಾಟಗಾರಿಕೆ mâṭa-gârikĕ. Sorcery (My.).

ಮಾಟಗಾರ್ತಿ mâṭa-gârti. A sorceress (My.).

ಮಾಠರ mâṭharа. Vyâsa. 2, *one of the sun's attendants.*

ಮಾಠಾಪತ್ಯ mâṭhâpatya. (fr. ಮಾಠಪತಿ). Superintendence of a maṭha (My.).

ಮಾಡ mâḍa. = ಮಾಡು 3. A hole or niche made in a wall (Ōpr. 7, 54; 8, 99; My.; T., M.; M. ಮಾಳ, a hole in the earth, wood, of snakes, scorpions, etc.; ಮಾಳಿ, a cave). 2, a kind of litter in which a body in a sitting position is carried to the grave (Bp. 32, 54. 56. 58).

ಮಾಡ mâḍa. = ಮಾಡಳ 1, ಮಾಡಿ, (ಮಾಡಿ 1), ಮಾಡು. A large building (ಹಮ್ಮೀರ Ōt. I, 67; Ōpr. 1, 120; 8, 1), an upstair house (ಉಚ್ಚಂಗಿ Ōt. I, 51; Kk. 47. 89; Śm. 38, c. r. ಮಾಡು; M.; Tē. ಮಾಡುಗು, ಮಾಡುವು; see ಕಣ್ಣಿ-, ಕಡು-, ಕಡೆ-, ಕೊಮ್ಮ-, ಚಾಗಿಯಾಡ, ಚಾಗಿಲ್ಕಾಡ, ದೆಳರ್-, ನೆಡ್ಡ-. 2, a house in general (T.; M.: a hut of Pulayas; see ಬಳ್ಳ-). 3, a

sloping or gable roof (My.; Tē. ಮಾಮು, the gable end of a house). ಭೂತ ಮುರುಳೋ? ಮಾಡ ಮುರುಳೋ? (Prv.).—ಮಾಡಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (Bl. & Pl.).

ಮಾಡಿ māḍi. 1. = ಮುಮಡಿ, (ಮಾಡ). An upstair house (My.), a palace (Sk., Mhr.; Tē., M. ಮೀಡೆ, T. ಮೀದೈ; see Mhr. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಮಾಡಿ māḍi. 2. A vehicle, a cart (ಬಣ್ಣಿ Bhn. 30 in two MSS., ಗಾಡಿ in one; perhaps the idea of ಸಡೆಮಾಡ is thought of).

ಮಾಡಿಸು māḍisu. To cause to make, do, perform, build, etc. (ನಿರ್ಮಾಣಕರಣ Śmd. Dh.; C.). ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃಮಡಿಸ್ದ ಅಧಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪನಂಗ್ರಾಜ್ಯ IIIA.). ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೊಜ್ಜಿಸ್ಕರ ಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಶದ (Sl. 357). See Bp. 8, 43; 15, 26; 19, 69; 28, 21; 30, 6; 37, 58; 38, 73; 42, 12; 49, 36; 50, 42; 52, 2; 53, 23. 32; 54, 15; 55, 14; Bh. 1, 8, 69; 2, 13, 23; J. 10, 27; 28, 60; 29, 34; 31, 29; B. 2, 5; 3, 32. 84; 4, 50. 77. 165; 5, 70. 263.

ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ māḍisuvikĕ. Causing to make, etc. ಕೃಮಡಿಸ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ (ಕೋಶ Sl. 460).

ಮಾಡು māḍu. 1. = ಮಾಬ್. To do, to make, to perform, to accomplish, to cause, to effect, to prepare, to manufacture, to construct, to build, to execute; to cultivate, as a field; etc. (ಕರಣ Śmd. Dh.; C.; M.; T. ಮಾಡಲ್, doing; see the T. s. ಮುನೆ & Tē. s. ಮಾಬ್). P. p. ಮಾಡಿ. ಮಾಡಿದಂ, etc. (Śmd. 80); ಮಾಮುಗುಂ or ಮಾಡ್ಪುಂ (267); ಮಾಮುಗೆ or ಮಾಡ್ಪೆ (232. 271. 272 Cm.); ಮಾಮುದಂ (235; 271 Cm.), ಮಾಮುದಂ or ಮಾಡ್ಪಂ (28; 272 Cm.); ಮಾಮುವುದು or ಮಾಡ್ಪುದು (271. 272 Cm.); ಮಾಮುವೆಂ or ಮಾಡ್ಪೆಂ (271. 272 Cm.); ಮಾಮಂ (261); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡಿಂ! (271 Cm.); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಮು! (272 Cm.); ಮಾಡಿಂ! (271. 272 Cm.); ಮಾಡಿ! ಮಾಡಿರಿ! (My.). ಚಿಕ್ಕಣಮಾಗಿ ಮಾಮು (ಕಮುದ್ದಿ Śmd. I). ಭಾಸಿ ಮಾಡಿದಂ (ಮಬಿದಂ I). ಮಾಡದ ಕೆಯ್ (ಜೀಬ್ I). ಉಾರಮುಂ ವಿಳಲ್ಪಂ ಮಾಡ ಬಾರದು (13, o. r. ವಿಳಲ್ಪಮುಂ). ಸನ್ನಿಯಂ ಮಾಡಲಾಗದು (75). ಸದೂಸಂ ಮಾಡಲಾಗದು (98). ತಣ್ಣಿ ನಿರ್ದ ಜನದಿಂ ದೆಲ್ಲಿಂಗಳಂ ಮಾಡಿದಂ (150). ಮಾಡಿದೆಪ್ಪೆಂ (63). ಮರದಿಂ ಮಾಡಾನೆಯಂ! (115). ಮರುತ್ಪರಂಗಿಣಿಯಲ್ಲಾಲಿಂಗನಂ ಮಾಮುದಂ (260). ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (156). ಕೆಳೆಯಂಗೆ ಸನ್ನ ಸದುಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಏದ, ಸುಖಮುಂ ಮಾಡಿದರ್ ಎಮಗೆ! (271 Cm.); ಅಮೆಲ್ಲಂರಿಗಳ್ ಅಪ್ಪಮೇಧರುಂ ಮಾಮುದಂ! (271 Cm.). ಮಾಮುದೇತಮುಂ ಕಿಮಿಸಿ, ತಪ್ಪದಾಧರಸ್ತ್ರೀಯರಂ ತೊಲ್ತಿರ್ ಮಾಡಿದಂ (120. 288). ದೇಸಿಗರಂ ದೇದರ್ಗಳ್ಗೆ ಒಡೆಯರ್ ಮಾಡ್ದು ರೆ? (39). ಒತಪ್ಪುದಂ ಮಾಡಿದರ್ (121). ಮಾಡಿದಮಂ (Bp. 18, 33). ಇಷ್ಟ ಮಾಮುವ ದೈವವು (ಅಯ), ಅನಿಷ್ಟವ ಮಾಮುವ ದೈವವು (ಅಸುಯ); ಇಟ್ಟುಗೆ ಮೊದಲಾಮುದಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ವೇಗುಲಂಗಳಂ ಬ್ರಾಸಾದ ಎನ್ಬುದು; ಕ್ಷೇಮಂ ಮಾಡ್ಪಿವ (ಕ್ಷೇಮುಕರ, etc.); ಸುಖಮಂ ಮಾಡ್ಪಿವ (ತಿವಕರ, etc.); ಆತಿಥಿಯಂ ಪೂಜೆ ಮಾಮುವುದು (ಅತಿಥೇಯ, etc.); ಸ್ಥಿರಮಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ದವನು (ಸೀಲೀರಾಗ), ಸ್ಥಿರದುಲ್ಲಜೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾಡ್ದವನು (ಪರಿಪ್ರಾರಾಗ); ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂ ಯೋಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ಥಪತಿ); ಯಾಗ ಮಾಮುವಾತ (ಯಜ್ವಾ, ಯಜುಷ್ಕ, etc.); ರಾಜಸೂಯಮುಂ ಮಾಡಿದಾತನು (ಸಮ್ರಾಜ್); ಅವ ವಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಧಾಧ್ಯತ, etc.); ದಶಂ ಮಾಮುವುದು (ಪತೀಕರಣ, etc.); ಲೇಸು ಮಾಡ್ದುದು (ಸಂಸ್ಕೃತ, etc.); ತುಪ್ಪವಲೆ ಮಾಡಿದುಮು (ಸಾರ್ಪಿಷ); ಉಪ್ಪುನೀರಲಿ ಮಾಡಿದುಮು (ಉದಕಾದಣಿ ಳ IIIA.). ಯಥಾಜ್ಞಾಪ್ತವಿಸ್ದ ಇಮ್ಮುಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಣ್ಣಿತ (ದ್ವಿಣಾಢ್ಯ); ಹೆಜ್ಜಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಕೊಳಂ ನೋಡಾನಂ ಪೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮುಣ್ಣ ರಾತಿ (ಪಸ್ತಿನಿಲ); ಈಗ ಮಾಮುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ಚಿರ್ಕಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಪಲ್ಲಿ ಹಿಸ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುವಪ್ರದ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ); ಒಬ್ಬುಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು (ಸದೂಪಾರ, etc.); ಕಿಲ್ದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc.); ಆನೆಯ ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪಗುಡಿ (ಗಜಬನ್ಧಿಸಿ, etc.); ಪಸ್ತಪಾಡಿಗಳಿಸ್ದ ಶರೀರವಂ ಪೊಕ್ಕಟಿ ಮಾಡುವುದು (ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ, etc.); ಯಾಗಕ್ಕೆಸ್ದು, ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ವೇದಿ); ಪಾವಯ ಸಮಿಪವಲ್ಲಿ, ಜೀವಧಸ ಕುರಿಯ ಬೇಕೆಸ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲು ಪೋಣಿ (ಆಹವ, etc.); ವರುಬವನು ಘಂಗ ಮಾಡಲೆಸ್ದು, ಪೋದರು ಮಾಮುವ ಸಿಂಪಣಾವವ (ಕ್ಷೌರಿ); ಮುಣಿ ಗಾನ ಮೊದಲಾವವಲಿಸ್ದ ಮಾಡಿದ ಪತ್ತಳಿ (ಪಸ್ತ); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಟ್ಟಿ ಮಾಮುವ ಗಸ್ದ (ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ); ರಾತಿ ಮಾಡಿದ ಪತ್ತ (ಬಹುಲೀಕೃತ, etc.); ಕಿಲ್ದಾಗಿ ತೆಗದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಲ್ (ಕುಳ್ಳೆ); ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣ ಸಣ್ಣನು (ಸಮ್ಯ); ಮೊಸ್ಸು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುಮು (ಕೃತ); ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮದಿಗುಬ (ಅಸುತಯ); ನೀರೊಳಗೆ ಮುದುಂಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗಲೆಸ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ); ಅದಕೊರ್ವ ವೈದ್ಯೆಯಲ್ಲುವೆ ಪೇಧಾಜ ಕೆಲಸದ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳ್ ಸುಬೆಯರು (ಅಸಿನ್ಸಿ); ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆಸ್ದು, ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಕಾಸ್ತನ ಪತ್ತಿರ ಬಪ ಸದುಯ ದೊಳು ಸಣ್ಣುಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲುಟಿ (ವಿಪ್ಕರು); ಹೊಸಲುಣ್ಬಿಗೆ ಮಾಡುವ ಕದಲು (ಕೂವಕ, etc.); ತೆರಕೆಯ ಹುಮಿ ಮುಳುದಾಕಾರವಿಸ್ದ ಮಾಡಿದುವ ಬಿಮಿಸಿ ನೆಯ್ದು ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ); ಕೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಮುವವಳು (ಸೈರಶ್ಪಿ); ವರಂಗೆ ಕೇದ ಮಾಡಿ, ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಪ (ವೃಷ್ಟಿ), ತನ್ನ ಪೆಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಕೇದ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳವೆ ಇರುಪ (ಸ್ಥಾನ Nr.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾಮುವ ಕವಂಗು (ಮದಿರಾಗೃಹ, etc. Sl. 108). ಸರಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ನೆಲ (235). ಆಡಿಗೆ ಮಾಮು (241. 308). ಆಪತ್ಸನ್ನು ಪಡಿಸಲೆಸ್ದು ಬಾಲು ಮಾಮು (244). ಹಾಡು ಮಾಮು (254. 297). ನಿದ್ರೆ ಮಾಮು (254). ಮುಖವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು (255). ಆಡಿಕೆ ಮಾಮು (260). ರಾಗವನ್ನು ಮಾಮು (261). ಸ್ವಂಗಾರ ಮಾಮು (271). ಚೀದನ ಮಾಮು (282). ಯುದ್ಧ ಮಾಮು (286). ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಮು (292. 363). ವಳ್ಳ ಮಾಮು (313). ವರ್ತಕತನ ಮಾಮು (324). ಕೂಲಿ ಮಾಮು (339). ಪುಟ ಮಾಮು (339). ಮುದ್ರಣಾನ ಮಾಮು (347). ವರ್ತಕ್ಷೆ ಮಾಮು (353). ದಾನ ಮಾಮು (356). ಕೆಲಸ ಮಾಮು (357). ಸ್ನಾನ ಮಾಮು (357). ಪೋಸ ಮಾಮು (366). ಅವಮಾನ ಮಾಮು (383). ಮೊಸ್ತಿಕೆ ಮಾಮು (410). ಭಾಗವ ಮಾಮುವುದು (ವಿಭಾಗ Nn. 90). ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ (ಸಂಖ್ಯೆ 137); ಮುರಿದಂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತುಮೆ (ಪ್ರತ್ಯ 164). ಅವನನ್ನು ಗೌವನನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಅವಳನ್ನು ಪೆಣ್ಣಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣನು, ಅವಳನ್ನು ಪೆಣ್ಣಾತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣನು (My.). ಅವ ಗರ್ಭಂ ಸಲ್ಲುಪಕ್ಕರಕ್ ಆನ್ವು ಮಾಡಿ (Bp. 9, 19). ಅವರಕೆಲ್ಲಂ ಪರ ಭಜಕರಂ ಮಾಡಿ (46 sum.). ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣೆ? (B. 1, 9). ಅವನಿಗೆ ಅರಮನೆಯ ಉಮ್ಮೊಗವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆನ್ನು, ಮಾಡಿದನು (made up his mind, 2, 8; My.). ಈ ಪಣ್ಣಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಓಡಿ ಹೋಗ ಬೇಕೆನ್ನು, ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ (made up my mind, 2, 46; My.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಒಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಆವಾವುದು ಅವನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೀವು? (2, 45). ಈವನು ಕಣ್ಣ ಹುಮುಗರ ಕಣ್ಣಾಲ್ಲ ಗಳೆಯರನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (2, 9). ಆ ನೋಡವನ್ನು ಏನು ಮಾಮುತ್ತೀ? (2, 42). ಆ ಬಿಲ್ಲ ಹುಮುಗನನ್ನು ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (3, 13). ಒನ್ನು ಬಾವಿಗೆಯ ಬಣ್ಣೀ ಮಾಮುತ್ತೀವೆ (3, 77). ಒತಪಗಳನ್ನು ಮಾಬ್, ಪಣ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣು (3, 92). ಆ ಹುಮುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದವಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಪತ್ತಿದನು (4, 39). ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣಿರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಟ, ತಿರು ಕೊಮ್ಬು ಉಣ್ಣಿರೆ ಧಾಯಿಗಾ ಕಾಟ.—ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಗಣ್ಣಾ ಹಾಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಅತ್ತರೂ ಬಿಮ.—ಮಾಡ ದಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ದಾರ್ವಾಗುವುದು.—ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ಪಣ್ಣಾಕ್ಕೆ ಸಾಲದು.—ಮಾಡಿತೋ ಕೆಯ್, ಉಣ್ಣಿತೋ ದಾಯ್?—ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆ, ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ.—ಮಾಡುವವರ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡು, ನಸ್ಸ ಸರಿಯೇ! ಎನ್ನ

ಹಾಗೆ.—ಮಾಡುವವರ ಮುಸ್ಸೆ, ಹೊಡಿಯುವವರ ಹಿಸ್ಸೆ ಸಿಲ್ಲ ಬೇಕು.—ಮಾಡಿದವ ಉಣ್ಣಾನು, ಮುಲಗಿದವ ಕೆಟ್ಟಾನು.—ಮಾಡಿದವನ ಬಾಯ ಅವಿದವನ ಬಾಯಲಿ.—ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ಸೀದಿದವರಿಗೆ ಸೀದಿದಷ್ಟು.—ಮಾಡೋದು ಮರಾಚಾರ, ಮುಸೇ ಮುಸ್ಸೆ ವೃಥ್ಥಾವಸ.—ಮಾಡಿದ್ದು ಉಣ್ಣೋದು, ಮುಹಾರಾಯ!—ಮಾಡಿದ್ದು ಆಟ, ಆದದ್ದು ಮಾಟ (a beautiful thing, Prvs.). ಆವದೆ ಮಾಡುವನು ರೂಢಿ ಯೋಳಗುತ್ತಮನು, ಆವಿ ಮಾಡುವನು ಮಧ್ಯಮುಖ್, ಅಧಮ ತಾಕಾವಿ ಮಾಡುವನ (Sp.). ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಡ್ದಿರೇ? (Sś. 62). See Bp. 12, 4; 22, 26. 27; 23, 6; 27, 31; 38, 38; 42, 3; 46, 24; 49, 32. 56; 53, 14; 58, 31; Bh. 1, 8, 16. 19. 27. 60. 71; 1, 10, 26. 36; 2, 4, 6. 9; 2, 13, 41; 3, 13, 15; Râm. 24, 4; Rây. 4, 105; 5, 21. 117. 130; 6, 10; 9, 7. 30; 10, after 31; 11, 19; 13, 8. 12. 14. 27; J. 1, 6; 3, 6. 31; 13, 9; 28, 4. 15. 22. 47; 29, 6. 37; 31, 27. 33; B. 2, 43; 3, 29. 34. 101; 4, 154; 5, 89. 132. 133. 205; ಉಣು-, ಕೆಡ-, ಕೆಯ್-, ಮುಟು-, ಸೀದುಮ್-, ಬಾಯ್-, ಮೊದಲು-, ಸ್ನಾನ-, etc. — ಮಾಡ ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to do, etc. (B. 3, 63; 5, 239). — ಮಾಡಾವಿ. -ಆವಿ. Performing, execution. ದನೇ ಪೇಡಾವಿ, ಇದಗೀ ಮಾಡಾವಿ (Prv.). — ಮಾಡು ಮಾಡು. rep. (B. 3, 38; 5, 67). ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮುಚೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯ ಳಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮಾಡೇ ಮಾಡು. To do certainly (B. 4, 12).

ಮಾಡು mâḍu. 2. Doing, making. — ಮಾಡುವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. An artificial hill (Śśv. 2, 46).

ಮಾಡು mâḍu. 3. = ಮಾಡ. A niche in a wall (ಕುಮ್ಟ ವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; My.).

ಮಾಡು mâḍu. = ಮಾಡ. An upstair house (see Śm. s. ಮಾಡ and ನಡೆಮಾಡು).

ಮಾಡುವಿಕೆ mâḍuvikĕ. Doing, etc. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Śi. 80; see 199. 217. 262. 263. 295. 296. 297. 299. 317, etc., etc.).

ಮಾಡುಹ mâḍuha. Doing, making, etc. ಕೈಮ್ಮಂ ಮಾಡುವ (ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ, etc.); ವಿಸರೀತಂ ಮಾಡುವ (ಕೃತ್ಯಂಯ, etc.); ತಪ್ಪಾದು ಮಾಡುವ (ಸಂಕ್ಷೇಪ, etc.); ಹಿರಿದು ಮಾಡುವ (ವ್ಯಾಸ, etc. Hlś.). ಪೆದ್ದ ಕೊಡುವದ್ದಂ ದೇಗದೂಂ ತದ್ದು ಮಾಡುವದ್ದಂ ಅತಂಜನ ಎದ್ದುದು; ತಪ್ಪ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಪ ಮಾಡುವ (ಕ್ಷಯ); ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುವ (ಅಧಿಮೋಗ, ಅಧಿಗ್ರಹ Nr.).

ಮಾಧಿ mâḍhi. *The fibre or vein of a leaf.* 2, the hem or border of a garment. 3, the young leaf before it opens. 4, a back or double tooth. 5, dejection, sadness, affliction. 6, poverty, indigence. 7, anger, passion. 8, honouring, reverencing.

ಮಾಣ್ mâṇ. (Śmd. 58). = ಮಾಣು, ಮಾಯ್, ಮಾಯು, ಮಾಳ್. To stop (v. t.), to cease, to subside, to be laid aside, to be got rid of, to be checked or repressed;—to desist from, to cease from, to give over (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಮಾನು, ಮಾಲು; T., M. ಮಾಣು). 2, to heal, to be healed or cured, to get better (Tĕ., T., M.; see ಏಮುಣಾಗ್; Mhr. ಮಾಣಣೇ, to fill up and heal, v. i., as a wound; ಮಾಲುಣೇ, ಮಾಲುವಣೇ, to go out, as a light; to cease, subside, as sickness; *cf.* ಮಾಲು 1, and see ಮಾಳ್ವ). P. p. ಮಾಣ್ದ (Śmd. 288; Ćpr. 4, 91; 5, 99). ಕುತ್ತ ಮಾಗಿ ಮಾಣ್ದವನು (ಉಲ್ಲಾಳ Hlś.). ಕುತ್ತಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ (ಉಲ್ಲಾಳ Mr. 240). ಮಾಣುವಂ... ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Ćpr. 7, 48). ಸಾವು ಮಾಣ್ದುದು (Abh. P. 8, 15). ಮುಮುಗುವಿನಂ ಮಾಣಿಪ್ಪಕ್ ಆರಿವಾರಿನಿಯಂ (Śmd. 282). See Śmd. 79. 153. 180. 207; Ćpr. 1, 45; Bp. 14, 30; 17, 5; 21, 36; 24, 74; 28, 57; 40, 49; 41, 7; 43, 58; 45, 41; 46, 32; 49, 27; 50, 70; 55, 30; 59, 8; Bh. 1, 8, 6. 16. 21; Rây. 13, 19. 25; J. 1, 9; 3, 41; 5, 39; 15, 2. 18; 22, 3. — ಮಾಣ್ ಮಾಣ್. rep. (J. 11, 22).

ಮಾಣವ mâṇava. *A youth, a lad, a youngster.*

ಮಾಣವಕ mâṇavaka. *A lad, a boy.* 2, a pupil. 3, *a necklace of a particular number of strings* (ಆಯಿಷ್ಟು ಸರದ ಮುತ್ತು Mr. 338; see s. ಮುತ್ತು). 4, N. of a vritta (Ćh.). ಮಾಣವಕ ನತ್ತಣಿಂ ಕಾರ್ಯಮುಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಣಂ (Śmd. 165).

ಮಾಣವ್ಯ mâṇavya. *A multitude of boys.*

ಮಾಣಿ mâṇi. The membrum virile (My.; T., M.; *cf.* ಕುಮ್ಟಾಣಿ?).

ಮಾಣಿ mâṇi. A lad, a boy (ಪಟು, ಮಾಣಿಕ Hlś.). ಎನ್ನ ಇಲ್ಲುದ ಮಾಣಿ ಆಮಡಾನೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ.—ಕಣ್ಣಾರೆ ಮಾಣಿ, ಉಣ್ಣಾರೆ ಗೋಣಿ.—ಬಾಸರಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಗೆ ಮಾಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಹಿಡಿದ.—ಮಾಣೀ ಕೇಡು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ದೆಳ್ಳಿ ಮೂಡ (Prvs.).

ಮಾಣಿಕ mâṇika. Tbh. of ಮಾಣಿಕ್ಯ (Śmd. 368; ಪದ್ಮರಾಗ Mr. 101; Bp. 58, 31). ಕಾಗರಮಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ.—ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.—ಮಾಲು ಬಲ್ಲದ ಮಾಣಿಕ ವಸ್ತ, ಮಾತದ್ಯಯದ ಜಗಳ ತನ್ನ (Prvs.). See Sp. s. ಮಾತು; ಪಲು-. 2, redness: the menstrual flux, impurity from child-birth (ಮುಟ್ಟಿದೆ, ಮುಟ್ಟಿದ್, ಪೂಲೆ, ಸೂತಕ Ćt. II, 51). — ಮಾಣಿಕಗಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. (Śmd. 197). The red colour of a ruby. — ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪ ಜೊಲ್ಲೆಯ. -ಕೊಪ್ಪ-. The end of a female's bundle of hair ornamented with a ruby (Rây. 11, 84). — ಮಾಣಿಕವಣ್ಣಿ. A merchant who knows rubies, etc. (ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ Kk. 35, c. ra. ಚಟ್ಟಿ, ಚಿಟ್ಟಿ; ರತ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ Śm. 67). — ಮಾಣಿಕವಿಕ್ಕೆ. (Śmd. 78 Mdh.). A finger-ring gem consisting of a ruby. — ಮಾಣಿಕವಿಪ್ಪು. The lustre of a ruby (Râm. 6, 55, 15). — ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ (Śmd. 377). A store-room, or treasure, of rubies. — ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. A saddle ornamented with rubies (Rây. 13, 62).

ಮಾಣಿಕ್ಯ mâṇikya. = ಮಾಣಿಕ. *A ruby* (ಪೋಣರತ್ನ, ಪದ್ಮರಾಗ, etc. Nr.). 2, N. of a vritta (Ćh.). ಮಾಣಿಕ್ಯ ಪಿಡ್ದರೆ ಪೆಣ್ಣ ಬಯಪು, ಮಾತು ಪಿಡ್ದರೆ ಪೆಣ್ಣ ಕೂಪದು (Prv.). — ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ, of which it is an unwarrantable form (Śmd. 377).

ಮಾಣಿಮನ್ಥ mâṇimantha. (fr. ಮಾಣಿಮನ್ಥ). *Salt brought from the mountain Mâṇimantha, rock-salt* (ಉಪರೋಕ್ತವು, ಸೈನ್ಧವ Mr. 102).

ಮಾಣಿಸು mâṇisu. = ಮಾಂಯಿಸು, etc. To cause to stop, cease, etc. ಮಾಣಿಸುಂ (Śmd. 208). ಮಾಣಿಸುವುದು (ಬಾಧ, ನಿಷೇಧ Nn. 64). ಆನೆ ತಾ ಮುಡಗಾಗಿ, ಚ್ಚಾನಿ ಮೂಲಿಸು ಮಾಗ, ಭೂಪಾಳ ಜಾರಪಾವರೆ ಮಾಣಿಪುದು ಮಾಸವರಿಗಳವೆ? (Sp.). See Ćpr. 4, 91; 5, 101; Bp. 13, 24; 17, 5; 26, 59; 32, 36; 43, 59; 46, 31; 47, 25; 20, 27. 29; 52, 19; Śśv. 1, 29; J. 12, 21; 28, 5.

ಮಾಣಿಸುಹ mâṇisuha. Causing to stop, etc. (ನಿಷೇಧ, ಇತಿ Nn. 93).

ಮಾಣು mâṇu. = ಮಾಣ್. (Bp. 55, 53). ಮಾಣುವುದು (ಅಡತಿ, ಅವರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ Nr.).

ಮಾಣ್ಡಲಿಕ mâṇḍalika. (fr. ಮಾಣ್ಡಲ). Relating to a province;—the governor of a province. (G. 395).

ಮಾಣ್ಡವ್ಯ mâṇḍavya. (fr. ಮಾಣ್ಡು). N. of a teacher and artist (Ch. Sd. MS. v. 14; Bp. 31, 22; Rây. 7, after 98).

ಮಾತ mâta. = ಮಾತು. ಮಾತವನ್ನು ಒಡಲು (G. 407).

ಮಾತ mâta. Tbh. of ಮುಡಿ (Śmd. 379 Mḍb.). See ಪರಿ- s. ಪರಿತ.

ಮಾತಂಗ mâtaṅga. (fr. ಮತಂಗ). (= ಮಾತಿಗ). *An elephant.* 2, *a man of the lowest rank, a Chāṇḍāla, an outcast* (ಪ್ರಪಂಚ, ಮಾತಿಗ Mr. 379). See Bp. 57, 72; 60, 10.

ಮಾತಂಗಚರ್ಮಾಮ್ಬರಧರ mâtaṅga-carma-ambara-dhara. Śiva (Bp. 25, 44).

ಮಾತಂಗಿ mâtaṅgi. A Chāṇḍāla woman (Bp. 57, 72). 2, Durgâ. See ಮಲ-.

ಮಾತಪಿತರೌ mâtara-pitarau. (ಮಾತರಪಿತರುಗಳು). *Father and mother.*

ಮಾತರಿಶ್ವ mâtari-śva. *Wind.*

ಮಾತಲಿ mâtali. *The charioteer of Indra.*

ಮಾತಾಪಿತರೌ mâtâ-pitarau. (ಮಾತಾ ಪಿತರುಗಳು). *Father and mother.*

ಮಾತಾಮಹ mâtâ-maha. *A maternal grandfather* (ತಾಯಿ ತಂದೆ Mr. 314).

ಮಾತಾಮಹಿ mâtâ-mahi. A maternal grandmother. (My.).

ಮಾತಾಳಿ mâtu-âḷi. (Śmd. 230). A talkative, garrulous man (ಗದುಮಂ Bhu. 6; Bh. 4, 3, 36; 7, 17, 37).

ಮಾತಾಳಿ mâtâ-âḷi. The line or assemblage of the mâtṛis or divine energies (ಸಪ್ತಮಾತೃ, ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು Nn. 136). 2, N. of a being attending on Durgâ (Sk.).

ಮಾತು mâtu. (fr. ಮಾಡು 1). = ಮಾತ. (A reply, T. ಮಾಟ್ಲಿ, M. ಮಾಟು, ಮಾಟ್ಲಿ, ಮಾಟ್ಲು); a word; a saying; a language (ಶಾಕ್ಯ Nr.; ಭಾಷೆ, ವಾಣಿ, ಉಕ್ತಿ, ವಚನ, etc. Śl. 55; C.; T., M.; Tč. ಮಾಟ); a promise (C.; Tč.); slander, rumour (My.; Tč.). ಮಾತಂ, ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಮಾತಿಂಗೆ, ಮಾತಿನತ್ತಣಿಂ, ಮಾತಿನ, ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61. 133), ಮಾತಿಗೆ (C.). ಮಾತುಮಲ್ಲಂ or ಮಾತಲ್ಲಂ ಪೋಲೆ ಸೊರುಳ್ (Śmd. 67). ಏತರಿ ಮಾತೊಂ ಘಾತಮಪೊಳ್? (16. 137). ಎಲೆ, ಗಣನ! ಎಮ್ಮ ಮಾತು ಬಿನ್ನಪಮೀಗಳ್ (151). ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲುಮಂ (196). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಾಯರ್ (298). ಮಾತೇಂ? (ಪೇಳ್ವುದೆಂತೆಂ? 85 Cm.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ವಾರ್ತೆ); ಮುನಿಸ್ಗೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಮುನ್ನುಡಿದು ಮಾತಪ್ರಾಯವದನು (ಮುಖ್ಯವಾ, etc.); ಸೊಗಸುವ ಮಾತು (ಅತ್ಯರ್ಥಮಧುರ, ಸಾಧ್ವೀ Nr.). ಒಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವುದು (ಹೋ Nn. 154); ಮಾತಪ್ರಾಪತೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು (ಮೌನ, ತೂಷ್ಣೀಭಾವ 155). ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು (ಪಸೆ Ct. I, 72). ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನು (ಮೂಕ Śl. 355). ಮುಗ್ಧಬುದ್ಧಿ...ನುಡಿದ ಮಾತು (J. 29, 35). ಬಾಮರಜನರು ನುಡಿಯುವ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, etc. Śl. 58). ತಿಮು...ಸೊಲ್ಲ ಮಾತುಗಳಣಿಂಸಿ (J. 28, 20). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮುತ್ತಿನ್ನು ಮಾಣಿಕವ್ಕ, ಮಾತುಗಳಱಿಯದವಂಗೆ ಮಾಣಿಕವ್ಕ ಮಾತು ಪೆಚ್ಚಪ್ಪ (Śp.). ಮುಮ್ಮಾಮಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಲುಗಯ್ದು ಮಾತು (Dp. 54). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಗಾಣೆ, ಗುಣಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.—ಮಾತು ಆಡುವುದ ಮುನ್ನಲು ಹಾಸುವ ಕಲ್ಲಿ ಒಂದು.—ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಆಕಾತ್ಗೆ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ.—ಮಾದುವರಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಮಾತು, ಮಾಲ್ಗೊಸ್ಸು ಗೊಸಿ.—ಬೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಬಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದಷ್ಟ ಮಾತು ಇಲ್ಲದೇ?—ಧರಣಸಲಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣ ದಾಳ ಳಳ ಕೊಣ್ಣ.—ಮಾತು ಆಸ್ಪೋಲೆ ಮಾಡಿ ಆದೆ, ಮೋಸ ಉಸ್ಕೋಲೆ ಕೆ ಮಾಡಿ ಆದೆ.—ಮಾತು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದ ಜಾಣ.—ಮಾತು ಕೊಣ್ಣು ಹೋದರ ಉಣ್ಣು ಬಣ್ಣ, ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದರ ಹಸ್ತು ಬಣ್ಣ.—ಮಾತು ಮುಕ್ತಾತರ್ಗೆ ಕೇಡು, ಹೂತು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕೇಡು.—ಮಾತು ಮುನೆ ಹಾದು ಮಾತಿತು, ಸೂಳೆ ನೆರೆ ಹಾದು ಮಾತಿದಳು.—ಮಾತು ಬಣ್ಣಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ.—ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾತಿಕ ತಜ್ಞ, ಮಾತಿಯದರ ಜಗಳ ತಜ್ಞ.—ಮಾತಲ್ಲಾ ಹೋಲಿಕೆ, ಕೆಂಪಗ ಮಾತ್ರ ಕಮ್ಮಿ (Prvs.). See Ch. v. 16; Cpr. 2, 88; 4, 78; Bp. 11, 3; 21, 47; 24, 15; 25, 2. 30; 28, 23; 37, 11; 45, 37; 51, 30; 52, 8; 55, 13; 56, 21; Bh. 1, 8, 10. 56. 58; 2, 13, 45; Rây. 6, 33; 6, after 35 & 98; J. 14, 33; 29, 40; 31, 34; Śl. 59. 362. 363; B. 3, 40; 5, 112. 186; Prv. s. ಮಾತಿಕ್ಕ; ಆನಿಮಾತು, ಎರಡಿಮ್ಮಾತು, ಒಳ್-, ಗಾಳಿಮಾತು, ಗಿಳಿ-, ಪಿಸುಮಾತು, ಸೂಳೆ-, ಪದ್ಮಾತು, etc. 2, an antidote, a remedy (My.; T. ಮಾಟ್ಲು). — ಮಾತಾಟ. -ಆಟ. Talking, talk; garrulity, loquaciousness (Cpr. 8, 53; Bh. 2, 9, 17). — ಮಾತಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to speak, etc. (Bp. 29, 26; 42, 37; 59, 9. 21; J. 16, 9; 17, 50; C.). — ಮಾತಾಡು. -ಆಡು. To utter a word or words; to speak; to converse; to utter (C.). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಳಪ, etc. Hlā.). ಪ್ರೀತಿಯಿಸ್ಸ ಆನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಲಾಪ Śl. 56). ಮಾತಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಮೌನ 247). ಉಚ್ಚ ಉರುಟುಮಾತಾಡಿ, ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮುರದ ತುದಿಯನೇಡಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ನ (Sp.). ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು.—ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವುದು (B. 3, 96). See Bp. 1, 51; 40, 37; 47, 11. 18; 53, 50; 57, 40; Rām. 1, 5, 32; J. 13, 55. 58. — ಮಾತಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Uttering words, etc. ಮೀರಿದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಬಾರುಷ್ಯ, ಆತಿವಾದ Śl. 57). — ಮಾತು ಳಳೆ. dupl. (My.; B. 4, 50. 56. 57; Bp. 55, 31). — ಮಾತು ಕೊಡು. To give one's word, to promise (My.; B. 4, 52). — ಮಾತುಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A man who is a rascal as to his promises: a liar, a cheat (My.). — ಮಾತುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು (Śmd. 200). To utter abundant words, to prate. ಮೂಗುವಟ್ಟಿರೆ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಾತುಗುಟ್ಟಿದಂ, ಬಾಯಿಮಾತುಗುಟ್ಟಿ ಪೋಪರೆ ಗಣ್ಣಾರೂ? (200 Mḍb.). — ಮಾತುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To listen to words. ಪಣ್ಣಿರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120 Mḍb.). — ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು. -ಂ-ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಗುಟ್ಟು, ಪ್ರ. ವ. — ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. To infringe a promise (My.; G. 209). — ಮಾತು ತಪ್ಪು. A promise to be infringed or broken (My.). — ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸು. = ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. (My.). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸುವವ (ಪ್ರಾತಿಗಳ್ಳ G.). ತಾವು ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ (ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ) ಏಪೇನು ಹಿಡ್ಡ ಮುಸ್ಸೆ ನೋಡುವ ದಿಲ್ಲ (B. 4, 13). — ಮಾತುಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತುಬಲ್ಲವ. ಮಾತುಬಲ್ಲವಂ ತಾ ಸೋಲ್ತು ಹೋದಮು ಲೇಸು; ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಮುಕ್ಕಿಸಲ್ಕೆ ಎಳ ಬಸ್ಸು ಆತು ಕೆಣ್ಣಿಹುದು (Sp.). — ಮಾತು ಮಾಡು. To make an agreement by words, to settle (B. 4, 7; B. 5, 110. 114; My.). — ಮಾತು ಮಾತು. rep. ಆದರು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಹರಿ ಮಾತುತ್ತಿಪ್ಪನು (B. 2, 50). ಮಾತು ಮಾತಾಡುತ್ತ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು (5, 139). — ಮಾತು ಮುರಿ. To break a promise (G. 108; My.). — ಮಾತುಬಲ್ಲವ. -ಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹ (Śmd. 196). A man who knows the weight, importance, or influence of words. 2, Brahmâ (?). — ಮಾತಿನ ಮುದೆಸ್. -ದೆಸ್. Sarasvatî (G.). — ಮಾತು ಹಿಡಿ. To lay hold of a particular word or words; to catch one by his word. ಧಟ್ಟಿ ಪಕ್ಕನೆಗಾದರೆ ಮಾತು ಹಿಡಿಬಾರು, ಮುಕ್ಕಳ್ಕಾದರೆ ಬೆಸ್ಸು ತೋಲ್ಬಾರ್ಸು (Prv.). — ಮಾತು ಹೊಸಿ. To impute fault, to accuse (My.; ನಿಂದಿಸು G. 371). ಆವಂಗೆ ಮಾತು ಹೊಸಿ ಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 202). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮಾತು ಹೊಸಿಸುವುದು (My.). — ಮಾತಿನಿಯಳ್. -ಎನಿಯಳ್. The mistress of speech: Sarasvatî (ಪೆ.; ಸಾರದೆ, ಭಾರತಿ Kk. 9).

ಮಾತು mâtu. 1. At chess: checkmate (Mhr.; My.; see ಪೇ ದಾ-. 2, an affair (Mhr.; R. 3, 96).

ಮಾತು mâtu. 2. Tbh. of ಮಾತ್ರ. (My.).

ಮಾತುಗ mâtu-ga. (Śmd. 237). A talkative man.

ಮಾತುಗಾಡಿ mâtu-gâḍi. = ಮಾತುಗ. (My.).

ಮಾತುಗಾಡಿತನ mâtu-gâḍitana. (or -kâ-). Loquacity (Bp. 3, 56).

ಮಾತುಗಾಡಿಕೆ mâtu-gâḍikĕ. (or -kâ-). = ಮಾತುಗಾಡಿತನ. (My.).

ಮಾತುಗಾರ್ತಿ mâtu-gârti. A loquacious woman (My.).

ಮಾತುಬರಿ mâtubari. Respectable, worthy, trustworthy, honest; respectability, trustworthiness (Mhr., II. ಮಾತ ಬರ, ಮಾತುಬರ್ಕೆ; My., Br.). ಮಾತುಬರಳು, a respectable woman (My.).

ಮಾತುಲ mâtula. *A maternal uncle.* 2, *the thorn-apple, Datura metel or fastuosa.*

ಮಾತುಲಿಂಗ mâtulaṅga. = ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾಡಲು, ಮಾಡಳ, ಮಾತಾಳ, (ಮೂಡಿ 2). The citron tree, Citrus medica Lin., var. proper (ಮುಡಳ, ಮಾಡಲು Nn. 41; ಮಾಡಳ Mr. 112; ಮುಡಳ Mr. 523; Bp. 19, 60; 26, 35; 45, 40).

ಮಾತುಲಪುತ್ರಕ mâtula-putraka. The little son of a maternal uncle. 2, *the fruit of the thorn-apple.*

ಮಾತುಲಾನಿ mâtulâni. *The wife of a maternal uncle.* 2, *hemp, Crotolaria juncea* Lin.

ಮಾತುಲಾಹಿ mâtula-ahi. *A kind of variegated snake* (ಕೆಲಕೆ Nr.; see Sk. 77).

ಮಾತುಲಿ mâtuli. *The wife of a maternal uncle.*

ಮಾತುಲುಂಗ mâtuluṅga. = ಮಾತುಲುಂಗ, etc. (Sk.; My.).

ಮಾತುಲುಂಗಕ mâtuluṅgaka. *The citron tree, Citrus medica* Lin., var. proper (ಮೂಡಿಲ ಗಿಡ, ಮಾಡಾಳದ ಗಿಡ Sk. 141).

ಮಾತುಶ್ರೀ mâtu-śrî. A respectful compellation for a mother or for an elderly female (My.; Tḍ.; Mhr.).

ಮಾತೃ mâtṛi. = ಮಾತು 2, (ಮೂಡಿರಿ, etc.). A measurer; a maker, creator;—a knower, see ಪ್ರ-. 2, *a mother.* 3, *a cow.* 4, *a divine mother, the personified energy of a deity, e. g.* brâhmî, mâhêśvarî, kaumârî, vaishṇavî, vârâhî, indrâṇî, châmuṇḍî (see ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ಮಾತೃಕ mâtṛika. Maternal; fostered or nourished by; see ದೇವ-, ನಂದಿ-. 2, = ಮಾತೃ.

ಮಾತೃಕೆ mâtṛikĕ. A mother; = ಮಾತೃ No 4, see ಸಪ್ತ-. 2, the 14 svaras and 33 vyañjanas of the alphabet (Kâvy. 1, 1*a*, 7). 3, the first or chief letter of a mantra (Bp. 35, 24). 4, the original from which the copy (putrikĕ) is made (My.; *cf.* ಮೂಡಿರಿ).

ಮಾತೃಗಾಮಿ mâtṛi-gâmi. One who has committed incest with his mother. (My.).

ಮಾತೃದೀಕ್ಷೆ mâtṛi-dîkshĕ. A course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's mother's death (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹ mâtṛi-drôha. Treachery or hatred against one's mother (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹಿ mâtṛi-drôhi. One who hates his mother (My.).

ಮಾತೃಮುಖ mâtṛi-mukha. Mother-faced: *a simpleton.*

ಮಾತೃವಿಯೋಗ mâtṛi-viyôga. The separation from, or death of, a mother (My.).

ಮಾತೃಶಾಸಿತ mâtṛi-śâsita. Guided by one's mother: *a simpleton.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೃ mâtṛi-shvasṛi. *A mother's sister, a maternal aunt.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯ mâtṛi-shvasêya. *A mother's sister's son.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಿ mâtṛi-shvasêyi. *A mother's sister's daughter.*

ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ mâtṛi-shvasrîya. *A mother's sister's son.*

ಮಾತೃಸೇವೆ mâtṛi-sêvĕ. Waiting on a mother (My.).

ಮಾತೃಹತ್ಯ mâtṛi-hatya. Matricide (My.).

ಮಾತೆ mâtĕ. ಮಾತಾ. A mother, etc. (= ಮಾತೃ; Ch. v. 58; My.). ಮುಡಿಯಿಲ್ಲದ ಪಯಿಲ್ಲದ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ತೊಟಿಲ ನಮ್ಮ.—ಮಾತೆಯದಷ್ಟಾ ಮುಡುತೆಯಿಲ್ಲ, ನೀತಿಯದಷ್ಟಾ ನಿಯಮುವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾತ್ರ mâtra. *Measure, quantity, extent, size, bulk.* 2, *the full or simple measure of anything, the whole, the one thing and no more, the totality.* 3, *as much as.* 4, *nothing but, mere, only, none but.* 5, *a minute portion, a particle, an atom.* 6, a prosodial instant. ವಿಘಟ್ಟಿ ಮಾತ್ರ ಮುಂ ಳಳಿಯೆ (Śmd. 91). ಎಡ್ಡೆ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ದಪ್ಪರು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುವಾರೆ (B. 1, 4). ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತವಿದವರನ್ನು ಬಿಡರಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಡಿಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (1, 27). ಬಾಯಿಕ್ಕೆ ಅಂಜುವವರು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜುವಲ್ಲಿ (2, 10). ಇ ವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬೇಡ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹರ ಕೊಡ ಬೇಡು (4, 7). ಯುದ್ಧಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಸಿಯುನ್ನ ಗೆರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯರ್ ಪಟ್ಟಿದ್ದನ (5, 169). ಆವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಕೂಡಮು (4, 107). ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, only that much; ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ, just a little; ನೀನು ಮಾತ್ರ; ಆವನ ಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಮರು; ಮುಖ ಮಾತ್ರದವನು; ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿತು; etc. (My.). ಕತ್ತೆ ಕೂಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಲ್ ತುಮ್ಮಿತೆ? (Prv.) See Bp. 38, 37; 44, 11; 46, 19; 52, 9.

ಮಾತ್ರಕ mâtraka. = ಮಾತ್ರ, *at the end of compounds.*

ಮಾತ್ರತ್ರಯ mâtra-traya. Three prosodial instants or their prosodial time (ಪ್ಲುತ Kâvy. I, 1*a*, 10. 11).

ಮಾತ್ರಾಗಣ mâtrâ-gaṇa. A peculiar metrical foot of a number of prosodial instants, a mora-foot (Ch.).

ಮಾತ್ರಾಛಂದಸ್ಸು mâtrâ-chhandas. A metre consisting of mâtrâ-gaṇas, a mora-metre (Ch.).

ಮಾತ್ರಾಪಿಣ್ಡ mâtrâ-piṇḍa. A kind of metrical combination (Ch.).

ಮಾತ್ರಾರ್ಯೆ mâtrâ-âryĕ. The âryâ mora-metre (Ch.).

ಮಾತ್ರೆ mâtrĕ. ಮಾತ್ರಾ. *Measure, quantity, size.* 2, *a small quantity, a particle, an atom.* 3, *substance, property, wealth.* 4, *materials, goods, requisites, household furniture* (ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮುನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 157). 5, a load, a burden (ಪೊಣೆ, ಪೊಣೆ 157). 6, a prosodial instant, the length of time required to pronounce a short syllable, a mora (Ch.; ಅಕ್ಷರವಿವೇಕ, ಅಕ್ಷರಜಗಳ ಎಣಿಕೆ 157; Śmd. 19). 7, a line (ರೇಖೆ, ಗೀಟು 157);—the oblique line raised upon the horizontal limb of the nâgarî characters, conveying the power of the vowels ô and ô (Mhr., Sk.). 8, a medicinal preparation of metals (Mhr.); a pill (My.). ಅನಕ್ಷರಜ್ಞನ ಮಾತ್ರೆ ಕೈಕುಣ್ಣರಯಾತ್ರೆ.—ರಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರೆ ಗುಣ ತಿಳಿದೀತೇ?—ಮಾತ್ರೆಯ ಒಸ್ಸು ಸುತ್ತಿಗೆ (for a turn in triturating) ಒಸ್ಸು ಪರಮಾ.—ಮಾತ್ರೆ ಸುಂಗುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗೊಪ್ಪ ದೇಗೇ? (Prvs.).

ಮಾತ್ರೆವೃತ್ತ mâtrĕ-vṛitta. A vṛitta (metre) consisting of moras (Mr. 366).

ಮಾತ್ಸರ್ಯ mātsarya. (fr. ಮತ್ಸರ). Envy, jealousy, malice. (My.).

ಮಾಥ māthа. Churning, stirring; killing. 2, a road. See ಉಪ್ಪ-; ಪ್ರಮಾಥಿ.

ಮಾದ mādа. 1. (= ಮದ). Drunkenness, intoxication, stupor. 2, *joy, delight.* 3, pride, passion.

ಮಾದ mādа. 2. (Tbh. of ಮಾಧವ). N. (My.). — ಮಾದಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 47, 69; see ಚಿಕ್ಕ-). — ಮಾದಯ. -ಆಯ. N. See ಚಿಕ್ಕ-. — ಮಾದರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 20, 2; 47, 24; see ಸಳಕೇತ-, ಸಳಕೇಶ್ವರಸ-). — ಮಾದರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 10; 47, 59).

ಮಾದಣ್ಡೆ mādaṇḍe. O. r. of ಮಾನ್ವಡೆ, q. v.

ಮಾದರ mādara. (= ಮೇದರ, etc.). N. (Bp. 15, 26; 56, 50). — ಮಾದರಜಕ್ಕ. N. (Bp. 47, 37). — ಮಾದರಜಕ್ಕಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 33, 16). — ಮಾದರದೂಡಯ. N. (Bp. 56, 51). — ಮಾದರದೂಡದೇವ. N. (Bp. 56, 54). — ಮಾದರದೂಡಿ ದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಮಾದರಿ mādari. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದಲ mādala. Tbh. of ಮಾತುಲಂಗ. (ಬೀಜಪೂರ, ಮಾತುಲುಂಗ ೪, etc. Nr.; ರುಚಕ, ಮಾತುಲುಂಗ Nn. 41; ಮಾತುಲುಂಗ Mr. 112; My.). See ಆದಿ-.

ಮಾದಲಾಂಬೆ mādalāmbe. N. (Bp. 3, 86).

ಮಾದಲು mādalu. (= ಮಾದಲ). See ಆದಿ-.

ಮಾದಳೆ mādaḷe. ಮಾದಲಾ. N. (Bp. 5, 49).

ಮಾದವಿ mādavi. (Tbh. of ಮಾಧವಿ?). = ಮಾಲತಿ (ಲೆ. I, 32).

ಮಾದಳ mādaḷa. = ಮಾದಲ. (ಮಾತುಲುಂಗ Mr. 112; ಫಲಪೂರ, ಬೀಜಪೂರ G.; Rsv. 8, 11; J. 3, 34; My.). See ದೇವ-.

ಮಾದಾನಿ mā-dāni. Tbh. of ಮುಚಾದಾನಿ, q. v. (My.).

ಮಾದಾಯು māda-āyi. N. (Bp. 2, 49).

ಮಾದಾಳ mādāḷa. = ಮಾದಳ. (ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾದಿ Sl. 141; ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾತುಲುಂಗ G.; My.).

ಮಾದಿ mādi. 1. Intoxicating; gladdening (Sk.).

ಮಾದಿ mādi. 2. = ಮಾದಲ. (Tě.; see Sl. s. ಮಾದಾಳ). 2, = ಮಾದ 2-ಆಯ. — ಮಾದಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46; 9, 44; 19 sum.; 20 sum.; 47, 4. 6. 48; 61, 65. 73). See ಮಲ್ಲಿಗೆ-. — ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 54. 68. 69; 61, 9).

ಮಾದಿಗ mādiga. (Tbh. of ಮಾತಂಗ). = ಮಾದಿಗ. A cobbler, a chuckler, an outcast (My.; Tě.; ಪ್ರವಚ, ಮಾತಂಗ Mr. 379; Bp. 57, 37). ಮಾದಿಗರವನ ವೀರಕ (ಜಾಣ್ಣಾರಿಕೆ, etc. Sl. 344). ಆದಿಯೂ ಪೈದಯಂ ಛೇದಿಸಲಿಲ್ಲವಾಯಜ್ಞೆ, ಆದಿಯೂ ಕಲ್ಲಿಗೆದೆ ಮಾದಿ, ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಹೊಲೆಯು ಮಾದಿಗರುಣ್ಣು ತೊಗಲಿಟ್ಟು ತೊಗಲೊಳು ಕುಲುಮೆದ್ದುರಿಗುಣಲಾಯಿತು (sitting on it at their meals); ಹೊಲೆಯುವ ಕುಲವಾವುದಯ್ಯಾ? (Sp.). ಮಾದಿಗನ ಮುಟ್ಟಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಡೆ ಆತನಿಲಿ ಹೋಗೋಣಿಗೆನು?— ಮಾದಿಗನ ಮುಟ್ಟು ಕಮ್ಮಟ್ಟವೆ, ಪ್ರಾದಿಗನ ಕತ್ತಿ ಮುಮ್ಮಟ್ಟವೆ.— ಮಾದಿಗನ ಹೊಲಸು ಸಲ್ಲ, ಪ್ರಾದಿಗನ ಗಾಯ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾದಿರಿ mādiri. (fr. ಮಾತ್ರ in the sense of ಮಾತ್ರೆ No. 4). = ಮಾದರಿ, ಮಾತ್ರಿ 2. The original, as opposed to a copy (My.; Tě.);—a pattern, a specimen, a sample (My.; Tě., T.).

ಮಾದು mādu. P. p. of ಮಾಡು, ಮಾಡುವು.

ಮಾಧುರ mādhura. (Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ). Sweetness: a delicacy or dainty: sauce. ಚಿಪ್ಪಾಗಿ ಉಟ್ಟ ಮಾಧುರ (ಪ್ರಮೇಯ, ಉದಯಸ್ಥ); ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾಧುರ (ಪ್ರಯಸ್ಥ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ); ರಸಮಿಲ್ಲದ ಜಾಗೆ ಉಟ್ಟ ಮಾಧುರ (ಪಿಚ್ಚಲ, ವಿಜಲ Nr.).

ಮಾಧುರಿಯ mādhuriya. Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ. — ಮಾಧುರಿಯ ಬ್ಬುದೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To get (or evince) gracefulness (Grj. 2, after 106).

ಮಾಧೃಕ mā-dṛiśa. Like me, resembling me. (My.).

ಮಾಧೆ mādĕ. = ಮಾಲ, q. v. — ಮಾಧೆಕಾಕ. = ಮಾಲು-. A raven (ಪ್ರೌಢರಾಘವ, ಶಾಕುಂಲ Sl. 173).

ಮಾಧೆಗ mādĕga. = ಮಾಧಿಗ. (ಪಲ್ಲವ, ಮಾತಂಗ, ಪ್ಲವಕ Hlś.; o. r., for ಪುಲ್ಕಸ, ವಪ್ಪಕ).

ಮಾದೇವ mā-dēva. (= ಮಾದ 2). Tbh of ಮುಮಾದೇವ, q. v. (ಉಮಯಾಳ್ವ, etc. Čt. II, 5; ತಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 3; C.; see Sp. s. ದೇವ).

ಮಾದೇವಿ mā-dēvi. Tbh. of ಮುಮಾದೇವಿ. (ಪಾರ್ವತಿ Śs.). 2, the chief queen (Čpr. 5, 3; 6, 97).

ಮಾದ್ಯತ್ತ mādyat. Intoxicating; gladdening; furious, in rut (Čpr. 6, 97; Abh. P. 15, 9).

ಮಾದ್ರ mādra. (fr. ಮದ್ರ). Belonging to Madra.

ಮಾದ್ರಿ mādri. 1. (fr. ಮದ್ರ). N. of the second wife of Pāṇḍu and mother of Nakula and Sahadēva. (Bh. 1, 4, 65).

ಮಾದ್ರಿ mādri. 2. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದ್ರೇಯ mādrēya. Son of Mādri, either Nakula or Sahadēva. (J. 2, 54; 5, 5; 33, 3).

ಮಾದ್ರೇಶ್ವರ mādra-īśvara. Śalya, the king of Madra (Bh. 9, 1, 2. 19).

ಮಾಧವ mādhava. (fr. ಮಧು). Made of honey; sweet;—honey (ಶೇಷ Nn. 17). 2, mead, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರೆ 17; ಮದ Mr. 509). 3, the second month of spring. 4, *the month vaiśākha* (April-May, ಮಾಸಫಲದ 17; ವೈಶಾಖ 509). 5, the vernal season, spring (from the middle of March to that of May, ಮಾಸ್ತ, ಮಾಸ್ತ ಮಾಸ 17; ಮಾಸ್ತ 509). 6, *Vishṇu, Kṛishṇa* (ಶೇಷವ, ಕೃಷ್ಣ 17; ಕೃಷ್ಣ 509). 7, Kubēra (ಋನಿಧಿ, ಧನಾಧಿಪ 17). 8, a king (ಸರಾಧಿಪ, ಅರಸು 17; ಧರಣಿಪತಿ 509). 9, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 17; ಮಧು 509). See Bp. 43, 55; Prv. s. ಎಸ್ 2. — ಮಾಧವರಾಯ. Kṛishṇa; N. See Prv. s. ಆಗು 1.

ಮಾಧವಕ mādhavaka. *Spirituous liquor* (see Sl. 347).

ಮಾಧವಿ mādhavi. (= ಮಾಧವಿ?). Spring-flower: *the creeper Gaertnera racemosa.* 2, clayed or candied sugar. 3, mead. 4, a procuress, a bawd. 5, the earth.

ಮಾಧವೀಲತೆ mādhavī-latĕ. *Gaertnera racemosa.*

ಮಾಧುರ mādhura. (fr. ಮಧುರ). Sweetness. 2, mead, spirituous or vinous liquor. (Bp. 11, 13).

ಮಾಧುರ್ಯ mādhurya. = ಮಾಧುರ, ಮಾಧುರಿಯ. Sweetness; —pleasantness, gracefulness. 2, kindness, amiability. 3, in rhetoric: the succession of single words in a sentence. (Kāvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 19).

ಮಾಧುರ್ಯಾಧೀನ mādhurya-adhīna. A kind of anuprāsa (Kāvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಧುರ್ಯೆ mādhuryĕ. = ಮಾಧುರ್ಯ. (ಶೇಷವಿಲಾಸ Bhn. 139).

ಮಾಧೂಫಲಿ mādhūphali. = ಮಧೂಫಲಿ. (Grj. 10, after 61 & 70; Rsv. 10, 2; V. 5, 3).

ಮಾಧ್ಯಂದಿನ mādhyandina. (fr. ಮಧ್ಯಂದಿನ). Midday. (My.). 2, middle.

ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ mādhyāhnika. (fr. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ). Belonging to midday. (My.).

ಮಾಧ್ವ mâdhva. Sweetness. 2, belonging to Madhva's doctrine; an adherent of Madhva. (My.; see ತ್ರಿಮತ and ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ).

ಮಾಧ್ವಿ mâdhvi. A kind of spirituous liquor. (R.). 2, = ಮಾಧವಿ No. 1.

ಮಾಧ್ವೀಕ mâdhvika. *A kind of spirituous liquor* (see Sl. 347).

ಮಾನ್ mân. = ಮಾ 2, etc. Mango. — ಮಾಪ್ಪಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾವಳಿರ್. Young mango leaves (Ûpr. 7, after 115; Bp. 11, 26; Rêv. 2, 46).

ಮಾನ mâna. 1. The act of measuring or meting; *measure in general, dimension, magnitude, amount;* computation of time, etc.;—an instrument for measuring, a measure; measure, rule, standard. 2, *a particular measure or weight,* half a sêru (My.; see Mr. s. ಮಾಪ and ಪಾಗ; see ಖಳ್ಳ; Bp. 23, 4; Sl. 63. 329; ಓಮ್-). 3, likeness, resemblance (= ಉಪಮಾನ); proof (= ಪ್ರಮಾಣ). 4, a building, a house (Vedic Sk.; *cf.* ಮನೆ). ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). — ಮಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A measure of rice (Bp. 27, 17).

ಮಾನ mâna. 2. Opinion, conception; apprehension (see ದುರ್ಮಾನ). 2, a good opinion of one's self: *conceit, self-reliance, arrogance, pride.* 3, regard for others, paying honour; honour, respect, reverence (My.).—dignity, high rank, respectability (My.). 4, a wounded sense of honour; indignation excited by jealousy, sulkiness, caprice. 5, a kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 27). 6, the liṅga or yôni (My.). ಮಾನ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟೆ, ಪ್ರಾಣ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪೆ.—ಮಾನ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರಣ ಬಾವ ಹಾಗೆ.—ಮಾನ ಹೋದರೂ ಮರಿಯಾದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನಿನ್ನರೆ ದೋಣಕ್ಕೆ ಕರುವರವು ಯಾರು?—ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡ ಬಾರದು.—ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). See Prv. s. ಅವಿಳೆ 3. — ಮಾನ ಳಳೆ. To remove (the) honour (of one's self or others), to deprive of honour, to disgrace (C.; B. 4, 199; 5, 70). ನಿನ್ನ ಮಾನ ಳಳೆಯುತ್ತೀ! (4, 199). — ಮಾನ ಕಾಯು. To protect (the) honour (of, B. 5, 71). — ಮಾನ ಕೊಡು. To give honour (My.). ಮಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಮುಯರಾದೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಡ (Prv.). — ಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person deprived of his honour or respect, a dishonourable person (B. 3, 72; My.). ಮಾನಗೇಡಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ ಗೆಳೆಯ (Prv.). See Prv. s. ಮಾನಿಷ್ಠ. — ಮಾನಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. A disgraceful condition or state (My.). — ಮಾನಗೇಡು. -ಕೇಡು. Loss of honour or respect, disgrace (My.; ಆದರಮಾನ G.; B. 5, 202). — ಮಾನಂಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To disgrace; to disgrace one's self (Bp. 21, 36). — ಮಾನ ತೆಗೆ. = ಮಾನ ಳಳೆ. (My.). — ಮಾನ ತೋರಿಸು. To show respect (My.). — ಮಾನ ಮಾಡು. To honour (ನ ದ್ಧಾಸು G.; ಆದರಿಗೆ-, My.). — ಮಾನ ಹೊಸ್ಸು. To obtain honour, to get respect (My.). ಮಾನ ಹೊಸ್ತಿದ (ಸಧಾಜನ G.).

ಮಾನಕಂಜಿರ mâna-kanjara. N. (Bp. 11, 38; 24, 73; 25, 9; 44, 52).

ಮಾನಂಗಿ mânaṅgi. A small well (ಜುಕ್ಕಿ, ಜುಂ Mr. 422).

ಮಾನಚ್ಯುತಿ mâna-cyuti. Fall from honour: disgrace (My.).

ಮಾನಜನ mânajana. Haughtiness, arrogance. 2, honour; dignity (Bh. 1, 12, 5).

ಮಾನತೆ mânatĕ. Sulkiness, moroseness (Abh. P. 4, 98; see ಮಾನ 2, No. 4).

ಮಾನನ mânana. ಮಾನನೆ. = ಮನ್ನನೆ. The act of honouring, paying honour, showing respect, reverencing. See ಮ-.

ಮಾನನೀಯ mânanîya. To be honoured, deserving honour or respect. (My.).

ಮಾನಪಾನ mâna-pâna. All sorts of honours and presents (Mhr.; B. 5, 201).

ಮಾನಭಂಗ mâna-bhaṅga. Loss of honour, humiliation; treating with dishonour. (Bp. 40, 73; My.; B. 4, 9; 5, 160).

ಮಾನಭಂಗಿತ mâna-bhaṅgita. Deprived of honour, humiliated (Bp. 52, 19).

ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ mâna-maryâdĕ. Respect, regard (My.).

ಮಾನವ mânava. (fr. ಮನು). Descended from man or Manu;—human. 2, *a human being, a man.*

ಮಾನವತಿ mâna-vati. A woman possessing honour, a respectable woman (Bp. 11, 41; 52, 10; My.);—a high-spirited, haughty woman.

ಮಾನವನ್ತ mâna-vanta. A respectable man (My.; B. 5, 47). See Prv. s. ಶಾನಭಟ್ಟ. Feminine ಮಾನವನ್ತೆ (My.).

ಮಾನವಿ mânavi. A woman (Sk.). 2, human (Mhr.; B. 4, 141; My.).

ಮಾನವೇನ್ದ್ರ mânava-indra. A king (Bp. 61, 38).

ಮಾನವೇಶ mânava-îśa. A king (Bp. 22, 42).

ಮಾನವೇಶ್ವರ mânava-îśvara. A king (Bp. 50, 21; 57, 79).

ಮಾನಶೇಷರಸ mâna-śêṣa-rasa. The liquid that remains in a measure. See ಆಡಿ.

ಮಾನಸ mânasa. 1. (fr. ಮನಸ್). *Belonging to the mind, mental; ideal.* 2, *the mental powers, the mind, the seat or faculty of reason and feeling* (Ûpr. 1, 51; Bp. 47, 52; 49, 34; 61, 2; Śêv. 2, 100). 3, N. of a lake in the Himâlaya mountains.

ಮಾನಸ mânasa. 2. = ಮಾನಿಸ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯ (Śmd. 359). A man (ಮನುಷ್ಯ, ಮಾನುಷ, ಮನುಜ, etc. Hlâ.; Bp. 47, 52); human. ಆನೆ ಳುಮರೆ ಮಾನಸರ ಸಂಘಾತಂ (ಸ್ಕನ್ದ Hlâ.). ಮಾನಸರಂ ಪುಲ್ಲೆ ಳಪ್ಪಮಾಗೆ ನೆನೆದಂ (Śmd. 159, o. r. ಮಾನಿಸರಂ). See ದೇವದಾನಸ, ಮುರ-. — ಮಾನಸಗಟ್ಟು. -ಳಟ್ಟು. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ (Śmd. 381). — ಮಾನಸದೇವ. -ದೇವ. = ಮಾನಿಸದೇವ. (Nirûpa Kk. 15, o. r. ಮಾನಿಸ-). — ಮಾನಸಪುತ್ರಗೆ. -ಪುತ್ರಗೆ. Tbh. of ಮಾನುಷಪುತ್ರಳ (Śmd. 380).

ಮಾನಸಗಿರಿ mânasa-giri. The mount Kailâsa in the Himâlaya mountains (Bp. 10, 20).

ಮಾನಸಗೋಲ mânasa-gôla. A certain feat of wrestlers (Ûpr. 5, 79).

ಮಾನಸಿ mânasi. A woman gifted with a mind (Tbh. of ಮಾನುಷಿ); a woman (Bp. 52, 20).

ಮಾನಸಿಕ mânasika. (fr. ಮನಸ್). Stopping, cessation (My.).

ಮಾನಸಿಕ mânasika. Mental. (R.).

ಮಾನಸಿಕೆ mânasa-ikĕ. (Śmd. 248, o. r. in Mḍb. ಮಾನಸಿಕೆ). Mental state or condition; the state of having honourable pride or elevated principles and feelings, high-mindedness (Abh. P. 14, 118).

ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ mâna-sûtra-sthâpana. The placing or laying of a measuring-cord; the act of establishing or

causing (a state, etc.) according to measure: representation, delineation. See ಸೂತ್ರಿಸು.

ಮಾನಸೌಕಸ್ mânasa-ôkas. Dwelling on the lake Mânasa. 2, *a wild goose or swan.*

ಮಾನಸೌಕಸ mânasaukasa. Tbh. of ಮಾನಸೌಕಸ್. (ಮಾನಸ ೫೪೫ Mr. 173).

ಮಾನಸ್ಯ mânasya. Mental, fit for the mind. See ಆ-.

ಮಾನಸ್ಥ mâna-stha. A respectable man (My.). Feminine: ಮಾನಸ್ಥಳು, ಮಾನಸ್ಥೆ (My.).

ಮಾನಸ್ಥಾನ mâna-sthâna. The âsîna or yôni, the privities (My.).

ಮಾನಹಾನಿ mâna-hâni. Dishonour (J. 26, 11; My.).

ಮಾನಹೀನ mâna-hîna. Devoid of honour, disgraced (My.). ಮಾನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬೇಡಿ ಮಾನಹಾನಿ ಆಗುವುದುಂಟೇ? (Prv.).

ಮಾನಾಪಹಾರ mâna-apahâra. Taking away one's own or another's honour or good character (My.).

ಮಾನಾಪಹಾರಿ mâna-apahâri. One who takes away or destroys his own or another's honour (My.).

ಮಾನಾಮಿ mâ-nâmi. Tbh. of ಮುಖಾನಮಿ (ಶೆಮ್. 209). ಮುಖಾನಮಿಯು ಸಾಣೆಯಾಯ್ತು ತನುವದಳುವಡಾ (209 Mdb.).

ಮಾನಾಯ mâna-âya. The fees in grain which are given to the man who measures the produce of a village (My.).

ಮಾನಿ mâni. Thinking, considering, regarding. 2, an esteemed, respectable person (Bp. 6, 17; B. 5, 267; My.). ಬೇಸುಬದಿ ಕಳ್ಬುವಾಗ್ಗೆ ಮಾನಿ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮಾನಿ (Prva.). See Prv. s. ಸಂಗ 2.

ಮಾನಿತ mânita. Honoured, respected. See Ch. v. 18. 233; Kâvy. III, 3, B, 60; Bp. 2, 1; 44, 20; 58, 33; ಆ-.

ಮಾನಿನಿ mânini. *An angry or disdainful woman or one offended with her lover.* 2, a respectable woman (see Sp. s. ಕಾಮ ಮಾತು, & ಶ್ರೀ-).

ಮಾನಿಷ್ಠ mânishṭha. Very highly honoured or esteemed (My.). ಮಾನಿಷ್ಠರು ಮಾನಕ್ಕೆ ಆಯಿಷರೆ ಮಾನಗೇಡಿ ತನಗೆ ಆಯಿಷರು ಅನ್ನ (Prv.).

ಮಾನಿಸ mânisa. = ಮಾನಸ 2. (Bp. 28, 29; Bh. 1, 10, 13; 2, 4, 6; 3, 13, 16). ಜೊಪ್ಪಿಗೆಯು ಮಾನಿಸಂ (ಶೆಮ್. 162, o. r. ಮಾನಸದ). ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಿಸರ ಸಂಘಾತ (ಸ್ಕಂದ Mr. 476). See ಅರಮಾನಿಸ, ವಮಾನಿಸ. — ಮಾನಿಸದೇಹ. -ತ್ವ. = ಮಾನಸ-. (ಶೈವ ಸ್ವರ್ಗಮು, ಪಿಚ್ಚವರಿಗ, ಸಿರುತಿ ಶೆಮ್. 12. 13). — ಮಾನಿಸವಂಶು. -ವಂಶು. A human form (though a god): a Brâhmaṇa (ಪಾರುಪ ರೆ. I, 69, o. r. ಪಾರಿಪ).

ಮಾನಿಸು mânisu. To measure, to mark off, to form, to make. 2, to conceive, to think, to opine. See ಅನು-; ತೀರು-. 3, to honour (My.).

ಮಾನುವೆ mânuvĕ. A kind of grass. See Mr. s. ಸಿಲ್ಲ.

ಮಾನುಷ mânusha. Human;—*a human being, a man* (ಮಾನಸ ರೆ. II, 92). 2, humanity;—human action or effort. See ಆ-.

ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ mânusha-pustaka. = ಮಾನಸಪುಸ್ತಗೆ. A human book.

ಮಾನುಷಿ mânushi. (= ಮಾನಸಿ). A woman.

ಮಾನುಷ್ಯ mânushya. = ಮಾನಸ 2, ಮಾನಿಸ. Human;—a man (not Sk.);—humanity, human nature. See ನಿಮಾನುಷ್ಯ.

ಮಾನುಷ್ಯಕ mânushyaka. Human;—human nature. 2, *a multitude of men.*

ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ mânushya-kâvya. = ಮಾನಸಗಬ್ಬ. Human poetry.

ಮಾನುಷ್ಯಭವ mânushya-bhava. Coming from a man; human birth (Bp. 3, 28).

ಮಾನೆ mânĕ. (= ಮಾಸ 1). A standard or model, a copy (written by a teacher at the head of a page) to write from (My.). — ಮಾನೆ ತಿದ್ದು. To draw the pen over the mânĕ as an exercise (My.).

ಮಾನ್ತ ma-anta. A term ending in ಮು (ಮ್, ಶೆಮ್. 318).

ಮಾನ್ತ್ರಿಕ mântrika. (fr. ಮನ್ತ್ರ). One who recites mantras; one conversant with spells or incantations; an enchanter, a conjurer, a sorcerer. (Bp. 38, 64; 55, 17; B. 4, 107; My.).

ಮಾನ್ದಡೆ mândaḍĕ. That which does not stop, cease, etc. (ಮಾಣದು ಶೆಮ್. II, Kk. 82; in both o. r. ಮೂದಣ್ಣೆ).

ಮಾನ್ದಿಸು mândisu. To cause to stop or cease (ಪೌr. 6, 84).

ಮಾನ್ದು mându. (fr. ಮಾಣ್). To stop, to cease (ಪೌr. 10, 107);—to stop, to ward off, to check, etc. (ಪ್ರತಿಷೇಧ ಶೆಮ್. Dh.; o. r. ಪ್ರಸಿದ್ಧ, probably a mistake for ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ).

ಮಾನ್ದುರಿಗ mândurigа. O. r. of ಮುನ್ದುರಿಗ, q. v.

ಮಾನ್ದ್ಯ mândya. (fr. ಮನ್ದ). Slowness, sluggishness; laziness (ಸ್ಕೈರ Nn. 101; ಪೌr. 3, 33; J. 2, 7). 2, stupidity, torpor;—apathy;—weakness. 3, *indisposition, illness, sickness* (ಕೋಪ, etc. Mr. 384); apepsy (My.). — ಮಾನ್ದ್ಯಕೆ ಗಬ್ಬು. -ಳಬ್ಬು. Apepsy (My.).

ಮಾನ್ಧಾತ mândhâta. Tbh. of ಮಾನ್ಧಾತೃ (ಶೆಮ್. 104; Râm. 1, 16, 23; Bhâgavata 9, 6, 26. 27). ಮಾನ್ಧಾತನ ಪೊರೆಯುವ ಎೀರರುಂ ಪಾಗಿಗಳುಂ (ಶೆಮ್. 104, o. r. --ಪೀರರುಂ).

ಮಾನ್ಧಾತೃ mândhâtṛi. N. of a king, son of Yuvanâśva.

ಮಾನ್ಯ mânya. = ಮನ್ನೆಯ. To be respected, respectable, honourable, venerable (Bp. 24, 18; 55, 30); acceptable (B. 3, 53); a respectable man. 2, a ruler, a king (ಪಕ್ಕ ಮತಿ, ಮಾನ್ಯಸಪ್ಪದನು Nn. 145). 3, an honourable state, honour (My.); a privilege (Mhr. ಮಾನ್ಯ); the privilege of going unpunished the whole day for coming early to school (My.). 4, land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.; Tu., M.; T. ಮಾನಿಯ; see ನೆತ್ತರು-, ಬಟ್ಟೆ-, ಸರ್ವ-). ಮಾನ್ಯಮೊಕ್ಕದ (ಶೆಮ್. 203). ಧಾನ್ಯಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪುಣ್ಯವಾಗದೇ?—ಧಾನ್ಯ ಮೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವುದು.—ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಮುನ್ನ ಮುಳ್ಳು ಬಾಗ ಮೊನ್ನೆಶಾತ ತಲೆ ಮಾಳುತ್ತಿತ್ತು (Prva.). 5, the complimentory forms of address in letters (ಒಳ್ಳಣಿಕೆ, ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ G.; Mhr., H. ಮಾಣ್ಯ). 6, assent (ಒಪ್ಪುವಿಕೆ G.).

ಮಾನ್ಯಗಾರ mânya-gâra. A man holding a mânya, an incumbent, a probend (My.; Tu. ಮಾನ್ಯಗಾಮು).

ಮಾನ್ಯೆ mânyĕ. An honourable woman (ಶೆಮ್. 174). 2, = ಮಾನ್ಯ No. 6 (B. 5, 67. 78. 102).

ಮಾಪಣ mâpaṇa. Lessening; injuring. See ಪ್ರಮಾಪಣ. 2, measuring; forming, making. See ನಿಮಾಪಣ.

ಮಾಪತ mâ-pata. Tbh. of ಮುಖಾಪಥ, q. v.

ಮಾಪತ್ಯ mâpatya. *Kāma.*

ಮಾಪಳ mâ-paḷa. Tbh. of ಮುಪಾಳು. Citrus medica Lin. (My.). See ಅಡೆ-.

ಮಾಪಾತಕ mâ-pâtaka. Tbh. of ಮುಪಾತಕ, q. v.

ಮಾಪಿ mâpi. 1. Determined by measure of capacity (Mhr.); measure; measuring (My., in ಮಾಪಿ ಮಾಡು, to measure). — ಮಾಪಿಜಿನಿಸು. Articles of capacity (not of weight, My.).

ಮಾಪಿ mâpi. 2. = ಮಾಪ್ಪೆ, q. v. (My.).

ಮಾಪಿಳ್ಳೆ mâpiḷḷe. A Moplah (My.).

ಮಾಪುರಾತನ mâ-purâtana. A great purâtana (Bp. 37, 40).

ಮಾಪುರುಷ mâ-purusha. Tbh. of ಮುಪಾಪುರುಷ, q. v.

ಮಾಫಕು mâphaku. Agreeable unto, conformable, suitable (My.; Mhr., H.).

ಮಾಫ್ mâphu. = ಮಾಪಿ 2. Pardoned (My.; Mhr., H.); remission (as of tax, etc.), abatement; pardon, excusing (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾಫೀ); gratis (My.).

ಮಾಮ್ mâm. = ಮಾ 2, etc. — ಮಾಮ್ಮರಲ್ಲಿ. -ವರಲ್-. = ಮಾಮಿ. (Ćpr. 7, 110).

ಮಾಮ mâma. = ಮಾವ. Mine, my. 2, an uncle (Sk.; Mhr. ಮಾಮಾ, a maternal uncle). See ಚಿಕ್ಕ-.

ಮಾಮಲ mâmala. = ಮಾಮುಲೆ. (My.). — ಮಾಮುಲಪಾಠ. = ಮಾಮುಲೆಪಾಠ. (My.).

ಮಾಮಲೆ mâmaḷe. The office of a Mâmalĕdâra (My.; Mhr., H. ಮಾಮುಲಾ).

ಮಾಮಲೆದಾರ mâmaḷe-dâra. An officer who collects the revenues of a taluk (My.; Mhr., H. ಮಾಮುಲತ್ದಾರ).

ಮಾಮಸಕ mâ-masaka. See s. ಮಾ 1.

ಮಾಮಲೇದಾರ mâmalé-dâra. = ಮಾಮುಲೆದಾರ. (My.; B. 4, 146; Ćb. 43).

ಮಾಮೂಲ್ mâmûl. Usual, ordinary; — custom, usage (My.; Br., Mhr., H.; Sk. 104); prescription (in law).

ಮಾಯ್ mây. ಮಾಯು. = ಮಾಣ್, etc. (To grow dim), to be hidden (as to the true form, Ćpr. 5, 10), to disappear (as colour, Bp. 27, 5), to cease (as the bustle of business, 21, 16; as the excessive current of a river, 32, 35; as breath, 35, 34), to pass away (as the rainy season, Bh. 8, 26, 1); — to be healed or cured (as blows, Bp. 52, 20; as wales, B. 5, 222; as wounds, My.); — to desist from (Bp. 56, 21); — to abandon (58, 30. 64; 60, 44). P. ps. ಮಾಡು, ಮಾಯ್ದು; 3rd person neuter imp. ಮಾಡಿತು, ಮಾಯಿತು (My.). — (T. ಮಾಯ್, ಮಾದ್ದು, to die, see s. ಮಾಣು 1).

ಮಾಯ mâya. (Śmd. 25). Tbh. of ಮಾಯೆ. (Ćpr. 7, 108; Bp. 24, 63; 31, 3; My.). Also: disappearance, vanishing (My.; see ಮಾಯ್). ಮಾಯದಮ್ಮು (Abh. P. 9, 68). — ಮಾಯಮಾಡ. Foolish through illusion (V. 37, 54). — ಮಾಯದ ಕೋಗ. A trick-player, a villain (Abh. P. 16, 7). — ಮಾಯದವಾಗು. -ಆಗು. = ಮಾಯವಾಗು. (Ćpr. 4, 87; 5, 6). — ಮಾಯ ಮಾಡು. To cause to disappear, to conceal (Bp. 27, 63; My.). 2, to cheat, to deceive (My.). ಮಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾಂ ಬಲ್ಲಳು (Prv.). — ಮಾಯವಾಗು. -ಆಗು. To disappear, to vanish (Bp. 44, 16; 53, 18; My.).

ಮಾಯಕ mâyaka. (= ಮಾಯಿಕ). (ಮಾಯಾವಿ, ಮಾಯಿ, ಮಾಯೆ ಗೆಯ್ವಂ Mr. 227). ಹುಟ್ಟು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು, ಮಾಯಕತನಮಿರೆನ್ನ (Prv.).

ಮಾಯಕಾತಿ mâya-kâti. A woman who is full of deceit or who practices witchcraft (J. 9, 22; Dp. 59, 5).

ಮಾಯಕಾರ mâya-kâra. = ಮಾಯಗಾರ. (Ć. Bp. 20, 25).

ಮಾಯಗಾತಿ mâya-gâti. = ಮಾಯಕಾತಿ. (Bh. 1, 9, 11; My.).

ಮಾಯಗಾರ mâya-gâra. A deceiver (My.); a juggler, a sorcerer (My.).

ಮಾಯವಾದ mâya-vâda. Untruth, falsehood (Dp. 19, 4).

ಮಾಯವಾದಿ mâya-vâdi. A liar (Dp. 167, 2).

ಮಾಯವಿದ್ಯೆ mâya-vidyĕ. Jugglery, sorcery, witchcraft (My.).

ಮಾಯಾಕಾರ mâyâ-kâra. *A conjurer, a juggler.*

ಮಾಯಾಂಗನೆ mâyâ-aṅgaṇi *(i. e.* aṅganĕ). A deceitful woman (My.).

ಮಾಯಾಜೀವಿ mâyâ-jîvi. Living by jugglery: a juggler. (R.).

ಮಾಯಾದೇವಿ mâyâ-dêvi. *N. of the mother of the Buddha or Śâkyamuni.* 2, Durgâ (B. 5, 49).

ಮಾಯಾದೇವೀಸುತ mâyâdêvî-suta. *Śâkyamuni.*

ಮಾಯಾನ್ತಕ mâyâ-antaka. Śiva (V. 31, 43).

ಮಾಯಾಪಾಶ mâyâ-pâśa. The fetters of illusion (Dp. 20, 1). ಕಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಬಹುದು, ಮಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮಾಯಾರೂಪಿ mâyâ-rûpi. Kâlî (ಕೃಷ್ಣಂಗಿ Mr. 15).

ಮಾಯಾರಿ mâyâ-ari. An enemy of illusion or deceit (Bp. 47, 2; 50, 78; V. 32, 4).

ಮಾಯಾವತಿ mâyâ-vati. A woman possessing powers of illusion or employing deceit. 2, N. of the wife of Pradyumna (J. 33, 42).

ಮಾಯಾವಾದ mâyâ-vâda. The doctrine of non-duality as taught by Śaṅkarâćârya and his followers (My.).

ಮಾಯಾವಾದಿ mâyâ-vâdi. Śaṅkarâćârya, and his adherents (My.).

ಮಾಯಾವಿ mâyâ-vi *(i. e.* -ವಿನ್). *Possessing magical powers; employing deceit; illusory, creating illusions;* a magician, a conjurer, a juggler (ಮಾಯಕ Mr. 227).

ಮಾಯಿ mâyi. 1. Possessing illusive or magical powers; *illusory, unreal, deceptive, subject to mâyâ; — a juggler; a cheat* (ಮಾಯಕ Mr. 227). 2, magical art; deceit (see ಮುಚ್-). 3, Brahmâ; Śiva; Agni; Kâma. — ಮಾಯಿಜೀವ. N. (Bp. 58, 10; Rśv. 1, 17). — ಮಾಯಿಜೀವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (Bp. 37, 7). — ಮಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 11, 43; 59, 6). — ಮಾಯಿಪಳ್ಳಿ. N. (Bp. 9, 43; 58, 1).

ಮಾಯಿ mâyi. 2. A mother (My.; H.; Mhr. ಮಾಯಿ). See Prv. s. ಬೆಳ್ಳ.

ಮಾಯಿಕ mâyika. (= ಮಾಯಕ). *Illusory, creating illusion: deceitful, deceptive;* — a juggler; a cheat. — ಮಾಯಿಕರಾಯ. The greatest magician: Śiva (Bp. 61, 15).

ಮಾಯಿಪಗೆ mâyipi. = ಮಾಪಗೆ. N. of a plant (ಗೋವಸಪಲ್ಲಿ, ಮಾಪಗೆ Mr. 131).

ಮಾಯಿಸು mâyisu. = ಮಾಡು, ಮಾಪು 1, etc., ಮಾಣಿಸು. To cause to disappear (see ಮುಚ್-); to heal (v. t.), as a wound (My.).

ಮಾಯು mâyu. = ಮಾಯ್ q. v., etc. To heal (v. t.). P. p. ಮಾಡು (My.). ಮಾಯುವಡು (My.). See Prv. s. ಬೆಂಕ.

ಮಾಯು mâyu. *Sounding, crying, roaring,* etc. 2, *gall, bile.*

ಮಾಯೂರ mâyûra. (fr. ಮಯೂರ). *A flock of peacocks.*

ಮಾಯೆ mâyè. ಮಾಯಾ. = ಮಾಯು. Art, wisdom; wonderful power. 2, *illusion, trick, artifice, deceit, deception, fraud; jugglery, sorcery, witchcraft,* decoy (ಮುದ್ದು Mr. 380); wickedness, villany. 3, an illusory image or apparition, phantasm, phantom, anything unreal, anything which deceives the sight. 4, philosophical illusion, idealism, unreality. 5, illusion personified: Durgâ, etc.; N. (see s. ಆರಳೆ); N. of a city. ಕಾಯುವನ್ನು ಕಪ್ಪುವಿರು, ಮಾಯೆಗೆ ಮರುಳಾಗಿರು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಣ್ಣು ನೀಸು ಬಯಸ ಬೇಡ! (Dp. 34). ತನ್ನ ತಾನರಿಯದವನ ಮುನ್ನ ಹೊಪ್ಪದು ಮಾಯೆ, ಉನ್ನತವನ್ನ ಗುಣವೇಶ ಬಪ್ಪವನು ಕುನ್ನಿಗಂಜುವನೆ? (Sp.). — ಮಾಯೆಗೆಯ್. To practice illusion or deceit, etc. ಮಾಯೆಗೆಯ್ಯಂ (ಮಾಯು ಳಂ Mr. 227).

ಮಾರ್ mâr. = ಮಾರು. The measure of a man with extended arms (across the chest), a fathom (ಕ್ಯಾಮು Nr.; ಕ್ಯಾಮು, ಸ್ವಗತ್ಕ್ರೀಧ Nr.; My.; M. ಮಾರ್, ಮೂಮು; Tê. ಮಾರೆ; T. ಮಾರ್, the breast, bosom; ಮಾರ್ಪು, the human breast; breadth). ಸೂಮು ಮಾರ ಆಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಧರ್ಮಾವಧ, ಸಂಸರಣ Nr.).

ಮಾರ mâra. (= ಮಾರೆ). N. (Śmd. 95; My.). See ಸಿಮು-, ದೋಳಗೆ-. — ಮಾರಬಂಧು (-ಮೋಳಿ). N. See Prv. s. ಮುದ್ದು ಡು. — ಮಾರಪ್ರಭು. N. (Bp. 30, 30). — ಮಾರಯು. -ಆಯು. N. (Bp. 30 sum.). — ಮಾರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 41; 30, 29. 31; see ಆಕ್ಕೆ-, ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಯ್ಯ-, ದೋಳಿಗೆಯ್ಯ-). — ಮಾರವಿಭು. N. See ದೋಳಿಗೆ-.

ಮಾರ mâra. Killing, destroying, slaying. 2, death, pestilence. 3, hindrance, impediment, opposition *(cf.* ಮಾರಿ). 4, *Kâma.* 5, the evil one, the devil (with Buddhists). 6, a parasitical plant (ತರುಮಾ, ಬಣ್ಣದೆಳೆ Mr. 142).

ಮಾರಜಿತ್ mâra-jit. Conqueror of the devil: *a Buddha.*

ಮಾರಣ mârapa. *Killing, slaughter;*—being killed, destruction. 2, a magical ceremony having for its object the destruction of an enemy. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ವಿಷಲಿಲ್ಲ (Prva.).

ಮಾರಣಹೋಮ mârapa-hôma. An oblation into the fire made with the object of killing an enemy (My.).

ಮಾರಮರ್ದನ mâra-mardana. Śiva (Bp. 43, 1).

ಮಾರಮಾರಣ mâra-mârapa. Śiva (Bp. 37, 47).

ಮಾರವ mârava. (fr. ಮರು). Belonging to a region that is destitute of water.

ಮಾರವಕೂಪ mârava-kûpa. A well in a mârava region (V. 3, 61).

ಮಾರವಳಿ mâravaḷi. = ಮಾರವಾಳಿ, (ಮಾರುಳಿ). — ಮಾರವ ಳಿಹುಲ್ಲು. A fragrant grass, Andropogon shoenanthus Lin. (ಮಾರಾತ್ಯಣ, ಧೂಸ್ಯಂಣ, ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಸಾಬೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ Sl. 165).

ಮಾರವಾಡಿ mâravâḍi. A native of Mâravâḍa or Marvar (My.; Mhr.).

ಮಾರವಾಳಿ mâravâḷi. = ಮಾರವಳಿ. — ಮಾರವಾಳಿಹುಲ್ಲು. Several kinds of fodder-grass of the genus Andropogon, as A. scandens Roxb., A. mollicomus Kunth., etc. (K.; see ಬೆಣ್ಣೆ-).

ಮಾರವೈರಿ mâra-vairi. Śiva (Bp. 40, 81; 55, 54).

ಮಾರಹರ mâra-hara. Śiva (Bp. 22, 5). 2, sign for a long syllable (Ch.).

ಮಾರಾಮಾರಿ mârâmâri. Mutual fighting or beating (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾರಾರಿ mâra-ari. Śiva (Bp. 6, 26; 42, 10; V. 32, 4).

ಮಾರಿ mâri. Killing, slaying;—ruin. 2, any deadly disease, a plague, an epidemic, pestilence; the cholera (B. 5, 205). 3, the goddess of death: Durgâ, Câmuṇḍî (Cpr. 5, 79). 4, N. ಗ್ರಾಂ ಪರಪ್ರಭಕಾರಿ, ಗ್ರಾಂ ಸ್ವಗರ್ಕೆ ಮಾರಿ, ಗ್ರಾಂ ಸಳಲಿರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿವರೆ ಗ್ರಾಂಮೇ ಮಾರಿ (Sp.). ಮಾರಿಯು ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ.—ಮಾರಿಯು ಮುನಿಗೆ ಹೋತ ಕಣ್ಣಾ ಕೆಂಪೆದ ಹಾಗೆ.—ಮುನಿಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗುಪಕಾರಿ.—ಮಾರಿಯು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು.—ಅತ್ತಿತ್ತಲು ಮಾರಿ ಒಸ್ಸು, ಅತ್ತೆಯು ಬಾರು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗಂ! ಎಮ್ಮಿನ್ನೆ.—ಊರಿಗೆ ಬಪ್ಪ ಮಾರಿ ಊರ್ಗಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು. —ಕೇಳಿದ ಕವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿ ತಪ್ಪು.—ಮಾರಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಮಾರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.—ತಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮವಿಗೆ ಬರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?—ತಾಯಿ ಮಾರಿಯಾದರೆ ತರಳನಲ್ಲಿ ಹೋಪಾಗು?—ಮೂಲುವಾಗ್ಗೆ ಬಾಲ ದ್ದೆಲ್ಲ ಮಾರೀ ಬಾಲು.—ಗ್ರಾಂಯಾಗಿ ಸಮು ಸಲಿಯುವಿದ್ದವಳೇ ಮಾರಿ. —ಸೆಣ್ಣಿ ಸೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಣಿತ್ತು ಹೊಕ್ಕಳಲ್ಲಿ (or ಹೊಲಲ್ಲಿ) ಮಾರಿ (Prva.). See Bp. 6, 10; Bh. 1, 8, 31; ತಲೆ-, ಪೆರ್-, ಮುಖಮಾ-, ಮೊಲೆ-, ಹೆಮ್ಮೆ-; Prv. s. ಆವುದು 2. — ಮಾರಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮಾರಿ Nos. 2-4. ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲ, ಬೀರದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಾಪಯಿಲ್ಲ (used of unchaste widows).—ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮುರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prva.). — ಮಾರಿಗುತ್ತ. -ಉತ್ತ. = ಮಾರಿದೋಗ. (Abh. P. 14, after 49). — ಮಾರಿಯವ. = ಮಾರಿದೋಗ. (My.). — ಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 31; 36, 58; see ದೋಳಿಗೆ-). — ಮಾರಿಯು ಮಾರಿ. The destroying deity called Mârî. ಆಡೆ ಗಾಲದ ಮಾರಿಯು ಮುರಿಯುನ್ನೆ (Abh. P. 4, 38). ಪ್ರಲಯಕಾಲದ ಮಾರಿಯು ಮುರಿಯುನ್ನೆ (13, 119). — ಮಾರಿಯುಪದ್ರ. -ಉಪದ್ರ. The cholera (My.). — ಮಾರಿದೋಗ. The cholera (My.; Sl. 295). ಮಾರಿದೋಗಗೆ ತಗಲು or ಪೀಡು (My.). — ಮಾರ್ಕಮ್ಮ. = ಮಾರಮ್ಮ. ಮಾರ್ಕಮ್ಮ ಆಟ್ಟಾಯದ ಕೊಟ್ಟಾದೇ? (Prv.).

ಮಾರಿಕಾ mârikâ. A plague, a pestilence. — ಮಾರಿಕಾಳಿಯ ದ್ರ. The cholera (My.; ಚೆ. 161). — ಮಾರಿಕಾದೋಗ. The cholera (B. 5, 64).

ಮಾರಿಷ mârisha. = ಮಾರ್ಷ. *An honourable man;*—the manager or one of the principal actors (in dramatic language, ನರ್ತನದ ಒಂದು Mr. 83).

ಮಾರೀಚ mârîca. (fr. ಮರೀಚಿ). Kaśyapa. 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 7, 24).

ಮಾರೀಫಪ್ಪು mârîphattu. The instrumentality, authority, or knowledge of a person to an action; trust, charge; by means of, through or by (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾರ ಫತ್).

ಮಾರು mâru. = ಮಾರ್. (My.; ಕ್ಯಾಮು Sl. 212; ಸ್ವಗತ್ಕ್ರೀಧ 431; ಯುಗ, ಕ್ಯಾಮು, ಕಾಲ್ಮು ಕೊಡ G.). ಮಾರುದ್ದ ಗುಡಿಗೆ (ಫಿಜ್ಜಿ ಬಾಲ Sl. 290). ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮಾರುದ್ದ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Dp. 172, 5; ಒಮ್ಮೆ-; Prv. s. ಮೋಟುದ್ದ.

ಮಾರುಡಿಗೆ mâruḍige. N. of a place (Bp. 51, 65).

ಮಾರುತ mâruta. (fr. ಮರುತ್). Proceeding from wind, etc. 2, *wind, air.* 3, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ mâruta-prêmi. Fire, Agni (My.). 2, an antelope (ಪಣ್ಣಿಕ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163).

ಮಾರುತಮಿತ್ರ mâruta-mitra. Fire, Agni (Bp. 61, 82).

ಮಾರುತಸುತ mâruta-suta. Bhîma (J. 4, 25).

ಮಾರುತಾತ್ಮಜ mâruta-âtmaja. Hanumat (My.); Bhîma (My.).

ಮಾರುತಾಪ್ತ mârutâpta. = ಮಾರುತಸಮಿತ್ರ. (Bp. 54, 11).

ಮಾರುತಿ mâruti. Bhîma (Bh. 1, 10, 29. 32; J. 2, 22. 36; 4, 8). 2, Hanumat.

ಮಾರುತೇಷ್ಟ mârutêshṭa. Fire, Agni. 2, N. of a metrical foot (Ōh.).

ಮಾರುಳಿ mâruḷi. (= ಮಾರವಳ?). A kind of grass (ದಕ್ಕ Mr. 110, one MS. ದಕ್ಷ, and one ಮೂರುಳಿ; *cf.* ಮುರಳಿ?).

ಮಾರೆ mârĕ. (= ಮಾರ). N., *e. g.* in ಮೂಡಿಗಳ್ತಮ (My.).

ಮಾರ್ mâr. ಮಾಪು. (= ಮಾಱು 1). To be opposite, to be hostile, to oppose (ಇಮಿರ್ ಕೈಮ. 117). ಮೂಡರ್ ರಾಯರಪಕ್ಷ ಮೂಡುವಕ್ಕೆನೆದಿರ್ಮಾರ್ (ಕೈಮd. 76). ಮೂರ್ಮಾರ್ (275). ಮೂಲೆರಡಿಗೆ ತೋಳ ಬಾಳ ಕೊಡರ್ಮಾ ತೋಳರ್ಮಾ (275). ತಿರಪಕ್ಷರುಗಳಂ ಮೂಲಿದೆನೆ? (Bp. 45, 18). See ಮೂಡುರ್.

ಮಾರಿಣ mâraṇa. (= ಮೂಡಣ). After, following; the next morning or day (ಸಮಸ್ತಪ Ct. I, 31).

ಮಾರಿಣಿ mâraṇĕ. Other, following, next. 2, thereupon (Ōh. v. 30. 341). — ಮೂಡಣಿವಸ. The next day (My.; B. 4, 52). — ಮೂಡಣಿರಾತ್ರಿ. The following night (My.; B. 4, 175).

ಮಾರಿಳಾಳಿ mâru-ḷâḷi. (ಕೈmd. 239). A barterer, a seller, a vaiśya (239).

ಮಾರಿಸು mârisu. To cause to sell (My.). 2, to exchange, to change (as money, My.). ಪಣಮಿ ಬ್ಲವೆಸ್ತ, ಪಡಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಮು, ಪಡಗೆ ತಪ್ಪಲೇ ಮೂಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.).

ಮಾರಿ mâru. 1. To take or give one thing for another: to barter, to sell (ವಿಕ್ರಯ ಕೈmd. Dh.; ಕೈm. 117; C.; T., M. ಮಾಱು, Tk. ಮಾರು, to be changed, altered; to exchange, barter). ಮೂಡುವಂ (ಕೈmd. 232). P. p. ಮೂಡಿ. Present participle ಮೂಡುವ (also J. 6, 16), once ಮೂಡರ್ (J. 6, 19). ಮೂಡುವಡನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, ವಿಕ್ರಯಿಸ); ಮೂಡುವ ದ್ರವ್ಯ (ವಿಕ್ರೇಯ, ವಣಿತವ್ಯ, etc.); ಮೂಡಿರ್ ದೇವಿ ಅಂಗ ಬಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಪ ದ್ರವ್ಯಮ (ಕ್ರಯ್ಯ); ಕೆಯ್ಮುವ ಮೂಡುವಡನು (ಸ್ವಾಜೀವ, etc.); ಕೊಳು ಮೊದಲಿನ್ನ ಆಭಿಳಮಾಗಿ ಮೂಡಿದುದು (ಆಭಿಳಪಲು, ಬಾಧ Nr.). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮೂಡುವಡನು (ಮೂಲಿಗ Kn. 43). ಳಳ್ಳ ಮೂಡುವ ಗೃಹ (ಗಂಜ Mr. 195); ಮೂಡುವ ಶಾಪ (ಪೇಟೆ 350). ಕೊಣ್ಮು ಮೂಡುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮೂಡುವಿಕೆ (ವಾಣಿಜ್ಯ Sl. 299). ಕೊಣ್ಮು ಮೂಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿ (ವಾಣಿಜ, etc. 324); ಮೂಡುವಡನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, etc. 324); ಮೂಡುವಡು (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ 325); ಪೆಣ್ಣಾ ಮೂಡುವಡನು (ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ, etc. 339); ಮೂಲನ ಮೂಡುವಡನು (ವೈತಂಸಿಕ, etc. 340). ಅಂಗಡಿಲ ಮೂಡಿ, ಗೊಂಗಡಿಲ ಹೊಡ್ಡ.— ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟಿರಿ ಕೋತಮ್ಬುರಿಂ ಮೂಡಿಲೋದು ವಿಪರಿಲ್ಲ (Prvs.). 2, to be sold, to sell (My.). ಸಿಸ್ಸಿನ್ನ ಎತ್ತು ಮೂಡಿತು, ಸಣ್ಣಿನ್ನ ಒಣ್ಣೆ ಮೂಡಿತು (Prv.). 3, to be changed into another form, *e. g.* in ಮುಡುವಂ ಮೂಡುವ, to become motionless or paralyzed (for joy, etc., Bp. 36, 28). 4, to change (v. t., Bp. 32, 38). — See Ōpr. 10, 12; Bp. 27, 21; 42, 5. 10; 60, 14; B. 1, 10; 2, 13; 4, 40. 44. 95. 196; 5, 79. 113. — ಮೂಡುವಿಕೆ. -ಳಿಕೆ. Exchange, barter, selling (ಪರಿಣತಿ, ವಿಪಣನ Mr. 346; C.; B. 3, 29. 38; 4, 157; 5, 79. 127. 148). ಮೂಡುವಾಡಿ ಮೂಡುವ ದ (ವಿಕ್ರಯಿಸ, ಬಾಣಾಗ); ಮೂಡುವಿದ ಒಡವೆ (ಪಣ್ಯ G.). — ಮೂಡುವಾಡು. -ಳಡು. To sell (ಕೈmd. 232). — ಮೂಡುವಡುವ. -ಳಡುವ. Bartering, selling (ಪರಿಣತಿ, ವಿಪಣನ, ವೈಮೀಯ IIIA.).

ಮಾಱು mâṟu. 2. = (ಮುಱು 1), ಮಾರ್. The state of being other, different, or next; that of being changed or altered;—that which is given in exchange, barter;—that which is put for sale;—selling, sale (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ Nr.; Tk., T., M.; see ಕೆಯ್-; Prv. s. ಮುಱು). 2, the state of being opposite or hostile. 3, the state of being reflected. See ಮೂಱು; ಮುಱು-. s. ಮುಱು. — ಮೂಱಿ ಕೊಳ್ (*i. e.* ಮೂಱಿನ್ನು-). To buy. ಮೂಱಿ ಕೊಡ್ಮುದು (ಕ್ರಾಯಿಕ, ಕ್ರಯಿಕ); ಮೂಱಿ ಕೊಡ್ಮು ವಸ್ತು (ಕ್ರೇಯ Nr.). — ಮೂಱಿಯ. -ಆಯ (ಕೈmd. 386; Kk. 97). A different, uncommon, not generally worn mark (of distinction, Rāv. 6, after 11). 2, the counterpart of any real form, a likeness (Bh. 1, 7, 19; 2, 3, 9). 3, that with which one vies: a rival (Bp. 49, 24). — ಮೂಱಿಪಿ. -ಆಪಿ. An opponent, an enemy (ಮುಱಿಪಲು, ಪಗೆ ಕೈm. 40; ವಿರೋಧಫಾಪ Kk. 67; ಪಗೆ, etc., ವಸ್ತು ಕೈ.). — ಮೂಱಿನೆಯ. -ಆನೆಯ. Subsequent. ಮೂಱಿನೆಯ ದಿನ (ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ Sl. 477; My.). — ಮೂಱಿವ್ಪ. -ಅವ್ಪ. A merchant. ಉದವ್ಪನ ಎತ್ತು, ಮೂಱಿವ್ಪನ ಗೋಣಿ (Prv.). — ಮೂಱಿಯ. -ಆಯ. A seller (B. 5, 85). — ಮೂಱಿಸಾಡ್ -ಆಡ್. To stand or hold out against, to oppose, to resist (ಕೈmd. 284; Abh. P. 9, 69; 13, 121; Bp. 54, 50; 58, 37; Bh. 1, 8, 13; Ō. Bp. 8, 12; J. 7, 55; 20, 14). — ಮೂಱಿಸಾನೆ. -ಆನೆ. Another or second elephant (Abh. P. 8, 80). ಮುಗಿಲಂ ಮೂಱಿಸಾನೆಗೆ ಸ್ತಂ (ಕೈmd. 282). — ಮೂಱಿಸು. -ಆಸು. To discharge an arrow in opposition (Abh. P. 5, 86). — ಮೂಱುಗುಡು. -ಳುಡು. To give one's self over to, to yield (Ōpr. 8, after 56). — ಮೂಱುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (= ಮೂಱಿಸಾಳ್). To take up a hostile position, to quarrel about (Bp. 22, 64). — ಮೂಱುವ್ತ. -ಉವ್ತ. A reply, an answer (ಕೈv. 4, 138; T.). — ಮೂಱುವ್ತ ರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To reply (J. 21, 24). — ಮೂಱುವ್ಕಣ್ಣ. Other or further three eyes (Bp. 24, 71). — ಮೂಱುವಾಣ್ಮ (ಕೈmd. 205). Another jump, etc. — ಮೂಱುವೊಗ. Another or separate yoke (ಸ್ವಾಸಂಗ, ನೊಗಕ್ಕಿನ್ನಲ ಎರಡನೆಯವಾದ ನೊಗ Sl. 277). — ಮೂಱುವೊಕ್ಕಗು. -ಪೊಕ್ಕಗು. To enter another state: to grow amazed or bewildered (Bh. 4, 3, 10. 34; J. 4, 51); to fall under the influence of, to be brought into subjection (Bp. 26, 21). — ಮೂಱುವೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To become opposite, to assume a hostile position (Grj. 6, after 67); to place or array opposite (J. 33, 31).

ಮಾಱುಳಿ (mâṟu-ḷi). Another business or affair (Rām. 1, 16, 51).

ಮಾಱೆ mâṟĕ. = ನೋಡಿ. See ಆಮಿ.

ಮಾರ್ mâr. = ಮೂಱು 2. — ಮೂಱಾಳ್ಚಿಕೆ. (ಕೈmd. 79, o. r. ಮೂಱಾಳ್ಚಿ). Another rule. — ಮೂಱಾಳ್ಚು. A selling-structure: "a market" (ವಿಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿ Sl. 106; My.). — ಮೂಱಾಳ್ಚಿ. See ಮೂಱಾಳ್ಚಿಕೆ. Another bank, etc. — ಮೂಱೆಯರಡ. Another or second throat (or voice). ಮೂಱೆಯರಡು ಳ್ಕೆಡಡ (ಕೈmd. 79, o. r. ಮೂಱೆಯರಡು-). — ಮೂಱೆಯಾಳ್. To become opposite to, to front, to encounter; to oppose, to resist (ಸಮ್ಮುಖ ಕೈmd. Dh.; ಪಳ್ಪಿಯಿ, ಪೊಪರ್, etc., ಪ್ರತಿಪ ಕೈ.; Abh. P. 15, after 30 & 71 & 72; ಕೈv. 4, after 85). — ಮೂಱೆಯಿರ್. A counter-arrow (Bh. 1, 7, 34). — ಮೂಱೆಯರ್. To come down in an uncommon way or rushingly. ಮೂಱೆಯಪ್ಪ ತೆರಿಗಳಿಂ ತಡವಾಗುದು ತಪ್ಪ ದಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯಿವ್ಪಮುಂ (ಕೈmd.

79. 286). — ಮಾರ್ಕಲೆ. (Śmd. 79). Another head. ಮಾರ್ಕಲೆಯು ವಿಷಾಧಿಸಲಿಗೆ ಪಿಂಡಾದೊಡಂ (Abh. P. 10, 235). — ಮಾರ್ದನಿ. An echo (Čpr. 2, 7; Abh. P. 12, 51; Bhâgavata 10, 18, 9). — ಮಾರ್ಪಡೆ. To march against (V. 36, 6). — ಮಾರ್ಪಾರ್ವ. Another stalk of the lotus (Čpr. 8, 10). — ಮಾರ್ಪುರಿ. To answer, to reply (Abh. P. 15, after 72; 16, after 7; Bp. 14, 10; V. 40, 39). — ಮಾರ್ಪೆ. 1. (ಮಾರ್ಪು). Equality, likeness (ಸರಿ, ಪೊರೆ, ಪೋಲಿಕೆ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ ಶಬ್ದ). — ಮಾರ್ಪೆ. 2. Another or second host, etc. (Čpr. 5, after 39). — ಮಾರ್ಪೊಗಾಣ್. -ಪೋಗ್. To see another force (Abh. P. 10, 28). — ಮಾರ್ಪೊಚ್ಚೆ. Another step or move. — ಮಾರ್ಪೊಚ್ಚೆಗೆಡು. Another step or move to fall or become impossible (J. 6, 30). — ಮಾರ್ಪೊರಪು. = ಮಾರ್ಪೊಳಪು. A reflected counterpart, a reflection (ಪಡಿದಿರ್, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಶಬ್ದ). — ಮಾರ್ಪೊರ್ಮು. To beat against: to resist, to oppose. ದಿಗ್ಗಜಮಯಮುಂ ಮಾರ್ಪೊರ್ಮುವೆಂ? (Śmd. 153. 235). — ಮಾರ್ಪೊಳಪು. = ಮಾರ್ಪೊರಪು. (ಪಡಿನಿಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ Kk. 62; Śm. 64; Rây. 6, after 24). — ಮಾರ್ಪೊಳೆ. To be reflected (V. 4, 15; 23, 9). ಚಾಲೆ...ಪಲಗೆಮಾಣಿಕದೊಳ್ಪಿಲಿ ಮುಗ್ಗಲಲಿ ಮುಖಮಿ ತೆಳ್ಪಸುತ, ಮಾರ್ಪೊಳೆದ ತನ್ನನೆ ಕಣ್ಣಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳ, ನೆರುತ (Pril. 3, 27). — ಮಾರ್ಬಟ್ಟೆ. Another road (Abh. P. 7, after 7 & 32). — ಮಾರ್ಬಡ್ಡಿ. Compound interest (My.). — ಮಾರ್ಬಲ. An opposing force (Śmd. 292; Abh. P. 2, after 62). — ಮಾರ್ಬಲೆ. To make opposition, to oppose (Bp. 21, 15; 22, 12; 27, 28; 32, 20; 58, 66; Č. Bp. 47, 13; Rây. 5, 117; Râm. 4, 6, 28; J. 2, 54). — ಮಾರ್ಮುರಿಮೊ. Opposing clouds (Abh. P. 13, 74). — ಮಾರ್ಮುರಿನಿ. To evince anger against (Bp. 28, 32). — ಮಾರ್ವಲ. -ಲು. = ಮಾರ್ಬಲ. (Śmd. 207 Mdh.; 386).

ಮಾರ್ಕ mârka. A low caste of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.).

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ mârkaṇḍêya. N. of a ṛishi, son of Mṛikaṇḍu, and the author of the Mârkaṇḍêya purâṇa through the instrumentality of some sapient birds. (J. 32, 31). ಮಾರ್ಕಾಪಚರಿಗೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಂ ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಏನು ಫಲ? (Prv.).

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಪುರಾಣ mârkaṇḍêya-purâṇa. N. of a purâṇa (Bp. 43, 76) in honour of Kṛishṇa.

ಮಾರ್ಕವ mârkava. *The plant Eclipta prostrata* Lin.

ಮಾರ್ಗ mârga. (partly fr. ಮೃಗ). *Seeking, search; investigation, inquiry* (ಅರಸಿ ಕೊಯ್ಮುದು Mr. 475). 2, the track of a wild animal: any track, *a road, a way* (ಹಾದಿ Nn. 42; ಬಟ್ಟೆ 86; ಏಳದಿ, ಬಟ್ಟೆ Mr. 187; see ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ, ಬದಿ). 3, a channel, a canal. 4, mode, manner, method, characteristic, usage, custom, use (Śmd. 50; Kâvy. III, 2; III, 1, A, 24. 25); style, diction (see ವೈದೀ-); the right way. 5, *the month mârgaśîrsha* (November-December). — ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ. -ಂ-ತಪ್ಪಿದ. The proper course or right way to be missed (Śmd. 114).

ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ mârga-kramaṇa. Journeying (B. 5, 227. 298).

ಮಾರ್ಗಣ mârgaṇa. Seeking, searching for; research; — *begging, asking, desiring;—a beggar, a suppliant, a mendicant* (ಯಾಚನೆಯಿಂ, ಬೇಡುವಿಕೆಯು Nn. 70; ಅನೆಯುಂ ಬೇಡ್ಪಿಂ Mr. 515). 2, *an arrow* (ಅಮ್ಮು Nn. 17; ಶರ, ಅಮ್ಮು 70; ಬಾಣ 75; ಶರಾಜ 515). 3, an enemy (ಅರಾತಿ, ವೈರಿ 70). 4, an inhabitant of hell (ನರಕದ, ನರಕವಾಸಿಗಳು 70). 5, a kind of tree (ಕೇದಗೆಯಂಬ್ಯೆದ, ಕೇದಗೆಯ ಮರ 70; ಕೇದಗೆ 515).

ಮಾರ್ಗಣಿ mârgaṇi. = ಮಾರ್ಗಣ. (ಕಾಣ್ಮಿ, ಅಮ್ಮು Nn. 116).

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ mârga-darśana. Exhibition of the right way or mode (Kâvy. III, 1, 2, etc.).

ಮಾರ್ಗವಿದ mârga-vida. One who knows the right way or mode (Śmd. 22. 172).

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ mârga-śîrsha. *The month in which the full moon enters the constellation mṛigaśiras* (November-December; B. 5, 307. 308).

ಮಾರ್ಗಸ್ಥ mârga-stha. A traveller, a wayfarer. (My.; B. 4, 155).

ಮಾರ್ಗಾನ್ತರ mârga-antara. Another road. 2, proximity to a road (J. 7, 16).

ಮಾರ್ಗಿಕ mârgika. A traveller. (My.). 2, a hunter.

ಮಾರ್ಗಿತ mârgita. *Sought, searched;* inquired after; pursued;—desired.

ಮಾರ್ಗಿಕೃತ mârgi-kṛita. Customary (Bh. 1, 7, 10).

ಮಾರ್ಜ mârja. Cleaning; a cleaner, a scourer. See ಶಸ್ತ್ರ-.

ಮಾರ್ಜನಿ mârjan. "Margin" (My.).

ಮಾರ್ಜನ mârjana. Cleaning, cleansing, scouring, washing. 2, *the plant Symplocos racemosa* Roxb.

ಮಾರ್ಜನಿ mârjani. Wiping away, cleansing. See ಸ-. 2, a broom.

ಮಾರ್ಜನೆ mârjanĕ. (ಮಾರ್ಜನ). *Cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾರ್ಜಾರ mârjâra. *A cat.*

ಮಾರ್ಜಾರಿ mârjâri. A female cat. 2, a civet-cat. 3, musk (ಜವಾದಿ Mr. 336).

ಮಾರ್ಜಾಲ mârjâla. = ಮಾರ್ಜಾರ. (ಮಾರ್ಜಾಲ Bhn. 10).

ಮಾರ್ಜಾಲಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ mârjâla-kiśora-nyâya. The rule of the cat and its kitten, *i. e.* the rule or instinct which leads the stronger to carry or protect the weaker (used of God when thought to act kindly independantly of man's faith and devotion, My.).

ಮಾರ್ಜಿತ mârjita. Cleansed, scoured, purified, swept.

ಮಾರ್ಜಿತೆ mârjitĕ. *Curds with sugar and spices.*

ಮಾರ್ತಂಡ mârtaṇḍa. *The sun.* 2, the number 12 (Čh.).

ಮಾರ್ತಾಂಡ mârtâṇḍa. = ಮಾರ್ತಂಡ.

ಮಾರ್ತಾಂಡೋಪಲ mârtâṇḍa-upala. The sun-stone (ಸೂರ್ಯಕಾಂತ Čt. II, 81).

ಮಾರ್ದಂಗಿಕ mârdaṅgika. (fr. ಮೃದಂಗ). A drummer (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ II, 60; Čpr. 6, after 86).

ಮಾರ್ದವ mârdava. (fr. ಮೃದು). Softness, weakness, mildness; kindness, gentleness (Bp. 18, 41; 24, 53; 33, 1; 40, 81; 43, 19; 55, 49).

ಮಾರ್ಪು mârpu. Exchange, change (My.; Tk.). — ಮಾರ್ಪಾಗು. To be altered, to change (My.).

ಮಾರ್ಮ mârma. (fr. ಮರ್ಮ). = ಮರ್ಮ, (ಮರ್ಮಜ್ಞ). An opponent (ಮುರಿದ Śmd. II; Śm. 48; Kk. 92, o. r. ಮುರ್ಮ).

ಮಾರ್ಷ mârsha. (fr. ಮರ್ಷ). = ಮಾರ್ಜನ.

ಮಾರ್ಷ್ಟಿ mârshṭi. Cleaning, cleansing, wiping, rubbing; — *cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾಲ mâla. = ಮಾಳು 2. — ಮಾಲಗಣ್ಣು. = ಮಾಳು-. (My.). — ಮಾಲುಗಣ್ಣು. -ಳಪು. A leaning column (S. Mhr.).

ಮಾಲ mâla. = ಮಾಳ, ಮಾಳ 4. N. of a district, lying west and south-west of Bengal (B. 2, 52). 2, *N. of a barbarous tribe;* a barbarian. 3, a forest or wood near a village (*cf.* ಮಾಳ 2). 4, deceit, fraud, artifice. 5, low, base (Sk.; Tc. ಮಾಲೆ, a Pariah, outcaste = ಚಂಡಾಲ; vile, base, inferior, wild). — ಮಾಲಾಕಾ. = ಮಾಳೆ-. (Tc.; Sl. 173).

ಮಾಲಕ mâlaka. A forest or wood near a village. 2, *the nimb tree, Melia sempervirens* Roxb. 3, a garland; a ring.

ಮಾಲಕಮಿ mâ-lakumi. Tbh. of ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, q. v. (ಇಷ್ಟಿರೆ Śm. 6; ಶ್ರೀಕಾಕಿ Kk. 7).

ಮಾಲತಿ mâlati. *The great-flowered jasmin, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾಜಿ Mr. 123; see ಜಾಜಿ).

ಮಾಲವ mâlava. = ಮಾಳವ. N. of a country, Malva (Śmd. 120. 288). 2, N. of a râga.

ಮಾಲವತಿ mâla-vati. = ಮಾಲವಿ (Ct. I, 32).

ಮಾಲಾಕಾರ mâlâ-kâra. *A wreath-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾರ Illâ.).

ಮಾಲಾತೃಣಕ mâlâ-tṛiṇaka. *A fragrant grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಮಾಲಾತೋರಣ mâlâ-tôraṇa. = ಮಾಲೆತೋರಣ (Śmd. 381). A festoon.

ಮಾಲಾಬದ್ಧ mâlâ-baddha. = ಮಾಲಾಬಂಧ. A band or chain of garlands.

ಮಾಲಾರೂಪಕ mâlâ-rûpaka. A kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 61 seq.).

ಮಾಲಾವೃತ್ತ mâlâ-vṛitta. A class of vṛittas (Ch.).

ಮಾಲಿ mâli. Wearing a garland or chaplet. See ಆಂಜ-. 2, = ಮಾಲಾಕಾರ. 3, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 121). 4, a gardener (Sk.; My.).

ಮಾಲಿಕ mâlika. *A garland-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾರ Mr. 376). See ಕುಸುಮ-.

ಮಾಲಿಕೆ mâlikĕ. A garland; a necklace; a collection of things arranged in a line;—a species of jasmin. See ನವ-, ಪುಷ್ಪ-, ರಾಗ-; Bp. 46, 62. 2, = ಮಾಳಿಗೆ, a palace.

ಮಾಲಿನಿ mâlini. A female florist;—a woman who wears a garland. 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, N. of the daughter of king Viravarma (J. 27, 12. 16. 17, etc.).

ಮಾಲಿನ್ಯ mâlinya. (fr. ಮಲಿನ). Uncleanness, impurity; sinfulness (Bp. 40, 64; My.). 2, blackness, obscurity.

ಮಾಲಿಸು mâlisu. To look obliquely, to turn the eye and cast a look from a corner, to leer (ಕಟಾಕ್ಷ Śmd. Dh.). 2, to bend to one side (v. t., as a post, etc., My.; Tc. ಬಾಲ್ಚುವಿ). 3, to behold for a long time (ದೀರ್ಘಾವಲೋಕ Śmd. Dh.).

ಮಾಲೀಕ mâlîka. An owner; a master (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲೀದಿ mâlîdi. A kind of sweetmeat (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರಡು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರಳಿಸಿದ ಗೋಧಿಯ ತುಳಿಗಳ ಮೂಡು Cb. 136).

ಮಾಲೀಮ mâlîma. A ship's officer, master (B. 5, 164; Mhr., H.).

ಮಾಲೀಸು mâlîsu. Grooming (of a horse, My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲು mâlu. 1. = ಮೆಲು 3, ಬಾಲು. To bend (v. t., My.; Tc. ಬಾಲು, ಬ್ಯಾಲು).

ಮಾಲು mâlu. 2. = ಮಾಲ. Sloping, slanting; a slope, descent (Tc. ಬಾಲು). — ಮಾಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that looks obliquely, a squint-eye (My.).

ಮಾಲು mâlu. 1. = ಮಾಲು 2. Property; goods, wares (My.; Br., Mhr., H.). — ಮಾಲುದಾರ. A man of property (My.); an owner (My.).

ಮಾಲು mâlu. 2. N. of a particular mixed caste;—N. of one of Śiva's attendants;—a species of creeper.

ಮಾಲುಧಾನ mâlu-dhâna. *A particular kind of snake* (ಕೆರೆ Nr.; see Sl. 77).

ಮಾಲೂಮಿ mâlûm. Known (My.; Mhr., H.).

ಮಾಲೂರ mâlûra. *The bael tree, Aegle marmelos* Corr. (ಶ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112). 2, the wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (*cf.* ಬೆಳಲ).

ಮಾಲೆ mâlĕ. = Sk. ಮಾಲೆ, q. v.

ಮಾಲೆ mâlĕ. ಮಾಲಾ = ಮಾಳೆ 1. One of the *taisawas* (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). *A wreath, a garland, a chaplet;*—a string; a necklace; a rosary. 2, *a row, a line;*—*a series.* See Prv. s. ಬಾಳೆ 2. — ಮಾಲೆಗಿಡಿ. -ತಿಡಿ. Sparks in rows (Râm. 6, 14, 20). — ಮಾಲೆದುಮ್ಮಿ. -ದುಮ್ಮಿ. A string of black bees. ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ದುಮಾಲೆದುಮ್ಮಿಗಳ್ ಎಣೆಯು (Śmd. 139). — ಮಾಲೆಪೊದಳ್. -ಪೊದಳ್. A chain of garlands (Grj. 2, after 100). — ಮಾಲೆತೋರಣ. -ತೋರಣ. = ಮಾಲಾತೋರಣ, q. v. — ಮಾಲೆಪೂ. -ಪೂ. A flower, or flowers, of a garland (Cpr. 1, 125; 8, 47; Abh. P. 5, 124).

ಮಾಲೆಗಾತಿ mâlĕ-gâti. = ಮಾಲೆಗಾರ್. (J. 5, 58; 6, 17. 19).

ಮಾಲೆಗಾರ mâlĕ-gâra. (Śmd. 235. 246). = ಮಾಲಾಕಾರ. (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ Nr.; ಮಾಲಾಕಾರ, etc. Illâ.; ಮಾಲಿಕ Mr. 376; Cpr. 3, 28; C. Bp. 47, 41). See ಪ್ರತಿಮಾಲಿಕ.

ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ mâlĕgâra-ti. (Śmd. 244. 246). A female wreath-maker or florist (Cpr. 8, after 4; Grj. 2, 86).

ಮಾಲೆಸರು mâlĕsaru. (Mr. 408, o. r. ಮಾಲೆಸರು).

ಮಾಲೋಪಮೆ mâlâ-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 68 seq.).

ಮಾಲ್ಯ mâlya. *A wreath, a garland, a chaplet.*

ಮಾಲ್ಯವತ್ mâlya-vat. Adorned with garlands. 2, *N. of a mountainous range.*

ಮಾಲ್ಯವನ್ತ mâlya-vanta. Tbh. of ಮಾಲ್ಯವತ್. = ಮಾಲ್ಯವತ್ No. 2 (Bp. 10, 27; My.). 2, N. of a râkshasa.

ಮಾವ mâva. (Śmd. 25). Tbh. of ಮಾವು. A mother's brother (My.; T., M. ಮಾವು; Tc. ಮಾವು); a wife's or husband's father (ಶ್ವಶುರ Nr.; My.; G.; ಶ್ವಶುರ, ಗರ್ಭಾಧಾನ ಪತ್ನಿಯೂ ಪಿಣ್ಡಪಿತಯ ಪತ್ನಿಯೂ Sl. 191; ಪೂಜ್ಯ, ಶ್ವಶುರ 444). ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾವ (ಮಾರ್ಗಾಧಿ Mr. 19). ಹೆಣ್ಣಾಪಿಯ ಪತ್ನಿಯೂ ಹೆಸರಿಯುವ ಕಾಯಿ (the mango, Bêdagina ôaupadi). ಮಾವನ್ತಿರ್ or ಮಾವನಗಳ್ (Śmd. 124. 126). ಮಾವನಗಳ್ (Cpr. 6, 88; 7, 90). ಅತ್ತೆ ಮಾವನ್ದಿರು (ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರ Sl. 194; My.). ಅತ್ತೆಯು ಮಾವನು ಮಾವಗೆ ದಾನ.—ಕತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆ ಏದಾದರೆ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾವ ಬರೆ ಬೇಕು.—ಮುಗಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸಿಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು? (Prvs.). See Bp. 4, 49; Bh. 1, 8, 26; 2, 13, 48; Riv. 9, 38; J. 6, 48. 53; 11, 6; B. 2, 39; ಸೋದರ-.

ಮಾವಟಿಗೆ mâ-v-âṭṭige. (Śmd. 240). (fr. ಮಾವಾವುತ್ತ). An elephant-driver (J. 8, 22; ಯುಕ್ತ್ಯ, ಪಟ್ಟಿಕ Sl. 421; ಆರೋಹ 466; My.; Tc. ಮಾವಟೀಪು, ಮಾವ್ಟೀಪು).

ಮಾವತ mâvata. = (ಮಾವಟಿಗ), (ಮಾವಟಿಗ), ಮಾವಟ್ಟ, (ಮಾವಟ್ಟಿಗ), ಮಾವಾವುತ್ತ, ಮಾವುತ್ತ. An elephant-driver, a mahaut (ಪೀಲುವ Śa.; My.; B. 5, 62; Mhr., H. ಮಾವತ, ಮಾವಲ).

ಮಾವತಿಗ mâvatiga. A mahaut (Bp. 22, 15. 20; 61, 24; ಹಲಿಗ Ct. I, 18).

ಮಾವಂತ mâvanta. = ಮಾವತ. (ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ನಿಘಂಡು, etc. Nr.; ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ಹಸ್ತಿವಿದ, ನಿಘಂಡು Hlå.; ಮೋಹ Kk. 65, Śm. 51; Grj. 6, 75; Bp. 21, 37. 41; 59, 34).

ಮಾವಂತಿಗ mâvantiga. = ಮಾವತಿಗ. (ನಿಘಂಡು Śmd. 305; ಯಜ್ಞಪ, ಹಸ್ತಿವಿದ Nr.).

ಮಾವಿ mâvi. = ಮಾಸು 2. The after-birth (Tē.). — ಮಾಸುಜೀಲು. The chorion (ಗರ್ಭಾವರಣ, ಜರಾಯು Sl. 194).

ಮಾವಿ mâvi. Of a yellowish green colour (C.; Mhr., H. ಮಾವಾ).

ಮಾವು mâvu. = ಮಾ 2, etc. The mango; the mango tree, Mangifera indica Lin. (ಅಮ್ರ, etc. Mr. 112; C.). ಮಾವಿನ ಮರ (ಮಾವಳ್ಳ Nn. 153). ಮಾವಿನ ಗಿಡ (ಅಮ್ರ, ಮೋಹ, ರಸಾಲ Sl. 129). ಪಸಲ್ಲದೊಳ್ ಮಾವು ಬಿಟ್ಟುದು (Śmd. 163). ಸಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮುಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ದೇವಿಸಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಸ ರಸಮಿಂ (84. 256). See Śmd. 83; Čpr. 6, 64; 7, 90. 152; Bp. 3, 75; Č. Bp. 11, 5; Rśv. 2, 35. 37; J. 3, 3; 8, 4; 17, 4; 29, 45; Sl. 228; B. 2, 16. 35. 51; ಇದುಮ್ಮತ, etc.

ಮಾವುತ mâvuta. = ಮಾವತ, etc. (ನಿಘಂಡು, ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ Mr. 157, o. r. ಮಾವತ; Č. Bp. 47, 32; B. 4, 23; My.).

ಮಾವುಲಿಗ mâvuliga. (Tbh. of ಬಾಗುರಿಕ?). A man who uses nets for catching deer, etc. (ಮೃಗಯು, ಉಲ್ಲಕ, ವ್ಯಾಧ, ಬಾಗುರಿಕ Hlå.).

ಮಾವ್ಯ mâvia. = ಮಾವುತ, etc. (Č. Bp. 47, 44; My.).

ಮಾಸೌರ್ಯ mâ-śaurya. Tbh. of ಮುಸಾರ್ಯ, q. v.

ಮಾಷ mâsha. A bean;—*a kind of pulse, Phaseolus radiatus* Roxb. (ಉದ್ದು Mr. 374); see ಉದುರ್. 2, a particular weight of gold, etc. (said to be about 17 grains troy).

ಮಾಷಕ mâshaka. A particular weight of gold, etc. (ಎರಡು ಗುಂಜಿಯಷ್ಟು ತೂಕದ ಬೆಳ್ಳಿ Sl. 329).

ಮಾಷಪರ್ಣಿ mâsha-parṇi. *A kind of leguminous shrub, Glycine debilis* Lin.

ಮಾಷಾಪೂಪ masha-apûpa. A round flat cake of Phaseolus radiatus with a hole in the middle, especially used at śrâddhas (My.).

ಮಾಷೀಣ mâshiṇa. *A field of mâshas.*

ಮಾಷ್ಯ mâshya. *A field of mâshas.*

ಮಾಸ mâsa. = ಮಾಸ 1. *The moon; a month.*

ಮಾಸ mâsa. 1. *The moon;—a month of thirty days* (ತಿಂಗಳ್ Śm. 112). ಮಾಸಕ್ಕೆರಡು ಸಲ ಉದಯಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕಾಸೊಸ್ತು ಬಿಸಿ ದಾಡಿ (Prv.). 2, the number 12. — ಮಾಸಳಪ್ಪೆಪ್ಪ. N. (Bp. 36, 38). — ಮಾಸಗಟ್ಟಲೆ. -ಕ್ಕೆ. A monthly rule or practice (My.). — ಮಾಸ ಮಾಸ. rep. Every month (Bp. 26, 3; Č. Bp. 47, 7).

ಮಾಸ mâsa. 2. (Tbh. of ಮುಸಲ್; see ಮಾಸಳ, ಮಾಸಾಳು).

ಮಾಸಪಂಚಕ mâsa-pañčaka. An aggregate of five months. 2, the fifth month (1 Śiv. 2, 99).

ಮಾಸರ mâsara. A dusky colour (Tē.: mingled, mixed). ಮುಗಮಾರ್ಗಂ.... ಮಾಸರಮಾಗೆ ಮೂರ್ಜಗಳ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮುಪ್ಪರಸಳ್ಕು).

ಮಾಸರ mâsara. 1. The meal of parched barley mixed with sour milk or buttermilk and covered with grass. 2, *the scum of boiled rice*, rice-gruel.

ಮಾಸರ (mâ-śsara). 2. Tbh. of ಮುಸಾರ್ಯ. (Čpr. 8, 50. 52; 9, 72). See Čpr. 2. ಬಗೆ 2.

ಮಾಸರಿ mâsari. See ಉದಂಗಮಾಸರಿಯುಲ್ಲು.

ಮಾಸಲು mâsalu. Impurity, dirtiness (My.). ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸರಾಗಿದೆ (My.). — ಮಾಸಲುಬಟ್ಟೆ. A dirty cloth (My.).

ಮಾಸವಳ (mâsa2-vaḷa). (Śmd. 234). = ಮಾಸವಳ್ಳ (234) and ಮಾಸಾಳು. A great, mighty, influential man, a hero, a leader. — ಮಾಸವಳಮದನಮುಜೀಕ. (Śmd. 207). The great lord Kâma who is very influential.

ಮಾಸವಳ್ಳ mâsa-vaḷḷa. = ಮಾಸವಳ, q. v.

ಮಾಸಾರ್ಧ mâsa-ardha. *A half-month* (ಪಕ್ಷ, ಪಂಚಮಯು ವಿಸ Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497). ಮಾಸಾರ್ಧವಾದರೆ ಆಮಾವಾಸೆಯೋ? ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೋ? ಎನ್ನು ಕೇಳಿದನಕ್ಕೆ (Prv.).

ಮಾಸಾವನ್ತ mâ-sâvanta. = ಮುಪಾಸಾವನ್ತ, q. v.

ಮಾಸಾಳಿ mâsâḷi. = ಮಾಸಾಳು. (Č. Bp. 47, 22).

ಮಾಸಾಳು mâsâḷu. (= ಮಾಸವಳ). A great man, a hero, a leader (Grj. 2, after 106; Bh. 7, 2, 7). ಆತನು ಕಳ್ಪಿಪಾಳನ ಕಯುಗಲಿಯು ಮಾಸಾಳು ಮಾಜೇಶ್ವರರ ಒಲಪೊಳು (Bp. 37, 46). ಅಳುತನಮಾಳರಾನೇ! ಮಾಸಾಳು ಮುಮ್ಮೋಜ ಆಜಿಸರ್ ಆಜಿಪರ ಮೋಲೆ ಬಾ! (Bh. 8, 4, 31). ವನಿತೆಯರು ಬಳಸಿದರು ಬಹಳದ ಮುನಿಜನ ಮಾಸಾಳಿನಸ್ಸದಲಿ ಉಭಯಮುಖಮಿಸರ (Râm. 1, 16, 52).

ಮಾಸಿ mâsi. A certain weight (Mhr. ಮಾಶೆ). ಆಯ್ದು ಗುಂ ಜೆಯ ಮಾಸಿ (ಮಾಸ G.).

ಮಾಸಿಕ mâsika. Monthly. (Sl. 243). 2, = ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ. (My.).

ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ mâsika-śrâddha. A monthly śrâddha (My.).

ಮಾಸು mâsu. 1. (= ಮಾಸು 1, etc.). To grow dim, to be obscured, to fade, to decrease (J. 15, 17); to become dusky, grey, or black; to be stained, to become foul, dirty, impure or filthy (ಮುಂಡಿಮುನ Śmd. Dh.; ಮುಂಡಿಸಿ Śm. 110; Bp. 21, 8; J. 18, 25; My.; B. 1, 6; Tē. ಮಾಯು; *cf.* ಮುಸಿ, ಮುದಿ 2). 2, to dirty, to soil (My.; B. 2, 1; 5, 297). ಮಾಸಿದ ಪಡಿಯ ಸೀರೆ (ಕಕ್ಕಳ, ಕಪಡಿ Nr.). ಮಾಸಿದುದು (ಕಕ್ಕಲು, ಮುಂಡಿನ, ಮುಂಡಿದುನ, ಮ್ಲಾನ Hlå.; ಪಿಪ್ಪಲು, ಮುಂಡಿನ Nn. 62; ಮುಂಡಿದುನ, ಮುಂಡಿನ, ಕಪ್ಪಡ, ಮುಲಮೂಪಿತ, ಕೊಡಿಯಾದುದು Sl. 368). ಮಾಸಿದ ಕಾಲ್ ಮೋಗಂಗಳಿಂ ಮುಲ್ಲಿಕಂಗಳೆಮ್ಮುದು; ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಜಂಕೆಗಳಿಂ ಕಲಜಂಸಗಳೆಮ್ಮುದು (Hlå.). ಕಾಲ್ ಮೋಗಂ ಮಾಸಿ ಮುಲ್ಲಿಕಾಸ್ಯಂ; ಪಕ್ಷ ಮಾಸಿ ಕಲುಜಂಸೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 173). ಮುರಗ ವರ್ಣಂ.... ಮಾಸಿ ಮೋದಂ (275). ಮೋಸೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿದರ ಲಿಕ್ಷ ಆಗದೇ? — ಒಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಆಗಸಗೆ, ಕಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ತೆಗಕ್ಕೆ. — ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆಪದಿದರಲು ಮುಸುಗೆ ಹೆದರ್ಯಾಕೆ? — ಮಾಸುವ ಮುಂದಿಗೆ ಹೇಸುವ ಗಣ್ಣಸನ್ನೆ (Prvs.).

ಮಾಸು mâsu. 2. = ಮಾಸಿ. Impurity, filth, dirt (T. ಮಸಿ, ಮಾಯು; M. ಮಾಸ್ಯು, ಮಾಯು, ಮಾಯ್ಯು). 2, the after-birth, placenta (ಜರಾಯು Śmd. Dh.; Śm. 110; My.; M. ಮಾಸ್ಯು, ಮಾಯು; Mhr. ಮಾಶ); the exterior membrane which invests the fetus, chorion (ಗರ್ಭಾವರಣ, ಜರಾಯು, ಉಲ್ಬ, ಕಲಲ Nr.). ಕೂಡು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಜೀವಂ ಜರಾಯು; ಆ ಕಡಿದ ಗರ್ಭ ಉಲ್ಬಂ; ಆ ಮೊದಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಮಾಸು ಕಲಲಂ (Mr. 308). — ಮಾಸುಜೀಲು. = ಮಾಸಿ-. ಮಾಸು ಜೀಲದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಪ ಪಡುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳು (ಜರಾಯುಜ Sl. 367).

ಮಾಸೂರೀಣ mâsûriṇa. (fr. ಮಸೂರ). A field of lentils (ಮಸೂರಿಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ Sl. 301).

ಮಾಸೋಪಮೆ mâsa-upamĕ. A simile derived from the moon or the months (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಸ್ಮ mâ-sma. *Not, no.*

ಮಾಹಾಕುಲ mâhâkula. (fr. ಮಹಾಕುಲ). *Of noble family or lineage, nobly born.*

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ mâhâtmya. (fr. ಮಹಾತ್ಮ). High-mindedness. 2, *exalted state or position, greatness, majesty, dignity.* 3, a work giving an account of the merits of any holy place or object, a legend.

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ mâhâtmyĕ. = ಮಹಾತ್ಮ್ಯ. (ಭಗ Nn. 52).

ಮಾಹಿಷ mâhisha. (fr. ಮಹಿಷ). *Coming from or belonging to a buffalo.*

ಮಾಹಿಷಿ mâhishi. A she-buffalo (Ôpr. 4, 48).

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ mâhishmati. N. of a city. (J. 9, 10. 11. 15).

ಮಾಹಿಷ್ಯ mâhishya. *The son of a Kshatriya father and a Vaisya mother.*

ಮಾಹೆ mâhĕ. A month (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಹೆವಾರಿ mâhĕvâri. A monthly settlement; a monthly register of occurrences; monthly accounts (My.; Mhr.); monthly (My.; Br.).

ಮಾಹೇಯ mâhêya. (fr. ಮಹಿ). Earthen, terrestrial.

ಮಾಹೇಯಿ mâhêyi. *A cow* (ಹೋಮಧೇನು Hlâ.; ಮಹಾಧೇನು Mr. 180).

ಮಾಹೇಶ mâhêśa. (fr. ಮಹೇಶ). Relating to Śiva. (J. 20, 14).

ಮಾಹೇಶ್ವರ mâhêśvara. (fr. ಮಹೇಶ್ವರ). Relating to Śiva; a worshipper of Śiva (Bp. 3, 41; 7, 1; 36, 36; see ವೀರ-).

ಮಾಹೇಶ್ವರಿ mâhêśvari. *Pârvati, Durgâ* (Mr. 14).

ಮಾಳ್ mâḷ. = ಮಾಣ್, etc. To censo, etc. ಮುಟ್ಟದೆ ಮಾಳ್ದವಳು (ಪುಣ್ಯಪೀಠ, ನಿಷ್ಕಲೆ Hlâ.). (2, to abandon, see ಮಾಳ್ಕುತ್ತೆ).

ಮಾಳ mâḷa. 1. (Śmd. 40, one MS. ಮೋಳ). = (ಮುಚಳ 1?). Mhr. ಮಾಳ, a loft). See ನಡುಮಾಳ (? Mdb. MS. has ನಿಮು ಮಾಳ, q. v. s. ನಿಮು).

ಮಾಳ mâḷa. 2. A plain, an extended tract of ground (My.; Mhr.; see ಗೋ-); a bed for filling in sea-water (B. 4, 202).

ಮಾಳ mâḷa. 3. = ಮುಚಳ 2, etc. (My.; Tĕ., M. ಮಾಳಯ; T. ಮಾಲಯ). ನಾಳೆ ಮಾಳಮ್ಮ, ಹೋಳಿಗೆ ದೇವಾಡಮ್ಮ (Prv.). — ಮಾಳವಕ್ಷ. = ಮಾಳ. (My.).

ಮಾಳ mâḷa. 4. = ಮಾಲ. Deceit, etc. See ಮಾಳಿಗ. 2, N. of men (My.). ಸಾಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಳವ್ಪನೆಟ್ಟಿ ಮಿಸು ತಿನ್ನು ನತ್ತ (Prv.).

ಮಾಳಚೆ mâḷachĕ. N. ಮಾಳಚಿಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಮುಯ್ನೂರಿ (Mr. 15).

ಮಾಳವ mâḷava. = ಮಾಲವ. (Bp. 6, 18; 61, 30; B. 4, 39).

ಮಾಳವಿ mâḷavi. A Malva woman. 2, N. of a râga (My.).

ಮಾಳಾಬಂಧ mâḷâ-bandha. = ಮಾಲಾಬಂಧ. See ಅಂತಾದಿಗ.

ಮಾಳಾಯಿ mâḷi-âyi. N. ಉಪ್ಪಿಗೇ ತಿಪ್ಪಿಗೇ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಬ್ಬು ಹೊರೋಕೆ ಸಾಸ್ತಾರು (Prv.).

ಮಾಳಿ mâḷi. = ಮಾಳೆ 2. N. (of washer-women, etc. My.; Mhr. ಮಾಳೀ, a female gardener or florist). 2, a woman unable to copulate (My.).

ಮಾಳಿಗ mâḷa-iga. (Śmd. 233). A deceitful man (?).

ಮಾಳಿಗೆ mâḷigĕ. (Śmd. 40). (Tbh. of ಮೂಲಿಕೆ). A common house with a flat roof; an upstair house with a flat roof (My.; ಉಟ್ಟ G.; Tĕ. ಮಾಳಿಗೆ, a house, abode; M. ಮಾಳಿಗೆ, ಮುಳಿಗೆ, an upper story; a palace; T. ಮಾಳಿಗೈ, a palace; a house; Mhr. ಮಾಳೀ, an upper story; a boarded loft; a sort of garret; see ಮಾಚ, ಮಾಚಿ 1); the flat roof of a house (My.; ಪಡ್ಡಿ Ct. II, 38; Śs.; Kk. 46). ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಬ್ಜ (G. 184). ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಬ್ಜ: ಮೇಲೆ ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 2, 5). ಗುಬ್ಬಡಿಗಳ ಮಾಳಿಗುರಿಯಿತು (Bp. 56, 33). ಮೂಳೆ ಮೂಡದಾತೀರ್ಥ? ಮಾಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಾತೀರ್ಥ?—ಮೂಳೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾಳಿಗೆಯಾತೀರ್ಥ?—ಮರದ ಮಾಳಿಗೇ ಏಣಿಯದ ಗಬ್ಬಾ ಹತ್ತಾಕ್ಕಿನೇ? (Prvs.). See ಕಲು-, ಬೆಳ್ಳಿ-. ಕಾಸು ವೀಳೆಯಕ್ಕಮ್ಮು, ಮೋಜಪಾಂಚಕಕ್ಕಮ್ಮು, ಕೊಡುಗಳ ಮ್ಮು ಮಾಳಿಗೆಗೆ; ಭಕ್ತ ಗೆಯ್ದ ಆಚಾರವಮ್ಮು (Bp.). — ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆ. A house with a flat roof. ಒಮ್ಮುನೀರುಮಳ್ಳಿ ಮುಳಿಯಿಮ ಬೀದುವದಲ್ಲದ ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಾವಲ ವಿಜೀವನುಣ್ಣು (B. 4, 122).

ಮಾಳೆ mâḷĕ. 1. ಮಾಳಾ. = ಮಾಲೆ. See ಮಾಳಾಬಂಧ.

ಮಾಳೆ mâḷĕ. 2. = ಮಾಳಿ. N. of women. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಆಗಸರ ಮಾಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ಯ (Prv.).

ಮಾಳ್ಮುಕಿ mâḷmuki. (fr. ಮಾಳ್). A wife who does not leave her husband (ಮಗಳ್ಳಾ, ಗಣ್ಣನ ಪತ್ನಿ ಪಿಸ ಪಾಳೆ Śmd. II).

ಮಾಳ್ಪ್ mâḷ. = ಮಾಡು 1, q. v. To do, etc. ಮಾಡ್ದಂ (Śmd. 28. 217. 275); ಮಾಡ್ದರ್ (39); ಮಾಡ್ದರ್ (44); ಮಾಡ್ದು (43. 79. 92. 151. 222. 375); ಮಾಡ್ಕೆ (232. 270); ಮಾಡ್ದಿ (Śm. 97). ಶ್ರೀಸೋಮನಾಥಂ ನಡುಗೆ ಅಧಿಮತಮಂ ಮಾಡ್ಕೆ! (Mr. 1a). ಮಂಚಮೋಳ್ ಸ್ವಪಗ ನಿನ್ನು ನೇವೆ ಮಾಡ್ದಿ ದೊಣ್ಮಗಳು (ವಾಣಾಳಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ 204). ಓರೆಗಳ ಮಾಡ್ದಿವಂ (ಪತ್ರಿಕೆ 377). ಸೀತಿಯು ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ಸುದಿಯದಾತನ ಪಡುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಡ್ದಿನ ನಣ್ಣಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪವನ ಧೈರ್ಯ (Subhâshita-kandapadya).

ಮಾಳ್ಕೆ mâḷkĕ. Doing; performance, execution; business; manner, mode (Tĕ. ಮಾಳ್ಕೆ, ಮಾಳ್ಪಿ). ಪೆರುವನ ಕಣ್ಗಳ್ ಅಕ್ಕಳನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾಢಮಂ ತಳ ದೊಳ್ ಬಲ್ಲಿದಂ ನೆರೆದ ಮಾಡ್ಕೆಯೆನಿಪ್ಪಡೆ? (Grj. 1, 26). See Śmd. 38. 64. 128. 187; Ch. v. 132; Ôpr. 8, 49; Bp. 3, 37; 22, 14; 34, 6; 60, 30; J. 2, 26; 5, 24; 19, 29.

ಮಿಕ mika. Tbh. of ಮ್ಯಗ. (My.; B. 4, 37. 181).

ಮಿಕಿ miki. (= ಮಿಟಿ). A term in imitation of blinking (Tĕ. ಮಿಕಿಸಲು, to blink the eyes; T., M. ಮಿದ್ಳು, to open the eyes; Mhr. ಮಿಚಮಿಚ, blinking). — ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು = ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. To look at in a blinking and inquisitive manner (B. 3, 74).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 1. (= ಮಿಡುಕು 2). A groan. — ಮಿಕ್ಕಿಸು. -ಎಸ್. To groan (Bp. 54, 81).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 2. P. p. of ಮಿಗು.

ಮಿಕ್ಕು mikku. 3. = ಮಿಗು. To grow abundant, to increase (Bp. 13, 17); to exceed (B. 3, 234. 254); to remain, etc. (T., Tĕ. ಮಿಂಚು). ತುಳ್ಳ ಹಿಡಿದ ಬಳ್ಳ ಮಿಕ್ಕಿದವನಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮಿಕ್ಕೇಡು. To rise greatly (Grj. 3, 12).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 4. Excess; the state of being more or above or other; remainder, rest (My.; T. ಮಿಚ್ಚ; Tĕ. ಮಿಂಚು). ಮಿಕ್ಕಿನ ಎಳ್ತಕ್ಕಗಳ್ (ಉದ್ದದ ಎಳ್ತಕ್ಕಗಳ್ Śmd. 149 Cm.). See Bp. 13, 14. 22; 14, 10; 18, 102; 19, 28; 23, 22; 37, 25; 38, 65; 43, 34; 50,

42; 51, 20; 57, 64; 58, 32; 59, 56. — ಮಿಕ್ಕಾಗು. -ಆಗು. To be left, to remain, to be another (B. 3, 21; My.). ಚಿಲ್ಲರೆ ಕ್ಷಣೆಗೆಮೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಪಾಣಂ? (Sk. 62).

ಮಿಗ miga. Tbh. of ಮೃಗ (Śmd. 353; ಮೃಗ Nn. 59; ಎರಡೆ Śk.). ಪಕ್ಕಿ ಮಿಗಂಗಳ್ (Śmd. 89). ಮಿಗದುಂ ಕೆಡಪುವ ಗುಡಿ (ಇಲಿಸಿಲ್ II). ಮಿಗಮಿರ್ದ ತಾಣಂ (ಪಣೆ Kk. 73; Śm. 31). — ಮಿಗಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To cause beasts to fall into. ಮಿಗಗೆಡಪುವೆಡೆ (ಇಮಿಸುಲ್ Śm. 31). — ಮಿಗಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Śiva (ತಿಪ Kk. 4; ತೆಲ್ಲರ Śm. 2). — ಮಿಗದ ಅಂಕೆಗ. Having the mark of an antelope: the moon (R.). — ಮಿಗಜಾಣ. -ತಾಣ. A place for beasts (ಪಣೆ Śm. 90). — ಮಿಗದೇವ. -ತೇವ. Wind, the wind-god (ಅನಿಲ Kk. 16; Śm. 13; Śśv. 1, 39). — ಮಿಗ ಲಾಞ್ಛನ. The moon (ಪಿತ Kk. 44; ಪಚ್ಚ Śm. 16). — ಮಿಗದ ಕೈಗ = ಮಿಗದಕ್ಕೈಗ, q. v. — ಮಿಗದಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. The lair of a wild beast (ಪಣೆ Kk. 52). — ಮಿಗದಕ್ಕೈಗ. -ಪಕ್ಕೈಗ. He on whom an antelope reposes: the moon (ಪದ್ಮಿರ, etc., ಪಿತ Kk. 44, q. v. -ಪಕ್ಕೈಗ). — ಮಿಗದಗೆ. -ಪಗೆ. A tiger (Śśv. 1, 39). — ಮಿಗದಜ್ಜಿ. -ಬಜ್ಜಿ. A track of wild beasts (ಸರು Śk.). — ಮಿಗದಮೆ. -ಮರಿ. A young beast (ಕೋಣನು Kk. 53). — ಮಿಗದೇಣ್ಪ. -ಬೇಣ್ಪ. Hunting wild beasts (ಸರವಿ Kk., q. v. ಸವರ್).

ಮಿಗತೆ migatĕ. Surplus; remnant, rest (My.; Tĕ.).

ಮಿಗಲು migalu. = ಮಿಗಿಲು. (My.).

ಮಿಗಸು migasu. = ಮಿಗಿಸು. (My.).

ಮಿಗಿಲು migilu. ಮಿಗಿಲ್. = ಮಿಗಲು. Greatness, muchness, abundance; excellence, superiority, surpassingness; superabundance, excess; remainder, rest (My.; Tĕ. ಮಿಗಲೆ, ಮಿಗುಲು, ಮಿಗುಲೆ). ಸಲ್ಲಾ...ಪತ್ತಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪಾಳು ಮುರಿ ಮಿಗಿಲ್ (Rām. 3, 2, 16). ಜನಪಂ...ಅರ್ಧನು, ಜನಪರರಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವ (3, 2, 25). ಸದ್ದ ಪಾಜು ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿಕ್ಕ ಪುರಿತಪಸ್ತಿಪಾಪುರವಿನ್ನ ಮಿಗಿಲ್ (Bh. 1, 8, 27). See Ch. v. 4. 8; Ćpr. 2, 91; 5, 26; Bp. 52, 8. — ಮಿಗಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be greater or superior, to surpass, to excel (J. 18, 25; My.). ಗಜದ ದುಡಿಪಿಯೋಳ್ ಘಗಪತ್ತನಿಪ್ ಆ ಸಲುನಿಂ ಮಿಗಿಲಾದಂ (Śmd. 203). ತನ್ನಪೀ ಪಥಮ್ ಎಲ್ಲರೊಳು ಮಿಗಿಲಪ್ಪ, ಕಣ್ಣದ ಬೊಮ್ಮದೇವಗಳ್ (Bp. 31, 25). ಮಿಗಿಲಾದವನ ಪತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಡಿನ ಪತ್ತರ ದೈವಿ ಸಲ್ಲ (Prv.). 2, to be left as a remnant (My.).

ಮಿಗಿಸು migisu. = ಮಿಗಸು. To make great or excessive, etc. (J. 8, 31; 17, 57); to cause to be left or remain (24, 23; My.).

ಮಿಗು migu. = ಮಿಕ್ಕುಕ, (ಮಿಂಚು 1). To grow great, abundant or excessive (ಪಿರಿದಾಗು Śm. 81), to exceed, to grow more or larger (ಅತಿಶಯಮಾ Śmd. Dh.; Śm. 81);—to superabound, to be in excess, to be over and above, to remain over, to be left as a remnant, to remain; to be other or not the others (ಅವತಿಪ್ಪ Śmd. Dh.; Śm. 81; ಉಲ್ಲವೆ ಉದ್ Śmd. 119. 144. 256 Cm.; ಉದ್ 134. 210. 252 Cm.; My.; T.);—to go beyond, to surpass, to put into shade (ಮೀಸೋಳ್, ತಳ್ಪಿಯ್, ಮೀಸು, etc., ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ Śk.; Ćpr. 1, 33. 101; J. 7, 31; 10, 12; 16, 7);—to be counteracted (see ಮುಸ-). P. p. ಮಿಕ್ಕು (Śmd. 284. 287). ಇವಱಿಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕುದಂ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (Śmd. 134). ಮಿಕ್ಕುದು (ಉಳ್ಳಣ, ಉಳ್ಳವಿ, ಉಳ್ಳವಿ, ಉಳ್ಳತ); ಉಣ್ಣ ಮಿಕ್ಕುದು (ವಿಧಿಸ, ಘಟ್ಟಕೇರಿದ HlA.). ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣಿ ದಳು (ರಾಮಚೋಡಸೆ Nr.). ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು (ವಿಧಿಸ Mr. 220). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳು ಆದ ರಾಣಿ ದೇವಿ, ಮಿಕ್ಕವ್ವರ್ಗ್ಗ ರಾಜಪತ್ನಿ ಧಿಟ್ಟಿಸಿ (Sk. 65). See Śmd. 136. 207. 284. 287; Ćpr. 8, 87; Bp. 5, 61; 21, 28; 32, 10. 32; 35, 36; 40, 34; 43, 27. 28; 47, 50; 51, 48. 50; 55, 4; Mr. 7; Śm. 6; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 6. 10. 11; Rśv. 5, 129; 6, after 11, thrice; 6, after 137; 8, after 125; 13, 26; 13, after 70; 13, 77; 13, after 91; J. 7, 31; 8, 2; 10, 12; 28, 22. 57; 29, 23. 46; 30, 24; Sk. 243. 317; Mr. s. ಕಮು 1; ಕೆಯ್ಮಿಗು.

ಮಿಗೆ migĕ. 1. Abundance, excess (T. ಮಿಗ್ಗೆ; see ಒಗು-).

ಮಿಗೆ migĕ. 2. (Śmd. 110). Infinitive of ಮಿಗು: So as to abound, abundantly, excessively, much; further; well (ಪಾಪೆ, ಎಚೆ, ಆದಗೀ, ನೆಪೆ, etc., ಆಧಿಕ Śmd. 391; ಕರಂ, ನೆಪೆ, ಸೂಳಮು, etc. Śm. 58; ಪಾಪಪುರಿಣಾ ಧರ್ಂ Ćt. I, 19; II, 34). ಮಿಗೆ ಸುಮಿಯು ಬಲ್ಲಾತನು (ಪಾಗಿಕ, ಪಾಳ್ಕತಿ Nr.). See Śmd. 112. 221. 273; Śm. 10. 11. 79. 100; Grj. 10, 112; Bp. 2, 42; Bh. 1, 20, 55; 2, 13, 46; 3, 13, 35; Rśv. 5, 33. 37; J. 3, 25; 28, 5. 18. — ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ. rep. (Bp. 22, 65). — ಮಿಗೆಪೊಗು. -ಪೊಗು. To grow abundant, etc. (Ćpr. 1, 69).

ಮಿಗೆ migĕ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮಿಗೆವಡಗ. -ಪಡಗ. The moon (ಪದ್ಮ, Ćt. I, 46).

ಮಿಂಗು miṅgu. (= ನುಂಗು). To swallow (Tĕ.; R.; T. ಮಿಂಗು, ಮಿಚ್ಚಿ, ಮಿದುಂಗು, ವಿದುಂಗು, to eat).

ಮಿಜಾಜು mijāju. Fastidiousness, airs and affectation, high notions and fancies (My.; Mhr., H.).

ಮಿಂಚಿಸು miñćisu. To cause to shine, to make bright, to furbish, to polish (My.).

ಮಿಂಚು miñću. 1. (= ಮಿಗು, etc.). To become great, to excel, as in any work (My.; Tĕ.; T. ಮಿಂಚು);—to go beyond, to exceed (My.; Tĕ., T.). ಅಮ್ಮುತ್ತ ದರುಡಗಳಿಗೆ ಮಿಂಚಿದ ಪಮುಸ್ಸು (ಸ್ಥಾವಿಸ, ಪ್ರಬ್ಧತ್ವ Sk. 195);—to expire, as a period, to pass beyond reach (My.; Tĕ. ಮಿಗುಳು);—to behave overbearingly or proudly (My.; Tĕ., T.). See ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 2.

ಮಿಂಚು miñću. 2. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to flash, to lighten (ವೀಪ್ತಿ Śmd. Dh.; Śm. 85; C.; T., M. ಮಿನ್ನು). ಪಳಪಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಲಾ ಕೆಯ್ದಿವಗೆಯೋಳ್ (Śmd. 229). ಮಿಂ ದುಪ ಬಟ್ಟಿಪ ಪೊನ್ನು (ಕೋಪ, ದುರ್ಜಾಲಿ Nr.). See Bp. 42, 30; Śm. 41; Bh. 1, 19, 20; Rśv. 6, 54; 8, 102; J. 3, 3; 4, 30; 17, 2; ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 1.

ಮಿಂಚು miñću. 3. Shine, lustre, brightness, glitter; lightning (ಕಳೆ, ಕವಿದು, ಮಿಳುಗು, ಪಚೆ, ಪಾಳ, ಮಿಣುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾಪ್ತಿ Śm. 15; ಕಾಪ್ತಿ Kk. 25; ವೀಪ್ತಿ Śm. 85; ಧೃಸುರ, ಪೊಳಪು Nn. 63; ವಿದ್ಯುತ್ Śmd. Dh.; ವಿದ್ಯುತ್ತು Śm. 85; ತಪ್ಪು, ಪಚಲೆ, ಕ್ಷಣೆಕೆ, etc. HlA.; ಛಪವೀಪ್ತಿ, ಸೌಪಾ ಮಿನಿ, ಪಚಲೆ, etc. Mr. 43; ತಪ್ಪು, ತಪಪ್ರಭೆ, etc. Sk. 30; ಪ್ರಾಣಿನಿ, ತಪಿತ್ 435; ವಿದ್ಯುತ್ 480; ಮುಗಿಲ್ಕಳಗು Śk.; C.; Tĕ.; T. ಮಿಪ್; M. ಮಿನ್ನು). ಕಾರಾರಿಲು ಮಿಂಚಿನೋಲ್ ಪೊಳೆವರ್ಪು ಪಾರ್ಪಳ್! (Śmd.

218 Mdb.). ಬೀಸುವ ಬೆಣಚಾಳಿ, ಕೊಳ್ಳ ಮುದ್ದೆ, ಪ್ರಾಮ್ಯ ಸಿಮಿಲ್, ಬಳೆಪ್ಪು ಮಂಜು (218 Mdb.). ಖಡ್ಗಾಯುಧಾದಿಯುಂ ಪ್ರಿಳೆದ ಮಂಜಸೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಅಂಜಿಸಲ್ಲಿ ಪೋದರೆ ಮಂಜಸ ಧಮು ತಪ್ಪಲೇ? (Prv.). See Cpr. 2, 93; 4, 38. 42; Bp. 34, 29; 37, 25; 40, 57; 42, 4; Rsv. 6, 54; 8, 118; 13, 78; J. 2, 1; 3, 25; 5, 11; 12, 19; 15, 17. **2**, a silver-ring worn by married women on the second toe (My.; Tē.; T., M. ಮಂಜು). ಮಂಜು ಕಡಗ ತಾಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮುದು ಕೆಮೋ? (Prv.). — ಮಂಜುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Talc (ಆಕ್ರೈ W. p. 540). — ಮಂಜುತಲೆ. -ತಲೆ. A shining head (from being bald, oiled, etc. Bp. 51, 54). — ಮಂಜುಪುಡಿ. A powder used in anointing the body. ಮುಯ್ಯಿಂಜುಪುಡಿ (ಪರ್ಫ, etc. Sl. 225). — ಮಂಜುಬಳ್ಳಿ. The heart-pea (ಕಾರಪತಾಂಪ್ಲೆ, ಕಳಪ್ಪಿ, ಪಕ್ಷೆ, etc. Sl. 159). — ಮಂಜುಹುಮು. -ಪುಮು. (ತೆmd. 204). A fire-fly, a fire-worm (ಮಜ್ಜೀಕ, ಮೈಕ್ಷಿಂಗಗಣ Nr.; ಪತಂಗ, ಕಲಪ್ಪ Nn. 61; ಮಜ್ಜೀಕ Mr. 176; Bh. 7, 6, 59; J. 9, 16). ಸರಿಮೀ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮಂಜುಹುಮುಗಳ್? (Sl. 62). — ಮಂಜು ಮಾಮು. To cause to shine, etc. (My.). **2**, to decorate one's self (My.). — ಮಂಜುಹುಮು. = ಮಂಜು ಹುಮು. (My.; ಇಷ್ಟಗೋಷ್ಠಿ G.).

ಮಿಟಕಿಸು miṭakisu. To open and shut (the eyes) rapidly; to twinkle, to blink; to beckon with the eye; to look at inquisitively with the eyes half shut; to stare (My., with or without ಕಣ್ಣು; see Tē. & T. s. ಮಿಕ್).

ಮಿಟಕು miṭaku. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಗರಿಸು miṭagarisu. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಲ miṭala. = ಮಿಟಲೆ 2, ಮಿಟಲೆ, (ಮಿಟಲ), ಮಿಟ್ಲೆ. — ಮಿಟಲಮರ. A small craggy tree with rough leaves, Epicarpurus orientalis Blum. (Z.). See ಮುರ-.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 1. = ಮಿಟಲೆ, q. v.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 2. = ಮಿಟಲ, etc. (Its leaves are used like sand-paper, My.).

ಮಿಟಲೆ miṭalĕ. = ಮಿಟಲ, etc. (My.).

ಮಿಟಾಯಿ miṭâyi. = ಮಿಠಾಯಿ. (My.).

ಮಿಟಿ miṭi. (= ಮಿಕಿ, ಮಿಳಿ). Blinking; staring (see s. ಮಿಕ್). — ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. = ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು. (My.). — ಮಿಟಿಮಿಟಿಸ್ವರ್ಗ. A svarga in which the deities (who do not shut the eye-lid) only stare at one another, a svarga that has no attractions and offers no happiness (Cpr. 4, 80; My. as ಮಿಟಿಮಿಟಿಸ್ವರ್ಗ).

ಮಿಟಿಲ miṭila. = (ಮಿಟಲ, etc.). N. of a plant (ಪ ಮುರಾ Mr. 116).

ಮಿಟಿಲಿ miṭili. N. of a plant (ಮೂಷ Mr. 133, o. r. ಮಿಟಲಿ).

ಮಿಟ್ಟ miṭṭa. = ಮಿಟ್ಟೆನೆ, q. v.

ಮಿಟ್ಟನೆ miṭṭanĕ. (fr. ಮಿಡುಕು 1 or ಮಿಡುಗು). (= ಮಿಡ, etc.). In a sorrowful manner. — ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಳು. To be greatly grieved, to weep on account of sorrow (V. 34, 92). ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುತಿರು (ಆದಿ Ct. II, 27; Śm. 59; Kk. 43, o. r. ಮಿಟ್ಟ ಮಿಡುತಿರು).

ಮಿಟ್ಟು miṭṭu. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, ಮಿಟ್ಟೆ 2. Rising or high ground, a hill (Tē. ಮಿಟ್ಟು; see ಇಲ್ಲಿಟ್ಟು; T. ಮಿಡಿಲ್, ಎಡಿಲ್, greatness; M. ಮಿಡ್ಡಿ, ಮೈಡ, strength; *cf.* ಮಿಡುಕು 4, etc.). **2**, a mass, a multitude. ಮಿಟ್ಟೆಯ್ಯುದು ಮಿಟ್ಟೆ ಅಪ್ಪುದು (Ct. II, 78).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 1. = ಮಿಟ್ಟೆ 1, q. v. (Rsv. 5, 52).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 2. = ಮಿಟ್ಟು, etc. The state of being high, raised, or jutting out (T.); rising ground, a hill (My.; Tē.; T. ಮಿಡ್ಡಿ, ಮೇಡು; see ಮುಲ್ಲ, ಮೇಡು). See ಮೂಲಿಟ್ಟೆ. **2**, a mass, a large number (Bh. 7, 4, 32). — ಮಿಟ್ಟೆ ತಗ್ಗು. Hills and dales (My.). — ಮಿಟ್ಟೆಗಲು. Rising ground (My.). — ಮಿಟ್ಟೆವರಹ. A kind of gold pagoda worth four Rupees (Tē.; R.).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. = ಮಿಟಲ, etc. (My.). See ಮುರ-.

ಮಿಠಾಯಿ miṭhâyi. = ಮಿಠಾಯಿ. Sweetmeats (My.; R. 3, 101; Mhr., H. ಮಿಠಾಯಿ; Mhr. ಮಿಠ್ಠಾಯಿ, sweetness; Mhr., H. ಮೀಠಾ, sweet).

ಮಿಠಾಯಿಗಾರ miṭhâyi-gâra. A maker, or seller, of sweetmeats (My.).

ಮಿಠಾಲಕಡಿ miṭhâ-lakaḍi. Sweet wood: liquorice root (ಮುಳ, ಮುಳುಯಷ್ಟಿಕೆ, ಆತಿಮಧುರ, etc. Sl. 148; H.).

ಮಿಡ miḍa. = (ಮಿಟ್ಟನೆ), (ಮಿಡಿ 9), ಮಿಡು. Sorrowfully. — ಮಿಡ ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಳು. = ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಳು. (Bp. 24, 56).

ಮಿಡ miḍa. Tbh. of ಮೃಡ. Śiva. (ಕೇಶ್ವರ Śm. 2).

ಮಿಡತೆ miḍatĕ. = ಮಿಡಿತೆ, etc. (My.; Tē.).

ಮಿಡಿ miḍi. 1. = ಮುಡಿ 1, etc. The heel (Rsv. 5, after 55). See ಒಮ್ಮಡಿ. — ಮಿಡಿಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize (another's) heel (J. 15, 31).

ಮಿಡಿ miḍi. 2. (= ಮೆಳೆ). A bush, a small shrub (T. ಮಿಡಿ; T. ಮಿಡ್ಡಿ, ಮಿಡ್ಡು, to be pressed or thronged). See ಗೊಡಿ-, ಗೋಡಿ-.

ಮಿಡಿ miḍi. 3. (= ಮಾಡು 2). To strike at or strike with a finger or the fingers (as an earthen pot to prove its soundness, My.); to fillip (see ಬೆರಳ್-); to strike with the index, as the strings of a lute, etc. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; M.; T. ಮಿಡಿಟು, Tē. ಮಿಡು). **2**, to toss up with the thumb, as a Rupee (My.; Tē.). **3**, to move with a jerk of the fingers, to pull or extend the string of a bow (Bh. 7, 10, 38; J. 12, 46; 13, 64; T.). ಬೀಜತಿಯು.. ನುಣ್ಣಿಟ್ಟ ಮೊಲೆಗಳ ಮೀಲೆ ಕಪ್ಪನಿಯುಟ್ಟು, ಸಿಳ್ಳ ಗುರ್ಣಲಿ ಒಲಿಜೋಲಿಯು ಮಿಡಿದು, ಬಾಜಸಿ, ಕಾಮುಕೆ (Rāghā. 17, 66). ಗಲ್ಲ ಪಡೆಸೊಡನೆ ಮಿಡಿದು (Bp. 15, 13). ಬಾಜಮುಂ ಮಿಡಿದು, ಮಿಡಿದು (J. 8, 35). ಮಿಡಿದರೊಡೆದನ್ನೆ ಅಮ್ಮತರಸಂದ ನೆಲ್ದ ಭೂ ಗೊಡಮೊಲೆಯಲ್ ಅವರ ಕಣ್ಣಚ್ಚಳಜೋಲ್ಟು ಒತ್ತಿಜೊಡೆ (11, 17).

ಮಿಡಿ miḍi. 4. P. p. of ಮಿಡಿತ, in ಮಿಡಿ ಮಿಡಿದು (Bh. 8, 21, 12).

ಮಿಡಿ miḍi. 5. (= ಮಿಡಿಲ್ಲು 1). To leap, to bounce, as a horse, to hop (Rsv. 6, after 11; Tē. ಮಿಡಿ, ಮಿಡಿ); to move about rapidly, as a tuft of hair (Bp. 24, 44); to leap, to pass over by leaping (Abh. P. 4, 122). **2**, to make fly: to shed, as tears (J. 19, 20. 27).

ಮಿಡಿ miḍi. 6. Springing, bouncing, hopping. — ಮಿಡಿಹಾಗ. The venomous Coluber nâga of Russel (Bḍ.; Tḍ. ಮಿಡಿಹಾಗು, ಮಿಣ್ಣಾಗು, the adder).

ಮಿಡಿ miḍi. 7. A very young, quite unripe, pebble or pellet-like fruit (ಪರಾಟುಫಲ Śmd. Dh.; ಪರಟು Śm. 92; ಎಳೆಗಾಯಿ, ಪಡಿಕ್, ಪೀಡು 22; ಎಳೆಗಾಯಿಕ್ Kk. 23; My.; ಪರಳುಗಾಯಿ Bhn. 58; Čpr. 1, after 101; 7, 87; Rêv. 2, 47; M. ಮಿಡಿ, a small cucumber before the flowers fall off). ಒಣಗಿದ ಮಿಡಿ (ಪಾಸ, ಒಣಗಾಯಿ Sl. 123). ಮಿಡಿ ಪಲ್ಲಾಗಿದೆ? (Sl. 44). See ಪಸುರ್-, ಪೂ-, ಮೂ-. — ಮಿಡಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A hard, unripe fruit (ಪರಟು Sl. 123). 2, the fruit of the climbing herb Momordica charantia Lin. (St. & Pl.). ತಿರುಪತಿಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಿಡಿಗಾಯಿ (ಕೋಡುಮ, ಪರಟು Mr. 109). — ಮಿಡಿಮಾವು. A quite unripe mango (My.).

ಮಿಡಿ miḍi. 8. Moving with a pull of the fingers, propelling. — ಮಿಡಿಏಟ್. -ಬಿಟ್. A bamboo slit at the one end of which a pebble is kept which is propelled by bending the end backwards and letting it spring back (My.; Rêv. 5, 52. 80).

ಮಿಡಿ miḍi. 9. (fr. ಮಿಡುಕು 1). = ಮಿಡು. Grief. See ಸಿಡಿ-.

ಮಿಡಿಚೆ miḍiče. = ಮಿಡಕೆ, ಮಿಡಿಕೆ, ಮಿಡುಮು. That which hops: a grasshopper, a locust (ಕಿಲ ಕಣ್ಣ Kn. 49; ಪತಂಗ, ಪಲಧ Sl. 176; My.; M. ಎಟ್ಟಲ್, ಪಟ್ಟಿಲ್; T. ಪಟ್ಟುಕ್ಕಿ).

ಮಿಡಿಕೆ miḍiḳe. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (My.; Sl. 176; Tḍ. ಮಿಡುಕೆ).

ಮಿಡು miḍu. = ಮಿಡಿ, etc. — ಮಿಡು ಮಿಡಕೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡ ಮಿಡಕೆ-. (Bp. 26, 15; 40, 35; Rêv. 13, after 104). — ಮಿಡು ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡು ಮಿಡಕೆ-. (Č. Bp. 19, 32).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 1. = ಮಿಡುಮು. To grieve, etc. (ಅಡಲು Śm. 80; Bp. 24, 56; 26, 15; 40, 35; Rêv. 5, 41; 13, after 104; Tḍ.; T. ವಿಳಿ). See ಮಿಟ್ಟಿಸಿ-.

ಮಿಡುಕು miḍuku. 2. (= ಮಿಡುಕು 1). Grieving, lamenting, groaning (Tḍ. ಮಿಡುಕು, ಮಿಡುಳಿ).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 3. = ಮಿಡುಂಕು, (ಮಿಡುಕು 1, etc.). To recover consciousness, to become conscious, to grow animated or quickened, to become lively or vigorous, to be alive (ಪ್ರಜ್ಞೆ Śmd. Dh., o. r. ಮಿಡುಳು; ಅಡು Śm. 80; Čpr. 5, 115; J. 21, 40). 2, to move (v. t., Čpr. 5, after 64; Bp. 47, 25. 58; 54, 81; Rêv. 1, 41; J. 22, 20; 25, 54; see Sp. s. ಪೆ ಪಡುಮಾಳ್). 3, to urge on, to push (see ಕಡು-; M. ಮಿಡುಳ್ಳು, ಮುಡುಳ್ಳು, T. ಮುಡುಳ್ಳು, ವಿಡುಳ್ಳು, to animate; to urge on). 4, to move (v. t., Rêv. 5, 89).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 4. Moving, setting in motion (Čpr. 5, 99); animation, life, liveliness, activity, sprightliness, vigor, strength, valor (ಪರಾಕ್ರಮ Bhn. 3, o. r. ಕಡುಪು; Bh. 3, 13, 20; Râm. 4, 3, 8; J. 2, 28; 4, 30; 17, 30; 25, 31; M. ಮಿಡುಳ್ಳು, T. ಮಿಡಕ್, ಮುಡುಳ್ಳು). — ಮಿಡುಕುಗುಂದು. -ಕುಂದು. Activity, etc. to decrease (Rêv. 2, 79).

ಮಿಡುಗು miḍugu. = ಮಿಡುಕು 1. To be very much distressed, to grieve, to mourn (ಸಂಮಿಳ್ಳ Śmd. Dh., ಮುಟುಪಿಸ್ಸಾದ ಚಿಸ್ಸೆ Cm.; M. ಮುಡುಗು).

ಮಿಡುಂಕು miḍuṅku. = ಮಿಡುಕು 3, q. v.

ಮಿಡುಚು miḍuču. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (Bp. 56, 24).

ಮಿಡ್ಡೆ miḍḍe. = ಮುಡ್ಡಿ 1. — ಮಿಡ್ಡೆ ಕೂದಲು. = ಮುಡ್ಡಿ ಯಕ್ಷ. (My.).

ಮಿಣ miṇa. (ಮಿಸು, ಮಿಮು, ಮಿಸು). Glittering; sparkling. (Tu. ಮೆಣ್; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇ, to burn dimly). — ಮಿಣಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To glitter (My.). — ಮಿಣ ಮಿಣಕೆ ಮಿಂಚು. To glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 1. = ಮಿಣುಕು 1, ಮಿಸುಕು 1. To glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 2. ಮಿಣಕ್. = ಮಿಣಿ, ಮಿಣುಕು 2. (Tḍ. ಮಿಣುಕು, ಮಿಸುಕು, ಮಿಸ್ಕು; M. ಮಿಸುಕ್ಕ). — ಮಿಣಕಾಡುವಿ. = ಮಿಂಚುಹುಳ. (ಮಜ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ Sl. 176). ಮಿಣಕಾಡುವಿ ತಿಣಕಿದರೆ ಬೇನು ಬತ್ತಿತೇ? (Prv.). — ಮಿಣಕ್ಕೆಸ್ಸು. -ಎಸ್ಸು. To glitter (My.).

ಮಿಣಕೆ miṇakĕ. = ಮಿಣಕೆ, ಮಿಣಿಕೆ, q. v. (My.).

ಮಿಣಿ miṇi. = ಮಿಳಿ. A rope made of twisted leather straps (ಚರ್ಮದಾಸ Mr. 286; Sl. 277; C.; M. ಮಡಿ, ಮಡಿ, ಮುಡಿ, to braid, twist; Tḍ. ಮುರಿ, a turn, twist; cf. ಮುಡಪು). ತೊಗಲು ಮಿಣಿ (ಸಜ್ಜ, ವಜ್ರ, ವರತ್ರ, ತೊಗಲು ಹಗ್ಗ Sl. 344). ಚಿಟ್ಟು ಅಮುಕ ಗಳಿಂದು ಪಡಿಯುತೊಗಲಿನ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54). See ಕಟ್ಟು-.

ಮಿಣಿಕೆ miṇiḳe. = ಮಿಣಕೆ, etc. (My.).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 1. = ಮಿಣಕು 1. (My.; Tu. ಮೆಣುಕು).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 2. = ಮಿಣಕು 2. (My.).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭe. 1. = ಮಿಟ್ಟೆ 1. A kind of weapon (ಪರ ಮುಣ್ಟೆ Mr. 296; Śiv. 3, 23; Râm. 3, 3, 18).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭe. 2. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, etc. A mass, a multitude (Rêv. 5, 80).

ಮಿಣ್ಣ miṇṇa 1-23. 1. A man who does not restrain the animal passion, a libertine, a paramour, a lover, a whoremaster (Čpr. 8, after 73; Bp. 11, 5. 6; 40, 13. 25. 56; 42, 13. 19. 29; Sl. 193; G. 139; My.; Tḍ.). ಗಣ್ಣ ಬಂದ್ದರೆ ಹುಣ್ಣು, ಮಿಣ್ಣ ಬಂದ್ದರೆ ಮುಪ್ಪು (Prv.). — ಮಿಣ್ಣ ಜಂಗಮ. A lascivious Jangama (Bp. 6, 33; 11, 2. 23. 43. 50). — ಮಿಣ್ಣ ಪ್ರಾಯ. The age in which animal passion is powerful, nubile age, etc. (Bp. 25, 9. 10). — ಮಿಣ್ಣಭಕ್ತ. A lascivious devotee (Bp. 11, 37). — ಮಿಣ್ಣಪಂದಿ. -ಹಂದಿ. A lusty hog (Bh. 3, 13, 18). — ಮಿಣ್ಣ ಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5). — ಮಿಣ್ಣಹರಿಯ. = ಮಿಣ್ಣ ಪ್ರಾಯ. (Bp. 9, 33; 27, 65).

ಮಿಣ್ಣ miṇṇa 2-3 3. 2. A man of high position or character: a hero (Bh. 3, 18, 38). 2, somebody (or something) that is above or beyond another's reach, beyond his faculties, or out of his power. ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾರನ ಮಿಣ್ಣ (is an object that he never can draw well), ಪರ ನೋಟಗಾರನ ಮಿಣ್ಣ (is something he is likely to make mistakes about), ಬಿಡಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಮಿಣ್ಣ.—ಜೋಡೇ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮಿಗನ ಮಿಣ್ಣ.—ಮೂಡೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮಿಗನ ಮಿಣ್ಣ.—ತುರುಮಿಣ್ಣ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಎದುರು

ಮುಕ್ಕಯ್ಯ? (Prvs.). See Prvs. s. ಉಂಡು, ತಿಣ್ಣು, ಮುಡಿ, ಮೋಟು ಮುರ.

ಮಿಣ್ಣಗಾತಿ miṇḍa-gâti. An incontinent woman, an adulteress, a whore (My.).

ಮಿಣ್ಣಗಾವಿ miṇḍa-gâra. A paramour, an adulterer, a whoremaster (ಚಾರ, ಉವಪತಿ Sl. 193). ಉಣ್ಣವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಣಗಾರಿನಿಗೆ ಭಾಜಿಲೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಿಣ್ಣತನ miṇḍatana. Lasciviousness, whoredom (Bp. 40, 34).

ಮಿಣ್ಣಿ miṇḍi. A lusty female; a woman of nubile age (see ತುಮು., ಸಡ-). ಮಿಣ್ಣಿಯೂ ಗಣ್ಣಿ ತಾ ದಣ್ಣಿಂಗೆ ಮೋಡದರೇ (ಅದು ಯಾರೂ) ಹಿಣ್ಣಿಯ ಬೆಡಿಗಿಗೆ ಕೊಡಲಾಪ ತಪ್ಪು, ಳಾಯಗಣ್ಣು, ಮೊದಪ್ಪ (ಅಗುತ್ತದೆ, Sp.). — ಮಿಣ್ಣಿ ದಣ್ಣಿತಿ. -ಪಣ್ಣಿತಿ. A lusty wife (Rāghā. 17, 65).

ಮಿಣ್ಣು miṇḍu. 1. Animal passion, sensual longing, lustiness (J. 3, 8; 30, 5).

ಮಿಣ್ಣು miṇḍu. 2. (= ಮಾಣ್ಣು 5). The position of being raised (too much, as a lover). ಸಣ್ಣಿಗೋಲು ಮಿಣ್ಣಾಗಿದೆ (My.).

ಮಿಣ್ಣಿ miṇṇi. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. A small wooden or metal spoon; a small metal vessel in the form of a čambu, any small metal vessel used for drinking (My.). 2, = ಮಿಣ್ಣು, *e.g.* ಮಿಣ್ಣಿ ತಾಯಿ, ಮಿಣ್ಣಿಗಡಿಯಾರ (My.).

ಮಿಣ್ಣು miṇṇu. The state of being small, short, dwarfish. ಮಿಣ್ಣಾಗಿದ್ದವರ ಬಣ್ಣವೇ ಬೇರೆ (Prv.).

ಮಿಣ್ಣೆ miṇṇe. = ಮಾಳಿ (Kṣ.).

ಮಿತ mita. 1. Measured, meted, measuring;—defined, limited;—moderate; regular; scanty, frugal; sparing; little, brief, concise;—examined, known. See Čh. v. 221. 224. ಮಿತವಾದ್ದು ಜಾಳುವದು, ಹಿತವಾದ್ದು ಫಲಿಸುವದು (Prv.).

ಮಿತ mita. 2. Tbh. of ಮೃತ (Śmd. 353).

ಮಿತಭಾಷಿ mita-bhâshi. Speaking little, seldom speaking; speaking in a deliberate manner. (My.).

ಮಿತಮ್ಪಚ mita-m-paċa. Cooking food by measure: a miser; *niggardly, stingy, avaricious.*

ಮಿತವಚನ mita-vaċana. = ಮಿತಭಾಷಿ. 2, N. (Rāv. 5, after 130).

ಮಿತಿ miti. Measuring; measure; weight; determinate amount; limit; moderation; accurate knowledge. ಮಿತಿ ಮೀರಿದರೂ ಗತಿ ಮೀರಿ ಬೇಳು (Prv.). ಆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಬೆಳವಿರುತ್ತದೆ (B. 4, 28; see 4, 119). See ಪ್ರ-. 2, interest on money loans (Mhr.). — ಮಿತಿ ಮುರಿ. dupl. ಮಿತಿ ಮೀರಿದಯಿಲ್ಲದ ದೋಷದ ಚಿನ್ನೆ (Dp. 36, 1).

ಮಿತಿಳೆ mitiḷe. Tbh. of ಮಿಥಿಲೆ (Śmd. 336).

ಮಿತ್ತಡಿ mittaḍi. N. See ಶಾಟ್ಯಕ-. — ಮಿತ್ತಡಿಯಪ್ಪಾರ್. N. (Bp. 17, 1).

ಮಿತ್ತು mittu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು (Śmd. 351; Čpr. 5, 110; Bp. 40, 55; J. 14, 15).

ಮಿತ್ರ mitra. *A friend, an associate.* 2, *an ally.* 3, *the sun.* 4, N. of an âditya or form of the sun, commonly associated with Varuṇa. ಅಮರಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ಮಿತ್ರರಲ್ಲ (Mr. 19). Feminine ಮಿತ್ರಳು (My.; B. 5, 289). ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮುಖ ಮುಖ ಬೇಡ, ಶತ್ರುವಿಗೆ ಹೊಕ್ಕೆಯಾಗ ಬೇಡ (Prv.).

ಮಿತ್ರಘ್ನ mitra-ghna. Friend-killing, treacherous. (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞ mitra-jña. Mindful of a friend's benefits, thankful to him (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞತೆ mitra-jñatĕ. Thankfulness for a friend's benefits (My.).

ಮಿತ್ರತ್ವ mitratva. Friendship; alliance; intimacy. (J. 19, 42; My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ mitra-drôha. Injury or betrayal of a friend, malice indulged against a friend. (My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ mitra-drôhi. The betrayer of a friend, a false or treacherous friend. (My.). ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾದವಗೆ ತಾಣುವರಲ್ಲ ತಪ್ಪುಗಳೇ (Prv.).

ಮಿತ್ರಭೇದ mitra-bhêda. Separation of friends, breach of friendship. (My.). 2, N. of the first book of the paṅċatantra.

ಮಿತ್ರಲಾಭ mitra-lâbha. Acquisition of friends or of friendship, forming friendship. (My.). 2, N. of the first book of the hitôpadêśa.

ಮಿತ್ರವರ್ಗ mitra-varga. Friends looked upon as a class (My.).

ಮಿತ್ರೆ mitrĕ. A female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಸಖಿ, ಸಹಚರಿಣಿ, etc., ಕೆಳಗೆ Mr. 305).

ಮಿಥಸ್ mithas. *Together, mutually, reciprocally.*

ಮಿಥಿಲಾಪುರ mithilâ-pura. = ಮಿಥಿಲೆ. (J. 19, 19).

ಮಿಥಿಲೆ mithilĕ. ಮಿಥಿಲಾ. = ಮಿತಿಳೆ, ಮಿಥುಲೆ. *N. of a city, the capital of Vidêha or Tirhut and residence of king Janaka.*

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರ mithilâ-indra. Janaka (J. 19, 36).

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರಸುತೆ mithilêndra-sutĕ. Sîtâ (J. 19 sum.).

ಮಿಥುನ mithuna. A pair (male and female, boy and girl, etc.; ದಮ್ಮತಿಗಳ್, ಸತಿಪತಿಗಳ್ Mr. 24); *a pair, a couple, a brace;* twins: the sign of the zodiac Gemini. 2, union, junction. 3, cohabitation, copulation. ಸತಿ ಪುರುಷರುಂ ಕೂಡಿ ನುವಿಲ್ಲಿ ಮಿಥುನಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 434).

ಮಿಥುನೀಕರಿಸು mithunî-karisu. To practise copulation (Abhâ. 2, 73).

ಮಿಥುಲೆ mithulĕ. = ಮಿಥಿಲೆ. (Grj. 2, 81).

ಮಿಥ್ಯ mithya. = ಮಿಥ್ಯೆ. ಇತ್ತ ವರ ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಮುತ್ತ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮಿಥ್ಯತನ mithyatana. = ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ. See Sp. s. Tbh. ಮುತ್ತು.

ಮಿಥ್ಯಾ mithyâ. = ಮಿಥ್ಯೆ. *Falsely, wrongly, untruly, deceitfully;*—false, untrue, sham, unjust;—untruth (personified as the wife of adharma).

ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ mithyâ-âkarshĕ. Vainly attracting (one's mind or attention to a person). ಮಿಥ್ಯಾಳರ್ ಕೆಲ್ಲರ್ಗಿ ಕಟ್ಟಿಸ್ (Mr. 535).

ಮಿಥ್ಯಾಚರಣ mithyâ-âċaraṇa. = ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ. (Čpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ mithyâ-âċaryĕ. *False behaviour, hypocrisy.*

ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ mithyâ-jñânatĕ. False conception, misapprehension (Čpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾತೃ mithyâtṛi. A liar (ಸುಳ್ಳುಗ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ Nn. 58).

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ mithyâtva. Falsity, unreality, untruth. (Čpr. 7, 8).

ಮಿಥ್ಯಾದರ mithyâ-âdara. Hypocritical reverence, etc. See ಮೋಸಂಬಡು.

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ mithyâ-dṛishṭi. *False doctrine, heresy.*

ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದ mithyâ-apavâda. A false accusation (My.).

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ mithyâ-abhiyôga. An unjust claim;—a *false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ mithyâ-abhiśaṁsana. *A false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ mithyâ-mati. *False opinion, error, mistake.*

ಮಿಥ್ಯಾವಿತರ್ಕ mithyâ-âlôčanĕ. A false thought (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ mithyâ-vâdi. Speaking untruly; a liar (ಮಿಥ್ಯಾ ೪, ೪೨೪ Kn. 58; My.). 2, a follower of Śaṅkarâčârya (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ mithyâ-vinaya. Hypocritical reverence, etc. (ಮೋಕ್ಷ Ct. I, 41).

ಮಿಥ್ಯೆ mithyĕ. = ಮಿಥ್ಯ, ಮಿಥ್ಯಾ. Untruth, falsehood, fraud, hypocrisy (ಕುಚ್ಚಟೆ, ಶಾಪ್ಟರ್, ಮೂಲ, etc. Mr. 450; My.).

ಮಿದಿ midi. To pound (ಮುಸಲಕ್ಕಿಯ Śmd. Dh.; ಮುಸಲ ಧಾತ Śm. 98; V. 30, after 35; My.; Tĕ. ಮುದುಗು, to be pounded or triturated; T. ಮಿದಿ, ಮಿರಿ, M. ಮುದಿ, to tread on, to trample, to tread, as loam; to thrash);—to beat (Grj. 2, after 106), to kill, to destroy (ಘಾತ Śmd. Dh.; ಸಂಹಾರ Śm. 98);—to rub, to grind, to triturate (ಮರ್ದನ Śmd. Dh.). ಮಿದಿಪುದು (ಸಮ್ಮರ್ದ, ಪಂದುಲ Hlā.). ಧಾನ್ಯಾದಿಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿದಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸಮ್ಮಗಂ (Mr. 219).

ಮಿದಿಸು midisu. = ಮಿದ್ದಿಸು. To cause to pound, to have pounded, etc. (Bp. 27, 49).

ಮಿದು midu. Tbh. of ಮೃದು. (My.; B. 1, 15).

ಮಿದುಳು miduḷu. = ಮಿದುಳು, q. v. (Tĕ.; ಗೋಧ G.; B. 4, 24).

ಮಿದುವ midavu. = ಮಿದು. (My.; B. 3, 30).

ಮಿದುಳು miduḷu. ಮಿದುಳ್ಗೆ. (Śmd. 59). Tbh. of ಮೇದಸ್ (*cf.* ಮೇದುರ). Marrow; the brain (Abh. P. 13, 63; Rsv. 5, after 120; Râm. 6, 30, 15; J. 21, 48; 22, 23. 26; B. 4, 82; see ಪಿದುಮಿದುಳ್). ತಲೆಯ ಮಿದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋಧ Hlā., Kr., Mr. 397).

ಮಿದ್ದಿಸು middisu. = ಮಿದಿಸು. (My.).

ಮಿನಹು minahu. Of or in the afore-said month (Mhr., H.). 2, till, until (My.).

ಮಿನಹಿ minâhi. Deduction, subtraction (H. ಮಿನ್ಹಾಯಿ). 2, discharging, dismissing, putting out of office (My.).

ಮಿನಿ mini. = ಮಿನು. — ಮಿನಿ ಮಿನಿಸು. = ಮಿನು ಮಿನಿಸು. (Grj. 4, 79).

ಮಿನಿಕೆ minikĕ. = ಮೀಕೆ, ಮೀಕೆ. A climbing herb, the melon vine, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.; ಕರ್ಕಟಿಕೆ Mr. 135; *cf.* ಮೆಕ್ಕೆ).

ಮಿನು minu. (= ಮೀನ), ಮಿನಿ. Sparkling, shining, etc. (T. ಮಿನ್). — ಮಿನು ಮಿನಪೆ. rep. Very glitteringly, brightly or brilliantly (Abh. P. 7, 7). — ಮಿನು ಮಿನಿಸು. To shine brightly (Grj. 4, 80). — ಮಿನು ಮಿನುಪು. Great sparkling, etc. ಮಿನು ಮಿನುಪ ಯೋಗದಟ್ಟಿಗೆ (Kk. 33).

ಮಿನುಕು minuku. 1. = (ಮಿಂಚು 2), ಮಿಣಕು 1, etc., ಮಿನುಸು 1, (ಮಿಣುಸು 1, ಮಿನುಗು 1). To shine, to glitter (ಕಾನ್ನ Śmd. Dh.).

ಮಿನುಕು minuku. 2. = ಮಿನುಗು 2. Lustre, etc. (D. 4, 126. 158; Tĕ.).

ಮಿನುಕು minuku. 3. To speak in an indistinct, faint or low tone; to murmur (ಅಸ್ಪಷ್ಟವಚನ Śmd. Dh.; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇ; Sk. ಮಿಣ್ಮಿಣ, speaking indistinctly through the nose; T. ಮಿಣ್ಮಿನ, an internal sound).

ಮಿನುಗು minugu. 1. = ಮಿನುಕು 1. To shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to be beautiful (J. 4, 1). ಮಿನುಗುವ ಆದಿಮೂರ್ತಿ (Śm. 21). ಮಿನುಗುವಾಯುಧಂ (Ĕ. Bp. 42, 14). ಮಿನುಗಲ್ (47, 16). ಮಿನುಗುವ ಪಸಿನ್ನ ಪೂತಿಳೆ (Kk. 18). ಮಿನುಗುವ ಪಾಮುಗುಪ್ಪೆ (71). ಮಿನುಗುವ ಅಕ್ಷಂ (*i. e.* ಅಕ್ಷಪದಂ, 61).

ಮಿನುಗು minugu. 2. = ಮಿನುಕು 2. Shine, lustre, glitter, sparkling (ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; Śm. 15; Bh. 7, 6, 50). — ಮಿನುಗುವಡೆ. -ದಡೆ. To obtain lustre, etc. (Śāv. 3, after 35).

ಮಿನ್ದು mindu. P. p. of ಮಿಸು 1, ಮಿಸಯು.

ಮಿರಾಸಿ mirâsi. A hereditary entitlement to yearly, monthly or daily gifts of corn, money, etc. (My., also as ಮುರಾಸು; Mhr., H. ಮಿರಾಸ, a hereditary office in a village; land-tax).

ಮಿರಾಸಿದಾರ mirâsi-dâra. A man who possesses or enjoys a mirâsi (My.).

ಮಿರು miru. (= ಮೀರು, etc.). Shining, sparkling (*cf.* ಮುರಿ 1 & 2). — ಮಿರು ಮಿರಿಸೆ ಮಿಂಚು. To shine brilliantly (My.).

ಮಿರುಗು mirugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To glitter, to flash, to sparkle, to shine (ಜಳಜಳಾಯಮಾನ Śmd. Dh.; My.). ಮಿರುಗುತ್ತಿರ್ಪ ಕ್ರಿಮೀಲತಿಂ (Śmd. 72). ಮಿರುಗುವ ಪೋಪಂ (280). ಮಿರುಗುವ (J. 8, 3; 11, 8; 33, 19; Śāv. 3, 27). ಮಿರುವ (Čpr. 4, 82; J. 25, 5). ಮಿರುವಂ (Śmd. 275). ಲಲಾಟದೊಳ್ ಮಿರುವ ಕಣ್ಣಿರಿಯಕ್ಕೆ (275). See Čpr. 6, 16; 8, 58; Bp. 13, 17; 27, 77; 28, 26; 42, 24; 44, 1; 56, 29; J. 15, 5).

ಮಿರುಗು mirugu. 2. Glitter, shine, lustre, polish, etc. (ಮಿಂಚು, ಮಿಣುಗು, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25; Bp. 40, 4; My.; *cf.* ಮುರುಗು). ಮಿರುಗು ಮೂಡು, ಮಿರುಗು ಪಾಳು (My.).

ಮಿರುಪು mirupu. = ಮಿರುಸು 2. (Čpr. 4, 82; 7, 110; Râm. 1, 5, 30; Tĕ. ಮುರುಪು, ಮುರುಪು).

ಮಿರ್ಲೆ mirlĕ. A kind of aquatic bird (My.).

ಮಿಲತ milat. ಮಿಳತ. (Śmd. 100). Joining, uniting with; meeting; mixing; assembling.

ಮಿಲದ್ವಿಶ್ಮರ milat-vishkira. (Śmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ).

ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ milat-vishṭara. (Śmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಶ್ಮರ).

ಮಿಲನ milana. Mixing with, coming in contact with, associating with; coming together, meeting, assembling, union (ಕೂಟ, ಕೂಡು Kn. 107; ಕಾನ್ತಿ, ಕೂಡು 116; ಪ್ರಮೋದ, ಕೂಡು 139); contact.

ಮಿಲಾಕತ್ತು milâkattu. Mingling, mixing; a meeting, an interview (My.; Mhr. ಮಿಳಕತ, mingling or mixing with; earnings, gains).

ಮಿಲಾಯಿಸು milâyisu. To mix (v. t.), to mingle; to join; to bring together, to cause to meet, to introduce (My.; Tĕ. ಮೀಳಯಿಂಪು);—to be mixed, united, joined, etc. (My.).

ಮಿಲಾವಣೆ milâvaṇĕ. Mingling with, mixing; coming together, meeting, assembling (My.).

ಮಿಲಿತ milita. ಮಿಳಿತ. United, mixed, combined; connected; found, met, encountered. See Čpr. 2, after 91; 10, after 91; Bp. 38, 14; 39, 50; ಪ್ರ-.

ಮಿಲ್ಟೇರಿ milṭêri. Military (Sl. 278).

ಮಿಷನರಿ miśanari. = ಮಿಷನೇರಿ. (B. 5, 303).

ಮಿಶ್ರ miśra. Mixed, mingled, blended, joined; combined (My.); associated, connected;—manifold, diverse;—mixing, mixture. 2, a species of root or radish.—See Śmd. 361. 362; ಸಮ್-, ಸಾಲಾ-.

ಮಿಶ್ರಣ miśraṇa. Mixing, uniting, mingling;—union, combination (B. 4, 88; My.);—addition.

ಮಿಶ್ರಬಂಧನ miśra-bandhana. Binding or joining diverse things, or joining things so that they be blended. See ಕಟ್ಟು.

ಮಿಶ್ರವರ್ಣ miśra-varṇa. Being of a mixed colour; a mixed colour (Kâvy. V, 935 seq.).

ಮಿಶ್ರಿ miśri. = ಮಿಶ್ರ No. 2, ಮಿಸರಿ. See ಸಾಲಾ-. 2, sugarcandy (My.; Mhr., II. ಮಿಶ್ರಿ).

ಮಿಶ್ರಿತ miśrita. Mixed, mingled, blended, united, joined (Bp. 36, 54; My.); added; respected, respectable.

ಮಿಶ್ರೇಯ miśrêya. *The herb Anethum panmori* Roxb., *or a species of anise.*

ಮಿಷ miśa. Opening the eyes; winking. 2, rivalry, emulation, envy. 3, *deceit, fraud, trick, pretence, pretext, false appearance.* See ಅನು-, ನಿ-.

ಮಿಷನೇರಿ miśanêri. = ಮಿಶನರಿ. A missionary (My.).

ಮಿಷಿತ miśita. Opened eyes, opened. See ಉಪ್-.

ಮಿಷ್ಟ miśṭa. Sprinkled, moistened. 2, nice, savoury; sweet, sugary.

ಮಿಷ್ಟಾನ್ನ miśṭa-anna. *Sweet or savoury food, sweetmeats,* etc. (ರಸಾಯನ G.).

ಮಿಸಕು misaku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. — ಮಿಸಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಸುಕಾಡು. (My.). — ಮಿಸಕ್ಯಾಡು. = ಮಿಸಕಾಡು. (ಮಿಡುಕು Čb.).

ಮಿಸಲು misalu. One's proper place (in an assembly, Mhr.);—official view or examination, inspection (of troops, peons, horses, etc., My.).

ಮಿಸಿ misi. *A sort of fennel, Anethum sowa;—Anethum panmori* Roxb. 2, *spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಮಿಸಿಕು misiku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. (B. 4, 185; My.).

ಮಿಸರಿ misiri. = ಮಿಶ್ರಿ. See ಸಾಲಾ-.

ಮಿಸಿಸು misisu. To cause to shine or become full of lustre (Čpr. 3, 71; 3, after 102; 7, 145).

ಮಿಸು misu. (= ಮಿಗಿ, etc.). Shining, etc. — ಮಿಸು ಪಟ್ಟ. Beautiful cloth (ಅಡುಪೆ Kk. 54, o. r. ಮಿಸೆ-).

ಮಿಸುಕು misuku. 1. = (ಮಿಡುಕು 3), ಮಿಸಕು, ಮಿಸಿಕು. To move, to stir; to quiver, to throb, to swing, etc. (ಸ್ಪಂದ Śmd. Dh.; Čpr. 5, 19; Grj. 4, 67; Bp. 14, 2; 21, 18; 26, 35; 34, 5; 50, 59; Śśv. 3, 53; Râm. 6, 10, 8; My.; Tē. ಮಿಸುಗು). — ಮಿಸುಕಾಡು. -ಆಡು. To move, to stir (My.). ಮಿಸುಕಾಡದೆ ಇರುವಹಾಗು (ಸಸ್ಯಚೇಷ್ಟಿತ G.).

ಮಿಸುಕು misuku. 2. Moving, shaking, swinging. ಮಿಸುಕಿನೋಲೆ ಒಲೆ (Śm. 108).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To shine, to glitter, to sparkle, etc. (ಶಾಸ್ತ್ರಿ Śmd. Dh.). ಮಿಸುಗುವ (Čpr. 8, 52). ಮಿಸುಗುವ ಆಮು (Śmd. 75). ಮಿಸುಪ (Čpr. 1, after 101; 5, 40; 6, 58; Śm. 9. 68. 72; Bp. 8, 15; 23, 39; 29, 18; 31, 12; 38, 36; 42, 23; Č. Bp. 5, 49; J. 6, 44; Kk. 3; see Śmd. 289). ಆಶೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೂಸದಿಂ (Čpr. 7, after 92). See Prll. 8, 25; Rêv. 1, after 135; 6, after 11; 13, 62. 63. 70. 83; J. 6, 44; 11, 10; 28, 18.

ಮಿಸುಗು misugu. 2. Shine, lustre (V. 5, 69).

ಮಿಸುನಿ misuni. The glittering metal: gold (ಕನ್ನಡ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿನ್ನವನ್ನು Śe.; ಕನ್ನಡ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿನ್ನವನ್ನು, ಕನ್ನಡ Śm. 68; Bp. 23, 35; Râm. 1, 13, 8; Bh. 1, 15, 8; 2, 13, 44; Rêv. 6, after 11; 13, 62. 63; J. 5, 7). See ಪ್ರ-. — ಮಿಸುನಿಯೊಗ. Fire (ಅಗ್ನಿ Śe.). — ಮಿಸುನಿಯುಚ್ಚಣಿಗೆ. -ಉಚ್ಚಣಿಗೆ. A golden stand (V. 14, after 28). — ಮಿಸುನಿಪಡಿ. A bodice interwoven with gold-thread (V. 5, after 14). — ಮಿಸುನಿವಟ್ಟಿಲ್. -ಬಟ್ಟಿಲ್. A gold cup (J. 6, 44). — ಮಿಸುನಿವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. A garment interwoven with gold-thread (Rêv. 5, after 19). — ಮಿಸುನಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Gold-colour (J. 16, 3). — ಮಿಸುನಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. Mêru (R.).

ಮಿಹಿಕೆ mihikĕ. = ಮುಹಿ. *Mist, fog; frost, snow.*

ಮಿಹಿರ mihira. *The sun.*

ಮಿಹಿರಾಧ್ವ mihira-adhva. The sky (Abh. P. 11, 145).

ಮಿಳ್ mil. (= ಮಿಟ). — ಮಿಳ್ಳಿಸಿ. rep. In a staring manner (V. 35, after 55; see T., M. s. ಮಿಳ್).

ಮಿಳಿ mili. = ಮಾರಿ. A leather rope; a rope; a strap (ಆಲ್ಡ, ಯೋತ್ರ, ಯೋತ್ರ Nr.; Č. Bp. 47, 44; My.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಚ್ಚೈ); ಬಾಲ ಮಿಳಿ (ಪಕ್ಕಿ, ದ್ರ, ಪಡಕೈ Nr.). ಉರಮಿಳಿ (ಹೂಜೆ, ಕಚ್ಚೈ, ಪಡಕೈ Hlâ.). ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮೂಡುವಪನು (ಪರ್ಯಟ್ಟನ Nn. 152). See ಪೆರ್ಮಳಿ.

ಮಿಳಿರ್ milir. 1. To move to and fro, to move about, to swing, to wave, to jump or fly about, to roll, etc. (ಉಡಿಸ Śmd. Dh.; ನೆಗೆ Ōt. I, 36). ಮಿಳಿರ್ದು (Śmd. 28). ಮಿಳಿರ್ದ ಎಳವಳ್ಳಿ (Śmd. 81). ಮಿಳಿರ್ದ ಪತಾಕೆಗಳ್ (Râm. 1, 13, 4). ಸಿಸ್ಪುರಂಗಳ...ಮಿಳಿರ್ದ ಕೆಸರು ಮಿಸುನಿಯ ತೋಂಗಲ್ಬರ್ದು (Rêv. 6, after 11). ಮಿಳಿರ್ವೆತ್ತ ತೋಲ್ ಪೆಣ್ಪುಟ್ಟಿಯ ಪದಯಿಗಳ್ (13, 69). ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನರ್ತನೋದ್ಧರಮಂ ಮುಸುಂಕಿದ ಚೀತ್ಕಾರ್ಯರವ ನಡಗಿಸಲ್ಕೆ ತೊಳ ತೊಳ ಪದಯಿಗೆಯ ಪಲಿಂಗಳ್ ಮಿಳಿಯುತ್ತಿರೆ (13, after 71). ಮಿಳಿರ್ದ ಮಿಳ್ಳಿನ ಬಾಸರಕೇತನಂ (Abh. P. 13, 119). See Čpr. 1, 106; 4, 42. 82; 5, 69. 131; 6, 64; 7, 52; Abh. P. 14, 192. — ಮಿಳಿರ್ದಾಡು. -ಆಡು. To wave, to float, etc. ಧಪಡ...ಮುತ ಯೋಳ್ ಮಿಳಿರ್ದಾಡೆ ಕೇತನಂ (Rêv. 13, 87).

ಮಿಳಿರ್ milir. 2. Moving to and fro, etc. (ಸಂಜ ಲತೆ Ōt. II, 84).

ಮಿಳಿರ್ milir. 3. To prosper, to flourish, to increase or grow greatly, to become powerful (ಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿಯಾಗು Śm. 23; T.; T. ಮಿಳಿರ್, ಏಳ್, greatness, fertility, plenty). ಮಿಳಿರ್ದು (Śm. 23).

ಮಿಳಿರ್ದು milirdu. To move about (v. t., J. 15, 3).

ಮಿಳ್ಳಿ milli. = ಮಿಳ್ಳೆ No. 1, q. v., ಮಿಳ್ಳೆ. (My.; Sl. 241; Tē. ಮಿಳ್ಳಿ, ಮಿಳ್ಳು).

ಮಿಳ್ಳಿಯಿ millîri. To move to and fro, to move

about (v. l., Śiv. 3, 62). — ಮಿಳ್ಳಿಬಾಡು. -ಆಟ. = ಮಿಳ್ಳಿ. (Riv. 6, 70; V. 31, 7; Śiv. 4, 9).

ಮಿಳ್ಳಿಸು miḷḷisu. (= ಮೆಳ್ಳಿಸು). To move about, to fly, to float, to wave. ಜಯಳೀಕು ಮಿಳ್ಳಿಕೆ (Abh. P. 3, 51). ಮಿಳ್ಳಿಕೆ ಗುಡಿಗಳ್ (3, 134). ಮಿಳಿದುಗ ಮಿಳ್ಳಿಸುವ ಪೆಸರ ತುದುಸಿನ ಪದಿಯೊಗಗಳಂ ಸಪ್ಪಣಿಸಿ (13, after 34). ಮುರುತ್ತಥ ಪೋಳ್ ಮಿಳ್ಳಿಕೆ ಪದಿಯೊಗೆ (13, 68). ಮಿಳಿದುಗ ಮಿಳ್ಳಿಕೆ ಬಾನರಕೇ ತಪಂ (13, 119). 2, to jump, to frisk (ನೆಗೆ Kk. 54; ಪಿಂಕಿಸು, ಡಾಣ್ಟು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಸು Śm. 31).

ಮಿಳ್ಳೆ miḷḷe. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. (My.; Sl. 310).

ಮಿಳ್ತು miḷtu. Tbh. of ಮುಳ್ತು (Śmd. 351; ಮೋದಿ Śmd. I; Ćpr. 8, after 44; Śiv. 2, 67; 4, after 19). ಮಿಳ್ತುಗೆ ಮೂಂಗೆ ದಪ್ಪರ್ (Śmd. 287 Mdb.).

ಮಿಱ mi. 1. = ಮಾಯು. To cause to bathe, to wash, to bathe (ಸ್ನಪನ Śmd. Dh.). 2, to bathe (v. l.). 3, to pour over (the body, J. 11, 41). P. p. ಮಿಸ್ತು (Śmd. 48. 281). ಮಿಸ್ತುಣ್ಡಂ (280). ಉಲರ ಮುದಿಯೊಳ್ ಮಿಸ್ತಂ ಘೋಷಾಲಮುಸ್ಪಥನ್ ಆಜಯೊಳ್ (281). ಮಿಱವುದು (ಅಪ್ಪದನ, ಸ್ನಾನ, ಸದನ Hlā.). ಮಿಱವುದು ಗೃಹ (ಉಪ್ಪರ್ಗಾಲಯ Mr. 196). ದೂಮುಱಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ಮಿಱಯರ್ ಆತ ಪುಣ್ಯಮೇ? (Sl. 64). ಮಿಱವರೇ (ಮಿಱವುದಕ್ಕೆಯೆ) ಪೋವರೇ? ಪಾಪಮೋಪ್? ಆದು ಕೆನದ್? ಮಿಱವರೆ ಮುಯ್ಯ ಮುಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ರೇಪಿಸಲ ಪ್ಪಲೆ? (Sp.). See J. 3, 24; 9, 26; 19, 7; 29, 48.

ಮಿಱ mi. 2. ಮಿಱಯು. A bath. See Sp. s. ಪಾಪರಿಮಿಳ್ಳದ.

ಮಿಱಂ miṁ. ಮಿಱಿಂ. = ಮಿಱಿನ್ 1, etc. A fish. ಮಿಱಂಗಳ್ (Ćpr. 5, 40; 6, 78; 8, 97). — ಮಿಱಂಗುಱಿ. A banner the ensign of which is a fish (Ćpr. 6, 64). — ಮಿಱಂಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. (Śmd. 221). A fish-killer; a crane or king-fisher (Śiv. 3, 33).

ಮಿಱಕು miṯu. 1. Jumping, flying (*cf.* ಮಿಱ್ಱು 1). — ಮಿಱಕುಮಿಱು. A flying-fish (ಪೈರ್ಪ್ಪು, ಪಥರಿ, ಪಾಜಿ ಪೀದುವ ಮಿಱು, ಪಾದುಮಿಱು Sl. 87).

ಮಿಱಕು miṯu. 2. (= ಮಿದಿ 3, q. v.). To strike the wires of a lute or guitar with the index-finger, to touch the lute or guitar (My.; Tē., T., M.).

ಮಿಱಕು miṯu. 3. = ಮಿಱ್ಱು 2. To raise with any lever (My.; M. ಮಿಡಕ್ಕುಂ); to raise (Bh. 1, 8, 27). — ಮಿಱಕಾಡು. -ಆಡು. To raise and shake (J. 13, 43).

ಮಿಱಕು miṯu. 4. = (ಮಿಱ್ಱು 2), ಮಿಱ್ಱು 5. Eminence, greatness, superiority, excellency, excess, etc.; beauty, niceness (ಅಗ್ಗಳ, ಪೆಚ್, ನೂಳಮು, ಒಪ್ಪಿದ, ಪೆರುಗಿ, etc., ಅತಿಶಯ Śē.; ಉತ್ತಮ Bhn. 41; My.; Bh. 3, 18, 38; 8, 19, 50; 7, 14, 30; J. 17, 9; 34, 10. 30; Tē.; T. ಮಿಱಿ; *cf.* ಮುಱ್ಱು, ಮಿಱು, ಮೋದು). ತೆಂಪಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಿಱಿವ ಜೆಂಗಸು (Prv.).

ಮಿಱು miṯu. Salt (Mhr. ಮಿಱಿ). — ಮಿಱುಮೋಳೆ. A place where salt is manufactured (My.; Mhr.).

ಮಿಱೆ miṯe. = ಮಿಳ್ಳೆ. (Śē.).

ಮಿಱ್ಥ miṯha. *Passed as urine, urined, watered.* 2, a battle, a combat. See ಅಪ-.

ಮಿಱಿನ miṉa. = ಮಾಱ. Bathing, bath (My.). See Prv. s. ಮುಂಜು 1.

ಮಿಱ್ಱು miṯṯu. 1. (= ಮಿದಿ 5). To jump, to bounce (Riv. 13, 91; *cf.* ಮಿಱಕು 1).

ಮಿಱ್ಱು miṯṯu. 2. = ಮಿಱಕು 3. To pull up by the roots, to tear out, to tear up, to pull out (ಉತ್ಪಾಟನ Śmd. Dh.; ಕೀಳ್ Śm. 90; Grj. 10, 74; Rām. 3, 6, 43; Riv. 5, 89; M. ಮಿಡಕ್ಕು); to raise with a lever. ಮಿಱ್ಱಿದಂ (Śmd. 48).

ಮಿಱ್ಱು miṯṯu. 3. (Śmd. 48). An instrument for pulling up or raising, a lever (ಉತ್ಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 90; Tē. ಮಿಱಿ).

ಮಿಱ್ಱು miṯṯu. 4. (= ಮಿಱಕು 2). To strike, to thrill, to cause a tingling sensation or sharp pain (?). ಮಿಱ್ಱುವ ಅಗ್ಗದ ಕೋಳವಿದ್ದಿರದೆ ಪುಡಮುಟ್ಟು (J. 31, 54).

ಮಿಱ್ಱು miṯṯu. 5. = ಮಿಱಕು 4. (ಅಧಿಕತೆ Ćt. I, 7).

ಮಿಱ mita. Hurt, injured, killed. See ಪ್ರ-.

ಮಿಱದು midu. P. p. of ಮಿಱಯು. (My.).

ಮಿನ್ min. 1. (*Supposed* to be Tbh. of ಮಾನ Śmd. 365). ಮಿನು. = ಮಿಂ (ಮಿಱ್), ಮಿನಮು 1. A fish (ಮತ್ಸ್ಯ 6 Śm. 99; ಪೈಸಾರಿಣ, ಜಲಚರ, ಮೀನ, etc. Hlā.; ಮೀನ, etc. Mr. 409; ಜಲಚರ, ಸಾರ Nn. 80; ವೃಷಭೋದಯ, ಧ್ರುವ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಮೀನ Sl. 87; ಅನಿಮಿಷ 461; C.; Tē., T., M.). ಮೀನಾಗಿಯುಮ್ ಎಸಮಿಯಾಗಿಯುಮ್ ವಿಷ್ಣುವಿಯುಂ ತಾನೆಲ್ಲಂ (Śmd. 84). ತೊಡರೆ ಮೀನ್ ದೃಗಲಂಕಳನ್ಪಟ್ಟಪರಂ ತವಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮುನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ನ ದನಿ ಮಾನ್ದಿಂ ದಿಂಯೊಳ್ ತೆಗೆದಸ್ತೊನ್ದೆದಿಗೆ ಬಸ್ಸುವ ತಣ್ಣಗಿರೋಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಹೆಣ್ಣು ಮೀನು (ಪೈರ್ಪ್ಪು, ಪಥರಿ); ಕಿಱಿಯ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ, ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಬೞಂಬ್ಲಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳ ಇವು ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯದಪ್ಪ ಮೀನು; ಮೀನ ಗಾಳ (ಪಾಶ Hlā.). ನೂಱು ಯೋಜನದಗುಳ್ಳ ಮೀನು ತಿಮಿ, ಆ ಮೀನ ನುಂಗುವ ಮೀನು ತಿಮಿಂಗಿಲಂ (Nr.). ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪೆನ್ಕರನು (ಕೈವರ್ತ, etc. Sl. 86); ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೀವಿಸುವ (ಮತ್ಸ್ಯೋಪಜೀವಿ, etc. 86). ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮೀನುಗಳು ಇವ್ವೆರಡು ತೀರ್ಥವೇ? (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಣಂ ಬಡಿಯದೆ? (Sp.). ಮೀನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಪಳುಗು ಸೋವೆ ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಪಂಕ್ಷಿಗಳ್ದ್ದು, ಮೀನು ತಿನ್ದರೂ ಜಾಯಿ ಜಾಜಿದೆ ಇಜ್ಜಿಜೇ?— ಮೀನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದಿಜೇ?— ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮೀನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ! ಎನ್ನುನ್ನೆ (Prvs.). See Riv. 5, 115; 13, 78; J. 6, 6. 8; 9, 24; Sl. 87. 88. 90; ಉಣಮೀನು, ಉಱು ಪಾವೆಯ-, ಕಱಿಯ-, ಕೆಮು-, ಕೆಸ್ಬು-, ಕೆಱೆ-, ಕೆಪ್ಪನೆಯ-, ಚಳಿಯ-, ಜೋಡಿ-, ಬುಟ್ಟಿ-, ಬಳ್ಳಿ-, ಪಾಳು-, ಪಾಳೆ-, ಮುಡಿ-, ಮೀನು-, ಸಾವಿರಪಾವೆಯ-, ಹಾಲು-, ಹಾವು-, ಹುಲ್ಲು-, ಹೆಮ್ಮೆ-, etc. — ಮೀನ ಕಣ್ಣ. = ಮೀನುಗಣ್ಣ. The calf of the leg (My.). — ಮೀನಮ್ಮುದು. -ಅಂ-ಪ್ಪದು. (Śmd. 205). A worm for catching fishes; (a fire-fly = ಮೀನುಮ್ಮುದು). — ಮೀನು ಬಲೆ. A fishing-net (My.). — ಮೀನುಬೇಟೆ. Fishing (My.). — ಮೀನ್ಬಣ್ಣ. Fish-colour (ಮತ್ಸ್ಯ ತೀವರ್ ಬಣ್ಣ Kk. 25).

ಮಿನ್ min. 2. (= ಮೀನ್ 1, a fish of the sky-ocean?). = ಮಿನಮು 2. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Śmd. II; ತಾರೆಗೆ Ćt. I, 46; ಆಲ್, ತಾರೆಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b*; ಆಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಆಲ್, ತಾರೆಗೆ, ತಾರೆ Śm. 16; ಧ್ರುವ 99; Grj. 4, 66; T., M.; T. also: glittering; *cf.* ಮಿನು, etc.). 3, glittering (see ಮೀನ್ಮುದು). — ಮೀನ್ಗಳೆಯ. -ಎಯ. The moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಕೆ Kk. 44). — ಮೀನ್ಪಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಆಕಾಶ Kk. 12).

ಮೀನ mina. = ಮೀನ್ 1. *A fish.* 2, the Places of the zodiac.

ಮೀನಕೇತನ mina-kétana. *Kâma.*

ಮೀನಕೇತು mina-kétu. = ಮೀನಕೇತನ. (Ćpr. 6, 67).

ಮೀನಗಣ್ಣ mina-kaṇṇa. The calf of the leg (ಜಂಘೆ G.).

ಮೀನಗಾರ mina-gâra. = ಮೀನುಗಾರ. (ಚಿನ್ನ Ćb.).

ಮೀನಧ್ವಜ mina-dhvaja. Kâma (My.).

ಮೀನಲಾಂಛನ mina-lâṁćhana. Kâma (My.).

ಮೀನಾಕ್ಷಿ mina-akshi. A fish-eyed woman (Ćh. v. 126); N.; a form of Durgâ at Madhurè (My.).

ಮೀನಾಂಕ mina-aṁka. Kâma (J. 6, 20).

ಮೀನುಗಾರ minu-gâra. A fisherman (My.).

ಮೀಮ್ mim. 1. = ಮೀನ್ 1, etc. A fish. — ಮೀಮ್ಬುಡಿಯುಗೆಯು. -ಪಡಿಯುಗೆಯು. Kâma (ಮುನ್ನೂಥ Śm. 7). — ಮೀಮ್ಬುಡಿಯಗೆಯು. -ಪಡಿಯಗೆಯು. Kâma (ಮುನ್ನೂಥ Kk. 8). — ಮೀಮ್ಬುಳಿಗ. (-ದ್-ಉಳಿಗ). An osprey (ಉತ್ಕ್ರೋಶ, ಕಾರಂಡ Nr.; Bh. 1, 20, 53; Râm. 3, 3, 18). — ಮೀಮ್ಬುಳಿಗ. (-ದ್-ಉಳಿಗ). Any aquatic bird, as a crane, gull, etc., feeding on fish. ಮೀಮ್ಬುಳಿಗನ ಜಕ್ಕೆ (ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Nr.).

ಮೀಮ್ mim. 2. = ಮೀನ್ 2. A star; glittering. — ಮೀಮ್ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಗಾಳಿಪಟ್ಟೆ Kk. 105). — ಮೀಮ್ಬುಡಿ. -ಪುಡಿ. A fire-fly, a fire-worm (V. 20, 45; Śśv. 1, 71).

ಮೀಮಾಂಸ mimâṁsa. Tbh. of ಮೀಮಾಂಸೆ. (My.). ಮೀಮಾಂಸ ಶಾಸ್ತ್ರ (G. 415). ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲು ಬಲ್ಲವ (ಜೈಮಿನೀಯ G.).

ಮೀಮಾಂಸಕ mimâṁsaka. A follower of the mimâṁsâ system. (My.; ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲು ಬಲ್ಲವ G.).

ಮೀಮಾಂಸೆ mimâṁsè. *Reflection, investigation, examination, discussion.* 2, a philosophical system: the uttara mimâṁsâ, but especially the pûrva mimâṁsâ. (My.).

ಮೀಯ್ miy. (Śmd. 58, o. r. in Mdb. ಮಿಯ್). = ಮೀ 2 (?).

ಮೀಯಿಸು miyisu. = ಮೀಸು. To cause to take a bath, to bathe (v. t., My.).

ಮೀಯು miyu. = ಮೀ 1. To take a bath, to bathe (v. i., My.). P. pa. ಮಿಸ್ದು, ಮೀಯದು. ತೆರೆ ತೆಗೆದು ಮೀಯೋಕ್ ದುಗ್ಗೇ?— ಮಿಸ್ದಿಟ್ಟ ದುಡಿಯಾಡರೂ ಹಿಸ್ದು ದುಸ್ದು ನೋಡದಕ ಮುಸ್ಡಿಗೆಲ್ಲಾ ದುಟ್ಟಿಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಮೀರು mîru. ಮೀರ್. To go beyond; to go beyond the proper limit, as speech, etc.; to evade (v. t.); to transgress, as an order, etc.; to surpass, to exceed, as one person the other in learning, etc., to put into shade; to pass, to elapse, as time; to move out of reach, not to be obtained, as a situation, etc.;—to be or become excessive, as trouble, etc.;—to be elated, lofty, unrestrained, or proud; to act overbearingly, proudly or in opposition, to bear onward forcibly (ಅತಿಕ್ರಮಿಸು Śmd. Dh.; ಅವಜ್ಞೆ, ಕದಿಗಣ್ಣು Śmd. Dh.; ಮೂರೋಳ್, ಮಿಗು, etc., ಪ್ರತಿಜಿತ Śś.; My.; Tè., M.; T. ಮೀಡು, ಮೀದು; *cf.* ಮೀಮು 4). P. pa. ಮೀದಿ (Śmd. 224; Ćpr. 1, 33. 64; 5, 73; J. 6, 31), and, in *later* time, also ಮೀರ್ದ (J. 3, 21; 11, 12; 31, 30). ಮೀರಿದ (J. 3, 41). ಮೀರಿಡುದು (ಅಚ್ಯುತ, ಅತಿಕ್ರಮ Nr.; ಭೂತ, ಕೆಯ್ಮಾಡಿ ಹೋದದು Nn. 78). ತನ್ನಿನ್ನ ಮೀರಿದುದು (ಅಚ್ಯುತ Nn. 134). ಮೀರಿ ಕುಣಿಪುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನ ಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಮೀರಿದ ಉಚ್ಚ (ಉದಯಸ್ಥಿತ, ಉಚ್ಚಾಯ, ಉಚ್ಚ್ರಿತ Śśv. 445). ಮೀರುವ (Ćpr. 8, 69). ಹದ್ದು ಮೀರುವದು (ಸ್ವರೂಪ, ಫಲ Śś. 295); ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರ್ಯಾಯ, ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿಪಾತ, ಉಪಾತ್ಯಯ 399). ತುಟಿ ಮೀರಿದ ಹಲ್ಲು, ದುರಾ ಮೀರಿದ ಕಬ್ಬು.—ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತು ತುಟಿ ಮೀರಿದ ಹಲ್ಲು ಸದು.—ಮತಿ ಮೀರಿದರೂ ಗತಿ (refuge, good fortune) ಮೀರಿ ಬೇಕು (Prvs.). ಎಲ್ಲಿಗೂ ಶಾಯಿ ತಪ್ಪಿಗಳ ಮೂಸು ಮೀರಿ ಬಾರದು (B. 3, 2). ಅದರ ಮೂಸು ಮೀರಿದ ದೋಣಿಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಬಾತ್ರಿಗಾಗುವೆದ (4, 48). See Śmd. 277; Bp. 22, 22; 32, 32; 36, 28; 39 sum.; 39, 14. 49; 45, 18; 50, 66; 52, 8. 24; 56, 20; 61, 20; Bh. 1, 8, 58. 75; 2, 4, 8; Rêv. 6, after 11; 13, after 65; 13, 69. 78. 91; 14, 30; J. 4, 65; 11, 20. 26; 12, 38. 39; 26, 26; ಕೆಯ್-; Sp. s. ಬಾಯುಮೀರು.

ಮೀರಿಮಿಹ miruha. Going beyond, transgressing, etc. (ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಅತಿಕ್ರಮ Illà.; see ಕೆಯ್-).

ಮೀಲನ milana. Closing the eyes; winking, blinking, twinkling;—the closing of a flower;—a covert or concealed simile. See ಉಗ್-, ಸಿ-, Ćpr. 7, 87, and *cf.* the T., M. s. ಮಿಕ.

ಮೀಲಿತ milita. Closed; twinkled; half opened, unblown, partly opened;—disappeared;—collected, assembled, gathered together. See ಉಗ್-.

ಮೀಳೆ miḷè. Closing the eyes, etc. See ಕ್ರ-.

ಮೀಸಲ್ misal. ಮೀಸಲು. (*i. e.* ಮಿಗಿಸಲ್, that which is left for or is different from). Any thing (as food, water, milk, money, a cow and its products, plates, a business, etc.) that is set apart for some purpose (*e. g.* to be used for children, guests, beggars, idols, one's self, etc.) and is to be left untouched till the object is accomplished; anything untouched or undefiled (see ಕಾಣ್ಕೆಸಲ್); that which is dedicated or vowed (ಬದಿಸಲ್ಪಡು Bhn. 9; My.; M. ಮೀಸ್ಲು; Tè. ಮೀಸು; *cf.* Sk. ಮಯೂಥ, food set before the gods). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮೀಸರೆಯ್ದುದನು? (Dp. 70). See Bp. 42, 0; 50, 56; Bh. 8, 8, 8; 8, 26, 36; V. 9, 74; J. 7, 42; 15, 15; 24, 7. — ಮೀಸಲುಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Food set apart for a special purpose (My.). — ಮೀಸಲುದ್ದೇಶ-ಉದ್ದೇ. The particular aim, dedication, state or form to be destroyed or lost (Bhâgavata 3, 2, 52; Bh. 2, 2, 114; 8, 27, 13). — ಮೀಸಲುಕಾಣಿಕೆ. A present destined for a particular purpose (My.). — ಮೀಸಲು ಕಟ್ಟು. To set (anything) apart for a particular purpose (My.; Tè.). — ಮೀಸಲುನೀರು. Water set aside, especially in the name of an idol (My.). — ಮೀಸಲುಮನು. A cow whose milk, etc. is set apart especially for an idol (My.). — ಮೀಸಲುಹಾಲು. Milk set apart for a special purpose (Bp. 14, 8; My.). — ಮೀಸಲೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A buffalo whose milk, etc. is set apart for a particular purpose (My.). — ಮೀಸಲೆರೆ. -ಎರೆ. A leaf-plate or betel leaves put for a particular person (My.). — ಮೀಸಲ್ಮಾಯ್. -ಮಾಯ್. To go beyond the aim, to become excessive (Ćpr. 8, 50).

ಮೀಸಿ misi. = ಮೀಸೆ, q. v. (B. 2, 22). ಗಡ್ಡ ಮೀಸಿ (ಕ್ಷಪ್ರ ಕ್ಷಂಜಕ Nr.).

ಮೀಸು misu. = ಮೀಂಟುಸು. (My.).

ಮೀಸೆ miśè. = ಮೀಸಿ. A mustache, the mustaches (ಕ್ಷಪ್ರ Hlà., Nr., Mr. 319; ಕೂರ್ಚ, ಕ್ಷಪ್ರ Nn. 89; My.; M. ಮೀಶೆ,

ವೀಶೆ; T. ಮೀಸೈ, ವೀಸೈ; Tc. ಮೀಸ; Mhr. ಮಿಶೀ; H. ಮುಛಾ). ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಣಗೂಸು (ತೂಬರ IIIâ.). ದೊಳದುಮಿರುವಾಗಿ ದೆಡ್ಡರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Ćpr. 5, 69; 6, 23; Bp. 20, 11; 31, 13; 56, 38; 57, 74; 59, 5. 15; Rśv. 5, 51; J. 9, 8; Sl. 195. 216. 448; ಕುದಿ-, ಕೆದಮಿ-; Prvs. s. ಮುನೆ, ನಗಣೆ. — ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕು. To trim the mustaches. ಆ ಮ್ಯಲಿ ಕುದಿಯುವವಗೆ ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕುವವರು ಇಬ್ಬರು (Prv.). — ಮೀಸೆ ಮುರಿ. To turn or twist the mustaches (in anger, etc., Rśv. 6, 36). ದೋಸೇ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೀಹ miha. Bathing, bath. ಮೀಹದ ದುನೆ (Bp. 50, 52).

ಮು mu. = ಮುಕ್ 1, ಮುಗ್, ಮುಜ್, ಮುಂ (ಮುಞ್ಞ್) 1, ಮುನ್ 1, ಮುಪ್, ಮುಮ್ 1, ಮುಯ್ 1, ಮುಲ್, ಮುವ್, ಮೂ 1, ಮೂಱು, ಮೂಲ್ (Śmd. 222. 223; Tc., M.). Three.

ಮುಕ್ muk. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಳ್ಳಟ್ಟು. Three (*i. e.* many) obstacles or difficulties, etc. (My.; see ಇಳ್ಳಟ್ಟು-). 2, three ties (put round a bundle, My.). — ಮುಳ್ಳಡಿ. Three cuts, parts or bits (Râm. 6, 30, 14; 6, 54, 17). — ಮುಕ್ಕಣ್. Three eyes (Bp. 15, 8). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಆ 3. He of three eyes: Śiva (ಗೊಲವ Ćt. I, 2; II, 28; Bp. 15, 18; 27, 26; Śśv. 4, 88; J. 10, 4). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. The god with three eyes: Śiva (Bp. 54, 25). — ಮುಕ್ಕಸ್ಸಿ. A sow that calves every third year (My.). — ಮುಕ್ಕಾಣಿ. Three sixty-fourths (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲು. Three feet. 2, a tripod (My.; Tc. ಮುಕ್ಕಲಿ; T., M. ಮುಕ್ಕಾಲಿ). 3, three quarters of any whole, three-fourths (My.). ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು (My.; B. 4, 54. 202). ಮುಕ್ಕಾಲುಪೂಪಾಯಿ. (My.; B. 4, 187; 5, 98). ಮುಕ್ಕಾಲುಸೇರು (My.; B. 5, 102). 4, a copper coin worth three kâsus (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಸಿ. = ಮುಕ್ಕಾಲು No. 3. (My.). — ಮುಳ್ಳುಪ್ಪೆ. (Śmd. 223). Three heaps, three hills. 2, a mode of cultivation by which the crop is divided into three parts, of which one is for the landowner and two are for the cultivator (My.). — ಮುಳ್ಳೊಡೆ. (Śmd. 223). Three umbrellas or parasols. ಮುಳ್ಳೊಡೆ ಪುಷ್ಪದೃಷ್ಟಿ ಸುರಮುಸ್ಸುಧಿ (223 Mdb.). — ಮುಳ್ಳೊಟ್ಟಿ. Three kûṭis (J. 16, 31). — ಮುಳ್ಳೊಟ್ಟಿಮೋಜಾದಿ. N. of a tîrtha-festival at Tirupati (My.).

ಮುಕ್ muk. 2. = ಮುಂ (ಮುಞ್), etc. The front, etc. — ಮುಳ್ಳಟ್ಟು. The front side, the forepart (B. 3, 118; 4, 61; My.). ಮುಳ್ಳಟ್ಟಿನ ಮುದಿ, the former or early rain (S. Mhr.).

ಮುಕ್ muk. 3. = ಮೂಸ, etc. The nose. (Tc. ದುಳ್ಳು). — ಮುಳ್ಳಡಿ. Nose-cut: a noseless state. ಮುಳ್ಳಡಿಯುವ (ಎಗ್ಗ, ಗತಪ್ರಾಸಿಕ, ಮೂಗಿಲ್ಲದವ Sl. 197).

ಮುಕ muka. Tbh. of ಮುಖ (Śmd. 338; My.).

ಮುಕರ mukara. A kind of round nose-ring (My.; Tc. ಮುಳ್ಳರ; Mhr.).

ಮುಕರಿಯು mukaṟu. = ಮುಳ್ಳುಱು 1, etc. ಜೀನ ನೋಡಗಳು ಆ ಒಬ್ಬಿಗೆ ಮುಳಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಿಪ್ಪವು (B. 4, 171).

ಮುಕಳಿ mukaḷi. = ಪುಕಳಿ, ಮುಕುಳಿ, ಮುಕ್ಕಿ. The female organ of generation (My.). 2, the anus (My.; Tc. ಮುಡ್ಡಿ).

ಮುಕಾರೆಯರು mukāröyaru. A class of people who hire out carts, and bring cocoanuts and salt up from the coast (S. Mhr.).

ಮುಕುಟ mukuṭa. = ಮುಕುಳಿ. *A crown, a crest, a diadem.*

ಮುಕುಡು mukuḍu. Tbh. of ಮುಗ್ಗ. ಮುಕುಡಿನೆ ಮುಗ್ಗಂ (Bhn. 66, o. rs. ಮುಮುಡು, ಮುಗುದ).

ಮುಕುತಿ mukuti. Tbh. of ಮುಕ್ತಿ (Śmd. 336 Mdb.; My.; Dp. 56, 3).

ಮುಕುಂದ mukunda. *Vishṇu.* 2, N. of a particular treasure. 3, *the resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಮುಕುರ mukura. = ಮುಕುರ. *A mirror* (ಕಪ್ಪಡಿ Nn. 102; ಕೆಮ್ಪು ಪಿ Ćt. II, 14). 2, N. of two vṛittas (Ćh.).

ಮುಕುಲ mukula. = ಮುಗುಳ್, etc. *An opening bud, a bud* (ಕೊಗ್ಗ Mr. 107). 2, a bud-like junction or bringing together of the fingers of the hand. 3, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಮುಕುಲತೆ mukulatĕ. The state of being joined like a bud (Ćpr. 3, 4).

ಮುಕುಲನ mukulana. Shutting the eye to some extent, one of the kriyâs (Kâvy. V, 70).

ಮುಕುಲಭಾವ mukula-bhâva. A closing, shutting state (Ćpr. 8, 101).

ಮುಕುಲಿತ mukulita. Budded, having buds;—closed like a bud, half-closed;—closed, shut. (Abh. P. 6, after 112; 12, after 2; Bp. 1, 54; 2, 26; 3, 24).

ಮುಕುಷ್ಕಕ mukushṭhaka. = ಮುಕುಳ್ಳಕ. (G.).

ಮುಕುಳಿ mukuḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. (My.).

ಮುಕುಳಿಸು mukuḷisu. = ಮುಕ್ಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕ mukka. A gobbler. See ದುಣ್ಣುಕ್ಕ.

ಮುಕ್ಕ mukka. (Tbh. of ಮೂಸಿ). A common word of abuse (My.). ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ನಿಷ್ಪವರಂಗೆಲ್ಲ ಕೇದು ತಪ್ಪ (Prv., or.... ತಪ್ಪು).

ಮುಕ್ಕರೆ mukkarĕ. (ಮುಕ್ಕಲಿ). = ಮುಳುಕು 2. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸು mukkaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸುವಿಕೆ mukkaḷisuvikĕ. Rinsing the mouth with water (ಗರ್ಣಾಟಿ Sl. 485).

ಮುಕ್ಕಾಮ್ mukkâm. = ಮೊಕಾಮು, etc. (B. 5, 5. 222).

ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿ mukkârti. — ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿಗಡ್ಡೆ. = ಗಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ. A climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Coralloearpus epigaea Hook. f. (Z.).

ಮುಕ್ಕಿ mukki. Feminine of ಮುಕ್ಕ (Râm. 5, 2, 34).

ಮುಕ್ಕಿಗಿ mukkigi. (= ಮುಕ್ಕರೆ). To strain, to make violent efforts, in pain, etc. (?). ಪಿತ್ತಕ್ಕಿಕೆ ಮುಕ್ಕಿಕ್ಕಾಡುವು (Ćt. I, 11).

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. To eat in a certain manner, to put any dry grain, bran, kernels, flour, etc. into the mouth with the hollowed hand and gobble (ಪಾಡಸವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; Śm. 79; My.; Rśv. 5, after 55; J. 19, 4; T. ದೊಳ್ಚು; Tc. ದೊಳ್ಚು). ಪಿಂದು ತಡರಾಜಂ ಕಟ್ಟುವರೊಳಾಗಳುಮ್ ನಿರಲ್, ಆದಂ ಬಿಟ್ಟು, ತಪ್ಪದಂ ಮುಳ್ಳುವಕ್ಕ ಪೊಲು (Bp. 60, 45). ಮುಕ್ಕಿದನು ಮುಮಿಮಿಯನು (Bh. 8, 6, 24). ಜೀನುದ ಮುನ್ನೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ದಾಧ.—ಬಂಗಿ ಮುಳ್ಳುವ ದನಿಗೆ ಅಂಗಂಯಾದರೂ ಬಾದಾಯದು (Prvs.). See Prvs. s. ಕಿತ್ತು, ಫಲಾ, ಮೂಸ್ಕ, ಸುಟ್ಟು.

ಮುಕುಳ mukuḷa. = ಮುಕುಟ. *A crown, a crest, a diadem.*

ಮುಕ್ಕು mukku. 2. = ಮುಕ್ಕರ್, etc. Pride, arrogance (ಕಾಮುಕರ, ಗರ್ವ, ಜೀವ, ಪಕ್ಷ, ಗರ್ವ Śm. 38; ಗರ್ವ 79; M. ಮುಕ್ಕು).

ಮುಕ್ಕು mukku. 3. = ಮುಮುಕು 1. The state of being somewhat broken; a small break; a small fragment (ಕಪಚ್ಚಣ್ಣನ Śm. 79; Bh. 7, 15, 17; My.; Tē. ಮುಕ್ಕೆ). ಮೂಲಿಗೆ ಮುಕ್ಕು ಮುನಿಕೆ ಆದರೆ ಆಗಜೇ? (Prv.). — ಮುಕ್ಕು ಪೋಗು. -ಪೋಗು. To be broken to some extent (Rāv. 5, after 55).

ಮುಕ್ಕು mukku. 4. A certain vessel, pot, pan or cup (ಧಾನ್ಯ Śm. 79; Tē. ಮೂಕುಡು, an earthen platter used as a cover).

ಮುಕ್ಕುಡಿ mukkuḍi. (ಉದಗಣಿಕೆ Bhn. 3, o. r. ಉದಗಡ).

ಮುಕ್ಕುರಿ mukkuri. (ಮುಕ್ಕುರಿ). Straining in pain or distress (? Bh. 7, 17, 26; *cf.* ಮುಕ್ಕಡಿ, ಮುಕ್ಕರಿ).

ಮುಕ್ಕುರಿಕು mukkuriku. 1. To come or fall upon, to attack, to besiege, to surround, to cover, etc. (ಮುತ್ತು Čt. II, 86; Rām. 6, 35, 15; Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 26; 7, 15, 56; 8, 13, 10; 8, 26, 10; 10, 12, 16; J. 14, 6).

ಮುಕ್ಕುರಿಕು mukkuriku. 2. = ಮುಕ್ಕುಱು 2. — ಮುಕ್ಕು ಆಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To come or fall upon, etc. (Rām. 5, 9, 2).

ಮುಕ್ಕುಱಿ mukkuṟu. 1. = ಮುಕಱು, ಮುಕ್ಕುರಿಕು 1, ಮುಸುಱು, (ಮುಕ್ಕು 1), ಮುಸುಱ್ 1. To come or fall upon, to inclose, to cover, etc.

ಮುಕ್ಕುಱಿ mukkuṟu. 2. Coming or falling upon, covering, etc. (ಮುಸುಱುವುದಂ Śmd. II; ಮುಸುಳ್ವುದು Kk. 79).

ಮುಕ್ಕುಳ್ mukkuḷ. = ಮುಕ್ಕುಳಿ. A mouthful of water for rinsing the mouth; rinsing the mouth; cleaning the teeth (ಗಣ್ಣಡ, ಮುಖಪುರಣ Hlā.; ಗಣ್ಣಡಿಕೆ Nr.; ಗಣ್ಣಡ Śm. 69; ದನ್ನಧಾವನ Śs.). — ಮುಕ್ಕುಳುದಳ. -ಉದಳ. Rinsing-water in the mouth (Bp. 18, 36. 49). — ಮುಕ್ಕುಳಿಕೊಳಿಸು. -ಇರಿಸು. To put water into the mouth for rinsing or ejecting (Bp. 18, 47).

ಮುಕ್ಕುಳಿಸು mukkuḷisu. = ಮುಕುಳಿಸು, ಮುಕ್ಕಳಿಸು, ಮುಗಳಿಸು. To rinse the mouth with water and spit it out; to spit out, to throw out, to throw away, to abandon, to reject (ಗಣ್ಣಡ Śmd. Dh.; My.; Tē. ಪುಕ್ಕಳಿಂಚು; T. ಪಿಲಿಚ್ಚು, ಪಿಲ್ಲು, ಪಿಳರ್; T. ಮುಕ್ಕುಳಿ, ಮೊಕ್ಕುಳಿ, to bubble up, ferment). ಇರ್ಧಾಸಿದಂ ಮುಪಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ದನ್ನಿಳಿಗಳ್ (Śmd. 22. 83). ಮೊಕ್ಕುಟಿದ ತನಿಸುಖದ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿ (Ūldakhaṇḍānubhava-sāra 1, 7). See Čpr. 7, 48; 8, after 44; 10, 2; Bp. 18, 31; 42, 30; 59, 20; Bh. 5, 11, 40; 6, 1, 48; Śāv. 5, 7; J. 5, 29; 8, 16; 13, 12; 30, 42; B. 5, 127.

ಮುಕ್ಕುಳಿ mukkuḷi. = ಮುಕ್ಕುಳಿ. (ದನ್ನಧಾವನ Kk. 56, o. r. ಮುಕ್ಕುಳಿ).

ಮುಕ್ತ mukta. Loosened, unloosed, let loose, set free, relaxed;—discharged, shed, thrown, cast, shot;—abandoned, quitted, left, put off, laid aside; (ended); given up;—released, liberated, emancipated (from transmigration, personal existence, etc., B. 4, 78; My.); to be emancipated, requiring freedom (from worldly existence, etc., Bp. 51, 28). ಮುಕ್ತಮೂಪುದು (ಪುರಣೆ, ಮುಕ್ತಮು Nn. 93). Feminine ಮುಕ್ತೆಯು (B. 5, 72; My.).

ಮುಕ್ತಕ muktaka. A separate or detached stanza the meaning of which is complete in itself (ಪದ್ಯಮಾಗ್ದು Kāvy. V, 961).

ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ mukta-kañcuka. *A snake that has cast its slough.*

ಮುಕ್ತಕೇಶ mukta-kēśa. Loose-haired, having the hair dishevelled or hanging down. (My.).

ಮುಕ್ತಕೇಶಿ mukta-kēśi. N. of a female (Śāv. 3, 12).

ಮುಕ್ತಾಗುಣ muktā-guṇa. A string of pearls. 2, *the excellence of a pearl, its lustre or water;* an excellent pearl.

ಮುಕ್ತಾಫಲ muktā-phala. A pearl (ತಾಪ, ಮುತ್ತು Nn. 40; J. 2, 27).

ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ mukta-amukta. Loosed and not loosed: (a weapon which may be) *hurled or wielded,* as a club, etc.

ಮುಕ್ತಾಯ muktāya. Completing; conclusion, end (ಪದ್ಮ, ಪುರಣ Nn. 122; ಪಂಸಮೂರ್ತಿ, ಪುರಣೆ, ಸಮುಚ್ಚಾರ 157; ಶಿ, ಪುರಣೆ, ಮುಕ್ತಮೂಪುದು 93; My.; Śi. 64). — ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To complete, to finish, to execute (Śi. 62; My.).

ಮುಕ್ತಾಳಿ mukta-āḷi. Black bees that are separated from —; —muktā-āḷi, a multitude of pearls (Rāv. 8, after 8).

ಮುಕ್ತಾವಳಿ muktā-āvaḷi. *A string or garland of pearls, a pearl necklace.*

ಮುಕ್ತಾಶುದ್ಧಿ muktā-śuddhi. The elegance of a pearl;—*a beautiful pearl.*

ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ muktā-sphōṭa. *A pearl oyster;* a pearl-shell (ಮುತ್ತಿ, ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪೆ Hlā.).

ಮುಕ್ತಾಹಾರ muktā-hāra. A string of pearls (J. 31, 12). 2, mukta-āhāra, abandoned food: abandonment of food (31, 12).

ಮುಕ್ತಿ mukti. = ಮುಕುತಿ. Loosing, release, setting free. 2, *abandoning, abandonment, giving up, leaving off.* 3, discharging, throwing, casting, shooting. 4, becoming free, freedom. 5, *final liberation or emancipation, the delivery of the individual soul from the body, its exemption from further transmigration and its re-absorption into the soul of the universe, final beatitude* (ನಿಚ್ಚೈಯಸ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). See ಪಾಲ್ಬು-. ಮುಕ್ತಿಯಾವರುಂ ಪತ್ತಿಯನ್ನ ಸಿಕ್ಕೀವೇ?—ಭಕ್ತಿಯಿನ್ನ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ನ ಉಕ್ತಿ.—ಮುಕ್ತಿಸ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ನ ತುಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prva.). See Prv. s. ಪ್ರಮಾ 3.

ಮುಕ್ತಿಕನ್ನಿಕೆ mukti-kannikĕ. An emancipated girl: Pārvati (Bp. 24, 42).

ಮುಕ್ತಿಪಥ mukti-patha. The path to final emancipation (ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ Nn. 57).

ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ mukti-mārga. = ಮುಕ್ತಿಪಥ, q. v. (My.).

ಮುಕ್ತಿವಿಹೀನ mukti-vihīna. Destitute of final emancipation (Bp. 40, 78).

ಮುಕ್ತಿಸತಿ mukti-sati. = ಮುಕ್ತಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Bp. 24, 45). 2, Lakshmi (My.). 3, final emancipation looked upon as a woman (My.).

ಮುಕ್ತಿಸಾಧನೆ mukti-sâdhanĕ. A means of obtaining mukti (My.).

ಮುಕ್ತಿಸೋಪಾನ mukti-sôpâna. A stair-case or ladder to reach mukti (My.).

ಮುಕ್ತೆ muktĕ. ಮುಕ್ತಾ. = ಮುತ್ತು, ಮುತ್ತೆ, ಮೋತಿ 1. *A pearl.* 2, an emancipated woman; a dropped female object (see ಮುತ್ತೆ). 3, a harlot.

ಮುಕ್ಳಿ mukḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. See Prvs. s. ಮುಕ್ಳಾಟ and ಸಾಮು.

ಮುಖ mukha. = ಮುಖ, ಮೊಕ, ಮೊಗ. *The mouth; the beak of a bird, snout or muzzle of any animal.* 2, *the face;* a direction, a quarter;—facing. 3, *the fore-part or front of anything, the van of an army,* etc. 4, *the head, tip or point of anything, the point of an arrow, the nipple of the breast,* etc. 5, the edge of any sharp instrument;—surface, upper side. 6, opening, aperture, the mouth of a vessel, the eye of a needle, etc.;—*entrance, egress;* the entrance of a house; the mouth or embouchure of a river. 7, pre-eminent, chief, best. 8, *beginning, commencement; beginning with; this and the other ones, and so on.* 9, means, expedient. See *e. g.* Śmd. 107. 124. 150. 168. 170. 171; Kâvy. III, 3, B, 153; V, 967; Bp. 31, 4; 38, 5; 51, 12; 54, 18; Mr. & Kn. s. ಛೇತ್ರ; ಕೃತ-, ವಿಷಸ-. ಮುಖ ನೋಡಿ ಗುಣಾಗು ತಿಳಿಯಬಿಡ್ದರೆ, ಸಖ ನೋಡಿ ತಿಳಿದೀತೇ?—ಅಮುಖದೂ ಮುಖವೇ, ಸಗುಣದೂ ಮುಖವೇ (Prvs.). — ಮುಖವಿಕ್ಷ. = ಮುಖಾವಲೋಕ. (J. 11, 2; My.). — ಮುಖವಿರುಚು. -ತಿರುಚು. = ಮೋಗವಿರುಚು. (Bh. 6, 4, 36). — ಮುಖ ಮುಖ'. To put to shame (My.).

ಮುಖಕಮಲ mukha-kamala. Face-lotus, a lotus-like face (My.).

ಮುಖಜ mukha-ja. A Brâhmaṇa. (R.).

ಮುಖಂಡ mukhaṇḍa. A chief, a master. ಮುಖಂಡಗಾಗಿರುವಿ ಕೆ (ಕೃಂಗ 81. 411). ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿ ಮುಖ್ಯಾದ ಮುಖಂಡಸು (ಅಪ್ಪ ಕ್ಷ 462).

ಮುಖಂಡಿ mukhaṇḍi. *A kind of weapon.* See ಮುಸುಂಡಿ.

ಮುಖದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ mukha-dâkshiṇya. Kindness, etc. only shown in a person's presence (My.).

ಮುಖಪಂಕಜ mukha-paṅkaja. = ಮುಖಕಮಲ. (J. 32, 24).

ಮುಖಪೂರಣ mukha-pûraṇa. *A mouthful of water; a mouthful in general* (see Hiâ. s. ಮುಳ್ಳಿಕೆ).

ಮುಖಬಂಧನ mukha-bandhana. *A cover, a lid.*

ಮುಖಭಂಗಿತ mukha-bhaṅgita. Putting (a person) to shame whilst facing (him, My.).

ಮುಖಭದ್ರ mukha-bhadra. N. of a plant (Bp. 45, 46).

ಮುಖಭಾವ mukha-bhâva. The state, cast, or expression of the countenance (My.).

ಮುಖಭೇದ mukha-bhêda. Distortion of the face. (My.).

ಮುಖಮಜ್ಜನ mukha-majjana. Washing the face (My.).

ಮುಖಮಣಿ mukha-maṇi. = ಶಾಯಳಕುಮಣಿ. (Śi. 217).

ಮುಖಮಾರ್ಜನ mukha-mârjana. Washing the face (B. 4, 194; My.).

ಮುಖಮಲ್ mukhamal. Velvet (My.; Br., H.).

ಮುಖಮುದ್ರೆ mukha-mudrĕ. Cast or expression of countenance (B. 3, 108; 5, 130).

ಮುಖರ mukhara. Talkative, garrulous, noisy;—*foul-mouthed, scurrilous, speaking harshly or abusively.*

ಮುಖರತೆ mukharatĕ. Talkativeness, garrulity. (Cpr. 3, after 9).

ಮುಖರಿತ mukharita. Rendered noisy, sounding, ringing (My.).

ಮುಖಲೋಮಿ mukha-lômi. A cockroach (ತೊಣ್ಣಂಗ Mr. 165).

ಮುಖವಾದ್ಯ mukha-vâdya. A wind-instrument (My.).

ಮುಖವಾಸ mukha-vâsa. = ಮುಖವಾಸನೆ. (J. 15, 45).

ಮುಖವಾಸನೆ mukha-vâsana. *A perfume for the mouth.*

ಮುಖವಿಕಾರ mukha-vikâra. Alteration or distortion of the face. See ಮುಖಭಂಗ.

ಮುಖವೀಣೆ mukha-viṇĕ. A kind of pipe or flageolet (My.).

ಮುಖಶ್ರೀ mukha-śrî. = ಮೋಗಸಿರಿ. Beauty of countenance. a beautiful face.

ಮುಖಸ್ತುತಿ mukha-stuti. Flattery (My.; Tĕ.).

ಮುಖಾಗ್ರ mukha-agra. *The extremity of the mouth, extremity; a snout.*

ಮುಖಾಂತರ mukha-antara. Another face or mouth or expedient;—by means of, through (My.; Tĕ.; B. 4, 59. 196; 5, 70).

ಮುಖಾಂತ್ರ mukhântra. Tbh. of ಮುಖಾಂತರ. (My.).

ಮುಖಾಬಿಲೆ mukhâbilĕ. = ಮೋಕಾಬಿಲೆ. Confronting, bringing face to face, comparison, collation (My.; Tĕ., H.).

ಮುಖಾಮುಖಿ mukha-â-mukhi. Face to face (My.; Tĕ.).

ಮುಖಾಮ್ಬುಜ mukha-ambuja. = ಮುಖಕಮಲ. (My.).

ಮುಖಾರವಿಂದ mukha-aravinda. = ಮುಖಕಮಲ. (My.).

ಮುಖಿ mukhi. A woman with a face—. See *e. g.* ಅಜ್ಜ-, ಅಪ್ಸ-, ಇಸ್ಪ-.

ಮುಖೋದ್ಗತ mukha-udgata. Sprung from the mouth (My.); known by heart (Bp. 3, 42).

ಮುಖ್ಯ mukhya. Belonging to the mouth or face;—*being at the head; principal, chief, prime, primary; first, eminent, pre-eminent, first-rate, most excellent* (ವಿಶೇಷ Śmd. 172 Cm.). 2, *the chief, the most excellent among, the first or best of; a leader, a guide* (ಕಾರ, ಕೊಡಗಿನ Kn. 26; ಜೈಗಾಡ Kk. 38; Śm. 47; Bp. 50, 18). 3, a principal thing; chief ordinance. 4, beginning with, this and the other ones, and so on (ಮೊದಲಾದ Kn. 167; Bp. 23, 22; 43, 38; 44, 64; 53, 5; 54, 19). Feminine ಮುಖ್ಯಳು, an eminent or a leading woman, a high lady (ಪದ್ಮಾವತಿ Mr. 306). — ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ. rep. The various chief— (B. 4, 80. 94).

ಮುಖ್ಯಋಷಿ mukhya-ṛishi. An eminent ṛishi. ಪದಗೆಯ್ದ ಮುಖ್ಯಋಷಿಯರೆನಿಪರ್ ಕಪಿಲ, ಮಂಥಿಷ, ಮೈಮಿಷಿ, ಗೌತಮ, ವಿಭಾಷಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಅಂಗಿರಸ, ಜಮ್ಮ, ಜಮದಗ್ನಿ, ಅತ್ರಿ, ನಲೋಲು, ವಶಿಷ್ಠ. ಕ ವೇರ, ಕಾತ್ಯವ, ಸುಮಾರ್ಗಾಸ್ಯ (Mr. 258).

ಮುಖ್ಯಜನ mukhya-jana. Chief people; persons that are of great importance or requisite for anything (My.).

ಮುಖ್ಯತೆ mukhyatĕ. Pre-eminence, the state of being best or chief or of great importance, principalness, primacy, superiority (Śmd. 172. 197).

ಮುಖ್ಯತ್ವ mukhyatva. = ಮುಖ್ಯತೆ. (Śmd. 197 Cm.; 262).

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ mukhya-prâṇa. Hanumat (My.).

ಮುಖ್ಯಸ್ಥ mukhya-stha. A man standing at the head, a chief, a leader (My.). Feminine ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳು (My.).

ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಮಿ mukhya-anuyâmi. *Following a chief; striving for the best.*

ಮುಖ್ಯಾಪ್ತ mukhya-âpta. A chief friend (My.).

ಮುಗ್ mug. = ಮು, etc. Three. — ಮುಗ್ಗರೆ. = ಮುಗ್ಗರೆ. Three lines or stripes. — ಮುಗ್ಗರೆಪಟ್ಟಿ. A paṭṭe with three lines in its border (My.). — ಮುಗ್ಗರೆಪಣ್ಣಿ. Silver the value of which merchants or goldsmiths mark with three lines (four such lines denoting pure silver): somewhat impure silver (My.). — ಮುಗ್ಗುಡ್ಡೆ. (Śmd. 223). Three-heaps. — ಮುಗ್ಗರೆ. = ಮುಗ್ಗರೆ. (My.).

ಮುಗಟೆ mugaṭe. = ಮುಗುಟೆ, etc. (My.; Mhr. ಮುಳಟಾ, ಮುಳುಟಿ, ಮುಗುಟಾ, ಮುಗುಳಿ).

ಮುಗದು mugadu. = ಮುಗಿದು. P. p. of ಮುಗಿ. ತಿಗದು ಕೊಣ್ಣಡ್ಡಿ ಮುಗದರೆ ಮುಗಸಗೇನು ಉಡಿದೀಮು? (Prv.).

ಮುಗಲ್ mugal. (= ಮುಗಿಲ್). Genitive ಮುಗಲ, (not ಮುಗಿಲಿನ, Śmd. 134).

ಮುಗಸು mugasu. = ಮುಗಿಸು. (B. 5, 148; My.).

ಮುಗಳಿಸು mugaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಗಳು mugaḷu. = ಮುಗುಳ್. A bud; that is shaped like a bud. — ಮುಗಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice that is not properly boiled (My.). — ಮುಗಳಕ್ಕಿಗಂಜಿ. Water of boiling rice, used for medicinal purposes (My.).

ಮುಗಿ mugi. (= ಮುಗಳ್ಳಿ, ಮುಡಿ 3). To contract, shut up or close, as a flower (ಪದ್ಮಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ Śm. 80; Ćpr. 2, 52; 7, 142; Grj. 4, 70; Rśv. 9, 9; J. 17, 21; 26, 5). 2, to close (v. t.), to shut, as the eyes, the mouth, etc. (Bp. 42, 15; 46, 56; Rśv. 6, 9; 11, 10). 3, to join the two hands with the open palms brought together (in saluting, My.; Ćpr. 2, 80; Bp. 37, 3. 4. 52; 39, 52; 43, 32; J. 7, 15; 17, 47; Sl. 212. 248). ಕೆಯ್ಯಮುಗಿಯುವಡಸು (ಪಣ್ಡಾರು, ಅಭಿಜಾಡಳ Sl. 360). 4, to close (v. i.), to end, to terminate, to be finished, to be accomplished (ಇಲ್ಲಜೆ Śm. 80; J. 8, 10; 32, 21; My.; T., Tĕ.; *cf.* ಮುಡಿ 3). P. pa. ಮುಗದು, ಮುಗಿದು. ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ (ನಿಧಾನ, ಮುಗಿದಣ್ಣಾ ಕೆಲಸ Nn. 144). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ನಿಧಾನ Mr. 483). ಮುಗಿಮದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Nr.). ಮುಗಿದು ಹೋದದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Sl. 381). ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಮುಗಿಯುದಾಗ ಮೂಜ ತಳ್ಳ ಯಾಗ (ಜರ್ನ 251). ಮುದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ದುಡುಮುಗಸ್ಸ ನೋದಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಊಟ ಮುಗಿದ ಬದಿಕ (B. 4, 57).

ಮುಗಿಯುವಿಕೆ mugiyuvikĕ. Closing, joining. ಬಾಗಿಲ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರಾಣಾಭಿ Sl. 248). 2, ending, ceasing; the state of being complete (ಅಡತಿ, ಆಪರತಿ, ಉಪರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ 400; ಕೃತ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ 426).

ಮುಗಿಲ್ mugil. ಮುಗಿಲು. = (ಮುಗಲ್), ಮುಸುಲು. A cloud (ಅಭ್ರ, ಅಬ್ದ, ಘನ, ಮೇಘ, etc. Hlā.; ಮೇಘ Kk. 12; ನೀರ್ದೋರ್, ದೋಷ, ಮೇಘ Śm. 14; My.; T., M.; Tĕ. ದೋಗುಲು, ದೋರಿಯಲು, ದೋಯುಲು; *cf.* ಮುಸುಲ್; Sk. ಮುದಿರ); a series or bank of clouds (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ Śm. 107); — the sky (ಆಕಾಶ Śm. 107; Ćpr. 1, 108). ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (Śmd. 153). ದುರ್ಗೆ ಮುಗಿಲ್ (159). ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟಿಸಿಗೆತ್ತಂ (282. 287). ಕಳಿದ ಮುಗಿಲ್ (ಛಲಾಧಿಕ Hlā.; Mr. 483). ದೋಳಿದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ Hlā.). ಮುದ್ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಛಲಾಧಿಕ Sl. 435). ನೆಗದ್ ಹಾಲ್ದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸೇ? — ಕೊಸು ಕಾಸ ಪದೆಯದು, ದೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Ćpr. 1, 132; 3, 81; 4, 38; Abh. P. 13, 63. 75; Ć. Bp. 5, 52; Bh. 1, 19, 18. 19; Rśv. 6, after 11; 8, 116; 8, 25; 13, 17; 17, 2. 4; 25, 5; J. 3, 18. 25; 8, 32; ಕಾ ಮುಗಿಲ್, ಕಾಮು-, ವೆಳ್ಳುಗಿಲ್, ಮೂಮುಗಿಲ್. — ಮುಗಿಲ ಕೆಚ್ಚು. A flash of lightning (ಮೇಘದಟ್ಟಿ, ಇದಮ್ಬುದ Hlā.; ದೋಳಕ್ಕೋಡಿ, ಇದಮ್ಬುದ Nr.). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. -ಉಟ್ಟಣೆ. A loft or tower as high as the sky (J. 17, 6). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಿಗೆ. -ಉಟ್ಟಿಗೆ. = ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. (Ćpr. 1, 111; 8, after 44; Rām. 1, 13, 2; J. 3, 20). — ಮುಗಿಲ ಪು. Water (ಜಲ Śm.). — ಮುಗಿಲ ಬಣ್ಣ. Cloud-colour (B. 3, 114). — ಮುಗಿಲುಗದಪ್ಪ. -ಕದಪ್ಪ. The tree Nauclea orientalis. ಮುಗಿಲುಗದಪಿನ ಮರ (ನೀಪ, ಪ್ರಿಯಕ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ Nr.). — ಮುಗಿಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. As high as the sky (Abh. P. 4, 28; 13, 66). — ಮುಗಿಲೊಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು. A mass, or host, of clouds (Abh. P. 13, 76). — ಮುಗಿಲ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Hail (ಆಲಿಗಲ್ Ćt. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಮುಗಿಲ ಕೆಚ್ಚು. (ಸಿಡಿಲ್ಗೆಳಗು Ćt. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ದನಿ. The report of a cloud, thunder (ಮೋಘಗು Śmd. I; Śm. 35). — ಮುಗಿಲ್ದೆರೆ. -ತೇರ. Indra (ಇಷ್ಟಿರ, etc., ಜಲಕ್ಕೆರ Kk. 10b; ಇಷ್ಟಿರ, etc., ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಮುಗಿಲುಮ್ಮಡಿ. A piece of a cloud (Ćpr. 9, 5). — ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. The sky (ಆಕಾಶ Kk. 12; Abh. P. 3, 28; 12, 96; Śśv. 3, after 35). — ಮುಗಿಲ್ವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Lightning (ಮಿಂಚು Śm.). — ಮುಗಿಲ್ವೊದೆ. -ಪೊರೆ. A layer or stratum of clouds (Abh. P. 3, 40).

ಮುಗಿಸು mugisu. = ಮುಗಸು, ಮುಗಸುಸು 1, (ಮುಚ್ಚು 1). To close (v. t.), as a flower (J. 17, 57); to conclude, to finish (J. 34 sum.; My.; Tĕ. ದೋಸಿಡಮು, ದೋಗುಮು, ದೋಗುಪ್ಪು). ಇವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬದ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಪಣ್ಣಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಪಣ್ಣಾಗಿ ಆಫ್ಘಾನ ಮೂಜ, ಮೂಜನೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (4, 1). ಕಾಟಿಕಳಪೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುಮು (ನಿರ್ವಹಣ Sl. 65).

ಮುಗು mugu. = ಮೂಸ, etc. The nose. — ಮುಗುವಾಡ. The cord put through an ox's nose. ಮುಗುವಾಡದ ಎತ್ತು (ಪಸ್ತಿತ, etc. G.).

ಮುಗುಡ mugude. Tbh. of ಮುಗ್ಗ (Ćt. II, 120; Bh. 4, 4, 61; Tĕ.).

ಮುಗುರ mugura. See ಮುಳುಮು.

ಮುಗುರಿಸಿ mugurisu. ಮುಗುರ್ಚಿ. = ಮುಕ್ಕು, etc. To inclose, to come or fall upon, etc. (see ಮುತ್ತಿ). ಮುಗುರ್ದ (J. 3, 6).

ಮುಗುಲು mugulu. = ಮುಗಿಲ್. (ಗಗನ Ćb.).

ಮುಗುವಳಿ muguvaḷi. (fr. ಮುಕ್ 2 ?). A previous settlement about salary, rent, work, etc. (My.).

ಮುಗುಸು mugusu. 1. = ಮುಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಗುಸು mugusu. 2. = ಮೊಗಸು 2, ಮೊಗಸುಸು. Wish, desire (ಇಚ್ಛೆ Kk. 73, o. r. ದೋಗುಸು; Tĕ. ಮುಚ್ಚಟಿ, ದೋಜು; Tĕ. ಮುರಿ = ಆಶೆ ಪಡು).

ಮುಗುಳ್ mugul. (= ಮುಗಿ). To close or shut, as the eye-lids, etc. (ನಿಮೀಲನ Śmd. Dh.); to bud,

to sprout (ಮುಗುಳ್ಕೊಡ್ಡಲು Śm. 21; ಮುಗುಳಾಗು Kk. 20; T. ಮುಗಿದ್; M. ಮುಗಳ್, ಮುಗುಳ್). ಮುಗುಳ್ದ ಅಕ್ಷಿ (Śāv. 2, 94). ಮುಗುಳ್ದಂ (Śmd. 49). ಮುಗುಳ್ದ (Śāv. 2, 41). ಮುಗುಳ್ತು (Kk. 20; Rāv. 2, 41; 8, 122). ಅವಿಮುಕ್ತೆ ಮುಗುಳ್ತು ದೆತ್ತಲಂ (Ōpr. 7, 41). ಮುಗುಳ್ತುವಾಸ್ಯವದ್ದದ ದುಷ್ಟವಿಷ್ಟಿ ದಳು ಲಂ (7, 113).

ಮುಗುಳ್ mugul. (Śmd. 59). ಮುಸುಳು. = ಮುಗಳು. *Said* to be Tbh. of ಮುಳಲು (Śmd. 365; *cf.* ಮೊಗ್ಗು). A bud, an opening bud (ಮುಳಲು, ಕುಡ್ಮಲು Nr.; ನಸಿ, ಮೊಗ್ಗೆ, ಸಜ್ಜಿಕ, ಕುಡ್ಮಲು Śm. 22; Kk. 28; My.; Tē. ಮೊಗಡೆ; M. ಮುಗಿದ್, ಮೊಟ್ಟು). ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೊರಕ, ಜಾಲಕ, ಕಲಿಕ, ಕುಡ್ಮಲ, ಮುಕುಲ Hāl.). ಮುಗುಳ್ಗೆ (Śmd. 52), ಮುಗುಳ್ಗಳ್ (52; Ōpr. 7, 59; Rāv. 2, 41). ಸಮ್ಮಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳ್ (Ōpr. 7, after 92). See ಬಿಡಿ-, ಬಲ್-, ಪಿರಿ-, ಮೊಸೆ-; Ōpr. 6, after 64. — ಮುಗುಳಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ-ಅ 3. Kāma (ಮೊಗ್ಗಮ್ಮ Ćt. II, 95; Rāv. 11, 95; J. 31, 2). — ಮುಗುಳಾಗು. -ಆಗು. Buds to be produced: to bud (Kk. 20). — ಮುಗುಳುಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like an opening bud (Bh. 3, 17, 18). — ಮುಗುಳುಜ್ಜಿಗೆ. = ಮುಗುಳ್ಳಗೆ (Bp. 24, 52; 41, 5; B. 4, 186). — ಮುಗುಳುಜ್ಜೆ. A bud-like eruption of the skin (ಪಟಿಪ 384, a. r. ಮುಳ್ಳು-). — ಮುಗುಳ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A bud-arrow (Rāv. 5, after 19). — ಮುಗುಳ್ಕಾಯ್. -ಕಾಯಿ. (Śmd. 53). A fruit that has just come out of the flower, a very small fruit. — ಮುಗುಳ್ಕೊಡ್ಡು. -ಕೊಡ್ಡು. -ಕೊಡ್ದ್. Buds to appear: to bud (ಮುಗುಳ್ Śm. 21). ಮುಗುಳ್ಕೊಡ್ಡಲ್ (J. 8, 17). — ಮುಗುಳ್ನಗೆ. A smile (ಸ್ಮಿತ, Hāl.; ಹಸಿತ Mr. 330; Ōpr. 8, after 71; Bp. 3, 27; 15, 35; 17, 11). — ಮುಗುಳ್ವಣಿ. -ಮಣಿ. A shower of buds (Rāv. 8, after 5).

ಮುಗುಳಿ muguḷi. = ಮುಳ್ಳಿ, q. v. A thorny tree with leaves like those of the Acacia concinna or sigē, the Acacia suma (My.). ತಿಗುಳ ಜಪಗಡಿನಿಸ್ಸ ಬಗಳುದ ಹುಣಿ ಲೇಸು, ಮುಗುಳಿಯ ಮುರದ ನೆರಳಿನಿಸ್ಸ ಸುಂಗುವಾ ನೆಗದು ಲೇಸು (Sp.).

ಮುಗುಳ್ಚು muguḷcu. To cause to contract, close or shut, to shut (v. t., ಸಂಕೋಚಯತಿ Śmd. Dh.; Rāv. 11, 149; Śāv. 2, 40).

ಮುಗ್ಗರಿಸು muggarisu. = ಮುಸ್ರಿಸು. To stumble, to trip (My.).

ಮುಗ್ಗಲು muggalu. Mustiness, mouldiness (My.).

ಮುಗ್ಗಾ muggā. = ಮುಡುಗಾ. See ತಿಗ್ಗಾ- 2, = ಮುಗ್ಗಿ. See ಓಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ.

ಮುಗ್ಗಿಸು muggisu. To cause to stumble or fall (Bp. 47, 16).

ಮುಗ್ಗು muggu. 1. = ಮುಚ್ಚು, etc. To be interrupted or hindered in going, to stumble, to trip; to fall; to sink; to be deprived of power (ಗತಿಭಂಗ Śmd. Dh.; Śm. 85; My.; M. ಮುಚ್ಚು, T. ಮುಡುಗು, to be bent, contracted, hindered, obstructed, stopped, to be deprived of the use of the limbs; see ಮುಡುಗು 1). See Bp. 28, 55; Č. Bp. 42, 28; Rām. 5, 8, 70; Bh. 1, 20, 61; 3, 16, 41; 8, 24, 47; 8, 26, 21. 54; J. 3, 38; 4, 45; 7, 46; 8, 32; 15, 41; 27, 7.

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. A pitfall, in ತಗ್ಗು-

ಮುಗ್ಗು muggu. 3. To get or have the smell of corruption, to become or be musty or mouldy by dampness (ಜೀರ್ಣಾದಿಗಳ್ಗ Śmd. Dh.; Śm. 85; My.; Tē. ಮುಕ್ಕು, ಮುಗ್ಗು; Tē. ಮುಡುಗು, T. ಮುರಿ, ಮುರುಂಗು, to putrify, rot, perish; *cf.* ಮುಡುಕು 1).

ಮುಗ್ಗು muggu. 4. An offensive smell, fustiness, mustiness, mouldiness (My.; Tē. ಮುಡುಗು ಡು; M. ಮುಡಿಮ್ಮು, ಮುಸಿಮ್ಮು, ಮುಡುಮ್ಮು, ಮುದಿಮ್ಮು; T. ಮುರುಗು, smell; ಮೊಗ್ಗು, the strong smell of sheep; M. ಮುಸಿಮು, ಮುಸಿ, bad smell of the body). — ಮುಗ್ಗು ನಾತ. A fusty smell (My.). — ಮುಗ್ಗುನಾತು. = ಮುಗ್ಗು ನಾತ. (ಜೀರ್ಣಾದಿಗಳ್ಗ G.). — ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿ. To get a musty smell, to become musty. ಆಮ ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು or ಅದ್ಕೆ ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮುಗ್ಧ mugdha. = ಮುಳುಮು q. v., ಮುಗುದ. Stupified, perplexed, confused;—stupid, ignorant; foolish, silly, simple;—infatuated, enamoured;—artless, innocent, rendered attractive by youthful simplicity, charming, lovely, beautiful. See Śmd. 256. Feminine ಮುಗ್ಧೆಳು (My.). — ಮುಗ್ಧಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ತಿಮ-. — ಮುಗ್ಧಸೇನ ಯ್ಯ. N. (Bp. 12 sum.; 12, 1).

ಮುಗ್ಧತನ mugdhatana. Stupidity, silliness, ignorance;—simplicity, artlessness, loveliness, gracefulness (Bp. 13, 17. 27).

ಮುಗ್ಧಭಾವ mugdha-bhāva. Stupidity, simplicity (My.).

ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮ mugdha-samāgama. A kind of sambhōga (Kāvy. IV, 2, 22).

ಮುಗ್ಧಾಭಾವ mugdhā-bhāva. The state, or manner, of a stupid, etc. woman. (J. 18, 10).

ಮುಗ್ಧೆ mugdhē. ಮುಗ್ಧಾ. A young and beautiful female (Grj. 3, after 91); a clever woman (ಪಾಟವಿನಿ Mr. 306), etc.; a stupid woman; an artless woman. ಪ್ರಾಣಂ ಪಂಗಿಸಿ ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ನೆ (Śmd. 84 Mdb.).

ಮುಗ್ರಿಸು mugrisu. = ಮುಗ್ಗರಿಸು. (My.).

ಮುಗ್ಲಿ mugli. = ಮುಗಳಿ. A white Acacia, Acacia suma (Van Someren; My.).

ಮುಂ muṁ. ಮುಱ್. (fr. ಮುನ್ನು Śmd. 198). = ಮುಳ್ 2, ಮುಂ (ಮುಱ್) 2, (ಮುತ್, ಮುದು 2), ಮುನ್ 2, ಮುನ್ನ 2, ಮುನ್ನು, ಮುಮ್ 2, (ಮುಳೆ 1), (ಕೊಶ್ 2, ಮೊದಲ್, ಮೊಮ್). That which is before, in front of, or preceding in space; that which is preceding in time; that which is towards a place (etc.), in front or onward; that which is following (Tē.; T. ಮುಙ್; M. ಮು, ಮುಙ್, ಮುಙ್). — ಮುಂಅಡಿ. The fore-place or part, the front (Grj. 7, 47; Bh. 8, 24, 39). — ಮುಂಅಯಿ. = ಮುಂಗುವಿ. (Bh. 6, 2, 10). — ಮುಂಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. To go to the front; to move on, to advance; to push (v. t.); to bear against; to endeavour to be the first or to excel; to be eager or ardent (Bp. 3, 30; 5, 25. 35; 11, 2; 15, 32; 42, 15; 51, 69; 55, 9; 60, 35; Č. Bp. 42, 25; Rāv. 6, after 11; J. 4, 13; 12, 9; 14, 4; 15, 6; 16, 4; 27, 33). — ಮುಂಗೊಳಿಸು. = ಮುಂಗೊಳಿಸು. To cause to go to the front, etc. (Bh. 6, 4, 106; J. 8, 13). 2, to cause

one's self to go to the front, to advance (Bh. 6, 4, 67). — ಮುಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A broad offset at the outside of the foot of a wall (My.). 2, the inside part of the embankment of a tank (My.). — ಮುಂಗಡ. -ಕಡ. Advance in money or grain (My.). ಆಂಗಡಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ಮುಂಗಡ ಬೇಕು (Prv.). — ಮುಂಗಡಿ. -ಕಡಿ. = ಮುಂಗಡೆ. (Bp. 32, 59; Č. Bp. 42, 15). — ಮುಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The front side, etc. (ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯಗಡೆ Šmd. 86 Cm.; ಪದ 87; ಪದ 214 Cm.; Bp. 4, 12; 5, 44; 14, 6; 21, 9; 24, 35; 38, 47; 57, 44; Rāv. 5, 92; 6, after 11; Šāv. 3, 62). — ಮುಂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The eye in front: a summerset with the face in front (My.). ಮುಂಗಣ್ಣು ಕೊಡೆ (My.). — ಮುಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The first darkness, *i. e.* that immediately succeeding sunset (My.). 2, the darkness that precedes the rise of the moon (My.). — ಮುಂಗತೆ. -ಕತೆ. The continuation of a story (J. 25, 1). — ಮುಂಗಪ್ಪಾಯ. -ಕಪ್ಪಾಯ. Assessment paid at the first instalment (My.). — ಮುಂಗಳ್. -ಗಳ್. The syllable ಗಳ್ which has been adduced before (Šmd. 258). — ಮುಂಗಳು ಪ. -ಕಳುಪ. To send in advance (J. 8, 47). — ಮುಂಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಮುಖ್ಯಗಾಣ್. To see or consider what is before or coming, to have foresight (Bp. 26, 16; 50, 57; J. 2, 16; 16, 14). — ಮುಂಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. First sight (Bh. 8, 27, 5). — ಮುಂಗಾರ್. -ಕಾರ್. ಮುಂಗಾರು. = ಮುಂಗಾರಿ, ಮುಂಗಾರಿ. The first or early rains (Rāv. 8, 4; J. 12, 15; 26, 69; My.; B. 4, 91). ಅಮ್ಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಚರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮುಂಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಮುಂಗಾರ್. (S. Mhr.). — ಮುಂಗಾರುಪಯಿರು. An early growing crop, the first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಮಳೆ. The first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಮಿಂಚಿ². = ಮುಂಗಾರು. (My.). — ಮುಂಗಾಲೆ. -ಕಾಲೆ. = ಮುಂಗಾರ್, ಮುಂಗಾರಿ. ಮುಂಗಾಲೇ ಮುಂಚಿ³ (G. 132). — ಮುಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Šmd. 199). ಮುಂಗಾಲು. The fore leg or legs (of quadrupeds, Čpr. 4, 48; 5, 50; Šāv. 3, 63; J. 25, 8; B. 3, 108; My.; Sl. 169. 270). ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ (ಗಾಜ Mr. 158). 2, the upper part of the foot (My.). — ಮುಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಮುಂಕುಡಿ. The fore point, the avant-guard or advanced body (ಮುಖ್ಯಭಟರ, ಅಗ್ರಜಲು Bhn. 39; Bh. 1, 19, 9; 6, 4, 101. 111); the front (Rām. 1, 14, 22. 23; 3, 4, 7). 2, the nose (ಮುಂಗು Bhn. 47). — ಮುಂಗುಡಿಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. The avant-guard to scatter or go in different directions (Grj. 6, after 56 & 67). — ಮುಂಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. A front lock (ಆಲಕ, ಮೋರ್ಕುಲ್ಲಲ Sl. 215; My.; see ಸುಂ-). — ಮುಂಗೆಡಿಸು. = ಮುಖ್ಯಗೆಡಿಸು, q. v. To ruin prospects or coming joy (Bp. 40, 49). — ಮುಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುಖ್ಯಗೆಡು, q. v. Prospects or coming welfare or happiness to be ruined, etc. (Bp. 41, 8). — ಮುಂಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall with the head downward or on the face (Bh. 6, 8, 12). — ಮುಂಗೆಯ್¹. 1. To do or perform in time preceding or in a previous time or previously (J. 29, 33). ಮುಂಗೆಯ್ದ ಆಟಂಬಿಂ (Sl. 26). 2, to do or perform in time to come (J. 28, 7). — ಮುಂಗೆಯ್². -ಕೆಯ್². 2. (Šmd. 89. 199, o. r. ಮುಂಗೆಯ್³). The forearm (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlā., Nr., Mr. 322; ಕೆಜ್ಜೆ Sl. 405; Čpr. 6, after 64; 8, 64; V. 36, 21; see Šmd. 89; Sl. 210; Prv. s. ಸಕ್ಕೆ 1). ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ಯಿನಿಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್² (ಹಸ್ತ); ಮೊದಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಧಾಗಪ್ಪ (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Nr.). ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಶಾಖ್ಯವಚ್ಛಾ ಆಧರಣ (ಕಂಕಣ, ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ Nn. 127). ಮುಂಗೆಯ್ಯಿಂದ ಸರ್ವಾಭೂಷಣಂ (ಹಸ್ತಭೂಷ Mr. 340). ಮುಂಗೆಯ್ ಆಡಿದರೆ ಮೋಗೆಯ್² ಅಮುಮಮು (Prv. with regard to a favor in requital). 2, the upper part of the hand (My.). 3, the fore part, the front (of a house or village, My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಕು. -ಕೆಯ್ಕು. = ಮುಂಗೆಯ್² 2. (My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಪು ದಲ್. (Šmd. 41). A plain wire-bracelet round the forearm. — ಮುಂಗೇಡಿತನ. A chief trafficker, a सेट्टि, a chief (Bh. 8, 24, 42). — ಮುಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮುಂಕೊಳ್. (Ōh. v. 2; Šāv. 4, 110). — ಮುಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಕೊಳಿಸು. To proceed, etc. (Rām. 3, 8, 69; 6, 13, 21). — ಮುಂಗೋಪ. -ಕೋಪ. Precipitant, but momentary anger (My.). — ಮುಂಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. A person who soon gets angry, but whose anger lasts only for a little while (My.; Sl. 361). — ಮುಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಗೋಲು. The beam of a balance when its one side weighs down by overweight; weight over and above what is required by custom or law (My.). 2, the state of being before or in front to the distance of a measuring-staff (Abh. P. 4, after 53). — ಮುಂಗೋಳಿ. -ಕೋಳಿ. The cock that first crows (at dawn, about 4 o'clock, My.).

ಮುಂಕಣಿಸು muṅkaṇisu. To advance, to proceed (Grj. 6, after 67). 2, to stretch forth (6, after 56).

ಮುಂಗಲಿ muṅgali. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ವಿಜಯ, ಬಪ್ಪು, ನಳುಲ Mr. 166, o. r. ಮುಂಗುಲಿ; ನಳುಲ G.).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 1. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (Tē.). — ಮುಂಗಿಮೀಫಗಿಪ. (ಪಾಳುಲಿ, ನಳುಲೆಚ್ಚೆ, ಗಣ್ಣಪಾಳುಲಿ, ಸುಡಿಕೆ, ನಾಗಸುಗ್ಗೆ, ಘುಣಗಾಕ್ಷಿ, etc. Sl. 150).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 2. Coloured stripes running to the length of a piece of cloth, in ಮುಂಗಿಳುಪ್ಪಸ, -ಸೀರೆ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಲಿ muṅgili. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಸಿ muṅgisi. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.; Tē.; ಬಪ್ಪು, ಎಪ್ಪಲಜಾತಿ ನಳುಲ Sl. 150).

ಮುಂಗು muṅgu. See ಆನೆ-.

ಮುಂಗುರಿ muṅguri. = ಮುಂಗಲಿ, ಮುಂಗಿ 1, ಮುಂಗಿಲಿ, ಮುಂಗಿಸಿ, ಮುಂಗುಲಿ. The mungoose, Viverra ichneumon (ಬಪ್ಪು IIIA., the MS. ಮುಂಗುರಿ; ನಳುಲ, ಬಪ್ಪು Nr.; Nn. 125, one MS. ಮುಂಗುಲಿ; Abh. P. 15, after 37; Mhr. ಮುಂಗೂಸ).

ಮುಂಗುಲಿ muṅguli. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ಸೀಪ, ಬಪ್ಪು Nn. 35; ಬಪ್ಪು Mr. 481; J. 15, 19; 24. 34; My.).

ಮುಚ್ muč. = ಮು, etc. Three. — ಮುಚ್ಚಂಜಿ. -ಸಂಜೆ. The three periods or divisions of the day: dawn, noon and evening or sunset (ಮೂಸಂಜೆ, ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆ Šm. 18; My.; T. ಮುಚ್ಚಿಪ್ಪಿ). See ಸಿಂಬಮು. — ಮುಚ್ಚಮಡಿ. -ಸಮಡಿ. (Šmd. 223). Three junctions; three pairs. — ಮುಚ್ಚಾರ್. -ಸಾರ್. (Šmd. 83. 223). Three rows, etc. — ಮುಚ್ಚೆಡೆ. -ಸೆಡೆ. (Šmd. 83. 223). Three palmfuls. — ಮುಚ್ಚೆಳೆಯ. -ಸೊಳೆಯ. (Šmd. 223). Three spans. — ಮುಚ್ಚೆರೆದ. (-ಸೊರೆದ). Rice and hĕsaru flour mixed with water, salt and jirige, and pressed through an ŏraḷu with three apertures into threads which are formed into round rings and fried in ghee (My.).

ಮುಚ್ muč. Freeing or delivering from, discharging, letting fall, etc. See ಇಲು-, ಪಯೊಕ್-.

ಮುಚುಕುಂದ mučukunda. The plant Pterospermum suberifolium (ಪದಾಪ್ಪ Mr. 127). 2, N. of a muni or king.

3, Mucukunda, the son of Mandhátri, who, for the benefit of Krishṇa, killed Kálayavana, Krishṇa's enemy. (Bhágavata 10, 21, 53).

ಮುಚುಕುನ್ದವರದ mucukunda-varada. Krishṇa, the rewarder of Mucukunda (My.).

ಮುಚ್ಚ mucca. A man who is stupified or has fainted (ಮೂರ್ಛೆಹೋದಂ (Kk. 75, c. r. ಮೂರ್ಚೆದಂ). *Cf.* ಮುಚ್ಚುಮಿ?

ಮುಚ್ಚಕ muccaka. Closing, shutting. See ಒಳ-.

ಮುಚ್ಚರಿ muccari. A void, a vacuum, a blank; utter destitution; ruin; vacuity (ಪೂರ್ಣ Ct. II, 54).

ಮುಚ್ಚರು muccaru. = ಮುಚ್ಚರಿ. ಮುಚ್ಚರಿಸ್ದ ಪೂರ್ಣಂ (ಕೆಸ.; *cf.* ಮುಚ್ಚುರು).

ಮುಚ್ಚಲು muccalu. ಮುಚ್ಚಲ್. (= ಮುಚ್ಚಲು). Closing, covering, screening; the state of being closed, etc. (ಅಪವಾರಿತ, ಸಂವೃತ, ಸಂವೀತ, ವಿಹಿತ Mr. 441). 2, a small winnowing fan (ಮೊಡ), used by children as a toy (My.; Tē. ಮುಚ್ಚಿಲಿ; T. ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಚ್ಚಾಲ್; *cf.* ಮೊಡ).

ಮುಚ್ಚಲಿಕೆ muccalikĕ. A written engagement under a penalty; a bond of record, a recognizance; the bond of agreement furnished by the parties of a paṁchāyat; a final agreement in writing (My.; Tē.; Mhr., H. ಮುಚಲಕಾ).

ಮುಚ್ಚಳ್ muccaḷ. = ಮುಚ್ಚಳ. ಮುಚ್ಚಳ್ಗಳ್ (Ē. Bp. 5, 3).

ಮುಚ್ಚಳ muccaḷa. A covering; a cover, a lid (My.; ಅಚ್ಛಧ್, ಧ್ಯವಧ್, ಆವಿಧಾನ, ಛಾದನ, etc. Sl. 31; ಪರಾವ 309; Bp. 5, 58; Bh. 8, 23, 39; see Mr. s. ಉಘ್ಡಪಿ). ಮುಚ್ಚಳದ ಕರವಾಗೆ (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Mr. 468). ಬಾಯಿಯು ಮುಚ್ಚಳ (ವೀಣಾವ Sl. 90); ಕಮುಬುಮುಚ್ಚಳ (ಮುಚಕುಂದ, ಪಿಚ್ಚಪಚ್ಚ 300).

ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ muccaḷikĕ. = ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ. See ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಯಾಗು.

ಮುಚ್ಚಿ mucci. A man employed in public offices to make pens, ink, provide paper, seal letters, bind books, etc. (My.; Tē.; H.).

ಮುಚ್ಚಿಕೆ muccikĕ. Shutting, closing. See ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಗು.

ಮುಚ್ಚಿಗ muccīga. A plasterer, a mason, a bricklayer (ಪಲಗಣ್ಣ Mr. 379).

ಮುಚ್ಚೀಗ mucceīga. (fr. ಮುಚ್ಚ 2). A worker in leather, a shoe-maker, etc. (ಪರ್ಯಾಕ್ಕತ್, ಚಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮೂಡುಪದನು Kn. 152; Bp. 21, 44; Ē. Bp. 47, 41).

ಮುಚ್ಚಿಗೆ muccīgĕ. A covering, the ceiling of a room (My.).

ಮುಚ್ಚಿಸು muccisu. To cause to close, etc. (My.). ಗವಿಯ ಬಾಗಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 43).

ಮುಚ್ಚು muccu. 1. (= ಮುಗಿಸು). To close (v. t.), to shut; to shut up; to cover; to conceal (ಆವಾಪನ Śmd. Dh.; My.; Tē.; *cf.* Sk. ಮುಚ್). 2, to close (v. i.), to shut (My., especially with ಕೊಳ್ಳು). ಮುಚ್ಚುವಂ (Śmd. 260). ಮುಚ್ಚಿಮುದು (ಅಪವಾರಿತ, ವಿಹಿತ, ಸಂವೀತ, ಸಂವೃತ, ಸ್ಥಗಿತ Hil.). ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, ಸಂವೀತ Hil.; ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ Nr.). ಅರಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ಪೆಡುದು (ಶತ್ರಕರ Mr. 52). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುತ ವಿಷನ (ಮುಸಿಗ Sl. 31); ಅಲಸ್ಯವಿಷ್ಟ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮುಂದುವಿತು ಗುಜುಕಿಮುತ ಬರುವ ಗಾಳಿನಿಶ್ಚೆ (ತಜ್ಞ್ಯ, ಪ್ರಮಿಳಾ 74); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಳದ (ಳಪಾಟ, etc. 112). ಬೆಳ್ಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಡ್ಡಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 27). ಕೆಲವು ಸಿಪಿಗಳು ತೆರೆಯ ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (3, 35). ಒಸ್ಸು ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸ ವೇಕಾಗುತ್ತದೆ (3, 96). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ತೆರೆದರೂ ಒಕ್ಕೆ?—ಬೆಳ್ಳ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ, ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಳ್ಳರಿಗೆ ಕಾಣದೇ?—ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಮುಚ್ಚು ಹೋಪೀತೇ?—ತೂತು ಬಿದ್ದದು ಮಾತಿನಿಸ್ದ ಮುಚ್ಚೀತೇ?—ಪ್ರಳಯ ಆದ್ದರೆ ಹಳಯ ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prvs.). See Ćpr. 3, after 102; Bp. 14, 6; 22, 33; 24, 57; 50, 7; 56, 18; 57, 2; Bh. 1, 10, 25; Riv. 11, 10; J. 13, 18; 21, 34; Sl. 224. 378. 381. — ಮುಚ್ಚಾಟಿ. -ಆಟ. Shutting-play. See ಕಣ್ಣು-. s. ಮಂಗುಮುಚಾಟಿ. — ಮುಚ್ಚಾಲೆ. -ಆಲೆ. Shutting and troubling. See ಕಣ್ಣು-. — ಮುಚ್ಚು ಮುಚ್ಚು. rep. ಗುಬ್ ಹೊಡೆ ಯುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಒಸ್ಸು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೀ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 3, 50).

ಮುಚ್ಚು muccu. 2. Shutting, etc. — ಮುಚ್ಚುಗಣ್. -ಕಣ್. Shut eyes (Bh. 8, 11, 30). — ಮುಚ್ಚುಗಣೆ. -ಕಣೆ. Hidden arrows (Rām. 6, 51, 9). — ಮುಚ್ಚುಗದಮು. -ಕದಮು. A door that is shut (Bp. 57, 43). — ಮುಚ್ಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. The stone-cover of a gutter, etc. (My.). — ಮುಚ್ಚು ಮುಚ್. dupl. Concealing and hiding; secrecy: hypocrisy, deception (Bp. 28, 47; 40, 61; Bh. 6, 5, 47; Ram. 6, 51, 9; J. 26, 67; My.).

ಮುಚ್ಚುರಿ muccuru. -ಲಿ. To become torpid or stupified, to lose consciousness, to faint away, to swoon, to be troubled in mind (ಮೂರ್ಛೆಹೋಗು Śmd. 2; Tē. ಮುಚ್ಚುರು, to be perturbated, to grieve, sorrow = ವ್ಯಾಕುಲ ಪಡು).

ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ muccuvikĕ. Shutting, etc. (ಅಚ್ಛಧ್, ಧ್ಯವಧ್, etc., ಮೊದಿಕೆ Sl. 31; ಆಚ್ಛಾದನ, ಸಮ್ಪುಟಾನ 438; ತಿರಸ್ 470).

ಮುಚ್ಚೆ muccĕ. A cover, a lid. See ಎಸ-.

ಮುಚ್ಚೆ muccĕ. 1. Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ. (ಮೂರ್ಛೆ Ct. II, 54; Śś.; ಪರದನ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಮೋಗುಳಿ, ಪರದನ, ಮೂರ್ಛೆ Śm. 50). See ನಸು-.

ಮುಚ್ಚೆ muccĕ. 2. = ಮೋಚ್ಚೆ, ಮೋಜಾ, ಮೋಜಾ. A shoe (Mhr., H. ಮೋಜಾ; see ಮುಚ್ಚಿಗ, ಮೋಚಿ).

ಮುಜರಾ mujarā. ಮುಜರೆ. Any authorised deduction, reduction, remission (My.; Br., H.). 2, respect, obeisance, a bow or a salām (Mhr., H.; My.; Br.).

ಮುಜರಾಯಿ mujarāyi. Deductions from the public revenue for religious or charitable purposes, allowances or grants to temples, maṭhas and satras (My.; H.).

ಮುಜುಗು mujūgu. Moment, matter, consequence (My.; Mhr., H. ಮುಜಾಗಾ).

ಮುಜುರಿ mujūri. = ಮುಜರಿ. (Sl. 347, *only* in Sl.). 2, = ಮುಜುಗರಿ, ಮುಜಾರಿ, refractoriness (My.; H.).

ಮುಂ mun. ಮುಜ್. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಂಜೆ. -ಸಂಜೆ. (= ಮುಚ್ಚಜೆ). The three auspicious periods of a day (ಸಿರಿಮತ್ತು Ct. I, 81, c. r. ಮುಚ್ಚಜೆ).

ಮುಂ mun. ಮುಜ್. 2. = ಮುಂ (ಮುಜ್), etc. That which is before, etc. — ಮುಂಜೂರಿ. The van of an army (J. 8, 28). — ಮುಂಜಗಿಗು. = ಮುಂಜೆಗಿಗು. (Rām. 3, 4, 8). — ಮುಂಜಾಣಿ. = ಮುಂಜಾವು, ಮುಂಜಾಳು. The first watch,

especially that of the morning; early in the morning (My.; B. 1, 3. 4. 26. 32. 74; 5, 126). ಮುಂಜಾನೆಯ ಮುಖ ಉಲ್ಲಾ, ಮಧ್ಯಾನ್ನದ ಸೊಬ್ಬಸಲ್ಲ.—ಆಂಜನೆಯ ಆಂಜ ವೇಷ, ಮುಂಜಾನೆಗೆ ಅಂಜ ವೇಷ (Prvs.). See ವೆಳಗು-. — ಮುಂಜಾವ. = ಮುಂಜಾವು. The first watch (especially that of the morning, My.). See ಇರುಳು-. — ಮುಂಜಾವು. = ಮುಂಜಾವ. (My.; ಆಪಸ್ತಂಬ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.; B. 2, 32. 33; 3, 27). — ಮುಂಜುಟ್ಟು. A tuft of hair on the crown of the head (My.). — ಮುಂಜೂರ್. -ಸೂರ್. (ಕೆmd. 83. 199). The front-eaves of a house. — ಮುಂಜೆಜಗು. -ಸೆಜಗು. = ಮುಂಜಜಿಗು. The front end of a female's garment (Râm. 1, 16, 52; J. 12, 51). — ಮುಂಜೆ ಜಿಂಗು. -ಸೆಜಿಂಗು. (ಕೆmd. 83). = ಮುಂಜೆಜಿಗು. — ಮುಂಜೋಕೆ. A forward motion (B. 4, 61).

ಮುಂಜ muñja2-23. A man of the front, a chief, a leader (ಮೊದಲಿಗ Ct. I, 49).

ಮುಂಜತ್ muñjat. (ಕೆmd. 100). Loosing, loosening, opening, etc.

ಮುಂಜತ್ಕಂಚುಕ muñjat-kañcuka. (ಕೆmd. 100). A loosening bodice.

ಮುಂಜಿತ muñjita. The state of being before in time, before-hand, previous or prior (My.). ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಜಿತವಾಗಿ (B. 4, 15). ಮೂಗೀ ಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿತಾಗಲೇ ಪ್ರಾಸು ವಿಚಾರ ವಡಲಿಲ್ಲ (5, 86). ಹೀಗೆ ಅತನು ಮುಂಜಿತಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದನು (5, 140). ಅವನಿಗೆ ಮುಂಜಿತವಾಗಿ ಬರು, --ಹೋಗು (My.).

ಮುಂಜು muñju. 1. (= ಮುನ್ನು 1). To be or go before or first, to precede, to outgo;—to go beyond, to exceed;—to outdo, to surpass, to excel (ಅಗ್ರಗಮನ Śmd. Dh.). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮುಂಜುವದು (ಆಪಸ್ತಂಬಸೂತ್ರ Hil.). ನಾ ಮುಂಜೆ, ತಾ ಮುಂಜೆ ಇಪ್ಪ ನೆನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಜುವದು (ಆಪಸ್ತಂಬಸೂತ್ರ Nr. 2). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮುಂಜೂದು (ಆಪಸ್ತಂಬಸೂತ್ರ Mr. 464). ರಣಕ್ಕೆನ್ನಿನ್ನಿದ್ದ ನೀಂ ಮುಂಜಿದೆಯಂ (ಕೆmd. 263). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಜು, ದಣ್ಣೆಗೆ ಹಿಂಜು.—ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಜು, ಮಿಣಾಕ್ಕೆ ಹಿಂಜು (when he may quietly take his bath, Prvs.). See Śmd. 119; Grj. 2, after 106; Râm. 3, 2, 21; Bh. 1, 10, 20; 8, 23, 10; Śśv. 4, 40; J. 16, 7; 26, 10; 28, 53.

ಮುಂಜು muñju. 2. (= ಮುನ್ನು). The state of preceding or being before in time or position (see ಮುಂಜು), the state of being previous or prior, former time, etc. (My.). ಮುಂಜಿನ ಪುಸ್ತಕದ ನ್ನು ಆನ್ನು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಪಠ್ಯಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (B. 3, 1). ತಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಮುಂಜಿಗಿಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ತಾಪ್ರುಳ ಬರುತ್ತದೆ (4, 164). ಮುಂಜಿನಸ್ಟೇ ಪ್ರತಿದರ್ಶ ಕಪ್ಪ ಕೊಮತ್ತಾ ಬ್ಲನು (4, 216). ಅವನ ಮುಂಜಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಈಡಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಸರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ (5, 212).

ಮುಂಜೆ muñje. (= ಮುನ್ನೆ). In advance, in the first place (ಪುರಸ್ತಾತ್ Sk. 468);—previously, formerly, first (My.);—before-hand; before, earlier than, ere (My.). ನಾ ಮುಂಜೆ ಇಪ್ಪೆ, ತಾ ಮುಂಜೆ ಇ ಪ್ಪೆನ್ನು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಜುವದು (ಆಪಸ್ತಂಬಸೂತ್ರ Nr. 5). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಜೆ ಹೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ (ಉಪಜ್ಞೆ Sk. 230). ಕೆಲವು ದರುಜಗಳ ಮುಂಜೆ (B. 5, 223; My.) or ಕೆಲವು ದರುಜಗಳಿಗೆ ಮುಂಜೆ (My.). ತಿ ಹೊರಿ ಒಮ್ಮು, ಅವನ ಗಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಮುಂಜೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟು ಜಿಮುತ್ತೇನೆ (B. 2, 29). ತಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಜೆ ಬಾದೆಯು ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಬ್ಬಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಮುಂಜೆ ಲವಂಗಗಳು ಕಾಲ್ಕು ಆಗೆ ಗೆ ತೊಲೆ ಹೊರಯುತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೆ ತಿಗ ಒಬ್ಬ ಆಗೆಗೆ ಮೂರು ಕಾಲ್ಕು ತೊಲೆ ಆಗಿವೆ (3, 13). ಆಂಜೇ ಕಾಗದ ಮುಂಜೇ ಬಜ್ಜರಿ ಲಜ್ಜ ಯಾಕೆ? (Prv.). ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಜೆ, ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕಿಂ-, ಅವನು ಬಾರದ-, ಅವನು ಬಾರದ್ದಕ್ಕಿಂತ- (before or ere he comes or came, My.). See Bp. 36 sum.; 45, 24; B. 3, 116; 5, 223.

ಮುಂಜ munja. = (ತೊಜೆ), ಮುಜಿ, ಮುಂಜ, ಮುಂಜೆ, (ಮೆಜೆ), ಮೆಜೆ. *A sort of rush or grass, Saccharum munja* Roxb. (ಮೆಜೆ Mr. 109), which is used to form the brahmanical girdle (mêkhalâ) as well as ropes, brooms, small baskets, thatches, etc. 2, the brahmanical girdle.

ಮುಂಜಕ್ಷಯ munjakshaya. = ಮುಂಜಕ್ಷಯ, q. v.

ಮುಂಜತೃಣ munja-tṛiṇa. = ಮುಂಜ No. 1. (ತೊಜೆ Śmd. Dh., o. r. ಮುಂಜತೃಣ).

ಮುಂಜಿ munji. = ಮುಂಜ No. 1. (My.). 2, the investiture of a young Brâhmaṇa with the sacrificial thread (ಉಪನಯನ Mr. 255; My.; Mhr.; B. 2, 52). 3, euphemistically: the circumcision of Mohammedans (My.). ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತೆಯ್ಕೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಿಗಿನ ಕೋಲು (ಆಚಾರ); ಹದಿನಾಲು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಮುಂಜಿ ಆಗದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ G.).—ಮುಂಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To invest with the sacrificial cord (Bp. 3, 44). — ಮುಂಜಿಗಿವ. = ಮುಂಜಿ No. 1. (St. & Pl.). — ಮುಂಜಿತೃಣ. = ಮುಂಜತೃಣ, q. v. — ಮುಂಜಿ ಪಿಡಿಸು. To remove what is connected with upanayana. ಮುಂಜಿ ಪಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು (ಅಪ್ಪವಪ್ರತಿ G.). — ಮುಂಜಿಮುಟ್ಟು. = ಮುಂಜಿತೃಣ. (My.).

ಮುಂಜಿಕೇಶಿ munji-kêśi. Having rush-like hair: Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 17).

ಮುಂಜೆ munje. ಮುಂಜೊ. = ಮುಂಜ No. 1. 2, = ಮುಂಜಿ No. 2. (ಶಾಂಖಾಯನಸೂತ್ರ G.).

ಮುಟ್ಟ mutta. 1. Prosperity, etc. ಮುಟ್ಟಿನ ವಯ ೪೦ (Ct. II, 79; is the term ಮುಟ್ಟಿನ?).

ಮುಟ್ಟ mutta. 2. See s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಟ mutta. 3. = ಮುಟ್ಟು 2. — ಮುಟ್ಟಗೋಲು. = ಮುಟ್ಟುಗೋಲು, q. v. (My.). ದಣ್ಣ ಬೇಡ, ಮುಟ್ಟಗೋಲು ಬೇಡ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಜಿಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಜಿಟ್ಟು. (My.).

ಮುಟ್ಟಯಿಸು muttayisu. To touch, to reach (ಕೆ. Bp. 47, 32).

ಮುಟ್ಟಲ್ muttal. ಮುಟ್ಟಲು. = ಮುಟ್ಟಲೆ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಟ್ಟು. Touch, contact. 2, the menses, menstruation, lochia; impurity from child-birth (ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Nr.; ಮಾಸಿಕ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಪೂಲೆ, ಸೂತಕ Ct. II, 51; ಅಗ್ಯಾ Śm. 64). — ಮುಟ್ಟಲು ಮುರಿಕೆ. A sensitive plant (ಸಮುಸ್ಕಾರ G.; B. 3, 35). — ಮುಟ್ಟಲುಮುರಿಕೆ. = ಮುಟ್ಟಲು-. (ಮಲಿರಿ, ಗಣ್ಣಾರಿ, ಗಣ್ಣಾರಿ G.).

ಮುಟ್ಟಲೆ muttalĕ. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಟ್ಟಲೆ (ಸ್ತ್ರೀ ಕುಸುಮ, ಋತು Nr.). — ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. Menstruation to appear. ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣುವ ವಿರ್ವಾಯಲು (ಮುಪ್ಪಮೆ, ದೃಷ್ಟರಜಸ್); ಮುಟ್ಟಲೆಗಣ್ಣ ಸ್ತ್ರೀ (ಪ್ರಜ್ಞವತಿ Nr.).

ಮುಟ್ಟವೆ muttavĕ. = ಮುಟ್ಟಲೆ, etc. (ಮಾಸಿಕ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಪೂಲೆ, ಸೂತಕ Ct. II, 51). — ಮುಟ್ಟವೆಗಾಣ್. = ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್.

ಮುಟ್ಟಿಕೆಗಣ್ಣವಳು (ಆವಿ, ಉಪಕ್ಕೆ, ಅತ್ಯೇಜಿಕೆ, ಪುಟ್ಟಿಪಡಿ); ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ಮುಟ್ಟಿಕೆಗಣ್ಣವಳು (ರಾಜೆ Hlā.).

ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ muṭṭāmuṭṭi. Tbh. of ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ, q. v.

ಮುಟ್ಟಾಳ muṭṭu-āḷa. See s. ಮುಟ್ಟು 3.

ಮುಟ್ಟಿ muṭṭi. Tbh. of ಮುಟ್ಟಿ (My.; T.). See ಮುಟ್ಟಾ-. — ಮುಟ್ಟಿಮುಗಳ. Both fists (Siv. 4, 77).

ಮುಟ್ಟಿಗೆ muṭṭige. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ (Śmd. 370).

ಮುಟ್ಟಿಲ್ muṭṭil. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. (ಆಣ್ಣ Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಲ್).

ಮುಟ್ಟಿಸು muṭṭisu. To cause to touch, to make to touch; to apply to;—to convey, as a person from one place to another, etc.;—to cause to reach, to deliver, as a letter, etc.; to apprise of;—to apply or lay out, to expend, as money for building a tank, etc.;—to kindle a dīpa or lamp (C.; Tē.);—to sting. ಹೋಗಲೊಳಗಿನ್ನ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು, ಹಡಗಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 3, 119). ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮ ವಜಾರ್ಫವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ (4, 52). ಪೇಟೆಗೆ ಬಾರುವತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಾಡ ಕೊಕ್ಕನ್ನ ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸೀತು (Prv.). See Bp. 6, 7; 38, 37; 44, 11; 56, 57; Riv. 12, 39; J. 4, 69; B. 4, 53; 5, 39. 54. 157. 284.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 1. To touch (v. t.);—to touch, to come in contact with;—to reach, to come to hand, to arrive, as a letter, etc. (with Dative of person);—to reach, as a place, to arrive at (with Dative);—to be laid out, expended, or used, as money, etc. (ಸ್ವರ್ಗ Śmd. Dh.; ಪಂಸ Śm. 88; C.; Tē., M.; T., M. ಮುಟ್ಟು, to dash against, knock, tap, butt, strike). ಮುಟ್ಟಿತು, ಮುಟ್ಟದು ಪಿಡದುಂ (Śmd. 266). ಮುಟ್ಟುವುದು (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 155). ಈತೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಸಾಳ್ಳುವಡಸ, ಪಾರಾಯಣ Hlā.). ಅದು ಮುಟ್ಟದ ನಿನ (ವೈದ್ಯರಾತ್ಯ, etc. Sl. 147). ಮುಟ್ಟಿ ಬಾಯ ಪದದ ಸುರಿ (ದಣ್ಣಾಳ Mr. 65). ಈ ದಾಸಿ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಪರ ಮುಟ್ಟಿತು, --- ಪೆಟ್ಟು ಅಳು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ಆ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟದನು (B. 3, 124). ಇದು ನಿನ್ನ ಬಾಲು, ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು (4, 10). ಆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತರೆ (4, 217). ಆ ವಸ್ತುಗಳು ಆ ಪುರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ (5, 69). ವಿಚಾರು ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ (5, 227). ಆವನು ಮನೆಯನ್ನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತುದ್ದು ಹೊತ್ತು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ನೆಗದ್ ಬಾಲಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವೇನ್?—ಮುಟ್ಟಿದ ಕೆಯ್ಗೆ ಒಟ್ಟು, ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಡೆಗೆ ಏಟ್ಟು (Prvs.). See Ōpr. 1, 108; 4, 14; Bp. 21, 10; 36, 19; 40, 56; 44, 32; 50, 6; 53, 35. 38; 60, 29. 31; Ō. Bp. 5, 52; Śiv. 4, after 6; J. 3, 18; 8, 17. 26; 21, 17; Sl. 374; B. 4, 217; 5, 270. — ಮುಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಿ. ಮನೆ ಮುಟ್ಟು ಬನ್ನಿರು (My.). ಆವನ ವಿಚಾರಯುಜ್ಯಂ ಮುಟ್ಟು (Ōpr. 5, 101). — ಮುಟ್ಟದರೆ ಮುನಿ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯು. (My.). — ಮುಟ್ಟದರೆ ಮುನಿಯ. =-ಮುನಿದ. (My.). — ಮುಟ್ಟದರೆ ಮುನಿದ. A sensitive plant (ಸಮುಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಣಾಕಾರಿ, ಸಮಂಗೆ, ಮಿಮಿರ Sl. 157). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.). — ಮುಟ್ಟದರೆ ಮುರುಟುವ. A sensitive plant (ಸಮುಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). — ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು. rep. (Bp. 17, 8; 35, 2; 38, 45). — ಮುಟ್ಟೆ. = ಮುಟ್ಟು. Infinitive: so as to touch, as far as, till, to, up to (ವರಂ, ವರೆಗಂ, ಪರ್ಯಂತರ್ Śmd. 295; Ōpr. 9, 93). ಕುಮ್ಮಳಕಾಯಿಯಳ್ಳಾ ಅನ್ನದ ಧುಮಾ ಮುಟ್ಟಿ (or ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟಿ) ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಿದರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Abh. P. 7, after 105; 9, 144; 10, 19; 11, after 132).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 2. = ಮುಟ್ಟು 3, (ಮುಟ್ಟಲ್, etc.), (ಮುನ 1, ಮುಡಿ 5). Touching; touch, contact (see ಕಣ್-); defilement by contact. 2, the menses, lochia (My.; ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಅರ್ತವ Sl. 158; ಸ್ತ್ರೀರಜ, ಅರ್ತವ, ಮುತು, ಪುಷ್ಪ G.; Tē., T.); a children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (Bp. 15, 22). ಮುಟ್ಟಿನ ದುಸಿ (= ಮುಟ್ಟು-, My.). ಮುಟ್ಟಾದವಳು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಪ ಮೀನಕ್ಕೆ, ದುಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, etc. Sl. 188; ಆವಿ, ಅತ್ಯೇಜಿ G.). ಮುಟ್ಟು ಹೋದ ಬೆಂಗಸು (ನಿಷ್ಕಲೆ G.). 3, impediment, hindrance, stoppage (T., M.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 1). 4, a prop, a stay (T.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 2). 5, nonplus, embarrassment, want (T., M.). — ಮುಟ್ಟುಕುಟ್ಟು. Pain preceding or accompanying menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಮುಟ್ಟುಗೋಲು. A stoppage-staff or pole, *i. e.* a staff or pole that was used to shut the door of a house or the gate of a village to forbid any one to enter either of them, for the sake of sequestration or the seizure of the property of the house- or village-people: total pillage (My.). ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕು, to pillage (My.). — ಮುಟ್ಟು ನಿಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುನಿಟ್ಟು. Ceremonial uncleanness, *e. g.* from menstruation, from touching a dead body, etc. (My.). — ಮುಟ್ಟು ನಿಲ್ಲು. Menstruation to cease (My.). — ಮುಟ್ಟು ನೀರು. A bath after menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಮನೆ. A room appropriated to a woman in menstruation or child-birth (My.). — ಮುಟ್ಟುರೋಗ. A children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (My.).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 3. = ಮುರುಟು 2. Contracting, shrinking, etc. — ಮುಟ್ಟಾಳ.-ಆಳ *(i. e.* ಆಟ). Cowardice; bluntness, stupidity (Rām. 6, 46, 8; T. ಮುಟ್ಟಾಳ್ತನ). — ಮುಟ್ಟಾಳು. -ಆಳು. A coward; a stupid man (My.). — ಮುಟ್ಟುಮುಡುಗ ಗಿಡ. A sensitive plant (ಸಮುಸ್ಕಾರಿ, etc. Sl. 157).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. (= ಮೋಪಡ). An implement, a tool, a thing; utensils, furniture; things belonging to a house, as beams, etc.; the wooden frame of a maddaḷe (ಉಪಕರಣ Śmd. Dh.; Śm. 88; My.; T.; Śilpasāra in W. v. 1238. 1239; Ōpr. 9, 93; 9, after 102; Bh. 1, 10, 18). ಗೃಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ (ಸಾಧನ Mr. 501). ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ಸಾಧನ, ಗೃಹೋಪಕರಣ Nn. 114); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ಮಾತ್ರ, ಗೃಹ ಮುಟ್ಟು, ಮನೆಮುಪಕರಣ 157); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ವೇಷ್ಟಾಂಗ, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳ ಛಿದ್ರ, ತೊಲೆ 158). ಅಗಾದಾಳೆ ಎನ್ನು, ಅವಜಿಜ ಮುಟ್ಟುಮುಳ್ಳಂ (Śmd. I). ಕಾರುಣಿಕ ಮುಟ್ಟುಕೋಲ್ ಉಳಿ (Śm. 116). See ಎದ್ದು-, ಮನೆ-, ಮುರ-.

ಮುಟ್ಟುವಳಿ muṭṭuvaḷi. Expenses, outlay, as of money, grain, etc. (My.).

ಮುಟ್ಟುವಿಕೆ muṭṭuvike. = ಮುಟ್ಟುಪ. (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪರ್ಶ Sl. 389).

ಮುಟ್ಟುಹ muṭṭuha. Touching; touch; contact (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟ Nr.; ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ ವಿಷಯಂ Nr.).

ಮುಟ್ಟೆ muṭṭe. See s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಲು muṭlu. = ಮುಟ್ಟಲ್. — ಮುಟ್ಲ ಮುರಿಕೆಗಿಡ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಸ ಗಿಡ (St. & Pl.).

ಮುಡ muḍa. 1. = ಮುಟ್ಟ 3, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಡಿ 5. — ಮುಡ ಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಚಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, ಮುಡಿಚಟ್ಟು. (C.).

ಮುಡ muḍa. 2. = ಮುಡು 1. P. p. of ಮುಡಿ 1; in ಮುಡ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುಡಹ muḍaha. (fr. ಮುಡಿ 3). A resourceless man (Bh. 4, 6, 24).

ಮುಡಿ muḍi. 1. To bind or tie the hair; to fasten or set in the hair of the head, as flowers, etc. (ಕೇಶಬಂಧನ Śmd. Dh.; Śm. 92; My.; Abh. P. 9, 178; Bp. 5, 28; J. 11, 37; 18, 25; T., M.; T., M. also: to knot, put a knot). ಪೂವಂ ಮುಡಿದಂ (Śmd. 156). ಜಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಬಂಧ HlA.). ಮುಡ್ಡೆಯಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ ಪವುಂಗಳು (ತೀರ್ಥ Mr. 334). ಮುಡ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿರೂಪಣ Śl. 466). ಜೇನು ಬಲ್ಲುವೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳ ಳವ? (Dp. 76). ಬಾಗಸವ್ವುಗೇ ಮುಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). See Śl. 230.

ಮುಡಿ muḍi. 2. = ಮುಡು 2, (ಮೂಡೆ, ಮೂಡೆ). A knot or bundle of the hair of the head (of males or females, which when tucked, forms the tuṟubu, My.; T., M.; Te.: a knot); a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back (ಜಡೆ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ, ಕುಸ್ತಲ, ಶಡಲ HlA.). ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಣಿ (ಪಾಲುಪಾಕ್ಯೆ, ಪಾಂಡವಪ್ಯೆ Nr.). ಮುಡಿಸಿಕ್ಕಿದಂ (Śmd. 63). See Ćpr. 7, 77. 113. 144; Bp. 5, 28; 11, 41; 20, 3; 32, 39; J. 2, 9; 6, 12; 10, 50; 11, 10. 19. ಅಷ್ಟ-, ಕಟ್ಟು-, ಜಡೆ-, ಜೆರ-, ಬಲ್ಲ-, etc. **3,** a growth of hair on the head, left unshaven on account of a vow to an idol (My.). **3,** an oval bundle formed of layers of straw, etc., containing grain, etc. (Tu., T., M.; Mhr. ಮುಡಾ, ಮುಡೀ). **4,** a hollow ring of brass or silver in which certain herbs are inclosed, worn on the upper arm and used as an inferior charm (My.). ತದೇ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕ ಮುಡ್ಡೆ ಮುಡಿಯೋಸು? (Prv.). **5,** a kind of crown for idols (My.). — ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು. 1. = ಮುಡಿಗಟ್ಟು. To tie up in a bundle of straw (as grain, seeds, etc., for which a buṭṭi is required). ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಅರಿಯದು, ಬುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಬಾ! (Prv.). — ಮುಡಿಕಟ್ಟು. 2. Hair ornamented and braided round the head, etc. (ಮೈಂ Nr.). — ಮುಡಿಗಟ್ಟು. = ಮುಡಿಕಟ್ಟು 2. (Grj. 6, after 56). — ಮುಡಿಗಮ್ಮು. -ಳಮ್ಮು. The smell of a muḍi of hair (Rāv. 4, 2; 4, after 14). — ಮುಡಿಗೆಣಸು. A climbing plant, the West Indian yam, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.). — ಮುಡಿದಡೆ. -ತಡೆ. A head with a knot of hair (Bp. 27, 38). — ಮುಡಿದೆಱೆ¹. -ತೆಱೆ¹. An opened, loose bundle of hair (Rām. 6, 51, 93). — ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ 3. (My.). — ಮುಡಿವಣಿ. -ಮಣಿ. A gem for the hair-muḍi (G. 417). — ಮುಡಿವಾಳ. -ವಾಳ. A kind of perfume or fragrant grass, Andropogon schoenanthus Lin. (ವಾಲ, ಪ್ರೀವೇರ, ಪರ್ಷಿಯ, ಕೇಶಮುಟ್ಟಾನು Nr.; ವಾಲ Mr. 131; ವಾಳ Śm. 27; J. 3, 30). ಮುಡಿವಾಳ ವಾಸಂಜಗಳ ಬೇಗರ್ಳ (J. 3, 36). **2,** = ವಾಸಂಜ (St. & Pl.). — ಮುಡಿವಿಕ್ಕು. -ಸಿಕ್ಕು. To comb the (loose) hair-knot (Ćpr. 6, after 86). — ಮುಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of the hair-knot (V. 4, 6). **2,** ruin to happen (4, 6; see ಮುಡಿ 4). — ಮುಡಿಪೂ. -ಪ್ಪು. Flowers of a hair-knot (J. 11, 19).

ಮುಡಿ muḍi. 3. (= ಮುಗಿ No 4). To end, to come to an end, to become extinct (ನಿರ್ವಹಣ Śmd. Dh.; Śm. 92; T., M. ಮುಡಿ, to come to an end, become extinct; T. ಮುಡಿಯು = ಮುಡಿ, & to die; ಮೂಡ, to end = ಮೂಗ, & to grow old = ಮುಪ್ಪಾಗು, see ಮುದು 1; ಮುಪ್ಪು, to end = ಮುಡಿ; to grow ripe; ಮುಡ್ಡು, end; M. ಮುಡಿಪ್ಪು, destruction; *cf.* ಮುದು 1).

ಮುಡಿ muḍi. 4. End, ruin, destruction (J. 2, 9; 33, 14). See ಆಪ-; ಮುಡಿವಿ No. 2.

ಮುಡಿ muḍi. 5. = ಮುನೆ 1, etc. — ಮುಡಿಪಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಪಟ್ಟು, etc. (My.). ಪತ್ರ ಮುಡಿಪಟ್ಟುನಿಸ್ಸ ಆಪತ್ರವಾಗುವ ದಾನ (ಆರಿಸ್ಸ, ಸೂತಿಕಾಗ್ರಹ Śl. 108).

ಮುಡಿಪು muḍipu. 1. To end (v. t., Abh. P. 15, after 54; 16, 37).

ಮುಡಿಪು muḍipu. 2. = ಮುಡುಪು 1. (My.).

ಮುಡಿಯಿಸು muḍiyisu. ಮುಡಿಂಯಿಸುವಂ (Śmd. 278).

ಮುಡಿಸು muḍisu. To fasten or set in the hair-knot or braids of hair (of others), as flowers (Ćpr. 5, 119; Bp. 40, 30; J. 28, 21; My.). See ಹೂ-.

ಮುಡು muḍu. 1. = ಮುನೆ 2. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಹೂವು ಮುಡು ಕೊಳ್ಳು (ಸಮಯ G.). ಮುಡು ಬು ಮುಪ್ಪಾದ ಕೇಶದಾತನ ಸಮಿಪ ಕುಡಿಗೆ ಕಾಣದ ಬಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಣಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಿಣಿ Śl. 229).

ಮುಡು muḍu. 2. = ಮುಡಿ 2. — ಮುಡುಜಾಳ. = ಮುಡಿಜಾಳ. (ವಾಲ, etc. Śl. 152).

ಮುಡುಕು muḍuku. 1. = ಮುಡುಗು 1, ಮುನುಕು, ಮುಮುಕು q. v., (ಮೊಡ್ಕು 1). To bend (v. i.), to shrink, to become crooked, to be contracted, to be distorted (Bp. 29, 11; T. ಮುಡಂಗು, ಮುಡಂಗು; see s. ಮುಗ್ಗು 1). **2,** to bend (v. t.), to crook, to distort, etc. (Bp. 35, 21).

ಮುಡುಕು muḍuku. 2. = ಮುಡುಗು 2, (ಮೊಡಕು 1). Bending, shrinking, becoming or being crooked, being distorted, etc.;—a curve; a corner, an angle (see ಇಮು-; T. ಮುಡಕ್ಕು, a bend, curve). — ಮುಡುಕುಮೂಗಿ. Dengue (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu. 1. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu 2. = ಮುಡುಕು 2. See ಮುಟ್ಟು-. — ಮುಡುಗುಪಾದರೆ. -ತಾದರೆ. The humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.; Te. ಮುಣುಗು-, Hibiscus mutabilis).

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. = ಮುಡಿಪು 2. A bundle, a money-bag (Grj. 10, after 79; Bp. 11, 14; Te.); a bundle the contents of which (money or jewels) are dedicated to an idol (My.).

ಮುಡುಪು muḍupu. 2. = ಮುಗುಪು, etc. (Ćpr. 8, 64; Śiv. 4, 79; Rśv. 5, after 120; Tē. ಮೂಪು; T. ಮೊಮ್ಮು; Mhr. ಮುಣ್ಡಾ, the region or round of the shoulder; T. ಮುಮಗು, the back = ಮುಡಲ್).

ಮುಡುಬು muḍubu. = ಮುಗುಳು 1, No. 1. (Bp. 57, 59).

ಮುಡುಹು muḍuhu. = ಮುಗುಪು 2, ಮುಡುಪು 2, ಮುಂಡುಬು, ಮುಂಡುವ, ಮುಯ್ಯು 1. The upper portion of the arm, the shoulder, the shoulder-blade (ಸ್ಕಂದ ಸ್ಕ, ಭುಜಶಿರಸ್, ಆಂಸ Nr.; ಆಂಸ Mr. 321; ಮುಯ್ Ćt. II, 105; Bp. 38, 17; 61, 28; Râm. 6, 10, 5; Bh. 3, 13, 32; 7, 1, 14; J. 10, 42). ಮುಡುಹಿನ ಸನ್ಧಿಗಳು (ಜತ್ರುಗಳು Nr.).

ಮುಣಗ muṇaga. = ಮುಡಕ, etc. See ಗುಜ.

ಮುಣಗು muṇagu. = ಮುಣುಸು 1, etc. (My.; Ćb. 36). ಮುಣಗೋಣ (ಪ್ಲವ Ćb., sic!).

ಮುಣಗು muṇagu. = ಮುಣಸು, etc. (My.).

ಮುಣಗಿಸು muṇagisu. = ಮುಣಗಿಸು, etc. To immerse (v. t.), to dip, to plunge (Bp. 3, 49; My.; Tē. ಮುಣಗಿಂಚು);—to bathe (v. t., My.);—to ruin (My.).

ಮುಣುಗಿಸು muṇugisu. = ಮುಣಗಿಸು, ಮುದಗಿಸು, ಮುದ್ದಿಸು, ಮುದುಗಿಸು, ಮುಣುಂಚೆಸು. (My.). ಆಮ್ಮು ಪಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಹಮ್ಮು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಮುಣುಗು muṇugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣಿಸು, ಮುದಿಸು 2, etc. To go or sink under water, to sink, to be plunged in a liquid; to immerse one's self, to dip, to bathe;—to sink below the horizon, to set;—to be ruined (My.; Tē. ಮುಸುಗು, ಮುಣುಗು, ಮುಸುಗು; Sk. ಮುಣ್ಡ್, to sink). ಮುಜು ಸುರಿದ ನಂಜಸಗೂಮು ಮುಣುಗೀತೇ?—ವಿಷಾದು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ನರಿ, ಮುಣ್ಡೀ ಕಪ್ಪಿಗ.

ಮುಣುಗು muṇugu. 2. = ಮುದಿಸು 3, ಮುದುಕು 2, ಮುದುಗು 2. An immersion, a dip. — ಮುಣುಗಿಕ್ಕು. -ಕ್ಕು. = ಮುಣುಗು ಹಾಕು. (My.). — ಮುಣುಗು ಹಾಕು. To perform an immersion of one's self; to dip the head whilst standing up to the waist in water (My.). ಮೂಮು ಮುಣುಗು ಹಾಕದನು (My.).

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. = ಮುಣ್ಣ, ಮೊಣ್ಣ, ಮೊಣ್ಣ, ಮೊಣ್ಡ. *Shaved, close-shaved, bald, having no hair on the head;* a man with a shaved head (ಮೋಡಿ Śmd. I). 2, horniess; destitute of some limb (see ಮುಣ್ಡಕಾಜಿ). 3, stripped of leaves or branches; a tree stripped of its leaves or branches, the trunk of a lopped tree, a pollard (ಕಿಸ್ಸ ಕುಮಾತ, ಕವಿದ ಮರ, ಕವಿದ ಪ್ಯಂಗಮರ, ತರಿದ ಮರ Nn. 12). 4, a headless body (ಕುಣ್ಡ 12; ಕುಣ್ಡ, ದುಣ್ಡ Hlā.; ದುಣ್ಡ Mr. 397; ಕವಂಧ Śm. 80; ಉಣ್ಡ 89). 5, a bald or shaven head, a bald pate. 6, pointless, blunt. 7, low, mean. 8, a barber. 9, *the head.* 10, myrrh. 11, N. of a daitya. See Bp. 24, 2; 36, 15; 38, 25. — ಮುಣ್ಡ ಮೋಡು. To put a covering on the head as the sign of being a brahmanical widow (My.). ಪೆಸರುಳಿದಾಗ ಮುಣ್ಡ ಮೋಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಪಾಗಲಿಯಿತು (Prv.).

ಮುಣ್ಡಕ muṇḍaka. = ಮುಣ್ಡಗ. The lopped trunk or stem of a tree;—a barber;—the head.

ಮುಣ್ಡಕಾಜಿ muṇḍa-kāji. A man without a hand or the hands (Bp. 38, 18).

ಮುಣ್ಡನ muṇḍana. *Shaving the head closely, tonsure; shearing.*

ಮುಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ muṇḍana-kriyĕ. The act of shaving the head closely. See ಕ್ರಿಯೆ.

ಮುಣ್ಡಾಶ್ಮ muṇḍa-aśma. A pointless or round stone (ಗುಣ್ಡು Mr. 206).

ಮುಣ್ಡಾಸ muṇḍâsa. = ಮುಣ್ಡಾಸು. A turban (B. 3, 80; 5. 123; Sl. 217; Mhr., II. ಮುಣ್ಡಾಸ, ಮುಣ್ಡಾಸೇ).

ಮುಣ್ಡಾಸನ muṇḍa-âsana. A particular posture in sitting, (Bh. 7, 4, 57).

ಮುಣ್ಡಾಸು muṇḍâsu. = ಮುಣ್ಡಾಸ. (My.; ಉಷ್ಣೀಷ, ಕಂಠಿಲೆ Sl. 461). ಉಣ್ಡಿ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಡಾ? ಅಪ್ಪರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂಡುವ್ದು ಮೊದಲ್ ಅಪ್ಪ ಹಾಗೆ.—ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮಾಪುದು!—ತಲೆ ಬಣ್ಣಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಸಮಸ್ತ ಕಳ್ಳು ಬಯುದು.—ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಪ್ಪ ಮುಣ್ಡಾಸು (Prvs.).

ಮುಣ್ಡಿ muṇḍi. Shaven, close-shaved, bald, shorn; lopped; horniess. 2, *a barber.* 3, N. of a śakti or mâtṛi; *cf.* ಚಾ-. 4, a species of plant (ಮೋಡಿತರ Śmd. I; ಮೋಡಿತರ, ಮತ, ಫಿಳ್ಳು Mr. 130). 5, chain-armour, armour (ಜಾಲಿಕ Mr. 292). 6, a pounder or pestle without a ferrule (My.).

ಮುಣ್ಡಿಗೆ muṇḍigĕ. Tbh. of ಮುಣ್ಡಿಗ. A stem, a post, a pillar (ಸ್ಥಾಣು Mr. 200; Abh. P. 11, 154; Grj. 2, after 106; Rśv. 6, after 11; My.); a wooden bar (see ಚಾಳ-); the head (see ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಡಿಗೆರೋಗ).

ಮುಣ್ಡಿತ muṇḍita. *Close-shaved;* shorn; bald; lopped.

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 1. (= ಮುತ್ತು 5, etc.). Kissing, caressing, fondling (T. ಮುಗರು, to smell to a thing, to explore by the smell; M. ಮುಗರು, to smell; to kiss; to fondle; *cf.* ಮೂಸು). — ಮುಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To kiss; to caress; to fondle. ಆವಿಸುವ ಕೆಳವಿಯರ ಸಣ್ಣಿಯರಾವಿಸುವ ಪರಿಯಂದದ ಎಸುತ ಕೂಡೆ ನದೆ ತಣ್ಣಪ್ಪಿ, ಮೋಲುವ ಸೆರಗಿನೊಳಗಡಗಿ, ಸೋಡುತಲಿರಾ ಎಸುತ ದಿಯ ಮುಣ್ಡಾಡಿ, ಮುಣ್ಡಲೆವಿಮಿ, ಕುಣಿ ಕುಣಿದಾಡಿ, ಸೌಖ್ಯದನೀಡುತಿದರಳು ದೂಮೆ ದೋಷಿಸಿಗೆ (Prll. 3, 29). ತಣ್ಣೆ...ಆವನನ್ನು ಮುಣ್ಡಾಡಿದನು (B. 3, 7). ಕಣ್ಣವ್ವನಾದ ಘೋಮುಣ್ಡಲನ್ನು ಮುಸಿಪುದು; ಕೊಣ್ಡಾಡುತಿಲ್ಲೆ ನುಡಿದರೆ ಜಗದೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಡಾಡುತಿಹುದು (Sp.). See Ćpr. 1, after 105; 6, 98; 8, after 44; Grj. 1, 11; 3, 107; Bp. 4, 66; 5, 61; 12, 3; 18, 7; 24, 86; 38, 76; 46, 74; 47, 39; V. 14, 44; J. 5, 17; 7, 63; 13, 53; 18, 10. — ಮುಣ್ಡಿಸು. -ಇಸು. To kiss (Abh. P. 7, after 106).

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 2. (Tbh. of ಮುಣ್ಡ?). A short cloth (My.; M., T.), used as a turban or as an under-girth cloth (My.).

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. A headless body (Bp. 40, 62), etc. ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡು (ಕವಂಧ, ಕುಣ್ಡ G.). — ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕ್ಕಳ್ಳಿ. = ಮೊಣ್ಣುಗಳ್ಳಿ. The leafless, milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum Lin. (ಸ್ನುಹಿ Mr. 136; ಸುಪ್ತಾ, ಸ್ನುಹಿ, ಮೊಸ್ಟೇ ಕಳ್ಳಿ Sl. 433); the Euphorbia called triangular spurge (My.). — ಮುಣ್ಡು ಮೋಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11). — ಮುಣ್ಡು ಮುಡಿಗ. = ಮುಣ್ಡು ಮುಡಿಗ No. 1. (ಆತಾಯಿ, ಆತಾಪಿ, ಚಿಳ್ಳು Sl. 173). — ಮುಣ್ಡು ಮುಡಿಗ. The head-plunger: the Bengal kite, Falco cheela Lath. (ಆತಾಪಿ, ಕಳುಪಿ, ಚಿಳ್ಳು Hlā.; ಆತಪಪಕ್ಷಿ, ಚಿಳ್ಳು Mr. 171). 2, a kind of duck; the water-fowl Pelicanus fusicollis (ಪ್ಲವ ಎಸ್ಕು, ಮುಣ್ಡು ಮುಡಿಗ; ಸೀ

ರುಗೋದ್ಮಾಯೆನ್ದ್ರ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಮುಣ್ಣುಪೋಗು. -ಪೋಗು- To get maimed (Abh. P. 13, after 54).

ಮುಣ್ಡೆ *muṇḍe*. A close-shaved woman: a widow (ವಿಶ್ವನೆ, ವಿಧವೆ Nr.; ಬಾಪಿತೆ Mr. 303). 2, *a female mendicant* (ಭಿಕ್ಷು 303). 3, an unchaste woman, a harlot (My.). ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಣ ಬಾಪಿನು, ಮೂಡಿಕವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾದಿಮು.—ಮುಣ್ಡೆಗೆ, ಮುಣ್ಡೆ ಕಣ್ಣಿರೆ, ಉಣ್ಣಿದ್ದು ಸನ್ತೋಸ.—ಮುಣ್ಡೆ ಪೆತ್ತು, ಗುಣ್ಡೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ.—ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ವಿಘ್ನ.—ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣವನೇ ಪಾಣ.—ಅಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮುಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು.—ಅಣ್ಡೆ ಮೊಗಗಣ ಕೀರು, ಮುಣ್ಡೇ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಪಣ ಸದು.—ಆ ಮಾತಿಗೆ ಏ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಪೆ, ಮುಣ್ಡೆ! ಅಸ್ತರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಣ! ಎಮ್ಬುದದು.—ಅನೇ ಚಾಕರನ ಪೆಣ್ಣಿತಿ ಆದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಪೆಣ್ಣಿತಿ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ಪಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದದನ ಪೆಣ್ಣಿತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.—ಕಳ್ಳನ ಪೆಣ್ಣಿತಿ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.—ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋದಿಸದೇ ಬಿಡದು.—ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ದು.—ತಣ್ಣಿದ ಜನರು ಹಿಣ್ಣು ಒಣ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದರೆ ಮುಣ್ಡೆಯರೆನ್ದ ಕಥೆ.—ಕೆಟ್ಟ ಮುಣ್ಡೆ ಕುಲಾ ನೇರಳು.—ಮುಗ್ಗಣೆಯ ಮುಣ್ಡೇ ಪತ್ತರ ದುಣ್ಣಿನ ಜೋಸೆಗೆ ಹೋದ.—ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೇ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟದಾದ್ದ ವನೇ ಪಾಣ.—ಪಾಪೀ ಗಣ್ಣಿ ವರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಣಿ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ.—ಪೋದೇ ದನಕ್ಕೆ ಪಾಲು ಪೆಚ್ಚು, ಕೂರೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಪಾಲಿಗೆ ಪೆಚ್ಚು.—ಪಾದುವವರ ಮುಣ್ಡೆ ಬೋದುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ.—ಪೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ.—ತುಣ್ಣುಪಿಣ್ಣ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು? (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಡ 1, ಸಪ್ಯಾಸಿ, ಸವತಿ 1.—ಮುಣ್ಡೆ ಮುಸುಕು. The cover of cloth over the head of a widow (occasionally over the head of a man when in grief or dishonor, My.).

ಮುತ್ *mut*. = ಮುತ್ತು 4. — ಮುತ್ತಜ್ಜಿ. = ಮುತ್ತಾತ. (B. 3, 111; My.). — ಮುತ್ತಾತ. A great grandfather (My.; ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತಜ್ಜಿ, ತಜ್ಜಿಗೆ ಪಿತಾಮಹ Sl. 192; T. ಮೂದಾಜ್ಜಿ, a grandfather).

ಮುತ್ತ *mutta*. 1. = ಮುತ್ತು 2. See ಸುತ್ತ-.

ಮುತ್ತ *mutta*. 2. = ಮುತ್ತಗ, etc. (Ŏpr. 7, 59; Śiv. 4, 100). ಮುತ್ತದ ಪುಗೆಣ್ಣಂ (Rśv. 9, 50). See ಮುಳು-.

ಮುತ್ತಗ *muttaga*. = ಮುತ್ತ 2, ಮುತ್ತಲ, ಮುತ್ತುಕ, ಮುತ್ತುಗ, ಮುತ್ತುಲ, ಮುಬ್ಬಗ, ಮುಬ್ಬುಗ. A tree with large red or orange flowers, the bastard teak, Butea frondosa Roxb. (ಪಲಾಶ, ಕಿಂಶುಕ, ವರ್ಣ, ಬಾತಪೋಥ Nr.; ಸ್ಯಗ್ರೋಧ, ಪಲಾಶ Nn. 42, o. r. ಮುತ್ತುಗ; My.; Tĕ. ಮೋದುಗ; T. ಮುರುಳ್ಳು, ಪುರಜು, ಪರ್ಣಿಜು; T. ಮುತ್ತಗ is a tree with serrate leaves, Zizyphus trinervius). See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲ *muttala*. = ಮುತ್ತಗ, etc. ಮುತ್ತಲಗಿಡ (ಕಿಂಶುಕ G.). ಮುತ್ತಲದ ಗಿಡ (B. Mhr.). ಮುತ್ತಲಎಲೆ (B. 5, 58). See ಜೆಡ್ಡೋ-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲು *muttalu*. (= ಮುತ್ತಲು No. 1.) Environing, surrounding. See ಸುತ್ತ-, ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತಿಗ *muttiga*. = ಮುತ್ತಿಸೆ. (Bp. 16, 10).

ಮುತ್ತಿಗೆ *muttige*. = ಮುತ್ತಿಸೆ. Covering; surrounding;—a siege, a blockade (J. 22, 37; My.; Tĕ.; T. ಮುದ್ದಿಗೈ). ಸೇವಕಜನರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿವಾರ); ಚಾರಿ ಯವರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಷದ್ G.). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಇಳ್ಳು. = ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಳು. (J. 17, 7). — ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆ. To raise a siege (My.). ಸೀವು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಯು ಬೇಳು (B. 5, 39). ಆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿ (5, 53). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಳು. To lay siege to, to besiege (My.). ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ (B. 4, 146). See B. 5, 38. 69. 187.

ಮುತ್ತಿಸು *muttisu*. To cause to surround, to cause to besiege (ಮುರ್ಗಸಂಕೇಚ್ಛನ Śmd. Dh.).

ಮುತ್ತು *muttu*. 1. (= ಮುಕ್ಕುಮು 1). To inclose; to cover, to settle upon, as flies, etc.; to environ, to encompass, to surround, to hem or shut in; to besiege; to drive into straits; to attack; to swarm or crowd together, as bees, etc., to throng (ನಿರೋಧಾವರಣ Śmd. Dh.; Śm. 97; ಮುಕ್ಕುಕು Ćt. II, 86; My.; ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಳು G.; T. ಮುಟ್ಟು, ಮೂಜು, ಮೂಂಜು, ಮೊಯ್, ಮೋಮು; Tĕ. ಮುಟ್ಟು, ಮೂಗು; M. ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ; M. ಮುಟ್ಟು, to be close; ಮೂಡು, to be covered; to cover). ಕಪಿಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯುವ್ದೆ ಕೋಗಾಪಲು (Mr. 255). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ನೆ ಕೋಣ್ಣೆ ಘೂಳಿಪಬೆಂ! (Śmd. 69). ಕೆಲವರ್ ಅಲ್ಲಿದರ್ ಇಲ್ಲಿದರ್ ಕೆಗಳ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದರ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೋಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರ ಸುತಂ ಕುರುವ್ಯನ್ದನ್ ಎಲ್ಲರಂ (136). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯಂ ಮುತ್ತಿದರ್, ಅತ್ತಿತ್ತುತ್ತಿರ್ಪಂ ಸಾರ್ವರ್ ನಿನ್ನಹಿತರ್ಗಳ್ (145). ಮುತ್ತವೇದ್ದಿಂ (-ವೇದ್ದಿಂ 277). ಮುತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಂ (280). ಪತ್ತುಗಳ್ ಬನ್ದು, ನಿಜನಗರಮಂ ಮುತ್ತಿದೊಡೆ (J. 28, 15). ಮುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವಿರೆ (ಆ ನಾಡ, ವ್ಯಸರಣ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿರೆ Sl. 291); ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿ ನಿರುವವರು (ಪರಿವಾರ 449). ಆಗಳು ಪಲ್ಲಿದರ್ ಕಾಗೆ ಮುತ್ತುತ್ತರೆ.—ಕೆಣ್ಣುಕ್ಕೆ ಇಮುವೆಗಳು ಮುತ್ತಾ್ಡುವೋ? (Prvs.). See Ćpr. 1, 78; 5, 102; Abh. P. 10, after 201; Bp. 34, 16; 56, 28; Rśv. 6, after 115; 6, 116; 6, after 116; J. 3, 25; 4, 35; 8, 23; 14, 4; 26, 6.

ಮುತ್ತು *muttu*. 2. = ಮುತ್ತ 1. Surrounding, etc. See ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತು *muttu*. 3. P. p. of ಮುಡು 1.

ಮುತ್ತು *muttu*. 4. = ಮುತ್, ಮುದ, etc. Advanced age, oldness, old age, priority (T. ಮುಡು, ಮೂ, ಮೂಡು, ಮೂರಿ, ಮುಜ್ಜಿ, ಮುದ್ದಿಲ್; M. ಮುಡು, ಮೂಡು). — ಮುತ್ತಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ. (My.). — ಮುತ್ತಜ್ಜಿ. -ಅಜ್ಜಿ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (My.). — ಮುತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A great grandfather (My.). — ಮುತ್ತಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. = ಮುತ್ತಮ್ಮ. (Kâvy. III, 3, 12). — ಮುತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (Abh. P. 10, after 145; My.). — ಮುತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. An elderly (or young), respectable woman whose husband is alive (ಪಿರಿಯಕ್ಕೆ, ಸುವಾಸಿನಿ Nr.; Sl. 184; My.; Tĕ.). ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ಯೆಗೆ ಪಾದ ಸಲ್ಲ.—ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಆಗಸರ ಮಾಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ಯೆ.—ಮುತ್ತಯ್ಯೇ ಕೆಯ್ಯ ಫಿಕ್ಷ ಮೂಡು ಪಿಡಿ ಸಾಳು (Prvs.). ಮುಮೆ ಮುನ್ತಾದ ಪುಥಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಯ್ದಿಯರು ಅರಿಸಣದ ಅಕ್ಕಿಯ ಸ್ನು ತರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವದು (ಸೇನೆ G.). See Bp. 4, 33; Ć. Bp. 47, 5; Prv. s. ಸಪ್ಯಾಸಿ.—ಮುತ್ತಯ್ದಿತನ. The state of being a muttaldĕ (Grj. 4, 95; 10, 97; Râm. 6, 12, 34; J. 5, 55; G. 92; My.). — ಮುತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ, ಮುತ್ತ (J. 4, 40. 41; My.). ಪಿತ್ತಾತಪ್ ಉರ್ಜಾನನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ಪೇಳ್ದ ಸ್ಥ, ಮುತ್ತೆ ಮಾತುಲನು ಪರಿಯಿರೆ ಅಧಿಮುಸ್ಯ ಸತ್ಯಸೇಳಯ್ಯ? (Bp.). — ಮುತ್ತವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಮುತ್ತವ್ವೆ. (My.). — ಮುತ್ತವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. A great grandmother (Bp. 45, 38; Râm. 5, 8, 72; My.; Tĕ.). — ಮುತ್ತುಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. Old time, old age. See Śmd. 294 s. ಒಲೆ 4.

ಮುತ್ತು *muttu*. 5. = (ಮುಣ್ಣು 1), ಮುದ್ದು. A kiss (ಮುದ್ದಿಸ Śm. 97; My.; T. ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಿ, ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತು, ಮೊತ್ತು, to kiss; to sip; Mhr. ಮುಸಾ, a kiss).

ಮುತ್ತಿದು, ಮುತ್ತು ಕೊಡು (My.). ತಾಸಿಗೊಮ್ಮೆ ಕೂಸ ಪತ್ತರೆ ಳೀಸು ಮುತ್ತು.—ಮನೆಯು ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಯೋಗ್ಯಳು, ಸರಿಗೆ.

ಮುತ್ತು muttu. Tbh. of ಮುತ್ತೆ (or ಮುತ್ತ). A pearl (ಮೂತ್ತ ೪ Śmd. Dh.; Śm. 97; Mr. 412; ಮುತ್ತೆ Hlā.; ಮುಕ್ತಾಫಲ Kn. 40; My.; T. ಮುತ್ಯ, ಮುತ್ತು; Tē. ಮುತ್ತಿಯ, ಮುತ್ತೆಮು; M. ಮುರು, an oyster). ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೂಣಾದಳ); ನೂಲು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಪ್ಪನ್ನ); ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪೆ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಪುಟ್ಟ); ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ (ರಜತ, ತಾರ Hlā.). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ರಜತ, ವಣ್ಣಿದ ಮೂತ್ತ ೪ Kn. 104). ನೂಲು ಸರಮುತ್ತು (ದೇವಪ್ಪನ್ನ); ಅಯಿದತ್ತು ಸರಮುತ್ತು (ದೂಣಾದಳ Mr. 338). ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಬತ್ತಕ್ಕನ್ನ ಕದೆಯಾದೀತೇ?—ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟೋದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲೀ.—ಮುತ್ತಿನ ಪಲ್ಲ ಅತ್ತಗೆ ತಿರಿದೀತೇ?—ತೊತೆಗೆ ಯಾಕೆ ಮುತ್ತಿನಾಭರಣ?—ಮುತ್ತಿನಷ್ಟು ಗಣ್ಣ (only a very small husband) ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನು ದಷ್ಟು ಸುಳ್ಳಳ ಹೆಣುವೆನು.—ಮುತ್ತಿನಷ್ಟ ಗಣ್ಣ ಇರ ಬೇಕು, ಅತ್ತೆಯ ಷ್ಟ ಅತ್ತೆ ಇರ ಬೇಕು.—ಹತ್ತು ಕೆಟ್ಟುದರಲ್ಲಿ ಒಸ್ದು ಮುತ್ತು (one excellent thing) ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕು (Prvs.). ಮುತ್ತು ಮುಡಿಕಿಗೆ ಯಾಕೆ? ತೊತ್ತಕೆ ಗುರುಗಳಿಗೆ? ಒತ್ತಿದ ಕೆಲಸಿಗೆ ತೆರಿಗೆಕೆ? ಪ್ರವಣರಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ತನದೇಕೆ? (Sp.). See Ćpr. 7, 41; Abh. P. 13, 123; Grj. 10, 40; Ć. Bp. 2, 4; 5, 51; Rām. 1, 13, 4; Bh. 2, 13, 7. 26; Riv. 5, 24. 25. 41; 8, 118; J. 3, 17; 6, 6; 10, 3; 17, 6. 26. 28; 18, 23; 28, 44; ಒಳ್-.

ಮುತ್ತುಕ muttuka. = ಮುತ್ತಗ, etc. See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತುಗ muttuga. = ಮುತ್ತುಕ, etc. (ಪರಾಶ, ಬ್ರಹ್ಮದೃಕ್ಷ Mr. 115; ಪರಾಶ, etc. Sl. 128; Bp. 45, 38; Śiv. 3, 32; My.). ಆದುಗಾಲ ಮುದಿ ಹೊಲ್ದುರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತೀ ಎಲೆ (Prv.). See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತುಲ muttula. = ಮುತ್ತುಗ, etc. (ತಂಮುಳ, ಪರ್ಣ, ಪಾತಪೋಧ G.). ಮುಂಬಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿದ ಕೋಲು (ಆಪಾಧ G.).

ಮುತ್ತುಹ muttuha. Inclosing, surrounding, falling upon, etc. ಪಂದು ಮುತ್ತುಹ (ಆಪ್ಯವನ್ಯನ, ಆಧ್ಯಾಸಾದನ Nr.).

ಮುತ್ತೆ muttĕ. Inclosing, surrounding, falling upon, etc. See ಪರಿ- (s. ಪರಿ 3).

ಮುತ್ತೆ muttĕ. Tbh. of ಮುತ್ತೆ. See ಆಪಿಮುತ್ತೆ.

ಮುತ್ಯ mutya. = ಮುತ್ತ್ಯಯ್ಯ. ಪಾಣ್ಡಿವರ ಮುತ್ಯನು (ತನ್ನ ನು G.).

ಮುತ್ಯ mutya. A pearl (Sk.). See ಮುತ್ತು.

ಮುತ್ಸದ್ದಿ mutsaddi. = ಮುಸದ್ದಿ. One of the public officers: an accountant, a clerk (My.; Tē.; Mhr., H.).

ಮುದ mud. Joy, pleasure, delight, gladness, rejoicing. (Riv. 13, 50). 2, one of the saṁcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16).

ಮುದ muda. Tbh. of ಮುದೆ, or of ಮುದ್. (Śmd. 106; ಸನ್ಕೋಪ Kn. 78; ಜೊನ್ನಳಿ Śm. 113). — ಮುದನೂರ್. -ಊರ್. N. (Bp. 43, 39). — ಮುದಪ್ಪಳಿ. -ಂ-ತಳೆ. To obtain joy, to become joyful (Riv. 4, 60). — ಮುದವ್ವುದು. -ಂ-ಪದು. To experience joy, to be glad, to rejoice (Rāv. 6, after 115; 11, after 175). — ಮುದವ್ವೆಯಿ. -ಂ-ಪೆಯಿ- = ಮುದಪ್ಪಳಿ. (Bp. 24, 75; Śiv. 2, 92). — ಮುದವಲುರು. -ಆಲರು. Joy to bloom or become great: to rejoice greatly (Bp. 45, 16. 28). — ಮುದವೆಯಿ. -ಪೆಯಿ. = ಮುದವ್ವುದು. (Bp. 2, 55; 22, 35; 37, 56; 53, 66; 57, 34).

ಮುದಕ mudaka. = ಮುದುಕ. An old man (My.; B. 3, 44; ಆರ್ಮ, ವೃದ್ಧ Kn. 106; ಪ್ರವಮುಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್ Sl. 196; ದಶವಿಶಿಷ್ಟ, ವೃದ್ಧ 429). ಬಹಳ ಮುದಕ (ಪರಿಣಯಸ್, ದಶಮ, ಜ್ಯಾಯಸ್ Sl. 196).

ಮುದಕಿ mudaki. = ಮುದುಕಿ, etc. (My.; Sl. 188; B. 3, 59; 4, 6. 7).

ಮುದಡು mudaḍu. 1. = ಮುದುಕು 1, etc. (My.).

ಮುದಡು mudaḍu. 2. = ಮುದುಕು 2. — ಮುದಡುಗನಿ. = ಮುದುಕು-. (My.).

ಮುದಯಿಸು mudayisu. To be glad, etc. — ಮುದ ಮುದಯಿಸು. To play joyfully about (J. 6, 7).

ಮುದರಿಸು mudarisu. To cause to fold, to cause to draw aside, etc. (My.).

ಮುದರು mudaru. = ಮುದುಕು 1, etc. (My.).

ಮುದಸ್ರು mud-sīru. Tears of joy (Ćpr. 1, 49; 8, after 101).

ಮುದಿ mudi. = ಮುದು 2, etc. Advanced age, etc. (My.; Tē.; T. ಮುದಿಯುಡು, an elder). — ಮುದಿಕಾಲ. = ಮುದುಗಾಲ. (ಪ್ರೌಢದೇವಾಳ, ಕಾಳೋಚಲ Sl. 137; My.). — ಮುದಿಗುಣ್ಣಚಿ. -ಕುಣ್ಣಚಿ. An old procuress (Rām. 5, 2, 34). — ಮುದಿಗೂಡು. An old, worn out body (J. 26, 39). — ಮುದಿಗೂಸು. -ಕೂಸು. An old hump. See Prv. s. ಮುದ್ದುಗೂಸು. — ಮುದಿಗೂಬೆ. An old owl: an old man or woman (My.). ಒಸ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒಸ್ದು ಮೀಚಾಯಿತು; ಮುಸ್ದೆ ಕೂತಿರುತಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? (Prv.). — ಮುದಿಜೊಮ್ಮ. An old ḍōmba. ಮುದಿಜೊಮ್ಮನ ಆಗ (Prv.). — ಮುದಿಪಾಟು. = ಮುದುಪಾಟು. An old harlot (Rāv. 11, 181). — ಮುದಿಪ್ರಾಯ. Advanced, old age (above 60, My.). — ಮುದಿಮುಸ್ಡೆ. An old widow or harlot (Rām. 5, 8, 72). — ಮುದಿಮೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಮುದುಎತ್ತು. (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, etc. Sl. 319; ಜರದ್ಗವ, etc. G.; My.). — ಮುದಿಮೆಣ್. -ಪೆಣ್. An old woman (Ć. Bp. 47, 42).

ಮುದಿಕಿ mudiki. = ಮುದುಕಿ, etc. (My.; ವೃದ್ಧೆ, ಪಲಿಕ್ನಿ Sl. 185; ವೃದ್ಧೆ 196, see 187; ವೃದ್ಧೆ G.).

ಮುದಿತ mudita. Rejoiced, joyful, delighted, glad; — pleasure, happiness. See ಅ-, ಪ್ರ-, ಸಮ್-; Ćpr. 4, 30; Bp. 17, 14; J. 18, 25.

ಮುದಿತನ muditana. Old age (ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Sl. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣ 389). ಬಹಳ ಮುದಿತನ (ವಿಪ್ರಸೆ, ಜರೆ 195; see 197).

ಮುದಿರ mudira. *A cloud* (ಮೋಘ G.; *cf.* ಮುಗಿಲ್). 2, a lover a libertine. 3, a frog.

ಮುದಿಷ್ಟ mudishṭa. (?). See ತಿಮುಳಕಾಳೆ.

ಮುದು mudu. 1. = ಸೊಪೆ. To advance in growth, to increase; to become full grown; to mature; to advance in years, to become old (ವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh., one MS. ಮೊದೆ; Tē. ಮುದಿ; T. ಮುದ್ದು, ಮೂ, ಮುದುಗು; M. ಮುದು, ಮೂ; *cf.* ಮುಂ, ಮುಪ್, etc.; see also s. ಮುದಿ 3). P. p. ಮುತ್ತು. ಮುತ್ತಂ (Śmd. 284). ಮುತ್ತುದು ನೀಸದಿ ತೀಡಂ, ಸತ್ತುದು ಪಾಣಾನ್ನಿ (264. 284). ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ (ತದಿಲ್ 1). ಮುತ್ತದು (ಜತರ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Hlā.). ಮುತ್ತ ಮೂವಿನ ಪಣ್ಣು (Bp. 15, 25). ನೆಲ್ ಮುತ್ತದಂ ತೋಡಿಮು (15, 30). ಪರಸುಂ ಮುತ್ತು, ಮುಸ್ಸಿಸಲಿ ಇನಿತು ವೃತಿಗೆಡಲೇಕೆ? (25, 23). ನೆಲ್ ಮುತ್ತುದಕ್ಕಾ ದೇಹಂ (44, 5). ಮುತ್ತ ಮುಸುಮು (Riv. 11, 163).

ಮುದು mudu. 2. = (ಮುಂ, etc.), ಮುಪ್, ಮುತ್ತು 4 q. v., ಮುದಿ, ಮೂ 2. (*Cf.* ಕೂಮ್). — ಮುದುಎತ್ತು. An old ox

(ದೃಷ್ಟೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Nr.). — ಮುದುಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. An old bear (Bp. 34, 8). — ಮುದುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. A raven (ದೈತ್ಯಕಾಕ, etc. Nr.). — ಮುದುಗೂಗೆ. = ಮುದಿಗೂಬೆ. (Bh. 2, 10, 55). — ಮುದುಗೊನ್ಕೆ. -ಕೊನ್ಕೆ. N. of a town (Bp. 26, 54). — ಮುದುತವಸಿ. An old ascetic (Bp. 52, 21). — ಮುದುಪಾಮು. = ಮುದಿಪಾಮು. (Rśv. 11, 162). — ಮುದುಸೂಳೆ. An old harlot (Bp. 52, 34). — ಮುದೆತ್ತು. = ಮುದುಎತ್ತು. (My.).

ಮುದುಕ muduka. = ಮುದಕ. An old man (ಕೆಬಿದ Śmd. I; ಕೆಬಿದ Ćt. I, 3; ಪ್ರಬಮುಸ್, etc. Nr.; ದೃಷ್ಟ Si. 432; Abh. P. 4, 112; My.; B. 2, 30). ಮುದುಕರ ಗುಮ್ಮು (ವಾರ್ಧಕ Si. 195). ಮುದುಕನಾದರೂ ತದಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದ ಮುದುಕ ಬಿಮ್ಮನೆ ನಿಸ್ಸು ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದನಸ್ತೆ (Prvs.).

ಮುದುಕತನ mudukatana. Old age (My.; ವಾರ್ಧಕ Si. 195; ಬ್ಯಾಸಿ, ಜೀರ್ಣ 389).

ಮುದುಕಿ muduki. = ಮುದಕಿ, ಮುದಕಿ. An old woman (ದೃಷ್ಟೆ, etc. Nr.; My.; M. ಮೂಳ್ಚ, ಮೂಸ್ತಿ; Tē. ಮುದುನಂ, ಮುದುನರಿದಿ). ಅದಕೊರ್ವಳು ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ದಳು ಆಭರಣ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲದಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮನೆಗೆ ಒಸ್ಸು ಮುದುಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಒಸ್ಸು ಕುಣ್ಕೆ.—ನಿಲ್ಲದಾದಿದ ಮುದುಕಿ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಾಳೇ? (Prvs.).

ಮುದುಕು muduku. = ಮುಗುಕು 1, etc. To clasp or embrace one's (own) body (ಶರೀರೋಪಗೂಹನ; ಉಪಗೂಹನಮುಸ್ಸು, ಆಲಿಂಗನಂ; most MSS., also Mḍb., have ಮುಚುಕು).

ಮುದುಗರ mudugara. Tbh. of ಮುದ್ಗರ. (Rām. 6, 3, 12).

ಮುದುಡು muduḍu. 1. = ಮುದಡು 1, ಮುದರು, ಮುದುರು, ಮುದ್ರು, (ಮುರುಟು 1). To bend (v. t.); to shrink, to contract, to shrivel up, as flowers or leaves, to wrinkle, as drying cloth or a hide, or as the skin (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; My.; ಕೆಬಿದಾಗು G.); to be reduced in bulk, to be collected or closed (ಕೆಬಿದಾಗು G.). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮುದುಡೋಗ (G. 226). ಬೊಗ್ಗೆಯ ಬುತದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ, ಒಳಗೆ ಹೂವಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ದಳಗಳು ಒಪ್ಪಕೆಪ್ಪಿಸ್ಸು ಜೋಡಿ ಮುದುಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36). 2, to bend (v. t.); to draw in or backward, as a limb; to press into irregular inequalities, to crumple, to rumple, as cloth, paper; to fold regularly or irregularly, as a mat, a mattress; to pull up, as clothes when walking through water; to draw aside, as clothes, feet, so as to avoid their touching anything, or as a curtain (My.). ಒಸ್ಸು ಜನ ಆಂಗಾಲ ನಡ್ಯೊಡೆ...ನಿಸ್ಸು ನೆಲಸಂ ಮಟ್ಟದಲ್ಲದೆ ನಡೆಯ ಜಾರದು, ಹಿಡ್ದಡೆಗೆ ಕಾಲ್ ಮುದಿತ ಜಾರದು (Bp. 43, 84). ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂವುಗಳಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚದೆ, ತಮ್ಮ ಉಡುಪಿಗಳನ್ನು ಮುದುಡಿ ಕೊಣ್ಣು, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಕಗೊಡದೆ (B. 3, 81).

ಮುದುಡು muduḍu. 2. = ಮುದಡು 2, (ಮುರುಟು 2). Shrinking, contracting, etc. — ಮುದುಡುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. An ear the outside of which is shrunk (Bp. 58, 49; My.). — ಮುದುಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrink (J. 30, 22).

ಮುದುರು muduru. = ಮುದುಡು 1, etc. (My.).

ಮುದೆ mudĕ. (= ಮುದ). Pleasure, enjoyment, joy, gladness.

ಮುದ್ದ mudga. *A kind of kidney-bean, Phaseolus mungo* Willd. (ಪೆಸರು Mr. 374). 2, a cover, covering, lid. 3, = ಮುದ್ದು (ತಂಬುದ ಹುದಿ G.).

ಮುದ್ದಪರ್ಪಿ mudga-parpi. *A kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. (see Si. 149).

ಮುದ್ದರ mudgara. = ಮುದುಗರ. *A hammer-like weapon, a mace* (ಧನ Mr. 510);—a staff weighted at the bottom with iron for breaking clods of earth. 2, a bud (*cf.* ಮುಗುಳ್).

ಮುದ್ಗಲ mudgala. Nn. 96 for ಪುಣ್ಡಲ, q. v. 2, N. of a rishi and of other persons.

ಮುದ್ಗಾನ್ನ mudga-anna. Rice boiled together with the kidney-bean (My.).

ಮುದ್ದು muddu-a3. N. (My.; B. 2, 40).

ಮುದ್ದತು muddatu. = ಮುದ್ದತ್ತು. (Čb. 9, 66; My.).

ಮುದ್ದತ್ತು muddattu. A space of time, a term (My.; G. 175; Mhr., H. ಮುದ್ದತ).

ಮುದ್ದಾಂ muddâm. ಮುದ್ದಾಮು muddâmu. Expressly, positively (Mhr., H.); fixed, established, permanent (Br.). 2, own (My.; B. 5, 126). ಮುದ್ದಾಮ್ ಆಳು, ಮುದ್ದಾಂ ಮನುಷ್ಯ, own servant (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 1. Feminine of ಮುದ್ದ. N. (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 2. = ಮುತ್ತೆ. (B. 4, 121; 5, 19).

ಮುದ್ದಿಕೆ muddikĕ. = ಮುದ್ದಿಗೆ 1. Tbh. of ಮೃದ್ವಿಕೆ (Śmd. 351 Mḍb.).

ಮುದ್ದಿಗ muddiga. N. (Bp. 29, 7).

ಮುದ್ದಿಗೆ muddigĕ. 1. Tbh. of ಮೃದ್ವಿಕೆ (Śmd. 351. 353).

ಮುದ್ದಿಗೆ muddigĕ. 2. Tbh. of ಮುದ್ರಿಕೆ (Śmd. 345).

ಮುದ್ದಿಸು muddisu. To kiss; to caress, to fondle (Bp. 18, 57; Rśv. 8, after 82; 11, 105; Śśv. 1, 62; J. 8, 12; 28, 16; M. ಮುಣಕ್ಕ, ಮುಗಕ್ಕ, to smell; to kiss).

ಮುದ್ದು muddu. = ಮುತ್ತು 5, q. v. A kiss (ಒಲ್ಕೆ, ಅರುಮೆ Kk. 31; Śm. 75; ಒಪ್ಪಣ್ಣ, ಮಪಪ್ಪಕೂಟ, ಮುದ್ದುಸ Mr. 330; C.; Tē.); love, affection, charm; an object of love. ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಪೋಲ್ ಮುದ್ದಿನ ಮಾಗೆ ಇದ್ದೀತು.—ಮುದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮೂಜಿನೆಯ ಪೆಣ್ಣಿತಿಗೆ (Prvs.). See Čpr. 1, 86; 1, after 105; Bp. 1, 51; 24, 45; 32, 45; 47, 32. 42; J. 18, 20; 28, 22; Prvs. s. ಮುಳ್ಳು, ಮೊಲ and ಪೆಣ್ಣು. — ಮುದ್ದ ಕಿ. -ಆಕಿ. A charming goose (Rśv. 12, 23). — ಮುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Frequent kissing (Čpr. 3, 42). — ಮುದ್ದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make (somebody) to kiss frequently (Čpr. 6, 98). — ಮುದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To kiss mutually;—to kiss frequently (Abh. P. 4, 26; Bp. 15, 14; My.; B. 3, 81). — ಮುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. N. (Bp. 59, 6). — ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To kiss (My.). — ಮುದ್ದಿಡು. -ಇಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). See Prv. s. ಮುತ್ತು. — ಮುದ್ದು ಕೊಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಮುದ್ದುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A dear child (My.). ಮುಳ್ಳಿಲ್ಲದವಗೆ ಮುಖಗೂಡೆ ಮುದ್ದುಗೂಸು (Prv.). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. To kiss; to treat with affection, to caress, to fondle (Rśv. 11, 104; J. 3, 31; 6, 47; 11, 15; 18, 49; 28, 20). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Caressing, etc. (Čpr. 3, 44; 8, 53). ಪ್ರಗೆಡೆಗಮಂ ಪೊಡವಿ ಪೊಸ ಜವ್ವನಮಂ ಮಿಗಿಲವ್ವ ಗಾಮಿಯಂ ಸೊಗಯಿಸ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದು ಮುನೋಲಿಲ್ಲಿನಿಸಂ ಮುನವಾಡೆ ಕೇಳ್ವು ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಳೆ

ದೋಚಿತಾಯ್ತು ಮುಹಿಜಾಸುರನಂ ತದ ಕೊಲ್ದಳಾವಳ್ ಆ ಭಗವತಿ ತಾನೆ ವೀರಮಿರಿಯಕ್ಕೆ ಜಯಮಾಸಿಗೆ ಕ್ರಾಗದರ್ಮ್ಯಾ! (one Ch. MS. as its v. 4). — ಮುದ್ದುಸುರಿ. A pleasant, sweet word. ಮುಸಲೆಮ್ಮ ಗಿಳಿಯುಸೊರ್ಮ್ಯಾರದೊಕ್ಕೋವಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುದ್ದುಸುರಿಗಿರಿ ಸೆರೆ, ಮಾನಿನಿ! (Kp. 4, 8, 1). — ಮುದ್ದುಮಗ. A dear son (My.; B. 3, 7). — ಮುದ್ದುಮಗು. = ಮುದ್ದುಗೂಸು. (My.). — ಮುದ್ದು ಮಾಡು. = ಮುದ್ದುಗೆಯ್. To caress, etc. ಅದನಸ್ಸು- - (My.). — ಮುದ್ದುಮಾಡು. = ಮುದ್ದುಸುರಿ. (My.; G. 446). — ಮುದ್ದುಮೊಗ. A sweet face (My.). — ಮುದ್ದು ಹೋಹಿಸು. To cause love to dash or pierce into (anybody): to endear one's self. ಎಲ್ಲರಗೆ ಮುದ್ದು ಹೋಹಿಸುತಿರ್ಪನು (J. 28, 22). — ಮುದ್ದುರಂಗ. N. of a boy! ಎಮ್ಮುವದಕ್ಕೆ ಆವಳೇ (wife) ಇಲ್ಲ, ಮಗನ ಹೆಸರು ಮುದ್ದುರಂಗ ಎಮ್ಮುನ್ನೆ (Prv.). — ಮುದ್ದುವೀಡು. -ಬೀಡು. To bestow many kisses; to treat very kindly (Rây. 4, 78; Śiv. 3, 43).

ಮುದ್ದುತನ muddutana. Pleasantness, charm, beauty (Rây. 1, after 135). ಬಾಲೆ. . ಬೀಱುತಿರ್ದಳು ಮುದ್ದುತನವನು (Prll. 3, 31). ಮುದ್ದುತನ ಎಮಗೆ ಮಾಮೆ (ಎಮ್ಮ ಬಾಲೆ) ತಕ್ಷನ್ಗೆ ನವೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಜಿವಿನ್ಗೆಗೆ (3, 32).

ಮುದ್ದೆ muddĕ. = ಮುದ್ದಿ 2. A roundish mass, a ball, a roundish lump (as of iron, food, etc.), a clod (as of earth, etc.), etc. (ಪಿನ್ನ Nr.; My.; Tĕ. also ದೊದ್ದು; J. 18, 20; T. ಮುತ್ತ್ಯ; see ಕೆಯ್-; Mhr. ಮೂದ, a rice-lump; see ದೊತ್ತ 1). ಗಣ್ಣದ ಮುದ್ದೆ (ಗಾತ್ರಾಸುರೇಷನಿ, ಪರ್ವ 81. 229); ಮುದ್ದ ಮಾಡದವಳ್ಗೆ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಪ್ಪಗಳು ಕೊಡಿಸಿದ ಮುದ್ದೆ (ಮೋದಕ, ಜಗಲು 348). ಮೂಂಸದ ಮುದ್ದೆ (ಕೆಸ್ಸೀದು); ಮುಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ (ಪಿನ್ನ G.). ಕೆಸರಿನ್ಗ ಮುದ್ದೆ (G. 572). ಬೆಲ್ಲದ ಮುದ್ದೆ (My.). 2, rûgi-porridge (My.). ಮುದ್ದೆಗೆ ಎಮ್ಮು, ಗುದ್ದಂಗೆ ಬಿದ್ದ.—ಮುದ್ದೆ ಬೆಲ್ಲಾವರೆ ಮುಡ್ಡಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). 3, a weaver's peg-stand (S. Mhr.).—See ಮೂಲೆ; Prv. s. ಆಟ್ಟು 5. — ಮುದ್ದೆತೊವೆ. Tovĕ-porridge (My.). — ಮುದ್ದೆಪಲ್ಲೆ. Vegetable-porridge My.). — ಮುದ್ದೆಬೆಲ್ಲ. A round lump of jaggory (My.). — ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. A roundish lump of iron. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಣುಗುವದು, ಬಿಲ್ಲೇ ಕಬ್ಬಿಣ ತೇಲುವದು (Prv.).

ಮುದ್ರಾಕರ mudrâ-kara. A maker of seals, an engraver, a coiner. (R.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ mudrâ-akshara. Type, print. (My.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆ mudrâkshara-śâlĕ. A printing-office (My.).

ಮುದ್ರಾಂಕಿತ mudrâ-aṅkita. Stamped or marked with a seal (My.); printed. (My.).

ಮುದ್ರಾಂಗುಲೀಯಕ mudrâ-aṅgulîyaka. A seal-ring (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಕ mudrâ-dhâraka. A bearer of the seals. 2, a man who impresses various sectarian marks and figures on his forehead and other parts of the body: a Mâdhva (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ mudrâ-dhâraṇĕ. Having the body branded with hot seals by a guru, a custom of the Mâdhvas (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಿ mudrâ-dhâri. = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ. (My.).

ಮುದ್ರಾಶಕ್ತಿ mudrâ-śakti. Power (of a râja, guru, etc.) derived from setting or affixing seals to documents (My.).

ಮುದ್ರಿಕೆ mudrikĕ. = ಮುದ್ದಿಗೆ 2. A seal, a signet, a seal-ring, a signet-ring (ಉಂಗುರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರ ಬರೆಯ ಬಾ ಮುದ್ರಿಕೆ ಗಳೆಸಕ್ಕಂ Mr. 340; ಬಾಲಳ 525; Bp. 54, 55; J. 18, 6). 3, a stamp, an impression. 4, a mode of intertwining the fingers during worship. 5, dedication to a deity put at the end of chapters or of a book (My.). ಮುದ್ರಿಕೆಲ್ಲದ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಪದ (Prv.). — ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ. = ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ, q. v. (My.).

ಮುದ್ರಿತ mudrita. Sealed, stamped, impressed, marked, struck, printed; contracted, closed, sealed up; unblown. (Ćpr. 8, after 4; Bp. 1, 14; 35, 8).

ಮುದ್ರಿಸು mudrisu. To seal; to stamp; to print; to coin: to shut; to seal up, to enclose; to envelop (Ćpr. 8, 41; Abh. P. 16, 41; Bp. 24, 22; 35, 9; 58, 58; Bh. 1, 8, 70; 8, 23, 38; Rây. 5, after 25). ಅಕ್ಷ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸುಪ್ತ (Mr. 317). 2, to agree to, to assent, to promise (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.). ಮುದ್ರಿಸಿದ (274).

ಮುದ್ರು mudru. = ಮುದುರು 1, etc. (My.).

ಮುದ್ರೆ mudrĕ. ಮುದ್ರಾ. (= ದೊಡಿರ). A seal, a signet, a seal-ring. 2, the mark of a seal; a stamp, a print; a seal of lac (J. 29, 36; 30, 24). 3, a form or figure made by Vaishnavas, etc. on their body. 4, a coin. 5, stamp, cast, air;—an air or a disposition of countenance during meditation, etc. (Mhr.; B. 4, 10. 184);—a person as to shape and bulk (Mhr.). 6, a mode of intertwining the fingers during worship. 7, shutting, closing. — ಮುದ್ರೆಕರ್ತ. A man entrusted by a guru with his seal and deputed by him to settle disputes of caste (My.; Tĕ.). — ಮುದ್ರೆಕೋಲು. A wooden seal, for sealing heaps of corn (My.; Tĕ.). — ಮುದ್ರೆಯವ. -ಆವ. A man who applies a public seal (My.). 2, = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ No. 2, a Mâdhva (My.). — ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. A seal-ring, a signet-ring (ದೇವಿಕೆ, ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ Nn. 148). — ಮುದ್ರೆಯೂರ್ಗ. -ಊರ್ಗ. The business of applying public seals (My.).

ಮುಧಾ mudhâ. *In vain, to no purpose.*

ಮುನ್ mun. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುನ್ನೀರ್. The ocean (so called as it contains three different waters: rain, river-water, and the water of the abyss, and has three different qualities: to produce, to preserve, and to destroy, T.; Br. derives it from ಮುನ್ 2: the first or original waters, which however in T. is ಮೊನ್ನೀರ್;—ಸಮುದ್ರ Śmd. II; Ćt. I, 70; Kk. 85; ಪಾರ್ಶ್ವ Ćt. II, 16; ಶತ ೯, ಜಲಧಿ Śm. 36; Ćpr. 1, 109; Abh. P. 10, 157; J. 19, 4). — ಮುನ್ನೀರೆಲೆಯ. -ಎಲೆಯ. The ocean's lord: Varuṇa (ಸರೋ Kk. 15; Śm. 13). — ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Submarine fire, the fire of the lower regions (ಶತಮುರಿ, ಒಂ ಪಾಸಲು Ćt. II, 118). — ಮುನ್ನೀರ್ಮಗ. The moon (ಪದ್ಮ Ćt. I, 107; ಇಮಳೆಲೆಯ II, 6). — ಮುನ್ನೀರ್ಮಳ್ಗೆಗ. -ಪಳ್ಗೆಗ. He who reposes on the ocean: Vishṇu (ಉಪೇಕ್ಷ Śm. 3. 6; Kk. 7, c. r. ಮುನ್ನೀರ್ಮಳ್ಗೆಗ). — ಮುನ್ನೀರ್ಮಳ್ಗೆಗ. -ಪಡ್ಗೆಗ. = ಮುನ್ನೀರ್ಮಳ್ಗೆಗ, q. v. — ಮುನ್ನೀರ್ಮೆಳ್ಕೆ. -ಮೆಳ್ಕೆ. = ಮುನ್ನೀರ್ಮಳ್ಗೆಗ (ಒಡಪಾಲು ಕೆಸ.). — ಮುನ್ನೂಱು. Three hundred (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಮುಪ್ಪಿಗೆ). ಮುನ್ನೂಱಱ ಅಮಿತತ್ತು (Bp. 33, 13). ಮುನ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು (B. 2, 22).

ಮುನ್ mun. 2. = ಮುಂ (ಮುಖ್), etc. That which is before, etc. 2, before (Ćpr. 5, 22). — ಮುನ್ನೆಱವು. To let know or indicate before-hand (Ch. v. 70). — ಮುನ್ನಳ್ಪು. -ಅಳ್ಪು. To fall in the front (Abh. P. 13, 71). — ಮುನ್ನೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಮುನ್ನೆಲೆ. The upper front part of the head; the forehead (Ćpr. 8, 64; 8, after 101; J. 18, 20).

ಮುಸ್ಸಲೆಯು ಹೂ (ಲಘಾಮಾ Hlā.). ಮುಸ್ಸಲೆಯುಳಿ ಆಲಿಸ ಮಾಡಿ (ಲಘಾಮಾ Mr. 334). ಮುಸ್ಸಲೆಯು ಉಂಗುರಕೂಡಲುಗಳು (ಪ್ರಮುಖ G.). 2, locks of hair hanging down on the forehead (My.). — ಮುಸ್ಸಲೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the forehead or the locks hanging down on it (Prll. 3, 29). — ಮುಸ್ಸಳೆ. -ತಳೆ. To proceed (J. 3, 13; 4, 15. 16; 19, 7). — ಮುಸ್ಸಿದಸ. The previous day (Bp. 53, 16). — ಮುಸ್ಸಿಲೆ. -ತಲೆ. = ಮುಸ್ಸಳೆ. (Bp. 29, 3; 51, 71). — ಮುಸ್ಸೆಸ. The front side or direction (Bp. 5, 40; 18, 5. 33; 20, 41; 24, 44; 27, 11; 32, 38; 45, 84; 52, 47; 58, 29; 59, 19; 60, 54; 61, 23; Rāv. 13, 71). — ಮುಸ್ಸೊಡ್ಡಿಸು. -ತೋರಿಸು. To appear beforehand (My.). 2, to show beforehand; to show the way (My.). — ಮುಸ್ಸಡಿ. -ಅಡಿ. The fore part of the foot, the point of the foot (Čpr. 5, 22; 7, 112). — ಮುಸ್ಸಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the point of the foot (Abh. P. 3, 153). — ಮುಸ್ಸೆಗಳ್ಚ. To raise and stretch forth (Šāv. 3, 63). — ಮುಸ್ಸೆರಚ್ಚ. To join (v. t.) in the beginning (Šāv. 5, 31). — ಮುಸ್ಸೆಸವೞ್. The dawn (ಮುಂಜಾವು Ša.).

ಮುನ muna. = ಮುನಿಸು. P. p. of ಮುನಿ 1, in ಮುನ ಕೊಳ್ಳು. See Prv. s. ಒಟ್ಟು.

ಮುನಸಪ munasapu. = ಮುನಸೀಪು. A native civil judge (of the lowest class; Sl. 258, Tē.; Mhr., H. ಮುನಸಫ, ಮುನ ಸೂಫ).

ಮುನಸೀಪು munasipu. = ಮುನಸಪ. (My.). See ಗ್ರಾಮು.

ಮುನಾಸಬು munāsabu. Right, proper, fit, due (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮುನಿ muni. 1. (= ಮುಳಿ 1). To become angry or wrathful, to manifest anger, to be displeased (ಕ್ರೋಧ Šmd. Dh.; My.; T., M.; T. ಮುನ್ಚಿ, to be bold; to be angry). ಮುನಿದರ (ಕೋಪನ, ಕ್ರೋಧನ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ); ಇವೆಮೆಯುಲಿದುಗ ಬೆಂಗಿಗ ಮುನಿದರಂ (ಗೋಪ್ಪತ್ತ Hlā.). ಪರರ ಸಮ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮುನಿದ ಮನುಜ್ಯನು (ಅಸ್ಮಶುಭಪ್ರೇಷ, ಮುಷ್ಕರ); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅಪ್ಪಯ್ಯ Nr.). ಕವಿಗೆ ಕವಿ ಮುನಿದಂ (Šmd. 159; see Šmd. s. ಬೆಣ್ಣು). ಏತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿಯೀ ಸುಗ—ಒಲಿದರೆ ನಾರಿ, ಮುನಿದರೆ ಮಾರಿ (Prvs.). ಅರಸೊಲಿದು ನಲಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯುಳ್ಳು, ಮುನಿದರೆ ಕಳಿಯುಳ್ಳು; ಕಳಿತುರಗವುಳ್ಳ ಪಿರಿಯಳ್ಳು; ಮುನಿದರೆ ಕರ ನಾಪವಳ್ಳು (Sp.). ಎನ್ನಪ್ಪನಾದರೂ ಮುನ್ನಿಯ ಹಗೆ ಹೊರ್ಪಾ; ಎನ್ನಳ್ಳಮ್ ಅರಸು ಮುನಿದರೆ? ಆ ಮುನ್ನಿಯನ್ನಳಸಳ್ಳು (Sp.). See Čpr. 8, 54. 95; Abh. P. 14, 58; Bp. 22, 21. 28. 65; 45, 3; 47, 11. 12. 19. 28; Bh. 6, 2, 2; J. 6, 2. 30; 24, 55; ಮುಟ್ಟಿ ದರೆ ಮುನಿದ.

ಮುನಿ muni. 2. That becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿ ದರೆ ಮುನಿ). 2, anger. — ಮುನಿಯ. -ಅ 3. That becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯ).

ಮುನಿ muni. *A recluse who lives alone and has taken the vow of silence.* 2, *an ascetic* (ಪರಮೆಷ್ಠಿ Šmd. Dh.); a sage, a saint; a devotee; a monk;—*a Buddha or Arhant.* 3, a male devil (My.). See Bp. 10, 27-29. 4, the number 7 (Čh.; see ಸಪ್ತಋ).

ಮುನಿಪ muni-pa. = ಮುನೀಶ್ವರ. (Bp. 43, 41; 50, 70).

ಮುನಿಪು munipu. (= ಮುಳಿಸು). Anger, passion (ಕೋಪ Nn. 142. 167; J. 28, 5; T. ಮುನಿಪು).

ಮುನಿಪುಂಗವ muni-puṅgava. An eminent sage (J. 2, 20; 21, 44).

ಮುನಿಮತ muni-mata. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುನಿಮನ muni-mana. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುನಿಯಿಸು muniyisu. To cause to become angry, to irritate (Abh. P. 14, 58).

ಮುನಿವಟು muni-vaṭu. A muni's lad or student (J. 19, 44).

ಮುನಿವರ muni-vara. An excellent muni (My.).

ಮುನಿಷಿ munishi. A secretary, a writer (My.; Br.; Mhr., H. ಮುನಶೀ). 2, a teacher of language (My.; Mhr.).

ಮುನಿಷ್ಗಿರಿ munishi-giri. The office or business of munshi (My.; Mhr. ಮುನಶೀಗಿರಿ).

ಮುನಿಸು munisu. (= ಮುಳಿಸು). Anger, wrath, passion, rage, enmity (ಕೋಪ, ಕ್ರೋಧ, ಅಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ Hlā.; ಅನುಶಯ Hlā.; ರೋಷ, etc. Mr. 234; ಮುಳಿಸು, etc., ಕೋಪ Ōt. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಸುಗಣ್ಣು, ನೆಗಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39, Kk. 43; My.). ಮುನಿಸುಕ್ಕಾತನು (ಕೋಪಿ, ಮುಷ್ಕರ Nr.). ಮುನಿಸುಳ್ಳವಂ (ಅಮರ್ಷಣ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ Nr. 234). ಮುನಿಸಿದು ನಿನಿತ್ತು, ಸಂಧ್ಯಾಸಮೆನಿತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ಪಡಿದು ಸಲ್ಲಿಸುವೆಸಳಂ (Šmd. 170). ಕೊಟ್ಟು ಬರುವ ನಿಷ್ಟುರಕ್ಕಿಂತ ಕೊಡದೇ ಬರುವ ಮುನಿಸು ಲೇಸು (Prv.). See Čpr. 5, 134; 8, after 79; Grj. 2, after 106; Bp. 18, 9; 31, 19; 47, 9. 19-22. 25. 27; Bh. 1, 8, 77; J. 4, 54). — ಮುನಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To grow angry or sulky (Dp. 63, 1). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿ. Anger to calm down or be appeased (Bp. 47, 19. 21. 27; My.). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿಪು. To appease anger (Bp. 47, 20; 47, 36). — ಮುನಿಸು ತಿಳುಪು. = ಮುನಿಸು ತಿಳಿಪು. (Bp. 18, 9; 47, 27). — ಮುನಿಸು ಪರಿ. Anger to go away or cease (My.). — ಮುನಿಸುಪರಪ್ಪ. Spreading or increase of anger (Bp. 40, 85).

ಮುನಿಸುಗಾರಿ munisu-gāra. A passionate man (My.).

ಮುನೀಂದ್ರ muni-indra. A great sage or ascetic (ಪದ್ಮ, ಯತಿ, ಯತೀಂದ್ರ, Nn. 54); ಪುಣ್ಯಶೀಲ Mr. 504). 2, *a Buddha or Jina.* 3, Šiva; etc.

ಮುನೀಶ್ವರ muni-īśvara. = ಮುನೀಂದ್ರ. (Šmd. 134; Bp. 61, 46; J. 27, 18). 4, a male devil (My.).

ಮುನ್ನು munnu. = ಮುನ್ನ 2 (Šmd. 146), (ಮುಂದು 2). ಬೆದ್ಯಾಗಿಲ ಮುನ್ನು (ಮುಖ, ನಿಜಸರಣ Hlā.). ಮುನ್ನಣ, ಮುನ್ನಣೆ (Šmd. 135). ಅನೆಯ ಮುನ್ನಣ ಲಲಾಟ (ಅಭಿಧಾನ Mr. 155).— ಮುನ್ನಣಂ. -ಅಗ್ರ-ಅಂ. (Šmd. 136). A man of the front.— ಮುನ್ನಾಗು. -ಅಗು. To become or be the first of a series. ಕೆಲನ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಜಾಗರೂಕತೆ ಅವಿವೇಕ ಮುನ್ನಾಡದನ್ನು ಕುಜಿಸು ಪ್ರಸನ್ನ ವದನ ಪರೋಪಕಾರತಾತ್ಪರ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಬುದ್ಧಿ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, etc. Sl. 69). ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಬ್ಬನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಕೊಡುವದು ಮುನ್ನಾಡ ಮೋಸವು (ಕವಿ, etc. 71). ಉಳ್ಳ ಮುನ್ನಾಡ ಗಡ್ಡಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (ಅಪ್ಪಿ, etc.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಪಾಕರುಜ ದೇವಿ ಮುನ್ನಾಡ ತಡಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ, etc. 107). ಮೂರು ತೆಂಗು ಬಾಡಿದ್ದು ಮುನ್ನಾಡಕ್ಕೆ ಗಳು (ಬಾಹನಸ್ವಾಮ್ಯ 119). ಪದವಾಯ್ದು ಮುನ್ನಾಡದವರು (ಪ್ರಭಾಸ, etc. 258). ಸೇನಾಪತಿ ಮೂಲುಬೇಡಾರ ಮುನ್ನಾಡದವರು (ಗೋಪ, etc. 259). ರಾಜಾದರ್ಶಾಧರ್ಮವಾಗಿ ಪರ ತಪ್ಪ ಕಾರಿಕೆ ನೋಡ ಮುನ್ನಾಡವು (ಪ್ರಾಪ್ತಿತ, etc. 266). ಕರಗಿ, ಗಟ್ಟಿ ಒಡಿದ ಮುನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಲ್ ಬಿಟ್ಟಿದು (ಕೃಷ 330). ಆ ಮುನಿಯ ಯಜಮಾನರು ತನ್ನ ಜೊತೆ ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆಯಿರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ತಿತರು ಅಳಿಯುಳ್ಳು ಮುನ್ನಾಡವರನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ (B. 2, 20). ಮುಂದೆ ಮುಂಬೆ ಮುನ್ನಾಡ ಸಮಾರಂಭಗಳು (2, 52). ಸರಕಾರದವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುನ್ನಾಡದವರಿಗೆ ಆಸರವರ ಗಣ್ಯತೆ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉಳ್ಳವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಹೊರವೀತಿಷ್ಟುವಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ (5, 111). — ಮುನ್ನೆ. -ಎ. (Šmd. 146). (= ಮುಂದೆ), ಮುನ್ನೆ. In front of

anything that is behind (ಮುಂದುಗಡೆ 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 226 Cm.; Ch. v. 111). 2, hereafter, thereafter; henceforth (ಮುಂದೆ Śmd. 399 Cm.; see Sp. s. ಸವಿದುತು). 3, previously, beforehand. ಮುಂದೆ ಬಸ್ಸು, ನೀನೆನಗೆ ಮಸ್ತಕಾಗಮನ ಮುಂ ಕೆಲ[1] ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಯೆ[1]! (Cpr. 7, 41). ಮುಸ್ಸಿಯಾ ಪಗೆ, ಸೃವನ ಕಾಸ್ತಿಯಾ ಸವಿದೂತು, ಮುಸ್ಸವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತಸ್ಸ (ಸ್ಸು) ಮುಂದೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). See Bp. 17, 9; 20, 31; 41, 15; 51, 25; 52, 43; J. 2, 30.

ಮುಂದ munda. = ಮುಂದು 2. — ಮುಂದಗಡೆ. = ಮುಂದುಗಡೆ. (ಹೊಸ G.; My.). — ಮುಂದಗಾಣ್. = ಮುಂದುಗಾಣ್. (Bp. 34, 10; My.). — ಮುಂದ ಮಾಡು. = ಮುಂದು-. (ಹಾಡು G.).

ಮುಂದು mundu. 1. (= ಮುಂಜು 1). To be or go before, first or in advance (ಪುರಸ್ಸರಣ Śmd. Dh.; T.).

ಮುಂದು mundu. 2. = ಮುಂ (ಮುಖ, Śmd. 198), etc., ಮುಮ್ಮು (146), ಮುಂದ (My.; Tē.). The front-part or side, the front (ಅಗ್ರ Śmd. Dh.; 212 Cm.);—the state of being in front of anything that is behind, following, succeeding (as a letter, etc., vide 17. 59. 80. 84. 85. 196. 212. 225. 336. 384);—the state of being advanced in position; that of being first;—the state of being before or previous;—the state of being future;—(in front, etc.). ಮುಂದಣ, ಮುಂದಣಂ (Śmd. 135), (ಮುಂದರ್ಕೆ); ಮುಂದಲೆ, ಮುಂದಲ್ಕೆ, ಮುಂದಣಗೆ (see s. ಪದು 3), ಮುಂದಲ್ಗೆ; ಮುಂದಿನ ಊರ ಮುಂದು (Śmd. 162). ಮುನಿಯ ಮುಂದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಭಾಣ, ಆರಿದ್ದು); ಹಿಂದು ಮುಂದು ಆಪಾತನು (ವರಾಮ್ಬಿಣ, ವರಾಜೀಣ Xr.). ಮುಂದಣ ಪೊಲಿ (ಕೆಸ್ತ್ರೀದ, ಆಂಕ, ಉಷ್ಣಂಗ); ಹಿಂದು ಮುಂದಾಗುಜ (ವವಂಕ್ತ, ವರಾಜೀಣ Hlā.). ಹಿಂದು ಮುಂದಾದುದು (ವವಂಕ್ತ Xn. 151). ಪಾನು ಮುಂದು, ತಾನು ಮುಂದು ಎನ್ಬುದಾಗಿ ಮಾಡದ್ ದಮನ ಕೆಲಸ (ಆವಮ್ಮುವೆಳೆ Sl. 293); ಪೋಕಾದಿಗಳೆನ್ದ ಹಿಂದು ಮುಂದು ತಿರಿಯದವನು (ವಿವಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ 365); ಮುಂದಾಗಿ ಮಾಡದ್ ಪಟ್ಟೆದು (ಪುರಸ್ಕೃತ, ಅಗ್ರತಸ್ಥ 428); ಎಡದ ಕಾಲು ಪೆಟ್ಟೆ ಮುಸ್ಸಕ್ಕೆ ನೀಡಿಟ್ಟು (288). ನಮಗೆ ಮುಸ್ಸಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಅಮಿತ್ರನಪ ನು! (J. 30, 25). ರಕ್ಷಸನಪನು ಮುಸ್ಸಕ್ಕೆ ತನಗವಂ! (Bh. 1, 8, 25). ಮುಸ್ತಲಕ್ಷಂ... ಮುಸ್ಸಗ್ಗೆ ಬರೆವರೆ (Rāv. 13, after 95). ಕ ಕ್ಷೆಗೆ ಮುಸ್ಸು, ಕಷಿಣಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಸ್ಸು.—ಊರ್ಣಾನ ಮುಸ್ಸಣ ಬಸವಣ್ಣ.—ಮುಸ್ಸಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಜಿ ಪಾರಿಯ ಮುಸ್ಸಿಕ್ಕಿ.—ಮುಸ್ಸಿನ ಮುಕ್ಕಗಿಸ್ಸೆ ಈಸಿನ ಘುಟ್ಟೆ ಲೇಸು (Prrs.). ಅತನು ತುಸು ಮುಸ್ಸಕ್ಕೆ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಮುಸ್ಸಿನವರು (3, 115). See Bp. 18, 4; 20, 28; 32, 22; 40, 8; 43, 52; 44, 9; 57, 42; Rāv. 13, after 1 & 61. — ಮುಸ್ಸಕೆ ಮಾಡು. To push forward: to shut, as a door (My.; B. 4, 42). — ಮುಸ್ಸಕೆ ಹಾಕು. To place, or throw, in front of (My.). 2, to put to the future, to put off, to delay (My.). — ಮುಸ್ಸಯ್ದು. -ಆಯ್ದು. To go on, to advance (Śēr. 3, 49; J. 10, 20). — ಮುಸ್ಸರಿ. -ಆರಿ (= ಪರಿ). (= ಮುಸ್ಸುವರಿ). To run before, to go in advance; to surpass, to excel (My.; B. 4, 143); to go forward (My.). — ಮುಸ್ಸರಿಸು. -ಆರಿಸು (= ಪರಿಸು). To cause to run in advance, as a horse (My.); to cause to proceed, to get on, as a work (My.). — ಮುಸ್ಸಱಿ. = ಮುಸ್ಸರಿ (s. ಮುಸ್ಸು). To know beforehand (Abh. P. 9, 158); to know what is to come (Abh. P. 9, 158; Rām. 6, 51, 14; J. 5, 20); to be far-seeing, forecasting or provident. ಮುಸ್ಸಱಿವಮನು (ವೀರ್ಥ ದೃಸ್ಟಿ Hlā.; Mr. 240). — ಮುಸ್ಸಾಗು. -ಆಗು. To be or go before (the rest), to go to the front, to be the first, to excel (B. 5, 43. 163. 185. 285; My.). — ಮುಸ್ಸಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುಸ್ಸಿಡು. (J. 24, 43; My.). — ಮುಸ್ಸಿಡು. -ಇಡು. To put before or in front; to put or place in the presence of some one, to present, as a cause or suit; to make something one's chief object or aim; to put to the front, to treat with honour; to put forward, to extend, as the feet (Cpr. 1, 132; 5, after 111; Bp. 6, 7; 12, 7; 14, 18; 37, 51; Rāv. 5, 133; My.). — ಮುಸ್ಸಿರ್. -ಇರ್. To be in front (of some one, Bp. 47, 43; 57, 61). — ಮುಸ್ಸಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುಸ್ಸಿಡು, ಮುಸ್ಸಿರಿಸು. (Bp. 31, 28; 59, 12; My.). — ಮುಸ್ಸಿಡ್ಪು. -ಇಡ್ಪು. To put down in front of (Cpr. 2, after 59). — ಮುಸ್ಸುಗಡೆ. = ಮುಸ್ಸುಗಡೆ. ಮುಸ್ಸುಗಡೆ ಸಲಿಯುವ ಊಡ್ಗಡವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, ಪುರಸ್ಸರ, etc. Sl. 281). — ಮುಸ್ಸುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಮುಸ್ಸ-. The front side or direction, the front; the state of being in front, or in front of any thing that is behind; in front; to the front, forwards (My.; J. 28, 45; B. 5, 297). ಮುಸ್ಸುಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಮುಸ್ಸೆ Śmd. 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 62 Cm.; ಮುಸ್ಸೆ 64 Cm.; ಪರಮೊಳ್ 20 Cm.). ತಲುಪಾಗಿಲು ಮುಸ್ಸುಗಡೇ ಇರುವ ಆಂಗಳ (ಪ್ರಭಾಣ, etc. Sl. 110); ಮುಖವ ಮೇಲೆ ಪೋಪಾಮುವನ್ನೆ ಮುಸ್ಸುಗಡೆಗೆ ಳಿಟ್ಟ ಕೊಣ್ಣಾ ಮುವ್ವಿನ ನರ (ಉದಾಮುಳ 229). — ಮುಸ್ಸುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see what is before (one's self); to know what to do, to be unperplexed or unbewildered; to have foresight (Bp. 43, 36; Rāv. 6, after 11). — ಮುಸ್ಸುಗಾಣಿಕ. -ಕಾಣಿಕ. A man who does not see what is before himself, a blind, stupid man (ಪೋಡಾಪೋಡಿ Bhn. 40). — ಮುಸ್ಸುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To appear what is to be done (J. 2, 43). — ಮುಸ್ಸುಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ಮುಸ್ಸುಗೆಡಿಸು. (Grj. 9, 68). — ಮುಸ್ಸುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಮುಸ್ಸುಗೆಡು. (Grj. 2, after 106; 6, after 5). — ಮುಸ್ಸುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಮುಂಗೆಡಿಸು, ಮುಸ್ಸುಗಿಡಿಸು. To ruin prospects or coming joy; to cause to be at a loss; to discomfit (Bp. 18, 22. 65; J. 15, 33; 27, 10; Abhā. 1, 24). — ಮುಸ್ಸುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುಂಗೆಡು, ಮುಸ್ಸುಗಿಡು. Prospects or coming happiness to be ruined; to be at a loss, to grow perplexed or bewildered, to despair (Rāv. 13, after 104; J. 15, 26). ಮುಸ್ಸುಗೆಟ್ಟುದನು (ವ್ಯಗ್ರ, ಆಕುಲ Xr.). — ಮುಸ್ಸುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put before one's self, to remember (Grj. 4, 103). 2, to take the lead, to go in front (8, after 56). — ಮುಸ್ಸುಮಾಡಿ. = ಮುಂಗುಡಿ, q. v. — ಮುಸ್ಸುಮಾಡು. = ಮುಸ್ಸ-. To put to the front (as a speaker, etc. My.); to bring forward, to cause to advance (in learning, etc. B. 5, 213; My.);—to extend. — ಮುಸ್ಸುವರಿ. -ವರಿ. (= ಮುಸ್ಸರಿ). To run, hurry or rush forward; to advance; to come to the front; to act precipitately or inconsiderately (ಮುಸ್ಸುವರಿ Kk. 71; Bh. 1, 14, 20; J. 10, 53; 13, 1; 23, 15; B. 5, 385). ಮುಸ್ಸುವರಿದು ಮಾತಾಡುವವನು (ಮುಸುರಿಸು, ಮುಸುರೆ, ಆಮಿಷ್ಟ ಮುಖ Xr.). — ಮುಸ್ಸೂಡಿ. -ಊಡಿ. (= ಹೂಡಿ). A leather rope for cart (S. Mhr.). — ಮುಸ್ಸೆ. ಮುಸ್ಸು-ಅ (Śmd. 146). = ಮುಸ್ಸೆ (146), ಮುಸ್ಸು 2 (146). The front, etc.; before, in front of; in front of a thing that is behind; before, in advance, at the head; forward; first, in the first instance; further; thereafter, hereafter, in future (ಪುರಸ್ತಾತ್, ಅಗ್ರತಃ Sl. 468; ಮುಸ್ಸುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Śmd. 64. 86. 148 Cm.; ಅಗ್ರಮೊಳ್ 66. 225. 245 Cm.; ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ 120 Cm.; ಪರಮೊಳ್ 127. 192. 214. 236 Cm.; ಇದಿರ್ 223 Cm.; C.). ಪಿಪಿಡದ ಪಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುಸ್ಸೆ ಮುಸ ರಸ್ಕೆಯಂ (Śmd. 266). ಎಡದ ಕಾಲನುಮಾಗಿ ಬಲದ ಕಾಲು ಮುಸ್ಸೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆರಿಭಿ); ಮುಸ್ಸೆ ಪೋಪವನು (ಪುರೋಗ, etc. Xr.). ಮುನಿಯ

ಬಾಳು ಮುನ್ನೇ ಇರುವ ಬಯ್ಲು (ಮುಬ, ನಿಸ್ಸರಣ Sl. 113); ಮುನ್ನೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರಯಮಾಗಿ ಹೋಗುವಳೆ (ಧೃಯ 393). ಆದಬ್ಬಿನ್ನ ಮುನ್ನೆ (from that time, B. 4, 80; My.). ಕುದುರೇ ಹಿನ್ನಿರ ಬೇಡ, ಅತಮುನೇ ಮುನ್ನಿರ ಬೇಡ.—ನಂೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ನೆ ಹಂ ಕಥೆಯೇ? (Prvs.). See Ch. v. 17. 101; Bp. 1, 21. 59; 2, 10; 5, 38; 22, 48; 30, 20; 46, 36; 49, 16; 50, 23; 53, 17; Śm. 20; Bh. 1, 8, 20; 2, 4, 6; Č. Bp. 4, 7; Rāv. 5, 118; J. 3, 1; 10, 10; 13, 31. 62; 28, 29. 59; B. 2, 42; 4, 1. 138; 5, 43; Prv. s. ಸದ್ಬುಳ. — ಮುನ್ನೆ ಬರ್. -ಬರು. To come or arrive first (B. 5, 58; My.). 2, to come, or to happen, hereafter or in future (Rāv. 13, 18; My.). ಮುನ್ನೆ ಬರುವ ಸದುಮು (ಆಯುಷ, ಉತ್ತರಕಾಂ Sl. 266); ಮುನ್ನೆ ಬರ ತಪ್ಪ ವ್ರಯೋ ಜನ (ಉಡಳ್, ಉತ್ತರಫಲ 266); ಮುನ್ನೆ ಬರುವ ದಿನ (ತ್ರಸ್ 477). — ಮುನ್ನೆ ನರಿ. -ನರಿ. = ಮುನ್ನುನರಿ. To rush, or come, forward or to the front. ಆ ಮುಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ, ನಾ ಮುನ್ನೆ ನೀ ಮುನ್ನೆ ಅನ್ನ, ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉಪಾರರಾಗಿ ಮುನ್ನೆನರಿದರು (R. 5, 43). — ಮುನ್ನೆ ಹಿನ್ನೆ. Before and behind (Bp. 56, 13).

ಮುನ್ನುಡಿ mun-tuṛu s. Running or moving before, etc. (ಮುಮ್ಬುರಿವುದು Kk. 24; Śm. 50). — ಮುನ್ನುಡುಬರಿ. -ನರಿ. To move in front, to go before (Abh. P. 15, 2).

ಮುನ್ನೆ mundĕ. 1. See s. ಮುನ್ನು 1.

ಮುನ್ನೆ mundĕ. 2. A jar-like brass vessel (My.).

ಮುನ್ನ munna. ಮುನ್ನಂ. The front, etc. (= ಮುನ್ನು 2);—in front, before; beforehand; formerly, previously; in a former time or in former times; first, first of all; prior to; preceding, former; following, henceforth, after, thereafter (ಆದಿ, ಅಗ್ರ, ಪೂರ್ವ, ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಥಮ, ಪ್ರಾಕ್, ಪೂರಸ್ IIlā.; ಪುರಸ್, ಪುರತಸ್, ಅಗ್ರತಸ್ Nr.; T.). ಮುನ್ನಿನ (Bp. 20, 5; 22, 43; 27, 24. 49; 30, 31; 51, 64; 61, 60; the form probably belongs to ಮುಪ್ 2). ಮುನ್ನಿನ ದಿನಂ (= ಮುನ್ನಾದಿನ, 43, 67). ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ದಾರದ ಮುನ್ನ (ere the black colour came—), ತತ್ತಿಪರಿಂಗಳುದಿಯದ ಮುನ್ನ, ಗಾಂದು ಮುಮು ದಿಯಾಗದ ಮುನ್ನ, ಘೋಗಗಡಿಂ ನಿಮಯಂ ಜಗಳೆ ರಚಿಸದ ಮುನ್ನ, ಮೂರ್ತಿಗಳೆಣ್ಬುವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನಮ್, ಆಜಹರಿಗಳು ಜನಿಸದತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತ ನೀವೆಣ್ಣಾಳ್ದಪ್, ಅನ್ ಅಳ್ (9, 50. 51). ಕಳಿದ ಗೋದಿಗೆಯ ದನಿ ಕವಿಪೋಗದ ಮುನ್ನಂ (Rāv. 6, after 11). ಕಾತಿಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನ (Bh. 1, 10, 36). ಮುಡದ ಸೊಂಕದ ಮುನ್ನ (6, 2, 2). ಆದಬ್ಂ ಮುನ್ನ (Bp. 21, 46). ಬಾ ಯುಲ (ಎಳ್ಳಲಂ) ಕಣ್ಣು ಬಾಯಲ್, ಆದಬ್ಂ ಮುನ್ನ (ಜೀವಂ) ಪರಿ ದು ಬನ್ದು (Rāghā. 17, 72). ತಾ ಮುನ್ನ ಮೂಡಿದುದೆರೆಯ ಕಬ್ಬಿಣ್ಣೆ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಮೂಡುವ ಬಾಪ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? (Sp.). ಮುನ್ನ ತಪೋಲಿಂಪಾಯರಾಳಿದಾ ನೆಲಂ (Dp. 1). See Abh. P. 5, 75; Bp. 2, 10; 4, 27; 20, 41; 30, 9; 38, 51; 43, 49. 69; 44, 4; 53, 27. 33; 55, 32; 60, 4; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 48; J. 1, 10; 6, 30; 18, 19; 29, 32. 36; 31, 35. Remark: The compound terms below might be put to ಮುನ್ನೆ. — ಮುನ್ನ ಮೆ. -ಎ. = ಮುನ್ನ ಲೆ. (Rāv. 13, after 77). — ಮುನ್ನಱಿ. -ಅಱಿ. = ಮುನ್ನಱಿ. To know beforehand; to see before one's self; etc. (Bp. 1, 55; 18, 67; 25, 7; 30, 25). — ಮುನ್ನ ಲೆ. -ಎ 3. Even before, beforehand, etc. ಇದನುಪಪ್ರದವೆನ್ನು ನೋಡುವೆನ್? ಇದೆ ಮುನ್ನಲೆ ಸಾದೆಲ! (Bp. 13, 26). ಓಡಿಯ ಪೋಪುದಲ್ಲ ಮುನ್ನಲೆ (53, 49). See Grj. 4, 54; Bp. 21, 46; 28, 48; 48, 23; 52, 32; 56, 40; Rāv. 13, 96; J. 7, 47. Also ಮುನ್ನಲೇ (Bp. 5, 13). — ಮುನ್ನಾ. = ಮುನ್ನ. ಮುನ್ನಾದಿನ, ಮುನ್ನಾದಿವಸ, the day before, the day preceding to-day (B. 4, 154; My.). — ಮುನ್ನಾಡು. ಮುನ್ನ-ಆಡು. To utter before or previously (Bp. 25, 33). — ಮುನ್ನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ನಿರಿಸು. (Bp. 14, 7). — ಮುನ್ನಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. The first part of the night, nightfall (ಪ್ರದೋಷ IIlā.). — ಮುನ್ನಿಕ್ಕು. -ಈ. To give before or ere (one is asked). ಜೀವದೇ ಮುನ್ನಿಕ್ಕದ ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತ ಮುಸು, ಜೀವದಟ್ಟದ ಮುಷ್ಯನೀ, ಆಧಮ ತಾ ಜೀವವೀಯದೆಂ (Sp.). 2, to give in a former time (Bp. 56, 45). — ಮುನ್ನೊಡ. -ಒಡ. One at a former time; a predecessor (J. 28, 14).

ಮುನ್ನಲ್ munnal. = ಮುನ್ನ. (Bp. 35, 46; 50, 72).

ಮುನ್ನಾಗ munnāga. = ಪುನ್ನಾಗ No. 5. A timber tree yielding a red dye, Rottleria tinctoria Roxb. (St. & Pl.).

ಮುನ್ನು munnu. = ಮುನ್ 2, etc. Formerly, before, etc. (*only* in Sl.). ಮುನ್ನು ಪಸುವುಗಳು ಮೇಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳ (ಆತಿತ, ಗವೀಧನ Sl. 318). ಈ ಪದಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನು ಪೆದ್ದಿ ರೂಪಭೇದ ದಿನ್ನ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯಮಾಗುವದಿಲ್ಲ (385).

ಮುನ್ನೆ munnĕ. ಮುನ್ 2-ಎ 3. (Śmd. 60. 63). (= ಮುನ್ನ ವೆ). Even the front, etc. (*e. g.* perhaps J. 8, 25; 19, 4; 29, 32; T. ಮುನ್ನೆಮ, antiquity). — ಮುನ್ನಿಡಿ. -ನಡಿ. (Śmd. 60. 63, where this reading, instead of ಮುನ್ನಡಿ, is in Mdb. MS.). To stab or kill at a former time or previously (Bp. 21 sum.). — ಮುನ್ನುಡಿ. -ಉಡಿ. To remain alive afterwards. ನಿನ್ನ ನಂ ಗಿರಿನಂ ಸರ್ವಸ್ವಮುಂ ಕೊಣ್ಮು, ಮುನ್ನುಡಿದರ್ (Śmd. 78).

ಮುಪ್ mup. = ಮು, etc. Three. — ಮುಪ್ಪಟ್ಟೆ. Three stripes or lines (My.). — ಮುಪ್ಪಟ್ಟೆ. Three bare places on the head (My.). — ಮುಪ್ಪಾಗ. Three pāgas or three-fourths of a paṇa (3 aṇĕs 6 kāsus, My.). ಪಾಗದ ಕೊಡೆ (or ಗೊಡೆ) ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ನು.—ಪಾಗದ ಕೊಡದ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇಲ್ಪ ತಿನ್ನು.—ಅಡು ಪಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಗಟ್ಟಿ ಪಾಗ, ಮಲ ಪಾಗ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಪಾಪಿಜಗಳ ಪಣವತ್ತ (or ಪಣಪಾಗ), ಪೀಪಿಜಗ ಳ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs.). — ಮುಪ್ಪರಿ. (Śmd. 223). Three twists (Rām. 6, 14, 20); three strings, cords or strands (Abhi. 2, 105; a three-fold cord, T.). — ಮುಪ್ಪರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Three cords to be united (Abh. P. 3, 64). — ಮುಪ್ಪರಿಗೆ ಳ್. -ಕೊಳ್. To get three turns or twists (Rām. 6, 13, 6); to form three cords (Grj. 8, after 45; Rāv. 4, 113). — ಮುಪ್ಪರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To twist three times together (Bp. 57, 18). — ಮುಪ್ಪುರಿವರ್. (Śmd. 223). Three cities: Tripura. — ಮುಪ್ಪುರಿವರುರಿಸ. -ಉರಿಸ. He who burnt Tripura: Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2. 3).

ಮುಪ್ಪು muppu. Old age (ಜರೆ, ವಿಸ್ರಸೆ IIlā., Nr.; ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Sl. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣ 389; My.; Tr.; T. ಮುಪ್ಪ; T. ಮುಪ್ಪು, ಮೂಪು also: superiority, pre-eminence; antiquity; see ಮುಮು 1, etc.). ಮುಪ್ಪೆಯ ಕೊಡಲು ಪೊಡವಾಡದ ಬಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿಸ್ಪಾದ ಬೆಳುಪ (ಪಲಿತ Nr.). ಮುಪ್ಪ ಬಲ್ಲಾಗೆ ತಿಳಿಯ (Mr. 310). ಕೇಡಲು ಮುಪ್ಪ (ಜರೆ, etc. Sl. 195). ಮುಪ್ಪಾವೆ (J. 32, 21). ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಮು ದಿನವಿರ ದಾರದು.—ಪುಟ್ಟೆಯೆ ಮುಪ್ಪ, ಸನ್ಯಾಸದೇ ಯೌವನ.—ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ತೀಲ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡಸ್ತೆ (Prvs.). See Bp. 25, 23; B. 3, 25; 4, 2. 156; Prv. s. ಕೆಳ್ಳ. — ಮುಪ್ಪು ತೋಲು. -ತೋಲು. Old age to appear. ಮುಪ್ಪು ತೋಲುವದಂ (ವಿಸ್ರಸ, ಜರಾವತ್ Mr. 310).

ಮುಮ್ mum. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಮ್ಮಡಿ. Three folds; three times; thrice as much, etc.; triplicity (Bp. 25, 10; 28, 39; Sl. 285; My.). ಬೆಳೆ ಕರಮಾಗು ಬಾಪತ್ ಬಣ್ಣದ ಕರಮಿಗಿನ್ನ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಪ್ಪವಿರುತ್ತದೆ (B. 3, 108). —

ಮುಮ್ಮಡಿ. = ಮುಮ್ಮಡಿ. (My.). — ಮುಮ್ಮಡಿಸು. To make three folds or three-fold; to do thrice as much; to treble (Bp. 23, 37; My.). — ಮುಮ್ಮಾರು. (Śmd. 223). Three articles of exchange (? Tē.; three turns or times; see another ಮುಮ್ಮಾರು 3, ಮುಮ್ 2). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. Three points (see another ಮುಮ್ಮೊನೆ s. ಮುಮ್ 2). — ಮುಮ್ಮೊನೆಗೆ ಮ್ಮು. -ಶೆಮ್ಮು. A trident (ತಿರುಳ Čt. II, 79; Śs.).

ಮುಮ್ mum. 2. = ಮುಂ (ಮುಂ), etc. That which is before, etc. (*cf.* ಮೊದಮ್); before, at a previous time (Čpr. 3, 28; 4, 33; 8, 42; Rāv. 11, after 156). — ಮುಮ್ಮಳ. The path or place in front (J. 14, 27). — ಮುಮ್ಮುಗು. To rush forward or enter into (J. 6, 8). — ಮುಮ್ಮೆಱ. To say or mention before (Abh. P. 11, 7). ಎನ್ನಂ ಮುಮ್ಮೆಱಿದ್ದಿರ್ಪಾನ್ಗರಮ್ ಅನ್ನುವಿನೆ ಬಱಿಕ ತೋಱುವುದಮ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kāvy. III, 3, B, 99). — ಮುಮ್ಮೊಣರ್. To close with first, to fight in the front (Rāv. 13, 86). — ಮುಮ್ಮೊಮ್ಮು. The dawn (ಮುಕ್ಕೀಸಱ Śs.). — ಮುಮ್ಮೊಱಗು. To precede (Kāvy. III, 3, B, 108). — ಮುಮ್ಮಱಗರ್. -ನಗರ್. (Śmd. 199). The first part of the day, the dawn (ಪೊಣ್ಣಿ ಱ್, ಉದಯಕಾಲ Śm. 18; Čpr. 8, 103). — ಮುಮ್ಮಱಗೆ. To think of before (Abh. P. 9, 83). — ಮುಮ್ಮಱದ.1. The forepart of the haunch (? Čpr. 8, 69; Rāv. 11, 145). — ಮುಮ್ಮಱದ. -ನದ. 2. The next verse (Rāv. 11, 33). — ಮುಮ್ಮಱಿ. -ನಿ. The drops that precede a shower (Bh. 1, 19, 21; Rāv. 8, 122; V. 5, after 14). — ಮುಮ್ಮಱೆಯು. -ಪರೆಯು. (Śs.). The first period of life. — ಮುಮ್ಮಱಿ. -ನಿ. 1. To run in front; to run or rush forward; to advance (ಮುಮ್ಮಱಿಂ Kk. 71; Rām. 3, 4, 7; Rāv. 13, 95; J. 2, 65; 18, 62; 20, 37). ಮುಮ್ಮಱಿವುದು (ಮುಮ್ಮಱಿಯ Śm. 50). — ಮುಮ್ಮಱಿ. -ನಿ. 2. Running forward. — ಮುಮ್ಮಱಿದಿ. -ನಿ. To run or rush forward (Rām. 5, 8, 45). — ಮುಮ್ಮಱೆ. -ನೆ. To extend forwards: to increase (Rāv. 4, after 14; 11, 157; V. 5, 7; Rām. 3, 8, 69). — ಮುಮ್ಮಾಗ. = ಮುಮ್ಮಾಗ. (My.). — ಮುಮ್ಮಾಗಲು. The front door (My.). — ಮುಮ್ಮಾರ. Weight in the forepart (of a cart, C.). — ಮುಮ್ಮೆಚ್ಚು. -ಚ್ಚು. To increase greatly (J. 30, 22). — ಮುಮ್ಮೆಯೆ. The first time of sowing seed (My.). — ಮುಮ್ಮೆಳಕು. The form of the moon's light in the śukla paksha before it gets full (My.). — ಮುಮ್ಮೆಳಗು. The dawn (J. 1, 3). — ಮುಮ್ಮೊಗ. The forepart, the front part, the front (My.; B. 3, 99; 4, 83). ಮುನ್ನಿರದ ಮುಮ್ಮೊಗ (Mr. 491). ಆನ್ನಗಳ ಮುಮ್ಮೊಗದಾದ ದಿಮ್ಮಿ (ಜಳನ Rl. 208); ಆನೆಯ ಮುಮ್ಮೊಗ (ದಶ್ವಥಾಗ 270); ರಥ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮುಮ್ಮೊಗ (ಪುರ್ 270). — ಮುಮ್ಮನೆ. A house in front, an opposite house (Bp. 48, 20. 25). — ಮುಮ್ಮೊಗಿ. (Śmd. 199). The first part of the cool season. — ಮುಮ್ಮೊಮ್ಮು. Alteration of mind or bewilderment that is occasioned beforehand. ಮುಮ್ಮೊಮ್ಮುಕ್ಕೀಗು. -ಕ್ಕೀಗು. To become bewildered beforehand (Bh. 4, 3, 34). — ಮುಮ್ಮುಱಿ. = ಮುಮ್ಮೊಗ. (Bh. 6, 4, 107). — ಮುಮ್ಮೇಳ. The performance of a dancing girl in front of the musicians and singers at her back (My.; see Prv. s. ಹಿಮ್ಮೇಳ). — ಮುಮ್ಮೊಗ. The forehead; the front, the forepart;—facing, fronting, front (ಆವರೆ Čt. II, 111; ಆವರೆ, ಆಹವಮು Śs.). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. An extreme point; a sharp point (Rām. 1, 16, 52; 3, 8, 22; Bh. 8, 23, 15; J. 30, 11; Śāv. 4, 42).

ಮುಮುಕ್ಷು mumukshu. Desirous of freeing. 2, eager to be free (from mundane existence), striving after mukti or emancipation; a person desirous of mukti. (Čpr. 1, 27; 9, after 27; Bp. 7, 15).

ಮುಮೂರ್ಷು mumūrshu. Wishing to die, being about to die, being at the point of death. (Čpr. 10, 57).

ಮುಮ್ಬಯಿ mumbayi. = ಮೊಮ್ಬಯಿ. Bombay (B. 2, 33; 4, 28. 104).

ಮುಮ್ಬರಿ mumbari. = ಮುಮ್ಮರಿ, q. v. (see another ಮುಮ್ಬರಿ s. ಮುಮ್ 2).

ಮುಮ್ಬಿಗ mumbiga. A man of the front (Bh. 3, 18, 30).

ಮುಮ್ಬು mumbu. The forepart; the front (Bp. 1, 50; Rāv. 13, after 71; Rām. 6, 30, 14); the vanguard (Abh. P. 14, 10); the direction of the front; the state of being previous. — ಮುಮ್ಬಡು. To go or go away before or in advance (?); to place before one's self: to learn or consider beforehand (? ಪೂರ್ವಾಗಮನ Śmd. Dh.).

ಮುಮ್ಮರಿ mummari. = ಮುಮ್ಮರಿ. (ಕಾಸಿದ ಮುಳದ್ Kk. 89, o. rs. ಮುಮ್ಮರಿ and ಕಾಸಿದ ಮುಣದ್; *cf.* ಮುರುಣ್ಬು 27).

ಮುಮ್ಮಲಿ mummali. = ಮುಮ್ಮಡಿ, etc. An abnormal, hideous death (ರೂಪದ'ದ ಸಾವ Bhn. 28; Abh. P. 13, 65. 92).

ಮುಮ್ಮುರಿ mummuri. = ಮುಮ್ಮರಿ, ಮುಮ್ಮರಿ. Heated sand (ಕಾಸಿದ ಮುಳದ್ Śmd. II, o. r. ಮುರದ್; *cf.* ಮುರ್ಮುರ?).

ಮುಮ್ಮುಲಿ mummuli. = ಮುಮ್ಮಡಿ, etc. (Bh. 8, 24, 18).

ಮುಯ್ muy. 1. = ಮು, etc. Three (ಮೂಮು Śmd. 222; Tē.). ಮುಯ್ಕೈವಂ (222). — ಮುಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 223). Three feet. — ಮುಯ್ಯಾಳು. -ಅಳು. Three leaves (Tē.). — ಮುಯ್ಯಾಳುಪ್ಪೆನ್ನೆ. The plant Hedysarum gangeticum (Tē.; ವಿದಾರಿಗನ್ನೆ, etc., ಮೂಲಿವೆಯೊನ್ನೆ Sl. 150). — ಮುಯ್ಕಾರ್. -ಕಾರ್. Six. — ಮುಯ್ಕಾರಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 223). Six feet;—that which has six feet: the black humble bee (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II). — ಮುಯ್ಕಾರ್ತಿಗೆ. Skanda (ತಾರಕ ಸುಘನ Čt. I, 92; II, 52; ಗುಹ Kk. 6). — ಮುಯ್ಕೈರಮು. -ಎರಮು. = ಮುಯ್ಕಾರ್. — ಮುಯ್ಕೈರವಿ. -ಅವಿ. = ಮುಯ್ಕಾರಡಿ. (ಪಜಮೆ, ಬಡರ 2, etc. Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. 90). — ಮುಯ್ಪತ್ತೈದ್. Twenty-one. ಪಲವಿಂ ಮುಯ್ಪತ್ತೈದ್ ಸೂದ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನಱಸಿ, ಕೆಂ ನಿಡಿಕ್ಕದಂ ಬಾಮುದಗ್ಗಂ (Śmd. 223).

ಮುಯ್ muy. 2. = ಮುಮುಮು, etc. The upper part of the arm, the shoulder-blade, the shoulder (ಮುಮುಮು Čt. II, 105; ತೋಳ್ವಲಿ, ಭುಜದ ಮುವಿ Śm. 71). — ಮುಯ್ಯಾಕ್. -ಆಕ್. To put the shoulder to: to apply the mind to; to resort to; to approach (Grj. 4, after 33; 7, after 72; Rāv. 11, 108; V. 15, 16).

ಮುಯ್ muy. 3. = ಮುಂಱಿ, ಮುಮ್ಮುನಿ 2. (Linking to, from ಮುಱಿ?): requital, the act of returning like for like: the return of good for good, an equivalent returned for anything given (done or suffered), recompense; the return of evil for evil, retaliation, punishment. 2, a present given to the bride and bride-

groom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made on such an occasion in their own house (ತೆಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕೆಂ. 62). ಮುಮುದೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (see s. ತೆರಣ್ಣು).

ಮುಯಿ muyi. = ಮುಯ್3, etc. Requital in a good or in a bad sense (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಪ್ರತಿಕೃತಿ Mr. 458; My.). 2, = ಮುಯ್3, No. 2 (ತೆಲ್ಲಿಟ್ಟು Ct. II, 69; Bh. 1, 10, 18; My.). — ಮುಯಿ ಮಾಡು. To present an object at a marriage with the prospect of a proper recompense (My.). — ಮುಯಿಗೆ ಮುಯಿ ತೀರಿಸು. To requite, to repay, in a good or in a bad sense (My.).

ಮುಯಿಬು muyibu. = ಮುಯ್2, etc. (ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ ಕೆಂ.).

ಮುಯಿವು muyivu. = ಮುಂಬಿಮು, etc. See Kk. s. ಮುಯ್ಯು 1.

ಮುಯ್ಯು muyyu. 1. = ಮುಯ್2, etc. (ಭುಜಾಗ್ರ, ಅಂಸ Hlā.; ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Kk. 67, o. r. ಮುಯಿವು; Abh. P. 8, 31; 14, after 184). See ಪೂಜಿ-. — ಮುಯ್ಯಾಪ್. -ಆಪ್. = ಮುಯ್ಯಾಪ್.' To apply the mind to: to reason (Cpr. 4, 45; 7, 69).

ಮುಯ್ಯು muyyu. 2. = ಮುಯ್3, etc. ಮುಯ್ಯಂ ಮುಗುಬ್ಬಿ ಪುದು (ಪ್ರತಿನಿಯಾತನ Hlā.).

ಮುರ mura. 1. (fr. ಮುರಿ 1). = ಮುರವ್ಪ, ಮುರು1 No. 1, ಮುರುಸು, ಮುರುವು, ಮುರುಪು No. 2. That is bent: a wire-ring used as an ornament for the nose and the ear (My.).

ಮುರ mura. 2. P. p. of ಮುರಿ 1, in ಮುರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುರ mura. 1. Encompassing, encircling, surrounding. 2, a daitya slain by Krishna (Śmd. 183). — ಮುರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. Krishna (Bh. 6, 1, 61).

ಮುರ mura. 2. = ಮುರಿ. (ಗಣ್ಡಪತಿ, ಸುರಭಿ Mr. 129).

ಮುರಕ muraka. (Bending?; see ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ). — ಮುರಕನಾಡು. N. of a province in Tĕlugu (My.; Tĕ. ಮುರಕ-, ಮುರಿಕ-). — ಮುರಕನಾಡುಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. A caste of Tĕlugu smārta Brāhmaṇas belonging to that province (My.).

ಮುರಗ muraga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಗಲಿಂಗ. = ಮೃಗಲಿಂಗ. (Bp. 19, 74).

ಮುರಗಿ muragi. Tbh. of ಮೃಗಿ. — ಮುರಗಿಮಠ. A maṭha with the muragalliṅga in the Nagara province (My.).

ಮುರಜ muraja. *A kind of small drum, a tambourine* (ಮೃದಂಗ, ಮದ್ದಳೆ Mr. 80). 2, a verse artificially arranged in the form of a drum, one of vicchittilĕitras (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಮುರಜನಾದ muraja-nāda. The sound of the muraja (Mr. 81; texts very corrupt).

ಮುರಜಿತ mura-jit. Vishṇu or Krishṇa. (Kāvy. V, 62).

ಮುರಜೆ murajĕ. = ಮುರಜ No. 1. See Mr. s. ಅಂಕ No. 16.

ಮುರಟು muraṭu. = ಮುರುಟು 1, etc. ಪುಷ್ಪಬಾಣೆಗಳು ಮುರಟಿದವು (Bp. 57, 48).

ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ muradāra-siṅgi. = ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ. Sulphate of copper; or litharge, semi-vitrified oxide of lead (My.; Br., II. ಮುರುದಾರು, ಮುರ್ದಾರುಸಿಂಗಾರು).

ಮುರಧ್ವಂಸಿ mura-dhvaṃsi. = ಮುರಜಿತ್. (J. 2, 49. 54. 60).

ಮುರನಾಶನ mura-nāśana. = ಮುರಧ್ವಂಸಿ. (Bp. 57, 24).

ಮುರಮಥನ mura-mathana. = ಮುರಪ್ರಾಶನ. (J. 13, 52).

ಮುರರಿಪು mura-ripu. = ಮುರಾರಿ. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮುರಲಿ murali. ಮುರಲೀ. ಮುರಳಿ. A flute, a pipe. (My.).

ಮುರಲೀಧರ murali-dhara. A flute-bearer: Krishṇa. (My.; *cf.* K. ಮುರಿ).

ಮುರವು muravu. = ಮುರ 1, etc. (My.).

ಮುರಹರ mura-hara. Krishṇa (Mr. 18; Śmd. 81; J. 4, 72). 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಮುರಳಿ murali. = ಮುರುಳಿ. N. of a kind of grass which does much harm when in fields (as seed may be eaten, My.). See Prvs. s. ಎಳ್ಳು.

ಮುರಾನ್ತಕ mura-antaka. Vishṇu or Krishṇa (Śmd. 282; J. 14, 14). 2, sign for a short syllable (Ch.).

ಮುರಾರಿ mura-ari. *Vishṇu or Krishṇa.* 2, N. of authors.

ಮುರಿ muri. 1. To bend, to be bent; to grow crooked; to turn;—to wind, to have many turns or a winding course, to meander;—to stretch one's self with windings of the limbs (ದಶ್ಕಥಾದ Śmd. Dh.; ದಶ್ಕತೆ Śm. 105; My. with ಕೊಳ್ಳು). 2, to bend, to turn round or twist (as the whiskers); to stretch (the body) with windings (of the limbs, My.), etc. ಮುರಿದ ಧನಿ (ಜಿಪ್ಪಗ, ಕುಣ್ಡಲಿ Mr. 400). ಕಣ್ಣ ಮುರಿದೆ (ದಶ್ಕ 469). ಪೊಟ್ಟೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Cpr. 7, 134; Grj. 2, after 106; Bp. 20, 11; 32, 28; 38, 17; 44, 5; 46, 56; 59, 12; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 32. 33; Riv. 5, 63; 5, after 120; 6, 36; J. 12, 26; 25, 45; ಮುಂದೆ-.

ಮುರಿ muri. 2. = ಮುರಿದು. Short P. p. of ಮುರಿ 1. (Bp. 47, 59; 52, 12).

ಮುರಿ muri. 3. (= ಮುರಿವ). The state of bending, being bent, curved, etc. (see ಕಡಿ ಮುರಿ s. ಕಡಿ 2, ಬಲಮುರಿ, ಬೆಟ್ಟುಮುರಿ); a bend, a winding, the winding course of a river; a ring (see ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ s. ಪುಲ್). 2, a ring of bent gold or silver wire worn on wrist (ಕಡಾಧರಣ Śm. 105; My.; see ಕೆಂಮ-, ಪಾಗ-). 3, a pad of wool or down laid under the saddle of an ox (My.; see Prv. s. ಎಮ್ಮೆ 4). 4, a contrivance (a sort of iron ring) to keep the pair of rollers of a sugar-mill together (My.). — ಮುರಿಗಡಲು. -ಶಡು. A turning, *i. e.* churned, ocean (Bh. 7, 3, 19). — ಮುರಿ ದಿಟ್ಟಿ. A crooked look or eye (a side-glance, Riv. 1, after 135). — ಮುರಿಮುಡಿಯು. A sash twisted round (Bh. 8, 24, 24). — ಮುರಿಯುವಿಕೆ. -ಆಟ. Twisting the body about, contortion (Bh. 1, 6, 14).

ಮುರಿ muri. 4. Preparation; preparedness (ಸಮುಕಟ್ಟು Śm. 105; M. ಮುರಿ, T. ಮುರ್ಪಿ, what is bind-

ing, law, custom, duty, proper behaviour; ಮುಜಿ, to be decided; to settle; T. ಮುರುಗು, Tē. ಮುರುಪು, beauty).

ಮುರಿ muri. 5. A bull or ox (ಬಂಡಿದರ್ Śm. 105; T., M. ಮೂರಿ).

ಮುರಿಕೆ murikĕ. Bending, moving out of a straight line. See ಮುಟ್ಟಲು-. 2, bending, crooking by straining. See ಪೆಡ-.

ಮುರಿಕೆ murikĕ. Tbh. of ಮೂರಿಕೆ. See ಸಿಡ-.

ಮುರಿಗ muriga. = ಮುರಗ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಿಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 2, 25).

ಮುರಿಗೆ murigĕ. Bending, twisting; a twist. See ಕೆಯ್-, ಗೋಣ್-, ಪೆಡ-. 2, = ಮುರಿ 3, No. 2. (Sl. 220; see ಕ್ರಾಗ-).

ಮುರಿಪು muripu. To turn round or whirl the fist (ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.).

ಮುರಿವು murivu. (= ಮುರಿ 3, ಮುರುಹು). Bending or twisting (the body in dancing, Grj. 2, after 106); a bend; a winding, the winding course of a river (J. 19, 5). ತೊಱೆಯ ಮುರಿವು (ಜಕ್ಕ, ಪುಟಭೇದ IIIA.). 2, turning round about, encompassing, surrounding (Bh. 7, 5, 27. 84).

ಮುರು muru. 1. = ಮುರ 1, etc. (My.). 2, turning; a turn. — ಮುರುಹಡೆ. -ಹಡೆ. The place where one turns round into a cross road (My.).

ಮುರು muru. 2. P. p. of ಮುರಿ 1 in ಮುರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುರುಗ muruga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರುಗದೇವ. N. (Bp. 58. 17).

ಮುರುಗು murugu. = ಮುರು 1, etc. (My.; Tē., T.).

ಮುರುಚು muruču. To turn round, to twist (Bh. 4, 4, 14).

ಮುರುಟು muruṭu. 1. = (ಮುಮುಸು 1, etc.), ಮುರಟು, ಮುರುಟ್ಟು 1. To be bent or drawn together, to contract, to shrink, to shrivel (My.; Mhr. ಮುರುಡಗೇ, to double over, under back; to gather up in folds, crimple; to turn round, as the head; to turn back; to wrench, to twist, turn and wriggle). ಮುಟ್ಟಿದ ಡೆ ಮುರುಟುವ, a sensitive plant (ಸಮುಸ್ಕಾರ, etc. Nr.). See Bp. 18, 30; 21, 20; 57, 56. 59.

ಮುರುಟು muruṭu. 2. = ಮುಟ್ಟು 3, (ಮುಮುಸು 2). Contracting, shrinking, the state of being contracted, etc. — ಮುರುಟುಗಿವಿ. -ಕೆವಿ. = ಮುಮುಸುಗಿವಿ. (Bp. 20, 11; My.). — ಮುರುಟುಮುಗಯ್. -ಕೆಯ್. A shrivelled hand (Rām. 5, 8, 64).

ಮುರುಟುಹ muruṭuha. Contracting, shrinking; that contracts. ಪತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುವುದಂ (ತೀಕ್ಷೈ, ರತ್ನವಲಿ Mr. 145).

ಮುರುಡಸಿಂಗ muruḍasiṅga. A kind of medicinal plant and its root (ಸಿದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸಿಂಗಿ muruḍasiṅgi. = ಮುರುಡಸಿಂಗ. (ಸಿದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸೆ muruḍasĕ. A certain plant (ವರ್ಗ Mr. 140).

ಮುರುಡಿ muruḍi. (= ಮುರ್ಗಿ). A shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (Z.).

ಮುರುಡಿಸು muruḍisu. To pluck up by twisting (Bh. 1, 8, 18; see Mhr. s. ಮುರುಟು 1).

ಮುರುಡು muruḍu. = ಪೊರಪು 1. Roughness, ruggedness, unevenness (My.; T. ಮುರಡು; see ಕರಡು-). — ಮುರುಡುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A rough stone (My.).

ಮುರುಣ್ಟು muruṇṭu. 1. = ಮುರುಟು 1, etc. (Č. Bp. 46, 25; Rāv. 9, 21; V. 11, 60).

ಮುರುಣ್ಟು muruṇṭu. 2. To cause to burn, to kindle (ಪಹಸ್ಕರಣ Śmd. Dh.; T., M. ಮೂಟ್ಟು; T. ಮೂಳು, to catch fire; M. ಮುಜ್, to be scorched in frying; T. ಮುಜುಗು, to scorch in boiling or frying; *cf.* ಮೂಡಲು 2; ಪೊರಮು 3).

ಮುರುಡಾಸಿಂಗಿ muruḍā-siṅgi. = ಮುರುಡಾರಸಿಂಗಿ. (My.).

ಮುರುವು muruvu. = ಮುರ 1, etc. (My.; Tē.). ಮುರುವಿಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರವಿಗೂ ದರಿದ್ರವೇ? (Prvs.). 2, going or whirling round (of the mind for joy, etc., Bh. 1, 8, 81; 1, 19, 17).

ಮುರುಹು muruhu. = (ಮುರಿವು), ಪೊರಪು 1, ಪೊರೆಹು. A bend, a curve (Bh. 1, 8, 70); a winding, the winding course of a river; a surrounding place; the state of being distorted, distortion (Rām. 3, 7, 13); crookedness of mind (Rām. 1, 5, 31); a crooked object: a pervert (Bp. 40, 62). ಪೀಠದ ಮುರುಹು (ಜಕ್ಕಾಣಿ Mr. 416). 2, = ಮುರ 1, etc. (Bp. 16, 8). 3, turn: repetition, successive recitation (Bh. 8, 7, 18).

ಮುರುಳಿ muruḷi. = ಮುರಳಿ. (My.; *cf.* ಮೂರುಳಿ?).

ಮುರೆ murĕ. = ಪೊರೆ 1. To hum, to buzz, as the humble bee and other insects (ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ Śmd. Dh.); to sound or play a lute, or to sound, as a lute does (ತಂತ್ರಿಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.).

ಮುರೆ murĕ. = ಮುರ 2, ಮುಳೆ, (ಪೊರ), ಮೊರೆ. *A species of fragrant plant, a vegetable perfume* (ಗಂಧದ್ರವ್ಯ Nr.).

ಮುರಿ mure. = ಮುಜಿಮು, ಮುಜಿದು, ಮುಜಿ. P. p. of ಮುಜಿ 1, in ಮುಜಿ ಕೊಳ್ಳು (My.). ತನ್ನ ದನ್ಲಾ ತಾನು ಮುಜಿ ಕೊಣ್ಣು, ಅನ್ಯನ ಮೇಲೆ ಪೂಡು ಪೇದಾದ (Prv.).

ಮುಱಿಕ muraka. 1. = ಮುಱುಕ 1. (My.). 2, the state of being broken or out of repair. ಮುಱಿಕಮುಱಿಗೆ ಒತಳಗಾಗಿ. — ಪರರ ಒತರೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಹಡಕಾದರೇನು? ಮುಱಿಕಾದರೇನು? ತುರಳ ಪಿಜ್ಜಾನೇ? (Prvs.).

ಮುಱಿಕ muraka. 2. = ಮುಱುಕ 4, etc. (ಪಯ್ಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ G.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಸ್ಪ ತರದ ಮುಱಿಕ (ಪಟ್ಟಿಕ G.).

ಮುಱಿಕು muraku. = ಮುಱಿಕ 2. (My.). ಮುಱಿಕಪ್ಪಲು (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಮುಱಿದು muradu. = ಮುಜಿದು. P. p. of ಮುಜಿ 1. (My.; B. 3, 71; Čb. 177).

ಮುರಿವ murave. = ಮುಜಿವೆ, q. v. (My.). ತಾಳೆ ಪಣ್ಣು ತಾನೇ ಪಿದ್ದರೂ ಪಾಪಿಪ ಮುಱಿಪಗೆ ಪಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತು.—ತರೇ ಕೊಡಲು ನೆರೆಯಾಪ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣಾ ತಪ್ಪಲಿಮುಱಿಪ (Prvs.).

ಮುರಿ muri. 1. To occasion a flaw in a thing by bending it, to sever by fracture, to break (v. t., as sticks, chains, bread, etc., but, *e. g.*, not such things as ropes or earthen vessels); to break off, as leaves, fruits, etc.; to crush; to break down, to defeat, to rout, to destroy; to break up; to put an end to; to do away (ಹೋಟನ Šmd. Dh.; My.; T.);—to break (v. i.); to become weakened in constitution, to lose strength; to be impaired, etc. (My.; T. ಮುರಿ, ಮುಡಿ). P. pa. ಮುರಿದು, ಮುಡಿದು (My.). ನಿಬ್ಬನೆಯ ಮುಡಿದುದು (Šmd. I). ಮುಡಿದ ಕೊಮ್ಮೆಸ ಎತ್ತು (ಕೂಟ IIIA.). ಕೊಮ್ಮು ಮುಡಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಮುನಸು ಮುಡಿದವನು (ಪ್ರತ್ಯಾಬಿಜ್ಞ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಮುಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ಣ Nr.). ಮುಡಿದು ಹೋದದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ಣ Sl. 378). ಧರ್ಮಮಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುಡಿದ ಶಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಮುನೆ ಮುಡಿದರೆ ಳಿಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮುನ ಮುಡಿದರೆ ಳಿಟ್ಟ ಲಾಸ (Prv.). ಪ್ರಾಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನವಿಲ್ಲದ ನಪ ಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದರೆ ಒಸೆದ್ದಿಸ್ಟು ಪೀಳೆ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಮುನಸ್ಸು ನಪ ಮುಡಿಯ ಬೇಕಾಗು ದಮು (B. 3, 105). ಇವರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮುಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ (4, 9). ಅದರಿಸ್ಟ ಮುಖ್ಯ ಜಂಗಮರ ಬಣ್ಣು ಮುಡಿಯಿತು (4, 80). ಸ ರಕಾರದವರು ಈ ಪಟ್ಟಿದನ್ನು ಮುಡಿದು (4, 147). ಕೆಲವರು ಮುರಿದು ಹೋದರು, ಕೆಲವರು ಮುಡಿದು ಓಡಿ ಹೋದರು (5, 48).—See Čpr. 6, 20; 10, 56; Grj. 2, after 106; Bp. 40, 41; 46, 57; 51, 7; 56, 20; 57, 23; Bh. 1, 8, 21. 94; 1, 10, 18; 2, 4, 5. 9. 12; 2, 13, 16; Rśv. 9, 7; 6, after 11 (twice); 6, after 24; Šśv. 4, 15; J. 2, 65; 8, 35. 36. 49; 15, 14; 18, 2; 25, 34. 36; Prv. s. ಸೊಣ್ಣ. — ಮುಡಿ ನೂಳು. = ಮುಡಿಯು ನೂಳು. (Bh. 7, 3, 34).

ಮುರಿ muri. 2. = ಮುಡಿದು. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡಿ ಮುಡಿದು (Bp. 52, 48; Bh. 1, 9, 10).

ಮುರಿ muri. 3. A fragment, a piece, a broken- or torn-off particle (ಬಣ್ಣ Šmd. Dh.). ಒಳಗಿತನೀ ಗೆ, ಪಡಿಪಟ್ಟಿಕೆಗಿಯ ಮುಡಿಗೆ ಜೀವಿಗರಂ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಯಮಾ ದ್ದಾರೆ? (Šmd. 39. 345). See ಮುಗಿಲ್ಮುಡಿ; Čpr. 5, after 64; 6, 53. 2, the state of being broken, broken off, etc. — ಮುಡಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To be routed and fall (Rām. 5. 8, 37). — ಮುಡಿದರೆ. -ತಲೆ. A head that is cut off (Bh. 8, 8, 8). — ಮುಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be routed or defeated (Bh. 8, 5, 15; J. 24, 35).

ಮುರಿಕಿ muriki. = ಮುಡಿಗಿ. (*Cf.* ಮುಡಿಕೆಲ್ 1). — ಮುಡಿ ಕೊಬ್ಬೆ. A hispid, procumbent herb, Ruellia dura, N. ab E. (Z.).

ಮುರಿಕಿಲ್ murikil. 1. (= ಮುಡಿಕಿಲ್). N. of a plant (ಹೊರಡ Šm. 25. 95. 106; ಮುಡಿಕೀ ಮರ G.).

ಮುರಿಕಿಲ್ murikil. 2. Impurity, foulness, uncleanness (ಅಮಲ Šm. 106; *cf.* Tē. ಮುರಿಕೆ; ಮುಲುಕು 1; ಮುಡ 1?).

ಮುರಿಗಿ murigi. = ಮುಡಿಕೆ. (B. 2, 31).

ಮುರಿಗೆ murige. Breaking, etc. — ಮುಡಿಗೆಗೆಯ್. To break, to cut into pieces (V. 14, 28).

ಮುರಿಯುವಿಕೆ muriyuvike. Breaking, etc. (ಪ್ರಥ ಠ, ಧಂಗ Sl. 448).

ಮುರಿವು murivu. Crushing; destruction (Bh. 1, 9, 10).

ಮುರಿಸು murisu. To cause to break, to cause to crush, etc. (My.). ಗರ್ವ ಮುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಪಡು (ಅತ್ಯ ಗರ್ವ, ಅಭಿಧೂತ Nr.). 2, to get changed, as large money into smaller, etc. (My.). ಅದನ ತಾಯು ತನ್ನ ಮುಯ್ ಮೀರಿನ ಹೂಮು ಹೂಮು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಡಿಸಿ, ಬಿಟ್ಟ ಹಣ ವಿಸ್ಟ ವರ್ಷ ಎರಮು ವರ್ಷ ಬಡತನವಿಸ್ಟ ಶಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತ (B. 4, 50). ಗಣ್ಣು ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಸೊಣ್ಣಾ ಮುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ.—ಅಲ್ಲದ ಕೆಲ ಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಲ್ಲು ಮುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿಸು (Prvs.).

ಮುರಿಯಿ muriyi. = ಮುಡಿ. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡಿಯಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುರಿಯಿಕ muriyka. 1. = ಮುಡಿಕ 1 No. 1. A man who breaks or ruins (My.; see ಮುಡಿ-);—a maimed man; an imbecile man (My.);—maimed (see ಮೊದಲ್-).

ಮುರಿಯಿಕ muriyka. 2. = ಮುಡಿಯಿಕ 4, etc. (Rām. 1, 5, 50; 1, 14, 24; 3, 4, 8; Bh. 3, 14, 39).

ಮುರಿಯಿಕತನ muriykatana. Breaking, ruining. See ಮುಡಿ-.

ಮುರಿಯಿಕಿಲ್ muriyikil. (= ಮುಡಿಕಿಲ್ 1). N. of a plant (ಅಪ್ರವಿಪ್ರಮಿ Mr. 116).

ಮುರಿಯಿಕಿಸು muriyikisu. To cause to appear distorted, to distort or change, as the face or its features. ಪೋಲಿಯನ್ ಅನ್ನು ಮುಡಿಯಿಕಿಸುವ (Bp. 29, 5). ಮುಸುಡಂ ಮುಡಿಯಿಕಿಸುವ (38, 17).

ಮುರಿಯಿಕು muriyku. 1. = ಮುಡಿಯು 3. A fragment, a bit, as of bread, sweetmeats, etc. (My.). ಮುಡಿಯು ಹೂಮುಗಳು ಭಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಣ, ಅರ್ಧ Sl. 32). ಮುಡಿಳ್ಳುದ ಅಕ್ಕಿ (ಅಕ್ಷತ 314). ತಿರುಕನಿಗೆ ಮುಡಿಯು ಇಪ್ಪಾಗ್ಯ ತಿರುಮುಟ್ಟಿ ದದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮುರಿಯಿಕು muriyku. 2. (ಮುರುಕು). = ಮುರ್ಕು, etc. (My.). ಮುಡಿಯು ಇದ್ದವಗೆ ನರಕ ತಪ್ಪದು.—ಮುಡಿಯು ಇಲ್ಲದ ಕೆ ಗಸಿಲ್ಲ, ಸುಡಿಯು ಇಲ್ಲದ ಊಟವಿಲ್ಲ.—ತಪ್ಪದು ತಿಪ್ಪರಲಿ ಮುಡಿಯು ಛನ (Prvs.).

ಮುರಿಯಿಕು muriyku. 3. To give a different shape (to the face), to twist (it) out of (its) natural shape, to distort (it), to change the expression (of it, ಮುಖವಿಕಾರ Šmd. Dh.; T., M. ಮುಡಿಯ್ಕು, to twine, twist, wrest, wreath; to be angry, irritable; to tighten; to clench; to press, urge; to remain tight, firm).

ಮುರಿಯಿಕು muriyku. 4. = ಮುಡಿಕ 2, ಮುಡಿಯಿಕ 2. Changing the expression of one's countenance, distortion of its features, making foppish or coquettish airs, showiness, parade, etc.— ಮುಡಿಯು ಮಾಡು. (ಒಯ್ಯಾರಿಸು G.).

ಮುರಿಯಿಗಾ muriygā. = ಮುಸ್ಸಾ. So that a breakage takes place. See ತಿರುಗಾ-.

ಮುರಿಯಿವ muriyva. = ಮುಡಿವ. A maimed man; an imbecile man; a poor wretch (My.). See ಕುಣ್ಣ-, ತಿರುಳ-, ಪಾಯಿಸ್ಟ-. ಕಾಣದ ಮುಡಿಯ ಕಸನು ಕಣ್ಣಿಕೆ ಏದು ದಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prv.).

ಮುರ್ಕು (murku). = ಮುಡಿಯು 2, ಮುಡಿಯು 2. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; *cf.* ಮೊರಕು).

ಮುರ್ಗಿ murgi. (=ಮುರುಡಿ). — ಮುರ್ಗಿಕಾಯಿಮರ. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (Z.).

ಮುರ್ಗು murgu. — ಮುರ್ಗಿನ ಹುಳಿಮರ. The mate mangosteen, Garcinia purpurea Roxb., Wall. (—indica Chois., St. & Pl.).

ಮುರ್ಚು murču. (fr. ಮುರಿ 1). To cause to bend or shrink (Hav. 9, 7 MS.).

ಮುರ್ಪು murpu. (murpu). (Šmd. 51 Mdb.).

ಮುರ್ಮುರ murmura. A fire made of chaff (Sk.; *cf.* ಮುರ್ಮುರಿ?).

ಮುಲ್ mul. = ಮು, etc. Three. — ಮುಲ್ಲೋಕವಮಲ್ಲನ. -ಲ್ಲನ. He who agitates or alarms the three worlds (Rām. 6, 52, 4).

ಮುಲಾಜು mulāju, = ಮುಲಾಜೆ. Regard for (My.; Mhr., H. ಮುಲಾಜಾ).

ಮುಲಾಜೆ mulāje. = ಮುಲಾಜು. (My.; Br.).

ಮುಲಾಮು mulāmu. = ಮುಲಾಮು. (My.). 2, a gilding or plating (My.; B. 4, 146; Mhr., H. ಮುಲಾಮಾ).

ಮುಲು mulu. Crawling, as lice on the head, worms in a wound (*cf.* ಮುರಿ). — ಮುಲುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To crawl, as lice. 2, to cause the feeling as if worms were moving within, as a sore (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 1. To be unbearable; to be disgusting (ಉಷಹತ್ತ Šm. 80; ಮುಖಕಿದ್ 2; ಮುಗ್ಗು 37; T. ಮೊಕ್ಕೆ, ignominy, shame, disgrace); to feel disgust (Bp. 47, 18).

ಮುಲುಕು muluku. 2. = ಮುಕ್ಕರಿ, ಮೂಲುಗು. To strain with a grunting, groaning or moaning noise, as when easing nature (My.; Tě., M. ಮುಳ್ಳು, M. also ಮಿಳ್ಳು), or in travail; to suffer the throes of childbirth, to be in labour (ಪ್ರಸವಪಕ್ಕಿಯ Šmd. Dh.; ಪ್ರಸವವೇದನ Šm. 80; Bp. 57, 15; see T., M. s. ಮುಲುಕು 3; M. ಮುಲುಕ್ಕು, writhing, agony); to groan when lifting a heavy load (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 3. Straining, etc. in childbirth (My.). ಆಮು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಡು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಳಿಸಿದಳಕ್ಕೆ (Prv.).

ಮುಲೆ mulĕ. Tbh. of ಮುರಿ. (ತಾಲಪರ್ಣಿ, ಮುರಿ, etc. Sl. 152).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. (Tě. ಮುಲಿಕೆ, ಮುಳ್ಕಿ, an arrow; an arrow head; the peg of a top; *cf.* ಮುಳ್). — ಮುಲ್ಕಿಕಸ. A weed, Acalypha ciliata (Z.).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. Relating to revenue matters; revenue (My.; B. 5, 7; Mhr. ಮುಲಕೀ). 2, home, native, indigenous (Mhr.).

ಮುಲ್ಲ mulla. A Mahomedan jurist or theologian;—a schoolmaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಲಕಾ, ಮುಲ್ಲಾ). — ಮುಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರ. The Koran (My.).

ಮುಲ್ಲಂಗಿ, mullaṅgi. = ಮೂಲಂಗಿ. Tbh. of ಮೂಲಕ. (My.; Tě.; T. ಮುಳ್ಳಂಗಿ).

ಮುಲ್ಲೆಗ mulliga. = ಮೆಲ್ಲಗ, (ಕೊಲ್ಲಗ). A poor man (ದಾಸಪ್ರ Čt. I, 59, c. r. ಮುಲ್ಲೆಗ).

ಮುವ್ muv. = ಮು, etc. Three. — ಮುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Thirty (My.). — ಮುವ್ವರು. Three persons (My.; B. 5, 146).

ಮುಸಲ musala. = ಮುಸಲ. *A pestle;*—a mace, a club.

ಮುಸಲಿ musali. = ಮುಸಲಿ. Armed with a club;—*Balarāma.* 2, *the house-lizard* (ಗೃಹಗೋಧಿಕ, ಗೃಹಪಿಳ, ಪಲ್ಲಿ Mr. 166). - 3, *the plant Curculigo orchioides* Roxb.

ಮುಸಲಿಕೆ musalikĕ. *The house-lizard.* 2, an Iguana (ಗೋಧ, ಉಡು Mr. 163).

ಮುಸಲ್ಯ musalya. *Deserving to be pounded to death or to be put to death with a club.*

ಮುಸಿತ್ರ musitra. The hot season; heat (ಗ್ರೀಷ್ಮ ಬೇಸಗೆ Nn. 91). 2, a chowrie (ಚಮರ, ಜಾಮರ 91). 3, a throne (ಆಸನ, ಸಿಂಹಾಸನ 91). 4, buttermilk (ಮಜಿಗೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆ 91). 5, a staff, a club (ದಣ್ಡ, ಗದೆ 91).

ಮುಸಿಹ mushita. = ಮುಷ್ಟ. *Stolen, robbed;*—bereft of, deprived of.

ಮುಷ್ಕ mushka. *A testicle* (ಅಣ್ಡ Hlā.; ಷ್ಕಡಣ, ಲಿಂಗದ ಎಡೆಯ ಅಣ್ಡ Mr. 328). 2, *the scrotum or bag containing the testicles.* 3, the penis (ಲಿಂಗ, ಶಿಶ್ನ Nn. 117; ಮುಷ್ಟಿ 328; ಲಿಂಗ Mr. 514). 4, seizing, grasping, grasp, clenching (ಸಂಗ್ರಹ 328).

ಮುಷ್ಕಕ mushkaka. *A species of tree the ashes of which are used as a cautery* (=ಗೋಲೀಢ; see ಕೊಳ್ಕ).

ಮುಷ್ಕರ mushkara. Pertinaciousness, stubbornness, obstinacy, insolence (My.; Tě., T.; M.: strength; power; M. ಮುಷ್ಕ, strength, vigour; insolence, presumption; ಮುಷ್ಕಮ್ಮ, tightness; urgency, rigour, see ಮುಷ್ಕರು 2 & 3; T. ಮುಷ್ಕರು, repugnance); ಮುಷ್ಕರ್, stout, stubborn, violent; M., T. ಮುಷ್ಕರಡ್, a strong, self-willed, obstinate man; Sk. ಮುಷ್ಕರ, a fool; *cf.* ಮುಷುಂಡಿ?).

ಮುಷ್ಕರ mushkara. Having testicles; a man with large testicles.

ಮುಷ್ಕಿ mushki. = ಮುಸುಕಿ. The arms or feet as pinioned (Mhr., H. ಮುಸಕ್ಯಾ). — ಮುಷ್ಕಿ ಳ್ಳು. To pinion (My.).

ಮುಷ್ಕೀಲು mushkilu. Difficult, hard; a difficulty (My.; Mhr., H. ಮುಶಕೀಲ).

ಮುಷ್ಟ mushṭa. = ಮುಸಿಹ. See ಪ್ರ-.

ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ mushṭā-mushṭi. = ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ. Fist to fist: hand to hand fighting, fisticuffs (ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮೊಕ್ಕೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Šmd. 220, c. r. ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ; ನಿಯುದ್ಧ, etc., ಮಲ್ಲಿಗರ ಕುಸ್ತಿ, ಕೆಯ್ಯಾಳಗ Sl. 294; Tě.).

ಮುಷ್ಟಿ mushṭi. The vomit nut, Strychnos nux vomica Lin. (Tě., also ಮುಸಿಡಿ, ಮುಸಿಡೆ, ಮುಸಿನಿ). 2, the plant dhriti (Mr. 150, c. r. ಮುಷ್ಟಿ). — ಮುಷ್ಟಿ ತಪ್ಪಲು. A climbing plant, Lettsonia uniflora Roxb. (Z.).

ಮುಷ್ಟಿ mushṭi. = ಮುಟ್ಟಿ. Stealing, filching, pilfering. 2, *the closed or clenched hand, the fist* (ಬಿಡಿದು ಪಿಡಿಗೆಯ್ದು ಕೆಯ್ Mr. 323). 3, *a fistful, a handful.* 4, *a hilt or handle of a sword, etc.* (ಪಲ್ಲ ಪಡು Mr. 294). 5, the penis (ಮುಷ್ಕ Mr. 328). — ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್. To clench the fist, to close the hand. ಕೆಯ್ದು ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಆಳಿಯೆ ರಟ್ಟಿಯಳ್ಳು (Mr. 323). — ಮುಷ್ಟಿ ಪಿಡಿ. = ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ (My.). ಕಸಿ ಮುಷ್ಟಿ ಪಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮುಷ್ಟಿಕ mushṭika. *A goldsmith.* 2, N. of an asura. 3, a fight with fists. 4, a particular position of the hands.

ಮುಷ್ಟಿಕೆ mushṭikĕ. = ಮುಷ್ಟಿಗೆ, ಮುಷ್ಟಿಗೆ. The fist, the hand.

ಮುಷ್ಟಿಗೆ mushṭigĕ. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿ. (Šmd. 338).

ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ mushṭi-grāhya. A grasp, a handful (ಪಿಡಿ Čt. II, 14).

ಮುಷ್ಟಿಘಾತ mushṭi-ghâta. A blow with the fist (Cpr. 5, after 76).

ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ mushṭi-tâḍana. Striking with the fist. See ಗುದ್ದು.

ಮುಷ್ಟಿನಿಷ್ಪೀಡನ mushṭi-nishpîḍana. Pressing out with the closed hand. See ಹಿಂಡು.

ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ mushṭi-praharaṇa. Striking at, or into, with the fist. See ತಿವಿ.

ಮುಷ್ಟಿಬಂಧ mushṭi-bandha. *Clenching the fist, closing the hand.* 2, a handful.

ಮುಷ್ಟಿಭ್ರಮಣ mushṭi-bhramaṇa. Whirling the fist. See ಗುರಿಪು.

ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ mushṭi-yuddha. A fight with fists, a pugilistic encounter. (Śśv. 4, 65; My.).

ಮುಸಕು musaku. = ಮುಸುಕು 1. (ವ್ಯಾಪಿಸು ಕೆ.).

ಮುಸಗು musagu. = ಮುಸುಕು 1. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳಿಲ್ಲ ಮುಸಗಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳು (B. 5, 116).

ಮುಸಟಿ musaṭi. = ಮುಸುಟಿ, etc. — ಮುಸಟಿಯ ಜಡ್ಡುವಿದೇದ. N. (Bp. 34, 47).

ಮುಸಡಿ musaḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸದ್ದಿ musaddi. = ಮುಸ್ಸದ್ದಿ. (My.; Tē.).

ಮುಸದಿಯು musaḍu. = ಮುಸುಡು 1, etc. (My.).

ಮುಸದಿಕೆ musaḍige. (ಮುಸಡೆ). (That has been covered, etc.?): boiled rice, which is considered to be unclean by Mâdhva Brâhmaṇas, though they eat it and offer it to idols (My.). 2, the vessels in which anything has been boiled and which want cleansing (My.). ಮೂಸಿ ದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆಡಬಡವರು ಮುಸಡಿಗೆ ಹೆಡಬ್ಯಾಳೆಕ್ಕಿ—ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಗಡಿಗೆ ಮುಸಡಿಯಾಗಬೇಕೆಯ? ಮುಡಿಯಾಗಬೇಕೆಯ? (Prvs.). See Prvs. s. ಸೊಳ್ಳು 2, ಹೇಸು 1. — ಮುಸಡಿಗಡಿಗೆ. A pot in which anything has been boiled and which has not yet been cleansed (My.).

ಮುಸಲ musala. 1. A Musalmân, a Mussulman (C.). ಮೂರು ಆದಿಯಾದ ಮುಸಲ ಹಾಸುವ ಕಳ್ಳವಿ ಒಯ್ದ (Prv.).

ಮುಸಲ musala. 2. = ಮುಸಲ. (ಒನಕೆ Mr. 209).

ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ musala-kriyĕ. Working with a pestle; pounding. See ಆಡಲ್, ಕುಟಾಯಿ, ಕುಮ್ಮು, ಮಿಡಿ.

ಮುಸಲಘಾತ musala-ghâta. Striking with a pestle. See ಮಿಡಿ.

ಮುಸಲಮಾನ musalamâna. = (ಮುಸಲ 1), ಮುಸಲ್ಮಾನ. A Mussulman (My.; B. 4, 8. 145; Mhr., H.).

ಮುಸಲಿ musali. = ಮುಸಲಿ, (ಕೊಸಳೆ). Balarâma (ಬಲ Mr. 503; ರಾಮ 504). 2, the house-lizard (ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, ಹಲ್ಲಿ Nr.); etc.

ಮುಸಲ್ಮಾನ musalmâna. = ಮುಸಲಮಾನ. (My.; B. 3, 33; 4, 180; Br.).

ಮುಸಾಫರ musâphara. A traveller (My.; Mhr., H. ಮುಸಾಫರ).

ಮುಸಾಫರಿ musâpharî. Relating to travelling or travellers (My.; Mhr., H.).

ಮುಸಿ musi. = ಮೂಸೆ, etc. A crucible (B. 4, 106; ತೈಜಸಾಧಾರ G.).

ಮುಸು musu. 1. = ಮುಸ್, etc. — ಮುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಮುಸುಗುಟ್ಟು. To fume, etc. (My.; Tē. ಮುಸಮುಸಗುಸು).

ಮುಸು musu. 2. = ಮುಸುಕು 3, ಮುಸುವ. A large and black kind of ape (ಗೋಲಾಂಗೂಲ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ Hlā.; Mr. 161; Râm. 6, 30, 7. 16; Rêv. 11, 163; J. 21, 18. 33; T. ಮುಸು; M. ಮೊಸ್ಸೆ, a light coloured monkey).

ಮುಸುಕಿ musuki. = ಮುಸ್ಕಿ. (C.).

ಮುಸುಕು musuku. 1. = ಮುಸಕು, ಮುಸಗು, ಮುಸುಗು, ಮುಸುಂಕು 1 (Śmd. 48), (ಮೊಗಸು 3). To cover; to hide; to veil, to shroud;—to come, settle or fall upon, as flies, etc.; to close, to swarm or crowd together; to spread over or about (ಆವರಣ Śmd. Dh.; My.). ಮುಸುಕಿಮುಸು (ಕೂಡಿ, ಗುಣ್ಪಿ Hlā.; Nr.). ಮುಸುಕಿದ ಅಜ್ಞಾನ (ಮುಸೋಗದ Mr. 488). ಕೆಸ್ಸರ್ ಆವರ್ಮ, ನಭಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಕಾರ ಮುಗಿಲಿನ್ನೆ ನದಣಾರಿಬಾಣದ ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳಕೆ ಸಕ್ಕತಂ ಮುಸುಗದ್ (33, 20). See Cpr. 6, 73; Bp. 10, 81; 28, 6; 32, 34; 34, 6; 35, 9; 43, 11. 27; 46, 50; 49, 23; 53, 51; 54, 55; 57, 70; 58, 50. 61; 61, 12; Bh. 1, 10, 2; 2, 18, 9; Pril. 3, 24; Râghč. 17, 64; Rêv. 13, 17; Śśv. 5, 10; J. 2, 9; 4, 30. 34; 8, 6. 27. 29. 37. 49; 15, 4; 22, 1. 5. 17. 36. 38; 26, 6; 33, 18.

ಮುಸುಕು musuku. 2. = ಮುಸುಂಕು 2. Covering, hiding; a cover; a veil; a part of one's cloth thrown over the head (like a hood; ಆವರಣಾದಿ Śmd. Dh.; ಶುಚಿರ, ಜವನಿಕೆ Bhn. 61; ಮುಸುಮ್ಮು Kk. 54, Śm. 62; My.; Tē. ಮುಸುಕು, ಮುಸುಂಗು). ಮುಸುಕಿನ್ನ (Bp. 12, 48). ಮುಸುಕಿದು (Grj. 9, 68; J. 26, 10). See Bp. 28, 49; 43, 14; 47, 25; 51, 81; 58, 58; Bh. 8, 25, 31; ಮುಖ್ಕೆ-, ಮೈ ಮು-. — ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ. A kind of jôḷa, Indian corn (My.).

ಮುಸುಕು musuku. 3. = ಮುಸು 2, etc. (Râm. 6, 1, 10).

ಮುಸುಗು musugu. = ಮುಸುಕು 1, etc. (Grj. 5, 86; Bh. 8, 24, 18; Tē. ಮೂಗು). ಮುಸುಗರ್ದ ಮುಂದು ಮುಗುಳಿದ್ದು ಳೆಯು ಕತ್ತು (Sarvabhûshaṇa in B. 5, 319).

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 1. = ಮುಸುಕು 1 (Śmd. 48), etc. ಮುಸುಂಕಪರೆ (ಪಾಸಕೆ Ct. II, 58). See Cpr. 1, 92; 7, 82; Grj. 2, after 106; 5, after 86; Rêv. 6, after 11; 8, 99; 9, 7. 12; 11, 18; 13, after 71.

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 2. = ಮುಸುಕು 2. — ಮುಸುಂಕುಗ ದ್ದಿಕೆ. -ಕಡ್ಡಿಕೆ. Overspreading darkness (Grj. 4, 73).

ಮುಸುಟಿ musuṭi. = ಮುಸಟಿ, ಮುಸುಟಿ No. 2. N. of a town (Bp. 32, 5). — ಮುಸುಟಿಜಡ್ಡುವಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 9). — ಮುಸುಟಿಜಡ್ಡುವಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 11; 47, 34; 61, 5). — ಮುಸುಟಿಜಾಪ್ಪಣ್ಣರಾಯ. N. (Bp. 32, 1). — ಮುಸುಟಿಯ ಜಡ್ಡುವೇ ವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5). — ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯ. N. (Bp. 32, 23. 59).

ಮುಸುಟೆ musuṭe. The elephant-creeper, Argyreia speciosa Sweet. ಮುಳ್ಳಗಣ್ಣಿ, ಭಗವಾಣ್ಣಿ, ಆಡಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣಪಾರಿಕೆ, ಜುಂಗ Nr.; T. ಮುಸುಟ್ಟಿ, Ipomoea candicans Rottl.; ಪೇಂಡ್ಲ್-, Convolvulus speciosus Lin.). 2, = ಮುಸುಟಿ. — ಮುಸುಟೆಜಡ್ಡುವಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 43). — ಮುಸುಟೆಯ ಜಡ್ಡ ರಾಯ. N. (Bp. 46, 45).

ಮುಸುಡಿ musuḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸುಡು musuḍu. = ಮುಸಡಿ, ಮುಸುಡಿ, ಮುಸುಳಿ (ಮೂತಿ, ಮೋಡಿ). The face; the mouth; the snout,

the muzzle; the nose or nostrils of a horse (ಪೊಗ ಶೆಂ. 71; ಪ್ರೌಢ, ಘೋಣೆ Hlā.; My.; T. ಮೂಂಪು; Tē. ಮೂತಿ; M. ಮುಗಡು, ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಸ್ಸಾ, ದೊಣ್ಣಾ, ಮೂಶ್ಟು, ದೊಪ್ಪಿ, ದೊಣ್ಣೆ; Mhr. ಮುಸಕಣ; *cf.* ಮೂಗು; see ದೊಪ್ಪಿ). ಕುಮುಡಿಯ ಮುಸುಡು (ಗೋಪಾ, ಪ್ರೌಢ Mr. 274). ಅನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಡು (ಸಕ್ಕ, ಕುಮ್ಮಿಗಿರ Nr.). See Bp. 3, 85; 5, 30; 21, 18; 32, 27; 38, 17; 39, 64; 40, 68; 46, 64; 47, 11. 46; 53, 64; 55, 16; 59, 10; 61, 13; Bh. 2, 13, 42. 44; Rāv. 11, 163; Śāv. 4, 11; J. 16, 22; ಇದಕ್ಕೆ.

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. (= ಮೂಸಂಡಿ). A crooked, perverse, rude person; a coward (My.; T. ಮುಸುಪ, ಮುಜುಪ್ಪ, which Rottler derives from ಮುಸು, ape).

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. A kind of weapon (Hlā. MS. instead of ಮುಸಲ್ಡಿ; T.; Abh. P. 18, after 76; Rām. 3, 6, 9).

ಮುಸುಣ್ಡಿತನ musuṇḍitana. Crookedness, perverseness; cowardice (My.).

ಮುಸುಮ್ಬು musumbu. (Śmd. 48, o. r. ಮುಸುಕ್ಬು). A cover, a veil (ಮುಸುಳು Kk. 54; Śm. 62; Ōpr. 7, 114).

ಮುಸುಮ್ಬೆ musumbe. = ಮುಸುಮ್ಬು, q. v.

ಮುಸುವಿ musuv. ಮುಸುವಿಸು. 1. = ಮುಕ್ಕು, ಮುಕ್ಕಿಸು, ಮುಸುಕು, ಮುಸಕು. To cover; to hide; to go upon; to come, settle or fall upon, to cover, as flies, crows, etc.; to swarm or crowd together (ಸಂಘಸ್ಸ Śmd. Dh.; Abh. P. 2, 15; Tē.). P. p. ಮುಸುಬಿ (Ōpr. 5, after 64; Abh. P. 3, 139; 10, after 201; Grj. 2, after 106). ಮುಸುಕ್ಕಾದಕೆ ನೆಲ ಮುಳ್ಳುಜ್ಜಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕು (Kk. 79, o. r. ಮುಸುಳುವದಕೆ).

ಮುಸುವಿ musuv. ಮುಸುವಿಸು. 2. A cover, a veil (ಕೋಪ್ಪಂ Ct. I, 33, MS. ಮುಸುಂ). — ಮುಸುಮುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A cover to form (over the eye by rheum, My.).

ಮುಸುವಿಸಿಹ musuvisiha. Covering, etc. ಮುಳ್ಳುಜ್ಜಿಸ್ಪ, ಮುಸುಮುಸಂ (Śmd. 11).

ಮುಸುವ musuva. = ಮುಸು 2, etc. (My.; see ಕೆಸಣ್ಣ-).

ಮುಸುಳಿ musuḷi. = ಮುಸುಡು, etc. (ಕಳುಪ Nn. 145).

ಮುಸುಳು musuḷu. The state of being covered: disguise, deception (J. 6, 34).

ಮುಸ್ತ musta. *A species of grass, Cyperus rotundus* Lin. *and its root* (see ಕೇಡುಗ). See ಮುಳ್ಳು-.

ಮುಸ್ತಕ mustaka. *A species of grass, Cyperus rotundus* Lin.

ಮುಸ್ತಾಭ musta-ābha. The grass Cyperus hexastachyus Rottl. — ಮುಸ್ತಾಭಉಂಡ. A ball made of the roots of Cyperus fried in ghee and mixed with rice-flour, sugar, etc., given especially to Varāha svāmi (Vishṇu)'s idol as an offering (My.).

ಮುಸ್ತಿ musti. = ಮುಸ್ತೆ. See Nr. s. ಕೇಡುಗ.

ಮುಸ್ತೆ mustē. *Cyperus rotundus* Lin. *and its root.* See ಭದ್ರ-.

ಮುಸ್ತೈಸು mustaisu. Prepared, ready (My.; Br., H.; ಸಿದ್ಧ, ತಯಾರ G.; ತಯಾರ ಮಾಡಿಸು Ōb.).

ಮುಹಗ್ಗಳ muhaggaḷa. A certain feat of wrestlers (Ōpr. 5, 77).

ಮುಹಡ muhaḍa. A certain feat of wrestlers (Ōpr. 5, 77).

ಮುಹುರ್ muhur. = ಮುಹುರ್ತ. (Śmd. 99).

ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ muhur-dṛishṭa. *Repeatedly seen, well known* (ಮುಗುಬಿ ಮುಗುಬಿ ಕಣ್ಣಿಡು Hlā.).

ಮುಹುರ್ನಿರೀಕ್ಷಣ muhur-nirīkshaṇa. (Śmd. 99). Looking at repeatedly.

ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ muhur-bhāshē. *Repeating what is said, tautology.*

ಮುಹುರ್ಮುಹುಸ್ muhur-muhus. At every moment, repeatedly, again and again (My.).

ಮುಹುಸ್ muhus. In a moment;—for a moment. 2, *at every moment, repeatedly* (ಮುತ್ತೆ ಮುತ್ತೆ Mr. 430).

ಮುಹೂರ್ತ muhūrta. 1. A moment, an instant, any short space of time; time (J. 29, 12; My.). 2, the fit time (Bp. 53, 32; My.). 3, *the thirtieth part of a day and night, a period or hour of 12 kshaṇas or 48 minutes.* 4, the twelfth part of a day and night (My.). ಇದೆ ಇದೆ ಸಾರೆ ಸಾರೆಗೆ ಗಣಾಚಾರ ಬೇಡ್ದಿ ಮೂಹೂರ್ತಂಗಳ್ (Śmd. 231). See Prv. s. ಕುಣ್ಡಿ.

ಮುಹೂರ್ತ muhūrta. 2. Tbh. of ಮೂಹೂರ್ತ. A form: a sitting posture. — ಮುಹೂರ್ತಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To sit down (My.).

ಮುಹೂರ್ತಿಕ muhūrtika. An astrologer (Abh. P. 4, after 24).

ಮುಳ್ muḷ. 1. = ಮುಳ, ಮುಳು, ಮುಳ್ಳ, ಮುಳ್ಳು. A thorn; a pointed thing, as a prickle, a sting, a spur, the hand of a clock, the tongue of a balance, etc. (ಕಣ್ಣಿಳ Nn. 39. 81. Mr. 334; T., M.; Tē. ಮುಳು, ಮುಳ್ಳು; *cf.* ಮುಕ್ 2, ಮೊಳೆ 1, ಮೊಳೆ 2). ಮುಳ್ಳಿ (Śmd. 139). ಮುಳ್ಳಾಗಿ (84, o. r. ಮುಳ್ಳಂ). ಮುಳ್ಳಗಳ್ (Rāv. 5, 118; 13, 19). ಎಮ್ಮು ಮುಗಡ ಮುಳ್ (ಪಲ Mr. 164). See Ōpr. 5, after 64; Bp. 15, 11; 31, 3; 51, 66; 55, 44. — ಮುಳ್ಳಿಕರೆ. The plant Amaranthus spinosus (My.). — ಮುಳ್ಳಕ್ತಿಗೆ. -ಕತ್ತಿಗೆ. A knife for cutting thorns (V. 11, 61). — ಮುಳ್ಳುಗು. The entering of a thorn (Ōpr. 6, 38). — ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ಪಂಚ, ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತಗ Nn. 54, o. r. -ಮುತ್ತುಗ). — ಮುಳ್ಳುತ್ತುಳ. = ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ (J. 23, 40). — ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ. See ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ & ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತ. — ಮುಳ್ಳುಜ್ಜು. A thorn (to enter and) break (Rām. 6, 45, 15; My.). — ಮುಳ್ಳೆದಸು. -ದೆಸು. To be full of thorns, to have thorns. ಮುಳ್ಳೆದಸಿದ ಗುಡು ದುಗೋಡ್ಡು (ಅದಿಕೆ Śmd. I). — ಮುಳ್ಳಿಸಿ. -ಸಿ. Thorns to abound (J. 10, 24). — ಮುಳ್ಳಿಸು. -ಸಿ. To cause a thorn to enter, to run a thorn into (Bp. 51, 34).

ಮುಳ್ muḷ. 2. (= ಮುಳಿ 1). To be irritated, to be vexed or annoyed, to become angry (ಕಣ್ಣಿಳ Śmd. Dh.). ಮುಳ್ಳು, ಧಕ್ಕೆಮ್ಮೋಡಿಯಂ ಕೊಲಬೇಡ್ದು (Bp. 61 sum.). 3, to prick, to sting (see ಮುಳುಮು).

ಮುಳ muḷa. = ಮುಳಿ 1, etc. — ಮುಳಗಳ್. = ಮುಳ್ಳುಗಳ್. (ಮುಳ, ಸುಳೆ Ōb.).

ಮುಳಿ muḷi. 1. (= ಮುಣಿ 1, ಮುಳಿ 2). To grow passionate, angry, etc. (ಕೋಪ Śmd. Dh.; My.). See Ōpr. 7, 67. 148; Bp. 18, 40; 27, 54; 28, 14; 46, 19; 47, 27; 50, 24; 55, 38; Bh. 1, 10, 30; 3, 23, 21; Rāv. 11, 10; 13, 26; J. 3, 4; 7, 35; 8, 37. 40. 42. 43; ಕಮು-.

ಮುಳಿ muḷi. 2. = ಮೊಳೆ 2. A germ: a cause (My.).

ಮುಳಿಯಿಸು muḷiyisu. To cause to become angry (ಕೋಪ Śmd. Dh.).

ಮುಳಿಸು muḷisu. (= ಮುನಿಸು). Anger, passion (ಮುನಿಸು, etc., ಕೋಪ Ct. II, 27; ಕನ್ನಡ, etc., ಕೋಪ Kk. 43; ಮುನಿಸು, ಕಸುಗಣ್ಣು ನೋಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; My.). ಫಯ ವಿನ್ದಂ ಮುಳಿಸಿನ್ದಂ ಸ್ಮಯವಿನ್ದಂ (Śmd. 131). ಮುನಿಸಲ್ತೆ ಮುಗಾತ ಸೋಲ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಂ (290, o. r. ಮುನಿಸಿಲ್ಲೆ-). See Ōpr. 5, 49; Abh. P. 10, 21. 94; Grj. 8, 48; Bp. 3, 61; 18, 43; 21, 44; 22, 48; 40, 58; 47, 22. 27; 49, 38; 54, 80; 55, 30; 60, 26; Śāv. 1, 46; V. 4, 6; J. 2, 5. — ಮುಳಿಸನ್ತೋರ್ಪು. -ತೋಱು. To show anger (Abh. P. 10, after 18). — ಮುಳಿಸು ತಿಳಿ. Anger to be appeased (Bp. 47, 23). — ಮುಳಿಸು ತಿಳುಹು. To appease anger (Bp. 47, 27).

ಮುಳು muḷu. = ಮುಳ್ 1, etc. A thorn. ಕಲು ಮುಳುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 93). — ಮುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A knife for (cutting) thorns (Bp. 20, 12). — ಮುಳುಡೊಡಕು. -ತೊಡಕು. Entanglement of thorns, entangling thorns (Bh. 3, 13, 29). — ಮುಳುಮುತ್ತ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ವಡಾತ, ಮುತ್ತಗ Nn. 147, o. r. ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ). — ಮುಳುಮೊನೆ. The point of a thorn (Bh. 1, 6, 6). — ಮುಳುವೆಟ್ಟು. -ಪೆಟ್ಟು. A stroke with thorns (Bh. 8, 21, 15). — ಮುಳುವೇಲಿ. -ವೇಲಿ. A hedge of thorns (Bh. 3, 18, 20).

ಮುಳುಹು muḷuhu. Pricking, stinging, goading;—a goad (ಪ್ರಾಜಸ Mr. 371). — ಮುಳುಹುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A goad (ವ್ರತೋಪ, ಪ್ರಾಜಸ, ತೋತ್ರ Hlā.).

ಮುಳ್ಳ muḷḷa. = ಮುಳ್ 1, etc. The hand of a clock (B. 5, 181).

ಮುಳ್ಳು muḷḷu. = ಮುಳ್ 1, etc. A thorn, etc., (C.), a fork (B. 5, 284). ಎಯ್ದು ಮುಳ್ಳು (ಕಲು, ಕಲ Hlā., Nr.). ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು (ಕಂಪಾರು, ತನ್ಯಪೂಳ); ಧಾನ್ಯದ ತುದಿಯ ಮುಳ್ಳು (ಕಂಪಾರು, ಧಾನ್ಯಪೂಳ Nr.). ಒಳೆಯನಿರದ ಊರು, ಳಳ್ಳ ನೊಡಪಾಲಿವು, ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತಿನ ಮೂರು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುದಿ ದನ್ತೆ (Sp.). ಗಡಿಯಾಳದ ತಗಡಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣನೊನ್ದೂ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದೂ ಎರಡು ಮುಳ್ಳುಗಳು ಹಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 87). ಮುಳ್ಳು ತೆಗಡು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.—ಅಂಗಾಲಿನ ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆಯುವವಳ್ತೆ ಕೊಡಲಿ ಬೀಳ್ತೆ? (Prvn.). — ಮುಳ್ಳುಳಕೋಲೆಗಿಡ. -ಅಂಕೋಲೆ-. The herb Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಪನ್ದಿ. A porcupine (Śāv. 4, 17). — ಮುಳ್ಳಾವಿಗೆ. -ಅವಿಗೆ. A wooden shoe in the inside of which thornlike nails are fixed, worn by devotees of Śiva and Vishṇu (My.). — ಮುಳ್ಳು ನು. -ನಿನು. Horripilation to take place. ಅವನ ಮುಯ್ ಮುಳ್ಳಿಟ್ಟು (B. 5, 71). — ಮುಳ್ಳು ಅಚ್ಚೆ. The shrub Capparis aphylla Roxb. (ಕರೀರ, ಕ್ರಕಚ, ಗ್ರಕ್ಷಿಲ Sl. 140). — ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲು. Thorns and stones. ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (ದೃಷ್ಟ G.). — ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. The prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl.). 2, a thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗಿಡ. A thorny shrub or tree (B. 3, 66; ಕರೀರ Sl. 450). — ಮುಳ್ಳುಗೆಣಸು. A prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೊಜ್ಜಿ. -ಕೊಜ್ಜಿ. A shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (Z.; My.). 2, = ಕೊಜ್ಜಿಗಿಡ (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ. The shrub Barleria cristata Lam. (—buxifolia Roxb., ಸೈರೇಯಕ, ಕುರಂಟ Sl. 140).. ಕೆಮ್ಪು ಹುವ್ವಳ್ಳ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟಿ (ಕರವೀರ 140). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ. (ಸೈರೇಯಕ, ಕುರಂಟ Nr.). ಕೆಮ್ಪಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕರವೀರ); ಅರಿಸಿಣ್ಣದ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರಬಕ, ಸಹಚರ, ಪೀತಕುರಂಟ Nr.). 2, = ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ, a small prickly shrub with yellow flowers, Barleria prionitis Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳು ಗೋಲು. -ಕೋಲು. A goad for driving cattle; a spear tipped with iron (ಕಲ್ಲು, ಕಳು Sl. 290; ಪ್ರಾಜಸ, ತೋಪನ, ತೋತ್ರ 302). — ಮುಳ್ಳುಚಾಗಣ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant forming large roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಚಾಪು. Different kinds of small shrubs of the genus Barleria, *e. g.* ಅರಸಿಣಮುಳ್ಳುಚಾಪು = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2; others are B. dichotoma and buxifolia (Z.). — ಮುಳ್ಳುಚೇಲಿ. A thorn hedge (My.). — ಮುಳ್ಳುಮುರಡಿ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ, ಮುಳ್ಳುತ್ತುಳ, ಮುಳ್ಳುತ್ತುಗ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಳ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ, (ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ). The tree Andersonia rohitaka Roxb. (ದೋಪಿ, ದೋಪಿತಳ, ಪ್ಲೀಹಶತ್ರು, ಜಾತಿಮುಪ್ಪಳ್ಳ Nr.; ದೋಪಿತಳ ಮರ Nr.; My.; see Nn. s. ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ; Te. ಮುಳು ಮೋದುಗ, Anders. rohitaka). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ. A thorny tree with corky bark and scarlet flowers, Erythrina suberosa Roxb. (Z.). 2, the tree Jonesia asoka Roxb. (ಅಶೋಕ G.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಳ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. (ದೋಪಿ, ದೋಪಿತಳ, etc. Sl. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಳ. (Sl. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುನ್ತ. A spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮೊಗ. = ಮುಳ್ಳುಮೋಪು[1]. (My.). — ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ. The point of a thorn (J. 26, 6; My.). ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಮ್ಮು ಅಸ್ಪದ ತೊದಪದ ತಕ್ಕೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). ಸಿಟ್ಟರಿಗೆ ಯೋಗದನು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮತಿಮ, ಪಿಡ್ಡಿದ್ದವನಿಗೆ ಕಚ್ಚನು, ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ ತಿದ್ದಿದವರಾರು? (Sp.). — ಮುಳ್ಳುಮೋಪು[1]. A pock-marked face (My.). — ಮುಳ್ಳುಬಾಮು. A rough bit (My.). — ಮುಳ್ಳುಸವುತೆ. The common cucumber, Cucumis sativus Lin. (St. & Pl.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹಾವನ್ತಿಗೆ. = ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಸೀಗೆ. A kind of fragrant plant (ಜಸಿ, ಜಹಳೆ, ರಜನಿ, ಜಹಳ್ಕಲ್, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ, ಸಂಸ್ಕರ Nr.; see ಕೋರಂಟ್ಟೆ). — ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. A kind of white rose, Rosa glandulifera (ವರಟೆ G.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ. A porcupine (My.). ಮುಳ್ಳುಹನ್ದಿಯ ಕೊಡಲು (ಶಲು, ಶಲ, etc. Sl. 168). — ಮುಳ್ಳುಹಪ್ಪರಿಕೆ. A common weed, Amaranthus spinosus Lin. (Z.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹುಳು. A scorpion (ಮೂಷಕ ಕಲ್ಪ, ವೃಶ್ಚಿಕ Sl. 405, *only* in Sl.).

ಮುಳಿಕ mulaka. = ಮುಣಕ, ಮುಣುಕ, etc. A plunger, a diver. See ಮುಣ್ಚು.

ಮುಳಿಗಿಸು mulagisu. = ಮುಣಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಳಿಗು mulagu. 1. = ಮುಣ್ಚು, etc. ಪಾರುಪತ್ಯದಿಂ ಒರೆದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುಮುಗುದನ್ತೆ, ತನ್ನಯ ಳಳಿಯಂ ಪೀರೋಳ್ ಅಲೆವನ್ತೆ ಪಕ್ಕಿ ಮುವಾರುಭಂಗೋಳ್ ಮುಗ್ನ ಕಾವರ್ ಅಮ್ಬುತರಂ (Liv. 3, 6).

ಮುಳಿಗು mulagu. 2. = ಮುಡುಸು 1, etc. (My.). ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಡಿಗಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಎಸಳು (ಮಲ್ಲರ Sl. 87). ಮುಡಿಗೋಣ (ಮಲ್ಲನ Ūb.).

ಮುಳಿಗು mulagu. 3. = ಮುಣುಸು 2, etc. (My.).

ಮುಳಿವು mulavu. = ಮುಡುವು. (B. 5, 66; M. ಮುಡಿ, vexation, trouble).

ಮುಳಿಸಿಗಿಸು mulisigisu. = ಮುಡಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುಲಿಗು mu|ligu. = ಮುಜುಗು 1, etc. (Bp. 50, 5; My.).

ಮುಲಿಂಕು mu|liṅku. = ಮುಜುಗು 1, etc. (Čpr. 5, 59; 9, after 50).

ಮುಲಿಕೆ mu|luke. = ಮುಚಿಕೆ etc., ಮುಜುಗ. See ಮುಣ್ಣು-.

ಮುಲಿಕು mu|luku. 1. = ಮುಜುಗು 1, etc., ಮುಜುಂಕು q. v. (Śmd. Dh.; Bp. 59, 17). — ಮುಜುಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮುಜ್ಜಾಡು. To immerse one's self repeatedly or playfully (Čpr. 3, 37).

ಮುಲಿಕು mu|luku. 2. = ಮುಣುಗು 2, etc. (My.; T. ಮುದುಳ್ಕು; Te. ಬುಡುಕೆ, ಮುಣಕೆ, ಮುಸಕೆ, ಮುಸುಕೆ).

ಮುಲಿಗ mu|luga. = ಮುಜುಕ್, etc. See ಗಣ್ಣು-, ಗುಣ್ಣು-.

ಮುಲಿಗಿಸು mu|lugisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. To immerse (v. t.); to dip, to plunge; to bathe (v. t.);—to ruin (My.; Tu. ಮುರ್ಕಾಯ). ಅರಸನ ರಾಜ್ಯ ದನ್ನು ಮುಜುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 146). ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಒಸ್ಟು ತರದ ಬಗಟಿನ್ನ ರಸದೊಳಗೆ ಮುಜುಗಿಸಿ (4, 207). ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳಿತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮುಜು ಗಿಸಿಬಿಡಿ ಅಧಿಕ (5, 112). ಬೊಬ್ಬಿಬಂದುದು ನೆಣೆ, ನಿಮಿಷೆ ಮೊ ಬ್ಬು ಮುಜುಗಿಸಿತೀ ಬಲದಂ (Bh. 8, 23, 20). ವಿಷದ ಕುಜ್ಜಿಳ ಕಾಯ ತಪ್ಪದಪ್ ಅಸಮ ಬಹುತೀರ್ಥದಲಿ ಮುಜುಗಿಸೆ ವಿಷವೆಮ್ಮುದು ಮೋಗಿ, ಸೀಣಾಯುಹುದೇ? (Jn̄s. 22, 29).

ಮುಲಿಗು mu|lugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣಿಸು, ಮುಣುಸು 1, ಮುಜುಗು 2, ಮುಜಿಗು, ಮುಜುಕು 1, ಮುಜುಂಕು, ಮುಜುಂಕು, ಮುಜುಂಗು, ಮುಜ್ಜು. To go or sink under water; to sink; to become plunged in a liquid; to immerse one's self, to dive, to dip; to set, as the sun, etc.;—to be ruined (ನಿಮುಗ್ನ Śmd. Dh., the MSS. wavering between ಮುಜುಗು and ಮುಳುಗು; My.; T.; T. also ಮೂಜ್ಗು; Tu. ಮುಳುಗ; M. ಮುಳ್ಕು, ಮುಜ್ಜು, to immerse, v. t., etc.). ಒಂದು ಬಾಷದ ದಾಣಿ, ಹರಿದ ನೀರೊಳು ಮುಜುಗಿ ಕರಗೊದೇ ಬಾದ? (Sp.). ಮು ಳ್ಳ ದುಳ್ಳನೆ ತರಣಿ ಮುಜುಗಿದಂ ಪಡುಗಡಲೊಳ್ (J. 26, 5). ಹೊ ತ್ತು ಮುಜುಗಲು ಬಾಣಿ ಒಚ್ಚಿಡುವಲ್ಲಿ (an umbrella, Beḍḍagu ṭaupadi). ಮಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಜುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬಸ್ಸಿತೇ? (Prv.). See Čpr. 7, 139; 8, 88; Bp. 42, 2; 49, 39; 52, 15. 7; Riv. 5, 45; 6, 0; J. 3, 39; Sl. 254; B. 2, 45; 4, 31; 5, 242. 294.

ಮುಲಿಗು mu|lugu. 2. = ಮುಜುಕು 2, etc. (My.).

ಮುಲಿಂಕಿಸು mu|luṅkisu. = ಮುಜುಗಿಸು, etc. (Bp. 27, 65).

ಮುಲಿಂಕು mu|luṅku. = ಮುಜುಗು 1, etc. (ಜಲನಿಮುಜ್ಜ ನ Śmd. Dh.; Čpr. 8, 31). ನೀರೊಳಗೆ ಮುಜುಂಕಿ ಸರ್ವ ಬಾಧ ಕ್ಷಯಮಾಗಲೆಸ್ಟು ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ Nr.).

ಮುಲಿಂಗು mu|luṅgu. = ಮುಜುಗು 1, etc. ಮುಜುಂಗಿದಂ (ಅದ್ದಿಂ Śmd. I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). ನೀರೊಳ್ ಮುಜುಂಗಿದಂ (ಅದ್ದಿಂ I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). See Čpr. 7, 143; Grj. 1, 23; Riv. 6, after 24; 12, 12; 13, 43. — ಮುಜುಂಗಾಡು. -ಆಡು. To immerse one's self repeatedly or playfully, etc. (Ū. Bp. 32, 40; 47, 6).

ಮುಲಿವು mu|luvu. = ಮುಜುವು. Ruin, loss. ನಿನ್ನ ಪ ಟಮಾಂತಪನದೇ ನಿನಗೆ ಮುಜುವು ಆಯಿತು (B. 2, 50). ಯಾವ ಕೋಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬಸ್ಸಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಪುಗಳೇ ಈಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಜುವು ಆದವು (3, 19). ಜಾನರು ದೋಸ ಪೋಗದೆ, ಧರ್ಮರ ಹಜಿಕೆಗಳು ಆದಂಗೇ ಮುಜುವಾಗುವಸ್ಟೆ ಮಾ ಮುತ್ತಾರೆ (4, 19).

ಮುಲಿಕ್ಕು mu|lku. = ಮುಜುಗು 1, etc. — ಮುಜ್ಜಾಡು. = ಮು ಜುಕಾಡು. (Čpr. 4, 54; Abh. P. 3, after 133; 14, 59).

ಮುಲಿ mu|lgu. = ಮುಗ್ಗು 1, ಮುಜುಗು 1, ಮೊಜ್ಜು 1. To fall, to fall down (ಜೀದ್ Śmd. I; ಪತನ Śmd. Dh.; Čpr. 5, 22). 2, to make obeisance (ಪ್ರಣಮನು Śmd. I).

ಮುಲಿತ್ತಿಗ mu|ltiga. = ಮುತ್ತಿಗ, etc. (ಒಸ್ಟು ಮುರಂ Śmd. I).

ಮುಲಿತ್ತುಗ mu|ltuga. = ಮುಜ್ಜಿಗ, etc. (ಪರಾತಜ್ಞಕ್ಷ Śs.).

ಮೂ mū. 1. = ಮು, etc., ಮೂಱು (Śmd. 222). Three (T.). — ಮೂಗಣ್ಣುಗ. -ಕಣ್ಣುಗ. Three kaṇḍugas (My.). — ಮೂಗಣ್ಡಾಯು. -ಕಣ್ಡಾಯು. The three spaces of four months (in astrology, My.). — ಮೂಗಳ. -ಕಳ. Three kaḷas or kūḷagas (My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕಿಗೆ ಉ ಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಸಾಗಳವು ಸಾಲದು (Prv.). — ಮೂಗಾವುದ. (Śmd. 223; My.). Three leagues. ಮೂಗಾವುದಮುಂ ನವದಂ (157). — ಮೂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 223). Three hands; three branches. ಪಣೆಯುಂ ಮೂಗೆಯ್ಯ ಕದಲ್ ಕದಲ್ದು ಪಲ್ಮಂ (223). — ಮೂಗೆರೆ. = ತ್ರಿದಲಿ. (V. 4, 110). — ಮೂಗೆಣ್. (Śmd. 223). Three spans. — ಮೂಗೊಂಕು. -ಕೊಂಕು. (Śmd. 223). Three bends or curves. — ಮೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ಮೂಗಳ. (My. occasionally). — ಮೂಗೋಣ್ಮ. Three corners or sides: the place enclosed within them. ಪರ್ಯ್ಯ ವಿಗಳ ಮೂಗೋಣ್ಮ (ಕೈಪ್ಪ, ಪರ್ಯ್ಯಾಪಿಪ್ರಕೋಪ್ಪ Nr.). — ಮೂ ಗೋಮು. -ಕೋಮು. = ಮುಳ್ಕು ಪೆ. (My.). ಕೆವೆ ಮೂಗೋಮುಂ ಮೋ ದಿಸಿ, ನವುಜಲೆಯೊಳ್ ಮುದಿಸನೊರೆದು (Śmd. 223). — ಮೂಜಗ. The three worlds (Bp. 4, 42; 11, 22; 54, 55; J. 2, 12. 25; 18, 12; 19, 4). ಮೂಜಜೊಡೆಮ (Bp. 29, 29). — ಮೂ ಡೊಂಕು. = ಮೂಗೊಂಕು. (Bp. 17, 2). — ಮೂವಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 223). Three heads. — ಮೂವೆರ. -ತೆರ. Three kinds (Śmd. 131; ಮೂಱು ತೆರ 94 Cm.; ಮೂಱು ಪ್ರಕಾರ 141 Cm.; Čpr. 3, 102). — ಮೂವೇದರ್. The three (chief) gods (J. 19, 4). — ಮೂನೂಱು. (Śmd. 223). Three hundred. ಮೂನೂಱಯ್ವತ್ತು (Čpr. 9, 50). — ಮೂಲೋಕ. (Śmd. 170. 223). = ಮೂಜಗ. See Śm. 114; J. 8, 25; 26, 26; 28, 2. — ಮೂವಟ್ಟಿ. -ಬಟ್ಟಿ. = ತ್ರಿಪಥ. (J. 19, 4). — ಮೂವಡಿ. -ಮಡಿ. Three folds; three times (Grj. 6, 48). ಆ ಬಳಾರಿಯೆಂ ಮೂವಡಿ.. ನೆಗದ್ತ್ತಯುವಿರ ಛೀಮಂ (Śmd. 81). — ಮೂವಡಿಸು. -ಮಡಿಸು. To treble (v. t., Grj. 7, after 11). — ಮೂವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Three colours (Čpr. 8, 75; V. 4, 114). — ಮೂವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Thirty (Bp. 27, 37; 38, 13; C.). ಮೂವತ್ತು ವಿವಸಮುಂ ಮಾಸ ಎಮ್ಮುಮ (Hit.). ತಾಂ ವಿವಸ ಮೂವತ್ತು ಮಾಸಮದು (Mr. 69). ಮೂವತ್ತು ವರುಜ ದ ವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಆಗದವಳ್ಳಿ, ಮೂಱು ಬಾವಕ್ಕೆ ಉಗುಳು ಆಗದವಳಿ ಲ್ಲ (Prv.).—ಮೂವತ್ತಾಱು, thirty-six (Bp. 42, 39). ಮೂವ ತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗಮುರ್ವರೆ (Śmd. 201). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂ (Abh. P. 1, 19).—ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ವತ್ತು, thirty or forty (B. 3, 111. 115).—ಮೂವತ್ತು ಮೂಱ್, -ಮೂಱು, thirty-three (Mr. 348). ಮೂವತ್ತುಮೂಱು ನೂಱು (B. 4, 174). ಮೂ ವತ್ತು ಮೂಲೋಕ್ಗಳಿ (J. 19, 4). ಮೂವತ್ತಿರ್ವರ್, thirty-two persons (Čpr. 9, 51). ಮೂವತ್ತು ಮೂವರ್ (Śmd. 122).— ಮೂವತ್ತೆರಡು, thirty-two (Ūh. v. 337; Mr. 348; Sl. 418). ಮೂವತ್ತೊನ್ದು, thirty-one (B. 4, 100). — ಮೂವರ್. -ರು. Three persons (Śmd. 154; Bp. 32, 47; 61, 22. 24. 31. 33; Bh. 1, 8, 3; J. 2, 43). ಮೂವರ ಕೆವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ದೋ ಳ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುದಮು.—ಮೂವರು ಹೊತ್ತ ಬಣ್ಣಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗದು,

ದುನಿಗೆ ಬಾರದು (Prva.). See Prv. s. ಕೋಣಾಪ್ಪ. — ಮೂರಪಳ ಸು. -ಬಳಸು. 1. To go round thrice (Abh. P. 9, 26). — ಮೂರಪಳಸು. -ಬಳಸು. 2. Three rounds or encompassings (Čpr. 8, after 44; Abh. P. 13, 99; 10, after 91). — ಮೂರಾವ. -ಾವ. Three states of life. ಮೂರಾವ ನಿಕ್ಕದುರ್ದರ ರೆಮೋ (Śmd. 81. 197 Mdb.). — ಮೂರಿಪ್ಪೆ. (Śmd. 223). -ಏಪ್ಪೆ (?). Three hills (?). — ಮೂರಿವಿಧ. Three methods, etc. (Č. Bp. 47, 22). *Cf.* ಮೂರು ವಿಧ. — ಮೂರೆಳಸು. -ಚೆಳಸು. (Śmd. 223, o. r. -ಬಳಸು). Three crops. — ಮೂಸಂಜೆ. = ಮುಚ್ಚಂಜೆ, q. v. — ಮೂಸುರಿ. Three strings or cords (Bp. 38, 14).

ಮೂ mū. 2. = ಮುಮ 2, etc. Advanced age. — ಮೂ ಜೇಮ. The elder sister of Lakshmi, the goddess of misfortune (My.; Tē., T.). See Prv. s. ಮೂಸು.

ಮೂ mū. 3. = ಮೂಸು, etc. The nose. — ಮೂಕೊಯಿ. A woman whose nose has been cut off (Râm. 3, 6, 8). 2, N. of a plant (ಪದಸ Mr. 122). — ಮೂಕೊಯ್ದಂ. A noseless man (ವಿಗಡಕಾಸಿಳ Nr., Mr. 389; Râm. 6, 28, 11; 6, 38, 6; 6, 47, 22; T. ಮೂಕ್ಕುಯ್ದಿಯ). — ಮೂಗಳೆ. -ಳೆ. To deprive of the nose (Râm.). — ಮೂಗುಜರ್. -ಚುರ್. (= ಮೂಕೊಯ್ದಂ). A noseless, disgraced man (Bh. 4, 4, 61). 2, N. of a tree (My.; *cf.* ಮೂಕೊಯಿ). — ಮೂದಾಣ. The cord put through a bullock's nose (My.). — ಮೂದಾಣಿ. = ಮೂದಾಣ. (My.). — ಮೂದಾಸ. = ಮೂದಾಣ. (My.).

ಮೂಕ mūka. = ಮೂಗ, (ಮೂಂಗ), ಮೂಗು. *Dumb; speechless, silent, mute* (Mhr. ಮೂಕ); a dumb man. 2, N. of a Dânava (Bh. 3, 5 sum., etc.). ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ.—ಮೂಕನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇಬಿಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಬಿದೆ ತೀರದು.—ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಬಾಗೆ (Prva.). See Prv. s. ಪ್ರತ್ಯುಪ್ಪರ. — ಮೂಕಮುಂಜ. ಮೂಂಗನನಿಗೆ ಮೂಕ ಮುಂಜ (Čt. I, 73).

ಮೂಕತೆ mūkatĕ. Dumbness, muteness, silence (Čpr. 1, 23; 7, 46).

ಮೂಕಾಂಬೆ mūka-ambĕ. N. of a śakti of Śiva (My.).

ಮೂಕಾಸುರ mūka-asura. The asura Mûka (Śâv. 4, after 17).

ಮೂಕಿ mūki. The taper pole or shaft of a carriage (My.). — ಮೂಕಿಮರ. = ಮೂಕಿ. (My.). — ಮೂಕಿ ಹೊಜ್ಜೆ. A bundle of fire-wood of a tapering form (My.).

ಮೂಕೆ mūki. = ಮೂಗಿ. A dumb female (My.; B. 3, 50; Sk. ಮೂಕೆ).

ಮೂಕೇಭಾವ mūki-bhâva. The state of being dumb or silent (Čpr. 1, 41; Abh. P. 7, 150).

ಮೂಕುತಿ mū-kuti. (-ಕುತ್ತು 3). = ಮೂಸುತಿ. A nose-jewel, a nose-ring (ಘ್ರಾಣಾಲಂಕರ Mr. 337; My.; T. ಮೂಕ್ಕೆತ್ತಿ, M. ಮೂಕ್ಕುತ್ತಿ; Grj. 3, after 91; 10, 39; Bp. 12, 20; 16, 8; Rsv. 1, after 135).

ಮೂಗ mūga. 2. A man with a nose. See ನಿಮು-.

ಮೂಗ mūga. Tbh. of ಮೂಕ. (ಮೂಕ, ಅವಾಙ್ Nr.; ಜಡ, ಕಲ Hlâ., Mr. 388; ಮೂಗ Bhn. 12; Bp. 47, 65). ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನು (ಮೂಕ Sl. 355). ತಪ್ಪುವನಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಯಾದವನು (ಅನೀಡಮೂಕ 363). ತಪ್ಪದಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗುಜ್ಞಿ (Prv.).

ಮೂಗತನ mūgatana. Dumbness (My.). — ತಪ್ಪುಮತನ ಮೂಗತನ ಉಳ್ಳವನು (ಏಡಮೂಕ Sl. 363).

ಮೂಗಿ mūgi. A person with a nose. See ನಿಮು-. 2, N. of a bird (ಘ್ರಾಣಿ Mr. 175).

ಮೂಗಿ mūgi. Tbh. of ಮೂಕೆ (ಮೂಕೆ). (My.). See Prv. s. ಮುಚೆಯಾಳ.

ಮೂಗು mūgu. = ಮುಕ್ 3, ಮುಸು, ಮೂ 3. The nose (ನಿಂಘಿನಿ, ಘ್ರಾಣಿಕೆ, ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾಣ, ಘೋಣೆ Hlâ., Mr. 319; ಪ್ರಥಮ, ಘ್ರಾಣಿಕ Nn. 50; ಘ್ರಾಣ, ಗಣ್ಣದಮೆ, ಘೋಣೆ, ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾಣಿಕೆ Sl. 213; My.; T. ಮೂಕು; Tē. ಮುಕ್ಕು, ಮೂಡಿ); a forepart; a snout, etc.; a bill or beak; the nozzle of a vessel (My.; T.; ಮುಂಗುಡಿ Bhn. 47; *cf.* ಮುಕ್ 2, etc.; ಮುಸುಡಿ, etc.). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗಿನವ (ನಾಕ್ಷುದ್ರ); ಮೂಗಿಲ್ಲದವನು (ಏಗ್ರ Hlâ.). ಎಂದಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನವಘ್ರಾಣಿಕ, etc.); ಡಪ್ಪಿದ ಮೂಗಿನ ವನು (ಖುರಘ್ರಾಣ); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಪ್ಪು ಮೂಸುವ ಗಣ್ಣ (ಸುರಭಿ, ಘ್ರಾಣ ತರ್ಪಣ Nr.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಮು (Mr. 280); ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಮುಚ್ಚಿ ನ ಸ್ತಿತಂ (179). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ಅಮಿಳಿಘ್ರಾಣ, ನವಘ್ರಾಣಿಕ, etc. Sl. 197); ಮೂಗ ತೀಟೇ ಕಜ್ಜ ಯುಳ್ಳವನು (ಪಾಮನ, ಕಜ್ಜುರ 202); ನೆಗ ಲ ಮೂಗು (ಘೋತ್ರ 452); ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು (ಪಂಮು, ತ್ರೈಲಿ 175); ಕುಮುಲೆಯ ಮೂಗು (ಪ್ರೌಢ, ಘೋಣೆ 274); ಹಕ್ಕಿಯ ಮೂಗು (ಘೋತ್ರ 452). ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗಡಿ ಹಿಣ್ಣಸೊದೆಕ್ಕಲಂ (Rāghā. 17, 72). ಮೂಗಿನಿನ್ನ ಮೂಗುತಿ ಧಾರ.—ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಮು ಆದ್ದರೆ ಕೋಪ.—ಮೂಗಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಮೂಗುತಿ ಯಾಕೆ?—ಮೂಗು ಕೊಯ್ದು ಕೊಣ್ಣು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಬಾಗೆ.—ಮೂಗು ಕೆ ಯಿದರೂ ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆ ಉಣ್ಣಲ್ಲ? ಆಸ್ತಿ ಬಾಗೆ (Prva.). ನಿಜದ ದರ್ಶನವೆದು, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ವೆರಳಿಟ್ಟು, ಮೌನದಿಂ ನಿಸ್ತು (J. 18, 47). ಮೂಗಿನ ಕತ್ತಿ (a knife for cutting off the nose, Bp. 53, 57). See Bp. 20, 12; 22, 40; 45, 29; 46, 59; 47, 2; 50, 24; Bh. 1, 10, 38; ಕುಬ್-, ತುಬಿ-, etc. — ಮೂಗಕ್ಕೆ. -ಅಕ್ಕೆ. Weeping at which tears come down also through the nose (Râm. 1, 4, 9). — ಮೂಗಗ ದಾಣ. = ಮೂಗಣ. (My.). — ಮೂಗಗ ದಾರ. = ಮೂಗಗ ದಾಣ. (My.). — ಮೂಗಡಿ. -ಅಡಿ. To cut off the nose (V. 41, 37). — ಮೂಗಡಿಕ. -ಅಡಿಕ. (*i. e.* ಮೂಕ). A man whose nose is cut off (My.). — ಮೂಗಡಿಪೆ. -ಅಡಿಪೆ. (*i. e.* ಮೂಡಿಪೆ). = ಮೂಗುಮರಿಪೆ. (My.). — ಮೂಗಡಿಪೆ. -ಅಡಿಪೆ (*i. e.* ಮೂಡಿಪೆ). = ಮೂಗುಮರಿಪೆ. (Râm. 3, 6, 52). — ಮೂಗಣಮು. -ಣಮು. To muzzle, to string a rein through the nose. ಮೂಗಣ್ಣು ದು (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋದ್ಭ Hlâ.). — ಮೂಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. A musk-rat (My.). — ಮೂಗುಳಕ್ಕೆ. = ಮೂಗ್ಗಕ್ಕೆ. Dyspepsy that affects the nose so that dumbness is created (My.). — ಮೂಗು ಕೊಕ್ಕರೆ. A crane (ಬಕ, ಕಕ್ಕ Sl. 174, *only* in Sl.). — ಮೂಗು ತುಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To scratch one's nose (which when done before a ಮೂಕ, is understood as if one wanted to deride him on account of his dumbness). ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಬಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಗುದಾಣ. The cord put through an ox's nose (My.). — ಮೂಗುದಾರ. = ಮೂಗುದಾಣ. (My.). — ಮೂಗುನಡೀಣ್. -ಣು. = ಮೂಗುದಾಣ. (Č. Bp. 47, 46). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನಡೀಣು (ಘಾಸ್ಥೆ Nr.). — ಮೂಗುಬೆಟ್ಟು. A trinket for the nose (My.). — ಮೂಗುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Difficult breathing through the nose, stoppage of breath (Râm. 30, 37). — ಮೂಗುಮಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. Silence (ನಿಶ್ಶಬ್ದ, ಮೌನ ತೆ.). — ಮೂಗುಮಡು. -ಪಡು. To lay hold of one's nose: to become mute or silent (ಮೌನ ತೆಗೆ. Dh.). ಮೂಗುಮಿಟ್ಟಿದು (ಮೌಢ್ಯಾಭಿಧಿ Kk. 53). — ಮೂಗುಮರಿಪೆ. = ಮೂಗಡಿಪೆ, ಮೂಗ ಡಿಪೆ. A woman whose nose is cut off (G. 421). — ಮೂಗ್ಗಕ್ಕೆ. = ಮೂಗುಳಕ್ಕೆ. (My.).

ಮೂಗು mūgu. Tbh. of ಮೂಕ. Dumbness (My.). — ಮೂಗು ಗಾಯ. A wound of which the mouth is shut: a swelling occasioned by a blow (My., also ಮೂಗ್ಗಾಯ). — ಮೂಗು ಬಲಿ. An offering to an idol without music (My.). — ಮೂಗುಮಾರಿ. A silent, mysterious Durgâ (Bh. 3, 6, 31; My.).

ಮೂಗುತಿ mû-kuti. = ಮುಕುತಿ. (Bp. 4, 39; 14, 4; Râm. 6, 12, 34; My.). ಮೂಡಿ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿಲ್ಲ ಮೂರೇ ಳನವೆಲ್ಲ ಹೋದಿತು (Prv.). See Prvs. s. ಮೂಗು. — ಮೂಗು ತಿಬ್ಬಿ. A name given to several species of Ipomaea, such as I. sepiaria Koen., I. obscura Bot. Reg., etc. (Z.).

ಮೂಂಗ mûnga. (Tbh. of ಮೂಳ; see ಮೂಳಮುಂಜಿ).

ಮೂಜುವರಿ mûjuvari. = ಮೂಜೂರಿ. (My.).

ಮೂಜೂರಿ mûjûri. = ಮುಜೂರಿ No. 2, ಮೂಜುವರಿ. Refractoriness (My.; H.).

ಮೂಟೆ mûṭe. = (ಮುಡಿ 2), (ಮೊಟ್ಟೆ). A bundle of grain, cloth, etc., a pack, a bale (My.; Tḍ.; T. ಮೂಟ್ಟೈ; M. ಮೂಡೆ; T., M. ಮೂಟ್ಟು, to join, link, stitch together; *cf.* ಮೂಡೆ).

ಮೂಡ mûḍa. = ಮೂಡಲ್ 1 (Śmd. 145), ಮೂಡಿ, ಮೂಡು 2. The direction in which the sun rises: the east (C.; M. ಮೂಡು, root, origin). ಮೂಡಣ, ಮೂಡಣ್ಗೆ, ಮೂಡಣಂ, ಮೂಡಣತ್ತಣಂ (Śmd. 135. 147), ಮೂಡಣದಿಶ್ಯ (B. 4, 205). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಮಸ್ಕಾರ, ಗೆಲ್ಲು (145). ಮೂಡಣಂ ಕ್ರಮದಿಸಿರ್ದ ದೆಸೆಯಾನೆಗಳು (ಪಂಪಭಾ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಇತ್ಯಾದಿ Hlā.). ಮೂಡಣೆಲರೂಡೆ (Rāv. 9, 30). ಮೂಡಣ ಸನ್ನೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ, ಮುನ್ನೀ ಮುಗಳನ್ನು ತರ ಬೇಡ (Prv.). — ಮೂಡಣಂ. -ಆನ್-ಆಂ. (Śmd. 136). A man of the east. — ಮೂಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. The east side or quarter (Bp. 24, 36; My.). — ಮೂಡಣ ತೆಂಕಣ ದೇಶ. The south-east (ಪ್ರಾ ನ್ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ ದೇಶ Nr.). — ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು. = ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. (ವಿಕಾಸ Nr. 528; B. 3, 25). — ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. The east (ಇನ್ಸ್ಕ್ರಿ, ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಚ Hlā.; J. 31, 63). — ಮೂಡದೆಸೆ. The east (J. 2, 65; 17, 40). ಪಸಂಸಿಪಪ್ಪು ಮೂಡದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆರಪ್ಪು (Śmd. 266). — ಮೂಡಪೆಬ್ಬು. -ಪೆಬ್ಬು. The eastern mountain (ಪೂರ್ವಾದ್ರಿ ಸಂ.).

ಮೂಡಲ್ mûḍal. ಮೂಡಲು. 1. = ಮೂಡ. (Śmd. 145. 147), etc. The east (ಪ್ರಾಚ, ಪೂರ್ವ Mr. 58; My.); in the east. ಮೂಡಲಿರ್ದ ಪದದೊಳ್ ತಾಂ ರಾಮನೊ ಪಲ್ಲಥ? (Śmd. 145). ಮೂಡಲಾಡುವು (ಪ್ರಾಚೀನ, ಪ್ರಾಚ್ಯ Hlā.; ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 58). ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎನ್ನು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿಸ್ಸಿದೆ ಯರು (ಇನ್ಸ್ಕ್ರಿ ಆನಲ ಯರು ಇತ್ಯಾದಿ Hlā.). ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು (ಪ್ರಾಚೀನ Sl. 29). See Bp. 22, 28; Râm. 1, 14, 2; Bh. 2, 4, 9; Sl. 28.

ಮೂಡಲ್ mûḍal. ಮೂಡಲು. 2. Dry cow-dung (Sl. 315; Tḍ. ಮೂಳು; M. ಮುಳಿ, scorched or dry; *cf.* ಮುರುಟ್ಟು 2; Sk. ಮೋಡ).

ಮೂಡಾವೆ mûḍâve. = ಮೂವೆ No. 2. A pillow, a cushion (ಕವುಳುವೆ, ಮುಲಗು ಕೆಂ.; ಕವುಳುವೆ ಲೆ. II, 83, o. r. ಮೂಡಾವಿ).

ಮೂಡಿ mûḍi. = ಮೂಡ 1, etc. Rising of the sun, etc. (ಉದಯ Śmd. II; Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿತು).

ಮೂಡಿಗೆ mûḍige. A quiver (ತೂಣೀರ, ಉಪಾಸಂಗ, ತೂಣ, ತೂಣಿ, etc. Hlā.; ದೊಣಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕಣೆಯ ಪೊದೆ Kk. 40; ದೊಣಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಪೊದೆ Śm. 43; ಇಷುಧಿ Bhn. 30; ಲೆpr. 1, 106; Râm. 3, 6, 5; Śāv. 4, 54; J. 3, 33; My.; T. ಮೂಡು, ಮೂಯ್, M. ಮೂಡು, Tḍ. ಮೂಯು, to be covered; to cover; T. ಮೂಟ್ಟು, M. ಮೂಡಲ್, ಮೂಡಿ, ಮೂಡು, a cover; T. ಮೂಡ, M. ಮೂಡಲ್, dark sky; *cf.* ಮುಗುಡು, ಮುಸುಗು; ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ).

ಮೂಡಿಸು mûḍisu. To cause to rise, etc. ಉಗಿಯು ಯುಕ್ತವಿದ್ದ ದೋಷರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 224).

ಮೂಡು mûḍu. 1. To rise, to arise; to originate, to be produced; to be born, to come into existence; to become visible or apparent; to come about (ಉತ್ಪತ್ತಿ Śmd. Dh.; C.). ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದವು, ಉದಯ Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). ಮೆಯ್ಯಲಿ ಮೂರ್ತಿಯು (ಪುಲಿ Ct. II, 76). ತದಿತದನಿ ನೀಸಮೂರ್ತಿಯುದು (Śmd. I). ಮೊಸರಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಆಲಂಬ); ಇಪ್ಪತ್ತಾವ ಸುಸಿ ನ ಮೂಡಿದವೆ ರೋಷಿತ ಎಸಿಸುಗು, ಆದು ಕೆಸರದು (ನೈಷ.). ರವಿ ಮೂಡಿದ or ರವಿ ಮೂಡಿದುದು (Śmd. 109). ನೀಸಮೂರ್ತಿಯುದು ಮುಮ್ಮು ಮೂಡುವ ತೆರದಿಂ (217). ಎನಗದೆಯು ಮುಂಗಾಲು ಪೆಚ್ಚಿ ಪುದಾ ಮೂಡಿತ್ತಿಲ್ಲ (B. 4, 170). ಇಗದದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ (4, 207). See Čpr. 3, 37; 4, 54; Abh. P. 13, 74; Bp. 24, 45; 25, 21; 37, 68; 39, 51; 52, 23; 53, 14; 57, 47; 59, 14; Č. Bp. 4, 7; Rāv. 5, 39; 8, 105; 12, 42; 13, 45; J. 1, 3; 6, 11; 22, 5; 26, 5. 13. 26; 29, 9. 34; Bh. 1, 8, 48.

ಮೂಡು mûḍu. 2. = ಮೂವೆ 1, etc. — ಮೂಡುಗಡೆ. = ಮೂಡಗಡೆ. (My.).

ಮೂಡೆ mûḍe. A straw-bundle containing pulse or rûgi (My.; M.; *cf.* ಮೂಟೆ). 2, = ಮೂಡಾವೆ, a pillow, a cushion (Rāv. 1, after 135). ಪ್ರಾಮುಗಳೆಲ್ಲ ಓದುವಾಗ ಮೂಡೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ (Prv.). See Prv. s. ಮೂಢಪಕ್ಷಿ.

ಮೂಢ mûḍha. = ಮೂಢ, ಮೋಢ, ಮೋಳ. Stupefied, bewildered, perplexed, confused;—*stupid, dull, silly, foolish, simple, ignorant;*—a fool, etc. ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆವಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇಳ (Prv.). 2, gone astray or adrift; wrong, out of the right place (see ಮುಕ್ಕ-).

ಮೂಢಚಿತ್ತ mûḍha-chitta. A foolish, silly man (ಭಾಮಿನಿ Bhn. 61).

ಮೂಢತನ mûḍhatana. = ಮೂಢತ್ವ. (My.; B. 4, 49).

ಮೂಢತೆ mûḍhatè. = ಮೂಢತ್ವ. (Śāv. 4, 113).

ಮೂಢತ್ವ mûḍhatva. Stupidity, bewilderment, simplicity, folly, ignorance. (My.; ಭಾಷಾಮರ್ಯ Čb.).

ಮೂಢಭಕ್ತಿ mûḍha-bhakti. A simple, undiscriminating or blind devotion to, or faith in, one's guru or deity (My.). ಮೂಢಭಕ್ತಿಗ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡೆಂತಾಗಿ ಧಮಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೂಢಾತ್ಮ mûḍha-âtma. A person bewildered in mind, a foolish, ignorant person, a fool. (J. 11, 28; My.).

ಮೂತ mûta. *Bound, tied.*

ಮೂತಿ mûti. = ಮೋತಿ. The face, the mouth, the snout, etc. (My.; see T., etc. s. ಮುಸುಮು; ಅನ್ಯ G.).

ಮೂತ್ರ mûtra. *Urine* (ಪಜ್ಜಲು Mr. 328). See ಮೂಲ. — ಮೂತ್ರಕಟ್ಟು. = ಮೂತ್ರಬಂಧ. (My.).

ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ mûtra-kṛicchra. *Strangury.*

ಮೂತ್ರಗಂಧ mûtra-gandha. The smell of urine. See ಕೊಮೂ 3.

ಮೂತ್ರದ್ವಾರ mûtra-dvâra. The urethra (My.).

ಮೂತ್ರಬಂಧ mûtra-bandha. Stoppage of urine, strangury (My.).

ಮೂತ್ರರೋಗ mûtra-rôga. A sickly discharge of urine (My.).

ಮೂತ್ರಶಂಕೆ mûtra-śaṅkè. Urgent need for making water (My.).

ಮೂತ್ರಿತ mûtrita. *Voided as urine; soiled with urine.*

ಮೂತ್ರಿಸು mûtrisu. To discharge urine (Bp. 32, 26; 60, 50; My.).

ಮೂದಲಿಸು mûdalisu. To confront and upbraid, to taunt (My.; Tē. ಮುದಲಿಂಪು, ಮೂದಲಿಂಪು; T. ಮುಗದಲ್ಚು, ಮೂದಲಿ, ಮುದರಿ). See Čpr. 10, after 86; 10, 109; Abh. P. 9, 83; 14, 133; 16, after 5; Bp. 20, 24; 28, 21; 30, 29; 32, 33; 36, 42; 39, 19; 42, 18; 44, 69; 46, 48. 50. 51; 49 sum.; 49, 13. 21; 52, 32. 33; 53 sum.; 53, 14; 56, 20; 59, 55; Rāv. 6, after 11; J. 8, 33.

ಮೂದಲೆ mûdalĕ. Confronting and upbraiding, taunt (Čpr. 1, 14; Bh. 6, 2, 4; 8, 23, 11; J. 22, 31; 23, 15; My.; T.). — ಮೂದಲೆವಾತು. -ಮಾತು. = ಮೂದಲೆ. (Śāv. 4, 131).

ಮೂಬದಲು mûbadalu. = ಮೂಬದಲೆ. (ನಿಮುಯ, ನೈಮೇಲು, ಪರಿದಾನ, ಪರಿವರ್ತ, ಪ್ರತಿದಾನ, ವಿನಿಮುಯ, ನೈಮೇಲು G.; ವಿನಿಮುಯ Čh.).

ಮೂಬದಲೆ mûbadalĕ. = ಮೂಬದಲು. Exchanging, exchange, barter; sums lent and paid on running accounts without the use of receipts or documents on either side (ಪ್ರತಿ Sl. 468; My.; Mhr. ದೋಬದರಾ, ದೋಪಾದರಾ; Br. ಮುಪಾದಿಲೆ, ದೊಪಾದರಾ).

ಮೂಮೆ mûmĕ. = ಮೂರ್ಮೆ. (ಮೂಮಂ ಸೂದ್ Čt. II, 85).

ಮೂರ mûra. = ಮೂರ್ಧ. 2, destroying, killing (ಮೂರದೇವ, a particular kind of demon).

ಮೂರಿ mûri. The destroying deity. See ಮಾರಿಯಮ್ಮ.

ಮೂರುತಿ mûruti. Tbh. of ಮೂರ್ತಿ. (My.). See ಶ್ರೀ-; J. 10, 38; Dp. 32, 5.

ಮೂರುಳಿ mûruḷi. = ಮೂರುಳಿ, q. v.

ಮೂರು mûru. (Śmd. 154). = ಮು, etc. (222). The number three; three (ತ್ರಿಕ, ತ್ರಯ Nn. 98; Bp. 40, 73; C.; T. ಮೂಸ್ಸು; M. ಮೂಸ್ಸು; Tē. ಮುಗುರು, ಮುಗ್ಗುರು, ಮೂಡು; Tu. ಮೂಜಿ). ಮೂಱಿನ Čh. 326), ಮೂಱಿ (C.); ಮೂಱಿನ್ನು (Sl. 62; C.); ಮೂಱಿಱಿ (Śmd. 32. 189 Cm.; Nn. 98; Bp. 35, 32; C.); ಮೂಱಿಱೋಳ್ (Śmd. 189); ಮೂಱಿಱಂ (135); ಮೂಱಿಱೆಗ; ಮೂಱಿಱ್ಕೆ (Bp. 21, 27; C.). ಮೂಱು ಮಾತ್ರೆಯನುಳ್ಳುದು (ತ್ರಿಮಾತ್ರಕಂ Śmd. 18 Cm.). ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ (ಸ್ತ್ರೀ ಪುಂ ನಪುಂಸಕಗಳೆಮ್ಬ ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ 186 Cm.). ಮೂಱುಂ ಲಗ್ಗದೊಳಂ (Čpr. 5, after 76). ಮೂಱುಂ ದೋಳವಿದೆಲ್ಲಂ (ತ್ರಿಭುವನಮುಮಿಲಮಿದಂ); ಮೂಱು ವೇದಂಗಳುಂ (ತ್ರಯಿ); ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂರ್ ಸುಡಿದ ಸುಡಿ (ಅಮೃತಮಿತ); ಬಾದ ದೇವ ಧರ್ಮಾರಕ ಈ ಮೂಱುಂ ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪುಣಾದಹನ; ಧರ್ಮ ಮುನ್ನ ಮೃಗ ಎಸ್ಟು, ಇನ್ನು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನಕ್ಕುಂ; ಮೂಱು ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ತಮ್ಬುರ್ರೀಚೆ Hlā.). ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ Nr.). ದುರ್ಜಂ ಮೃಗಂ ಧರ್ಮಮನುಳು ಗಜಜಾತಿ ಮೂಱಿರ್ದ್ದಮಳ್ಳು (Nr. 154). ಮೂಱು ವೇದಗಳು (ತ್ರಯಿ Sl. 53). ಮೂಱು ವಿನಪ ಬಾರಿಗೆ ಅಲು ಹೋದು ಓಲೆ.—ಮುಖ್ಯಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ವಿನವರ ಬಾರದು.—ಅಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಕೋಧಿಗೆ ಮೂಱು ಖರ್ಚು (Prvs.). See Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಮೂಱಿನ್ನಿ. -ಅಗ್ನಿ. The three sacrificial fires (ತ್ರೇತ Sl. 239). — ಮೂಱಡಿ. -ಅಡಿ. Three feet (Bp. 2, 5; J. 16, 20). — ಮೂಱಡಿಗ. -ಅಡಿಗ. Agni (ಅಗ್ನಿ ಕೆಂ.). — ಮೂಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Third (Bp. 58, 59; B. 2, 48; C.). ಮೂಱನೆಯ ವರ್ಣಂ (Śmd. 373). ಮೂಱನೆಯ ಯುಗ (ದ್ವಾಪರ Nr.). — ಮೂಱನೆಯಂ. (Śmd. 243). A third man. — ಮೂಱನೆಯವ. -ಅವ. A third man (C.). ಮೂಱನೆಯವರು ಕೇಳಿದ ಮಾತು (ಆಪದ್ವಚನ G.). ಮೂಱನೆಯವನೆಯ (B. 3, 71). — ಮೂಱನೆಯವಳು. -ಅವಳು. ಮೂಱನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. A third woman (My.; B. 5, 283). — ಮೂಱಿಱ್ಕಣ್. -ಅಱ್ಕಣ್. Three eyes (J. 31, 46). — ಮೂಱುವರ್. -ಅವರ್. The three times: morning, noon, and evening (Bp. 18, 42; 44, 24; 45, 10). — ಮೂಱಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. Three nights (J. 32, 20). — ಮೂಱು ಎಸಕ ಕಳ್ಳಿ. A large leafless, thorny and milky shrub, Euphorbia antiquorum Lin. (Z.). — ಮೂಱು ಕಟ್ಟು. Three bands or ties (J. 8, 19). — ಮೂಱು ಕಣ್. Three eyes (Bp. 50, 66). ಮೂಱು ಕಣ್ಣವ. -ಅವ. A man with three eyes (J. 16, 20). — ಮೂಱು ಗಾವುದ. = ಮೂಗಾವುದ. ಮೂಱು ಗಾವುದದೊಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ದುಷ್ಕೀಲು ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಱು ಗ್ರಾಮ. Three villages. 2, a musical expression. ಪ್ರತಿಯೊಕ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮುಶಮುಳ್ಳು, ಅವಕೆ ದೇವೀಯ ಮೇಳಮುಳ್ಳು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮುಮ್, etc. (Mr. 78). — ಮೂಱು ದಾರಿ. A place where three roads meet and much dust is found. ಮುನ್ನೀರ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯು ಮುನ್ನೀರ್.—ಮೂಱು ದಾರಿ ಆಯು ಬಿಟ್ಟ (said when a business is spoiled, Prvs.). — ಮೂಱು ನಾಮ. The three sectarian lines applied to a Vaishṇava's forehead and other parts of the body. ಮೂಱು ನಾಮುದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮುದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಪಾನು? (Prv.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು. Three or four (B. 2, 21. 35; 3, 13; C.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕುಂ. Seven (Bp. 5, 64). — ಮೂಱು ಬಾರಿ. Three times (Bp. 50, 38; My.). — ಮೂಱು ಮನ್ಸಿ. Three persons (C.). ಮರುಳೆ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಬ್ಬ ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಱು ಮನ್ಸಿ (Prv.). — ಮೂಱು ಮೂಱು. Three and three, in a distributive sense, each three, every three (B. 3, 3. 106; 4, 46). — ಮೂಱು ಮೂಱೆರ್. = ತ್ರಿಮೂರೆರ್. (My.). — ಮೂಱು ಲೋಕ. Three mōhas (Čpr. 8, 80). — ಮೂಱು ಲೋಕ. The three worlds. ಮೂಱರ ತಂಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವುದು.—ಆ ನುಗ್ಗಿಸ್ಟೀ? ಮೂಱು ಲೋಕ ಉಗ್ಗಿಸ್ಟೀ? (Prvs.). — ಮೂಱು ವರುಸ. Three years. ಮೂಱು ವರುಸದ ಬುದ್ಧಿ ನೂಱು ವರುಸದ ತನಕ (Prv.). — ಮೂಱುವರೆ. -ಂ-ಅರೆ. Three and a half (My.; B. 3, 86; 5, 252). — ಮೂಱು ವರ್ಣ. Three colours;—three letters: the letters a, u, ma (My.; ತ್ರೈತವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ ನಾದ Kp. 4, 8, 1 Cm.). — ಮೂಱು ವಿಧ. = ಮೂವಿಧ. Three modes, etc. ಪೂಲನದಾಯದ, ನೆಲನದಾಯದ, ಕೆಲನದಾಯದ, ಮೂಱು ವಿಧವದಾಯದ (Śmd. 127; *cf.* ಮೂಱು ವಿಧ). — ಮೂಱುಂ ಸೂದ್. Three times (ಮೂಱೆ Čt. II, 85). — ಮೂಱು ಸಂಜೆ. Evening-twilight, nightfall (My.; ಪಿಟ್ಟುಗಲ್ G.; B. 3, 80). — ಮೂಱು ಸಕ್ಕೆ. = ತ್ರಿಸಕ್ಕೆ. (Bp. 39, 4). — ಮೂಱು ಸೂದ್. -ಸೂಱು. Three times or turns (Bp. 46, 55; 51, 79; 60, 61). — ಮೂಱು ಹೊತ್ತು. The three periods of the day: morning, noon, and evening (Bp. 50, 66; My.). — ಮೂಱೂ ಕಾಲು. Three and a quarter (My.; B. 5, 255). — ಮೂಱೂ ಸಂಜೆ. = ಮೂಱುಂ. (ಪ್ರಹೋಳ G.; B. 4, 176. 183; My.). ಮೂಱೂ ಸಂಜೆಯು ವಿಸಲು (G. 153). — ಮೂಱೆರಮು. -ಎರಮು. Six (Bp. 1, 9; My.). — ಮೂಱೆರಗ್ಗಿ. -ಎರೆ. The plant Hedysarum gangeticum (ವಿಷಾರಿಗಡ್ಡಿ, ಸಾಲಪರ್ಣಿ, ಅಂಶುಮತಿ, ಸ್ಥಿರ, ಧ್ರುವ Nr.). — ಮೂಱೆಱೆಹೊಣ್ಣೆ. = ಮೂಱೆರಗ್ಗಿ. (Sl. 150; My.).

ಮೂರ್ mûr. = ಮೂಱು. etc. (Bp. 46, 3). See ಮೂರ್ಮೆ. — ಮೂರ್ಕೋಟಿ. Three krores (J. 19, 4). — ಮೂರ್ಗಳ್. Three (plural form, Č. Bp. 47, 30). — ಮೂರ್ನಾಳ್. Three days (Bp. 27, 22). — ಮೂರ್ನಿಧ. = ಮೂಱು ವಿಧ. (Bp. 18, 87). — ಮೂರ್ಸೂದ್. = ಮೂಱು ಸೂದ್. (Bp. 9, 7; 50, 30).

ಮೂರ್ಖ mûrkha. = ಮುಳ್ಳ. Stupid, foolish, silly, ignorant;—*a fool, a blockhead.* ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಹೇದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ, ಗೋ:

ಕಲ್ಲು ಮೇಲೆ ಹೊಯಿದ ಮುಚ್ (Prv.). See Sp. s. ಮುಚು. — ಮೂರ್ಖತನಯ್ಯನ್ರ್. N. (Bp. 44, 60. 63. 64). — ಮೂರ್ಖದಿಟ್ಟು. The obstinate way in which a fool grasps or handles a business (My.).

ಮೂರ್ಖತನ mûrkhatana. Stupidity, folly, foolishness, dulness, ignorance (ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ Ch.; My.; B. 4, 161; 5, 109).

ಮೂರ್ಖತೆ mûrkhatè. = ಮೂರ್ಖತನ. (Sk.; Grj. 6, 11).

ಮೂರ್ಖತ್ವ mûrkhatva. = ಮೂರ್ಖತೆ. (Sk.; My.).

ಮೂರ್ಚು mûrchu. 1. (= ಮುಚ್ಚು). To be stupefied, etc. See Kk. s. ಮೂರ್ಛೆಹೋಗು.

ಮೂರ್ಚು mûrchu. 2. (Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ). — ಮೂರ್ಚೋಗು. (*i. e.* ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗು). To be stupefied, to faint away, etc. (ಪದ್ಮದವ್ವೀಗು Ct. II, 111).

ಮೂರ್ಛನ mûrchana. Stupefying, etc. 2, fainting, swoon, stupor, etc. 3, violence, vehemence; growth, increase. 4, swelling or rising of sounds, an intonation, note, a tone or semi-tone in the musical scale (Sk.; V. 11, 8).

ಮೂರ್ಛನೆ mûrchanè. ಮೂರ್ಛನಾ. = ಮೂರ್ಛನ. — ಮೂರ್ಛನೆ ತಪ್ಪಿ. Loss of consciousness, etc. to disappear (Bp. 28, 61). — ಮೂರ್ಛನೆ ಬಿಗಿ. Stupor to seize firmly or become strong (Bp. 28, 54).

ಮೂರ್ಛಾನುಗತ mûrchhâ-anugata. Arrived at a swoon: swooned (J. 4, 43).

ಮೂರ್ಛಾಲ mûrchhâla. *Fainting, fainted, senseless.*

ಮೂರ್ಛಾವಿಲ mûrchhâ-âvila. Not clear (in one's mind) on account of stupor (Śśv. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಾವೇಗ mûrchhâ-vêga. Violence or intensity of fainting (Ûpr. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಿ mûrchhi. A person overcome with stupor;—a puffed-up, proud or insolent man (ಸೊಕ್ಕಿದ Bhn. 65).

ಮೂರ್ಛಿತ mûrchhita. *Stupefied, rendered senseless, fainted, fainting.* (Bp. 46, 23; My.). Feminines ಮೂರ್ಛಿತಳು (B. 5, 132), ಮೂರ್ಛಿತೆ (My.). 2, *grown, increased, augmented, swollen, intensified, thick, solid.*

ಮೂರ್ಛಿಸು mûrchhisu. To become torpid or stupefied, to become senseless, to faint away, to swoon (C. Bp. 19, 31).

ಮೂರ್ಛೆ mûrchhè. ಮೂರ್ಚ್ಛಾ. = ಮುಚ್ಛೆ 1, (ಮೂರ್ಚು 2). *Fainting, loss of consciousness, a swoon, stupor;*—spiritual stupor or blindness, hallucination (ಮರೀಚಿ Kn. 124). 2, the rising of sounds, diatonic scale. — ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. -ಹೊಳ್ಳು. = ಮೂರ್ಛೆಹೋಗು. (My.). — ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. A swoon to pass away: to recover from fainting, etc. (ಮುಚುರ್ G.; My.). ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದಂ (ತೆರತ್ತಂ Kk. 91). — ಮೂರ್ಛೆದಿಳಿ. -ತಿಳಿ. = ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. (Abh. P. 9, 111). — ಮೂರ್ಛೆರೋಗ. Epilepsy (My.). — ಮೂರ್ಛೆಹೋಗು. -ಹೋಗು. To become torpid or stupefied, to become senseless, to lose consciousness, to faint, etc. (Abh. P. 10, 154; Śśv. 4, 22). ಮೂರ್ಛೆಹೋದಂ (ಮುಚ್ಚಂ Kk. 75, *a. r.* ಮೂರ್ಚಿದಂ). See ಮುಚ್ಚು. — ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಯ್ದು. = ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. (My.; ಪದ್ಮಯ್ಯು G.).

ಮೂರ್ತ mûrta. = ಮುಚುರ್ತ 2. Thickened; *settled into any fixed shape, formed, substantial, solid, material, corporeal, embodied.* 2, *stupefied, unconscious, fainted, insensible.* — ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಿ-. To cause to take a (sitting) posture: to cause to sit down (Bp. 4, 5). — ಮೂರ್ತ ಮಾಡು. To form a (sitting) figure: to sit down (My.).

ಮೂರ್ತಿ mûrti. = ಮೂರುತಿ. Any solid body, any material form, anything which has definite shape and limits; a material element (especially as a component of the human body);—*body, form, visible shape; matter, substance;*—embodiment, manifestation, incarnation, personification. 2, *an image, an idol, a statue, a figure, a form.* ಮೂರ್ತಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು (Prv.). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a body or form (Abh. P. 3, 144. 145); to take a (sitting) posture: to sit down (Śśv. 1, after 72; 5, after 57; V. 14, after 31). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. (Rśv. 3, after 80; V. 14, after 27 & 28; 23, after 13). — ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತ್. -ವೆತ್ತ್. To assume a body or form (Śśv. 1, after 79).

ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ mûrti-pûjè. Idol-worship (My.).

ಮೂರ್ತಿಮತ್ತ mûrti-mat. Having a material or bodily form, material, embodied, corporeal, incarnate, personified.

ಮೂರ್ತಿಮವ್ವಸ್ತುಸಮ್ಮದ mûrtimat-vastu-sammada. The pleasant group of embodied objects (ಪಡ್ಡಲು, ಮೂರ್ತಿಯು ಸುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Kn. 96).

ಮೂರ್ತ್ಯಷ್ಟಕ mûrti-ashṭaka. Eight forms (Śśv. 5, 34; see ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ).

ಮೂರ್ಧ mûrdha. The forehead;—*the head* (ಪಡೆ Mr. 315); —the top. ಮೂರ್ಧ್ನಿ, on the head, at the head (My.; G.).

ಮೂರ್ಧಜ mûrdha-ja. *The hair of the head.*

ಮೂರ್ಧನ್ಯ mûrdhanya. Belonging to the head. 2, cerebral, as a letter (Śmd. 27).

ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ mûrdha-piṇḍa. A lump upon the head of an elephant: *either of the globes on the forehead of an elephant* (ಕುಮ್ಭ, ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡು ಬೀದು ಎಂಬುದು Hlâ.).

ಮೂರ್ಧವೇಷ್ಟನ mûrdha-vêshṭana. *A turban.*

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ mûrdha-abhishikta. Having the head anointed, inaugurated, installed;—*a consecrated king;* —*a Kshatriya;*—a royal counsellor.

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನ mûrdha-abhishêchana. The act of consecrating, anointing, inauguration (J. 18, 3).

ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಘ್ರಾಣ mûrdhni-âghrâṇa. Smelling at the head (Grj. 3, 110; 3, after 119).

ಮೂರ್ಮೆ mûr-mè. (Śmd. 243). = ಮೂಮೆ. Thrice.

ಮೂರ್ವೆ mûrvè. *The plant Sanseviera roxburghiana Schult.*, a sort of creeper from the fibres of which bow-strings and the girdle of the Kshatriyas are made.

ಮೂಲ mûla. *The root of any plant or tree* (ವೀರ Kn. 66; ಮುನ್ನ ವೀರು 100; *cf.* ಮೊದಲ್; Tk. ಮುದಲು = ಮೂಲು; M. ಮೂಡು, the bottom). 2, the bottom of anything (ಮುಳ್ಳ, ಮೊದಲ್ Kn. 136);—*the basis, the ground-work, the beginning;*—a wall (ಮೊದಲ್, ಶಾಲ 2 Kn. 20). 3, *root, origin; cause; means; the first cause.* 4, the original, the original text of any work. 5, original property, capital, principal, stock. 6, *the nineteenth lunar asterism.* 7, the end: termination, destruction, ruin (My.). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋರ್ದ ವೀಥಿ. — ಕುಮರಗೆ ಮುಮುದಿಂದಾದೆ ಮುನ್ನೇ ಗಣಿಗೆ ಮೂಲ.—ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವರೆಗೆ ಮೂಲ.—ಜಾರೀ ಬಿತ್ತಲು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ.—ಮೊಣ್ಣಕೊಡದಿ ಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಮೂಲ.—ಜಾರಿ ನೆಟ್ಟು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲವಾಯಿತು (Prvs.). — ಮೂಲಗಣ್ಣು. = ಮೂ

ಉಧಸ. (B. 5, 102). — ಮೂಲಬುಡ್ಡಿಯಲು. = ಮೂಲಗಡ್ಡಿ. (B. 5, 98; My.). — ಮೂಲಪ್ಪುರಂ.-ಂ-. To the bottom (Cpr. 5, after 42).

ಮೂಲಕ mûlaka. = ಮುಳ್ಳಂಗಿ, ಮೂಲಗೆ, ಮೂಲಂಗಿ. Having roots; rooted in, springing from;—on the ground or reason of; on account of (My.; B. 4, 92. 163). 2, an esculent root;—*the radish, Raphanus sativus* Lin.

ಮೂಲಕರ್ಮ mûla-karma. *Magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲಕಾರಣ mûla-kâraṇa. The first or original cause (My.).

ಮೂಲಕೆ mûlage. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Hlâ.).

ಮೂಲಂಗಿ mûlaṅgi. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Nr.; Mr. 95; Sl. 162; My.).

ಮೂಲತಃ mûla-taḥ. From the root;—from the beginning (B. 4, 89; My.).

ಮೂಲದ್ರವ್ಯ mûla-dravya. = ಮೂಲಧನ. (ಪಂಪಭಾ G.; My.).

ಮೂಲಧನ mûla-dhana. *Original property, capital, principal, stock* (Bp. 27, 1).

ಮೂಲನ mûlana. Rooting. See ನಿರ್ಮೂಲನ.

ಮೂಲನಕ್ಷತ್ರ mûla-nakshatra. = ಮೂಲ No. 6. (J. 28, 14).

ಮೂಲನಗರ mûla-nagara. *Old town, opposed to the suburbs.*

ಮೂಲನಿವಾಸಿ mûla-nivâsi. An original inhabitant, an aboriginal (B. 4, 205; My.).

ಮೂಲಬಲ mûla-bala. An original force, the principal force or army (My.); one's own army (Sl. 267).

ಮೂಲಭದ್ರಿಕೆ mûla-bhadrikĕ. A certain permutation of letters (Mr. 352).

ಮೂಲಭೂತ mûla-bhûta. Become the root or original. (B. 4, 86).

ಮೂಲಮಂತ್ರ mûla-mantra. An original or fundamental mantra; the principal mantra of a sect (Bp. 38, 45; My.).

ಮೂಲರೋಗ mûla-rôga. = ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ. (My.).

ಮೂಲವಿಗ್ರಹ mûla-vigraha. A base-idol: an idol of stone that is not taken out of the temple for processions (My.).

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mûla-vyâdhi. The disease called piles (ಗುದ ಕೀಲು, etc. Hlâ; ಅಸಹಾಯಕರ Mr. 386; ಆರ್ಶಸ್, ಮೂಲಾಧಿ ಕ, ರೋಗೀ ರೋಗ Sl. 201; ಆರ್ಶಸ್, ಮೂಲಾಧಿಕ G.; C.; Tĕ., T.; Mhr. ಮೂಳವ್ಯಾಧಿ).

ಮೂಲಸ್ಥಾನ mûla-sthâna. The place of origin (B. 3, 23; My.);—a principal place.

ಮೂಲಸ್ಥಾಪಕ mûla-sthâpaka. The first establisher, the founder (B. 4, 213; My.).

ಮೂಲಾಧಾರ mûla-âdhâra. A mystical circle situated above the generative organs (see ಚಕ್ರ).

ಮೂಲಿಕ mûlika. Primary, principal. 2, the first one, an elder brother (ಅಗ್ರಜ, ಪಕ್ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, the slough of a snake (ನಿರ್ಮೋಕ, ಹಾವಿನ ಜೆರೆ 44). 4, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 44). 5, a physician (ವೈದ್ಯನು 44). 6, a sick man (ರೋಗಿ, ವ್ಯಾಧಿಷ್ಠ 44). 7, the moon (ದ್ಯುಗಧರ, ಚಂದ್ರ 44).

ಮೂಲಿಕಾಶಕ್ತಿ mûlikâ-sakti. The virtue of a medicinal root (My.).

ಮೂಲಿಕೆ mûlikĕ. ಮೂಲಿಕಾ. = ಮುರಿಕೆ. A root; a multitude or collection of roots. 2, Ceylon leadwort (ಪಿಪ್ಪಲಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ Nn. 4). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾರುವವನು (ಕಡಲಿ, ಮೂಲಿಗ Nn. 43).

ಮೂಲಿಗ mûla-iga. (ಕೆmd. 233). A vendor of (medicinal) roots (ಕಡಲಿ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾರುವವನು (Nn. 43). 2, a man of ancient times (ಪಯ್ಯಮ ಕೆmd. 232 Mdb.).

ಮೂಲಿತ mûlita. Rooted. See ಉರ್ವ್-, ನಿರ್-.

ಮೂಲೀಕರ್ಮ mûlî-karma. *Magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲುಗು mûlugu. = ಮುಲುಕು 2. (My.; Tĕ.).

ಮೂಲೆ mûlĕ. A corner; an angle; a point of the compass (My.; Tĕ., M.; T. ಮೂಳೈ). ಎರಡು ದಿಕ್ಕು ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮೂಲೆಗಳು (ಆಪಮಿ, ವಿದಿಕ್ Sl. 29). ಮೂಲೆಗೆ ಇರುವಸ್ಥಾಪ್ಪು ಮಷ್ಟದಲ್ಲಿಡ ಬಾರದು.—ಮೂಲೇ ಮುಗುಚಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿಪ್ಪ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಪೂರ್ವ-, ದಿಗ್-; Bp. 26, 26; 28, 34. 52; 54, 12; Bh. 1, 20, 57; B. 2, 50; 4, 177; 5, 191. 227; Prv. s. ಮೊದಲು.—ಮೂಲೆಯ ಕೈಗೆ. = ದಣ್ಣಗ. (My.). — ಮೂಲೆಮಟ್ಟ. A mason's or carpenter's square (My.).

ಮೂಲ್ಯ mûlya. Being at the root;—to be eradicated;—to be bought for a price, purchasable. 2, original value; *price, worth, value, cost.* 3, wages. 4, capital, principal.

ಮೂಷಕ mûshaka. = ಮೂಸಕ. A thief;—*a mouse; a rat.*

ಮೂಷಕವಾಹನ mûshaka-vâhana. Gaṇêśa (My.).

ಮೂಷಿಕ mûshika. = ಮೂಸಿಕ. *A mouse; a rat;*—a thief, a plunderer.

ಮೂಷಿಕಪರ್ಣಿ mûshika-parṇi. *An aquatic plant, Salvinia cucullata* Roxb. (see ಇಲಿಪಾಲು).

ಮೂಷಿಕೆ mûshikĕ. *A female rat or mouse, a rat, a mouse* (ಜಗ್ಗಣ Sl. 170).

ಮೂಷಿತ mûshita. = ಮುಷಿತ. *Stolen.*

ಮೂಸೆ mûshĕ. = ಮುಸಿ, ಮೂಸಿ, ಮೂಸೆ. A rat, a mouse. 2, *a crucible.*

ಮೂಸಕ mûsaka. Tbh. of ಮೂಷಕ. — ಮೂಸಕವೆರ್. -ವೆರ್. Gaṇêśa (ವಿಜಯದ Kk. 5, c. r. ಮೂಷಿಕ-).

ಮೂಸಂಡಿ mûsaṇḍi. (= ಮುಸುಂಡಿ). — ಮೂಸಂಡಿದೊತ್ತು. -ದೊತ್ತು. A perverse maid (Bp. 55, 29).

ಮೂಸಿ mûsi. Tbh. of ಮೂಸೆ. A crucible (ಮುಸಿ G.). ಧಾ ಗಾರವನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸಿ (ಸ್ವೆಜಸಾವರ್ತಕ G.).

ಮೂಸಿಕ mûsika. Tbh. of ಮೂಷಿಕ. — ಮೂಸಿಕವೆರ್. = ಮೂಸಕ-, q. v.

ಮೂಸು mûsu. To smell (v. t., ಆಘ್ರಾಣ Śmd. Dh.; Bp. 24, 29; Rśv. 5, after 114; My.; T. ಮೋ, ಮೋರು, ಮುಗು ರು; Tĕ. ಮುಕರ್ ಕೊನು, ಮುಸರು ಕೊನು, ಮುಸಿ ಮೋಪು, ಮುಸ ಮೋಪು; see ಮುಣ್ಣು 1). ಮೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುವು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Nr.). ಘ್ರಾಣ ಮೂಸಿಪಂ (Śmd. 156). ಮೂಸಿಪ್ಪ ಮೂಸೆಗಾರ ಆಗದು (Prv.). — ಮೂಸಿ ನೋಡು. To explore by the smell: to smell (C.; ಆಘ್ರಾಣಿಸು, ಘ್ರಾಣಿಸು G.). ಮೂಸಿ ನೋಡಲ್ ಪಟ್ಟುವು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Sl. 378). ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೂಗಿಗ ಘಾತ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 14, 30; 24, 78; 32, 27; 60, 32.

ಮೂಸೆ mûsĕ. Tbh. of ಮೂಸೆ. A crucible (My.; Tĕ.; T. ಮೂಚೈ; Mhr. ಮೂಸ, ಕೋಸ; Mhr. also: a matrix; a mould; a trace, a track). ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದುವು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸೆ (ಮೂಸಿ, etc. Sl. 345).

ಮೂಳೆ mûḷĕ. A bone (ಎಲು, ಅಸ್ಥಿ Śm. 32; ಎಲು Bhn. 31; Abh. P. 13, after 54; Śśv. 4, 15; My.; Tĕ. ಮುಡುಗು

a bone). ತಲೆ ಮೂಳೆ (ಕರ್ನಾ, ಕಣಾಲ Sl. 206); ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಗೆ ಬುತ (ತ್ರಿಪ 209); ಹಣೆಯ ಮೂಳೆ (ಪಂಪ, ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ 408).

ಮೂಲಿ mûḷa. The state of being deprived of or without, that of being bare, that of being maimed (*cf.* ಮೋಟು). 2, a man without ears, an earless man (ಕವಿಯಿಲ್ಲದಂ Mr. 389). 3, a man who has lost any member; a word of abuse: a man with a mental defect, a fool, a brute (My.; see Bp. 14, 30; 52, 10; ಕಾಮುಮೂದಿ). ತೋಳು ಪೂರ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಲಿಕಾದ.—ದೂಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವ ಮೂಲಿನಿನ್ನ ಕವಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬಡಿವಾರ. — ಮೂಲಿಕವಿ. A maimed ear; an ear without any ornament (My.). ಮುಗ್ಗೆಗೆ ಗಣ್ಣ ಬಾದಿನು, ಮೂಲಿಕವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾದಿದು (Prv.). — ಮೂಲಿಪ್ರಾಯಿ. A maimed dog. ತೂಳು ಬಸ್ಸು ಹೇಲಿದ ಮಾತು ಮೂಲಿಪ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾಗೆ ಕೇಳ ದೇಕು?—ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಾವರೆ ಗಣ್ಣ ಮೂಲಿ ಪ್ರಾಯಿಗಿನ್ನ ಕವೆ (Prvs.).

ಮೂಲಿ mûḷi. 1. = ಮೂಲಿ No. 1. See ಕತ್ತು-, ಕಾಲು-, ಕೆಯ್-. (M., T. ಮೂಳ). 2, an earless woman (ಕವಿಯಿಲ್ಲದ ದಳ್ Śmd. I; Râm. 5, 2, 34; see ಕವಿ- No. 1). 3, a woman without any ornament in her ears (My.; see ಕವಿ- No 2). 4, a widow (My.; see ಉಚ್ಚಿ-; Prv. s. ಮುಳ್ಳು 3). ಮೂದೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ಪೆನೆಯಿನ್ನ ಮೂಲೇ ಕಸವೆರ್ಸಾ ಹೋಯಿತು.—ಕವಿ ಕತ್ತ ಮೂಲಿ' ಜೇಲಿ ಸುಗ್ಗ ಹೆದಮುವಳೇ?—ಸೂರೋ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯು ಬಿಟ್ಟು, ಜೇಲೋರೋ ಮೂಲಿ'ಯ ತನ್ದ.—ಮುಂಕುಮೂಲಿ' ಯಾವರೆ ಬೆಂಕ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮೂಲಿ mûḷi. 2. The spout of a water-jar (ಕರಗದ ಜೂಳ Śmd. I).

ಮೃಕಂಡು mṛikaṇḍu. N. of a rishi, the father of Mârkaṇḍêya.

ಮೃಗ mṛiga. = ಮಿಳ, ಮಿಗ, ಮಿಗೆ, ಮುರಗ, ಮುರಿಗ, ಮುರುಗ. *A wild beast.* 2, *any quadruped, an animal in general, e. g.* a cow (ಪಶುಪ್ರಾಣಿ, ಗೋವ್ಮುಗಳು Kn. 81);—*a deer, an antelope* (ಕಮುಲ, ಎರಳೆ Kn. 29; ಪರಿಣೆ, ಎರಳೆ 95; ಮುಲ್ಲೆ Mr. 162);—*an elephant characterized by particular marks* (ದಕ್ಷಿ, ಆನೆ 81; see IIIâ. s. ಮೂಲು);—a jackal (ವಡಾಯು, ನರಿ 81);—game in general (ಮೆಳ್ಳಿಗ, ಕಾಡಾಮ್ಮಗ 81). 3, *the spots on the moon represented as a hare or antelope.* 4, the nakshatra Mrigaśiras (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ 81). 5, *seeking, research, investigation.*

ಮೃಗಜಲ mṛiga-jala. Deer-water: mirage. (ಮಿಸಲ್ಲುಮುಳ G.).

ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ mṛiga-jâlikĕ. *A net for snaring game.*

ಮೃಗಣೆ mṛigaṇĕ. *Seeking, searching, research, inquiry.*

ಮೃಗತೃಷ್ಣೆ mṛiga-tṛishṇĕ. Deer-thirst: *mirage.*

ಮೃಗದಂಶ mṛiga-daṁśa. Animal biter: *a dog.*

ಮೃಗದ್ವಿಷ mṛiga-dviṣha. A lion (ಸಿಂಹ G.).

ಮೃಗಧರ mṛiga-dhara. The moon (ಚಂದ್ರ Kn. 44; J. 10, 5). 2, Śiva (My.). 3, the number 1 (Ch.). 4, a mountain (J. 10, 5).

ಮೃಗಧೂರ್ತಕ mṛiga-dhûrtaka. *A jackal.*

ಮೃಗನಯನೆ mṛiga-nayanĕ. = ಮೃಗಾಕ್ಷಿ. (Bp. 41, 5).

ಮೃಗನಾಭಿ mṛiga-nâbhi. *Musk.* ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡವು (Prv.).

ಮೃಗನಾರಿ mṛiga-nâri. A vegetable and medicinal substance, eryalbe paniculata, used as a vermifuge (ವಿಳಂಗ Mr. 142).

ಮೃಗನೇತ್ರ mṛiga-nêtra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೃಗಪತಿ mṛiga-pati. *A lion.* 2, a tiger. 3, a roe-buck.

ಮೃಗಪಾಲಿಕೆ mṛiga-pâlikĕ. A musk-deer. (R.).

ಮೃಗಪೋತ mṛiga-pôta. A young deer, a fawn;—a young wild beast (ಕೋಣನು Cr. II, 80).

ಮೃಗಬಂಧನಿ mṛiga-bandhani. *A net for snaring game.*

ಮೃಗಭೇದ mṛiga-bhêda. A sort of quadruped. See ಉಮು.

ಮೃಗಭೇದನ mṛiga-bhêdana. A tiger; N. of an asura (Śiv. 5, 9).

ಮೃಗಮದ mṛiga-mada. *Musk.*

ಮೃಗಯಾತ್ರೆ mṛiga-yâtrĕ. Hunting, the chase (Śiv. 2, 118).

ಮೃಗಯು mṛigayu. *A huntsman.*

ಮೃಗಯೆ mṛigayĕ. *Hunting, the chase.*

ಮೃಗರಿಪು mṛiga-ripu. *A lion* (Bp. 52, 50; Bh. 1, 8, 40).

ಮೃಗರೋಮಜ mṛiga-rôma-ja. *Woollen.*

ಮೃಗಲಂಘನ mṛiga-laṅghana. Leaping or jumping of animals. See ಕೋಣನು.

ಮೃಗಲಾಂಛನ mṛiga-lâṁchhana. The moon (Lilv. 3, 2).

ಮೃಗಲಿಂಗ mṛiga-liṅga. = ಮುರಗಲಿಂಗ. N. of a liṅga (Bp. 19, 74).

ಮೃಗವಧಾಜೀವ mṛiga-vadha-âjîva. *A huntsman.*

ಮೃಗವಾಹನ mṛiga-vâhana. Vâyu. (R.).

ಮೃಗವಿಶೇಷ mṛiga-viśêsha. A kind of quadruped. See ಉಮು.

ಮೃಗವ್ಯ mṛigavya. *Hunting, the chase.*

ಮೃಗಶಿರ mṛiga-śira. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (My.).

ಮೃಗಶಿರಸ್ mṛiga-śiras. *The fifth lunar mansion or nakshatra.*

ಮೃಗಶಿರೆ mṛiga-śirĕ. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (ಮೃಗಶೀರ್ಷ Mr. 39; My.).

ಮೃಗಶೀರ್ಷ mṛiga-śirsha. *The fifth lunar mansion.*

ಮೃಗಶೃಂಗಧರ mṛiga-śṛiṅga-dhara. Carrying a stag's horn (J. 33, 40).

ಮೃಗಾಕ್ಷಿ mṛiga-akshi. A woman with eyes like an antelope's. (J. 11, 8; 30, 15).

ಮೃಗಾಂಕ mṛiga-aṅka. *The moon* (ಸುಧಾ Śm. 111; Kk. 97; Śmd. 386).

ಮೃಗಾದನ mṛiga-adana. *A hyena;*—a hunting leopard.

ಮೃಗಾರಾತಿ mṛiga-arâti. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ಮೃಗಾರಿ mṛiga-ari. A lion;—*a tiger.*

ಮೃಗಾಶನ mṛiga-aśana. A tiger;—a leopard;—a lion (G.).

ಮೃಗಿ mṛigi. = ಮುರಗಿ. *A female deer or antelope, a doe.* (Ûpr. 4, 47; Bp. 34, 29).

ಮೃಗಿತ mṛigita. Chased, hunted after;—*sought, searched for.*

ಮೃಗೇಂದ್ರ mṛiga-indra. *A lion;*—a tiger.

ಮೃಗೋದ್ಭವ mṛiga-udbhava. Musk (Râv. 13, 88; Śiv. 1, 50).

ಮೃಜೆ mṛijĕ. Wiping, cleansing; *cleaning the person by wiping, bathing, or rubbing it with unguents.*

ಮೃಡ mṛiḍa. = ಮಿಡ. Śiva.

ಮೃಡಾನಿ mṛiḍâni. *Pârvati.*

ಮೃಣಾಲ mṛiṇâla. The creeping root of a lotus; *the film or fibres attached to the stalk of a lotus; the hollow or*

tubular stalk of a lotus (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು Nn. 60; ವಿನ, ಕೋನರ್ Nr.; ಕಾಳ Illâ.). ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೋದಿವಿಗಳು (ಮೃಣಾಲ, ದಿನ Sl. 96).

ಮೃಣ್ಮಯ mrid-maya. = ಮೃನ್ಮಯ.

ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ mṛiṇmaya-pâtre. An earthen vessel (ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆ Nn. 85).

ಮೃತ mṛita. = ಮಿತ 2. *Dead, deceased;* mortal (Bp. 51, 29). 2, death (ನಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 90). 3, a dead body, a corpse (ಶವ, ಹೆಣ Nn. 11; ಶಬ, ಸಾವ 64). 4, water (ಅಣ್ಣ, ಉದಕ 11). 5, disease (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 11). 6, dispute (ವಾದ, ಜಗಳ 11). 7, begging. — ಮೃತವಾಗು. -ಆಗು. To die (My.). ಆ ಯುವತಿ ಮೃತವಾಗೆ (Bp. 32, 42).

ಮೃತತಿಥಿ mṛita-tithi. The death-day of any relation, on which śrâddha is performed (My.).

ಮೃತಪತ್ರ mṛita-patra. A written will (B. 5, 264).

ಮೃತಸಂಸ್ಕಾರ mṛita-saṁskâra. *Funeral rites or ceremonies, obsequies.* (ಸಾಧನ G.).

ಮೃತಸಂಜೀವ mṛita-saṁjîva. Making alive: N. of a plant (Râm. 6, 36, 45).

ಮೃತಸಂಜೀವಕ mṛita-saṁjîvaka. Reviving the dead (J. 24, 9).

ಮೃತಸಂಜೀವಿ mṛita-saṁjîvi. = ಮೃತಸಂಜೀವ. (Râm. 6, 36, 46).

ಮೃತಸ್ನಾತ mṛita-snâta. *One who has washed himself after a death or funeral, bathed after mourning.*

ಮೃತಸ್ನಾನ mṛita-snâna. *Ablution after a death or funeral.*

ಮೃತಾಲಕ mṛitâlaka. *A kind of loam or clay.*

ಮೃತಾಶೌಚ mṛita-aśauca. Impurity contracted through a death in one's family (My.).

ಮೃತಿ mṛiti. Death (ನಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 79; ಸಾವ G.). See ಸಾಯ್; KÂvy. IV, 2, 16.

ಮೃತೆ mṛite. *Food or alms obtained by begging.*

ಮೃತ್ತಾಲಕ mṛittâlaka. = ಮೃತಾಲಕ.

ಮೃತ್ತಿಕೆ mṛittike. *Earth, clay, loam.*

ಮೃತ್ತು mṛittu. Tbh. of ಮೃದ್. (My.).

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡ mṛid-piṇḍa. A clod of earth, a lump of clay.

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡಸಂಘಟನ mṛitpiṇḍa-saṅghaṭana. Joining clods of earth together. See ಒಟ್ಟು 2.

ಮೃತ್ಯು mṛityu. = ಮುತ್ತು, ಮಿದ್ದು. *Death* (ಸಾವ G.; see ಮೋಕ 1); death personified, also as a female (Dp. 4, 4);— Yama, the god of death. ಹೃತ್ಪುರಾಣದಲೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ mṛityu-ñ-jaya. Overcoming death. 2, Śiva

ಮೃತ್ಯುಂಜಯಮನ್ತ್ರ mṛityuñjaya-mantra. A mantra that overcomes death (Cpr. 5, after 35).

ಮೃತ್ಯುತಿಥಿ mṛityu-tithi. = ಮೃತತಿಥಿ. (B. 4, 215).

ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ mṛityu-patra. = ಮೃತಪತ್ರ. (B. 5, 183).

ಮೃತ್ಯುಭಯಹರ mṛityu-bhaya-hara. Removing the peril of death or the fear of death (Bp. 46, 33).

ಮೃತ್ಯುಂಹರ mṛityu-hara. Remover of death: Śiva (Śśv. 4, 45).

ಮೃತ್ಸೆ mṛitse. *Good earth or clay.*

ಮೃತ್ಸ್ನ mṛitsne. *Good earth or clay.* 2, *a kind of loam or clay.*

ಮೃದ್ mṛid. ಮೃತ್. = ಮುಟ್ಟು, ಮೃತ್ತು. *Earth, soil, clay, loam.*

ಮೃದಂಗ mṛidaṅga. *A sort of tabour* (ಮದ್ದಳೆ, ಮುರಜ Hlâ.: ಮದ್ದಳೆ Nn. 66, Mr. 80; ರಗ್ಗಡಗೆ Ct. II, 97). 2, N. of a plant (= ಘೋಷಾತಕಿ in Sk.; ಫಲಿನಿ, ಚಾಲಿನಿ, ಹೀರೆ Mr. 146).

ಮೃದು mṛidu. = ಮಿದು, ಮಿದುವು, ಮುತ್ತು, ಮೆದು (ಮೆಲ್, ದುಲು). *Soft, tender, supple, flexible, pliant.* 2, *mild, gentle;*— softness, mildness, gentleness;—weak, moderate; blunt; slow. ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಾಡುವದು, ಮೃದುವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಊಡುವದು (Prv.).

ಮೃದುತರ mṛidu-tara. Uncommonly mild, etc. (Bp. 33, 4; 38, 36; 39, 61; 57, 36).

ಮೃದುತಲ mṛidu-tala. A soft sole of the foot (Grj. 3, after 91).

ಮೃದುತ್ವಚ್ mṛidu-tvach. *A species of birch tree* (= ಭೂರ್ಜ).

ಮೃದುನೇತ್ರ mṛidu-nêtra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೃದುಲ mṛidula. *Soft, tender, mild, gentle.*

ಮೃದುಯಾನ mṛidu-yâna. Slow walk (Cpr. 7, 119).

ಮೃದುವಾಕ್ಯ mṛidu-vâkku. A mild, gentle word (My.).

ಮೃದುಶಬ್ದ mṛidu-śabda. A gentle sound or word (Kk. 2).

ಮೃದುಸ್ಮಿತ mṛidu-smita. A gentle smile (Śśv. 4, 59).

ಮೃದೂಕ್ತಿ mṛidu-ukti. A gentle word (Cpr. 5, 17).

ಮೃದ್ಘಟ mṛid-ghaṭa. = ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ. (My.).

ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ mṛid-bhâṇḍa. *An earthen vessel.*

ಮೃದ್ವೀಕಾಲತೆ mṛidvîkâ-latè. A vine (Cpr. 1, after 101).

ಮೃದ್ವೀಕೆ mṛidvîke. = ದುದ್ದಿಕೆ, ದುದ್ದಿಗೆ 1. A vine;—*a bunch of grapes, a grape.*

ಮೃಧ mṛidha. *War, battle.*

ಮೃನ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃಣ್ಮಯ. Made of earth or clay, earthen.

ಮೃಷಾ mṛishâ. In vain, to no purpose, uselessly. 2, *wrongly, falsely, untruly.* 3, untruth.

ಮೃಷಾರ್ಥಕ mṛishâ-arthaka. *Having a false sense or meaning, untrue, absurd.*

ಮೃಷೆ mṛishe. = ಮೃಷಾ No. 3. Untruth (My.).

ಮೃಷ್ಟ mṛishṭa. Wiped, rubbed; *cleansed, clean, pure;*— smeared, besmeared;—prepared, dressed, savoury. 2, pepper.

ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ mṛishṭa-anna. Delicate food, dainties (ಅಮೃತಾನ್ನ Nn. 155; J. 6, 53).

ಮೆ mè. 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಲ್ಮೆ, ಬಲ್ಮೆ, ಕಡುಮೆ, ಮುಯ್ಮೆ, ಈರ್ಮೆ, ಪೆರ್ಮೆ (Śmd. 245).

ಮೆ mè. 2. An affix for expressing so and so many times, *e. g.* ಒಮ್ಮೆ, ಇಮ್ಮೆ, ಮೂಮ್ಮೆ, ನಾಮ್ಮೆ, ಪಲಮ್ಮೆ (Śmd. 242. 243).

ಮೆಕ್ಕಾ mèkkâ. = ಮಕ್ಕಾ, etc. (Sl. 101; My.).

ಮೆಕ್ಕೆ mèkkè. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (Bryonia callosa Rottl., ಉದ್ದಾರು Mr. 148; Bh. 1, 8, 76; My.; *cf.* ಮಿನಿಕೆ). ಆಕ್ಕಯುಷ್ಟಕೆ ತೆಂಗು, ಮಿಕ್ಕೆಯಿಂ ಕಾಣಲ್, ಜಾನಕ್ಕಿಯಿಂ ಬಲಕೆ ಕೆಮುವನ್ನೆ ದುರ್ಬಾಧಿ ಮೆಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ಕೇಡು (Sp.). See ದೊಡ್ಡ-, ಹಾವು-, ಹೆಮ್ಮ-.

ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ mèchchavaṇige. What recommends itself or is praiseworthy (ಮೆಚ್ಚಸುಳ್ಳುದು Śmd. II; Kk. 75; Śm. 56).

ಮೆಚ್ಚಿಕೆ mèchchike. = ಮಚ್ಚಿಕೆ, ಮೆಚ್ಚಿಸೆ. Assent, approval, approbation, liking, pleasure (My.). See ಮುಯ್-.

ಮೆಚ್ಚಿಗೆ mĕccigĕ. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. (My.).

ಮೆಚ್ಚಿಸು mĕccisu. = ಮೆಚ್ಚಿಸು, etc. To cause to assent, etc., to please (Bp. 12, 25; 25, 14; 31, 23; 52, 28; 53, 54; 58, 26; 61, 54; Śśv. 2, 84; J. 7, 15).

ಮೆಚ್ಚು mĕccu. 1. = ಮುಚ್ಚು 1, etc. To assent, to agree to, to admit to be true, to approve, to be pleased with; to like (ಆಳ್ವುದಗದು Śmd. Dh.; ಒಪ್ಪದ್ದುದು Śmd. 4. 296 Cm.; ಅಂಗೀಕರಿಸು 385 Cm.; My.; Tē.; T. ಮೆಚ್ಚು, to praise, laud). ಆಃ, ಸದ್ದಯುಮಿಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (Śmd. 20). ದೇವತೆಯರ್ ಮೆಚ್ಚಿ, ವರಮುಖ್ ಆಕಸಂಗತ್ತರ್ (109). ಪುರುಷಾಪಕೆಯೊಳ್ ಮೆಚ್ಚದಕ್ಕೆ ಪೇಳ್ದುದು (207). ಪಡುರರ್ ಆದಂ ಮೆಚ್ಚರ್ (296). ವಿಜಯಸಿರಿ ವಾಣಾಬಿರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮನಣದೇ ಸುಖ (Prv.). See Čpr. 7, after 94; Grj. 10, 114; Bp. 22, 19; 24, 67; 25, 26; 27, 64; 36, 16; 37, 10; 40, 41; 41, 30; 43, 40; 46, 51; 54, 76; 57, 61; 60, 60; Nn. 3; Śm. 1; J. 2, 23; 29, 32.

ಮೆಚ್ಚು mĕccu. 2. = ಮುಚ್ಚು 2, etc. Assent, approbation; what recommends itself, is pleasant, etc.; satisfaction, pleasure. (Tē.). ಮೆಚ್ಚಿಸೋಳ್ ಆಕ್ಷೇಪಮೋಳ್ ಮೆಚ್ಚ ಓ (Śmd. 69). ಪಾಪಾಧರಶ್ಶಾಳರಂ...ಜಗ ಮೋಳ್ ಬಾಣರ ಮೆಚ್ಚು (Nn. 168). ಪಚ್ಚು ಮುಚ್ಚಿನ ಬಾಯಿಯಗರಂ ಮೆಚ್ಚಪೀಡ್ಪತಿವರ್ಗಳು ಮೋಹಿಸೀವೆಲ್ಲಿ (Prll. 3, 26). See Čpr. 3, 45; Abh. P. 3, 67; 8, 65; Bp. 14, 13; 28, 47; 43, 37. — ಮೆಚ್ಚುಗುಮು. -ಕುಮು. To assent (Čpr. 7, after 95; 11, after 26); to give what creates satisfaction (V. 14, 56).

ಮೆಚ್ಚು mĕccu. 3. = ಮುಚ್ಚು 3. See Bhn. 58. ಮುಖ್ಯ. — ಮೆಚ್ಚುಮುಚ್ಚು. = ಮುಚ್ಚುಮುಚ್ಚು. (G. 423).

ಮೆಚ್ಚುತು mĕccutu. That which recommends itself or is pleasant. — ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ. Delightful food (Śmd. 75; it is a bad compound, as it may be taken for ಮೆಚ್ಚು-ತುಣ್ಣಿ 75).

ಮೆಚ್ಚುವಿಕೆ mĕccuvikĕ. Assenting, agreeing to, etc. (G. 423).

ಮೆಟ್ಟಿಗೆ mĕṭṭigĕ. A step, a stair; steps, stairs (My.; Tē. ಮೆಟಿಕೆ, ಮೆಟ್ಟಿಕೆ).

ಮೆಟ್ಟಿಸು mĕṭṭisu. To cause to step or walk, to cause to tread on, etc. (My.; Rāv. 6, after 11; see ಪಿಮೆ-).

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. 1. To put or place down the foot or feet; to step, to pace, to walk; to tread or trample on; to put the foot on or in, to put on, as a slipper or shoe (ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ Śmd. Dh.; ಪದಗವಿನ್ಯಾಸ Śm. 88; My.; Tē.; see s. ಮಿಡಿ). ಮುಟ್ಟಿದು ಮುಟ್ಟದು ವಿವರುಂ, ಮೆಟ್ಟಿದು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರ ಮುಕೆಬ್ಬಿಲ್ ಬಿಟ್ಟಳಮಾಗಿರೆ ವಿವಿಧರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ನೋಗಯಿಪುದು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟದಲೆಂಬ (Śmd. 266). ಬಳಸನ್ನಿರೆ ಮೆಟ್ಟುಣ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಆಜಿಯಂ ಸೀಳುವಡಾಣ ಮೆಟ್ಟಲುಮುದೇ? (Śś. 11). ತಪೆದ ಕೆಲ್ಲಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಮುಜಿಗುಮಾ ತಪಿಸಲ್ಲಿ ಆಲಾಯವರ ಕೂಟ (Śp.). ಧರಿತ್ರಂ... ಕೆವೆಂ ಸಲಮಂ ಮೆಟ್ಟುತ್ತೆ (Rāv. 5, 51). ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ದ...ಗಜಂಗಳ್ (6, after 11). ಮೆಟ್ಟಿಜಲ್ಲದೆ ಹಾಕ ಕಾಯಮು.—ಮೆಟ್ಟಾಕ್ಷರಗಟ್ಟು ತಗ್ಗಲೆಕ್ಕೆ—(ಪೇಳಲ್ಸು) ಮೆಟ್ಟೀ! ಅಕ್ಕರೆ ವಿದ್ಯರೇಲು ಕೊಟ್ಟೀ? ಅಕ್ಕ (Prvs.). See Čpr. 8, after 44; Bp. 12, 12; 22, 15; 26, 14; 32, 32; 43, 84; 45, 6; 51, 41; 60, 14; Rāv. 4, after 14; 6, after 11; 13, 96; J. 7, 17; R. 5, 297; ತಪದಮ್-, ಪೆತದಮ್-, ಪಿಮೆ-.

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. 2. Stepping; a step of the foot (ಆಡಿದ್ದ Čt. 1, 47); that goes (see ಪೆತಮುಟ್ಟು 2). 2, the step or stop of a stringed instrument on which the finger is pressed so as to modify the tone (My.; T., Tē.). 3, a sandal, a shoe (ಪಾದತ್ರಾಣ Śmd. Dh.; ಕೆಪ್ಪಡ Śm. 88; My.; Tē.). ಸೆಣ್ಣಕೊಳಗಣ ನಾಲ ಮೆಟ್ಟುಸೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು.—ನಿನ್ನ ಮೊಲೆಗೆ ನನ್ನ ಮೆಟ್ಟೀ? (Prvs.). 4, the step of a stair (Bp. 20, 21; My.). ಮೆಟ್ಟುಗಲು (ಆತೋಪಣ, ಸೋಪಾನ Śl. 112; ಸೋಪಾನ, ಪಾಪಡಿಗೆ G.). 5, a kind of foot-ring of which two are put to the second toe and which tingle when struck together by walking (My.). — ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice which is stepped on: a large platter filled with rice on which the bridegroom has to stand at the marriage ceremonies (Grj. 10, after 82, 10, 85; Bh. 1, 16, 65; Rām. 1, 16, 46; J. 31, 16). — ಮೆಟ್ಟುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಕಳಗೆ No. 2, ಕಳಗೆಕತ್ತಿ. (My.). — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A step-stone, a stair. ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲೇ ಗಟ್ಟು, ಪಾವು ಸೀರೇ ಫಲೀರಫ.—ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು ಚಿಕ್ಕವಾಪರೆ ಸಿಗಾರವಾಸಿ, ಸಿಗಾರ ವಾಸಿ (Prvs.). — ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ. The lower timber of a door (Śl. 110).

ಮೆಟ್ರೆ mĕṭṛĕ. The throat (My.; T. ದುಪ್ಪಿ, ಮೆಪ್ಪಿ, the throat; M. ದುಪ್ಪಿ, Tē. ಮೆಪೆ, the neck; T., M. ಮಿಡಮು, the neck; the throat). — ಮೆಟ್ರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A swelling of the glands of the throat (My.).

ಮೆಟ್ಲ mĕṭla. A step, a stair. See ಕಲ್ಲು-

ಮೆಟ್ಲು mĕṭlu. = ಮೆಟ್ಟು. (My.).

ಮೆಡಪಿಸು mĕḍapisu. To plait, as screens. ತಟ್ಟಿ ಮೆ ಡಪಿಸಲ್ಕೆನ್ನು, ತಟ್ಟಿಮೆಡಪಂ (Śmd. II; Kk. 76; see ಮಿಡಿ).

ಮೆಣಸಿಗೆ mĕṇasigĕ. N. of a plant (ಆರು Mr. 139).

ಮೆಣಸು mĕṇasu. = ಮೆಯಸು, etc. (ಕೆಳ್ಳಜ, ಮುರಿಚ Nr.; ಕೆಳ್ಳಜ, ಮುರಿಚ, ಉಪಣ IIA.; ಉಪಣ, ಮುರಿಚಕ Mr. 138; Bp. 33, 13; My.; B. 4, 177). ಮೂಸು ಕೊಡತರ ಜೋಳಕ್ಕಿಕ್ಕ ಕಡೆಯೇ? (Prv.). See ಕಾಮು-, ಮುಡ-; Prv. ಸಂಸ್ಕೃತ. — ಮೂಣಸಿನ ಕಸ. A common weed, Cleome monophylla Lin. (Z.). 2, the weed Vinca pusilla Murr. (Z.). — ಮೂಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum Lin. (Z.; My.; B. 4, 177). — ಮೂಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. The black pepper vine, Piper nigrum Lin. (Z.; My.). — ಮೂಣಸಿನ ಹಣ್ಣು. = ಮೂಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಮೂಣಸು ಕಾಯಿ. ಮೂಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A corn of black pepper (My.; B. 4, 71).

ಮೆತ್ತಗೆ mĕttu-agĕ 4. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. Softness; soft, pliant, etc.; softly; slowly (Bp. 38, 35; My.; T. ಮರುಪು, ಮೆತ್ತು). ಮೆತ್ತಗಿರುವಡ (ಮೃದು, ಮೃಮಲ, ಕೋಮಲ, etc. Śl. 374). ಚಿಕ್ಕಿಸ ಮೆಯ್ಯು ಪತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಮೆತ್ತಗಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 20). ಹಾವಿನ ಮೂಗೆ ಮೆತ್ತಗೆ (2, 22). ಒಗ್ಗೆಯ ಅಂಗಾಲು...ಬಹು ಮೆತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (3, 64). ನೀರಿನ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆವೀತೇ? (Prv.).

ಮೆತ್ತನೆ mĕttanĕ. = ಮೆತ್ತಿಕೆ. Plastering; plaster for coating walls, etc. (My.). ಮೆತ್ತನೆ ಹಾಕು (My.).

ಮೆತ್ತನೆ mĕttu-anĕ 2. = ಮೆತ್ತಾನೆ. Soft, etc. (My.).

ಮೆತ್ತನ್ನ mĕttu-anna 1. Soft, etc. (My.). ಮೆತ್ತನ್ನ ಹುಲ್ಲು. (U. 63). ಮೆತ್ತನ್ನ ತೊಗಲು (B. 1, 20). See 3, 30. 31; 4, 144. 215.

ಮೆತ್ತಾಣೆ mĕttu-âṇĕ 4. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mĕttigĕ. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mĕttigĕ. = ಮೆತ್ತಗೆ. (My.).

ಮೆತ್ತು mĕttu. To coat walls with chunam or mud, to plaster, to plaster over, to lay on or apply to; to press into (J. 12, 27; My.; Tē.; T., M. ಮೆದುಗು, to daub a place with cow-dung, to wax or varnish; Tē. ಮೀಗು, to smear, besmear; see ಮೆರುಗು); to cover (J. 14, 4). ಎಲುವಿನಿಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಪಡೂಳ Nr. *a*). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಪಡೂಳ Nr. *b*). ಜೋಡಿದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪಸ್ತ Sl. 344). ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಪಿಟ್ಟು, ಜಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.—ಕಿತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಬೇನು (Prvs.). ಅಮರಾರಿಗೆ . . . ಬೇಹಾಸ್ಥದಲಿ ತೋ ಯುತ ತುತ್ತುಗಳ ತೂಗುತ್ತ ಮೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಿಸು ಜಾಯೋಳ್ (Bh. 1, 10, 32).

ಮೆತ್ತು mĕttu. Tbh. of ಮೃದು. See ಮೆತ್ತನ್ನ, ಮೆತ್ತಾಣೆ; T. s. ಮೆತ್ತಗೆ.

ಮೆತ್ತುವಿಕೆ mĕttuvikĕ. Smearing over, etc. (ಸ ದೂಲಮ್ಮು, ಎಲೇಪನ Sl. 397).

ಮೆತ್ತೆ mĕttĕ. Bedding, a matrass (My.; Tē., M.; T. ಮುತ್ತೆ).

ಮೆದಗ mĕdaga. (fr. ಮೆದೆ). A stupid man (My.). Feminine ಮೆದಗಿ (My.).

ಮೆದಡು mĕdaḍu. Tbh. of ಮೇದಸ್. Marrow; the brain (Tē.; ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲುಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಸಣ, ಮೇದಸ್ Sl. 204).

ಮೆದಳು mĕdaḷu = ಮೆದಡು. (My.).

ಮೆದು mĕdu. Tbh. of ಮೃದು. (My.; T.).

ಮೆದುಳೆ mĕduḷe. = ಮೆದುಳು. (J. 12, 45).

ಮೆದುಳು mĕduḷu. = ಮೆದಡು. (My.). ಎಲುಪುಗಳ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೆದುಳು (ಮುಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋರ್ಧ Sl. 205).

ಮೆದೆ mĕdĕ. A heap, a pile (Bh. 1, 15, 7); a stack, especially of straw before being thrashed (ತೃಣರಾಶಿ Śm. 99; My.). 2, a crude mass: stupidity, silliness (ಪಿಷ್ಟತನ Śm. 99). ಹುಲ್ಲು ಮೆದೆ (ತೃಣಕ್ಕೆ, ತೃಣಸಂಘಟ Sl. 165). ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಒಂದಿ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮೆದೆಗೆದಹು. -ಕೆದಹು. To make fall down in heaps (J. 12, 43). — ಮೆದೆಗೆದೆ. -ಕೆದೆ. To fall down in heaps (Grj. 6, after 5; 6, 8; J. 22, 23). — ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು. To pile, to stack (My.). — ಮೆದೆ ಹಾಳು. = ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. (My.).

ಮೆದೆ mĕdĕ. (Tbh. of ಮುಖ). = ಬಳ್ಳಿ (Sl. 163).

ಮೆದ್ದು mĕddu. P. p. of ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು.

ಮೆಂತೆ mĕntĕ. Tbh. of ಮಸ್ತಿ. A common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (My.; Tē. ಮೆಂತಿ; T. ವೆಂದಿಯ, ವೆಂದ್ಯೆಯ; M. ವೆಂದಯ; Mhr. ಮೇಥಿ). ಮೆಂತೆ ತಿಂದಾಕ್ಷಣ ಉಸ್ತೀ ಮಗಡಾಜಾನೇ? (Prv.). — ಮೆಂತೆಕಾಯಿ. Fenugreek grain (My.). — ಮೆಂತೆಪಲ್ಯ. The fenugreek vegetable (My.). — ಮೆಂತೆಸೊಪ್ಪು. = ಮೆಂತೆಪಲ್ಯ. (My.).

ಮೆಂತ್ಯೆಯ mĕntyĕya. = ಮೆಂತೆ. (My.).

ಮೆಂತ್ಯಕ್ಕಿ mĕntya. = ಮೆಂತ್ಯೆಯ. (My.). ಅಸ್ಯಜಿಸಲ್ಲಿ ಹೋಗು, ಮೆಂತ್ಯಕ್ಕಿ ಬಾಗೆ (Prv.).

ಮೆಂಥ್ಯೆಯ mĕnthĕya. (= ಮೆಂತ್ಯೆ). The creeper Gaertnera racemosa (ಅವಿಮುಖ್ತೆ, etc. Kk. 18).

ಮೆಯ್ mĕy. (Śmd. 58). = ಮಯ್ 1, ಮುಂಬು, ಮೊಂಬು, ಮೆಯ್ಯು, ಮೈ. The body;—side, part; place (ಒಡಲ್, ದೇಹ್ಯೆ Śm. 71; ಸ್ವರೂಪ Śmd. 142. 358. 385 Cm.; My.; T., M. ಮೆಯ್; Tē. ಮೀನಿ; Tē. ಮುಮ್ಮು, ಮುಮ್ಮು, ದುಂಬಿ, ಮೈ, ಮೀನು). ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ (Śmd. 84). ತುದಿಗಳ ಮೆಯ್ಯಳ ರೋಮಂ (291). ಪಿಪ್ಪಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (201); ಪಿಪ್ಪಣಂ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (52). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, ತನೂರುಹ); ಪಡೆದು ಪಿಪ್ಪಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hit.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, etc.); ದ್ರಾಗಿಗಳ ಮೆಯ್ಯ ತೆರೆ (ವಲಿ); ಕೋವಗದ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಕಣ್ಣ ಹಳ್ಳ ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ಕಿಟ್ಟ, etc.); ಮೆಯ್ಯ ಬಾಸೆದೆದ್ದ ಮೂಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಬಿತ ಮೆಯ್ಯುವಸು (ಅವಸಾನ, etc.); ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯುವಸು (ಬಲವಾನ್); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲಬಲುದ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ನೋಡಾಸಂ ನೆರಸಿ ಮೂಡಿದ ಮಣ್ಣ ಠಾವಿ (ಪತ್ತನ Nr.). ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಣು, ಖಮ್ಮ Mr. 364); ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ (ರೋಮ 319). ಮೆಯ್ಯ ರೋಮ (ನಡಗ Śm. 42). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಿಕೆ (ಅವನದ್ಧ Sl. 376); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಎಡಗಣೆ (ನದ್ಧ 376); ಹಾವಿನ ಮೆಯ್ (ಫೋಗ 410); ಚಿಕ್ಕ ಮೆಯ್ಯವಸು (ಕೃಶಿ, ಅಲ್ಪತನು 198); ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಳೆ (ಜ್ವರ 201. 400); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂದಲು (ತನೂರುಹ, etc. 218). ಮೆಯ್ ದೆಳ್ಳಗಾದವನ ನೆರಳು ದೆಳ್ಳಗೆಯೇ?—ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳೆ.—ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕೆನ್ನ ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೀಲು (Prvs.). ಆಳಳು ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಣ ಕೂಡಲೆ ಇದ್ದು ಲಿಕ್ಕೆ ಅವನ ಮೆಯ್ಯೊಳಿ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 19). ಆ ಬಾವು..ಅವನ ಮೆಯ್ಯೊಳಿಯೇ ಬಿಸ್ತು (2, 28). ಹುಚ್ಚುಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಬ್ಬಿ, ದಾನ ಕಾಣಿದ ಮೆಯ್ಯೊಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿರೋ? (2, 53). See Ūpr. 5, 63. 69. 123; Bp. 57, 60; Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 17; Rāv. 9, 22; J. 11, 25. 37; 28, 4; 30, 19; ಇದು-, ಎಣ್-, ಕೆಳ-, ಹೊಲಿ-. — ಮೆಯ್ಯ ಮಟ್ಟು. The build or form of the body (C.; B. 3, 39; 4, 22; B. 5, 66. 165. 276). — ಮೆಯ್ಯೂದಲು. The hair of the body (Sl. 73). — ಮೆಯ್ಯೆಡಿಸು. To ruin (one's) body (My.). —ಮೆಯ್ಯೆಡು. The body to be ruined, wasted away, etc. (Bp. 50, 52; 57, 57). — ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. = ಮೆಯ್ಯಿಡು, ಮೆಯ್ಯ್ದು. To deliver the body or one's self over, to present, exhibit or expose the body or one's self (Bh. 1, 10, 35); to apply the body (or shoulders) to. — ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡೆ. Impurities on the body (My.). — ಮೆಯ್ಯ್ದಿಸ. -ಳಿಸ. Cutting the body (Bh. 6, 8, 12). — ಮೆಯ್ಯ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. He who has the body full of eyes: Indra (ಸುರಪ Ct. II, 31). — ಮೆಯ್ಯ್ದು. -ಳಮ್ಮು. The smell or fragrance of the body (J. 3, 8. 10). — ಮೆಯ್ಯ್ದರೆ. -ಳರೆ. To hide the body or one's self (ಅವಂಗು Śs.; Kk. 43; Śm. 44). ಪ್ರಂಗಿಪು. . .ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಬುದ ಜೋಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಯ್ದರೆದು, ಕೇಸರಜೋಳ್ ಪಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Ūpr. 7, 60). ಮೆಯ್ಯ್ದರೆಯಲ್ ಬಾಣ್ಣ ವರ್ಗ ನೆಲೆಮುವ ಬಂಸಂ (Śmd. 73). See Ūpr. 7, 44. 109; 8, 29. 101; Abh. P. 1, 60; 7, 89; 10, 9; 14, 122; Grj. 1, 66; Rāv. 13, 90; Ū. Bp. 42, 27. 28; J. 16, 42. — ಮೆಯ್ಯ್ದುರ್. -ಳಮರ್. To wash (or rub) the body (Rāv. 2, after 8). — ಮೆಯ್ಯ್ಪರ್. -ಳಪರ್. (Śmd. 50). The body's black colour. — ಮೆಯ್ಯ್ಬಲಿ. -ಳಲಿ. A person of a powerful body, a valiant person (Abh. P. 5, 4. 78). ಈ ಮಾನವರೋಳ್ ಕಂತಂ ಮೆಯ್ಯ್ಬಲಿ (Śmd. 163). — ಮೆಯ್ಯ್ಮಳ್ಳ. -ಳಳ್ಳ. A lazy man (C.; B. 4, 139; Sl. 401). — ಮೆಯ್ಯ್ಮಳ್ಳತನ. -ಳಳ್ಳತನ. Slothfulness, laziness (C.; B. 4, 139). — ಮೆಯ್ಯ್ಮಳ್ಳೆ. -ಳಳ್ಳೆ. A lazy woman (My.). — ಮೆಯ್ಯ್ಮಾಣೆಕೆ. -ಳಾಣಿಕೆ. Shewing the body. See ಇಮ್ಮೆಯ್ಯಾಣೆಕೆ. — ಮೆಯ್ಯ್ಮಾಪ್ಪ. -ಳಾಪ್ಪ. = ಮೆಯ್ಯ್ಮಾಪು. (Abh. P. 12, after 31). — ಮೆಯ್ಯ್ಮಾಪುಲು. -ಳಾಪುಲು. =

ಮೆಯ್ಗಾಪು. (My.). — ಮೆಯ್ಗಾವು. -ಕಾವು. Protection of the body; body-guard (Bh. 7, 9, 70). — ಮೆಯ್ಗಾವು. -ಕಾವು. = ಮೆಯ್ಕೊವು, etc. (Rśv. 8, 83; 11, 125). — ಮೆಯ್ಗುದುರು. -ಕುದುರು. The body to recover from illness (My.). — ಮೆಯ್ಗುಸ್ಸ. -ಕುಸ್ಸ. The body to emaciate, become lean or weak (ನಿದ್ Śmd. I; Śśv. 2, 106). — ಮೆಯ್ಗೂಟ. -ಕೂಟ. Coition (J. 6, 32). — ಮೆಯ್ಗೂಡಿಕೆ. -ಕೂಡಿಕೆ. Union of bodies (Rām. 6, 11, 7). — ಮೆಯ್ಗೂಡು. To be joined to the body or one's self (Bh. 10, 7, 31). 2, to contract the body (3, 13, 33). — ಮೆಯ್ಗೂಡಲು. = ಮೆಯ್ಗೂಡಲು. (ಪಸುರುಮ, ಕೋಮ Śl. 216). — ಮೆಯ್ಗೊಡು. = ಮೆಯ್ಕೊಡು. (Bp. 56, 57; 57, 65). — ಮೆಯ್ಗೊಡಲು. -ಕೆಡಲು. To toss the body about, to rouse it up (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಗೊಡಹು. -ಕೊಡಹು. To shake the body (Rśv. 5, 89). — ಮೆಯ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೆಯ್ಕೊಡು, etc. (Rām. 5, 9, 2; Bh. 2, 2, 96; J. 21, 21; 25, 31; 30, 34). — ಉಪವಿಯೋಗಿಯ ಬೇಡಾ ತಿಪ್ಪಿವರೆ ಮೆಯ್ಗೊಟ್ಟು, ಕವುಚುಳ್ಳ ಮೊರೆಗಳ ನು ಹೊತ್ತಿಪಿಮುದು (Dp. 148). — ಮೆಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing by means of the body (Rśv. 6, after 11). — ಮೆಯ್ಚಾಚು. To stretch out the body, to bend towards (Bh. 1, 20, 61). — ಮೆಯ್ಜೀರ್ಪು. A coat of mail (ಕವಚ, ವರ್ಮ Kn. 88; ಸವಗ Kk. 43; J. 9, 27; see ಇಮ್-). — ಮೆಯ್ಜುಳ. Heat of the body (Rām. 2, 7, 3). — ಮೆಯ್ತುಂಬ. So that the body is filled: all over the body; through the whole body (C.; B. 1, 5; 3, 35). ಮೆಯ್ತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಣ್ಣ (Prv.). — ಮೆಯ್ತುಂಬು. The body to be filled (Bp. 12, 17). 2, the body to become stout and strong (My.). ತುಂಬಿದ ಮೆಯ್ಯ ದನು (ಬಲವಾದ್, Nr.). 3, to be possessed by an evil spirit or a deity (My.). — ಮೆಯ್ದಡವು. -ತಡವು. To stroke the body, to caress, to fondle (Bp. 4, 70; 14, 2; 60, 31. 36; 61, 62; Bh. 7, 10, 36; Śśv. 5, 40; J. 13, 24; 28, 55). — ಮೆಯ್ದಡಿ. -ತಡಿ. A saddle on the body (Bh. 7, 10, 86). — ಮೆಯ್ದಳೆ. The body considered as a leaf or leaves (?); or -ತಳೆ, the body considered as a place of refuge (? Ćpr. 2, 14). — ಮೆಯ್ದಾಳ್ವು. -ತಾಳ್ವು. The body to be full. ಮೆಯ್ದಾಳಿ, with the whole body (Grj. 3, after 119). — ಮೆಯ್ದುಂಬು. = ಮೆಯ್ತುಂಬು. (Bp. 35, 57). — ಮೆಯ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To keep the body or one's self away from; to shun; to be afraid; to take one's self off, to run away (ಅಳ್ಕುಳಿಸು, ಬೆದರಿಸು, etc., ಅವಸರ ಪಡಿಸು). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆದವರು (ಮುನ್ನ, ಮುನ್ನ, ಅಲಸ್ಯ, etc. Kr.). See Grj. 5, after 46; Bh. 3, 13, 18; 7, 4, 41; 8, 1, 22; J. 8, 33. — ಮೆಯ್ದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. The skin of the body (Rām. 6, 14, 22; G. 277; B. 5, 234). — ಮೆಯ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. (Ćpr. 1, 132; Abh. P. 3, 39). — ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments of the body (J. 33, 22). — ಮೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the body; to wash thoroughly (Bp. 3, 32; Rśv. 6, after 24; 11, 7). — ಮೆಯ್ದೋಱು. -ತೋಱು. ಮೆಯ್ದೋಱಿಸು. The body or one's self to appear, to appear (Ćh. v. 244 in two MSS.; Śśv. 2, 66; J. 2, 66). 2, to cause to appear, to show (Bh. 6, 3, 77; Dp. 119, 5). 3, to exhibit valour (Grj. 6, after 67; Bh. 6, 7, 25). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋಱರ್? ಆರ್ ಸ್ಪುರ್? ಆರ್ ಪೋಗರ್ (Śmd. 183). — ಮೆಯ್ನಿರ್. The hair of the body (Ćpr. 5, after 64). ಮೆಯ್ನಿರ್ ಮುಡಿಸು (*i. e.* ಮುಡಿಪಿಡುಸು, ಪುಲಿ Ćt. II, 76). — ಮೆಯ್ಪೆಱ್. The body to become mature: the menses to set in: to become pubescent (C.). ಮೆಯ್ಪೆಱ್ದಳು (ಪ್ರೌಢವತಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ); ಮೆಯ್ಪೆಱ್ದಯದ ಳಕ್ಕೆ (ಪ್ರಾಪ್ತೆ); ಮೆಯ್ಪೆಱ್ದಯದ ಜೆಂಗಾಯ (ಆಪಾಗಶಾರ್ವರೆ G.). — ಮೆಯ್ಪೊಲಿ. The look or appearance of the body (Bh. 1, 8, 94). — ಮೆಯ್ನೋವು. Pain in the body (My.). — ಮೆಯ್ನೋವು. = ಮೆಯ್ನೋವು. (My.). — ಮೆಯ್ಪಚ್ಚು. = ಮೆಯ್ಪಚ್ಚು. (J. 5, 7). — ಮೆಯ್ಪಣ್ಣು. The colour of the body (B. 3, 74; 4, 22). — ಮೆಯ್ಪತ್ತು. To become stout and strong (My.). ಆನಸಿಗೆ ಮೆಯ್ ಬಿಸ್ತು (My.). — ಮೆಯ್ಪಱಿ. To make one's body strong and ready for exertion (Bh. 1, 14, 10). — ಮೆಯ್ಪಱಿವು. To stretch out the limbs, etc. (Bh. 6, 9, 14). — ಮೆಯ್ಪೞ್ದಡಿಸು. The body to start or be roused (Bh. 10, 9, 6). — ಮೆಯ್ಪೞ್ಪಗ್ಗು. To bend the body, as in work (My.). ಮೆಯ್ಪೞ್ಪಗ್ಗದವ, a sluggard (My.). — ಮೆಯ್ಮರಪು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. Forgetting one's self: unconsciousness; swoon; torpor; inadvertance (Ćpr. 8, 69). — ಮೆಯ್ಮಱಪು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. (J. 12, 31). — ಮೆಯ್ಮಱವಿ. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಮಱೆ. To forget one's self: to become unconscious; to swoon, to faint;—to grow intoxicated, as from pride;—to be inadvertent or careless (My.). ಮೆಯ್ಮಱೆದಿರುಪ (ಪ್ರಮಾಪ, ಅನವಧಾನತೆ Nr.). ಮೆಯ್ಮಱಪಾಗಿರಲೆಸ್ಸ ಮೆಯ್ಮಱಪಡಲು (ಮತ್ತ, ಪ್ರಾಣ್ಣ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಪ್ರೌಢ Śl. 359). See Bp. 14, 26; 40, 72; Bh. 5, 4, 102; 6, 3, 68; 7, 14, 51; Rśv. 11, 35; J. 4, 47; 7, 30. 45. 55; 21, 36; Śl. 74; B. 5, 187. — ಮೆಯ್ಮಱೆದ್ ಯುವಿಕೆ. Becoming unconscious, etc. (ಮೂರ್ಛೆ, ಕಕ್ಕಲ, ಮೋಹ Śl. 295). — ಮೆಯ್ಮಸಕ. Great agitation, passion, impetuous ardour (Bh. 2, 2, 109). — ಮೆಯ್ಮಸೆ. A slight wound of the body (Bh. 7, 2, 9; 7, 14, 7). — ಮೆಯ್ಮಾರಿ. A killer of the body (Bh. 7, 2, 27). — ಮೆಯ್ಮಿಡಿ. To stretch the body with windings of the limbs; to wind the body, as a snake; etc. (Ćpr. 6, 23; Bp. 59, 12; Bh. 3, 13, 33; 5, 1, 19; Śśv. 3, 48; J. 4, 48. 49). — ಮೆಯ್ಮುರುಪು. Broken with regard to the body: maimed, lame (Bh. 10, 4, 16). — ಮೆಯ್ಮು�್ಳು. Bristling of the body's hair (ಪುಲಕ Ćh.). — ಮೆಯ್ಮೆಱೆ. Loving care for (another's) body or person, attendance, service (J. 25, 2). — ಮೆಯ್ಮೇಗಗು. The surface of the body. ಆವನ ಮೆಯ್ಮೇಗಿನ ಚಾಸದಾಳೆಗಳು (B. 5, 222). — ಮೆಯ್ಮೇಗುಡಿ. A chief body-servant (ಸಂಪಾಕಳ, ಆಗ ಮುಡಿ Hlā.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ. On or upon the body (C.; B. 3, 31; see B. 2 s. ಮೆಯ್). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬರು. To come upon one's body, to fall upon, to attack (B. 5, 62; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹಾಳು. To put upon (another's) person, to burden (anything) on (another one, B. 4, 137). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹೋಗು. To go or fall upon one's body, to attack (B. 3, 40; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಳ. (Śmd. 40). Body-union: intercourse (?). — ಮೆಯ್ಯಱಿ. The body to know: to become perceivable (Bh. 7, 8, 61). 2, to know the faculty of one's own body (in eating, etc., My.). 3, to know one's self, to be conscious (see Śāstrasāra s. ಎಸಳ). — ಮೆಯ್ಯಱಪು. To press the body against (Bh. 2, 10, 13). — ಮೆಯ್ಯಳಿಪ. -ಆಳಿಪ. The body's desire (Ćpr. 9, 56). — ಮೆಯ್ಯಳುಕು. -ಅಳುಕು. The body to tremble (Bh. 2, 2, 105). — ಮೆಯ್ಯಾನಿಸು. -ಅನಿಸು. To present the body to (Ćpr. 4, 26). — ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ. -ಅರಯ್ಕೆ. Looking to one's own body, taking care of it (My.). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 1. To posture one's self: to assume the position proper for salutation, to salute, to make obeisance, to prostrate. ಜ್ಞಾನದಾಲಂ... ಸಾನಿಸ್ಸಗೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ (Sānandatīrtha). See Grj. 2, after 106; 5, 39; Bp. 4, 6; 24, 52; 30, 8; 32, 10; 37, 23; 39, 51; 43, 32; 49, 31; Bh. 6, 6, 17; Rśv. 5, after 24; 10, after 1; J. 6, 40.—ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕದವ, a male who does not prostrate; a deity (ಸುರ Kk. 10a). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 2. Salu-

tation, obeisance, etc. (ಮೊದ್ಲು, ಮುಟ್ಲ್, ಕುಡ್ಲು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ ಕೆಸ.). — ಮುಯ್ಯುದು. -ಆದು. An abortion to happen (My.). — ಮುಯ್ಯುಳ್ಳು. -ಉಳ್ಳು. To come up and run over the body (J. 12, 25). — ಮುಯ್ಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. The body to shrink, etc. (J. 21, 41). — ಮುಯ್ಯುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. To be imbibed or absorbed. ನೀರೆಲ್ಲ ಮುಯ್ಯುಣ್ಣಾ (B. 4, 158). — ಮುಯ್ಯುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. Swelling, etc. of the body (Bh. 1, 13, 61). — ಮುಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. The body to burn or be hot (My.). — ಮುಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. Burning or heat of the body (My.). — ಮುಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put or present the body to (J. 8, 5; 28, 50); to apply or devote one's self to. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಪಲ, etc. Nr.). — ಮುಯ್ಯೊರೆ. -ಒರೆ. Similarity of a body (J. 11, 11). — ಮುಯ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. A body or form to come about (Grj. 4, 67). — ಮುಯ್ವಡಿಮು. -ಮುಡಿಮು. = ಮುಯ್ಯುಪಿಪು. (ಅಷ್ಟಧಾನ, ಪ್ರಬೂಧ Mr. 451). — ಮುಯ್ವಸ. -ಬಸ. (Śmd. 81). Body-subjection; body-desire, desire (Abh. P. 13, 78). — ಮುಯ್ವಸವೆಟ್ಟು. -ಪೆಟ್ಟು. Desire to attach one's self to or lay hold of. ಮುಯ್ವಸವೆಟ್ಟಿ ಪೂವಿನೊಳೆ ಪೋಗಿ ಪೊರಗುಮುರಿದಳ್ಗೆಗೂ ಎಟ್ಟಿಸೋಳ್ ಪಾಯ್ದುದು (Śmd. 81 Mdb. and another MS.). — ಮುಯ್ವಸುರ್. -ಪಸುರ್. Green colour of the body (Čpr. 7, 43). — ಮುಯ್ವಸೆ. Serum or marrow of the body (Rām. 3, 6, 57). — ಮುಯ್ವುದ್. -ಪದ್. Adaptedness to the body: propriety (Čpr. 7, 71); control, power, subjection (Bh. 2, 2, 3; 8, 18, 15; J. 6, 35). ಅಜ್ಜಂಗಳಂ.... ಮುಯ್ವುದ್‌ಗೆ ತಪ್ಪು (Rāv. 6, after 11). — ಮುಯ್ವೆಡು. -ಪೆಡು. To be fearless, bold, etc. (ನಿಜಕತೆ Śmd. Dh.). — ಮುಯ್ವೆಱು. -ಪೆಱು. -ಪೆಱ್. To take or assume a body or form (Ch. v. 170; Čpr. 2, 34; 7, 38; 10, 84; Rāv. 5, after 115). — ಮುಯ್ವೆಱಿಸು. -ಪೆಱಿಸು. To cause the body to swell, etc. (Čpr. 10, 58). — ಮುಯ್ವೆಱ್ದು. -ಪೆಱ್ದು. The body to swell: to be inflated with pride; to be filled with exultation (Čpr. 4, 47; 6, 26; 7, 88; Abh. P. 9, 56; 10, 29). — ಮುಯ್ವೆಸ. ? (Čpr. 10, 84). — ಮುಯ್ವೆಳಗು. -ಪೆಳಗು. Lustre of the body (Čpr. 1, 10; 7, 78; Rām. 1, 14, 1). — ಮುಯ್ವೆಂಜು. Stratagems of the body (Bh. 8, 23, 10). — ಮುಯ್ವೊಕ್. The body to enter, to enter, etc. (Grj. 2, after 106; Rāv. 11, 83. 125). — ಮುಯ್ವೊಪ್ಪ. Sweetness or charm of the body. ಪಾಯ್ವುವಿಗೆ ಮುಯ್ವೊಪ್ಪ ಕಣ್ಸವಿಯುವ್ದ ರೂಪು (Śmd. 83). — ಮುಯ್ವೊಸ್ಸರ್. The body to approach, to approach, etc. (Rāv. 9, 17; 11, 148; Śāv. 3, after 35). — ಮುಯ್ವೊಸ್ಸುರ್. To cause the body or one's self to approach or to stand opposite, to expose one's self (Abh. P. 9, 69; 13, 120); to go near, to approach (Čpr. 8, after 44; Rāv. 2, after 76). 2, to put to or on one's body (Rāv. 8, 124). — ಮುಯ್ವೊಲ. A loan without pledge or mortgage (My.). ಬೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯಂಗೆ ಮುಯ್ವೊಲ ಸವ್ವುರು (Prr.). — ಮುಯ್ವೊಲಪತ್ರ. A simple bond (My.). — ಮುಯ್ವೊಲಿ. Beauty of the body (Čpr. 2, 7; 3, 36; Abh. P. 1, 64; Bh. 4, 6, 21; 5, 9, 63; Rāv. 13, 60; J. 25, 5). ಮುಯ್ವೊಲಿಯು ಕಾಣ್ದೆ (ಗಣ್ಡಪದ್ಯ Mr. 518). — ಮುಯ್ವೊಳಪು. Touch of the body (Čpr. 6, 84). — ಮುಯ್ವೊಱುಗು. (Śmd. 83). Beauty of the body. — ಮುಯ್ವುತ್ತು. To act upon the body, to affect (one), as food, medicine, etc. (My.).

ಮೆಯಿ mēyi. = ಮೆಯರ್, etc. (My.). ದುಷ್ಟರ ಮೆಯಿ (ಕೈಪ್ರೀಡ, ಆಂಗ, ಉಷ್ಟ್ರಂಗ Hlā.). ಹರಮಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ (ಚಾಟ್ಟ್ಲ್, ದುಷ್ಟ Nr.).

ಮೆಯ್ಮೆ mēy-mē. (Śmd. 218). Bodiliness (?).

ಮೆಯ್ಯಿ mēyyi. = ಮೆಯಿ, etc. (My.).

ಮೆರ mēra. P. p. of ಮೆಱೆ in ಮೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೆರಸು mērasu. To cause to wander, to spread everywhere, as a secret (My.).

ಮೆರುಗು mērugu. (= ಮಿರುಸು 2). Shine, lustre (My.; T. ಮೆರುಗು, ಮೆರುಗು, smoothness, glitter, lustre; Tē. ಮೆರುಗು, ಮೆರುಂಗು, grease, oil, ghee; polish, lustre; see ಮೆಱ್ಪು & ಮೇಱ್ಪು).

ಮೆಱೆ mērĕ. To wander, to roam about (Bp. 32, 35; My.; Tē. ಮೆಲಗು; *cf.* ಮಿಱೆ 5, ಮಿಱುಳು 3, ಮುಲು). 2, to be carried on, to last, as a feast (Bp. 28, 37).

ಮೆಱಿ mērṛa. = ಮೆಱೆ 2. — ಮುಖಮಿನ್ನಾಣ್ಗಾರ್. N. (Bp. 26, 1).

ಮೆಱಿದು mērṛadu. = ಮೆಱೆದು. P. p. of ಮಿಱೆ 1.

ಮೆಱಿಯಿಸು mērṛayisu. = ಮೆಱಿಸು, etc. To cause to shine, etc. (Bp. 4, 61; 15, 17; 57, 9. 32).

ಮೆಱಿವಣಿ mērṛa-vaṇi. (or -aṇi). Display, ostentation, parade, show (Bp. 27, 75; 33, 10; 34, 36; 51, 76).

ಮೆಱಿವಣಿಗೆ mērṛa-vaṇigĕ (or -aṇigĕ). Ostentatious display; a great, able performance (Bp. 28, 69); a public procession (of marriage, of an idol, of a birthday, etc. My.; Tē. ಮೆರವಣಿ).

ಮೆಱಿಸು mērṛasu. = ಮೆಱಿಯಿಸು, ಮೆಱಿಪು. To cause to shine; to make manifest; to display; to exhibit (Bp. 13, 27; 15 sum.; 23, 12; 25, 18; 35, 53. 54; 59, 58).

ಮೆಱಿಹು mērṛahu. Shine, lustre, brightness (J. 33, 19).

ಮೆಱಿಸು mērṛisu. = ಮೆಱಿಸು, etc. (B. 3, 29; 5, 47).

ಮೆಱೆ¹ mērṛĕ. 1. To shine; to gleam, to glitter; to become manifest, to appear (Tē. ಮುರಿ, ಮುಱಿ; *cf.* ಮಿಱು, etc.);—to assume an ostentatious appearance. P. ps. ಮೆಱಿದು, ಮೆಱೆದು. ತೊಡೆಗಳ್ ರಮ್ಭೆಯ ಪೃಷ್ಠಕ್ಕೆಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್ ಮುನೀಂದ್ರವೀಕ್ಷಿತ ಗೇಣ್ಗಳ್, ಪಿಡಿಕೋಳ್ಗಳ್ ವಿಶ್ವಕರಡೊಡಪಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱಿಪುದಾಪತ ರೂಪಂ (Śmd. 117). ಸಜಗರಮಿದು! ಜಯಮು ಮೆಱಿಪುದು! (177). ಮೆಱಿಗು ಸುಮ್ಮಿರೆ ಸುಮ್ಮಿಗೆ ಬಂದೆ ಅಲ್ಲವರ್‌ದ್ದು ಮಾತು ಆಕಾರಣದೋಳ್ (398). See Čpr. 1, 120; 4, 64; Bp. 31, 4; 33 sum.; 37, 39; 39, 42. 63. 66; 40, 23; 44, 68; 52, 41; 61, 26; Ō. Bp. 5, 4. 50. 52; 11, 6; Bh. 1, 8, 83; 1, 19, 18; Rāv. 2, 37; 5, 26. 28. 36; 6, after 11 (twice); 11, 2; Rām. 1, 13, 9; J. 2, 1. 48; 3, 5; 6, 5; 17, 4; 25, 3. 5; 28, 18; Mn. 168; Mr. 7; ಸುಳ್ದೆಱೆ. 2, to make manifest; to display; to show, to exhibit (ವಿಜಯಮ್ಮ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 81; 7, 77. 110; Abh. P. 9, 177; Bp. 53, 10; 61, 7. 78; Rāv. 7, after 97; Śāv. 4, 63).

ಮೆಱಿ² mērṛĕ. 2. = ಮೆಱೆ. Shine, lustre; ostentation. — ಮುಖಮಿನ್ನಾಣ್. N. (Bp. 26, 15. 21; 37, 44). — ಮುಖಮಿನ್ನಾಣ್ದೇವ. N. (Bp. 27, 75). — ಮುಖಮಿನ್ನಾಣ್ಗಾರ್. N. (Bp. 26 sum.).

ಮೆಱಿ³ mērṛĕ. 3. Tossing (*cf.* ಮಿಱೆ). — ಮುಖಕೊಱಲು.

A staff with a hook used to toss the straw that has been trodden out by oxen, and remove it to one side (ಉತ್ತರಿ Nr. 372; My.).

ಮರ್ಚಿಸು mărčisu. = ಮಚ್ಚಿಸು, etc. (Čpr. 8, 21; V. 29, 33).

ಮಲ್ măl. 1. = ಮೆಲ, ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು. To chew, to masticate, to eat with a muttering sound, to mumble, to eat (Čpr. 8, 41; J. 26, 57). (T. ಮುಲ್ಲು). P. pa. ಮುಲ್ದ (Čpr. 5, after 39; Śiv. 4, 66), ಮೆಲ್ತು (Bp. 1, 65). ಮುಲಲ್ ಪ್ರೀಡಂ (Śmd. 86). ಮೋಗಮೋಳ್ ಮುಲ್ದಂ (163). ಮೆಲ್ಲಯ್, ಮೆಲ್ಲರ್ (87). ಮುಲ್ದ ತನಿವಣ್ಣಳ್ (J. 28, 20). ಮುಲ್ಲ ನೀ? (Bp. 24, 58). ಜನವ, ನೀ ಮೆಲ್ಲನೆಲು (37, 66). — ಮೆಲ್ ಮೆಲ್. rep. (J. 30, 39).

ಮೆಲ್ mĕl. 2. A ripe fruit. ಮೆಲ್ಲಿನ್ದೆ ನಿಪ್ಪದು ಪನ್ನದು (Čt. I, 2). ಮೆಲ್ಲಿನಿಪ್ಪದು ಪನ್ನಿನ್ದೆ ನಿವರ್ಪಾಗಮುಂ (Čt. II, 28).

ಮೆಲ್ mĕl. (fr. ಮಲ್ಲಿಪು Śmd. 195. 213). (Tbh. of ಮೃದು). = ಮೆಲು. Soft, tender, pliant, mild, gentle, kind, pleasant; slow, etc. (T. ಮೆಲ್, ಮೆಲು, thin, light). — ಮೆಲ್ನಗೆ. A smile (Rśv. 13, 104). — ಮೆಲ್ನಡೆ. A gentle, slow walk (Rśv. 6, 23; J. 28, 49). — ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Śmd. 197). A gentle or soft voice or word (J. 28, 36). ಮೆಲ್ನುಡಿಗುಮು. -ಉಮು. To utter gentle words (Rśv. 14, 35). — ಮೆಲ್ಲುಡಿ. -ಅಡಿ. (Śmd. 195. 213). A soft foot (Grj. 3, 40. 75. 89; Bp. 4, 6. 16; 5, 20; 19, 22; 25, 2; 32, 30; 45, 26; 50, 26. 72; 54, 44; Č. Bp. 5, 20; J. 4, 5; 8, 17). — ಮೆಲ್ನುಲಿ. -ಉಲಿ. A gentle, sweet sound. (Čpr. 8, 68; Abh. P. 12, 27). ಮೆಲ್ನುಲಿಗುಮು. -ಉಮು. To emit a gentle, sweet sound (Rśv. 9, 59; 13, 102). — ಮೆಲ್ಲೆಲರ್. -ಎಲರ್. A gentle breeze (Rśv. 2, after 76; V. 9, 24). — ಮೆಲ್ನಾಮು. -ಮಾತು. (Śmd. 81). A gentle, kind word. — ಮೆಲ್ನಾಸು. -ಪಾಸು. A soft bed (11, 21; 18, 30; J. 28, 20). — ಮೆಲ್ವಿನ್ನಲಿ. -ವಿನ್ನಲಿ. (Śmd. 198). A pleasant, kind scholar. — ಮೆಲ್ವಿಲ್. -ವಿಲ್. A pliant bow (Čpr. 4, 45). — ಮೆಲ್ಲರ. (Śmd. 83). A gentle, sweet sound (Čpr. 3, 95). — ಮೆಲ್ಮಳಿ. A gentle, light rain (Grj. 3, 61; Rśv. 8, 112).

ಮೆಲಕು mălaku. = ಮಲಕು 3, etc. Bringing up again for rumination. 2, (that by means of which rumination is performed): the lower jaw, or the corner of the mouth (B. 3, 24; 5, 21; ದವಡೆ, ನೃತ್ಯ G.). — ಮೆಲಕಾಡಿಸು. To chew the cud (C.; B. 3, 10. 16. 17. 24; 5, 14). ದನಗಳ ಮೆಲಕಾಡಿಸೋಣ (ಕೋಮುಟ್ಟಿ G.). — ಮೆಲಕಾಟ. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.). — ಮೆಲಕು ಬಾಯಿ. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.; B. 5, 22).

ಮೆಲಿ mĕli. = ಮೆಲ್ 1, etc. P. p. ಮೆಲಿದು (Bp. 15, 24. 25; 19, 51; 32, 21; 43, 65. 79; 54, 30).

ಮೆಲು mĕlu. = ಮೆಲ್ 1, etc. P. p. ಮುದ್ದ (Bp. 24, 58; J. 6, 47; My.). ಮುದ್ದಿನ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೆಲುವ ಗುಗ್ಗರಿ (ಜಪದಂತ Nr.). ಇಲ್ಲೆನ್ನು, ಮುಲ್ಲು ಮೆಲ ಬಹುದೇ?—ತೀಕ್ಷಿಸಗಲು ದೋಸೆ ಏ ಸೇಸು ಮುಲ್ಲೆ? (Prvs.). ಮುದ್ದದು (Śl. 384). ಒಡೆಗುಣ್ಣಾಲೊಬ್ಬನೇ ಮೆಲು ಬಹುದು ಎದ್ದರೂ ಮೆಲ ಬಹುದೆಲ್ಲ, ಎಸ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನ ಗಲು ಬಾರದಯ್ಯ! (Sp.). See Bp. 14, 11; 18, 16; 24, 55. 68; 60, 40.

ಮೆಲು mĕlu. = ಮೆಲ್. — ಮೆಲುಸಗೆ. = ಮೆಲ್ನಗೆ. (Bh. 7, 7, 39). — ಮೆಲುಸುಡಿ. = ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Bp. 42, 25).

ಮೆಲುಕು mĕluku. = ಮೆಲಕು, etc. (My.).

ಮೆಲ್ಲು mĕllu. = ಮೆಲಕು, etc. — ಮೆಲ್ಲಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡು. (Rśv. 5, 78). — ಮೆಲ್ಲಾಟಿಸು. -ಆಟಿಸು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.).

ಮೆಲ್ಪು mĕl-pu. (Śmd. 248). Softness, mildness, etc. (ಮೆಲ್ಲಿತು Čt. II, 97; Čpr. 8, 62; Abh. P. 10, 232; V. 8, 27).

ಮೆಲ್ಲ mĕlla. Excessiveness; exceedingly, much, further (ಅಗುರ್ವರಿ, ಕರಂ, ನಿಜಿ, ನೂಳಮು, ಉಮ್ಮಿ, ಪೆಮ್ಮು, ನೀಡೆ, ಪಾಡೆ, etc., ಆಫಳ Śm. 58; T. ಮೆತ್ತ, much, very = ಮಿಗುತ್ತ; Tě. ಮುಚ್ಚಿ, ಮೆಚ್ಚು, ಮಿಚ್ಚಿ, = ಅಫಳ; *cf.* ಮಿಗಲು, ಮಿಚ್ಚಿ 2, ಮೀರ್).

ಮೆಲ್ಲ mĕlla. (fr. ಮೆಲ್). = ಮೆಲ್ಲೆ. Abbreviation of ಮೆಲ್ಲನೆ. (Śmd. 229; T. ಮೆಲ್ಲ, ಮೆಲ್ಲ). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. (C.; B. 5, 132. 195). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. (C.; B. 4, 79. 134). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. rep. (Śmd. 229). Very gently or softly; very slowly; very deliberately (Čpr. 8, after 4 and 44; Bp. 20, 5; 28, 27; 59, 11; J. 26, 5; 28, 16; My.).

ಮೆಲ್ಲಕೆ mĕllakĕ. = ಮೆಲ್ಲಗೆ. (C.; B. 2, 1; 5, 137. 154).

ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ mĕllakkĕ. = ಮೆಲ್ಲಕೆ. (My.). ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉಣ್ಣು! ಮೂಲದ ದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀನಿ ಅಕ್ಕ (Prv.).

ಮೆಲ್ಲಗೆ mĕllagĕ. = ಮೆಲ್ಲನೆ. (My.; ತನ್ನಿಸಿ, ಆಡ್ಯುತ Sl. 173; Tě. ಮೆಲ್ಲಗಾ). ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಪವನು (ಮುನ್ದಗಾಮಿ, ಮುನ್ದರ Nr.). ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನ ಮಾಡುವವನು (ವೀರ್ಯಸೂತ್ರ, ವಿಚಕ್ಷಣ Sl. 356).

ಮೆಲ್ಲನೆ mĕl-anĕ 1. (Śmd. 109. 220. 380). Gently, softly; slowly; deliberately (ತನ್ನಿಸಿ, ಆಡ್ಯುತ Nr.; C.; Tě.). ಮೆಲ್ಲನೆ ದರ್ ಸುವಿದರ್ (Śmd. 112). ಬಳಸಲ್ಲಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಿಟ್ಟು! (272). ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ವವ (ಕುಣ್ಡ, ಮುನ್ದ IIIA.). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ವೀರ್ಯಸೂತ್ರ, ವಿಚಕ್ರಮ); ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವುದು (ವಿಲಮ್ಬಿತ Nr.). ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಲುಪ್ಪಿಸಿ ಕಾಳಿಕೆಗೆ ಕಾಮುಂ (Kk. 51). ಮೆಲ್ಲನುಸ್ಸಳಿಪದೆನೆ ಪೊರಪೊಣ್ಮುವುದು (74). See Čpr. 3, 15. 53; 8, 30. 59; Bp. 1, 53; 3, 15; 32, 25. 39; 57. 75. 82; Rśv. 12, after 41; 13, 8; 13, after 95; J. 5, 59; 26, 4; 28, 26; 29, 7; 30, 20; B. 3, 51; 5, 137.

ಮೆಲ್ಲಿತು (mĕl-itu). = ಮೆಲ್ಪು. (Śmd. 96). That which is soft, mild, etc. ಮೆಲ್ಲಿತಮುದು (ಕೋಮಲು, ಮೃದುಲು, ಮೃದು Nr.). ಮೆಲ್ಲಿತಲ್ಲುದೆಲರ್ (Rśv. 2, 85). Plural: ಮೆಲ್ಲಿದುವ (Śmd. 117). ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಳಾಲ ತಲಮುಂ ಕಮುಲೆಟ್ಟಿದುವಪ್ಪ ಪಸ್ತಮುಂ (117).

ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು (mĕl-ittu). = ಮೆಲ್ಲಿತು. (Śmd. 96; ಮೆಲ್ಲು Čt. II, 97; ಮೃದು Śm. 50; Grj. 3, 101).

ಮೆಲ್ಲಿದ mĕllida. A gentle, etc., man. ಮೆಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 181).

ಮೆಲ್ಲು mĕllu. = ಮೆಲ್, etc. (My.). P. p. ಮೆದ್ದು (My.). ಧರೆ ಪೀಜಂಗಳ ಸುಂಗೆ, ದೀಲಿ ಪಿಲುವೆಲ್ಲಂ ಮುಮ್ಮೊಹಂ, ಗನ್ದಾ ಹೆನ್ದಾರಧ್ ಆಹ್ಯಗ್ರಮಿ ಪಿಕ್ಕಸದ್, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಘೋಷಾಲಯಂ ಬಾಧಿಸದ್, ತರುವೇ ಪನ್ನಿಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಪಮುಂ ವಿತ್ತರ್ಧಳಂಗಾಮಿಸದ್, ಪರ ಕೆಲ್ಲಲ್ ಪರ ಕಾಮ್ಯನೇ? (Śi. 20).

ಮೆಲ್ಲೆ mĕllĕ. = ಮೆಲ್ಲು. Slowly (My.).

ಮೆಲ್ಲೆಗ mĕllĕga. = ಮುಲ್ಲೆನ, q. v.

ಮೆಳ್ mĕḷ. (ಮೇಳ್ ?) Bewilderment, etc. (*cf.* ಮೆಳ್ಳ ? or ಮೇಳ್ ?). — ಮೆಳ್ಪಡೆ. The state of being bewildered, etc. (ಮರುಳ್ತನ Śmd. II, o. r. ಮೆಳ್ಪಡೆ; ಮರುಳ್ತನ Kk. 86). — ಮೆಳ್ಪಟ್ಟ. = ಮೆಳ್ಪಡೆ, q. v.

ಮೆಳೆ mĕḷĕ. (= ಮಿಡಿ 2). A bush, a clump, a thicket (ಪುಂಜ Nr.; Čpr. 5, after 39 & 64; Śiv. 4, 23; Bh. 2, 2, 57; 7, 17, 26; My.; see ಮಲು.). ಪನೆಮಿಲ್ಲದ ಮೆಳೆ ಒಳ್ಳೆ ನಿವುಗಳ

(ಗುಲ್ಮ Nr.). ಹಲವು ಬಗೆಗಳು ಹಬ್ಬಿದಷ್ಟಾ ಮೆಳೆಗಳು (ಪಲವು ಲತಾ ವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ Nr. 162). ಚಿತ್ರದ ಮೆಳೆ (ಚೇತಸ G.). ಮೆಳೆಯಲಿಕ್ಕಿದ ಪೇಸು, ಪೂವ್ರ ಳಿತಷ್ಟಾ ವಿದ್ಯೆ, ಉಚ್ಚಕ್ಷಮಾಗಲು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಗಳು, ಸದ್ಗ ತಾಮ್ಸ ಧನಮುಂ, ಉಚ್ಚಂಗ ಸೌಭಾಗ್ಯಮುಂ, ಹೊಲೆದಾಟಿದ್ದಲೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ, (ಕೂಡಲಿಕ್ಕಿದ್ದು) ಪರಿಂ ಪೇಹಾಗೆ (ಆದು) ತಾಂ ಪೋದ ಪೋದ್ ಗದಾಸೇಸುಗ್ಗಾದೆ ಪೋಪುದಯ್ (Si. 30). ಪಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕಮ್ಬು ಳಿ ಮೆಳೇ ಮೇಲೆ ಪಿದ್ದರೇಸು? ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಪಿದ್ದರೇಸು? (Prv.). — ಮೆಳೆಯೇಸು. -ತೋಸು. To grow luxuriantly (V. 37, 69).

ಮೆಳ್ಳ mĕḷḷa. = ಮೆಳ್ಳೆ. 2, a squinting man. ಕುರುಡ ದೊಳಗೆ ಮೆಳ್ಳನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.). — ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣ. = ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣ. (My.).

ಮೆಳ್ಳಿಸು mĕḷḷisu. (= ಮಳ್ಳಿಸು). To move round (v. t.), to cause to revolve, to roll, as the eyeball (Bp. 1, 49; 32, 25; 49, 20; 50, 11).

ಮೆಳ್ಳೆ mĕḷḷĕ. = ಮೆಳ್ಳ No. 1. Rolling; looking obliquely, squinting (Tē. ಮೆಳ್ಳ). — ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. = ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣ. (Bp. 58, 49). — ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. An eye the ball of which continually turns to all sides; a squint-eye (My.). ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನವನು, a man with squint-eyes (ಪಲಿ ರ, ಶೇಷರ Nr.; Si. 199).

ಮೆಳಿಸು mĕḷḷisu. (ಮೆಳೆಸು). = ಮೇಸು, ಮೆಯಿಸು. *Said* to be Tbh. of ಮುರಿ ಕೆmd. 347, or ಮುರಿದ 360. 364. 369; p. 369 the word, according to the MSS., appears as ಮೆಳಸು; *cf.* K. ಕದಾಳೆ = Sk. ಕಳಿರ, ಕಠೀರ). Black pepper (T. ಮಿರಿಯರ್, ಮಿಳಗು, ಮುದಿಗು; M. ಮಿಳಗು, ಮುಳಗು; Tē. ಮಿರಿಯು; Tu. ಮುಣಸಿ). ಪದಗಚ್ಚಿದ ಪದುಂಗೊಳೆ ಕೊಡಿಸಳ್ಳ ದಮುಂ ತಗುಳ್ದಿ ಜಾಣ್ಗೆದೆ ಮುಮ್ಮುಂ ಮುಡಿಸುಂಗೋದಸ್ತಿರೆ ಪೇಳ್ದ ಡಾಗಮಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರಿಗ್ ಎರ್ದಿಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Kmd. 78; Kāvy. I, 15, 24, where ಮೆಡಿಸುಂ-). See s. ಮುಗೋಡಿ.

ಮೇ mē. 1. = ಮೇಯ್, ಮೇಯು. To graze, to eat grass, to browse, to feed, to eat (ತಿರ್ಯಕ್ಕಾದಿಗಳ Kmd. Dh.; Bp. 60, 22. 24; T., M. ಮೇಯ್, Tē. ಮುಮ್ಮು, ಮೇಯು). P. p. ಮೇಸು (Ōpr. 4, 48; Riv. 5, 78; 9, 26). ಮೇಪತ್ತು (Kmd. 265 Cm.). ಕಚ್ಚೆರವಂ ಪುಲು ಮೇಳ್ವುದೆ (Bp. 11, 11). ಮೇಪುದು (Riv. 9, 26).

ಮೇ mē. 2. = ಮೇಲ್, etc. That which is above, etc. (Tē., M.). — ಮೇಗಡೆ. -ಕಡೆ. The upper side (Bp. 22, 15; My.). — ಮೇಗಡೆ. -ಕೆ. The upper border: the upper side (Bh. 3, 6, 18; 8, 4, 22). 2, superficialness, shallowness: sham (4, 2, 7; 8, 23, 28). — ಮೇಗಾವು. -ಗಾವು. The main guard (My.). — ಮೇಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. ಮೇಗಾಲು. The upper side of the foot; the instep; the forepart of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರಪದ Kr.; Abh. P. 13, after 54; Bp. 48, 86; My.). ಕೀಳಿ ಕೆಲಸ ಪೇಪ, ಮೇಗಾಲು ಮಡಿಸ ಪೇಪ (Prv.). — ಮೇಗಾವಲು. Guard, supervision (Rām. 6, 6, 8). — ಮೇಗಾಳಿ. Wind that has passed over any object (Bh. 1, 9, 10). — ಮೇಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The back of the hand; the metacarpus (ಕರಪೃ, ಮಣಿಕಟ್ಟು ಮೊದಗಿ ಕಿರುಬೆರಳೆಪರ್ಯಂತ್ತದ ಮಾಗುಳ್ದ ಕೆಯ್ಯ ಜೋಡಗು Nr.; ಕರೋಪರ Mr. 322; My.). — ಮೇಗೆಯ್ಯು. -ಕೆಯ್ಯು. = ಮೇಗೆಯ್. (My.).

ಮೇ mē. 3. The ban or bleeting of sheep and the cry of goats (My.; T. ಪೇಯ್).

ಮೇಕಲ mēkala. N. of a mountain; N. of a people.

ಮೇಕಲಕನ್ಯಕೆ mēkala-kanyakĕ. *The Narmadā river.*

ಮೇಕಲಕನ್ಯೆ mēkala-kanyĕ. *The Narmadā river* (ಶೇಷ, ಸರ್ಮದೆ Mr. 414).

ಮೇಕು mēku. (Superiority): rivalry (My.).

ಮೇಕು mēku. A peg, a tent-pin, a small stake, a nail (My.; Tē., T.; Mhr., H. ಮೇಖ).

ಮೇಕೆ mēkĕ. A she-goat (My.; Tē.; Sk. ಮೇಷ, a he-goat). ಸೂಕಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಮುಳೆ ಕಾಮೋದು ಲೇಸು (Prv.). — ಮೇಕೆಯೊಲ್ಲದ ಗಿಡ. -ಒಲ್ಲದ-. The tree Justicia ganderussa & adhatoda (ವೈದ್ಯಮೂಳ್ಯ, ಸಿಂಹ, ವೃಷ, ಆಟರೂಷ, etc., ಆಡ್ಡಸರದ ಗಿಡ, ಆಡುಸೋಗೆ-, ಆಡು ಮುಟ್ಟದ- Si. 147).

ಮೇಖಲೆ mēkhalĕ. *A waist-band; a girdle, a zone; the zone of a woman; the triple zone worn by the first three classes* (ಕಂಚಣ, ಉಪವೀತ Nn. 45; ಕಾಂಚಿ, ಉಪವೀತ Nn. 118). 2, a thing that surrounds: a woman's cloth (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 118). 3, a sword-belt; *a sword-knot or string fastened to the hilt.* 4, the edge or top of a mountain (ಪರ್ವತದಗ್ಗ, ದಿಟ್ಟಿದ ಮುದಿ 118). 5, the buttock (ಜಘನ, ತಿಳಿ); *the hips.*

ಮೇಗ mēga. Tbh. of ಮೇಘ. (My.).

ಮೇಗು mēgu. = ಮೇಗೆ (Kmd. 145), ಮೇಲಂ (195), ಮೇಲ್ I, etc. The upper side, the surface, etc. (T. ಮೇಕ್ಕು; see ಮುಯ್-; Bp. 6, 9; 55, 52). Declension: ಮೇಗನ (Kmd. 135; Ōpr. 5, 109; Bp. 38, 58; My.), ಮೇಗಳ (My.); ಮೇಗನಂ (Kmd. 135); ಮೇಗನ್ನೆ (Śāv. 2, after 42). ಅಡಿಮೇಗುಗಳ್ (Kmd. 198). ಮೇಗಣ ಪೆಸರು, names for "above" etc. (ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್, ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ); ಮೋಕೆಯಿಸ್ಸ ಮೇಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಶ್ಯ Ill.). ಮುದ್ದಿನ ಮೇಗಣ ನಿರಿ (ಶಯೋತ್ತ ರ, etc.); ಮೇಗಣ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ (ಪರೋಕ್ಷವು); ಮುಖಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಣಿ (ಬಾಲಭಾಷ್ಯೆ, etc. Nr.). ದಿಟ್ಟಿದ ಮೇಗಳ ಲು (ಅಭಿಳಕೆ Si. 117; My.).

ಮೇಗೆ mēgĕ. = ಮೇಗು (Kmd. 145), etc., ಮೇಲೆ (348 Cm.; My.). See Ōpr. 5, 51. 107; Bp. 45, 3; 46, 6; 49, 12; 50, 75; 57, 2; a-.

ಮೇಘ mēgha. = ಮೇಗ. *A cloud* (ಸೀರ್ದರ್, ಮುಗಿಲ್ Kk. 12; ಸೀರ್ದೋರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ ಕೆm. 14; ಮೋಡ 95). 2, a mass, a multitude. 3, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. ಮೇಘ ನೋಡಿ ನವಿಲು ಕುಣಿವರೆ ಗೂಗೆಯ ನೋಡಿ ಕೋಡಿ ಕುಣಿಯಿತಕ್ಕೆ (Prv.). 4, N. of one of the six rāgas or musical scales (see Bp. 19, 8).

ಮೇಘಕುಸುಮ mēgha-kusuma. Water (ಉದಕ Mr. 404).

ಮೇಘಗರ್ಜನೆ mēgha-garjanĕ. Thundering, thunder (My.).

ಮೇಘಜಾಲ mēgha-jāla. *A mass of clouds, thick clouds.*

ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ mēgha-jyōti. *Lightning.*

ಮೇಘಡಂಬರ mēgha-ḍambara. = ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ. A mass of clouds (Ōpr. 4, after 42; Mhr.). 2, a parasol, an umbrella (ಪದ್, ಕೊಡೆ, ಛತ್ರ ಕೆ.; Ōpr. 4, after 42; Riv. 6, after 11). 3, cloud-drum: thunder (Sk.).

ಮೇಘತಿಮಿರ mēgha-timira. *Darkness resulting from a clouded sky, cloudy weather.*

ಮೇಘದೂತ mēgha-dūta. Cloud-messenger;—a poem by Kālidāsa (My.).

ಮೇಘದ್ವಾರ mēgha-dvāra. The sky (My. Amara).

ಮೇಘಧ್ವನಿ mēgha-dhvani. The muttering of clouds: thunder (ಗರ್ಜನ್ಯ, ಮುಗಿಲ ಗರ್ಜನೆ Kn. 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜನ 133).

ಮೇಘಧ್ವಾನ mēgha-dhvāna. = ಮೇಘಧ್ವನಿ. (ಮೋಘಗು Kk. 12).

ಮೇಘನಾದ mēgha-nāda. Thunder;—making a noise like thunder. 2, N. of a son of Ghaṭōtkaca (J. 2, 35. 40).

3, the plant Amaranthus polygonoides. 4, the palâśa tree, Butea frondosa.

ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸಿ meghanâda-anulâsi. Rejoicing in the rambling of thunder-clouds: *a peacock.*

ಮೇಘನಾಮ meghanâma. *The grass Cyperus rotundus* Lin.

ಮೇಘನಿನದ meghanînada. (= ಮೇಘನಾದ). Thunder. 2, =ಕಪಿಕಚ್ಛು, q. v.

ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷ meghanirghôsha. *Thunder.*

ಮೇಘಪುಷ್ಪ meghapushpa. *Water.*

ಮೇಘಮಂಡಲ meghamaṇḍala. The sphere of the clouds, the atmosphere (My.; B. 5, 143).

ಮೇಘಮಾಲೆ meghamâle. *A line or succession of clouds, gathering of clouds.*

ಮೇಘವರ್ಣ meghavarṇa. The hue of a cloud: ash-colour (My.). 2, N.

ಮೇಘವರ್ಣಕ meghavarṇaka. = ಮೇಘನಾದ No. 2. (J. 2, 44).

ಮೇಘವಹ್ನಿ meghavahni. *Lightning.* See ಸಿಡಿಲ್.

ಮೇಘವಾಹನ meghavâhana. *Indra.* 2, Śiva.

ಮೇಘವಿಸ್ಫುರ್ಜಿತ meghavisphûrjita. Thunder. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಮೇಘಾಗಮ meghâgama. Approach of clouds: the rainy season (Ôpr. 4, 31; Râm. 4, 6, 4).

ಮೇಘಾಗ್ನಿ meghâgni. = ಮೇಘವಹ್ನಿ. (ಸಿಡಿಲ್ Śm. 107).

ಮೇಘಾಡಂಬರ meghâḍambara. = ಮೇಘಡಂಬರ. A mass of clouds; the lowering of the clouds (Mhr.). 2, an umbrella. 3, thunder. 4, a mass of drums.

ಮೇಘಾಧ್ವ meghâdhva. The sky (ಆಕಾಶ G.).

ಮೇಲಂ mêlaṁ. **ಮೇಲ್ಮ್.** = ಮೇಲ್ 2, ಮೇಲ್ಗಡೆ (Śmd. 198), ಮೇಲ್, etc. The upper side, etc. — ಮೇಲಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಲ್ಗಾಲ್. ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಗಿದ ಮೇಲಂಗಾಲ್ (199 Mḍh.). — ಮೇಲಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಲ್ಗೆಯ್.

ಮೇಲಕ mêḷaka. Dark-blue, dark-coloured, black;—*dark-blue colour, black* (ಪರಿತ, ಪಚ್ಚೆಯ ಪರ್ಪ Kn. 60). 2, *an eye of a peacock's tail.* 3, a wild mountaineer (ಕೆರಾತ, ಪುರ 60). 4, a cloud (ಬಳಾಹ, ಮೇಘ 60). 5, moon-light (ಕೌಮುದಿ, ದೆಳುದಿಂಗಳು 60).

ಮೇಲಕಲ್ಲಿಲ mêḷakallila. A black hill (Śśv. 4, 3).

ಮೇಲಕಿಸ mêḷakisa. Become black (Śśv. 2, 51).

ಮೇಜವಾನಿ mêjavâni. Entertaining, feasting, receiving hospitably (My.; B. 3, 94; 4, 21. 122; Mhr., H.).

ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ mêjistrêṭ. Magistrate (My.; Sl. 55).

ಮೇಜು mêju. A table (My., Br.; Mhr., H.; B. 4, 188; 5, 140. 285);—dinner (My.);—the stake or sum played for at dice (My.). — ಮೇಜು ಕಟ್ಟು. To stake (My.).

ಮೇಜೋಡು (mê-jôḍu). A stocking, a pair of stockings (My.).

ಮೇಟಿ mêṭi. 1. Loftiness, greatness, excellence, superiority (Bp. 35, 55; 51, 75; 54, 17; J. 6, 37; Tê.; T. ಮೇಟ್ಟಿದನ; see ಮೇದು). 2, a big man, a chief, a head (Bp. 9, 12; 16, 5; Tê., T.; see ಮುಯ್ಕ). 3, a head-servant (My.; T., a supposed Anglicism from "mate").

ಮೇಟಿ mêṭi. 2. = ಮೇಗಿ. The plough-tail (My.; Tê. ಮೇದಿ; T., M. ಮೇದಿ). ಮೇಟಿಲೆ ಬಲವಿದ್ದರೆ ಕೋಣೆ ಗೆಲ ಬಹುದು (Prv.). — ಮೇಟಿಬಾಲು. = ಮೇಟಿಕಾಲು. (My.).

ಮೇಟೆ mêṭe. Tbh. of ಮೇದಿ. (ಮೇಢಿ Kr.; ಮೇಢಿ Mr. 372, o. r. ಮೇಢಿ, ಬಿಜೇಡಾರಿ, ಮೇಢಿ Hlā.; ಮೇಢಿ Sl. 303; My., also ಮೇಟಿಕಳ್ಳು, ಮೇಟಿಮರ).

ಮೇಣಿ mêṇi. = ಮಿಟಿ, ಮೇಢಿ, ಮೇಣ್ಟಿ, ಮೇಢಿ. A pillar, a post;—*a pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound;*—a post to which cattle are tied;—a prop for supporting the shafts of a carriage.

ಮೇದಿ mêḍi. The glomerous fig tree, Ficus racemosa (Tê. = ಉದುಮ್ಬರ). 2, the opposite-leaved fig tree, Ficus oppositifolia Roxb. (ಆಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮುಲಪು, ಜಘನೇಫಲೆ Sl. 137, see ಬ್ರಹ್ಮ).

ಮೇಡು mêḍu. Height; rising ground, a hillock (T., M.; My.; T. ಮೇಡ್ಪಿ, an artificial mound; Tê. ಮೇಟಿ, accumulation, alluvial soil; *cf.* ಮುಡ್ಪು, etc., ವಿನಾಡು 4, ಮೇಟಿ 1).

ಮೇಢಿ mêḍhi. = ಮೇಢಿ, etc. See Mr. s. ಮೇಟಿ.

ಮೇಢ್ರ mêḍhra. *The penis.* 2, *a ram.*

ಮೇಲ್ mêl. = ಮೇಗಣ, ಮೇಲೆ, etc. What is above: above; upwards; further; and, besides; or (ವಿಕ್ರಾರ್ಜು Śmd. 397; ವಿಳ್ಳಿದಿಪ್ಪೆ 52. 93. 105 Cm.; ಉದಳ್ಳಿದೆ 52. 82. 86. 225 Cm.; M. ಮೇಲ್). See Śmd. 59. 68. 83. 127. 177; Ôpr. 4, 31; Bp. 20, 41; 46, 84; Śm. 53; Bh. 1, 20, 60; 2, 13, 34. 38; Rśv. 13, 84; J. 4, 66; 28, 2. 57; 29, 38. — ಮೇಲ್ಬಾಗ್ಗು. To bend or turn upwards (Rśv. 9, 29).

ಮೇಲಂ mêḻa. = ಮುಯಲ. Tbh. of ಮುಸಕ. Bees, wax (C.; Mhr.; B. 3, 63; T., M. ಮೆಮು, ಮುಮುಗು; see ಮೆಮುಗು);—oily dirt (My.; Mhr.);—gum, resin (My.). ಮೇಲುಮೇಲ (ಮುಖ ಸ್ವಚ್ಛ, ಸಿಳ್ಳಿಕ Sl. 334; My.). ಎಲದ ಮೇಲ (ಪಿಪ್ಪಿ, etc. 133). ಮೇಲಗಪ್ಪಡಿ. Waxed cloth (My.); a rain-coat (My.). — ಮೇಲದ ಬತ್ತಿ. A wax-candle (My.; Sl. 231); any candle (My.).

ಮೇಲಸಿ mêḻasi. = ಮೇಢಸಿ, q. v.

ಮೇಲಣಿ mêḻaṇi. = ಮೇಟಿ 2. (My.). — ಮೇಲಣಿಪಾಲು. The share of the crop which is given to the person who assisted the owner in ploughing, etc. (My.).

ಮೇಲಣಿಸು mêḻaṇisu. To be up to: to liken, etc. ಮೇಲಣಿಸುವುದು (ಎಸಳ Ct. II, 41).

ಮೇಲಣು mêḻaṇu. = ಮೇಲ್ಗೆ, etc. (Bp. 39, 38; Bh. 1, 8, 5. 16). ಆಫಿಯೋಗ ಆಫಿಗ್ರಹ ಎನ್ನಿವೆ ಕೆಮ್ಮಾರೆ ದೂಷಿಸ, ಮೇಲಣು ಇಪಿರೆ ದ್ದು ಕಾಮಿಸ; ಸೀಪಾಕ ಎನ್ನಿವೆ ಧಾಕ್ಕಾಮಿಗಳ ಆಫಿಗಮಂ ಬಾರ್ಪಮು, ಮೇಲಣು ಧಾನ್ಯಕ ಮೊಯಿಪ್ಪಮು; ಆಕೃಕ್ಷಕ ಎನ್ನಿವೆ ಬಯ್ಪುಮು, ಮೇಲಣು ದೇವಕ್ಕು ಒಪಿಯುಪ (Nr.).

ಮೇಲಿ mêḻi. = ಮೇಲ. A kind of palankeen (Mhr. ಮೇಲಾ; B. 5, 39. 40. 286).

ಮೇಲ್ಕಿ mêḻki. (Śmd. 48). = ಮೇಢಿ. Tbh. of ಮೇದಿ (372, o. r. ಮೇಢಿ).

ಮೇಲ್ಢ mêḻḍha. *A ram.*

ಮೇಳಿಕೆ mêḷike. = ಮಳ್ಳೆ, etc. (Sk.).

ಮೇಳಿನಿ mêḷini. = ಮೇಳಿಕೆ, etc. (Sk.).

ಮೇದ mêda. = (ಮೂಪರ), ಮೇಪರ, ಮೇಪಾರ. A man who plaits baskets, mats, etc. of bamboo

splits, a man of the basket-maker-caste (ಗದ ಜಾಗ Śm. 58; ಪದಕಾರಕ, ಪಂಜಕ್ಷೀವಿ Mr. 377; My.; *cf.* the terms s. ಮಣಿ?). — ಮೇದಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where Mêdas live (My.). — ಮೇದರಸ. -ಆಸ. = ಮೇದ (My.: Tē.). — ಮೇದರವಳು. -ಆವಳು. A Mêda woman (Čb. 94; My.).

ಮೇದ mêda. Fat (ದಸೆ, ನೆಣ Mr. 398; see ಮೇದಸ್). 2, a particular mixed caste: the son of a Vaidêha by a Kâruvara female.

ಮೇದಕ mêdaka. *Spirituous liquor used for distillation.*

ಮೇದರ mêdara. = ಮೇದ, etc. (My.; Tē.). See ವೀವಿ-. — ಮೇದರಕೇತಿದೇದ. N. (Bp. 37 sum.; 37, 1. 11. 37). — ಮೇದರಕೇತಿದೇದಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಮೇದಸ್ಸು mêdas. = ಮಜ್ಜೆ, ಮಿದುಳು, ಮಿದುಳು, ಮೆದಸು, ಮೆದಳು, ಮಿದುಳ್, ಮಿದುಳು, ಮೇದ. *Fat, marrow, lymph, brain* (ನೆಣ HlÅ.).

ಮೇದಾರ mêdâra. = ಮೇದ, etc. (S. Mhr.; ಗದಜಿಗ G.). — ಮೇದಾರವಳು. -ಆವಳು. A Mêdâra woman (G. 378).

ಮೇದಿನಿ mêdini. *The earth, land, ground* (ಎಳೆ, ಭೂವಿ, ಭುವಿ, ಧರೆ, ನೆಲ, ಪೆರೆ, ರತ್ನಗರ್ಭೆ, ಪೃಥವಿ Śm. 37). — ಮೇದಿನಿಯ ಸುತೆ. Sîtâ (J. 18, 6).

ಮೇದಿನೀಪಾಲ mêdinî-pâla. A king (J. 4, 51).

ಮೇದಿನೀಶ mêdinî-îśa. A prince, a king (Bp. 53 sum.; 53, 75).

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ mêdinî-îśvara. = ಮೇದಿನೀಶ. (Bp. 3, 86; 57, 17; 58, 30).

ಮೇದಿನೀಸುರ mêdinî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 52; 57, 77).

ಮೇದು mêdu. P. p. of ಮೇ 1, ಮೇಯು. (My.).

ಮೇದುರ mêdura. Fat; *smooth, soft, bland, unctuous;*—thick, dense.

ಮೇದೆ mêdĕ. A root resembling ginger, said to be one of the eight principal medicines. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮೇಧ mêdha. A sacrifice. (See ಅಶ್ವ-, ತುರಗ-, ನರ-, ಪುರುಷ-).

ಮೇಧಸ್ mêdhas. = ಮೇಧ.

ಮೇಧಸಿ mêdhasi. N. of a plant (ಉರಿಯ ದುರ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಮೇಧಾದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ mêdhâ-dakshiṇa-mûrti. A person clever in bestowing wisdom: Śiva (My.).

ಮೇಧಾವನ್ತ mêdhâ-vanta. An intelligent, wise man (My.).

ಮೇಧಾವಾನ್ mêdhâ-vân. = ಮೇಧಾವನ್ತ. (My.).

ಮೇಧಾವಿ mêdhâ-vi (-vin). *Possessed of mental power, intelligent, wise, judicious;* a learned man, etc. 2, N. of a king (J. 28, 14). 3, = ಗೋಪೀಪತ್ಯಷ್ಟಕ (Bp. 3, 54).

ಮೇಧಾವಿನಿ mêdhavini. An intelligent female. 2, N. (J. 28, 50; 29, 40).

ಮೇಧಿ mêdhi. = ಮೇರಿ, etc. *A pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound.*

ಮೇಧೆ mêdhĕ. ಮೇಧಾ. *Understanding, intelligence, prudence, wisdom.*

ಮೇಧೋಹೋಪ mêdhas-hôta. A sacrificial priest: N. of a brahmarâkshasa (J. 16, 23. 24).

ಮೇಧ್ಯ mêdhya. Fit for a sacrifice, fresh from blemish, as a victim. 2, *clean, ritually pure,* not defiling by contact or by being eaten. See ಅ-.

ಮೇನ mêna. = ಮೇನೆ. A kind of palankeen (My.; ತಿಪ್ಪೆ, etc., ಅಚ್ಚಳ, ದೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Sl. 275; M. ಮೇನಾಪು).

ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ mênakâ-âtmajĕ. *Pârvatî.*

ಮೇನಕಾತ್ಮರುಹೆ mênakâ-âtma-ruhĕ. Pârvatî (ಗೌ Mr. 12).

ಮೇನಕೆ mênakĕ. ಮೇನಕಾ. *N. of an Apsaras, wife of Himâlaya and mother of Pârvatî.*

ಮೇನೆ mênĕ. ಮೇನಾ. = ಮೇನಕೆ. (Grj. 2, 106; Č. Bp. 36, 16).

ಮೇಪು mêpu. = ಮೇಹು, etc. — ಮೇಪುಗಾಮು. -ಕಾಮು. = ಮೇಹುಗಾಮು. (Čpr. 8, after 4).

ಮೇಯ್ mêy. = ಮೇ 1, etc. P. p. ಮೇದು (Bp. 60, 31).

ಮೇಯ mêya. To be measured, measurable;—capable of being estimated, discernible. See ಅ-, ಅಸು-.

ಮೇಯಿಸು mêyisu. (Śmd. 25). = ಮೇಸು. To graze (v. t.), to feed, to cause (animals) to eat (C.). ಮೇಯಿಸಿದಂ (Śmd. 64). ಜಗುಣಿಯ ತಮಿಯಲ್ಲಿ ತುಜಗಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (273). ದುಸ್ಸು ಹಸುಗಳಂ ಮೇಯಿಸರ್ ಪಟ್ಟಿಕ್ಕಳ್ (ಅತಿತ, ಗವೀಸ Sl. 318). ಕುಚಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಕೊನ್ಜ ಹೆಸ್ಗಿ, ಆವವಿಮೊಳಗಿನ ಸಿತಗಣ್ಣಿಗಳನ್ನ ಮೇಯಿಸಿ (B. 2, 45). ದನ ಮೇಯಿಸುವವನಿಗೆ ಧನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮೇಯು mêyu. = ಮೇ 1, etc. To graze (v. t.); etc. (My.). P. p. ಮೇದು (C.). 3rd person imperfect ಮೇಯಿತು, ಮೇಯಿತು (My.). ಗಣ್ಮುಗುಪ್ಪಿ ಮೇದು ಬರುವ ತಱಳ (B. 2, 6). ಆಮುಗಳು ಗುತ್ತದ ಮೇಲೆ ಮೇದು (3, 10). ಮೇಯಿತು (C. 424). ಮೇದ ಮೇಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವಲ್ಲಿಲ್ಲ.—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಕುತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು.—ಚೀಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಗೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು?—ಅಕೆ ಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಇಬ್ಬೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಮೇರು mêru. *N. of a fabulous mountain, said to form the central point of Jambudvîpa and to be 84,000 yôjanas high* (ಸುರಗಿರಿ, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 20; Abh. P. 5, 91; Bp. 57, 68; see ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠರು). 2, the large middle gem of a necklace. ಮೇರುವಿಂಗಣೆಯಿಲ್ಲ, ಧಾರುಣಿಗೆ ಪಡಿಯಿಲ್ಲ; ಕಾಣದ ಕತಪ್ಪ ಹಿರಿಯರ ಸಂಸರ್ಗಮ್ ಅರಿವ್ಯಮ್ ಅಧಿಕಂ! (Sp.).

ಮೇರುಪ್ರಸ್ತಾರ mêru-prastâra. A term for a representation of all the possible combinations of a metre (Mr. 367).

ಮೇರುವೆ mêruvĕ. A pile, a pyramid, a high top (Č. Bp. 5, 3. 4; *cf.* ಮೇದು? or ಮೇರು?).

ಮೇರೆ mêrĕ. (Tbh. of ಮರ್ಯಾದ). A boundary, a limit, an edge, a verge; an end;—the bounds of propriety, moderation;—manner;—extent, rate (ಅಶ್ವ. Śmd. 366 Cm.; ಸಂಸ್ಥಾ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಧಾರಣೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.; C.; Tē., M.; T. ಮೇರೆ Mhr. ಮೇರೆ). 2, sphere, region, place of habitation (ಪಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಇಮ್ಮಡಿ, etc., ಆಶ್ರಯ Śa., Kk. 64). 3, devotion, prayer (B. 5, 203). ಹೊಲಮೇರೆ (ಉದಧಿ, ಆಧಾಟಿ, ಸೀಮು, ಸೀಮೆ Hll.). ಹೊಲದ ಮೇರೆ (ಸೀಮು, ಸೀಮೆ Nr.). ಈ ಮೇರೆ ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದು (Sl. 36. 276); ಈ ಮೇರೆ ಊಹಿಸ ತಕ್ಕದು (385). ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ್ದ (ನಿರವಧಿ G.). ಕರೆದು ಕೆಮ್ಮದು ಬೆಳೆದು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಪುರಿ ತರದು ಇರುತ್ತವೆ (B. 1, 1). ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ (1, 11). ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ದುಸುದ್ಯರು ಕೆಟ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕೇಡು ಬರುವದು (2, 5). See Bh. 5, 1, 6; J. 10, 34; B. 2, 13. 14. 32. 36; 3, 85. — ಮೇರೆ ಕಟ್ಟು. To fix boundaries (My.). — ಮೇರೆಕಲ್ಲು. A boundary-stone (My.). — ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. The prescribed, proper or usual bounds or limits to be missed, deviated from or exceeded; to exceed such bounds. ನಡೆ ತಪ್ಪಿ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿದ ಅಮ್ಮುಧರಪ್ಪೆಲ್ (Śmd. 281). See Prv. s. ಸಮುದ್ರ 1. — ಮೇರೆದಪ್ಪು. = ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. (Abh. P. 9, 166; J.

5, 23; 8, 14. 28; Rāv. 13, after 45). ಮೀರಿಪ್ಪ ಮೆಚ್ಚು ಮಾತಾಮಯಿ (ದಾರುಣ, ಆತಿವಾಹ Sl. 57); ಮೀರಿಪ್ಪವ ಬುದ್ಧಿ (ಉತ್ಕಾಹ, ಚಿತ್ರವಿಪ್ಪಯು 70). ಮೀರಿಪ್ಪ ಜಗಳಾಮೋಣ (ಛಲ); ಮೀರಿಪ್ಪವ (ಸಂಘರ್ಷ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ G.). — ಮೀರಿಪರಿ. -ಪರಿ. To run over its bounds (J. 1, 1; 4, 7).

ಮೇಲ್ mēl. = (ಮಿಗಿಲು, ವಿಶೇಷ), ಮೇಲ್, ಮೇಗನು, ಮೇಗೆ, ಮೇಂ (ಮೇಜ್), ಮೇಗಣ್, ಮೇಗಣಿ, ಮೇಲಿ, ಮೇಲು, ಮೇಲೆ (Śmd. 146). That which is above, the top part, the upper part; the surface;—that which is on high; high, superior region;—that which is more; that which is upper, higher, better, superior; that which is good, beneficial, excellent or noble; superior position;—(superior, etc.);—that which is to come, future, following;—over, above, on; upwards; afterwards; after; farther (ಉಪರಿ, ಅಗ್ರ Nr.; ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ Mr. 59; ಅಗ್ರ Śmd. 348. 349 Cm.; T., M.; Tē. ಮೀಲು; see ಮೆಲ್ಲ). Declension: (ಮೀಲರ್ಕೆ), ಮೀಲಕ್ಕೆ, ಮೀಲಕೆ, ಮೀಲಣ (G.). ಈಲಂ ಮೀಲೆನಿಸಿದುಮ (Śmd. 187). ತಾನೆ ಮೀರೆಪ್ಪುವನು (ಅಪಂಯು, ಅಹಂಕಾರ); ಮೀಲಪ್ಪ ಛಲಂ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಛಲ); ಮೀಲಪ್ಪ ಕಾಲಂ (ಉತ್ತರಕಾಲ, ಆಯತಿ Hlā.). ತೊಡೆದು ಮೀಲಿಕ್ಕಿ ದಾಪಿಸುವ (ಆಂಕ್ಷ); ಕಾಳೆಯೆಪ್ಪ ದಿಸದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ನ ಮೀಲಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು; ಮೀಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮುವ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣ ಕಲ್ಲಿ ಪೊರುವ ಎನಿಸುಗು; ಎದ್ದಾ ರಸಂಗಳ ಮೀಲಣ ಉಪಕಳ (ಮುನ್ನ); ಓಗರದ ಮೀಲಣ ನಿಲಿ (ಮೂಸರೆ, etc.); ಮೀಲಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕಿ (ಉತ್ಪತನ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೀಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಪ (ಮಿಥ್ಯಾಧಿಕಂಸನ, etc. Nr.). ಪೆಬರಿನ್ದ ಮೀರೆಪ್ಪುಂ (ಆಹಂಕಾರಿ Mr. 230); ಮೀಲಪ್ಪ ಛಲಂ (ಉತ್ತರ, ಉದರ್ಕ 72); ಮೀಲನೀಕ್ಷಿಸುವುದು (ಉತ್ಪೀಲನ 317); ಮೀಲು (*i. e.* ಮೀಲು) ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವನು ಅನಿಲಂ (ದೇವಪತ್ತ 52); ಕುಮರಿಯ ಉರದಿನ್ದ ಮೀಲಿರ್ದ ನುಡಿ (ರೋಷದಾನ 281); ಮೀಲ ಬಯಸುವಂ (ಉಚ್ಚಿ, ಕೃಷ್ಣಕ, etc. 232); ಕೆಳಗಾಮು ಮೀರಾಮು ಹಲ್ಲಿರಲು (ಕುಮರಿ ಬಯಮಳ್ಕು (277); ಪಿತ್ತರದ ಘೃ ಘುವರ್ ಸ್ವರ್ ಮುಹುರ್ ಜನಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮ್ ಎಕ್ಷೀಮು ಮೀಲಣ ತೋಳಮುಳ್ಕಂ (32). ಮೀಲನಿಪಿಯದೆ, ಮಿಳ್ಕು ನುಡಿದಳ್! (Bp. 21, 23). See Bp. 1, 20; 5, 18; 18, 13. 38; 39, 58; 42, 33; 43, 38; 44, 7; 46, 30; 48, 29; 51, 15; 59, 16; 61, 53; Ē. Bp. 5, 48; Bh. 1, 8, 18. 61; Rāv. 9, 29; 10, after 31; 11, 67. — ಮೀಲಿಪಿ. -ಆಪಿ. To think to know more than (another). ಮೀಲಿಪಿದು ತರ್ಕಿಪಂ (ವಾದಿ, ತಾರ್ಕಿಕ Mr. 360). — ಮೀಲಿಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. A man who has no high position (or character, ಕೀರ್ತಿ Śm. 114). — ಮೀರಾಗು. -ಆಗು. To become or be higher, superior, better, excellent, etc. (Bp. 3, 69; 51, 12; G.). ತಮಗಿನ್ನ ಮೀರಾವರರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೀಳೆಪ್ಪು ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆ (B. 2, 12). ತೇಜವುಳ್ಳನ್ನ ಒಡವೆಗಳಿಗಿನ್ನ ಮೀರಾದ ಸುನ್ದರನೂ ತೇಜವುಳ್ಳವನೂ ಸೂರ್ಯನೇ! (3, 27). ಒಬ್ಬ ಮೀರಾದ ಚಿತ್ರಗಾರನು (3, 49). ಗೋಧೀ ರೊಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮೀರಾದದ್ದು (3, 110). — ಮೀರಾರಯ್ಕೆ. -ಅರಯ್ಕೆ. Superintendence, control (Rām. 1, 7, 24; J. 12, 11). — ಮೀರಿಳಿಕ್ಕು. -ಇಳಿಕ್ಕು. To put upon, to charge with (My.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೀರಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಪ (ಮಿಥ್ಯಾಧಿಕಂಸನ, etc. Nr.). 2, to place higher, to esteem more highly (Bp. 55, 44). 3, to be put or fall upon (J. 13, 12). — ಮೀರುಳಿಕ್ಕು -ಉಳಿಕ್ಕು. To swell or rise higher, above or over (Bp. 32, 35). — ಮೀರುಗುದಿ. -ಉಗುದಿ. To spit upon (J. 5, 29). — ಮೀರುಡಿ. -ಉಡಿ. An upper garment (Śāv. 3, 11). — ಮೀರೆಪಿಸು. -ಎಪಿಸು. To have one's self called superior or excellent, to be excellent, etc. (Bp. 50, 15; 51, 1. 73; 55, 53; 60, 41; J. 4, 51). — ಮೀರೊಗು. -ಒಗು. To burst forth excessively (Bh. 2, 5, 51). — ಮೀರೊದಗು. -ಒದಗು. To be or become endowed with superior power (Bp. 58, 35). — ಮೀರ್ಕುಟ್ಟು. = ಮೀರುಂ. An upper tile: an awning, a canopy (ಚಪ್ಪರ, ಪಂದಲು, ಮಜದ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Mr. 204; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r. ಮೀರುಳಕ್ಕುಟ್ಟು; ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Sl. 224; Abh. P. 4, 27; Bp. 18, 38; Bh. 2, 6, 25; Ē. Bp. 5, 51). — ಮೀರ್ಕೆ. The upper side; on the top; above; upon (Sl. 110. 224; My.). — ಮೀರ್ಕೀರ್. That which is high or low, great or small, good or bad (Ē. Bp. 42, 29). — ಮೀರ್ಕುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. 1. To force upon (My.). — ಮೀರ್ಕುಟ್ಟು. 2. = ಮೀರ್ಕುಟ್ಟು. ಪಸಪ್ಪಗ್ಗುಪ ಪ....ಎಳೆವಾಪಿಯ ಸುಪಿಯೆಪೆಮ ತಳತಳಿಪ ಮೀರ್ಕುಟ್ಟಿ (Cpr. 7, after 92). — ಮೀರ್ಕೆ. = ಮೀರ್ಕೆ. (C.). ಸ್ತ್ರೀಮರ ಧಗಧ ಮೀರಾಗಿ (ಜಧಿಸ, etc. Sl. 208); ಕೆಮ್ಮೀರ್ಕೆ (210); ಕುಮುರೆಯ ಕೊರಳುಮೀರ್ಕೆ (ನಿಗಾಲ 273). See Sl. 115; B. 3, 9; 4, 22. 83; 5, 181. — ಮೀರ್ಕಾರಿ. -ಕಾರಿ. Superintendence, overseership, control (My.). — ಮೀರ್ಕಾರು. -ಕಾರು. = ಮೀರ್ಕಾರಿ (My.). — ಮೀರ್ಕುಡಿ. = ಮೀರುಗುಡಿ. An excellent, or a raised, flag (Rāv. 8, 2). — ಮೀರ್ಕೈಯ್. -ಕೆಯ್. A superior hand (J. 21, 14). — ಮೀರ್ಕುರ. A superior kind (My.; B. 162). — ಮೀರ್ಕುವ. The upper jaw (B. 4, 22). — ಮೀರ್ಕುಮುಗೆ. -ತುಮುಗೆ (Śmd. 78, o. r. -ಮುಮಿಗೆ). An excellent ornament. — ಮೀರ್ದೆಸೆ. = ಮೀರ್ಕೆ. (Bp. 34, 5). — ಮೀರ್ದೊಕ್ಕಿ. -ತೊಕ್ಕಿ. The surface of the rind (of a plant, B. 4, 40; My.). — ಮೀರ್ಕುಪಿ. = ಮೀರುಂ. An excellent, appropriate word (Bp. 40, 6). — ಮೀರ್ಮೆಲೆ. An upper story (Rāv. 8, after 125). — ಮೀರ್ವರವು. = ಮೀರ್ವಾಗು. (My.). — ಮೀರ್ವೊಲ್ಗು. = ಮೀರುವೊಲ್ಗು. Falling upon: destruction (Bh. 10, 4, 21). — ಮೀರ್ವೊಲ್ದು. A kind of metrical composition in which kandas and vrittas are mixed (Kāvy. V, 962). — ಮೀರ್ವುರವ. A superscription; the direction on a letter (My.). — ಮೀರ್ವೆಲ್ಲಿ. = ಮೀರ್ವುರಿ & ಮುಗುಳು (G.). — ಮೀರ್ವಾಗ. The upper (or fore) part. ಕಾಲಿನ ಮೀರ್ವಾಗ (ಪ್ರವದ); ಪರ್ವತದ ಮೀರ್ವಾಗ (ಪ್ರಸ್ಥ G.). ಸಮುದ್ರವ ದಕ್ಷಿಣದ ಮೀರ್ವಾಗಪ್ಪ (B. 4, 69). ದುಣ್ಣದ ಮೀರ್ವಾಗಕ್ಕ ಓಡುವಾಗಕ್ಕ ಪಲೆ ಅನ್ನ ತ್ತಾರೆ (4, 82). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮೀರ್ವಾಗದಲ್ಲಿ ಪಣೆ ಇಮುಪ್ಪವೆ (4, 83). See Sl. 111. 213. — ಮೀರ್ವುಡವಾಸು. -ವಾಸು. A newly washed cloth or sheet to be put on a bed (Bp. 12, 19). — ಮೀರ್ವಾಮು. = ಮೀರು-1, No. 1. To turn upwards (R. 4, 209). — ಮೀರ್ವಾಳಿಗೆ. An upper story (My.; G. 386). — ಮೀರ್ವುಚ್ಚಳ. An upper cover: a lid; a thatch, a roof (My.). ಮನೆಯ ಮೀರ್ವುಚ್ಚಳದ ಅಂಚು (ಜಲಿಕ Sl. 111); ಯುಚ್ಚ, ಪಾಲೆಯ ಮೀರ್ವುಚ್ಚಳ (ಕುಪ್ಪೆ 230). — ಮೀರ್ವುಮುಳು. = ಮೀರುಮುಳು. A covering over (the body or the head): an upper garment;—a part of one's cloth put over the head; a veil (ಇಳದ್ದು Kk. 21; Ē. Bp. 47, 39). — ಮೀರ್ಮೀರ್. = ಮೀರೆ ಮೀರೆ q. v. Up and up; one upon or after the other; etc. (ಎಚ್ಚೆಳ್ಕೆ, ತೀರ್ಪ ತೀರ್ಪ Ct. II, 72). — ಮೀರೊಕ್ಕು. -ಒಕ್ಕು. To rush upon (Cpr. 2, 22). — ಮೀರ್ವೊಲ್ಗ. The upper or good world: heaven (My.). — ಮೀರ್ವುಟ್ಟ. -ಉಟ್ಟ. An awning (ವಿತಾನ Mr. 493). — ಮೀರ್ವುರಿ. -ಪರಿ. To run or go upwards;—to run or flow over;—to rush upon. ಪ್ರಲಿಗರ್ಜಸುವ ಬರದ್ (ತುರದ) ಮಿರ್ವೊಲುಪಳೆದಸಿತಪೋಳಗೆ ಸೋತ್ಕಾಣೆ ಮೀರ್ವುರಿಯೆ (Rāghā. 17, 70). See Grj. 8, after 8; Bp. 18, 48. 62; 22, 30; 46, 51; 49, 7; 61, 61; Rāv. 13, after 45; V. 29, 20. — ಮೀರ್ವಾಯ್. -ವಾಯ್. = ಮೀರೆವಾಯ್. To

come upward, to rise;—to run or flow over;—to rush upon; to jump upon;—to become excited or angry (ಅವ್ವಳಿಸು Cr. II, 84). ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯದ ತನೆ (ದೇಶಿ Si. 456). See Cpr. 5, 74; Abh. P. 9, 44. 83. 146; Bp. 59, 18; Rây. 6, 23; J. 7, 49; 11, 15; 18, 55; 28, 46; Si. 83. — ಮೇಲ್ವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. (Bh. 3, 13, 27). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ. An overseer, a superintendent (My.). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ. Overseership, superintendence (My.). — ಮೇಲ್ವೊದಿಕೆ. -ಪೊದಿಕೆ. An upper covering, a garment; a roof, a thatch (Rây. 10, after 31). — ಮೇಲ್ನೆಲೆ. The upper country: the country on the Ghauts (My.);—the country above the Ghauts (from the coast). — ಮೇಲ್ಪೊದಗು. The end of a woman's garment that is not tucked, but is put over the upper body (Bp. 15, 21; My.). — ಮೇಲ್ಪೊದ ಕೆ. = ಮೇಲ್ಪೊದಿಕೆ. An upper garment (Bp. 29, 18), etc. — ಮೇಲ್ಪೊದಿಕೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To take the upper garment off (Bp. 56, 30).

ಮೇಲ mêla. = ಮೇಳ್, etc. — ಮೇಲಕಟ್ಟು. = ಮೇಳ್ಕಟ್ಟು. (ವಿತಾನ Cb.). — ಮೇಲುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Other work (B. 4, 122). — ಮೇಲುಸ್ವರ. A high, shrill note (ತಾರ Cb.).

ಮೇಲಿ mêli. = ಮೇಳ, q. v. Meeting, coming together, union, intercourse. 2, an assembly, company, society (ವಿಧ Kn. 21). 3, a large concourse of people collected at stated periods for religious or commercial purposes; —a fair. 4, a band of musicians (Mhr.). 5, a set of dancing-girls, musicians, and singers, and their performance (My., as ಮೇಳ). 6, a musical scale (*cf.* ಮೇಳಿ). ಪ್ರತಿಮೊಳ್ ಇವ್ವತ್ತೆರಡು ಗಮಕದುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಜೇತ್ರೀಯಮೇಳದುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಜು ಗ್ರಾಮಂ, etc. (Mr. 78).

ಮೇಲಿಕೆ mêlike. Meeting;—*a congress, an assembly, a company.*

ಮೇಲನ mêlana. = ಮೇಳನೆ. Meeting, coming together, joining;—mixing with, mixture;—adding to. See ಎರಲನ ಸ್ತು-, ಸಮ್-.

ಮೇಲಾಪ mêlâpa. ಮೇಳಾಪ. Uniting; bringing together, joining, assembling; conjunction (Kâvy. IV, 2, 20; Bh. 2, 7, 4; 2, 12, 78; J. 19, 55).

ಮೇಲಾಪಕ mêlâpaka. ಮೇಳಾಪಕ್. = ಮೇಲಾವ. (Sk.; Cpr. 4, after 50).

ಮೇಲಾಪಿಸು mêlâpisu. ಮೇಳಾಪಿಸು. To bring together, to join, to get ready (Bh. 8, 26, 22).

ಮೇಲು mêlu. = ಮೇಲ್, etc. That which is above, etc. (My.). ಕುಳ್ಳಿರಲಿಯಂಬೆ ಮೇಲು ದೊಗಮಾಗಿ ದುಲಗಿಹ ಮುಗವ (ಉತ್ಪಾಸಕಥೆಯ, ಪಿಜ್ಜು Nr.). ದೊಬಿಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಣ Mr. 323). ಜಯಿಸುವ ಪತ್ತಿಗಳ ಮೇಲು (Bp. 28, 46). ಪೆಬಿರ ಮೇಲುಸ್ಸು ಕಣ್ಣು ಸಯ್ರಿಸರಾಬದೇ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಆಶ್ವಾಸ್ತಿ, etc. Si. 68); ನೀರೂಬ್ ಮೇಲಕ್ಕೆಱಿಯ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (ದಕ್ಕಗಳು 82); ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (ದಸೆ 205); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಬಾಹುಲ್ ದಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನ ಆಳತೆ (ಪೌರುಷ 212); ಹೆಣ್ಣಿದ ಮೇಲುಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc. 348); ಮೇಲಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಆತಿಶಯ 390); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳದದು (ಉತ್ಪ, etc. 372); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನಿಸ್ಸ ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಮುದಕ್ಕ, ಉದ್ಧ್ಯತ 378); ಮೇಲಿನಿಸ್ಸ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಪಡುವಿಕೆ (ಅವಧಾಯ, ನಿಪಾತನ); ಬೀದದ ಮೇಲುಣ ಆಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಮುಮುಳುವ ಕೆಲಸ (ಆತ್ಮಾಹಿತ, ಮಹಾಧಯ 427). ರಾವಣನ ಮೇಲುಣ ರಾಜಾರಿಯದ ಕಥನಕಾತೋಟಿಸಿ (J. 18, 5). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು (ಉದ್ಧರ Dhw.). ಕವಿಸುಲದ ಮೇಲುಗಳೆ! (you who are the best of—, Sp.). ಇದರೆಲ್ಲ, ಬದಿಳ ಅವಿಚಾರದಿಂ ನೀವು ಅದರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಮೋವಜೆ (Bp. 21, 36). ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬದಪ (B. 1, 11). ಈ ದ್ವೀಪದ ದಾಯಬ್ಯವಣ್ಣೇ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೆ ದುಸ್ತು ದುತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಡಿಮವದಿಲ್ಲ (4, 205). ದುರದ ಮೇಲಿಸ್ಸ ಬೀದು ದಮ (1, 9). ಇದು ನನಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾತರ ಮೇಲಿನ್ನ? (on what account? why? 1, 18). ಗಿಡದ ಮೇಲಿನ್ನ ಹಾದ' ಬನ್ನು (2, 26). ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ್ನ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಕ್ಕಾಗಿ ಪವಗುಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 116). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇನ್ನುಲ ಮೇಲಿನ್ನವೇ, ಅತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇಕ್ಕಿ ತರದ ಘೂರಪನೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿ ಧಾತು ಹೊರೆಯುವವೆನ್ನು, ಆಸುಫವದ ಮೇಲಿನ್ನ ಗೊತ್ತಾಗುದು (4, 95). ಇದು ಪದೀ ಲೇಖಗಳ ಮೇಲಿನ್ನ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ (4, 146). ಸರಕುಗಳು ಪಡಗದಿನ್ನ ಸುಲಫವಾಗಿ ಬೇಗನೇ ಹೋಗುವಪ್ಪೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ್ನ ಜೋಗವು (4, 161). ಬೊದಲು ಜನರು ಕಾಲು ಸುಗೆಬುಟ್ಟಾಗಲಿ ಕುಮರೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಾಗಲಿ ವ್ಯವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇಲಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪಡಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒನ್ನು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು (5, 192). ಮೇಲಕ್ಕೆ ದಬೆಯೆತ್ತಿ (2, 11). ಮೇಲಕ್ಕೆ ದೋಣಿ' ದಾಟಿ ಕೊಣ್ಣು (3, 95). ಆ ಪ್ರಾಯಿ ಮೋದಿ' ಮೇಲಕ್ಕೆ ದೂರಿ, ಏನೋ ಬೇಡುವನ್ನೆ ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾಡ ಹತ್ತಿತು (3, 122). ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣುಗಳ ಕುದುರೆಗಳೊಳಗೆ ಅರಬಸ್ಥಾನದ ಕುದುರೆಗಳು ಮೇಲು (3, 54). ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಗಿನ್ನ ಅದನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯೆಯಿನ್ನ ಅವರೊಳಗೆ ಮೇಲು ಇದ್ದನು (3, 61). ಮೇಲಿನ ದೋದ ನೋಡಿ, ದರಾಜೆ ದಾವಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ.—ಮೇಲು ದೂರಿದರೆ ತೀದು ಆಗುವದು.—ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ನ ದಾನಿಯ ಬತನವನ್ನೇ ಮೇಲು.—ಕಳಕ್ಕಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಷ್ಪವಲ್ಲ, ಆಳಿಗಳಿಗಿನ್ನ ಮೇಲು ಪುರಿಗಳಲ್ಲ.—ತಿವ್ಯಯ್ಯಗೆ ಸೂಜಿ ಮೇಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ದಾಯಿ ಮೇಲು.—ಸಮ್ಮಿನ್ನ ಮೇಲು ಯಾರು? ದಾನೇ ಮೇಲು!—ಪತ್ತಳಿಗಿನ್ನ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಲ್ಲ, ಪಕ್ಕಳಿಗಿನ್ನ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ.—ಮೇಲಿನಿನ್ನ ಪದ್ದು ಆಲೆಯದು, ಕೆಳಗಿನಿನ್ನ ಕಾಗೆ ಆಲೆಯದು.—ಬಲದಲ್ಲಿ ದಾಲಿ ಮೇಲು, ಪದಲ್ಲಿ ದಾದು ಮೇಲು.—ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕಿನ್ನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). — ಮೇಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. An upper angi (My.). — ಮೇಲ ದುಜ್ಜೆ. The earth put on a ceiling or a flat roof (B. 4, 121). — ಮೇಲ ಮೆಯ್. The upper side (My.). ಎಲೆಯ ಮೇಲ ಮೆಯ್ (B. 4, 70). — ಮೇಲಾಟಿ. -ಆಟಿ. Outbidding (another, My.). — ಮೇಲಾಡು. -ಆಡು. To bid above (another, My.). — ಮೇಲಾಯ. -ಆಯ. The upper part of the body (from the navel, My.; Si. 76). 2, further income; (as) a further requisition (Bh. 1, 10, 11). — ಮೇಲಿನ ದಿನ. The following or next day (My.). — ಮೇಲಿನ್ನ ಮೇಲೆ. One after the other; from time to time, again and again, continually (C.). ಈ ಸ್ಥಳದ ವಿಶೇಷ ನೋಟಕಾಗಿ ಮೇಲಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪಯಣರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹೊಸಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 157). ಈಗ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಮ ವರ ಉದರಿಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಮೇಲಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ನವತೆ ಬಿಡುವವಿಲ್ಲ (1, 6). — ಮೇಲುಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ಪಣ್ಣಿಪ್ಪಿವಯ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ, ಪಟಚ Hlt.; ಉಲ್ಲೋಚ, ವಿತಾನ Nr.; ವಿತಾನ, ಪಣ್ಣಿಪ್ಪಿವಯ Nr.; ವಿತಾನ Kn. 115, c. r. ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು; Bp. 12, 13; Bh. 1, 12, 11; Rām. 13, 7). — ಮೇಲು ತೀದು. = ಮೇಲ್ತೀದ್. (My.). — ಮೇಲುಗಟ್ಟು. = ಮೇಲುಕಟ್ಟು. (Rām. 1, 7, 14; Bh. 5, 11, 34). — ಮೇಲುಗವ. = ಮೇಲ್ಗವ. (My.; D. 5, 23. 249). — ಮೇಲುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the future or what is to come (Bh. 6, 3, 71). — ಮೇಲುಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight with a favourable issue: victory (Bh. 6, 5, 7). — ಮೇಲುಗುವಿ. -ಬುವಿ or ಗುವಿ. = ಮೇಲ್ಗುವಿ. A raised banner (Bh. 5, 11, 44). — ಮೇಲುಗುವೆಕೆಳ್. -ಕುವಿ-ಮೇಳ್. A sprout-like upraised arm (Bh. 3, 4,

42). — ಮೇಲುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A raised hand (Bh. 6, 2, 1). — ಮೇಲುಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. N. of a place of Vaishṇava pilgrimage near Seringapatam in Mysore (My.). ಈ ದು ಬಿಳ್ದೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆಕಾಸು (that is white)? — ಮೇಲುಗೋಟೀ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ (where all appear with bare heads) ನಕ್ಷ ಮೇದಿದಾಸಯ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಯಾ? (Prvs.). — ಮೇಲುಚಕ್ಕನ. Superior sandal-wood (Bp. 50, 35). — ಮೇಲುಜಾತಿ. A high caste or family (My.). — ಮೇಲುತಲೆ. An excellent head (Bp. 38, 61). — ಮೇಲುತೋಳು. The upper portion of the arm (My.; ಮೊದಲಿಂದ್ಗಿನ್ನಲೂ ಮೇಲೆ ಕಂಕದ ವರಿಗೂ ಇರುವದು Sl. 210). — ಮೇಲುದವಡೆ. = ಮೇಲ್ದವಡೆ. (Sl. 214). — ಮೇಲುದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. To turn upwards (Bh. 6, 5, 13). — ಮೇಲುದುಟಿ. -ತುಟಿ. The upper lip (B. 3, 30; 5, 30; My. as ಮೇಲುತುಟಿ). — ಮೇಲುದುರ್ಗ. A high, superior fort (Bp. 16, 29; Bh. 2, 4, 11). — ಮೇಲುದೋತ್ರ. An upper cloth; a superior dôtra (ಸುಡಿಲಿಕ, etc. Sl. 223). — ಮೇಲುನುಡಿ. = ಮೇಲ್ನುಡಿ. (Bp. 40, 39). — ಮೇಲುನೋಟ. Looking upwards (ಸಮುದ್ಗೀರ್ಣ G.). 2, a fine sight (My.). — ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿ. The best or principal row (of a company next to the idol, Bp. 59, 9; My.). 2, an upper line (My.). — ಮೇಲುಪ್ರೋಗು. = ಮೇಲ್ಕೊಗು. Going upward: death (Bh. 2, 10, 81). 2, falling upon: destruction (3, 5, 2). — ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆ. -ಉಪ್ಪರಿಗೆ. The highest story of a house; a grand house (My.); (ಉಪಕಾರಿಕೆ, ಚಪ್ಪಡಾಲೆ, ಹಮ್ಮ್ಯ G.). See B. 5, 41. 97. — ಮೇಲುಬಟ್ಟೆ. Superior, fine cloth (ಸುಡಿಲಿಕ, ಪಟ Sl. 223). — ಮೇಲುಬೀಳು. To come for to quarrel; — to outbid; — to fall upon, to use force; — to become a loss (My.). — ಮೇಲುಮುಕ್ಕಹಿಮ್ಮು. Superior perfume (ಚೂರ್ಣ, ಬಾಸನೋಗ Sl. 229). — ಮೇಲುಮಾಗ. = ಮೇಲ್ಮಾಗ. (Bh. 2, 8, 23). — ಮೇಲುಮದ. Excessive pride (Bh. 10, 10, 1). — ಮೇಲುಮಾಡು. 1. To turn upwards, as the face (My.; B. 5, 21. 143. 295). 2, to do a kindness, to bestow a favour (My.). — ಮೇಲುಮೂಡು. 2. = ಮೇಲುದೋಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮೂಳಿಗೆ. = ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮುಖ್ಯಳ. = ಮೇಲ್ಮುಖ್ಯಳ. (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲುಮುಖ್ಯಳ (ಪಟೆಲ, ಧನಿಕ Sl. 111). — ಮೇಲುಮುಸ್ಸೆ. = ಮೇಲು ಮುಸ್ಸೆ. (C.). — ಮೇಲುಮುಸುಳು. = ಮೇಲ್ಮುಸುಳು. (ಪ್ರಾವಾರ q. v., ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಬೃಹತಿಕೆ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಉತ್ತರೀಯ Nr.; Sl. 224; ಜಳಪ್ಪ Sm. 59; Bh. 6, 9, 39; My.). — ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. -ವತ್ತಿಗೆ. The upper-holding: the circumference or periphery of a wheel (ನೇಮಿ, ವೃಧ Nr. 285). — ಮೇಲುವಾಸಿ. A beneficial promise (Bh. 8, 22, 42). — ಮೇಲುವಿಳಾಸ. The superscription or direction on a letter, address (My.). — ಮೇಲುವೆರಳು. -ವೆರಳು. A finger (put) on (the nose, Bh. 3, 2, 2). — ಮೇಲುವೆಸರು. -ಪೆಸರು. A surname (Bh. 2, 9, 29). — ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. -ಹೊದಿಕೆ. = ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. (Bh. 1, 12, 11). — ಮೇಲುಸಂದಿಗು. = ಮೇಲ್ಸಂದಿಗು. 2, screen, umbrage (Bh. 2, 5, 41). — ಮೇಲುಸೀರೆ. A superior sirê (ಸುಡಿಲಿಕ, etc. Sl. 223). — ಮೇಲುಸುರು. -ಉಸುರು. Panting, a pant (Bh. 7, 15, 46; My.). — ಮೇಲುಹಾಸಿಗೆ. A sheet put over a mattress (ಪಿಲ್ಲೋಲ, ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ, ಹಾಸಿಗೇ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಸವರುಹೊಚ್ಚೆ Sl. 223; My.). — ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. = ಮೇಲ್ಹೊದಿಕೆ. An upper garment (My.; ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, etc. Sl. 224). 2, a thatch, a roof (My.; ಪಟೆಲ, ಧನಿಕ Sl. 111). — ಮೇಲುಹೊದ್ದ. A river that has reached an uncommonly high level in its bed (My.; ಪರಿವಾಹ, etc. Sl. 83). — ಮೇಲೋಗರ. -ಓಗರ. By-meat: vegetables (My.; ಪಾಪ, ಶಾಕ Kn. 124). ಮೇಲೋಗರದ ಬೆಳೆದ ತೋಟ್ಟ (ಶಾಕಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). 2, vegetable sauce (My.).

ಮೇಲುದು mêl-udu. An upper garment (ಪ್ರಾವರಣ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಪ್ರಚ್ಛಾದಪಟ, ಉತ್ತರೀಯ Hlâ.; ಪ್ರಾವರಣ, ಉತ್ತರೀಯ Nr. 343); — the end of a female's garment that is laid over or covers the breast (ಕುಡಿದ ಮೇಲಿರ್ದ ನೆರಿಗು Śm. 71; Râm. 1, 5, 30; J. 3, 7). Genitive: ಮೇಲುದದ (Śmd. 135), ಮೇಲುದಿಕ್ (Bh. 2, 14, 71; J. 6, 46; 11, 8; 30, 7), ಮೇಲುದ (Prll. 3, 29); Accusative: ಮೇಲುದಂ (Ćpr. 1, 95; J. 5, 60; 18, 21; 25, 3); Ablative: ಮೇಲುದದಿಂ (Ćpr. 6, 89). ಮೇಲುದಕಿಲಿಂಗಳ್ ಓಸರಿಪುವನ್ನೆರೆ (Śmd. 135).

ಮೇಲೆ mêlĕ. = ಮೇಲ್ (Śmd. 146), etc. That is above: above; over; on; upon; upwards; after; afterwards; in addition to; more; farther; for, toward; on the pledge of (somebody's word or property); on account of; in some degree, somewhat (ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ Śmd. 149 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 210 Cm.; ಮೀಗೆ 348 Cm.; My.). ಮೇಲೆಯುಂ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಅಪ್ಪಾಕೊಟ್ಟು ದುರದ ಮೇಲೆ ದುರನಂರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಅವೆಯ ದುರಸು (ಉಪ್ಪನ); ಅನೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾಸುವ ಚಿತ್ರಕಟ್ಟುಲು (ಅಕ್ಷರಂ, etc. Nr.). ಹಗಲಿರುಳಾದವೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಮುದು, ಅಲ್ಲಿಸ್ಸ ಮೇಲೆ ಚಿರರಾತ್ರ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಗಣ್ಣನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಣನ ದೆಸೆಯಿಸ್ಸ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಪಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ Sl. 193); ಬಿತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತದು (ಬೀಜಾಕ್ಯತ, etc. 301). ಕಳ್ಳೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣದಾತ್ರ ಮಿರದಿಲ್ಲ (Dp. 44). ಪಿಡಿಯೋಳ್ ತುಮ್ಬಿರೆ ಪಂಕ ಮೇಲೆ ತೋಳೆಯದ್ ತಾಂ ಪುದ್ದನೇ? (Sl. 64). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ಸಾವಿರದ ಮೇಲೆದ್ದೊಲು ಬಸದಿಗಳ್ (Bp. 51, 66). ಅವನ ಮನೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲೇ ದಾದಿ ಮೇಲೆ ಆದೆ (B. 2, 35). ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಮಾತುದನ್ನೆ ಪಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಪಾ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜಾ! (2, 36). ಆ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 114). ಮುನ್ನೆ ಆವರಿಗೆ ಎವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಎವತ್ತುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ (4, 1). ಆ ಪಟ್ಟಣದಿನ್ನ ಕೆಲವು ಪರದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಆದೆ (4, 30). ಇಲ್ಲಿನ್ನ ಆಯ್ದು ಪರದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರಾಮಪುರವೆಷ್ಟು ಊರಿಗೆ ಹೋಗು! (4, 179). ನಿನ್ನ ಒಣ್ಣೈಯನ್ನು ದಾವಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ (4, 181). ಆವನು ವರದಾಜನ ಮೇಲೆ ಹೊಟಿಕಾಗ್ಗೆ (5, 53). ಉವಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 74). ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು (My.). ಎಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಆದೆ (B. 1, 15; My.). ಆ ಪಾಠೋಳಿನ ತೋಳಗಳು ಕೆಮ್ಮಿನ ಮೇಲಿರುತ್ತವೆ (3, 85). ಕಪ್ಪಿನದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕೆಮ್ಮಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಆವು ಬಿಳುಪಿನ ಮೇಲೆ ಆದೆ (My.). ಆವನು ಕೋವದ ಮೇಲೆ (*i. e.* ಕೋವದಲ್ಲಿ) ಇದ್ದಾನೆ (My.). ಆವನ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಆವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿನು (My.). ಆವನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇವನಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿನು (My.). ತಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ದಣ್ಣಿಸಿಹೊದೆ (Bp. 53, 34). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋಟ್ಟಿನ ಜೀವ (Prv.). See Śmd. 124. 152; Ćh. v. 337; Bp. 5, 18; 22, 52; 27, 1; 28, 42; 32, 45; 37, 42. 44; 38, 11; 39, 42; 46, 44; 47, 19; 51, 23. 59. 69; 61, 13. 66; Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 5. 65; Râv. 6, after 11, twice; 13, 69; J. 3, 21; 12, 20; 13 sum.; 13, 8; 15, 10; 25, 5; 26, 26; 28, 19; 30, 25; Sl. 69. 78. 84. 198. 215. 224. 266. 283. 380; ಆ-, ಇನ್ನು-. — ಮೇಲೆ ಇಡು. To put upon (Râv. 9, 23). — ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಗು. To move up and down (B. 4, 150). — ಮೇಲೆಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (Sl. 110). — ಮೇಲೆ ನಡೆ. To march against (Bh. 1, 5, 7). — ಮೇಲೆ ಬರ್. To come upon, to attack (Bh. 1, 19, 19). — ಮೇಲೆ ಬೀಳ್. -ಬೀಡು. (= ಮೇಲು-). To fall upon (Bp. 27, 58; 52, 14; J. 15, 19). 2, to begin to quarrel with. See Prv. s. ಮೇಳವಡು. 3, to urge one with impertinence to buy anything (My.). ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಿಗೆ (or ಸೂ

ಳಿಗೆ) ಹಾಗದ ಕಾಸು (ಕೊಮತ್ತೀನ ಆಸ್ಥ ಹಾಗೆ, Prv.). — ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ. = ಮೇಲ್ಮೇಲ್. Up and up, higher and higher, to a great height;—one after the other; in a series, in succession;—from time to time, continually;—before long, by and by (ಪೇಸ ಪೇಸ Śmd. II; Čt. I, 97; Kk. 90; Śm. 65; Ú. Bp. 42, 13; Abhâ. 1, 7; B. 4, 161). — ಮೇಲೆಬಾಯಿ. = ಮೇಲ್ವಾಯಿ. See Čh. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು; Čpr. 6, after 40. — ಮೇಲೆ ಹೋಗು. To march against. ತಾನು ಮಗೆಯ ಮೇಲೆ (ವಣ್ಣಾಹ್) ಎತ್ತಿ ಹೋಪಲ್ಲಿ ಹಿಣ್ಣೆ ರಾಜ್ಯವನುಪಪ್ರವ ಮಾಹುವದನು (ಕಾಪ್ಸ್ಗ್ರಾಹ Nr.).

ಮೇಲೆ mêlĕ. ಮೇಲಿ. Any black substance used for writing, ink (*cf.* ಮಲ್ಲಿ). 2, *the indigo plant.* 3, a musical scale.

ಮೇವು mêvu. = ಮೇಹು, etc. Grazing; pasturage, feed of any kind (C.; Tĕ. ಮಿಸಗು, ಮಿಸವು, to feed on, etc.). ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಮೇಪು ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಯೂ ಬೇಳು (B. 4, 161). ಹಾಗದ ಕೋಪ್ ಮುಚ್ಚಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ನು.—ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದಾ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು.—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ದುತ್ತ ದೊವಲ್ಲು (Prvs.). See ಪುಲ್-, ಮುಂಗಿ-; V. 5, after 14; J. 15, 10.

ಮೇಷ mêsha. = ಮೀನ. *A ram.* 2, *the sign of the zodiac Aries.* 3, N. of a demon said to possess children (Sk.). 4, winking, twinkling. See ಉಪ್-, ನಿ-.

ಮೇಷಕಂಬಲ mêsha-kambala. *A woollen blanket.*

ಮೇಷಯುದ್ಧ mêsha-yuddha. A ram-fight (My.).

ಮೇಷಾಣ್ಡ mêsha-aṇḍa. Having ram's testicles: Indra (My.).

ಮೇಷಿ mêshi. An ewe. (R.).

ಮೇಸ mêsa. Tbh. of ಮೀಸ. (Śmd. 335).

ಮೇಸು mêsu. = ಮೇಂಖಿಸು (C.). ಒಬ್ಬ ಕುಮುಬಹುದುಗನು ಕುಡುಗಳನ್ನು ಮೇಸುವದಕ್ಕೆ ದಿಣಾಲು ಅವನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 34). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ದನ ಕರುಗಳನ್ನು ಆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಮೇಸು ತ್ತಾರೆ (5, 114).

ಮೇಸ್ತ್ರಿ mêstri. A head workman (My.; Tĕ., M., Mhr.; fr. Portuguese mestre).

ಮೇಹ mêha. Urine. 2, *urinary disease, excessive flow of urine, diabetes; gonorrhœa* (ಮೂತ್ರರೋಗ, ರಕ್ತಮೇಹ ಬಿಳಿ ಮೇಹ ಎಮ್ಬ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ C.). 3, venereal disease (My.). — ಮೇಹಕಾಷ. Morbid heat from venereal disease (My.). — ಮೇಹರೆಟ್ಟಿ. = ಮೇಹಕಾಷ. (My.).

ಮೇಹಕಾಸ mêha-kâsa. A cough caused by venereal affections (My.).

ಮೇಹಕ್ಷಯ mêha-kshaya. Consumption occasioned by venereal disease (My.).

ಮೇಹಗ್ರನ್ಥಿ mêha-granthi. Venereal herpes (My.).

ಮೇಹಜಾಡ್ಯ mêha-jâḍya. = ಮೂಹರೋಗ. (My.).

ಮೇಹನ mêhana. Passing urine. 2, *the penis.* 3, urine.

ಮೇಹರೋಗ mêha-rôga. = ಮೂಹ No. 2. (My.).

ಮೇಹವಾಯು mêha-vâyu. Rheumatism, cramp, or flatulence from venereal disease (My.).

ಮೇಹಶೂಲೆ mêha-śûlĕ. Venereal pains in the abdomen (My.).

ಮೇಹು mêhu. = ಮೇಪು, ಮೇವು. (Čpr. 4, 47; Bp. 60, 27. 31. 34; Bh. 3, 6, 60). ಮೂಹಿಂಗೆ (Bp. 58, 44). — ಮೇಹುಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಮೇಪುಗಾಡು. The wild or jungle where beasts graze, pasture-ground (Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). — ಮೇಹುಕಾಡು. Pasture-ground (Bh. 3, 7, 10).

ಮೇಹುಕಾವಿ mêhu-kâvi. A man who eats roots, berries, etc. (Bh. 6, 1, 11).

ಮೇಳ mêḷa. = ಮೂಲ Nos. 1-6, q. v. 7, mirth, merriment, jest, sport, joking, fun (ಆಲ್ಲಣಿಗೆ, ಸ್ಮುವ Śmd. II; ಆಲ್ಲಣಿಗೆ Śmd. 25; ಆಲ್ಲಣಿಗೆ Čt. I, 30; ಸ್ಮುವ I, 26; ಆಲ್ಲಣಿ, ಸ್ಮುವ Kk. 78; ಸ್ಮುವ, ಆಲ್ಲಳಿ Śm. 53). ಮೇಳದ ರಥ (ಪುಷ್ಪರಥ Mr. 283). ಮೇಳ ಕೂಡಿಸವೆ, ತಾಳ ಬಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಮುಯ್-, Čpr. 8, 53; Abh. P. 12, 74; J. 6, 47; 7, 6. 8, a musical instrument (see ನುಡಿ-). — ಮೇಳಗೆಯ್. -ಒ-ಗೆಯ್. To tune (a lute, etc. Rây. 1, after 135; 11, 87). — ಮೇಳಕೂಡು. -ಒ-ಕೊಳ್. To join (v. i., Rây. 9, 29). — ಮೇಳದವ. -ಆ. A man belonging to a set of performers (My.). ಕುಣಿಯುವಾ ಜವ ಜೊತ್ತಿ ಮೇಳದವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು (Prv.). — ಮೇಳವರ್. -ಆದಳ್. ಮೇಳದವಳು. A dancing-girl (Bp. 5, 43; My.). 2, = ಮೇಳದಾಳೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬೊಬ್ಬ ನುತೊಬ್ಬಿ, ಮೇಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮಾಂ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದುಳ್ (Śmd. 231). — ಮೇಳದಾಳೆ. -ಆಳ್. A female buffoon, etc. (ಸ್ಮುವಕಾರ್ತಿ Śs.; Śm. 74; ಸ್ಮುವಗಾತಿ Kk. 23, o. r. -ಕಾತಿ). — ಮೇಳವಾತ. -ಆತ. A male buffoon (ಪರಿವಾಸ್ಕ, ಪ್ರವ, ನರ್ತ Hlâ.).

ಮೇಳಸಾಲಿ mêḷa-gâḷa. = ಮೇಳದವ. (My.).

ಮೇಳಸೆ mêḷasĕ. Tbh. of ಮೂಲಸ. (Čpr. 7, 97).

ಮೇಳಮ್ಬ mêḷamba. The black humble bee (ಮುಮ್ಬಿ Śmd. II; ಆಮಿವಿ, ಬವರ, etc. ವಿಶ್ವವಿಸರ Śm. 27; ಮುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 11. 90; Tĕ. ಮಿಳಿಸ್ಪ, Mhr. ಮಿಳಿಸ್ಪ).

ಮೇಳಯ mêḷaya. Uniting, joining, union. — ಮೇಳಯ ಮಾಡು. To join (v. t.), to get ready (Bh. 8, 24, 14).

ಮೇಳಯಿಸು mêḷayisu. (Śmd. 65). To meet, to come together, to combine (Mr. 361). 2, to join, to put to (Gr.). 2, after 106; 10, 38; Râm. 3, 6, 48); to bring together, to assemble (J. 25, 10).

ಮೇಳಯ್ಸು mêḷaysu. = ಮೇಳಯಿಸು. To come together (Bp. 42, 14); to form a member of a meeting. ಮೇಳಯ್ಸಿ ಕಾ ಕಾರವಳ್ಳಿ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ಯುವಂ (ಪಮಾಗ, ಮಾಸ್ಕ Mr. 360).

ಮೇಳವ mêḷava. Union (Râm. 6, 11, 7); an assembly, a meeting (Bh. 2, 2, 1); harmony (J. 33, 19); a chorus, a dance accompanied with song and music (Bp. 4, 7. 8; J. 33, 20).

ಮೇಳವಣಿ mêḷavaṇi. A chorus, a dance accompanied with song and music (Bh. 1, 12, 20).

ಮೇಳವಿಸು mêḷavisu. To bring together; to mix; to join (Bp. 3, 27; 4, 35; 38, 14); to fasten (Čpr. 7, 80); to get ready (Bh. 8, 24, 49); to form and prepare, as a plot (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಗೆ mêḷigĕ. A concourse or mass of people, an assembly (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಸು mêḷisu. To join (v. i.), to unite, etc. (ಸಂಮೇಳಗ Śmd. Dh.; Čpr. 10, 5; Abh. P. 3, 155; 5, 58; 16, 61). ಮು ಧರಂ ಪಿಗಸ್ಪಮು ಮೇಳಿಸೆ (Abh. P. 13, 63). 2, to join for coition (Abh. P. 9, 152).

ಮೈ mey. For Kannada and some Tbh. words that appear with this initial in writ or print see s. ಮುಯ್ and ಮುಯ್; *e. g.* ಮೈ = ಮುಯ್, etc.; ಮೈದ = ಮುಯ್ದು; ಮೈದುಸ = ಮುಯ್ದುಸ; ಮೈದಾರ = ಮುಯ್ದಾರ; ಮೈಂ, ಮೈಲಿಗೆ = ಮುಯ್ಲಿ, ಮುಯ್ಲಿಗೆ; etc.

ಮೈತ್ರ maitra. (fr. ಮಿತ್ರ). Of or belonging to a friend; of or belonging to Mitra. 2, friendship, friendliness,

good-will (ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, etc. Mr. 430; Bp. 18, 59);—association, intimate connection, union. 3, a friend (My.). ಮೈತ್ರದಲ್ಲಿ (when it is very hot) ಮೈತ್ರಪಾದರು ಮುಯ್ ತಗಲಿನ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮೈತ್ರಾವರುಣ maitrâvaruṇa, Of or belonging to Mitra and Varuṇa: *Vâlmiki.* 2, Agastya.

ಮೈತ್ರಾವರುಣಿ maitrâvaruṇi. *Agastya.* 2, Vasishṭha. 3, Vâlmiki.

ಮೈತ್ರಿ maitri. *Friendship.* 2, a friend. ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಸಗೆಗಾಪಿನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮೈತ್ರೆ maitrê. N. of the wife of one of the chief rishis (Mr. 258).

ಮೈತ್ರೇಯ maitrêya. Friendly. 2, N. of a rishi (My.).

ಮೈತ್ರ್ಯ maitrya. *Friendship.*

ಮೈಥುನ maithuna. (fr. ಮಿಥುನ). Paired; united by marriage. 2, *union, connection.* 3, *copulation, coitus.* 4, marriage, matrimony (*cf.* ಮದುಮ್ಮನಸು). See ಕೂಡು, ಗೂರ್ಮ, ಸುನ್ದ.

ಮೈದಾನ maidâna. A plain, a level tract (My.; Tē., M.; Mhr., H.).

ಮೈನ maina. The Gŏravaṅka, a kind of jay, Gracula religiosa (C.; Mhr., H. ಮೈನಾ; Tē.; M. ಮೈನಾಗ, ಮೈನಾಣ್).

ಮೈನಾಕ mainâka. N. of a mountain (son of Himavat by Mênâ). (Grj. 2, after 106; Bp. 19, 27).

ಮೈಮೆ maimĕ. = ಮುಮ್ಮೆ. Tbh. of ಮುಖಮೆ (ಕೆmd. 361; Čt. II, 85; Čpr. 4, 11; 5, 23; Grj. 10, after 79).— ಮೈಮೆಪಡಿ. -ಪಡಿ. To obtain greatness, etc. (Śiv. 2, 6).

ಮೈರೇಯ mairêya. *A kind of spirituous liquor;* toddy (ಆಸವ, ಕಳ್ಳು, etc., ಕಳ್ Mr. 221; Tu. ಎಸರು).

ಮೈಲಿ mailli. = ಮುಂಬಿ 1 & 2.

ಮೈಲಿಗೆ mailigĕ. = ಮುಂಬಿಗೆ.

ಮೈಸ maisa. Tbh. of ಮುಖಿಸ (ಕೆmd. 361). — ಮೈಸೂರು. The town, or country, of Mysore (Sk. 320; C.; B. 3, 28).

ಮೊಕ್ mŏk. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಕೆಕ್ಕಿಳ್ಳು (My.).

ಮೊಕ mŏka. Tbh. of ಮುಖ. (My.; Tē.). — ಮೊಕಮುರಿಯುವಾಗಿ. -ಉರಿಯುವ್-ಆಗಿ. With the head downwards, topsy-turvy. See Prv. s. ಎತ್ತಿ. — ಮೊಕವಾಡ. = ಮೊಗವಡ, ಮೊಗವಾಡ.

ಮೊಕತಾ mŏkatâ. = ಮೊಕ್ತಾ. (My.)

ಮೊಕದ್ದಮೆ mŏkaddamĕ. An affair, a matter; a case, civil or criminal (My.; Tē.; Mhr., H. ಮುಕದ್ದಮಾ).

ಮೊಕರರು mŏkararu. Settled, fixed, certain (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಕರರ).

ಮೊಕರೂರು mŏkarûru. = ಮೊಕರರು. (My.)

ಮೊಕಾಬಿಲೆ mŏkâbilĕ. = ಮುಖಾಬಿಲೆ. (My.)

ಮೊಕಾಮು mŏkâmu. = ಮುಕ್ಕಾಮ್, ಮೊಕ್ಕಾಮು. A place of alighting: a stage; encamping;—a place of residence (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಕಾಮು).

ಮೊಕೋಬಾ mŏkôba. A fragrant powder that is taken with snuff, etc. (My.; H.).

ಮೊಕ್ಕ mŏkka. = ಮೊಕ್ಕೆ. Tbh. of ಮೋಕ್ಷ. A species of tree the ashes of which are used as a cautery. ಮೊಕ್ಕದ ಮರ (ಗೋಲಿಂಧ, ಮುಳಿಲು, ಘಣ್ಣಾಪಾಲಿ, ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ಕಳ Kr.; St. & Pl.: Calosanthes indica Blum.).

ಮೊಕ್ಕಳ mŏkkaḷa. (ಕೆmd. 49). = ಮೊಗ್ಗರ. A heap, a mass, an assemblage (ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಪ್ರೀತಿಕೆ Kk. 17; ಗುಡ್ಡನ, ತರಕ್ಕೆ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಪ್ರೀತಿಕೆ ಕೆmd. 51; ನೆರವು 111; Tē. ಮುಳಿ); — abundance; abundant, much, exceeding, etc. (ಮೆಗ್ಗಳ ಕೆmd. 168 Cm.; ಪ್ರಾಜ್ಞ ಘನ, ಬಹುಳ, ವಿಪುಳ, ಪ್ರಚುರ, etc. Hlâ.; ಆಗುಪ್ಪಲೆ, etc., ಎರಿದು Kk. 49; ಆಗುಪ್ಪಲೆ, ಕರ, ನೆಲೆ, ನೂಳದು, ಅಪ್ಪಲೆ, ಪೆಚ್ಚುಪು, etc., ಅಧಿಕ ಕೆm. 58; ಅಧಿಕ 111; *cf.* ಮುಳ್ಳು ಪು 1 & 2; T. ಮುಮುಗು, ಮೊಯ್, to swarm as bees, etc., to throng;—a crowd, throng). (See Čpr. 6, 88; 8, 47; Bp. 40, 38; V. 40, 75.— ಮೊಕ್ಕಳದ ರಾಮುಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಮೊಕ್ಕಾಮು mŏkkâmu. = ಮೊಕಾಮು, etc. (My.).

ಮೊಕ್ಕು mŏkku. = ಮೊಮ್ಮು 2, q. v.

ಮೊಕ್ಕೆ mŏkkĕ. = ಮೊಕ್ಕ. ಮೊಕ್ಕೆಲ ಮುಖ (ಗೋಲಿಂಧ, etc. Sk. 130; Tē.).

ಮೊಕ್ತಾ mŏktâ. = ಮೊಕತಾ. In front, before, face to face (My.).

ಮೊಕ್ತೆಯರ್ mŏktiyâr. ಮೊಕ್ತೆಯನರ. Absolute, free; a plenipotentiary (Mhr., H. ಮುಕ್ತ್ಯಾರ, ಮುಖ್ತ್ಯಾರ); independence, plenipotency (My.); an agent, an attorney. See Prv. s. ಪೇರೋಜುಗಾಜಿ.—ಮೊಕ್ತೆಯರ್ನಾಮೆ, a power of attorney (My.; Mhr. ಮುಖ್ತ್ಯಾರ-).

ಮೊಕ್ತೆಯಾರಿ mŏktiyâri. Full powers or authority delegated: absolute state, etc. (My.; Mhr. ಮುಖ್ತ್ಯಾರಿ).

ಮೊಕ್ತೇಸರ mŏktêsara. = ಮುಖ್ತೇಸರ. A headman; a chief officer (My.; H.).

ಮೊಕಮಲ್ಲು mŏkhamallu. = ಮುಮುಮುಲ್ಲು. (My.).

ಮೊಗ್ mŏg. = ಮೊಜ್ 3, etc. Refuge, shelter.— ಮೊಗ್ಗಲ್ಲು. -ಳ್ಳು. A rock of shelter or a sheltered rock (Bh. 3, 18, 30).

ಮೊಗ mŏga. 1. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗ ಮೊಗದು (Bp. 56, 12; 58, 68; Č. Bp. 28, 20; J. 6, 39; 8, 39).

ಮೊಗ mŏga. 2. = ಮೊಸು, etc. (My.).

ಮೊಗ mŏga. 3. = ಮೊಸಳು. P. p. of ಮೊಗಸು, in ಮೊಗ ಮೊಗಸು s. ಮೊಗಸು 1.

ಮೊಗ mŏga. Tbh. of ಮುಖ. (ಕೆmd. 340. 355; ಮುಖ, ಅಸ್ಯ Hlâ.; ಮುಸುಮು Śm. 71; My.). ಮೊಗಮೊಳ್ ಮುಚ್ಚಂ (ಕೆmd. 163). ಮೊಗ ನೋಡಿದಂ or ಮೊಗಂ ನೋಡಿದಂ (200). ಕೆಪ್ಪುವ್ವ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ (Hlâ.). See Čpr. 3, 85; Bp. 5, 20; Rîv. 11, 10; 13, after 18; J. 8, 39; 15, 3; ಅಗ್ನಿ-, ಆರ್ಯ-, ಆಜ್ಞ-, ಕರಿ-, ನಗೆ-, etc. — ಮೊಗಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To put (a person) to shame whilst facing (him, ಆಸನ or ಆಪ ನಸ್ಸು My.). ಮೊಗಗೆಡಿಪ ಮುಗಮೊಳಗೆ ಸುಮನಿರುವ ಚಿಚ್ಚೆ (Sarvabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಮೊಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. To turn the face towards one (My.). — ಮೊಗಂಗಾಡು. -ಅ-ಕಾಡು. = ಮೊಗಗೊಡು. (Čpr. 6, 83). — ಮೊಗ ಚಿಚ್ಚಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಡ್ಡಿಸು. To express contempt or disgust by the face, to frown (My.; Tē. ಮುಮುಮು ಚಿಚ್ಚಲು). — ಮೊಗವಚ್ಚೆ. A face looked upon as a wreath (Bh. 6, 4, 36). — ಮೊಗವಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A lotus-like face (Rîv. 10, 8; 13, 102; J. 3, 22). — ಮೊಗ ತಿರುಗು. -ತಿರುಗು. To turn the face (J. 2, 53). — ಮೊಗಮೊಗ ತಗು. -ತೊಗರು. To form tops or crests (as waves, J. 12, 13). — ಮೊಗಮೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the face (J. 30, 42). — ಮೊಗಮೋಡು. -ತೋಡು. To show the face (J. 17, 34). — ಮೊಗ ಬಾಡು. The face to become pale (Bp. 54, 81). — ಮೊಗಮುಚ್ಚು. -ಇಚ್ಚು. To put the face, mouth, or trunk (Abh. P. 13, after 76; Rîv. 5, 79). — ಮೊಗಮುಡು. -ಇಡು. = ಮೊಗಮುಚ್ಚು. (J. 15, 45). — ಮೊಗಮ್ಮಡಿ. -ಅ-ಪಡಿ. To obtain

a (conciliatory, kind) face (or look from another), to win over, to conciliate, to pacify; to be civil, etc. (ಅನು ನಯ ಶೆmd. Dh.). — ಮೊಗಮ್ಮುಗು. -ಪ್ಪಗು. 1. The face to enter: to meet in front, to face (ಕೆpr. 5, after 39; 5, 79; 10, 83; Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗಮ್ಮುಗು. -ಪ್ಪಗು. 2. Facing. ಮೊಗಮ್ಮುಗು ತರ್. To face (Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗರಬ್ಬು. = ಮೊಗದಬ. (ಕೆ. Bp. 47, 44; Bh. 7, 4, 9; 9, 2, 42; Rsv. 6, after 11). — ಮೊಗರಾಗ. (ಶೆmd. 207). Red or bright colour of the face. — ಮೊಗರಾಗಂಗಿಸು. -ಂ-ತೆಪು. Bright colour of the face to disappear (Abh. P. 7, after 163). — ಮೊಗವಡ. -ಪಡ. = ಮೊಳವಾಡ, etc. A kind of head-stall for horses and oxen (Grj. 6, after 56; 7, 46; Bh. 9, 2, 42; My.). 2, a cloth made to cover the face (of elephants, Abh. P. 13, 74). 3, a mask (My.; Mhr. ಮುಖವಡಾ, ಮುಖೋಟಾ). 4, a muzzle (My.; Mhr. ತೋಬಾಳೀ). — ಮೊಗವರಗೆ. -ವರಗೆ. A shield to protect the face (Bh. 6, 4, 89; 9, 2, 42). — ಮೊಗವರಿ. -ಅರಿ. To know the face (of a person): to be more or less familiar with, to be acquainted with. — ಮೊಗವರಿಕೆ. -ಅರಿಕೆ. Acquaintance, intimacy (ಪರಿಚಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ Mr. 454). — ಮೊಗವರಿತ. -ಅರಿತ. = ಮೊವರಿಕೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪರಿಚಯ Hlå.). — ಮೊಗವಲರ್. -ಅಲರ್. The face to bloom or become bright (Bp. 24, 44). — ಮೊಗವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. To cause the face to bloom, etc. (Bp. 45, 36). — ಮೊಗವಾಸ. (-ಪಾಸ). = ಮೊಗವಡ Nos. 1 & 3. (My.). — ಮೊಗವಾಸ. Tbh. of ಮುಖವಾಸ. (J. 12, 6; 15, 24. 44. 45). — ಮೊಗಸಕ್ಷಿ. A sign of the face (Bh. 4, 19, 43). — ಮೊಗಸಿ. A moon-like, lovely face; the face considered as a moon (Rsv. 1, after 135). — ಮೊಗಸಾಲೆ. A front verandah (ಪ್ರಧಾನ, ಪ್ರಧಾನ, ಆರಿಸ್ಥಳ Hlå.; Rsv. 13, after 1 & 61; My.). — ಮೊಗ ಸಿಟ್ಟಿಸು. = ಮೊಗ ಚಿಟ್ಟಿಸು. (My.). — ಮೊಗಸಿರಿ. = ಮುಖಶ್ರೀ. Beauty of the face (Rsv. 13, after 59). — ಮೊಗ ಸೂರಿಗೆ. A sword or knife attached to the forepart (of a carriage, Bh. 9, 2, 43).

ಮೊಗಚು mŏgaču. = ಮುಗಪು, etc. (My.).

ಮೊಗಚು mŏgaṭu. = ಮುಗಟು, etc. (My.).

ಮೊಗಡು mŏgaḍu. = ಮೊಗಳು. (My.).

ಮೊಗದು mŏgadu. = ಮೊಸೆದು. P. p. of ಮೊಸೆ 1.

ಮೊಗದುಂ mŏgaduṁ. = ಮುಗುದುಮ್ಮಿ. — ಮೊಗದುಂಸಕ್ಕರೆ. A kind of sugar (ಫಾರಸ Sl. 312; My.).

ಮೊಗದು mŏgaḍu. (ಮೊಗರು). (fr. ಮುಸುಕು ?). The state of being (still partly) covered (?). — ಮೊಗದುಮಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (= ಮುಗುಳ್ನಗೆಯ್). A fruit that has just come out of the flower, a very small fruit (My.). — ಮೊಗದುಬದನೆ. A badanĕ that is still very young (My.).

ಮೊಗಲ mŏgala. A Mogul (My.; B. 4, 3; Mhr., H. ಮೋಗಲ).

ಮೊಗಲಾಯಿ mŏgalâyi. Relating to the Moguls (My.; Br.; Mhr.).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 1. To begin to exert one's self, to make one's self ready for work, to act zealously after (or for) a contrived plan, to exert one's self (ಉದ್ಯೋಗಾರಭ್ಯ ಶೆmd. Dh.; ವಿಶೇಷೋದ್ಯೋಗ ಶೆm. 110; T. ಮುಯಲ್, ಮುಯಲು, to apply one's self to a thing, to make effort; Tĕ. ಮೊನೆ, to busy himself, engage in; to prepare, be ready; ಮೊಗೆ ಶೆಸು, to begin = ಮೊದಲು ಪಿಟ್ಟು). See Cpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 77; 12, 9; Rām. 6, 46, 16; Bh. 6, 4, 101; 7, 5, 39; 7, 18, 14; J. 8, 33; 28, 45. — ಮೊಗ ಮೊಗಸು. rep. To exert one's self very much (J. 12, 22).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 2. = ಮುಸುಕು 2, etc. Desire, wish (ಇಚ್ಛೆ ಶೆm. 50. 110).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 3. (fr. ಮೊಗೆ 5. = ಮುಸುಕು 1, etc.). To cover, to fall upon, to attack (J. 8, 31).

ಮೊಗಳು mŏgaḷu. = (ಮುಗಿಲ್), ಮೊಗಡು. The ridge of a roof (My.; Tĕ. ಮುಗಡು, ಮೊಗಡು, ಮೊಗಲು, ಮೊಗುಟು, ಮೋಡು; M. ಮುಗಡು, ಮುಗಳ್; T. ಮುಗಡು; see s. ಮೊರಡು 2).

ಮೊಗಲ್ mŏgaḷ. = ಮುಸುಡ್. (V. 36, after 65).

ಮೊಗಿಸು mŏgisu. To cause to lade, etc. (My.).

ಮೊಗು mŏgu. = ಮುಸವು, ಮುಸು, etc. (My.; ಪೀತ, ಬಾಳ, ಅರ್ಥಳ, ವಿದ್ಯು, ಪೃಥುಳ, ಶಾಪಳ, ತಿಪು Sl. 179; ಧ್ವನ್ಯಾ, ಅರ್ಥಳ 418; ಪೀತ, ತಿಪು 422; ಗರ್ಭ, ಅರ್ಥಳ 441).

ಮೊಗುಂ mŏguṁ. General, undefined, not particularized (My.; Mhr., H. ಮೋಘುಂ).

ಮೊಗುಚು mŏguču. = ಮುಸವು, etc. (My.). ಕಿವಿ ಕೇಳವಿದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಮೊಗುಚವೇ? (Prv.).

ಮೊಗುಟು mŏguṭu. = ಮೊಗಳು, etc. (My.).

ಮೊಗುವು mŏguvu. = ಮೊಸು, etc. (My.; ಪೃಥುಳ Sl. 401; ವಿದ್ಯು, ತಿಪು 440).

ಮೊಗುವುತನ mŏguvutana. Childhood (Bh. 1, 3, 17).

ಮೊಗುಸು mŏgusu. = ಮುಸುಸು 2, q. v., etc.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. To take (water with a vessel out of a pond, tank or stream for one's use, Abh. P. 7, 103; 7, after 105; J. 6, 6; My.; ಜಲಾಕರ್ಷಣ ಶೆmd. Dh.; T. ಮುಗ, ಮೊಳ್ಳು; Tĕ. ಮುಂಚು). 2, to lade, to lade out (any fluid with a small vessel, etc. out of a larger one), to scoop, to bale (ಜಲವ ಮೊಗೆ ಶೆm. 82; My.; cf. ಸು ಗಿ 2). P. ps. ಮೊಕ್, ಮೊಗ, ಮೊಗದು, ಮೊಗೆ, ಮೊಗೆದು. See Bp. 56, 31; Bh. 8, 23, 11; J. 12, 8.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 2. = ಮೊಕ 1, etc. P. p. of ಮೊಕೆ 1, in ಮೊಗೆ ಮೊಗೆದು (Grj. 4, 131; Bp. 56, 9; Bh. 8, 21, 4).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 3. The state of (water) being sufficient to be taken (out of a pond, etc.). See Prv. s. Tbh. ಮುಗೆ.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 4. = ಮುಸೆ, etc. A small earthen vessel for lading out, etc. (ಘಟಭೇದ ಶೆmd. Dh., o. r. ಘಟಭೇದ; ಕುಮ್ಭದ ಭೇದ ಶೆm. 82; ಆಡುಮನೆ Mr. 211; My.). ಮೊಗೆ ಮಾವಿದ ಕುಮ್ಬಾರಿ ಗುಣಾಣ ಮಾಣ್ಯಾನಿ?—ಮಳೆ ನೀರು ಮೊಗೆಲಿಮು! ಅನ್ನ ಪಾಗೆ (Prvs.). — ಮೊಗೆನೀರು. A mŭgĕ-full of water. ಮೊಗೆನೀರಿನೊಳಗೆನ್ನು ಕರುಣಾವಿಷ್ಣನೆ ತಗುಲಿ ಹುಬ್ಬುಲಿಯ ಹಿಡಿದನ್ನು ಪಿಡ್ಡಿಸಿ ಜಗವು ನಡುಗದು (Bp.).— ಮೊಗೆಪಾಲ್. -ಪಾಲ್. A mŭgĕ-full of milk (Bp. 1, 20).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 5. To cover; to fall upon, to close with; to go close to (J. 8, 39; 12, 13; 13, 12; Grj. 3, after 119; see T. s. ಮೊಕ್ಕಳ). 2, to grow abundant (see ಪೊಗಮೊಗೆ).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 6. (= ಮೊಸೆ 3?). — ಮೊಗೆಯ ಭೂಮಿ. A fertile, yellowish soil (ಪಾಣ್ಡುಭೂಮಿ, ಉದಗ್ಯಮಿ Hlå.).

ಮೊಗ್ಗರ mŏggara. (Šmd. 49). (=ಮೊಕ್ಕಳ, ಮೋಪರ). A mass, a heap (of clouds, etc.); an assemblage, a body; an army, a force (ಗೊನ್ನಣಿ, ಹೊರಳಿ, ದೊತ್ತ, ದೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Šm. 54; ಒಟ್ಟು 88; ಜಗುಳಿ, ದೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Kk. 17; ಬಲ Bhn. 13; Cpr. 5, 110; 7, after 81; J. 3, 38; 8, 32). — ಮೊಗ್ಗರಮ್ಮಯ್. -ಅ -ದಾಯ್. To form a mass or body, etc. (Grj. 6, after 67).

ಮೊಗ್ಗರಿಸು mŏggarisu. To grow collected into a mass or body, etc. (Grj. 6, after 56).

ಮೊಗ್ಗು mŏggu. (Šmd. 49). = ಮೊಗ್ಗೆ 1, etc. (J. 10, 14; My.; T. ಮೊಕ್ಕು). ಅಜ್ಜನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ದ್ರಾಜ್ಜನ ಬುದ್ಧಿ ಛಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೊಗ್ಗೆ mŏggĕ. 1. = ಮಗ್ಗು 4, ಮೊಸ್ಗು. A bud (ಕೋಪಕ Kn. 164; ಮುಕುಲ, ಕಲಿಕೆ, etc. Mr. 107; ಉತ್ಪಲಿಕೆ 527; ಸಸಿ, ಮುಗುಳ್, ಸರ್ಪಾಕ, ಕುಟ್ಮಲ Šm. 22; Kk. 23; ಕೋಪ, ಕುಟ್ಮಲ Sk. 460; My.; Tĕ.; T., M. ಮೊಟ್ಟು; *cf.* ಮುಗುಳ್, ಮೊಳಕೆ; Mhr. ಮೋಗ, a germ, shoot; see Cpr. 1, 106; Bp. 22, 8; Riv. 10, after 31; J. 31, 9; B. 3, 36). ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ (ಕುಟ್ಮಲ Kn. 52; ಉತ್ಪಲಿಕೆ, ಕೋಪಕ 102). — ಮೊಗ್ಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. He whose arrows are buds: Kâma (Ct. II, 95).

ಮೊಗ್ಗೆ mŏggĕ. 2. = ಮಗ್ಗಿ. ಆಲೆ ಮೊಗ್ಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಲಿ ಯುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11).

ಮೊಚ್ಚೆ mŏccĕ. = ಮುಚ್ಚೆ 2, etc. A shoe (Bh. 6, 4, 52; My.).

ಮೊಜಾ mŏjā. = (ಮೊಚ್ಚೆ), ಮೋಜಾ. (Sk. 279, *only* in Sk.).

ಮೊಟಕು mŏṭaku. 1. The state of being (shrunk or) small in size; a bit, a piece, as of a pencil, etc. (My.; Tĕ. ಮೊಟಿಕೆ; *cf.* ಮುಮುಕು 2, ಮೋಟು). ಮೊಟಕಾ ದವನು (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ, ಗಿಡ್ಡನು Sk. 197; My.). — ಮೊ ಟಕುಕತ್ತಿ. A small sword, a cutlass (My.; Sk. 290; Tĕ. ಮೋಟಕತ್ತಿ). — ಮೊಟಕುಬೆರಳು. The little finger (My.). — ಮೊಟಕುಮಾರ್ಗ. A short road that soon ends (My.; ಬಹಳ ದೂರವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಮಾರ್ಗ Sk. 105).

ಮೊಟಕು mŏṭaku. 2. The sound produced by the grazing of cattle, etc. — ಮೊಟಕು ಮೊಟಕೆನ್ನು. -ಅನ್ನು. The repeated sound of mŏṭaku to be produced (My.).

ಮೊಟ್ಟ mŏṭṭa. 1. = ಮುಟ್ಟ 1, etc. Exactness, etc. — ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ್. -ಮೊದಲು. = ಮುಟ್ಟಮೊದಲು. (Bp. 24, 80; 32, 7; 45, 30; My.).

ಮೊಟ್ಟ mŏṭṭa. 2. = ಮುಟ್ಟ 3. — ಮೊಟ್ಟಕಮುಸು. A hyena (My.).

ಮೊಟ್ಟು mŏṭṭu. 1. To rap the head (of another) with the knuckles of the fist (My.; Tĕ.).

ಮೊಟ್ಟು mŏṭṭu. 2. A rap with the knuckles of the fist (My.; M. ಮುಟ್ಟು; see ತಲೆ-). ಮೊಟ್ಟು ಪೆತ್ತ (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. 1. An egg (ಪೇತ್ತೇಕೋಪ, ಆಣ್ಡ Hlā.; ಆಣ್ಡ Šm. 88; Sk. 179. 367; My.; T. ಮುಟ್ಟೆ; M. ಮುಟ್ಟೆ, ಮೊಟ್ಟೆ). ಕೇದುಗಾಲಕ್ಕೆ ಧಾರಿಣಿ ಮಜ ಮೊಟ್ಟೇ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.). See Prv. s. ಮೊಟ್ಟೆ 2.

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. 2. = ಮುಟ್ಟ. (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. = ಮುಟ್ಟೆ. A leather bag (ಸಮುದ್ರ ತಿತ್ತಿ Šm. 88). 2, a bundle, a bale, a burden, a load (Bp. 21, 15; 29, 18. 19; Rām. 5, 8, 73; My.; Mhr. ಮೋಟ; *cf.* ಮೂಟೆ). ಅಚ್ಚು ಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಮಣ್ಣತಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊರುವವನಿಗೆ ಅಳಾಗ ಬೇಡ.—ಮಟ್ಟೇ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊರುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ನೇ ಯುವರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟುವರೆ ಮೊಟ್ಟೆ.—ಜಣ್ಣೆ ಜಣ್ಣಾಟ, ಹೇರು ಹೆಜ್ಜಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಬರದುಸುಮ.—ಮೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವರ ಮೊಟ್ಟೆ ಕ ಟ್ಟ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 21, 15; 29, 18.

ಮೊಡವಿ mŏḍavi. = ಮೊಡವೆ. A small pimple in the face (Riv. 4, 9; 9, 48; J. 18, 25; My.; Tĕ. ಮೊಟವು; T. ಮಪ, ಮಪಪು).

ಮೊಡವೆ mŏḍavĕ. = ಮೊಡವಿ. (My.).

ಮೊಡ್ಡ mŏḍḍa. = ಮುದ್ದೆ, ಮೊರಡೆ. (My.).

ಮೊಣ mŏṇa. = ಮೊಣ, q. v. — ಮೊಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. The knee (ಜಾನು, ಅಪ್ಪೀದಮ್ Hlā.; ಜಾನು G.; My.; Bp. 57, 59; B. 2, 30; 3, 24). ಮೊಣಕಾಲು ಊರಿಂಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವರ ಮೊಣಕೆಯ್ಯನ್ನ ಸಿತ್ತಾನೇ?—ಮುಣ್ಣೆ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ದಬ್ಬಿದೇ? (Prvs.).— ಮೊಣಕಾಲುಳಣ್ಣು. The hollow on each side of the knee (C.). — ಮೊಣಕಾಲುಗಣ್ಣು. The knee and all that pertains to it (My.). — ಮೊಣಕಾಲುಮುಪ್ಪು. The knee-pan (My.). — ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. As high as the knee, knee-deep. ಬಾವಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು (Prv.). — ಮೊ ಣಕಾಲುಮುರಿ. N. of a talook in Mysore (My.). — ಮೊಣಕೆ ಯ್. The elbow (Bp. 24, 82; 27, 6; My.). ಮೊಣಕೆಯ್ಯನ್ನ ಮೀಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlā.). — ಮೊಣಗೆಯ್. = ಮೊಣಕೆಯ್. (My.; see Prv. s. ಮುಣಗೆಯ್ 2).

ಮೊಣ್ಣ mŏṇṇa. = ಮೊಣ್ಣ. Tbh. of ಮುಣ್ಣ. — ಮೊಣ್ಣಕೆಯ್. A maimed hand (My.; Tĕ. ಮೊಣ್ಣೆಕೆಯ್). — ಮೊಣ್ಣಕೊಡಲಿ. A blunt axe or hatchet. ಮೊಣ್ಣಕೊಡಲಿ ಕಬ್ಬಿಗೆ ಮುಸಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಣಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A blunt knife (My.). — ಮೊಣ್ಣಗುದ್ದಲಿ. A blunt hoe (My.). — ಮೊಣ್ಣಮರಿ. = ಮೊಣ್ಣಗತ್ತಿ. (B. 4, 40; My.). — ಮೊಣ್ಣಮರಿ. = ಮೋರುಮರಿ. (My.). — ಮೊಣ್ಣವಾಲು. A docked, stumpy tail (My.; B. 3, 44). — ಮೊಣ್ಣಸೀಗೆ. A large, very thorny climber, Caesalpinia sepiaria Roxb. (Z.; My.).

ಮೊಣ್ಣು mŏṇṇu. Stupid obstinacy, especially in demanding or dunning (My.; Tĕ.; T. ಮುಣ್ಣು, ಮೊಣ್ಣು; see ಮೊಟ್ಟೆ 1). — ಮೊಣ್ಣ. -ಆ 3. An obstinate man, one who begs impudently (My.). ಮೊಣ್ಣನ ಕೊಣ್ಣದಿಂದ, ಧಾರಿಯು ತಿನ್ನದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಣಾಟ. -ಆಟ Stupid obstinacy; obstinate, impudent begging (My.). — ಮೊಣ್ಣೆ. An obstinate female (My.).

ಮೋಣ್ಣು mŏṇṇu. = ಮೊಣ್ಣ. Tbh. of ಮುಣ್ಣ. (My.). ಕೊಣ್ಣಿ ಮೊಣ್ಣಾರಿಯು (My.). — ಮೊಣ್ಣು ಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಣ ಕೆಯ್ಯಿ. (My.).

ಮೊಣ್ಣುತನ mŏṇṇutana. Stupid obstinacy (My.).

ಮೊಣ್ಣೆ mŏṇṇĕ. ಮೊಣ್ಣೆಯ. Tbh. of ಮುಣ್ಣ. (Tĕ. ಮೊಣ್ಣೆಯು). ತರೆ ಹೋಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಮೊಣ್ಣೆಯ (ಕಾಳ್ಕ, etc. Sk. 297). — ಮೊಣ್ಣೆಮರ. A small tree, Cerbera odollam Gaertn. (St. & Pl.).

ಮೊತ್ತ mŏtta. 1. A heap, a mass; a multitude, a flock, etc.; a collection, a code (ಸಮೂಹ, ನಿಳ ರ, ವ್ರಜ, etc. Nr.; ಜಂಗುಳಿ Ct. II, 99; ಪುಷ್ಕಲ, ವ್ರಘವಿ, ಬಹು ಲ, etc. Mr. 430; ಮೊಗ್ಗರ, ದೊಕ್ಕಳ, ಒಟ್ಟಿಲಿ, ಹೊರಳಿ, etc. ಶ್ರೇ ಣಿ Kk. 17, Šm. 54; ಓಳ Bhn. 6; ನೆವದ 10; ಉರಳ 61; My.; Tĕ. ದೊತ್ತ, bulk, lump; Tĕ. ದೊತ್ತ, the total, whole; T. ದೊತ್ತ, universal; T., M. ಮುದಿ, ಮುಮಿಮು, that is whole, entire; M. ಮುದಿಯ್, to grow thick, big; to grow

ripe; ಮುಪ್ಪು, thickness, thronged state; ಮುಟ್ಟಿ, protuberance, tumour; T. ಮುನ್ದು, the end, see ಮುನಿ 3; see ಮುದ್ದೆ, ದೊನೆ 2). ಕಾಗಯ ದೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತದಿ Śmd. I). ಕೆಲಯ ಎಸಳ ದೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮುಷ್ಕ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಹಿಮದ ದೊತ್ತಂ (ಹಿಮಾನಿ); ಸೂಳೆಯರ ದೊತ್ತಂ (ಗಾಣಿಕ್ಯ IIIā.). ಮಲ್ಲಮಾಸ ದೊತ್ತ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮುಷ್ಕ್ಯಸಂಘಾತ, ಭೋಕಾಧಾನ); ಅನೆಗಳ ದೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯಗಾಗಿದ್ದ ಅನೆ (ಯೂಥನಾಥ); ಧರ್ಮಂಗಳ ದೊತ್ತವು (ಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮಸಂಹಿತೆ Nr.). ಮುಪ್ಪಾಸಿಯ ದೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ Mr. 410). ಕವಿಜನರ ದೊತ್ತಂ (Sp.). See Bp. 5, 39; 19, 83; 22, 57; 28, 22; 36, 31; 58, 53; 60, 33; J. 4, 19; 5, 15. — ದೊತ್ತಕೆದು. -ದೆದು. To become a heap, to be heaped, etc. (Bp. 32, 6).

ಮೊತ್ತ mŏtta. ಪ್ರ. = ಮೊದಲ್ (Śmd. 229). — ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (Śmd. 220). The very beginning; at the very first; in the first place (Ćpr. 1, after 82).

ಮೊದ mŏda. = ಮೊದಲ್. — ಮೊದ ಮೊದಲು. = ದೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (My.; B. 4, 189).

ಮೊದಲ್ mŏdal. (fr. ಮುಂ, ಮುಜ್, etc.). ಮುದಲು, ಮೊತ್ತ್ವ (Śmd. 229), ಮೊದ, ಮೊದಲು. The state of being first, preceding, in front, or prior; the state of being chief, the chief thing; the beginning; the root; the base; the extremity or tip; the original, principal or capital, the stock in trade;—at the beginning, first, etc.; for the first time (ಆದಿ, ಪೂರ್ವ, ಪೌರಸ್ತ್ಯ, ಪ್ರಥಮ, ಅಧ್ಯ Nr.; ಮೂಲ Nr.; ಮೂಲ Nn. 20; ಆದಿ 111; ಬುದ್ಧ, ಮೂಲ 136; ಅಧ್ಯ, ಆದಿ Mr. 460; ಅರಮ್ಭ 432; ಆದಿ Śmd. 9. 13. 52. 84. 117. 118. 147. 171. 199. 258. 352; ಮೂಲ T. S. 253. 259 Cm.; ಪೂರ್ವ 17. 46. 51. 54. 71. 258. 377 Cm.; ಮುಖ್ಯ 18 Cm.; ಪ್ರಥಮ 78. 171 Cm.; My. as ಮೊದಲು; T., M. ಮುದಲ್; Tś. ಮೊದಲು, ಮ್ಮೊಲು; Mhr. ಮುದಲ). ಫಾಫಿಯ ಮೊದಲ್ (Śmd. 8). ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯುಂ ಪರಪದದ ಮೊದಲುಂ (60). ಮುಡಗಜುಮೆರಡರ ಪಾಲಿನ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು (91). ಅವೇಶ ದುಸ್ಸೊಡೆ ಮೊದಲಿರ್ದುದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪುದು (30 Cm.). ಮೊದಲ್ಗೆ (258 Cm.). ಮೊದಲ ಫಾಟ್ಯಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ); ಮೊದಲ ಮುನೆ (ಪಶ್ಚಿಮಾಶೆ, ಪಶ್ಚಿಮೋದ್ಗಹ); ಎದಿರೆಯ ಮೊದಲ್ (ಪಶ್ಚಿಮ); ಅನೆಯ ಮೊದಲ ಜಾಲ (ಪೇವಕ, ಪೃಷ್ಠಮೂಲ IIIā.). ಮುರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಯದ ನೆಲೆಸಿದ ಕಟ್ಟಿ (ಅಲವಾಲ, etc.); ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ನ ಅಧಿಕಮಾಗಿ ಮಾಡುದುಮ (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ); ವೇದದ ಮೊದಲನೋದ ತೊಡಗಿದವನು (ಸ್ಕೈಕ್ಷ, ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ); ಮುರದ ಮೊದಲಿನ್ನ ಕೊಮ್ಮುಪರ್ಯನ್ತಕ್ರಮದ ನಮುದಣ ದಿನ್ದು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮೊದಲ ಕಲ್ಪ (ಮುಖ್ಯ); ಮೊದಲಿನ್ನ ಮುದಿವರಮುಪರ್ಯ ಲತೆ (ಅರೋಪ Nr.). ಮೊದಲ ಮುನೆ (ಪಶ್ಚಿಮಾಶೆ Mr. 201); ಮೊದಲ ಗದ (ಪಶ್ಚಿಮ 168); ಕರ್ಣದ ಮೊದಲ್ (ಮೂಲಿಕೆ 156); ಮೊದಲ ಜಾಲಂ (280); ಕುದುರೆಯ. . ಎರಮ ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುದಿ) ಸಿರೆ ಪುಧಂ (289); ಮೊದಲ ಸರ್ವಸ್ಯಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ 79). See Ćpr. 2, 41; 3, 38. 40; 5, 96; Bp. 41, 8; 52, 1; 56, 42; 60, 14. 40; 61, 57; Bh. 1, 8, 31; Rśv. 5, 40; 9, 18; 13, 5; J. 13, 42; 30, 29; 31, 36. — ಮೊದಲನೆಳ. -ಅನೆಳ. To the root (Bp. 60, 40). — ಮೊದಲನೆಯ. -ಅನೆಯ. ಮೊದಲನೇ. So much as the beginning or first: first, etc. (My.). ಮೊದಲನೆಯದು, ಮೊದಲನೇದು, that is the first, the first (Sl. 97; B. 1, 12; C.); ಮೊದಲನೆಯವ, who is the first, the first (C.; B. 5, 80). ಮೊದಲನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯ (Sl. 396). ಮೊದಲನೇ ಧಾಗ (B. 4, 13). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (4, 44). — ಮೊದಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be the first of a series (C.). ಮೊದಿಗು ಮೊದಲಾದ ಪಲ ತೆರದ ಪನಿಗಳ್ (Śmd. 10). ವಿಕಾರಂ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳ್ (ವಿಕಾರಮುಖ್ಯಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳ್ 18 Cm.). ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವರ್ಕಳ್ (130). ಉರ್ವಿ ಕತೆ ತೋದರಿ ಗೋದುವೆ ಮೆಸರು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಆಟ್ಟಿ ಕೂಡ್ (ಪದ್ಮರಾ I). ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮುಪಾಧ್ಯಾಯಾನುಸರಣಂಗಳ್ (1). ಮೊದಲಾದುದು (ಅಧ್ಯ, ಆದಿಮ); ಅಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ತಾವಿಂಶತಿ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಂ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಪಾಣ್ಡ್ಯಾಯನಿ ಎಂಬುದು; ಮೇಲೆ ಎಲಾನ ಇವು ಮೊದಲಾದುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧಾವಂಗಳು; ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಜೀವಧನ); ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ಸನ್ಪ್ರಾಸಾದ ಈ ಮೂರು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವ ಆರ ಮನೆಯ ಪದ್ಧಂಗಳು; ಪಿಟ್ಟೇದು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ); ಆಧಾನ ವ್ಯಾಹಾರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವ ನುಡಿಯ ಛೇದಂಗಳು; ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಪಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ; ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವಂ ಮಾಡಿದ ಆರಮನೆ ದೇಗುಳಂಗಳಂ ಪ್ರಸಾದ ಎಂಬುದು; ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ); ಕಿರಾತ ಶಬರ ನಿಷ್ಕ್ರ ಪುಲಿನ್ದ ಪ್ರಮುಖಟಿ ಮೂಲ ವೈಶ್ಯೆ ಈ ೯ ಜೀವರ್ (ಫಲ್ಗು) ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅಕ್ಕ್ಷಾತಿಗಳು (IIIā.). ಆಳಿಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ನೂಲು ಮೊದಲಾದವರಿ ಕಟಿಕು (ಪಕ್ಷ್ಯ); ಎಣೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದಾ ಕುಮುಮ (ಕೋಣ Nr.). ಅವಿಚ್ಛ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳು (ಅತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33); ಮುಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪವಿನೆಣ್ಟು ದುಷ್ಟ ಧಾನರು (ಅಸ್ಪಾದಪಾಮುತ್ಯರ್ 48); ಮೊದಲಾವ (ಮುಖ್ಯ 167). See Bp. 58, 12. 19; 59, 53; Bh. 1, 20, 53; J. 5, 43; 12, 24; 28, 52. — ಮೊದಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To make one's self called, or to be, the first of a series (Bp. 59, 35; 61, 9). — ಮೊದಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take as the first of a series (C.). 2, to begin (v. t. or v. i., Ćpr. 8, 10). ಇದು ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಪುಸ್ತಕ ಫ್ರಾವಿತಪ್ಪುಗಳ ವರಿಗೂ ಪೇರ್ದಿರ್ ಪಮುದ ಪದಗಳು (Sl. 70). ಪಮ್ಮ ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿತನಕ ಗಣಿಪತಕಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 88). — ಮೊದಲ್ಕೊಳುವ. -ಕೊಳುವ. Beginning, commencement (ಉಪಜ್ಞ, ಉಪಕ್ರಮ, ಆರಮ್ಭ IIIā.).

ಮೊದಲಿಗ mŏdaliga. A chief, a headman (ಪ್ರಾಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 26; ಮುಂದ Ćt. I, 49; Bp. 19, 1; Ć. Bp. 47, 38; My.).

ಮೊದಲು mŏdalu. = ಮೊದಲ್, etc. (Bp. 16, 12; 55, 44; C.). ಮುರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ); ಅನೆಯ ಕವಿಯ ಮೊದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಹೂಲಿಕೆ); ಎದಿರೆಯ ಮೊದಲು (ಪಶ್ಚಿಮ, ಪಶ್ಚಿಮಮೂಲ IIIā.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳೆರಡಂ (ಪಾಹುಮೂಲಂಗಳು, ಕಕ್ಷೆಗಳು Nr.). ಮೊದಲು ಪಿತ್ತಿ, ಬದಿಳ ಗೆಯಿವ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಪೀಜಾಕ್ಷತ Sl. 301); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲೆನ್ದು ಪೇಳ್ದಾಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ, etc. 442). ಆವರು ಒನ್ದುವೇಳೆ ಮೊದಲು ನವ್ಯವಿದ್ದರೂ (B. 4, 17). ಪೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನವ್ವು (as many as in former times) ಸಿಪಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲ (4, 213). ಮುಂಬ್ಲಿ ತೆಗೆಯುವ ಯುಕ್ತಮುನ್ನು ಒನ್ದು ಬುದ್ಧಿವನ್ತನಾದ ಪಸ್ತಕೈದ್ಯನು ಸನ್ನ 1796ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದನು (4, 220). ಮೊದಲಿನನ್ತೆ (as before, B. 5, 94). ಏದು ಮಾತ್ಯಕೆಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನವಳು (ಪ್ರಾಪ್ತಿ G.). ಮೊದಲು ಮಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೊಡಿ. — ಮೊದಲುದೇವರು (= ಮೂಲವಿಗ್ರಹ) ಮೂಲೇರಿದ್ದರೂ ಪಸುಮನ್ತ್ರರಾಯಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವವು. — ಮೊದಲು ಕೂಡ ಬಾರದು, ಕೂಡಿ ಕಾಡ ಬಾರದು. — ಮೂತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾಜೆ, ಊಟಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಮೊದಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಬಾಳ್ಕೆ ಗುಡ್ಡಾಮಿ (Prvs.). — ಮೊದಲುಳ್ಳೆ. An old legend (ಪುರಾಣ, ಆದಿಳ್ಳೆ Nn. 138). — ಮೊದಲುಕಾರಣ. The first or original cause (My.). — ಮೊದಲುಗಣ್. -ಕಣ್. The root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಪೂರ್ವನೇತ್ರ Mr. 317). — ಮೊದಲುಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. The root of an elephant's tusk (ಕರಿದಿ, ದನ್ತಮೂಲ IIIā.). — ಮೊದಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮೊದಲ್ಗೊಳ್ No. 1. (C.). ಬೇರು ಮೊದಲುಗೊಣ್ಡು ರೆಪ್ಪೆಗಳ ವರಿಗೂ ಗಿಡದ ಪುಷ್ಪಭಾಗ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc. Sl. 121). ಅಷ್ಟಿಕ ವಿಧದ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಆರಮು ವಿಧಾಯಿ ನಿಮಮುವಿದ್ದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡ ಪತ್ತಿದನು (B. 4, 124). — ಮೊದಲುತರ. The first or best sort (My.). — ಮೊದಲು ಮಾಡು. To make a beginning, to begin (My.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು

ಮಾತುವಿಕೆ (ಪ್ರಕ್ಕದು, ಉಪಕ್ಕದು Sl. 396; ಉಪಕ್ಕದು 443). — ಮೊದಲು ಮೊದಲು. = ಮೊದ ಮೊದಲು. At the very first (B. 4, 87). — ಮೊದಲೆ. -ಎ 3. = ಮೊದಲೇ. (J. 24, 11; 25, 1). — ಮೊದಲೇ. -ಏ 2. The very beginning;—even first or prior;—at the first beginning; at first; first of all (C.). ಈ ರಾಜನು ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗಿಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ತೀರಿದನು (B. 4, 7). ಒಡಿಪೆಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಮ್ಮಾಪಿಸಿದರೆ, ಜನರು ನಮಗೆ ಆವನ್ನು ದಕ್ಕಗೊಡುವದಿಲ್ಲೆನ್ನು, ಅಂಜುಕೆಯಿಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ಯಾರೂ ಗಟ್ಟಿಸುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 91). ಮೊದ್ಲೆ ಏನೂ ದುರಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಈ ಮೊಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ (5, 93).

ಮೊದಿರ mŏdira. (Tbh. of ಮುಚ್ಚೆ). A ring (T., M. ಮೋದಿರ). — ಮೊದಿರಕ್ಕಿ. A climbing shrub, Hugonia mystax Lin. (St. & Pl.; T., M. ಮೋದಿರಕ್ಕಿ).

ಮೊದೆ mŏdĕ. = ಮುದು 1, q. v.

ಮೊದೆ mŏdĕ. (= ಮೊದೆ, ಮುದಿ). Tbh. of ಮುಂಜ (Śmd. 369. 372). The grass Saccharum munja (ಮುಂಜಾತ್ಯಣ Śmd. Dh.; ಮುಂಜ, ಕರ Mr. 109).

ಮೊದ್ದು möddu. = ಮುದ್ದು 2. A lump, a mass (Tĕ.; see s. ಮೊತ್ತ 1);—a block, a log of wood (Tĕ.). 2, stupidity (My.; Tĕ.);—bluntness, as of a knife (Tĕ.). — ಮೊದ್ದ. -ಆ 3. A male blockhead (My.). — ಮೊದ್ದಿ. A female blockhead (My.).

ಮೊನೆ mŏnĕ. 1. (fr. ಮುನೆ 2). A point; an extremity, an end;—sharpness (ನಿತಿಶ Śm. 100; My.; Tĕ. ಮುನಿ, ಮೊನೆ; M. ಮುನೆ; T. ಮುನ್ನೆ). 2, smartness: boldness, courage (ಧೈರ್ಯ Śm. 100; T., M.). ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆ (ಕಣ್ಣಿಳ Nr.). ಆಧಾರವನ್ನು ಕ್ಷುರದ ಇವು ಮೊದಲಾ ಗುಳ್ಳುವ ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಫಲದ ಮೊನೆಯದ್ದುಗಳು (Hlå.). ಕೇದ ಮೊನೆ (Riv. 6, after 11). ಬಾಣದ ಮೊನೆ (J. 8, 40). ಆ ತುದಿಯನ್ನು ಆರ್ಜವಿನ್ನ ತಿಕ್ಕಿ ಮೊನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 158). See Bh. 8, 22, 38; 8, 23, 31; Abh. P. 9, 69; 13, after 34. 3, the state of being before or preceding (see ಮೊನೆಯೇಡು). — ಮೊನೆಕುತ್ತು. A stroke by the point (of an arrow, Bh. 6, 7, 17). — ಮೊನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A sharp arrow (Bh. 3, 6, 13; 8, 23, 15; J. 12, 49). — ಮೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಮೊನೆಮೋಡು No. 1. To show the point (of a weapon, Bp. 26, 12). — ಮೊನೆಗಾರು. -ಕಾರು. A tongue used to make wire (My. occasionally). — ಮೊನೆಗುತ್ತು. = ಮೊನೆ ಕುತ್ತು. (Bh. 7, 14, 9). — ಮೊನೆಗುದ್ದಲಿ. A sharp-pointed hoe, a pick-axe (My.). — ಮೊನೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. The point to be spoiled: to become blunt (My.). — ಮೊನೆಮೋಡು. -ತೋಡು. = ಮೊನೆಗಾಣಿಸು (Bp. 32, 14). 2, to evince courage (Grj. 2, after 106). 3, a point (as of a thorn, a weapon, etc.) to appear (Bp. 43, 86; Riv. 5, 99). — ಮೊನೆಮುಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine with small, pointed buds (Riv. 2, 37). — ಮೊನೆಮುಗುಳ್. A pointed flower-bud (J. 3, 32). — ಮೊನೆಯ ಧರ. N. (Bp. 11, 37; 25, 10). — ಮೊನೆಯಾರ್. (i. e. ಮೊನೆಯವರು). N. See ನರಸಿಂಹ-. — ಮೊನೆಯಿಸು. -ಇಸು. Sharpening (?). ಮೊನೆಯಿಸುವಾಯುಧಾರ್, N. (Bp. 11, 37). — ಮೊನೆವಲ್. -ಪಲ್. A sharp tooth (ನನೆ Kk. 70; J. 11, 22).

ಮೊನೆ mŏnĕ. 2. An affray, a fight, a battle (ಕಾಳಗ Śmd. 11; ಪೋರ್, ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ಧ, ಕಾಳಗ Kk. 41; ಕಾಳೆಗ 87; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ಧ, ಪೋರ್, ಕಾಳಗ Śm. 39; ಕಾಳಗ 100; Bh. 3, 18, 30; T. ಮುನ್ಸೆ; T. ದೊಯ್, a crowd, throng; a fight, battle; ಮುಯುರ್, a fight, battle;—endeavour; ಮುಯಂಗು, to embrace, hold fast; see ಮೊತ್ತ 1). ಮೊನೆಮೋಳ್ ಸೂದ್ ತವರಾಮ್ಮು ಪೀಮಿರೆ ಮುತ್ತ ಕಾರಣಮುಂ ಕಾರಳದ್ಯವರ್ಗಗೆ (Śmd. 263). — ಮೊನೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To offer battle: to fight (Bh. 6, 4, 30). — ಮೊನೆಯಾಳು. -ಆಳು. A warrior (Bh. 3, 8, 7).

ಮೊನೆಗಾರಿ mŏnĕ-gāra. A bold, courageous man (My.).

ಮೊನೆಯೇಡು mŏnĕ-ēḍu. Preceding time: last month or last week (? ತಂಜಿಮ್ಮುತಪೂತಕಾಲ Śmd. 400, o. r. ಮೊನೆಮುಂದು). ಮೊನೆಮೋಡಿಂಗೆ (401).

ಮೊನೆಯೇದು mŏnĕ-ēḍu. = ಮೊನೆಯೇಡು, q. v.

ಮೊನ್ನೆ mŏnnĕ. The day before yesterday; the other day, lately (ಕಾಲವಾಚಕ Śmd. 400; C.; Tĕ.; T. ಮುನ್ನುನಾಜ್ಜು, ಮುನ್ನುನಾರ್; Tu. ಮೊರನೆ, ಮೊರಾನಿ). ಮೊನ್ನಿನ (133. 401); ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401). ಮೊನ್ನೆ ಮುಮುದೆಯಾವೆಸು (Dp. 4). See Bp. 25, 11; 39, 38; 47, 25; 55, 19; Prv. s. ನಿನ್ನೆ. — ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ. rep. Lately (My.).

ಮೊಬಲಗು mŏbalagu. Sum (of an account or an addition, My.; Mhr., H. ಮುಬಲಗ); money (My.).

ಮೊಬ್ಬು mŏbbu. = ಮುಬ್ಬು, etc. (Bh. 8, 23, 20, o. r. ಮುಬ್ಬು; C.). — ಮೊಬ್ಬಡಿ. -ಇಡಿ. To be bewildered or stupefied (Rām. 6, 44, 51). — ಮೊಬ್ಬುಗನ್ನು. = ಮುಬ್ಬು- (My.). — ಮೊಬ್ಬುಗವಿ. A dark cave (My.).

ಮೊಮ್ mŏm. (= ಮುಮ್ 2). — ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು. Grandchildren (C.; B. 2, 20). — ಮೊಮ್ಮಗ. A grand-son (ನಪ್ತೃ Sl. 191, G.; C.; Bp. 30, 26; B. 3, 25). ಮೊಮ್ಮಗನಾದರೆ ಗು ಮ್ಮನ ಹಾಗಿರ ಬೇಕೋ? (Prv.). — ಮೊಮ್ಮಗಳು. A grand daughter (ನಪ್ತ್ರಿ, ಪೌತ್ರಿ, ಸುತಾತ್ಮಜೆ Sl. 191: ನಪ್ತ್ರಿ G.; C.; B. 4, 3).

ಮೊಮ್ಮ mŏm-a 3. A grand-son (Bp. 47, 38; Bh. 2, 2, 72; 5, 9, 47; Rām. 1, 8, 33; J. 23, 55; 24, 57; 32, 29).

ಮೊಮ್ಮು mŏmmu. = ಮುಮ್ಮು. (My.).

ಮೊರ mŏra. (= ಮೊರೆ?). — ಮೊರಸಾಸಿವೆ. Black mustard, Sinapis ramosa Roxb. (ರಾಜಿಕೆ, ಕೃಷ್ಣಿಕೆ, ಆಸುರಿ Nr.).

ಮೊರಕು mŏraku. = ಮೊಕ್ಕು. To be turning round, or be giddy, from pride (ಮದಘೂರ್ಣನ Śmd. Dh., o. r. ಮೊಕ್ಕು; *cf.* ಮುಕ್ಕು).

ಮೊರಟ mŏraṭa. (ಮೊರಿಟ). N. of a village. — ಮೊರಟಿದ ಬಾಳಪ್ಪ. N. (Bp. 9, 27; 38, 40). — ಮೊರಟಿದ ಬಾಳಪೆಟ್ಟಿದ. N. (Bp. 9, 23; 49, 18; 52, 35). — ಮೊರಟಿದ ಬಾಳಪೆಟ್ಟಿಯಮ್ಮ. N. (Bp. 58, 8). — ಮೊರಟಿದ ಮುಳ್ಳಿಕಾಮ್ಮಗ. N. (Bp. 49, 24).

ಮೊರಡಿ mŏraḍi. 1. N. of a plant (ಮುಚಕುಂದ Śm. 25. 95. 106). ಕಂಡಿಯು ನೀವಿದ ಸಿಂಹಕೆ ಮೊರಡಿಯು ನೀವಿಪುವೆಂ ಪ್ಪ ಮೊಲ ಬಾಸುಮೇ (V. 3, 37).

ಮೊರಡಿ mŏraḍi. 2. = ಮುಡ್ಡಿ 2, ಮುಡ್ಡೆ, ಮರಡಿ, ಮರ್ಡಿ, ಮೊರಮು 2, ಮೊರವೆ, ಮೊರ್ವಿ. A hill, a hillock (ಬೆಟ್ಟು Śm. 93; ಪಿಟ್ಟ C.; C.; B. 4, 115). ಬೆಟ್ಟಿದ ಸಮೀಪದ ಮೊರಡಿ ಗಳು (ಪಾದಂಗಳ್, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶನಂಗಳ್ Nr.). ಕಲ್ಲಿನ ಮೊರಡಿ (ಉಳಿವಾರ G.). See ಕಲ್ಲು-, ಪೆಮ್ಮ-; Śiv. 3, 30; J. 10, 8.

ಮೊರಡು mŏraḍu. 1. = ಮುರುಡು. Roughness, etc. (My.; M. ಮುಡ್, protuberance; roughness, knottiness,

cf. ಮೊದ & see s. ಮೊತ್ತ 1). — ಮೊರಪ. -ಆ 3. = ಮುತ್ತ, ಮೊತ್ತ. A rude, uncultivated, ignorant man (My.; T., M. ಮುರಪ).

ಮೊರಡು mŏraḍu. 2. = ಮೊರಡಿ 2, etc. A stony, rough hillock (My.; Tē. ಮೋಡು, a knoll or rising ground, the crest of a hill; T. ಮೋಡು, height, the top of a hill = ಮುಗಡು, see ಮೊಗಳು; ಮುರುಗು, elevation, height; ಮುರ ದುಬ್ಬ, a hill of stones; a rock; *cf.* ಮೋಳೆ 2).

ಮೊರಡೆ mŏraḍĕ. = ಮೊರಡಿ 2, etc. ಮೊರಡೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಗುಪ್ಪದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನು ಉದ್ದಾಸದಿದ್ದ ಬಗಿಪಾಪುವ ಕುಬ್ಜ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಪುತ್ತಲೆ (B. 3, 90).

ಮೊರಹ mŏraha. = ಮೊರಹು 2. (ಗಾಪರ Ct. II, 33).

ಮೊರಹು mŏrahu. 1. = ಮುರುಹು, ಮೊರೆಹು. A bend; the winding course of running water. ಕೂಡಾ ದಿಗಳಿಸ್ಪ ಉದಕ ಮೊರಹುಟ್ಟು, ಚಕ್ರಾಕಾರದಿಸ್ಪ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಪು (ಪಕ್ಕ, ಪಟಿಪಾಪ Nr. *a*; ಮೊರಹು in Nr. *b*).

ಮೊರಹು mŏrahu. 2. = ಮೊರಹ. Humming, buzzing, murmuring, tinkling, etc. (Bp. 11, 47). See ಕಿಮೊರಹು.

ಮೊರಹು mŏrahu. 3. Anger, wrath (ಕೋಪ Ct. I, 72; Bh. 3, 13, 20; *cf.* ಮುರುಜ್ಜು 2f).

ಮೊರಳ್ mŏral. (T. ಮುರಲು, to sound; M. ಮುರಳು, ಮುರುಳು, to hum, grunt, growl, buzz, howl, hem). ಮೊರಳ್ದಂ (Śmd. 49).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 1. (Śmd. 27). = ಮುರೆ. To hum, to buzz (Čpr. 2, after 93; 5, after 64; Śśv. 4, 45; Bh. 1, 5, 7; Rām. 2, 7, 4; J. 2, 65; 3, 23. 28; 10, 33; 28, 36; 29, 46; 31, 17); to sound (as instruments, Bp. 46, 58; 60, 42; Č. Bp. 24, 4; J. 33, 26; as vocal music, Bp. 44, 71); to ring (as bells, Bp. 44, 50; 53, 37); to tingle (as gēṟṟike, Bp. 24, 44; 32, 29); to murmur (as a stream of blood, Abh. P. 9, 124; Rśv. 6, 47; as a stream, J. 10, 5); to murmur (as mantras repeated, Bp. 1, 47; 30, 4; 54, 45); to creak (as shoes, Bp. 12, 12); to bubble or gurgle (as boiling oil, J. 11, 37); to whizz (as an arrow, Rśv. 6, 47); to be noisy (as battle cries, Č. Bp. 24, 24); to be uttered plaintively (as cries, Bp. 46, 34); to cause to sound, to grind (as teeth, Bh. 1, 10, 31). ಮೊರೆವಡೆಪುದೆ (ಪಟ್ಟಿ ಮು Mr. 80).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 2. P. p. of ಮೊರೆ 1, in ಮೊರೆ ಮೊರೆಮು (J. 3, 37; 19, 5; 33, 26).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 3. (ಮೊಱಿ). = ಮೊರಹು 2. Humming, etc. See ಮೊಱಿ 2.

ಮೊರೆ mŏrĕ. Tbh. of ಮುರೆ. (ತಾಲಪರ್ಣ, ಮುರೆ, etc. Sl. 152; M. ಮುರಿಳ್, ಮೂಡು, myrrh).

ಮೊರೆಹು mŏrĕhu. = ಮೊರಹು 1, q. v.

ಮೊರ್ಕ್ಕೋ mŏrkkō. = ಮೊಱಿಸು. See ಕೊಯ್ಯೋ-

ಮೊಱಿ mŏṟa. 1. P. p. of ಮೊಱಿ 1, in ಮೊಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೊಱಿ mŏṟa. 2. = ಮೊಱೆ 2. — ಮೊಱಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To roar, as beasts, the wind, waves, etc. (My.).

ಮೊಱಿ mŏṟa. 3. = ಮುಱ 1. A bamboo fan used for winnowing corn, etc., and for various other purposes (ಪ್ರಸ್ಕೋಟನ, ಪೂರ್ಪ Nr.; Sl. 307; ಸೂರ್ಪ Nr. 209; C.; T., M. ಮುಱ; *cf.* ಮುಚ್ಚಲು). ಮೊಱಿಪ ಹಾಗೆ ಕವಿಗಳು ಕೃಪ (ಪಂಚಾಗಿನಿಯ, ಗಣೇಶ G.). ತೆರೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಱಿಸಾ ಕೊಣ್ಣ.— ಮೊಱಿಪಿಸ್ಪ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಿ ಹಾಕ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See J. 31, 55; B. 4, 22. — ಮೊಱಿಸ ವೆಣ್ಣುಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮೊಱಿಸ ವೇಷುಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10).

ಮೊಱಿಟಿ mŏṟaṭĕ. = ಮೊಱಿಲೆ, etc. (ರಾಜಾವಳಿ, ಪ್ರಿಯಾಲು, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕಪ್ಪು, ಧನುಷಟಿ Sl. 129).

ಮೊಱಿತ mŏṟata. Roaring, etc. (My.).

ಮೊಱಿಪ್ಪಿ mŏṟappi. = ಮೊಱಿಲೆ, etc. (ರಾಜಾವಳಿ, etc. Sl. 129).

ಮೊಱಿಲೆ mŏṟalĕ. = ಮೊಱಿಪಿ, ಮೊಱಿಪ್ಪಿ, ಮೊಱವೆ. A large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia Roxb. (ರಾಜಾವಳಿ, ಪಿಯಾಲು, ಸನ್ನಕಪ್ಪು, ಧನುಷಟಿ Nr.; Tē. ಮೊರಲಿ, ಮೋರಲಿ; M. ಮುರಳ್, ಮುರಳ್).

ಮೊಱಿವೆ mŏṟavĕ. = ಮೊಱಿಲೆ. (Sl. & Pl.).

ಮೊಱಿ[1] mŏṟĕ. 1. (Śmd. 27). To roar, as the sea (J. 20, 14; My.), as a tiger, etc. (Bh. 2, 1, 62; My.); to cry aloud, to clamour, to bawl, to yell (Bp. 56, 7; J. 5, 54; 7, 50); to hiss, as a serpent (Bp. 46, 22; 51, 59; Rśv. 9, 25; T., M. ಮುಮುಕುಮು, to murmur, grumble; Mhr. मुरमुरणें, to mutter, grumble). ಮೊಱಿಯುತ್ತ ಇರುವಣ್ಣಾದು (ಸ್ವನಿತ, ಧ್ವನಿತ, ಕೂಗುತ ಇರುವಣ್ಣಾದು Sl. 379).

ಮೊಱಿ[2] mŏṟĕ. 2. = ಮೊಱೆ 2. Crying loud, roaring, etc. (Čpr. 8, 69). 2, wailing, lamentation (Bp. 40, 55. 58; My. in ಅಮಿಪಳೆಯ-; M. ಮುಱಿ). 3, clamour, complaint (Grj. 6, 6. 9; Rśv. 13, 136; J. 2, 5; My.; T. ಮುಱಿ). ನನ್ನ ಬಪವನ ಮೊಱೆ ಕೇಳಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 4, 107). ಬಪವರು ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಮೊಱೆಯನ್ನು ಕೇಳುವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (B. 5, 2). — ಮೊಱೆಗೆಯ್. To cry loud, to lament (Č. Bp. 46, 20). — ಮೊಱೆಯಿಸು. -ಇಡು. To cry loud; to wail, to lament (Bp. 52, 14; Č. Bp. 30, 27; Rśv. 13, after 104; J. 11, 34; 26, 52; My.; M.);—to clamour, to complain (Grj. 6, 7; Bp. 3, 38; 27, 52; 28, 27; Rśv. 13, 134; 13, after 138; J. 21, 5. 7; 24, 36; My.); —to tell in a plaintive manner. ದೈವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ ದ್ಯಲಿಸಿ ಕೂಗಿ ಮೊಱೆಯಿಸುವದು (ಆಕ್ಷಾರಣೆ Sl. 57). ಆವನು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀತ್ತಿ, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಪನು (B. 4, 74). ನಾನು ಸತ್ತ ಬಬಿಕ ದೇವರ ಬಬಿಗೆ ಹೋಗಿ, ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಕುಟುಮ್ಬವರನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೊಲ್ಲ ಬೇಡ ಎನ್ನು, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಡುವೆನು (4, 77). ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅವಪಮ್ಬ್ಧ ಅವನಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಡಪ (4, 144). ಅವನ ಮೇಲೆ ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟನು (he complained against him, My.). — ಮೊಱೆಮುಗಿಲ್. A thundering cloud (Bh. 9, 1, 7). — ಮೊಱೆಮಡಿ. -ಪಿಣ. A (still) lamenting corpse (Bh. 6, 4, 134). — ಮೊಱೆಯಡಿ. -ಪಡಿ. To complain (J. 21, 8).

ಮೊಱಿ[3] mŏṟĕ. 3. = (ಮೊಗ), ಮುಱೆ 2, etc. Shelter, refuge. — ಮೊಱೆಯೊಗು. -ಒಗು. = ಮುಱೆಯೊಗು. To resort to, to go for protection or help (J. 11, 35; 18, 43). — ಮೊಱೆ ಹೊಗು. = ಮೊಱೆಯೊಗು. ಸರ್ವಜ್ಞೀಯರು ಅಗ್ನಿಯ ಮೊಱೆ ಹೊಕ್ಕು, ತಮ್ಮ ದೂಷಣವನ್ನು ಉದಾಸಿ ಕೊಣ್ಣರು (R. 5, 43). ಆತನು ದೇವರನ್ನು ಮೊಱೆ ಹೊಕ್ಕು (5, 229).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 4. (fr. ಮರು 1). A turn, a time (My.).

ಮೊರೆಯುವಿಕೆ mŏrĕyuvikĕ. Crying loud, etc. (ಕಣ, ಕ್ವಣ, ಕೂಗುವಿಕೆ Sl. 388).

ಮೊರ್ರೋ mŏrrŏ. = ಮೊರ್ರ್ರ್. An imitative sound of crying loud. — ಮೊರ್ರೋ ಎನ್ನು. To roar, as the sea, rivers, rain, or the wind (My.); to wail (My.).

ಮೊರ್ಕು mŏrku. = ಮೊರಕು, q. v.

ಮೊರ್ದಿ mŏrdi. = ಮೊರದಿ 2, etc. (B. 5, 154. 155. 165; see ಕೆರ-).

ಮೊಲ mŏla. (Śmd. 90). = ಮಲ 3. A hare; a rabbit (ಕಪ Nr.; Mr. 160; Sl. 170; C.; T. ಮುಜರ್, ಮುಯರ್; M. ಮುಯರ್; Tē. ಮೊಸಲಿ, ಕುಂಡೆಲು). ಮೊಲನು (ಪಪಕ Nn. 27). ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನಱಿದು, ಪತ್ತೆವಿಡಿಯೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತದ ಪದದು ಮುದವೇಱೆ ಮೊಲ ಪ್ರಾಯಾ ಪತ್ತಿದನ್ನೆಕ್ಕ (Sp.). ಮೊಲದ ಕಣ್ಣು ಪೇಱೆಗಾಱಿಗೆ ಮುಪ್ಪೆ? — ಪ್ರಾಸು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಱು ಕಾಲು. — ಮೊಲ ಬರುವಾಗ ಪ್ರಾಯಾ ಬಂದುಬ್ಬಿಗೆ ಕೊಡು ಕೊಣ್ಣೆಹು. — ಬಂದಾತ್ಮಾ ರಡಿದ್ದ ಪತ್ತೆ ಪ್ರಾಯಾ ಮೊಲಕ ಹಿಡಿದೀನೇ? (Prvs.). See V. s. ಮೊರ 1; Śāv. 3, 34; J. 15, 10; 28, 52; Prv. s. ನರಿಗೆ. — ಮೊಲದ ಕಿವಿ ಗಡ್ಡೆ. The resin of Boswellia thurifera Roxb. (ಬಾಲಂಕಿ, ಮುಕುಂದ, ಕುಂದ, ಕುಂದುರು Sl. 152). — ಮೊಲದ ಮುಲ್ಲು. A common grass, Andropogon acicalatus Lin. (Z.).

ಮೊಲೆ mŏlĕ. (Śmd. 27). = ಮಲೆ 4. The female breast; the dug of an animal (ಉರಸಿಜ, ಕುಚ, ದಕ್ಷೋಭುಜ, ಪಯೋಧರ, ಸ್ತನ Hlā.; Mr. 321; ಸ್ತನ, ಕುಚ Sl. 209; C.; T. ಮುಲೈ, ಮೊಲು; M. ಮುಲೆ; Tē. ಮೊಮುಲು; Tē. ಮೊಲೆ, the waist, middle). ಒಟ್ಟಿದುಪ್ಪ ಮೊಲೆ (Śmd. 170). ಮೊಲೆಯ ಕೆಂಪ್ಪು (ಕುಚಮುಖ, ಚೂಚುಕ, ವೃತ, ಪಿಪ); ಹೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆಸು ದೇಹದಿವ್ವಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlā.). ಮೊಲೆಯ ಮುಡಿ (ಚೂಚುಕ, ಕುಚಾಗ್ರ); ಮೊಲೆಯನುದ್ದು ಮುಗುವ (ಸ್ತನವ, etc. Nr.). ಮೊಲೆಯ ಕೆಂಪ್ಪು (ಚೂಚುಕ Mr. 321). ಅಂಗಳ ಮೊಲೆ (ಸ್ತನ, ಪಯೋಧರ Sl. 448). ಅಡಿಸ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಧಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ಪಿಗ್ಗಾರದ ಮಜಿಯುಮ್ಮುಜೇ ಬಪ್ಪೂರುವದ್ದಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). ಗಡಿಗೆ ಬಾವಲಿದಸ ಪೆಣ್ಣಾತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.). ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಅಳಿಗೆ ಪ್ರಾಲ್ಕು ಮೊಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ (3, 17). ಕತ್ತೇ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಪಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prv.). See Cpr. 2, 20; 5, 64; Bp. 3, 34; 15, 13. 18; 24, 45; 50, 3. 4; 57, 83; 60, 36; B. 1, 21; 3, 86; ನೆರೆ-. — ಮೊಲೆಕಟ್ಟು. A breast-girdle (of women, J. 16, 4). — ಮೊಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give the breast (Rāv. 5, 65). — ಮೊಲೆಗುಸ್ತಿ. -ಕುಸ್ತಿ. A puppy (My.). — ಮೊಲೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. A young child nursed at the breast, a suckling (My.). — ಮೊಲೆಗೆಲ. -ಕೆಲ. The side or region of the breast: the breast (Cpr. 6, after 64 & 91; 5, 60; 30, 8). — ಮೊಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೊಲೆಗುಡು. (Rām. 6, 45, 28; Bh. 3, 13, 29; J. 21, 3). — ಮೊಲೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To give the breast (Rām. 6, 45, 28). — ಮೊಲೆತುಡಿ. The nipple (My.). — ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟು. = ಮೊಲೆತುಡಿ. (My.). — ಮೊಲೆ ಬರು. The breast of a female to form: the time of maturity to approach (My.). — ಮೊಲೆವಾಪ್ಪೆ. A morbid enlargement of the breast (My.). — ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು. To wean. ಕೂಸನ್ನು ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು (My.). — ಮೊಲೆಮೊಗು. = ಮೊಲೆಗೂಸು. (My.). — ಮೊಲೆಯೂಡು. To suckle (Grj. 3, after 119; J. 15, 10; 18, 21). — ಮೊಲೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Breast-milk (Abh. P. 6, 49; Bp. 2, 11; 24, 68; 48, 30; 50, 13).

ಮೊಲೇಗರ mŏlēgara. = ಮುಲಕಾಗರು, etc. (My.).

ಮೊಲ್ಲ mŏlla. (= ಮುಲ್ಲ?). N. (Bp. 61, 21). — ಮೊಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 34).

ಮೊಲ್ಲೆ mŏllĕ. = (ಮಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲೆ), ಮೊಳ್ಳೆ 1. A kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens (ಮೂಳ್ಳ, ಕುಸ್ಸ Nr.; ಕುಸ್ಸ Mr. 125; T. ಮುಲ್ಲೈ, J. angustifolium; J. trichotomum Rottl.; M. ಮುಲ್ಲೆ, J. sambac; Abh. P. 7, 139; Bp. 45, 41; 50, 72; Rāv. 9, 4; J. 8, 21; 30, 4; 31, 9; My.; Tē.).

ಮೊಲ್ಲೆಗ mŏllĕga. (= ಮುಲ್ಲೆಗ). A miserable wretch (Bp. 45, 41).

ಮೊಲ್ಲೊಗರ mŏllŏgara. = ಮೊಸೋಗರ, etc. (My.).

ಮೊಸಗು mŏsagu. = ಮುಸಗು 1. (Bh. 10, 2, 11).

ಮೊಸರ್ mŏsar. (Śmd. 58). **ಮೊಸರು.** = ಮುಸರು. Curds (ದಧಿ Mr. 182; C.; T. ಮೊಗರು, ಮೋರ್, M. ಮೋರ್, buttermilk; T. ಮುಜರ್, artificially curdled milk; Tē. ಪೆರುಗು, curd, *cf.* ಪೆಱ್ 2). ಮೊಸರ್ಗರ್ (Śmd. 52). ಮೊಸರ ಮೀಲಣ ನಿಪಿ (ಕುಸ್ಸ, ಮುಸ್ಸ 338 Cm.). ಆಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ಪ್ರಸ್ಸ, ದಪ್ಪಳನ); ಮೊಸರಲಿ ಕಲಸಿದ ಸಪ್ಪುಗ (ಕರಮ್ಬು, ದಧಿಸಕ್ಕು); ಮೊಸರಲೆ ಮಾಡಿದಮು (ದಾಧಿಕ Hlā.). ಅಳಕಮುಳ ಮೊಸರು (ಪ್ರಸ್ಸ.); ಅಳಕ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊಪರಾದಲೆಲ್ಲಂ (ಗಡ್ಡ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾ ಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಡಾಸಿನ್ನು ಮೊಸರ ಮೊಯ್ದುದಜ್ಜನೆನ್ನ ಒಡ ದುದು (ಅಮಿಶ್ಚೆ, ಒಡೆ, ಒಟೆಳ); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜಲೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಬು, ದಧಿಸಕ್ತವ); ಮೊಸರ ಕಡುಬು (ರಸಾಲೆ, ಮಾರ್ಜಿತೆ); ಮೊಸರ ಮೀಲಣ ನಿಪಿ (ಮುಸ್ಸು); ಮೊಸರು ಬೆರಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಘೃದಜಾಜ್ಯ Nr.). ಹಾಲು ಕಾಸಿ ಹೆಪ್ಪ ಪಾಕದರೆ ಮೊಸರು ಆಗುವದು (B. 1, 15). ಮೊಸರು ಮುಳಿಯೆನ್ನ, ಹಸುರು ಹುಲ್ಲ ಹಿಡ್ಡಿದನ್ನೆ.—ಬಚ್ಚಗೆ ದುಚ್ಚಗಿಲ್ಲ, ಅಚ್ಚಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು?—ಆಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಿಡಿಯಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮುಚ್ಚಗೆಯಿಲ್ಲ.—ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು.—ತಾಸು ಮೋದರೆ ಮುಚ್ಚಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಂಗೆ ಚೀಟು (Prvs.). See Sl. 240. 313. 315. 316; ನೀರು-; Prv. s. ಮೊಸರು 3. ಪ್ರಾರಂಭಳ (*i. e.* ಪ್ರಾರಂಭ) ಗಡ್ಡಾ ತಾ ಬೀಲೂಗೆರ್ ಹೋದರೇ ಆದಾಪೋಗರಕೆ ಮೊಸರಿಕ್ಕಿ ಕಾಗೆಗೆ ತೋಪ್ಪಾ ಕೊಟ್ಟುನ್ನೆ (Sp.). — ಮೊಸರಕ್ಷ. -ಅಕ್ಷ. = ಮೊಸರೋಗರ. (C.). — ಮೊಸರೋಗರ. Boiled rice mixed with curds. ಕೊಣ ಗಡ್ಡೇ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗರಾ ಇಕ್ಕೋದೇ? (Prv.).

ಮೊಸಳೆ mŏsalĕ. = ಮುಸಳೆ, (ಮುಸಲೆ). An alligator, a crocodile (ಕುಮ್ಭೀರ, ನಕ್ರ Hlā., Mr. 410; ತಿಮಿಂಗಿಲ Nr.; ಕುಮ್ಭೀರ, ಗ್ರಾಹ, ನಕ್ರ, ನೆಗಮು, ಮಕರ C.; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ನೆಗಮು Sl. 89; C.; Tē. ಮೊಸಲಿ; M. ಮುದಲೆ; T. ಮುದಲೈ; *cf.* Sk. ಮೂಷಲ). ಮೊಸಳೆಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ, ನಪಿಸಿ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಮಿಸಳೆಯಗೆ ಪಿಡ್ಡ ಮೊಸಳೆಯು ಅಸುಹಬ್ಬಾಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ನು ನೀರೊಳ್ ಬಿಡದೆ ಆ ಮೊಸಳೆ ಮರಳದಪ (ಮರಳಿ ಆವನ) ನೆಂ ಗಿತು; ಪುಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಜೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಮು (Subhāshita kandapadya). — ಮೊಸಳೆಕೊಪ್ಪ. Alligator's fat, used as a medicine (My.). — ಮೊಸಳೆಮಿಣ್ಣು. -ಮಿಣ್ಣು. A multitude of alligators (Cpr. 5, after 39).

ಮೊಹತರ್ಪ mŏhatarpa. Tax on the shopkeepers and artificers of a village or town (My.; Br.; Mhr. ಮೋಹತರ್ಫಾ); house-tax (My.).

ಮೊಹರ mŏhara. = ಮೊಹರಿ 1, ಮೋಹರ. A gold coin, a mohur (My.; Mhr., H. ಮೋಹರ).

ಮೊಹರಂ mŏharam. = ಮೊಹರಮು. The first Mahomedan month called Moharam (Muharram), and its festival in commemoration of the death of two heroes called Hasan and Husain (C.; Br.; Mhr., H. ಮೋಹರಮ್).

ಮೊಹರಮು mŏharama. = ಮೊಹರಂ. (B. 5, 47).

ಮೊಹರಿ mŏhari. 1. = ಮೋಹರ, etc. (My.).

ಮೊಹರಿ mŏhari. 2. = ಮೋರಿ. A little channel to carry off water (My.; Sl. 82; Mhr., H. ಮೋಹರಿ).

ಮೊಹರಾ mŏharā. A leader, a chief (My.; Mhr., H. ಮೋಹರಾ). 2, any piece or man at chess, except pawns (My.; Br. ಮೊಹರಾ; H.).

ಮೊಹರು mŏharu. A seal (My.; Br.; Sl. 220; Mhr., H. ಮೋಹರ); a seal ring (My.).

ಮೊಹಲಾ mŏhalā. A quarter, a ward (My.; Mhr., H. ಮುಹಲ್ಲಾ).

ಮೊಹಸಲೆ mŏhasalĕ. = ಮೋಸಲೆ. Restraint placed on a person to prevent his escape or to enforce the payment of a demand: arrest, confinement (My.; Br., H. ಮೊಹಸಲು, ಮೊಸಲು).

ಮೊಳಕೆ mŏḷakĕ. = ಮೊಳಕೆ. A germ, a bud, a sprout (ಒಟ್ಟು ಕೆಂ. 88; My.; Tē. ಮೊಟಿಕೆ, ಮೊಲಕೆ, ಮೋಕೆ; Sl. 367). ಹೊಸತಾಗಿ ಮುಖದ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಭಿನ್ನ Sl. 119).

ಮೊಳತು mŏḷatu. P. p. of ಮೊಳೆ 1.

ಮೊಳಲೆ mŏḷalĕ. = ಮೊಳಲೆ. (See Nr. b s. ಪಾಯಿಮೊಳಲೆ; M. ಮುಳೆ, to creep in, etc.; *cf.* ಸೊದೆ³).

ಮೊಳಸು mŏḷasu. Germination, etc. (My.). 2, a kind of morbid swelling of the guttural glands (My.).

ಮೊಳಿಕೆ mŏḷikĕ. = ಮೊಳಕೆ. (ಅಂಕುರ Bhn. 28; C.; G. 426; B. 3, 35. 107). — ಮೊಳಿಕೆಯುಬ್ಬು. Grass just come forth out of the ground (ದನ್ನಾಂಕುರ G.).

ಮೊಳೆ mŏḷĕ. 1. To germinate, to grow or shoot forth, to come forth out of the ground, to sprout, to bud, to shoot (ಪ್ರಕೋಹಪ್ಪಯೆ Śmd. Dh.; My.; T. ಮುಳ್ಚಿ, M. ಮುಳೆ; Tē. ಮೊಲುಪು, ಮೊಲುಪು); — to grow, to arise; — to appear (T., M., Tē.). P. ps. ಮೊಳೆತು (Śmd. 287 Cm.), ಮೊಳತು (Bp. 38 sum.; 39, 36). See Bp. 13, 21; 24, 44; 40, 11; 42, 1; 43, 72; 49, 19; 56, 53; Č. Bp. 8, 13; Bh. 1, 8, 18; Rāv. 8, 124; 13, after 18; J. 3, 4; 33, 14. — ಮೊಳೆ ಮೊಳೆ. rep. (Bp. 38, 39).

ಮೊಳೆ mŏḷĕ. 2. (Śmd. 27. 40). = ಮುಳೆ 2. A germ, a bud, a sprout, a first shoot out of the ground (ಅಂಕುರ Śmd. Dh.; ಅಂಕುರ, ಅಂಕುರ Hlā., Mr. 106; ಕಂಠೀ Mr. 125; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Kk. 23; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Śm. 22; ಅಂಕುರ 111; ಸುಪ್ 115; My.; M. ಮುಳೆ; T. ಮುಳ್ಚೆ, ಮುಪ್). ಹೊಸ ತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ Nr.). ಕರ್ಮಮೂಗರಿಂಗಳ ಮೊಳೆಗಳು (Bp. 40, 57). ಬೆಳ್ಳೀ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯುಬ್ಬೇ ಶಾಲಾಯದು (Prv.). 2, a pin, a nail, a spike, a wedge, a peg, a stake, a pointed object (ಗೂಟ್ಟ Śm. 111; ಶಲ್ಯ, ತಂಕು, ಗೂಟು Sl. 290; Čpr. 7, 87; My.; T., M.; Tē. ಮೊಳೆ; *cf.* ಮುಳ್ 1, ಮೊಳೆ 1). ಮೊಳೆಗಳು (ಕರ್ಮಸಾಧನ Mr. 274). ನೊಗದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಗಲು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆ (ಪಡ್ಡು, ಯುಗಕೀಲಕ Sl. 303). ಕಣ್ಣಿಯುವ ಮೊಳೆ ನೆಡಿಸ ಬಹ್ಮದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ್ (Bh. 3, 13, 18). ಕು ಮುಷಮುಳುಬ ಮೊಳೆಗಳ್ (Rāv. 10, after 31). ಮೊಳೆಗಳಂ ಹೊದ ಸ್ಥಂಭ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನೊಡೆಗೊಟ್ಟುಳ್ಳ ಸಾಲೆ (Bp. 21, 30). ಸಮ್ಮುಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಪೆತ್ತರವ್ವಡೆಯ ಜವಳವಡಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಅಚ್ಚು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆಗಳು (types, B. 5, 216). ಮೊಳೆ ದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತೆಳೆಯುವ ಕಮ್ಮಾರಿ ಮುರಸುಮ್ಮು ಧಾನ್ಯಕ್ಕೇ? (Prv.). 3, the core of a boil (My.; T.). 4, piles (My.; M.). — ಮೊಳೆಗಾಣಿಸು. -ತಾಣಿಸು. To let appear a germ: to show to a small extent (J. 30, 32). — ಮೊಳೆವಿಗುರು. -ವಿಗುರು. A wheel with a sharp edge: a discus, a thunderbolt. ಮೊಳೆವಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಮಜಗ್ಗ್ಯ, ಗುರ್ಸ್ಕೇಳ್ Hlā.). — ಮೊಳೆವೋಡು. -ತೋಡು. To show a germ; to arise (J. 2, 5; 31, 4). — ಮೊಳೆಮೊಲೆ. Breasts that are forming (J. 6, 27). — ಮೊಳೆಕೊಗ್ಗ. The piles (ಮೂಲಾರುಜ, ಅರ್ಶಸ್, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Sl. 201; My.). — ಮೊಳೆವಲ್. -ವಲ್. A pointed tooth (J. 8, 21); — a young tooth: a milk tooth (Śāv. 3, 43; J. 28, 18). — ಮೊಳೆವುಲ್. -ವುಲ್. Grass just come forth out of the ground, very young grass (Rāv. 5, 78). — ಮೊಳೆವೋಗು. -ವೋಗು. To germinate, to sprout, etc. (Rāv. 6, 2). — ಮೊಳೆ ಮೊಡಮ್ಮು. A sprout to grow: a bifurcation (*i. e.* duplicity) to arise (Bh. 7, 1, 41).

ಮೊಳ್ದು mŏḷdu. To transpass, to transgress, to trespass (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಮುಪ್ 2, ಮುಳ್ 2).

ಮೊಳ್ಳೆ mŏḷḷĕ. 1. = ಮೊಲ್ಲೆ. ಮೊಳ್ಳೀ ಸಿದ (ಮೂಳ್ಳು, ಕುಸ್ಸ, ತೋಲುಮುಲ್ಲಿಗೆ Sl. 130, *only* in Sl.).

ಮೊಳ್ಳೆ mŏḷḷĕ. 2. A prominent navel (My.).

ಮೊಱಿ mŏḷa. = ಮುಡಿ 1, ಮೊರೆ 1. Projecting joint (M.; M. ಮುಡಿ¹, a knuckle, joint; ಮುಡಿ², protuberance, projection, see ಮೊರಡು 1; T. ಮುರಿ, ಮುಳಿ, a joint of the body; a knot in the stem of a plant, etc.): the distance from the elbow to the end of the middle finger, etc., a cubit (ಅರತ್ನಿ Śmd. I; ಕೆಮ್ಮು, ಹಸ್ತ Sl. 405; C.; T. ಮುರಿ; Tē. ಮೂರೆ, ಮೊಱ). ಮೊರಿಸು (ಪ್ರಮಾಣಿಸು); ಒಂಭೆಯಿಮ್ಮಿದ ಮೊರಿಸು (ರತ್ನಿ); ತಮುಳುಗಣೆಯಿಮ್ಮಿದ ಅಳತ ಮೊರಿಸು (ಅರತ್ನಿ Hlā.). ಒಂಭೆಯ ಒಂಭಿದು ಅಳೆದ ಮೊರಿದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿ ಎನಿಸುಗು; ಒಂಭೆಯ ಒಂಭಿದು ತಮುಳುಗಣೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಅಳೆದ ಮೊರಿದಲ್ಲಿ ಅರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಳವಲ್ಲಿ ತಮುರೆಳ ಮೊರಿಂ (ಅರತ್ನಿ Mr. 323); ಅಳವ ಮೊರಿ (ಪ್ರಮಾಣೆಳ 328); ಗಣ್ಣ್ ಎರಡಾಗದ್ ಒಸ್ಟು ಮೊರಿಳ ಕ್ಕು, ಆದಳೆ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಣ್ಣೆ ಗಾಮಿಸ್ ಅಕ್ಕು, ಮೊರಿಸಿರಮಾಗೆ ಪ್ರಾಧಿಗೋಲ್ದ್ ಎಣ್ಣಿಸಿಕ್ಕು, ಎರಮ ಕೋಲ್ದ್ ಆಗೆ ದಣ್ಣಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಮ್, ಆ ದಣ್ಣಮ್ ಎರಮ ಸಾವಿರಮಾಗೆ ಕ್ರೋಶಮ್ (ಂ. ಗ. ಕೋಸಮ್, ಕ್ರೋಶ) ಆಕ್ಕು, ಆವ ಪ್ರಾಲ್ಕುವರಲು ಯೋಜನಮ್ ಆಕ್ಕು, ಅವ್ವಪ್ಪ ವೇಳ್ವಮ್ ಆಕ್ಕು, ಆವ ಹಸ್ತ ವರ್ತಪ್ರಾಮ್ಯಂ (325). ಜಾವಲ್ ದಟ್ಟ ಳೆಯುಬ್ಬಳ್ಳ ಹಸ್ತ ಅಳ್ತರೆ ಮೊರಿ (ಹಸ್ತ); ಒಂಭಿಮೊರಗೂಡಿದ ಮೊರಿ ಅಳ್ತರೆ ಒಂಭಿ ಳಡಿಮೀ ಮೊರಿ (ರತ್ನಿ); ಜಾವಲ್ ದಟ್ಟು ತಲಿವೆರಳ್ಳ ಒಂಭಿಯಿಸ್ಟ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊರಿ (ಅರತ್ನಿ Sl. 213). ತೋಟಿ ಮುಖ ಮೊರಿ, ಕಾಯಿ ಅಲು ಮೊರಿ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟುರೆ ಒತ್ತರಿಗ ಹೋಗಿ, ಮೊರಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ.—ಬದ್ಗಗೆಯುಳಿ ಮೊರಿ ಹಾಕಿದ ಜಾಗ (Prvs.). See B. 3, 103; 4, 146; Prv. s. ಸಪ್ತ 1. — ಮೊರಿಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಮೊರಿ-. The knee (ಒಳ್ಳೆದಲು ಸಮ್ಮು Śmd. I; ಜಾನು, ಗುಡುಪರ್ಪ, ಅಮ್ಮೀವತ್ Nr., Mr. 332, Sl. 207; My.; M. ಮುರಿಕಾಲ್, T. ಮುರಿಂಗಾಲ್; Tē. ಮೋಕಾಲು). ಅಗಲದ ಮೊರಿಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ); ಕೂಡಿದ ಮೊರಿಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಸಂಜ್ಞು, ಸಂಗತಜಾನುಕ Nr.). See Sl. 198; B. 5, 21. 293. 298. — ಮೊರಿಕೆಯಲ್. = ಮೊರಿ-. The elbow (ಕಪ್ಪರ, ಕೂರ್ಪರ Nr.; Sl. 210; My.; M. ಮುರಿಕೆಯಲ್, T. ಮುರಿಂಗೆಯಲ್; Tē. ಮೋಚೆಯಿಮ್ಮು). ಮೊರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಣ ಧಾಗಪ್ಪ (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮುಂಗೆಯಲ್ Nr.). ಮೊರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಣ Mr. 323). ಮೊರಿಕೆಯಲ್ಲಾಡಿದರೆ ಮುಂಗೆಯಲ್ಲಾಡುತ್ತದೆ.—ಮೊಣಕಾಲು ಗೂಡಿಲ್ಲಿ ತೆಳೆಯುವ ಮೊರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ತಾದೇ? (Prvs.). See Bp. 4, 12; B. 2, 31.

ಮೊಱಿಗು mŏḷagu. 1. (= ಮುಗ್ಗು 2). To sound, as

certain musical instruments (ವಾದನಕ್ರಿಯೆ ಕೆಮd. Dh.; ಕೆಸ. 84);—to roar; to thunder (ಸ್ವನಿಸ ಕೆಮd. Dh.; M. ಮುದಿಮ್ಬು; T. ಮುದಿಂಗು; Té. ಕ್ರೋಗು, ಕ್ರೋಯು). ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊದಗಲ್ ಆದು ಲಗ್ಗ ಆಕ್ಕುಂ (Nr. 288). See Čpr. 8, 94; Grj. 9, 41; Bp. 57, 47; Ď. Bp. 28, 20; Bh. 1, 19, 19; 7, 10, 28; 7, 17, 25; Riv. 6, after 11; 13, 71; J. 7, 22; 10, 47; 11, 15; 13, 24. 41. 43; 17, 2. 2, to play certain instruments (Bh. 7, 10, 38).

ಮೊರಗು mŏ̄ragu. 2. The sound of certain musical instruments (ವಾದ್ಯ, ವಾದನವಿಧಿ ಕೆಮd. I);—roaring; thundering, thunder (ಮುಗಿಲ ದನಿ ಕೆಮd I; ಧನರವ, ಸ್ವನಿಸ Mr. 43; ಮೋಘಧ್ವಾನ Kk. 12; ಸಿಡಿಲ ದನಿ 73; ಸಿಡಿಲ ರವ ಕೆm. 35; ಕೆಮd. 10; Čpr. 5, 61; 10, 26; Abh. P. 10, 157; 11, 13; Grj. 9, 41. 42; ಕೆಸ. 3, 36; J. 11, 22). — ಮೊರಗಿಸು. -ಇಸು. To sound as certain instruments, etc. (Abh. P. 12, 50).

ಮೊರಗು mŏ̄ragu. 3. The plant Marsilea quadrifolia Lin. (ಒಸ್ಟ್ರಿ ಮುರ ಕೆmd. I; ವೃಕ್ಷಭೇದ ಕೆmd. Dh.; ತರುಭೇದ ಕೆm. 35; ಕೆಸ. 3, 33). ಕೊದಿಗಿನ ಮುರ (ಬಾತಳ, ಪೀತರೆ, ಬಾವರಾಜಿತ, ಆಕಸಪರ್ಣಿ Nr.; ತದ್ಭವತಿ Mr. 120).

ಮೊರಿಸು mŏ̄risu. = ಮೆದಿಸು, q. v.

ಮೊರ್ಗು mŏrgu. 1. = ಮುರ್ಗು, etc. To bow (v. i.), to bend, to bow to (ನಮನ ಕೆmd. Dh.; Riv. 4, 114; Té. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಕ್ರೊಗ್ಗು; see ಮುಡುಕು 1 & ಮುಗ್ಗು 3).

ಮೊರ್ಗು mŏrgu. 2. = ಮೊಕ್ಕು. A bow, an obeisance (ಮುರಿ, ಎಜಗು, ಮುಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ನಮಸ್ಕಾರ ಕೆm. 34; Kk. 34, o. r. ಮೊಕ್ಕು; Té. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮೊಣಮು, ಮೋಪ್ಪು).

ಮೋಕ mŏka. The state of being let loose: a cast-off skin (see ನಿರ್ಮೋಕ).

ಮೋಕು mŏku. (fr. ಮುಕ್ 2). The upper portion, the top, the forepart (Bh. 7, 7, 45). ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಯ್ದು ಬಿಡ್ಡ ಪರಾಪರ ಮೋಕು (ಕ್ರಮಾತ, ಹೈಗು G.). ರಥ ಮುಸ್ತಾದವು ಗಳ ಮೋಕು (ಯಾತ್ರಮುಖ G.). ಆವನು ಹಳದೀ ಗಟ್ಟಿದ ಮೋಕು ಹಿಡಿದು, ಕೂತಪ್ಪು (B. 5, 62).

ಮೋಕ್ಷ mŏkṣha. = (ಮುಕ್ತಿ), ಮೊಕ್ಕ, ಮೊಕ್ಕೆ. Untying, letting loose, setting free, liberating;—freeing one's self from;—liberation, deliverance, escape, release. 2, *liberation from individual existance, the deliverance of the soul from the body, its exemption from further transmigration, and its absorption into the soul of the universe; final beatitude.* 3, death (My.). 4, *a species of tree* (see ಮೊಕ್ಕ). ಸತ್ತು ಮೋಕದೆ ನಿನಗೆತ್ತಣದು ಮೋಕ್ಷಮ್, ಆಯ್? ಸತ್ತು ಮೋಗದಪಿಜ್ಜದಮಿರಲು ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಕಾದರೆ ಭಕ್ಷ ತಿಕ್ಕ ಬೇಕೇ? (Prv.; see Prv. s. ಸಾಕ್ಷಿ). 5, the liberation of an obscured planet, the last contact or separation of the eclipsed and eclipsing bodies (My.).

ಮೋಕ್ಷಕ mŏkṣhaka. *Setting at liberty, freeing;* a deliverer, a liberator.

ಮೋಕ್ಷಕರ್ತೃ mŏkṣha-kartṛ. The worker or giver of final emancipation: Vishṇu; Śiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಕಾಲ mŏkṣha-kâla. The time of ಮೋಕ್ಷ No. 5. (My.).

ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ mŏkṣha-gata-jîva. A being that attains or has attained mŏkṣha (ಭಕ್ತ. ಮೋಕ್ಷದಸಯುಕ್ತ ಜೀವರು Kn. 90).

ಮೋಕ್ಷದ mŏkṣha-da. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ mŏkṣha-dâyaka. Giver of mŏkṣha: Vishṇu; Śiva (My.); giving mŏkṣha (My.).—ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಿ. Pârvati (J. 15, 25).

ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ mŏkṣha-dharma. Law or rule of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷನಾಯಕ mŏkṣha-nâyaka. Who leads to mŏkṣha: Vishṇu; Śiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಪ್ರದ mŏkṣha-prada. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ mŏkṣha-bhâgya. The complete attainment or excellence of mŏkṣha (My.).

ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ mŏkṣha-mârga. The path to mŏkṣha (My.).

ಮೋಕ್ಷರಾಜ್ಯ mŏkṣha-râjya. The world of mŏkṣha (My.).

ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿ mŏkṣha-lakṣhmi. Mŏkṣha considered as a beautiful woman (Čpr. 1, 8).

ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ mŏkṣha-śâstra. The doctrine of mŏkṣha. (Abhâ. 1, 35).

ಮೋಕ್ಷಸಂಪದ mŏkṣha-sampada. = ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ. (Abhâ. 1, 6; 2, 94).

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ mŏkṣha-sâdhana. Means of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷಸ್ನಾನ mŏkṣha-snâna. An ablution performed at the last contact of an eclipsed body (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆ mŏkṣhâṅganĕ. The mŏkṣha-woman: Pârvati (ಅಮರಾವತಿ Kk. 70; Śm. 34; Bp. 24, 17).

ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ mŏkṣhâdhikâri. A person entitled to or fit for mŏkṣha (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆ mŏkṣhâpĕkṣhĕ. Desire for mŏkṣha (Abhâ. 1, 24).

ಮೋಕ್ಷಿತ mŏkṣhita. Set free, liberated. See ಪ್ರಾ-.

ಮೋಕ್ಷಿಪು mŏkṣhipu. Abolishment, cessation (My.; Br.; H.).

ಮೋಘ mŏgha. *Vain, useless, purposeless.*

ಮೋಘೆ mŏghĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens* (ಬಾವರ G.). 2, a species of plant the seeds of which are used as a vermifuge (= ವಿಷಂಗ; ಬಾಯಿವಿಡಂಗ G.).

ಮೋಚ mŏ̄ca. Liberating (Bp. 53, 3);—final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 20);—freedom from worldly passion, asceticism (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 20);—composedness, calmness (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 20). 2, a tree; the horse-radish tree, Moringa pterygosperma Gaertn. (ಭೂಮಿ, ಮುರ 20). 3, *a fruit of the Musa sapientum, a plantain* (ಕದಲಿ, ಬಾಪ್ 20). ಮಣ್ಣಾರಕಳ್ಳನ, ಬಾಸವರ ಇಚ್ಚಳ, ಕೋಪಿಕ್ಕಳಕೋಪ್ಪಿ. ಮುಳ್ಳು ಮೂಡಿಸಿ ಕಣ್ಣರೆ ಮೋಚ (Prv.).

ಮೋಚಕ mŏ̄caka. Liberating;—final emancipation (ಮುಕ್ತಿ Mr. 510);—a deliverer, a liberator;—freedom from worldly desires (ವಿರಾಗ 510);—an ascetic;—long-lived, long-lasting (ಸ್ಥಿರಾಯು 510). 2, a tree; the silk-cotton tree (ಭೂಮರುಹ 510). 3, *the horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (ಮುರ್ಗ 510). 4, the plantain tree (ಬಾಪ್ 510).

ಮೋಚನ mŏ̄cana. (ಮೋಚನೆ). Releasing, liberating, liberation, setting free, loosing; unyoking; discharging. See ಗರ್ಭ-, ವಿ-.

ಮೋಚಿ mŏ̄ci. A shoemaker (My.; Mhr., H.; see ಮುಚ್ಚಿ 2).—ಮೋಚಿಬೀದಿ. A shoemakers' street (My.).

ಮೋಚು mōču. To become a widow (ಸೈಧವ್ಯ ಕೆಮ್ದ. Dh.; My.; Tē. ಮೋಚಿ, T. ಮೋಚ್ಚು, a widow). ಆಕಳು ಮೋಚಿ ಪಡಳು (My.). ತಂಪಲಿನ ಮುರ ಹೀಣ್ಣ, ನೀಚಪರು ಕೆರೆ ಹೀಣ್ಣ, ಮೋಚಿಯ ಪೆಣ್ಣು ತಲೆಹೀಣ್ಣ, ಮುಸಿಯೊಳಗೆ ಪೇಣಾಲಿ ಹೀಣ್ಣ (Sp.). 2, to put a covering (on the head) as the sign of being a widow (Bp. 36, 15; see ಮುಣ್ಣ-).

ಮೋಚೆ mōčĕ. 1. ಮೋಚಾ. *The plantain or banana tree, Musa paradisiaca* Lin. (Musa sapientum Roxb. 2, *the cotton shrub* (ಪತ್ತಿ೯ ನಿಘ G.). 3, the silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (ದೇತ್ತಿ೯ ನಿಘ G.).

ಮೋಚೆ mōčĕ. 2. = ಮೋಚಾ, etc. A shoe (Tu.). ತಂಪಯಿಸ್ಸ ಅಡಗೆ ಮೋಚಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿಸ್ಸಾಗುವುದೇ? (Prv.).

ಮೋಜಗಾಲ mōja-gāra. = ಮೋಜುಗಾಲ. (ವಿಚಾಸಿ, ಸಂಭೀಲ G.).

ಮೋಜಿಗ mōjiga. = ಮುಜ್ಜೆ 2, ಮೋಜ್ಜೆ, ಮೋಜಾ, ಮೋಚೆ 2. A boot (My.; Br.; Mhr., H. ಮೋಜಾ, a stocking, a sock; a glove).

ಮೋಜು mōju. = ಮೂಜು. Play, sport; acts or sights of exciting merriment; wanton sport (My.; Mhr., H. ಮೂಜ).

ಮೋಜುಗಾಲ mōju-gāra. = ಮೋಜುಗಾರ. A playing, sportive, wanton man (My.).

ಮೋಟ mōṭa. 1. Stupidity (Tē. ಮೋಟು, ಮೋಟಿ; M. ಮೋಟ್ಟು, obstinacy, perverse pride, see ಮೋಡಮ 1; T. ಮೋಟ್ಟುತನ, stupidity = ಮುರಟ್ಟುತನ; *cf.* ಮೋಣ್ಣ, see ಮೋಟುಗಾಲ and s. ಮೋಟು).

ಮೋಟ mōṭa. 2. See s. ಮೋಟು.

ಮೋಟ mōṭa. 3. = ಮೋಟು, q. v. — ಮೋಟುಪಡ. = ಮೋಟು ಪೆಯ್. (Bp. 38, 28). — ಮೋಟುಪೆಯ್. = ಮೋಟುಗೆಯ್. (Bp. 38, 18. 25). ಜಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿಜ್ಜೆ, ಪುಸುವಿಲ್ಲದ ಮಾತು, ಜಾಸ ಯಿಲ್ಲದ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟುಪೆಯ್ ಜೀನ ಪರಿಹಸ್ಸೆ (Sp.). — ಮೋಟು ಗೆಯ್. -ಪೆಯ್. = ಮೋಟುಗೆಯ್. (Bp. 38, 16). — ಮೋಟುಮಂ ಪೇದ. N. (Bp. 38, 21). — ಮೋಟುಮಾತ. Discourse or dispute without a point, foolish discourse, etc. (Bp. 54, 17).

ಮೋಟು mōṭa. Strong, coarse (My.; Mhr. ಮೋಟಾ); large, thick (My.; Mhr.).

ಮೋಟುಗಾಲ mōṭa-gāra. A man who makes a fool of himself. ತಾಮುಗಾಣದು ಆಟಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಟುಗಾಣಿಸಿಗಿ ಬಪ್ಪ (Prv.).

ಮೋಟುಪ mōṭana. Crushing, breaking, grinding, destroying. See ಅಣ 1, ಮುಡ 1. 2, disgrace (My.).

ಮೋಟೆ mōṭe. See ಕಣ್ಣ-. (*Cf.* ಮೋಟೆ s. ಮೋಟು?).

ಮೋಟು mōṭu. = ಮೋಟ 3. The state of being deprived of the point, short or stumpy, that of being maimed;—the stump of a tree (My.; ಸ್ಥಾಣು, ಛುದ, ತಂಬು Sl. 120); stubbles (My.; Tē. ಮೋಟು, ಮೋಡು, T. ಮುರುಟು, M. ಮುರಟು, the stump of a tree; that of the arm or leg; T. ಮೂಟ್ಟೈ, a stump; stupidity; M. ಮೂಳೆ, cattle without horns or with horns turned; stupidity; *cf.* ಮುಟ, ಮೊಟಿಲು 1, ಮೊಟ್ಟೆ 1). ಮುಚ್ಚ ಮೋಟೂ ಹೋಚ್ಚ ಪೆಚ್ಚಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ (Prv.). ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ಪದ್ಯ Nr.). ಮೋಟಿನ ಮರ (ಸ್ಥಾಣು Sl. 410). See Prv. s. ಜಾರೆ. — ಮೋಟು. -ಆ 3. A man deprived of the forearm (My.; Bp. 38, 54; Dp. 55, 2). ಕೆಯ್ ಇಲ್ಲು ಮೋಟುಗಾರ (ಕು ನಿಘ Mr. 389). ಜಾಲಿಯಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ, ಮೋಟುಗಾರ (Prv.). 2, a short, dwarfish man (My.). — ಮೋಟು ಮರ. (*i. e.* ಮೋಟಿನ-). = ಮೋಟುಮರ. ಮೋಟು ಮರ ಗಾಳಿಗೆ ಎಣ್ಣಾ (Prv.). — ಮೋಟುಕಾರು. -ಳು. A little servant, an underling (My.; see Prv. s. ಆಣಾಳು). — ಮೋಟಿ. A female who is deprived of the forearm or is dwarfish (My.). — ಮೋಟುಮೂಸಿ. -ಪಿ. A maimed ear (My.). — ಮೋಟುಮಗುಚ್ಚಲಿ. A shovel without a point, a short shovel (My.). — ಮೋಟುಮೆಗೆಯ್. -ಪೆಯ್. A maimed arm (My.). — ಮೋಟುಮಾಲ. A docked, stumpy tail (My.). — ಮೋಟುಮರ. A branchless trunk or stem (My.).

ಮೋಡ mōḍa. A cloud (ಪಡೆಕೇರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ ಕೆಮ್ದ. 14; ಮೋಡ 95; RÂm. 1, 16, 16; C.; B. 1, 21; 2, 49); cloudiness, a cloudy day, hazy weather (ಮುಂಗಾಸ, ಅಭ್ರತಿಮಿರ Mr. 43; Tē.; see ಮುಗಿಲ್, ಮುಚ್ಚು 1, ಮುಸುಗು). ಮೋಡದ ಮುಚ್ಚಲಿನ ಪಿಡಸ (ಮುಂಗಾಸ Sl. 31). ಮೋಡದ (rainless clouds) ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಲು ಜಾನಿಗೆ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿಸ ಜಾಗ (Prv.). — ಮೋಡಗಚ್ಚತೆ. -ಕತ್ತತೆ. Cloudy weather (ಮುಂಗಾ Nn. 97). — ಮೋಡಗವಿ. -ವಿ. Clouds to overspread the sky (B. 3, 68).

ಮೋಡೆ mōḍa. = ಮೋಳ. Tbh. of ಮೂಳ (ಕೆಮ್ದ. 356; ಗಾಮ್ಬ ಕೆಮ್. 95).

ಮೋಡಾಮೋಡಿ mōḍa-ā-mōḍi. 1. A blind, stupid man (ಮುಚ್ಚ ಗಾಣಾ Bhn. 40, one MS. ಕಚ್ಚುಗಾಣಾ). See Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8.

ಮೋಡಾಮೋಡಿ mōḍâmōḍi. 2. (fr. ಮೋಡಿ 3). A beautiful, elegant fashion or style (Grj. 2, after 106; Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8).

ಮೋಡಿ mōḍi. A kind of craft, or enchantment, used by one to try the ability of another, the conjurer burying anything in the ground whilst repeating some mantras, and telling his rival to remove it by his mantras, if he can (My.; Tē., T., M.). — ಮೋಡಿ ಜಿಗಿ. To overpower the mōḍi and take up the buried thing (My.). — ಮೋಡಿ ಮಾಳು. To bury an object under the repetition of mantras (My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 1. The Mōr or common business character of the Marathi (My.; Mhr. ಮೋಡೀ, ಮೋಡಾ), a running hand (My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 2. A kind of drug, the root of the long pepper vine (ತಿಪ್ಪಲಿ, ಹಿಪ್ಪಲೀ ಮೂಲ G.; My.).

ಮೋಡಿ mōḍi. 3. A turn, a caste, a style, a fashion (of speech, composition, action, Mhr.; Bh. 2, 12, 18; J. 28, 15; Tē., M.).

ಮೋಡಿಗಾರ mōḍi-gāra. A man who performs the mōḍi enchantment (for money, My.). ಜಾನು ಓದುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾರ ಬಪ್ಪ (Prv.).

ಮೋಡೀ mōḍa. Dried fruit (Sk.; *cf.* ಮೂಡಲ್ 2).

ಮೋತಾದಾರ mōtādāra. A groom (Mhr., H. ಮೋತದ್ದಾರ, ಮೋತಾದ್ದಾರ; ಬಾಜಳ Ch.).

ಮೋತಿ mōti. = ಮುತಿ. The face, etc. ಜಾತಿಮಾಗ ಪಡಯಲ್ಲಿ ಅಂಪ್ಪಲುಯಂ ಜಾಲ ಮೋತಿ ತಪ್ಪಾಗೆ ಸಜ್ಜಾಗಿರಂ (Mr. 278).

ಮೋತಿ mōti. 1. (Tbh. of ಮುತ್ತು). A pearl (My.; Mhr. ಮೋತೀ). — ಮೋತಿಪೀಡಲು. An ornamented border to a dōṭra, etc.; N. of a sweetmeat (Mhr.; My.).

ಮೋತಿ mōti. 2. A corn-handler: a petty grocer (Mhr., H. ಮೋತೀ). — ಮೋತಿಪೀಡಾಸ. The commissariat department of an army (Mhr., H. ಮೋತೀಪೀ-); a granary (My.).

ಮೋತೆ mōtĕ. (fr. ಮುಗಿ No. 2). The leaf-like envelope over the flowers of the plantain, the cocoanut and kĕdagĕ (My.). 2, a scale or coat (*only* in Sl.). ಒಣ್ಣು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಆಕೃತಿ ಮೋತೆಗಳುಳ್ಳ ಗಡ್ಡೀ ಮುಸ್ತೆಗಳು (ಮೂಡಾಲೆ, ಪಶ್ಚಲೆ, ಉಡುಪಿ Sl. 162). — ಮೋತೆ ತೆಗಾಯಿ. -ತಾಯಿ. A cocoanut that is not yet quite out of the mōtĕ, a very young, tender cocoanut.

ಮೋದ mōda. Delight, gladness, joyousness. 2, fragrance, perfume. See ಆನು-, ಆ-, ಪ್ರ-; Bp. 5, 2; 43, 75. — ಮೋದದಮ್ಮು. -ಆಮ್ಮು. Delight to go into or enter (Bp. 57, 17).

ಮೋದಕ mōdaka. Causing happiness or delight. 2, *a small round sweetmeat* (= ಕಾಯಿಕಡುಬು My.).

ಮೋದಣ್ಣ mōdaṇṇa. The state of being undetermined, undefined, not particularized (My.; Sk. ಮೋ, not indeed).

ಮೋದನ mōdana. Pleasing, affording pleasure;—joy, pleasure. See ಆನು-.

ಮೋದಿತ mōdita. Pleased, delighted;—delight (Bp. 2, 51).

ಮೋದಿಸು mōdisu. To rejoice, to be glad;—to be fragrant (Bh. 5, 3, 93).

ಮೋದು mōdu. 1. = ಮೋಪು. To strike, to beat, to smite (ತಾವರ Śmd. Dh.; ಪೊಯ್ Kk. 59; Śmd. 16; Abh. P. 2, 45; 7, 58; 9, 151; 10, 58; 14, 90. 101; Grj. 4, 157; Bh. 7, 4, 3; 7, 18, 32; V. 14, 107; J. 7, 47; Tĕ., T. ಮೊತ್ತು, ಮೋದು); to dash against, to attack (ಎಡಗು, ಪೂರ್ವಿ ಕೈ.; T., M.). ಗದೆಯಿಂ ಮೋದಿದಂ (Śmd. 157).

ಮೋದು mōdu. 2. A swelling occasioned by a blow; a hard boil; a venereal tumor (My.). — ಮೋದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A mōdu to be formed (My.).

ಮೋದೆ mōdĕ. ಮೋದಾ. Feminine of ಮೋದ. See ಆಮೋ-.

ಮೋನ mōna. Tbh. of ಮೌನ. Silence (ಮುಚ್ಚಿಕ್ಕುತ, ಸುವಿಯುವಿ ಮುಮು Nn. 155; Bh. 7, 19, 52; 9, 1, 7; Abhâ. 1, 49; My.; T.; Mhr. ಮೋನಸ್). 2, rejection, abandoning, asceticism (ತ್ಯಜಿಸುವುದು, ವಿಡುವುದು 155). 3, a royal assembly (ರಾಜ ಧಾಗ, ರಾಜಸಭೆ 155).

ಮೋಪು mōpu. (fr. ಮೋದು). A load, a burden (Tĕ.). 2, heaviness, as of a load (My.); severeness, as of a wound or of blows (My.; Tĕ.). firmness, as of grasping (My.). 3, grasp: convenient time or opportunity (for punishing or rewarding, My.). 4, all heavy wooden things used for house-building, as beams, rafters, pillars, doors, etc. (My.).

ಮೋಮ mōma. Tbh. of ಮುದನ. (My.; H.). — ಮೋಮ್ಬತ್ತಿ. A wax-candle (My.).

ಮೋರ mōra. Tbh. of ಮುಮುರ (Śmd. 356. 361; ನೋಗೆ, ನವಿ ೯ Kk. 24; Śm. 29; Mhr.). — ಮೋರದಮಣ. Blue vitriol (ಮುಮುರಕ, ಎಮುಸ್ಸಕ G.; Mhr., H. ಮೋರಮುಖ).

ಮೋರಟ mōraṭa. *The root of the sugar-cane.*

ಮೋರಟೆ mōraṭĕ. *Hemp used for bow-strings, Sanseviera roxburghiana* Schult.

ಮೋರಿ mōri. = ಮೋಪರಿ 2. A little channel to carry off water (My.; Mhr.).

ಮೋರ್ mōr. ಮೋರ್ಪು. To carry on the head (ತಿರೋಧಾನ, in one MS. of Śmd. Dh.; Tĕ. ಮೋಮು; see ಮೋಪು).

ಮೋರೆ² mōrĕ. The face (ನವನ, etc. Mr. 315; C.; Tĕ. ಮೋಮು, ಮೋರೆ; M. ಮುಗಮು, ಮೋರ್; see ಮುಸುಮು). ಎಮ್ಮ ಮೋಱೆ² (Śmd. 161). ಮೋಱೆ² ಕಣ್ಣಿರೆ ತಿಳಿಮೋಱಿಲ್ಲ ಪೆಗ್ಗೆ ಆನ್ದ ಪಾಗೆ.—ಮೋಱೆ² ಕಣ್ಣಿರೆ ಮುಸಸು ಇದಾವೀಗೆಲ್ಲಿ?—ನೀರುಳ್ಳಿಯುವ ನ ಸಂಗವ ಮೋರಾಟಿಕ್ಕೆ ಮೋವದೆ ಮೋಱೆಲ್ಲು ಧಾಜವೆಲ್ಲಿ?—ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋಱೆ² ಮುದ್ದಿನ ಪಾಗೆ ತಾಪ್ತಿತು (Prvs.). See Bp. 9, 31; 20, 12; 32, 28; 38, 14; 46, 57; 52, 15; 58, 49; 60, 23; Śśv. 3, 55; Bh. 2, 13, 42; 3, 13, 27; B. 2, 2. 15; 3, 43. 62. 95. 99. 122; 4, 3. 199; 5, 73.

ಮೋರ್ಚಾ mōrĕā. A battery: fortifications (Mhr., H. ಮೋರ್ಚಾ; My.; Br. ಮೋರ್ಚಾ).

ಮೋರ್ಚಿಂಗು mōrĕliṅgu. A jew's-harp (My.; Mhr., H. ಮೋರ್ಚಂಗ).

ಮೋಷ mōsha. Robbery, theft, stealing; plundering, sacking; stolen property;—a robber, a thief. See ಪರಿ-.

ಮೋಷಕ mōshaka. *A robber, a thief.*

ಮೋಷಿ mōshi. = ಮೋಷಕ. See ಪರಿ-.

ಮೋಸ mōsa. = ಮೋಸು. Deceit, fraud, trick, duping; hypocrisy (C.; Tĕ., T., M.); blunder, fault, mistake (My.; M.); detriment danger, peril (My.; T., Tĕ.); loss (My.; M.; *cf.* ಮೋಸ and Sk. themes ಮುಷ್, ಮುಸ್, ಮುಂಷ್, to cheat; ಮುಷ್, to err, be mistaken). ಮೋಸ ಯಾರ ಪಾಸಲ್ಲು (Prv.). ಆವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ (there is no danger—, My.). See J. 2, 5; 4, 15; 7, 28. 32; 31, 39. — ಮೋಸಗೊಳಿಸು. -ಹೊಳಿಸು. To deceive (My.). ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಮಾತು (ಅಪಲಾಪ, etc. Sl. 58; ವಿಸಂವಾದ G.). ಜಿತವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸದಕ್ಕೆ ಮೊದ್ದ ಮುನುಷ್ಯನ ಮುಮುಗಳು (B. 3, 8). See B. 4, 19. 45. — ಮೋಸಗೊಳ್ಳು. -ಹೊಳ್ಳು. To be deceived (My.; B. 5, 9). ಮೋಸಗೊಣ್ಣದಸು (ವಿ ಪ್ರಲಬ್ಧ G.). — ಮೋಸ ಪೋಮು. To be deceived (My.). — ಮೋಸ ಮಾಡು. To deceive (My.). ಮೋಸ ಮಾಡುವವನು (ದಂ ಡಕ, etc. Sl. 366). ಏಷ್ಟಾದರೂ ಮೊತ್ತು ಬನ್ದರೆ ಒಡೆಯಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿ ತೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (B. 5, 288). — ಮೋಸ ಹೋಗು. To be deceived (C.). ಮಾಣಾದವರು ಮೋಸ ಹೋಗುವೆ (B. 4, 19). ತೋಮುಟಿ ಮೋಸ ಹೋಗುವಲ್ಲಿ, ಮೋಸ ಹೋವದೆ ಪಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾತಿ mōsa-gāti. = ಮೋಸಗಾರ್ತಿ (My.).

ಮೋಸಗಾರ mōsa-gāra. = ಮೋಸುಗಾರ. A deceiver, a deceitful or treacherous man, a trickster (ಕಪಟಿ, ವಾಮ್ಮಿಕ G.; C.; B. 2, 52; 3, 51; 4, 107). ಮೋಸಗಾರಿಕ ಮುಸಸು ಮುಳ್ಳಿನ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾರ್ತಿ mōsa-gārti. A deceitful, artful, treacherous woman (My.).

ಮೋಸಬಿ mōsabi. Responsibility (My.; H.).

ಮೋಸಮೆ mōsame. = ಮೋಸವೆ. (My.).

ಮೋಸಲೆ mōsale. = ಮೋಸಕರ. (My.).

ಮೋಸು mōsu. = ಮೋಸ. (ಗುಡಿ, ಕಪಟಿ, ಕಾವಟ್ಟಿ, ಕುಟಿಲ, ಕುನ್ಕಿ G.).

ಮೋಸುಗಾರ mōsu-gāra. = ಮೋಸಗಾರ. (G. 174, 229).

ಮೋಹ mōha. *Stupor, unconsciousness, loss of consciousness, fainting, a swoon* (ಧೀಕ Nn. 15);—delusion, bewilderment, perplexity, phrenzy;—*weakness of intellect, igno-*

rance, folly, infatuation; fascination; error, mistake. 2, the state of being enamoured, affection or fondness, love (with or without sound judgment, ಕೂಡುವ Ct. II, 76; ಮುದುವಾರ Kk. 30; Bp. 18, 13; 47, 38. 41; 48, 23; Bh. 2, 1, 58; J. 2, 34; 28, 55; My.; Mhr.). ಕದಲಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಮುಗದಲೊಳು ಮೋಹದಮುದ್ದು ಬಲುಬಲೆಯೊಳು ಸಿಲ್ಕಿ ತೊಡದುಗ ಬೀಡಿದೆ (Jmt. 24). See KÂvy. IV, 2, 16; ಸಮೋಹ. 2, a magical art employed to bewilder an enemy. —ಮೋಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳ್ಳು. To bewilder (My.). 2, to excite affection, to fascinate, to charm (My.). ಮೋಹ ಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೋಹಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಭಿಧಾನ (ಘಾಡಿ G.). —ಮೋಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become stupefied, to grow bewildered (My.). 2, to become full of affection, to be fascinated, etc. (My.). — ಮೋಹಮೂರ್ಣ. Love-powder (My.). — ಮೋಹದ ರಾಣಿ. A wife who has great affection for her husband (My.).

ಮೋಹಕ môhaka. Bewildering, confusing; the act of bewildering, etc. (RÂm. 6, 47, 38).

ಮೋಹನ môhana. Stupefying, depriving of consciousness, bewildering, deluding, deceiving; charming, fascinating, alluring (ಕೈವಿ Kn. 134); temptation, seduction;—stupor, unconsciousness. 2, *sexual intercourse* (ಸೀಧಿ Kn. 105). See ಮೋಹ-; Čpr. 1, 59; J. 2, 48; 11, 17; 16, 18.

ಮೋಹನಮನ್ತ್ರ môhana-mantra. Incantations used to bewilder a person (My.).

ಮೋಹನಾಂಗ môhana-aṅga. A man with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಂಗಿ môhana-aṅgi. A woman with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ môhana-astra. A missile weapon charmed to bewilder the person against whom it is directed. (My.).

ಮೋಹನೀಯ môhanîya. Relating to or producing bewilderment, etc.; perplexing, confusing; that causes distraction, pain or affliction (Abh. P. 16, 53).

ಮೋಹಪಾಶ môha-pâśa. The snare of (worldly) illusion (My.). ಮೋಹಪಾಶೆ, a woman who uses that snare (Bp. 40, 54).

ಮೋಹರ môhara. (= ಮೊಗ್ಗರ). A mass, a multitude, a host, an army (ಘಟ್ಟು Bhn. 37; ಸೈನ್ಯಸೈನ್ಯ 23; Tr.: battle array). See Grj. 7, 50; Bp. 37, 31; Bh. 10, 4, 21; 10, 10, 24; RÂm. 6, 30, 14. 31; J. 12, 40; 14, 7; 16, 8. 9. — ಮೋಹರದಂಗಿ. -ಪಂಗಿ. A mass of shields (Bh. 7, 3, 77).

ಮೋಹರ môhara. = ಮೋಹರ, etc. (B. 5, 80. 221. 224).

ಮೋಹರಿಸು môharisu. To become plentiful or abundant (Grj. 3, 28). 2, to be formed into a host (J. 17, 7). 3, to form a host: to array, as troops for battle (Bh. 7, 5, 27). ಮೋಹರಿಸಿದ ಸೇನೆ (ಸಪ್ತಾಹ, ಶಾಲೆಗಳ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ ಸೇನೆ Nn. 105).

ಮೋಹಳ môhaḷa. (fr. ಮೋಹು). That which is affixed: the hilt of a sword, of a dagger, etc. (ಬಾಂ, ಪದಮು Mr. 297; Bp. 9, 30; 28, 53; Bh. 7, 1, 12; Tr. ಮೋಹರ).

ಮೋಹಿ môhi. Stupefying, perplexing, beguiling, alluring; —fascinating, charming; charm (Bp. 12, 41; 35, 43; see ಪತಿ-). — ಮೋಹಿ ಕೋಳ್. To be fascinated, charmed or delighted (Bp. 1, 63; 32, 15).

ಮೋಹಿಮಕ môhimaka. N. of a plant (ತ್ರಿಪದ್ಮಕ, ತಂಬುಳ Mr. 122, o. r. in two MSS. ಹಿಮಪಕ).

ಮೋಹಿತ môhita. Stupefied, bewildered, infatuated, deluded beguiled, fascinated. See ಕಮ-.

ಮೋಹಿನಿ môhini. A fascinating woman. 2, N. of an Apsaras (Sk.); a female ghost of beautiful form (My.);—N. (Prll. 3, 29). — ಮೋಹಿನಿಮುಡಿಪಾದ. -ಅವತಾರ. An incarnation of Vishṇu in the form of a môhini to beguile the asuras (My.).

ಮೋಹಿಸು môhisu. To cause to beat or dash against or into etc.; to apply or put to (with force), to thrust, etc. (J. 12, 49). ಹಸ್ತ ಪದ ಬಾಳ ಮುಖ್ಯ ಕೊರಳಲಿ ಮೋಹಿಸಲು (Bp. 27, 31). See ಮುಟ್ಟು-.

ಮೋಹಿಸು môhisu. To grow unconscious, to faint, to become stupefied, etc. (J. 30, 26; 31, 36). 2, to be fascinated, to take a liking to; to feel affection for; to desire; to love (Bp. 25, 25; 51, 28; Śiv. 1, after 78; J. 30, 27. 28. 51; 31, 36; My.). ಅನದಲ್ಲಿದವನ ಕೂಡೆ ಆದಮ್ಮಾ ಮಾತಾ, ಮಿಲ್ ಅವರೇ ಕಾಯಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿದ (Prv.).

ಮೋಹು môhu. = ಮೋಹು 1. To beat, to strike, to smite, to deal a blow (Bh. 6, 4, 67; RÂm. 1, 14, 2; 6, 30, 30; 6, 51, 68); to slam (Bp. 43, 46). 2, to put to, to affix; to put or place down; to put (Bp. 42, 36; 47, 31; Bh. 7, 3, 21; 8, 18, 14; 8, 19, 30; 10, 3, 8).

ಮೋಳ môḷa. Gone astray or adrift: stray; mad. ಮೆಳಗ ಪರಿಗೆ ಳವದ ಬಿಣ್ಣ ಮೋಳಪಿಕ್ಕಿನ ಪಾಲು ಅಯಿತು (Prv.).

ಮೋಳಿಗೆ môḷige. N. of a village (?). — ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರ. N. (Bp. 30, 6. 7). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 30, 1. 4). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿಪೆಪ್ಪ. N. (Bp. 30, 8. 11. 32). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿಪೆಪ್ಪಮ್ಮ. N. (Bp. 30, 27). — ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 7).

ಮೋಳೆ môḷe. 1. (fr. ಮುಳೆ 1). A small hole (made by crabs, etc.) in the banks of rice-fields or tanks, a fissure (My.).

ಮೋಳೆ môḷe. 2. A pile, a heap (of salt-earth, My.; *cf.* ಮೊರಡು 2). See ಉಪ್ಪಾಮೋ-, ಮಣಮು-.

ಮೌ mau. For a few words with this final in writ or print see ಮುವ.

ಮೌಕಲಿ maukali. = ಮೂಕುಲಿ. *A raven* (ಅವಿಂಡು ಕಾಗೆ Hl.).

ಮೌಕುಲಿ maukuli. *A raven* (ಸಿರಿಕಾಳ, ಪಡಾತ್ಯಯ, ಪ್ರೌಢಿ, ಕಾಕೋಳು, ಕಾಜ ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಮೌಕ್ತಿಕ mauktika. (fr. ಮುತ್ತಾ). *A pearl* (ಮುತ್ತು Mr. 412; see ಮುತ್ತು).

ಮೌಕ್ತಿಕಫಲ mauktika-phala. = ಮುತ್ತಾಫಲ. (Bp. 4, 3).

ಮೌಂಜ mauṃja. = ಮೋಜು. (ಉಪನ G.).

ಮೌಂಜ maunja. (fr. ಮುಂಜ). Made of muṅja grass.

ಮೌಂಜಿ maunji. The brahmanical girdle made of a triple string of muṅja grass (My.).

ಮೌಂಜೀಬನ್ಧನ maunji-bandhana. The investiture with the brahmanical girdle (My.).

ಮೌಢ್ಯ maudhya. (fr. ಮೂಢ). *Stupidity, folly, ignorance.* ಬಾತ್ಕ ಬಾಳಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prv.).

ಮೌದ್ಗಲ್ಯ maudgalya. (fr. ಮುದ್ಗಲ). Sprung from or relating to Mudgala; N. of a rishi (My.).

ಮೌದ್ಗೀನ maudgina. (fr. ಮುದ್ಗ). *Sown with beans, bearing beans, as a field.*

ಮೌದ್ಗ್ಯ maudgya. = ಮೌದ್ಗೀನ. (Ěpr. 1, 89).

ಮೌನ mauna. (fr. ಮುನಿ). = ಮೋನ. The office or position of a muni. 2, *silence; taciturnity;* stillness (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಉಪೇಕ್ಷೆ Śmd. 389; ಶುಂಗು Ćt. I, 35; ಬಾಗು 1, 71; ನಯ್ತು, ಸಾದಗಿಪ್ಪದು Kk. 49; ಎನಸು, ಗುಜುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕೆಟುಸ್ದಲ್, etc. 80; ಮೂಗುವಟ್ಟುದು 53; see ಮೂಗುವಟ್ಟು; Bp. 61, 58). ಮೌನವಿಸ್ಸಿರು (B. 4, 49). ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). — ಮೌನಗೋಳ್. -ಕೊಳ್. ಮೌನಗೊಳ್ಳು. To become silent (Bp. 37, 9; My.). — ಮೌನಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To silence (My.).

ಮೌನತ್ವ maunatva. Silence (My.).

ಮೌನವ್ರತ mauna-vrata. A vow of silence (My.).

ಮೌನಿ mauni. A person who observes silence or is taciturn; one who does or can not speak (ಮೂಗ Bhn. 12). 2, = ಮುನಿ. (Sk.; Bp. 6, 17).

ಮೌರಜಿಕ maurajika. (fr. ಮುರಜ). *A drummer.*

ಮೌರಜಿಗ maurajiga. Tbh. of ಮೌರಜಿಕ. (Bh. 3, 20, 25).

ಮೌರಿ mauri. = ಮುರುಂ. A clarionet (Č. Bp. 5, 7; My.; Tč.).

ಮೌರ್ವ maurva. N. of a horse. ತುರಗಪರಂ ಮೌರ್ವಪರಂ ಮೌರ್ವಿಸಲ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮುರ್ವರ).

ಮೌರ್ವಿ maurvi. (fr. ಮೂರ್ವಾ). A girdle or string made of mûrvâ. 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲ ಜೆವೆ Kn. 27. 73).

ಮೌಲ maula. (fr. ಮೂಲ). Radical, original, of old standing, ancient; holding an office from ancient times (Ěpr. 2, after 49).

ಮೌಲಧನ maula-dhana. = ಮೂಲಧನ. (Ěpr. 2, after 49).

ಮೌಲಬಲ maula-bala. = ಮೂಲಬಲ. (Ěpr. 10, after 94).

ಮೌಲಿ mauli. = (ಮುಮುಳಿ), ಮೌಳಿ. *The head, the top of any thing.* 2, *a crown, a crest, a diadem* (ತಂಡಿಲ, ಮುಳುಬೆ Kn. 101; ಮುಳುಬೆ Mr. 521). 3, *a lock of hair left on the crown of the head at and after tonsure* (ಮೂಡ 521). 4, *hair ornamented and braided round the head* (ಜಡೆ, ಜೆವೆ 101; ಕೇಶ 521). 5, superintendence, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ 101, as ಮೌಳಿ, o. rn. ಕರ್ಮಕರ್ತ, ಕರ್ಮಕ್ಷ).

ಮೌಲ್ಯ maulya. (fr. ಮೂಲ). = ಮೂಲ್ಯ. Being at the root, etc. 2, price, worth, value, cost (ಅರ್ಘ್ಯ, ಜೆಲೆ Kn. 102; ಕ್ಷಪ್ತ, ವೇತನ, ಮೊತ್ತ ಜೆಲೆ Mr. 346). See Bp. 43, 66; ಆ-.

ಮೌಷ್ಟಿ maushṭi. (fr. ಮುಷ್ಟಿ). *A combat with fists, playing at fisticuffs.*

ಮೌಹೂರ್ತ mauhûrta. (fr. ಮುಹೂರ್ತ). *An astrologer.*

ಮೌಹೂರ್ತಿಕ mauhûrtika. Momentary. 2, relating to a particular time. 3, *an astrologer.*

ಮೌಳಿ mauḷi. = ಮೌಲಿ, q. v. (ಮುಳುಬೆ Bhn. 6; My.). — ಮೌಳಿ ಜೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಮ್ಬರ್ m-bar. = ಬರ್ 3, etc. An affix for the plural. ಕೆಲಬರ್ or ಕೆಲಮ್ಬರ್, ಪಲಬರ್ or ಪಲಮ್ಬರ್ (Śmd. 122).

ಮ್ಯಾ myau. Imitation of the mewing of a cat (C.; Mhr.). — ಮ್ಯಾ ಮ್ಯಾ. rep. (C.).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêććha. Mad. See ಆ-.

ಮ್ಲಾನ mlâna. Withered, faded. 2, wearied. 3, languid. 4, faint, feeble, weak. 5, dispirited, dejected, downcast, melancholy. 6, *foul, dirty* (= ಮುಂಡಿ). 7, black, dark-coloured. 8, withered or faded state, etc. See ಉಚ್ಚಮ್ಲಾನ; ಬಾಮು; Ěpr. 8, 5.

ಮ್ಲಾನತೆ mlânatĕ. Witheredness, the state of being faded; that of being out of spirits; languor (Ěpr. 8, 14).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêććha. A man speaking any language but Samskrita and not conforming to brahmanical institutions: *a non-Arian, a barbarian, a man of an outcast race, as a Kirâta, Śabara or Pulinda,* etc. (ವೇದರ ಮೊದ ಬಾಗುವ ಅನ್ಯಜಾತಿಗಳು Hlś.); Mahomedan (My.). ಮ್ಲೇಚ್ಛ ರನ್ನ ಕೊಡಪ ಕೊಡಗರು (Mr. 379, in three MSS; one MS. . . . ಕೊಡಪ ಕೊಂಕರು, *i. e.* probably ಕೊಂಕಣರು).

ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶ mlêććha-dêśa. *A foreign or barbarous country, any country inhabited by Mlêććhas.*

ಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖ mlêććha-mukha. What is barbarian-faced (or has the copper-coloured complexion of the Greek or Mahomedan invaders of India): *copper.*

ಮ್ಲೇಂಛ mlêṁćha. Tbh. of ಮ್ಲೇಚ್ಛ. (My.).

ಯ್ Y

ಯ್ y. The forty-sixth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It is the final of several nouns and verbs (58). About its use in euphony see Śmd. 64. 65. 67. 68. 69; and about its being doubled, 84. 86. 87. It takes the place of ಗ್ in ಪೋಯ್ತು, ಆಯ್ತು (Śmd. 289). For other changes observe *e. g.* ಮುದಗ = ಮುಯ್ದು, ಮುದಪಗ = ಮುಯ್ದಿನ; ಯಚ್ಚ = ಬಚ್ಚ, ಯಜ್ಜ = ಬಜ್ಜ, ಯಮು = ಬಮ, ಯಮುಲ = ಬಮ್ಮ ; ಯೇಥ = ಯಜ್ಜ; ಯಮಮಾನ = ಎಜಮಾನ, ಯಜ್ಞ = ಎಜ್ಞ, ಯಮಿ = ಎಮಿ, ಯಮು = ಎಮು; ಯೋಗ್ಗ = ಪೋಗ್ಗ; ಆರ್ಯ = ಯಜ್ಜ, ಯಮುಲು = ಆಮುಳ್; ಯುಗ = ಜೋಗ; ಯುಪಸ = ತಪಸ, ಪಪಸ; ಎಂಗಡಿಸು = ಯಿಂಗಡಿಸು; ವಿಘೂತಿ = ಯಿಂಪೂತಿ; ಕ್ಷಸನ್ನ = ಯಿಸನ್ನ. In vulgar Kannaḍa initial ಎ is often represented by ಯ, *e. g.* ಯಳ್ಳು = ಎಳ್ಳು, ಯಣ್ಣೆ = ಎಣ್ಣೆ, ಯಮ್ಮೆ = ಎಮ್ಮೆ; an initial ಇ is often written and pronounced as ಯಿ, *e. g.* ಯಿಳ್ಳು = ಇಳ್ಳು, ಯಿಂದಿ = ಇಂದಿ. Further ಏವ becomes ಯೇವ, ಏಲಕ್ಕಿ ಯೇಲಕ್ಕಿ, ಆಂ ಯೇನು, ಏ ಯೇ, ಆವ ಯೇವ. See also ಈ 4, ಏ 1 and ಏ 4; ಯುಗಾದಿ = ಉಗಾದಿ; ಜೋಯಿಸ, etc.

ಯ ya. The letter ಯ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಯ ya. One of the metrical feet (Ch.; Mr. 368). 2, the number 1 (Mr. 349).

ಯಕಾರ ya-kâra. The letter ಯ (Śmd. 11).

ಯಕೃತ್ತು yakṛit. *The liver.*

ಯಕ್ಕ yakka. = Tbh. ಎಕ್ಕ 1 (My.). ಎಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿಸು, to grow yakka (on another's place): to ruin (ಮನೆಯನ್ನು or ಆಸ ನವನ್ನು, My.). 2, = Tbh. ಎಕ್ಕ 2, a card with a unit, an ace (My.).

ಯಕ್ಕು yakku. = ಎಕ್ಕು 1. (My.). Also: to beat soundly (Bh. 3, 10, 51; My.).

ಯಕ್ಷ yaksha. = ಬಚ್ಚ 2. *N. of certain demi-gods who are attendants on Kubêra,* generally regarded as beings of a benevolent and inoffensive disposition, but occasionally classed with piśâćas, etc. 2, a ghost, a spirit. 3, *Kubêra.*

ಯಕ್ಷಕರ್ದಮ yaksha-kardama. *A perfumed paste consisting of camphor, agallochum, musk, and bdellium.*

ಯಕ್ಷಗಾನ yaksha-gâna. A kind of popular dramatic composition (My.).

ಯಕ್ಷಧೂಪ yaksha-dhûpa. *The resin of Shorea robusta;*— resin in general.

ಯಕ್ಷಪ yaksha-pa. = ಯಕ್ಷರಾಜ. (My.).

ಯಕ್ಷರಾಜ yaksha-râj. *Kubêra.*

ಯಕ್ಷಿ yakshi. = ಬಚ್ಚಿ, ಬಚ್ಚಿ. A female Yakshas. 2, Kubêra's wife.

ಯಕ್ಷಿಣಿ yakshiṇi. = ಬಚ್ಚಣಿ, ಬಚ್ಚಟಿ, ಬಚ್ಚಟಿ. A female Yakshas. 2, Kubêra's wife. 3, a sort of female fiend attached to the service of Durgâ and frequently maintaining intercourse with mortals. 4, sorcery done with the help of that fiend (My.).

ಯಕ್ಷಿಣಿಗಾರ yakshiṇi-gâra. A sorcerer (My.).

ಯಕ್ಷಿಣಿಮಂತ್ರ yakshiṇi-mantra. Spells repeated for magical purposes (My.).

ಯಕ್ಷಿಣಿವಿದ್ಯೆ yakshiṇi-vidyĕ. = ಯಕ್ಷಟೆ No. 4. (My.).

ಯಕ್ಷೇಶ yaksha-îśa. A king of the Yakshas. 2, Kubêra. ತ್ರೈಪುರಾಸಿನೀಶ ಯಕ್ಷೇಶ ಮಾಣೀಶರ್ ಎನ್ನುವರು (ತಿಪಸ) ನಿಮಿತ್ತರ ಕ್ಕು (Mr. 13).

ಯಕ್ಷ್ಮ yakshma. *Pulmonary consumption.*

ಯಕ್ಷ್ಮರೋಗ yakshma-rôga. = ಯಕ್ಷ್ಮ (My.; ಕ್ಷಯರೋಗ G.).

ಯಜನ yajana. The act of sacrificing (in or for one's own person); sacrifice;—a place of sacrifice. See ನಮಾ ಯಜನ, ಪಚ್ಚಯಜ್ಞ.

ಯಜಮಾನ yajamâna. = ಎಜಮಾನ. *A man who sacrifices* (ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ Hlā.): *a man* (generally a householder) *who institutes or performs a regular sacrifice and pays the expenses of it;*—any person who intends performing or is able to bear the cost of a regular sacrifice. 2, a householder, the master of a house; the chief or head of a family, caste, etc. (My.);—a respectable, especially elderly man (My.);—a compellation by the wife for her husband (My.). See B. 1, 14; 4, 48; 5, 84. 89. 102. 115. 117. 275. Feminine: ಯಜಮಾನಳು (= ಯಜಮಾನಿ My.; ಒಡ ತಿ G.; B. 5, 287).

ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ yajamâna-gitti. A woman who *is* chief, exercises authority, etc., a mistress (My.). 2, a wife (My.).

ಯಜಮಾನತನ yajamânatana. The rank or position of a yajamâna (My.).

ಯಜಮಾನತಿ yajamânati. = ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಯಜಮಾನಿ yajamâni. = ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ. (My.; Dp. 1, 1).

ಯಜಮಾನಿಕೆ yajamânikĕ. The rank or position of a yajamâna or yajamâni (My.).

ಯಜಿಸು yajisu. To sacrifice, to kill as a sacrificial victim (Bhâgavata 9, 7, 7. 8).

ಯಜು yaju. Tbh. of ಯಜುಸ್. (My.).

ಯಜುರ್ವೇದ yajur-vêda. The sacrificial vêda, *i. e.* the collective body of mantras for the Adhvaryu priest, formed out of the ṛigvêda, with additional texts for sacrificial purposes (My.).

ಯಜುಸ್ yajus. = ಯಜು, ಯಜುಸ್ಸು. A sacrificial prayer or formula. 2, a technical term for certain words or mantras (chiefly taken from the ṛigvêda), muttered in a peculiar manner at a sacrifice, and thus distinguished from the ṛics which are recited, and from the sâmans which are sung. 3, *the yajurvêda.*

ಯಜುಸ್ಸು yajusu. Tbh. of ಯಜುಸ್ (Śmd. 106).

ಯಜುಸ್ಸೂಕ್ತಿ yajus-sûkti. A nice word or sentence from the yajurvêda (Bp. 43, 74).

ಯಜ್ಜ yajja. = ಜಜ್ಜ 2, etc. Tbh. of ಪೆಜ್ಜ 1. (My.; Sl. 343).

ಯಜ್ಞ yajña. = ಎಜ್ಞ, ಜಜ್ಞ. *A sacrifice.* See ಮಾಡು-; Bp. 35, 6.— ಯಜ್ಞ ಮಾಡು. To sacrifice (My.); to kill (My.); to beat soundly (My.). ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಕ್ಕಾ (ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ G.).

ಯಜ್ಞಕಂಕಣ yajña-kaṅkaṇa. A bracelet (chiefly of cotton thread) worn at the time of sacrificing (My.).

ಯಜ್ಞಕುಂಡ yajña-kuṇḍa. A hole in the ground for receiving the sacrificial fire (My.).

ಯಜ್ಞಕೃತ್ yajña-kṛit. Performing or arranging a sacrifice;—a priest conducting a sacrifice;—Vishṇu (My.).

ಯಜ್ಞತಂತ್ರ yajña-tantra. Sacrificial ritual (Sk. 235).

ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ yajña-dīkshĕ. Initiation into sacrifices, admission to sacrificial rites; due performance of the sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞಪಶು yajña-paśu. An animal for sacrifice, a sacrificial victim (My.).

ಯಜ್ಞಪಾತ್ರ yajña-pātra. A sacrificial vessel (My.).

ಯಜ್ಞಪುರುಷ yajña-puruṣha. The soul of sacrifice: fire, Agni (My.). 2, Vishṇu (My.).

ಯಜ್ಞಭೂಮಿ yajña-bhūmi. A place for sacrifice (My.; G. 534).

ಯಜ್ಞವಾಟ yajña-vāṭa. A place prepared and enclosed for a sacrifice (J. 34, 10).

ಯಜ್ಞವೇದಿ yajña-vēdi. A raised place (altar) for sacrifice (Bp. 55, 17; My.).

ಯಜ್ಞಶರ್ಮ yajña-śarma. N. (Bp. 56, 35).

ಯಜ್ಞಶಾಲೆ yajña-śālĕ. A sacrificial shed;—a house or place for keeping the sacrificial fire (My.).

ಯಜ್ಞಶಿರ yajña-śira. The head of sacrifice: Vishṇu (Bp. 54, 46).

ಯಜ್ಞಸಾಧನ yajña-sādhana. Accomplishing sacrifices (Sk.);—materials for a sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ yajña-sūtra. The sacrificial cord (My.; see Kr. s. ನೂಲು 1).

ಯಜ್ಞಸ್ಯೇನ yajña-śyēna. N. of Drupada (My.).

ಯಜ್ಞಾಂಗ yajña-aṅga. Any means or instrument of a sacrifice. 2, *the glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಯಜ್ಞಾಂತ್ಯ yajña-anta. *The conclusion or termination of a sacrifice* (ಅವಭೃಥ, ಯಜ್ಞದ ತಿಳಿಗಾಗಿ Hlā.).

ಯಜ್ಞಾರಿ yajña-ari. Śiva (Sk.; My.);—Vīrabhadra (My.).

ಯಜ್ಞಿಯ yajñiya. *Relating to a sacrifice; suitable or fit for sacrifice;* sacred, adorable.

ಯಜ್ಞೇಶ್ವರ yajña-īśvara. Vishṇu. 2, fire, Agni (My.).

ಯಜ್ಞೋಪಕರಣ yajña-upakaraṇa. Any utensil or implement useful or necessary for sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞೋಪವೀತ yajña-upavīta. The investiture of youths of Brāhmaṇas, Kshatriyas and Vaiśyas with the sacrificial thread that is worn over the left shoulder and hanging down diagonally across the body to the right hip. 2, the sacrificial cord itself (Bp. 32, 51; My.).

ಯಜ್ವಿ yajva. A sacrificer, *one who performs sacrifices in due form or agreeably to the ritual of the vēda.*

ಯತ್ yat. 1. = ಯದ್.

ಯತ್ yat. 2. Striving or endeavouring after, exerting one's self;—going, moving. See ಸಂ-.

ಯತ yata. Raised, held up, lifted up; stretched out; etc. 2, kept or held in, restrained, curbed, kept in check; governed;—limited, moderate. 3, *the spurring or guiding of an elephant by means of the rider's feet* (ಒಪದ ಗತಿ Mr. 137; *cf.* ಯಾಪ). See ಅ-, ಉಯ-, ನಿ-, ಪ್ರ-.

ಯತನ yatana. = ಯತ್ನ, etc. The act of making effort or exertion, an effort, an endeavour (My.).

ಯತಸ್ yatas. From which, whence;—*because, as;*—where, whither.

ಯತಿ yati. = ಎತಿ, ಜತಿ. Restraint, control, check; guidance; stopping, ceasing, term. 2, a pause (in music); harmonious musical time or measure (see ಜತಿ). 3, cæsura (in prosody, Ch.; Kāvy. II, 2, B, 27-29; Čt. II, 121). 4, *a person who has restrained his passions and abandoned the world; an ascetic, a devotee; a religious mendicant.* 5, = ಮುನಿ, the number 7 (Ch. v. 189). ಗತಿಗೆಟ್ಟು ಯತಿಯೇನಯ್ಯನು ಯತಿಯಾಗುವುದುಂಟೇ? (Prv.). See ಅ-, ನಿ-.

ಯತಿನಿಂದೆ yati-nindĕ. Abusing a religious mendicant. ಪರಸತಿನಿಂದೆ ಗೃಹಭ್ರಷ್ಟ, ಯತಿನಿಂದೆ ಕುಲಭ್ರಷ್ಟ (Prv.).

ಯತಿಪ yati-pa. An eminent ascetic or sage (Čpr. 2, 64).

ಯತಿಪತಿ yati-pati. = ಯತೀಶ. (Čpr. 2, 73).

ಯತಿಭಂಗ yati-bhaṅga. Violation of cæsura (Kāvy. II, 2, B, 3. 27-29).

ಯತಿವಿಲಂಘನ yati-vilaṅghana. Passing beyond or neglecting the cæsura (in grammar or prosody, Śmd. 408).

ಯತೀಂದ್ರ yati-indra. A great ascetic (ಪಜ್ಯ, ಯತಿ Nn. 54; ಯೋಗೀಶ್ವರ 62).

ಯತೀಶ yati-īśa. = ಯತೀಂದ್ರ. (ಕಂ Nn. 506).

ಯತೀಶ್ವರ yati-īśvara. = ಯತೀಶ. (ಸುಮ, ಯೋಗೀಂದ್ರ Nn. 18).

ಯತ್ಕಿಂಚತ್ yat-kiñčat. Tbh. of ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. (My.).

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ yat-kiñčit. Whatsoever, somewhat (My.).

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಕ yat-kiñčita. Tbh. of ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. (B. 5, 90; My.).

ಯತ್ತ yatta. = ಜತ್ತ. Endeavoured; making effort or exertion; prepared, ready; cared for, attended to. 2, restrained, etc. (= ಯತ). See ಅ-.

ಯತ್ನ yatna. = ಎತನ, ಎತ್ತನ, ಎತ್ನ, ಜತನ, ಯತನ. *Effort, exertion;* an effort; *energy, diligence, perseverance;* pains, care; effort for, endeavour after (ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿಗ, ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಮ್ಮೇಲಿಗ Nn. 148); eagerness, speed (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ವೇಗ 148; ಪರಾಕ್ರಮ Mr. 490);—help, etc. (ಉಪಕಾರ 148; 490). — ಯತ್ನ ಪಡಿಸು. To use or make efforts, etc. ಎಡೆಗುಣ್ಣದ ಬೇಡಿರಿ! ಮುತ್ತಿಪ್ಪ ಹೆಜ್ಜೆಗೇ ಯತ್ನ ಪಡಿಸಿರಿ! (B. 4, 16). — ಯತ್ನ ಸಲ್. An effort (or efforts) to avail, etc. ಆವರ ಯತ್ನ ಸಲದಯಿಲ್ಲ (B. 5, 68). — ಯತ್ನ ಮಾಡು. To make effort, to exert one's self, to endeavour, to strive after, to take pains; to make an effort or efforts (C.). ಕೆಯ್ಯಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಸುಲಗುವಷ್ಟೆ ಯತ್ನಮಾಗಲಿ ಯತ್ನ ಮಾಡಿರಿ! (B. 4, 16). ಅವರು ಆ ಪಣ್ಣನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಪತ್ತರ ಬರಗೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಿಲ್ಲ ಬಹಳ ಯತ್ನ ಮಾಡಿಸರು (5, 68). ಪತ್ನಿ ಇದ್ದವನು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ (ಪೆಣ್ಣನ) ರತ್ನ ಸಿಕ್ಕೀತೆ?—ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಧರಾಧರಕ್ಕಿ ಪತ್ನ; ಸಗರವರ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಸಗರ ಕಳ ಕೊಡ್ಡ (Prvs.).

ಯತ್ನಯಿಸು yatnayisu. = ಎತ್ನಯಿಸು, ಯತ್ನಯಿಸು. (My.).

ಯತ್ನಯಿಸ್ yatnayisu. = ಯತ್ನ ಮಾಡು. (My.).

ಯತ್ನಿಸು yatnisu. = ಯತ್ನ ಯಿಸು. (B. 5, 41; My.).

ಯತ್ವ್ yatva. The letter ಯತ್, or the letter and syllable ಯ (Śmd. 68. 188. 288. 339).

ಯತ್ಸುಖ yat-sukha. (Śmd. 100). Which or what joy, whichever or whatever joy.

ಯಥಾ yathā. *In which manner, in which way, as, like as, like.* ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ (Prv.).

ಯಥಾಕಾಮ yathâ-kâma. (ಯಥಾಕಾಮಂ). According to wish, as one likes, at pleasure (My.).

ಯಥಾಕಾಮಿ yathâ-kâmi. *Acting according to will or pleasure, independent, uncontrolled.*

ಯಥಾಕಾಲ yathâ-kâla. The proper time (for anything), a suitable moment; (ಯಥಾಕಾಲಂ) according to time, in due time, at the proper moment, at the right time (My.).

ಯಥಾಕ್ರಮ yathâ-krama. (ಯಥಾಕ್ರಮಂ). *According to order, in due succession, regularly, methodically, orderly, properly.* 2, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 13-15).

ಯಥಾಗತಿ yathâ-gati. As the course: as customary or usual, as before (My.).

ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ yathâ-jana-udvêjana. According to (its) hurting the feelings of persons (Kâvy. III, 3, B, 75).

ಯಥಾಜಾತ yathâ-jâta. Just as born: *senseless, stupid, foolish.*

ಯಥಾತಥ yathâ-tatha. (ಯಥಾತಥಂ). *In conformity with truth or reality.*

ಯಥಾಪೂರ್ವ yathâ-pûrva. (ಯಥಾಪೂರ್ವಂ). As before, as previously;—in succession, one after another (My.).

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ yathâ-prakâra. As before, as previously (C.).

ಯಥಾಪ್ರತಿ yathâ-prati. Agreeably with the original copy; a true copy (My.).

ಯಥಾಪ್ರಯೋಗ yathâ-prayôga. (ಯಥಾಪ್ರಯೋಗಂ). According to use or practice (Śmd. 345); common usage or custom (My.).

ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತ yathâ-prâpta. In conformity with a particular state or condition; conformity with them (see Nr. s. ಇಮ್ಮಡಿ).

ಯಥಾಮತಿ yathâ-mati. According to opinion; to the best of one's judgment; suitably to one's capacity (My.).

ಯಥಾಯಥ yathâ-yatha. (ಯಥಾಯಥಂ). *Properly, suitably, fitly;*—in regular order, by degrees.

ಯಥಾಯೋಗ್ಯ yathâ-yôgya. (ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ). Accordantly with propriety or suitableness, rightly, justly, suitably (B. 5, 177; My.).

ಯಥಾರೀತಿ yathâ-rîti. Accordantly with custom, as customary or usual (My.).

ಯಥಾರ್ಥ yathâ-artha. Conformable to the truth or true meaning, agreeing with fact, true, real, genuine, right, suitable; truth, etc. (Bp. 57, 28; My.); (ಯಥಾರ್ಥಂ) *according to the meaning, according to reality, suitably, fitly, truly, justly.*

ಯಥಾರ್ಥಗತಿ yathârtha-gati. The true, proper course (Kâvy. II, 2, B, 27-29).

ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞ yathârtha-jña. One who knows the truth, etc. (Cpr. 5, 31).

ಯಥಾರ್ಥತ್ವ yathârthatva. Suitableness, fitness, propriety, truthfulness (My.).

ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣ yathârtha-varṇa. Having a true colour or appearance: *a spy, a secret emissary.*

ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿ yathârtha-anuvṛitti. Proper reference to what precedes (Kâvy. III, 1, A, 4).

ಯಥಾರ್ಹ yathâ-arha. As deserving, according to merit, appropriate, suitable, just, adequate; (ಯಥಾರ್ಹಂ) suitably, etc.

ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ yathârha-varṇa. Having a suitable appearance: *a spy, a secret emissary.*

ಯಥಾವತ್ yathâ-vat. According to propriety, becomingly, properly, exactly, truly;—according to law (My.).

ಯಥಾವಿಧಿ yathâ-vidhi. *According to direction or precept, according to rule, duly, fitly, suitably.*

ಯಥಾಶಕ್ತಿ yathâ-śakti. According to one's power or ability, to the utmost of one's power (Bp. 45, 14).

ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯನುಗಮನ yathâśakti-anugamana. (*i. e.* sahagamana). Going with the deceased husband (at cremation) to the extent of one's power (contemptuously said of the wife who, instead of burning herself with the husband, throws a bamboo tube on the pile (My.).

ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರ yathâ-śâstra. (ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ). According to the codes of law or to the precepts of science, as the law ordains (Sk. 234; My.).

ಯಥಾಸಂಖ್ಯ yathâ-saṅkhya. Relative order;—(ಯಥಾಸಂಖ್ಯಂ) *according to number, number for number.*

ಯಥಾಸಂಭವ yathâ-sambhava. Accordance with possibility or inclination (Śmd. 164); (ಯಥಾಸಂಭವಂ) compatibly, according to the previous order.

ಯಥಾಸ್ಥಾನ yathâ-sthâna. The right, proper, or usual place;—(ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ) according to place, all in regular order, in statu quo, properly, suitably (My.).

ಯಥಾಸ್ಥಿತ yathâ-sthita. (ಯಥಾಸ್ಥಿತಂ). Suitably with (the requirement of) circumstances, properly, conveniently;—as things stood before, in statu quo (B. 4, 155; My.).

ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ yathâ-sthiti. In accordance with usage or custom, as usual, as on previous occasions (My.).

ಯಥಾಸ್ವ yathâ-sva (ಯಥಾಸ್ವಂ). Each on his own account, individually;—*properly, suitably.*

ಯಥೇಚ್ಛ yathê-ichchha. = ಎಚ್ಛೇಚ್ಛ. Agreeable to wish or desire;—(ಯಥೇಚ್ಛಂ) according to wish or desire, ad libitum, plentifully, copiously;—lawlessly. (My.; B. 4, 77. 122).

ಯಥೇಚ್ಛೆ yathê-ichchhê. A suitable wish or desire (Sk.). 2, = ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಯಥೇಪ್ಸಿತ yathê-ipsita. As wished, agreeable to wish or expectation;—(ಯಥೇಪ್ಸಿತಂ) *according to one's desire, ad libitum;*—wantonly, wilfully.

ಯಥೇಷ್ಟ yathê-ishṭa. = ಎಚ್ಛೇಚ್ಛ. As wished or desired, agreeable to wish, wished for;—(ಯಥೇಷ್ಟಂ) *at pleasure, ad libitum;*—wilfully.

ಯಥೇಷ್ಟಾಚಾರ yathêshṭa-âchâra. Doing what one likes, unrestrained, wilful, lawless, licentious;—heedless proceedings, wilfulness. See ಎಸಟುಮಸಟು.

ಯಥೋಚಿತ yathô-uchita. *Accordant with propriety or equity, right, proper;*—(ಯಥೋಚಿತಂ) suitably, fitly, properly.

ಯಥೋತ್ತರ yathô-uttara. Following in regular order or succession;—(ಯಥೋತ್ತರಂ) *in regular order or succession, one after another.*

ಯಥೋದ್ಗತ yathô-udgata. As arisen, as one came (into the world): *without sense, childlike, stupid.*

ಯದ್ yad. = ಯಜ್[4] 1. (Śmd. 100). Who, which, what, whoever, whatsoever, etc. 2, *for which reason,* on which account, *since, as, because.*

ಯದಾ yadâ. At what time, when;—since, as (My.).

ಯದಾನಿಬಳ್ಳಿ yadâni-baḷḷi. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus Dec. (Bl. & Pl.).

ಯದಿ yadi. *If, in case that.*

ಯದು yadu. = ಎದ್ದು. N. of a son of Yayâti, brother of Puru and ancestor of Kṛishṇa (Śmd. 2. 301). 2, N. of a country to the west of the Yamunâ;—N. of the dakshiṇa country. ಯದುಗಳು, the family and descendants of Yadu (J. 25, 13).

ಯದುಕುಲ yadu-kula. The family of Yadu. ಯದುಕುಲದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ (ಯಾದವರ್ Śmd. 2 Cm.).

ಯದುಕುಲಾಗ್ರಣಿ yadukula-agraṇi. Kṛishṇa (J. 33, 3).

ಯದುಕುಲೇಂದ್ರ yadukula-indra. = ಯದುಕುಲಾಗ್ರಣಿ. (J. 2, 19).

ಯದುಕುಲೋದ್ಭವ yadukula-udbhava. Kṛishṇa (My.).

ಯದುಗಿರಿ yadu-giri. The Yadu-hill: Mêlkôṭĕ, to the north of Mysore (My.).

ಯದುಗಿರಿನಾಯಕ yadugiri-nâyaka. Vishṇu (My.).

ಯದುಗಿರಿನಾಯಕಿ yadugiri-nâyaki. Lakshmî (My.).

ಯದುನೃಪಾಲ yadu-nṛipâla. King Yadu, etc.

ಯದುನೃಪಾಲಕಟಕ yadunṛipâla-kaṭaka. The whole number of the Yadu kings (Śmd. 301 Mḍb.).

ಯದುರಾಜ yadu-râja. Kṛishṇa (J. 26, 70).

ಯದುಶೈಲ yadu-śaila. = ಯದುಗಿರಿ. (My.).

ಯದ್ಪ್ರಚ್ಛೆ yad-prĕchĕ. *Acting as one likes, following one's own inclination, self-will, wilfulness, independence; spontaneity;* casual course, accident, chance (ಸ್ವಚ್ಛಂದ, ಅನಿಮಿತ್ತ, ಪ್ರಶ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452). 2, a noun which is neither a generic nor specific term nor noun of agency, one either not derived from authority or not possessing meaning.

ಯದ್ಭವಿಷ್ಯ yad-bhavishya. One who says "what will be" or "what must be": *a man who believes in the power of fate, a fatalist.*

ಯದ್ವಾತದ್ವ yad-vada. *Talking anything, talking nonsense, saying no matter what.*

ಯದ್ವಾ yad-vâ. Or, or else, whether.

ಯದ್ವಾತದ್ವಾ yadvâ-tadvâ. Disorderly; disordor, confusion (My.).

ಯನ್ತೃ yantṛi. Restraining, controlling; guiding. 2, one who restrains, a governor, etc.; *a charioteer;—an elephant driver or rider.*

ಯನ್ತ್ರ yantra. = ಎನ್ತ್ರ, ಜನ್ತ್ರ. A means or instrument for holding or restraining or fastening anything. 2, a band, a fastening, a tie, a thong, etc. 3, *any instrument, a machine, an engine, an apparatus.* 4, restraint, constraint, force. 5, a plate or birch-leaf on which are written the names of certain deities, etc. and which is worshipped and tied to the upper arm for the removal of demoniac influences, etc., an amulet, a charm (J. 3, 26); a diagram of a mystical nature or astrological character used as an amulet. See ಮನ್ತ್ರ-. — ಯನ್ತ್ರ ಕಟ್ಟು. To tie an amulet to the upper arm (My.).

ಯನ್ತ್ರಕ yantraka. A bandage;—a restrainer; a machinist. See ಯು-.

ಯನ್ತ್ರಕಲೆ yantra-kalĕ. The mechanical art, mechanics (B. 4, 168).

ಯನ್ತ್ರಣ yantraṇa. Restraint, etc., control, rule, etc. See ನಿಗ್ರ-.

ಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ yantra-tantra. Amulets and (other) devices (Bp. 40, 62; 43, 79; 50, 78; 51, 11).

ಯನ್ತ್ರಧಾರಾಗೃಹ yantra-dhârâ-gṛiha. A room fitted up with a kind of shower-bath (Cpr. 7, 146).

ಯನ್ತ್ರಮುಕ್ತ yantra-mukta. *Thrown by any kind of machine* (said of weapons).

ಯನ್ತ್ರಿತ yantrita. Restrained, checked, curbed; bound, fastened, fettered; subject to;—one who makes exertions or takes pains. See ಅ-, etc.

ಯನ್ತ್ರಿಸು yantrisu. To bind, etc. (Bp. 60, 22).

ಯಭನ yabhana. Sexual intercourse (R.; see ಯಾಭ).

ಯಭಸ್ವ yabhasva. Know carnally (My.).

ಯಮ yama. = ಎಮ, ಜಮ, ಜಮ 2. Restraining, controlling, taming, keeping in check; *restraint* (of the senses, affections, etc.), *self-control;—any great moral duty* (which is obligatory, as chastity, refraining from violence or injury, patience, truthfulness, honesty, as opposed to ನಿಯಮ). 2, *Yama* (the sister of Yamî and son of Vivasvat, the sun), *the god who presides over the pitṛis and rules the spirits of the dead: the judge and punisher of the dead, and the guardian or regent of the south quarter,* in which direction in some region of the lower world is his abode. 2, *a pair, a brace, a couple;*—a twin, one of a pair or couple, a fellow. ನಿಯಮಪ್ರಳಯ ಪದನ್ನು ಕ್ಷಣದೆ ಯಮನಿಗೂ ಧಯ (Prv.). — ಯಮಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Slaughter done by Yama. ಕಂಡ ಕಾಡೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಇಲ್ಲದ ಪಸಿಕ್ಕಿಳು, ಕಡುಳ ಪೆರೆದು, ಪಾಪಿಕಳಗಲುಗ ಸಂದ, ಕಡಗಸಿದ ಕೆಸಪ್ಪದ, ಕೆಂಪ್ ಕಾಯುಗಳ ಮುಪ್ಪದ, ಕೆಂಗಣ್ಣಿಪೊಳು ಮುಂದ ಯಮಗೊಲೆಗಳ ಳುಪೆ ಸಾರಯಿಪಾಪಪರೇ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಯಮದಿಕ್ಕು. The south (My.). — ಯಮನಿಯಮ. -ಪದ. = ಯಮ ಪ್ರಾಳು. (Dp. 4). — ಯಮಪ್ರಾಳು. -ಳಾಳು. = ಯಮಪಟಿಸ. (My.).

ಯಮಕ yamaka. Restraint;—a religious obligation;—a twin, one of a pair; doubled, two-fold. 2, the repeating or setting in opposition in the same stanza of words or syllables different in meaning but similar in sound, a kind of play on words or paronomasia (Śmd. 26-28; Kâvy. III, 2, B, 2-32). See ಪದವಾರ್ಧಾಭ್ಯಾಸ.

ಯಮಕಿಂಕರ yama-kiṅkara. = ಯಮಭಟ. (My.).

ಯಮದಣ್ಡ yama-daṇḍa. = ಜಮದಣ್ಡ. Yama's rod (J. 7, 49).

ಯಮದೂತ yama-dûta. A messenger of death, Yama's messenger, employed to bring the souls of the dead to Yama's judgment-seat, and thence conduct them to their final destination (Abh. P. 13, 42).

ಯಮಧರ್ಮರಾಯ yama-dharmarâya. Yama (My.).

ಯಮನ yamana. Restraining, controlling, etc. See ನಿ-.

ಯಮನಗರಿ yama-nagarî. = ಯಮಪುರ. (Bp. 61, 38).

ಯಮನನ್ದನ yama-nandana. Dharmarâja (Bh. 1, 10, 21).

ಯಮನಿಯಮ yama-niyama. Obligatory and self-imposed restraint or religious observance (Bp. 38, 5; J. 23, 2).

ಯಮಪುರ yama-pura. = ಜಮಪುರ. The city or abode of Yama (Abh. P. 13, 42).

ಯಮಪುರಿ yama-purî. = ಯಮಪುರ. (My.).

ಯಮಬಾಧೆ yama-bâdhĕ. = ಯಮಯಾತನೆ. (My.).

ಯಮಯಾತನೆ yama-yâtanĕ. The torment or torture inflicted by Yama (My.).

ಯಮರಾಜ yama-râj. *King Yama.*

ಯಮರಾಜ yama-râja. = ಯಮರಾಜ. (Bp. 10, 30).

ಯಮಲ yamala. = ಅಮಳ್, ಅಮಳ, ಜಮಳ, ಜಮಳಿ, ಸಮಮ. *A pair.* 2, twin, one of a pair or couple, paired, doubled. 3, the number two.

ಯಮಲಮರ್ದಲ yamala-mardala. = ಜಮಳಿಮದ್ದಳೆ. A double drum.

ಯಮಳಿ yamaḷi. = ಅಮಳಿ, ಜಮಳಿ, etc. A pair. 2, a sort of dress consisting of two pieces.

ಯಮಲೋಕ yama-lôka. Yama's world (My.).

ಯಮಹರ yama-hara. Śiva (Bp. 46, 33).

ಯಮಾನುಜೆ yama-anujĕ. Yama's sister: the river Yamunâ (Mr. 414).

ಯಮಾನ್ತಕ yama-antaka. Śiva (My.).

ಯಮಿ yami. One who restrains himself, an ascetic (ಶಮಿ Śm. 109; Bp. 54, 24). 2, Yami, the sister of Yama: the river Yamunâ. See ಯಮಳಜಾತೆ.

ಯಮುನಾಭಿದ್ yamunâ-bhid. Who has divided the river Yamunâ into two parts (with his ploughshare): Baladêva. (R.).

ಯಮುನಾಭ್ರಾತೃ yamunâ-bhrâtṛi. The brother of Yamunâ: *Yama.*

ಯಮುನೆ yamunĕ. ಯಮುನಾ. = ಜಮುನೆ, ಜಮುನೆ. *The river Yamunâ* (Jumna), personified as Yami, the twin sister of Yama and daughter of the sun.

ಯಮೋಪಮ yama-upama. A man like Yama (J. 11, 34).

ಯಯಾತಿ yayâti. N. of the fifth monarch of the lunar race, from the two wives of whom came the two lines of the lunar race, that of Yadu and that of Puru (Bhâgavata 9, 20, 8; see ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ).

ಯಯು yayu. = ಯುಯು. Going, running about. 2, *a horse* (ಶಮಿಯ IIIಖಿ.). 3, *a horse fit for sacrifice.* See Bp. 59, 37.

ಯರಿ yari. Tbh. of ದ್ಯುಧರ್. (My.).

ಯವ yava. = ಏವ, ಜವ 2, ಯುವ No. 1, ಯುವ. Removal, separation (see ಉಪಯುವ). 2, *barley, Hordeum hexastichon;*—a barley corn, as a measure or as a weight. 2, a figure or mark on the hand resembling a barley corn, supposed to indicate good fortune.

ಯವಕ yavaka. = ಯವಕೆ. Barley;—a sort of barley.

ಯವಕೆ yavakĕ. = ಯವಕ. ಯವಕೆಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಯವಕ್ಯ Śl. 301).

ಯವಕ್ಯ yavakya. *Sown with barley, producing barley, fit for barley.*

ಯವಕ್ಷಾರ yava-kshâra. = ಜವಕಾರ. *An alkali prepared from the ashes of burnt barley-straw, saltpetre, nitre, nitrate of potash.*

ಯವಕೆಣ್ಣೀಡ yava-kshôda. Barley-meal. (R.).

ಯವನ yavana. = ಜವನ 1. Speed, velocity. 2, a fast horse, a courser. 3, an Ionian, a Greek; a Mahomedan, an individual of a foreign race (ಯವನ, ತುರುಷ್ಕ, ಮೋಗರ Mr. 382).

ಯವನಕ yavanaka. = ಮೋಗರ. A Greek; a Turk (see Mr. s. ಯವನ).

ಯವನದೇಶ yavana-dêśa. The country of the Yavanas: Ionia, Bactria, Turkisthân, Arabia (My.).

ಯವನಾಲ yava-nâla. A sort of grass or grain, Andropogon bicolor. 2, a kind of millet (ಜೊಳ, ಮೋಳ Mr. 374).

ಯವನಿ yavani. A Yavana woman (My.).

ಯವನಿಕೆ yavanikĕ. = ಜವನಿಕೆ. A curtain, a screen; a veil (Ṓpr. 4, 31).

ಯವಫಲ yava-phala. That which has barley-like fruit: *a bamboo.*

ಯವಲ yavala. Bamboo-seed (Bp. 14, 15).

ಯವಸ yavasa. = ತವಸ, ಪವಸ. *Grass, fodder, pasturage, pasture, meadow grass.*

ಯವಸಾಯ yavasâya. Tbh. of ದ್ಯುಜವಸಾಯ. (My.).

ಯವಾಗು yavâgu. *Rice-gruel* (see ಗಂಜಿ 1).

ಯವಾಗ್ರಜ yava-agra-ja. = ಯವಕ್ಷಾರ. *Nitre, saltpetre.*

ಯವಾನಿ yavâni. *Bishop's weed, Ptycholis ajowan* Dec. (Ligusticum. s. Roxb.; ಓಮಕಾಳು Mr. 136).

ಯವಾನಿಕೆ yavânikĕ. *Ptycholis ajowan* Dec.

ಯವಾಪರ yavâpra. Tbh. of ದ್ಯುಜವಾಪರ. A law-suit; fight, quarrel (My.).

ಯವಾಸ yavâsa. = ಯವಸ 1. *The manna plant, Alhagi maurorum* Tournef.

ಯವಿಷ್ಠ yaviṣhṭha. Youngest.

ಯವೀಯಸ್ yavîyas. Younger; *a younger brother.*

ಯವೆ yavĕ. Tbh. of ಯವ. Barley (ಯವ Nr.; Mr. 374; Śl. 301. 304). ಯವೆ ಗೋಧಿ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಸವಧಾನ್ಯ Nr.). 2, Tbh. of ಯವ್ಯ (Mr. 93).

ಯವ್ಯ yavya. *A field of barley* (ಯವೆ Mr. 93).

ಯವ್ವನ yavvana. Tbh. of ಯೌವನ. (My.; Tḗ.).

ಯವ್ವನಿಗ yavvaniga. Tbh. of ಯೌವನಿಗ. (ಶಮಿ, ಯುವ Mr. 309).

ಯವ್ವನೆ yavvanĕ. Tbh. of ಯೌವನ. See ಪವ-; Bp. 40, 18.

ಯಶ yaśa. = ಜಸ, ಯಶಸ್, ಯುಶಸ್ಸು (ಶೆmd. 107). (ಕ್ಷತ್ರೆ Nr. 56; ಧಗ 515).

ಯಶಃಪಟಹ yaśas-paṭaha = ಯಶಪ್ಪಟಹ. *A double drum.*

ಯಶಃಶೇಷ yaśas-śêsha. Having nothing left but glory or fame: dead;—death. (R.).

ಯಶಪ್ಪಟಹ yaśaṛ-paṭaha. = ಯಶಃಪಟಹ. (Abh. P. 9, 94).

ಯಶಶ್ರೀ yaśa-śrî. Splendour of glory (Ṓpr. 4, 10; 6, 1).

ಯಶಸ್ yaśas. = ಯಶ, etc. *Honour, glory, renown, fame, reputation;* beauty, splendour, magnificence.

ಯಶಸ್ಕರ yaśas-kara. Causing renown, conferring fame or distinction, famous, glorious (My.).

ಯಶಸ್ವಿ yaśas-vi. (-vin). Possessing honour or glory, renowned, famous (My.).

ಯಶಸ್ಸು yaśasu. Tbh. of ಯಶಸ್ (ಯಶ Śmd. 107).

ಯಶೋದೆ yaśas-dĕ. = ಜಸೋದೆ. A glory-giving female: *the wife of the cowherd Nanda and foster-mother of Krishṇa* (J. 6, 44; 7, 24).

ಯಶೋಲತೆ yaśas-latĕ. Fame looked upon as a creeper (Ṓpr. 7, 32).

ಯಶೋವನ್ತ yaśas-vanta. A man who possesses fame or glory (My.).

ಯಷ್ಟಿ yashṭi. *A pole, a staff, a stick;*—a wooden roller (ಧ್ವಜದ, ಛತ್ರ Mr. 213);—a column, a pillar. 2, *a club, a mace.* 3, *a string, a string of pearls;*—a kind of pearl necklace. See ಏಳ-, ಧಾರ-, ಹಿಂಸಾ-.

ಯಷ್ಟಿಕೆ yashṭikĕ. A staff, a stick, a club, etc. (= ಯಷ್ಟಿ). See ಏ-, ಪಟಯಾ-.

ಯಷ್ಟಿಮಧು yashṭi-madhu. *Liquorice root, liquorice.*

ಯಷ್ಟಿಮಧುಕೆ yashṭi-madhukĕ. *Liquorice.* See ಮುಧುಕ.

ಯಷ್ಟೃ yashṭṛ. = ಯಜಮಾನ. *A sacrificer.*

ಯಾ yâ. = ಏ 5. What? which? (T.; Tĕ.; T. also ಯಾವನು = ಎಂದು; ಯಾವುದು = ಎದು). — ಯಾ ಪಾಟಿ. What, or which, manner? (My.).

ಯಾ yâ. = ಅಾ. Or (My.; B. 5, 7).

ಯಾಕೆ yâkĕ. = ಏಕೆ. Why? wherefore? (My.; Bp. 25, 18; B. 1, 25; 3, 72; 4, 10. 18. 75; 5, 40. 223; C.). ಯಾವಾಗದಲ್ಲದು? (*i. e.* ಯಾಕೆ ಆಗ ಒಲ್ಲದು? C.).

ಯಾಗ yâga. = ಜಾಗ 1. *A sacrifice* (to the gods). ಯಾಗ ದವರ್ (Bp. 56, 35). ಯಾಗಾಜಾವಿಸ ಕಬ್ಬ (ಯೂಪ Nr.). ಯಾಗಕೆ ಆದ್ದಿಡ ಪಶು (ಕ್ರಾಕ್ಯತ Mr. 461). — ಯಾಗಿಸಿದ್. To sacrifice. ಯಾಗಿಸಿಯ್ದಂ (ಸ್ಕಂದ Mr. 261).

ಯಾಗದೀಕ್ಷೆ yâga-dîkshĕ. = ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ. (My.).

ಯಾಗಪ್ಪ yâgappa. A chisel used in breaking stones (My., but neither Tĕ. nor T.; *cf.* ಪೇಳ 1 ?).

ಯಾಗಮಂಟಪ yaga-maṇṭapa. A shed or hall for sacrifices (J. 26, 46).

ಯಾಗವ್ಯಯ yâga-vyaya. Expense for a sacrifice: a fee, a present (ಯಾಗ, ದಕ್ಷಿಣೆ Mr. 261).

ಯಾಗಶಾಲೆ yâga-śâlĕ. = ಯಜ್ಞಶಾಲೆ. (ಜಕ್ಷಿಣೆ ಲೆ. I, 70); a place for hômas in a temple (My.).

ಯಾಗ್ರ yâgra. Tbh. of ಕ್ರಾಕ್ಷೆ. (My.).

ಯಾಚಕ yâchaka. *A petitioner, a beggar* (ಪ್ರಾರ್ಥಯಮಾನ Nn. 70). Feminine ಯಾಚಕಿ.

ಯಾಚನಕ yâchanaka. *A petitioner, a beggar.*

ಯಾಚನೆ yâchanĕ. Asking, soliciting;—*a petition, an entreaty, a request.*

ಯಾಚಿತ yâchita. *Asked, prayed for, solicited.*

ಯಾಚಿತಕ yâchitaka. *Anything borrowed.*

ಯಾಚಿಸು yâchisu. To ask, to beg, to solicit, to request. See ಎರವು, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು; Bp. 6, 6; J. 26, 49.

ಯಾಚ್ಞೆ yâchñĕ. *A petition, a request, an entreaty;* begging. See ಎರ 4, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಯಾಜಕ yâjaka. A sacrificer, a sacrificing priest, *a priest officiating at a sacrifice.*

ಯಾಜನ yâjana. The act of causing a sacrifice to be performed, superintending or assisting at the sacrifices of others. See ಪೌರೋಹಿತ್ಯ; J. 5, 24; ಯಾಜ.

ಯಾಜಮಾನ yâjamâna. The part of a sacrificial ceremony performed by the yajamâna or institutor of the sacrifice himself. See ಸಮ್.

ಯಾಜಿ yâji. A sacrificer. 2, a sacrifice. See ಸೋಮಯಾ.

ಯಾಜ್ಞ yâjña. (fr. ಯಜ್ಞ). Belonging to sacrifice.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ yâjñavalkya. N. of an ancient ṛishi;—N. of the author of a code of law (My.).

ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ yâjñasêni. (fr. ಯಜ್ಞಸೇನ). Draupadî (My.).

ಯಾಜ್ಞಿಕ yâjñika. (= ಆಜ್ಞಿಕ). Relating or belonging to sacrifice. 2, a sacrificer, the officiating priest at a sacrificial ceremony, the institutor of a sacrifice; one skilled in sacrificial rites, a ritualist (Bp. 3, 64; 56, 34).

ಯಾಜ್ಯ yâjya. 1. To be sacrificed; sacrificial; one on whose behalf a sacrifice is made (J. 5, 24).

ಯಾಜ್ಯ yâjya. 2. Tbh. of ಕ್ರಾಕ್ಷ್ಯ. (My.).

ಯಾತ yâta. = ಏತ 2. A picotta (My.; G. 426. 478). ಯಾತಗಣೆಯದು ಬಗತು ಕಾಯ ಫಲವಾಪನ್ನು ಹೊಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲಿಯ ನಿಲ್ದನ್ನು ಪೆಣ್ಣಿನ ಯಾತ ನೆಟ್ಟು! (Sp.). ಯಾತ ತರೆ ತೂಗಿದರೆ ಬಾತಾಳದ ನೀರು ಬಸ್ತು, ಕಾತ ತರೆ ತೂಗಿದರೆ ಮಗಂ ಪಿತ್ತು (Prv.).

ಯಾತ yâta. Gone;—going;—motion. 2, *the guiding or driving of an elephant with a hook or goad* ಆನೆಯಾತವರ Hlâ.; ಒದುಪ್ಪದು Hlâ., *cf.* ಯಾತ). See ಏ-. 3, a foot-soldier (ಪದಾತಿಕ, ಪತ್ತಿ, etc., ಕಾಲಾಳ್ Mr. 287).

ಯಾತಕೆ yâtakĕ. ಯಾತಕ್ಕೆ yâtakkĕ. = ಏತಕೆ, etc. Why? for what end? (Bp. 24, 65; 25, 17; C.; B. 1, 25; 5, 76).

ಯಾತನ yâtana. = ಯಾತನೆ. The act of requiting, etc. (ಕಾರಣ, ದಣ್ಣನೆ Mr. 392; see ನಿರ್-).

ಯಾತನೆ yâtanĕ. Requital, retaliation, reward, return. 2, *acute pain, torment, anguish, agony,* especially *punishment inflicted by Yama, the pains of hell* (ಕಾರಣೆ, ದಣ್ಣನೆ Hlâ.).

ಯಾತಯಾಮ yâta-yâma. That which has stood for a night: used, spoiled, impaired. 2, one who has run out or completed a course: *exhausted, old, aged.*

ಯಾತೃ yâtṛ. = ಏತೃ. ಯಾತಸ = ಏತಸ, of what? (C.; B. 1, 18; 3, 115). ಯಾತೃಶ್ಯ (C.; B. 3, 69. 91). ಯಾತವಲು (Bp. 28, 31; C.; B. 1, 18). ಯಾತವರು = ಏತವರು. (C.). ಯಾತಜಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾತ್ರವಾಗಿ ಕಳ್ಳು ಪಿತ್ತು (Prv.).

ಯಾತಿ yâti. Going, marching, proceeding (ಅಯ್ಯುಕ್ತಿಯ Nn. 77).

ಯಾತು yâtu. A goer;—a traveller, a wayfarer. 2, *a râkshasa, an evil spirit, a demon.* 3, witchcraft; injury; torture.

ಯಾತುಧಾನ yâtu-dhâna. *A râkshasa, an evil spirit, a demon.*

ಯಾತೃ yâtṛi. A goer, a traveller. 2, a charioteer. 3, *a husband's brother's wife* (ಗಂಡನ ತಂ Mr. 312).

ಯಾತ್ಯ yâtya. To be tormented, subject to the torments of hell: *a condemned spirit, an inhabitant of hell.*

ಯಾತ್ರಾದಾನ yâtrâ-dâna. A present of navadhânya given by one who commences a journey or by the pûjâri at the commencement of a car-festival, with the object of obtaining good success (My.).

ಯಾತ್ರೆ yâtrĕ. ಯಾತ್ರಾ. = ಜಾತ್ರೆ. *Going, travel, march* (ಗಮನ, ಗಮನಾಗಮನ Nn. 159). 2, *the march of an army, an expedition.* 3, going on a pilgrimage, pilgrimage, a company of pilgrims. 4, a periodical festival in honour of an idol, to which pilgrims resort; a car-festival; a festive procession, a great festival (ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ, ಯಾತ್ರಾ ಉತ್ಸವ 159). 5, *support of life, maintenance, support.* 6, going after, following: *conformity to usage, practice, custom, usage* (ಆಚಾರಾನುಷ್ಠಾನ 159; Hlâ.; Mr. 479). ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದ ಪರಂ ಬಾತ್ರೆ ಬಾರಲಿಲ್ಲ.—ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾ ಕ್ಷಣ ಯಾತ್ರೆ ಗಾಣ ತಿಳಿಸಿತು? (Prvs.).

ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ yâtrâ-utsava. A festive procession (Cpr. 2, after 94).

ಯಾತ್ರೋತ್ಸಾಹ yâtrâ-utsâha. = ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ (Cpr. 2, 90).

ಯಾದ yâda. Tbh. of ಯಾದಸ್. (ಅಸಿಮಾದ, ಮಾದ್ Nn. 148).

ಯಾದಸಾಪತಿ yâdas-pati. *The ocean, the sea.*

ಯಾದವ yâdava. (fr. ಯದು). Descended or coming from Yadu; a descendant of Yadu;—Kṛishṇa. See ಶ್ರೀಮದ್ 2.

302; Bp. 54, 63; J. 4, 52; 7, 2. — ಯಾದವರೆಡೆ³ಯು. -ಎಡೆ³ಯು. Krishṇa (J. 2, 40).

ಯಾದವಶಿಖಾಮಣಿ yâdava-śikhâmaṇi. Kṛishṇa (J. 24, 39).

ಯಾದವಾಚಲ yâdava-âchala. = ಯದುಗಿರಿ. (My.).

ಯಾದವಾದ್ರಿ yâdava-adri. = ಯಾದವಾಚಲ. (My.).

ಯಾದವೇಂದ್ರ yâdava-indra. Kṛishṇa (J. 5, 5).

ಯಾದಸು yâdas. = ಯಾದ. Any animal living in water, *any large aquatic animal, a sea-monster.*

ಯಾದಸಾಂನಾಥ yadasâm-nâtha. Lord of sea-animal: *Varuṇa.*

ಯಾದಸಾಂಪತಿ yadasâm-pati. *Varuṇa.*

ಯಾದಾಸ್ತು yâdâstu. A memorandum, a rough note, a memorial (My.; Br., H.).

ಯಾದಿ yâdi. Remembrance;—memorandum-scrap (My.; Br.; Mhr., H. ಯಾದ, ಯಾದಿ).

ಯಾದೃಕ yâ-dṛiśa. Which like? what like? of what kind? which? what? as like (My.).

ಯಾನ yâna. Going, moving, riding; marching or proceeding (against an enemy). 2, *a conveyance or vehicle of any kind, a carriage,* etc. 3, a channel to carry off water (ನಾರಣಿ, ನೀರ ಹರುಪಣಿ Mr. 422; *cf.* ಬಾನ).

ಯಾನಪಾತ್ರ yâna-pâtra. *A boat, a ship.*

ಯಾನಮುಖ yâna-mukha. *The forepart of a carriage.*

ಯಾನು yânu. = ಆಂ 1, etc. I. (R.; Tu., T. ಯಾನ್).

ಯಾನೆಗ yânĕga. See ಗಜಾಕ್ಷಿ.

ಯಾನ್ತ ya-anta. A term ending in ಯ or ಯ್ (Śmd. 318).

ಯಾನ್ತ್ರಿಕ yântrika. (fr. ಯನ್ತ್ರ). Relating to instruments or machines (B. 5, 227).

ಯಾಪನ yâpana. Causing to go or pass away;—spending time, wasting time, delay, procrastination; loitering, staying. 2, supporting life: *maintenance, support.*

ಯಾಪಾರ yâpâra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. Trade, traffic (My.). — ಯಾಪಾರ ಸಾಪಾರ. Dupl. (My.).

ಯಾಪ್ಯ yâpya. = ಪಾಪ್ಯ. To be passed or spent, as time;—to be removed or cured;—to be rejected or expelled. 2, *low, vile, contemptible, little, trifling, unimportant.*

ಯಾಪ್ಯಯಾನ yâpya-yâna. *A palanquin, a litter.*

ಯಾಭ yâbha. Sexual intercourse (ಸ್ವಯಾಯ, ರತಿ, ಮೈಥುನ, ಕೂಟ Mr. 320).

ಯಾಮ yâma. 1. (= ಯಮ). *Restraint; forbearance.* See ಆ-, ಉಪ-. 2, relating to, or coming from, Yama.

ಯಾಮ yâma. 2. = (ಪಾಣಿ), ಪಾಮು, ಪಾಪ, ಪಾವು. Going, proceeding, motion, course. 2, *a night-watch, a period or watch of three hours, the eighth part of a day.*

ಯಾಮಿ yâmi. 1. = ಪಾಮಿ. A sister, female relation. 2, one who restrains, etc. See ಅಸ್ವ-.

ಯಾಮಿ yâmi. 2. Possessing watches: night (ಯಾಮಿನಿ Mr. 65).

ಯಾಮಿಕ yâmika. Being on watch; a watchman, one on guard or duty at night (V. 6, 42).

ಯಾಮಿನಿ yâmini. *Night* (ಯಾಮಿ Mr. 65).

ಯಾಮಿನೀಪತಿ yâmini-pati. The moon (My.).

ಯಾಮಿತ್ರ yâmitra. The moon. (R.).

ಯಾಮುನ yâmuna. (fr. ಯಮುನಾ). Relating to, or coming from, the river Yamunâ;—*antimony;*—N.

ಯಾಮ್ಯ yâmya. Relating to Yama;—*southern; the south.*

ಯಾಯಜೂಕ yâyajûka. Frequently sacrificing; *a performer of frequent sacrifices.*

ಯಾಯಾವರ yâyavâra. Tbh. of ಯಾಯಾವದ. Also: alms (My.). ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯಾವರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಯಾಯಾವರ yâyâvara. Going repeatedly; wandering in all directions;—a vagrant mendicant;—the life of a wandering beggar.

ಯಾಯಿ yâyi. Going, moving, etc.; a traveller, etc. See ಉಪ-.

ಯಾಯಿವಾರ yâyivâra. = ಯಾಯಾವರ. (My.).

ಯಾರ್ yâr. ಯಾರು yâru. = ಆರು 1, etc. The plural of ಯಾವ: who? (C.). ಯಾರಿಗೆ (B. 5, 127). ಯಾರೇ (B. 3, 44. 99. 126; 4, 205). ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ (3, 6). ಯಾರ್ಯಾರು (3, 53). ಯಾರಿಗೆ ನಿತ್ಯರೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿಲ್ಲರಿಲ್ಲ.—ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ಪಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ (or ಸರಿಗಾತವಿಲ್ಲ).—ಯಾರಿಗೆ ತರಲು ಬಿಟ್ಟರೂ ಮರಣದ ಭಯ ತಪ್ಪದು.—ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಆಗಸರ ಮೂಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದು.—ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀರುಮುಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದುಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Sl. 189. 264. 278.

ಯಾರಿ yâri. = ಈರಿ. A species of plant. ಯಾರಿಯೆಗೆ ಜಾರದು ಸ್ಥಿರವೆನಲಾ ಬುಗುರಿ (Mr. 117; o. r. in one MS. ಯಾರಿಯೆಗೆ ಚರಮುಸ್ಥಿರವೆನಲಾ ಬುಗುರಿ; two MSS. ತಿರಿಯೆಗೆ ಜೀವಮುಸ್ಥಿರವೆನಲಾ ಬುಗುರಿ).

ಯಾಲ yâla. = ಏಲಾಂ, etc. (My.).

ಯಾಲಕಿ yâlaki. = ಯಾಲಕ್ಕಿ. (Bp. 26, 30; My.).

ಯಾಲಕ್ಕಿ yâlakki. = ಏಲಕ್ಕಿ. (ಪೃಥ್ವಿಕೆ G.; C.; B. 3, 29). ಯಾಲಕ್ಕೀ ಕಾಯಿ (ಉಪಳಂಬಿಕೆ G.). See Sl. 152. 153. 415.

ಯಾವ yâva. = ಏವ, etc. What? which? (C.). ಯಾವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮುನ್ನೀರು ಬರುವದೊ, ಆ ತೀರ್ಥಗಳು ಪುಣ್ಯವಾಸ ಎನ್ನಲ್ ಪಡುವದು (Sl. 42). ಯಾವದನು (-ಆವನು) ಜಗಯಜರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಪಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಪಳವಾಗಿ ಹೋಮಿಪುತ್ತಾನೋ, ಆತ್ಮವನು ಆತ್ಮ ಮಿತ್ರ, etc. (282). ಆನೆಯ ಮುಮ್ಮಾಗವು ಯಾವದೋ (-ಆವುದೊ), ಆದು ಪಶ್ಚಭಾಗ (270). ಯಾವ ಮುಳ್ಳಿಗಾದರೂ ಹೂ ಎನ್ನು ಪೆಸರು (306). ಯಾವದರ್ಜರೆ (-ಆವರೆ, B. 5, 109). ಯಾವದಾದರೂ (-ಆವುದೂ, 5, 113. 300). ಯಾವದಾದೊನ್ನು (-ಆವುದೂ ಒನ್ನು, B. 3, 2. 3; 4, 129. 134; 5, 124). ಯಾವದೊನ್ನು (ಯಾವುದೊ ಒನ್ನು, B. 5, 117). ಆಪ್ತಾ, ಈ ಜನರು ಯಾವದೋ ಆಚೆ ಆಯುತ್ತಾರೆಲ್ಲೆ? (4, 150). ಈ ವಸ್ತುವು ಯಾವದೋ ಒನ್ನು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮುಖಿರಿಯ ಕಂಬಿಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಸಿತ್ತು (4, 174). ಯಾವದೋ ಒನ್ನು ಕಂಬೀಜದ ಚೀಲವು (4, 62). ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಒಯ್ದುನೆನ್ನು, ಹೇಳಿತ್ತಾರೆ (3, 24). ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅನ್ಯದೇಶದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು (5, 221). ಯಾವ ಕಾರ್ಯವು ಹಿನ್ನೆ, ದೇವಕಾರ್ಯ ಮುನ್ನೆ.—ಯಾವ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಾಯುವ ಕಾಲ ತಪ್ಪದು.—ಯಾವ ದೇವರು ಮಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗಣ್ಣಿಸಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ಕಳಾಗವು.—ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಾದರೇ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ (Prvs.). ಯಾವ್ಯಾವ (= ಯಾವ ಯಾವ, B. 5, 13. 96). ಯಾವಾಕೆ (-ಆಳೆ, = ಯಾವಳು, B, 5, 290). ಯಾವಾತ (-ಆತ, = ಯಾವನು, G. 13). — ಯಾವನು. Which man? who? (My.). — ಯಾವಲ್ಲಿ. -ಆಲ್ಲಿ. Where? whither? (My. B. 5, 63). — ಯಾವಳು. Which woman? who? (My.). — ಯಾವಾಗ. -ಆಗ. When? (My.; B. 2, 5; 5, 58). ಯಾವಾಗಿನ ನ್ಯೆ (ಯಾವಾಗಿನ ಆನ್ಯೆ), as usual (My.; B. 5, 103). — ಯಾವಾಗದಾದರೂ. -ಆಗದಾದರೂ. At any time (one does not know when, My.). — ಯಾವಾಗಲು. -ಆಗಲು. ಯಾವಾಗಲೂ. -ಆಗಲೂ. Always, ever (My.; ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Sl. 477; ಅನವರತ, ನಿತ್ಯ G.). See B. 1, 14. 26; 2, 8; 3, 32; 5, 103; Sl. 87. — ಯಾವಾಗ

ದರೂ. -ಆದರೂ. = ಯಾವಾಗಲಾದರೂ. (My.; B. 5, 205. 302). — ಯಾವಾಗ್ಲೆ.. = ಯಾವಾಗ. (My.). ಯಾವಾಗ್ಯಾದರೂ. = ಯಾವಾಗಾದರೂ. (My.). — ಯಾವಾಗ್ಲೂ. -ಆಗ್ಲೂ. = ಯಾವಾಗಲೂ. (My.). ಜೀವನದ ಯಾವಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಹೀಗೇನೇ ಸರಿ (Prv.).

ಯಾವ yâva. (fr. ಯವ). Relating to barley. 2, *lac or the red dye prepared from the cochineal insect* (ಅಲರಿಗೆ, ಅರಗು, ಮದರಂಗಿಯ ರಸ G.).

ಯಾವಕ yâvaka. *Lac, the red dye.* 2, *half ripe barley; forced rice;*—a kind of food prepared from barley, barley gruel (ಅರ್ಧ ಜೀರಿಯಿಸಿದ ಕಾಳು, ಗುಗ್ಗರಿ G.). 3, a kind of pulse, Dolichos biflorus (see ಆಲಸಂದಿಗೆ).

ಯಾವಕದ್ರವ yâvaka-drava. = ಯಾವಕ No. 1. (Ûpr. 6, after 64).

ಯಾವಜ್ಜೀವ yâvat-jîva. (ಯಾವಜ್ಜೀವಂ). Throughout life, all one's life long (My.).

ಯಾವತ್ yâvat. As great, as large; *as much, as many;* as often, as far, as long;—*how much, how many;—as much as, as many as, all, all whatsoever, the whole, totally;—as long as;—as far as, unto, until.*

ಯಾವತ್ತರು yâvattaru. Tbh. of ಯಾವತ್. As many persons as, all persons; also ಯಾವತ್ತರೂ (-ಊ, B. 2, 50). ಯಾವತ್ತರಿಗೂ (B. 3, 89. 92).

ಯಾವತ್ತು yâvattu. Tbh. of ಯಾವತ್. All, the whole (C.; B. 3, 26. 27. 75); also ಯಾವತ್ತೂ (C.; B. 3, 27. 126).

ಯಾವನ yâvana. (fr. ಯವನ). Born or produced in the land of the Yavanas; *incense.*

ಯಾಷ್ಟೀಕ yâshṭîka. (fr. ಯಷ್ಟಿ). *A warrior armed with a club.*

ಯಾಸ yâsa. 1. = ಯವಾಸ. *The manna-plant, Alhagi maurorum.*

ಯಾಸ yâsa. 2. Tbh. of ವೇಷ. (My.).

ಯಾಸಿ yâsi. = ಯಾಸೆ, etc. (B. 3, 84; 5, 252).

ಯಾಸೆ yâse. Tbh. of ವ್ಯಾಜ? or of ವ್ಯಾಸ?). = ಏಸೆ q. v., ಯಾಸಿ. Bent, crooked, slanting (Te. ಯಾಸೆ, ವ್ಯಾಸ).

ಯಿ yi. For Kannaḍa words with this initial see ಇ.

ಯಿಗತಿ yigati. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಯಿಗುತಿ yiguti. = ಯಿಗತಿ. (My.).

ಯಿಗ್ರ yigra. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. (My.).

ಯಿಂಗಡೆ yiṅgaḍe. = ಏಂಗಡೆ. (My.).

ಯಿಂಗಡಿಸು yiṅgaḍisu. = ಏಂಗಡಿಸು. (My.).

ಯಿಸವಾಸ yisavâsa. Tbh. of ವಿತ್ವಾಸ. (My.).

ಯೀ yî. For Kannaḍa words with this initial see ಈ.

ಯೀಬೂತಿ yîbûti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಯುಕ್ yuk. (ಯುಜ್). Yoked;—in couples or pairs, even, not odd; even line (Ûh.); a pair, two.

ಯುಕುತ yukuta. Tbh. of ಯುಕ್ತ. (My.).

ಯುಕುತಿ yukuti. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ. (Bp. 20, 25; My.).

ಯುಕ್ತ yukta. = ಯುಳುತ. Yoked, joined, united; joined with, endowed or furnished with, possessed of, having, possessing (ಶೆಮ. 372);—*arranged in regular order, adapted, fitted, fit, suitable, just, proper, right, moderate, due;*—fixed on, intent on;—occupied with, engaged in, attentive, given up or devoted to;—proved, inferred, deduced by argument. Feminine: ಯುಕ್ತೆ (A.), ಯುಕ್ತಳು (My.). — ಯುಕ್ತಗೆದ್ದ. To join one's self to, to be found in. ಉಕ್ತವೀ ಫಲವೊಳಿಪ ಜೀವಗಳು ಬಲವಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಗೆಯ್ದವ (Mr. 412).

ಯುಕ್ತರಸೆ yukta-raše. *N. of a plant* (= ಏರಾವರಿಕೆ, ದಾಸ್ಪೆ).

ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ yukta-ayukta. Suitable and unsuitable (G. 516; My.).

ಯುಕ್ತಿ yukti. = ಜುಳುತಿ, ಜುಗುತಿ, ಜುತ್ತಿ, ಯಿಗತಿ, ಯುಳುತಿ. Yoking, joining, *junction, union, combination, connection.* 2, application, use, employment, practice, usage. 3, appliance, means, plan, scheme, expedient. 4, trick, contrivance, device, stratagem, ingenuity, cunning. 5, skill, dexterity, art, tact (J. 1, 6). 6, *suitableness, adaptedness, fitness, propriety.* 7, the art (as of a piece of mechanism); the secret, the key, etc. 8, in law: enumeration of circumstances, etc. 9, reasoning, argument, inference, deduction from circumstances. 10, in the drama: connection of events in the plot. 11, in rhetoric: emblematic or mystical expression of purpose. 12, supplying an ellipsis. ಯುಕ್ತಿಯು ಮಾತು ಮುಕ್ಕಳಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ತಿಳುಕೊ!—ಫಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಭುಕ್ತಿ (Prvs.). See Prv. s. ಫಕ್ತಿ. — ಯುಕ್ತಿ ತೆಗೆ. To take hold of a contrivance, etc., to frame and use it (My.; B. 5, 222); to make an invention (My.; B. 5, 170. 171. 224). — ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕ ತೆಗೆ. To make an invention (My.; B. 5, 173. 179). — ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕು. To seek or seek after a contrivance, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಪರ yukti-para. Filled with fitness, etc., suitable, apt; ingenious, etc. (B. 5, 182; My.).

ಯುಕ್ತಿವಂತ yukti-vanta. A man fertile in expedients or of resources; an ingenious or clever man; etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಶಾಲಿ yukti-śâli. = ಯುಕ್ತಿವಂತ. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸಾಧ್ಯ yukti-sâdhya. Attainable by expedients, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ yukti-sâmarthya. The power that is in expedients, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸು yuktisu. To direct or bend the thoughts towards any object, to consider, to think upon (Bp. 10, 42; 26, 49; 39, 12; 47, 56; 58, 14).

ಯುಗ yuga. = ಜುಗ, ಜಗ 3, ಜೊಗ. *A yoke* (ನೋಗ Kn. 90). 2, *a pair, a couple* (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು 90; ಎರಡು 84; ಜೋಡು ಶೆಮ. 91). 3, wife and husband (ದಮ್ಪತಿ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು 90). 4, a period or astronomical cycle of five years, a lustrum. 5, the period of a year (see ಯುಗಾದಿ). 6, *an age of the world,* of which there are four: kṛita, trêtâ, dvâpara, and kali (ಕಾಲ 90). 7, the number 4 (Ûh.; ಕಾಲ್ಕು Mr. 347). 8, a measure of length (ಮಾರು, ಕಾಲ್ಕು ಮೊದಲು G.). 9, a species of drug (= ಕೃಷ್ಣಿ; ಔದುಂಬರ G.). Feminine: ಯುಗೆ, she who possesses a pair (A.).

ಯುಗಕೀಲಕ yuga-kîlaka. *The pin of a yoke.*

ಯುಗನ್ಧರ yuga-n-dhara. *The pole of a carriage.*

ಯುಗಪತಿ yuga-pati. = ಯುಗಪ್ರಮ. (ಶೆಮ. 99. 107).

ಯುಗಪತ್ರಕ yuga-patraka. *Mountain ebony, the tree Bauhinia variegata.*

ಯುಗಪತ್ಸಮ್ಭ್ರಮ yugapat-sambhrama. (ಶೆಮ. 99). Simultaneous agitation, etc.

ಯುಗಪದ್ yuga-pad. Being in the same yoke or by the side of each other: *together, at one time, simultaneously, at once, all at once, all together.*

ಯುಗಪಮುಕ್ತಿ yugapad-ukti. Speaking of or mentioning two (persons, etc.) at one time (Śmd. 261. 269).

ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ yuga-pārśva-ga. *Going at the side of the yoke* (said of young ox in training).

ಯುಗಲ yugala. = ಜೋಡಿ 2. *A pair, a couple, a brace.*

ಯುಗಲತೆ yugalatĕ. The state of being a couple (ಎರಡರಮ Śmd. 255).

ಯುಗಲಸನ್ಧಾನ yugala-sandhâna. Joining or fastening a pair together. See ಕಟ್ಟು.

ಯುಗಲಾರ್ಥ yugala-artha. Having or conveying the meaning of a pair (Śmd. 174).

ಯುಗಲೋಚ್ಚರಣ yugala-uccāraṇa. Uttering twice (Śmd. 230).

ಯುಗಾಕ್ಷ yuga-akṣha. The two axles (J. 8, 38).

ಯುಗಾಂಗುಲಿವಿಮೋಚನ yuga-aṅguli-vimŏchana. Unloosening, or sending forth, with a pair of fingers. See ಮಮ್ಮು.

ಯುಗಾದಿ yuga-ādi. = ಯುಗಾಡಿ. The commencement of a yuga, the beginning of the world (Bp. 5, 62). 2, the commencement of a year, a new year's first day (and its feast, My.). ಉಣ್ಣದ್ದೆ ಯುಗಾದಿ, ಮಿಣ್ಣದ್ದೆ ದೀಪದಗೆ (Prv.). — ಯುಗಾದಿಪಬ್ಬ. A festivity observed on a new year's day (My.).

ಯುಗಾನ್ತ yuga-anta. The end of a yoke;—the end of a generation;—*the end of a yuga or age, destruction of the world.*

ಯುಗ್ಮ yugma. = ಜೊಗಮು, ಜೊಗುಮು. *A pair, a couple, a brace.* 2, = ಯುಗ್ಮ, an even line (Ŏh.).

ಯುಗ್ಮೆ yugmĕ. = ಯುಗ್ಮ No. 2. (Ŏh.).

ಯುಗ್ಯ yugya. Fit or proper to be yoked or harnessed. 2, *a vehicle, a carriage.* 3, any yoked or draught animal.

ಯುಜ್ಯ yujya. = ಉಜ್ಜಿ. Allied; fit; union (see Tĕ. s. ಉಜ್ಜಿ and ಪಿಳ್ಳಿಉಜ್ಜಿ).

ಯುತ yuta. Fastened to or on, attached to; added, joined, united; furnished with, endowed with, possessed of, filled with (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಯುತ, ಸಮನ್ವಿತ, ವಾಪ್ತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). See Ŏh. v. 56; J. 10, 5; ಧಾನ್ಯಯುತತ್ವಣಾಪಿ, ಸಿ-, ವಿ-.

ಯುತಕ yutaka. A pair, a couple;—union;—a sort of dress worn by women. (R.).

ಯುತಿ yuti. (= ಜೊತೆ). Junction, union, joining, uniting.

ಯುದ್ಧ yuddha. = ಜುಜ್ಜ. *A war, a battle, a conflict, a fight, a combat.* See ಕಾದು 1. — ಯುದ್ಧಂಗಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. = ಯುದ್ಧ ಮಾಡು (ಶೆಂ. 4, 77). — ಯುದ್ಧ ನಡೆ. A war to be carried on or happen (B. 5, 67; My.). — ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. To make war, to fight (B. 5, 58; My.).

ಯುದ್ಧಕ್ರಮಣಗಮನ yuddha-kramaṇa-gamana. Going in a warlike manner, etc. See ಉಮಮುಮ್ಮು.

ಯುದ್ಧಭೂಮಿ yuddha-bhûmi. A field of battle (My.).

ಯುದ್ಧರಂಗ yuddha-raṅga. = ಯುದ್ಧಭೂಮಿ. (My.).

ಯುದ್ಧಸಮಯಕ್ರಮ yuddha-samaya-krama. The manner of the time of a war (Ŏpr. 4, 44).

ಯುಧ್ yudh. *A war, a fight, a battle.*

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ yudhi-sthira. Firm or steady in battle: the eldest of the five sons of Pâṇḍu (ಧರ್ಮಜ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Mr. 264; J. 2, 5; 7, 67).

ಯುಯುಧು yuyu. = ಯುಯುಮು. *A horse.*

ಯುವ yuva. (ಯುವಕ). = ಯುವನ. Young, youthful, juvenile, adult, arrived at puberty;—strong, excellent. 2, *a youth, a young man.* 3, the ninth year in the cycle of sixty (My.).

ಯುವತಿ yuvati. *A young woman.*

ಯುವನಾಶ್ವ yuvanâśva. N. of the father of Mândhâtṛi, and of other persons.

ಯುವರಾಜ yuva-râja. An heir apparent associated with the reigning sovereign in the government, a crown prince (ಪಟ್ಟದ ಕುಮರ Mr. 310).

ಯುವಾಧಿಪ yuva-adhipa. = ಯುವರಾಜ. (Ŏpr. 6, 37).

ಯುವಾನ yuvâna. Tbh. of ಯುವ (ಯುವಕ, Śmd. 103; Kâvy. I, 2, 96-103).

ಯುವೇಶ್ವರ yuva-îśvara. = ಯುವರಾಜ. (Ŏpr. 2, 56).

ಯುವೋನ್ಮೃಗ yuva-unmṛiga. Young men looked upon as large wild animals or game (Grj. 2, 88).

ಯುಷ್ಮದ್ yushmad. You, your (Śmd. 100; 300 Cm.; Kâvy. I, 2, 66-70; I, 5, 6-12. 27-31; Bp. 47, 64).

ಯುಷ್ಮದ್ಗುಣ yushmad-guṇa. (Śmd. 100). Your merit, etc.

ಯೂಕ yûka. A louse (Śm. 79).

ಯೂಕಸಮೃದ್ಧಿ yûka-samṛiddhi. Increase of lice. See ಪೇಡ್.

ಯೂಕಾಭೀತಿ yûkâ-bhîti. Fear on account of lice (Ŏpr. 1, 45).

ಯೂಕೆ yûkĕ. ಯೂಕಾ. = ಯೂಕ.

ಯೂಥ yûtha. *A flock, a herd;* a troop; a multitude.

ಯೂಥನಾಥ yûtha-nâtha. The leader of a troop; *the head of a flock or herd.*

ಯೂಥಪ yûtha-pa. *The leader of a herd* (especially of elephants).

ಯೂಥಿ yûthi. = ಯೂಥಿಕೆ. (V. 4, 45).

ಯೂಥಿಕೆ yûthikĕ. *A kind of jasmine, Jasminum auriculatum* (ಮೂಗಥಿ, ಸೇವಂತಿ Mr. 123).

ಯೂಪ yûpa. *A post or stake to which the sacrificial victim is fastened* (J. 18, 12). 2, a column erected in honour of a victory.

ಯೂಪಕಟಕ yûpa-kaṭaka. *A ring at the top of the sacrificial post.*

ಯೂಪಖಂಡ yûpa-khaṇḍa. *Shavings of the wood of which a sacrificial post is made.*

ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭ. yûpa-stambha. = ಯೂಪ No. 1. (My.).

ಯೂಪಾಗ್ರ yûpa-agra. *The top of the sacrificial post.*

ಯೂಷ yûsha. *Soup, broth, pease-soup, the water in which pulse of various kinds has been boiled.*

ಯೆಗ್ಗಳ yĕggaḷa. = ಜಗ್ಗಳ. (My.).

ಯೆಂಗಿ yeṅgi. (Tbh. of ಕ್ಷಂಗ್ಯ). — ಯೆಂಗಿ ಮಾಳು. To chest (My.).

ಯೆಸನ yesana. Tbh. of ಕ್ಷಸನ. (My.).

ಯೆವೆ yĕvĕ. Tbh. of ಯವ. (Sl. 304).

ಯೆಱನಿಗ yĕraṇiga. = ಜೆಱನಿಗ, q. v.

ಯೆಸ yesa. Tbh. of ಜೆಸ. (My.).

ಯೋಕ್ತೃ yôktṛi. (= ಜೋಕ್ತ). One who yokes or harnesses, a coachman, a driver; one who employs or makes use of. See ಕ್ರ-.

ಯೋಕ್ತ್ರ yôktra. (= ಯೋಕ್ತ್ರ). *A tie, a fastening, a cord, a halter, a rope, a thong* (ಜಗ್ಗ Hlś.);—the tie of the

yoke of a plough;—the thongs by which an animal is attached to the pole of a vehicle.

ಯೋಕ್ತ್ರಕ yôktraka. = ಜೋತ್ರಿಗೆ, ಜತ್ರಿಗೆ, ಜತ್ತಿಗೆ, ಚತ್ತಿಗೆ, ಜೋತಿಗೆ, ಜೋತ್ರಗೆ, ಜೋತ್ತಿಗೆ, ಯೋಕ್ತ್ರ, q. v. A tie, etc.

ಯೋಗ yôga. = ಜೋಡಣ, ಜೋಗ, ಜೋಡಣ, ಸೋಗು. Yoking, joining, junction, union, contact; *connection, association* (ಕೂಟ Śmd. 161 Cm.; ಕೂಟು, ಸಂಗ Kn. 113; ಕೂಟು, ಸಮ್ಮ 105; ಕೂಟು Mr. 514);—*combination or mixing of various materials, mixture;—the arraying or equipping (of an army), arrangement, disposition;—manner, method, means; an expedient, a plan, a device;*—supernatural means, charm, magic, magical art. 2, undertaking, work, business; performance, execution. 3, *fitness, propriety, suitability.* 4, accession of property, substance, wealth (ಧನ 113; ದ್ರವ್ಯ 514). 5, conjunction (of stars);—lucky conjuncture; an auspicious moment; good luck, a good or happy condition (ಸದ್ಗತಿ, ಒಳ್ಳಿತ ಗತಿ 113; ಸುಗತಿ 514); final beatitude (ಮುಕ್ತಿ 514);—luck, destiny (My.). 6, a period of time; a day (ದಿನ, ದಿವಸ 113; ದಿನ 514). 7, a particular division of time or astronomical period, indicating the sum of the longitude of the sun and moon; twenty-seven (or twenty-eight) such yôgas are enumerated (ವಿಷ್ಕಂಭಾದಿಯೋಗ Mr. 68). 8, a constellation, an asterism. 9, etymology, derivation of the meaning of a word from its root; the etymological meaning of a word, opposed to rûḍhi. 10, the connection of words together, construction. 11, a rule, an aphorism, a precept. 12, zeal, endeavour. 13, *application or concentration of the thoughts, fixing the mind on a particular point and keeping the body in a fixed posture, abstract contemplation, meditation* (ಚಿತ್ತಾರ್ಪಣ, ಚಿತ್ತ ಆರ್ಪಣೆಗಳು 113; ಚಿತ್ತದ ನಿರ್ಧಾನ 514). 14, the systematic practice of the above abstract contemplation, the yôga system (darśana) of philosophy as established by Patañjali, a division of the sâṅkhya system (ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರ ಮೂಲಪುರುಷ Mr. 259). 15, a good quality (ಸದ್ಗುಣ, ಒಳ್ಳಿತ ಗುಣ 113). 16, the body (ಕಾಯ, ದೇಹ 113; ತನು 514). 17, disguise (ವೇಷ 113; ವೇಶ 514); a spy. 18, application of a remedy: a remedy, a medicine (ಔಷಧ 113; ಔಷಧ 514). 19, a kind of boat (see s. ಜೋಗ). ಯೋಗ ಎದ್ದಮೇಲೆ ಛೋಗಸಾಸ್ತ್ರವು (Prv.).

ಯೋಗಕ್ಷೇಮ yôga-kshêma. Happy condition and health, well-being, welfare (My.). ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ದೊಗಡ ಚಿಂತೆ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಯೋಗದೃಷ್ಟಿ yôga-dṛishṭi. Knowledge obtained by meditation (My.).

ಯೋಗಧಾರಣೆ yôga-dhâraṇa. Continuance or perseverance in abstract contemplation (My.).

ಯೋಗಧ್ಯಾನ yôga-dhyâna. Contemplation (of the deity) in mental concentration (My.).

ಯೋಗನಿದ್ರೆ yôga-nidrê. Contemplation-sleep: a state of half contemplation and half sleep, a state between sleep and wakefulness which admits of the full exercise of the mental powers; the sleep of Vishṇu, etc. at the end of a yuga (Bp. 4, 9; 35, 8. 41).

ಯೋಗಪಟ್ಟಿ yôga-paṭṭi. = ಯೋಗಪಟ್ಟ. (ಪ್ಯಾಡ Mr. 256, one MS. ಯೋಗಪಟ್ಟು).

ಯೋಗಪಟ್ಟ yôga-paṭṭa. = ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ. (Sk.; R.).

ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ yôga-paṭṭikê. = ಜೋಗಪಟ್ಟಿಗೆ, ಯೋಗಪಟ್ಟಿಗೆ. The cloth thrown over the back and knees of an ascetic during meditation (Sk. ಯೋಗಪಟ್ಟಕ).

ಯೋಗಪಾದುಕೆ yôga-pâdukê. = ಜೋಗಪಾವುಗೆ, ಯೋಗಪಾವುಗೆ. A magical shoe, supposed to carry the wearer wherever he wishes.

ಯೋಗಪೀಠ yôga-pîṭha. A particular posture during religious contemplation (Sk.; *cf.* ಯೋಗಾಸನ; Bp. 23, 21).

ಯೋಗಪಟ್ಟಿಗೆ yôga-paṭṭigê. Tbh. of ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ. (ಜೋಗಪಟ್ಟಿಗೆ Kk. 33).

ಯೋಗಪಟ್ಟ yôga-vanta. A lucky man (My.).

ಯೋಗಪಾವುಗೆ yôga-pâvugê. Tbh. of ಯೋಗಪಾದುಕೆ. (Kk. 33).

ಯೋಗಪಾಹ yôga-vâha. A letter on the top of another (Śmd. 369); especially a term for the sounds visarjaniya (visarga), jihvâmûliya, upadhmâniya, and nâsikya (sonnê, Śmd. 25. 26. 43. 44).

ಯೋಗವಿಭಾಗ yôga-vibhâga. The disuniting or separation of that which is usually combined together into one, the separation of one rule into two, making two rules of what might be propounded as one (Śmd. 300. 419).

ಯೋಗಶಕ್ತಿ yôga-śakti. The power derived from yôga (My.).

ಯೋಗಶಾಲಿ yôga-śâli. = ಯೋಗವಿದ್ಯ. (My.).

ಯೋಗಾಕ್ಷರ yôga-akshara. A compound consonant (when such consonants are used for alliteration there is some freedom, but their upper consonant must be *always* the same, Ch. v. 54 and an instance found in one MS.).

ಯೋಗಾಚಾರ yôga-âchâra. The observance or practice of the yôga. 2, a follower of a particular Buddhist sect.

ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ yôga-âchârya. A teacher of the yôga system of asceticism. 2, a teacher of the magical art. See Bp. 24, 48.

ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ yôga-abhyâsa. Practice of the yôga (My.).

ಯೋಗಾಸನ yôga-âsana. The posture or mode of sitting proper for abstract meditation (My.).

ಯೋಗಿ yôgi. = ಜೋಗಿ. A follower of the yôga system, a yôgi; an ascetic; a devotee (ಧನ Mr. 515; Śmd. 2; Bh. 1, 8, 24; C.); a class of śaiva devotees and beggars (My.). 2, a magician, one supposed to have obtained supernatural powers. ಮುನಿದ ಛಲದಲಿ ಶಿಷ್ಯ, ಛಲದ ಮುನಿದಲಿ ಶಿಷ್ಯ, ಮುನಿದುಂ ಆಮುನಿ ಬಾಪತೆಳನಲಾ ಯೋಗಿಗೆ ಧನಜಾಸ ಯಾಕೆ? (Sp.). ಯೋಗಿಯಾದವನಿಗೆ ಛೋಗ ಏಕ (Prv.). — ಯೋಗಿವೇಷ. N. (Bp. 58, 9).

ಯೋಗಿಣಿ yôgiṇi. Tbh. of ಯೋಗಿನಿ. A female yôgi (J. 15, 15). 2, = ಯೋಗಿನಿ No. 1 (J. 15, 21). 3, an unlucky conjunction of stars (Mr. 59).

ಯೋಗಿತ yôgita. Yoked, joined. See ಸಂ-. 2, *bewitched, under the influence of charms or sorcery, mad.* See Kr. s. ಮುಯಿ 2.

ಯೋಗಿನಿ yôgini. = ಯೋಗಿಣಿ. A female demon or being endowed with magical power, a fairy, a sorceress, one of the eight yôginis created by and attendant on Durgâ (Sk.). 2, a class of yôginis, of which sixty-four are enumerated (J. 5, 72).

ಯೋಗೀಂದ್ರ yôgi-indra. = ಯೋಗೀಶ್ವರ. (ಯತಿರಾಜ Nn. 18).

ಯೋಗೀಶ್ವರ yôgi-îśvara. A great yôgi (ಪಿಲ್ಲಲ, ಯತಿರಾಜ Nn. 62; ವಿಷ್ಣುಸ 78).

ಯೋಗೇಷ್ಟ yôga-iṣṭa. *Lead; tin.*

ಯೋಗ್ಯ yôgya. = ಪ್ರಯೋಗ್ಯ. Fit for the yoke; fit for yôga. 2, *useful, serviceable, fit, becoming, suitable, proper, able, fit for, qualified for;* a useful, etc. man (ಅಡಿಯುಪ್ಪ Kk. 68). Feminine: ಯೋಗ್ಯಳು. ಸತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಮುತ್ತು ಬಂದು ಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, *a species of plant or drug* (ಕೃಷ್ಣಿ, ಸಿಪ್ಪಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಪದ್ಮಿಯೆಂಬ ಗಣ್ಣದ್ರವ್ಯಂ Nr.).

ಯೋಗ್ಯತನ yôgyatana. = ಯೋಗ್ಯತೆ. (B. 5, 290; My.).

ಯೋಗ್ಯತೆ yôgyatĕ. *Suitableness, propriety, fitness, appropriateness;*—ability, capability (ಪ್ರಬುದ್ಧ Ct. I, 43). ಯೋಗ್ಯತೆಯಲ್ಲಾಯಿದ ಮೊರೆತನವು ರೋಗವಲ್ಲಾಯಿದ ವೈದ್ಯನೂ ಒಸ್ಟೇ (Prv.).

ಯೋಗ್ಯಾರಥ yôgyâ-ratha. *A carriage employed in military exercises.*

ಯೋಗ್ಯೆ yôgyĕ. ಯೋಗ್ಯಾ. Exercise, practice, especially *gymnastics, warlike or martial exercise, drill.*

ಯೋಚನ yôčana. = ಯೋಚನೆ. Tbh. of ಯೋಚನ. Application of the mind, deliberation, consideration, reflection, thought; sorrowful thought (ವಿಚಾರ G.; B. 5, 80).

ಯೋಚನೆ yôčanĕ. = ಯೋಚನ. (ಗತಿ Nn. 166; My.; Tĕ.; M. ಯೋಚನೆ; T. ಯೋಚನೈ). ಕಚ್ಚುಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಉಚ್ಚೆಬಿಲ್ಲ, ಉಚ್ಚೆಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ.—ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ಹೈದ ಯೋಚನೆ ಏನು? —ಧೀರನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಧೀರ್ ಯೋಚನೆ?—ಪಾಪಿಗೆ ಪರಾಯಣದ ಯೋಚನೆ ಉಚ್ಚೇ?—ಬ್ರಾಣ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ತೋಟದ ಯೋಚನೆ ಏನು?—ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹುಚನ ಯೋಚನೆ?—ಬಣ್ಣನಿಗೆ ಸಿಣ್ಣದ ಯೋಚನೆಯೇ?—ಪಾಠಿನವರಿಗೆ ಬೇರಿನ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಪಾಯು ತಪ್ಪಿದ ಬಿಚ್ಚಳ ಬಳೆಯ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟದ ಯೋಚನೆ (Prvs.). See B. 5, 65. 68. 200.

ಯೋಚಿಸು yôčisu. (= ಯೋಚಿಸು). To deliberate, to reflect, to think;—to consider, to ponder, to weigh in the mind; to ascertain (ಶಿಮದ. 187. 188; Bp. 5, 55; 50, 44; B. 3, 15. 51; My.). ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವದು (Prv.).

ಯೋಜನ yôjana. = ಯೋಚನ, ಯೋಚನೆ. The act of joining, junction, harnessing, yoking, etc.;—the act of applying, application, fixing, arranging, preparation. 2, a stage or distance gone in one harnessing or without unyoking: *a measure of distance equal to four krôśas* or about 9 English miles (others: about equal to an European league, *i. e.* 4 or 5 English miles; others: equal to 2½ English miles; ಕ್ರೋಶ ಪರಮಾರ್ಥ G.; My.). 3, grammatical construction. 4, application of the thoughts: directing the thoughts to one point, concentration of the mind, abstraction (Sk.);—devising, contriving, inventing (B. 5, 227; Mhr. ಯೋಜನ). ಯೋಚನ ಸಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಚವಿದ್ದರೂ ಘೋಚನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಘೋಚನ ಉಸ್ಸರೆ ಯೋಚನ ಯೋಚೇಸು ಉಸ್ಸ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಯೋಜನಗಂಧಿ yôjana-gandhi. A woman whose fragrance extends for a yôjana: Satyavatî, the wife of Śantanu (Bh. 1, 2, 23; Sk. -ಧಿ).

ಯೋಜನವಲ್ಲಿ yôjana-valli. *Bengal madder, Rubia munjista.*

ಯೋಜನಸ್ತನಿ yôjana-stani. N. of a female demon (J. 16, 35. 36. 41).

ಯೋಜಿತ yôjita. Joined, united, etc. See ಸಂ-.

ಯೋಜಿಸು yôjisu. (= ಯೋಚಿಸು). To yoke to, to put to, to join; to bestow upon (Čpr. 4, 3. 60; 7, 3; Abh. P. 3, 146). 2, to deliberate, etc. (Bp. 3, 68; 51, 30). 3, to approve, to assent to, to permit, to grant (ಅನುಮತ Śmd. Dh.).

ಯೋಜ್ಯ yôjya. To be joined; fit to be applied; to be appointed; to be made use of or employed; etc. See ಸಂ-.

ಯೋತ್ರ yôtra. (= ಯೋತ್ತ). *A tie, a band, a cord, a rope;* etc. (ಕಣ್ಣಿ, ಹಗ್ಗ, ಜಜ್ಜ Mr. 371).

ಯೋಧ್ಯ yôddhṛi. *A fighter, a warrior, a soldier, a combatant.*

ಯೋಧ yôdha. (= ಜೋಧ). *A warrior, a soldier.*

ಯೋಧಕ yôdhaka. = ಜೋಧಕ, ಯೋಧ. (My.; ಕಾದುವವನು G.).

ಯೋಧನ yôdhana. Fighting, battle, strife. See ಮಾ-.

ಯೋಧಸಂಜಾವ yôdha-saṁrâva. *Challenging to battle, mutual defiance of combatants.*

ಯೋಧ್ಯ yôdhya. Fit to be fought, to be overcome in battle, conquerable. Feminine: ಯೋಧ್ಯೆ; see ಅ-.

ಯೋನಿ yôni. *The womb, the uterus, the matrix, the vulva, the vagina; the female organs of generation* (ಪಕ್ಷಿ ಕೆಸ. 78);—any place of birth;—*birth, origin, source;*—family, race, stock, caste.

ಯೋನಿಜ yôni-ja. Born or produced from the womb, viviparous (Bp. 2, 10; 54, 26).

ಯೋಷಿತ್ತು yôshit. *A woman; a wife.*

ಯೋಷಿತೆ yôshitĕ. *A woman; a wife.*

ಯೋಷೆ yôshĕ. *A woman; a wife.*

ಯೌಕ್ತಿಕ yauktika. (fr. ಯುಕ್ತಿ). A king's companion or associate (= ಸಮಾನಜಾತಿ). (R.).

ಯೌಗಿಕ yaugika. (fr. ಯೋಗ). Useful, applicable;—proper, customary, usual;—*suiting the derivation, agreeing with the etymology, derivative;*—relating to the yôga.

ಯೌತಕ yautaka. Property given at marriage, a woman's dowry, *a nuptial gift, presents made to a bride at her marriage by her father and friends,* also to the bridegroom.

ಯೌತವ yautava. = ಪೌತವ. *Measure in general.*

ಯೌವತ yauvata. (fr. ಯುವತಿ). *An assemblage of young women.*

ಯೌವತರತ್ನ yauvata-ratna. A number of girls that resemble precious stones (Čpr. 7, 128).

ಯೌವನ yauvana. (fr. ಯುವನ, ಯುವನ್). = ಜಜ್ಜನ, ಯುವ್ವನ. Juvenile;—*youth, youthfulness, the prime of life, the bloom of youth, puberty, manhood.* ಚಿಪ್ಪೆಯೇ ದುಬ್ಬ, ಕೆಸ್ತೋಪದೇ ಯೌವನ.—ಯೌವನ ಕುಸ್ಸಿದರೂ ಗಂಜರ ದಿವಲ್ಲ (Prvs.).

ಯೌವನಮದ yauvana-mada. The pride of youth (My.).

ಯೌವನಶ್ರೀ yauvana-śrî. The beauty of youthfulness (Čpr. 2, 19).

ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ yauvana-avasthĕ. The state of youth, youthfulness, puberty (My.).

ಯೌವನಾಶ್ವ yauvanâśva. (fr. ಯುವನಾಶ್ವ). A son of Yuvanâśva: Mândhâtṛi, and others (J. 2, 34. 36; 8, 34).

ಯೌವನಿ yauvani. (ಯೌವನ at the end of compounds). = ಜಜ್ಜನಿ, ಜಜ್ಜನೆ, ಯುವ್ವನೆ. A young woman.

ಯೌವನಿಕ yauvanika. = ಜಜ್ಜನಿಗ, ಯುವ್ವನಿಗ. A youth, a young man (Grj. 2, after 106).

ಯೌವನೋನ್ಮತ್ತೆ yauvana-unmattè. A female intoxicated on account of her youth (Čpr. 8, after 4).

ಯೌವರಾಜ್ಯ yauva-râjya. (fr. ಯುವರಾಜ). The rank or office of an heir-apparent; his rights and privileges, right of succession to the kingdom (Čpr. 2, 41; 4, after 88).

ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ yauvarâjya-abhishêka. Consecration for the official duties of an heir-apparent (Čpr. 2, 54).

ರ್

R

ರ್ r. The forty-seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It is the final of many words (58), becomes ರ್ (42), ಸ್ (42). ಮ್ (248), ಲ್ (281), arises from ಬ್ (50), and ಮ್ (in ಆರೆ = ಆಮೆ, ಒಮ್ಮೆ), is occasionally dropped when arisen from ಬ್ (see *e. g.* ಬಮ್ಮಲು 1, etc.), and in the *present* language represents also ಟ್.

ರ ra. The letter ರ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ರ ra. N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 349). 2, the number 2 (Mr. 349).

ರಂಹಸ್ ramhas. *Speed, velocity;* eagerness, impetuosity.

ರಂಹಸ ramhasa. = ರಂಹಸ್. (ಇದ, ರಯ, etc., ಓಜ Mr. 273).

ರಕಮು rakamu. An item or article (of an account); an amount (of money); an appointed quantity: a dose; a piece (My.; B. 5, 264; Mhr., H.). — ರಕಮುವಾರು. Article by article, piece by piece (My.; Mhr., H.).

ರಕಾರ ra-kâra. The letter or syllable ರ (Śmd. 11).

ರಕುತ rakuta. Tbh. of ರಕ್ತ. (Râm. 3, 6, 56; Bh. 8, 22, 46; Sl. 204. 427; My.).

ರಕ್ಕ rakka. Tbh. of ರಕ್ಷೆ. See ರಕ್ಕಸಂಕಳೆ. 2, Tbh. of ರಕ್ಷ; see ಆರಗ-.

ರಕ್ಕಸ rakkasa. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸ. (Śmd. 356; Kk. 11*a*; ಪುಣ್ಯ ಪುರ Hlâ.; ಅಮರಾಧಿಪರಗೆಯ Kk. 56; ಮುಕ್ಕಗುದರ, ಮುಪ್ಪಿಗ, ಆ ಸುರ Śm. 9; ಖಂ 108). — ರಕ್ಕಸಗಾರ. See Ch. s. ಉಷಾಪರಿಣ. — ರಕ್ಕಸಪಡೆ. -ಪಡೆ. The head of a râkshasa (Râm. 3, 6, 56). — ರಕ್ಕಸಪೀಡ. The enemy of the rakkasas: Vishṇu (ಉಪೇಂದ್ರ Kk. 7). — ರಕ್ಕಸಪೆಸರ್ತ. -ಪೆಸರ್ತ. Śukra (ಮುಕ್ಕಿ, ಅಮರ ಗುರು Śm. 17). — ರಕ್ಕಸಮರಡಗ. -ಮರಡಗ. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ಮರಣ (Śmd. 360). — ರಕ್ಕಸಮರಿಯ. -ಮರಿಯ. Vishṇu (ಪರ Ct. II, 4; ಉಪೇಂದ್ರ Śm. 6). — ರಕ್ಕಸಪಡೆ. -ಪಡೆ. An army of râkshasas (Abh. P. 13, after 126). — ರಕ್ಕಸಪಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. The shield of a râkshasa (Râm. 3, 6, 41). — ರಕ್ಕಸಪೀಡ. -ಪೀಡ. = ರಕ್ಕಸಪೀಡ. (ವಿಷ್ಣು Śs.).

ರಕ್ಕಸಂಕಳೆ rakka-saṅkalè. Tbh. of ರಕ್ಷಾಸ್ಕಲ (Śmd. 376).

ರಕ್ಕಸಿ rakkasi. (Śmd. 49. 287). Tbh. of ರಾಕ್ಷಸಿ. (Bp. 40, 52; J. 16, 35). ರಕ್ಕಸಿಯು ಕತ್ತಿಗ (ಮಾಂತರೆ Śmd. II). ರಕ್ಕಸಿಯು ಕತ್ತಿ (ಮಾಂತರಿ Kk. 81).

ರಕ್ಕೆ rakkè. Tbh. of ರಕ್ಷೆ (Śmd. 346; ಕಾಪ್ಪ Čt. I, 84). See ಆರಗ-, ಪುಣ್ಯ-, ರಕ್ಷ-, ಮಾಪ-. — ರಕ್ಕೆಪಡೆ. -ಮುಡೆ. Tbh. of ರಕ್ಷಾ ಮುಡೆ (Čt. II, 104).

ರಕ್ತ rakta. = ರಯತ, ರರತ, ರಗುತ. *Coloured, dyed, painted, tinged.* 2, *reddened, red;* red colour (ಅಧರ, ಕೆಮ್ಪು Kn. 126; ಕೆಮ್ಪು Mr. 518). 3, *blood* (ಕೆತ್ತರು Kn. 54. 126; ರುಧಿರ 518; ಕೆನ್ನೀರ್ Kk. 40). 4, *saffron* (ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕುಂಕುಮದ ಹೂವ 126; ಕುಂಕುಮು 518). 5, affected by passion, impassioned, passionately fond of;—passion, love (ಹೊಸಪ 126; ಅನುರಾಗ 518). 6, loving, dear, beloved. 7, lovely, pleasant, sweet. 8, copper. 9, vermilion. 10, cinnabar. ಜಾಗರದ ಕತ್ತಿಯಮಡೆ ರಕ್ತ ಮಾಡದೆ? (Prv.). ರಕ್ತದ ಮುದ್ದೆ (Sl. 295). — ರಕ್ತ ಉರು. Blood to issue (Bp. 57, 75). — ರಕ್ತಕೊಡಗೆ. Free land granted by a ruler to a brave soldier who has risked his person in battle, or if he has bled for him, to his family (My.). — ರಕ್ತದ ಹೊಳ್ಕೆ ಮುರ. = ಹೊಳ್ಕೆ ಮುರ (Z.). — ರಕ್ತ ಪರಿ. Blood to flow or stream (Rây. 13, after 96). — ರಕ್ತ ಸುರಿ. Blood to flow (Bp. 46, 22; 57, 60; C.).

ರಕ್ತಕ raktaka. Red, etc. 2, *the plant Pentapetes phoenicea.*

ರಕ್ತಕಂಠಿಕೆ rakta-kaṇṭhikè. A woman with a sweet voice (Čpr. 3, after 96).

ರಕ್ತಕಮಲ rakta-kamala. A red lotus-flower (My.).

ರಕ್ತಕಾಸ rakta-kâsa. Cough attended with spitting of blood (My.).

ರಕ್ತಕುಷ್ಠ rakta-kushṭha. Red leprosy (My.).

ರಕ್ತಕುಸುಮ rakta-kusuma. A morbid issue of blood from the yôni (My. as an adopted term).

ರಕ್ತಚಂದನ rakta-čandana. *Red sandal, Pterocarpus santalinus* L. f.

ರಕ್ತಚ್ಛದ rakta-čchada. Red-winged: N. of a bird (ಪಳ್ಳಿ ಳಿಕೆ Mr. 175).

ರಕ್ತತೆ raktatè. Redness;—the state of being affected by passion, affection (Kâvy. V, 35).

ರಕ್ತಧಾರೆ rakta-dhârè. A stream of blood (Rây. 13, 96).

ರಕ್ತಪ rakta-pa. Blood-drinking;—a râkshasa. See ರಕ್ತತೆ.

ರಕ್ತಪಕ್ವ rakta-pakva. Blood-ripeness, pus. See ತೆ 2.

ರಕ್ತಪದಿ rakta-padi. A species of plant (ತೆಳ್ಳಿ, ಪತ್ತಿಪದೆ ಮುರುಮಂ Mr. 145).

ರಕ್ತಪವಳ rakta-pavaḷa. = ರಕ್ತಮಾಳ. (My.).

ರಕ್ತಪಾನ rakta-pâna. The drinking of blood (J. 2, 60).

ರಕ್ತಪಾಯಿ rakta-pâyi. Blood-drinking;—a bug. (R.).

ರಕ್ತಪುಷ್ಪ rakta-pushpa. A red flower (My.). 2, red-flowered: N. of various plants.

ರಕ್ತಪೆ rakta-pè. *A blood-sucker, a leech.*

ರಕ್ತಫಲೆ rakta-phalè. *The plant Momordica monadelpha* Roxb. (ಹೊಸ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿ G.).

ರಕ್ತಬಾಳ rakta-bâḷa. Gum-myrrh (ಗಂಧರಸ, ಗೋಪಿ, ರಸಗಂಧ G.; My.).

ರಕ್ತಭೇದಿ rakta-bhêdi. The dysentery (My.).

ರಕ್ತಮಂಡಲ rakta-maṇḍala. A large red-ringed snake, the bite of which causes putrification of the blood (My.).

ರಕ್ತಮೇಹ rakta-méha. Passing of blood in the urine, bloody urine (My.; G. 425).

ರಕ್ತಶಾಲಿ rakta-śáli. *Red rice, Oryza sativa.*

ರಕ್ತಶ್ಯಾಮ rakta-śyáma. *Dark-red.*

ರಕ್ತಸಂಕೋಚ rakta-saṅkóča. Safflower. (ಶಬ್ದಮಣಿ G.).

ರಕ್ತಸಂಧ್ಯಕ rakta-sandhyaka. *The flower of the red water-lily, Nymphaea rubra.*

ರಕ್ತಸರೋರುಹ rakta-saróruha. *A red lotus.*

ರಕ್ತಾಕ್ಷ rakta-akṣha. Red-eyed;—*a male buffalo.*

ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ rakta-akṣhi. A buffalo (ಕೊಣ Mr. 162). 2, the fifty-eighth year in the cycle of sixty (My.).

ರಕ್ತಾಂಗ rakta-aṅga. Red-bodied;—a bug;—*a species of plant* (= ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ).

ರಕ್ತಾಂಗಿ rakta-aṅgi. The plant Rubia munjista (ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, etc. Mr. 139, one MS. ರಕ್ತಾಂಗಿ).

ರಕ್ತಾತಿಸಾರ rakta-atisára. The dysentery (My.).

ರಕ್ತಾಮ್ಬರ rakta-ambara. A red garment (J. 8, 46).

ರಕ್ತಾರ್ಜುನ rakta-arjuna. The tree Terminalia arjuna (ಕೆಂಪಿನಮ್ಮ, ಆಮ್ಮಾಡ, etc., ತೋಲಮುತ್ತಿ, ಕೆಮ್ಮುಮುತ್ತಿ Sl. 132).

ರಕ್ತಿ rakti. Pleasingness, loveliness;—affection, attachment, devotion. See ಅನು-, ವಿ-, ಸು-; Bp. 18, 97; 26, 24.

ರಕ್ತೆ raktĕ. The red one: *one of the seven tongues of fire.*

ರಕ್ತೇಕ್ಷಣ rakta-ikshaṇa. A man who has red eyes (from wrath, My.).

ರಕ್ತೋತ್ಪಲ rakta-utpala. *The blossom of the red water-lily, Nymphaea rubra.*

ರಕ್ತೋದನ rakta-ódana. Red boiled rice (for a bali, Bh. 1, 7, 19).

ರಕ್ತೋದೆ rakta-udĕ. ರಕ್ತೋದಾ. A (female) river that has red water (Čpr. 1, after 81).

ರಕ್ಷ raksha. = ರಕ್ಷ No. 2. A guard, a protector.

ರಕ್ಷಃಸಭ rakshas-sabha. *An assemblage or multitude of rákshasas.*

ರಕ್ಷಕ rakshaka. Who, or what, guards, watches, takes care of, protects, saves, keeps, or tends; a guardian, a protector, etc. (ಕಾಪಾಡುವವನು G.; Bp. 10, 41; 28, 64; My.). ರಕ್ಷಾ ದೂಷಯುತರ ರಕ್ಷಕರಾರೀ? (Prv.).

ರಕ್ಷಣ rakshaṇa. The act of guarding, watching, tending, caring for, protecting, preserving, maintaining, or saving; a guardian, etc. See ಪಾಪ-; ವಿಶ್ವ-; ಶಾ, ಸಲಹು, ಸಾಕು 2.

ರಕ್ಷಣೆ rakshaṇĕ. = ರಕ್ಷಣ. (ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ G.; My.). ರಕ್ಷಣೆ ಮೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿರಿಯುವಿದ್ದರೂ ಧಕ್ಷಣೆ ಮೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ.—ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಗನ್ನ, ಗೋಧನ ಉಟ್ಟಿದೆ ಅವಿಜ್ಞೇ? (Prvs.).

ರಕ್ಷಸ rakshas. *An evil being or demon, a rákshasa.*

ರಕ್ಷಾಪತ್ರ rakshá-patra. A blank leaf at the beginning and end of a book to protect it, a book-cover (My.; ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲಿನ ಕಾಗದ, ಕವರ G.).

ರಕ್ಷಾಬನ್ಧ rakshá-bandha. The binding of a twist of thread around the wrist as a preservative (against evil spirits, etc.), done on particular occasions (as marriage, sacrifice, investiture with the sacrificial cord, etc. My.).

ರಕ್ಷಾಮಣಿ rakshá-maṇi. = ರಕ್ಷೆದಕೆ. A jewel worn as a preservative (against evil spirits, etc.). 2, (a man who is) a jewel of protection (Abh. P. 10, 84).

ರಕ್ಷಾಶೃಂಖಲ rakshá-śṛiṅkhala. = ರಕ್ಷಸರಪಳಿ. A chain worn as a preservative.

ರಕ್ಷಿ rakshi. *A guardian, a protector, a defender, a guard.*

ರಕ್ಷಿಣಿ rakshiṇi. A protectress (A.).

ರಕ್ಷಿತ rakshita. *Guarded, protected, taken care of, preserved, maintained, kept, saved from* (ಕಾಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾದಿರಿಸಿದ G.). Feminine ರಕ್ಷಿತೆ (J. 5, 52).

ರಕ್ಷಿತೃ rakshitṛi. *One who guards or protects, a guardian,* etc.

ರಕ್ಷಿವರ್ಗ rakshi-varga. *A body-guard.*

ರಕ್ಷಿಸು rakshisu. To guard, to take care of, to protect, to preserve, to save, to keep, to maintain, to tend, to govern (ಪಾಲಿಸ Šmd. 717; ಕಾಪಾಡು G.; C.). ರಕ್ಷಿಸುವುದು (ಸರಿಪಾಲನೆ Nn. 113); ರಕ್ಷಿಸುವದನು (ಆಕ್ಷ, ಪೃಥಿವಿ 37). ರಕ್ಷಿಪೆ or ರಕ್ಷಿಪ್ಪೆ (Šmd. 270). See Šmd. 155, 264; Bp. 5, 67; 36, 36; 51, 49; 53, 48; 61, 50. 93; J. 11, 2; 13, 34; B. 4, 53.

ರಕ್ಷಿಸಕೃತ rakshi-kṛita. = ರಕ್ಷಿತ. (Čpr. 1, 101).

ರಕ್ಷೆ rakshĕ. = ರಕ್ಷ No. 1, ರಕ್ಷಿ. The act of guarding or protecting, protection, care, etc. 2, a preservative (against evil spirits, etc.): a piece of thread bound round the wrist, a mark made with ashes on the forehead, a mark made by cauterizing (My.); *ashes of cowdung* (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಗಣಿ ಬೂದಿ Mr. 48), etc. See ಬಾಜ-. — ರಕ್ಷೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie a preservative or amulet (Čpr. 6, 107). — ರಕ್ಷೆಬಳೆ. A ring worn on the right upper arm as an amulet (My.). — ರಕ್ಷೆಬೊಟ್ಟು. A round mark or spot of ashes, lamp-black, etc. put on the forehead to save one from fear, etc. (My.).

ರಕ್ಷೋಗಣ rakshas-gaṇa. A company of demons (J. 10, 4).

ರಕ್ಷೋಘ್ನ rakshas-ghna. Killing or destroying demons (J. 16, 39; 33, 40).

ರಕ್ಷ್ಯ rakshya. *Protection.*

ರಕ್ಷ್ಯ rakshya. Proper or worthy to be guarded, protected, taken care of, etc. (My.).

ರಗಡ ragaḍa. Abundance, profusion, masses, lots, heaps; press, throng (Mhr., H.; S. Mhr.).

ರಗತ ragata. Tbh. of ರಕ್ತ. (My.). — ರಗತವಾಳ. = ರಕ್ತವಾಳ. (Čb. 132).

ರಗಳೆ ragaḷĕ. Tbh. of ರಥಳೆ (Šmd. 31). A class of Mora feet metres (Čh., often used for inferior poetry and sportfully). 2, a vain word, vain words, gabble (B. 4, 198; My.; see ಬಾಸ-, ಸಾ-. 3, a long-continuing, never-ending business; lengthiness, prolixity (My.).

ರಗುತ raguta. Tbh. of ರಕ್ತ. (ಕೆಸ್ತೂರ್, ಕೆಸ್ತರ್, ಕ್ರೈಸ್ತರ ಕೆಂ. 44; My.).

ರಘುಟೆ raghaṭĕ. = ರಗಳೆ. A class of Mora feet metres (Čh.).

ರಘು raghu. N. of a king who was the grandfather of Daśaratha and great-grandfather of Rámachandra (Rám. 1, 16, 23).

ರಘುಕುಲ raghu-kula. The race or family of Raghu (J. 18, 32. 45; 19, 22).

ರಘುಕುಲೋದ್ಭವ raghukula-udbhava. Râma (J. 19, 13).

ರಘುಜ raghu-ja. Râma (J. 6, 2).

ರಘುನನ್ದನ raghu-nandana. A descendant of Raghu: Râma (My.).

ರಘುನಾಥ raghu-nâtha. The leader of the Raghus: Râma (Bp. 31, 21; J. 18, 4. 46).

ರಘುಪತಿ raghu-pati. = ರಘುನಾಥ. (J. 18, 17. 44).

ರಘುರಾಮ raghu-râma. Râmachandra (Abh. P. 3, 152; Bp. 54, 39).

ರಘುವಂಶ raghu-vaṁśa. The race or family of Raghu. 2, N. of a poem (by Kâlidâsa) in honour of the race of Raghu (My.).

ರಘುವರ raghu-vara. Râma (J. 18, 15; 20 sum.).

ರಘುವೀರ raghu-vira. Râma (J. 18, 7).

ರಘುಸುತ raghu-suta. = ರಘುನಂದನ. (Mr. 19).

ರಘೂದ್ವಹ raghu-udvaha. Râma (J. 19, 4; 20, 5).

ರಂಕ raṅka. Niggardly, mean, indigent, poor, miserable, hungry; a beggar. 2, slow. (R.).

ರಂಕು raṅku. *A species of deer or antelope, the spotted axis* (ಮಾಡ Mr. 163). See ಜಿಂ-.

ರಂಕೆ raṅkĕ. = ರೆಂಕೆ, ರೊಂಕೆ q. v. The grunt of an ox (Sd., Tĕ.; Mhr. ರೇಂಕಾಯಣೇ, to grunt, as a buffalo).

ರಂಗ raṅga. = ರಗು. Colour, paint, hue. 2, *a place of public amusement or for dramatic exhibitions, a stage, an arena, a circus, a place of public contests.* 3, a place of assembly. 4, an assembly or assemblage of spectators. 5, a field of battle. 6, dancing, singing, acting, fun, frolic, pleasure. 7, *tin.* 8, Vishṇu (My.); N. (My.; B. 1, 15. 23). ರಂಗನ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗಡೇ? (Prv.). 9, splendour, brilliance, glow, and glitter; beauteousness or excellence of state (Mhr.; see ರಗು). 10, devotion, love, see ಸು-. — ರಂಗಮ್ಮಗು. -ಪುಗು. To enter an arena, etc. ರಂಗಪ್ರವೇಶ (Śmd. 200). — ರಂಗಮ್ಮ. -ಆಮ್ಮ. N. (My.). — ರಂಗಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (My.).

ರಂಗನಾಥ raṅga-nâtha. Vishṇu (My.); N.

ರಂಗನಾಯಕ raṅga-nâyaka. = ರಂಗನಾಥ. (My.). — ರಂಗನಾಯಕಮ್ಮ. -ಆಮ್ಮ. Lakshmî (My.).

ರಂಗನಾಯಕಿ raṅga-nâyaki. Lakshmî (My.).

ರಂಗಭೂಮಿ raṅga-bhûmi. A palæstra, an arena, a circus, a theatre (My.; ಸೈವಧ್ಯ G. sic!).

ರಂಗವಲಿ raṅga-valli. = ರಂಗವಳ್ಳಿ No. 2, etc. (ತಮಿ, ಪುಡಲಿ Śa.; ಅಡಿಯು Kk. 20; Ŭpr. 4, 42; V. 14, 51). ಅವಿವಾಹಿತಾಗಿ ತಲೆಯ ಕುಂಕುಮವಿಲ್ಲದ ಹಲೆಯಮೊಗ್ಗೆ ಅದಾಗ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಿರಲು ಅವಳ ಪಾಗಶಿಸಿರಬೆ ರಚಿಸ ರಂಗವಲಿ (Ŭpr. 7, after 92).

ರಂಗವಳ್ಳಿ raṅga-valli. = ರಂಗವಲಿ, ರಂಗವಾಲಿ, ರಂಗೋಲೆ. A kind of plant used at sacrifices (Sk.). 2, ornamental lines and figures drawn with various powders on the floor, the walls, in front of the house, on the floor before an idol, etc. (Śâv. 5, after 57).

ರಂಗವಾನ್ raṅga-vân. Śukra, the preceptor of the daityas (ಅಸುರಗುರು, etc., ಪುಳ್ಳ Mr. 38).

ರಂಗವಾಲಿ raṅga-vâli. = ರಂಗವಳ್ಳಿ No. 2. ದೃಷ್ಟಂ ಅತಿ ಸ್ವಸ್ತಿಶಂ ಕಷ್ಟದೆಲಿ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಣದುಪಿಷ್ಟ ಚಿಷ್ಟಂ ರಂಗವಾಲಿಯುಳ್ಳ (Mr. 201). See Bp. 4, 54; 6, 20; 9, 20; 12, 13; 19, 69; 41, 21; 27, 14; J. 17, 28.

ರಂಗಸ್ವಾಮಿ raṅga-svâmi. Vishṇu, Krishṇa; N. (My.). ಆಗ ಭೋಗಾಗ್ಯೆದ್ದಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗರಾಹಪರೇಶ್ವರ (Prv.).

ರಂಗಳಿಸು raṅgaḷisu. To press and rub fine, as small articles, with the fingers on the palm of the hand (My.; Mhr., H. ರಗಡಣೇ).

ರಂಗಾಜೀವ raṅga-âjîva. *A painter.* 2, an actor.

ರಂಗಾರೆ raṅgâre. A dyer (C.; Mhr., H.).

ರಂಗಿ raṅgi. Lakshmî; N. (My.; B. 1, 22). 2, colouring, dyeing, painting; passionate; attached to, finding enjoyment in; etc. See ಮುರಂಗಿ.

ರಂಗಿನಿ raṅgini. The indigo shrub, Indigofera tinctoria Lin. (ಸೀರಿ Mr. 131). 2, a scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd.

ರಂಗಿಸು raṅgisu. (Śmd. 22). To be coloured, to redden; to have the passions or feelings roused, to be excited (Bp. 26, 12).

ರಂಗು raṅgu. Tbh. of ರಗ. Colour, paint, hue (My.); — redness; — beauty; splendour (ಕಾಸ್ತಿ Śm. 83; V. 5, 69); — pleasantness, agreeableness, pleasure (ರಮ್ಯ 83); — ಒಜ್ಜ (83). — ರಂಗುಮುಖಿ. -ಮುಖಿ. (Śm. 118). A red lip. — ರಂಗು ಮುಖಲು. A saloon, a drawing-room, a banqueting-room (Mhr. ರಂಗಮುಖಾಲು; R.). — ರಂಗುಮಾಣಿಕ್ಯ. A splendid ruby (J. 8, 45). — ರಂಗುರದ್ದ. -ಪದ್ದ. A ruby (see s. ಕೆಂಪು 1). — ರಂಗುಸಾಲು. -ಮಾಲು. (ಪರಿಷ್ಕ, ಛಿಣಿಲು, ಅಡಿಪಾಳದ ಗಿಡವೆಸ್ಸುಲು ಅಚ್ಚು ಪದು Śi. 128).

ರಂಗೋಲೆ raṅgôḷĕ. Tbh. of ರಂಗವಳ್ಳಿ. Ornamental lines and figures, etc. (My.; Mhr. ರಾಂಗೋಳೀ). ರಂಗೋಲೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹೊಸಗರಸನ ಕೆತ್ತ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ?— ಚಾವಲೆ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂಬಾದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೆಯ ಕೆಳಗೆ ತೂಬುವ (Prv.).

ರಚನಾತಿಶಯ racanâ-atiśaya. Eminence of formation or composition (Kâvy. IV, 1, 2).

ರಚನೆ racanĕ. ರಚನಾ. Making, forming, fabricating, building, formation, creation, arranging, preparing (J. 5, 2; 27, 7); — (orderly and becoming) arrangement, disposition, preparation, performance, accomplishment, fabrication; — *dressing or decorating of the hair;* embellishment (ಇಣ್ಣ Ct. I, 74); *stringing flowers or garlands* (ಸಜ್ಜಧ, ಕ್ರಸ್ಕನ, ಗುಚ್ಛ, ಗ್ರಸ್ಕನ Mr. 425); *the arrangement of troops* (ವ್ಯೂಹ Nn. 108); *arranging of the parts of a literary composition, composition,* etc.; — a literary production. ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿಂಗಾದರೂ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ರಚನೆಪಡು. -ಪಡು. To be arranged in a proper manner (Ch. v. 339).

ರಚಯಿಸು racayisu. = ರಚಿಸು. (Ch. v. 1).

ರಚಿತ racita. Made, formed, fabricated, produced, contrived, planned, arranged, composed; adorned, etc. (Ch. v. 1. 233; Kâvy. IV, 1, 5; Ŭpr. 2, 59; Bp. 1, 52; ರಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 93 Cm.).

ರಚಿಸು racisu. To make, to form, to construct, to compose, to array, etc. (Bp. 9, 6; 53, 29; J. 5, 20; 12, 10; 33, 33; My.).

ರಚ್ಚೆ raccĕ. (fr. ಅಱಚು & ಅಱಸು). = ರಚ್ಚು 2. Crying aloud (of children), noisy and abusive clamour (of bad women, My.). 2, report, publication, betraying, divulging a secret, bringing before the public (Tĕ. ರಚ್ಚೆ, ರಚ್ಚಿಪ, ರಚ್ಚು, ಅಚ್ಚು, ರಚ್ಚಿ, ರಚ್ಚೆ, ಅಚ್ಚೆ, ಅಚ್ಚ; Tu. ಎರುಸುವುದು, to tell, publish; T. ಅರಚ್ಚು, to sound; ಅಚ್ಚೆ, a word; see ರಚ್ಚಿಪಡಿಸು, ರಚ್ಚೆ, ರಚಳಿ, ಪರಚೆ). — ರಚ್ಚೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To vociferate abusively (Si. 93). — ರಚ್ಚೆ ಮಾಡು. To cry aloud, to scream (as a

child, My.). 2, to vociferate abusively; to abuse (My.). — ರಟ್ಟ ಬಾತು. -ಮಾತು. Report, defamation, scandal (ಜನ ಬಾಯ, ಜನಪ್ರತಿ, ವಿಗಾಸ, ದಪನೀಮುತ, etc. Hlā.).

ರಜೆ raj. = ರಜ್ಜು. (Śmd. 106; *cf.* ಸ್ರಜ್).

ರಜ raja. = ರಜಸ್, q. v. (ಪರಾಗ Hlā.; Mr. 108; ಮೂಳು Nn. 69; ರೇಣು, ಮೂಳು, -ಗುಣ, ಗುಣಪೂರ್ಣ, -ಆದುಣ, ಕೆಸುವು Nn. 90). 6, a particle (of metal, earth, etc.; My.; B. 4, 105; Mhr.). ಹೂವಿನ ರಜ (ರಜಸ್ Hlā.).

ರಜಕ rajaka. *A washerman* (ಒಂ, ಅಗಸ, c. r. ಅಗಸ Nn. 16).

ರಜಕಿ rajaki. A washerwoman (ಅಗಸಗಿತ್ತಿ G.; My.).

ರಜತ rajata. *White*, silver-coloured (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 104). 2, *silver* (ಬೆಳ್ಳಿ 104; Nn. 44). 3, *gold*. 4, pure; pureness (ವಿಮಲ, ನಿರ್ಮಲ, ನಿರ್ಮಲತ್ವ 104). 5, *a pearl-ornament or necklace* (ಪಚ್ಚಿದ ಮುತ್ತಿಕ, ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು 104; ಸರ್ವ ಮುತ್ತಿನಾರ Mr. 467). 6, N. of a particular mountain (ಧರಾಧರ, ದರ್ವತಭೇದ 104).

ರಜತಗಿರಿ rajata-giri. Kailāsa (Bp. 44, 68; Ū. Bp. 47, 4); N. of a particular mountain (Ū. Bp. 47, 12). *Cf.* ರಾಜತ ಗಿರಿ, ರೌಪ್ಯಧರಣೀಧರ.

ರಜತದ್ಯುತಿ rajata-dyuti. Hanumat. (R.).

ರಜತಪರ್ವತ rajata-parvata. Kailāsa (Bp. 34, 19).

ರಜತಪ್ರಸ್ಥ rajata-prastha. Kailāsa. (R.).

ರಜತಭಸ್ಮ rajata-bhasma. Calcined silver (My.).

ರಜತಶೈಲ rajata-śaila. Kailāsa (Bp. 10, 10; 44, 37).

ರಜತಾಚಲ rajata-ācala. = Kailāsa (Bp. 24, 65; 27, 6).

ರಜತಾಚ್ಛತೆ rajata-ācchatē. Brightness of silver (Čpr. 6, 4).

ರಜತಾದ್ರಿ rajata-adri. Silver-mountain: N. of a particular mountain (ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟ, ಬೆಳ್ಳಿಯಬೆಟ್ಟ Śm. 10; Abh. P. 12, 11); Kailāsa (J. 5, 35).

ರಜನ rajana. Colouring, dyeing. See ಮುಸಿ-.

ರಜನಿ rajani. ರಜನೀ. *Night*. 2, Durgā. 3, *a species of plant* (= ಮರಿಶ್ಚತ್). 4, the long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (ಹರಿದ್ರೆ, etc., ಅರಿಸಿನ Mr. 180).

ರಜನಿಕರ rajani-kara. Night-maker: *the moon*.

ರಜನಿವರ್ಣ rajani-varṇa. Yellow colour (ಪೀತ, ಹರಿದ್ರ Mr. 444).

ರಜನೀಕರ rajanī-kara. = ರಜನಿಕರ. (Bp. 5, 32).

ರಜನೀಚರ rajanī-cara. The moon. 2, a rākshasa (My.). 3, a thief. 4, an owl, a bat, etc.

ರಜನೀಚಾರಿ rajanī-cārī. = ರಜನೀಚರ. (Rāv. 11, 74).

ರಜನೀಪತಿ rajanī-pati. The moon (My.).

ರಜನೀಪಾಲ rajanī-pāla. The moon (My.).

ರಜನೀಮುಖ rajanī-mukha. Beginning of night: *evening, nightfall*.

ರಜನೀಶ rajanī-śa. = ರಜನೀಪತಿ. (Śśv. 1, 83).

ರಜನೀಶಕೋಟೀಶ್ವರ rajanīśa-kōṭīśvara. Śiva (J. 15, 23).

ರಜನೀಸಂಚರ rajanī-sañcara. = ರಜನೀಚಾರಿ. (Rāv. 11, 73).

ರಜಪುತ್ರ rajaputra. Tbh. of ರಾಜಪುತ್ರ. A Rajpoot (My.; Tē.; B. 4, 40; Mhr. ರಜಪುತ). ರಜಪುತ್ರನಾದರೂ ಆಜ್ಞೆ ಬರದ ಮೀರ ಬ್ಯಾಡೇ? (Prv.).

ರಜಪುಷ್ಪಿ raja-pushpi. See ಆವರೆ No. 2.

ರಜಪೂತ rajapūta. = ರಜಪುತ್ರ. ರಜಪೂತಸ್ಥಾನ, Rajpootana (B. 4, 115).

ರಜಸ್ rajas. = ರಜ q. v., ರಜಸ್ಸು. Gloom, dimness, darkness. 2, *dust*, powder, any small particle of matter. 3, *the dust or pollen of flowers*. 4, the darkening quality (guṇa): *passion, foulness*. 5, *the menstrual excretion*.

ರಜಸ್ವಲೆ rajas-valĕ. *A menstruating woman*.

ರಜಾ rajā. Leave, permission. 2, leave of absence (My.; Mhr., H.).

ರಜಾಯಿ rajāyi. A quilt, a quilted garment (Mhr., H. ರಜಾ; ನೀಜಾರ G.).

ರಜೋಗುಣ rajas-guṇa. The quality rajas or passion (My.).

ರಜೋಮೂರ್ತಿ rajas-mūrti. Brahmā (G.).

ರಜೋವಿಕೃತಿ rajas-vikṛiti. Perturbation of passion (Čpr. 4, 48).

ರಜೋಹರಣಧಾರಿ rajas-haraṇa-dhāri. *An ascetic, a pious man*.

ರಜ್ಜು rajju. = ರಜ್. *A rope, a cord, a string, a line* (ರಜ್ಜು ಕೆಸ.; ನರವಿ ಕೆಸ. Śm. 108). 2, a lock of braided hair, a braid. 3, N. of a particular constellation.

ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ rajju-kriyĕ. Rope-making. See ಹಮ್ಮು.

ರಂಜಕ rañjaka. 1. Colouring, dyeing. 2, causing affection or passion, exciting love or pleasure, gladdening, rejoicing, pleasing (see ಮನೋಜ್ಞ-). 2, red sandal (ರಕ್ತಚಂದನ G.).

ರಂಜಕ rañjaka. 2. Priming-powder (Mhr., H.; My.; Br.; T. ಇದಮಾಗು). 2, the match of a rocket (Mhr., H.). 3, the train of powder to a mine (My.; Mhr., H.). ರಂಜಕದ ಕಡ್ಡಿ or ರಂಜಕದ ಬೆಣ್ಣಿಗೆ, the match of a rocket (My.).

ರಂಜನಿಗೆ rañjanigĕ. A large jar for keeping sandal-paste, perfumed water, musk, etc. in (Bh. 1, 12, 16; Rām. 1, 13, 9; 6, 55, 82; Mhr. ರಾಂಜಣ).

ರಂಜನ rañjana. Colouring, dyeing. 2, exciting passion or love; exhilerating, delighting, rejoicing, giving pleasure; conciliating, befriending. See ಮನೋಜ್ಞ-. 3, *red sandal-wood*.

ರಂಜನಿ rañjani. *The indigo plant*.

ರಂಜನೆ rañjanĕ. = ರಂಜನ. Decoration (ರಂಜನೆಯು ನರಿಕರ ಬೆ. I, 63). 2, a female of beautiful form or qualities, ರಂಜನರಂಜನೆ (Prll. 3, 10).

ರಂಜಿತ rañjita. Coloured, dyed, tinted;—made splendid, adorned, beautiful (Rāv. 6, after 17). 2, affected, moved;—highly delighted.

ರಂಜಿಸು rañjisu. To be coloured. 2, to shine, to be splendid; to appear (Śmd. 397); to be beautiful, to look beautiful or handsome (ಕೋಧ Śmd. Dh.; Čpr. 1, 79; Abh. P. 3, 152; Ū. Bp. 11, 5; Rāv. 2, 11; 6, 9; Śśv. 1, 54. 74. 76; J. 4, 5; 8, 22. 46; 33, 18). ರಂಜಿಸಲ್ಪಟ (Śmd. 268). 3, to be affected or moved, to have the passions or feelings roused, to be exalted, etc. (ರಾಗ Śmd. Dh.). 4, to be pleased or delighted with. 5, to cause to shine, etc. (Bp. 61, 79).

ರಟನೆ raṭat. (Śmd. 100). Shouting, yelling, crying, calling out.

ರಟದ್ಕೋಕಿಲ raṭat-kōkila. (Śmd. 100). A crying cuckoo.

ರಟನ raṭana. Shouting, cry or shout of applause (Rāv. 6, after 11).

ರಟಿತ raṭita. Screamed, shouted, etc.; a shout, a roar, etc.

ರಟ್ಟಡಿತನ raṭṭaḍitana. Noisy and abusive clamouring (V. 28, 63; see Tē. s. ರಟ್ಟ).

ರಟ್ಟು raṭṭu. 1. (fr. ಎರಟು). Double (Tě. ರಟ್ಟು): a cloth woven with double thread, coarse, thick cloth (My.; M.; Tě. ರಟ್ಟು, ರಟ್ಟಿಮು; see ಗಂಟ-). 2, the cover of a book; its binding (My.).

ರಟ್ಟು raṭṭu. 2. = ರಟ್ಟೈ, q. v. (My.; Tě.; see Prv. s. ಸಂಸಾರ).

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. See ಅಕ್ಕರಡ್ಡಿಗಿಡ.

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. (Tbh. of ರಾಜ್). A king, a ruler: a Reddi, a petty baron, a title of a caste of Tĕlugu cultivators (who ruled the Tĕlugu country from A. D. 1125–1439, Br., and who at present still frequently are the headmen of villages, My.; Tě. ರಡ್ಡಿ, ರೆಡ್ಡಿ; T. ಇರಡ್ಡಿ, ಇರೆಡ್ಡಿ).

ರಣ raṇa. 1. *Sound, noise.* 2. *battle, war, combat* (ಕಾಳಿಗ Kn. 155). 3, joy, delight. — ರಣಾಚ್ಛಾದ. -ಚ್ಛಾದ. The darkness of battle, battle regarded as darkness (Abh. P. 13, 39). — ರಣಗಂಡ. -ಚಂಡ. A hero in war, a brave man (ರೌದ್ರ ಗೆ Ct. I, 41). — ರಣಜಾಳೆ. -ಜಾಳೆ. A straight war-trumpet (My.). — ರಣಜವ. -ಜವ. Eagerness for battle; noise and velocity (J. 12, 13). — ರಣಜವಗಾರ. -ಜವಗಾರ. A man who is eager for combat (Râm. 4, 3, 12). — ರಣಜಾಗಾರ. -ಜಾಗಾರ. A man who has ardour for combat (Bh. 3, 10, 51). — ರಣಜಾಣೆಗ. -ಜಾಣೆಗ. A man who stands firm in battle (Bh. 7, 17, 21). — ರಣಜಾಮು. = ರಣಜಾಡ್ಯ. (My.). — ರಣಜುಂಬ್ಮಿಡ. A kind of demons that frequent battle-fields (Bh. 5, 9, 70). — ರಣಜೂಜು. -ಜೂಜು. Battle-words: taunt in battle (Bh. 8, 23, 11). — ರಣಹದ್ದು. A vulture (C.). — ರಣಹಂಗೆ. A kind of war-drum (C. 45. 135). — ರಣಹಾಳೆಹದ್ದು. The Bengal vulture, Vultur bengalensis, and V. monarchus (Bḍ.). — ರಣಹೇಡಿ. A man who cowardly flies in battle (My.).

ರಣ raṇa. 2. = ಋಣ. Tbh. of ಋಣ (My.; Tě.; T. ಇರವು). — ರಣಕೈದ್ಯ. Tbh. of ಋಣಕೈದ್ಯ (My.).

ರಣದೋಹಳ raṇa-dôhaḷa. A man who has an ardent desire for battle (Čpr. 6, 29).

ರಣಧೀರ raṇa-dhîra. A man who is brave or bold in war (ಶೀರಭದ್ರ Bhn. 25).

ರಣಬೂಲಕ raṇa-bûḷaka. An inexperienced soldier, a recruit (Abh. P. 3, 47; 6, 84).

ರಣಭೂತ raṇa-bhûta. A demon that frequents battle-grounds (My.).

ರಣಭೂಮಿ raṇa-bhûmi. A field of battle (J. 24, 64; G. 426; B. 5, 55).

ರಣಭೇರಿ raṇa-bhêri. A military kettle-drum (My.).

ರಣಮಂಡಲ raṇa-maṇḍala. A field of battle (J. 12, 9; 24, 43).

ರಣಮುಖ raṇa-mukha. The front or van of battle (My.).

ರಣರಂಗ raṇa-raṅga. A field of battle (J. 8, 33; 12, 19).

ರಣರಸಿಕ raṇa-raṣika. *Anxious regret for some beloved object, a longing, anxious desire.*

ರಣರಸಿಕೆ raṇa-raṣikĕ. = ರಣರಸಿಕ. (ಉಣ್ಣಕ್ಕೆ, ಉಣ್ಣಲಿಕೆ, etc., ಆಸುಡ Mr. 446).

ರಣವಾಡ raṇa-vâḍa. The siddhi to gain the victory (Bh.).

ರಣವಾದ್ಯ raṇa-vâdya. Martial music (My.).

ರಣವೀರ raṇa-vîra. A hero in war, a warrior (My.).

ರಣವೈದ್ಯ raṇa-vaidya. A military doctor (My.). 2, see s. ಋಣ 2.

ರಣಶೂರ raṇa-śûra. = ರಣವೀರ. (My.).

ರಣಸಂಕುಲ raṇa-saṅkula. *The confusion or noise of a battle, a mixed or tumultuary combat, a melée.*

ರಣಾಗ್ರ raṇa-agra. The head or front of a battle (My.).

ರಣಾಂಕಣ raṇa-aṅkaṇa. = ರಣಾಂಗಣ No. 1. (J. 21, 13).

ರಣಾಂಗಣ raṇa-aṅgaṇa. A battle-place, a field of battle. 2, war, battle (ಬಲು, ಕಾಳಿಗ Kn. 14; ಭೂಸ, ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಿಗ 15).

ರಣಾಜಿರ raṇa-ajira. Arena for fighting, a battle-field (Riv. 6, after 17).

ರಣಾರಂಭ raṇa-ârambha. Commencement of a battle. See ಕೆಯಿನ್ಮಸು.

ರಣಾವನಿ raṇa-avani. = ರಣಭೂಮಿ. (J. 24, 40).

ರಣಿತ raṇita. Sounded, sounding, a sound (Čpr. 1, after 101).

ರಣೆ raṇĕ. A string, a rope (J. 23, 47; see Tbh. ಅಗ್ಗರಣೆ).

ರಣೋತ್ಸಾಹ raṇa-utsâha. Prowess in battle (J. 14, 2).

ರಣ್ಟೆ raṇṭĕ. A small plough drawn by one pair of oxen (C.).

ರಣ್ಡೆ raṇḍĕ. A widow (ವಿಧವೆ C.; My.);—a slut; a whore; an adulteress (My.). 2, *the plant Salvinia cucullata* Roxb. ರಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಡೆಗೆ ಸೀರೆಯಿಲ್ಲ.—ಬಣ್ಡೆ ಪ್ರಜೆಯೆಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ರಣ್ಡೆ ಮುನಸು ಬಿಡೆಯು ಅಂದದು (Prvs.). — ರಣ್ಡೆಗಣ್ಡ. A widow's husband (a word of abuse, My.). — ರಣ್ಡೆಮಗ. A son born to a widow (a word of abuse, My.). — ರಣ್ಡೆಮುಂಡ್ಯೆ. A shore wench; an adulteress (My.). ಉಣ್ಣೆಯೇಕೋ, ಗುಣ್ಡಬುದ್ಧಿ? ಉಣ್ಡರೆ ಹೋಯ್ತು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆಮುಂಡೆ! (Prv.).

ರಣ್ಡೆತನ raṇḍĕtana. Widowhood (ವೈಧವ್ಯ C.).

ರತ rata. Pleased, delighted, satisfied; enamoured of; delighted with, taking pleasure in; intent on, addicted to; devoted to, occupied in, engaged in; inclined to, disposed; loved, beloved. 2, pleasure, joy (ಹರ್ಷ, ಹರುಷ Kn. 155). 3, *sexual union, coition* (ಕೂಟ, ಸುರತ 155). See ಆಪ್ತ-, ಧರ್ಮಾಪ್ತಿ-, ಪಿ-.

ರತಕೂಜಿತ rata-kûjita. *Lascivious murmur.*

ರತನ ratana. Tbh. of ರತ್ನ. (My.).

ರತವ್ಯಾಹಾರ rata-vyâhâra. = ರತಕೂಜಿತ. (Čpr. 1, 126).

ರತಾನ್ತ rata-anta. N. of a vṛitta (Ch.). 2, end of coition (Čpr. 6, 86; Grj. 4, 89).

ರತಾರ್ಥಿ rata-arthi. *Wishing for sexual enjoyment.*

ರತಿ rati. 1. Pleasure, delight. 2, *love, affection, fondness* (Bp. 50, 72; 52, 1; 56, 8). 3, sexual passion; *sexual intercourse.* 4, a longing, anxious desire (ರಾಜರತಿಕೆ, etc., ಆಸುಡ Mr. 446). *Rati, the wife of Kâma* (ಇಷ್ಟಲಿಂಗ Kk. 8). 5, N. of the sixth kalâ of the moon. See ಪಿ-; Kâvy. IV, 2, 14–16. 20. — ರತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. Affection to be destroyed or cease (Bp. 38, 31). — ರತಿಗೆಯ್. To love;—to have sexual intercourse (Bp. 42, 15).

ರತಿ rati. 2. The seed of Abrus precatorius used as a weight (B. 4, 174; My.; Br.; Mhr. ರತ್ತಿ).

ರತಿಕಾಲ rati-kâla. The time of coition (G. 385).

ರತಿದೇವಿ rati-dêvi. Rati, Kâma's wife (ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ರತಿ Kn. 28; ಪುಟಿಸಿ Ct. I, 91).

ರತಿಪ rati-pa. = ರತಿಪತಿ. (Bp. 40, 7).

ರತಿಪತಿ rati-pati. *Kâma.*

ರತಿಪ್ರಭು rati-prabhu. = ರತಿಪತಿ. (Mr. 22).

ರತೀಶ rati-îśa. *Kâma* (Grj. 8, 7; Bp. 3, 81; see ಈಶ-).

ರತುನ ratuna. Tbh. of ರತ್ನ (Śmd. 336 Mḍb.; My.). — ರತುನ ಸಜಾಲಿ. -ಜಾಲಿ. A plate ornamented with gems (Grj. 3, after 91).

ರತೋತ್ಕಣ್ಠೆ rata-utkaṇṭhĕ. Longing for coition (Ŏpr. 8, 64).

ರತೋತ್ಸವ rata-utsava. Feast of sexual enjoyment (Ŏpr. 6, 86).

ರತ್ನ ratna. = ರತನ, ರತುನ, ರನ್ನ. *A jewel, a gem, a precious stone;* a pearl, coral (ಮುಖ Śmd. Dh.; Śm. 96; Nn. 155; see ನವ-). 2, *anything valuable, any precious thing, anything excellent or best of its kind* (ಧಾನುರತನ, ಒಪ್ಪದ ಕ್ಷಾಮು 155). 3, = ರತ್ನತ್ರಯ, q. v. (155). ರತ್ನ ಒಕ್ಕೇಜಾದರೆ ಇದ್ದ ಜಾಪಸಲ್ಲೇ ಬೆಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). — ರತ್ನಗಬ್ಬಳಿ. = ರತ್ನ ಕಮ್ಬಲು. (My.; B. 4, 164). — ರತ್ನವಸು. Jewels, gems; jewelry (My.; see Prv. s. ಜಾತೀಯ).

ರತ್ನಕರ್ಣಿಕೆ ratna-karṇikĕ. = ಕರ್ಣಿಕೆ. (Ŏpr. 2, 55).

ರತ್ನಕಮ್ಬಲ ratna-kambala. = ರತ್ನಗಬ್ಬಳಿ. A figured carpet (My.).

ರತ್ನಕವೀಶ್ವರ ratna-kavîśvara. The poet called Ratna or Ranna (Ŏpr. 1, 66).

ರತ್ನಗನ್ಧಿ ratna-gandhi. A shrub with showy red and yellow flowers, the peacock's pride, Caesalpinia pulcherrima Swartz (St. & Pl.). See ಮೊಜ್ಜ-.

ರತ್ನಗರ್ಭ ratna-garbha. Containing jewels, etc.;—the sea. 2, Kubêra.

ರತ್ನಗರ್ಭೆ ratna-garbhĕ. *The earth.*

ರತ್ನತ್ರಯ ratna-traya. Three jewels or excellent things: accurate perception, complete knowledge, correct conduct (ರತ್ನ, ಪರ್ಣನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರ ಎನ್ನು ರತ್ನತ್ರಯ Nn. 155).

ರತ್ನನಗರಿ ratna-nagari. N. of a town (J. 26, 3).

ರತ್ನನಾಯಕ ratna-nâyaka. A chief gem. ಮಾನವಮುಖದ ರತ್ನ ನಾಮುಳಂ (ತರಲ Mr. 338).

ರತ್ನಪಟ್ಟಿಕೆ ratna-paṭṭikĕ. = ರತ್ನಪಟ್ಟಿಗೆ. A jewel-frontlet.

ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ ratna-parîkshaka. An examinator of gems (ಮಾಣಿಕಮಟ್ಟು Kk. 35).

ರತ್ನಪರೀಕ್ಷೆ ratna-parîkshĕ. Jewel-testing (My.).

ರತ್ನಪುರಿ ratna-puri. = ರತ್ನನಗರಿ. (J. 26, 2. 7).

ರತ್ನಮಂಚ ratna-mañcha. (Śmd. 385; Kk. 96). A bedstead studded with precious stones.

ರತ್ನಮಣಿ ratna-maṇi. = ರತ್ನವಣಿ. A ruby (?; *cf.* ರತ್ನವರಳ್?).

ರತ್ನಮಯ ratna-maya. Made or consisting of jewels; abundantly studded with precious stones (Ŏpr. 4, 25).

ರತ್ನಮಾಲೆ ratna-mâlĕ. A jewel necklace or garland. 2, N. of various works; see ಅಭಿಧಾನ-.

ರತ್ನಶಿಲೆ ratna-śilĕ. A jewelled slab (ಮುಖಶಿಲೆ Mr. 102).

ರತ್ನಸಾನು ratna-sânu. *The mountain Mêru.*

ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯ ratna-harmya. A mansion adorned with precious stones (Ŏpr. 1, 136).

ರತ್ನಾಕರ ratna-âkara. A jewel-mine;—*the ocean.*

ರತ್ನಾಂಗಿ ratna-aṅgi. = ರತ್ನಾಂಗ, q. v.

ರತ್ನಿ ratni. A measure of length: *the distance from the elbow to the end of the closed fist* (ಮಿಡಿಕೈನ್ನಿಡ ಮೊದಿನು Hlś.). ಕಿಂಡ್ಯು ಮುಷ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಆಳತೆಯ ರತ್ನಿ ಅಳ್ತ (Mr. 323).

ರತ್ಯಂಗ rati-aṅga. Pudendum muliebre. (R.).

ರತ್ಯುದ್ಗಮನ rati-udgamana. Production of love, etc. (Ŏpr. 4, 26).

ರತ್ವ ratva. The letter or syllable ರ (Śmd. 368).

ರಥ ratha. *A carriage, a car, a chariot.* 2, a warrior, a champion. 3, the body. 4, the foot. 5, a limb, a member, a part. 6, pleasure, delight, desire. 7, a kind of viĕchittiĕitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 8, *the plant Calamus rotang.* ಮೊರೆಯು ರಥಾಪರಿಸ ಎಣ್ಣೆಯು ಲ್ಲವೆ ತಿರುಗದು (Prv.).

ರಥಕಟ್ಟೆ ratha-kaṭṭĕ. *A multitude of carriages,* etc.

ರಥಕಾರ ratha-kâra. *A coach-builder, a carpenter, regarded as the son of a Mâhishya by a Karaṇi.*

ರಥಗುಪ್ತಿ ratha-gupti. Car-preservative: *a fence of wood or iron protecting a war-chariot from collisions,* etc. See Nr. s. ಕಮ್ಮುಗೆ.

ರಥಗೋಪನ ratha-gôpana. = ರಥಗುಪ್ತಿ. *A fence of wood,* etc. *Cf.* ರಥಗೋವ.

ರಥದ್ರು ratha-dru. *The tree Dalbergia ougeinensis* Roxb.

ರಥನ್ತರ ratha-n-tara. A vedic hymn in praise of Śiva (Śśv. 1, after 79; My.).

ರಥವಿದ್ಯೆ ratha-vidyĕ. The art of driving cars. (R.).

ರಥವಿಮೋಚನ ratha-vimôchana. The unyoking of a chariot. See ಪಡಿಮರ್ಗ.

ರಥವ್ರಜ ratha-vraja. *A number of carriages.*

ರಥಶಾಲೆ ratha-śâlĕ. A carriage-shed, a coach-house (My.).

ರಥಸಪ್ತಮಿ ratha-saptami. The seventh day in the light half of the month mâgha, so called as the beginning of a manvantara when a new sun ascended his car (My.).

ರಥಾಗ್ರ ratha-agra. The foropart of a carriage (ಅಪಸ್ಥರ, ಕುಮಿಗೆಯ್ಯಿ Hlś.; J. 13, 23. 25).

ರಥಾಂಗ ratha-aṅga. *Any part of a carriage.* 2, a carriage-wheel. 3, a discus (Ŏpr. 6, 101). 4, *the ruddy goose, Anas casarca* Gm. (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ Nn. 17).

ರಥಾಂಗಧರ rathâṅga-dhara. Vishṇu (Bp. 18, 94).

ರಥಾಂಗನಾಮಕ rathâṅga-nâmaka. *The ruddy goose.*

ರಥಾಂಗಪಾಣಿ rathâṅga-pâṇi. *Vishṇu or Krishṇa.*

ರಥಾಂಗೋರೋಜೆ rathâṅga-urôje. A woman whose breast is the ruddy goose (V. 4, 7).

ರಥಾಭ್ರಪುಷ್ಪ ratha-abhra-pushpa. *The plant Calamus rotang.*

ರಥಾರೋಹ ratha-ârôha. Mounted on a chariot. 2, the act of mounting or ascending a chariot.

ರಥಾರೋಹಣ ratha-ârôhaṇa. = ರಥಾರೋಹ No. 2. — ರಥಾರೋಹಣ ಹಣಂಗೆಯ್ಯ. -ಂ-. To ascend a chariot (J. 25, 17. 29).

ರಥಾವಯವ ratha-avayava. *Any part of a carriage.*

ರಥಿ rathi. Having or possessing a chariot; riding in a chariot;—*an owner of a carriage;—a warrior who fights from a chariot* (ಸೂತ, ರಥಿಕ Nn. 32).

ರಥಿಕ rathika. *One who rides in a carriage;—the owner of a carriage* (ರಥಿ, ಸೂತ Nn. 32);—a charioteer (ಸೃಷ್ಟಿಪಾರಿಜಾತ, ಕಾಳಗದ ಜಟ್ಟಿಯಂ ಪತ್ತಿ ಹೊಪಡಂ Mr. 247).

ರಥಿಗೋಪ rathi-gôpa. A fence of wood or iron protecting the charioteer (ಸಮುಷ್ಟಪಟ್ಟಿಪ ಕಟ್ಟಿಪಡಂತ Mr. 280).

ರಥಿನ rathina. *One who rides in a chariot;—the owner of a carriage.*

ರಥಿರ rathira. *One who goes by chariot;—the owner of a carriage;*—a warrior.

ರಥೋತ್ಸವ ratha-utsava. The car-festival, a procession of an idol mounted on a car (My.).

ರಥೋದ್ಧತೆ ratha-uddhatĕ. N. of a vṛitta (Ch.).

ರಥ್ಯ rathya. *A carriage-horse.*

ರಥ್ಯೆ rathyĕ. *A road for carriages, a high-road.* 2, *a number of carriages.* See Si. s. ಪಾದಾತಾದಿ.

ರದ rada. Splitting, rending. 2, *a tooth;* a tusk.

ರದನ radana. Splitting, etc. 2, *a tooth;* a tusk (ನಲ್, ಜಿನ್ನ ಸೆಂ. 70).

ರದನಚ್ಛದ radana-ĕ-chhada. *A lip.*

ರದನಿ radani. = ರದಿ. (Ch., in one MS.'s v. 23).

ರದಿ radi. *An elephant.*

ರದ್ದು raddu. Cast off, laid by; rendered null and void, cancelled, repealed (My.; Br.; Mhr., II.).

ರನ್ತು rantu. A way, a road;—a river. (R.).

ರನ್ಧ್ರ randhra. *A split, a rent, a fissure, an opening, an aperture, a hole, a chasm, a cavity* (ಸನ್ಧಿ, ಛಿದ್ರ Nn. 164; ಘುವಿನಿಮ್ಮು, ಗರ್ಭ, etc., ಕುಡಿ Mr. 392); one of the nine openings reckoned in the human body (two in the nose, two in the eyes, two in the ears, one in the mouth, urethra, and anus);—the number 9 (Ch.; ಒಂಬತ್ತು Mr. 347);—*a defect, a fault, a flaw, a weak part, an assailable point.*

ರನ್ಧ್ರಿ randhri. A sieve, a strainer (ಜಾಲರಿ, ಸಾರಣಿಗೆ Mr. 208).

ರನ್ಧ್ರಿಸು randhrisu. To make or bore a hole (as in walls, trees, etc., My.), to split, to open (Bh. 1, 20, 60).

ರನ್ನ ranna. Tbh. of ರತ್ನ (ಸೆಂದ. 350; ಕೆ. I, 100; II, 15; ಕೆpr. 3, 96). 2, N. of a poet (My.; see ರತ್ನಕವೀಶ್ವರ). — ರನ್ನಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A gemmed mirror (J. 1, 10). — ರನ್ನಗಮ್ಮಿಲ. Tbh. of ರತ್ನಕಮ್ಬಲ (ಸೆಂದ. 381; Bp. 3, 26). — ರನ್ನಜಗಲಿ. A seat set or studded with gems (ಕೆ. Bp. 5, 50). — ರನ್ನದಪ್ಪಲ್. -ತಪ್ಪಲ್. Mûru (ಪ್ಲೇಮ್ಬಿಟ್ಟು, ಸುದಗಿರಿ ಸೆಂ. 10). — ರನ್ನಹಾರತಿ. -ಆರತಿ. An ârati ornamented with precious stones (ಕೆಸಂ. 5, after 57). — ರನ್ನಹಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ರತ್ನನಹಾರಿ. (V. 5, after 14). — ರನ್ನದೆಸೆ. -ತೆಸೆ. A gemmed top of a rampart (J. 3, 19). — ರನ್ನದೇರ್. -ತೇರ್. A conveyance studded with gems. (R.). — ರನ್ನದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A cradle studded with gems (Grj. 3, 66). — ರನ್ನದೊಡವು. -ತೊಡವು. Jewel-ornaments (J. 11, 41). — ರನ್ನಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. A palankeen set with gems (ಕೆ. Bp. 47, 39). — ರನ್ನಪಟ್ಟಿಲ್. -ಟಿಟ್ಟಿಲ್. A gem cup (R.). — ರನ್ನಪಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ರತ್ನಪಟ್ಟಿಕೆ. (ಸೆಂದ. 380). — ರನ್ನಪಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. = ರನ್ನಪಟ್ಟಿಗೆ. (Grj. 6, after 56). — ರನ್ನಪದಕ. Tbh. of ರತ್ನಮುದ್ರೆ. (ಸೆಂದ. 380). — ರನ್ನಪದರ್. -ಪದರ್. A ruby (ಕೆಮ್ಪುರದರ್, ಕಂಪುಗರ್, ಕುರುವಿನ್ದ ಸೆಂ. 68). — ರನ್ನಪಲ್ಲಾಣ. -ಪಲ್ಲಾಣ. A saddle set with gems (ಕೆಸಂ. 2, 38). — ರನ್ನಪಸರ. -ಪಸರ. A shop where jewels are sold (Grj. 2, 93). — ರನ್ನಪಸಿಮಣ್. -ಪಸಿದ ಆಡಳ್. The earth (ಧರೆ Kk. 16). — ರನ್ನಪಸಿಮಣ್. -ಆಳ್. = ರನ್ನಪಸಿಮಣ್. (ಪೊಪವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ ಸೆಂ. 37). — ರನ್ನಪಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A shoe studded with gems (ಕೆಸಂ. 1, 78; 5, after 57). — ರನ್ನಪಾಳಿಗೆ. -ಪಾಳಿಗೆ. A slab ornamented with precious stones (J. 3, 13). — ರನ್ನಪೆಳಗು. -ಪೆಳಗು. The lustre of gems or pearls (J. 6, 6).

ರನ್ನೆ ranne. An excellent female (J. 30, 3).

ರಪ್ rap. = ರೆಪು. A sound imitating that of slapping, and that of a heavy body falling suddenly (Mhr. ರಪಾಟಾ, a smart smack or slap; *cf.* ಅಪ್ಪಳಿಸು). — ರಪ್ ರಪ್. rep. (My.).

ರಪಣಿ rapaṇa. = ರಪಟಾ 2. A kind of weapon (Bh. 1, 10, 14; 3, 22, 30; 8, 24, 50).

ರಪು rapu. = ರಪ್ಪು. Darning (Mhr., II. ರಫು).

ರಪುಗಾರ rapu-gâra. A darner (S. Mhr.).

ರಪ್ಪನೆ rappanĕ. With the sound of ರಪ್ (My.).

ರಪ್ಪರ rappara. (Bh. 8, 19, 41).

ರಪ್ಪು rappu. = ರಪು. (My.). — ರಪ್ಪು ಮಾಡು. To darn (My.).

ರಬ್ಬಳಿಗೆ rabbaḷigĕ. Gañji made of jôḷa grits (S. Mhr. among Jaṅgamas; Mhr. ರವಾಳ, granulous; composed of granules, as honey, ghee, etc.).

ರಬ್ಬು rabbu. To crouch, to stoop low (ಕುಗುಜಗು, ಕುಗುರ್ G.; B. 5, 242).

ರಭಸ rabhasa. = ರಯಸು. *Violence, impetuosity, vehemence, haste, speed, velocity, precipitation.* 2, passion, anger, rage. 3, passionate fondness. 4, joy, pleasure. 5, a loud cry, clamour, a loud noise (of demons, thunder, rain, kettle-drums, etc., My.; ಜೊಪ್ಪ ಧ್ವನಿ G.; Bh. 2, 13, 33; Ĕ. Bp. 5, 5).

ರಭಿ rabhi. Pleasurableness. See ಸು-.

ರಮ rama. Pleasing, delightful; dear, beloved; etc. See its feminine ರಮೆ.

ರಮಡೋಲು ramaḍôḷu. A large double-drum (My.).

ರಮಣ ramaṇa. Causing pleasure, pleasing, agreeable, delightful, charming (ರಮಣೀಯ, ರಮಣೀಯಕ Ĕt. II, 114). 2, *a lover; a husband.* 3, pleasure (Bp. 55, 39);—sporting, amorous sport. 4, Kâma. 5, an ass.

ರಮಣಿ ramaṇi. *A beautiful young woman; a wife, a mistress* (ಯುವತಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 72).

ರಮಣೀಯ ramaṇiya. Pleasing, pleasant, agreeable, delightful, beautiful, lovely, charming (ಮನೋಜ್ಞತ Nn. 93; ಮನೋಹರ, ಸೊಬಗು, etc. Mr. 424; ರಮಣ, etc. Ĕt. II, 114).

ರಮಾಕರ ramâ-kara. Creating fortune (Bp. 44, 15).

ರಮಾಧವ ramâ-dhava. Vishṇu (J. 6, 5).

ರಮಾಪತಿ ramâ-pati. Vishṇu (My.).

ರಮಾಪ್ರಿಯ ramâ-priya. Vishṇu (My.). 2, a lotus (Sk.).

ರಮಾರಮಣ ramâ-ramaṇa. = ರಮಾಧವ. (J. 32, 34).

ರಮಿತ ramita. Delighted; carnally known (J. 2, 10).

ರಮಿಂಪಿಸು ramiṁpisu. = ರಮಿಸು No. 2. (Ĕpr. 3, after 28).

ರಮಿಸು ramisu. To be pleased or delighted, to rejoice, to play (J. 10, 4). 2, to enjoy sexually; to know carnally (ಸ್ತ್ರೀಜ ಸೆಂದ. Dh.; ಸಮ್ಭೋಗ Nn. 140; Bp. 42, 32; 54, 48; J. 11, 21; 15, 44; 16, 13; 19, 22; Abhâ. 2, 85. 90; My.).

ರಮೆ rame. ರಮಾ. A wife, a mistress; a woman (ಸ್ತ್ರೀ Nn. 140). 2, *Lakshmi* (ಭೋಗಾಸಕ್ತಿ, ಮನಾಲುಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, ಮನಾಲುಕ್ಷ್ಮಿ 140; ಇಂಗಸಲಾಗಿ Ĕt. II, 119). 3, good luck, fortune, riches, opulence;—splendour, pomp. 4, sexual intercourse (ಸಮ್ಭೋಗ, ರಮಿಸುವುದು 140).

ರಮ್ಪ rampa. Clamour, vociferation (My.; Tē. రమ్పి, రమ్పు, ఱమ్పు; see రప్పి).

ರಮ್ಪಿಗೆ rampigĕ. (fr. ರಂಪಿ or ರಮ್ಪ?). A shoemaker's knife or awl (ಚರ್ಮವ್ಯವಹಾರ G.; Tē. రమ్పి; *cf.* Mhr., H. राम्पी?).

ರಮ್ಬ ramba. Tbh. of ರಮ್ಭ 1. See ಮೊಗ-.

ರಮ್ಬು rambu. Tbh. of ರಮ್ಭ 2. (*Cf.* ರಮ್ಬಾಟಿ). — ರಮ್ಬಾಟಿ. -ಆಟಿ. Clamour, noise (B. 4, 185).

ರಮ್ಬೆ rambĕ. = ರೆಮ್ಬೆ. A twig, a small bough, a branch (My.; Sk. 122; Tē. రెంబటి, రెంబ్బె, బొబ్బె, బొమ్మ = ಉಪಶಾಖೆ).

ರಮ್ಬೆ rambĕ. Tbh. of ರಮ್ಭ (Śmd. 330). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸೀಳ್ತ್ಯೇ? (Prv.).

ರಮ್ಭ rambha. 1. = ರಮ್ಬ. Seizing, taking;—taking hold of, clasping, embracing. 2, a prop, a support, a staff, a stick. See ಆ-, ಪರಿ-, ಪ್ರಾ-.

ರಮ್ಭ rambha. 2. = ರಮ್ಭ. Sounding, roaring, bellowing, lowing, making a noise.

ರಮ್ಭಣ rambhaṇa. = ರಮ್ಭ 1. See ಪರಿ-.

ರಮ್ಭಿತ rambhita. = ರಮ್ಭ 2. (Br.; R.).

ರಮ್ಭೆ rambhĕ. = ರಮ್ಬೆ, ಱಮ್ಬೆ. *The plantain tree, Musa sapientum* (ಶೀಘ್ರ, ಚಾಟು Nn. 62). 2, *N. of an Apsaras*, a beautiful nymph of Indra's residence (ಸುರಸತಿ, ದೇವಸ್ತ್ರೀ 62). 3, a harlot. 4, water (ಆಗಾ, ಉದಕ 62). See Bp. 41, 3.

ರಮ್ಮಡ rammaḍa. = ಇರಮ್ಮುಡ. A flash of lightning (ಮಾಲಿ ಮಾಣದ ಕಿಡ್ಡು Mr. 48).

ರಮ್ಯ ramya. *Enjoyable, pleasing, pleasant, delightful, agreeable, beautiful, handsome;*—beauty, etc. (ಜಿಪರು Kk. 32; ರಂಗು Śm. 33).

ರಮ್ಯಕ ramyaka. = ರಮ್ಯ. (A.). 2, *N. of a varsha or division of the world* (Ćpr. 3, after 32).

ರಯ raya. *The stream of a river, current.* 2, *velocity, speed, swiftness.*

ರಯತ rayata. = ರಯಿತ, ರೈತ. A subject (as of a king); a tenant (as of a landholder); a ryot (My.; B. 5, 106. 110. 233; Mhr., H.).

ರಯತಾಪಿ rayatāpi. Peasantry; the condition, duties of a subject (My.; Mhr., H. रयताना).

ರಯಿ rayi. = ರೈ. Wealth, etc.

ರಯಿತ rayita. = ರಯತ. (My.; B. 5, 111).

ರಯ್ಯ rayya. Tbh. of ರೈ. (Wealth). 2, beauty, loveliness (ರಮ್ಯ; Ćt. I, 92; II, 52; ಜೊಳ್ಳಳಿಕೆ, ಜೊಳ್ಳ, ಲೇಸು, ಎಚ್ಚ, etc., ಮುನೋಜರ Śm. 55; Kk. 18; Ćpr. 1, 86).

ರಲ್ಲಕ rallaka. *A woollen cloth, a blanket.* 2, *an eyelash.*

ರವ rava. 1. A cry, a shriek, a bray, a yell, a howl, a roar; etc.;—*clamour, outcry;—sound, noise.* ಸಿಡಿಲ ರವ (Śm. 64). — ರವರಾಯ. -ಅ-ಕಾಯ. To sound (Rāv. 7, 17).

ರವ rava. 2. An imitative sound. — ರವ ರವ. rep. The biting (upon the tongue) of certain substances (Mhr.). ರವ ರವ ಎನ್ನು, to bite (upon the tongue, C.); (the tongue) to be bitten or irritated (for abuse, My.).

ರವಕಾಯ rava-kāya. Sound-bodied: a man who is an incorporation of a certain (musical) sound. ಷಡ್ಜಾದಿಯ ಆಂಗಿರಸವಾಗುರುಳಪ್ಪಂ ಸುವಸಿಷ್ಠ ನಾರದರ್ ಆತ್ತಿ ಕವಿಲಂ ಕೃಮುದಿ ರವಕಾಯರ್ ಆಳ್ತು (Mr. 177).

ರವದಿ ravaḍi. = ರಾವಿ. (Moral Class-book p. 121).

ರವಣ ravaṇa. 1. *Crying, making an outcry or noise of any kind, sounding* (see Mr. s. ಒದಿಲು 1). 2, jesting; a jester. 3, unsteady, fickle. 4, *a camel.* 5, the cuckoo. 6, sharp, hot (*cf.* ರವ 2).

ರವಣ ravaṇa. 2. = ರವಣ. (Bh. 8, 24, 46).

ರವಣಿಕ ravaṇika. A stick put through one of the two holes in a book of cadjan leaves to keep them together (ಪುಸ್ತಕದಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ Mr. 359 in two MSS.; one MS. ರವಣಿಕ, another ಟವಣಿಕ).

ರವದಿ ravadi. Leaves of jôḷa (S. Mhr.). See ಓಗ-. — ರವದಿ ರಪ್ಪಡಿ. relt. (S. Mhr.).

ರವಸು ravasu. Tbh. of ರಭಸ. Clamour (My.).

ರವಳಿ ravaḷi. Cry, clamour, vociferation (Abh. P. 13, after 11; Tē. రవలి; *cf.* రట్టు, etc. and Sk. रवण 1).

ರವಳಿಗೆ ravaḷigĕ. A small bamboo basket. ಪದರಿನಿಪ್ಪ ಮೂಡಿದ ಬುಟ್ಟಿ, ರವಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಾದಪ್ಪ (ವಿಜಯ); ಅಕ್ಕಿ ಮೊದಲಾದುವ ರವಳಿಗೆ (ಆಲು G.).

ರವಳಿಸು ravaḷisu. To vociferate (v. l., V. 28, 13).

ರವಾನಿಸು ravānisu. To send on, to despatch, to transmit (My.).

ರವಾನೆ ravānĕ. Sending off, sending on, despatch (My.; Br.); a pass, a permit, a passport (Br.; Mhr., H. रवाना).

ರವಿ ravi. *The sun* (ತಿಗ್ಮಾಂಶು, ಸೂರ್ಯ Nn. 119; ಆರ್ಕ Mr. 480; ಸೇಸರ್ Ćt. I, 95. 103; II, 20). 2, *a mountain* (ಧಾತ್ರೀಧರ, ಪರ್ವತ 119; ಗಿರಿ 480). 3, the number 12 (Ćn.; ಪಕ್ಷಿರದು Mr. 347). 4, wealth (ಧೃಷ್ಟ, ಧನ 119; ದೃಷ್ಟ 480). 5, N. of a metrical foot (Ćn.; Mr. 364). ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಣ್ಣಾ, ಕವಿ ಕಾಣದ್ದು ಪೊಡಿಗೆಯುದ್ದು ಕಣ್ಣಾ (Prv.). — ರವಿಸಿವಿ. relt. (Grj. 6, 38).

ರವಿಕಲಂಬ ravi-kalamba. N. of a magical arrow (J. 13, 15).

ರವಿಕಾನ್ತ ravi-kānta. A sort of crystal (ಸೂರ್ಯಕಾಂತ Ćt. II, 112; Grj. 1, 59).

ರವಿಕುಮಾರ ravi-kumāra. Karṇa (J. 2, 37).

ರವಿಕುಲ ravi-kula. The solar race of kings of Ayôdhyā (J. 18, 1).

ರವಿಜ ravi-ja. Karṇa (Mr. 265). 2, the planet Saturn.

ರವಿಜಾತ ravi-jāta. = ರವಿಜ. (Śmd. 182).

ರವಿನನ್ದನ ravi-nandana. = ರವಿಜ 1 & 2. 3, Yama (Rām. 1, 3, 26). 4, Sugriva.

ರವಿಪ್ರಭೆ ravi-prabhĕ. *N. of a vṛitta* (Ćn.).

ರವಿವಾರ ravi-vāra. Sunday (Mr. 68; My.).

ರವಿಸು ravisu. To cry, to sound. See ಕಿ-; J. 15, 47.

ರವಿಸುತ ravi-suta. Karṇa (Śmd. 251; J. 14, 5). 2, Yama (Bp. 18, 19). 3, Sugriva. 4, Saturn.

ರವುಡಿ ravuḍi. — ರವುಡಿ ರಪ್ಪಡಿ. (S. Mhr.).

ರವೆ ravĕ. (Tbh. of ಱವ). A grain (as of gunpowder, sand, etc.), a granule (as of sugar, etc. My.; Mhr., H. रवा); a particle of anything (My.; Tē.; రవ్వ, ఱవ్వ; T. ఇరవ్వు; Mhr., H.); hail or small shot (My.; Br.; T.); granulous wheaten flour, grits (My.; Mhr., H.; see గోధి-); a small spark (My.); dust (Bp. 18, 59. 66; Tē.). — ರವೆಯ.

-ಅಷ್ಟು. As much as a particle: a little, a trifle (My.; Tē. ರವಣ್ಣ). — ರವೆಗುಂದು. -ಉಂದ್ದು. A small difference to exist (Bh. 8, 22, 41). — ರವೇಸು. -ಏಸು. = ರವಷ್ಟು. (My.). — ರವೇಸು ಮಿ. -ಓಮಿ. = ರವೇಸು, etc. (My.). — ರವೇಸು. -ಓಸು. = ರವೇಸು ಮಿ. (My.).

ರವೇಸು ravēsu. Manner, fashion, course (Mhr., H.); customary fees (Br., R.).

ರಸಣೆ raṣaṇĕ. A rope;—a rein, a bridle. 2, *a girdle, a zone; a woman's zone.*

ರಸೀತಿ raṣīti. = ರಶೀದಿ, ರಸೀದು. A "receipt" (My.).

ರಸೀದಿ raṣīdi. = ರಶೀತಿ. (My.).

ರಸೀದು raṣīdu. = ರಶೀತಿ. (My.).

ರಸ್ಮಿ raṣmi. = ರಸುಮಿ. A rope;—*a bridle, a rein.* 2, *a ray of light, a beam;* light. 3, an eyelash. 4, a goad.

ರಸ raṣa. The sap or juice of plants;—the juice of the sugar-cane, syrup. 2, *the best or finest or prime part of anything, essence* (ತಕ್ಕ, ಸತ್ವ Nn. 83; ಇಷ್ಟರ Kk. 56). 3, *any liquid or fluid.* 4, *melted butter, ghee;* water (ಉಮ್ಮು ಉದಕ 83; ಉದಕ Mr. 499); liquor; milk; etc. (ಘೃತಾದಿರಸ ನಂಜಕ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಆಯ್ದುರಸ 83, see ಪಂಚರಸ; ಘೃತಾದಿ ರಸುರಸ 499);—a condiment, sauce, spice, seasoning. 5, nectar (ಅಮೃತ 83). 6, *poison* (ಪರಾಸು, ವಿಷ 83; ವಿಷ 499). 7, *myrrh.* 8, *quicksilver* (ಪಾರದ, ಪಾದರಸ 83; ಪಾರಜ 499). 9, gum, resin (ಪಗಿಸು, ಪಗಿಸು 83; ಪಗಿಸು 499). 10, *a constituent fluid or essential juice or element of the body:* chyle, blood, flesh, fat, bone, marrow, and *semen virile* (ರಸಮುಖ್ಯಸಪ್ತಧಾತು, ರಸ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಧಾತು 83; ಧಾತು, ವೀರ್ಯ 499). 11, a metal, an ore (ಶಸ್ತಾದಿಲೋಹ 83). 12, *taste, flavour, savour, relish:* the six principal tastes (being madhura, amla, lavaṇa, kaṭuka, tikta, and kashâya, ಉಪಶಸ್ತಾಯಮುಖ್ಯರಸಮ್ ಆದು 83). 13, *taste, inclination for anything, passion, desire, love* (ಪ್ರಾಪ್ತ ತೆರದ ರಾರಿ 499; ವಿಷಯಂಗಳು, ವ್ಯಸನಂಗಳು 83). 14, pleasure, charm, grace, elegance, beauty, sweetness, spirit, wit; joy, etc. (ಉತ್ಸಹ, ಉತ್ಸಹ 83). 15, taste, style, character (of a work). 16, essential or inherent property. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿಪ್ಪ ಪೆಣ್ಗಿಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮುನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮುಳ್ಳು, ಆದು ರಸಮು ನಿಸ್ಸು (Mr. 75). 17, the number 6 (Ōh.; ಆದು Mr. 347; see No. 12). 18, ಗದಪಿಶೇಷ (ಗದಭೇದ 83). 19, *taste, sentiment, feeling, emotion, pathos, any affection of the mind, as an object of dramatic composition* wherein nine rasas are enumerated: śṛingâra, hhaya, śânta, adbhuta, bibhatsa, hâsya, raudra, vîra, and karuṇa (Kâvy. IV, 1; IV, 2. 14. 19. 20 seq.; ನವರಸ, ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸ 83; Mr. 75; ಒಮ್ಮತ್ತು ರಸ 499; to which occasionally vâtsalya, paternal fondness, is added). — ರಸ ಕಟ್ಟು. To kill mercury (My.). — ರಸಕರ್ಪೂರ. White sublimate or submuriate of mercury, made with sulphur, quicksilver, and common salt (My.). — ರಸಗಡಬ. -ಕಡಬ. Savoury mouthfuls: well-seasoned rice (My.). — ರಸಬಾಳೆ[3]. A plantain of a sweet flavour (My.; B. 2, 38). — ರಸಮ್ಮಡಿ. -ಂ-ಪಡಿ. To obtain sweetness, etc. (Grj. 2, after 106). — ರಸಬಾಳೆ[3]. = ರಸಬಾಳೆ[3]. (see s. ಒಸಗೆಯೋಲೆ).

ರಸಗೆನ್ದ raṣa-gandha. Gum-myrrh (ರಕ್ತಬಾಳ, etc. G.).

ರಸಗುಟಿಕೆ raṣa-guṭikĕ. A pill made with quicksilver (My.).

ರಸಚಿತ್ರ raṣa-chitra. Tasteful ornament (in composition, Śmd. 408).

ರಸಜ raṣa-ja. Sugar, molasses. 2, blood. (R.).

ರಸಜ್ಞ raṣa-jña. Knowing tastes. 2, a writer who understands the rasas. 3, an alchemist. 4, a physician.

ರಸಜ್ಞ raṣa-jñĕ. *The tongue.*

ರಸತ raṣat. Tasting, perceiving flavour (Sk.; Sd.). 2, crying, sounding (Sk.).

ರಸದಾನ raṣa-dâna. Presenting fluids. See ಪಸಿಸು.

ರಸದಾಳಿ raṣa-dâḷi. ರಸದಾಲಿ. = ರಸ್ತಾಳಿ. A fine sort of sugar-cane (Tē. ರಸದಾಲಿ). — ರಸದಾಳಿಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. = ರಸದಾಳಿ. (J. 3, 5). — ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು. = ರಸದಾಳಿಗಬ್ಬ. (My.).

ರಸದ್ರವ್ಯ raṣa-dravya. A fluid (Śmd. 35).

ರಸಧಾನ್ಯಾಕರ್ಷಣಪಾತ್ರ raṣa-dhânya-âkarshaṇa-pâtra. A vessel for the reception of liquids and grain. See ಸೆದೆ.

ರಸಧಾರೆ raṣa-dhârĕ. A flow of juice (Śiv. 2, 49).

ರಸನ raṣana. 1. Tasting; taste; perception. See feminine ರಸನೆ.

ರಸನ raṣana. 2. Roaring, crying, etc.

ರಸನಾಯಕ raṣa-nâyaka. Quicksilver. 2, Śiva. (R.).

ರಸನೆ raṣanĕ. *The tongue.*

ರಸಪಾತ್ರೆ raṣa-pâtrĕ. A vessel for fluids (ಶಾಳಿಂಜ Mr. 265).

ರಸಬದ್ಧಗಿಡ raṣa-baddha-giḍa. N. of a tree (ಸುವ, ಪುಷ, ಕೃಮುಳ, etc. Sl. 131).

ರಸಭವ raṣa-bhava. Blood. (R.).

ರಸಭಸ್ಮ raṣa-bhasma. Calx or oxide of mercury (My.).

ರಸಭಾಂಡ raṣa-bhâṇḍa. A vessel for keeping liquids (A.).

ರಸಯೋನಿ raṣayōni (-yōgi?). Borax (ಶಿವರ, ಪೆಳಗಾಡ Kr.).

ರಸರಸಾಯನ raṣa-raṣâyana. An excellent boiled fruit-juice (Bp. 30, 5. 6; J. 6, 44).

ರಸವತ್ raṣa-vat. = ರಸವತ್ತು. Having juice or sap; tasteful, savoury, well-seasoned, well-flavoured; tasty, charming, elegant, beautiful; full of feeling; spirited, witty, (Kâvy. IV, 2, 59).

ರಸವತಿ raṣavati. *A kitchen.*

ರಸವತ್ತು raṣa-vattu. Tbh. of ರಸವತ್. (My.; B. 3, 214).

ರಸವತ್ತ್ವ raṣa-vattva. Juiciness; savouriness; tastefulness; elegance, beauty (Kâvy. IV, 1, 10).

ರಸವರ್ಗ raṣa-varga. All condiments (as pepper, salt, etc.) collectively (My.). 2, a mixture that forms an excellent gâre or mortar (My.).

ರಸವಾದ raṣa-vâda. Metallurgy; alchemy (ಧಾತುವಾದ, ಸತ್ವ Nr.; ಪಳ, ಬಾದ Nn. 9; My.).

ರಸವಾದಿ raṣa-vâdi. An alchemist (My.).

ರಸವಿಹೀನ raṣa-vihîna. Deprived or devoid of juice. See ಕೆಡರು.

ರಸಶುದ್ಧಿ raṣa-śuddhi. Purification of quicksilver, etc. (My.).

ರಸಸಿದ್ಧಿ raṣa-siddhi. Knowledge of the art of performing various chemical operations with mercury which secure health and wealth to the adept; skill in alchemy (My.).

ರಸಸಿಂದೂರ raṣa-sindûra. A sort of factitious cinnabar (My.).

ರಸಹಾರಿ rasa-hâri. Fluid-remover: a sort of stone (ಉ ಮ್ಮೆಶ್ವರ Mr. 206, q. v.).

ರಸಾಂಜನ rasa-anjana. *A sort of collyrium.*

ರಸಾತಲ rasâ-tala. The surface of the earth (Śśv. 4, 120. 2, *the lower world* (ಪಾತಾಳ Nn. 13; ಪಾತಾಲ Mr. 329). 3, one of the seven regions under the earth (Mr. 32).

ರಸಾಧಿಷ್ಠಿತೆ rasâ-adhibhûtĕ. The mistress of the earth (Rśv. 5, 134).

ರಸಾನ್ನ rasa-anna. Well-flavoured, savoury food (Bp. 43, 20).

ರಸಾಭಾಸ rasa-âbhâsa. The semblance or mere appearance of sentiment, a sentiment attributed to an inanimate object. 2, the unsuitable manifestation of a sentiment. 3, disorder, confusion, spoiled condition, ruin (My.).

ರಸಾಯನ rasa-ayana. = ರಸೆಯನ. A medicine supposed to prevent old age and prolong life, an elixir, elixir vitae;—any medicine or medicinal compound. 2, alchemy, chemistry, the employment of mercury as a remedy or for magical purposes. 3, boiled fruit-juice to which milk, sugar, etc. are added (My.). 4, a particular drug used as a vermifuge (= ವಿಡಂಗ). ಇವು (ಪಥ್ಯಸಂಗಳ್) ತಮ್ಮೊಳ್ ಒಪ್ಪಿದ್ದು ಬೆರಸಿ ತೋಟಲು ಸ್ವಾದುರುಚಿರಸಾಯನ ಮಿಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 218). See ರಸ-.

ರಸಾರುಹ rasâ-ruha. A tree (Rśv. 10, after 124; Śśv. 2, after 42).

ರಸಾರ್ದ್ರ rasa-ârdra. A relish in a liquid state, well-seasoned sauce, broth. See ಸಾಱು 2.

ರಸಾರ್ದ್ರೆ rasa-ârdrĕ. A woman wet from any fluid (J. 6, 22).

ರಸಾಲ rasâla. *The mango tree* (Śm. 26). 2, *the sugar-cane.* 3, a kind of sugar-cane (= ಪುಂಡ್ರ).

ರಸಾಲೆ rasâlĕ. *Curds mixed with sugar and spices.*

ರಸಾವಿಷ್ಟ rasa-âvishṭa. Possessed of taste for (Grj. 5, 22).

ರಸಾಳಿ rasâḷi. Tbh. of ರಸಾಲ. ರಸಾಳೀ ಕಬ್ಬು (Cb. 139).

ರಸಾಸ್ವಾದನ rasa-âsvâdana. The sipping of juices or liquids. See ಪೀರ್ 1.

ರಸಿಕ rasika. Tasty, savoury, sapid. 2, full of feeling or passion; graceful, elegant, beautiful. 3, spirited, witty, humourous, jocular. 4, apprehending or appreciating flavour or excellence. 5, having a liking or passion for, delighting in. 6, lustful. 7, gracefulness, etc. (Bp. 53, 39). 8, a man full of feeling or passion, etc.; a man who appreciates excellence, etc. (Śmd. 167; Bp. 40, 24; J. 34, 44; Kk. 3. 20. 94). 9, a libertine (My.; B. 5, 206).

ರಸಿಕತನ rasikatana. = ರಸಿಕತ್ವ. (Bp. 9, 30; 33, 15).

ರಸಿಕತ್ವ rasikatva. Tastefulness, savouriness, sapidity. 2, taste, feeling, the state of having a taste for; that of appreciating excellence, etc.; affection; spiritedness; taking pleasure in (My.). 3, libertinism, lewdness (My.).

ರಸಿಕೆ rasikĕ. = ರಸಿಗೆ. The juice of the sugar-cane (Sk.). 2, the serum on a wound (My.; B. 4, 220. 221).

ರಸಿಗೆ rasigĕ. Tbh. of ರಸಿಕ No. 2. (Bp. 39, 64; My.).

ರಸಿತ rasita. 1. Tasted; having taste or sentiment;—gilded, plated;—vinous liquor.

ರಸಿತ rasita. 2. Sounded;—a roar, a cry, a noise, a sound; *the rattling of thunder.* See ಮೇಘ-.

ರಸುಮೆ rasumĕ. Tbh. of ರಶ್ಮಿ (Ćt. II, 55; My.). ರಸುಮೆ ಪರೆ, rays of light to spread (My.).

ರಸೆ rasĕ. ರಸಂ. *The earth, ground, soil.* 2, *the plant Cyperus hernandifolia* W. & A. (see ಆಗುಳುಸುಣ್ಣಿ). 3, *the plant Boswellia thurifera* Roxb. — ರಸೆಗಡ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. Darkness that covers the whole earth (Grj. 4, 73).

ರಸೆಯನ rasĕyana. Tbh. of ರಸಾಯನ (Śmd. 360. 373).

ರಸೋಕ್ತಿ rasa-ukti. A word full of sentiment, etc. (Grj. 2, after 106).

ರಸೋನ rasôna. = ರಸೋನಕ, ಉಸೋನ, q. v.

ರಸೋನಕ rasônaka. *A kind of garlic, shallot, Allium ascalonicum.*

ರಸೋಲೂಖಲ rasa-lûkhala. A sugar-cane mill (ಆದೇಶ Mr. 213).

ರಸ್ತಾಳೆ rastâḷĕ. Tbh. of ರಸಾಳೆ. (My.; Si. 163).

ರಸ್ತು rastu. Grain stored up for an army (My.; Br.; Mhr., H. ರಸದ).

ರಸ್ತೆ rastĕ. A road, a way (My.; Br.; Mhr., H. ರಸ್ತಾ).

ರಸ್ಯ rasya. Juicy, tasty, palatable. 2, blood. (R.).

ರಹ raha. 1. = ರಹಸ್; see ಏ-. 2, the state of being hidden from the intellect or surpassing it: wonderfulness, a great marvel (ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ Bhn. 50; Bh. 3, 13, 8; 4, 9, 22).

ರಹ raha. 2. = ರಹಂ 2. Way; method, manner (My.; Mhr., H. ರಹಾ).

ರಹಣಿ rahaṇi. = ರಹಂಟೆ. Dancing, pantomime (= ಪಣ್ಣಿಕೆ, q. v.; Bp. 28, 20; Bh. 1, 15, 19; Mhr. ರಹಟೆ, manner of life, daily walk; ordinary course);—manner (Bh. 3, 22, 18; Râm. 1, 2, 17).

ರಹದಾರಿ rahadâri. Passage to and fro (on a road); traffic (Mhr., H.); a passport (My.; Br.); transit duty; a guard taken on a journey (Br.).

ರಹಸ್ rahas. = ರಹ 1. Loneliness, solitariness, solitude; privacy, secrecy, retirement;—a solitary abode, a hiding place. 2, *a secret, a mystery.* 3, *sexual intercourse.* 4, *secretly.*

ರಹಸ್ಯ rahasya. *Secret, private, clandestine, concealed;* fit to be concealed; mysterious. 2, anything hidden or recondite, a secret; *a secret doctrine or mystery, the doctrine of the upanishads.*

ರಹಾಟ rahâṭa. = ರಾಟೀ, etc. A machine for drawing water; the wheel of a machine in general (Mhr., H.; Br. & R. as ರಹಟ).

ರಹಿ rahi. 1. A person who is alone, etc. See ಏ-. 2, a kind of fly (ತೋಟದ Mr. 177).

ರಹಿ rahi. 2. = ರಹ 2. (ಈ ಪ್ರಕಾರ Bhn. 50; Bh. 2, 2, 78; 3, 13, 16).

ರಹಿನಿ rahiṇi. = ರಹಟೆ. Manner (J. 17, 55).

ರಹಿತ rahita. Left, quitted, forsaken, abandoned, deserted. 2, *deprived of, void or destitute of, without.*

ರಹಿತತೆ rahitatĕ. The state of being without, etc. (V. 14, 61).

ರಹಿಸು rahisu. To be current or fitted for general acceptance (Bh. 3, 22, 18).

ರಾಕಡಿ râkaḍi. = ರಾಗಡಿ. A golden circular ornament worn

by females upon their hair-tresses (My.; Tē. ರಾಕಪಿ, ರಾಗಪಿ, ರಾಗಿಪಿ; Mhr. ರಾಖಪಿಣೆ).

ರಾಕಾಚಂದ್ರ rākā-candra. Full moon (My.).

ರಾಕಾತ್ರಿಜ rākā-atrija. = ರಾಕಾಚಂದ್ರ. (V. 3, 39).

ರಾಕಾಶಂಕಾಂಕ rākā-śaśāṅka. = ರಾಕಾಚಂದ್ರ. (J. 29, 38).

ರಾಕಾಸಿ rākāsi. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸಿ. (My.).

ರಾಕಾಸುಧಾಕರ rākā-sudhākara. = ರಾಕಾಚಂದ್ರ. (G.).

ರಾಕೆ rākĕ. ರಾಕಾ. *The day of full moon, full moon* (ತುಂಬಿದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ Hlā.; ಇಷ್ಟು ಪೆರ್ಚಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 69). 2, *a girl in whom menstruation has just commenced* (ಪ್ರಥಮ ಋತುವಾಗಿರ್ದ ಯುವತಿ Mr. 302).

ರಾಕೇಂದು rākā-indu. = ರಾಕಾಚಂದ್ರ. (My.).

ರಾಕ್ಷಸ rākshasa. (fr. ರಕ್ಷಸ್). = ರಕ್ಕಸ. Demoniacal. 2, *an evil being or demon, an evil or malignant spirit;* a goblin. 3, a yaksha or attendant of Kubêra (ರಕ್ಕಸ, ಪುಣ್ಯಜನ Hlā.). ರಾಕ್ಷಸಪಡವೆ ಧಿಕ್ಕುಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). 4, a form of marriage: the violent seizure and rape of a girl after the defeat or destruction of her relatives.

ರಾಕ್ಷಸಕೃತ್ಯ rākshasa-kṛitya. A fiendish, cruel deed (My.).

ರಾಕ್ಷಸಪ್ರಕರಣ rākshasa-prakaraṇa. = ರಕ್ಕಸಪಡಗರಣ. A rākshasa-drama, etc.

ರಾಕ್ಷಸರಾಜ rākshasa-rāja. Nairṛita, the ruler of the south-west quarter (Bp. 10, 30).

ರಾಕ್ಷಸವೈದ್ಯ rākshasa-vaidya. Harsh medical treatment (My.).

ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪ rākshasa-adhipa. Kubêra (Mr. 54). 2, Râvaṇa (My.). 3, Nairṛita (My.).

ರಾಕ್ಷಸಾಂತಕ rākshasa-antaka. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 18, 40).

ರಾಕ್ಷಸಾಂತಕಿ rākshasa-antaki. Pârvatî (Râm. 1, 1, 4).

ರಾಕ್ಷಸಾರಿ rākshasa-ari. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 10, 32).

ರಾಕ್ಷಸಿ rākshasi. = ರಕ್ಕಸಿ, ರಾಕಾಸಿ. *A female demon.* 2, *a kind of perfume* (ಪಚ್ಚೆ, ಧನಸರಿ, etc., Nr.).

ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ rākshasa-īśvara. = ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪ. (My.).

ರಾಕ್ಷೆ rākshĕ. = ರಾಕ್ಷೆ. *Lac, the red dye.*

ರಾಗ rāga. Colour, hue, tint; *red colour.* 2, affection, emotion, passion, feeling. 3, *love, sympathy, interest in anything, joy, pleasure; vehement longing or desire.* 4, greediness, envy. 5, anger, wrath. 6, loveliness, beauty. 7, a musical mode (Mr. 78; see Bp. 19); a tune;—a musical note, harmony, music. ರಾಗ ನಿಸದಾಗುವಾಗ ತಾಳ ಮುಮದು ಹೋಯಿತು.—ರಾಗ ಬರುವಾಗ ತನ್ನ ಹದಿಯಿತು.—ಉಗುದಿ ಉಗುದಿ ರೋಗ, ಹೊಗಳಿ ಹೊಗಳಿ ರಾಗ (Prvs.). See Kâvy. IV, 2, 49. ಸ್ತುತಿಹೊಳ್ ಇಷ್ಟವೆರದು ಗದುಳಮುಳ್ಳು, ಅವಕೆ ವೇತ್ರೀ ಯುಮೋಳದುಳ್ಳ, ಅವಕೆ ಮೂಡು ಗ್ರಾಮಂ, ಅವಕೆ ವಡಿಗಣ್ಣು ಜಾತಂ ದಾನವಸಿರಲ್ಕೆ ಅವಬೊಳಗುವಿಸಿದ ರಾಗಾಂಗ ಧಾಮಾಂಗಂ ಶ್ರೀಯಾಂಗಮ್ ಭೋಗಾಂಗಮ್ ಎಬ್ಬ ನಿಜಧಾತಿಯೊಳು ನೂಲಿಂಪೊಸ್ಮಿ ರಾಗಂಗಳ್, ಅವ ಜಲ್ಲಿ ನೂಲಿಂಪಸ್ಮಿ ತಾಳಮುಳ್ಳಂ (Mr. 78). — ರಾಗ ತೆಗೆ. To begin a tune, to begin to sing (My.). — ರಾಗ ಸುವಿಸು. To make music (My.). — ರಾಗ ಹಾಡು. = ರಾಗ ಹಾಮು. (My.; ಉಲಿ Ch.). — ರಾಗವೆಯ್ದು. -ಂ-ಪೆದು. To experience affection, joy, etc. (Bp. 2, 56; 3, 31; 29, 29). — ರಾಗ ಹಾಮು. To sing a tune (My.). ಪುಣ್ಯಾವಸ್ಥ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇದಿದ್ದೇ ರೋಗ (Prv.). — ರಾಗ ಪೇದು. To utter or sing a tune (My.).

ರಾಗಕಿ rāgaṭi. = ರಾಳಡಿ. (My.).

ರಾಗತೆ rāgatĕ. The state of being red (Ćpr. 7, 147), etc.

ರಾಗದ್ವೇಷ rāga-dvēsha. Hatred that arises from anger or envy (My.).

ರಾಗಮಾಲಿಕೆ rāga-mālikĕ. A piano, a harmonium, a concertina, etc. (My.; Sl. 292); also ರಾಗಮಾಲಿಕೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ (My.).

ರಾಗಮಾಲೆ rāga-mālĕ. = ರಾಗಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ರಾಗಾಂಗ rāga-aṅga. Auxiliary musical modes (see Mr. s. ರಾಗ).

ರಾಗಾಧರ rāga-adhara. A man with red lips (Śmd. 266, one MS.); a red lip.

ರಾಗಾಧರೆ rāga-adharĕ. A woman with red lips (Rāv. 13, after 45).

ರಾಗಾಂಧತೆ rāga-andhatĕ. Blindness from love or interest in (Ćpr. 4, 52; Grj. 7, after 42).

ರಾಗಿ rāgi. Raggy, a sort of grain much cultivated in the south, Eleusine coracana Pers. (ಧೂಳಿಕ Mr. 373; C.; Mhr.; Tē.; M. ರಾಗಿ, ಜಾಮು; T. ಇರಾಗಿ; Sk., Pers. ರಾಗಾ, ರಾಗಿಕ). ಕಪ್ಪೇ ಸಂಗದ ರಾಗಿ ತೊಡಿ ಮುರಿದ ಪಾಗೆ.—ರಾಗಿ ತಿಪ್ಪವ ರೋಗಿ, ಉಕ್ಕಿ ತಿಪ್ಪವ ಹಕ್ಕಿ.—ಮೂಢ ಧಕ್ಕಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡದಾಗಿಗೆ ಧಯವಿಲ್ಲ.—ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಬಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಕಾಲು ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ರಾಗಿ ತಿನ್ನು (Prvs.). See ಕ್ಷಾಮ. — ರಾಗಿಮುದ್ದೆ. A lump of rāgihiṭṭu, and rāgihiṭṭu itself (My.). — ರಾಗಿಮುದ್ದಿ. -ಉದ್ದಿ. Raggy gruel (My.). — ರಾಗಿರೊಟ್ಟಿ. Raggy bread (C.). — ರಾಗಿಹಿಟ್ಟು. Raggy meal;—a thick paste or porridge made of it (C.; B. 3, 46). — ರಾಗಿಹುಲ್ಲು. Raggy grass or straw (My.).

ರಾಗಿ rāgi. (Śmd. 109). *Coloured, dyed;*—red;—full of feeling or passion; given up to passion;—full of love;—passionately fond of, taking great pleasure in; having great taste or relish for;—a painter;—a person given up to passion;—one who is fond of, a lover;—a lustful man, a libertine. ಆಗದ ಮೋಗದ ಬಡುವಗೆ ರಾಗಿ ಬಡವೆ? (Prv.).

ರಾಗಿತೆ rāgitĕ. The state of being coloured or red (Ćpr. 7, 96), etc.

ರಾಗಿಸು rāgisu. (Śmd. 63. 92). To be coloured; to shine (Bp. 57, 55; Rāv. 2, 11); to feel vehement longing or desire; to be very fond of, to love (Grj. 4, 84; Bp. 23, 21; 38, 16).

ರಾಗೆ rāgĕ. N. of a daughter of Aṅgiras (? Ćpr. 1, 86).

ರಾಘವ rāghava. (fr. ರಘು). A descendant of Raghu. 2, Râmachandra (Ch. 56; Bp. 19, 30; J. 2, 25; 8, 40). 3, N. of an author (Bp. 1, 11). — ರಾಘವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ರಾಘವಾತ್ಮಜರ್ rāghava-ātmajar. The sons of Râma: Kuśa and Lava (J. 19, 48).

ರಾಘವಾನುಜ rāghava-anuja. Lakshmaṇa (J. 20, 54. 61).

ರಾಘವೇಂದ್ರ rāghava-indra. Râmachandra (J. 18, 11; 19 44); N. (My.).

ರಾಘವೇಶ್ವರ rāghava-īśvara. = ರಾಘವೇಂದ್ರ. (J. 19, 2. 23).

ರಾಘು rāghu. A lover, a gallant (Mhr.). 2, = ರಾಘವ, N. (My.; B. 1, 21).

ರಾಘೆ rāghĕ. The thigh (? Grj. 2, after 106).

ರಾಂಕವ rāṅkava. (fr. ರಂಕು). *Made from the hair of the ruṅku deer.*

ರಾಜ rāja. Tbh. of ರಾಜ. A man belonging to the kshatriya tribe: a class of Tĕlugu Rājpoots who are counted as Śūdras (commonly Vaishṇavas, My.; Tĕ.). — ರಾಜಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.; Tĕ.). — ರಾಜಮುಖ್ಯಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1).

ರಾಜಾವಾರ rājāvāra. = ರಾಜೇವಾರ. (My.).

ರಾಜೇವಾರ rājēvāra. = ರಾಜ, ರಾಜಾವಾರ. (My.; Tĕ.).

ರಾಜೆ rāj. = ರಾಜ. Nominative ರಾಜ್. Shining, radiant. 2, *a king, a chief.*

ರಾಜ rāja. = ಅರಸ, ಅರಸು, ರಾಜ, ರಾಯ, ರಾಪ 2. *A king, a sovereign, a prince, a chief* (ಧರಣೇಶ, ಮೊದ Kn. 80); a most excellent man; any principal object or anything the best of its kind;—a master (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ 80). 2, *a man of the military caste, a Kshatriya.* 3, *the moon* (ನಕ್ಷತ್ರಾಳ, ಚಣ್ಣ 80). 4, an ascetic (ಸಂಯ್ಯಮಿ, ಎತಿ 80). 5, a house (ಮನ್ನಿರ, ಮನೆ 80). 6, white (ಸಿತ, ಬಿಳಿಮ 80). 7, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪ 80). ರಾಜರ ಕಲಿ ತಿರುಳರ ಲಕ್ಷಣ.—ಯುಧಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ (Prvs.). — ರಾಜಕನ್ನಿಕೆ. An (unmarried) princess (My.; B. 4, 5). — ರಾಜಗುಳ್ಳ. A species of Solanum (Sl. 149). — ರಾಜಶಾಲು. A good kind of paddy (My.). — ರಾಜಾಪಾಲು. The portion of a crop falling to the share of the owner (My.). — ರಾಜಮಕ್ಕೆ. Sprung from a royal house (ರಾಜಮೀಸ, etc., ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಅರಸುಮಕ್ಕೆ Sl. 282). — ರಾಜಾಜಾ. = ರಾಜಳದಂ. (My.). — ರಾಜಮೀಸಿ. Tbh. of ರಾಜಮೀಸಿ, q. v. (B. 4, 149; My.). — ರಾಜಮುಖ್ಯ. A carbuncle (My.).

ರಾಜಕ rājaka. Irradiating, splendid. 2, a little king, a petty prince. 3, *a king, a sovereign.* 4, *a number of kings.* 5, what comes from a king (good or bad things, but especially oppression from a foreign invader, My.; Tĕ. ರಾಜಕ). ರಾಜಕ ಬಪ್ಪದೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ದೈವಕ ಬಪ್ಪದೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ (Prv.).

ರಾಜಕದಲಿ rāja-kadali. An excellent kind of plantain (Ŏpr. 6, 105; Śśv. 2, after 42).

ರಾಜಕಚೇರು rāja-kaṭĕru. *The fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb. (= ಕಾರಗ).

ರಾಜಕಾರಸ್ಥಾನ rāja-kāra-sthāna. A royal scheme, policy; a council of state (Mhr.; B. 5, 188).

ರಾಜಕಾರ್ಯ rāja-kārya. A king's duty or business, state affairs (J. 2, 54).

ರಾಜಕೀಯ rājakīya. Regal, royal, kingly (My.; B. 4, 116. 117).

ರಾಜಕೀರ rāja-kīra. = ಅರಗಿಣಿ. (J. 26, 21).

ರಾಜಕುಮಾರ rāja-kumāra. A king's son, a prince (My.).

ರಾಜಕುಲ rāja-kula. A royal family;—the court of a king;—a royal palace;—a courtesan, a harlot (ವಾರಸ್ತಿ, ವೇಶಾಸ್ತಿ Mr. 305).

ರಾಜಗೃಹ rāja-gṛiha. A royal dwelling, a palace (ರಾಜನ ಮನೆ, etc., ಅರಮನೆ Sl. 100).

ರಾಜಚಿಹ್ನ rāja-chihna. ರಾಜಚಿಹ್ನೆ. A mark or sign of royalty, insignia of royalty, regalia (Ŏpr. 2, after 93).

ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿ rāja-chūḍāmaṇi. The best or most excellent of kings (My.).

ರಾಜಚ್ಛತ್ರ rāja-chhatra. A parasol regarded as an ensign of royal power (B. 5, 62).

ರಾಜಿತ rājat. Ruling; shining (Rśv. 13, 76).

ರಾಜಿತ rājata. (fr. ರಜತ). Silvery;—silver.

ರಾಜತಗಿರಿ rājata-giri. Kailāsa (Bp. 25, 15).

ರಾಜತರು rāja-taru. The tree Cassia fistula Lin. (ಆರಗ್ವಧ, etc., ಳಕ್ಕೆ Mr. 114). 2, the plant Pterospermum acerifolium.

ರಾಜತಶೈಲ rājata-śaila. = ರಾಜತಗಿರಿ. (Bp. 24, 49).

ರಾಜತಾಚಲ rājata-ačala. = ರಾಜತಶೈಲ. (Bp. 8, 29; 57, 19).

ರಾಜತಾದ್ರಿ rājata-adri. = ರಾಜತಾಚಲ. (Bp. 12, 23).

ರಾಜತ್ವ rājatva. Kingship, royalty, the rank or function of a king, kingly dignity or authority, government (My.).

ರಾಜದಂತ rāja-danta. A principal tooth, a front tooth, an incisor. (R.).

ರಾಜಧರ rāja-dhara. Moon-wearer: Śiva (Bp. 8, 29).

ರಾಜಧರ್ಮ rāja-dharma. A king's duty;—a law as prescribed in the śāstras for the guidance of kings in the administration of government;—a virtue befitting a king (My.).

ರಾಜಧಾನಿ rāja-dhāni. *A royal city, a capital, a metropolis.*

ರಾಜನ rājana. Illuminating, causing to shine. See ಪ್ರ. 2, belonging to a royal family, of regal descent. — ರಾಜನನ ಮೊಮ್ಮಜೀದಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ರಾಜನಾಮ rāja-nāma. The name of king (Ŏpr. 4, 20). 2, the plant Trichosanthes dioeca.

ರಾಜನೀತಿ rāja-nīti. Royal conduct or policy, the administration of government, politics (My.).

ರಾಜನ್ಯ rājanya. *A man of the military or royal tribe, a Kshatriya.*

ರಾಜನ್ಯಕ rājanyaka. *A number of Kshatriyas.*

ರಾಜನ್ವತ್ rājan-vat. *Having a good king, governed by a just monarch.*

ರಾಜಪಟ್ಟ rāja-paṭṭa. A royal fillet or tiara. — ರಾಜಪಟ್ಟಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. To tie the royal fillet (Ĕ. Bp. 47, 9).

ರಾಜಪತ್ನಿ rāja-patni. A king's wife, a queen (My.).

ರಾಜಪದವಿ rāja-padavi. The rank of a king, kingship, royalty (My.).

ರಾಜಪುಂಗವ rāja-puṅgava. A most excellent king (My.).

ರಾಜಪುತ್ರ rāja-putra. = ರಜಪುತ್ರ, ರಜಪೂತ. A king's son, a prince. 2, a Rajpoot (My.; B. 4, 3).

ರಾಜಪೂಜಿತ rāja-pūjita. Honoured by kings: excellent (My.).

ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ rāja-prakṛiti. A king's minister (ಮಂತ್ರಿಪ್ರಕೃತಿ Mr. 267).

ರಾಜಫಣಿ rāja-phaṇi. An ophiophagous serpent (ಗರುಡಪಾತ, ಅರಕಾವು Mr. 401).

ರಾಜಬಲೆ rāja-balĕ. *The plant Paederia foetida* Lin.

ರಾಜಬಾಟೆ rāja-bāṭĕ. = ರಾಜಮಾರ್ಗ. (My.).

ರಾಜಬೀಜಿ rāja-bīji. *Sprung from a royal progenitor, of royal parentage or descent.*

ರಾಜಭವನ rāja-bhavana. A king's abode, a palace (My.).

ರಾಜಭಾಗ rāja-bhāga. A royal assembly or court (ದೇವಸ್ಥ, ರಾಜಸಭೆ Nn. 155).

ರಾಜಭೋಗ rāja-bhōga. A royal repast. 2, enjoyments fit for a king (My.).

ರಾಜಮಂದಿರ râja-mandira. The palace of a king, a royal mansion (Čpr. 2, after 91; Bp. 61, 28).

ರಾಜಮರಾಲ râja-marâla. A kind of flamingo or goose (ಕಾದ ಮೊಗಂ ಕೆಮ್ಪು ಮೈಲಿ ರಾಜಮರಾಲಂ Mr. 173).

ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ râja-maryâdĕ. Respect shown to a king and to superiors in general (My.).

ರಾಜಮಹಿಷಿ râja-mahishi. The properly consecrated wife of a king (My.).

ರಾಜಮಾನ್ಯ râja-mânya. Worthy to be honoured by kings: excellent (My.; B. 4, 87).

ರಾಜಮಾರ್ಗ râja-mârga. The king's highway; a royal or main road, a high road (Čpr. 1, after 125; Bp. 32, 12);—a fashion, custom sanctioned by general approbation (Mhr.).

ರಾಜಮುದ್ರೆ râja-mudrĕ. A royal signet; a governmental seal or impression (My.).

ರಾಜಯಕ್ಷ್ಮ râja-yakshma. *Pulmonary consumption, atrophy.*

ರಾಜಯೋಗ râja-yôga. A configuration of planets, etc. at the birth of any person indicating him to be destined for kingship. 2, an easy mode of meditation (yôga) as distinguished from the more rigorous (My.).

ರಾಜಯೋಗ್ಯ râja-yôgya. Befitting a king, princely (My.).

ರಾಜರತ್ನಾವೀಡೆ râja-ratna-âpiḍa. Wearing a chaplet of brilliant gems (Čpr. 7, after 148).

ರಾಜರಾಜ râja-râja. A king of kings. 2, *Kubêra.*

ರಾಜರ್ಷಿ râja-ṛishi. A royal ṛishi or saint, a ṛishi of royal descent (My.).

ರಾಜಲಕ್ಷಣ râja-lakshaṇa. A royal sign or token, any mark on the body, etc. indicating a future king. 2, royal insignia, regalia (My.).

ರಾಜಲೋಕ râja-lôka. A company of kings (Čpr. 2, after 91; 5, 111).

ರಾಜವಂಶ râja-vaṁśa. A royal family; a dynasty (Sk. 232).

ರಾಜವಂಶ್ಯ râja-vaṁśya. *Belonging to a royal family, of regal race or descent.*

ರಾಜವತ râja-vat. Having a king. 2, like a king (My.).

ರಾಜವದನೆ râja-vadanĕ. A woman with a moon-like face (J. 23, 52).

ರಾಜವರ್ತ್ಮ râja-vartma. = ರಾಜಮಾರ್ಗ. (Sk.; My.).

ರಾಜವಲ್ಲಭ râja-vallabha. A king's favourite. (R.).

ರಾಜವಶ್ಯ râja-vaśya. Bringing over a king to one's own views by mantras (My.).

ರಾಜವಾಹನ râja-vâhana. A royal horse (ಪಂಚಪಲ್ಲವದ ರಾಜ Śmd. II; Kk. 78; Śm. 41).

ರಾಜವಾಹ್ಯ râja-vâhya. *A royal elephant.*

ರಾಜವಿಡ್ಡೂರ râja-viḍḍûra. Molestation (of the subjects) proceeding from a ruler (My.).

ರಾಜವಿದ್ಯೆ râja-vidyĕ. Royal science, state policy (Čpr. 4, 5).

ರಾಜವಿಧಿ râjaviḍi. = ರಾಜವೀಧಿ.

ರಾಜವೀಧಿ râja-vîthi. = ರಾಜಬೀದಿ. A principal street, a high street, a main road (ಸುಮುಖ, ರಾಜವೀಧಿ Nn. 126).

ರಾಜವೃಕ್ಷ râja-vṛiksha. = ರಾಜತರು. *The tree Cassia (or Cathartocarpus) fistula* Lin. (see ರಾಜತರು).

ರಾಜವೈದ್ಯ râja-vaidya. A royal physician: an eminent physician (My.). 2, excellent practice of medicine (My.).

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ râja-śârdûla. A great king (My.).

ರಾಜಶಾಸನ râja-śâsana. A royal edict or order (My.).

ರಾಜಶಿಖಾಮಣಿ râja-śikhâmaṇi. The first of kings (My.).

ರಾಜಶಿರೋಮಣಿ râja-śirômaṇi. = ರಾಜಶಿಖಾಮಣಿ. (My.).

ರಾಜಶೇಖರ râja-śêkhara. The chief of kings (J. 2, 13). 2, Śiva (J. 2, 13). 3, N. of a king of Čôḷamaṇḍala (Rây. 4, 58).

ರಾಜಶೇಖರವಿಲಾಸ râjaśêkhara-vilâsa. King Râjaśêkhara's sport, N. of a Kannaḍa poem by Shaḍakshari dêva (Śây. 5, 63).

ರಾಜಶ್ರೀ râja-śrî. Royal sovereignty or majesty;—a term of courtesy for a person in general (My.; B. 4, 87).

ರಾಜಶ್ರೀಯಾವಿರಾಜಿತ râjaśriyâ-virâjita. Adorned with majesty and grace (Mhr.; B. 4, 87; My.).

ರಾಜಸ râjasa. (fr. ರಜಸ್). Belonging or relating to the guṇa or quality rajas;—endowed with or influenced by the quality of passion, passionate, lustful, etc. (My.).

ರಾಜಸದನ râja-sadana. *A palace.*

ರಾಜಸಭೆ râja-sabhĕ. *A royal assembly or court, a court of justice, a privy council* (ಅಷ್ಟಾಸ Hit.; ದೇವಸ, ರಾಜಸಭಾಗ Nn. 155).

ರಾಜಸರ್ಪ râja-sarpa. = ರಾಜಘಟ. *An ophiophagous serpent* (ಸರ್ಪಭುಜ, ಉರಗಾಧಿ Hit.).

ರಾಜಸರ್ಷಪ râja-sarshapa. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ರಾಜಸಿಂಹ râja-siṁha. An illustrious king (My.).

ರಾಜಸೂಯ râja-sûya. *A great sacrifice performed by a universal monarch attended by his tributary princes.*

ರಾಜಸೇವೆ râja-sêvĕ. King's service, royal service (My.).

ರಾಜಹಂಸ râja-haṁsa. = ರಾಜಮರಾಲ. *A flamingo.* 2, an illustrious king. (Čpr. 7, 149). 3, an eminent person (Ch. v. 16).

ರಾಜಾ râjâ. = ರಾಜ. (Nom. of ರಾಜನ್). — ರಾಜಾಡಬಾಡಿಯ. The former Mysore râja's rupee (My.). — ರಾಜಾಸಾಮ. = ರಾಜಾಸಾಮೆಯ. (My.). — ರಾಜಾಸಾಮೆಯ. A title of native râjas (My.).

ರಾಜಾಂಗ râja-aṁga. = ರಾಜ್ಯಾಂಗ. (My.). 2, = ರಾಜಚಿಹ್ನ. (My.).

ರಾಜಾಜ್ಞೆ râja-âjñĕ. A king's edict, royal decree or demand, ordinance (My.).

ರಾಜಾದನ râja-adana. *A large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia* Roxb. (see ಚಿರಂಜಿ). 2, *a large tree, cultivated for its eatable fruits, Mimusops kauki* Lin.

ರಾಜಾಧಿರಾಜ râja-adhirâja. A king of kings, a paramount sovereign, a mighty potentate (ಪರಮೇಶ್ವರ Mr. 287).

ರಾಜಾನ್ನ râja-anna. Royal food: a kind of rice of a superior quality (see s. ಕೆಲ್ಲು). ಪಕ್ಕಯುಳ್ಳವ ಶಿಷ್ಟ, ಗೆಜ್ಜು ಗಳುಬಡದ ಬಿತ್ತಿನ ಕೆಲ್ಲಂ ಬಂಲ್ಲಿ ರಾಜಾನ್ನ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳಕ್ಕ (Sp.). — ರಾಜಾನ್ನ ಅಕ್ಕಿ. = ರಾಜಾನ್ನ. (Bp. 27, 15; 33, 13; My.). — ರಾಜಾನ್ನದೆಲ್ಲು. Râjânna paddy (Bp. 27, 16; My.).

ರಾಜಾರ್ಕ râja-arka. Moon and sun. 2, the plant Calotropis gigantea. (R.).

ರಾಜಾರ್ಥ râja-artha. Royal revenue, tax (ಅರಸ, ಸಿಬ್ಬಾಯಿ Nn. 19).

ರಾಜಾರ್ಹ râja-arha. Fit or suitable for a king, royal, noble. 2, *aloe wood, Agallochum.*

ರಾಜಾಲಯ râja-âlaya. = ರಾಜಗೃಹ. (J. 23, 52).

ರಾಜಾವರ್ತ râja-âvarta. A kind of gem: a sapphire of a light colour (ಎಳೆನೀಲ Śmd. II; ಎಳೆಯ ನೀಲ Kk. 85; Śm. 69).

ರಾಜಾಸ್ಥಾನ râja-âsthâna. The court of a king (My.).

ರಾಜಿ râji. 1. *A strip, a line, a row* (ಪೇಟ, ಎಡೆಬಿಡದು ಇಳ್ಳದ ಸಾಲು Nr.); a multitude (ಪಙ್ಕಿ Hlâ.; ಆಳಿ, ಆವಳಿ, ವೀಥಿ, ಪಙ್ಕಿ Mr. 359; Kâvy. V, 44; Bp. 9, 14; 35, 16; 61, 61).

ರಾಜಿ râji. 2. Willing, ready (Mhr., H.); good will and pleasure; full consent, willingness, acquiescence, agreement, content, pleasure (My.; Br.). See ರಾಜಿಕಾಯು. — ರಾಜಿ ಮಾಡು. To bring to terms (My.). — ರಾಜಿಯಾಗು. -ಆಗು. To consent, etc. (My.).

ರಾಜಿಕ râjika. = ರಾಜೀಯ. Relating to or being connected with a king; = ರಾಜಸ No. 5 (My.);—a lord, a noble person. See ಮುಖಾ-. 2, = ರಾಜಸ No. 3. (ಸರ್ಷಪ, ಸಾಸುವೆ Mr. 137).

ರಾಜಿಕೆ râjikĕ. A stripe, a line, a row. 2, a field. 3, *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ರಾಜಿತ râjita. Illuminated, irradiated; adorned, embellished. See Ch. v. 191; Kk. 1; ಅ-.

ರಾಜಿಲ râjila. Striped. 2, *a species of snake* (ಮುಣ್ಣಿಹ, ಉಳ್ಳಿ Hlâ.; Mr. 401; see ಮುಣ್ಣಿ ಮುಳ್ಳಹಾವು).

ರಾಜಿಸು râjisu. To shine, to glitter, to be radiant or splendid (ಶೋಭೆ Śmd. Dh.; Bp. 57, 19; Râv. 10, after 1; J. 1, 10; 2, 12; 3, 32; 5, 35; 18, 38);—to make radiant (see ಪ್ರ-).

ರಾಜಿಕ râjika. Tbh. of ರಾಜ್ಯ. What comes from a king, especially from a foreign invader: ransacking, etc. (My.; Śl. 391).

ರಾಜೀನಾಮೆ râjî-nâmĕ. A written acknowledgment given by the plaintiff of a cause being finally settled; a deed of resignation (of an office), of relinquishment (of a claim), an acquittance;—a written declaration of one's willingness to follow the directions of (Mhr., H.; My., Br.).

ರಾಜೀವ râjîva. *A species of fish.* 2, a kind of deer. 3, *a blue lotus-flower; a lotus* (ತಮರೆ, ತಾವರೆ Nn. 22). 4, a multitude (ಸಮಿತಿ, ಸಮೂಹ 22). 5, the hair of the head (ತಿರೋರುಹ, ಮುಗ್ಧೆಯ ಕೂದಲು 22). 6, water (ಜಾಲ, ಉದಕ 22).

ರಾಜೀವನೇತ್ರ râjîva-nêtra. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 14, 3).

ರಾಜೀವಮಿತ್ರ râjîva-mitra. The sun (J. 3, 23).

ರಾಜೀವಮುಖಿ râjîva-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 40, 68).

ರಾಜೀವಲೋಚನೆ râjîva-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 42, 12).

ರಾಜೀವಸಖ râjîva-sakha. The sun (Śâstrasâra in W. v. 1505).

ರಾಜೇಂದ್ರ râja-indra. A king of kings, a supreme sovereign (J. 2 sum.; 2, 11; 21, 25. 37). 2, N. — ರಾಜೇಂದ್ರ ಶೋಳ. N. (Bp. 44, 58). — ರಾಜೇಂದ್ರ ಮುನಿ. N. (Bp. 52, 18).

ರಾಜೋಪಭೋಗ್ಯ râja-upabhôgya. Fit for the use or amusement of a king (J. 18, 30).

ರಾಜ್ಞಿ râjñi. = ರಾಣಿ. *A queen.*

ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ râjñî-paṭṭa. = ಆಪೀಡಪಟ್ಟ. The fillet or tiara of a queen.

ರಾಜ್ಯ râjya. *A kingdom, a country, a principality, an empire, a government* (ನಲ Čt. II, 63). See Prv. s. ರಾಜ್ಯ. 2, administration or exercise of government. 3, kingship. — ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್. -ಒ-. = ರಾಜ್ಯ ಮಾಡು. (My.). — ರಾಜ್ಯ ಮಾಡು. To exercise government, to rule (B. 5, 39). — ರಾಜ್ಯವಾಳು. -ಆಳು. To rule (Bp. 27, 28; My.).

ರಾಜ್ಯಪದ râjya-pada. (= ರಾಜಪದವು). Kingship (obtained by consecration, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಿಧಿಪ Nn. 139).

ರಾಜ್ಯಭರ râjya-bhara. Getting or taking charge of an empire (Čpr. 2, after 56).

ರಾಜ್ಯಭಾರ râjya-bhâra. The weight of (the duties) of government. 2, the act of taking care of government: rule, reign (My.; B. 5, 1). — ರಾಜ್ಯಭಾರಂಗೆಯ್. -ಒ-. To rule (My.). — ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡು. = ರಾಜ್ಯಭಾರಂಗೆಯ್. (My.).

ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ râjya-lakshmi. The good fortune of a kingdom, glory of sovereignty (Čpr. 6, 101).

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ râjya-śrî. An empire looked upon as a beautiful woman (Čpr. 2, after 39).

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಕ râjya-śrîka. Possessing a prosperous government (Čpr. 3, 70).

ರಾಜ್ಯಾಂಗ râjya-aṅga. (= ರಾಜಾಂಗ). Limb of royalty: *a requisite of regal administration,* enumerated *e. g.* as nine, viz. the monarch, the prime minister, a friend or ally, treasure, territory, a stronghold, an army, the companies of citizens, and the purôhita.

ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿ râjya-adhipati. A ruler, a king (My.).

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ râjya-abhishêka. Inauguration to a kingdom, coronation (My.).

ರಾಟಿ râṭi. = ರಡ್ಡಿ, ರಡ್ಡಿ, ರಾಟ್ (of which it is the nominative). A king (ಆದಿಸು Nn. 110; Mr. 202).

ರಾಟೀಣ râṭîṇa. (Tbh. of ಆರಘಟ್ಟ). = (ಆರಘಟ್ಟ), ರಹಾಟಿ, ರಾಟಿವಾಳ, ರಾಟಿವಾಳ, ರಾಟಿಳ, ರಾಟಿವಾಣ, ರಾಟಿವಾಳ, ರಾಟಿ, ರಾಟಿ, ರಾಟ್ಟಿ, ರಾಟ್ಟಿ, ಟಾಟಿಳ, ಟಾಟಿವಾಳ, ಟಾಟ್ಟಿ. A machine for drawing water;—water-wheel worked with the feet;—a spinning wheel;—a machine for reeling;—the wheel of a machine in general (ಉಪ್ಪಾಟಿಕ, ಘಟೀಯಂತ್ರ, ಜಾಜಾವರ್ತ, ಆರಘಟ್ಟಕ Hlâ.; My.; Tĕ. ರಾಟ್ಟಿ, ರಾಟ್ನೆ; T. ಇರಾಟ್ನೆ; M. ಟಾಟ್ಟಿ). See ಕೆಂಪ-. 2, a whirling machine, "an up and down" in which people amuse themselves at jâtrĕs (My.; Tĕ. ರಾಟ್ಟಿ).

ರಾಟಿವಾಣ râṭivâṇa. = ರಾಟೀಣ. (My.).

ರಾಟಿವಾಳ râṭivâḷa. = ರಾಟೀಣ. (My.).

ರಾಟಿಳ râṭiḷa. = ರಾಟೀಣ. (Grj. 2, after 71; My.).

ರಾಟಿವಾಣ râṭiṇa. = ರಾಟಿವಾಣ. (My.).

ರಾಟಿವಾಳ râṭiḷa. = ರಾಟಿವಾಳ. (Râv. 8, after 5; My.).

ರಾಟೆ râṭe. = ರಾಟಿ. ನೀರು ಸೇದುವ ರಾಟಿ (ಆರಘಟ್ಟ); ಹಾವಿನೆಳಗಿನ ನೀರು ಜಿಗಿಯು ತಳ್ಳೆ ರಾಟಿ (ಉಪ್ಪಾಟಿಕ); ಹಾವಿನೆಳಗಿನ ನೀರು ಸೇದುವ ರಾಟಿ (ಘಟೀಯಂತ್ರ G.).

ರಾಟಿಸು râṭisu. To wind upon a reel, to reel (Śl. 221, *only* in Śl.).

ರಾಡಿ râḍi. = ಆರಘಟ್ಟ, ರಾಟೀಣ, etc. (My.; Śl. 90. 343). See ಕೆಂಪ-.

ರಾಡ್ಣ râḍṇa. = ರಾಟೀಣ. (My.).

ರಾಡ್ಣೆ râḍṇĕ. = ರಾಡ್ಣ. (My.).

ರಾಡಿ râḍi. = ರಡಮಿ. A mass of mud; slop; foul, turbid (My.: Mhr. ರಡಾಣ, ರಾಡ, ರಾಡಾ, ರಾಡೂಳ).

ರಾಧೆ rādhĕ. *Splendour, light, lustre, beauty.*

ರಾಣಿ rāṇi. = ರಾಣೆ. See ಮಾಪ-.

ರಾಣೆ rāṇe. Tbh. of ರಾಜ್ಞಿ. (My.; Tĕ.; Mhr.; Nn. 2; Bp. 50, 20; J. 2, 58; Sl. 65. 182. 183). A queen. 2, a wife (My.). ರಾಣಿಯು ವಾಸ (ಉಪದೇಶ, etc. Hlā.). ರಾಣಿಮಾಡರೆ ಗೋಣಿಯುತ್ತ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ರಾಣಿರಾಜ್ಯ. A queen's government (My.). — ರಾಣಿವಾಸ. The inner apartments of a palace, the queen's or women's apartments (ಪೆದ್ದ ವಾಸ Kk. 63; Śm. 37; Sl. 119; Bp. 45, 25; J. 33, 13). — ರಾಣೀವಾಸ. = ರಾಣಿವಾಸ. (J. 7, 20).

ರಾಣಿಕ rāṇika. (fr. ರಣ). That is agreeable (Bh. 3, 21, 12).

ರಾಣಿವಿ rāṇuvĕ. An army, an armed force (ಸೇನೆ Bhn. 53; Tĕ., M.; T. ಇರಾಣುವ).

ರಾಣೆ rāṇĕ. = ಅರಣೆ, ರಾಣೆ. See ಮಾಪ-.

ರಾತಲ್ rātal. A weight of twelve, fifteen, or sixteen ounces (Mhr., H. ರತಲ; M. ಶಾತ್ತಲ್; Port. arratel; My. = 16 ounces or 1 lb.).

ರಾತಿಪು rātipu. = ರಾತಿಬು. (My.).

ರಾತಿಬು rātibu. Nutritive and fattening diet (for men and animals, My.; Mhr., H. ರತಿಬ); a regular quantity of food (My.). ಮುನೆಯುಲ್ಲಿ ರಾತಿಬುಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ರತ್ನಪಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prv.).

ರಾತ್ರ rātra. = ರಾತ್ರಿ. See ಪಂಚ-.

ರಾತ್ರಿ rātri. *Night* (ಇರುಳ್ Śm. 19; ಅನೇಕ ರಾತ್ರಿ, ಪಲವು ರಾತ್ರೆ Nn. 161, o. r. ರಾತ್ರೆ). 2, a superior, a master (ಪರಿಪಕ್ಷ, ಒಡೆಯನು 161). — ರಾತ್ರಿದೇಳೆ. = ರಾತ್ರಿಕಾಲ. (My.).

ರಾತ್ರಿಕಾಲ rātrikāla. Night-time (My.; B. 5, 256).

ರಾತ್ರಿಚರ rātri-čara. A night-rover, a thief, a robber. 2, a watchman, a patrol. 3, *a rākshasa;* a goblin.

ರಾತ್ರಿಜ rātri-ja. A star, a constellation. (R.).

ರಾತ್ರಿಜಲ rātri-jala. Dew, mist, fog. (R.).

ರಾತ್ರಿಜಾಗರ rātri-jāgara. A dog (Mr. 185).

ರಾತ್ರಿಂಚರ rātri-ṅ-čara. = ರಾತ್ರಿಚರ. *A rākshasa.*

ರಾತ್ರಿನ್ದಿವ rātri-n-diva. *A night and day, day and night.*

ರಾತ್ರಿಮಣಿ rātri-maṇi. The moon. (R.).

ರಾತ್ರಿಮಾನ rātri-māna. The length of a night (B. 5, 307; My.).

ರಾತ್ರಿಸಂಚಾರ rātri-sañčāra. Going or walking about at night; going to a brothel (My.).

ರಾತ್ರೀಶ rātrī-śa. The moon (Bp. 24, 48).

ರಾತ್ರೀಶ್ವರ rātrī-śvara. = ರಾತ್ರೀಶ. (Grj. 4, 44).

ರಾತ್ರೆ rātrĕ. = ರಾತ್ರಿ, q. v. (My.).

ರಾದಾರಿ rādāri. = ರಥಚಾರಿ. (My.).

ರಾದ್ಧ rāddha. Propitiated, conciliated. 2, accomplished, completed, finished, done;—prepared; ready. 3, obtained, attained. See ಆಪ-.

ರಾದ್ಧಾನ್ತ rāddha-anta. An established end or result, *a demonstrated conclusion, a demonstrated truth, a dogma;* the conclusion of an argument.

ರಾದ್ಧಾನ್ತಪಾರಗ rāddhānta-pāraga. Conversant with dogmas (Upr. 9, 21).

ರಾಧ rādha. Carrying out, doing; see ಆಪ-. 2, favour, good-will, kindness;—a gift;—liberality;—success;—opulence. 3, *the month vaiśākha* (April-May).

ರಾಧನ rādhana. Pleasing, propitiating;—pleasure, satisfaction;—accomplishing, effecting;—obtaining. See ಆ-.

ರಾಧಾಪತಿ rādhā-pati. Kṛishṇa (My.).

ರಾಧಾಸುತ radhā-suta. Karṇa. (R.).

ರಾಧಿಕೆ rādhikĕ. = ರಾಧೆ. (My.).

ರಾಧೆ rādhĕ. ರಾಧಾ. N. of the foster-mother of Karṇa. 2, N. of a cowherdess, the favourite mistress and consort of Kṛishṇa in Vṛindāvana. 3, *N. of the sixteenth lunar asterism.*

ರಾಧೇಯ rādhēya. Karṇa (My.).

ರಾನ್ತ ra-anta. A term with final ra (r, Śmd. 53. 103. 319; Kāvy. I, 2, 93-95).

ರಾಪ rāpa. The property of astringency; the astringent and austere juice of certain fruits and plants (Mhr.; B. 3, 46).

ರಾಪು rāpu. (Tbh. of ರಾಮು). = ರಾಪು 1. A startle. — ರಾಪು ಗೊಳ್-. -ಕೊಳ್-. To be startled (J. 28, 50).

ರಾಪ್ತಿ rāpti. Custom, usage (= ರೂಢಿ My.; H. ರಾಪ್ತಾ). — ರಾಪ್ತಿ ಬೀಳು. To become customary, familiar, etc. (My.).

ರಾಮ rāma. Stopping, staying, pausing; see ವಿ-. 2, pleasing, delighting;—*lovely, beautiful, charming, pleasant* (ಶ್ಯಾಮಲ, ರೂಪ Nn. 24; ಚಲುವ Mr. 504). 3, *dark, black* (ಅಸಿತ, ಶಬ್ದ 24; ಅತಿಶಬ್ದ 504). 4, *white* (ಧವಲ, ಬೆಳ್ಪು 24; ಬೆಳ್ಪು 504);—pure (ವಿಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 24). 5, joy, pleasure. 6, *Paraśurāma,* the sixth avatāra of Vishṇu (ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ, ಭಾರ್ಗವರಾಮ 24; ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಭಾರ್ಗವ 504; Mr. 19). 7, *Rāmachandra,* Vishṇu's seventh avatāra (ದಾಶರಥಿ, ರಾಘವೇಂದ್ರ 24; ದಾಶರಥಾತ್ಮಜ 504; Mr. 19). 8, *Balarāma,* Vishṇu's eighth avatāra and elder brother of Kṛishṇa (ಹಲಾಯುಧ, ಬಲ ಜೇಷ್ಠ 24; ಮುಸಲಿ 504; Mr. 19). 9, a lover. 10, *a kind of deer* (see ವಿಷಾಣಮೃಗ). 11, a horse. See Śmd. 68. 76. 113. 116. 142. 145. 146. 188. 255. ಬಲದಲ್ಲಿ ಬಾರಿ ಮೀಟು, ಬಲದಲ್ಲಿ ರಾಮು ಮೀಟು.—ಬೆಳಗಾಪ ರಾಮುಂಬುರ ಶೇಳಿ, ರಾಮುನಿಗೆ ಸೀತೆಮೇಲಾಗ ಬೇಳೆಸ್ಪ.—ರಾಮುಸ್ಪಕ್ಕಾ ರಾಜನಿಲ್ಲ, ಕಾಮುಸ್ಪಕ್ಕಾ ಧರು ಜನಿಲ್ಲ.—ರಾಮುಪಾಡು ಜನ ಮೂಡುವುದು, ಪರೆಯವರಿಸ್ಪ (for—) ಳು ತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಯುವುದು. — ರಾಮುಗುಳ್ಳ. The plant Solanum jacquini Willd. (St. & Pl.; Sl. 149. 426). — ರಾಮುಜೆಕ. ರಾಮುಜೆಂ. A rare gold coin on which Rāma's paṭṭābhishēka is represented (My.). — ರಾಮುತುಳಸಿ. The herb Ocimum album Lin. (St. & Pl.). — ರಾಮುದಟ್ಟಿಯಾಲಿ. = ತಿಳಿ ಯಿಂಡಾಲಿ. (S. Mhr.; see ಬಾಲ್ಯ 2). — ರಾಮುಬಾಣ. Rāma's soldier: a monkey;—Hanumat (My.). — ರಾಮುಮು. -ಉಮು. N. See ಶಿವಾಸ್ತ್ರ-. — ರಾಮುಮು ಜೇಡ. N. See ಉಪದಪ-. — ರಾಮುಮ್ಮು. -ಉಮ್ಮು. N. (Bp. 9, 47; 49, 5. 7; see ಶಿವಾಸ್ತ್ರ-, ಪೆಟ್ಟ ಳಪ-). — ರಾಮುಸಪ. -ಉಸಪ. N. of Abhinavamaṅga's father (Mr. 540).

ರಾಮಗಿರಿ rāma-giri. N. of a hilly place in Mysore (My.).

ರಾಮಚನ್ದ್ರ rāma-čandra. Moon-like Rāma: Rāma, the son of Daśaratha (J. 19, 52; 20, 3). See ರಾಮು Ko. 7.

ರಾಮಜಯನ್ತಿ rāma-jayanti. = ರಾಮುನವಮಿ. (My.).

ರಾಮಠ rāmaṭha. *Asa foetida* (ಇಂಗು Śm. 83).

ರಾಮಣೀಯಕ rāmaṇīyaka. (fr. ರಮಣೀಯ). Lovely, pleasing, etc. (ರಮಣ, ರಮಣೀಯ Čt. II, 114; Abhā. 2, 83; J. 18, 28).

ರಾಮದೂತ rāma-dūta. Rāma's messenger: Hanumat;—a monkey (My.).

ರಾಮನವಮಿ râma-navami. N. of the ninth day in the light half of Čaitra, being the birthday of RÂmačandra (My.).

ರಾಮನಾಥ râma-nâtha. Šiva; N. of a liṅga (Bp. 51, 12. 13. 14. 34. 51. 60; 54, 62. 63).

ರಾಮನಾಥಪುರ râmanâtha-pura. N. of a place on the Kâvêri in Mysore (My.), and of one near RÂmêšvara (My.).

ರಾಮಪುರ râma-pura. N. of several places in Mysore (My.), and Southern Mahratta (B. 4, 179).

ರಾಮಫಲ râma-phala. The bullock's heart, the fruit of the tree Anona reticulata Lin. (My.; St. & Pl.; Z.).

ರಾಮಬಾಣ râma-bâṇa. RÂma's arrow (J. 21, 33. 34). 2, a term for a promise, prediction, expedient, etc. that is sure, infallible (Mhr., My.). 3, a kind of firework (My.).

ರಾಮರಸ râma-rasa. An intoxicating potion prepared from hemp (baṅgi) and sugar (My.).

ರಾಮಲಿಂಗ râma-liṅga. N. of a liṅga (Bp. 57, 54).

ರಾಮವಾಕ್ಯ râma-vâkya. A true word, a faithful promise (My.).

ರಾಮಸೇತು râma-sêtu. RÂma's bridge: Adam's bridge (My.).

ರಾಮಾರ್ಪ್ಯ râmârpya. Tbh. of ರಾಮಾರ್ಪಣ. (My.). ರಾಮಾರ್ಪ್ಯನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲಣ್ಣಾ, ಆಳಿಗೆ ಆಳುಫಾರ! (Prv.).

ರಾಮಾದೇವಿ râmâ-dêvi. N. (Bp. 50, 8).

ರಾಮಾನುಜ râma-anuja. Lakshmaṇa (RÂm. 1, 16, 24; My.). 2, Bharata (J. 21, 15. 19). 3, a Vaishṇava teacher of the twelfth century (My.; see ತ್ರಿಮತ). 4, a follower of the sect of RÂmânuja (My.). — ರಾಮಾನುಜಗುಳಲಿ. The sattra where RÂmânujas have to take their meals (My.).

ರಾಮಾನುಜಭಾಷ್ಯ râmânuja-bhâshya. A commentary by RÂmânuja on the bhagavadgîtâ (My.).

ರಾಮಾಯಣ râma-ayana. = ರಾಮಾಖ್ಯಾ. RÂma's goings or adventures: an epic poem by Vâlmiki, describing the adventures of RÂmačandra. ಬೆಳಗಾಗೂ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾತ್ರಿಯಾಗೆ ಸೀತೆಯೇಕಾಗ ಬೇಕೆನ್ನಿ.—ಮುಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಹಳ್ಳ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಯಾದ (Prvs.).

ರಾಮಾವತಾರ râma-avatâra. RÂmačandra (Bp. 54, 62; J. 13, 42. 46).

ರಾಮೆ râmĕ. ರಾಮಾ. *A charming, handsome woman.* 2, *a woman in general* (ಶಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24; ಉಲಾಕ Mr. 504). 3, Lakshmî (ಗೌರಿಯಾಣಿ, ಮುಖಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 24).

ರಾಮೇಶ್ವರ râmêšvara. Šiva; a liṅga of Šiva (Bp. 43, 48; 51, 57). 2, N. of various places, especially Ramisseram between Ceylon and the coast of Coromandel. ರಾಮೇಶ್ವರ ರಕ್ಷೆ ಹೋದರೂ ಶಿವೇಶ್ವರ ಬಿಡದು (Prv.).

ರಾಮ್ಭ râmbha. (fr. ದಣ್ಡ). *The bamboo staff of a religious student.*

ರಾಯ râya. Tbh. of ರಾಜ (Šmd. 389; Kk. 101; C.; Tĕ., T., M., Mhr.; and of ರಾಜ್ಞ, see ರಾಯಸಾಣಿ). ರಾಯರ ಬಾಯಲಾಗೆ! ಬಾಕಿ ಸುಂಗು! ಉಣ್ಣ ಹಾಗೆ.—ರಾಯರು ಸತ್ತ ಹಾಗೆ.—ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಯನ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು.—ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ರಾಜರೂ ರಾಗಿ ಬೀಗೋಕು ಹಬ್ಬೀಲಿಲ್ಲ.—ರಾಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ, ಪಾಲಿ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ (Prvs.).—ರಾಯಘೋಷಣೆಗಳ. (Šmd. 208). Loud noise of a king, etc. — ರಾಯಗಾಡಿಗ. = ರಾಯಗಾಡಿಮಿ. (Bh. 6, 2, 3). — ರಾಯಗಾಡಿಮಿ. A large drum shaped like an hour-glass (Bh. 4, 2, 17). — ರಾಯಗೋಪುರ. -ಶೋಪುರ. (Šmd. 387). A royal fort. — ರಾಯಗೋಪುರ. A very large kind of tower at Śrîraṅga near Trichonopoly (and other places, My.). ರಾಯಗೋಪುರವನ್ನು ಹುಲ್ಲು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿಸೋ? (Prv.). — ರಾಯಚಾಕಿ. -ಆಳಿ. Tbh. of ರಾಜಸೇವಕ. (ರಾಜಸೇವೆ ಮಾ.). — ರಾಯದಳ್ಳಿ. = ಅರಣಳ್ಳಿ. (Z.; ಶ್ಯಾನು ರೆಂ.). — ರಾಯ ಬಾಷಾದರ್. A title of honor for Hindus (My.). — ರಾಯ ಬಾರ. = ರಾಜ್ಯಭಾರ. (My.; Tĕ.). — ರಾಯಬಾರಿ. An embassador (My.; Tĕ.). — ರಾಯಬೊಕ್ಕರೆ. A large shrub or small tree, Webera corymbosa Willd. (St. & Pl.). — ರಾಯಭಟ. -ಬಳ. A royal force or army (RÂm. 4, 7 sum.).

ರಾಯಸ râyasa. Secretaryship in native governments, clerkship (Tĕ., M.; T. ಇರಾಯಮು). 2, a letter from a superior (guru, etc., My.). — ರಾಯಸಗಿತ. -ಆಗಿ. A clerk (My.).

ರಾಯಿ râyi. A stone (Tĕ. ರಾ, ರಾಯಿ, ರಾಳ, ರಾಯಿ; *cf.* ಆಡಿ 4); a rubber (see ಅಳು-; Tĕ. ರಾಯು, ರಾಯುಟು, T. ಅರಾಯು, M. ರಾಗು, to rub; to file; *cf.* ಆರೆ 2). — ರಾಯಿಉಪ್ಪ ಕ್ಕರೆ. A coarse-grained candy sugar (Sl. 312; My.).

ರಾರಾಜಿಸು rârâjisu. To be full of splendour, to be beautiful, to look beautiful or handsome, to shine (Öpr. 6, 57; J. 11, 24; 18, 25).

ರಾಲ râla. = ಅರಾಲ No. 2, ರಾಳ. *The resin of the Šâla tree. Shorea robusta* Gaertn.

ರಾವ râva. A cry, a shriek, a roar, a scream, a yell, etc., the cry of any animal;—a sound, noise in general. ಪುಗಿಲ್ಲುಗಿಲೆಯಿಸ ರಾವಂ (ಶೋಕಾಲಾಪಿಸದಂ Čt. II, 93). See ಒರವು.

ರಾವಣ râvaṇa. Screaming, roaring, etc.; the vociferater: RÂvaṇa, the ruler of Laṅkâ (Ceylon), with ten heads and twenty arms, the chief of the râkshasas (Bp. 54, 62; J. 2, 25). ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಾಪಿನ ಮುಚ್ಚಿಗೆ.—ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅರೆಕಾಪಿನ ಮುಚ್ಚಿ (Prvs.).

ರಾವಣಕರ râvaṇa-kara. The number 20 (Čk.).

ರಾವಣರಿಪು râvaṇa-ripu. = ರಾವಣಾರಿ. (J. 21, 34).

ರಾವಣಾರಿ râvaṇa-ari. RÂmačandra (J. 18, 10; 19, 41).

ರಾವಣಿ râvaṇi. Any son of RÂvaṇa, especially Indrajit (RÂm. 6, 13, 16).

ರಾವಿ râvi. The tree Ficus religiosa (Tĕ.; *cf.* ಅರಳಿ 1). — ರಾವಿಹಣ್ಣು. = ರಾವಿ. (Tĕ.; ಜೋಕಿಮ್ಮನು, ಉಕ್ಕಣ್ಣ, etc., ಅರಳೀ ಮರ Sl. 125).

ರಾವಿ râvi. N. of a river in the Panjaub (My.).

ರಾವು râvu. 1. = ರಾಹು. Tbh. of ರಾಹು. The daitya Râhu (My.). 2, a startle. — ರಾವುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A malicious eye, the evil eye (My.). — ರಾವು ಹಾಕು. A startle or horror to touch or come upon one (My.). — ರಾವು ತೆಗೆ. To wave an offering (of a fowl, sheep, etc.) slowly downwards in front of a person to remove the influence of evil (My.). — ರಾವು ಬಂಡಿ. = ರಾವು ಹಾಕು. (My.).

ರಾವು râvu. 2. Tbh. of ರಾಜ. A king (used as an honorific affix to names, Mhr.; My.).

ರಾವುತ râvuta. = ರಾವ್ತ, ರಾಹುತ. A horseman, a trooper (ಗೌರಿಯಾಣ್ಣು Čt. II, 30; Kk. 36; Šm. 45; Bh. 3, 5, 22; J. 22, 7. 21. 43; My.; Tĕ. ರಾವುತು, ರಾವುತ್ತು; T. ಇರಾವುತ್ತ; M. ರಾವುತ್ತ; Mhr. ರಾವುತ; *cf.* ರಾಯು, a horse?). ಸತ್ತವರ ರಾವುತರ (Šmd. 162). ಇಪ್ಪತ್ತ ಮುಖ ಹೆಣ್ಣು ಹೋಪರೆ ಗಣ್ಣು ಕೆಂಪ್ಪ ರಾವುತ.—ಎಷ್ಟೂ ಏರಿದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹೆಣ್ಣು ಮುಟ್ಟಾಗಿ ಬಿದ್ದ (Prvs.).

ರಾವುತಿಕೆ rāvutike. The business of a trooper (Bh. 1, 7, 2).

ರಾವೆ rāve. N. of a plant (ಸೊಪ್ಪಿನ Mr. 120).

ರಾವ್ತ rāvta. = ರಾಹುತ, etc. (Bh. 2, 13, 32; C. Bp. 47, 44).

ರಾಶಿ rāśi. = ರಾಸಿ. *A heap, a mass, a pile, a group, a multitude, a quantity, a number;* exceedingly much (My.). 2, *a sign of the zodiac,* an astrological house. 3, the figure or figures put down for an arithmetical operation (such as multiplying, dividing, etc.). See ಶುಭ್ರಕಿರು, ಪೂರ್ಣ ಸಿರು.

ರಾಶಿಕುಂಡಲಿ rāśi-kuṇḍali. = ರಾಶಿಚಕ್ರ No. 2. (My.).

ರಾಶಿಚಕ್ರ rāśi-chakra. The zodiacal circle, the zodiac. 2, an astrological diagram (My.).

ರಾಶ್ಯಾಧಿಪ rāśi-adhipa. The regent of an astrological house (My.).

ರಾಷ್ಟ್ರ rāshṭra. *A kingdom, a realm, an empire;* a district, a country, a territory. 2, *any public calamity* (as famine, plague, etc.), affliction.

ರಾಷ್ಟ್ರಿಕೆ rāshṭrike. *A kind of Solanum* (= ಬ್ಯಾಡಗಿ).

ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ rāshṭriya. Belonging or relating to a kingdom. 2, *a king's brother-in-law.*

ರಾಸ rāsa. Uproar, din, noise. 2, a particular rustic dance, that in which Kṛishṇa and the gôpis engaged.

ರಾಸಕ್ರೀಡೆ rāsa-kriḍe. The circular dance of Kṛishṇa and the cowherdesses (Bhâgavata 10, 28 sum.).

ರಾಸಭ rāsabha. Sounding, braying, etc. 2, *an ass.*

ರಾಸಿ rāsi. Tbh. of ರಾಶಿ (Śmd. 385; see Mr. 408). See ಶುಭ್ರಕಿರು. — ರಾಸಿಮುನಿಸು. Excessive passion or wrath (Čpr. 6, after 40). — ರಾಸಿ ಮಾಡು. To make or form into a heap, to heap together, to pile up, to accumulate (C.; G. 186. 334. 527; B. 4, 40).

ರಾಸ್ನ rāsnè. *The thorny shrub Mimosa octandra* Roxb. (= ಏಳಾಮರದೇಸ). 2, *the ichneumon plant* (= ಪ್ರಾಚಿಂ).

ರಾಸ್ನೆ rāsne. Tbh. of ರಾಸ್ನ (My.; Tḍ.). = ರಾಸ್ನ No. 1. (ಏಲಾ ಜಾತಿಗೆ, ರಾಸ್ನ, etc., ಸಣ್ಣ ಮುಮ್ಮುರಾಸ್ನೆ Sl. 157; My.). 2, a tall perennial plant, the greater Galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.; see ಮುಮ್ಮುರಾಸ್ನೆ).

ರಾಹು rāhu. = ರಾಹ್ವ, ರಾಹ್ವ 1. (The seizer): N. of a daitya or demon with four arms and a tail, who drank a portion of the amṛita produced by the gods from the churned ocean, for which reason Vishṇu severed his head and two of his arms from the rest of the body; the head and tail were transferred to the stellar sphere, the head wreaking its vengeance on the sun and moon by occasionally swallowing them for a time, while the tail, under the name of Kêtu, gave birth to a numerous progeny of comets and fiery meteors: the dragon's head, *the ascending node of the moon* (ಏಲಂಬಾವಣಿಯ Mr. 39; ಗ್ರಹವಿಪ, ಗ್ರಹಪೀಡೆ Nn. 76; ಪಾರಂಪಿನ ಪಾಪ Kk. 11 *b;* ಪಾ ಪುನ್ನಿಳ 12; ಪಾಪ, ಎಲಿಪಾಪ್ಪುಪಾಪ Śm. 17; see Mr. 59). 2, an eclipse, the moment of occultation or obscuration. 3, a startling event, any public calamity, as an eclipse, a meteor, an earthquake, etc. (ಭಯಾನಕ 76). 4, a formidable poison (ಭಯಾಲ, ಮಾರಾಂತಿಕ 76). 5, fire (ಜ್ವಾಲ, ಅಗ್ನಿ 76).

ರಾಹುಗ್ರಸ್ತ rāhu-grasta. Swallowed by Râhu: *eclipsed.*

ರಾಹುತಿ rāhuṭi. A small tent (Mhr., H. ರಾವುಟಿ; B. 4, 28; 5, 240).

ರಾಹುತ rāhuta. = ರಾಹ್ವತ, etc. (Bp. 61, 24; Sl. 434; My.; B. 4, 181).

ರಾಹುಸಂಸ್ಪರ್ಶ rāhu-saṁsparśa. *An eclipse of the sun or moon.*

ರಾಳ rāḷa. = ರಾಲ, etc. (ಪಾಲ, ಸಣ್ಣರಳ Mr. 144; ಯಜ್ಞಧೂಪ, ಸೂರ್ಯರಳ G.); resin in general (Mhr.; My.). — ರಾಳದ ಮರ. The white Dammer tree, Vateria indica Lin. (St. & Pl.). — ರಾಳಧೂಪದ ಮರ. A tall tree furnishing the resin called black Dammer (Z.).

ರಿ ri. The second note of the gamut (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ರಿಕಾಪ rikāpu. = ರಿಕಾಬು. A stirrup (My.; Mhr., H. ರಿಕಾಬ, ರಿಕಾಬಿ).

ರಿಕಾಬು rikābu. = ರಿಕಾಪ. (My.).

ರಿಕಾಮಿ rikāmi. Empty, void, hollow, vacant, unemployed, etc. (ರಿಕ್ತ G.; Mhr. ರಿಕಾಮಟಿ).

ರಿಕ್ಕಟ rikkaṭa. = ರೆಕ್ಕಟ, etc. Silence, taciturnity (ಮೂಗಾಯಿಟ್ಟಿಗೆ, ಮೂಗ ಕೆಸ.); silently, etc. (ಗುಮಾಗುಟ್ಟಿ ನೆ, ಮಿಕ್ಕಟಿ, ಮಿಕ್ಕಟಿಗೆ Kk. 50).

ರಿಕ್ಕು rikku. = ರುಕ್ಕ 3, ರುಕ್ಕು, etc. (My.).

ರಿಕ್ತ rikta. Emptied, cleared, purged;—*empty, void; poor, indigent;*—vain, worthless;—left, abandoned;—devoid of, without. See ಅರಿ-.

ರಿಕ್ತಕ riktaka. *Empty, void.*

ರಿಕ್ತೆ riktè. A poor woman (My.). 2, epithet of the fourth, ninth, or fourteenth days of the lunar fortnight (My.).

ರಿಕ್ಥ riktha. Property left at death, inheritance, bequest. 2, *property in general, substance, wealth.*

ರಿಕ್ಥಿ rikthi. An heir. (R.).

ರಿಗ್ಗ rigga. — ರಿಗ್ಗುಸರಿ. -ಸರಿ. A sort of tabour (ಮೃದಂಗ Ct. II, 97; Čpr. 8, 30).

ರಿಂಖ riṅkha. (also ರಿಂಖ). Creeping; sliding; dancing; one of a horse's paces; a horse's hoof; deceiving, disappointing. (R.).

ರಿಂಖಿರ riṅkhaṇa. = ರಿಂಗಣ. (J. 22, 23).

ರಿಂಗಣ riṅgaṇa. *The act of moving, crawling, creeping.* 2, dancing; a (certain) dance (ಭಾಗವತ Ct. II, 57; ಭಾಗವತ, ಸಣ್ಣಾಟ Kk. 59; Bh. 1, 12, 15; see ರಿಂಖ). 3, *slipping, sliding.* 4, *deviating* (from rectitude, duty, etc.). — ರಿಂಗಣಾಡು. -ಕುಣಿ. To perform a (certain) dance (Śśv. 5, 37; J. 12, 45).

ರಿಜು riju. Tbh. of ಋಜು (Śmd. 353).

ರಿಪ ripa. Tbh. of ಋಪ (Śmd. 353; Bp. 61, 56; ಸಾಲು Nn. 122; My.).

ರಿತು ritu. Tbh. of ಋತು (Śmd. 353; Śm. 20; Čpr. 7, 38; My.).

ರಿಪು ripu. *An enemy, an adversary, a foe* (ಹಗೆ Nn. 75).

ರಿವಾಜು rivāju. Usage, custom (C.; B. 5, 9; Mhr., H.).

ರಿಷಿ riṣhi. = ಋಷಿ. (Sk.; My.).

ರಿಷ್ಟ riṣhṭa. Injured, hurt, wounded;—unlucky;—mischief, harm;—*misfortune, bad luck; destruction, loss;*—*sin.* 2, *good luck, prosperity.* See ಅ-.

ರಿಷ್ಟತಾತಿ riṣhṭa-tāti. *Causing prosperity, propitious, auspicious.*

ರಿಷ್ಟಿ riṣhṭi. = ಋಷ್ಟಿ. *A sword.*

ರಿಸಲು risalu. = ರಿಸಾಲ. A troop of horse (My.; Mhr., H. ರಿಸಾಲಾ).

ರಿಸಾಲುದಾರ risâlu-dâra. The commander of a risâlu (My.).

ರಿಸಾಲೆ risâlé. = ರಿಸಾಲು. (My.).

ರಿಸಿ risi. Tbh. of ಋಷಿ (Śmd. 353; Čt. II, 42; Kk. 33; Śm. 34; Čpr. 5, 20).

ರಿಷ್ಟೆ riṣṭé. *Disrespect, slight, contempt.*

ರಿಸ್ಪ ripa. *Dropping, trickling, oozing, distilling, flowing.*

ರೀತಿ riti. Dropping, flowing; *going, moving, motion;*—a stream —a course. 2, *way, method, mode, manner, fashion;*—usage, observance (ಆಚಾರ Mr. 250). 3, style, diction (Kâvy. IV, 1, seq.). 4, *brass, bell-metal.* 5, calx of brass;—rust of iron;—scoria of any metal. ರೀತಿ ತಿಳಿ ಯದಿದ್ದರೆ ಮಾತು ಬಲ್ಲ (Prv.). — ರೀತಿಪಡೆ. -ದೆ. To obtain a manner (Śśv. 2, 30).

ರೀತಿಕೆ ritikĕ. Brass, bell-metal (ಪಟ್ಟಿಕ, ಕಂಚ್ಚಿಕೆ Nn. 128; ಕಂಚ್ಚಿಳಿ Mr. 98).

ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣ riti-krama-rasa-nirûpaṇa. Representation of the proper dictions and of the sentiments: N. of one of the adhikaraṇas of the kâvyâvalôka (Kâvy. I, 1*a*, 5; IV, 1 seq.).

ರೀತಿಪುಷ್ಪ riti-puṣhpa. *Calx of brass.*

ರೀತಿವಿಫಲ riti-viphala. Unprofitableness or unmeaningness of diction, vain diction (one of the aṣhṭâdaśadôṣhas, Čh. v. 40).

ರುಂ ruṁ. The sound of a small spinning top (S. Mhr.). — ರುಂ ರುಂ. rep. The sound of a certain drum that is not beaten, but rubbed with a stick (S. Mhr.).

ರುಕ್ ruk. 1. = ರುಚ್, of which it is the nominative. (ಮಾತು, ಕರಣ Nn. 38; ಕರಣ 131).

ರುಕ್ ruk. 2. = ರುಚ್, of which it is the nominative.

ರುಕ್ ruk. 3. Tbh. of ಋಚ್. See ರುಗಾಗಮ.

ರುಕ್ಮಮಿಣಿ rukmiṇi. Tbh. of ರುಕ್ಮಿಣಿ. (Bp. 54, 35; My.).

ರುಕ್ಕು rukku. = ರುಕ್ಷ. Tbh. of ಋಚ್. (My.).

ರುಕ್ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ruk2-pratikriyĕ. *Counteraction of disease, practice of medicine.*

ರುಕ್ಮ rukma. Bright, radiant;—*gold;*—iron.

ರುಕ್ಮಕಾರಕ rukma-kâraka. *A goldsmith.*

ರುಕ್ಮವತಿ rukma-vati. N. of the wife of Aniruddha. (R.).

ರುಕ್ಮಾಂಗದ rukma-aṅgada. N. of a king. (J. 11, 30).

ರುಕ್ಮಿಣಿ rukmiṇi. = ರುಚಮಿತಿ. N. of a daughter of king Bhîshmaka, carried off and espoused by Kṛishṇa (J. 6, 52; 7, 3. 8. 11. 24). 2, the goddess Lakshmi. — ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸುತ. Pradyumna (J. 22, 18).

ರುಕ್ಷ ruksha. 1. = ರೂಕ್ಷ. Rough, harsh to the touch, not smooth or soft;—rough to the taste, astringent, not bland;—*rough, rugged, uneven;—harsh, cruel, unkind, austere.*

ರುಕ್ಷ ruksha. 2. Tbh. of ಋಕ್ಷ. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Nn. 40, c. r. ಮುಕ್ಷ; ಜಾರೆ Mr. 513); a bear (Bp. 61, 83).

ರುಗಾಗಮ ruk3-âgama. The ṛigvêda (Śśv. 1, 65).

ರುಗ್ಣ rugṇa. Broken;—thwarted;—*bent, crooked, curved;*—injured;—diseased, sick, infirm. See Mr. s. ಧಗ್ಣ.

ರುಗ್ಮಂಜರಿ ruk1-mañjari. A cluster of lustre or rays (Čpr. 1, 19).

ರುಚಿ ruc. = ರುಚ್ 1. *Light, lustre, brightness.* 2, *a ray of light.* 3, pleasure, wish, desire;—loveliness, beauty.

ರುಚಕ ruchaka. = ರುಚ್ಯ. Agreeable, pleasing; auspicious; any auspicious thing, any object supposed to bring good luck (ಧಪ್ಪ, ಮಾಂಗಲ್ಯ Nn. 41; ಪರಮಾಂಗಲ್ಯವಸ್ತು Mr. 523). 2, sharp, acid;—tonic, stomachic. 3, *sochal salt* (ಸಾಮುದ್ರ Hlâ.; ಲವಣ, ಉಪ್ಪು 41; ಉಪ್ಪು 523). 4, a kind of golden ornament (ಆಭರಣ 41; 523). 5, a tooth (ದಪ್ಪ, ದಪ್ಪ 41; ದಪ್ಪ 523). 6, the throat, the neck (ತಿರೋಧರ, ಕೊರಳ್ 41; ಕೊರಳ್ 523). 7, a mountain (ಧರಧರ, ಪರ್ವತ 41). 8, ambrosia (ಅಮೃತ 41). 9, the citron (ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾದಲು 41; ಮಾದಲು ಲುಂಗ 523).

ರುಚಾಳಿಸು ruchâḷisu. To compare (ಪ್ರೀತಿಸು ತೆ.; T. ಅಡಿಮ, to be like; ಅಡಿಮ್ಮೈ, comparison).

ರುಚಿ ruchi. *Light, lustre, splendour,* beauty; colour. 2, *a ray of light.* 4, *wish, desire, pleasure, will;*—inclination, taste for, liking for (Śmd. 158), relish. 5, *passion.* 6, taste, perception by the palate;—flavour, relish, savour, savouriness (ಸಾಧನ, ಆನ್ನ ಮುಖ್ಯರುಚಿಜನಕ, ಆನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಗಳು, c. r. ಆನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಕರಗಳು Nn. 114). ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಒಗರುಗಳಿಪ್ಪು ಕಾಲ್ಲು ರುಚಿಗಳು (ಸಾಧಿಸ್ಸ Nn. 119, c. r.—ಕಾಲ್ಲು ರಸಗಳು). 7, a kind of bitter grass (ಕಟುಪುಲ್ಲ Mr. 110). 8, N. of another plant (ತಿಕ್ತರಸಿ, ಸಿಂಬಳಿ Mr. 130). ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಚಿಯಕ್ಕೆ ತಿಳ್ದಾನೇ? (Prv.). See Prvs. s. ರೆ: ಪಚಿ, ಸಗಣಿ. — ರುಚಿ ಇಲ್ಲಾ. = ರುಚಿ ಕೆಡಿಸು. ರುಚಿ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಯ ಸಾಯಮಾಡದೆ ಬಿಡದು (Prv.). — ರುಚಿ ನೋಡಿಸು. To examine the taste of anything: to taste, to try (C.; R. 4, 58). — ರುಚಿ ಹತ್ತು. To prove luscious, to become or be luscious or savoury; to become or be tasty or agreeable (C.; R. 4, 48).

ರುಚಿಕ ruchika. = ರುಚ್ಯ. Shining, etc. (Bp. 3, 1).

ರುಚಿಕರ ruchi-kara. Causing pleasure. 2, making tasteful; savoury, tasty; that makes tasteful, etc. (My.; see Nn. s. ರುಚಿ No. 6).

ರುಚಿಕಾರ ruchi-kâra. = ರುಚಿಕರ. ಆಸ್ಯಾಪಿರುಚಿಕರ (ಸಾಧಿಸ Mr. 501).

ರುಚಿತ್ವ ruchitva. The state of taking pleasure in. 2, the state of possessing splendour, beauty or colour (Čpr. 7, 89).

ರುಚಿರ ruchira. Bright, brilliant, shining; *beautiful; pleasing; charming, pleasant;*—sweet, dainty, nice;—stomachic. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ರುಚಿರಾಮ ruchi-râma. Quicksilver (ಸೂತ, ಚಾಪಲ Nn. 131). 2, the eye (ಕಣ್ಣ್, ಕಣ್ಣು 131). 3, white (ಬಿಳಿ, ಬೆಳ್ಪು 131; ಬೆಳ್ಪು Mr. 475).

ರುಚಿಸು ruchisu. To find pleasure in, to desire, to enjoy (Bp. 11, 10). 2, to appear as savoury, to be luscious, savoury or tasty (My.); to be agreeable, as a word (My.).

ರುಚ್ಯ ruchya. Bright, radiant; *beautiful, handsome, pleasing, delightful;—a lover;* a husband.

ರುಜೆ ruj. = ರುಜ್ 2. Breaking, dashing to pieces; fracture. 2, *sickness, disease;*—toil, fatigue.

ರುಜ ruja. = ರುಜ್. (Sk.).

ರುಜನ rujana. = ರುಜ. See ಕೆಡಗ-.

ರುಜು ruju. 1. Tbh. of ಋಜು. ಸ್ವಚ್ಛ ಬಿಳುಪುರುಜು (ಪೇಟಿಕ Hlâ.).

ರುಜು ruju. 2. Signature;—proof (My.; Br.; H.). — ರುಜು ಮಾಡು. To sign;—to prove (My.). — ರುಜುವಾತು. Proved, established (My.).

ರುಜೆ rujĕ. Breaking, fracture, destruction. 2, *sickness, disease, pain.*

ರುಂಜೆ ruṁjĕ. A brazen drum (Tĕ.; Abh. P. 4, 56).

ರುಂಡ ruṇḍa. Tbh. of ಮುಂಡ. (My.; Bh. 1, 8, 39). ಶಾಕೆ ಆಗಿ ಸಿಪರೆ ರುಂಡ ತೀರಿಸೀ (or ತೀರಿಸೆ)? (Prv.). See Prva. s. ಸು ಮು 1, ಮುಂ, ಮೊಂ 1.

ರುಂಡ ruṇḍa. *A headless body, a mere trunk* (retaining life and continuing to mix in battle). 2, the head as separated from the body, a skull (Mhr.; ಸಿರ ಕೆಂ.).

ರುಂಡಮಾಲೆ ruṇḍa-mâlĕ. A necklace or wreath of skulls (J. 13, 63; 14 sum.; 14, 19; Mhr.; My.).

ರುಂಡಿಕೆ ruṇḍikĕ. A field of battle. 2, the threshold of a door. 3, a go-between. 4, superhuman power. (R.).

ರುತ ruta. 1. Broken to pieces, divided. See ಸಿ-.

ರುತ ruta. 2. = ರುತಿ, ರುತು 2. Sounded, filled with cries;—*any cry or noise: the note of birds, humming of bees, etc.*;—song.

ರುತಿ rutĭ. = ರುತ 2. (Rāv. 13, 70).

ರುತು rutu. 1. Tbh. of ಋತು (ತುಳು Nn. 18; ಕಾರವೆ 28; Sl. 44; My.). ವಸಕ್ಕ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಪ್ರಾವೃಷ್ ಶರದ್ ಹೇಮಂತ ಶಿಶಿರ ಎನ್ನುವ ಆರೂ ರುತುಗಳಲ್ಲಿಂ (Hāl.).

ರುತು rutu. 2. Tbh. of ರುತ 2. (ಸೀತ Nn. 35).

ರುದಿತ rudita. Cried, lamented, wept; *a crying, a weeping, a wailing, a lamentation.*

ರುದ್ದು ruddu. = ರುಬ್ಬು 1. (Tĕ.); to beat soundly (My.).

ರುದ್ಧ ruddha. Stopped, checked, impeded, opposed;—*shut in, confined, surrounded, fenced in.*

ರುದ್ರ rudra. Crying, howling, roaring; one who roars, etc. 2, the roarer or howler: N. of the god of tempests and father of the Rudras or Maruts. 3, *Śiva.* 4, *Śiva as the regent of the north-east quarter.* 5, any one of the (eleven) Rudras or storm winds, *i. e. a class of demigods* who are regarded as inferior manifestations of Śiva (Bp. 61, 53; see ಪನ್ನಿಸ್ಸು ರುದ್ರರ್). 6, the number 11 (Čh.; ಪನ್ನಿಸ್ಸು Mr. 347; Bp. 5, 64). 7, sign for a metrically long syllable (Čh.). 8, N. of a class of feet (Čh.). 9, = ರುದ್ರಸೂಕ್ತ (My.). ರುದ್ರಕಾಪರೇಸು? ಛದ್ರಕಾಪರೇಸು? ಸಿಪ್ರೆ ಬಣ್ಣಕೆ ಸರಿ (Prv.). — ರುದ್ರಗಣ್ಣಿ. A dôtra or sirĕ with a border the texture of which represents rudrâkshas (My.). — ರುದ್ರಗಂಟು. The peculiar knot with which a Śaiva joins the two ends of his sacrificial thread (My.). — ರುದ್ರಜೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1). — ರುದ್ರಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ N. (My.). See ಶಾಪಾಗ್ನಿ-.

ರುದ್ರಟ rudraṭa. N. of the author of the Śṛiṅgâraṭilaka. See Kāvy. V, 970.

ರುದ್ರಪಶುಪತಿ rudra-paśupati. N. (Bp. 9, 45; 13, 1).

ರುದ್ರಪಲ್ಪ rudra-palpa. *The shoe-flower* (ಜಾಸವನ, ಜಪೆ Hib. MS.; the print has ಓಪ್ರಪಲ್ಪ).

ರುದ್ರಪ್ರಕರ rudra-prakara. The multitude of Rudras (Bp. 10, 19).

ರುದ್ರಪ್ರಯಾಗ rudra-prayâga. N. of the place where the river Mandâkinî joins the Ganges. (R.).

ರುದ್ರಭೂಮಿ rudra-bhûmi. A burying or burning ground (My.).

ರುದ್ರಮಂತ್ರ rudra-mantra. = ರುದ್ರಸೂಕ್ತ. (My.).

ರುದ್ರಮುದ್ರೆ rudra-mudrĕ. The mark or impression of a liṅga (Bp. 57, 32).

ರುದ್ರವೀಣೆ rudra-vīṇĕ. Rudra's lute: a lute with two dried sôrĕ-gourds (My.). 2, a particular religious observance.

ರುದ್ರವೀರ್ಯ rudra-vîrya. Śiva's semen;—quicksilver; sulphur (My.).

ರುದ್ರಸೂಕ್ತ rudra-sûkta. N. of a Rigvêda hymn adressed to Rudra (Śāv. 1, after 79; 4, 101).

ರುದ್ರಾಕ್ಷ rudra-aksha. Rudra-eyed: the tree Elaeocarpus ganitrus, and its berry (sacred to Śiva). See Bp. 12, 12; 32, 51; 41, 8.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ rudrâksha-mâlĕ. A rosary made of rudrâksha berries (My.).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ rudra-akshi. = ರುದ್ರಾಕ್ಷ. (My.; see ಆಕಿ-).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಭಸಿತಾಕಲಿತದೇಹಿ rudrâkshi-bhasita-âkalita-dêhi. Śiva;—a Liṅgavanta (Bp. 27, 30).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಭಸಿತಾಭರಣ rudrâkshi-bhasita-âbharaṇa. Śiva; a Liṅgavanta (Bp. 27, 33).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಸರ rudrâkshi-sara. = ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ rudra-akshĕ. = ರುದ್ರಾಕ್ಷ. (Bp. 3, 26; 12, 19; 38, 14; 41, 20).

ರುದ್ರಾಣಿ rudrâṇi. *Rudra's wife Durgâ.*

ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ rudra-abhishĕka. Anointing a liṅga whilst repeating the rudrasûkta (My.).

ರುದ್ರಾವತಾರ rudra-avatâra. An incarnation of Śiva (Bp. 55, 6; 60, 1).

ರುದ್ರೇಶ rudra-îśa. The ruler of the Rudras (Bp. 24, 48).

ರುದ್ರೋದ್ಗಾರಿ rudrôdgâri. Tbh. of ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ. (My.).

ರುಧಿರ rudhira. Red;—*blood;*—saffron.

ರುಧಿರಾಕ್ಷ rudhira-aksha. N. of a râkshasa (J. 20, 48. 49. 51).

ರುಧಿರೆ rudhirĕ. N. of a plant (ರುಮುರಂಗಿ Mr. 117).

ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ rudhira-udgâri. Spitting blood;—the fifty-seventh year in the cycle of sixty (My.).

ರುಂಡಿ rundi. Breadth, width (My.; Mhr.).

ರುದ್ರ rundra. Large, great (Bp. 1, 40; 8, 4; it is the word that, instead of ರುದ್ರ, appears in the Mysore Amarakôśa; see Sl. 370).

ರುಪಾಯಿ rupâyi. = ರೂಪಾಯಿ. (C.).

ರುಬರೂಬು rubarûbu. = ರೂಬರೂ, ರೂಬರೂಬು. Face to face (My.; Mhr., H. ರುಬರೂ, ರುಬೇರೂಬು, ರೂಬರೂ).

ರುಬ್ಬು rubbu. 1. (fr. ಉಬ್ಬು). = ರುದ್ದು. To grind in a mortar (My.; Tĕ.).

ರುಬ್ಬು rubbu. 2. Grinding. — ರುಬ್ಬುಗುಣ್ಣು. A grindstone (My.; Tĕ. ರುಬ್ಬುರಾಯಿ).

ರುಮ ruma. = ರುಮೆ. (Sl. 312).

ರುಮಾಲ rumâla. = ರುಮಾಲು, ರೂಮಾಲು, ರೂಮಾಲೆ. A handkerchief, a towel; any square piece of cloth for wrapping round the head or for tying up articles, a turban, etc. (Br.; B. 2, 7; Čb. 73. 134; Mhr., H. ರುಮಾಲ; T. ರುಮಾ ಮಾಲ್ಚಿ).

ರುಮಾಲು rumâlu. = ರುಮಾಲ. (My.). See Prv. s. ರುದ್ದಿ.

ರುಮೆ rumĕ. *A salt-pit, a salt-mine* (especially one in the district of Sambhar in Ajmere); rock-salt (ಉಪ್ಪಿನ ಖಣ್ಣುಗಳು Mr. 100). See s. ಉಪ್ಪಿನ ಖಣ್ಣಿ.

ರುರು ruru. *A kind of deer* (ಜಿಂಕೆಯ ಲೇಖನಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸಾರಂಗ Nr.).

ರುವಿ ruvi. (fr. ರೂಪಿ?). = ರುವ್ವಿ. A farthing, a kâsu (My.; Tk. ರುವ್ವೆ; Mhr. ರುಪಾ, the 12th part of an Anna).

ರುವ್ವಕ ruvvaka. = ಉರುವ್ವಕ, ರುಪುಕ, ರೂಪುಕ. (Colebr.).

ರುವ್ವಿ ruvvi. = ರುವಿ. (My.). ರುವ್ವಿ ಕೊಡದವ ರುಜುಲು ಕೊಟ್ಟಾನೆ? (Prv.).

ರುಷ್ rush. *Anger, wrath, passion.*

ರುಷಿ rushi. Tbh. of ರುಷಿ (Ct. II, 42; see ರುಜಾ-).

ರುಷಿತ rushita. Enraged, irritated, angry (My.).

ರುಷ್ಟಿ rushṭi. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ. (My.).

ರುಸಬ rusaba. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ (My.).

ರುಸಿ rusi. Tbh. of ರುಷಿ. (My.; Tk.).

ರುಸುಮು rusumu. Fees, dues, commission (My.; Br.; H.).

ರುಹ್ ruh. = ರುಜ. See ಆರೋಹಣ-.

ರುಹ ruha. Rising, mounting, springing up, growing, increasing; mounted, ascended upon. See ಆರೋಹಣ-, ಕರ-, ಕ್ಷಿತಿ-, ರಸಾಲ-.

ರುಹೆ ruhe. *Bent grass, Panicum dactylon* (see Sl. 162).

ರುಳಿ ruḷi. A silver chain worn on the leg, just above the ankle, by women (My.; Mhr. ರುಳಾಡಣೆ, to shake gracefully).

ರೂ rû. (fr. ಪೂರ್ 5?). Repetition of words and sentences to commit them to memory. (Tk. ರುಜ್ಜು). — ರೂ ಮಾಳು. To repeat words frequently to commit them to memory (My.; G. in his preface).

ರೂಂ rûm. N. of a country (Sl. 101).

ರೂಕ್ಷ rûkṣha. = ರುಜ್ಷ 1. (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ತಿಗ್ಮ, etc. Mr. 34; Čpr. 5, after 4).

ರೂಕ್ಷಣ rûkṣhaṇa. Making rough, rugged or harsh; making dry or thin. See ಪೂ-.

ರೂಕ್ಷೆ rûkṣhe. Dryness, aridity, emaciation; harshness, unkindness, cruelty (Bp. 61, 83).

ರೂಢಿ rûḍhi. Tbh. of ರೂಢಿ (Śmd. 339; Bp. 50, 36). ಯಾರಿ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಡತೆಗಳು ಎದ್ದಿಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬರು ತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 188). — ರೂಢಿಪೋಲ್. -ಪೋಲ್. The usual current of a river (Bp. 50, 38). — ರೂಢಿ ಪಡಿಮು. To become habitual or customary (My.). — ರೂಢಿ ಮಾಮು. To practice, to learn by practice (Čpr. 2, after 14; My.). — ರೂಢಿ ಮಾತು. A commonly known and used word (My.).

ರೂಢಿಸು rûḍisu. To be commonly known and used (J. 28, 22; B. 5, 113);—to assemble in numbers (J. 4, 14; Śiv. 4, 42);—to become or be notorious or famous (Bp. 5, 41; 26, 62; 42, 6; 51, 42; 54, 55; 56, 30). 2, to ascend, to rise (Bp. 24, 50). 3, to cause to grow, become large or much, to accumulate, to join (as property, grain, etc., My.).

ರೂಢ rûḍha. Mounted, risen, ascended;—sprung up, born, produced;—grown, increased, developed;—large, bulky, great, much;—commonly known, notorious;—certain, ascertained;—traditional, generally received, popular, customary, conventional, not to be etymologically resolved;—having a special meaning or one not depending directly on the etymology;—obscure. See Śmd. 75. 158. 174.

ರೂಢನಾಮ rûḍha-nâma. A noun of which the meaning is not to be etymologically resolved, a word not etymologically derived, a word used in a conventional sense (Śmd. 93-95).

ರೂಢಮೂಲ rûḍha-mûla. Well-rooted, well-established, powerful (My.).

ರೂಢಿ rûḍhi. = ರೂಢ q. v., ರೂಢಿ. Mounting, ascending, rise, ascent. 2, springing up, birth, origin. 3, fame, renown, notoriety. 4, custom, customary usage, common currency, general prevalance, use; popularity; familiarity with. 5, a popular or conventional acceptation of words (as opposed to their direct etymological meaning). 6, the employment of a word in a sense not borne out by its etymology. ರೂಢಿಯಲ್ಲದ ಮಗ ಮಾವನ ತಿಳಿಯಾನೆ? (Prv.). See Śmd. 20. 122. 202. 391; Kâvy. VI, 1; Sp. s. ರುಜು 1. — ರೂಢಿಪದ. -ಪದ. = ರೂಢಿಪದ² No. 2. (Grj. 2, after 106). — ರೂಢಿಪೋಗ್. -ಪೋಗ್. To obtain use or notoriety: to come into common use (ರೂಢಿಯಾಗು Śmd. 186 Cm.). 2, to grow great or famous (Čpr. 2, 16; Bp. 37, 68).

ರೂಢಿತ rûḍhita. = ರೂಢ. Mounted, ascended (Bp. 50, 2).

ರೂಢಿಪತಿ rûḍhi-pati. A notorious ruler. See Sp. s. ಪ್ರಾಮು.

ರೂಢಿಶಬ್ದ rûḍhi-śabda. = ರೂಢನಾಮ (Sk.). 2, a word that is commonly known and used (My.).

ರೂಢಿಸು rûḍhisu. = ರೂಢಿಸು, q. v.

ರೂಪ rûpa. = ರೂಪ, ರೂಪ, ರೂಮು. *Any outward appearance or phenomenon, form, figure, shape* (ಪಂಪ Ct. I, 100; ಪೊರ್, ಪ್ರಾಣಪೊರ್ Nn. 119);—image, resemblance, semblance;—any visible object, an image, an idol. 2, the form of a noun or verb, etc. in grammar, an inflected form by declension or conjugation. 3, a handsome form, shapeliness, beauty. 4, natural state or condition, nature, property, feature, character. 5, kind, sort, species. 6, mode, manner. 7, a single specimen, a type, a pattern, an exemplar. 8, the number one, the arithmetical unit. 9, in algebra: a known quantity. 10, a drama, a play, a dramatic composition. 11, cattle. 12, *a beast*, a number of beasts or various beasts (ಮೃಗ ಪಶುಮಾಪ, ಪ್ರಾಣಪ್ಯುಗಳು 119). — ರೂಪಪ್ಪುದ್. -ಅ-ಪೋಗ್. To get a form (Grj. 4, 84).

ರೂಪಕ rûpaka. Illustrating by metaphor, figurative;—a peculiar metaphor or simile (upamâ) in rhetoric, the description of one object under the form of an another which it is poetically supposed to resemble (Kâvy. III, 3, B, 41. 80 seq.; ಅಲಂಕಾರ Nn. 135; ಅಲ್ಲಂಕಾರ Mr. 326). 2, a form, a figure, a shape, an image; a peculiar shape or image, a feature (? ಪ್ರತಿಪಾದಿಪಕ, ಪ್ರಪುದುಗಳ ಭೇದ 135). 3, a kind, a species (ಸಲಕ್ಷಣ್ಯ, ಉಪ್ಪ ಭೇದ 135). 4, shapeliness, beauty (ಸಡಪ, ಚೆಲುವು 135). 5, a drama, a play, a dramatic composition (ಪಾಪ್ಯ 526). 6, a theatrical performance, dancing (ಪಾಪ್ಯಪ, ನೃತ್ಯ 135; ಪಾಪ್ಯ 526). 7, a particular time in music (ತಾಳಭೇದ 135; ತಾಳಪಯ 525). 8, a clever man (ಪಡುವ, ಪಡುವ 135);—a cunning, crafty man (ಧೂರ್ತ 526).

ರೂಪಕತಾಳ rûpaka-tâla. = ರೂಪಕ No. 7. (My.).

ರೂಪಕರೂಪಕ rûpaka-rûpaka. A kind of rûpaka in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ರೂಪಣ rûpaṇa. Forming, representing; figure; figurative illustration. See ಪೂ-.

ರೂಪತೆ rûpatĕ. The state of being formed or composed of; the state of having a form. See ಸ್ವ-.

ರೂಪದ್ವಿತ್ವ rûpa-dvitva. Repetition of the form of a noun, etc. (Kâvy. I, 3, 89-97; *cf.* ಪದಯುಗಧೋಕ್ತ ರೀತಿ).

ರೂಪವತಿ rûpa-vati. A handsome or beautiful woman (My.; B. 5, 43).

ರೂಪವನ್ತ rûpa-vanta. A handsome man (My.). Feminines ರೂಪವನ್ತಳು, ರೂಪವನ್ತೆ (My.).

ರೂಪಹೀನ rûpa-hina. Devoid of beauty, ugly. ರೂಪಹೀನ ನಾದುದು (ನಳಚ, ಶಾರೂಪ Nn. 146).

ರೂಪಾಕಾರ rûpa-âkâra. = ರೂಪಾದ. A beautiful form (?).

ರೂಪಾಜೀವೆ rûpa-âjivĕ. *A harlot, a prostitute.*

ರೂಪಾದಿಲೇಖನ rûpa-âdi-lêkhana. Writing or drawing figures, etc. See ಚಿತ್ರಿಸು.

ರೂಪಾನ್ತರ rûpa-antara. Another form, a change of form (Śmd. 111 Cm.; 156; My.).

ರೂಪಾಯಿ rûpâyi. (fr. ರೂಪ್ಯ). = ರುಪಾಯಿ. A Rupee (C.; Mhr. ರುಪಯಾ; B. 2, 25; 4, 87). ೧ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಅಷಿಷ್ಟ ಪಲ); ೨ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಮುಷ್ಟಿಮುಪಲ); ೬ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಉತ್ತಮಪಲ); ೧, ಅಥವಾ ೨, ಅಥವಾ ೬ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತೂಕದ ಚಿಪ್ಪ (ಶುರುವಿನ್ನ, ಚಿಪ್ಪದ ಪಲ Sk. 328).

ರೂಪಾರ rûpa-âra2. Tbh. of ರೂಪಾದಾರ (Śmd. 383).

ರೂಪಾವಳಿ rûpa-âvaḷi. The rows or tables of declension or conjugation (B. 5, 271).

ರೂಪಿ rûpi. Having form or figure;—*well-shaped, handsome, beautiful;*—appearing as, like.

ರೂಪಿತ rûpita. Formed, represented, exhibited, imagined. (Bp. 49, 41; see ಆದ- and ಶುದ್ಧ-).

ರೂಪಿಸು rûpisu. = ರೂಪಿಸು. To form, to mould, to figure, to represent (as any image, picture, etc., My.); to show, to point out (as a fault, My.). 2, to view, to inspect, to look at, to consider, to regard (Bp. 4, 53; 15, 15; 19, 50). 3, to appear (Bp. 19, 38; 51, 40; 61, 18).

ರೂಪು rûpu. Tbh. of ರೂಪ. (Śmd. 364; Cpr. 6, 79; Bp. 4, 53; 23, 26; 50, 25; 51, 32; 52, 34. 50; C. Bp. 11; J. 28, 40; ರಂಜು Ct. I, 69; ಬಲ Nn. 14; ಸೌನ್ದರ 24; ಹೆಲ್ಲ 68; ಹೆಲುಪ 70; ಳಾರ 71). ರೂಪಿನ್ದ (Śmd. 10); ರೂಪಿಂಗೆ (131); ರೂಪಿಂದಲ್ಲಿ (141 Cm.). ಮುರವಿನ್ದ ಮೂಡಿದ ರೂಪು (ಪ್ರಕ್ಷ, ಮುರವಿನ್ದ ಮೂಡಿ ದಪ್ಪಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳು Nn. 164). See Sp. s. ಸ್ವರ 2. — ರೂಪದ ಗು. -ಆಗು. A form to disappear (J. 15, 40). — ರೂಪದು. -ಆದು. Natural form, or beauty, to be destroyed (Bp. 57, 56). ರೂಪದು'ದ ಸಾವು (ಮುನ್ಮಾದು' Śmd. I). 2, to destroy a form, etc. (Bp. 16, 3). — ರೂಪಾಳ್. -ಆಳ್. To take or assume a form, etc. (Riv. 13, after 77). — ರೂಪಿಸು. -ಇಸು. To indicate or evince anger or passion (ಕ್ರೋಧಪ್ರಕಟನೆ Śmd. Dh.). — ರೂಪುಗೆಡೆ. -ಆದೆ. Form or beauty to disappear (Abh. P. 3, 39. 45). — ರೂಪುಗಾಣಿಸು. -ತೋರಿಸು. A form or figure to appear (Bp. 16, 5). — ರೂಪುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Natural form, or beauty, to be destroyed or disappear. See ಆದ್ and ಳಾಯಾದ; Abh. P. 13, 69. — ರೂಪುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. = ರೂಪು ಸಿಸು. (Bp. 57, 70). — ರೂಪುಗೆಳ್. -ಕೆಳ್. = ರೂಪಾಳ್. (Cpr. 7, 80; Bp. 15, 17). — ರೂಪುದಳೆ. -ತಳೆ. = ರೂಪುಗೆಳ್. (Cpr. 5, 81). — ರೂಪುಪೋಲ್ದು. -ತೋರಿದು. To show a form (V. 14, 106; 14, after 106; Śiv. 2, 92). — ರೂಪುವರ್ದು. -ಪರ್ದು. = ರೂಪು ಗೆಳ್. (Riv. 5, after 50).

ರೂಪ್ಯ rûpya. = ರುಪಾಯಿ, ರೂಪಾಯಿ. *Handsome, beautiful.* 2, bearing a stamp, stamped. 3, *wrought metal, silver or gold bearing a stamp or impression, a stamped coin.* 4, *silver.*

ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ rûpya-adhyaksha. *A master of the mint.*

ರೂಬಕಾರಿ rûbakâri. The written record of case (My.; H.).

ರೂಬರೂ rûbarû. = ರುಬರುವು, etc. (Sl. 399; My.).

ರೂಬರೂವು rûbarûbu. = ರೂಬರೂ. (My.).

ರೂಬುಕ rûbuka. = ರೂಪುಕ. (ಅಪ್ಪಲ ಸಿಸ G.).

ರೂಮಾಲು rûmâlu. = ರುಮಾಲು, etc. (My.; M. ರೂಮಾಲ್).

ರೂಮಾಲೆ rûmâlĕ. = ರೂಮಾಲು. ಭೂಮಾಲೆಯೆಲ್ಲುವಿಪ್ಪರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡಪ್ಪುದೇ? (Prv.).

ರೂಲು rûlu. A "rule", a ruler (My.); a line (My.). — ರೂಲು ಹೊನ್ಕೆ. A ruler (My.).

ರೂವು rûvu. Tbh. of ರೂಪ (Śmd. 364).

ರೂವುಕ rûvuka. = ರುಪುಕ, etc.

ರೂಷಿತ rûshita. Adorned, decorated. 2, *covered, overspread* (ಗುಣ್ಣಿತ, ಮುಸುಕಲ್ಪಡುವು Hlā., c. r. ಶುಣ್ಣಿತ). 3, made rough or rugged. 4, *pounded, reduced to dust* (see ಗುಣ್ಣಿತ).

ರೂಹಿಸು rûhisu. = ರೂಪಿಸು. To appear (Grj. 6, after 56; Râm. 3, 6, 6).

ರೂಹು rûhu. Tbh. of ರೂಪ. (ಪಂಜು ಕೆಸ.). — ರೂಹುಗಾಣಿಸು. -ತೋರಿಸು. To show (J. 13, 42); to show a form (26, 3).

ರೆಕ್ಕಟ rĕkkaṭa. = ರಕ್ಕಟ, ಜಕ್ಕಟ. (ಪಿಸ್ಸಗೆ, ಪಿಸ್ಸನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ ಕೆಸ.).

ರೆಂಕೆ rĕṅkĕ. = ರಂಕೆ. (Sd.; Tē. ರಮ್ಮು, to low as cattle).

ರೆಂಜೆ rĕṅjĕ. The tree Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; M. ಇರಂಜಿ, ಇಲಂಜಿ; T. ಇಲಂಜ). See ಗುಜ್ಜೆ-.

ರೆಡ್ಡಿ rĕḍḍi. = ರಡ್ಡಿ. (My.).

ರೆಬ್ಬೆ rĕbbĕ. (or ರಬ್ಬು? Tē. ಜೆಬ್ಬ = K. ರೆಬ್ಬು; Tē. ಇಬ್ಬ, ill-fame; abuse, see ರಬ್ಬೆ). — ರೆಬ್ಬಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (Bp. 37, 6). — ರೆಬ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಪುರಾತ-.

ರೆಮ್ಮೆ rĕmbĕ. = ರಮ್ಮೆ, q. v. A twig, etc. (My.; Sl. 117. 120. 121. 123. 143).

ರೆಮ್ಮ rĕmma. (= ರೇಮು?). — ರೆಮ್ಮಾಂಬ. -ಅಂಬ. N. of Abhinavamaṅga's mother (Mr. 540).

ರೆಳ್ಳು rĕḷḷu. A reed, used to write with, Saccharum sara (Tē. ರೆಲ್ಲು). — ರೆಳ್ಳುಗಸಕ್ಕ. -ಅಸಕ್ಕ. N. of a grass (ಅಸ, etc. Sl. 163).

ರೇ rē. 1. A particle of calling (a male): oh you! you fellow! sirrah! etc. (Sk., Mhr.; Bp. 55, 46; 61, 20).

ರೇ rē. 2. = ರಮ್ಮು, ರೈ, etc. Property, possessions, goods, wealth, gold;—costliness;—grandeur, shine, glitter, lustre, beauty. See ರೇಮ್.

ರೇಕ rēka. Emptying, evacuating; resigning, leaving; looseness, purging. 2, suspicion, doubt, care. 3, an outcast. 4, a frog. See ಆತ-.

ರೇಕು rēku. A thin plate of metal (used in covering other metals instead of gilding or plating, My.; Tē.; T. ಇರೇಕ್ಕು); gold (My.). 2, the leaf of a flower, the petal of a flower (My.; Tē., T.). ಎಳ್ದೇ ರೇಳಾಗಳು (ಸಂಜೆತಾಳೆ, etc. Sl. 97). — ರೇಳಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp. 9, 35).

ರೇಕೆ rēkĕ. Tbh. of ರೇಖೆ. A line. ರೇಕೆ ಎದು', -ಬರೆ, -ಮಾಳು (My.). 2, regular arrangement, order, trim (My.). — ರೇಕೆ ಮಾಡು. To put in proper order, to arrange properly

(My.). ರೇಕೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವಿದ್ದರೆ ತೋಳುಗಾಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವೇ? (Prv.).

ರೇಖಾಂಶ rêkhâ-aṁśa. A degree of longitude; longitude (B. 5, 307).

ರೇಖಾಗಣಿತ rêkhâ-gaṇita. Geometry (My.).

ರೇಖಾತ್ರಿತಯ rêkhâ-tritaya. A triad of lines or stripes, three lines, etc. (Bp. 41, 2).

ರೇಖಾಲಿಖಿತ rêkhâ-likhita. (Śmd. 252). A man who delineates, paints, or writes.

ರೇಖಿಕೆ rêkhikĕ. ರೇಖಿಕಾ. = ರೇಖೆ. A line (drawn from the outer corner of the eye, Ūpr. 8, 77).

ರೇಖೆ rêkhĕ. ರೇಖಾ. = ರೇಕೆ, ಲೇಖ. *A line* (ಗೆರೆ Ct. I, 48; Śm. 16; ಸಾಮು Kn. 157); *a streak, a stripe;*—a row, a series;—a continuous line;—drawing;—the first or prime meridian (from Ceylon to the North-pole). 2, fulness, satisfaction. 3, deceit, fraud. 4, a small quantity, a little portion. — ರೇಖೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put a line to (V. 5, after 14).

ರೇಗಿಸು rêgisu. (To cause to rise); to irritate, to excite, to make angry (My.; Tĕ. ರೇಚು).

ರೇಗು rêgu. 1. (fr. ಎದ್ 1, etc.). To rise, as dust (Tĕ.); —to be aroused, to get excited, to become angry, to begin to rage (My.; Tĕ. ರೇಗು, ರೇಚು).

ರೇಗು rêgu. 2. (= ಎಗಚೆ, etc.). The Jujube (ಬದರ, etc., ಎಳಚಿ, etc. Sl. 130; Tĕ.).

ರೇಗುಪ್ತಿ rê-gupti. N. of a rāga (My.).

ರೇಚ rêca. Emission of breath, etc. (in yôga, see ರೇಚಕ). 2, N. of two plants. — ರೇಚಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (Bp. 9, 37).

ರೇಚಕ rêcaka. Emptying, purging; emitting the breath;—emission of breath, exhalation, expiration (ಪ್ರಾಣಕ್ರಿಯೆ ಮಿಮು ದ ಆಸನ Mr. 53); expelling the breath out of one of the nostrils (in the practice of yôga). 2, a purge, cathartic. 3, N. of men.

ರೇಚನ rêcana. = ರೇಚಕ. See ಏ-.

ರೇಚಿತ rêcita. Left void or empty, freed from, cleared; purged. 2, *one of a horse's paces, cantering* (or moving in the longe, or sidling; ಕುದುರೆಯ ಮುಪತೆಯ ನಡಿಗೆ G.).

ರೇಜಿಕೆ rêjigĕ. Disgust (My.; *cf.* ಅರೋಚಕ?).

ರೇಜುದಾನು rêjudânu. A sandbox used by a writer (My.; Br., II.).

ರೇಣು rêṇu. *Dust.* 2, *the pollen of a flower.* 3, a female elephant (ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153). ರೇಣು ಮೂರೆಳಾದರೂ ಕಾಣೆಂ ತಪ ಪಿಪ್ಪಾಣೆ? (Prv.). 4, N.

ರೇಣುಕ rêṇuka. N. of a Yakṣha. 2, N. of one of Śiva's pramathas (Bp. 1, 52); N. of a śaiva devotee and poet (Rāv. 1, 17). 3, N. of a serpent (Bp. 46, 28). 4, N. of an elephant. 5, a sort of pulse (ಬಿಳಿಗಜ್ಜೆ ಕಾಯಿ G.). — ರೇಣುಕ ಪಿಷ್ಟ. (ಅಮಿಲ, ಪರಿಷ್ಕಾರ G.).

ರೇಣುಕಾಸುತ rêṇukâ-suta. Paraśurâma (My.).

ರೇಣುಕೆ rêṇukĕ. ರೇಣುಕಾ. The wife of Jamadagni and mother of Paraśurâma (Mr. 258). 2, *a particular drug or medicinal substance,* said to be fragrant, but bitter and slightly pungent in taste, and of a greyish colour.

ರೇಣುಕೇಶ rêṇuka-îśa. = ರೇಣುಕ No. 2. (Rāv. 1, 53; *cf.* ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ 1, 56).

ರೇತ rêta. = ರೇತಸ್. (ಮುಕ್ಕ, ಇಪ್ಪತ್ತು Nn. 32; ಇಪ್ಪತ್ತು 37. 45).

ರೇತಸ್ rêtas. = ರೇತ, ರೇತು. *Semen virile.* 2, quicksilver.

ರೇತು rêtu. Tbh. of ರೇತ. (ಶುಕ್ರಸ್, ಬೀಜ, ವೀರ್ಯ G.).

ರೇಫ rêpha. = ರೇಫೆ. A burr, a burring sound: the letter ರ (ರ್, ರಾ, Śmd. 41. 217; ವಿಸರ್ಗ, ಸಾಮು Nn. 62, c. r. ಸಾಮು). 2, erotic, one short syllable between two long syllables. 3, passion. 4, *low, vile, contemptible.* See Kāvy. I, 3, 60-63. 98-103; III, 2, B, 48-51.

ರೇಫಸ್ rêphas. *Low, vile, contemptible.*

ರೇಫಸ rêphasa. Tbh. of ರೇಫಸ್. (Mr. 225).

ರೇಫಸಂಯೋಗ rêpha-saṁyôga. A term that is endowed with the rêpha (Śmd. 50).

ರೇಫಾನ್ತ rêpha-anta. A term with a final rêpha (Śmd. 53).

ರೇಫಾನ್ವಿತ rêpha-ânvita. Closely connected with the rêpha (Śmd. 26).

ರೇಫೆ rêphĕ. Tbh. of ರೇಫ. See Śmd. 27. 71. 75. 217. 218. — ರೇಫವಿರಸು. -ವಿರಸು. To be united with a rêpha (Śmd. 38. 71).

ರೇಮ rêma. (Tbh. of ರೇವ). — ರೇಮುಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 48, 22). — ರೇಮುಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 48, 30; see ಕವಿ-).

ರೇರಿಹಾಣ rêrihâṇa. Śiva;—a thief;—an Asura. (R.).

ರೇಲ rêla. The Cassia tree (Tĕ.; ಆರಗ್ವಧ, ಆರೇವತ, etc. Sl. 126).

ರೇವ rêva. (= ರೇಮ). N. of the father of Raivata (Sk.). — ರೇವತ. (-ಅತ). N. (Rāv. 1, 55. 61).

ರೇವಡಿ rêvaḍi. = ರೇವಡಿ 2. A kind of sweetmeat (Mhr.). 2, exposed and disgraced state; utter discomfiture and disconcernment (Mhr.). — ರೇವಡಿಗಿಡ. A wiry thorny shrub, Capparis divaricata Lam. (Z.; see ಎಳ್ಳು, ಮುಡ-).

ರೇವತ rê2-vat. Rich, wealthy;—grand in external appearance, shining, beautiful, illustrious.

ರೇವತಿ rê-vati. N. of the twenty-seventh nakshatra (My.). 2, the wife of Balarâma.

ರೇವತಿರಮಣ rêvati-ramaṇa. *Balarâma.*

ರೇವತೀಶ rêvati-îśa. Balarâma (ಬಲ Mr. 21).

ರೇವನ್ತ rêvanta. N. of the fifth Manu of the present kalpa;—N. of a king (Bh. 1, 7, 2). 2, Tbh. of ರೇವತ (A.).

ರೇವಲ್ಚಿನ್ನಿ rêval-činni. A tall perennial plant, growing in Central Asia, Rhubarb, Rheum palmatum Lin. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr. ರೇವಸ, ರೇವಾಚೀನಿ).

ರೇವು rêvu. (ದಿಕ್ಕೀವು). (fr. ಎದಗು 1). Descending, disembarking: a landing place, a beach, a port or haven (My.; T. ರೇವು; T. ರೇವಗು, M. ರೇ ವ್ವು, to descend, go down, disembark).

ರೇವೆ rêvĕ. 1. *The Narmadâ river.*

ರೇವೆ rêvĕ. 2. Fine gravel;—the grit of sugar, milk, etc. (Mhr. ರೇವ; B. 4, 55).

ರೇಷಮಿ rêšami. = ರೇಷ್ಮೆ, etc. (B. 5, 219).

ರೇಷಿಮಿ rêšimi. = ರೇಷ್ಮೆ, etc. (G. 151. 165. 270). — ರೇಷಿಮ ಸಿಪ. = ರೇಷ್ಮೆಯ ಸಿಪ. (Cb. 139).

ರೇಷ್ಮೆ rêšmi. = ರೇಷ್ಮೆ, etc. ರೇಷ್ಮೆಯ ಪತ್ತ (ದುಕೂಲ, ಕ್ಷೌಮ G.). — ರೇಷ್ಮೆಯ ಸಿಪ. The silk-cotton tree (ಬೋಡಿ, ಬಳ್ಳಿ, ಕಾಟ್ಟಂಗಿ G.).

ರೇಷ್ಮೆ rêšmĕ. = ರೇಷಮಿ, ರೇಷಿಮಿ, ರೇಷ್ಮಿ, ರೇಷ್ಮಿ, ರೇಷಿಮಿ, ರೇಷಿಮೆ Silk; silken (My.; B. 3, 9. 102; Mhr., II. ರೇಷೀಮು, silk;

ರೇಷಮಾ, silken). — ರೇಷ್ಮೆಹುಳು. The silkworm (My.; Sl. 221).

ರೇಷಣ rēshaṇa. Howling, yelling, roaring. (R.). 2, injury, hurt.

ರೇಸೆ rēsĕ. ರೇಷಾ. A line (ರೇಖೆ, ಗೆರೆ G.; My.; Mhr.; see ಮುಷ್ಕ-).

ರೇಷ್ಮೆ rēshmĕ. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. (Sl. 221).

ರೇಸಿಮಿ rēsimi. = ರೇಶಿಮಿ, etc. (B. 4, 70).

ರೇಸಿಮೆ rēsimĕ. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. ರೇಸಿಮೆಬಟ್ಟೆ (B. 5, 295). ರೇಸಿಮೆಯ ಎದೆ (4, 170). — ರೇಸಿಮೆಹುಳು. = ರೇಶ್ಮೆ-. (B. 4, 162; 5, 89).

ರೈ rai. = ರಯಿ, ರಯ್ಯ, ರೇ 2. *Property, wealth;—gold;*—shine, lustre, beauty (see ರೇವತ); — costliness. ರೈ ಒದವಿಸು (Śmd. 64).

ರೈತರ್ raitar. A "writer" (C.; Sl. 261).

ರೈತ raita. = ರಯಿತ, etc. (Sl. 113; B. 4, 80; Mhr. ರೈಯತ).

ರೈತೋರಣ rai-tōraṇa. A festoon of gold (Čpr. 7, 5).

ರೈಧಾರೆ rai-dhārĕ. A shower of gold (Čpr. 4, 92).

ರೈವತ raivata. (fr. ರೇವತ). Rich, wealthy. 2, N. of the fifth Manu (My.). 3, N. of a mountain; N. of a king.

ರೈವತಕ raivataka. N. of a mountain (My.).

ರೈವೃಷ್ಟಿ rai-vṛishṭi. = ರೈಧಾರೆ. (Abh. P. 3, 137; 9, 2).

ರೊಕ್ಕ rŏkka. Cash, ready money; change; money in general (C.; Sl. 84; B. 1, 23; 3, 77; Tĕ.; M. ರೊಕ್ಕ, ಚಿಲ್ಲರೆ; Mhr. ರೋಕಡಾ, ರೋಕಡೀ; see Dp. 40; *cf.* ರೋಕ). ಮೂರಾಯ ದಾಟಿ ಸುವ ರೊಕ್ಕ (ತದನಂತ್ಯ G.). ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕವಿಮಯಾದರೆ ಮುಕ್ಕಕ್ಕೂ ಕವಿಮುಯೇ?—ಅಣ್ಣ ಮುಣ್ಣು ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ರೊಕ್ಕಾ ಮಾಡಿದ.—ಸಮ್ಮುಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆ ರೊಕ್ಕ ಉಗ್ಯೋಲೆ, ನಮ್ಮುಲ್ಲಿ ಆಮ್ಮೆ ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಣು.—ದಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡಿಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕವೇನು?—ಜೋಕೆ ಎದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬಿದ್ದಿತೇ? (Prvs.).

ರೊಂಕೆ rŏṅkĕ. = ರಂಕೆ, etc. The grunt of a wild buffalo. — ರೊಂಕೆಯು. -ಇಸು. To grunt (Śiv. 3, 56). *Cf.* ರೊಂಯ್.

ರೊಚ್ಚು rŏchchu. (ಪಿರೊಚ್ಚು). = ರೊಚ್ಚೆ, ರೊಚ್ಚು, ರೊಚ್ಚೆ, (ರೊಚ್ಚೆ, ರೋಚೆ). Mud, mire, foul water (My.; Tĕ. ರೊಚ್ಚು, ರೊಮ್ಮು; *cf.* ಉಚ್ಚಾ, ಒಚ್ಚಿ 1).

ರೊಚ್ಚೆ rŏchchĕ. = ರೊಚ್ಚು. (My.).

ರೊಜ್ಜು rŏjju. = ರೊಚ್ಚು. (My.). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ರೊಜ್ಜಿನನ್ನಿಯುಮು (Sp.).

ರೊಜ್ಜೆ rŏjjĕ. = ರೊಚ್ಚೆ. (My.).

ರೊಟ್ಟಿ rŏṭṭi. Bread; a cake of bread (C. Bp. 47, 42; C.; Br.; M. ರೊಟ್ಟಿ; G. 202; B. 2, 12; Mhr., H. ರೋಟಿ). ಅಕ್ಕೀ ಹಿಟ್ಟಿ ನೊಳಗೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ನೂ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ರೊಟ್ಟಿ (ಕಜ್ಜಾಯ G.). ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಗಾಯಿ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತೇ?—ರೊಟ್ಟಿ ತೊಳೆದು, ನೀರು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ (Prvs.). See Prv. s. ಆಟ್ಟಿ. — ರೊಟ್ಟಿಗಿನ. ರೊಟ್ಟಿಹೊಟ್ಟಿನ ಗಿನ. = ಕಳ್ಳೆರೊಟ್ಟಿ ಗಿನ. (Z.).

ರೊಡ್ಡ rŏḍḍa. (= ಎಡ 2). The left, the left side (Tĕ.). — ರೊಡ್ಡಕೈಯ್. The left hand (My. occasionally; Tĕ. ರೊಡ್ಡಚಯ್ಯಿ).

ರೋಂ rōṃ. Tbh. of ಮೂರು. ಹೋಂ ಕೆಲ್ಸು, ರೋಂ ತೀರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾ (Prv.).

ರೋಂಕ rōṃka. Tbh. of ಮುರಕ. (My. occasionally).

ರೋಣಕು rōṇaku. Jumping, leaping (*cf.* ಕೋಣಕು 2). — ರೋಣಕಿಸು. -ಇಸು. To jump, etc. ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳು ರೋಣ ಕಿದೋಣ (ಮಲೈಸು, ಸರಳಿಸು G.).

ರೊಂಡ್ಡಿ rŏṇḍi. The haunch (Tĕ.; My.).

ರೊಂಡ್ಡೆ rŏṇḍĕ. Mud (Bp. 10, 8; My.; *cf.* ರೊಚ್ಚು).

ರೊಪ್ rŏp. = ರಪ್. (My.).

ರೊಯ್ rŏy. A sound produced by a paper-kite (S. Mhr.). 2, the grunt of a buffalo (S. Mhr.). *Cf.* ರೊಂಕೆ.

ರೊಷ್ಟು rōshṭu. Teasing, vexing, annoying (My.; Tĕ.; *cf.* ಒರಸು 2).

ರೋಕ rōka. Light, lustre. 2, *a hole, an aperture, a cavity.* 3, a boat, a ship. 4, buying with ready money (*cf.* ರೊಕ್ಕ).

ರೋಗ rōga. (fr. ರುಜ್). Breaking up of strength: *sickness, disease, malady.* ರೋಗವುಮಾಸು (Bp. 30, 29). ರೋಗದಲ್ಲಿ ಬೀದು (B. 5, 167). ರೋಗವಾದರೆಸ್ಸು? ಭೋಗವಾದರೆಸ್ಸು? ಮೋಗಲಿಕ್ಕಾಗದೇ?—ಉಗುದು ಉಗುದು ರೋಗ, ಮೊಗಲೆ ಮೊಗಲೆ ರಾಗ.—ಪುಣ್ಯವನ್ನ ಹಾಸಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಬೇದ್ದೇ ರೋಗ.—ಯೋಗ್ಯನ್ನೇ ಮು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ರೋಗದ ಬೇನ್ನೆ ಬಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಸಿ 4, ಬೇಗ. — ರೋಗ ರುಜಸ್. dupl. (My.).

ರೋಗಚಿಕ್ಕೆ rōga-chikĕ. = ರೋಗಲಕ್ಷಣ. (My.).

ರೋಗಣ rōgaṇa. Varnish (My.; Br.; Mhr., H. ರೋಗಣ).

ರೋಗಪರೀಕ್ಷೆ rōga-parīkshĕ. The examination of a disease (My.).

ರೋಗಭೇದ rōga-bhēda. A kind or variety of disease. See ಉಪಿ, ಕುಷ್ಠ.

ರೋಗಯುತ rōga-yuta. Possessed of sickness: a sick man (ರೋಗಸ್ಥ Nn. 143, o. r. ರೋಗಿ).

ರೋಗರಾಜ rōga-rāja. Consumption (My.).

ರೋಗಲಕ್ಷಣ rōga-lakshaṇa. The sign or symptoms of a disease (My.).

ರೋಗಶಮನ rōga-śamana. = ರೋಗಶಾಂತಿ. (My.).

ರೋಗಶಾಂತಿ rōga-śānti. Cure or alleviation of disease (My.).

ರೋಗಸಮೂಹ rōga-samūha. = ರೋಗಾವಳಿ, q. v.

ರೋಗಸ್ಥ rōga-stha. A sick man (ರೋಗಯುತ, ರೋಗಿ Nn. 143).

ರೋಗಹರ rōga-hara. Taking away disease, remedial (Sl. 199; My.).

ರೋಗಹಾರಿ rōga-hāri. Curing, curative. 2, *a physician.*

ರೋಗಾವಳಿ rōga-āvaḷi. A line or number of diseases (ಆಶಂ ಕ, ರೋಗಸಮೂಹ Nn. 66).

ರೋಗಿ rōgi. Sick, diseased;—a sick person (ಮೂರಿತ, ವ್ಯಾಧಿಷ್ಠ Nn. 44; ರೋಗಯುತ 143; Śmd. 159). ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೇ ವೈದ್ಯ ತರಿಸಿದ.—ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ.—ರಾಗಿ ತಿಳ್ದವ ರೋಗಿ, ಆಕ್ಕಿ ತಿಳ್ದವ ಹಕ್ಕಿ (Prvs.).

ರೋಗಿತ rōgita. *Diseased;*—mad (said of a dog).

ರೋಗಿಷ್ಠ rōgishṭha. Most sick: one who is always sickly or ill (My.).

ರೋಗೋಪಶಮನ rōga-upaśamana. Cure or alleviation of disease (My.).

ರೋಚಕ rōchaka. Making bright. 2, giving an appetite. 3, sapid, tasty, savoury (My.);—pleasing, agreeable (V. 28, 30). 4, a stomachic, a stimulant. 5, hunger, appetite. See ಆ-.

ರೋಚನ rôčana. Making bright, illuminating; splendid; pleasing, charming. 2, sharpening or giving an appetite, stomachic; a stomachic. 3, *a variety of the silk-cotton tree.* 4, a particular yellow pigment, see ಗೋ-. 5, = ರೋಚನಿ No. 2 (P. V. 5, 3).

ರೋಚನಿ rôčani. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br. 2, *N. of another plant, a perfume and drug so called* (= ಶಾಮ್ಪಲ್ಲ; see ದಸಾಳ).

ರೋಚಮಾನ rôčamâna. Shining, bright; pleasing, agreeable. 2, a tuft or curl of hair on a horse's neck (or above the breast, ಕುದುರೆಯ ಉರವಿಸ್ಥ ಮೋಲಿರ್ದ ಸುಳಿ Mr. 281).

ರೋಚಿ rôči. = ರೋಚನ. (ದಿಙ್ಮ, ದೀಧಿತಿ, etc. Mr. 35; see ಮುಕ್ತಿ-).

ರೋಚಿಷ್ಣು rôčishṇu. Shining, bright, splendid; *gaily adorned, elegantly dressed.*

ರೋಚಿಸ್ಸು rôčis. = ರೋಚಿ. *Light, splendour, flame.* 2, *a ray of light.*

ರೋಜ rôja. 1. = ರೋಗ. A rose (My.).

ರೋಜ rôja. 2. Fast, a fast (My.; Mhr., II. ರೋಗ).

ರೋಜಾ rôjâ. = ರೋಗ 1. (Sl. 139; My.).

ರೋಜಿ rôji. Daily food or subsistence (Mhr., II. ರೋಗಿ); work (My.).

ರೋಜು rôju. A day (My.; Mhr., II.);—wages for a day (Dp. 169, 3; Mhr., II.);—service, work, employment (My.; II.).

ರೋಜುಗಾಱ rôju-gâṟa. A man who has service, a workman, a servant (My.; see ಚೆ-).

ರೋಜುಗಾಱಿ rôju-gâṟi. Work, employment;— wages, pay, earning (My.).

ರೋಜುಗಾಱಿಕೆ rôju-gâṟikĕ. Work, employment (My.).

ರೋಜುನಾಮ rôju-nâma. A ledger-book, a journal or day-book, a diary (My.; Mhr.).

ರೋಟು rôṭu. = ರೋಡ್. (My.).

ರೋಡ rôḍ. A "road" (Sl. 104; My.).

ರೋಡೆ rôḍĕ. (= ರೋಸು 1). Dirt, filth, ordure, any nasty thing (My.; Te.; *cf.* ರೋಮ್ಟ; ಒಡಿತ).

ರೋದನ rôdana. *Weeping, wailing, lamentation* (My., also ರೋದನೆ). 2, *a tear, tears.* See ಆದ್, ಆದ್ಯೆ.

ರೋದನಿ rôdani. *The plant Alhagi maurorum* Tournef.

ರೋದಸ್ rôdas. *Heaven.*

ರೋದಸಿ rôdasi. *Heaven and earth* (Mr. 25).

ರೋದಿಸು rôdisu. To weep, to wail (J. 10, 16. 38; My.).

ರೋದೋಂಗಣ rôdas-angaṇa. The sky (ಳಳದ, ಆಳಾದ Nn. 143).

ರೋದೋರಂಗ rôdas-raṅga. = ರೋದೋಂಗಣ. (Ćpr. 6, 25).

ರೋಧ rôdha. Stopping, checking, arresting, holding, restraining, impeding, etc.; restraint, stoppage, obstruction, suppression, prevention, prohibition; confining; blocking up; siege; attacking; a dam, a bank. See ಅನು-, ನಿ-, ಸ್ಥಗಿತ್ರೋಧ, ಪ್ರತಿ-, ವಿ-.

ರೋಧಕ rôdhaka. Stopping, checking, etc. See ಉಪ-, ಪ್ರತಿ-.

ರೋಧನ rôdhana. = ರೋಧ. See ಉಪ-, ವಿ-.

ರೋಧಸ್ rôdhas. *A bank, a dam; a shore.*

ರೋಧಾಕರ್ಷಣ rôdha-âkarshaṇa. Laying hold of and pulling forcibly. See ಎಡೆ.

ರೋಧಿ rôdhi. Stopping, etc.; one who stops, etc. See ಪ್ರತಿ-, ವಿ-.

ರೋಧೋಭಾಗ rôdhas-bhâga. A mound, a rampart (ಪಪ್ರ Nn. 61).

ರೋಧೋವಕ್ರೆ rôdhas-vakrĕ. Winding along its banks: *a river* (ತೊಡ Illû.).

ರೋಪ rôpa. 1. Causing to grow;—healing;—putting or placing on;—setting up, erecting, raising. 2, an arrow. See ಆ-.

ರೋಪ rôpa. 2. Confusing, perplexing; disturbing. (R.).

ರೋಪಣ rôpaṇa. 1. = ರೋಪ 1. See ಆ-.

ರೋಪಣ rôpaṇa. 2. = ರೋಪ 2. (R.).

ರೋಪಿತ pôpita. Made to grow; raised, erected; set, planted, placed in or upon. See ಆ-, ಉಪ-.

ರೋಮ rôma. = ರೋಮ, ರೋಮು. *The hair on the body of men and animals; wool, down, nap, bristles, feathers.* ಪಕ್ಕಿಯ ರೋಮಂ (ತುಷ್ಟಿ Ksmd. I; Śm. 30). ರೋಮುವಿದ್ದೆಡೆ ನುಸಿ ಗೋಮು ತಿಳಿಯದೆಲೆ? (Prv.).

ರೋಮಕ rômaka. 1. = ರೋಮ at the end of compounds.

ರೋಮಕ rômaka. 2. Roman; Rome. See ರೌಮ.

ರೋಮಕರ್ಣಕ rôma-karṇaka. Hair-eared: a hare. (R.).

ರೋಮಕೂಪ rôma-kûpa. A pore of the skin (My.).

ರೋಮನ್ಥ rômantha. *Ruminating, chewing the cud.*

ರೋಮಪಾದ rôma-pâda. N. of a king (My.).

ರೋಮರಾಜಿ rôma-râji. A row or line of hair, a streak of hair (My.).

ರೋಮವಿಕಾರ rôma-vikâra. Change of the hair of the body: *bristling or erection of the hair of the body, horripilation.*

ರೋಮಶ rômaśa. = ರೋಮುಶ. Hairy, etc.;—a sheep, a ram;—a hog, a boar;—N. of a ṛishi (J. 32, 31; 33, 39; 34, 38).

ರೋಮಹರುಷಿತ rôma-harushita. Tbh. of ರೋಮಹರ್ಷ. Feminine ರೋಮಹರುಷಿತೆ (Râm. 1, 2, 10).

ರೋಮಹರ್ಷ rôma-harsha. = ರೋಮಹರ್ಷ. *The bristling of the hair of the body,* a thrill or shudder (caused by joy, astonishment, fear, cold, etc.), horripilation.

ರೋಮಹರ್ಷಣ rôma-harshaṇa. = ರೋಮಹರ್ಷಣ, q. v. (J. 25, 25).

ರೋಮಹರ್ಷಿತ rôma-harshita. Having the hair of the body bristling or erect with joy or horror.

ರೋಮಾಂಚ rôma-añča. = ರೋಮಾಂಚ. *Erection of the hair of the body,* a thrill of rapture; a thrill of horror, horripilation.

ರೋಮಾಂಚಕಂಚುಕಿತ rômâñča-kañčukita. Furnished with a coat of mail consisting (as it were) of the hair of the body erect through astonishment, etc. (Abh. P. 9, after 2).

ರೋಮಾಂಚಕೆ rôma-añčatĕ. = ರೋಮಾಂಚ. (Ćpr. 2, 31).

ರೋಮಾಂಚನ rôma-añčana. = ರೋಮಾಂಚ. (ಪಭಾ Nn. 39. 63. 145). See Kâvy. IV, 2, 17.

ರೋಮಾಂಚನಸುಖ rômâñčana-sukha. Joy attended with a thrill of rapture (ಜಮ್ಮಿಕ Ct. I, 44).

ರೋಮಾವಳಿ rôma-âvaḷi. = ರೋಮರಾಜಿ. (My.).

ರೋಮಿ rômi. Hairy, etc.;—a kind of deer; the yak (ಗೌರ್ ಕಣ್, ಚಮರೀಮೃಗ Mr. 163).

ರೋಮೋದ್ಗಮ rôma-udgama. *Erection of the hair of the body* (= ರೋಮಹರ್ಷ).

ರೋಲಮ್ಬ rôlamba. = ರೋಲಮ್ಬ. A bee. (ಶೃಂಗ, ಜಪ್ಪದ, etc., ತುಮ್ಬಿ Sl. 176; My. Amara).

ರೋವ rôva. Tbh. of ರೋಷ (Śmd. 347).

ರೋಷ rôsha. = ರೋಷ. *Anger, rage, wrath, passion, fury.* 2, an arrow (ಆಯುಧ Mr. 295; *cf.* ರೋಷ 1).

ರೋಷಣ rôshaṇa. *Angry, wrathful, passionate.*

ರೋಷನ rôshan. Lighting, illumination (My.; H.).

ರೋಷಾಕರ rôsha-âkara. A source for anger (Śāv. 4, 4).

ರೋಷಾವೇಶ rôsha-âvêśa. Possession by anger (Čpr. 2, after 24; Śāv. 4, after 70).

ರೋಷ rôsa. Tbh. of ರೋಷ (Śmd. 335 Mdb.). — ರೋಷದಡಗು. -ಆಡಗು. Anger to subside (Bp. 20, 24).

ರೋಸು rôsu. 1. (= ರೋಷ). Dirt, filth, ordure, any nasty thing (My.). *Cf.* ರೋಷ.

ರೋಸು rôsu. 2. To dislike, to feel disgust (My.; Tē. ರೋಸಮು). ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಆರ್ತ, ಮುನಿಸು, etc., ಪೀಡಾರು Sl. 398).

ರೋಹ rôha. = ರೋಹಣ. See ಆ-.

ರೋಹಕ rôhaka. Riding on; a rider. See ಆ-. 2, growing on.

ರೋಹಣ rôhaṇa. Rising; mounting upwards, ascending; riding on, sitting or standing on;—growing;—growing over, healing. See ಆ-. 2, N. of a mountain (Adam's peak in Ceylon).

ರೋಹಣಗಿರಿ rôhaṇa-giri. = ರೋಹಣಾದ್ರಿ. (Rśv. 1, 29).

ರೋಹಣದ್ರುಮ rôhaṇa-druma. *The sandal tree.*

ರೋಹಣಾದ್ರಿ rôhaṇa-adri. Mêru (Bp. 19, 29).

ರೋಹಿ rôhi. Rising; mounting, etc.; growing; grown. 2, *the tree Andersonia rohitaka* Roxb. 3, a kind of deer (*cf.* ರೋಹಿಣಿ).

ರೋಹಿಣ rôhiṇa. = ರೋಹಿ No. 2. ರೋಹಿಣದ ಮರ (ಮುಳ್ಳುಮುರುಗ Nr.).

ರೋಹಿಣಿ rôhiṇi. (Śmd. 113). ರೋಹಿಣಿ. Rising, mounting, etc. See ಆಫಿ-. 2, = ರೋಹಣದ್ರುಮ (ಮಲಯಜ, ಚನ್ದನ, ಗಣ್ಧ Mr. 335). 3, the red one: N. of the ninth nakshatra (Sk.); N. of the fourth nakshatra (My.), that is personified as a daughter of Daksha and the wife of the moon (Bp. 4, 30). 4, N. of various women, *e. g.* of Balarâma's mother. 5, *a cow.* 6, a young girl.

ರೋಹಿಣೀಪತಿ rôhiṇî-pati. = ರೋಹಿಣೀವಲ್ಲಭ. (My.).

ರೋಹಿಣೀವಲ್ಲಭ rôhiṇî-vallabha. *The moon.*

ರೋಹಿಣೀಶ rôhiṇî-śa. The moon (Mr. 36).

ರೋಹಿಣೀಸುತ rôhiṇî-suta. The planet Mercury (My.). 2, Balarâma (My.).

ರೋಹಿತ rôhit. The sun. 2, = ರೋಹಿತ No. 3. 3, the female of a deer, a doe. (R.).

ರೋಹಿತ rôhita. = ರೋಹಿತ. *Red, of a red colour;* the colour red; coloured. 2, *a kind of deer.* 3, *the fish Cyprinus rohita* Ham. 4, *a kind of rainbow appearing in a straight form, Indra's bow unbent and invisible to mortals* (ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲುರುಮು Hlś.; see ಮುಮುರೋಹಿತ and s. ಶಿಖಣ್ಡಿ). 5, blood. 6, saffron.

ರೋಹಿತಕ rôhitaka. *The tree Andersonia rohitaka* Roxb.

ರೋಹಿತಾಶ್ವ rôhita-âśva. Having red horses: *fire, Agni.*

ರೋಹಿಷ rôhiśa. A kind of fragrant grass. 2, a species of fish. 3, a kind of deer. See ರೌಹಿಷ.

ರೌಕುಳ raukula. Formidableness (Bh. 7, 16, 36; J. 27, 7; o. r. ತಾಕುಳ).

ರೌಚನಿಕ raučanika. (fr. ರೋಚನ). Yellowish;—the tartar of the teeth. (R.).

ರೌದ್ರ raudra. (fr. ರುದ್ರ). Belonging to Rudra or to the Rudras. 2, Rudra-like: violent, impetuous, *terrible, formidable.* 3, one of the rasas in dramatic composition: ardour, passion, *anger, wrath, rage, fury* (Kâvy. IV, 1, 7. 10. 11; IV, 2, 37. 40. 41. 52. 57; ತಾರುಳ Bhn. 47). 4, *heat, hot weather.* 5, a kind of evil spirit. 6, the fifty-fourth year of the cycle of sixty.

ರೌದ್ರತೆ raudratĕ. Wild or savage state, fierceness, formidableness, dreadfulness (Bp. 53, 5).

ರೌದ್ರಾಯಮಾನ raudrâyamâna. Formidable, etc. (Čpr. 4, 29).

ರೌದ್ರಿ raudri. Gauri. 2, a species of creeper (ಶಾಮೆ Mr. 147). 3, the fifty-fourth year of the cycle of sixty (My.).

ರೌಪ್ಯ raupya. (fr. ರೂಪ್ಯ). Made of silver, etc.;—silver (ರಜತ, etc., ಬೆಳ್ಳಿ Mr. 98; ತಾರೆ 513).

ರೌಪ್ಯಧರನೇಧರ raupya-dharanêdhara. = ರಜತಗಿರಿ. Kailâsa. (Bp. 44, 73).

ರೌಮಕ raumaka. (fr. ರೋಮಜ 2). Roman. 2, (fr. ರುಮಾ), *a kind of salt* produced from a salt-pit near Sambhar in Ajmere.

ರೌರವ raurava. (fr. ರುರು). Made of the hide of ruru deer. 2, dreadful, terrible. 3, unsteady; cheating, dishonest. 4, *one of the hells.*

ರೌಹಿಣೇಯ rauhiṇêya. (fr. ರೋಹಿಣೀ). *Balarâma.* 2, *the planet Mercury.* 3, an emerald.

ರೌಹಿಷ rauhiśa. (= ರೋಹಿಷ). *A kind of deer.* 2, *a sort of grass* (see ಶಾಮಮುಷ್ಟಿ). 3, a species of fish.

ಱ

R

ಱ್ r. The forty-eighth letter of the Alphabet (Śmd. 26-28). It is the final of many words (53. 59. 78. 79. 275. 284. 256), and the initial of some; it changes into ತ್ (215. 282. 285), into ಟ್ (206), into ಡ್ (216), and into ದು (223); replaces the Saṁskṛita ರ್ e. g. in ರೂಢಿ (in Padmarāja's Śānandacaritra there is also ಧ್ಯಾಣೋಪ್ತಂ), ಕಾಜ, ಗಾಜ; and since about one or two hundred years is represented by ರ್ in the common Kannaḍa language. (See also ಱಾ 2, ಱಪ್ಪು). It is occasionally elided (Śmd. 222. 246. 247). About its representation of the upadhmānīya see ೦೦. 2, it forms an auxiliary in ಱ 2.

ಱ ṟa. 1. The letter ಱ್ pronounced with a short a.

ಱ ṟa. 2. (*i. e.* ಱ್-ಅ 11). = ದ 3, etc. An auxiliary used in the formation of the genitive singular and plural neuter of pronouns. See ಅಱ್ 1.

ಱಕಾರ ṟa-kâra. The letter or syllable ಱ (ಱ್, Śmd. 53. 58. 78. 217; Kâvy. I, 3, 98-103).

ಱಕ್ಕೆ ṟakkĕ. = ಪಕ್ಕೆ, etc. (My.).

ಱಂಜಿ ṟañji. = ಱಂಜಿ, etc. (ಗುಜ, ತಂಗುಡ, ಪಳ್ಳರಕ್ಕೆ Kk. 58, o. r. ಡಂಜಿ).

ಱಂಜಿಕೆ ṟañjikĕ. = ಱಂಜಿಕೆ. An uncovered box or chair upon an elephant, for the convenience of the riders: a howdah (ಮಹಾಸಭ Mr. 158; Ć. Bp. 47, 44).

ಱಂಜೆ ṟañjĕ. = ಱಂಜೆ, ಱ್ಚಂಜೆ. The armour and gear of elephants; horse trappings, martingale, etc. (ಗುಜ Čt. II, 104; ಗುಜ, ಕುಮುರ ಆನೆಗಳ ಪಳ್ಳರಕ್ಕೆ Kk. 42; Śm. 41; Č. Bp. 42, 26).

ಱಂಜಿಕೆ ṟañjikĕ. = ಱಂಜಿಕೆ. (J. 8, 38).

ಱಟ್ಟೆ ṟaṭṭĕ. = ಱೆಟ್ಟೆ. A wing (ಎಜಂಳೆ, ಪಳ್ಳ Kk. 60; ಎಜಂಳೆ Śm. 30). 2, the upper part of the arm, from the elbow to the shoulder (My.; ಕ್ರಗಣ್ಣ G.; Tĕ. ರಟ್ಟೆ); the arm (My.). ಱಟ್ಟೆ ಇದ್ದರೂ ಆಟ್ಟು ಉಣ್ಣ. — ಱಟ್ಟೆ ಮುರಿದು ಬೀಳು, ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನ ಬೇಳು (Prvs.). See ಬೀಯು-. — ಱಟ್ಟೆಳ್ಳು. -ಇಳ್ಳು. To put the upper arm in position (Bp. 27, 64).

ಱಂ ṟaṁ. = ರಂ 2. (ಪುಯಳ Kk. 91).

ಱತ್ವ ṟa-tva. The letter or syllable ಱ (Śmd. 70 Cm.).

ಱಪ್ಪೆ ṟappĕ. = ಱೆಪ್ಪೆ. (My.).

ಱಂಬೆ ṟambĕ. = ರಂಬೆ. (Śmd. 160 Mḍb. Cm.).

ಱವಕೆ ṟavakĕ. = ಱವಿಕೆ. A bodice (worn by females, V. 5, after 14; My.; Tu.; Tĕ. ಱಯಿಕೆ, ಱವಿಕೆ); a quilted jacket, armour, mail (ಬಾಡಣಾಸ, ಳಂಜುಳ Ka. 97). See ಪುಂ-, ಮುಸುಂ-.

ಱವಿಕೆ ṟavikĕ. = ಱವಕೆ. (Bp. 14, 15; My.).

ಱಱ ṟa-ṟa. A compound letter used to represent the letter ರ or a term with the letter ರ (Śmd. 26. 27. 28. 29. 31. 32. 51. 78).

ಱಱಾನ್ತ ṟaṟa-anta. A term with final ರ್ (Śmd. 52. 54).

ಱಾಟಳ ṟāṭaḷa. = ಱಾಟಾಳ, q. v.

ಱಾಟಾಳ ṟāṭāḷa. = ಱಾಟಱ, etc. ಸಲಿತೋಪ್ಪಾಜನ ಛಟಿಯಸ್ಸ, ಬ ಧ್ಯಾಟನ ಎನ್ದೊಡೆ ಜಾವಿಯ ನೀರನಿಪ್ಪುದ ಜಸ್ಸವಲೀಗನು, ಇದು ಱಾಟಾಳದ ಪೆಸರು (Nr. *a*;--- ಇದು ಱಾಟಳದ ಪೆಸರು Nr. *b*). ತಿನಿ ಬದ ಱಾಟಾಳಂ (ಅಧಳಬ, ಉಪ್ಪಾಟಿಕ Mr. 422).

ಱಾಟ್ಟ ṟāṭṭa. = ಱಾಟಾಳ. ಜಾವಿಯ ಱಾಟ್ಟಂ (ಪ್ರಭಿ, ನೀಮ Hil.).

ಱಾನ್ತ ṟa-anta. A term with final ರ (ರ್, Śmd. 284. 328).

ಱಿಕಾರ ṟi-kâra. The syllable ಱಿ (Śmd. 184).

ಱೂಢಿ ṟūḍhi. = ರೂಢಿ. (Śmd. 391 Mḍb. Cm.). — ಱೂಢಿವರ್. = ರೂಢಿವರ್. Śmd. Mḍb. Cm. 186 in sûtra and ||ku).

ಱಿಕ್ಕಟ ṟikkaṭa. = ರಿಕ್ಕಟ, etc. (Abh. P. 1, 107).

ಱೆಕ್ಕೆ ṟĕkkĕ. = ಎಱಕೆ 2, etc. A wing (J. 19, 34; C.; Tĕ.; ಗರುತ್, ಪಕ್ಷ, ಪತ್ರ, ಪತತ್ರ, ತನೂರುಹ Sl. 178); a leaf of a door (Tĕ.). ಕವುಲಿಗ ಱೆಕ್ಕೆ (ತಿಮ್ಮಣ, etc. Sl. 177); ಬಾಗಿಲ ಱೆಕ್ಕೆಗಳು (ಪಕ್ಷ, ಬಾಣ 289). See Abhâ. 2, 72; B. 2, 23; 4, 118. — ಱೆಕ್ಕೆಬಾಗಿಲು. A leaved door (ಪಕ್ಷವ್ಯಾಕ, ಪಕ್ಷಕ Sl. 110). — ಱೆಕ್ಕೆಯಿಱವೆ. -ಇಱವೆ. A winged ant (My.). — ಱೆಕ್ಕೆಹುಡ. = ರೆಕ್ಕೆಹುಡ. (My.).

ಱೆಂಜೆ ṟĕñjĕ. = ಱಂಜೆ, etc. (Bh. 6, 4, 140; 8, 24, 14).

ಱೆಟ್ಟೆ ṟĕṭṭĕ. = ಱಟ್ಟೆ. (My.). ಮೊಣ್ಣಕೊಡರ ಱೆಟ್ಟೆಗ ಮೂರು (Prv.).

ಱೆಪ್ಪು ṟĕppu. To strike (ಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಱೊಪ್ಪು, to beat).

ಱೆಪ್ಪೆ ṟĕppĕ. = ಱಪ್ಪೆ. An eyelid (ಪಱೆ Śm. 117; ಪಕ್ಷ Sl. 437; Bp. 18, 57; 46, 56; B. 4, 83; C.; Tĕ.). ಪಡಿಣ್ಣು ಸಾರಿ ಱೆಪ್ಪೆ ಅಡಿಸುವಪ್ಪು ಹೊಸ್ತು (ಕಾಪ್ಪೆ Sl. 40). ಱೆಪ್ಪೆ ಪ್ಪಡಿದೆ ಇಪ್ಪೆ ಹಾಳುವದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ಱೆಪ್ಪೆ ಪಾಟು. The twinkling of an eye. ಸಂಂ ಱೆಪ್ಪೆ ಪಾಟುಗಳ ಹೊಸ್ತು (ಳಕೆ Sl. 456). — ಱೆಪ್ಪೆ ಬಡಿ. To wink (My.).

ಬೊಪ್ಪ bŏppa. (Śmd. 48). A fold (for sheep and goats, Grj. 1, 104; My.).

ಬೊಪ್ಪು bŏppu. To roar; to grunt (like a hog, Śiv. 4, 12; Tḍ.).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. (= ಕೊಜ್ಜೆ?). — ಬೊಬ್ಬೆಯೆನ್ದು ಪದಾಳು (Śmd. II, c. r. ಠಣಪ್ಪೆಯೆನ್ದು-).

ಬೊಳ್ದು bŏḷdu. (Sk. ಬೋಟ್, ಬೋಟಿ, to be foolish or mad = ಉನ್ಮಾದ;—to despise, disrespect = ಅಪಮಾನ). — ಬೊಳ್ದಾಟು. -ಆಡು. To laugh at with a distortion of one's body, with grimaces, violently or sarcastically, to deride (ವೈತಾರಾಧನಪರ್ವ Śmd. Dh.; Grj. 9, 104). ಬೊಳ್ದಾಟದ ನಗೆ (ಅಮ್ಮುಂಜ, ಪಾಸ, ಸೋಲ್ವಾಸ Nr.).

ಲ್ L

ಲ್ l. 1. The forty-ninth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It is final in many words (58), becomes ರ್ (42) and ನ್ (280. 281), is elided (229), and when the final of a short monosyllabic theme, is doubled before a following short vowel (84. 87) except in ಕೊಲೆ (86). An initial ಲ್ has been changed into ನ್, *e. g.* in ನಂಗಲ್, ನೇಗಲ್ ನೇವಣಿ, ನೇವಳ, ನೊಚ್ಚಗೆ.

ಲ್ l. 2. A letter of euphony in ಲಿ (ಲ್-ಇ 13), *e. g.* ಬುದ್ಧಿಯಿಪ್ಪಲಿ (Bp. 1, 3), ಒದುವುತಲಿ (2, 2), ಮಾಡಲಿ ಬೇಡ (53, 5); in ಲೆ (ಲ್-ಎ 3) or ಲೇ (ಲ್-ಏ 2), see *e. g.* Śi. 106. 121; and in ಲು (ಲ್-ಉ 9) or ಲೂ (ಲ್-ಊ 7), see *e. g.* Śi. 19. 20. 44. 47. 49. 61. 102. 103. 106. 263. 299. 307; ಲಿ 2, ಲು, ಲುಂ, ಲೂ, ಲೆ, ಲೇ.

ಲ la. The letter ಲ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಲ la. Sign for a metrically short syllable (Ch.; Mr. 363). 2, the number 3 (Mr. 349).

ಲಕ್ lak. A sound to imitate that of slapping with the palm of the hand. 2, one to imitate the tinkling or clinking of a post-runner's gŭjjĕs. — ಲಕ್‌ಲಕ್. rep. (My.).

ಲಕ laka. = ಲಸ. A sound in imitation of glittering. — ಲಕಮಲ. The blue king-fisher (Pr.). — ಲಕಲಕ. Glitter, gleam, flash (Mhr., also ಲಸಲಸ); with a flash, brightly, brilliantly (B. 4, 70. 174).

ಲಕಚೆ lakaĉa. A kind of instrument used by artisans (Mr. 383).

ಲಕಡಿ lakaḍi. Wood (Mr., H.; see ಮಿರಾ-).

ಲಕಾರ la-kâra. The letter ಲ (ಲ್, Śmd. 11).

ಲಕು laku. = ಲಸ. — ಲಕುಮುಸಿ. The king-fisher (Tḍ.; *cf.* ಲಕಮಲ). 2, the lapwing (ಟಿಟ್ಟಿಭ Śi. 178. Tḍ.).

ಲಕುಚ lakuĉa. = ಲಕುಜ. *A kind of bread-fruit tree, Artocarpus lacucha* Roxb. See Nr. a. ಕಡಸಿ.

ಲಕುಟ lakuṭa. = ಲಗುಡ, q. v. A staff; a club.

ಲಕುಮಪ್ಪ lakumappa. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಣ (Śmd. 336).

ಲಕುಮಿ lakumi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ (Śmd. 336; Śiva, etc., ಇನ್ನಿರೆ Śm. 6; see ಮಿರ-).

ಲಕೋಟು lakôṭu. = ಲಕೋಟೆ 1, ಲಕ್ಕೋಟೆ. The envelope of a letter (My.; Mhr., H. ಲಿಫಾಫಾ, ಬಾಮೊಟಾ); a closed letter, a letter sealed or wafered (My.; Mhr., H.).

ಲಕೋಟೆ lakôṭĕ. 1. = ಲಕೋಟು, etc. (My.). — ಲಕೋಟೆಹೊಳಗೆ. A kind of hôḷigĕ (My.).

ಲಕೋಟೆ lakôṭĕ. 2. The fruit called Laquoi (My.).

ಲಕ್ಕ lakka. Tbh. of ಲಕ್ಷ (Śmd. 346; Bp. 10, 13; 22, 52; J. 10, 43). 2, N. (My.).

ಲಕ್ಕಣ lakkaṇa. Tbh. of ಲಕ್ಷಣ (Śmd. 346; see 334 and ಸಬ್ಬ-).

ಲಕ್ಕಣಿಕೆ lakkaṇikĕ. = ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. (G. 103. 445; My.).

ಲಕ್ಕಾ lakkâ. A kind of pigeon (B. 3, 114).

ಲಕ್ಕಿ lakki. = ನೆಕ್ಕಿ, ಲಕ್ಕಿಲಿ, ಲೆಕ್ಕಿ, ಲೆಕ್ಕಿ. The shrub or small tree Vitex negundo or trifolia Lin. (ಸಿಸ್ಸುವಾರ, ನಿರ್ಗುಂಡಿ, ಇಪ್ಪಾಣಿ Mr. 114, c. r. ಲೆಕ್ಕಿ, ಸಿಸ್ಸುಳ, ಸಿಸ್ಸುವಾರ, ಇಪ್ಪ ಸುರಸ, ನಿರ್ಗುಂಡಿ, ಇಪ್ಪಾಣಿ Śi. 138; ಜೇಧಾಲಿಕೆ 484; ಇಪ್ಪ ಸುರಸ, ಸಿಸ್ಸುವಾರ G.). See ಆನವಿಲು-, ಕರೀ-, ಕರಿಲಕ್ಕಿ, ಬಿಳಿಆನಿ-, ಬಿಳೀ-. — ಲಕ್ಕಿವೇದಮ್ಮು. N. (Bp. 58, 3).

ಲಕ್ಕಿಲಿ lakkili. = ಲಕ್ಕಿ. ಕರೀ ಹುಪ್ಪಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ (ಜೇಧಾಲಿಕೆ, ಸುರಸ, ನಿರ್ಗುಂಡಿ, ನೀಲಿಕೆ Śi. 138); ಬಿಳೀ ಹುಪ್ಪಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ (ಸ್ವೇತಸುರಸ, ಧೂತವೇತಿ 139).

ಲಕ್ಕೆ lakkĕ. Tbh. of ಲಕ್ಷ. (Cpr. 6, 37).

ಲಕ್ಕೋಟೆ lakkôṭĕ. = ಲಕೋಟು, etc. (My.).

ಲಕ್ತಕ laktaka. = ನಕ್ತಕ. *A dirty and tattered cloth, a rag.* 2, lac, the red dye (= ಅಲಕ್ತಕ).

ಲಕ್ತಿಕೆ laktikĕ. = ಲಕ್ತಕ No. 2. (ಪಕ್ಕಳಿ Mr. 110, c. r. ಅಲಕ್ತಿಕೆ).

ಲಕ್ಷ laksha. = ಲಕ್ಷ, ಲಕ್ಷಿ. A mark, a sign, a token. 2, *a mark or sign to aim or shoot at, a butt, an aim, a target* (ಪದಕ್ಷ, ನಿಮಿತ್ತ, ಗುರಿ Mr. 296). 3, appearance, show, pretence, disguise, fraud. 4, *a lac, one hundred thousand.* 5, = ಲಕ್ಷ್ಯ No. 3, consideration, attention, regard (Mhr.). (ಸಾಲು) ಲಕ್ಷವಾದರೂ ಫಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಮಾಡಲು. — ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿ ಫಕ್ಕ, ಕೋಟಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುಕ್ತ (Prvs.). — ಲಕ್ಷ ಕೊಡು. To give heed, to pay attention to, to care for, to mind, to aim at (B. 5, 94. 124. 169. 181). — ಲಕ್ಷಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. By lacs (My.; B. 4, 119). — ಲಕ್ಷಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. = ಲಕ್ಷಗಚ್ಚೆ. (My.; B. 3, 80). — ಲಕ್ಷಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಲಕ್ಷಕೊಡು. (B. 5, 67. 97. 186). — ಲಕ್ಷಮೊಳಗೆ ತಾಳು. To consider, to regard,

to pay attention to (B. 5, 198). — ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬರು. To come under observation, to come to the mind, to become a matter of concern, to be perceived (B. 5, 107. 124. 203).

ಲಕ್ಷಕ lakshaka. Marking, indicating, etc. (Bp. 61, 50).

ಲಕ್ಷಚ್ಯುತ laksha-chyuta. A man who has deviated from, or missed, the mark (ತಪ್ಪಲಕ್ಷ್ಯಂ Mr. 296).

ಲಕ್ಷಣ lakshaṇa. = ಲಕ್ಷ್ಮಣ. *A mark, a distinctive mark, a sign, a token, a characteristic* (Śmd. 3);—character, attribute, quality. 2, *a lucky mark, a favourable sign;*—handsomeness (My.; Mhr.). 3, a symptom or indication of disease. 4, an accurate description, a definition (Śmd. 6 Cm.). 5, *aiming at, aim, intention, scope, object, signification;*—observation, sight, seeing (ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಆಯೋಕ್ಷನ, ಸೀಕ್ಷಿ Mr. 316);—form, kind;—cause, occasion;—operation, influence. 6, the Indian crane, Ardea sibirica (ಸಾರಸ G.). ಧಾರಾಕಾರ ತಿಳಿಯದಿಪ್ಪರೆ ಯಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೆಲ್ಲಿ?—ರಾಮನ ರೀತಿ ತಿರುಳರ ಲಕ್ಷಣ (Prva.). See Śmd. 334. 335; Nn. s. ಪ್ರತ್ಯಯ and ಸ್ವೀಕರ. — ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person deprived of good marks, an unlucky person. ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ ಹೆತ್ತಳೇ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕಳ? (Prv.). — ಲಕ್ಷಣವಿಟ್ಟುಹಿಡಿ. To lay hold of characteristics (Śśv. 1, after 79).

ಲಕ್ಷಣವಂತ lakshaṇa-vanta. A man endowed with good marks, a lucky man; a handsome man (My.). ಲಕ್ಷಣವಂತಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯೀ ಸಿರಿ (Prv.).

ಲಕ್ಷಣವಿಧಿ lakshaṇa-vidhi. The rule or method of definition (Śmd. 371).

ಲಕ್ಷಣಸಂಬಂಧ lakshaṇa-sambandha. Connection with a distinctive mark or attribute (Śmd. 161; ಶುದ್ಧಸಿದ್ಧ ಸಮ್ಬಂಧ 162).

ಲಕ್ಷಣಾಚಾರ್ಯ lakshaṇa-âchârya. A distinguished teacher (Śmd. 3).

ಲಕ್ಷಣೆ lakshaṇe. An indirect indication or hint, an ellipsis, a word or phrase understood though not expressed, metonymy;—indirect application of a word (as distinguished from its literal meaning). (My.).

ಲಕ್ಷಲಕ್ಷಿತ laksha-lakshita. A man who hits the mark (ತಾಗಲೆಸುವದಂ Mr. 296).

ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ laksha-adhikâri. A man possessed of a lac, a millionaire (My.).

ಲಕ್ಷಾಂತರ laksha-antara. A lac and more, very much (My.).

ಲಕ್ಷಾವಧಿ laksha-avadhi. The extent of a lac, very much, very many; by lacs (My.; B. 4, 147. 171).

ಲಕ್ಷಿತ lakshita. Marked, denoted, characterized; recognisable by; defined; hinted at; aimed at; remarked, observed, perceived, discovered, behold, evident; considered, regarded; enquired into, examined. See ಅ-, ಉಲ್ಲ-; Ćpr. 3, after 102.

ಲಕ್ಷಿತೇಶ್ವರ lakshita-îśvara. One regarded or favoured by Śiva (Rśv. 1, 10).

ಲಕ್ಷಿಸು lakshisu. To distinguish; to indicate;—to aim at; to consider, to regard, to examine, to behold, to notice, to know, to perceive (ಶುದ್ಧಸಿದ್ಧ Śmd. 334 Cm.; ಶುದ್ಧಸಿದ್ಧ 335 Cm.; My.).

ಲಕ್ಷೀಕರಿಸು lakshî-karisu. To aim at; to look at, to behold, to mind, to pay attention to (My.).

ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ laksha-îśvara. = ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ. (My.). ಲಕ್ಷೇಶ್ವರನೊಬ್ಬ, ಭಿಕ್ಷೇಶ್ವರನೊಬ್ಬ (Prv.).

ಲಕ್ಷ್ಮ lakshma. *A mark, a sign, a token, a characteristic* (ಕಲಂಕ, ಶುದ್ಧಸಿದ್ಧ Nn. 86). 2, *the chief, principal, most excellent.*

ಲಕ್ಷ್ಮಣ lakshmaṇa. = ಲಕ್ಷಣವಾ, ಲಕ್ಷಣವು, ಲಕ್ಷ್ಮ. Having marks or signs. 2, *possessed of lucky marks or signs, lucky, fortunate, prosperous.* 3, the male Indian crane, Ardea sibirica (see ಹೆಣ್ಣು-). 4, Râmachandra's younger brother (Śmd. 116; Abh. P. 7, 75; J. 16, 14; 18, 2. 4).

ಲಕ್ಷ್ಮಣಕಿ lakshmaṇakî. *The female of the crane Ardea sibirica.*

ಲಕ್ಷ್ಮಿ lakshmi. ಲಕ್ಷ್ಮೀ. = ಲಕ್ಷುಮಿ, ಲಚ್ಚಿ. *Good fortune, prosperity, wealth, success, happiness.* 2, *beauty, loveliness, charm, splendour.* 3, a rich or beautiful woman; *N. of the goddess of fortune and beauty, the wife of Vishṇu,* sprung from the froth of the ocean when churned by the gods and demons. 4, N. of other females. 5, *N. of a plant* (= ಪುಷ್ಪಿ; see Nr. s. ವಪ್ಪಿ). 6, turmeric. — ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಣ್ತಿ. The splendour of wealth (as seen in the person of a rich man, My.).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಕರ lakshmi-kara. Causing prosperity, productive of wealth (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ lakshmi-kânta. Vishṇu. (J. 9, 34; 26, 77).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಧರ lakshmi-dhara. N. of various persons. 2, Lakshmaṇa (Abh. P. 7, after 78).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಪತಿ lakshmi-pati. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ. (J. 8, 49. 67).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಪುತ್ರ lakshmi-putra. Kâma. 2, a prosperous rich man (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಪುರ lakshmi-pura. N. of a town (Ćpr. 1, 128).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಮನೋವಲ್ಲಭ lakshmi-manas-vallabha. Vishṇu (J. 17, 60).

ಲಕ್ಷ್ಮಿರಮಣ lakshmi-ramaṇa. Vishṇu (Bp. 58, 62; J. 1, 1).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಲೋಲ laksmi-lôla. Vishṇu, Kṛishṇa (Bh. 2, 3, 1; Râm. 1, 5, 7; J. 13, 28).

ಲಕ್ಷ್ಮಿವತ್ lakshmi-vat. *Lucky, prosperous, fortunate, wealthy, rich;*—handsome, beautiful.

ಲಕ್ಷ್ಮಿವಂತ lakshmi-vanta. A wealthy man (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮಿವರ lakshmi-vara. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ. (J. 1, 8; 18, 64).

ಲಕ್ಷ್ಮಿವಲ್ಲಭ lakshmi-vallabha. = ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ. (Bp. 54, 40).

ಲಕ್ಷ್ಮಿವಾರ lakshmi-vâra. Thursday. (R.).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಶ lakshmi-îśa. Vishṇu (J. 1, 11). 2, N. (1, 11).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ lakshmi-îśvara. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ. See Prv. s. ದಾಸಯ್ಯ.

ಲಕ್ಷ್ಯ lakshya. To be marked, to be defined or described (Śmd. 6 Cm.);—having marks or attributes;—*to be aimed at;*—deserving to be regarded;—recognisable by. 2, *an aim, an object, a butt, a target;*—a characteristic sign or feature (ಶುದ್ಧಸಿದ್ಧ Śmd. 4 Cm.); an illustration (ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ ಸೆ 139 Cm.). 3, = ಲಕ್ಷ No. 5, attention, consideration, etc. (My.; Mhr.). 4, *sham, pretence, fraud.*—See Kâvy. V, 4-9. — ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡು. = ಲಕ್ಷ ಕೊಡು. (B. 4, 184; 5, 210). — ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರು. To mark, to mind, etc. (My.; B. 5, 205). — ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರು. = ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಇರು. (My.; B. 3, 6; 4, 94.

153. 170). — ಲಕ್ಷ್ಯದೊಳಗೆ ಬರು. = ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಬರು. (My.; B. 5, 124. 153).

ಲಕ್ಷ್ಯಸಿದ್ಧಿ lakshya-siddhi. Proof derived from examples or illustrations (ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಿದ್ಧಿ Śmd. 298 Cm.).

ಲಗತ್ರಿಯೆ la-ga-kriyĕ. Doing the short and long syllables: a kind of prosodical computation (Ch.).

ಲಗಡಿಸು lagaḍisu. (= ಲಗಾಡಿಸು). To beat, to flog (Bh. 3, 6, 28; My.; Mhr., H. ಲಗಾವಿಸೇ).

ಲಗಬಗೆ laga-bagĕ. = ಲಗುಬಗೆ. Hastily (B. 4, 38; Mhr. ಲಗಬಗ).

ಲಗಬಿಗಿ laga-bigi. Hurry and bustle (B. 4, 43; Mhr. ಲಗಬಗ).

ಲಗಳಿ lagaḷi. (*cf.* Mhr. ಲಗಟ, ಲಗಾಟೆ?). — ಲಗಳಣ್ಣ. (S. Mhr.).

ಲಗಾಂ lagâṁ. = ಲಗಾಮು, ಲಗಾಮು. The bit of a bridle, a bit-mouth;—a bridle (My.; ಕವಿಚಾ, ಕಂಠೀರ, ಕವಿಕೆ, ಪಲ್ಲವಿಸ, ಬಾಳಿ G.; B. 4, 79).

ಲಗಾಮು lagâmu. = ಲಗಾಂ. (My.; B. 5, 12). ಮುಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗಮ್ಮಲಗಾಮು (Prv.).

ಲಗಾಯಿಸು lagâyisu. To join, to affix, to put to or on; to push in (Sk. ಲಗ್; Mhr. ಲಗಾವಿಸೇ). 2, = ಲಗಾಸು, q. v. (My.). 3, to push into the mouth, to eat (My.).

ಲಗಾವು lagâvu. Union, connection, association (My.; Mhr. ಲಗ, ಲಗಾ).

ಲಗು lagu. Tbh. of ಲಘು. Light;—relieved after suffering, better in health; alleviation;—quickly, swiftly. — ಲಗು ಬಿಗು. The state of being either easy to be subdued or difficult to be subdued (as another's mind); that of being either not strict or strict (as another's words or order, My.). — ಲಗು ಲಗು. rep. Very quickly (B. 2, 38).

ಲಗುಡ laguḍa. = ಲಕುಟ. *A stick, a staff;* a club (ಲಕುಟ, ಮಾಕೆ Śmd. 338).

ಲಗುನ laguna. Tbh. of ಲಗ್ನ (Śmd. 336 Mḍb.; Śm. 20; Mhr. ಲಗೀನ).

ಲಗೆಬಗೆ lagĕ-bagĕ. = ಲಗುಬಗೆ. (B. 4, 184).

ಲಗ್ಗ lagga. (= ಲಗ್ಗೆ 2). (Čpr. 5, after 76).

ಲಗ್ಗಿಕ laggika. Tbh. of ಲಾಗ್ನಿಕ (Śmd. 351, o. r. ಲಗ್ಗಿಗ in Mḍb.; 356, o. r. ಲಗ್ಗಿಗ in Mḍb.).

ಲಗ್ಗಿಗ laggiga. (Śmd. 49). See ಲಗ್ಗಿಕ.

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 1. (Tbh. of ಲಗ್ನ). A union or concord of the sounds of various musical instruments (ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೇಳ ಗದ Mr. 288; Râm. 3, 6, 3; 6, 11, 16; Bh. 5, 11, 39; 8, 21, 26). See ಸಬ್ದ. — ಲಗ್ಗೆದಮ್ಮ. -ಪಮ್ಮ. Various concordantly sounding drums (C. Bp. 42, 24; J. 13, 43). — ಲಗ್ಗೆಸೂಳು. A loud sound of laggĕ (Bh. 5, 11, 39).

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 2. (Tbh. of a ಲಂಘ = ಲಂಘನ). Ascending, scaling, escalade (My.; Tĕ.); an assault, an attack, a storm (ಜಾಡಿ Bhn. 13). See Čpr. 5, 79. 104; Râm. 6, 11 sum.; 6, 11, 7. 14; C. Bp. sum.; Rây. 6, after 116. ಲಗ್ಗೆ ಹತ್ತು, to scale (My.). — ಲಗ್ಗೆಚೆಂಡಾಟ. -ಆಟ. To play at the game of throwing balls at one another (My.). — ಲಗ್ಗೆಚೆಂಡು. An assault-ball: the ball used in that game (My.).

ಲಗ್ನ lagna. = ಲಗುನ, (ಲಗ್ಗೆ 1). Attached, adhered, stuck, held fast;—attached to, joined to, connected with;—joined, united;—fastened in, sticking in;—intent on;—auspicious. 2, the moment of the sun's entrance into a zodiacal sign. ಪರಿವಿಡು ಮೀಚಾದಿಗಳು ಲಗ್ನದ ಆಳ್ವ (Mr. 65). 3, *the rising of the sun, of the planets, or of a sign of the zodiac.* 4, the division of the equator which rises in succession with each sign in an oblique sphere. 5, an auspicious moment, a particular time fixed upon as lucky for the performance of anything;—the decisive moment, time for action. 6, marriage: nuptials (My.; Mhr.; B. 4, 214). 7, a bard or minstrel who awakes the king in the morning. 8, *an elephant in rut* (ಮದಗಜ Mr. 155). 9, the twelfth part of a day and night (My.).

ಲಗ್ನಕ lagnaka. *A surety, a bondsman, a bail.*

ಲಗ್ನಕಟ lagna-kaṭa. Joined hair, hair matted and twisted together (ಜಡೆ, ಜಡೆ Nr.).

ಲಗ್ನಕಾಲ lagna-kâla. The moment or time pointed out by astrologers as favorable for any undertaking, an auspicious moment or time. 2, the time of marriage (My.). ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ lagna-patrikĕ. The paper on which the auspicious moment for the celebration of a marriage is noted down (My.; Mhr.);—a letter sent to call people to a marriage (My.).

ಲಗ್ನಸಮಾರಂಭ lagna-samârambha. The celebration of a marriage (My.; B. 4, 215).

ಲಗ್ನಾಧಿಪತಿ lagna-adhipati. The reigning star in a constellation (My.).

ಲಗ್ನಾಹ lagna-aha. A day fixed upon or chosen as favourable for any undertaking, especially for a marriage (Čpr. 6, 44).

ಲಘಿಮೆ laghimĕ. Lightness, absence of weight: a kind of siddhi or supernatural faculty of assuming excessive lightness at will (Mr. 455). 2, smallness, insignificance. 3, frivolousness, fickleness. 4, meanness.

ಲಘಿಷ್ಠ laghiṣṭha. (fr. ಲಘು). Most quick; lightest; smallest (My.).

ಲಘು laghu. = ಲಗು. *Quick, swift, fleet, rapid* (ಪಕ್ಷಿ, ಜೀಗ Nn. 145; ಪಕ್ಷಿ Mr. 528);—*quickly.* 2, light, easy, not difficult, not heavy. 3, prosodically light or short; a short syllable; a mora (Ch.; Mr. 363; Śmd. 19; Kâvy. II, 2, B, 30-32; ಸಂಯು Śs.). 4, little, small, slight, unimportant, trivial, insignificant, of little worth or estimation. 5, weak, feeble, wretched, low, lowly, humble (ಪೈಸ್ಯ 145);—mean, contemptible, vain, frivolous. 6, pithless, sapless (ಶಿಸ್ಸಾರ 145; 528). 7, soft, low, gentle (as sound). 8, *pleasing, agreeable, pleasant, handsome, beautiful;*—a charming, clever man (ಮನೋಜ್ಞ, ಬಲ್ಲವ 145). 9, the going or velocity of the wind (ವಾಯುವಾಹ, ವಾಯುವಿನ ಜಾತ, ಗಾಳಿಯ ಗತಿ 145; ಮರುವಗತಿ 528). 10, *the plant Trigonella corniculata* Lin. (see Śl. 155). 11, Agallochum, a particular kind of Agallochum (ಅಗರು 145, o. r. ಮರುಗ; ಅಗರು Mr. 528 in one MS., o. r. ಅರಗು). 12, the root of Andropogon muricatus (ಲಡೆ ವಾಳದ ಬೇರು G.). — ಲಘುಬಾಣ. An easy manner (Bh. 1, 7, 1).

ಲಘುಚಂಚುಘಾತನ laghu-cañcu-ghâtana. A slight stroke with the beak. See ಕಮುಕಾಟ.

ಲಘುತಮ laghu-tama. = ಲಘಿಷ್ಠ.

ಲಘುತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ laghutama-sâmânya-apavartana. The least common multiple (C.).

ಲಘುತ್ವ laghutva. Quickness; lightness; levity: want of decorum; incivility, unpoliteness, disrespect (My.); thoughtlessness, levity, frivolity.

ಲಘುಲಯ laghu-laya. *The root of Andropogon muricatus.*

ಲಘುಶಂಕೆ laghu-śaṅkĕ. Making water (My.; Mhr.).

ಲಘುಹಸ್ತ laghu-hasta. Light-handed, ready-handed, experi, clever;—*a specious shooter, a good archer* (ಶೀಘ್ರವಿ ಸುಬಾತ Hlâ.).

ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯ laṅkâ-âdhipatya. The rule over Laṅkâ (J. 18, 7).

ಲಂಕಾನಾಥ laṅkâ-nâtha. Râvaṇa (My.).

ಲಂಕಾನಿವಾಸಿ laṅkâ-nivâsi. An inhabitant of Laṅkâ (J. 2, 10).

ಲಂಕಾಪತಿ laṅkâ-pati. = ಲಂಕಾನಾಥ. (My.).

ಲಂಕಿಣಿ laṅkiṇi. A female demon of Laṅkâ (Râm. 5, 2, 7; My.). 2, a woman without fear and shame (My.).

ಲಂಕಿತ laṅkita. Mistake for ಲಂಘಿತ. Passing over from one to another (Bp. 19, 11).

ಲಂಕೆ laṅkĕ. ಲಂಕಾ. *The capital of Râvaṇa in Ceylon; Ceylon.* 2, N. of a female evil spirit. 3, an unchaste woman. ಲಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಶಬ ಲಂಕೇ ಸುಟ್ಟಿತು.—ಲಂಕೆಗೆ ಮೋಪದರೂ ಕೊಂಬಂತೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Sp. s. ದೆಕ್ಕೆ; Bp. 54, 62.

ಲಂಕೇಶ್ವರ laṅkâ-îśvara. = ಲಂಕಾಪತಿ. (My.).

ಲಂಕೋಪಿಕೆ laṅkôpikĕ. *The plant Trigonella corniculata* Lin.

ಲಂಗ laṅga. A skirt (worn by Mahomedan and certain Hindu females, My.; H.). See Prv. s. ಬೆಳ್ಳವ್ವ.

ಲಂಗರ laṅgar. = ನಂಗರ್, ಲಂಗರ. An anchor (My.; Sl. 85; M.; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ; Mhr., H. ಲಂಗರ; Br. ನಂಗಾಲ, ಲಂಗರು; T. ಇಲಂಗರ್, ನಂಗುಡ, ನಂಗಾಲ).

ಲಂಗರ laṅgara. = ಲಂಗರ್. (B. 3, 118).

ಲಂಗೋಟಿ laṅgôṭi. A piece of cloth worn round the loins covering the privities (My.; ಕೌಪೀನ, ಗುಹ್ಯಾಚ್ಛಾದ Sl. 437; Mhr., H.; Br.).

ಲಂಘನ laṅghana. (= ಉಗ್ಗ, ಉಗ್ಗ 2). The act of leaping or jumping, going by leaps or jumps, springing;—leaping over, overstopping, stepping across, crossing;—one of a horse's paces: curvetting, bounding. 2, *going beyond bounds, transgressing, violation;*—offence, affront;—contempt. 3, ascending, mounting; assaulting, storming, capturing a fort; capture, conquest. 4, fasting, abstinence. See ಗತಿ-; ಶುದ್ಧ, ದಾಮ್ಭ, ಮಾರ್ಗ, ಲಾಗು 1.

ಲಂಘನೆ laṅghanĕ. = ಲಂಘನ 1-3. (My.).

ಲಂಘಿತ laṅghita. Left over, overstopped, passed beyond, passed over;—transgressed, violated;—disregarded;—insulted. See ಲಂಕಿತ; V. 11, 9.

ಲಂಘಿಸು laṅghisu. To leap, to spring (Bp. 32, 25; 61, 32; Riv. 5, 116);—to jump or spring over, to leap or step over; to overstop, to overflow (Cpr. 5, 40);—to ascend, to mount upon; etc.

ಲಂಘ್ಯ laṅghya. To be jumped or stepped over, to be crossed;—attainable;—capable of being transgressed or violated;—to be neglected or disregarded;—capable of being wronged. See ಅ-.

ಲಚುಮ laṭuma. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಣ. (My.).

ಲಚ್ಚಣ laṭṭaṇa. Tbh. of ಲಾಂಛನ (Śmd. 340. 372; ಲಾಂಛನ Ct. II, 29; see ಮಿಗ-).

ಲಚ್ಚಿ laṭṭi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ (My.; Tĕ.).

ಲಚ್ಮ laṭma. = ಲಚುಮ. (My.).

ಲಜ್ಜಾಲು lajjâ-âlu. Bashful, modest, shameful (My.).

ಲಜ್ಜಾವತಿ lajjâ-vati. A woman possessed of shame, etc. (My.). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.).

ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ lajjâ-vihîna. Destitute of shame, void of modesty, shameless, impudent (ನಾಣೆಲಿ Kk. 39; Śm. 48).

ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ lajjâ-vihînatva. Shamelessness, impudence (ಬಾಣ್ಮ Śm. 93).

ಲಜ್ಜಾಶೀಲ lajjâ-śîla. *Of a modest disposition, bashful, modest* (ನಾಚುವಾತನು Nr.).

ಲಜ್ಜಾಹೀನ lajjâ-hîna. = ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ. (My.).

ಲಜ್ಜಿತ lajjita. *Ashamed, abashed, modest, bashful* (ಬ್ರೀಡ, ನಾಚಿದುದು Nr.);—embarrassed, perplexed. Feminine ಲಜ್ಜಿತೆ (Gr.). 10, 2).

ಲಜ್ಜಿಸು lajjisu. To be ashamed, to blush (Cpr. 6, 77; Bp. 20, 24; 24, 66; 41, 10; 46, 7; 54, 82; J. 7, 58).

ಲಜ್ಜೆ lajjĕ. ಲಜ್ಜಾ. *Shame, modesty, bashfulness;* embarrassment, perplexity (ಮಾಲ Nn. 31);—one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). See ನಾಣು, ನಾಮ್ಮ. — ಲಜ್ಜೆ ಪಡು. = ಲಜ್ಜಿಸು. (My.). — ಲಜ್ಜೆ ಪೆಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To be joined with or possessed of shame, to feel ashamed (J. 11, 28).

ಲಜ್ಜೆಗೆ lajjĕge. *Shame, modesty, bashfulness.*

ಲಂಚ laṅca. = ಲಂಚ. (ಲಂಚ Mr. 270; My.; Mhr. ಲಾಚ). ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟುದೂ ನಂಚು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.—ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟವನ ಕೊಲ್ಲ.—ಲಂಚೇ ತಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ನಿರಿ ಲಂಚ ಯಾಕೆ?—ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಡೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ನೀಡುವ ಲಂಚವ ಕೊಣ್ಣು, ಕೊಡುವುದೊಪ್ಪ ತಪ್ಪಿಗ; ಪ್ರಾಮಾಣಿಗ ನೀಡುರ ಬೆಗುಪ್ಪೇರ್ ಲಂಚವ ಪಿಡಿದುವವ ಧರ್ಮಿ (Sp.). — ಲಂಚ ಸಿಕ್ಕು. relt. (My.). — ಲಂಚ ತಿನ್ನು. To take bribes (My.). — ಲಂಚ ಸಿಕ್ಕು. relt. (My.).

ಲಂಚಕೋರ laṅca-khôra. A receiver of bribes (My.).

ಲಂಚಗಾಣ laṅca-gâṇa. = ಲಂಚಕೋರ. (My.).

ಲಂಚಂಗುಳಿ laṅca-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). A man who takes bribes.

ಲಂಚವನಿಗೆ laṅca-vaniga. (Śmd. 242). = ಲಂಚಂಗುಳಿ.

ಲಂಚೆ laṅcĕ. *A present, a bribe* (ಲಂಚ Mr. 270).

ಲಂಜೆ laṅjĕ. An adulteress (Sk.).

ಲಟ್ laṭ. = ನಟ್. A sound to imitate that of cracking the finger joints and that of the branch of a tree breaking. — ಲಟ್ ಲಟ್. rep. (My.).

ಲಟ laṭa. 1. = ನಟ, etc. — ಲಟ ಲಟ. rep. = ಲಟ್ ಲಟ್. (My.).

ಲಟ laṭa. 2. = ಲೊಟ. — ಲಟ ನಟ. = ಲೊಟ ನಟ. ಶಬ ನಂಗು ನಡನಂಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಲಟ ನಟ (Prv.).

ಲಟಪಟಿಸು laṭapaṭisu. To grow agitated; to become restless; to be alarmed (Râm. 3, 6, 45; Bh. 3, 13, 34; 7, 3, 77; 8, 24, 46; 8, 25, 7; J. 4, 18; 12, 12; Mhr. ಲಟ ನಟ, lively motion; restlessness; the agitation of terror).

ಲಟಕ್ಕನೆ laṭakkane. = ಪಟಕ್ಕನೆ. (My.).

ಲಟಪಟ laṭapaṭa. Restlessly, quickly (see Mhr. s. ಲಬಲಬಿಸು). ಲಟಪಟ ಸುಮಾರು (B. 4, 41).

ಲಟಲಟಿಸು laṭa-laṭisu. To shake tremulously and quickly (Bh. 3, 21, 14; 7, 6, 66; Mhr. ಲಬಲಬಿಸೇಟ).

ಲಟಾಪಟಿ laṭāpaṭi. Altercation, sharp bandying of angry words, coming to blows (My.; Mhr.).

ಲಟ್ಟ laṭṭa. A stick; a club (My.; Mhr., H.);—monstrously large, stout, thick (My.; Sl. 303; Mhr., H.). — ಲಟ್ಟಾಗಿ ಕ್ಕ. = ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಲು. (My.; H.).

ಲಟ್ಟಣಿಗೆ laṭṭaṇige. A roller (to ink forms of types, B. 4, 209); a rolling-pin (My.; Mhr. ವಾಲಿಗೇಟ, ವಾಲಿ).

ಲಟ್ಟಿಸು laṭṭisu. To roll out, as a piece of pastry or dough (My.; Mhr. ವಾಲಿಗೇಟ).

ಲಟ್ಟೆ laṭṭe. A rude and reckless woman (Bp. 40, 56; Mhr. ವಾಟ್ಯಾ; Sk. ಲಟ್ಟ, a bad, contemptible man).

ಲಟ್ಟೆ laṭṭe. *A kind of bird*, said to be a kind of sparrow. 2, a game, gambling. 3, a bad or unchaste woman.

ಲಡಾಯಿ laḍāyi. Fighting; a fight; war (C.; Br.; Cb. 7. 17. 111, etc.; Mhr., H. ಲಢಾಳ). ಬಡಾಯಿ ಬಲ್ಲವನು ಲಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.).

ಲಡಿ laḍi. A string (of pearls, etc.; Mhr., H. ಲಡ, ಲಢ, ಲಡೀ; My.; Sl. 218. 219).

ಲಡ್ಡ laḍḍa. = ಲಡ್ಡು 1. A wretch, a villain, a bad man (Sk.).

ಲಡ್ಡಿಕೆ laḍḍike. = ಲಡ್ಡಿಗೆ. See ಗುಳ್ಳಿಂಗೆ.

ಲಡ್ಡಿಗೆ laḍḍige. Tbh. of ಲಡ್ಡು ೪. See Prvs. s. ತಡಿಗು, ನಡ್ಡಿಕ.

ಲಡ್ಡು laḍḍu. = ಲೊಡ್ಡು. Pithlessness, weakness (as that of wood, My.). — ಲಡ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become pithless or weak, as wood (My.). — ಲಡ್ಡು ತೊದೆ. A pithless, unsound beam (My.). — ಲಡ್ಡು ಮರ. A pithless tree (My.). — ಲಡ್ಡು ಸಪ್ಪಡೆ. Pithless firewood (My.).

ಲಡ್ಡು laḍḍu. = ವಾಮ. A sweetmeat-ball of numerous varieties (Sk.; Mhr. ಲಡ್ಡು, ವಾಮು; My.).

ಲಡ್ಡುಕ laḍḍuka. = ಲಡ್ಡಿಕೆ, ಲಡ್ಡಿಗೆ, ಲಡ್ಡು q. v., ಲಡ್ಡುಗೆ. (Sk.).

ಲಡ್ಡುಗೆ laḍḍuge. Tbh. of ಲಡ್ಡುಕ. (ಕೋಡಗ Nr.; ಲಡ್ಡುಕ Nr.; Śmd. 159; Bp. 14, 15; Bh. 1, 19, 18; V. 9, 78).

ಲಣ್ಣ laṇḍa. 1. (Tbh. of ಲಣ್ಡ, q. v.). (Tē.; T. ಇಲಣ್ಣ; Mhr.: a deeply designing and knavish fellow; a refractory child, etc.). ಪಿಸ್ಸಿ ಹಾಕಿದರೂ ಲಣ್ಣನಿಸಿ ತೊಳ್ಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಲಣ್ಡ laṇḍa. 2. = ಲಡ್ಡಿ. Excrement (Sk., also ಲೇಣ್ಡ; ಲಡ್ಡಿ Mr. 158).

ಲತಾಗೃಹ latā-gṛiha. A creeper-house, an arbour (My.).

ಲತಾಂಗಿ latā-aṅgi. A woman of a creeper-like delicate form (Cpr. 2, 14; 3, 68; Bp. 3, 4; 48, 4; 52, 1).

ಲತಾಂತ latā-anta. The end of a creeper: a flower (ಪುಷ್ಪ, ಹೂ Nn. 25; ಸುಮ, ಪುಷ್ಪ 30; ಸುಮನಸ, ಪುಷ್ಪ 68; ಪುಷ್ಪ 120; Bp. 26, 39; Śśv. 3, 16; J. 18, 19).

ಲತಾಂತಕರ latānta-kara. Kāma (J. 6, 36).

ಲತಾಬಂಧ latā-bandha. N. of a certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಲತಾವಧು latā-vadhu. A creeper looked upon as a woman (J. 3, 23).

ಲತಿಕಾಗೃಹ latikā-gṛiha. = ಲತಾಗೃಹ (Cpr. 3, after 28).

ಲತಿಕಾಸಮೂಹ latikā-samūha. A clump or bush of creepers, etc. (ಗುಲ್ಮ, ಲತೆಯು ಹೂವರಸು Nn. 133).

ಲತಿಕೆ latike. ಲತಿಕಾ. A small creeper; a winding plant in general; a plant of any kind. (Cpr. 1, 83; 4, 36; 7, 152; Bp. 18, 84).

ಲತೆ late. ಲತಾ. One of the *talsamas* (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77): *a creeper, a climbing or winding plant.* 2, a plant of any kind (ಸಸ Śm. 111). 3, *a branch.* 4, *the plant Panicum italicum.* 5, *the plant Cardiospermum halicacabum.* 6, *the plant Gaertnera racemosa.* 7, the plant ಠೆಟ್ಟಿ (Śmd. 89). 8, the plant binga (Śmd. 83). — ಲತೆಮನೆ. -ಮನೆ. (Śmd. 386). A bower, an arbour. — ಲತೆ ಬಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Śmd. 386; Kk. 99). A branched creeper.

ಲತೋದ್ಗಮ latā-udgama. *The upward climbing of a creeper* (ಮರದ ಮುದ್ದ Hlā.).

ಲತ್ತೆ latte. = ವಾಮು. A kick; a blow (My.; Mhr. ಲತ್ತಾ, ವಾತ). ಲತ್ತೆ ಬಾಣಿಸು (B. 5, 13). ನಿನಗೆ ಲತ್ತೆ ಜೀಡಿಯಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (3, 61; My.). ಲತ್ತೆ ತೊಡು, -ಹಾಕು (My.).

ಲತ್ವ latva. The letter or syllable ಲ (ಲ್, Śmd. 41. 281. 366).

ಲದ್ದಿ laddi. The dung of elephants, camels, horses, asses, or mules (My.; ಲದ್ದಿ Mr. 158; Tē. ಲದ್ದಿ, ಲದ್ದೆ; T. ಇಲತ್ತಿ, ಇ ಲತ್ತೆ; Mhr., H. ಲೀದ; Mhr., H. ಲೇಂಡಿ, a nodule of the dung of sheep, goats, horses, camels, rats, etc.). ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ, ಆದಾಕಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲದ್ದಿ (Prv.). ಲದ್ದಿ ಹಾಕು (My.).

ಲಪನ lapana. Speaking, talk. 2, *the mouth;* the face.

ಲಪನಶ್ರೀ lapana-śrī. The lustre of the face (Cpr. 5, 133).

ಲಪಿತ lapita. *Spoken, said,* chattered; speech.

ಲಪ್ಪ lappa. Tbh. of ಲೇಪ. Putty (My.).

ಲಪ್ಪೆಟ್ಟೆ lappaṭṭe. A cloth for wrapping round the head (My.; Mhr., H. ಲಪೇಟಾ, ಲಪೇಟಾ).

ಲಬ laba. ಲಬಾ labā. ಲಬೋಲ್ labō. A sound in imitation of that produced by beating one's self on the mouth. — ಲಬ ಲಬ. rep. (My.; Tē.; Mhr.: gabble, clack). ಲಬ ಲಬ ಅನ್ನ ಬಾಯ ತೊಳ್ಳು (My.). — ಲಬಾ ಲಬ. = ಲಬ ಲಬ. (My.). — ಲಬೋಲ್ ಲಬೋಲ್. = ಲಬಾ ಲಬ. (My.).

ಲಬ್ಧ labdha. *Taken hold of, obtained, received, got, gained, won, acquired.* 2, obtained, as a quotient by division, etc. (Mr. 63).

ಲಬ್ಧನಾಶ labdha-nāśa. The loss of anything acquired (My.).

ಲಬ್ಧವರ್ಣ labdha-varṇa. Having learnt his letters: *lettered, learned, skilful, clever.*

ಲಬ್ಧಾಗಮನಾಭ್ಯನುಜ್ಞೆ labdha-āgamana-abhyanujñe. Order obtained to come near (Cpr. 5, after 112).

ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ labdha-anujña. *One who has obtained leave of absence.*

ಲಬ್ಧಿ labdhi. *Obtaining, gaining, acquisition, acquirement, attainment.* 2, anything gained or obtained, gain, profit. 3, the quotient in arithmetic.

ಲಬ್ಬೆ labbe. A caste of people who originally were Arabs. They are still Mahomedans, but speak a low dialect of Tamil; they sell ghee, cloths, etc. (My.; Tē.; H.).

ಲಭ labha. = ಲಬ್ಧ. See ಅ-, ಸುಲಭ್ಧ, ಸು-.

ಲಭಿಸು labhisu. To be gained or obtained, etc. (My.).

ಲಭ್ಯ labhya. Acquirable, obtainable, attainable, procurable (My.). 2, intelligible. 3, *suitable, proper, fit.*

ಲಮಾಣಿ lamāṇi. = ಲಬ್ಬೆ, etc. (S. Mhr.).

ಲಮ್ಪಟ lampaṭa. = ಲಮ್ಪಾಕ 1, ಲಮ್ಪಟ. Covetous, greedy, desirous, lustful;—*hampering after, addicted to, devoted to* (women and worldly pleasures), *lascivious, dissolute* (ಲೋಲುಪ, ಲೋಲುಪ Nr.; ಲಾಲಸ, ಲೋಲುಪ, etc., ಆಳುಪಥಂ Mr. 232).

ಲಮ್ಪಟತನ lampaṭatana. = ಲಮ್ಪಟತೆ. (ಲೋಲುಪ್ತಿ G.).

ಲಮ್ಪಟತೆ lampaṭatĕ. Eagerness, greediness; libertinism, dissoluteness, lewdness. (Cpr. 4, 80).

ಲಮ್ಪಟತ್ವ lampaṭatva. = ಲಮ್ಪಟತೆ. (J. 4, 60).

ಲಮ್ಪಟಿ lampu-aṭṭĕ. = ಅಲಸಟೆ. Weariness, fatigue (Tĕ.; My.).

ಲಮ್ಪಟೆ lampaṭĕ. A woman who is addicted to (J. 5, 56).

ಲಮ್ಪು lampu. = ಅಲಮ್ಪು, q. v.

ಲಮ್ಬ lamba. = ಲಮ್ಬು. Hanging down, depending, pendulous, pendent, dangling (Bp. 59, 17). 2, hanging on or upon, attached to. 3, long, tall;—length (My.). 4, expanded, great, large;—spacious, capacious. 5, a perpendicular (in geometry). See ಅಧ-, ಆ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರಾ- 6, N. of a Daitya (Ü. Bp. 47, 21).

ಲಮ್ಬಕರ್ಣ lamba-karṇa. A long-eared male (Bp. 8, 33);—an elephant;—an ass; etc.

ಲಮ್ಬಜಠರ lamba-jaṭhara. A big-bellied male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಜಿಹ್ವ lamba-jihva. A long-tongued male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಣ lambaṇa. = ಲಮ್ಬಳ. Tbh. of ಲಮ್ಬನ.— ಲಮ್ಬಣಮಾಲೆ. Long garlands (V. 5, 2; Rāv. 8, after 5).

ಲಮ್ಬಣಿಗೆ lambaṇigĕ. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. (ಲಮ್ಬನ Nr.).

ಲಮ್ಬನ lambana. = ಲಮ್ಬ, ಲಮ್ಬಣ, ಲಮ್ಬಳ 2. Hanging down, depending, etc. 2, *a long necklace depending from the neck to the navel.* See ಆ-.

ಲಮ್ಬನಾಸಿಕ lamba-nāsika. A long-nosed male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬನೇತ್ರ lamba-nētra. A large-eyed male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಳ lambaḷa. 1. Tbh. of ಲಮ್ಬುಟ (Śmd. 31, or perhaps ಲಮ್ಬುದ 31).

ಲಮ್ಬಳ lambaḷa. 2. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. A long garland (Cpr. 6, 49; Rām. 1, 7, 14).

ಲಮ್ಬಳ lamabaḷa. = ಲಮ್ಬಳ 1, q. v.

ಲಮ್ಬಾಡಿ lambāḍi. = ಲಮಾಣಿ, ಲಮ್ಬಾಣಿ. A Lumbadee (or Brinjari), a migratory caste who trade in salt, grain, bullocks, etc., and often have the character of being thieves (My.; Br.; H.; T. ಇಲಮ್ಬಾಡಿ; M. ಲಮಾಣಗಾ). *Cf.* ಸುಗಾಲಿಗ.

ಲಮ್ಬಾಣಿ lambāṇi. = ಲಮ್ಬಾಡಿ. (My.; B. 4, 130).

ಲಮ್ಬಿ lambi. Hanging down, depending, pendent; *hanging on or upon, suspended from;* being attached to, resting on. See ಅಧೋ-.

ಲಮ್ಬಿಕೆ lambikĕ. Hanging down, etc. 2, the uvula. 3, the lobe of the ear (ಚಕ್ರಾಕ್ರಯ, ಜಾಲೆ (Mr. 310). See ಪ್ರಾ-.

ಲಮ್ಬಿತ lambita. Hanging down, pendent; suspended; sunk, gone down; laying hold of, attached to; supported or resting on;—slow (of time in music). See ಆ-, ಏ-; Cpr. 2, 58; Bp. 12, 14.

ಲಮ್ಬಿಸು lambisu. To hang down, to dangle, to hang from, etc. (J. 7, 16; 13, 59). 2, to extend, to become great (Bh. 2, 2, 108); to lengthen, to expand (as words, time, etc., My.).

ಲಮ್ಬು lambu. = ಉದ್ದ, ಲಾಮ್ಬ. Tbh. of ಉದ್ದ. Long; length (My.; Tĕ.; Mhr. ಲಾಮ್ಬ, ಲಾಮ್ಬಾ).

ಲಮ್ಬೋದರ lamba-udara. Pot-bellied: a glutton; *Ganeśa.*

ಲಮ್ಬೋದರಿ lamba-udari. N. of a female demon (J. 16, 35. 36. 41).

ಲಮ್ಭ lambha. = ಲಭ. Obtaining, attaining, attainment, acquirement; finding, meeting with;—procuring; causing to get;—gain. See ಅ-, ಉಪ-, ಪ್ರ-, ವಿಪ್ರ-, ಏ-.

ಲಯ laya. (= ಲಾಯ). Clinging, adhering, adherence, clinging to, embracing. 2, lying, reclining, dwelling in, staying in; lurking, hiding, cowering;—rest, repose; place of rest, a dwelling, a house (see ಆ-). 3, melting, fusion; melting away; dissolution, extinction, destruction (ನಂಕು, ಕೆಮುವಸ್ಥಾಮು Nn. 147); ಉಯಮಮು (ನಿಮೂರಣ, ಪ್ರಲಯ 100);—disappearing, vanishing, disappearance. 4, mental inactivity, slackness of mind. 5, *equal time in music and dance* (ಸಮಾಸದ ಆಗುವಂ IIIā.); ಸಮುಯತ್ತಿ (Mr. 79); *time in music* (Ūh.), regarded as of three kinds: druta, madhya, vilambita. 6, a pause in music. 7, the root of Andropogon muricatus (ಬಾಳದ ಬೇರು G.). ಬಲವಿದ್ದಮ್ಮು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಧಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.—ಧಯವಾಮ್ಮು ಸಯದಿಪ್ಪ ಲಯವಾದೀತೇ? (Prvs.). See ಆಯಿಸು, ಉಮ್ಮಿ, ಕಿಚ್ಚಡಿಸು.

ಲಯಕಾಲ laya-kāla. Time of dissolution or destruction. (Bp. 54, 12; Śśv. 4, 38).

ಲಯಗ್ರಾಹಿ laya-grāhi. N. of two vṛittas (Ūh.).

ಲಯನ layana. Clinging, adhering; lying; rest, repose; a place of rest, a house. See ಗುಣಲಯನ.

ಲಯಾಗ್ನಿ laya-agni. The fire at the destruction of the world (Bp. 56, 24).

ಲಲನ lalana. Playing, sporting, dallying; play, etc. (ಮಾಮು G.);—a husband (Bp. 11, 45). 2, lolling the tongue.

ಲಲನೆ lalanĕ. A wanton woman. 2, *a woman in general* (ರಾಮ Mr. 504; Grj. 3, 11; Bp. 40, 12); a wife. 3, the tongue. ಜಲದ ಒಳಗಿನ ಳಲ್ಲು ನಲೆ ಬೆವರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಉಸಿರುವ ಒಲುಮ ತನಗಲ್ಲ ಮುರುಳಂಗೆ ಮುಲರೋಗವಪ್ಪ (Sp.).

ಲಲನ್ತಿಕೆ lalantikĕ. *A long pendulous necklace, one reaching to the navel.*

ಲಲಾಟ lalāṭa. *The forehead.* ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ರಾಗಿ ಹಾಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಲಲಾಟಪಟ್ಟ lalāṭa-paṭṭa. The plate of the forehead: *the forehead.* 2, a tiara, a fillet.

ಲಲಾಟರೇಖೆ lalāṭa-rēkhĕ. A line on the forehead supposed to indicate long life (Sk.). 2, destiny written by Brahmā on each man's forehead (My.).

ಲಲಾಟಲಿಖಿತ lalāṭa-likhita. = ಲಲಾಟರೇಖೆ No. 2. (My.).

ಲಲಾಟಲೇಖೆ lalāṭa-lēkhĕ. = ಲಲಾಟರೇಖೆ No. 2. (My.).

ಲಲಾಟಶೂನ್ಯ lalāṭa-śūnya. A man who has a bare forehead, *i. e.* a forehead without any sectarian mark (My.).

ಲಲಾಟಾಕ್ಷ lalāṭa-akṣha. Śiva (Bp. 61, 89).

ಲಲಾಟಿಕೆ lalāṭikĕ. *An ornament worn on the forehead.* 2, *a mark made with sandal, etc. on the forehead.* See ಪೊಟ್ಟು.

ಲಲಾಮ lalāma. *A mark or spot on the forehead* (ತಿಲಕ, ಪೊಟ್ಟು Nn. 26; ತಿಲಕ Mr. 498). 2, *a mark or spot in general, a sign, a token.* 3, a good mark (ಸಲ್ಲಕ್ಷಣ, ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ 29). 4, *a banner, a flag, an ensign* (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 26).

5, *eminence, greatness, dignity* (ತುಂಗ, ಪೊಜ್ಜಿತು 26; ಪೆಜ್ಜು 498). 6, *beauty* (ಶೃಂಗಾರ 26). 7, *an ornament* (ವಿಭೂಷಣ, ಅಧರಣ 26; ಅಧರಣ 498). 8, *any one who is the ornament of his class, any eminent or principal person* (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ 26; ಮುಖ್ಯ 498). 9, Sarasvatî (ಧಾರತಿ, ಸರಸ್ವತಿ 26). 10, Lakshmî (ಗೌರಿಯಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 26). 11, a bull, an ox (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಬಸವ 26). 12, *a horse* (ತುರಂಗ, ತುರುಗ 26; ಹಾಯ 26). 13, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 26);—the moon (ಶಶ್ಯ 26). 14, a point (ಅಗ್ರ, ತುದಿ 26). 15, *a horn* (ಶೃಂಗ, ಕೊಂಬು 26; ಕೊಂಬು 498). 16, *a tail* (ಬಾಳ, ಬಾಲ 26; ಪೀಠ್ಡ ಅರ್ಥ ಬಾಲ 498). 17, a ray (ಅಂಶು, ತೇಜ 26). 18, red (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಮು 26). 19, lac, the red dye (ಅಲತಿಗೆ 498). 20, white (ಧವಲ, ಬೆಳ್ಪು 26). 21, sport (ಕ್ರೀಡೆ, ಕ್ರೀಡೆ 26). 22, a sound or tone (ನಾದ, ಸ್ವರ 26).

ಲಲಾಮಕ lalâmaka. *A chaplet or wreath of flowers worn on the forehead.*

ಲಲಿತ lalita. Sported, played; sporting, playing, dallying, wanton, frolicsome, amorous, voluptuous;—lovely, handsome, beautiful, graceful, elegant;—simple, artless; gay, cheerful;—soft, gentle;—pleasant, agreeable, sweet, wished for, desired, loved. 2, sport, dalliance, amorous gesture;—grace, beauty; charmingness, *gracefulness of gait, softness and delicacy of motion,* languid gestures in a woman;—any natural and artless act;—simplicity, innocency. 3, N. of a plant (ಮಸ್ತುಗಡೆ Mr. 121). 4, N. of a vṛitta (Ch.).

ಲಲಿತಗತಿ lalita-gati. N. of a vṛitta (Ch.).

ಲಲಿತಪದ lalita-pada. N. of three vṛittas (Ch.).

ಲಲಿತವೃತ್ತಿ lalita-vṛitti. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 52. 53).

ಲಲಿತಾಂಗ lalita-aṅga. A handsome, etc. body (J. 19, 51).

ಲಲಿತಾಂಗಿ lalita-aṅgi. A handsome, etc. woman (Bp. 57, 61; J. 3, 10).

ಲಲಿತೆ lalitĕ. A wanton woman;—a woman in general. 2, one of the ragaḷĕ metres (Ch.).

ಲಲ್ಲಯಿಸು lallayisu. To caress, to kiss, etc. (Cpr. 8, after 4).

ಲಲ್ಲೆ lallĕ. Coaxing, caressing, blandishing; love, affection; a kiss (ಅರಮೆ, ಮುದ್ದು ಕೆಸ; ಅರುಮೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Śm. 75; Cpr. 4, 78; 8, 53; Rêv. 8, after 82; J. 6, 34; Mhr. ಲಲ್ಲ). — ಲಲ್ಲೆಗರ್ಯ. To caress; to kiss (J. 11, 22; 15, 43). — ಲಲ್ಲೆಸುವಿ. = ಲಲ್ಲೆಮಾಡು. (C. Bp. 19, 32). — ಲಲ್ಲೆಮಾತು. -ಮೂತು. A blandishing word, an affectionate word (Râm. 3, 8, 33; J. 11, 21. 23).

ಲವ lava. (= ಲವ). *The act of cutting up or off; reaping, mowing, plucking or gathering.* 2, anything cut off, a section; *a fragment, a piece, a bit, a small piece, a small quantity, a little* (ಅಸ್ತು q. v., ಮುಣ್ಣ Nn. 65; ಮುಣ್ಣ 125). 3, a minute division of time, half a second, a moment, an instant. 4, a shorn fleece, wool, hair. 5, N. of a son of Râmachandra and Sîtâ, brother of Kuśa (J. 20, 5, seq.). 6, = ಲಾವ, a kind of quail. 7, = ಲವಂಗ, cloves. 8, the root of Andropogon muricatus. 9, = ಲವಣ, sport. 10, one of the vâstavas (= ಲೇಶ, Kâvy. III, 3, B, 3. 35-37). — ಲವಮಿತು. -ಪ್ರಮಿತು. As much as a particle: a little (Bp. 4, 64).

ಲವಂಗ lavaṅga. (= ಲವ No. 8, ಲವಿ). *The clove tree, Myristica cariophyllata; cloves* (ದೇವಲವುಮರು Nr.; ದೇವಲವುಮರು, ಲವಿ, ತೀಟು Mr. 143). 2, Cassia bark, green cinnamon (ಶ್ಯಕ್ಕೆ, ಪಚ್ಚಲಂಗ, etc. Nr.; Sl. 155; ನೀರಮನಿ, ಧಾಳಪರ್ಣ, ಕುಬಸ್ಪತಿ Mr. 142). — ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ. Cinnamon (My.). — ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ ಮರ. The cinnamon tree, Cinnamomum zeylanicum Nees. (St. & Pl.). — ಲವಂಗಪುಡಿ. Boiled and dried pieces of the areca nut, the form of which resembles cloves (My.). — ಲವಂಗದಾಣಿ. A metal box for keeping cloves, etc. (My.). — ಲವಂಗಪಟ್ಟೆ. = ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ. (My.; T.). — ಲವಂಗ ಪತ್ರೆ. The leaves of Laurus cassia (My.; T.). — ಲವಂಗ ಮೂಸರಮುಚ್ಚು. A grass with a fragrant root, Panicum cimicinum Lin. (Z.).

ಲವಣ lavaṇa. = ಲವುಡಾ. The penis (My.; Mhr.).

ಲವಡಿ lavaḍi. = ಲವುಡಿ 2, ಲವ್ಡಿ. A female slave (My.; Mhr., Il.);—a strumpet, a harlot (My.).

ಲವಣ lavaṇa. *Salt: sea-salt, rock or fossil salt* (ಲವ್ಣ Nn. 23; ರುಚಕ, ಉಪ್ಪ 41; ಸಮುದ್ರಜ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪ Mr. 143). 2, *saline, salt, briny, brinish.* 3, charming, handsome, beautiful. 4, N. of a Daitya.

ಲವಣದಾನವ lavaṇa-dânava. = ಲವಣ No. 4. (J. 20, 48).

ಲವಣಭಸ್ಮ lavaṇa-bhasma. Calcined salt (My.).

ಲವಣಸಮುದ್ರ lavaṇa-samudra. = ಲವಣೋದ. (My.).

ಲವಣಾಕರ lavaṇa-âkara. *A salt-mine.*

ಲವಣಾಸುರ lavaṇa-asura. = ಲವಣದಾನವ. (J. 20, 35).

ಲವಣಿ lavaṇi. = ಲವಣಿ 2. Stooping, bending, winding, inclining forward or towards, when they form artistic or clever attitudes in dance or war (Râm. 6, 38, 14; Rêv. 5, after 19; Bh. 1, 7, 3. 28; 5, 11, 39; 10, 6, 25; Mhr. ಲವಣ, a winding). 2, flash, shine (Bh. 2, 13, 28; see ಲವಣಿಸು). — ಲವಣಿಸಾದ. The highest degree of perfection in the above-mentioned attitudes (Grj. 2, after 106).

ಲವಣಿಸು lavaṇisu. To wind or wriggle, as a serpent, etc. Mhr. ಲವಣೀದ). 2, to shine, to be full of lustre, to flash (Bh. 8, 23, 32; Mhr. ಲವಣೀದ).

ಲವಣೆ lavaṇĕ. 1. Lustre, beauty (Sk.).

ಲವಣೆ lavaṇĕ. 2. = ಲವಣಿ No. 1. (Bh. 2, 2, 108; 10, 7, 35).

ಲವಣೋತ್ತಮ lavaṇa-uttama. *River or rock salt.* 2, nitre.

ಲವಣೋದ lavaṇa-uda. *The ocean.*

ಲವಣೋದಕ lavaṇa-udaka. *Salt water, brine.* 2, the ocean.

ಲವಣೋದಕಿ lavaṇa-udaki. What has been put into salt water, pickles of fruits, leaves, etc. (ನೀರುಪ್ಪಿನಲಿ ಕಲಸಿದ ಪದ್ಧ Mr. 216).

ಲವಣೋದಧಿ lavaṇa-udadhi. The ocean (My.).

ಲವನ lavana. = ಲವ. *Cutting; reaping.* See ಕೊಯ್ಲು. 2, an implement for cutting, a sickle, etc.

ಲವಲವಿಕೆ lavalavikĕ. = ಪರಪರವೆ. Ardent desire, longing (ಬಿಜ್ಜಿಕ್ಕ, ಪರಾಯಣ, ಲಾಲಸೆ G.; J. 27, 32; 29, 1; 30, 24; 38, 1; My.; Mhr. ಲವಣೀದ, the mind to incline or be affected towards). ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳಂ (ಉತ್ಸಾಹದ Mr. 242).

ಲವಲವಿಸು lavalavisu. To desire ardently (C. Bp. 19, 32).

ಲವಲಿ lavali. The small tree Averrhoa acida Lin. (Cicca disticha Lin., Cpr. 6, 74; see ಅವಲಿಲ್ಲಿ).

ಲವಿ lavi. = ಲವಂಗ, q. v.

ಲವಿತ್ರ lavitra. An instrument for cutting: *a sickle,* etc. See ಮುಚ್ಚು.

ಲವುಡಾ lavuḍâ. = ಲವಣ. (My.).

ಲವುಡಿ lavuḍi. 1. (= ಉಗುಪೆ?). A kind of iron weapon, an iron club (Bh. 3, 13, 19; 6, 4, 141; 6, 7, 17; 8, 10, 10; Rām. 6, 30, 15; Rāv. 6, after 11).

ಲವುಡಿ lavuḍi. 2. = ಉಡಪಿ, etc. (My.).

ಲವುಳ್ಳಿ lavuḷḷi. = ಉಳ್ಳಿ 2, etc. (My.; Tē.).

ಲಶುನ laśuna. *Garlic.* (ಸ್ಕೃ. ಲಶುನ, ಉಪೋಷಣ, ಪಲಾಣ್ಡು, ಅರಿಷ್ಟ, ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಲಶಿತ laśita. Wished, desired. See ಆಶಿ-.

ಲಶ್ಕರು laśkaru. An army (My.; Mhr., H.); a cantonment (My.). 2, a lascar (Mhr., H.).

ಲಸತ್ lasat. (Śmd. 100). Shining, glittering, bright; beautiful; skilful, clever (ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ 244 Cm.; J. 2, 11; 5, 4);—sporting, playing.

ಲಸತ್ಪದನ lasat-vachana. (Śmd. 100). A clever word.

ಲಸಿತ lasita. Played, sported, sporting, playing;—shone, shining, beautiful;—appeared, come to light;—skilled, skilful. See Kāvy. III, 3, B, 96; Čpr. 4, 89; Bp. 1, 53; 12, 37; 31, 30; 39, 64; ಏ-.

ಲಸೋನ lasōna. = ಶಸೋನ. See Mr. s. ಲಶುನ.

ಲಸ್ತಕ lastaka. *The middle of a bow.*

ಲಸ್ತಕಿ lastaki. A bow. (R.).

ಲಹರಿ lahari. 1. = ಉಹರಿ. *A large wave, a billow;* an undulation: a waving line (Mhr. ಉಹರ); undulating lines or flashes of lustre or beauty (Rām. 1, 7, 14; Bh. 1, 7, 26; 1, 15, 19; 2, 13, 25. 26; 5, 11, 39; 6, 2, 17; 8, 25, 6; 10, 6, 25). See ಶಶಿ-.

ಲಹರಿ lahari. 2. An intoxicating substance (Č. Bp. 47, 45); intoxication (My.; see Prv. s. ಅಮಲು; Br., H. ಲಹರ).

ಲಹರಿಕೆ laharikĕ. A large wave or billow (Čpr. 1, 80).

ಲಳಿ laḷi. Briskness, sprightliness, liveliness (in music, Bp. 19, 11. 14; Bh. 8, 21, 26); enthusiasm, animation, cheerfulness (Bh. 10, 7, 20. 35; Rām. 1, 15, 22; 3, 6, 45; 6, 9, 24; J. 9, 23. 24; 13, 24; 24, 72; *cf.* ಸಲಿ 3P); adroitness, dexterity (Bh. 2, 2, 108; J. 23, 15); wonderfulness (Rām. 1, 7, 14; 6, 26, 87; J. 22, 21).

ಲಳಿಗೆ laḷigĕ. = ಸಳಿಗೆ, ಡೊಳಿಗೆ. Tbh. of ಸಲಳ. A tube (ಕಾವಿ Nr.); a bamboo joint used as a vessel (My.).

ಲಳ್ಳಿ laḷḷi. = ನಳ್ಳಿ. A crab (My.).

ಲಾಕ lāka. = ಲಾಳಕ. ಲಾಳಕು ಲಾಳಂ (Čt. II, 109).

ಲಾಕಳ lākaḷa. = ಲಾಳ, q. v.

ಲಾಕ್ಷ lākṣha. = ಲಾಕ್ಷೆ. (ತೀಲಳ, ಅಡಗು Nn. 101).

ಲಾಕ್ಷಣಿಕ lākṣhaṇika. (fr. ಲಕ್ಷಣ). Knowing marks or characteristics;—distinguished, great (Śm. 77);—a man who knows marks, etc.: a distinguished teacher (Śmd. 3. 407; Čt. I, 1). 2, characteristic; technical.

ಲಾಕ್ಷಣ್ಯ lākṣhaṇya. Relating to a sign or mark, etc. See ಸ-.

ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹ lākṣhā-gṛiha. = ಲಾಕ್ಷಾಭವನ. (My.).

ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ lākṣhā-prasādana. *The red lōdhra tree.*

ಲಾಕ್ಷಾಭವನ lākṣhā-bhavana. A house made of shell-lac (Bh. 1, 8, 64).

ಲಾಕ್ಷಾಮುದ್ರೆ lākṣhā-mudrĕ. A seal of lac (Grj. 2, 65).

ಲಾಕ್ಷಾರಸ lākṣhā-rasa. A liquid made from shell-lac, used in colouring the sole of the foot (My.).

ಲಾಕ್ಷೆ lākṣhĕ. ಲಾಕ್ಷಾ. = ಲಾಕ್ಷ. *A kind of red dye, lac;*—the insect which produces the lac.

ಲಾಖಿ lākhi. A red dye extracted from the shell-lac: crimson (C.; Br., H.; Mhr. ಲಾಖ).

ಲಾಗ lāga. 1. (= ಲಾಗು 1). A somerset (My.; Tē. ಲಾಗು, T. ಲಾಗಾಡು). ಮುಖಜೊಪ್ಪುವ ಲಾಗ (Prv.). — ಲಾಗ ಹಾಕು. To make a somerset, to tumble over head and ears (My.). — ಲಾಗ ಹೊಡೆ. = ಲಾಗ ಹಾಕು. (C.; B. 3, 114). — ಲಾಗಾಯಿ-ಆಟ. Repeated somersets. ಉಲಾಯಿದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಲಾಗಾಯಿ ಹಾಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಲಾಗ lāga. 2. = ಲಾಗು 2, No. 2. See ಜಸ್ಮಲಾಗ.

ಲಾಗವಡು lāgavaḍu. = ಲಾಗಣಾಯ, ಲಾಗೋಕ್ತು. Expense, cost (My.; Tē. ಲಾಗುಬಡಿ, ಲಾಗುವಡು, ಲಾಗುಬಡೆ; Mhr. ಲಾಗವಡ).

ಲಾಗವಾಡು lāgavāḍu. = ಲಾಗವಡು. (My.).

ಲಾಗಾಯಿತು lāgāyitu. Beginning, commencement; from the beginning or from a long time (My.; Br., H. ಲಾಗ ಮಾಯ).

ಲಾಗಿಸು lāgisu. 1. To jump (Č. Bp. 47, 37; Rāghā. 17, 73; Bh. 10, 7, 20).

ಲಾಗಿಸು lāgisu. 2. To make ready, to cause to arise and proceed, to despatch, to omit (Bh. 8, 29, 40; Mhr. ಲಾಗ ಸೇ). Mhr. ಲಾಗಸೇ, to come or arise unto; to arise and proceed; to be applied unto; to be joined to; to be arrived at the proper stage, etc.; see ಲಾಗು 2, ಲಾಗಡೆ 1).

ಲಾಗು lāgu. 1. (= ಲಾಗ 1). A leap, a bound, a jump (ಉಳ್ಳ Śm. 82; Rāv. 5, after 19; Rām. 3, 8, 68; Tē.; T. ಲಾಗು; Mhr. ಲಾಗ); a somerset (see Tē., T. s. ಲಾಗ).

ಲಾಗು lāgu. 2. Excessiveness, excess, etc. (ಪ್ರಗಳ Śm. 82; Bp. 6, 9; Bh. 1, 20, 26; 6, 2, 23; 8, 23, 40; Rām. 1, 15, 22; Mhr. ಲಾಗ, coming in contact, joining, etc.; see ಲಾಗು 2, ಲಾಗಡೆ 1). 2. catch, hold: an aim, an object (Bh. 6, 2, 23; Mhr. ಲಾಗ).

ಲಾಗೋಕ್ತು lāgōktu. = ಲಾಗವಡು, etc. (My.).

ಲಾಗ್ನಿಕ lāgnika. = ಲಗ್ನಿಕ, ಲಗ್ನಿಗ. Relating to a bondsman (?).

ಲಾಘು lāghu. = ಲಾಘವ. See ಲಘ-.

ಲಾಘವ lāghava. (fr. ಲಘು). Quickness, swiftness, speed;—lightness, levity; shortness of a vowel or syllable;—versatility, dexterity (J. 22, 6);—ease, facility;—health;—littleness;—delicacy, fineness; masterliness of workmanship;—insignificance, meanness;—slight, disrespect.

ಲಾಂಗಲ lāṅgala. = ಕೃಗಲ, etc. *A plough.* 2, the palm tree.

ಲಾಂಗಲದಣ್ಡ lāṅgala-daṇḍa. *The pole or beam of a plough.*

ಲಾಂಗಲಪದ್ಧತಿ lāṅgala-paddhati. A plough's path or line: *a furrow.*

ಲಾಂಗಲಿ lāṅgali. Furnished with or possessing a plough: Baladēva. 2, *the cocoa-nut tree; the cocoa nut.*

ಲಾಂಗಲಿಕಿ lāṅgaliki. = ಲಾಂಗುಲಿಕಿ. *The plant Methonica superba* Lam. (= ಅಗ್ನಿಶಿಖ; see ಶರಗಲಿಬ್ಬಿ).

ಲಾಂಗು lāṅgu. "Long" (Sl. 222).

ಲಾಂಗುಲಿ lāṅgulī. N. of a plant (see Nr. s. ಮಲಿಷ್ಠಲಿ).

ಲಾಂಗುಲಿಕಿ lāṅgulīki. = ಲಾಂಗಲಿಕಿ. (ಕಾಂಗುಲಿಕ, ಅಗ್ನಿಶಿಖ Nr., o. r. ಲಾಂಗಲಿಕಿ).

ಲಾಂಗೂಲ lāṅgūla. *A tail* (ಬಾಲ Nn. 130; ಬಾಲಪಿ, ಬಾಲ Mr. 274). 2, the penis.

ಲಾಚಾರು lâčâru. Helpless, forlorn, poor (My.; Mhr., H.; ರಾಚಾರಿ, helplessness;—helpless and wretched state, Mhr., H.).

ಲಾಜ lâja. = ಲಾಜೆ. Commonly in the plural: ಲಾಜಂಗಳ್, *parched grain.*

ಲಾಜಾಂಜಲಿ lâja-añjali. An añjali filled with parched grain (Čpr. 6, after 77).

ಲಾಜಾಹೋಮ lâja-hôma. The marriage-ceremony of throwing parched grain into the fire and of performing the saptapadîgamana (J. 31, 18).

ಲಾಜೆ lâje. Parched grain (ಅರಳು, ಲಾಜಾಕ್ಷೆ Mr. 375).

ಲಾಂಛನ lâñčhana. *A mark, a sign, a token, a spot;—a stain, a stigma, a mark of ignominy* (B. 4, 20). 2, a name, an appellation.

ಲಾಂಛಿತ lâñčhita. Marked, distinguished, characterized;—decorated;—furnished with (My.).

ಲಾಂಛ್ಯನ lâñčhyana. = ಲಾಂಛನ q. v., ಲಾಂಛನ.

ಲಾಟ lâṭa. = ಲಾಳ 1, ಲಾಟ. N. of a people and of the district inhabited by them. 2, repetition of words in the same sense but in a different application;—idle or childish language. 3, old, worn, spoiled.

ಲಾಟಭಾಷಿಕ lâṭa-bhâshika. = ಲಾಟದೇಶಿಗ. A man who speaks the language of the Lâṭas.

ಲಾಟಿ lâṭi. = ಲಾಳಿ. Feminine of ಲಾಟ. A Lâṭa woman; etc.

ಲಾಟಿಸು lâṭisu. To beat (My.).

ಲಾಟು lâṭu. A "lot", a quantity or large number, a mass (My.; Br.). ಲಾಟಿಗೆ ಲಾಟು, ಹೊಡೆ ಲಾಟು (Prv.). — ಲಾಟು ಲಾಟು. rep. ಬಹಳ ಲಾಟು ಲಾಟಾಗಿ ಆದೆ (My.). ದಶ ಲಾಟು ಲಾ ಟಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ (My.).

ಲಾಡ lâḍa. 1. = ಲಾಟ No. 1. (ಲಾಟ Mr. 382; My.).

ಲಾಡ lâḍa. 2. = ಲಾಳ 2, etc. (My.; Br.).

ಲಾಡಿ lâḍi. = ಲಾಳಿ, q. v.

ಲಾಡು lâḍu. A cord (My.; Mhr. ನಾಡಾ). 2, a strap, a thong (of a horse, My.; Mhr.). 3, the tape (of drawers, etc. My.; Mhr. ನಾಡ, ನಾಡೀ).

ಲಾಡು lâḍu. = ಉಡ್ಡು. (My.; see ಗುಡಾ-).

ಲಾತು lâtu. = ಉತ್ತ, q. v. (My.).

ಲಾನ್ತ la-anta. A term with final ಅ (Śmd. 41. 321).

ಲಾನ್ತವ lântava. N. of a certain part of the earth (Abh. P. 16, 73; 16, after 73).

ಲಾನ್ದರ lândara. A "lantern" (My., also ಲಾನ್ದ್ರ; Tč., M.).

ಲಾಪ lâpa. Chattering, speaking, talking. See ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಲಾಭ lâbha. Obtaining, receiving, gaining, getting, finding;—*acquirement, acquisition;—gain, advantage, profit.* ಲಾಭಮೂಡುವುದು (ಉಂಟಾಗುವುದು Śmd. I). ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ. — ಪೀಸುವ ದುಷ್ಟಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿದೇ ಲಾಭ.—ಜೆಡೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕನ ಲಿ ಲಾಭ ಉಗ್ಗೀ?—ಪಸಲಿಗೆ ಬಾಣ್ಣಾಟಿ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡಾಟಿ (Prvs.).

ಲಾಭನಷ್ಟ lâbha-nashṭa. Profit and loss (My.).

ಲಾಭಿಸು lâbhisu. To gain, to have advantage or profit (J. 17, 1).

ಲಾಮಚ lâmača. = ಲಾವುಜ್ಜ, ಲಾವುಜ್ಜ, (ಲಾವುಜ್ಜಕ), ಲಾವುಂಜ, ಲಾವಂಜ. Tbh. of ಲಾವುಜ್ಜ (Śmd. 369 Mdb., o. r. ಲಾವುಜ್ಜ). A grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಕೊಳವೇರ್ Śmd. II, o. r. ಲಾವುಜ್ಜ; Kk. 85; ಮಾಳ Nn. 123, o. r. ಲಾವುಂಜ).

ಲಾಮಜ್ಜ lâmajja. = ಲಾವುಜ್ಜ, q. v. (ಕೊಳವೇರ್, ಮಾಳ Śm. 27; ಮಾಳ್ 111).

ಲಾಮಜ್ಜ lâmajja. = ಲಾವುಜ್ಜ, q. v.

ಲಾಮಜ್ಜಕ lâmajjaka. (= ಲಾವುಜ್ಜ). *The root of Andropogon muricatus* Retz.

ಲಾಮಂಚ lâmañča. = ಲಾವುಜ್ಜ, etc. (ಗುತ್ತೇರ, ಆಧಯ, ನೆಲದ, ಲಾವುಜ್ಜಕ, etc. Sl. 164; ಮಾಳ Čt. II, 70; Mr. 131; ಮಾಲಳ Mr. 525; ಕೊಳವೇರ್ Kk. 32; My.; see Nn. s. ಲಾವುಜ್ಜ).

ಲಾಮ್ಬಿ lâmbi. = ಉಮ್ಬಿ, q. v. (My.).

ಲಾಯ lâya. (= ಉಯ). A stable. (ಹುಲಿಯೆಯ ಲಾಯ, ಮುಸ್ಲಿಮರ Nr.; Sl. 108; My.). ಮಾಲಿಗಳ ಲಾಯ (ಮುಸ್ಲಿಮರ Mr. 193). ಆಪತ್ಸಮಯ ಹುಲಿಯ ಲಾಯವನ್ನೆಲ್ಲೀ ಮುಟ್ಟಾಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ಮಾಲು; J. 16, 2; 17, 57.

ಲಾಲ್ lâl. = ಆರ್. (Mhr., H., Br. ಲಾಲ್, red). — ಲಾಲ್ ತೋಗೆ. (= ಅಲ್ತಿಗುಮ). ಛೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ ತೋಗೆ (ಕ್ರಿಷ್ಣಜಿ, ಕ್ರಿಷ್ಣಕ್, etc. Sl. 148; My.). — ಲಾಲ್ ಬಾಗ್. A fine, royal garden (ಉದ್ಯಾನ, ಆಕ್ಸ್ಫರ್ಡ್ Sl. 118).

ಲಾಲನ lâlana. = ಲಾಲಸೆ. (Sk.; My.).

ಲಾಲಸೆ lâlasĕ. Caressing, fondling, coaxing, dandling (J. 28, 19; (My.);—coaxing play (Bh. 3, 13, 15). ಲಾಲಸೆ ಮೂಸಲಿಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆಯಿಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುರೂ ಲಾಲಸೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕವಿಮೆ.—ಲಾಲಸೆ ಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಾಲಸೆಗೆ ಕವಿಮೆಯೇ? (Prvs.).

ಲಾಲಸ lâlasa. *Longing, ardent desire;*—ardently desirous of, eagerly longing for, etc. (ಮೋಹಲಸ, ಮೋಹಲಘ, ಉದ್ಯೂಷ, ಮೋಹಲ, ಆಳುಪಡಂ Mr. 232).

ಲಾಲಸೆ lâlasĕ. = ಲಾಲಸ, especially *the longing of a pregnant woman.*

ಲಾಲಾ lâlâ. N. of an asura (Bp. 54, 56; Grj. 10, after 110).

ಲಾಲಾಜಲ lâlâ-jala. = ಲಾಲೆ. (My.).

ಲಾಲಾಮದ lâlâ-mada. = ಮದಜಲ. (Abh. P. 3, 130).

ಲಾಲಿ lâli. A lullaby sung to children (My.). — ಲಾಲಿ ಹಾಡು. To sing a lullaby (My.). 2, ಲಾಲಿಸಾಡು. = ಲಾಲಿ. (My.).

ಲಾಲಿತ lâlita. Caressed, tenderly cherished, fondled, nursed, coaxed, indulged;—loved, desired;—pleasure, joy, love. See Kâvy. III, 1, A, 15; Bp. 4, 16; 5, 18; 10, 16; 19, 11; 56, 8.

ಲಾಲಿತ್ಯ lâlitya. Loveliness, charm, grace, beauty, pleasantness;—gaiety;—amorous or languid gestures. See Bp. 1, 19. 40; ಮಾಳ-.

ಲಾಲಿಸು lâlisu. To caress, to fondle, to coax, to dandle (Čpr. 4, 78; Bp. 29, 34; 47, 31; J. 19, 47). 2, kindly to attend to, kindly to listen to, to accept favourably (Bp. 50, 27; Kk. 3; My.). — ಲಾಲಿಸು ಲಾಲಿಸು. rep. of No. 1. (Bp. 6, 31).

ಲಾಲೆ lâlĕ. ಲಾಲಾ. = ಮಾಳ 3. *Saliva, spittle, slaver* (Sk. also ಲಾಲ). See ಮೋಹಲೆ, etc.

ಲಾಲ್ಯ lâlya. To be caressed, fondled, or coaxed (Bp. 43, 66; 46, 72).

ಲಾವ lâva. Cutting, severing; reaping; plucking; destroying. 2, *a sort of quail, Perdix chinensis.* — ಲಾವಕ್ಕಿ. -ಉಕ್ಕಿ. = ಲಾವ. (My.; G.); the red spur-fowl, Galloperdix spadicea (Bd.).

ಲಾವಕ lâvaka. = ಲಾವಗ, ಲಾವಿಗ, ಲಾವುಗ. A cutter; a reaper; a destroyer, one who seeks to destroy (Bh. 2, 1, 61). 2, a snake-catcher and exhibiter (ಲಾವುಗರ Čt. I, 58). 3; = ಲಾವ No. 2, a quail.

ಲಾವಕತನ lâvakatana. Tale-bearing (? see Prv. s. ಸೇವಕ; Mhr. ವಾಮಾವಾದ, tale-bearing).

ಲಾವಗ lâvaga. Tbh. of ವಾವಕ. See ಕಂ-, ಕೆಮ್ಮು-.

ಲಾವಂಚ lâvañca. = ವಾಮುಜ, etc. (ಪಾಲ Sl. 457; My.). ವಾವಂ ದಮ್ಮ ಹುಲ್ಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಆವರೆ ಛೇದವಿಲ್ಲದೆ? (Prv.).

ಲಾವಣ lâvaṇa. A list of soldiers or of public servants (My.; Br.; M. ವಾವಣ, ವಾವಡೆ; T. ಇವಾವಣ).

ಲಾವಣಿ lâvaṇi. 1. = ವಾವಣಿಗೆ. A mass, a collection, an assembly, a throng (ಗೊಲ್ಲರ ಸ್ವಣಿ, ಸ್ವಣಿ, ಜಗುರ್, ಪಸರ, etc., ಸಮೂಹ ಕೆ.; Mhr. ವಾವಣೇಂ, fr. ವಾಗಣೇಂ, to place in contact or connection, to join together, etc.; see s. ವಾಗಿಸು 2, ವಾಗು 2).

ಲಾವಣಿ lâvaṇi. 2. A obscene kind of ballad and its rustic tune (My.; Mhr.).

ಲಾವಣಿಗೆ lâvaṇigĕ. = ವಾವಣಿ 1. (ಓಳಿ, ಸಮೂಹ Kk. 72, c. r. ತಾವಣಿಗೆ; Bh. 1, 7, 26; 2, 2, 109; 2, 13, 26; 3, 13, 18; 6, 2, 17; 8, 3, 3; Râm. 6, 14, 18).

ಲಾವಣ್ಯ lâvaṇya. (fr. ಉವಣ). Saltness. 2, beauty, loveliness, charm, gracefulness (ಪಜ್ಜ ಕೆಂ. 99; ಪಾಳ Bhn. 26; Ch. v. 10; Cpr. 5, 96; Grj. 4, after 120).

ಲಾವಣ್ಯವತಿ lâvaṇya-vati. A beautiful, handsome woman (My.).

ಲಾವಣ್ಯವಂತ lâvaṇya-vanta. A handsome man (My.). Feminines: ವಾವಣ್ಯವತ್ತಳು, ವಾವಣ್ಯವತ್ತೆ (My.).

ಲಾವಿಗೆ lâvigĕ. Tbh. of ವಾವಳ. ವಾವಿಗೇ ಹಕ್ಕೆ (ವಾವ Sl. 177; My.).

ಲಾವುಗೆ lâvugĕ. Tbh. of ವಾವಳ. (ವಾವ Nr.; ಕೆಲಂಜು Mr. 177; ಸೀಲಳ್ಳ Nn. 49; Bh. 1, 20, 53).

ಲಾಷುಕ lâshuka. Covetous, greedy. See ಆಶೆ-.

ಲಾಸ lâsa. Jumping about, sporting; dancing; wanton sport. See ಏ-.

ಲಾಸಕ lâsaka. One who sports, etc.;—a male dancer, an actor.

ಲಾಸಿ lâsi. Moving to and fro, dancing. See ಆಸು-.

ಲಾಸಿಕೆ lâsikĕ. *A female dancer, a dancing girl.*

ಲಾಸ್ಯ lâsya. *A dance, dancing* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ಪಾಟ್ಯ Mr. 79); a dance accompanied with instrumental music and singing;—*a dance in which the emotions of love are mimically represented, a Nach.* 2, a dancer (fem. ವಾವ್ಯ).

ಲಾಳ್ lâḷ. (ಲಿಂಗದತ್ತಿಗೆ Śmd. II, c. r. ವಾಳ್; ಲಿಂಗದತ್ತಿಗೆ Kk. 82, one MS. perhaps ಪಾಲ್).

ಲಾಳ lâḷa. 1. Tbh. of ಪಾಲ 1. A tube; a stalk. 2, = ವಾಳಿ, a kind of reed of which pens are made (My.). — ವಾಳದ ಕಟ್ಟಿ. A pen made of that reed (My.). — ವಾಳದುಣ್ಣೆಗೆ. = ವಾಳವಿಣ್ಣೆಗೆ (My.). — ವಾಳವಿಣ್ಣೆಗೆ. -ಪಿಣ್ಣೆಗೆ. A wooden bolt or bar for fastening a door (ಅಗ್ಗದಾಳ Śmd. I, c. rs. ಅಗ್ಗದಾಳ, ಅಗ್ಗಣಿ; ಪಂಥ, ಪಂಥಾವಣ Hlâ., Nr.; Râm. 6, 51, 86; My.).

ಲಾಳ lâḷa. 2. = ಪಾಲ 2, etc. (My.).

ಲಾಳ lâḷa. 3. = ವಾಳ. — ವಾಳವಾಯ್ವಿಡು. -ಬಾಯ್-ಬೆಡು. A mouth with saliva looked upon as the moon (Cpr. 3, 44).

ಲಾಳಕ lâḷaka. One who shoes horses or bullocks (C. Bp. 47, 41).

ಲಾಳಬಂಡಿ lâḷa-bandi. = ಪಾಲಬಂಡಿ, etc. (My.).

ಲಾಳಿ lâḷi. A pair of tongs, a pair of pincers (ಪಣ್ಣಿನ, ಇಳ್ಳದ, ಗಾಳಿಯ Mr. 383, one MS. ವಾಡಿ; Te. ವಾಗು, ವಾಡು, to pull, drag, draw, twitch, *cf.* ಎಡೆ 1).

ಲಾಳಿ lâḷi. = ಪಾಳಿ, etc. A weaver's shuttle (My.; R. 5, 227). ನೆಯ್ಯುವವನಿಗೆ ವಾಳಿ, ನಗ್ಗೆಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.). 2, = ವಾಳಿ 1 No. 2. — ವಾಳೀ ಕಟ್ಟಿ. ವೀರನು, ವೀರನ ಎಡ್ಡನೆ ಮುಕಳ್ಳು; ಕೆಲವರು ವಾಳೀ ಕಟ್ಟಿ ಉಸ್ಸುವರು, ಕೆಲವರು ಹುಲ್ಲಾಳೀ ಕಟ್ಟಿ ಉಸ್ಸುವರು (Sl. 164). — ವಾಳೀ ಸೊಪ್ಪು. A vegetable with stalks, a species of Amaranthus (My.).

ಲಾವು lâḷu. = ವಾವು. Tbh. of ವಾಳು (Śmd. 30; ವಾವ Mr. 382; Bp. 6, 18). — ವಾವುದಾನಗೆ. = ವಾಳುಧಾನಿಕೆ (Śmd. 30).

ಲಾಳ್ lâḷḷ. Tbh. of ವಾಳ್. (Ct. II, 91).

ಲಿ li. 1. = ಅಲಿ 2, etc. (C.). See *e. g.* ಕೆಂಪ್ಪಿ (B. 4, 72. 153. 187; 5, 303), ಪಾಂಲಿ (s. ಪೂರ), ಪೀಡಿಲಿ (B. 4, 170), ವಾಮುಲಿ (4, 187), ಸಂಗತಿಲಿ (4, 214), ಹೆಸರಿಲ್ (5, 303). In S. Mhr. ಲಿ (as ಲು in My.) is used in multiplication, *e. g.* ಉಮ್ಮು ಪ್ಪಾಲ್ಲಲಿ, twenty.

ಲಿ li. 2. Occasionally = ಲೆ, *e. g.* ಮೂಡಲಿಂಮುಡಲಿ (Bp. 23, 21; see ಲೆ 2).

ಲಿಕುಚ likuča. = ಲಕುಚ. *The tree Artocarpus lacucha* Roxb.

ಲಿಕ್ಷೆ likshĕ. *A nit, a young louse.*

ಲಿಖನ likhana. Scratching; writing, inscribing;—a writing, a written document, etc.

ಲಿಖಿತ likhita. Scratched, scraped, scarified;—written (Bp. 5, 52; Râm. 1, 16, 6);—drawn, delineated, painted;—*a writing, a written document or composition, scripture.* 2, N. of a rishi (J. 12, 1. 2).

ಲಿಖಿಸು likhisu. To write (ಇಕೆ Śmd. 5 Cm.; Bp. 53, 73).

ಲಿಗಾಡು ligâḍu. A perplexing affair, a trouble, a dilemma, a scrape; a calumnious invention (Mhr. ಲಿಗಾ). 2, compensation for damages (My.).

ಲಿಂಗ liṅga. = ಪಿಂಗ. *A mark, a sign, a token, an emblem;* a distinguishing or discriminating mark, a characteristic, a specification (ವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶಲಿಂಗಾದಿಗಳು, ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರ ಹೇಳುವದು Nn. 117; Śmd. 154). 2, *a proof, an evidence, a means of proof, proof from a sure sign or token;*—inference (ಅಪ್ಪಾನ, ಅನುಮಾನ 117; ಅನುಮಾನ Mr. 514). 3, *the penis* (ಮುಷ್ಕ, ತಿಷ್ಕ 117; ಮುಷ್ಕ 514; ಮೇಢ್ರ, ತಿಷ್ಣಿ, etc. Mr. 328). 4, *Śiva's genital organ, the phallus; Śiva worshipped in the form of a phallus* (ತಿಲ ಮೂರ್ತಿಧಾರಣ, ತಿಲಮೂರ್ತಿ 117; ಲೈಮೂರ್ತಿ 514). 5, the image of a god, an idol. 6, a nominal theme or base, the crude form or base of a noun (Śmd. 47. 51. 52. 88-90. 92. 98-100. 102-105. 107. 114. 118. 120. 174; Kâvy. I, 2, 1. 14-19; ಪ್ರಯೋ 514). 7, gender in grammar (Śmd. 96. 97. 108. 109-113. 128. 138. 187). 8, the indestructible original of the gross or visible body. 9, prakriti or pradhâna. 10, N., *e. g.* of the author of the Kabbigara keypidi (Kk. 1. 101). ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಲೆ ಇಲ್ಲ, ಸಂಗಿಗೆ ಮಡಿ ಇಲ್ಲ (*i. e.* its purity does not go by touch);—ಲಿಂಗ ಹಲವ ದೇವ ರಿಂಗಮುನ ಹಂಗೇನು?—ಹಂಗುಬಾಹರೂ ಲಿಂಗಮುಟ್ಟದೆ ಫಲ ವಾಗ (Prvs.). ಬಟ್ಟೆಯಲಾ ಕಳ್ಳಿಂಗೆ ಒಟ್ಟು ವಸ್ತ್ರಯುಕ್ತ, ಇಟ್ಟು ಕಳ್ಳಿದ ಲಿಂಗದುಃ ಮಾಯಾಗಿ ಪರಸಲ್ಲು ಪ್ರಸ್ಥರಾ ಕೋಡು! (Sp.). See ಪರ-; Bp. 8, 48. 49; Prv. s. ಸಜಾಕೇಡು. — ಲಿಂಗದ ಕಾಯಿಕೇಡ. N. (Bp. 58, 1). — ಲಿಂಗಕೇಡ. N. (Bp. 58, 6; 59, 1; see ಸಿಂ ಪ್ಪಳ-). — ಲಿಂಗದೊಪ್ಪಲ್ಲಳ್ಳಿ. -ಪೊಪ್ಪಲ್ಲ-. A climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (C.). — ಲಿಂಗ್ಪ.

-ಉಪ್ಪ. N. (My.). — ಲಿಂಗಜಾಜರಿ. A Liṅgavanta baṇajiga (My.). — ಲಿಂಗಮ್ಮ, -ಉಮ್ಮ. N. (My.). — ಲಿಂಗಮ್ಮ, -ಉಮ್ಮ. N. (My.). — ಲಿಂಗಸಿಟ್ಟಿ. N. (B. 3, 33). — ಲಿಂಗಾಜೀವ. N. (Bp. 12, 42; 59, 7).

ಲಿಂಗಕೆ liṅgaka. *Grammatical gender* (at the end of compounds).

ಲಿಂಗಜಂಗಮ liṅga-jaṅgama. The phallus and the jaṅgama; or the jaṅgama who is an incarnate phallus (Bp. 1, 33; 24, 69; 30, 3).

ಲಿಂಗಜಂಗಮಪೂಜನ liṅgajaṅgama-pûjana. Worship of the liṅga-jaṅgama (Bp. 24, 89).

ಲಿಂಗತ್ರಯ liṅga-traya. The three grammatical genders (Śmd. 57. 97 Cm.; 111. 113. 152. 171. 183. 267. 297). 2, the iṣṭa-, guru-, and prâṇa-liṅga (Bp. 8, 49; 43, 5). See Kn. s. ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ.

ಲಿಂಗದೇಹ liṅga-dêha. The subtle body which accompanies the grosser (sthûladêha) in all its transmigrations and is not destroyed by death (My.).

ಲಿಂಗದ್ವಯ liṅga-dvaya. A couple of liṅgas (Bp. 38, 66).

ಲಿಂಗಧಾರಕ liṅga-dhâraka. A Liṅgavanta (My.; Bp. 58, 51).

ಲಿಂಗಧಾರಿ liṅga-dhâri. = ಲಿಂಗಧಾರಕ. (My.).

ಲಿಂಗನ liṅgana. Embracing, an embrace. See ಆ-.

ಲಿಂಗನದಿ liṅga-nadi. N. of the Narmadâ (Śi. 93).

ಲಿಂಗಪಸಾದ liṅga-pasâda. = ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿತ. (Bp. 4, 11).

ಲಿಂಗಪಸಾದಿತ liṅga-pasâdita. Blessed or presented by the liṅga: N. of a dagger used by Liṅgavantas (Bp. 9, 21. 30).

ಲಿಂಗಪುರಾಣ liṅga-purâṇa. N. of one of the Purâṇas, in which Śiva, supposed to be present in a great fiery liṅga, gives an account of the creation, etc. as well as of his own incarnations, in opposition to those of Vishṇu (My.).

ಲಿಂಗಪೂಜೆ liṅga-pûje. Worship of the liṅga (Rêv. 4, after 14).

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ liṅga-prasâda. A portion or remnant of any thing that has been presented to a liṅga (Bp. 33, 12; 45, 19; 58, 16. 32. 38; 61, 20).

ಲಿಂಗಭಟ್ಟೀಯ liṅga-bhaṭṭîya. ಅಮರಭಟ್ಟೀಯ. N. of a commentary on the Amarakôśa (My.).

ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ liṅga-mudrĕ. An impression of the liṅga (applied to bullocks, etc. My.). — ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಕಲ್ಲು. A boundary stone bearing the impression of the liṅga (My.).

ಲಿಂಗವಚನ liṅga-vachana. Gender and number (in grammar, Śmd. 57).

ಲಿಂಗವಚನಭೇದ liṅgavachana-bhêda. Difference with regard to gender and number: one of the dôshas in upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಲಿಂಗವಚೋವಿಭೇದ liṅga-vachas-vibhêda. = ಲಿಂಗವಚನಭೇದ. (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ liṅga-pattigĕ. (ರಾಜ್ಯ, q. v.).

ಲಿಂಗವಂತ liṅga-vanta. A male individual of the sect who exclusively worship Śiva, his phallus, and Basava, and carry the representation of the phallus suspended around the neck (Bp. 8, 49; 9, 5; 21, 9. 39; 29, 8; 35, 43; 54, 78; 59, 21; 61, 10. 21; C.). Feminine ಲಿಂಗವಂತಿ (C.). The members of the liṅgavanta (or Vîraśaiva) sect are 1, Ârâdhya Brâhmaṇas (about one amongst a thousand); 2, Kshatriyas (who at present appear to be very rare); 3, Vaiśyas or Śĕṭṭis (viz. Baṇajigas, Baḷĕgâras, Nĕykâras, Kaṅčagâras, Gâṇigâs, and Kumbâras); 4, Śûdras (viz. Gouḍas, Ŏkkaligas, Kuruḅas, Baḍagis, Akkasâlĕs, Suppagâras, Agasas, and Kshaurakas; 5, Jaṅgamas or Ayyas (who are either Brâhmaṇas, Śĕṭṭis, or Śûdras; 6, Antyajas (who were clearly acknowledged as members of the sect at the time of its founder Basava, under the last but one of the Čâḷûkya kings of Kalyâṇa, but are now disowned as such, with the exception of the Čalavâdis, who put ashes to their forehead, worship the liṅga (though not tying it to their neck), and have to walk before the corpse of a Liṅgavanta that is carried to the grave or before an idol (Śiva or Basava) when carried about. Members of Nos. 1-5 eat in company (excepting the Kshaurakas who have to sit separately), but do not intermarry. The pûjâris of the Liṅgavantas are either poor Śĕṭṭis or Śûdras of their sect; if there is a liṅga besides a Basava (bullock) in the temple, a Śaiva Brâhmaṇa of any sect will officiate as pûjâri in Liṅgavanta temples. Jaṅgamas do not make namaskâra to the Basava in a temple, but do so to the liṅga there, and when poor, may so far act also as pûjâris.— ಲಿಂಗವಸ್ತ್ರಮುಡಿಸು. N. (Bp. 44, 48).

ಲಿಂಗವಚನ liṅga-varĕsa. Proof-form: a form with three kinds of proof (? ಸಾಧನ, ಲಿಂಗತ್ರಯಮುಡಿಸುವುದು Kn. 114; ಸಾಧನ Mr. 501).

ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ liṅga-vṛitti. *One who assumes the dress, etc. of an ascetic to gain a livelihood, a religious hypocrite* (see ಫಕೀರವೃತ್ತಿ).

ಲಿಂಗಶರೀರ liṅga-śarîra. = ಲಿಂಗದೇಹ. (My.).

ಲಿಂಸಾಂಗಣ liṅga-aṅgaṇa. An area where a phallus is placed and worshipped (Bp. 19, 69).

ಲಿಂಸಾನುಶಾಸನ liṅga-anuśâsana. The doctrine or laws of grammatical gender (My.).

ಲಿಂಸಾಯುಷ liṅga-âyuṣa. = ಲಿಂಗವಸ್ತ್ರ. (My.).

ಲಿಂಸಾಯಿತ liṅga-âyita. = ಲಿಂಗಾಯುಷ. (My.).

ಲಿಂಸಾಯ್ತ liṅga-âyta. = ಲಿಂಗಾಯಿತ. (My.).

ಲಿಂಸಾವತಾರ liṅga-avatâra. An incarnation of Śiva's phallus: Basava, etc. (Bp. 22, 58).

ಲಿಂಸಿ liṅgi. = ಸಿಂಸಿ. Wearing a distinguishing mark;— characterized by;—bearing false marks, a hypocrite;— one who is entitled to wear religious marks: *an ascetic;*— one who wears the phallus: a liṅgavanta (Bh. 1, 12, 22);—N. of females (My.). See Bp. 36, 60; 54, 27; ಸದಸ್ಯ-.

ಲಿಂಸೈಕ್ಯ liṅga-aikya. Identity with the Śiva-liṅga (Bp. 57, 68; 58 sum.; 58, 15. 20).

ಲಿಕ್ಷ likṣa. The syllable ಲಿ (Śmd. 220; Kâvy. I, 3, 57-59).

ಲಿಪಿ lipi. = ಲಿಪ. Smearing, besmearing, anointing, plastering;—painting, drawing, writing. 2, *written characters, the letters.* 3, *a writing, a writ,* a manuscript, a document, a letter (ಅಕ್ಷರದ ಬರಹಂ Hlâ.; Bp. 5, 53). 4, *a drawing, a picture* (ಚಿತ್ರದ ಬರಹಂ Hlâ.). ಲಿಪಿ (of Brahmâ) ಮಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಪಿಪೀಲಿಕೆಯುಮ್ಮ ಕೊಡಿಪೆದ್ದಿ (Prv.).

ಲಿಪಿಕ lipika. A writer, a scribe (ಗ್ರಂಥಲಿಪಿಕ Mr. 360).

ಲಿಪಿಕರ lipi-kara. An anointer, a white-washer, a plasterer. 2, *a writer, a scribe, a copyist.* 3, an engraver.

ಲಿಪಿಕಾರ lipi-kâra. = ಲಿಪಿಕರ. *A writer, a scribe, a copyist;* etc.

ಲಿಪಿಜ್ಞ lipi-jña. One who understands writing, etc. (Kk. 101).

ಲಿಪಿಸಂಖ್ಯೆ lipi-saṅkhyĕ. *A number of written characters.*

ಲಿಪ್ತ lipta. Smeared, besmeared, anointed. 2, *stained, soiled, defiled.* 3, smeared with poison, poisoned. 4, *eaten.*

ಲಿಪ್ತಕ liptaka. *A poisoned arrow.*

ಲಿಪ್ಯಮಾನ lipyamâna. The state of being smeared, etc. (Ŏpr. 1, after 81).

ಲಿಪ್ಸು lipsu. *Desiring to become possessed of, eager for, covetous.*

ಲಿಪ್ಸೆ lipsĕ. *The desire to gain or to obtain, desire for possessing.*

ಲಿಫಾಫೆ liphâphĕ. An envelope (My.; Br.; Mhr., H. ಲಿಫಾಫಾ).

ಲಿಂಬಳ limbaḷa. A Kŏṅkaṇiga (ಕೊಂಕಣಿಗ Mr. 382 two MS., one MS. ಲಿಂಬಾಳ, another one ಎಮ್ಬಳಿ).

ಲಿಂಬೆ limbĕ. = ನಿಂಬೆ 1, etc. The acid lime, etc. (My.; St. & Pl.).

ಲಿವಿ livi. = ಲಿಪಿ. *Writing, writ,* etc.

ಲಿಹ್ lih. Licking. See ಪ್ರಲ್ಲ-, ಮುಹು-.

ಲೀಢ līḍha. Licked, tasted, devoured, eaten; darted out (as the tongue). See ಅನವಲೀಢ; Grj. 5, 26.

ಲೀನ līna. Clung to, adhered to, attached to, clinging to, embracing;—lying, resting on, staying in; hiding, entered into. 2, dissolved, melted;—absorbed, absorbed in or into, swallowed up in; intimately united with; devoted to. 3, disappeared, effaced, vanished, departed. See ಅಪ್ರಲೀನ, ಪ್ರ-.

ಲೀನತ linata. = ಲೀನ. See ವಿ-.

ಲೀನತೆ linatĕ. The state of adhering;—the state of being hidden or concealed; etc.

ಲೀಲಾಲಸತೆ līlâ-alasatĕ. The state of being tired of sport (Ŏpr. 3, 85).

ಲೀಲಾವತಿ līlâ-vati. A beautiful, or wanton, woman. 2, N. (J. 33, 43). 3, N. of a town (Ŏpr. 1, 88). 4, N. of several treatises.

ಲೀಲಾವಹ līlâ-vaha. Conveying or bringing sport (Ŏpr. 4, after 42).

ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ līlâ-vibhûti. Great sport (My.).

ಲೀಲೆ līlĕ. ಲೀಲಾ. *Play, sport, diversion, amusement, pastime.* 2, wanton sport, *amorous pastime, as shown in the imitation of a lover's gait, manner, speech, etc.* (in his absence), wantonness. 3, joking, frivolity, child's play. 4, sportive appearance, dissimulation, sham. 5, air, mien, manner. 6, grace, beauty, loveliness. 7, a story about the sport of a deity. ಲೀಲೆ ಕೇಳಿ ಜಾಕ್ಷಣ ಮೃಲಕ್ಕೆ ಏರ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಲೀಲೆಪಡಿ. -ಪಡೆ. To get beauty (Rév. 5, after 19).

ಲು 12-ು9. (= ಲುಂ, ಲೂ). See ಲೆ 2. It is used also in multiplication, *e.g.* ಎರಡು ಮೂರಿಲು, six, ಅಯ್ದು ಪಾಲ್ಲು, twenty, ಆರು ಏಡಿಲು, forty-two, etc. (My.).

ಲುಂ 12-ುಗಿ1. (= ಲು, etc.). See ಸಿಪ್ಪ ಲುಂ.

ಲುಕಸಾನು lukasânu. = ಲುಕುಸಾನು, etc. (My.).

ಲುಕುಸಾನು lukusânu. = ಲುಕಸಾನು, ಲುಕ್ಸಾನು. Loss; damage (My.; Mhr., H. ನುಕಸಾನ, ನುಕಸಾನೀ, ಲುಕಸಾನ, ಲುಕಸಾನೀ; Br.).

ಲುಕ್ಸಾನು luksânu. = ಲುಕುಸಾನು. (My.).

ಲುಂಗಿ luṅgi. A piece of cloth tied round the loins by males, reaching down to the knees (My.; ಅಫೋರ್ಡುಕ C.; H.).

ಲುಚ್ಚಾ luccâ. Dissolute, libertine, mean, base, low (used of persons, words, business, etc., My.; Br.; Mhr., H.).

ಲುಚ್ಚಾತನ luccâtana. Dissoluteness, profligacy, meanness, etc. (My.; Br.).

ಲುಚ್ಚಿ-ಗಿರಿ luccĕ-giri. = ಲುಚ್ಚಾತನ. (Mhr.; ತಪ್ಪ ಬೆ.).

ಲುಟಾಯಿಸು luṭâyisu. To plunder (My.; Br.; Mhr. ಲುಟಿಣೇ).

ಲುಠನ luṭhana. Rolling, rolling or wallowing on the ground, weltering; moving about, moving to and fro; rolling down. See ಪರಿ-; ಚಿಮುಚಿಮುಸು, ಪೊರಳ್, ಪೊರಳ್ಚು, ಮಿಳಿರ್.

ಲುಠಿತ luṭhita. Rolled;—rolling;—fallen;—*the rolling on the ground (of a horse).*

ಲುಪ್ತಕ luptâka. A robber, a thief (Sk.). 2, a crow (Sk.). 3, raising, lifting up (ನೆಗೆಪ್ಪುದು Kk. 74; Śm. 66; not Sk.). See ಲೋಕ-.

ಲುಪ್ lup. *Dropping out, elision, cutting off, rejection.*

ಲುಪ್ತ lupta. Broken, injured, destroyed (Bp. 8, 3);—robbed, deprived of;—omitted, neglected (J. 6, 45);—cut off, elided; rejected, disappeared, lost; obsolete;—plunder, booty, stolen property (ಉಪಪ್ತ 3, ಕಳವಿನಿಪತ Mr. 226).

ಲುಪ್ತಪದ lupta-pada. *Wanting (whole) words.*

ಲುಬ್ಧ lubdha. Desiring;—*covetous, greedy, avaricious.* 2, a hunter. 3, a lustful man, a libertine.

ಲುಬ್ಧಕ lubdhaka. A greedy or avaricious man, a miser (ಕೃಷ್ಣ, ವೀಣ Nn. 127). 2, *a huntsman* (ಕಾಮ, ಶರಾ 127; ಕಣ್ಣಿಕ, ಬೇಡ Nn. 39). 3, the sixth (or eighth, My.) nakshatra or lunar mansion (ಆರ್ದ್ರ, ಆರ್ದ್ರಾನಕ್ಷತ್ರ 127; ಆರ್ದ್ರ, ಪುಷ್ಯ Mr. 39). 4, the star Sirius.

ಲುಬ್ಧತ್ವ lubdhatva. Avariciousness, covetousness (My.).

ಲುಭಿತ lubhita. Perplexed, disturbed, deluded, fascinated. (R.).

ಲುಲಾಪ lulâpa. *A male buffalo.*

ಲುಲಾಯ lulâya. *A male buffalo* (ಕೋಣನು Nn. 61. 102).

ಲುಲಿತ lulita. *Shaken, agitated, tossed about, shaking about, tremulous, waving,* etc.

ಲುಳಿ luḷi. Agility, the power (or art) of moving the limbs quickly, briskness, nimbleness, quick motion; tremulous motion or vibration of lustre or light (Bh. 1, 7, 41; 2, 2, 103. 104; 6, 3, 18. 21; 6, 4, 54. 78; 8, 23, 17; 8, 24, 24; 10, 6, 22; 10, 7, 2. 51; Śśv. 4, 80; J. 9, 23; 24, 72). — ಉಳಿಪಡಿ. -ಪಡೆ. To produce quickness, to act quickly (Rām. 6, 51, 43).

ಲೂ 12-ೂ7. (= ಲು). See ಸ. ೮ 2. ಯಾವಾಗಲೂ (R. 1, 14), ಪ್ರೀತಿಯಿಸ್ಸಲೂ ಘಟ್ಟಿಯಿಸ್ಸಲೂ, ಜೀವಿಸ್ಸಲೂ (1, 24), ತಳ್ಳಲ್ಪಿಸ್ಸಲೂ, ಒಳ್ಳೀಪಿಸ್ಸಲೂ, ಸಾಳಿಸ್ಸಲೂ (3, 13). See ಸ. ೨ಸ್ಸ 1.

ಲೂಟಿ lūṭi. Robbing; booty, spoil (C.; Sl. 295; Br.; Mhr., H. ಲೂಟ). ಜೀವಿಗೋಲ್ಕರ ಬನ್ನು, ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಲೂತಿ lūti. = ನೂತಿ, (ಲೂತ). A sort of venereal sore about the face (ಅನಘ ಮುನ್ನು Mr. 386), etc. (My.). ಪ್ರೀತಿಯುಸ್ಸ ನೀತಿ ಹುಟ್ಟುವದು, ಲೂತಿಯುಸ್ಸ ಗಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುವದು (Prv.).

ಲೂತೆ lūte. (= ಲೂತಿ, etc.). *A spider.* 2, a kind of cutaneous disease (said to be produced by moisture from a spider).

ಲೂನ lūna. *Cut, severed, clipped; cut off; reaped;* plucked, gathered; wounded; bitten; destroyed. 2, *a tail.* See ತಬ್.

ಲೂಮ lūma. *A tail.*

ಲೆ le-kk. = (ಅಲೆ), ಲಿ 2, (ಲೇ). See *e. g.* ಬದಿಲೆ (Bp. 3, 84), ಸುಖಲೆ (5, 14), ಜಲಗನ್ನೆಸ್ವಲೆ (18, 46), ಎಸುಲೆ (22, 53; 42, 38), ನಗುತಲೆ (23, 14), ಅಳ್ಳತೆಯಿಸ್ವಲೆ (24, 23), ಒಲವಿಸ್ವಲೆ (28, 8), ಇರುತಲೆ (47, 24), ಉಸ್ಸರಲೆ (B. 5, 137), ಆಗುತಲೆ (B. 5, 294. 295), ನೋಡಪಲೆ, ಹೇದಪಲೆ (My.).

ಲೆಕ್ಕ lekka. (Tbh. of ಲೇಪಾ). Reckoning, reckoning up, numbering, numeration, calculation, computation; arithmetic; a sum; an account; a number, a numeral (ಅಂಕೆ, ಸಂಖೆ Mr. 349; ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. 123 Cm.; 243 Cm.; ಪಸು, ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣಿತಫಲ Nn. 17; Ch. v. 229. 288; My.; Tē.; T. ಇಲಕ್ಕ; ಎಣಿಕೆ G.). 2, estimation, esteem, regard (Tē.; Mhr. ಲೇಪಾ; Mhr. ಲೇಖನೇಂ, to write; to esteem, reckon). ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿದು ಪಿಡ್ಡರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರೇಸು ದೂಡ್ಯಾರು?—ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಒದುಸ್ಯಾರು ಕವಿಮ.—ಲೆಕ್ಕ ಪಿಡ್ದ ಹೊತ್ತದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿದ್ದ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಕ್ಕವೇಸು? —ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಉಣ್ಣೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಣು.—ಬದುಕು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡಿಗೆ ದುಕ್ಕ.—ಮನಿಯಗಾದಿನಿಗೆ ಮುಖ ಸುಖ ಹೇದಾದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪಿಡ್ಯಾನೇ?—ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ ಪೆತ್ತಳೇ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ದುಕ್ಕಳಾ? (Prvs.). See Bp. 1, 34; 31, 29; Sl. 219. 278. 326. 327. 370. 371; Prv. s. ವೇಸ. — ಲೆಕ್ಕ ಇಮು. To keep account (B. 5, 81; My.). — ಲೆಕ್ಕ ಕಾಯು. To watch over accounts (and examine them). ಲೆಕ್ಕ ಕಾಯುವವ (ಗಣಕ, ಗಣಿಕ, ಶಾನಭೋಗ G.). — ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು. To deliver in an account; to give an account (My.). ಪೇದರಿಗೆ ಆದರ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಪ ಪೇಕಾವೀದು (B. 5, 189). ಪಾವೆಲ್ಲರು ಪೇದರು ಕೊಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಪೇದರ ಹತ್ತರ ಕೊಪ ಪೇಕಾದೀತೆ ನ್ನು, ನೆನಸಿದ ಪೇಳು (5, 204). — ಲೆಕ್ಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To regard, to mind (Bp. 40, 77). — ಲೆಕ್ಕ ಪಕ್ಕ. reit. (My.). — ಲೆಕ್ಕಫೇದ. A mode of calculation or counting (ಪುರ, ಗಣಿತ Nn. 72). — ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡು. To count, to reckon up; to compute (My.; ಎಣಿಸು G.; B. 4, 100). — ಲೆಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆ. dupl. (ಕೋಟಿ, ಗಣಿತ Nn. 43). — ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. = ಲೆಕ್ಕ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಗ lekkagi. Tbh. of ಲೇಖಕ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಗಿಕೆ lekkagike. Tbh. of ಲೇಖನಿಕೆ. (ಅಡಾಮು Mr. 359; My.; B. 1, 23; 3, 57). ಚಿತ್ರದ ಬರೆವ ಲೆಕ್ಕಗಿಕೆ (ಅಪೀಕೆ, ತೂಲಿಕೆ Nr.; Sl. 345).

ಲೆಕ್ಕಗಿಸೆ lekkagise. = ಲೆಕ್ಕಗಿಕೆ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಿ lekki. = ಅಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಲೆಕ್ಕಿಗ lekka-iga. (Śmd. 233). An arithmetician. (Kp. 2, 21, 3).

ಲೆಕ್ಕಿಸು lekkisu. To count, to reckon up; to compute (My.; ಗಣಿಸು G.). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಚಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅನಂಖ್ಯಾತ Nn. 25). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಚಾರದುದು (ಅಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದುದು 43). ಲೆಕ್ಕಿಪ ಸಂಖೆ (ಪದ್ಯ Mr. 507). 2, to esteem, to regard, to mind, to consider (Grj. 3, 5; Bp. 1, 34; 24, 85; 39, 48; Śśv. 4, after 17).

ಲೆಂಕ lēṅka. A male servant (Bp. 9, 39; 27. 73; 47, 35; 52, 35; Tē.; see ತಿಮ-; Mhr. ಲೇಂಕ, a son; a daughter). — ಲೆಂಕಮೊಕ್ಕುಲ್ಲು. N. (Bp. 58, 8). — ಲೆಂಕರ ಲೆಂಕ. A servant of servants (Bp. 27, 70; Rām. 5, 8, 57).

ಲೆಂಕತಿ lēṅka-iti. A female servant (ಅಸಿಕ್ಷ Hlā.; Mr. 304).

ಲೆತ್ತ lētta. = ನೆತ್ತ. (My.; ಅಕ್ಷ, ದೇವನ G.; ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಪಾಶಕ Sl. 349). ಲೆತ್ತದ ಆಟ (ಕೈತದ G.). ಲೆತ್ತ ಹಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಬೆತ್ತು (Prv.). — ಲೆತ್ತ ನಗಡೆ. Lētta and pagaḍe (My.; ಅಕ್ಷ ರೆಂಬ.). — ಲೆತ್ತಸಾರಿ. = ನೆತ್ತಸಾರಿ. (ಅಣ್ಣಾವದ, ಪಾಂಥಳ, ನೆತ್ತ ಮಾಡುವ ಹಲಿಗೆ Sl. 349).

ಲೆಪ್ಪ lēppa. Tbh. of ಲೇಪ್ಯ (Śmd. 351; Abh. P. 3, 26. 28; 3, after 26; ಲೇಪ್ಯರೂಪ Kk. 46). ಲೆಪ್ಪದ ಚಿತ್ರದ ಸ್ತ್ರೀ (ಅಜಿರಿಸಾರಿ ಕೆ); ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಲೇಪ್ಯಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ, ಪುಸ್ತಕದುಹಿಂ.).

ಲೆಪ್ಪಗಾಱ lēppa-gāra. A plasterer, a bricklayer; one who moulds or models (ಲೇಪಕ, ಪಲಗಣ್ಣ Hlā.).

ಲೇ le-kk. (= ಲೆ, etc.). See *e. g.* ಕೂಪರೇ (B. 1, 14), ಅಸ್ಸರಲೇ (4, 63), ಕೊಪಪರೇ (B. 5, 77).

ಲೇಕಗಿ lēkagi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.).

ಲೇಖ lēkha. *A writing, a writ, a letter, a document,* etc. (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ, ಬರಹ Mr. 360; Bp. 5, 54; B. 1, 15; 4, 148). 2, *a deity.*

ಲೇಖಕ lēkhaka. *A writer, a scribe, a copyist, a clerk, a secretary.*

ಲೇಖಗಿ lēkhagi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.; B. 5, 183; Mhr.).

ಲೇಖನ lēkhana. Scratching, scarifying, making an incision;—writing; copying;—a writing, etc. (see Mr. s. ಲೇಖ; Bp. 5, 53). See ವಿ-; ಬರೆಯಿಸು.

ಲೇಖನಿ lēkhani. = ಲೆಕ್ಕಣಿ, ಲೇಕಣಿ, ಲೇಖಣಿ. A reed-pen, a pen, a style.

ಲೇಖನಿಕೆ lēkhanikē. = ಲಕ್ಕಣಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿಗೆ. An instrument for writing and painting, a reed-pen, etc.

ಲೇಖರ್ಷಭ lēkha-ṛishabha. Best of deities: *Indra.*

ಲೇಖವಾಹಕ lēkha-vāhaka. A letter-carrier (Abh. P. 4, after 42).

ಲೇಖಾಮಂಡಲಿಕ lēkhā-maṇḍalika. An accountant general (Bp. 5, 14).

ಲೇಖಿತ lēkhita. Scratched; written (My.).

ಲೇಖಿಸು lēkhisu. To write (My.).

ಲೇಜೆ lēkhē. = ರೇಜೆ. A scratch; *a streak, a line; a stripe, a stroke* (ರಾಜ, ಎಡೆಬಿಡದು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು Nr.);—a furrow, a row, a groove. 2, writing; a writ (Bp. 50, 33);—*drawing lines, delineation, drawing;* painting;—a drawing, a figure; an impression, a mark. 3, the curved line or pale streak of the young moon, the moon's crescent (see ಇಸ್ತು-). 4, *a flash* (of lightning). See ಪತ್ರ-.

ಲೇಡಿ lēḍi. A "lady" (My.).

ಲೇಣಾ lēṇā. ಲೇಣ (in ದೇಣಾ-). ಲೇಣಿ. = ರೇಣಾ. Borrowing. — ಲೇಣಾವೇಣ. = ರೇಣಾವೇಣಿ. (My.). — ಲೇಣಿವೇಣಿ. = ರೇಣಾವೇಣ. (My.).

ಲೇಪ lēpa. = ಉಪ್ಪ. Besmearing, daubing, anointing, plastering. 2, materials to be smeared with: salve, ointment, unguent; *plaster, mortar, chunam, white-wash,* etc. 3, a particular rite at funeral oblations. 4, impurity, dirt, any grease or dirt sticking to vessels, etc. 5, a spot, a stain, moral impurity. 6, *food, victuals.* ದುಷ್ಟಲೇ ನೋಡಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪಗೆ ಲೇಪವೇ? (Prv.).

ಲೇಪಕ lēpaka. *A plasterer, a bricklayer;* one who moulds or models. (ಲೇಪಗಾರ Mr. 377; see ಲೆಪ್ಪಗಾರ).

ಲೇಪಗಾರ lēpa-gāra. = ಲೇಪಕ, q. v.

ಲೇಪನ lēpana. Smearing, besmearing, smearing over, daubing, anointing, spreading on, plastering (ಮಡಿ,

ಅನುಲೇಪನ Nn. 73). 2, anything smeared on, salve, ointment, plaster, mortar, white-wash, etc. See ಊಮು; ವಿ-. — ಲೇಪಸಗೆಯ್. To besmear, etc. (Bp. 39, 6).

ಲೇಪಕ್ರಿಯೆ lêpana-kriyĕ. = ಲೇಪನ No. 1. (ಆಕ್ಕೆ, ಆಮ್ಮು Kk. 55, o. r. ಅನುಲೇಪನ).

ಲೇಪಾಳಿಗ (lêpa-âḷiga). A man who covers with unguents (?). See ಲೇಪಾಳಿಗಿತಿ.

ಲೇಪಾಳಿಗಿತಿ lêpâḷiga-iti. (Śmd. 244). A female lêpâḷiga.

ಲೇಪಿತ lêpita. Smeared, besmeared, etc. (My.).

ಲೇಪಿಸು lêpisu. To smear, to spread over or on, to besmear, to anoint, to cover by smearing, etc. (ಬಿಡಿ Śmd. I; Ćpr. 6, after 64; Bp. 12, 11; My.; Sl. 445). ಎಸಿ ಪರೆ ಪೋದವೇ? ಪಾಪವೇಪ್? ಅದು ಕೆಸಜೆ? ಎಸಿಪರೆ ಮುಯ್ಯಿ ಮುಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ಲೇಪಿಸಲಳ್ಕಂ? (Sp.). 2, to be smeared or anointed, etc. (Ćpr. 8, 39).

ಲೇಪು lêpu. A sort of quilt (Mhr. ಲೇಪ); a mattress, a bed (My.; Tĕ.).

ಲೇಪ್ಯ lêpya. = ಲೆಪ್ಪ. To be smeared, etc. 2, *spreading over, smearing, plastering;*—making models, moulding, modelling;—moulded, modelled;—a model. — ಲೇಪ್ಯರೂಪ. A modelled form, a model (ಲೆಪ್ಪ Kk. 46).

ಲೇಪ್ಯಕರಣ lêpya-karaṇa. Smearing, besmearing, daubling, etc. See ಪೊದರಿಸು.

ಲೇಪ್ಯಕರ್ಮ lêpya-karma. Moulding, making models, modelling. See ಕಡುವಿದು.

ಲೇಪ್ಯಮಯ lêpya-maya. *Made of mortar or clay, moulded.*

ಲೇಲಿಹಾನ lêlihâna. Frequently licking or darting out the tongue: a serpent (My. Amara).

ಲೇಲಿಹ್ಯಮಾನ lêlihyamâna. Frequently licking, constantly darting out the tongue (Ćpr. 1, 135).

ಲೇವಡಿ lêvaḍi. 1. Derision, mockery (My.; H.).

ಲೇವಡಿ lêvaḍi. 2. = ಲೇವಣಿ. ಲೇವಡಿ ರುಚಿ ಪಾವಡಿಗ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.).

ಲೇವಳ lêvaḷa. = ಲೇವಳ, ಲೇವಾಳ. ಲೇವಳಂ ಪಡಪ ಸರವಳ ಪಟ್ಟಣವಾಗಲು ಗೃಹದೇಯಂ (Mr. 339).

ಲೇವಾಳ lêvâḷa. = ಲೇವಳ, etc. (Abh. P. 7, 41).

ಲೇವಾ lêvâ. = ಲೇವಣಿ. — ಲೇವಾದೇವಿ. Borrowing and lending (My.; Mhr., H.; Br. ಪಾವಾದೇವಿ; T. ಇಲೇವಾದೇಯು).

ಲೇಶ lêśa. What is torn off: *a small part or portion, a particle, an atom, a bit, a little bit, a small quantity, a little* (ಗುಣ, ತುಣ್ಣು Nn. 78);—smallness, littleness, briefness. 2, a particular figure of speech in rhetoric, employment of a comparison instead of a direct statement; —representing as a disadvantage what is otherwise regarded as an advantage and vice versa (Kâvy. III, 3, B, 35).

ಲೇಶಮಾತ್ರ lêśa-mâtra. Only a little (My.).

ಲೇಶಾಂಶ lêśa-aṁśa. A small part (My.).

ಲೇಶ್ಯೆ lêśyĕ. ಲೇಶ್ಯಾ. Lustre, light. (Ćpr. 3, after 32).

ಲೇಷ್ಟು lêṣṭu. (= ಲೋಷ್ಟ). *A clod, a lump of earth.*

ಲೇಸಿಗ lêsiga. An excellent man: a brave man (ಪಣಗರ ಚೆ. I, 41).

ಲೇಸು lêsu. Goodness; excellence, superiority; a superior thing; well-being, welfare, health; alleviated state; pleasantness; beauty; properness, propriety, fitness, recommendableness; rightness; reality (ಪಲ್ಲು, ಪಾಪು Nr.; ಒಳ್ಳ Ćt. II, 81; ಸೌಜನ್ಯ Mr. 451; ಅನು, ಹಸ, ಜೊಳ್ಳ, etc., ಮುನೋಜರ Kk. 18; ಜೊಳ್ಳಕಿತೆ, ಜೊಳ್ಳ, ರಮ್ಯ, ಎಳ್ಳ, etc., ಮುನೋಜರ Śm. 55; My.; Tĕ. ಲೆಸ್ಸೆ, ಲೇಸು). ಲೇಸಾದ (ಸತ್ Śmd. 65 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ಸಂ 93. 98 Cm.). ಲೇಸಪ್ಪದು (ಜಾಡು, ರಾಡು Nr.). ಲೇಸಾಗರ್ಪುದು (ಸೌಜನ್ಯ, ಅವಶ್ಯವು IIIñ.). (ಕುಡುವೆಯಲ್ಲಿ) ತಳ್ಳಿತ್ತು ಕೆಲ್ಲು ಸಿಪೆನಿಪ್ಪ ಪ್ರಾಲಗೆ ಲೇಸು (Mr. 277). ಲೇಸಾದ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗಂ (ಸುಮಾರ್ಗಂ Śmd. 4 Cm.). ಲೇಸದ ರೋಗ (ವ್ಯಾಮು, ಸರೋಗ Nn. 129). ಲೇಸೆಲ್ಲಂ (Śmd. 63). ಲೇಸಿಸೊಳ್ (J. 29, 32); ಲೇಸ (23, 54); ಲೇಸಂ (2, 3, 13). ಏನೇನೋ! ಒಂದಿನ ನಂ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). ಲೇಸು ಆಗುವಾಗ್ಯೆ ಗಾಸಿಗೊಳ್ಳ ಬಾರದು.—ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಲೇಸು, ಹಬ್ಬಕ್ಕಿನ್ನ ಮುದುವೆ ಲೇಸು.—ಲೇಸ ಕುಡಿದರೆ ಲೇಸು ಅಡೀತು.—ಪಾಪ ಮಾಡುವವನು ಬಾಸಣಪಾದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೆ?—ಬೆಪ್ಪ ಪ್ರಾಣದೂ ಬೊಪ್ಪ ವನೇ ಲೇಸು (Prvs.). See Śmd. 174; Ćpr. 1, 48; 2, 48; Bp. 1, 21; 23, 5; 29, 18; 40, 68; 48, 19; 51, 50; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 24. 37; Rśv. 4, 118; 30, 51; J. 2, 18; 18, 40; 28, 48; B. 1, 17; ಕಮ-. — ಲೇಸುಪೊಪ್ಪು. -ತೋಱು. Well-being to appear or arise (Dp. 30, 1). — ಲೇಸು ಲೇಸು. rep. (ಕೊಡ್ಡಾಟಿ Ćt. II, 103; Bp. 13, 7; 20, 9; 36, 15; 42, 9; 54, 84).

ಲೇಹ lêha. Licking, tasting, sipping. 2, anything to be taken by licking, a lambative, a medicine to be taken by licking, a linctus. ಲೇಹ ಕುಡಿದರೆ ಲೇಸು ಅಡೀತು (Prv.).

ಲೇಹನ lêhana. Licking, tasting or lapping with the tongue. See ಕೆಪಲ್-, ತಿರುಳ್ಚಣ್ಣಿತಿ-, ನಳ್ಚು.

ಲೇಹ್ಯ lêhya. To be licked, lickable, capable of being licked or eaten by licking, fit to be licked;—a lambative, a medicine to be taken by licking, a linctus (My.);—nectar, ambrosia.

ಲೈಂಗಿ laiṅgi. (fr. ಲಿಂಗ). A Liṅgavanta (Bp. 18, 98; 29, 8).

ಲೈಂಗ್ಯ laiṅgya. (fr. ಲಿಂಗ). Relating to Śiva's phallus and its worship (Bp. 19, 5; 37, 36).

ಲೈಂಗ್ಯಪುರಾಣ laiṅgya-purâṇa. = ಲಿಂಗಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76).

ಲೊಕ್ಕಿ lokki. = ಅಕ್ಕಿ, etc. (ಇಣ್ಣಾಣಿ, ಪಾಗುಣ್ಣಿ Nn. 28). ಳಿಂದು ಲೊಕ್ಕಿ (ಲೇಧಾಲಿಕೆ Nr.).

ಲೊಗಡಿ lôgaḍi. = ಲೊದಡಿ, etc. (S. Mhr.; occasionally).

ಲೊಜ್ lôǰ. ಲೊಜ lôǰa. A sound to imitate that produced by lapping or sucking in a peculiar manner; one to imitate that of smacking (in tasting); a particular sound of the house-lizard. — ಲೊಜ್ ಲೊಜ್. rep. (C.). — ಲೊಜಗುಟ್ಟು. -ಟ್ಟು. To lap, as dogs, etc. do; to suck the breast, etc. with the sound of lôǰa, as babies; to smack in tasting; to smack, as the house-lizard does (My.). — ಲೊಜ ಲೊಜ. rep. With the repeated sound of ಲೊಜ. ಪ್ರಾಯಿಗಳು ಮಜ್ಜಿಗಳ ಹಾಗೆ ತುಪ್ಪಾಲಿಗೆಯಿಪ್ಪ ಲೊಜ ಲೊಜ ಸ್ವರು ಕುಡಿಯುವುದೆ (B. 3, 40). — ಲೊಜ್ಜ ಲೊಜ್ಜ ಎನ್ನು ಕುಡಿ (My.).

ಲೊಜ್ಜಗೆ lôǰǰage. = ಲೊಜ್ಜಿಗೆ (My.).

ಲೊಟ lôṭa. = ಲಟ 2, ಲೊಟಲೊಟ, ಲೊಟ. A sound to imitate that of gabbling or jabbering, that of a stone, etc. being shaken in an unsound pot, that of a cracked bell being rung, that

of metal vessels, etc. shaken about in a sack or carriage, that of unsound wooden utensils, wheels, etc. when shaken, of the wooden bell on a cow's neck when shaken, or of a dry loose kernel when shaken in the nut. — ಲೊಟ ಕಲೆ. 1. = ಲೊಟಗರೆ. (My. occasionally). — ಲೊಟಕಲೆ. 2. Gabbling, jabbering (My.). — ಲೊಟಗರೆ. -ಕಲೆ. To gabble, to jabber (My.). — ಲೊಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಲೊಟಗರೆ. (My.). — ಲೊಟ ಪಟ. reit. = ಲಟ ಪಟ, ಲೊಟ ಲೊಟ. The repeated sound of lōṭa (My.). 2, the state of being quite empty, as a house; nothing (My.). — ಲೊಟ ಲೊಟ. rep. = ಲಟಪಟ No. 1. (My.).

ಲೊಟಕ್ lōṭak. = ನಟಕು, etc. (S. Mhr.).

ಲೊಟಕು lōṭaku. To scold (My.). See Prv. s. ಸೋದು 1.

ಲೊಟಾ lōṭâ. = ಲೊಟ. — ಲೊಟಾ ಲೊಟಾ. rep. = ಲೊಟ ಲೊಟ. (My.).

ಲೊಟ್ಟೆ lōṭṭĕ. 1. A smack or cluck with the tongue (in driving cattle, etc., in playing, etc., My.; Tē.). ಲೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗಡಾದರೂ (ತಬ್ಬಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟೆ ಎನಿಸಾ (ಅವನನ್ನು) ಬಿಡುವವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಲೊಟ್ಟೆ ಹಾಕು. To click or smack the tongue against the palate (My.). See Prv. s. ಕಟ್ಟೆ. — ಲೊಟ್ಟೆ ಹೊಡೆ. = ಲೊಟ್ಟೆ ಹಾಕು. (My.).

ಲೊಟ್ಟೆ lōṭṭĕ. 2. Emptiness, hollowness (Tē., M.; T. ಲೆಡೆಪಡಕ್ಕು. See ಲೊಕ್ಕೊಟ್ಟೆ.

ಲೊಡ lōḍa. = ಲೊಟ. (My.). — ಲೊಡ ಬಡ. reit. = ಲೊಟ ಪಟ. (My.).

ಲೊಡ್ಡು lōḍḍu. = ಅಡ್ಡು. (My.; *cf.* ಲೊಟ್ಟೆ 2).

ಲೊತ್ತ lōtta. A hollow, a ravine, a pit. (Tē. ಲೊತ್ತೆ, ಲೊದ್ದಿ, ಲೊಟ್ಟಿ, ಲೋತು; *cf.* ಲೊಟ್ಟೆ 2). ಪರ್ವತಾಲ್ಲು ಪಾಯಂ ತಪ್ಪಿದೊಡೆ ಪರ್ವತಾಲ್ಲು ಲೊತ್ತವನ್ತಿರ್ಪುದು (Śmd. 227 Mḍb.).

ಲೊದಡಿ lōdaḍi. = ಲೊಗಡಿ, ಲೊದಳೆ, etc. ರಕ್ತ ವಿಕಾರವಿಶ್ಷ ಆದ ಲೊದಡಿ (ಕಫ); ಎದೆಯೊಳಗಿನ ಲೊದಡಿ (ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಕಫ G.).

ಲೊದಳಿ lōḍaḷi. = ಲೊದಳೆ, etc. (Rām. 6, 30, 33).

ಲೊದಳೆ lōḍaḷĕ. = ಲೊಗಡಿ, ಲೊದಡಿ, ಲೊದಳಿ, ಲೊದ್ಲೆ, ಲೋಂಡು, ಲೋಳ, ಲೋಳಿ, ಲೋಳು, ಲೋಳೆ q. v. Saliva, slaver, tenacious mucus, etc. (Bh. 8, 25, 6. 19; My.).

ಲೊದ್ಲೆ lōdlĕ. = ಲೊದಳೆ, etc. (My.).

ಲೊಲ್ lōl. = ಲೊಳ್ಳೆ 1, ಲೊಳ್ಳೆ 1. — ಲೊಕ್ಕೊಟ್ಟೆ. Perfect emptiness: nothing. ಊರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಾದರೆ ಕಾಯಿಗೆ ಲೊಕ್ಕೊಟ್ಟೆ (Prv.).

ಲೊಳ್ lōḷ. 1. = ಲೊಲ್, etc. — ಲೊಳ್ಳೊಟ್ಟೆ. = ಲೊಕ್ಕೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಲೊಳ್ lōḷ. 2. = ಲೊಳ್ಳೆ 2. Imitation of the sound of a dog's barking. (Tē.). — ಲೊಳ್ ಲೊಳ್. rep. (My.).

ಲೊಳ lōḷa. = ಲೊಳ q. v. (My.).

ಲೊಳಗೆ lōḷagĕ. = ಲಳಿಗೆ, etc. ಕಾಯೂ ಬಾಲವನ್ನು ಲೊಳಗೆಯೊಳಗೆ ಜಾತಿದರೆ ಕೆಟ್ಟಗಾದೀತೇ? (Prv.).

ಲೋಕ lōka. = ಲೋಗ. The vast space, the wide world, sky, heaven; any division of the universe; *the world;*— any place, *a region, a tract, a country, a district, a province.* 2, *mankind, folk, man, men, people* (Śmd. 187); subjects (as contrasted with the king). 3, common life, ordinary practice, common usage. 4, seeing, looking, sight, regard. ಮಿತ್ರರದ ಘೋರ ಘುರರ್ ಸ್ವರ್ ಮುಖಕ್ ಜಸಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮ್ ಎನ್ವೀದು ಮೀಲಣ ಲೋಕಮುಕ್ಕುಂ; ಮುತ್ತಲು ವಿತಲ ಸುತಲ ರಸಾತಲ ತಲಾತಲ ಮಹಾತಲ ಪಾತಾಲಮ್ ಎನ್ವು, ಸತತಂ ವರ್ತಿಸುವ ಕೆಳಲೋಕಮ್ ಏದಿಕ್ಕು (Mr. 32). ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಕೋಳ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?—ಲೌಕಿಕ ನೋಡಿ, ಲೋಕವೇ ಮುಖ್ಯ.—ಲೋಕ ಹಾದೀತರೆ ನಾಕ ಹಾದೀತೀತೇ? (Prvs.). See ದ್ವಿಸಪ್ತ-, ಸಪ್ತ-; Bp. 32, 31; 36, 62. — ಲೋಕಕಟಕ. The manner of the world (My.). — ಲೋಕಚಾಲೆ. The custom of the world (My.).

ಲೋಕಕರ್ತ lōka-karta. The creator of the world (Bp. 10, 41).

ಲೋಕಜಿತ್ lōka-jit. Conquering heaven;—a conqueror of the world;—a sage;—*a Buddha.*

ಲೋಕತ್ರಯ lōka-traya. The three worlds: heaven, earth, and the lower regions (My.).

ಲೋಕಧಾತು lōka-dhâtu. The earth;—a particular division of the earth.

ಲೋಕಧಾತ್ವೈಕ್ಯ lōkadhâtu-aikya. *A country.*

ಲೋಕನ lōkana. Looking, seeing, viewing. See ಆಲ-, etc.

ಲೋಕನಾಥ lōka-nâtha. Lord of worlds: Brahmâ;—Vishṇu or Kṛishṇa (Dp. 28);—Śiva (Bp. 55, 20);—N. (59, 4);—a king.

ಲೋಕನೇತ್ರ lōka-nêtra. The sun (My.); the moon (My.).

ಲೋಕಪದ್ಧತಿ lōka-paddhati. General or universal way (My.).

ಲೋಕಪಾಲ lōka-pâla. A guardian of the world, a regent of a quarter of the world (= ದಿಕ್ಪಾಲ). 2, *a king, a sovereign.*

ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿ lōka-prasiddhi. Universal establishment or reception, general notoriety or prevalence (ಲೋಕರೂಢಿ Śmd. 334 Cm.).

ಲೋಕಬಾಂಧವ lōka-bândhava. *The sun.*

ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆ lōka-maryâdĕ. Popular observance, established usage or custom (My.).

ಲೋಕಮಾತೃ lōka-mâtṛi. *Lakshmi.*

ಲೋಕಮಾತೆ lōka-mâtĕ. Lakshmi (Mr. 18).

ಲೋಕಮೂಢ lōka-mûḍha. Folly arising from the example given by (other) people (Śâstrasâra in W. v. 1255. 1256. 1257).

ಲೋಕಯಾತ್ರೆ lōka-yâtrĕ. Travelling round the world (J. 26, 26). 2, the business and traffic of men, worldly affairs, ordinary actions or conduct. 3, man's pilgrimage through this world (My.).

ಲೋಕರಕ್ಷಕ lōka-rakshaka. Protector or saviour of the world (Bp. 10, 41). 2, a king.

ಲೋಕರೀತಿ lōka-rîti. The manner of the world (My.).

ಲೋಕರೂಢಿ lōka-rûḍhi. = ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿ (Śmd. 334 Cm.).

ಲೋಕಲುಪ್ತಾಕ lōka-luptâka. A notorious robber (Âbh. P. 4, 35).

ಲೋಕವಾದ lōka-vâda. The talk of the world: *public rumour, popular report, common talk, news.*

ಲೋಕವಾರ್ತೆ lōka-vârtĕ. The world's news: popular report or rumour (My.).

ಲೋಕವಿರುದ್ಧ lōka-viruddha. Contrary to universal notions or facts: one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3. 19-23).

ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ lôka-vyavahâra. The affairs or business of the world: universal use, popular usage (Śmd. 231).

ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿ lôka-sâkshi. Witness of the world, universal witness. 2, Brahmâ. 3, fire (My.).

ಲೋಕಾಚಾರ lôka-âchâra. Popular usage (My.).

ಲೋಕಾನೀಕ lôka-anîka. All the several worlds (My.);—a large number of people (My.).

ಲೋಕಾನ್ತ lôka-anta. The world's end: publicity; amongst the people, public, notorious (Bp. 52, 45). ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ.—ಏಕಾನ್ತ ಹೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು (Prvs.).

ಲೋಕಾನ್ತರ lôka-antara. Another world; the next world, a future life (My.).

ಲೋಕಾಪವಾದ lôka-apavâda. The reproach or censure of the world, general outcry against, popular accusation (J. 19, 40; 21, 63; Dp. 91, 4).

ಲೋಕಾಯತ lôka-âyata. Materialistic, atheistical;—*materialism, the system of atheistical philosophy taught by Châryâka.*

ಲೋಕಾಲೋಕ lôka-alôka. World and no world: the visible and invisible world (Kâvy. I, 1*a*, 2). *a mythical belt or circle of mountains surrounding the earth and separating it from the region of darkness.*

ಲೋಕೇಶ lôka-îśa. *Brahmâ.*

ಲೋಕೇಶ್ವರ lôka-îśvara. Śiva (Bp. 58, 17).

ಲೋಕೋಕ್ತಿ lôka-ukti. A general or common saying; a proverb;—the language of the people (Śmd. 119).

ಲೋಕೋತ್ತರ lôka-uttara. Surpassing the world, beyond what is common or general, unusual, extraordinary.

ಲೋಕೋತ್ತರವರ್ಣನ lôkôttara-varṇana. Description of unusual qualities (Kâvy. III, 1, A, 18).

ಲೋಕೋದ್ಧಾರ lôka-uddhâra. Deliverance or salvation of mankind (My.).

ಲೋಕೋಪಕಾರ lôka-upakâra. A public charity (My.).

ಲೋಕೋಪಕಾರಕ lôka-upakâraka. Beneficial to the public; a public benefactor (My.).

ಲೋಗ lôga. Tbh. of ಲೋಕ. Mankind, people, folks, a common man. ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಳಿಕಾವಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಪಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಯುವದಳು (ಸೈರಂಧ್ರಿ); ಲೋಗರ ಕೊಸ್ಟು ಇವೆ, ಕೆಮಿಸಿ ಇವೆನೆವ್ವ ವಿಚಾರ (ವ್ಯಾಪಾರ, etc.); ಲೋಗರ್ ಇಳ್ಳಿದ ಕೂಡಿನುಣ್ಣುವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc. Nr.). ಲೋಗರ ಮುನೇಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಯುದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮುನೇಲಿ ಹಾಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇನು? (Prv.). See Bp. 38, 8; 43, 36; 52, 2; Bh. 7, 1, 25; V. 8, 19; 14, 37; J. 6, 53; ಪಂಪೀಪನ.

ಲೋಚನ lôčana. Seeing, looking or gazing at. See ಉಲ್ಲೋ.

ಲೋಚಕ lôčaka. A stupid man. 2, the pupil of the eye. 3, lamp-black. 4, a lump of flesh (ಮೂಲಸದ ಕರಣ G.); etc., etc.

ಲೋಚನ lôčana. Illuminating, brightening; causing to see. 2, *the eye* (ಕಣ್ Nn. 5). 3, the number 2 (see ಕೃತಯುಗ).

ಲೋಚನಕ್ರಿಯೆ lôčana-kriyĕ. The act of causing to behold or look at. See ನೋಚಿಸು.

ಲೋಚನಗೋಚರ lôčana-gôčara. Perceptible, cognizable, worthy of observation or adoration (ದರ್ಶನ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಷ್ಟಾದು Nn. 87). 2, the range or horizon of the eye.

ಲೋಚನವಾರಿ lôčana-vâri. A tear, tears (Bp. 36, 8).

ಲೋಚನಾಂಕಿತ lôčana-aṅkita. The eye and its mark (made with a collyrium, see Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಲೋಚಮಸ್ತಕ lôča-mastaka. *Cock's comb, Celosia cristata.*

ಲೋಟಾ lôṭâ. 1. An earthen pot used on water-wheels, etc.; a metal cup (Mhr., H.; Sl. 309; My.).

ಲೋಟಾ lôṭâ. 2. A species of pigeon (B. 3, 114; Mhr., H. ಲೋಟೂರ).

ಲೋಟಿ lôṭi. = ಲೋಟೆ. (My.).

ಲೋಟಿಸು lôṭisu. To roll (v. t.); to push vehemently, etc. (Bh. 3, 12, 38; Mhr. ಲೋಟಿಸೇ). See ನಿ-.

ಲೋಟು lôṭu. Tumbling upon, pushing, shoving, disturbance, annoyance (My.).

ಲೋಡನ lôḍana. Agitating, moving about, stirring, disturbing. See ಆ-.

ಲೋಡಿಗೆ lôḍigĕ. = ಲೋಡು No. 1. (Bh. 10, 4, 14).

ಲೋಡು lôḍu. A long bolster for the back of sitters to recline upon (My.; Tĕ.; Mhr. ಲೋಡ).

ಲೋಣಕೆ lôṇkĕ. A kind of sorrel (ಕ್ಷುದ್ರಶಾಕದ್ದು, ಪುಳಮುಚ್ಚಿನ Mr. 141).

ಲೋಧ್ರ lôdhra. *A tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa* Roxb. ಕೆಮ್ಮಿನ ಲೋಧ್ರ (ತಿಂಗಳ, ತಿಳ್ಳ, ಮಾರ್ಜನ); ಬಿಳಿಯ ಲೋಧ್ರ (ಗಾಲವ, ಶಾವರ or ಶಾಬರ, ಲೋಧ್ರ Nr.). ಅಪ್ಪತ್ಥಾಕಾರವುಪ್ಪ ಪ್ರಪ್ಪವೃಕ್ಷ (ಲೋಧ್ರ, ತೊಡ, ಪುಗ, ಕ್ರಮುಕ Nr.).

ಲೋಧ್ರಪುಷ್ಪ lôdhra-pushpa. The tree Bassia latifolia Roxb. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಇಪ್ಪೆ Mr. 140).

ಲೋಪ lôpa. Breaking, cutting off; destruction. 2, rubbing, plundering. 3, deprivation, want, deficiency; loss. ಲೋಪವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ದೀಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಗೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). 4, omission, separation, disappearance, dropping or falling out, rejection, annulling, cancelling;—grammatical elision (Śmd. 56. 57. 62. 67. 70. 118-122. 183. 195. 198. 209. 211. 212. 223. 226. 228. 229. 234. 243. 274. 278. 288. 289. 295. 343. 344. 360. 365. 367. 370. 371. 379. 380-382; Kâvy. I, 2, 12. 13. 17-19; I, 3. 18-20. 49-52. 60-74. 80-83; I, 4, 9. 10; I, 5, 32. 33. 38-40).—ಲೋಪವಪ್ಪಿಸು. -ಲೋಪಿಸು. To suffer elision (Śmd. 195).

ಲೋಪತ್ವ lôpatva. The state of being injured, destroyed, annihilated, etc. See ಆಪತ್ತು.

ಲೋಪವೃತ್ತಿ lôpa-vṛitti. The state of elision, elision (Śmd. 370).

ಲೋಪಾಮುದ್ರಾಪತಿ lôpâmudrâ-pati. Husband of Lôpâmudrâ: *Agastya,*

ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ lôpa-amudrĕ. *The wife of Agastya* (Mr. 255).

ಲೋಪಾಶ lôpâśa. A jackal, a fox. (R.).

ಲೋಪಿಸು lôpisu. = ಲೋಪಿಸು. To omit, to drop, to elide (Śmd. 150. 268. 344. 356).

ಲೋಪ್ತ್ರ lôptra. *Stolen property, plunder, booty.*

ಲೋಬ lôba. Tbh. of ಲೋಭ (Śmd. 339).

ಲೋಬಾನ lôbâna. Olibanum, frankincense (My.; ಮುರುಕ್ಕ, ಪಿಣ್ಣಾಳ, ಪಿಣ್ಣಾಳ, ಯವನಪ್ರ, ಸಿಲ್ಲ G.; Mhr., H.).

ಲೋಬಿಸು lôbisu. Tbh. of ಲೋಪಿಸು. To go away, to disappear. ಆಳ ಲೋಬಿಸಿತು (Prv.).

ಲೋಬೆ lôbĕ. = ಲೋಪೆ. (My.).

ಲೋಭ lôbha. = ಲೋಪ. Eager desire, covetousness, cupidity, avarice, greed (Sk.; My.). 2, affection or favour

(Mhr.; B. 4, 19). ಲೋಭ ನವಿಸಿ ನವಿಸಿ, ಫೋಗ ಕೆವಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ (Prv.).

ಲೋಭತ್ವ lôbhatva. = ಲೋಭ No. 1. ಧಾಭಿದರಿಯುಸ್ಸರ ಉಬ್ಬಾಸ್ಸ ಣ ಲೋಭತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಲೋಭಿ lôbhi. Eager after, greedy, covetous, avaricious, grasping, stingy; a greedy, etc. person (ಕೆಲಸು Śmd. II; Ct. I, 10; II, 17; Kk. 84; Śm. 57; ಕೃಪಣ, ಕ್ಷೀಣ Nn. 146). ಅಲಸ್ಯಜದಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಡು ಮರ್ಯ.—ಬಾಸಿಗೆ ವರವಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಪರಾಯು.—ಪಿಸುಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಲೋಭಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಅಡವರೆ ಕೊಡದ ಲೋಭಿ ಬೀಡಿದರೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಲೋಭಿತನ lôbhitana. = ಲೋಭಿತ್ವ. (My.).

ಲೋಭಿತ್ವ lôbhitva. The condition of being covetous, stingy, etc. (My.).

ಲೋಮ lôma. = ರೋಮ. *The hair on the body of men and animals* (ದುಷ್ಟ ಕೊಡರ್ Mr. 319; see ಪ್ರತಿ-). 2, a tail.

ಲೋಮಕರ್ಕಟ lôma-karkaṭa. Bishop's weed (ಆಜಮೋದ, ಓವ Mr. 136).

ಲೋಮವಿಷ lôma-visha. Whose hair is poisonous (said of tigers, etc.). (R.).

ಲೋಮಶ lômaśa. = ರೋಮಶ. Hairy, etc.

ಲೋಮಶೆ lômaśe. *The plant Nardostachys jatamansi* Dec. (= ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ಲೋಮಹರ್ಷ lôma-harsha. = ರೋಮಹರ್ಷ. *The bristling or erection of the hair of the body, etc.*

ಲೋಮಹರ್ಷಣ lôma-harshaṇa. = ರೋಮಹರ್ಷಣ. Causing bristling or erection of the hair of the body, causing a shudder, thrilling. 2, *the bristling of the hair of the body, horripilation, thrilling with delight, shuddering with horror.*

ಲೋಮಾಂಚ lôma-añcha. = ರೋಮಾಂಚ. See s. ಕೊಳರ್.

ಲೋಮಿ lômi. See s. ತಾವಿ.

ಲೋಮಿಕೆ lômikĕ. The herb Hibiscus esculentus Lin. (ದಿಣ್ಣೆ Mr. 149).

ಲೋಯಿ lôyi. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಯಿಸರ. = ಲೋಳೆ-, ಲೋಳೆ-, ಲೋಳು-. The plant Aloe perfoliata Lin. (ಕುಮರಿ Mr. 131); the small aloe, Aloe litoralis Koen. (St. & Pl.; Z.).

ಲೋಲ lôla. *Moving hither and thither, shaking, swinging about, dangling, trembling, quivering;* agitated, alarmed; unsteady, restless, uneasy; *changeable, inconstant, fickle.* 2, *longing for, eager or anxious for; cupidinous, lustful, greedy* (ದಾಸನ, ಲೋಭಿಯ, etc., ಆಸುಪದಂ Mr. 232). 3, joy (not Sk.). ಹತ್ತಾದರೆ (if he is entrusted only with a loan of ten Rupees, it is a) ಸಾಲ (to him; but) ಸಲಿಸಾದರೆ ಲೋಲ, ಸಾವಿರಾದರೆ ಸದ್ಭಕ್ತ (Prv.). See ಘೂ-, ಲಕ್ಷ್ಮೀ-.

ಲೋಲತೆ lôlate. Moving to and fro, moving about (Ŏpr. 6, 15).

ಲೋಲತರ lôla-tara. Uncommonly cupidinous, etc. (Bp. 38, 61).

ಲೋಲತೆ lôlatĕ. Movableness, tremulousness; fickleness, unsteadiness, restlessness;—eager desire for, cupidity, lustfulness, lust. See ವಿ-.

ಲೋಲನ lôlana. = ರೋಲು. See ಆಡಿ.

ಲೋಲನಯನೆ lôla-nayanĕ. A woman with a rolling eye (Bh. 5, 11, 34).

ಲೋಲಮತಿ lôla-mati. A fickle mind;—an eager mind (Bp. 46, 75).

ಲೋಲಮ್ಬ lôlamba. = ರೋಲಮ್ಬ. (J. 9, 28).

ಲೋಲಲೋಚನೆ lôla-lôchanĕ. = ರೋಲಾಕ್ಷಿ. (My.).

ಲೋಲಾಕ್ಷಿ lôla-akshi. A woman with a rolling eye (My.).

ಲೋಲಾಪ್ತಿ lôlâpti. Tbh. of ರೋಲುಪತೆ. (My.).

ಲೋಲಿತ lôlita. Moved hither and thither, shaken, agitated, tremulous, trembling. (R.).

ಲೋಲುಪ lôlupa. *Very desirous, very eager, ardently longing for; greedy after, covetous* (ದಾಸನ, ಲೋಭಿಯ, ಉಪ್ಪಟಿ, ಲೋಲ, ಆಸುಪದಂ Mr. 232; Bp. 57, 1).

ಲೋಲುಪತೆ lôlupatĕ. = ರೋಲಾಪ್ತಿ, ರೋಲುಪ್ತಿ. Eager desire or longing;—greediness, cupidity, desire, lust, lustfulness (My.).

ಲೋಲುಪತ್ವ lôlupatva. = ರೋಲುಪತೆ. (My.).

ಲೋಲುಪ್ತಿ lôluptl. Tbh. of ರೋಲುಪತೆ. (ಉಪ್ಪುಟಿಪಕ G.; J. 5, 63; 6, 45; 9, 9).

ಲೋಲುಭ lôlubha. = ರೋಲುಪ, q. v. *Very desirous, etc.*

ಲೋವೆ lôvĕ. = ರೋವೆ. A sloping affixture to a flat roof (My.). 2, the frame-work of a sloping roof: wood for the support of ರೋವೆ No. 1 (ಗೋವಾನಸಿ Hlâ.; Mr. 200). ಲೋವೆಯು ಮೊದ್ದಿಸದ ಮೋಳೆ ಮರಂ (ಗೋವಾನಸಿ Nr.). See Râm. 1, 7, 14; Bh. 2, 13, 25; Ĉ. Bp. 5, 3; J. 6, 20; 17, 6. 23; Śi. 109; ಮುಂಮರೋವೆ.

ಲೋಷ್ಟ lôshṭa. = ರೋಷ್ಟ. *A lump of earth or clay, a clod* (ಮೆಣ್ಣೆ Mr. 371; ಮಟ್ಟಿ Śm. 89).

ಲೋಷ್ಟಕ lôshṭaka. = ರೋಷ್ಟ. *A clod.*

ಲೋಷ್ಟಭೇದ lôshṭa-bhêda. = ರೋಷ್ಟಭೇದನ. (ಕೊರಡು Mr. 370).

ಲೋಷ್ಟಭೇದನ lôshṭa-bhêdana. *An agricultural instrument for breaking clods, a clod-crusher, a harrow* (ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಪರಿಕೆ Hlâ.).

ಲೋಹ lôha. Red, reddish, copper-coloured. 2, *any metal* (see ಪಂಚ-). 3, gold. ಕನಕಾದಿಲೋಹ (ರನ Nn. 83). 4, *iron;* steel (ಉರ್ಜ Śm. 79; ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು Śi. 332). 5, copper. 6, blood. 7, a weapon. 8, *aloe wood, Agallochum.* ಲೋಹದ ಫಟ್ಟಿ (ದದಿ Śmd. I). — ಲೋಹದಕ್ಕಡೆ. -ಪಕ್ಕಡೆ. The iron armour of horses (Śmd. 22. 83; Abh. P. 13, 60).

ಲೋಹಕಾನ್ತ lôha-kânta. A loadstone, a magnet (My.).

ಲೋಹಕಾರ lôha-kâra. *A worker in iron, a smelter of iron, an iron-smith, a blacksmith.* 2, a copper-smith; one who sells copper-vessels (ಲೋಹಗಾರ Hlâ.; see s. ರೋಹಕಾರಕ).

ಲೋಹಕಾರಕ lôha-kâraka. = ರೋಹಕಾರ 1. 2, a copper-smith. ಆ ರೋಹಕಾರಕನಿಸಲು ಕಲಗಾಣಿಕ್ಕ; ಆದ ಬೆದ್ದ ಮಾಡುವದ ಮೋಗಾಣಿಸಿದ್ದ ನಸಿಳ್ಳ (Mr. 376).

ಲೋಹಕಿಟ್ಟ lôha-kiṭṭa. Rust of iron, or iron filings (My.).

ಲೋಹಜಿತ್ lôha-jit. A diamond. (R.).

ಲೋಹತುಂಕ lôha-taṅka. An iron hammer (ಸುತ್ತಿಗೆ Mr. 383).

ಲೋಹದೃತಿ lôha-dṛiti. Steel drops (My.).

ಲೋಹಪೃಷ್ಠ lôha-prishṭha. Iron-backed: *a heron.*

ಲೋಹಪ್ರತಿಮೆ lôha-pratimĕ. *An iron image;*—an anvil.

ಲೋಹಭಸ್ಮ lôha-bhasma. Rust of iron, or a medicinal preparation from it (My.; B. 4, 149).

ಲೋಹಭೇದ lôha-bhêda. A kind of metal or of iron. See ಉರ್ಜ.

ಲೋಹಮಾರಕ lôha-mâraka. Calcining metal. 2, the Achyranthes triandra Roxb. (R.).

ಲೋಹಮಾರ್ಗ lôha-mârga. A railway (My.).

ಲೋಹಲ lôhala. Iron, made of iron. 2, *speaking indistinctly or inarticulately.*

ಲೋಹವರ lôha-vara. The most precious metal, gold. (R.).

ಲೋಹಸನ್ಧಾನ lôha-sandhâna. Soldering. See ಬಿಸು 3.

ಲೋಹಾಭಿಸಾರ lôha-abhisâra. *Lustration of arms, a military ceremony observed by kings before commencing a campaign, or for making the army ready for attack and battle* (see Sk. s. ನಿಜಾಳಿಸು, and Nr. s. ನಿಜಾಳಿಸುಮ).

ಲೋಹಾಭಿಹಾರ lôha-abhihâra. = ಲೋಹಾಭಿಸಾರ. *Lustration of arms, etc.*

ಲೋಹಿತ lôhita. = ಲೋಹಿತ. *Red* (ಕೆಂಪು, ಕೆಮ್ಮು Nn. 54; ಆರುಣ, ಕೆಮ್ಮು 87); the colour red. 2, *blood.* 3, copper, metal. 4, anger, wrath (ಸರೋಷ, ಕೋಪ 87). 5, joy (ಸನ್ತೋಷ, ಸನ್ತೋಷ 87). 6, an axe, a hatchet (ಕೊಡಲಿ 87). 7, all (ಅಖಿಲ, ಎಲ್ಲವು 87).

ಲೋಹಿತಕ lôhitaka. *A ruby.*

ಲೋಹಿತಚನ್ದನ lôhita-čandana. Saffron.

ಲೋಹಿತಾಙ್ಗ lôhita-aṅga. Red-limbed: *the planet Mars.*

ಲೋಹಿತಾಶ್ವ lôhita-aśva. Having red horses: Agni, fire (Mr. 45).

ಲೋಹಿನಿ lôhini. *A woman with a red-coloured skin or red with anger.*

ಲೋಳ lôḷa. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಳಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋಳಿ lôḷi. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಳಿಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋಳು lôḷu. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಳುಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋಳೆ lôḷe. = ಜೊಲೆ, etc. Saliva, slaver; tenacious mucus, phlegm; a ball of viscid mucus of the nose, or a pendulous globe of phlegm; expectorated phlegm (ಬಾಡ Nr.; Bp. 46, 57; Bh. 6, 3, 4; 8, 23, 40; My.; Mhr. ಲೋಳ್).

ಲೌಕಾಯತಿಕ laukâyatika. (fr. ಲೋಕಾಯತ). A follower of Čârvâka, a materialist, an atheist. (R.).

ಲೌಕಿಕ laukika. (fr. ಲೋಕ). Worldly, mundane, terrestrial;—popular, general, familiar from long established or extensive prevalence;—belonging to ordinary life, occurring in every-day life, vulgar, common, ordinary;—pertaining to this world or life;—secular, not sacred (as opposed to vaidika, śâstriya, etc.);—a common or ordinary man (as opposed to the learned, etc.); a man of the world; a Brâhmaṇa who is a government official;—anything occurring in the world, the laws or ordinances of the world, secular business, public affairs. ಲೌಕಿಕ ನಮಿಸಿ, ಲೋಳದೇ ಮುಚ್ಚಿತ (Prv.). See Ch. v. 12; Bp. 1, 57; 7, 2; 40, 84; 48, 28; B. 4, 215. — ಲೌಕಿಕಮರ್. Bribes (My.).

ಲೌಕಿಕತನ್ತ್ರ laukika-tantra. Expedients or tricks used by government officials or by traders (My.).

ಲೌಕಿಕವ್ಯಾಪಾರ laukika-vyâpâra. Common or ordinary practice or transaction (My.).

ಲೌಕಿಕಸನ್ಧಾನ laukika-sandhâna. = ಲೌಕಿಕತನ್ತ್ರ (My.).

ಲೌಕಿಕ laukika. Tbh. of ಲೌಕಿಕ. (My.). — ಲೌಕಿಕ ಕೆಲಸ. A secular business or profession (My.).

ಲೌಡಿ laudi. = ಉಡುಗಿ 1, q. v.

ಲೌಭ್ಯ laubhya. (fr. ಲೋಭ). Cupidity, avarice (My.).

ಲೌಲ್ಯ laulya. (fr. ಲೋಲ). *Restlessness, instability, inconstancy, fickleness.* 2, eagerness, lustfulness, eager desire, greediness, passion. See Bp. 43, 66; 46, 72; 4-.

ಲೌಹ lauha. (fr. ಲೋಹ). Made of metal; coppery; metallic; iron. 2, *metal.* 3, *iron.*

ವ್

V

ವ್ v. The fiftieth letter of the Alphabet (Śmd. 11. 12. 21. 53). *It often changes places with* ಬ್, *e. g.* ಕೆಲಸಕ್ಕೆದರ್, ನೆಲೆಗೆದರ್ (Śmd. 82), ಇರ್ದರ್ or ಇರ್ಬರ್, ಪಲವರ್ or ಪಲಬರ್ (121-123), ಬೇರೆರಸು, ಎಳವಳ್ಳಿ, ಅಳ್ವಳ್ಳಿ, ಕಡುವೆಳ್ಪು (81), ದೆಸೆಗೆವಿದ್ (134), ಏವನ್ದಂ (211), ಬೆಟ್ಟವೆಸಗೆ, ತೆಳ್ವಸಿದ್ (212), ಊರ್ವೇಳಿ (218), ಕುಡುವಿಲ್ (220), ಮೂಲೆಳಸು (223), ಇನ್ಪ ಬ್ಬೇಲ್ (251), ಪಾನ್ವಂ, ಎನ್ವಂ, ತಿನ್ವಂ (275);—with ಪ್ (or ಪ್), *e. g.* ದೆಮುರ್ಪನಿ, ಎಸಳ್ವಸೆ (54), ಪರಿದಪ್ಪಿಸಲ್ (65), ಬೆಳೆಪ್ಪುಲು, ಎಳವೆಪ್, ನೀರ್ಪೋಸಲ್ (81), ಊರ್ಗೆಪ್ಪೋಗು, ತರವೇಪ್ (82), ಕಾಲ್ಪಿಡಿ (155), ಕೆಂಪ್ಪುಪ್ಪಿಪ್ (171), ಮುಪ್ಪುಗು, ಬೆಸವಪ (200), ಏವೇಪ್ಪಿಂ, ಏಪ್ಪೋಪಂ (211), ಬೆಳ್ಪಲ್ (213), ನಿಮುವಯಣ (215), ಕೆಸುಪ್ಪೊಪ್ (216), ಪಿಜುಪ್ಪಿಯಲ್, ಕುಮುವೆಪ್ (218), ಪಾನೆಲಿವೆಣ್ (221), ಉಪಲ್ವೇದ್, ಪಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆವೇಪ್ (278), ಬರವೇಪ್ (293), ಆಪಂಗೆಪ್ಪೆಯ್ (293. 406), ನೋಲ್ಪಿಂ, ಮೂಲ್ಪಿಂ, ಬೇಲ್ಪಿಂ (217. 275), ಬರ್ಪಂ (275), ತಪ್ಪಂ, ತಪ್ಪದಂ (= ತಪ್ಪಂ, ತಪ್ಪದಂ, 286);—with ಮ್, *e. g.* ದೋಷವಿದು (= ದೋಷವಿದುಮ, 155), ಫೇದವಂ (= ಫೇದಮುಂ, 155), ಪದಿಕಾನಿನ, ಮುಲ್ಮಾಮು (81), ಕೌಡಮ್ಮು (= ಕೌಡಮುಮ್ಮು), ಪ್ರಾಸಿಕವಮ್ಮಂ (= ಪ್ರಾಸಿಕಮುಮ್ಮಂ), ತಾಮರೆ or ತಾಮುರೆ, ಸಾವನ್ನ or ಸಾಮುನ್ನ, ತಿವಿರ್ or ತಿಮಿರ್, ತೆವರ್ or ತೆಮರ್, ಸಾವಿ or ಸಾಮಿ (128), ಎವೆ or ಎಮೆ (q. v.), ಪಿರಿಮೆಮ್ಮ (393), ತಾಪೋಗೆಮು (398), ನೇಮುವಿಸ್ವವೆ (Bp. 27, 51), ಉಮಳವಿಸ್ವವೇ (38, 6), ಬಾಗಿಲವರಿಸ್ವವೆ (35, 47), ಸಮುತೆಯಿಸ್ವವೆ (45, 45), ಪಿಡುಳುವವೆ (24, 50), ಎಸುತ್ತವೆ (24, 59; 26, 8), ತೀರ್ಪಿಸುವವೆ (32, 49), ವಿಹರಿಸುವವೆ (44, 7), (*cf.* also *e. g.* the later Kannaḍa ಪೇಳುವನು = ಪೇಳುನಂ, ಪೇಳುಮುಂ, and ಉಪ 3, ಉಮಃ 1 & 2, ಉಪುಂ);—*with* ನ್, see ತೊಗರ್ = ತೊವರ್;—*and* (in mediæval Kannaḍa, when the corresponding later and new forms are compared) *with* ಯ್, *e. g.*, ಪಿಡಿಪುವ (=later and now ಪಿಡಿಯುವ, Bp. 8, 43), ಜಪಿಪುವ (9, 10), ಬಯ್ಪುವ (9, 13), ಕಡಪುವ (13, 2), ಸುಂಪುವ (18, 46. 51; 22, 57), ಕೆಪುವ (24, 44), ನಡಪುವಂ (26, 68), ಮುಗಿಪುವ (27, 72), ಮುಳಿಪುವಂ (28, 17), ಮುಲಪುವ (38, 21), ಬರಪುವಂ (38, 48), ಕೆಪಿಪುವಂ

(38, 49), ತೆಗವುತ (38, 50), ಹೊಳವುತ (44, 46); see ಉತ, ಉತಂ, ಉತ್ತ 1.—*It frequently is a letter of euphony, e. g.* ಪಡುವೇಳಣಾಕ್ಕಂ, ವಿಧುವಿದು, ಮುಡುವಿದು, ಕುಡುವಿಲ್ಲ (Śmd. 63), ಮುನುವಿನ, ಪುವಿನ, ಹೋತ್ಯದೆ (66), ಹೂವೆಸ್ದಂ, ಗೋವಿನ, ಮೂತು ದೆಲ್ಲಂ, ಸೋದುಮುಪ್ಪೆನ್ದು, ಸುರಸಿಸ್ಕುದೆ, ವಿಧುವಿಲ್ಲದ (67), ಪುವಿನ, ಪಿತ್ಯವಿನ, ಮುಡುವಿಂ (133), ಇವಿದು, ಕೆವೀ, ಕೆವಿದು (67), ಅಪ್ಪವಿಂಗೆ (117), ಅಪ್ಪವಿನ (119), ಅರುವಕ್ಕಂ (120), ಅರುವಿಂಗೆ (123), ಅಲುವಿಂಗೆ (150), ಅಮುವೆ (153. 155. 171. 172. 174), ಅಮುವಿದುವುದು (181. 185. 202), ಎಪ್ಪವಿನ (257), ಇಸುವಿನ (268; see s. ಉ 4; *cf.* ವಿರ್ = ಇರ್).—*In vulgar language and writ it is often put before the vowels* ಉ, ಊ, ಒ, ಓ, *e. g.* ವುಣ್ಣಾಗು (Dh. 23), ವೂರು (Dh. 23; Si. 113. 339), ವೋದ (once in Kr.); *and an initial* ಒ *is often written in the form of* ವ (see ಒ 1).—Observe also the use that is made of ವ್ in ಕೊಲುವುತ್ತ (Bp. 22, 20), ಪಾಯ್ವುತ್ತ (32, 27), and ಕೊಯ್ವುತ್ತ (34, 16), and the regular ಪಸಿವುದು (13, 6).

ವ va. 1. The letter ವ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 4 (Mr. 349).

ವ va. 2. (ವ್-ಅ 17).= ಪ 2, etc. A syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle, *e. g.* ಕುಡುವಂ, ಉಡುವಂ, ಪಿಡಿವಂ (Śmd. 260), ಮುಸುಳ್ವಂ (55), ಅಯ್ದುವುವ (54), ಪಾಪುವೆಂ, ಪಾಪುವೆವು (91), ಸಂಪಂಸುವ (50), ಒಗುವ, ಒತ್ತುವ, ಬೇಡುವಂ, ಪೊಯ್ವಂ (91), ಪಾಪುವ ತುಪ್ಪಿ, ಕುಡುವ ಪುಬ್ಬ್, ಬೀಸುವ ಪಾಪುರಂ, ಪೊಡೆವ ಛೇದಿ, ಪುರಯಿಸುವ ವಂಸಂ, ಪಿಡಿವ ಕವಳೆ, ಪೊಣ್ಮುವ ಛೆರ್ಮಾಜಲಂಗಳ್ (201). ಪಸಿವುದು (Bp. 13, 6). ಪಿಸುವಪ್ಪ್ ಆರಿಸುವ ಮುರಳಿ ಬರಿಸುವ ಗಸನೆ ಯಾಕೆ? (24, 65). ತಿವಿದ ಮುರಳ್ದುದ ಆಬ್ಬರಿಪ ಗರ್ವಿಪ ಮೊಬ್ಬಿಪಾದ ಆರ್ಪ ಸಾರ್ಪ ಮೀಣ್ ಕವಿಪ ಕವಂಗುದ ಇಚ್ಚಣಿಪ...ಏಬ್ಬಿಯ ಬಲಂ (Riv. 13, 84). ಕುಸಿವಿಚ್ಚ ಪಕ್ಕದನ್ನೆ ಕುಸುಂಗಿ ದರಿದ ಸುಚ್ಚು ರೆಣಾಳಿಯನ್ನೆ ಸುಬಿಸುಬಿದು ದರಿದ ತೋರಣಮೋಳ್ ಸುಸುಳ್ವನ್ನೆ ತಲೆ ದರ್ಗಿ ದರಿದ ಕಳಕಳಮುಣಾಲಿಸುತೆ ಅಪ್ಪ ದರಿಮೋಳ್ ಅಸ್ತು ನಿನ್ದಿರ್ದಿರ್ದ ದರಿದ ಒಬ್ಬೆಯಿಂ ಸಿಲ್ದಿದರಂ ಪಿಡಿವ ಜಡಿವ ಜಾಪಿಸುವ ತುಮುಕ್ ತೆಗೆದ ಪೊಪಂಗಿ ಪಾಯ್ವ ಕವಂಗಿ ಪೊಯ್ದೆತ್ತಿಬಿಪ್ಪದ ಪೊತ್ತು ದರಿದ ಸುತ್ತಿ ತೆಗೆದ ಮೆಚ್ಚಿ ಸೀಳ್ದ ಕಚ್ಚುಪ್ಪಟಿಯ ಮುಪ್ಪಗಜಂಗಳ್ (6, after 11).—Observe the vulgar forms ಕೇಳ್ವದನು (= ಕೇಳ್ವಪದನು or ಕೇಳುವದನು), ಮಾಪದನು (= ಮಾಪುದದನು, B. 5, 138), ಮುಳ್ಳ ದನು (= ಮುಳ್ಳುದನು G.).

ವ va. 3. (ವ್-ಅ 8).= ಅ 8 q. v., ಪಾ.

ವ va. 4. Probably = ಪೆ 2. See ಉದ 2, No. 2 and ಒಕೆ; *cf.* ಇಳ್ಕುವ, ಪಣ್ಣುವ, ಪಳಿಸುವ.

ವಂ vaṁ. (ವ್-ಅಂ 2).= ಅಂ 2.

ವಂಕ vaṁka.= ಬಂಕ, ಪಂಕ. *A bamboo* (ಪಿಪಿರ್ Nn. 54; Mr. 519); a flute, a pipe, a fife. 2, a staff. 3, *the back-bone, the spine* (ಜೆನ್ನಸ್ಥಿ 54; ಜೆನ್ನ ನಿಚ್ಚಿಯುವ Mr. 474; ಉದರ 519). 4, *a lineage, a race, a family* (ಕುಲ 54; 519); a dynasty. 5, an assemblage, a multitude (ಸಮೂಹ 54). 6, severe penance (ಮುಪಾತಪ, ಮುಪಾತಪಸ್ಸು 54). 7, the tree Andersonia rohitaka Roxb. (ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ 54). 8, the Sal tree, Shorea robusta. 9, water (ಪಾರಿ 54 in one MS.). See ತಳೆ, ಬಿಡಿ 1.

ವಂಕಚ್ಚೇದಿ vaṁka-c-chēdi. One who does bamboo work, a basket-maker, etc. (ಪದಕಾರಕ, ಮೇದ, Mr. 377). 2,= ಪಂಕ ಪಾತಕ. (My.).

ವಂಕಜ vaṁka-ja. Made of bamboos. 2, belonging to the family of (Bp. 24, 7). 3, sprung from a good family.

ವಂಕಧರ vaṁka-dhara. Carrying bamboos: N. of a mountain (Čpr. 5, after 65).

ವಂಕನಾಶಕ vaṁka-nāśaka. A man who destroys the line of descent, the last of a family or race (My.).

ವಂಕಪರಮ್ಪರೆ vaṁka-paramparĕ. Family succession, lineage, descent, the order of a race; progeny. (My.; B. 4, 31).

ವಂಕರೋಚನೆ vaṁka-rôčanĕ. *Bamboo manna, Tabashir.*

ವಂಕವೃಕ್ಷ vaṁka-vṛikṣha. Genealogical tree (My.).

ವಂಕವೃದ್ಧತ್ವ vaṁka-vṛiddhatva. Old age of bamboos. See ಕಟ್ಟಿ.

ವಂಕವೃದ್ಧಿ vaṁka-vṛiddhi. Growth or a multitude of bamboos. 2, prosperity of a family (My.).

ವಂಕಶಲಾಕೆ vaṁka-śalākĕ. *A bamboo peg, a bamboo pin or stake.*

ವಂಕಸ್ಥ vaṁka-stha. Standing in or belonging to a (good) family or race. ಪದಕಸ್ಥನಾದರೂ ವಂಕಾಸ್ಥಕನಾಪ (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವಂಕಾಂಕುರ vaṁka-aṅkura. *The shoot of a bamboo* (ಬಿದಿರ ಕಡಿಲೆ Nn. 136).

ವಂಕಾನುಚರಿತ vaṁka-anučarita. The history of a family or dynasty, a genealogical list (My. Amara).

ವಂಕಾನ್ತಕ vaṁka-antaka.= ವಂಕಘಾತಕ. See Prv. s. ವಂಕಸ್ಥ.

ವಂಕಾವಲಿ vaṁka-âvali. The line of a family, the series of progenitors, genealogy, a genealogical table (My.).

ವಂಕಾಸನ vaṁka-âsana. A bamboo seat, a mat (ಪಾಪೆ Mr. 205).

ವಂಶಿ vaṁśi. *A flute, a pipe.*

ವಂಶಿಕ vaṁśika. Relating to a bamboo. 2, pertaining to a family (see ಅಕ್ಷರ-). 3, *aloe wood, Agallochum.*

ವಂಕೋದ್ಧಾರಕ vaṁka-uddhâraka. One who preserves a race or family (My.).

ವಕ vaka.= ಬಕ q. v., ಪೆಕ. *A crane, Ardea nivea.* 2, *the plant Sesbana grandiflora* (Agati grandiflora Desv.= ಅಕ್ಕಸ್ತೀಲ).

ವಕಾರ va-kâra. The letter ವ (Śmd. 11).

ವಕಾಲತ್ತು vakâlattu. The duties or office of a Vakil (My.; Mhr., H.; M.).— ವಕಾಲತ್ತುನಾಮೆ. The credentials furnished to a Vakil, a power of attorney (My.; Mhr., H.).

ವಕೀಲ vakîla. A lawyer, a pleader (My.; Mhr., H.);—an ambassador, an envoy, a factor (B. 5, 67; Mhr.; H.).

ವಕೀಲಿ vakîli.= ವಕಾಲತ್ತು. (My.; B. 5, 229).

ವಕುಲ vakula. ವಕುಳ vakuḷa.= ಬಕುಳ. *The tree Mimusops elengi* Lin.

ವಕೊಕ್ಕ vakôḳa.= ಬಕೊಕ್ಕ. *A crane.*

ವಕ್ಕಣಿಸು vakkaṇisu. To explain; to state (J. 10, 29).

ವಕ್ಕಣೆ vakkaṇĕ.= ಒಕ್ಕಣೆ, (ವಕ್ಕಾಣ?). Tbh. of ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. Explanation, comment; statement (J. 30, 51).

ವಕ್ಕಾಣ vakkhâṇa. (Śmd. 23). Tbh. of ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (?).

ವಕ್ತವ್ಯ vaktavya. To be spoken or uttered, fit or proper to be said;—to be spoken about or against, *blamable, reprehensible;*—*accountable, responsible;*—*subject, dependent;*—a rule, a precept, a sentence;—speaking;—censure.

ವಕ್ತಾರ vaktâra. Tbh. of ವಕ್ತೃ. (My.).

ವಕ್ತೃ vaktṛi. A speaker; an orator;—speaking;—loquacious. 2, *speaking well or sensibly, eloquent;*—honest. See ಆತಿ-.

ವಕ್ತೃತ್ವ vaktṛitva. Ability to speak, eloquence (My.).

ವಕ್ತ್ರ vaktra. The organ of speech, *the mouth;—the face.* 2, in algebra: the initial quantity or first term of a progression. 3, the root of Tabernaemontana coronaria.

ವಕ್ತ್ರೆ vaktrĕ. A woman who has a face. 2, (= ವಕ್ತ್ರ No. 3?). N. of a plant (ಬಕ್ಕುಡ Mr. 145).

ವಕ್ರ vakra. = ಒಕ್ಕರ, ಬಂಕ, ಡಂಕ. *Crooked, winding, tortuous, curved, bent, meandering, curly* (ಕೊರಳು Nn. 24; ಡೊಂಕು 54, o. r. ಕೊರಳು; ಕೊಕ್ಕೆ Kk. 74); retrograde. 2, prosodically long; a prosodically long syllable (the form of the long mark being curved, Ch.; see ಕೊರಳು 2, No. 2). 3, crooked in disposition, cunning, fraudulent, dishonest; —evasive, ambiguous. 4, cruel, malignant. 5, *the winding course of a river, the arm or bend of a stream* (= ಪುಟಿಭೇದ, q. v.). 6, *the planet Mars* (ತಿರಿ, ಅಂಗಾರಕ, ಮಂಗಳ Nn. 4; ಅಂಗಾರಕ, ಅವನಿಜ, ಭೌಮ, ಮಂಗಲ Mr. 38; ತಿರಿ Mr. 503). See ಕುಜ 3, ಸಿದೆ 2; Prv. s. ಪುಕ್ಕ. — ವಕ್ರಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣು. = ಮೂಲುಗಣ್ಣು. (My.).

ವಕ್ರಗತಿ vakra-gati. Crooked or winding course;—apparent retrograde motion or retrogression;—a devious or fraudulent course or conduct (My.).

ವಕ್ರಗ್ರೀವ vakra-grîva. Crooked-necked: a camel. (R.).

ವಕ್ರತರ vakra-tara. Uncommonly crooked, etc. (Čpr. 9, 15).

ವಕ್ರತುಣ್ಡ vakra-tuṇḍa. Wry-mouthed: Ganapati (My.). 2, a parrot.

ವಕ್ರತೆ vakratĕ. Crookedness, curvedness, tortuousness, bending, meander;—retrograde motion (in astronomy);—perverseness, falseness, dishonesty, ambiguity. See ಮುರಿ; Grj. 2, after 106; 6, 37.

ವಕ್ರತ್ವ vakratva. = ವಕ್ರತೆ. (My.; B. 4, 65).

ವಕ್ರದ್ವಾರ vakra-dvâra. = ಡಂಕದರ, ಡಂಕಬಾಗಿ, ಡಂಕಬಾಗಿ. A crooked door or entrance, etc.

ವಕ್ರನಾಸಿಕ vakra-nâsika. Crooked-nosed; an owl (My.).

ವಕ್ರಬುದ್ಧಿ vakra-buddhi. A person of a crooked disposition of mind, an ill-intentioned, malevolent person (ಕುಜರ, ಕುಟಿಲಾಶಯ Hlâ.);—a crooked, etc. mind.

ವಕ್ರಭಾವ vakra-bhâva. The state of being bent or crooked, curvature, crookedness;—fraudulent or dishonest disposition, cunning, craft, deceit. See ಉಜುಗು, ಎಡಪು 1, ಮುರಿ 1.

ವಕ್ರಭೂಮಿ vakra-bhûmi. A bent or curved ground. See ಕುಜ 2.

ವಕ್ರಮಾರ್ಗ vakra-mârga. A crooked path; crooked conduct (My.).

ವಕ್ರರೇಖೆ vakra-rêkhĕ. A curved line (My.).

ವಕ್ರಶೃಂಗಿ vakra-śṛingĕ. A cow with bent horns (Sl. 321).

ವಕ್ರಸಂಸ್ಥ vakra-saṁstha. *Placed transversely.*

ವಕ್ರಾಂಗಿ vakra-aṅgi. A person with crooked limbs (J. 16, 20).

ವಕ್ರಿ vakri. Crooked; retrograding; dishonest;—a cunning, fraudulent, or malevolent person (ಕುಜರ, ನಿಯತಹಾರಿ, ಕುವಿಡಾಸಿ Mr. 244). 2, a species of grass (ಮೂರುಳಿ Mr. 110).

ವಕ್ರಿಮ vakrima. Bent, curved. (Čpr. 3, after 9; 8, after 80).

ವಕ್ರಿಸು vakrisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು. To become crooked;—to become transverse, to oppose (J. 2, 52).

ವಕ್ರೋಕ್ತಿ vakra-ukti. Indirect or perverse speech, equivocation, prevarication, evasive speech or reply, evasion;—hint, insinuation;—pun;—sarcasm. See Kâvy. III, 2, B, 2. 88-91; III, 3, B, 2. 148. 159 seq.

ವಕ್ಷ vaksha. = ಉಕ್ಕು. Tbh. of ವಕ್ಷಸ್. (Mr. 337; Bp. 41, 28).

ವಕ್ಷಸ vakshas. *The breast.*

ವಕ್ಷಸ್ಥ vaksha-stha. Pectoral (Bp. 46, 34).

ವಕ್ಷಸ್ಥಲ vaksha-sthala. = ವಕ್ಷ. (My.).

ವಕ್ಷೋಜ vakshas-ja. The female breast (Čpr. 4, 40).

ವಕ್ಷೋರುಹ vakshas-ruha. *The female breast.*

ವಗಲಾ vagalâ. = ಬಗಳ. A goddess worshipped by the tântrikas (Sk.).

ವಗೈರೆ vagairĕ. And the rest, et caetera (My.; Br.; Mhr., H.).

ವಗ್ರಹ vagraha. Tbh. of ಅವಗ್ರಹ. Drought (My. occasionally; *cf.* the form of ವರಸ).

ವಗ್ರಾಹ vagrâha. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. Drought (My. occasionally).

ವಂಕ vaṅka. (= ಬಂಕ). Tbh. of ವಕ್ರ (see ವಂಕದರ, etc.). Crookedness; (a corner);—the winding course of a stream, the bend of a river;—etc. 2, a door, a gate (Bh. 10, 4, 18).

ವಂಕದರ vaṅka-dara. Tbh. of ವಕ್ರದ್ವಾರ (Śmd. 384; Čpr. 5, 105).

ವಂಕದಾರ vaṅka-dâra. = ವಂಕದರ (Śmd. 384).

ವಂಕಬಾರ vaṅka-bâra. = ವಂಕದಾರ (Śmd. 384).

ವಂಕಿ vaṅki. = ಬಿಂಕಿ, (ಬಂಕಿ). A kind of hook. 2, a sort of knife or sword (ಪೀಪಯುಚಿಡಗತ್ತಿ Mr. 383; Rsv. 6, after 11). 3, a kind of curved armlet (My.; ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Sl. 220; Bh. 1, 8, 76). 4, = ಮುರಿ No. 4 (My.).

ವಂಕುಡಿ vaṅkuḍi. = ಬಂಕುಡಿ. A sort of weapon: a dagger (? Č. Bp. 47, 37; Tē. ವಂಕಠೆ, a dagger; ವಂಕ, a sword of a wavy shape; M. ವಂಕಿ, T. ವಾಂಗು, a kind of dagger).

ವಂಕ್ಷಣ vaṅkshaṇa. *The groin, the pubic and iliac regions; the joint of the thigh* (ತೊಡೆಯ ಸಂಧಿ Hlâ.; ಎಡಪು ತೊಡೆಗಳ ಸಂಧಿ Mr. 332).

ವಂಗ vaṅga. Bengal proper (Bp. 6, 18); a king of Bengal (Bh. 2, 4, 9); an inhabitant of Bengal. 2, *tin* (ಬಪ್ಪು, ತವರ Nn. 13). 3, lead.

ವಂಗಡ vaṅgaḍa. An assemblage, a multitude, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಬಳಗ, ಬಮ್ಮಟ, ಪಣ್ಣ, etc., ಕೈಟಣೆ Kk. 17; ಗೊಣ್ಣಟೆ, ಬಳಗ, ಜಂಗುಳಿ, ಬಮ್ಮಟ, etc. ಕೈಟಣೆ Śm. 54; Grj. 10, after 79; Bp. 10, 31; 40, 4; J. 22, 4). *Cf.* ಜಂಗಡ?

ವಂಗಡಿಸು vaṅgaḍisu. To come together, to be amassed, etc. (V. 5, 84).

ವಂಗಭಸ್ಮ vaṅga-bhasma. Calx of tin (My.).

ವಂಗಾರ vaṅgâra. = ಬಂಗಾರ, ಬಂಗಾರ, etc. (My.).

ವಂಗಿ vaṅgi. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ವಚ vaca. Tbh. of ವಚಸ್. (ಪಟ್ಟಿ Nn. 94; see ಪ್ರಾಮು-, ಪ್ರಸರ್-).

ವಚನ vacana. Speaking, uttering, reciting, declaring, ordering; mentioning; naming. 2, *a speech, a word, an expression, an utterance, a sentence, a message* (ಸುಬ Nn. 52); a declaration, an affirmation, a promise. 3, pronunciation. 4, a text, a dictum, an aphorism, a rule, a precept, a passage of a book or code. 5, the meaning of a word (in grammar). 6, grammatical number (Śmd. 154. 183; Kâvy. I, 5, 13-16). ವಚನ (of a physician) ಕೇಳಿ ಪ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆಹಾರಪಥ್ಯವಾವೀತ್ತೆ?—ವರಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಚನಕ್ಕೆ ದರವೆದೆ?—ವಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯೆಯಾದರೂ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕವಿಯಂಬಿಲ್ಲ (Prvs.).— ವಚನ ಕವಿಗಾಣಿಸು. To fulfil a promise (B. 4, 78). — ವಚನ ಕೊಡು. To give a promise, to promise (My.; B. 5, 47). — ವಚನ ನೆರವೇರಿಸು. To fulfil a promise (My.).

ವಚನತ್ರಯ vacana-traya. The three grammatical numbers (ēka-, dvi-, bahu-, Śmd. 57. 111. 139. 152. 207. 297).

ವಚನತ್ರಿತಯ vacana-tritaya. = ವಚನತ್ರಯ. (Śmd. 111).

ವಚನದೋಷ vacana-dôsha. A mistake in speech, a slip of the tongue (J. 26, 18).

ವಚನಭ್ರಷ್ಟ vacana-bhrashṭa. A man strayed from his promise, one who has broken his promise (My.).

ವಚನಮಾತ್ರ vacana-mâtra. Mere words. 2, mere numbering or counting (Śmd. 154).

ವಚನವಿರೋಧ vacana-virôdha. Being at variance with words; inconsistency of words, precepts or texts, incongruity (Sk.); faltering in speaking (see ಉಗ್ಗು).

ವಚನಸ್ಥ vacana-stha. A man who abides by his word, a truthful or trustworthy man (My.).

ವಚನೀಯ vacanîya. To be spoken, fit or proper to be said, mentionable; to be called or named; to be spoken about or against; liable to reproach;—reproach, censure, blame.

ವಚನೀಯತೆ vacanîyatē. Liability to be spoken about or against; *rumour, report, evil report, blamableness, detraction, scandal; blame, reprehension* (ಜನವಾದ, ಜನಪ್ರವಾದ, ನಿಂದನ, ದೃಷ್ಟಿ ಬಾತು Hlā.).

ವಚನೇಸ್ಥಿತ vacanê-sthita. Abiding in a command: *obeying orders, compliant, obedient.*

ವಚಸ್ vacas. = ವಚ. *Speech; voice.* 2, a speech, a word (ವಾಕ್ಯ Śmd. 301). 3, advice, counsel. 4, edict, command. 5, a sentence. 6, grammatical number.

ವಚಸ vacasa. = ವಚಸ್. (A.). 2, talkative, eloquent.

ವಚಿಸು vacisu. To speak, etc. (Râm. 3, 6, 54).

ವಚೆ vacĕ. = ಬಚ, ಬಚೆ, ವಚ 1. *An aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin.

ವಚೋಲಹರಿ vacas-lahari. Flashes or beautiful style of diction (Râm. 1, 1, 12).

ವಜನಿ vajani. Of weight, not of capacity (Mhr., H.; My.; Sl. 327).

ವಜನು vajanu. = ಬಜನ, q. v. Weight (My.; Br.).

ವಜನುದಾರ vajanu-dâra. Weighty; influential; an influential man (My.; Mhr., H.).

ವಜಾ vajâ. Subtracted (Mhr., H.);—subtraction; deduction; removal (My.). — ವಜಾ ಮಾಡು. To subtract, etc.; to remove; to dismiss (My.; ಕಳೆ G.).

ವಜಾವಜ್ಜ vajâ-vajja. Making the required deductions and allowances and determining the several dues; making up and settling of accounts betwixt parties; deducting out of a gross amount some particular amounts and bringing to account the remainder (Mhr., H. ವಜಾಬಾಕಿ; My.).

ವಜೀರ vajîra. A vizier, a prime minister (My.; Br.; Mhr., H.). 2, a horseman (Br.). ಕುದುರೆ ವಜೀರ (ಅಶ್ವರೋಹಿ, etc. Sl. 278). 3, the queen at chess (My.; Mhr., H.). 4, a playing card bearing the figure of a vajîra (My.).

ವಜೆ vajĕ. 1. Tbh. of ವಜ. (ಉಗ್ರಗಣ್ಣಿ, ಬಜ Mr. 136).

ವಜೆ vajĕ. 2. = ಬಜ್ಜೆ, etc. Weight (My.).

ವಜ್ಜರ vajjara. = ಬಜ್ಜರ. See ಕೆ. s. ಒಜ್ಜೆ.

ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ vajjarakkĕ. = ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, q. v.

ವಜ್ಜೆ vajjĕ. = ಒಜ್ಜೆ, etc. — ವಜ್ಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಆಚಾ-.

ವಜ್ರ vajra. = ಒಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ಬಯಿರ 2. *Adamantine, hard, impenetrable.* 2, *severe, harsh.* 3, *a thunderbolt, the weapon of Indra;* a discus; any destructive weapon. 4, *a diamond.* 5, a form of military array. 6, a particular configuration of the planets and stars. 7, the plant Emblic myrobalan. 8, a kind of Euphorbia (ಕಳ್ಳಿ, ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ Nn. 80, c. r. ವಜ್ರ). 9, a kind of very tenacious mortar or hard cement (Sk.); a strong glue (used by carpenters, etc., My.; Tē., T.). 10, an impetuous or overawing man (Mhr.). — ವಜ್ರಗಾರೆ. A hard or durable plaster (My.). — ವಜ್ರಂಗೊಳ್. -ಂಕೊಳ್. To seize a thunderbolt or discus (Śmd. 200).

ವಜ್ರಕರ್ಣ vajra-karṇa. N. of a man (Abh. P. 7, 72. 80).

ವಜ್ರಕವಚ vajra-kavaca. An impenetrable armour (ಕಲಿಮೈ, ತೊಗಲು ಕುಪ್ಪಸ Sl. 279).

ವಜ್ರಕಾಯ vajra-kâya. Having a frame hard as adamant; one who has a very robust and hardy body (My.). 2, a robust and hardy body, an iron frame (My.).

ವಜ್ರಕೀಟ vajra-kîṭa. A winged insect which bores holes in wood and stone (My.).

ವಜ್ರಜ್ವಾಲೆ vajra-jvālĕ. *A thunder-flash, lightning.*

ವಜ್ರದಂತ vajra-danta. Hard-toothed: a hog, a boar. 2, a rat. — ವಜ್ರದಪ್ಪಗಿಡ. (ಕೇಸರ, ಬಕುಲ, ಪದಳದ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ, ಹಲ್ಲುಹುಪ್ಪು ಗಿಡ Sl. 137).

ವಜ್ರದಂತಿ vajra-dantī. N. of a plant (ಪಶುವೈ ಗೊಡವೆಯಿಂದ G.).

ವಜ್ರದೇಹ vajra-dêha. = ವಜ್ರಕಾಯ. (My.).

ವಜ್ರದ್ರು vajra-dru. *A species of Euphorbia.*

ವಜ್ರಧರ vajra-dhara. *Indra.*

ವಜ್ರನಿರ್ಘೋಷ vajra-nirghôsha. *A clap of thunder.*

ವಜ್ರಪಂಜರ vajra-pañjara. A very firm cage; an impregnable hold, an asylum (Bp. 28, 25; 61, 90; Bh. 8, 28, 27).

ವಜ್ರಪಾಣಿ vajra-pâṇi. Holding a thunderbolt in the hand; Indra (My.).

ವಜ್ರಪುಷ್ಪ vajra-pushpa. *The blossom of tila or Sesamum.*

ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ vajra-mushṭi. A hard or iron fist. 2, a weapon of the athletae, etc. (Abh. P. 13, after 76; Bh. 4, 2, 65; J. 3, 32).

ವಜ್ರಲೇಪ vajra-lêpa. = ವಜ್ರ No. 9. (Čpr. 5, 79; J. 10, 12).

ವಜ್ರಶರೀರ vajra-śarira. = ವಜ್ರದೇಹ. (My.).

ವಜ್ರಶುಂಠಿ vajra-śuṇṭha. An extremely stupid and illiterate man (My.).

ವಜ್ರಾಂಗಿ vajra-aṅgi. = ವಜ್ರಕವಚ. (C. Bp. 47, 44).

ವಜ್ರಾಸನ vajra-âsana. A diamond seat or throne. 2, a particular way of sitting (see ಆಸನ 2).

ವಜ್ರಿ vajri. *Indra* (Bp. 54, 4). 2, a kind of Euphorbia (ಮುಪಾತರು, ಎರಗಳ್ಳಿ Mr. 136; see ವಜ್ರ No. 8).

ವಜ್ರಿತನಯ vajri-tanaya. The monkey-king Bâli (Râm. 4, 2, 28).

ವಂಚ vañca. Tbh. of ವಂಚ (Śmd. II).

ವಂಚಕ vañcaka. Deceiving, cheating; fraudulent, deceitful, crafty. 2, *a deceiver, a rogue, a cheat, a knave.* 3, *a jackal.* ವಂಚಕನಿಗೆ ಸಂಚು ಕೊಟ್ಟು ಜಾಗೆ (Prv.). See ದೇಹ-, ಧನ-, ಪ್ರಾಣ-.

ವಂಚಕತ್ವ vañcakatva. Fraud, etc. See ಅ-, ನಿರ್-.

ವಂಚಕಿ vañcaki. A female deceiver, etc. (Bp. 40, 53).

ವಂಚನ vañcana. The act of deceiving, cheating, tricking, defrauding, shunning, evading, *fraud, deceit.* 2, illusion, delusion, hallucination. See ಆತ್ಮ.

ವಂಚನೆ vañcane. = ವಂಚನೆ, ವಂಚನ. (ಪ್ರಲಪ್ಪು, ವಿಪ್ರಲಾಪ Mr. 449). ವಂಚನೇ ಮಡ ಸಂಚಯಪ್ಪಕ್ಕೆ ಬಾರದು.—ಪ್ರವಂಚ ಪಿಟ್ಟರೂ ವಂಚನೆ ಪಿಡ (Prvs.). See ಮೂಲು 2, ಮೂಲು 2.

ವಂಚಿತ vañcita. *Deceived, tricked, cheated, imposed upon.*

ವಂಚಿಸು vañcisu. To deceive, to cheat (a person, ಅವನನ್ನು or ಅವನಿಗೆ, My.);—to deny, to withhold wrongfully, to hide (ಅವರಾಜ Śmd. Dh.). ವಂಚಿಸುವವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆ ಯುಂ ಸಜ್ಜು, ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬಲ್ಲಾಮೆ? (Śmd. 150). See Bp. 6, 1; 10, 7; 25, 29; 37, 15; 39, 20; 57, 35; J. 29, 34; B. 5, 95. 106.

ವಂಚಿಸುಹ vañcisuha. Deceiving, etc. (ವಿಪ್ರಲಪ್ಪು, ವಿಪ್ರಲಾಪ, etc. Hlâ.).

ವಂಚುಕ vañcuka. = ವಂಚಕ. (ಪಂ G.).

ವಂಜಿ vañji. (In Tamil partly a Tbh. of ವಂಜಿ). See ನಮ-?

ವಂಜುಲ vañjula. *The tree Dalbergia ougeinensis* Roxb. 2, *the tree Jonesia asoca* Roxb. 3, *common cane or rotan Calamus rotang* Lin. (ಪಾನೀರ, ವಿಮುಲ, ವೇತಸ, ಹಬ್ಬೆ ರು ಮರ Hlâ.). 4, a sort of bird. See ಜೋಡಿಸು.

ವಟ vaṭa. 1. = ಒಟ, ಒಪ. A sound to imitate that of gabbling, jabbering, prating, or croaking. — ವಟ ವಟ. rep. The repeated sound of vaṭa (My.; Mhr.).

ವಟ vaṭa. 2. = ವಡೆ, ಪೂಡೆ. *The Banyan or Indian fig-tree, Ficus indica* Roxb. (F. bengalensis Lin., ಪಿಪ, ಆಲದ ಮರ Nn. 6; ಸ್ಯಗ್ರೋಧ, ಆಲದ ಮರ 42; ಕುಬೇರವಿರ, ದೃಕ್ಷಭೇದ 96; ಆಲದ ಮರ Mr. 128). 2, *a string, a rope, a tie* (ಮರಿರ, ಕಾಲುಳಕ್ಕಿಗಳು Mr. 380). 3, a little ball, a globule, a pill, a small lump or roundish mass. 4, a cake made of pulse ground and fried with oil or ghee. 5, a small shell, the cowry. 6, Kâma (ಮಾಪನ, ಕಾಮುಸು 96). 7, the juice that exudes from an elephant's temples when in rut (ಮದ, ಆನೆಯ ಮದ 96). 8, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ 96). 9, equality in shape or dimension. 10, a round figure, a circle, a cipher.

ವಟಕ vaṭaka. A small lump or round mass, a ball, a globule. 2, *a cake made of pulse fried in oil or ghee* (ವಡೆ Nr.). 3, a particular weight, 8 mâshas.

ವಟಪುರ vaṭa-pura. N. (Bp. 21, 1).

ವಟರ vaṭara. A string, a rope, a tie (see Mr. s. ಪಟ 2, No. 2). 2, wicked, villainous. 3, a thief. 4, a cock; etc., etc.

ವಟಾರ vaṭâra. (Probably fr. Mhr. ವಾಡಾ, house, and ಸಾರ, enclosure; or = ವಾಟ 1-ಆರ 7). = ಒಡಾರ, ವಡ್ಡಾರ. (My.). 2, a lodge, a room (Sl. 109; Mhr. ವಡಾರ).

ವಟಿ vaṭi. = ವಟ 2, No. 2. (ಪಗ್ಗ G.).

ವಟಿಕೆ vaṭikĕ. (= ವಳಿಗೆ). A small lump or roundish mass, a ball, a bolus, a pill. 2, a chessman.

ವಟು vaṭu. *A boy, a lad, a stripling, a youth* (ಪಕ್ಷುಬೆರ್ ಬಿಕ್ಕದ Mr. 309). 2, a young Brâhmaṇa or brahmachâri, a religious student (J. 7, 4; 13, 14).

ವಟುಕ vaṭuka. = ವಟು. A boy, etc. (Bp. 50, 6). 2, a deity that guards places, fields, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ Mr. 14). 3, a stupid fellow, blockhead.

ವಟುತನ vaṭutana. The state of a brahmachâri. (Râm. 5, 9, 27).

ವಟ್ಟ vaṭṭa. = ಒಟ್ಟ, q. v. Discount: a deduction made by money-changers in their own favor; a deduction made by money-lenders in their own favor; a deduction made by government in their own favor (My.; Bp. 27, 52);—loss (Bp. 5, 33). ವಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟ ವಿಪಡಾ ನಷ್ಟ ಪಿಡ.—ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ವಟ್ಟವಿಲ್ಲ (Prvs.). — ವಟ್ಟಸ್ವಿಕ. -ತಿಕ. To pay discount: to be humbled (Abh. P. 12, 68).

ವಟ್ಟಾರ vaṭṭâra. = ವಡಾರ, etc. (My. occasionally).

ವಟ್ಟಿಸ vaṭṭisa. A certain feat of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ವಟ್ಟು vaṭṭu. (Mhr. ವಾಢಾ, interest, in ಪಂಚವಟ್ಟು?).

ವಟ್ಟು vaṭṭu. = ಒಟ್ಟ 1, etc. Roundness (Tĕ.). — ವಟ್ಟಸುಳಿ. = ವಟ್ಟಸುಱಿ. (Tĕ.; My.). — ವಟ್ಟಸುಳಿವೀಕ್ಷರ. The form of the letter ಱ when joined to a consonant (Tĕ.; My.). — ವಟ್ಟಸುಱಿ. The round twirl: the form of the letter ಱ when joined to a consonant (My.).

ವಡ vaḍa. Tbh. of ವಾಡಿ. A garden.

ವಡಕಾರ vaḍa-kâra. A gardener. See ಪುಲ್ಲ-.

ವಡಂಗ vaḍaṅga. = ವಿಡಂಗ. See ವಾಯು.

ವಡಂಜಿ vaḍañji. N. of a garment (Bp. 11, 26).

ವಡವಖಿಖಿ vaḍaba-śikhi. = ವಡವಾಗ್ನಿ. (J. 13, 59).

ವಡವಾಗ್ನಿ vaḍabâ-agni. = ಬಡವಾಗ್ನಿ. Submarine fire (ವಡವಾನಲ Nn. 13; J. 13, 11).

ವಡವೆ vaḍavĕ. ವಡವಾ. = ವಡವೆ.

ವಡವಾಗ್ನಿ vaḍavâ-agni. = ವಡವಾಗ್ನಿ, etc. (Sk.).

ವಡವಾನಲ vaḍavâ-anala. = ಒಡವಾನಲ, ಬಡವಾನಲ. *Submarine fire, the fire of the lower regions* (said to be at the South-pole).

ವಡವಾಮುಖ vaḍavâ-mukha. = ವಾಡವಾಮುಖ. *Submarine fire.* 2, the entrance to the lower regions at the South-pole: *the infernal regions* (ಪಾತಾಳ Hlâ.).

ವಡವೆ vaḍavĕ. ವಡವಾ. = ಬಡವೆ, ವಡವೆ. *A female horse, a mare.* 2, the nymph Aśvini. 3, a female slave. 4, a harlot, a prostitute.

ವಡಿ vaḍi. = ಒಡಿ 4. Heat (My.).

ವಡಿಗ vaḍiga. (Śmd. 233. 234). = ಬಡಿಗ. One who puts, etc. See ಅರಮ-, ಕುಂಚ-, ಪುಲ್ಲ-.

ವಡಿಶ vaḍiśa. = ಬಡಿಸ, ಪಠಿತ. A hook, *a fish-hook* (ಗಾರ Mr. 462, o. r. ಗಾಳ).

ವಡೆ vaḍe. = ಪೂಡೆ. Tbh. of ಪಟು (or ಪಡಾ). A cake made of pulse (Sk. ಪಟು, ಪಟಿಕ, ಪಡಾ, ಪಡಿಕಾ; Mhr. ಪಡಾ; My.; B. 4, 55; Te.; T. ಪಪ್ಪು; see ಅಪೂ-). ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣು ಮೀರಿ ಪಡೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವೇ? (Prv.). See Prv. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ವಡ್ರ vaḍra. *Large, great* (see ರುದ್ರ).

ವಣಿ vaṇi. = (ಅಣಿ 3, etc.; or = ಪಡಿ 1, etc.), ವನಿ, (ವಳಿ). An affix for forming masculine and neuter nouns (see ಉರ-, ನೆಲೆ-, ಪಕ್ಕು-, ಪಕ್ಕೂ-, ಮೆಜ-).

ವಣಿ vaṇi. A mode in saṅgîtâ (V. 11, 9).

ವಣಿಕ್ಕು vaṇikku. Tbh. of ವಣಿಜ್. (My.).

ವಣಿಕ್ಪಥ vaṇij-patha. Trader's path: *a merchant's street, a market;* a merchant's shop. 2, traffic, a trader's business.

ವಣಿಗ vaṇiga. (Śmd. 241. 242). = (ಪಡಿಗ, ಪಳಿಗ), ವನಿಗ, ವಳಿಗ. An affix for the formation of masculine nouns; see ಎರ-, ಕೂದ-, ಪಿಚ್ಚ-, ಮುಡ-, ಲಂಜ-, ಸಾಲು-.

ವಣಿಗೆ vaṇigĕ. (= ಅಣಿಕೆ 2, etc.; or = ಪಡಿಕೆ, ಪಳಿಕೆ, ವಳಿಕೆ). An affix for forming neuter nouns; see ಉರ-, ನೆಲೆ-, ನೆಜ-, ಮುಡ-.

ವಣಿಗ್ಧನ vaṇij-dhana. *The capital of a trader.*

ವಣಿಗ್ಭಾವ vaṇij-bhâva. The state of being a merchant: *traffic, trade, commerce.*

ವಣಿಗ್ವರ vaṇij-vara. A great merchant (C. Bp. 47, 41).

ವಣಿಗ್ವೀಥಿ vaṇij-vîthi. = ವಣಿಕ್ಪಥ No. 1. (J. 6, 14).

ವಣಿಜ್ vaṇij. Nom. ವಣಿಕ್. = ವಣಿಕ್ಕು. *A merchant, a trader.* 2, trade, merchandise.

ವಣಿಜ vaṇija. = ವಣಿಜ್. (ಬಾಣಂಜಿಸುವ ವರವಿವಣಿಕ, ಸೈಗದು Mr. 345).

ವಣಿಜಕ vaṇijaka. = ಬಾಣಜಿಗ, ಬಾಣಂಜಿಗ, ಬಾಣಿಜಿಗ. A merchant.

ವಣಿಜೆ vaṇijĕ. = ಬಾಣಿಜ. (My.).

ವಣಿಜ್ಯ vaṇijya. *Trade, traffic.*

ವಣಿಜ್ಯೆ vaṇijyĕ. *Trade, traffic.*

ವಣೆ vaṇĕ. = ವನೆ, etc. See ಉರ-.

ವಣ್ಟ vaṇṭa. = ಬಣ್ಟ 1, q. v. Tbh. of ವಣ್ಣ (Śmd. 338, o. r. ಬಣ್ಣ).

ವಣ್ಟಕ vaṇṭaka. Dividing. 2, *a part, a portion.* 3, an unmarried man (*cf.* K. ಒಂಟ್ಟಿಗ).

ವಣ್ಟಿಸು vaṇṭisu. To cause to come off or out: to take out, to remove, as a thorn (Râm. 2, 4, 19; *cf.* Mhr. ವಠರೇಣ, to rise; to come off; etc.).

ವಣ್ಠ vaṇṭha. = ಬಣ್ಣ 1, ಪಣ್ಣ-. A servant. 2, crippled, maimed;—a dwarf. 3, an unmarried man. 4, a javelin.

ವಣ್ಠ vaṇḍa. = ಬಣ್ಣ 1. Maimed, defective, crippled;—an ox without a tail. 2, impotent, emasculated.

ವಣ್ಡಾರ vaṇḍâra. N. of a place in South Canara. ವಣ್ಡಾರ ಅರಮನೆ, ಬಸ್ರೂರ ಜಪ್ಪಿನ, ಕೋಟೀಶ್ವರ ಕೋಡಿ ಹಬ್ಬ ಮೂಜಿ ಕಣ್ಣಿಲೆ ಮೋಡ.—ಬಾಣ್ಣ ದರಸ್ಪರೆ ವಣ್ಣಾರಕಲ್ಲಿನ ಕೋಣಗಳೋ? (Prvs.).

ವಣ್ಡು vaṇḍu. = ಪಣ್ಡು. (My.).

ವತ vat. 1. ವತ್ತ್. = ಪತ್ತ, (ಬಾಪ್). Possessing, having, endowed with.

ವತ vat. 2. As, like (ಅಪ್ತ Śmd. 139 Cm.).

ವತ vata. *Ah! alas! oh!*

ವತಂಸ vataṁsa. = ಅವತಂಸ (Sk.). *Cf.* the form of ಪಠ್ಯಜ.

ವತನ vatana. A hereditary estate (B. 5, 203; Mhr., H.).

ವತನದಾರ vatana-dâra. The holder of a vatana (B. 5, 204; Mhr., H.; My. as ವತನ್ದಾರ).

ವತನವೃತ್ತಿ vatana-vṛitti. Proceedings with regard to a vatana (B. 5, 204).

ವತಿ vati. 1. Asking, begging.

ವತಿ vati. 2. (fr. ವತ್ 1). = ವತ್ತಿ. She who is possessing, etc. See ಆಪ್ತ-, ದ್ವೀಪ-, etc.

ವತ್ತ vatta. = ಪೃತ್ತ. Tbh. of ವರ್ತ. See ಚಕ್ಕ-, ಚಲ್ಲ-, ಚಿಲ್ಲ-.

ವತ್ತಿ vatti. Tbh. of ವರ್ತಿ. See ಜಗ-.

ವತ್ತಿಸು vattisu. Tbh. of ವರ್ತಿಸು. See ಕೆಯ್ಗ-.

ವತ್ಯ vatya. The letter ವ (ಪ್, Śmd. 65. 80. 121. 122. 127. 132. 188. 250. 274. 341. 347. 350).

ವತ್ಸ vatsa. = ಬಚ್ಚ. *A calf* (ಕಮು Śm. 33; ಕಸ್ಬು 98; ಕಂಜುಮೋರಿ Mr. 178; ವತ್ಸಸಮೂಹ, ಕಮುಗಳು Nn. 110, o. r. ವತ್ಸ್ಯ);—*a child,* often used as a term of endearment; a son, a boy. 2, *a year* (ಸಂವತ್ಸರ 110). 3, *the breast, the chest.* 4, purity (ನಿರ್ಮಲತ್ವ 110). 5, a sign (ಕುಯಿಸ್ಸ, ಕುಯಿಸು 110). 6, Varuṇa (ವಾತಿ, ವರುಣನು 110).

ವತ್ಸಕ vatsaka. A little calf. 2, *the medicinal plant Wrightia antidysenterica* R. Br.

ವತ್ಸಕಾಮೆ vatsa-kâmĕ. *A cow longing for her calf.*

ವತ್ಸತರ vatsa-tara. More than a calf: *a young ox or bull, a steer* (ತಿರುಮಕ್ಕೀರಿ Hlâ.).

ವತ್ಸನಾಭ vatsa-nâbha. *A particular kind of strong poison* prepared from the root of a kind of aconite (said to resemble the nipple of a cow; ಬಚ್ಚನಾಗ G.).

ವತ್ಸನಾಭಿ vatsa-nâbhi. = ವತ್ಸನಾಭ. (My.; Bp. 58, 55).

ವತ್ಸರ vatsara. *A year.*

ವತ್ಸರವಿವರ vatsara-vivara. A certain year, one of the years (ಪ್ಲವಂಗ, ವತ್ಸರಫಲದ Nn. 46).

ವತ್ಸಲ vatsala. Child-loving: *affectionate, kind, loving, tender.* 2, fond of, devoted to.

ವತ್ಸಲತೆ vatsalatĕ. = ವತ್ಸಲತ್ವ. See ಭಕ್ತ-.

ವತ್ಸಲತ್ವ vatsalatva. Affectionateness, lovingness, tenderness, affection (Bp. 20, 34).

ವತ್ಸಲೆ vatsalĕ. = ಬಚ್ಚನೆ 1, ಬಚ್ಚಳೆ 1. *A cow fond of her calf.*

ವತ್ಸಾದನಿ vatsa-adani. She who eats her own offspring (or berries): *the plant Cocculus cordifolius* Dec.

ವತ್ಸೆ vatsĕ. A female calf. 2, a little daughter, a little girl (My.).

ವದ vada. Speaking. 2, *speaking well or sensibly.* See ಪ್ರಿಯಂ-, ಯುವ-.

ವದನ vadana. The act of speaking. 2, *the mouth, the face, the countenance* (ಮುಖ, ಮೊಗ, etc., ಮೋಱೆ, ಪಾಯಿ Mr. 315). ವದನೆ, she who has a mouth or countenance (see ಕಮಲ-, etc.).

ವದನಕೂಪ vadana-kûpa. A kiss (ಮುದ್ದುಸ, ಒಪ್ಪಣಾಸ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ವದನವನಜಾತೆ vadana-vanajâtĕ. A woman with a lotus-like mouth or face (Bp. 41, 4).

ವದನಾರವಿಂದ vadana-aravinda. A lotus-like mouth (J. 32, 32).

ವದನಿ vadani. *N. of a plant* (ಮೂಕೊಡಿತಿ Mr. 122).

ವದರೆ vadarĕ. = ಬದರೆ, q. v.

ವದವು vadavu. The shrub Dichrostachys cinerea W. & A. (St. & Pl.; Tĕ. ಬೆಣುತುರು, ಬೆಲುತುರು; T. ವಿವತ್ತೈರ್).

ವದಾನ್ಯ vadânya. *Eloquent;*—*speaking kindly or agreeably;*—*affable;*—*bountiful, liberal, munificent* (ದುಷ್ಟನೆಯ ಸುವಿ ಸುಂತವೀಡಂ Mr. 237).

ವದಾವದ vadâvada. *Speaking much, talkative;*—*a speaker;*—*able to speak well, eloquent.*

ವದ್ದಿ vaddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. ದ್ದಿಯೆಬ್ಬ ಗನ್ಧಪ್ರಪ್ಯಂ (ಯೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿ, ಸಿದ್ಧಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ Nr.).

ವದ್ಧ್ರಿ vaddhri. = ವಧ್ರಿ, ವರ್ತ್ರ. *A leathern strap or thong.*

ವದ್ಯ vadya. *To be uttered or spoken; speech; speaking, conversing.* See ಉ-.

ವಧ vadha. = ವಧೆ. *Striking, killing; slaughter, murder* (ಕೊಲೆ Nn. 132).

ವಧಿಸು vadhisu. *To strike, to kill, to slay, to murder* (Bp. 18, 26; 24, 21. 51; 28, 8; 53, 43; 54, 14; 55, 18; J. 31, 37).

ವಧು vadhu. ವಧೂ. *A bride or newly married woman, a young wife, a spouse.* 2, *a woman in general, a female.* 3, *a daughter-in-law.* 4, *the plant Trigonella corniculata* Lin.

ವಧುತಾತ vadhu-tâta. *A father-in-law* (ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟವಂ Mr. 313).

ವಧೂಟಿ vadhûṭi. *A young woman living in her father's house* (whether married or not, ಚರಣ್ಟಿ; ಜವ್ವನಿ Mr. 302); *a woman in general* (J. 34, 30).

ವಧೂಟಿಕೆ vadhûṭikĕ. = ವಧೂಟಿ. (Bp. 12, 11).

ವಧೂವರ vadhû-vara. *Bride and bridegroom* (My.).

ವಧೆ vadhĕ. = ವಧ (Śmd. 102; J. 2, 17).

ವಧೋದ್ಯತ vadha-udyata. *Prepared or ready to kill, murderous.*

ವಧ್ಯ vadhya. *To be killed, to be put to death, deserving death;*—*an enemy* (Bp. 24, 20).

ವಧ್ಯಾಭಾವ vadhya-abhâva. *Invulnerableness* (Ćpr. 8, after 39).

ವಧ್ರಿ vadhri. = ವದ್ಧ್ರಿ. *A leathern strap or thong* (ಚಾರ ಮಿಳಿ Nr.).

ವನ vana. = ವನ. *A wood, a forest* (ಎಪಿನ, ಅರಣ್ಯ Nn. 43; see ಮಲೆ); *a grove, a garden; (a field, see* ಅದಿಮಾ-). 2, *a place of abode, a residence* (*cf.* ಮನೆ). 3, *water* (ಉದಕ, ನೀರ್ 43). 4, *light, splendour.* ವನ ಹಣ್ಣಾಯ್ತು, ಗಿಣಿ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ವನಗಜ vana-gaja. *A wild elephant* (My.).

ವನಚರ vana-ćara. *Roaming in woods, living in a forest;*—*a forester* (Ćpr. 5, 48); etc.

ವನಜ vana-ja. *Forest-born.* 2, *produced in water: a lotus* (Ćpr. 7, after 117; 7, 122). 3, *N. of a vṛitta* (Ćh.).

ವನಜಜ vanaja-ja. *Brahmâ* (ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 59).

ವನಜದಲ vanaja-dala. *A lotus-leaf.* 2, *N. of a vṛitta* (Ćh.).

ವನಜನಯನೆ vanaja-nayanĕ. *A woman with lotus-like eyes* (Bp. 42, 27).

ವನಜಮುಖಿ vanaja-mukhi. *A woman with a lotus-like face* (Bp. 5, 31).

ವನಜಸಮ್ಭವ vanaja-sambhava. *Brahmâ.*

ವನಜಸಮ್ಭವಗಣ vanajasambhava-gaṇa. *A class of metrical feet* (Ćh.).

ವನಜಾಕ್ಷ vanaja-aksha. *Vishṇu, Kṛishṇa* (ಅಜ, ಕೃಷ್ಣ Nn. 47).

ವನಜಾತ vana-jâta. *A lotus.*

ವನಜಾತಕೋಶ vanajâta-kośa. *The pericarp of a lotus* (ತಾರ್ಕೆ, ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 21).

ವನಜಾಮ್ಬಕಿ vanaja-ambaki. *A woman with lotus-like eyes* (J. 24, 58).

ವನತಿಕ್ತಿಕೆ vana-tiktikĕ. *The plant Clypea hernandifolia* W. & A.

ವನದೇವತೆ vana-dêvatĕ. *A sylvan deity, a dryad* (Śmd. 108; Ćpr. 1, after 101; 2, after 85).

ವನದೇವಿ vana-dêvi. = ವನದೇವತೆ (Ćpr. 5, 48; J. 3, 32). 2, *the forest-goddess:* Ćâmuṇḍi (ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ದುರ್ಗೆ, ಭೈರವಿ Mr. 14).

ವನಧಿ vana-dhi. *The ocean* (Bp. 5, 5). See ಕೃಪಾ-.

ವನಧಿಪಿತ vanadhi-pita. *Agastya* (Mr. 257).

ವನನ vanana. *Liking, loving;*—*causing to like.* See ಸಂ-.

ವನನಿಧಿ vana-nidhi. *The ocean* (Bp. 48, 7; 55, 47).

ವನಪಶು vana-paśu. *A wild beast* (B. 5, 237).

ವನಪಾಲ vana-pâla. *A forest or grove protector, a gardener* (Ćpr. 2, 91; Rây. 10, 2).

ವನಪಾಲಕ vana-pâlaka. = ವನಪಾಲ. (Ć. Bp. 45, 29).

ವನಪ್ರಸ್ಥ vana-prastha. *Retiring into a forest, leading the life of an anchorite.* See ವಾನಪ್ರಸ್ಥ.

ವನಪ್ರಿಯ vana-priya. *Fond of the wood: the cuckoo.*

ವನಮಕ್ಷಿಕೆ vana-makshikĕ. *A gad-fly.*

ವನಮಂಜರಿ vana-mañjari. *N. of two vṛittas* (Ćh.).

ವನಮಯೂರ vana-mayûra. *N. of a vṛitta* (Ćh.).

ವನಮಲ್ಲಿಕೆ vana-mallikĕ. *Wild jasmine* (My.).

ವನಮಹತ್ತರ vana-mahattara. *The overseer of a garden, a gardener* (Ćpr. 2, after 59 & 62 & 69).

ವನಮಹಿಷ vana-mahisha. *A wild buffalo* (ಕಾಡುಕೋಣ G.).

ವನಮಾಲಾಧರ vanamâlâ-dhara. = ವನಮಾಲಿ. (My.).

ವನಮಾಲಿ vanamâli. *Adorned with a vanamâlĕ: Kṛishṇa, Vishṇu.*

ವನಮಾಲಿಪ್ರತುಮೆ vanamâli-pratumĕ. *An idol of Kṛishṇa or Vishṇu* (Bp. 53, 71).

ವನಮಾಲೆ vana-mâlĕ. ವನಮಾಲಾ. (Śmd. 386). *A garland of wood-flowers; the chaplet worn by Kṛishṇa.*

ವನಮುದ್ಗ vana-mudga. *A sort of kidney-bean, Phaseolus trilobus* (see ಮುಡಕೀ ಕಾಯಿ).

ವನರಾಜಿ vana-râji. *A row of trees; a long tract of forest.*

ವನರುಹ vana-ruha. *A lotus* (Ćh. v. 108. 172).

ವನರುಹಭವ vanaruha-bhava. *Brahmâ.*

ವನರುಹಭವಾಣ್ಡ vanaruhabhava-aṇḍa. *The universe* (J. 2, 1).

ವನರುಹೋದರ vanaruha-udara. *Vishṇu.*

ವನರುಹೋದರಗಣ vanaruhôdara-gaṇa. *A class of metrical feet* (Ćh.).

ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ vana-lakshmi. *A forest looked upon as a beautiful woman* (Ćpr. 2, 77; 3, 83).

ವನಲತೆ vana-latĕ. *N. of a vṛitta* (Ćh.).

ವನವಲ್ಲರಿ vana-vallari. N. of a vritta (Ch.).

ವನವಹ್ನಿ vana-vahni. *A forest-fire, a wood on fire.*

ವನವಧಿ vana-vanadhi. A forest looked upon as an ocean (Śiv. 2, after 42).

ವನವಾಸ vana-vâsa. Living in a wood, residence in a forest (J. 2, 18). ದುನದ ಫನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಫನದ ದುನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ದುನದ ದುವೆ ಬಾಪಕೆಳನದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಾತಕೆ? (Sp.). ವನವಾಸ ಕ್ಕೆ ಮೋದರೂ ಫನಕಷ್ಟ ಪಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವನವಾಸಿ vana-vâsi. One who dwells in a forest; a hermit (My.).

ವನಶೃಂಗಾಟ vana-śṛiṅgâṭa. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v.

ವನಸಮೂಹ vana-samûha. *A thick forest or wood, a quantity of groves or forests.*

ವನಸ್ಥ vana-stha. Living in the wood;—a hermit, an ascetic (My.).

ವನಸ್ಥಲ vana-sthala. A wood, a forest (J. 19, 28).

ವನಸ್ಥಲಿ vana-sthali. = ವನಸ್ಥಲ. (Sk.; Śiv. 2, 50).

ವನಸ್ಪತಿ vana-s-pati. *A large tree bearing fruit, but apparently having no blossoms.* 2, *any tree.*

ವನಾನ್ತ vana-anta. The skirts of a wood, the neighbourhood of a forest;—the middle or interior of a grove or garden (Riv. 5, 57).

ವನಾನ್ತರ vana-antara. The middle or interior of a wood (ಕವಿ, ಆರಣ್ಯಮಪ್ಪ Nn. 43, c. r. ಆರಣ್ಯ-); a forest (ಕರಕ, ಆರಣ್ಯ 50; Bp. 20, 34). 2, another wood

ವನಾಯು vanâyu. N. of a son of Purûravas;—N. of a dânava;—a district to the north-west of India inhabited by the Vanâyus. 2, ವನ-ಆಯು, living in the wood: a jackal (ನ್ಯಗ, ನರಿ Nn. 81, c. r. ೪೦).

ವನಾಯುಜ vanâyu-ja. *Produced or bred in Vanâyu, a horse of Vanâyu,* a Persian horse (ಕುದುರೆ ವಾರತಿಕದೇಶ ದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದೆ ವನಾಯುಜಂ Mr. 282).

ವನಾಶ್ರಯ vana-âśraya. Living in the forest;—an inhabitant of the wood;—*a raven.*

ವನಾಶ್ವ vana-âśva. A wolf (ತೋಳ, ತೋಳನು Nn. 128).

ವನಿ vani. The elephant grass (ಆವ Mr. 110).

ವನಿಗ vaniga. = ವಣಿಕ. See ದುಪ-.

ವನಿತ vanita. Solicited, begged; wished for, desired, loved;—served.

ವನಿತೆ vanitĕ. *A loved woman, a wife, a mistress* (ಪೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಂ.). 2, *a woman in general.* 3, a kind of aromatic root (ದನ್ಯಕ್ಷಿ, ಕರ್ಪೂರಸುಣ್ಣಿ Mr. 135).

ವನಿಪ vanipa. = ವನೀಪಕ. (Mr. 235).

ವನಿಪಕ vanîpaka. *A beggar, a mendicant.*

ವನಿಯಕ vaniyaka. *A beggar.*

ವನೇಚರ vanê-cara. Wandering in a forest, dwelling in a forest;—a forester; an anchorite, a hermit;—a sylvan;—an imp, a demon;—a wild beast (Śmd. 144).

ವನೇಚರಪತಿ vanêcara-pati. A chief of foresters or hunters (Ćpr. 5, 58).

ವನೇಜ vanê-ja. Born in the woods. 2, produced in water: a lotus (ಗೋದ, ತಾವರೆ Nn. 53).

ವನೇಜಮಿತ್ರ vanêja-mitra. The sun (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 18).

ವನೇಜಾತ vanê-jâta. = ವನೇಜ. (ಪುನ್ನಾಗ, ತಾವರೆ Nn. 18).

ವನೇರಣ vanê-raṇa. A jungle sheep (ಆಟಿಜ್ಯವಿ, ಕೊಣ್ಣಗುರಿ Mr. 160).

ವನೋತ್ಥ vana-uttha. Risen in, or coming forth from, a wood (Ćpr. 5, 61).

ವನೌಕಸ್ vana-ôkas. Living in a forest;—a forester;—an anchorite, a hermit; *an ape.*

ವನೌಕಸ vana-ôkasa. Tbh. of ವನೌಕಸ್. (ವನೌಕಸ್, ಕೋಡಗ Mr. 161).

ವನ್ತ vanta. Tbh. of ವತ್ 1. (ಉಳ್ಳ, ಒಪ್ಪು Śmd. 73. 241. 242; ಯುತ Mr. 440; Mhr.). Feminine ವನ್ತಳು (My.).

ವನ್ತಿ vanti. = ಬಿಪ್ತು q. v., ವಪ್ತು. A turn, a time (My.).

ವನ್ತಿಗ vantiga. (fr. ವನ್ತ). A man who possesses, has, etc. See ಸ್ಥಳ-.

ವನ್ತಿಗೆ vantigĕ. Possession, etc. See ಬಾಲು-, ಸಿರಿ-, ಸ್ಥಳ-. 2, a public subscription (My.). ವನ್ತಿಗೆ ಎತ್ತು, ವನ್ತಿಗೆ ಹಾಕು (My.).

ವನ್ತು vantu. = ವನ್ತಿ, etc. (My.).

ವನ್ತೆ vantĕ. Tbh. of ವತ್ 2. (My.).

ವನ್ದ vanda. (= ಬನ್ದ 1, ಮೊನ್ದ). Praising, extolling, blessing; begging.

ವನ್ದನ vandana. Begging, soliciting, asking. 2, praising, praise. 3, showing honour, obeisance, reverence, adoration (ತೋರಣಗೋಡದ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಹಷ್ಟಾದು Nn. 87). 4, a festoon (ತೋರಣ 87). 5, pleasant, etc. (ಮನೋಹರ, ನಿರ್ಮಲ 87). 6, an aquatic animal (ಜಲಜನ್ತು, ಜಲಚರ 87). 7, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 87). 8, water (ಆರ್ಕ, ಉದಕ 87). — ವನ್ದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To reverence, to salute respectfully (Bp. 30, 20).

ವನ್ದನಮಾಲಿಕೆ vandana-mâlikĕ. = ವನ್ದನಮಾಲೆ. (Ćpr. 4, 64).

ವನ್ದನಮಾಲೆ vandana-mâlĕ. *A festoon suspended across gateways, etc. on festive occasions* (ತೋರಣ Mr. 200).

ವನ್ದನೀಯ vandanîya. To be praised or worshipped, praiseworthy, adorable, to be saluted or made obeisance to (J. 33, 25).

ವನ್ದನೆ vandanĕ. *Praise, worship, adoration.* 2, = ವನ್ದನ No. 3. ನಿನ್ದನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ವಂದನೆ ಕೊಳ್. To get respectful greetings, to be made obeisance to (J. 33, 25). — ವಂದನೆ ಮಾಡು = ವನ್ದನಂಗೆಯ್. ವನ್ದನೆ ಮಾಡುವರೂ ಪನ್ದೀ ಕಾಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವನ್ದರಿ vandari. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ವನ್ದರೆ vandarĕ. = ವನ್ದರಿ (My.).

ವನ್ದಾಕೆ vandâkĕ. A parasitical plant (also ವನ್ದಳ, ವನ್ದಸ, ವನ್ದಾರ, ವನ್ದೆ, q. v.).

ವನ್ದಾರು vandâru. Praising, celebrating;—*respectful, civil, polite;*—a panegyrist.

ವನ್ದಿ vandi. 1. = ಬನ್ದಿ 1. *A captive, a prisoner.* 2, plunder, booty, spoil.

ವನ್ದಿ vandi. 2. = ಬನ್ದಿ 2. *A praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard* (ಪ್ರಶಂಸಕ, ವೈತಾಳಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ತ್ರೈವಾರಿಕ ನರ Mr. 270). ವನ್ದಿ ಪೊಗಡಿ ಬಾಗಿ ಕೊಟ್ಟೀ (Śmd. 296).

ವನ್ದಿತ vandita. = ಒನ್ದಿತ. Praised, extolled; done homage, respectfully saluted; venerated, adored (Nn. 1; Bp. 34, 37).

ವನ್ದಿವ್ರಾತ vandi-vrâta. A multitude of bards (ಸೂತ, ವನ್ದಿಜನಂಗಳ್ Nn. 32, c. r. ವನ್ದಿಸಮೂಹ).

ವನ್ದಿಸು vandisu. = ಒನ್ದಿಸು, ಬನ್ದಿಸು, ಮೊನ್ದಿಸು. To praise, to eulogize; to show honour, to do homage, to salute respectfully; to venerate, to worship;—(with ಕೊಳ್) to be honoured. ದ್ರುತಪದಿಯಂ...ವನ್ದಿಸಿದಂ (Ćpr. 3, 70). ವನ್ದಿಸುವ ಮುನುಜಂ (ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ Mr. 251). ಸಭೆಗೆ ವನ್ದಿಸಿ (J. 8, 11); ಪದಕೆ ವನ್ದಿಸಿ (12, 4). ಘೋಜನರಿನ್ದೆ ವನ್ದಿಸಿ ಕೊಳ್ಬುಳ್ (ನಳಾ ವನ್ದ್ಯೆ Śmd. 2 Cm.). See Bp. 4, 47; 49, 31; 61, 60; J. 5, 51; 33, 25.

ವನ್ದೆ vandĕ. (= ವನ್ದಾಕ, etc.). *A parasitical plant* (see ಬನ್ದ ಬೇಳೆ);—the parasitical plant Epidendrum tesselatum, etc.

ವನ್ದ್ಯ vandya. To be praised, laudable, praiseworthy;—to be reverentially saluted; adorable, very venerable;—to be respected (Ūh. v. 11). See ಅ-; J. 26, 31. Feminine ವನ್ದ್ಯೆ (Śmd. 1).

ವನ್ದ್ರ vandra. A worshipper, a votary, a follower. (R.).

ವನ್ದ್ರಿ vandri. = ವನ್ದಾರಿ, etc. (My.).

ವನ್ಧುರ vandhura. = ಬನ್ಧುರ 2. The seat of a charioteer.

ವನ್ಧ್ಯ vandhya. = ಬನ್ಜೆ.

ವನ್ಧ್ಯಾಸ್ತನ vandhyā-stana. The breast of a barren woman (Ćpr. 3, 7).

ವನ್ದ್ಯೆ vandhyĕ. ವನ್ಧ್ಯಾ = ಬಂಜೆ 1, ಬನ್ಜೆ. See Hlā. & Sl. s. ಬಂಜೆ 1.

ವನ್ಯ vanya. (fr. ವನ). *Belonging to a wood, produced in a wood;* living in woods.

ವನ್ಯೆ vanyĕ. *A multitude of groves, a large forest.* 2, abundance of water, a flood.

ವಪನ vapana. *Shearing, shaving.* 2, sowing seed. See ಕರಿ; ನಿರ್-.

ವಪು vapu. = ವಪುಸ್.

ವಪುಜಲ vapu-jala. Urine (ಮೂತ್ರ Mr. 328).

ವಪುಸ್ vapus. A form, a figure, a body, a person, an appearance;—*the body;*—a beautiful form or figure;—beautiful appearance, beauty;—a marvellous phenomenon.

ವಪುಸಿದ್ಧಿ vapu-siddhi. A kind of penance (ಸಿದ್ಧಾಗಾ Mr. 507).

ವಪೆ vapĕ. *A cavity, a hollow, a hole.* 2, *the serum of flesh.* 3, *fat, marrow.* 4, the omentum.

ವಪ್ತೃ vaptṛi. A shearer, a shaver. 2, a sower, a planter, a husbandman. 3, *a procreator, a progenitor, a father* (*cf.* ವಪ್ರ No. 5).

ವಪ್ರ vapra. A sown field; *a field in general;* a garden or plantation (ವನ, ಉಪವನ Nn. 61). 2, *a rampart, a mud-wall, a mound* (ದೇಘೋಧಾಗ 61); a bank;—a fort (ಕೋಟೆ Hlā.; ಪಾಲು, ಕೋಟೆ 61);—a ditch. 3, *the slope or declivity of a hill, table-land on a mountain* (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 61; ಅಚಲಪರ್ವತದ ಪೊರೆ Mr. 477). 4, the circumference of a sphere or globe (ಮಂಡಲ 61). 5, a father (ಪಿತೃ 61). 6, *lead.* 7, dust, earth. 8, sin (ಪಾಪ 61). 9, the butting of an elephant, bull, etc.

ವಮಥು vamathu. *Vomiting, ejecting from the mouth.* 2, *water ejected from an elephant's trunk* (ಆನೆಯು ಕಡಿದು ಕೆಡವಿ ದ ಸನ್ನಾ ಹನಿ Mr. 156).

ವಮನ vamana. Vomiting. See ಕಾಮ್. 2, an emetic. 3, offering oblations to fire. 4, pain, paining. ವಮನ ಮೂಡಿ ಮೂಡಿ, ಗದುಸಕ್ಕೆ (for death) ಸಿದ್ಧವಾಜ (Prv.).

ವಮಿ vami. *Vomiting,* being sick.

ವಮ್ರಿ vamri. *An ant.*

ವಮ್ರಾಕೂಟ vamri-kūṭa. *An ant-hill.*

ವಯ್ vay. ವಯ್ಯು vayyu. = ಪಿಯ್ 1, etc. To carry off, etc. ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬಲ್ಲಜ್ಞೀ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವಯ್ದು ಮರದ ಹೋಣಿಗಳು (ಪ್ರೌಢಣಿ Sl. 84).

ವಯ vaya. Tbh. of ವಯಸ್ (Śmd. 107; ಪ್ರಾಯ, ವಯಸ್ಸು Nn. 88; My.; R. 5, 283).

ವಯಃಸ್ಥ vayas-stha. Being in the period of youth or in the prime of age, young, youthful; *a man of the virile age;* middle-aged, mature. 2, a contemporary, an associate, a friend.

ವಯಃಸ್ಥೆ vayas-sthĕ. A female contemporary, a female friend or companion. 2, *the plant Emblica officinalis* Gaertn. 3, *a medicinal root* (see ಗೋರಿಮಿಟಿ). 4, *the plant Terminalia chebula or citrina.* 5, *the moon plant, Asclepias acida* (= ಪ್ರಾಪ್ತಿ; see ಪೊಸ್ಸಗಸ್ಸೆ s. ಪೊಸ್).

ವಯಸ್ vayas. = ವಯ, ವಯಸು, ವಯಸ್ಸು. The time of health and strength, youth, the prime of life. 2, *any period of life, age, time of life, state of existence, year of life or age.* 3, *a bird.*

ವಯಸ vayasa. = ವಯಸ್. (at the end of compounds; Ćpr. 3, 77; Rāv. 4, 78).

ವಯಸು vayasu. Tbh. of ವಯಸ್. (Ćpr. 4, 61; My.).

ವಯಸ್ಕ vayaska. = ವಯಸ, q. v. (B. 4, 146). 2, advanced in age (My.; Mhr.).

ವಯಸ್ಯ vayasya. Relating to age;—being of the same age, contemporary;—*a companion of equal age, an associate, a friend.*

ವಯಸ್ಯೆ vayasyĕ. *A female companion or friend.*

ವಯಸ್ಸು vayassu. Tbh. of ವಯಸ್ (Śmd. 107). ವಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಆಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ವಯಿ vayi. = ವಂ. (My.).

ವಯಿನ vayina. Tbh. of ವಜನ? (or *cf.* ಬದಿಸು?). A way, a means, a contrivance (My.; T., Tĕ. also ವಯಿನ).

ವಯಿರ vayira. 1. Tbh. of ವೈರ. See ವಯಿರಿ.

ವಯಿರ vayira. 2. Tbh. of ವಜ್ರ. (T.; My.). — ವಯಿರಮುಗಿ. A sort of crown of the Vishṇu idol at Mĕlugōṭĕ (My.).

ವಯಿರಿ vayiri. Tbh. of ವೈರಿ. (ವೈರಿ Nn. 25, in one MS.).

ವಯೋಧರ್ಮ vayas-dharma. The laws for, or practices of, or nature of the different periods of life (Bp. 40, 60; My.).

ವಯೋಧಿಕ vayas-adhika. Older in age;—advanced in age; exceedingly old;—an old man (My.).

ವಯೋವೃದ್ಧ vayas-vriddha. Advanced in years, old (J. 32, 10).

ವಯ್ಯಾರಿ vayyāri. = ವೈಯಾರಿ. Way, manner, style (Tĕ. ವೈಯಾರಿ; *cf.* ವಯಿನ?); good manner or style (My.).

ವಯ್ಯಾರ vayyāra. = ಒಯ್ಯಾರ q. v., ವೈಯಾರ. (Tbh. of ವಿಸಾರ). Going about for show, parade: ostentatious and proud display of one's person, clothes, ornaments, etc., attempt to attract admiration or notice, showiness, dandyism, coquetry (My.; ಮುಖಳ, ಮುಮುಳು G.). ವಯಸು ತಿಮ್ಮುವರಿಗೆ ವಯ್ಯಾರ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ವಯ್ಯಾರರತನ vayyāraratana. = ಒಯ್ಯಾರರತನ, ವಯ್ಯಾರ. (My.; ಥಂಗ G.).

ವಯ್ಯಾರಿ vayyâri. = ಒಯ್ಯಾರಿ. A showy man (My.) or woman (C.).

ವಯ್ಯಾರಿಸು vayyârisu. = ಒಯ್ಯಾರಿಸು. Proudly to display one's person, etc., to play the coquette, etc.

ವಯ್ಯಾಳಿ vayyâḷi. (Tbh. of ಪಾಪ್ಯಾಳಿ). = ಉಯ್ಯಾಳಿ, ಒಯಾಳಿ, ಒಯ್ಯಾಳಿ, ದಯ್ಯಾಳಿ, (ಪಾಹಳಿ, ಪಾಳಿ), ಪೈಪಾಳಿ. An excursion on horseback, a ride (C.; Tč. also ದಯಾಳಿ); a procession of idols on wooden horses carried by people (My.). — ವಯ್ಯಾಳಿಗೆಯ್. To take an excursion on horseback. ಪಸು ದುಷ್ಟೀಶ್ವರನ್ ಆಖಿಲಪರಿವಾರಸಂತಂ ವಯ್ಯಾಳಿಗೆಯ್ವುದಸರವಲಿ (Bp. 37, 65).

ವಯ್ಯಾಳಿಗ vayyâḷiga. = ಉಯ್ಯಾಳಿಗ, ಒಯ್ಯಾಳಿಗ. A man who makes an excursion on horseback or takes a ride (My.).

ವಯ್ವಾಟ vayvâṭa. = ವಯ್ವಾಟು, ವಯಿವಾಟು. Administration or management of;—skill in carrying on, despatch;—business, traffic;—enjoying, using, use;—practice;—intercourse with;—a report (as of a public officer) of his conduct (Mhr. ವಯಿವಾಟ; S. Mhr.).

ವಯ್ವಾಟು vayvâṭu. = ವಯ್ವಾಟ. Practice; intercourse with (My.).

ವಯ್ಹಾಳಿ vayhâḷi. = ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.).

ವರ್ var. ವರು. = ಬರ 3, etc., *e.g.* ಎಲ್ಲವರ್, ಮೂವರ್, ಇರ್ವರ್, ನೂರ್ವರ್ (Śmd. 122. 123).

ವರ vara. = ಬರ 2, ಬರ, (ವರಿ 1, etc.). Surrounding, encompassing. 2, compass, space, room;—limit; up to, till, as far as (ಸೀಮೆ Śmd. 295; see ಆಸ್ಪದರಂ, ಇಷ್ಟೆ-, ಎಷ್ಟೆ-, ಕಿಂ-, ತುಡಿ-). 3, selecting, choosing, engaging. 4, *requesting, soliciting, entreating.* 5, choice, election, wish, desire, request. 6, *a boon, a blessing, a favour;*—a gift; a reward, a recompense. 7, any desirable object. 8, a dowry. 9, charity, alms. 10, one who chooses: *a suitor, wooer, a lover; a bridegroom, a husband.* 11, wished for, desirable, valuable, *precious, excellent, best;* the best, most excellent or eminent;—oldest. 12, *saffron.* — ವರಂ, *preferably, rather, better.* ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?—ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮುಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). — ವರದ ಸೋಮಯ್ಯ. N. (Bp. 50, 56).

ವರಕ varaka. A cover; a cloak; a cover or awning. 2, a chooser, an asker. 3, a wish, a request, a boon. See ಆಪ-.

ವರಕವಿ vara-kavi. An excellent (inspired) poet (Dp. 3 pallavi).

ವರಕು varaku. = ಉರಕು No. 2, ಒರಕು. A leaf (of gold, etc.), a thin plate of metal, tinsel (My.; Mhr., Il. ವರಕ).

ವರಚಕ್ರಿ vara-čakri. Vishṇu; having excellent ruddy geese (J. 15, 12).

ವರಟ varaṭa. *A kind of wasp.*

ವರಟೆ varaṭe. *A kind of wasp.* 2, *a goose, a female swan* (*cf.* ವರಲೆ).

ವರಣ varaṇa. Enclosing, encircling, surrounding;—screening, covering, protecting. 2, *a rampart, a mound, a wall, an outer enclosure.* 3, *a causeway, a bridge, a dam* (ಕಟ್ಟೆ IIIâ.). 4, choosing, selecting, choice of a bride;—wishing, requesting, soliciting. 5, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. (ಪಾಂಡುವರಂಗದ ಗಿಡ G.).

ವರಣಸಿ varaṇasi. = ವಾರಾಣಸಿ. (Sk.).

ವರಣ್ಡಿ varaṇḍa. *A veranda, a portico.* 2, a multitude. 3, an eruption on the face.

ವರಣ್ಯ varaṇya. (= ವರೇಣ್ಯ). Desirable, pleasant, etc. (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ವರತೀರ್ಥ vara-tîrtha. An excellent piece of water (ಆಪ್ತ, ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ Nn. 74).

ವರತ್ರೆ varatre. A strap, a thong, a strip of leather, a girth;—*an elephant's or horse's girth.*

ವರದ vara-da. *Granting wishes, conferring a boon or boons,* ready to fulfil requests or answer prayers. See Bp. 39, 68; 53, 46.

ವರದಕ್ಷಿಣೆ vara-dakshiṇe. A present made to the bridegroom by the father of the bride in giving her away (My.).

ವರದರಾಜ varada-râja. N. of the idol of Vishṇu at Kâñčî (My.).

ವರದಾನಿ vara-dâni. A woman who confers boons (Bp. 48, 19).

ವರದಿ varadi. (Tbh. of ಪಾವರ್; *cf.* ವರ್ತಮಾನ). Tidings, report, intelligence, communication (My.; M. ವರದಿ). — ವರದಿ ಮಾಡು. To give information, to communicate, to report (My.). — ವರದಿ ಪೇಳು. To tell tidings: to give information (to a superior, as *e.g.* a clerk does regarding the contents of written petitions, letters, etc., My.). ವರದಿ ಪೇಳುವವನಿಗಾವರೂ ಪರವಸ ಪೂರು ಪೇಳು (*e.g.* for getting a loan of money, Prv.).

ವರದೆ varade. A woman who confers boons; Sarasvatî (Kâvy. I, 1*a*, 2; J. 1, 4).

ವರಧುರ್ಯೆ vara-dhuryè. A pregnant woman (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ವರಪೂಜೆ vara-pûjè. Respectful attentions shown by the bride's parents to the bridegroom in giving their daughter away (My.).

ವರಪ್ರಸಾದ vara-prasâda. A deity's bestowal of desired kindness; an eminent favour (Râm. 1, 1, 10; My.).

ವರಪ್ರೌಢ vara-prouḍha. A highly proficient man (ಪಟ್ಟೆಗ, ಬಹುರ್ಗ, ಬಿಸ್ಮಟೆ Śm. 47).

ವರಯಿತ varayita. Tbh. of ವರಯಿತೃ (Mr. 307).

ವರಯಿತೃ varayitṛ. *A suitor, a wooer, a lover, a bridegroom, a husband* (ವರಯಿತ Mr. 307).

ವರಯಿಸು varayisu. = ವರಿಯಿಸು, ವರಿಸು. To choose, to elect, to desire, to claim, to make one's own (ಸ್ವೀಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ವರಿಯಿಸು).

ವರರುಚಿ vara-ruči. N. of a poet and grammarian; N. of a lexicographer (see IIIâ. s. ಕೋ 3; Mr. 15). ವರರುಚಿಯು ಬಾಗ್ಮಿ (Mr. 4).

ವರಲೆ varalè. = ವರಟೆ, (ವಾರಲೆ). *A goose, a female swan* (Bh. 1, 20, 53).

ವರವಧು vara-vadhu. A virtuous wife (ಪತಿವ್ರತೆ, ಪತಿವ್ರತೆ Nn. 44).

ವರವನಿತೆ vara-vanitè. = ವರಸ್ತ್ರೀ (Bp. 45, 25).

ವರವರ್ಣ vara-varṇa. Beautiful colour; beautiful letters or syllables (J. 1, 12).

ವರವರ್ಣಿ vara-varṇi. Having a beautiful complexion or colour.

ವರವರ್ಣಿನಿ vara-varṇini. A woman with a beautiful complexion;—*an excellent woman.* 2, *turmeric.*

ವರಸಾಮ್ಯ vara-sâmya. Likeness (in form) of the bride to the bridegroom (My.).

ವರಸೆ varasĕ. = ವರಿಸೆ A line, a row (ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು My.; Tē. also ವರುಸ); lineage, race, family (My.; Tē.; T. ವರಿಪ್ಪಿ, row, regularity, order, rule = ಒಡಿಂಗು; ವರುಲೈ, ವರ್ಸೈ, order; see ಒಯ್ಯಸೆ, ಓಜೆ; *cf.* ಬರಿಸು, ಬರೆ 1 & ವರ್ಗ). ಹೇಳ ಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ಬಾವಿಯೇಳಸು? ವರಸೆಯುಳಸು? (Prv.).

ವರಸೆ varasĕ. (fr. Sk. ವೃತ್, to turn?). = ವರಿಸೆ. A turn, a time (Tē.). 2, revolving. — ವರಸೆ ತಿರಿಗಿಸು. To swing round or brandish, as a sword, knife or club (My.).

ವರಸ್ತ್ರೀ vara-strī. *An excellent woman.*

ವರಹ varaha. Tbh. of ವರಾಹ. = ಒರ 1, ಒರಹ, ವರಹಾ, ವರಾ. A boar, a hog (Bp. 54, 41. 43). 2, a gold coin with a boar-stamp, a pagoda (My.; B. 4, 81; Tē. ವರಹ, ವರಹಾನಿ, ವರಾ; T. ವರಾಗ; M. ವರಾಹ). ಮುಣಿಲ್ಲದ ಕಣ್ಣಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದ ವರಹವಿಲ್ಲ (Prv.).

ವರಹಾ varahā. = ವರಹ, q. v. (My.). — ವರಹಾಳಿಟ್ಟು. A brush made of hog's bristles (My.; Sl. 168; Tē. ವರಾಳಿಪ್ಪಿ). — ವರಹಾಳಿಪ್ಪಿ. = ವರಹಾಳಿಟ್ಟು. (Sl. 168). — ವರಹಾಕೂಪ. = ವರಹಾಳಿಟ್ಟು. (My.). — ವರಹಾಕೂರ್ಮ. = ವರಹಾಕೂಪ. (My.). — ವರಹಾಬಣ್ಣ. The colour of the gold of a pagoda or of an English pound sterling (My.).

ವರಹೀನ vara-hīna. Devoid of personal charms, riches, appropriate age, etc. ಕುಲಹೀನರಾದರೂ ವರಹೀನರಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ವರಾ varā. = ವರಹ, q. v. (My.).

ವರಾಕ varāka. Pitiable, miserable, poor, wretched, low, vile. Feminine ವರಾಕೆ (V. 9, 57).

ವರಾಂಗ vara-aṅga. The best member: *the head.* 2, *the female pudenda.* 3, *excellent or beautiful in all parts.*

ವರಾಂಗಕ vara-aṅgaka. *Cassia bark, green cinnamon.*

ವರಾಟ varāṭa. = ವರಾಳ. A cowry, Cypraea moneta (used as a coin, $\frac{1}{80}$ of a papa, ಕವಡೆ, ಕವಡೆ Mr. 412). 2, *a rope, a cord.*

ವರಾಟಕ varāṭaka. *A cowry* (ಕವಡೆ Nr.). 2, *a rope, a cord.* 3, *the seed-vessel of a lotus-flower.*

ವರಾಡ varāḍa. A public subscription; tax, impost (My.; Tē. ವಿರಳ, ವಿರಾಳ).

ವರಾತ varāta. Urging for payment, dunning (My.; Mhr., H.). ವರಾತದವನಿಗೆ ವರಾತವಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೊಡ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಹರದ.

ವರಾತು varātu. = ವರಾತ. (My.).

ವರಾರೋಹ vara-ārōha. An excellent rider. 2, *having fine hips.*

ವರಾರೋಹೆ vara-ārōhĕ. A handsome or elegant woman, a noble lady (ಮುಷ್ಟಿಳ್ Mr. 306). 2, the hip or flank.

ವರಾಶಿ varāśi. *Coarse cloth.*

ವರಾಹ varāha. = ವರಹ, etc. *A boar, a hog.* 2, the third or boar-incarnation of Vishṇu (Mr. 19). — ವರಾಹತಿಮ್ಮಪ್ಪ. The Vĕṅkaṭaramaṇa of Tirupati (Dp. 119, 5).

ವರಾಳ varāḷa. = ವರಾಟ (Śmd. 31). 2, N. of a country and its people (Bp. 6, 19; Bh. 2, 4, 11). 3, N. of a rāga (My.).

ವರಾಳಿ varāḷi. N. of a rāga (My.; T.).

ವರಿ vari. 1. = (ಒರ, ಒರೆ, ವರ No. 2), ವರಂಪು, (ವರೆ 1). Limit (Tē. ಒರಿ). ವರಿಗೆ, to the limit of, up to; till, until, as far as (C.; Mhr. ವರ್ಯ; Sl. 378); frequently also ವರಿಗೂ (ವರಿಗೂ 7; C.; Sl. 50. 121. 210. 224. 328. 373. 466). ಹಲ ಕಾಲದ ವರಿಗೆ (B. 5, 113). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರಿಗೆ (5, 120). See ಈ ವರಿಗೆ.

ವರಿ vari. 2. *The plant Asparagus racemosus.*

ವರಿ vari. 3. (fr. ವರ, what is requested? or fr. ಒರ 2?). Tax, cess; levy, contribution (T., M.; My.). See ಸೀರು-. — ವರಿ ಎತ್ತು. = ವರಿ ತೆಗೆ No. 1. (My.). — ವರಿ ತೆಗೆ. To gather or raise taxes (My.). 2, to remove taxes (My.). — ವರಿ ಹಾಕು. To impose taxes (My.).

ವರಿಂತಿಸು varitisu. = ವರಯಿಸು, q. v. (Śiv. 5, 60).

ವರಿವಸಿತ varivasita. *Served, honoured, adored.*

ವರಿವಸ್ಯಿತ varivasyita. *Served, honoured, adored.*

ವರಿವಸ್ಯೆ varivasyĕ. *Service, honour, worship,* devotion.

ವರಿವ varivu. = ವರಿ 1. (T. ವಡ್ಡೆಯ). ವರಿವಿಗೆ, ವರಿವಿಗೂ = ವರಿಗೆ, ವರಿಗೂ (My.; Sl. 199. 302. 326. 403. 445. 466. 468. 485).

ವರಿಷ್ಠ varishṭha. (fr. ವರ). The most excellent, best (Bp. 21, 5). 2, *widest, broadest, largest, greatest.* 3, *copper.*

ವರಿಸು varisu. = ಒರಿಸು, ವರಯಿಸು. (Bp. 40, 43; Sl. 378; My.).

ವರಿಸೆ varisĕ. = ವರಸೆ. (My.).

ವರಿಸೆ varisĕ. = ವರಸೆ. (My.).

ವರೀಯಸ್ variyas. (fr. ವರ). *More excellent, better, uncommonly excellent.* 2, *wider, broader, larger, uncommonly large.*

ವರುಣ varuṇa. *The god of the heavens and of the waters,* who seizes transgressors with his noose (pāśa, see ಪಾಶ ಪಾಣಿ), inflicts diseases (especially dropsy), and pardons sin; — *the regent of the western quarter* (ಪಶ್ಚಿಮದ ದಿಕ್ಪಾಲಕ ನು, ಮುಷ್ಟಿರೇಖೆಯು, ಸೀರೆಕಟ್ಟುವಾಸ್ತ್ರ, ನೀರುಗಪ್ಪೆಯ ಧ್ವಜ Kk. 15; see ದಿಕ್ಪಾಲಕ). 2, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. — ವರುಣ ದಿಕ್ಕು. The western quarter (My.).

ವರುಣಾಣಿ varuṇāṇi. Varuṇa's wife (Abh. P. 8, 2).

ವರುಣಾತ್ಮಜೆ varuṇa-ātmajĕ. Varuṇa's daughter: *spirituous or vinous liquor.*

ವರುಣಾಸ್ತ್ರ varuṇa-astra. = ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ. A kind of weapon (J. 20, 56).

ವರುತ್ರ varutra. An upper and outer garment. (R.).

ವರುಷ varuṣha. Tbh. of ವರ್ಷ. (ಬಂಸ ಕೈ.; Grj. 9, 51; Bp. 20, 30; My.). ವರುಷ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ವರಸೇ ಸಂಗಡ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆಬಹುದು? (Prv.). — ವರುಷಗಟ್ಟಲೆ. -ಕ್ಕಟ್ಟಲೆ. Yearly rule or order; — every year (My.). — ವರುಷಕ್ಕಟ್ಟಲೆ. -ಒ-ಒರೆ. For a year (Bp. 20, 3). — ವರುಷ ವರುಷ. rep. Every year (Bp. 28, 21; 53, 11; 54, 50). — ವರುಷಾನುವರ್ಷ. -ಅನುವರ್ಷ. Yearly; — for years (B. 5, 97).

ವರುಸ varusa. Tbh. of ವರ್ಷ. (My.).

ವರೂಥ varūtha. Protection; — *a sort of ledge or fender fastened round a chariot as a defence against collision* (see Nr. s. ಕಮ್ಮಟಿಗೆ). 2, armour, a coat of mail. 3, a shield (made of leather, etc.). 4, a multitude, a host, a swarm, a flock, an assemblage, an army. 5, a chariot (not Sk.; J. 14, 17; 25, 41; see ಮುಕ್ಕೆ-).

ವರೂಥಿನಿ varūthini. *A multitude, a troop, an army.*

ವರೆ varĕ. = ವಾರೆ, etc. See ಇದು-

ವರೆ varĕ. 1. = ಅರೆ 2, ಒರೆ, etc., ವರ 1. Limit, boundary, measure: up to, until, as far as (M.; T. ವಡ್ಡೆ). See ಅಕ್ಷೌ-, ಇಷ್ಟು-. — ವರೆಗಂ. ವರೆಗೆ-ಅಂ 5. Up to, until, as far as, till (ಸೀಮೆ Śmd. 295). See ಇಷ್ಟೌ-. — ವರೆಗೂ. ವರೆಗೆ-ಊ 7. =

ವರೆಗಂ. ಇನ್ನಿಸ ವರೆಗಂ (B. 3, 11; My.). — ವರೆಗೆ. = ವರೆಗಂ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ (B. 1, 27; My.). ಆವು ಸಿಪ್ಪಣಾಗಿ ಮಾಡಾ ಬಿಟ್ಟೆ ಬರುವ ವರೆಗೆ (4, 157). ದುಗಳಣಾರದ ವರೆಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆ ಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ವರೆ varé. 2. A woman who chooses; see ವರಿಂ. 2, an excellent woman; the best of women.

ವರೇಣ್ಯ varēṇya. (= ವರ್ಣ್ಯ). Desirable; *excellent, superior, chief, pre-eminent.*

ವರೇಶ್ವರ vara-īśvara. Presiding over boons;—Śiva (Bp. 61, 46).

ವರ್ vargl. = ವರು. See s. ವರುವು.

ವರ್ವು vargu. (or ಆವು, ಪರು? *cf.* ಹೊತ್ತುವು). See ವರುವು.

ವರ್ವೆ vargé. (or ಆರ್ 6?). = ವರು. See s. ವರುವು.

ವರ್ var. A sound produced by insects gnawing wood. — ವರ್ ವರ್. rep. (S. Mhr.).

ವರ್ಕರ varkara. Any young animal; *a kid, a lamb* (*cf.* ಕರ 2?).

ವರ್ಗ varga. Excluding, removing. 2, a class or multitude of similar things, a division, a class, a tribe, a troop, a company, a society, a family (ಜಾತಿಗಳು Nn. 159). ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಊರಿಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). 3, the whole class of objects of life (ತ್ರಿವರ್ಗ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮವೆಬ್ಬ ತ್ರಿವರ್ಗ 159). 4, *any series or group of words classified together.* 5, a class or series of consonants in the alphabet (Śmd. 21. 43. 44. 102. 283; Kâvy. I, 1*a*, 15. 16; I, 1*b*, 23-41; I, 2, 110-112; I, 3, 64-68; III, 2, B, 48-51; see ಆ-). 6, every thing embraced or comprehended under any department or head, everything included under a category;—severality of things or beings ranged under a common denomination (ವೈಕಮನಿಪ್ಪೆದೆ, ವೈಕವೈಕವಾಗಿಪುದು 159). 7, *a section, a chapter of a book.* 8, a sphere, a province. 9, a school-class (B. 1, 11; My.). 10, the square of a number. 11, bodily actions (ಶರೀರಕರ್ಮ, ಶರೀರಾಭಿನಯವಾದ ಕರ್ಮ 159). 12, all actions or doings (ಸಂಜನಿತಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯ, ಹುಟ್ಟಿಲು ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ 159). 13, women (ಕ್ಷಾಮಿನೀಜನ, ಸ್ತ್ರೀಯರು 159). 14, location or transfer (of officers from one place or business to another, My.). 15, transformont of right or ownership with regard to lands (My.). 16, a ledger (My.). — ವರ್ಗ ಕೊಡು. To deliver land to somebody as his property (My.). — ವರ್ಗದಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ವರ್ಣಾಕ್ಷರ. (Ch. v. 55).

ವರ್ಗತೃತೀಯ varga-tṛitîya. The third consonant of a varga (Śmd. 337).

ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ varga-dvitîya. (or ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಣ Śmd. 337). The second consonant of a varga.

ವರ್ಗಪಂಚಮ varga-pañcama. The fifth consonant of a varga (Śmd. 193).

ವರ್ಗಪ್ರಥಮ varga-prathama. The first consonant of a varga (Śmd. 77. 337; Kâvy. I, 1*b*, 23-31).

ವರ್ಗಪ್ರಾಸ varga-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ವರ್ಗಮೂಲ varga-mûla. Square root (My.).

ವರ್ಣಾಕ್ಷರ varga-akshara. A classified consonant (Śmd. 21. 192 Cm.; Cpr. 1, after 84).

ವರ್ಗೀಯ vargîya. Belonging to a class or family;—belonging to, or forming, a class of consonants. See ಆ-.

ವರ್ಚ varcha. Tbh. of ವರ್ಚಸ್. (ಬುಧ, ಜನ್ಮನ ಮಗನು G.).

ವರ್ಚಸ್ಸು varchas. Vigour, energy. 2, *light, lustre, brilliancy.* 3, form, figure, shape, colour. 4, *excrement, ordure, fæces.* 5, N. of a son of Sôma.

ವರ್ಚಸ varchasa. = ವರ್ಚಸ್ (at the end of a compound). 2, Tbh. of ವರ್ಚಸ್. (ನಿಸರ್ಗ, ಸಮುದ್ಭ Mr. 488). See ಓಜ-.

ವರ್ಚಸ್ಕ varchaska. *Ordure.*

ವರ್ಚಸ್ವಿ varchas-vi (-vin). Full of power or vigour; full of lustre (My.).

ವರ್ಜ varja. = ವರ್ಜನೆ. (Sk.; My.).

ವರ್ಜನ varjana. Excluding; avoiding, leaving, abandoning, giving up, renouncing;—desertion;—*exclusion.* 2, *killing, hurting, injury.*

ವರ್ಜನೀಯ varjanîya. To be excluded; to be avoided, improper, censurable (My.).

ವರ್ಜಿತ varjita. Excluded; abandoned, avoided; relinquished; left, remnant; deprived of, destitute of, without (Bp. 22, 51; 30, 1; see ಅಕ್ಷರವರ್ಜಿತಪ್ರತ and ಪ್ರಾಯ, ಪುಣ್ಯ-). ಅಮ್ಮುರವರ್ಜಿತಪಂಚಘೋಷ (ಅಘೋಷ ಹೊರಿಗಾದ ಪಂಚಘೋಷ Nn. 82).

ವರ್ಜಿಸು varjisu. To avoid, to leave, to abandon, etc. (ಪಿಡು Nn. 111; Bp. 22, 9; 55, 29; 60, 39; 61, 6; My.).

ವರ್ಜ್ಯ varjya. = ವರ್ಜನೀಯ. (Sk.; My.).

ವರ್ಣ varṇa. = ಪಣ್ಣ. Covering; a cover;—an abode, a place (ಆವಾಸ, ಸ್ಥಾನ Nn. 71). 2, outward appearance, exterior, form, figure (ರೂಪ, ಆಕಾರ 71). 3, *colour, hue, tint, dye, paint* (ಶ್ವೇತಾದಿವರ್ಣ, ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆರು ವರ್ಣಂಗಳು 71; ಶ್ವೇತ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಂಗಳ್ Mr. 499). 4, *lustre, beauty* (ತೇಜಸ್ಸು, ಒಪ್ಪವುದು 71; ವಿತೇಜಸ್ಸಿಂ 499). 5, *a coloured blanket for an elephant,* etc. 6, staining or anointing the body with coloured unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, ತೊಳೆವುದು 71, o. r. ತೊಡೆವುದು). 7, *dress, decoration, embellishment* (ವೇಷ 499, o. r. ವೇಶ). 8, gold. 9, *saffron.* 10, the colour of gold upon the touchstone (as indicating its quality). 11, *a sort, a kind, a species, a class, a race, a tribe, an order, a caste* (ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳು 71; ವಿಜ್ರಾತಿಜಾತಿ 499). 12, *a letter of the alphabet* (ವಾಙ್ಮಯಾಕ್ಷರ, ಆಯ್ದುತ್ತೆರದು ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ 71; ಅಕ್ಷರ 499; Śmd. 10. 337; Kâvy. I, 1*a*, 7. 28. 29; III, 2, B, 29-32; III, 3, B, 162; IV, 1, 2). 13, quality, property. 14, *a musical mode* (ಸೀತ, ರಾಗ 71; ಸೀತ 499). 15, *praise* (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ 71; ಸ್ತುತಿ 499, o. r. ಪ್ರತಿ); renown, fame, glory. 16, a religious observance, asceticism (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 71; ವ್ರತ 499). 17, a garland of flowers (ದಂಡೆ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ 71). 18, semen virile (ಶುಕ್ಲ, ಇಂದ್ರಿಯ 71). 19, an ear (ಶ್ರೋತ್ರ, ಕಿವಿ 71). 20, final emancipation (ಸೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ 71). 21, a flower-bud (? ಉದ್ಭಗ 71). ವರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ಮುರಾ ಪರಿಮಳ ಇರ (Prv.).

ವರ್ಣಕ varṇaka. A mask, the dress of an actor. 2, colour, paint; *anything for smearing on the body, a perfume for it.* 3, a letter, a syllable. 4, sandal. 5, a panegyrist, a bard. 6, a kind of imaginative poetical diction; (an epic). ನಗರಾರ್ಣವಶೈಲರ್ತ್ವೀಗಂ ನಗಪಕ್ಷ್ಮಾಕೋರ್ವ ಯುಸಂಲಿಲಕ್ಷ್ಮೀಜಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಧುಮಸದಸಕ್ಷೀಗಳಿಂ ವರ್ಣಿಸುಗೆ ವರ್ಣಕಗಳ್ ಅವಜೊಳ್ (Kâvy. V, 966; see Bp. 1, 11. 21; Rév. 1, 78).

ವರ್ಣಕಕೃತಿ varṇaka-kṛiti. An imaginative poetical composition; (an epic). ಅಮರತ್ವೀಯಂ ಕರ್ಣದೊಳ್ ಉಮಾಪ ಮುಖಾ

ಧಾರತಮ್ಯೀ ವರ್ಣಕೃತಿಯೊಳ್ ತುಮುಲಿಪ ರದ್ದಾರ್ಥಕ್ಕೀಸ್ಯರದೂಳಿ ಯೆ ಪೇಳ್ದಿಸವಿಲತದ್ದಾಕ್ಷರಮಂ (Bhn. 68 of Mâdêvapura).

ವರ್ಣನ varṇana. Painting, colouring; delineation; *description, representation, explanation, describing, pointing out qualities;*—praise (see ಕೀರ್ತಿಸು).

ವರ್ಣನೆ varṇanĕ. = ಬಣ್ಣನೆ. Description, etc. (= ವರ್ಣನ); —*praise, commendation, panegyric.* — ವರ್ಣನೆ ಮಾಡು. To describe, etc. (ವರ್ಣಿಸು G.).

ವರ್ಣಪಂಚಕ varṇa-pañchaka. What consists of five syllables: the pañchâkshari (Bp. 5, 1).

ವರ್ಣಪುಷ್ಪ varṇa-puṣpa. = ವರ್ಣಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.).

ವರ್ಣಪುಷ್ಪ varṇa-puṣhpa. *The blossom of the globe-amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlâ.; see ಆಮಿಡಾತ).

ವರ್ಣಪೂರ varṇa-pûra. = ಬಣ್ಣಪುರ. Filling with colour; filled with colour, coloured.

ವರ್ಣಪೂರರೇಖೆ varṇapûra-rêkhĕ. A coloured line or streak, (coloured lines or streaks). See ಗುಡಿಕಟ್ಟು.

ವರ್ಣಮಾಲೆ varṇa-mâlĕ. The alphabet (My.).

ವರ್ಣಶರ varṇa-śara. = ಬಣ್ಣಸರ No. 1. A coloured arrow.

ವರ್ಣಸಂಕರ varṇa-saṅkara. A mixture or confusion of castes through intermarriage with different castes (My.).

ವರ್ಣಸಂಖ್ಯೆ varṇa-saṅkhyĕ. The counting of letters or syllables (ಗ್ರಸ್ಥ, ಅಕ್ಷರಗಳ ಛೇದ, ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ Nn. 141).

ವರ್ಣಸಂಜ್ಞೆ varṇa-saṅjñĕ. (= ವರ್ಣಾಂಕ). Letter-name: the state of being counted as a letter (Śmd. 16).

ವರ್ಣಸರ varṇa-sara. = ಬಣ್ಣಸರ No. 2. A coloured string: a string of gold beads, corals, etc.

ವರ್ಣಾಂಕ varṇa-aṅka. Letter-mark: the state of bearing the characteristic mark of a letter or of being a letter (Śmd. 15).

ವರ್ಣಾತ್ಮ varṇa-âtma. Consisting of sounds or letters; a word (My.).

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ varṇa-âvṛitti. The repetition of letters of similar or cognate sound in the course of a stanza, etc. (Śmd. 26-28. 43).

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕ varṇâvṛitti-yamaka. A peculiar kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವರ್ಣಾಶ್ರಮ varṇa-âśrama. Caste and order, class and stage of life (ಗೋತ್ರ, ಶೂಲ Nn. 16; Cpr. 2, after 49; Bp. 55, 6).

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮ varṇâśrama-dharma. The duties of caste and order (My.).

ವರ್ಣಿ varṇi. Having the colour or appearance of;—belonging to a tribe;—belonging to the caste of;—a man belonging to one of the four castes;—*a religious student or brahmachâri;*—a painter;—a writer, a scribe.

ವರ್ಣಿತ varṇita. Painted, delineated;—described, explained;—*praised, eulogized.*

ವರ್ಣಿನಿ varṇini. A caste-woman. 2, *a woman in general.*

ವರ್ಣಿಸು varṇisu. (Śmd. 92). = ಬಣ್ಣಿಸು, ಬಣ್ಣಿಸು. To depict, to delineate, to write, to describe;—to praise (ಸ್ತುತಿಸ Śmd. Dh.). See Kâvy. s. ವರ್ಣಕ; Bp. 61, 77; J. 7, 61.

ವರ್ತ varta. = ವರ್ತ, ವೃತ್ತ. Turning one's self, turning round, revolving. 2, moving on, proceeding (ಗತಿ, ವರ್ತಿಸಿ, ಗಮನ Nn. 166). 3, occupying one's self with. 4, manner of existence or subsistence, livelihood, living. See ಅ-, ಪ್ರ-, ಪ್ಪ್ರ-, ಸಂ-, and Mr. s. ವರ್ತನೆ.

ವರ್ತಕ vartaka. Who or what abides or exists, abiding, existing, living;—given up to, devoted or attached to; being occupied with, following a profession (ಆಚರಣ Śmd. 232). 2, a trader, a merchant (C.; B. 3, 14). 3, = ಪ್ರವರ್ತಕ (Bp. 55, 19). 4, *a horse's hoof.* 5, *a quail.* 6, a kind of insect (ಕೆಸ್ತಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುಳು Śl. 406).

ವರ್ತಕತನ vartakatana. The state of being a merchant; traffic, trade (My.; ವರ್ತಕಾಪ, ವ್ಯಾಪಾರ Śl. 299). — ವರ್ತಕತನ ಮಾಡು. To trade (My.). ವರ್ತಕತನ ಮಾಡುವವನು (ವರ್ತಕ, etc. Śl. 324).

ವರ್ತಕಿ vartaki. N. of a plant (ಮುರುಡನೆ Mr. 140). 2, a quail.

ವರ್ತನ vartana. (= ವೃತ್ತಿ Śmd. 80 Cm.; ವರ್ತನೆ 196. 241 Cm.). Turning, revolving. 2, moving forward, moving about, moving, walking (ಸಂವರ್ತ, ಚರಿತ್ರ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 160). 3, proceeding, conduct, behaviour; practice, observance (ಧರ್ಮ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 79), employment, use. 4, stationary, stable; staying, abiding, being, living, residing. 5, living on, supporting life by; *livelihood, subsistance;*—earnings, hire, wages, salary. 6, occupation, profession;—intercourse, commerce, traffic. 7, causing to revolve, move, be or exist. 8, appointing, appointment (Sk.; My. as ವರ್ತನೆ).

ವರ್ತನಿ vartani. *A way, a road, a path.*

ವರ್ತನೆ vartanĕ. = ವರ್ತನ, (ವೃತ್ತಿ Śmd. 11. 46 Cm.; ವರ್ತ, ಗತಿ, ಗಮನ Nn. 166). 9, a measure of fifty mandalas. ವರ್ತನೆಯದು ಅಮ್ಮತ್ತು ಮಂಡಲಮ್ ಎನಿಕ್ಕು, ಅವು ಅಮ್ಮತ್ತು ವರ್ತಮ್ (two MSS. ವಾರ್ತಮ್) ಎನಿಕ್ಕು, ಅವು ಅಮ್ಮತ್ತು ಸಂಖೆವರಲು ಉತ್ತಮುಪ್ಪೀವಮ್ ಆಕ್ಕು, ಅವು ಎಂಬತಿಯೆನ್ಗಲ್ ಮಹಾಪ್ಪೀವಮ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕು, ಮತ್ತಾ ಮಹಾಪ್ಪೀವ ಪತ್ತಾಗಲ್ ಕ ಮಹಿಂದು ವಿತ್ತರಮ್ ಎನಿಕ್ಕು, ಉದಕ ಸವಧಾಗ ಖಂಡಮ್ (o. ra. ಖಾಣ್ಡಮ್, ಛಾಣ್ಡಮ್) ಆಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಪ ವಾರ್ಧಿ ಘೂಸಂಖೆಯಿಂ ದೀಲೆ ಕಾಳ್ಗುಣಿ ಪೆರ್ಚ ಮೀಱುಂ (Mr. 326; see Mr. 325 s. ಮೊದ). See ವಿಭಾಗ-. — ವರ್ತನೆಗೆ ಸಲಿಸು. To use, to make use of (Mr. 3). — ವರ್ತನೇ ಬಾವಿ. A well which one has appointed for his water-supply. ಮೀಲಿನ ದೋವ ನೋಡಿ, ವರ್ತನೇ ಬಾವಿಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚಿ ಮೊಯಿವ ಹಾಗೆ (Prv.). — ವರ್ತನೇ ಮನೆ. A house which has been appointed for being furnished with the necessary supply of milk, etc. (My.).

ವರ್ತಮಾನ vartamâna. = ವರ್ತಮಾನ. Turning, turning round, revolving. 2, being, existing, living, extant;—*present;* presence;—the present tense (Śmd. 54. 266. 294; Kâvy. I, 5, 1-5. 13-16. 34. 35). 3, news, tidings (C.; Mhr.).

ವರ್ತಮಾನಕಾಲ vartamâna-kâla. The present time; the present tense (Śmd. 54. 91 Cm.; 267; ಸಮ್ಪ್ರತಿ 294 Cm.).

ವರ್ತಮಾನಕ್ರಿಯೆ vartamâna-kriyĕ. The present tense (Śmd. 91. 279).

ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ vartamâna-patra. A news-paper (Mhr.; C.; B. 4, 87. 183).

ವರ್ತಮಾನವರ್ಷ vartamâna-varsha. The current year. See ಸೂದ್.

ವರ್ತಮಾನವಿಹಿತಕ್ರಿಯೆ vartamâna-vihita-kriyĕ. Action performed in the present: the present tense (Śmd. 279).

ವರ್ತಿ varti. = (ಬಟ್ಟೆ 2), ವೃತ್ತಿ, ವರ್ತಿ. Turning, revolving; causing to move. 2, moving, going, behaving; having

force, being in use (Kâvy. III, 1, A, 24). 3, abiding, staying, resting, being, situated. 4, conducting one's self, behaving, acting, practising. 5, what is rolled: *the wick of a lamp.* 6, *the projecting threads or unwoven ends of woven cloth* (ಸೀರೆಯ ಕರೆ Hlâ.; ಸೀಜ, ಕರೆ Mr. 342). 7, a swelling or protuberance formed by internal rupture, a rupture. 8, *an ointment, a perfume for the person.* ವರ್ತಿ ಉಂಡಿಯೊಳ್? ತೈಲ ಉಂಡಿಯೊಳ್? (Prv.).

ವರ್ತಿಕೆ vartikĕ. *A quail.* 2, a roll or ball of cotton (ಹಂಜಿ Mr. 207); the wick of a lamp. 3, a paint-brush.

ವರ್ತಿತ vartita. Caused to be or exist; being. See ತಿರುಗು-.

ವರ್ತಿಷ್ಣು vartishṇu. Turning, revolving, circular. 2, *abiding, staying, being stationary or fixed;* standing firm.

ವರ್ತಿಸು vartisu. (Śmd. 92). = ವರ್ತಿಸು. To turn round; to cause to go (see ಕೆಯ್-). 2, to move, to go;—to move about, to walk, to conduct one's self;—to be used or employed;—to take place, to occur;—to occupy one's self with;—to enter upon. 3, to stay, to abide, to be; to live (ವರ್ತನೆ Śmd. Dh.). See Śmd. 5. 11. 21. 97. 154. 175. 237. 240. 241. 255. 396. 397; Cpr. 3, 35; 6, after 106; Bp. 2, 40; 23, 26; 39, 8; 43, 34; 45, 12; 49, 8; 60, 15. 16; Mr. 498. 506; Kk. 29; Śm. 11; J. 5, 46; 20, 41; 31, 34; B. 4, 10; Sl. 42. 67. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪೋಧೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುಗುಂ (Hlâ.). ಊಟ ಸ್ನೇಹ ಇವು ಸೂಲ ಸೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯುಂ ಹೊರಿಗೆಯಲ್ಲಿಯುಂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). See Mr. s. ವಾಸವಡಿ.

ವರ್ತುಲ vartula. (= ಬಟ್ಟಲ್, etc.). *Round, circular, globular, spherical* (ನಿಸ್ಪಲ, ದೃಶ್ಯ, ಬಟ್ಟಲು Hlâ., Nr.);—a ball;—a circle;—a kind of pulse, a pea;—the round bulb of a kind of onion.

ವರ್ತೆ vartĕ. = ಪಿಂಡೆ, etc. (My.; G. 67. 378. 546).

ವರ್ತ್ಮ vartma. What turns: a whirlpool, an eddy (ಆವರ್ತ, ಸುಳಿ Nn. 86). 2, *an eyelid* (ಪಕ್ಷ್ಮ, ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ 86; ಕಣ್ಣ ಮುಂದ ಎವೆ Mr. 469). 3, *a way, a road, a path* (ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ 86).

ವರ್ತ್ಮನಿ vartmani. = ವರ್ತನಿ. (Sk.; ಮಾರ್ಗ G.).

ವರ್ಧ vardha. Increasing, augmenting, etc. See ಪ್ರ-. 2, lead.

ವರ್ಧಕ vardhaka. 1. Increasing, strengthening, etc. 2, *the plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ವರ್ಧಕೆ vardhaka. 2. Cutting, dividing, cutting off.

ವರ್ಧಕಿ vardhaki. = ಬಡಗಿ, etc. *A carpenter* (ಬಡಗಿ Mr. 376, q. v. ಬಡಿಗ).

ವರ್ಧನ vardhana. 1. *Increasing, augmenting, growing, thriving;*—increase, growth, prosperity, success. 2, causing to increase, magnifying, strengthening;—a restorative;—elevation;—a granter of increase, a bestower of prosperity. See ಕನ್ನಿ-, ಪಟ್ಟ-, ಪೀಠ-, ಪ್ರ-, etc.

ವರ್ಧನ vardhana. 2. *Cutting, cutting off.*

ವರ್ಧನಿ vardhani. *A broom, a brush.* 2, *a water-jar of a peculiar shape.*

ವರ್ಧನ್ತಿ vardhanti. = ಒಪ್ಪನ್ತಿ. (Day of) growth or increase: a birth-day, a natal festivity (My.). See ವರ್ಧ-.

ವರ್ಧಮಾನ vardhamâna. = ಬದ್ಧ ವರ್ಧ 2. Increasing, growing, thriving, prospering, prosperous. 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis* (see ಆಮದಲ). 3, the district Burdwan. 4, the last of the Arhats (Kâvy. I, 1a). 5, *a dish or platter of a peculiar shape* (see ಪಾತ್ರೆ). 6, *a palace or temple built in the shape of a kind of mystical figure or diagram.*

ವರ್ಧಮಾನಕ vardhamânaka. *A dish or platter of a particular shape, a lid, a cover.*

ವರ್ಧಿ vardhi. Increasing, growing, thriving;—augmenting, strengthening.

ವರ್ಧಿತ vardhita. Increased, grown, made prosperous (Bp. 40, 1; My.).

ವರ್ಧಿಷ್ಣು vardhishṇu. *Increasing, growing, thriving.*

ವರ್ಧಿಸು vardhisu. To increase, to grow, to thrive (Bp. 1, 25; 3, 58; 20, 30; 21, 7; 36, 49; 54, 57. 84; 61, 67; J. 18, 3; My.).

ವರ್ಧ್ರಿ vardhri. = ವದ್ಧ್ರಿ. *A leather strap, a thong.*

ವರ್ಮ varma. 1. *Defensive armour, a coat of mail* (ಮೈಯ್ಗೆ ಮ Nn. 88). 2, a bulwark, shelter, defence, protection (frequently at the end of the names of Kshatriyas). 3, N. of particular preservative formulas or prayers. See ಕೃತ-, ಪಾಗ-.

ವರ್ಮ varma. 2. (= ಮರ್ಮ). The art and trick of a process, machine, etc., the latent meaning of a passage in a book, etc., the point (My.; Mhr., II.). ವರ್ಮ ಬಲ್ಲವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸೇ? (Prv.). See ವರ್ಮಕರ್ಮ, ವರ್ಮಭೇದ.

ವರ್ಮಕ varmaka. = ವರ್ಮ 1, No. 1. See ಕೃತ-.

ವರ್ಮಕರ್ಮ varma-karma. Secret, mysterious work (Bp. 36, 21).

ವರ್ಮಭೃತ್ varma-bhṛit. Wearing armour: *a mailed soldier.*

ವರ್ಮಭೇದ varma-bhêda. = ಮರ್ಮಭೇದ. See ಕೆಯ್ ಕೆಯಿ-.

ವರ್ಮಿತ varmita. *Clad in armour, mailed.*

ವರ್ಯ varya. To be chosen, eligible;—to be solicited;—*excellent, eminent, best.*

ವರ್ಯೆ varyĕ. *A girl who has the privilege of choosing her husband.*

ವರ್ವಣಿ varvaṇĕ. *A blue fly.*

ವರ್ವರ varvara. = ಬರ್ಬರ, q. v.

ವರ್ವರೆ varvarĕ. = ಬರ್ಬರೆ, q. v.

ವರ್ಷ varsha. = ಒರುಷ, ಒರುಸ, ಬರಿಸ, ವರುಷ, ವರುಸ. *Raining, rain,* a shower of rain (ಸಂ Śm. 103); effusion, seminal effusion. 2, *a year.* 3, *a division of the world or known continent.* 4, a day (see ವರ್ಷಾಚಾರ). — ವರ್ಷಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. (A cow, etc.) bearing a calf every year (My.). ಆವುದಾನೊನ್ದು ವರ್ಷಗನ್ತಿಯಾಗಳ್ಮಾ, ಆದು ಸದೂಸವಿಸಿ (Nr.). — ವರ್ಷಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ವರ್ಷಗನ್ತಿ. (My.). ವರ್ಷಗನ್ತಿಯಪ್ಪ ವಸು (ಸದೂಸವಿಸಿ Hlâ.).

ವರ್ಷಕಾಲ varsha-kâla. The rainy season (My.).

ವರ್ಷಣ varshaṇa. Raining, rain. See ಅ-.

ವರ್ಷಧರ varsha-dhara. A cloud. 2, *a eunuch,* an attendant on the women's departments. 3, N. of a mountain (Abh. P. 10, 3).

ವರ್ಷಧಾರೆ varsha-dhârĕ. The stream or flow of rain (My.).

ವರ್ಷಪರ್ವತ varsha-parvata. One of the mountainous ranges supposed to separate the various divisions of the globe from each other. (R.).

ವರ್ಷಫಲ varsha-phala. The events of the year, as determined astrologically on the first day of it (My.).

ವರ್ಷಭೇದ varsha-bhêda. A kind of rain. See ಜಸುಗು 3.

ವರ್ಷಯೋಗ varsha-yôga. A conjunction of nakshatras that bodes rain (My.).

ವರ್ಷರ್ತು varsha-ṛitu. The rainy season (My.).

ವರ್ಷವರ varsha-vara. = ವರ್ಷಧರ No. 2. *A eunuch.*

ವರ್ಷವರ್ಧನ್ತಿ varsha-vardhanti. = ವರ್ಷನ್ತಿ. (My.; Sk. ವರ್ಷವೃದ್ಧಿ).

ವರ್ಷವಾಚಕ varsha-vâchaka. A term that refers to years or days (Śmd. 401).

ವರ್ಷಾ varshâ. Yearly, every year (B. 4, 78; My.). See also ವರ್ಷ.

ವರ್ಷಾಋತು varshâ-ṛitu. = ವರ್ಷರ್ತು. (Cpr. 4, after 40; Mhr.).

ವರ್ಷಾಕಾಲ varshâ-kâla. The rainy season (My.).

ವರ್ಷಾನ್ತರ varsha-antara. Another year;—other years, some years (My.).

ವರ್ಷಾಬ್ದಿಕ varsha-âbdika. An annual offering made to departed ancestors (My.).

ವರ್ಷಾಭು varshâ-bhu. (-bhû). Produced in the rains: *a frog.* 2, *a female frog, any small frog.* 3, hogweed. 4, an earth-worm.

ವರ್ಷಾಭ್ವಿ varshâ-abhvi. *A female frog* (ಛೀಪಿ, ಪೆಣ್ಣಪ್ಪೆ Mr. 411).

ವರ್ಷಾಲಂಕಾಯಿಕೆ varshâ-laṅkâyike. The plant Trigonella corniculata Lin. (= ಲಂಕೋಪಿಕೆ, Sk.).

ವರ್ಷಾಶನ varsha-aśana. An annual allowance (My.; B. 4, 174; 5, 111. 112).

ವರ್ಷಿಷ್ಠ varshishṭha. *Oldest, very old;*—largest, greatest;—best.

ವರ್ಷೀಯಸಿ varshîyas. *Older, very old.*

ವರ್ಷುಕ varshuka. Rainy.

ವರ್ಷುಕಾಬ್ದ varshuka-abda. *A rainy cloud.*

ವರ್ಷುಕಾಮ್ಬುದ varshuka-ambuda. *A rain-cloud.*

ವರ್ಷೆ varshe. ವರ್ಷಾ. *Rain, the rains.*

ವರ್ಷೋಪಲ varsha-upala. *Hail.*

ವರ್ಷ್ಮ varshma. *Measure;* height, elevation. 2, form, shape; *the body.*

ವರ್ಹ varha. = ಬರ್ಹ. See ಪರಿ-.

ವರ್ಹಣ varhaṇa. Pulling up, tearing up, eradicating. See ನಿ-.

ವರ್ಹಿಣ varhiṇa. = ಬರ್ಹಿಣ, q. v.

ವರ್ಹಿಣವಾಹನ varhiṇa-vâhana. = ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ, q. v.

ವರ್ಹಿತ varhita. Pulled up, eradicated. See ಉ-.

ವರ್ಹಿಷ್ಠ varhishṭha. = ಬರ್ಹಿಷ್ಠ, q. v.

ವಲ್ val. = ಬಲ್ 1, *e. g.* in the vulgar ಈ ವಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ತಿಳಿದು ದಲ್ಲದು, ಯಾಕಾಗ ದಲ್ಲದು (C.).

ವಲ vala. ವಲಂ. Most certainly! to be sure! (ನಿಗಂ, ವಲಂ, ವಲ್, ಅತಿಸಿಷ್ಟಯ ŚSmd. 392; ನಿಷ್ಟಯದಲಾಗಿ 58. 196 Cm.; ನಿಷ್ಟಯಂ 59 Cm.; ವಿಶೇಷನಿಷ್ಟಾರ್ಥಕಂ Ct. II, 71; ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಸದ, ನಿಶ್ಚಿ, ನಿಸಸು, ವಲಂ, ವಲ್, ಸಾಜ, ವಿಟ ŚSm. 34; ವಲಂ, ನಿಸಸು, ವಿಟ Kk. 48).

ವಲ vala. = ಬಲ 2, q. v. 2, see s. ಶುಣ್ಣಿಲು.

ವಲಕ್ಷ valakṣha. *White;* the colour white (*cf.* ವಲ್ಗಿ).

ವಲಗ್ನ valagna. = ಅವಲಗ್ನ. (Sk.).

ವಲಜ vala-ja. = ಬಲಜ. (G.).

ವಲಜೆ vala-je. = ಬಲಜೆ. (G.).

ವಲಭಿ valabhi. *The wooden frame of a roof, a roof* (ಆಚ್ಛಾದನ, ಮುನಿಯು ಮೊದಲೆ Hlś.; ಛದೆ, ಮುನಿಗೆ ಎಲೆಸಿದ ಮೊದಲೆ Mr. 200).

ವಲಯ valaya. = (ಬಳೆ), ವಳಯ, etc. What surrounds: *a bracelet, an armlet, a ring* (see ಬಾಹು-);—a zone, a girdle. 2, a circle, a boundary, a circumference (see ಆಕ್ಷಿ-, ಗತಿ-, ದಿಗ್-; Bp. 6, 22). 3, a boundary, an enclosure, a fence.

ವಲಯಿತ valayita. *Encircled, surrounded, encompassed, enclosed* (ವೇಷ್ಟಿತ, ವರಿಷ್ಟಪ್ತ, ಸುತ್ತು Mr. 434).

ವಲರಿಪು vala-ripu. Indra (Mr. 41).

ವಲಲ valala. Bhîma (Bh. 4, 4, 23).

ವಲವರ valavara. = ಬಲವರ, q. v. (Bh. 8, 16, 28; 8, 23, 25).

ವಲಸೆ valase. = ಬಲಸೆ, etc. Flight, a removing from home for fear of a hostile army, emigration (My.; Tc.; T. ವಲಸು, ವಲಚ್ಚೆ; ಒಯ್ದಲ್, departure, *cf.* ಉಯ್ 1; ವಲ್ಲಯಿಸು?). — ವಲಸೆ ತೆಗೆ. To leave, all at once, one village and go to another for safety (My.).

ವಲಾಗ್ರ valâgra. = ಬಾಲಾಗ್ರ. (St. & Pl.).

ವಲಾರಾತಿ vala-arâti. = ಬಲಾರಾತಿ. *Indra.*

ವಲಿ vali. 1. = ಬಲಿ, ಬಳಿ No. 1. 2, *a natural line or fold of skin, a wrinkle, a fold of skin, over the navel* (ಶಿರ Kk. 13; Śm. 35).

ವಲಿ vali. 2. Tbh. of ವಲ್ಲಿ. See ಪೂ-, ರಂಗ-.

ವಲಿತ valita. = ವಳಿತ. Surrounded; moved; constrained; wrinkled. See ನಿ-, ಸಂ-.

ವಲಿನ valina. = ಬಲಿನ. *Wrinkled, shrivelled.*

ವಲಿಭ valibha. *Wrinkled.*

ವಲಿಯ valiya. (T. ವಲಿಯುಙ್, ವಲಿಯಾಙ್, a small, black bird). — ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕಿ. (ವ್ಯಾಧ್ರಾಖಿ, ಫರಪ್ಪಾಖಿ Nr.).

ವಲಿರ valira. *Squint-eyed.*

ವಲಿಷ valiṣa. = ವಡಿಷ, etc. (Sk.).

ವಲಿಸೆ valise. = ವಲಸೆ, etc. (My.).

ವಲೀಕ valîka. *The edge of a thatched roof, the eaves of a roof* (ಸೂರು Hlś.; Mr. 200).

ವಲೀಮುಖಿ valîmukha. = ವಲೀಮುಖ.

ವಲೆ valé. = ವಲ್ಲ. (ನಿಷ್ಪಾವಕ, ಆವರೆ Mr. 374).

ವಲ್ಕ valka. *The bark of a tree.* 2, the scales of a fish.

ವಲ್ಕಲ valkala. *The bark of a tree.* 2, *a garment made of bark* (ಜಾಡ ಸೀರೆ Bhn. 24).

ವಲ್ಕಿನಿ valkini. (= ಬಾರಂಗಿ Mr. 121, one MS. ವಲ್ಲಕೆ; Sk. ವಲ್ಕಾ, a medicinal substance said of cooling properties).

ವಲ್ಗನ valgana. Going by leaps, bounding, jumping (Cpr. 3, 51).

ವಲ್ಗಿತ valgita. Leaped;—*a bound, gallop, one of the paces of a horse.*

ವಲ್ಗು valgu. *Handsome, beautiful, lovely* (ಚಲ್ಗು, ಜಾಣು, ಚೆಲು Nr.).

ವಲ್ಗುದರ್ಶನ valgu-darśana. A beautiful sight (ಒಳ್ಳಿತ ನೋಟ Nr.).

ವಲ್ಗುಲ valgula. (= ಜಾವಲ್). A flying fox.

ವಲ್ಗೆ valge. *A bridle, a rein.*

ವಲ್ಭನ valbhana. *Eating;* food.

ವಲ್ಮೀಕ valmîka. *An ant-hill, the mound made by the white ant* (ಹುತ್ತ Nn. 71; ಹುತ್ತ 128). 2, swelling of the neck or of the chest and other parts of the body (see ಕಾಡ-).

ವಲ್ಲ valla. = ಪಲ. *A species of pulse, Phaseolus radiatus* (ಹಿಪ್ಪಾದಕ, ಆವರೆ Hlâ., Nr.; see ಆವರೆ). 2, winnowing corn (*cf.* ಆಲೆ 1, ಒಣೆ, ಒಲೆ 2). 3, prohibiting, prohibition (*cf.* ಒಲ್ 1, ಪಲ್).

ವಲ್ಲಕಿ vallaki. *A lute, the vîṇâ;* a vîṇâ with two strings (Mr. 80). See ಪಣ್ಣಾಲು-.

ವಲ್ಲಭ vallabha. = ಬಲ್ಲಪ. *Beloved, desired, dear;*—supreme, superintending. 2, a lover, a husband, a friend, a favourite (Śmd. 3). 3, *a superintendent.* 4, a chief herdsman.

ವಲ್ಲಭೆ vallabhe. A beloved female, a wife, a mistress. (Bp. 2, 29; 43, 10; J. 7, 58).

ವಲ್ಲಯಿಸು vallayisu. To turn round or backwards (v. i.), to retreat (ಮುಯ್ದುಗೆ, ಪಿಡಪೆಟ್ಟು, ಪೆಂಗೊಡು, etc., ಅವಸರಣ ಕೆ.; Sk. ವಲ್ಲ್, to go, to move; *cf.* ಪಲಾಯಿ?).

ವಲ್ಲರಿ vallari. *A branching foot-stalk, a compound pedicle;*—a cluster of blossoms (ಮುಂಜರಿ, ಗೊಂಚಲ್ Mr. 106);—a creeping or twining plant.

ವಲ್ಲವ vallava. *A cook* (ಸೂಪಕಾರ, ಸೂಪ, ಘೂಪಗರ್ಳ ಅಡಿಗೆಯ ಡಂ Mr. 269). 2, *a cowherd.*

ವಲ್ಲಿ valli. = ಬಳ್ಳಿ, ಪಲಿ 2. *A creeper, any climbing or creeping plant.* See ಪಂಗ-. 2, the earth.

ವಲ್ಲಿಮಾಟ valli-mâṭa. = ಬಳ್ಳಿಮಾಡ. A house of creepers, an arbour.

ವಲ್ಲಿವೃದ್ಧಿ valli-vriddhi. The growth of creepers. See ಮುದಲ್.

ವಲ್ಲೀಕರಣ valli-karaṇa. The making of creeper-like (*i. e.* long) forms. See ಪರ್ಮ-.

ವಲ್ಲೂರ vallûra. *Dried flesh.* ಪದಣಜ್ಜು ಮಾಂಸಮುಂ ತುಣ್ಣಗೆಮ್ಮು ಉಪ್ಪುದಿದವಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೂರಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 215). 2, a thicket. 3, a desert. 4, an uncultivated field; a desert (*cf.* ಪಾಡ್?).

ವಲ್ಲ್ಯಗ್ರ valli-agra. The foremost part or point of a creeper. See ಕುಡಿ.

ವಲ್ವಜ valvaja. = ಬಲ್ಬಜ, q. v. (ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು Hlâ.).

ವವ್ vav. A sound in imitation of barking. — ವವ್ವ. = ವವ್ವೌ. (S. Mhr.). — ವವ್ವೌ. rep. (My.).

ವಶ vaśa. = ಬಸ 1, ವಸ 1. Willing; subdued, subject, submissive, obedient, tamed, overpowered; fascinated; charmed. 2, *wish, desire;*—will, authority;—power, influence, (force, virtue, sake, Śmd. 42. 86. 264. 351);—control, supremacy, mastership;—subjection, submission, the state of being overpowered (ಮುಗ್ಗು Ct. I, 4);—charge, the exercise of custody or care. ಪದವನ್ನು ಒಬ್ಬ ನಮ್ಬಿಗೆ ಯುಳ್ಳ ಮುಪಚಾರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 6). ವಶವೊಪ್ಪಿ ಪಿಡರೂ ವಸೆ ಪಿಡುವರಿಲ್ಲ (Prv.). 3, N. of a plant (see ಜೋದಿವಶ).— ವಶ ಮಾಡು. To subject to one's will, to get into one's power, to subjugate, to subdue (Bh. 1, 8, 45; My.; B. 4, 80).

ವಶಂವದ vaśa-m-vada. Speaking submissively to the will of another: compliant, submissive (My.).

ವಶಕ್ರಿಯೆ vaśa-kriyè. *The act of subduing or overpowering* (especially by drugs, charms, or incantations).

ವಶವರ್ತಿ vaśa-varti. Acting obediently to the will of another, obsequious (J. 29, 21; 30, 20).

ವಶಿಕ vaśika. *Void, empty* (*cf.* ಬಯ್ 3?).

ವಶಿತ್ವ vaśitva. Subjugation, dominion;—one of the siddhis: subduing by magical means. See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ವಶಿಷ್ಠ vaśishṭha. = ವಸಿಷ್ಠ, q. v. See ಮುಸ್ಕುಹುಸಿ.

ವಶೀಕರಣ vaśî-karaṇa. *The act of making subject, subjugating, overcoming by magic rites, enchanting, charming.*

ವಶೀಕರಿಸು vaśî-karisu. = ವಶ ಮಾಡು, q. v. (My.).

ವಶೀಕೃತ vaśî-kṛita. Brought into subjection, subdued, etc. (Cpr. 4, after 28; Bp. 36, 38).

ವಶೀಭೂತ vaśî-bhûta. Become subject, brought under control, etc. (Bp. 49, 36).

ವಸೆ vaśe. = ಬಸೆ 1. *A woman;* a wife. 2, a cow. 3, a barren woman (ಬಂಜೆ Mr. 181). 4, *a barren cow.* 5, *a female elephant.*

ವಶ್ಯ vaśya. To be subjected, able to be subdued, controllable, governable;—subdued;—*under control, obedient, tamed,* docile, humble.

ವಶ್ಯಾಂಜನ vaśya-añjana. A collyrium by which a person may bring every body and all things he wishes into his own power (Cpr. 5, 55; My.).

ವಷಟ್ vashaṭ. = ಪೌಷಟ್. *An exclamation used on making an oblation to a deity with fire:* may he (Agni) bear it to the gods!

ವಷಟ್ಕೃತ vashaṭ-kṛita. *Offered in fire with the exclamation of* ವಷಟ್; an oblation made in fire with the formula vashaṭ. ಬಯಲಾಗದುದ ಹವಿ ವಷಟ್ಕೃತಮಕ್ಕು (Mr. 261).

ವಷ್ಕಯಿಣಿ vashkayiṇi. *A cow that has already full-grown calves* (ಕಡೆಗಣ್ಣಿ Hlâ., Nr. 181); *a cow that has borne many calves.*

ವಸ vasa. 1. Tbh. of ವಪ. See ಪಳ್ಳ 1; Bp. 6, 8; ಗರ-, ಮೊಯ್ಸ, ಹರ-.

ವಸ vasa. 2. = ವಸನ 2. (J. 18, 29).

ವಸಡಿ vasaḍi. = ಬಸದಿ, etc. (C.).

ವಸಡು vasaḍu. = ವಸದಿ, etc. (My.).

ವಸತಿ vasati. = ಬಸದಿ, ಬಸತಿ, ಬಸದಿ, ಬಸ್ತಿ. Dwelling, living, abiding in;—*a dwelling-place* (B. 4, 128), *a house, an abode, a residence;—a Jaina monastery or temple* (ಜಿನಗೃಹ Hlâ., Mr. 475; ಜೈನರಿಂಪ ಗೃಹ Mr. 222). 2, *night.* 3, homeliness: commodiousness, comfort, commodity, convenience (My.; Tē., M.).

ವಸಥ vasatha. Abiding, dwelling; a dwelling-place. See ಕರ್ಯಾ-; ಸಂ-.

ವಸನ vasana. 1. = ಬಸನ 1. A dwelling, a residence, a house. See ಅಸತಿ-.

ವಸನ vasana. 2. = ಬಸನ 2, ವಸ 2. Covering, clothing, wearing;—*cloth, clothes, dress, attire* (ವೇಷ್ಟನ, ವಸ್ತ್ರಛೇದ Nn. 28; ಮುಚ್ಚಿಗೆ, etc. Śe.). ವಸನವಿಪ್ಪ ವನಿಗೂ ಮುನಿಗ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ vasana-bandhikè. What binds or joins cloth: a needle (ಸೂಜಿ Mr. 206).

ವಸನಾಶ್ರಯ vasana-âśraya. A cloth-louse (ಕೂಡು Mr. 166).

ವಸನ್ತ vasanta. = ಬಸನ್ತ. *Spring, the vernal season* (comprising the months Chaitra and Vaiśâkha, from the middle of March to that of May, Mr. 70; My.; ಮುದಲಿ

Nn. 30; ಹೂವಿನ ಹುಡಿ, ಸುಗ್ಗಿ, ಬಸಕ್ತ Śm. 20; ದುಗುಪ್ರಿಯ, ಚೈತ್ರ Nn. 29; see Nn. s. ಮೂಢವ). 2, dysentery, diarrhœa; small-pox. 3, a kind of râga (My.; Mhr.). 4, = ಓಕುಳಿ, saffron water (My.; Tê., T.; Mhr., H. ಬಸನ್ತಿ, of a yellow colour). — ವಸನ್ತಸೇನಕುಯಾಮ. N. (B. 2, 52).

ವಸನ್ತಕಾಲ vasanta-kâla. The vernal season (My.).

ವಸನ್ತತಿಲಕ vasanta-tilaka. N. of a vṛitta (Ch.).

ವಸನ್ತದೂತ vasanta-dûta. The cuckoo (My.).

ವಸನ್ತದೂತಿ vasanta-dûti. = ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ. (Sk.; My.).

ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ vasanta-dûtikê. The creeper Gaertnera racemosa (ಅಡಿಗರ್ಪಿ, ಅಡಿಮುರ್ತೆ Kk. 18; Śm. 21; Cpr. 7, 41).

ವಸನ್ತದ್ರುಮ vasanta-druma. The mango tree. (R.).

ವಸನ್ತಮಣ್ಟಪ vasanta-maṇṭapa. A shed erected in gardens, near roads and temples, used, during the hot weather, for recreation's sake, etc. (My.).

ವಸನ್ತಮಾಸ vasanta-mâsa. (ಮೂಢಮ, ವಸಕ್ತ Nn. 17).

ವಸನ್ತಋತು vasanta-ṛitu. The vernal season (My.).

ವಸನ್ತಸಖಿ vasanta-sakha. Kâma (Cpr. 8, after 70).

ವಸನ್ತೋತ್ಸವ vasanta-utsava. The spring festival or celebration of the return of spring (Bp. 42, 11). 2, any festive occasion on which vasanta (ಓಕುಳಿ) is sprinkled or squirted (My.).

ವಸರ vasara. (?). See ಅಂಗಾರಿ. (was it ಅಂಗಡಿ ವಸರಂ?).

ವಸಲೆ vasalê. (= ಬಸಲೆ). The tree Crataeva roxburghii R. Br. (ದರುಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮೂರಕ, ಮುದವಸಲೇ ಗಿಡ, ಉಲಿಮಿರಿಬಸಲೆ Sl. 126).

ವಸಾರೆ vasârê. 1. N. of a perfume and drug. ಕಾಮ್ಬಿಳ್ಳ ಕಳಕ ಡಸ್ಸ, ರಕ್ತಾಂಗ ರೋಹಿಣಿ ಅಸ್ಥಿರೆ ಕಮ್ಬಿಳ್ಳ ರೋಹಿಣಿ ಎಂಬು ಓಷಧಿ, ಇದಸ್ನು ಗಟ್ಟಿದ ಕೆಳಗೆ ವಸಾರೆ ಅಸ್ನುವರು (Sl. 158).

ವಸಾರೆ vasârê. 2. A veranda (My.; H. ವಸಾರಾ).

ವಸಿ vasi. 1. (ವಶೆ). (What controls or keeps firm ?): a clamp (ಜಗುಳೆ Mr. 370).

ವಸಿ vasi. 2. = ಒಸಿ, ಪೊಸಿ. A little (My.; Mhr. ವಾಸಾ).

ವಸಿಂಯಿಸು vasiyisu. To dwell, to abide (Abh. P. 9, 165; 15, after 58).

ವಸಿರ vasira. *A plant bearing a pungent seed or fruit resembling pepper, Scindapsus officinalis* Schott. (= ಗಜ ಪಿಪ್ಪಲಿ). 2, *sea-salt.*

ವಸಿಷ್ಠ vasishṭha. = ವತಿಷ್ಠ. (fr. ವಸು). Most wealthy. 2, N. of a ṛishi, the purôhita of king Sudâs. 3, one of the prajâpatis. See ಧರ್ಮಾಯ; Bp. 57, 72; J. 13, 40; 18, 9. — ವಸಿಷ್ಠದರ್ಭ. A species of darbhê (Sl. 164).

ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ vasishṭhaputra. A son of Vasishṭha. See Nr. s. ಕೊಡಲು.

ವಸಿಸು vasisu. = ವಸಿಂಯಿಸು. To dwell, to live, to abide in, to dwell with or live near (Bp. 8, 24; 19, 24; 61, 80; My.).

ವಸೀಲು vasîlu. Connection with great personages as a means of power or profit, interest: an influential person as a medium of advancement (My.; Mhr., H. ವಶೀಲಾ); support, patronage (My.; Br. ವಸೀಲಿ). — ವಸೀಲುದಾರ. An influential person as a medium of advancement, a patron (My.).

ವಸು vasu. Good; wealthy; sweet. 2, eminence, excellence, a good quality (ಗುಣ Nn. 17). 3, chief, eminent (ಮುಖ್ಯ 17). 4, *light, radiance;—a ray of light* (ಅಂಶು, ತೇಜ 17; ರಶ್ಮಿ Mr. 493). 5, *fire, Agni* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 17; ಅಗ್ನಿ 493). 6, gold (ಕನಕದ, ಪೊನ್ Śmd. II). 7, *wealth, riches* (ಧನ 17; 493). 8, *a gem, a jewel* (ರತ್ನ 17). 9, *N. of a kind of deity belonging to a class of eight* (ಸುರ, ದೇವತೆಗಳ ಭೇದ 17; ತ್ರಿದಶರ್ 493). 10, the number 8 (Ch.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣಿತಭೇದ 17; ಎಣ್ಣು Mr. 347). 11, a rein (ಆಸೀನನು Ch.). 12, the tie of a yoke. 13, cloth (ಅಂಬರ, ವಸ್ತ್ರ 17). 14, a shield (ಪೆಟ್ಟಿಗ, ಹಂಗಿ 17). 15, a forest (ಕಾನನ, ಅರಣ್ಯ 17, e. r. ಅರಣ್ಯ; ವನ 493). 16, proximity (ಸಿಕಟು, ಸಮೀಪ 17). 17, a sort of salt (ಬಳಿಯುಪ್ಪ Mr. 143). 18, *the tree Sesbana grandiflora* (= ಬಕ; see ಚಿಕ್ಕ ಧಾರೆ). 19, the plant Trophis aspera.

ವಸುಕ vasuka. The tree Sesbana grandiflora. 2, *the shrub Asclepias gigantea* (= ಆಕ್, etc.). 3, *sea-salt; a fossil salt* (ಬಟ್ಟುಪ್ಪ Mr. 143).

ವಸುಕರ vasu-kara. The sun (Mr. 34).

ವಸುಕಾನ್ತಿ vasu-kânti. The moon-plant, Asclepias acida (ಹೊನ್ನಗನ್ನಿ Mr. 135).

ವಸುಜಾಲಕ vasu-jâlaka. A gold-coloured bud (ಹೊಮ್ಮುಗು ಳು Mr. 141). See ಹೊಮ್ಮುಗುಳು.

ವಸುದೇವ vasu-dêva. *The husband of Dêvaki and father of Krishṇa.* See ಮುನ್ಜಿಗೆಯು-.

ವಸುಧಾಧೀಶ vasudhâ-adhîśa. A king (Râm. 1, 13, 12).

ವಸುಧಾಮರ vasudhâ-amara. A Brâhmaṇa (Abh. P. 8, after 50).

ವಸುಧಾರಮಣ vasudhâ-ramaṇa. A king (Bp. 46, 74).

ವಸುಧೆ vasu-dhê. ವಸುಧಾ. She who contains wealth: *the earth* (ಪೃಥವಿ Śm. 108).

ವಸುಧೇಶ vasudhâ-îśa. A king (Bp. 27, 10).

ವಸುಧೇಶ್ವರ vasudhâ-îśvara. = ವಸುಧೇಶ. (Bp. 43, 10).

ವಸುನ್ಧರೆ vâsu-n-dharê. She who carries wealth: *the earth.*

ವಸುಭೂತಿ vasu-bhûti. N. (Abh. P. 8, after 50).

ವಸುಮಣಿ vasu-maṇi. A name for all gems. ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮಂ ವಸುಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಸರ್ವರತ್ನಂ ವಸುಮಣಿಗಳೆನಿಸ್ಕುಂ (Mr. 100).

ವಸುಮತಿ vasu-mati. ವಸುಮತೀ. She who possesses treasures: *the earth.*

ವಸುಮತಿಪತಿ vasumati-pati. = ವಸುಮತೀಶ. (Prll. 3, 24).

ವಸುಮತೀಶ vasumati-îśa. A king (Mr. 189).

ವಸುಮತೀಶ್ವರ vasumati-îśvara. = ವಸುಮತೀಶ. (Bp. 37, 65; 55, 18).

ವಸುಮತೀಸುರ vasumati-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 85; 55, 20).

ವಸುವಿಭೇದಕ vasu-vibhêdaka. A goldsmith (Râm. 5, 8, 50).

ವಸುವೀರ್ಯ vasu-vîrya. Fire, Agni (Mr. 45).

ವಸುಷೇಣ vasu-sêna. Karṇa. (R.).

ವಸೂಲಾತಿ vasûlâti. = ವಸೂಲು. (My.).

ವಸೂಲು vasûlu. Revenue, rent (Mhr., H.);—collections, collection (My.; Br.). — ವಸೂಲುಬಾಕಿ. Balance due of the revenue, of grain, of money, etc. (My.). — ವಸೂಲು ಮಾಡು. To collect, as revenue, etc. (My.).

ವಸೆ vasê. = ಬಸೆ 2. *The serum or marrow of the flesh, marrow, adeps, fat* (ನೀರ Hlâ.; ಮೂಳೆ, ನೀರ Mr. 393).

ವಸ್ತ vasta. = ಬಸ್ತ. Abiding (*e. g.* in a state of abstinence, see ಉಪ-);—an abode. 2, *a he-goat.*

ವಸ್ತಾದಿ vastâdi. A master or teacher, especially a teacher of singing, dancing, wrestling, etc. (My.; Mhr., H. ಉಸ್ತಾದ).

ವಸ್ತಿ vasti. (fr. ಒಸರ್ 1, or ಬಸಿ 1). Dampness (in walls after heavy rains, My.).

ವಸ್ತಿ vasti. (= ವಸತಿ). Abiding, staying; an abode;—peopled state; the people, population (Mhr.; B. 4, 145; My.). 2, *the lower-belly, the abdomen*, the hypogastric or pubic region (*cf.* ಬಸಿದ?);—the pelvis;—the bladder. 3, *the unwoven threads of a web of cloth; the ends or skirt of a cloth.* ವಸ್ತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಸ್ತಿ ಮೂಡ ಮಾಡದು (Prv.).

ವಸ್ತು vastu. = ಪೇಸ್ತು. Any really existing or abiding substance, a real substance;—the real; reality. 2, object, the object (of love, etc.). 3, a thing in general; any article; substance, wealth, property, goods (ವಿತ್ತ, ಬಣ್ಣ Mr. 340; ಸಾರ Nn. 80). 4, essence; the pith or substance of anything;—essential property, nature. 5, the main plot or subject of a poem or play. 6, means, mode, plan, project, design. ಕೆಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬದಿಯೊಳ್ ಕುಮುಚ್ಚುದು (ಬದಿ'ದದು' Śmd. 1).

ವಸ್ತುಕ vastuka. Substantial, real, true, not connected with imagination, faithful (as a narrative); poetical diction that closely adheres to facts (Bp. 1, 11. 21; Rśv. 1, 78; Śśv. 5, 59).

ವಸ್ತುಕವಿ vastu-kavi. A real poet (Ch. v. 148).

ವಸ್ತುಕೃತಿ vastu-kṛiti. A composition closely adhering to facts (Cpr. 1, 51).

ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ vastu-pratati. A multitude of things (ಪಾಪಾ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 59; see s. ಸತ್).

ವಸ್ತುವಿಕಾರ vastu-vikâra. A change of form of a thing (Śmd. 162).

ವಸ್ತುಸಮೂಹ vastu-samûha. A large number of things; the aggregate of things (ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ಸತ್ Nn. 84).

ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವ vastu-svabhâva. The true nature of anything.

ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನ vastusvabhâva-kathana. A faithful narration or representation (ಕಾವ್ಯದ Kâvy. III, 3, B, 2).

ವಸ್ತೂಪಮೆ vastu-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಸ್ತ್ಯ vastya. *An abode, a house.*

ವಸ್ತ್ರ vastra. (= ಬಟ್ಟೆ 2). *Cloth, clothes, garment, raiment, dress; a cloth;* a handkerchief (My.). — ವಸ್ತ್ರಗಾಲು. Sifting through a cloth (My.).

ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ vastra-kriyĕ. The fabrication of cloth. See ನೇಯ್.

ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ vastra-galita. Strained or sifted through a cloth (My.).

ವಸ್ತ್ರಗಾಲಿ vastra-gâli. = ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ. (My.; Mhr. ವಸ್ತ್ರಗಾಳ).

ವಸ್ತ್ರಗಾಲಿತ vastra-gâlita. = ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ. (My.).

ವಸ್ತ್ರದಶೆ vastra-daśĕ. The unwoven threads of a web of cloth; the ends or skirt of a cloth. See ಅಡೆ 6.

ವಸ್ತ್ರದಾನ vastra-dâna. Giving, or a gift of, clothes (Grj. 3, 63; Bp. 24, 72).

ವಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ಷಾಲನ vastra-prakshâlana. The washing of clothes. See ಒಗೆ.

ವಸ್ತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ vastra-praveshṭana. The covering over with clothes. See ಉಡು 1.

ವಸ್ತ್ರಯೋನಿ vastra-yôni. *The material of which cloth is made.*

ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ vastra-viśĕsha. A sort of cloth. See ಪಟ್ಟು 2.

ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮ vastra-vĕśma. *A tent.*

ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪಘಾತನ vastra-svalpa-ghâtana. Slightly striking or beating a cloth. See ಕುಕ್ಕು 3.

ವಸ್ತ್ರಹೀನ vastra-hîna. Devoid of clothes, without clothes. ವಸ್ತ್ರಹೀನನೋ? ಕುಲಹೀನನೋ? (Prv.).

ವಸ್ತ್ರಾಗ್ರ vastra-agra. The ends or skirt of a cloth. See ಕಡೆ 6.

ವಸ್ತ್ರಾಂತರಪ್ರವೇಶ vastra-antara-praveśa. The tucking in of (the end of) a cloth. See ಸೆಱಗು.

ವಸ್ನ vasna. 1. Cloth, a cloth, clothes.

ವಸ್ನ vasna. 2. Hire, wages; *price.*

ವಸ್ನಸೆ va(*i. e.* ava)-snasĕ. = ಅವಸ್ನಸೆ. *A tendon, a nerve.*

ವಹ vaha. Bearing, carrying, conveying, bringing. See ಗಜ್ಜ-, ಸಿ-, ಪ್ರ-, ಲೀಡಾ-, ಮುತ-. 2, any vehicle or means of conveyance. 3, a road, a way. 4, *the shoulder of an ox.*

ವಹಣಿ vahaṇi. 1. Grand display; pomp (ವಿಜಯದ Bhn. 5).

ವಹಣಿ vahaṇi. 2. Tbh. of ವಹನ. Waves, billows (ತೆರೆಗಳ್ Bhn. 15; Mhr. ಮಾಯಾ, stream, flow; a brook). See Grj. 2, after 106.

ವಹಣೆ vahaṇĕ. Tbh. of ವಹಣಿ. (Bp. 5, 43).

ವಹನ vahana. (= ವಂಶಿನ). Bearing, carrying, conveying; —being carried or borne along, proceeding, moving;—flowing (as a stream); (a current; a stream);—(a way, see ವಹ No. 3);—any vehicle or means of conveyance;—a raft, a float, a boat. See ಉಪ-, ನಿರ್-, ಪ್ರ-.

ವಹಣೆ vahanĕ. = ವಹಣಿ. A river, a stream in general.

ವಹಮಾನ vahamâna. Bearing, carrying, conveying;—being carried or riding on;—flowing;—having, possessing;—carriage, conduct (J. 18, 42).

ವಹವಾ vahavâ. = ವಾಹವಾ. (My.).

ವಹಿ vahi. = ವಂಶಿ. A stitched book (for accounts, etc.); any book (Râm. 6, 45, 63; My.; Mhr., H. ವಹೀ).

ವಹಿಕ vahika. A bearer (ಮುಸುಕ್ಕರ ಪೊಡುಪದಂ Mr. 381).

ವಹಿತ್ರ vahitra. = ಬಂಹಿತ್ರ, etc. A raft, a float, a boat, a vessel (Bp. 8, 9; Śśv. 5, 32).

ವಹಿತ್ರಕ vahitraka. = ಬಂಹಿತ್ರಕ. A raft, etc. (= ವಹಿತ್ರ).

ವಹಿತ್ರಭೇದ vahitra-bhêda. A kind of vessel. See ಪಾಯಿ 2.

ವಹಿಲ vahila. (A current, a flow, the state of being borne along swiftly): quickness, agility (ಜಳ Bhn. 60, o. r. ಪಹಿಲ್ ತ್ವರಿತಂ; ವೇಗಾಧಿಕ್ಯ 65);—quickly (ಗಮ್ಮನೆ ಬೆ. II, 79; Mhr. ಪಹಿಲಾ). See Bp. 16, 24; 21, 38; 23, 20; 31, 9; Śśv. 2, 33; Bh. 1, 10, 28; 8, 23, 36. 37; J. 10, 33.

ವಹಿವಾಟು vahivâṭu. = ವಂಶ್ಯಾಟ, q. v. (ಬದಿಳ G.; B. 5, 266; My.).

ವಹಿಷ್ಠ vahiṣ. = ಬಂಹಿಸ್.

ವಹಿಸು vahisu. To bear, to sustain; to carry, to convey; to lead (J. 8, 44; Sl. 278; My.);—to appropriate to one's self (My.);—to be carried along, to proceed, to become current (Râm.).

ವಹ್ನಿ vahni. *Fire.* 2, the number 3 (Ch.; Mr. 540). 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, *lead-wort, Plumbago zeylanica.*

ವಹ್ನಿಜ vahni-ja. Skanda (Mr. 16).

ವಹ್ನಿರೇತಸ್ vahni-rêtas. *Śiva.*

ವಹ್ನಿಶಿಖ vahni-śikha. *Safflower, Carthamus tinctorius.*

ವಹ್ನಿಸಖ vahni-sakha. The wind (Rây. 9, 7).

ವಹ್ಲಿ vahli. Speaking, telling (*cf.* ಪೇಳ್).

ವಹ್ಲಿಕೆ vahlikĕ. = ಪಲ್ಲಿ. See ಪ್ರ-.

ವಳ್ vaḷ. (ವ-ಅಳ್ 4). (Śmd. 185. 186).

ವಳ್ vaḷ. (Tbh. of ವಲಯ, what covers or surrounds). = ಒಳ್, ಒಳು, ಒಳೆ, ವಳೆ, ವಳಯ q. v., ವಳಿಯ, ಪೊಳೆ. (T. ವಳ್, a leather thong).

ವಳ vaḷa. = ಬಳ 2, ವಳ್ಳ (ಪಾವ, ಪಾವಿ, ವಾಳ). An affix for the formation of masculine nouns, *e. g.* ಅಡವಡವಳಂ, ಮೂಸವಳಂ, ಮುಡುವಳಂ, ಪಡೆವಳಂ, ನೆಟ್ಟೆವಳಂ, ಆಮುವಳಂ (Śmd. 234), ವಸುವಿವಳಂ, ಪುವಳಂ (Śm. 67), ಜಸ್ಸ-, ತುಮು-, ತೋಟು-.

ವಳಯ vaḷaya. = ವಲಯ, (ವಳ್, etc.), ವಳಿಯ q. v. A bracelet, an armlet, a ring (ಕಟಿಕ Mr. 523); a zone, a girdle. 2, a circle, a boundary, a circumference (see ಇಳಾ-, ಸುತ್ತು-, ಹೊರ-). 3, a gold or silver ring occasionally put round the hoof of a horse (ಪಾವಿ Mr. 274, c. r. ಕೋವಿ. See Śmd. and Kk. s. ವಳೆಯ).

ವಳವಳಿ vaḷvaḷi. Restless anxiety (Bh. 3, 2, 23; Mhr. ವಳ ವಳ).

ವಳಿ vaḷi. (= ಪಡಿ 1, etc.). An affix for forming neuter nouns, *e. g.* ನಡವಳಿ, ನುಡಿವಳಿ, ಸಲ್ವಳಿ (Śmd. 252), ಹುಟ್ಟುವಳಿ.

ವಳಿ vaḷi. = ವಲಿ 1. A wave; a wrinkle (ತೆರೆ Ct. I, 59; Ćpr. 2, 83; see ತಿವಳಿ). 2, a mode in saṅgîtâ (Grj. 2, after 106; V. 11, 9).

ವಳಿಗ vaḷiga. = ವೆಳಗ, etc. See ಳಳ-, ಮುಡ-.

ವಳಿಗೆ vaḷigĕ. (Śmd. 39). = ವಡಿಗೆ, ಪೊಳಿಗೆ. (Tbh. of ವಟಿಕೆ). A round lump or mouthful of food (ತೇವರ, ಳವಳ, ತುತ್ತು Kk. 46; Śm. 59).

ವಳಿತ vaḷita. = ವಲಿತ. A circle, a district, a territory, a dependency (J. 28, 53; 31, 19. 27; My.; Tk. ವಡಿತ).

ವಳಿತ್ರಯ vaḷi-traya. = ತ್ರಿವಳಿ. (J. 8, 19).

ವಳೆ vaḷĕ. = ವಳ್, etc., ಪೊಳೆ. ವಳೆಯೆನಲ್ ಕುಡುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śm. 41, c. r. ಪೊಳೆಯೆನಲ್). See ಪ್ರಧಾ-.

ವಳೆಯ vaḷĕya. = ವಳಯ, etc. (ಅವಾಪ, ವಾರಿವಾರ್ಯ, etc. Mr. 340). ಒಳೆಸ್ಸ, ಕುಡುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śmd. 11). ಪೊಳೆಯೆನಲ್ ಕುಡುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śmd. 41, c. r. ವಳೆ). ಪೊಳೆಯೆನಲ್ ಕುಡುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Kk. 81, c. r. ವಳಯಂ). ಪಿಟ್ಟೆದುವುವೆನಿಪ್ಪ ತೋಹುವವಳೆಯಂಗಳ್ (Śmd. 120). See ಸುತ್ತು-, ಹೊರ-.

ವಳ್ತಿ vaḷti. The feminine form of ವಳ. See ಗಟ್ಟಿ-, ತುಮು-.

ವಳ್ಳ vaḷḷa. = ವಳ, *e. g.* ಅಡವಡವಳ್ಳಂ, ಮೂಸವಳ್ಳಂ, ಮುನಿವಳ್ಳಂ (Śmd. 234).

ವಳ್ಳಿಗೆ vaḷḷigĕ. or ವಳಿಗೆ q. v. (Śmd. 39).

ವಾ v-ā. (*i. e.* the long-thoned ಆ 8). = ಅ 8, q. v., ವಽ. ತಿಳಿಸುವಾ! (B. 3, 83). ನೋಡುವಾ! (B. 5, 150). ಮಾಡುವಾ! (My.).

ವಾ vā. 1. *Or* (ಪ್ರತ್ಯವಮಾವಿಶೇಷ, ಪ್ರತ್ಯವಮಾನಗಳು Nu. 139; ಪ್ರತ್ಯವಮಿ Mr. 533); *either - or not* (ವಳ್ಳಿ 533); else; *as if;* or else.

ವಾ vā. 2. Tbh. of ವಾಣಿ. (ಇಲು, ಉಡಿಕ Nn. 139). See ವಾಣಿ.

ವಾಂಶಿಕ vâṁśika. (fr. ವಂಶ). A flute-player. (Ćpr. 6, after 86).

ವಾಂಶ್ಯ vâṁśya. (fr. ವಂಶ). = ವಾಸ 1, q. v. Made of bamboo (Sk. ವಾಂಶ).

ವಾಃ vâḥ. = ವಾರ್. Water.

ವಾಃಕಣ vâḥ-kaṇa. A water-drop (Ćpr. 4, 46).

ವಾಃಕಿಟಿ vâḥ-kiṭi. Water-pig: a porpoise. (R.).

ವಾಃಕೇಳಿ vâḥ-kêḷi. Sporting or gamboling in water (Ćpr. 1, 100).

ವಾಃಕ್ರೀಡೆ vâḥ-krîḍĕ. = ವಾಃಕೇಳಿ. (Ćpr. 7, 148).

ವಾಕ್ vâk. = ವಾಕ್ಯ, ವಾಚ್. (ತಾರಪೆ, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28).

ವಾಕ vâka. Sounding; speaking. See ವಿ-.

ವಾಕರಿಕೆ vâkarikĕ. = ಪೆಕರಿಕೆ, etc. (My.; Tk. ವಾಕರೆ).

ವಾಕರಿಸು vâkarisu. = ಪಿಕ್ಕರಿಸು, etc. (My.).

ವಾಕಳಿಕೆ vâkaḷikĕ. = ವಾಕರಿಕೆ. (My.).

ವಾಕಳಿಸು vâkaḷisu. = ವಾಕರಿಸು. (My.).

ವಾಕಿಂಗ್ vâking. "Walking" (Sl. 275).

ವಾಕು vâku. (Curvature, Mhr.): an ornament for the wrist (of females and children, My.; Sl. 219; Mhr. ವಾಕ, ವಾಕಣ).

ವಾಕುಡಿ vâkuḍi. = ವಾವುಜಗೆ, ವಾವುಡೆ, ವಾಳುಪಿ, ವಾಗುಜ, ವಾಗುಪಿ. *The plant called purple flea-bane, Vernonia anthelmintica* Willd. (Serrata anth. Lin.; ವಾವುಡೆ Mr. 122).

ವಾಕುಷಿ vâkuṣi. = ವಾಕುಡಿ. See Nr. s. ವಾವುಜಗೆ.

ವಾಕ್ಕಲಹ vâk-kalaha. Speech-strife: quarrel, dispute (My.).

ವಾಕ್ಕು vâkku. Tbh. of ವಾಕ್ (Śmd. 106; ವಾಗ್ದೇವಿ 2 Cm.).

ವಾಕ್ಕುಟಿಲ vâk-kuṭila. A man who is crooked or dishonest in his speech (My.);—dishonesty in speech (My.).

ವಾಕ್ಕೋವಿದ vâk-kôvida. Skilled in speech or language (ವಾಕ್ಪಟು Śmd. 174 Cm.).

ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ vâk-châturya. Cleverness of speech (My.). ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವಿದ್ದವರಾದರೆ ಜಾಣ ಸೇರುವನೇ? (Prv.).

ವಾಕ್ಚಾಪಲ್ಯ vâk-châpalya. Volubility of speech; rattle, gabble (My.).

ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ vâk-paṭutva. Skill or ability in speech, eloquence (My.).

ವಾಕ್ಪತಿ vâk-pati. *Eloquent; an eloquent man.* 2, Bṛihaspati (Nr. 88; Kâvy. I, 5, 47).

ವಾಕ್ಪರಿಣತ vâk-pariṇata. Proficient in speech or language (ವಾಕ್ಪಟು Śmd. 249 Cm.).

ವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯ vâk-pârushya. Harshness or severity of language; wordy violence; scurrility (My.).

ವಾಕ್ಪೌರುಷ vâk-paurusha. Power in speaking or using big words (My.).

ವಾಕ್ಪ್ರಸಂಫ್ನನ vâk-pra-gumphana. Stringing together or good arrangement of words (Ćpr. 1, 59).

ವಾಕ್ಪ್ರೌಢ vâk-prauḍha. Proficient in speech or language (see ವಾಕ್ಕೋವಿದ, ವಾಕ್ಪರಿಣತ).

ವಾಕ್ಪ್ರೌಢಿ vâk-prauḍhi. Proficiency in speech or language (Ćpr. 1, 11).

ವಾಕ್ಯ vâkya. *Speech*, saying, assertion, statement; a word (ಸೋಲ Ct. II, 97). 2, *a sentence;* a period (Śmd. 170-172; Kâvy. I, 1*b*, 32-41; II, 2, B, 1. 2);—prose (Śmd. 80). 3, a rule, a precept, an aphorism.

ವಾಕ್ಯಖಂಡ vâkya-khaṇḍa. Syntax (My.).

ವಾಕ್ಯದೀಪಕ vâkya-dîpaka. Illustration or explanation of a sentence (Śmd. 177).

ವಾಕ್ಯದೋಷ vâkya-dôsha. A fault of the sentence; a violation of certain rules of poetical composition (Kâvy. II, 2, B, 1 seq.).

ವಾಕ್ಯನಿರ್ವಾಹ vâkya-nirvâha. The completion or end of a sentence (Śmd. 173).

ವಾಕ್ಯಮಾಲೆ vâkya-mâlĕ. A line of words: a sentence (Śmd. 92).

ವಾಕ್ಯವಿದ vâkya-vida. Possessed of the knowledge of words or language (ಉಕ್ತವಿದ Śmd. 102 Cm.).

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ vâkya-vêshṭana. A complex of (*e. g.* saṁskrita) words: a quotation (Śmd. 73).

ವಾಕ್ಯಶೇಷ vâkya-śêsha. The remainder of a speech, anything intended to be said but left unsaid. (R.).

ವಾಕ್ಯಾನ್ವಯ vâkya-anvaya. The natural order, or logical connection, of words in a sentence (Śmd. 174).

ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ vâkya-artha. The meaning of a word or sentence (Kâvy. II, 1, 6). 2, inquisition concerning a doctrine, etc.: a disputation, a discussion; a lecture (My.).

ವಾಕ್ಯಾಲಂಕಾರ vâkya-alaṁkâra. *An expletive.*

ವಾಕ್ಯೋಪಮೆ vâkya-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಾಕ್ಶ್ರೀ vâk-śrî. The beauty of speech; Sarasvatî (Čpr. 2, 1; 4, 10).

ವಾಕ್ಶ್ರೀನಿವಾಸ vâk-śrî-nivâsa. The beauty of speech dwelling in or on—(Kâvy. III, 3, B, 173; Čt. II, 122).

ವಾಕ್ಸುವರ್ಣ vâk-suvarṇa. Speech considered as gold (Čpr. 1, 60).

ವಾಗ್ vâg. = ವಾಕ್. — ವಾಗ್ಪ್ರಕರ. Good style of composition (My.). — ವಾಗ್ವ್ಯಯ. Expenditure of words or speech, waste of breath (My.).

ವಾಗಾಡಂಬರ vâg-âḍaṁbara. A vain display of words (My.).

ವಾಗೀಶ vâg-îśa. *A master of language, an eloquent man.* 2, Bṛihaspati. 3, Brahmâ. 4, N. of a man (Rśv. 1, 77). — ವಾಗೀಶಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 44, 47).

ವಾಗೀಶ್ವರ vâg-îśvara. Brahmâ (My.).

ವಾಗೀಶ್ವರಿ vâg-îśvarî. Sarasvatî (My.).

ವಾಗು vâgu. = ವಾಗುಜ. A sort of large fish (ಮುಗ್ಗು, ಕೈಂಗ, ಪಮ್ಮಾಟ Mr. 409).

ವಾಗುಜಿ vâgujî. = ವಾಗುಜ, etc. (Sk.).

ವಾಗುರ vâgura. = ವಾಗುರೆ. (ಜಾಲಿಕ, ಬೆಸ್ತಾರ Mr. 380).

ವಾಗುರಿಕ vâgurika. *One who uses nets for catching deer,* etc.

ವಾಗುರೆ vâgurĕ. *A net* (for catching deer or wild animals), *a snare, a noose.*

ವಾಗುಷಿ vâgushi. = ವಾಗುಜ. See Nr. s. ವಾಗ್ಜುರಿ.

ವಾಗುಸ vâgusa. = ವಾಗು. (Sk.). See ಪೆಮ್ಮಾಟ.

ವಾಗೆ vâgĕ. = ವಾಳಿ. *A bridle* (ಬಡ್ಗಿ, ಕುಜೆ, ರಷ್ಯ Hilk.).

ವಾಕ್ಗೇಯಕಾರತೆ vâk-gêya-kâratĕ. Performance of good composition and song (Čpr. 2, after 14).

ವಾಗ್ಜಾಲ vâg-jâla. A congeries of words; prate, gabble (My.).

ವಾಗ್ಝರಿ vâg-jharî. Current of words: good style of composition (My.).

ವಾಗ್ದತ್ತ vâg-datta. Promised;—a promise (My.);—betrothed.

ವಾಗ್ದರಿದ್ರ vâg-daridra. Poor in speech, of few words, speaking little or humbly, speaking guardedly. (R.).

ವಾಗ್ದಾನ vâg-dâna. Giving by promise;—betrothing;—a promise (My.).

ವಾಗ್ದೃಷ್ಟ vâg-dṛishṭa. Verbal evidence (Bp. 51, 12).

ವಾಗ್ದೇವತೆ vâg-dêvatĕ. = ವಾಗ್ದೇವಿ. (Kâvy. I, 1*a*, 4).

ವಾಗ್ದೇವಿ vâg-dêvî. The goddess of speech or eloquence: Sarasvatî (Śmd. 1).

ವಾಗ್ಬಲ vâg-bala. Powerful in speaking;—the power of speech (My.).

ವಾಗ್ಮಿ vâgmi. Speaking much, loquacious, talkative, verbose. 2, *speaking well, eloquent;* an eloquent man (ಚಮ್ಮಾಗ, ಬೆೞಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರಚಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವರ Mr. 360).

ವಾಗ್ಯತ vâg-yata. Reserved in speech, taciturn, silent. (R.).

ವಾಗ್ರುತ vâg-ruta. A deaf man (? ಕೆೞವನಂ Mr. 440, text corrupt).

ವಾಗ್ವರ vâg-vara. Brahmâ; Bṛihaspati (Śśv. 5, 27).

ವಾಗ್ವಾಣ vâg-vâṇa. A word considered as an arrow (Čpr. 1, 44).

ವಾಗ್ವಾದ vâg-vâda. Quarrel, verbal dispute (My.).

ವಾಗ್ವಿದ vâg-vida. Clever in speech, skilled in language (Śmd. 398).

ವಾಗ್ವಿಭವ vâg-vibhava. Power, or excellence, of speech or diction (Kâvy. I, 5, 50).

ವಾಗ್ವಿರೋಧ vâg-virôdha. Enmity appearing in words (My.).

ವಾಗ್ವೃಷ್ಟಿ vâg-vṛishṭi. A shower of words (Čpr. 3, 68).

ವಾಳೆ vâḷĕ. = ವಾಗೆ. (ಕುಜೆ, ರಷ್ಯ Mr. 274; Grj. 2, after 106; J. 13, 24).

ವಾಣಿ vâṇi. = ವಾಗ್.

ವಾಣಿಶ್ಚುರ vâṇi-śchura. Cruelty shown by words (My.).

ವಾಙ್ಮನ vâṇ-manasa. Speech and mind (Bp. 50, 70).

ವಾಙ್ಮಯ vâṇ-maya. Relating to speech; consisting of words; eloquent, rhetorical;—speech;—eloquence;—rhetoric. (R.).

ವಾಙ್ಮಾಧುರ್ಯ vâṇ-mâdhurya. Sweetness or pleasantness of speech (My.).

ವಾಙ್ಮುಖ vâṇ-mukha. *The opening or commencement of a speech, an exordium.*

ವಾಙ್ಮೂಲ vâṇ-mûla. Origin of words: deposition (Tk.; My.).

ವಾಚ್ vâch. = ವಾಕ್, ವಾಕ್ಕು, (ವಾಗ್, ವಾಙ್). Speaking;—speech; voice; talk; language; discourse. 2, *a word;* a saying. 3, *the goddess of speech, Sarasvatî* (ವಾಚಕ, ವಾಕ್, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28).

ವಾಚಂಯಮ vāćaṁ-yama. Speech-restrainer: *a sage who practises rigid taciturnity.*

ವಾಚಕ vāćaka. Speaking, reading; declaratory, expressing, signifying;—verbal, expressed by words;—a speaker, a reader;—*a word.* See Ch. v. 1. 16; ಧಾ-. — ವಾಚಕತಾ. Fluency in reading (My.).

ವಾಚಕತೆ vāćakatĕ. Expressiveness, significance; the meaning that is intended to be expressed (Kávy. III, 1, A, 13-15).

ವಾಚಕಶಕ್ತಿ vāćaka-śakti. Power in reading (My.).

ವಾಚನ vāćana. The act of reciting or reading, recitation. 2, the act of relating or declaring, proclamation, declaration. See ಸ್ವೀ-.

ವಾಚನೆ vāćanĕ. = ವಾಚನ, ವಾಚಕ.

ವಾಚಸ್ಪತಿ vāćas-pati. The lord of speech: *Bṛihaspati.*

ವಾಚಾಗುರು vāćā-guru. A teacher of sacred texts (Bp. 1, 1).

ವಾಚಾಳ vāćāḷa. *Talkative, loquacious.*

ವಾಚಾಮಗೋಚರ vāćām-agōćara. Impossible to be expressed by words (My.).

ವಾಚಾಂಬಿಕೆ vāćā-ambikĕ. Sarasvati; N. of the mother of the poet Argaḷa (Čpr. 1, 54).

ವಾಚಾಲ vāćāla. *Talkative;*—boasting.

ವಾಚಾಲಕ vāćālaka. = ವಾಚಾಲ. (My.).

ವಾಚಿ vāći. = ವಾಚಕಿ. (Tĕ.). — ವಾಚಿಕ್ಕಗ. = ವಾಚಮುಟ್ಟಿ. (Sl. 159; Tĕ.).

ವಾಚೆ vāći. (= ವಾಕ್ 4). Speaking, uttering, expressing; what expresses: a word. See ಕ್ರಮ-, ಗುಣ-, ಧಾತು-, ಮುಖ್ಯ ಪದ-. 2, expressing genus, generic. 3, a word which defines or limits the meaning of another word; an epithet, an attribute, an adjective (ವಿಶೇಷ Nn. 103, o. r. ವಿಶೇಷಣ). 4, a speaker, a counsellor, a minister (ಪ್ರಧಾನ, ಸಚಿವ 103). 5, Sarasvati (ಸರಸ್ವತಿ 103). 6, an attribute, a quality, a good quality; good or improved state or condition (ಗುಣ 103).

ವಾಚಿಕ vāćika. Verbal, oral. 2, *communicated by speech or by word of mouth.* 3, news, tidings, intelligence.

ವಾಚಿಸು vāćisu. To speak, to say, to utter, to declare (Rām. 1, 16, 6; J. 11, 30; 26, 15. 49; 29, 4).

ವಾಚೆ vāćĕ. ವಾಗ್ವ. Speech;—a holy word, a sacred text, a divine utterance;—an oath.

ವಾಚೋಯುಕ್ತಿ vāćōyukti. Possessing fitness or dexterity of speech.

ವಾಚೋಯುಕ್ತಿಪಟು vāćōyukti-paṭu. *Skilled in fitness of speech, eloquent.*

ವಾಚ್ಯ vāćya. To be spoken or said, proper (or possible) to be said. 2, to be spoken against, blamable, censurable, contemptible. 3, to be predicated (of anything), attributive, adjective, declinable as an adjective, taking three genders. 4, that which may be said of anything. 5, a predicate (in grammar). 6, the voice of a verb. See Ch. v. 1; Kávy. III, 3, B, 159.

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ vāćya-liṅga. Adjective gender, *i. e.* gender that depends on the word which is to be distinguished or defined (ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ Śmd. 108. 109); *adjusting itself to the gender of a noun, being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕ vāćya-liṅgaka. *Being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕತ್ವ vāćya-liṅgakatva. *The state of being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಾವಾಚ್ಯ vāćya-avāćya. Proper to be said and improper to be said (My.).

ವಾಜ vāja. = ವೈಜ. An artificer, etc. (My.). ವಾಜಮುಖಿ (ಅಪ್ಸರಸ, ತಿಲ್ಲಾನ Sl. 105).

ವಾಜಿ vāji. Strength, vigour, energy. 2, *speed* (ವೇಗ, ಜವ Nn. 124). 3, one of the paces of a horse (ಅಶ್ವಗತಿ, ಕುದುಪೆಯ ಗತಿ 124; ಕುದುಗತಿ Mr. 524). 4, *boiled rice, food in general, vegetable food* (ಅನ್ನ, ಪುಂಡುಅನ್ನ 124; ಅನ್ನ 524). 5, *clarified butter, ghee* (ಘೃತ, ತುಪ್ಪ 124; ತುಪ್ಪ 524). 6, *a wing;—the feather of an arrow* (ಪಕ್ಷ, ಗರಿ 124; ಗರಿ 524). 7, a mantra or prayer concluding a sacrifice (ಮಂತ್ರಾಕ್ಷ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ 124; ಕ್ರತುಮಂತ್ರ 524). 8, N. of a tree (ತಪಸಿವೃಕ್ಷ, ಧೃತಿವೃಕ್ಷ 124; ತಪ 524; *cf.* ವಾಜ No. 75).

ವಾಜಪೇಯ vāja-pēya. *N. of a particular sacrifice.*

ವಾಜಿ vāji. Strong, powerful, impetous; swift. 2, *a horse* (ತುರಗ Nn. 14. 51; ತುರಗ, ತುರಂಗ 73). 3, *a bird* (ಪಕ್ಷಿ, ಪಕ್ಷ 73). 4, *an arrow* (ಬಾಣಸರ, ಬಾಣ 73). 5, a horse (P ಅಶ್ವ 73, o. r. ಅಶ್ವ). 6, an enemy (ರಿಪು, ಪಗೆ 73). 7, the plant ವಾಜಿವೃಕ್ಷ.

ವಾಜಿತರ vāji-tara. A mule (ಹೆಚ್ಚರ, ಪೆಚ್ಚರಗತ್ತೆ Mr. 144).

ವಾಜಿದಂತಕ vāji-dantaka. *The shrub Justicia adhatoda* (and gandarussa Lin., = ಆಡುಸೋಗೆ).

ವಾಜಿಧ್ವಾನ vāji-dhvāna. Neighing (ಹೆಣ್ಣಿಂಚಕ, ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿ Nn. 15).

ವಾಜಿನಿ vājini. *A mare.*

ವಾಜಿಬಿ vājibi. Fit, proper, right: (My.; Bc.; Mhr., H. ವಾಜಿಬ, ವಾಜಬಿ).

ವಾಜಿಮಿ vājimi. = ವಾಜಿನಿ. (My.).

ವಾಜಿಮೇಧ vāji-mēdha. A horse-sacrifice (J. 2, 25. 66).

ವಾಜಿಶಾಲೆ vāji-śālĕ. *A horse stable.*

ವಾಂಚಲ್ಯ vāńćalya. Tbh. of ವಾಚ್ಯ. (My.).

ವಾಂಛಿತ vāńćhita. *Wished, desired, longed for.*

ವಾಂಛಿಸು vāńćhisu. To wish, to desire (My.).

ವಾಂಛೆ vāńćhĕ. *Wish, desire;* desire for.

ವಾಟ vāṭa. 1. = ವೈಟ. (My.).

ವಾಟ vāṭa. 2. A slope, an incline, as of the ground, of a roof, of a water-course, etc. (My.; Tĕ.; T., M. ವಾಟು; *cf.* ವಾಟ & ವಾಟು). ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ ವಾಟ ವಾಗಿ ಇಲ್ಲಂದು ತಪ್ಪ ಕೆಲ (ಪ್ರವಾದ Sl. 421).

ವಾಟ vāṭa. (= ವಾಟಿಕೆ 1, ವಾಟಿ, ವಾಟು, ವಟ). *An enclosure,* a piece of enclosed ground, a court-yard, a compound. 2, a garden, a park, a plantation. 3, the enclosure of a town or village, a fence, a wall, a hedge, etc. 4, a road, a way (*cf.* ವಟ 1); a street (see ಪೇಟ್ಟ-). 5, course, procedure (Mhr.). 6, made of the vaṭa-tree.

ವಾಟಿ vāṭi. 1. A garden. See ಕಟ್ಟ-.

ವಾಟಿ vāṭi. 2. A street (My.; ಬೀದಿ G.). 2, = ಕೋಟೆ (G.).

ವಾಟಿಕ vāṭika. = ವಾಟಿಗ, ವಾಟಿಗ. A gardener. 2, a garden (see ಕಟ್ಟ-).

ವಾಟಿಕೆ vāṭikĕ. An enclosure; a garden. See ಅಕ್ಷ-, ಕಟ್ಟ-, ಕೃಷ್ಣ.

ವಾಟಿ *vâṭi.* = ಬೆಟ್ಟಿ 1. (My.).

ವಾಟೆ *vâṭe.* 1. = ಒಟೆ 2. q. v. (My.).

ವಾಟೆ *vâṭe.* 2. = ಒಟೆ 1, etc. (My.).

ವಾಟ್ಯಾಲಕ *vâṭyâlaka. The plant Sida cordifolia or rhomboidea* (= ಬಲೆ).

ವಾಡ *vâḍa.* = ವಾಳ. See ಕುಳ-.

ವಾಡಬ *vâḍaba.* = ವಾಡವ.

ವಾಡಬಾನಲ *vâḍaba-anala.* = ವಾಡವಾನಲ. (ವಾಡವ, ವಡವಾಗ್ನಿ Nn. 13).

ವಾಡವ *vâḍava.* = ವಾಡಬ, ವಾಡವ, ವಾಡಬ, ವಾರುಡ. *Submarine fire* (ವಡವಾನಲ, ವಡವಾಗ್ನಿ Nn. 13). 2, the lower regions (at the south-pole, ವಾಸವಪಾಸ, ರಸಾತಲ 13). 3, a country (ಪ್ರಭಾಸ, ವೇದ 13). 4, *a Brâhmaṇa* (ವಿಪ್ರ 13). 5, *a stud, a collection of mares;* a horse (ತುರಂಗ, ಕುಮುಕ 13).

ವಾಡವಾಗ್ನಿ *vâḍava-agni.* = ವಾಡವಾನಲ. Submarine fire.

ವಾಡವಾನಲ *vâḍava-anala. The fire of the lower regions.*

ವಾಡವಾಮುಖಿ *vâḍavâ-mukha.* = ವಡವಾಮುಖ. (ವಾರಿಧಿಯ ಕೆಚ್ಚು Mr. 48).

ವಾಡವೇಯ *vâḍavêya.* = ವಾಡವೇಯ. *A bull, an ox.*

ವಾಡವ್ಯ *vâḍavya. A number of Brâhmaṇas.*

ವಾಡಿ *vâḍi.* (= ಪಳ). (Tē. ವಾಡಿ, ವಾಳ). See ಪಾಯಳವಾಡಿ.

ವಾಡಿ *vâḍi.* An enclosure; an enclosing wall (Mhr., H.); an enclosed piece of meadow-field, or garden-ground;—a hamlet (*cf.* ವಾಡ);—a division of the suburban portion of a city (Mhr. ವಾಡಿ).

ವಾಡಿಕೆ *vâḍikĕ.* (fr. ಬಿಡು). Usage, custom, practice; the state of being habitual, that of being well known by practice (My.; ರೂಢಿ G.; Tē. ವಾಡಿಕ, ವಾಡುಕ, ವಾಳ; T. ವಾಡ್ಡು; Tē. ವಾಡು, to use, make use of). ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಗಿಡದ ಬೊಂಗೆಗಳ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗ್ಗಳಗಾರುವ (B. 3, 36). ಚಿನ್ನವು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಬಿಳ್ಳ ಹೊಡ್ಡ ರಜಗಳ ರೂಪದಿಸ್ಸ ಹೊರೆ ಯುತ್ತದೆ (4, 105). ವಿಷಸ ಹೋದವರಿಗೆ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಅಜ್ಜು ನಿಜ್ಜೆ ದೇವಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 135). ನಸಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ (My.). ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರಾದರೆ ಹಾಡಿಕೆ ತಿಳಿಯುವದೇ? (Prv.). See ಕೋಳ-.

ವಾಡಿಗ *vâḍiga.* (Tbh. of ವಾಡಿಕ). = ವಾಡಗ. See ಹುಬ್ಬಾಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ.

ವಾಡೆ *vâḍĕ.* = ಬೆಡೆ, q. v. (My.; ಕುಸೂಲ, ಗಳಿಗೆ Sl. 416).

ವಾಢ *vâḍha.* = ವಾಡ No. 1. *Hard, firm, strong:*—much, abundant, excessive, exceeding. ವಾಢಂ, *much, excessively;*—*indeed, truly, surely positively, very well, yes.*

ವಾಣ *vâṇa.* = ವಾಣ. See ವಾಗ್-.

ವಾಣಿ *vâṇi.* 1. = ವಾಕ್. *Sound, speech; voice.* 2, *Sarasvati* (ಗೌರಿ, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 5; ಸರಸತಿ, ವಾಕ್, etc. Kk. 9). 3, speaking. 4, (fr. ವಾಣ) having an arrow or arrows. 5, = ವಾಣಿಯ, a Banyan (Mhr.). 6, an oil-miller, an oilman (T. ವಾಣಿಯ). ವಾಣಿ ಗಾಣಿ (= ಗಾಣಿಗ) ತೀರಿ ಅಜ್ಜ ಮಾಗ (Prv.). 7, articles of trade (see ಪಸರುವಾಣಿ).— ವಾಣಿಯರಸ. -ಅರಸ. Brahmâ (Bp. 46, 78).

ವಾಣಿ *vâṇi.* 2. *Weaving;*—a weaver's loom.

ವಾಣಿಗ *vâṇiga.* A knave (? Bp. 28, 19; in a corrupt line of Ct. I, 84 there is: ವಾಣಿಗ ರಕ್ಷ, the metre would require ರಕ್ಷಂ, whether ರಕ್ಷಂ or ರಕ್ಷಂ; o. r. is ರಂಗಂ).

ವಾಣಿಜ *vâṇija.* = ವಾಣಿಯ No. 1. *A merchant,* a Banyan.

ವಾಣಿಜತನ *vâṇijatana.* Traffic, trade. ದೇಗು ಮಾಣಿಕವಾದರೂ ವಾಣಿಜತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ವಾಣಿಜ್ಯ *vâṇijya.* = ವಾಣಿಯ No. 2. *Traffic, trade* (ಹರಿಯ Mr. 346).

ವಾಣಿಜ್ಯತನ *vâṇijyatana.* = ವಾಣಿಜತನ. (My.).

ವಾಣಿನಿ *vâṇini. A sharp or clever woman, a shrewd woman* (ವಿವಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮಪ್ಪ ಅಗಸರತಳು Hlā.; ಮುಗ್ಧೆ Mr. 306). 2, *a dancing girl.* 3, *a drunken woman,* one literally or figuratively intoxicated, *a passionate woman* (ಮುಗ್ಧೆ Hlā.; ಸೊಕ್ಕಿದವಳು Mr.).

ವಾಣಿಯ *vâṇiya.* Tbh. of ವಾಣಿಜ. (Č. Bp. 47, 41; Bh. 8, 24, 42). 2, Tbh. of ವಾಣಿಜ್ಯ. (Bh. 2, 15, 37).

ವಾಣೀಶ *vâṇi-śa.* Brahmâ, one of the attendants on Śiva. ಶ್ರೀಭೂಸಾನೀಶ ರುದ್ರೇಶ ವಾಣೀಶರ್ ಎನ್ನುವರು (ತಿಪಸ) ನಿಜಮಿತ್ರರ ಕ್ಕು (Mr. 13).

ವಾಣೀಶ್ವರ *vâṇi-śvara.* Brahmâ (Bp. 1, 46).

ವಾತ *vâta.* Blown; extinguished. 2, *wind, air, breeze.* 3, wind or air, as one of the humours of the body. 4, morbid affection of the windy humour, rheumatism, gout. 5, N. of a metrical foot (Čh.). ಪ್ರಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ವಾತಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.— ಪ್ರಾಪ್ತನಾದರೂ ವಾತ ಬಿಡದು (Prvs.). See ಮುಟ್ಟಿಸಾರ.

ವಾತಕ *vâtaka. The plant Marsilea quadrifolia* Lin. (= ಆಪ ನವರ್ಣ; see ಪೂರಿಗು 3).

ವಾತಕಿ *vâtaki. Rheumatic, gouty.*

ವಾತಕುಂಭ *vâta-kumbha. The part of an elephant's forehead below the frontal sinuses.*

ವಾತಗುಲ್ಮ *vâta-gulma.* Acute gout (Sk., Mhr.), attended by an induration of the mesenteric glands (C.).

ವಾತಜ್ವರ *vâta-jvara.* Fever occasioned by the prevalence of the vâta-humour (My.).

ವಾತಧಾತು *vâta-dhâtu.* One of the (three) arteries near the wrist (My.).

ವಾತನಾಡಿ *vâta-nāḍi.* = ವಾತಧಾತು. (My.).

ವಾತನಾರಾಯಣ *vâta-nārâyaṇa.* A small plant of which the fruits are eaten and the leaves, roots, etc. used to remove rheumatism (My.; also ವಾತನಾರಾಯಣಿ).

ವಾತಪುರಣ *vâta-pūraṇa.* A flag (Bp. 6, 21).

ವಾತಪೋಥ *vâta-pôtha. The Pulāśa tree, Butea frondosa.*

ವಾತಪ್ರಕೋಪ *vâta-prakôpa.* Excess of vâta in the body (My.).

ವಾತಪ್ರಮಿ *vâta-pramī. A sort of swift antelope.*

ವಾತಮಂಡಲಿ *vâta-maṇḍali.* Wind-circle: a whirlwind (ಸುಂಟರ ಗಾಳಿ Mr. 50).

ವಾತಮೃಗ *vâta-mṛiga. A sort of swift antelope.*

ವಾತರೋಗ *vâta-rôga.* Rheumatism, gout (My.; B. 4, 71). ವಾತರೋಗದಿಷ್ಟ ದವರಾದರೆ ವಾಚ್ಯ ವಾಡುವುದೇ? (Prv.).

ವಾತರೋಗಿ *vâta-rôgi. Afflicted with rheumatism.*

ವಾತಶರೀರ *vâta-śarīra.* A body afflicted with vâta (My.). ವಾತಶರೀರಿ, a person who has such a body (My.).

ವಾತಸಹ *vâta-saha. Afflicted with rata.*

ವಾತಸುತ *vâta-suta.* Hanumat (Rām. 4, 1, 16).

ವಾತಾಯನ *vâta-ayana.* = ವಾಪನ, ವಾತಪನ. *An air-passage, an air-hole, a window.*

ವಾತಾಯು *vâtāyu. An antelope, a deer.*

ವಾತಾಶನ *vâta-aśana.* The act of eating wind (Śiv. 2, 99). 2, a serpent (My.). 3, a tiger (My.).

ವಾತಾಹಾರ vâta-âhâra. = ವಾತಾಶನ No. 1. (My.).

ವಾತೂಲ vâtûla. *Afflicted with vâta.* 2, mad, insane. 3, *a whirlwind, a gale.*

ವಾತೂಲಿಕೆ vâtûlikĕ. = ವಾತೂಲ No 3. (Cpr. 4, after 18).

ವಾತ್ಯೆ vâtyĕ. *A whirlwind, a gale.*

ವಾತ್ಸಕ vâtsaka. (fr. ವತ್ಸ). *A herd of calves.*

ವಾತ್ಸಲ್ಯ vâtsalya. (fr. ವತ್ಸಲ). = ವಾತ್ಸಲ್ಯ. Lovingness: tender fondness (J. 18, 60; My.; ಮುನಿತ G.).

ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ vâtsyâyana. N. of a muni and of a writer on amorous subjects (Rsv. 1, after 135).

ವಾದ vâda. 1. = ಪೆದ. A ditch, a trench; a pitfall for catching elephants (Tĕ. ಪೆದ; Abhâ. 2, 4; *cf.* ವಾರಿ 3 No. 4 P).

ವಾದ vâda. 2. (= ಪೆಮು, etc.). — ವಾದಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Bishop's weed (My.).

ವಾದ vâda. = ವಾದು 1. Speaking, talking. 2, sound, sounding; playing a musical instrument (see ವೀಣಾ-). 3, discourse, conversation. 4, disputation, debate, dispute, controversy, words (ದ್ಯೂತ, ಜಗಳ Nn. 11). 5, explanation, exposition. 6, a plaint, a suit at law. 7, report, rumour. ವಾದಾ ದೂರಿ ದೂರಿ, ಹಾದರ ಳಲಿತು ಕೊಣ್ಣಂ.—ಛೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದ ರೂ ವಾದಾ ಬಿಡುವರಿಲ್ಲ (Prvs.). 8, a marvellous skill or siddhi (to make gold, etc. ಪಳ, ರಸವಾದ Nn. 9; My.; Abhâ. 2, 37; see ರಸ-, ರಸ-).

ವಾದಕ vâdaka. Speaking; a speaker. 2, a player of a musical instrument, a musician (Śmd. 46). ಶಾಶ್ವತವಾದ ವಾದಳಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (296).

ವಾದನ vâdana. The act of sounding;—instrumental music; the sound of musical instruments.

ವಾದನಕ್ರಿಯೆ vâdana-kriyĕ. The sounding of musical instruments. See ಮೂಡಗು.

ವಾದನದಂಡ vâdana-daṇḍa. *A stick, etc. for striking a musical instrument, a plectrum, etc.* (ವಾದ್ಯದುಂ ನುಡಿಸುವ ಕುದುರು Śmd. 46 Cm.). *Cf.* ವಾದ್ಯಕೋಣ.

ವಾದನವಿಧಿ vâdana-vidhi. A mode of the sound of musical instruments. See ಮೂಡಗು.

ವಾದಪ್ರತಿವಾದ vâda-prativâda. A set disputation, assertion and counter-assertion, dispute, debate (My.; B. 5, 226).

ವಾದವಿವಾದ vâda-vivâda. A discussion about any statement, argument and disputation, dispute, debate, argumentation (B. 4, 206; My.).

ವಾದಿ vâdi. Speaking; asserting; disputing. 2, a speaker. 3, a disputant; a dialecticlan (ತರ್ಕಿಕ, ಮೀಲುಬೀದು ತರ್ಕದ Nr. 360; Bp. 53, 67). 4, a plaintiff, an accuser. 5, an explainer, an expounder of the law, śâstras, etc., a great personage or doctor (ಸರೀಕ್ಷ Nn. 136; Mr. 490). 6, one who maintains any particular system of doctrine (see ಉದ್ಯಯ-, etc.). 7, learned; wise, sage, skilful. See ಪಲು-, ಸ್ವರ-, ಹಲೆ-. ವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ವಾದಿಸಲು ಸಲ್ಲ, ಕುಣ್ಣಿಸ ಕೂಡ ವಾದಿ ಸದೆಯಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ವಾದಿತ್ರ vâditra. *A musical instrument.*

ವಾದಿನಿ vâdini. The feminine form of ವಾದಿ. See ಪರಿ-.

ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿ vâdi-prativâdi. An assertor and a counter assertor;—a plaintiff and a defendant (My.).

ವಾದಿಸು vâdisu. = ವಾಜಿಸು, ವಾಜಿಸು. To dispute (v. t.); to debate; to speak contentiously (Bp. 3, 52; 55, 54; Bh. 1, 8, 16; My.; see Prv. s. ವಾದಿ). 2, to sound a musical instrument, to play.

ವಾದ್ಯ vâdya. = ವಾದನ, ವಾದೆ. To be spoken (see ಆಫೆ-);—*any musical instrument;—instrumental music.* ವಾದ್ಯ ವಾ ಜಿಸು (B. 5, 294).

ವಾದ್ಯಕೋಣ vâdya-kôṇa. = ವಾದನದಂಡ. (ಬಾಜಿಸುವ ಕುದುರು Nn. 127).

ವಾದ್ಯಭಾಂಡ vâdya-bhâṇḍa. *A musical instrument.*

ವಾದ್ಯಭಾಂಡಮುಖ vâdyabhâṇḍa-mukha. *The mouth or top part or point of a musical instrument.*

ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ vâdya-viśêsha. A sort of musical instrument. See ಪಡಹ.

ವಾಧ್ರೀಣಸ vâdhriṇasa. *A rhinoceros.*

ವಾನ್ vân. The masculine form of ವತ್ 1. (ಉನ್ನತ, ಸಂಚಿತ, ಯುತ, etc. Mr. 440).

ವಾನ vâna. 1. Blown; blown upon;—*dry, dried* (*cf.* ಒಣ); dry or dried fruit (ಪದಾಮು, ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ Nn. 90; ಒಣಗು ದೋದ ಕಾಯಿ Mr. 109). 2, blowing;—moving, rolling. 3, fragrance. See ಸಿರ್-.

ವಾನ vâna. 2. Weaving, sewing. 2, the fruit of actions (ಕರ್ಮಫಲ, ಕಟ್ಟಿದನ್ನಾ ಕರ್ಮಗಳು Nn. 90). 3, what is complete or perfect (ಅಕ್ಷೀಣ, ಕೊದಿತಯಿಲ್ಲದನ್ನುಮದು 90).

ವಾನ vâna. 3. (fr. ವನ). Relating to a forest or wood. 2, a multitude of woods, a collection of groves or thickets. 3, table-land (ಸಾನು, ಪೆಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪಲು Nn. 90).

ವಾನಪ್ರಸ್ಥ vânaprastha. (fr. ವನಪ್ರಸ್ಥ). *A Brâhmaṇa of the third order (âśrama) who has passed through the stages of student and householder, and has left his house and family for the woods.* 2, *the tree Bassia latifolia* (= ಗು ಡಪಪ್ಪ).

ವಾನರ vânara. *A monkey.*

ವಾನರಕುಲ vânara-kula. Belonging to the monkey tribe: Nîla (ನೀಲ, ವಾನರಭೇದ, ಕಪಿಗಳ ಭೇದ Nn. 30).

ವಾನರವರಧ್ವಜ vânara-vara-dhvaja. Arjuna (J. 8, 37).

ವಾನರಸಮುನ್ನತಧ್ವಜ vânara-samunnata-dhvaja. Arjuna (J. 13, 3).

ವಾನಸ್ಪತ್ಯ vânaspatya. (fr. ವನಸ್ಪತಿ). *A tree the fruit of which is produced from* (visible) *blossoms.*

ವಾನಾಯು vânâyu. (fr. ವನಾಯು). The district Vanâyu.

ವಾನಾಯುಜ vânâyu-ja. = ವನಾಯುಜ. *A Vânâyu horse.*

ವಾನೀರ vânîra. *A sort of cane, the rattan, Calamus rotang* Lin. (ಪಶ್ಚಿಮ ಮುರ Hlâ.).

ವಾನೇಚರ vânê-chara. Wandering or dwelling in forests (Cpr. 1, 137).

ವಾನೇಯ vânêya. *The fragrant grass Cyperus rotundus.*

ವಾನ್ತ va-anta. 1. A word with final ವ (ವ್, Śmd. 323).

ವಾನ್ತ vânta. 2. Vomited, ejected from the mouth, effused. See ಉವ್-.

ವಾನ್ತಿ vânti. Vomiting;—the matter vomited;—an emetic. ಕುಡಿದ ವಿಷವು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ, ದುಣ್ಣರಿಸಿ, ವಾನ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊ ಱಗೆ ಬಿತ್ತು (B. 5, 72). ಛಾನ್ತಿ ಹಿಡಿದವಗೆ ವಾನ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋಪಿತೇ ಪೇ? (Prv.). — ವಾನ್ತಿಭೇದಿ. Vomiting and purging: cholera (My.). — ವಾನ್ತಿಛಾನ್ತಿ. Vomiting and aberration: cholera (C.; B. 4, 132).

ವಾಪ vâpa. Sowing seed, strewing. 2, weaving. 3, shearing, shaving. See ಸಿರ್-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-.

ವಾಪನ vâpana. 1. = ವಾಪ. See ಸಿರ್-.

ವಾಪನ vâpana. 2. Blowing. See ಸಿರ್-.

ವಾಪಸು vâpasu. Back, in return (C.; Br.; Mhr., H.).

ವಾಪಿ vâpi. 1. A sowing machine (ಕೂರಿಗೆ Mr. 370).

ವಾಪಿ vâpi. 2. = ವಾಂವಿ, ವಾವಿ, ವಾವಿ, ವಾಮಿ. *An oblong reservoir of water, a pool or lake* (ಬಾವಿ Hlâ.); a well.

ವಾಪಿತ vâpita. Sown;—shaven, shorn. See ವಪಿ-.

ವಾಪಿತೆ vâpitĕ. A close-shaved woman, a widow (ಮುಂಡೆ Mr. 303);—a female mendicant (ಭಿಕ್ಷು 303).

ವಾಮ vâma. = ಪೀಮ, etc. (My.).

ವಾಮ vâma. 1. *Beautiful, handsome, pleasing, lovely* (ಮನೋಹರ, ಒಳ್ಳೆತ್ತು Nn. 24; *cf.* ಓ 4?).

ವಾಮ vâma. 2. *Reverse, adverse, opposite, contrary, inverted* (ಪ್ರತಿಕೂಲ Nn. 24). 2, *left, not right* (ಎಡದ ಭಾಗ 24). 3, crooked (ವಕ್ರ, ಕೊಂಕು 24). 4, bad, vile, base, wicked. 5, short.

ವಾಮದೇವ vâma-dêva. *Śiva.* 2, N. of a ṛishi (J. 20, 3; 33, 39).

ವಾಮದೇವವದನ vâmadêva-vadana. N. of one of Śiva's faces (Śiv. 5, 4).

ವಾಮನ vâmana. Short in stature, dwarfish;—*a dwarf* (ಗುಜ್ಜ, ಕುಬ್ಜ Nn. 132; ಕೆಂಪ್ ಕಾಲು ಕಪ್ಪಾಗೆ ವಾಮನನೆನಿಸಿಕ್ಕು Mr. 389). 2, Vishṇu in his dwarf (5th) incarnation, on account of Bali (Mr. 19; J. 26, 47). 3, *the elephant that supports the south* (or western) *quarter.* 4, N. of the author of the kâvyâlaṅkâravṛitti (Kâvy. V, 970). — ವಾಮನಾಚಾರ್ಯ. -ಭಾರ್ಯ. N. (Bp. 56, 27).

ವಾಮನಪುರಾಣ vâmana-purâṇa. The purâṇa that contains an account of the dwarf-incarnation of Vishṇu (Bp. 43, 76).

ವಾಮನಾವತಾರ vâmana-avatâra. = ವಾಮನ No. 2. (My.).

ವಾಮನೇಕ್ಷಿ vâma-nêtrĕ. *A woman with beautiful eyes.*

ವಾಮಲೂರ vâmalûra. *An ant-hill* (ದಬ್ಬೀಕ, ಹುತ್ತ Mr. 401).

ವಾಮಲೋಚನೆ vâma-lôchanĕ. *A woman with beautiful eyes.*

ವಾಮಾಂಗ vâma-aṅga. The left side of the body (J. 26, 57).

ವಾಮಾಂಗಿ vâma-aṅgi. A wife who is the left side of her husband (J. 26, 56).

ವಾಮಾರ್ಧಾಂಗ vâmâ-ardhâṅga. Śiva, the husband of Pârvati (Bp. 61, 40).

ವಾಮಿ vâmi. *A mare.*

ವಾಮೆ vâmĕ. (= ಬಣವೆ, etc.). A heap of grass, straw, wood, etc. (Tĕ. ಓಪ್ಪ, ಓವೆ, ವಾಮಿ; Tĕ. ವಾಪ್ಪ, swelling, *cf.* ವಾ 2). ಹುಲ್ಲುವಾಮೆ (ಹೈಗ್ಳೆ, ಹೈಗಳಂಜಪತಿ, ಹುಲ್ಲು ವಾಪೆ Sl. 103).

ವಾಮೆ vâmĕ. ವಾಮಾ. *A handsome female;*—an intelligent woman (ಮನೋಜ್ಞೆ, ವಾಣಿ Nn. 24);—Gaurî;—*a woman in general* (ಸಾಮಾನ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀ 24).

ವಾಯ vâya. 1. (Śmd. 25). (Tbh. of ವ್ಯಾಜ). Deceit, lie, vainness, pretext (ಛಲ Bhn. 5; Bp. 40, 45; Bh. 8, 13, 47; J. 5, 38; 9, 22. 34; 11, 34; 18, 55; 20, 43; *cf.* ವಾಜ No. 2).

ವಾಯ vâya. 2. Weaving, sewing. See ತನ್ನು-, ತುನ್ನ-.

ವಾಯಜ vâyaja. (Tbh. of ವೈಮಾಯಕ?). See ವಾಲ-.

ವಾಯದಣ್ಣ vâya-daṇḍa. *A weaver's loom.*

ವಾಯನ vâyana. = ವಾಗಿನ, ವಾಯಿನ. Sweetmeats or cakes which may be eaten during a religious fast;—presents of sweetmeats, etc., forming part of an offering to a deity, or prepared on festive occasions, such as marriages, etc., and sent as presents to friends and acquaintances.

ವಾಯುವನೆಂಗ vâyu-vaḍaṅga. = ವಾಯುವಿಡಂಗ, ವಾಮುವಿಳಂಗ, ವಾಯಿವಡಂಗ, ವಾಯಿವಿಡಂಗ, ವಾಯುವಡಂಗ, ವಾಯುವಿಳಂಗ, q. v. (ಅಮೋಛಿ, ದರಣ, ವಿಡಂಗ, ಪೆಳ್ಳ, ಪೇಡು G.; Mhr. ವಾವಡಿಂಗ, the plant Embelia ribes).

ವಾಯುವಿಡಂಗ vâya-viḍaṅga. = ವಾಯುವಡಂಗ, etc. (ತೈವಿಳ್ಳ, ಚಿತ್ರತಣ್ಣುಲ G.).

ವಾಯುವಿಳಂಗ vâya-viḷaṅga. = ವಾಯುವಿಡಂಗ. (My.).

ವಾಯವ್ಯ vâyavya. Windy; relating to Vâyu;—the quarter or region of the wind, the north-west (presided over by the lôkapâla Vâyu). (My.; B. 4, 114. 117).

ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರ vâyavya-astra. A kind of weapon (J. 13, 15).

ವಾಯಸ vâyasa. *A crow* (ಕಾಗೆ Nn. 14. 16).

ವಾಯಸಾರಾತಿ vâyasa-arâti. *An owl.*

ವಾಯಸಿ vâyasi. *The plant Solanum indicum* Lin. (= ಕಾಕಮಾಚಿ; see Nr. s. ಗಣಿಕೆ).

ವಾಯಸೋಲಿ vâyasôli. *A medicinal root* (= ಕಾಕೋಲಿ; see ಗೊರಿಮಿರಿ).

ವಾಯಿ vâyi. Tbh. of ವಾಪಿ 2. — ವಾಯಿಳಚ್ಚು. (ವೀಧಾಪ Sl. 91).

ವಾಯಿಕ್ಕೆ vâyiṅkĕ. (Tĕ. ವಾಯಿಗ್ಗೆ, ವಾವಿಗ್ಗೆ). — ವಾಯಿಗ್ಗೆ ಚಿಟ್ಟು. (ಬಾರಿಕೆ, ಕದರಿ, etc., ಗ್ರಾಪಕ್ಟೆಳೆ Sl. 157; Tĕ.).

ವಾಯಿದೆ vâyidĕ. A promise, an agreement, an engagement with fixedness of term (Mhr., H.); period; term fixed for payment; instalment, stated period (My.; Br.).

ವಾಯಿವನೆಂಗ vâyi-vaḍaṅga. = ವಾಯುವಡಂಗ. (ಪೇಛಿ G.).

ವಾಯಿವಿಡಂಗ vâyi-viḍaṅga. = ವಾಯಿವಡಂಗ. (ತಣ್ಣುಲ G.).

ವಾಯು vâyu. *Wind, air; Vâyu, the god of the wind.* 2, *the air of the body, a vital air,* of which five are reckoned: prâṇa, apâna, samâna, udâna, vyâna. 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, rheumatism, gout (C.).

ವಾಯುಗುಲ್ಮ vâyu-gulma. = ವಾತಗುಲ್ಮ. (My.).

ವಾಯುಚಾರ vâyu-châra. The fleetness of the wind (ಒಂದು, ಗಾಳಿಯ ನಡೆ Nn. 145).

ವಾಯುತ್ರಯ vâyu-traya. (ವಿತ್ಪಕರ್ಮ Nn. 40).

ವಾಯುನಂದನ vâyu-nandana. Bhîma (J. 2, 54).

ವಾಯುಪಂಚಕ vâyu-pañchaka. The set of five vital airs (see ವಾಯು No. 2; My.).

ವಾಯುಪುತ್ರ vâyu-putra. Bhîma (ಭೀಮು, ಭೀಮುದೇವ Nn. 5; ಕುರುಡ್ಕೆರಿ, ದೃಕೋಚರ, ಭೀಮು Mr. 264). 2, Hanumat.

ವಾಯುಭಕ್ಷಕ vâyu-bhakshaka. N. of a ṛishi (J. 33, 40).

ವಾಯುಮೃಗ vâyu-mṛiga. = ವಾತಮೃಗ. (ವಾತಮೃಗ, etc., ಗಾಳಿ ಗೆಮರಾಗಿ ನಮಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ, ಕವಪದ ವಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮನ Sl. 168).

ವಾಯುರಯ vâyu-raya. Fleet as the wind (Rây. 13, 91).

ವಾಯುಲಿಂಗ vâyu-liṅga. N. of a phallus of Śiva (My.).

ವಾಯುವಿಕಾರ vâyu-vikâra. A change of form of the air of the body. See ವೈಗು.

ವಾಯುವಳಂಗ vâyu-vaḷaṅga. = ವಾಯುವಡಂಗ, etc. (My.).

ವಾಯುವಿಳಂಗ vâyu-viḷaṅga. = ವಾಯುವಡಂಗ, etc. *A plant of which the seed is used as a vermifuge, Erycibe paniculata* Roxb. (ಪೆಳ್ಳ, ಅಮೋಛಿ, ತೈವಿಳ್ಳ, ವಿಡಂಗ etc. Sl. 147).

ವಾಯುವೇಗ vâyu-vêga. The velocity of the wind; a gust or blast of wind;—fleet as the wind (Bp. 34, 24; My.).

ವಾಯುವೇಗಿ vâyu-vêgi. Fleet as the wind;—N. of a horse (Bp. 59, 39).

ವಾಯುಶರೀರ vâyu-śarîra. = ವಾತಶರೀರ. (My.).

ವಾಯುಸಖಿ vâyu-sakha. *Fire.*

ವಾಯುಸಖಿ vâyu-sakhi. *Fire.*

ವಾಯುಸಂಚಾರ vâyu-saṁchâra. The blowing of the wind (ತೀಟು, ತೀಟೂದು, ಊದೂದು ಸೆ.).

ವಾಯುಸುತ vâyu-suta. = ವಾಯುಪುತ್ರ. (ಭೀಮು Mr. 512).

ವಾಯುಸ್ತಂಭ vâyu-stambha. One of the siddhis: raising the body in the air and maintaining it in such a position without support (My.).

ವಾಯುಸ್ಪರ್ಶನ vâyu-sparśana. The touching or touch of the wind. See ತೀಟು.

ವಾರ್ vâr. = ವಾ 2, ವಾರು 1, ವಾಱ್. *Water.*

ವಾರ vâra. 1. = ಮೀರ, ವಾರೆ, etc. Declivity, sloping; side (T., M.; My. in compounds). See ಇಡು-, ತಾಱ್-. *Cf.* ವಾಸರ. — ವಾರಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. A kaccĕ that hangs to one side (My.). — ವಾರದುಡುಪು. = ಒರೆದುಡುಪು. (My.).

ವಾರ vâra. 2. A share: a landlord's half share of the produce of a field in lieu of rent (Bp. 27, 52; My.; Tĕ., T., M.; see ಇರ-, ಇಡು-; *cf.* ಆರ್ 77). — ವಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡು. To give land to somebody for the sake of cultivation (retaining the ownership and) receiving half its produce instead of rent (My.; also cattle, etc. are given on vâra, My.).

ವಾರ vâra. 1. (= ವಾರಿ 2). Anything which screens, covers or surrounds; a cover. 2, a multitude, a quantity, a heap. 3, a flock, a herd, a troop. 4, *a turn, a time;* (turning round, see ಕೆಲಸ್ವಾರ No. 1; ಪುರ-). 5, a day of the week; a stated and recurring day for furnishing a meal to poor males (Mhr.; My.). 6, *a moment, an occasion, an opportunity.* 7, (choosing, preferring; adorning, in ಕೆಲಸ್ವಾರ No. 2). See ಪರಿ-, ಮುಳು-, ಪಸಿ-, etc. 8, = ವಾರ, the opposite bank of a river. — ವಾರ ಕೊಡು. To fix a day for free-boarding once a week (My.). — ವಾರ ದನ್ನ. -ಅನ್ನ. Food that is obtained by poor males, according to rotation, from the houses of charitable people (My.). — ವಾರದ ಮನೆ. A house where vâradanna is given (My.). — ವಾರದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡು. To eat gratis by turns in different houses (My.).

ವಾರ vâra. 2. = ವಾಲ 1. A tail (Sk.).

ವಾರಕ vâraka. Restraining, opposing, resisting, obstructing, removing. See ನಿ-.

ವಾರಗಿತ್ತಿ vâra-gitti. = ಮೀರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ವಾರಡಿ vâraḍi. = ಮೀರಡಿ.

ವಾರಣ vâraṇa. *Warding off, keeping off or back;*—stopping; removing; restraining, resisting, opposing;—screening, covering;—guarding, protecting, taking care of;—defending, defence, resistance;—opposition, prohibition; obstacle, impediment. 2, armour, mail. 3, the embankment of a tank (ತಟಾಕಬಂಧನ, ಕೆಱೆಯ ಏರಿ Kn. 99; ಸೇತು, ಕಟ್ಟೆ Mr. 416). 4, *an elephant* (ಆನೆ, ಗಜ 99). 5, a camel (ತೀಕ್ಷ್ಣಗಾಮಿ, ಒಟ್ಟೆ 99; ಶರಭ Mr. 469). 6, a cloud (ಜಲಧರ, ಮೋಘ 99). See ವ್ಯಾಘಾತ-, ಪ್ರ-, ಮುತ್ತ-. — ವಾರಣ ಮಾಡು. To ward off, to remove, as fear, trouble (My.).

ವಾರಣಾವತ vâraṇâvata. N. of a town (perhaps Allahabad, Bh. 1, 8, 77. 83).

ವಾರಣಾವತಿ vâraṇâvati. = ವಾರಣಾವತ. (My.).

ವಾರಣಾಸಿ vâraṇâsi. = ವಾರಾಣಸಿ. (Bp. 54, 65; 58, 34; My.).

ವಾರಣಾಸ್ಯ vâraṇa-âsya. Ganapati (ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಿನಾಯಕ, etc. Mr. 16).

ವಾರನಾರಿ vâra-nâri. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 81; J. 7, 6).

ವಾರಪುರಂಧ್ರಿ vâra-purandhri. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 56).

ವಾರಮುಖ್ಯೆ vâra-mukhyĕ. *The chief of a number of harlots, a royal courtezan.*

ವಾರಲೆ vâralĕ. (= ವರಲೆ). *A female swan, a goose* (see ಪೆಣ್ಣಂಜ).

ವಾರವನಿತೆ vâra-vanitĕ. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 51).

ವಾರವಾಣ vâra-vâṇa. *A bodice; a quilted jacket, a cuirass, armour, mail* (ಕವಚ, ದೋಲು; ಕಂಚುಕ, ಬಾಕೆ Kn. 97; ಕಂಚು ಕ, ಡೊಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ, ಜಾಕ Mr. 343).

ವಾರಶೂಲಿ vâra-śûli. = ವಾರಶೂಲೆ. (Mr. 59).

ವಾರಶೂಲೆ vâra-śûlĕ. Any unpropitious day or direction of the compass which is to be avoided for beginning a journey, celebrating marriages, etc. (My.).

ವಾರಸತಿ vâra-sati. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (ರಾಜಕಾಲು, ವಿಧವಾಪಿ Mr. 305; Bp. 28, 22; 40, 41). ವಾರಸತಿಯರ ಹೊಣ್ಣ (ಗಾಣೆಕ್ಕ 305).

ವಾರಸದಾರ vârasa-dâra. = ವಾರಸುದಾರ. (B. 5, 6).

ವಾರಸು vârasu. Heritage; the proprietorship of it (My.; Br. ವಾರಿಸು; Mhr., H. ವಾರಸಾ, ವಾರೀಸ); claim, title (My.; Mhr.).

ವಾರಸುದಾರ vârasu-dâra. An inheritor or a proprietor of lands, etc. (My.; Mhr. ವಾರಸೇದಾರ, ವಾರೀಸ-).

ವಾರಸುಂದರಿ vâra-sundari. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Sk.; My.).

ವಾರಸ್ತ್ರೀ vâra-strî. *A common woman, a harlot, a courtezan.*

ವಾರಾಂಗನೆ vâra-aṅganĕ. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 8).

ವಾರಾಣಸಿ vârâṇasi. = ವರಣಸಿ, ವರಣಾಸಿ. *The town Benares* (Bp. 58, 58; 57, 23). — ವಾರಾಣಸಿಯ ವಸರಿಯ ಪೊಟ್ಟೆ. A kind of cloth (Bp. 11, 26).

ವಾರಾಶಿ vâ2-râśi. Water-heap: the ocean (ಸಿಳ್ಳ, ವಾರಾಪತಿ, ಅಂಬುಧಿ, etc. Mr. 405; Bp. 4, 44; 53, 25; Sk. ವಾರಾಕೆ). — ವಾರಾಶಿದುರ್ಗ. A fortress in the ocean (Bp. 54, 30).

ವಾರಾಹ vârâha. (fr. ವರಾಹ). Relating to a boar, boarish;—a boar.

ವಾರಾಹಪುರಾಣ vârâha-purâṇa. The vaishṇava purâṇa, said to have been revealed to the earth by Vishṇu in the form of a boar (Bp. 43, 76).

ವಾರಾಹಿ vârâhi. One of the mâtṛis, the śakti of Vishṇu in the form of a boar (see ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ). 2, *an esculent root or yam, Dioscorea* (= ಗೃಷ್ಟಿ).

ವಾರಿ vâri. 1. = (ವಾರಿ 2), ವಾರು 2. By; according to; for (Br.; Mhr. ವಾರೀಲ; My. *e. g.* in ವಿಧಿವಾರಿ, according to the articles; see ತರ-).

ವಾರಿ vâri. 2. Regularity, regular practice: unrelenting demand (*cf.* ವಾರಿ 1?). ವಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಸುಂಕ ವಾರಿಗೆ ವಾರಿಯೇ! (*i. e.* it escapes by the many ways leading to and from a place, Prv.).

ವಾರಿ vâri. 3. *Water.* 2, a particular drug (= ಹ್ರೀವೇರ). 3, *a place for tying or fastening an elephant.* 4, a hole or trap for catching elephants (*cf.* ವಾಪ 1?). — ವಾರಿಕರ ಲ್. -ಪರಲ್. Hail (Grj. 9, 46).

ವಾರಿಗೆ vârigĕ. = ಓರಿಗೆ, etc. (C.).

ವಾರಿಚರ vâri-chara. Moving or living in water, aquatic;—a fish (My.).

ವಾರಿಜ vâri-ja. A lotus (ತಾವರೆ Nn. 8).

ವಾರಿಜಬಾನ್ಧವ vârija-bândhava. The sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 8).

ವಾರಿಜಭವ vârija-bhava. Brahmâ (Kk. 1).

ವಾರಿಜರಿಪು vârija-ripu. The moon. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ವಾರಿಜವಿಲೋಚನ vârija-vilôchana. Vishṇu (ವಿಷ್ಣು Nn. 8).

ವಾರಿಜವೈರಿ vârija-vairi. The moon (ಚಂದ್ರ Nn. 8).

ವಾರಿಜಾಕ್ಷ vârija-aksha. Vishṇu (Bp. 54, 41).

ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ vârija-akshi. A woman with lotus-like eyes (My.).

ವಾರಿಜಾನನೆ vârija-ânanĕ. = ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ. (Bp. 40, 29).

ವಾರಿಜಾಮ್ಬಕ vârija-ambaka. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 49).

ವಾರಿಜಾಸನ vârija-âsana. Brahmâ (My.).

ವಾರಿಜೋದ್ಭವ vârija-udbhava. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 8).

ವಾರಿತ vârita. Warded off, prevented, hindered, impeded, stopped, restrained. See ಉ-, ಆಪ-; Bp. 5, 16; 28, 58.

ವಾರಿದ vâri-da. Water-giving: *a cloud.*

ವಾರಿದಪಥ vârida-patha. The sky (ಗಗನ Mr. 31).

ವಾರಿಧರ vâri-dhara. Water-holding: a cloud (ಮೋಡ, ಮುಗಿಲ್ Nn. 57; ಮೋಡ Mr. 42; ಘನ 510).

ವಾರಿಧಿ vâri-dhi. Water-hold: the ocean (Śmd. 408; Ćpr. 1, 61; Bp. 4, 75). — ವಾರಿಧಿಯ ಕನ್ನಿ. (ವಾವಣಾಯುಸು Mr. 48).

ವಾರಿಧಿಕನ್ಯೆ vâridhi-kanyĕ. Lakshmî (My.).

ವಾರಿಧಿರಾಜ vâridhi-râja. Varuṇa (Bp. 10, 30).

ವಾರಿನಾಥ vâri-nâtha. The ocean. 2, Varuṇa. 3, a cloud. (R.).

ವಾರಿನಿಧಿ vâri-nidhi. Water-receptacle: the ocean (ವಾರಾಶಿ, etc. Mr. 405).

ವಾರಿಪರ್ಣಿ vâri-parṇi. *The aquatic plant Pistitia stratiotes* Lin.

ವಾರಿಪ್ರದ vâri-prada. A cloud (ಮೋಡ Nn. 19).

ವಾರಿಪ್ರವಾಹ vâri-pravâha. *A water-fall, a cascade.*

ವಾರಿಫೇನ vâri-phêna. Cuttle-fish bone (ಕವಲ ಪಾಲಿಗೆ Mr. 144).

ವಾರಿಭವ vâri-bhava. = ವಾರಿಜ. (My.).

ವಾರಿಭೃತ್ vâri-bhṛit. A cloud (My.).

ವಾರಿಮುಚ್ vâri-muć. Water-discharging: a cloud. (R.).

ವಾರಿಯನ್ತ್ರ vâri-yantra. = ಜಲಯನ್ತ್ರ. (My.).

ವಾರಿರಮ್ಯ vâri-ramya. The deep (ಅಗಾಧ, ಗಭೀರ, etc., ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಮು Mr. 405).

ವಾರಿರುಹ vâri-ruha. A lotus (ಅಬ್ಜ Mr. 516).

ವಾರಿವಾಹ vâri-vâha. Water-bearer: *a cloud.*

ವಾರಿವೃದ್ಧಿ vâri-vṛiddhi. *Flood-tide* (see ನೀರೊಮ್ಮು).

ವಾರಿಸು vârisu. = ವಾರಿಸು 1. (Ćt. II, 73). To ward off, to restrain, to keep back, to stop, to remove (Ćpr. 3, 67; Bp. 1, 44; 21, 37; 26, 53; My.).

ವಾರಿಸೇಚನ vâri-sêćana. Sprinkling of water (J. 11, 24).

ವಾರು vâru. 1. Tbh. of ವಾರ್. See ವಾರುಬ.

ವಾರು vâru. 2. = ವಾರಿ 1. (My.; Mhr., H. ವಾರ, like, in, with, or after the fashion of detail, etc.). See ಏಸ-.

ವಾರುಣ vârupa. (fr. ವರುಣ). Connected with Varuṇa. 2, N. of a weapon. 3, N. of one of the divisions of Bhâratavarsha. 4, water.

ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ vârupa-astra. N. of a weapon (J. 13, 13. 14).

ವಾರುಣಿ vârupi. The western quarter or region presided over by Varuṇa, *the west;* the west looked upon as a woman (Lilv. 3, 4. 6). 2, a particular kind of spirit; *any spirituous liquor.* 3, N. of the lunar asterism śatabhishaj, *i. e.* requiring a hundred physicians. 4, a species of dûrvâ grass. 5, the bitter apple, Cucumis colocynthis (ಬಿಂಬಿಕಾಫಲ, ಬಾಳಮೆಕ್ಕೆ Mr. 146). 6, a place for catching elephants (ಗಜದ ಹಿಡಿವ ಬಾವಿ Mr. 157; *cf.* ವಾ ೨3 No. 4). 7, the bastard sago tree (ಜಮ್ಮಿ Mr. 117).

ವಾರುಧಿ vâru1-dhi. (Tbh. of ವಾರಿ). The ocean (Lilv. 3, 6);—the number 4 (Ćh.).

ವಾರುವ vâruva. Tbh. of ವಾವಡ. A horse (Bh. 7, 18, 44; J. 4, 25; Dp. 172, 5).

ವಾರುಷಿಕ vârushika. Tbh. of ವಾರ್ಷಿಕ. Possessing years (J. 32, 37).

ವಾರೆ vârĕ. = ಮೇರ, ಮೇರೆ, ನರೆ, ವಾರ 1. Declivity, sloping (C.; see ಇಡು-; *cf.* ವಾಲು).

ವಾರ್ vâr. = ವಾರಿ.

ವಾರ್ಪತ vâr-patat. The descending or flowing down of water (Ćpr. 1, 72).

ವಾರ್ಪೂರ var-pûra. A flood of water (Ćpr. 8, 90).

ವಾರ್ತ vârta. (or ವಾರ್ತ್ರ, fr. ವೃತ್ತಿ). Being in good state: *healthy, hale;*—welfare, health. 2, *chaff;*—meanness, vileness (ಹೊಲ್ಲಿಸ Nn. 138). 3, = ವಾರ್ತೆ, news (ವರಸುದ್ದಿ, ಮೂತರ ವಾಕ್ಯ 138). 4, = ವಾರ್ತೆ, vedic tradition (ಸಮಸ್ತ, ಆಮುಷ್ಮಿಕ 138);—good, virtuous (ಸದು, ಸದಾಚಾರ 138);—visible, manifest (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟ 138). See Mr. s. ವರ್ತನೆ.

ವಾರ್ತಾಕ vârtâka. *The egg-plant, Solanum melongena* Lin. (ಬದನೆ Hlâ.).

ವಾರ್ತಾಕಿ vârtâki. *The egg-plant.*

ವಾರ್ತಾವಹ vârtâ-vaha. A news-bearer. 2, *a vendor of grain, rice, oil, etc., a chandler*

ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷ vârtâ-viśêsha. A way of becoming manifest (ಸಾಕ್ಷಾತ್ Nn. 118).

ವಾರ್ತಾಹರ vârtâ-hara. One who conveys news: a news-bearer, a messenger (Ćpr. 6, after 88).

ವಾರ್ತಿಕ vârtika. Relating to news; conveying intelligence;—relating to business, following an occupation. 2, an intelligencer, a reporter, a spy, an envoy. 3, *a great teacher* (ಸರೇಶ್ವರ, q. v.). 4, a vaiśya. 5, an explanatory or supplementary rule, a critical gloss.

ವಾರ್ತಿಕಷಟ್ಪದಿ vârtika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕ-, etc. (Ćh.).

ವಾರ್ತೆ vârtĕ. ವಾರ್ತ. = ವಾರ್ತ, (ವರದಿ), ವಾರ್ತ. Abiding, staying, being. 2, *livelihood; business; profession;*—agriculture, trade, the occupation of a vaiśya. 3, *tidings, report, rumour, news, intelligence* (ಸುದ್ದಿ ಗುಮ್ಮಿ Mr. 534). 4, knowledge (ಕಂಡ್ಡೆ Mr. 480). 5, the state of being or becoming manifest (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ 534). 6, the state of being

equal, good, etc. (ಸದು 534). 7, meanness, vileness (ಜೊ ಲ್ಲಿಹ 534). 8, a particular figure of rhetoric: simple description, the mere narration of facts without rhetorical or poetical embellishment.

ವಾರ್ಧಕ vârdhaka. (fr. ವೃದ್ಧ). Increase, augmentation. 2, *old age.* 3, *a collection of old men.*

ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ vârdhaka-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಿಕ-, ವಾರ್ಧಿಕ-, ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ-, ವಾರ್ಧೀಕ-. N. of a metre (Ch.; My.).

ವಾರ್ಧಕ್ಯ vârdhakya. = ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ. Old age (Sk. & Mhr.).

ವಾರ್ಧರ vâr-dhara. A cloud (Śāv. 2, 38).

ವಾರ್ಧಿ vâr-dhi. = ವಾರುಧಿ. The ocean (ಸಿಸ್ಧು, ಸಮುದ್ರ Nn. 70; ಸಮುದ್ರ 89; ಮುಷ್ಟಿರ್ Ct. II, 16; see s. ದರ್ಧಿ). 2, the number 4 (Ch.; see Mr. s. ಬ್ಧಾಪದ).

ವಾರ್ಧಿಕ vârdhika. = ವಾರ್ಧಕ. (not Sk.).

ವಾರ್ಧಿಕಷಟ್ಪದಿ vârdhika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Ch.; My.).

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ vârdhikya. = ವಾರ್ಧಕ್ಯ. (not Sk.; ಮುಷ್ಟಿ G.; My.).

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯಷಟ್ಪದಿ vârdhikya-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Ch.).

ವಾರ್ಧಿತ vârdhita. Increased, grown, great, large (Śmd. 188; Kâvy. I, 2, 87).

ವಾರ್ಧಿವಿಭು vârdhi-vibhu. Varuṇa (Mr. 49).

ವಾರ್ಧೀಕ vârdhika. = ವಾರ್ಧಕ. (not Sk.).

ವಾರ್ಧೀಕಷಟ್ಪದಿ vârdhika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Mr. 3).

ವಾರ್ಧುಷಿ vârdhushi. (fr. ವೃದ್ಧಿ). *One who exacts high interest, a usurer.*

ವಾರ್ಧುಷಿಕ vârdhushika. *A usurer.*

ವಾರ್ಬಿಂದು vâr-bindu. A water-drop (Ōpr. 4, 40).

ವಾರ್ಯ vârya. To be warded off or prevented, to be checked or impeded, to be stopped or obstructed. See ಅ-, ನಿರ್-. 2, eligible, desirable, excellent (Bp. 39, 53).

ವಾರ್ಲಿಪಿ vâr-lipi. A writing on water (V. 3, 72).

ವಾರ್ಷಿಕ vârshika. (fr. ವರ್ಷ). = ವಾರುಷಿಕ. Belonging to the rainy season;—belonging to a year, annual. 2, *N. of a medicinal plant* (= ತ್ರಾಯಮಾಣ).

ವಾರ್ಹತ vârhata. = ವಾರ್ಹತ, q. v. See ಪೆಗ್ಗಡೆ.

ವಾಲ vâla. 1. = ವಾಲು, etc. *Hair.* 2, a tail. 3, *the cuscus-grass, Andropogon muricatus* Retz. (= ಹ್ರೀವೇರ).

ವಾಲ vâla. 2. = ವಾಲಗ 1. — ವಾಲಕ್ಕಿಯೆ. = ವಾಲಗಕ್ಕಿಯೆ, q. v.

ವಾಲಕ vâlaka. = ವಾಲಕ. A bracelet. 2, a finger-ring. 3, = ವಾಲ 1 No. 3, *the cuscus-grass.* 4, a tail.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ vâla-khilya. A collection of eleven additional or apocryphal hymns in the eighth maṇḍala of the rigvêda (Sk.). 2, a divine personage of a particular class; they are enumerated as 60,000, were produced from the hair of Brahmâ's body, and are of the size of the thumb (Mhr.; My.).

ವಾಲಗ vâlaga. 1. = ಓಲಗ 1 q. v., ವಾಲ 2. (Tbh. of ವಾಲಕ, in the meaning of tailing, following or hanging to like a tail, being closely attached to? *cf.* ಛಾಲಿಸು in ಹಿಮ್ಮೆ-; —or of ವಾರಕ, fr. ವೃ, in the meaning of choosing, selecting, adoring?). Service, etc. (My.). ವಾಲಗಂ ಪರಿಪಮುಮ್ ಅಲೋಚಕರಿಗೆ ಪುಟ್ಟಂ (Śmd. 295).— ವಾಲಗಕ್ಕಿಯೆ. Doing service (at meals, o. r. ವಾಲಕ್ಕಿಯೆ). See ಬಡಿಸು 2.

ವಾಲಗ vâlaga. 2. = ಓಲಗ 2. A hautboy (My.; *cf.* ವೇಣುವಗ?).

ವಾಲಧಿ vâla-dhi. = ವಾಲಧಿ. *A hairy tail* (ವಾಲಗೂಲು, ಕುಮರಿಯ ವಾಲ Mr. 274).

ವಾಲಪಾಟ್ಯೆ vâla-pâṭye. = ವಾಲಪಾಟ್ಯೆ. *An ornament worn between the hair when parted on the forehead;—a string of pearls binding the hair.*

ವಾಲವ್ಯಜನ vâla-vyajana. Tail-fan: a chowrie, a whisk (Sk. 267).

ವಾಲಹಸ್ತ vâla-hasta. *A hairy tail.*

ವಾಲವ vâlava. = ವಾಲವ. The second astrological division of time or karaṇa.

ವಾಲಾಗ್ರ vâla-agra. The end of a tail (J. 16, 41).

ವಾಲಿ vâli. = ವಾಲಿ, q. v. (J. 18, 5). ವಾಲಿಯುಂಗ್ಕೆ ಕಲೆಯಿಲ್ಲ, ರಾಮನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಹುಸಿಯಿಲ್ಲ.—ವಾಲೀ ಬಾಗೆ ಬಲದನ್ನವಿಲ್ಲ, ವಾಲಿ ಸಕ್ಕಿನ್ನ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.—ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಬಲದಲ್ಲಿ ರಾಮು ಮೇಲು (Prvs.).

ವಾಲಿಜ vâli-ja. Vâlî's son Aṅgada (My.).

ವಾಲಿತನೂಜ vâli-tanûja. = ವಾಲಿಜ. (My.).

ವಾಲೀ vâlî. A protector, a patron; a master (My.; Mhr., II.).

ವಾಲು vâlu. = ಮೆಲು 3, ಮೇಲು 1, q. v. (My.; Tē.; Tē. ವಾಲು = ಮೂಲು 2, sloping, slanting, descending, etc., long; a slope; *cf.* ಒಲೆ 2, ವಾಲ 2, ವಾರೆ).

ವಾಲುಕ vâluka. = ವಾಲುಕೆ (Śmd. 102). Sand, gravel (ಸಿಕತ, ಮುಳ್ Mr. 414). 2, *a kind of drug and perfume* (= ಏಲ ವಾಲುಕ, ಪರಿವಾಲುಕ; ಕತ್ತುರಿವಾಮು Mr. 131). 3, a species of cucumber (ಸಪ್ಪತೆ Mr. 148; *cf.* ವಾಲುಕೆ).

ವಾಲುಕಾಸ್ತಂಭ vâlukâ-stambha. A pillar of sand, a cloud of drifting sand (My.).

ವಾಲುಕಿ vâluki. *A species of cucumber, Cucumis utilissimus* (ಸಪ್ಪಳ್ಳಿ Hlâ.).

ವಾಲುಕೆ vâlukĕ. ವಾಲುಕಾ. = ವಾಲುಕ. *Sand, gravel.*

ವಾಲುವಿಕೆ vâluvikĕ. Sloping; descending, perching (ಸಣ್ಣೀಕ, ಶಾಯುವಿಕೆ Sk. 178).

ವಾಲೆ vâlĕ. = ಮೆಲೆ. (My.; B. 2, 1). ಕವಿಯೊಳಗಿನ ವಾಲೆ (ಕರ್ಣಕೆ); ಪುಸ್ತಕದ ವಾಲೆ (ಸಮುಟ್ಟಿ G.).

ವಾಲೆಕಾವಿ vâlĕ-kâvi. = ಮೆಲೆಕಾವಿ. (My.).

ವಾಲ್ಕ vâlka. (fr. ವಲ್ಕ). *Made of the bark of trees.*

ವಾಲ್ಮಿಕ vâlmika. = ವಾಲ್ಮೀಕ. — ವಾಲ್ಮಿಕವೇದ. N. of a phallus of Śiva (Bp. 26, 16).

ವಾಲ್ಮಿಕಿ vâlmiki. = ವಾಲ್ಮೀಕಿ. — ವಾಲ್ಮೀಕಿಪ್ರಣಾಥ. = ವಾಲ್ಮಿಕವೇದ. (Bp. 26, 45).

ವಾಲ್ಮಿಕೇಶ್ವರ vâlmika-îśvara. = ವಾಲ್ಮಿಕವೇದ. (Bp. 26, 18).

ವಾಲ್ಮೀಕ vâlmika. (fr. ವಲ್ಮೀಕ). = ವಾಲ್ಮೀಕ. — ವಾಲ್ಮೀಕಪಲ್ಲಭ. = ವಾಲ್ಮಿಕವೇದ. (Bp. 26, 24. 58). — ವಾಲ್ಮೀಕವಿಭು. = ವಾಲ್ಮೀಕಪಲ್ಲಭ. (Bp. 26, 28).

ವಾಲ್ಮೀಕಿ vâlmiki. *N. of the author of the Râmâyaṇa* (J. 19, 38. 39, etc.).

ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರ vâlmika-îśvara. = ವಾಲ್ಮೀಕಪಲ್ಲಭ. (Bp, 26, 4. 5. 10. 32).

ವಾವದೂಕ vâvadûka. Talking much. 2, *eloquent.*

ವಾವಿ vâvi. = ವಾವೆ. Consanguinity, affinity, relationship (My.; Tē. = ಪರಸೆ; vedic Sk. ವಾಮಿ, related by blood; blood-relationship, consanguinity). See Prv. s. ಪರಸೆ. — ವಾವಿ ಪರಸೆ. dupl. (My.).

ವಾವಿಲಿ vâvili. The tree Vitex negundo (ತೆ.; ಸಿಸ್ಪಾಕ, ಸಿಸ್ಪುವಾರ, ಲಕ್ಕಿ Sl. 138).

ವಾವೃತ್ತ vâvṛitta. *Chosen, selected.*

ವಾವೆ vâve. = ವಾಮಿ. (My.).

ವಾಶಿ vâśi. (= ವಾಸಿ 4). Roaring, singing, crying; a war-cry; voice, speech. 2, = ವಾಸಿ 5, an axe.

ವಾಶಿಕೆ vâśike. = ವಾಸಿಕೆ. (ಅಪಸಾಲದ ಸಿದ G.).

ವಾಶಿತ vâśita. Roared, cried, sung, etc.;—*the cry of birds or animals.* 2, = ವಾಸಿತ, perfumed, scented.

ವಾಶಿತೆ vâśitĕ. *A female elephant.* 2, *a woman.*

ವಾಶ್ರ vâśra. (= ವಾಸರ). Roaring, bellowing, crying, shrieking, singing.

ವಾಷ್ಪ vâshpa. = ವಾಪ್ಪಿ, ವಾಪ್ಪ. *Vapour, steam, mist.* 2, *a tear* (of joy). See ಸಕಳೆ.

ವಾಷ್ಪಿಕೆ vâshpikĕ. *N. of a drug.*

ವಾಸ vâsa. 1. Tbh. of ವಾಂಶ್ಯ (Śmd. 368. 372). Made of bamboo (or reed): a flute, a fife. See ವಾಸಗಾಣಿ, ವಾಸರವ and Mr. s. ಅಂಬು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ.

ವಾಸ vâsa. 2. Dwelling, resting, living;—*a dwelling-place, a house, a habitation;*—site, situation, abode, place of staying or abiding. ವಾಸ ತಪ್ಪಿದರೂ ಪಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಪ್ರ-.

ವಾಸ vâsa. 3. Perfuming; perfume. See ಮಡಿ-2, ಮುಸು-. 2, scent, trace, sign; the smallest remains of (Mhr.).

ವಾಸ vâsa. 4. Dress, cloth, clothes. See ಕಟ್ಟು-, ಮಡಿ-.

ವಾಸಕ vâsaka. 1. Causing to inhabit, making to dwell or abide;—a dormitory.

ವಾಸಕ vâsaka. 2. Perfuming, fumigating, filling with perfume; perfume. See ಮಡಿ-. 2, *the shrub Gendarussa vulgaris* Nees. (Justicia gendarussa Lin.; ಅಪಸಾಲದ ಸಿದ G.).

ವಾಸಕ vâsaka. 3. Clothing, clothes.

ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆ vâsaka-sajjikĕ. A woman (or wife) dressed in all her ornaments, etc. to receive her lover (or husband, Rkv. 11, after 126).

ವಾಸಗಾಣಿ vâsa-gâṇi. A flute-player (ಪೇಣುಪ್ಪ, ವೈಣಾಪ Nr.).

ವಾಸಗೃಹ vâsa-gṛiha. *An inner apartment, a dormitory.*

ವಾಸತೇಯಿ vâsatêyi. (fr. ವಸತಿ). *Night.*

ವಾಸನ vâsana. 1. Causing to abide;—abiding, abode;—a particular posture during abstract meditation;—any receptacle or vessel;—knowledge. See ಉಪ-, ಪ್ರ-.

ವಾಸನ vâsana. 2. The act of perfuming, fumigating with fragrant vapours; perfume. See ಮುಸು-.

ವಾಸನ vâsana. 3. (= ವಾಸನೆ). Enveloping, covering;—cloth, clothes;—an envelope.

ವಾಸನದ್ರವ್ಯ vâsana-dravya. A perfume (Bp. 46, 54).

ವಾಸನಾವಾಸನ (vâsanâ-vâsana). Perfuming with scent (P Bp. 42, 26).

ವಾಸನಿಸು vâsanisu. To perfume. ಕೆತ್ತಿಯು ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ವಾಸನೆ vâsanĕ. 1. (fr. ವಾಸನ 2). Smell, odour, scent; fragrance, flavour (ಸೊಬಮು, ಸುಮು, ಘಾನ್ನ, etc. Kk. 55; Bp. 26, 43; 28, 6; 33, 7; 61, 80; C.; B. 4, 176; see ಮುರ-, ಸು-). ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಳರ ತರೋಣು? (Prv.).—ವಾಸನೆಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon shoenanthus Lin. (St. & Pl.).

ವಾಸನೆ vâsanĕ. 2. (fr. ವಾಸನ 1). Knowledge derived from memory, *the present consciousness of past perceptions, an impression remaining unconsciously in the mind from past good or evil actions and hence producing pleasure or pain* (ಹಿಂದಿನ ನೆನಪು G.). 2, fancy, imagination, idea, inclination. 3, expectation, desire; trust, confidence (ಆಯಕೆ G.).

ವಾಸನ್ತ vâsanta. (fr. ವಸನ್ತ). Relating to spring, vernal.

ವಾಸನ್ತಿ vâsanti. = ವಾಸನ್ತಿ. *The creeper Gaertnera racemosa* Roxb. (= ಆತಿಮುಕ್ತ). 2, a species of jasmine, Jasminum auriculatum.

ವಾಸನ್ತಿಕ vâsantika. Vernal. 2, *the buffoon* (vidûshaka) *in a drama.* 3, a dancer, an actor.

ವಾಸನ್ತಿಕೆ vâsantikĕ. ವಾಸನ್ತಿಕಾ. Spring (Grj. 7, 38).

ವಾಸಯೋಗ vâsa-yôga. *Fragrant powder sprinkled on the clothes,* the ôku]l.

ವಾಸಯೋಗ್ಯ vâsa-yôgya. Fit to reside in (My.).

ವಾಸರ vâsara. = ಬೆಸರ, etc. (C.; *cf.* ವಾರ 1).

ವಾಸರ vâsara. *A day* (ಹಗಲು Nn. 149). 2, = ವಾಸಿಕರ (ವೇದ ಸ, ಪಲ್ಲುಲು, ವಿಮುಲು, ವೀತ, ಪಲ್ಲೆ Mr. 124; *cf.* ವಾಸ 1).

ವಾಸರಪತಿ vâsara-pati. The sun (My.).

ವಾಸರಮಣಿ vâsara-maṇi. The sun (My.).

ವಾಸರವ vâsa-rava. The sound of a flute (Mr. 81).

ವಾಸರು vâsaru. = ವಾಸರ. (My.).

ವಾಸರೆ vâsarĕ. = ವಾಸರು. (My.).

ವಾಸರೇನ್ದು vâsara-indu. A day-moon (Ćpr. 9, after 10).

ವಾಸರ್ಕೆ vâsarke. (= ವಾಸರೇಯಿ). Night (ಇರಳು Mr. 65).

ವಾಸವ vâsava. (fr. ವಸು). *Indra.* (Bp. 57, 78).

ವಾಸವತಿ vâsa-vati. A house in which there are many clothes (ಬಹುವಸ್ತ್ರ ವರ್ತಿಸಿದ ಮನೆ Mr. 196).

ವಾಸವನನ್ದನ vâsava-nandana. Arjuna; Vâli; Jayanta (My.).

ವಾಸವಾತ್ಮಜ vâsava-âtmaja. Arjuna, etc. (My.).

ವಾಸವಾನುಜ vâsava-anuja. Vishṇu (My.).

ವಾಸಸ್ vâsas. *Cloth, clothes, dress, a garment;*—a curtain; a cover.

ವಾಸಸ್ಥಲ vâsa-sthala. A place of residence, a house (My.).

ವಾಸಸ್ಥಾನ vâsa-sthâna. = ವಾಸಸ್ಥಲ. (My.).

ವಾಸಾಗಾರ vâsa-âgâra. *A sleeping apartment* (ಸಜ್ಜೆಯ ಮನೆ Hlâ.).

ವಾಸಾನ್ತರ vâsa-antara. An abode (Bp. 50, 14).

ವಾಸಿ vâsi. 1. Abiding, dwelling, inhabiting; an inhabitant. See *e. g.* ಪುರ-, ಪ್ರ-, ಸಜ-, etc.

ವಾಸಿ vâsi. 2. Having or wearing clothes, clothed.

ವಾಸಿ vâsi. 3. Having or emitting perfume.

ವಾಸಿ vâsi. 4. (Tbh. of ವಾಚ್; *cf.* also ವಾಚಿ No. 1). A word, a promise; an asseveration, vow; resolution; obstinacy (ಪಸ್ತ Bhn. 9; Bp. 9, 33; 40, 33; Bh. 2, 2, 114; 4, 4, 70; 7, 1, 9; 8, 22, 44; 8, 26, 36; Śśv. 4, 36; J. 2, 5; 16, 15; 20, 7; 23, 15; 25, 32). 2, quality: the state of being so and so much (My.; Tě., T.; see ಅಪ-, ಕಾಲು-, ಮುಖ್ಯಾಲು-): a good quality, a good condition or state, an improved state: the state of being better (in health, etc.), relief, ease; surpassingness, superiority, preference (My.; Tě.,

T.; see ಆಮಿ-, ಕಾರ್ಯ-, ಪೆಸರು-; Bh. 8, 22, 21; J. 23, 54). ಬಾಸಿಯಾಗದ ರೋಗಕ್ಕೆ ರಾಸಿಮದ್ದು ಮೂಸಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.—ಕೆತನಿಗಿನ್ನ ಆತ ಬಾಸಿ, ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣಿನ್ತಾನೆ.—ಚರ್ಲೇ ಕಾಲಕ್ಕಿನ್ನ ಮುದಿ ಗಾಲ ಬಾಸಿ.—ತುಚ್ಛನ ಸಂಗಡ ಬಾಡೋಕ್ಕಿನ್ನಲೂ ಹುಚ್ಚನ ಸಂಗಡ ಬೇಡೋದು ಬಾಸಿ.—ಬಾತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ಬಾಸಿ.—ದುಶ್ಚ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಡಿಗಿನ್ನ ಮುಂಡೆ ಗಾರುವ ಕವಿಯೇ ಬಾಸಿ (Prvs.). 3, reasonableness, moderation (of price, in ದಾರಣಬಾಸಿ, My.). ಬಾಸೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬೀನಸು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಕೊಣ್ಣಾನು (Prv.). 4, excess, interest (M.; see ತಲು-).

ವಾಸಿ vâsi. 5. = ಬಾಸಿ 2, ಬಾಸಿ No. 2. An axe, an adze.

ವಾಸಿಕೆ vâsikĕ. = ಬಾಸಿಕೆ. The shrub Justicia gandarussa.

ವಾಸಿಗ vâsiga. A (house) servant (ಪೈಶ್ಯ Bhn. 26).

ವಾಸಿತ vâsita. = ಬಾಸಿತ No. 2. *Perfumed, scented, made fragrant.*

ವಾಸಿನಿ vâsini. A woman who abides or dwells (Kâvy. I, 1*a*, 2). 2, a woman who wears (a garment, etc.).

ವಾಸಿಸು vâsisu. 1. To dwell, to abide (Čpr. 1, after 101; My.; B. 4, 127. 418).

ವಾಸಿಸು vâsisu. 2. To have an odour or particular scent, to smell, to be fragrant, to be perfumed (Bp. 12, 9; 44, 4). 2, to perceive by the nose, to smell (ಆಘ್ರಾಣ ಕೆಮd. Dh.; Čpr. 3, 44; 6, 49; 8, 37; Šśv. 2, 96; My.). 3, to perfume. ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯದಿಸ್ಸ ಬಾಸಿಸಿದ ವಸ್ತು (ಧಾವಿತ, ವಾಸಿತ); ಕಯ್ಯುಗುಳಿಗೆ ಮೊದಕಾಗಿ ಮುಖ ವಾಸಿಸುವ ಗಂಧಂ (ಆಮೋದಿ, ಮುಖ ವಾಸನ Nr.).

ವಾಸು vâsu. Dwelling in: the universal soul; the soul; Vishṇu. 2, *a young girl.*

ವಾಸುಕಿ vâsuki. = ಬಾಸುಗಿ, ಬಾಸುಗಿ. *The serpent Vâsuki,* brother of Śêsha or ananta and sovereign of the snakes.

ವಾಸುಗಿ vâsugi. Tbh. of ವಾಸುಕಿ (ಕೆmd. 337; ಉಮ್ಮತಕರ, ಪೀಡ, ಧರಣೀಧ್ರ Nn. 35; see Mr. s. ಎಣ್ಣುಕುಲ; Bp. 51, 57).

ವಾಸುದೇವ vâsu-dêva. *Vishṇu or Krishṇa* (Bp. 54, 24. 49; 57, 24); N. (My.). ಪಣ್ಣಾ ಮುಣ್ಣಾ ವಾಸುದೇವ (Prv.).

ವಾಸೆ vâsĕ. *The tree Justicia adhatoda* Lin.

ವಾಸ್ತವ vâstava. (fr. ವಸ್ತು). Substantial; real, true;—one of the arthâlaṅkâras of poetical composition: a faithful narration or representation (ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನ Kâvy. III, 3, B, 1-59);—substantiated, determined, demonstrated.

ವಾಸ್ತವಿಕ vâstavika. Substantial, real, actual, according with reality, just, right;—demonstrated (ಸತ್ಯ G.; My.; B. 4, 67. 160).

ವಾಸ್ತವೀಕ vâstavîka. Tbh. of ವಾಸ್ತವಿಕ. (Čb. 52; B. 5, 118).

ವಾಸ್ತವ್ಯ vâstavya. = ವಾಸ್ತವ. (My.). 2, fit or purposed to be inhabited;—an inhabitant.

ವಾಸ್ತು vâstu. The site or foundation of a house, *a building place, building ground.* 2, *a house, a habitation, a place of abode.*

ವಾಸ್ತುಕ vâstuka. *The pot-herb Chenopodium album* (ಚಕ್ಕವಕ್ಕ Hlâ., Nr., Mr. 95, Nn. 145).

ವಾಸ್ತುಕ್ರಮ vâstu-krama. The plan of a building ground or of a dwelling (Č. Bp. 5, 49).

ವಾಸ್ತುಪುರುಷ vâstu-purusha. The tutelary god of a house (My.).

ವಾಸ್ತುವಿಧೇಯ vâstu-vidhêya. (A place) fit for placing or building a habitation or habitations on (Bh. 1, 7, 13).

ವಾಸ್ತುಶಾನ್ತಿ vâstu-śânti. = ಗೃಹಶಾನ್ತಿ. (My.).

ವಾಸ್ತೂಕ vâstûka. = ವಾಸ್ತುಕ. *Chenopodium album.*

ವಾಸ್ತೋಷ್ಪತಿ vâstôsh-pati. Lord of the house: *Indra.*

ವಾಸ್ತ್ರ vâstra. (fr. ವಸ್ತ್ರ). Made of cloth; *covered with cloth.*

ವಾಹ್ vâh. Bearing, carrying. See ಕೃಷ್ಣ-, ಪಥ್ಯ-.

ವಾಹ vâha. Bearing, carrying, conveying, drawing; see ಗರ್ಭ-, ಪರೀ-, ಪ್ರ-, ವಾರಿ-, ವಿ-. 2, a bearer, a porter. 3, a beast of burden. 4, *a horse* (Abh. P. 13, after 66). 5, any vehicle. 6, the arm. 7, *a measure of capacity, nearly equal to a ton in weight* (ಖಾರ್ಯ Nr.).

ವಾಹಕ vâhaka. Bearing, carrying, conveying. See ಲೇಖ-, ಸಂ-, ಸ್ಕನ್ಧ-. 2, a porter, a carrier. 3, the driver of a chariot. 4, a horseman (Abh. P. 13, 65; Bp. 59, 40).

ವಾಹಕತ್ವ vâhakatva. Horsemanship (Rây. 13, 25).

ವಾಹದ್ವಿಷತ್ vâha-dvishat. *A buffalo.*

ವಾಹನ vâhana. Carrying, bearing, conveying, conducting, driving. See ಉಪ್-, ನರ-;—*any vehicle, a chariot, a carriage.*

ವಾಹವಾ vâhavâ. = ಪಹವಾ. Bravo! capital! excellent! (My.; Tč.; Mhr., H.).

ವಾಹಸ vâhasa. A large snake, especially *the Boa constrictor* (ಪೆಜ್ಜಾಳ Hlâ.; ಆಜಗರ, ತ್ರಿಲಿಂಗ, ಗೋಣಸ, ಪಯು, ಪಿಲಿಯ ಪಾವ Mr. 400; see Sl. 77).

ವಾಹಳಿ vâhaḷi. = ವಾಳಿ (ಕೆmd. 361). (Tbh. of ಧಾಜ್ಯಾಳಿ). A row of horses, etc.: an exhibition of horses, etc. and of their running. ತುರಗದ ವಾಹಳಿ (ಕೆmd. 131).

ವಾಹಳಿತನ vâhaḷitana. Horsemanship (Rây. 6, after 11; 13, 82).

ವಾಹಾರೋಹಭೇದ vâha-ârôha-bhêda. A mode of mounting horses. See ಕೊಸ 2.

ವಾಹಿ vâhi. Bearing, carrying. See ಸಾಧು-. 2, a chariot.

ವಾಹಿಕ vâhika. = ವಾಹಿ. See ಆತಿ-.

ವಾಹಿತ್ಥ vâhittha. *The part of an elephant's forehead below the frontal globes.*

ವಾಹಿನಿ vâhini. ವಾಹಿನೀ. *A river.* 2, *an army, a body of forces* (ಬಲ ಕೆm. 108). 3, *a division of an army:* 81 elephants, 81 cars, 243 horse, and 405 foot.

ವಾಹಿನೀಪತಿ vâhini-pati. *The leader of an army, a general.*

ವಾಹಿಸು vâhisu. To cause to bear, to place upon or in. ವಾಹಿಸಲ್ (ಆರೋಪಿತ, ಹಿತ, ನಿಹಿತ, ನ್ಯಸ್ತ Mr. 462).

ವಾಹ್ಯ vâhya. To be carried or borne;—a carriage, a vehicle;—any beast of burden: an ox, a horse, etc. See ಕವ್ಯವಳ-, ಪೃಚ್ಛ-. 2, = ಬಾಹ್ಯ, q. v.

ವಾಹ್ಯಕ vâhyaka. *A carriage.* See ಕವ್ಯವಿ-.

ವಾಹ್ಯಾಳಿ vâhya-âḷi. = (ವಾಹ್ಯಾಳಿ, etc., ವಾಹಳಿ), ವೈಹಾಳಿ, ವೈಹ್ಯಾಳಿ (ಕೆmd. 361). A row of horses, etc.: an exhibition of horses, etc. and of their running.

ವಾಹ್ಲಿಕ vâhlika. = ವಾಹ್ಲೀಕ.

ವಾಹ್ಲೀಕ vâhlîka. = ವಾಹ್ಲೀಕ.

ವಾಳ vâḷa. (= ವೆಳ, etc.). See ಆಳೆ-, ಮುಮು-, ತೋಟು-, ದುಡಿ-, ಹೊಳಗೆ-.

ವಾಳ vâḷa. = ಬಾಲ, etc. A tail (ಕ್ರಬಾಲ, ಬಾಲ Nn. 7; ಉಪಾಯ, ಬಾಲ 26). 2, a tumour, a bubo (Mhr. ವಳ, ಬಾಳ).

ವಾಳತನ vâḷatana. The state of being occupied with or of being endowed with. See ಆಳೆ-.

ವಾಳಸಿಗ vâḷasiga. = ಬಾಸಿಗ. (Râm. 5, 8, 51).

ವಾಳಿ vāḷi. Tbh. of ವಾಹಳಿ (Śmd. 361).

ವಾಳಿಕೆ vāḷikĕ. = ವಾಳಿಪ. See ಆಳಿ.

ವಾಳೆ vāḷĕ. O. r. of ಆಳೆ, q. v.

ವಾಳೆಯ vāḷĕya. (Bh. 2, 14, 61).

ವಿ vi. (= ವಿ 1). An affix for forming verbal nouns, *e. g.* ಆಳವಿ, ಬಳವಿ (Śmd. 247).

ವಿ vi. 1. = ವಿಃ. A prefix: apart, apart from, asunder; in different directions; to and fro; away, away from, off; different; various; distinct; manifold; contrary; improper; etc. 2, a prefix that intensifies an idea.

ವಿ vi. 2. = ವಿಃ. *A bird.*

ವಿಂಶತಿ viṁśat. = ವಿಂಶತಿ. (My.).

ವಿಂಶತಿ viṁśati. = ಇಪ್ಪತ್ತು. *Twenty.*

ವಿಂಹಳ viṁhaḷa. Tbh. of ವಿಷ್ಣಳ. (ವಿಷ್ಣಳಾ, ಅಷ್ಟಿರ Mr. 345; Bp. 22, 14; 57, 74).

ವಿಕಂಕತ vikaṅkata. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. (= ಗ್ರಂಥಿಲ).

ವಿಕಚ vi-kaca. Having no hair, bald. 2, *blown, opened, expanded* (as a flower, etc.), spread.

ವಿಕಚತೆ vi-kacatĕ. The state of being blown. 2, the state of being without hair (Čpr. 9, after 42).

ವಿಕಜ್ಜಲ vi-kajjala. Devoid of lamp-black collyrium (Čpr. 8, 77).

ವಿಕಟ vi-kaṭa. (= ವಿಗಡ). *Large, great* (ಪೊಲ್ಲಿತು Nn. 146); powerful. 2, formidable, hideous, ugly, uncouth (ಕುರೂಪ, ರೂಪಹೀನವಾದುದು 146);—crooked, perverse (ಕೊಂಕು, ದೊಂಕು 146; ಕರಾಲ, ಅತಿಕೊಂಕು Mr. 450; see ಕೊಂಕು 1 & 2);—horrible, frightful. 3, *beautiful, excellent.*

ವಿಕಟತೆ vikaṭatĕ. The state of being large, hideous, etc. (Bh. 1, 8, 89).

ವಿಕತ್ಥನ vi-katthana. Boasting, vaunting, boastful. 2, speaking ostentatiously, proclaiming loudly;—*praise.* 3, irony.

ವಿಕರ vi-kara. = ವಿಕಿರ. A bird (Mr. 167).

ವಿಕರಾಳ vi-karāḷa. = ವಿಕ್ರಾಳ. Very formidable or terrible; hideous (My.).

ವಿಕರಿಸು vi-karisu. To alter, to change (v. t., in arithmetic, My.).

ವಿಕರ್ತನ vi-kartana. *The sun.*

ವಿಕರ್ತನೋದ್ಭವ vikartana-udbhava. Śani, Saturn (Bp. 10, 30).

ವಿಕರ್ಮ vi-karma. Various business or duty; see ಶಿಲ್ಪ-. 2, fraud. 3, not acting, free from action.

ವಿಕಲ vi-kala. (ವಿಕಳ). Deprived of a part, defective, imperfect, incomplete. 2, decayed, impaired, withered, waned. 3, confused, confounded, agitated, sorrowful (Čpr. 5, after 39; Bp. 3, 51; 4, 55). 4, option; optionally (ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ Śmd. 124 Cm.). — ವಿಕಲಗೊಳಿಸು. -ಮಾಡಿಸು. To confuse, etc. (Rām. 3, 7, 34).

ವಿಕಲತೆ vi-kalatĕ. Confusion, agitation, sorrow (Bp. 37, 9; 40, 64; 56, 31).

ವಿಕಲ್ಪ vi-kalpa. = ವಿಕಲತೆ. (ಜೈನ Bhn. 44).

ವಿಕಲಪಾಣಿ vikala-pāṇi. = ವಿಕಲಪಾಣಿಕ. (ಪಾರಿಜಾತ Mr. 380).

ವಿಕಲಪಾಣಿಕ vikala-pāṇika. *One who has a mutilated hand.*

ವಿಕಲಮತಿ vikala-mati. = ವಿಕಲ No. 3. (J. 25, 60).

ವಿಕಲಾಂಗ vikala-aṅga. *Having mutilated or defective limbs, deformed.*

ವಿಕಲಿಸು vikalisu. To grow confused, etc. (C. Bp. 19, 31).

ವಿಕಲ್ಪ vi-kalpa. *Alternative, option* (ಮೋಕ್ಷ Śmd. 396); admission of an option or alternative, the act of allowing a rule to be observed or not at pleasure (Śmd. 12. 41). 2, uncertainty, ambiguity. 3, indecision, doubt, hesitation. 4, error, mistake, ignorance. 5, suspicion, surmise, evil apprehension, an evil thought (Mhr.; B. 4, 51). See ಸಿದ್ಧ-; ಮುನೋಕ್ತ-; ಸ್ವ-; Bp. 2, 19; Śmd. 13; &c.

ವಿಕಲ್ಪಬಿನ್ದು vikalpa-bindu. An optional bindu (Śmd. 48).

ವಿಕಲ್ಪಿತ vi-kalpita. Made optional, held to be optional, optional (Bp. 8, 3).

ವಿಕಲ್ಪಿಸು vi-kalpisu. To prepare differently; to prescribe variously; to form (Śmd. 160).

ವಿಕಸತ್ vi-kasat. Opening (as a flower), budding, blown (Kāvy. V, 35).

ವಿಕಸನ vi-kasana. (ವಿಕಶನ). Bursting; opening (as a flower), blossoming, blowing, expanding; displaying itself. See ಅರಳ್ 1, ಅಲರ್ 1, ಅಲರ್ಮೆ, ಎಸಳ್ 1, and ಪಸ್ಪ-.

ವಿಕಸಿತ vi-kasita. *Blown* (as a flower, ಅರಳು Nn. 115).

ವಿಕಸಿಸು vi-kasisu. To open (v. i.), to expand. ವಿಕಸಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ, ಅರಳುವಪ್ಪಿದು Sl. 361).

ವಿಕಸೆ vi-kasĕ. *Bengal madder, Rubia munjista* (= ಮಂಜಿಷ್ಠೆ).

ವಿಕಸ್ವರ vi-kasvara. *Opening, expanding.*

ವಿಕಾರ vi-kāra. *Change, change of form or nature, alteration or deviation from any natural state, modification* (ರೂಪಾನ್ತರ Śmd. 111 Cm.), *abnormity.* 2, change for the worse, change from a state of health, disease, sickness. 3, change from the quiescent condition of the soul, perturbation, emotion, passion, feeling, excitement. See ಧೈರ್ಯ-, ನಿದ್ರಾ-, ಮುಖ-, ರೋಷದ-. — ವಿಕಾರಗೊಳ್ಳು. -ಹೊಳ್ಳು. To deviate from the natural or proper state (B. 5, 196; My.).

ವಿಕಾರಚೇಷ್ಟೆ vikāra-ceṣhṭĕ. Abnormal action (Čpr. 5, 120).

ವಿಕಾರಿ vi-kāri. Producing a change; undergoing a change. 2, an ugly, ill-natured person (Bp. 14, 26; 40, 53). 3, the thirty-third year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಕಾರಿಸು vikārisu. = ವಿಕರಿಸು. (My.).

ವಿಕಾರ್ಯ vi-kārya. Transformable, modifiable (Śmd. 156).

ವಿಕಾಶ vi-kāśa. (= ವಿಕಾಸ). Opening, expanding, blowing (as a flower ವಿಕಸಿತ, ಅರಳು Nn. 115; ಅರಳು 120, o. r. ವಿಕಸ). 2, appearance, becoming visible, display, manifestation, exhibition, open or splendid appearance (ಧೈರ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಸಿ ಕಾರ ಮಹಸ್ಸಾದುದು 115).

ವಿಕಾಶಿ vi-kāśi. = ವಿಕಾಸಿ.

ವಿಕಾಸ vi-kāsa. (= ವಿಕಾಶ). *Opening, expanding, blowing (as a flower, etc.), budding.* 2, expanse, sky, heaven. 3, = ವಿಕಾಶ No. 2, appearance, etc. 4, pleasure, joy, enjoyment. See ಅರಳ್ 1, ಮುನೋಕ್ತ-; Ch. v. 134; Kāvy. V, 70; Grj. 3, 47; Bp. 2, 16.

ವಿಕಾಸಿ vi-kāsi. = ವಿಕಾಶ. Opening, blowing, budding. 2, becoming visible or apparent, becoming manifested, shining forth. 3, *expanding, spreading, developing itself.* See Nr. s. ಅರಳು 1.

ವಿಕಾಳಿಸು vikâḷisu. (fr. ವಿಕ್ರಾಳ?). To become very formidable or excessive (Bh. 3, 10, 37; J. 18, 14).

ವಿಕಿರ vi-kira. = ವಿಕರ. Scattering about (as boiled rice at a śrâddha, My.). 2, *a bird.* 3, a well.

ವಿಕಿರತಿ vikirati. Scattering about (Ćpr. 1, 141).

ವಿಕಿರಣ vi-kiraṇa. Scattering. 2, *gigantic swallow-wort, Calotropis gigantea* (= ಆಕ್ಕ 1).

ವಿಕೀರ್ಣ vi-kîrṇa. Scattered in different directions, thrown about (or away), sprinkled, tossed about, dispersed, dishevelled;—spread about, expanded, extended, diffused (ಪರಿಮಳಪ್ಪುಡಿ, ಪ್ರಸರ Nn. 108);—covered, filled with;—torn asunder, split, rent;—celebrated, famous. See ಕರ-, ಕೆದರ್ 1, ಬಿಡಿರ್ 1, ಸಿಡಿ 3, ಸಿಡಿರ್ 1; J. 20, 11.

ವಿಕೀರ್ಣಪತನ vikîrṇa-patana. Falling in a scattered-about manner. See ಪತಂಬು.

ವಿಕೀರ್ಯ vi-kîrya. Having scattered about, having spread in different directions. See ಏಱರ್ 1.

ವಿಕುರ್ವಾಣ vi-kurvâṇa. Undergoing or causing a change of form or of mind;—feeling emotions of joy, *rejoicing, cheerful.*

ವಿಕೃತ vi-kṛita. Changed, altered, modified, transformed, changed in form or feeling;—changed for the worse, *diseased;* disfigured, ugly; afflicted, hurt (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ದೈನ್ಯ Mr. 242); unnatural;—affected by passion; entertaining feelings of disgust or aversion, estranged;—strange, extraordinary. 2, change, alteration;—any disorder; diseased state;—any passion;—disgust, aversion. See Bp. 43, 82. — ವಿಕೃತಮೋಡು. -ಮೋಡು. To show grimaces (Śśv. 1, after 79).

ವಿಕೃತಗತಿ vikṛita-gati. A deformed walk. See ಕೂಸು 1.

ವಿಕೃತರೂಪ vikṛita-rûpa. Changed in form or appearance, misshaped, ugly-faced (Śmd. 120 Mḍb.).

ವಿಕೃತಾಕಾರ vikṛita-âkâra. = ವಿಕೃತರೂಪ. (My.).

ವಿಕೃತಾಂಗ vikṛita-aṅga. Changed or distorted in form or limbs. (Kâvy. IV, 2, 30).

ವಿಕೃತಾಂಗಾಪಹಸನ vikṛitâṅga-apahasana. Laughing at with grimaces. See ಮೋಡಾಟ.

ವಿಕೃತಿ vi-kṛiti. *Change, alteration of any kind* (as of purpose, mind, form, nature, matter, etc.);—change from a natural or healthy state, sickness, disease;—change from a quiescent state, emotion, anger, wrath, fear; disgust, aversion (Ćpr. 1, 40). 2, *a production or that which is evolved from a previous source* (prakṛiti). 3, N. of a type of metres (Ćh.; Mr. 362). ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯದೊ ವಿಕೃತಿ ಪೆಸರಿಲ್ಲ (Prv.). See ಪ್ರಕೃತಿ-, ಮುನೋಕ್ಕ-, ರಜೋಕ್-; Bp. 38, 31. 4, the twenty-fourth year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಕ್ಕಿರ vikkira. Tbh. of ವಿಕ್ಕಿರ (Śmd. 350). A bird (ಪಕ್ಕಿ 350).

ವಿಕ್ತ vikta. Separated. See ವಿ-.

ವಿಕ್ರಮ vi-krama. Stopping or going beyond; going, proceeding, walking;—*a step, a stride.* 2, *heroism, prowess, heroic valour, great power or strength* (ಪಕ್ಷ ತಿಳಿ Ćt. II, 15). 3, = ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ. 4, the fourteenth year in the cycle of sixty (My.). — ವಿಕ್ರಮಪೋಳ್ಕ. N. (Bp. 27, 67; 44, 58).

ವಿಕ್ರಮಶಕ *vikrama-śaka.* The era of Vikramâditya, which begins 57 B. C. (My.; B. 5, 37).

ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿ vikrama-śâli. A valourous, courageous person (My.).

ವಿಕ್ರಮಹೀನ vikrama-hîna. *Destitute of valour, wanting in courage.*

ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ vikrama-âditya. N. of a king of Ujjayini (Oujein), the founder of the vikramaśaka (My.).

ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕ vikrama-arka. = ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ. (My.).

ವಿಕ್ರಯ vi-kraya. (= ಬಿಕರ). *Sale, selling, vending* (ಕೊಡುಕ Mr. 346). See ಬಿಲ್ 1, ಮಾರು 1.

ವಿಕ್ರಯಿ vi-krayi. = ವಿಕ್ರಯಿಕ. See ಮಾರಂ-.

ವಿಕ್ರಯಿಕ vi-krayika. *A seller, a vender.*

ವಿಕ್ರಯಿಸು vi-krayisu. To sell, to vend (Bp. 30, 4; 42, 10; My.).

ವಿಕ್ರಾನ್ತ vi-krânta. Stepped or passed beyond. 2, *valiant, mighty victorious, courageous;—a hero.* 3, a step. 4, valour, prowess; eminence (ಪುಳ್, ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 139; ಪುಳ್, ಮುಂಗಲು, etc. Mr. 530).

ವಿಕ್ರಾಳ vi-krâḷa. Tbh. of ವಿಕರಾಲ. (Mhr.; Ćb. 116).

ವಿಕ್ರಿಯಾಬಲ vikriyâ-bala. The power of changing the form of one's body ad libitum (Abh. P. 16, 49).

ವಿಕ್ರಿಯೆ vi-kriyĕ. ವಿಕ್ರಿಯಾ. (= ವಿಕೃತಿ). *Change, alteration;* transformation, change of mind, etc.; any change from a natural or quiescent state: disease;—emotion, anger, passion;—injury, mischief. See Bp. 4, 60; 6, 24.

ವಿಕ್ರೀಡಿತ vi-krîḍita. Played with; play, sport. See ಮುತ್ತೇಳ್-, ಪಾರ್ವರ್ಬ-.

ವಿಕ್ರೀತ vi-krîta. Sold (My.).

ವಿಕ್ರುಷ್ಟ vi-kruṣhṭa. Called out, cried out. 2, *harsh, gruff, abusive, unkind* (as speech);—harsh speech (ಬಯ್ಗುಸ Mr. 84).

ವಿಕ್ರೇತೃ vi-krêtṛi. *A seller, a vender.*

ವಿಕ್ರೇಯ vi-krêya. *To be sold, saleable, vendible.*

ವಿಕ್ಲಬ vi-klaba. = ವಿಕ್ಲವ. (Ćpr. 5, 19).

ವಿಕ್ಲವ vi-klava. Overcome with fear or agitation, *confused, agitated, bewildered; excited, alarmed.*

ವಿಕ್ಲೀಬ vi-klîba. (= ವಿಕ್ಲವ). Agitated, alarmed, confused (ಎಂಜಲು, ಆಶ್ಚರ Mr. 245).

ವಿಕ್ಷ್ವೇವ vi-kshvêva. Sneezing, cough. 2, *a sound.*

ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ vi-kshipta. Thrown apart or asunder; thrown away, cast, thrown; scattered; bewildered, perplexed (My.).

ವಿಕ್ಷೇಪ vi-kshêpa. Throwing apart or asunder;—throwing away, casting, throwing; projection;—sending, despatching;—casting off or aside, discarding; rejecting, refuting;—throwing about; scattering;—confusion, alarm, fear;—looking about vaguely or wildly;—a side-glance (ಅಡ್ಡಾಟ, ಅಡಿಗಣ್ಣ ನೋಟ Mr. 316). See ಅಂಗ-, ಕೈಯ್ಯ, (ಮಾಯ 2).

ವಿಕ್ಷೇಪಣ vi-kshêpaṇa. = ವಿಕ್ಷೇಪ. (A.).

ವಿಕ್ಷೇಪಶಕ್ತಿ vikshêpa-śakti. The projective power (of ignorance or mâyâ), that power of projection which raises up on the soul enveloped by it the appearance of an external world (Abhâ. 5, 56).

ವಿಖಚಿತ vi-khaćita. Well inlaid or studded (Bp. 50, 15).

ವಿಖು vikhu. = ವಿಗ್ರ. Noseless. (R.).

ವಿಖ್ಯಾತ vi-khyâta. Generally known, notorious, renowned, famous, celebrated (Śmd. 138; Bp. 61, 88; J. 10, 44); = ವಿಖ್ಯಾತಿ (Mr. 417).

ವಿಖ್ಯಾತಿ vi-khyâti. Notoriety, fame, celebrity. ವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟಿರೂ ಅವಮ್ಯಾತಿ ಪೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 39, 66; J. 2, 6; ಕೆಗಟ್ಟು. — ವಿಖ್ಯಾತಿಪಡೆಯು. -ಪಡೆಯು. To become notorious, etc. (Bp. 57, 73).

ವಿಖ್ಯಾಪನ vi-khyâpana. Making known; declaring, announcing, publishing; explanation, exposition; avowing, acknowledging, confessing (My.).

ವಿಗಡ vigaḍa. Tbh. of ವಿಕಟ. Large, great, etc.; a great, etc. man; a wicked man (ಕೆಮಟ Ct. I, 89). See Bp. 5, 40, 8, 11; 13, 15; 29, 10; 36, 22; 38, 24; 49, 42; 50, 60; 61, 12; Pril. 3, 5; Bh. 0, 2, 2. 4; Râm. 6, 10, 15; J. 5, 26; 17, 53.

ವಿಗಡಿಸು vigaḍisu. To become crooked or perverse (Bh. 1, 8, 30). 2, to strike or impress with horror (8, 5, 11).

ವಿಗಡೆ vigaḍe. (fr. ವಿಗಡ). A great, powerful, perverse, etc. woman (Bp. 55, 36; J. 16, 4).

ವಿಗತ vi-gata. Gone away, departed, disappeared, ceased, gone;—dead;—parted, separated;—devoid of;—lost;—*destitute of light, obscured, gloomy, dark.* 2, the flight of birds.

ವಿಗತಕೃಪ vigata-kṛipa. Devoid of pity (Čpr. 5, 41).

ವಿಗತಪ್ರಭಾವ vigata-prabhâva. Disappeared strength, etc. See ಪ್ರಭಾವ.

ವಿಗತಪ್ರಭೆ vigata-prabhe. Disappeared lustre. See ಪ್ರಭಾವ.

ವಿಗತಭಾವ vigata-bhâva. Disappeared nature, etc. See ಭಾವ.

ವಿಗತಾರ್ತವೆ vigata-ârtave. *A woman in whom the menstrual excretion has ceased.*

ವಿಗತಾರ್ಥ vigata-artha. Devoid of meaning or sense (Čpr. 5, 74).

ವಿಗತಾಸು vigata-asu. One whose life is going (Čpr. 6, 94).

ವಿಗರ್ಹಣ vi-garhaṇa. Blaming, blame, abuse, censure, reproach. (R.).

ವಿಗಲತ್ vi-galat. Flowing away, flowing, etc. (Čpr. 1, 130).

ವಿಗಲಿತ vi-galita. ವಿಗಳಿತ. Flowed away, trickled, oozed; dropped down, dropped, fallen; liquefied; passed away (My.).

ವಿಗಡಿಸೆ vi-gaḍisu. Tbh. of ವಿಘಟಿಸೆ. (Mr. 63; Bp. 8, 16; My.).

ವಿಗಾನ vi-gâna. Singing discordantly; *defamation, ill report;* censure, reproach. See ಮಗ್ಗ.

ವಿಗೀತ vi-gîta. Badly sung; decried, abused, reproached. (R.).

ವಿಗುರ್ಬಣೆ vigurbaṇe. That which is formidable, a fearful object, a thing which causes amazement (Abh. P. 10, after 147; Bp. 18, 67; *cf.* ಅಗುರ್ಬು, ಗುರ್ಬು, etc., ಪಿಗುರ್ಬು).

ವಿಗುರ್ಬಿಸು vigurbisu. To become or be formidable (Abh. P. 9, 186; 9, after 186). 2, to make terrible, to make (some thing) an object of amazement (10, after 147 & 149; 14, after 90).

ವಿಗುರ್ವಿಸು vigurvisu. = ವಿಗುರ್ಬಿಸು No. 1. (Abh. P. 14, after 6 & 170). 2, = ವಿಗುರ್ಬಿಸು No. 2. (8, after 46).

ವಿಗ್ನ vigna. Shaken, trembling, agitated, disturbed, alarmed. See ಉ-.

ವಿಗ್ರ vigra. *Noseless.*

ವಿಗ್ರಹ vi-graha. = ಮಿಗ್ರ. *Stretching out or apart, extension, expansion* (ವಿಸ್ತರ Kn. 98). 2, *shape, form, figure;* an image, an idol (My.). 3, *the body* (ಶರೀರ, ದೇಹ 98). 4, distributing into parts, dividing; separation, resolution, analysis, resolution of a compound word into its constituent parts, the separation or analysis of any word capable of separation. 5, a division, a part, a portion; a given thing (ಕೊಟ್ಟೆವರೆ Mr. 474). 6, liberal; liberality (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಉದಾರ 98). 7, *opposition, encounter, conflict, quarrel, war, assault* (ಕಾಳೆಗ 98). 8, the expanse, the sky (ಗಗನಾಕಾರ, ಆಕಾಶ 98). See Bp. 53, 2; 54, 86; 61, 35.

ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ vigraha-ârâdhane. Idol-worship, idolatry (My.).

ವಿಗ್ರಹಾವೇಶ vigraha-âvêśa. Intentness on war (J. 22, 35).

ವಿಗ್ರಹಿಸು vi-grahisu. To oppose, to offer opposition, to quarrel; to assault, to wage war against (Bp. 21, 38; 22, 15).

ವಿಘಟನ vi-ghaṭana. Becoming separate, flying apart, being divided, being severed (see ವಿಂಗಡ);—breaking up, destruction, ruin, misfortune;—striking asunder, hurting, destroying (Ch. v. 56).

ವಿಘಟಿಕೆ vi-ghaṭike. = ವಿಗಳಿಗೆ. A particular measure of time, the sixtieth part of a ghaṭikâ, equal to twenty-four seconds.

ವಿಘಟಿಸು vi-ghaṭisu. To become separate (Čpr. 2, after 39).

ವಿಘಡಿಸು vi-ghaḍisu. To separate (v. t., Abh. P. 2, 65).

ವಿಘಸ vi-ghasa. Remains of food (ಉಣ್ಣು ಮಿಕ್ಕದು Hlî.; ಹೋಮಶಿಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು, ಉಣ್ಣು ಧಾಮಧಡೊಳ್ ಇರೆ ಛೇಲಿ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವು ಎನಿಸಿಕ್ಕು Mr. 220); — *the residue of an oblation of food (offered to the gods, to the manes, to a guest, or to a spiritual preceptor).*

ವಿಘಾತ vi-ghâta. Destruction; killing;—a blow;—opposition, prohibition, prevention, impediment, obstacle;—abandoning. See Bp. 54, 25; Bh. 2, 2, 10; 3, 13, 31; ಕಾರ್ಯ-.

ವಿಘಾತಕ vi-ghâtaka. One who destroys or kills. See ಪಾ-.

ವಿಘಾತಿ vi-ghâti. = ವಿಘಾತ. See Bp. 16, 7; Bh. 2, 2, 109; J. 26, 2; 32, 56. 2, he who, or that which, destroys, opposes, etc.

ವಿಘುರ್ಣಿಸು vi-ghûrṇisu. To expand greatly, to become excessive (Abh. P. 13, 85).

ವಿಘ್ನ vi-ghna. Destroying. 2, *an obstacle, an impediment, a hindrance, an embarrassment, an opposition* (ಅಡ್ಡಬಾಯಿ, ಕ್ಷಯಾಯ Mr. 252). 3, any difficulty or trouble. ಮುಗ್ಗೇ ಮುಮುಖಕೆ ಮೂಲದಲ್ಲು ವಿಘ್ನ.—ಉಗ್ಗಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮೂಡ ಬಾರದು.—ವಿಘ್ನಬಾಯಿತಕ್ಕೆ, ಸಗ್ಗಬಾಯರೆ ಅವಿಲ್ಲವೇ? (Prv.). See ಕ್ಷಯಾಯ.

ವಿಘ್ನರಾಜ vighna-râja. He who overrules obstacles or difficulties: *Gaṇêśa.*

ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ vighna-îvara. = ವಿಘ್ನರಾಜ. (ವಿಘ್ನಾಯಕ Kn. 165).

ವಿಂಗಡ viṅgaḍa. = ಇಂಗಡ, ಯಿಂಗಡ. (Tbh. of a ವಿಘಟ = ವಿಘಟನ). The state of being separate, disunited or apart, separation, parting (My.; Tc. & T. ವಿಂಗಡ, ವಿಂಗಳ; Mhr. ವಿಘಡ).

ವಿಂಗಡಿಸು vingaḍisu. = ಇಂಗಡಿಸು, ಮಿಂಗಡಿಸು, ಹಿಂಗಡಿಸು. *To separate (v. t.), to disunite* (My.). ಒಣ್ಣೆಸ್ವು ಪಜ್ಜಿ ಬೇಡ್ ಬೇಡ್ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅರ್ಧ ತಿನು ಕೊಟ್ಟು ಓದ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ವಿಚಕಿಲ vi-čakila. *A kind of jasmine* (ಮುಲ್ಲಿಗೆ IIIಪಿ., Mr. 126; ಕಕ್ಕ, ಸಂಮುಲ್ಲಿಗೆ Nn. 80, one MS. only ಮುಲ್ಲಿಗೆ).

ವಿಚಕ್ಷಣ vi-čakshaṇa. *Seeing distinctly, clear-seeing, far-sighted, discerning, knowing, wise, clever, proficient* (Śmd. 68; ವಿಕ್ಷ, ಬಲ್ಲವರ್ Nn. 21; ವಿಜ್ಞಾನಂ Mr. 223; Čpr. 1, 80; Bp. 51, 65; 61, 93).

ವಿಚಕ್ಷಣೆ vi-čakshaṇe. *A clever female.* 2, *cleverness, skill* (My.).

ವಿಚಯ vi-čaya. = ವಿಚಯನ. (Sk.; A.).

ವಿಚಯನ vi-čayana. *Searching for, search, research, investigation, seeking.*

ವಿಚರಣ vi-čaraṇa. = ವಿಹಾರ. See ಪ್ರ-.

ವಿಚರ್ಚಿಕೆ vi-čarčike. *Cutaneous eruption, scab, tick, herpes.*

ವಿಚಲ vi-čala. *Moving about, shaking, unsteady, unfixed* (J. 26, 18).

ವಿಚಲಿತ vi-čalita. *Moved about, moving about; agitated; swerved.* See Ch. v. 214; Bp. 35, 24; ಉ-.

ವಿಚಾರ vi-čâra. = ವಿಹಾರ. *Wandering, roaming about, going or moving about* (J. 15, 14). 2, *deliberation, consideration, reflection, investigation, examination, trial* (ವಿಚಾರಣಂ IIIಪಿ.; Śmd. 394; ವಿಚಾರ Nn. 115; Mr. 493; ಶರ್ Nn. 148). 3, *the exercise of judgment or reason, discriminating, judging, discrimination, judgment, decision.* 4, *subject, topic* (My.). 5, *doubt, hesitation.* 6, *perplexity, anxiety, anxious thought, trouble* (My.; Mhr.). ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕವಿಯುವವರೂ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಕವಿಯುವಿಲ್ಲ (Prv.). See ಆರ್ 1. — ವಿಚಾರಗೆಡು. -ಕೆಡು. *Judgment to be lost: to grow perplexed, bewildered or distracted.* ಮುಸುಡಿನ್ನ ವಿಚಾರಗೆಟ್ಟವನು (ವಿಚಕ್ಷ, ಜ್ಞಾನಿಯು G.). — ವಿಚಾರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. *One who has lost his judgment, a bewildered or foolish person* (Bp. 34, 7; 51, 5). — ವಿಚಾರಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. *Loss of judgment, foolishness* (B. 5, 94). — ವಿಚಾರ ತಿದ್ದು. *To investigate, to examine.* ಸರ್ಕಾರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವವಂ (ಶರಣೆ, ಪರಿಕ್ಷೆ Mr. 244). — ವಿಚಾರ ಪಡು. *To experience anxious thought; to use earnest thought, to reflect, to care* (B. 5, 71. 86. 182; My.). — ವಿಚಾರ ಮಾಡು. *To investigate, to inquire into* (My.). 2, *to reflect* (B. 3, 123; 4, 56; My.). 3, *to entertain anxious thoughts, to be anxious* (My.).

ವಿಚಾರಕ vi-čâraka. *A man who investigates, judges, or manages* (My.). See ಮೆಲ್ಲಲ್-.

ವಿಚಾರಣೆ vi-čâraṇe. = ಅವಾರಣೆ. *Deliberation, consideration, examination, investigation;* the exercise of judgment. — ವಿಚಾರಣೆ ಆಗು. *An examination or trial to take place* (B. 5, 279). — ವಿಚಾರಣೆಕರ್ತ. *One who makes investigation, a judge;—a manager, a superintendent, a master* (My.). — ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆ. = ವಿಚಾರಣೆ ಆಗು. (B. 4, 198). — ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡು. *To examine, to investigate, to try* (B. 5, 267. 268. 279). — ವಿಚಾರಣಾ. *N.* (Bp. 12, 4).

ವಿಚಾರದೂರ vičâra-dûra. *Far from (i. e. without) judgment, etc.* (Bp. 20, 57).

ವಿಚಾರಪರ vičâra-para. *Occupied with reflection, thoughtful, inquisitive* (B. 5, 182).

ವಿಚಾರಭ್ರಷ್ಟ vičâra-bhrashṭa. *Fallen from, or deprived of, judgment, etc.* (Bp. 45, 21).

ವಿಚಾರವನ್ತ vičâra-vanta. *A man who considers, is inquisitive, thoughtful, or considerate* (Bp. 28, 13).

ವಿಚಾರಿ vi-čâri. *A deliberate, thoughtful, or considerate person* (B. 5, 52. 213).

ವಿಚಾರಿತ vi-čârita. *Deliberated about, examined, inquired into, judged.*

ವಿಚಾರಿಸು vi-čârisu. *To examine, to investigate, to inquire into, to inquire after; to ask; to reflect, etc.* (ವಿಚಾಕ್, ವಿಚಾರ Nn. 115; ವೇದಪ 156; Śmd. 44. 72. 88. 297 Cm.; Čpr. 2, after 49 & 61; Bp. 34, 8. 27; 40, 37. 50; 51, 56; Mr. 472; J. 11, 35; B. 5, 180. 192; My.).

ವಿಚಾರಿಸುವ vi-čârisuva. *Examining, etc.* ವಿಚಾರಿಸುವ (ಮಮ ಪದು Śmd. II).

ವಿಚಾರೆ vi-čâre. *A woman who thinks about, etc.* (Bp. 40, 57).

ವಿಚಾರ್ಯ vi-čârya. *To be deliberated* (adj.). 2, *having deliberated; see* ಉ-.

ವಿಚಾಲಿತ vi-čâlita. *Moved about, shaken. See* ಉ-.

ವಿಚಿಕಿತ್ಸೆ vi-čikitse. *Doubt, uncertainty.*

ವಿಚಿತ್ರ vi-čitra. *Variegated;—handsome, beautiful, elegant;—wonderful, surprising* (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 13). 2, *N. of a vṛitta and of a Kannaḍa metre* (Ch.). See Čpr. 2, after 59; Śśv. 4, 30; J. 2, 47.

ವಿಚಿತ್ರತರ vičitra-tara. *Uncommonly beautiful, etc.* (Śmd. 301).

ವಿಚಿತ್ರದೇಹ vičitra-dêha. *Having a variegated body; elegantly formed;—a cloud.* (R.).

ವಿಚಿತ್ರಲಲಿತ vičitra-lalita. *N. of a vṛitta* (Ch.).

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ vičitra-vîrya. *N. of a king of the lunar race* (Bh. 1, 3, 1).

ವಿಚಿತ್ರಿತ vi-čitrita. *Variegated, coloured; wonderful* (Čpr. 1, 88).

ವಿಚೇತನೆ vi-čêtane. *Senselessness, unconsciousness* (Čpr. 8, 86).

ವಿಚ್ಛನ್ದ vi-čchanda. = ವಿಚ್ಛನ್ನ, ವಿಚ್ಛಿನ್ನ, ವಿಚ್ಛಿನ್ನ, ವಿಚ್ಛಿನ್ನ q. v., ವಿಚ್ಛಿನ್ನ.

ವಿಚ್ಛನ್ದಕ vi-čchandaka. *A building consisting of several stories and surrounded by a portico;* a palace, a temple.

ವಿಚ್ಛಾಯ vi-čchâya. 1. *The shadow of a flock of birds.*

ವಿಚ್ಛಾಯ vi-čchâya. 2. *Destitute of shadow, shadowless.* 2, *a jewel, a gem.*

ವಿಚ್ಛಾಯೆ vi-čchâye. *Discoloured condition* (Bp. 46, 38).

ವಿಚ್ಛಿತಿ vičchiti. *Tbh. of* ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ. *Cessation* (My.).

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ vi-čchitti. *Cutting asunder, tearing asunder, dividing, separating;—cutting off, breaking off;—interruption, cessation;—stealing, theft; anything stolen* (ಶೌರ್ಯ, ಸ್ತೈಲ್ಯ, ಕಳವು Mr. 226);—*destruction, loss;—cesura, pause in a verse;—boundary; limit;—N. of certain amorous gestures practised by a mistress or heroine in a drama.* See ಪರ್ 1.

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ vičchitti-čitra. *N. of a class of embellishments in poetical composition* (Kâvy. III, 2, B, 2. 36-50; *cf.* III, 1 and ಶಬ್ದಾ-).

ವಿಚ್ಛಿನ್ನ vi-čchinna. *Cut asunder, severed, divided, parted; cut off; broken off, broken; interrupted, discontinued,*

ceased; violated; destroyed; variegated, diversified (Bp. 27, 18; 30, 2; B. 4, 78). — ವಿಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನ. rep. Various (Bp. 35, 35).

ವಿಚ್ಛೇದ vi-ċ-ċhêda. Cutting asunder or into pieces, dividing, separation, disjunction; cutting off; breaking off, breaking; a broken piece; interruption, termination, disappearance; the division of a book, a section; dissension, difference; space, interval. See ಅಧಿಮುಮಾಡು.

ವಿಚ್ಛೇದನ vi-ċ-ċhêdana. Cutting asunder, etc. (ಕಲ್ಹಣ, ಶಾರ್ಙ್ಗ, etc., ಶಬ್ದಾಂ Mr. 433).

ವಿಚ್ಯಾರ vičyâra. Tbh. of ವಿಚಾರ. (Čb. 143). — ವಿಚ್ಯಾರಗೆಡು. = ವಿಚಾರಗೆಡು. (Čb. 126).

ವಿಚ್ಯುನ್ನ vičhyanda. = ವಿಚ್ಛಿನ್ನ. See ವಿಚ್ಛಿನ್ನ.

ವಿಜನ vi-jana. Free from people, *lonely, solitary.*

ವಿಜನನ vi-janana. Bearing young, bringing forth. See ವೈಜನನ.

ವಿಜಂಬಿಲ vijaṃbila. *Mud, a muddy place* (ಪಿಜ್ಜಿಲ, ಕೆಸರುಬೈಡೆ Hlā., MS. ವಿಜಲಿಳ; ಪಿಜ್ಜಿಲು, ಕೆಸರು ಕ್ಷೀರ್ Mr. 418).

ವಿಜಯ vi-jaya. Conquest, *victory,* overcoming. 2, a victor (ಧುರಜಿತ್ತ, ಕಾಳಿಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು Nn. 94). 3, Arjuna (ಪಾರ್ಥ, ಅರ್ಜುನ 94). 4, yellow myrobalan, Terminalia chebula (ಅಭಯ, ಆರೆಕಿ 94; Sk. ವಿಜಯ). 5, the twenty-seventh year of the cycle of sixty (My.).

ವಿಜಯತೆ vi-jayatĕ. Victorious state (Bp. 30, 28).

ವಿಜಯದಶಮಿ vijaya-daśami. The tenth day of the dasarî feast (My.).

ವಿಜಯನಗರ vijaya-nagara. N. of a town (B. 3, 14; 4, 7. 80. 126).

ವಿಜಯನ್ತ vi-jayanta. The victorious: Indra. See ವೈಜಯನ್ತ.

ವಿಜಯರಾಘವ vijaya-râghava. Râma; N. (My.).

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ vijaya-lakshmi. = ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Abh. P. 9, 165; Grj. 2, after 106).

ವಿಜಯಶೇಷಿ vijaya-śêshi. = ವಿಜಯಶೇಷಿ. (Śmd. 376). One who has almost gained the victory.

ವಿಜಯಶ್ರೀ vijaya-śrî. = ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Čpr. 4, 10).

ವಿಜಯಶೇಷಿ vijaya-śêsi. Tbh. of ವಿಜಯಶೇಷಿ, q. v.

ವಿಜಯಾನನ್ದ vijaya-ânanda. N. of a vṛitta (Ûh.).

ವಿಜಯಾರ್ಧ vijaya-ardha. N. of a mountain (Čpr. 6, 2).

ವಿಜಯಿ vi-jayi. Hamp (ಜಾಂಗಿ Mr. 116; Sk. ವಿಜಯಿ).

ವಿಜಯೇಶ್ವರ vijaya-îśvara. Śiva (Bp. 42 sum.; 42, 39).

ವಿಜಯೋತ್ಸವ vijaya-utsava. Victory-festival (J. 23, 49).

ವಿಜಾತ vi-jâta. Born separately; — base-born; of a mixed origin; — generated; born; — wild, refractory (Mhr.).

ವಿಜಾತಿ vi-jâti. 1. Different origin or birth. 2, a different species; a different kind (Mr. 337). 3, a different caste or tribe; — a low caste (J. 17, 1; My.; see Sp. s. ಜಾತಿ ಹೀನ).

ವಿಜಾತಿ vi-jâti. 2. The feathered tribe, birds (V. 4, 13).

ವಿಜಾತೀಯ vi-jâtîya. Of a different or mixed origin; — of a different kind or sort (My.).

ವಿಜಾತೆ vi-jâtĕ. *A woman who has borne children;* a mother.

ವಿಜಾಪುರ vijâ-pura. N. of a town (B. 4, 8. 145). ವಿಜಾಪುರದ ಫೈ ಸುಲ್ತಾನರವರೆಗು ಇದ್ದ? ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ವಿಜಿಗೀಷಣ vi-jigîshaṇa. = ವಿಜಿಗೀಷು. (Bp. 20, 38).

ವಿಜಿಗೀಷು vi-jigîshu. Desirous of victory or conquest, desirous to overcome or surpass (Čpr. 7, after 28). ಪಕ್ಕದ ಪಾರ್ಶ್ವಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲನ್ನು, ಪೇಕ್ಷಣಾವಿಗಳಂ ಹಾಗುತೆ ಮುಗಾರ್ ಪಿಗಳಂ ಪಿಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆನಸ Nr.).

ವಿಜಿಗೀಷೆ vi-jigîshĕ. *A desire to conquer or overcome or surpass, emulation.*

ವಿಜಿತ vi-jita. Conquered, subdued, won, gained (Čpr. 6, 6. 43; Bp. 5, 1; 39, 56; Rây. 5, 26).

ವಿಜಿತಬಲ vijita-bala. One who has conquered an army (Râm. 1, 14, 2).

ವಿಜಿಲ vijila. *Sauce, etc. mixed with rice-water or gruel; any sauce, or condiment with gravy* (see Nr. s. ಮಾಜುಪು).

ವಿಜುಗುಪ್ಸಕೆ vi-jugupsakĕ. Disgust, aversion: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ವಿಜುಲಿ vijuli. (= ವಿಜು). (ಮುದ್ರಾ ಕರ್ನಾ Mr. 219).

ವಿಜೃಮ್ಭ vi-jṛimbha. Displaying, extending, etc. (Čpr. 4, 33).

ವಿಜೃಮ್ಭಣ vi-jṛimbhaṇa. Yawning, gaping; — expanding, unfolding, displaying, exhibiting, extending; — displaying activity or energy, exhibit courage, power, etc.; — blossoming, budding; — pastime, sport. See ಕೆಳಗೆ 1, ಫೂಸ ಕೆಲಸು, ಮುಸರು 1; Čpr. 5, 118.

ವಿಜೃಮ್ಭಿತ vi-jṛimbhita. Yawned; expanded, opened, unfolded, displayed, exhibited, acted; — *blown, blossomed;* — arisen, appeared; — sported, wantoned; — pastime, sport; — wish, desire; — act. See ಫುಜೃಂಭಿ-; Bp. 58, 68.

ವಿಜೃಮ್ಭಿಸು vi-jṛimbhisu. To yawn; to expand, to unfold one's self, etc. See Bp. 39, 43; 51, 59; 53, 9; Rây. 5, 116; 13, 4.

ವಿಜ್ಞ vi-jña. Knowing, intelligent; wise, learned; *clever, skilful;* discreet.

ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ vi-jñapti. = ವಿಜ್ಞಾಪನ. (My.).

ವಿಜ್ಞಾತ vi-jñâta. Discerned, understood, known; — *celebrated, famous, notorious.*

ವಿಜ್ಞಾನ vi-jñâna. = ವಿಜ್ಞಾ, etc. Distinguishing, perceiving, discerning, understanding; *intelligence, knowledge, science, learning, worldly knowledge of any kind, wisdom;* experience, experimental knowledge; skill.

ವಿಜ್ಞಾನಿ vi-jñâni. = ವಿಜ್ಞಾವಿ. Learned, well-informed, clever, skilful, proficient.

ವಿಜ್ಞಾನಿಕ vi-jñânika. = ವಿಜ್ಞಾವಿ. Learned, etc. (= ವಿಜ್ಞಾನಿ).

ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರೀಯ vijñâna-îśvarîya. N. of a commentary (the mitâkharâ) by Vijñâneśvara on Yâjñavalkya's dharmaśâstra (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪನ vi-jñâpana. = ವಿಜ್ಞಾ 2, ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ, ವಿಜ್ಞಾಪ್ತಿ. The act of making known or acquainting, teaching; — representing, informing; — respectful statement or communication, respectful representation, humble intimation. — ವಿಜ್ಞಾಪನ ಮಾಡು. -ಮಾಡು. To state respectfully (Rây. 5, 133; Śiv. 1, after 79; J. 2, 37).

ವಿಜ್ಞಾಪನಪತ್ರಿಕೆ vijñâpana-patrikĕ. = ವಿಜ್ಞಾಪ್ತಿಪತ್ರ. A letter of respectful communication and petition (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪನೆ vi-jñâpanĕ. = ವಿಜ್ಞಾಪನ. (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪಿತ vi-jñâpita. Apprised, informed; respectfully told and represented (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು vi-jñâpisu. = ವಿಜ್ಞಪಿಸು, etc. To make a respectful representation or request, to state respectfully, to represent, to submit (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪ್ತಿ vi-jñâpti. = ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ. (G.).

ವಿಜ್ಞಾಸಾರ vijñâ-(*i. e.* ವಿಜ್ಞ)sâra. One who is the best of the skilful, etc. (Râm. 1, 8, 21).

ವಿಜ್ಞೇಯ vi-jñêya. To be perceived or known or understood (Hlâ. II, 109);—cognizable, discernible, comprehensible.

ವಿಂಜು viñju. A wagtail (ಖಂಜನ, ಖಂಜರೀಟ Hlâ.).

ವಿಟ viṭ. Nominative of ವಿಣ್, q. v.

ವಿಟ viṭa. = ವಿಪ. *A voluptuary, a libertine, a lecher, a gallant, a paramour* (see Mr. s. ಪೇಟ್ಯಾವರ); —a catamite; —a rogue, a cheat. ವಿಟನಾದವಗೆ ಮುತನಾದರೇನು? (Prv.).

ವಿಟಕೋವಿದ viṭa-kôvida. An experienced libertine (Bp. 26, 11).

ವಿಟಗಾತಿ viṭa-gâti. = ವಿಟಗಾರ್ತಿ. (My.).

ವಿಟಗಾರ viṭa-gâra. A libertine, a lecher (My.; ವಿಟ G.).

ವಿಟಗಾರಿಕೆ viṭa-gârikĕ. Whoredom, lewdness (My.).

ವಿಟಗಾರ್ತಿ viṭa-gârti. A strumpet, a harlot (My.).

ವಿಟಂಕ vi-ṭaṅka. *A dove-cot* (ಕಪೋತ, ಹಿಟ್ಟುಗೆ Mr. 200).

ವಿಟಚೇಷ್ಟೆ viṭa-cĕshṭĕ. The conduct of a libertine or lewd man, lewdness (Bp. 26, 14).

ವಿಟಜಂಗಮ viṭa-jaṅgama. A lewd Jaṅgama (Bp. 11 sum.).

ವಿಟತನ viṭatana. = ವಿಟತ್ವ. (Bp. 42, 6; My.).

ವಿಟತ್ವ viṭatva. Lewdness (Bp. 12, 56; 26, 10; My.).

ವಿಟಪ viṭapa. *The young branch of a tree or creeper; a branch* (in general, ಮರದ ಕೊಮ್ಮು Hlâ.; Mr. 104); *a bush, a thicket* (ಪೊದೆ[1] Hlâ.).

ವಿಟಪಿ viṭapi. ವಿಟಿಪಿ. Having branches; *a tree;* the Indian fig-tree, Ficus indica.

ವಿಟಪಿವರ viṭa-pivara. A stout, robust gallant. 2, viṭapivara, an excellent tree (J. 6, 27).

ವಿಟಲ viṭala. = ವಿಟ್ಟಲ, etc. (My.).

ವಿಟಾಳ viṭâḷa. Impurity, pollution (Mhr.; Bh. 3, 5, 19; 3, 18, 10).

ವಿಟ್ಟಖದಿರ viṭ-khadira. *A kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana* W. & A. (= ಆರಿಮೇದ).

ವಿಟ್ಟರ viṭ-ĕara. Filth-goer: *a village hog.*

ವಿಟ್ಟು viṭṭu. Tbh. of ವಿಷ್ಣು.— ವಿಟ್ಟಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. See ಹೆಗಲು.

ವಿಟ್ಟೆ viṭṭĕ. Tbh. of ವಿಷ್ಟೆ. (Bp. 11, 11).

ವಿಟ್ಠಲ viṭṭhala. = ವಿಟಲ, ವಿಠಲ. Vishṇu or Kṛishṇa (worshipped as Viṭôba especially at Pandarpoor, My.; see ಪಂಢರ್ಪುರ-).

ವಿಠ viṭha. = ವಿಟ. (ಮುಧುಪ್ರಿಯ, ಭೃಂಗರಾಗ Kn. 29; ಭೃಂಗರಾಗ 63).

ವಿಠಲ viṭhala. = ವಿಟ್ಟಲ. (My.). — ವಿಠಲಭಟ್ಟ. N. ವಿಠಲಭಟ್ಟನು ಭೂಚಾರ ವಿಟ್ಟಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯಿತು (Prv.). — ವಿಠಲರಾಯ. Kṛishṇa; N. (My.).

ವಿಡ viḍa. *A kind of factitious salt;*—a particular kind of fetid salt. 2, a fragment, a bit (*cf.* ಬಿಡ 2).

ವಿಡಕ viḍaka. (= ಪಿಟಿಕ). A basket (ಪೆಟಗೆ Mr. 208, c. rs. ಪೆಟಾರಿ, ಪೆಟಗೆ).

ವಿಡಂಗ viḍaṅga. = ವಡಂಗ, ವಿಳಂಗ. *The vegetable and medicinal substance Embelia ribes* (Erycibe paniculata, considered of great efficacy as a vermifuge, = ಆಮೋಢ; see Mhr. s. ಕಾಯುವಡಂಗ). See ಕಾಯು-.

ವಿಡಂಬ vi-ḍamba. = ವಿಡಮ್ಬನ. See ಮೂಲ[1] 1; Bh. 1, 15, 19.

ವಿಡಂಬಕ vi-ḍambaka. A man who ridicules or mocks (ನಿನ್ದಿಸುವವನು G.).

ವಿಡಂಬನ vi-ḍambana. Imitation, copying, assuming a similar appearance or dress, disguise, masquerade;—simulation; imposture, deceiving, deception, fraud (Sk.; ಕಪಟ, ವಂಚನೆ My.; Bh. 8, 22, 23). 2, making a show of: displaying, exhibiting, showing, display, manifestation, etc. (see ಪ್ರೇಮ-, ವಿಷ್ಣು-). 3, ridiculing, mocking; slighting (ಕಳೆ Śm. 112). 4, afflicting, distressing, vexation, distress. 5, = ಪಡಲು (G.).

ವಿಡಂಬರ vi-ḍambara. = ವಿಡಮ್ಬನ. (Bp. 40, 51. 81. 82. 84).

ವಿಡಂಬಿತ vi-ḍambita. Imitated, simulated; mocked at; deceived; vexed; distressed, abject. (R.).

ವಿಡಂಬಿಸು vi-ḍambisu. To become manifest, to appear (Cpr. 5, 19).

ವಿಡಲವಣ viḍa-lavaṇa. = ವಿಡ. (ಕೃತಕ Mr. 143).

ವಿಡಾಯ viḍâya. = ವಿಡಾಯು. Grand display; pomp; greatness; might (Bh. 3, 8, 31; V. 38, 80; J. 29, 11; 31, 14; ದಯಣ Bhn. 5).

ವಿಡಾಯಿ viḍâyi. = ವಿಡಾಯು, q. v. (Bh. 1, 12, 3; 3, 6, 21; Râm. 1, 16, 41; 6, 14, 24; J. 4, 30; 33, 26). — ವಿಡಾಯಿಗೆ ಬಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the greatness or might of— (Râm. 1, 16, 6).

ವಿಡೂರ viḍûra. = ವಿಡೂರ. ವಿಷದ ಬಳ್ಳಿಯ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೇನೇ? (Prv.).

ವಿಡೋಜಸ್ viḍôjas. *Indra.*

ವಿಡೌಜಸ್ viḍaujas. = ವಿಡೋಜ. *Indra.*

ವಿಡ್ಡೂರ viḍḍûra. = ವಿಡೂರ, ವಿಷದ. Enmity, annoyance, molestation (My.; Tĕ.; see ರಾಜ-).

ವಿಡ್ವರಾಹ viṭ-varâha. (= ವಿಟ್ಟರ). A village hog. (R.).

ವಿಣ್ಮೂತ್ರ viṭ-mûtra. Feces and urine (My.; B. 5, 321).

ವಿತ್ vit. (= ವಿದ್). Knowing, knowledge.

ವಿತಂಸ vi-taṁsa. = ವೀತಂಸ.

ವಿತಣ್ಡ vi-taṇḍa. A sort of lock or bolt with three divisions or wards. 2, an elephant. 3, = ವಿತಣ್ಡೆ, q. v. (My.).

ವಿತಣ್ಡಾವಾದ vitaṇḍâ-vâda. = ವಿತಣ್ಡೆ. (My.).

ವಿತಣ್ಡಾವಾದಿ vitaṇḍâ-vâdi. A person who raises idle objections, a hypercritic (My.).

ವಿತಣ್ಡೆ vi-taṇḍĕ. = ವಿತಣ್ಡ No. 3, ವಿವಣ್ಡ. *Cavil, captious objection, carving, idle confuting or objecting against, hypercriticism, perverse or frivolous argument, unprofitable and vexatious wrangling.* 2, criticism in general.

ವಿತತ vi-tata. Stretched out; extended, spread out, expanded; lengthened, elongated, large, broad, wide; prepared, diffused, performed, accomplished, celebrated. 2, any stringed instrument. See Śmd. 129; Ch. v. 8; Kâvy. I, 1*a*, 6; Cpr. 5, 50; Bp. 1, 48; 6, 22; Mr. 362; 33.

ವಿತತಿ vi-tati. Stretching out; spreading, extension, expansion; a collection, a quantity, a multitude; a clump, a cluster (Bp. 1, 42. 51; 5, 29. 39; 55, 22; J. 31, 56).

ವಿತಥ vi-tatha. *Untrue, false.*

ವಿತನ್ತು vi-tantu. Having no thread (with the marriage badge): a widow (My.). 2, a good horse.

ವಿತನ್ದ್ರ vi-tandra. Untired, indefatigable, without sleep.

ವಿತನ್ದ್ರತ್ವ vi-tandratva. Wakefulness, vigilance, indefatigableness (Rāv. 1, 9).

ವಿತರಣ vi-taraṇa. Crossing or passing over. 2, a gift, a donation. 3, giving up, abandoning. 4, liberal; regardless of restraint (as to expense); liberality (Čpr. 2, 5; Bp. 5, 64; 19, 4; Rāv. 4, 112; My. also as ವಿತರಣೆ).

ವಿತರಣಗುಣ vitaraṇa-guṇa. Liberality (My.).

ವಿತರತಿ vi-tarat. Passing over; conveying away; giving; producing, causing (Čpr. 7, 151).

ವಿತರ್ಕ vi-tarka. Reasoning, argument, discussion, controversy (ವಿವಾದ ŠBmd. 105 Cm.); inference, conjecture, guess, supposition, opinion;—*deliberation, consideration of probabilities or alternatives, doubt, apprehension* (ತರ್ಕ Mr. 522). See Kâvy. I, 5, 48; III, 3, B, 9; Čpr. 1, 31.

ವಿತರ್ಕಿತ vi-tarkita. Conjectured, imagined, anticipated. (R.).

ವಿತರ್ದಿ vi-tardi. *A raised square piece of ground in the centre of a house or temple*, a quadrangular seat of earth, etc., a kind of altar or temporary stage, a temporary platform. See Nr. s. ಜಗಲಿ.

ವಿತರ್ದಿಕೆ vi-tardikĕ. = (ಮತ್ತಿರಗೆ), ವಿತರ್ದಿ. *A raised square piece of ground, etc.* (ಜಗಲಿ Illâ.; ಜಗುಲಿ, ದೇವಿಕೆ Mr. 199).

ವಿತಲ vi-tala. The second in order of the seven lower regions (see Mr. s. ಕೆಳಲೋಕ; Bp. 32, 36; J. 24, 12).

ವಿತಸ್ತಿ vi-tasti. *A long span measured by the extended thumb and little finger*, equal to twelve aṅgulas (ತಿರುದ ರಳ ಗೇಣ್ Mr. 324).

ವಿತಾನ vi-tâna. *Stretching or spreading out, expansion, extension* (ಪ್ರಸರ, ಹರಹುಮು Nn. 115). 2, increase (ಹೆಚ್ಚುಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 115);—*a heap, a quantity, a multitude.* 3, *an awning, a canopy* (ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಮೇಲುಳಿಯ 115; ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು Mr. 493). 4, *a sacrifice* (ಮಖ, ಯಜ್ಞ 115; ಮಖ 493). 5, the sacrificial hearth on which the sacred fires are kept, or the sacred fire itself. 6, *season, opportunity* (ಉಪಧಿ 493);—leisure, rest, interval of occupation. 7, unfolding: deliberation, etc. (ವಿಚಾರ, ವಿಚಾರಿಸುವುದು 115; ವಿಚಾರ 493). 8, quickness (ತ್ವರೆ, ವೇಗ 115). 9, *empty, vacant* (ಶೂನ್ಯ 115; 493). 10, pithless, sapless. 11, *dull, stupid.* See Ch. v. 62. 92. 100. 235.

ವಿತಾಳ vitâḷa. Tbh. of ವಿತಾನ. Expansion, extension, increase, excess (Bh. 8, 26, 44).

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. To expand (v. i.), to increase, to become excessive (Râm. 6, 50, 5, 18); to be wholly engaged or absorbed in (Bh. 2, 9, 29).

ವಿತುನ್ನ vi-tunna. *The pot-herb Marsilia quadrifolia* (M. dentata Roxb.).

ವಿತುನ್ನಕ vi-tunnaka. *The tree Flacourtia cataphracta* Roxb. 2, *coriander seed.* 3, *blue vitriol.*

ವಿತೆ vitĕ. Tbh. of ವೃತ್ತಿ (ŠBmd. 338. 353; ಪ್ರಮೋದೂತನದುಲ್ಲಾಮು 338).

ವಿತ್ತ vitta. *Known, notorious, famous.* 2, found out; *investigated, examined, discussed, judged.* 3, found, acquired, gained, possessed. 4, *property, wealth, goods, money, substance, thing* (ಪ್ರಕಾರ, ಕ್ಷತ್ರ Nn. 45; ದನ್ನು, ಜಣ್ಣ Mr. 346). 5, power.

ವಿತ್ತವಣಿಜ vitta-vaṇija. A shroff (ಚಿನ್ನ ದಬಡಂ Mr. 358).

ವಿತ್ತಾಧಿಪ vitta-adhipa. Kubêra (Čpr. 2, after 23).

ವಿತ್ತಾಧೀಶ vitta-adhîśa. = ವಿತ್ತಾಧಿಪ. (ŠSv. 1, 83).

ವಿತ್ತಿ vitti. 1. Knowledge; investigation. 2, probability. 3, acquisition, gain. See ವಿದ್-.

ವಿತ್ತಿ vitti. 2. Tbh. of ವೃತ್ತಿ 1. (ŠBmd. 353 Mjb.).

ವಿತ್ತೇಶ್ವರ vitta-îśvara. Kubêra (My.).

ವಿತ್ತೇಷಣ vitta-îshaṇa. Desire of wealth (My.).

ವಿತ್ಪತ್ತಿ vitpatti. Tbh. of ವೃತ್ಪತ್ತಿ. (My.).

ವಿತ್ಪನ್ನ vitpanna. Tbh. of ವೃತ್ಪನ್ನ. (Bh. 3, 19, 9; My.).

ವಿತ್ರ vitra. Tbh. of ವೃತ್ರ. See ವಿತ್ರಾರಿ.

ವಿತ್ರಸ್ತ vi-trasta. Frightened, alarmed. (R.).

ವಿತ್ರಾರಿ vitra-ari. = ವೃತ್ರಾರಿ. Indra;—N. of a serpent (Bp. 46, 28).

ವಿತ್ರಾಸ vi-trâsa. *Fear, terror, alarm.*

ವಿದ್ vid. ವಿತ್ತೆ. Who or what knows, a knower, knowing. 2, obtaining, possessing (ಯುಜ, etc. Mr. 440). 3, knowing, knowledge. See ಆತ್ಮ-, ತ್ರಿಕಾಲ-, ಸರ್ವ-.

ವಿದ vida. Knowing, a knower. See ಆತ್ಮ-, ವೇದ-. 2, one who has obtained. See ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ-, ಸುಜಯೋತ್ಸ-.

ವಿದಂಬಿಕೆ (vi-daṁbikĕ). = ಅತ್ತಿಪಟ್ಟಿ³. (Mr. 213).

ವಿದಗ್ಧ vi-dagdha. Burnt, inflamed; consumed by fire; cooked; destroyed, spoiled. 2, *clever, shrewd, knowing, witty;*—subtle, cunning, crafty.

ವಿದಗ್ಧತನ vi-dagdhatana. Sharpness, shrewdness, cleverness, wit (Bp. 12, 6; 17, 23).

ವಿದಗ್ಧೆ vi-dagdhĕ. A sharp or knowing woman (ಚಾತುರಿ Illâ.; Čh. v. 100).

ವಿದಣ್ಡ vi-daṇḍa. = ವಿತನ್ದ್ರ, etc. (Bp. 53, 8).

ವಿದತ್ vidat. ವಿದ್ವನ್. *Knowing, learned, intelligent, wise.*

ವಿದನಿ vi-dani. Tbh. of ವಿಧ್ವನಿ. (Bp. 47, 6).

ವಿದರ vidara. *Tearing asunder, rending.*

ವಿದರ್ಭ vidarbha. A district and city to the south-west of Bengal, the modern Berar proper. 2, the king of Vidarbha (Râm. 3, 2, 16).

ವಿದರ್ಭಕನ್ಯೆ vidarbha-kanyĕ. = ವಿದರ್ಭಜೆ. (My.).

ವಿದರ್ಭಜೆ vidarbha-jĕ. Damayanti, the wife of Nala. 2, Rukmiṇi, the wife of Krishṇa (My.).

ವಿದರ್ಭರೀತಿ vidarbha-rîti. The style of poetical composition that is peculiar to Vidarbha (Kâvy. IV, 1, 2-4. 9).

ವಿದಲ vi-dala. *Rent asunder, split; opened, blown* (as a flower);—rending; the cuttings or chips of any substance;—a basket made of split bamboos (*cf.* ಬಿದರು).

ವಿದಲನ vi-dalana. Tearing or rending asunder, splitting, breaking to pieces (Bp. 31, 1).

ವಿದಲಿತ vi-dalita. Burst asunder, rent, torn, split;—opened, blown (as a flower, Čpr. 6, 81).

ವಿದಲಿತವನರುಹ vidalita-vanaruha. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿದಾರಕ vi-dâraka. Tearing asunder, rending; a render, a divider. 2, a tree or rock in the middle of a stream dividing its course (see Nr. s. ಕವಲ್ 1). 3, *a hole or pit for water sunk in the bed of a dry river.*

ವಿದಾರಣ vi-dâraṇa. Tearing asunder, rending, splitting;—killing, massacre, slaughter; war (ಕಾಳಗ Mr. 289). See ಪೀಡ್ 1, ಸೀಳ್ 1.

ವಿದಾರಿ vi-dâri. Tearing asunder. 2, *the plant Balalas paniculata* Chois.

ವಿದಾರಿತ vi-dârita. Torn asunder, rent, split. (R.).

ವಿದಾರಿಸು vi-dârisu. To tear asunder or to pieces, to rend, to split (Bp. 22, 12; 29, 6; see Grj. s. ಮುರಿಸು).

ವಿದಾರಿಗಂಧಿ vidâri-gandhi. *The plant Hedysarum gangeticum.*

ವಿದಾಹ vi-dâha. Burning; great heat (Ćpr. 8, 84; see ತನು-).

ವಿದಿಕ್ಕು vi-dikku. Tbh. of ವಿದಿಶ್. (My.).

ವಿದಿತ vidita. *Known, perceived, understood;* apprised, informed; represented;—knowledge, information, representation; consideration, thought (Bp. 2, 24).

ವಿದಿಶ್ vi-diś. ವಿದಿಕ್. = ವಿದಿಕ್ಕು. An intermediate point of the compass.

ವಿದಿಶೆ vi-diśe. = ವಿದಿಶ್. (ಆನ್ನರಾಲು, ಪ್ರತಿಶೆ Mr. 59).

ವಿದು vidu. 1. = ಬಿದು 2. *The hollow between the frontal globes of an elephant.*

ವಿದು vidu. 2. = ಬಿದು 1. Tbh. of ವಿಧು. (ಪಕ್ಷ ಕೆಂ. 16).

ವಿದುರ vidura. *Knowing, intelligent, wise.* 2, N. of the younger brother of Dhṛitarâshṭra and Pâṇḍu (J. 7, 19).

ವಿದುಲ vidula. *The rotan, Calamus rotang* (and also Calamus fasciculatus, ಪಚ್ಚೆಯ ಮುಡ Hiâ.; see Sl. 128; *cf.* ಬಿದುರು).

ವಿದುಷ vidusha. Tbh. of ವಿದ್ವಸ್. A learned, wise man, a scholar (My.).

ವಿದುಷಿ vidushi. A learned, intelligent woman (Sk.; My.).

ವಿದೂರ vi-dûra. Very far, remote;—far from, devoid of, without (ದಂತ ಕೆಂmd. 4 Cm.; Bp. 32, 2; Bh. 1, 7, 3).

ವಿದೂರಥ vidûratha. N. of a king, younger brother of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ವಿದೂಷಕ vi-dûshaka. Corrupting, contaminating, a defiler;—censorious; a detractor, an abuser;—jocular; a jester, a buffoon; the jocose companion and confidential friend of the hero of a dramatical play;—a libertine, a catamite. See Ćpr. 8, after 44; Bp. 22, 60; J. 6, 31; 7, 6.

ವಿದೆ vidé. ವಿದಾ. (= ವಿದ್ಯೆ). Knowledge, learning; understanding, intellect.

ವಿದೇಶ vi-déśa. Another or foreign country, any place away from home (My.).

ವಿದೇಹ vi-déha. Bodiless, Kâma (Ćpr. 1, 77). 2, a district in the province of Behar, Mithilâ, Tirhut (Ćpr. 1, 74. 77. 78);—its people; a king of Mithilâ (Janaka, etc.; Râm. 1, 16, 21).

ವಿದೇಹಕನ್ಯೆ vidéha-kanyé. Sîtâ (My.).

ವಿದೇಹೆ vi-déhé. *Mithilâ* (the capital of Tirhut).

ವಿದ್ದಿ viddi. = ಬಿದ್ದಿ. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ 1 (Śmd. 353).

ವಿದ್ದೆ viddé. Tbh. of ವಿದ್ಯೆ. (My.; Tś.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲನು (ಕೃತಜ್ಞಂ, etc. Hiâ.).

ವಿದ್ಧ viddha. = ಬಿದ್ಧ 2. *Pierced, perforated, penetrated;* wounded; beaten; thrown, cast, sent; opposed, impeded;—resembling, like.

ವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ viddha-karṇi. Having bored ears. 2, *the plant Cypea hernandifolia* W. & A.

ವಿದ್ವಂ vidva. A scholar (Śmd. 402; Ćpr. 5, 138). 2, Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Bh. 1, 8, 13; J. 2, 61; My.; B. 4, 2; 5, 171; see ನಿಜ-). ವಿದ್ಯಕ್ಕಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಕ್ರೀಳ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಗಿನ್ನ ಆಹಾರ ಕ್ರೀಳ್ಯ.—ವಿದ್ಯ ವಿಲ್ಲದನ ಪಶ್ಚಿಗಿನ್ನ ಳನೆ (Prvs.).

ವಿದ್ಯಮಾನ vidyamâna. Being perceived or known; being found, being present; *being in existence, existing;* actual, real; being in one's possession.

ವಿದ್ಯಾ vidyâ. = ವಿದ್ಯೆ. ವಿದ್ಯಾ ಬಾಣ್ಣಾರಿಸಿ, ಬಿಟ್ಟು, ಮೊದ್ದೆಯಾಗಿ, ಬಗ್ಗೆಯ ಮೋಸನಾದ (Prv.). — ವಿದ್ಯಾಖಾತೆ. Educational department (G.'s preface).

ವಿದ್ಯಾಗುರು vidyâ-guru. A teacher of knowledge or science (My.).

ವಿದ್ಯಾತ್ರಯ vidyâ-traya. = ತ್ರಿವಿದ್ಯ. (Ćpr. 1, 31).

ವಿದ್ಯಾದಾತೃ vidyâ-dâtṛi. One who imparts knowledge, a teacher (My.).

ವಿದ್ಯಾದಾನ vidyâ-dâna. The giving of knowledge, teaching (My.).

ವಿದ್ಯಾಧನ vidyâ-dhana. Wealth consisting in learning;—money acquired by scholarship (My.).

ವಿದ್ಯಾಧರ vidyâ-dhara. = ಬಿದ್ಯೊಧರ. Knowledge-holder; a particular kind of good or evil genius attending upon the gods; a kind of spirit or fairy. 2, the number 12 (? Ch.). 3, N. of persons.

ವಿದ್ಯಾಧರಚಕ್ರವರ್ತಿ vidyâdhara-ćakravarti. King Vidyâdhara (Śmd. 155).

ವಿದ್ಯಾಧರಿ vidyâ-dhari. = ಬಿದ್ಯೊಧರಿ. A female of the vidyâdharas, a fairy, a sylph.

ವಿದ್ಯಾಧೇನು vidyâ-dhénu. The cow of knowledge, a form of the cow called kâmadhénu (Śâstrasâra in W. v. 1239).

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ vidyâ-abhyâsa. Pursuit of learning, study (My.; B. 5, 88. 166. 197).

ವಿದ್ಯಾಮದ vidyâ-mada. Pride of learning (My.).

ವಿದ್ಯಾಮೃತ vidyâ-amṛita. Learning looked upon as ambrosia (Ćpr. 4, 3).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥ vidyâ-artha. = ವಿದ್ಯಾರ್ಥ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥದ ಮಗಳು (Śk. 15).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ vidyâ-arthi. One who seeks for knowledge: a student, a pupil, a disciple (My.; B. 3, 1. 3).

ವಿದ್ಯಾಲಯ vidyâ-âlaya. A school; a college (My.).

ವಿದ್ಯಾವಂತ vidyâ-vanta. A learned man (My.). Feminine ವಿದ್ಯಾವಂತಳು, ವಿದ್ಯಾವಂತೆ (My.).

ವಿದ್ಯಾವಿನೋದ vidyâ-vinôda. Artful play (J. 33, 19).

ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದತ್ವ vidyâ-viśâradatva. Skill in science and art (Ćpr. 2, after 14).

ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗ vidyâ-vyâsaṅga. Diligent study of science and art (My.).

ವಿದ್ವಾಂಸಾಲಿ vidyâ-śâli. Possessed of learning; a learned person (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆ vidyâ-śâlé. An institution for learning: a school; a college (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ vidyâ-śikshaka. A man who teaches knowledge (ಕರ್ನಾಯ್ತು Kk. 36).

ವಿದ್ಯಾಶುಲ್ಕ vidyâ-śulka. The rate of a teacher's fees (My.).

ವಿದ್ಯಾಸದನ vidyâ-sadana. = ವಿದ್ಯಾಲಯ. (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆ vidyâ-sâdhané. Acquisition of knowledge (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಫಲ್ಯ vidyâ-sâphalya. The profit of learning (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ vidyâ-sâmarthya. The power of learning or science (My.).

ವಿದ್ಯಾಹೀನ vidyâ-hîna. Destitute of knowledge or learning, uninstructed, ignorant (My.).

ವಿದ್ಯುಜ್ಜಿಹ್ವ vidyut-jihva. Lightning-tongued: a kind of râkshasa (My.).

ವಿದ್ಯುತ್ vi-dyut. = ವಿದ್ಯುತ್ತು. *Lightning.* See ಮಿಂಚು 3.

ವಿದ್ಯುತ್ತು vi-dyuttu. Tbh. of ವಿದ್ಯುತ್ (Śmd. 106).

ವಿದ್ಯುನ್ನಟಿ vidyut-naṭi. Lightning looked upon as an actress (Čpr. 4, 31).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ vidyut-mâli. N. of an asura (My.).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೆ vidyut-mâlĕ. Garland of lightning: N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆ vidyut-latĕ. Lightning-creeper: forked or zigzag lightning (B. 5, 210; My.).

ವಿದ್ಯೆ vidyĕ. ವಿದ್ಯಾ-=(ಬಜೆ), ಬಂಜೆ 2, ಬಿಜ್ಜೆ, ವಿದ್ದೆ. Knowledge, learning, science; an art;—magical skill;—a spell, an incantation;—the goddess Durgâ; learning considered as a goddess. See Kâvy. II, 1, 1-5. ವಿದ್ಯೆಗೆ ಎರೆ ಇಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Abh. P. s. ಪೂಜಿಸಲಿಂದು.

ವಿದ್ರಧಿ vidradhi. *A* (deep-seated or internal) *abscess.*

ವಿದ್ರವ vi-drava. Running in different directions or away, *flight, retreat;* panic. 2, flowing out, oozing. 3, melting, liquefaction. 4, censure. 5, intellect.

ವಿದ್ರಾವ vi-drâva. Flight, retreat;—liquefaction. (R.).

ವಿದ್ರಾವಣ vi-drâvaṇa. Driving away, chasing, defeating (Abh. P. 10, 226; Grj. 2, after 106; Bp. 53, 1; 60, 1);—liquefaction.

ವಿದ್ರಾವಿತ vi-drâvita. Driven away, put to flight (My.);—liquefied.

ವಿದ್ರುತ vi-druta. Run in different directions or away;—agitated, alarmed;—*liquefied, liquid, fluid.*

ವಿದ್ರುಮ vi-druma. *Coral* (ಪಡಳ Nn. 130; ಜೆಗುಮ Kk. 47; Śm. 68).

ವಿದ್ರುಮಲತೆ vidruma-latĕ. *A sort of perfume* (=ಕಪ್ಪುಕಾಂಚಿ).

ವಿದ್ವಜ್ಜನ vidvat-jana. A learned man, a scholar, a philosopher (Kâvy. IV. 2, 59; Abh. P. 6, 93).

ವಿದ್ವತ್ vidvat. = ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿದ್ವಸ್.

ವಿದ್ವತ್ತು vidvattu. Tbh. of ವಿದ್ವತ್. (My.).

ವಿದ್ವತ್ತೆ vidvattĕ. = ವಿದ್ವತ್ತ್ವ. (Mhr.; B. 5, 169).

ವಿದ್ವತ್ತ್ವ vidvatva. Learning, erudition (Čb. 134; My.).

ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ vidvat-sabhĕ. An assembly or congregation of scholars (Čt. I, 1).

ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ vidvat-samûha. = ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ. (ಬುಧಜನರು Śmd. 258 Cm.).

ವಿದ್ವತ್ಸಮ್ಭಾವನೆ vidvat-sambhâvanĕ. Respectful reception or treatment of learned men (My.).

ವಿದ್ವತ್ಸಮಾಜ vidvat-samâja. = ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ. (My.).

ವಿದ್ವತ್ಸೇವೆ vidvat-sêvĕ. Service of or attendance on scholars. ಪ್ರತಿಫಲಯುಮ್ ಅಧ್ಯಾಸಮುಂ ವಿದ್ವತ್ಸೇವೆಯುಂ ಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಜ್ಞಾನಮುಂ ಶಮಿತಗೆ ಕಾರಣಂ (Śmd. 175).

ವಿದ್ವಸ್ vidvas. ವಿದ್ವತ್=. = ವಿದುಷ, ವಿದ್ವತ್, ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿದ್ವಾಂಸ್. *Learned, wise;* a wise man, a learned man, a scholar.

ವಿದ್ವಾಂಸ vidvâṁsa. Tbh. of ವಿದ್ವಸ್ (Śmd. 108; ಧೀಮತ್, ಧೀರ, etc. Hlā.; ತೀರ್ಥ Nn. 48; ಶಮಿ 59; ಪಣ್ಡಿತ 126; ಸೂರಿ Nr. 223; Śmd. 133. 294 Cm.; C.). Nn. 42 has the following explanation of it (? o. rr. being ವಿದ್ವಂಶ, ವಿದ್ವಾಂತ, ವಿದ್ವಸ್ಸು, ವಿದ್ವಾಸ್): ಆಗಮ (ಆಕಾಶ); 2, ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರಂಗಗೆ); 3, ಶಾಶ್ವತ (ಸ್ಥಿರ); 4, ಶಂಕರ (ಈಶ್ವರ); 5, ಸರಸಿಜಭವ (ವಿಧಿ); 6, ಸಮೂಹ (ಸಮು); 7, ಗುಣಾಢ್ಯ (ಗುಣಜ್ಞೀಜ್ಞನು, ಗುಣಜ್ಞನು); 8, ಅಸಿತ (ಕಪ್ಪು).—Feminine ವಿದ್ವಾಂಸರು (My.). ವಿದ್ವಾಂಸರಾದರೂ ವಿದ್ವಂಸನಾಗಬೆ ಇದ.—ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮುಸ್ಸೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬರ ಬಹುದೆ, ಗೋ ವಿದ್ದೆ? (Prvs.).

ವಿದ್ವಾನ್ vidvân. = ವಿದ್ವಸ್. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; B. 5, 230).

ವಿದ್ವಿಟ್ vi-dviṭ. = ವಿದ್ವಿಷ್. (Čpr. 5, 34).

ವಿದ್ವಿಟೆ vi-dviṭi. Tbh. of ವಿದ್ವಿಷ್. (ವಿದ್ವಿಷ Čt. II, 116).

ವಿದ್ವಿಟ್ಸ್ತ್ರೀ vidviṭ-strî. A hostile woman (not a good compound, Śmd. 76).

ವಿದ್ವಿಷ್ vi-dvish. ವಿದ್ವಿಟ್=. = ವಿದ್ವಿಟ್. Hating, inimical, hostile, adverse; an enemy, a foe.

ವಿದ್ವಿಷ vi-dvisha. = ವಿದ್ವಿಷ್. (ವಿದ್ವಿಟ್ Čt. II, 116; Bp. 51, 11).

ವಿದ್ವಿಷ್ಟ vi-dvishṭa. Hated, disliked, odious. 2, an enemy (Grj. 2, after 106).

ವಿದ್ವೇಷ vi-dvêsha. *Enmity, hatred;* contempt.

ವಿದ್ವೇಷಣ vi-dvêshaṇa. One who hates, a hater. 2, hatred, enmity.

ವಿದ್ವೇಷಣವಿದ್ಯೆ vidvêshaṇa-vidyĕ. Vidyâ looked upon as a deity who creates enmity (Abh. P. 6, 93).

ವಿದ್ವೇಷಿ vi-dvêshi. Hating, hostile;—an enemy (My.).

ವಿಧ್ vidh. Piercing, penetrating. See ಶ್ವ್-.

ವಿಧ vi-dha. Form, manner, kind, sort;—fold (after numerals). *Cf.* ವಿಧೆ. ವಿಧ ತಿಳಿದವನಾದರೂ ವಿಧಿ ಬಿಡದು.—ವಿಧ ತಿಳಿಯದಿದ್ದಡೆ ಮುದ ಹೋಪೀಪಳೆ? (Prvs.). — ವಿಧವಿಧ. rep. ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ, variously (My.).

ವಿಧಜ್ಞ vidha-jña. Knowing the form or manner. See ಜ್ಞಾ-.

ವಿಧವತೆ vi-dhavatĕ. Widowhood (Čpr. 1, 35).

ವಿಧವೆ vi-dhavĕ. = ಬೆಧವೆ. A husbandless woman: *a widow* (ಪತಿ ಸತ್ತವಳು Mr. 303).

ವಿಧಾತ vi-dhâta. Tbh. of ವಿಧಾತೃ. (My.).

ವಿಧಾತೃ vi-dhâtṛi. An arranger, a disposer, a maker, a creator. 2, *Brahmâ.*

ವಿಧಾತ್ರ vi-dhâtra. Tbh. of ವಿಧಾತೃ. (Śmd. 104; Kâvy. I, 2, 93-95). ಧಾತು ತಿಳಿಯದವನು ವಿಧಾತ್ರನಿಗಿಲ್ಲ ಕಡೆ (Prv.).

ವಿಧಾನ vi-dhâna. = ಮಿಸಣ 1. The act of putting in order, arranging, making ready, disposing, ordering, performing, forming, making, placing on, putting on or in, putting down, commencing (ಆಗ್ರ Nn. 82, o. r. ಮಾಡು);—arrangement, disposition, creation;—act, action, especially the performance of prescribed acts or rites. 2, a rule, a precept; a law, an ordinance, an injunction; a regulation, sacred text. 3, an act of worship, a rite, a ceremony. 4, *a form, a mode, a method, a manner* (ವಿಧ Nn. 21). 5, a means, an expedient. 6, an assembly (ಪರ್ಷತ್, ಕೂಟ 75; *cf.* ವಿಧ No. 12). 7, in grammar: affixing, prefixing, taking as an affix, etc. See ಸಮಾಸ್ಯ; Śmd. 14. 42. 65. 352. 383.

ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕ vidhâna-pûrvaka. According to rule or precepts (My.; B. 4, 215).

ವಿಧಾಯಕ vi-dhâyaka. Disposing, arranging, performing; consigning; enjoining. 2, a precept; an injunction (My.). 3, one who rules, a ruler, a leader (My.).

ವಿಧಾವನ್ತ vidhâ-vanta. A man who receives hire, a hireling (Č. Bp. 47, 15; Bh. 2, 1, 40).

ವಿಧಿ vi-dhi. = ಬಿದಿ. A rule, a formula, a precept, an injunction, a text prescribing any act or observance, a vedic text; the vêda (ಶ್ರುತಿ, ವೇದ Nn. 21). 2, *an order, an ordinance, a statute, a law.* 3, a rite, a ceremony. 4, a method, a manner, a way (ವಿಧಾನ Nn. 21). 5, *Brahmâ* (ಆಮ್ನಾಯನ, ಪ್ರಥ್ಮ 21; ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Mr. 520). 6, *Vishṇu.* 7, an excellent person (ಉತ್ತಮರ್ 21). 8, a clever or wise person (ವಿಚಕ್ಷಣರ್, ಬಲ್ಲವರ್ 21). 9, a poet (ಕವಿ, ಕವೀಶ್ವರ 21). 10, a physician. 11, *fate, destiny.* 12, an assembly (ಮುಖ 21; ಕೂಟ Mr. 483; *cf.* ವಿಧ No. 6). 13, *time* (ಕಾಲ 21; ಕಾಲ 483). 14, in grammar: the imperative (Śmd. 90. 91. 270. 272. 276. 289. 290; Kâvy. I, 5, 1-5). See Śmd. 41. 120. 342. 366; Prv. s. ವಿಧಿ. — ವಿಧಿ ಪಡು. -ಪಟ್ಟು. To obtain or suffer fate (Čpr. 9, 8).

ವಿಧಿಕ್ರಿಯೆ vidhi-kriyĕ. The imperative (Śmd. 36, No. 144. 91).

ವಿಧಿತ vi-dhita. Arranged, settled; apportioned, fixed, decreed (Bp. 2, 9).

ವಿಧಿದರ್ಶಿ vidhi-darśi. *A priest whose business is to see that everything at a sacrifice is done according to prescribed rules.*

ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ vidhi-prâkâra. According to rule (My.).

ವಿಧಿರೂಪ vidhi-rûpa. The imperative; the permissive imperative (as in ಶೂದ್ರಲಿ, My.).

ವಿಧಿಲಿಖಿತ vidhi-likhita. Brahmâ's writ (on a man's forehead): destiny (My.).

ವಿಧಿವತ್ vidhi-vat. Agreeably to rule, in due form (My.).

ವಿಧಿವನ್ತ vidhi-vanta. A man who is in conformity with caste-rules (Bp. 57, 6).

ವಿಧಿವಶ vidhi-vaśa. The power or influence of a rule or of fate (Kâvy. III, 3, B, 48; Čpr. 8, 30).

ವಿಧಿಸು vi-dhisu. To prescribe, to order, to ordain, to appoint, to allot; to give order to (a person). (Bp. 43, 82; Śi. 265; My.; B. 4, 186).

ವಿಧೀಕರಣ vidhi-karaṇa. The act of putting in order, arranging, regulating or ordering. See ಎಳಪ.

ವಿಧು vidhu. = ಬಿದು 1, ವಿದು 2. *The moon.* 2, *Vishṇu.*

ವಿಧುಕಲಾಧರ vidhu-kalâ-dhara. Śiva (Bp. 11, 16).

ವಿಧುತ vi-dhuta. Shaken about; shaken off; *abandoned, relinquished, left off.*

ವಿಧುಧರ vidhu-dhara. Śiva (Bp. 52, 5).

ವಿಧುಸ್ತುದ vidhun-tuda. Moon-troubler: *Râhu.*

ವಿಧುಬಿಮ್ಬ vidhu-bimba. The moon's disk (J. 4, 7).

ವಿಧುಮುಖಿ vidhu-mukhi. A woman with a moon-like face (My.).

ವಿಧುಮೌಲಿ vidhu-mauli. Śiva (Bp. 61, 89).

ವಿಧುರ vidhura. *Separated;* separation (from a mistress or lover, ಅಗಲ್ಕೆ IIIâ.). 2, agitated, troubled, distressed, bewildered. 3, *adverse;* adversity (ಹೊಲ್ಲದು IIIâ.).

ವಿಧುರೆ vidhurĕ. A woman who is distressed (Čpr. 5, 124).

ವಿಧುವನ vi-dhuvana. *Shaking about, trembling, tremor.*

ವಿಧುವನಕರಣ vidhuvana-karaṇa. Causing to shake about or tremble, etc. See ಕೊಸೆ.

ವಿಧುಹಾಸ vidhu-hâsa. = ಪಲ್ಲವಹಾಸ No. 3. (J. 20, 8; 31, 37).

ವಿಧೂತ vi-dhûta. Shaken or tossed about; trembling;—shaken off, dispelled, removed;—abandoned;—repugnance (Bp. 10, 12; 21, 2; 38, 67; 39, 67).

ವಿಧೂನನ vi-dhûnana. Causing to shake or tremble;—*shaking, trembling, tremor.*

ವಿಧೃತ vi-dhṛita. Kept apart. 2, seized, grasped, held; taken, assumed, possessed (Čpr. 4, after 42).

ವಿಧೆ vi-dhĕ. ವಿಧಾ. (= ವಿಸ). *Form, formula, rule.* 2, *manner, kind, sort, way.* 3, act, action. 4, doing well, prosperity, affluence. 5, *hire, wages.* 6, the food of horses, elephants, etc., fodder.

ವಿಧೇಯ vi-dhêya. To be arranged, to be prescribed, to be enjoined;—to be placed on, fit to be put or built on (see ಮಾಸ್ತು-);—to be performed;—liable to be ruled, governable, subject to;—*compliant, submissive, tractable,* obedient. See ಬಯ್ 1.

ವಿಧೇಯತೆ vi-dhêyatĕ. = ವಿಧೇಯತ್ವ. (Čpr. 2, after 40).

ವಿಧೇಯತ್ವ vi-dhêyatva. Tractableness, docility, submission, obedience (My.).

ವಿಧ್ಯರ್ಥ vidhi-artha. The imperative (in grammar, Śmd. 54. 264. 269. 270 Cm.).

ವಿಧ್ಯುಕ್ತ vidhi-ukta. Declared or enjoined by the vêdas or śâstras (My.).

ವಿಧ್ವಂಸ vi-dhvaṁsa. Falling to pieces; ruin, destruction, death (Bp. 24, 7);—a man liable or subject to death, one who dies (see Prv. s. ವಿಧ್ವಂಸ). 2, aversion, enmity. 3, insult, offence.

ವಿಧ್ವನಿ vi-dhvani. = ವಿದನಿ. An unnatural sound.

ವಿನತ vi-nata. Bent down, bowed;—humble, modest;—dispirited (Čh. v. 246; Bp. 35, 3).

ವಿನತಾತನಯ vinatâ-tanaya. Garuḍa (Čpr. 5, 75).

ವಿನತಾನನ್ದನ vinatâ-nandana. Garuḍa (Čpr. 2, after 7). 2, vinata-ânandana, one who treats friends or guests humbly and courteously (2, after 7).

ವಿನತಾಸುತ vinatâ-suta. Garuḍa (J. 14, 21).

ವಿನತಿ vi-nati. Bowing down, bending;—humility, modesty (Bp. 5, 47).

ವಿನತೆ vi-natĕ. ವಿನತಾ. *One of the wives of Kaśyapa and mother of Garuḍa and Aruṇa;*—a bent down, etc. woman.

ವಿನದ vi-nada. Sound, noise. (A.).

ವಿನದ್ಧ vi-naddha. Firmly bound or tied. See ಉ-.

ವಿನಮಜ್ಜನಾರ್ದನ vinamat-janârdana. Śiva (Bp. 61, 46).

ವಿನಮತ್ vi-namat. Bending down, bowing.

ವಿನಮಿತ vi-namita. Bowed down, bowed, bent;—humble, modest. (Čh. v. 227; Śiv. 5, after 55). Feminine ವಿನಮಿತೆ (Čh. v. 224, where originally ಕೃತ್ತಕ್ಷಪಕರವಿನಮಿತೆ; Grj. 5, after 12).

ವಿನಮಿಸು vi-namisu. To bow (v. i.) in token of reverence, to make obeisance (Bp. 23, 35).

ವಿನಮ್ರ vi-namra. Bowed (ಮುಡಿ, ಅತಿವಾಸಿದುದು Nn. 67);—depressed;—humble, modest;—N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿನಯ vi-naya. Leading away;—leading, guidance, training, discipline;—gentleman-like bearing, good behavi-

our, decorum; condescension, affability; humility (Čpr. 2, 18; My.);—reverence (Śmd. 124), obeisance, courtesy.

ವಿನಯಗ್ರಾಹಿ vinaya-grâhi. *Compliant, submissive, humble.*

ವಿನಯಪೂರ್ವಕ vinaya-pûrvaka. With reverence, etc. (Bp. 25, 38; 28, 48; My.).

ವಿನಯಿತ vi-nayita. = ವಿನೀತ. A well-behaved, etc. man. ಎತಪಡ'ದ ವಿನಯಿತಂ ವೀತರಾಗನೆನಿಸಿತ್ತು (Mr. 241). See Mr. s. ನೀರೀಕ್ಷಾಗ.

ವಿನಯೋಕ್ತಿ vinaya-ukti. A gentle, modest, etc. word (J. 18, 41).

ವಿನಯೋಪಚಾರ vinaya-upachâra. Respectful, etc. attentions (My.).

ವಿನಶನ vi-naśana. Perishing, loss; disappearance. 2, the place where the river Sarasvatî is lost in the sand: Kurukshêtra (Sl. 101).

ವಿನಶ್ವರ vi-naśvara. *Liable to be destroyed, perishable.*

ವಿನಹ vinaha. Tbh. of ವಿನಾ. (My.; ಹೊಸ್ಮ G.).

ವಿನಹಾ vinahâ. Tbh. of ವಿನಾ. (My.; Tč.). ಕೊಟ್ಟಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಗಣಾದರೂ (ತೆಂಗಿ) ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ (ಆದನನ್ನು) ಬಿಮಡಬಿಲ್ಲ.—ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿತ (Prva.). See Prva. s. ಸಿಟ್ಟು ಬರು ಕಿ ಹೆಣ್ಣು. — ವಿನಹಾಯತಿ. Exception (My.).

ವಿನಾ vinâ. *Without, except* (ತೃತಿ, ಸ್ಮರ್, ಅನ್ನರ, ಬೇಕು ನುಡಿವೆ Mr. 534); exclusive of. ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಾ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜನ್ತುಗಳ ಗುಮ್ಪಿಗೂ ಯೂಹವೆನ್ನು ವಿಶೇಷವಾದುವು (Sl. 180).

ವಿನಾಡಿ vi-nâḍi. A period of twenty-four seconds, the sixtieth part of a nâḍi or Indian hour (My.).

ವಿನಾದ vi-nâda. = ವಿನದ. (A.).

ವಿನಾಯಕ vi-nâyaka. = ವಿನಯ. Taking away; a remover (of obstacles): *Gaṇêśa* (ಎಲರುಣಿಕಸಿದು, ಎದಗೆರವಿ, ಬಿಜ್ಜೆವಿಡೆಯು, ಸುಜ್ಞೆಲ ಕೊಗ, etc. Śm. 4; Kk. 5). 2, leading; a leader or guru. 3, *a Buddha or Jina.* 4, anarchical (My.).

ವಿನಾಯಿಸು vinâyisu. (fr. ವಿನಾ). To be excepted. ಆವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ವಿನಾಯಿಸಿ ಬೇಕಿ ಪ್ರದ್ಯವಿಲ್ಲ (My.). 2, to except, to exempt (My.).

ವಿನಾಶ vi-nâśa. *Utter loss, perdition, ruin, destruction, annihilation, extinction* (Bp. 38, 3; 47, 51; 54, 22). See ಆದಿ 1, ಕಮ 2, ನಷ್ಟ 2.

ವಿನಾಶನ vi-nâśana. Destructive, ruinous;—completely lost or ruined (see Mr. s. ಪ್ರತ);—destruction, annihilation (My.).

ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖ vinâśa-unmukha. About to perish: *full ripe, mature.*

ವಿನಾಹ vi-nâha. = ವಿಣಾಹ.

ವಿನಿದ್ರ vi-nidra. Sleepless, awake (Bp. 34, 2).

ವಿನಿನ್ದಿತ vi-nindita. Reproached, reviled, abused. 2, blameless (Čh. v. 7).

ವಿನಿಪತತ್ vi-ni-patat. Falling down, falling (Čpr. 4, 44).

ವಿನಿಮಯ vi-nimaya. *Exchange, barter.* 2, a pledge, a deposit, a security. See ತಿಮ್.

ವಿನಿಯತ vi-niyata. Restrained, checked, controlled (Bp. 46, 71).

ವಿನಿಯೋಗ vi-niyôga. Unyoking, separating; parting with; giving up. 2, appointment (to any office). 3, assignment, apportionment, distribution (of eatables, My.). 4, commission, charge. 5, application, use, employment (J. 20, 5; My.). ಕಾವೆಲ್ಲರು ಬೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಬೇವರ ಪತ್ತರ ತೊಡ ಬೇಕು (B. 5, 204). 6, an appointed task or duty, a business, a function, service (Č. Bp. 47, 15; Śiv. 1, after 79; J. 7, 4). ಇದರು ಘತರು ಗಾರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಮಂ ತಾಳ್ದಿ, ಪಡಿನೆಲ್ಲರು ಪ್ರಧಾನರೆನಿಸ್ದುಂ (Mr. 272; see ಆಜ್ಞಾಪತಪ್ರಧಾನ). ಒಲಗದ ವಿನಿಯೋಗಪೆದ (ಕರಣ, ಸ್ಥಾಪೆದ Nn. 108). ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ (distribution) ಕಡಮೆಯಾದ ದರೂ ಹನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). 7, a servant (V. 6, 44).

ವಿನಿಯೋಗಿಸು vi-niyôgisu. To assign, to apportion (Bh. 1, 10, 4; My.). 2, to use (My.).

ವಿನಿರ್ಮಲ vi-nirmala. Very pure (Čpr. 1, 79; Bp. 24, 38; 30, 1; 38, 43*b*; 41, 30; 54, 20; 57, 66).

ವಿನಿರ್ಮಲತೆ vi-nirmalatè. Great pureness or brightness (Śiv. 2, 32).

ವಿನಿರ್ಮಿತ vi-nirmita. Formed or made of;—constructed, built, formed, made, created (Čh. v. 182. 194. 222; Čpr. 6, 5).

ವಿನಿವರ್ತನ vi-nivartana. Causing to come forth, calling forth, arousing (Čpr. 9, 39).

ವಿನಿಶ್ಚಲ vi-niśchala. Immovable, firm, steady (Abh. P. 16, 28; Bp. 10, 16; 21, 34; 26, 55; 60, 16; 61, 70).

ವಿನಿಶ್ಚಿತ vi-niśchita. Ascertained, settled, decided, certain (Bp. 54, 49).

ವಿನಿಹಿತ vi-nihita. Put off or down; placed or put on; fixed upon, directed; fixed in (Rśv. 5, 35).

ವಿನೀತ vi-nîta. Led away, taken away; removed;—conducted, performed, done (Kâvy. 4, 1);—*well-trained, educated, disciplined, refined, well-behaved, well-controlled;* compliant; *modest, demure, meek,* virtuous, gentle;—tamed, broken in;—plain, neat (in dress, etc.);—lovely, handsome (Bp. 43, 78; My.).

ವಿನೀತಿ vi-nîti. Good behaviour, reverence, homage; morals (Bp. 27, 76; 39, 23; 57, 90).

ವಿನೀಲತೆ vi-nîlatè. The state of being dark-blue or blue (Kâvy. V, 50).

ವಿನುತ vi-nuta. Praised (ಕೊಣ್ಣಾದಲ್ಲುಟ್ಟಿ, Śmd. 92. 256 Cm.; Čh. v. 11. 60). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿನುತಪ್ರಾಸ vinuta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ವಿನುತಿ vi-nuti. Praise (My.).

ವಿನುತಿಸು vi-nutisu. To utter with praise (Bp. 1, 37); to praise (25, 38; 38, 60; 59, 50; 61, 60).

ವಿನುತ್ಯ vi-nutya. = ವಿನುತ. (Śiv. 5, 63).

ವಿನೂತ vi-nûta. = ವಿನುತ. Praised (Čh. v. 224, c. r. ವಿನೂತ್ನ; Čpr. 2, after 7).

ವಿನೂತ್ನ vi-nûtna. New, novel. See Čh. s. ವಿನೂತ.

ವಿನೇಯ vi-nêya. To be taken away;—to be governed or directed, governable, tractable; compliant, disciplined, refined (Čpr. 1, 3. 8. 53. 60. 68; Abh. P. 1, 4).

ವಿನೋದ vi-nôda. = ವಿನದ. Driving away; removing; abandoning. 2, *diversion, sport, pastime, play.* 3, interesting pursuit or occupation, pleasure, gratification, happiness (Śmd. 251). 4, eagerness. 5, jesting, joking (Mhr., My.).

ವಿನೋದಗಾತಿ vinôda-gâti. A playful, wanton woman (ಲಲಿತ Sl. 182; My.).

ವಿನೋದಗಾರ vinôda-gâra. A playful, wanton man (My.): a man fond of jesting (My.).

ವಿನೋದನ vi-nôdana. = ವಿನೋದ. (Ćpr. 2, 14).

ವಿನೋದಿಸು vi-nôdisu. = ಪಿನೆದಿಸು. To play, to sport (My.). 2, to be delighted, to be happy (Bp. 4, 9; My.).

ವಿಂದ vinda. Finding, getting, gaining, taking; one who finds, etc. See ಗೋ-.

ವಿಂದು vindu. = ಪಿನ್ದು. 2, *intelligent, knowing.*

ವಿಂದುಜಾಲಕ vindu-jâlaka. = ಪಿನ್ದುಜಾಲಕ. See ಬಿಂದು. s. ಜಾಲ.

ವಿಂಧ್ಯ vindhya. = ಪಿಂಧ್ಯ. *N. of a range of mountains.* 2, a hunter.

ವಿಂಧ್ಯಾಚಲ vindhya-achala. The Vindhya mountains (ಪಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತ ಸಂ.).

ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ vindhya-adri. = ವಿಂಧ್ಯಾಚಲ. (G. 51).

ವಿಂನ vinna. Known;—*discussed, judged.* 2, *obtained, gained.*

ವಿಂನಾಣ vinnâpa. = ಪಿಜ್ಞಾಣ. (Abh. P. 11, after 46 & 94).

ವಿನ್ಯಸ್ತ vi-ni-asta. Placed down, deposited, fixed;—inlaid, paved;—delivered;—offered, presented (Bp. 7, 16).

ವಿನ್ಯಾಸ vi-ni-âsa. Putting or placing down; depositing, entrusting; a deposit;—putting or placing on or into;—placing in order, adjusting, disposing, arranging, distributing (ನಿಯಾಗೆ Śmd. 5); orderly arrangement, disposition;—any site or receptacle on or in which anything is placed or deposited;—an assemblage. See ಆಸ್ಥಾ-, ಪರಿ-, ಪಪ-, ಪಾ-; Kâvy. III, 2, B, 33; Sl. 66. 2, gesticulation (My.).

ವಿಪಕ್ವ vi-pakva. *Cooked, dressed;*—ripened, mature.

ವಿಪಕ್ಷ vi-paksha. *An opponent, an antagonist, an adversary, an enemy;* a rival;—contrary, hostile. 2, a disputant. 3, an exception (in grammar). 4, a syllogism in which the proposition to be maintained is always wanting. 5, an instance on the opposite side (Bp. 45, 44; 61, 47. 50. 83; Bh. 1, 8, 17).

ವಿಪದ್ಜಲನಿಧಿ vipad-jalanidhi. An ocean of distress, etc. (Bp. 58, 52).

ವಿಪಂಚಿ vi-panchi. *A lute* (with five strings, Mr. 80; ಪ್ರಣವ, ವೀಣೆಯ ಹೊಕಸು Nn. 7, c. r. ವೀಣೆ).

ವಿಪಣ vi-paṇa. *Selling, sale.*

ವಿಪಣಿ vi-paṇi. *A shop, a stall* (see ಪಣ 2, No. 12);—a market-street;—any article for sale.

ವಿಪಣಿಕ vi-paṇika. A dealer, a merchant (ವರ್ತಕ, etc. Mr. 345).

ವಿಪತ್ಕಾಲ vipad-kâla. A time of calamity, adversity (My.).

ವಿಪತ್ತಿ vi-patti. Going wrongly: *adversity, calamity, misfortune, disaster.*

ವಿಪತ್ತು vi-pattu. = ವಿಪ್ಪತ್ತು. Tbh. of ವಿಪದ್. (My.). ವಿಪತ್ತು ಬಪ್ಪಡರೂ ಆಪತ್ತು ಪಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವಿಪಥ vi-patha. A wrong way; *a bad road.*

ವಿಪದ್ vi-pad. ವಿಪತ್ತು. = ವಿಪತ್ತು, ವಿಪ್ಪತ್ತು. Going wrongly: *adversity, calamity, misfortune, disaster, distress;* death.

ವಿಪದೆ vi-padĕ. Misfortune, adversity (Sk.). 2, a miserable woman (J. 5, 61).

ವಿಪನ್ನ vi-panna. Gone wrong, fallen into adversity or misfortune, unfortunate, distressed; lost; failed (Ćpr. 4, 40).

ವಿಪನ್ನತೆ vipannatĕ. The state of being without or destitute of (Ćpr. 3, 79).

ವಿಪರಿಯಸ್ತಕ vi-pari-asiaka. = ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ. (Mr. 256 in 2 MSS.).

ವಿಪರೀತ vi-parita. Gone or turned the wrong way, *reversed, inverted, opposite, adverse, perverse, contrary;* reversed state (ಪಿಸ್ಪು ಮುಸ್ಪಾಗುವ ಪಿಷಿ.; ಅಧಿಪಾತ, ಪಿಸ್ಪು ಮುಸ್ಪಾದುದು Nn. 151);—wrong, contrary to rule;—uncommon, unusual (My.);—different;—cross;—disagreeable;—inauspicious; hostile (Kâvy. II, 2, B, 19-23; Bp. 18, 45; 21, 18; 39, 40; 50, 58). Feminine ವಿಪರೀತೆ (J. 5, 61).—ವಿಪರೀತಕೆಲಸ. Unusual, exorbitant work or business (My.).

ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನ viparita-kalpana. One of the padadôshas (Kâvy. II, 1, A, 12. 16-19; see ಉಪ್ಪಾದಪಪದೋಷ).

ವಿಪರೀತಕಾಲ viparita-kâla. An adverse time, a time of calamity (My.).

ವಿಪರೀತಪಡಪ vi-paritatana. Contrariety, inversion, reverse or opposite state or condition (Ćb. 124).

ವಿಪರೀತಪತನ viparita-patana. Falling upside down. See ಕವಿಮು 2.

ವಿಪರ್ಯಯ vi-pari-aya. *Reverse, inversion, contrariety;* inverted order, perverseness, obstruction, opposition (ವಿಪರೀತಂ ಮೂಪುವ ಪಿಷಿ.);—reverse of fortune, misfortune, calamity;—exchange, barter; error, transgression;—mistake;—enmity;—destruction.

ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ vi-pari-astaka. = ವಿಪರಿಯಸ್ತಕ, q. v. What is thrown across (the shoulders): a dôtra (Mr. 256).

ವಿಪರ್ಯಾಯ vi-pari-âya. = ವಿಪರ್ಯಯ. (Kâvy. III, 1, A, 24).

ವಿಪರ್ಯಾಸ vi-paryâsa. *Reverse, contrariety;* opposition;—interchange;—error, mistake, delusion. See Ćh. 54. 239. 254; ಪರ ಮೂಪು, ಪೊಪಪು 1.

ವಿಪರ್ಯಾಸೋಪಮೆ viparyâsa-upamĕ. One of the similes (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಿಪಲ vi-pala. ವಿಪಳ. A moment, an instant (B. 4, 103).

ವಿಪಶ್ಚಿತ್ vipaś-chit. *Wise, learned, intelligent.*

ವಿಪಾಕ vi-pâka. Cooking thoroughly: cooking, dressing;—ripening, ripeness, maturity;—digestion;—result; *the consequence or result of any action* either in this or in a former birth matured by the operation of time;—calamity, distress.

ವಿಪಾದಿಕೆ vi-pâdikĕ. *A blister or sore on the foot.*

ವಿಪಾಶ್ vi-pâś. *The Vipâśâ or Beas river in the Panjâb.*

ವಿಪಾಶೆ vi-pâśĕ. -ಕಾ. *The Beas river.*

ವಿಪಿನ vipina. *A wood, a forest, a grove* (ಪುರಪಿ, ಉದ್ಯಾ Nn. 30, c. r. ಉದ್ಯಾ).

ವಿಪಿನಚರ vipina-chara. Roaming or living in a forest; a wild animal (Ćpr. 4, 48).

ವಿಪಿನವಾಸ್ vipina-sâva. A species of deer (ಪವಪ Mr. 160).

ವಿಪುಲ vi-pula. *Large, great, extensive, broad, wide, spacious* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 36. 127); ample, abundant, much; deep, profound.

ವಿಪುಲತರ vipula-tara. Uncommonly large, etc. (A.).

ವಿಪುಲವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ vipula-vidyâ-śikshaka. A teacher of many sciences (Lts Kk. 35). See s. ಶಿಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯ.

ವಿಪುಲಾಧಿಪಾಯಕ vipulâ-adhipâyaka. The ruler of the town Vipulâ. (Ćpr. 5, 116).

ವಿಪುಲೆ vi-pulĕ. ವಿಪುಲಾ. The wide (female): *the earth.* 2, N. of a rishi's wife (Mr. 258). 3, N. of a metre (Ćh.). 4, N. of a town (Ćpr. 5, 93; 6, after 11 & 17).

ವಿಪ್ಪತ್ತು vippattu. Tbh. of ವಿಪದ್. (My.).

ವಿಪ್ರ vipra. A singer of vedic hymns, a poet, a rishi. 2, *a Brâhmaṇa* (ಕಾರ್ಯ ರೆ. II, 50; ಘಸುರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 104). 3, a ray (ದುರ್ಗಿಪ್ರ, ತರಣ 104). 4, the kuśa grass (ಕುಪ್ರ, ಪರ್ಣ 104).

ವಿಪ್ರಕಾರ vi-prakâra. *Treating with disrespect, hurt, injury, offence* (ಉಪದ್ರವ, ತೊಂದರೆ Mr. 457);—abuse;—opposition;—retaliation;—various manner.

ವಿಪ್ರಕಾರಣ vi-prakâraṇa. Offensiveness, offence;—deceit (ವ್ಯಾಳಿಕ, ವಂಚನ, ಆದಿಗೊಳುವಂ Mr. 439).

ವಿಪ್ರಕೃತ vi-prakṛita. *Treated with disrespect, hurt, injured, offended;*—abused;—opposed;—retaliated.

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟ vi-prakṛishṭa. Drawn or removed away;—*remote, distant.*

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಕ vi-prakṛishṭaka. *Remote, distant.*

ವಿಪ್ರತಿಸಿದ್ಧ vi-prati-siddha. Contradicted, opposed, prohibited, forbidden (Kâvy. III, 3, B, 140).

ವಿಪ್ರತಿಸಾರ vi-pratisâra. *Repentance.*

ವಿಪ್ರತೀಸಾರ vi-pratîsâra. *Repentance.*

ವಿಪ್ರಯುಕ್ತ vi-prayukta. Disjoined, separated. Feminine ವಿಪ್ರಯುಕ್ತೆ (Cpr. 8, 7).

ವಿಪ್ರಯೋಗ vi-prayôga. *Disjunction, separation.*

ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ vi-pralabdha. Cheated, deceived;—*hurt, injured,* afflicted, disappointed (ವಿಕ್ಷತ, ದೈನ್ಯ Mr. 242).

ವಿಪ್ರಲಂಭ vi-pralambha. Cheating; *deceiving by false assertions or by not keeping a promise; deception, deceit* (in general). 2, quarrel, disagreement. 3, disunion, disjunction. 4, *separation of lovers,* one of the śṛiṅgâra-rasas in poetry (Kâvy. IV, 2, 20. 26-29).

ವಿಪ್ರಲಾಪ vi-pralâpa. Talking idly, prattling;—*mutual contradiction, wrangling, quarrelling, quarrel;*—deception.

ವಿಪ್ರವಾರಣ vi-pravâraṇa. A gift, a present (ದಾನ Mr. 455).

ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕೆ vi-praśnikĕ. *A female fortune-teller.*

ವಿಪ್ರಿಯ vi-priya. Unpleasant, disagreeable, unbeloved;—*offence, transgression.* 2, very much beloved (Śmd. 166).

ವಿಪ್ರುಷ್ vi-prush. = ವಿಪ್ರುಷ್. *A drop of any fluid.*

ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ vipra-indra. An excellent Brâhmaṇa (J. 26, 38).

ವಿಪ್ಲವ vi-plava. Floating or drifting about or in different directions;—confusion, perplexity;—trouble, disaster, calamity;—predatory or devastating warfare;—rapine, extortion;—*affray, scuffle, turmoil, disturbance.*

ವಿಪ್ಲವನ vi-plavana. = ವಿಪ್ಲವ. (Cpr. 1, after 81).

ವಿಪ್ಲುಷ್ vi-plush. = ವಿಪ್ರುಷ್. *A drop of any fluid.*

ವಿಫಲ vi-phala. Fruitless, useless, ineffectual, unmeaning, vain, idle. See ಅಫಲ-; Bp. 26, 48.

ವಿಫುಲ್ಲಿತ vi-phullita. Expanded, blown, as a flower (ಅರಳಿದ O.).

ವಿಬಂಧ vi-bandha. = ವಿಬದ್ಧ. Entire stoppage;—fastening or binding well or on different sides, a diko (? ಬಾಂಧ, ಆಮಬ್ಧಕ Nn. 31);—*constipation, ischury.*

ವಿಬಾಧ vibâḍha. (ವಿಭಾಧ). A man who beats or destroys (Râm. 6, 10, 25; 6, 50, 43).

ವಿಬಾಧಿಸು vibâḍhisu. (ವಿಭಾಧಿಸು). To beat, to flog; to subdue; to destroy (*cf.* ಬಾಧೆ 1). ಗರ್ವಾಸುರ ಪಕ್ಷಿಜನತೆಯ ಬಾಧಿಪಂ ವಿಬಾಧಿಸುವ ಸರ್ವಾಮಂಗಳೆಯರಾಗ ಬಾರಾ! (Bp. 24, 37). ಒಬ್ಬನೆ ಛೀಡುಳ್ ಆನೆಯ ಸಬೆದ, ತಾ ಸೋಲದೆ ವಿಬಾಧಿಸಿ ಕೆಡಹುವರು, ಗೆಜ್ಜೋಡಿಪರ ಪೆಣ್ಪತ್ತಿ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಸಬೆದು ಪಿಡುವರು (Bh. 1, 6, 3). ಬಗೆಯದೆನ್ನೊಡಲುಸುರಲಾಗಿಗೆ ಮಗೆ ವಿಬಾಧಿಸಿ ಕೆಡಹುವೆಂ (1, 10, 13). ಜಲುಗತ್ತೆ ಗೂಳಿಯುಳ್ ಇಪ ವಿಬಾಧಿಸಿದನೆ! (2, 10, 13). See J. 4, 14; 6, 54; 14, 12; 21, 21.

ವಿಬುಧ vi-budha. A learned or wise man (ವಿದ್ವತ್ Śmd. 151 Cm.). 2 *a god.*

ವಿಬುಧಪತಿ vibudha-pati. Indra (Kk. 1).

ವಿಬೋಧ vi-bôdha. 1. Awaking; perceiving; intelligence; wisdom (Kâvy. I, 1*a*, 1).

ವಿಬೋಧ vi-bôdha. 2. Want of consciousness, absence of mind.

ವಿಭಕ್ತ vi-bhakta. Divided, partitioned, portioned. 2, parted, separated. — ವಿಭಕ್ತಕುಟುಂಬ. A family the members of which are separated, each having received his portion of the family property (My.).— ವಿಭಕ್ತಸ ಹೋದರರು. Brothers who are separated, each having received his portion of the paternal inheritance (My.).

ವಿಭಕ್ತಿ vi-bhakti. A division, a partition. 2, a part, a portion, a share of inheritance, etc. 3, a termination or inflection either of a case or of the persons of a verb (Śmd. 46. 62. 86. 88. 90. 116. 163. 170.-194. 195. 253. 255. 256. 259; Kâvy. I, *1b*, 1-5; I, 2, 1. 17-22. 55-61; I, 5, 1-16).

ವಿಭಕ್ತಿಗಣ vibhakti-gaṇa. The various terminations or inflections (Kâvy. I, 3, 1-4).

ವಿಭಕ್ತಿಪರಿಣಾಮ vibhakti-pariṇâma. Changes of the inflections of nouns or of cases (Śmd. 177).

ವಿಭಕ್ತಿಮಾಲೆ vibhakti-mâlĕ. The row of the terminations or their collection arranged in order (Śmd. 89).

ವಿಭಕ್ತಿರೂಪಕ vibhakti-rûpaka. A kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ವಿಭಂಗ vi-bhaṅga. Breaking, fracture; destroying;—division;—stoppage, obstruction;—bending, contracting;—expression or play of features (Bp. 61, 49).

ವಿಭಂಗಿತ vi-bhaṅgita. Broken, destroyed, divided, etc. (Bp. 7, 3).

ವಿಭಂಗಿಸು vi-bhaṅgisu. To break to pieces, to destroy (Śiv. 4, 129).

ವಿಭಜನ vi-bhajana. Division, (also in arithmetic, My.), separation, disjunction, partition. See ಅಭ್ಯ 1, ಪಸು 3, ಪೆರ್ಪ 1.

ವಿಭಜಿಸು vi-bhajisu. To divide, to partition; to divide (in arithmetic, My.).

ವಿಭರ್ತ್ಸನ vi-bhartsana. (= ವಿಧರ್ತ್ಸನ). See ಕೊಳ್ಳಂಸು 1.

ವಿಭವ vi-bhava. Manifestation; display, magnificence (Bh. 1, 8, 164); greatness, glory, dignity, majesty, excellence; power; wealth; lofty-mindedness, magnanimity;—the second year in the cycle of sixty (My.). See ಆಲಮ್ಮು.— ವಿಭವಮಪ್ಪಿದ್. -ಂ-ಪೆಱ್. To obtain greatness, to appear in a glorious state (Śiv. 1, after 81).

ವಿಭವರಮೆ vibhava-ramĕ. A woman possessed of greatness or wealth: Lakshmî (Râv. 13, after 71).

ವಿಭವವಱ vibhava-vat. *Possessed of power, wealthy.*

ವಿಭಾಕರ vibhâ-kara. *The sun.*

ವಿಭಾಗ vi-bhâga. Dividing, division, separation, partition (ಸಂಯೋಗ, ಭಾಗದ ಮೂಹುದು Nn. 90);—*portion, part, share* (ಪಾಲು, ಭಾಗೆಯ Nn. 31; ಭಾಗ, ಭಾಗ 79);—the share or portion of an inheritance (ದೈಭಾಗ, ಪಾಲು Nn. 142);—partition of inheritance, distribution, apportionment;—arrangement. See Kâvy. III, 3, B, 162.— ವಿಭಾಗಪತ್ರ. A deed of partition (My.).— ವಿಭಾಗಸಾಧನ. A partition-settling, a deed of partition (My.).

ವಿಭಾಗಿಸು vi-bhâgisu. To divide, to apportion, to distribute (Śmd. 46; B. 5, 92; My.).

ವಿಭಾಜ್ಯ vi-bhâjya. To be divided or apportioned, portionable, divisible (My.).

ವಿಭಾತ vi-bhâta. Shining;—*dawn, day-break.*

ವಿಭಾತಿ vi-bhâti. Shine, lustre, beauty (Bp. 18, 39; 38, 45);—dawn.

ವಿಭಾವ vi-bhâva. Any condition which excites or develops a particular state of mind or body: one of the divisions of bhâvas (Kâvy. IV, 2, 18. 19);—any causative or exciting property (as dress, perfumes, etc. causing amorous desire, extravagant gesture causing mirth, etc., etc., Čpr. 4, 78)—discrimination, judgment;—a friend, an acquaintance. See Bp. 8, 5; 53, 31; 55, 1.

ವಿಭಾವನ vi-bhâvana. = ವಿಭಾವನೆ. Causing to appear distinctly; clear perception, distinguishing or perceiving distinctly, discrimination, judgment. 2, description of effects not arising from the usual causes, peculiar causation; or description by negatives, bringing out the qualities of any object more clearly than by positive description.

ವಿಭಾವನತೆ vi-bhâvanatĕ. Manifestation (Bp. 56, 47).

ವಿಭಾವನೆ vi-bhâvanĕ. = ವಿಭಾವನ No. 2. One of the atiśayas in arthâlaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 121. 130 seq.).

ವಿಭಾವರಿ vibhâ-vari. The dawn. 2, *night.*

ವಿಭಾವಸು vibhâ-vasu. Abounding in light;—*the sun;*—*fire.*

ವಿಭಾಷೆ vi-bhâshĕ. An alternative, option (Kâvy. III, 2, B, 33). 2, another or foreign language (My.).

ವಿಭಾಸ vi-bhâsa. Tbh. of ವಿಭಾಸೆ. (Bp. 10, 23).

ವಿಭಾಸಿ vi-bhâsi. Shining, radiant (Čpr. 2, 13).

ವಿಭಾಸೆ vi-bhâsĕ. Bright shine, light, lustre.

ವಿಭಾಸ್ಕರ vi-bhâskara. Very shining or resplendent (Bp. 46, 69. 70).

ವಿಭಿನ್ನ vi-bhinna. Split or broken asunder, divided, separated, pierced;—scattered, dispersed, dispelled, gone (Bp. 42, 20);—bewildered, estranged, perplexed;—disappointed;—various, different.

ವಿಭೀತ vi-bhîta. Fearless. 2, *the tree Terminalia bellerica* Roxb. (ತಾಡ' Hlâ.).

ವಿಭೀತಕ vi-bhîtaka. *The tree Terminalia bellerica* Roxb. (ಅಕ್ಷ, ತಾಡ' Mr. 122, c. r. ತಾಡ').

ವಿಭೀಷಣ vi-bhîshaṇa. Terrifying, formidable. 2, N. of the younger brother of Râvaṇa (J. 18, 7. 8. 38; see ಸಿಸ್ಯ ಬೀಸ).

ವಿಭು vi-bhu. Being everywhere, omnipresent;—excellent, eminent, supreme; capable, able;—a lord, a ruler, a master, an owner;—Brahmâ; Vishṇu; Śiva (Čh. v. 5; J. 4, 62; 19, 15).

ವಿಭುತ್ವ vi-bhutva. Might, power (Râv. 13, 10); mastership, ownership (My.).

ವಿಭೂತಿ vi-bhûti. = ಶಾಖಿತ್ವ, ಈಶಾತಿ, ಉಚಾತ್ವ, ಯೋಗಾತಿ. *Great power, might, dominion, supremacy, dignity;* great success, prosperity, welfare (ಮುಖೈಶ್ವರ್ಯ, ಪೊಸ್ತಿಪ ದಿವ್ಯ ಠರ್ಯ Nn. 106); glory, renown (ಜಸ, ಕೀರ್ತಿ 106); superhuman power (consisting of eight faculties; see ಅಷ್ಟ-). 2, the ashes of cow-dung (ಭೂತಿ, ಬೂದಿ 106; ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, etc., ಸಾಂಬ್ರ ಬೂದಿ Mr. 48). 3, N. of a vṛitta (Čh.).— ವಿಭೂತಿಕಸ. = ಬೂದಿಗಡ್ಡ ಕಸ. (Z.).— ವಿಭೂತಿಗಟ್ಟಿ. A quadrangular cake of indurated ashes (My.).— ವಿಭೂತಿ ಯುಂಡೆ. -ಉಂಡೆ. A ball of indurated ashes (My.).

ವಿಭೂಷಣ vi-bhûshaṇa. Decoration, ornament; *an ornament* (ಒಡವೆ, ಆಭರಣ Nn. 26; see ಮಾಣಿ-).

ವಿಭೂಷಿತ vi-bhûshita. Adorned, decorated, ornamented (My.).

ವಿಭೂಷೆ vi-bhûshĕ. Decoration; *lustre, splendour, beauty.*

ವಿಭೃತಿ vi-bhṛiti. (= ಪ್ರಭೃತಿ). (Bp. 46, 73).

ವಿಭೆ vi-bhĕ. ವಿಭಾ. *Light, lustre; a ray of light.*

ವಿಭೇದ vi-bhêda. Breaking asunder, dividing, splitting in two, breaking; opening; separating (ಒಡ್ಡಿದ Mr. 372); loosening, untying, etc.;—a variety, a kind, distinction, difference (ಭೇದ Nn. 18. 37; ವಿಧ 72; Čh. v. 25; J. 13, 41).

ವಿಭೇದಕ vi-bhêdaka. A man who divides or pierce. See ಭಸು-.

ವಿಭೇದಿಸು vi-bhêdisu. To cleave, to divide, to pierce (Śśv. 1, 16; My.). 2, to become different, to alter (My.).

ವಿಭೋಗ vi-bhôga. Enjoyment, joy (Bp. 8, 58; 57, 92).

ವಿಭ್ರಮ vi-bhrama. Roaming or wandering about, whirling round, going round (ತಿರಿಗಿ ಬಾಹಪಕ್ಕಾದು Nn. 128, c. r. ತಿರುಗುವಕ್ಕಾದು);—error, mistake;—*doubt, apprehension;*—*hurry, confusion, bewilderment, agitation, alarm, perturbation, flurry* (ಸೂಗುರಿಸುವುದು Čt. II, 89); especially *one of the classes of feminine action proceeding from love, as when an enamoured woman through flurry puts on her ornaments in the wrong places* (see Nr. s. ಒಳು 2);—rapture;—*beauty, charm, grace.* See ಚಿತ್ತ-; Nn. & Mr. s. ಕೋಧಿ 1.

ವಿಭ್ರಮಣ vi-bhramaṇa. = ವಿಭ್ರಮ. (ಸಜ್ಜು, ತಿರುಗುವುದು Nn. 63).

ವಿಭ್ರಮಿ vi-bhrami. Agitated, alarmed, etc. (ವಿಭ್ರಮ Nn. 149).

ವಿಭ್ರಮಿಸು vi-bhramisu. To be confused, to become bewildered, to fall into error, etc. (Bp. 45, 17; 54, 30; 55, 34).

ವಿಭ್ರಾಜ್ vi-bhrâj. *Shining, splendid.*

ವಿಭ್ರಾಜಿತ vi-bhrâjita. Made splendid or bright (J. 7, 9).

ವಿಭ್ರಾಜಿಸು vi-bhrâjisu. To shine forth, to shine, to glitter, to be bright (Bp. 3, 68; 36, 50; A.).

ವಿಭ್ರಾನ್ತ vi-bhrânta. Whirled about; agitated, bewildered, flurried, confused (Abh. P. 14, 171; Bp. 22, 50; 29, 22). Feminine ವಿಭ್ರಾನ್ತೆ (40, 27).

ವಿಭ್ರಾನ್ತಿ vi-bhrânti. Confusion, bewilderment, etc. (Čpr. 2, 52; Bp. 22, 4; Râv. 6, 20; see ಮಾಡ-).— ವಿಭ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್. -ತೊಳ್. To grow confused, etc. (Bp. 18, 46).

ವಿಮಗ್ನ vi-magna. Plunged into, deeply entered into (Bp. 12, 30).

ವಿಮಣ್ಡಿತ vi-maṇḍita. Greatly adorned or decorated (Abh. P. 14, 177).

ವಿಮತ vi-mata. Disagreed, disagreeing, dissenting;—at variance, averse;—slighted, despised, offended;—of a different mind or disposition;—an enemy;—a different religion or caste (My.).

ವಿಮತಸ್ಥ vimata-stha. A man of a different religion or caste (My.).

ವಿಮನಸ್ಕ vi-manas. Changed in mind or feeling;—averse, displeased;—*sad, distressed, heart-broken;*—absent in mind;—perplexed, bewildered.

ವಿಮನಸ್ಕ vi-manaska. Depressed in spirit, sad, melancholy (My.). 2, of estranged mind.

ವಿಮಯ vi-maya. (ವಿಮೋಯ). Exchange, barter.

ವಿಮರ್ದ vi-marda. Crushing, bruising; grinding, pounding; — rubbing; *trituration* (of perfumes); — touch, contact;—destroying;—war, battle.

ವಿಮರ್ದನ vi-mardana. = ವಿಮರ್ದ. Trituration (of perfumes, ಮರ್ದಿಸುಪ, ಪಂಮುಲ Kr.); etc. See ಪಸ್ತ-.

ವಿಮರ್ಶ vi-marśa. Consideration, deliberation;—investigation, examination, inquiry (My. as ವಿಮರ್ಶ), discussion.

ವಿಮರ್ಶಕ vi-marśaka. An investigator, etc. (My.).

ವಿಮರ್ಶನ vi-marśana. = ವಿಮರ್ಶ. Investigation, etc. (G.).

ವಿಮಲ vi-mala. *Stainless, spotless, pure, clean, clear* (ಪಳಂಚಿ Ćr. II, 59). — ವಿಮಲಜೇಡ. N. (Bp. 58, 4). — ವಿಮಲಾಜೇವಿ. -ಜೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ವಿಮಲತರ vimala-tara. Uncommonly pure (Bp. 39, 63; 46, 64).

ವಿಮಲತ್ವ vi-malatva. Stainlessness, cleanliness, purity, clearness (Bp. 2, 37).

ವಿಮಲಮತಿ vimala-mati. (Śmd. 111). Pure-minded.

ವಿಮಲಾತ್ಮಕ vimala-âtmaka. Pure-minded, *clean, pure.*

ವಿಮಲಿತ vi-malita. Made clean, clean (Bp. 4, 27; 55, 39).

ವಿಮಲೆ vi-malĕ. A stainless woman;—*a particular plant* (= ಪಡುವಳಲೆ, etc.).

ವಿಮಲೇನ್ದ್ರಮುನಿಪ vimala-indra-munipa. N. (Bp. 52, 18).

ವಿಮಾತೃ vi-mâtṛi. A step-mother.

ವಿಮಾತೃಜ vimâtṛi-ja. *A step-mother's son.* See ಸವತಿಮಾಯ.

ವಿಮಾನ vi-mâna. 1. Disrespect, dishonour.

ವಿಮಾನ vi-mâna. 2. A measure. 2, *a car or chariot of the gods,* serving as a throne or as conveyance through the skies, self-directed and self-moving; a palankeen (ಪುಷ್ಪ Kn. 42). See ಪಾಮು 2. ವಿಮಾನ ಏರಿ ಬೇಕಾದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನ ಬೇಕೆ? (Prv.).

ವಿಮಿಶ್ರ vi-miśra. Mixed or mingled together.

ವಿಮಿಶ್ರವರ್ಣ vimiśra-varṇa. Commingled or double letters (Kâvy. III, 1, A, 4).

ವಿಮುಕ್ತ vi-mukta. Loosed, let loose, sent forth, liberated; freed from; quitted; issued from; hurled, thrown (ನಿಗ ಮು, ಪಿಟ್ಟುಮು Nn. 40; Śmd. 296 Mḍb.; see Ćpr. 6, 3; J. 5, 30; 10, 9). 2, excrement (see Mr. s. ನಿಸರ್ಗ & *cf.* ವಿಸರ್ಗ).

ವಿಮುಕ್ತಿ vi-mukti. Liberation, release; escape. 2, final emancipation (My.).

ವಿಮುಖ vi-mukha. Having the face turned away or cast down, averted; turned away from;—disinclined, opposed (Bp. 39, 68; 60, 9; J. 11, 4. 5). ಪ್ರಮುಖಾದವರು ವಿಮುಖರಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ವಿಮುಖ್ಯ vi-mukhya. Chief, excellent.

ವಿಮುಖ್ಯಾಸ್ಪದ vimukhya-âspada. The best place or state: detachment of the soul from further transmigrations, etc. (ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ Nn. 165).

ವಿಮುಂಚಿ vi-muñći. N. of a Brâhmaṇa (Abh. P. 6, after 32 & 35).

ವಿಮುಣ್ಡನ vi-muṇḍana. Shaving (ಕ್ಷೌರ, etc. Mr. 438).

ವಿಮೋಕ್ಷ vi-môkṣha. Liberation, release, freedom;—discharging;—final emancipation. See Bp. 24, 85; 34, 66; 46, 8; ಪಾಪ-.

ವಿಮೋಚನ vi-môćana. Unloosing, loosening; unharnessing; sending forth; liberating, setting at large; emitting; giving up, quitting; throwing;—escape, liberation, release. See ಉಚ್ 1, ಕಚ್ 3, ಪಿಮು 1; ಕರ-, ಗಾಢ-, ಯು ಗಾಂಗುಲಿ-, ರಕ್ಷ-; J. 8, 6.

ವಿಮೋಚನೆ vi-môćanĕ. = ವಿಮೋಚನ. (My.).

ವಿಮೋಚಿಸು vi-môćisu. To liberate, to free, to set at large (My.).

ವಿಮೋಹ vi-môha. Infatuation, bewilderment, confusion. See ಮೂ-; ಬಿಚ್ಚಳಿಸು; Ćpr. 3, 26; 5, 6. 8.

ವಿಮೋಹನ vi-môhana. Confusing, perplexing, infatuating, bewildering, stupefying; alluring, seducing, bewitching, tempting. See ಚಿತ್ತ-.

ವಿಮೋಹನವಿದ್ಯೆ vimôhana-vidyĕ. The art or power of bewitching (Ćpr. 5, 5).

ವಿಮೋಹಿಸು vi-môhisu. To grow confused, to become perplexed or bewildered (Ćpr. 2, 25; 4, 78).

ವಿಂಬ vimba. = ಬಿಂಬ.

ವಿಂಬಿ vimbi. = ಬಿಂಬಿ.

ವಿಂಬಿಕೆ vimbikĕ. = ಬಿಂಬಿಕೆ.

ವಿಯತ್ಚರ viyat-ćara. A bird (ಪಕ್ಷಿ Kn. 75). 2, a monkey (Abh. P. 12, 93. 96). 3, a Gandharva.

ವಿಯತ್ಚರೇಶ್ವರ viyaććara-îśvara. A king of the Gandharvas (Ćpr. 6, after 18).

ವಿಯತ್ vi-yat. *The sky, the atmosphere.* 2, a zero (see s. ದ್ವಾಪರ).

ವಿಯತಿ vi-yati. A wrong caesura (Bp. 1, 18).

ವಿಯತ್ತಲ viyat-tala. = ವಿಯತ್. (Bp. 11, 44; 44, 40).

ವಿಯತ್ಶುಕ viyat-śuka. The sky considered as a parrot (Ćpr. 4, 50).

ವಿಯದ್ಗಂಗೆ viyat-gaṅgĕ. *The sky-Ganges, the heavenly Ganges;* the galaxy.

ವಿಯನ್ನಿರಜ viyat-niraja. The sky looked upon as a lotus (Ćpr. 8, 34).

ವಿಯನ್ಮಹೀರುಹ viyat-mahîruha. A tree of the sky (Ćpr. 3, 96).

ವಿಯಮ vi-yama. *Restraint, check; forbearance;*—rest, cessation;—pain, distress. See Sl. s. ಸಾಳು ಮಾಡು.

ವಿಯಾತ vi-yâta. *Shameless, impudent, ill-behaved, bold.*

ವಿಯಾಮ vi-yâma. = ವಿಯಮ. *Restraint,* etc.

ವಿಯುಕ್ತ vi-yukta. Disjoined, detached, separated (Ćh. v. 57).

ವಿಯುತ vi-yuta. Separated, deprived of, separated from.

ವಿಯುತಾರ್ಥಕ viyuta-arthaka. *Void of meaning.*

ವಿಯೋಗ vi-yôga. *Separation* (ಆಗಲಿಕೆ Nn. 140), disunion, disjunction;—loss, death, absence.

ವಿಯೋಗಿ vi-yôgi. Being separated;—one who is separated from his wife, etc. (Cpr. 4, 39; Śiv. 1, 52);—the ruddy goose. ವಸಕ್ಕರಾಜಹ್ ಎದ್ದಿಕ್ಕವಹ್ ಇಸ್ದು, ಜಾಳಿ ಬರ್ದುಕೆಲ್ಲ ವಿಯೋಗಿಗೆ (Śmd. 260. Mdb.).

ವಿಯೋಗಿನಿ vi-yôgini. A woman separated from her husband or lover (Cpr. 4, 40).

ವಿರ್ v-ir². An affix for the plural, masculine and feminine, *e.g.* ತಕ್ಕವಿರ್, ತಾಯ್ವಿರ್, ಸೂಸವಿರ್ (Śmd. 120), ಅತ್ತವಿರ್, ಅತ್ತವಿರ್ಗಳ್ (124).

ವಿರ vira. = ಇರ 2, etc. Two.— ವಿರಜಾಜಿ. Double jasmine (Tě.; ಸಪ್ತತಿ, ಸದಮೂಲಿಕೆ, ಪಿಚ್ಚಾಜಿ Sl. 139).

ವಿರಕ್ತ vi-rakta. Discoloured. 2, disaffected, estranged, indifferent. 3, free from passion or affection; one who is void of attachment to worldly objects or freed from worldly affections and passions (ವಿರಾಗಾರ್ಹ, ವೈರಾಗ್ಯ ಚಿಹ್ನ.; ವೈರಾಗಿ Mr. 236).

ವಿರಕ್ತಿ vi-rakti. Change of disposition or feeling, estrangement. 2, absence of affection, freedom from passion, weanedness from the world (Cpr. 7, 28; Bp. 44, 65; J. 4, 50; see Sl. s. ಆಸ್ಪಿಕ್ಕ).

ವಿರಚನ vi-racana. The act of arranging, arrangement; constructing, contriving, contrivance; making; compiling, composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric.

ವಿರಚನಾರ್ಥ viracana-artha. The meaning of viracana; an object of embellishment. See ಪೋಣ್ 3.

ವಿರಚನೆ vi-racane. = ವಿರಚನ. (Bp. 11, 31; My.).

ವಿರಚಿತ vi-racita. Arranged; contrived, constructed, formed, made, prepared; compiled, composed (Śmd. 408; Cpr. 6, 43; J. 3, 2).

ವಿರಚಿತೋದ್ಯೋಗ viracita-udyôga. Arranged undertaking, etc. See ಮೊಗಸು 1.

ವಿರಚಿಸು vi-racisu. To arrange; to construct, to build, to form, etc.; to compile, etc. (Kâvy. I, 1*a*, 3; Ch. v. 172; Cpr. 1, after 133; 6, 90; Bp. 1, 23; 4, 27; 21, 27; 25, 20; 53, 32; Mr. 422).

ವಿರಜಸ್ vi-rajas. Free from dust;—passionless;—free from the menstrual excretion.

ವಿರಜಸ್ತಮಸ್ virajas-tamas. *Free from the qualities of passion and ignorance.*

ವಿರಂಚಿ viranci = ವಿರಿಂಚಿ. *Brahmâ.*

ವಿರಜ viraja. (Tbh. of ವಿರಾಜ್). ಹರಿದು ಬಸುಬಿಳಗಬಿಲುಡೀ ಳದ ವಿರಜದಜಗಿಡ ಪೋಲು (Bh. 1, 1, 12).

ವಿರತ vi-rata. Ceased from, desisting from, stopped, ceased;—rested, ended, concluded; come to an end. See ಉ-; Grj. 4, after 104; Bp. 27, 33.

ವಿರತಿ vi-rati. *Cessation, stop, end;*—pause, cæsura (Ch.);—indifference.

ವಿರಥ vi-ratha. Having no car or chariot, chariotless (J. 12, 24. 47).

ವಿರಳ virala. = ವಿರಳ. Having interstices, separated by intervals (of space or time; *cf.* ಬಿಡು 2, ಬಿರಿ 3 or ಬೇಱ್?);—*not close or compact, open in texture, not thick or dense, fine, thin, delicate;—loose, wide apart;*—rare, of unfrequent occurrence; rare, scarce;—single;—remote;—*little, few.* See ಉ-.

ವಿರಳತೆ viralatě. = ವಿರಳತೆ. The state of being of unfrequent occurrence, etc.

ವಿರಳತ್ವ viralatva. = ವಿರಳತೆ, ವಿರಳತ್ವ.

ವಿರಳವಸ್ತುಮೇಳನ virala-vastu-mêlana. Joining or collecting things that are separated from one another. See ಆಯ್ 2.

ವಿರಳವಸ್ತ್ವಾಕರ್ಷಣ virala-vastu-âkarshana. Pulling or taking things towards one's self that are separated by intervals. See ಆಯ್ 2.

ವಿರಳಾರ್ಥ virala-artha. In a separate, loose, or single manner. See ಪದಪಟಿ.

ವಿರಳಿತ viralita. Not compacted, not closely united, not dense. See ಉ-.

ವಿರಳೇತರ virala-itara. Other than wide apart: *dense, thick, compact, close.*

ವಿರಸ vi-rasa. Juiceless, sapless, flavourless, tasteless, insipid; dry, flat (as speech); unenergetic; vigourless;—painful; sapelessness, etc.; pain. See Bp. 3, 46; 19, 1; J. 22, 16; 40, 80; B. 5, 139; ಪ್ರತಿ-. Feminine ವಿರಸೆ (Bp. 40, 53; J. 5, 61). ಸರಸ ವಿರಸವಾಗದೆ? (Prv.).

ವಿರಹ vi-raha. = ಬಿರಯು, ಬಿರಹ. *Separation, parting, separated state* (especially of lovers or friends); the anguish of separation (ಅಲ್ಲೂರ ಚೆ. I, 85; ಉತ್ತರಕೆ Nn. 102; ಬೆಟ್ಟಿ Bhn. 41);—loneliness, distance;—want of;—abandonment, cessation, relinquishment. ತಾಳಬಾಹದ ವಿರಹ ತಿಸೆ ಪರೆ ಹೋದೀತೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ವಿರಹಜ್ವರ viraha-jvara. The anguish of separation (Cpr. 8, after 66).

ವಿರಹತಾಪ viraha-tâpa. = ವಿರಹಾಗ್ನಿ. (My.).

ವಿರಹಾಗ್ನಿ viraha-agni. The fire of separation (Cpr. 5, 129).

ವಿರಹಾನಲ viraha-anala. = ವಿರಹಾಗ್ನಿ. (Cpr. 8, 6).

ವಿರಹಿ vi-rahi. = ಬಿರಯಿ, ಬಿರಹಿ. Being separated from, absent from, bereft of;—a man separated from his beloved ones, or one who suffers the pangs of absence from them (Śmd. 16, o. r. ಬಿರಯಿ; J. 1, 9; 3, 24. 26). Feminine ವಿರಹಿಣಿ (Rśv. 11, 10).

ವಿರಹಿತ vi-rahita. Abandoned, deserted, left, left alone, solitary, lonely, separated, absent from;—devoid of, exempt from, bereft of, destitute of, free from, wanting, without (Śmd. 82; Bp. 18, 98; 25, 32; 46, 16; J. 18, 13). Feminine ವಿರಹಿತೆ (J. 5, 51).

ವಿರಹಿಸು virahisu. = ಬಿರಯಿಸು. To be abandoned; to be separated from, etc.

ವಿರಳ viraja. = ವಿರಳ. (ಬಿರಿಕೆ ಚೆ. I, 43; ಬೇಱ್ Śmd. 336 Mdb. Cm.). ವಿರಳಂ (ಕಿಡಿದೆಯೊಳ್ Śmd. 226).— ವಿರಳಮುಖಿ. -ಮುಖಿ. Separated lips (Bp. 46, 57).

ವಿರಳತೆ viralatě. = ವಿರಳತೆ. (ಕೆಲವೆಡೆ Śmd. 211; ವಿರಳತ್ವ Cm.).

ವಿರಳತ್ವ viralatva. = ವಿರಳತ್ವ, ವಿರಳತೆ, q. v.

ವಿರಾಗ vi-râga. Change of colour or feeling. 2, absence of desire or passion; disregard of all sensual enjoyment (ಪೋಣ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 20; ಅಳ್ಳ, ವೈರಾಗ್ಯ 37; ಧಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 55; ಕೋಱಳ Mr. 510).

ವಿರಾಗವರ್ತನೆ virâga-vartaně. A life void of passion or desire (Cpr. 2, 85).

ವಿರಾಗಾರ್ಹ virâga-arha. *Qualified for freedom from passion* (see Hlâ. s. ವಿರಕ್ತ).

ವಿರಾಗಿ vi-râgi. Void of passion or desire (My.).

ವಿರಾಜ್ vi-râj. ವಿರಾಜಿ. Shining; splendour; beauty. 2, *a man of the regal or military class.* 3, the first progeny of or male power of Brahmâ and producer of the first Manu or Manu svâyambhuva. 4, intellect located in and ruling over the collective aggregate of bodies. 5, the body.

ವಿರಾಜ vi-râja. = ವಿರಾಜ್ No. 1. (ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷಾದಿ Nn. 77).

ವಿರಾಜಿಸೂನ vi-râjamâna. Shining, brilliant, splendid, handsome (My.).

ವಿರಾಜಿ vi-râji. A person who shines or is filled with brightness (Nn. 1).

ವಿರಾಜಿತ vi-râjita. Illuminated, irradiated, splendid, shining, brilliant, handsome; manifested (Čpr. 2, 93; Rêv. 8, 2).

ವಿರಾಜಿಸು vi-râjisu. To shine, to be brilliant, etc. (Čh. v. 184. 203. 214; Čpr. 1, after 125; 4, 73; Bp. 4, 24; 57, 65; Rêv. 6, 7).

ವಿರಾಟಿ vi-râṭ. = (ವಿರಜ), ವಿರಾಜ್.

ವಿರಾಟ virâṭa. N. of a district of India (perhaps Berar) and of its town (Bh. 4, 1 sum., etc.). 2, N. of a king (G. 69).

ವಿರಾಟ್ಪುರುಷ virâṭ-purusha. = ವಿರಾಜ್ No. 3. (My.).

ವಿರಾಧ vi-râdha. Opposition; annoyance;—N. of a râkshasa (J. 19, 20).

ವಿರಾಮ vi-râma. Cessation, rest, repose;—stoppage, stop, pause; caesura (Čh.; Kâvy. II, 2, B, 27-29). 3, *end, conclusion, term;*—the stop: a small oblique stroke placed under a consonant to denote that it is quiescent. 4, N. of a vṛitta (Čh.). — ವಿರಾಮಚಿಹ್ನ. Any sign in a book to indicate a pause of the voice in reading (B. 2, 1; 3, 5; My.).

ವಿರಾಮಸಮಯ virâma-samaya. Time of ending, end (Čpr. 4, after 49).

ವಿರಾವ vi-râva. *Sound, cry.*

ವಿರಿಂಚ virinčа. *Brahmâ.*

ವಿರಿಂಚಿ virinčі. = ವಿರಂಚ. *Brahmâ.*

ವಿರುತ vi-ruta. Shrieking, howling, crying, humming, chirping (ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸುಸ್ವರ Mr. 168).

ವಿರುತಿ vi-ruti. Cry, clamour, sound, tone (Kâvy. V, 47; Čpr. 6, 96).

ವಿರುತ್ತು vi-ruttu. Tbh. of ವಿರುದ್ (Śmd. 106 Cm.).

ವಿರುದ್ vi-rud. = ವಿರುತ್ತು, q. v. Crying aloud, lamenting, etc.

ವಿರುದ vi-ruda. = ಬಿರುದ, etc. Crying; proclaiming; a laudatory poem, a panegyric.

ವಿರುದ್ಧ vi-ruddha. Opposed, hindered, obstructed;—contrary, repugnant, opposite, contradictory, perverse, reverse;—incongruous;—hostile, adverse, at variance;—unpropitious, unfavorable, disagreeable;—prohibited, forbidden;—opposition, contrariety, perverseness, incongruity; hostility, enmity, disagreeableness.

ವಿರುದ್ಧಸಮಾಸ viruddha-samâsa. An incongruous, improper composition of words (ಅನಿಷ್ಟಸಮಾಸ Śmd. 207).

ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ viruddha-âbhâsa. = ವಿರೋಧಾಭಾಸ. The semblance of opposite qualities: one of the âlêshas (Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.).

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ viruddha-artha. An improper or a contradictory meaning (Bp. 1, 18).

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಪದ viruddhârtha-pada. A word (or verse) that is contradictory to or inconsistent with the meaning (Kâvy. II, 2, B, 13-15).

ವಿರುಪೆ virupe. (Tbh. of ವಿರೂಪೆ?). N. (of a village, Kk. 2).

ವಿರುವಕ viruvaka. See Mr. s. ಬುರಡಕ.

ವಿರೂಕ್ಷಣ vi-rûkshaṇa. Making rough or dry, astringent. 2, *censure, blame, reviling, abuse;*—oath, imprecation.

ವಿರೂಕ್ಷಿಸು virûkshisu. To feel aversion or dislike (Abh. P. 9, 191).

ವಿರೂಪ vi-rûpa. Deformed, of ill-looking form, misshapen, ugly, unusual in form or nature, monstrous, unnatural;—deformity, etc. 2, of various form, multiform.

ವಿರೂಪತೆ vi-rûpatè. Deformity, malformation (Čpr. 7, 79).

ವಿರೂಪಸಂಧಿ virûpa-sandhi. A composition of words that is unusual in its form (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ virûpa-akshа. Having deformed eyes (*i. e.* an odd number of them): *Śiva.* 2, N. (Kk. 101). See ಪಂಚಾ-; Bp. 59, 4.

ವಿರೇಕ vi-rêka. Purging, evacuation of the bowels. 2, a purgative. (R.).

ವಿರೇಚನ vi-rêčana. = ವಿರೇಕ No. 1. (My.).

ವಿರೋಕ vi-rôka. Shining, *a ray of light.*

ವಿರೋಚನ vi-rôčana. Shining, illuminating. 2, *the sun* (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ Nn. 6). 3, *the moon* (ಇಂದು, ಚಂದ್ರ, 6). 4, *fire* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 6). 5, N. of an asura, the father of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ 6). 6, a child, a boy (ಬಾಲಕ 6).

ವಿರೋಧ vi-rôdha. Opposition, obstruction, hindrance, impediment;—impediment to the successful progress of a plot in a drama;—restraint, check;—siege, blockade, confinement;—contradiction, contrariety, antithesis, contrast;—inconsistency, opposition of qualities (in food, medicine, etc.);—antagonism; *hostility, enmity* (ಜಗ Nn. 97); one of the atiśayas in poetry (Kâvy. III, 3, B, 121 seq.).

ವಿರೋಧನ vi-rôdhana. The act of opposing, obstructing, hindering, etc.;—*opposition, contradiction;*—incongruity.

ವಿರೋಧಭಾವ virôdha-bhâva. An enemy (ಮೂಲಿಗ Kk. 67);—inimical disposition.

ವಿರೋಧಾಭಾಸ virôdha-âbhâsa. = ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ. (Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.).

ವಿರೋಧಿ vi-rôdhi. Opposing, adverse to, etc. 2, *an opponent, an enemy* (ಜಗ Mr. 200). 3, the twenty-third year of the cycle of sixty (My.).

ವಿರೋಧಿಕೃತ್ virôdhi-kṛit. The forty-fifth year of the cycle of sixty (My.).

ವಿರೋಧಿಮರ್ದನ virôdhi-mardana. A victor (ಜಿಷ್ಣು, ಜಗೆದು ಗೆದ್ದವನು Nn. 38).

ವಿರೋಧಿಸು virôdhisu. To hinder, to obstruct (ಅಡಚಣೆಯನ್ನು-, My.); to hate (My.). 2, to be opposed to or inconsistent with (*e. g.* ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಜ್ವರಕ್ಕೆ, My.); to be hostile (J. 2, 39; 10, 38).

ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ virôdha-ukti. *Contradiction.*

ವಿಲ vila. = ಬಿಲ.

ವಿಲಕ್ಷ vi-laksha. Having no distinguishing mark or aim;—strange, extraordinary;—embarrassed;—*astonished, surprised;*—abashed, ashamed.

ವಿಲಕ್ಷಣ vi-lakshana. Having different or opposite marks or characteristics, other, different;—extraordinary, strange, odd, novel. 2, any state or condition for which no cause can be assigned, *vain or causeless state.* (B. 4, 215. 224; 5, 255; My.).

ವಿಲಕ್ಷ್ಯ vi-lakshya. Having perceived. 2, having become bewildered or confused (Bh. 3, 13, 10).

ವಿಲಗ vilaga. Incongruity, unsuitableness, inconsistency, discordance, discrepancy (Bh. 3, 12, 3; J. 5, 62; 18, 49; Mhr.).

ವಿಲಗ್ನ vi-lagna. Fastened or attached to, fixed or resting on, connected with (J. 8, 41). 2, *the waist* (ಪದು Iliâ.).

ವಿಲಂಘನ vi-langhana. The act of passing beyond, transgressing, overstepping, violating, neglecting;—transgression, offence. See ಯತಿ-.

ವಿಲಂಘಿಸು vi-langhisu. To jump, to skip, to leap or jump over (Rây. 5, 77).

ವಿಲಂಬ vi-lamba. Hanging or falling down, pendulousness. 2, slowness, delay (Sl. 63; My.). See ಅ-.

ವಿಲಂಬನ vi-lambana. = ವಿಲಂಬ. See ಅ-.

ವಿಲಂಬಮಾನ vilamba-mâna. Slow measure or time (Sl. 63).

ವಿಲಂಬಿ vi-lambi. Depending, pendulous;—slow;—the thirty-second year of the cycle of sixty (My.).

ವಿಲಂಬಿತ vi-lambita. Hanging or falling down, depending;—pendulous;—dependent on;—retarded, delayed, protracted; *slow* (as time in music, etc.); slowness (Abh. P. 4, 9). See ಅ-.

ವಿಲಂಬಿಸು vi-lambisu. To hang down, on, or from. 2, to protract, to procrastinate (My.).

ವಿಲಂಭ vi-lambha. Giving;—*liberality.*

ವಿಲಯ vi-laya. Dissolution, liquefaction;—destruction, especially destruction of the world (Bp. 53, 9).

ವಿಲಯರುದ್ರ vilaya-rudra. A terrible form of Śiva at the dissolution of the world (J. 13, 11).

ವಿಲಯಾಗ್ನಿ vilaya-agni. The fire at the destruction of the world (Rây. 5, 115).

ವಿಲಸ vi-lasa. Tbh. of ವಿಲಾಸ. (Śmd. 359; Bp. 4, 10; 30, 25; Mhr.).

ವಿಲಸತ್ vi-lasat. Flashing, shining, brilliant, beautiful, splendid, elegant, charming (ಪದ, ಒಪ್ಪವಸ್ತಾದು Nn. 165, o. r. ಒಳ್ಳೆಪ್ಪು; ಒಪ್ಪಲ್ಲುವ Śmd. 23 Cm.; Bp. 35, 7);—playing, sporting.

ವಿಲಸನ vi-lasana. Flashing, gleaming;—sporting, play, sport (Bp.).

ವಿಲಸಿತ vi-lasita. Flashing, gleaming, glittering, shining; manifested; a gleam, a flash; appearance, manifestation;—sported; sportive, wanton; sport, play, pastime, dalliance. See Ch. v. 163. 210; Ćpr. 4, 44; Bp. 4, 23; 51, 33; Mr. 1 *a*; Śm. 58; ಪ್ರಕುರ-. Feminine ವಿಲಸಿತೆ (Ch. v. 178; A.).

ವಿಲಾಪ vi-lâpa. *Lamentation, crying, weeping, wailing, moaning* (ಪರಿದೇವನ, ಬೆಬ್ಬಡ ಆಳ್ಕೆ Mr. 396).

ವಿಲಾಯತಿ vilâyati. Relating to a foreign country (Mhr.); a foreign country, but understood especially of England or Europe (My. also as ವಿಲಾಯಿತಿ; B. 1, 22; 3, 50; 5, 227; Br.; Mhr., H. ವಿಲಾಯತ). — ವಿಲಾಯತಿಗಳ್ಳಿ. -ಳ್ಳಿ. A milky plant or small shrub, used as a bordering in gardens, Euphorbia lithymaloides Willd. (Z.). — ವಿಲಾಯತಿಬೆಣ್ಣೆ ಕಾಯಿಮರ. -ಆಲ್ಡೆ-. A road-side tree with fragrant flowers, Sumach caesalpinia coriaria Willd. (St. & Pl.). — ವಿಲಾಯತಿ ಹತ್ತಿ. = ಕಂಬತ್ತಿ. (Z.). — ವಿಲಾಯತಿ ಹರಳುಗಿಡ. The shrub Adenoropium multifidum Pohl. (St. & Pl.). — ವಿಲಾಯತಿ ಹುಣಸೆ. A road-side tree, Albizzia glomerifera Kurz. (? Z.).

ವಿಲಾಸ vi-lâsa. = ವಿಲಸ. Shining forth, appearing, manifestation: a label, a direction on a letter, the marks on goods or packets (My.; Tć., T.; see ಹೆಸರು-), a short inscription naming the builder of a temple, etc. (My.). 2, *sport, pastime, amusement, play, merriness* (ಬಲ್ಲಿನ ಲೆ. I, 85), especially amorous pastime, diversion (with women, dancers, singers, etc.); *coquetry, affectation of coyness, wantonness:* a form of feminine gesture considered as indicative of amorous sentiments, such as change of place, posture, guit, look, hiding at the approach of a lover, assuming a look of displeasure, etc. 3, grace, elegance, charm, beauty. — ವಿಲಾಸವನ್ನೊಡು. -ತೋಡು. To show play, to divert, to amuse (Śśr. 2, 39). — ವಿಲಾಸವನ್ನೊಡ. -ಬೆಡ. To get beauty, to be full of beauty (Grj. 6, 67).

ವಿಲಾಸಕೆ vilâsatć. Sporting, sport, etc. (Râm. 3, 2, 16).

ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರ vilâsa-avanamra. Bowing in a sportive or coquettish manner. See ನಳ್ಳಿಕಿಸು.

ವಿಲಾಸವಾಸ vilâsa-vâsa. A pleasure-house, a summer-house (Ćpr. 7, 92).

ವಿಲಾಸಿ vi-lâsi. Wanton, sportive, coquettish, playful, dallying; a sporter, a voluptuary, a sensualist (ನರಿಲ G.). — ವಿಲಾಸಿಪೇದ. N. See ಒಡಿಪೆದು-.

ವಿಲಾಸಿತ vi-lâsita. Made merry, diverted, amused (Bp. 57, 78).

ವಿಲಾಸಿನಿ vi-lâsini. A wanton woman, a courtesan, a harlot (ಪಾರಸ್ತ್ರೀ, etc. Iliâ.; ಪಾರಸಿ, ಬಾಜಾಳು Mr. 305). 2, a coquettish woman;—a woman in general (Bp. 59, 26; J. 2, 7).

ವಿಲಿ vili. A sound in imitation of convulsive movements (Tć. ವಿಲವಿಡಿ, T. ವಿಲವಿಲ, with cramps, convulsively; M. ವಿಲ್ಲ, a cramp, a stitch; *cf.* ವಿಲುಪು). — ವಿಲಿವಿಲಿಸು. To be convulsed, to shake with irregular spasms (V. 28, 70).

ವಿಲಿಖಿತ vi-likhita. Scratched, scraped; written (Ćpr. 1, 73; 2, after 14).

ವಿಲಿಪ್ತ vi-lipta. Smeared, smeared over, besmeared (J. 31, 22).

ವಿಲೀನ vi-lina. Clinging to, cleaving to, addicted to, immersed in. 2, *dissolved, liquefied, melted, liquid.* 3, disappeared, vanished, perished. See ಪರ-; ಳಯ; Bp. 12, 1; 35, 4.

ವಿಲೀನಿತ vi-linita. Immersed in; dissolved; disappeared (Bp. 35, 40).

ವಿಲುಲಿತ vi-lulita. Shaken down, falling down, rolling down (Abh. P. 12, after 10).

REFRENCE

ವಿಲೂನ vi-lûna. Cut asunder, cut off, cut (Bp. 53, 4).

ವಿಲೆ vilĕ. A class or head; rank, order (Mhr., H. ವಿಲ್ಹಾ, ವಿಲ್ಹೇ). 2, order, arrangement (My.). 3, readiness (as of money for payment, My.). — ವಿಲೆವಾರಿ. Assorting, classifying (My.; Mhr., H. ವಿಲ್ಹೇವಾರಿ). 2, distribution; settlement (My.; Tĕ.).

ವಿಲೇಖನ vi-lêkhana. Scratching, making incisions, writing;—making furrows;—digging. See ಉಜು, ಬರೆ 1.

ವಿಲೇಪನ vi-lêpana. Smearing over, besmearing, plastering, spreading over, anointing; smearing or spreading on; anointing the body with fragrant oils, etc. (ಆಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ತೈಲ ಪುಸುವುದು Mr. 339);—*unguent for perfuming the body* (ಗೊಜ್ಜುಮು, ಅನುಲೇಪನ Nn. 20).

ವಿಲೇಪಿ vi-lêpi. *Rice gruel* (ಗಂಜಿ Hlĕ.).

ವಿಲೇಪಿತ vi-lêpita. Smeared over, besmeared, smeared, plastered, anointed (My.).

ವಿಲೇಪಿಸು vi-lêpisu. To smear over, etc. (My.).

ವಿಲೋಕನ vi-lôkana. The act of looking or regarding; sight, observation. — ವಿಲೋಕನಗೆಯ್. -o-. To look at or upon, to regard (Abh. P. 6, after 112).

ವಿಲೋಕನೀಯ vi-lôkanîya. Worthy of being looked at, agreeable, beautiful (Čpr. 5, after 118).

ವಿಲೋಚನ vi-lôčana. The eye (ಅನ್ನ Nn. 51. 61; Bp. 18, 75; J. 11, 25). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Mr. 34). 3, one who has an eye—(Abh. P. 12, after 10; Bp. 30, 2).

ವಿಲೋಭನ vi-lôbhana. The act of leading astray, perplexing, beguiling;—allurement, attraction, temptation, seduction;—flattering, praise, commendation (especially by contrast with inferiority). (R.).

ವಿಲೋಭಿತ vi-lôbhita. Allured, beguiled; deceived; flattered, praised. (R.).

ವಿಲೋಮ vi-lôma. Against the hair, against the grain, out of the usual or proper course, reverse, inverted, contrary, opposite;—reverse order, opposite course, reverse (Ch. v. 238).

ವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ vilôma-kriyĕ. The negative mood (Śmd. 281. 282).

ವಿಲೋಲ vi-lôla. Moving or shaking about;—shaking, trembling, tremulous, fickle, unsteady; tremor (ಸುಮಶ Čt. II, 39);—rolling (as the eye), tossing about, waving. See Śmd. 112; Ch. v. 132. 203. 251; Bp. 16, 29; 21, 2.

ವಿಲೋಲತೆ vi-lôlatĕ. Tremulousness, unsteadiness; rolling (of the eyes, Bp. 3, 33).

ವಿಲೋಲುಪ vi-lôlupa. Very desirous, ardently longing for (Bp. 27, 59).

ವಿಲ್ವ vilva. = ಬಿಲ್ವ.

ವಿವಕ್ಷಿತ vivakshita. Wished or intented to be spoken or said; purposed, intended; meant, signified, literal (not figurative); wished, desired; *handsome, pleasing, agreeable*, calm, gentle (ಸೌಮ್ಯ, ಮೆಲುವಳಿ; ಸೂಸ್ಯತ, ಫಲದ Nn. 103; ಸೌಮ್ಯ Mr. 471). 2, the proximity of a house (ಫಲದಾ ಪ್ಪರ್ಗ, ಮನೆಯ ಸವಿಾಪ 109).

ವಿವಕ್ಷಿಸು vivakshisu. To wish or desire to speak or to say;—to intend; to wish, to desire (Čpr. 2, after 49; Mr. 480).

ವಿವಕ್ಷೆ vivakshĕ. *A wish or desire to speak or to express*;—meaning, sense;—intention, purpose, wish, desire (Śmd. 117. 266).

ವಿವಧ vivadha. = ವಿವಕ್ಷ, ವೀವಧ. *A yoke or pole for carrying burdens*;—a burden, a load (carried on the head, ಸಂಭಾವಾರ, ವೀವಧ, ಭಾರ, ತಲೆಮೂಲೆ Hlĕ.; ವೀವಧ, ವಿವಕ್ಷ, ತಲೆಪೊರೆ Mr. 213; see Nr. s. ವಿವಹಾಸು). 2, *a road*.

ವಿವಂಡ vivanda. Tbh. of ವಿಮರ್ಶ (Śmd. 342, o. r. ವಿಮರ್ಶ).

ವಿವಂಧ vivandha. Tbh. of ವಿವಧ.

ವಿವರ vi-vara. = ವಿವರು. Uncovering, spreading out; expansion, opening, widening; separation; division, variety, distinction (see ಕುಟಾಪ-, ಕುಟ-, ಗ್ರಹ-, ಪಿಗ್-); specification, detailed account, particulars (My.). 2, *a fissure, a hole, a chasm, a cave, a burrow, a hollow*;—an interval, an intermediate space. 3, a breach, a fault, a flaw, a vulnerable place, a weak point. See ಕಾಸು 2, ಜೀರ್ಣ. — ವಿವರಪತ್ರಿಕೆ. A written statement containing all the particulars (My.). — ವಿವರವಿವರ. rep. (Bp. 33, 11).

ವಿವರಣ vi-varaṇa. Uncovering, spreading out, expanding, opening, unfolding; separating. 2, *explanation, exposition, interpretation, comment* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಅಮ್ಮ Mr. 251). 3, detailing, describing, description, specification, detailed account. See ಕಾರ್ಯಾನ-, ಪುರಸ-; ಪಿಕ್ಕ.

ವಿವರಣೆ vi-varaṇĕ. = ವಿವರಣ. Distinction (Śmd. 252); explanation, etc. (My.).

ವಿವರಿಸು vi-varisu. To be spread out, to unfold or display one's self, to become manifest, to appear (ವಿವರಮಾಗು Śmd. 401 Cm.; Čh. v. 214). 2, to separate (Bp. 24, 23; 59, 42). 3, to explain, to interpret (My.); to particularize, to detail, to specify (Bp. 39, 20; 54, 38; J. 5, 37; My.).

ವಿವರು vivaru. Tbh. of ವಿವರ. Specification, etc. (D. 4, 167. 168).

ವಿವರ್ಜಿತ vi-varjita. Left, abandoned; destitute of, entirely free or exempt from, without (Bp. 8, 2).

ವಿವರ್ಜಿಸು vi-varjisu. To leave, to abandon (Grj. 10, 86).

ವಿವರ್ಣ vi-varṇa. Colourless; pale, wan, pallid;—bad-coloured, discoloured;—low, vile;—*unlettered, ignorant, stupid;—a man of low caste.*

ವಿವರ್ಣಿಸು vi-varṇisu. To describe (Kâvy. V, 939).

ವಿವರ್ತನ vi-vartana. Turning round, revolution;—circumambulating (as an altar, etc.);—passing through a change or succession of various states or existences. (R.).

ವಿವರ್ಧನ vi-vardhana. Augmenting, increase, growth (Bp. 1, 17; My.).

ವಿವರ್ಧಿಸು vi-vardhisu. To increase, to become enlarged, to become powerful, etc. (Bp. 35, 57).

ವಿವಶ vi-vaśa. Unrestrained, unsubdued, uncontrolled. 2, independent. 3, subject, subjected; authority, power (Bp. 26, 30). 4, *apprehensive of death.*

ವಿವಸ್ವತ vi-vasvat. The shining one: *the sun.* 2, *a deity.*

ವಿವಸ್ವನ್ತ vi-vasvanta. Tbh. of ವಿವಸ್ವತ್. The sun (ಕಂಸಿಲ ಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ Nn. 110). 2, a deity (ಸುರರು, ದೇವತೆ 110). 3, Brahmâ (ಸದೋವಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮ 110).

ವಿವಹನ vi-vahana. = ವಿವಾಹ. (Čpr. 6, 50).

ವಿವಾಕ vi-vâka. One who declares or who decides causes, a judge. See ವ್ಯವ-.

ವಿವಾದ vi-vâda. *A dispute, a quarrel, a controversy, a debate, a contest, contention.* 2, a contest at law, *a lawsuit.* 3, crying out, sound. See ಕೆಳದ.

ವಿವಾಹ vi-vâha. Carrying off, leading away; conducting home;—*the taking a wife, marriage, matrimony.*

ವಿವಾಹದೀಕ್ಷೆ vivâha-dîkshĕ. The marriage rite, marriage ceremony (Sk.). 2, the rite of not shaving the head for six months after marriage (My.).

ವಿವಿಕ್ತ vi-vikta. Separated, disjoined, detached, kept apart, scattered, abstracted, sequestered. 2, *single, alone, solitary.* 3, distinguished, discriminated, judged. 4, altered. 5, judicious. 6, *pure, faultless.* 7, profound (as judgment or thought). 8, separation, etc. See Kâvy. V, 50.

ವಿವಿಧ vi-vidha. *Of various sorts or kinds, divers, manifold, various* (Bp. 35, 33; 52, 41).

ವಿವಿರಕ್ತ vi-virakta. Perfectly indifferent to (Bp. 39, 68).

ವಿವೃತ್ತ vi-vritta. Turned or twisted round, whirling, revolving, rolling. See ಆ- & ಪ್ರ-.

ವಿವೇಕ vi-vêka. *Discrimination, judgment, the faculty of distinguishing and classifying things according to their real properties;*—in the vêdânta system: the power of separating the invisible soul or the brahma from the visible world or reality from mere semblance or illusion. 2, true knowledge. 3, discretion. 4, discussion, investigation. — ವಿವೇಕವನ್ನುಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To acquire knowledge or skill (Grj. 2, after 106).

ವಿವೇಕಜಲ vivêka-jala. Discrimination looked upon as water (Śśv. 4, after 99).

ವಿವೇಕತೆ vi-vêkatĕ. Judgment, discrimination, the faculty of judgment (Ćpr. 2, 34).

ವಿವೇಕಿ vi-vêki. Discriminating, judicious, prudent, discreet, considerate; a discriminator, etc. See Ćh. V, 968; Bp. 36, 33; ಆ-.

ವಿವೇಚಿಸು vi-vêkisu. To distinguish, to discriminate, to decide, to act with judgment, to judge (Bp. 36, 45; RÂm. 1, 3, 9).

ವಿವೇಚನೆ vi-vêćanĕ. (ವಿವೇಚನ). Discriminating, distinguishing; investigation (My.).

ವಿವ್ವೋಕ vivvôka. = ಬಿವ್ವೋಕ. (G.).

ವಿಶ vîś. *An agriculturist, a merchant, a vaiśya.* 2, *a man in general; people.*

ವಿಶ vîśa. = ವಿಶ್. (ವೈಶ್ಯ Mr. 345). 2, = ವಿಸ 2.

ವಿಶಂಕಟ vi-śaṅkaṭa. (ವಿಸಂಕಟ). *Great, large, broad* (ವಿಶಾಲ, ಅತಿಯಗಲ Mr. 450);—strong, vehement.

ವಿಶಂಕೆ vi-śaṅkĕ. Suspicion, doubt, fear, apprehension (Śmd. 16. 67. 176. 396; Kâvy. I, 1*b*, 15-22).

ವಿಶದ vi-śada. *Clear, pure, bright, pellucid;*—white;—*evident, apparent, obvious, manifest;*—beautiful (Kâvy. III, 1, A, 8).

ವಿಶದತ್ವ vi-śadatva. Clearness, brightness (Ćpr. 3, 94).

ವಿಶದೀಕರಿಸು viśadî-karisu. To make clear, to explain (Ćpr. 2, after 14).

ವಿಶರ vi-śara. Splitting, bursting;—*destroying, killing, slaughter.*

ವಿಶಲ್ಯ vi-śalya. Free from thorns or darts;—free from trouble or embarrassment, without care or pain.

ವಿಶಲ್ಯೆ vi-śalyĕ. *The plant Cocculus cordifolius* DC. (Menispermum cordifolium Willd., = ಗುಡಚಿ). 2, *a sort of pot-herb* (see ಪಾಪ್ಪುದುಪ್ಪೆ; Tĕ. s. ತಂಗಿಡುಮ್ಬು). 3, *the plant Croton polyandrum* Roxb. 4, the plant Convolvulus turpethum. See ಎಲುಬುನಸ್ಸಿಗಿಡ, ಬೆಣ್ಣೆ ಬಿಡುರು.

ವಿಶಸನ vi-śasana. Cutting up; *killing, slaying, immolating, slaughter* (ಸೂಡನ, etc., ಕೊಲೆ Mr. 300).

ವಿಶಾಖ vi-śâkha. Branchless;—having spreading branches. 2, an attitude in shooting, standing with the feet a span apart. 3, the top of a tree (ಫಲದುಂಬಗ್ಗ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 38); the branch of a tree (ಮರದ ರಾಜೆ Mr. 525). 4, *Kârttikêya* (ಕ್ರೌಂಚಾರಿ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕೇಯ 38; ಗುಹ 528). 5, power (ಶಕ್ತಿ 38). 6, an enemy (ರಿಪು, ವೈರಿ 38). 7, = ವಿಶಾಖೆ (ನಾರಕೆ, ನಕ್ಷತ್ರವಿಶೇಷ 38; ತಾರೆ 528). 8, the east (ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕು, ಮೂಡಣದಿಕ್ಕು 38; ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು 528). 9, = ತಾಳಧರ (ತಾಳಧ, ತಾಳಧಾರಿ 38; ತಾಳಧಾರಿ 528).

ವಿಶಾಖೆ vi-śâkhĕ. *The sixteenth lunar asterism.*

ವಿಶಾಪ vi-śâpa. Deliverance from a curse (J. 33, 8; My.).

ವಿಶಾಯು vi-śâya. *Sleeping and watching alternately,* as watchmen.

ವಿಶಾರದ vi-śârada. *Learned, wise; skilled in, conversant with.* 2, *confident, bold, presuming.*

ವಿಶಾರದತ್ವ vi-śâradatva. Skilfulness, skill in. See ವಿದ್ಯಾ-.

ವಿಶಾಲ viśâla. *Large, great, wide, broad, extensive* (ಪೆಸ್ಸಕ Nn. 20). 2, (= ವಿಶಾಲೆ), the bitter apple, Cucumis colocynthis (? ಳಿಲ್ಲಳ, ಬೆಳ್ಳದಬೆಲ್ Mr. 133).

ವಿಶಾಲತೆ viśâlatĕ. *Largeness, greatness, width, breadth, expansion, magnitude, bulk* (ಪರಿಣಾಹ, ಸುತ್ತು Hlâ.).

ವಿಶಾಲವೃಕ್ಷ viśâla-vṛiksh. *The tree Bauhinia variegata* Lin. (others: Echites scholaris Lin.; = ರಾಯಪಿ). See Kr. s. ಪಿಲಿ ಲೆಜಾಡಿ.

ವಿಶಾಲೆ viśâlĕ. *The bitter apple, Cucumis colocynthis* Lin.

ವಿಶಿಖ vi-śikha. Devoid of the śikhâ; pointless; without a crest. 2, *an arrow.*

ವಿಶಿಖೆ vi-śikhĕ. A spade; a hoe. 2, a spindle. 3, *a broad or carriage road.* 4, a barber's wife.

ವಿಶಿಷ್ಟ vi-śishṭa. Distinguished, distinct, particular, special, peculiar;—endowed with some distinguishing and particularizing property or adjunct, having distinctive qualities or exclusive properties;—distinguished by, endowed with, possessed of, having;—superior, excellent, more excellent, better (Śmd. 125; Bp. 3, 70; 40, 3). 2, without a rest; all (My.).

ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ viśishṭa-advaita. A unity with distinction: a union of prakṛiti and puruśa with the brahma, at which the two are always in it, but are distinct from it (My.; see ತ್ರಿಮತ and ತ್ರಿ(ವೈಷ್ಣವ).

ವಿಶೀರ್ಣ vi-śîrṇa. Shattered, broken to pieces, wrecked (ಒಡಪುಮು Nn. 96; ಜರ್ಜರ, ಒಡಪುಮು Nn. 41; Ćpr. 2, 22);—decayed, withered, rotten; impaired, wasted (ಸಡ್ಡ, ಸಡ್ಡ ಮೂಡುಮು 41; Ćpr. 5, after 51). 2, a flag (ಪತಾಕೆ 41). 3, a lotus (ಸರಸಿ, ತಾವರೆ 41).

ವಿಶುದ್ಧ vi-śuddha. Completely purified or cleansed; cleared; clean (ಗೊಡಮುಮು, ಮುಚ್ಚ Nn. 20; My.); pure, free from all vice or fault; pious, virtuous; humble, modest, compliant; rectified, corrected, without error, correct, accurate (My.). 2, a kind of mystical circle (śakra) in the body: the hollow between the frontal sinuses. See Kâvy. IV, 2, 54; Bp. 3, 5; 38, 40; 40, 73; 41, 28; 54, 21.

ವಿಶುದ್ಧಿ vi-śuddhi. Complete purity; cleanseduess, purity; correct state, rectitude. See ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ-.

ವಿಶೂನ್ಯ vi-śûnya. Void, non-existent (ಆಕಾಶ್ಯ, ಇಲ್ಲದುದು Kn. 120).

ವಿಶೃಂಖಲ vi-śṛiṅkhala. Unfettered, unrestrained. (R.).

ವಿಶೇಷ vi-śêsha. = ವಿಶೇಷ. The act of distinguishing or discriminating, discrimination. 2, *difference, distinction,* a distinguishing property or mark, a specific quality, speciality, peculiarity (ಶಾಲ Mr. 530). 3, particularity (Śmd. 229);—the state of being especial, especialness. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, especially (ನೀಡುಂ Śmd. 172 Cm.). 4, in grammar: a word which defines or limits the meaning of another word. 5, *a species, a kind, a sort, a variety, a mode, a manner* (see *e. g.* ಪಾವನ-, ತರು-, ಭೂ-, ಮೃಗ-, etc.). 6, a distinct or different object. 7, distinction, peculiar merit, excellence, superiority. 8, predicament (in logic). 9, extraordinary, singular (My.; Mhr.);—much, more (My.; Mhr.). See Nn. s. ಪಾಪ. — ವಿಶೇಷದೂಪದ ಮರ. The tree Boswellia thurifera Roxb. (St. & Pl.).

ವಿಶೇಷಕ vi-śêshaka. Distinguishing, characteristic, attributive;—any distinguishing property or characteristic;—an attribute, a predicate;—*an ornamental or sectarial mark on the forehead.*

ವಿಶೇಷಣ vi-śêshaṇa. Distinguishing, discriminative, attributive; distinctive (as a property, etc.). 2, *distinction, discrimination.* 3, a word which particularizes or defines another word, the differencer or distinguisher of another word (called the viśêshya); an epithet, an attribute, an adjective. 4, a word used in apposition. See Śmd. 6 Cm. 167. 168. 169. 175. 187; Ch. v. 1; Kâvy. I, 2, 55-57; III, 1, A, 18; III, 3, B, 96. 153. 156. 159; & s. ಪಾಪ.

ವಿಶೇಷಣಪದ viśêshaṇa-pada. A differencer (see ವಿಶೇಷಣ No. 3); an attribute, an adjective (Śmd. 170).

ವಿಶೇಷತಸ್ vi-śêshatas. *Especially, particularly.*

ವಿಶೇಷತ್ವ vi-śêshatva. Distinction, excellence, superiority (Śmd. 125).

ವಿಶೇಷಾರ್ಥ viśêsha-artha. A peculiar or excellent meaning (J. 4, 8). 2, much money (4, 8).

ವಿಶೇಷಿಸು vi-śêshisu. To distinguish; to particularize, to specify (Śmd. 229; My.). 2, to become particular, to become much, more or extraordinary, as wind, etc. (My.).

ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ viśêsha-ukti. Statement of distinction, description of excellence: one of the atiśayas in arthâlaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 121. 144 seq.).

ವಿಶೇಷ್ಯ vi-śêshya. To be distinguished; requiring to be defined or determined; distinguished, pre-eminent. 2, the word to be differenced or distinguished, the thing or object to be particularized by another word (called the viśêshaṇa), a substantive, a noun; the subject of a predicate (Śmd. 6 Cm.; 169. 187. 212; Kâvy. I, 3, 18-20; III, 3, B, 121. 144 seq.; Ch. v. 1).

ವಿಶೇಷ್ಯಪದ viśêshya-pada. = ವಿಶೇಷ್ಯ No. 2. (Śmd. 170 Cm.).

ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ viśêshya-adhîna-liṅga. Gender that depends on or adjusts itself to a noun, or a word the gender of which depends on or adjusts itself to a noun (ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ Śmd. 108. 109. 110).

ವಿಶೋಕ vi-śôka. Free from sorrow; exemption from grief, joy (My.).

ವಿಶ್ರಬ್ಧ vi-śrabdha. Entrusted, confided;—*reliable, trustworthy;*—confident, fearless;—firm, quiet, steady (ಸ್ಥಿರ, ಪರುಳ್ವುಳ್ಳದಂ Mr. 236);—tranquil, patient, meek, lowly-minded, not lofty.

ವಿಶ್ರಮ vi-śrama. Cessation from labour or fatigue;—rest, repose;—pause, stop; caesura (Ch.).

ವಿಶ್ರಮಣ vi-śramaṇa. = ವಿಶ್ರಮ. (Ch.).

ವಿಶ್ರಮಿಸು vi-śramisu. To rest, to repose (Cpr. 5, after 44; Śiv. 5, 15).

ವಿಶ್ರಮ್ಭ vi-śrambha. *Trust, confidence.* 2, affection; affectionate inquiry.

ವಿಶ್ರವ vi-śrava. Tbh. of ವಿಶ್ರವಸ್. (My.).

ವಿಶ್ರವಸ್ vi-śravas. A son of Pulastya and father of Kubêra and of Râvaṇa.

ವಿಶ್ರವಸು viśravasu. Tbh. of ವಿಶ್ರವಸ್. (Râm. 1, 8, 23. 24).

ವಿಶ್ರಾಣನ vi-śrâṇana. Giving away, *gift, donation.*

ವಿಶ್ರಾನ್ತ vi-śrânta. Rested, reposed; rest, repose;—pause; caesura (Ch.);—calm, composed.

ವಿಶ್ರಾನ್ತಿ vi-śrânti. Cessation from toil or work, rest, repose (Bp. 61, 67; J. 3, 13; My.; B. 4, 134). — ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್ಳು-ಕೊಳ್ಳು. To take rest (B. 4, 48; Ch. 62; My.).

ವಿಶ್ರಾಮ vi-śrâma. = ವಿಶ್ರಮ. (Ch.; Bp. 7, 17).

ವಿಶ್ರಾವ vi-śrâva. Being heard far and wide: *great fame or celebrity.*

ವಿಶ್ರುತ vi-śruta. Heard of far and wide, *renowned, celebrated, famous* (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Śmd. 161 Cm.).

ವಿಶ್ಲಥ vi-ślatha. Untied, loose (Cpr. 4, 36).

ವಿಶ್ಲೇಷ vi-ślêsha. *Disunion, disjunction;* being divided; *separation;* absence, bereavement. See ಊರು-, ಪ್ರ-; ಬಂಧ 1. 2, one of the dôshas in poetical composition (Ch. 40). 3, firm union or junction; see ಗಾಢ-.

ವಿಶ್ವ viśva. *All, every, every one;* much, many (ಅವನ್ಯ, ಬಹು ೪ Nn. 95). 2, *N. of a kind of deity belonging to a class of ten* (or twelve), viz. vasu, satya, kratu, daksha, kâla, kâma, dhṛiti, kuru, purûravas, mâdravas, (rôchaka or lôchana, and dhvani). 3, Vishṇu (Bp. 57, 26). 4, one of the vital airs (ಕೆಲರ್ ಶಾಲ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿಹುದು Mr. 52). 5, the universe, the world (ಜಗ, ದೇವಕ 95). 6, the ornamented gateway or tower of a temple (ಗೋಪುರ 95). 7, *dry ginger* (ಶುಂಠಿ 95). 8, the number 13 (ಪದಿಮೂಱು Mr. 347). 9, N. of a Saṃskṛita lexicon (My.). — ವಿಶ್ವಕ. -ಚಯ. N. (Bp. 58, 11).

ವಿಶ್ವಕಶ್ವ viśva-kadru. *A dog trained for the chase.*

ವಿಶ್ವಕರ್ತೃ viśva-kartṛi. The creator of the universe (Bp. 51, 13; My.).

ವಿಶ್ವಕರ್ಮ viśva-karma. All-maker: *the architect or artist of the gods,* Tvashṭṛi, who presides also over all manual labours as well as the sixty-four mechanical arts, whence he is worshipped by artizans (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Kn. 40). 2, Brahmâ (ಆಮ್ನುಷಧ, ಬ್ರಹ್ಮ 40; ವಿಧಿ Mr. 520). 3, Śiva (ಶಿವ 40; ಈಶ್ವರ 520). 4, a counsellor, a minister (ಮಂತ್ರಿ 40; 520). 5, the sun (ಸೂರ್ಯ 40; ರವಿ 520). 6, = ಪಾಂಚಾಲ್ಯ. ಯ (40). 7, the whole multitude of stars (ಧಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರ 40).

ವಿಶ್ವಕೃತ್ vishva-kṛit. = ವಿಶ್ವಕರ್ಮ. *The architect of the gods.*

ವಿಶ್ವಕೇತು vishva-kêtu. *Kāma's son Aniruddha.*

ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ vishvak-sêna. = ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ. (Bp. 54, 44).

ವಿಶ್ವಗುರು vishva-guru. The guru of the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಜಿತ್ vishva-jit. All-subduing: N. of a particular ceremony or sacrifice (My.).

ವಿಶ್ವಂಭ vishvaṁbha. = ವಿಶ್ವಂಭ. *Cf.* ವಸುಂಧ?

ವಿಶ್ವತಃಪಾದ vishvatas-pâda. Having feet on every side: Śiva (Śiv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷು vishvatas-chakshu. Having eyes on every side: Śiva (Śiv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತಸ್ vishva-tas. Everywhere, all around, universally.

ವಿಶ್ವತೆ vishvatê. The state of being all (Mr. 534).

ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು vishvatas-bâhu. Having arms on every side: Śiva (Śiv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತೋವಕ್ತ್ರ vishvatas-vaktra. Having a face on every side: Śiva (Śiv. 4, 130).

ವಿಶ್ವದಾತ vishva-dâta. The giver of all (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವದೇವ vishva-dêva. = ವಿಶ್ವ No. 2.

ವಿಶ್ವನಾಥ vishva-nâtha. Śiva, as the object of adoration at Benares (My.); N. (My.).

ವಿಶ್ವಪತಿ vishva-pati. Lord of the universe; Śiva (Bp. 53, 63).

ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶ vishva-prakâśa. N. of a lexicon by Maheśvara. 2, its author. ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶನ ಜಮುರು (Mr. 4).

ವಿಶ್ವಭರ್ತ vishva-bharta. The nourisher or supporter of the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಭೇಷಜ vishva-bhêshaja. *Dry ginger.*

ವಿಶ್ವಮಯ vishva-maya. Made or consisting of all, comprehensive of all: Śiva (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಮ್ಭರ vishvam-bhara. Supporting the universe, all-maintaining; *Vishṇu.*

ವಿಶ್ವಮ್ಭರೆ vishvam-bharê. *The earth.*

ವಿಶ್ವರಕ್ಷಣ vishva-rakshaṇa. The protector or saviour of the world (Bp. 50, 74).

ವಿಶ್ವರೂಪ vishva-rûpa. Taking all forms, existing in all forms, universal, omnipresent; *Vishṇu or Krishṇa.*

ವಿಶ್ವವಲ್ಲಭ vishva-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34; 57, 20).

ವಿಶ್ವಸನ vi-śvasana. (= ವಿಶ್ವಾಸ). Trusting, confiding in (My.).

ವಿಶ್ವಸನೀಯ vi-śvasanîya. To be trusted, reliable, trustworthy, credible (My.).

ವಿಶ್ವಸಿಸು vi-śvasisu. = ವಿಶ್ವಾಸಿಸು. (My.).

ವಿಶ್ವಸೃಜ್ vishva-sṛij. ವಿಶ್ವಸೃಟ್. A creator of the universe; *Brahmâ.*

ವಿಶ್ವಸ್ತ vi-śvasta. Trusted, confided in; worthy of trust; faithful; full of confidence, bold, fearless.

ವಿಶ್ವಸ್ತೆ vi-śvastê. *A widow.*

ವಿಶ್ವಹರ್ತ vishva-harta. One who destroys, or absorbs, the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಾತ್ಮ vishva-âtma. The universal soul; Brahmâ; Vishṇu; Śiva (My.).

ವಿಶ್ವಾನರ vishvâ-nara. Ruling or benefiting all men: the sun. See ವೈಶ್ವಾನರ.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ vishvâ-mitra. (or vishva-amitra). N. of a Kshatriya (son of Gâdhi) who elevated himself to the rank of a Brâhmaṇa (ಶಾತಿಕ Mr. 257; J. 18, 37; 20, 3).

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ vishvâmitra-darbhê. A kind of darbha grass, (Śl. 164).

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ vishvâmitra-sṛishṭi. Vishvâmitra's creation (who is fabled to have created several things in rivalry of Brahmâ, *e. g.* the fruit of the palmyra in imitation of the human skull, the buffalo in imitation of the cow, (the ass of the horse, etc.): lie, untruth (My.).

ವಿಶ್ವಾವಸು vishvâ-vasu. Wealth of all: N. of one of the gandharvas (worshipped at marriages, My.). 2, the thirty-ninth year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಶ್ವಾಸ vi-śvâsa. = ಯಿಸವಾಸ. *Trust, confidence, faith, reliance* (ಪ್ರತ್ಯಯ, ನಮ್ಮುಗೆ Nn. 137; ನಮ್ಮಿಗೆ G.);—hope, wish (ಶ್ರದ್ಧೆ, ಬಯಕೆ Nr.);—affection, love (My.; Tk.). See ನಮ್ಮು I, ನಮ್ಮು. 2, a confidential communication, a secret.—ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು. -ಇಡು. To place confidence in, to rely on (ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ, ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ, or ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ, My.; R. 5, 38. 233; ನಮ್ಮು G.).—ವಿಶ್ವಾಸವಳಿದು. -ಉಡು. To abandon one's confidence (Bp. 31, 15).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ vishvâsa-ghâta. Breach of trust, treachery (B. 4, 34; 5, 70; My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ vishvâsa-ghâtaka. A traitor, a betrayer (My.). 2, = ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ. (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನ vishvâsa-ghâtakatana. = ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ. (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಿ vishvâsa-ghâtaki. A woman who abuses confidence (Bp. 40, 53; My.).

ವಿಶ್ವಾಸತನ vishvâsatana. Trustworthiness (Bp. 31, 14).

ವಿಶ್ವಾಸಸೂಚಕ vishvâsa-sûchaka. A divulger of secrets, a treacherous man (Bh. 1, 8, 66).

ವಿಶ್ವಾಸಿ vi-śvâsi. Confiding, trusting; a person who confides or trusts (My.). 2, trustworthy, trusty, honest; a trustworthy person (Bp. 9, 42; 29, 1; 59, 28; Śi. a. ಪ೦; My.). 3, one who loves (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಿತನ vi-śvâsitana. Love, affection (ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಿಯತೆ, ಪಾರ್ದ, ಸ್ನೇಹ Śl. 70).

ವಿಶ್ವಾಸಿಸು vi-śvâsisu. To consider as trustworthy or true, to trust (ಅವನನ್ನು or ಅವನ್ನು, My.). 2, to love (ಅವನನ್ನು, My.).

ವಿಶ್ವೆ vishvê. *The medicinal plant Aconitum ferox.* 2, *dry ginger.*

ವಿಶ್ವೇದೇವ vishvê-dêva. = ವಿಶ್ವ No. 2. (My.).

ವಿಶ್ವೇಶ vishva-îśa. Śiva (Bp. 53, 62); = ವಿಷ್ಣುನಾಥ (J. 5, 30; 13, 45). 2, Vishṇu (J. 26, 74).

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ vishva-îśvara. Śiva, as worshipped at Benares (Bp. 53, 56. 67; 57, 23); N. (My.).

ವಿಷ್ vish. = ವಿಟ್. *Feces, ordure, excrement.*

ವಿಷ vishа. = ಇಸ, ಬಿಸ 1, ವಿಸ 1. *Poison, venom* (ನಂಜು Nn. 11); anything bitter; bitterness. 2, *water* (ಜಲ 11). 3, cruel, etc.; cruel speech (ಕಠೋರ, ನಿಷ್ಠುರ 11, c. ra. ನಿಷ್ಠುರ, ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿ). 4, intoxication, madness, etc. (ಮದ 11). ವಿಷ ವಿಸ್ಮಯೆ ಬಡುವ ಬಡುವು, ವಿಷದುಬ್ಬಿ ಬಡುವ ಕೂಡದು.—ವಿಷದನ್ನ ಉಣ್ಣಲಿಟ್ಟ ವಿಷ ತಿಂಬುದು (Prva.). See ಅನ್ನ-; ನಂಜು 2.—ವಿಷಕುಂಬ್ಳ. (ಕಮಸೋಡೆ G.). —ವಿಷಮುಷ್ಟಿ. The under-shrub Sida carpinifolia Lin. (St. & Pl.).—ವಿಷಗಳಿಗೆ. An unlucky time (My.).—ವಿಷಗುಜ. The thorn-apple

(?). ವಿಷಗಿಡದ ಹುಲಿ (ಮೂಲಧಾನ, ಮೂತುದಾಹಿ, ಉಪ್ಪುನದ ಹುಲಿ Sl. 77). — ವಿಷಜಲ್ಲಿ. A poisonous creeper; a water-creeper. ವಿಷಜಲ್ಲಿಯ ಮಾನು (ಗ್ರಾಮ, ಆವಮಾಳ Sl. 88). — ವಿಷಮುಂಗುರಿ. The bulbous plant Crinum deflexum Ker. (St. & Pl.). — ವಿಷವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or administer poison (Bp. 49, 39; My.). — ವಿಷವಿಡು. -ಇಡು. Poison to lose its effects (My.). — ವಿಷವಿಡಿಸು. -ಇಡಿಸು. To remove the effects of poison, to dispel poison (My.). ವಿಷವನ್ನಿಡಿಸುವ ವೈದ್ಯನು (ಜಾಗುಳಿಕ G.). — ವಿಷವೇಡು. -ಏಡು. Poison to take effect (B. 3, 101; 5, 49; My.).

ವಿಷಕಣ್ಠ visha-kaṇṭha. = ವಿಷಕಂಧರ. (My.).

ವಿಷಕಂಧರ visha-kandhara. Śiva (Bp. 59, 36).

ವಿಷಕನ್ನಿಕೆ visha-kannikĕ. A maiden who poisons by her touch everybody who marries her (J. 15, 50).

ವಿಷಕಪರ್ದ visha-kaparda. Śiva (Bp. 49, 39).

ವಿಷಕಾರಕ visha-kâraka. Poisonous (B. 3, 37; My.).

ವಿಷಜಿತ visha-jita. An ichneumon (ಬಳ್ಳಿ, ನಕುಲ, ಮುಂಗಲಿ Mr. 166).

ವಿಷಣ್ಣ vi-shaṇṇa. (vi-sanna). Dejected, sad, downcast (My.).

ವಿಷಧರ visha-dhara. Holding or containing poison; a *snake* (Bp. 21, 1). 2, holding or carrying water; a cloud (21, 1). 3, Śiva (21, 1; 49, 39).

ವಿಷಧರಾಶಿತ vishadhara-shita. Snake-enemy: Garuḍa (Bp. 21, 1). 2, a peacock (21, 1). 3, the moon, as an enemy of the serpent râhu (21, 1).

ವಿಷಪ visha-pa. Elephantiasis (ಎಸರ್, ಶ್ಲೀಪದ Mr. 385).

ವಿಷಪುಚ್ಛ visha-puchchha. A scorpion (My.).

ವಿಷಬ್ರಧ್ನ visha-bradhna. A cloud (ಜಾರಿಜ, ಮುಂಧಳ Nn. 55, c. rs. ಧೃಷಬ್ರಧ್ನ, ವಿಷಬ್ರಧ್ನ). 2, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 55). 3, a bad man (ದುಜರ್ನ, ಖಳ 55). 4, a snake (ಸರ್ಪ, ಫಣಿ 55). 5, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 55). 6, the sun (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 55).

ವಿಷಭಿಷಜ್ visha-bhishaj. *A poison-doctor*; a dealer in antidotes.

ವಿಷಮ vi-sama. Uneven: rough, rugged. 2, unequal, irregular. 3, odd, not even (in numbers). 4, different. 5, difficult, hard to be understood. 6, coarse, rude, cross. 7, disagreeable, painful, troublesome, vexatious. 8, odd, unusual, unequalled, unparalleled. 9, intermittent, inconstant. 10, unfair, dishonest. 11, bad, adverse, unpropitious. 12, wicked. 13, fearful, awful, unhappy. 14, unevenness, etc. etc. (ಕೈವಡ್ಯ ರೇ. II, 16). 15, one of the dôshas in poetical composition (Ch. v. 40). Feminine ವಿಷಮೆ (J. 5, 61). ವಿಷ ತಿನ್ದರೆ ಬಹುಳ ಬಹು ದು, ವಿಷಮುಷಲ್ಲಿ ಬಹುಳ ಕೊಷವು.—ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುವಿಷ್ಟರೆ ವಿಷಮ ತಿಳಿಯುವೇ? (Prvs.).

ವಿಷಮಕಾಲ visham-kâla. An unfavourable time, an inauspicious season (My.).

ವಿಷಮನೇತ್ರ visham-nêtra. Having an odd number of eyes (*i. e.* three eyes): Śiva (Bp. 1, 6).

ವಿಷಮಪ್ಪದ visham-ô-chhada. *The tree Bauhinia variegata* Lin. (= ವಿಶಾಲಪತ್ರ, q. v.).

ವಿಷಮಜ್ವರ visham-jvara. A fever of irregular periods and of unequal paroxysms (Mhr., Sk.); an unremittent fever (causing the tongue to become red or black, My.); remittent fever (Mhr.).

ವಿಷಮತ visha-mat. A snake.

ವಿಷಮತರ visham-tara. Uncommonly uneven, etc., etc. (Bp. 58, 56).

ವಿಷಮತೆ vi-samatĕ. The state of being rude or wicked, wickedness (Cpr. 2, after 24; 5, 44).

ವಿಷಮಪಕ್ಷಿಪೀಡನ visham-pakṣi-pîḍana. A hawk; a falcon (ಬ್ಯಾಜ ಕೆ, ಕ್ಷೇಸ, ಗಿಡುಗ Mr. 174).

ವಿಷಮದಾರಿ visham-dâri. The shrub Clerodendron inerme R. Br. (St. & Pl.).

ವಿಷಮನಯನ visham-nayana. = ವಿಷಮನೇತ್ರ. (Bp. 12, 37).

ವಿಷಮಬುದ್ಧಿ visham-buddhi. A crooked or wicked mind (My.).

ವಿಷಮವಿಭಾಗ visham-vibhâga. An unequal division of property amongst co-heirs (My.).

ವಿಷಮವೃತ್ತ visham-vṛitta. A class of vṛittas (Ch.).

ವಿಷಮಶರ visham-śara. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (My.).

ವಿಷಮಶೀತಜ್ವರ visham-śîta-jvara. = ವಿಷಮಜ್ವರ. (My.).

ವಿಷಮಸಂಖ್ಯೆ visham-saṅkhyĕ. An odd number (My.).

ವಿಷಮಸಾಯಕ visham-sâyaka. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (My.).

ವಿಷಮಸಿಂಹ visham-simha. The fierce lion, the lion (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳಿಗ).

ವಿಷಮಾಧ್ವ visham-adhva. A rough road (ಕಾಷ್ಠಾರ, ಬಿಜ ಸಿಸ ಪಡ್ಡಾರಿ Nn. 106).

ವಿಷಮಾಯುಧ visham-âyudha. Having an odd number of arrows (*i. e.* five arrows): *Kama*.

ವಿಷಮಾಸ್ತ್ರ visham-astra. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (Cpr. 2, 80).

ವಿಷಮಿಸು vi-shamisu. To become abnormal or dangerous, as a fever (My.).

ವಿಷಮುಷ್ಟಿ visha-mushṭi. A kind of shrub possessing medicinal properties (My.; Strychnos, Tc.).

ವಿಷಮೋನ್ನತ visham-unnata. *Unevenly raised, having ups and downs* (ಇದು ತಿವರು Hlk.; ಸ್ಥಳಪು, ಅತಿಸಳ್ಳ ಬುಗುಮ Mr. 450).

ವಿಷಮೋರಗ visham-uraga. A fierce serpent (Cpr. 1, 139).

ವಿಷಯ vi-shaya (vi-saya). = ವಿಸಯ. Binding to (any one or anything). 2, *an object of sense* (which are five in number: śabda, sparśa, rûpa, rasa, and gandha; see Nr. s. ಶೇಳಜ); — an organ of sense (Śmd. 163). 3, the number 5 (Ch.). 4, anything perceptible by the senses, any object (of affection, of desire, of art, etc.). 5, a worldly object or aim, pursuit, affair, business, transaction. 6, worldly or sensual enjoyment, pleasure of sense, sensuality, sensual passion (ರಸ, ಶೃಸಜ Nn. 83); coition (J. 15, 50). 7, an object of concern, concern, respect, regard, reference, aim (Śmd. 53. 71. 76. 78); subject, subject-matter, topic, the subject of a book. 8, *a country, a region, a district, a province, a realm.* 9, *a department, a field, a sphere, an element, a peculiar province or abode.* 10, that which comes within the range of sight, horizon, scope, *range, compass, reach.* 11, *a refuge, an asylum.* ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುವಿಷ್ಟರೆ ವಿಷಮ ತಿಳಿಯುವೇ? (Prv.).

ವಿಷಯಗ್ರಾಮ visha-grâma. *The aggregate or assemblage of objects of sense or visible objects.*

ವಿಷಯಲಂಪಟ visha-lampaṭa. Addicted to worldly objects, pursuits or sensual enjoyment (Dp. 4, 1).

ವಿಷಯಲೋಭ vishaya-lôbha. = ವಿಷಯಾತುರ. (Abh. P. 2, 18).

ವಿಷಯಾತುರ vishaya-âtura. Great desire for objects of sense or for sensuality (Bp. 40, 63).

ವಿಷಯಾನನ್ತರ vishaya-anantara. *Neighbouring.*

ವಿಷಯಾನ್ತರ vishaya-antara. A different country or province; a different topic (My.).

ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆ vishaya-abhilâshe. = ವಿಷಯಾತುರ. (My.).

ವಿಷಯಿ vi-shayi Relating to objects of sense; attached to sensual objects; engaged in worldly occupations or enjoyments;—a man of the world;—a materialist. 2, *an organ of sense.*

ವಿಷಯೆ vi-shaye. N. of a female (J. 30, 1, etc.).

ವಿಷಯೇನ್ದ್ರಿಯ vishaya-indriya. An organ of sense (My.).

ವಿಷವೈದ್ಯ visha-vaidya. *A poison-doctor.*

ವಿಷಸೂಚಕ visha-sûchaka. The Greek partridge, Perdix rufa (= ಚಕೋರ). (R.).

ವಿಷಹರ visha-hara. Removing poison, antidotal (My.).

ವಿಷಹರಮೃಗ vishahara-mriga A kind of deer (ರಾಮು, ಹಿರಿಯ ಮುಸ್ಸಿ, ಹಿರಿದಪ ಮರೀ ಮೃಗ Sl. 170).

ವಿಷಹಾರಿ visha-hâri. A species of plant (ಕಡ್ಡಿ, ಮುಪುಡಾಗಲ್ Mr. 149).

ವಿಷಾಂಗನೆ visha-aṅgane. = ವಿಷಕನ್ನಿಕೆ. (J. 15, 48).

ವಿಷಾಣ vishâṇa. *The horn of any animal* (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು Nn. 28). 2, *the tusk of an elephant* or boar.

ವಿಷಾಣಿ vishâṇi. *The shrub Odina wodier* Roxb. (= ಆಮೃಂಗಿ, q. v.).

ವಿಷಾದ vi-shâda. (vi-sâda). *Dejection, lowness of spirits, despondency, want of energy, languor, lassitude; sadness, sorrow; fear* (Kâvy. II, 2, B, 7; B. 4, 197). 2, one of the saṅchâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ವಿಷಾದಗರ್ಭ vishâda-garbha. Containing or filled with sadness (Ûpr. 3, 77).

ವಿಷಾದನ vi-shâdana. (vi-sâdana). = ವಿಷಾದ. (Ûpr. 4, 46).

ವಿಷಾಪಹಾರ visha-apahâra. Taking away or removing poison (Ûpr. 5, after 30).

ವಿಷು vishu. In two equal parts;—various, manifold. 2, the fifteenth year in the cycle of sixty (My.). 3, = ವಿಷುವ. (My.).

ವಿಷುವ vishuva. *The equinoctial point or equinox,* the first point of Aries or Libra into which the sun enters at the vernal or autumnal equinox.

ವಿಷುವತ್ vishu-vat. *The equinoctial point or equinox.*

ವಿಷೂಚಿ vi-sûchi. A kind of spasmodic cholera (My.; Sk. ವಿಸೂಚಿಕೆ).

ವಿಷೆ vishe. *A kind of very active vegetable poison, Aconitum ferox* (= ಅತಿವಿಷೆ).

ವಿಷೋರ್ವೀರುಹ visha-urvîruha. A poison tree, the Upas tree (Abh. P. 2, 16).

ವಿಷ್ಕಮ್ಭ vi-skambha. *An obstacle, an impediment* (ತರಿಯ 453). 2, *the bolt or bar of a door.* 3, the first of the twenty-seven astronomical periods or yôgas, the leading star of the first lunar mansion (ವಿಷ್ಕಮ್ಭಾದಿಯೋಗ Mr. 68).

ವಿಷ್ಕರ vishkara. = ವಿಷ್ಕಿರ. A bird (Mr. 167; V. 12, 73).

ವಿಷ್ಕಿರ vishkira. = ವಿಷ್ಕರ. *A bird;*—a cock.

ವಿಷ್ಟ vishṭa. Entered, gone to; penetrated, pervaded. See ಊರ್ಧ್ವ, ನಿ-. 2, (Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ), that which is inauspicious (ಅಮಂಗಳ, ಅಲ್ಲದುದು Nn. 103). 3, sin (ಪಾಪಕರ್ಮ, ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳು 103).

ವಿಷ್ಟಪ vishṭapa. = ವಿಷ್ಟಪ. *The world.*

ವಿಷ್ಟಮ್ಭ vi-stambha. Planting firmly, placing in or on. 2, obstruction of the urine or feces. 3, *paralysis, loss of motion.*

ವಿಷ್ಟರ vi-stara. = ವಿಸ್ತರ. Spreading; anything spread out: a layer, a bed, a couch; *a seat, a stool, a throne* (ಸಿಂಹಾಸನ Nn. 69; ಆಸನ, ಪೀಠ, ಮಂಚೆ Mr. 208). 2, *a handful of kuśa grass.* 3, *a tree.*

ವಿಷ್ಟರಶ್ರವಸ್ vishṭara-śravas. *Vishṇu or Krishṇa.*

ವಿಷ್ಟಿ vishṭi. = ಬಿಟ್ಟಿ. *Unpaid labour, press-service.* 2, dispatching;—consigning to hell. 3, N. of the seventh karaṇa or astrological division of the day.

ವಿಷ್ಟಿಸು vishṭisu. To ease nature (My.).

ವಿಷ್ಟೆ vishṭe. = ವಿಷ್ಟ Nos. 2 & 3, ವಿಷ್ಠೆ.

ವಿಷ್ಟ್ನು vishṭnu. Tbh. of ವಿಷ್ಣು. (*e. g.* Nn. 57. 58; My.).

ವಿಷ್ಠೆ vishṭhe. = ವಿಷ್ಟಿ, ವಿಷ್ಟ, ವಿಷ್ಟೆ. *Feces, excrement.*

ವಿಷ್ಣು vishṇu. = ವಿಷ್ಟ್ನು, ವಿಷ್ಣ್ವು. *The second deity of the Hindu triad or trimûrti.* — ವಿಷ್ಣುಸ್ವಾಮಿ. N. (Bp. 56, 36).

ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ vishṇu-kânti. = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ. A small creeping herb with sky-blue flowers growing on road-side, Evolvulus alsinoides Lin. (ನೇತ್ರಮೂಲಿ, ಶಂಖಪುಷ್ಪಿ Mr. 128; Z.).

ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ vishṇu-krânti. = ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ. (Sk. & Pl.; Z.).

ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ vishṇu-krântè. *The creeper Clitoria ternatea* Lin. (= ಅಸ್ಫೋತೆ).

ವಿಷ್ಣುಗಣ vishṇu-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ vishṇu-gupta. = ಚಾಣಕ್ಯ (Sk.). 2, the guru of Chânakya (My.).

ವಿಷ್ಣುತ್ವ vishṇutva. The state of being Vishṇu (Bp. 54, 33).

ವಿಷ್ಣುನಕ್ಷತ್ರ vishṇu-nakshatra. The nakshatra called śravaṇa (J. 18, 33).

ವಿಷ್ಣುಪದ vishṇu-pada. *The sky, the atmosphere.*

ವಿಷ್ಣುಪದಿ vishṇu-padi. Issuing from Vishṇu's foot: *the Ganges.*

ವಿಷ್ಣುಪಾದೋದ್ಭವೆ vishṇu-pâda-udbhave. = ವಿಷ್ಣುಪದಿ. (My.).

ವಿಷ್ಣುರಥ vishṇu-ratha. Vishṇu's chariot: *Garuḍa.*

ವಿಷ್ಣುವಾಹನ vishṇu-vâhana. = ವಿಷ್ಣುರಥ. (My.).

ವಿಷ್ಯ vishya. *Deserving death by poison.*

ವಿಷ್ವಕ್ vishvak. *Every way, all around, everywhere.*

ವಿಷ್ವಕ್ಕು vishvakku. Tbh. of ವಿಷ್ವಙ್. (Śmd. 106 Cm.).

ವಿಷ್ವಕ್ಸಮ vishvak-sama. *Equal all about, round.*

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ vishvak-sêna. = ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ. *Vishṇu or Krishṇa:* the general of Vishṇu's host (My.; Bp. 57, 22). 2, N. of a king, etc.

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಪ್ರಿಯೆ vishvaksêna-priye. Lakshmi. 2, *a sort of yam, Dioscorea* (= ಚಾರಾಲು).

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೆ vishvak-sêne. *A kind of plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ).

ವಿಷ್ವಙ್ vishu-aṅ. = ವಿಷ್ವಞ್. See ವಿಷ್ವಕ್ಕು.

ವಿಷ್ವಞ್ಚ vishu-añch. ವಿಷ್ವಕ್. = ವಿಷ್ವಞ್. *Going everywhere, all-pervading.*

ವಿಷ್ವದ್ರ್ಯಞ್ಚ್ vishu-adri-añch. *Going everywhere, all-pervading.*

ವಿಸ visa. 1. Tbh. of ವಿಷ. (Śmd. 335).

ವಿಸ visa. 2. = ಬಿಸ 2, ವಿಶ No. 2. *The film or fibres of the stalk of the water-lily or lotus, the part of the stalk of the lotus which is underground, the stalk itself.* See s. ಕೊಯಿ.

ವಿಸಂವಾದ vi-saṁvâda. False assertion, *breaking a promise, deception;*—contradiction, disagreement.

ವಿಸಕಪ್ಪಿಕೆ visa-kapḥikĕ. (= ಬಿಸಕಣ್ಣಿ). *A small crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Hlâ.).

ವಿಸಜ visa-ja. = ಬಿಸಜ. Fibre-produced: *a lotus-flower.*

ವಿಸಂಜಿಸು vi-saṁjisu. To go asunder or to pieces (Bh. 4, 9, 58); to become bereft of power (4, 9, 88).

ವಿಸಟ visaṭa. = ಬಿಸುಟಿ. (Tbh. of ವಿಸ್ಫಟ ?). — ವಿಸಟಿಬ್ಬರಿ. -ಟಿ-ಸರಿ. To run according to one's desire or ad libitum; to run from street to street; to spread far about (ಯದೃಚ್ಛಾಚಾರ Kk. 73; ಯದೃಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಚರ Śm. 50; ಜೀವಿಸರಿ Bhn. 10; Rśv. 5, after 10; 6, after 11; Śśv. 1, 77; 4, 13; Bh. 5, 2, 4; J. 22, 42; 32, 11). — ವಿಸಟಿಬ್ಬರಿಯಿಸು. -ಟಿ-ಸರಿಯಿಸು. To cause to run ad libitum, etc. (Rśv. 6, after 11).

ವಿಸಂಧಿ vi-saṁdhi. Absence of combination of letters (Śmd. 73. 75). 2, wrong combination of letters: one of the padadôshas (Kâvy. II, 1, A, 12. 16-19).

ವಿಸಪ್ರಸೂನ visa-prasûna. Fibre-produced: *a lotus-flower.*

ವಿಸಮುಗೊಳಲು visamugŏḷu. = ಇಸಮುಗೊಳಲು. (St. & Pl.).

ವಿಸಯ visaya. Tbh. of ವಿಷಯ. (Śmd. 335).

ವಿಸರ vi-sara. Going forth or abroad; going; spreading, extending;—*a multitude, a crowd, a flock,* etc. See Śm. 77; ಪಂಚಮಹಾವಿಸರಣಾಧ್ಯ.

ವಿಸರತ vi-sarat. Spreading, extending (Rśv. 14, after 106).

ವಿಸರ್ಗ vi-sarga. Sending forth, letting go, emission;—*dismissal, abandonment, relinquishment, rejection,* casting off, repudiating, getting rid off; giving away;—*voiding, evacuation of excrement; excrements;*—separation;—emanation; creation;—final emancipation, freedom from transmigration;—the aspirate marked by two dots (Śmd. 19. 20. 25. 26. 44. 45. 107; Ch.; Mr. 363).

ವಿಸರ್ಜ vi-sarja. Letting go, abandonment (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Kn. 62). 2, the rêpha (ರೇಫ, ನೀಡು 62). 3, conduct, etc. (ಚರಿತ್ರ, ಚಾರಿತ್ರ 62).

ವಿಸರ್ಜನ vi-sarjana. Sending forth, letting go, letting loose, emitting, dispatching, dismissal;—abandoning, relinquishing, quitting, abandonment, getting rid off (ನಿರೀಕಾರ, ತ್ಯಜಿಸುವುದು Nn. 100), voiding; giving away, *donation, gift.* See ಆಗುಳಿ-, ದುಃ-; ಬಾಗು 1, ಕಳೆ 1, ತೊಲಿ 1.

ವಿಸರ್ಜನೀಯ vi-sarjanîya. To be sent forth, etc.; proper, fit or necessary to be abandoned;—the aspirate marked by two dots (ವಿಸರ್ಗ Śmd. 19 Cm.).

ವಿಸರ್ಜನೆ vi-sarjanĕ. = ವಿಸರ್ಜನ. (My.).

ವಿಸರ್ಜಿಸು vi-sarjisu. To get rid off, to abandon, to reject (Čpr. 3, after 38; 5, after 35; Bp. 60, 15; My.).

ವಿಸರ್ಪ vi-sarpa. Creeping about; gliding; spreading about;—erysipelatous inflammation, a sort of dry spreading itch; morbid enlargement of the leg, elephantiasis (ಕ್ಷೀದ, ವಿಪಾದ Mr. 385).

ವಿಸರ್ಪಣ vi-sarpaṇa. = ವಿಸರ್ಪ. Creeping about; gliding, going gently;—*spreading, extending, diffusion;*—itch, itching (ಕ್ರಪಡ, ಚುಟ್ಟು ತುರ ಹಿಡಿವುದು Kr.).

ವಿಸಾಗರಿ visâgari. A hinge, an iron band or clamp (M., Portuguese; Mg.).

ವಿಸಾರ vi-sâra. Going out or forth; spreading out, expansion; flowing, sliding, gliding along;—*a fish.*

ವಿಸಾರಿ vi-sâri. Going out or forth; *spreading, expanding, diffusing;* expansion, diffusion (Čpr. 2, 12), gliding along.

ವಿಸಿಷ visiṣa. Tbh. of ಪಿಶಿತ. Flesh (V. 14, 34).

ವಿಸಿನಿ visini. = ಬಿಸಿನಿ. *An assemblage of lotus-flowers, a place abounding in lotuses.* 2, *the lotus plant, Nelumbium speciosum.* 3, lotus fibres.

ವಿಸುಮಯ visumaya. Tbh. of ವಿಸ್ಮಯ. (Bp. 50, 59; My.).

ವಿಸೃತ vi-sṛita. *Spread out, extended, expanded, diffuse;* drawn (as a bow-string).

ವಿಸೃತಿ vi-sṛiti. Going forth, going; expansion, extension. See ಪಡ-.

ವಿಸೃತ್ವರ vi-sṛitvara. Spreading about;—*sliding, gliding along, flowing, creeping.*

ವಿಸೃಮರ vi-sṛimara. = ವಿಸೃತ್ವರ. *Sliding,* etc.

ವಿಸೃಷ್ಟ vi-sṛiṣṭa. Let go, sent forth, emitted, emanated, created (My.).

ವಿಸೇಷ visêsa. Tbh. of ವಿಶೇಷ. (My.).

ವಿಸ್ತ vista. *A weight of gold, equal to one karsha or sixteen mâshas,* about half an ounce troy. See ತುಲ-.

ವಿಸ್ತರ vi-stara. = ವಿತ್ತರ (Mr. 447; Kk. 68; Śm. 51). Spreading; extension, expansion (ವಿಗ್ರಹ Kn. 98; ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 140), *prolixity, diffuseness; detailed description, minute detail;* amplification. 2, an affectionate solicitation. 3, anything spread out, a layer, a bed;—a seat, a stool. 4, abundance, quantity, multitude. 4, good, pure; goodness, purity (ಸಾಧ್ವರ್ಥ, ಪವಿತ್ರ 140). 5, a stone (ಶೈವ, ಕಲ್ಲು 140). See Mr. s. ವ್ಯಾಸ.

ವಿಸ್ತರಣ vi-staraṇa. = ವಿಸ್ತರ No. 1. (Bp. 39, 68; 55, 51).

ವಿಸ್ತರಿತ vi-starita. Extended, expanded; enlarged (J. 2, 13).

ವಿಸ್ತರಿಸು vi-starisu. = ವಿತ್ತರಿಸು. To spread out (v. t.), to extend, to amplify, to particularise at length, to detail (Bp. 4, 8; 5, 37; 6, 27; 11, 17; 26, 64; 31, 32; 55, 39; Sl. 351; J. 10, 22; My.).

ವಿಸ್ತಾರ vi-stâra. = ವಿತ್ತರ, q. v. *Spreading, expansion, extension, diffusion;* detail;—breadth, amplitude (ಅಗಲ Bhn. 19); — *vastness, expanse* (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ Mr. 538); — amplification, evolution (as of a subject);—*the branch of a tree with its new shoots.* See ಪುಟ 1, ಪೆರ್ಪು 1, ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಸ್ತರಿಸು, ವಿತ್ತರಿಸು.

ವಿಸ್ತಾರಕ vi-stâraka. A man who spreads or propagates (Grj. 6, 4; Bp. 38, 52).

ವಿಸ್ತಾರಿಸು vi-stârisu. = ವಿಸ್ತರಿಸು. (Čpr. 3, after 28; 5, 17; Bp. 10, 55; 56, 1; My.). 2, to spread out (v. t.), to extend, to become large, to expand (Čpr. 2, 12; 4, 10).

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ vi-stîrṇa. Spread about, strewed;—spread out, extended, expanded; broad; *large, great, vast;* roomy, wide (ವಿಸ್ತರ, ವಿಪುಲ Kn. 140; ವಿಸ್ತಾರ Mr. 538).

ವಿಸ್ತೃತ vi-stṛita. Spread; *diffuse;* broad; ample.

ವಿಸ್ತೋತ್ರ vi-stôtra. Great praise (Bp. 59, 45).

ವಿಸ್ನೇಹ vi-sneha. Want of affection. See ಛಲ-.

ವಿಸ್ಪಷ್ಟ vi-spashṭa. Clear, apparent, manifest, evident,

distinct, open; plain, intelligible. See ಕೆ. ಸ. ಪದ; ಕೆpr. 3, 68; Bp. 11, 1; 48, 33; ಆ-.

ವಿಸ್ಫಾರ vi-sphâra. Trembling, vibrating;—*the twang of a bow-string* (see Kr. s. ಜೀಘ್ರತೆ 2).

ವಿಸ್ಫುಟ vi-sphuṭa. = ಸ್ಫುಟ. Clear, etc. (Bp. 21, 26; 56, 32).

ವಿಸ್ಫುಟತರ visphuṭa-tara. Uncommonly clear, etc. (Bp. 58, 59).

ವಿಸ್ಫುರಣ vi-sphuraṇa. Trembling, quivering, tremor;—flashing, glittering, shine (Bp. 26, 10).

ವಿಸ್ಫುರತ್ vi-sphurat. Trembling, quivering, throbbing; glittering;—flashing vividly on the mind;—swelling, enlarging (Bp. 35, 12).

ವಿಸ್ಫುರಿತ vi-sphurita. Shaken, quivering, tremulous; tremor (Śmd. 110);—swollen, enlarged.

ವಿಸ್ಫುರಿಸು vi-sphurisu. To flash, to glitter, to shine (Râm. 1, 3, 31).

ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗ vi-sphuliṅga. A spark of fire. 2, *a sort of poison* (Bp. 53, 52).

ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತ vi-sphûrjita. Resounded, resounding; roar. See ಮೊಳಗು-.

ವಿಸ್ಫೂರ್ತಿ vi-sphûrti. Flashing, glittering, shine (Bp. 46, 40; 48, 1).

ವಿಸ್ಫೋಟ vi-sphôṭa. *A boil, a tumour, a pustule.*

ವಿಸ್ಮಯ vi-smaya. = ವಿಸ್ಮಯ. *Wonder, surprise, amazement, astonishment* (ಬಿಸವಣ್ಣ Ct. II, 94; Kk. 49). 2, one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). — ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಳ್. -ಒ-ಕೊಳ್. To grow astonished, etc. (V. 5, 25). — ವಿಸ್ಮಯ ಪಡು. To be surprised, etc. (B. 4, 110; My.). — ವಿಸ್ಮಯಮ್ ಉಮಿ. Surprise to arise (Cpr. 5, 90). — ವಿಸ್ಮಯವ್ಯಡು. -ಒ-ಪಡು. = ವಿಸ್ಮಯ ಪಡು (Cpr. 1, 134; 2, after 24 & 61; Bp. 57, 84). — ವಿಸ್ಮಯವ್ಯದೆ. -ಒ-ಪಡೆ. = ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಳ್. (Śśv. 4, 86). — ವಿಸ್ಮಯಹೊಸ್ಪ. -ಒ-ಸ್ಪ. = ವಿಸ್ಮಯವ್ಯದೆ. (Bp. 24, 15).

ವಿಸ್ಮಯವಿಡಂಬನ vismaya-viḍambana. Manifestation of surprise (Śmd. 394).

ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ vismaya-anvita. *Filled with wonder, astonished.*

ವಿಸ್ಮರಣ vi-smaraṇa. Forgetting, oblivion, unmindfulness. See ಮರ್ತೆ 1; Bp. 43, 76.

ವಿಸ್ಮಾಪನ vi-smâpana. (= ಬಿಸವಣ್ಣ?). Causing wonder or surprise, exciting astonishment.

ವಿಸ್ಮಿತ vi-smita. Astonished, surprised, astounded, perplexed (Bp. 32, 16; 53, 26; J. 10, 22. 33).

ವಿಸ್ಮೃತ vi-smṛita. *Forgotten.*

ವಿಸ್ಮೃತಿ vi-smṛiti. Forgetfulness, loss of memory, oblivion, unmindfulness (My.).

ವಿಸ್ರ visra. *A smell like that of raw meat.*

ವಿಸ್ರಮ್ಭ vi-srambha. = ವಿಶ್ರಬ್ಧ.

ವಿಸ್ರಸ vi-srasa. Infirm from old age, old (ಜರಾವತ್, ಮುಪ್ಪು ಮೀರಿರುವಂ Mr. 310).

ವಿಸ್ರಸೆ vi-srasé. *Decrepitude, weakness, the infirmity of old age.*

ವಿಸ್ರಸ್ತ vi-srasta. Fallen down, dropped; infirm, weak (My.).

ವಿಸ್ರವ vi-srâva. Flowing forth, dropping, trickling (My.).

ವಿಸ್ವರ vi-svara. Without a vowel (Śmd. 289. 290). 2, discordant, unharmonious.

ವಿಹ vi-ha. (ವಿಹಾ). The sky, the air.

ವಿಹಗ viha-ga. *A bird.* See ಖಚ-. 2, cloud. 3, an arrow. 4, the sun; the moon;—a planet.

ವಿಹಗೇನ್ದ್ರ vihaga-indra. Garuḍa.

ವಿಹಗೇನ್ದ್ರವಾಹನ vihagêndra-vâhana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 8, 14).

ವಿಹಂಗ viha-ṅ-ga. = ವಿಹಗ. *A bird;* etc.

ವಿಹಂಗಮ viha-ṅ-gama. *A bird;* etc.

ವಿಹಂಗರಾಜ vihaṅga-râja. Garuḍa.

ವಿಹಂಗರಾಜರಥ vihaṅga-râja-ratha. Vishṇu or Kṛishṇa (Śśv. 5, 26).

ವಿಹಂಗಿಕೆ vihaṅgikĕ. *A pole or yoke for carrying burdens* (ಕಾವಿನ ಕಂಬ Hlâ.).

ವಿಹತಿ vi-hati. A stroke, a kick (Bp. 18, 48);—striking, killing; hurting.

ವಿಹರಣ vi-haraṇa. Removing, taking. 2, going about for pleasure or exercise (Cpr. 1, after 81; 6, after 53; 7, after 117; Rśv. 13, 63; Bh. 1, 15, 19). 3, amusing or diverting one's self, pastime, pleasure.

ವಿಹರಿಸು vi-harisu. To take away, to remove, to destroy. 2, to go or walk about for pleasure or exercise, to ramble, to roam (Bp. 44, 7; 52, 11; Rśv. 13, 26; My.). 3, to amuse or divert one's self, to sport, to play (Bp. 10, 48; My.). See ಸು-; J. 25, 46.

ವಿಹಸಿತ vi-hasita. Smiled, laughed; smiled at;—*a smile, a laugh.*

ವಿಹಸ್ತ vi-hasta. Handless; helpless;—*confounded, perplexed, bewildered* (ವ್ಯಾಕುಲ, ಕಳವಳಿಸುವಂತಾ Mr. 239).

ವಿಹಾಪಿತ vi-hâpita. Caused to abandon or give up. 2, given up, given;—*a gift, a donation.*

ವಿಹಾಯಸ್ vihâyas. *The sky, the atmosphere, the air.* 2, a *bird.*

ವಿಹಾಯಸ vihâyasa. = ವಿಹಾಯಸ್. (Śmd. 106; ಆಲ, ಆಕಾಶ Kn. 14; ಆಕಾಶ 25; ಗಗನ Mr. 31). 2, (ಪಕ್ಷಿ Mr. 167).

ವಿಹಾಯಸಾ vihâyasâ. *Through the sky or air, in the air.*

ವಿಹಾರ vi-hâra. (= ಪಯ್ಯಾರ, etc.). Taking away, removing. 2, *walking for pleasure or amusement, taking an airing, wandering, roaming, gadding, going about* (ಪರ್ಯಟನ, etc., ನಡೆ Mr. 438). 3, amusing or diverting one's self, sporting, play, sport, pastime, pleasure (*cf.* the meaning of ವಿಸ್ಮೃತ, ವಿಹರಿ No. 3). 4, the hall where (priests) walk about: Buddhist or Jaina temple or convent. 5, a temple. 6, a palace. 7, a pleasure-garden.

ವಿಹಾರಶರಣ vihâra-śaraṇa. A pleasure-house, a playhouse (Śi. 117).

ವಿಹಾರಿ vi-hâri. Wandering or roaming about for pleasure; one who wanders, etc. 2, enjoying one's self. 3, beautiful.

ವಿಹಾರಿಸು vi-hârisu. = ವಿಹರಿಸು No. 2. (Bh. 1, 5, 5).

ವಿಹಾಸ vi-hâsa. A smile, a laugh. See ಮೈಹಾಸ.

ವಿಹಿತ vi-hita. Placed or deposited at, in, to, or unto;—apportioned;—put in order, regulated, arranged, settled, ordered, ordained;—suitable, fit, proper (Bp. 55, 4; My.; B. 4, 195);—done, performed;—formed;—furnished

with, possessed of; connected with (ಕೂಡಿದ ಪಟ್ಟ ಕೆಮ್ಮ. 140. 279 Cm.).

ವಿಹೀನ vi-hina. Entirely abandoned, destitute;—deprived of, void or devoid of, free from, without. See ಕುಲ-, ಗತಿ-, ಸೀತಿ-, ಮುಕ್ತಿ-, ರಸ-, ಲಜ್ಜಾ-.

ವಿಹೀನತಿಕೆ vi-hinatike. = ವಿಹೀನತೆ. See ಭಕ್ತಿ-.

ವಿಹೀನತೆ vi-hinate. The state of being wholly abandoned;—that of being deprived of, etc. See ಮತಿ-.

ವಿಹೀನತ್ವ vi-hinatva. = ವಿಹೀನತೆ. See ಲಜ್ಜಾ-.

ವಿಹೃತ vi-hṛita. Removed, destroyed (Rāv. 1, 8). 2, sported, played. 3, one of the blandishments or feminine modes of indicating love, hesitation or reluctance to avow feelings to a lover.

ವಿಹೃತಿ vi-hṛiti. Taking away. 2, opening, expanding. 3, sport, pastime, pleasure (Bh. 1, 15, 19).

ವಿಹ್ವಲ vi-hvala. = ವಿಂಹಲ. Shaking about; *agitated, alarmed, perturbed, disquieted, confused* (ಕೃಷ್ಣ, ವಿಧ್ವಸ Nn. 149);—stupid (ಜಡ 149);—a wicked man (ದುರ್ಜನ 149);—distressed, afflicted;—desponding. Feminine ವಿಹ್ವಲೆ (Ūpr. 5, 125; J. 5, 61).

ವಿಹ್ವಲತೆ vi-hvalate. Agitation, perturbation, consternation, anxiety (Ūpr. 4, 18).

ವಿಳಂಗ vijaṅga. (Śmd. 29). Tbh. of ವಿಡಂಗ. (ದೇಳ್ಳ, ಅಡೋಳಿ, ವಿಡಂಗ Kr.; ದೃಗಪಾಲಿ Mr. 142; see ಪಾಯು-, ಪಾಯುು-).

ವಿಳ್ಳಿ vilḷi. = ವಿಳ್ಳೆಯ. (Ū. Bp. 47, 42; My.).

ವಿಳ್ಳೆಯ vilḷeya. = ವೀಡು, etc. (My.). ವಿಳ್ಳೀದ ಎಲೇ ಬಳ್ಳಿ (Sl. 152).

ವೀ vī. = ವಿ 1 & 2.

ವೀಕಾಶ vī-kāśa. *Manifestation, display.* 2, absence of manifestation, *solitude, privacy.*

ವೀಕ್ಷಣ vī-ikshaṇa. The act of seeing or looking at sight (Bp. 7, 15; 18, 77; 61, 93). See ಸಂ-.

ವೀಕ್ಷಿತ vī-ikshita. Seen, viewed. 2, a glance, a look (My.).

ವೀಕ್ಷಿಸು vī-ikshisu. To see, to behold, to view, to observe (Bp. 18, 87).

ವೀಕ್ಷೆ vī-ikshe. Seeing, looking at, sight (My.).

ವೀಕ್ಷೆ vīkshe. *Walking.* See IIIA. s. ಸಮಸ.

ವೀಟಿ vīṭi. (= ಪೀಂಡಿ). *A ware, a small ware* (ಸೀಡಿ Ct. I, 18; ಸೀಡ ತೆರೆ Nn. 5. 107. 164; ಪಡಂಗ, ಫೂಂಗ, ತಂಬುಲೆ Mr. 406).

ವೀಟು vīṭu. (= ಪೀಗು 1). To retreat, to disappear (Bh. 3, 12, 8).

ವೀಜ vīja. 1. = ಪೀಜ.

ವೀಜ vīja. 2. A certain attendant of a king (Ūpr. 8, after 44).

ವೀಜನ vījana. Fanning (*cf.* ಪೀಜು 1); a fan (Ūpr. 5, 128; Grj. 2, 80; 4, 106; Śiv. 3, after 35).

ವೀಜ್ಯಮಾನ vījyamāna. Being fanned, fanned (Ūpr. 7, after 84).

ವೀಟ vīṭa. = ತೆಳ್ಳ, ತೆಳ್ಳೆಯ, ವಿಳ್ಳ, ವಿಳ್ಳೆಯ, (ವೀಟಿಕೆ), ವೀಳಯ, (ವೀಳಗೆ), ವೀಳೆ, ವೀಳೆಯ, ವೀಳ್ಯ, ವೀಳ್ಯೆಯ, ವೀಳ್ಳೆ, ವೀಳ್ಳೆಯ. The betel plant, Piper betel;—the leaf of Piper betel, the roll of this leaf with betelnut, spices, and lime to be chewed (My.; Tū. ವಿಂಡು, ವಿಡಕು, ವಿಡ್ಯ, ವೀಡಿಯ, ವೀಡೆಕು, ವೀಡ್ಯ; Mhr., H. ವಿಡಾ, ವಿಡೀ).

ವೀಟಿಕೆ vīṭike. = ವೀಟ, ವೀಳಗೆ. (My.).

ವೀಣಾಗಾನ vīṇā-gāna. The music of the lute (My.).

ವೀಣಾದಂಡ vīṇā-daṇḍa. *The neck of a lute.*

ವೀಣಾಧ್ವನಿ vīṇā-dhvani. The sound of the lute (Mr. 81).

ವೀಣಾನಾದ vīṇā-nāda. = ವೀಣಾಧ್ವನಿ. (My.).

ವೀಣಾವಾದ vīṇā-vāda. *A lutanist.*

ವೀಣಾವಾದನ vīṇā-vādana. Playing on the lute (My.).

ವೀಣೆ vīṇe. ವೀಣಾ. = ತೆಗೆ, ಪೀಣೆ. *The Indian lute* (see Bp. 19, 7). ವೀಣೆ ಬಾಜಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವಿಷ್ಟರೆ ಸಾಕೆ ತೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ? (Prv.). — ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. The gourd of a lute (ತಳುವ G.). — ವೀಣೆಯ ಸೋರೆಬುರುಡೆ. = ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. (My.).

ವೀಣೆಗಾರ vīṇe-gāra. A lutanist (ವೀಣಾವಾದ Nr.; My.).

ವೀರಿಸು vīṛisu. To throw away, etc. (ಪಿಸುಮು Ct. I, 42, o. r. ಪೀಸ್ಸು).

ವೀಕ್ತ vī-kta. 1. Gone apart, gone away, departed, disappeared (Ūpr. 7, after 62);—set free, let go; exempt, freed from, devoid of.

ವೀತ vīta. 2. Gone, moved;—gone towards, approached;—accepted, liked;—quiet, tame, *unfit for war* (as a horse, etc.);—driven;—*driving an elephant as well with a goad as by spurring it with the feet* (ಮುಳ್ಳಿನೊಡನೆ ಮಾವುತ ತೂಪಿ Mr. 158).

ವೀತ vīta. 3. Covered, clothed, put on, worn. See ಉಪ-, ನಿ-, ಸಂ-.

ವೀತಂಸ vī-taṁsa. = ವಿತಂಸ. *A cage, any net or chain or apparatus for confining beasts or birds.*

ವೀತಕೇತಕ vīta-kētaka. Free from screw-pines (Ūpr. 4, after 42).

ವೀತರಾಗ vīta-rāga. Free from passions or affections; calm;—colourless;—a man with subdued passions;—*a Buddhist or Jaina saint* (ಜಿನ್ನ, ಬುದ್ಧ Nn. 38; ಬುದ್ಧೀಶ್ವ Mr. 23; ಜಿನ್ನ Mr. 512).

ವೀತಶೋಕ vīta-śōka. Free from care or sorrow (My.).

ವೀತಿ vīti. = ಪೀತಿ 2. Going, etc.;—light, lustre;—a horse.

ವೀತಿಹೋತ್ರ vīti-hōtra. *Agni, fire.*

ವೀಥಿ vīthi. = ಪೀಥಿ, ವೀಥಿ. *A row, a line,* 2, *a road, a street.* — ವೀಥಿಗೊಳ್-,-ಕೊಳ್. To form a row or line (Grj. 7, after 72).

ವೀಥಿಕೆ vīthike. = ವೀಥಿ. See ಪದ್ಯ-.

ವೀದಿ vīdi. Tbh. of ವೀಥಿ. — ವೀಥಿ ವೀದಿ. rep. (Bp. 5, 19; 21, 9; 52, 42).

ವೀಧ್ರ vīdhra. *Clean, clear, pure, bright* (*cf.* ಬೀಳ್).

ವೀನಾಹ vī-nāha. = ವಿನಾಹ. *A top or cover for the mouth of a well* (ಬಾವಿಬಳ್ಳಿ Sl. 91; ಬಾವಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಬಾಲಿ, ಅಬಾಹ ಬಾಲಿ G.).

ವೀಪ್ಸೆ vīpse. *Several or successive order or series, the arrangement of things or properties in regular succession or each by each;* repetition, the repetition of words to imply continuous or successive action (Śmd. 228. 230; Kāvy. I, 3, 89-97).

ವೀರ vīra. = ತೆರ 1, ಪೀರ, ಪೀರೆ. Heroic, mighty, powerful, strong, robust, excellent, eminent;—*a hero, a brave man, a warrior, a champion, an eminent man;*—Vīrabhadra (ಧಮನಾರಿ, ಪದ್ಮಾರಿ, ಪರಭ Mr. 15); N. (My.);—power, strength, prowess (ಪೌರುಷ, ಪ್ರತಾಪ, ಪರಾಕ್ರಮ Mr. 428; ತುಳು Kk. 76; Śmd. 163; Ūpr. 2, 5; Abh. P. 7,

54);—*heroism, valour, as one of the rasas* (Kâvy. IV, 1, 7. 9; IV, 2, 37-39. 52. 57);—*fire.* ವೀರಸ ಪೌರ್ಯ ಪಾರುಷಸ ಮೀರಲೆಮ್ಮೆ? (Prv.). 2, a man of whom some ancestor died in battle, called so when he on the first of phâlguna, habited as a warrior, proceeds with warlike pomp and state to make obeisance to an idol (Mhr.). — ವೀರಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A heroic, etc. act or work (Bp. 48, 18; 53, 53). ವೀರಗೆಲಸದ ಸೋಮಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರ ಚೋಳ. N. (Bp. 44, 58). — ವೀರಚೋಳದೆ. -ಆನೆ. N. (Bp. 15, 25; 40, 29). — ವೀರಚೋಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 9, 40). — ವೀರ ಚೋಳಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 33, 17). — ವೀರದಮ್ಮುಲು. -ತಮ್ಮುಲು. Betel fit for a vira (Bp. 60, 61). — ವೀರದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರನೇಪುರ. An anklet fit for a vira (Bh. 1, 14, 6). — ವೀರಪಲಗೆ. A tabor fit for a vira (Bp. 5, 40). — ವೀರಪಟ್ಟ. A garment fit for a vira (J. 12, 51). — ವೀರಪಾಪ. Fanatical and generally cruel and furious acts (as ripping open one's belly, cutting one's throat, etc., in the name of Vishṇu or Śiva, My.). — ವೀರಮೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರಮುಣ್ಣಿ. Genuflection of a warrior when shooting an arrow (My.). — ವೀರವೆಟ್ಟು. -ಎ-ಪೆಟ್ಟು. To assume heroism, to become valourous, etc. (Bp. 61, 34). — ವೀರರಾಮ. N. of a king (B. 2, 20). — ವೀರವಸ. -ವನೆ. = ವಿರವೆಟ್ಟು. See ಪಾಪ್ಪು. — ವೀರವಳಕರಪಾಸ. N. (Bp. 53, 50). — ವೀರವಂಗವ್ವೆ. N. See ನೇಮುವ-. — ವೀರವೆಟ್ಟಿ. N. (B. 3, 14). — ವೀರವೇಸ. Śloka fit for a vira (Grj. 7, after 72).

ವೀರಕ viraka. A hero;—one of the pramathas (Bp. 1, 52; 37, 50; 49, 5; 58, 54).

ವೀರಕಂಕಣ vira-kaṅkaṇa. A wrist-ornament for a warrior (My.).

ವೀರಗಣ vira-gaṇa. A host of viras. 2, Virabhadra (Bp. 21, 43).

ವೀರಗಣೇಶ್ವರ viragaṇa-îśvara. Virabhadra (Bp. 50, 24).

ವೀರಣ viraṇa. A double drum used at weddings, etc. (ಕೆ.; ಕೆ. Bp. 5, 7; *cf.* M., T. ವೀಡ್, crying, bellowing, etc.).

ವೀರಣ viraṇa. *The fragrant grass Andropogon muricatus.*

ವೀರಣಿ viraṇi. = ವೀರಣ. *Andropogon muricatus.*

ವೀರಣಿಮೂಲ viraṇi-mûla. *The root of Andropogon muricatus.*

ವೀರತನ viratana. = ವೀರತ್ವ. (My.).

ವೀರತರ vira-tara. Bolder; a great hero;—*Andropogon muricatus.*

ವೀರತರು vira-taru. *The tree Terminalia arjuna* W. & A.

ವೀರತೆ viratè. = ವೀರತ್ವ. (Bp. 54, 76).

ವೀರತ್ವ viratva. Heroism, prowess, valour, courage (Bp. 44, 49; 46, 79). See ಪುರುಷ.

ವೀರಪತ್ನಿ vira-patni. *The wife of a hero.*

ವೀರಪಾಣ vira-pâṇa (-pâna). *The drink of warriors,* taken, before or during a battle, for refreshment or to raise the courage.

ವೀರಬಲ vira-bala. A force of warriors, etc. (ಸರ್ವಸಜ್ಞಾಪ Mr. 472).

ವೀರಭಕ್ತ vira-bhakta. A man who is exclusively devoted to one deity (Bp. 6, 26).

ವೀರಭಕ್ತಿ vira-bhakti. Devotion that is exclusively directed towards one deity (Bp. 32, 11. 49; 34, 34; 58, 13).

ವೀರಭಟ vira-bhaṭa. Bhîma (ಭೀಮ, ಭಟಾಗ್ರಣಿ Nn. 5).

ವೀರಭದ್ರ vira-bhadra. A distinguished hero;—an avatâra or son of Śiva, said to have been created from Śiva's mouth (or from a drop of his sweat) in order to spoil the sacrifice of Daksha, clothed in a tiger's skin dripping with blood (ವೀರ, ಆದಿವಾಸಿಸದಗೆಮು Kk. 6, Śm. 5; ವೀರ, ಭಮುಕಾರಿ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ Mr. 15; Bp. 13, 7; 22, 2; 37, 50; 43, 7; 45, 47; 49, 5; 54, 52; 58, 54; 61, 22); N. (C.). — ವೀರಭದ್ರನ ಜಾತ್ರೆ. A festival in honour of Vîrabhadra (Bp. 42, 10). — ವೀರಭದ್ರನ ಪಠಿಗೆ. A plate with an image of Vîrabhadra (Bp. 14, 14). — ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 3).

ವೀರಭಾರ್ಯೆ vira-bhâryè. *The wife of a hero.*

ವೀರಮಾತೃ vira-mâtṛi. *The mother of a hero.*

ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ vira-mâhêśvara. = ವೀರಶೈವ. (Bp. 3, 83; 22, 5; 25, 4; 43, 1; 58, 16).

ವೀರರಸ vira-rasa. Heroism as one of the rasas (Śiv. 4, 67; J. 12, 25).

ವೀರರಾಘವ vira-râghava. Râmachandra; N. (My.).

ವೀರಲ virala. (= ವೀರ) in ವೀರಲ ದೇವಿ, N. (Bp. 59, 3).

ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿ vira-lakshmi. = ವೀರಶ್ರೀ. (Grj. 2, after 106).

ವೀರವರ್ಮ vira-varma. N. of a king (J. 27 sum.; 27, 4, etc.).

ವೀರವರ್ಮಕ vira-varmaka. = ವೀರವರ್ಮ. (J. 27, 12. 13).

ವೀರವಸನ್ತ vira-vasanta. N. of a Liṅgâyta who was expected to be born in A. D. 1583 and to become king in Basava's town (Kalyâṇa paṭṭaṇa, C. Bp. 63, 64-74).

ವೀರವೃಕ್ಷ vira-vṛiksha. *The marking-nut plant, Semecarpus anacardium* Lin.

ವೀರವೈಷ್ಣವ vira-vaishṇava. A champion of the notions and practices of the Vaishṇavas, a follower of Râmânuja (My.).

ವೀರಶೈವ vira-śaiva. A champion of the notions and practices of the Śaivas, a Liṅgavanta (Bp. 3, 49; 25, 26; 44, 36; 50, 43).

ವೀರಶೈವಾಚಾರ viraśaiva-âchâra. The practices of the Viraśaivas (Bp. 22, 23).

ವೀರಶ್ರೀ vira-śrî. = ವೀರಸಿರಿ. The glory of valour; heroism.

ವೀರಸೂ vira-sû. *The mother of a hero.*

ವೀರಸೇನ vira-sêna. Having an army of heroes; N. of the father of Nala; N. of a great Jaina muni.

ವೀರಸೇನತೆ vira-sênatè. The state of being a Viraśaiva (ಕೆpr. 1, 31).

ವೀರಹ vira-ha. Destroyer of the sacrificial fire: *a Brâhmaṇa who has suffered the sacred domestic fire to become extinct.*

ವೀರಾಜಿ virâ-ji. Master Vira (Mhr.). ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಗರಂಜಿಪ ಪಾಸು ವೀರಾಜಿಗಲಾಯಿನು (Prv.).

ವೀರಾವತಾರ vira-avatâra. Śiva's avatâra as Vîrabhadra (Bp. 61, 22. 24).

ವೀರಾವೇಶ vira-âvêśa. Excitement of valour (J. 8, 22; 25, 20).

ವೀರಾಸಂಸನ vira-âsaṃsana. *The post of danger in a battle.*

ವೀರಾಸನ vira-âsana. Kneeling on one knee. 2, a particular posture in sitting practised by ascetics (sitting on the thighs, one leg being in the other, My.).

ವೀರು vīru. A fortified place, a stronghold (Ūpr. 5, 65; Sk. ವೀಡು, ವೀಳು).

ವೀರುಧ್ vī-rudh. *A far-spreading creeper; a bush* (ಪೊದೆ Hlā.).

ವೀರುಧ vī-rudha. = ವೀರುಧ್. (ಗುಲ್ಮ, etc., ಕೆಮ್ಮಿಗೊಣ್ಣೆದರ ಮೊದಲ Mr. 108).

ವೀರೇಶ್ವರ vīra-īśvara. Śiva; Vīrabhadra. (Bp. 48, 16).

ವೀರ್ಯ vīrya. *Vigour, strength, power, energy.* 2, heroism, prowess, valour, fortitude, courage. 3, virile energy, virility. 4, *semen virile.*

ವೀರ್ಯಪುಷ್ಟಿ vīrya-puṣṭi. Virile strength (My.).

ವೀರ್ಯವತಿ vīrya-vatī. Possessing seeds, etc.; N. of a plant (ಜುಂಜು Mr. 149).

ವೀರ್ಯವನ್ತ vīrya-vanta. A vigorous, brave or heroic man (My.).

ವೀರ್ಯವೃದ್ಧಿ vīrya-vṛiddhi. Increase of virile energy (My.).

ವೀರ್ಯಶಾಲಿ vīrya-śālī. = ವೀರ್ಯವನ್ತ. (My.).

ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕೆ vīrya-śulkĕ. A woman who has prowess or heroism as her price, one who is to be purchased by valour (My.).

ವೀರ್ಯಸ್ಖಲನ vīrya-skhalana. = ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ. (My.).

ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ vīrya-srâva. Seed-flow: the emission of semen at other times than in sexual intercourse, pollution (My.).

ವೀವಧ vīvadha. = ವಿವಧ, q. v. *A yoke or pole for carrying burdens, etc.*

ವೀಸ visa. = ಈಸ 1. The fraction called one-sixteenth, $\frac{1}{16}$ of a haṇa, etc. (Bp. 29, 34; 57, 78; My.; Tū.; Tu. ವಿಸ, ವೀಸು; T. ವೀಜು; M. ವೀಸ; *cf.* ವಿಸ್ತ?). ಚಪ್ಪಲಿಲ್ಲಿ ವೀಸಪಾಲು (ಕಳೆ Sl. 31). ವೀಸದ ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿಯದವ ಬಾಸೆಯ ಲೆಕ್ಕ ದೂಷ್ಯಾನೆ?—ಪೀಗಳ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಬಾಸಿಮುಸು ಹೋಗುವಗೆ ವೀಸ ಹತ್ತದು ಕೆಮ್ಮಿ, ಹೇಸಿ ಹೋಗುವಳು ಜಂಬುಳಕ್ಕಿ, ಅಯುಷ್ಯ ಶಾಪವಾಗುವದು (Sp.).—ವೀಸಬಡ್ಡಿ. Interest to the amount of the sixteenth part (My.);—something small or insignificant (Bh. 4, 4, 70);—interest at the rate of one aṇe and 2 kâsus for 3 rupâyis (My.).

ವೀಳಯ vīḷaya. Tbh. of ವೀಡು. (My.; see Kk. s. ವೀಳೆಗೆ).

ವೀಳಿಗೆ vīḷigĕ. Tbh. of ವೀಡಿಗೆ (Śmd. 31; Kk. 59, o. rs. ವೀಳಯ, ವೀಳೆಯ; T. ವೀಡಗೈ, M. ವೀಡಗೆ).

ವೀಳೆ vīḷĕ. Tbh. of ವೀಡು. (My.; B. 3, 13; 4, 40; Mhr. ವೇಲ). — ವೀಳೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ. The distribution of betel on the occasion of promising to give a daughter in marriage (My.).

ವೀಳೆಯ vīḷĕya Tbh. of ವೀಡು. (ವೀಳೆಗೆ ಕೆ. II, 13; ತಾಮ್ರಶಾಸ Mr. 337; J. 2, 42; 7, 34; My.; see Kk. s. ವೀಳಿಗೆ). ವೀಳೆಯ ಪೆಟ್ಟೆ (B. 4, 204). — ವೀಳೆಯುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take betel (J. 11, 41). — ವೀಳೆಯುಕೊಡು. -ಕೊಡು. To give betel (J. 28, 21).

ವೀಳ್ಯ vīḷya. Tbh. of ವೀಡು. (My.). ಪಚ್ಚೀ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆನ್ನ, ಹೋಗಿ, ಕುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ಬನ್ನ.—ಪಚ್ಚೀ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಫಚ್ಚಿರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.). — ವೀಳ್ಯದ ಬಳ್ಳಿ. The betel-leaf pepper, Piper betel Lin. (Sl. & Pl.; Z.). — ವೀಳ್ಯದೆಲೆ. -ಎಲೆ. A betel-leaf (C.). — ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೆ-. = ವೀಳ್ಯದ ಬಳ್ಳಿ. (ತಾಮ್ಬೂಲದಲ್ಲಿ, etc. Sl. 152).

ವೀಳ್ಯಯ vīḷyaya. = ವೀಳಯ. (ತಪದಾಯ Bhn. 17).

ವೀಳ್ಯೆ vīḷyĕ. = ವೀಳ್ಯ. ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯೆ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ದುಮನೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮೊಳ್ಳನ್ನೆ (Sp.).

ವೀಳ್ಳೆಯ vīḷḷĕya. = ವೀಳೆಯ. (My.).

ವು vu. 1. For Kannaḍa words with this initial see ಬು.

ವು vu. 2. = ಉ 5, q. v.

ವು vu. 3. (= ಪ 1). An affix for forming verbal nouns (Śmd. 247); occasionally it is dropped (56).

ವುಕ vuka. = ಬುಕ, ಪಕ. A species of plant.

ವೂ vû. For Kannaḍa words with this initial see ಬೂ.

ವೃಂಹಿತ vṛiṁhita. = ಬೃಂಹಿತ. *The roaring of elephants.* 2, grown, increased.

ವೃಕ vṛika. *A wolf.* 2, a jackal. 3, a crow, etc.

ವೃಕಧೂಪ vṛika-dhûpa. *Compounded perfume.* 2, *turpentine.*

ವೃಕೋದರ vṛika-udara. Wolf-bellied: Bhīma (ಕುರುವೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮ Mr. 264; J. 2, 1. 40).

ವೃಕ್ಣ vṛikṇa. *Cut;* torn; broken.

ವೃಕ್ಷ vṛikṣha. *A tree;* a shrub; especially also the tilaka (ತಿಲಕ, ತಿಲಕವೃಕ್ಷ Nn. 110), the syandana (ಸ್ಯನ್ದನ, ಶಾಕದ ಮರ 110), the nandivaṛṇa (110), the sarala (110), the kaṅkĕlli (ಕಂಕೇಲ್ಲಿ, ಅಶೋಕೆ 110), the mûḍa (ಮೂಡ, ಪಾಪ 110), the dava (ದವ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 110), the nalina (ನಲಿನ, ಶಾಖರ 110), and the śāla (ಶಾಲ, ಆಸಿನ ಮರ 110). See ಇಂಗಳ 2, ಇಟ್ಟಿ, ಕಾಡ 1, ಜೇಗು 1. ವೃಕ್ಷ ಮೊದ್ದವಾದರೂ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಲದೆ ಬಿಡದು (Prv.).

ವೃಕ್ಷಭೇದ vṛikṣha-bhêda. A kind of tree. See ಆಸು 2, ಚದಸಿ, ಜೇಗು 1, ಮೊದಗು 3.

ವೃಕ್ಷಭೇದಿ vṛikṣha-bhêdi. Tree (wood)-spliiter: *a carpenter's chisel;*—a hatchet.

ವೃಕ್ಷರುಹೆ vṛikṣha-ruhĕ. *A parasitical plant.*

ವೃಕ್ಷವಾಟಿಕೆ vṛikṣha-vāṭikĕ. *A grove of trees, a garden.*

ವೃಕ್ಷಾದನ vṛikṣha-adana. *A carpenter's chisel;*—an adze;—a hatchet.

ವೃಕ್ಷಾದನಿ vṛikṣha-adani. *A parasitical plant.*

ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ vṛikṣha-amla. *The hog-plum, Spondias mangifera;*—acid seasoning.

ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ vṛikṣha-ârûhaṇa. Mounting or climbing a tree. See ಹರಿಯ.

ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ vṛikṣha-utpala. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd. (ಕೊಸರು Hlā.).

ವೃಜಿನ vṛijina. *Crooked, bent, curved.* 2, *curled hair, hair* (ತಿರೋಜ, ಮುಗ್ಗೆಯ ಕೂದಲ Nn. 64). 3, wicked; *wrong, sin, vice, wickedness* (ದಾವ 64; ಗತಿ, ಮುಚ್ಚುಮರ Nn. 166);—harshness, etc. (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ನಿಷ್ಠುರತೆ 64). 4, distress, misery, affliction (ಆತಿಶ್ಲೇಷ Mr. 468). 5, sickness (ರುಜೆ, ರೋಗ 64). 6, a crocodile (ಕಪ್ಪ, ನೀರಡು 64).

ವೃತ vṛidha. Raised, lifted up, increased. See ಪರಿ-.

ವೃತ್ vṛit. Turning, turning round; moving, going; existing. See ನಿ-.

ವೃತ vṛita. 1. = ವೃತ್ತ 2. Screened, covered, concealed, encompassed, surrounded, enveloped (ಸುತ್ತಲ ಪಟ್ಟ ಶೆಮ್ದ 11 Cm.; 344; ಬಳಸಿದ, ಸುತ್ತಿ 345; see ನಿ-);—restrained, kept

back; impeded, hindered, checked;—chosen, selected; preferred;—*agreed, assented to;*—loved, adored;—solicited, asked for.

ವೃತ vṛita. 2. = ಮುತ, q. v. (Nn. 9).

ವೃತ vṛita. 3. = ವೃತ್ತ 1 (*cf.* ವೃತ್). (ವೃತ್ತ, ವ್ಯಾವೃತ್ತ, ದುರತಿಮು ದು Nr.).

ವೃತಿ vṛiti. = ವೃತ್ತಿ 2. Surrounding, encompassing; hiding;—*an enclosure, a hedge* (ಆವೇಷ್ಟಕ, ಬೇಲಿ Ill.). 2, *choosing, selecting, preferring;* selection, choice;—soliciting, asking for.

ವೃತ್ತ vṛitta. 1. = (ಬಟು, etc., ಬಟ್ಟ 1, etc.), ವೃತ 3. Turned, turned round. 2, *round, rounded, circular* (ಬಟುವ Nn. 112; ಬಟುವು Mr. 529, o. r. ಬಟುಮು; ಜಕ್ಕ, ಬಟುಮು Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟತ್ತು; ಬಟುಮು Nn. 95). 3, been, existed, lived;—*happened, having taken place;—past, gone, finished;*—dead, deceased;—done, performed, engaged in, undertaken. 4, proceeded, derived from. 5, *fixed, firm, strong* (ವೃಢ, ಸತ್ವ 112; ವೃಢ 529). 6, unimpaired. 7, famous. 8, event, occurrence, news. 9, procedure;—practice, profession, occupation, means of subsistence. 10, act, action, behaviour, demeanour, *conduct* (ಚಾರಿತ್ರ, ನಡವಳಿ 112); observance of any enjoined practice (ವಿಮಲಾಚಾರಿತ್ರ 529);—actual practice, law. 11, a circle, a circumference. 12, the epicycle (in astronomy). 13, *metre;* a form or class of metre (Ch.; Mr. 366; ಛನ್ದ 529);—a verse. 14, ambrosia (ಅಮೃತವ 112; 529). 15, = ವೃತ್ರ, an enemy (ಅರಿ, ಹಗೆ 112). 16, = ದೈತ್ರ, a daitya (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 112; ದೈತ್ಯ 529). 17, = ವೃತ್ರ, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 112). — ವೃತ್ತವೆಮು. -ಪೆಮು. To become round (Bp. 4, 17).

ವೃತ್ತ vṛitta. 2. = ವೃತ 1. *Chosen, selected,* etc.

ವೃತ್ತಕೆ vṛittake. Roundness (ಉರುಮು Śm. 90).

ವೃತ್ತಭೀಜ vṛitta-bhûda. A verse (ಪದ Nn. 84).

ವೃತ್ತಸಮ್ಪನ್ನ vṛitta-sampanna. Well behaved or conducted, behaving with propriety. (R.).

ವೃತ್ತಾಧ್ಯಯನರ್ದ್ಧಿ vṛitta-adhyayana-ṛiddhi. *Increase of moral conduct and study, holiness resulting from observance of rules and study.*

ವೃತ್ತಾನ್ತ vṛitta-anta. The end or result of a course of action: occurrence, incident, event. 2, *tidings, rumour, report, intelligence;—a tale, a story, an account.* 3, *a topic, a subject.* 4, *sort, kind; mode, manner, state.* 5, *the whole, totality.* (Bp. 22, 49; 28, 17; 34, 18; 53, 74).

ವೃತ್ತಾನ್ತರ vṛitta-antara. Different (various) news or tales (Bp. 26, 64).

ವೃತ್ತಿ vṛitti. 1. = ವೃತ್ತ 2. Turning, turning round, revolving. 2, the circumference of a circle or wheel. 3, being, existence, abiding, staying, remaining. 4, state, condition. 5, proceeding, course, conduct, behaviour, action. 6, a way, a manner. 7, *practice, business, profession, function, employment, mode of life;—livelihood, maintenance, means of subsistence* (ವಾರ್ತೆ, ಜೀವನ, ಜಾಡಿಕೆ Mr. 345); inâm land (My.). 8, application, use, currency; occurrence. 9, *style in composition* (Kâvy. III, 1, A, 12. 24; III, 3, B, 3. 171; IV, 1; IV, 1, 5; IV, 2, 58 seq.; V, 70). 10, *comment, commentary, explanation, exposition, gloss* (Śmd. 5, etc.). 11, wages, hire; fee. See ಉತ್ತರ-, ಉರ್ಧ-, ಏತ್ಯ-, ದ್ವಿತ್ಯ-, ವೃತೀಯ-, ಸಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಬಹುಳ-, ದುಷ್ಕೀ-, ಮೋಷ-, ವಿಫಲ-.

ವೃತ್ತಿ vṛitti. 2. = ವೃತಿ. A hedge (ಪರಘಟ್ಟಣ, ಬೇಲಿ Mr. 192).

ವೃತ್ತಿಕೆ vṛittikè. A kind of metre (see ಛನ್ದಸ್ಸು). 2, a ring (ಬಳೆ Mr. 285). 3, a kind of plant (ಕಟ್ಟಬತ್ತಿ Mr. 145).

ವೃತ್ರ vṛitra. = ವಿತ್ರ, (ವೃತ್ತ 1, Nos. 15. 16. 17). *Darkness.* 2, a cloud. 3, *the demon Vṛitra, the perpetual enemy of Indra.* 4, a wicked man, an enemy.

ವೃತ್ರರಿಪು vṛitra-ripu. Indra (Mr. 41).

ವೃತ್ರಶಾತ್ರವ vṛitra-śâtrava. Indra (Bp. 21, 31).

ವೃತ್ರಹ vṛitra-ha. *Indra.*

ವೃತ್ರಾರಿ vṛitra-ari. *Indra.*

ವೃಥಾ vṛithâ. = ವೃಥೆ. *Unnecessarily, uselessly, fruitlessly, in vain.* 2, *wrongly, incorrectly.* 3, idly, falsely. 4, vain, purposeless, useless, fruitless.

ವೃಥಾಕೃತ vṛithâ-kṛita. Done in vain (J. 4, 63).

ವೃಥಾಭಿಯೋಗ vṛithâ-abhiyôga. A useless attack (Bh. 2, 3, 9).

ವೃಥೆ vṛithè. = ವಿತೆ, ವೃಥಾ. (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಘ, ನಿರರ್ಥಕ Mr. 462).

ವೃದ್ಧ vṛiddha. Increased, augmented. 2, grown up, full-grown. 3, *old, aged, advanced in years, ancient.* 4, great, large. 5, *wise, learned.* 6, an old man (ಮುನಿಪ Nn. 106; ಸ್ಥವಿರ, ಹರೆಯ ಮೀರಿದವಂ Mr. 310);—a respectable man;—a sage, a saint. 7, *benzoin.*

ವೃದ್ಧತ್ವ vṛiddhatva. *Old age.* See ಮಂಜ-; Sp. s. ತರುಣತ್ವ.

ವೃದ್ಧದಾರಕ vṛiddha-dâraka. *The plant Argyreia speciosa* or *argentea* Sweet. (= ಮುಳ್ಳಗಣ್ಣಿ).

ವೃದ್ಧನಾಭಿ vṛiddha-nâbhi. *Having a prominent navel;* corpulent.

ವೃದ್ಧಭಕ್ತ vṛiddha-bhakta. An ancient devotee (Bp. 60 sum.).

ವೃದ್ಧಶ್ರವ vṛiddha-śrava. Tbh. of ವೃದ್ಧಶ್ರವಸ್. Indra (Mr. 40).

ವೃದ್ಧಶ್ರವಸ್ vṛiddha-śravas. Having great glory: *Indra.*

ವೃದ್ಧಸಂಘ vṛiddha-saṅgha. *An assembly of old men, a meeting or council of elders.*

ವೃದ್ಧಸೇವೆ vṛiddha-sêvè. The serving or honouring of learned men (śâstrânvitasêvè, Kâvy. II, 1, 1-5); reverence for the aged.

ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ vṛiddha-âpya. Old age (J. 5, 52; My.).

ವೃದ್ಧಿ vṛiddhi. 1. = ಬಡ್ಡಿ 2, ಬಿದ್ದಿ, ಪದ್ದಿ, ವಿದ್ದಿ. *Increase, increment, augmentation, growth.* 2, a heap, a quantity, an assemblage, a multitude. 3, prosperity, success, advancement. 4, extension of power or revenue, as one of the conditions or objects of royal power. 5, profit, gain. 6, *paying back money lent with increase or interest, returning the principal with a proportionate increment.* 7, money-lending, usury, interest (ಕಾಸಾಸ್ತರ, ಬಟ್ಟ Mr. 346). 8, in grammar: a peculiar increase or lengthening to which vowels are subject under certain conditions (ತೆಲು. 17). 9, *a sort of medicinal drug* (see Nr. a. ಪಪ್ಪಿ). See ಬಳೆ 1, ಮಿಳಿರ್ 3, ಮುಮು 1. 10, impurity arising to a household on the occasion of a birth in it (Mhr.; My.).

ವೃದ್ಧಿ vṛiddhi. 2. Cutting off, abscission;—in law: forfeiture, deduction. (R.).

ವೃದ್ಧಿಕರ vriddhi-kara. Yielding or causing increase, etc. (Ep. 58, 14; My.).

ವೃದ್ಧಿಜೀವ vriddhi-jiva. *One who lives by money-lending, a usurer.*

ವೃದ್ಧಿಜೀವನ vriddhi-jivana. *Gaining a livelihood by money-lending, subsistence by usury, usury.*

ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ vriddhi-jivikè. = ವೃದ್ಧಿಜೀವನ. *Gaining a livelihood, etc.*

ವೃದ್ಧಿಮತ್ vriddhi-mat. *Having increase, increased, increasing, growing;*—prosperous.

ವೃದ್ಧಿಹೀನ vriddhi-hina. Devoid of increase or growth. See ಸುಮುಖ.

ವೃದ್ಧೆ vriddhè. *An old woman.*

ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ vriddha-uksha. *An old bull or ox.*

ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ vriddhi-âjiva. *One who lives by money-lending, a usurer* (ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವಂ Mr. 345, one MS. ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ).

ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ vriddhi-âjivi. = ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, q. v.

ವೃನ್ತ vrinta. *The stalk of a flower or of a leaf or of a fruit.* 2, *a nipple.*

ವೃನ್ತಕ vrintaka. = ವೃನ್ತ. See ತಾಲ-.

ವೃನ್ದ vrinda. = ವಿನ್ದ, ಬೃನ್ದ. *A heap, a multitude, a large number; a flock, a drove.*

ವೃನ್ದಾರಕ vrindâraka. *Much, great.* 2, *excellent, eminent, chief, best;*—*respectable, venerable.* 3, *handsome, pleasing.* 4, *a deity, a god* (ಪ್ರಕಾಶನ, ದೇವತೆ Nn. 153). 5, an elephant (ಇಭ, ಆನೆ 153). 6, a cloud (ಬಲಾಹಕ, ಮೋಡ 153). 7, a tree (ಕುಜ, ವೃಕ್ಷ 153).

ವೃನ್ದಾರಕತ್ವ vrindârakatva. Beauty (Ćpr. 7, 92).

ವೃನ್ದಾರಕಪಥ vrindâraka-patha. The sky (ಗಗನ Mr. 31).

ವೃನ್ದಾವನ vrindâ-vana. A wood near the town Gôkula in the district of Mathurâ where Krishna as gôpâla passed his youth, associating with the cowherds and milkmaids (Bhâgavata 10, 14, 57, etc.). 2, a little tower-form erection of earth in which the worshippers of Krishna plant and preserve the tulasi. ಮಾಡೋದು ಮಠಾನಾರ, ಮುನೇ ಮುನ್ದೆ ವೃನ್ದಾವನ (Prv.).

ವೃನ್ದಿಷ್ಠ vrindishṭha. *Very much or great; very excellent; most beautiful.*

ವೃನ್ದೆ vrindè. ವೃನ್ದಾ. = ವೃನ್ದಾವನ No. 1. 2, the tulasi, Ocymum sanctum.

ವೃಶ್ಚಿಕ vrischika. *A scorpion* (see ತೇಳ್, ಎಮ್ಮೆತೇಳು). 2, the zodiacal sign Scorpio. 3, a hairy caterpillar. 4, a centipede.

ವೃಶ್ಚಿಕಮಾಸ vrischika-mâsa. The month when the sun is in Scorpio (My.).

ವೃಷ್ vrish. Raining. See ಪ್ರ-.

ವೃಷ vrisha. A rainer, a sprinkler. 2, *a bull* (ಗೂಳಿ, ಬಸವ Nn. 16). 3, *the zodiacal sign Taurus.* 4, *an amorous or lustful man.* 5, *the chief of a class, anything the best of its kind: excellent, pre-eminent.* 6, *justice or virtue personified as a bull* (ತಿರ್ಯಕ್ಪಶು 16);—virtue, goodness (ಒಳ್ಳೆ, ಒಳ್ಳೆಯ 16; Abh. P. 1, 19). 7, justice, virtue, morality; attentive to duties (ಸುಧರ್ಮ, ಸದ್ಧರ್ಮ 16). 8, a Jina (ಅಜಿತ, ಜಿನ 16). 9, *Indra.* 10, *a rat.* 11, *the plant Gendarussa vulgaris or adhadoda* (= ಆಡುಸೋಗೆ). 12, *a particular drug.*

ವೃಷಕೇತು vrisha-kêtu. = ವೃಷಧ್ವಜ No. 3. (J. 2, 33; 3, 14; 7, 35; 8, 36).

ವೃಷಣ vrishana. Raining, sprinkling. 2, *a testicle* (ಮುಷ್ಕ, ತರುಮ Sl. 209). 3, *the scrotum or bag containing the testicles.*

ವೃಷದಂಶ vrisha-damśa. Rat-devourer: *a cat.*

ವೃಷದಂಶಕ vrisha-damśaka. *A cat.*

ವೃಷಧ್ವಜ vrisha-dhvaja. Having a bull for a sign: *Śiva.* 2, having a rat for a sign: Ganapati. 3, Karṇa's son (J. 2, 37; 8, 29).

ವೃಷಭ vrishabha. = ಋಷಭ, ಋಸ 2, ಋಸಭ, ಋಸು. *A bull* (ಗೋಪ್ತೃ Kk. 6); the zodiacal sign Taurus. 2, anything good or excellent of its kind: *good, excellent, best* (ಭದ್ರ, ಒಳ್ಳಿತು Hlâ.; ಒಳ್ಳಿತಂ Mr. 467). 3, *a particular drug.*

ವೃಷಭಗಮನ vrishabha-gamana. Śiva (Bp. 50, 10).

ವೃಷಭಧ್ವಜ vrishabha-dhvaja. Śiva (Śśv. 4, 72; 5, 57).

ವೃಷಭಪ್ರಾಸ vrishabha-prâsa. A kind of alliteration (Ćh.).

ವೃಷಭಮಾಸ vrishabha-mâsa. The month when the sun is in Taurus (My.).

ವೃಷಭರಥ vrishabha-ratha. Śiva (My.).

ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯ vrishabha-lakshya. Śiva. ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯಂ, the metrical foot ∪ ∪ ∪ – – (Ćh.).

ವೃಷಭಾಯತ vrishabha-âyata. The stateliness of a bull (J. 16, 12).

ವೃಷಭವಾಹನ vrishabha-vâhana. Śiva (My.).

ವೃಷಭವಾಹಿನಿ vrishabha-vâhini. A cow (Mr. 180).

ವೃಷಭೇನ್ದ್ರ vrishabha-indra. Śiva's bull Basava (Bp. 46, 74; Śśv. 5, 56; see ಆಡಿ-).

ವೃಷರಾಜ vrisha-râja. = ವೃಷಭೇನ್ದ್ರ. (J. 14 sum.).

ವೃಷಲ vrishala. *A Śûdra* (ಶೂದ್ರಜಿಗ Mr. 375).

ವೃಷಲಿ vrishali. A woman of the Śûdras, a low caste woman. 2, an unmarried girl twelve years old, in whom menstruation has commenced.

ವೃಷಲೀಪತಿ vrishali-pati. The husband of a woman of low caste, a Brâhmaṇa who owns such a woman as his mistress (My.).

ವೃಷವಾಹನ vrisha-vâhana. Śiva (My.).

ವೃಷಸ್ಯನ್ತಿ vrishasyanti. *A lascicious woman.* See Hlâ. s. ಆಪತ್ತೆ 1.

ವೃಷಾಕಪಾಯಿ vrishâkapâyi. Wife of vrisâkapi: the dawn;—*Lakshmi;*—*Gauri.*

ವೃಷಾಕಪಿ vrishâkapi. The sun. 2, Agni, fire (ಅಗ್ನಿ Nn. 58). 3, *Vishṇu* (ಮುಖುನ್ದ, ವಿಷ್ಣು 58). 4, *Śiva* (ಪಿನಾಕಿ, ಈಶ್ವರ 58). 5, a kind of tree (ಶಾಮಿ, ವೃಕ್ಷವಿಶೇಷ 58). 6, a kind of animal (ಮೃಗವಿಶೇಷ 58). 7, a sword (ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧ 58).

ವೃಷಾಂಕ vrisha-aṅka. Bull-marked: *Śiva* (Śmd. 386).

ವೃಷಾಧಿಪ vrisha-adhipa. = ವೃಷರಾಜ. (Śśv. 1, 36).

ವೃಷಾಧಿರಾಜ vrisha-adhirâja. = ವೃಷಾಧಿಪ. (Śśv. 5, 63).

ವೃಷಿ vrishi. *The seat of a religious student, a kind of seat or cushion made of kuśa grass wound into a pad, the seat or cushion of an ascetic.*

ವೃಷೆ vrishè. *The tree Gendarussa vulgaris or adhadoda*

(Justitia adhatoda Lin.). 2, *the plant Salvinia cucullata* Roxb.

ವೃಷ್ಟಿ vṛishṭi. = ರುಷ್ಟಿ. *Rain*, a shower (ಮಯೂ¹ Nn. 15. 47. 69; ಸಂ, ಮಯೂ¹ Kk. 70). — **ವೃಷ್ಟಿಗಲು**¹. -ಳು¹. To rain (ಕೌಸ. 3, 59).

ವೃಷ್ಣಿ vṛishṇi. Raining. 2, *a ram*. 3, *a ray of light*. 4, N. of one of the Yâdava kings (J. 12, 32; 14, 3).

ವೃಹತ್ vṛihat. = ಬೃಹತ್. See ಹಿರಿದು s. ಹಿರಿ 1.

ವೃಹತಿ vṛihati. = ಬೃಹತಿ. See ಪದ್ಯಗಳು.

ವೆ vĕ. 1. (= ವಿ). An affix for forming verbal nouns, *e. g.* ಮುಚವೆ, etc. (Śmd. 247).

ವೆ vĕ. 2. = ಎ 13. A sound that is used to express disgust (My.).

ವೆಕ್ಕಸ vĕkkasa. (fr. ಬಿಸು). Roughness, unsmoothness; harshness, severity; unkindness; unpleasantness, etc. (ಪರ್ವಾಕೆ Ct. I, 12; Abhâ. 2, 52. 54; J. 16, 22; 26, 11; Tĕ. ಬೆಕಸು, ಬೆಕ್ಕಸ, ಬೆಗಸು, harshness, repugnance, disgust, dislike).

ವೆಕ್ಕಳಿಸು vĕkkaḷisu. = ವೆಗ್ಗಳಿಸು. (J. 14, 6).

ವೆಕ್ತ vĕkta. Tbh. of ವ್ಯಕ್ತ. (My.). ವೆಕ್ತವಾದುದು (ಸ್ಫುಟ, ಬಲು, ಸ್ಪಷ್ಟ Dhw. 29).

ವೆಗ್ಗಳ vĕggaḷa. (Śmd. 49). = (ಅಗ್ಗಳ), ಎಕ್ಕಳ, ಎಗ್ಗಳ, ಯಿಗ್ಗಳ, ಗ. ವ., ವೆಗ್ಗಳೆ, ಹೆಗ್ಗಳ. Muchness, abundance, greatness, excess (ಆಧಿಕ Ct. II, 62; ಬಾಗು Śm. 82; Bp. 22, 65; Śśv. 4, 20; Tĕ. ಬೆಕ್ಕಸ, ಬೆಗ್ಗಲ); — a great man (see Prv. s. ಅಗ್ಗಳ). — **ವೆಗ್ಗಳವಾಗು**. -ಆಗು. To become much, etc. (ಅಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 209 Cm.). **ವೆಗ್ಗಳ ದೂಗಿ** (ಪೀಠಂ 108 Cm.; ಧಪಮಾಗಿ 237 Cm.). **ವೆಗ್ಗಳದೂಗಿ ಬಾರದು** (ಧಪಮಿಲ್ಲ 342 Cm.). **ವೆಗ್ಗಳವಪ ದಾನ** (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142, o. r. ಹಿರಿದಾಪ-).

ವೆಗ್ಗಳತನ vĕggaḷatana. = ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 7, 16, 14).

ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ vĕggaḷikĕ. The state of being much, excess, abundance (Dp. 12, 14; Bh. 1, 5, 8).

ವೆಗ್ಗಳಿಗ vĕggaḷa-iga. A superior man (ಪಜ್ಜಸದ G.).

ವೆಗ್ಗಳಿಸು vĕggaḷisu. = ವೆಕ್ಕಳಿಸು. To become much, to increase greatly, to become plentiful (ವಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 365 Cm.); to go beyond the common boundary (in emotions), to be elated or actuated by impulse. See Dp. 4, 25; 28, 56; 34, 23; 36, 62; 40, 40; 42, 16; 44, 33; 50, 42; 54 sum.; 57, 48; Bh. 3, 13, 27; J. 10, 14; 23, 16; 25, 5; 30, 19.

ವೆಗ್ಗಳೆ vĕggaḷĕ. = ವೆಗ್ಗಳ. — **ವೆಗ್ಗಳೆಯ**. -ಆ 3. A superior man (Bh. 8, 21, 15; 8, 23, 43).

ವೆಗ್ಗು vĕggu. = ಎಗ್ಗು 2, etc. (My.).

ವೆಂಕ vĕṅka. = ವೆಂಕಟ, (My.). — **ವೆಂಕಪ್ಪ**. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). ಅಪ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಪ್ಪಗೆ, ಸುಬ್ಬಗಂಜಿ ವೆಂಕಪ್ಪಗೆ (Prv.). — **ವೆಂಕಯ್ಯ**. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ವೆಂಕಟ vĕṅkaṭa. = ಎಂಕಟ, ಎಂಗಟ, ವೆಂಗಟ. N. of an idol of Vishṇu on a hill at Tirupati (Tripati, My.). — **ವೆಂಕಟಗಿರಿ**. The hill on which Vishṇu is worshipped (My.). 2, a fort on that hill (My.). — **ವೆಂಕಟೇಶ**. -ಈಶ. N. (see s. ವೆಂಕಟರಮಣ). — **ವೆಂಕಟರಮಣ**. The lord Vĕṅkaṭa: Vishṇu (My.; Dp. 140 pallavi). ವೆಂಕಟರಮಣ! ಎನ್ನದೂ ವೆಂಕಟೆನ್ನ ಬಿಸ.— ಸಂಕಟ ಬಂದಿರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ (Prvs.). — **ವೆಂಕಟಾಚಲ**. -ಆಚಲ. = ವೆಂಕಟಗಿರಿ. (My.). — **ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ**. -ಆದ್ರಿ. = ವೆಂಕಟಾಚಲ. (My.). 2, N. of a man (B. 4, 9; My.). — **ವೆಂಕಟೇಶ**. -ಈಶ. = ವೆಂಕಟರಮಣ. (My.; Dp. 132 pallavi; 140, 10. 16; 141 pallavi). 2, N. (My.).

ವೆಂಕಟಿ vĕṅkaṭi. = ಎಂಕಟಿ, ಎಂಗಟಿ, ವೆಂಗಟಿ. N. of females (My.).

ವೆಂಕಿ vĕṅki. = ವೆಂಕು. N. of females (My.).

ವೆಂಕು vĕṅku. = ವೆಂಕಿ. (My.). ವೆಂಕು ಪಣಮ್ಮಂಗೆ ಪೋದ ದಾಗೆ (Prv.). — **ವೆಂಕಮ್ಮ**. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — **ವೆಂಕುಬಾಯಿ**. = ವೆಂಕಮ್ಮ. (My.).

ವೆಂಗಟ vĕṅgaṭa. = ವೆಂಕಟ, etc. (My.).

ವೆಂಗಟಿ vĕṅgaṭi. = ವೆಂಕಟಿ, etc. (My.).

ವೆಂಗಳಿ vĕṅgaḷi. = ಎಂಗಳಿ, ವೆಂಗಿ. (Tĕ. ವೆಕಲಿ, ವೆಗಳಿ, ವೆಗಿಲಿ; *cf.* ವೆಜಿ?). — **ವೆಂಗಳಯ್ಯ**. -ಅಯ್ಯ. = ವೆಂಗಳಿ. (My.).

ವೆಂಗಿ vĕṅgi. (fr. ವೆಜಿ). = ಎಂಗಿ 1. A mad man, a fool (Bp. 9, 10).

ವೆಂಗುರ್ಲೆ vĕṅgurlĕ. The town Vingorla (B. 4, 179).

ವೆಂಗ್ಯ vĕṅgya. Tbh. of ವ್ಯಂಗ್ಯ. Crookedness, perverseness, impropriety, contrariety (My.; Tĕ.). — **ವೈಂಗಮಾತು**. A crooked, etc. word (My.).

ವೆಚ್ಚ vĕcca. Tbh. of ವ್ಯಯ. Spending, expenditure, outlay, disbursement (Bp. 20, 18; 29, 9; My.; Tĕ.; Mhr. ವೇಚ). ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆಯಾದರೂ ಮುಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — **ವೆಚ್ಚ ಮಾಡು**. To spend (B. 3, 93; 4, 194; 5, 81. 95). — **ವೆಚ್ಚವಾಗು**. -ಆಗು. To be spent, to be consumed (B. 4, 164). — **ವೆಚ್ಚ ಸಚ್ಚ**. rcit. (My.). — **ವೆಚ್ಚ ಹತ್ತು**. Expenditure to be called for or to be required (B. 5, 82). — **ವೆಚ್ಚ ಹಿಡಿ**. = ವೆಚ್ಚ ಹತ್ತು. (B. 5, 276; My.).

ವೆಚ್ಚಿಸು vĕccisu. To spend (Bp. 40, 41; J. 31, 26; My.); to distribute (J. 28, 58).

ವೆಜನಿ vĕjani. (ಹೆಜ್ಜಾಡೆ Mr. 110, o. r. ಹೆಜ್ಜಾತಿ; Sk. ವೇಜಾನಿ, the medicinal plant Serratula anthelmintica = ಸೋದಲ ರಾಜ).

ವೆಜ್ಜ vĕjja. = ವೆಜ್ಜ 2, etc. A perforation, etc. (My.).

ವೆಂಜನ vĕñjana. Tbh. of ವ್ಯಂಜನ. Condiment; boiled and seasoned vegetables, pickles, chutney (My.).

ವೆಟ್ಟ vĕṭṭa. 1. = ಎಟ್ಟ 1. Heat (My.; Tĕ.; M.; T. ವೆಟ್ಟು; Tĕ. also ವೇಡಿ, ವೇಟ್ಟ). See ಬೇಸ. — **ವೆಟ್ಟಭೂಮಿ**. A hot, *i. e.* strongthless, poor soil (My.). — **ವೆಟ್ಟರೋಗ**. Venereal disease (My.). — **ವೆಟ್ಟಶರೀರ**. A body morbidly heated (My.).

ವೆಟ್ಟಿ vĕṭṭi. 2. = ಎಟ್ಟಿ 2, ವೆಟ್ಟ 2, etc. — **ವೆಟ್ಟಬಂಗಾರ**. = ವೆಟ್ಟ ಚಿನ್ನ. (My.). — **ವೆಟ್ಟಿವೆಳ್ಳಿ**. = ಪಟ್ಟಿವೆಳ್ಳಿ. (My.).

ವೆಡ್ಡಯ್ಸು vĕḍḍayisu. = ವೇನಂಯಿಸು, etc. (Dh. 3, 18, 5; J. 31, 11).

ವೇಂಟಣಿಸು vĕṇṭaṇisu. To encircle; to beset, to cover; to pervade, to go everywhere; to occupy; to be encircled or surrounded (Bh. 8, 25, 19; RAm. 5, 8, 66; J. 9, 31; 10, 43; 13, 67; 17, 7; Mhr. ವೇಡಾಳಣೇಂ, ವೇಢಣೇಂ).

ವೇಣ್ಣಮಯ್ಯ vĕṇṇamayya. (*cf.* ವೆಣ್ಣಯ್ಯ?). N. (Ch. v. 5. 9.

11. 13. 14, according to one MS. also in 6; o. rs. ದೆನ್ನದು ಯ್ಯ, ದೆನ್ನದುಯ್ಯ).

ವೆತಿರೇಕೆ vĕtirĕka. = ವಿತಿರೇಕ, q. v. Tbh. of ದೃತಿರೇಕ. (My.).

ವೆತೆ vĕtĕ. = ವಿತೆ, q. v. Tbh. of ದೃಢೆ. (My.; Tĕ.).

ವೆತ್ಯಾಸ vĕtyâsa. Tbh. of ದೃತ್ಯಾಸ. (My.).

ವೆಧವೆ vĕdhavĕ. Tbh. of ವಿಧವೆ. (My.).

ವೆಮ್ಮ vĕmma. (= ವೇಮ). N. — ದೆಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಪೋಚಿಸ.

ವೆಯ್ vĕy. ವೈ. ವೈಯ್ಯು. = ಪಿಯ್ 1, etc. To carry off, etc. ವೈಯೋಡಿ (ಸಂಯಮ, ಪಾಪವ ಕೆಬ.). ವೈಯ್ದು (G. 485).

ವೆರಿ vĕri. Madness, intoxication, fury, folly, confusion, fear (T., M.; Tĕ. ಪಿಚ್ಚು; R.; T. also: a devil; see ಪಿಚ್ಚು 1, ಪಿಶಾಚು; *cf.* ಪೀ 1; Mhr. ವೇಡ, madness, folly).

ವೆರ್ತ vĕrta. Tbh. of ದೃರ್ತ. (My.).

ವೆಲ vĕla. — ದೆಲಗಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. N. of a class of Têlugu smârta Brâhmaṇas (My.).

ವೆಲ್ಲಿಹಿಸು vĕllihisu. (fr. ದೆಲ್ಲಸ). ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆವಿಗಾಗಿ ದೆಲ್ಲಿಹಿ ಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯತ್ತ ಲುಠಿತ ಎನಿಸುಗು, ಇವು ಹೊರಳುವದು (Nr.).

ವೆವಧಾನ vĕvadhâna. Tbh. of ದೃವಧಾನ. (My.).

ವೆವಸಾಯ vĕvasâya. Tbh. of ದೃವಸಾಯ. (My.).

ವೆವಸ್ಥೆ vĕvastĕ. Tbh. of ದೃವಸ್ಥೆ. (ಪಿರಿ, ಸೂರುಳು Nn. 150; My.).

ವೆವಹಾರ vĕvahâra. Tbh. of ದೃವಹಾರ. (ತೆಮ್ಮ. 368 Mḍb.; Bp. 21, 16; Dp. 1, 3; My.; Tĕ.).

ವೆಸನ vĕsana. Tbh. of ದೃಸನ. (My.; ಬೆb. 147).

ವೆಸನಿ vĕsani. Tbh. of ದೃಸನಿ. (Bp. 44, 55; My.).

ವೇಕ vêka. Separation; discrimination. See ಪ್ರ-, ವಿ-.

ವೇಗ vêga. = ವೇಗ. Agitation;—impetus, impulse, momentum. 2, *impetuosity, speed, rapidity, quickness, velocity* (ದುಷಾಜದ, ಆತಿವೇಗ Nn. 97; ಚಕ್ಕಣಿ ಬೆ. II, 36; ಛಟಾಲಣಿ II, 37); *haste, rashness,* violence. 3, *stream, current.* 4, energy, activity, force, power, strength. 5, an enemy (ಆರಾತಿ, ಪಗೆ 97). 6, a fence, etc. (ಪಂಜಿ, ಕೋಟೆ 97). 7, the Strychnos nux vomica (ಕಡುಪಾಳ, ಕಾಂಚರ 97). ವೇಗದವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡಗ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ವೇಗಕತನ vêgatana. Haste, violence (ಉದ್ಯುತ್ತ G.).

ವೇಗತ್ವ vêgatva. Haste (My.).

ವೇಗಕಾಲಿ vêga-âḷi. An agile, quick, active or nimble person (My.).

ವೇಗಾಂಕುಲಿ vêga-âṅkuḷa. A courier, an express (ಪಂಕಾಲಿ ಕೆಸ.).

ವೇಗಾಳ್ವು vêga-âḷva. Very swift, of great velocity; a runner (ಆಮವೇಗಂ ಬೆ. II, 32; Bh. 2, 2, 107).

ವೇಗಿ vêgi. *Swift, fleet, impetuous, rapid, hasty;*—a courier, an express.

ವೇಂಗಿ vêṅgi. A country in the Rajahmandry (Râjamahêndra) district (Tĕ. ವೇಗಿ, ವೇಂಗಿ). — ವೇಂಗಿಮಂಡಲ. N. of a place in Vêṅgi (Ćh. 4). — ವೇಂಗಿವಿಷಯ. The Vêṅgi district (Ćh. 4).

ವೇಟ vêṭa. A twist (of straw, grass, etc., Mhr.). See ಮಲು-.

ವೇಡಂಯಿಸು vêḍaṃyisu. = ವೆಸ್ಸಯ್ಸು, ವೇಷ್ಟಯಿಸು. (ಬೆ. Bp. 47, 32).

ವೇಡಯಿಸು vêḍayisu. = ವೇಷ್ಟಯಿಸು, etc. (Tbh. of ವೇಸ್ಟಿಸು). To surround, to enclose, to encompass, to invest, to hem in, to secure (Bp. 51, 69; J. 31, 33; Râm. 3, 6, 1; Mhr. ವೇಢಣೇದ).

ವೇಡೆ vêḍĕ. 1. = ವೇಸೆ. A boat.

ವೇಡೆ vêḍĕ. 2. (Tbh. of ವೇಷ್ಟ). Surrounding, enclosing, encircling, blockading, blockade (Râm. 5, 8, 74; Bh. 3, 12, 18); anything that surrounds or encompasses, a ring, an enclosure, a fence (Bh. 3, 13, 24. 25; Mhr. ವೇಢಾ). — ವೇಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be encompassed or entangled (Bh. 3, 8, 31). — ವೇಡೆಯಾಗು. -ಆಗು. A blockade to take place (Bh. 3, 12, 16).

ವೇಡೆಯ vêḍĕya. (= ವೇಡೆ 2, ವೇಢೆಯ). Enclosing; an enclosure, a fence; a circle described by a moving body. 2, a ring or troop of horses, or a circular motion of horses (ಪಯಮುಣ್ಣಂ Bhn. 40, one MS. ಪಯುಮುಣ್ಣಂ; Tĕ. ವೇಡೆದು, ವೇಡೆದ್ದು, riding or running round in the ring). — ವೇಡೆಯುದನಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put a fence round; to secure or shut up by an enclosure (Bp. 50, 52; 51, 70).

ವೇಢೆಯ vêḍheya. (ತೆಮ್ಮ. 24). (= ವೇಡೆಯ).

ವೇಣಿ vêṇi. ವೇಣ್ಡಿ. Weaving, braiding. 2, *a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back.* 3, the conflux or meeting of two or more rivers or streams in a common point of union (see ತ್ರಿ-). 4, *a stream, a current.* 5, N. of a river. 6, *the plant Lipocoecis serrata* Trin. (the grass Andropogon serratus, = ಬರಿ; see ಜಾಗ 2). 7, a certain weight (used for musk, My.).

ವೇಣಿಬಂಧ vêṇi-bandha. The binding of a braid of hair, or a tie for it (My.).

ವೇಣು vêṇu. *A bamboo* (see ಬಿದಿರ್ 2); a reed. 2, *a flute, a fife, a pipe.*

ವೇಣುಕಾರ್ಣ vêṇu-kâṇḍa. A multitude of bamboos (ಕೆಸ್ವ. 3, after 35).

ವೇಣುಗೋಪಾಲ vêṇu-gôpâla. Krishṇa (My.).

ವೇಣುಧ್ಮ vêṇu-dhma. *A flute-player, a fifer, a piper.*

ವೇಣುನಾದ vêṇu-nâda. The sound of a flute (My.).

ವೇಣುಪತ್ರ vêṇu-patra. A bamboo-leaf (V. 8, 11).

ವೇಣುವಾದ್ಯ vêṇu-vâdya. = ವೇಣು No. 2. See ಕೊಬಿಡ್.

ವೇಶಂಡ vêtaṇḍa. = ವೇವಣ್ಡ. (Mr. 153; Bp. 5, 14).

ವೇತನ vêtana. (= ವೇತ). *Hire, wages;*—livelihood, subsistence.

ವೇತನದಾನ vêtana-dâna. Non-payment of wages. (R.).

ವೇತಸ vêtasa. *The rattan, Calamus rotang* Willd. (see ವೆತ್ತ).

ವೇತಸವತ್ vêtas-vat. *Abounding in reeds or canes.*

ವೇತಾಲ vêtâla. ವೇತಾಳ. = ವೇತಾಳ. *A kind of ghost, a goblin, a vampire, a demon* (J. 12, 43; 31, 55). 2, a door-keeper. 3, ಆಚಾರ್ಯನು (Mr. 290).

ವೇತಾಳಪಂಚವಿಂಶತಿ vêtâla-pañcavimśati. A collection of twenty-five tales told by a Vêtâla to Vikramâditya (My.).

ವೇತೆ vêtĕ. (= ವೇತನ). *Hire, wages.* (*Cf.* ದಾಜ್ಞೆ).

ವೇತ್ತ vētta. Tbh. of ವೇತೃ. (Bp. 46, 1; My.).

ವೇತ್ತಿ vētti. A touch-stone (ಪರೀಕ್ಷಿತ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ವೇತೃ vētṛi. = ವೇತ್ತ. One who knows, a knower; a sage. 2, one who obtains or acquires. See ಪರಂ-.

ವೇತೃತೆ vētṛitĕ. Knowledge (Cpr. 1, 31).

ವೇತ್ರ vētra. A reed, a cane, the rattan (ಬೆತ್ತ Mr. 145; Sk. also ವೇತ); a stick, a staff, a rod, a mace.

ವೇತ್ರಧರ vētra-dhara. A mace-bearer, *a door-keeper.*

ವೇತ್ರಪಾಣಿ vētra-pâṇi. Staff-handed: a door-keeper (My.).

ವೇತ್ರವತಿ vētra-vati. *The river Betwa.*

ವೇತ್ರಾಸನ vētra-âsana. Cane-seat: *a small cot or oblong low couch of cane work.*

ವೇದ vêda. = ವಿದ, ವೇದ 1. Knowing, knowledge. 2, *the Vêda, the three Vêdas* (the trayī): ṛigvêda, yajurvêda, and sâmavêda, to which the atharvavêda is added (ಶ್ರುತಿ, ವೇದ Nn. 58; ಪಟ್ಟಾತು Kk. 70, Śm. 34; Bp. 55, 45). See ಆರಣ್ಯಕ, ಉಪನಿಷದ್ and ಬ್ರಾಹ್ಮಣ No. 3; also ವೇದಾಂಗ. 3, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ 58). 4, the sun (ತರಣಿ, ಸೂರ್ಯ 58). 5, that which is chief (ಮುಖ್ಯ 58). ವೇದವೆಮ್ಬುದು ಗಾದೆಯೇ?—ವೇದಾ ತಿಳಿದವರಾದರೂ ವೇದನೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ?—ವೇದ ಗಾದೆಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ನೆಗಳನ್ನು, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಣಾರ ಗೋಟ್ಟು.—ವೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಪಾದಿ ತಿಳಿಯದೇ?—ವೇದಾ ಪಠಿಸಿದವ ಭೇದಾ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಗಾದೆ. — ವೇದದ ಸಕ್ಷಿ. (ತಿತ್ತಿರಿ Sl. 177).

ವೇದಗರ್ಭ vêda-garbha. Brahmâ (Râm. 1, 1, 10).

ವೇದಣ್ಡ vêdaṇḍa. = ವೇತಣ್ಡ. An elephant (Bp. 8, 19; 10, 1; 19, 84; 22, 32; 36, 39; 51, 69; Tē.).

ವೇದನ vêdana. Knowledge, perception (ಜಲ್ಲತನ Nn. 156; Kâvy. II, 1, 1);—deliberation, reflection, etc. (ವಿಚಾರಿಸು ದದು 156). 2, pain, agony (ಸೋವು 156). See ಪ್ರಸವ-. — ವೇದನಂಗೊಳ್. -ಒಳ್. To get pained, etc. (Bp. 30, 31).

ವೇದನಾಧ್ವನಿ vêdanâ-dhvani. A sound of pain. See ಒಡಲ್ 3, ಸರಲ್.

ವೇದನಿಕರ vêda-nikara. = ವೇದಸಮೂಹ, q. v.

ವೇದನೆ vêdanĕ. ವೇದನಾ. = ವೇದನೆ, ವೇದನ No. 1. *Knowledge, perception* (ಜಲ್ಲತನ Mr. 479). 2, *pain, torment, smart, agony* (ಶೆಮ್ದ 393; Bp. 52, 13; Prv. s. ವೇದ).

ವೇದಪಾರಗ vêda-pâraga. A Brâhmaṇa skilled in the vêda (My.).

ವೇದಪಾರಂಗತ vêda-pâraṅgata. = ವೇದಪಾರಗ. (My.).

ವೇದಪಾರಾಯಣ vêda-pârâyaṇa. Reciting the vêda; one who recites the vêda (My.; Śâstrasâra in W. v. 1291).

ವೇದಪಿತಾಮಹ vêda-pitâmaha. N. of a dog (Bp. 55, 46. 52).

ವೇದಬಾಹಿರ vêda-bâhira. = ವೇದಬಾಹ್ಯ. (Bp. 51, 54; 54, 8).

ವೇದಬಾಹ್ಯ vêda-bâhya. External to the vêda, not founded on the vêda; contrary to the vêda (Bp. 49, 14); one who is not allowed to read the vêda (My.).

ವೇದಮೂರ್ತಿ vêda-mûrti. Embodiment of the vêda: an honourable compellation used in letters before the name of a learned Brâhmaṇa (My.; B. 4, 87).

ವೇದವಿತ್ತ vêda-vitta. One whose wealth or power is the vêda (Bp. 6, 17).

ವೇದವಿದ್ vêda-vid. ವೇದವಿತ್. Knowing the vêda, conversant with the vêda; a Brâhmaṇa versed in the vêdas (My.).

ವೇದವಿದ vêda-vida. Tbh. of ವೇದವಿದ್ (Śmd. 106. 129; Bp. 5, 2).

ವೇದವೃನ್ದ vêda-vṛinda. The vêdas collectivly, all the vedic texts (ನಿಗಮ Mr. 465).

ವೇದವೇದ್ಯ vêda-vêdya. He who is to be known by the vêda: the universal soul; Brahmâ; Vishṇu; Śiva (My.).

ವೇದವ್ಯಾಸ vêda-vyâsa. Vêda-arranger: Vyâsa or Bâdarâyaṇa (ಕೃಷ್ಣ, ಬಾದರಾಯಣ Nn. 47; J. 2, 13. 31).

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಪನ್ನ vêda-śâstra-sampanna. Versed in the vêdas and śâstras: an epithet of a learned Brâhmaṇa (B. 4, 87; My.).

ವೇದಸ್ಸು vêdas. Acquisition, wealth. 2, the vêdas collectively. See ಜಾತ-, ಸರ್ವ-.

ವೇದಸಮೂಹ vêda-samûha. = ವೇದವೃನ್ದ. (ನಿಗಮ, ವೇದನಿಕರ Nn. 40).

ವೇದಾಂಗ vêda-aṅga. N. of certain works or classes of works regarded as auxiliary to and even in some sense as part of the vêda; they are: śikshâ, chhandas, vyâkaraṇa, nirukta, jyôtisha, and kalpa (Bp. 26, 46). See ಷಡಂಗ.

ವೇದಾಧ್ಯಯನ vêda-adhyayana. The going over or study of the vêdas (Sl. 235; My.).

ವೇದಾನ್ತ vêda-anta. End of the vêda: an upanishad;—*the uttaramîmâṁsâ, and the popular pantheistic creed of the present day, which is based on the upanishads* (Bp. 51, 12; 53, 7).

ವೇದಾನ್ತವೇದ್ಯ vêdânta-vêdya. He who is to be known by the upanishads: the universal soul; Vishṇu; Śiva (My.).

ವೇದಾನ್ತಶಾಸ್ತ್ರ vêdânta-śâstra. The vêdânta philosophy (My.).

ವೇದಾನ್ತಿ vêdânti. A follower of the vêdânta philosophy (Bp. 6, 10; 55, 16). — ವೇದಾನ್ತಿಗಳ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ. N. (Bp. 56, 41).

ವೇದಾಭ್ಯಾಸ vêda-abhyâsa. Study of the vêda (My.).

ವೇದಾಭ್ಯಾಸಿ vêda-abhyâsi. One who studies or has studied the vêda (My.).

ವೇದಾಳಿ vêda-âḷi. A Brâhmaṇa (ಶಾಸ್ತ್ರ Ct. I, 21).

ವೇದಿ vêdi. 1. Knowing, acquainted with;—a knower; a learned Brâhmaṇa; a teacher. See ಸರ್ವಜ್ಞ-.

ವೇದಿ vêdi. 2. (= ವೇದಿಕೆ). *A raised place made of kuśa grass or strewed with it and prepared for an oblation for placing the vessels used at a sacrifice, a place or ground (more or less raised and of various shapes) prepared for sacrifice* (ಯಾಗದ ಭೂಮಿ Mr. 260);—an altar;—a raised quadrangular piece of ground in the centre of a house or temple, a quadrangular seat of earth, etc. (ಜಗಲಿ Nn. 86; Śâv. 1, 70). 2, a seal-ring (see ಸ್ವರ್ಣ-).

ವೇದಿಕೆ vêdikĕ. *A raised square piece of ground in the centre of a house or temple,* a quadrangular seat of earth, etc., a seat (ಜಗಲಿ Nn. 148; ವಿತರ್ದಿಕೆ, ಜಗುಲಿ Mr. 199). 2, a seal-ring (ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ Nn. 148). (Bp. 47, 10; 48, 20).

ವೇದಿತ vêdita. Made known, represented, known (Bp. 3, 20; 55, 19).

ವೇದಿಸು vêdisu. To make known, to represent (Bp. 19, 6; 21, 27; 25, 7; 30, 42; 43, 75);—to suffer pain, to be afflicted (5, 2);—to present, to offer (39, 6). See ನಿವೇದಿಸು, ಸು-. 2, to afflict, to trouble (Bp. 38, 62 f; My.). ಒಡಲಿನೊಳು ಹುದಿಗಿಸಿ, (ತಪ್ತಪರಶ್ಶು) ವೇದಿಸಿ, ಮುಂ ಮೂಡಿ, ಕಾವಿ

ದರ ಚಿಕ್ಕಜೊಳು (ಏಸೂ) ಬೆರಸಿ, ಒರೆ ಪಚ್ಚಿ, ಉಮುತಾ ಜೊನೆದ (ಆಕ್ಕಸಾಲೆಯನು, Sp.).

ವೇದೆ vêdĕ. 1. = ವೇದನೆ. Pain (My.; Sl. 424; Tĕ. ವೇಧೆ).

ವೇದೆ vêdĕ. 2. Lively and never-intermitted remembrance, a constant pricking (Bh. 3, 13, 67; Mhr. ವೇಧ).

ವೇದೋಕ್ತ vêda-ukta. Taught by or declared in the vêdas (J. 2, 30; 19, 54; 20, 4).

ವೇದೋಕ್ತಾಶೀರ್ವಾದ vêdôkta-âśîrvâda. A mode of blessing in a letter from a Brâhmaṇa to his son or to a Kshatriya or Vaiśya (My.).

ವೇದ್ಯ vêdya. Possible, necessary or proper to be known or ascertained (Bp. 26, 7; see ವೇದ-); — known (My.); — a knower (Bp. 1, 43; 8, 49; 46, 23).

ವೇಧ vêdha. 1. = ಬಿದ್ದ 2, etc. *Piercing, penetrating, boring, perforation;* — a hole, an excavation.

ವೇಧ vêdha. 2. Tbh. of ವಿಧಸ್. (My.).

ವೇಧನ vêdhana. Piercing, perforation. See ದುಷ್ಕೃ-.

ವೇಧನಿಕೆ vêdhanikĕ. *A borer, an auger, a gimlet, an awl,* etc.

ವೇಧಮುಖ್ಯಕ vêdha-mukhyaka. *Zedoary, Curcuma zerumbet* Roxb.

ವೇಧಸ್ vêdhas. = ವೇಧ 2. An arranger, a creator; — *Brahmâ;* — *Vishṇu.*

ವೇಧಿ vêdhi. Piercing; hitting a mark; a butt, a target. See ಕತ-, ತಪ್ಪು-, ತೀಕ್ಷ್ಣ-.

ವೇಧಿತ vêdhita. *Pierced, perforated.*

ವೇಧ್ಯ vêdhya. To be pierced or perforated; — *a mark for shooting at, a butt, a target.*

ವೇಪಥು vêpathu. *Trembling, tremor.*

ವೇಪನ vêpana. Trembling, tremor (My.).

ವೇಪಿಸು vêpisu. Tbh. of ವ್ಯಾಪಿಸು. (Bp. 50, 25).

ವೇಮ vêma. (= ವೆಮ್ಮ, ವ್ಯೋಮ). N. (Bp. 46, 76. 77. 79). — ವೇಮಗುರು. N. (Bp. 46, 62). — ವೇಮನಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 15). — ವೇಮಪಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46 sum.; 46, 78). — ವೇಮಪಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 56. 64-66). — ವೇಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. See ಬೆಲಿದೇವಿಯರ-, ಬೊಜಿಸ-. — ವೇಮವಿಭು. N. (Bp. 46, 76). — ವೇಮಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 80). — ವೇಮಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 60).

ವೇಮ vêma. *A loom* (see Nr. s. ನೆಯ್ಗೆಕಾಲಿ & Sl. s. ಕೊಟವಿ).

ವೇಮದಂಡ vêma-daṇḍa. = ವೇಮ. See Nr. s. ನೆಯ್ಗೆಕಾಲಿ.

ವೇರ vêra. A root (see ಪೃಂಗ-, and *cf.* ವೀರ್). 2, the body. 3, the egg-plant. 4, saffron.

ವೇರಡಿಗ vêraḍiga. (Mr. 382 in two MSS.; see ಕೇರಲು).

ವೇಲಾವನ vêlâ-vana. *A wood on a shore or sea-coast* (ಸಮುದ್ರದ ತಮಿಯ ಬನ Hlâ., Mr. 406).

ವೇಲೆ vêlĕ. ವೇಲಾ. = ವೇಳೆ, ವೇಳ್ಳ. *Time;* season (ಕಾಲ Nn. 152). 2, opportunity, interval, leisure (ಪ್ರಸ್ತಾವ 152); convenience (ಕುವಲ Mr. 488 one MS., another one ಕುವ, the others quite corrupt). 3, the sea-shore ಜಲಘಟೀಕರ 152). 4, *tide, especially flood-tide* (ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ನೀರೊಮ್ಮು Hlâ.). 5, a firm decree or declaration (ದೃಢಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ್, ಪ್ರಮಾಣ 152; ದೃಢಸ್ಥೆ Mr. 488).

ವೇಲ್ಲ vêlla. Going, moving; shaking; rolling on the ground. 2, *a particular plant* (= ವಿಷಂಗ, q. v.).

ವೇಲ್ಲಜ vêllaja. *Black pepper* (*cf.* ಮೆಣಸು).

ವೇಲ್ಲಿತ vêllat. Moving about, shaking about (Upr. 3, 17; 5, 61).

ವೇಲ್ಲಿನ vêllana. = ವೇಲ್ಲ. No. 1. See ವೆಲ್ಲಿಸು.

ವೇಲ್ಲಿತ vêllita. *Shaken, shaking, trembling, tremulous.* 2, *bent, crooked* (*cf.* ಒಳಸು 1).

ವೇಶ vêśa. Entrance, ingress. 2, an abode. 3, *a house of prostitutes.* 4, dress, apparel. 5, disguise, masquerade (ಮೋಸ Mr. 514). See ಆ-, ಕೇಶ-, ದುರ್-, ನಿ-, ಪ್ರ-, etc.

ವೇಶನ vêśana. Entering, access, etc. See ಸಂ-.

ವೇಶಂತ vêśanta. *A small pond* (*cf.* ಜೆಂಡ).

ವೇಶಸ್ತ್ರೀ vêśa-strî. = ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ. A harlot (ಗಣಿಕೆ, etc. Dhw. p. 11).

ವೇಶಿ vêśi. Tbh. of ವೇಶ್ಯೆ. (Bp. 42, 1). ಬಾಸಿಗೆ ಘಯವಿಲ್ಲ, ವೇಶಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೇಶೆ vêśĕ. = ವೇಶಿ. (Sp. s. ಪದ 2).

ವೇಶ್ಮ vêśma. *A house, an abode.*

ವೇಶ್ಮಭೂ vêśma-bhû. *The site of a habitation,* ground suitable for a house.

ವೇಶ್ಮಾಂಗ vêśma-aṅga. A member or article of a house (ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 158).

ವೇಶ್ಯ vêśya. To be entered; — a habitation; — the habitation of harlots.

ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ vêśyâ-jana-samâśraya. *A habitation of harlots.*

ವೇಶ್ಯಾಪತಿ vêśyâ-pati. *The paramour of a harlot* (ಭುಜಂಗ Hlâ.).

ವೇಶ್ಯಾಮಾತೆ vêśyâ-mâtĕ. Harlot-mother; N. of the mother of Maluhapi (Bp. 42, 6. 19).

ವೇಶ್ಯಾಲಯ vêśyâ-âlaya. = ವೇಶ್ಯಾಜನಸದಾಶ್ರಯ. (ಸೂಳೆಯರ ಗೃಹ Mr. 198).

ವೇಶ್ಯಾವರ vêśyâ-vara. = ವೇಶ್ಯಾಪತಿ. (ವಿಟ, ಭುಜಂಗ, etc. Mr. 239).

ವೇಶ್ಯಾವಾಟ vêśyâ-vâṭa. A harlot-street (Śmd. 91 Mḍb.).

ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ vêśyâ-strî. = ವೇಶ್ಯೆ. (My.).

ವೇಶ್ಯೆ vêśyĕ. ವೇಶ್ಯಾ. = ವೇಶಿ, ವೇಶೆ. *A courtezan, a harlot, a prostitute* (ಸೂಳೆ Hlâ., Mr. 303; see ಸ್ವಯಂಕೃ).

ವೇಷ vêsha. = ಯಾಸ, ಯೇಸ, (ವೇಶ), ವೇಸ. *Dress, apparel, garb.* 2, disguise, masquerade (ಮೋಸ Nn. 113; ಮೋಷ Bhn. 43). 3, hypocrisy, falsity (ಕಪಟ My.). 4, *ornament, decoration.* See ಪರಿ-. ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ, ವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಘಾಜ (Prv.). — ವೇಷವನ್ನಳಿ. -ಅಳಿ. To assume a garb or the garb of, etc. (Bp. 21, 30; 29, 5; 57, 25; V. 14, after 37). — ವೇಷವನ್ನುವೆ. -ಅವಡೆ. = ವೇಷವನ್ನಳಿ. (Śiv. 1, after 71). — ವೇಷವನ್ನಿಮ. -ಅಳಿಮ. = ವೇಷವನ್ನಳಿ. (Bp. 27, 62).

ವೇಷಗಾರ vêsha-gâra. A masquerader (C.).

ವೇಷಧಾರಿ vêsha-dhâri. *One that assumes the garb of.* 2, a hypocrite. 3, one who is disguised.

ವೇಷವಾರ vêshavâra. = ವೇಸವಾರ.

ವೇಷಿ vêshi. Having a dress, dressed; — assuming a particular garb or form (Bp. 25, 1; 52, 3).

ವೇಷ್ಟ vêshṭa. (= ವೇಷ 2). Surrounding, enclosing; — an enclosure, a fence; — a halo round the sun or moon (ಪರಿವೇಷ, ಪ್ರಭಾಪರಿವೇಷ Nn. 23); — a turban; a dôtra (ದಸ್ತ, ದಸ್ತ, ದಸ್ತಪೇಷ 23); a crown (ಮುಕುಟ 23). 2, the head (ಉತ್ತ

ಮಾಗ, ತಿರಸ್ಸು 23). 3, exudation, gum; resin (see ಶಾಲ್ಮಲಿ-, ತ್ರಿ-). See ಪ್ರ-.

ವೇಷ್ಟಕ vēṣṭaka. Surrounding, encompassing;—anything which encloses or invests: a turban, etc.;—resin, gum (ಅಣ್ಣು G.).

ವೇಷ್ಟನ vēṣṭana. Surrounding, encompassing, enclosing, encircling;—anything that surrounds or encompasses: a wrapper; a fence; a turban, a tiara, a diadem; a girdle; a band; a cover, a case; the outer ear. See ಕರ್ಣ-, ಮುಕ್ತಿ-; ಸುತ್ತು 1.

ವೇಷ್ಟಿ vēṣṭi. A dôtra (My.).

ವೇಷ್ಟಿತ vēṣṭita. *Surrounded, encompassed, enclosed, encircled*, enveloped, bound or wound round, wrapped up; dressed; invested; impeded, blocked, secured from access.

ವೇಷ್ಟಿತಕ vēṣṭitaka. That is surrounded, etc. (Ûpr. 7, 94).

ವೇಷ್ಟಿಸು vēṣṭisu. (= ವೇಷ್ಟಯಿಸು, etc.). To surround, to enclose, to encompass, to encircle; to wind or wrap round (Ûpr. 6, after 64).

ವೇಸ vēsa. Tbh. of ವೇಷ. (Śmd. 335; My.; see ತಪ-).

ವೇಸರ vēsara. *A mule* (J. 7, 5; *cf.* ಪೇಸರ, ಹಾಸರ).

ವೇಸರಿ vēsari. A female mule (Ûpr. 7, after 81).

ವೇಸರೆ vēsarĕ. = ವೇಸರ. (J. 5, 73).

ವೇಸವಾರ vēsavâra. = ವೇಷವಾರ. *A particular condiment or kind of seasoning* (consisting of coriander, mustard, pepper, ginger, spice, etc., ಉಚಿತ ಪದಾರ್ಥ IIiâ.).

ವೇಹತ vēhat. *A cow miscarrying from taking the bull unseasonably.* 2, *a cow that has taken the bull* (ಕಟ್ಟಿಪಾಪ IIiâ.).

ವೇಹಿ vēhi. A cow that has taken the bull (ಸಮ್ಮೋಗಪಾಪ Mr. 180)

ವೇಳೆ vēḷĕ. = ವೇಲೆ. Time (Dp. 35, 47; 41, 10; 47, 19; J. 2, 67; C.). See ಒಸ್ಸು ವೇಳೆ. — ವೇಳೆ ಕಳೆ. To spend time (B. 4, 194; 5, 167). ವೇಳೆ ಕಳೆವಿನ್ದರೆ ಕಾಳ ಕೇಳ್ವನೇನಿ (Prv.). — ವೇಳೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ವೇಳೆ ಕಳೆ. (B. 5, 97). — ವೇಳೆಯಾಳು. -ಆಳು. A watchman (Bp. 53, 35). — ವೇಳೆ ಹತ್ತು. Time to be required (B. 5, 171. 173).

ವೇಲ್ಪ vēlpa. A large measure of distance (see Mr. s. ಮೊದ).

ವೇಳ್ಯ vēḷya. Tbh. of ವೇಳೆ. Time (B. 5, 19; My.).

ವೈ vĕy. = ವೆಯ್, q. v.

ವೈ vai. *Indeed, certainly; so; just.*

ವೈಕಕ್ಷ vaikakṣa. (fr. ವಿಕಕ್ಷ). A garland or string of flowers, worn as a kind of scarf hanging down below the hip, or like the sacrificial cord, over the left shoulder and under the right arm (ಪಕ್ಷಿಗಳು Mr. 334). 2, *an upper garment* (ಶಾಟಿ, etc., ಪೂಜದ ಉತ್ತರಾಸಂಗ Mr. 256).

ವೈಕಕ್ಷಕ vaikakṣaka. = ವೈಕಕ್ಷ No. 1. *A garland worn scarf-like across the chest*, etc.

ವೈಕಂಕತ vaikaṅkata. (fr. ವಿಕಂಕತ). *Coming from the plant* vikaṅkata, and the plant itself.

ವೈಕಟಿಕ vaikaṭika. *A jeweller.*

ವೈಕಲ್ಪಿಕ vaikalpika. (fr. ವಿಕಲ್ಪ). Doubtful, dubious; alternative, optional; option (ವಿಕಲ್ಪ Śmd. 278. 355).

ವೈಕಲ್ಯ vaikalya. (fr. ವಿಕಲ). Imperfection, incompleteness, deficiency, defect; a defective or imperfect state of any limb or organ; incompetency, insufficiency;—agitation, flurry, perturbation. See Kâvy. III, 3, B, 144; B. 4, 31; My.; ಮನೋ-).

ವೈಕಾರಕ vaikâraka. (fr. ವಿಕಾರ; Sk. ವೈಕಾರಿಕ). A modifier;—a blacksmith (ಕಮ್ಮಟ Mr. 376).

ವೈಕಾಸ vaikâsa. (fr. ವಿಕಾಸ). Smiling, laughter (ನಕ್ಕುದು Ût. I, 42).

ವೈಕುಂಠ vaikuṇṭha. *Vishṇu or Krishṇa* (ಅವಿಷ್ಣಾಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣು Nn. 57). 2, *Indra* (ಪಿಜೋಜ, ಇಷ್ಟ 57). 3, *the heaven of Vishṇu.* 4, the way of final emancipation (ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ, ಮುಕ್ತಿಪಥ 57). 5, sign for a metrically short syllable (Ch.). ವೈಕಾಸದವರು ಒಬ್ಬರು, ವೈಕುಂಠದವರು ಒಬ್ಬರು.—ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋದವರೂ ಕುಣ್ಣಾಗುತ್ತಿಯುವದ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ವೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆ vaikuṇṭha-yâtrĕ. Going to Vaikuṇṭha: death. ಆನನ್ತರ್ಯನ್ನ ದೂತ್ರೆ ವೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ವೈಕುರ್ವಣ vaikurvaṇa. Alteration, change (Abh. P. 16, 48).

ವೈಕೃತ vaikṛita. (fr. ವಿಕೃತ). Undergoing change, changed; change, modification, alteration;—change of mind, aversion, disgust. (R.).

ವೈಖರಿ vaikharî. = ವಯ್ಖರಿ. Articulate utterance; the faculty of speech (Sk.; Mhr.). 2, good manner or style (T.; Tû.).

ವೈಖಾತಿಕ vaikhâtika. Known, notorious, famous (Ûpr. 3, after 105).

ವೈಖಾನಸ vaikhânasa. *A Brâhmaṇa of the third order, a vânaprastha or hermit.* 2, N. of a sect of Vaishṇavas (My.).

ವೈಖಾನಸಾಗಮ vaikhânasa-âgama. The laws of the Vaikhânasas (My.).

ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯ vaichakshaṇya. (fr. ವಿಚಕ್ಷಣ). Proficiency, skill, cleverness (My.).

ವೈಚಿತ್ರ್ಯ vaichitrya. (fr. ವಿಚಿತ್ರ). Variety;—variegatedness; manifoldness;—surprisingness, surprise, wonderfulness (Ûpr. 4, after 50).

ವೈಜ vaija. Tbh. of ವೈದ್ಯ. — ವೈಜಜಾಫ. = ವೈದ್ಯಜಾಫ. A form of Śiva (Bp. 52, 29; B. 3, 76). — ವೈಜಮೆ. -ಅಮೆ. N. (Bp. 52, 20). — ವೈಜವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 52, 5. 21. 28. 29). — ವೈಜಾಮ್ಬಿಕೆ. -ಅಮ್ಬಿಕೆ. N. (Bp. 52, 27). — ವೈಮ. = ವೈಜವ್ವೆ (Bp. 52, 7).

ವೈಜನನ vaijanana. (fr. ವಿಜನನ). *The last month of pregnancy.*

ವೈಜಯನ್ತ vaijayanta. (fr. ವಿಜಯನ್ತ). The banner of Indra. 2, *a banner or flag in general.* 3, *the palace of Indra.*

ವೈಜಯನ್ತಿ vaijayantî. *A banner, a flag.* 2, the necklace of Vishṇu (My.). 3, N. of a lexicon and of its author (Mr. 1b). ಪರವೈಜಯನ್ತಿಯ ಸ್ವಯಂ (Mr. 4).

ವೈಜಯನ್ತಿಕ vaijayantika. *A flag-bearer.*

ವೈಜಯನ್ತಿಕೆ vaijayantikĕ. *The plant Sesbania aegyptiaca* Pers.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ vaijñânika. (fr. ವಿಜ್ಞಾನ). *Skilful, conversant with, clever.*

ವೈಡೂರಿಯ vaiḍûriya. Tbh. of ವೈಡೂರ್ಯ. (Bh. 2, 13, 25).

ವೈಡೂರ್ಯ vaiḍûrya. = (ಪಾಂಡುಜ), ವೈಡೂರ್ಯ. A gem of a dark colour, *Lapis lazuli or a kind of turkois* (ಸೌನ್ದ, ಪಾಲವಾಯಮ Mr. 101).

ವೈಣವ vaiṇava. (fr. ವೇಣು). Belonging to a bamboo or reed;—*a bamboo-staff;* a staff (ಬಗುವ, ದಣ್ಣು, etc., ದಿ Mr. 442);—*bamboo-seed* (ಪಿರಿಕ್ಕಿ Nr.).

ವೈಣವಿಕ vaiṇavika. *A flute-player, a flutist.*

ವೈಣಿಕ vaiṇika. *A flutist.*

ವೈಣುಕ vaiṇuka. *A bamboo-pike, pointed with iron and used to drive an elephant;*—a piper, a flutist.

ವೈತಂಸಿಕ vaitaṁsika. (fr. ವಿತಂಸ). *A seller of the meat of beasts or birds, a butcher* (ಕಾಳಿಕ, ಕಟಿಕ Mr. 379).

ವೈತಂಡಿಕ vaitaṇḍika. (fr. ವಿತಣ್ಡಿ). = ವೈದಣ್ಡಿಕ, q. v. (Sk. ವೈತಣ್ಡಿಕ, a disputatious or captious person).

ವೈತನಿಕ vaitanika. (fr. ವೇತನ). Living on wages;—*a hireling; a labourer.*

ವೈತರಣಿ vaitaraṇi. (fr. ವಿತರಣ). A river which must be crossed before entering the infernal regions: *the river of hell.*

ವೈತಾಲಿ vaitâli. N. of a metre (Ch.).

ವೈತಾಲಿಕ vaitâlika. *A bard whose duty is to awaken a prince at dawn with music and song.*

ವೈತಾಲಿಕೆ vaitâlikĕ. N. of a metre (Ch.).

ವೈದಗ್ಧಿ vaidagdhi. (fr. ವಿದಗ್ಧ). Artifice, craft, trick. (R.).

ವೈದಗ್ಧ್ಯ vaidagdhya. (fr. ವಿದಗ್ಧ). Cleverness, dexterity, skill, acuteness, wit;—cunning, craft (My.).

ವೈದಣ್ಡಿಕ vaidaṇḍika. (fr. ವಿದಣ್ಡಿ). = ವಿದಣ್ಡಿ, q. v. (Śmd. II; Kk. 81; Śm. 52), ವೈತಣ್ಡಿಕ.

ವೈದರ್ಭ vaidarbha. (fr. ವಿದರ್ಭ). Belonging to the country Vidarbha;—N. of its sovereign, the father of Damayanti.

ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗ vaidarbha-mârga. A particular style of poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 25).

ವೈದರ್ಭಿ vaidarbhi. Damayanti;—Rukmipi (My.).

ವೈದಿಕ vaidika. (fr. ವೇದ). *Relating to the vêdas, derived from or conformable with the vêdas, vedic, prescribed by the vêdas* (Ch. v. 12);—vedic ritual;—*a man well versed in the vêdas;*—a religious mendicant (My.). ವೈದಿಕ ತಿಳಿದು ವಿದ್ವರೂ ಬಯ್ದಾವಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ವೈದಿಕಜಾತ vaidika-jâta. Sprung from a vaidika (Dp. 60, 52).

ವೈದಿಕಜೀವನ vaidika-jîvana. Living as a religious mendicant by begging alms (My.).

ವೈದಿಕಮಾರ್ಗ vaidika-mârga. The rites of vaidikas (My.).

ವೈದಿಕವೃತ್ತಿ vaidika-vṛitti. = ವೈದಿಕಜೀವನ (My.).

ವೈದೀಕ vaidika. Tbh. of ವೈದಿಕ. (My.; Tĕ.). 2, the day of performing a śrâddha (My.).

ವೈದುಷ್ಯ vaidushya. (fr. ವಿದ್ವಸ್). Wisdom, learning, sapience (J. 2, 18).

ವೈದೂರ್ಯ vaidûrya. = ವೈಡೂರ್ಯ. *The lapis lazuli or a kind of turkois.*

ವೈದೇಹ vaidêha. (fr. ವಿದೇಹ). The king of Vidêha, father of Sîtâ. 2, a dweller in Vidêha. 3, *a trader, a merchant.*

ವೈದೇಹಕ vaidêhaka. *A trader, a merchant.* 2, *the son of a Vaiśya father and Brâhmaṇa mother.*

ವೈದೇಹಿ vaidêhi. Sîtâ (J. 18, 33. 36; 19, 1. 38. 43). 2, *long pepper, Piper longum.*

ವೈದ್ಯ vaidya. (fr. ವೇದ). = ವೇದ್ಯ 1, ವೇದ್ಯ, ವೈದ. Vedic. 2, relating to medicine, medical, medicinal. 3, a learned man, a Paṇḍit; a follower of the vêdas, one well versed in them. 4, *a medical man, a doctor, a physician* (ಶಮ್ಯತ ಕರ Nn. 35). 5, the business of a physician, medical practice, medical treatment (My.). 6, a medicine (ಪಥ್ಯ ರ, ಭೇಷಜ Nn. 27). ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯ ಜಲ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಆಯುಷ್ಯ ದಮ (death) ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪುಣ್ಯಕಸ್ಯ ಹಾಪಿಜ್ಜೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಪೀಟಿ ಜ್ಜೇ ರೋಗ.—ಯೋಗ್ಯತೆಯಱಿಯದ ಮೊತಕನವಾ ರೋಗವಱಿಯದ ವೈದ್ಯರೂ ಒಜ್ಜೇ.—ರೋಗಿ ಬಯಸಿಜ್ಜೇ ವೈದ್ಯ ತರಿಸಿಜ.—ದುವಿಯೋಳ ಸಿನ ಹುಣ್ಣು, ದೂರದವರ ವೈದ್ಯ (Prvs.). See Bp. 46, 23; 59, 29. — ವೈದ್ಯಕೆಲಸ. The business of a physician (My.).

ವೈದ್ಯಕನ vaidyatana. Medical science; the business of a physician (B. 3, 109; 4, 220; 5, 210).

ವೈದ್ಯನಾಥ vaidya-nâtha. Śiva (My.). 2, N. of a poet.

ವೈದ್ಯನಾಥೀಯ vaidyanâthiya. A treatise on ethics by the poet Vaidyanâtha (My.).

ವೈದ್ಯಭಾಗ vaidya-bhâga. A portion of the medicine sold and administered by a doctor, forming a part of his fee (My.). 2, a part of a book that treats on medicine (My.).

ವೈದ್ಯಮಾತೃ vaidya-mâtṛi. The mother of a physician. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees. (Justicia gendarussa Lin.).

ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ vaidya-śâstra. A work on medicine; the science of medicine (My.).

ವೈಧವ್ಯ vaidhavya. (fr. ವಿಧವಾ). Widowhood. See ಮೋಡು.

ವೈಧಾತ್ರ vaidhâtra. (fr. ವಿಧಾತೃ). *Sanatkumâra, the son of Brahmâ.*

ವೈಧೃತಿ vaidhṛiti. (fr. ವಿಧೃತ). N. of a particular position of the sun and moon (yôga) that is considered a malignant aspect (My.).

ವೈಧೇಯ vaidhêya. (fr. ವಿಧೇಯ). *Foolish, ignorant.*

ವೈನತೇಯ vainatêya. (fr. ವಿನತಾ). *Garuḍa, the son of Vinatâ.*

ವೈನಯಿಕ vainayika. (fr. ವಿನಯ). Relating to moral conduct or discipline. 2, *a chariot employed in military exercises* (ಪ್ರಮುಖ ರಥ IIIâ.).

ವೈನೀತಕ vainîtaka. (fr. ವಿನೀತ). *An indirect means of conveyance,* as a porter carrying a dooly, a palanquin-bearer, a horse dragging a carriage, etc.

ವೈಪರೀತ್ಯ vaiparîtya. (fr. ವಿಪರೀತ). *Contrariety, adverseness, reverse.*

ವೈಭವ vaibhava. (fr. ವಿಭವ). Power, greatness, grandeur glory, magnificence and splendour of state, wealth (Cpr. 4, 89; Dp. 50, 16; 58, 14; J. 2, 52; 33, 19; Bh. 1, 8, 59; B. 5, 42. 212; My.).

ವೈಭಾಗ vaibhâga. (fr. ವಿಭಾಗ). The share or portion of an inheritance, or partition of inheritance (ವಿಭಾಗ, ಪಾಲು Nn. 142).

ವೈಭಾವೆ vaibhâvĕ. (fr. ವಿಭಾವ). A female gifted with discrimination. See ಕಿಟ್ಟು, s. ಕಿಟ್ಟು 1.

ವೈಭೋಗ vaibhôga. Tbh. of ವೈಭವ. (My.).

ವೈಮನಸು vaimanasu. Tbh. of ವೈಮನಸ್ಯ. = ವೈಮನಸ್ಯ No. 2. (S. Mhr.).

ವೈಮನಸ್ಯ vaimanasya. (fr. ವಿಮನಸ್). Great sadness or sorrow, distractedness (J. 4, 47; 15, 26; My.). 2, hostility of feeling towards (Mhr.).

ವೈಮಲ್ಯ vaimalya. (fr. ವಿಮಲ). Spotlessness, cleanliness, purity (ವಿಮಲ Ct. II, 114).

ವೈಮಾತ್ರೇಯ vaimâtrêya. (fr. ವಿಮಾತೃ). *A step-mother's son.*

ವೈಮಾನಿಕ vaimânika. (fr. ವಿಮಾನ). A deity (Bh. 8, 25, 19).

ವೈಮೇಯ vaimêya. (= ವಿಮಯ). *Barter, exchange.*

ವೈಯಾಕರಣ vaiyâkaraṇa. (fr. ವ್ಯಾಕರಣ). Grammatical;—a grammarian (Śmd. 173 Cm.; 221. 272).

ವೈಯಾಕರಣಿ vaiyâkaraṇi. A female grammarian (Sk.). 2, a grammarian (Mhr.; My.).

ವೈಯಾಘ್ರ vaiyâghra. (fr. ವ್ಯಾಘ್ರ). Belonging to a tiger; consisting of a tiger's skin; *covered with a tiger's skin;*—a tiger's skin.

ವೈಯಾತ್ಯ vaiyâtya. (fr. ವಿಯಾತ). Immodesty, boldness, impudence. (R.).

ವೈಯಾರ vaiyâra. = ವಯ್ಯಾರ. (My.).

ವೈಯಾಸಿಕ vaiyâsika. (fr. ವ್ಯಾಸ). Composed by Vyâsa (My.).

ವೈರ vaira. (fr. ವೀರ). = ವೀರ 1, ದಯಿತ 1. Heroism. 2, *enmity, malice, spite, hatred* (ಆದಿ Śm. 95). 3, an enemy (ಪ್ರಧ್ವಂಸ, ರಿಪು Kn. 25). ವೈರವಿದ್ದವನಿಗ್ಹ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ ಹಾಗ (Prv.).

ವೈರಂಗಿಕ vairaṅgika. (fr. ವಿರಂಗ). *A passionless man, an ascetic* (see ವಿರಕ್ತ).

ವೈರತನ vairatana. = ವೈರತ್ವ. (My.; Ûb. 62).

ವೈರತ್ವ vairatva. Enmity, hostility, hatred (My.; Sk. ವೈರಿತ್ವ). See Prv. s. ವೈರಾಗ್ಯ.

ವೈರನಿರ್ಯಾತನ vaira-niryâtana. *Revenge, retaliation.*

ವೈರಮ್ಭಿಣಿ vairambhaṇa. (fr. ವಿರಮ್ಭಿಣ). One of the vital airs (ತಿರಿಸುವ ಗಾಳಿ Mr. 52).

ವೈರವಶ vaira-vaśa. Enemy or hatred-controlled: control over hostile feelings, calmness (? ನಿರಾಗ, ವೈರದ ವದು Kn. 19, o. r. ವೈರದ ಸದು).

ವೈರಶುದ್ಧಿ vaira-śuddhi. The removal or wiping out of a grudge: *revenge, retaliation.*

ವೈರಸ್ಯ vairasya. (fr. ವಿರಸ). Juicelessness, etc. 2, pain (Ûpr. 3, after 76).

ವೈರಾಗಿ vairâgi. (fr. ವಿರಾಗ). = ವೈರಾಗಿ. One who has subdued all worldly desires, an ascetic or devotee (ವಿರಕ್ತ Mr. 236). 2, a class of religious mendicants.

ವೈರಾಗ್ಯ vairâgya. Freedom from passion, absence of all worldly desires and appetites, renunciation of all sensuous delight (ಮೋಹ, ವಿರಾಗ Nn. 20; ಆಕ್ಷ, ವಿರಾಗ 37; ಭಗ, ವಿರಾಗ 52; Ûpr. 9, 39; Bp. 48, 27). ವೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದವನೂ ವೈರತ್ವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೈರಿ vairi. = ದಯಿತ. *An enemy* (ಜಗ Nn. 39).

ವೈರಿದ್ರುಮ vairi-druma. Enemies looked upon as a tree (J. 2, 41).

ವೈರಿಪದ vairi-pada. An improper word (Bp. 1, 18).

ವೈರೋಚನ vairôčana. (fr. ವಿರೋಚನ). Bali, the son of Virôčana.

ವೈರೋಚನನಿಕೇತನ vairôčana-nikêtana. Abode of Bali: *pâtâla, the infernal regions.*

ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ vailakshaṇya. (fr. ವಿಲಕ್ಷಣ). Contrariety, difference (B. 4, 14), disparity. 2, novelty; strangeness, oddness (Śi. 230; My.; Mhr.).

ವೈವಧಿಕ vaivadhika. (fr. ವಿವಧ). *A chandler, a peddler, a vender of grain, oil, ghee, etc.*

ವೈವರ್ಣ್ಯ vaivarṇya. (fr. ವಿವರ್ಣ). Change of colour or complexion;—one of the sâtvikabhâvas (Kâv. IV, 2, 17). 2, deviation or secession from caste, etc. 3, heterogeneity.

ವೈವರ್ತ vaivarta. (fr. ವಿವರ್ತ). Revolution, change or modification of existence. See ಬ್ರಹ್ಮ- in ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ.

ವೈವಸ್ವತ vaivasvata. (fr. ವಿವಸ್ವತ್). *Vivasvat's son Yama.* 2, Yama's brother, the Manu of the present period. 3, Śani. 4, the seventh or present period or manvantara.

ವೈವಾದ vaivâda. Difference (? ಭಿನ್ನ Bhn. 8, o. r. ವೈವಾದ).

ವೈವಾಹ vaivâha. (fr. ವಿವಾಹ). = ವೈವಾಹಿಕ. Relating to marriage;—marriage (J. 10, 23; 30, 33). ವೈವಾಹದಾಗ ಆಂಗಪಾವತಿ (ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು Kn. 136).

ವೈವಾಹಿಕ vaivâhika. = ವೈವಾಹ. (Sk.).

ವೈಶದ್ಯ vaiśadya. (fr. ವಿಶದ). Whiteness;—cleanness, purity, clearness (Rśv. 1, 1).

ವೈಶಂಪಾಯನ vaiśampâyana. N. of a sage, who was also the narrator of the Mahâbhârata to Janamêjaya. 2, N. of the author of a law-book. 3, Vyâsa (ಸತ್ಯವತೀ, ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, one MS., against the metre, ಸತ್ಯವಾದಿ).

ವೈಶಸ vaiśasa. (fr. ವಿಶಸ). Striking, killing, slaughter. 2, distress, pain, anguish;—hinderance, impediment.

ವೈಶಸನ vaiśasana. (fr. ವಿಶಸನ). = ವಿಶಸನ, ವೈಶಸ.

ವೈಶಾಖ vaiśâkha. (fr. ವಿಶಾಖಾ). = ವೀಸಗ, ವೈಸಾಗ. *The second month of the year* (April-May; B. 5, 307. 308). 2, *a churning-stick.* 3, a particular attitude in shooting (standing with the feet a span apart). 4, relating to Kârtikêya (Ûpr. 4, after 42). ವೈಶಾಖಮಾಸ ಬಿದ್ದರೂ ವೈಶ್ಯರ ಉಪದ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೈಶಿಕ vaiśika. (fr. ವೇಶ್ಯಾ). = ಭೇಜಜ No. 2, ವೈಸಿಕ. A kind of nâyaka or lover in erotic poetry, one who associates with courtezans. 2, the allurements of harlots, the arts of courtezans (Sk.);—deluding, deceiving, seduction (ಅಳವಡ, ಮೋಹನ Nn. 134).

ವೈಶೇಷಿಕ vaiśêshika. (fr. ವಿಶೇಷ). Characteristic. 2, a follower of the vaiśêshika doctrine. 3, one of the divisions of the nyâya school of philosophy founded by Kaṇâda, propounding the doctrine of particularity or individual essence, *i. e.* maintaining the eternally distinct nature of the nine substances: air, fire, water, earth, mind, other, time, space, and soul, of which the first five are held to be atomic (Bp. 15, 12; 53, 8).

ವೈಶ್ಯ vaiśya. (fr. ವಿಶ್). *A man of the third caste whose business is agriculture and trade* (ಪಸುವಿದಳ Kk. 31; Śm. 67). See Prv. s. ವೈಶಾಖ.

ವೈಶ್ಯಕಾಂತೆ vaiśya-kânte. = ವೈಶ್ಯೆ. (Ûpr. 3, after 76).

ವೈಶ್ಯೆ vaiśye. *A woman of the Vaiśya caste.*

ವೈಶ್ರವಣ vaiśravaṇa. (fr. ವಿಶ್ರವಸ್). *Kubêra.*

ವೈಶ್ವದೇವ vaiśvadêva. (fr. ವಿಶ್ವದೇವ). An offering or sacrifice to the viśvadêvas; a daily offering to all deities (that is given to the dog kept in the house, My.).

ವೈಶ್ವದೇವಿ vaiśvadêvi. The eighth day of the second half of the month mâgha. 2, N. of a vṛitta (Ûh.).

ವೈಶ್ವಾನರ vaiśvânara. (fr. ವಿಶ್ವಾನರ). *Agni, fire.* 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ವೈಷಮ್ಯ vaishamya. (fr. ವಿಷಮ). Inequality, unevenness, oddness. 2, calamity, misery, distress (ವಿಷಮ Ct. II, 116). 3, injustice. 4, solitariness, singleness.

ವೈಷಯ vaishaya. (fr. ವಿಷಯ). Relating to a vishaya;—a vishaya (ವಿಷಯ Ct. II, 116).

ವೈಷಯಿಕ vaishayika. Relating to an object; having for an object; being the aim or object of an action when it is observed by the senses (Śmd. 155);—sensual; carnal.

ವೈಷಸಮ್ಯ vaishasamya. = ವೈಷಮ್ಯ? (ವಿಷಸಕ Ct. II, 115).

ವೈಷ್ಣವ vaishṇava. (fr. ವಿಷ್ಣು). Relating or belonging to Vishṇu;—a worshipper or follower of Vishṇu (Bp. 53, 10; J. 12, 1; 23, 63; 24, 56). ವೈಷ್ಣವರ ದುಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗಾರದೇ ಬಂಗಾರ, ಸ್ಮಾರ್ತರ ದುಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಣ್ಣದೇ ಚಿನ್ನ.—ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚು.—ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ನದಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ವೈಷ್ಣವಪುರಾಣ vaishṇava-purâṇa. A purâṇa of the Vaishṇavas (Bp. 46, 76).

ವೈಷ್ಣವಿ vaishṇavi. The personified śakti of Vishṇu (see ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ವೈಸಂಗ vaisâṅga. Tbh. of ವೈಶಾಖ. (Śmd. 340).

ವೈಸಾರಿಣ vaisâriṇa. (fr. ವಿಸಾರಿ). *A fish.*

ವೈಸಿಕ vaisika. Tbh. of ವೈತಿಕ. Deceit, fraud, falsity, hypocrisy, false and crafty practice (ಮೋಸ್ಕಾಸ Śs.; ಮೋಸ್ಕಾಸ Ct. II, 20; ಕಪಟಿಕ್ಯಕ್ಯ Bhn. 9; Bp. 20, 20; 24, 54; 37, 10; 40, 51. 60; 51, 21; Bh. 8, 26, 29; Râm. 5, 8, 72).

ವೈಹಾಯಸ vaihâyasa. (ವಿಹಾಯಸ್). Being in the air, aerial (Ćpr. 6, after 16).

ವೈಹಾಯಸಮಾರ್ಗ vaihâyasa-mârga. The atmosphere, the air, the sky (Ćpr. 5, after 22).

ವೈಹಾಸಿಕ vaihâsika. (fr. ವಿಹಾಸ). *A comic actor, a jester, a buffoon.*

ವೈಹಾಳಿ vaihâḷi. Tbh. of ಬಾಹ್ಯಾಳಿ. (Śmd. 361, o. r. ವೈಹ್ಯಾಳಿ; Ćpr. 3, after 51; Rśv. 13, 25; 13, after 82; Bh. 5, 3, 65).

ವೈಹ್ಯಾಳಿ vaihyâḷi. = ವೈಹಾಳಿ, q. v.

ವೊ vo. For Kannaḍa words with this initial see ವ.

ವೊಕ್ಕ vokka. = ಪಕ್ಕ, q. v. (ಪಟಿಕ Nr.; C.; V. 14, 80). ಪಥಿಯಾ ದುದುಗ್ಗಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪೊಗೆಗಳಂ ಕಳಸದ್ ಉದು ಕರದ್ಬುಳಂ (Mr. 219).

ವೊತ್ತ votta. = ಪತ್ತ. See ಪಲ್ಲ-.

ವೊಂದಿಸು vondisu. Tbh. of ಪದ್ದಿಸು. (Bp. 35, 8; 37, 63; 39, 7. 37; 47, 24; 57, 61).

ವೊಲ್ vol. = ಒಲ್ 2, etc. Likeness, etc.;—like, as, similar to; as if; so that (ಪೋಲ್, ಆನ್ಪೆ, ಆನ್ಪೆ ಪೋಲ್, ಪೋಲಿಸುವ ಎದೆ Śmd. 73. 250; ಮಾಗೆ 75 Cm.; ಆನ್ಪೆ, ತೋಮು, ಪವಿ, ಸಾಮ್ಯ Ct. I, 88; ಪೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಆನ್ಪೆಪೋಲ್, ಆನ್ಪಿರೆ, ಪೋಲಿಪ ಆರ್ಪ Śm. 55). ಧರಣಿಯ ಪೊಲ್ (Śmd. 28). ನಿರ್ಗಟಿಪ ದಸಿಪೊಲ್ (75). ಕದ್ಮುಪಿಪೊಲ್ (91). ಸರ್ವವಿದ್ಯೆ ಸಂಜನಿಪ ಪೊಲ್ (Rśv. 4, 76). ಧರಸಿಪದಕ್ಕಿದರ್ಗಳಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಪೊಲ್ (5, 116). ಕೋಡುಗಳ್ಗುಂ ಪತ್ತುವ ಪೊಲ್ (J. 2, 65). ತಪ್ಪ ಪೊಲ್ (17, 2). ಎಪ್ಪಿನ ಪೊಲ್ (26, 26). ಮುನ್ನಪಿನ್ನಮ್ ಆಗದ ಪೊಲ್ (29, 27). See Bp. 21, 42; 37, 54; 51, 32. 33; Rśv. 2, 39. 41.

ವೊಲು volu. = ಪೊಲ್, etc. (Bp. 56, 47).

ವೊಸಿ vosi. = ಪಸಿ 2. (My.).

ವೊಸ್ತು vostu. Tbh. of ಪಸ್ತು. (Bp. 61, 84).

ವೊಳಿಗೆ voḷige. = ಪಳಿಗೆ, etc. (ಪೀಡಣ, ಕುಳಿ, ತುಪ್ಪ Śs.).

ವೊಳೆ voḷe. = ಪಳೆ, etc. See Śm. s. ಪಳೆ and Kk. s. ಪಳೆಯ.

ವೋ vô. For Kannaḍa words with this initial see ಓ.

ವೋಗ್ಯ vôgya. Tbh. of ಯೋಗ್ಯ. (S. Mhr.).

ವೋಟಿ vôṭi. (= ಪೋಟಿ). *A female servant.*

ವೋಢವ್ಯ vôḍhavya. To be borne or carried; able to be borne, etc. (R.).

ವೋಢೃ vôḍhṛi. One who carries or bears or draws;—*a bearer, a porter;*—a leader;—a draught horse;—a bull;—a bridegroom.

ವೋಪದೇವ vôpa-dêva. N. of a grammarian (of about the latter half of the 13th century; see s. cc).

ವೋಮ vôma. = ಓಮ, etc. Bishop's weed (My.).

ವೋಲ್ vôl. = ಪೋಲ್, etc. (ಆನ್ಪೆ, ಆನ್ಪೆಪೋಲ್, ಪೋಲ್, ಪೋಲಿಸುವ ಎದೆ Śmd. 250; ಉದದು 251; ಆನ್ಪಿರೆ, ಆನ್ಪೆ, ಆನ್ಪೆಪೋಲ್, ಉಪಮಾಲಾರ್ಥ 397; ಪೋಲಿಸುವ ಆರ್ಪ 397 Cm.; ಪೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 32; Kk. 63; Śm. 55; ಮಾಗೆ Śmd. 7 Cm.; 19 Cm.; ಮಾಗೆ 148 Cm.). ಪೋಲೋಳ್ ಪ್ರಸ್ತಮುದ್ ಆಕ್ಕುಂ (Śmd. 250). ಜಲನಿಧಿಯ ಪೋಲ್ (251). ಇನ್ನಪ್ಪೆಪೋಲ್ (251). ಮುಳಲ ಪೀಡ್ಯೆಯಂ ಮಾನಿಪ ಪೋಲ್ (Śmd. II). ಆಕ್ಷಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ದಪ್ಪಿಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ (Ćpr. 7, 41). ಪೋಲೆಂ ರಾಲಿಸುವ ಪೋಲ್ (Bp. 1, 20). See Ćpr. 4, 43; Rśv. 2, 48; Bh. 1, 8, 53; J. 4, 19.

ವೋಲ vôla. = ಪಾಳ 2, ಪೋಲ, ಪೋಲದಿ, ಪೋಲಮು. *Gum-myrrh.*

ವೋಳಿ vôḷi. A number of flags (ಧ್ವಜಾನೀಕ, ಪತಾಕೆಯ ಸಮೂಹ Nn. 153, o. r. ಓಳಿ). 2, an ear (ಕರ್ಣ, ಕಿವಿಗಳ 153). 3, a creeper, a plant (ಲತೆ, ಲತೆಗಳ 153). 4, cloth (ಆಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ 153). 5, a wicked man (ಅಧಮನರ, ಅಧಮಮನುಷ್ಯ 153; *cf.* ಪೋಲಿ).

ವೌಷಟ್ vaushaṭ. = ವಷಟ್. *An exclamation used on offering an oblation to the gods or manes with fire.*

ವ್ಯಂಸಕ vi-aṁsaka. Dividing asunder, etc.;—*deceitful; a rogue, a cheat, a juggler.* See ಮೋಸ.

ವ್ಯಕ್ತ vi-akta. = ವೆತ್ತ. Caused to appear, manifested, developed, manifest, apparent, evident, clear (ವಿಕಾಸ, ಜ್ಞಾನಕಾರಣ ಬಹಪ್ಪಾದು Kn. 115); specifically known or understood;—specified, distinguished;—specific, individual;—*wise, learned.* See ವ್ಯ-. — ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸು. To make clear, to manifest, to show (B. 4, 49; My.).

ವ್ಯಕ್ತತರ vyakta-tara. Uncommonly or very evident or plain (Ch. v. 228).

ವ್ಯಕ್ತಿ vi-akti. Visible appearance or manifestation, making clear or evident, clearness, distinctness, discernibility, discrimination (Kâvy. III, 3, D, 130; ಕಿಟ್ಟಿಕೆ Ct. II, 87); indication. 2, specific appearance or variation, individuality (B. 5, 279; ವೈಧರ್ಮ್ಯತೆ G.). 3, *a person, an individual* (opposed to jâti). 4, a real being, ân entity (Mhr.). 5, a harlot (My.). See ಆರ್ಥ-, ಸ್ಫಾಟ-.

ವ್ಯಗ್ರ vi-agra. = ವ್ಯಗ್ರ. *Distracted, bewildered, perplexed, agitated, alarmed, disquieted.* 2, *zealous, eagerly engaged in, occupied, zealously occupied.*

ವ್ಯಗ್ರತೆ vyagratè. Perplexedness, perplexity, confusion (ಕ್ಷೋಭ Ćb.);—zealous occupation, zeal; immoderate zeal (Rśv. 13, 8. 9).

ವ್ಯಂಕೋಜಿ vyaṅkôji. Mhr. form of Vēṅka (B. 4, 81).

ವ್ಯಂಗ vi-aṅga. Limbless; *deformed, mutilated, crippled;* deficient, unentire, as an article (Mhr.).

ವ್ಯಂಗತ್ವ vyaṅgatva. Deformedness, crippled state. ಆಯ ಯುವವ್ಯಂಗತ್ವ (ವೈಳಳ್ಳ Ūb.).

ವ್ಯಂಗ್ಯ vi-aṅgya. = ಯೊಗ, ಬಂಗ್ಯ. To be indicated correctly (see ವ್ಯಕ್ತ); to be intimated by sarcastic allusions or insinuations (adj.);—allusive language or insinuation, sarcasm, covert expression of suspicion or contempt, etc.;—deformedness, crookedness, perversity, impropriety (My.; Tē.).

ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ vyaṅgya-artha. A covert meaning;—a crooked, improper meaning (My.).

ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿ vyaṅgya-ukti. Covert language, sarcastic insinuation;—a crooked or an improper speech (My.).

ವ್ಯಂಜನ vi-ajana. = ಬೀಸಣ, ಬೀಸಣಕೆ, ಬೀಸಣಿಗೆ, etc. *A fan* (ಬೀಸಣಿಗೆ Kn. 166).

ವ್ಯಂಜಕ vi-añjaka. Making clear, manifesting, indicating;—*external indication of passion or feeling,* gesture, dramatic action.

ವ್ಯಂಜನ vi-añjana. = ಬೆಂಜಸ, ಬೆಂಜಸ. The act of making clear, marking, indicating. 2, a consonant (Śmd. 19. 21. 59. 82. 133. 192. 214. 215. 217. 223; Kâvy. I, 1*a*, 7-9. 28. 29; Ch.). 3, *a mark, a spot, a sign, a token.* 4, a sign of puberty; *the beard* (see ವಿಂಜಸಿ). 5, *a mark of sex or gender, a privy part* (male or female). 6, *seasoning, condiment, sauce* (ಪಾಲೋಗರದ ಬಾಯಸ Mr. 215). 7, = ವ್ಯಜನ, *a fan.* 8, = ವ್ಯಂಜನೆ.

ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ vyañjana-sandhi. The junction of consonants (in grammar, My.).

ವ್ಯಂಜನಾಂಗ vyañjana-aṅga. Having the body, form or character of a consonant (Śmd. 20).

ವ್ಯಂಜನಾಂತ vyañjana-anta. Ending in a consonant; a word with a final consonant (Śmd. 58. 105. 138. 138. 152. 260).

ವ್ಯಂಜನೆ vi-añjanĕ. Figurative expression or insinuation; irony, sarcasm; suggestion. (R.).

ವ್ಯಂಜಿಸು vi-añjisu. To cause to appear, to manifest. See ಆಭಿ-.

ವ್ಯಡಂಬಕ vyaḍambaka. *The castor-oil plant, Ricinus communis* (= ಏರಂಡ).

ವ್ಯಡಂಬನ vyaḍambana. = ವ್ಯಡಮ್ಬಳ. (Sk.).

ವ್ಯಡಂಬರ vyaḍambara. = ವ್ಯಡಮ್ಬನ. (Sk.; see ಆಡಂಬಲ).

ವ್ಯತಿ vi-ati. Different (ವ್ಯತಿಥ್, ವಿತಾ, ಅನ್ಯರ, ಬೀದು ಸುದಿನೆದೆ Mr. 534).

ವ್ಯತಿಕರ vi-ati-kara. Acting reciprocally, reciprocal;—reciprocal action, mutual relation;—obstruction, hinderance; reverse, misfortune, calamity (Ūpr. 5, 130; Abh. P. 15, after 60). 2, scattering in different directions; mixing or blending together, mixture.

ವ್ಯತಿಕರಣ vi-ati-karaṇa. Mixing or blending together, mixture (Kâvy. IV, 2, 54).

ವ್ಯತಿಕೀರ್ಣ vi-ati-kīrṇa. Scattered about in different directions; mixed together (Kâvy. II, 2, B, 4).

ವ್ಯತಿಕ್ರಮ vi-ati-krama. Passing over or beyond, transgressing; violating, disregard;—inverted order, reverse, contrariety, opposition, the contrary of anything: crime, sin: adversity, misfortune (My.).

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ vi-ati-rikta. Reaching beyond, surpassing, excessive, immoderate;—separate, different from, distinct from;—wanting, void of;—excepted; without, except;—withdrawn, withheld (My.).

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆ vyatiriktatĕ. The state of being withdrawn or absent (Ūpr. 5, 13).

ವ್ಯತಿರೇಕ vi-ati-rēka. = ವಿತಿರೇಕ, ವಿತಿರೇಕ. Reaching or passing beyond, excelling, excellence;—separation from, difference, distinction, separateness;—*exception, exclusion;*—contrariety, contrast, dissimilitude; a particular figure in poetry, one of the vâtavas: the contrasting of things compared in some respects with each other (Kâvy. III, 3, B, 3. 38-47);—negative inference.

ವ್ಯತಿಹಾರ vi-ati-hâra. Taking or receiving mutually;—barter, exchange;—reciprocity;—the composition of words seen *e. g.* in ಮುಚ್ಚಾಮುಚ್ಚಿ, ಮುಸಾಮುಸಿ (My.).

ವ್ಯತೀತ vi-ati-ita. Passed away, passed by, passed over, gone (My.).

ವ್ಯತೀಪಾತ vi-atipâta. Falling entirely away; deviation from right, excessive sin, great or portentous calamity; any portent or prodigy indicating or occasioning calamity, as a comet, an earthquake, etc.;—one of the astronomical yôgas;—a malignant aspect of the sun and moon (My.).

ವ್ಯತ್ಯಯ vi-ati-aya. Going away or in a different direction, *contrariety, opposition to the usual rule, irregularity; reverse;* inverted or reverse order; transposition, interchange (Śmd. 5. 261; Ūpr. 7, 96).

ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ vi-ati-asta. Thrown or placed in an inverted position, reversed, inverted; contrary (Ūpr. 7, 151; My.).

ವ್ಯತ್ಯಾಸ vi-ati-âsa. = ವಿತ್ಯಾಸ. *Inverted position, inverted or reverse order; contrariety, oppositeness, opposition, variation;* difference (My.).

ವ್ಯಥಕ vyathaka. *Inflicting pain, painful.*

ವ್ಯಥನ vyathana. The being agitated or afflicted; suffering pain, being sorrowful;—giving pain. See ನಿರ್-; ನೋ-.

ವ್ಯಥಿತ vyathita. Agitated, disquieted, pained; distressed, afflicted; troubled (My.).

ವ್ಯಥಿಸು vyathisu. To be afflicted, to be sorrowful or unhappy (J. 7, 39; 13, 21).

ವ್ಯಥೆ vyathĕ. = ವಿತೆ, ವಿಥೆ, ವಿತೆ. Disquietude, perturbation, agitation; *pain, affliction, agony;* sorrow, unhappiness; distress; anguish, ache; alarm, fear.

ವ್ಯಧ vyadha. *Piercing, perforating, boring.*

ವ್ಯಧ್ವ vi-adhva. *A bad road;* a wrong road.

ವ್ಯನ್ತರ vi-antara. = ವಿಜ್ಞರ. A kind of supernatural being (piśâča, bhûta, etc.).

ವ್ಯಪದೇಶ vi-apadêśa. Information, apprising, notice, hint;—designation by name or appellation; a name, an appellation; *fraud, craft, deceipt, pretext, shame, stratagem, device;*—one of the upamês (Kâvy. III, 3, B, 61. 108 seq.).

ವ್ಯಪಸರ್ಗ vi-apa-sarga. Letting go; dismissing, relinquishing, abandoning (Kâvy. III, 3, B, 62).

ವ್ಯಪಾಕೃತ vi-apâkṛita. Perfectly taken away or removed (Ćpr. 9, 20).

ವ್ಯಪಾಯ vi-apâya. Going away, departure (Ćpr. 3, after 77). 2, an obstacle, an impediment (ಅಡ್ಡಬಾಯಿ, ವಿಘ್ನ Mr. 252).

ವ್ಯಪೇತ vi-apa-ita. Gone apart, severed, separated; gone away, passed away, departed; opposed to, contrary. (See ಅ-).

ವ್ಯಪೇತಾವ್ಯಪೇತಯಮಕ vyapêta-avyapêta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವ್ಯಭಿಚರಿಸು vi-abhi-ćarisu. To go astray: to commit adultery (My.; Tĕ.).

ವ್ಯಭಿಚಾರ vi-abhi-ćâra. Going or departing from, going away; wandering away, going astray;—following improper courses, profligacy; adultery (My.);—erroneous or fallacious reasoning; — irregularity, anomaly. — ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡು. To commit adultery (used of males and females, My.). ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಅಭಿಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀ. An adulteress (My.; ಕರ್ಪಠೆ G.). — ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀ. (G. 37. 60. 276. 327).

ವ್ಯಭಿಚಾರಿ vi-abhi-ćâri. Going away; going astray, deviating from; doing what is improper; profligate; an adulterer, an adulteress (My.; ಅಸುಳ, ಕಮಲ, ಕಾಮುಕಳ್ಳ G.);—untrue, false;—irregular, anomalous.

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ vyabhićâri-bhâva. (= ಸಂಚಾರಿಭಾವ). A transitory feeling or state (of the mind or body described in poetical compositions, Sl. 67).

ವ್ಯಯ vyaya. (vi-aya). = ಖಿಲ್ಲು, ಜೀಯ, ವೆಚ್ಚ, ವ್ಯಯ. Going, moving;—disappearance, loss;—perishing, decay, destruction, decline, misfortune. 2, *spending, expenditure, expense, outlay, disbursement;* squandering, waste. 3, the twentieth year of the cycle of sixty (My.).

ವ್ಯರ್ಥ vi-artha. = ಎತ್ತ, ಯುತ್ತ, ವೆತ್ತ. *Useless, unprofitable, fruitless, ineffectual, vain;*—unmeaning;—uselessness, etc.;—one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3. 13-15). ವ್ಯರ್ಥದ ಆಡಾವ (ಜಾಮು Kk. 79). ವ್ಯರ್ಥವಾದದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಟ್ಟಾರೆಲ್ಲ—ಬಾಸಿಯಾಗದ ಕೋಳಿಗೆ ರಾಸಿ ಮುಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prvs.). See Prv. s. ಸಮಯ. — ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡು. To make useless, etc. (Ćpr. 4, after 18).

ವ್ಯರ್ಥಕ vi-arthaka. = ವ್ಯರ್ಥ. *Useless etc.*

ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ vyartha-âlâpa. Useless conversation, speech, etc. (ಜಲ್ಪುಮುಲ್ಪು ಕೆಸ.).

ವ್ಯಲೀಕ vi-alika. = ಬ್ಯಾಲಿಕ. Disagreeable, painful, offensive; —improper or unfit to be done;—false;—any cause of pain or uneasiness or disagreeableness; *pain, suffering, grief;* any improper act;—contrariety;—*cheating, tricking; falsehood.*

ವ್ಯವಕಲನ vi-ava-kalana. Subtraction, deduction (My.).

ವ್ಯವಚ್ಛೇದ vi-avaććhêda. Cutting off or in pieces;—dividing, separating;—discrimination;—a division, a section, etc.;—*letting fly an arrow, shooting.*

ವ್ಯವಧಾನ vi-avadhana. = ವಿಅಧಾನ. The act of placing apart or between, intervening, intervention, interposition, separation, break, gap, temporary stoppage;—anything which intervenes or screens; a screen, a partition, an intervening object;—*intervening space, interval, space;*—an obstruction; the state of being covered or concealed; *covering, concealment;* pretext (ಉಪವಾರ IIlâ.; ತಿರೋಧಾನ, ಆವರಣ, ನೆವ Mr. 435); disappearance;—leisure (My.). ಸಮಧಾನ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನ ವಿಲ್ಲ (Prv.). See ಕಿಲ್.

ವ್ಯವಧೆ vi-avadhĕ. Anything which intervenes or conceals from sight; a screen, etc.;—the state of being covered or concealed; *covering, screening, concealment;* disappearance.

ವ್ಯವಯಿಸು vyavayisu. (fr. ವ್ಯವಾಯ). = ಎರಯಿಸು. To have sexual intercourse.

ವ್ಯವಸಾಯ vi-avasâya. = ಬಿಡಸು, ಬಿಡಸೆ, ಬಿಡಸಾಯ, ಬೀಸಾಯ, ಯುಡಸಾಯ, ವೆಡಸಾಯ. Settled determination, resolve, obstinacy. 2, *endeavour, strenuous effort or exertion, activity, energy, diligence, industry, perseverance;* seeking after, wish, desire. 3, action, performance;—conduct, behaviour. 4, following any business or profession; a trade, business, livelihood. 5, cultivation, agriculture (My.; ಸಾಗಡಿಗೆ ಮಾಡೋಕ್ಷಣ G.). 6, an artifice, a stratagem, a device.

ವ್ಯವಸಾಯಗಾಣ vyavasâya-gâra. An agriculturist, a farmer (My.).

ವ್ಯವಸಾಯಿ vyavasâyi. One who acts energitically, a diligent, assiduous, enterprising or persevering man; a clever man (ಉಬಸಮಿರ್ಣ, ಕಮರ್ತಿಲ IIlâ.; My.).

ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ vyavasthâ-karana. Making a decision or firm declaration, an oath (ಸೌಕ್ಷೆ, ಸೂರುಳು, ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾತುಪದು Nn. 162).

ವ್ಯವಸ್ಥಾನ vi-ava-sthâna. *Regular arrangement or distribution;*—remaining firm, steadiness; *state, course, condition.*

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ vi-ava-sthâpaka. That settles, adjusts or decides (My.).

ವ್ಯವಸ್ಥೆ vi-avasthĕ. ವ್ಯವಸ್ಥಾ. = ವೆಡಸ್ತೆ. Placing apart, separating. 2, placing in suitable order, adjusting, arranging, arrangement. 3, relative position or state. 4, fixing on a firm basis: settlement, *a decision, a decree, a rule,* a written declaration of the law; a firm declaration, an affirmation, an oath (ವೇಳೆ, ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 152; ವೇಳೆ Mr. 488). 5, *a state, a course, a condition, a system or order of things* (ಸ್ಥಿತಿ, ವಸ್ಥಿರಪ Mr. 486). 6, what is lawful, true or good (see ವೆಡಸ್ತೆ). See Śmd. 57. 183; B. 4, 12. 217. — ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡು. To lay down a law, to decree (B. 4, 223; My.).

ವ್ಯವಹರಣ vi-ava-haraṇa. = ವ್ಯವಹಾರ. (Śmd. 240 Cm.; My.).

ವ್ಯವಹರಿಸು vi-ava-harisu. To be employed or used, to be in use, to take place (ನಡೆಸು Śmd. 10; ಬರ್ 68 Cm.; see 121. 145. 245. 343. 373. 381; Śm. 18). 2, to use (Śmd. 172; Bp. 28, 19). 3, to deal in, to traffic with, to carry on a business or trade (Śmd. 234. 240). 4, to carry on legal proceedings, to litigate, to contend (My.).

ವ್ಯವಹರಿಸುವಿಕೆ vyavaharisuvikĕ. Carrying on a business, etc. (ವೆಡಸ Sl. 436).

ವ್ಯವಹರ್ತೃ vi-ava-hartṛi. One who transacts business or is engaged in any affair;—the conductor of any judicial business, a judge, an umpire;—a litigant, a plaintiff (My.).

ವ್ಯವಹಾರ vi-ava-hâra. = ವ್ಯೇಹರ 2, ವ್ಯೇಹಾರ, ಯುಷಾರ, ವಿವಹಾರ. Doing, performing, performance; conduct, behaviour; operation, action; process, procedure, practice;—affair;—occupation, work, profession, business, transaction (ಘೋಗ, ವ್ಯೇಹಾರ Nn. 113; My.);—dealing, traffic, commerce, trade;—*a contest at law, a lawsuit* (My.);—the practice of the courts of law;—fight, quarrel (My.);—use, usage, habit, custom (My.);—adherence to law; steadiness, propriety;—a contract. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಆಪಾರ ಕ್ಕೆ ಪಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮೂಡ ಬಾರದು (Prv.). See Śmd. 9. 27 Cm.; 162; Bh. 1, 8, 25.

ವ್ಯವಹಾರಕಾಲ vyavahâra-kâla. The period of action, a mundane period (Abh. P. 1, 48).

ವ್ಯವಹಾರಮೌಲ್ಯಸಂಕೇತನ vyavahâra-maulya-saṅkêtana. Appointment of the price in a transaction. See ಕೆಯ್ಮಾದು.

ವ್ಯವಹಾರಿ vyavahâri. = ವ್ಯೇಹಾರಿ. Transacting, practising any business or trade; a trader, a merchant (My.; see ಕ್ಷೇತ್ರ-). ಪೀಪದ ವ್ಯವಹಾರಿ (ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ Mr. 407). 2, litigant, engaged in a lawsuit. 3, customary. 4, relating to a legal process.

ವ್ಯವಹಾರಿಕ vyavahârika. Relating to practice or business; transacting business, engaged in business;—customary, usual, common, ordinary (My.).

ವ್ಯವಹಾರ್ಯ vyavahârya. To be transacted, to be practised;—liable to a legal process;—to be employed or used;—customary, usual. (R.).

ವ್ಯವಹಿತ vi-ava-hita. Placed apart, placed between; *separated;* impeded; screened from view, concealed; not contiguous, not immediately connected; hostile, opposite; laid aside, passed over, omitted; surpassed, excelled, put to shame; done, performed;—one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3-6). See ಆ-.

ವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ vyavahita-bhrâtṛi. A brother older than one's self, but not the next in age (My.).

ವ್ಯವಹಿತಯಮಕ vyavahita-yamaka. One of the yamakas (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವ್ಯವಹೃತಿ vi-ava-hṛiti. = ವ್ಯವಹಾರ. (Śmd. 26. 27. 76. 143. 266. 303).

ವ್ಯವಾಯ vi-avâya. Separation;—the state of being alone (ವಿಶ್ಲೇಷ Nn. 152; Mr. 470);—dissolution, disappearance;—dissipation;—loose habits;—*an obstacle, an impediment;*—*sexual intercourse* (ಸುರತಸುಖ 470);—agitation, grief, etc. (ಉದ್ವೇಗ, ಉದ್ಬುಳಿಕೆ 152);—unsteadiness, fickleness (ಜಂಚಲ, ಜಂಜಲತ್ವ 152).

ವ್ಯಷ್ಟಿ vi-ashṭi. Singleness, individuality. 2, an aggregate or whole viewed as consisting of many separate bodies, *e. g.* an object, such as man, viewed as a separate part of a whole or constituting a part of the universal soul, while he is himself composed of parts or individuals (*cf.* ಸಮಷ್ಟಿ). (R.).

ವ್ಯಸನ vi-asana. = ಉಸನ 3, ವಿಸನ 2, ಪ್ಯಸನ, ಯೆಸನ, ವಿಸನ. Throwing in different directions, away, or about;—separating; arranging. 2, violation, infraction;—*calamity, misfortune, ill-luck;*—*destruction, loss, defeat, falling away.* 3, *a sin, a vice* (*e. g.* the following ten: hunting, gambling, sleeping in the day, calumny, addiction to women, drinking spirits, dancing, singing, and instrumental music, and idle roaming; see ಸಪ್ತಕ್ಯ ಸನ), *a bad or vicious habit in general, inordinate addiction* (ರಸ, ವಿಸಯ Nn. 83). 4, *intense application or attachment to any object, diligence.* 5, grief, sorrow (My.; not Sk.). ಆವನ ಮನಸ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನವು ಯಾಕೆ?—ವ್ಯಸನ ವಿದ್ದವ ಮನುಷ ಆಗನು (Prvs.). See Nn. 158 s. ಪಂಡರ್ಸನ್.—ವ್ಯಸನ ಪಡು. To feel grief, to sorrow (B. 5, 144; My.).

ವ್ಯಸನಕರ vyasana-kara. Grievous (My.).

ವ್ಯಸನಸುಖ vyasana-sukha. Pleasure arising from a bad habit (Śmd. 394).

ವ್ಯಸನಾರ್ತ vyasana-ârta. *Afflicted by calamity or misfortune, suffering pain.*

ವ್ಯಸನಿ vyasani. = ವಿಸನಿ. Calamitous, unfortunate, unlucky. 2, addicted to any kind of vice or evil practice (Bp. 44, 55; Bh. 1, 6, 1); of vicious habits;—attached intently to any object (Bp. 40, 2). 3, a sorrowful person (My.).

ವ್ಯಸ್ತ vi-asta. Thrown in different directions, away, or about;—separated, divided, severed, distinct, uncompounded;—broken asunder or to pieces, shattered;—different, manifold, various, changed;—scattered, dispersed;—*agitated, disturbed, troubled, confused, confounded, bewildered;*—expelled, removed, spread;—reversed, inverted; disordered, deranged, out of order; reverse, inverse, opposite;—penetrated, pervaded, inherent in or pervading all the several parts of any thing (*cf.* ಸಮಸ್ತ). See Ch. v. 19; ವಿಪರೀ.

ವ್ಯಸ್ತಪದ vyasta-pada. Confused statement of a case. 2, a simple or uncompounded word (in grammar). 3, a sentence or stanza the words of which do not occur in the regular order (My.).

ವ್ಯಾಕರಣ vi-âkaraṇa. Undoing, analysis, explaining, expounding. 2, grammatical analysis, grammar (Śmd. 3. 8; see ಪದ-).

ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ vyâkaraṇa-kâra. A grammarian (Śmd. 20 Cm.).

ವ್ಯಾಕರಣಜ್ಞ vyâkaraṇa-jña. A grammarian (ವೈಯಾಕರಣ Śmd. 221 Cm.).

ವ್ಯಾಕೀರ್ಣ vi-âkîrṇa. Scattered or tossed in every direction, thrown about or away, disordered (J. 31, 57).

ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ vi-âkuñchita. *Crooked, contracted, curved.*

ವ್ಯಾಕುಲ vi-âkula. = ವ್ಯಾಗುಳ, ವ್ಯಾಗುಳ, ವ್ಯಾಕುಲು. *Confounded, confused, agitated, bewildered, perplexed, troubled;*—thrown into disorder; *tumultuous;*—perplexing, bewildering (Śmd. 5);—anxious thought, grief (My.);—busily occupied about anything.

ವ್ಯಾಕುಲತೆ vi-âkulatê. Perturbation, agitation, perplexity, bewilderment, alarm;—anxious thought, grief (My.). See ಕರ್ತೃ-, ಸ್ಥಾನ-.

ವ್ಯಾಕುಲಿ vi-âkuli. N. of a bird (ಕರಿಬಿಜಾವ, ಕೆಸರಿಟ Mr. 170).

ವ್ಯಾಕುಲಿತ vi-âkulita. = ವ್ಯಾಕುಲಿತ. Agitated, flurried, perplexed, confounded, alarmed;—grieved (My.);—agitation, perplexity, alarm (Bp. 61, 5).

ವ್ಯಾಕುಲಿತೆ vi-âkulitê. An agitated, etc. female (Bp. 40, 65).

ವ್ಯಾಕುಲಿಸು vi-âkulisu. = ವ್ಯಾಪಳಿಸು. To become perplexed. 2, to grieve (Grj. 4, 66; My.).

ವ್ಯಾಕೂತಿ vi-âkûti. Wrong or evil intention, *fraud, deception, disguise* (see ವ್ಯಾಕ್ಯತಿ No. 4).

ವ್ಯಾಕೂಲ vyâkûla. = ವ್ಯಾಕುಲ. (Ćb. 124; Mhr.).

ವ್ಯಾಕೃತಿ vi-âkṛiti. Analysing. 2, grammar (Śmd. 15. 17). 3, change of form, development. 4, a way, a manner, a kind, a mode, a form or shape (ಜಿ, ಫಲಾ IIIâ. MS. instead of ವ್ಯಾಕೃತಿ; ಫಲ್ಗು, ಫಲಾ Mr. 445).

ವ್ಯಾಕೋಶ vi-â-kôśa. *Expanded, blossomed, blown* (as a flower).

ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್. vyâkhyâ-kṛit. An explainer. See ಮುಸ್ರ-.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ vi-âkhyâna. = ಒಕ್ಕಣೆ, ವಕ್ಕಣೆ, ವಕ್ಕಾಣ. Explaining in detail, expounding, commenting; explanation, exposition; gloss, comment, interpretation (My.; Sl. 484);— unfolding; — telling in full; — relating, narrating; — naming, calling. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂ ಪೇೞ್ದಿದಂ (ಅಧ್ಯಾಪಕ Mr. 251).

ವ್ಯಾಖ್ಯೆ vi-âkhyĕ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾ. *Explanation, exposition; gloss, comment;* description, delineation; definition.

ವ್ಯಾಘಾತ vi-âghâta. Striking against, etc. 2, contradiction, inconsistency of statement (Kâvy. II, 2, B, 13). 3, the thirteenth astronomical yôga.

ವ್ಯಾಘ್ರ vyâghra. = ಬಗ್ಗ, ಬಾಗ್ಗ 1, ಯೂಗ್ರ. *A tiger.* 2, at the end of a compound: *best, pre-eminent.* 3, N. of an asura (Bp. 18, 23).

ವ್ಯಾಘ್ರನಖಿ vyâghra-nakha. A tiger's claw. 2, *a sort of perfume* (= ಕರಜ).

ವ್ಯಾಘ್ರಪದ್ vyâghra-pad. also ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ. *The plant Flacourtia sapida* Roxb.

ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ vyâghra-pâda. Tiger-footed. 2, N. (Bp. 44, 46).

ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛ vyâghra-puććha. A tiger's tail. 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis.*

ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನ vyâghra-ajina. A tiger's skin (used to sit upon, My.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಜ vyâghra-aja. *A sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ಫರದ್ವಾಜ, ಬೆಗ್ಗಾಜ IIIâ.; ಫರದ್ವಾಜ, ದಲಿಯನ ಪಕ್ಷಿ Nr.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಸನ vyâghra-âsana. A tiger's skin used as a seat (My.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಸುರಹರ vyâghra-asura-hara. Śiva (Grj. 3, 87).

ವ್ಯಾಘ್ರಿ vyâghri. A tigress. 2, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Lin. See ಕಿರುಗುಳ್ಳ.

ವ್ಯಾಜ vi-âja. = ಡಾಂಭ 1. *Deceit, deception, fraud, craft, art, cunning; disguise* (either of purpose or of person); *pretext, pretence* (My.). 2, wickedness.

ವ್ಯಾಜನಿಂದೆ vyâja-nindĕ. False censure: censure in appearance conveying real commendation; in appearance blaming one, in reality another: disguised reproach (My.).

ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವ vyâja-saṁstava. A particular figure of rhetoric: disguised reproach; covert praise; praising one person whilst apparently blaming another; censuring one person whilst apparently commending another (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.).

ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ vyâja-stuti. = ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವ. (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.).

ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿ vyâja-ukti. Covert allusion (intended to mislead), innuendo (My.).

ವ್ಯಾಜ್ಯ vi-âjya. (fr. ವಿ-ಅಜ). = ಯಾಜ್ಯ 2. A contest, a quarrel, a dispute (My.; Tĕ., T., M.);—a law-suit (My.; Tĕ., etc.). — ವ್ಯಾಜ್ಯ ತೀರಿಸು. To settle a dispute (B. 4, 93. 142; My.). — ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡು. = ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು. ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡುವ ಆಜ್ಞೆಗೆ ನಿಮ್ಮಾಳೇ? (Prv.). — ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು. -ಆಡು. To quarrel (My.); to litigate (My.). — ವ್ಯಾಜ್ಯವೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To create a quarrel (B. 2, 25).

ವ್ಯಾಜ್ಯಗಾರ vyâjya-gâra. A litigious man (My.).

ವ್ಯಾಡ vyâḍa. = ವ್ಯಾಳ. *A snake* 2, *a carnivorous animal, a beast of prey.* 3, a villain, a rogue.

ವ್ಯಾಡಾಯುಧ vyâḍa-âyudha. *A sort of perfume* (= ವ್ಯಾಳ್ಚ ನಖ).

ವ್ಯಾತ್ಯುಕ್ಷಿ vyâtyukshi. Bathing together for amusement, mutual splashing and sporting in water. (Sl.).

ವ್ಯಾಧ vyâdha. = ಬೇಡ. *A hunter.* 2, a wicked man.

ವ್ಯಾಧಾಮ vyâdhâma. *A thunder-bolt.*

ವ್ಯಾಧಿ vyâdhi. = ಬೇನೆ. *Sickness, ailment, disease.* 2, *the plant Costus speciosus or arabicus* (= ಕುಷ್ಠ).

ವ್ಯಾಧಿಘಾತ vyâdhi-ghâta. *The tree Cathartocarpus fistula* Pers. (Cassia fistula Lin.).

ವ್ಯಾಧಿತ vyâdhita. *Diseased, sick, ill.*

ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ vyâdhi-vikâra. A change of the nature of a disease (?). See ಇಕ್ಕುಡಿ 2.

ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ vyâdhi-stha. A sick man (ಕೌಟಿ Nn. 44. 76).

ವ್ಯಾನ vyâna. 1. Covering. See ಸಂ-.

ವ್ಯಾನ vi-âna. 2. *One of the vital airs, that which is diffused through the body.*

ವ್ಯಾಪಕ vi-âpaka. Reaching through, pervading, diffusive, comprehensive, going everywhere, widely spreading, extending over the whole of anything, invariably concomitant or inherent;—an invariably concomitant or inherent property or substance (Śmd. 162). See ಉಪಿಲಿ-. 2, a man who is an intimate associate of the whole community (My.).

ವ್ಯಾಪತ್ vi-âpad. Death; calamity; ruin.

ವ್ಯಾಪದ್ಗತ vyâpad-gata. *Involved in calamity.*

ವ್ಯಾಪನ vi-âpana. The act of spreading through or throughout, pervading, penetrating, filling up (My.).

ವ್ಯಾಪರಿಸು vyâparisu. = ವ್ಯಾಪಿಸು. (My.).

ವ್ಯಾಪಾದ vi-âpâda. Destroying, destruction, ruin;—*the wish or project to injure another.*

ವ್ಯಾಪಾದನ vi-âpâdana. *Destroying, killing, slaying, slaughter.*

ವ್ಯಾಪಾದಿತ vi-âpâdita. Destroyed, killed; hurt, injured. (R.).

ವ್ಯಾಪಾರ vi-âpâra. = ಜೀವಾರ, ಜೀಪರ 2, ಯೂವಾರ. The state of being occupied or engaged in; occupation, employment, business, trade, profession (ಉಮ್ಮೈಗಳ Bhn. 51). 2, exercise, practice, exertion, activity. 3, work, affair, operation, action, transaction, doing, performance. 4, trade, traffic (My.; Mhr.). See Sp. s. ವಾಡಕಮ್ಮ. — ವ್ಯಾಪಾರದ ಮುಮ್ಮು. See ಕೆಸ್ಪಲೆ-. — ವ್ಯಾಪಾರ ಸಲಿಸು. To do a work (B. 5, 301). 2, to trade (My.). — ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡು. To trade (My.). ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವ (ಪರದೇ G.). ಪದಗಿಪ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವ (ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ರಿಯ G.).

ವ್ಯಾಪಾರಗಾರ vyâpâra-gâra. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (My.; B. 5, 122).

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ vyâpâra-stha. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (My.; B. 3, 58. 116; 5, 287).

ವ್ಯಾಪಾರಿ vyâpâri. = ವೇಪಾರಿ, ವೀರಿ 1. Occupied, busy; transacting business. 2, a tradesman, a dealer, a merchant (My.; Sl. 84; ದರದ, ಹರದ G.).

ವ್ಯಾಪಾರಿಕ vyâpârika. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ G.).

ವ್ಯಾಪಿ vi-âpi. *Reaching through, pervading, extending over or to, overspreading, covering.* 2, all-pervading, diffusive; invariably inherent or concomitant. 3, = ಯೋಗಪಟ್ಟಿ, q. v.

ವ್ಯಾಪಿತ vi-âpita. = ವ್ಯಾಪ್ತ. (Bp. 2, 6; 33, 7).

ವ್ಯಾಪಿನಿ vyâpini. Feminine of ವ್ಯಾಪಿ (Cpr. 2, 66).

ವ್ಯಾಪಿಸು vi-âpisu. = ವೇಪಿಸು. To reach through, to spread through, to go everywhere, to overspread, to pervade, to permeate, to cover, to fill, to occupy (Bp. 10, 38; 44, 34; J. 1, 4; 18, 1; Sl. 50. 76; B. 4, 202; My.).

ವ್ಯಾಪೃತ vi-âpṛita. Occupied or engaged in. See ಕುಮುಚ್ಚು-.

ವ್ಯಾಪೃತಿ vi-âpṛiti. Occupation, engagement (Cpr. 4, 28; 8, 1; 9, 6).

ವ್ಯಾಪ್ತ vi-âpta. *Spread through, pervaded, pervading, extended, thoroughly occupied or penetrated by; filled up, full;* overspread, covered over; invariably attended or accompanied; etc.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ vi-âpti. The act or state of pervading, pervasion, permeation, presence throughout the extension of. 2, universality; fulness (J. 2, 55). 3, obtaining, gaining, acquiring. 4, occupation, work (ಕ್ಷೀಣ, ಉದ್ಯೋಗ Nn. 117; My.).

ವ್ಯಾಪ್ಯ vi-âpya. Permeable, penetrable. 2, that which may be the site or locality of an invariably concomitant cause or characteristic. 3, that is to be comprehended. 4, *the medicinal plant Costus speciosus or arabicus.*

ವ್ಯಾಮ vyâma. *A fathom or the space between the tips of the fingers of either hand when the arms are extended* (ಆಳತೆ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129). 2, one hundred (ಶತ, ನೂರು 129). 3, sickliness (ಸರೋಗ, ರೋಗದ ರೋಗ 129).

ವ್ಯಾಮೋಹ vi-âmôha. Bewilderment. 2, excessive love or affection (Bp. 24, 24; Prll. 3, 12; My.; see ಮುಗ್-).

ವ್ಯಾಯತ vi-âyata. Drawn asunder, separated;—drawn out, extended, *long, tall;*—hard, firm;—mighty, powerful, strong, intense, much.

ವ್ಯಾಯಾಮ vi-âyâma. Drawing or stretching out;—athletic exercise; exercise of the body in general (My.; B. 4, 122. 124; B. 5, 180);—fatigue, labour;—a fathom.

ವ್ಯಾಲ vyâla. = ಬಿಯಳ, ವ್ಯಾಳ, ವ್ಯಾಪ. *A snake* (ಉರಗ, ಸರ್ಪ Nn. 74; ಪನ್ನಗ Mr. 486). 2, *a carnivorous animal, a beast of prey* (ಕೊಳ್ಳಿಗ, ಕೊಯುವ ಮೃಗ 74; ಕೊಳ್ಳುಗ 486). 3, *wicked, villainous, bad;* cruel, fierce, vicious;—*a villain, a cheat, a rogue* (ದುರ್ಜನ 74); a cruel man (ಅತಿಕ್ರೂರಿಯಂಸ ಕರ, ಕ್ರಾಣಾಹಿಂಸಿಗಳ ದೂಷುವವನು 74); a terrible man (ಭಯಕಾರಿ 74; ಉರ್ಜ ಭಯಕಾರ 486). 4, *a vicious elephant* (ದುದೇಭ, ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆ 74; ಇಭ 486). 5, the Ceylon leadwort (ಚಿತ್ರಮೂಲ, etc. Mr. 128).

ವ್ಯಾಲಗಂಧಿ vyâla-gandhi. The ichneumon plant (? ಕಾಲಗು ಲಿ Mr. 133, one MS. ವ್ಯಾಲಜಕ್ಕಿ).

ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ vyâla-grâhi. *A snake-catcher.*

ವ್ಯಾಲಪತಿ vyâla-pati. A big snake (in ದುರ್ಯಾಲಪತಿ, J. 24, 20).

ವ್ಯಾಲಶಾಯಿ vyâla-śâyi. Vishṇu (My.).

ವ್ಯಾಲಾಯುಧ vyâla-âyudha. = ವ್ಯಾಘ್ರಾಯುಧ. *A sort of perfume.*

ವ್ಯಾಲಾರಿ vyâla-ari. Garuḍa (Mr. 21).

ವ್ಯಾಳಿ vyâḷi. The plant Convolvulus argenteus (ಪೀಲಿಪ ಪುಷ್ಪ, ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ Mr. 148).

ವ್ಯಾಳಿಕ vyâḷika. (= ವ್ಯಳೀಕ). Cheating, deceit, falsehood (ಏಪ್ರಕಾರಣ, ದಂಭನ, ಆದಿಗೊಳುಮಂ Mr. 439).

ವ್ಯಾಳೋಲ vi-âḷôla. Rolling about, shaking, waving (Ch. v. 202).

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ vyâvahârika. (fr. ವ್ಯವಹಾರ). Relating to business or practice or action, practical, active;—belonging to judicial procedure, judicial, legal;—customary, usual;—use (My.; Sl. 48).

ವ್ಯಾವೃತ್ತ vi-âvṛitta. Separated; excluded; freed from;—*turned back, turned round, revolved* (ಮರಳಿಪುದು Nr.);—encompassed, surrounded; fenced.

ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ vi-âvṛitti. Separation from, selection. 2, exception, exclusion, rejection, removal. 3, turning away. 4, rolling round; repetition. See ಕಾವ್ಯಮಲು-, ಪದರ್ಜ-.

ವ್ಯಾಸ vi-âsa. = ಬಿಯಸ. Throwing in different directions;—distribution or separation into parts;—severing; *severality, distinction, detail.* 2, diffusing, extending, spreading (ಬಿತ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಪಂಜ, ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ದುದು Mr. 447); *diffusion, extension, width, breadth;* the diameter of a circle (B. 4, 65; My.). 3, disposing in order, arranging; an arranger;—*Vyâsa, the son of Parâśara and Satyavati,* who is regarded as the original arranger of the vêdas and founder of the vêdânta philosophy (ಕೃಷ್ಣ Mr. 519; ದ್ವೈಪಯಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಜ, ಪರಾಶರ Mr. 257). See Bp. 54, 64; 57, 72.

ವ್ಯಾಸಪೀಠ vyâsa-pîṭha. A kind of stool on which the book is placed in reading (My.).

ವ್ಯಾಸಂಗ vi-âsaṅga. = ಬಿಯಸಂಗ. Excessive attachment, close adherence, devotion or addiction to;—assiduous application to, diligent study of. See ವಿದ್ಯಾ-.

ವ್ಯಾಸಹಸ್ತ vyâsa-hasta. = ಬಿಯಸಹಸ್ತ. Vyâsa's hand cut off by Nandi, and its image (Bp. 54, 49; 57, 24; 58, 53). See ನಸ್ಪಿಳಕ್ಕು.

ವ್ಯಾಸೇಶ vyâsa-îśa. N. of a liṅga (Bp. 54, 64).

ವ್ಯಾಹರಣ vi-âharaṇa. *Uttering, pronouncing, etc.*

ವ್ಯಾಹಾರ vi-âhâra. *Uttering, pronouncing; utterance, speech, voice;* a word;—a humorous speech, a facetious allusion.

ವ್ಯಾಹೃತಿ vi-âhṛiti. Utterance, etc. 2, a mystical word pronounced after ôṁ (bhûr, bhuvaḥ and svar being the three great vyâhṛitis).

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ vi-utkrama. Going out of the right course; transgression;—inverted order, reverse or irregular arrangement, disorder, confusion, contrariety.

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣ vi-utkramaṇa. = ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ. (Kâvy. III, 3, B. 16).

ವ್ಯುತ್ಥಾನ vi-utthâna. Rising up against, *opposition, doing anything prohibited;—obstruction, hindering;—following one's own inclination, independent action;*—the completion of a religious act or vow.

ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ vi-utpatti. = ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ. Production, origin; derivation (of words from roots, etc.), etymology (My.). 2, con-

versancy with or proficiency in (literature or science);—scholarship, learning. See ಶಾಸ್ತ್ರ-.

ವ್ಯುತ್ಪನ್ನ vi-utpanna. = ವಿತ್ಪನ್ನ. Produced;—derived (from a root, etc.); formed (as a derivative word);—completed, perfected, accomplished. 2, *quite conversant with or proficient in* (literature, etc.);—learned.

ವ್ಯುತ್ಪಾದಕ vi-utpâdaka. Producing, productive;—deriving or tracing (words, My.).

ವ್ಯುತ್ಪಾದನ vi-utpâdana. Tracing (words) back to a root or theme (My.).

ವ್ಯುತ್ಪಾದಿಸು vi-utpâdisu. To derive from a root, to trace back to a root (My.).

ವ್ಯುದಾಸ vi-udâsa. Throwing or scattering in different directions, throwing or laying away or aside; rejection, exclusion; prohibition; disregard for. See ಪ್ರತಿಷೇಧವಾಸ s. ಪರ್ಯು.

ವ್ಯುಷ್ಟ vi-ushṭa. *Dawn, day-break.*

ವ್ಯುಷ್ಟಿ vi-ushṭi. Dawn. 2, *increase, prosperity.* 3, *product, fruit, consequence.*

ವ್ಯೂಢ vi-ûḍha. *Expanded, wide, broad, large;—arrayed, arranged.*

ವ್ಯೂಢಕಂಕಟ vyûḍha-kaṅkaṭa. *Accoutred, mailed, armed.*

ವ್ಯೂತಿ vi-ûti. *Weaving, sewing.*

ವ್ಯೂಹ vi-ûha. = ಬಿಂಬ, ಬಿಪ್ಪ q. v. *A mass, a multitude, a flock* (ಓಘ, ಸಮೂಹ Nn. 108);—an army (ಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 108). 2, orderly arrangement, disposition, array; *military array* (ರಚನೆ 108; ಪ್ರವಿಭಾಸ Mr. 468; see ಒಪ್ಪು).

ವ್ಯೂಹಪಾರ್ಶ್ವ vyûha-pârshṇi. *The rear of an army.*

ವ್ಯೋಕಾರ vyô-kâra. = ಮೋಗಾಣಿ. *A blacksmith.* 2, a coppersmith; one who makes and sells brass and copper-vessels (ಮೋಹಕಾರ, ಮೋಗಾಣಿ Hlā.; see Mr. s. ಮೋಹಕಾರಕ).

ವ್ಯೋಮ vyôma. (ವೇಮ). N. (Bp. 46, 76. 77). — ವ್ಯೋಮಯಾಜಿಯರ್. -ಆಚಾರ್ಯರ್. N. (Bp. 46, 68). — ವ್ಯೋಮಾಕಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 41. 45. 81). — ವ್ಯೋಮಾಚಾರ್ಯರ್. -ಆರ್ಯರ್. N. (Bp. 46, 67). — ವ್ಯೋಮೇಶ್ವರ. N. (Bp. 46, 75. 76). — ವ್ಯೋಮೋವಿಭು. N. (Bp. 46, 5). — ವ್ಯೋಮೋಪಾಧ್ಯರ್. -ಆರ್ಯರ್. N. (Bp. 46, 76).

ವ್ಯೋಮ vyôma. *The sky, the ether, the atmosphere.* 2, the zero (see ಶೂನ್ಯಯುಗ).

ವ್ಯೋಮಕಚಾಭಿರಾಮ vyôma-kaṭa-abhirâma. Śiva (ಶಿವ. 5, 25).

ವ್ಯೋಮಕೇಶ vyôma-kêśa. *Śiva.*

ವ್ಯೋಮಗಂಗೆ vyôma-gaṅgĕ. The heavenly Ganges (My.).

ವ್ಯೋಮನದಿ vyôma-nadi. = ವ್ಯೋಮಗಂಗೆ. (Bp. 24, 74).

ವ್ಯೋಮಯಾನ vyôma-yâna. *A celestial car, a chariot of the gods* (ಸಮರಾಜ, ಪಾಲು ಶಿಂ. 10).

ವ್ಯೋಷ vi-ûsha. *The aggregate of three spices: black pepper, long pepper, and dry ginger.*

ವ್ರಜ vraja. = ಪ್ರಜ. Going, wandering, roaming; *a road.* 2, *a flock, a herd, a multitude.* 3, *a station of cowherds, a cowpen, a cattle-shed.* See ಪಶು-.

ವ್ರಜ್ಯೆ vrajyĕ. *Travelling or wandering about* (in quest of alms, etc.). 2, *march, attack, invasion.* See ಉಪ-, ಪರಿ-.

ವ್ರಣ vraṇa. = ಪ್ರಣ, ರಣ 2, ಪಣ. *A wound, a sore, an ulcer, a boil, a bruise, a tumor* (ಆರುಕ್, ಪುಣ್ಣು Mr. 398). See ಕಣ ಬಿಡ್-. ನೋಡಿ ಅಂತರ ವ್ರಣ ಮೊರ್ಮ ಜೀರ ಜೀವಿಸೀತೆಳ್ಳಿ (Prv.).

ವ್ರಣಕಾರಿ vraṇa-kâri. *Causing wounds,* etc.

ವ್ರಣವೈದ್ಯ vraṇa-vaidya. = ರಣವೈದ್ಯ s. ರಣ 2. A doctor for curing sores, etc. (My.); the science of curing sores, etc. (My.).

ವ್ರಣಾಕಪ vraṇa-aḍana. A tick (ಉಣ್ಣೆ Mr. 166).

ವ್ರಣಿ vraṇi. N. of a plant (ತೇಗದ Mr. 117).

ವ್ರತ vrata. = ಬತ, ಬ್ರತ. Rite, observance, practice, work (see ಮಹಾ-). 2, any religious act or obligation enjoined by the gods. 3, sacrifice. 4, *a self-chosen or voluntary act of religious merit* (fasting, continence, etc.), *any self-imposed religious observance or obligation to hold it, vowed observance, a vow made to do or bear.* ನೇಮವಿಷ್ಟರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಪೋಛಪ (Prv.).

ವ್ರತತಿ vratati. *Expansion, spreading.* 2, *a climbing plant.*

ವ್ರತಭಂಗ vrata-bhaṅga. The breach of a vow (My.).

ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟ vrata-bhrashṭa. Fallen or deviated from one's vow (Bp. 57, 76; 60, 27).

ವ್ರತಸಮಾವರ್ತನೆ vrata-samâvartanĕ. = ಸಮಾವರ್ತನೆ. (My.).

ವ್ರತಸ್ಥ vrata-stha. A man that is under the obligation of a religious vow (My.; Sl. 250).

ವ್ರತಹೀನ vrata-hina. A man who neglects his vowed observance;—bad penance (ಕುವತ, ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು Kn. 107).

ವ್ರತಾಚರಣ vrata-âćaraṇa. = ವ್ರತಾಚಾರ. See ಸೋಪ್ಪ.

ವ್ರತಾಚಾರ vrata-âćâra. *The act of observing a vow or religious obligation.*

ವ್ರತಾದಾನ vrata-âdâna. *Undertaking the obligations of a devotee.*

ವ್ರತಿ vratī. = ವ್ರತಿ. Observing a vow, practising any penance or religious observance: *an ascetic, a devotee* (ತ್ರತಿ Kk. 76);—*a man engaged in the performance of a sacrifice.*

ವ್ರತಿಪತಿ vratī-pati. An eminent ascetic (ಭಾಗ. 2, 65; 3, 70).

ವ್ರತೆ vratĕ. = ಬತೆ, ಬತೆ, ಬ್ರತೆ. A woman who keeps her vow (of loyalty to her husband, see ಪತಿ-).

ವ್ರಯ vraya. Tbh. of ವ್ಯಯ. Spending, expenditure, expense, outlay (My.; Sl. 393; Tū.; see ಮುಂ-, ಯಾತ್ರಾ-).

ವ್ರಶ್ಚನ vraśćana. Who or what cuts;—*a small chisel or saw, a fine file.*

ವ್ರಾಜ್ vrāj. Wandering about. See ಪರಿ-.

ವ್ರಾಜಕ vrājaka. = ವ್ರಾಜ್. See ಪರಿ-.

ವ್ರಾತ vrâta. = ವ್ರಾತ. *A multitude, a flock, an assemblage, a troop.* 2, manual or bodily labour (Bp. 39, 23; 47, 12).

ವ್ರಾತ್ಯ vrâtya. *A man of one of the first three classes who has lost caste through non-observance of the saṁskâras, an outcaste* (ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಲ್ಲದವನು Hlā.; ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನ Mr. 253);—a man of a particular inferior class (regarded as the descendant of a Śūdra father and Kshatriya mother);—a low or vile person;—an illiterate, ill-bred man (My.).

ವ್ರೀಡೆ vrīḍĕ. *Shame, modesty, bashfulness.* 2, N. of a plant (ಜಪ್ಪಳಿಗಾಡೆ Mr. 134).

ವ್ರೀಹಿ vrīhi. *Rice, paddy* (ಕೆಲ್ಲು Hlā.; Kn. 86).

ವ್ರೀಹಿಂಭೇದ vrīhi-bhêda. A species of rice. 2, *the grain Panicum miliaceum.*

ವ್ರೈಹೇಯ vraihêya. = ವ್ರೈಹೇಯ. *A field of rice.*

ಶ್ ಶ

ಶ್ ś. The fifty-first letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It does not occur in pure Kannaḍa (44-45), and appears as ಸ್ in tadbhavas (234. 235), or as ಚ್ (see ಚಕಡಾ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕೆ, ಚಕ್ಕೆ, ಚಚರಿ, ಚಕ್ಕ 2, ಚಪ್ಪ, ಚುಕ್ಕಿ; *cf.* also ಛಕ್ಕ).

ಶ śa. The letter ಶ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 5 (Mr. 349). 3, = ಶಯ, sleeping, reposing; see ಸಿರಿ-.

ಶಂಸ śaṁsa. Hurting, injuring. See ಸ್ಯ-.

ಶಂಸನ śaṁsana. Saying, telling; reciting, repeating; praising (My.).

ಶಂಸಿತ śaṁsita. Said, told;—praised (My.);—desired;—calumniated.

ಶಂಸೆ śaṁse. Speech; praise, eulogium. 2, wish, desire. See ಪ್ರ-.

ಶಕ śaka. N. of a king, especially applied to Śâlivâhana. 2, an era, an epoch (My.; B. 3, 23). 3, N. of a country and of a race of people.

ಶಕಟ śakaṭa. = ಚಕ್ಕಡಿ, etc. *A cart, a waggon* (ಬಣ್ಣ Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಬಣ್ಣ 37).

ಶಕಟಾಂಗ śakaṭa-aṅga. A part of a cart. See ಕೀಸು.

ಶಕಲ śakala. *A part, a portion, a piece, a fragment; a potsherd.* 2, *the skull* (ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪು Mr. 397). 3, *skin; bark*;—the scales of a fish.

ಶಕಲಿ śakali. Having scales: *a fish.*

ಶಕವರುಷ śaka-varuṣa. = ಶಕಾಬ್ದ. (Bp. 61, 92).

ಶಕಾಬ್ದ śaka-abda. A year of the śaka era (especially of that of Śâlivâhana, My.).

ಶಕಾರ śa-kâra. The letter ಶ್ (Śmd. 11).

ಶಕುನ śakuna. = ಸಕುನ. *A bird.* 2, a prognostic, an omen, a prodigy (generally one that indicates good luck). ಶಕುನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಪಶಕುನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿಯು ಗೋಣು ಮುರಿದ ಹಾಗೆ.—ಶಕುನವಾಗುತ್ತವೆನ್ನು, ಬೆಳಗ ತನಕ ಕದ್ದರೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). See ಉಡಾಗ 2, ಒಕ್ಕು 4, ತಾಡ್ 2; Prv. s. ಶೂಲ.

ಶಕುನಿ śakuni. = ಸಕುನಿ. *A bird.* 2, *a kite, Falco cheela.* 3, a doll (ಪುತ್ರಿಕೆ) of omen (ಸಪ್ತ ಸುರತವನುಸುರ್ವುದು ಅಮ್ಮಿ ಶಕುನಿಗಳಕ್ಕು Mr. 204). 4, N. of the maternal uncle of the Kauravas (Bh. 1, 8, 11 seq.). 5, = ಶಕುನ್ತ No. 4 (My.).

ಶಕುನ್ತ śakunta. *A bird.* 2, *a particular kind of bird, probably the Indian vulture or perhaps a sort of falcon.* 3, a small kind of owl (ಪಿಂಗಲಿ, ಧಾನ, ಪಾಲುವಕ್ಕಿ Mr. 174; see ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ). 4, N. of one of the astronomical periods (karaṇas).

ಶಕುನ್ತಲೆ śakuntale. N. of a daughter of the apsaras Ménaká by Viśvâmitra, who was reared as his daughter by Kaṇva and became the mother of Bharata (My.).

ಶಕುಲ śakula. *A kind of fish* (ಚಿಕ್ಕ ಮೀನ್ Mr. 410). See ಸಕುಲ.

ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ śakula-akshaka. *White bent-grass, Panicum dactylon* (= ಗರ್ಕೆ ಲ).

ಶಕುಲಾದನಿ śakula-adani. *A medicinal plant* (= ಶಕು). 2, *the plant Commelina salicifolia.*

ಶಕುಲಾರ್ಭಕ śakula-arbhaka. *A sort of fish* (= ಗಡಸ).

ಶಕೃತ್ śakṛit. (= ಸಗಣಿ, etc.). *Excrement, ordure, feces, dung, cow-dung* (ಎಮ್ಮೆ ಸಗಣಿ.).

ಶಕೃತ್ಕರಿ śakṛit-kari. Dung-making: *a calf.*

ಶಕ್ತ śakta. Strong, mighty, powerful;—*able, capable, competent*;—clever, diligent, attentive, intent. ಶಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಶಕ್ತಿ (Prv.). See ಅಸು-, ಆ-; Čpr. 5, 118; Bp. 39, 12; 55, 2.

ಶಕ್ತಿ śakti. = ಸಕತಿ, ಸಕುತಿ. *Strength, power; ability, capacity, capability, faculty;*—regal power;—a powerful man (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60). 2, the energy or active power of a deity personified as his wife, *e. g.* Pârvati (ಗಿರಿಜೆ, ಪಾರ್ವತಿ 60; see ಆದಿ-);—a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 60). 3, the power or signification of a word, the force or meaning of a term. 4, *a spear, a pike, a dart;*—a sword (ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧಭೇದ 60). 5, N. of a muni. 6, the female organ (as the counterpart of Śiva's phallus worshipped by the śâktas). ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದವನಾದರೂ ಯುಕ್ತಿಯಿದ್ದವನ ಕೆಳಗೆ (Prv.). — ಶಕ್ತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Power to be ruined or lost (Bp. 57, 3).

ಶಕ್ತಿಕ್ಷಯ śakti-kshaya. Diminution or loss of power. See ಮುಟ್ಟಿಸು.

ಶಕ್ತಿತೆ śaktitè. Power, faculty. See ಆತಿ-.

ಶಕ್ತಿತ್ರಯ śakti-traya. The three constituents of regal power: prabhutva, mantra, and utsâha; or: king, minister, and energy (Čpr. 2, 8; Rśv. 5, after 19).

ಶಕ್ತಿಧರ śakti-dhara. A spearman, a lancer. 2, *Skanda.*

ಶಕ್ತಿಪಾಣಿ śakti-pâṇi. Spear-handed, a spearman. 2, *Skanda.*

ಶಕ್ತಿಪೂಜೆ śakti-pûjè. Worship of the śakti No. 6 (as done by the śâktas, My.).

ಶಕ್ತಿಮಾನ śakti-mâna. = ಶಕ್ತವನ್ತ. (Mhr.; B. 5, 210; Ch. 36).

ಶಕ್ತಿವನ್ತ śakti-vanta. Strong, mighty; able, competent (Bp. 53, 20; My.).

ಶಕ್ತಿಹೀನ śakti-hîna. Powerless, impotent (B. 5, 210; My.).

ಶಕ್ತಿಹೇತಿಕ śakti-hêtika. *One who has a spear for a weapon, a soldier armed with a lance.*

ಶಕ್ನು śaknu. *Speaking kindly or pleasingly.*

ಶಕ್ಯ śakya. Able, possible, capable, practicable, able to be effected or done, easy to be accomplished;—that may be conveyed or expressed (as sense or meaning by any particular word, etc.). ಶಕ್ಯದಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಕ್ಯವೆಂದು (Prv.). See Śmd. 5. 231 Cm.; Bp. 39, 20; ಅ-.

ಶಕ್ಯಾರ್ಥ śakya-artha. Admissible meaning, the meaning conveyed by a word (My.).

ಶಕ್ರ śakra. Powerful, strong, mighty. 2, *Indra* (ಇಂದ್ರ Nn. 80; Mr. 517). 3, Vishṇu (ಹರಿ, ಜನಾರ್ದನ 80). 4, Yama (ಕಾಲ, ಯಮ 80). 5, white (ಬಿಳಿ, ಬಿಳುಪು 80; Mr. 517). 6, *the plant Wrightia antidysenterica R. Br.* 7,

a kind of jasmine (ವಿಚೆಲು, ಸಂಬುಲ್ಲಿಗೆ 80; ಸಂಬುಲ್ಲಿಗೆ 517). 8, a kind of Euphorbia (ವಜ್ರ, ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ 80, o. r. ವಜ್ರ; ಎಲೆ ಗಳ್ಳಿ 517). 9, an arbour, etc. (ಉಪವನ, ಪರ್ಣಶಾಲೆ 80). ಶಕ್ರ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಸಮಾ ದುರ್ಲಭ (Prv.).

ಶಕ್ರಕ್ರೀಡಾಚಲ śakra-krîḍâ-châla. Indra's pleasure-mountain: *the mountain méru.*

ಶಕ್ರಗೋಪ śakra-gôpa. The insect cochineal (= ಇಂದ್ರಗೋಪ). (V. 14, 16).

ಶಕ್ರಚಾಪ śakra-châpa. The rainbow (ಇಂದ್ರಧನಿಸ್ Ss.; Bp. 37, 25).

ಶಕ್ರಜಿತ್ śakra-jit. N. of the son of Râvaṇa (My.).

ಶಕ್ರಜೇತಾರ śakra-jêtâra. = ಶಕ್ರಜಿತ್. (My.).

ಶಕ್ರಧನುಸ್ śakra-dhanus. *The rainbow.*

ಶಕ್ರಪಾದಪ śakra-pâdapa. *A sort of pine, Pinus deodara* Roxb.

ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ śakra-pushpi. *The plant Menispermum cordifolium* Willd. (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ). 2, the plant Pentaptera arjuna (see ತಂಗೊಟ್ಟು).

ಶಕ್ರಶರಾಸನ śakra-śarâsana. *The rainbow.*

ಶಕ್ರಸಾರಥಿ śakra-sârathi. The charioteer of Indra: *Mâtali.*

ಶಕ್ರಸುತ śakra-suta. Arjuna (J. 14, 28).

ಶಕ್ರೇಭ śakra-ibha. Indra's male elephant (ಐರಾವತ Nn. 124).

ಶಕ್ಲ śakla. = ಶಕ್ಲ. (ಸವಿಯಾಗಿ ಮೂಸಾಡುವದನು G.).

ಶಕ್ವರಿ śakvari. N. of a type of metres (Ch.; ಛಸ್ಸ, ಛನ್ದೋ ಛೇದ Nn. 58; ಛನ್ದಸ್ Mr. 362; ಛನ್ದ Mr. 520). 2, a cow (ಪಶು 58; 520). 3, the vêdânta (ವೇದ 58, one MS. ವೇದಾನ್ತ; ವೇದಾನ್ತ 520).

ಶಂಕರೆ śaṅkarĕ. = ಶಂಕೆ. See ನಿ-.

ಶಂಕರ śam-kara. = ಸಂಕರ 2. Causing happiness, conferring good fortune. 2, Śiva. 3, N. (Bp. 54, 74). — ಶಂಕರದಾಸ. N. See ವೀರ-. — ಶಂಕರದಾಸಿ. N. (Bp. 23, 4. 7. 34. 41; see ಶರಣ-). — ಶಂಕರದಾಸಿಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 38; 23, 1. 5. 25; 29, 30; 44, 46; 47, 35; 58, 4). — ಶಂಕರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 39).

ಶಂಕರಗಣ śaṅkara-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಶಂಕರತ್ವ śaṅkaratva. The state of being Śiva. See ಆ-.

ಶಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ śaṅkara-prasâdita. = ಸಂಕರಪ್ರಸಾಯಿತ. Purified by Śiva, etc.; graciously presented by Śiva.

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ śaṅkara-âchârya. N. of a teacher of the advaita vêdânta philosophy (My.).

ಶಂಕರಿ śaṅkari. Śiva's wife. 2, a kind of vessel (ಸರಕ, ಪಾರೆಗಿನ್ನಲ್ Mr. 212, o. r. -ಗಿನ್ನಲ್).

ಶಂಕಾನಿವೃತ್ತಿ śaṅkâ-nivṛitti. Putting an end to doubt (My.).

ಶಂಕಾಪರಿಹಾರ śaṅkâ-parihâra. Dispelling doubt (My.).

ಶಂಕಿತ śaṅkita. Doubted, apprehended, feared, suspected, distrusted;—doubtful, uncertain;—*alarmed, frightened, apprehensive, having scruples, fearful of;*—distrustful, suspicious, suspecting (Bp. 52, 35).

ಶಂಕಿ śaṅki. Doubting, suspecting, full of fear.

ಶಂಕಿನಿ śaṅkini. A woman that doubts, suspects or fears (Gr. 7, after 11).

ಶಂಕಿಸು śaṅkisu. To doubt, to be doubtful or uncertain, to hesitate;—to fear, to be alarmed;—to have a suspicion (Cpr. 3, 52; Bp. 25, 26; 43, 55; 56, 16; My.).

ಶಂಕು śaṅku. = ಸಂಕು 1, q. v. *A pin, a peg, a spike* (ಗೂಟ್ಟ Mr. 200); *a stake, a post, a pale, a pillar.* 2, *a dart, a javelin.* 3, *the trunk of a lopped tree;* wood, dry wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಒಣಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ Nn. 147). 4, the style or pin of a dial. 5, *the skate fish.* 6, a hole, etc. (ಛಿದ್ರ 147). 7, destruction, etc. (ಉಪ, ಕೆಡುಪಡ್ಡಾದು 147). 8, crowdedness, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ, ಇಟ್ಟಿಡೆ 147). 9, a particular high number, ten billions. 10, the sine of altitude. 11, a surveyor's compass (My.). See ಸಿದ್ಧಾನ್ತ.

ಶಂಕುಮತ್ śaṅku-mat. *Filled with spikes or stakes.*

ಶಂಕುಯನ್ತ್ರ śaṅku-yantra. A sun-dial (Mhr.; B. 4, 190).

ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ śaṅku-sthâpanĕ. The erection of the first post of a house and its worship (My.). 2, exact determination of the points of the compass by means of ಶಂಕು No. 11 (My.).

ಶಂಕೆ śaṅkĕ. ಶಂಕಾ. = ಸಂಕೆ 1. *Doubt, uncertainty, hesitation, scruple, distrust, suspicion, misgiving, fear, alarm, apprehension* (ಜೀವು Ct. I, 9);—one of the saṁchâribhâvas (Kâvy. 4, 2, 16). 2, an objection started in disputation. 3, presumption. 4, hope.

ಶಂಖ śaṅkha. = ಸಂಕ 1, ಸಂಕು 2. *A shell, the conch-shell* (ಕಮ್ಬು Nn. 66). 2, *the temple or temporal bone;*—the cheek-bone. 3, *a particular high number,* a hundred billions (ಸಂಖ್ಯಾವ, ಗಣಿತಭೇದ 66; see Mr. s. ಖರ್ವ). 4, *one of Kubêra's treasures* (ನಿಧಿ 66). 5, *a particular perfume.* 6, white (ಶ್ವೇತ, ಬಿಳಿದು 66). 7, a kind of military array (ಭ್ಯೂಹ, ಬಿಷ್ಟಭೇದ 66). ಶಂಖ ಪಿಡಿದರೂ ಮುಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಶಂಖ ಊದಿದವಗೆ ಹೂಸಿಕ ಪರವಿಯೇನು?—ಆಗೋ ಭೂಪಿ ಆಗಲಿ! ಊಪೋ ಶಂಖ ಊದಿ ಬಿಡುವ! (Prv.). — ಶಂಖಚಕ್ರದ ಕೋಲು. A rod with the seal of a śaṅkha and chakra for marking the person or stamping cattle (My.). — ಶಂಖದ ಹುಬ್ಬಿ. (ಹುಬ್ಬ G.).

ಶಂಖದ್ರಾವಿ śaṅkha-drâvi. A kind of sorrel. See ಸಣ್ಣರೆನಿಪ್ಪಿ.

ಶಂಖಧರ śaṅkha-dhara. Krishṇa (Mr. 18).

ಶಂಖಧ್ವನಿ śaṅkha-dhvâna. The sound of a conch (My.). 2, the sound produced when beating one's own mouth with the palm of the hand from grief, etc. (My.).

ಶಂಖನಖಿ śaṅkha-nakha. *The shell of the Trochus perspectivus.*

ಶಂಖಪಾಲ śaṅkha-pâla. = ಸಂಖಪಾಲ. N. of a serpent (see ಎಣ್ಬಳುಲ and ಆಸ್ತಿಕ).

ಶಂಖಪಾಷಾಣ śaṅkha-pâshâṇa. White oxide of arsenic (My.).

ಶಂಖಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿ śaṅkha-pushpa-balli. A climbing herb with large blue or white flowers, growing in hedges, Clitoria ternatea Lin. (St. & Pl.).

ಶಂಖಮುದ್ರೆ śaṅkha-mudrĕ. The seal of a conch (My.).

ಶಂಖಲಿಖಿತರ್ śaṅkha-likhitar. The two purôhitas Śaṅkha and Likhita (J. 10, 45. 46; 11, 29. 30).

ಶಂಖವರ್ಮ śaṅkha-varma. N. (Kâvy. I, 2, 99).

ಶಂಖವಾದ್ಯ śaṅkha-vâdya. The conch-shell used for blowing as a horn. 2, conch-music: beating the mouth with the palm of the hand from grief, etc. (My.).

ಶಂಖವೃತ್ತ śaṅkha-vṛitta. N. of a metre (Ch., o. r. ಶಂಖಾ ಕೃತ್ತ).

ಶಂಖಾಸು śaṅkhâsu. N. of a plant (ಮುದ್ದು Mr. 150, o. r. ಶಂಖಾಸು).

ಶಂಖಿ śaṅkhi. Having a conch; possessing shells;—Vishṇu;—a shell-blower;—a worker in shells;—the ocean.

ಶಂಖಿನಿ śaṅkhini. (fem. of ಶಂಖಿ). *The grass Andropogon aciculatus* Roxb.

ಶಚಿ śaci. = ಸಚಿ. *The wife of Indra.*

ಶಚಿದೇವಿ śaci-dêvi. = ಶಚಿ. (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಪುಲೋಮಜಾತೆ Nn. 28).

ಶಚಿವಲ್ಲಭ śaci-vallabha. = ಶಚೀಪತಿ. (ಇಕ್ಷ್ವ Nn. 47).

ಶಚೀಪತಿ śacî-pati. *Indra.*

ಶಚೀಪಾಲ śacî-pâla. Indra (Mr. 41).

ಶಠ śaṭa. Sour, acid, astringent.

ಶಠಿ śaṭi. *The plant Zedoary, Curcuma zedoaria* (C. amhaldi).

ಶಠ śaṭha. Wicked, bad, perverse, dishonest, perfidious, deceitful (see ದಷ್ಟ-). 2, *a rogue, a knave.* 3, a fool, a blockhead. 4, roguery, perfidy, deceit (Bp. 40, 52). 5, N. (J. 7, 2; 12, 12. 50).

ಶಠತ್ವ śaṭhatva. Wickedness, depravity, roguery, knavery (Sk.; My.). 2, stupidity, foolishness (My.).

ಶಠಾಗಮಿಕ śaṭha-âgamika. A man well versed in roguery or deceit (Bh. 1, 14, 29).

ಶಠಾರ್ಥ śaṭha-artha. The meaning of deceit. See ಶೌಠ 1.

ಶಠೆ śaṭhe. = ಸಟೆ 1. Deceit, falsehood, lying (ಕುಳ್ಳುಟಿ, etc. Mr. 450; Bp. 51, 47). 2, a bullock-load (ಪೇಟು Mr. 350).

ಶಣ śaṇa. = ಸಣಬು. Hemp, Cannabis sativa. 2, *a kind of hemp, Bengal Sun, Crotolaria juncea.*

ಶಣಗ śaṇaga. A bullock on which bundles are put or which carries loads (ಗಣ್ಣಿಕ್ಕುವು Mr. 350).

ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ śaṇa-pushpikĕ. *Crotolaria of various species* (= ಘಂಟಾರವ).

ಶಣಸೂತ್ರ śaṇa-sûtra. *Hempen cord or string, pack-thread, cordage; a net made of hemp.*

ಶಣ್ಟ śaṇṭa. = ಶಾಟ No. 2, ಕೇಟ, ಸಣ್ಟ. A bristle, a stiff hair (Mhr. ಸಡ; *cf.* ಸಟೆ 2);—the hair about the privities (My.; Mhr. ಕೇಣ್ಟ). ಶಣ್ಟ ಕರೆಯುವ ಕೆಣ್ಟ ಗಣ್ಟುಳತ್ತೆಯ ಶಣ್ಟ (Dp. 54, 4). ಒಸ್ಟು ದಿಸ ಕೆಣ್ಟ, ಎರಡನೆಯ ದಿಸ ಜಣ್ಟ, ಮೂರನೆಯ ದಿಸ ಶಣ್ಟ (Prv.).

ಶಣ್ಡ śaṇḍa. = ಷಣ್ಡ, etc. A multitude. 2, an encampment (ನಿವೇಶ, ಶಿಬಿರ, ಪಾಳೆಯ Nr.).

ಶಣ್ಢ śaṇḍha. = ಷಣ್ಢ, etc. *A eunuch;* an impotent man. 2, bull at liberty.

ಶತ śata. *A hundred* (ಸೊನ್ನೆ Nr. 129). — ಶತವರುಷ. A hundred years (Bp. 32, 47). — ಶತವಸ್ತ್ರ. A garment composed of a hundred patches (My.).

ಶತಕೋಟಿ śata-kôṭi. Having a hundred edges: *a thunderbolt.* 2, a hundred krores (Bp. 1, 65; Dp. 1, 2).

ಶತಕ್ರತು śata-kratu. Having or honoured by a hundred sacrifices: Indra (My.).

ಶತಘ್ನಿ śata-ghni. Slaying hundreds: a kind of weapon, a stone or cylindrical piece of wood studded with iron spikes. 2, a cannon (My.).

ಶತಚ್ಛಿದ್ರ śata-ċ-ċhidra. A hundred, *i. e.* many, holes or fragments (My.).

ಶತತಮ śata-tama. The hundredth (My.).

ಶತತಾರೆ śata-târĕ. = ಶತಭಿಷಜ್. (My.).

ಶತದಲ śata-dala. A lotus (Ċh. v. 154; Bp. 13, 30; 35, 13).

ಶತದಲಾಕರ śatadala-âkara. A collection or multitude of lotuses (Bp. 19, 61).

ಶತದಲಾಕ್ಷ śatadala-akṣha. Vishṇu (Bp. 54, 46).

ಶತದಲಾಮ್ಬಕ śatadala-ambaka. = ಶತದಲಾಕ್ಷ. (Bp. 16, 26).

ಶತದಲಾಸನ śatadala-âsana. Brahmâ (Bp. 16, 26).

ಶತದಲಾಸ್ಯೆ śatadala-âsyĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 7).

ಶತದ್ರು śata-dru. = ಶಿತದ್ರು. Flowing in a hundred branches: *the river Sutlej* in the Panjâb.

ಶತದ್ರೋಹಿ śata-drôhi. One who has been guilty of a hundred acts of treason (My.).

ಶತಧಾಮ śata-dhâma. Having a hundred forms: Vishṇu (My.).

ಶತಧಾರ śata-dhâra. Having a hundred edges: *a thunderbolt.*

ಶತಧೃತಿ śata-dhṛiti. Having a hundred sacrifices: Indra. 2, Brahmâ (My.).

ಶತನಾಮೆ śata-nâmĕ. = ಶತಪುಷ್ಪಿ, q. v.

ಶತಪಥ śatapata. (Tbh. of a ಶತವರ್). = ಶತಪಥ. (My.).

ಶತಪತ್ರ śata-patra. *A lotus* (ಅಮ್ಮುರುಹ, ತಾವರೆ Nn. 49; *cf.* ನೂರೆಲೆ). 2, a sort of jasmine, Jasminum auriculatum (ಮಾಗಧಿ, ನೇವಳಿಗೆ 49). 3, *a wood-pecker.* 4, *the Indian crane* (ಸಾರಸ IIIಪೆ.; ಸಾರಸ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ 49). 5, Indra (ಶತ ಮಖ, ಇಕ್ಷ್ವ 49).

ಶತಪತ್ರಕ śata-patraka. *A wood-pecker* (ಬಡಗಿಣ ಪಕ್ಕಿ G.).

ಶತಪತ್ರಲೋಚನ śatapatra-lôċana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 13, 37).

ಶತಪತ್ರೋದ್ಭವ śatapatra-udbhava. Brahmâ (Ċh. v. 249).

ಶತಪಥ śata-patha. A hundred paths or lectures (adhyâyas).

ಶತಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣ śatapatha-brâhmaṇa. The brâhmaṇa portion of the white yajurvêda, having one hundred adhyâyas (My.).

ಶತಪದ śata-pada. A hundred or more steps taken for exercise or pleasure: walking for either purpose (My.).

ಶತಪದಿ śata-padi. *A centipede.*

ಶತಪರ್ವ śata-parva. Having a hundred knots or joints: *a bamboo.*

ಶತಪರ್ವಿಕೆ śata-parvikĕ. *Dûrvâ-grass, Panicum dactylon.* 2, *an aromatic water-plant* (= ಬಡ; see Nr. s. ಕಮಠ).

ಶತಪುಷ್ಪೆ śata-pushpĕ. = ಸದಗುಪ್ಪೆ. *A sort of dill or fennel, Anethum sowa* Roxb. (ಶತಪುಷ್ಪಿ, ಸುಪ್ಪಿಗೆ Mr. 136, o. r. ಶತ ಕ್ರಾಮಿ).

ಶತಪ್ರಸ śata-prâsa. *A kind of oleander, Nerium odorum* Ait.

ಶತಬಲಿ śata-bali. N. of a monkey-chief (J. 21, 9).

ಶತಭಿಷಜ್ śata-bhishaj. Requiring a hundred physicians: N. of one of the nakshatras containing one hundred stars (My.).

ಶತಭಿಷೆ śata-bhishĕ. = ಶತಭಿಷಜ್. (My.).

ಶತಭೀರು śata-bhîru. *A sort of jasmine, Jasminum sambac* Ait.

ಶತಮಖ śata-makha. Having a hundred sacrifices: *Indra.* 2, N. of a metrical foot (Ċh.).

ಶತಮಖಿಸುತ śatamakha-suta. Arjuna (ಶೆಂವ. 4, 81).

ಶತಮನ್ಯು śata-manyu. *Indra.*

ಶತಮಾನ śata-mâna. Of the measure or amount of a hundred. 2, *a pala of silver* (ಪಲಮಾಣ ಬೆಳ್ಳಿ Sl. 495). 3, an âḍhaka. 4, a century (My.; B. 3, 23. 88). 5, a hundred-fold.

ಶತಮೂಲಿ śata-mûli. *A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd. (ಬಯಸುಸತ, ಆಫೀರು, etc., ಅಸಂ Nr.; ಸೇರು, ಅಸಂ Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಶತಮೂಲಿಕೆ śata-mûlikĕ. *The shrub Asparagus racemosus* Willd. (ಆಫೀರು, ಅಸಂ Hlâ.).

ಶತರುದ್ರಿಯ śata-rudriya. N. of a hymn in praise of Rudra (My.).

ಶತರೂಪೆ śata-rûpĕ. N. of the daughter and wife of Brahmâ (Bh. 3, 14, 34).

ಶತವೀರ್ಯೆ śata-vîryĕ. *White-flowering dârvâ* (see Nr. s. ಕಮಲೆ).

ಶತವೇಧಿ śata-vêdhi. Piercing a hundred: *a kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಶತಶತಚಂಡಪ್ರಚಂಡಾಂಗಭೇದಿ śata-śata-châṇḍakara-bhâ-bhâ-aṅga-rôḍi. Śiva (Bp. 58, 67).

ಶತಶರಾಸನ śata-śarâsana. A N. of Śiva (Bp. 16, 26).

ಶತಹ್ರದೆ śata-hradĕ. *Lightning.*

ಶತಾಂಗ śata-aṅga. *A car, a chariot, a carriage.*

ಶತಾನಂದ śata-ânanda. *Brahmâ.*

ಶತಾಪರಾಧ śata-aparâdha. A hundred, *i. e.* many, crimes (Śśv. 5, 19).

ಶತಾಯು śata-âyu. (Sk. ಶತಾಯುಸ್). A person a hundred years old (My.).

ಶತಾವರಿ śata-avari. *The shrub Asparagus racemosus* Willd.

ಶತೃ śatṛi. (ಶತೃ). A technical term for the krit affix at used in forming present participles.

ಶತೃಗಾಗ್ಮ śatṛi-â-anta. A term with final at (Śmd. 99. 100).

ಶತ್ರು śatru. *An enemy, a foe, an adversary.* 2, *an antagonist, a political rival or hostile neighbouring king.*

ಶತ್ರುಘ್ನ śatru-ghna. N. of one of Râmachandra's brothers (J. 18, 2. 55. 56).

ಶತ್ರುತ್ವ śatrutva. Hostility, enmity (My.).

ಶತ್ರುಭಾವ śatru-bhâva. = ಶತ್ರುತ್ವ. (My.).

ಶತ್ರುವರ್ಗ śatru-varga. = ಅರಿವರ್ಗ, q. v. (My.).

ಶನಿ śani. = ಸನಿ, ಸನಿ 2. *The planet Saturn or the regent of it* (of ominous influence). 2, a wicked person, an adversary (My.; Mhr.). ಶನಿ ಕಾಟಿತೆನ್ನು, ಪನಿಗೆ ನಿತ್ರರೆ ಬಿಟ್ಟೀ ತೇ?—ಶನೀ ಕಾಟಿದಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣೇ?—ಏಪ ಏಪ ಶನಿ ಕಾಟಿದರೆ ಪಾ ಡೋದು ಯಾವಾಗ?—ಪಂಚಮದ ಶನಿ ಪಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣೆಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಶನಿಗ್ರಹ śani-graha. The planet Saturn (My.).

ಶನಿಪೀಡೆ śani-pîḍĕ. The ominous influence of Saturn (My.).

ಶನಿವಾರ śani-vâra. = ಸನಿವಾರ. Saturn's day, Saturday (My.; B. 1, 7). ಎನ್ನೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಶನಿವಾರ (Prv.).

ಶನಿವೇಧೆ śani-vêdhĕ. = ಶನಿಪೀಡೆ. (My.).

ಶನೀಶ್ವರ śani-îśvara. The regent of the planet Saturn, Śani. ಗೋಚಾಲುಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ರಾಮೇಶ್ವ ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು.—ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಸ್ಸ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಶನೈಶ್ಚರ śanais-chara. Slow-going: *the planet Saturn.*

ಶನೈಸ್ತ śanais. *Slowly, tardily; by degrees, little by little.*

ಶಂತ śanta. = ಶನ್ತನು. (Ć. Bp. 54, 6). 2, = ಶಾನ್ತ, ಸನ್ತ 2.

ಶನ್ತನು śantanu. N. of the younger brother of Dêvâpi. 2, = ಶಾನ್ತನು, the great grandfather of Pâṇḍa and father of Bhîshma (Bh. 1, 2, 20. 31; My.).

ಶಪಥ śapatha. = ಸಪತ. *An imprecation, a curse.* 2, *an oath, administering an oath, swearing, asseveration by oath or ordeal.* See ಸೂರುಳ್ 2. — ಶಪಥಾಗ್ರ. -ಆಗ್ರ. To receive a curse: to be cursed (Bp. 27, 64). — ಶಪಥಾಳ್. -ಆಳ್. = ಶಪಥಾಗ್ರ. (Bp. 49, 25).

ಶಪನ śapana. *Imprecating, cursing, a curse.* 2, an oath.

ಶಪಿಸು śapisu. To utter a curse (Bp. 61, 8); to curse; to abuse (ಬೈಯ್ಯಸ್ಸು, My.).

ಶಪಿಸುವಿಕೆ śapisuvike. Cursing. ಕತಿಗೊಣ್ಣು ಶಪಿಸುವಿಕೆ (ಆಕ್ರೋಶ, etc., ಬೊಯಿಲು Sl. 387).

ಶಪ್ತಕ śaptaka. Cursed;—sworn. See ಸಂ.

ಶಪ್ಪ śappa. = ಸಪ್ಪ.

ಶಫ śapha. *A hoof.*

ಶಫರ śaphara. *A kind of carp; a kind of small glittering fish, Cyprinus sophore* Ham.

ಶಫರಿ śapharî. *The female śaphara* (see Mr. s. ಪೈರಿಮೀನು).

ಶಬ śaba. = ಶವ, ಶ್ರವ 4, ಸಬ 1, ಸವ 2. A dead body, a corpse (ಮೃತ, ಸಾವ Kn. 64; ಸಾವ Mr. 521; Bp. 32, 13; 46, 35; 47, 7). 2, cloth, clothes (ಸವಸನ, ವಸ್ತ್ರ 64; ಪುಳ 521). 3, all sorts of beasts (ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂಗಳ್ 64; ಅಲಿಬಮ್ಮಗ 521).

ಶಬಗಸ್ತು śabagastu. = ಸರಗಸ್ತು. Nocturnal procession, especially of a marriage (My.; H. ಮೆರವಣಿಗೆ).

ಶಬರ śabara. (= ಶವ್ವರ). *N. of a wild mountaineer tribe; a Śabara* (ಬುಡ್ಡಿಕ, ಕರಾವ Kn. 59; ಜೀವ, ಜಿಯುವ, ಜಿಲ್ಲು ಕೆಂ. 32). 2, a sort of deer (ಮೃಗ, ಮೃಗಜೀವ 59). 3, Śiva (ಶಿವ, ಪರ 59). 4, the soul (ಜೀವನು 59). 5, N. of a demon (ಪೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 59). 6, water (ಜಾರಿ, ಉದಕ 59). 7, frost, dew, etc. (ಮುಂಜಿನ, ಹಿಮ 59). 8, a cloud (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ 59). 9, variegated colour (ಕುಲಿತ, ಪುಲುಡಾಗ 59).

ಶಬರಚರ್ಮಾವೃತ śabara-charma-âvṛita. Śiva (Bp. 44, 2).

ಶಬರಲೀಲೆ śabara-lîlĕ. Śiva's sport in the form of a Śabara or huntsman (Śśv. 5, 59).

ಶಬರಶಂಕರ śabara-śaṅkara. Śiva in the form of a Śabara (Śśv. 4, after 46).

ಶಬರಶಂಕರವಿಲಾಸ śabaraśaṅkara-vilâsa. Śabaraśaṅkara's sport: N. of a K. poem by Shaḍakshariḍêva.

ಶಬರಸಮೂಹ śabara-samûha. A multitude of Śabaras (ಜೀವು ಕೆಂ. 93).

ಶಬರಾಲಯ śabara-âlaya. *The abode of Śabaras.*

ಶಬರಿ śabarî. A Śabara-woman (J. 10, 3). 2, N. (18, 5).

ಶಬರೇನ್ದ್ರ śabara-indra. = ಪುಲಿಕೇಶ್ವರ. (Śśv. 4, 86).

ಶಬರೇಶ śabara-îśa. = ಪುಲಿಕೇಶ್ವರ. (Śśv. 4, 24).

ಶಬರೇಶ್ವರ śabara-îśvara. Chief of the Śabaras: Śiva (Bp. 44, 1).

ಶಬಲ śabala. *Variegated, brindled, speckled* (ಪುಲು ಮಾರ Mr. 444); a variegated colour (ಸಾರಂಗ 444).

ಶಬಲವರ್ಣ śabala-varṇa. A variegated colour (ಸಾರಂಗ Kn. 34).

ಶಬಲಿ śabalî. *A spotted cow;*—the kâmadhênu.

ಶಬಲಿತ śabalita. = ಶಬಲ. (ಶಬರ, ಶಬಲವರ್ಣ Nn. 59; Cpr. 1, 141; 5, 92; Abh. P. 12, after 2).

ಶಬ್ದ śabda. = ಸದ್ದು, ಸದ್ದು, ಸುದ್ದ. *Sound, noise; a sound* (ಧ್ವನಿ Śmd. 46 Cm.). 2, *a word, a significant word* (ಸದ್ದು ಪ್ಪಿ Nn. 166; ಸದ್ದವ್ಯಾಸ 115); a declinable word. 3, grammar. ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಪಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿ ಕೈ ಕಡಿಯೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Śmd. 7. 23. 24. 39. 40; Kâvy. II, 1, 7; II, 2, B, 1. 2.

ಶಬ್ದಖಣ್ಡ śabda-khaṇḍa. A chapter on words (My.).

ಶಬ್ದಖಣ್ಡನ śabda-khaṇḍana. Refutation of words, verbal criticism (Grj. 2, after 106).

ಶಬ್ದಗ್ರಹ śabda-graha. Receiving or catching sound: *the air.*

ಶಬ್ದಗ್ರಾಮ śabda-grâma. *The compass or range of sound.*

ಶಬ್ದಚೋರ śabda-chôra. A plagiarist (My.).

ಶಬ್ದಜ್ಞ śabda-jña. A philologist, a grammarian (Śmd. 98; ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ 136. 397 Cm.). 2, one skilled in sounds: a time-keeper in musical performances (ತಾಳಧರ Mr. 378).

ಶಬ್ದದೋಷ śabda-dôsha. Verbal fault (in literary composition, My.).

ಶಬ್ದದ್ರವ್ಯ śabda-dravya. The substance called sound (Śmd. 7).

ಶಬ್ದನ śabdana. *Making a sound or noise, uttering sounds;*—sounding, sonorous;—a sound, a noise.

ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ śabda-nirûpaṇa. A word's definition or meaning (ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಅರ್ಥ Nn. 156).

ಶಬ್ದಪುಸ್ತಕ śabda-pustaka. A primer on nouns (My.).

ಶಬ್ದಭೇದಿ śabda-bhêdi. An arrow that pierces an object the sound of which only is heard (My.).

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ śabda-manjari. A flower-cluster of words: N. of a Saṁskṛit vocabulary (Nn. 3). 2, = ಶಬ್ದಾರ್ಣವ ಶಬ್ದಮಂಜರಿ. 3, N. of a Kannaḍa vocabulary by Tôṭada Ârya (Śm. 1).

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ śabda-maṇi-darpaṇa. The jewel-mirror of grammar: N. of a Kannaḍa grammar by Kêśava (Śmd. 3).

ಶಬ್ದವರ್ತ śabda-varta. The function or use of a word (Grj. 10, 114; Sk. ಶಬ್ದವೃತ್ತಿ).

ಶಬ್ದವೇಧಿ śabda-vêdhi. An archer who can pierce an invisible object the sound of which only is heard (My.).

ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ śabda-śâstra. A grammar (Śmd. 3).

ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ śabda-ślêsha. = ಧ್ವನ್ಯಶ್ಲೇಷ, q. v. (Kâvy. III, 3, B, 147 seq.). *Cf.* ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ.

ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ śabda-saṅgraha. A collection of words; a vocabulary (? ಪಲ್ಲರ, ಶಬ್ದಸಮೂಹ Nn. 130).

ಶಬ್ದಸಮೂಹ śabda-samûha. = ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ, q. v.

ಶಬ್ದಸಾಮರ್ಥ್ಯ śabda-sâmarthya. The sense or force of words (Śmd. 3).

ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಸ್ಮರಣ śabda-siddhi-smaraṇa. Rules on the complete use of words: N. of the first adhikaraṇa of the Kâvyâvalôka (Kâvy. I, 1*a*, 6).

ಶಬ್ದಸೌಷ್ಠವ śabda-saushṭhava. Excellence of words (My.).

ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ śabda-smṛiti. = ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಸ್ಮರಣ. (Kâvy. I, 1*a*, 6).

ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ śabda-anuśâsana. A title of Pâṇini's grammar. 2, N. of two other Saṁskṛita grammatical works. 3, N. of a grammar in Saṁskṛita treating on the Kannaḍa language (Śmd. Cm. 66. 105. 106. 271. 281. 287. 300. 301).

ಶಬ್ದಾನ್ತ್ಯ śabda-anta. The end of a word (Śmd. 363).

ಶಬ್ದಾನ್ತರ śabda-antara. Another or different word; the interior of a word: a word (Kâvy. III, 3, B, 147).

ಶಬ್ದಾನ್ತರಕೂಟ śabdântara-kûṭa. Union or combination with other words (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಶಬ್ದಾನ್ತರಸಂಸರ್ಗ śabdântara-saṁsarga. = ಶಬ್ದಾನ್ತರಕೂಟ. (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಶಬ್ದಾರ್ಥ śabda-artha. The sense or meaning of a word (ಅರ್ಥ, ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ Nn.);—that which is real or true (ಸತ್ Nn. 84).

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ śabda-alaṅkâra. Verbal ornament: rhetorical use of words which is of four kinds: yamaka, anuprâsa, vichchhittivichitra, and vakrôkti (Kâvy. III, 2, B, 2 seq.).

ಶಬ್ದಾಲಂಕೃತಿ śabda-alaṅkṛiti. = ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1).

ಶಬ್ದಾವಯವ śabda-avayava. The component parts of a term or of terms (Kâvy. III, 3, B, 147).

ಶಬ್ದಿತ śabdita. Sounded, made to give out a sound (My.).

ಶಮ śam. *Happiness, joy, welfare, prosperity, hall.*

ಶಮ śama. = ಶಮು. *Quiet, tranquillity, rest, calm, peace.* 2, quietude, quietism, stillness of the mind, stoicism, restraint of the organs of sense, indifference to objects of sense, absence of passion. — ಶಮು ದಮು. Quietism and self-command (Bp. 38, 5).

ಶಮತ್ವ śamatva. = ಶಮು. Quietism: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15. 49).

ಶಮಥ śamatha. *Quiet, tranquillity, quietism,* absence of passion.

ಶಮನ śamana. = ಸವನ 3. Appeasing, allaying, tranquillizing, soothing, quenching, removing. 2, tranquillity, calmness, indifference. 3, cessation, termination, end, destruction. 4, *killing* (animals for sacrifice), *immolation.* 5, *Yama* (ಸವನ, ಯಮು Nn. 103; Bp. 41, 29).

ಶಮನಶಮನ śamana-śamana. Yama's destroyer: Śiva (Bp. 27, 27).

ಶಮನಸ್ವಸೃ śamana-svasṛi. *Yama's sister: the river Yamunâ.*

ಶಮಲ śamala. *Feculent matter, feces, ordure; impurity;* sin.

ಶಮಿ śami. ಶಮಿತ. = ಜಮ್ಬಿ. *A legume, a pod* (ಪಿಚ್ಚು, ಧಾನ್ಯದ ಹೊಗಟು Nr.). 2, *the tree Prosopis spicigera* Lin. (see ಜಮ್ಬಿ 2);—the tree Mimosa (or Acacia) suma Roxb. 3, the shrub Serratula antholmintica. 4, = ಶಮಿಧಾನ್ಯ. (St. & Pl.). 5, calm, tranquil.

ಶಮಿತ śamita. *Appeased, allayed, calmed, pacified,* calm, etc.; alleviated, cured; tempered, etc.

ಶಮಿಫಲಿನ śami-phalina. The fruit of the Śami tree (ಸಂಗ, ಜಿಣ್ಣಿಕಾಯಿ Nn. 19).

ಶಮಿಸು śamisu. To be appeased, to be allayed, to grow calm, to become quiet or tranquil; to cease;—to appease, to pacify, to soothe, etc. (My.).

ಶಮಿಧಾನ್ಯ śami-dhânya. Pod-grain: *any pulse or grain growing in pods.*

ಶಮಿರ śamira. *A small variety of the Śami tree* (also ಶಮಿಳರು).

ಶಮೆ śame. = ಶಮ. (My.). — ಶಮೆ ಪಮೆ. = ಶಮ ಪಮ. (Bp. 40, 10; My.).

ಶಮ್ಪಾಕ śam-pâka. = ಸಮ್ಪಾಕ. *The pudding-pipe tree, Cathartocarpus fistula* Pers. (Cassia fistula Lin.).

ಶಮ್ಪೆ śampe. *Lightning.*

ಶಮ್ಬ śamba. *Indra's thunderbolt* (ಮಘವಾಪ್ತೋಪ್ರಾಪ್ತ, ಇಷ್ಟಿಸ ಆಯುಧವಪಸ್ಥಾ ದಪ್ರ Nn. 119). 2, a ship (ಸುಷ್ಟಿಪ್ರ, ಹಡಗು 119).

ಶಮ್ಬಪಾಣಿ śmba-pâṇi. Indra (V. 7, 58).

ಶಮ್ಬರ śambara. (= ಶುಠ), ಸಮ್ಬರ 1. *N. of a demon* (of drought) represented as an enemy of Indra. 2, N. of a daitya, the enemy of Kâma. 3, *a sort of deer* (ಕೆಪ್ಪು ನೆಯ ಗುಪ್ಪಸಾರಂಗ Nr.; ಎರಳೆ Mr. 163; Mhr. ಸಾಮ್ಬರ). 4, *water* (ನೀರ್ Nn. 27). 5, a cloud.

ಶಮ್ಬರಮಥನ śambara-mathana. Kâma (J. 26, 22).

ಶಮ್ಬರಸೂದನ śambara-sûdana. *Kâma.*

ಶಮ್ಬರಾರಿ śambara-ari. *Kâma.*

ಶಮ್ಬರಾಹಿತ śambara-ahita. Kâma (Bp. 5, 23).

ಶಮ್ಬರಾಹಿತಶಾಸನ śambarâhita-śâsana. Śiva (V. 7, 58).

ಶಮ್ಬರಿ śambari. *The plant Salvinia cucullata* Roxb.

ಶಮ್ಬಲ śambala. = ಸಮ್ಬಲ, ಸಮ್ಬಳ. *Provender or provisions for a journey;* (pay, salary, ಸಮ್ಬಳ IIIâ.).

ಶಮ್ಬವತಿ śmba-vati. The plant Marsilea quadrifolia Lin. (ನೀರುಗು Mr. 120).

ಶಮ್ಬವಾಹಕ śamba-vâhaka. A cloud (ಮುಳ್ಳ Mr. 42).

ಶಮ್ಬಾಕೃತ śambâ-kṛita. *Twice ploughed* (ಇರ್ಬಾರಿ IIIâ.).

ಶಮ್ಬಾಸುಖಿನಿ śambâ-sukhini. N. of a plant (ಹುಲಿ Mr. 122).

ಶಮ್ಬು śambu. = (ಶಮ್ಬು), ಶಮ್ಬುಕ. See s. ಸಮ್ಬು.

ಶಮ್ಬುಕ śamhuka. = ಶಮ್ಬೂಕ. (ಗುಳ್ಳೆ Nn. 151). 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 3 sum.; 3, 1).

ಶಮ್ಬೂಕ śambûka. *A bivalve shell, a cockle* (ಗುಳ್ಳೆ Mr. 412); a small conch-shell;—a snail. 2, N. of a daitya.

ಶಮ್ಬೆ śambe. ಶಮ್ಬಾ. The second ploughing of a field.

ಶಮ್ಬೊಳಿ śambhali. = ಸಮ್ಬಳಿ, ಸಮ್ಬೊಳಿ. *A procuress, a bawd.*

ಶಮ್ಭು śam-bhu. = ಸಮ್ಭು. Being for or causing happiness;—a happy, prosperous man (ಶಾಶಲು, ಶುಶಲು Nn. 64). 2, Yudhishṭhira (ಧರ್ಮರಾಜ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ 64). 3, a Jaina sanctified teacher (ಅರ್ಹನು 64). 4, *Brahmâ* (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮ 64). 5, *Vishṇu.* 6, *Śiva* (ಶಿವ, ಲಿಙ್ಗರ 64).

ಶಮ್ಭುದ್ವೀಪ śambhu-dvîpa. A resting place for Śiva (Bp. 2, 6).

ಶಮ್ಮಾಸು śammâsu. = ಶಂಬಾಸು, q. v.

ಶಮ್ಯೆ śamye. ಶಮ್ಬಾ. *The pin of a yoke;* a wooden stick or post; a staff. 2, a kind of cymbal.

ಶಯ śaya. Lying down, reposing, asleep. 2, sleep, sleeping. 3, a bed, a couch. 4, *a hand* (*cf.* ಶಯ 1, ಶೆಯ 1).

ಶಯನ śayana. Lying, lying down, reclining; resting, reposing; sleeping. 2, *sleep.* 3, *a couch, a bed* (ಮುಂಜ Mr. 202). 4, copulation. ಆಯನ ಸೋಲಿದ್ದಿ ಇಲ್ಲ, ಶಯನ ದೂರಿದ್ದಿ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಶಯನಗೃಹ śayana-gṛiha. A dormitory (My.).

ಶಯನಸ್ಥಲ śayana-sthala. A couch, a bed (ಹಲ್ಲು, ಜಾಸಿಳೆ Nn. 118; ಸಂಸ್ಥೆ, ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ, ಜಾಸಿಳೆ 162).

ಶಯನಸ್ಥಾನ śayana-sthâna. A sleeping-place, a place of repose;—*a sleeping apartment* (ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ IIIâ.). See ಪದ್ಮಿ.

ಶಯನಾಸನ śayana-âsana. A seat or place of repose (ಇಳ್ಳೆ, ಹಳ್ಳೆ Mr. 25).

ಶಯನಿಸು śayanisu. To lie down, to recline, to repose, to sleep (Bp. 12, 14; My.).

ಶಯನೀಯ śayanîya. To be lain on, fit or suitable for sleeping;—*a couch, a bed.*

ಶಯಪವಿ (śaya-śavi). A cradle (ಜೋಲಶಮ್ಮೆ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಶಯನಾನಕ śayânaka. Reposing, sleeping. See ಪ್ರತಿಶಯನಾರ್ಕ-, ಉದಾಸೀನಾರ್ಕ-. 2, the boa constrictor. 3, a chameleon.

ಶಯಾಲು śaya-âlu. *Sleepy, slothful, sluggish.*

ಶಯಿತ śayita. Reposed, *sleeping, asleep.*

ಶಯು śayu. *The boa constrictor* (ಪೆಜ್ಜಾಳ IIIâ.; ಆಜಗರ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಶಯ್ಯಾಗೃಹ śayyâ-gṛiha. A sleeping-apartment (ಸೆಜ್ಜೆ ದನೆ, ಪಳ್ಳೆ ದನೆ Ês.; Ćpr. 2, after 39).

ಶಯ್ಯಾಗೃಹರಕ್ಷಕ śayyâgṛiha-rakshaka. A guardian or superintendent of (a king's) sleeping-apartments (ಸೆಜ್ಜೆ ದಳ Ês.).

ಶಯ್ಯಾವಸಥ śayyâ-avasatha. A sleeping-apartment (ಸಜ್ಜೆದ ನೆ Mr. 195).

ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ śayyâ-sthala. = ಶಯನಸ್ಥಲ, q. v.

ಶಯ್ಯೆ śayye. ಶಯ್ಯಾ. = ಸಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ. *A couch, a bed* (ಮುಂಜ Mr. 202; ಪಟ್ಟಿ, ಸಜ್ಜೆ Kk. 30, Śm. 76; ಸೆಜ್ಜೆ Śm. 87). 2, sleeping, sleep (ಸುಪ್ತಿ, ನಿದ್ರೆ Nn. 55).

ಶರ śara. = ಸರ 5. Injuring; hurt. See ವಿ-. 2, *a sort of reed or grass, Saccharum sara* Roxb. (ಶೃಣ, ಮುಳ್ಳು Nn. 85; ಮೊಡೆ Mr. 109; ಶೃಣ Mr. 509). 3, *an arrow* (ಬಾಣ, ಉಮ್ಮು Nn. 7; ಬಾಸ, ಉಮ್ಮು 35; ಬಾಣ 509). 4, the number 5 (ಔಃ; ಉಮ್ಮು Mr. 347). 5, one of the vicchittilêkhas (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 6, the upper part or cream of slightly curdled milk, cream. 7, water (ಬಾರಿ, ಉದಕ 35; ಉದಕ Mr. 404; ಬಾರಿ 509). 8, a lake (ಸರೋವರ, ಕೊಳನು 35; *cf.* ಸರ 6). 9, sound, noise (ನಿಸ್ವನ, ಧ್ವನಿ 35; *cf.* ಸರ 4).

ಶರಕೋಷ śara-kôsha. A quiver. See ಮೊದೆ 2.

ಶರಖಣ್ಡಿ (śara-khaṇḍi). N. of a weapon (Bh. 9, 2, 43; *cf.* ಶರಮುಣ್ಡಿ).

ಶರಗತಿ śara-gati. An arrow's flight. See ವಿಸಾರು.

ಶರಚ್ಚನ್ದ್ರ śarad-candra. The autumnal moon (My.).

ಶರಜನ್ಮ śara-janma. *Skanda,* said to have been born in thicket of reeds.

ಶರಣ್ śaraṇ. = ಶರಣು. Tbh. of ಶರಣ 2. — ಶರಣೆಕ್ಕ್. -ಎಕ್ಕ್. To say "(somebody is my) refuge" (Bp 1, 25. 26; 31, 7; 39, 51). — ಶರಣ್ಪಗು. -ಪ್ಪಗು. To go for protection or refuge, to take refuge (Bp. 3, 14; Śiv. 4, after 99; J. 11, 33). ಶರಣ್ಪಗೆ ಬಾರದು (Śmd. 84 Mḍb.).

ಶರಣ śaraṇa. 1. Injuring, killing. See ವಿ-.

ಶರಣ śaraṇa. 2. = ಶರಣ್, ಶರಣು, ಸರಣು. *A protector, a preserver, a defender.* 2, *protection, preservation, help, refuge.* 3, a refuge, an asylum. 4, *a house, an abode;* a lair. 5, a devotee, a lingavanta (My.). ಶರಣನ ಗುಣ

ಮುರಣವಲ್ಲಿ ನೋಪ ಬೀಳು (Prv.). See Bp. 37, 27; 57, 32. — ಶರಣಪೇಕ್ಷ. N. (Bp. 58, 6). — ಶರಣಬ್ಬಿಗು. -ಪ್ಪಿಗು. = ಶರಣ್ಪಿಗು. (Bp. 23, 28; 26, 67; 56, 39). — ಶರಣಸಂಶರಣಾಸಿ. N. (Bp. 53, 69).

ಶರಣಾಗತ śaraṇa-âgata. Come for protection;—a refugee, an appellant (Bp. 32, 46; 44, 35; J. 9, 34; B. 4, 219; My.).

ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣೀ śaraṇâgata-rakshaṇa. Affording protection or shelter to a refugee (My.).

ಶರಣಾಗತಿ śaraṇa-âgati. Coming for protection or help (to a guru in order to be instructed, My.).

ಶರಣಾರ್ಥ śaraṇa-artha. A form of salutation: for the sake of your protection I am your refugee or most humble servant (Mhr.; Bp. 30, 8. 9).

ಶರಣಾರ್ಥಿ śaraṇa-arthi. A person who solicits protection or refuge (My.). 2, = ಶರಣಾರ್ಥ (Bp. 23, 30; 32, 14; 38, 19; 44, 35; My.).

ಶರಣಾರ್ಥಿಸು śaraṇa-arthisu. To solicit protection, help, etc. (Bp. 32, 14).

ಶರಣು śaraṇu. Tbh. of ಶರಣ 2 No. 2. 2, = ಶರಣಾರ್ಥ (My.). — ಶರಣು ಬೀಡು. = ಶರಣುಹುಗು. ಶರಣು ಹಿಡ್ದವನಿಗೆ ಮುರಣ ಉಣ್ಣೇಲಿ (Prv.). See Prv. s. ಹರಸು. — ಶರಣುಹುಗು. -ಪ್ಪಿಗು. = ಶರಣ್ಪಿಗು. (Bp. 3, 14). — ಶರಣುವ್ಪಿಗು. -ಪ್ಪಿಗು. = ಶರಣುಹುಗು. (Bp. 16, 4; 28, 11). — ಶರಣುಪ್ಪಿಗು. -ಪ್ಪಿಗು. = ಶರಣುಪ್ಪಿಗು. (Bp. 23, 17; 46, 36. 50; 50, 6). — ಶರಣು ಶರಣು. rep. (Bp. 41, 7).

ಶರಣ್ಯ śaraṇya. *Fit or good for refuge, to be protected or aided, needing protection, poor, helpless, miserable;—a place of refuge; a house;—protection, defence;—a protector, one who affords refuge, etc.* (My.). See Bp. 19, 72. 75. 77; 32, 63; 43, 7.

ಶರತ್ತು śarat. (ಶರತ್). = ಶರತ್.

ಶರತ್ಕಾಲ śarad-kâla. The autumnal season (J. 25, 5).

ಶರದ್ śarad. *Autumn, the season of autumn* (the season of two months succeeding the rains, fluctuating from August to November; ಇದ and ಊರ್ಜ Mr. 70). 2, *a year.* ಶರದೋ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಉಚಿತಂ (Śmd. 163).

ಶರದ śaradā. = ಶರತ್, ಸರದ. (Rśv. 6, after 1).

ಶರದಂಭೋಜಿನಿ śarad-ambhôjini. An autumnal lotus-pond (Rśv. 6, 10).

ಶರದಾಕಾಶ śarad-âkâśa. An autumnal (clear) sky (My.).

ಶರದುಡುಚ್ಚಂದ್ರೋದ್ಗಮ śaradi-čandra-udgama. Moonrise in the season of autumn (Čpr. 4, 6).

ಶರದಿಂದು śarad-indu. The autumnal moon (Bp. 4, 28; 5, 27).

ಶರದೃತು śarad-ṛitu. The season of autumn (Rśv. 6, after 10).

ಶರದೆ śaradě. *Autumn, the season of autumn.*

ಶರದ್ದಿನ śarad-dina. An autumnal day (J. 25, 3).

ಶರಧರ śara-dhara. A cloud (Rśv. 1, 120).

ಶರಧಿ śara-dhi. The ocean (ಉದ್ಧುಧಿ, ಸಮುದ್ರ Nn. 11; ಕಟಿಕ, ಸಮುದ್ರ Nn. 127, Mr. 528). 2, the number 4 (Čh.). 3, a river (ನದಿ, ಹೊಡೆ 11). 4, a forest (ಕಾನನ, ಉಪವಿ 11). 5, a quiver (ಬಾಣಗೇಣ, ಬತ್ತಳಿಕೆ 11; ತೂಣ, ಶರಾಶ್ರಯ, etc., ಜೊಳೆ ದೆಯೊತ್ತು, ಜೋಳ Mr. 295).

ಶರಧಿಶಯನ śaradhi-śayana. Vishṇu (Mr. 17).

ಶರಧಿಸುತೆ śaradhi-sutě. Lakshmi (Mr. 18).

ಶರಧೃತ śara-dhṛita. *Containing the śara grass;—full of arrows* (J. 10, 5).

ಶರನಿಧಿ śara-nidhi. The ocean (ಶಡಕ್ಷ Čt. II, 33; J. 2, 1).

ಶರನ್ಮೇಘ śarad-mêgha. An autumnal cloud (Rśv. 6, 4).

ಶರಪಂಜರ śara-pañjara. An arrow-cage: arrows showered on an enemy so as to encompass him as in a cage (My.). 2, a man in whose body many arrows have lodged (Abh. P. 18, 108).

ಶರಪುಂಖ śara-puṅkhě. The feathered end of an arrow. 2, a shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (My.).

ಶರಬಿನ್ಧ śara-bandha. = ಶರವಸ್ತ್ರ. An arrow-tie.

ಶರಭ śarabha. *A fabulous animal with eight legs,* represented as stronger than a lion (ಎಣ್ಮಿರಿ Čt. II, 23; ಕೇಸರಿವಿಜಿಸ Mr. 160). 2, an avatâra of Śiva (Bp. 54, 42; 57, 25); Vîrabhadra (ದಕ್ಷಾರಿ, ವೀರಭದ್ರ, etc. Mr. 15).

ಶರಭಪ್ರಾಸ śarabha-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶರಮ śarama. Shame (Mhr., II.). — ಶರಮಬಿಟ್ಟಯಾಚಿ. = ಠಾಮಬಿಟ್ಟಯಾಚಿ. (S. Mhr.).

ಶರಮಯ śara-maya. Full of arrows, etc. (My.).

ಶರಮುಷ್ಟಿ śara-muṣṭi. A kind of weapon (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 296).

ಶರರುಹ śara-ruha. A lotus (Rśv. 9, 21).

ಶರವರ್ಷ śara-varsha. A flight or shower of arrows (Śśv. 4, 51; J. 22, 8).

ಶರವಿಮೋಚನ śara-vimôčana. The act of throwing arrows. See ಇಸು 3.

ಶರವೃಷ್ಟಿ śara-vṛishṭi. = ಶರವರ್ಷ. (Śśv. 4, 41).

ಶರವೇದ śara-vêda. = ಧನುರ್ವೇದ. (J. 21, 44).

ಶರವೈರಿ śara-vairi. A kind of bird (ಶಕುನ Mr. 172; *cf.* ಶರಾರಿ).

ಶರವ್ಯ śaravya. *A butt or mark for arrows, an aim.*

ಶರಷಟ್ಪದಿ śara-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಶರಸನ್ಧಾನ śara-sandhâna. Fixing an arrow on a bow. See ತುಡು 1.

ಶರಾಗ್ನಿ śara-agni. Fire created by arrows (J. 13, 13).

ಶರಾಭ್ಯಾಸ śara-abhyâsa. *Practice with bow and arrow, archery.*

ಶರಾರತ್ತ śarârat. Wickedness, outrage (My.; Br.; H.).

ಶರಾರಿ (śara-ari). The bird Turdus gingianus (ಸರಕುಟಿ ಪಕ್ಷಿ Hlâ.; Sk. also ಶರಾಲಿ).

ಶರಾರು śarâru. *Hurtful, mischievous.*

ಶರಾವ śarâva. = ಪ್ರಾದಿ, ಸರಾವ. *A shallow cup, a dish, a platter; a lid, a cover.*

ಶರಾವತಿ śarâ-vati. Full of reeds: *N. of a river.*

ಶರಾಶ್ರಯ śara-âśraya. A quiver (ಶರಧಿ, etc. Mr. 295).

ಶರಾಸನ śara-asana. Shooting arrows: *a bow.*

ಶರಿರ śarira. = ಶರೀರ. (ಶರೀರ Nn. 150).

ಶರೀರ śarira. *The body* (J. 8, 33; B. 4, 133; 5, 177). 2, a covert term for pudendum virile or muliebre (Mhr.). See Nr. s. ಪಡ್ಡಲು; Kn. 31 s. ಬಾಲಿ 2.

ಶರೀರಗುಣ śarira-guṇa. = ಶರೀರಧರ್ಮ. (My.).

ಶರೀರಜ śarira-ja. Produced by or in the body: a son. 2, sickness. 3, lust, passion. 4, Kâma. (R.).

ಶರೀರಜನ್ಯ śarīra-janya. Produced by or in the body (My.).

ಶರೀರತ್ಯಾಗ śarīra-tyāga. Suicide (My.).

ಶರೀರದಂಡನೆ śarīra-daṇḍanē. Mortification of the body by austerities; corporal punishment (My.).

ಶರೀರಧರ್ಮ śarīra-dharma. The functions of the body; its nature or constitution (My.).

ಶರೀರಪ್ರಕೃತಿ śarīra-prakṛiti. Constitution of the body (My.).

ಶರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ śarīra-prāṇa-artha. Body, life, and property (Bp. 39, 15).

ಶರೀರಬಂಧಕ śarīra-bandhaka. Personal pledge: a hostage. (R.).

ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತೆ śarīra-vyākulatē. Agitation of the body. See ಮುಲ್ಲು.

ಶರೀರಸಂಸ್ಕಾರ śarīra-saṁskāra. Decoration or adorning the person (My.).

ಶರೀರಸಂಬಂಧ śarīra-sambandha. Bodily connection: relation by marriage, affinity; consanguinity (My.).

ಶರೀರಸಂಬಂಧಿ śarīra-sambandhi. One who is related to by marriage or consanguinity (My.).

ಶರೀರಸುಖ śarīra-sukha. Bodily or animal pleasure (My.).

ಶರೀರಸ್ಫುರಣ śarīra-sphuraṇa. Quivering, throbbing, or agitation of the body. See ಉಲುಕು 1.

ಶರೀರಾಂಗಭೇದ śarīra-aṅga-bhēda. A particular limb or part of the body. See ಪಲುಕು 2, ಪರದು 3.

ಶರೀರಾಂತ śarīra-anta. Death (My.).

ಶರೀರಾಭಿಮಾನ śarīra-abhimāna. Body-love: taking great care of the body (from fear of disease or death, My.).

ಶರೀರಾವಸಾನ śarīra-avasāna. Death (My.).

ಶರೀರಿ śarīri. Having a body, embodied. 2, *an animal or sentient being;—a man.* 3, the incorporate soul.

ಶರೀರೋಪಗೂಹನ śarīra-upagūhana. Clasping or embracing the body. See ಮುಪ್ಪಳು.

ಶರೆ śarĕ. = ಸರಿ 6, ಸರೆ. An accumulation, a heap, a mass (ಒಟ್ಟಿಗೆ Mr. 350).

ಶರೌಘ śara-ôgha. A multitude of arrows (Śāv. 4, 131).

ಶರ್ಕರಾವತ್ śarkarā-vat. *Full of stony particles, gritty, gravelly.*

ಶರ್ಕರಾವರ್ತ śarkarā-āvarta. A whirlwind abounding with small stones (J. 23, 46).

ಶರ್ಕರಿಲ śarkarila. *Full of stony particles.*

ಶರ್ಕರೆ śarkarĕ. = ಸಕ್ಕರೆ, ಸಕ್ಕ, ಸಕ್ಕೆ. *A potsherd.* 2, *a small stone, a pebble, gravel, grit.* 3, a soil abounding in stony or gritty fragments. 4, *granulated or candied sugar.*

ಶರ್ಧ śardha. A troop, a multitude. 2, strength, power. 3, breaking wind.

ಶರ್ಧಿಸು śardhisu. = ಶ್ರದ್ಧಿಸು. To break wind downwards.

ಶರ್ಮ śarma. Happy, prosperous. 2, a blessing. 3, *happiness, delight, pleasure.* 4, refuge, protection;—a house. ಶರ್ಮಮಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಣ ಕಂಮೋಕೆಯು ತುಣ್ಪ (Dp. 54). 5, at the end of names of Brâhmaṇas (J. 26, 33).

ಶರ್ವ śarva. = ಸ್ಣು 1, ಸರ್ವ 2. *Śiva.* 2, sign for a long syllable (Ch.). — ಶರ್ವಂ. The metrical foot — — (Ch.).

ಶರ್ವರಿ śarvari. *Night.*

ಶರ್ವರೀಪತಿ śarvarī-pati. The moon (My.).

ಶರ್ವಾಣಿ śarvâṇi. = ಸರ್ವಾಣಿ, ಸರ್ವಾಣಿ. *Śiva's wife, Pārvati.*

ಶಲ śala. *The quill of a porcupine* (ಎಮ್ಮೆಯ್ಯಗದ ಮುಳ್ Mr. 164). 2, = ಶಲ್ಯ 1.

ಶಲಭ śalabha. *A grasshopper* (ಪತಂಗ Mr. 176); a locust. 2, *a moth.* 3, a fire-fly (ಪತಂಗ, ಮಿಂಚುಹುಳು Nn. 61).

ಶಲಲ śalala. *The quill of a porcupine.* 2, *a porcupine.*

ಶಲಲಿ śalali. *The quill of a porcupine.* 2, a small porcupine.

ಶಲಾಕೆ śalākĕ. = ಸಲಕ, ಸಲಗೆ, ಸಲಾಕ, ಸಲಾಕೆ, ಸಲಾಪೆ, ಸಲಿಕ, ಸಲಿಕೆ. A javelin, a dart (ಶಸ್ತ್ರ, ಕೆಯ್ದು Mr. 287). 2, *a spike* (as of grass), *a quill, a pin* (for piercing, etc.), *any long, thin, pointed body, a shaft, a rod, a peg, a thin bar, a rib* (of an umbrella) (ಶಸ್ತ್ರ Nn. 157). 3, *a bone, a rib.* 4, *the bird śārikā, Turdus salika.*

ಶಲಾಟು śalāṭu. *Fresh, moist, raw, unripe* (as fruit); unripe fruit (ಎಳೆಗಾಯಿ Hlē.; ಕೋದುಲು, ತಿರುಳುಜೋರದ ಮಿಡಿಗಾಯಿ Mr. 109);—dry fruit (ಬಾಸಿ, ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ Nn. 90).

ಶಲಾಟುಕ śalāṭuka. Unripe fruit (ಮಿಡಿ Śm. 92).

ಶಲಾಟುಫಲ śalāṭu-phala. = ಶಲಾಟುಕ. See ಮಿಡಿ 7.

ಶಲ್ಕ śalka. = ಚಕ್ಕೆ, ಚಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ. *A fragment, a splint, a paring, a sharing.* 2, *bark* (of a tree), *rind.* 3, the scale of a fish.

ಶಲ್ಕಿ śalki. *A fish.*

ಶಲ್ಮಲಿ śalmali. = ಶಾಲ್ಮಲಿ. See ರೇಷ್ಮೆ ಗಿಡ.

ಶಲ್ಯ śalya. 1. = ಶಲ್ಯಹ, ಸಲ್ಲಹ, ಸಲ್ಲೆಹ. *Any stake or rod, a spike, a quill, a pin, a splinter, a thorn, any piercing object* (ಶಲಾಕೆ Nn. 157). 2, *a dart, a javelin, a spear tipped with iron; a pike;* an arrow, a shaft (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧಭೇದ 157; ಶಲಾಕೆ, ಕೆಯ್ದು Mr. 287). 3, *a porcupine.* 4, a fragment, a piece (ಒಡ, ತುಣ್ಪು 157). 5, a thin, emaciate body (ಕೃಶಾಂಗ, ಬಡವಾದ ದೇಹ 157). 6, a fence, a boundary. 7, water (ಜಾತಿ, ಉದಕ 157). 8, N. of the prince of Madra, maternal uncle of the sons of Pāṇḍu (ಚಾರ್ತವಭೇದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೇದ 157; Mr. 263; J. 2, 17; Bh. 9, 1 sum.). 9, *the thorny shrub Vanguiera spinosa* Roxb. 10, difficulty, embarrassment, distress, trouble.

ಶಲ್ಯ śalya. 2. = ಶಲ್ಲೆ. Tbh. of ಜೀಲು. Muslin cloth without a border (My.; Tē. ಶಲ್ಲಾ; T. ಚೆಲ್ಲಾ). ಶಲ್ಯ ಮೊಪ್ಪು, ಸಾಲ ಮಾಪಿ, ಕಪ್ಪುಳಿ ಮೊದೆಯ ಮಾರದು (Prv.).

ಶಲ್ಯಕ śalyaka. *A porcupine.*

ಶಲ್ಯಹ śalyaha. Tbh. of ಶಲ್ಯ No. 2. (A.).

ಶಲ್ಲಕ śallaka. *A porcupine.*

ಶಲ್ಲಕಿ śallaki. = ಸಲ್ಲಕಿ. *The gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb. See ತಪಸು, ಪಪಳು.

ಶಲ್ಲೆ śallĕ. = ಶಲ್ಯ 2, ಶಲ್ಲೆ. (My.).

ಶವ śava. = ಶಬ, etc. *A corpse.*

ಶವರ್ಗ śa-varga. The letter ಶ (Ch.).

ಶವಸಂಸ್ಕಾರ śava-saṁskāra. Cremation or burial of a corpse (My.).

ಶವಿ śavi. See ಶಮಿ-. (*Cf.* ತಿಪಿಕೆ?).

ಶಶ śaśa. = ಸಸ. *A hare.* 2, *spots on the moon supposed to resemble the figure of a hare.*

ಶಶಕ śaśaka. A hare (ಶಸ, ಮೊಲ Nn. 27).

ಶಶಧರ śaśa-dhara. *The moon.*

ಶಶಧರಕಲಾಶೇಖರ śaśadhara-kalā-śēkhara. = ಶಶಿಖಂಡಶೇಖರ. (Bp. 38, 46).

ಶಶಲಕ್ಷ್ಮ śaśa-lakshma. = ಶಶಾಂಕ.

ಶಶಲಕ್ಷ್ಮಕಲಾಧರೆ śaśalakshma-kalâ-dharĕ. Pârvatî (Śśv. 5, 47).

ಶಶಲಾಂಛನ śaśa-lâñchana. *The moon.*

ಶಶಲೋಮ śaśa-lôma. *The hair of a hare;* hare-skin.

ಶಶಾಂಕ śaśa-aṅka. *The moon.* 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಶಶಾಂಕಲೇಖೆ śaśâṅka-lêkhĕ. A digit of the moon; the lunar crescent (Śśv. 1, 74).

ಶಶಾದನ śaśa-adana. *A hawk, a falcon.*

ಶಶಿ śaśi. = ಸಸಿ 1. Having hare-like spots: *the moon* (ಸವಿಗ ಇಲಾಗ, ಮಿಗಲಚ್ಚಣ, etc. Kk. 44). 2, the number 1 (ಒಸ್ದು Mr. 347; Ch. v. 283. 287). 3, N. of a metrical foot (Ch.; Mr. 364). 4, N. of a peasant (Cpr. 5, 86. 87). 5, the air that is drawn up into the left nostril (Mr. 53).

ಶಶಿಕರ śaśi-kara. A moon-beam (Śśv. 3, after 35).

ಶಶಿಕಲೆ śaśi-kalĕ. A digit of the moon (of which there are sixteen, My.).

ಶಶಿಕಾಂತ śaśi-kânta. The moon-stone (= ಚಂದ್ರಕಾಂತ; J. 3, 13; 10, 2. 3; 25, 5). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಶಶಿಖಂಡ śaśi-khaṇḍa. = ಶಶಿಕಲೆ. (My.).

ಶಶಿಖಂಡಚೂಡ śaśikhaṇḍa-chûḍa. Whose tuft of hair is a digit of the moon: Śiva (Bp. 10, 1).

ಶಶಿಖಂಡಮೌಲಿ śaśikhaṇḍa-maulî. Śiva (Bp. 38, 25).

ಶಶಿಖಂಡಶೇಖರ śaśikhaṇḍa-śêkhara. Śiva (Bp. 9, 43).

ಶಶಿಚೂಡ śaśi-chûḍa. Śiva (Bp. 24, 86; 51, 9).

ಶಶಿಜಟ śaśi-jaṭa. Śiva (Bp. 9, 12).

ಶಶಿಪುರ śaśi-pura. N. of a town.

ಶಶಿಪುರಾಧಿನಾಥಸೋಮೇಶ್ವರ śaśipura-adhinâtha-sômêśvara. N. (Mr. after 90).

ಶಶಿಪುರಾಧೀಶಸೋಮೇಶ್ವರ śaśipura-adhîśa-sômêśa N. (Mr. 540).

ಶಶಿಪ್ರಭೆ śaśi-prabhĕ. N. of a queen (Cpr. 5, 95. 137; 6, 1. 77).

ಶಶಿಭೂಷಣ śaśi-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 50, 71).

ಶಶಿಮುಖಿ śaśi-mukhi. A moon-faced woman (My.).

ಶಶಿಮೌಲಿ śaśi-maulî. Śiva (Bp. 41, 10; 50, 46).

ಶಶಿರೇಖೆ śaśi-rêkhĕ. A digit of the moon (My.). 2, a daughter of Balarâma (My.).

ಶಶಿಲೇಖೆ śaśi-lêkhĕ. A digit of the moon (Abh. P. 4, 30).

ಶಶಿವಕ್ತ್ರೆ śaśi-vaktrĕ. = ಶಶಿಮುಖಿ. (My.).

ಶಶಿವದನೆ śaśi-vadanĕ. = ಶಶಿವಕ್ತ್ರೆ. (Bp. 45, 1).

ಶಶಿಶೇಖರ śaśi-śêkhara. Moon-crested: *Śiva.*

ಶಶಿಹಾಸ śaśi-hâsa. = ಚಂದ್ರಹಾಸ. N. (J. 29, 20. 48; 30, 50; 31, 30).

ಶಶೋರ್ಣ śaśa-ûrṇa. *The hair of a hare,* hare-skin.

ಶಶ್ವತ್ śaśvat. *Perpetually, continually, repeatedly, frequently, always, again and again.*

ಶಷ್ಕುಲಿ śashkuli. = ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಳಿ. The orifice of the ear. 2, rice-gruel or barley-water (mixed with rice, sesamum, and other grain). 3, a kind of baked cake.

ಶಷ್ಪ śashpa. = ಶಪ್ಪ, ಸಪ್ಪ. *Young grass* (ಎಳವುಲ್ಲು Hlâ.).

ಶಸನ śasana. The act of striking, wounding, killing, immolation. See ಪಸ.

ಶಸ್ತ śasta. 1. Struck, cut, wounded, injured, killed.

ಶಸ್ತ śasta. 2. Said, told, recited, repeated. 2, praised, eulogized. 3, best, excellent. 4, *auspicious, happy, well, right.* See ಅಪಿ-; Bp. 39, 54.

ಶಸ್ತ್ರ śastra. 1. A hymn, a hymn of praise.

ಶಸ್ತ್ರ śastra. 2. An instrument for cutting or wounding, a weapon;—a sword, a knife, a scymitar (ಕೂರಡು Mr. 383). 2, *iron;* steel. ಶಸ್ತ್ರದ ಆಧ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕವಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುಮೋ? (Prv.). See ಕೆಯ್ದು.

ಶಸ್ತ್ರಕ śastraka. *Iron;* steel.

ಶಸ್ತ್ರಕೋಶ śastra-kôsha. The sheath of a weapon. See ಒಡಿ 2.

ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ śastra-kriyĕ. Weapon-business. See ಚಿಮ್ಮು 2.

ಶಸ್ತ್ರಜೀವಿ śastra-jîvi. = ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ. (My.).

ಶಸ್ತ್ರಧರ śastra-dhara. Bearing weapons;—a warrior. See Nr. 8. ನಿವಾಳಿಸುವ.

ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿ śastra-dhârî. Bearing arms; an armed man (B. 5, 39. 105).

ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ śastra-pidhâna. = ಶಸ್ತ್ರಕೋಶ. (ಕೋಶ, ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಡಿ Nn. 52).

ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ śastra-mârja. *A furbisher, an armourer.*

ಶಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ śastra-yuddha. A fight with swords (My.).

ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಗುರು śastravidyâ-guru. Drôpa (My.).

ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ śastra-vidyĕ. The science of arms (My.).

ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯ śastra-vaidya. A surgeon (My.; B. 4, 20). 2, surgery (My.; B. 5, 273).

ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ śastra-sañchâlana. The act of shaking arms. See ಕುರುಳ್ಚು, ಕೆಯ್ಮಾಡು.

ಶಸ್ತ್ರಸನ್ಯಾಸ śastra-sannyâsa. The relinquishment of weapons or of their use (My.).

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ śastra-âjîva. Living by the profession of arms: *a soldier.*

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಾವಾಸ śastrâjîva-âvâsa. An abode of soldiers, a casern (or an armory, ಬೀಡುಶಾಲೆ Mr. 195, q. v.).

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಿ śastra-âjîvi. = ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ. (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕೆಯ್ದುವಿ ಬಡವ Mr. 254).

ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ śastra-abhyâsa. The practice of arms, military exercise (My.).

ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ śastra-astra. Arms and missile weapons (J. 12, 20).

ಶಸ್ತ್ರಿ śastrî. Bearing arms; armed with a sword. 2, a *knife.*

ಶಸ್ತ್ರಿಕೆ śastrikĕ. *A knife, a blade.*

ಶಸ್ಯ śasya. 1. To be told; to be praised, praiseworthy. See ಪ್ರ-.

ಶಸ್ಯ śasya. 2. = ಸಸ್ಯ, etc. To be cut, to be wounded or injured (adj.). 2, corn, grain. 3, the fruit or produce of any plant or tree.

ಶಹಬಾಸು śahabâsu. = ಶಾಬಾಸು, ಶಾಬಾಷಿಸು. Bravo! well done! noble! (My.; Cb. 96; Mhr., II. ಶಾಬಾಸ).

ಶಹರ śahara. = ಪಹರು, ಪಹರ್, ಪಹರು. A city or large town (Cb. 22; B. 5, 195. 265; Mhr., II. ಪಹರ್).

ಶಹರು śaharu. = ಶಹರ. (My.; Br.).

ಶಹಾ śahâ. A king (My.; Mhr., H.). 2, in chess-playing: check (My.; Mhr., H. ಶಹ).

ಶಹಾಣೆ śahâṇe. = ಶಾಣ 3. Sagacious, knowing, clever (Mhr., H. ಶಹಾಣಾ; *cf.* ಶ್ಯಾಹಣ್ಯಾ). ಹೆಚ್ಚು ಶಹಾಣೆ (ಪಟುವರ ಬೆಂ.).

ಶಹಾನ śahâna. N. of a rāga (My.; H.).

ಶಹಾಮೃಗ śahâ-mṛiga. = ಶಾಪಮೃಗ. The king's animal: a fabulous bird, a griffin (Mhr., H.); an ostrich (My.; B. 4, 191).

ಶಹಾವಲಿಬೇರು śahâvali-bêru. = ಸಿಹಿಬಂಬೇರು. (St. & Pl.).

ಶಾಕ śâka. 1. = ಶಾಮ No. 1. *Any potherb or vegetable;* vegetable food (ವಾಮ, ಮೋಹೋಗರ Nn. 124, one MS. ಶಾಮ; Bp. 24, 34). 2, power, strength. 3, N. of one of the seven dvipas.

ಶಾಕ śâka, 2. = ಸಾಕ, ಸೆಕೆ, etc., ಸೆಕ 1. Heat (My.).

ಶಾಕಟ śâkaṭa. (fr. ಶಕಟ). *Relating to a cart.* 2, any yoked animal, *a draught-ox.* 3, a field.

ಶಾಕಶಾಕಟ śâka-śâkaṭa. *A field of vegetables,* a kitchen garden. See ಶಾಮ.

ಶಾಕಶಾಕಿನ śâka-śâkina. *A field of vegetables.*

ಶಾಕಿನ śâkina. A field.

ಶಾಕಿನಿ śâkini. A powerful female: a kind of female demon or fair attendant on Durgâ (Bh. 7, 7, 45).

ಶಾಕುನಿಕ śâkunika. (fr. ಶಕುನ). Belonging or relating to birds;—ominous;—*a fowler.*

ಶಾಕ್ತ śâkta. (fr. ಶಕ್ತಿ). Relating to śakti. 2, a worshipper of the divine energy under its feminine representation. ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಮೂಲವಾಗ ಭಕ್ತ, ಮುಮ್ಮಡಾಗ ಮೂಲವಾಗ ಶಾಕ್ತ (Prv.).

ಶಾಕ್ತೀಕ śâktika. Relating to a spear;—*a spearman, a lancer.*

ಶಾಕ್ತೇಯ śâktêya. = ಶಾಕ್ತ. (My.).

ಶಾಕ್ಯ śâkya. N. of the family of Buddha. 2, *Buddha (son of Mâyâdêvî), the founder of the Buddhist faith.*

ಶಾಕ್ಯಮುನಿ śâkya-muni. = ಶಾಕ್ಯ No. 2. *Buddha.*

ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹ śâkya-simha. = ಶಾಕ್ಯ No. 2. *Buddha.*

ಶಾಕ್ವರ śâkvara. *A bull, an ox* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ śâkvara-ârôha. One who mounts or has mounted an ox (ಉಪನ್ಯನವಾದ, ಎತ್ತೇರುವವರು Mr. 247).

ಶಾಖ śâkha. Tbh. of ಶಾಕ 1, q. v. ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾದ್ದಿ ಶಾಖಂ (ಪಾದುಳಂ Śmd. I). 2, a measure of capacity (ಕೊಳಗ Mr. 206). 3, Tbh. of ಶಾಮೆ. (Bp. 19, 64).

ಶಾಖಾಪಂಕ್ರಮಣ śâkhâ-śaṅkramaṇa. Skipping from branch to branch: desultory study. (R.).

ಶಾಖಾಚರ śâkhâ-chara. A monkey.

ಶಾಖಾಚರಬಂಧ śâkhâchara-bandha. A certain feat of wrestlers (ಶೆಂಗ. 4, 75).

ಶಾಖಾನಗರ śâkhâ-nagara. *A suburb.*

ಶಾಖಾಮುಖ śâkhâ-mukha. The fore part, top or tip of a branch. See ತಳಲ್.

ಶಾಖಾಮೃಗ śâkhâ-mṛiga. *A monkey.*

ಶಾಖಾಶಿಫೆ śâkhâ-śiphe. *A pendent root growing from a branch, as in the Indian fig tree.*

ಶಾಖಾಸ್ಥಿ śâkhâ-asthi. *The bone of the arm or of the leg* (ತೆಯ್ಯ ಕಾಲು ಎಲ್ಲು IIlâ.; see ಸಲಾ).

ಶಾಖಿ śâkhi. Having branches. 2, *a tree.*

ಶಾಖೆ śâkhe. ಶಾಖಾ. = ಶಾಮ No. 3. *The branch of a tree, etc., a branch in general.* 2, an arm. 3, a subdivision, a section of any book. 4, a sect, a faction, a party. 5, a traditional recension or text of any of the original vêdas handed down by different schools or sects. 6, any one of the vêdas. See Bp. 43, 75; 55, 45.

ಶಾಂಕರಿ śâṅkarî. (fr. ಶಂಕರ). Pârvati (Grj. 3, 81).

ಶಾಜೀರಿಗೆ śâ-jirige. An excellent kind of jirige (My.; ಸುಗಂಧ ಬೆಂ.).

ಶಾಟ śâṭa. Cloth;—a particular clean or white garment;—a petticoat (*cf.* ಚಾಟ). 2, = ಪಟ್ಟಾ. (My.; see Prv. s. ಉಪ್ಪಿನ ಕಾರು).

ಶಾಟಕ śâṭaka. = (ಚಾಡುಗ), ಚಾಟಿ. See ಸ್ಥೂಲ.

ಶಾಟಿ śâṭi. = ಚಾಟಿ, ಸಾಟಿ 1. Cloth. 2, an upper or outer garment (ಬ್ಯಾಪತಿಕೆ, ದೈಕಕ್ಷ, ಪ್ರಾಚೀನ ಉತ್ತರಾಸಂಗ Mr. 256); the cloth of Sannyâsis dyed with red ochre (My.).

ಶಾಠ್ಯ śâṭhya. (fr. ಶಠ). *Villainy, dishonesty, perfidy, deceit.*

ಶಾದ್ವಲ śâdvala. = ಶಾದ್ವಲ. *Abounding in fresh grass, green, verdant;*—a grassy spot.

ಶಾಣ śâṇa. 1. = ಸಾಣೆ, ಸಾಣೆ. Sharpening, whetting. 2, a whetstone, a grindstone. 3, *a touchstone.* 4, a saw. See ಪರ.

ಶಾಣ śâṇa. 2. (fr. ಶಣ). Hempen.

ಶಾಣ śâṇa. 3. = ಶಹಾಣೆ. A sagacious, knowing, clever man (My.). Feminine ಶಾಣೆ (My.).

ಶಾಣಿ śâṇi. A hempen cloth or garment. 2, a ragged or torn raiment. See Sl. s. ಸಾಣಿ.

ಶಾಣೋಪಲ śâṇa-upala. A whetstone (Rêv. 5, 35).

ಶಾಂಡಿಲ್ಯ śâṇḍilya. N. of a muni or sage. 2, *the tree Aegle marmelos* Corr.

ಶಾತ śâta. *Sharpened, whetted, sharp.* 2, *thin, spare, slender, small* (ಅಸಿದು IIlâ.; ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ Mr. 448, o. r. ಶಾಕ್ತ). 3, weak, feeble. 4, beautiful, handsome. 5, happy; *joy, pleasure, happiness.* See ಬಸಿ 2.

ಶಾತಕುಮ್ಭ śâta-kumbha. *Gold.*

ಶಾತಕುಮ್ಭಾಸನ śâtakumbha-âsana. A golden seat, a throne (My.).

ಶಾತಕೌಮ್ಭ śâta-kaumbha. Gold; *golden.*

ಶಾತನ śâtana. Sharpening, whetting; sharpness. 2, causing to fall or perish, felling (Bp. 53, 4), causing to wither or decay. 3, cutting off; withering, decaying.

ಶಾತಾತಪ śâtâtapa. N. of the author of a law-book (Bp. 43, 75).

ಶಾತ್ರ śâtra. That which cuts off or away (Bp. 39, 23).

ಶಾತ್ರವ śâtrava. (fr. ಶತ್ರು). Hostile; *an enemy.* 2, enmity, hostility. 3, a multitude of enemies. See ದಮಿತ-, ಪೃತ್ರ-.

ಶಾದ śâda. *Young or fresh grass.* 2, *mud, mire.*

ಶಾದಹರಿತ śâda-harita. *Green with young grass.*

ಶಾದಿ śâdi. Marriage (My.; H.).

ಶಾದ್ವಲ śâdvala. = ಶಾದ್ವಲ. *Abounding in fresh or green grass; etc.*

ಶಾನಭವ śâna-bhava. = ಶಾನಭಾಗ. ಶಾನಭವನ ಗುಣ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮೂನವನ್ನನ ಗುಣ ನವತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡು (Prv.).

ಶಾನಭಾಗ śâna-bhâga. = ಶಾನಭೋಗ. (My.). See Prv. s. ದೊಡ್ಡ 3.

ಶಾನಭೋಗ śâna-bhôga. = ಶಾನಭವ, ಶಾನಭಾಗ, ಶ್ಯಾನಭೋಗ, ಸಾನಬಾಗ, ಸಾನಭೋಗ, ಸೇನಭೋಗ, q. v. The clerk of a village or of some villages (My.; ಗಣಿತ, ಗಾಜಲ G.). ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಮಳ ಸನ್ನೋ? ಎನ್ನು, ಕೇಳ ಜೇವ; ಹೆಣ್ಣತೀ ಬೆಸೆಯುವರು ಉಣ್ಣ ರೋ? ಎನ್ನು, ಕೇಳ ಜೇವ.—ಊರ ಮೇಲೆ ನೂಲು ಬಿದ್ದರೆ ಶಾನಭೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು? (or ಪಣ್ಣಕ್ಕೇನು?).—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಲಿನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟಗಾಲಿನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವನೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ (Prvs.). See ಶಾನು.

ಶಾನಭೋಗತನ śânabhôgatana. The office or business of a śânabhôga (My.).

ಶಾನಭೋಗಿಕೆ śânabhôgikĕ. = ಶಾನಭೋಗತನ, ಶ್ಯಾನಭೋಗಿಕೆ. (My.).

ಶಾನಾಯ śâna-âya. The portion of a crop which a śânabhôga receives from villagers as his fees (My.).

ಶಾನೆ śâné. = ಸಾನೆ. (Tbh. of ಸೇನೆ). Much; many (My.). ಶಾನೆ ಯಾಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಕೋಲುಸ Sl. 358).

ಶಾನ್ತ śânta. Appeased, allayed, calmed, alleviated, pacified, stilled, hushed; *tranquil, calm,* free from passions, contented, satisfied, undisturbed;—*put an end to, annihilated, destroyed, ceased, extinguished;*—mild, gentle; meek, humble. 2, *an ascetic whose passions are subdued* (ಶಾನ್ತಿಯುಪೈಧ, ಶ್ರಾನ್ತ Mr. 251). 3, *tranquillity, quietism, as one of the rasas* (Kâvy. IV, 2, 49-51). 4, appeasing, pacifying, stilling (ಸಾಮು, ಸವ್ವಿಸುಪ Mr. 459). 5, bright, friendly, cheering speech (ಮೊಳಮುನುಡಿ Mr. 84). — ಶಾನ್ತ ಜೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ಶಾನ್ತ ಪಡಿಸು. To pacify, etc. (ಸನ್ನವಿಸು G.; My.).

ಶಾನ್ತತನ śântatana. = ಶಾನ್ತತೆ. (ವಿನಯ G.).

ಶಾನ್ತತೆ śântatĕ. Quietness, calmness, quietism, meekness (Cpr. 2, 73; Bp. 20, 25; 38, 6. 13).

ಶಾನ್ತತ್ವ śântatva. = ಶಾನ್ತತೆ. ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಯ್ದು ಮೂಗು ಶಾನ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪತ್ತಿತ್ತೇ? (Prv.).

ಶಾನ್ತನವ śântanava. Bhîshma, the son of Śântanu (My.).

ಶಾನ್ತನು śântanu. = ಶನ್ತನು No. 2. N. of a king, the father of Bhîshma (Sk.).

ಶಾನ್ತಪೂರ್ವಪ್ರಾಸ śânta-pûrva-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಶಾನ್ತಪ್ರಾಸ śânta-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಶಾನ್ತಮಣ್ಡಲ śânta-maṇḍala. N. of a place (Bp. 13, 19; 50, 62).

ಶಾನ್ತಮನ śânta-mana. Tranquil-minded, calm (Kâvy. I, 5, 49);—a calm mind.

ಶಾನ್ತಿ śânti. = ಸಾನ್ತಿ. Quiet, quietness, calmness, peace, ease; composure, serenity; mildness; quietism, stoicism; *absence of passion, in difference to objects of pleasure or pain;*—rest, repose, remission;—appeasing, pacification, soothing, allayment, alleviation, satisfying;—causing to cease;—any expiatory or propitiatory rite for averting evil or calamity; ceremonies in conciliation of incensed devils, etc.;—good fortune, felicity. ಶಾನ್ತಿ ತಿಳಿಯದವನಾದರೆ ಶಾನ್ತಿವಮನ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ವೇ?—ಶಾನ್ತಿ ಮೂಡಿದರೂ ಛಾನ್ತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಶಾನ್ತಿ ಪಡಿಸು. To appease, etc. (G. 237. 492; My.). — ಶಾನ್ತಿಮರ. The tree Terminalia bolerica Roxb. (Bt. & Pl.).

ಶಾನ್ತಿಕೆ śântikĕ. Calmness, composure, mildness (Bp. 6, 8).

ಶಾನ್ತಿತ śântita. Appeased, tranquil, calm, peaceful (Bp. 20, 19).

ಶಾನ್ತಿಪರ್ವ śânti-parva. N. of the twelfth book of the Mahâbhârata, containing stories, etc. for the tranquillizing of Yudhishṭhira (Bp. 5, 2).

ಶಾನ್ತಿಲ śânti-lâ. N. of the father of the poet Argaja (Cpr. 1, 54).

ಶಾಪ śâpa. = ಶ್ರಾಪ, ಸಾಪ 2. *Curse, anathema, cursing, reviling.* 2, abuse. 3, *an oath.* — ಶಾಪ ಕೊಡು. To give a curse, to curse (My.). ರಾಜನಿಗೆ ಹಲವು ಶಾಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು (B. 5, 71). ಶಾಪ ಕೊಡುವನ ಬಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಡಿ (Prv.). — ಶಾಪ ಕೊಳ್ಳು. To receive a curse, to be cursed. ಶಾಪ ಬರ ಬಾರ ದೆನ್ನು, ಶಾಪ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಶಾಪವಚ್ಚುವೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಶಾಪ ಕೊಳ್ಳು. (Bp. 34, 19). — ಶಾಪವಿಸು. -ಕ್ಕೆ. = ಶಾಪ ಕೊಡು. (Bp. 34, 11).

ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ śâpa-grasta. Seized by a curse, suffering under a curse (My.).

ಶಾಪಮೋಕ್ಷ śâpa-môksha. Deliverance from a curse (Bp. 34, 12. 14).

ಶಾಪಮೋಕ್ಷಿತ śâpa-môkshita. Released from a curse (Bp. 34, 25).

ಶಾಪರಹಿತ śâpa-rahita. Void of curse (My.).

ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಿ śâpa-vimukti. = ಶಾಪಮೋಕ್ಷ. (My.).

ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ śâpa-vimôksha. = ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಿ. (Bp. 34, 17).

ಶಾಪವಿಮೋಚನೆ śâpa-vimôčanĕ. = ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ. (My.).

ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥ śâpa-anugraha-samartha. Capable of conferring benefits and of cursing (My.).

ಶಾಪಿಸು śâpisu. To curse (Bp. 20, 16; 48, 11; 50, 60; 52, 6; 57, 58; J. 15, 32; My.).

ಶಾಬಕ śâbaka. = ಶಾವಕ. (Râm. 3, 8, 25).

ಶಾಬರ śâbara. (fr. ಶಬರ). = ಶಾವರ. Belonging to the Śabaras;—a man of the Śabara tribe (ಉಚ್ಚಳ, ಕರಾಚ Kn. 127; Bp. 18, 35). 2, *the tree Symplocos racemosa* Roxb. 3, a kind of non-vêdic mantras which are considered as innocent (ಶಾವರಮನ್ತ್ರ, My.); magic, sorcery (Mhr.).

ಶಾಬಾಸು śâbâsu. = ಶಬಾಸು. (B. 4, 69; My.; Br.; Mhr., IL.).

ಶಾಬ್ದ śâbda. (fr. ಶಬ್ದ). Sonorous, sounding;—relating to sound;—relating to or derived from words;—verbal, oral.

ಶಾಬ್ದವೇತ್ತೃತೆ śâbda-vêttritĕ. Knowledge of grammar (Cpr. 1, 31).

ಶಾಬ್ದಿಕ śâbdika. Relating to sounds or words;—a philologist, a grammarian (Śmd. 87. 135. 252. 395. 396; Cpr. 1, 58).

ಶಾಮ śâma. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ (My.); N. (My.).

ಶಾಮಕ śâmaka. Appeasing, curing. ರೋಗಕ್ಕೆ ಶಾಮಕವಾಗಿ ಔಷಧಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ Sl. 199).

ಶಾಮನ śâmana. Tranquillity, peace;—settling, killing. 2, seeing; hearing. See ನಿ-

ಶಾಮಿಲ śâmil. Including, comprehending, extending to (My.; IL.).

ಶಾಮಿಲಾತು śâmilâtu. A part or parcel of land attached to an estate (My.; see Prv. s. ಸಿಸ್ತು).

ಶಾಮ್ಬರಿ śâmbari. (fr. ಶಮ್ಬರ). *Jugglery, sorcery, illusion.*

ಶಾಮ್ಭವ śâmbhava. (fr. ಶಮ್ಭು). Belonging to Śiva;—a worshipper of Śiva (Bp. 50, 4).

ಶಾಮ್ಭವಿ śâmbhavi. Pârvati (Śiv. 5, 57).

ಶಾಮ್ಭವೀಧವ śâmbhavi-dhava. Śiva (Śiv. 5, 24).

ಶಾಯು śāya. Lying, reposing, sleeping. See ಉಸು-, ಏ-.

ಶಾಯ್ಯು śāyl. 1. Lying down, reclining, sleeping. See ಶ್ಯಾಲು-, ಸ್ಥಗ್ಲೆಲು-.

ಶಾಯ್ಯು śāyl. 2. Ink (My.; Br.; Mhr., H.). ಶಾಯಿಯಿಟ್ಟುವ ಶಾಗದ ಪಾಯಿಗೂ ಬೇವ (Prv.). — ಶಾಯಿಕುಡಿಕೆ. An ink-bottle (My.).

ಶಾಯ್ಯಿದಿ śāyidi. A witness at law; witness, deposition (Mhr., H., also ಶಾಹಿದ್; My.; Br. ಶಾಹಿದಿ). — ಶಾಯಿದಿದಾರ. A witness (My.; Mhr.).

ಶಾರ śāra. *Variegated* (in colour), *of different colours, mixed, blended.* 2, *air, wind.*

ಶಾರಣೆ śāraṇa. Hurting, injuring, killing. See ಸಿ-.

ಶಾರದ śārada. (fr. ಶರದ್). Autumnal. 2, *fresh, new, recent.* 3, able, competent, clever (ಶಾಶಲು, ಕುಶಲು Nn. 28; ಕುಶಲು Mr. 510). 4, breaking, reducing to pieces (ಶಿಕ್ಕುಯಾಮುಣ್ಣಿನ, ಮುಣ್ಣಸಕ್ಕುಯೆಗಳು 28, o. r. ಶಾರದೆ; ಮುಣ್ಣಸಕ್ಕುಯೆ 510). 5, fragments, leavings (ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವು 28). 6, lean, feeble, poor; leanness; etc. (ಕೃಶ, ಬಡವು 28). 7, *modest, diffident.* 8, corn, grain, fruit. 9, white (ಧವಲು, ಬೆಳಿದು 28; ಆಮುಲಾಗ್ರುದ 510). 10, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 28). 11, a ship (ನೌಕೆ, ಪಡಗು 28). See ಶಾರದೆ.

ಶಾರದಾಭ್ರ śārada-abra. = ಶರದಾಕಾಶ. (Grj. 3, 34).

ಶಾರದಿ śāradi. *The plant Jussiaea repens* Lin. 2, *the tree Alstonia* (or Echites) *scholaris* (= ವಿಶಾಲವೃಕ್ಷ).

ಶಾರದೆ śāradĕ. ಶಾರದಾ. = ಸಾರದೆ. Sarasvatī (ಶಾಕ್, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28; Mr. ಧಾರತಿ 510). 2, understanding, intelligence (ಬುದ್ಧಿ 28; ಸುಬುದ್ಧಿ 510). 3, essence, pith (ಸಾರ, ಕೆಮ್ಮು 28; ಸಾರ 510). 4, a season (ಋತು, ಪದುರುತು 28).

ಶಾರಿ śāri. = ಚಾರಿ 2, ಸಾರಿ 2. *A piece at chess or at a kind of draughts or at backgammon;*— a kind of die.

ಶಾರಿಕೆ śārikĕ. = ಸಾರಿಕೆ, q. v. (ಗೊರವಂಕೆಪಕ್ಷಿ Sl. 484). 2, = ಚಾರಿ.

ಶಾರಿದ śārida. = ಸಾರಿದ. (ಶೆmd. 335 Mdb.).

ಶಾರಿಫಲ śāri-phala. *A chequered cloth or board for playing draughts, etc.*

ಶಾರಿಫಲಕ śāri-phalaka. = ಶಾರಿಫಲ. *A chequered cloth, etc.*

ಶಾರೀರ śārīra. (fr. ಶರೀರ). = ಸಾರೀರ. Corporeal, bodily;— incorporate. 2, a division of medicine comprehending anatomy and pathology (Mhr.; B. 5, 194). 3, = ಸಾರಿರ, guttural sound (in singing, My.).

ಶಾರೀರಕ śārīraka. Corporeal;—incorporate. 2, the embodied soul, or the doctrine inquiring into its nature. 3, = ಶಾರೀರ No. 2. (Mhr.; B. 5, 197).

ಶಾರೀರಕಮೀಮಾಂಸೆ śārīraka-mīmāṁsĕ. An inquiry into the embodied soul (My.).

ಶಾರೀರಾಗ್ನಿ śārīra-agni. The gastric juice (B. 4, 31; My.).

ಶಾರು śāru. Injuring. See ಕೆ-.

ಶಾರ್ಕರ śārkara. (fr. ಶರ್ಕರಾ). *Gravelly, stony;*—sugary.

ಶಾರ್ಙ್ಗ śārṅga. (fr. ಶೃಂಗ). (= ಶಾರಂಗ). Made of horn, horny. 2, a bow. 3, *the bow of Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವ śārṅga-dhanva. Vishṇu (My.).

ಶಾರ್ಙ್ಗಧರ śārṅga-dhara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶಾರ್ಙ್ಗಿ śārṅgi. *Vishṇu.*

ಶಾರ್ದೂಲ śārdūla. *A tiger.* 2, *best, pre-eminent* (at the end of compounds). 3, N. of a metre (Mr. 366). 4, N. of a rākshasa (Bp. 54, 56).

ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ śārdūla-vikrīḍita. N. of a vṛitta (Ch.).

ಶಾರ್ದೂಲಾಜಿನಾಮ್ಬರ śārdūla-ajina-ambara. Śiva (Bp. 27, 46).

ಶಾರ್ವರ śārvara. (fr. ಶರ್ವರಿ). Nocturnal; *darkness, gloom.* 2, *killing, mischievous, pernicious.*

ಶಾರ್ವರಿ śārvarī. Night (Mr. 65). 2, the thirty-fourth year of the cycle of sixty (My.). 3, N. of a śakti (Śāv. 3, 12).

ಶಾಲ śāla. 1. = ಶಾಲು, etc. (B. 5, 297).

ಶಾಲ śāla. 2. = ಸಾಲ 1. *The timber tree Vatica robusta* W. & A. (or Shorea robusta Roxb.; ದಸನ್ನಿ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 20; ಅಸಿನ ಮರ Nn. 110; see ಅಸು 2, ರಾಳ); its resin. 2, *a tree in general.* 3, *a surrounding wall of masonry on a rampart, a rampart; a fence or wall surrounding a building, any wall* (ಕೋಟೆ IIIā.; ಕೋಟೆ Nn. 20. 61. 121; see ಪ್ರಾಕಾರ). 4, large, great, etc. (ವಿಶಾಲ, ಬೊಜ್ಜಿಸು 20). 5, power, ability (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 20; ಛಲಶಕ್ತಿ Mr. 471). 6, a root (ಮೂಲ, ಬೇರುಕ್ 20). 7, *a kind of fish, Ophiocephalus wrahl* Ham. (ಶಾಳುವಿನಮೀನು Nr.).

ಶಾಲಗ್ರಾಮ śāla-grāma. = ಸಾಲಗ್ರಾಮ, ಸಾಳಿಗ್ರಾಮ, ಸಾಳಿಗ್ರಾಮ. A black stone chiefly found in the river Gaṇḍaki and worshipped as sacred to Vishṇu (Sk.).

ಶಾಲಿಗ śālaga. = ಸಾಲಗ. (Śmd. 335, not in Mḍb.).

ಶಾಲಪರ್ಣಿ śālaparṇi. = ಸಾಲಪರ್ಣಿ. *The shrub Desmodium gangeticum* (or Hedysarum g.). See ಜೋಡ್ಲಿ.

ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ śāla-bhañjikĕ. = ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ, ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ. A doll, a wooden puppet (J. 30, 13). 2, a courtezan, a harlot. 3, a kind of game played in the east of India. ಶಾಲಭಂಜಿಕೆಕೆಪ್ಪು (-ಗೆಪ್ಪು?), ಆದಸಂ ಕೋಟಿಪಡಂ ಬಲಾಬಿಕೋಟುಮೆ ಯುಂ (Śmd. 285, o. r. ಸಾರಭಂಜಿಕೆ).

ಶಾಲಾಜಿರ śālājira. *A platter, a dish, a saucer.* See ಪ್ರಾಕೆ.

ಶಾಲಾವೃಕ śālā-vṛika. = ಸಾಲಾವೃಕ. House-wolf: *a dog.*

ಶಾಲಿ śālī. 1. Belonging to a house. 2, endowed with, possessed of, possessing, having (My.). 3, *shining or resplendent with, excellent.*

ಶಾಲಿ śālī. 2. = ಸಾಲಿ 6. Rice, paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ವಪ್ನಳಿ, ನೆಲ್ಲು Mr. 373).

ಶಾಲಿಕ śālika. Belonging to a house. 2, a weaver. 3, a village of artificers. *Cf.* ಶಾಲಿ 2; ಶಾಲು; ಶಾಪ.

ಶಾಲಿಕೆ śālikĕ. A small house, a room. See Ūpr. 4, 64; ಪಯುಸ-, ಪಾನೀಯಂ-.

ಶಾಲಿನಿ śālinī. A mistress of a house. 2, N. of two vṛittas (Ch.).

ಶಾಲಿವಾಹನ śālī-vāhana. N. of a king of Pratishṭhāna on the Gōdāvarī, the institutor of the era (śaka) which commences seventy-eight years after Christ.

ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ śālīvāhana-śaka. The era of Śālivāhana (Mr. after 540).

ಶಾಲಿಹೋತ್ರ śālī-hōtra. A horse. 2, N. of a writer on veterinary subjects (Riv. 6, after 11).

ಶಾಲೀನ śālīna. Attached to the house or to one's own room: *retiring, humble, modest, diffident.*

ಶಾಲು śālu. = ಶಾಲ 1, ಶಾಲುವೆ, ಶಾಲು. A woolen shawl (My.; B. 3, 9; 4, 164; Mhr., H. ಶಾಲ). ಶಾಲು ಹೊದ್ದವನಲ್ಲದೆ ಶಾಲು ಬಿಚ್ಚಿಸಿದೇ?—ಶಾಲು ಸಳದಾತೆ ತೆಲಿ ಮೊಲಗುವಾಗ ಕಳ್ಳಮಿ ಪಣ್ಣ ಗತಿಯೇನು? ಅಡ್ಡಿಪು (Prv.). — ಶಾಲುಜೋಡು. A double shawl (My., also ಜೋಡಿ). — ಶಾಲುಪಾಯಿ. = ಶಾಲು. (My.).

ಶಾಲುವೆ śāluve. = ಶಾಲು, etc. (My.; Br.).

ಶಾಲೂಕ śālūka. *The root of the esculent water-lily.*

ಶಾಲೂರ śālūra. *A frog.*

ಶಾಲೆ śāle. 1. ಶಾಲಾ. = ಸಾಲೆ 3. *The upper or main branch of a tree.* 2, a hall, a saloon; *an apartment, a room* (ಕೋಣೆ Nn. 121);—*a house* (ಗೃಹ, ಮನೆ Nn. 20);—*a stable.* 3, a school (My.; Mhr.). 4, (= ಶಾಲ 2?) N. of a plant (ಮುಂಬಾಸನ Mr. 134).

ಶಾಲೆ śāle. 2. Tbh. of ಚೀಲ. = ಸಾಲೆ 2, etc. A woman's garment (ಸೀರೆ My.). ಶಾಲೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವಾದರೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೂ ದರಿದ್ರವೇ?—ತಾಯನ್ನೆ ದುಃಖಿಸು, ಸೂಲನ್ನೆ ಶಾಲೆ.—ಬಸಲು ಬಿಷ್ಟಾ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). — ಶಾಲೆರೋಗ. = ಸಾಲೆರೋಗ, ಸೀರೆರೋಗ. A morbid issue of blood from the yōni (My.).

ಶಾಲೇಯ śālēya. *A field of paddy.* 2, *a sort of fennel, Anethum Panmorium* Roxb. (or A. sowa). See ಸಬ್ಬಸಿಗೆ.

ಶಾಲ್ಮಲಿ śālmali. ಶಾಲ್ಮಲೀ. = ಬಲ್ಮಲಿ. *The seemul or silk-cotton tree, Salmalia malabarica* Sch. & E. (or Bombax heptaphyllum Roxb.; ಕಿಂಕರುವಿ, ಎಲವ Mr. 119).

ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ śālmali-kuja. = ಶಾಲ್ಮಲಿ. (ಮರ, ಎಲವದ ಮರ Nn. 153).

ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ śālmalī-vēshṭa. The gum of the silk-cotton tree.

ಶಾಲ್ಯೋದನ śāli-ōdana. A good kind of boiled rice (J. 6, 44).

ಶಾವ śāva. (fr. ಶವ). Relating to a dead body. 2, *the young of any animal.*

ಶಾವಕ śāvaka. = ಶಾಖ. *The young of any animal.*

ಶಾವರ śāvara. = ಶಾಖರ. (ಬಳಿಯ ರೋಪ್ಯ Nr.).

ಶಾವಿಗೆ śāvige. = ಸಾವಿಗೆ, q. v. (C.; Bh. 1, 15, 7). Tbh. of ಸೇವಿಗಾ. ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ, ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶಾಶ್ವತ śāśvata. (fr. ಶಶ್ವತ್). = ಸಾಸವ. *Eternal, constant, perpetual, permanent* (ಸ್ಥಿರ Nn. 42; ಸತ Kk. 57). 2, Śiva;—N. 3, heaven, ether.

ಶಾಷ್ಕುಲ śāshkula. = ಶಾಷ್ಕುಲ, ಶಾಷ್ಕುಲ. (ಅವಗಡ್ ಓರಣ್ಣಿ ತಿಪ್ಪುದಂ Mr. 231).

ಶಾಷ್ಕುಲ śāshkula. = ಶಾಷ್ಕುಲ.

ಶಾಷ್ಕುಲಿಕ śāshkulika. (fr. ಶಷ್ಕುಲಿ). *A quantity of baked cakes.*

ಶಾಸಕ śāsaka. A kind of kettle-drum (see s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ).

ಶಾಸನ śāsana. The act of governing, ruling, government;—training, instructing;—correcting; punishing (see ಶಾಸ-, ಶಪ್ಪುಡಾಂತ-). 2, instruction, discipline. 3, *an order, a command; a precept* (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಪ್ರಯೋಗ, ಪೇಟ್ಟುವು Mr. 440). 4, a royal grant, a charter, an edict (inscribed on stone or copper, Dp. 59, 56; Śāv. 1, 36). 5, a writing, a deed, a written contract or agreement.—ಶಾಸನ ಮಾಡು. To punish (B. 4, 142). ಮುಳ್ಳಿಂಗೆ ಪೇಳದು ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (5, 280).

ಶಾಸನಧಾರಕ śāsana-dhāraka. A man who receives and carries out orders (Dp. 58, 15).

ಶಾಸಿತ śāsita. Governed, ruled, directed; guided (see ಮಾ ಶೃ-);—corrected; punished. 2, = ಶಾಸನ No. 3, q. v.

ಶಾಸಿಸು śāsisu. To instruct; to order; to correct; to punish (ಶಿಕ್ಷೆ Śmd. Dh.; Ćpr. 6, 13).

ಶಾಸೆ śāse. = ಸೇಸೆ, q. v. (Bp. 61, 22).

ಶಾಸ್ತ್ರ śāstra. = ಸಾಸ್ತ್ರ. *An order, a command, a rule, a precept.* 2, *a religious or scientific treatise, any work or book of standard authority* (Śmd. 1). 3, a book, a treatise, a body of teaching in general. 4, divination, sooth (My.). ಶಾಸ್ತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ದಸ್ತ ದುಡ್ಡೊಯಾಗದ ಜೇಕೆ?—ಶಾಸ್ತ್ರ ಪೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತಿ ಆವೆ, ಬದನೆಕಾಯಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತಿ ಆವೆ (Prvs.). See Prv. s. ವೇದ.

ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರ śāstra-kāra. The author of a scientific, etc. book; a writer or author in general (Śmd. 2 Cm.).

ಶಾಸ್ತ್ರಚತುರ್ಮುಖ śāstra-chaturmukha. A man who knows the śāstras like Brahmā (Śāstrasāra in W. v. 1291).

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ śāstra-jña. Knowing, or skilled in, religious or scientific works (B. 4, 100; My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಧತಿ śāstra-paddhati. The way indicated by a śāstra (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠ śāstra-pāṭha. The reading or study of a śāstra (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಗ śāstra-pāraga. Well versed in śāstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವತ್ śāstra-vat. Conformably or according to the śāstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ śāstra-vid. *Knowing the śāstras.*

ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ śāstra-vida. = ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್. (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧ śāstra-viruddha. Opposed to the śāstras (Kāvy. II, 2, B, 3. 24-26).

ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ śāstra-vyutpatti. Perfect conversancy with the śāstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆ śāstra-śikshe. Teaching the śāstras. See ಒಪಿಸು.

ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ śāstra-siddha. Established by the śāstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧಾನ್ತ śāstra-siddhānta. A truth established by the śāstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಾನ್ವಿತ śāstra-anvita. A man who understands the śāstras, a learned man (ಪ್ರಬುದ್ಧ Kāvy. II, 1, 1).

ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ śāstra-abhyāsa. The study of religious or scientific treatises (Ćpr. 1, after 101).

ಶಾಸ್ತ್ರಿ śāstri. Versed in the śāstras; a learned man; a teacher of the śāstras (My.; B. 4, 183. 184). 2, a title affixed to the names of smārta Brāhmaṇas (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ śāstriya. Authorized by or conformable to the śāstras, scriptural (Sl. 243. 436).

ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ śāstra-ukta. Declared or enjoined by the śāstras (My.).

ಶಾಶಮೃಗ śāsha-mṛiga. = ಶಶಾಮೃಗ. (B. 3, 94).

ಶಾಹಾಕಾಸು śāhāhāsu. = ಶಹಶಾಸು, etc. (Ćb. 13; My.).

ಶಿಂಶಪೆ śiṃśape. = ಸಿಸವೆ. *The tree Dalbergia sisu* Roxb.

ಶಿಂಶುಪೆ śiṃśupe. = ಶಿಂಶಪೆ. (My. Amara).

ಶಿಂಶುಮಾರ śiṃśu-māra. = ಶಿಶುಮಾರ. (My. Amara).

ಶಿಂಶುಮಾರಚಕ್ರ śiṃśumāra-chakra. A collection of stars near the dhruva (My.).

ಶಿಂಹಾಣ śiṃhāṇa. = ಸಿಂಹಾಣ, etc.

ಶಿಕಸ್ತು śikastu. Broken or folded state (as of paper); wrecked (as a ship); ruined, out of repair (as a building, tank, etc., My.; Br.; Mhr., H.).

ಶಿಕಾರಿ śikâri. = ಸಿಕಾರಿ. Hunting, the chase (My.; Br.; Mhr., II. ಶಿಕಾರ). — ಶಿಕಾರಿಯಾದ. -ಆದ. A hunter (My.).

ಶಿಕ್ಯ śikya. = ಚಿಕ್ಕ 2, ಸಿಕ್ಕ. *A sling for suspending things; a loop suspended from each end of a pole to receive the load* (see ಕಾವಡ and ಕೆಲಸ); — the strings of a balance.

ಶಿಕ್ಯಿತ śikyita. *Suspended in a śikya* (see s. ಕೆಲಸ).

ಶಿಕ್ಯೋತ್ಸವ śikya-utsava. A festival on the day following Krishṇa's birthday when Krishṇa's idol is carried about in a maṇṭapa in which pots with milk, butter, and curds are suspended (My.).

ಶಿಕ್ಷಕ śikshaka. A male teacher, an instructor (B. 5, 274; My.; see ವಿದ್ಯಾ-; Mr. s. ಘಾಸ 2); — one who corrects or chastises (Bp. 10, 41; 28, 64). Feminine ಶಿಕ್ಷಕಳು (My.; B. 5, 275).

ಶಿಕ್ಷಣ śikshaṇa. Learning, acquiring knowledge. 2, teaching, training (Śmd. 68).

ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಣ śikshâ-kramaṇa. Methodical instruction or training (Bh. 1, 8, 24).

ಶಿಕ್ಷಾಗುರು śikshâ-guru. A teacher in general. ತತ್ಕರ್ಮ ಶಿಕ್ಷಾಗುರು (*i. e.* ಬಿಲ್ಲ ಕರ್ಮ-) ದ್ರೋಣನಕ್ಕುಂ (Mr. 294). 2, a religious preceptor.

ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ śikshâ-âchârya. = ಶಿಕ್ಷಾಗುರು.

ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯಶಪ śikshâchâryatana. Teaching; training (Prll. 3, 32).

ಶಿಕ್ಷಾಲಯ śikshâ-âlaya. A school (ಓದುವ ಗೃಹ Mr. 197).

ಶಿಕ್ಷಾವಚನ śikshâ-vachana. Words of instruction (Čpr. 4, after 24; 4, 25).

ಶಿಕ್ಷಿತ śikshita. Instructed, taught (Čpr. 4, 24); — disciplined, trained; tame; corrected; — *skilful, clever, conversant; skilled in archery.*

ಶಿಕ್ಷಿತಾಯುಧ śikshita-âyudha. *Skilled in weapons.*

ಶಿಕ್ಷಿಸು śikshisu. To teach (as science, Čpr. 4, 4; My.); to check, to train, to discipline, to subdue (ನಿಯಮು Śmd. Dh., o. r. ನಿಯಮಾಸು; J. 5, 57); — to chastise, to punish (Bp. 27, 33; 36, 36; J. 29, 4; Śś. 20; My.; Sl. 79). ಕಲ್ಲಾ ಯುಷ್ ಒಜಪ್ ಎಜ್ಜಿನೆ ವಿಜುಲವಿಜ್ಯಮುಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿತಾತಂ (Śm. 46). See Mr. s. ದಣ್ಣಿ.

ಶಿಕ್ಷೆ śikshe. ಶಿಕ್ಷಾ. Learning, study, the acquisition of knowledge. 2, *teaching, instruction, training, discipline.* 3, punishment (My.; Mhr.). 4, one of the vêdâṅgas: the science which teaches proper pronunciation and especially the laws of vedic euphony. See ಬಾಸಿಸು. ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಾತ್ರಪಾದರೂ ಫಿಕ್ಷೆಗೆ ಪಾಮುದನಕ್ಕೆ. — ಶಿಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ಫಕ್ಷ ಜೀಯುತ್ತದೆ ಆಸ್ಪ. — ಪಕ್ಷಾಫೇದಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು. — ಪ್ರಜೆಗೋಸಿಗಿಸ್ಪ ದಂಡವಿಲ್ಲ, ಮರಣಾಕ್ಕೆನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prva.). — ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಫೋಗಿಸು. To suffer punishment, to be punished (B. 5, 279; My.). — ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು. To give punishment, to punish (B. 5, 268; My.). — ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆ. Punishing and protecting (J. 24, 56).

ಶಿಕ್ಷೋಪಕರಣ śikshô-upakaraṇa. An instrument or tool for training, etc. (Riv. 6, after 11).

ಶಿಕ್ಷೋಪಾಯ śikshô-upâya. A means for learning, etc. 2, capital punishment (see Xn. s. ದಣ್ಣಿ).

ಶಿಖ śikha. = ಶಿಕೆ. The clitoris (ಆರಗಿನೆಯ ಯೋನಿಯ ಆಂಕುರ Mr. 328). See ಅಗ್ನಿ-.

ಶಿಖಂಡ śikhaṇḍa. A tuft or lock (or locks) of hair left on the crown or sides of the head at tonsure. 2, *the tail of a peacock.* 3, a crest; a top (Čpr. 4, after 75).

ಶಿಖಂಡಕ śikhaṇḍaka. *A tuft or lock* (or locks) *of hair left on the crown or sides of the head at tonsure.*

ಶಿಖಂಡಿ śikhaṇḍi. Tufted; crested. 2, *a peacock.* 3, a kind of snake. ಎರಡು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಶಿಖಂಡಿ ಎಮ್ಮ ಸರ್ಪ (ರಾಜಬಲಿ, etc. Sl. 77). 4, N. of a ṛishi. 5, N. of a son of Drupada, born as a female (Bh. 6, 8 sum.). 6, an hermaphrodite (Mhr.; My.; ದಣ್ಣಿ, ಕ್ಲೀಬ, etc., ನಪುಂಸಕ Sl. 195).

ಶಿಖಂಡಿಕೆ śikhaṇḍikê. *A tuft or lock of hair on the crown of the head* (ಚಿಟ್ಟಿಕೆ Hlâ.).

ಶಿಖರ śikhara. = ಸಿಕರ. A point, a top, a summit, a pinnacle; — *the peak of a mountain; — the top of a tree.*

ಶಿಖರಿ śikhari. = ಚಿಕರಿ. Pointed, peaked, crested, tufted. 2, *a mountain* (ಪರ್ವತ Xn. 65). 3, *a tree* (ಕುಜ, ಮರನು 65). 4, *the lapwing* (see ಕೊಟ್ಟಿಕ). 5, the plant Achyranthes aspera (ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಉತ್ತರಣಿ Mr. 128). 6, a cover, a lid (see ಉಡ್ಡಿಸಿ). 7, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 65). 8, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 65). 9, Arabian jasmine.

ಶಿಖರಿಣಿ śikhariṇi. An eminent or excellent woman. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, a dish of curds and sugar with spices.

ಶಿಖರಿದಶನ śikhari-daśana. Teeth that resemble the buds of the Arabian jasmine (J. 30, 11).

ಶಿಖಾಮಣಿ śikhâ-maṇi. A crest-gem; — pre-eminent (at the end of compounds, Sl. 217).

ಶಿಖಾರ śikhâra. A pleasing tone or note; singing (ಕಲಕಣ್ಠ, ಗಾನ Xn. 73, o. r. ಗಾನವಿದ್ಯೆ).

ಶಿಖಾವತ್ śikhâ-vat. Having a point; crested; having a tuft of hair; — possessing flame, flaming; — *fire.*

ಶಿಖಾವಲ śikhâ-vala. *A peacock.*

ಶಿಖಿ śikhi. Pointed, crested, peaked, having a tuft or lock of hair on the top of the head. 2, *a peacock* (ಪಕ್ಷಿ Xn. 4; Mr. 503). 3, *fire* (ಅಗ್ನಿ 4; 503). 4, the number 3. 5, N. of a metrical foot (Čh.). 6, *a comet* (ಕೇತು, ಕೇತು 4). 7, Kêtu, the descending node (ಕೇತು 503; ಕೇತು Mr. 39). 8, the top of a tree (ವಾದವಾಗ್ರ, ಮರದ ತುದಿ 4). 9, the head (ಶಿರಸ್ಸು 4; ಶಿರಸ್, ಮೂಡ Mr. 471). 10, a crest (ಮೂಡ, ಮುಳುಬಿ 4; ಮೂಡ 503). 11, a tuft of hair left on the crown of the head (ಶಿರಸ್ಸು, ಚಿಟ್ಟಿಕೆ Xn. 162). 12, a Brâhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಪ್ರ 4). 13, a black serpent (ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ 4). 14, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ಮಂಗಳನು 4; ದಶ 503). 15, a tree (ವೃಕ್ಷ 503; Mr. 103). 16, copper (ತಾಮ್ರ, ತಾಮ್ರ 4; ತಾಮ್ರ 503). 17, a helmet (ಶಿರಸ್ತ್ರ 1). 18, Ceylon leadwort (ಮೂರಿಕೆ, ಚಿತ್ರಮೂರಿಕೆ 4). (In some of the instances ಶಿಖಿ is = ಶಿಖಿ). — ಶಿಖಿ ಗಿಂ. relt. (Grj. 6, 38).

ಶಿಖಿಕೇತು śikhi-kêtu. N. of a king (J. 25, 56. 57).

ಶಿಖಿಗ್ರೀವ śikhi-grîva. A peacock's neck. 2, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಶಿಖಿಧ್ವಜ śikhi-dhvaja. = ಶಿಖಿಕೇತು. (J. 20, 32. 55). 2, Kârttikêya (Sk.).

ಶಿಖಿನೇತ್ರ śikhi-nêtra. Śiva (My.).

ಶಿಖಿಪಟೂಕರಣ śikhi-paṭûkaraṇa. Kindling a fire. See ಕತ್ತು 2.

ಶಿಖಿಪಿಂಛ śikhi-piñcha. A feather of a peacock's tail (My.).

ಶಿಖಿಬ್ರಜ śikhi-braja. The number 3 (Čh.).

ಶಿಖಿವಾಹನ śikhi-vâhana. Having a peacock for his vehicle: *Kârttikêya.*

ಶಿಖಿಸಂಧಾರಣ śikhi-sandhâraṇa (f). See ಚಡ್ಡಾ.

ಶಿಖೆ śikhe. ಶಿಖಾ. = ಶಾಖ 2, ಶಿಖ, (ಶಿಖಿ), ಸಕೆ, ಸಕೆ, ಸಗೆ, ಸಾಕ, ಸಕೆ, ಸಕೆ, ಸಗೆ. *A sharp end, a point, a spike, a peak, a projection, a top, an end or point in general.* 2, *a crest, a tuft, a plume;—a tuft or lock of hair on the crown of the head* (see ಶಾಖಪಕ್ಷ);—*a peacock's crest.* 3, *the head;* the chief of anything, the acme. 4, *a nipple.* 5, *a flame.* 6, *a ray of light.* 7, the heat or fever of love. 8, a branch which takes root; any branch.

ಶಿಗ್ರು śigru. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (Guilandina moringa Lin.; see ಮುಗ್ಗೆ). 2, *a pot-herb in general.*

ಶಿಗ್ರುಜ śigru-ja. *The seed of the Moringa.*

ಶಿಂಘಣಾ śiṅghâṇa. = ಸಿಂಘಾಣ, etc.

ಶಿತ śita. Sharpened, whetted;—thin, emaciated;—weak, feeble. See ಸಿ-, ಸಂ-; Bp. 39, 55.

ಶಿತದ್ರು śita-dru. = ಪಶದ್ರು. *The river Sutlej.*

ಶಿತಾರು śitâru. A stringed instrument, a cithara (My.; H.).

ಶಿತಿ śiti. = ಸಿತ 2. *White.* 2, *black, dark-blue.*

ಶಿತಿಕಂಠ śiti-kaṇṭha. *Śiva.*

ಶಿತಿಸಾರಕ śiti-sâraka. Having black essence: *a sort of ebony, Diospyros embryopteris* Pers.

ಶಿಥಿಲ śithila. *Loose, slackened, relaxed, untied, lax, not rigid or compact, not close or firm;* out of repair, ruined (as a building, My.);—looseness, laxity, a loose fastening. 2, a peculiar weak state of double consonants: the state of their lacking force of utterance and not lengthening a preceding syllable (Śmd. 52. 71). 3, decayed. 4, *inert, weak, feeble* (ಮುಪ್ಪು ಬಂದಾಗೆ ಶಿಥಿಲನಪ್ಪಂ Mr. 310).

ಶಿಥಿಲತೆ śithilatĕ. Looseness, laxity; the state of being unfastened; that of being ruined or out of repair (My.); a state of dissolution; want of energy, languor (Grj. 6, 50). 2, = ಶಿಥಿಲ No. 2 (Śmd. 53. 54).

ಶಿಥಿಲತ್ವ śithilatva. = ಶಿಥಿಲತ No. 1. 2, = ಶಿಥಿಲತ No. 2 (Śmd. 51. 53. 408).

ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ śithila-dvitva. The state of being doubled on the principle of śithila No. 2 (Śmd. 47. 49. 54).

ಶಿಥಿಲವೃತ್ತಿ śithila-vṛitti. = ಶಿಥಿಲತ No. 2. (Śmd. 55. 140).

ಶಿದಾನ śidâna. Behaving badly, etc. (see Mr. s. ಮುಷ್ಕೃತ).

ಶಿನಿ śini. = ಸಿನಿ. N. of a son of Sumitra;—N. of a descendant of Garga, a chief of the Kshatriya tribe;—a man belonging to a particular class of Kshatriyas. See ಶೈನೇಯ.

ಶಿಪಾರಸು śipârasu. Recommendation; patronage (My.; B. 5, 234; Br.; Mhr., H. ಶಿಫಾರಸ).

ಶಿಪಿ śipi. A ray of light. 2, skin, leather.

ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ śipi-viṣhṭa. *Leprous;* leprosy (ಶಪ್ಪಡರ್ಮ, ಕೆಟ್ಟ ಹೊರಳು Nn. 143; ಶಪ್ಪಡರ್ಮ Mr. 479). 2, *bald-headed,* hairless (ಬಡೋದುಳ, ಕೋದುವಿಲ್ಲದವನು 14, c. r. ಕೋದುವಿಲ್ಲದುವು). 3, a sick man (ಕೋಗಯುತ, ಕೋಗಷ್ಟ 143). 4, *Śiva* (ಅಂಗ ಜನ್ಮಿರಿ, ಪರಮೇಶ್ವರ 143).

ಶಿಫಾಕಂದ śiphâ-kanda. *The root of a water-lily, etc.* (= ಶರ ಜಾಲು).

ಶಿಫೆ śiphe. ಶಿಫಾ. *A fibrous root; a root growing from a branch* (see ಬೀಜದ & ಬೀಜದಲಿ).

ಶಿಬಿ śibi. = ಶಿವಿ, ಸಿಬಿ. (J. 24, 21).

ಶಿಬಿಕೆ śibikĕ. = ಶಿವಿಕೆ, (ಸಿಬಿಗೆ 2), ಸಿಬಿಗೆ. (ಮಡಾಣ Nn. 42; J. 31, 55; 32, 49).

ಶಿಬಿರ śibira. = ಶಿವಿರ. (ದಣ್ಣಾ ಬಿಡುವ ಎಡೆ Mr. 287).

ಶಿಂಬಿ śiṁbi. *A legume, a pod.*

ಶಿರ śira. = ಶಿರಸ್, ಸಿರ 2, ಸಿಕೆ 2, ಸಕೆ 2. The head (ಮುಣ್ಣೆ Nn. 7). 2, the root of the popper plant (ಮೋಟು, ಹಿಪ್ಪಲಿಯ ಬೇರು G.). 3, a large serpent (*cf.* ಸಕೆ 2). — ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. To take upon one's head: to accept with pleasure (as a command) for execution, to honour highly (Bp. 39, 42; My.). *Cf.* ಶಿರದೊಳ್ ಆಪ್. — ಶಿರದೊಳ್ ಆಪ್. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (Bp. 28, 63; 44, 73). — ಶಿರದೊಳ್ ಧರಿಸು. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (Bp. 1, 15; 48, 21). — ಶಿರಮ್ಮರಿದ. -ಂ-ಬರಿದ. Up to the head (Grj. 1, 110). — ಶಿರಮಾಪ್. -ಆಪ್. To honour highly (Bp. 45, 10).

ಶಿರಕಂಪನ śiras-kampana. Shaking of the head, waving of it (My.).

ಶಿರಪ್ರಧಾನಿ śiras-pradhâni. A prime minister (J. 17, 30).

ಶಿರಚ್ಛೇದ śiras-chhêda. Cutting of the head, decapitation (My.).

ಶಿರಸ್ಸು śiras. = ಶಿರಸು, ಶಿರಸ್ಸು. *The head* (ತಿರಿ, ಮೂಡ Mr. 471). 2, the skull. 3, *the top of a tree; the head or top of anything; the highest part.*

ಶಿರಸಾ śirasâ. With the head: with profound reverence or humble submission (Mhr.). — ಶಿರಸಾ ಮಾಡ್ಸ ಮಾಡಿ ಕೆಸಕ್ಕಿ, to honour highly (G., preface; My.). — ಶಿರಸಾ ಧರಿಸು. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (My.).

ಶಿರಸಿಜ śirasi-ja. Produced on the head: *the hair of the head.*

ಶಿರಸು śirasu. Tbh. of ಶಿರಸ್. (Bp. 49, 17; 54, 6. 42; 59, 12). — ಶಿರಸಿನಲಿ ಧರಿಸು. = ಶಿರದೊಳ್ ಧರಿಸು. (Bp. 53, 23).

ಶಿರಸ್ಕ śiraska. Belonging to the head; that belongs to the head. 2, a helmet; a crown (Śśv. 4, 134); a turban. See ಉ-.

ಶಿರಸ್ತೆ śirastĕ. The office or business of a śirastĕdâra (My.).

ಶಿರಸ್ತೆದಾರ śirastĕ-dâra. The head native clerk in the office of a collector or in a court of justice (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿರಸ್ತೇದಾರ).

ಶಿರಸ್ತ್ರ śiras-tra. Head-protector: *a helmet.* 2, a turban, a cap.

ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ śiras-trâṇa. = ಶಿರಸ್ತ್ರ. (My.; Sl. 279).

ಶಿರಸ್ಸ್ನಾನ śira-snâna. Bathing (the body together with) the head: bathing the whole body (My.).

ಶಿರಸ್ಯ śirasya. Belonging to the head;—*clean or unentangled hair.*

ಶಿರಸ್ಸಂಧಾನ śiras-sandhâna. The act of joining, or of supporting, the head. See ಚಡೆಮುಡಿ.

ಶಿರಸ್ಸು śirassu. Tbh. of ಶಿರಸ್. The head (ಉತ್ತಮಾಂಗ Kn. 23; ಸಿರ, ಮುಣ್ಣೆ Nn. 162). 2, a crown, a crest (ಮುಕುಟ 162). 3, a tuft of hair on the crown of the head (ತಿರಿ, ಜುಟ್ಟೆ 162).

ಶಿರೀಷ śirîsha. = ಸಿರಸಲು, ಸಿರಿಸ, ಸಿರಸಲು. *The tree Acacia sirissa* Buch. (see ಕಡಸಿ). 2, a large tree, Albizzia lebbeck Benth. (St. & Pl.).

ಶಿರೆ śire. = ಸಿರ 1, ಸಿರೆ, ಸಿರೆ. *Any tubular vessel of the body, a nerve, a tendon, a fibre, a gut, a vein, a blood-vessel, an artery* (ಸಿರೆಯು ನರ IIIಪ.). See ನರ.

ಶಿರೋಗೃಹ śiras-gṛiha. *A room on the top of a house.*

ಶಿರೋಗ್ರಂಥಿ śiras-granthi. A bunch or chaplet (of pearls) on the head (ಮೊಗ್ಗಲ Mr. 334).

ಶಿರೋಜ śiras-ja. The hair of the head (ದುಗ್ಗೆಯು ಕೂದಲ Nn. 5).

ಶಿರೋದೇಶ śiras-dêśa. *The region of the head, the head.*

ಶಿರೋಧರ śiras-dhara. = ಶಿರೋಧರೆ. (ಕೊರಳ Nn. 41. 144).

ಶಿರೋಧರೆ śiras-dharĕ. *The neck.*

ಶಿರೋಧಾರಣ śiras-dhâraṇa. Taking upon or bearing on the head. See ಧಾರಿ.

ಶಿರೋಧಿ śiras-dhi. *The neck.*

ಶಿರೋಭ್ರಮಣೆ śiras-bhramaṇĕ. Vertigo, giddiness (J. 13, 35).

ಶಿರೋಮಣಿ śiras-maṇi. Crest-jewel, a gem worn in a crest. 2, a most distinguished person; best (Bp. 41, 5; 61, 70; J. 2, 45; 14, 16).

ಶಿರೋರಕ್ಷೆ śiras-rakshĕ. = ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ. (My.).

ಶಿರೋರತ್ನ śiras-ratna. *A jewel worn in a crest.*

ಶಿರೋರುಹ śiras-ruha. *The hair of the head* (ದುಗ್ಗೆಯು ಕೂದಲ Nn. 4. 22. 45).

ಶಿರೋರೋಗ śiras-rôga. Headache (ದುಗ್ಗೆನೋವು Mr. 387, o. r. ಶಿರೋವ್ಯಥೆ).

ಶಿರೋವಲಯ śiras-valaya. A certain feat of wrestlers (Śiv. 4, 75).

ಶಿರೋವೇದನೆ śiras-vêdanĕ. = ಶಿರೋರೋಗ. (My.).

ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ śiras-vêshṭana. A turban (ಉಷ್ಣೀಷ, ತಲೆಸುತ್ತು Nn. 121; Cpr. 2, 59).

ಶಿರೋವೇಷ್ಟಿ śiras-vêshṭi. = ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ. (V. 38, after 98).

ಶಿರೋವ್ಯಥೆ śiras-vyathĕ. = ಶಿರೋರೋಗ, q. v.

ಶಿರೋವ್ಯಾಧಿ śiras-vyâdhi. = ಶಿರೋವ್ಯಥೆ. (My.).

ಶಿರೋಸ್ಥಿ śiras-asthi. *The skull.*

ಶಿರ್ಸಿ śirsi. N. of a town on the western ghauts (My.; B. 3, 30).

ಶಿಲ śila. *Ears of corn left in a field;—gathering ears of corn, gleaning.* See ಉಂಛ-.

ಶಿಲವೃತ್ತಿ śila-vṛitti. Subsistence by gleaning (Sl. 299).

ಶಿಲಾಜತು śilâ-jatu. *Bitumen; red chalk.*

ಶಿಲಾಜಿತ್ śilâ-jit. = ಶಿಲಾಜತು. (ಅಸ್ಸ್ಗ, ಅಸ್ಸಜ, ಅಸ್ಸಪಪ್ಪ G. as ಶಿಲಾಜತು).

ಶಿಲಾದ śilâ-ada. Stone-eater; N. — ಶಿಲಾದಮುನಿ. N. (Bp. 1 sum.; 1, 64).

ಶಿಲಾಧಾತು śilâ-dhâtu. Chalk; red chalk; etc. (My.).

ಶಿಲಾನದಿ śilâ-nadi. N. of a river on the Himâlaya (My.).

ಶಿಲಾಪಟ್ಟ śilâ-paṭṭa. A flat stone for grinding condiments, etc. (ಅಸಿಯು ಕಲ್ Mr. 406).

ಶಿಲಾಪಾಂಗ śilâ-apâṅga. A deformed, huge stone (J. 10, 7).

ಶಿಲಾಭೇದಿ śilâ-bhêdi. A stone-cutter's chisel. 2, the plant Plectranthus scutellarioides (? ಹುಚ್ಚೆಳ Mr. 131; Sk. ಶಿಲಾ ಭೇದ).

ಶಿಲಾಲಿ śilâli. = ಶೈಲಾಲಿ. See ಸಿಲಿ.

ಶಿಲಾವರ್ಷ śilâ-varsha. = ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿ. (My.).

ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹ śilâ-vigraha. A stone image (My.).

ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿ śilâ-vṛishṭi. Stone-rain: hail (My.).

ಶಿಲಾಶಾಸನ śilâ-śâsana. A grant or edict inscribed on stone (Bp. 37, 25).

ಶಿಲಾಸಾರ śilâ-sâra. Iron (ಸಿರಿಸಾರ, etc., ಕಾರ್ಬೊನ್ Mr. 98).

ಶಿಲಿ śili. The lower timber of a door. 2, *a small earth-worm.*

ಶಿಲೀಂಧ್ರ śilîndhra. *A mushroom* (ಅಣಬೆ Nn. 86; Mr. 485). 2, *a sort of tree* (ದೃಕ್ಷ, ಮುರಹ ಭೇದ 86; ದೃಕ್ಷ 485). 3, an arrow (ಶರ, ಅಮ್ಮು 86).

ಶಿಲೀಮುಖಿ śilî-mukha. = ಶಿಲೀಮುಖ. *An arrow.* 2, *a bee.*

ಶಿಲುಕು śiluku. Balance in hand (of money, articles, etc., My.; Mhr., H. ತಿಲಕ). — ಶಿಲುಕಪ್ಪ ದಾಕ. Balance left (My.).

ಶಿಲುಬೆ śilubĕ. = ಸಿಲುಬೆ, q. v.

ಶಿಲೆ śilĕ. ಶಿಲಾ. = ಸಿಲೆ 1, ಸಿಲೆ 1. *A stone; a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 68; ಗುಣ್ಣು Śm. 95; ಕಣಿ 96; ಕಲ್ 108; see ಆಲಿ 4); a flat stone on which substances are ground. ಪೇಷಣಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ (ಕಸ್ಪು Śm. 98). ಶಿಲೆಯುನಿತ್ತುದ ಮುರ (ಮುಮುಕ್ಷು 101). 2, *the lower timber of a door.*

ಶಿಲೋಚ್ಚಯ śilôchchaya. Rock-accumulation: *a mountain.*

ಶಿಲೋದ್ವಹನದಾರು śilâ-udvahana-dâru. A wooden lever for raising stones. See ತಮುಮ್ಬು 2.

ಶಿಲೋರ್ಜಿತ śilâ-ûrjita. Stone-fastened (?): a flag-staff (ಇಷ್ಟ ದುಪ ಧೆಂಕಣಿ Mr. 192, originally ಶಿಲೋಚ್ಛ್ರಿತ, o. ra. ಶಿಲೋಚ್ಛ್ರಿತ, ಶಿಲೋಚ್ಛ್ರಿತ).

ಶಿಲ್ಪ śilpa. = ಚಿಪ್ಪ. *An art, any manual or mechanical or fine art* (= ಕಲೆ, q. v.; Śmd. 232). 2, *skill in any art.* — ಶಿಲ್ಪಕೆಲಸ. Artisanship (especially work upon stone, My.; B. 4, 147). — ಶಿಲ್ಪಕೆಲಸದವ. -ಆರ. An artisan (especially one who works upon stone, My.).

ಶಿಲ್ಪಕ śilpaka. An artisan (Śmd. 232).

ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ śilpa-karma. = ಶಿಲ್ಪ No. 1. (ಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ Nn. 150).

ಶಿಲ್ಪಕಾರಕ śilpa-kâraka. A man versed in an art.

ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕೆ śilpa-kârikĕ. *A woman versed in an art.*

ಶಿಲ್ಪಗಾರ śilpa-gâra. An artisan, a mechanic (B. 4, 95).

ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ śilpa-vikarma. = ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ, q. v.

ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ śilpa-vidyĕ. The science of mechanics, mechanical knowledge, skill in art;—handicraft, art. ಲೋಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರಾಗಿ ಮಹರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವರು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.).

ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ śilpa-śâlĕ. *A work-shop, a manufactory.*

ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ śilpa-śâstra. A treatise on any mechanical or fine art (as architecture, etc.);—mechanics (My.; B. 4, 151).

ಶಿಲ್ಪಿ śilpi. Belonging or relating to any mechanical art;—*an artificer, an artist, an artisan.* 2, images engraved on stone (My.).

ಶಿಲ್ಪಿಕ śilpika. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 1, ಶಿಲ್ಪಿಗ. An artisan, a mechanic.

ಶಿಲ್ಪಿಕವಿದ್ಯೆ śilpika-vidyĕ. = ಚಿಪ್ಪಿಗವಿದ್ಯೆ, ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ.

ಶಿಲ್ಪಿಗ śilpiga. Tbh. of ಶಿಲ್ಪಿಕ. (B. 4, 151; My.).

ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲೆ śilpi-śâlĕ. *A workshop, a manufactory.*

ಶಿವ śiva. = ಶಿವ ಸಿವ 1. *Auspicious, prosperous, happy* (ಭದ್ರ, ಮಾಂಗಲ್ಯ Nn. 6; ಮುಭ Mr. 495). 2, *bliss, prosperity, happiness, well-being, pleasure* (ಸುಖ 6). 3, ಶಿವ (ತ್ರಿಭುವನ 6; ಸಿರಿವೇಸ್ಟ್ಲ 495; Kk. 5). 4, *virtue*, etc. (ಪುಣ್ಯ 6). 5, a serpent (ಭುಜೇಸ್ಟ್ಲ, ಭುಜಗೇಸ್ಟ್ಲ 6; ಸರ್ಪ 495). 6, = ಶಿವ, a jackal (ಸೃಗಾಲ, ನರಿ 6; ನರಿ 495; ಜಮ್ಬುಕ, etc., ನರಿ Mr. 162). 7, a parrot

(ಮಳ, ಸಿಳ 6; ತರಕ 495, c. r. ಕ್ಕರ). 8, = ತಿ, the tree Terminalia chebula Roxb. (ಆಫಯ, ಆಸಿಲೆ 6; ಆಸಿಲೆ 495). 9, = ತಿ, the emblic myrobalan (ಆಮುಲ, ನೆಲ್ಲಿ 6; ನೆಲ್ಲಿ 495). 10, the Banyan tree (ಮಟಿ, ಆಲದ ಮರ 6). 11, the black thorn-apple (ಅರೇ ಮುದಗುಣಿಕೆಯ ಸಿಡ Ćb.). 12, N. of a mountain (ಕ್ಕಲಳ, ಮರಕತವರ್ಣದ 6). 13, water (ಉದಕ 6). 14, foam, etc. (ಫೇನ, ನೊರೆ 6; ಫೇನ 495). 15, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 6). 16, sand (ಸಿಕತ, ಮುಳದ 6). 17, thick, close, etc. (ಸಾಂದ್ರ, ದಟ್ಟನ್ನು 6; ಸಾಂದ್ರ 495). 18, a measure of capacity (ಬಳ್ಳ Mr. 206). See Bp. 58, 17-19. ತಿವ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಿದ್ಧವ್ಯ ಕೊಟ್ಟಾನೇ?—ತಿವಾ! ಎನ್ನರೆ ನಿಜಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಾ; ಧವಾ! ಎನ್ನರೆ ಕೈರವಾನ ಪರದು ಬಿಟ್ಟ (Prvs.). ಕಟ್ಟಲೂ ಬಿಡಲು (if one ties and suspends Śiva, *i. e.* his liṅga, round the neck, is it done because) ತಿವ ಬಟ್ಟಲುವ ಕಬ್ಬನೇ? ಕಟ್ಟಲೂ ಬೇಡ, ಬಿಡ ಬೇಡ! ಈಗ ಮುನರ ಕಟ್ಟುವರೆ ಸಾಳು! (Sp.). — ತಿವಕವಿಜೇಡ. N. (Bp. 1, 17). — ತಿವಕಂಳರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ತಿವಚಿತ್ತ. N. (Bp. 55, 55). — ತಿವದಾರ. = ತಿವಸೂತ್ರ. The cord which like a necklace supports the liṅga on the breast of the Liṅgavantas (C.). 2, the janivâra of the Ârâdhya Brâhmaṇas of which they reject the original meaning, considering it to be identical with No. 1 (C.). — ತಿವದಾನಯ್ಯ. N. (Bp. 23, 29). — ತಿವದೇಸ. N. (Bp. 14, 1; see ಬಾಣವದ-). — ತಿವದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ತಿವನ ಕಡ್ಡಿ. An erect shrubby plant, Pavonia zeylanica Cav. (Z.). 2, the plant Hibiscus micranthus Lin. (Z.). — ತಿವನಾಗಮುಯ. N. (Bp. 54 sum.; 57, 80). — ತಿವನಾಗಮುಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 46; 55, 2. 8. 23; 57 sum.; 57, 80. 81. 88. 89). — ತಿವನಾವ. Tbh. of ತಿವಪ್ರನಾವ. (Bp. 58, 31. 39). — ತಿವನ ನಾಯ. = ತಿವನಾವ. (V. 6, 22). — ತಿವನಾಯಕ. Tbh. of ತಿವಪ್ರನಾಯಕ. (Bp. 57, 81). — ತಿವಪ್ಪನಾಯಕ. -ಅಪ್ಪ-. N. of a prince of Nagara. ತಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ತಿಸ್ಸು, taxes imposed by him (My.). — ತಿವಭಕ್ತ. N. (Bp. 9, 45). — ತಿವಮುಗ್ಧಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4). — ತಿವರಕ್ಕೆಬಳ್ಳಿ. A scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba Lin. (St. & Pl.). — ತಿವರುದ್ರ. N. (B. 2, 43). — ತಿವಲೆಂಕಮುಂದಿಸ ಪಣ್ಣೆತ. N. (Bp. 1, 10). — ತಿವಲೆಂಕಮುಂದಿಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 55).

ಶಿವಕ śivaka. *A post, a pale, a stake, a peg, a plug* (ಗುಪಿ ಯ ಗೂಟ Hlė.; ಗೂಟ Mr. 288; ಗುಣ್ಣ, ಕ್ಕಲಳ Nr.).

ಶಿವಕಾರಿ śiva-kâri. One who causes happiness (ಸುಖಂಗೆಯ್ವ ನಂ Mr. 230).

ಶಿವಕೂಟ śiva-kûṭa. The place in a temple where Śaivas have to take their meals (My.).

ಶಿವಗಂಗೆ śiva-gaṅgĕ. A village and hill in Mysore, noted as a place for pilgrimage; the temple there contains a liṅga and Basava (My.).

ಶಿವಗಣ śiva-gaṇa. Śiva's host of ancient and new followers (pramathas, jaṅgamas, etc. Bp. 57, 90).

ಶಿವಂಕರ śiva-ṅ-kara. *Causing happiness or prosperity, auspicious, propitious.*

ಶಿವಚಾತಿ śiva-châti. = ತಿವಂಕರ. *Causing happiness, etc.*

ಶಿವದಾನ śiva-dâna. Buttermilk (S. Mhr.); a gift in the name of Śiva (My.). ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು, ಕಲ್ಲೆಳಗುಗ್ಗೇ ತಿವದಾನ?—ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು, ಬಸ್ತಿಯೊಳಗುಗ್ಗೇ ತಿವದಾನ? (Prvs.).

ಶಿವದೀಕ್ಷೆ śiva-dîkshĕ. Initiation in the doctrines of the Śaiva sect (Bp. 57, 4).

ಶಿವಧಾ śivadhâ. An exclamation of sorrow (Gṛ. 8, 75).

ಶಿವನಾಭಿ śiva-nâbhi. A particular form of the śiva-liṅga (Sk.). — ತಿವನಾಭಿಬಳ್ಳಿ. = ಸೂಪ್ರನಾಭಿಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಶಿವನಿರ್ಮಾಲ್ಯ śiva-nirmâlya. The flowers, etc. remaining of an offering which has been made to Śiva (My.).

ಶಿವಪುರ śiva-pura. Benares (Sk.); Kailâsa (Bp. 25, 11).

ಶಿವಪೂಜೆ śiva-pûjĕ. Worship or adoration of Śiva. ತಿವಪೂಜೆ ಯಲ್ಲಿ ಕರಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶಿವಪ್ರಸಾದ śiva-prasâda. = ತಿವಸಾದ, ತಿವಸಾಯ. A prasâda received from Śiva or left at his worship (Bp. 58 sum.; 58, 29. 33; 59 sum.; Rây. 13, after 1).

ಶಿವಪ್ರಸಾದಿ śiva-prasâdi. A Liṅgavanta; one who has received a gift from Śiva (My.).

ಶಿವಪ್ರಸಾದಿತ śiva-prasâdita. = ತಿವಸಾಯಿತ. Given by Śiva as a prasâda (V. 5, after 14) or left at his worship.

ಶಿವಪ್ರಾಣಿ śiva-prâṇi. A Liṅgavanta (V. 11, 5).

ಶಿವಭಕ್ತ śiva-bhakta. A follower of Śiva; a Liṅgavanta (Bp. 25, 22).

ಶಿವಮಲ್ಲಿ śiva-malli. *The tree Agati grandiflorum* Desv. (Sesbana grandiflora Poir.). 2, the low under-shrub Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ಶಿವಮೂರ್ತಿ śiva-mûrti. Śiva; his phallus (ಲಿಂಗ, ತಿವಮೂರ್ತಿ ಭೇದ Nn. 114).

ಶಿವಯೋಗ śiva-yôga. Abstract contemplation of Śiva, cultivating absorption into Śiva by various ascetic means (V. 11, 6).

ಶಿವಯೋಗಿ śiva-yôgi. A person who practises śivayôga (My.).

ಶಿವರಾತ್ರಿ śiva-râtri. A night on which fasting, vigil, etc. are held in honour of Śiva in the dark half of the month mâgha (Bp. 6, 1; 53, 11). ಶಿವರಾತ್ರೀ ದಿನಗೆ ತಿವರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶಿವರಾಶ್ರಿ śiva-râtri. = ತಿವರಾತ್ರಿ. (Bp. 9, 39; 20, 3; 41, 23; 42, 10; 53, 30; 54, 76; J. 13, 45). ನವರಾತ್ರೀ ದಿನಕ್ಕ ತಿವರಾತ್ರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ತಿವರಾತ್ರೆ ನಿವರಾತ್ರೆ. relt. (Bp. 53, 13). — ತಿವರಾತ್ರೆಯೊಡೆದರು. -ಒಡೆದರು. A Jaṅgama who has to go from house to house and eat palâra on śivarâtrĕ (My.). — ತಿವರಾತ್ರೆಸಂಕಣ್ಣ. N. (Bp. 58, 6). — ತಿವರಾತ್ರೆಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಶಿವಲಿಂಗ śiva-liṅga. Śiva's genital organ or Śiva worshipped in the form of a phallus (Bp. 26, 50; 61, 70; J. 24, 14; see ಆವಿ-). 2, N. — ತಿವಲಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 4, 217). — ತಿವಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ. A prasâda of the śivaliṅga (Bp. 58, 32; 61, 18). — ತಿವಲಿಂಗರುದ್ರಸಮಾ. N. (B. 4, 216).

ಶಿವಲೀಲೆ śiva-lîlĕ. Śiva's sport. ಮುಪ್ಪಲ್ಲ, ದೆವ್ವಲ್ಲ, ತಿವಲೀಲೆ (Prv.).

ಶಿವಲೋಕ śiva-lôka. Kailâsa (My.).

ಶಿವವಿಪ್ರ śiva-vipra. An Ârâdhya Brâhmaṇa (Bp. 50, 1).

ಶಿವಶಕ್ತಿ śiva-śakti. Śiva's energy personified as his wife. 2, attachment or devotion to Śiva. — ತಿವಭಕ್ತಿಬಳ್ಳಿ. = ತಿವಭಕ್ತಿಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಶಿವಶರಣ śiva-śaraṇa. A Jaṅgama; a Liṅgavanta (My.). — ತಿವಶರಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 40, 44).

ಶಿವಸಮುದ್ರ śiva-samudra. N. of a village and of its temple on the river Kâvĕri (My.).

ಶಿವಸೂತ್ರ śiva-sûtra. = ತಿವದಾರ s. ತಿವ. (Bp. 44, 61).

ಶಿವಸೋದರಿ śiva-sôdari. A sister in Śiva (Bp. 14, 13).

ಶಿವಾಂಗಿ śivâṅgi. N. of a plant (ಬಾಗಿ Mr. 127).

ಶಿವಾಚಾರ śiva-âchâra. The rites or practices of śaivas (especially of liṅgavantas). — ಶಿವಾಚಾರದವ. -ಆವ. A follower of the śaiva rites; a liṅgavanta (My.).

ಶಿವಾಜಿ śivâji. Hog-weed (ಪುನರ್ನವೆ, ಕೊಮ್ಮೆ Mr. 133, c. r. ಪಪಾಜಿ).

ಶಿವಾದ್ವೈತಭಾಜ್ಯ śiva-advaita-bhâjya. One whose only portion or lot is Śiva (V. 11, 5).

ಶಿವಾನಂದ śiva-ânanda. Śiva's joy. 2, N. (Bp. 34, 4. 9).

ಶಿವಾಯಿ (śiva-âyi). 1. N. (Bp. 59, 6).

ಶಿವಾಯಿ śivâyi. 2. Besides; except; extra (My.; Br.; Mhr., H.). — ಶಿವಾಯಿಜಪ್ತಿ. The effects of persons dying without heirs, etc., which revert to government (My.).

ಶಿವಾರಮಣ śivâ-ramaṇa. Śiva (Bp. 25, 51).

ಶಿವಾರ್ಚನೆ śiva-archane. Worship of Śiva. ಶೀಲವಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷ ಆಗಿ ನಿತ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಲಯಿತು (Prv.).

ಶಿವಾಲಯ śiva-âlaya. Any temple dedicated to Śiva (ಕೇದಾರ, ಪೇಜರಗೇಶ್ವ, ಪೇಜಾಲಯ Nn. 38; Bp. 41, 7).

ಶಿವಾವಲ್ಲಭ śivâ-vallabha. Śiva (Grj. 1, 133; 2, 108).

ಶಿವಿ śivi. = ಶಿ. N. of a king.

ಶಿವಿಕೆ śivikè. = ಶಿವಕೆ, etc. *A palanquin, a litter;*—a bier.

ಶಿವಿರ śivira. = ಶಿವಿದ. *A camp;* an intrenchment for the protection of an army;—a royal camp, a royal residence.

ಶಿವು śivu. Tbh. of ಶಿವ. N. (B. 2, 16).

ಶಿವೆ śivè. ಶಿವಾ. = ಸಿವ. The wife of Śiva: *Durgâ.* 2, *a jackal.* 3, *the emblic myrobalan, Emblica officinalis* Gaert. (ನೆಲ್ಲಿ Hlâ.). 4, *the tree Terminalia chebula* Roxb. (see ಆಕಶಿ). 5, *the tree Prosopis spicigera* Lin. (see ಬನ್ನಿ 2). See ಶಿವ.

ಶಿವೈಕ್ಯ śiva-aikya. One who has become one with, or has been absorbed into, Śiva (Bp. 27, 71). See ಸಾಂಖ್ಯ-.

ಶೀತ śîtla. *Cool, cold.* 2, *coolness, cold, frost.* 3, *the cool or cold season* (from about the middle of January to that of March, comprising the months ಮಘ & ಫಲ್ಗು Mr. 70).

ಶೀತಕರ śîtla-kara. The moon (My.).

ಶೀತಋತು śîtla-ṛitu. = ಶಿತ No. 3. (My.).

ಶೀತೋಪಚಾರ śîtla-upachâra. Kind treatment with cooling or refreshing articles (Ôpr. 3, 84; Abh. P. 4, 94; Grj. 4, 117; My.).

ಶಿಶು śiśu. = ಸಿಸು. *A child, an infant;—the young of any animal, as a calf, puppy,* etc. 2, a pupil, a scholar. ಶಿಶು ಮೋಲಿ ಕೆಸು ಶಿಸ್ತು! ಎನ್ನ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಸಿಯೋಂಸಿ ಕೋಣ (Prv.).

ಶಿಶುಕ śiśuka. A child. 2, *a fish resembling a porpoise or a porpoise.*

ಶಿಶುತೆ śiśutè. = ಶಿಶುತ್ವ. (Ôpr. 2, 16).

ಶಿಶುತ್ವ śiśutva. *Childhood.*

ಶಿಶುಪಾಲ śiśu-pâla. N. of a king who was killed by Kṛishṇa (Bh. 2, 8 sum.).

ಶಿಶುಮಾರ śiśu-mâra. = ಶಿಂಶುಮಾರ. *The Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus* (see ಕೊಸಕೆ & ಕೆರಮು). 2, the heavenly porpoise: a collection of the stars and planets.

ಶಿಶುಸಂಧ್ಯಾರಣ śiśu-sandhâraṇa. (?). See ಶಿಶುಸಾ.

ಶಿಶುಹಾರಿ śiśu-hâri. Child-destroyer: N. of a female demon (Bp. 14, 14).

ಶಿಶ್ನ śiśna. *The penis.*

ಶಿಶ್ನೆ śiśnè. = ಶಿಶ್ನ. (ಮುಚ್ಚ, Coorl Nn. 117; ಮೂಚ್ಚ, Oorg, etc. Mr. 328).

ಶಿಶ್ವಿದಾಪ śiśvidâna. *Sinful, wicked.*

ಶಿಷ್ಕಾಸ śiśrûsha. Tbh. of ಶುಷ್ಕಾಸೆ. (ಉಪಾಸ್ತಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಶಿಷ್ಕಾಸೆ śiśrûshè. = ಶಿಷ್ಕಾಸ. (My.).

ಶಿಷ್ಟ śishṭa. 1. Left, remaining, residual; remainder. See ಆಪ-, etc.

ಶಿಷ್ಟ śishṭa. 2. Ordered, commanded. 2, *disciplined, educated, trained;*—obedient, docile;—*learned, wise;*—*a learned man;*—well-behaved, good, virtuous;—eminent, noble, excellent. 3, instruction, order. See Kâvy. V, 1; Bp. 4, 50; 22, 38; 30, 43; 59, 26.

ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲಕ śishṭa-paripâlaka. = ಶಿಷ್ಟಪಾಲಕ. (My.).

ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನ śishṭa-paripâlana. Protection of the virtuous (My.).

ಶಿಷ್ಟಪಾಲಕ śishṭa-pâlaka. A guardian or protector of the virtuous (C. Bp. 47, 27).

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ śishṭa-âchâra. The manner and procedure, the custom and course, of the venerable and good (My.).

ಶಿಷ್ಟಿ śishṭi. Ruling. 2, *an order, a command.* 3, punishment, chastisement.

ಶಿಷ್ಮ ಬಾಗೆಮರ śishma-bâge-mara. A valuable timber tree, furnishing a kind of blackwood, Dalbergia sissoo Roxb. (St. & Pl.).

ಶಿಷ್ಯ śishya. To be disciplined or educated. 2, *a pupil, a disciple.* See Bp. 39, 39; J. 2, 18; Sp. s. ಚಾಣಾಕ್ಷ. 3, an apprentice (Mhr.).

ಶಿಷ್ಯಗೃಹ śishyatana. Pupilage; apprenticeship (B. 5, 273).

ಶಿಷ್ಯತ್ವ śishyatva. The state or character of a pupil, pupilage (My.).

ಶಿಷ್ಯಸಂಪತ್ತು śishya-sampattu. A large number of pupils or followers (My.).

ಶಿಸ್ತು śistu. = ಸಿಸ್ತು. Aim (My.; Mhr., H.). 2, a roll of the householders (of a village, etc.) from whom the revenue is to be gathered in, or upon whom an assessment is to be laid (Mhr., H.). 3, assessment, tax (My.; Br.). 4, suitable, proper, correct (Mhr.); beautiful, elegant, decorated; decoration (My.). ಸಟ್ಟ ಶಿಸ್ತು ಮೂಲಮಡಲಿಲ್ಲವಗೆ ಪಟ್ಟ ಸೂಜಿ ಮೋಲಯ್ತು (Prv.). — ಶಿಸ್ತುಗಾಮ. A decorated man; a fop; a lewd man (My.). — ಶಿಸ್ತುಗಾರ್. A decorated female; a foppish one; a whore (My.).

ಶಿಳ್ಳಮುಖ śiḷḷi-mukha. = ಶಿಂಳಮುಖ. (ಪಕ್ಷ, ಜಾಲ Nn. 27; Abh. P. 4, 94; J. 22, 42).

ಶೀಕರ śîkara. = ಸೀಳರ, ಸೀಳಪ. *Thin or drizzling rain, drizzle, spray, rain driven by wind.* 2, a drop of rain or water.

ಶೀಘ್ರ śîghra. *Quick, speedy;*—ಶೀಘ್ರಂ, *quickly, rapidly, swiftly* (ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ, etc. Śmd. 391; ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ, ಪಟುಪ್ರಪಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಿಕ, etc. Kk. 50; ಪಟ್ಟಿಕ, ಪಟ್ಟಿಕ, ಪೇಗ, ಸಡಗರಿಪಿ, ಪಟುಪ್ರಪಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಿಕ, etc. Śm. 61);—swiftness (Bp. 44, 5).

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ śîghragâmi. Going quickly: a camel (ಒಂಟಿ, ಒಟ್ಟೆ Nn. 99).

ಶೀಘ್ರುವೇಧಿ śīghra-vēdhi. Quickly piercing (the mark): *a good archer* (ಶೀಘ್ರವೆಸುವಾತ Hiḷ.).

ಶೀಘ್ರೆ śīghrē. A particular plant (= ದನ್ತಿ, Sk.). 2, another plant (ರಕ್ತಪಮಿ, ಪತ್ತಿವರ ಮುರುಟುಮಂ Mr. 145).

ಶೀತ śīta. = ಶೀತ. *Cold, chilly, frigid;—cold, coldness.* See ದಳ. 2, dull, apathetic; idle, lazy, stupid. 3, *the rattan, Calamus rotang* Willd. (or a kind of rattan, C. fasciculatus; see ವೆತ್ತ). 4, *the tree Cordia myxa* Lin. (= ಉದ್ದಾಲ). 5, water (Sk); dampness; damp (My.). ಶೀತ ಮಾಡಿ ದವಗೆ ಬಾವಿದ ಧಯುವೇಸು? (Prv.).

ಶೀತಕ śītaka. *Cold, dull, slow, apathetic; idle, lazy, stupid.*

ಶೀತಕರ śīta-kara. Having cold rays: the moon. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಶೀತಕರಧರ śītakara-dhara. Śiva (Bp. 43, 9).

ಶೀತಕಿರಣ śīta-kiraṇa. = ಶೀತಕರ No. 1. (J. 4, 4).

ಶೀತಕೃತ್ಕರ śīta-kṛit-kara. The moon (Gṛj. 4, 114).

ಶೀತಜ್ವರ śīta-jvara. A cold fever, ague (ಹೊಮಳಿಮರ್ Mr. 387; My.). 2, fever occasioned by cold (My.).

ಶೀತಭೀರು śīta-bhīru. Afraid of cold. 2, *Arabian jasmine, Jasminum sambac.*

ಶೀತಮರ್ದಿಕೆ śīta-marḍiḷ. = ಶೀತಕರ. (ವನ್ನ Nn. 123).

ಶೀತರಶ್ಮಿ śīta-raśmi. = ಶೀತಕುರಿಣ. (My.).

ಶೀತರುಚಿ śīta-ruchi. = ಶೀತಕರ. (Bp. 11, 18).

ಶೀತಲ śītala. *Cold, chilly, frigid, cool.* 2, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. (see ಮೊಡಗು 3).

ಶೀತಲೆ śītaḷe. = ಶೀತಾಳ, ಶೀತಾಳೆ 1. Small-pox; (the chicken-pox);—the goddess presiding over or inflicting small-pox.

ಶೀತವಾರಿ śīta-vāri. Cold water (Gṛj. 4, 116).

ಶೀತಶಿವ śīta-śiva. *A kind of fennel* (= ಶಾಲೀಯ). 2, *a sort of resin, storax or benzoin.* 3, *rock-salt.*

ಶೀತಾಂಶು śīta-aṁśu. Cool-rayed: *the moon.*

ಶೀತಾಂಗ śīta-aṅga. Cold-bodied, having cold limbs. 2, a kind of fever. (R.).

ಶೀತಾಮ್ಬು śīta-ambu. = ಶೀತವಾರಿ. (J. 3, 12).

ಶೀಧು śīdhu. = ಶೀಧು. *A spirit distilled from molasses, rum.*

ಶೀನ śīna. *Congealed, thick.*

ಶೀರ śīra. = ಶೀರ. (G.).

ಶೀರ್ಣ śīrṇa. Withered, shrivoled; decayed, rotten; thin, wasted; slender, small; shattered, injured (My.).

ಶೀರ್ಷ śīrsha. = ಶಿರಸ. *The head.*

ಶೀರ್ಷಕ śīrshaka. = ಶೀರ್ಷಕ 1. The head or skull. 2, *a helmet;*—a turban (ತಲೆಸುತ್ತು Mr. 342). 3, an ornament of flowers on the head (ಮುಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂವಪ್ಪುರಿಗಳು Mr. 334).

ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ śīrsha-ch-chhēdya. *To be beheaded, meriting death by decapitation.* See Nr. s. ಅರಿಸು 1.

ಶೀರ್ಷಣ್ಯ śīrshaṇya. *Clean and unentangled hair.* 2, *a helmet;*—a cap.

ಶೀಲ śīla. = ಶೀಲ. *Disposition, inclination, character, natural disposition;—habit, usage.* 2, *practice, behaviour, conduct* (ಆಚಾರ Nn. 129). 3, *good disposition or character, good nature, good conduct, moral practice, virtue, piety.* 4, form, shape, beauty. 5, at the end of compounds: possessed of naturally; propense, prone, disposed to. ಶೀಲವುಳ್ಳೀವಾವರೂ ಗುಣ ಕೆಟ್ಟದು.—ಸೂಳೆ ಮುಟ್ಟಾಗಿ ಶೀಲ ಒಮು ಕೊಣ್ಣಾನ್ತೆ (Prv.). See Śmd. 238.

ಶೀಲಗ್ರಹಣ śīla-grahaṇa. Following an inclination; observing a practice (Śmd. 238).

ಶೀಲವನ್ತ śīla-vanta. A man possessed of good qualities, one of a good or amiable disposition, a well-conducted man (Bp. 1, 33; 47, 49). ಶೀಲವನ್ತರ ಒಣೆಯುಳ್ಳಿ ಕೊಂದೆ ಮಗ ಯುವಾಮು (Prv.). Feminine ಶೀಲವನ್ತೆ. ಶೀಲವನ್ತೆ ತಪ್ಪ ಅಗ್ನಿಗೆ ಜಂಗಮಗೆ ವಿವಾಹನಿಗಾಯಿತು (Prv.). — ಶೀಲವನ್ತಗ್ಗಣ್ಯ. -ಅಗ್ಗಣ್ಯ. N. (Bp. 58, 7).

ಶೀಲವೃದ್ಧ śīla-vṛiddha. Advanced in moral practice, very virtuous (My.).

ಶೀವಲ್ಲಿ śīvalli. N. of a creeping plant (ಕಾಕ್ಕೋಲಿ, etc. Mr. 145).

ಶುಕ śuka. = ಸುಕ 1. *A parrot* (ನಿಘ Nn. 10. 23. 153). 2, a mango tree (ಮೂಲಕ್ಷ, ಮಾವಿನ ಮರ 153). 3, the silk-cotton tree (ಶಾಲ್ಮಲಿಯಂ, ಎಲವದ ಮರ 153). 4, *a particular drug and perfume* (= ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ). 5, cloth, clothes (ಪಟ Mr. 521). 6, a son of Vyāsa (Rāv. 5, 75); an ascetic (ಯೋಗಿ, ಯತಿ 153). 7, Śiva (ರುದ್ರ, ಶಿವನ 153).

ಶುಕತಾತ śuka-tāta. Vyāsa (J. 5, 47).

ಶುಕನಾಸ śuka-nāsa. Having a nose like a parrot's beak. 2, *the tree Calosanthes indica* Bl. (or Bignonia indica Lin.). 3, the tree Bignonia chelonoides Lin.

ಶುಕಪಂಜರ śuka-pañjara. A parrot's cage (My.).

ಶುಕವಾಣಿ śuka-vāṇi. The prate of a parrot (My.). 2, a woman who speaks like a parrot (My.).

ಶುಕಸಪ್ತತಿ śuka-saptati. N. of seventy stories related by a parrot (My.).

ಶುಕೋಕ್ತಿ śuka-ukti. The prate of a parrot (ಮೊಸ್ಸುಗೆವದು ದು Ct. II, 65).

ಶುಕ್ತ śukta. *Sour gruel* (ಆವನ್ತಿಸೋಮ, ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜಿ Hiḷ.). 2, *sour, acid* (ಆಮ್ಲ, ಹುಳಿವದು Sl. 428); *a kind of acid liquid* or vinegar. 3, *harsh; hard* (ಪರುಷ, ಜಿಡ್ಡಿಸಿವುದು Nr.).

ಶುಕ್ತಿ śukti. = ಸುಕ್ತಿ. *A pearl-oyster, an oyster-shell* (ಸಿಪ್ಪೆ Ct. I, 75; ಚಿಪ್ಪು Mr. 412); a small shell, a muscle, a cockle. 2, *a sort of perfume.* 3, a curl on a horse's neck or breast.

ಶುಕ್ತಿಕೆ śuktikē. = ಶುಕ್ತಿ No. 1. (My.).

ಶುಕ್ತಿಜ śukti-ja. Oyster-born: a pearl (Kāvy. V, 4; Ṣpr. 8, 34; Śāv. 1, 34).

ಶುಕ್ತಿಮತ್ śukti-mat. N. of a mountain or mountain range. See ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ.

ಶುಕ್ರ śukra. = ಶುಕ್ಲ. Bright, resplendent. 2, white. 3, *Agni, fire.* 4, *the planet Venus, or its regent, the preceptor of the asuras.* 5, *semen virile.* 6, *the month jyēshṭha* (May-June). ಶುಕ್ರ ಬಕ್ಕವಾದರೂ ತಪ್ಪ ಬಿಡ (Prv.).

ಶುಕ್ರನಾಡಿ śukra-nāḍi. N. of a work on astrology (My.).

ಶುಕ್ರನೀತಿ śukra-nīti. N. of a work on ethics (My.).

ಶುಕ್ರಮಹಾದಶೆ śukra-mahā-daśe. An aspect of the planet Venus that is considered as influencing the fortunes of men for good (My., also as ಶುಕ್ರಶುಭದಶೆ).

ಶುಕ್ರಮೌಢ್ಯ śukra-mauḍhya. The time of the year during which Venus is invisible, which is considered as inauspicious (My., also as ಶುಕ್ರಮೂಢ್ಯ).

ಶುಕ್ರಲ śukrala. Spermatic, seminal. 2, *lustful.*

ಶುಕ್ರವಾರ śukra-vâra. Friday (C.; B. 1, 7).

ಶುಕ್ರಶಿಷ್ಯ śukra-śishya. Pupil of Śukra: *an Asura.*

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ śukra-âchârya. Śukra, the preceptor of the Asuras (My.). 2, a monoculous man, a Cyclops (My.; Mhr.).

ಶುಕ್ರೋದಯ śukra-udaya. The time of the year when the śukramûḍha has passed away (My.).

ಶುಕ್ಲ śukla. = (ಶುಕ್ರ), ಸುಳಲ 2. *Bright; white;* a white colour (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 32). 2, *the light half of a month from new to full moon.* 3, the third year in the cycle of sixty (My.). 4, semen virile (ರೇತ, ಇಂದ್ರಿಯ 32; ಮುದ್ರಾಸಾರ, ಇಂದ್ರಿಯ Nn. 125; ರೇತಸ್, ಇಂದ್ರಿಯ, etc. Mr. 395; ಮುದ್ರಾಸಾರ Mr. 497; ಸುರತರಸ Mr. 508). 5, the eye (ಅಕ್ಷಿ, ಕಣ್ 32; ಕಣ್ 508). 6, a disease of the cornea or white part of the eye. 7, N. of a month (ಮಾಸ, ಮಾಸಭೇದ 32; ಮಾಸ 508; Mr. 70). 8, large, great (ಪೃಥು, ದೊಡ್ಡದು 32). 9, a valiant man (ಸುಭಟ 32; ಕಲಿ 508). — ಶುಕ್ಲಾಪಿ. -ಅಪಿ. = ವೀರ್ಯಸ್ಖಾದ. ಶುಕ್ಲಾಬಿಕ್ಕೆ ಕುಣ್ಡೇ ತಿನ್ನು, ಮುಕ್ಕಯೆಲ್ಲಾ ಉಂಡು. (Prv.).

ಶುಕ್ಲತ್ವ śuklatva. Whiteness (My.).

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ śukla-paksha. *The light half of a month, the period from new to full moon* (ದೆಳ್ಳಕ್ಕ Kk. 59; Śm. 20). 2, the innocent or pure side of two sides or parties contending. 3, the condition of a female after menstruation during the śuklapaksha (Bp. 40, 21).

ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯ śukla-pâḍya. The first day of the light half of the month (Sl. 39; My.).

ಶುಕ್ಲಾಪಾಂಗ śukla-apâṅga. Having white eye-corners: a peacock. (R.).

ಶುಚ್ śuc. ಶುಕ್. *Sorrow, grief;*—affliction.

ಶುಚಿ śuci. = ಸುಚಿ. *Bright; white;* a white colour (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 18). 2, *clean, pure;* purity (ಶುದ್ಧ, ಶುದ್ಧತೆ 18). 3, virtuous, holy, innocent, undefiled;—honest, upright, true;—correct, accurate, free from fault or error; guileless;—innocence, virtue, goodness;—correctness, accuracy. 4, *a faithful minister;* a true friend. 5, an ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠ 18). 6, a Brâhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ 18). 7, *fire* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 18). 8, eternal, everlasting (ನಿತ್ಯ, ಶೇಷವಿಲ್ಲದುದು 18). 9, = ಆಮ್ಲಜ (18). 10, being at the head (ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯತೆ 18). 11, = ರುಜು (18). 12, a particular plant (ಲತಾವಿಶೇಷ, ಬಳ್ಳಿಗಳ ಭೇದ 18). 13, wood (ಕಾಷ್ಠ 18). 14, *the month âshâḍha* (ಆಷಾಢ, ಆಷಾಢಮಾಸ 18). ಮುಯಲಲ್ಲಿ ಕವಿಮಂಯಾದರೂ ಮುಸಿ ಮಟ್ಟ ಕೊಳ್ಳೋದರಲ್ಲಿ ಕವಿಮುಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶುಚಿಕರ śuci-kara. Purifying (My.).

ಶುಚಿತನ śucitana. = ಶುಚಿತ್ವ. (Râm. 5, 9, 27).

ಶುಚಿತ್ವ śuchitva. Purity, cleanness; virtue, holiness (My.).

ಶುಚಿರ śuchira. The colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 136). 2, goodness, virtue (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳೆಯದು 136).

ಶುಚಿರೋಚಿಸ್ಸು śuchi-rôchis. The moon (R.).

ಶುಚಿ śuchi. Sorrow, grief; affliction (My.).

ಶುಣ್ಟ śuṇṭa. = ಶುಣ್ಠ. (Mhr.; My.; see ಮಜ್ಜ-).

ಶುಣ್ಠ śuṇṭha. A blockhead, a dolt (My.; Tê.; Mhr.; T. ಮುಣ್ಣ). ಶುಣ್ಠನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಪ್ಪು ಕಲಿಸಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prv.).

ಶುಣ್ಠಕಾಯ śuṇṭha-kâya. = ಶುಣ್ಠ. (My.).

ಶುಣ್ಠಿ śuṇṭhi. = ಸುಣ್ಠಿ, ಸೊಣ್ಠಿ. *Dry ginger* (ನಾಗರ, ಮುಖೌಷಧ Mr. 137). See Prv. s. ಶುಣ್ಠಾಟಿ.

ಶುಣ್ಡ śuṇḍa. = ಶುಣ್ಡಿ, ಸುಣ್ಣ, ಸೊಣ್ಣ, ಸೊಣ್ಡಿ, ಸೊಣ್ಡೆ. An elephant's trunk (ಇಭಹಸ್ತ, ಆನೆಯ ಕೈಯ್ Nn. 131). 2, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 131).

ಶುಣ್ಡಾಪಾನ śuṇḍâ-pâna. *A place where spirits are drunk, a tavern.*

ಶುಣ್ಡಾರ śuṇḍâra. = ಶುಣ್ಣ, ಸುಣ್ಣಳು, etc.

ಶುಣ್ಡಾಲ śuṇḍâla. (= ಸುಣ್ಣಳು or ಸೊಣ್ಡೆಲ-ಅ 3 ?). = ಸುಣ್ಣಾಲ. An elephant.

ಶುಣ್ಡಾಲಕರಾಗ್ರ śuṇḍâla-karâgra. The tip of an elephant's trunk (ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ, ಕಣೆಕೆ Nn. 21).

ಶುಣ್ಡಾಲಕಿಶೋರ śuṇḍâla-kiśôra. A young elephant (ಮರಿಯಾನೆ Nn. 98).

ಶುಣ್ಡಿ śuṇḍî. ಶುಣ್ಣಾ. *An elephant's proboscis or trunk.* 2, *spirituous liquor.*

ಶುದ್ಧ śuddha. = ಸುದ್ದ. Purified, cleansed, *clean, pure;* purity, purification; anything pure (ಗೋಮೂತ್ರ, ವಿಶುದ್ಧಿ Nn. 20). 2, stainless, guileless, true, fair, honest, virtuous, holy. 3, free from fault or error; correct, accurate, normal, right (Śmd. 38. 296). 4, simple, unmixed. 5, simple, mere, only, alone; nothing but; wholly. See ಆ-, ಆತಿ-, ಪರಿ-. ಶುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಒಬ್ಬೆ ಉಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). ಶುದ್ಧಮುಷ್ಟದು (ಪವಿತ್ರ Nn. 52); ಶುದ್ಧಮುಷ್ಟರಿತ್ರ (ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಪ್ರಾಂತ್ಯ 79). — ಶುದ್ಧಕಳ್ಳ. A downright thief (My.; see Sp. s. ಕಳ್ಳ). — ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To purify, ಕಳ್ಳುಪವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ನಿರ್ದೋಷ, ಪೋಷಿತ, etc. Sl. 368; My.). — ಶುದ್ಧಪೋಣ. A complete unlettered savage (B. 4, 108). — ಶುದ್ಧಪಡಮಲು. Due west. See Sp. s. ಪೀಡು 2. — ಶುದ್ಧ ಮಾಡು. To make clean (My.). — ಶುದ್ಧ ರೋಗಿ. A man completely diseased (My.). — ಶುದ್ಧಶೋಫಿ. A complete miser (My.). — ಶುದ್ಧಶೂನ್ಯ. A mere blank, nothing at all, etc. (My.). — ಶುದ್ಧಸಾತ್ವಿಕ. A perfect sâtvika (My.). — ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು. A pure lie (My.).

ಶುದ್ಧಕೆ śuddhagè. = ಸುದ್ದಗೆ. Purity. 2, the state of being true or normal: a standard letter (ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರ Śmd. 43-45).

ಶುದ್ಧತೆ śuddhatè. Purity, cleanness, correctness, etc. (Ôpr. 1, 32; Bp. 46, 11).

ಶುದ್ಧತ್ವ śuddhatva. = ಶುದ್ಧತೆ. (My.; ಶುಚಿತ್ವ; Ch.).

ಶುದ್ಧಪ್ರತಿ śuddha-prati. A correct, faultless, fair copy (My.).

ಶುದ್ಧಬೋಧೆ śuddha-bôdhè. Pure, faultless instruction or knowledge (Bp. 27, 76).

ಶುದ್ಧಭಕ್ತಿ śuddha-bhakti. True devotion (Bp. 60 sum.).

ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸು śuddha-manassu. A pure, guileless, honest mind (My.).

ಶುದ್ಧಯಿಸು śuddhayisu. (Śmd. 65). = ಸುದ್ದಯಿಸು. To purify, etc.

ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರ śuddha-akshara. A standard letter (see ಶುದ್ಧಗೆ).

ಶುದ್ಧಾಚಾರ śuddha-âchâra. Virtuous conduct or practices (My.).

ಶುದ್ಧಾದ್ವಯನಿರಂಜನ śuddha-advaya-niranjana. One who possesses a perfect and peerless purity (J. 13, 28).

ಶುದ್ಧಾನ್ನ śuddha-anna. A pure or sacred interior: the

private or women's apartments (in the palace of a king), *a harem, a seraglio.* 2, *a king's wife or concubine.*

ಶುದ್ಧಾನ್ವಯ śuddha-anvaya. Of a pure race, belonging to a noble family (ಕೌಲೀನ, ಸಚ್ಛೂದ್ರನ Nn. 76).

ಶುದ್ಧಾಪಹ್ನುತಿ śuddha-apahnuti. A particular figure of rhetoric: denial of any quality or property for the sake of applying some other, *e. g.* this is not the moon, it is a lotus of the heavenly Ganges (My.).

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ śuddha-aśuddha. Pure and impure, correct and incorrect (My.).

ಶುದ್ಧಿ śuddhi. = ಸುದ್ದಿ. Purity, cleanness, holiness, freedom from defilement;—cleaned state;—*elegance* (of a pearl). 2, purification, cleansing. 3, rightness or goodness; freedom from unpropitious influences, suitableness for holy works (used of planetary aspects, of lunar days, etc.). 4, clearance, acquittal. 5, clearing of expenses, paying off arrears. 6, correction;—correctness, accuracy;—truth, certainty. See ಕಾಯಾ-, ದೈರ-. 7, searching, exploring; searched state (Mhr.).

ಶುದ್ಧಿಪತ್ರ śuddhi-patra. A sheet or paper of corrections, an errata list (My.). 2, a certificate to a person who (through the administration of prâyaśchitta) has been purified from his pollution, and restored to fitness for the intercommunication of the social relation (My.).

ಶುದ್ಧೋದನ śuddha-ôdana. N. of a king, the father of Śâkyamuni. See ಶೌದ್ಧೋದನಿ.

ಶುನಕ śunaka. = ಸೋಣ, ಸೋಣಗ, ಸೋಣಗು. *A dog.* 2, N. (Bp. 55, 45). ಪಾಪಕಾ ಬೇಕೆಸ್ಸು, ಶುನಕಳ್ಕೆ ಕರಪ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶುನಕಿ śunaki. *A bitch.*

ಶುನಾಸೀರ śunâsîra. *Indra.*

ಶುನಿ śuni. *A bitch.* See Sp. s. ಮುಗುಳಿ.

ಶುಭ śubha. = ಸುಬ. Bright, shining; *splendid; handsome, beautiful.* 2, *auspicious, lucky, fortunate, good, happy* (ಮಂಗಲ Nn. 139; Mr. 530);—right, good, virtuous;—eminent, distinguished (ವಿಶೇಷ Mr. 530). 3, *pure* (ಅಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 139). 4, anything bright or beautiful, auspiciousness. 5, *good fortune, good luck.* 6, *goodness, welfare, happiness, hail, joy* (ಸಲ್ಲಿ ಕೆ. II, 81). 7, perpetuity (ನಿತ್ಯವು 139). 8, kingship (ರಾಜ್ಯಪದ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ವಿಶೇಷ 139; ಪಟ್ಟ 530). 9, valour, etc. (ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಪರಾಕ್ರಮ 139; ವಿಕ್ರಾನ್ತ 530). 10, the prickly pear (ಮುಳಗಳ್ಳಿ ಕೆ.). 11, the śami tree (P ಘೋಣಾತ, ಮರ 139; Sk. ಶುಭಾ is = ಶಮಿ). ಶುಭ ಮೆಡಿ, ಅಶುಭ ತೊಡಿ (Prv.). — ಶುಭಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person of inauspicious words. ಶುಭ ನುಡಿಯೋ, ಶುಭಗೇಡಿ! ಅಕ್ಷರೆ ಹಕ್ಷರವದರೆಲ್ಲ ಬೋಧಿಯರು! ಅಸ್ತು (Prv.). — ಶುಭಮ್ ಅಸ್ತು. May happiness become your portion! (used in letters, My.);—may it be auspicious, etc.

ಶುಭಂಯು śubhaṁyu. *Happy, blissful, auspicious, prosperous.* 2, a man who causes welfare, etc. (ಒಳಿತಂಗೆಯ್ವುದ IIIâ.). *Cf.* ಶುಭಯುತ.

ಶುಭಕರ śubha-kara. Causing welfare, etc.;—auspicious, favourable (Bp. 25, 20; 27, 79; 60, 47).

ಶುಭಕರ್ಮ śubha-karma. A good or virtuous act. 2, a happy or joyous ceremony or rite (as a marriage, upanayana, etc., as opposed to a funeral, dolorous rite, My.; see Nn. s. ಶೋಭನ).

ಶುಭಕಾರ್ಯ śubha-kârya. = ಶುಭಕರ್ಮ No. 2. (Bp. 60, 1; My.). ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಶುಭವಾಗೋದು ಸಿಬ್ಬಲ್ಲಿ (Prv.).

ಶುಭಕೃತ್ śubha-kṛit. N. of the thirty-sixth year in the cycle of sixty (My.).

ಶುಭದಾಯಕ śubha-dâyaka. Granting happiness, etc.; one who grants happiness, etc. (My.).

ಶುಭದಾಯಕೆ śubha-dâyaki. A woman who grants happiness, etc.: Pârvatî (Râm. 1, 1, 4).

ಶುಭದಿನ śubha-dina. An auspicious day (Cpr. 2, 54).

ಶುಭನಕ್ಷತ್ರ śubha-nakshatra. A fortunate star (My.).

ಶುಭಪ್ರಸ್ತ śubha-prasta. = ಶುಭಕರ್ಮ No. 2. (My.).

ಶುಭಫಲ śubha-phala. Auspicious result, good or happy consequence (My.).

ಶುಭಮುಹೂರ್ತ śubha-muhûrta. A lucky moment or time (Râm. 1, 8, 7).

ಶುಭಯುತ śubha-yuta. A man who causes welfare, etc. (ಮಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಡ್ವುದಂ Mr. 240). *Cf.* ಶುಭಸಂಯುತ.

ಶುಭರೇಖೆ śubha-rêkhe. An auspicious line (*e. g.* on the sole of the foot, Mr. 332).

ಶುಭಲಗ್ನ śubha-lagna. = ಶುಭಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಶುಭವಾರ್ತೆ śubha-vârte. Good news (My.; B. 5, 302).

ಶುಭವೇಷಿ śubha-vêshi. One who has an auspicious decoration (*i. e.* a liṅga): a Liṅgavanta (Bp. 50, 71).

ಶುಭಶಕುನ śubha-śakuna. A good omen (My.).

ಶುಭಸಂಯುತ śubha-saṁyuta. *Endowed with prosperity or happiness, blissful.* 2, a man who causes welfare, etc. (ಒಳಿತಂಗೆಯ್ವುದ IIIâ.).

ಶುಭಸೂಚನೆ śubha-sûchane. An auspicious hint or sign (My.).

ಶುಭಾಂಗಿ śubha-aṅgi. A handsome-limbed, beautiful woman (ಕೆಸ್ರ. 1, 76).

ಶುಭಾತ್ಮಕ śubha-âtmaka. *Agreeable, gladdening.*

ಶುಭಾನನ್ತ śubha-ananta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಶುಭಾನ್ವಿತ śubha-anvita. *Endowed with prosperity or happiness, prosperous, happy.*

ಶುಭಾವಹ śubha-âvaha. *Causing welfare, etc.*

ಶುಭಾಶುಭ śubha-aśubha. Prosperous and unfortunate, good and evil;—*good and evil, good and bad fortune, weal and woe.*

ಶುಭೋದಯ śubha-udaya. Rising or production of welfare (J. 2, 24).

ಶುಭೋರ śubha-ura. One who has a beautiful chest (J. 5, 6).

ಶುಭ್ರ śubhra. (= ಸುಬ್ರ). *Shining, radiant, bright.* 2, white (ಬೆಳಿದು Nn. 40. 46. 80).

ಶುಭ್ರಕರಿ śubhra-kari. Indra (Mr. 41).

ಶುಭ್ರತೆ śubhratè. Whiteness (Cpr. 1, 33).

ಶುಭ್ರದನ್ತಿ śubhra-danti. *The female of the elephant pushpadanta,* Indra's elephant (Mr. 42, c. r. ಆಭ್ರದನ್ತಿ).

ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರ śubhra-vastra. A white cloth (My.).

ಶುಭ್ರವಾಹನ śubhra-vâhana. Arjuna (J. 32, 24).

ಶುಭ್ರಾಂಶು śubhra-aṁśu. White-rayed: *the moon.*

ಶುಭ್ರಾತಪತ್ರ śubhra-âtapatra. A white parasol (Cpr. 8, 34).

ಶುಭ್ರಾಭ್ರ śubhra-abhra. A bright, clear sky (J. 6, 11).

ಶುಭ್ರೋಪಲ śubhra-upala. A white stone (ಬಳಪ Mr. 359, o. r. ಬಳಪ).

ಶುಂಭ śumbha. = ಸುಂಭ, (ಸೊಂಭ). N. of a demon (Č. Bp. 47, 21; Mhr.). 2, a dull, sluggish and stupid fellow (Mhr.). *Cf.* ನಿಶುಂಭ.

ಶುಂಭನ śumbhana. Injuring, killing (see ನಿ-). 2, shining, brilliant.

ಶುಲ್ಕ śulka. = ಸುಂಕ. *Toll, duty, customs* (ಸುಂಕ Nn. 25; Mr. 484). 2, price; purchase-price for a woman (money, valour, learning, etc.). 3, *the property settled on a woman before marriage;* a dower (ಸ್ತ್ರೀಸಂಬಂಧದ ದ್ರವ್ಯ 25; ಸ್ತ್ರೀದ್ರವ್ಯ 484). 4, gain, profit. 5, money advanced to ratify a bargain.

ಶುಲ್ಕಿಕ śulkika. N. of a country. See ಪೌಲ್ಕಿಕೇಯ.

ಶುಲ್ಕಿಗ śulkiga. = ಸುಂಕಿಗ. A collector of customs, a custom-house officer, a publican.

ಶುಲ್ಬ śulba. = ಶುಲ್ವ. (My. Amara).

ಶುಲ್ವ śulva. = ಸುಲ್, ಸುಲು, ಸುಲ್ವ. *A rope; a cord, a string* (ಉದುರಸ್ತ Mr. 380). 2, *copper.*

ಶುಲ್ವೆ śulve. *A rope.*

ಶುಶ್ರೂಷಣೆ śuśrûshaṇe. = ಶುಶ್ರೂಷೆ. (My.).

ಶುಶ್ರೂಷೆ śuśrûshe. = ಶಿಶ್ರೂಷ, ಶಿಶ್ರೂಷೆ. Desire or wish to hear or to obey; obedience. 2, *service;* obsequiousness, reverence.

ಶುಷಿ śushi. = ಸುಷಿ 2. Drying. 2, *a hole, a chasm.*

ಶುಷಿರ śushira. = ಸುಷಿರ. Full of holes or crevices. 2, *a hole, a chasm* (ಕಾದಿ Illâ.).

ಶುಷ್ಕ śushka. *Dried, dried up, dry;* shriveled, withered;—groundless, causeless;—unproductive, fruitless, unprofitable, useless, vain.

ಶುಷ್ಕಪರ್ಣ śushka-parṇa. *A dry leaf.*

ಶುಷ್ಕಫಲ śushka-phala. *Dry fruit.*

ಶುಷ್ಕಮಾಂಸ śushka-mâṁsa. *Dry flesh, dry meat.*

ಶುಷ್ಕವಾದ śushka-vâda. Useless talk (My.).

ಶುಷ್ಕೋಪಚಾರ śushka-upachâra. Unmeaning compliments, etc. (My.).

ಶುಷ್ಮ śushma. *Power, strength, prowess.* 2, *fire;*—light, lustre.

ಶೂಕ śûka. = ಸೂಳು. *The awn of barley, etc.* 2, a bristle, a spicule; a point (Bp. 39, 64). 3, *pity, compassion, clemency.*

ಶೂಕಕೀಟ śûka-kîṭa. *A caterpillar.* See ಮುಳ್ಳುಮಯಿ.

ಶೂಕಧಾನ್ಯ śûka-dhânya. *Any awned or bearded grain, as barley, etc.*

ಶೂಕರ śûkara. = ಸೂಕರ. *A hog, a pig.* ಮಳಲಾಡಿಗೆ ಗುರು ಬಪ್ಪಂತೆ ಶೂಕರಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಶೂಕಲ śûkala. ಶೂಕಳ. = ಶೂಲಳ, ಸೂಳಳ. *An ill-trained, unbroken, restive horse;* ill-trained, etc. (Abh. P. 4, 112; 16, after 65; Grj. 2, after 106). See Illâ. s. ನಿಃಶೂಕಗುಮಾಡು.

ಶೂಕಶಿಂಬಿ śûka-śimbi. *Cowach, Mucuna pruritus* Hook.

ಶೂಚಿ śûchi. = ಸೂಚಿ.

ಶೂಚಿಯಾನ śûchi-yâna. = ಸೂಚಿಯಾನ. Marching in a sharp file or column.

ಶೂದ್ರ śûdra. = ಸೂದ್ರ. *A man of the fourth or servile tribe* (or caste; ಶುಚಿಯು Čt. I, 84. 101; Čt. II, 16; see ಮುಮ್ಮ-). Feminine ಶೂದ್ರಳು (My.).

ಶೂದ್ರತ್ವ śûdratva. The state or condition of a śûdra (Bp. 55, 42).

ಶೂದ್ರಿ śûdri. *The wife of a śûdra.* See ಮುಮ್ಮ-.

ಶೂದ್ರಿಕ śûdrika. N. of a king (Šmd. 297; Bp. 11, 51; 31, 23).

ಶೂದ್ರೆ śûdre. *A woman of the śûdra tribe.*

ಶೂನ್ಯ śûnya. = ಸುನ್ನ, ಸುನ್ನಿ, ಸೂನ್ನೆ 2. *Empty, void, hollow; vacant; non-existent.* 2, *utterly destitute or depriced of, without.* 3, *ruined.* 4, nonsensical, unmeaning. 5, lonely, private. 6, bare, naked. 7, a void, a vacuum, a blank; inanity. 8, *a lonely place, a desert;* etc. etc. (ಬಹ್ಮಶೂನ್ಯರ್ Čt. I, 86; ಮುಚ್ಚಿದ Čt. II, 54). 9, the sky. 10, a dot, a spot. 11, a cypher, a zero (ಶೂ Mr. 506). 12, the anusvâra or bindu (Šmd. 19). 13, absolute vacuity, nonentity, nihility (one of the principles of bauddha metaphysics). 14, one of the vital airs (ಒಸರಿ ಸಿ ಸುಡಲಮಿಕೆ ಶೂನ್ಯಮುಳ್ಳು Mr. 53). 15, sorcery (My.). Feminine ಶೂನ್ಯಳು (see ನಿ-, ಮುನಿ-). — ಶೂನ್ಯದ ಬೊಂಬೆ. An effigy (of clay) that is to represent the person whom the sorcerer wants to destroy (My.).

ಶೂನ್ಯಗಾಣ śûnya-gâṇa. A sorcerer (My.; Sl. 340).

ಶೂನ್ಯಗಾತಿ śûnya-gâṭi. A sorceress (My.).

ಶೂನ್ಯಲಲಾಟ śûnya-lalâṭa. A forehead destitute of any sectarian mark (My.).

ಶೂನ್ಯವಾದಿ śûnya-vâdi. An atheist;—a Buddhist (My.).

ಶೂನ್ಯಶೀರ್ಷ śûnya-śîrsha. A bare head (Šśv. 4, 108).

ಶೂನ್ಯಸ್ಥಾನ śûnya-sthâna. An empty, waste place. See ಪಾಡು.

ಶೂನ್ಯಹಸ್ತ śûnya-hasta. Empty-handed. (R.).

ಶೂಯಮಾನ śûyamâna. Swelling, enlarging, increasing; thriving. (G.).

ಶೂರ śûra. *A hero, a warrior, a valiant man, a great or mighty man* (ಆಕೆಯಾ Bhn. 6).

ಶೂರಣ śûraṇa. = ಸುರಣ, ಸೂರಣ. *A kind of esculent root, Amorphophallus campanulatus* Decaisn., or *the Telinga potato, Arum campanulatum* Roxb.

ಶೂರತೆ śûratve. Heroism, prowess, valour, bravery (Prll. 3, 7).

ಶೂರತ್ವ śûratva. = ಶೂರತೆ. (Bp. 38, 64).

ಶೂರಸೇನ śûra-sêna. N. of the country about Mathurâ (Bp. 6, 19). 2, N. of a king.

ಶೂರ್ಪ śûrpa. = ಸೂರ್ಪ. *A van, a winnowing basket, a sifting fan.* 2, a measure of two drôṇas.

ಶೂರ್ಪಕ śûrpaka. N. of a demon, an enemy of Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಪ್ರಹರ śûrpaka-prahara. Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಪ್ರಹರಪ್ರಹಾರಿ śûrpakaprahara-prahâri. Śiva (Bp. 58, 41).

ಶೂರ್ಪಕಮರ್ದನ śûrpaka-mardana. Kâma (Grj. 7, 3).

ಶೂರ್ಪಕರಣ śûrpa-karaṇa. = ಸೂರ್ಪಕರಣ. Winnowing, sifting. See ಒಪ್ಪ, ತೂರ್ಪು.

ಶೂರ್ಪಕರ್ಣ śûrpa-karṇa. An elephant. 2, Gaṇêśa (My.).

ಶೂರ್ಪಕವೈರಿ śûrpaka-vairi. = ಶೂರ್ಪವೈರಿ. (Mr. 22).

ಶೂರ್ಪಕಾರಾತಿ śûrpaka-arâti. *Kâma.*

ಶೂರ್ಪಕಾರಿ śûrpaka-ari. Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಾರಿಪ್ರಹರ śûrpakâri-prahara. Śiva (Bp. 31, 1).

ಶೂರ್ಪಣಖಿ śûrpa-nakhi. ಶೂರ್ಪಣಖೆ śûrpa-nakhe. = ಸೂಪ ಉಕ್ಕಿ. N. of the sister of Râvaṇa (Râm. 3, 4 sum.; J. 16, 14; 18, 4);—any monstrous or hideous female, a Xanthippe, a vixen (My.).

ಶೂಲ śûla. = ಶೂಲೆ, ಸುಳ, ಸೂಲ 2, ಸೂಳ 1. A sharp or pointed weapon: *a pike, a spear, a lance, a spike;*—the trident of Śiva. 2, *a spit.* 3, a stake for impaling criminals. 4, *any sharp or acute pain, especially pain in the stomach and head.* 5, the ninth astronomical yôga (see ಯೋ-). 6, death, dying. 7, one of the viṭṭhittiḷtras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). See Bp. 50, 42. 45. 51. 52. ಶೂಲಕ್ಕೆ ಏರಾ ಆನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಗಪ್ಪುಳ್ಳ ಶಬ್ದನ ಕೇಳಿದ (Prr.). — ಶೂಲದ ಬೊಮ್ಮಿ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಶೂಲಕ śûlaka. = ಶೂಳು. *An unbroken, restive horse.*

ಶೂಲಿಧರ śûla-dhara. Śiva (Mr. 12). — ಶೂಲಧರ. The foot — ∪ ∪ — (Ch.).

ಶೂಲಪಾಣಿ śûla-pâṇi. = ಸೂಳಪಾಣಿ. Holding or bearing a pike.

ಶೂಲಾಕೃತ śûla-âkṛita. *Roasted on a spit;* roasted meat. See Nr. s. ಸುಟ್ಟಗೆ.

ಶೂಲಾಯುಧ śûla-âyudha. Śiva (Bp. 25 sum.; 61, 25).

ಶೂಲಿ śûli. = ಸುಳಿ. Suffering sharp pain. 2, a spearman. 3, *Śiva.* — ಶೂಲಿರೋಗ. = ಶೂಲ No. 4. (Bp. 49, 28).

ಶೂಲಿಕ śûlika. Having a pike, etc.;—piercing, killing. See ಸಯ-.

ಶೂಲಿಕೆ śûlikè. = ಸೂಲಿಕೆ. N. of a plant (ಮಾಲೆ Mr. 138). 2, a crowbar (ಅಯೋಧ್ಯುಮು, ಒತ್ತುವ ಮಾರಿಗಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158). 3, a spear.

ಶೂಲೆ śûlè. = ಶೂಲ No. 4, ಸೂಲೆ. (Bp. 49, 26; My.). 2, = ಸೂಳೆ, a harlot, a prostitute (Sk.). — ಶೂಲೆರೋಗ. = ಶೂಲಿ ರೋಗ. (My.; ಶೂಲ G.).

ಶೂಲ್ಯ śûlya. *Roasted on a spit;* roasted meat (ಸುಟ್ಟಗೆ Mr. 217).

ಶೃಗಾಲ śṛigâla. = ಸೃಗಾಲ. *A jackal.*

ಶೃಂಖಲ śṛiṅkhala. = ಶೃಂಖಲೆ, ಸಂಳಲೆ, ಸಂಕೋಲೆ. An iron chain; any chain or fetter. 2, *a belt or chain worn round the waist.* 3, *a chain for confining the feet of an elephant* (Mr. 154).

ಶೃಂಖಲಕ śṛiṅkhalaka. A chain. 2, *a young camel* (or other young animal) *with wooden rings or clogs on his feet* (to prevent his straying). 3, *a camel* (ಒಟ್ಟೆ Hlê.).

ಶೃಂಖಲಾಬದ್ಧ śṛiṅkhalâ-bandha. = ಸಂಳಲೆಬದ್ಧ. Confining with chains or fetters.

ಶೃಂಖಲಿತ śṛiṅkhalita. Chained, fettered (ಪೀಡಿ ಹಾಳಸಿ ಕೊಣ್ಣಿ ದನು Dhw.).

ಶೃಂಖಲೆ śṛiṅkhalè. ಶೃಂಖಲಾ. = ಶೃಂಖಲ, etc. (ಶೆಸ್ರ. 3, 25). 4, N. of a plant (ಕಾಕ್ಕೋಡಿ, etc. Mr. 145; Sk. ಶೃಂಖಲೀ is = ಕೋಳಿಕಾಳ್ಳ).

ಶೃಂಗ śṛiṅga. = ಸಿಂಗ 2. *A horn* (ಗೊಲ್ಲ, ಕೋಡು Nn. 5; ಉದಾ ಮು, ಕೋಡು, ಕೊಮ್ಮು Nn. 26; ಕೋಡು Nn. 34; ವಿಷಾಣ, ಕೋಡು Nn. 28). 2, *the top of a mountain* (ಪರ್ವತದಗ್ರ, ಬೆಟ್ಟದ ಮುಡಿ 28). 3, a horn used for blowing. 4, height, elevation (ಮೂಗ, ದೊಡ್ಡತು 28). 5, *dignity, lordship, supremacy, sovereignty.* 6, a lord, a chief (ಪ್ರಭು, ಮುಖ್ಯ 28). 7, an elephant (ಪನ್ನಿ, ಆನೆ 28). 8, a tree (ವಾಪದ, ಮರ 28). 9, *a medicinal plant and root* (= ಕಿರಿಶೀರ್ಷ). 10, N. of a ṛishi (Râm. 1, 5 sum.).

ಶೃಂಗಪುರ śṛiṅga-pura. = ಶೃಂಗೇರಿ. (My.).

ಶೃಂಗರಿಸು śṛiṅgarisu. = ಶೃಂಗಾರಿಸು, ಸಿಂಗರಿಸು. To ornament, to decorate (My.).

ಶೃಂಗವೇರ śṛiṅga-vêra. *Undried ginger* (ಅಪ್ರಕ್ವ, ಪಸಿಯು ಅಲ್ಲ Mr. 137).

ಶೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ śṛiṅga-saṅkarshaṇa. Dragging along or pulling with the horns. See ಕಾಪಿ.

ಶೃಂಗಾಟ śṛiṅgâṭa. A place where four roads meet (ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕೂಡೆ Mr. 192). 2, the aquatic plant Trapa bispinosa, etc. (= ಶೃಂಗಾಟಕ).

ಶೃಂಗಾಟಕ śṛiṅgâṭaka. *A place where four roads meet.* 2, the plant Trapa bispinosa. 3, the plant Asteracantha longifolia Nees.

ಶೃಂಗಾರ śṛiṅgâra. = ಸಿಂಗಾರ, ಸಿಂಗಾರ. Decoration, dress, embellishment; beauty. 2, *love, sexual passion, the erotic sentiment* (rasa) *in poetry, sexual union,* etc. (Kâvy. IV, 1, 9; IV, 2, 14. 20-29. 52. 57). ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಕವಿಯಮನವಡದ ಮುಂಗಾಟಿಕ್ಕೆ ಕವಿಯಂಬಿಲ್ಲ.—ಬಂಗಾರವಿದ್ದರೆ ಶೃಂಗಾರ (Prra.). — ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To adorn, to decorate (Ûpr. 7, after 151). ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್ವುದು (ಆಳ್ವ, ಮುಣ್ಣಸ, etc. Hlê.). — ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡು. = ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್. (ಸಿಂಗರಿಸು G.). — ಶೃಂಗಾರಮಪ್ಪಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To be adorned (Śâv. 1, after 79).

ಶೃಂಗಾರಕ śṛiṅgâraka. Horned, crested. 2, = ಶೃಂಗಾದ. 3, red lead. (R.).

ಶೃಂಗಾರಿತ śṛiṅgârita. Affected by love, impassioned. 2, adorned, decorated. 3, stained with red-lead (Bp. 44, 70).

ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆ śṛiṅgâra-ceshṭè. *Love-gesture, any outward action indicating love.*

ಶೃಂಗಾರಯೋನಿ śṛiṅgâra-yôni. Love-source: *Kâma.*

ಶೃಂಗಾರಶೇಖರ śṛiṅgâra-śêkhara. A man greatly addicted to amorous passion (My.).

ಶೃಂಗಾರಿ śṛiṅgâri. Feeling love or amorous passion; enamoured, impassioned. 2, dress, decoration. (R.).

ಶೃಂಗಾರಿಸು śṛiṅgârisu. = ಶೃಂಗರಿಸು, ಸಿಂಗಾರಿಸು. (Bp. 42, 21; My.).

ಶೃಂಗಾರೆ śṛiṅgârè. A woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಶೃಂಗಿ śṛiṅgi. = ಸಿಂಗಿ. Horned; crested, peaked. 2, a mountain (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96). 3, a kind of gold used for making ornaments. 4, *a sort of Silurus or sheat-fish* (see ಮಾಗು). 5, the spotted antelope, or a deer (ಸಾರಂಗ Mr. 162). 6, *a particular medicinal root* (= ಕೃಷ್ಣ). 7, a very poisonous medicinal plant (see ಅತಿವಿಷ). 8, = ಶಮಿಕ್ಷೀರ. (Mr. 150). 9, = ಶೃಂಗಿಕ No. 2.

ಶೃಂಗಿಕ śṛiṅgika. *A sort of poison.* 2, a kind of Betula or birch tree.

ಶೃಂಗಿಣಿ śṛiṅgiṇi. A cow.

ಶೃಂಗೀಕನಕ śṛiṅgî-kanaka. *A kind of gold used for ornaments.*

ಶೃಂಗೇರಿ (śṛiṅga-ûri). = ಶೃಂಗಪುರ. N. of a village and matha on the western ghauts (My.).

ಶೃತ śṛita. *Boiled;*—cooked, dressed.

ಶೃತಾನ್ನ śṛita-ânnaṃ. N. of a vṛitta (Ch., o. rs. ಶೃತಾನ್ನ, ಪುಣಾನಕ್ಷ).

ಶೆಲ್ಲೆ ಶೆಲ್ಲೆ. = ಶಲ್ಲೆ. Tbh. of ಚೀಲ. (B. 3, 27).

ಶೇಕದಾರ ಶೇಕದಾರ. = ಸೇಕದಾರ. The native collector of the revenue of a division of villages or land (My.; Mhr., H. ಶೇಖದಾರ).

ಶೇಕದಾರಿ ಶೇಕದಾರಿ. = ಶೇಕದಾರಿಕೆ. (My.).

ಶೇಕದಾರಿಕೆ ಶೇಕದಾರಿಕೆ. The office or business of a ಶೇಕದಾರ (My.).

ಶೇಖರ ಶೇಖರ. (fr. ಶಿಖ). *A garland of flowers worn on the top of the head, a chaplet, a crest, a diadem* (ಪಾರಿಜಾ, ಆದಪಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನ ಮಣಿಮಾಲೆ Mr. 333). 2, the chief or head of any thing (Bp. 59, 50).

ಶೇಖ ಶೇಖ. = ಶೇಖ. (My.).

ಶೇಂದಿ ಶೇಂದಿ. Toddy (My.; H.).

ಶೇಫ ಶೇಫ. *The penis.*

ಶೇಫಸ್ಸು ಶೇಫಸ್ಸು. *The penis.*

ಶೇಫಾಲಿಕೆ ಶೇಫಾಲಿಕೆ. The small tree Nyctanthes arbor tristis Lin. (= ನೀಲಿಕೆ). 2, *the shrub or small tree Vitex negundo or trifolia* Lin. See Nr. s. ಲೊಕ್ಕೆ.

ಶೇಮುಷಿ ಶೇಮುಷಿ. *Understanding, intellect.*

ಶೇಲು ಶೇಲು. = ಚಕ್ಕೆ, etc. *The sepistan plum, Cordia myxa* Lin. (C. latifolia Roxb.).

ಶೇಲೆ ಶೇಲೆ. = ಸೇಲೆ. Tbh. of ಚೀಲ. Cloth; a garment (Bp. 18, 60; My.). ನೂರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶೇಲೆ, ಸಾಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಎಮೆ (Prv.).

ಶೇಷ ಶೇಷ. A snake. 2, height, elevation. 3, happiness. 4, treasure, wealth. 5, Agni. 6, the penis (= ಶೇಫ).

ಶೇಷಧಿ ಶೇಷ-dhi. Wealth-receptacle: one of the treasures of Kubêra. 2, *a hoard, a treasure.*

ಶೇವಲ ಶೇವಲ. = ಶೇಡಾಲ, ಶೈವಲ, ಶೈವಾಲ, ಸೇವಳ, ಸೇವಾಳ. *The aquatic plant Vallisneria octandra* (or Blyxa o.). 2, the green moss-like substance growing on the surface of water, duck-weed.

ಶೇವಾಲ ಶೇವಾಲ. = ಶೇವಲ, etc. *Vallisneria octandra, etc.*

ಶೇಷ ಶೇಷ. *Remaining, other, all the other.* 2, *remainder, leavings, rest, residue, surplus, balance* (ಶೆಮಪು. 162); orts (My.). 3, *the thousand-headed serpent Śêsha.* 4, Balarâma; Lakshmaṇa (My.). 5, distinguishing (see ವಿ-). See Kâvy. V, 32; Kn. s. ಪ್ರಣವೇಶ.

ಶೇಷಕ ಶೇಷಕ. Distinguishing. See ವಿ-.

ಶೇಷಕರಣ ಶೇಷ-karaṇa. Causing to remain, leave remaining. See ಉದಾಹ.

ಶೇಷಗಿರಿ ಶೇಷ-giri. N. of the hill at Tirupati (My.). 2, N. of men (My.; B. 2, 36).

ಶೇಷಣ ಶೇಷಣ. Distinguishing. See ವಿ-.

ಶೇಷಧರ ಶೇಷ-dhara. Śiva (Bp. 25, 14).

ಶೇಷಭೂಷಣ ಶೇಷ-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 37, 12).

ಶೇಷಾಕ್ಷತ ಶೇಷಾ-akshata. = ಶೇಷೆ No. 2. (Ćpr. 6, after 88 & 97).

ಶೇಷಾದ್ರಿ ಶೇಷ-adri. = ಶೇಷಗಿರಿ. (My.).

ಶೇಷಾನ್ನ ಶೇಷ-anna. Leavings of food (J. 11, 20).

ಶೇಷಿ, ಶೇಷಿ. Having an (unessential) rest. See ನಿಃಶೇ-.

ಶೇಷೆ ಶೇಷೆ. = ಸೇಸೆ, etc. The remains of flowers, raw rice, and other offerings made to an idol or used in a śubhakârya and afterwards distributed as a blessing among the worshippers and attendants (My.). 2, raw rice over which incantations have been pronounced and which is thrown on the heads of the bride and bridegroom during the marriage ceremony and other joyous rites (My.). Instead of raw rice also pearls are used (see ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆ in Ćpr. 6, 91; Rây. 8, 118; J. 8, 12).

ಶೈಕ್ಷ ಶೈಕ್ಷ. (fr. ಶಿಕ್ಷಾ). *A youthful student just commencing the study of the vêdas.*

ಶೈಖರಿಕ ಶೈಖರಿಕ. (fr. ಶೇಖರ). *The plant Ackyranthes aspera* (= ಉದಾಮರ್ಗ).

ಶೈಘ್ರ್ಯ ಶೈಘ್ರ್ಯ. (fr. ಶೀಘ್ರ). Quickness, rapidity. (R.).

ಶೈತ್ಯ ಶೈತ್ಯ. (fr. ಶೀತ). = ಸೈತ್ಯ. Coldness, frigidity, cold, coolness; dampness (ತಣ್ಣನ Ćt. I, 2; II, 28; ಕೊಡು I, 38; ಸೆಂ. 94; ಭಯ, ಶೀತ Nn. 22; ಕೊಡು, ಕೊಟ್ಟು, ತಣ್ಣನು Kk. 23; ತಣ್ಣನು, ಕೊಡು, ಕೊಟ್ಟ ಸೆಂ. 36; ಹುಳಿದ ಸೆಂ. 105); chilliness; (a shivering); prevalence of cold in the system. — ಶೈತ್ಯ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow faint-hearted or cowardly. ಶೈತ್ಯ ಗೊಣ್ಣಡಂ (ಪಟ್ಟಿ ಸೆಂ. 96).

ಶೈತ್ಯಪದಾರ್ಥ ಶೈತ್ಯ-padârtha. A cooling thing, as a plantain, an orange, a cucumber, tamarind, curds, etc. (My.).

ಶೈತ್ಯಾಲಯ ಶೈತ್ಯ-âlaya. A cool house (ತುಳಿದಣಿ Kk. 23).

ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಶೈತ್ಯ-upaćâra. Attention paid to a tired and heated person in order to cool and refresh his system by presenting cool drinking water, flowers, fruits, scented water, etc., by fanning, etc. (My.).

ಶೈಥಿಲ್ಯ ಶೈಥಿಲ್ಯ. (fr. ಶಿಥಿಲ). Looseness, laxity;—flaccidity, slackness, remissness;—dilatoriness; weakness; etc.;—relaxation of rule or connexion. See ಸಡಿಲ್ಲ.

ಶೈಥಿಲ್ಯವರ್ಣ ಶೈಥಿಲ್ಯ-varṇa. A decayed, *i. e.* wrongly omitted, letter (Bp. 1, 18).

ಶೈನೇಯ ಶೈನೇಯ. (fr. ಶಿನಿ). Sâtyaki, the charioteer of Krishṇa (J. 12, 47).

ಶೈಲ್ಯ ಶೈಲ್ಯ. N. of a ṛishi (J. 33, 39).

ಶೈಲ ಶೈಲ. (fr. ಶಿಲ). Of stone; stony, rocky. 2, *a mountain.* 3, the number 7 (Ćh.).

ಶೈಲಜಾಧಿಪ ಶೈಲಜâ-adhipa. Śiva (Bp. 16, 1).

ಶೈಲಜೆ ಶೈಲ-jé. ಶೈಲಜಾ. Pârvati.

ಶೈಲಧರೆ ಶೈಲ-dharé. The earth (Mr. 91).

ಶೈಲಪ ಶೈಲ-pa. = ಶೈಲರಾಜ. (Grj. 3, 103).

ಶೈಲಪುತ್ರಿ ಶೈಲ-putri. = ಶೈಲಜೆ. (Śśv. 4, 69).

ಶೈಲಭಿದ್ ಶೈಲ-bhid. Indra (Bp. 17, 12).

ಶೈಲರಾಜ ಶೈಲ-râja. The Himâlaya.

ಶೈಲರಾಜತನೂಜೆ ಶೈಲರâja-tanûjé. = ಶೈಲಜೆ. (Bp. 10, 33).

ಶೈಲಾಟ ಶೈಲ-aṭa. A mountaineer, a savage. 2, a lion. (R.).

ಶೈಲಾಲಿ ಶೈಲâli. (= ನಟಾಲಿ). *An actor, a dancer.*

ಶೈಲೂಷ ಶೈಲûsha. *An actor, a dancer,* a tumbler, etc. 2, *the bilva tree, Aegle marmelos* Corr. 3, a rogue, a cheat.

ಶೈಲೇಯ ಶೈಲêya. (fr. ನಿಲ). Produced from rocks or in the mountains; rocky, stony; hard. 2, *benzoin or storax.*

ಶೈಲ್ಯ ಶೈಲ್ಯ. Rocky, stony; hard;—rockiness, stoniness; hardness. 2, a mountain (Mhr.). ಸೀನದ ಉಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಲ್ಯ ಒಡಿಯ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಶೈವ ಶೈವ. (fr. ನಿವ). = ಸೈವ. Relating or belonging to Śiva;—a worshipper or follower of Śiva. See Bp. 25, 5; 57, 42; ವೀರ-.

ಶೈವಕಿ śaivaki. (= ತಿವಕೆ). A litter, etc. (ಪಾಸು Mr. 207).

ಶೈವದೀಕ್ಷೆ śaiva-dīkshĕ. Initiation in the doctrines of the śaiva sect (Bp. 57, 67). — ಶೈವದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. A man who initiates or is fit to initiate in the śaiva doctrines (Bp. 58 sum.). — ಶೈವದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯ. = ಶೈವದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. (Bp. 58, 20).

ಶೈವಪುರಾಣ śaiva-purâṇa. N. of a purâṇa devoted to the praise of Śiva (Bp. 43, 76).

ಶೈವಮೂರ್ತಿ śaiva-mûrti. Śiva's phallus (Dêvg Nn. 514).

ಶೈವಲ śaivala. = ಕೇದಲು, etc. *The aquatic plant Vallisneria octandra* etc.

ಶೈವಲಿನಿ śaivalini. Possessing the plant śaivala: *a river.*

ಶೈವಾಲ śaivâla. = ಶೈವಲ. *The aquatic plant Vallisneria octandra* etc.

ಶೈಶವ śaiśava. (fr. ತಿಶು). *Childhood, infancy.*

ಶೈಶಿರ śaiśira. (fr. ತಿಶಿರ). Belonging to the cold or cool season;—the cold or cool season (J. 26, 1).

ಶೋಕ śôka. *Sorrow, grief, mourning, lamentation* (ತಿಮಿರ, ಆಳ್ಕೆ Nn. 12). — ಶೋಕ ಪಡು. To be grieved or sorrowful, to mourn, to lament (B. 5, 39). — ಶೋಕ ಮಾಡು. = ಶೋಕ ಪಡು. (B. 5, 72). ಶೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.).

ಶೋಕಾಗ್ನಿ śôka-agni. The fire of sorrow, the torment of grief, deep distress (My.).

ಶೋಕಾರ್ತ śôka-ârta. Afflicted with sorrow, sorrow-stricken (J. 19, 30).

ಶೋಕಿಸು śôkisu. = ಶೋಕ ಪಡು. (Bp. 36, 18; My.; ಮುಮ್ಮಗು G.).

ಶೋಕೋದ್ಗತ śôka-udgata. Proceeded or arisen from sorrow, caused by grief: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ಶೋಕೋದ್ರೇಕ śôka-udrêka. Excess of sorrow (Ŏpr. 3, 64; 5, after 11).

ಶೋಚನ śôčana. *Sorrow, grief, mourning, lamentation.*

ಶೋಚೆ śôči. Tbh. of ಶೋಚಿಸ್. (ತಿರು, ರಚ್ಚೆ etc. Mr. 35).

ಶೋಚಿಷ್ಕೇಶ śôčis-kêśa. *Fire.*

ಶೋಚಿಸ್ಸು śôčis. *Light, lustre, radiance, a ray of light.*

ಶೋಣ śôṇa. *Coloured like the red lotus, red,* of a chesnut colour. 2, *the colour of the red lotus, red, crimson.* 3, *a chesnut or bay horse.* 4, *the river* Śôṇa which rises in Gôpâdavana on the table-land of Amarakaṇṭaka (ನಿರ್ಮಲ, ಹಿರಣ್ಯಸುಧಾಸು, ಶೋಣಾನದಿ Mr. 414).

ಶೋಣಕ śôṇaka. *The plant Bignonia* (or Calosanthes) *indica* (= ಕಟ್ಸಿಂಗ). See ಪಚ್ಚಿಲ.

ಶೋಣತೆ śôṇatĕ. Redness (Kâvy. V, 50).

ಶೋಣತ್ವ śôṇatva. = ಶೋಣತೆ. (Kâvy. V, 52).

ಶೋಣರತ್ನ śôṇa-ratna. *A ruby.*

ಶೋಣಾಚಲ śôṇa-âčala. N. of a mountain (J. 22, 5).

ಶೋಣಾಭ್ರ śôṇa-abhra. A red cloud (J. 12, 42).

ಶೋಣಾಮ್ಬರ śôṇa-ambara. A red garment (J. 17, 41).

ಶೋಣಾಶ್ಮ śôṇa-aśma. *A ruby.*

ಶೋಣಿತ śôṇita. (= ಕ್ಷೌಣಿತ). Red, crimson, purple;—*blood* (ಕ್ಷಿಣಿರ್, ರಗುತ, ನೆತ್ತರ್ Śm. 44, originally ಕ್ಷೌಣಿತ).

ಶೋಥ śôtha. *Swelling, intumescence, tumefaction from disease;* dropsy.

ಶೋಥಘ್ನಿ śôtha-ghni. *Hogweed, Boerhavia procumbens* Roxb. (B. diffusa Lin.).

ಶೋಧ śôdha. Cleansing (Sk.). 2, correction (Sk.). 3, search, quest; inquiry, investigation; scrutiny, inspection (Mhr.; B. 4, 51. 91. 207. 221; 5, 174). 4, an instrument for dressing cotton (ಪಿಂಜೆ, ಬಿಲ್, ಹುಮುಸು Mr. 206).

ಶೋಧಕ śôdhaka. Purificatory;—cleansing;—corrective. 2, a purifier; one who corrects (a writing, etc. My.). 3, one who seeks or seeks after (My.). 4, one who inquires, an inquirer or scrutinizer (My.). 5, one who searches (My.). ಶೋಧಕಪಾಪರ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ (Prv.). See ನಗರ-.

ಶೋಧನ śôdhana. = ಶೋಧನೆ, ಸೋದನೆ. The act of cleaning, purifying. 2, refining (as metals); filtering. 3, correction, freeing from faults, clearing away errors, removing anything prejudicial or erroneous. 4, payment, clearance or discharge of a debt, quittance. 5, expiation. 6, retaliation, punishment. 7, subtraction (in arithmetic, ಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕ, ಕಳವಳ Mr. 440). 8, excrement, feces. 9, searching. See ಕಾರಾ-, ಪರಿ-, ನಗರ-.

ಶೋಧನಿ śôdhani. *A broom, a brush.* See ಪರಿ-.

ಶೋಧನೆ śôdhanĕ. = ಶೋಧನ, ಸೋದನೆ. The act of straining or sifting (My.). 2, the act of examining (as articles at the custom-house, a disease, a man's understanding, etc., My.); that of examining and cleansing (as the soil for a foundation, My.). 3, the act of seeking (what has been lost, My.). 4, = ಶೋಧ No. 3, the act of searching (for the purpose of finding something, as a house, people, My.).

ಶೋಧಿತ śôdhita. *Cleaned, cleansed;*—purified, refined. 2, *strained, sifted, filtered.* 3, corrected;—examined. 4, excused. 5, discharged, liquidated. 6, acquitted, absolved. 7, purged. 8, sought after (Ch. v. 334). See ಪು-, ಪರಿ-.

ಶೋಧಿಸು śôdhisu. = ಸೋಧ್ಸು, ಸೋದಿಸು, ಸೋಸು 1. To purify (Bp. 43, 24-26), to cleanse (My.); to correct (as a book, My.). ಶೋಧಿಸಿದ್ದು (ನಿರ್ಣಕ್ಕ G.). 2, to strain, to sift, to filter (Bp. 47, 14. 15; My.). 3, to refine (as metals, My.; B. 4, 105, as jaggory, Bh. 1, 15, 7, My.). 4, to remove impurities out of rice (akki), etc. by picking; to clean a place by removing filth (My.). 5, to examine, to investigate, to search (My.; B. 5, 171 twice; 5, 179). ಪೇಪರು ತಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಶೋಧಿಸುವವನ್ನ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯಗಳ ಮುಂದೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 59). 6, to seek, to seek for (a passage in a book, a thing that has been lost, etc., My.), to seek after (Bh. 2, 4, 12; My.). ಕಬ್ಬಿಗರ ಮನೂ ಶೋಧಿಸೋಣ (ಧೃಷ್ಟಾದನ G.). 7, to be cleaned from impurities (as soil, Râm. 1, 7, 11). See ಪರಿ-; Grj. s. ಪ್ರಪಿ. — ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆ. To come upon by seeking, to discover by study or experiment (B. 5, 175. 181; My.).

ಶೋಧ್ಯ śôdhya. To be purified or cleansed, to be cleaned or refined, impure, etc. See ಸಿ-.

ಶೋಫ śôpha. = ಶೋಪೆ, ಶೋಥ 2, ಶೋಥೆ 2, ಸೋಪೆ. *Swelling, intumescence, tumefaction from disease* (ಪಾಸು Mr. 385).

ಶೋಭೆ śôbhĕ. Tbh. of ಶೋಭ. (My.).

ಶೋಭ śôbha. 1. Bright, brilliant, handsome; lustre.

ಶೋಭ śôbha. 2. Thb. of ಶೋಭ. See ಪಾ 2.

ಶೋಭಕೃತ್ ŝôbha-kṛit. The thirty-seventh year in the cycle of sixty (My.).

ಶೋಭನ ŝôbhana. = ಸೋಪಾನೆ. *Shining, splendid;—beautiful, handsome.* 2, propitious, auspicious (Mr. 1); happy;—pleasant (Śmd. 268). 3, lustre, brilliance, splendour (Bp. 1, 39);—any happy or auspicious event or ceremony, as a marriage, etc. (ಮಂಗಲ, ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು Nn. 154). 4, = ನಿಷೇಕ No. 2 (My.). 5, coitus (My.). ನೀವುವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.—ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ದುಡ್ಡಕೆ, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prvs.). See Prv. s. ಸೋಪಾನೆ. — ಶೋಭನಗೂಡು. -ಕೊಡು. Brilliance or happiness to be added or to come about (Bp. 24, 45).

ಶೋಭನಪ್ರಸ್ತ ŝôbhana-prasta. = ಶೋಭನ No. 4. (My.).

ಶೋಭರ ŝôbhara. (fr. ಶುಭ್ರ). Purity (Râm. 4, 2, 4; Mhr. ಸೋಪರ).

ಶೋಭಾಕರ ŝôbhâ-âkara. A mine of splendour or beauty (Kâvy. III, 2). 2, ŝôbhâ-kara, causing lustre, beautifying.

ಶೋಭಾಂಜನ ŝôbhâ-aṅjana. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (Hyperanthera moringa Vahl.).

ಶೋಭಾಯಮಾನ ŝôbhâyamâna. Shining, looking beautiful or handsome, splendid (J. 3, 20; 6, 14; B. 5, 12; My.).

ಶೋಭಾಷ್ಟಕ ŝôbhâ-aṣhṭaka. = ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ. (Bp. 4, 7).

ಶೋಭಿತ ŝôbhita. Beautiful, adorned, decorated, made splendid (Bp. 45, 26; J. 4, 8; see ಉ-, ಪರಿ-).

ಶೋಭಿಸು ŝôbhisu. To shine, to be splendid, to be or look beautiful or handsome, to appear to advantage (Ch. v. 50; Cpr. 2, 54; 3, 104; 5, 93; Kk. 3. 26; Śm. 72).

ಶೋಭೆ ŝôbhĕ. 1. ಶೋಭಾ. *Light, lustre, splendour, sheen* (ಕಾಸ್ತಿ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 129). 2, *beauty, elegance, grace, comeliness,* appearing to advantage (ಒಪ್ಪುವುದು Nn. 71; ಶ್ರೀ 478). 3, Lakshmi (ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 129; ಇಂದ್ರಿರೆ 478). 4, a lovely woman (ಕಾಂತೆ 478). 5, distinguished merit. See ಎಸೆ, ರಂಜಿಸು, ರಾಜಿಸು, ಸೊಗಯಿಸು. 6, = ವಿಪ್ರಮು (71; 478).

ಶೋಭೆ ŝôbhĕ. 2. Tbh. of ಶೋಭ. (ಗದ್ಯ, ರೋಗಭೇದ Nn. 129; My.).

ಶೋಷ ŝôsha. Drying up, becoming dry; dryness; withering (My. as ಶೋಷಿ). 2, *pulmonary consumption.*

ಶೋಷಣ ŝôshaṇa. Drying up; draining; causing to fade. 2, becoming dry; withering;—exhaustion (My. as ಶೋಷರ). See ಅಮ್ಮು 2, ಒಣಗು 1, ಶಾಪ 1.

ಶೋಷದಾಯಕ ŝôsha-dâyaka. Giving dryness, drying, causing to languish (Cpr. 3, 64).

ಶೋಷಿತ ŝôshita. Dried, dried up, desiccated, absorbed, exhausted, drained (My.). See ಸಂ-.

ಶೋಷಿಸು ŝôshisu. To dry, to become dry, etc. (My.). 2, to make dry, to dry up, etc. (J. 13, 15).

ಶೌಕ ŝauka. (fr. ಶುಕ). *A flock of parrots.*

ಶೌಕ್ತಿಕೇಯ ŝauktikêya. (fr. ಶುಕ್ತಿ). *A pearl.*

ಶೌಕ್ಲ್ಯ ŝauklya. (fr. ಶುಕ್ಲ). *Whiteness;* clearness.

ಶೌಚ ŝauĉa. (fr. ಶುಚಿ). Purification (My.). 2, evacuation of excrement. 3, freedom from defilement, purity, cleanness (J. 2, 27; 5, 65).

ಶೌಂಡ ŝauṇḍa. (fr. ಶುಂಡಾ). Fond of spirituous liquor, addicted to it. 2, *drunk, intoxicated;* passionately fond of anything (see ಇಂದ್ರ-, ಮಾತ್ರ-).

ಶೌಂಡಿ ŝauṇḍi. *Long pepper.*

ಶೌಂಡಿಕ ŝauṇḍika. *A distiller* (and vender) *of spirituous liquors* (ಸುರೆಯ ಮಾಲ್ಪಂ Mr. 378).

ಶೌಂಡಿಲ್ಯಕ ŝauṇḍilyaka. N. of a rishi (Rây. 5, 75). 2, a young elephant (5, 75).

ಶೌಂಡೀರ ŝauṇḍîra. Proud, haughty. 2, elevated, looking upwards. (R.).

ಶೌದ್ಧ ŝauddha. (fr. ಬುದ್ಧ). An Arhat (ಜಿನೇಶ್ವರ, etc. Mr. 23).

ಶೌದ್ಧೋದನಿ ŝauddhôdani. (fr. ಬುದ್ಧೋದನ). *Śâkyamuni.* 2, *a Buddha.*

ಶೌನಕ ŝaunaka. N. of a learned rishi (Râm. 1, 7, 21).

ಶೌರಿ ŝauri. (fr. ಶೂರ). = ಸೌರಿ. *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, *the planet Saturn* (Bp. 53, 9; 54, 37. 41).

ಶೌರಿದ (ŝauri-da). = ಸೌರಿದ, q. v. A gift of Kṛishṇa, etc. (?).

ಶೌರಿಯ ŝauriya. Tbh. of ಶೌರ್ಯ. (Bh. 5, 10, 34).

ಶೌರ್ಯ ŝaurya. (fr. ಶೂರ). *Heroism, valour, prowess, might, courage.* 2, the heroic branch of the dramatic art, representation of war, etc. ಪೆದರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ವೀರನ ಶೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೀಸೆಯೇ? (Prvs.).

ಶೌರ್ಯತೆ ŝauryatĕ. = ಶೌರ್ಯ No. 1. (Bp. 53, 5).

ಶೌರ್ಯವನ್ತ ŝaurya-vanta. A man who possesses valour, etc. (My.).

ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ ŝaurya-atirêka. Excessive valour, etc. (ಉಬ್ಬಟೆ Bhn. 35).

ಶೌರ್ಯೇತರ ŝaurya-itara. Devoid of heroism, etc. (Cpr. 5, 89).

ಶೌಲ್ಕಿಕೇಯ ŝaulkikêya. (fr. ಶುಲ್ಕ). *A kind of poison.*

ಶೌಲ್ವಿಕ ŝaulvika. (fr. ಶುಲ್ಬ). *A coppersmith.*

ಶೌಷ್ಕಲ ŝaushkala. = ಪಾಷ್ಕಲ, ಪಾಷ್ಕುಲ. *An habitual eater of flesh.*

ಶ್ಯೋತ ŝyôta. *Oozing, trickling out;—sprinkling, aspersion, pouring forth, shedding.*

ಶ್ಮಶಾನ śmaśâna. = ಮುಸಣ, ಮುಸಾಣ. *A cemetery, a burning or burial ground.* ಪರಮೇಶ್ವರಪಾದರೂ ಶ್ಮಶಾನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.—ಪಾಪಾಣದ ಭೋಗ, ಶ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prvs.).

ಶ್ಮಶಾನಭೂಮಿ śmaśâna-bhûmi. = ಶ್ಮಶಾನ. (My.).

ಶ್ಮಶಾನವಾಸಿ śmaśâna-vâsi. Dwelling in cemeteries;—Śiva (My.).

ಶ್ಮಶಾನವೈರಾಗ್ಯ śmaśâna-vairâgya. Abandonment of worldly desire at the sight of a cemetery (My.).

ಶ್ಮಶಾನಿ śmaśâni. = ಮುಸಣಿ. Kâli or Durgâ (not in Sk.).

ಶ್ಮಶ್ರು śmaśru. *The beard* (ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ Nn. 89).

ಶ್ಮಶ್ರುಕೂರ್ಚ śmaśru-kûrĉa. The mustaches (Cpr. 2, 59).

ಶ್ಮಶ್ರುಮುಖಿ śmaśru-mukhi. A woman with a beard. (R.).

ಶ್ಯಾನಭೋಗ śyâna-bhôga. = ಶಾನಭೋಗ. (My.).

ಶ್ಯಾನಭೋಗಿಕೆ śyânabhôgikĕ. = ಶಾನಭೋಗಿಕೆ. (My.).

ಶ್ಯಾಮ śyâma. = ಶಾಮು, ಸಾಮು 2, ಸಾಮೆ, ಸಾಮೆ. *Black, dark-coloured; dark-blue* (ಶ್ಯಾಮಲ, ರಾಮ Mr. 443); *green* (ಪಾಚಿ, ಪಚ್ಚೆ, ಪಸಿರು 443); brown. 2, *a species of Ipomoea with dark blossoms* (= ಪಾಲಿಸ್ಪಿ). 3, *the climbing plant Ichnocarpus frutescens* R. Br. (or Echites fr.). 4, *a certain tree* (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಧಂಡಿ, ನೇಮಿಲ Mr. 111; see s. ಶ್ಯಾಮಲ). 5, = ಶ್ಯಾಮಲ, q. v.

ಶ್ಯಾಮಕ śyâmaka. = ಶ್ಯಾಮಾಕ. A kind of edible grain, *Panicum frumentaceum* (or colonum, ಸಾವೆ Hlâ.).

ಶ್ಯಾಮಕಂಠ śyâma-kaṇṭha. *A peacock.* 2, Śiva.

ಶ್ಯಾಮಕಂಧರ śyâma-kandhara. A peacock; Śiva; a serpent (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಕಂಧರಗಮನ śyâmakandhara-gamana. Shapmukha (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಕಂಧರರಾಜ śyâmakandhara-râja. The serpent Śesha (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮತೆ śyâmatè. Blackness, etc. (Cpr. 7, 79). — ಶ್ಯಾಮುತೆ ವಹ್ನಿ. -ಪೆಡೆ. To become black, dark-blue, etc. (Śiv. 2, after 42).

ಶ್ಯಾಮಲ śyâmala. *Black; dark-blue.*

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗ śyâmala-aṅga. Vishṇu; Yama (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗಿ śyâmala-aṅgi. Kâli, Pârvati (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಲಿತ śyâmalita. Blackened, turned black; darkened, discoloured (Abh. P. 12, after 2).

ಶ್ಯಾಮಲೆ śyâmalè. Kâli, Durgâ (My.).

ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ śyâma-varṇa. = ಸಾಮುವರ್ಣ. The colour black.

ಶ್ಯಾಮಾಕ śyâmâka. = ಶ್ಯಾಮಕ. *Panicum frumentaceum* (ಸಾವೆ Hlâ.).

ಶ್ಯಾಮಾಂಗ śyâma-aṅga. Black or brown-bodied. 2, the planet Mercury. 3, Vishṇu (My.). 4, N. of a vṛitta (Ch.).

ಶ್ಯಾಮಾಂಗಿ śyâma-aṅgi. A dark or brown-coloured woman (Ch. v. 76). 2, Kâli (My.).

ಶ್ಯಾಮೆ śyâmè. *Night.* 2, = ಶ್ಯಾಮು 4 (see Nr. s. ನಲಿಕೆ).

ಶ್ಯಾಯ śyâya. Coagulated; viscous, thick. See ಪ್ರತಿ-.

ಶ್ಯಾಲ śyâla. = ಸ್ಯಾಲ. *A wife's brother.*

ಶ್ಯಾಲಕ śyâlaka. A wife's brother (Sk.; ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಮುಯ್ದುನ Kn. 124);—a younger sister's husband (ತಂಗಿಯ ಅಧಿಪ Mr. 313). See ಸ್ವ-.

ಶ್ಯಾವ śyâva. (= ಶ್ಯಾಮ). Dark; *dark-brown, brown.*

ಶ್ಯಾಹಪಣ್ಯ śyâhapaṇa. = ಶಹಾಣಿ. (ವ್ಯತ್ಪ Ch.).

ಶ್ವೇತ śvêta. (*cf.* ಶ್ವೇತ). *White.*

ಶ್ವೇನ śvêna. = ಸೇನ 1. The colour white. 2, *a hawk, a falcon.* See ಗಿಡಗ.

ಶ್ವೇನಿ śvêni. *A woman described as resembling a* (white) *water-lily leaf.*

ಶ್ವೈವಮ್ಪಾತೆ śvaina-m-pâtè. That which is accompanied with the flying of falcons: *hunting, the chase.*

ಶ್ವೋನಾಕ śvônâka. *The plant Bignonia indica* (= ಶೋಣಾಕ).

ಶ್ರತ್ śrat. Faith, trust, belief.

ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ śraddhâ-bhakti. Faith and devotion (My.); confiding devotion.

ಶ್ರದ್ಧಾಯ śraddhâya. N. of a king's minister (J. 10, 37).

ಶ್ರದ್ಧಾಯಷ್ಟಿ śraddhâ-yashṭi. A staff used (by doorkeepers) to (give) confidence (J. 30, 46).

ಶ್ರದ್ಧಾಲು śraddhâ-âlu. *Faithful.* 2, desirous. 3, *a pregnant woman longing for anything.*

ಶ್ರದ್ಧಿಸು śraddhisu. Tbh. of ಶಧ್ಸು, q. v. (My.; Mhr. ಶ್ರದ್ಧಾ, ventris crepitus). ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರದ್ಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಘೂಬ ಪಾಕವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ (Prv.).

ಶ್ರದ್ಧೆ śrat-dhè. ಶ್ರದ್ಧಾ. *Faith, belief, trust, confidence.* 2, = ಸದ್ಧೆ 2, respect, reverence. 3, *hope; wish, desire.* (ವಿಶ್ವಾಸ, ಬಯಕೆ Nr.). 3, *the longing of a pregnant woman.*

ಶ್ರನ್ಥನ śranthana. *Tying, binding, stringing together, as flowers;* arranging, putting in order (ರಚನೆ Mr. 425). 2, untying, loosening;—destroying, killing.

ಶ್ರಬ್ಧ śrabdha. Careless, negligent, etc. See ವಿ-.

ಶ್ರಮ śrama. = ಶ್ರಮೆ, ಶ್ರಮ 1, ಸಮ 3. Exertion, labour, toil, taking pains; hard study. 2, exercise, practice, military exercise, drill (ಆಜ್ಞಾನ Bhn. 33, c. r. ಶ್ರಮ). 3, weariness, fatigue. 4, distress, pain;—vexation, annoyance. 5, penance, mortification of the body. 6, one of the saṅśâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಶ್ರಮದ ರಥ (ಯೋಗ್ಯಾರಥ, etc. Hlâ.). See ಆ-. — ಶ್ರಮಗೊಳಿಸು. -ಪಡಿಸು. To fatigue; to annoy (G. 252. 259; My.). — ಶ್ರಮಗೊಳ್ಳು. -ಪಡೆಯು. To grow wearied or fatigued (ಬಲಸು, ಪರಕೆ, ಬಿದಿದ್ G.; My.), etc. 2, = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 2; 5, 93; My.). — ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To exert one's self, to take pains, to be diligent (B. 4, 1. 109; My.). — ಶ್ರಮ ಪಡಿಸು. To weary, to annoy. See Prv. s. ಶ್ರಾದ್ಧ. — ಶ್ರಮ ಪಡು. To be wearied; to be distressed (ತೊಡಕ್ G.; My.). 2, = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 5, 79; My.). — ಶ್ರಮಬಡು. -ಪಡು. = ಶ್ರಮ ಪಡು. No. 2. (B. 5, 79. 208). — ಶ್ರಮ ಬೀಳು. Fatigue, fatiguing exertion or toil to take place (B. 4, 103. 151). — ಶ್ರಮ ಮಾಡು. = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 177; 5, 178).

ಶ್ರಮಗಾರ śrama-gâra. A laborious, hard working man (My.).

ಶ್ರಮಣ śramaṇa. = ಶ್ರಮಣ 2, ಸಮಣ, ಸವಣ 1. Making effort or exertion, labouring;—following a menial business; vile. 2, an ascetic. 3, *a Buddhist mendicant;—a Jaina* (ಕ್ಷಪಣ, ಜೈನ Hlâ.).

ಶ್ರಮಣಿ śramaṇi. *A female religious mendicant.*

ಶ್ರಮನಿವಾರಣೆ śrama-nivâraṇè. Removal of fatigue (My.).

ಶ್ರಮಸ್ಥಾನ śrama-sthâna. *A drilling-place.*

ಶ್ರಮೆ śramè. Tbh. of ಶ್ರಮ. (My.). ಶ್ರಮಯಿಷ್ಟವಗೆ ಶ್ರಮಯಿಲ್ಲ, ಶ್ರಮಯಿಷ್ಟವಗೆ ಶ್ರಮಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶ್ರಮ್ಭ śrambha. = ಶ್ರಬ್ಧ. See ವಿ-.

ಶ್ರಯ śraya. 1. (Tbh. of ಶ್ರಾಯ 1). Improvement of land by cultivation (My.; *cf.* ಉಚ್ಛ್ರಯ?). 2, depreciated land, land let at a rate below its original value, to which it is expected gradually to rise again (My.). — ಶ್ರಯ ಭೂಮಿ. A land fertilized by cultivation. ಸಕಲವೂಪ ಪಯ್ದು ಪಟ್ಟಗಳಿದ್ದ ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಶ್ರಯಭೂಮಿ (ಉದಾರ Si. 190; My.). 2, = ಶ್ರಯ No. 2 (My.). — ಶ್ರಯಸಾಗುವಳಿ. Farming land on a rent below its original value and progressively rising to it (My.). — ಶ್ರಯಸಾಗುವಳಿಪತ್ರಿಕೆ. Lease of land let below its value (My.).

ಶ್ರಯ śraya. 2. Going to, approaching for protection, asylum, refuge, protection, shelter. See ಆ-, ಪ್ರತಿ-, ಪ್ರಪ *cf.* ಶ್ರಾಯ 2.

ಶ್ರಯಣ śrayaṇa. = ಶ್ರಯ 2. *Going to, etc.*

ಶ್ರಯಣಿ śrayaṇi. Feminine of ಶ್ರಯಣ. See ಅಪ-.

ಶ್ರವ śrava. 1. Tbh. of ಶ್ರಮ. (ಆಜ್ಞಾನ, ಯೋಗ್ಯಾ Hlâ.). — ಶ್ರವ ಗೃಹ. A place for athletic, etc. exercises (ಮಲ್ಲಾರಿಕೆ, ಗರುಡ ಸಾಧನೆಯ ಮನೆ Mr. 197). — ಶ್ರವಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To perform military exercise. ಶ್ರವಂಗೆಯ್ವ ರಾಜ (ಮಲ್ಲಾರಿಕೆ Hlâ.).

ಶ್ರವ śrava. 2. Hearing, listening to. 2, *the ear.*

ಶ್ರವ śrava. 3. = ಸ್ರವ, q. v.

ಶ್ರವ śrava. 4. = ಶಬ, etc. (My.; see ಜ್ಞಪ-).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 1. = ಸ್ರವಣ, q. v. Also: the nose (ನಾಸಿಕ, ಮೂಗು Nn. 50).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 2. = ನಪುಣ 1. Tbh. of ಶ್ರವಣ. A Jaina (Bp. 51, 35). See Prvs. s. Tbh. ಮುತ್ತು & ಸಪ್ಪಗೆ.

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 3. The act of hearing. 2, studying. 3, *the ear* (ಕರ್ಣ, ಕಿವಿ Nn. 50). 4, *the twenty-second lunar asterism* (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 50). 5, certain sacrificial ceremonies (ಅಪ್ಪರಭೇದ, ಯಜ್ಞಭೇದ 50). 6, good singing, or one who sings songs (ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾನವು 50, o. r. ಪಾಡುವ ಗಾನ ಪಾಡುವನು 50). ಶ್ರವಣವಿಷ್ಣ ಮುನಿಸ, ಮುರಣವಿಷ್ಣ ಮುಕ್ತಿ (Prv.).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 4. = ನಪುಣ 2. A goldsmith's pincers (My.; Tē. ಶ್ರಾವಣ); a pair of tweezers or nippers (My.; see s. ಚಿಮುಟಿಗೆ).

ಶ್ರವಣಕುಂಡಲ śravaṇa-kuṇḍala. An ear-ring (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕರ್ಣಕುಂಡಲ Nn. 21).

ಶ್ರವಣದ್ವಾದಶಿ śravaṇa-dvâdaśi. A particular tithi or lunar day when fasting and other religious ceremonies are observed (My.).

ಶ್ರವಣಭೂಷಣ śravaṇa-bhûshaṇa. An ear-ornament; the ornament of the star śravaṇa (J. 31, 10).

ಶ್ರವಣೆ śravaṇe. She who has ears (J. 6, 22).

ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯ śravaṇa-indriya. The organ of hearing, the ear (My.).

ಶ್ರವಸ್ಸು śravas. *The ear.* 2, fame, renown, glory. See ಉದ್ಭೃತ-, ವಿಶ್ವರ-, ವೃದ್ಧ-.

ಶ್ರವಿಷ್ಠೆ śravishṭhe. *The twenty-third* (or twenty-fourth) *lunar mansion.*

ಶ್ರಾಣ śrâṇa. Boiled; stewed, cooked; prepared, dressed. 2, moist, wet. See ಸಿಂಬನ್ನಿಗೆ.

ಶ್ರಾಣಪ śrâṇapa. Giving. See ವಿ-.

ಶ್ರಾಣಿ śrâṇi. (fr. ಶ್ರಾಣ). *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlē.).

ಶ್ರಾದ್ಧ śrâddha. (fr. ಶ್ರದ್ಧಾ). Faithful, believing. 2, *a funeral ceremony observed at various fixed periods, consisting of offerings of pindas* (balls of meal) *with water and fire to the gods and manes, and of gifts and food to relations present and assisting Brâhmaṇas* (ತಾಯಿ ತಪ್ಪಿಗಳ ಸದ್ಗತಿಗಾ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ G.; see Sl. 244; B. 4, 215). ಶ್ರಾದ್ಧದೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಮೂಢನ ಶ್ರಾದ್ಧಾಗಿ ಸೇದೆ (ಮಂಜೇಶನ G.). ಶ್ರಾದ್ಧದ ಉಂಟಿಲ್ಲಿ ಕರಮು, ಶ್ರದ್ಧ ಪರಿಸಿದ ಬಾಗೆ.—ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿ ದಡೆ ತಿನ್ನು ದಡಕ್ಕಿನ್ನ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬಟ್ಟು ತಿನ್ನದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತೃ śrâddha-kartṛi. The performer of a funeral rite (My.).

ಶ್ರಾದ್ಧಘಾತಕ śrâddha-ghâtaka. Injuring or spoiling of a funeral rite (*e. g.* by defiling acts, My.). 2, one who spoils a śrâddha (My.).

ಶ್ರಾದ್ಧದೇವ śrâddha-dêva. *Yama.*

ಶ್ರಾದ್ಧಪ್ರಯೋಜನ śrâddha-prayôjana. The performance of a śrâddha (Sl. 224).

ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಕ್ತೃ(ಕ್ತೃ) śrâddha-bhôktṛi. One who eats food prepared at a śrâddha;—a deceased ancestor (My.).

ಶ್ರಾನ್ತ śrânta. Wearied, fatigued, tired, exhausted; distressed. 2, calmed, tranquil. 3, *one whose passions are subdued, an ascetic* (ಶಾನ್ತಿಯುಳ್ಳವ, ಶಾಸ್ತ Mr. 251). See Bp. 38, 7; ಪಥ-.

ಶ್ರಾನ್ತಿ śrânti. Weariness, fatigue, exhaustion. See ಬಯಲ್ 1.

ಶ್ರಾಪ śrâpa. Tbh. of ಶಾಪ. (S. Mhr.; Mhr.; H. ಸರಾಪ್).

ಶ್ರಾಯ śrâya. 1. Belonging to śrî, *i. e.* prosperity, etc. See ಶ್ರಯ 1; *cf.* ಉಜ್ಜಾಯ?

ಶ್ರಾಯ śrâya. 2. *Approaching for protection, refuge, protection. Cf.* ಶ್ರಯ 2.

ಶ್ರಾವ śrâva. Hearing. See ಮಾ-, ವಿ-.

ಶ್ರಾವಕ śrâvaka. A hearer. 2, a pupil. 3, one of a particular class of Jainas (Bp. 49, 38; 50, 28; 51 sum.; 51, 16. 56. 63).

ಶ್ರಾವಣ śrâvaṇa. = ಆವಣೆ. Relating to the ear, audible (Kēmd. 10. 11). 2, belonging to the asterism śravaṇa. 3, *N. of the fifth lunar month* (July-August; B. 5, 307. 308; Bp. 61, 92). 4, the ceremony of renewing the sacrificial thread (My.; Mhr. ಶ್ರಾವಣೆ). 5, the act of causing to be heard.

ಶ್ರಾವಣಿಕ śrâvaṇika. *The month śrâvaṇa.*

ಶ್ರಾವಿತ śrâvita. Caused to be heard, spoken, told, narrated (My.).

ಶ್ರಾವೆ śrâvĕ. Tbh. of ಶರಾವ. (ಶರಾವ, ಧರ್ಮಶ್ರಾವಕ Nr., Mr. 210; ಶಾಶ್ರಾವರ, ಧರ್ಮಶ್ರಾವ, ಶರಾವ Hlē.; ತರಾವ, etc., ಮುದ್ರಿತ Sl. 309; Bp. 58, 68; My.).

ಶ್ರಾವ್ಯ śrâvya. To be caused to be heard;—to be heard;—fit to be heard, pleasing to the ear (Kēmd. 267).

ಶ್ರಿತ śrita. Gone to, approached, had recourse to, approached for protection; entered; clung to, founded or placed on; resting or sitting on, attached or contiguous to, connected with, joined with; auxiliary; protected; served, honoured, worshipped; covered with, overspread; contained; having, possessing; assembled, collected. See ಆ-.

ಶ್ರಿತಲೇಖೆ śrita-lêkhĕ. A book (ಬಿತ್ತಿ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಶ್ರೀ śrî. = ತಿರು, ಸಿರಿ, ಸಿರಿಯು. *Prosperity, well-being, happiness, good fortune, success, thriving or flourishing condition; wealth, riches, plenty.* 2, *high rank, elevation, dignity, majesty, glory;* fame, renown. 3, *beauty, grace, loveliness; splendour, light, lustre.* 4, *Lakshmi, the wife of Vishṇu;* a beautiful woman, a woman (see ಶ್ರೀಮಾನ್). 5, any virtue or excellence. 6, decoration, ornament, dress. 7, intellect. 8, the three objects of life collectively (= ತ್ರಿವರ್ಗ). 9, an honorific prefix to the names of deities, celebrated literary works, holy places, spiritual teachers, etc.; it is also written at the beginning of books, letters, and writings generally. 10, *clores* (= ಉಪಲಾ). 11, a kind of ant (ಕೆಂಪಿರೆ Mr. 165). 12, N. of a rāga. 13, a sort of medicinal drug (= ಕೃಷ್ಣಿ; poison Tē.). 14, N. of two vṛittas (Ūh.). ಶ್ರೀ ಬಾಗಿಲೆ, ಗ ಬಟ್ಟಲೆ (Prv., in writing ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ).—ಶ್ರೀಪದಮು. -ದೆಮು. = ಸಿರಿದೆಮು. To obtain prosperity, etc. (Bp. 10, 13).

ಶ್ರೀಕ śrîka. Possessing dignity, etc. See ಶಶ-, ವಿಗಡ್ಯುರ-, ರಾಜ್ಯ-.

ಶ್ರೀಕಣ್ಠ śrî-kaṇṭha. *Śiva.*

ಶ್ರೀಕಣ್ಠಸಖ śrîkaṇṭha-sakha. *Kubêra.*

ಶ್ರೀಕರ śrî-kara. Causing prosperity, etc. (Bp. 2, 38; 4, 38;

35, 36; 39, 55; J. 15, 8). 2, Vishṇu. 3, the red lotus. 4, the hand of Lakshmi (J. 3, 1).

ಶ್ರೀಕಾನ್ತ śrī-kânta. Vishṇu (one MS. of Ch. in its v. 24). 2, N. of a king (Cpr. 4, 60).

ಶ್ರೀಕಾನ್ತೆ śrī-kântĕ. ಶ್ರೀಕಾನ್ತಾ. Lakshmi (My.). 2, N. of Śrîkânta's wife (Cpr. 3, after 28). 3, N. of another Jaina woman (Ch. v. 12).

ಶ್ರೀಕಾರ śrī-kâra. The word śrī occurring at the beginning of a book, letter, etc. (Bp. 4, 27. 38; 42, 26).

ಶ್ರೀಕಾಳಿನಾಥ śrī-kâḷinâtha. Śiva (Bp. 50, 15).

ಶ್ರೀಖಣ್ಡ śrī-khaṇḍa. = ಸಿರಿಕಣ್ಡ. *Sandal-wood* (ಸಿರಿಗನ್ಧ Illâ.).

ಶ್ರೀಗನ್ಧ śrī-gandha. = ಸಿರಿಗನ್ಧ. Sandal-wood (ಕುಲಯಮ, etc. Nr.). — ಶ್ರೀಗನ್ಧದ ಮರ. The sandal-wood tree, Santalum album Lin. (St. & Pl.).

ಶ್ರೀಗಿರಿ śrī-giri. = ಸಿರಿಗಿರಿ. N. of hills that adjoin those at Tirupati (Bp. 1, 64; 2, 28; 53, 52; 61, 73; My.). — ಶ್ರೀಗಿರಿಯಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (Bp. 58, 9).

ಶ್ರೀಘನ śrī-ghana. Coagulated milk. 2, *a Buddha.* See ಬುದ್ಧಾವತಾರ.

ಶ್ರೀಚಕ್ರ śrī-cakra. A circle of metal containing several bîjâksharas of the mantras of Lakshmi, which is worshipped with the purpose of obtaining wealth (My.).

ಶ್ರೀಚೂರ್ಣ śrī-cûrṇa. The substance used for making the central of the sectarian marks on the forehead, etc. of Vaishṇavas and that mark itself (My.).

ಶ್ರೀಜಗತ್ಪತಿ śrī-jagatpati. Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶ್ರೀತಾಳ śrī-tâla. ಶ್ರೀತಾಳೆ. The Talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin.

ಶ್ರೀತಾಳಿ śrī-tâḷi. = ಶ್ರೀತಾಳೆ. (ಅರತಾಳಿ, ಹಿಪ್ಪಾಲಿ Mr. 359).

ಶ್ರೀತಾಳೆ śrī-tâḷĕ. = ಸೀತಾಳೆ 2. Tbh. of ಶ್ರೀತಾಲ. (My.).

ಶ್ರೀತುಲಸಿ śrī-tulasi. The holy basil of a greenish colour (My.).

ಶ್ರೀದ śrī-da. Bestowing wealth: *Kubêra.*

ಶ್ರೀದಾನ śrī-dâna. Giving a female in marriage (Grj. 3, 63).

ಶ್ರೀದ್ವಾರ śrī-dvâra. = ಸಿರಿಬಾಗಿಲು, ಸಿರಿಬಾಗಿಲ, ಸಿರಿಬಾಗಿಲ. A royal door; etc.

ಶ್ರೀಧರ śrī-dhara. = ಸಿರಿಧರ. Vishṇu or Kṛishṇa (Bp. 53, 67). 2, N. of a muni (Cpr. 2, after 47; 2, 66). 3, N. of a king (4, 84).

ಶ್ರೀನನ್ದನ śrī-nandana. Lakshmi's son: *Kâma.*

ಶ್ರೀನಾರಿ śrī-nâri. Lakshmi.

ಶ್ರೀನಾರೀಕಾನ್ತ śrînâri-kânta. = ಶ್ರೀಧರ No. 1. (ಪ್ರಥ್ವಿ, ಕೃಷ್ಣನು Nn. 79).

ಶ್ರೀನಿತಮ್ಬಿನಿ śrī-nitambinî. N. of a female (Cpr. 3, after 76).

ಶ್ರೀನಿವಾಸ śrī-nivâsa. Vishṇu (My.).

ಶ್ರೀಪಣ್ಡಿತ śrī-paṇḍita. = ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ, ಸಿರಿಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 55, 25).

ಶ್ರೀಪತಿ śrī-pati. A king. 2, Vishṇu (J. 23, 24). 3, N. of a metrical foot (Ch.).

ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ śripati-paṇḍita. = ಸಿರಿಪತಿಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. N. (Bp. 55, 24).

ಶ್ರೀಪದ śrī-pada. A stanza that contains the word śrî (Ch. v. 71; *cf.* ಶ್ರೀಕರ).

ಶ್ರೀಪರ್ಣ śrī-parṇa. *The tree Premna spinosa or longifolia* (= ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ). 2, a lotus.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ śrī-parṇi. = ಸೀವಣ್ಣಿ. *The shrub or tree Gmelina arborea* Roxb. (= ಕಾಶ್ಮರಿ). 2, the medicinal plant kaṭphala.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ śrī-parṇikĕ. *The medicinal shrub kaṭphala.*

ಶ್ರೀಪರ್ವತ śrī-parvata. = ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 19, 20).

ಶ್ರೀಪಿಷ್ಟ śrī-piṣṭa. The resin of the pine tree, turpentine (ಧೂಪ G.).

ಶ್ರೀಪುರ śrī-pura. N. of a town (Cpr. 3, 13; 5, 85).

ಶ್ರೀಪ್ರಭ śrī-prabha. N. of a muni (Cpr. 4, after 24).

ಶ್ರೀಫಲ śrī-phala. *The bilva tree, Aegle marmelos* Corr. (see ಮೂಲೂರ).

ಶ್ರೀಫಲಿ śrī-phali. *The indigo plant.*

ಶ್ರೀಭೂತಿ śrī-bhûti. N. of a prince (Abh. P. 6, 60-62).

ಶ್ರೀಮತ್ śrī-mat. = ಶ್ರೀಮತು, ಶ್ರೀಮನ್ತ, ಸಿರಿವನ್ತ. Possessed of fortune, fortunate, prosperous, thriving;—wealthy, opulent;—beautiful, pleasing;—famous, illustrious. 2, *a title applied to any exalted or venerable person, an illustrious person, a person of high position.* 3, *the tilaka tree.*

ಶ್ರೀಮತು śrī-matu. Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್. (My.; B. 4, 87).

ಶ್ರೀಮತ್ಸಕಲಸುಗುಣಸಮ್ಪನ್ನ śrîmat-sakala-guṇa-sampanna. Endowed with every excellent quality (My.).

ಶ್ರೀಮನ್ತ śrī-manta. Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್ (Śmd. 103). Fortunate, etc.; a man of fortunate and illustrious station; an opulent, noble man; a rich man (My.; B. 3, 79).

ಶ್ರೀಮನ್ತರಾಜಶ್ರೀ śrîmanta-râjaśrî. A term of courtesy for a person in general (My.; B. 4, 87).

ಶ್ರೀಮಯ śrī-maya. Full of wealth, very rich (Cpr. 4, 10).

ಶ್ರೀಮಾನಿನಿ śrī-mânini. A lovely and respectable woman (Ch. v. 96. 151); Lakshmi.

ಶ್ರೀಮಾನಿನೀಶ śrîmânini-śa. A Vishṇu, one of attendants on Śiva. See Mr. s. ಚಾರಿಣೀಶ.

ಶ್ರೀಮುಖ śrī-mukha. An illustrious countenance, a resplendent face. 2, the seventh year in the cycle of sixty (My.). 3, a letter from a religious teacher (guru), a parent, or any elderly, respectable person (My.).

ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ śrī-mudrĕ. A seal containing the figure either of a śaṅkha or of a cakra, or of a gada, or of a padma or of a śârṅga, used by Mâdhvas in marking the face, etc.; its mark (My.). ಕುರುವಮೂಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಶ್ರೀಮುದ್ರೆಗಿಡ. The plant Sida mauritana Herit. (St. & Pl.; My.).

ಶ್ರೀರಙ್ಗ śrī-raṅga. Kṛishṇa (My.). 2, N. 3, the town of Seringham near Trichonopoly (My.). — ಶ್ರೀರಙ್ಗಪಟ್ಟಣ. The town of Seringapatam near Mysore (My.).

ಶ್ರೀರಙ್ಗಿ śrī-raṅgi. Lakshmi (My.); N. (My.).

ಶ್ರೀರಮಣ śrī-ramaṇa. Vishṇu (Kk. 1).

ಶ್ರೀರಾಮ śrī-râma. Râmachandra (J. 20, 47). — ಶ್ರೀರಾಮ ಧಟ್ಟಿ. N. (Bp. 56, 27).

ಶ್ರೀರುದ್ರ śrī-rudra. N. of an upanishad (Bp. 53, 39).

ಶ್ರೀಲ śrîla. Prosperous, fortunate; rich, wealthy; *illustrious, of high position;* celebrated.

ಶ್ರೀವತ್ಸ śrī-vatsa. The favourite of śrî: *Vishṇu* (Mr. 18). 2, *a particular mark* (resembling a cruciform flower) *on the breast of Vishṇu or Kṛishṇa*

ಶ್ರೀವತ್ಸಕ śrī-vatsaka. A horse with a curl of hair like

the śrîvatsa on its breast. ದೇವಮಣಿಯೆದ್ದು ಶುಮುಹಿರದ್ ಶ್ರೀವತ್ಸಕವಸಿಕ್ಕು (Mr. 276).

ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನ śrîvatsa-lâñchana. *Vishṇu.*

ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕ śrîvatsa-aṅka. *Vishṇu.*

ಶ್ರೀವಧು śrî-vadhu. Lakshmî (J. 1, 1).

ಶ್ರೀವಧುರಮಣ śrîvadhu-ramaṇa. Vishṇu (My.).

ಶ್ರೀವನಿತೆ śrî-vanitĕ. = ಶ್ರೀವಧು. (Râm. 1, 1, 1).

ಶ್ರೀವರ śrî-vara. = ಸಿರಿವರ. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 6, 54).

ಶ್ರೀವರ್ಮ śrî-varma. N. of a king (Čpr. 3, after 102; 4, 10. 25).

ಶ್ರೀವಾಸ śrî-vâsa. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಶ್ರೀವಿಜಯ śrî-vijaya. N. of a Kannaḍa poet (Śmd. 4). — ಶ್ರೀವಿಜಯಮುನಿ. N. (Bp. 52, 17).

ಶ್ರೀವಿಲಾಸಿನಿ śrî-vilâsini. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷ śrî-vṛiksha. *The sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin. (Bp. 40, 72). 2, *a ring or curl of hair on the chest and forehead of a horse.*

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕ śrî-vṛikshaka. *A horse with the śrîvṛiksha.*

ಶ್ರೀವೇಷ್ಟ śrî-vêshṭa. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ śrî-vaishṇava. A Vaishṇava of the viśishṭâdvaita sect or follower of Râmânuja (My.; B. 4, 81).

ಶ್ರೀಶ śrî-śa. Vishṇu (Bp. 34, 48; 54, 60). 2, Râmachandra.

ಶ್ರೀಶೈಲ śrî-śaila. = ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 34, 4).

ಶ್ರೀಶ್ವರ śrî-śvara. = ಶ್ರೀಶ. (Bp. 54, 67).

ಶ್ರೀಷೇಣ śrîshêṇa. N. of Śrîvarma's father (Čpr. 3, 19; 4, after 12 & 24).

ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞ śrî-saṁjña. *Cloves.*

ಶ್ರೀಸತಿ śrî-sati. Lakshmî (ಮುಖಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 89; ಸಿರಿಮುರಸಿ, ಮುಖಲಕುಮಿ Kk. 7).

ಶ್ರೀಸತೀಶ śrîsatî-śa. Vishṇu (Bp. 54, 1).

ಶ್ರೀಹರ್ಷ śrî-harsha. N. of a saṁskṛita writer and poet (My.; see ಹರ್ಷ).

ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ śrî-hastini. *The sun-flower, Heliotropium indicum* Lin. (= ಘಸಮುಡ್ಡಿ). See ಹಣ್ಣಿ.

ಶ್ರುತಿ śrut. Hearing; sound. See ಶ್ರುತಿ-.

ಶ್ರುತ śruta. Heard, listened to;—reported, heard of;—*ascertained, understood;*—called. 2, that which has been heard: *traditional learning and science, a śâstra,* the vêda. See ಆ-, ವಿ-. — ಶ್ರುತ ಮಡಿಸು. To cause to hear, to let know, to tell (B. 5, 159; My.).

ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ śruta-kîrti. Having renowned fame, celebrated (Bp. 26, 65). 2, N. of a Jaina muni (Čpr. 1, 52).

ಶ್ರುತದೇವಿ śruta-dêvi. Goddess of learning: Sarasvatî (Kâvy. III, 3, B, 178).

ಶ್ರುತಿ śruti. = ಸುತಿ. Hearing. 2, *an ear.* 3, anything heard, oral account, report, news. 4, *the vêda;—any vedic text.* 5, the number 4 (ಪಾಲ್ಕು Mr. 347). 6, a sound. 7, in music: a quarter tone or interval (twenty-two of these are enumerated, four constituting a major tone, three a minor, and two a semi-tone). ಆ ಸಪ್ತಸ್ವರಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಯೆನಿಪ್ಪ (Mr. 78). 8, a sort of drone blown by musicians (My.; Tĕ.). See ಸಪ್ತ-. — ಶ್ರುತಿಗೂಡು. -ಹೊಡು. Vocal song to be adapted (to music, Śśv. 3, after 35). — ಶ್ರುತಿಯರ. -ಅರ. = ಶ್ರುತಿಗಾರ. (My.).

ಶ್ರುತಿಕಷ್ಟ śruti-kashṭa. Painful or harsh to the ear, cacophonous (Śmd. 75).

ಶ್ರುತಿಗಾರ śruti-gâra. A drone-player (My.).

ಶ್ರುತಿಚೋರತಮ śruti-čôra-tama. Tama (Hayagrîva), who stole the vêdas (Č. Bp. 47, 26).

ಶ್ರುತಿನಿಕರ śruti-nikara. The vêdas collectively, all the vedic texts (ನಿಗಮ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40).

ಶ್ರುತಿಪಥ śruti-patha. Sound-path: the ear (Abh. P. 3, 51).

ಶ್ರುತಿಬಾಹಿರ śruti-bâhira. External or contrary to the vêda (Bp. 54, 7).

ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯ śruti-bâhya. = ಶ್ರುತಿಬಾಹಿರ. (Bp. 50, 47).

ಶ್ರುತಿಭೇದ śruti-bhêda. A division of the vêda (ಪಾಠ, ವೇದ ಭೇದ Nn. 31).

ಶ್ರುತಿವಿರಸಪದ śruti-virasa-pada. A word that is painful to the ear (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಶ್ರುತಿಶಿರಸ್ śruti-śiras. The vêdânta (My.).

ಶ್ರುತಿಸಹ್ಯ śruti-sahya. Agreeable to the ear, euphonic (Śmd. 408).

ಶ್ರೇಣಿ śrêṇi. = ಸೇಣಿ. *A line, a row, a range.* 2, a multitude, a number, a troop (ಸೈನ್ಯ Mr. 422). 3, *a corporation of artisans following the same business, a guild of traders dealing in the same articles.*

ಶ್ರೇಣಿಕೆ śrêṇikĕ. = ಶ್ರೇಣಿ. (ಗೊಸ್ಸಣಿ, ತರಕ್ಕಿ, ಸಾಲು, ಒಟ್ಟುಳಿ, ಸೇಣಿ, etc. Śm. 54). 2, a tent.

ಶ್ರೇಯ śrêya. Tbh. of ಶ್ರೇಯಸ್. (Śmd. 107. 159). See Kâvy. II, 2, B, 24).

ಶ್ರೇಯಸ್ śrêyas. Superior, preferable. 2, *best, excellent, eminent.* 3, very fortunate, very prosperous. 4, *virtue, moral merit.* 5, *good fortune, prosperity, bliss.* 6, *final beatitude, release from further transmigration.*

ಶ್ರೇಯಸ śrêyasa. = ಶ್ರೇಯಸ್ (at the end of compounds). See ಸಿ-.

ಶ್ರೇಯಸಿ śrêyasi. *The tuk-nut tree, Terminalia chebula* Roxb. 2, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. 3, *the plant Scindapsus officinalis* Schott.

ಶ್ರೇಯಸ್ಸು śrêyassu. Tbh. of ಶ್ರೇಯಸ್. (Śmd. 107. 159).

ಶ್ರೇಯಾಂಸ śrêyâṁsa. A man possessing prosperity, etc. (My.).

ಶ್ರೇಯೋವನ್ತ śrêyas-vanta. = ಶ್ರೇಯಾಂಸ. (My.).

ಶ್ರೇಷ್ಠ śrêshṭha. *Best, excellent, most excellent, very eminent, pre-eminent, far better;*—most prosperous;—oldest, senior. ವಿದ್ಯಕ್ಕಿಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಬುದ್ಧಿಗಿಷ್ಟ ಆಯಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.).

ಶ್ರೇಷ್ಠತನ śrêshṭhatana. = ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ. (My.; G. 91. 480).

ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ śrêshṭhatĕ. = ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ. (My.).

ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ śrêshṭhatva. Superiority, eminence, excellence (My.; Ob. 42).

ಶ್ರೇಷ್ಠಿ śrêshṭhi. = ಸೆಟ್ಟಿ, etc. Best, chief. See ಶಾಲಿ-. 2, the head or chief of a company following the same trade, a president or foreman of a guild or corporation (ಸೆಟ್ಟಿ G.).

ಶ್ರೇಷ್ಠೆ śrêshṭhĕ. An excellent woman. 2, an excellent cow (ಸೈಷೆ, ಪರಿಯಾಳ Mr. 181).

ಶ್ರೋಣಿ śrôṇa. *Lame;* a cripple. 2, dressed, cooked, matured. 3, the star śravaṇa.

ಶ್ರೋಣಿ śrôṇi. = ಸೋಣಿ. *The hip and loins, the buttocks* (ಜಘನ Hlâ.; Nn. 2; ಕುಂಡೆ G.).

ಶ್ರೋಣಿತ śrôṇita. Tbh. of ಶೋಣಿತ, q. v. (*cf.* ಶ್ರಾವ = ಶಾವ).

ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ śrôṇi-phalaka. *The hip.*

ಶ್ರೋತವ್ಯ śrôtavya. To be heard or listened to, fit or necessary to be heard, possible to be heard (My.).

ಶ್ರೋತೆ śrôte. (fr. Sk. ಶ್ರೋತೃ, the ear). A woman who gives ear to (Bp. 2, 47).

ಶ್ರೋತ್ರ śrôtra. The organ of hearing: *the ear* (ಕವಿ Nn. 31. 71; ಇಂದ್ರಿಯ Nn. 72). 2, the tip of an elephant's trunk (ಶರಭದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಣಳ ತುದಿ 72). 3, a river (ಆಪಗೆ, ನದಿ 72). 4, very harsh or cruel (ಅತಿಪಶಕೋರ, ಅತಿನಿಷ್ಠುರ 72).

ಶ್ರೋತ್ರಿ śrôtri. A woman who hears (ಕವಿಯುಳ್ಳಾಕೆ G.).

ಶ್ರೋತ್ರಿಯ śrôtriya. *A Brâhmaṇa versed in the study of the vêdas, a learned Brâhmaṇa.* — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಗ್ರಾಮ. A village of śrôtriyas with rent-free land (My.). — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಮಾನ್ಯ. Rent-free land belonging to śrôtriyas (My.). — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಗ್ರಹಾರ. -ಅಗ್ರಹಾರ. = ಶ್ರೋತ್ರಿಯಗ್ರಾಮ. (My.).

ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ śôtra-indriya. The organ of hearing (My.).

ಶ್ರೌತ śrauta. Relating to the ear. 2, relating or belonging to the śruti (vêda). 3, prescribed by the vêda, founded on it;—sacrificial. 4, any observance ordained by the vêda. 5, a man who observes vedic rites, a priest. ಚತ್ವಾ ವಿಮುರೇಣ್ಯಾರ್ ಎಸ್ಟು, ಶ್ರೌತರ್ (ಕೆmd. 93).

ಶ್ರೌತಿ śrauti. (Tbh. of ಶ್ರೋತ್ರಿಯ). A title affixed to the name of Smârtas (My.).

ಶ್ರೌಷಟ್ śrauṣhaṭ. "May he (the god) hear us!" *an exclamation used in making an offering with fire to the gods or departed spirits.*

ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ślakshṇa. *Small, fine, thin, minute, slender, delicate.* 2, *smooth; soft, gentle, amiable, of pleasing address.* 3, swampy; swampy ground (ಒದ್ದೆಲ, ಜವುಗಿನ ನೆಲ Nn. 62).

ಶ್ಲಥ ślatha. *Loose, slack, relaxed* (ತಿಳಿ, ಸಡಿಲ Mr. 461);—untied; dishevelled.

ಶ್ಲಾಘೆ ślâghe. Flattery;—*praise;*—boasting.

ಶ್ಲಾಘ್ಯ ślâghya. To be praised or commended, praiseworthy, venerable, respectable (J. 2, 11). 2, praiseworthiness (J: 8, 9); (praise).

ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶೇಷ ślâghya-viśêsha. A peculiar kind of praise (Kâvy. III, 1, A, 18-21).

ಶ್ಲಿಷ್ಟ ślishṭa. Clung to, adhered to. 2, connected so as to be susceptible of a double interpretation: a figure of speech in arthâlaṅkâra, by which two objects are closely connected and epithets applied to both in common, implied meaning, etc. (Kâvy. III, 3, B, 1. 102; *cf.* ಶ್ಲೇಷ).

ಶ್ಲೀಪದ ślîpada. *Elephantiasis.*

ಶ್ಲೇಷ ślêsha. = ಶ್ಲೇಷ. Adhering or clinging to;—embracing. 2, *union, junction, contact.* 3, a figure of alaṅkâra in rhetoric: connection of words so as to admit of a double meaning, verbal equivocation, paronomasia, pun, irony, implied meaning (*cf.* ಶ್ಲಿಷ್ಟ). See KÂvy. III, 2, B, 88-91; III, 3, B, 147-171; ಅರ್ಥ-, ಶಬ್ದ-.

ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ ślêsha-alaṅkâra. The alaṅkâra called ślêsha (My.).

ಶ್ಲೇಷೆ ślêshe. = ಶ್ಲೇಷ No. 3. (My.).

ಶ್ಲೇಷೋಪಮೆ ślêsha-upamê. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಶ್ಲೈಷ್ಮ ślêshma. *Phlegm, rheum, the phlegmatic humor;*—a cold (ನೆಗಡಿ Illâ.).

ಶ್ಲೈಷ್ಮಜ್ವರ ślêshma-jvara. A phlegmatic fever (My.).

ಶ್ಲೈಷ್ಮಣ ślêshmaṇa. *Phlegmatic, abounding or affected with phlegm.*

ಶ್ಲೈಷ್ಮನಾಡಿ ślêshma-nâḍi. A pulse near the wrist indicating the amount (or an excess) of phlegm (My.).

ಶ್ಲೈಷ್ಮರೋಗ ślêshma-rôga. A severe coughing-disease (C.).

ಶ್ಲೈಷ್ಮಲ ślêshmala. = ಶ್ಲೈಷ್ಮಣ. *Phlegmatic, etc.*

ಶ್ಲೈಷ್ಮಶರೀರ ślêshma-śarîra. A body abounding with the phlegmatic humor (My.).

ಶ್ಲೈಷ್ಮಾತಕ ślêshmâtaka. *The tree Cordia latifolia* Roxb. (= ಶೇಲು). See ಬಳ್ಳು.

ಶ್ಲೋಕ ślôka. Praising or hymning in verse. 2, *celebrity, renown, fame, reputation.* 3, *a particular kind of metre, the epic ślôka* (Ch.). 4, any verse or stanza (Sk.; My.).

ಶ್ವ śva. = ಶ್ವನ್, ಶ್ವಾ.

ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸ śvas-śrêyasa. *Happiness, prosperity, bliss.* 2, Brahma, the universal soul.

ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರ śva-daṁshṭrê. A dog's tooth. 2, *the plant Asteracantha longifolia* Nees. (ನೆಗ್ಗಿಲು Illâ.).

ಶ್ವನ್ śvan. = ಶ್ವ, etc. *A dog.*

ಶ್ವನಿಶ śva-niśa. *A night on which dogs bark and howl.*

ಶ್ವಪಚ śva-paca. = ಸೋಪಚ. Dog-cooking: *a man of a low and degraded caste* (described as son of an Ugra woman by a Kshatriya), *a Chaṇḍâla.* See Bp. 57, 77; 60, 9.— ಶ್ವಪಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 4).

ಶ್ವಭ್ರ śvabhra. *A hole, a chasm;* a den.

ಶ್ವಯಥು śvayathu. *Swelling, morbid intumescence.*

ಶ್ವವಾಹನ śva-vâhana. Bhairava (My.).

ಶ್ವವೃತ್ತಿ śva-vṛitti. The life of a dog;—condition of a dog;—*service, servitude.*

ಶ್ವಶುರ śvaśura. *A father-in-law.*

ಶ್ವಶುರೌ śvaśurau. (dual). ಶ್ವಶುರಂಗಳ್. *A father and mother-in-law.*

ಶ್ವಶುರ್ಯ śvaśurya. *A brother-in-law, a wife's brother, a husband's brother;* a husband's younger brother.

ಶ್ವಶ್ರು śvaśru. *A mother-in-law.*

ಶ್ವಶ್ರ್ವಶುರೌ śvaśrû-śvaśurau. (dual). ಶ್ವಶ್ರ್ವಶುರಂಗಳ್. *A mother and father-in-law.*

ಶ್ವಸ್ śvas. *To-morrow,* 2, future. 3, (future happiness).

ಶ್ವಸನ śvasana. Breathing, respiration, breath. 2, *air, wind.* 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, *the thorny plant Vanguiera spinosa* Roxb.

ಶ್ವಸನಾಶನ śvasana-aśana. A snake, a serpent. (R.).

ಶ್ವಸಿತ śvasita. Breathed; sighed;—breathing, breath;—a sigh. See ಪಿಸು-.

ಶ್ವಾ śvâ. = ಶ್ವ, etc.

ಶ್ವಾನ śvâna. = ಸಾನ 2, ಸೋಪಚ. (ಕೆmd. 108; KÂvy. I, 2, 96-103). A dog (ಪುಸಳ Nn. 74). ಕೇಡು ಬೆಟ್ಟ, ಹೋದು ಎಸಿದ ಶ್ವಾನನ ಮಾಗೆ ಪಿರುಗಾದುವದಾಯಿತು (Prv.). ಶ್ವಾನ ಬಲ್ಲುದೆ ರಾಗ ಛೇದಂಗಳ? (Dp. 76, 2).

ಶ್ವಾನಜಂಬುಕಧ್ವನಿ śvâna-jambuka-dhvani. The howling of dogs and jackals. See ಊಳಿಡು.

ಶ್ವಾಪದ śvâ-pada. *A beast of prey, a wild beast.* 2, a tiger.

ಶ್ವಾವಿತ್ śvâ-vidh. *A porcupine.*

ಶ್ವಾಸ śvâsa. = ಸೋಸ. Breathing, breath, respiration;—sighing;—air, wind;—hard breathing (My.); asthma. See ಉಚ್ಛ್ವಾಸ, ನಿಃ-. — ಶ್ವಾಸ ಆಡಿಸು. To breathe (My.). — ಶ್ವಾಸ ಆಡು. Respiration to take place (My.). — ಶ್ವಾಸ ಎಳೆ. To inhale, to draw breath (My.). — ಶ್ವಾಸ ಬಿಡು. To exhale (My.).

ಶ್ವಾಸಕ śvâsaka. An utterance, a word (ಮಹಾಭಾರತ, ಪೆರ್ಸ Mr. 330).

ಶ್ವಾಸಧಾರಣೆ śvâsa-dhâraṇĕ. Suppression or suspension of breath (in yôga, My.).

ಶ್ವಾಸಪ್ರಹರಣ śvâsa-praharaṇa. Expelling breath, blowing. See ಊದು.

ಶ್ವಿತ śvit. White. See ಉದ-.

ಶ್ವಿತ್ರ śvitra. *White leprosy, vitiligo.*

ಶ್ವೇತ śvêta. = ಸೇತ. *White* (ಬಿಳಿದು Nn. 66; ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 103). 2, *silver* (ಬೆಳ್ಳಿ 103). 3, one of the ranges of mountains dividing the known continent (ಪರ್ವತ, ಪರ್ವತ ಭೇದ 103). 4, one of the minor divisions of the known continent (ದ್ವೀಪ, ದ್ವೀಪದ ಭೇದ 103). 5, N. (Bp. 41 sum.; 40, 37; 41, 4. 5. 28; 54, 51; see ಶಿ-). — ಶ್ವೇತಮುನಿ. N. (Bp. 41, 25. 28).

ಶ್ವೇತಕುಷ್ಠ śvêta-kushṭha. White leprosy (My.).

ಶ್ವೇತಕೇತು śvêta-kêtu. N. of a sage, son of Uddâlaka; N. of a king (My.).

ಶ್ವೇತಗರುತ್ śvêta-garut. *A goose.*

ಶ್ವೇತಚ್ಛದ śvêta-ch-chhada. *A goose.*

ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ śvêta-dvîpa. = ಶ್ವೇತ No. 4. (My.).

ಶ್ವೇತಮರಿಚ śvêta-mariĕa. White pepper. 2, *the seed of Moringa pterygosperma* Gaertn. (= ಶಿಗ್ರು).

ಶ್ವೇತರಕ್ತ śvêta-rakta. *Pale red, rosy, pink.*

ಶ್ವೇತರೋಗ śvêta-rôga. A kind of venereal affection in which whitish urine is passed (My.).

ಶ್ವೇತರೋಚಿಸ್ಸು śvêta-rôĕis. *The moon.*

ಶ್ವೇತವಾಸಸ್ಸು śvêta-vâsas. Clad in white: *A bauddha* (or jaina) *mendicant* (ಸಮಣ Hlä.).

ಶ್ವೇತವಾಹನ śvêta-vâhana. Having white horses: the moon. 2, Arjuna (J. 13, 16; 24, 62).

ಶ್ವೇತಸುರಸೆ śvêta-surasĕ. *A Vitex negundo* Lin. *with white blossoms.*

ಶ್ವೇತಾಕ್ಷತೆ śvêta-akshatĕ. Uncoloured grains of rice, used for oblations with fire and at funeral rites (My.).

ಶ್ವೇತಾಗರು śvêta-agaru. A white kind of Agallochum (Sl. 227).

ಶ್ವೇತಾದ್ರಿ śvêta-adri. The white mountain (J. 3, 16). *Cf.* ರಜತಗಿರಿ.

ಶ್ವೇತಾರ್ಕ śvêta-arka. The Calotropis gigantea alba (ಬಿಳಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಕ್ಕೆ Sl. 141; My.).

ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ śvêta-arjuna-vṛikṣha. = ಮುತ್ತಿ 2 No. 2, q. v.

ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ śvêta-aśvatara. N. of a ṛishi. 2, N. of an upanishad of the yajurvêda (My.).

ಶ್ವೇಯಸೀಯ śvas-vasîya. *Future well-being, good fortune, prosperity, bliss.*

ಷ್

ಷ್ sh. The fifty-second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). It does not occur in pure Kannaḍa (44. 45). It becomes ಸ್, *e. g.* in ವಿಸದು, or ಷ, *e. g.* in ಮಷ್ಟಿ.

ಷ sha. The letter ಅ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 6 (Mr. 349).

ಷಕಾರ sha-kâra. The letter ಷ (Śmd. 11).

ಷಕ್ಕು shakku. Doubt, suspicion, misgiving (My.; Mhr., H. ಶಕ, ಶಕ್); blemish, fault (My., *e. g.* in ಶಕ್ಕ ಹೊರಿಸು).

ಷಟ್ shaṭ. = ಷಡ್. *Six.*

ಷಟ್ಕ shaṭka. = ಷಡ್ಕ. Consisting of six, sixfold, six;—*an aggregate of six* (Śmd. 101; Ch. v. 191).

ಷಟ್ಕರ್ಮ shaṭ-karma. (Śmd. 101). *The six acts or duties enjoined on Brâhmaṇas collectively:* adhyayana, adhyâpana, yajana, yâjana, dâna, and pratigraha (Bp. 2, 46). 2, the six acts or occupations called lôkhana, vyavahâra, kṛishi, khaḍga, gôpâla, yâchñĕ (Ŏ. Bp. 47, 48). 3, six acts belonging to the practice of yôga. 4, six acts that may be performed by means of magical texts.

ಷಟ್ಕೋಣ shaṭ-kôṇa. Hexangular; a hexagon (My.).

SH

ಷಟ್ಖಂಡ shaṭ-khaṇḍa. Six divisions of the world (Ĕpr. 5, 34).

ಷಟ್ಚರಣ shaṭ-charaṇa. Six-footed;—*a bee* (ಜೇನು Hlä.).

ಷಟ್ತರ್ಕ shaṭ-tarka. Six kinds of tarka (Ĕpr. 1, 31).

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ shaṭ-triṁśat. Thirty-six.

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ತತ್ತ್ವ shaṭtriṁśat-tatva. Thirty-six tatvas (Śśv. 2, 93; see Vivêkachintâmaṇi 3, 2).

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದ್ಗುಣ shaṭtriṁśad-guṇa. Thirty-six guṇas (Ĕpr. 1, 3).

ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ shaṭ-pañchâśat. Fifty-six.

ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ವಿಷಯ shaṭpañchâśat-vishaya. The fifty-six countries (Ch. p. 22).

ಷಟ್ಪದ shaṭ-pada. Six-footed;—*a* (male) *bee;*—a louse (ಮೈಯ ಸ್ವಳ್ಪಜೀವಿಗ, ಪೆರ್ಸ Mr. 166).

ಷಟ್ಪದಿ shaṭ-padi. Six-footed (feminine). 2, N. of a Kannaḍa metre (Ch.; Mr. 366; Bp. 61, 91). 3, a female bee (Bp. 4, 31; 61, 94).

ಷಟ್ಪ್ರತ್ಯಯ shaṭ-pratyaya. Six kinds of calculations (Ch.).

ಷಟ್ಪ್ರಾಸ shaṭ-prâsa. Six kinds of alliteration (Ch. p. 15 seq.).

ಷಟ್ಶತ shaṭ-śata. One hundred and six. 2, six hundred (Bp. 61, 91).

ಷಟ್ಸಮಾಸ shaṭ-samâsa. Six kinds of compound words (Śmd. 89).

ಷಟ್ಸ್ಥಲ shaṭ-sthala. Six (śaiva) subjects or topics (Śm. 1; C. Bp. 3, 18. 26), *e. g.* bhakti, mahêśvara, prasâda, prâṇalinga, śaraṇa, and aikya (Vivêkachintâmaṇi 2, 80). — ಷಟ್ಸ್ಥಲದ. -ಆದ. A Liṅgavanta (C.).

ಷಡ್ shaḍ. = ಷಟ್, etc.

ಷಡಕ್ಷರ shaḍ-akshara. Consisting of six syllables; the six syllables ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (Bp. 61, 47; Śśv. 5, 63).

ಷಡಕ್ಷರಿ shaḍ-akshari. N. (Śśv. 5, 62).

ಷಡಂಗ shaḍ-aṅga. Six-membered, as the shaḍakshara (Bp. 3, 68). 2, the six vêdâṅgas.

ಷಡಧ್ವ shaḍ-adhva. Six particular ways (Bp. 7, 15).

ಷಡಭಿಜ್ಞ shaḍ-abhijña. Knowing six sciences: *a Buddha.*

ಷಡರಿ shaḍ-ari. The six enemies: kâma, krôdha, lôbha, môha, mada, and matsara (Bp. 6, 6; 39, 15).

ಷಡಾನನ shaḍ-ânana. Six-mouthed, six-faced: *Kârttikêya.*

ಷಡಿಂದ್ರಿಯ shaḍ-indriya. An aggregate of six indriyas (My.).

ಷಡು shaḍu. Tbh. of ಷಟ್.

ಷಡುದರುಸನ shaḍu-darusana. Tbh. of ಷಡ್ದರ್ಶನ, q. v.

ಷಡುದರ್ಶನ shaḍu-darśana. Tbh. of ಷಡ್ದರ್ಶನ. (Bp. 3, 66).

ಷಡುದ್ರವ್ಯ shaḍu-dravya. The six elementary substances (of the Jainas): jîva, dharma, adharma, pudgala, kâla, and âkâśa (ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು Nn. 164).

ಷಡುರಸ shaḍu-rasa. Tbh. of ಷಡ್ರಸ. (ಲವಣಾಮ್ಲತಿಕ್ತಮಧುರಕಷಾಯಕಟುಷಡ್ರಸ ದೂಡು Nn. 83).

ಷಡುರಸಾನ್ನ shaḍurasa-anna. Boiled rice which has the six flavours (J. 6, 43).

ಷಡುರುತು shaḍu-ṛtu. Tbh. of ಷಡೃತು. (ಋತು Nn. 23).

ಷಡುವರ್ಗ shaḍu-varga. Tbh. of ಷಡ್ವರ್ಗ. (ಕಾಮಾದಿಷಡುವರ್ಗ Nn. 51).

ಷಡುಸಮಾರ್ಜನಿ shaḍu-samârjani. Six ways of cleansing, cleaning, or rubbing (Bp. 6, 20).

ಷಡೂಷಣ shaḍ-ûshaṇa. Six spices collectively: long pepper, black pepper, dried ginger, the root of long pepper, plumbago, and čavi. (R.).

ಷಡೃತು shaḍ-ṛitu. = ಷಡುರುತು. The six seasons.

ಷಡ್ಗವ shaḍ-gava. A yoke of six oxen;—*a yoke of six* (beasts, as horses, etc.).

ಷಡ್ಗುಣ shaḍ-guṇa. Six-fold, six times. 2, an assemblage of six qualities or properties. 3, *the six acts or measures to be practised by a king in his military capacity:* sandhi, vigraha, yâna, âsana, dvaidhîbhâva, saṁśraya. 4, the six excellent attributes: aiśvarya, jñâna, yaśas, śrî, vairâgya, dharma (Bp. 8, 48).

ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ shaḍguṇa-aiśvarya. Lordship or greatness consisting in the possession of the six properties or excellencies (Bp. 54, 68; Sl. 411).

ಷಡ್ಗ್ರಂಥ shaḍ-grantha. *A variety of the prickly climbing shrub, Caesalpinia bonducella* Flem.

ಷಡ್ಗ್ರಂಥಿ shaḍ-granthi. A kind of aromatic root (ದನಿಕೆ, ಕರ್ಪೂರಮುರುಳ್ಳಿ Mr. 135).

ಷಡ್ಗ್ರಂಥಿಕೆ shaḍ-granthikĕ. *The plant Zeodary, Curcuma zeodarica* (= ಪಚ್ಚ).

ಷಡ್ಗ್ರಂಥಿ shaḍ-granthĕ. *Orris root* (= ಪಚ್ಚ, q. v.).

ಷಡ್ಜ shaḍ-ja. Six-born, produced from six (*i. e.* the tongue, teeth, palate, nose, throat, and chest): *N. of the fourth* (or, according to others, of the first) *of the seven primary notes of music* (svaras). See ಸಪ್ತಸ್ವರ.

ಷಡ್ಡಕ shaḍḍaka. = ಷಣ್ಡಕ, q. v. (My.).

ಷಡ್ದಂತ shaḍ-danta. Six teeth (of a horse, Mr. 281).

ಷಡ್ದರ್ಶನ shaḍ-darśana. = ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸ, ಷಡುದರ್ಶನ. The six recognized systems of philosophy: pûrvamîmâṁsâ (by Jaimini), uttaramîmâṁsâ (or vêdânta, by Bâdarâyaṇa), nyâya (by Gôtama), vaiśêshika (by Kaṇâda), sâṅkhya (by Kapila), and yôga (by Patañjali; ತೀರ್ಥ, ಷಡ್ದರ್ಶನ, ಷಡುದರುಸನ, ಆದು ಷಡ್ದರ್ಶನ Nn. 48).

ಷಡ್ದರ್ಶನ shaḍ-daśana. *Having six teeth.*

ಷಡ್ಭಾಷೆ shaḍ-bhâshĕ. The six languages: saṁskṛita, prâkṛita, paiśâ̂ća, mâlava, mâgadha, râkshasa (My.).

ಷಡ್ರಸ shaḍ-rasa. = ಷಡುರಸ. The six flavours or tastes: madhura, kaṭu, amla, tuvara, tikta, lavaṇa (Mr. 218; J. 2, 64).

ಷಡ್ರಿಪುವರ್ಗ shaḍ-ripu-varga. = ಷಡ್ವರ್ಗ. (Śśv. 2, 90).

ಷಡ್ವರ್ಗ shaḍ-varga. = ಷಡುವರ್ಗ. A class or aggregate of six things, especially of the six faults: kâma, krôdha, lôbha, môha, mada, and matsara (ಕಾಮಾದಿಷಡ್ವರ್ಗ Mr. 259).

ಷಡ್ವರ್ಣ shaḍ-varṇa. The six colours (ಕೃಷ್ಣಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ, ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆದು ವರ್ಣಗಳು Nn. 71).

ಷಡ್ವಿಂಶತಿ shaḍ-viṁśati. Twenty-six (Ch. v. 336).

ಷಡ್ವಿಂಶತಿಛಂದ shaḍviṁśati-čhanda. The twenty-six types of metres (Mr. 348).

ಷಡ್ವಿಭಕ್ತಿ shaḍ-vibhakti. The six personal affixes (Śmd. 253).

ಷಡ್ವೈರಿ shaḍ-vairi. = ಷಡರಿ. (My.).

ಷಣ್ shaṇ. = ಷಟ್, etc.

ಷಣ್ಣ shaṇṇa. = ಶಣ್ಣ, ಶಣ್ಣು, ಷಣ್ಣು, (ಸಣ್ಣ). *A multitude, a collection, a quantity, a group, a heap, a flock* (ಸಮೂಹ Nn. 128);—a place where two things are joined into one (ಎರಡೊಣ್ಣಾಣೆ, ಎರಡು ಒಣ್ಣಾಗಿ ಕೂಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ 128);—two trees being joined (ದ್ವಯ್ಯ ಬೆರಡು ಒಣ್ಣಿಸಿದಲ್ಲಿ Mr. 476);—a thicket, a wood. 2, *a bull at liberty.* 3, a eunuch (ಷಂಡಂಸಣ್ಣು 128).

ಷಣ್ಣಕ shaṇḍaka. A eunuch. 2, = ಸಣ್ಣಿಗೆ. (Mr. 217).

ಷಣ್ಣತಾಯೋಗ್ಯ shaṇḍatâ-yôgya. (A bull) fit to be set free.

ಷಣ್ಣತೆ shaṇḍatĕ. The state of a bull at liberty;—the state of being a eunuch (My.). See Nr. s. ಷೋಢ.

ಷಣ್ಣತ್ವ shaṇḍatva. The state of being a eunuch; *the state of being neuter* (Hit.).

ಷಣ್ಣ shaṇḍha. = ಶಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ. *A eunuch.* 2, *the neuter gender.*

ಷಣ್ಣತಿಲ shaṇḍha-tila. *Barren sesamum.*

ಷಣ್ಮತ shaṇ-mata. The six sects: vaishṇava, śaiva, śâktêya, gâṇapatya, kâpâlika, saura (My.).

ಷಣ್ಮುಖ shaṇ-mukha. Six-mouthed, six-faced: *Kârttikêya.* 2, Agni (My.).

ಷತ್ವ shatva. The letter ಷ (ಪ್ರ, ಕೌmd. 350. 369. 370).

ಷರತ್ sharat. = ಶರತ್, (ಶರತ). A wager, a bet (My.; Mhr., H. ಶರ್ಯತ). 2, agreement, conditions agreed upon (My.; Br.; H.).

ಷರಬತ್ sharabat. The drink called Sherbet, composed of water, lemon juice, and sugar (My.; Mhr., H. ಶರಬತ).

ಷರಾ sharâ. Remark; postscript; nota-bene (My.; Br.; H.).

ಷರಾಬು sharâbu. Spirituous liquor (My.; Mhr., H. ಶರಾಬು).

ಷರಾಯಿ sharâyi. Trousers (My.; Br.; H.).

ಷವರ್ಣ sha-varṇa. The letter ಷ (Ćh.).

ಷಷ್ sha-ṣh. = ಷಟ್, ಷಡ್, ಷಳ್, ಷೞ್, ಷೋ. *Six.*

ಷಷ್ಟ shashṭa. Sixtieth (after another numeral). 2, Tbh. of ಷಷ್ಟಿ. (My.).

ಷಷ್ಟಿ shashṭi. 1. Sixty. (Mr. 64; Bp. 24, 14).

ಷಷ್ಟಿ shashṭi. 2. Tbh. of ಷಷ್ಠ. (My.). 2, N. of a low caste of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.).

ಷಷ್ಟಿಕ shashṭika. *A kind of rice ripening in about sixty days.*

ಷಷ್ಟಿಕೆ shashṭikĕ. = ಷಷ್ಟಿಕ. (Sk. 301).

ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ shashṭikya. *A field of shashṭika.*

ಷಷ್ಟಿಪೂರ್ತಿ shashṭi-pûrti. The end of the cycle of sixty years when a feast is held (My.).

ಷಷ್ಠ shashṭha. Sixth, the sixth (My.).

ಷಷ್ಠಿ shashṭhi. (feminine). = ಷಷ್ಟಿ, ಷಷ್ಠಿ 2. The sixth day of a lunar fortnight (My.). 2, the sixth or genitive case (ಕೌmd. 63. 112. 115. 142. 149. 161. 163. 166. 399; Kâvy. I, 2, 36-40. 52-55; V, 947). 3, a N. of Durgâ as Kâtyâyani. — ಷಷ್ಠಿಪಷ್ಟಿ. = ಸುಬ್ಬರಾಯನಷಷ್ಠಿ. (My.).

ಷಷ್ಠಿಗ್ರಹಣ shashṭhi-grahaṇa. = ಷಷ್ಟಿಗಣ. (ಕೌmd. 376).

ಷಹರ್ shahar. ಷಹರು. shaharu. = ಶಹರ, etc. (My.).

ಷಹರ್‌ಜಾಗ shahar-jâga. A place where a city is (My.; Sk. 106).

ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯ shâḍguṇya. (fr. ಷಡ್ಗುಣ). The aggregate of six qualities. 2, the six measures or acts of royal policy (Ćpr. 2, after 49).

ಷಾಣ್ಮಾತುರ shâṇmâtura. (fr. ಷಣ್-ಮಾತೃ). Having six mothers: *Kârtikêya.*

ಷಾಪ್ shâp. A "shop" (My.; ಅಷರ, etc. Sk. 106).

ಷಾಲು shâlu. = ಶಾಲು, etc. (My.). — ಷಾಲುರುಮಾಲು. A square shawl that is worn like a turban (My.).

ಷಿಕಮಿ shikami. A subordinate tenure in which the holder pays his revenue through the proprietor of the land, not direct (My.; H.). — ಷಿಕಮಿದಾರ. A subordinate cultivator who holds lands in farm and pays the revenue through the proprietor (My.).

ಷಿಡ್ಗ shiḍga. A profligate man, a libertine, a lecher;— an inconstant lover, a gallant (Sk.; My. Amara; *cf.* ಸಿತಗ).

ಷುರು shuru. = ಸುರು 1. Begun (Mhr., H. ಸುರೂ); beginning, commencement (My.; Sk. 64; Br.).

ಷೋ shô. = ಷಡ್.

ಷೋಕಿ shôki. Voluptuousness (My.; Mhr., H. ಶೌಕ).

ಷೋಕಿದಾರ shôki-dâra. A voluptuous man (My.).

ಷೋಕು shôku. = ಷೋಕಿ. (My.).

ಷೋದತ್ shô-dat. Six-teethed: *a young ox with six teeth.*

ಷೋಡಶ shôḍaśa. *Sixteenth, the sixteenth.* 2, sixteen (Ćh. v. 334; J. 32, 43). 3, a Śrâddha ceremony performed on the twelfth or sixteenth day after a person's death (My.). — ಷೋಡಶರ್. A class of famous Śaivas (Liṅgavantas, Bp. 48, 18).

ಷೋಡಶಗಣ shôḍaśa-gaṇa. = ಷೋಡಶರ್. (Bp. 54, 76).

ಷೋಡಶದಾನ shôḍaśa-dâna. The aggregate of sixteen kinds of gifts (Abhâ. 2, 100).

ಷೋಡಶೋಪಚಾರಕೆ shôḍaśa-upaćarapĕ. = ಷೋಡಶೋಪಚಾರ. (Bp. 41, 23).

ಷೋಡಶೋಪಚಾರ shôḍaśa-upaćâra. Sixteen ways of doing homage (to idols) or showing civility (to men, viz. âsana, svâgata, pâdya, argha, âćamanîya, madhuparka, âćamana, snâna, vasana, âbharaṇa, sugandhi, sumanas, dhûpa, dîpa, naivêdya, vandana). (Bp. 45, 11; My.).

ಷ್ಠಿವ shṭhiva. = ಷ್ಠೀವನ. See ಸಿ.

ಷ್ಠಿವನ shṭhivana. The act of spitting; spittle. See ಸಿ.

ಷ್ಠೇವ shṭhêva. Spitting. See ಸಿ.

ಷ್ಠೇವನ shṭhêvana. = ಷ್ಠೇವ. See ಸಿ.

ಷ್ಠ್ಯೂತ shṭhyûta. Spit, ejected (as saliva). See ಸಿ.

ಷ್ಠ್ಯೂತಿ shṭhyûti. Spitting. See ಸಿ.

ಸ್ S

ಸ್ s. The fifty-third letter of the Alphabet (ಕೌmd. 12. 21). It takes the place of ಶ್ in tadbhavas (234. 235), becomes ಹ್ (83. 223; 283. 284), ಫ್ (83), ಷ್ (83. 204), and is elided (268. 270. 275), when occasionally it takes the form of the bindu (215). Once it appears as ಗ್ (see ಸೀಳ್ 3 & ಸೀಳು 1). For its connection with ಹ್ *cf. e. g.* ಮಿಸುಳು with ಮಿಂಚ್ and see M. s. ಮುಸಳ್, for that with ಷ್ and ಶ್ see *e. g.* the T., M. and Tŭ. s. ಬಸಿ 1-3, for that with ಬ್ and ಡು *e. g.* the terms s. ಉಡ್ಯಟ್, ಬಸಿಡ್ and ಸದುಳ್ 1, and for that with ಳ್ *cf. e. g.* ಪಂಸಿ with ಪಿಳ್ಳೆ. (In Tuḷu ಸ್ occasionally is the substitute of ಶ್, so that *e. g.* ಹಾಣಿ, a road, appears as ಸಾಣಿ; *cf.* Sk. ಸಿಪ್ಪು and ಪಿಪ್ಪು). *Cf.* also ಪಿಸನ 1 = ವಿಧಾನ; ಮಿಸುಳು 3 = ಮಿಸುಳು 1; ಮಿಸುಳು 1 = ಮಿಸುಗು 1.

ಸ ss. The letter ಸ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಸ ss. 1. With, together with, along with, having, accompanied by, possessing, same, similar. 2, N. of a certain

metrical foot (Ch.; Mr. 363). 3, an abbreviated term of the musical note ಪಞ್ಚಮ (Mr. 76). 4, the number 7 (Mr. 349).

ಸ sa. 2. A Tbh. of ಸ್ಯ in ಸರೂಪ 2.

ಸಂ sam. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಯ saṁ-ya. A yoke (ಯುಗ, ನೊಗ Mr. 286). 2, a skeleton.

ಸಂಯತ್ saṁ-yat. Contest, *war, battle.*

ಸಂಯತ saṁ-yata. Held together; restrained, checked, fettered, controlled; *constrained, bound;* subdued; *one who restrains himself or controls his passions.*

ಸಂಯತ್ತು saṁyattu. Tbh. of ಸಂಯತ್ [1] (ಕೆmd. 106 Cm.).

ಸಂಯಮ saṁ-yama. *Restraint, check, control; coercion;* avoiding infliction of pain on others, humanity, forbearance, compassionateness; a religious vow.

ಸಂಯಮನ saṁ-yamana. = ಸಂಯಮ. One who restrains, a ruler. 2, restraining, checking, etc. (= ಸಂಯಮ). (B. 5, 216; My.). 3, a cluster or square of four houses.

ಸಂಯಮನಿ saṁ-yamani. The city or residence of Yama (ಯಮನ ಪಟ್ಟಣ G.; My.).

ಸಂಯಮಿ saṁ-yami. = ಸಂಯಮಿ, ಸಂಯ್ಯಮಿ. Who or what restrains or subdues; one who subdues or controls his passions, an ascetic (ನಿಘ್ಟು, ಯತಿ Nn. 46, o. r. ಸಂಯ್ಯಮಿ; ಯತಿ 52, o. r. ಸಂಯ್ಯಮಿ; ಯತಿ 80. 94, o. r. ಸಂಯ್ಯಮಿ; Bp. 19, 78; 38, 3).

ಸಂಯಾತ್ರೆ saṁ-yâtrĕ. Travelling, voyaging by sea. See ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ.

ಸಂಯಾಮ saṁ-yâma. = ಸಂಯಮ. *Restraint, etc.*

ಸಂಯುಕ್ತ saṁ-yukta. Conjoined; united; attached; mingled, blended; accompanied or attended by; endowed with (J. 5, 53; B. 4, 3. 226; My.).

ಸಂಯುಗ saṁ-yuga. Conjunction, union, mixture; *conflict, war, battle* (ಅಳಿಗ Nn. 43). See ಪ್ರಾಣಯುಗ.

ಸಂಯುತ saṁ-yuta. Conjoined, joined together, connected, joined, attached; mixed with, blended; heaped together; endowed or furnished with. See ಯುಕ್ತ.

ಸಂಯೋಗ saṁ-yôga. *Conjunction, connection, junction;* union, close connection, association; mingling, mixing (ಕೆmd. 157; Bp. 57, 69); a conjunct or double consonant (190); conjunction of two heavenly bodies; endowment with;—copulation (Mhr.; My.). ಕಪಿಗಳ ಸಂಯೋಗ (ಅಪಿಜೆ ಯು Mr. 161). ಸರ್ಪಪ್ಪು ಸಂಯೋಗ (538). See ನೆರೆ 1, ಜಾಳಿಸು 2, ಪೆಣೆ 1, ಮೀಳಿಸು; Kâvy. III, 2, B, 29.

ಸಂಯೋಗಿತ saṁ-yôgita. = ಸಂಯೋಜಿತ.

ಸಂಯೋಗಿಸು saṁ-yôgisu. To join, to mix (My.). 2, to copulate, to cohabit (ನೆರೆ G.).

ಸಂಯೋಜಿತ saṁ-yôjita. *Conjoined, joined, united;* attached, annexed,

ಸಂರಕ್ಷಕ saṁ-rakshaka. Guarding, etc.; that guards, protects or keeps carefully (Mhr.; My.).

ಸಂರಕ್ಷಣ saṁ-rakshaṇa. The act of protecting, guarding, keeping, preserving, taking care of, protection; saving. See ಜಾಪಿಡು, ಕೆಯ್ಯಾಯ್ [2]; B. 4, 42. — ಸಂರಕ್ಷಣ ಮಾಡು. = ಸಂರಕ್ಷಿಸು. To guard, etc. (L. G.).

ಸಂರಕ್ಷಣೆ saṁ-rakshaṇĕ. = ಸಂರಕ್ಷಣ. (ಅಜಾಪಜಯೆ G.; B. 4, 74. 119. 199; My.).

ಸಂರಕ್ಷಿತ saṁ-rakshita. Protected, preserved, kept, taken care of (My.).

ಸಂರಕ್ಷಿಸು saṁ-rakshisu. To guard, to preserve, to take care of, to protect, to save (ಒಸಪ್ಪು, ಅಜಾಪಡು G.; B. 1, 25; 4, 77; My.).

ಸಂರಂಭ saṁ-rambha. = ಸಾರಭ್ಭ. Taking hold of, beginning. 2, agitation (arising from fear, joy, etc.); cheerful quickness; flurry;—*energy, zeal, impetuosity* (ಸಭ್ಯತೆಯ ಇಱಿ.; ಸಾರಭ್ಭ, ಸಂವೇಗ Mr. 438); a festival, a feast (as marriage, My.);—rage, wrath, fury, anger;—*pride, arrogance.*

ಸಂರಾವ saṁ-râva. Clamour, uproar; *sound, noise, crying aloud.* See ಯೋಧ-.

ಸಂರೂಢ saṁ-rûḍha. Grown together, grown over, cicatrized, healed;—grown, sprouted, budded, blossomed;—burst forth, appeared;—taking firm root;—confident, bold. (R.).

ಸಂರೋಧ saṁ-rôdha. Complete obstruction or opposition, impediment, hindrance, stop, check (ವಿಘ್ನ, ಅಡ್ಡಿ G.). 2, throwing, sending.

ಸಂಲಗ್ನ saṁ-lagna. Closely attached, stuck together, united with, adhering (Cpr. 5, 129).

ಸಂಲಬ್ಧ saṁ-labdha. Obtained, received (Cpr. 9, 114).

ಸಂಲಾಪ saṁ-lâpa. = ಸಲ್ಲಾಪ. Talking together, *familiar or friendly conversation,* chat, discourse.

ಸಂಲಾಪಿ saṁ-lâpi. = ಸಲ್ಲಾಪಿ. Conversing together in a friendly way (adj.); discoursing; one who converses or discourses.

ಸಂವತ್ saṁ-vat. *A year.*

ಸಂವತ್ಸರ saṁ-vatsara. *A year;* a year of Vikramâditya's era.

ಸಂವತ್ಸರಲವಣ saṁvatsa-lavaṇa. = ಸಂವರ್ತಲವಣ, ಸಾಮರ್ಲವಣ. A kind of salt (ರುಚಕ Mr. 143, o. r. ಸಂವತ್ಸರಲವಣ).

ಸಂವದನ saṁ-vadana. Speaking together, conversing. 2, *subduing by charms* (such as mystical gems, drugs, etc.), *overpowering by magic.*

ಸಂವದನೆ saṁ-vadanĕ. = ಸಂವದನ No. 2.

ಸಂವನನ saṁ-vanana. *Subduing by magical drugs or charms;* charming, fascination.

ಸಂವರಣ saṁ-varaṇa. The act of covering or screening, concealing, enclosing, concealment; a secret; a disguise, pretext.

ಸಂವರಣೆ saṁ-varaṇĕ. 1. = ಸಂವರಣ. See ಆಚಾರ-.

ಸಂವರಣೆ saṁvaraṇĕ. 2. = ಸಮವರಣೆ, ಸಾರಣೆ. Tbh. of ಸಮ್ಭರಣ. Bringing together, collecting; preparing, preparation, making ready, procuring (of materials or ingredients of any kind; ಪಡ್ಡಿಕೆ ಕೆm. 42; Râm. 3, 8, 36; Bh. 10, 4, 56; ತೆ. ಸವರಣ); nourishing.

ಸಂವರಿಸು saṁvarisu. = ಸಮವರಿಸು, ಸಮರಿಸು. To bring together, to collect; to make ready; to prepare; to fit; to make preparations; to support or maintain well, to nourish. See Abh. P. 7, 27; 11, 96; Grj. 3, after 119; Bp. 1, 46; Mr. 4; Bh. 1, 5, 22; 1, 10, 17; 2, 10, 24; 3, 19, 44; Râm. 3, 4, 8; 3, 8, 35; 5, 8, 66.

ಸಂವರ್ತಲವಣ saṁvarta-lavaṇa. = ಸಂವತ್ಸರಲವಣ. (My.).

ಸಂವರ್ತ saṁ-varta. Turning towards; going towards; going (ಪರಿಣತ, ಜರಿತ Mn. 160); coming to pass, becom-

ing;—rolling up, destruction; *periodical destruction of the universe* (ಪ್ರಲಯ, ಪ್ರಲಯಮೇಘ 160; ಪರಿವರ್ತ, ಜಗದ್ವಿನಾಶ Nr. 71); *a year* (ಸಂವತ್ಸರ 160); N. of one of the seven clouds at the dissolution of the universe; N. of a rishi (J. 5, 43, etc.).

ಸಂವರ್ತಕ saṁ-vartaka. The world-destroying fire. 2, N. of Balarâma (G.). 3, the plough of Balarâma (G.).

ಸಂವರ್ತನ saṁ-vartana. = ಸಂವರ್ತ. Periodical destruction of the universe (ಪರಿವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ Nn. 158; ಪರಿವರ್ತನ Mr. 472).

ಸಂವರ್ತಿ saṁ-varti. = ಸಂವರ್ತಿಕೆ.

ಸಂವರ್ತಿಕೆ saṁ-vartikĕ. *The new leaf of a water-lily*, the petal or leaf near the filament.

ಸಂವರ್ಧಿತ saṁ-vardhita. Brought to complete growth, brought up, reared, raised, cherished, protected, encouraged (ಮೇಲೆಬಪ್ಪಿದ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ G.; My.).

ಸಂವಲಯಾವೇಷ್ಟನ saṁvalaya-âveshṭana. N. of a feat of wrestlers (Śiv. 4, 75).

ಸಂವಲಿತ saṁ-valita. Met together, mixed, mingled; connected or associated with; united; encompassed, surrounded; possessed of. (R.).

ಸಂವಸಥ saṁ-vasatha. An inhabited place, *a village*.

ಸಂವಾದ saṁ-vâda. Speaking together, conversation, colloquy, dialogue; discussing, discussion; communication of intelligence, report, information, news; assent; agreement, conformity, sameness; sounding together, as musical instruments. See Kâvy. III, 1, A, 25; Bp. 14, 22; ವಿ-.

ಸಂವಾದಿತ saṁ-vâdita. Caused to speak with, made to converse; sounded, played (Ŏpr. 2, after 14); agreed with or upon.

ಸಂವಾದಿಸು saṁ-vâdisu. To speak together, to speak with, to converse;—to discuss; to dispute (Bp. 50, 77; 51, 12).

ಸಂವಾಹಕ saṁ-vâhaka. *A shampooer* (ಮರ್ದನಿಗ Mr. 377).

ಸಂವಾಹನ saṁ-vâhana. *Rubbing the person, shampooing.* 2, bearing (a burden), carrying.

ಸಂವಿ saṁvi. = ಸವಿ 4. Sweetness. ಸಂವಿಮಾತಾಡುವಪದ (ಕಬ್ಬ); ಸಂವಿಮಾತಿನವ (ಕಬ್ಬ ರೆಬ.).

ಸಂವಿಗ್ನ saṁ-vigna. Agitated, startled, started up, alarmed.

ಸಂವಿತ saṁvita. Probably a mistake for ಸಂವಿಗ್ನ. (ಪ್ರಬ್ಧೋದಿತ, ಬೆಚ್ಚಗು Mr. 463).

ಸಂವಿತ್ತಿ saṁ-vitti. *Perception*, ascertainment, knowledge, consciousness, feeling. 2, *intellect, understanding.* 3, recognition, recollection. 4, accommodation of disputes, harmony.

ಸಂವಿತ್ತು saṁvittu. Tbh. of ಸಂವಿದ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಂವಿದ್ saṁ-vid. *Knowledge*, intellect, understanding. 2, a mutual understanding, *agreement, contract*, covenant. 3, consent, assent, promise. 4, prescribed custom, established usage. 5, *a watch-word, a war-cry.* 6, *war, battle.* 7, *a name, appellation.* 8, a sign, signal. 9, pleasing, delighting.

ಸಂವಿದಾನ saṁ-vidâna. Being found with or together with; connected, united; agreeing with, harmonious (G.).

ಸಂವಿದಿತ saṁ-vidita. Known. 2, *agreed upon, assented to, promised;* agreement.

ಸಂವಿಧ್ಯತಿಕ್ರಮ saṁvid-vyatikrama. Breach of promise, violation of contract. (R.).

ಸಂವಿಧಾನ saṁ-vidhâna. = ಸುವಿಧಾನ. Disposition, arrangement; performance; plan, mode, rite;—attending to, minding (My.).

ಸಂವೀಕ್ಷಣ saṁ-vîkshaṇa. *Search, inquiry.*

ಸಂವೀತ saṁ-vîta. Covered over, coated over, overlaid; *wrapped up, covered;* clothed; adorned (ಅವರಿತ, ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ Mr. 441); *surrounded*, enclosed, encompassed, shut in. See ಸುತ್ತು 1.

ಸಂವೃತ saṁ-vṛita. Covered up, *covered*, enveloped, surrounded, *wrapped up* (ಸಂವೀತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ Mr. 441); concealed, hidden; secluded; closed, shut up, secured;—filled with, full of; furnished or attended with, accompanied by (Ŏpr. 2, 92; Râv. 5, 92).

ಸಂವೃತ್ತ saṁ-vṛitta. Become, arisen, happened, taken place. 2, furnished with; covered (ಸಮ್ಮಿಸಿದ G.).

ಸಂವೇಗ saṁ-vêga. *Agitation* (arising from joy, fear, etc.); cheerful quickness (ಹರ್ಷದಿಪ್ಪ ಪ್ರಥ ಮೂಡೋಗ G.); flurry; *excessive impetus or impetuously, vehemence* (ಸಮ್ಮು IIIಓ.; ಸಂರಮ್ಭ, ಸಾರಮ್ಭ Mr. 438); *pride, conceit;* hurry, haste, speed.

ಸಂವೇದ saṁ-vêda. *Perception, consciousness*, knowledge, understanding.

ಸಂವೇದಿಸು saṁ-vêdisu. To know thoroughly, to know, to learn (Bp. 1, 22; 47, 69).

ಸಂವೇದ್ಯ saṁ-vêdya. To be known or understood (adj.); to be made known. 2, *the junction of two rivers.*

ಸಂವೇಶ saṁ-vêśa. Entering. 2, *reposing, sleep, sleeping.* 3, cohabitation, copulation. 4, dreaming, a dream. 5, a seat.

ಸಂವೇಶನ saṁ-vêśana. The act of causing to enter or causing to lie down; *sexual union, coition.*

ಸಂವೇಷ್ಟನ saṁ-vêshṭana. Surrounding, enveloping, encompassing. See ಮುಗ್ಗ-.

ಸಂವ್ಯಾನ saṁ-vyâna. The act of covering over; a covering; cloth, clothes, garment, vesture; *an upper garment.* See ಉಪ-.

ಸಂಶಪ್ತಕ saṁ-śaptaka. *A soldier sworn never to recede from a fight and stationed to prevent the flight of others;* a picked warrior.

ಸಂಶಯ saṁ-śaya. = ಸಂಸಯ, ಸಂಸ. Uncertainty, irresolution, *doubt*, scruple, misgiving, suspicion. 2, difficulty, danger, risk, peril. 3, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). — ಸಂಶಯ ಒಸ್ಪು. To grow uncertain or irresolute or doubtful; to waver; to become suspicious (Bp. 26, 38). — ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಸಂಶಯ ಒಸ್ಪು. (ಪಲಕಸು G.; My.). — ಸಂಶಯ ತಳೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 292). — ಸಂಶಯ ತೆಗೆ. = ಸಂಶಯ ತಳೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 69). — ಸಂಶಯ ಪಡು. To doubt, to suspect (B. 4, 168; My.).

ಸಂಶಯಾತ್ಮ saṁśaya-âtma. Having a doubtful, or irresolute, mind; a sceptic (My.).

ಸಂಶಯಾಪನ್ನ saṁśaya-âpanna. Beset with doubt, irresolute; uncertain, dubious.

ಸಂಶಯಾಪನ್ನಮಾನಸ saṁśayâpanna-mânasa. *Irresolute, unsettled in opinion.*

ಸಂಶಯಿತ saṁ-śayita. Uncertain, dubious, doubtful (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಸಂಶಿತ saṁ-śita. Thoroughly finished or completed, finished off, accomplished; *established, decided, determined, certain;* firm, resolute (ಸುನಿಶ್ಚಿತ, ದೃಢಚಿತ್ತಕ್ Mr. 252).

ಸಂಶೋಷಿತ śaṁ-śôshita. Made thoroughly dry, dried up (Ŏpr. 4, after 42).

ಸಂಶ್ರಯು saṁ-śraya. Having recourse to, betaking one's self to; refuge, shelter, protection (ಆಶ್ರಯು G.). 2, seeking alliance, league. 3, an aim, object.

ಸಂಶ್ರವ saṁ-śrava. Hearing or listening attentively. 2, *promise, assent, agreement.*

ಸಂಶ್ರಿತ saṁ-śrita. Gone or fled to for refuge, come for protection; taken under protection, sheltered, protected, supported; a dependant, a servant, a follower, 2, united, joined (ಯುತ, ಸಂಪನ್ನ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440).

ಸಂಶ್ರುತ saṁ-śruta. Well heard. 2, *promised, agreed, assented.*

ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟ saṁ-ślishṭa. Clasped or pressed together, embraced; joined, united. 2, adjoining, touching, close together. 3, one of the gunas in poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 3. 8-12). 4, endowed; possessed of.

ಸಂಶ್ಲೇಷ saṁ-ślêsha. *Embrace, embracing.* 2, *union, connection, junction, association, contact.* 3, a kind of ślêsha in poetry (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಸಂಸಕ್ತ saṁ-sakta. Adhered or stuck together, joined or attached or linked together; attached or tied to; fastened; closely connected; *close, near, adjoining, contiguous;* intent on; possessing, endowed with.

ಸಂಸಂಗ saṁ-saṅga. Close connection (Ŏpr. 2, 62; 4, 40).

ಸಂಸಂಗಿ saṁ-saṅgi. One who is closely connected with or endowed with (Ŏpr. 1, 124).

ಸಂಸದ್ saṁ-sad. ಸಂಸತ್. Sitting down together. 2, *an assembly, meeting,* congress, session; a court of justice.

ಸಂಸಯ saṁsaya. Tbh. of ಸಂಶಯ. (Śmd. 335).

ಸಂಸರ saṁsara. Tbh. of ಸಂಸಾರ. (Jṅs. 22, 53).

ಸಂಸರಣ saṁ-sarana. Going, proceeding; moving or going round in a circuit, revolving, revolution, passing through a succession of states, *birth and re-birth of living beings;* the world. 2, going well or unobstructedly: *the unresisted march of troops.* 3, the commencement of war or battle. 4, *a highway.* 5, a resting place for passengers near the gates of a city.

ಸಂಸರಿಸು saṁsarisu. To go towards (and rest on, Râv. 5, 73).

ಸಂಸರ್ಗ saṁ-sarga. Mixture or union together, commixture, conjunction, *close or intimate union;* close contact, touch, proximity; association, society; intercourse, sexual attachment or connection, coition; acquaintance, familiarity; intimate relation, co-existence. See Bp. s. ಮೀರು; ಪರ್ಜನ್ಯರ-.

ಸಂಸರ್ಗದೋಷ saṁsarga-dôsha. The fault or evil consequences of society (with bad people) (My.).

ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ saṁsarga-abhâva. In the nyâya philosophy: a particular form of the category of non-existence, said to be of three kinds, prior, incidental, and final, or absence of birth, destruction of present being, and necessary cessation of existence. (R.).

ಸಂಸಾರ saṁ-sâra. Course, passage. 2, passing through a succession of states, *course or circuit of mundane existence,* transmigration, metempsychosis; the world, human life, secular life; mundane affairs, the affairs of life (B. 5, 122. 291; My.); worldly illusion;—a household (My.; Tĕ.); a family (My.; Tĕ.); a wife (My.; Tĕ.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮುಖವ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಮುಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದಂತೆ (Sp.). ನಿಲುವಿಲ್ಲದ ಪಲಿತ್ಯ ಮೊಲದ ಉಳ್ಳೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರ.—ಸಂಸಾರ ಗುಟ್ಟು, ಕೋಗ ರಟ್ಟು—ಸಂಸಾರವೆಬ್ಬುದು ಸಾಗರದ ಹಾಂಗೆ, ತನ ಬಲ್ಲವಗೆ ಇದೆಯುದ್ದ.—ಸಂಸಾರ ಸಾಗರ, ಆವಸರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.—ಸಂಸಾರ ಬೆಳ್ಳನ ಎಸ್ಸು, ಮೂಸಾರ ಮೂಸ ಬಯುದೇ? (Prvs.). ಆವೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ನಮುಗವಡೊಳು ಕೋಪವೆಯ್ದು ಬಲುಜಲೆಯೊಳು ನೀರಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀದಿವೆ, ಬೀವಣೆ, ನದೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಱಿತು (Jm.). — ಸಂಸಾರ ನಡಿಸು. To carry on the affairs of life; to keep house (B. 5, 116; My.). — ಸಂಸಾರ ಮೂಸು. To manage the affairs of life; to keep house (B. 3, 59; My.). — ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸು. = ಸಂಸಾರ ನಡಿಸು. (B. 5, 124; My.).

ಸಂಸಾರಚಕ್ರ saṁsâra-čakra. The whirl and maze of mundane affairs or secular life (Mhr.; My.).

ಸಂಸಾರತಾಪತ್ರಯ saṁsâra-tâpatraya. The three kinds of affliction arising from mundane affairs; familytrouble (My.).

ಸಂಸಾರಪಾಶ saṁsâra-pâśa. The fetters of the world or worldly illusion (J. 13, 28).

ಸಂಸಾರಭಾರ saṁsâra-bhâra. The weight of the affairs of life (My.).

ಸಂಸಾರಮಾರ್ಗ saṁsâra-mârga. The road of the world, the course or stage of mundane affairs, the world. 2, the vulva. (R.).

ಸಂಸಾರವಿಮೋಚನ saṁsâra-vimôčana. Liberating or emancipating from worldly existence; emancipation from the world (My.).

ಸಂಸಾರಿ saṁ-sâri. Passing through (successive existences), transmigratory; worldly, mundane, secular; engaged in worldly or secular occupations;—that has the cares of a family (Mhr.); that has a family (My.). 2, *a living or sentient being, an embodied soul* (ಮುಕ್ತಳು, ಆತ್ಮನು Kn. 96). See Bp. 36, 17; 51, 28; ಆ-, ನಿ-; Prv. s. ಪಕ್ಷಿ.

ಸಂಸಾರಿಕ saṁsârika. Worldly, mundane (Ŏpr. 2, after 39; 4, 52); a man who has a family (J. 15, 13; My.).

ಸಂಸಿದ್ಧ saṁ-siddha. Fully done or accomplished, made perfect, perfected; *prepared, made.* 2, one who has attained final emancipation. See Bp. 51, 40; Śm. 1.

ಸಂಸಿದ್ಧಿ saṁ-siddhi. *Complete accomplishment, completion,* perfection, complete attainment; beatitude, final emancipation 2, *nature, natural disposition,* natural state or quality. 3, a passionate or intoxicated woman. See Bp. 52, 50; 57, 89; 61, 80.

ಸಂಸೃತ saṁ-sṛita. Gone towards, approached, attained, obtained.

ಸಂಸೃತಿ saṁ-sṛiti. = ಸಂಸಾರ. (Ŏpr. 4, after 51; Bp. 11, 1; 21, 29; 44, 65).

ಸಂಸೃತೇಧ್ಮವದಾವ saṁsṛita-indhana-dâva. Fire with much fuel (Bp. 36, 7).

ಸಂಸೃಷ್ಟ saṁ-sṛishṭa. Commingled, conjoined, united, common to all (My.); composed; associated or connected together (as partners, etc.); reunited (as kinsmen, see ಸಂಸೃಷ್ಟಿ No. 2); involved in; cleanly dressed. 2, created (ಕಾಣಿದಸ್ಥ, ಹುಟ್ಟಿದಸ್ಥ G.).

ಸಂಸೃಷ್ಟಿ saṁ-sṛishṭi. Union, combination; association, intercourse, co-partnership; living together in one family; collection, collecting, assembling; the aggregation or combining of a number of metaphors in one passage. 2, a reunited kinsman (applied to persons of the same family who, after having made a partition, again live together, annulling the partition previously made). 3, a co-partner. See ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ.

ಸಂಸೆ saṁse. Tbh. of ಸಂತೆಯು. (G.).

ಸಂಸೇವಿ saṁ-sêvi. One who serves or worships (Bp. 7, 3).

ಸಂಸೇವ್ಯ saṁ-sêvya. To be served or honoured, honourable, eminent (Cpr. 6, after 56).

ಸಂಸ್ಕರಣ saṁ-s-karaṇa. = ಸಂಸ್ಕಾರ. (Kâvy. I, 5, 50).

ಸಂಸ್ಕರಿಸು saṁskarisu. To put together, to construct;—to form well or thoroughly, to make perfect, to refine;—to form accurately;—to make ready, to prepare, to arrange;—to consecrate, to sanctify;—to invest (with the sacrificial thread);—to purify, to cleanse;—to decorate. See Sk. 238-241.

ಸಂಸ್ಕಾರ saṁ-s-kâra. Forming well or thoroughly, making perfect, *perfecting;* completing, finishing, refining, refinement, accomplishment. 2, forming in the mind, conception, idea, notion; the power of memory, faculty of recollection, *the realising of past perceptions;* self-productive quality; any faculty, capacity, instinct. 3, preparation, making ready, preparation of food, etc., cooking, dressing. 4, decoration, embellishment, ornament, elegance. 5, making sacred, hallowing, consecration, dedication; consecration of a king, etc. 6, making pure, *purification,* purity. 7, *a sanctifying or purificatory rite or essential ceremony* (enjoined on all the first three classes or castes; the following are considered as saṁskâras: garbhâdhâna, puṁsavana, sîmantônnayana, jâtakarma, nâmakaraṇa, nishkramaṇa, annaprâśana, chûḍâkarma, upanayana, and vivâha; others name more). 8, any rite or ceremony. 9, funeral obsequies. See ಅಗ್ನಿ-, ಮೃತ-; Bp. 55, 19; B. 4, 215.

ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನ saṁskâra-hîna. Destitute of saṁskâras; *a man who has not received the saṁskâras,* a Vrâtya or outcast (see ವ್ರಾತ್ಯ).

ಸಂಸ್ಕಾರಿ saṁ-s-kâri. One who has received a saṁskâra or is dedicated to (Bp. 40, 32).

ಸಂಸ್ಕೃತ saṁ-s-kṛita. = ಸಜ್ಜನ. Carefully or accurately formed, elaborated, highly wrought, artificial, refined, polished, *finished, educated.* 2, made ready, *prepared,* cooked, dressed, compounded. 3, consecrated, sanctified, hallowed, initiated. 4, *cleansed, purified.* 5, decorated, ornamented. 6, *excellent, best.* 7, highly wrought speech, the Saṁskṛita language (Ch.; Śmd. 44. 62. 64. 105). ಸಂಸ್ಕೃತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ದೂಸಿಸಿದ ಕಾಡ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). See ಅತಿ-, ಸಜ್ಜ-; ಪ್ರಕೃತ.

ಸಂಸ್ಕೃತಲಿಂಗ saṁskṛita-liṅga. A Saṁskṛita theme or term (Śmd. 408).

ಸಂಸ್ಕೃತಿ saṁ-s-kṛiti. = ಸಂಸ್ಕಾರ. 2, = ಸಂಕೃತಿ, N. of a type of metres (Mr. 362).

ಸಂಸ್ಕ್ರಿಯೆ saṁ-s-kriyê. = ಸಂಸ್ಕಾರ. Any purificatory rite. 2, funeral ceremonies or obsequies. (R.).

ಸಂಸ್ತರ saṁ-stara. *A bed, a couch;* a bed made of leaves, etc. 2, *a sacrifice.* 3, a stone (ಸೈಪತ್, ಕಲ್ಲು Nn. 144). 4, a wood, a jungle (ಅಟವಿ, ಅಡವಿ 144).

ಸಂಸ್ತವ saṁ-stava. Praise. 2, association together, *acquaintance, intimacy, familiarity.*

ಸಂಸ್ತವನ saṁ-stavana. Praise, celebration. See ಪೊಗಡ್; Bp. 5, 29.

ಸಂಸ್ತಾವ saṁ-stâva. Reciting vedic hymns or verses in chorus; *the place occupied at a sacrifice by the Brâhmaṇas reciting hymns;* praise.

ಸಂಸ್ತುತ saṁ-stuta. Praised well or properly; lauded, eulogized (ಕೊಂಡಾಡಿದ G.; My.). 2, intimate, acquainted, known.

ಸಂಸ್ತುತಿ saṁ-stuti. Praise in chorus; praise, celebration (Bp. 58, 55).

ಸಂಸ್ತುತ್ಯ saṁ-stutya. Greatly to be praised, greatly praised (Mr. 1). 2, praise (Bp. 54, 83).

ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯ saṁ-styâya. *An assemblage, a collection, a heap, a multitude;* expansion, diffusion. 2, *vicinity, proximity.* 3, *a habitation, a house.*

ಸಂಸ್ಥ saṁ-stha. Standing or staying or being together or with, associated; staying, abiding; stationary, fixed; ended, perished, dead; a resident; a neighbour; a spy. See ಪಥ್ಯ-. — ಸಂಸ್ಥಂ ಮಾಡು. To establish (Cpr. 2, after 49).

ಸಂಸ್ಥಗಿತ saṁ-sthagita. Covered with (Cpr. 5, 62).

ಸಂಸ್ಥಾನ saṁ-sthâna. Standing together, being together. 2, a collection, aggregation, heap. 3, the aggregation of primitive atoms, primary formation. 4, conformation, configuration; form, figure, shape; construction; *disposition, distribution.* 5, *an open place, either in a town or its vicinity;* a common place of abode, vicinity, neighbourhood. 6, *a place where four roads meet* (ಮೂರು ಬೀ Mr. 102). 7, any place, a station, an abode (ಸಜ್ಜಿ ಮೇಶ, ನಿಲುವ Hlā.; ನಿಲುವ Mr. 461; ಲೋಪದ ಸ್ಥಾನ Śmd. 356 Cm.). 8, a royal city (My.; Mhr.); a capital (My.); a state, a government (My.). 9, standing still, dying, death. ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಪವರೂ ದುಸ್ಥಾನ ಹೋಗದು (Prv.). See ಆಸ್ಥಾನ-; Kâvy. III, 2, B, 56; Bh. 1, 7, 41.

ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿ saṁsthâna-adhipati. A ruler, a king (My.).

ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ saṁ-sthânika. That enjoys a saṁsthâna or town made over to him for his maintenance (Mhr.); a ruler, a chief (B. 3, 100; 4, 8; My.).

ಸಂಸ್ಥಾಪತ್ತನ saṁsthâ-pattana. = ಸಜ್ಜಪಟ್ಟಣ. (Śmd. 380). A town of assemblage: a town where a fair is kept.

ಸಂಸ್ಥಾಪನ saṁ-sthâpana. Placing together, collecting. 2, fixing firmly, placing, fixing; confirming, establishing, establishment; a statute, regulation. See ಪ್ರಮಾ 2.

ಸಂಸ್ಥಿತ saṁ-sthita. Standing or being together, contiguous, near. 2, brought together, collected, heaped, covered. 3, agreeing, like, resembling. 4, standing

firm, settled, fixed, established. 5, staying, abiding, residing, being in or at. 6, placed in or on (Cpr. 4, after 88). 7, stationary. 8, stopped, concluded, ended; *dead, deceased.* 9, a form of sacrifice, a sacrifice (ಯಜ್ಞ Mr. 260; *cf.* ಸಂಸ್ಥೆ).

ಸಂಸ್ಥಿತಿ saṁ-sthiti. Staying or abiding or being together. 2, collection, accumulation, heap (Bp. 5, 46). 3, standing or staying with, residing or living with or near; contiguity, nearness, connection. 4, standing firm; duration, continuance. 5, abiding, abode; situation, station, state, condition. 6, standing still, stoppage; death, dying.

ಸಂಸ್ಥೆ saṁ-sthe. ಸಂಸ್ಥಾ. = ಸಸ್ಥೆ 1, ಸೌಸ್ಥೆ q. v. An assembly, assemblage; a thicket. 2, staying; residence, abode (ಇಪ್ಪ ಪದ, ಇಪ್ಪಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನ Nn. 137). 3, a town. 4, a sleeping-place, a bed. 5, state or condition of being, situation, time of life, etc. 6, occupation, business, profession. 7, the aggregate of actions (ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ, ಮಾಡಿದಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳು 137). 8, *continuance in the right way, correct conduct.* 9, an ordinance, a rule, an order (ನಿಯಮ Mr. 480). 10, swearing. 11, stop, stay; end, completion; destruction; *death, dying* (ಮರಣ, ಸಾವು Nn. 137). 12, manifestation, appearance. 13, resemblance, likeness; form. 14, a form or kind of sôma sacrifice.

ಸಂಸ್ಪರ್ಶ saṁ-sparśa. Close or mutual contact, touch, touching, conjunction, laying hold of (see ರಾಹು-). 2, perception, sense.

ಸಂಸ್ಪರ್ಶನ saṁ-sparśana. Touch, touching (Bp. 12, 36).

ಸಂಸ್ಪರ್ಶಸಂಬಂಧ saṁsparśa-sambandha. Connection by means of touch (Śmd. 161).

ಸಂಸ್ಪರ್ಶೆ saṁ-sparśe. *A kind of fragrant plant or perfume* (= ಜಸ).

ಸಂಸ್ಫೋಟ saṁ-sphôṭa. = ಸಂಸ್ಫೋಟ.

ಸಂಸ್ಫೋಟ saṁ-sphôṭa. *Conflict, war.*

ಸಂಸ್ಫೋಟನ saṁ-sphôṭana. = ಸಂಸ್ಫೋಟ. (Mr. 289).

ಸಂಸ್ಮರಣ saṁ-smaraṇa. *Remembering, recollecting* (Bp. 15, 1). Also ಸಂಸ್ಮರಣೆ (Bp. 39, 29).

ಸಂಸ್ಮಿತ saṁ-smita. Smiled, smiling, etc. (= ಸ್ಮಿತ, Bp. 36, 38).

ಸಂಹ saṁ-ha. = ಸಂಹತ.

ಸಂಹತ saṁ-hata. Struck together, closely joined, closed, shut; *well knit* or compacted together, firmly united, compact, close, firm, solid; closely allied; combined, *joined, connected;* keeping together; collected, assembled, accumulated; close union (ಕೂಟ Śmd. 219 Mḍb. Cm.);—struck, hurt, wounded, killed; fighting (ಆದುಮುದು Śmd. 219 Cm.).

ಸಂಹತಜಾನು saṁhata-jânu. = ಸಂಹತಜಾನುಕ.

ಸಂಹತಜಾನುಕ saṁhata-jânuka. *Knock-need.*

ಸಂಹತಲ saṁha-tala. *The two hands joined with the open palms brought together.*

ಸಂಹತಿ saṁ-hati. The state of being brought into close contact, firm or close combination; firm union; compactness; *a mass, an assemblage, a collection, a heap, a host, a multitude.*

ಸಂಹನನ saṁ-hanana. Striking together. 2, killing, destroying; a destroyer; destruction (Bp. 54, 57). 3, compactness; strength. 4, *the body.*

ಸಂಹರ saṁ-hara. Drawing together, bringing together; union (ಕೂಡುವಿಕೆ, ಹೊಡ್ಡುಗೆ Nn. 105, o. r. ಹೊಡ್ಡಿಗೆ). 2, destroying, destruction (ನಿಮುರ್ದನ, ಮುರ್ದಿಸುವುದು 105; Bp. 54, 23).

ಸಂಹರಿಸು saṁ-harisu. = ಸಮ್ಹರಿಸು. To bring together, to accumulate (Bp. 43, 24). 2, to crush together, to destroy, to annihilate (Bp. 4, 15; 6, 4; 16, 4; 27, 76; 33 sum.; 47, 2; 57, 25; Bh. 1, 8, 15; Śm. 79). ಸಂಹರಿಸದ್ದು ಸಂಹರಿಸಲಾಪುದೋ? (Prv.).

ಸಂಹರ್ಷ saṁ-harsha. = ಸಂಘರ್ಷ 1. Bristling or erection of the hair of the body (either from rapture or terror), thrill of delight, *joy, pleasure.* 2, *emulation, rivalry, contention.*

ಸಂಹಾರ saṁ-hâra. Drawing together, contraction, abridgement, abbreviation, compression. 2, close, end, conclusion. 3, collection, assemblage, accumulation. 4, crushing together: destruction, annihilation (Bp. 50, 80), loss. 5, *the periodical destruction of the universe at the end of a kalpa* (ಸಮುಸುಪ್ತಿ, etc., ಮುಪಾಪ್ರಲಯ Mr. 71). 6, withdrawing, withholding, restraining; seizing, laying hold of. ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವವ ಕಡ್ಡಾಯಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿ ನೇ? (Prv.). See ಇಳುಹು 2, ಮಿಡಿ.

ಸಂಹಾರಕಾಲ saṁhâra-kâla. Time of destruction (Bp. 31, 19).

ಸಂಹಾರಿ saṁ-hâri. One who destroys (Bp. 19, 2).

ಸಂಹಾರಿಸು saṁhârisu. = ಸಂಹರಿಸು No. 2. (Bp. 21, 36; 51, 42).

ಸಂಹಿತ saṁ-hita. Put, joined or fastened together, joined, connected, united, conformable to; endowed with, possessed of, accompanied by, abounding in (ಯುತ, ಉಪೇತ, ಸಮನ್ವಿತ, etc., ಕೂಡಿದ Mr. 440).

ಸಂಹಿತೆ saṁ-hite. Conjunction, combination, union; euphonic junction (ಸಂಧಿ Śmd. 59. 70. 73. 74 Cm.; 76; Kâvy. I, 1a, 28. 29). 2, a collection, compilation, compendium. 3, any methodical or arranged collection of texts or verses; the hymnical text of the vêdas.

ಸಂಹೂತಿ saṁ-hûti. Shouting or calling out together, *general shout or clamour, exclamation, tumultuous exultation.*

ಸಂಹೃತ saṁ-hṛita. Drawn together; contracted, abridged; closed; destroyed; collected, assembled; withheld; restrained; seized (G.).

ಸಂಹೃತಿ saṁ-hṛiti. = ಸಂಹಾರ. (A.).

ಸಕಂಚುಕ sa-kañcuka. *Furnished with armour or mail.*

ಸಕತಿ sakati. Tbh. of ಶಕ್ತಿ. (Râm. 3, 7, 34).

ಸಕರಣೇಂದ್ರಿಯ sa-karaṇêndriya The aggregate of the organs of sense (Bp. 35, 6).

ಸಕರ್ಮ sa-karma. Performing any act or rite. 2, following similar business. 3, together with the actions (Bp. 61, 59).

ಸಕರ್ಮಕ sa-karmaka. Having or performing any act. 2, having an object: transitive; the transitive or active verb (Śmd. 209).

ಸಕಲ sa-kala. 1. (fr. ಕಲೆ). Together with parts or portions; *all, whole, entire;* every thing; the whole. See Bp. 51, 27. 2, a kind of upamê (Kâvy. III, 3, B, 31 seq.).

ಸಕಲ sa-kala. 2. Having a soft or low sound.

ಸಕಲರ್ತು sakala-ṛitu. All seasons (Ćpr. 2, 62).

ಸಕಲಾತಿ sakalâti. Europe woollen cloth (chiefly scarlet, My.; B. 2, 38; 3, 9; 5, 284. 297; Br., T., M., II.; Port. escarlata). See Prv. s. ಚಾಲು. — ಸಕಲಾತಿಬಣ್ಣ. The colour called scarlet (My.).

ಸಕಲಾಯ sakala-âya. The whole produce prior to partition between the government and cultivator (My.). — ಸಕಲಾಯದಾತ. = ಸಕಲಾಯ. (My.).

ಸಕಳ sakaḷa. = ಸಕಲ 1.

ಸಕಳಿ sakaḷi. — ಸಕಳಿವೀಡ. N. (Bp. 59, 1).

ಸಕಳೀಶ sakaḷa-îśa. Śiva; N. (Bp. 19, 6; 47, 50. 51). — ಸಕಳೀಶಪೂಜಾದರ. N. (Bp. 19, 3. 37; 47 sum.; 47, 38). — ಸಕಳೀಶಪೂಜಾದರಸಂಧಿ. N. (Bp. 37, 6; 47, 63).

ಸಕಳೀಶ್ವರ sakaḷa-îśvara. = ಸಕಳೀಶ. (Bp. 19, 9; 61, 72). — ಸಕಳೀಶ್ವರದ ಪೂಜಾದರ. N. (Bp. 47, 1. 70; 58, 1).

ಸಕಾಯ sa-kâya. Together with the body (Bp. 61, 59).

ಸಕಾರ sa-kâra. The letter ಸ (Śmd. 11).

ಸಕಾರಾನ್ತ sakâra-anta. Ending in ಸ (Śmd. 105 Cm.).

ಸಕಾಲ sa-kâla. Seasonable (Sk.); seasonable, good time (My.); (ಸಕಾಲಂ) seasonably, in good time or times, betimes (Sk.; My.).

ಸಕೀಲ sa-kîla. Possessing a pin; being pinned, bound or fastened to (Bp. 38, 68).

ಸಕೀಲಕ sa-kîlaka. = ಸಕೀಲ. 2, union (Bp. 44, 67).

ಸಕುಟಿಲ sa-kuṭila. Having guile, etc., dishonest, fraudulent.

ಸಕುಟಿಲಾತ್ಮ sakuṭila-âtma. A crooked, dishonest, etc. person (Bp. 55, 56).

ಸಕುಟುಮ್ಬ sa-kuṭumba. With or accompanied by a wife (My.). 2, all sorts together (Bh. 2, 2, 97).

ಸಕುತಿ sakuti. Tbh. of ಶಕ್ತಿ. (My.).

ಸಕುನ sakuna. Tbh. of ಶಕುನ. (Śmd. 335). — ಸಕುನದಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. A bird of omen (ಬೀರಲಿ Ćt. I, 73).

ಸಕುನಗಾರ sakuna-gâra. A fortune-teller (My.).

ಸಕುನಿ sakuni. Tbh. of ಶಕುನಿ. (Śmd. 335).

ಸಕುಪಿತ sa-kupita. Incensed, angry; passion, anger (Bp. 54, 16).

ಸಕುಲ್ಯ sa-kulya. One of the same family and name. 2, a distant relation, a remote kinsman (G.).

ಸಕೂಟ sa-kûṭa. Joined, heaped. 2, the whole (ಒಟ್ಟು G.).

ಸಕೃತ್ sa-kṛit. *Once*, on one occasion only; at one time; *at once*, together; together with, with; always. See ಆ-.

ಸಕೃತ್ಪ್ರಜ sakṛit-praja. Having offspring once: *a crow*.

ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ sakṛit-prasûtĕ. *A cow that has had one calf* (ಗೌಡ್ಲಿ, ಮೊಣ್ಣಲು ಮುರಿಕ HiA.).

ಸಕೃದ್ಗ್ರಾಹಿ sakṛit-grâhi. That apprehends and understands upon once seeing or hearing (Mhr.; My.).

ಸಕೆ sakĕ. = ಸೆಕೆ, etc. Heat (B. 4, 143; My.).

ಸಕೇಶ sa-kêśa. Having hair, hairy (ಕೂದಲುಳ್ಳ G.).

ಸಕೇಶಿ sa-kêśi. A widow not shaven (on account of her youth, My.).

ಸಕೌಕ್ಷೇಯಕ sa-kaukshêyaka. Having a sword (Ćpr. 5, 111).

ಸಕ್ಕ sakka. = ಶಕ್ಕ 2 (*cf.* ಸಮ್ಮ No. 2). — ಸಕ್ಕಸದು. Quite equal; equiformity. ಪ್ರೌಢಾವಂಗ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ವಾಣಿಕೆಯದು ಸಕ್ಕಸದುನೆ? (Śmd. 150 Mḍb.). — ಸಕ್ಕಸದುಸ. = ಸಕ್ಕಸದು. (Bp. 18, 83).

ಸಕ್ಕಡ sakkada. Tbh. of ಸಂಸ್ಕೃತ. (Śmd. 353. 372; Śm. 59; Kk. 66. 100; Ćt. II, 100; see Śmd. 186 Cm.; 334).

ಸಕ್ಕರೆ sakkarĕ. = ಸಕ್ಕ, ಸಕ್ರೆ. Tbh. of ಶರ್ಕರೆ. (Śmd. 345; Sl. 451; see Śmd. 49; V. 9, 78; J. 28, 20). Sugar. ಜೇಸ ಮುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ವುದು (Śmd. 159). ಸಕ್ಕರೆಗುವ್ವಂ ಸರಿ ಮಾಡ್ಪುದೇ? (Sl. 62). ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿ ಆಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಖಾರ್ಯ ಮಾಡದು.—ಜೇಷ್ಠ ಸೀ ಆಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿ ಆಗದು.—ತಾಯಿಗಿಸ್ತ ಹಿತವರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿಸ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಅನಿಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೀಯುವವಕ್ಕಿಸ್ತ ಇದೆಂದೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೀಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.). See ಕಬ್ಬು-, ಜೂರಾ-, ಮೊಗ ಮುಂ-, ರಾಯಿಪ್ಪಸಿ-. — ಸಕ್ಕರೆಕಾಯಿ. The large citron (S. Mhr.). — ಸಕ್ಕರೆಕಡ್ಡಿ. A sugar stick (My.). — ಸಕ್ಕರೆಕುಮ್ಬಳ. A sweet gourd (My.). — ಸಕ್ಕರೆನಿಮ್ಬಿ. (ಮುಧುಕರ, ಪಂಜುಜ್ಯಾವಿ Ćb.). The sweet lime (My.). — ಸಕ್ಕರೆನೆಲ್ಲಿ. = ಆವನೆಲ್ಲಿ. (Z.). — ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ. relt. (My.).

ಸಕ್ಕಾಸಕ್ಕಜ sakka-asakkaja. Equal and unequal; equality and inequality (Râm. 5, 9, 6).

ಸಕ್ಕಿ sakki. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Śmd. 356; Ćpr. 5, 70).

ಸಕ್ಕೆ sakkĕ. = ಜಕ್ಕೆ, etc. Tbh. of ಶಕ್ಕು. (Śm. 24, o. r. ಸಕ್ಕೆ).

ಸಕ್ತ sakta. Clung, stuck or attached to, joined or connected with, in contact with, near at hand, impending; addicted or devoted to, fond of, intent on; diligent, attentive; belonging or related to, concerning; hindered, impeded. See ಆ-, ಅ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-; Bp. 49, 34.

ಸಕ್ತಿ sakti. 1. Clinging to, attachment, contact, union, cohesion; addiction to, devotion.

ಸಕ್ತಿ sakti. 2. Severity, rigour, violence (Mhr., II.). ಸಕ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ತಿ ಪೋರಕುವದೇ? (Prv.).

ಸಕ್ತು saktu. 1. The flour of barley (fried before ground); barley meal. See ಪಪ್ಪು-; ಹಿಟ್ಟು.

ಸಕ್ತು saktu. 2. Hard, firm; harsh, severe; oppressive, rigorous (My.; Mhr., II. ಸಕ್ತ).

ಸಕ್ತುಫಲಿ saktu-phali. = ಸಕ್ತುಫಲೆ.

ಸಕ್ತುಫಲೆ saktu-phalĕ. *The tree Prosopis spicigera* Lin. *or Mimosa suma* (= ಶಮಿ, ಶಮೆ; see Nr. s. ಬನ್ನಿ 2).

ಸಕ್ಥಿ sakthi. *The thigh.*

ಸಕ್ರಿ sakri. = ಸಕ್ಕರೆ. (ಶರ್ಕರೆ G.).

ಸಕ್ರೆ sakrĕ. = ಸಕ್ಕ. (My.). See Prv. s. ಜಕ್ರೇಶ್ವರ.

ಸಕ್ಷತ sa-kshata. Having a wound (Śśv. 5, 36; 5, after 47).

ಸಖ sakha. = ಸಮ. (Śmd. 104. 105). ನಿಮಗೆ ಸಮಂ; ಕಮುಲ ಸಮಂ (105).

ಸಖತ್ವ sakhatva. = ಸಮತ್ವ. (My.).

ಸಖಾಯ sakhâya. Tbh. of ಸಹಾಯಸ್. (Śmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103). A friend.

ಸಖಿ sakhi. *A male friend, an associate, a companion* (Sk. ಸಮಿಕ್). 2, *a female friend or companion*, a woman's confidante (Sk. ಸಮಿ; ಗೆಳತಿ, ಪೆಟ್ಟುಗೆ Śm., Kk. 29; ಆಳಿ, ಕೆಳದಿ Nn. 138; ಆಳಿ Śmd. I, 143).

ಸಖಿತ್ವ sakhitva. = ಸಮತ್ವ. Friendship, intimacy (Sk.).

ಸಖೆ sakhĕ. Tbh. of ಶಖೆ. Heat (Bp. 44, 22; 45, 2; 53, 53; 56, 38; 57, 16).

ಸಖೇದ sa-khêda. Having grief or sorrow, distressed, painful (B. 4, 146; My.).

ಸಖ್ಯ sakhya. *Friendship, intimacy;* a friend. 2, equality. See Nr. s. ಶಖ್ಯ.

ಸಗಟು sagaṭu. = ಸಗಟು. The whole in a lump; an average (My.; ಒಟ್ಟು G.; Tē. ಸಗಟು, ಸಗುಟು; T., M. ಜಗಮ; Mhr. ಸಗಟ, in gross, in a lump; indiscriminately).

ಸಗಣ sagaṇa. 1. = ಬಗಲು, ಸಗಣಿ, ಸಗಣೆ, ಸೆಗಣ, ಸೆಗಣಿ. Cow-dung, buffalo-dung (ಗೋಮಯ, ಕರೀಷ Hāl., Mr. 182; ಆವ Śm. 91; Bp. 32, 27; 60, 4; M., T. ಜಾಣ, ಜಾಣಗ, ಜಾಣಿ; Mhr. ಶೇಣ; Sk. ಛಗಣ, dried cow-dung; *cf.* ಶೃತ). ಕಮವಿಸ ಸಗಣಾ (ಎಡಣ Śm. 33). ಆಳಳ ಸಗಣ (ಗೋವಿಷ್, ಗೋಮಯ); ಆ ಗೋಮುಮಮ್ ಒಣಗಿದವ ಕರೀಷ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಸಗಣ ಪಿಣ್ಣ. A (dry) cake of cow-dung. ಸಗಣಪಿಣ್ಣಾದ ಪೂಜ (ಬಾಪ್ Śm. 100).

ಸಗಣ sa-gaṇa. 2. The metrical foot called ಸ (My.).

ಸಗಣಿ sagaṇi. = ಸಗಣ 1, etc. (My.; ಶೃತ್, ಮುಲ G.). ಸಗಣಿ ತಿನ್ನುವವ ಮುಪ್ಪವ ರುಜ ಬಲ್ಲನೇ?—ಸಗಣಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಮೀಸೆ ಹಿಡಿಯುವವನೋ?—ಪಥಾ ತಿಮ್ಮುವವನಿಗೆ ಸಗಣಿ ಆಸೆಯೇ? (Prvs.). ಸಗಣಿ ಹೊಪ್ಪೆ ಮುಪ್ಪಾದವು (ಗೂಸ, ಪಸ್ಸ Sl. 380; see 315. 402; ಒಣಸಗಣಿ).

ಸಗಣೆ sagaṇe. = ಸಗಣಿ, etc. (ಎಡಣ G. 435). ಆಳಳ ಸಗಣೆ (ಗೋವಿಷ್ಟ ಮುಯ G.).

ಸಗರ sagara. N. of a king of Ayôdhyâ (see Mr. 263 s. ಆ ಮುಪರ್, and ಸಾಗರ).

ಸಗರಿ sagari. — ಸಗರಿಕ್ಕೆ. A prickly shrub with rose-coloured heads of flowers, Mimosa hamata Willd. (Z.). — ಸಗರಿಮುಳ್ಳು. = ಸಗರಿಕ್ಕೆ. (Z.).

ಸಗರ್ಭ sa-garbha. Pregnant. 2, having the same womb: *a brother by the same father and mother*, a brother of whole blood.

ಸಗರ್ಭ್ಯ sa-garbhya. *A brother by the same father and mother.*

ಸಗರ್ವ sa-garva. Proud; pride (ಅತಿಗರ್ವ, ಮದ Kn. 161).

ಸಗಳಿ sagaḷi = ಸಗಳಿ.

ಸಗಾಟ sagâṭa. Great friendship (S. Mhr.).

ಸಗಾಟಿಕೆ sagâṭike. = ಸಗಾಟ. (S. Mhr.).

ಸಗಾಡು sagâḍu. = ಸಗಡು. ಒಗಡುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಡು ತಪ್ಪ (Prv.).

ಸಗಾಢಿಸು sa-gâḍhisu. = ಸಗಾಢಿಸು, q. v.

ಸಗಾಢ sa-gâḍha. = ಸಗಾಢಿಕೆ. Excess, abundance; greatness; vehemence, force (Râm. 3, 8, 36; 6, 24, 18; 6, 50, 43; J. 4, 14).

ಸಗಾಢಿಕೆ sa-gâḍhike. The state of being close, intense, strong, vehement, or excessive: excessiveness, abundance, excess; eminence, greatness (Bh. 7, 17, 31). — ಸಗಾಢಿಕೆ ಪಡು. -ಪಡು. To grow intense, excessive, etc. (Bh. 10, 4, 54).

ಸಗಾಢಿಸು sa-gâḍhisu. = ಸಗಾಢಿಸು. To become close or tight, to come to close quarters (Bh. 6, 2, 5), etc.

ಸಗುಣ sa-guṇa. Having properties or qualities; possessing good qualities or attributes, virtuous; worldly (My.). See ಸಾಗುಣ್ಯ.

ಸಗೆ sagĕ. Tbh. of ಶಖ. Heat (Tē.; R.).

ಸಗೋತ್ರ sa-gôtra. Being of the same family or kin, related; a kinsman of the same family; one sprung from a common ancestor; one connected by funeral oblations of food and water; *a distant kinsman;*—family, race, lineage (Bp. 3, 63).

ಸಗ್ಗ sagga. 1. Tbh. of ಸ್ವರ್ಗ 1. (Śmd. 368; Kk. 10*b*; ಪ್ರಾಚೀನ Ct. I, 4; II, 95; ಅಮರಕೋಶ Kk. 10*a*; Ūpr. 4, 78. 79). See Prv. s. ಸಾಯು. — ಸಗ್ಗದ ದುರ. (ಸುರತರು Śm. 10). — ಸಗ್ಗದಾಣ್ಯ. -ಅಣ್ಯ. Indra (J. 3, 38). — ಸಗ್ಗದುಮು. -ಮರು. (ಸುರಭೀಸು Śm. 10). — ಸಗ್ಗಪೇಸಲ್. -ಪೇಸಲ್. (ಸ್ವರ್ಗದಿ Śm. 10). — ಸಗ್ಗಪೊದ್. -ಪೊದ್. (ಸುರಸಿ Ūt. II, 45).

ಸಗ್ಗ sagga. 2. Tbh. of ಸಗರ್. See ಬಿಲಸಗ್ಗ.

ಸಗ್ಗಳೆ saggaḷe. = ಚರ್ಮಳೆ. A skin-flask: a vessel for holding drinking water (ಕುಡಿಸೀರ್ ಇಮುಮು ಪಾತ್ರೆ Mr. 265; Bh. 1, 4, 18; J. 28, 55; Tē. ಸಗ್ಗೆ, a cup, glass = ಚೆಮ್ಬು).

ಸಗ್ಗಿಗ saggiga. A deity (ಸುರ Śm. 9; ನಿಜಗುರ Kk. 10*a*). — ಸಗ್ಗಿಗದೊಜ್. -ತೊಜ್. (ಸ್ವರ್ಗದಿ Śm. 10). — ಸಗ್ಗಿಗರಮಳ. -ಅಮಳ. Fire (ಅಗ್ನಿ Śm. 11; ತಮುರ್ Kk. 21). — ಸಗ್ಗಿಗರ ಪಿರಮ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಯ. -ಅಣ್ಯ. = ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಯ, q. v. — ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಯ. -ಅಣ್ಯ. Indra (ಸುರಪ Kk. 11*a*, o. r. ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಯ). — ಸಗ್ಗಿಗರೆಜ್ಜಿಯ. -ಎಜ್ಜಿಯ. Indra (ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಸಗ್ಗಿಗರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ಸಗ್ಗಿಗರೆಜ್ಜಿಯ. (G.). — ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟ. -ವಟ್ಟ. The sky (ಆಮ್ಬರ Śm. 14; ಆಕಾಶ Kk. 12). — ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟು. -ವಟ್ಟು. The mountain Mêru (ಮೇರು Śs.).

ಸಗ್ಧಿ sa-gdhi. *Eating together.*

ಸಘಾಟ saghâṭa. (= ಸಗಾಢ). Force; brunt (of a battle, Śâstrasâra in W. v. 1302).

ಸಘಾಟಿಕೆ saghâṭike. Forwardness, boldness, confidence, impudence (Bp. 21, 18; 27, 40; 43, 44; J. 17, 9). 2, = ಸಗಾಢಿಕೆ, excess; greatness (J. 34, 10).

ಸಂ saṁ. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಕ saṅka. 1. Tbh. of ಶಂಖ. (Śmd. 338). 2, N. (My.). ಮೊಂ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ದುನಿ ಸುಮದೇ? (Prv.). — ಸಂಕದೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ôlĕ of white colour (Ūpr. 8, 52; V. 7, 9).

ಸಂಕ saṅka. 2. A bridge (My.; *cf.* ಸಂಕ್ರಮು, ಸಂಕ್ರಾಮು; Mhr. ಸಾಂಕೂ, a bridge or a float of rude and hasty construction). ಸಂಕ ದುಡಿದಲ್ಲೇ ಸ್ನಾನ, ಗ್ರಹಣದ ಹಿಂದಲ್ಲೇ ದಾನ (Prv.).

ಸಂಕಟ saṅ-kaṭa. = ಸಂಗಟ. Contracted, *narrow, strait;* impassable, impervious; crowded. 2, a narrow passage, strait, defile, pass. 3, a strait, difficulty, trouble, hardship; affliction, distress, agony. ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲದ! ನಿಲ್ಲದಾ! ನಮ್ಮಿರು! (Śmd. 139). ಅವನನ್ನು ಸಂಕಟಿಸೋಳ ನಿನ್ನ ದಾಟ್ಟಿಸಿದನು (B. 5, 62). ಸಂಕಟಿ ಬಿದ್ದರೆ ದೇವರಿದಮುಗ.—ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೊಳ್ಳ, ಅರಸನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ.—ಸಂಕಟಿಕ್ಕೆ ಪಾರಾಯುಣಾ ಆದ್ದರೂ ದೇವರಿಪ್ಪ ಬೆನ್ನು ಬಿಡ (Prvs.). — ಸಂಕಟಿ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow full of trouble, annoyance, etc. (Bp. 44, 13). — ಸಂಕಟಿ ಪಡು. To suffer trouble, distress, etc. (B. 4, 77; C.).

ಸಂಕಟಿಕ saṅ-kaṭika. The loop or knot of strings (ಪಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು Mr. 292).

ಸಂಕಥನ saṅ-kathana. The act of narrating fully, narration, relation. See ಬಮು-.

ಸಂಕಥೆ saṅ-kathe. *Conversation, discourse, talking together* (ಸಂಗೀತ, ಕೂಲಮುಮಾಮು Mr. 461).

ಸಂಕಪಾಲ saṅkapâla. Tbh. of ಶಂಖಪಾಲ. See Prv. s. ಆಳ ಡೊಂಕು s. ಆಳ.

ಸಂಕರ saṅ-kara. 1. Mixing together, intermixture, blending, union; confusing, confusion; irregular or unlawful mixture. 2, a mixed caste or race, proceeding from the promiscuous intercourse of the four tribes, etc. 3, *sweepings, dust, off-scourings.* 4, a double sack for manure and grain to be carried on the back of a bullock (My.).

ಸಂಕರ saṅkara. 2. Tbh. of ಶಂಕರ.

ಸಂಕರಜಾತಿ saṅkara-jâti. = ಸಂಕರ 1, No. 2. ಆದ್ಯಬ್ರಹ್ಮಕರಣಾದಿ ಜಾತಿಗಳು ಸಂಕರಜಾತಿಗಳೆಬ್ಬುದ್ ಪಮುದರು (Sl. 336).

ಸಂಕರಪಸಾಂಯಿತ saṅkara-pasâyita. Tbh. of ಶಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ. (Śmd. 380).

ಸಂಕರೀಕರಣ saṅkarî-karaṇa. The act of mixing together; confusing, confusion; causing mixture or loss of caste. (R.).

ಸಂಕರ್ಷಣ saṅ-karshaṇa. Drawing together, contracting; shortening; attracting, drawing; dragging away with, dragging along; making rows, ploughing. 2, *Baladêva.* See ಸೃಂಗ-.

ಸಂಕಲ saṅ-kala. A pile, a collection, an accumulation, a quantity. See Ct. I, 80 n. ಸಂಕುಲ.

ಸಂಕಲನ saṅ-kalana. The act of heaping together; contact, junction, collision, intermixture (Bp. 51, 39). 2, addition (in arithmetic; My.).

ಸಂಕಲಿಕೆ saṅ-kalikĕ. Union; a pair of wedding garments (My.). — ಸಂಕಲಿಕೆಪತ್ರ. Two dôtras (My.).

ಸಂಕಲಿತ saṅ-kalita. *Heaped together, piled up, joined;* blended, mixed with (Bp. 22, 25); added. 2, addition (in arithmetic).

ಸಂಕಲೆ saṅkalĕ. Tbh. of ಶೃಂಖಲ. (Śmd. 353; Mr. 154; ದದ್ದಿ ಶೆಮ್ದ್. I; see ಚಾದ-, ದಕ್ಕ-; Bp. 22, 29). ಕಲಿಯು ಸಂಕಲೆ (ನಿಗಳ Ct. I, 64). — ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To chain. ಹೊಡೆ ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕಿದ ಪೊಲ್ ಕುಣಿಯುಳ್ಳೆಗಳೆಬ್ಬೆ ಸುರಿಮುಳು ಇರ್ಪಲೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). — ಸಂಕಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A jail, a prison (Bh. 3, 8, 10). — ಸಂಕಲೆವಸ್ತ. Tbh. of ಶೃಂಖಲಾಬದ್ಧ. (Śmd. 380). — ಸಂಕಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ಸಂಕಲೆವನೆ. (Ôpr. 1, 99).

ಸಂಕಲ್ಪ saṅ-kalpa. Will, volition, strength of will, purpose, mental resolve or determination, resolution, vow. 2, *will, wish, desire.* 3, idea formed in the mind, thought, imagination, fancy, contrivance; consideration, reflection (ನೆನಪು Mr. 456). 4, mind, soul, heart. 5, a solemn vow to perform a ritual observance, declaration of purpose. See Nn. s. ಮನೋವಿಕಲ್ಪ; Bp. 22, 29.

ಸಂಕಲ್ಪಜ saṅkalpa-ja. Kâma. (R.).

ಸಂಕಲ್ಪಜನ್ಮ saṅkalpa-janma. Mind or heart-born: *Kâma.*

ಸಂಕಲ್ಪಿತ saṅ-kalpita. Wished for, aimed at, resolved on; conceived, imagined, thought, contrived (Bp. 8, 3).

ಸಂಕಲ್ಪಿಸು saṅ-kalpisu. To will, to purpose, to resolve (My.); to wish for, to desire, to strive after (Bp. 2, 19).

ಸಂಕಸುಕ saṅ-kasuka. Going or moving about unsteadily, *unsteady, inconstant, fickle;* uncertain, doubtful; weak, feeble;—bad, wicked.

ಸಂಕಾಶ saṅ-kâśa. Light, radiance (ಆರ್ಪ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, appearance. 3, vicinity. 4, *like, similar.*

ಸಂಕಿ saṅki. N. — ಸಂಕೀರ್ಣ. N. (Bp. 9, 39).

ಸಂಕೀರ್ಣ saṅ-kîrṇa. Poured together, mixed together, intermingled; *confused; miscellaneous;* made full, filled, full; crowded, closely packed (ತೆಂಕಳು Ct. I, 80); contracted, narrow (ಪಲ್ಕು, ಇಕ್ಕಟ್ಟಿ Nn. 47); indistinct; scattered, strewed, spread, diffused; sprinkled. 2, of mixed caste, of impure origin; *impure.* 3, *a man of mixed or impure origin,* an outcast. 4, N. of a metre (Ch.). See ಇದಿ 1, 3ನೆ.

ಸಂಕೀರ್ಣಕ saṅ-kîrṇaka. = ಸಂಕೀರ್ಣ No. 4. (Ch.).

ಸಂಕೀರ್ಣರಾಶಿ saṅkîrṇa-râśi. A heap of miscellaneous things. See ನಿಗುಮ್ಬಿಸು.

ಸಂಕೀರ್ತನ saṅ-kîrtana. The act of reciting or proclaiming at full; greatly praising or celebrating, lauding, honouring, glorification (Bp. 42, 37; My.). — ಸಂಕೀರ್ತನಗೆಯ್. -ಒ. To celebrate or praise greatly (Śśv. 1, after 79).

ಸಂಕೀರ್ತನೆ saṅ-kîrtanĕ. = ಸಂಕೀರ್ತನ. (Bp. 61, 78; My.).

ಸಂಕು saṅku. 1. Tbh. of ಶಂಕು. (Śmd. 335). ಸಂಕುವಿನ್ದು ಕೆಸರ ದುಂ ಗಿರ್ದಪ್ಪಿಯುಂ ಉಳ್ಕುಂ (335).

ಸಂಕು saṅku. 2. Tbh. of ಶಂಖ. (ಜಾಲಮುಸ್ಯ, ಶಂಖ Nn. 65; My.; Tĕ.). ಸಂಕಸಲ್ಲಿ (Nn. 65).

ಸಂಕುಚಿತ saṅ-kuchita. Contracted, narrowed, shrivelled up, shrunk, wrinkled (ಸಣ್ಣಾದ G.; My.); closed, shut, unblown.

ಸಂಕುಲ saṅ-kula. Crowded together, thronged; mixed together; *confused, perplexed;* much (ಬಹಳ Ct. I, 80, o. r. ಸಂಕಲ); *filled with, full of.* 2, a crowd, a throng, a multitude (ಗ್ರಾಮ, ಸಮೂಹ Nn. 37; ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಸಂಕುಲತೆ saṅ-kulatĕ. Confusion, perplexity (Śśv. 4, 107).

ಸಂಕೃತಿ saṅ-kṛiti. = ಸಂಸ್ಕೃತಿ No. 2. N. of a type of metres (Ch.).

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 1. Tbh. of ಶಂಕೆ. (Śmd. 335). *Cf.* ನಿಸ್ಸಂಕೆ. ಸಂಕೆ ತಿಳಿಯದವಗೆ ಆಂಕೆ ಮಾಡ ಬೇಡ (Prv.).

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 2. (Tbh. of ಸ್ವಂಕೆ). The plant Trigonella corniculata Lin. — ಸಂಕೆಬೇರು. (ದುರುಪ್ಪಾಲೆ, ಪಿಜನೆ, ಸ್ವಂಕೆ, ಬೇವಿ, ಲತೆ, ಲಘು, ಸಮುಪ್ಪಾನ್ಸೆ, ಲಘು, ಕೋಟಿವರ್ಪ, ಲಂಕೋಟಿಪೆ, ಸ್ವಂಕ್ಷ ಎಬ್ಬು ಗಧ್ದವ್ಯ Sl. 155).

ಸಂಕೇತ saṅ-kêta. Any indicatory sign or gesture, intimation, hint, allusion, *a sign, a signal, a token,* a mark, symbol (ಸಮಯ Mr. 530); gesticulation; *agreement, convention;* engagement, *appointment, assignation* (with a lover).

ಸಂಕೇತಕ saṅ-kêtaka. *An agreement, a convention,* an appointment. 2, a rendezvous.

ಸಂಕೇತನ saṅ-kêtana. = ಸಂಕೇತಕ No. 1. See ವ್ಯವಹಾರಮೊಳ್ಪು-. 2, assignation (see ಸಂಕೇತಸಭವನ).

ಸಂಕೇತಭವನ saṅkêtana-bhavana. A house of assignation, appointed house (J. 26, 9).

ಸಂಕೇತಭೂಮಿ saṅkêta-bhûmi. = ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ. (ಕೊಮ್ಮು Kk. 39).

ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ saṅkêta-sthala. A place of assignation, appointed place (ಪನಪ, ಕೊಮ್ಮು Śm. 37; ಪನಪು, ಕೊಳೆ, ಕೊಮ್ಮು Kk. 94).

ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರ saṅkêta-akshara. A secret writing (My.).

ಸಂಕೇತಿ saṅ-kêti. A certain caste of smârta Brâhmaṇas in Mysore, speaking a very corrupt Tamil (My.).

ಸಂಕೇತೋದ್ಯೋಗ saṅkêta-udyôga. Secret exertion, etc. See ಪೋಯು 1.

ಸಂಕೋಚ saṅ-kôcha. Shrinking, contracting, shrivelling up, contraction, shrinking; crouching, cowering; compression, abridgment; diminution; narrowness; shutting up, closing (of flowers). 2, terror, fear (Sk.); reserve, closeness; abashedness, repression (Mhr.; ಭಯ, ಬಿಡೆ Ch.). 3, *saffron.* 4, a sort of skate fish. See ಕುರ್ಪಸು, ಸುಕುರ್ 1.

ಸಂಕೋಚಕರಣ saṅkôcha-karaṇa. The act of causing to shrink, contract, etc. See ಮುಗುಳ್ಚು.

ಸಂಕೋಚಗ್ರಸ್ತ saṅkôcha-grasta. A man who is abashed or hesitates (in speaking, eating, etc., My.).

ಸಂಕೋಚನ saṅ-kôčana. The act of contracting or shrinking, contraction, causing to shrink or close; contracting, shrinking, closing, etc. See ಉಮುಗು, ಕುಸುಂಗು, ಮುಡುಮು, ಸುರುಣ್ಣು, ಸುರುಳ್, ಸುರುಳ್ಚು.

ಸಂಕೋಚಿ saṅ-kôči. Shrinking; contracting; closing. See ಗಾತ್ರ-.

ಸಂಕೋಚಿಸು saṅkôčisu. To shrink, etc.; to close, to shut (as a flower, Ćpr. 2, after 39).

ಸಂಕೋಲೆ saṅkôlĕ. = ಸಂಕಲೆ. Tbh. of ಶೃಂಖಲ. (ಶೃಂಖಲ G.; My.).

ಸಂಕ್ರಂದನ saṅ-krandana. Crying, roaring. 2, *Indra.*

ಸಂಕ್ರಮ saṅ-krama. = ಸಂಕ್ರಾಮ. Going or coming together, meeting together, etc.; being transferred; etc.

ಸಂಕ್ರಮಣ saṅ-kramaṇa. The act of going along with, concurrence. 2, the act of going or passing through, transition, proceeding, progress; passage. 3, the sun's passage from one sign of the zodiac to another. 4, the day on which the sun passes from one sign of the zodiac to another (My.). 5, the day on which the sun's progress to the north of the equator or summer solstice begins. See ದಾಳ-. 6, the air of both the two nostrils (ಎಡ ಬಲ ಬೆದಸಿ Mr. 53).

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ saṅ-krânti. = ಸಂಕ್ರಮಣ. Passage of the sun or planetary bodies from one sign into another, etc. (ಸೂರ್ಯಮಾರ್ಗ G.), especially the ದಾಳರಸಂಕ್ರಾಂತಿ (My.). 2, = ಸಂಕ್ರಾಂತಿಹಬ್ಬ (G.). ಎಕ್ಕೆದ್ದರು ಆಕ್ಕೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಬಿಸ್ಸು ಮುಳಿದೋಸೆ ಜೀವಿತು (Prv.). See B. 5, 309. — ಸಂಕ್ರಾಂತಿಹಬ್ಬ. The ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ, held on ದಾಳರಸಂಕ್ರಾಂತಿ (My.).

ಸಂಕ್ರಾಮ saṅ-krâma. = ಸಂಕ್ರಮ. *Difficult progress or passage, making one's way over difficult ground* (as over rocks or torrents or inaccessible passes). 2, a causeway, a bridge.

ಸಂಕ್ಲೇಶ saṅ-klêśa. Affliction, pain, torment, anguish. See ಬಾಧೆ 2, ಪೀಡೆ 2.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ saṅ-kshipta. Thrown together, heaped up;— dashed together, destroyed; — compressed, abridged, abbreviated, diminished (ಸಂಕ್ಷೇಪದ ರೂಪಿದ G.; My.); concise, compact, small;—thrown, despatched.

ಸಂಕ್ಷುಬ್ಧ saṅ-kshubdha. = ಸಂಕ್ಷುಭಿತ. (ಅಲ್ಲಾಡಿದ G.).

ಸಂಕ್ಷುಭಿತ saṅ-kshubhita. Tossed together, tossed about, violently shaken or agitated (My.).

ಸಂಕ್ಷೇಪ saṅ-kshêpa. Throwing together; compression, *abridgment, abbreviation, rendering concise; conciseness, briefness;* a brief or concise exposition, epitome, paraphrase;—throwing, sending. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, concisely, in short, briefly (My.).

ಸಂಕ್ಷೇಪಣ saṅ-kshêpaṇa. = ಸಂಕ್ಷೇಪ. *Abridgment, brevity, abbreviation.*

ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸು saṅ-kshêpisu. To abridge, to shorten, to abbreviate (My.); to reduce to a more simple expression, as a compound quantity or equation (My.).

ಸಂಕ್ಷೋಭ saṅ-kshôbha. Shaking about, trembling, agitation; disturbance; overturning, upsetting; pride (G.).

ಸಂಕ್ಷೋಭಿತ saṅ-kshôbhita. Shaken or tossed about;—the state of being violently shaken about or agitated (Ćh. G. MS. in its v. 38).

ಸಂಖಿನ್ನ saṅ-khinna. Greatly depressed or distressed, suffering great pain or uneasiness. See ಮಿಡುಗು.

ಸಂಖೆ saṅkhĕ. Tbh. of ಸಂಖ್ಯೆ. (ಲೆಕ್ಕ, ಆಂಕೆ Mr. 349; see Mr. s. ದರ್ಶನೆ and ಸ್ವರ 2; Bp. 5, 60; 9, 22; 61, 92).

ಸಂಖ್ಯಾ saṅ-khya. *Conflict, battle, war.*

ಸಂಖ್ಯಾಕ saṅ-khyaka. *Numbering, amounting to, composed of a certain number* (at the end of compounds).

ಸಂಖ್ಯಾತ saṅ-khyâta. Reckoned up, enumerated, calculated; *numbered, counted.* 2, number; a particular high number (ಪಂಚ, ಗಣಿತಾಧ್ಯಾಯದ Nn. 66; Bp. 58, 50).

ಸಂಖ್ಯಾನ saṅ-khyâna. The act of reckoning up, numbering, numeration, calculation (see ಸಂಖ್ಯಾನ). 2, a numeral (Śmd. 169); a noun of a numerical character (as ತ್ರಿಗುಣ, ಚತುರ್ಮಾತ್ರ, etc., Śs.).

ಸಂಖ್ಯಾಪೂರಣ saṅkhyâ-pûraṇa. Completion, *i. e.* gradation, in number (Śmd. 242).

ಸಂಖ್ಯಾರುಚಿ saṅkhyâ-ruči. Reason, intellect (ಮತಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, etc., ಬುದ್ಧಿ Mr. 223).

ಸಂಖ್ಯಾವತ್ saṅkhyâ-vat. Having number, numbered. 2, possessing reason or intellect, *intelligent.*

ಸಂಖ್ಯಾವಸ್ತು saṅkhyâ-vastu. A thing to which a number is prefixed (Śmd. 170).

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ saṅkhyâ-vâčaka. Expressive of number. 2, a numeral (My.).

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ saṅkhyâ-vâči. A numeral (Śmd. 22. 110. 122. 170 C.). ಏಳೆಸ್ವ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ (Śmd. I).

ಸಂಖ್ಯಾಸ saṅkhyâ-âsa. A kind of computation in prosody (Ćh.; Mr. 369, o. r. ಸಂಖ್ಯಾನ).

ಸಂಖ್ಯೆ saṅ-khyĕ. ಸಂಖ್ಯಾ. = ಸಙ್ಖೆ. Reckoning up, numbering, numeration, calculation. 2, an account, sum. 3, *number; a numeral* (ಲೆಕ್ಕ Śmd. 123. 243 Cm.; ಸಂಖ್ಯಾಪ 82. 98. 110 Cm.; see ಒನ್ನು 2, ಪತ್ತು 3; Śmd. 22. 120-122. 134. 179-200. 256; Kâvy. I, 1*a*, 22-27; I, 1*b*, 42-47. 62-65). 4, *deliberation, reasoning, reflection; reason, intellect, understanding.* ಸಂಖ್ಯೆಯರ್, persons that number (Bh. 2, 13, 11).

ಸಂಖ್ಯೇಯ saṅ-khyêya. *Numerable, calculable.* 2, that is to be counted (Śmd. 169).

ಸಂಗ saṅga. 1. Tbh. of ಸಂಘ. (Śmd. 338).

ಸಂಗ saṅ-ga. 2. Going together; coming together; joining, uniting, union, contact, touch (ಕೂಟ, ಯೋಗ Nn. 113); *association, intercourse, friendship, love;* sexual intercourse; the confluence of rivers. 2, N. (My.; B. 2, 31). ಸೆಟ್ಟೇ ಸಂಗಾ ಮಾಡು, ಗಿಟ್ಟೇ ಸಂಗಾ ಮಾಡ ಬೇಡ.—ಹಾರವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಬಲವಂಗ.—ಹೀನನ ಸಂಗ ಮಾಡಿನಿಗೆ ಆಗದು, ಮಾಡಿಯ ಸಂಗ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದು (Prvs.). — ಸಂಗ ಮಾಡು. To connect one's self with, to associate with; to have sexual intercourse (ಕೇ G.). — ಸಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 9, 32). 2, N. (37, 20; see ಎಣ್ಣಾ-, ಮುಗ್ಧ-, ತಿಪರಾತ್ರೆ-, ಪೆಮ್ಮೆ-). — ಸಂಗವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. see ವೀರ-.

ಸಂಗಡಿ saṅgaḍi. Tbh. of ಸಂಕಟಿ. (My.; Tč. ಸಂಗಡ).

ಸಂಗಡ saṅgaḍa. Tbh. of ಸಂಘಾತ. (Śmd. 363; *cf.* ಸಂಘಟಿ). Closely joined or united, joined;—together with, with (G.); by, in presence. 2, junction, union, combination, company (Śmd. 118; ನರಿ, ಎಣೆ, ಜೋಡು, ಜೋಳಿ, ಹೋಟ್ಟು, etc., ಸಮೂಹ Śs.). ಸಂಗಡದಿಂ ಬಸ್ಸಂ (Śmd. 157). ಸಿಡಿದುದು ದನ್ನಿದಕ್ಕ ದುದು ಸಂಗಡಮಾಗಿರೆ ಕುದ್ಧಮೂರ್ತಿಕಂ (Rdv. 5, 46). ರುದ್ರಕ್ಕರು ಭಕುನಿಗಣಪುಂಗವರ ಸಂಗಡದೊಳ್ (Bp. 27, 56). ಆದರ ಸಂಗಡ

(J. 2, 29). ಅವರ ಸಂಗವ ಸಣ್ಕೀಜದಿನ್ನ ಮೂತಾಮುವನು (B. 5, 183). ನಿನ್ನ ಸಂಗವ ಒಬ್ಬ ಆಳು ಬರುವನು (1, 3). ಪೀಪೀರಿ ಬಿಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಪಾಪಿಯುವರ ಸಂಗವ ಜಗಳಾಪಿದ ಮಾಗ.—ಥರಥರನೆ ಹೋ ಗಿ, ಧೈರವುಜೇವರ ಸಂಗವ ಧೈರವಾಸ ಕೆಳೆದ.—ಮುವದಿ ಇಲ್ಲದವನ ಸಂಗವ, ಮುಳ್ಳರು ಎಷ್ಟು? ಎಷ್ಟ, ಕೆಳೆದ (Prvs.). See Prv. s. ಸ ವತಿ. — ಸಂಗವ ತರ ತೊಣ್ಣು ಹೋಗು. To take (somebody) with (one's self, B. 3, 70; 5, 302). — ಸಂಗವ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take (something) with (one's self, B. 5, 298). — ಸಂಗವ ವೆಗವು ತೊಣ್ಣು ಹೋಗು. To take (somebody) with (one's self, B. 5, 47). — ಸಂಗವಲೂ. -ಲೂ. Together also: also together with (G.). — ಸಂಗವವೆಲ್ಲ. -ವೆಲ್ಲ. Even together with (B. 4, 77).

ಸಂಗವೆಜಾಳ saṅgaḍadāḷa. Tbh. of ಸಂಘಾತವಾಳ. (Śmd. 381).

ಸಂಗವವೆಕ್ಕಣ saṅgaḍavĕkkaṇa. Tbh. of ಸಂಘಾತವೆಕ್ಕಣ. (Śmd. 380, c. r. ಸಂಗವವೆಗ್ಗಣ).

ಸಂಗವವೆಗ್ಗಣ saṅgaḍavĕggaṇa. = ಸಂಗವವೆಕ್ಕಣ, q. v.

ಸಂಗಡಿ saṅgaḍi. A companion (ಸಂಗವ ತಿರುವವನು G.; *cf.* ಸಂ ಘಟ್ಟಿ). 2, a means, that by the help of which an end is attained (B. 4, 38).

ಸಂಗಡಿಗ saṅgaḍiga. A companion, an associate, a friend (ಮಿತ್ರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಸಖ Mr. 311; Cpr. 2, 35; Bp. 26, 12; 29, 8; 47, 36; My.). ಒಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಯುವ ಸಂಗಡಿಗನು (ಪಯುಸ್ಯ, ಸಹಯುಸ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ); ಎಡೆಯುಳವ ಸಂಗಡಿಗನು (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ Nr.).

ಸಂಗಡಿಗತನ saṅgaḍigatana. Intimacy, friendship (ಸಖ್ಯ Nr.).

ಸಂಗಡಿಗಿತ್ತಿ saṅgaḍiga-itti. A female companion or friend (My.).

ಸಂಗಡಿಸು saṅgaḍisu. (= ಸಂಗಳಿಸು). Union to take place (ಒಕ್ಕಾಗು Śmd. 118 Cm.); to be one (Śm. 55); to be closely joined or united; to assemble (v. i.), to be numerous, to swarm, to crowd; to be joined with (see Bp. 5, 44; 12, 13; 32, 52; 50, 16; 57, 44; 60, 34; Rāv. 5, 46; J. 22, 4). 2, to join (v. t., J. 24, 65). 3, to act immediately or directly, to lose no time (ಆವಸು Śmd. 29 Cm.).

ಸಂಗತ saṅ-gata. Come together, convened, met. 2, joined, conjoined, united, associated, connected with (Kāvy. III, 3, B, 140; IV, 1, 7); united in wedlock; sexually united. 3, assembled, collected, accumulated, mixed. 4, fitted together, *apposite, proper, seasonable, appropriate,* applicable, adapted to, fitted for (Śmd. 166. 219; Kāvy. III, 3, B, 75). 5. union, meeting; association, intercourse, connection; *friendship,* acquaintance.

ಸಂಗತಿ saṅ-gati. = ಸಂಗ್ರಿ. *Coming together, meeting;* interview; union, junction, conjunction, mixture. 2, *association, intercourse, society, company.* 3, *sexual intercourse.* 4, adaptation, fitness, appropriateness, applicability. 5, going to, visiting, frequenting. 6, meeting or coming to pass accidentally, chance, accident. 7, occurrence, affair; matter, subject (C.; B. 3, 1. 13). ಸಂಗತಿ ಸೀಯೆಸ್ತೆ? ಬಾರ್ದೇ ಮಣ್ಣು ಸೀಯೆಸ್ತೆ?—ಸಂಗತಿಲ್ಲ ಗುರು ಸೊಕ್ಕನು ಸೊಲ್ಲದು, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲ ಗುರು ಬೆಸನು ಸೊಲ್ಲದು (Prvs.). ಸಂಗತಿಯು ಸುವಿಯು ತ್ತಿರಲು (ಘಾಜಾಗ Mr. 82). — ಸಂಗತಿಗೆ ಬೀಳು. To fall into society. ಎಜ್ಜೀ ಮುನುಗರು ಕೆಟ್ಟು ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು (B. 4, 1). — ಸಂಗತಿಲಿ ಕಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To take into one's company: to take with one's self. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಳುವಿಗಳ ಹಿಣ್ಣನ್ನು ಸಂಗತಿಲಿ ಕಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಬಂಧ ಮಾಮುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 214). — ಸಂಗತಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper or applicable (ಸಮ್ಮತಿಸಾಗು Śmd. 130 Cm.). — ಸಂಗತಿವೆಜ್. -ವೆಜ್. = ಸಂಗತಿಪಡೆ. (Kāvy. V, 950). — ಸಂಗತಿ ಹಿಡಿ. To begin to keep company with, to have intercourse with, to ally or connect one's self with. ಹಿರೇ ಮುಗದು ಕೆಟ್ಟು ಗೆಳೆಯರ ಸಂ ಗತಿ ಹಿಡಿದು (B. 1, 1). ಸಪ್ಪ ಆಳಳು. . . . ಮುಮುಗ ಆವನ ಸಂಗತಿ ಹಿಡಿಯಿತು (3, 22).

ಸಂಗತಿದೋಷ saṅgati-dōsha. A blemish, vice or ill-habit contracted through keeping company with (My.). ಸಂಗತಿ ದೋಷ ಕೆಸರಳಿಗೆ ದೊಷ್ಟೆ (Prv.).

ಸಂಗತ್ಯ saṅ-gatya. Having met, having come together, having become united (Sk.). 2, a word or speech in proper course or order (ಕ್ರಮವಿಡಿದ ನುಡಿ Mr. 461).

ಸಂಗಮ saṅ-gama. = ಸಂಗಡ. *Coming together, meeting;* union, junction, contact, touch; *association, intercourse, society, company;* sexual intercourse; *the junction or confluence of two rivers* (ಕೂಡಲ Ct. I, 67); *the mouth of a river; planetary conjunction;* fitness, adaptation. — ಸಂಗ ಮುಜೇವ. A form or liṅga of Śiva as worshipped at ಕೂ ಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 4, 70; 5, 7; 22, 53; 32, 11; 35, 50; 61, 51. 55). — ಸಂಗಮುಜಾಳ. = ಸಂಗಮುಜೇವ. (Bp. 32, 9). — ಸಂಗಮೇಶ. -ತೆಶ. = ಸಂಗಮುಜೇವ. (Bp. 4, 74; 58, 41; 61 sum.; see ಕೂಡಲು-, ಗುರು-). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ತೆಶ್ವರ. = ಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 3, 44; 28, 6; 36, 61; 52, 49; 61, 63; see ಕಪ್ಪಡಿ-, ಗುರು-). 2, = ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. (5 sum.). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಜೇವ. = ಸಂಗ ಮುಜೇವ. (Bp. 30, 29). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. The town at ಕೂ ಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 61, 10). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ. = ಸಂಗಮು ಜೇವ. (Bp. 61, 49).

ಸಂಗರ saṅ-gara. 1. Agreeing together; *agreement, assent; promise.* 2, a day and night (ಅಮೋಘರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳು ಗಳ್ Nn. 19).

ಸಂಗರ saṅ-gara. 2. Swallowing up, devouring. 2, flesh, meat (ಮೂಲನ Nn. 19). 3, *war, battle* (ಕಾಳೆಗ Nn. 9; ಧುರ, ಕಾಳೆಗ 19). 4, *misfortune, calamity, trouble,* pain (ಮುಟಾ, ಕ್ಕಟ್ಟೆ 19). 5, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 19). 6, the fruit of the śami tree (ಪಮಿಫಲಿಸ್ಸ, ಬನ್ನಿಕಾಯಿ 19).

ಸಂಗರಕ್ರಿಯೆ saṅgara-kriyĕ. Causing to fight. See ಕಾದಿಸು.

ಸಂಗವ saṅgava. Tbh. of ಸಂಗಡ. (Śmd. 347).

ಸಂಗಳಿಸು saṅ-gaḷisu. (= ಸಂಗಡಿಸು). To be joined, combined, mingled or mixed (Rāv. 5, after 19; 5, after 55; 6, after 11; 8, after 5; 8, 85; Śśv. 1, 50). 2, to be brought about, to be produced (Cpr. 3, 40; 4, 66); to come to pass, to occur, to be used (ಬರ Śmd. 256 Cm.; ಉಣ್ಣು 264; ಸಮ್ಮತಿಸಾಗು 264 Cm.). 3, to produce (Cpr. 1, 59; 3, 48).

ಸಂಗಾತ saṅgāta. Tbh. of ಸಂಘಾತ. Union, association, company; — with, together with (C.).

ಸಂಗಾತಿ saṅgāti. Tbh. of ಸಂಘಾತಿ. A companion, a friend (My.). See ಸಂ-. — ಸಂಗಾತಿಮಚ್ಚೆ. Marks on the body said to indicate the number of a person's friends (in children's language, My.).

ಸಂಗಿ saṅgi. Going with or to, uniting with, flowing together. 2, full of attachment or devotion, attached, devoted, addicted to, fond of; desirous; lustful. — ಸಂಗಿ ದೇವ. N. (Bp. 59, 1).

ಸಂಗೀತ saṅ-gīta. Sung together, song in chorus or harmony. 2, *singing accompanied by music and dancing,* symphony (ನೃತ್ಯಮ್ ಆ ವಾದ್ಯಮ್ ಆ ಗೀತಮ್ ಇವು ಕೂಡಿದರೆ ಸಂಗೀತಮ್ ಎನ್ನಿಸಿಕ್ಕುಂ Mr. 79); singing accompanied with

music, a concert; a song sung by many voices, chorus. 3, the art of singing with music and dancing. 4, = ಸಂಗತಿ No. 2, conversation, discourse (ಸಂಕಥೆ, ಕೂಡುಮಾತು Mr. 461). ಬಿಘರ ಕೇಳುವನೆ, ಸಂಗೀತದ ಮಾತಿದರೆ? (Dp. 87). ಸಂಗೀತ ತಿಳಿಯದವಿದ್ದರೂ ಆಂಗಿ ಮಾತ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ (Prv.). — ಸಂಗೀತದ ಹಕ್ಕಿ. N. of a bird (ಕುಕ್ಕುಟ Sl. 177. 178).

ಸಂಗೀತಕ saṅ-gītaka. Singing together; a concert; symphony; public entertainment consisting of songs combined with music and dancing. See Upr. 4, 84. ಸಂಗೀತಕನ ಸ್ವರಭೇದ (ತಾರ Kn. 109; o. rs. ಸಂಗೀತದ ಸ್ವರಭೇದ, ರಾಗಭೇದ).

ಸಂಗೀತಗಾರ saṅgīta-gāra. A singer; a teacher of singing. (? R.).

ಸಂಗೀತವಿದ್ಯೆ saṅgīta-vidyĕ. = ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ saṅgīta-śāstra. The science of singing combined with music and dancing (My.).

ಸಂಗೀತಸ್ವರ saṅgīta-svara. The seven notes of the musical scale (My.).

ಸಂಗೀತಿ saṅ-gīti. Singing together, a concert, etc. (= ಸಂಗೀತ). 2, *conversation, discourse.*

ಸಂಗೀರ್ಣ saṅ-girṇa. Praised. 2, *agreed, assented to, promised.*

ಸಂಗೂಢ saṅ-gūḍha. Completely concealed. 2, contracted, abridged. 3, *brought into contact,* united, joined; *heaped together.* 4, *arranged.*

ಸಂಗೋಷ್ಠಿ saṅ-gōshṭhi. Society, fellowship (Bp. 12, 24; 37, 36).

ಸಂಗ್ತಿ saṅgti. Tbh. of ಸಂಗತಿ. See Prv. s. ಪಂಕ್ತಿ.

ಸಂಗ್ರಥಿತ saṅ-grathita. Strung or tied together. (A.).

ಸಂಗ್ರಹ saṅ-graha. Seizing or holding together, seizing, grasping, clenching (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 328), grasp, grip, taking hold of, taking. 2, reception, admission, assent. 3, receiving kindly, guarding, protecting, supporting, entertaining. 4, bringing together, *a gathering, conjunction, collection,* heap, conglomeration (ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವುದು Nn. 109), store. 5, *a compilation.* 6, sum, amount, totality. 7, *condensation, conciseness.* 8, *an abridgment,* epitome, summary. 9, a catalogue, list. 10, restraining, confining, controlling. 11, a store-room, a place where anything is kept. See ನಿರೋಧ, ಸಂಚಯ, ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ. — ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡು. To gather together, to collect, to amass, to lay up in store (B. 4, 2; 5, 70); etc. (= ಸಂಗ್ರಹಿಸು).

ಸಂಗ್ರಹಣ saṅ-grahaṇa. The act of taking hold of, seizing, grasping, embracing, etc.; bringing or gathering together, collecting, assembling, etc. See ಉಪ-.

ಸಂಗ್ರಹಣಿ saṅ-grahaṇi. Diarrhœa, dysentery (ಗ್ರಹಣೀರುಜ್, ಪ್ರವಾಹಿಕೆ G.).

ಸಂಗ್ರಹಿಸು saṅ-grahisu. To include, to comprehend (ತೆಗೆ. 66 Cm.). 2, to gather together, to collect, to acquire, to amass, to pile (as books, money, grain, furniture, knowledge, My.; Bp. 9, 38; 16, 12). 3, to abridge (as a story, My.).

ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ saṅgrahisuvikĕ. Gathering together; abridging (ಜಿಪ್ಪಜಾಗಿ ಇರುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಸಂಕ್ಷೇಪಣ, etc. Sl. 304).

ಸಂಗ್ರಾಣಿಸು saṅ-grāṇisu. (*i. e.* ಸಂಗ್ರಹಿಸು). To bring or gather together, to collect, etc. (Bh. 4, 2, 52).

ಸಂಗ್ರಾಮ saṅ-grāma. *A battle, war,* fighting (ಕಾಳಗ, ಕಾಳೆಗ, o. r. ರಣಾಂಗಣ Nn. 15; ಕಾಳೆಗ 91; ಬಾಹಡ Bhn. 33).

ಸಂಗ್ರಾಮಧೀರ saṅgrāma-dhīra. Brave in war; a brave warrior (My.).

ಸಂಗ್ರಾಮಲಂಪಟ saṅgrāma-lampaṭa. Hankering after fighting or quarrel (an epithet of Nârada, Grj. 8, after 40).

ಸಂಗ್ರಾಹ saṅ-grāha. Seizure, grasp; clenching the fist. 2, *the fist.* 3, *the handle of a shield.*

ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ saṅ-grāhya. To be laid hold of or seized, capable of being seized, seizable (Kâvy. V, 10); to be collected; to be received.

ಸಂಘ saṅ-gha. = ಸಂಗ 1. Close contact or combination. 2, any collection, a heap, *a mass, a multitude,* a quantity, a crowd, a host, a group, a flock, an assemblage (Bp. 58, 48); any number of people or inhabitants living together; — a committee (as of a school, of a municipality, etc., My.).

ಸಂಘಟ saṅ-ghaṭa. = ಸಂಘಟ್ಟ. (Sk.; Bp. 56, 7).

ಸಂಘಟನ saṅ-ghaṭana. = ಸಂಘಟನೆ, ಸಂಘಟ್ಟನ. (Sk.; My.).

ಸಂಘಟನೆ saṅ-ghaṭanĕ. Contact, union, junction; embrace; — being come by, obtained or acquired; — being accomplished or effected; — rubbing together, friction, crushing, bruising. — ಸಂಘಟನೆಯಾಗು, -ಆಗು. To be applied or used, to occur (ಸಜ್ಜನು, ಬರ್ Śmd. 70 Cm.). 2, to meet, to occur with: to occur, to happen (ತಾಗು 174 Cm.).

ಸಂಘಟಿ saṅ-ghaṭi. That crushes: a millstone (ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು Mr. 206).

ಸಂಘಟಿತ saṅ-ghaṭita. = ಸಂಘಟ್ಟಿತ. Joined; come by, obtained, achieved (My.); — struck, sounded.

ಸಂಘಟಿಸು saṅ-ghaṭisu. To join, to be combined (J. 4, 15). 2, to come, to occur, to happen (14, 13). 3, to be obtained (Râm. 5, 9, 27). 4, to be effected. ಸಂಘಟಿಸು (ಸಾಧ್ಯ Bhn. 66). 5, to strike (one thing) against (another, Śśv. 4, 39). 6, to crush (J. 11, 16).

ಸಂಘಟೀಕರಣ saṅghaṭī-karaṇa. Joining. See ಉಮುರ್.

ಸಂಘಟ್ಟ saṅ-ghaṭṭa. = ಸಂಘಟ. Meeting, joining together, close contact, union. 2, striking against, touch; clashing together, collision; shock, clash, encounter, conflict; embracing. 3, rubbing together, friction.

ಸಂಘಟ್ಟನ saṅ-ghaṭṭana. = ಸಂಘಟನ, ಸಂಘಟ್ಟ. Close contact, contact, union, junction; cleaving or adhering to. 2, striking against, striking; collision. 3, collecting, meeting, encountering, occurrence. 4, rubbing together, friction. See ಪಾಪ-; ಕಡು ಕುಟ್ಟು, ತಾಗು, ತಾಗು 1, ತಾಟು 1, ಪಳಗು 1.

ಸಂಘಟ್ಟಿ saṅ-ghaṭṭi. A companion, a follower (Sk.; *cf.* ಸಂಗ 2).

ಸಂಘಟ್ಟಿತ saṅ-ghaṭṭita. = ಸಂಘಟಿತ. Assembled, collected. 2, struck against, touched. (R.).

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. 1. Tbh. of ಸಂಘರ್ಷ. (See Mr. 533 s. ಪಕ್ಷ 3).

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. 2. Rubbing together, grinding, trituration, friction (ತಿಕ್ಕಿಸುವ G.); rubbing against (another), collision, mutual attrition, emulation, vying or contending for superiority; envy. See Mr. 463, where the text is corrupt.

ಸಂಘರ್ಷಣ saṅ-gharshaṇa. Rubbing against (another, etc. J. 12, 7; 17, 28).

ಸಂಘಾತ saṅ-ghâta. = ಸಂಗಡ, ಸಂಗಾತ. Close combination, union, association, connection (ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). 2, a collection, *a mass, a multitude, an assemblage*, a heap, a cluster, a band. 3, a collection of mucus, phlegm. 4, striking together; striking, killing, hurting. 5, *a division of the infernal regions*. See ಮುಷ್ಕ.

ಸಂಘಾತತಾಳ saṅghâta-tâḷa. = ಸಂಗಡದಾಳ. (Śmd. 381). Combined musical time, etc.

ಸಂಘಾತಪ್ರೇಕ್ಷಣ saṅghâta-prêkshaṇa. = ಸಂಗಡದೆಳ್ಕಣ. (Śmd. 380). Combined sight, etc.

ಸಂಘಾತಿ saṅ-ghâti. A companion, an associate, a friend (Bp. 57, 10).

ಸಚರಾಚರ sa-ćara-ačara. Comprehending all moving and motionless creatures, comprising animate and inanimate, having all things, universal. 2, every created thing animate or inanimate; the universe. See Bp. 10, 42; 51, 15. 31.

ಸಚಿ saći. = ಶಚಿ. The wife of Indra. 2, an associate, a friend. 3, connection, friendship.

ಸಚಿವ saćiva. A companion, a friend. 2, *a counsellor, a minister* (ಪ್ರಧಾನ Nn. 103).

ಸಚಿವತ್ವ saći-tva. A minister of state (Bp. 59, 57).

ಸಚೇತನ sa-ćêtana. Having consciousness, sentient, animate, living (Ṍpr. 8, 102; B. 4, 13).

ಸಚೇಲ sa-ćêla. Having clothes, clothed, dressed.

ಸಚೇಲಸ್ನಾನ saćêla-snâna. Bathing with one's clothes on, ablution in one's garments (Bp. 55, 35; B. 5, 61; My.).

ಸಚ್ಚರಿತ sat-ćarita. Good conduct, good behaviour (ಪ್ರಧಾನ, ಒಳ್ಳಿತ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ Nn. 60). 2, well-behaved; a virtuous, honest, upright man (Śmd. 175; ನೀತಿಗ Ćt. I, 89).

ಸಚ್ಚರಿತ್ರ sat-ćaritra. = ಸಚ್ಚರಿತ. (Bp. 6, 1; 38, 77; 39, 57; 55, 46).

ಸಚ್ಚಿತ್ಸಮಲ sat-ćit-amala. Pure in nature and thought (Bp. 39, 28. 34).

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ sat-ćit-ânanda. Existence, thought and joy (an epithet of the universal soul); having existence, thought and joy (Kp. p. 130).

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮಯ saććidânanda-maya. Consisting of existence, thought, and joy (Kp. p. 132; J. 5, 7).

ಸಚ್ಚಿದ್ರೂಪ sat-ćit-rûpa. Having the form of true knowledge (Śiv. 4, 124).

ಸಚ್ಚಿತ್ತ sat-ćêtana. Having a virtuous mind (Bp. 33, 3).

ಸಜಡ sa-jaḍa. Stupid; ill; etc. See Bp. 40, 65.

ಸಜಂಬಾಲ sa-jambâla. Having mud, *muddy, clayey*.

ಸಜಲ sa-jala. Possessing water, watery, wet, humid.

ಸಜಲತೆ sa-jalatĕ. Wateriness (Ṍpr. 5, 124).

ಸಜಾ saj̃â. Punishment (My.; Mhr., H.; see ಚಾತಿ-).

ಸಜಾತಿ sa-jâti. Of the same sort or kind or species; *of the same class or tribe or caste*.

ಸಜಾತೀಯ sa-jâtîya. *Of the same class or tribe or caste;* etc.

ಸಜೀವ sa-jîva. Having life, alive, animate (My.).

ಸಜ್ಜ sajja. = ಸಜ್ಜು. Covered, clothed, dressed. 2, accoutred, trimmed. 3, ornamented, decorated. 4, *prepared, made ready, ready*. 5, *armed*, fortified. 6, apparatus, equipment, equipage, harness, armour, mail.

ಸಜ್ಜಕ sajjaka. 1. = ಸಜ್ಜಳ, q. v.

ಸಜ್ಜಕ sajjaka. 2. = ಸಜ್ಜಗೆ, q. v. (My.; see ಅಕ್ಕ-).

ಸಜ್ಜನ sajjana. 1. Clothing, dressing; preparing, making ready; putting on armour, arming. 2, *a guard*, a sentry, a picket (ಉಪರಕ್ಷಣ, ಪಾಳೆಯದ ಕಾವು Nr.). 3, a kind of girth (ಉಪರಕ್ಷಣ, ಬಡ್ಡಾಳದಟ್ಟು Nr.).

ಸಜ್ಜನ sat-jana. 2. Well-born, of good family, respectable, reputable; virtuous, good. 2, *a good man, a virtuous man* (Śmd. 114). 3, = ಸೌಜನ್ಯ, goodness, generosity, kindness (see s. ಸಾಮಂತ್ಯ). ಮರ್ಜನನ ಸಮವಾಸವಿಷ್ಟ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು.—ಸಜ್ಜನನಿಗೂ ಸಜ್ಜನನಿಗೂ ಮೂಡು ಪಾರಿ, ಮರ್ಜನನಿಗೂ ಮರ್ಜನನಿಗೂ ಒಳ್ಳೀ ಪಾರಿ, ಸಜ್ಜನನಿಗೂ ಮರ್ಜನನಿಗೂ ಎರಡು ಪಾರಿ (Prvs.). See Bp. 28, 37; 36, 2; 55, 32; 59, 51; Bh. 1, 8, 26; Sp. s. ಸಾಧು.

ಸಜ್ಜನಮಿತ್ರ sajjana-mitra. A friend of the good (Bp. 36, 2).

ಸಜ್ಜನವಧು sajjana-vadhu. A woman of good family (Śmd. 186).

ಸಜ್ಜನಸಂಗ sajjana-saṅga. Company of the good (My.).

ಸಜ್ಜನಿಕೆ sajjanikĕ. Virtuousness, goodness (Ćh. v. 8; My.).

ಸಜ್ಜನೆ sajjanĕ. 1. A virtuous, etc. woman; a wife (ಪಾರ, ಕಳತ್ರ, ಗೃಹ, ವಧು, etc. Mr. 306).

ಸಜ್ಜನೆ sajjanĕ. 2. The act of dressing; dress, decoration, equipment, accoutrement, *caparisoning an elephant*; arming.

ಸಜ್ಜರಸ sajjarasa. Tbh. of ಸರ್ಜರಸ. (ಬಾಯುರೊಪ, ಸರ್ಜರಸ, ರಾಲ, ಸರ್ಜರಸ, Nr.; ರಾಳ, ಶಾಲ Mr. 144; Bh. 1, 8, 69; Sl. 227; My.).

ಸಜ್ಜಳ sajjaḷa. A whip (ಸಜ್ಜಳಕೋಲ್, a scourge or whip Br., fr. H. ಸಜಾ). ಆಶ್ವಾದಿಗಳ ಮೊದಲ ಸಜ್ಜಳ (ಆಕೆ Nr.).

ಸಜ್ಜಿಕೆ sajjikĕ. 1. = ಸಜ್ಜೆ. The liṅga box (V. 3, 66).

ಸಜ್ಜಿಕೆ sajjikĕ. 2. A female who is clothed or dressed. See ಬಾಸಳ-.

ಸಜ್ಜಿಗೆ sajjigĕ. = ಸಜ್ಜಳ 2, ಸೊಜ್ಜಗ, ಸೋಜಿ. Wheaten flour in fine granules, wheaten grits, rolong (My.; Mhr. ಸೋಜಿ). 2, grits of roasted rice: a mess or dish made of grits of roasted rice (My.; Tĕ., H. ಸುಜ್ಜಿ, ಸೊಜ್ಜಿ, ಸೊಜ್ಜೆ; Mhr. ಸೋಜಿ). ನಾವೆ ತಿನ್ನುವವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜಗೆ ಮುಯುವವ ಹಾಗೆ.—ಸಮ್ಮು ಮುಷ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಗೆ (Prvs.). See ಅಕ್ಕ-.

ಸಜ್ಜಿತ sajjita. Clothed, dressed; made ready, prepared; equipped, *accoutred* (as an elephant for war), armed.

ಸಜ್ಜೀಕರಣ sajjî-karaṇa. Equipping, making ready, preparing; decorating; arming. See ಸಜ್ಜು 1.

ಸಜ್ಜಿಕಾರ sajjikâra. (= ಸಜ್ಜಕ್ಷಾರ). Tbh. of ಸರ್ಜಕ್ಷಾರ. Impure carbonate of soda, country alkali, natron (Mhr. ಸಜ್ಜಾಖಾರ, ಸಜ್ಜೀಖಾರ; ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ, ಸುಬುಡರ್ಜಿ G.).

ಸಜ್ಜೀಕೃತ sajjî-kṛita. Arrayed; prepared; decorated; armed (Ṍpr. 2, after 93).

ಸಜ್ಜು sajju. Tbh. of ಸಜ್ಜ. Prepared, made ready, ready (My.). ಪುಷ ಮಾಡಿದರೂ ಹೋಕೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).— ಸಜ್ಜು

ಗೆಯ್. To make ready; to make one's self ready (Rāv. 6, after 116).

ಸಜ್ಜುಕ sajjuka. = ಸಜ್ಜಕ 1, ಸಮ್ಮಾಳ. Tbh. of ಸಜ್ಜನ್ಯ. New, recent, young (ಪ್ರಸ್ಸಗ್ಗ, ಸಜ್ಜನ್ಯ IIIā.). 2, that is young or fresh: a bud (ಸಸಿ, ಮುಗುಳ್, ದೊಗ್ಗೆ, ಕುಟ್ಮಲ Śm. 22, o. r. ಸಮ್ಮಾಳ; Kk. 23, o. r. ಸಜ್ಜಕ; J. 17, 24; 18, 30).

ಸಜ್ಜೆ sajje. = ಚಜ್ಜೆ, etc. The grain Holcus spicatus Roxb. (My.).

ಸಜ್ಜೆ sajje. = ಚಜ್ಜೆ, ಚಿಜ್ಜೆ, ಸಜ್ಜಕೆ 1, ಸಜ್ಜೆ q. v. Tbh. of ಪಮ್ಮು. A place of rest or repose, a bed (Bh. 1, 8, 86). 2, a place of rest or receptacle for the liṅga or phallus (of Śiva), the liṅga box suspended from the neck by Liṅgavantas (Bp. 38, 15; Tē. ಸಜ್ಜೆ, ಸಜ್ಜೆ; T. ಚಜ್ಜ). 3, an upper story (My.; T. ಚಜ್ಜ). — ಸಜ್ಜೆಮನೆ. = ಸಜ್ಜೆಮನೆ. J. 8, 9). — ಸಜ್ಜೆಮನೆ. -ಮುಸೆ. = ಸಜ್ಜೆಮನೆ. A sleeping-apartment (ಶಯ್ಯಾಮನಸ Mr. 195; J. 18, 30).

ಸಂ saṁ. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಕ saṁka. = ಸಂಚು 2. See Bp. 51, 51 and ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ.

ಸಂಚ saṁca. Tbh. of ಸಂಚಯ. That is accumulated, put up or saved (for future use, as money, grain, etc., My.).

ಸಂಚಕಾರ saṁcakāra. = ಸಂಚಾರ, q. v. Something given by a person as a pledge of bestowing more of the same kind (Čpr. 2, 55).

ಸಂಚಕಾರ saṁcakāra. = ಸಂಚಕಾರ, ಸಂಚುಗಾರ. Tbh. of ಸಚ್ಚಂಕಾರ. Something given as a pledge of bestowing more of the same kind (Bh. 8, 5, 9; J. 19, 18; 23, 31); something given in advance as an earnest or security for the performance of a contract, earnest-money, pledge (My.); ratification of a contract or bargain (ಸತ್ಯಾವನ, ಸಚ್ಚಂಕಾರ, ಸತ್ಯಾಸ್ಥಾಪನೆ Nr.; see ಪಣಾಪರ್ಣ). ಜೀವಚ್ಛೆ ಸಂಚಕಾರ ಸೀರೆಯು ಸಲಿಗು (Prv.). See Sk. 325.

ಸಂಚಗಾರ saṁcagāra. = ಸಂಚಕಾರ, etc. ಸಂಚಯೋಪಮ ಮಂಚು ಆ ಮನೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬಾರದೆ? — ಸಂಚು ಸಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬೇಕೆ? (Prva.).

ಸಂಚಗಾರ್ತಿ saṁca-kārti. (Śmd 246 Mjb.). = ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ.

ಸಂಚಯ saṁ-čaya. = ಸಂಚ. Piling together, heaping up, collection, accumulation, heap, hoard, store, *multitude, number*, quantity. — ಸಂಚಯ ಮಾಡು. = ಸಂಚಯಿಸು. (My.).

ಸಂಚಯನ saṁ-čayana. The act of piling together, heaping up, collecting; putting up or saving (for future use, My.; see Prv. s. ದಂಚನೆ). 2, taking the ashes and bones of a body and casting them, the day after burning, into some river, or burying them (My.).

ಸಂಚಯಿಸು saṁčaysu. To collect or put up (for future use, My.).

ಸಂಚರ saṁ-čara. Going about; going or passing through, passage, transit; a way; any narrow road or difficult pass, a defile, a bridge over a torrent. See ದುರ್ಗ-.

ಸಂಚರಣ saṁ-čaraṇa. Going together, meeting, joining; passing through; going about, travelling, going; motion; setting in motion, use, practice (Čpr. 3, 95; 4, 15). — ಸಂಚರಣಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡ್. To begin to practise (Śāv. 4, 69).

ಸಂಚರತ್ saṁ-čarat. Going, walking or wandering about (Čpr. 1, 124).

ಸಂಚರಿಸು saṁ-čarisu. To come together, to join, to be combined; to occur, to come or be used (Čh. v. 324; ನಿಲಿಸು Śmd. 352; ಶಾಸ್ 374; ಬಾಸ್ 395 Cm.). 2, to go or walk about, to move about, to roam, to wander (Bp. 19, 77; J. 3, 3; 20, 42).

ಸಂಚಲ saṁ-čala. = ಸಂಚಳ 1. Moving about (adj.), shaking; moving to and fro, unsteady, wavering, oscillating; fickle; trembling, quivering; — moving away, off or on, departing; — starting or jumping up (ಜಾಜಲು, ಜಂಜಲು, etc. Mr. 228; Śmd. 168; Bp. 40, 57). 2, agitation, commotion, etc. (ಚಿಳ್ಳಳ Kk. 86; Śm. 41; ತಿರಳ್ಳೆ Čt. I, 3).

ಸಂಚಲತೆ saṁ-čalatē. ಸಂಚಳತೆ. Shaking, moving to and fro, motion, etc.; agitation, etc. (ಮಿಳಿರ್ Čt. II, 84; Grj. 9, after 58; Bp. 17, 15).

ಸಂಚಲತ್ವ saṁ-čalatva. = ಸಂಚಲತೆ. See ಅಚಳವಿಸು.

ಸಂಚಲನ saṁ-čalana. Moving about, shaking, trembling, agitation, etc. See ಅಲುಗು, ಅದ್ದಾಡು.

ಸಂಚಲಿತ saṁ-čalita. Moved about, unsteady, trembling, etc. See ಅ-; Bp. 38, 24.

ಸಂಚಲಿಂಚಿಸು saṁ-čaliyisu. = ಸಂಚಲಿಸು. (Grj. 8, 44).

ಸಂಚಲಿಸು saṁ-čalisu. ಸಂಚಳಿಸು. To move about (v. i.), to shake, to move to and fro, to grow unsteady, to quiver, to tremble (Čpr. 4, 46; Bp. 28, 41; 50, 58; 57, 47; Rāv. 13, after 77). See ಸುಯ್ 1.

ಸಂಚಳ saṁ-čaḷa. 1. = ಸಂಚಲ.

ಸಂಚಳ saṁčaḷa. 2. Tbh. of ಸೌವರ್ಚಲ. A factitious salt prepared by fusing fossile salt with Emblic myrobalans (nēlli, Mhr.). — ಸಂಚಳಕಾರ. = ಸಂಚಳ 2. (ಮುಷ್ಕ, ಸೌವರ್ಚಲ G.).

ಸಂಚಾರ saṁ-čāra. Going or walking about, roaming, wandering, traversing; — passing through, passage, progress, course; a passage; — the passage or entrance of the sun into a new sign; — difficult progress; etc. ಮನು ಗಮನಾಗಮನರೂ ನಮಾರಾತ್ರಿಸಂಚಾರ ಮಿಸಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಂಚಾರ ಮಾಡು. To go or walk about, to wander, to move (B. 4, 13. 165).

ಸಂಚಾರಕ saṁ-čāraka. Causing to go or go towards; conveying, leading; a leader, a guide, a messenger.

ಸಂಚಾರತೆ saṁ-čāratē. The act of going or moving about (Grj. 9, 56).

ಸಂಚಾರಿ saṁ-čāri. Moving about, going, moving, roaming, wandering; one who moves about, etc.; — a go-between, a bawd, a procuress (ಸಂಚಾರಿಕೆ Mr. 305). 2, changeable, fickle, unsteady, not permanent, transitory (as a bhāva or feeling); — a transitory bhāva or feeling (J. 21, 58).

ಸಂಚಾರಿಕೆ saṁ-čārikē. A female messenger, *a go-between, a bawd, a procuress.*

ಸಂಚಾರಿಭಾವ saṁčāri-bhāva. (= ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ). A transitory bhāva or feeling (Kāvy. IV, 2, 16. 18. 19).

ಸಂಚಾಲನ saṁ-čālana. The act of causing to move about, that of shaking, etc. See ಪ್ರ-, ಉಪಯುಜ್ಯ.

ಸಂಚಿ saṁči. A sack, a bag (My.; Tē., M.; Mhr. ಪಂಚಿ, a bag with divisions or pockets). ಸಂಚಿ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಮುಂಚೆ ಹಿಡಿದೀತೆ? (Prv.).

ಸಂಚಿಕೆ saṁčikē. A collection of a few palm leaves forming a book (My.; Tē.; Sk. ಸಂಪು); a section or part of a book (My.; Tē.).

ಸಂಚಿತ saṅ-cita. Heaped up, accumulated, amassed, collected, gathered, saved (Bp. 24, 3). 2, filled with, furnished or provided with, full of (Bp. 8, 52; 22, 51; 36, 53). 3, the state of being provided with (J. 4, 8).

ಸಂಚಿತಕರ್ಮ saṅcita-karma. Accumulated guilt, demerit or sins contracted in a former birth (My.).

ಸಂಚಿತದ್ರವ್ಯ saṅcita-dravya. Amassed wealth (My.).

ಸಂಚಿತಪುಣ್ಯ saṅcita-puṇya. Accumulated merit, merit wrought out and laid up in a former birth (My.).

ಸಂಚಿಸು saṅcisu. To pile up, to accumulate, to collect (ಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh.). 2, to collect (v. l.), to be arranged in order (Čh. v. 87).

ಸಂಚು saṅcu. 1. To be full of artifices or act cunningly (J. 26, 10).

ಸಂಚು saṅcu. 2. (fr. ಸಮೆ 2?). = ಸಂಚ. (A making, a contrivance): an expedient, a means (My.); an artifice, a stratagem; a trick; intrigue (Rāv. 6, after 11; Šāv. 4, 73; J. 6, 34; My.; Tē. ಚಂಚು, ಸಂಚು, trim, delicacy, fashion; way, mode, manner; artifice, stratagem; Tē. సమూహము, a combination or league, a strike; T. చదుము, a seditious assembly, a seditious view, a plot); cleverness, skill. 2, a trace (ಜಾಡ Tē.; Si. 61). See ಒಳ-, ಮುಂದೆ-. ಸಂಚು ಸವಿಸರಿಕ್ಕೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬೇಕೆ?—ಉಂಡ ಕೊಟ್ಟವರೂ ಸಂಚು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.—ಉಂಡು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ಮಾತು ಇಲ್ಲ.—ಪಂಚಕನಿಗೆ ಸಂಚು ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸಂಚುಗಾರಿಕೆ. -ಕೂಡು. Cleverness to be combined with (Rāv. 1, after 135). — ಸಂಚುಮಾಡು. -ಬೆಚ್ಚು. To get or evince cleverness (Šāv. 3, after 35).

ಸಂಚುಗಾತಿ saṅcu-gāti. = ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸಂಚುಗಾರ saṅcu-gāra. A man who makes use of good means to reach an aim (My.). 2, a spy (My.).

ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ saṅcu-gārti. = ಸಂಚುಗಾರ. A woman who employs good means to reach an aim (My.). 2, a pimp (My.).

ಸಂಚೂರ್ಣ saṅ-cūrṇa. Powder, any minute particle of substance. See ಸುಚ್ 1, ಸುಳ್ಳು.

ಸಂಚೇಯಮಾನ saṅ-cēyamāna. Being heaped, collected, gathered together, or arranged (Čpr. 1, after 127).

ಸಂಛನ್ನ saṅ-channa. Entirely covered over or enveloped, concealed, hidden, obscure (Čpr. 6, 14); surrounded; invested, clothed. See ಎಡೆಗಿಡ್, ತುಡುಗು 1, ಮುಸುಡ್ 1.

ಸಂಛಾದಿತ saṅ-chādita. Put on as a cover (J. 29, 35).

ಸಂಜ saṅ-ja. Universal producer: Brahmā; Śiva. — ಸಂಜಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. See ನಿಷ್ಕರ್ಷ.

ಸಂಜನನ saṅ-janana. Birth, production, origin (Čpr. 5, 6). 2, the act of begetting, causing, producing.

ಸಂಜನಿತ saṅ-janita. Produced, caused, created, born, arisen (Čpr. 5, 8; Čh. v. 51; Bp. 7, 7; 26, 39; 29, 24; 30, 8). ಸಂಜನಿತಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯ (ನಗರ, ಹುಟ್ಟಲು ಮಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ Kn. 159).

ಸಂಜನಿಸಿಯಿಸು saṅ-janisiyisu. To be born, to arise, to be produced, to take place, to appear, to happen (ಹುಟ್ಟಿ Śmd. 134. 192).

ಸಂಜನಿಸು saṅ-janisu. = ಸಂಜನಿಯಿಸು. (Rāv. 4, 76; Rām. 6, 43, 9).

ಸಂಜಮಿ saṅjami. Tbh. of ಸಂಯಮಿ. (ಸಂಯಮಿ Čt. I, 99, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ).

ಸಂಜಯ saṅ-jaya. N. of the charioteer of king Dhṛitarāshṭra (Bh. 8, 25, 1).

ಸಂಜವನ saṅ-javana. = ಸಂಯುಮುಸ. *A square formed by four houses*, a quadrangle (ಚೌಕಗೆ Hlā.; ಚೌಕ Mr. 195).

ಸಂಜಾತ saṅ-jāta. Born, produced, appeared, arisen, become (Čh. v. 152). 2, a multitude or collection of things.

ಸಂಜೀವ saṅ-jīva. Living together, living. 2, bringing to life, animating, life-restoring (see ಮೃತ-; Bp. 19, 9). 3, Hanumat (ಹನುಮನ್ನ G.).

ಸಂಜೀವಕ saṅ-jīvaka. Living together. 2, animating; the act of bringing to life or restoring life (J. 24, 2. 3. 17; see ಮೃತ-). 3, N. of a bull.

ಸಂಜೀವನ saṅ-jīvana. Living together. 2, remaining alive (My.). 3, bringing to life, animating, re-animating, life-restoring; an animating process; a cordial, an elixir (J. 5, 54; Šāv. 5, after 14; My.). ಸಂಜೀವನ ಆಗ ಬೇಕಾದರೆ ದುಂಬಿನ ನೀರು ಬೇಕೆ? (Prv.).

ಸಂಜೀವನಕರಣಿ saṅjīvana-karaṇi. A cordial, an elixir (My.).

ಸಂಜೀವಿನಿ saṅjīvini. A plant that restores to life (Rām. 6, 36, 46; Mhr.).

ಸಂಜೀವಿಸು saṅ-jīvisu. To remain alive (My.).

ಸಂಜೆ saṅjē. = ಜಂಜೆ, ಸಜ್ಜೆ. Tbh. of ಸಜ್ಜೆ. (Śmd. 344; Hlā.; Śm. 18; ಶುಚಿತ, ಆವರಾಜ್ಞ Nn. 107; ಸಾಮರ Si. 470; B. 5, 126; C.). — ಸಂಜೆಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Evening-darkness. See Sp. s. ಹೊಲೆ. — ಸಂಜೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. The redness of evening (Rāv. 11, 7; Šāv. 3, 6; J. 4, 39; 5, 15; 17, 26). — ಸಂಜೆಮಾರಿ. -ತಾರೆ. An evening-star (J. 20, 5). — ಸಂಜೆಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of medicinal flower that opens in the evening (My.). — ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್. A (red) evening-cloud (Čpr. 6, 70; Abh. P. 13, 63). — ಸಂಜೆಮಳೆ. -ಮುಂ. An evening-rain (Č. Bp. 47, 47). — ಸಂಜೆಯೆಣ್. -ಪೆಣ್. Evening looked upon as a woman (J. 8, 46; 17, 21). — ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು. Evening-twilight, evening-time (B. 4, 74).

ಸಂಜ್ಞ saṅ-jña. Named, called, designated (see ತ್ರಿ-). 2, being conscious. 3, = ಸಜ್ಞ. (ಜ್ಞಾನ, ಮುಸ್ಸ Mr. 485).

ಸಂಜ್ಞಕ saṅ-jñaka. = ಸಜ್ಞ No. 1. See ಬೀಜ-.

ಸಂಜ್ಞಪನ saṅ-jñapana. *The act of killing* (a sacrificial victim).

ಸಂಜ್ಞಾಕ್ಷರ saṅjñā-akshara. A letter, often an initial, denoting a person or thing (My.).

ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣ saṅjñā-prakaraṇa. A section on letters, etc. (Śmd. 61; Kāvy. I, 1*a*, 6 seq.).

ಸಂಜ್ಞಾವಾಚಕ saṅjñā-vāčaka. A syllable used to denote a certain object (My.).

ಸಂಜ್ಞಿತ saṅ-jñita. = ಸಮಿಜ್ಞಿತ. Named, called, designated, denominated, termed. 2, renowned, honoured (ಖ್ಯಾತಿತ, ಆಚಾರಸದ್ ಮಟ್ಟಿದು Hlā.).

ಸಂಜ್ಞು saṅ-jñu. *Knock-kneed.*

ಸಂಜ್ಞೆ saṅ-jñē. ಸಂಜ್ಞಾ. = ಸಜ್ಞೆ, ಸಮ್ಜ್ಞೆ, ಸೊಜ್ಞೆ 3. Sense, *consciousness*, becoming aware of anything; knowledge, understanding, intellect; thought, mind, right mind (ಪರಜ್ಞೇತನ, ಚೈತನ್ಯ Nn. 99). 2, *a sign, token, signal,*

symbol, gesture, gesticulation, indication, hint (ಸೂಚನೆ 99; Śmd. 61). 3, *an appellation, a name,* title, designation, term (ಸಂಜ್ಞಾನು, ಪೆಸರು 99; ನಮಾಖ್ಯಯ, ಪೆಸರ್ 159). 4, (in grammar) the name of any thing thought of as standing by itself, any name or noun having a special meaning (see Śmd. 61). 5, an entire or complete army (ಚತುರಂಗಬಲ 99). See ಅಕ್ಷರ-.

ಸಂಜ್ಯೋತಿ saṁ-jyôti. A brilliant light (Bp. 21, 4).

ಸಂಜ್ವರ saṁ-jvara. Full of heat or fever (Rāv. 5, 39). 2, great heat or fever; *heat, burning, scorching.*

ಸಟ saṭa. 1. = (ಸೆಡವು 1). Pride, arrogance. ಸಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ಪಟವು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಸಟ saṭa. 2. = ಸೆಡ 1. P. p. of ಸಟಿ 1. — ಸಟ ಕೊಳ್ಳು. To grow puffed up or proud. ತನ್ನ ಪ್ರಪಂಚ ಕೇಳಿ, ಕಾಗೆಯು ತಾನು ಯಾರು? ಎಬ್ಬ ಎಚ್ಚರಿ ಮಾತು, ಸಟ ಕೊಣ್ಣಾ, ಕೊಂಕು ಮಾತುತ್ತ, ತನ್ನ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ತಾ ಪರಿಯು ಧ್ವಾನ್ತವಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಸಹ್ಯೋ ದಗೊಳಿಸ ಬೇಕೆನ್ನು, ಗಾಮನಕ್ಕೆ ಆರಮ್ಭ ಮಾಡಿತು (B. 3, 12).

ಸಟತನ saṭatana. The state of being puffed up or proud. ಮಾಡಬಹಿಯಾದರೂ ಸಟತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಟಿ saṭi. 1. = ಸೆಡೆ 1. To grow puffed up, etc. (S. Mhr.).

ಸಟಿ saṭi. 2. = ಸೆಡಿ, ಸೆಡೆ 2. To be or become crooked or bent, to bend (S. Mhr.).

ಸಟಿ saṭi. 3. = ಸೆಡೆ 4. Becoming crooked, etc. — ಸಟಿವೀಸ. A disease by which the limbs grow bent, convulsions (S. Mhr.).

ಸಟಿಸೆ saṭigĕ. A N. of Durgā (Mhr. ಸಟಿಣಾಳ, ಸಟಿವಿ). — ಸಟಿಗಯಜ್ಞ. -ಉದ್ಯ. = ಸಟಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಸಟುಕ saṭuka. = (ಸಟ್ಟು), ಸಟ್ಟುಗ, ಸೊಟಕ. A ladle of wood or of a cocoa-nut shell (My.).

ಸಟೆ saṭĕ. 1. Tbh. of ಜಟೆ. (Śmd. 338). Falsehood, lying, cheating (ಅನ್ಯತ Śmd. 232 Cm.; J. 5, 56; My.; Tĕ.). ಸಟೆಯು ನುಡಿ (ಅನ್ಯತಂವಚಸ, ಸುಳ್ಳುಮಾತು Sl. 59); ಸಟೆಯಾಗಿ ಸಜ್ಜಾಸಿದೇ ಜವಸ್ಸು ಕಳ್ಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು ತಿರಿದುಣ್ಣುವದು (ಕುಷ್ಠ 254; see 299. 406). ಪ್ರಪಿಪ್ಪಿದರೂ ಸಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಸಟೆ ನುಡಿಯುವದನಿಗೆ ಮು ರದ ಪುಟ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಸಟೆ ಪಟೆ. reit. = ಸಟೆ. (My.). — ಸಟೆಪಟೆಕೆಲಸ. Fictitious, useless work (as that of children when they imitate cooking, without fire, water, food, etc., My.). — ಸಟೆಪಟೆಮಾತು. A lie (My.). — ಸಟೆ ಮಾತು. A lie, untruth. ಮಾಡೋದೇ ಬಾಣಾಯನ, ಆಡೋದೇ ಸಟೆಮಾತು (Prv.).

ಸಟೆ saṭĕ. 2. = ಜಟೆ. *An ascetic's matted or clotted hair;* the mane of a lion, the bristles of a boar. *Cf.* ಜಟ್ಟ.

ಸಟೆಗ saṭĕ-ga. (Śmd. 237). A dishonest, deceitful man (?).

ಸಟೆಗಾಡಿ saṭĕ-gāḍa. A liar (My.). ಸಟೆಗಾಡಿನ ಮಾತು ಪಟೆದಾಡ ರೂ ನಮ್ಬರು (Prv.).

ಸಟೆಗಾರ್ತಿ saṭĕ-gārti. A female liar (My.).

ಸಟ್ಟ saṭṭa. = ಪಟ್ಟ, ಸಟ್ಟ, etc. Plural ಸಟ್ಟು (My.).

ಸಟ್ಟ saṭṭi. = ಪಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಿ 2, etc., ಸಟ್ಟಿ, ಸಟ್ಟಿ, q. v. (My.). — ಸಟ್ಟಿ ವರ್ತಕರು. A saṭṭi and other merchants (My.).

ಸಟ್ಟು saṭṭu. = (ಸಟುಕ), ಸಟ್ಟುಗ, (ಸವಟು). A ladle (Ō. Bp. 42, 29; Tu. ಸಟ್ಟು; *cf.* ತಮಿ ?).

ಸಟ್ಟುಗ saṭṭuga. = ಸಟ್ಟು. A ladle, a spoon (ಪರ್ಸಿ, ತಮಿ, ಮಜಿ, ಬಾರುಪಸ್ಸ Hlā.; ಪರ್ಸಿ, ಕಮ್ಮಿ, ಮಜಿ Nr.; Bp. 53, 40; Sl. 310; My.; M. ಪಟ್ಟುಗ; T. ಪಟ್ಟುವ).

ಸಡಕ saḍaka. = ಸಡಕು 1. An ornament of a certain description. ಹುವಿಗೆಯ ತುದಿಯ ಸಡಕಂ (ಉಷ್ಟ್ರಪ Mr. 287). See Hlā. s. ಹುವಿಯಿಗೆ.

ಸಡಕು saḍaku. 1. = ಸಡಕ. ತಳಿತ ಪಲ್ಲವ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಪೊಂಗ ಲಸಗಳ ಮೊಪಶೆದ್ದ ಝಲ್ಲರಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರವ್ಯತಿಕರದ ಮುತ್ತಿನ ದೀಪ್ತಿಗ ಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆ ನೆಲೆಯ ಲೋಕೆಗಳ ಮುಕ್ತಾಫಲದ ನಡಕಿನ ಸೂಸಕದ ಲಮ್ಬಕದ ಲಳಿಗಳ ಲಹರಿಯಲಿ (ಸೌಧಾಳಿಗಳ್) ರಂಜಿಸಿದವು ಅಪ್ಸರರ (Rām. 1, 7, 14). ಮಿಳಿರ್ದ ಪತಾಕೆಗಳ ಪರಿವಿಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಸೂ ಸಕದ ನಡಕುಗಳ ಸೀಗುರಿಯ ಇದಿದ ಮಣಿಮುಯಕಲಶವಿಷ್ಟ ಎನೆದ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (1, 13, 4).

ಸಡಕು saḍaku. 2. = (ಸಡಸರ 1), ಸೆಡಕು 1. The state of being proper or correct (My.).

ಸಡಗರ saḍa-gara. 1. Nicety, neatness, fitness (Śm. 25. 40. 55), goodness, excellence, beauty (ಬಳಿತ Bhn. 50; Bh. 1, 4, 6; 3, 8, 20; *cf.* ಗಡಗರ; ಪಡ್ 2, ಸಯ್ 1).

ಸಡಗರ saḍagara. 2. Agitation, great activity; eagerness; elation; joy; merrimake, festivity; festive display (ಸಮ್ಭ್ರಮ Ćt. II, 65; My.; *cf.* ಕಡಂಗು 1 & ಕಡು 1? ಪಡಿ?). ಧುರಕ್ಕೆಸಗುವರಾರ್? ಪೊಡರ್ಪೊಡ ಧಂಗಂ ಬಳ್ಪಿರೆ! ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮು ದುರ್ಘಡು! (Śmd. 177). See Grj. 9, after 58; Bp. 6, 20; 40, 62; 56, 17; Rāv. 6, after 11; 8, after 125; 13, after 65, 71 & 95; Śiv. 4, 130; RAm. 1, 1, 3; 1, 13, 10; 6, 14, 28; B. 3, 71. 77; 5, 291. — ಸಡಗರಿಸು. -ಆಗು. To become or be full of joy or merrimake. ಉಪಹಿಂಸ ಮೂಡಲೂ ಸುಪಹಿಂಸ ಬಡಗಲೂ ಕಮಲೋದಯ ವರು ಪಡವಲು ಬೆಂಕಲೂ ಸಡಗರಾಡವರು (Sp.).

ಸಡಗರಿಸು saḍagarisu. 1. To decorate or adorn (one's self, Rāv. 7, after 17; 8, after 5).

ಸಡಗರಿಸು saḍagarisu. 2. To grow agitated, eager, elated or joyful (Grj. 6, after 56; Bp. 5, 28; 24, 44; 30, 9; Rāv. 6, after 17).

ಸಡಲ್ saḍal. = ಸಡಿಲ್, etc. (Bp. 40, 22).

ಸಡಲ saḍala. = ಸಡಿಲ, etc. (My.).

ಸಡಲಿಸು saḍalisu. = ಸಡಿಲ್ಸು, etc. (Bp. 59, 10; J. 27, 40; My.).

ಸಡಲು saḍalu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. P. p. ಸಡಲಿ. (Bp. 22, 8. 33; 44, 9; 45, 20; 46, 57; B. 5, 71. 144; My.). ಪೊಗಲು ಸಡಲಿ ಮುಚ್ಚಿ, ಹಗಲು ಸಡಲಿ ಇರುಳು (Prv.).

ಸಡಲು saḍalu. 2. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.).

ಸಡಿ saḍi. (Tĕ. ಸಡಿ, infamy, slander, reproach, censure, blame = ಮೂಲು, ಅಪವಾದ, ಮೂಡಣ, ಅಪಕೀರ್ತಿ; noise, clamour = ಡಬ, ರವ್ವೆ; notoriety = ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ). — ಸಡಿ ಪಡ. reit. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bp. 43, 55).

ಸಡಿಲ್ saḍil. = ಸಡಲ್, ಸಡಲು 1, ಸಡಿಲು 1, ಸಡ್ಲು 1. To become loose; to become slack; to relax (v. i.); to become lax. P. p. ಸಡಿಲ್ದ. ಸಡಿಲ್ದು (ಜಂಗಳ Kk. 56; ಜಂಗಳ, ಜಡಿಲ್, ಸೋರ್ Śm. 49; Tĕ. ಸಡಲು, ಸಳ್ಳು). See Čpr. 8, 98. 103; Abh. P. 14, after 3; Grj. 10, 92; Bp. 5, 28; 44, 22.

ಸಡಿಲ saḍila. = ಸಡಲ, ಸಡಿಲು 2, etc. (ಪ್ರಧ, ತಿಳಲ Mr. 461).

ಸಡಿಲಿಸು saḍilisu. = ಸಡಿಲ್ಸು, etc. (Grj. 10, after 61; Bp. 59, 3; Tĕ. ಸಡಲಿಂಚು, ಸಳ್ಚಿಂಚು).

ಸಡಿಲು saḍilu. 1. = ಸದಿಲ್, etc. P. p. ಸಡಿಲಿ (Grj. 4, 30).

ಸಡಿಲು saḍilu. 2. = ಸಡಲು, ಸಡಲು 2, ಸದಿಲ, ಸಡ್ಲ, ಸಡ್ಲು 2, ಸಳ್ಳ, ಸಳ್ಳು. The state of being loose, slack, relaxed, or lax (My.; Tu. ಸಡಿಲ್). — ಸಡಿಲಾಗು. -ಆ ಗು. To become loose, etc. (C.; G. 125). ನರಗಳು ಸಡಿಲಾಗು ತ್ತವೆ (B. 4, 134). — ಸಡಿಲು ಬಿಡು. To relax (v. t.); to remit in respect to restraint or restriction, to allow too much liberty. ಸಡಿಲು ಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೂ ಪಾರದು (Prv.).

ಸಡಿಲ್ಚು saḍilču. = ಸಡಲಿಸು, ಸದಿಲಿಸು, ಸಡ್ಲಿಸು. To make loose, to loosen; to slacken; to relax (v. t., ಕೈಪಳ್ಳ Śmd. Dh.; Grj. 10, after 61; Rsv. 5, after 19; J. 30, 16).

ಸಡ್ಡಕ saḍḍaka. A man who has become the relation of another by marrying the sister of that man's wife (My.; Tē.). ಸಡ್ಡಕನಿಗಿಪ್ಪ ಸಣ್ಣನಿಲ್ಲ, ಲಡ್ಡಿಗೆಗಿಪ್ಪ ಕಜ್ಜಾಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಡ್ಡಿ saḍḍi. = ಸಡ್ಡೆ 1. See ಎಳೆ-.

ಸಡ್ಡೆ saḍḍē. 1. A sowing machine used with the hand to sow in rows (ಅಡ್ಡೆ Mr. 370; My.).

ಸಡ್ಡೆ saḍḍē. 2. Tbh. of ಶ್ರದ್ಧೆ. Respect, honour, esteem, regard; attention, heed (My.; Tē.; T. ಚಡ್ಡ್ಯ; see ಉಸಡ್ಡೆ). — ಸಡ್ಡೆ ಮಾಡು. To respect, to honour, to regard; to heed, to care for or about (My.).

ಸಡ್ಯ saḍya. Tbh. of ಪಾಧ್ಯ? ಪಾಧ್ಯರಾದವರೂ ಸಡ್ಯವಿರ ಪಾರದು (Prv.).

ಸಡ್ಲ saḍla. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.).

ಸಡ್ಲಿಸು saḍlisu. = ಸಡಿಲ್ಚು. (My.).

ಸಡ್ಲು saḍlu. 1. = ಸದಿಲ್, etc. (My.).

ಸಡ್ಲು saḍlu. 2. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; ತಿಳಿ, ಶ್ಲಥ G.; *cf.* ಸೈಲು).

ಸಣ saṇa. P. p. of ಸಣೆ 2, in ಸಣ ಕೊಳ್ಳು, to wash (My.).

ಸಣಬು saṇabu. Tbh. of ಶಣ. The sun-hemp plant, Crotolaria juncea L., and the common hemp plant, Cannabis sativa L. (the flower of which is occasionally used in pūjā; ಶಣ Mr. 141; St. & Pl.; ಭಂಗಿ Nr., Sl. 301; ಮಾ ತುದಾನಿ, ಭಂಗಿ Nr., Sl. 305); hemp (My.; Bh. 3, 6, 43; J. 26, 54; B. 5, 146. 206; Sl. 121). ಸಣಬು ಬಿತ್ತಿದರು ಕೆಯ್ (ಧಾರವಾಡ Mr. 93).

ಸಣಸು saṇasu. = ಸೀಗಸು 1, q. v. ಸಣಸುವರಪಾದರೆ ಶಣ ಕೋಡಿ ಬಡಕ್ಕಾನೆ? (Prv.).

ಸಣಾದಿಕಾಗಿದೆ saṇādikā-giḍa. = ಬಳೆದಹಕ್ಕಿ. (St. & Pl.).

ಸಣಿ saṇi. Tbh. of ಶನಿ. (ಶನಿ Śm. 17; My.).

ಸಣಿವಾರ saṇi-vāra. Tbh. of ಶನಿವಾರ. (Śmd. 377; My.).

ಸಣೆ saṇē. 1. To cause to assume an expression of displeasure or anger. ಮೋಟಾಯನ್ನು ಸಣೆಯು ವದು (My.).

ಸಣೆ saṇē. 2. = ಸೆಣೆ 2. To wash, as clothes (My.; *cf.* ಸಳೆ?).

ಸಣ್ಣ saṇṇa. = ಶಣ್ಣ. The hair about the privities. See Prv. s. ಬೇವು.

ಸಣ್ಣರ saṇṇara. = ಸುಣ್ಣುರೆ, etc.. — ಸಣ್ಣರಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಣುರೆ ಗಾಳಿ. (G.).

ಸಣ್ಣ saṇṇa. Tbh. of ಶಣ್ಣ. (Śmd. 339).

ಸಣ್ಣವನೆ saṇṇavanē. Tbh. of ಸಣ್ಣಾಸ. (G.).

ಸಣ್ಣಿಗೆ saṇṇigē. = ಸಣ್ಣಿಗೆ. Tbh. of ಚಣ್ಣಿಗ No. 2. A condiment or seasoning of grain or pulse made with chillies, salt, etc., dried and fried in oil or ghee (My.; ಚಣ್ಣಿಗ Mr. 217; Rām. 5, 8, 69). See Prv. s. ತೇರು 1. ಸಣ್ಣಿಗೆ ಹುರಿಯು ವೇಳಾ ದರೆ ಮುಣ್ಣೆ ಕೆಳಗೆ ಬಾಸ ವೇಳೆ?—ಮುಸೇ ತಿಮ್ಮುವನಿಗೆ ಕವ ಪಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Prvs.). — ಸಣ್ಣಿಗೆಕುಬ್ಬಳಕಾಯಿ. -ಕುಬ್ಬಳ-. (ಇಕ್ಕ ಗಡ್ಡೆ, ಕರ್ಕಾರು, ಕುಷ್ಮಾಂಡಿಕ, ಕೂಷ್ಮಾಂಡ, ಕೆಂಪ್ಪಿಳ್ಳ, ಮುಪಾಕ್ಷೇತ, ವಿದಾರಿ, ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ G.).

ಸಣ್ಣಿಕ saṇṇiḷa. A pair of tongs or nippers (Sk.; *cf.* ಚಣ್ಣಸ).

ಸಣ್ಣೀನ saṇ-ḍina. Flying together. 2, *alighting, perching* (as a bird).

ಸಣ್ಣ saṇṇa. Tbh. of ಸಣ್ಣ 1. Small, little, tiny, minute, thin, fine, delicate, slender, narrow, insignificant; smallness, etc. (ಸಣ್ಣ, ಬಾಕ Mr. 448; ಸ್ಮೃಕ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕೃಶ, ತನು, etc. Sl. 370; ಅಲ್ಪ G.; C.; Mhr. ಸಾನ; M. ಸನ್ನ; Tē. ಸನ್ನ, ಸಣ್ಣ; T. ಚಿನ್ನ). — ಸಣ್ಣ ಇಜ್ಜಿ. A small ant (B. 2, 9). — ಸಣ್ಣ ಈಚಲಮರ. The small date-palm, Phœnix farinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ಕವಯಿ. N. of a plant (ಕರಕೆ Nr.). — ಸಣ್ಣ ಕವಿ. An insignificant or bad poet (ಕುಕವಿ, ಕೀಡಿ ಕವಿ Cb.). — ಸಣ್ಣ ಕಾಗೆಸೊಪ್ಪು. = ಕರೀ ಹೂರಿ. (St. & Pl. according to Z.). — ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆ. A small kudikĕ (My.). — ಸಣ್ಣ ಕೆರೆ. A small tank (ಅಲ್ಪಸರ G.). — ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Small-grained, very good rice (My.). — ಸಣ್ಣಗಪ್ಪಳಿ. -ಕಪ್ಪುಳಿ. A thin, black cumley (My.). — ಸಣ್ಣ ಗಾರೆ. Fine plaster (My.). — ಸಣ್ಣ ಗಾಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). A small fish-hook, etc. — ಸಣ್ಣ ಗೋಧಿ. Small wheat (ಮುಘುರ Cb.). — ಸಣ್ಣ ಗೋಧಿರಣ್ಣೆ. A kind of gōraṇṭĕ (ಸಮೆ, ಕುಮಾರಿ, ಪರಂಡೆ Sl. 139). — ಸಣ್ಣ ಜಂಘೆ. A small or thin shank or leg (J. 28, 46). — ಸಣ್ಣ ಜಾಂ. = ಕಿಜಾಂ. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ತಲೆ. A small head. ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುಗ್ಗಾಸು (Prv.). — ಸಣ್ಣ ತುಡಿಕೆ. A plant that stings like a nettle, Tragia cannabina L. f. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣದು. -ದು. That is small, etc., a small, etc. thing, etc. (C.). ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ? (Prv.). ಬಾಪಳ ಸಣ್ಣದು (ಅಲ್ಪಕ G.). — ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ. Small and big. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಸಿಹಿಗಳು (B. 4, 142). — ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿ. A low, whispering voice (G. 146). — ಸಣ್ಣ ನಡು. A slender, delicate waist (J. 16, 3; 18, 34). — ಸಣ್ಣ ನೆಗ್ಗಿಲು. A small kind of nĕggilu (My.). — ಸಣ್ಣ ನೆಲ್ಲಿ. = ಕಿರುನೆಲ್ಲಿ. (G.). — ಸಣ್ಣ ನೆಲ್ಲು. The paddy of ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ (My.). — ಸಣ್ಣ ಪಪಪಲುಬಳ್ಳಿ. = ಕಿಪಪಪಲು. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟಿಗಪಲೆ. (ಮುಂಗಟ್ಟಿಳ, ಮುಸೂರ Sl. 304). — ಸಣ್ಣ ಬತ್ತ. (ಅಣು Sl. 305). — ಸಣ್ಣ ಬರಸ. The plant Euphorbia thymifolia Willd. (Z.). — ಸಣ್ಣ ಬುರ್ರ. The partridge called Perdix hepburnii var. Pallida odypore (Bd.). — ಸಣ್ಣ ಮುಳ್ಳಿಗೆ. (ಕಾಜ್ಞ My.). — ಸಣ್ಣ ಮೂಗು. -ಆಗು. To become small, etc. ಸಣ್ಣ ಮೂಗಿ ಮುಡಿ (ಕಮುಡ್ಡಿದ್ದಿ Śmd. I). ಸಣ್ಣ ಮೂ ಮುಮ (ಸಣ್ಣ, ಕಾಕ Hlā.). ಸಂಯಮೂಗಿ ಸಣ್ಣಮೂಗಿ ಇದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಆಳಿ Nr.). — ಸಣ್ಣ ಮೂಮ. A petty, insignificant word (My.). 2, a low, mean word (My.). ಸಣ್ಣ ಮೂಲಾಕ್ಷರ (ಕಿಮುಸುರ Cb.). — ಸಣ್ಣ ಮೊಕ. A fine point (My.). — ಸಣ್ಣ ಮೊಕ್ಕ. A dejected, low-spirited countenance (B. 3, 84). — ಸಣ್ಣ ಉಮ. -ಉಮ. The herb Alysicarpus bupleurifolius D. C. (Z.). — ಸಣ್ಣಯ. -ಉಯ. A small, etc., young male; a

boy (C.). ಸಣ್ಣವರು (ಬಲ್ಲವ, ಜಾಲಿಗರು Nn. 130; it is also the plural of ಸಣ್ಣವಳು). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ ಇದ್ದಾರೆಗಳ ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು (B. 3, 70). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ ಕೂಡಿ (5, 211). ಸಣ್ಣವರಾದರೂ ಚಿಮ್ಮಿಗ ಸೆರೆಯುಹುದೆ ಕಡಿಯುವೆ ಬಿಡ.— ಸಣ್ಣವನಿನ್ನ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸವು ಆಗದು (Prvs.).— ಸಣ್ಣವದಂಜಿ. A small kind of vaḍañji (Bp. 11, 26).— ಸಣ್ಣವಳು. -ಆಡಳು. A small, etc., young female; a girl (C.). ಸಡತಿ ಸಣ್ಣವಳ್ಳು, ದಾಮಣಿ ಚಿಕ್ಕವಳ್ಳು (Prv.).— ಸಣ್ಣವಳೆ. -ಬಳೆ. A small ring for the wrist (Ōpr. 8, 52).— ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ. rep. ಹಕ್ಕಿ ಇಲಿ ಇರಲು ದೊಲು ಮುಟ್ಟಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳು (B. 3, 31). ಹೂವಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳು ಇರುವವು (3, 37). ಮೊದಲು ಜನರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 38). ಅವನಿಗೆ ಅದು ಮುನ್ನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮುಳ್ಳು (4, 74). ನಮ್ಮ ಪ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಮಗಾದ್ದೆಗಳೂ ಉಸುಬಿನ ದಿಣ್ಣೆಗಳೂ ಆವೆ! (4, 204).— ಸಣ್ಣ ಹನಿ. A small drop (My.). ಅನೆಯು ಕರಡಿಂ ಕೆಡವ ಸಣ್ಣ ಹನಿ (ಪಮಭು Mr. 156).— ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ. A little girl (ಜಾಲಿ, etc. Dhw.).— ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ. Fine particles, dust, powder (ಮೊಣಕ, ಜಾಂಸು, ದೇಣು, ಧೂಳಿ, etc. Mr. 284).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ. A little boy (My.).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ.= ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ. (My.).— ಸಣ್ಣ ಹುಲ್ಲು. Small, fine grass (Sl. 163).— ಸಣ್ಣ ಹುಳಕ. A kind of sand-piper (Pr.; *cf.* ದೊಡ್ಡ-).— ಸಣ್ಣಗು. -ಆಗು. = ಸಣ್ಣವಾಗು. To become small, fine (B. 4, 105. 118. 157; G. 300) or low (in spirits), dispirited, weak (4, 139).

ಸಣ್ಣಗೆ sappa-agĕ4. Small, etc. (My.). ಸಾರಂಗದ ಕಾಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಹಳ ಸಣ್ಣಗೆ ಆವೆ (B. 3, 18). ಒಕ್ಕೆಯು ಗೋಣು ಸಣ್ಣಗೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಿನಷ್ಟೆ ದೊಂಕ ಇರುವದು;...ಕಾಲು ಸಣ್ಣಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ಸಣ್ಣಗೆ ಕ್ಷಯಿಸಿ ಮುರ್ಖಾಲಾದವನು (ಗ್ಲಾನ, ಗ್ಲಾಸ್ನು, Sl. 402). ಸಣ್ಣಗಿರುವ ನರಗಳು (ಸ್ನಾಯು, etc. 205). ಕಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾತಾದ್ ಪಟ್ಟು ಸಾಮಾನು (381).

ಸಣ್ಣಪೆ sappa-anĕ1. = ಸಣ್ಣಗೆ. (My.). ಸಣ್ಣಪಾಡುದು (ಬಡವಟ್ಟುದು ರೆ. I, 15). ಸಣ್ಣನಗಿದ್ದಾಳು (ಪೃಷ್ಠಿ, ಅಲ್ಪತನು Sl. 108).

ಸಣ್ಣನ್ನ sappa-annal. Small, etc. ಒಸ್ಟು ಸಣ್ಣನ್ನ ಎದೆ (B. 4, 175). ಸಣ್ಣನ್ನ ಬಿಳೀ ಮುಳು (4, 225).

ಸಣ್ಣಿ sappi. A garment of fibres or silk, that is considered always ceremoniously clean and not requiring washing (Tu.). ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡುವವಗೆ ಸಣ್ಣಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಸಣ್ಣಿಕೆ sappigĕ. That in which anything is made fine or powdered, a mortar. ಪಚಿಕಾಷ್ಟದ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Ōpr. 1, 123). ಪೂಸ ಸಣ್ಣಿಗೆಯೊಳ್ ಇಡಿದ (ground) ಪುಲಿನದಿಣ್ಣೆ (J. 15, 9).

ಸಣ್ಣಿಸು sappa-isu. = (ಸಣ್ಣದು), ಸಣ್ಣಿಸು. That is small, fine, etc. (ಅತಿಮೋಗ ರೆ. I, 79).

ಸಣ್ಣಿಸು sappa-isu1. = ಸಣ್ಣಿಸು. ಸಣ್ಣಿಸುಂ ಕೂರಿಸುಮ್ ಉಪ ಧಾನ್ಯದ ತುಪಿ (ಪೂಳ Nr.).

ಸಣ್ಣಿಸು sappisu. To powder: to harass greatly (Grj. 2, after 106).

ಸಣ್ಣುಕ sappa-uka. (ಕೆmd. 239). A man who makes small or fine (?).

ಸತ್ sat. ಸನ್ನ್. = ಸತು, ಸದು. *Being, existing.* 2, real, essential, true. 3, *virtuous, good; right, proper* (ಕಿಂ, ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 84); excellent, best; handsome, beautiful. 4, venerable, respectable. 5, wise, learned. 6, *a good, intelligent or wise person.* 7, that which is, a substance, a thing (ವಸ್ತುಪ್ರತಿ, ವಸ್ತುಸಮೂಹ 84). 8, (the various worldly objects as being exceedingly numerous): innumerable (ಅನಂತಾರ್ಥ 84). 9, that which really is, entity or existence; the really existent, the universal soul. 10, that which is good or real or true; reality, truth (ಪದ್ಧಾರ್ಥ 84). 11, worship (ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪೂಜೆ 84). 12, gold (ಚಮ್ಮುಸ್ಥನದ, ಸುವರ್ಣ 84). 13, water. 14, (=ಸದ್?) that is to be left or abandoned (ಜೀಯು, ಬಿಡುವಲ್ಲಿ 84). See Śmd. 113.

ಸತ sata. Constant, eternal (ಶಾಶ್ವತ Kk. 57).

ಸತತ satata. Constant, incessant, perpetual, eternal, continual (Kâvy. II, 2, B, 44). ಸತತಂ, incessantly, *always.*

ಸತತಗತಿ satata-gati. Continually moving; the wind.

ಸತತಗತಿಪತ್ರಜ satatagati-tanuja. Hanumat (Abh. P. 11, 60).

ಸತವು satavu. = ಸತುವು. Tbh. of ಸತ್ವ 1. Strength, power; firmness, hardness (My.). 2, = ಸನ್ನಿಧಿವರ್ತ (W.).— ಸತವಿನ ಹೂವು. (ಪುಷ್ಪಕೇತು G.).

ಸತಿ sati. 1. (fr. ಸತ್). *A virtuous or faithful wife,* a suttee. 2, a wife (ಗೃಹಿಣಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 135; ಹೆಣ್ಣಾತಿ G.). ಸತಿಯ ಸೂತಕ (ಮುತು 133). ಪುರುಷನ ಸತಿ (Śm. 73). ಪತಿ ಇದ್ದ ಪತಿಗೇ ಸತಿ, ಎತಿ ಇದ್ದವ್ವಿಗೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.—ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ಪಾಪಾರ (Prvs.).— ಸತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್. To take a wife (Bp. 51, 9).— ಸತಿ ಹೋಗು. To become a suttee, to burn one's self with the husband's corpse (B. 5, 50).

ಸತಿ sati. 2. In the being or taking place (locative of ಸತ್). 2, = ಸತಿ (*i. e.* ಸತಿ 1, feminine of ಸತ್), being, true, etc. 3, giving, a gift. 4, end, destruction. 5, = ಸತಿಸಪ್ತಮಿ.— ಸತಿಸಪ್ತಮಿ. The locative (used) when (something else) is taking place, a locative-infinitive to be followed by a verb with another agent (Śmd. 162 Cm.; 293 Cm. and vṛitti; 294; 295 vṛitti; 296; 408).— ಸತ್ಯರ್ಥ. -ಆರ್ಥ. The concern or meaning of the ಸತಿಸಪ್ತಮಿ (Śmd. 162. 163. 293).

ಸತೀನ satina. = ಸತೀಲು.

ಸತೀನಕ satinaka. = ಸತೀಲಕ.

ಸತೀರ್ಥ sa-tirtha. = ಸತೀರ್ಥ್ಯ.

ಸತೀರ್ಥ್ಯ sa-tirthya. *A pupil of the same guru,* a fellow religious student.

ಸತೀಲ satila. = ಸತೀಲಕ.

ಸತೀಲಕ satilaka. *Prase, pulse of a particular kind* (=ಕಡಾಮು).

ಸತು satu. Tbh. of ಸತ್.

ಸತುಪಾತ್ರ satu-pâtra. Tbh. of ಸತ್ಪಾತ್ರ. (Bp. 18, 59; My.).

ಸತುವು satuvu. = ಸತವ್ಯ. Tbh. of ಸತ್ವ 1. Strength, etc. 2, = ಸತ್ತು, powter, zinc (My.; B. 4, 141).

ಸತೃಣ sa-tṛiṇa. Having grass or straw: worthless (Śmd. 72).

ಸತೃಷ್ಣ sa-tṛishṇa. *Thirsty.*

ಸತ್ಕಥೆ sat-kathĕ. An excellent story, especially one that contains no obscenities (My.).

ಸತ್ಕರಣೆ sat-karaṇĕ. Treating with respect, hospitality, etc. (ಆರ್ಥ Mr. 482).

ಸತ್ಕರಿಸು sat-karisu. To treat well or kindly, to treat with respect, to show kindness or respect, to receive hospitably, to welcome; to honour, to worship. See J. 2, 27; 5, 66; 7, 67; 9, 6; 10, 17; 19, 44.

ಸತ್ಕರ್ಮ sat-karma. A good or virtuous act, a pious deed (My.; B. 5, 280).

ಸತ್ಕರ್ಮಿ sat-karmi. A person of virtuous acts, a virtuous person (Jin. 22, 53).

ಸತ್ಕವಿ sat-kavi. An excellent poet (Ch. v. 16; Kâvy. V, 1; Nn. 168; Śm. 118).

ಸತ್ಕವೀಂದ್ರ satkavi-indra. = ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ. (Rśv. 8, after 5).

ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ satkavi-îśvara. A most excellent poet (Śmd. 239 Cm.).

ಸತ್ಕಳೆ sat-kaḷe. A prime science or fine art. See Nn. s. ಸ್ಯಾತ್.

ಸತ್ಕಾರ sat-kâra. Kind treatment, hospitable treatment or reception, hospitality; reverence, respect; care, attention (ಅಧ್ಯಕ್ಷ Nn. 102; Bp. 5, 17).

ಸತ್ಕಾರ್ಯ sat-kârya. = ಸತ್ಕರ್ಮ. (My.).

ಸತ್ಕೀರ್ತಿ sat-kîrti. Good, great fame (Bp. 36, 47).

ಸತ್ಕುಮಾರ sat-kumâra. = ಸನತ್ಕುಮಾರ.

ಸತ್ಕುಲ sat-kula. A good family, a noble family (ಅನ್ವಯ, ಒಳ್ಳಿತ ಕುಲ Nn. 129; Bp. 36, 3).

ಸತ್ಕುಲಜ satkula-ja. Sprung from a noble family; a man born in a noble family (ಒಳ್ಳಿತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nn. 160; ಜಾತ್ಯ Mr. 482; Bp. 57, 30. 55).

ಸತ್ಕುಲಜನ satkula-jana. = ಸತ್ಕುಲ. See s. ಸತ್ಕುಲೀನ.

ಸತ್ಕುಲೀನ sat-kulîna. Belonging to a good family, born of a noble family; a well-born man (ಕುಲೀನ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು Nn. 76, c. r. ಸತ್ಕುಲಜನ).

ಸತ್ಕೃತ sat-kṛita. Done well, acted rightly or properly. 2, treated with respect or hospitality (J. 32, 55). 3, *respected, revered, honoured;* worshipped, adored, welcomed, saluted. 4, virtue; respect; hospitality.

ಸತ್ಕೃತಿ sat-kṛiti. A good or excellent literary composition (Kâvy. V, 32; Mr. 7). 2, acting properly; a virtuous act; virtue, morality; treating with respect, hospitality (Râm. 1, 5, 25).

ಸತ್ಕೃತ್ಯ sat-kṛitya. A good, virtuous act (My.).

ಸತ್ಕ್ರಿಯೆ sat-kriyĕ. A good or virtuous action, virtue, charity (Bp. 22, 19; 32, 4; 57, 31; Śm. 1; My.). 2, respectful treatment; hospitable treatment (Bp. 60, 62); salutation, welcome. 3, excellent, charming action (Kâvy. IV, 2, 14). 4, any purificatory ceremony. 5, funeral or obsequial ceremonies.

ಸತ್ತ saṭṭa. Tbh. of ಸಪ್ತ. Seven (in cards, My.).

ಸತ್ತಪೋವೃತ್ತಿ sat-tapas-vṛitti. Practice of excellent austerities (Čpr. 4, 18).

ಸತ್ತಮ sat-tama. Most or very good or right; most virtuous; *excellent, best;* very venerable.

ಸತ್ತವಿ sattavi. = ಸತ್ತಡೆ. (Śmd. 349).

ಸತ್ತವೆ sattavĕ. Tbh. of ಸಪ್ತಮಿ. (Śmd. 365; Śm. 19).

ಸತ್ತಾ sattâ. = ಸತ್ತೆ, ಸತ್ತಿ. Being, existence; authority, right over; right of rule, sway, disposal, application or use; power, might (Mhr.; ಅಸ್ತಿತ Čb.).

ಸತ್ತಾರ್ಥ sattâ-artha. The meaning of existence or being. See ಉಳ್ 1.

ಸತ್ತಿಗೆ sattigĕ. Tbh. of ಛತ್ರಿಕೆ. (Śmd. 340. 345; Čt. II, 60; ಛತ್ರ, ಆತಪತ್ರ Nr., Mr., 265; ಪಲಿಪರಿ Bhn. 32; ಪರ್ Śm. 42. 114; Čpr. 1, 87. 93; 7, 80; Bp. 56, 13; 58, 53; Č. Bp. 47, 47; J. 4, 19). ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). ಸತ್ತಿಗೆ ಆರ್ಭ ಪಾಪಗೆ.—ಸತ್ತಿಯ ಪಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಒಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ.—ಪತ್ತಿದ ಪೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಒಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸತ್ತು sattu. P. p. of ಸಾಯ್, ಸಾಯು.

ಸತ್ತು sattu. = ಸತುವು No. 2. Pewter (My.; Tĕ.; Sl. 332).

ಸತ್ತುಗ sattuga. Tbh. of ಸತ್ತಳ. (Śmd. 351. 360; perhaps Sk. ಸಕ್ತುಕ = ಸಕ್ತು is meant). Flour of parched barley (ಧಾನ್ಯಾದಿಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿಡಿದು ಭುಂಜಿಸಲ್ಕೆ Mr. 219; Mhr. ಸತ್ತೂ; *cf.* ಸಕ್ತುಳ). ಹೊಸರಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಡ್ಡು, ಪಫಿಸಕ್ತು Hlâ.).

ಸತ್ತುವ sattuva. Tbh. of ಸತ್ತ್ವ (ಸತ್ವ 1). (My.; Tĕ.).

ಸತ್ತೆ sattĕ. (= ಸದೆ 3). Rubbish, dirt, stuff, trash (My.; Tĕ. ಚತ್ತೆ, T. ಚತ್ತ); a covert name for a serpent (My.). — ಸತ್ತೆಹುಲ್ಲು. Worthless grass (My.).

ಸತ್ತೆ sattĕ. = ಸತ್ತಾ. Existence, entity, being, reality (see ಉಳ್ 1); goodness, excellence; essence, sap (My.; Sl. 158).

ಸತ್ತ್ರ sad-tra. The true Sk. form of ಸತ್ರ, q. v.

ಸತ್ತ್ವ sat-tva. The true Sk. form of ಸತ್ವ 1, q. v.

ಸತ್ಥಣಿ satthaṇi. One of the terms with ಥ್ (Śmd. 23, c. ra. ಸುಪ್ಪಣಿಯು, ಸುಥಣಿ).

ಸತ್ಪಥ sat-patha. *A good road;* good course of life, correct or virtuous conduct.

ಸತ್ಪದ sat-pada. A proper verse or verse-foot (A.).

ಸತ್ಪಾತ್ರ sat-pâtra. = ಸತುಪಾತ್ರ. A proper object of presents or honours, a worthy or virtuous person (ತೀರ್ಥ Nn. 48; J. 10, 27). ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನೋತ್ಸವಕ್ರಮಕಾರ ತಾಪಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ತ್ಯಾಗ, etc. Sl. 243). ಕೊಡ ದೀಕ್ಷುತ್ತುಮುಖದವರಿಗೆ ಮುಗಳ, ಸತ್ಪಾತ್ರಕಂ ದಾನಮನ್ನಿಸಿದ ದೀಕ್ಷು (Sl. 25).

ಸತ್ಪುಣ್ಯ sat-puṇya. True virtue, real merit (Bp. 60, 7).

ಸತ್ಪುತ್ರ sat-putra. A good, virtuous son (B. 4, 78; My.).

ಸತ್ಪುರುಷ sat-purusha. A good or virtuous man, a worthy man, a respectable man (ಸಾಧು, ಸಜ್ಜನ, ಆರ್ಯ Hlâ.; ಸಜ್ಜನ, etc. Mr. 241; ಭದ್ರಿಕ, ಉತ್ತಮಪುರುಷ Nn. 45; ಸನ್ಮತ್, ಮುದಸ 115; Bp. 40, 15; 45, 19; J. 2, 56; B. 4, 185). ತಪ್ಪಿಗಳು ವಿಷಯಗಳು ಇಷ್ಟವದು ತೀರ್ಥವೇ? ಮುಪ್ಪಮ್ ಓಗರೆ ಸಲುವದು; ಸತ್ಪುರುಷನಿಷ್ಟವೇ ತೀರ್ಥ! (Sp.).

ಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ sat-prati-paksha. A counterbalanced reason or one along with which there exists another equally good on the opposite side; contrariety of argument, existence of opposite premises proving the existence or non-existence of a thing. (R.).

ಸತ್ಫಲ sat-phala. = ಸತ್ಫಳ. Having good fruit; good fruit (ಪ್ರಸೂನ, ಒಳ್ಳಿತ ಫಲ Nn. 25, c. r. ಒಳ್ಳಿತ್ತಫ ಫಲ; Bp. 36, 45).

ಸತ್ಯ satya. *True,* real, genuine, sincere, honest, truthful, faithful, virtuous, good. 2, fulfilled, realized. 3, *truth* (ಸ್ಪಜ, ಸಜ್ಜಿ Kk. 48; ನಿಜ್ಜವ, ನಜ್ಜಿ, ನಿಜಡ; ನಜ್ಜಿ Čt. I, 70. 100); sincerity, reality, goodness, the quality of goodness or purity. 4, demonstrated truth or conclusion, dogma; a fixed rule or order (ಸಿದ್ಧ, ಶಿಷ್ಟ Mr. 355). 5, a solemn asseveration, promise, *oath* (ಪ್ರಮಾಣ, ತಪ್ಪದೆಯುವುದು Nn. 139). 6, the uppermost of the seven lôkas or worlds, the abode of Brahmâ. 7, the first of the four yugas or ages, the best or golden age. ಸತ್ಯಸಮ್ಮಾಣ ತೀರ್ಥರಮ್, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗಮೇ ಅಮೃ ತೀರ್ಥ; ಹರಿಂದ ನೀರ್ ಎತ್ತರವು ತೀರ್ಥ? (Sp.). ಸತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಎತ್ತೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದವ

ನ ಪೆಣ್ಣಿತಿ ಬತ್ತಲೆ (Prvs.). — ಸತ್ಯವಾದು. A true, good word (B. 5, 127). ಸತ್ಯವಾಡಾದು, to speak the truth (B. 3, 96).

ಸತ್ಯಕ satyaka. = ಸತ್ಯ. True, real, etc. 2, N. (J. 11, 50).

ಸತ್ಯಂಕಾರ satya-ṅ-kâra. = ಸಂಚಕರ, ಸಂಚಕಾರ, ಸಂಚಾರ. Making good or true, *ratification of a contract or bargain.* 2, something given in advance as an earnest or security for the performance of a contract, earnest-money, pledge.

ಸತ್ಯಪನ satyatana. = ಸತ್ಯತೆ. (G. 99. 511; B. 5, 8. 157. 232).

ಸತ್ಯತೆ satyatĕ. Trueness, truth, sincerity, veracity (My.). ಸುಜನಂ ಸತ್ಯತೆಯುಳ್ಳವಂ (Sk.).

ಸತ್ಯತ್ವ satyatva. = ಸತ್ಯತೆ. (Sk.; My.).

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞ satya-pratijña. True or faithful to a promise or engagement (My.).

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೆ satya-pratijñĕ. A sincere promise or vow (My.).

ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣ satya-pramâṇa. A sincere oath (My.).

ಸತ್ಯಭಾಮೆ satya-bhâmĕ. N. of one of the eight wives of Krishṇa (J. 6, 47. 48. 52).

ಸತ್ಯಮುನಿ satya-muni. A true muni (ಆಚ Mr. 524).

ಸತ್ಯರೂಪ satya-rûpa. A true form; a form of truth or goodness; he whose whole form of being is truth (J. 13, 28).

ಸತ್ಯಲೋಕ satya-lôka. = ಸತ್ಯ No. 6. See Mr. s. ಲೋಕ.

ಸತ್ಯವಚ satya-vaca. Tbh. of ಸತ್ಯವಚಸ್. (G.).

ಸತ್ಯವಚನ satya-vachana. Truth-speaking, veracity, speaking the truth; a true word, a sincere promise (B. 5, 47; My.).

ಸತ್ಯವಚನಿ satya-vachani. A person who speaks truth (B. 5, 38).

ಸತ್ಯವಚಸ್ಸು satya-vachas. Truth-speaking, veracious; *a rishi;* truth, veracity.

ಸತ್ಯವತ್ satya-vat. Possessing or practising truth, veracious, true.

ಸತ್ಯವತಿ satya-vati. N. of the wife of Parâśara and mother of Vyâsa (Mr. 257; see s. ಗರಿ).

ಸತ್ಯವತಿಜ satyavati-ja. Vyâsa (Mr. 257).

ಸತ್ಯವತೀಸುತ satyavati-suta. Vyâsa (Sk.; G.).

ಸತ್ಯವಂತ satya-vanta. Tbh. of ಸತ್ಯವತ್. A man who practises truth, a faithful, honest, sincere man (ಸತ್ಯವಸ್ಥ G.). Feminine ಸತ್ಯವಂತೆ (My.).

ಸತ್ಯವಾಕ್ satya-vâk. ಸತ್ಯವಾಚ್. Truth-speaking, veracious, sincere (My.). 2, a rishi.

ಸತ್ಯವಾದಿ satya-vâdi. Speaking truth, veracious; a person who speaks the truth (J. 25, 15; G. 357). See s. ವೈಶಮ್ಪಾಯನ.

ಸತ್ಯಶಾಪ satya-śâpa. An efficacious curse (Bp. 61, 40).

ಸತ್ಯಶಾಲಿ satya-śâli. Endowed with truth; a faithful, honest person (My.).

ಸತ್ಯಶೀಲ satya-śîla. Disposed to speak the truth, veracious. 2, N. (J. 26, 33).

ಸತ್ಯಸಂಗರ satya-saṅgara. True to an agreement or promise, veracious, faithful (ಸತ್ಯವಸ್ಥ G.).

ಸತ್ಯಸಂಧ satya-sandha. True to an agreement or compact, faithful to an engagement; faithful, veracious; a faithful, etc. man (Abhâ. 1, 43; J. 9, 90).

ಸತ್ಯಾಕೃತಿ satyâ-kṛiti. *Ratification of a bargain.*

ಸತ್ಯಾಚರಣೆ satya-âcharaṇĕ. Observance of truth (J. 11, 30).

ಸತ್ಯಾನೃತ satya-anṛita. True and false, containing truth and falsehood. 2, practice of truth and falsehood, *commerce, trade, traffic.*

ಸತ್ಯಾಪನ satya-âpana. *Ratification of a bargain.*

ಸತ್ಯೇಂದ್ರಚೋಳ satya-indra-chôḷa. N. of a king of Chôḷa (Rîv. 3, 144; 13, 99).

ಸತ್ಯೇಶ satya-îśa. N. — ಸತ್ಯೇಶಜಾಮುಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 58). — ಸತ್ಯೇಶಜಾಮುಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 35).

ಸತ್ರ satra. = ಸತ್ತ್ರ, ಚತ್ರ1, ಛತ್ರ2. A session; a long sacrificial session or sacrifice; *a sacrifice.* 2, an oblation, offering, gift; giving alms or charity, liberality;— wealth. 3, a residence, house. 4, a place of refuge, a choultry or halting place for travellers or strangers (ತಳ Śmd. Dh.; Kk. 85; Čpr. 5, 46). 5, *covering, concealing.* 6, *a wood, a forest.* 7, the distribution of food to Brâhmaṇas and mendicants; the building erected or the spot appointed for this distribution (Mhr.). ಛತ್ರಂಬ್ಲ ವಿಪ್ಪರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಪೋಗ ಬಾರದೆಕ್? (Prv.). See ಉಷ್ಣ-.

ಸತ್ರಂ sa-tram. *With, together with* (ಕೂಡಿ Mr. 535).

ಸತ್ರಶಾಲೆ satra-śâlĕ. A building where food and alms are given away to Brâhmaṇas and mendicants, *an alms-house.*

ಸತ್ರಾ sa-trâ. = ಸತ್ರ. *With, together with.* 2, always, ever.

ಸತ್ರಾಜಿತ satrâ-jit. N. of the father of Satyabhâmâ, father-in-law of Krishṇa.

ಸತ್ರಾಜಿತ satrâjita. Tbh. of ಸತ್ರಾಜಿತ್. (Bhâgavata 10, 57 sum.).

ಸತ್ರಾಣ sa-trâṇa. Having power or force; power, force, vehement effort (Bhn. 53; Bh. 2, 2, 90).

ಸತ್ರಾಣಿ sa-trâṇi. A powerful, strong person (ಫೀಮು, ಸತ್ವವನ್ನ Nn. 5).

ಸತ್ರಾರ್ಥ satra-artha. The meaning of a choultry. ತಳ ಸತ್ರಾರ್ಥವೊಳ್ ಕುಳಂ (Śmd. I).

ಸತ್ರಿ satri. *A liberal householder* (ಗೃಹಪತಿ) *who constantly performs sacrifices and distributes gifts or alms.*

ಸತ್ರೆ sa-trĕ. = ಸತ್ರಾ, q. v.

ಸತ್ವ satva. 1. = ಸತ್ತ್ವ, ಸತವು, ಸತುವು, ಸತ್ತುವ. *Being, existence,* entity, essence, true essence (ಆಚಾರದ ಉಳ್ಳ Mr. 502, c. rs. ಆಚಾರಮುಳಿ, ಆಚಾರಮುಳ್ಳೆ), life, the principle of being. 2, *breath;* spirit, *mind,* sense, consciousness. 3, *a substance, a thing;* wealth. 4, an elementary substance, as earth, air, fire, etc. 5, nature, natural property, characteristic, disposition (ಸುಜನಪ್ರಕೃತಿ 502; ತ್ರಿಗುಣ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಂಗಳ್ Nn. 14). 6, *any living or sentient being, an animal, a beast,* an evil being, demon, spirit, ghost, goblin, monster (ಭೂತ 502; ಪ್ರಾಣಮುಂ, ಪ್ರಾಣರುಂ 14). 7, goodness, virtue, excellence. 8, truth, certainty, reality. 9, *strength, energy, vigour, power* (ಶಕ್ತಿ 502; ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 14; ಆಳ Bhn. 29. 29; ನಡನ Bhn. 15). 10, *the quality of purity or goodness* (the other two being rajas and tâmas). 11, an embryo. 12, a horse (ವಾಜಿ, ತುರುಪಿ 14). 13, Pârvatî (ಉಮ್ಮಾಜಿ, ಪಾರ್ವತಿ 14). 14, a mountain (ಪರ್ವತ 14). 15, water (ಅಪ್ಪುನ, ಉದಕ 14). 16, a cloud (ಘನ, ಮುಂಗಿಲ್ 14). 17, alchemy (ಧಾತುವಾದ, ರಸವಾದ 14). 18, a substantive, a

noun. See ಉಸು 1. — ಸತ್ವಸ್ಥರೆನಿಸು. An able, sensible, clever man (ದಕ್ಷ, ಬಲ್ಲಿದನು Nn. 121).

ಸತ್ವ satva. 2. The letter ಸ್ (ಶೆಮ್. 82 Cm.; 334. 339. 346. 347).

ಸತ್ವಕ satvaka. See ಸತ್ವಗ.

ಸತ್ವಗ satva-ga. Going vigorously (?); standing in connection with vigour (?). See ಉಳ್ಳವ.

ಸತ್ವಗುಣ satva-guṇa. The faculties or organs of sense (ಅಖಿಲೇಂದ್ರಿಯ Nn. 67). 2, the quality of purity or goodness (ತ್ರಿಗುಣಶೋಧನ, ಗುಣತ್ರಯಶುದ್ಧಿತ 67). 3, generosity, liberality (ತ್ಯಾಗ 67). 4, power, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 67). 5, the colour of twilight, etc. (ಉಷ್ಣರಾಗ, ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ 67).

ಸತ್ವರ sa-tvara. Having haste or speed, *expeditious, quick, speedy.* ಸತ್ವರಂ, quickly, swiftly, hastily, suddenly.

ಸತ್ವರಗ್ರಹಣ satvara-grahaṇa. Quick or sudden seizure. See ಮುಷಳು 1.

ಸತ್ವವನ್ತ satva-vanta. A powerful man (ಭೀಮ, ಸತ್ಯಾಜ Nn. 5).

ಸತ್ವಸಾಮಾನ್ಯತೆ satva-sâmânyatè. The state of strength being low or feeble. See ಬಸದು.

ಸತ್ವಹೀನ satva-hîna. Impotent, weak; a weak man (My.).

ಸತ್ವಾತಿಶಯ satva-atiśaya. Eminence of, or superiority in, strength (J. 7, 33).

ಸತ್ವಾಧಿಕ satva-adhika. Possessing superior strength (see Mr. s. ಪೊಗದು); a very powerful man (J. 13, 46).

ಸತ್ವಿ satvè. A pregnant woman (ದರಥುಮೆರ್, ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307; *cf.* ಆವಸ್ಸ ಸತ್ವಿ).

ಸತ್ಸಂಗ sat-saṅga. Association with the good; good company (J. 18, 39). ಮುಗಸೆ, ನೀಂ ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿರ್ಪುದು! (Śś.).

ಸತ್ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ sat-sampradâya. Good custom or usage (My.).

ಸತ್ಸಹವಾಸ sat-sahavâsa. Living together with the good, keeping good company, good company (My.).

ಸಥಿ sathi. Tbh. of Mhr. ಸತ್ತಾ. (B. 4, 138).

ಸದ್ sad. = ಸತ್. One who sits or settles down, sitting, dwelling, residing, etc. See ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪ-, ದಿವಿ-, ನಿ-, ಸಂ-, ಸಭಾ-.

ಸದ sada. = ಸದಾ. See ಅ-, ಸಭಾ-.

ಸದಕೀರ್ತನ sat-akîrtana. The neglect to mention what is essential (Kâvy. V, 26).

ಸದಕು sadaku. = ಚದಕು 1. To beat (Râm. 6, 43, 8; *cf.* ಸದೆ 1).

ಸದಗುಪ್ಪೆ sadaguppè. (= ಸದಾಬು, etc.). Tbh. of ಶತಪುಷ್ಪೆ. A sort of fennel (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಸಿತಪುಷ್ಪೆ, ಅತಿಪುಷ್ಪೆ, etc. Nr.).

ಸದನ sadana. Sitting; a seat. 2, *an abode, a dwelling, a house* (ಮನೆ Nn. 84). 3, sinking down, perishing, decaying; exhaustion.

ಸದನಾಂಗಣ sadana-aṅgaṇa. The court or yard of a house (Bp. 40, 3).

ಸದಭಿಮತ sat-abhimata. Approved of by, or pleasant to, intelligent or learned persons (Kâvy. II, 1, 6).

ಸದಮಲ sat-amala. True and pure; truly pure (ನಿರ್ಮಲ Bhn. 64; ಶೆಮ್. 64; Ch. v. 179. 226). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸದಮಲಭಕ್ತಿ sadamala-bhakti. Truly pure devotedness (My.).

ಸದಮಲಾತ್ಮ sadamala-âtma. A truly pure person (Bp. 36, 47).

ಸದಮಲಾತ್ಮಕ sadamala-âtmaka. One whose character is truly pure (Bp. 24, 42; 39, 65; 61, 71).

ಸದಯ sa-daya. Merciful, compassionate, benevolent; mercy, etc. (Bp. 22 sum.; 37, 34).

ಸದರ್ sadar. = ಸದರ 1, ಸದರು. The highest court of the law (Mhr., II. ಸದರ). 2, hall of audience, a state-room, a seat for the administration of justice or the direction of public business (Mhr., II.). 3, chief, principal, head (Mhr., II.). 4, a heading (in papers of accounts, etc. Mhr., II.). — ಸದರ್ ಜಮಾಬನ್ದಿ. A zillah court (My.). — ಸದರ್ ಅಮೀನ್. The second class judge over a civil court subordinate to the zillah courts (My.; Mhr.). — ಸದರ್ ಜೇಸದರ್. A heading and that is not the heading, but comes under it (My.).

ಸದರ sadara. 1. = ಸದರ್. — ಸದರ ಅಮೀನ = ಸದರ್ ಅಮೀನ್. (B. 5, 106). — ಸದರ ಅಮೀನಿ. Relating to the ಸದರ ಅಮೀನ (B. 5, 87).

ಸದರ sadara. 2. Familiarity, intimacy, friendliness, affability (Bh. 1, 8, 6; My.); acquaintance, knowledge (Bh. 8, 24, 51); facility, easiness, an easy affair (Śśv. 4, 61; J. 10, 35; 25, 15; My.; *cf.* ಚದುರ?). (ಕಾರ್ಯದ) ಹೇದುವದು ಸದರ, ದೂಷಿಸುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.).

ಸದರ sa-dara. 3. Fearful, afraid, timorous.

ಸದರಹು sadarahu. = ಸದರಿ. (My.; Mhr. ಸದರಹ, accordingly with the heading, text, matter duly set down, etc.).

ಸದರಿ sadari. Afore-said, above-mentioned, that (My.; Br. ಸದರಹಿ, ಸದರ್ಹಿ).

ಸದರು sadaru. = ಸದರ್. A state-room; an assembly (viramâheśvaratantraṭîkâ); an assembly before which dancers, players and singers exhibit (My.; T. ಚದರ್, ಚದುರ್). ಸದರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒದರುವವಳ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವೋ? (Prv.). *Cf.* ಸದಸ್.

ಸದರ್ಥ sat-artha. True, proper meaning (Mr. 2); having a proper meaning; mannered, tasteful (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಸದಲಂಕಾರ sat-alaṅkâra. An excellent rhetorical expression or figure (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಸದಸ್ sadas. = ಸದಸ್ಸು. *A seat, an abode, a dwelling.* 2, *an assembly,* a meeting.

ಸದಸತ್ sat-asat. Being and not being, existent and non-existent, real and unreal, true and false; good and bad, virtuous and wicked (My.).

ಸದಸ್ಯ sadasya. Any man present at or belonging to an assembly, an assessor, a spectator, a member of an assembly, a councillor. 2, any one present or assisting at a sacrifice; *a superintending priest* (ritvij) whose duties are to superintend the whole sacrifice and correct mistakes.

ಸದಸ್ಸು sadassu. Tbh. of ಸದಸ್. (ಶೆಮ್. 106 Cm.).

ಸದಳ sadaḷa. Grain (Râm. 1, 16, 10).

ಸದಳಿಗ sadaḷiga. A grain-seller (Ö. Bp. 47, 46).

ಸದಾ sadâ. *Always, at all times, continually, perpetually, ever* (ನಿತ್ಯದ, ಅನುಪ್ರತ Nn. 137), everlastingly, eternally (ನಿತ್ಯ, ಶೀಘ್ರಿಲ್ಲದಕ್ಷಾದು 137).

ಸದಾಕಾಲ sadâ-kâla. All times or seasons; at all times, ever (C.).

ಸದಾಗತಿ sadâ-gati. Ever-going: *air, wind, Vâyu.*

ಸದಾಚರಣ sat-âčaraṇa. = ಸದಾಚಾರ. (B. 5, 189; My.).

ಸದಾಚರಣೆ sat-âčaraṇi. = ಸದಾಚಾರಿ. (B. 5, 158; My.).

ಸದಾಚಾರ sat-âčâra. Moral or virtuous conduct, correct deportment, good manners; approved usage, a good custom (Bp. 61, 13; J. 5, 55; Abhâ. 1, 41; B. 5, 204. 281; My.).

ಸದಾಚಾರಿ sat-âčâri. A virtuous person, a person of correct deportment (B. 5, 204; My.).

ಸದಾತನ sadâtana. Continual, perpetual, *eternal*.

ಸದಾದಾನ sadâ-dâna. Always giving: *liberality, munificence*.

ಸದಾನಂದ sadâ-ânanda. Always happy (Bp. 2, 17; 8, 58); perpetual happiness (24, 40).

ಸದಾನವ sadâ-nava. Always new (J. 10, 5). 2, ಸ-ದಾನವ, containing demons (10, 5).

ಸದಾನೀರೆ sadâ-nîrĕ. Always possessing water: *N. of a river, the Kaṭôyâ*.

ಸದಾಪ sadâpa. = (ಸದಗುಬ್ಬೆ), ಸದಾಬು, (ಸುಬ್ಬಸಿಗೆ, ಸೋಪ್ಪು). A kind of fennel, Anethum panmori or sowa (ಬಾಲೇಯ, ಪಿಪ್ಪಲಿ ಪಿಪ್ಪಲಿ, etc., ಸುಬ್ಬಸಿಗೆ Sl. 147; Tĕ.).

ಸದಾಪುಷ್ಪ sadâ-pushpa. Ever-flowering; the plant Pterospermum suberifolium (ಮುಚುಳುಪ್ಪ Mr. 127); the cocoa-nut.

ಸದಾಬು sadâbu. = ಸದಾಪ. A strong-smelling herb, the common rue, Ruta graveolens L. (Z.).

ಸದಾಭೋಗ sadâ-bhôga. Ever-enjoying. 2, perpetual enjoyment or pleasure (Kâvy. IV, 2, 60).

ಸದಾರ sa-dâra. 1. Accompanied by a wife, together with a wife.

ಸದಾರ sadâra. 2. Very strong or powerful, able (ಸದುರ್ಧರ Bhn. 25).

ಸದಾರುಣ sadâ-aruṇa. Always red (J. 2, 8). 2, ಸ-ದಾರುಣ, always rough (2, 8).

ಸದಾಶಿವ sadâ-śiva. Always happy; an epithet of Śiva (ಸೂಚಕ, ತ್ರಿನೇತ್ರ Nn. 122; Bp. 43, 78; 54, 49; 61, 53; J. 5, 35; see ಪೇರಾಲಗ); N. (B. 4, 7).

ಸದಿ sadi. = ಸದೆ 1. (G.).

ಸದು sadu. Tbh. of ಸತ್.

ಸದುಗುಣ sadu-guṇa. Tbh. of ಸದ್ಗುಣ. (Râm. 6, 53, 20).

ಸದುಭಕ್ತ sadu-bhakta. Tbh. of ಸದ್ಭಕ್ತ. (Bp. 1, 35; 47, 4).

ಸದುವಿನಯ sadu-vinaya. Tbh. of ಸದ್ವಿನಯ. (Bp. 22, 19; 26, 64).

ಸದೃಕ್ಷ sa-dṛikaha. *Like, resembling, similar* (Kâvy. III, 2, B, 58; Bp. 61, 83).

ಸದೃಕ್ sa-dṛiś. ಸದೃಶ. *Like, resembling, similar*, same.

ಸದೃಶ sa-dṛiśa. *Like, resembling, similar*, same (ಪಾಲಗು Kk. 31; ಪಾಡು Bhn. 30); conformable, fit, proper, right, suitable; worthy (Kâvy. III, 3, B, 144. 156).

ಸದೃಶತೆ sa-dṛiśatĕ. Likeness, similarity, sameness (Kâvy. III, 3, B, 75).

ಸದೃಶತ್ವ sa-dṛiśatva. = ಸದೃಶತೆ. (Ŏpr. 8, 2).

ಸದೃಶವೃತ್ತಿ sadṛiśa-vṛitti. Comparison; resemblance (ಸಾದೃಶ್ಯ, ಸದೂಪನಿಪಾತನ Śmd. 158. 159).

ಸದೃಶಾಕ್ಷರ sadṛiśa-akshara. A similar letter, the same letter (Kâvy. III, 2, B, 33-47).

ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ sadṛiśa-arthatĕ. The state of having the meaning of ಸದೃಶ. See s. ಪೇರಾಲಗ 1.

ಸದೃಶ್ಯ sa-dṛiśya. Like, similar (ಸದು, ಸದೂಪ Nn. 158). 2, appearance, look (ಸೋಪ್ಪು 158).

ಸದೆ sadĕ. 1. = ಪದೆ, ಸದ. To pound to some extent, to bruise, to squash, to crush (ತುದುಪ್ಪಿದರ್ Śmd. Dh.; M.; T. ಪದ್ಯ; see ಪದಪಿ; *cf.* ಪಜ್ಜು); to strike, to beat (ತಾಪನ Śm. 99). P. pa. ಸದದು, ಸದೆದು, ಸದ್ದು. See Grj. 2, after 106; Bp. 14, 20; 55, 36; Ŏ. Bp. 32, 39; 47, 11; Rśv. 6, after 11; Śśv. 4, 19. 106; J. 7, 47. 59; 13, 50; 14, 5; 16, 26. 34. 35; 18, 6; Bh. 1, 10, 26; 2, 4, 7; ಪೀದು. 2, to be reduced to a palpable powder; to be bruised, etc. (Tĕ. ಪವು; M. ಪದುಮ್ಬು).

ಸದೆ sadĕ. 2. Shortened infinitive of ಸದೆ 1. — ಸದೆ ಬಾ. To beat (any thing) so as to crush (it, Ŏ. Bp. 32, 44; J. 4, 71; 25, 59; Râm. 5, 9, 6; Bh. 2, 4, 6).

ಸದೆ sadĕ. 3. = (ಸತ್ತೆ), ಸದಸೆ. Trash, rubbish, sweepings, stuff, litter, etc. (ತಸ Śm. 99; Bp. 16, 22). ಉದರಕ್ಕೊಡ್ಡಿಸ್ವರ ಸದೆಯಾದರೂ ಹುಮಳ ಬೀಳು. — ಪದೇ ಪದೇ ಪೇಳಿದರೂ ಸದೆ ತೊಳಿಸೋಪು ಬಿಪ. — ಸದೆ ತೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಪದವಾಪ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನೆಲ್ಲಿ? (Prvs.). — ಸದೆಗೂಡಿಸು. -ತೊಳಿಸು. To collect rubbish, to sweep. ಬುದ್ಧಿಯಾರವಾದರೆ ಸದೆಗೂಡಿಸ ಬಾರದೆ? (Prv.). — ಸದೆಬಿಡಿಗ. A sweeper, a low servant (Abhâ. 2, 95).

ಸದೇಶ sa-dĕśa. Possessing a country. 2, of the same country or place. 3, *neighbouring, near*.

ಸದ್ಗತಿ sat-gati. Good or happy state, felicity, fortune (ಯೋಗ, ಒಳ್ಳಿಪ ಗತಿ Nn. 113; Bp. 26, 66; 42, 40; J. 2, 33; 26, 56).

ಸದ್ಗುಣ sat-guṇa. = ಸದುಗುಣ. Having good qualities, good, virtuous. 2, a good quality or property, a virtuous nature or disposition (ಒಳ್ಳಿಪ ಗುಣ Nn. 66. 113; Bp. 22, 62; Sp. s. ಸತ್ಯ). — ಸದ್ಗುಣವಡೆ. -ಪಡೆ. To acquire a virtuous nature (Bp. 55, 2).

ಸದ್ಗುಣಜಾತ sadguṇa-jâta. A man with innate good qualities (My.).

ಸದ್ಗುಣಿ sat-guṇi. A person who has good qualities, a good, virtuous person (Bp. 41, 23; B. 3, 74; 4, 3). — ಸದ್ಗುಣಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. N. (Bp. 20, 8). — ಸದ್ಗುಣಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸದೇಶಿಕ. N. (Bp. 19, 85).

ಸದ್ಗುರು sat-guru. A true, good or excellent guru (Ŏpr. 4, 24; Bp. 35, 27; 37, 32; 50, 29).

ಸದ್ದ sadda. = ಸದ್ದು. Tbh. of ಪದ್ದು. — ಸದ್ದಳಿಸಿಸು. -ಅ-ಪಿಸು. To destroy the distinction of sound (Abh. P. 5, after 123). — ಸದ್ದಳಿದು. -ಅ-ಪಿದು. The distinction of sound to be lost (Ŏpr. 6, 14; Abh. P. 13, after 34; 13, 100).

ಸದ್ದಿದ saddida. = ಸದ್ದಿದ, q. v. *Cf.* ಸದ್ದು 1, so that the meaning would be "a man who has ceased"?

ಸದ್ದೀವಾಲ saddivâla. A town-magistrate (My.).

ಸದ್ದು saddu. 1. To cease, to stop (v. l. as in speaking or working, used only in the imperative singular ಸದ್ದು, and plural ಸದ್ದಿ, My.; is it = Sk. root ಸದ್?).

ಸದ್ದು saddu. 2. P. p. of ಸದೆ 1. (My.).

ಸದ್ದು saddu. = ಸದ್ದ. Tbh. of ಪದ್ದು. (ಧ್ವನಿ Kk. 25; My.; Tĕ.; B. 2, 21). ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ (ಪದ್ದು, etc., ಶಬ್ದಗುವಿಕೆ Sl. 60). ಸದು

ಕೇಳದರೆ ಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಮುದ್ದು ಕುವಿದರೆ ರೋಗ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ (Prv.).

ಸದ್ದುಕ sadduka. Barley (B. 3, 66; 5, 36. 287; Mhr. ಸತ್ತು; *cf.* ಸತ್ತುಗ).

ಸದ್ವಿಜ sat-dvija. = ಸದ್ವಿಜ. A true, excellent Brâhmaṇa.

ಸದ್ಧರ್ಮ sat-dharma. A good religion; a good religious practice; justice, virtue, morality; attentive to duties (ವೃದ್ಧ, ಸುಧರ್ಮ Nn. 16; Mr. 540).

ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ saddharma-cârini. A woman who lives virtuously: a wife (ಪಾರ, ಕಲತ್ರ, ದಧು, etc. Mr. 306). *Cf.* ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ.

ಸದ್ಧಾರ್ಮಿಕ sat-dhârmika. A truly virtuous man (ನಿಜಧರ್ಮ ವೃಕ್ಷದ G.).

ಸದ್ಭಕ್ತ sat-bhakta. = ಸಮುಪಕ್ತ. A true or good follower or devotee (Bp. 53, 42).

ಸದ್ಭಕ್ತಿ sat-bhakti. True or good devotion, etc. (Bp. 1, 58; 43, 54; 55, 2).

ಸದ್ಭಾವ sat-bhâva. The quality of being, actual existence, reality, being, entity. 2, good nature or disposition (ಜ್ಯೋತಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮನಸ್ಸು Nn. 68); goodness, amiability. See Bp. 35, 8. 43.

ಸದ್ಮ sadma. A seat; *a house, a habitation;* a temple; an altar; a place, station. See ಈಶ್ವರ-, ಬಲಿ-.

ಸದ್ಮಿ sadmi. An esculent root (ಸೂರಣ, ಕಳ್ಳ Mr. 137).

ಸದ್ಯ sadya. = ಸದ್ಯಾ. Tbh. of ಸದ್ಯಸ್. (Bp. 49, 34; My.). ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, now, this moment, etc. (My.; B. 4, 12; G. 76). ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ತಕ್ಕ ಫಲ (ಸಾಕ್ಷಾತ್ಫಲ, ಸದ್ಯಃಫಲ Sl. 266).

ಸದ್ಯಃಫಲ sadyas-phala. Instantly bearing fruit; immediate fruit or consequence. See s. ಸದ್ಯ.

ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ sadyakshâra. (ಸುಚ್ಚಿಕಾರ). Tbh. of ಸುರ್ಕಾಕ್ಷಾರ. (ಸುರ್ಕಾಕ್ಷಾರ, ಕಾಷ್ಠೀಪ, etc. Sl. 335).

ಸದ್ಯಸ್ sadyas. = ಸದ್ಯ. To-day, this very day, this moment, at this time, now; *at once, on the spot,* presently, forthwith, immediately, on a sudden; quickly.

ಸದ್ಯಸ್ಕ sadyaska. = ಸದ್ಯಸ್ಕ. Belonging to the present day; immediate, present. 2, *new, recent.*

ಸದ್ಯಾ sadyâ. = ಸದ್ಯ. Now (My.; Mhr., Tē. ಸಧ್ಯಾ).

ಸದ್ಯಾಜಮಾನ sat-yâjamâna. The excellent part of a sacrifice performed by the yajamâna himself (J. 8, 10).

ಸದ್ಯೋಘೃತ sadyas-ghṛita. Butter just clarified (My.).

ಸದ್ಯೋಜಾತ sadyas-jâta. Newly born, born in a moment. 2, an epithet of Śiva. 3, a calf. 4, fresh butter (My.).

ಸದ್ಯೋವದನ sadyas-vadana. N. of one of Śiva's five faces (Śiv. 5, 3. 31).

ಸದ್ರುತ sa-druta. Having quickness, of a quick tempo (Ch. v. 120).

ಸದ್ವಂಶ sat-vaṁśa. Of a good family or race, of high birth; a good family (ತೀರ್ಥ, ಆದ್ಯಾಯ Nn. 48; Śmd. 160).

ಸದ್ವನಿತೆ sat-vanitĕ. A good, virtuous woman (ಒಳ್ಳಿಹ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 167).

ಸದ್ವಸ್ತು sat-vastu. A good thing (Ōpr. 6, 21); any person or thing true and good.

ಸದ್ವಿಜ sadvija. Tbh. of ಸದ್ವಿಜ. (Bp. 55, 55).

ಸದ್ವಿಧಿ sat-vidhi. Right, proper manner (Bp. 52, 5).

ಸದ್ವಿನಯ sat-vinaya. = ಸಮುವಿನಯ. True decorum or reverence or humility.

ಸದ್ವಿಮಲತ್ವ sat-vimalatva. Excellent purity (Śiv. 1, 3).

ಸದ್ವಿವೇಕ sat-vivēka. Just discrimination; good discrimination; true knowledge (Śiv. 4, 55).

ಸದ್ವಿಷಯ sat-vishaya. A good object, aim or affair (My.).

ಸದ್ವೃತ್ತ sat-vṛitta. Well-behaved, amiable; virtuous, moral; good conduct (My.).

ಸದ್ವೃತ್ತಿ sat-vṛitti. Good course of conduct (My.). 2, a good, honorable profession or office (My.).

ಸದ್ವ್ಯಯ sat-vyaya. Wise, profitable or proper expenditure (My.; B. 3, 93).

ಸದ್ವ್ಯವಹಾರ sat-vyavahâra. Good business, occupation or transaction (My.).

ಸದ್ವ್ಯಾಪಾರ sat-vyâpâra. Good occupation, practice or transaction (My.).

ಸದ್ವ್ರತಿ sat-vratī. A true, or an excellent devotee (Bp. 38, 31).

ಸದ್ವ್ರತೆ sat-vratĕ. A truly faithful wife (Bp. 11, 32).

ಸದ್ವ್ರಯ sat-vraya. = ಸದ್ವ್ಯಯ. (My.).

ಸಧರ್ಮ sa-dharma. Having similar duties, having the same or similar properties; of the same sect or caste; performing like duties; resembling, equal, like. 2, the duties peculiar to one's religion (J. 8, 44).

ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ sadharma-cârini. A wife who assists (her husband) in the performance of religious duties, a virtuous wife; *a wife. Cf.* ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ.

ಸಧರ್ಮಿ sa-dharmi. *Observing the same customs or laws.*

ಸಧರ್ಮಿಣಿ sa-dharmiṇi. *A wife.*

ಸಧ್ರ್ಯಕ್ಕು sadhryakku. Tbh. of ಸಧ್ರ್ಯಙ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಧ್ರ್ಯಚ್ sadhryach. ಸಧ್ರ್ಯಮಂಚ್. ಸಧ್ರ್ಯಯುಕ್. Going with, *accompanying.*

ಸನ್ san. = ಸನ್ನ 2. An age or period (Mhr., H.), a year; in the year, anno Domini (C.; B. 4, 3; 5, 173. 184; Mhr.).

ಸನಕ sanaka. N. of one of the (four or seven) sons of Brahmâ, inhabiting the janalōka.

ಸನತ್ sanat. Always, ever. 2, Brahmâ.

ಸನತ್ಕುಮಾರ sanat-kumâra. *N. of one of the sons of Brahmâ and oldest of the progenitors of mankind* (see ಕೈಧಾತ್ರ).

ಸನತ್ಸುಜಾತ sanat-sujâta. N. of the second of the sons of Brahmâ (My.).

ಸನತ್ಸುತ sanat-suta. = ಸನತ್ಕುಜಾತ. (Bp. 54, 49).

ಸನದಿ sanadi. Relating to a grant, etc., held by a grant, etc. (B. 5, 274; Mhr., H.).

ಸನದು sanadu. = ಸನ್ನದು. A grant, a diploma, a charter, a patent, a commission or warrant (My.; B. 5, 231; My.; Mhr., H. ಸನದಿ). — ಸನದುಪತ್ರ. A document conveying to an individual emoluments, titles, privileges, offices, or the government rights to revenue from land, etc., under the seal of the ruling authority (B. 5, 232).

ಸನಂದ sa-nanda. Joy-possessing; N. of one of the sons of Brahmâ (Bp. 1, 43).

ಸನಂದನ sa-nandana. = ಸನಂದ. (My.).

ಸನಯ sa-naya. Prudent conduct or behaviour; fitness, propriety (ಜಾತಿ, ಆವಿನಯ Nn. 76; Bp. 24, 9).

ಸನಾ sanâ. *Always, perpetually, eternally.* See Mr. s. ಸದಾ ಗುಡ್ಯ.

ಸನಾಡಿಕಾಗ್ನಿಡ sanâḍikâ-gḍa. = ಒಳವಡಗಿದ. (St. & Pl.).

ಸನಾತನ sanâtana. *Continual, perpetual, eternal;* permanent; ancient. 2, *Vishṇu;* Brahmâ; etc.

ಸನಾಥ sa-nâtha. Having a master or protector, etc. 2, occupied by, possessed by; endowed with, possessed of, possessing, having (Śmd. 251).

ಸನಾದಿ sanâdi. (= ಸುಸ್ವರವು, ಸೊಗಯಿಸು). A clarion or hautboy (S. Mhr.; Mhr., H. ಸನಯ).

ಸನಾಭಿ sa-nâbhi. Uterine; a near kinsman, a uterine brother; *a relation or kinsman as far as the seventh degree* (= ಸಪಿಣ್ಡ). 2, like, resembling.

ಸನಾಭಿಜನ sanâbhi-jana. Kinsmen (Ṭpr. 6, 80).

ಸನಾಭಿತೆ sa-nâbhitĕ. The state of having a navel; the state of being a uterine brother (Ṭpr. 3, after 9).

ಸನಾಮಕ sa-nâmaka. Having the same name (My.). 2, the horse-radish tree, Hyperanthera moringa Vahl.

ಸನಾರಕ sa-nâraka. An inhabitant of hell (ನಾರಗರು, ನರಕ ಜೀವಿಗಳು Kn. 70).

ಸನಿ sani. 1. A request, *A respectful entreaty* (addressed to a guru, etc.). 2, giving, donation. 3, service, worship.

ಸನಿ sani. 2. Tbh. of ಶನಿ. (My.). ಸಾಯುವ ತಂಕ ಸನೀ ಕಾಟವಾ ಪರೆ ಬಾಯಿಲ್ಲದು ಯಾರಿಗೆ? (Prv.).

ಸನಿನ್ದ sa-ninda. *Attended with blame.*

ಸನಿಷ್ಠೀವ sa-niṣṭhîva. *Spattered; speech accompanied with spattering.*

ಸನಿಹ saniha. Tbh. of ಸಮಿಪ. (ಸಮಿಪ Kk. 33; ಸಮಿಪ Śm. 59; ಪೊರೆ 103; ಬಿಡಿ 115).

ಸನೀಡ sa-nîḍa. Having a nest or abode; occupying the same nest or abode; *near, proximate.*

ಸನೀಮ sanîmu. A bayonet (My.; Br.; Mhr., H. ಸಂಗೀನ).

ಸನುಮತ sanumata. Tbh. of ಸನ್ಮತ. Well-known or understood (Śm. 94. 103).

ಸನೇಮ sa-nêma. Having the same rule, agreeing with one another; alliteration (ಪ್ರಾಸು Śmd. 27 Cm.).

ಸನ್ತ santa. 1. (fr. ಸತ್). = ಸಾಧು 1. A holy man, a saint (My.; Mhr.); venerable, respectable, respected. ಸನ್ತರ ಪರಾಸಂಗಳ್ (Śṛṅg Mr. 532).

ಸನ್ತ santa. 2. Tbh. of ಶಸ್ತ No. 2. Gentle, calm, soft; mild, not vehement; soft, placid, lovely (as a disposition, Mhr.; Ch. v. 111). 2, calmness, etc.; peace, agreement (Rsv. 6, 132). ಸನ್ತಂ, mildly, gently (Grj. 4, 47); agreeably (Ch. v. 234). — ಸನ್ತವಿರ್. -ಇರ್. To be still or calm (Śsv. 1, 83). — ಸನ್ತವಿಡು. -ಇಡು. To appease, to calm, to soothe, etc. (Grj. 3, after 119; 6, 19; 9, 99; Ṭ. Bp. 32, 45; J. 24, 11; Bh. 1, 6, 39); to settle, to cause to sink (Bh. 1, 10, 34).

ಸನ್ತತ santat. A virtuous man (ಮಹನ, ಸತ್ಪುರುಷನು Kn. 115).

ಸನ್ತತ sam-tata. Stretched along; connected together; extended; continuous, uninterrupted, continual, lasting, eternal. ಸನ್ತತ, *constantly, continually, eternally, always.*

ಸನ್ತತಿ sam-tati. Stretching or extending along, extent, expanse; continuity; a continuous line, row; uninterrupted succession, descent; lineage, race; *progeny, offspring, a child,* a son, a daughter (ಪುತ್ರರ್ Kn. 16); a number of people, multitude (Bp. 39, 17).

ಸನ್ತಪನ sam-tapana. The act of inflaming or tormenting. See ಸಾನ್ತಪನ.

ಸನ್ತಪ್ತ sam-tapta. Greatly heated or inflamed, glowing; melted, burnt up, scorched, dried up; inflamed with passion, etc.; *suffering great pain or anguish, tormented,* distressed, afflicted, wearied, fatigued.

ಸನ್ತಮಸ sam-tamasa. *Overspreading or universal darkness.* See ಅಪತಮಸ.

ಸನ್ತಯಿಸು santayisu. (fr. ಸನ್ತ 2; *cf.* ಸಾನ್ತ್ವ). = ಸನ್ತಯ್ಸು, ಸನ್ತವಿಸು. To appease, to allay, to pacify, to calm, to tranquillize, to soothe, to settle, to comfort, to console (Ṭpr. 3, after 63; 8, after 65; Bp. 34, 21).

ಸನ್ತಯ್ಸು santaysu. = ಸನ್ತಯಿಸು, etc. (Ṭpr. 3, after 63; Abh. P. 14, after 7; 15, after 7; Bp. 24, 10; 44, 15; 49, 21; J. 5, 26. 43; 6, 4; 8, 10; 28, 18; 32, 55. 56). — ಸನ್ತಯ್ಸು ಕೊಳ್. To appease one's self, to remain calm (Bh. 3, 13, 34).

ಸನ್ತಯ್ಸುಹ santaysuha. The act of appeasing, consoling, consolation, comforting, etc. (ಪ್ರಣತಿ, ಆನುನಯ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಸಾನ್ತ್ವನ Hlâ.).

ಸನ್ತರ್ಪಣ sam-tarpaṇa. The act of satisfying, satiating; gratifying, delighting; a sumptuous meal (My., also ಸನ್ತರ್ಪಣೆ; ಆನ್ನದಿನ್ದ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸೋಣ).

ಸನ್ತವಣ santavaṇa. Tbh. of ಸನ್ತರ್ಪಣ. (Śa.; probably mistake for ಸನ್ತರಣೆ).

ಸನ್ತವಣೆ santavaṇĕ. Tbh. of ಸಾನ್ತ್ವನ. (ಪ್ರಣತಿಪಾತಿ, ಆನುನಯ, ಪ್ರಣತಿ Mr. 455; *cf.* ಸನ್ತಯ್ಸುಹ).

ಸನ್ತವಿಸು santavisu. = ಸನ್ತಯಿಸು, etc. (Bp. 13, 12; 20, 31; Râm. 5, 8, 24; 5, 9, 25).

ಸನ್ತಸ santasa. Tbh. of ಸನ್ತೋಷ. (ಸನ್ತೋಷ, ಪರಿಸ Śa.; ಪರುಸ Ṭ. II, 64; ಪೋಷಿಂತ, ಸನ್ತೋಷ Nn. 87; ಪರ್ಸ 117; Ṭpr. 1, 77; 4, 71; Bp. 1, 60; 23, 18; 27, 17; 48, 6; Ṭ. Bp. 11, 5). ಕೆಲ ಯರಿಗೆ ಸನ್ತಸವೂ ಮೂಡಿದೂ (Śmd. 159 Mdb.). — ಸನ್ತಸಗಣ್ಣೀರ್. -ಳ್ಳನ್ನಿ. A tear of joy (V. 5, after 61; Śśv. 5, 14). — ಸನ್ತಸಂಗಿದು. -ಂ-ಕೆದು. Joy to be destroyed or lost (Abh. P. 7, 35). — ಸನ್ತಸಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To grow pleased, delighted, or happy (J. 10, 30). — ಸನ್ತಸಪಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. To cause to be delighted, to rejoice, etc. (Ṭpr. 2, after 96). — ಸನ್ತಸಪಡುದು. -ಂ-ಪಡು. To feel satisfied, to be pleased or delighted, etc. (Bp. 49, 28; Rsv. 7, after 98; 13, after 64). — ಸನ್ತಸಪಟ್ಟಿದ್. -ಂ-ಪೆದ್. = ಸನ್ತಸಂಗೊಳ್. (Ṭ. Bp. 47, 5). — ಸನ್ತಸಪೆದ್. -ಪೆದ್. = ಸನ್ತಸಪಟ್ಟಿದ್. (Bp. 21, 11; 32, 9; 55, 2). — ಸನ್ತಸಪಡಿಸ್ದು. -ಂ-ಒಸ್ದು. = ಸನ್ತಸಪೆದ್. (Bp. 24, 6; 38, 76).

ಸನ್ತಾನ sam-tâna. Extending, extension, expansion, spreading; continuance, continuous succession, lineage, race, family (Bp. 61, 38); *progeny, offspring, a child,* a son or daughter (ಪಡುಜ, ಮಕ್ಕಳು Kn. 92); a number of people, a multitude (ನಿಚಯ, ಸಮೂಹ 92); *one of the five trees of Indra's heaven* (ಸುರಪೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 92); the body (ಪರಿಧ, ದೇಹ 92). ಸನ್ತಾನವಿಲ್ಲದವ ಮುಕ್ತಾನನ್ತಾದಾನೇ? — ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ತಾನ ಪಡೆಯ ಬೇಕು (Prvs.).

ಸನ್ತಾನಕ sam-tânaka. Spreading, etc.; one of the five trees of Indra's heaven, the kalpa tree (Ṭpr. 2, 56).

ಸನ್ತಾನಸಮೃದ್ಧಿ santâna-samṛiddhi. Increase of progeny (My.).

ಸನ್ತಾನಿಕೆ sam-tânikĕ. Froth, foam; cream, coagulated milk; a cobweb; the blade of a knife or sword. (R.).

ಸನ್ತಾಪ sam-tâpa. *Great heat,* burning heat; inflammation, *fire.* 2, affliction, pain, anguish, distress (ಬೇಗುದಿ Ṭ. II, 89; ಆಲ Mr. 527; ಮೊದಳಿ Bhn. 64). 3, remorse, re-

sentment, penance, penitence, repentance. See ಕುದಿ, ಮರುಗು. — ಸನ್ತಾಪಮಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To afflict, to torment, to torture, to harass. ಬೇರೆಂಗನುಂ ಸನ್ತಾಪಮಡಿಸುವನುಂ ಸ್ವರ್ಗ ಎನಿಸುಗುಂ (Kr.).

ಸನ್ತಾಪಿತ sam-tâpita. Made very hot, burnt up, scorched; inflamed, consumed; *tormented, pained,* harassed, distressed, afflicted, wearied (Bp. 47, 23).

ಸನ್ತಾಪಿಸು sam-tâpisu. To suffer great pain or anguish, to be distressed or afflicted (Bp. 2, 16. 18; 13, 12; 14, 17; 18, 63; 44, 34; 52, 3; 61, 13).

ಸನ್ತಾಳ santâḷa. N. of a tribe inhabiting the skirts of the Râjmahâl hills (My.; B. 4, 130 wrongly as ಸಾಸ್ತಾಳ).

ಸನ್ತಿ santi. = ಸನ್ತೆ 1. (ಪಟ್ಟಿ, ಬಜಾರ G.).

ಸನ್ತು santu. = ಸನ್ದಿತು. Third person singular of the imperfect of ಸಲ್ಲು (My.). See Prv. s. ಬಾನಪೋಕ್ಕಗ.

ಸನ್ತುಷ್ಟ sam-tushṭa. Quite satisfied, contented, well-pleased, delighted (Bp. 3, 70; 5, 17; 30, 7).

ಸನ್ತುಷ್ಟಿ sam-tushṭi. Complete satisfaction, contentment, gratification, delight (Grj. 10, 111; Bp. 29, 34; see ಘೋಷ-).

ಸನ್ತೃಪ್ತಿ sam-tṛipti. Complete satisfaction, etc. (ತೃಪ್ತಿ G.).

ಸನ್ತೆ santĕ. 1. = ಸನ್ತಿ. Tbh. of ಸಂಸ್ಥಾ. An assemblage, a mass, a crowd, etc. (ತಿನ್ನಿಡಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ಒಗುರ್, ಜಂಗಡ, ಮೊತ್ತ, etc. Śm. 54; Kk. 17). 2, a gathering of buyers and sellers, a (weekly or annual) fair or market (C.; B. 1, 7; Tĕ.; M. ಪೆಣ್ಣೆ, T. ಪೆಣ್ಣೈ). 3, a market-place (ನಿಜಡ್ಯ, ಪಣ್ಯ ವೀಥಿಕೆ, ಬಜಾರ G.). ಸನ್ತೆಗೆ ಪೋಗುವಮ ಒನ್ದು ಕಾಯಮಿ, ಊರಿಗೆ ಪೋಗುವಮ ಒನ್ದು ಊಟಕ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಮ ಒನ್ದು ಆರಯಿಕೆ.—ಸನ್ತೇ ಗುದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.—ಸನ್ತೆಗೆ ಬೀಟು, ಮುಂಗಮೆನ್ಗೆ ಬಿಳೆ.—ಸನ್ತೇ ಪೊತ್ತಿಗೆ ಮೂಲಿ ಮೊದಿ ನೇದ ಹಾಗೆ.—ಸನ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ಸಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಪೆಣ್ಣಾತಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ.—ಸನ್ತೆ ಪೋದರೂ ಧ್ರಾಪ್ತಿ ಪೋಗದಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸನ್ತೆ ಕಟ್ಟು. A market to convene (v. t.) or assemble (My.). 2, to form or make a fair. ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳರು ಕೂಡಿ, ಸನ್ತೇ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸನ್ತೆಕೂಟ. The crowd of people at a fair (My.). — ಸನ್ತೆ ಕೂಡು. = ಸನ್ತೆ ನೆರೆ. (My.). — ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದ. N. ಆನ್ತಕನ ಪಿಳ್ಳೆಗೆ ಪೆಡಕ್, ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಪೆಡಕುತ್ತೇನೆ (Prv.). — ಸನ್ತೆ ನೆರೆ. A market to convene (v. t.) or assemble (C.; B. 4, 186). ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವವಕ್ಕನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಯಗಳ್ಳರ ಪಾವಳಿ (Prv.). — ಸನ್ತೆವಟ್ಟಣ. Tbh. of ಸಂಸ್ಥಾವರ್ತನ. (Śmd. 380).

ಸನ್ತೆ santĕ. 2. Reading and conning in order to commit to memory (Mhr. ಸಣ್ಣಾ; Tĕ. ಸನ್ತೆ). 2, the portion to be read and conned, a lesson (Mhr.; My.). — ಸನ್ತೆ ಪೇಳ್ಚು ಕೊಳ್ಳು. To have a santĕ repeatedly told one's self by a teacher (My.). — ಸನ್ತೆ ಪೇಡು. (A teacher) to tell a santĕ repeatedly (My.).

ಸನ್ತೋಷ sam-tôsha. = ಸನ್ತುಸ. *Contentedness, satisfaction.* 2, happiness, delight, joy, pleasure (ಆನನ್ದ Nn. 77; ಮುದ 78; ಗನ್ಧನ Mr. 531; ಸಲು Bhn.; ಮೊನ್ದುಳಿ Śm. 56). ಚನ್ದೆಯೇ ಮುಖ್ಯ, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ.—ಸತ್ಯ ಸುನ್ದಿಯನ್ನಾವರೂ ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸ ಪೇಳು (Prvs.). — ಸನ್ತೋಷ ಕೊಡು. To give joy. ಸನ್ತೋಷ ಕೊಡುವನ್ತ (ಆನನ್ದಕರ G.). — ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To satisfy, to please, to rejoice, to gladden, to make happy, to gratify (B. 3, 12). — ಸನ್ತೋಷಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To grow delighted or happy. ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ (ಮುದೋ ತ್ಕರ ರೆ.). — ಸನ್ತೋಷವಿಸ್ಪ ಇರು. To be joyful or happy (B. 3, 104). — ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸು. = ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸು. (C.; B. 3, 105; G. 401). ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸೋಣ (ಅಚ್ಯಾಯನ G.). — ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. To feel satisfied, to be pleased or delighted, to be cheerful, happy or glad (C.; B. 3, 123). — ಸನ್ತೋಷಪಡ್ಚಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸು. (Ŏpr. 2, after 49; Abh. P. 7, after 7; Bp. 32, 10). — ಸನ್ತೋಷಪಡ್ಚಡು. -ಪಡು. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. — ಸನ್ತೋಷವಾಗು. -ಆಗು. Joy to be produced or arise. 2, to become joyful or happy. ಅಲ್ಲಿಯ ಪಡಗಗಳ ಮಾತುಗಳ ಲೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷವಾಪಡು (B. 5, 194).

ಸನ್ತೋಷಕರ santôsha-kara. Causing joy, etc., pleasing (B. 5, 88; My.).

ಸನ್ತೋಷಬಾಷ್ಪ santôsha-bâṣpa. A tear of joy (Ŏpr. 2, after 49).

ಸನ್ತೋಷಿ sam-tôshi. A person of a contented, cheerful or happy disposition (ಉತ್ಸಾಹಿ Mr. 232).

ಸನ್ತೋಷಿತ sam-tôshita. = ಸನ್ತುಷ್ಟ. (Bp. 8, 59).

ಸನ್ತೋಷಿಸು santôshisu. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. (Bp. 53, 11; My.).

ಸನ್ತೋಷಿಸುವಿಕೆ santôshisuvikĕ. The state of feeling happy, etc. (ಪೇದನ Sl. 436).

ಸನ್ತ್ರಾಣ sam-trâṇi. A person that protects or shelters well (Bp. 11, 31); a very powerful person.

ಸನ್ತ್ರಾಸ sam-trâsa. Great trembling, terror, fear, alarm. See ಆಗಿ 3, ಬೆಮರ್ 1.

ಸನ್ದಂಶ sam-damśa. A pair of tongs or nippers. See ಇಕ್ಕುಳ1.

ಸನ್ದಕ sandaka. = ಸನ್ದುಕ, etc. (B. 5, 140; My.).

ಸನ್ದಗಿಸು sandagisu. = ಸನ್ದಣಿಸು. (Ŏpr. 8, after 4).

ಸನ್ದಣ sandaṇa. = ಸನ್ದಣಿ, q. v. Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. (Śśv. 1, after 79).

ಸನ್ದಣಿ sandaṇi. = ಸನ್ದಣ, (ಸನ್ದಣೆ). Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. The state of being joined, united, accumulated or associated: crowded or full state; a collection, a mass, a crowd, a throng, a flock, a swarm, etc. (ಆಚಿತ, ನಿಚಿತ, ವ್ಯಾಪ್ತ, ಘನ್ನ, ಕೀರ್ಣ, ಸಂಕುಲ, ಆಕುಲ, ಧಿರಿತ, ಪೂರ್ಣ Hlā.; ಧಿರಿತ, ವಿಕೀರ್ಣ, ಪ್ರಪೂರ್ಣ, etc. Mr. 431; ಇಟ್ಟಿಳ Kk. 68; ಇಮುಡಿ 80; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc., ಪ್ರೇಣಿಕೆ 17; ಇಟ್ಟಳ, ಇಮುಡಿ Śm. 53; ಮೊಳ್ಕಳ, ಮೊಗ್ಗರ, ಪಸರ, ಪಿಣ್ಣು, ಸೀಣಿ, etc. 54; Ŏpr. 7, after 81; Grj. 9, after 58; 10, after 79; Bp. 5, 38; 59, 9; 61, 25. 28; Ĕ. Bp. 5, 3; 42, 15; J. 33, 26; Tĕ. ಸನ್ದಣಿ). — ಸನ್ದಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To collect (v. t.), to assemble in crowds, to crowd, to become numerous, to swarm (Grj. 4, 16; Rāv. 5, after 19; 13, after 68; Śśv. 5, 14. 37). — ಸನ್ದಣಿಮರ. Numerous trees (Bh. 3, 9, 24).

ಸನ್ದಣಿಸು sandaṇisu. = ಸನ್ದಗಿಸು. To collect (v. t.), to meet, to join, to assemble or gather in crowds, to flock, to crowd, to throng, to swarm (ಸಮೂಹ Śmd. Dh.); to be or become much, many or numerous (ಬಾಹುಲ್ಯ Śmd. Dh.). See Ŏpr. 1, after 101; 6, 35; 7, 128; Bp. 1, 44; 2, 21; 5, 23; 16, 32; 35, 42; 36, 22; 47, 59; 52, 12; Rāv. 2, 46; 5, 110; J. 2, 51; 7, 22. 46; 22, 3. 5; Bh. 2, 13, 11. 15. 2, to join (v. t., Bp. 53, 40).

ಸನ್ದಯ sandaya. = ಸನ್ದಗ, etc. Tbh. of ಸನ್ಧಿಕ. (Śmd. 20. 39. 281; Ŏpr. 5, 33; T. ಪೆಣ್ಣಯ).

ಸನ್ದರಿ sandari. = ಸನ್ದಿ. (ಗೋಣಿ, ಸನ್ದಿ G.).

ಸನ್ದರುಶನ sandaruśana. Tbh. of ಸನ್ದರ್ಶನ. (Bp. 35, 41).

ಸನ್ದರ್ಭ sam-darbha. Stringing or connecting together, weaving, interweaving, arranging. 2, collecting, uniting, mixture. 3, regular connection, *composing artificially, a* (literary or poetical) *composition;* construction (ರಚನೆ, etc. Mr. 425). 4, convenience, fitness of time, opportunity, leisure (My.; ಸಮುಯ, ಅನುಕೂಲ; Të., T.). 5, affair, matter, subject (My.). See ಉ-.

ಸನ್ದರ್ಭಿಸು sandarbhisu. Opportunity or convenience to be found, to become opportune or convenient (My.).

ಸನ್ದರ್ಶನ sam-darśana. The act of looking steadfastly, gazing, looking; viewing, beholding, seeing, sight, vision; seeing one another, meeting, appearance, presence; an interview, a visit (My.; ಭೆಟ್ಟಿ G.). 2, the act of causing to see, showing, etc. See Cpr. 5, after 2; Bp. 3, 69; 48, 7; J. 24, 70. — ಸನ್ದರ್ಶನ ಕೊಡು. To visit (by coming, My.). — ಸನ್ದರ್ಶನ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು. To visit (by going to see another, My.).

ಸನ್ದರ್ಶನೀಯ sam-darśanîya. Fit to be looked at (Cpr. 1, 107).

ಸನ್ದವಣೆ sandavaṇe. (= ಸನ್ದಣ). Tbh. of ಸನ್ದಾನ. (Kk. 57; Śm. 62).

ಸನ್ದಷನ sam-daśana. The two middle teeth (of a horse, ಎರಡು ನಡುಹಲ್ಲುಗಳು Mr. 281).

ಸನ್ದಷ್ಟ sam-daṣṭa. Bitten (J. 1, 9); compressed, pressed closely together; nipped, pinched. 2, a particular fault in pronunciation (arising from keeping the teeth too close together).

ಸನ್ದಷ್ಟಯಮಕ sandaṣṭa-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಸನ್ದಾನ sam-dâna. *A rope* (especially for tying cattle).

ಸನ್ದಾನಿತ sam-dânita. *Bound, tied.*

ಸನ್ದಾಯ sanda (fr. ಸಲ್)-âya. Delivering over of what is due, payment (My.; T. ಜಂಜಾಯ, ಜಞ್ಞಾಯ). ಜಜಗದ ದೀಲೆ ತೆಗದ ಉಡವಾಸ ಏಜಾಜಿತಿಗೆ ಸನ್ದಾಯ (Prv.).

ಸನ್ದಾಯಿ sandâyi. N. (Rây. 11, after 41 & 74).

ಸನ್ದಾಯಿತ sanda-âyita. = ಸನ್ದಾಯ. (My.).

ಸನ್ದಾವ sam-dâva. = ಸನ್ದ್ರಾವ. Flight, retreat, running away (G.).

ಸನ್ದಿ sandi. = ಸನ್ಧಿ, ಸನ್ದು. Tbh. of ಸನ್ಧಿ. (ಸನ್ಧಿ, ಗೊನ್ದಿ G.). ಎರಡು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ದಿ (ದಕ್ಷಣ Mr. 382). ತೊಟೆಯ ಸನ್ದಿ (ದಕ್ಷಣ Hlâ.). ಸೊಪ್ಪೆಯ ಜೋಡಿಯ ಸನ್ದಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಸಾರಂಗದ ಕೋಡುಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು (B. 4, 43). — ಸನ್ದಿ ಗೊನ್ದಿ. dupl. A narrow lane or passage; junctions or narrow ways and nooks (G.; Râm. 5, 8, 54; Bh. 2, 4, 11). — ಸನ್ದಿಣಾತ. = ಸನ್ಧುಣಾತ, q. v. (B. 4, 103). — ಸನಿ ಸನ್ದಿ. rep. Various junctions or corners; the various joints (of the body, Bp. 16, 10; 58, 66).

ಸನ್ದಿಗ್ಧ sam-digdha. Besmeared; covered, confused; indistinct, obscure, unintelligible; doubted, dubious, doubtful; entertaining doubt, despairing; uncertain, unsafe, dangerous, riskful (Rây. 13, 8; J. 23, 63; 34, 5).

ಸನ್ದಿತ sam-dita. *Bound, tied.*

ಸನ್ದಿದ sandida. = ಸನ್ಧಿದ. See ಉಳಿಗ 1.

ಸನ್ದಿಸು sandisu. = (ಸನ್ಧಿಸು), ಸನ್ನಿಸು. To place together; to join (v. t., ಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh.; Cpr. 2, 24; 8, after 4; Ch. v. 59; Bp. 2, 26; 35, 23; 49, 16. 21; 51, 78; 52, 44; 57, 81; 61, 63; J. 8, 8); to touch (Bp. 21, 9. 13); to fasten, to tie (Bp. 9, 26; 49, 44); to fix (an arrow on a bow, Bp. 44, 8); to bring together or unite in friendship. ಮುನಿಸು ನಿನಿತ್ತು, ಸಂಯ್ಕ್ರಣೆಯೆನಿಸತ್ತು, ಕೆಳವಿಗೆ ತನಮ್ತು ಸನ್ದಿಸುವೆಸಳ (Śmd. 179). 2, to join (v. i.), to unite one's self with, to associate one's self to (ಪ್ರಮುಖರಿಗೆಯಾಗು Śmd. 114 Cm.; 115; Bp. 40, 11; J. 28, 54; 33, 23); to meet (in battle, Abh. P. 13, 45); to occur, to happen, to come (ಸಂಭವಿಸು ಯಾಗು, ಬರ್ Śmd. 79 Cm.; ಬರ್ 190. 278 Cm.; 205. 212. 217. 275; Bp. 1, 25; 48, 2; 50, 55; 60, 2).

ಸನ್ದು sandu. P. p. of ಸಲ್ 1, ಸಲು, ಸಲ್ದು.

ಸನ್ದು sandu. (= ಸನ್ಧಿ). Tbh. of ಸನ್ಧಿ. (Śmd. 365, through Mhr. ಸನ್ದ). Juncture, union; an opportunity; a joint, an articulation; a nook, a corner; a lane; a cleft, a gap, a fissure, a crack, an opening, a space between (My.; Të.; T. ಜನ್ದು; Mhr. ಸನ್ದ). ಅನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೀ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟದ್ದೀ ಪಟ್ಟಣ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ದು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡವೆಗೆ ಮುಯ್ಯು ಒಕ್ಕಿದ (Prvs.). ಒಳ್ಳೆದೆಯ ಸನ್ದು (ಮೊದಿಕಾಲ್ Śmd. I). See Bp. 1, 62; 2, 43. — ಸನ್ದುಕಟ್ಟು. Conjunction; opportunity, convenience (Śi. 284). 2, the place where two lanes meet and form a right angle (My.). 3, the commencement of any conjunction (in astronomy, My.). See ಸಮುಯ-. — ಸನ್ದು ಕವಿಸು. To rabbet (My.); to shut any crack or hole. ಮುಪ್ಪಿಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ, ದುಸುಜ್ಜನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಮುನ್ನೂ ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). — ಸನ್ದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The exactly opportune period, the very opportunity (Bh. 1, 8, 86). — ಸನ್ದು ಗೊನ್ದಿ. = ಸನ್ದಿ ಗೊನ್ದಿ. (My.). — ಸನ್ದುಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with thick four-winged eatable stems, Vitis quadrangularis Wall. (St. & Pl.). — ಸನ್ದು ಬೀಡು. To crack (My.). — ಸನ್ದುರೋಗ. A disease of children arising from cold (śîta) and characterized by panting and heaving of the sides (My.). — ಸನ್ದುವಡೆ. -ಪಡೆ. To join, to obtain. ಒನ್ದು ಆವಿಗೆಯು ಛಾರ್ಜ್ಜನ್ನಿಪ್ಪು ಘೋಗಪಟ್ಟನ್ದಿ ಸನ್ದುವಡದು ಜಂಜಾಡಕ್ಕೆ ಬಿನ್ದುವಿನ ದೋಷ (Sp.). — ಸನ್ದುವಾತ. (Tbh. of ಸನ್ಧಿವಾತ Śmd. 376). Rheumatism in the joints (My.). — ಸನ್ದುವಿಡು. -ಬಿಡು. To leave a space (Rây. 10, after 31). — ಸನ್ದು ಸನ್ದು. rep. The various joints (of the body, Bp. 49, 10). — ಸನ್ದುಸೇರುವಿಕೆ. Exact joinery (My.).

ಸನ್ದುಕ sanduka. = ಸನ್ದಕ, ಸನ್ದೂಕ, ಸನ್ದೂಕು. A large box, a chest (My.; B. 1, 8; Mhr., H. ಸನ್ದೂಕ).

ಸನ್ದೂಕ sandûka. = ಸನ್ದುಕ, etc. (My.).

ಸನ್ದೂಕು sandûku. = ಸನ್ದೂಕ. (My.).

ಸನ್ದ್ರಪ್ತ sam-dṛipta. Very mad, wild or proud (Śiv. 3, 57).

ಸನ್ದ್ರಷ್ಟಿ sam-dṛishṭi. Complete sight, full view; a sight, glance, look, aspect. See ಸಾನ್ದ್ರದೃಷ್ಟಿಕ.

ಸನ್ದೆ sandé. = ಸಂದೆ. (Bp. 40, 45; My.).

ಸನ್ದೇಗ sandêga. = ಸನ್ದಯ, ಸನ್ದಯ, ಸನ್ದಶ. Tbh. of ಸನ್ದೇಶ. (ಸನ್ದೇಶ Nn. 96; Cpr. 2, 79; 8, after 44; Bp. 1, 59; 51, 57; J. 9, 2).

ಸನ್ದೆಯ sandêya. = ಸನ್ದೆಗ, etc. (ಸನ್ದೇಶ Ct. II, 35).

ಸನ್ದೆಹ sandêha. = ಸನ್ದಯ, etc. (Bp. 16, 24; 34, 18; 53, 17).

ಸನ್ದೇಶ sam-dêśa. Communication of intelligence, information, tidings, news; a message, commission, command.

ಸನ್ದೇಶವಾಕ್ಯ sandêśa-vâkya. = ಸನ್ದೇಶವಾಣಿ. (G.).

ಸನ್ದೇಶವಾಕ್ sandêśa-vâk. News, tidings; *a commission, an order.*

ಸನ್ದೇಶಹರ sandêśa-hara. A news-bringer, *a messenger,* a courier; an envoy.

ಸನ್ದೇಹ sam-dêha. = ಸನ್ದೆಗ, etc. *Doubt, uncertainty,* suspense; risk, danger. 2, one of the upamêas (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See Sp. s. ಉಪಮಾ.

ಸನ್ದೇಹಿ sam-dêhi. Doubtful, dubious; doubting (Bp. 51, 29).

ಸನ್ದೋಹ sam-dôha. Milking; the whole of a quantity of drawn milk. 2, *a multitude, a mass,* an assemblage.

ಸನ್ದೋಹಕ sam-dôhaka. = ಸನ್ದೋಹ No. 2. (Ćpr. 6, 30).

ಸನ್ದೋಹನ sam-dôhana. = ಸನ್ದೋಹನ No. 2. (A.).

ಸನ್ದೋಹ್ಯ sam-dôhya. Having caused to milk; to be milked (see ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯೆ).

ಸನ್ದ್ರವ sam-drâva. *Flight,* retreat.

ಸನ್ಧ sam-dha. Holding together; joined; placed in or on; possessing. See ಸತ್ಯ-.

ಸನ್ಧರ್ಮ sam-dharma. = ಸಧರ್ಮ (*cf.* ಸಧರ್ಮ). ಸನ್ಧರ್ಮದೊಳು ನುನಿಯು ಕಲಿಪ್ಪದು (Jm. 13).

ಸನ್ಧರಣ sam-dhâraṇa. Holding together, etc.; putting on (as clothes, Bp. 5, 66).

ಸನ್ಧಾನ sam-dhâna. = ಸನ್ಧವನ, ಸನ್ಧಾಣ, ಸನ್ಧಾಣಿ, ಸನ್ಧವಣ. The act of placing or holding together, joining, junction, uniting; tying or binding together, tying; a cord, a rope (ಪಾಮು Mr. 183; *cf.* ಸನ್ದಾನ); intimate union, combining, combination; adaptedness (Bp. 3, 22); composing, *compounding, mixing;* bringing together, uniting in friendship; alliance, league, association; peace; company, companionship; fixing an arrow on a bow (ಕಣೆಯು ಸನ್ಧಾನಂ, ಶುಮುಖದು ಕೆಮ. 92); directing, taking aim; aim, advertence, attention, heed; the application of expedients, the concentration of efforts, energies or talents towards the performance of (Mhr.; see ಲಾಕಿಕ-); assisting, sustaining, supporting; reception, receiving;—*sour rice-gruel* (ಅಮ್ಬಿಲ Hlâ.). See ಆಕಿ-, ಕೃಮು-, ಪೃಥ-, ಯುಗಲ-, ರೋಷ-, ವರ-, ವಿರಸ-; ಸನ್ದಿಸು; Nn. s. ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ.

ಸನ್ಧಾರಣ sam-dhâraṇa. Holding together; holding in, restraining; observing, practising; supporting, sustaining, preserving, maintaining; keeping in mind, remembering; bearing. See ತಿರಿ-, ತಿಮು-.

ಸನ್ಧಾರ್ಯಮಾಣ sam-dhâryamâṇa. Being held together; being held, maintained or preserved (Ćpr. 5, after 35).

ಸನ್ಧಿ sam-dhi. = ಸಣಿ, ಸನ್ಧು. Placing or holding together; conjunction, *junction, union,* combination, connection, contact (ಕೂಟ Mr. 187). 2, *alliance, league, peace,* making a treaty of peace, negotiating alliances (ಸ್ವಪ ಕೂಟ, ಆಪತ್ಸಾಗಳ ಸನ್ಧಾನ Nn. 164, c. r. -ಸ್ಥಾನ). 3, euphonic junction of final, (middle) and initial letters in grammar (ಕೆಮ. 6. 18. 59. 60. 67. 69. 70. 71. 73. 74. 408; Kâvy. I, 6; I, 1*b*, 1 seq.; V, 987; Ćt. II, 131). 4, *a joint, an articulation* (of the body, etc.). 5, juncture; critical juncture, opportune moment, time (B. 4, 8. 9. 13. 80; B. 5, 67). 6, *a breach, a chasm, a fissure, a chink, a cleft, a gap, a hole, an opening, a mine* (ರನ್ಧ್ರ, ಛಿದ್ರ Nn. 164; ಕುಣಿ Mr. 487);—a chapter. ಸನ್ಧಿ ಮುಗಿದರೂ ಮುನ್ನಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). 7, the vagina or vulva. 8, an interval, pause, rest. 9, a period at the expiration of each yuga or age. 10, smallness (ಅಲ್ಪತ್ವ Nn. 164). — ಸನ್ಧಿ ಸಾಧಿಸು. An opportune moment to be obtained (B. 3, 67); to look out for an opportunity (My.).

ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ sandhi-kârya. The act of making an agreement or a treaty of peace (ಪದ, ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ, ಸನ್ಧಾನ ಮಾಡುವುದು Nn. 165).

ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ sandhi-kṛitya. = ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ, q. v.

ಸನ್ಧಿನಿ sam-dhini. *A cow which has just taken the bull; a cow with calf.* 2, a cow milked unseasonably.

ಸನ್ಧಿವಾತ sandhi-vâta. = ಸನ್ಧುವಾತ. Rheumatism in the joints.

ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹ sandhi-vigraha. Peace and war, reconciliation and rupture (My.).

ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ sandhi-vigrahi. A minister of war (see Mr. 272 f. ಆಜ್ಞಾಪದವ್ಯಧಾನ).

ಸನ್ಧಿವಿಷಯ sandhi-vishaya. The sphere of grammatical sandhi or its application (ಸನ್ಧಿಪ್ರಯೋಜನ ಕೆಮ. 60 Cm.).

ಸನ್ಧಿಸು sandhisu. An irregular form of ಸನ್ಧಿಸು, occasionally found in MSS. and books.

ಸನ್ಧಿಸೂಚನೆ sandhi-sûćanĕ. The contents at the head of a chapter (My.).

ಸನ್ದೀಪ್ಯಮಾನ sam-dhukshyamâṇa. Being kindled or lighted up; being animated or revived; being increased (Ćpr. 3, after 97).

ಸನ್ಧೆ sam-dhĕ. Junction, union; alliance, compact, stipulation; *a convention, an agreement, a promise.* 2, = ಸನ್ಧ್ಯ, twilight. 3, state, condition. 4, *a boundary, a limit.*

ಸನ್ಧ್ಯಕ sam-dhyaka. = ಸನ್ಧ. See ರತ್ನ-.

ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರ sandhi-akshara. A compound vowel, a diphthong (ಕೆಮ. 17. 18; Kâvy. I, 1*a*, 12-14).

ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಿ sandhyakshari. N. of a viććhittićitra (= ದ್ಯುಚ್ಛ 6, Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ sandhyâ-kâla. Twilight-period; evening-time, evening (My.).

ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ sandhyâ-râga. The (red) colour of twilight or evening (ಅನ್ತರಾಗ Nn. 67; Ćpr. 8, after 4). 2, a stone which has that colour (Bp. 11, 24). See Mr. s. ಮಣಿಶ್ರೇಷ್ಠ. 3, red-lead.

ಸನ್ಧ್ಯಾರುಚಿ sandhyâ-rući. = ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ No. 1. (Ćpr. 8, 101).

ಸನ್ಧ್ಯಾರುಣ sandhyâ-aruṇa. The redness of twilight or evening (J. 1, 3; 12, 6).

ಸನ್ಧ್ಯಾವನ್ದನ sandhyâ-vandana. Morning and evening adoration or prayer (My., also as -ಕ್ರಿ).

ಸನ್ಧ್ಯೆ sam-dhyĕ. = ಸನ್ಧೆ, etc. Holding or joining together; union, conjunction, connection. 2, *twilight,* morning or evening twilight: evening, dusk: early morning, daybreak. 3, any one of the three divisions of the day (forenoon, noon and afternoon). 4, morning or evening or midday adoration or prayer. 5, the period which precedes a yuga or age. 6, agreement, promise, assent.

ಸನ್ನ sanna. 1. = ಸನ್ನ. Sunk down; seated, resting; settled down; still, motionless; sunk, low (in tone, accent, etc.). 2, stunted, shrunk, contracted. 3, a little, a small

quantity. 4, depressed, low (in spirits), desponding, dispirited, spiritless, weak, feeble, diminished; *wasted away, decayed, perished, destroyed, spoiled, lost* (ಶಾಶ, ಸನ್ನಮು Mr. 448, o. r. ಶಾನ್ನ, as in the printed edition of Halâyudha; see Hlâ. s. ಸನ್ನಮಾಗು); oppressed; gone. *Cf.* ಸನ್ನಕ. See ಅ-, ಉಪ-, ದ್ರ-.

ಸನ್ನ sanna. 2. = ಸಣ್. (B. 4, 116. 145. 216).

ಸನ್ನಕ sannaka. Low, dwarfish (Sk.).

ಸನ್ನಕೆದ್ರು sanna-kadru. *The tree Buchanania latifolia* Roxb.

ಸನ್ನಣಿ sannaṇa. = ಸನ್ನಹ. Tbh. of ಸಣ್ಣಾಹ. (Kk. 42; Śm. 39; see ಸುಬ್ರ-, ಸವಗ-).

ಸನ್ನತಿ sam-natî. Bowing down, reverential salutation; reverence, humility. (R.).

ಸನ್ನದು sannadu. = ಸನದು. (My.; Br.).

ಸನ್ನದ್ಧ sâm-naddha. Bound or fastened or tied together; bound or girded on or round, fastened on, girt, bound; dressed or clad in, *armed, mailed, accoutred* (ಕವಚದೊಟ್ಟ ದಂ Mr. 292); harnessed; arranged, arrayed, prepared, provided; ready for battle; prepared, ready (in general); well provided and furnished with anything; provided with destructive weapons, *murderous, felonious;* closely attached or connected, in close contact with, contiguous, bordering, near. See Čpr. 5, after 51; J. 7, 29; 27, 32. ತರುವೇದ ಸನ್ನದ್ಧವಾಜಿಸಾಧನಮುಂ (Śmd. 278 Mḍb.).

ಸನ್ನದ್ಧತೆ sam-naddhatè. The act of dressing or arming one's self (Čpr. 6, 26).

ಸನ್ನಯ sam-naya. Leading or bringing together; a collection, *a multitude, a number, a quantity.* 2, *the rear of an army, a rear-guard.*

ಸನ್ನಲಿಗೆ sannaligè. = ಸೊನ್ನಲಿಗೆ, q. v. (ಬಣ್ಣಮು ಕೆಸ.).

ಸನ್ನಹ sannaha. Tbh. of ಸಣ್ಣಾಹ. (Bh. 6, 2, 3).

ಸನ್ನಹನ sam-nahana. Binding or fastening or tying together; *the act of arming, preparing, making one's self ready;* preparation.

ಸನ್ನಹಿತ sam-nahita. Bound together; bound to, joined with, in close contact with (Bp. 2, 44; 38, 54; 50, 17; 51, 64). Feminine ಸನ್ನಹಿತೆ (Abh. P. 14, after 103).

ಸನ್ನಾಮ sat-nâma. A good name (Bp. 46, 68. 77). ಂ 2, ಸಮ್-ಧಾಮು, bowing down before any one, worship.

ಸನ್ನಾಮಿ sat-nâmi. Having a good name (Bp. 2, 46; 36, 44). 2, a worshipper.

ಸನ್ನಾಯ್ಯ sam-nâyya. = ಸಾನ್ನಾಯ್ಯ, q. v.

ಸನ್ನಾಹ sam-nâha. = ಸನ್ನಣ, ಸನ್ನಹ. Binding or fastening together or on; girding on armour, *arming for battle.* 2, preparation, military array (ಒಪ್ಪಣ Bhn. 10). 3, an army arranged or ready for battle (ಮೋಹರಿಸಿದ ಸೇನೆ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ Nn. 105). 4, *accoutrements, armour, mail;* a collection, a multitude, a number (ಬಹು, ಬಹಳ 105). 5, a man provided with knowledge, a learned man (ಧಾಮಳ, ವಿದ್ವಾಂಸ 105). 6, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 105).

ಸನ್ನಾಹ್ಯ sam-nâhya. (An elephant) *fit for war* (ಕಾದ ಬಲ್ಲುದು, Mr. 156).

ಸನ್ನಿ sanni. 1. Imperative plural of ಸದ 1 (Bp. 4, 4).

ಸನ್ನಿ sanni. 2. (*cf.* ತನು). Coolness. — ಸನ್ನಿಗಡಿದ. -ಳಿದ. The moon (ಪಜ್ಜ, Čt. I, 107; ಇರುಳಿಪ್ಪುದು II, 6).

ಸನ್ನಿ sanni. = ಜನ್ನಿ 2. Tbh. of ಸನ್ನಿ ಪಾತ No. 3. (ಗ್ರಹಣಿ, ಸೀತಳ Mr. 387; ಗರಲು, ವಿಷ, etc., ಪ್ರಾಣಿಪರಮಾಣ ವಿತ್ತ, ಸಲು Sl. 78; My.; Tč.; M.; T. ಜನ್ನಿ).

ಸನ್ನಿಕರ್ಷ sam-ni-karsha. = ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ. (Sk.; R.).

ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ sam-ni-karshaṇa. The act of drawing together, bringing near; approaching near, approximation, *proximity, nearness, vicinity.*

ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟ sam-ni-kṛishṭa. Drawn together, drawn near; contiguous, proximate, approximate, *near,* adjacent, close; — vicinity.

ಸನ್ನಿಘೃಷ್ಟ sam-ni-ghṛishṭa. Well rubbed. See ಉಜ್ಜು 1.

ಸನ್ನಿಡ sannida. Tbh. of ಸನ್ನಿಧ. (ಸಮ್ಬನ್ಧ Śmd. 199 Cm.; Čpr. 6, 92; Abh. P. 14, 105; Śśv. 4, 106).

ಸನ್ನಿಧ sam-ni-dha. (= ಸನ್ನಿಧಾನ). Juxta-position, proximity, vicinity; near. See ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ.

ಸನ್ನಿಧಾನ sam-ni-dhâna. Placing down together; juxta-position, *proximity, nearness, vicinity, presence;* appearance, becoming visible. 2, placing down, depositing; a receptacle. 3, receiving, taking charge of.

ಸನ್ನಿಧಾನಸಮ್ಬನ್ಧ sannidhâna-sambandha. Connection of proximity (Śmd. 161).

ಸನ್ನಿಧಿ sam-ni-dhi. Placing near; juxta-position, *proximity, nearness, vicinity, presence* (ಸಮೀಪ Nn. 139); appearance, visibility, perceptibility. 2, receiving, taking charge of. See Čpr. 2, 73; Bp. 50, 56; 53, 52.

ಸನ್ನಿಪಾತ sam-ni-pâta. = ಸನ್ನಿ. Flying down, alighting, descending, falling down. 2, falling together, meeting; contact, union; collision; collection, assemblage; mixture, miscellaneous collection; coming near, arrival. 3, combined derangement of the three humors (wind, bile and phlegm) producing fever and dangerous illness, as convulsions, paralysis, delirium and syncope (Sk.; My.). — ಸನ್ನಿಪಾತದೋಷ. (ಮೋಷ Čb.).

ಸನ್ನಿಪಾತಕ sam-ni-pâtaka. = ಸನ್ನಿಪಾತ No. 3. — ಸನ್ನಿಪಾತಜ್ವರ. (ಸಂಜ್ವರ Čb.).

ಸನ್ನಿಬದ್ಧ sam-nibaddha. Firmly bound on; firmly tied, fettered; closely connected with or attached to (My.).

ಸನ್ನಿಬನ್ಧ sam-nibandha. Binding firmly, tying. 2, literary composition (Kâvy. II, 2, B, 43). 3, connection; serial arrangement (Kâvy. V, after 2).

ಸನ್ನಿಭ sam-nibha. *Like, similar, resembling.*

ಸನ್ನಿವಾಸ sam-nivâsa. Dwelling together; living in; dwelling place, abode (Bp. 53, 17).

ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟ sam-ni-vishṭa. Entered together, met together, assembled; entered deeply into; stationed in, abiding in; inserted in, depending on; contiguous, near; seated, encamped. (R.).

ಸನ್ನಿವೇಶ sam-nivêśa. Entering together; entering; thorough or deep entrance into, ardent attachment to. 2, assemblage, collection, multitude. 3, union, junction, contact. 4, *proximity, vicinity, neighbourhood.* 5, station, seat, place, position (ಸಂಸ್ಥಾನ, ನಿಲುವು Hlâ.); as *open space in or near a town.* 6, causing to enter together, *construction, fabrication, preparation.* 7, form, figure. 8, causing to enter, insertion.

ಸನ್ನಿಸು sannisu. = ಸನ್ನಿಸು. (Ch. v. 328).

ಸನ್ನಿಹಿತ sam-ni-hita. Placed near together, near, contiguous, proximate; close at hand, present; deposited, fixed, laid up; put into; prepared, ready; staying, being. See Bp. 24, 71; 27, 57; 43, 61; J. 10, 2; Bh. 3, 8, 30.

ಸನ್ನುತ sat-nuta. (or sam-nuta). Highly praised or commended, eulogized (Ch. v. 286; Bp. 2, 25; J. 2, 28; 11, 41; 13, 7; 18, 18). Feminine ಸನ್ನುತೆ (My.).

ಸನ್ನುತಾಂಗಿ sannuta-aṅgi. A woman who has highly praised limbs or such a body (Ch. v. 328).

ಸನ್ನುತಿ sat-nuti. (or sam-nuti). Great praise or eulogium (Bp. 28, 45; 38, 49; 61, 75).

ಸನ್ನೆ sanne. (fr. ಸಂಜ್ಞೆ). = ಸೊನ್ನೆ. A lever (Tē.). ಸನ್ನೆ ನಾವಿಕ ಕಾದಾಳಿನ ಸತ್ವದು, ಆಯ್! (Si. 11). — ಸನ್ನೆಕೋಲು. A pole put under a weight to lift it, a lever (My.).

ಸನ್ನೆ sanne. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. A sign, etc. (Cpr. 2, after 93; 3, 51; Bp. 5, 39; Rāv. 5, after 114; Śāv. 4, 30; J. 3, 13; B. 3, 51; C.; Tē.; T. ಜನ್ನೈ). ಸನ್ನೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮುನ್ನ ನೆಯೂ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ಸನ್ನೆ ಗೆಯ್. To make a sign (Cpr. 8, after 4; Grj. 2, after 100). — ಸನ್ನೆ ಮಾತು. -ಮೂತು. Words expressed by signs (Rām. 6, 10, 12). — ಸನ್ನೆ ಬೇಟೆ. -ಬೇಟೆ. Signs made in hunting (Rāv. 5, 85). — ಸನ್ನೆ ಬೇಸ್ಕೈ. -ಬೇಸ್ಕೈ. = ಸನ್ನೆ ಬೇಟೆ. (Śāv. 3, 47).

ಸನ್ನ್ಯಸನ sam-nyāsa. = ಸನ್ಯಾಸ. Putting down; deposit, trust; stake, wager. 2, laying aside, relinquishment, resignation, abandonment of all worldly possession and earthly affections, profession of asceticism. 3, *abstinence from food*, fasting as a form of suicide.

ಸನ್ನ್ಯಸ್ತ sam-nyāsi. = ಸನ್ಯಾಸಿ. One who has cast off all worldly possessions and carnal affections, an ascetic. 2, a Brāhmaṇa of the fourth order (āśrama), a religious mendicant.

ಸನ್ನ್ಯಸ್ತಕ sam-nyāsika. A man who abandons or resigns. See ಕರ್ಮ-.

ಸನ್ನ್ಯಸನಮಠ sannyāsi-maṭha. An abode of sannyāsis (Bp. 56, 35).

ಸನ್ಮತ sat-mata. = ಸನುಮತ. Well esteemed. 2, a good, proper mind, thought, view or doctrine (Bp. 3, 76); approbation, sanction (50, 20). ಉನ್ನತರು ಸನ್ಮತವಾಗಿ ನಡೆಯು ದೇಳು (Prv.).

ಸನ್ಮತಿ sat-mati. Good or right judgment or mind, a wise and discerning heart, a good understanding (Bp. 25, 80; 35, 4; 39, 27; 47, 4).

ಸನ್ಮಥನ sat-mathana. Proper stirring or agitation (Bp. 51, 23).

ಸನ್ಮಾನ sat-māna. Respect for the good; the respect or esteem of the good; respect, honour (Bp. 37, 31; 45, 13; J. 8, 1; ಪುರಸ್ಕಾರ G.; My.; Tē.; Mhr.). — ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡು. To pay respect to, to honour (G. 93). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತಪ್ಪಿಗೆ ಳಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡು! (B. 1, 14).

ಸನ್ಮಾನತೆ sat-mānatē. The state of being respected (Bp. 46, 11).

ಸನ್ಮಾನಿತ sat-mānita. Respected, honoured (Rāv. 7, after 97; Mhr.).

ಸನ್ಮಾನಿಸು sat-mānisu. To respect, to honour (J. 9, 21; My.).

ಸನ್ಮಾರ್ಗ sat-mārga. A right way; the right way; the proper course; a virtuous way, good or virtuous conduct. ಶಮೀಶ್ವರರ ಉಪಾಪರಣಸನ್ಮಾರ್ಗ (Śm. 119). See Bp. 25, 39; 31, 20; 51, 39; B. 5, 203. 209.

ಸನ್ಮಾರ್ಗವರ್ತನ sanmārga-vartana. Going in the right way, good or virtuous conduct (Bp. 46, 10).

ಸನ್ಮಾರ್ಗಸ್ಥ sanmārga-stha. Standing or being in the right way; a man of good or virtuous conduct (My.).

ಸನ್ಮುದ sat-muda. True pleasure, joy, delight, happiness (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25; Bp. 4, 70).

ಸನ್ಮುನಿ sat-muni. An excellent sage (Bp. 57, 73).

ಸನ್ಮೂರ್ತಿ sat-mūrti. An excellent form (Bp. 47, 64; 50, 70).

ಸನ್ಮೋಹನ sat-mōhana. Greatly stupefying, bewildering, alluring or fascinating (J. 6, 25).

ಸನ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ sanmōhana-astra. A kind of weapon (J. 21, 2).

ಸನ್ಮೋಹನೋತ್ತರೆ sanmōhana-uttarē. A woman who is very powerful in alluring, etc. (J. 6, 22).

ಸನ್ಯಾಸ sanyāsa. Common Tbh. of ಸನ್ನ್ಯಸ.

ಸನ್ಯಾಸಿ sanyāsi. Common Tbh. of ಸನ್ನ್ಯಸ್ತ. (ಪಂಡ್ರಾಜಿಪ G.; B. 4, 155; see ಬಾಲ-). ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ಕಾಯಿ ಬಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗೋ ವರೆಗೆ ಆಟ ಕೊಡುತ್ತಾಯುತ್ತದೆ.—ಸನ್ಯಾಸೀ ಹೆಣ್ಣಾ ಮುಗ್ಗೆಯೂ ಉಳ್ಳ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಯೂ ಉಳ್ಳ (Prvs.).

ಸಪಕ್ಷ sa-paksha. Having wings. 2, having a side or party; belonging to the same party; a partisan, a follower, an adherent (Bh. 1, 8, 17).

ಸಪಥ sapatha. Tbh. of ಶಪಥ. (My.).

ಸಪಥಗಾರ sapatha-gāra. A man who promises or asseverates by oath (to do something), a vaunter (My.).

ಸಪತ್ನ sapatna. Hostile; *an enemy, an adversary*, a rival (ಪಗೆ Nn. 62).

ಸಪತ್ನಿ sa-patni. = ಸವತಿ. A woman who has the same husband with another woman or whose husband has other wives, a fellow wife, a rival wife (Śāv. 3, after 35).

ಸಪತ್ನೋತ್ಕರ sapatna-utkara. A multitude of enemies (Śāv. 4, 69).

ಸಪತ್ರ sa-patra. Having feathers; an arrow.

ಸಪತ್ರಾಕರಣ sapatrā-karaṇa. Wounding so that the feathered part of an arrow enters the body; causing excessive pain, *worrying any one to death*. See IIIā. s. ಪೀಡಿಸು.

ಸಪದಿ sa-padi. *Instantly, in a moment, immediately;* quickly.

ಸಪರ್ಯ saparya. = ಸಪರ್ಯೆ. (Bp. 39, 27, 53).

ಸಪರ್ಯೆ saparyē. *Worship, adoration, reverence* (ಆರಿ, ಬಂ, ಉಪಚಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28).

ಸಪಾಟು sapāṭu. = ಪಾಟಿ. (S. Mhr.; Mhr.).

ಸಪಾಯಿ sapāyi. Polish, gloss (Mhr., H. ಸಫಾಯಿ); smoothness; clearness, cleanness, neatness, elegance (My.; Mhr., H.).

ಸಪಿಣ್ಡ sa-piṇḍa. Having the same piṇḍa; *a kinsman entitled to participate in the offering of funeral cakes to the manes of certain relations* (father, grandfather, great-grandfather, etc.) *as far as the sixth* (or fourth) *degree, both in an ascending and descending line* (ಪಕ್ಷ ಗೋತ್ರಜ Mr. 311). See G. s. ಪೀಡಿ.

ಸಪಿಣ್ಡೆ sa-piṇḍi. The offering of a ball of rice, etc. to a deceased relative, commonly on the twelfth (or sixteenth) day after his decease (My.; Mhr.). — ಸಪಿಣ್ಡೀಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡೆ. (My.).

ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ sapiṇḍī-karaṇa. Performing the śrâddha to deceased relatives called sapiṇḍas. — ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ. (My.).

ಸಪೀತಿ sa-pīti. *Compotation, drinking together or in company.*

ಸಪ್ತ sapta. = ಸತ್ತ. Seven (Śmd. 101).

ಸಪ್ತಋಷಿ sapta-ṛishi. = ಸಪ್ತರ್ಷಿ. (Bp. 1, 43; 58, 40).

ಸಪ್ತಕ saptaka. Containing seven, seven; the seventh; a collection of seven (Śmd. 101; Ch. v. 244; Ûpr. 1, 182).

ಸಪ್ತಕಿ saptaki. *A woman's girdle, a zone.*

ಸಪ್ತಕುಲಪರ್ವತ sapta-kula-parvata. = ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ. (My.).

ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ sapta-kula-âchala. The seven principal mountains of each division of a continent or varsha (My., those of India being mahêndra, malaya, sahya, śuktimat, ṛiksha, vindhya, and pâriyâtra).

ಸಪ್ತಕೋಣ sapta-kôṇa. Septangular, heptagonal. (R.).

ಸಪ್ತಚ್ಛದ sapta-ch-chhada. Having seven leaves; N. of a tree (Ûpr. 5, 49; *cf.* ಸಪ್ತಪರ್ಣ).

ಸಪ್ತಜಿಹ್ವ sapta-jihva. Seven-tongued: agni, fire. (R.).

ಸಪ್ತತನ್ತು sapta-tantu. Having seven performers or seven chief forms: *a sacrifice*, an offering (Abhâ. 2, 98).

ಸಪ್ತತಿ saptati. Seventy. See ಏಳು.

ಸಪ್ತತ್ರಯ sapta-traya. Twenty-one (Ú. Bp. 47, 11).

ಸಪ್ತತ್ವ saptatva. The state of being seven (the possession of seven requisites of royal administration, viz. the monarch, the prime minister, a friend or ally, treasure, territory, a stronghold, and an army, Ûpr. 1, 19).

ಸಪ್ತದಶ sapta-daśa. The seventeenth (My.). 2, (Tbh. of ಸಪ್ತದಶನ್), seventeen. (R.).

ಸಪ್ತದ್ವೀಪ sapta-dvîpa. The seven divisions of the terrestrial world (Śmd. 101; Ú. Bp. 47, 11; see ದ್ವೀಪ). The seven dvîpas are: jambu, plaksha, śâlmali, kuśa, krauñcha, śâka, and pushkara.

ಸಪ್ತಧಾತು sapta-dhâtu. The seven essential ingredients of the body (ಧಾತು Nn. 82). ರಸಮುಖ್ಯಸಪ್ತಧಾತು (ರಸ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು 83).

ಸಪ್ತನಗ sapta-naga. = ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ. See ನಗ 2.

ಸಪ್ತನಾದ sapta-nâda. = ಸಪ್ತಸ್ವರ. (Mr. 78).

ಸಪ್ತಪದ sapta-pada. Having seven steps. See ಸಾಪ್ತಪದೀನ.

ಸಪ್ತಪದಿ sapta-padi. The seven steps at marriage (Grj. 10, after 98).

ಸಪ್ತಪರಮಸ್ಥಾನ sapta-parama-sthâna. Seven excellent places (in mukti, Ûpr. 1, 3; 4, after 24).

ಸಪ್ತಪರ್ಣ sapta-parṇa. *The tree Alstonia scholaris* R. Br. (ಏಪಾಲಪ್ಪಜೆ, ವಿಷಮುಷ್ಟಿದ, ಏದಿಲೆಬಾದಿ Nr.; ಆಸಮುಷ್ಟಿದ, ಏದಿಲೆಯ ಮರ Mr. 111).

ಸಪ್ತಪುರಿ sapta-puri. Seven celebrated towns (of pilgrimage, Abhâ. 2, 96; they are: Ayôdhyâ, Madhurâ, Mâyâ, Kâśi, Kâñchi, Avanti, and Dvârâvati, My.).

ಸಪ್ತಮ saptama. The seventh.

ಸಪ್ತಮದ sapta-mada. Seven kinds of pride relating to kula, yauvana, stri, anna, dhana, vidyâ, and udyôga (My.).

ಸಪ್ತಮಾತೃ sapata-mâtṛi. = ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ. (Bp. 58, 40).

ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ sapta-mâtṛikĕ. The divine mothers or personified energies of the principal deities. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರಿ, ಕೌಮಾರಿ, ವೈಷ್ಣವಿ, ಸುವಾರಾಹಿ, ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ ಎನಿಸಿ ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯರ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 14; Bp. 30, 31).

ಸಪ್ತಮಿ saptami. = ಸತ್ತಮಿ. The seventh case, the locative (Śmd. 115. 144. 146. 162. 164; Kâvy. I, 2, 41-43; see ಸತಿ-). 2, the seventh tithi or lunar day of the fortnight.

ಸಪ್ತರಸನ sapta-rasana. Seven-tongued: agni, fire (Mr. 45).

ಸಪ್ತರ್ಷಿ sapta-ṛishi. = ಸಪ್ತಮುನಿ. The seven great ṛishis: Marîći, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, and Vasishṭha (see Mr. s. ಮುಮ್ಮುನಿ and ರಜ್ಜಾದು). 2, *the constellation Ursa major* (the seven stars of which are supposed to be the seven great ṛishis, ಚಿತ್ರತಿಮುಣ್ಡಿ, ಮುನಿಯರ್ Mr. 39).

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Double jasmine* (ಸಪ್ತಮಾಲಿಕೆ, ಇರವಸ್ತಿ Mr. 126). *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಸಪ್ತಲೋಕ sapta-lôka. The seven worlds (My.; see s. ಲೋಕ).

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ sapta-viṁśati. *Twenty-seven.*

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿನಕ್ಷತ್ರ saptaviṁśati-nakshatra. The twenty-seven asterisms in the moon's path or lunar mansions. See ನಕ್ಷತ್ರ.

ಸಪ್ತವಿಧವಿಭಕ್ತಿ sapta-vidha-vibhakti. The seven kinds of case-terminations (ಏದು ತೆರನಿನ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂಗಳ್ Śmd. Cm. 114).

ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿ sapta-vibhakti. The seven case-terminations (Śmd. 88 Cm.; 88. 89. 111. 148).

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ sapta-vyasana. The seven vices or bad habits (ಆಧಿ, ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನಂಗಳು Nn. 115; see s. ವ್ಯಸನ).

ಸಪ್ತಶ್ರುತಿ sapta-śruti. = ಸಪ್ತಸ್ವರ. ಪಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಶ್ರುತಿಗಳ್ (Bp. 1, 48).

ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ sapta-sapti. Having seven horses: the sun (Mr. 34; Bp. 58, 40).

ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ sapta-samudra. = ಸಪ್ತಾಬ್ಧಿ. (My.).

ಸಪ್ತಸ್ವರ sapta-svara. *The seven notes of the musical scale or gamut: shadja, ṛishabha, gândhâra, madhyama, pañćama, dhaivata, and nishâda* (ಪಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಸ್ವರ Nn. 84). They are designated by their initial letters or syllables, thus: sa, ri, ga, ma, pa, dha, ni. ಪಡ್ಜ ಋಷಭ ಗಾನ್ಧಾರ ಮಧ್ಯಮ ಪಂಚಮ ಧೈವತ ನಿಷಾದಮೆ ಓರಣ್ಪೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳ್ ಆಕ್ಕು; ಅವರಿಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಆಕ್ಷರದ ಅದಿಸಂಜ್ಞೆ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ; ಸರಿ ಲು ವ್ಯವಹಾರ ಆಜ ಸಿಂಹ ಪಿಕ ಮರಗ ತಂ ಎನಿಪ್ಪವರ ಜ್ಞಾನಂ (Mr. 76; see Bp. 1, 48; 10, 32; 19, 10; J. 21, 58).

ಸಪ್ತಹಯ sapta-haya. = ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ. See ಹಯ.

ಸಪ್ತಹಸ್ತ sapta-hasta. Having seven hands; measuring seven cubits. (R.).

ಸಪ್ತಾಂಗ sapta-aṅga. Consisting of seven members or parts or constituent elements (as a kingdom, ಪ್ರಕೃತಿ Nn. 111; see ಪ್ರಕೃತಿ No. 7 & ಸಪ್ತಕ್ಕ); the seven constituent elements (Bh. 1, 8, 19). ತಕ್ಕ ಮುಮ್ಮೊಳು ಬಲಪ್ ಎನಿಪ್ಪ ಅರಸು, ವಿದ್ಯಾಸಭೀ ನಿಜಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಬೆಗ್ಗದೆ, ನೆಗಳ್ತೆಯ ಸಮ್ಮುಖೋತ್ಸಹದ ಜನಪದಂ, ಬಲಶಿರಾಧಾರಮ್ ಆಪ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ, ರಕ್ಷಕೇ ಮೂರಿಪರ್ಣಾರಂ, ಮಹಾವೀರಸೈನ್ಯಂ, ನಿಜಪ್ರಿಯಂ ಈಪೆ ಸಪ್ತಾಂಗದ ಪ್ರಭುತ್ವಮ್ ಎನಿಸುವ ರಾಜ್ಯಮ್ ಆಕ್ಕುಮ್, ಇನಿಪಿಲ್ಲದಿವ ರಾಜ ದುರ್ಬಲರ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 271).

ಸಪ್ತಾಬ್ಧಿ sapta-abdhi. The seven seas, that of salt-water (lavaṇa), sugar-cane juice or syrup (ikshu), wine (surā), clarified butter (ghṛita), curds (dadhi), milk (dugdha), and fresh water (jala). (Ō. Bp. 47, 11; J. 13, 43).

ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ sapta-archi. Tbh. of ಸಪ್ತಾರ್ಚಸ್. (ಧೂಮಕೇತು Mr. 489; Bp. 54, 67; Ō. Bp. 47, 11).

ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಸ್ sapta-archis. Seven-flamed: *agni, fire.*

ಸಪ್ತಾಶ್ವ sapta-aśva. Having seven horses: *the sun* (ನೇಸರ, etc. Kk. 45; Bp. 54, 67).

ಸಪ್ತಿ sapti. *A horse.*

ಸಪ್ತಿವರ sapti-vara. An excellent horse (Bp. 59, 36).

ಸಪ್ತೋಪಾಯ sapta-upâya. The seven means of success against an enemy (My.; see s. ಉಪಾಯ).

ಸಪ್ಪ sappa. = ಸಪ್ಪೆ. — ಸಪ್ಪ ಸಪ್ಪನೆ. rep. ಸಪ್ಪ ಸಪ್ಪನೆ ರಸಂ (ಶೆಮ. 229).

ಸಪ್ಪ sappa. = ಪಪ್ಪ. Tbh. of ಪಪ್ಪ. The hair round the privities (My.).

ಸಪ್ಪಗೆ sappagĕ. = ಪಪ್ಪನೆ, ಸಪ್ಪವೆ. Flatly, vapidly, insipidly; flatness, etc.; flat, etc.; spiritless, dull, dejected; inert, without effect, destitute of results (My.; ಆದೋಜಡ, ಸಪ್ಪನ್ನ G.); still, quiet (in Prv.). ಆವನು ಸಪ್ಪಗಿದ್ದಾನೆ (My.). ಉಪ್ಪ ಸಪ್ಪಗೆಯಳ್ಳು, ಕರ್ಪೂರವು ಕಂಪಳ್ಳು, ಸರ್ಪಗೆ ಪಲುಬೆರಪಳ್ಳು ಪ್ರಪಣರುಂ ತಪ್ಪಾಪಿದ ಸ್ಪು (Sp. in a sarcastic manner). ಸಪ್ಪಗೆ ಇರು! ಎನ್ನರೆ ಅವ್ವ ವ್ವ! ಎನ್ನ, ಕೂಗಿದ (Prv.).

ಸಪ್ಪಂಗಗಿಡ sappaṅga-giḍa. The long zedoary, Curcuma zerumbet Roxb. (St. & Pl.; H. ಪತ್ತಂಗಲಿಕಿ, St. & Pl.).

ಸಪ್ಪಂಗಮರ sappaṅga-mara. The suppan or brasiletto, Caesalpinia sappan Lin. (St. & Pl.; Kŭnkapi ಸಪ್ಪಂಗು).

ಸಪ್ಪಡಿ sappaḍi. = ಪಪಡಿ (Sd.). ಪಿ, = ಸಪ್ಪನೆ (Sd.; M. ಪ ಪ್ಪಡಿ).

ಸಪ್ಪನೆ sappanĕ. = ಸಪ್ಪಗೆ. (My.; see ಸಪ್ಪ-). ಸಪ್ಪನೆಗೊಂಡ (My.).

ಸಪ್ಪಣ್ಣ sappĕ-anna 1. Flat, insipid, etc. (ಆದೋಜಡ, ಸಪ್ಪಗೆ G.).

ಸಪ್ಪಳ sappaḷa. = ಸಪ್ಪಳ್, ಸೊಪ್ಪಳ್, etc. A sound, a noise (My.; ಪ್ಪನಿ G. 80; ಕಟ್ಟುಲುಮು 108; Tĕ. ಪಪ್ಪಿಡಿ, ಪಪ್ಪಡು; see Tĕ. s. ಪಡಿವು). ಬಾಡ್ಯದ ಸಪ್ಪಳ (G. 44); ನೀರಿನ ಸಪ್ಪಳ (188); ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಸಪ್ಪಳ (227); ಉದಿಯುವ ಸಪ್ಪಳ (231); ಎಲೆಗಳ ಸಪ್ಪಳ (404). ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ಸಪ್ಪಳ (B. 3, 51). ಸಪ್ಪಳ ಪಿಡ್ಡುವದಕ್ಕಾಗದೆ ಸಪ್ಪಳಾ ನುಂಗ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡು. To make a sound or noise (G. 109). — ಸಪ್ಪಳವಾ ಗು. -ಆಗು. A sound or noise to be produced. — ಪಿಪಾದರೂ ತುಸು ಸಪ್ಪಳವಾದ ಕೂಡಲೆ ಕಾವ ಪ್ರಾಯಿಗಳು ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 40). ಗೂಗೆಯ ರೆಕ್ಕೆಯ ಗಟ್ಟಿಗಳು ಬಹು ಮೆತ್ತಗಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಹಾರುವಾಗ ಸಪ್ಪಳವಾಗುವದಿಲ್ಲ (3, 120). — ಸಪ್ಪಳಾಗು. -ಆಗು. = ಸಪ್ಪಳವಾಗು. (My.; B. 5, 28).

ಸಪ್ಪು sappu. = ಪೊಪ್ಪಲು, etc., ಸೊಪ್ಪು 3 q. v. Foliage, etc. (My.; Tu. ತಪ್ಪು, ಸಪ್ಪು). ಬಸಳೇ ಸಪ್ಪು ಬಸದಗೆ ಯಾಕೆ?— ತಾನು ತಿಪ್ಪೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು, ಪಿಂದೇ ಉದುರೇ ಪೀಚ್ಚೆ (Prvs.).

ಸಪ್ಪುಳ್ sappuḷ. = ಸಪ್ಪಳ, etc. (J. 25, 12).

ಸಪ್ಪೆ sappĕ. = ಪಪ್ಪೆ 3. Flatness, insipidness; the condition of being spiritless, dull, dejected, inert, without effect or destitute of results; flat, etc. (My.; Tĕ., M. ಪಪ್ಪೆ; Tu. ಪಪ್ಪೆ, ಸಪ್ಪೆ). ಕಾಯಿಸ ಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜೋಸರು ಸೀರಿ ಪೆಪ್ಪ ಕಳ್ಳಿ ಒಡವನ್ನೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ Sl. 240). ಉಪ್ಪ ಸಪ್ಪೆಯಾದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prv.). — ಸಪ್ಪೆ ಪಥ್ಯ. Diet without salt, acids and any thing heating (My.). — ಸಪ್ಪೆ ಪಥ್ಯ ಇಡು. To order such a diet (My.). — ಸಪ್ಪೆಯುಪ್ಪಿನ. -ಉಪ್ಪಿನ. Medicine requiring persons to abstain from salt, acids and any thing heating (My.). — ಸಪ್ಪೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become insipid. 2, to grow spiritless, etc. (My.). ಆವನ ಕೆಲಸ ಸಪ್ಪೆಯಾಯಿತು (My.). — ಸಪ್ಪೆಯಿಡು. -ಇಡು. = ಸಪ್ಪೆ ಪಥ್ಯ ಇಡು. (My.).

ಸಪ್ಪಳ sapphaḷa. Tbh. of ಸಪ್ಪಳ. (ಶೆಮ. 350).

ಸಪ್ರಕಾರಕ sa-prakâraka. With or according to manner. ಸಪ್ರಕಾರಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಅನುಭವ, ಅನುಭವಿಸು ವಿಕೆ Sl. 397).

ಸಪ್ರಣವ sa-praṇava. Together with the syllable ôm (Bp. 1, 39).

ಸಪ್ರಾಣಿಸು sa-prâṇisu. To recover breath or consciousness (J. 4, 42).

ಸಫಲ sa-phala. Becoming connected with fruit, bearing fruit, fruitful, productive, profitable, yielding profit, yielding a result, successful. See Bp. 5, 35; 24, 8; 26, 66; 43, 77; 47, 60; 57, 63; J. 10, 49.

ಸಫಲತೆ sa-phalatĕ. The state of being productive, etc. (Ōpr. 8, 16).

ಸಫಲತ್ವ sa-phalatva. = ಸಫಲತೆ. (My.).

ಸಫಲಿತ sa-phalita. Having fruit, connected with a result, etc. (Bp. 32, 2).

ಸಫಲೀಕೃತ saphalî-kṛita. Made fruitful, etc. (Ōpr. 2, after 52).

ಸಫೇದು saphêdu. White, of a clear and bright white (My.; Mhr., H. ಸಫೇತ, ಸಫೇದ; Mhr., H. ಸಫೇದಾ, ceruse or white lead).

ಸಬ saba. 1. Tbh. of ಪಬ. (ಶಾಪಪ Kk. 41; ಶೆಮ. 44).

ಸಬ saba. 2. = ಪಪ್ಪ 2 q. v., ಸಬು, ಸಬ್ಬು 1. — ಸಬಕಾರ. = ಪ ಪ್ಪಕಾರ. (G. 204; B. 3, 30; 4, 158; 5, 286).

ಸಬಗ sabaga. = ಸೊಬಗು. ಉಪ್ಪು ಮುಪ್ಪಳ್ಳು, ಕಪ್ಪದ ಸೊಗಸಳ್ಳು (Prv.).

ಸಬಬು sababu. Cause, reason, motive (My.; Mhr., H.); therefore (Mhr.).

ಸಬರ sabara. A pack-saddle for bullocks (ಕಪ ದಿಗಳ್ Mr. 350; My.; *cf.* Sk. ಸಫರ?), etc. ಆನೆಯ ಸಬರ (G. 232). ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿಪ್ಪು, ಸಬರ ಮುಂದೆ ಗಪ್ಪಲು ತಿಪ್ಪು (Prv.). — ಸಬರಬಸಿಗಾವು. The rock-snake, the boa constrictor, Python molurus (Bd.).

ಸಬಲ sa-bala. Having power, strength or weight; powerful, strong, vigorous (B. 5, 234). 2, *accompanied by a force or army.*

ಸಬಳ sa-baḷa. 1. = ಸಬಲ. — ಸಬಳಗದ್ಯಾಣ. (ಶೆಮ. 385; Kk. 97). A gadyâṇa that has its full weight. — ಸಬಳಗದ್ಯಾ ಣದಿಪ್. -ತೆಪ್. (ಶೆಮ. 387). Tribute of such gadyâṇas.

ಸಬಳ sabaḷa. 2. *One of the Tulasmas* (ಶೆಮ. 384; Kk. 95; ಶೆಮ. 77; *cf.* ಸರಳೆ). A spear, a lance, a pike (ಪ್ರಾಸ, ಕುಸ್ತ Mr. 298; ಕೊಸ್ತ, ಜೋಳಕೆ Kk. 40; ಜೋಳಕೆ, ಕೊಸ್ತ ಶೆಮ. 43; ಇಟ್ಟ 89; Grj. 7, 53; Bp. 34, 34; 57, 29; 61, 25; Bh. 3,

13, 26; Ö. Bp. 42, 14; Rāv. 6, after 11; Tē.; T. ಚಬಳ). ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸಬಳ ಸುಂಗ ಬಹುದು (Prv.).

ಸಬಳತ್ರಿದೇಶ್ರ sabaḷa-triṇētra. (Šmd. 385; Kk. 97). Triṇētra with a spear.

ಸಬಳವಿದ್ಯೆಗೆ sabaḷa-vinnapi. (Šmd. 385; Kk. 97). A person who is adroit in the use of spears.

ಸಬಳಸಹಸ್ರಬಾಹು sabaḷa-sahasrabāhu. (Šmd. 385; Kk. 97). Sahasrabāhu with a spear.

ಸಬಳಿಗ sabaḷiga. A spearman (ಕ್ರಾಸಿಳ, ಕೌಂತಿಕ, ಶೂಲಿಯೆ ಆಯುಧಧಾರಿ ಯೋಧನು Šī. 281; Bp. 16, 13).

ಸಬು sabu. = ಸು 2, etc. — ಸುಜಾರ. = ಸುಜಾರ. (My.).

ಸಬುದ sabuda. Tbh. of ಶಬ್ದ. (ಶಬ್ದ Mn. 7; Šmd. 336 Mdb.; Bh. 2, 13, 11; Rām. 5, 8, 28. 72; 6, 55, 24).

ಸಬ್ಬ sabba. 1. Tbh. of ಶರ. Šiva (ಶಿವ Kk. 4; ತ್ರಿಪುರ Šm. 2).

ಸಬ್ಬ sabba. 2. Tbh. of ಸರ್ವ (Šmd. 345), ಸರ್ವ 1. All.

ಸಬ್ಬಮಂಗಳೆ sabba-maṅgaḷe. Tbh. of ಸರ್ವಮಂಗಲಾ. — ಸಬ್ಬ ಮಂಗಳೆಯಮಾಗ. -ಆಮಾಗ. Kārttikēya (ಗುಹ Šm. 4).

ಸಬ್ಬಲಕ್ಕಣ sabba-lakkaṇa. Tbh. of ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ. (Šmd. 376).

ಸಬ್ಬಲಗ್ಗೆ sabba-laggē. = ಸರ್ವಲಗ್ಗೆ. A union of the sounds of all musical instruments (Bh. 3, 13, 25; 7, 5, 10).

ಸಬ್ಬವ sabbava. (fr. ಸಭ್ಯ?). (An assembly, a gathering): mirth, jest, fun, joking, ridicule (ಉಲ್ಲಣಿಗೆ, ಮೋಳ Šmd. II; ಉಲ್ಲಣೆ, ಮೋಳ Kk. 78; ಉಲ್ಲಳಿ, ಮೋಳ Šm. 53; ಮೋಳ Če. I, 26; ಜಾಸ್ಯ Če. II, 104; Tē. ಸಬ್ಬಣ್ಣು, a jumble, omnium gatherum).

ಸಬ್ಬವಕಾಯ sabbava-kāra. A mirth-maker, a jester, a ridiculer, a buffoon (ಪರಿಹಾಸಕ Kk. 38; Šm. 48; Šēv. 8, 2).

ಸಬ್ಬವಗಾರ್ತಿ sabbava-kārti. A woman of pleasure, a female buffoon (ಮೋಳಗಾತಿ Šm.; Šm. 74).

ಸಬ್ಬವಗಾರ್ತಿ sabbava-gārti. = ಸಬ್ಬವಕಾರ್ತಿ. (ಮೋಳಗಾತಿ Kk, 28).

ಸಬ್ಬಸನ್ನಣ sabba-sannaṇa. Tbh. of ಸರ್ವಸಜ್ಜಾಕ. (Šmd. 376)

ಸಬ್ಬಸಿಕೆ sabbasikē. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (ಶಾಲೇಯ, ತೀಕ್ಷತಿಕ, ಛತ್ರ, ಮಧುರಿಕೆ, ಮಿಸಿ, ಮಿಶ್ರೇಯ, ಸಬಾಸ Šī. 147).

ಸಬ್ಬಸಿಗೆ sabbasigē. A sort of fennel, Anethum panmorium Roxb. (ಶಾಲೇಯ, ತೀಕ್ಷತಿಕ, ಛತ್ರ, etc. Nr.). 2, a sort of dill or fennel, Anethum sowa Roxb. (ತತಪುಷ್ಪಿ, ತತಪಾಮ Mr. 136). See ಕಬ್ಬು-, ಕಾಮು-. *Cf.* ಸಬಗುಬ್ಬಿ, ಸಬಾಸ. — ಸಬ್ಬ ಸಿಗೆಮಾವು. A kind of mango (D. 2, 51).

ಸಬ್ಬಸೀಗೆ sabbasigē. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (My.).

ಸಬ್ಬಾಣಿ sabbāṇi. Tbh. of ಪರಾಕೆ. (ಪರ Kk. 5; ಗಿರಿಜೆ Šm. 3).

ಸಬ್ಬಿಗೆ sabbigē. = ಸಬ್ಬೆ. A slender branch of a tree or shrub (My.; *cf.* ಚಳ್ಳು, ಸಳೆ 1). ಬಿಟ್ಟೇ ಕುಡುರೆ, ಆದರೇ ಸಬ್ಬಿಗೆ (Prv.).

ಸಬ್ಬು sabbu. 1. = ಸು 2, etc. Soap (My.).

ಸಬ್ಬು sabbu. 2. Sago (Mhr., H. ಸಾಗ, ಸಾಗೂ; Tē. ಸಗ್ಗು, ಸಬ್ಬು; T. ಚಜ್ಜು). — ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Sago (My.; T. ಚಜ್ಜರಿಚಿ).

ಸಬ್ಬೆ sabbe. = ಸಬ್ಬಿಗೆ. (My.).

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ sa-brahmacāri. *A fellow-student, one engaged in the same studies and observing the same austerities.*

ಸಭಯ sa-bhaya. Fearful, apprehensive, timid (Bp. 30, 30; 38, 69; 46, 37; 49, 6).

ಸಭರ sa-bhara. Having weight, ponderous; big with young.

ಸಭರಿತ sa-bharita. = ಭರಿತ. (Bp. 8, 28; 26, 69).

ಸಭರ್ತೃಕೆ sa-bhartṛikē. *A woman whose husband is alive.*

ಸಭವ sa-bhava. Having birth or origin (Bp. 51, 28).

ಸಭಾಕಂಪ sabhā-kampa. Trembling or timidity in company; abashedness in the public assembly; bashfulness (Mhr.; My., also as ಸಭಾಳಮ್ಮಸ).

ಸಭಾಗೃಹ sabhā-gṛiha. An assembly house, a public hall, a town-hall, etc. (My.; Mhr.).

ಸಭಾಜನ sabhājana. *Courtesy, politeness, civility,* service, honour; *affection, friendship* (ಕೆಳೆಯು Hlā.). 2, ಸಭಾ-ಜನ, persons of an assembly (My.). 3, ಸ-ಭಾಜನ, possessing a number of vessels.

ಸಭಾಜಿತ sabhājita. Served, honoured (ಮೂಜನ ಮಾಡಿದ G.).

ಸಭಾತಾಮ್ಬೂಲ sabhā-tāmbūla. Betel and betel-nut served out at a meeting (My.).

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ sabhā-adhyakṣha. Master of an assembly, president, chairman, master of ceremonies (My.; Mhr.).

ಸಭಾನಾಯಕ sabhā-nāyaka. The president of an assembly, chairman. ಸುಧಾಪಿತವಿಲ್ಲದವ ಸಭಾನಾಯಕನಾದರೇನು? (Prv.).

ಸಭಾನಿಕೇತನ sabhā-nikētana. = ಸಭಾಗೃಹ. (Šiv. 1, 70).

ಸಭಾನ್ತರ sabhā-antara. Another assembly; the interior of an assembly or community (Bp. 25, 20. 38; 38, 13).

ಸಭಾಪತಿ sabhā-pati. = ಸಭಾನಾಯಕ (My.). 2, N. (My.).

ಸಭಾಪರ್ವ sabhā-parva. N. of the second book of the Mahābhārata (Bp. 5, 2).

ಸಭಾಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ sabhā-pāṇḍitya. Learning sufficient to flash occasionally at public meetings (My.; Mhr.).

ಸಭಾಮಣ್ಟಪ sabhā-maṇṭapa. A temporary shed or hall (ಚಪ್ಪರ, ಮುಮ್ಮಾಡಿ Hlā.); a portico or an erection in front of a temple where people assemble (Mhr.); the open space of a temple in front of the apartment of the idol (Mhr.); an audience hall, a council-chamber, etc. (My.; Mhr.).

ಸಭಾವ sa-bhāva. A proper bhāva or feeling (in nartana, Rāv. 5, after 19).

ಸಭಾವಿಭಾವ sabhā-vibhāva. The majesty of a court (Ūpr. 2, 7).

ಸಭಾಸದ್ sabhā-sad. One who sits at an assembly; *an assistant at an assembly;* a member of any society or company; an assessor of an assembly, council or court.

ಸಭಾಸದ sabhā-sada. = ಸಭಾಸದ್. (Rāv. 5, after 19; B. 4, 118; My.).

ಸಭಾಸ್ತಾರ sabhā-stāra. *An assistant at an assembly;* a member of any society or company.

ಸಭಾಸ್ಥಾನ sabhā-sthāna. An assembly-room (My.).

ಸಭಿಕ sabhika. *The keeper of a gambling-house.*

ಸಭೆ sabhe. ಸಭಾ. *An assembly, a congregation, a meeting; a society, a company,* a community; good society. 2, a place in which noble or learned persons assemble; *a hall,* a hall of audience, a council-chamber; *a court of justice,* a court, a palace. 3, a gambling-house. ಸಭೆ ಕೂಡುವಾ ಪ್ರಜೆ ಪ್ರಭೆ ಕೊಡ್ಬಾರೆಲ್ಲ? (Prv.). — ಸಭೆಕೆರಪು. -ಪೆರಪು. A meeting to convene (Bp. 53, 56).

ಸಭ್ಯ sabhya. Belonging or relating to an assembly; fit for an assembly; suitable to or fit for good society; polite, well-bred, decent, refined, civilized; tame, mild or gentle in disposition (B. 3, 16. 21); trusted, confidential, faithful. 2, *an assistant at an assembly;* an

assessor. 3, *a man of honourable parentage; a polite man;* a man who is mild and gentle in disposition (My.).

ಸಭ್ಯಾಚಾರ sabhyāchāra. = ಸಭ್ಯತ್ವ. (My.; B. 5, 183).

ಸಭ್ಯತ್ವ sabhyatva. Politeness, refinement, good breeding, mild and gentle disposition (My.).

ಸಮ್ sam. = ಸಂ (saṁ), ಸಂ (ಸಮ್, saṁ), ಸಂ (ಸಾಂ, saṁ). Con, with, together with, along with, together; much, greatly, thoroughly, quite, very, well, completely, etc.; beautifully; same, like, similar.

ಸಮ sama. (fr. ಸಮೆ 2). Getting ready, preparation; readiness. — ಸಮಗಳ್ಪು. 1. To prepare, to make ready; to arrange (ವಿಧಾನ Śmd. Dh.; Čpr. 5, after 135; 6, after 80; Abh. P. 11, 74). ಬ್ಯಾಳದನ್ನಿಕುಳಕುಂ ಸಮ ಗಳ್ಪುಲ್ (Śmd. 270). — ಸಮುಗಳ್ಪು. 2. Preparation (for a journey, a marriage, etc. My.; ಛಿದ್ಯ Śmd. I; ಮುಂ Śm. 105). — ಸಮು ತಳಿಸು. To cause to appear ready, to make ready (Bh. 1, 12, 13). 2, to make one's self ready (J. 32, 8).

ಸಮು sama. 1. = ಸಮ 1. *Even, level, flat, plain* (ತಪ್ಪದ Kk. 69); even (as number). 2, *same, equal.* 3, *like, similar* (ಪೊಲೆ Śm. 105). 4, acting in the same way or with equal justice towards every one, not having partiality, impartial, alike, fair; neutral; unmoved. 5, straight; uniform; upright, honest, just, temperate; good, virtuous; normal; fit, proper, right, suitable; perfect. 6, ordinary, common; common to all, general; all, every one; full, complete; whole, entire. 7, (in rhetoric) sameness of objects compared to one another, identity of objects compared (Kâvy. III, 1, A, 3-7). 8, (in geometry) a mean. ಸಮುಂ, equally, etc.; *with, together with, together* (ಸೂಚಿ Mr. 535). ಉಣ್ಣೆಯೊಳಗಣ ಪೀರು, ಮುಣ್ಣೀ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಪರ ಸಮು (Prv.). — ಸಮುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make proper or nice, to put in order (My.). — ಸಮುಸು. (*i. e.* ಸಮುಸು). = ಸಮು. ಛಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಮೊಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟುರೆ ಸಮುಸಾವೀತೇ? (Prv.). — ಸಮು ಪಡಿಸು. To be equally obstinate (Bh. 2, 2, 95). — ಸಮುಪ್ಪರ್. -ಂ-ತರ್. To make equal (Čpr. 6, 68). — ಸಮು ಮಾಡು. To make even or flat (C.; B. 4, 225). 2, to make equal to (My.). 3, to put in order (My.). 4, to make nice or proper (My.). — ಸಮುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become equal. (ತಾಳಂ) ಸಮುವೆಪ್ಪ ಲಯಮುಂ ಎನಿಸ್ಕು (Mr. 79). — ಸಮು ಸರ್. = ಸಮ ಸರ್. To be in common use, to be well known (ಸಮುಸಮುಸಾಗಿ ಸರ್ Śmd. 15 Cm.; 25 Cm.; 139 Cm.; Kâvy. I, 5, 38).

ಸಮು sama. 2. = ಸಮ್ಮ. Skin, leather. See ಸಮುಗಾಱ.

ಸಮುಕಕ್ಷ sama-kakṣha. Equal, alike, par (Kâvy. III, 3, B, 164; Mhr.).

ಸಮುಕಾಲ sama-kâla. The same time, the same moment; simultaneous, coeval (Kâvy. III, 3, B, 9).

ಸಮುಕ್ಷ sam-akṣha. Being before the eyes or in sight, visible, being in presence of; sight, presence, front (Čpr. 7, 28; Bp. 22, 12; 30, 8; Mr. 8. 286; J. 33, 40). ಸಮುಕ್ಷಂ, before the eyes, in sight of, visibly, in presence of, face to face.

ಸಮುಕ್ಷಮು sam-akṣhama. = ಸಮುಕ್ಷ. (My.; ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟು G.).

ಸಮುಗಾಱ sama-gâṛa. Tbh. of ಚರ್ಮಕಾರ. (ಚರ್ಮಕಾರ, ಪಾಮೂ ಕೈಕ್ G.). ಗಡ್ಡದ ಕೊರಮ ಸಮುಗಾಱನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಪಾಗೆ.—ಹಲವು ಸಮುಗಾಱರು ಕೂಡಿ ಮೊಗದೆಲ್ಲ ಪದ ಕೆಡಿಸಿದರು (Prvs.).

ಸಮುಗ್ರ sam-agra. *All, entire, whole, full, complete* (Śmd. 251); entireness, totality. ಸುದರ್ಶನಸಮುಗ್ರಮೊಳ್ ಧೃತಂ (Mr. 475).

ಸಮುಗ್ರಚೇಷ್ಟೆ samagra-česhṭe. Complete activity, etc. See ಮುಗಚೆಱ್ಟೆಯ್.

ಸಮುಗ್ರತೆ sam-agratĕ. Entireness, completeness, fullness. See ಸಮ್ 2; Bp. 19, 21; 57, 38.

ಸಮುಗ್ರತ್ವ sam-agratva. = ಸಮುಗ್ರತೆ. See ಎಮು, ಸಮ್ 2.

ಸಮುಂಗೆ sam-aṅgĕ. *Bengal madder, Rubia munjista or cordifolia.* 2, *a sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಸಮುಚಿತ್ತ sama-čitta. Even-minded, even-tempered, equanimous; indifferent; having the thoughts directed to the same object. (R.).

ಸಮುಚ್ಛೇದ sama-č-čhĕda. Common denominator (in arithmetic, Mhr.; My.).

ಸಮುಜ sam-aja. *A multitude of beasts or animals.*

ಸಮುಜಾತಿ sama-jâti. Equal in kind, homogeneous (My.).

ಸಮುಜಾಯಿಸಿ samajâyishi. = ಸಮುಜಾಯಿಸು. Bringing to a right and just understanding, bringing round (Mhr., H. ಸಮುಜಾವಿಕೆ, ಸಮುಜಿಕೆ); persuading, appeasing; right understanding of, with or towards, as effected through speech in conviction or persuasion (My.; Mhr., H.); peace (My.).

ಸಮುಜಾಯಿಸು samajâyisu. = ಸಮುಜಾಯಿಸು. To make (a person) to understand; to explain (a subject, Mhr., H. ಸಮುಜಾವಿಕೆಲ); to bring round, to persuade, to convince, to satisfy, to appease (My.; Mhr., H.).

ಸಮುಜೋಳ sama-jôḷ. A proper match (Râm. 4, 2, 37).

ಸಮುಜ್ಞೆ sama-jñĕ. = ಸಮುಜ್ಞೆ.

ಸಮುಜ್ಞೇಯ sam-ajñĕya. Wholly baffling or passing knowledge; complete non-cognisance (Bp. 35, 22).

ಸಮುಜ್ಯೆ sam-ajyĕ. *A meeting, an assembly.*

ಸಮುಂಕಿತ sam-aṅkita. Gone or joined together, combined, united; greatly honoured, etc. See Bp. 45, 24; 46, 72; Rây. 6, after 17.

ಸಮುಂಜ sam-aṁja. = ಸಮುಜಸ. See ಅ-.

ಸಮುಂಜಸ sam-aṁjasa. *Proper, right, fit; correct, accurate, true,* consistent; virtuous, just, good; exercised, practised, experienced. See Śmd. 233. 2, propriety, fitness, truth, accuracy, etc.; fame (ಕೀರ್ತಿ, ಪೊಲೆ Nn. 158).

ಸಮುಟಿಗೆ samaṭigĕ. = ಸಮುಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ. (Śmd. 382).

ಸಮುತಿರಿಕ್ತ sam-atirikta. Excessively abundant, exceeding, excessive, much. (R.).

ಸಮುತೆ samatĕ. Evenness, sameness, equality, similarity; identity; unity; immovableness; equanimity; propriety; fairness, impartiality, justness, uprightness (ಸ್ಥಿರತಾ Mr. 529); perfectness; commonness;—composition of words (Kâvy. I, 3, 34-38). See Bp. 10, 15; 37, 10. — ಸಮುತೆಗೆಟ್ಟು. -ಳಿಟ್ಟು. To assemble (v. l., Bp. 37, 45). — ಸಮುತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Immovableness to be destroyed; to lose immovableness or a settled state (J. 19, 4). — ಸಮುತೆಪ್ಪಿಸು. -ಪ್ಪಿಱ್. To carry or exhibit equality or propriety (J. 5, 53).

ಸಮತ್ವ samatva. = ಸಮತೆ. (My.).

ಸಮದ sa-mada. Intoxicated; furious, mad with rut; delighted.

ಸಮದಗಜಗತಿ samada-gaja-gati. A person who has the gait of an elephant in rut (Ch. v. 177).

ಸಮದಂಡಿ sama-daṇḍi. The beam of a balance (ತೂಗುವ ಕೋಲ್ Mr. 358). 2, equally balanced power (ಶೆಂv. 4, 66. 85; Bh. 2, 2, 17). — ಸಮದಂಡಿಗೆಯಲ್. To evince equal power (ಶೆಂv. 4, 81).

ಸಮದಾಯಿಸಿ samadâyishi. = ಸಮುದಾಯಿಸಿ. (My.).

ಸಮದಾಯಿಸು samadâyisu. = ಸಮುದಾಯಿಸು. (My.).

ಸಮದೃಷ್ಟಿ sama-dṛishṭi. The act of looking at equally or impartially, impartial and equal regard, impartiality; the act of facing (ಶೆಂmd. 264).

ಸಮಧಿಕ sam-adhika. *Very abundant, exceeding, excessive, plentiful.*

ಸಮಧುರ sa-madhura. Sweet, pleasant, pleasing, etc. (Bp. 4, 24; 30, 31; 45, 43; 47, 52).

ಸಮನಂತರ sam-anantara. Time immediately following (Râm. 1, 16, 51; J. 2, 3). ಸಮನಂತರದಲಿ, immediately after (Ṭpr. 4, after 140).

ಸಮನಿಸು samanisu. (fr. ಸಮ 2). = ಸವನಿಸು. To grow ready or prepared; to be acquired, found, got or gained; to be brought about; to come about; to occur; to become (ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಶೆಂmd. Dh.; ಆಹುದು ಶೆಂmd. 117. 362; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 117 Cm.; 131 Cm.; 149 Cm.; 362 Cm.). ಸಮನಿಸುಂ (ಶೆಂmd. 268). ಪೊಸ್ತಿಂ ಸಮನಿಸು ಗುಮ್ ಆತ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಂ ದುಣ್ಣಂ? (84). ಸಮನಿಸುಗೆ ಜಗತ್ಕಿಲ್ಲಿಯು ದುಃ ಆಘೀಪ್ಪಂ ಕ್ಷೇಮಪ್ಪತ್ತಿ ಕುಶಲಂ ಭದ್ರಂ ಧಾಪುಕಂ ಫವಿತವ್ಯಂ ಪ್ರೀಯಂ ಶಿವಂ ಶುಭಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ದುಂಗಳಂ ಳಕ್ಕಾಣಂ! (150). See Ṭpr. 2, 33. 71; 3, 39; 5, 136; 8, 79; Abh. P. 3, 152; 11, 115; 14, 11; Prll. 3, 4; Č. Bp. 47, 16; Râv. 2, 54; 9, 12; 13, 25; J. 6, 32; 15, 27; 16, 20; 26, 10; Bh. 8, 27, 35. 2, to prepare; to cause to get; to apply to (Grj. 10, 30).

ಸಮನ್ತ sam-anta. Being on every side or part, universal, complete, whole, entire, all. 2, limit, boundary, term, end. See ಸಾಮನ್ತ.

ಸಮನ್ತತಸ್ sam-anta-tas. *All round, on every side, everywhere, from all quarters,* altogether, wholly.

ಸಮನ್ತದುಗ್ಧೆ samanta-dugdhe. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum* (= ಸ್ನುಕ್).

ಸಮನ್ತಭದ್ರ samanta-bhadra. *A Buddha or Jina.* ಸಮನ್ತ ಭದ್ರಸ್ವಾಮಿ (ಶೆಂmd. 125).

ಸಮನ್ತಾತ್ samantât. *From every side, on every side, from every part, all round.*

ಸಮನ್ತು samantu. (= ಸಮಂತು 2). Beauty, grace; beautifully, nicely, etc. (Grj. 1, 108; 3, 120; 4, 22; Bp. 9, 49; Râv. 13, 25). — ಸಮನ್ತಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To make beautiful, nice, neat, etc. (Ṭpr. 6, 64).

ಸಮನ್ತು samant-tu. (or Sk. sam & K. antu 1). In the very same way: in that way, so, thus (ಅಂತೆ ಶೆಂmd. 27 Cm.; ಆಂಗೆ 226. 240 Cm.). 2, vedic tradition (ನಾರ್ತ, ಆಹುಮ್ಮತ Kn. 136).

ಸಮನ್ಧ samandha. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧ. (Mhr.; Čb. 47).

ಸಮನ್ವಯ sam-anvaya. Regular succession or order, conjunction, mutual connection (Sk. 48). 2, a lineage, a race, a family (Râv. 13, 63).

ಸಮನ್ವಿತ sam-anvita. Connected with, joined; completely possessed of, endowed with, possessing (ಯುತ, etc., ೪.೨ ದಲ್ Mr. 440; J. 11, 26).

ಸಮನ್ವಿತಲಯ samanvita-laya. *Keeping time together, etc.* (= ಏಕತಾಲ).

ಸಮಪದ sama-pada. Holding the feet even: an attitude in shooting (Colebr.).

ಸಮಬನ್ಧು sama-bandhu. A kinsman of equal standing (My.); one of equal age (J. 33, 25).

ಸಮಭರವಿಭಾಗ sama-bhara-vibhâga. Proper disjunction of a number (of connected sentences in poetry) (Kâvy. II, 2, B, 27).

ಸಮಭಾಗ sama-bhâga. An equal share (ಸಮ್ಮ Čt. I, 105; II, 9).

ಸಮಭಾವ sama-bhâva. Of like nature or property; sameness, equability; proper nature (Kâvy. IV, 2, 49). See ಎಚ್ಚ 2.

ಸಮಭಿಮತ sam-abhimata. Fully assented to; greatly desired; very much honoured (Kâvy. III, 1, A, 3).

ಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರ sam-abhivyâhâra. Mentioning together; proximity to or association with a word whose meaning is well understood (My.).

ಸಮಭಿಹಾರ sam-abhihâra. Seizing or taking together. 2, repetition, reiteration. See ಕ್ರಿಯಾ-.

ಸಮಭೂಮಿ sama-bhûmi. Even or level ground (My.).

ಸಮಯ sam-aya. = ಸಮೆಯ. Going or coming together. 2, an assemblage, a company, a congregation. 3, *convention, agreement, compact, covenant, treaty, contract; engagement, appointment.* 4, stipulation, condition. 5, *an oath.* 6, concurrence of circumstances, juncture, *fit or proper time, right moment, opportunity,* occasion, *season,* emergency, exigency. 7, *time* (ನಿಮಿಷಭೇದ, ಕಾಲ Nn. 56; ಕಾಲ Mr. 530); leisure. 8, speciality (ವಿಶೇಷ 530). 9, *conventional rule or usage, established custom, law, rule,* religious obligation. 10, *demonstrated conclusion,* dogma (ಸಿದ್ಧಾನ್ತ 530). 11, order, direction, precept. 12, sign, hint, indication (ಸಂಕೇತ 530). 13, poetical idiom or conventionality. See ಅವಿ-, ಕಾವ್ಯ-, ಕು-, ಜನ-, ಪರ-, ಬುದ್ಧ-, ಸ್ವ-. ಸಮಯಕ್ಕಾಗದ ಆರ್ಥ ಸಹಸ್ರವಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.— ಸಮಯಕ್ಕಾದವನೇ ಕಣ್ಣಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೊದಗಿದವನೇ ಬಣ್ಣಿ (Prvs.). — ಸಮಯಸಕ್ಕದ ಳಕ್ಕು. An unluckly conjunction of circumstances, a difficulty (My.).

ಸಮಯಸ್ಥ samaya-stha. A man belonging to a congregation or sect (Bp. 32, 63).

ಸಮಯಾ samayâ. At a fixed or appointed time; in due time or season. 2, *within, in the middle, in the midst.* 3, *near.*

ಸಮಯಾಕಪಟಿ samayâ-kapaṭi. A hypocrite who acts as the occasion suits him (Bp. 45, 21).

ಸಮಯಾಚಾರ samaya-âchâra. Conventional practice or usage. 2, superintendence of a congregation or caste (My.).

ಸಮಯಾಧೀನ samaya-adhîna. Dependent on circumstances (Kâvy. V, 54).

ಸಮಯಾನ್ವೇಷಣ samaya-anvêshaṇa. Seeking for an opportunity, etc. See ಪಾರ್.

ಸಮಯಿ samayi. A person belonging to a congregation or sect (Bp. 32, 49; 36, 27; 38, 76; 50, 34; 51, 5; 52, 30).

ಸಮಯಿಸು samayisu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಸು, etc. To destroy (ಕೊಲ್ಲು G.).

ಸಮಯೋಚಿತ samaya-uchita. Suited to the occasion or time, suitable to an emergency, seasonable, opportune (B. 4, 127).

ಸಮರ sam-ara. Coming together in a hostile manner, conflict, *combat, battle, war* (ಶಾಳಿಗ Nn. 45).

ಸಮರಂಗ samaraṅga. Tbh. of ಸಮರರಂಗ. (Grj. 6, 34; J. 11, 16).

ಸಮರತಿ sama-rati. A kind of coitus (J. 11, 22; 15, 44; 18, 31. 33).

ಸಮರಥ sama-ratha. A superior warrior or hero fighting from a car (J. 14, 5).

ಸಮರರಂಗ samara-raṅga. = ಸಮರರಂಗ. A battle-field, a place of combat.

ಸಮರಸ sama-rasa. Fit or suitable sentiment, emotion or feeling (Śāv. 2, 104; 5, 49). *Cf.* ಸಾಮರಸ್ಯ.

ಸಮರಾಂಕಣ samara-aṅkaṇa. = ಸಮರರಂಗ. (Śāv. 5, 52).

ಸಮರಾಂಗಣ samara-aṅgaṇa. = ಸಮರರಂಗ. (Śāv. 5, 51).

ಸಮರಾತ್ರಿ sama-rātri. Midnight (My.).

ಸಮರೂಪ sama-rûpa. Of the same form (My.).

ಸಮರೇಖೆ sama-rêkhe. A straight line (My.).

ಸಮರೋಚಿತ samara-uchita. *Fit for war* (B. 4, 30).

ಸಮರಿಸು samaru. 1. = ಸವರು. To make proper, fit, neat or beautiful, to trim (ಜಾರುಳರಂ Śmd. Dh.). P. p. ಸಮರ್ದ (Čpr. 6, after 64; Kâvy. I, 5, 47; Abh. P. 3, 14; 14, 35); to adjust the contents of a corn-measure by scraping off what is above the level of the top (My. as ಸವರು).

ಸಮರಿಸು samaru. 2. Trim, decoration. ಸಮರಿಸು ಎಸಿದ ಹೆಣ್ಣು, ಸಮ್ಮಾರ ಮಿಸಿದ ಮೋಕೋಗರ (Prv.).

ಸಮರ್ಚನ sam-archana. ಸಮರ್ಚನೆ. Adoration, worship (Bp. 29, 28; 31, 2; 34, 3; 45, 10).

ಸಮರ್ಥ sam-artha. Having a similar or suitable aim or object, having proper aim or force, very forcible or adequate, well adapted, well suited, *proper, fit, suitable,* regular (Śmd. 164). 2, capable, competent. 3, very strong, *strong, powerful, able,* energetic (ಸಾಸಿಗ Čt. I, 41; ಐಸ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವನು Mr. 233). 4, having the same sense or meaning, *having the same sense, connected in sense.* 5, having the same construction, being in opposition (as words). 6, full of meaning, coherent, significant, intelligible. 7, made fit or proper, prepared, allowed. 8, a significant word. 9, the construction or coherence of words together in a significant sentence. Feminine ಸಮರ್ಥೆ (My.). See ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

ಸಮರ್ಥತೆ sam-arthate. Adequacy; capability, ability, strength, force, power, energy. 2, sameness of meaning; force or signification (of words), sense, meaning. See Čpr. 1, 33; Bp. 23, 25; 46, 49; 47, 68.

ಸಮರ್ಥತ್ವ sam-arthatva. = ಸಮರ್ಥತೆ. See ಆಜ್ 2.

ಸಮರ್ಥನ sam-arthana. The act of making fit or ready; that of giving force or strength, establishing, maintaining, corroborating. 2, *deliberation, determination, deciding on the propriety of anything.* 3, adequacy; capability, force, efficacy, ability. 4, *reconciling differences, reconciliation, allaying disputes.*

ಸಮರ್ಥಕೆ sam-arthike. Ability, strength, power (Bp. 19, 56; 46, 78).

ಸಮರ್ಥಿಸು sam-arthisu. To make fit or ready; to establish (My.).

ಸಮರ್ಧಕ sam-ardhaka. Causing to prosper or increase; *granting a blessing or boon.*

ಸಮರ್ಪಕ sam-arpaka. Going or coming together, meeting; fitting, suiting; worthy of; agreeing with; conformable unto (Mhr.; My.; B. 4, 126).

ಸಮರ್ಪಣ sam-arpaṇa. Causing to meet; the act of delivering or handing over, consigning, presenting, offering (My., also as ಸಮರ್ಪಣೆ). — ಸಮರ್ಪಣಾರಿಗೆಯ್. -ಒ-. To present (Bp. 35, 39; 58, 67).

ಸಮರ್ಪಿತ sam-arpita. Delivered, made over, consigned, offered, devoted (Bp. 12, 18).

ಸಮರ್ಪಿಸು sam-arpisu. To deliver completely over, to hand over, to consign, to present, to offer, to devote (Bp. 6, 31; 30, 20; 35, 15; 38, 8; 39, 16. 27; 59, 57; J. 3, 31).

ಸಮರ್ಯಾದ sa-maryâda. Bounded, limited. 2, bordering upon, *near, proximate.* 3, keeping within bounds or in the right course, correct in conduct; respectful.

ಸಮಲ sa-mala. Dirty, impure; *sinful.* 2, excrement, feculent matter, orduro (ಪುರೀಷ, ಮಲ Mr. 396).

ಸಮವಯಸ್ಸು sama-vayas. Equal age; of equal age.

ಸಮವಯಸ sama-vayasa. Tbh. of ಸಮವಯಸ್ಕ. (Śmd. 106).

ಸಮವಯಸ್ಕ sama-vayaska. Of equal age (My.).

ಸಮವರ್ತಿ sama-varti. Being equal, being of a fair or impartial disposition; *Yama.*

ಸಮವಸರಣ sam-avasaraṇa. Good luck, felicity (Čpr. 2, 62; Abh. P. 10, 92).

ಸಮವಸರಣಭೂಮಿ samavasaraṇa-bhûmi. An auspicious, holy place (Abh. P. 10, after 92).

ಸಮವಸರಣಸ್ಥಲಿ samavasaraṇa-sthali. = ಸಮವಸರಣಭೂಮಿ. (Čpr. 3, 3).

ಸಮವಾಕ್ಯ sama-vâkya. A word that expresses commonness or generalizes (see Mr. s. ಸರ್ವಪದ).

ಸಮವಾಯ sam-avâya. Coming or meeting together, conjunction, close union, connection. 2, a collection, an aggregate, a meeting, a concourse, a congress, an assemblage; *a multitude; an association, a joint company.* 3, constant or inseparable connection or cohesion, intimate or material relation.

ಸಮವಾಯಿ sam-avâyi. Closely and intimately connected; intimate and inseparable cause.

ಸಮವಾಯಿಕಾರಣ samavâyi-kâraṇa. Inseparable cause or connection, cause of constant inherence or cohesion, material cause, substantial cause (My.).

ಸಮವೃತ್ತ sama-vritta. A class of metres (Čh.). 2, the prime vertical line (in astronomy).

ಸಮವೇತ sam-avêta. *Come together, met together, met;* closely united, mixed, mingled, blended; collected, as-

sembled; intimately united or inherent; contained or comprised in.

ಸಮಷ್ಟಿ sam-aṣṭi. Collective pervasion, a collective aggregate or one which is viewed as consisting of one thing or as constituted of parts of which each is substantially the same with the whole, totality (My.).

ಸಮಷ್ಠಿಲೆ sam-aṣṭhilĕ. *A kind of pot-herb* (= ಗಜ್ಜೀರ).

ಸಮಸಂಸ್ಕೃತ sama-saṁskṛita. A word that has been adopted from Saṁskṛita without any alteration (Śmd. 98. 408; Kâvy. I, 3, 84-88).

ಸಮಸನ sam-asana. The act of throwing together, aggregation, combination, conjunction, composition, formation of compound words. 2, *contraction, abridgment.*

ಸಮಸಂಧಿ sama-sandhi. Equal alliance, peace on equal terms. (R.).

ಸಮಸಪ್ತಕರ sama-saptakar. N. of a class of râkshasas (Bh. 7, 5, 27. 28).

ಸಮಸು samasu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮುಂಡಿಸು, ಸಮಿಸು, etc. To make wear away, etc. (My.).

ಸಮಸುಪ್ತಿ sama-supti. *Universal sleep, the end of a kalpa and destruction of the universe* (ಸಮಾಧಿ, etc. Mr. 71).

ಸಮಸ್ತ sam-asta. Thrown together, combined, united, compounded. 2, inherent in or pervading the whole of anything. 3, *all, whole, entire;* the whole.

ಸಮಸ್ಥಾನ sama-sthâna. Equal or proper state or condition; even or level ground (ಪ್ರಮಾಣ, ಸಮವಾದ ಸ್ಥಾನ Nn. 139).

ಸಮಸ್ಯ sam-asya. To be thrown together, to be compounded or combined (adj.); to be made entire or complete.

ಸಮಸ್ಯಾರ್ಥ samasya-arthĕ. = ಸಮಸ್ಯಾರ್ಥ. (Colebr.).

ಸಮಸ್ಯೆ sam-asyĕ. *The act of giving part of a stanza to any one and requiring him* (as a proof of his skill) *to complete it.*

ಸಮಳ್ತಲಿ (samaḷtu-aṟĕ). = ಸವಳ್ತಲೆ. Daybreak, dawn, morning (ಕಾಲ್ಬೆ, ಉಡಸ್, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, etc. Hlâ.).

ಸಮಾ samâ. = ಸಮು 1. *A year.*

ಸಮಾಂಸಮಿನಿ samâ-m-saminĕ. *A cow bearing a calf every year* (ಬಿಡಿವಿಡದು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆದು Mr. 181).

ಸಮಾಕರ್ಷಿ sam-âkarshi. Drawing together; attracting; drawing out. 2, *a scent spreading far.*

ಸಮಾಕಲಿತ sam-âkalita. Tied or bound to, closely united with (Kk. 2); fully laid hold of or occupied (J. 24, 13).

ಸಮಾಕಾರ sama-âkâra. Of the same or like form, like in appearance (Ŏpr. 5, 96).

ಸಮಾಕ್ರಾನ್ತ sam-âkrânta. Trod upon. 2, attacked, assailed; seized upon, possessed. 3, overcome; overrun, pervaded, overspread; surmounted (My.).

ಸಮಾಖ್ಯ sam-âkhya. = ಸಮಾಖ್ಯೆ. (ಶಬ್ದ Nn. 166).

ಸಮಾಖ್ಯಾತ sam-âkhyâta. Reckoned up, enumerated; fully related; declared, proclaimed; famed, celebrated, well known, public, notorious. See ಆ-.

ಸಮಾಖ್ಯಾತಿ sam-âkhyâti. Great fame or notoriety. See ಸಆ.

ಸಮಾಖ್ಯಾನ sam-âkhyâna. A word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 115).

ಸಮಾಖ್ಯೆ sam-âkhyĕ. Report, *fame, renown, celebrity.* 2, a name, appellation; a word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 69. 70). 3, a document of convention signed by all concerned (My.).

ಸಮಾಗತ sam-âgata. Come together, met, encountered; united, joined; assembled; being in conjunction; come to, approached, arrived, come (ಲೆಕ್ಕಾಗಿ ಬನ್ನುವಾಪ Śmd. 161 Cm.).

ಸಮಾಗಮ sam-âgama. Coming together, meeting, encounter; union, junction; assembling; association, intercourse, society, company; sexual intercourse (Kâvy. IV, 2, 22-24); an assembly; conjunction (in astronomy); approach, arrival.

ಸಮಾಘಾತ sam-âghâta. Striking together; striking down, killing; *conflict, war, battle.*

ಸಮಾಚರಣ sam-âcharaṇa. Coming near, intercourse (Bp. 6, 10); the act of proceeding, practising, performing, observing, behaving.

ಸಮಾಚಾರ sama-âchâra. 1. Equal or similar conduct; upright or virtuous conduct, proper practice.

ಸಮಾಚಾರ sam-âchâra. 2. Proceeding, going. 2, performance, practice, conduct, usage, way. 3, doings; news, report, accounts, intelligence, information. ಮೊನ್ನೆ ಇವರು ಮುನ ನಂಗದ ಕಬ್ಬಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ (Prv.). — ಸಮಾಚಾರ ತೆಗೆ. To inquire about (B. 5, 281).

ಸಮಾಚಾರಪತ್ರ samâchâra-patra. A newspaper (My.).

ಸಮಾಜ sam-âja. A meeting, *assembly,* congregation, congress; *a society, company,* association, club; a convivial meeting, party; *a multitude,* a number. See Bp. 26, 36; 57, 19.

ಸಮಾಜ್ಞೆ sam-âjñĕ. *Reputation, fame.*

ಸಮಾಧಾನ sam-âdhâna. The act of putting together or collecting or composing. 2, *fixing the mind intently on an object under consideration, deep meditation, profound contemplation* (ಸಮಾಧಿ Mr. 30). 3, agreeing, assenting, promising. 4, contentment, satisfaction. 5, rest, relief, ease, calm, peace (ಪ್ರಮು, ಶಾನ್ತ Dhw. 28). 6, removal of an objection. See Bp. 59. 10; Bh. 1, 10, 34; B. 2, 20; 4, 16. 123. 153; 5, 74. 72. 184. 289. ಆರಿ ದಾನ ಕೊಟ್ಟುರೂ ಸಮಾಧಾನ ಬೇಕು (Prv.). — ಸಮಾಧಾನಗೆ ಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು. (My.). — ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Satisfying, etc. (My.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get comfort, to grow cheerful (B. 3, 18). — ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ ಇರು. To be contented (B. 3, 66). — ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು. To satisfy; to comfort, to appease, etc. (ಸನ್ತವಿಸು, ಶಾನ್ತ ಪಡಿಸು G.). — ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು. To satisfy, to please; to comfort, etc. (ಸನ್ತಯ್ಸು G.). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವರ್ಕಾಗಿ ಆ ಮುಖಗಳು ಮಾಡಿದ ಯತ್ನವು ಕೆಯ್ಗೂಡಲಿಲ್ಲ (B. 3, 72). ಕೈಕ್ಕಾಳುಮಾಡಿ . . . ತಾಯಿಯು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ (5, 72). — ಸಮಾಧಾನವಾಗು. -ಆಗು. Contentment, ease, comfort, etc. to be produced or come (B. 4, 77. 201; 5, 192).

ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥ samâdhâna-artha. Purpose or need of contentment, ease, etc. ಕೆಲವು ಕ್ರೀಡುಸ್ಥಳಸಂಪಾದನೆ . . . ಮುಖ್ಯವೇ ಮನುಷಿನ ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಡಬಾರದಿರಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲ ಪ್ರಳ್ಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 87).

ಸಮಾಧಿ sam-âdhi. Putting together, collecting, composing. 2, *fixing the mind intently on an object under considera-*

tion, deep meditation, profound or abstract meditation (on the true nature of soul, etc., ಸದಾಧ್ಯಾನ Mr. 30). 3, devotion. 4, a religious vow or self-imposed restraint. 5, *composing differences, making up quarrels, reconcilement.* 6, *agreement, assent, promise.* 7, making good. 8, requital, retaliation. 9, perseverance in extreme difficulties. 10, *collecting and laying up grain in times of dearth* (see Nr. 2. synonyme ನೀವಣಿಗೆ). 11, a particular figure of rhetoric, described as the coincidence of two events accidentally connected and expressed by a common verb (Kâvy. III, 1, A, 3. 22. 23; Śmd. 118). 12, a grave, a tomb. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಳ್ಳೇ ಕಾಟ (Prv.). See ಆತ್ಮವಿಧ-; Bp. 47, 23; 48 sum.; 48, 29; B. 4, 215.

ಸಮಾಧಿಸ್ಥ samâdhi-stha. Abiding in contemplation, absorbed in devout meditation (Bp. 34, 4).

ಸಮಾನ samâna. 1. *Same, alike, similar, equal, uniform, one.* 2, common to all, common, general. 3, *good, virtuous,* right. 4, an equal, a friend; an equal thing, the same. 5, any letter which corresponds to another, a letter having the same place or organ of utterance, a monophthong (Śmd. 13. 16). ಗಳ್ಳಂ ತೋರಣಂ, etc. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯುಮ್ ಕ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯುಮ್ ಒಂದೆ ಸಮಾನಂ (Ct. II; 48). ಹತ್ತರ ಸಾವು ದುಡುಕೇ ಸಮಾನ.—ಹತ್ತು ಜನ ಎದ್ದು ದದು ಮುತ್ತಿನ ಸಮಾನ (Prvs.).

ಸಮಾನ sam-âna. 2. *One of the vital airs, that which circulates about the navel and is considered essential to digestion* (ಜಾಠಿಗೆ ಒದಗುವ ಆನಿಲಂ Mr. 51).

ಸಮಾನಕಾಲಿಕ samâna-kâlika. = ಸಮಾನಕಾಲೀನ. (My.).

ಸಮಾನಕಾಲೀನ samâna-kâlîna. Synchronous, occurring or produced at the same time (My.).

ಸಮಾನಜಾತಿ samâna-jâti. Of the same sort; of the same tribe or caste (My.).

ಸಮಾನತ್ವ samânatva. Sameness, equality, likeness; community of kind or quality (ಹೋಲಿಕೆ G.; My.).

ಸಮಾನವಸ್ತು samâna-vastu. A similar or equal thing (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಸಮಾನಸ್ಥ samâna-stha. An equal man (My.).

ಸಮಾನಾಕ್ಷರ samâna-akshara. A monophthong (Kâvy. III, 2, B, 54. 55; see ಸಮಾನ 1 No. 5).

ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ samâna-adhikaraṇa. Being in the same subject or category, being in the same predicament, having the same location or sphere; agreeing together in the same case, etc., being in the same government; etc., etc. (Sk.; R.).

ಸಮಾನೋದರ್ಯ samâna-udarya. *Born from the same womb, a brother of whole blood.*

ಸಮಾಪನ sam-âpana. The act of causing to obtain or gain completely; accomplishing, conclusion, completion (My.).

ಸಮಾಪ್ತ sam-âpta. Concluded, completed, finished, ended, done (Sk.); exhausted, spent (Mhr.). (Bp. 44, 29; B. 4, 10).

ಸಮಾಪ್ತಿ sam-âpti. Complete acquisition, accomplishment, completion, perfection, *conclusion, finish, end;* exhausted state (Mhr.). ಪಂಡಿತರ ಸಮಾಪ್ತಿ (B. 4, 133). — ಸಮಾಪ್ತಿ ಮಾಡು. To finish (Bp. 32, 39). — ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be concluded (Bp. 61, 92).

ಸಮಾಮ್ನಾಯ sam-âmnâya. Traditional repetition or mention; tradition, repetition, mention; enumeration, reading, recitation. 2, totality, aggregate (ಒಟ್ಟುಪಟ್ಟಿಯಿಂ ಕೆಬ.).

ಸಮಾರಂಭ sam-ârambha. Undertaking, enterprise, commencement, beginning; using (Sk.). 2, the arrangement, disposition and management (of a festivity, public entertainment, pompous procession or ceremony): the celebration or solemnization with full form and state (of a religious observance or institution, etc.), a festival (Mhr.; B. 2, 20. 52; 3, 111; 4, 215; My.; ಆಡಂಬರ G.). 3, = ಸಮೂಲಂಭ. (Sk.).

ಸಮಾರಾಧನೆ sam-ârâdhanè. ಸಮಾರಾಧನ. The act of conciliating, gratifying, conciliation, serving (Sk.). 2, worship, service (Bp. 12, 16). 3, entertainment made to Brâhmaṇas on festive or religious occasions (Mhr.; B. 4, 52; My.).

ಸಮಾರಾಧಿಸು sam-ârâdhisu. To serve, to worship (My.).

ಸಮಾರೂಢ sam-ârûḍha. Having ascended, mounted, gone up. (A.). 2, grown over, healed. 3, agreed upon.

ಸಮಾರ್ಜನಿ sa(*i. e.* sam-)-mârjani. Rubbing off well, cleansing, purifying. See ಮಜ್-.

ಸಮಾಲಕ್ಷಿತ sam-â-lakshita. Looked at attentively, beheld, seen, perceived (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಸಮಾಲಂಭ sam-âlambha. *Smearing the body with fragrant unguents.*

ಸಮಾಲಂಭನ sam-âlambhana. = ಸಮೂಲಂಭ. *Smearing* etc.

ಸಮಾವರ್ತನ sam-âvartana. -ನೆ. The act of turning back, returning; a pupil's return home after finishing his religious studies; completing (My.; see ವ್ರತ-). See ಸೋ ದಮುಂಜ.

ಸಮಾವಿರ್ಭೂತ sam-âvirbhûta. Fully become visible, manifest (Kâvy. III, 3, B, 170).

ಸಮಾವೃತ್ತ sam-âvṛitta. Come together; returned; completed. 2, *a pupil who has returned home after completing his studies.* See Nr. 2. ಪದೆ.

ಸಮಾವೇಶ sam-avêśa, Entering together, meeting; entrance, penetration; possession (by evil spirits, etc.). 2, entrance into and containedness in, inclusion in or among, contained or comprised state (Mhr.; B. 4, 94).

ಸಮಾಶ್ರಯ sam-âśraya. Seeking protection; support, protection; a place of refuge, a place of resort or shelter, resting-place, dwelling-place. See ದೇಶ್ಯಾಜಸಸಮಾಶ್ರಯ.

ಸಮಾಶ್ರಿತ sam-âśrita. Fled to for refuge, resorted to, entered (Rây. 6, after 17). 2, protected, defended, cherished; depending on, supported by.

ಸಮಾಸ sam-âsa. Throwing or bringing together, aggregation, collection, conjunction, connection, union, compounding, composition. 2, *composition of words, a compound word* (Śmd. 6. 70. 78. 80. 88. 90. 98-100; 189. 194. 207. 217. 231. 245. 375. 377. 378. 381. 382. 384. 386; Kâvy. I, 6; I, 3, 1 seq.; I, 4, 50-52; III, 1, A, 18; IV, 1, 7. 11; see ಪದ-). ಸಪ್ತ ಸಮಾಸವಿಘಟ್ಟನಗಳ್ (Ct. II, 121). 3, composition of differences, reconciliation. 4, a collection of parts, whole, totality, all (ಆವಲಿ, ಸರ್ವ Mr. 426). 5, *contraction,* abbreviation, condensation, abridgment, *brevity, conciseness.*

ಸಮಾಸಕ್ತ sam-âsakta. Fastened or joined together, attached, united, combined; attached to, fixed on; reached, attained; affected by. (R.).

ಸಮಾಸಪ್ರಾಸ samâsa-prâsa. *Consisting chiefly of compound words.*

ಸಮಾಸಲಿಂಗ samâsa-liṅga. A compound nominal theme (Śmd. 88 Cm.).

ಸಮಾಸವದ್ಭಾವ samâsa-vat-bhâva. The state of being like a compound term (Śmd. 139).

ಸಮಾಸಾದಿತ sam-âsâdita. Approached; assailed; met with, attained, obtained; accomplished, effected, finished, done (My.).

ಸಮಾಸಾದ್ಯ sam-âsâdya. *Attainable, obtainable,* procurable, to be effected.

ಸಮಾಸಾರ್ಥ samâsa-arthe. *The act of giving a part of a stanza to any one and requiring him* (as a proof of his skill) *to complete it.*

ಸಮಾಸಿಸು sam-âsisu. To join together, to compound, to form a compound (Śmd. 387).

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ samâsa-ukti. A compound metaphor, protracted metaphor (Kâvy. III, 3, B, 61. 91 seq.).

ಸಮಾಹಾರ sam-âhâra. Bringing together, *collection,* accumulation, aggregation. 2, *contraction, abridgment, conciseness, brevity.* 3, composition of words. 4, *conjunction of words and sentences* (as by the particle "and").

ಸಮಾಹಿತ sam-âhita. Placed together, composed, collected, compiled, accumulated, assembled. 2, united, joined, reconciled, made up, set right, settled, arranged. 3, concluded, inferred, demonstrated. 4, agreed upon, assented to; *promised.* 5, imposed, applied. 6, deposited, delivered over. 7, intently absorbed, very intent on. 8, steadfast, firm, calm. 9, made, effected, finished. 10, a pure or holy man. 11, great attention or intentness, description of great intentness (Kâvy. III, 3, B, 3. 48-53).

ಸಮಾಹೃತ sam-âhṛita. Brought together, collected, accumulated, combined, compiled. 2, abundant, much. 3, contracted, abridged. 4, accepted, received, taken (My.; ಕೂಡಿದ, ಆಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ G.).

ಸಮಾಹೃತಿ sam-âhṛiti. Collection, *compilation; abridgment.*

ಸಮಾಹ್ವಯ sam-âhvaya. Calling out; challenging. 2, *a single combat; war, battle.* 3, *setting animals to fight for sport,* as cocks, rams, etc. 4, *an appellation, name;* a word (ಸಂಜ್ಞೆ, ಹೆಸರು Nn. 159; ಶಬ್ದ 11. 43. 51. 65). 5, equality, etc. (ಸಮ 159).

ಸಮಾಳಿಸು samâḷisu. = ಸಮ್ಮಾಳಿಸು, q. v. To manage, to use address in bringing about a purpose (My.; Te. ಸಮಾಳಿಂಪು; T. ಚಮಾಳಿ).

ಸಮಿತ್ sam-it. Going or coming together; *conflict, war, battle.*

ಸಮಿತ sam-ita. Come together, met; conflict, war (Mr. 289).

ಸಮಿತಿ sam-iti. Coming together, *meeting, union,* association; *an assembly,* a company (ಸಂಗತಿ, ಸಭೆ Mr. 48; ಸಾಂಗತ್ಯ, ಕೂಟ, ಆಸ್ಥಾನ, ಸಭೆ Nn. 141); a multitude (ರಾಜೀವ, ಸಮೂಹ Nn. 22; ಸಂಚಯ, ಸಮೂಹ 141). 2, hostile meeting, *conflict, war, battle.* 3, sameness, likeness, equality; moderation; that is highest, chief, best or excellent (ಉತ್ತಮ 141).

ಸಮಿತೆ samite. Tbh. of ಸಮಿಧ್. (Bp. 39, 33).

ಸಮಿದ್ sam-idh. ಸಮಿತ್. = ಸವದಿ, ಸಪ್ಪಡಿ. That is kindled: *fuel,* wood, firewood, grass, etc. employed as fuel (ಸವದಿ Nr.).

ಸಮಿಧ sam-idha. Fire (Sk.). 2, Tbh. of ಸಮಿಧ್.

ಸಮಿಧಸ್ಥಲ samidha-sthala. A place for fuel (Śâv. 2, 66).

ಸಮಿಧ sam-idhi. = ಸಮಿಧ್. (ಇಷ್ಟನ, ಕಾಷ್ಠ, etc., ಅಮಗಟ್ಟು Mr. 48).

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *The act of kindling,* fuel, firewood.

ಸಮಿಸು samisu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಸು, ಸವಂಡಿಸು, ಸವಸು 2, ಸವಿಸು 1. To cause to wear away, etc. (My.).

ಸಮೀಕ samîka. *Conflict, war, battle.*

ಸಮೀಕರಣ sami-karaṇa. The act of making even or equal. 2, the reducing of fractions to a common denominator, equation (My.).

ಸಮೀಕರಿಸು sami-karisu. To make even or equal, to equalise (Ūpr. 2, after 49).

ಸಮೀಕೃತ sami-kṛita. Equalised; levelled, equipoised, balanced; done in the same manner, imitated; summed up, added (Ūpr. 4, 27; 4, after 27).

ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ sam-îkshya. Having well looked at or considered, having reflected. See ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ. 2, to be looked at or considered (adj.); to be investigated.

ಸಮೀಚೀನ samîchîna. (fr. ಸಮ್ಯಂಚ್). Tending in a common direction, agreeing with, *concordant, consistent, convenient, fit, proper, correct, true, just, right.*

ಸಮೀಚೀನತ್ವ samîchînatva. Fitness, justice, etc. (Bp. 2, 31).

ಸಮೀನ samîna. Yearly, annual, relating to a year. See ಸಮಾಂಸಮೀನ.

ಸಮೀಪ samîpa. = ಸನಿಹ. Near, contiguous, proximate, adjacent, close by, at hand. 2, *proximity, vicinity; presence* (ಸನಿಹ, ಕೆಲ, ಪೊರೆ, etc. Kk. 33; ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, ಪೊಮಗೆ, ಕೆಲ, ಸನಿಹ Śm. 59; ಹತ್ತಿರೆ Nn. 56, c. r. ಪತ್ತರ; 112). See Śmd. 230; Kâvy. I, 3, 89-97; ಪೊಮಗೆ 1.

ಸಮೀಪಪ್ರಾಸ samîpa-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಸಮೀಪಾಗಮನ samîpa-âgamana. Coming near, approaching. See ಆಯ್ತರ್, ಎಟ್ಟಿರ್, ಸಾರ್ 1, ಸಾಮಿಗ್, ಸಾತರ್.

ಸಮೀಪಿಸು samîpisu. To come near, to approach. ಆವನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸಿದನು (My.). ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿತು (My.). ಆವಳ ಉದ್ವೇಷದ ಸಿಟ್ಟಿಯು..... ಆವನಿಗೆ ಸಮೀಪಿಸುವದು (R. 5, 207).

ಸಮೀರ sam-îra. *Wind, air.*

ಸಮೀರಕುಮಾರ samîra-kumâra. Hanumat (Râm. 4, 1, 17).

ಸಮೀರಣ sam-îraṇa. *Wind, air.* 2, N. *of a certain metrical foot* (Ch.). 3, *N. of a plant* (ಮುರುಡಿ).

ಸಮೀಹಿತ sam-îhita. Longed or wished for; that is desired; wish, desire (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಸಮುಖಿ sa-mukha. Talkative, loquacious; *eloquent.*

ಸಮುಚಿತ sam-uchita. Liked; well suited, suitable, fit, right, proper; appropriate, worthy; accustomed, used. See Śmd. 131. 371. 408; Bp. 6, 26; 9, 33; J. 18, 26. 2, suitableness, etc. (Bp. 33, 10; 40, 40).

ಸಮುಚ್ಚಯ sam-uchchaya. Collection, assemblage, aggregation, accumulation, multitude, mass, aggregate. 2, *conjunction of words or sentences* (as by the particle "and", etc.). 3, *the gathering together of two or more*

things independent of each other (but associated in idea with reference to some common action). 4, the rhetorical ornament of conjunction (Kâvy. III, 3, B, 3. 21-29). See Śmd. 80; 85 Cm.; 86. 149. 176. 187; 199 Cm.; 201 Cm.; 257. 264. 276. 285; 334 Cm.; 396; Bp. 59, 57.

ಸಮುಚ್ಚ sam-uccha. Very lofty or great.

ಸಮುಚ್ಚಯಿಸು samuccháyisu. To join words or sentences (My.).

ಸಮುಚ್ಚಾಮರ samuccha-amara. A very great deity or dignitary (Râv. 6, after 17). 2, ಸಮುಚ್ಚ-ಚಾಮರ, a large châmara (6, after 17).

ಸಮುಚ್ಚಾಯಕ sam-uccháyaka. Collecting together, conjoining.

ಸಮುಚ್ಚಾಯಕಾವ್ಯಯ samuccháyaka-avyaya. A conjunction (My.).

ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ sam-uchchhraya. Raising aloft; elevation, *height* (of a tree, etc.). 2, *opposition, enmity.*

ಸಮುಚ್ಛ್ರಾಯ sam-uchchhrâya. Raising up; elevation, height (My.).

ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತ sam-uchchhrita. Well raised or elevated, high, lofty (Čpr. 4, after 42).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ sam-ujjvala. Shining very brightly (Bp. 6, 20; 42, 26).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಿತ sam-ujjvalita. = ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ. (Bp. 8, 1).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಿಸು sam-ujjvalisu. To shine very brightly (Bp. 4, 38; 53, 52).

ಸಮುಜ್ಝಿತ sam-ujjhita. Quite given up, *abandoned, left;* a remnant, leavings. See ಉಚ್ಛ-.

ಸಮುತ್ಕಟ sam-utkaṭa. Very great, excessive (J. 4, 18).

ಸಮುತ್ಕಣ್ಟಕ sam-ut-kaṇṭaka. Having large thorns (Čpr. 5, 65).

ಸಮುತ್ಕಿರ್ಣ sam-utkirṇa. Greatly piled up, heaped, raised or very lofty (Râv. 6, after 17).

ಸಮುತ್ತಾರಕ sam-uttâraka. Conveying across; a man who conveys across or transports over (Bp. 58, 52).

ಸಮುತ್ತುಂಗ sam-uttuṅga. Very lofty, high, etc. (Bp. 1, 32; 17, 18; 38, 44).

ಸಮುತ್ಥ sam-uttha. Rising up, risen; arising, arisen or produced from; occurring, occasioned (Čpr. IV, 2, 20).

ಸಮುತ್ಥಾಂಶು samuttha-aṁśu. Risen light or rays (Čpr. 6, 71).

ಸಮುತ್ಥಾನ sam-utthâna. Rising up, rising; recovering from sickness or injury; increase; active occupation, effort. (R.).

ಸಮುತ್ಥಿತ sam-utthita. *Risen up, risen, raised;* recovered, cured; swollen up; increased; produced; obtained. 2, a man who has risen or stands (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, ನಿಷ್ಠು ಇದರ Hit.; ನಿಷ್ಠಂ Mr. 246).

ಸಮುತ್ಪನ್ನ sam-utpanna. Sprung up together, arisen, produced, effected, exalted; occurred, happened, occurring, taking place (Bp. 2, 25; 24, 31; 38, 49; J. 2, 56).

ಸಮುತ್ಪಿಂಜ sam-utpiñja. *Excessively confused* or confounded, bewildered. 2, *excessive or complete confusion.*

ಸಮುತ್ಸುಕ sam-utsuka. Very uneasy or anxious, anxiously desirous, longing for, eager for; regretting, missing, grieving for, sorrowful. (A.).

ಸಮುತ್ಸುಕತೆ sam-utsukatĕ. Longing desire (Śśv. 1, 11).

ಸಮುದ sa-muda. Possessing joy, joyful (Čpr. 6, 76).

ಸಮುದಕ್ತ sam-udakta. Lifted up, *raised,* thrown up, drawn up.

ಸಮುದಗ್ರ sam-udagra. Very high, etc. 2, great fierceness or excitement. (A.).

ಸಮುದಯ sam-udaya. Going upwards, rise, ascent, rising. 2, coming together, *a collection, number, mass, multitude, heap, quantity.* 3, totality, the whole. 4, revenue. 5, combination, mixture. 6, effort. 7, *combat, war.* 8, the rear or reserve of an army.

ಸಮುದಯಕರ samudaya-kara. Producing rise or a multitude (Bp. 38, 44).

ಸಮುದಾಚಾರ sam-ud-âchâra. Proper or right practice or usage. 2, intention, purpose, design, motive. (R.).

ಸಮುದಾತ್ತ sam-udâtta. Very elevated, noble, etc. (Bp. 24, 38).

ಸಮುದಾಯ sam-udâya. = ಸಮುದಯ. Rise, etc. 2, *a collection, etc.* 3, *combat, war.*

ಸಮುದಾಯಕ sam-udâyaka. A multitude, etc. (ಸಮೂಹ, ನೆರವಿ Nn. 144).

ಸಮುದಿತ sam-udita. Gone up, risen, ascended, rising upwards, lofty, elevated. 2, arisen, produced, occasioned (ಬೇಸಾಗಿ ಉಣ್ಣಾದ Śmd. 98 Cm.). 3, come together, collected, united (ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾ Śmd. 98 Mdb. Cm.). 4, possessed of, furnished with. See Bp. 30, 12; 46, 64.

ಸಮುದ್ಗ sa-mudga. *A covered box or casket* (ಸಮ್ಮುಟಿ, ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ, o. r. ಕರಡಿಗೆ Mr. 463).

ಸಮುದ್ಗಕ sa-mudgaka. *A covered box or casket.* See Nr. s. ಸರಳು 1.

ಸಮುದ್ಗತ sam-udgata. Gone up together, risen, ascended, arisen; rising; breaking forth, issuing (Bp. 25, 49).

ಸಮುದ್ಗಯಮಕ samudga-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಸಮುದ್ಗಿರ್ಣ sam-udgirṇa. Vomited forth, ejected; raised up, lifted up; raised (as the voice), uttered, exclaimed. (G.).

ಸಮುದ್ಘಾತ sam-udghâta. Thoroughly striking or inflicting, inflicting (Kâvy. IV, 2, 42).

ಸಮುದ್ಘೋಷ sam-udghôsha. A loud cry or sound (Râv. 6, after 11).

ಸಮುದ್ದಣ್ಡ sam-uddaṇḍa. A very powerful, etc. man (Bp. 39, 56).

ಸಮುದ್ಧತ sam-uddhata. Raised well up, upraised, uplifted, elevated, risen, upheld. 2, puffed up with pride, *proud;* impudent; *ill-mannered.*

ಸಮುದ್ಧರಣ sam-uddharaṇa. Drawing up, upraising, lifting; picking up; *drawing out, taking or lifting out;* extrication, deliverance; extirpation, eradication; *food thrown up* (from the stomach), vomit. See Bp. 10, 11; 38, 1; 60, 1.

ಸಮುದ್ಧರಿಸು sam-uddharisu. To raise up, to deliver, to redeem, to treat kindly (Bp. 3, 5; 15, 7; 23, 40).

ಸಮುದ್ಧೃತ sam-uddhṛita. Well raised or drawn up or

uplifted; picked up; drawn out; extricated; etc. (Śāv. 2, 79).

ಸಮುದ್ಧೃತಿ sam-uddhṛiti. = ಸಮುದ್ಧರಣ. Drawing or pulling up, etc. (A.).

ಸಮುದ್ಭವ sam-udbhava. Existence, production, origin. 2, *sprung up, produced, born, descended from.*

ಸಮುದ್ಭವಿಸು sam-udbhavisu. To be born, to be produced, to arise, to spring up (Bp. 2, 10).

ಸಮುದ್ಭಾವಿತ sam-udbhâvita. Caused to exist, produced (Kâvy. IV, 2, 18; V. 1).

ಸಮುದ್ಯತ sam-udyat. Going upwards, ascending, rising, risen, lofty, elevated (Kâvy. III, 3, B, 173; Bp. 39, 54).

ಸಮುದ್ಯೋಗ sam-udyôga. Active exertion, zeal, energy (Bp. 58, 63).

ಸಮುದ್ರ sam-udra. 1. A collection of water, *a sea, the sea, the ocean* (ಮುನ್ನೀರ್ Kk. 85; Ct. I, 70). ಸಮುದ್ರದ ನೀಲ್ಪು, ಉಪ್ಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ.—ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟು ಬಾಗೆ.—ಸಮುದ್ರ ದೊಡ್ಡವಾದರೂ ಕಾತ್ರೆಯಿಷ್ಟಲ್ಲೇ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಸಮುದ್ರ ದೋಣೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಯಾರು ಮಾಡೋದೇನು?—ಬಾನಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದೊಣಾಳುದ್ದ ನೀರು (Prvs.). — ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪು. Sea-salt (ಅಕ್ಷರ G.). — ಸಮುದ್ರಬಳ್ಳಿ. An extensively climbing shrub, the elephant-creeper, Argyreya speciosa Sweet. (L.). — ಸಮುದ್ರದಾಡಿ. A fish (My.). — ಸಮುದ್ರಸೋಗೆ. = ಸಮುದ್ರಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಸಮುದ್ರಹಾಲೆ. = ಸಮುದ್ರಸೋಗೆ. (St. & Pl.).

ಸಮುದ್ರ sa-mudra. 2. Having a stamp or seal, stamped, sealed; having marks. See ಸಾಮುದ್ರ 2.

ಸಮುದ್ರಕಾಂತೆ samudra-kânte. *A river.*

ಸಮುದ್ರಜ samudra-ja. Sea-born; sea-salt; fossil salt (ಉದಣ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪ Mr. 143).

ಸಮುದ್ರತಟ samudra-taṭa. The sea-coast (ಸಮುದ್ರದ ದಡ Nn. 132).

ಸಮುದ್ರಫಲ samudra-phala. An evergreen tree with rose-coloured flowers, Barringtonia racemosa Blum. (St. & Pl.). 2, a particular drug (Sk.).

ಸಮುದ್ರಫೇನ samudra-phêna. Sea-foam: cuttle-fish bone, Os sepiae (Colebr.).

ಸಮುದ್ರಮಥನ samudra-mathana. The churning of the ocean (of milk, My.).

ಸಮುದ್ರಲವಣ samudra-lavaṇa. Sea-salt (My.).

ಸಮುದ್ರವಸನೆ samudra-vasane. Sea-clothed: *the earth.*

ಸಮುದ್ರವಹ್ನಿ samudra-vahni. *Submarine fire.*

ಸಮುದ್ರಸೇನ samudra-sêna. N. of a king (Bh. 2, 4, 9).

ಸಮುದ್ರಾತ್ಮಜೆ samudra-âtmajè. Lakshmi (J. 5, 65).

ಸಮುದ್ರಾಂತ samudra-anta. The sea-shore.

ಸಮುದ್ರಾಂತೆ samudra-ante. *The shrub Alhagi maurorum* Tournef. 2, *the cotton plant.* 3, *the plant Trigonella corniculata* Lin.

ಸಮುನ್ನ sam-undana. *Wetness,* moisture, damp.

ಸಮುನ್ನ sam-unna. *Wet, moist, moistened.*

ಸಮುನ್ನತ sam-unnata. Risen up, raised; elevated, exalted; erect; high, lofty; prominent; dignified; proud. See Bp. 2, 25; 29, 60; 38. 49.

ಸಮುನ್ನತಿ sam-unnati. Elevation, exaltation; height, loftiness; greatness; rank, dignity; pride, arrogance; prosperity, increase. See Bp. 5, 13; 20, 9; 51, 64; 58, 14; ಮತ್ಸ-.

ಸಮುನ್ನತಿಕೆ sam-unnatike. Greatness, dignity (Bp. 18, 80).

ಸಮುನ್ನದ್ಧ sam-unnaddha. Tied up; raised up, elevated; swollen, pressed up or out; full, excessive; puffed up, proud, *conceited, arrogant, overbearing;* supreme. 2, untied, unfettered; produced.

ಸಮುನ್ಮಿಲಿತ sam-ud-milita. Well united, combined or mixed; closely connected with (Śāv. 1, 35).

ಸಮುಪಚಿತ sam-upachita. Collected, heaped, accumulated (Cpr. 4, after 48).

ಸಮುಪಜೋಷಂ sam-upajôsham. Entirely according to wish or desire, happily. (Colebr.).

ಸಮುಪಾತ್ತ sam-upâtta. Well gained, received, acquired, assumed, accepted (ಲೇಸಾಗಿ ಉದ್ದುಳ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 93 Cm.; ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟಸ್ಥ Mḍb. Cm.). 2, taken away. 3, collected.

ಸಮುಪೇತ sam-upêta. Come together; arrived at; furnished with, possessed of, endowed with; inhabited by (Kâvy. IV, 1, 5).

ಸಮುಲ್ಲಾಸ sam-ullâsa. Excessive brilliance. 2, sporting, exhileration, great delight (J. 18, 24; 29, 7).

ಸಮುಲ್ವಣಾಮ್ಬು sam-ulvaṇa-ambu. Thick, muddy water (Cpr. 4, 55).

ಸಮುಹ್ಯ sam-uhya. = ಸಮೂಹ್ಯ. (G.).

ಸಮೂರು samûru. *A kind of deer.*

ಸಮೂಲ sa-mûla. Having a root, along with the root (ಬೇರು ಸಹ Cb.; My.). ಸಮೂಲ, by the roots, with the roots, completely.

ಸಮೂಹ sam-ûha. A collection, *an assemblage, an aggregate, a heap, a number, a multitude, a quantity* (ಪಸರ Śm. 103; ರಾಶಿಗೆ, ಓಳಿ Kk. 72, o. r. ತಾದಗೆ). See ಗೊಪ್ಪ ಣಿಸು, ಸಣ್ಣಣಿಸು. — ಸಮೂಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be brought together, to form a heap, to be assembled (G. 191. 393).

ಸಮೂಹ್ಯ sam-ûhya. To be brought together, assembled or collected (adj.). 2, *a kind of sacrificial fire.*

ಸಮೃದ್ಧ sam-ṛiddha. Very prosperous, thriving, flourishing. 2, full-grown, increased, grown. 3, fully furnished with, rich in, *rich, wealthy.* 4, completed, full, complete, entire. ಸಮೃದ್ಧ ಮಧುಗರ್ (Śmd. 117 Mḍb.).

ಸಮೃದ್ಧಿ sam-ṛiddhi. Great prosperity or success, exuberance, profusion. 2, growing greatly, *thriving, increase;* gain; happiness, good fortune, well-being; *plenty, opulence, wealth.* 3, power, supremacy, sway. See ಒದ ಳು, ಕೊಬ್ಬು 1, ಮಿಳಿ 3.

ಸಮೆ samĕ. 1. = ಸವಿ 1, ಸವೆ 2 q. v. To be spent, to be consumed; to be destroyed; to wear away, to be wasted, consumed or diminished by use and gradual attrition (as vessels, ornaments, etc.), to be abraded; to pass away (as time); to be diminished or grow less (in quantity or quality); to decline in strength; to be levelled by use, as a road (ಸಾಧಿಸ Śmd. Dh.; My.; Tĕ.; M. ಝಡ, consumption; T. ಝಡಂಗು, to faint or decline in force, etc.; see ಜನ 1, ಜವ 1).

ಸಮೆ samĕ. 2. = ಸವೆ 3. To be made ready, to be prepared, to be carried out, to be made

(ನಿರ್ಮಾಣ Śmd. Dh.). ಮುರಮೋಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕವನಿಯುಳ್ ಸಿಲಾ ದಂ (Śmd. 288). See Abh. P. 3, 152; 13, 62; Śāv. 2, 39.

2, to make ready, to prepare, to make (Ūpr. 1, 45. 66; 1, after 101; 3, 38; 4, 33; 6, after 64; M. ಚಮೆ, T. ಚಮ್ಚು).

ಸಮೆ samĕ. 1. = ಸಮಾ. *A year.*

ಸಮೆ samĕ. 2. A lamp stand (My.; Mhr. ಸಮತ).

ಸಮೆಯ samĕya. Tbh. of ಸಮುಯ. (Nn. 163).

ಸಮೇತ sam-êta. Come together, met together, assembled, joined or united together, associated; conjoined, concomitant; united with, together with; furnished with, possessed of, having; come near, approached near. ಆದ ಸು ಸಮೇತ ಬಳ್ದೆನು (My.). See Śmd. 18. 98; Bp. 3, 50; 21, 9; 25, 50.

ಸಮೇಲಿ sa-mêli. ಸಮೇಳ. Coming together, meeting (adj., Bp. 12, 30). 2, union; intercourse; company (12 sum.; 42, 25; 46, 75; 56, 8).

ಸಮೇಲನ sa-mêlana. ಸಮೇಳನ. Union; connection (Bp. 1, 33; 29, 35; 46, 54); = ಮೇಳ No. 5, a set of dancing-girls, etc. (12, 38).

ಸಮೋಕ್ಷ sa-môksha. Release from transmigration (ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 165).

ಸಮೋಕ್ಷಕ sa-môkshaka. *Being together with môksha* (ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ Śl. 255).

ಸಮೋಘ sam-ôgha. = ಸಮೂಹ 2. A great multitude.

ಸಮೋಘಸನ್ನಾಹ samôgha-sannâha. = ಸಮೂಹಸನ್ನಾಹ. An array of a great multitude.

ಸಮ್ಪ sampa. Unanimity, confederacy (Mhr.). — ಸಮ್ಪಗಾವಿ. N. of a place (B. 4, 216).

ಸಮ್ಪಗೆ sampagĕ. = ಸಮ್ಪಿಗೆ. Tbh. of ಚಮ್ಪಕ. A tall tree with very fragrant flowers, Michelia champaca Lin. (ಚಮ್ಪಕ Nr., Ōt. II, 7; Śl. 25; C.; Ūpr. 7, after 92; J. 8, 4; 15, 18). ಆಕ್ಕಟಾ, ಮುರುಳ್ದಮ್ಪಿಗಳ್ ಏಕೆ ಸಮ್ಪಗೆಗಳೊಳ್ ದಗೆಗೊಣ್ಮಳೆ ನಿರ್ಮಿತ್ತವಿಂ? (Śmd. 143). See ಪಾಗ-.

ಸಮ್ಪತ್ತಿ sam-patti. *Prosperity, welfare,* success, increase of wealth or happiness; completion, fulfilment, perfection; excellence; a suitable state or condition (Śmd. 277; B. 5, 87).

ಸಮ್ಪತ್ತು sampattu. Tbh. of ಸಮ್ಪದ್. (Śmd. 106 Cm.; B. 5, 145).

ಸಮ್ಪದ್ sam-pad. ಸಮ್ಪತ್ತು. *Success, welfare, prosperity,* good fortune; luck, fate; increase of wealth or happiness; advantage, benefit, blessing; wealth, riches, treasures; attainment; accomplishing, achieving; excellence; *excess, abundance.*

ಸಮ್ಪದ sampada. Tbh. of ಸಮ್ಪದ್. (Śmd. 106; ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 84; Bp. 21, 35). 2, one who is possessed of or has (J. 2, 10). Feminine ಸಮ್ಪದೆ (Śmd. 188).

ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ sampad-viśêsha. Excellence or superior success, etc. (ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 84).

ಸಮ್ಪನ್ನ sam-panna. Fallen or turned out well; successful, prosperous, thriving, happy, opulent; accomplished, effected, completed, finished, complete, perfect; perfectly acquainted or conversant with; right, correct, fit, proper, worthy; procured, acquired, obtained; possessed of, endowed with. See Kāvy. IV, 2, '14; Śm. 1; J. 2, 28; 6, 40; B. 5, 88. Feminine ಸಮ್ಪನ್ನೆ (Prll. 3, 10).

ಸಮ್ಪನ್ನಗೃಹಸ್ಥ sampanna-grihastha. An accomplished, worthy householder (My.).

ಸಮ್ಪನ್ನತೆ sampannatĕ. The state of possessing or being endowed with; accomplishment, attainment, ability (Ūpr. 4, after 91; Grj. 6, 37; Bp. 13, 29; Bh. 1, 8, 90).

ಸಮ್ಪರಾಯ sam-parâya. Meeting together (in conflict), *war, battle.* 2, calamity, adversity. 3, *futurity,* future time, future state.

ಸಮ್ಪರಾಯಕ sam-parâyaka. War, battle. (C.).

ಸಮ್ಪರ್ಕ sam-parka. Mixing together, conjunction, union; connection by touching, contact, touch (J. 22, 18; My.).

ಸಮ್ಪಾಕ sam-pâka. = ಚಮ್ಪಾಕ. Cooking or ripening thoroughly; reasoning well, etc. 2, *the pudding-pipe tree, Cathartocarpus fistula* Pers.

ಸಮ್ಪಾತ sam-pâta. Falling or coming together; meeting, encountering; falling, falling down, descending, coming down, alighting; going, moving. See ಧಾರಾ-.

ಸಮ್ಪಾತಿ sam-pâti. N. of a fabulous bird (J. 23, 20).

ಸಮ್ಪಾದ sam-pâda. Acquisition, obtaining (Bp. 4, 64; 57, 6).

ಸಮ್ಪಾದನ sam-pâdana. ಸಮ್ಪಾದನೆ. Effective of, procuring, gaining. 2, the act of bringing about, accomplishing, effecting, making. 3, gaining, acquiring, getting, attaining; gain, etc. (ಗದುಳೆ G.; Bp. 27, 50; My.).

ಸಮ್ಪಾದಿತ sam-pâdita. Brought about, accomplished, effected. 2, attained, obtained, gained, gotten (Bp. 53, 7). ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ (ತರ್ಕ, ಕಟ್ಟಲು ಮಟ್ಟಿ ಕರ್ಮ Nn. 148, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣಸ್ಥಾ ಕರ್ಮಂಗಳು).

ಸಮ್ಪಾದಿಸು sampâdisu. To achieve, to perform; to acquire, to attain, to obtain, to get (Bp. 36, 42; 53, 9. 57; J. 10, 28. 29; 17, 44; C.; B. 3, 15; 4, 2. 51. 183).

ಸಮ್ಪಾದ್ಯ sam-pâdya. Gain, acquisition, acquirement (My.).

ಸಮ್ಪಾಳಿಸು sam-pâlisu. To guard or protect well (Bh. 3, 10, 4).

ಸಮ್ಪಿಗೆ sampige. = ಸಮ್ಪಗೆ. (ಚಮ್ಪಕ Mr. 126; J. 2, 57). ಸಮ್ಪಿಗೇ ಕಮ್ಮು ಎಣ್ಣುಗದಾಗೆ, ಕೆಣ್ಣಂಗಿಷ್ಟರ ಗುಣ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ (Prv.). See ನೆಲ-; Prv. s. ಸಮ್ಪಿಸು. — ಸಮ್ಪಿಗೆ ಮುಗ್ಗು. (ಚಾಮ್ಪೇಯ, ಚಮ್ಪಕ, ಪೀತಪುಷ್ಪಕ Śl. 136). — ಸಮ್ಪಿಗೆಮರ. The sampigĕ tree (C.). — ಸಮ್ಪಿಗೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Sampigĕ oil (My.). — ಸಮ್ಪಿಗೆಹೂ. A sampigĕ flower (ಚಮ್ಪಕ, ಧೃಂಗಾರಿ, ಸುರಭಿ G.).

ಸಮ್ಪಿಡ್ಡಿತ sam-piḍḍita. Heaped together; contracted, clenched.

ಸಮ್ಪಿಡ್ಡಿತಾಂಗುಲಿ sampiḍḍita-âṅguli. *Having the fingers clenched or closed.*

ಸಮ್ಪೀಡನ sam-pîḍana. Compression, pressing together, squeezing, pinching; paining, castigation, punishment; pain, torture (My.; ಬಹುಬಾಧಪ್ರದ G.).

ಸಮ್ಪು sampu. = ಸೊಮ್ಪು, q. v. ಇದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಮ್ಪು. — ಚಮ್ಪು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಮ್ಪು ಇದ್ದೀತು (Prvs.). 2, N. of a plant (ಇದ್ದುದೆ Mr. 116, o. r. ಸಮ್ಪು).

ಸಮ್ಪುಟ sam-puṭa. *A covered box, a casket* (ಸಮುದ್ಗ, ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ Mr. 463).

ಸಮ್ಪುಟಕ sam-puṭaka. (= ಸಮ್ಪುಟ). *A box, a casket.*

ಸಮ್ಪುರ sampura. Smallness, fineness (ಕಿಬ್ಬದು Ōt. II, 73; Tu. ಸಪುರ, ಸಪುರ; *cf.* ಸಮು 1).

ಸಮ್ಪೂಜನ sam-pûjana. Treating with great respect, honouring, reverence, esteem (Bp. 6, 30).

ಸಮ್ಪೂರ್ಣ sam-pûrṇa. Completely filled or full, replete; full (as the moon); complete, finished; all, whole, entire (ಇತಿ, ಪೂರ್ಣ Nn. 93; ನೆರೆದುದು Kk. 71). See ಅ-; ಮುಮ್ಮು 1. 2, any mode of music in which all the notes of the gamut are employed.

ಸಂಪೂರ್ಣತನ sam-pûrṇatana. = ಸಂಪೂರ್ಣತೆ. (ನಿಷ್ಪತ್ತಿ G.).

ಸಮ್ಪೂರ್ಣತೆ sam-pûrṇatè. Complete fulness, perfection, completeness, finished state (Ch. v. 296).

ಸಂಪೂರ್ಣತ್ವ sam-pûrṇatva. = ಸಂಪೂರ್ಣತೆ. (My.).

ಸಂಪೂರ್ಣೇಂದ್ದು sampûrṇa-indu. The full moon. — ಸಂಪೂರ್ಣೇಂದ್ದುಮುಖಿ. A woman who has a face like the full moon (Ch. v. 69. 135).

ಸಮ್ಪೂರ್ತ sam-pûrta. Completely filled, filled with (Ch. III, 3, B, 103).

ಸಮ್ಪೂರ್ತಿ sam-pûrti. = ಸಮ್ಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 6, 12; J. 5, 72).

ಸಮ್ಪ್ರಕ್ತ sam-prikta. *Mixed together, blended, combined,* conjoined, connected, united (ಅನ್ವಿತ, ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). 2, in contact with, touching, *in close contact, near to.*

ಸಮ್ಪೆ sampè. = ಸಮ್ಪು No. 2, q. v.

ಸಮ್ಪ್ರತಿ sam-prati. *Now, at this time, at present.* 2, the present time, the present tense (ವರ್ತಮಾನಕ್ರಿಯೆ Śmd. 91 Cm.; ವರ್ತಮಾನಕಾಲ 294 Cm.; Kâvy. I, 5, 24-26).

ಸಮ್ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ sam-pratipatti. Approach, arrival, presence, attaining to, obtaining, acquirement, gain; assault; arising, occurring; agreement, concurrence, admission, assent, affirmation; effecting; agreed together, consentient (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಸಮ್ಪ್ರತಿಪನ್ನ sam-pratipanna. Gone near, approached, attained, reached, gained, arrived; agreed, concurred; recognised, acknowledged, assented to; brought about, performed (Bh. 1, 8, 90).

ಸಮ್ಪ್ರತ್ಯಯ sam-pratyaya. Firm conviction, perfect faith, *belief, confidence.*

ಸಮ್ಪ್ರದ sam-prada. = ಸಮ್ಪ್ರದ. A gift, a present (ಉಚಿತ Mr. 537). 2, quickness, speed (ಪಂದು ಸದಿಪ್ಪುದು 537).

ಸಮ್ಪ್ರದಾನ sam-pradâna. The act of giving or handing over completely, bestowing; gift, donation, bestowal; one of the Kârakas in grammar, the idea expressed by the dative case (Śmd. 115. 158; Kâvy. I, 2, 2. 3).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ sam-pradâya. Giving, bestowing; *tradition, established doctrine transmitted from one teacher to another, traditional belief or usage;* a system of religious doctrines; custom, usage.

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಸ್ಥ sampradâya-stha. A man who walks according to established doctrine or usage (My.). Feminine ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಸ್ಥೆ (My.).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಿ sam-pradâyi. One who holds any traditional doctrine, a member of some sect (My.).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಿನಿ sam-pradâyini. A female who bestows gifts to (Kâvy. I, 1*a*, 2).

ಸಮ್ಪ್ರದೆ sam-pradè. = ಸಮ್ಪ್ರದ. A gift (ಉಚಿತ, ಕೊಡುವುದು Nn. 140). 2, speed (ತೂರ್ಪ, ವೇಗ 140).

ಸಮ್ಪ್ರಧಾರಣ sam-pradhâraṇa. ಸಮ್ಪ್ರಧಾರಣೆ. Determination, deliberation, *deciding on the propriety or impropriety of anything.*

ಸಮ್ಪ್ರಮೋದ sam-pramôda. Great happiness, delight (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಸಮ್ಪ್ರಯೋಗ sam-prayôga. Joining together, union, connection, relation, dependance; mutual intercourse; *sexual union, coition;* mutual proportion, order; application, employment; magic.

ಸಮ್ಪ್ರಶ್ನ sam-praśna. Full inquiry; *a question, an inquiry.*

ಸಮ್ಪ್ರಹರ್ಷ sam-praharsha. *Great joy,* thrill of delight.

ಸಮ್ಪ್ರಹಾರ sam-prahâra. Mutual striking; *war, combat.*

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತ sam-prâpta. Well reached or attained, arrived, met with; completely obtained, got; effected, accomplished (Bp. 27, 19).

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ sam-prâpti. Attainment, obtaining, getting, acquisition; gaining (Bp. 3, 69; 24, 41; 43, 62).

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು sam-prâptisu. To be obtained, to be got, to be found (Bp. 61, 80).

ಸಮ್ಪ್ರಿಯ sam-priya. Very dear or beloved; mutually dear, loving each other; a very lovely thing (Bh. 2, 13, 24).

ಸಮ್ಪ್ರೀತಿ sam-prîti. Attachment, affection, love; friendly assent; delight (Mr. 1*a*; Bp. 6, 9; 19, 50; 24, 26; 39, 23; J. 2, 6).

ಸಮ್ಫುಲ್ಲ sam-phulla. *Full-blown, blossomed, fully opened* (Bp. 47, 14; 50, 72).

ಸಮ್ಬನ್ಧ sam-bandha. = ಸಮ್ಬನ್ಧ, ಸಮ್ಬನ್ಧ. Binding together, joining together; union, association, *connection;* relationship, relation (Śmd. 6); a relation, a relative; binding, restraining, restraint. 2, the notion expressed by the genitive case (Śmd. 115. 161). 3, fitness, propriety. See ತಾಗು.

ಸಮ್ಬನ್ಧಕ sam-bandhaka. Relating to; fit. 2, a relation; a friend. *Cf.* ಸಮ್ಬನ್ಧೀಕ.

ಸಮ್ಬನ್ಧಭಕ್ತಿ sambandha-bhakti. Mutual or proper attachment (Bp. 55, 27).

ಸಮ್ಬನ್ಧಸಮ್ಬನ್ಧ sambandha-sambandha. The connection of one genitive to another that precedes it (Śmd. 161).

ಸಮ್ಬನ್ಧಾಕ್ಷರ sambandha-akshara. A fit, suitable letter (Ch.).

ಸಮ್ಬನ್ಧಿ sam-bandhi. = ಸಮ್ಬನ್ಧಿ. Connected with. 2, a relation or connexion, a relative, a kinsman (J. 7, 40).

ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು sam-bandhisu. = ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು. To be connected or related; to belong to; to be fit (Bp. 28, 37). 2, to join (v. t., ಕೂಡಿಸು G.).

ಸಮ್ಬನ್ಧೀಕ sam-bandhika. = ಸಮ್ಬನ್ಧಕ. (B. 5, 60; Mhr.).

ಸಮ್ಬರ sambara. 1. Tbh. of ಶಮ್ಬರ. (Śmd. 333).

ಸಮ್ಬರ sambara. 2. = ಚಮ್ಬಾರ 1, ಸಮ್ಬಾರ. Tbh. of ಸಮ್ಬಾರ. Ingredients of seasoning used in cookery, seasoning materials, as pepper, cloves, cinnamon, nutmeg, coriander, etc. (V. 14, 49). — ಸಮ್ಬರಕಾಗಿ. = ಚಮ್ಬಾರಕಾಗಿ, ಸಮ್ಬಾರಕಾಗಿ. (My.; Tk.). — ಸಮ್ಬರಗಡಿಗ. Tbh. of ಸಮ್ಬಾರಕಡಿಗ. (Śmd. 376. 381).

ಸಮ್ಬರಿಸು sambarisu. Tbh. of ಸಂಪರಿಸು. (Râm. 6, 48, 27).

ಸಮ್ಬಲ sambala. = ಪಬ್ಬಲು, ಸಬ್ಬಳ. Provender, stock of provisions for a journey (Sk.).

ಸಮ್ಬಲಿ sambali. Tbh. of ಪಬ್ಬಲಿ. (R.).

ಸಮ್ಬಳ sambaḷa. = ಸಬ್ಬಲು, etc. Pay, salary (monthly or yearly, C.; ಪಬ್ಬಲು Hlâ.; ಜಾಫೀಯು Mr. 234). ಸಮ್ಬಳಕ್ಕಾದರೆ ದುಡ್ಡಿ, ಚಾಕ್ರಿಗಾದರೆ ಹಿಡ್ಡಿ.—ನೋಪದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆತದ ಸಮ್ಬಳ.—ಬಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಬಳ ಸಸ್ತೀ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಪೆಸೆಯವರು ಉಣ್ಣಾರೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ (Prvs.). See B. 5, 80 seq. — ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಇಡು. To take (any body) into one's employ on a monthly or yearly pay (B. 5, 295). ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). — ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ಲು. To remain, *i. e.* to serve, for a salary (B. 5, 275). — ಸಮ್ಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To receive pay. ಸಮ್ಬಳ ತಕ್ಕೊಣ್ಣು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವ (ಕರ್ಮಾಕರ G.). — ಸಮ್ಬಳ ತಿನ್ನು. To enjoy the benefit of a salary, to receive pay (G. 392). — ಸಮ್ಬಳದವ. -ಆವ. A man who receives a monthly or yearly pay (G. 484). — ಸಮ್ಬಳ ಮುಟ್ಟು. Salary to be paid (B. 5, 270).

ಸಮ್ಬಳಗಾಪ sambaḷa-gâra. A man who receives a monthly or yearly salary (My.).

ಸಮ್ಬಳಿಗೆ sambaḷige. (Tbh. of ಸಮ್ಪುಟಿಕ). A covered box made of ôlè (Bp. 12, 10; 56, 28; My.).

ಸಮ್ಬಾಜಿ sambâji. N. (B. 4, 81; Mhr.).

ಸಮ್ಬಾಧ sam-bâdha. Pressing together, pressure, thronging, blocking up; the state of being thronged, blocked up, confined or hindered (ನಿಸ್ಬಡೆ Mr. 484); difficulty, obstruction; firmly bound together, *narrow, confined, crowded.* 2, *the female organ of generation.* 3, fear, dread. 4, blame (ತೆಗಡ್ 484; ನಿಸ್ಬೆ Nn. 156). 5, a curse, an oath (ಪ್ಯಡ 484; ಪ್ಯಡ, ಸೂಡುಳು 156). 6, death (ನಾಪ 156).

ಸಮ್ಬಾರ sambâra. = ಸಬ್ಬರ 2. (My.; ಬೇಪವಾರ, ಮುಸಾಲೆ G.). ಹೀಗು ಜೀರಿಗೆ ಮುನ್ತಾದ ಸಮ್ಬಾರ (ದೇಸವಾರ, ಉದಸ್ಕರ, ಮುಸಾಲಾ Sl. 310). See Prv. s. ಸಮಾಜ 2. — ಸಮಾರಕಾಗೆ. = ಸಬ್ಬರ ಕಾಗೆ. The crow pheasant (Pr.). — ಸಮ್ಬಾರಗಾಗೆ. = ಸಮ್ಬಾರ ಕಾಗೆ. (ಫರಪ್ಪಾಜಿ G.). — ಸಮ್ಬಾರಬಳ್ಳಿ. The climbing shrub Vitis indica Lin. (St. & Pl.). — ಸಮ್ಬಾರಬೀಜ. Coriander (My.). — ಸಮ್ಬಾರಸೊಪ್ಪು. The coriander plant (My.). — ಸಮ್ಬಾರಹುಲ್ಲು. = ಚಾಮುಲ್ಲು. (St. & Pl.).

ಸಮ್ಬಾಳಿ sambâḷi. (fr. ಸಮ್ಬಾರ?). Multitude, number (? Râm. 1, 13, 7; 6, 50, 12).

ಸಮ್ಬಾಳಿಸು sambâḷisu. = ಸಮಾಳಿಸು. To manage, to use address in bringing about a purpose (My.; Tè. ಸಮ್ಬಳಿಂಪು, ಸಮ್ಬಾಳಿಂಪು, fr. H. ಸಮ್ಭಾಲ್ನಾ). 2, to support, to preserve, to take care of, to uphold (Mhr. ಸಮ್ಬಾಳಣೇ; see ಮೋಳಿ-). 3, to last, to continue unimpaired (as wood, S. Mhr.).

ಸಮ್ಬು sambu. Tbh. of ಪಮ್ಬು. (ಈಶ್ವರ Śm. 3). — ಸಮ್ಬು ಗಿಮ್ಬು. reit. (Bp. 26, 22).

ಸಮ್ಬುದ್ಧಿ sam-buddhi. Perfect knowledge or perception. 2, calling to; the vocative case (Śmd. 151; 154 Cm.; ಮುಸ್ತಫಾ 395 Cm.).

ಸಮ್ಬೆ sambè. (=ಸೆಮ್ಬೆ?). A wide-climbing creeper with large pods, commonly cultivated, the sword-bean, Canavalia ensiformis D. C. (S. Mhr.; *cf.* ಜವ್ವೆ?). See ಹುಚ್ಚು-. — ಸಮ್ಬೆಸೆಲ್ಲು. A superior kind of rice (My.; M. ಪಮ್ಬಾ, ಪಮ್ಬಾಕ್).

ಸಮ್ಬೊಳಿ sambŏḷi. Tbh. of ಪಬ್ಬುಳಿ. (Bp. 56, 50).

ಸಮ್ಬೋಧನ sam-bôdhana. The act of causing to know thoroughly, informing, instructing; *calling to, addressing;* the vocative case (Śmd. 154). — ಸಮ್ಬೋಧನಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ. The vocative of a noun (My.). — ಸಮ್ಬೋಧನವಿಭಕ್ತಿ. = ಸಮ್ಬೋಧನಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ. (My.).

ಸಮ್ಬೋಧನೆ sam-bôdhanè. = ಸಮ್ಬೋಧನ. (Śmd. 152. 154; ಸಮ್ಬೋಧನ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಿ 154 Cm.).

ಸಮ್ಬೋಧಿಸು sam-bôdhisu. To cause to know, to inform, to instruct, to advise; to exhort, to admonish; to explain (Čpr. 5, 29); to call to, to address.

ಸಮ್ಬೋಧೆ sam-bôdhè. = ಸಮ್ಬೋಧನ. (ಬಾ, ಬೇದಿಸುವುದು Nn. 140; ಜೇ, ಆಮೋ, ಹೋ, ಸ್ವರಣೆ Mr. 537).

ಸಮ್ಭ್ರಾಣಿ sambrâṇi. A Malayan tree, the Java almond, Canarium commune Lin. (St. & Pl.).

ಸಮ್ಭರಣ sam-bharaṇa. = ಸಂಭರಣೆ 2. Carrying or bringing together; preparing, making ready, procuring.

ಸಮ್ಭವ sam-bhava. *Birth, production, origin,* existence, being (ಸೂತ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 32; Kâvy. V, 40). 2, cause, motive. 3, uniting together, combination, mixing, union. 4, appropriateness, adaptation, adequacy. 5, ability, possibility, probability (B. 5, 103). 6, conformity. 7, equivalence. 8, sprung up, produced, coming from.

ಸಮ್ಭವಿಸು sam-bhavisu. To be born or produced; to exist, to be found, to occur; to take place, to happen (ಹುಟ್ಟು Śmd. 122 Cm., ಆಗುಮು Mdb. Cm.; ಹುಟ್ಟು 235. 368 Cm.; ಬರ್ 363 Cm.; Kâvy. 5, 26; Čpr. 1, 50; Bp. 18, 50; 43, 12; J. 3, 35; B. 4, 53).

ಸಮ್ಭಾರ sam-bhâra. = ಸಬ್ಬರ 2, ಸಮ್ಬಾರ. Bringing together, collecting; preparing, preparation, equipment, provision; apparatus, materials, necessaries, constituent parts, ingredient, requisite, assemblage of things required for any purpose; multitude, number, quantity, heap; fulness, completeness; wealth? maintenance, support.

ಸಮ್ಭಾರಕಬಳ sambhâra-kabaḷa. = ಸಬ್ಬರಗಬಳ. A bolus of ingredients or seasoning materials.

ಸಮ್ಭಾವನೆ sam-bhâvanè. Compatibility, fitness, adequacy, competency, ability. 2, possibility; doubt. 3, considering, reflecting, *supposition,* idea, fancy, *imagination,* thought. 4, regard, esteem. 5, worship, honour. 6, *paying honour, salutation, greeting,* respectful reception or treatment (as of a guest): the honours shown, the presents given, etc.; a present (My.); the (estimated) value or price of a thing (My.). 7, celebrity, fame. See Bp. 40, 84; J. 1, 2; B. 4, 154; ತೀರ್ಥ-.

ಸಮ್ಭಾವಿತ sam-bhâvita. Suited to, adequate, fit for (Čh. v. 180); possible. 2, perceived, thought about, considered, supposed, conjectured, imagined. 3, thought highly of, esteemed, honourable; a respectable, reputable or worthy man (C.; B. 5, 213).

ಸಮ್ಭಾವಿಸು sam-bhâvisu. To think highly of, to honour, to esteem, to do honour to, to pay one's respects to, to salute, to greet; to receive or accept with honour or favour; to honour or gratify with, to present with (Čpr. 2, after 49; Śśv. 4, 117; J. 5, 54; 6, 55).

ಸಮ್ಭಾವ್ಯ sam-bhâvya. To be adapted, to be made fit; *suitable*, capable; supposable, imaginable, possible, *probable;* to be honoured, respectable, etc.; adequacy, competency, fitness. See Bp. 8, 38; J. 1, 4.

ಸಮ್ಭಾಷ sam-bhâsha. Conversation; speaking, saying (ಸುಭಾ Nn., o. r. ಸಮ್ಭಾಷಣೆ).

ಸಮ್ಭಾಷಣ sam-bhâshana. Conversation, discourse, conference (Bp. 6, 10). ಸುತಸಮ್ಭಾಷಣ (ಒಳ್ಳಿಹ ಸಮ್ಭಾಷಣೆ Nn. 163). 2, war-cry, watch-word. 3, sexual intercourse.

ಸಮ್ಭಾಷಣೆ sam-bhâshaṇĕ. = ಸಮ್ಭಾಷಣ No. 1. (Śmd. 397; J. 33, 25; C.). — ಸಮ್ಭಾಷಣೆ ಮಾಡು. To speak together, to converse with. ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಮುನ್ನಿಯ ಸಂಗಡ ಸಮ್ಭಾಷಣೆಯ ಮಾಡಿಬೈಸಿ (B. 5, 152).

ಸಮ್ಭಾಷೆ sam-bhâshĕ. *Conversation, discourse.* 2, contract, agreement. 3, war-cry. 4, criminal connection.

ಸಮ್ಭೂತ sam-bhûta. Being together, combined with. 2, become, born, produced, arisen; birth, origin (ಭೂತ, ಮುಟ್ಟಿದಸ್ಥಾಮು Nn. 100). 3, capable, adequate, equal.

ಸಮ್ಭೂಯ sam-bhûya. Being together, being united or combined with.

ಸಮ್ಭೂಯಸಮುತ್ಥಾನ sambhûya-samutthâna. Engaging in business after joining partnership, association in trade, partnership. (R.).

ಸಮ್ಭೃತ sam-bhṛita. Brought together, collected, etc., prepared, got ready, equipped; laden, filled, furnished, endowed, possessed of; full, complete; placed, offered; acquired, gained; produced; maintained, nourished; carried, borne (Bp. 7, 7; J. 10, 5).

ಸಮ್ಭೇದ sam-bhêda. Breaking to pieces, splitting. 2, union, junction, mixture; *the confluence of two rivers, the junction of a river with the sea.*

ಸಮ್ಭೋಗ sam-bhôga. Complete enjoyment, pleasure, delight; fruition (ಭುಕ್ತಿ Nn. 163; ಭುಕ್ತ Mr. 485). 2, lust, desire (ಕಾಮು, ಬಯಕೆ 163; ಕಾಮು 485). 3, *sexual intercourse* (ರತಿ, ಕೂಟ 163; ಸುಸಿಲ್ Kk. 90; Kâvy. IV, 2, 20-25). 4, eating (ಊಟ 163, o. r. in one MS. ಉಜ್ಜೇಳ್). 5, use, employment.

ಸಮ್ಭೋಗಿಸು sam-bhôgisu. To enjoy carnally (My.).

ಸಮ್ಭ್ರಮ sam-bhrama. Moving round, whirling about, turning round (ವಿಭ್ರಮಣ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 63); haste, hurry (ವೇಭ್ರಮ, ವೇಗ 63); *flurry, confusion, agitation,* confused and precipitate state of mind (ಕಳವಳ Kk. 81, Śm. 51; ಆವೇಶ Hlâ.); *bustling activity, zeal* (ಮಾಡುಸಳ Ct. II, 41); fear, terror, alarm. 2, a thrill of rapture (ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕ 63); rapture, extreme joy or pleasure (My.); grandeur, pomp, parade (My.; ಸಡಗರ Ct. II, 65). 3, the yellow myrobalan tree, Terminalia chebula (ಹರೀತಕಿ, ಆಣಿಲೆ 63, o. r. ಆಳಿಲೆ). 4, a lip (ಓಷ್ಠ, ತುಟಿ 63). See Śmd. 142; Kâvy. I, 2, 52-55; Rây. 6, after 11; J. 2, 45; 8, 5; 18, 1; 18, 39. ಸಮ್ಭ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಗೆ (Prv.). — ಸಮ್ಭ್ರಮವಾಗ್. -ಆಗ್. To obtain extreme joy, etc. (Bp. 27, 17). — ಸಮ್ಭ್ರಮವಿರಸು. -ವಿರಸು. Pomp, etc. to be joined with (Bp. 53, 30). — ಸಮ್ಭ್ರಮವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಸಮ್ಭ್ರಮವಾಗ್. (Bp. 2, 21). — ಸಮ್ಭ್ರಮವೞ್ಗೆ. -ಒಗೆ. Great joy, etc. to arise (Bp. 20, 33).

ಸಮ್ಭ್ರಮಿಸು sam-bhramisu. To grow confused or bewildered (Bp. 1, 44; 2, 18; 4, 58; 39, 35; 45, 50).

ಸಮ್ಮ samma. = ಪಮ್ಮ, ಸಮು 2. Tbh. of ಪರ್ಮು. (ತೋಲ್, ತೊವಲ್ Śm. 32, Kk. 46; Rây. 5, 114; Śâv. 3, 16).

ಸಮ್ಮಗಾತಿ samma-gâti. A shoe-maker woman. — ಸಮ್ಮಗಾತಿಯ ಗಿಡು. The soap-nut plant (ಸಪ್ತಪರ್ಣಿ, ವಿಮುಲೆ, ಸಾತವರ, ಘರಿಭೇಣ, ಪರ್ಮುಳತಿ Nr.).

ಸಮ್ಮಗಾಜ samma-gâra. A shoe-maker (ಪರ್ಮುಕಾರ Nr.; Mr. 381).

ಸಮ್ಮತ sam-mata. Agreed, assented to, concurred in; corresponding, like, resembling; attached, liked, beloved; thought highly of, esteemed; thought, considered. 2, assent, consent, approval, acquiescence, concurrence. 3, opinion, impression. See Cpr. 1, 58; J. 26, 57; 31, 76; &c.

ಸಮ್ಮತಿ sam-mati. Sameness of opinion, agreement, consent, assent, approval, approbation. 2, esteem, respect. 3, regard, affection, love. 4, order, command (ಒಪ್ಪುವಿಕೆ G.; My.; B. 4, 93).

ಸಮ್ಮತಿಸು sam-matisu. To agree, to consent to, to assent to (Bp. 1, 58; 61, 59; ಒಪ್ಪುವುದು G.; My.).

ಸಮ್ಮತು sammatu. A part (Mhr.); the division of a talook (My.; Br., H. ಸಮುತ್ತು, ಸಮುತ್ತು).

ಸಮ್ಮದ sam-mada. Exhileration, *joy, pleasure, happiness.*

ಸಮ್ಮದಜನಕ sammada-janaka. Producing or causing joy (Cpr. 1, 49).

ಸಮ್ಮದಿಸು sam-madisu. To rejoice (Bp. 32, 36).

ಸಮ್ಮನ sam-mana. A good mind (Abh. P. 7, 67).

ಸಮ್ಮನಿಸು sam-manisu. To think highly of, to esteem, to value, to honour (Cpr. 4, 23). 2, to regard with awe (7, 40); to take notice of, to notice (7, 97; 8, 33. 95). 2, to be thought of, to occur to one's mind (V. 3, 27).

ಸಮ್ಮನ್ಧ sammandha. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧ. (My.; G.; Cb. 176).

ಸಮ್ಮನ್ಧಿ sammandhi. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧಿ. (My.).

ಸಮ್ಮನ್ಧಿಸು sammandhisu. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು. (My. as v. l.).

ಸಮ್ಮರ್ದ sam-marda. Rubbing together, friction; *the pounding or trituration of perfumes* (see s. ಪರಿಮಳ). 2, *conflict, war, battle.*

ಸಮ್ಮಾನ sam-mâna. 1. (= ಸಶ್ಮಾನ). Honour (My.; ಪೂಜೆ G.). ಸಮ್ಭ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಗೆ (Prv.).

ಸಮ್ಮಾನ sam-mâna. 2. Measuring out, equalizing, comparing; measure.

ಸಮ್ಮಾನಿಸು sam-mânisu. (= ಸಶ್ಮಾನಿಸು). To honour (My.).

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ sam-mârjana. Sweeping or cleansing thoroughly; cleaning, scouring, purifying, brushing, rubbing or wiping off, sweeping, taking away, removing; the anointing of images, etc. See ಗುಡಿ; ತೊಡೆ 1, ಬರೆ 4.

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ sam-mârjani. *A brush, a broom.*

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆ sam-mârjanĕ. = ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ. Smearing with cow-dung (Bp. 9, 41).

ಸಮ್ಮಾರ್ಜಿಸು sam-mârjisu. To clean, etc., to sprinkle, to anoint, to smear with cow-dung (Bp. 19, 69; 41, 21).

ಸಮ್ಮಿತ sam-mita. Measured; of the same measure, equal, same, like, similar. (R.).

ಸಮ್ಮಿಶ್ರ sam-miśra. Commingled, mixed together, mixed, blended, joined; connected, furnished or endowed with. See ಕಲಸು 1, ಬೆರಸು 1; Bp. 46, 61.

ಸಮ್ಮುಖ sam-mukha. Facing, fronting, being in front of, being face to face, opposite; confronting, meeting, encountering; looking towards, directed towards; the state of being in front, etc., presence. ಸಮ್ಮುಖಂ, before the face, in front of, in the presence of (Bp. 5, 52; 29, 10; J. 5, 11; 14, 16). — ಸಮ್ಮುಖಾಗಮೆಯ್. -ಆ-. To stand face to face, to front (Rāv. 6, after 11; Śāv. 1, after 79).

ಸಮ್ಮುದ sam-muda. Great joy, joy, pleasure, delight (Bp. 2, 39; 40, 18; 57, 59; J. 31, 76). — ಸಮ್ಮುದದೆಱೆ. -ಬೆಱೆ. To obtain joy, to rejoice (Bp. 5, 70; 34, 25).

ಸಮ್ಮುದಿತ sam-mudita. Greatly rejoiced, joyful, happy, delighted, glad (Bp. 1, 58; 2, 24; 37, 34).

ಸಮ್ಮೂಢ sam-mūḍha. Completely stupefied, astounded; unconscious; bewildered; foolish, ignorant. 2, heaped, accumulated. (R.).

ಸಮ್ಮೂರ್ಚ್ಛನ sam-mūrcchana. Congealing or becoming dense. 2, stupefaction, fainting away. 3, increasing or spreading in all directions, *universal pervasion, entire permeation, expansion*, co-extension. See Nr. 2. ಪಸರಂ.

ಸಮ್ಮೃಷ್ಟ sam-mṛishṭa. Well swept or scoured, cleaned, cleansed; *strained, filtered.*

ಸಮ್ಮೇಳ sam-mēla. ಸಮ್ಮೇಳ. Meeting or coming together, joining, union; a large concourse of people. 2, a double drum (My., also as ಸಮ್ಮೇಳದ ಜಾಲಿ). ಹೆಮ್ಮೇಳ ಇದ್ದರೆ ಮುಮ್ಮೇಳ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮೇಳ (Prv.).

ಸಮ್ಮೇಳನ sam-mēlana. Meeting, coming together, joining, assembling, associating with; mixture. See ಒಸ್ಪು 1, ಒದ್ದು 1, ಕೂಡು 1, ನೆರೆ 1. — ಸಮ್ಮೇಳನಪಡಿಸು. -ಬೆಸ್. To obtain union (Cpr. 7, 88).

ಸಮ್ಮೇಳಿಸು sam-mēḷisu. ಸಮ್ಮೇಳಿಸು. To join (Cpr. Bp. 19, 41).

ಸಮ್ಮೋದ sam-mōda. = ಸಮ್ಮುದ. (Bp. 3, 20. 40; 21, 27; 32, 35; 47, 69).

ಸಮ್ಮೋಹನ sam-mōhana. Stupefying, bewitching, fascinating; fascination; stupefaction, bewilderment (J. 11, 21). ತೊಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮೋಹನಮುಂ (= ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮುಂ?) ಆಘಮಂ ಬಾಣ್ಣಿದಂ (Śmd. 287).

ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ sammōhana-astra. A kind of weapon (J. 6, 32; 16, 14). ತೊಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮಂ (Śmd. 282).

ಸಮ್ಯಕ್ಕರುಣೆ samyak-karuṇa. Befitting compassion (Bp. 18, 24).

ಸಮ್ಯಕ್ಕು samyakku. Tbh. of ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಮ್ಯಕ್ಭಕ್ತಿ samyak-bhakti. Proper or true devotion (Śāv. 4, 109).

ಸಮ್ಯಜ್ sami-añc. = ಸಮ್ಯಗ್ಞ, ಸಮ್ಯಂಚ್.

ಸಮ್ಯಂಚ್ sami-añc. ಸಮ್ಯಗ್. Going along with or together. 2, uniform, same, identical. 3, all, entire, whole, complete. 4, *correct, accurate, proper, true, right;* pleasant, agreeable. 5, with, together; entirely, fully; accurately, etc.

ಸಮ್ರಾಜ್ sam-rāj. A sovereign lord, *a paramount sovereign, one who rules over other princes and has performed the rājasūya sacrifice.*

ಸಯ್ say. 1. (ಸೆಯ್. ಸ್ಯೈ). Straightness; downrightness; rectitude, propriety; merit; beauty (see ಕೆಯ್ 4, ಪಕ್ಕ 2, ಜಾಮು, ಸಡಗರ 1, ಸಸಿನ, ಸಸಿನೆ 2, ಸಾಗು 3, ಸಾಪಗಿಸು 1). — ಸಯ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. Straightness or beauty to hide or disappear: to become downcast (Bh. 4, 4, 55). — ಸಯ್ಗೆಯ್. -ಎಯ್. To rain, shower or let fall straight down or with accuracy or right heavily (J. 4, 24; 22, 20). — ಸಯ್ಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To make fall straight down (J. 6, 32). — ಸಯ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall straight down or prostrate (Bp. 20, 4. 6; 22, 49; 27, 72; 30, 36; 47, 46; 50, 32; 59, 50; V. 9, 81; J. 11, 34; 23, 6; 31, 56). — ಸಯ್ವಗೆ. -ಪೆಗೆ. To assume beauty: to become or be beautiful (Bh. 6, 2, 6). — ಸಯ್ದಡೆ. A shower that falls straight down or with accuracy, or a right heavy shower (Bh. 6, 7, 17). — ಸಯ್ನಿಮಿರ್. To be stretched straight up (J. 8, 18). — ಸಯ್ನಿಗೆ. To rise straight upward, to bristle (Bh. 7, 7, 52. 66). — ಸಯ್ಯಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A straight syllable, a syllable denoted by a straight line, *i. e.* a short syllable (Ch. v. 26; *cf.* ಸಯ್ತುಗೆರೆ; Mr. 363. 364). — ಸಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. Straight-foot: a person of rectitude or merit (Ch. XX; v. 27. 151; Madras Govt. MS. v. 2). — ಸಯ್ಯೞ. -ಪೞ. To run or move straight on (V. 5, 11; Śāv. 3, 48; 4, 40; 5, 15; Rām. 3, 8, 68; Bh. 3, 13, 26; 3, 17, 35; J. 4, 14; 14, 21; 16, 33). — ಸಯ್ವೆಱಗಾಗು. -ಆಗು. To become right or in a great degree astonished (J. 15, 29; 18, 47; 21, 46; 30, 19; 31, 50). — ಸಯ್ವೆಱಗು. -ಬೆಱಗು. Right great, excessive astonishment, amazement (Grj. 5, 38; Śāv. 2, 104; Bh. 4, 4, 21. 31).

ಸಯ್ say. 2. To cease, to be quieted, to be stilled or calmed. ಧಯಂ ಸಯ್ದು (when . . . , Cpr. 6, 83).

ಸಯ್ say. ಸ್ಯೈ. = ಸಯ್ದು, ಸಱ. (My.; B. 1, 7; 2, 5). — ಸಯ್ ಸಯ್. rep. (B. 2, 10; 3, 54).

ಸಯಂ sayaṁ. Tbh. of ಸ್ವಯಂ. ಸಯಮುಂ ಆಳ್ದ ಪೀಠಮ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರಗಳೊಳಂ ಮಿಂದು (Śm. 35).

ಸಯಮ್ಬು sayambu. Tbh. of ಸ್ವಯಮ್ಭು. (Śmd. 368).

ಸಯಿ sayi. = ಸಯ್, etc. A word answering to signature in writing, and to acceptance in oral communication. 2, a particle of emphatic indication or concession: indeed, in truth, aye, of course, well said, correct (My.; Mhr., H. ಸಯೆ, ಸಯಿ).

ಸಯಿಜ್ಞಿತ sayijñita. Tbh. of ಸಂಜ್ಞಿತ. Honoured, etc. (ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರ್ಷದಂ Mr. 419).

ಸಯಿಸು sayisu. Tbh. of ಸಹಿಸು. (ಸಹಿಸು, ತಾಳು G.; My.; Tē. ಸಯಿಂಚು; T. ಜಗಿಂಪು, ಜಯಿಂಪು).

ಸಯುಕ್ತಿಕ sa-yuktika. Suitable, proper (Sk. 283).

ಸಯುಜ್ sa-yuj. Closely yoked or joined. See ಸಾಯುಜ್ಯ.

ಸಯ್ಗೆ saygĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (My.; Bh. 3, 21, 13; see ಕೈಸ್ಞೆ).

ಸಯ್ತು saytu 1-23. = ಸಯ್ದವ q. v., ಸಯ್ದಿ. A man of rectitude, etc. (ಸಿರುತ, ತಳ್ಕ Cr. I, 33).

ಸಯ್ತು saytu. 1. ಸ್ಯೈತು. = ಸಯ್ 1, (ಸಯ್ದು 1). Straightness; rectitude, propriety; a straight line used to denote a short syllable: a short syllable (ಲಘು Sk.). — ಸಯ್ತುಮಾ. -ಆಡು. To put in order, to make proper (Grj. 3, after 119); to put on in a proper

manner (10, 44). — ಸಯ್ತುಗೆಡೆ. A straight line: the sign for a short syllable (Ch. v. 25). — ಸಯ್ತುಪರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to run or go straight on (Abh. P. 13, 85; 18, after 122; *cf.* ಸಯ್ತಿರಿ).

ಸಯ್ತು saytu. ೩. (= ಸಯ್ತು ೨). Cessation, ceasing from action, rest, ease, quiet, stillness, silence (ಸುಮ್ಮನೆ ಇರ್ಪುದು Śm. 63; ಸಾವಗಿಸುದು, ಮೌನ ಧರಿಂ Kk. 49; *cf.* ಸಸನ). — ಸಯ್ತಿರ್. -ಇರ್. ಸಯ್ತಿರು. To be in a state of rest, to be quiet or at ease; to be silent (Čpr. 5, 106; 55, 15; Abh. P. 12, 62; Bp. 28, 34; 52, 21; Rśv. 11, 125; Śśv. 4, 111; V. 9, 92). ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲುಬಾ! ಸಯ್ತಿರು! (Śmd. 139 Mḍb.). — ಸಯ್ತು ಪೋ ಗು. To take rest, to keep quiet. ಪೊಲಿಮೊದಲೆ ಸಯ್ತು ಪೋ ಕುಮೀ ಪರಸೈನ್ಯಂ? (Śmd. 200 Mḍb.).

ಸಯ್ತೆ saytĕ. Straightness; rectitude, etc. (ನೇರ್ಪ Śś.). — ಸಯ್ತೆಪೋ. -ತೋ. To appear proper or orderly arranged (Čpr. 2, 20).

ಸಯ್ದ sayda. = ಸಯ್ತ, etc. A man of rectitude, a straightforward, upright or honest man (ಸರಳ, ದಕ್ಷಿಣ Hlā.). ೨, a Brâhmaṇa (ನೇಂದ Śmd. II, Kk. 93, c. r. ಸಯ್ತ; ಪಿಮ್ಮಿದ, ಗಣಹ, ನೇರಿದ, ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Śm. 52, Kk. 34).

ಸಯ್ಪು saypu. 1. (= ಸಯ್ತು 1). Rectitude, propriety, justice, virtue, merit (ನೇರ್ಪ Čt. II, 53; ಪುಣ್ಯ Śmd. II; Čt. I, 12; I, 98; II, 110; ಪುಣ್ಯವೀಡು Kk. 89; ಪೊಣ್ಯ, ಪುಣ್ಯ Śś.; Śm. 34; Čpr. 3, 45; 9, 55; Abh. P. 7, 78; 10, 7; 13, 113; 15, 37; Rśv. 3, 79; 18, 21; J. 18, 21). — ಸಯ್ಪು ಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain merit (Čpr. 7, 93).

ಸಯ್ಪು saypu. ೨. (= ಸಯ್ತು ೨). Cessation, quiet, stillness, etc. — ಸಯ್ಪಡು. -ಆಡು. To quiet, to still, to calm, to suppress (J. 20, 38; 24, 10; 28, 55; 32, 46).

ಸಯ್ಯಮಿ sayyami. Tbh. of ಸಂಯಮಿ, q. v. (Bp. 24, 40).

ಸಯ್ಯಾಪೆ sayrapĕ. = ಸೈರಣೆ. (Tbh. of ಸಹನ). Patience, endurance, forbearance, bearing, enduring (ಮರ್ಷ, ಕ್ಷಮೆ, ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಕ್ಷಾಂತಿ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ Hlā.; ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಕ್ಷಮೆ, etc. Mr. 431; ಸಾಮು 207; ಕ್ಷಾಂತಿ, ತಿತಿಕ್ಷೆ Śl. 68; Bp. 38, 12; 42, 20; My.; B. 4, 155). ಸ್ವಧಾರಣಿಸ್ಥ ಸಯ್ಯಾಪೆಯುಳ್ಳವನು (ಸಹಿಷ್ಣು, ಸಹನ, etc. Śl. 361). ಮುನಿಸಿದು ನಿನಗ್ತು, ಸಯ್ಯಾಪೆಯೆನಗ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನಗತ್ತು ಸಣ್ಣಿಸುವೆಸಳಂ (Śmd. 179). ಸಯ್ಯಾಪೆಯೆಮ್ಬುದು ಮೆಯ್ಗೆ ಂ; ಸಯ್ಯಾಪೆಯೆ ದಾನಧರ್ಮ ಜಪವುಂ ತಪವುಂ; ಸಯ್ಯಾಪೆ ಪುಣ್ಯದ ಮೂಲಂ; ಸಯ್ಯಾಪೆ ಸರ್ವರಿಗೆ ಹಿತವು; ಬಾಣಿಯ ಮುಳಿಯಾ (Subhâshita Kandapadya). ಸ್ವರನೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಯ್ಯಾಪೆ ಇರ ಬೇಳು (Prv.). — ಸಯ್ಯಾಪೆಗುನ್ದು. -ಉನ್ದು. To lose (one's) patience (Râm. 3, 8, 68).

ಸಯ್ರಿಸು sayrisu. ಸೈರಿಸು. (= ಸಹಿಸು). To bear, to bear patiently, to suffer, to endure; to be patient; to bear with, to put up with, to pass unavenged; to be strong or able to bear up against (ಸಹನ Śmd. Dh., c. r. ಕ್ಷಮುತ್ತ; Čpr. 5, 12; 8, after 57; 8, 65. 102; Bp. 8, 56; 13, 23; 18, 36; 22, 34. 63; 23, 40; 27, 60; 32, 62; 34, 13; 37, 42; 40, 42; 49, 23. 45; 57, 14; 60, 3. 16; 61, 56; Śśv. 4, 87; J. 2, 15. 38; 4, 28; 21, 31. 32. 41). ತಪದ ಬಾಧೆಯಂ ಸಯ್ರಿಸುವಾತಂ (ಬಾಣ Hlā.). ಪೆರರ ಮೀಲನ್ನು ಸಯ್ರಿಸಲಾರದೀ ಳಿದ ಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಕ್ಷಾಂತಿ, etc. Śl. 68); ಸಯ್ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳರ್ ಪಟ್ಟಿ ಮೊಯಿಲು ಹೊತಿತ ಮುನ್ನಾದವುಗಳು (ನೋಧ, ಕ್ಷಾನ್ತಿ 380). ಸಯ್ರಿಸು, ಹೃದಯಮೆ! ಸಯ್ರಿಸು! (Śmd. 155). ಆವಂ ಬರ್ಪಿಗಂ ಸಯ್ರಿಸಿದಂ (295). ಬದಿಕೆ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾದಿ ಬಾಮುದು, ಪಳಿಗಾಲಿ ಸಯ್ರಿಸ ಕೂಡದು (Prv.). See ಅವರಾಧ-, ತಪ್ಪ-.

ಸಯ್ವ sayva. = ಸಯ್ದ q. v., etc. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸರಣ Mr. 243).

ಸರ್ sar. (= ಸರ 2). Head: the chief, principal, president, superintendent, etc.; a prefix to words designating the public officers of state and their offices; the chief leading person of any corporation (Mhr., II. ಸರ್; My.). — ಸರ್ ದೌಜುಳಕ್ಕೇರಿ. The office of the principal native collector (My.), or of a colonel (My.).

ಸರ sara. 1. = ಸರಿದು. P. p. of ಸರಿ 1, in ಸರ ಕೊಳ್ಳು, to go to one side, or aside, etc. (My.; G. 529).

ಸರ sara. ೨. (fr. ಸರಿ 1). — ಸರ ಸರನೆ. rep. Quickly, hastily (Bp. 8, 8. 43; 9, 8; 11, 28; 20, 21; 22, 10; 24, 36; 26, 14; 37, 47; 47, 8. 60; 48, 30; 50, 37; 60, 4; Rśv. 5, after 55; 6, after 11). — ಸರ ಸರಿಸು. To hasten (Râm. 3, 8, 33).

ಸರ sara. 3. An imitative sound (M. ಸರ, a rustling sound). — ಸರದುವಿನ್ದ. -ತುವಿನ್ದ. A herb or half-shrub with labiate flowers, Leucas collina Dalz. (Z.). — ಸರ ಬರ್ಪ. relt. The sound produced when eating amballi or when the mucus of the nose is going up and down in the nostrils (My.). 2, that produced when ascending or descending a tree (C.). — ಸರ ಸರ. rep. The sound of rustling (produced by snakes, birds, etc. in leaves, bushes, etc., My.; *cf.* Mhr. ಸರ ಸರ).

ಸರ sara. 4. ಸರವು. = ಸರಡು, etc. Hunting, the chase. ಸರವಿನೆ ಬೇಣ್ಟೆಯಿನೆ ಸದವಿ (Śm. 31).

ಸರ sara. 5. — ಸರಕುಟಿಕಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The bird Turdus gingininus (ಅದೇಲು Sl. 175). ಕರಾರಿ ಆಟೆ ಅವಿ ಎಸ್ಪಿದೆ ಸರ ಕುಟಿಕಕ್ಕ; ಗಣ್ಣು ಮುಮುಗಪ್ ಎಸ್ಪಿ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). — ಸರಕುಟಿ ದಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. = ಸರಕುಟಿಕಕ್ಕ. (ಆಟೆ, ಕರಾರಿ, ಅವಿ Hlā.).

ಸರ sara. 6. = ಸರಿ 2, q. v. — ಸರಗುಣಿಕೆ. -ಉಣಿಕೆ. A loop with a running knot, a noose (G. 573; Mhr. ಸರಫಾಸ). — ಸರಗುಣಿಕೆಪಟ್ಟಲು. A bag with a saraguṇikĕ (G. 573). — ಸರಮಣಿ. A leather rope with a noose (S. Mhr.).

ಸರ sara. 1. A sudden and forceful gush, rush or proceeding; a fit of delirium or of minor mental disturbance (Mhr.). ಪದ ಕಸ, ಸ್ವರ ಸರ (Prv.).

ಸರ sara. 2. (= ಸರ್ & ಸರ 1). — ಸರತಪ್ಪು. Many mistakes (My.). — ಸರಪಟಿಗ. A great lecher (My.). — ಸರಮಗ್ಗಿ. The chief multiplication-table, that which every one ought to know (from 1×1 to 10×10, My.). — ಸರಮಟ್ಟಿ. -ಒಟ್ಟಿ. The state of being many-wayed, *i. e.* that of being disorderly or without order (My.). 2, that of being falsehood, falsehood, lie (My.).

ಸರ sara. 3. Going, moving, proceeding (adj.); going, motion. See ಆಗ್ರಹ-, ಇಷ-, ಉಪ-, ಎಳ್ಕ-2, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಸರ sara. 4. Tbh. of ಸ್ವರ 2. (Śmd. 368; ಧ್ವನಿ Śm. 30). Sound, etc. See ಇಂಚರ, ನಿನು-, ಪುಣ್ಣರ, ಮುಲ್ಲ-. — ಸರಗೆಯ್. -ಅ. To utter a sound, to sound, to cry (Čpr. 2, after 93; Abh. P. 9, after 117). — ಸರಪ್ಪೊಲಿಪು. -ಅ-ತೋಱಿಪು. To cry aloud (Rśv. 6, after 11). — ಸರವಿಪಿ. -ಪಿ. To catch a tone (Čpr. 7, 97). — ಸರವಿಪು. -ಇಪು. = ಸರಗೆಯ್. ಸರವಿಪಲು ಳಿಸಿದ್ ಆಕೆ ತಪ್ಪರಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆಗೆ (Pril. 3, 32).

ಸರ sara. 5. Tbh. of ಶರ. (Śmd. 335). See ಪಲ್ಲ-, ಬಿಲ್ಲಸರ No. 1.

ಸರ sara. 6. = ಸರಸ್. A lake, a pond, a pool (ಪದ್ಮ, ಕೊಳನು Kn. 54). See Čpr. 5, after 44; J. 3, 2; ಉಬ್ಬ-.

ಸರ sara. 7. A string (Sk.; Mhr.; My.; Sk. also ಸರತ್, ಸರಿತ್). See ಆಯ-, ಎಳ್ಕ-1, ಏಳ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಬಣ್ಣ- No. 2; Čpr. 6, after 64; 8, after 4; Bp. 32, 29; J. 6, 19; 16, 24; Sl. 217. 218. 220. ನೂಲು ಸರಮುತ್ತು (ವೇದಬ್ರಹ್ಮ Mr. 338); ಉಮ್ಮತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೂರದಬ್ರ 338); ಒಸ್ದು ಸರಮಾಗಿರ್ದ ಹಾರಂ (ಏಕಾದಶಿ, ಕತ್ತೆಕೆ 338). ಮುಡೀ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ಪಟ್ಟಿಸೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, a long piece of timber put on a roof to support the bamboos (Mhr.; My.). — ಸರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To form a string or continuous line of (Č. Bp. 53, 20; Râm. 6, 44, 14).

ಸರಕಲ್ಪ saras-kalpa. Equal to a lake (Čpr. 2, 58).

ಸರಕ sarak. A sound that is produced in sliding (S. Mhr.; Mhr. ಸರಕ್ಕನೆ).

ಸರಕ saraka. Going, moving (*cf.* ಸರಗ). 2, a lake, a pond. 3, heaven, sky. 4, a continuous line of road. 5, spirituous liquor, rum. 6, drinking spirits. 7, *a drinking vessel, a goblet* (ಪಂಚಲಿ, ಬಾರಿಗಿನ್ನಲ್ Mr. 212; *cf.* ಚರಗ?).

ಸರಕಟಿಸು sarakaṭisu. (fr. ಸರ 1?). To rush forward (? Bh. 8, 13, 12).

ಸರಕರಣ sara-karaṇa. Tbh. of ಸ್ವರಕರಣ. (Šmd. 376).

ಸರಕಾರ sarakâra. = ಸರ್ಕಾರ. The government of a state; the supreme power; the state (My.; Mhr., H.; ಸರಕಾರ is a comprehensive term applying alike to the judicial court of the king or ruler, the collector's cutcherry, the courts of the mâmalĕdâra, etc., etc.). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ತೆಱಗೆಯ ಹಣ (ಫಾಗಥೇಯ G.). — ಸರಕಾರಖಾತೆ. State department, public department (B. 5, 280). — ಸರಕಾರದವರು. -ಉದವರು. Government officers (C.; B. 3, 43; 4, 86). — ಸರಕಾರದ ಹಣ. Public money, the money of the state (C.). — ಸರಕಾರಿ. Relating to the government, state or court (My.; B. 4, 142. 214; Mhr.).

ಸರಕಿಸು sarakisu. = ಸರಿಸು, ಸರುಕಿಸು. To push or move on, aside, away or back (My.; Mhr. ಸರಕಾವಿಸೇ; *cf.* ಚರಗಿಸು, ಸರಿಸು).

ಸರಕು saraku. 1. = ಸರ್ಕು. (Tbh. of ಸರ, going, *i. e.* movable things? or fr. ಸರಿ 1?). Goods, things, commodities, merchandise, cargo; different valuable articles, as cloths, minerals, etc. (Bp. 22, 55; Č. Bp. 47, 20; J. 7, 5; 16, 33; Bh. 1, 10, 34; C.; B. 3, 9. 116; Tĕ. ಸರುಕು; T., M. ಚರಕ್ಕು). ಸರಕ್ಕ್ ಇಕ್ಕುವ ಧರಣಿ (ಸಮುದ್ರಕ್ಕ, ಸಮುದ್ರಕಿಳ Nr.). ಸರಕು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ?—ಬೆಲೆ ಬೆದ್ದ ಸರಕನ್ನಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಉಂಟೇ? (Prvs.). ಸರಕು ತುಮ್ಬುವ ಗೋಣಿ, etc. (ಧಾನ್ಯ, etc. Sl. 309). See Mr. s. ಉಗ್ರಾಣ.

ಸರಕು saraku. 2. (fr. ಸರಿ 1?). (Going out of the way or aside to show one's esteem?), esteem, regard, care (Bp. 26, 14; 38, 21; 47, 43; 49, 17; 54, 1; 59, 48; Tĕ.). — ಸರಕುಗೊಳ್. -ತೊಳ್. To regard, to care for, to take care of (Bp. 13, 8).

ಸರಕು saraku. 1. = ಸರುಕು. To slip or slide (Mhr., H. ಸರಕಣೇ); to move on, aside, or back; to give place, yield or recoil (My.; Mhr., H.; *cf.* ಚರಗು 1, ಸರಿ 1).

ಸರಕು saraku. 2. Sliding, etc. 2, the side-part, the lower part (Râm. 6, 30, 30). — ಸರಕುಬೆಗೆ. -ಜೆಗೆ. To slip or run away (Râm. 4, 2, 36).

ಸರಕ್ಕನೆ sarakkanĕ. (fr. ಸರ 2). Swiftly. — ಸರಕ್ಕನೆ ಸರಿ. To move quickly aside (My.).

ಸರಗ saraga. = ಸೆರಗ, q. v. ಸರಗಂ (Šmd. 90 Mḍb., o. r. ಸೆರಗಂ).

ಸರಗ saraga. (Tbh. of ಸರಕ?). N. of a vṛitta (Čh.).

ಸರಗಸ್ತು saragastu. = ಜುಗಸ್ತು. (My.).

ಸರಘೆ saraghĕ. *A bee.* See ಸಾರಘೆ.

ಸರಂಜಾಮು saraṁjâmu. Materials; apparatus, utensils, tools, furniture, goods and chattels (My.; B. 5, 196; Mhr., H.).

ಸರಟು saraṭa. *A kind of lizard or chameleon* (ಓಡಿ Hlû.; Nn. 36; ಕಪ್ಪುಳಿಯುಳಿಗ Čt. I, 68). See ಓಡಿ.

ಸರಡು saraḍu. = ಸರ 4, ಸರವಿ. Hunting, the chase (ಬೆರಮು, ಸರವಿ Śa.; ಬೇಟ್ಟೆ, ಸರವಿ Kk. 51). See ಹಬ್ಬಿ-.

ಸರಣ saraṇa. 1. Going, moving, proceeding; who or what goes or moves. See ಅಸು-, ಉಪ-, ಉಪ-, ನಿ-, ಪುರ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಸರಣ saraṇa. 2. = ಸರು, ಸರಳ. (ಪಟ್ಟಣ, ಸರ್ಯ Mr. 243).

ಸರಣಿ saraṇi. *A road, a path, a way.* 2, manner, mode, method (Bp. 1, 19; 38, 45; Mhr.). 3, a straight or continuous line. 4, a disease of the throat. — ಸರಣಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To lose one's path; to get out of order (Č. Bp. 47, 3).

ಸರಣು saraṇu. Tbh. of ಪರಣ 2. (My.).

ಸರಪಣಿ saraṗaṇi. *The creeping plant Paederia fœtida* Lin.

ಸರತ್ sarat. Going, moving, proceeding. 2, a thread, a string.

ಸರತಿ sarati. = ಸರದಿ 1, ಸರ್ತಿ, ಸರ್ತಿ. (Tbh. of ಸರಸ್; or could it be = a ಸರ್ತಿ fr. ಸರ್ 1? *cf.* ಸರು?). A course: a time; a turn, rotation (My.; B. 3, 57. 86). ಆಮಗಳು ಸರತಿಗೆ ಎರಡು ಮೂಸು ಮುಂಗಳನ್ನು ತೆಯುತ್ತವೆ (B. 3, 11). ಗಣ್ಣು ಹುಮುಗರ ಸಾತೆಗಳು... ವರುಷದೊಳಗೆ ಎರ್ಮಾ ಸರತಿ ಕಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (5, 276). — ಸರತಿಯ ಮೇಲೆ. By turns (My.).

ಸರತ್ನಿ saratni. *A short cubit, from the elbow to the extremity of the fist* (ಮೊಣಕೆಯ ಮೊದಲು ಅಳೆದ ಮೊದಲ Nr.; ಗುದ್ದು ಮೊದ G.).

ಸರಥ sa-ratha. Having a car or chariot; riding in the same car; a warrior. See ಸಾರಥಿ.

ಸರದ sarada. Tbh. of ಶರದ. (Šmd. 335. 289; Čpr. 6, after 64).

ಸರದಾರ saradâra. A chieftain or chief; a prince or a leader; an officer (My.; Mhr., H.; B. 4, 81; 5, 5; ಅನೀಕಸ್ಥ, ಬಾಹುನೀಪತಿ G.). ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಹುದೂ ಮುನ್ನೂರ ಕ್ಷಿತಿ ಶಾಸ್ತಾರ (Prv.).

ಸರದಿ saradi. 1. = ಸರತಿ, etc. (My.).

ಸರದಿ saradi. 2. Coldness, dampness (as of climates, air, etc.), coldness (as in drugs, articles of food, etc., the implication being of insalubriousness or injuriousness, Mhr., H.; My.; B. 5, 206; *cf.* ಚುರಿದಿ); cold in the system, morbid cold.

ಸರದು saradu. P. p. of ಸರಿ 1. (C.). ಎಲ್ಲಾ ಹುಮುಗರು ಮುಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸರದು, ಕೂತು ಕೊಣ್ಣು, ಮುಸುಸುಗೊಟ್ಟು ಕೇಳ ಪತ್ತಿದರು (B. 5, 129). ಆ ವಿಷಯ ಆದಮೆ ಆಯ್ತು ಕೊಣ್ಣು ಸರದಿದ್ದರೆ ಪಾರ್ಥ ಮೊಳಗಿನ ಇನರೆಲ್ಲರು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (5, 165). — ಸರದಾಟ. -ಳ್ತು. (ಕಳ ಪದು Čb.).

ಸರಧ್ರ sa-randhra. *Full of holes, perforated.*

ಸರಪಣಿ sarapaṇi. = ಸರಪಳಿ, ಸರ್ಪಳಿ. A chain (My.; Sl. 218; Tē. ಸರವಣಿ, ಸರವಳಿ; M. ಸರ್ವ್ವಳಿ, T. ಜರವ್ವಳಿ; *cf.* Sk. ಸರ್ಪಣಿ?). ಆನೆಯುಸ್ಸು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ದೋಹದ ಸರಪಣಿ (ತ್ಯಂಬು, etc., ಆನೇ ದೀಪ Sl. 271). 2, a kind of collar or necklace.

ಸರಪಳಿ sarapaḷi. = ಸರಪಣಿ, etc. (My.). See Bp. 46, 21; 61, 27; Rāv. 6, after 11; Č. Bp. 47, 44; B. 3, 43; Mr. 339 a. ಬೇವಳ.

ಸರಪಳಿರಾಜು sarapaḷirāju. Advancement, promotion, commendation and exaltation for exploits or services (Mhr., Br. ಸರಪರಾಜು); the attention, regard or kindness shown by a superior to an inferior (My.; Br. as ಸರಪರಾಜು, ಸರಪರಾಜು).

ಸರಬರಾಯಿ sarabarāyi. The act of providing supplies for a journey, etc. (H. ಸರ್ಬರಾಹೀ; My.; H. ಸರ್ಬರಾಹ್, supply; travelling expenses, or cash to pay them).

ಸರಭಸ sa-rabhasa. Possessing speed, etc. ಸರಭಸಂ, with great speed, etc. (Rāv. 6, after 11).

ಸರಮೆ saramĕ. *A bitch.* 2, N. of the wife of Vibhīshaṇa. *Cf.* ಸಾರಮೇಯ.

ಸರಯು sarayu. N. of a river (Śmd. 103; Sl. 94; see ಸಾರಥಿ).

ಸರಲ್ saral. = ಸರಳಿ, ಸರಳು. (Śmd. 41). An arrow (ಈಣಿ, ಕೋಲ್, ಪ್ರಾಯುಸ್ಸು, ಅಮ್ಮು Śm. 48; Čpr. 1, 127; 6, 13. 34. 36; Tē. ಸರಮು; Sk. ಶರ).

ಸರಲ್ saral. = ಸರಳು. A kind of ornamental chain for the wrist. See ಮುಂಗೈಯ್ಯಸರಲ್.

ಸರಲ sarala. = ಸರಳ 2, ಸರಳ. Straight, not crooked, right, direct; *honest, sincere, candid, artless, simple, upright* (ಸಂಸ, ನೇರವು Nn. 63). 2, *a species of pine tree, Pinus longifolia* Roxb. (ಘಟ, ದೃಕ್ಷಭೇದ 63). 3, a kind of bird, Pavo bicalcarata. 4, the yak or bos grunniens (ಚಮರೀ ಮೃಗ 63). 5, disease, sickliness (ಸರೋಗ, ಬಿಡದೆ ಇಪ ರೋಗ 63).

ಸರಲತರ sarala-tara. Uncommonly straight or direct (Čpr. 2, 59; 3, 54).

ಸರಲತೆ saralatĕ. Straightness; honesty, sincerity, etc. (Čpr. 3, 51).

ಸರಲತ್ವ saralatva. = ಸರಲತೆ. (My.).

ಸರಲದ್ರವ sarala-drava. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಸರಲು saralu. = ಸರಳ್. (My.).

ಸರಲೆ saralĕ. = ಸವಳೆ. *A kind of convolvulus* (= ತ್ರಿಪುಟಿ). 2, N. of a bird (Rām. 3, 3, 18; *cf.* ಸರಲ No. 3 & ಸರ್ಪ).

ಸರವಂದ saravanda. Tbh. of ಶರಬಂಧ. (Śmd. 380).

ಸರವಂದಿಗ saravanda-iga. (Śmd. 283). A man who ties arrows.

ಸರವಾದಿ saravādi. Tbh. of ಸ್ವರವಾದಿ. (Śmd. 376). A person who utters musical notes: a (clever) singer (Bh. 3, 20, 27; 8, 23, 6).

ಸರವಿ saravi. = ಸರಮು, etc. (ಬೀಗ್ಗೆ Śmd. 11; Śm. 108; Čt. I, 7; ಸರ, ಬೀಗ್ಗೆ Śm. 31; ಸರಮು, ಬೀಗ್ಗೆ Kk. 51; ಸರಮು, ಬಿರಡು Śa.).

ಸರವಿ saravi. (= ಸರ 7). A string, a cord, a rope (ರಜ್ಜು Śm. 108; Bp. 16, 21; 42, 2; Śāv. 2, 81; Bh. 1, 4, 17; T., M. ಜರಮು).

ಸರವೆ saravĕ. = ಸರವಿ. See ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲು-.

ಸರಶನ sa-raśana. Having a girdle, girdled. See ಸಾರಶನ.

ಸರಸ್ saras. *A lake, a pond.*

ಸರಸ sa-rasa. Having juice, sappy, juicy, succulent; fresh, new; sapid, tasty; spirited, savoury, piquant, witty, jocose; beautiful, charming, excellent; excellence; agreeable; expressive of poetical sentiment; impassioned, enraptured. 2, piquancy, wit, jocosity, fun, a joke, a jest, a witticism (ಪಲ್ಲ Čt. I, 30; My.). 3, cheap (My.). ಸರಸಸಂಗೀತನಿಪುಣ (Kk. 101). ಸರಸವಾದರೆ ವಿಷವಾಗಿಪ್ಪುದು.— ಸರಸವಾಪವೆಲ್ಲಾ ವಿಷಕ್ಕೆ ಹೇತು.— ಸರಸ ವಿಷಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಡು (was mixed up with heterogeneous matters, *i. e.* became offensive).— ಸರಸವಿದ್ದವರ ಮುನಿಗೆ ಬಿಡಿಸುಳ್ಳ ದೋಷದೆ ದೋಷಿ ಕೊಟ್ಟಸನ್ನೆ ಒನ್ನು ದೋಷಿ ಸುಳ್ಳ (Prvs.). See Bp. 40, 80; J. 2, 60; 15, 45; Prvs. s. ಸರ್ಪ and ಹಾಸ್ಯ. — ಸರಸದ್ಭುತ. -ಆಸ. To obtain or evince excellence (Grj. 2, after 106). — ಸರಸವಾಡು. -ಆಡು. To sport (Čh. v. 65; Bp. 47, 39; 57, 81; 59, 20; J. 15, 19). — ಸರಸಾಗು. -ಆಗು. To become spirited, beautiful, etc. (B. 4, 183).

ಸರಸಕವಿ sarasa-kavi. An excellent poet; a poet of proper poetical sentiment (Čt. II, 105. 106). ಕರ್ಣಾಟಿಕಸರಸಕವೀಶ್ವರ್ಕ್ (II, 122).

ಸರಸಕೇಳಿ sarasa-kēḷi. Jocose play (My.).

ಸರಸಗಾತಿ sarasa-gāti. A spirited, jocose woman (My.).

ಸರಸಗಾಡಿ sarasa-gāḍi. A spirited, jocose man (My.).

ಸರಸತಿ sarasati. Tbh. of ಸರಸ್ವತಿ. (Śmd. 368. 408; ಜಾವಡ Kk. 9; ಆರವಿದ್ದ ಭಭನ ಆರಸಿ Śm. 8).

ಸರಸರವ sarasa-rava. A charming tone (Śāv. 1, after 79).

ಸರಸವತಿ sarasa-vati. A charming or jocose woman (ಪಲ್ಲ ಗಾತಿ Kk. 28; Śm. 73).

ಸರಸಾಲೋಕನ sarasa-ālōkana. An agreeable look; a charming or funny expression of the eye (ಕಣ್ಣಲ್ಲ Śa.).

ಸರಸಿ sarasi. 1. A spirited, jocose person (My.).

ಸರಸಿ sarasi. 2. *A pond* (ಬೆಂಗ Čt. II, 40; Kk. 85; ಕೆಱ Śm. 36; ಕಾಸಾರ, ಕೊಳ Mr. 417).

ಸರಸಿಜ sarasi-ja. A lotus (ಪುಷ್ಕರ, ತಾವರೆ Nn. 27; ಎತ್ತಗ, ತಾವರೆ 41; ಪದ್ಮ Mr. 419).

ಸರಸಿಜನಾಭ sarasija-nābha. Vishṇu (Nn. 42).

ಸರಸಿಜನೇತ್ರ sarasija-nētra. Vishṇu (My.).

ಸರಸಿಜನೇತ್ರೆ sarasija-nētrĕ. A woman with lotus-like eyes (Grj. 4, 43).

ಸರಸಿಜಭವ sarasija-bhava. Brahmā. — ಸರಸಿಜಭವಗಣ. -ಗಣ. A class of metrical feet (Čh.).

ಸರಸಿಜಮಿತ್ರ sarasija-mitra. The sun (My.).

ಸರಸಿಜವಾಸ sarasija-vāsa. Brahmā (Nn. 150).

ಸರಸಿಜಸಖ sarasija-sakha. The sun. — ಸರಸಿಜಸಖಗಣ. A certain metrical foot (Čh.).

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ sarasija-akṣa. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 17).

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿ sarasija-akṣi. A woman with lotus-like eyes (Bp. 45, 25).

ಸರಸಿಜಾತ sarasi-jāta. A lotus (Bp. 58, 40).

ಸರಸಿಜಾತೋದ್ಭವ sarasijāta-udbhava. Brahmā (Bp. 38, 63).

ಸರಸಿಜಾನನೆ sarasija-ānanĕ. A woman with a lotus-like face (Bp. 42, 36; 52, 26).

ಸರಸಿಜಾಮ್ಬಕ sarasija-ambaka. Vishṇu (Bp. 10, 31).

ಸರಸಿಜಾರಿ sarasija-ari. The moon (My.).

ಸರಸಿಜಾಲಯೆ sarasija-ālayĕ. Lakshmī (Mr. 18).

ಸರಸಿಜವಾಸಿನಿ sarasija-vâsini. = ಸರಸಿಜಾಲಯೆ. (My.).

ಸರಸಿಜಾಸನ sarasija-âsana. Brahmâ (Bp. 23, 22; 46, 13).

ಸರಸಿಜೋದರ sarasija-udara. Vishṇu. — ಸರಸಿಜೋದರಗಣ. A class of metrical feet (Ch.).

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವ sarasija-udbhava. Brahmâ (Mr. 9).

ಸರಸಿರುಹ sarasi-ruha. A lotus (Śm. 1). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸರಸಿರುಹಸಂಭವ sarasiruha-sambhava. Brahmâ (Bp. 46, 71).

ಸರಸೀಜ sarasi-ja. A lotus (My.; Tḍ.).

ಸರಸೀಜಾತ sarasi-jâta. = ಸರಸೀಜ. (Bp. 34, 25).

ಸರಸೀರುಹ sarasi-ruha. *A lotus.*

ಸರಸೋಕ್ತಿ sarasa-ukti. A charming, agreeable, witty or jocose word, one expressive of poetical sentiment (Śmd. 81; J. 1, 8; 6, 46; 15, 20).

ಸರಸ್ವತ saras-vat. Having water, watery, juicy, sapid; elegant; sentimental. 2, *the sea, the ocean.* 3, *a male river.*

ಸರಸ್ವತಿ saras-vati. = ಸರಸತಿ. *A river* (in general). 2, *the river Sarasvati.* 3, *the goddess of speech and eloquence,* and wife of Brahmâ. 4, speech, voice, eloquence. 5, an excellent woman. — ಸರಸ್ವತೀಪ್ರಚೋದಯತು. (ಕರ್ಣಾಟಲೋಕ, ಪ ತಪದಿ Sl. 171).

ಸರಸ್ವತೀಪೀಠ sarasvati-pîṭha. N. of Śṛiṅgêri in Nuggur (My.).

ಸರಸ್ವತೀಪೂಜೆ sarasvati-pûjĕ. The worship of Sarasvati, observed in the light half of the month Âśvina, when books and implements are held sacred and not allowed to be used (My.).

ಸರಸ್ವತೀವಿಗ್ರಹ sarasvati-vigraha. A form of Sarasvati: a very learned person (My.).

ಸರಸ್ವತೀವೀಣೆ sarasvati-vîṇĕ. A kind of lute with one gourd (My.).

ಸರಹದ್ದು sarahaddu. Frontier or confines, boundary (My.; Mhr.).

ಸರಳ್ sara|. = ಸರಲ್, etc. (Śmd. 41). An arrow (ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಆಮುಧ ಲೆ. II, 47; ವೃಷಕ್ಷ, ಜಾಣ, ಎತಿಮ, ಶರ, ಇಷು, etc. Sl. 289; ಕಾಣ್ಣ 417; ಪೀಲು 455; Bp. 4, 26; 52, 16; 61, 25; Râghĕ. 17, 67; J. 12, 20. 21; 20, 30; 22, 44). — ಸರ ಳ್ಗರಿ. -ಕರಿ. To shower arrows (J. 7, 61).

ಸರಳ sara|a. = ಸರಲು. Straight, etc. (ಪಕ್ಷಿಣ, ಸಂಧು Hlâ.; B. 4, 158); N. (J. 27, 5). 2, a species of pine (ವೃಕ್ಷ Nr. 110). 3, N. of two vṛittas (Ch.). — ಸರಳಮರ. = ಸರಳ No. 2. (ಸರಲು, ಪೀತದಾರು, etc. Nr.).

ಸರಳತನ sara|atana. = ಸರಲತೆ. (My.).

ಸರಳಿಸು sara|isu. To jump, to jump about (ಪಿಂ ಕೆಮು, ಜಾಣ್ಮು, ಮಿಳಿಸು, ಕೊಣಕೆದು Śm. 31; Abh. P. 7, 86; Riv. 5, 83. 86; 6, after 11; Śiv. 3, 48).

ಸರಳು sara|u. = ಸರಲ್, etc. An arrow (Bp. 34, 24; Bh. 3, 13, 22). ಕಟ್ಟುನದ ವಿಚಾರವು ಕಾಡಿ ಎನಿಸುಗು, ಸರಳು ಮಿಣ ದಲಾಡುದು (Nr.). 2, an iron rod, a bar (My.). ಸ ರಳು ಹೋಪಾ ಕ್ಷಣ ಮುರುಳತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). See ಮಿಂ-.

ಸರಳೆ sara|ĕ. The notes of the gamut rightly or properly sung up and down (My.; M., Tḍ. ಸರಳಿ; T. ಜರಳೆ).

ಸರಾಗ sarâga. (Tbh. of ಸರಳ?). (Proceeding), unobstructed, easy, without impediment or obstruction (My.; M., Tḍ.; T. ಜರಾಗು; T. also = ಸರಾಳ, directness). — ಸರಾಗಮಾರ್ಗ. A road without any difficulties, an easy road (My.).

ಸರಾತಿ sarâti. A tent-wall (Tḍ. ಸರಾತಿ = ಆವರಣ). ಚಿತ್ರಕುಟಿ ಯು ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ ಮಟಿಪ್ಪಿತ್ತಿಯಕ್ಕು (Mr. 288).

ಸರಾಫ sarâpha. A shroff, a money-changer, a banker (C.; Mhr., H.; Br.); a cash-keeper (My.).

ಸರಾಯ sarâya. = ಸರಾಯಿ, ಸರಿ, (ಸಾರಾಯ 1, ಸಾರಾಯಿ). Spirituous liquor: liquor distilled from the juice of trees of the palm tribe (ತಾಡಿ, ಮುಡಿಕೆ G.; B. 5, 54; Mhr. ಸರಾ). ಸರಾ ಯ ಕುಡಿಯುವವಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ದುಡ್ಡಿ (ಆಲಾಸ); ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿನಿಂದ ಆಗುವ ಸರಾಯ (ಅಸವ); ಸರಾಯದ ಅಂಗಡಿ (ಬಾಸ, ಮದಷ್ಠಾನ, ಮುಣ್ಣಾಣ, ಶುಣ್ಡಿ); ಸರಾಯ ಮಾಡುವವ (ದುಣ್ಣಾಣಕ G.). — ಸರಾಯಬಟ್ಟಿ. A spirit-still (G. 104. 365).

ಸರಾಯಿ sarâyi. = ಸರಾಯ, etc. (S. Mhr.; ಪರಿಸ್ರುತ್, ಪರಿಸ್ರುತ G.). ಸರಾಯಿಯ ಅಂಗಡಿ (ಬಾಸ ಲೆ.).

ಸರಾವ sarâva. = ಶರಾವ. (Sk.; ಪರಿಯಾಣ G.).

ಸರಾಸರಿ sarâsari. In a cursory manner; anyhow; conjecturally, upon a loose estimate;—in the average; average (My.; Br.; T. ಜರಾಸರಿ; Mhr., H.; M. ಶರಾಸರ). ಬೇ ಕೆಹೊಳೆದ ಗುಲಗಂಜಿ ಎಂಳ್ಳೆ ಸರಾಸರಿ ೧ ರೂಪಾಯಿಹೊಳೆದಾಯಿತು (Sl. 328).

ಸರಾಳ sarâ|a. (fr. ಸರಳು). Directness (T. ಜರಾಳ); going without hindrance, without difficulty (My.; T. ಜರಾಳ; Tḍ. ಸರಾಳ).

ಸರಿ sari. 1. To move, to go (Bp. 9, 31; 20, 10; 25, 32; 26, 26; 52, 7; Râm. 5, 8, 55); to go away. ಹಿಸ್ಸಕ್ಕೆ ಸರಿ (My.; B. 3, 38. 105; 4, 112). ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ (My.; B. 5, 48). ಸಕ್ಕೆಯು (or ಪಾತ್ರೆಯು) ಜಿಸರೆಲ್ಲರು ಸರಿದರು (My.). 2, to go or move to one side or aside (so as to give room, My.; *cf.* ಸರಳು 1); to move out of its place, to slide (v. t., as a curtain, Śiv. 1, after 79; My.); to slide (as a tile on the roof, My.; *cf.* ಜರಿ 1); to go to the right or left (as a door when opened to some extent, My.); to slip (as a piece of wood out of a bundle, etc., My.); to fall down (as corn from a heap), to run over (as anything in measuring, My.; T., M. ಜರ); to run off, fall or decrease (as the water of a stream or river, My.). 3, to run away, to flee (ಪರಾಯನ Śmd. Dh.; Śm. 103; ಮುಂದ್ದಗೆ, ಪಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟು, ಅಳ್ಳಿಳಿಸು, etc. ಅಪಸರಣ Śs.; Grj. 1, 80; Bp. 2, 15; J. 4, 46. 47; 13, 35; 17, 20; 31, 79). 4, to put to one side or aside (Râm. 5, 8, 28; J. 18, 21). 5, to draw together, as a net. ಬಲೆಯಂ ಸರಿದ ಕುಣಿಕೆ (ಗೊಣಸು Mr. 380). 6, to put in, to shove in, to push in (as a sword into the sheath, a stick into the side of a cart, etc., My.; see Sarpabhûshaṇa s. ಯುಮುಗಿಕೆ, Prv. s. ಮೊಗಳು 1). ಪಿಚ್ಚಿಕ್ಕೆ ಮೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಲೆಯನ್ನು ಸರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). P. pa. ಸರಿದು, ಸರಿದು q. v.; imperative plural also ಸರ್ಕಿ q. v.

ಸರಿ sari. 2. = ಸರ 6, ಸರು 1. Sliding, etc. 2, flight (ಪರಾಯನ ಲೆ. I, 48). 3, the state of being gone, passed or ended, end (My.; Tḍ.; see Prv. s. ಆಕ್ಕೆ). 4, that of being aside: a side (Bp. 18, 38).

ರ್, = ಜರಿ 3, (ಸಂ 2), that has a (steep) side, a precipice, a deep ravine (My.). — ಸರಿಗುಣಿಕೆಗಣ್ಣು. -ಕುಣಿಕೆ-. A running knot (S. Mhr.). — ಸರಿಗುಣ್ಣು. A rock fallen from a mountain. ಸರಿತಿಮರದಿಸ್ಸುರುಳ್ವ ಸರಿಗುಣ್ಣುಗಳು (ಗಣ್ಣಪೈಲಂಗಳ್ Mr. 96, one MS. ಸಜ್-).

ಸರಿ sari. 3. To put in proper order, to adjust (J. 20, 12).

ಸರಿ sari. 4. = ಸರು 2. The state or condition of being adjusted: fitness, propriety, suitableness, rightness; correctness; evenness; sameness, similarity, equality; an equal thing; fit, proper, right, reasonable, etc., etc.; indeed, in truth (ಸಾಮ್ಯ Śmd. Dh., Śm. 103; ಸದೃಶ Śmd. 24. 111 Cm.; ತೋಟು, ಒರೆ, ಹೊರೆ, ತೊಡೆ, ಪಾಸುಟಿ, ಸರಿಸ, ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 25; ಸಜ್ಜಿಕೆ, ಸದೃಶ, ಸದೃಶ, ಪ್ರಕಾರ, ಹುಲ್ಲಿ, ಸಮ, etc. Hlā.; ಪಾಪಿ, etc. Śa.; C.; see ನೆಲ-; Śmd. 147; Bp. 11, 27; 22, 18; 28, 11; 40, 33; 45, 25; 48, 27; 50, 34. 35; 53, 73; 54, 5; 58, 22; 59, 47; B. 4, 24. 161; 5, 131. 246). ಪಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದ ಬಣ್ಣಂ (ತ್ರಾಣ Mr. 408). ಧರಣಿಸುರರ್ ಆ ಪಾಪ ರಕ್ಷೆಯ ಸರಿಯು ತೂಳೆ ಪಾರದು (Bp. 55, 57). ಎನ್ನುವುಂ ನಿನ್ನ ಪಿಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (59, 51). ಬಿಗಿದ ನೀಲದ ಸರಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟುಗಳ್ (Bh. 2, 13, 25). ಸರಿಯು ಗೊರೆಯೇ? ಬಿಟ್ಟಿನ ಉಣ್ಣೆಯೇ? ಸವಿಯ ಚಿತ್ರಕಳೆಯೇ? (1, 8, 76). ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮೀಸು ಬುಮಿಗಳ್ (Si. 62). ಉಂಗಿದು ಸರಿ ಕದುಮಿಸಿದ್ (Rāv. 5, 34). ಪೀಗಯೇ ಸರಿ (ಪಿಡ, etc. Si. 475); ಇದು ಪೀಗೇ ಸರಿ ಎದ್ದು ನಿಶ್ಚಯ (ಸೂಸಂ 469). ಜೀವನದ ಮುನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಪೀಪಸೇ ಸರಿ.— ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಪಾವಿಲಿ ನೀರು ಬಚ್ಚಿದರೆ ಸರಿ.— ಬಲವಿದ್ದವ್ದು ಬಯಸಿದ ಮೀಲೆ ಧಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.— ಸೋರುವ ಮನೆಯೂ ತೊಟ್ಟಿಕುವ ಗಣ್ಣಿನೂ ಸರಿ.— ಪರವಿಯಸ್ಸಿದಲ್ಲಿ ಒಸ್ಸಗಳು ಸೋದಿದರೆ ಸರಿ (Prvs.). — ಸರಿಗಟ್ಟು. -ಳ್ಚು. To make equal, to make one's a equal (My.; ಪುರುಷಿಸು G.). ತವುಗಿನ್ನ ಮೀಲಾಪದ ರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಳೆದ್ದು ಒಣಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೀಪರೆ ಳ (ಕಳ್ಳದ) ಪಾಪು ಆಗುವದು (B. 2, 12). — ಸರಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To compare (Abh. P. 9, 58; Rāv. 4, 79). — ಸರಿಗಾಪು. -ಕಾಪು. To fight in an equal manner (Abh. P. 10, 226). — ಸರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join well, to agree with (as one thing with another, My.). — ಸರಿಗೆವರ್. -ಬರ್. To become equal (Śmd. 83, see ಪವರ್ಸಾರ; Kāvy. 3, 3, 55). — ಸರಿಗೆ ಸರಿ ಮಾಪು. To requite, to repay (in a good or bad sense, My.). — ಸರಿಗೆ ಸರ್. = ಸರಿಗೆವರ್. (Bh. 8, 22, 41). — ಸರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put in a proper state, to make proper (Rām. 6, 30, 32; My.). — ಸರಿ ನೋಡು. To compare (Rāv. 2, 48; My.). 2, to examine, to superintend (Si. 237; My.). — ಸರಿಪಾಲು. An equal portion or share (My.). ತಮುಪಿದವರಗೂ ಒಡಿದವರಿಗೂ ಸರಿಪಾಲುಳ್ಳ (Prv.). ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅರ್ಹತ್ತು, ಮುದಿತಂಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಬರೆದಂಗೆ ರಾಜ್ಯಸರಿಪಾಲು; ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿ (Sp.). — ಸರಿಪ್ರಾಯ. Equal or the same age (My.). — ಸರಿಬರ್. = ಸರಿವರ್. To become or be equal to, to liken (Ć. Bp. 5, 52; Rāv. 8, 105). 2, to become proper, right or correct (as an account, My.). 3, to suit. ನಿನಗೆ ಸರಿ ಬಚ್ಚದ್ದು ಮಾಪು (B. 4, 200). — ಸರಿಬರಿ. -ವರಿ. Equal manner, state or condition (Bh. 8, 22, 44). — ಸರಿಬರಿ ತಿಪ್ಪು. To reproduce equibalance (of two hostile forces that fight, J. 22, 29). — ಸರಿ ಬೀಪು. To become or be right or proper; to fall together, to coincide with; to agree with, to suit (My.). ಅವರ ಶಾಲದ ಸಹತೆಗಳೆಲ್ಲ ತೆಗ ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಯಿತು (B. 4, 190). ಕೇಪ ತರುವದು ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಪದು (5, 7). — ಸರಿ ಬೆಸ. Even and odd. ಸರಿ ಬೆಸಿಯ ಆಟ, a game at evens and odds (played with tamarind seeds, betel nuts, etc. or money, C.). — ಸರಿಮಗ. A son who has reached his proper form: a son grown up (My.). Feminine ಸರಿಮಗಳು (B. 5, 289; My.). — ಸರಿಮನೆ. A house of equal standing, rank or condition (My.). ಸರಿಮನೆಯಾಳ್ ಸರಿಗೆ ಮಾತ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ನೆರಮನೆ ಯಾಳ್ ಉರುಳು ಮಾತ ಕೊಣ್ಣಾರು (Prv.). — ಸರಿ ಮಾಪು. To adjust (Śmd. 98; My.). 2, to compare (Bp. 28, 36; 53, 44-47; My.). 3, to make even or level (as soil, My.; Si. 239). — ಸರಿ ಮಾಣಿ ನೋಡು. To compare (B. 4, 66; 5, 124. 215). — ಸರಿಮಾತು. A word equal to (that of one's master, uttered from arrogance). ಆಜ್ಞೆ ಇರವಿರೆ ಹೊಲ್ಲ, ಕಯ್ಯು ಬಿದಿಲು ಹೊಲ್ಲ, ಆಜ್ಞೆಯಮೀರೊಳಗಿರ ಹೊಲ್ಲ, ಹೊರೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಮಾತು ಹೊಲ್ಲ (Sp.). — ಸರಿ ಮಿಗಿಲು. Equality and surpassingness (Rām. 6, 44, 14; J. 12, 48). — ಸರಿಯಲ್ಲದ್ದು. -ಆಲ್ಲದ್ದು. That is improper, etc. (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, etc. Si. 376). — ಸರಿಯವನು. -ಆವನು. A man of equal standing or position (My.). Feminine ಸರಿಯವಳು (My.). — ಸರಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become or be similar or equal to (Ćpr. 3, 3; J. 8, 36; 11, 11; 12, 39. 40; Si. 203; My.). ಸರಿಯುಮು ದು (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ, etc. Nr.). 2, to become or be equal (My.). ಆಂಜಕೆ ಸರಿಯುಪ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯುಪುದು (ಸಾಧಾರಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ Nr.). 3, to become or be fit, right or correct (My.). Frequently ಸರಿಯಾಗಿ used adverbially: properly, rightly, correctly, *e. g.* Si. 62. 397. 410; B. 4, 195. — ಸರಿಯಾಳು. -ಆಳು. A labourer of equal standing (My.). — ಸರಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To compare (Bp. 11, 22). — ಸರಿಯಿಪು. -ಇಪು. = ಸರಿಯಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 27). — ಸರಿಯಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Having no equal. ಸರಿಯಿಲ್ಲದವ (ಅಪ್ರತಿಮ); ಸರಿಯಿಲ್ಲದವಳು (ಅನುಪಮೆ G.). — ಸರಿಯುಳ್. -ಉಳ್. To be equal. ಭಕ್ತರಾಗುರು ಸರಿಯೇಳರು? (Bp. 25, 22). — ಸರಿಯೇ ಸರಿ. Very proper indeed (B. 4, 195). — ಸರಿರಾತ್ರಿ. Midnight (My.). — ಸರಿರಾಜ್ಯ. An equal (portion of a) kingdom, the half of a kingdom. ಆಜ್ಞೆಯ ಪವರೊಪಪ್ಪಣಿ ಸರಿರಾಜ್ಯವಾಳ್ವವರೆನ್ದ ಆಜ್ಞೆಯುಳ್ಳಯವರೊಪಪ್ಪಣಿ ಯಾವಾಗ ಸಪ್ಪಯಿಮುವೆ ಲೇಸು (Sp.). — ಸರಿವರ್. -ಬರ್. = ಸರಿಬರ್. To become near or nigh, to become equal (Ćpr. 4, 89; 6, 57; Rāv. 1, 24; Śāv. 3, 59; 4, 53). — ಸರಿವಾಲು. An equal share (My.). — ಸರಿವಿಲ್. A gallant, etc. of equal position (Bp. 28, 17; 42, 7). — ಸರಿಹೊಗು. -ಹೊಗು. To run equally into one another (Bh. 2, 2, 96). — ಸರಿಕಾಲಿ. A companion or friend of the same age (ವಯಸ್ಕ ಸ್ನೇಹಿ, ಸವಯಸ್, ಸಮಾನವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಸ್ನೇಹಿತ Si. 206; My.). — ಸರಿ ಸಮ. Quite equal (My.). 2, equality, par (J. 23, 28). — ಸರಿಸಮಾನ. = ಸರಿಸಮ No. 1. (My.). — ಸರಿಹಗಲು. Midday, noon (My.). — ಸರಿಹೊತ್ತು. Exact time. ರಾತ್ರಿಯ ಮುಪ್ಪಹಗಲ ಸರಿಹೊತ್ತು (ಅರ್ಧರಾತ್ರ, ನಿಶೀಥ Si. 38). — ಸರಿ ಹೊಪ್ಪು. To become fit, to fit (My.); to become equal (C.; B. 4, 73). — ಸರಿ ಹೋಲಿಸು. To compare (Si. 346). — ಸರಿ ಹೋಲುವಿಕೆ. Resemblance (Si. 393).

ಸರಿ sari. 5. (That falls down, a fall of rain?), rain (ಮುದ್ Kk. 12; ಮುದ್, ಕ್ಷಪ್ಪಿ 70; ಪರ್ಜ Śm. 103; see Rāv. 8, 112; ಪೆಪ್ಪಿಂ; Ćpr. 2, 86; 5, 126; Abh. P. 8, 14; 10, 67; Grj. 9, 51; J. 27, 41). ಮುಂಜಾನೆ ಸರಿ (ಪಗಲಿನ ಪಾಪನೆ Bhn. 5). *Cf.* ಜರಿ 6. — ಸರಿಮಳೆ. -ಮುದ್. All kinds of rain (Abh. P. 9, 61; Bh. 1, 19, 23; 2, 2, 78).

ಸರಿ sari. 6. = ಶರೆ q. v., ಸರೆ. (That fallen down and accumulated?), an accumulation, a heap, a mass (J. 6, 6).

ಸರಿsari. Going, moving; that goes. 2, a cascade (*cf.* ಝರಿ).

ಸರಿಕತನ sarikatana. = ಸರೀಕತನ. Equality of position. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮಗಿಲ್ಲ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರ ಕೂಡ ಸರಿಕತನ ಸಮ ಸಮ್ಮನ್ಸ್ ಮಾಡುವ ಧರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀದಿ ಬಾರದು (B. 4, 12).

ಸರಿಕಿಸು sarikisu. = ಸರಕಿಸು, etc. (My.).

ಸರಿಗ sariga. An equal, a man of equal power (Rām. 5, 8, 37; 6, 53, 87).

ಸರಿಗಮಪಧನಿ sa-ri-ga-ma-pa-dha-ni. (J. 21, 58; see Mr. s. ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ಸರಿಗೆ sarigĕ. = ಸರಿಗೆ. An ornament for the neck of females (Kâvy. III, 3, 55; My.; Mhr. ಸರೀ; Sk. ಸಾರಿಕಾ, a necklace). 2, = ಸರಿಗೆ, a wire (My.; Mhr. ಸರೀ). 3, = ಜರಿ, gold or silver thread (My.; Tĕ.; T. ಜರಿಗೆ). ಬಿಮ್ಮಾಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರೆ ಸರಿಗೆ ಆಡೀತೇ?—ಸರಮುನಿಯಾಳೆ ಸರಿಗೆ ಆಡಿ ಕೊಣ್ಣಿರೆ ಸರಮುನಿಯಾಳೆ ಉರುಳು ಆಡಿ ಕೊಣ್ಣಳು (Prvs.). — ಸರಿಗೆಯೊಳ್ಳಿ. -ಒಳ್ಳಿ. A small dôtra with borders of gold or silver thread (My.). — ಸರಿಗೆಸೀರೆ. A sirĕ of the same description (My.).

ಸರಿತ್ sarit. *A stream, a river.* 2, a thread, string.

ಸರಿತ್ಪತಿ sarit-pati. *The ocean.*

ಸರಿತ್ಪತಿ sarit-vat. The ocean. (R.).

ಸರಿತ್ಸುತ sarit-suta. Bhîshma, son of Gangâ. (R.).

ಸರಿದ್ವರ sarit-vara. = ಸರಿದ್ವರೆ. (J. 2, 13).

ಸರಿದ್ವರೆ sarit-varĕ. Best of rivers: *the Ganges.*

ಸರಿಲ್ saril. N. of a fish (Rāv. 5, 115).

ಸರಿಲ sarila. = ಸರಿಲ.

ಸರಿಷಪ sarishapa. = ಸರ್ಷಪ.

ಸರಿಸ sarisa. Straightness; exactness, propriety, exact measure, measure, exact place, the state of being in a direct line with, opposite or standing in front; equality, etc. (ಸರಳ, ಸರೀಕು Nn. 63; ಸರಿ, etc. ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25; ಸರಿ, etc. ಸರಿಸಾಟಿ Sa.; Mhr. ಸರಸಾ, similar, like; in the neighbourhood of; along with, together with). See Bp. 5, 4; 52, 33; Rāv. 6, after 11; J. 3, 9; 6, 18; 12, 19; 13, 1. 11. 38. 64; 14, 1. 2; 25, 28; 27, 34; 28, 48; Rām. 6, 44, 14; Bh. 1, 8, 13; Dp. 172. — ಸರಿಸಂಗೊಳ್. -ಸ-ಕೊಳ್. To make to stand in a direct line with one's self (Rāv. 6, after 11).

ಸರಿಸ sarisa. Glue (S. Mhr.; Mhr., H. ಸರಸ; Tĕ., H. ಸರೀಸು, ಸರೀಸು).

ಸರಿಸು sarisu. To move (v. t., B. 5, 165); to move to one side or aside (v. t., My.). — ಸರಿಸಾಡು. -ಆ-ಡು. To move about or from one side to the other (v. t., B. 4, 158).

ಸರಿಸು sarisu. To go, to proceed. See ಆಸು.

ಸರೀಕ sarika. A man of equal position (B. 4, 72; My.; Mhr. ಸರಿಸಾ, like, etc.).

ಸರೀಕತನ sarikatana. = ಸರಿಕತನ. (My.).

ಸರೀಸೃಪ sarisṛipa. Crawling, creeping; *a snake.*

ಸರು saru. 1. = ಸರಿ 2, etc. Moving, going (Bh. 3, 17, 33).

ಸರು saru. 2. = ಸರಿ 4. Sameness, equality. — ಸರು ರಾತ್ರಿ. = ಸರಿರಾತ್ರಿ. (ಸಟ್ಟಿರುಳ್ G.).

ಸರು saru. 3. A track of wild beasts (ಮೃಗದಟ್ಟಿ Ke.; Grj. 1, 83. 86; V. 29, 117; Śāv. 4, 23). — ಸರುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or follow such a track (Rāv. 5, after 80; Śāv. 3, after 44).

ಸರು saru. = ಶರು.

ಸರುಕಿಸು sarukisu. = ಸರಕಿಸು, etc. (My.).

ಸರುಕು saruku. = ಸರಕು 1. (My.).

ಸರುಂಕೆಳೆ (saruṅ-kĕḷĕ?). (ಸೊಪ್ಪಾಟು Ke.).

ಸರುಜ sa-ruja. Suffering pain or sickness, sick, ill, diseased (ಕೀಣಾಜ, ಆತುರಿಗ Kn. 92; Čpr. 2, 33; Śāv. 5, after 14).

ಸರುಸಪ sarusapa. Tbh. of ಸರ್ಷಪ. (Śmd. 336; ಸಾಸವೆ 336).

ಸರೂಪ sa-rûpa. 1. Having shape; well shaped; beauty (ರೂಪಳ, ಚೆಲುವ Kn. 135). 2, same shape, like, similar, resembling. 3, shaped, formed.

ಸರೂಪ sa-rûpa. 2. Tbh. of ಸ್ವರೂಪ. (Śmd. 368).

ಸರೆ sarĕ. = ಶರೆ, ಸರಿ 6.

ಸರೆ sarĕ. = ಸರಾಯಿ, etc. (ಮಲ್ಲ Čh.).

ಸರೆಗಾಜ sarĕ-gâra. A man who fabricates and sells spirituous liquor (S. Mhr.).

ಸರೇಫ sa-rêpha. Having the rêpha or letter *r*; a word with *r* (ರೇಫಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಪದಂ Śmd. 49 Cm.; 50); a letter that has the *r* (ರೇಫಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷರಂ 71 Cm.); together with the *r*. See Kâvy. III, 2, B, 50. 51.

ಸರೋಗ sa-rôga. Affected with disease. 2, sickness; sickliness (ಸರಲು, ಬಿಡದೆ ಇಹ ರೋಗ Nn. 63; ವ್ಯಾಮು, ರೋಸದ ರೋಗ 129).

ಸರೋಜ saras-ja. Lake-born: *a lotus.*

ಸರೋಜಪಾಣಿ sarôja-pâṇi. Having a lotus in the hand (Kn. 2).

ಸರೋಜಪ್ರಭವ sarôja-prabhava. = ಸರೋಜಸಮ್ಭವ. (Bp. 54, 66).

ಸರೋಜರಿಪು sarôja-ripu. The moon (Čpr. 3, 63). 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸರೋಜಸಖಿ sarôja-sakha. The sun (Čpr. 3, 63).

ಸರೋಜಸಮ್ಭವ sarôja-sambhava. Brahmâ (ಳಂ, ಬ್ರಹ್ಮನು Kn. 7).

ಸರೋಜಾಂಬಕೆ sarôja-ambakĕ. A woman with lotus-like eyes (Čh. v. 58).

ಸರೋಜಾಸನ sarôja-âsana. Brahmâ (Kn. 110).

ಸರೋಜಿನಿ sarôjini. A pond abounding in lotuses; a multitude of lotuses; a lotus (Kâvy. II, 2, B at the end).

ಸರೋಜಿನೀಪತಿ sarojini-pati. The sun (My.).

ಸರೋಧಿ saras-dhi. The ocean (Rāv. 5, 131).

ಸರೋರುಹ saras-ruha. Pond-growing: *a lotus.*

ಸರೋರುಹಭವ sarôruha-bhava. Brahmâ (Bp. 25, 46).

ಸರೋರುಹಮಿತ್ರ sarôruha-mitra. The sun. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸರೋರುಹಿಣಿ saras-ruhiṇi. A lotus (Čpr. 2, 83).

ಸರೋವರ saras-vara. A lake, a pond (ವರ, ಕೊಳಸು Nn. 35; Śmd. 272).

ಸರೋಷ sa-rôsha. Full of anger, angry, wrathful (ರೋಷ ಸಹಿತ, ಕೋಪ Nn. 87).

ಸರ್ sar. A sound to imitate that of a flying rocket (C.). — ಸರ್ ಬಿಡು. A sound in imitation of that produced by churning (My.).

ಸರಗು saragu. = ಸೆರಗು, etc. (Bp. 27, 61). See ಮುಂಡಾ ಡಿಗು. — ಸರಗೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. = ಸೆರಗೊಡ್ಡು, q. v. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕೆನ್ನು, ಅವನಿಗೆ ಸರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣನು (B. 4, 155). ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಪ್ಪುರಣಾಗ ಬೇಡ! ನಿನಗೆ ಸರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ (4, 201).

ಸರಂಗು saraṅgu. = ಸರಸು, etc. See ಕಡೆ-.

ಸರಿ sari. 1. Paste, gum, glue (ಅಣ್ಣ ಶೆಂ. 90. 117; C.; B. 1, 22; 4, 40; Tē. ಮರಿ). See Mr. s. ಪಪ್ಪಸ. — ಸರಿಗೊ ೪. -ಕೊ೪. To become sticky, etc. ಸರಿಗೊಣ್ಣುದು (ಜಿಗಿಟ್ಟು ದು ಕೆ೩.). — ಸರಿಮಿಣ್ಣಿ. A female who has not had her first course (ಪ್ರಥಮರಜಸ್ವಲಾಗಮದ ೪ ಶೆಂ.; ಪ್ರಥಮರಜಸ್ವಲಾಗಮ ೪ Kk. 27; ಪ್ರಥಮರಜಸ್ವಲಾಗಮದ ೪ ಶೆಂ. 73). — ಸರಿಯೂದು. -ಊದು. Frankincense-paste (Śāv. 2, after 42).

ಸರಿ sari. 2. (= ಸರಿ 2 No. 5). A steep, a precipice (ಅಣ್ಣ ೦ ಶೆಂ. 66. 117; ಅಣ್ಣ ೦ Kk. 71, but ಸರಿ in the MS.; Bp. 52, 15; J. 10, 8; Tē. ಸಕ್ರೆ; *cf.* T. ಜಱುಗು s. ಬಾಯು 1 ?). See Mr. s. ಸರಿಗುಣ್ಣಿ.

ಸರಿಕೆ sarike. = ಸೆರೆ 2, q. v. (My.). ಸರಿಕೆಲಿ ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಮುಕ್ಯೆಲ್ಲಿನು? (Prv.). — ಸರಿ ಬಿಡಿಸು. = ಸರಿ ಬಿಡಿಸು. (My.). — ಸರಿಮುಡಿ. = ಸರಿಮುಡಿ. (My.; ಕಾರಾಗಾರ, ಕಾವಲಿ, ಗುಪ್ತ G.).

ಸರ್ರನೆ sarranè. A sound in imitation of that produced by splitting, rending and grating (Śāv. 3, after 35; J. 13, 35; Bh. 4, 2, 65).

ಸರ್ಕಾರ sarkâra. = ಸರಕಾರ. (My.).

ಸರ್ಕು sarku. = ಸರಕು 1. (My.). ಮೀಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರ್ಕಾಗೆ ಯಾಗ ದ ಕಾನು (Prv.).

ಸರ್ಗ sarga. = ಸರ್ಗ 2, ಸೃಗರ 2. *Letting go, relinquishment, abandonment; letting loose.* 2, voiding (as excrement). 3, *creation.* 4, nature, the universe. 5, natural property, disposition, tendency. 6, onset, advance, rush. 7, *effort, resolution, determination, resolve, will; ascertainment, certainty.* 8, *a chapter, a book, a section.* See ಉತ್ಕೃ-, ಉಪ-, ಏಳ-, ಗೋಲ್-, ಪಿ-, ವಿ-.

ಸರ್ಗಬಂಧ sarga-bandha. Chapter-composition, a great poem, any work or book comprising several sections or chapters. See KÂvy. V, 960.

ಸರ್ಜ sarja. *The timber tree Vatica robusta* W. & A. (= ಶಾಲ, q. v.; ಶಾಲ, ಆಸು Mr. 114).

ಸರ್ಜಕ sarjaka. = ಸರ್ಜ. 2, *the tree Terminalia tomentosa* W. & A. (= ಆಸನ).

ಸರ್ಜನ sarjana. = ಸರ್ಗ. Nos. 1 & 2. See ಆತಿ-, ಉತ್ಕೃ-, ಉಪ-, ವಿ-.

ಸರ್ಜರಸ sarja-rasa. = ಸಜ್ಜರಸ, ಸರ್ಜರಸ. *The resinous exudation of the tree Vatica robusta; resin.*

ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ sarjikâ-kshâra. = ಸಜ್ಜಿಕ್ಷಾರ, ಸಜ್ಜಕ್ಷಾರ, ಸೃಜಿಕಾ ಕ್ಷಾರ. *Natron.*

ಸರ್ಜಿಕೆ sarjikè. ಸರ್ಜಿಕಾ. *Natron, impure alkali or carbonate of soda.*

ಸರ್ಜುಕ sarjuka. = ಸಜ್ಜುಳ, q. v.

ಸರ್ತಿ sarti. = ಸರತಿ, etc. (C.; ಸೂರ್ G.). ಎರಡು ಸರ್ತಿ (ಇರ್ G.). ಆ ಔಷಧವ ಬೀಸುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಮುನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಸಿದು, ಸರ್ತಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಬೀಸು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದೇ! ಎರಡು ತಕ್ಕೊಣ್ಣರೆ ಬೈದ್ಯ ಜೇ ದ್ದಷ್ಟಕ್ಕನ್ನ ತೀರ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಬಣ್ಣಿಸೆನ್ನು, ಆಯೋಷಸಿ (B. 3, 28).

ಸರ್ದಿ sardi. = ಸರ್ತಿ, etc. (My.). ಸರ್ದಿಗೆ ಮುಳೆ (by turns, alternately) ಒಬ್ಬನು ಸಿಪ್ಪೆಗೆಯ್ಯಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎಚ್ಚರಾಗಿದ್ದು ಬರೆಳ ಮುಖಗುವದು (ಉಪಚಾಯ, etc. Sl. 308).

ಸರ್ಪ sarpa. = ಸರ್ಪ. A creeping or serpentine or tortuous motion, creeping, gliding, sliding; going, flowing. 2, *a snake, a serpent* (ಪಾಪ Nn. 55; ಪ್ರಶ್ನಾಗ, ಫಣೆ 61). ಸರ್ಪನ ಕೂಡೆ ಸರಸವೇ? (Prv.). — ಸರ್ಪದ ಕಿವಿಯವ. A man who is quick of hearing (My.).

ಸರ್ಪಕಂಕಣ sarpa-kaṅkaṇa. Śiva (Bp. 31, 1).

ಸರ್ಪಕಞ್ಚುಕ sarpa-kañcuka. Danger arising from a serpent or serpents (My.).

ಸರ್ಪಣ sarpaṇa. = ಸರ್ಪ No. 1. See ಆವ-, ಉತ್ಕೃ-, ವಿ-.

ಸರ್ಪತುಣ್ಡಿಕ sarpa-tuṇḍika. A catcher and exhibiter of snakes (ಪಾಪಡಿಗ Mr. 391).

ಸರ್ಪನಕ್ಷತ್ರ sarpa-nakshatra. N. of the ninth lunar mansion (J. 34, 21).

ಸರ್ಪಪರ್ಯಂಕ sarpa-paryaṅka. A snake-bed: a snake-basket (ಪಲ್ಲಿಗೆ Mr. 391).

ಸರ್ಪಭುಜ sarpa-bhuj. A snake-eater: *an ophiophagous serpent* (ರಾಜಸರ್ಪ, ಆಲಾಪ Hlā.). 2, a peacock.

ಸರ್ಪಭೂಷಣ sarpa-bhûshaṇa. Śiva (Ū. Bp. 47, 17). 2, N. of a Kannada author (B. 5, 319).

ಸರ್ಪಯಾಗ sarpa-yâga. Serpent-sacrifice, a particular sacrifice for the destruction of serpents. (My.).

ಸರ್ಪರಾಜ sarpa-rāja. *Vāsuki.*

ಸರ್ಪವೇಣಿ sarpa-vēṇi. A female who has serpent-like braids of hair (J. 11, 7).

ಸರ್ಪಳಿ sarpaḷi. = ಸರಪಣಿ, etc. (ನಿಗಡ, ಶೃಂಖಲ, ಬೇಡಿ G.; My.; B. 2, 13).

ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿ sarpa-akshi. The mungoose-plant (ಪಾಷಂಡಿ, ಸುರಸ, ಗಣ್ಡ ಪಾಷಂಡಿ Sl. 150).

ಸರ್ಪಾರಿ sarpa-ari. An ichneumon; a peacock; Garuḍa (My.).

ಸರ್ಪಾಶನ sarpa-aśana. Snake-eater: *a peacock.*

ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ sarpa-astra. A kind of arrow (Râm. 6, 15 sam.).

ಸರ್ಪಿ sarpi. 1. Tbh. of ಸರ್ಪಿಸ್. (ಸರ್ಪಿಸ್, ತುಪ್ಪ Mr. 185).

ಸರ್ಪಿ sarpi. 2. (ಸರ್ಪಿಸ್). Going gently or tortuously, creeping, gliding.

ಸರ್ಪಿಣಿ sarpiṇi. A female serpent (Colebr.).

ಸರ್ಪಿಸ್ sarpis. *Clarified butter, ghee* (ತುಪ್ಪ Hlā.).

ಸರ್ಪಿಸ್ಸಮುದ್ರ sarpis-samudra. The sea of ghee. (My.).

ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ sarpa-upajīvi. A person who subsists by catching and exhibiting snakes (ಶಾಖಿಕ, ಪಾಪಡಿಗ Nn. 10, c. r. ಪಾಪಡಿಗ).

ಸರ್ಪೋಪವೀತ sarpa-upavīta. A sacrificial thread made of a serpent (Grj. 10, after 61).

ಸರ್ವ sarva. = ಸಬ್ಬ 2, ಸರ್ವ 1. All, etc. (Bp. 32, 31; 33, 18; 52, 34; 57, 8. 56). — ಸರ್ವಜನ. The whole army (J. 25, 27). — ಸರ್ವಲಗ್ನ. = ಸಬ್ಬಲಗ್ನ. (Ū. Bp. 47, 32). — ಸರ್ವ ಸಜ್ಞಾಪ. = ಸರ್ವಸಜ್ಞಾಪ. (J. 12, 12; 22, 2).

ಸರ್ಯ sarya. To be gone; to be approached. See ಉದಸರ್ಯ, ಪರಿ-.

ಸರ್ಲೆ sarlé. A web-footed water-fowl, the teal (My.; see ಚಿಕ್ಕ-, ದೊಡ್ಡ-). — ಸರ್ಲೆಹಕ್ಕಿ. = ಸರ್ಲೆ. (My.).

ಸರ್ವ sarva. 1. = ಸರ್ವ 2, ಸರ್ವ. *All, every; whole, entire, universal, complete* (ಎಪ್ಪಾ ಪದ್ಯ Nn. 57; ಎಲ್ಲಪ್ಪ 162).

ಸರ್ವ sarva. 2. = ಶರ್ವ. *Śiva.*

ಸರ್ವಂಸಹ sarva-ṁ-saha. *All-sustaining, all bearing;* patient, enduring.

ಸರ್ವಂಸಹೆ sarva-ṁ-sahé. *The earth.*

ಸರ್ವಕಾಲಂ sarva-kâlaṁ. For all seasons, at all times. See ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ.

ಸರ್ವಗ sarva-ga. Going everywhere, all-pervading, ubiquitous (Bp. 1, 66).

ಸರ್ವಗತ sarva-gata. Going everywhere, universally diffused, all-pervading, omnipresent (Bp. 21, 24; 39, 12; 51, 34. 57).

ಸರ್ವಜಿತ್ sarva-jit. All-conquering, all-subduing, irresistible; all-surpassing, excellent (My.).

ಸರ್ವಜ್ಞ sarva-jña. All-knowing, omniscient, all-wise. 2, *Śiva.* 3, *a Buddha; a Jina* (ಜಿನೇಶ್ವರ Mr. 23). ಸಾರ ಎಲ್ಲವ ಸರ್ವಜ್ಞ (Prv.).

ಸರ್ವಜ್ಞತೆ sarva-jñaté. Omniscience (Bp. 53, 5; J. 13, 29). — ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯೌಷಧಿ. -ಔಷಧಿ. (ಪಾರಾಸರಾಂಕ್ಷಿ, etc. Sl. 159).

ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ sarva-jñatva. = ಸರ್ವಜ್ಞತೆ. (Bp. 2, 25; 50, 13).

ಸರ್ವತನ್ತ್ರಸ್ವತನ್ತ್ರ sarva-tantra-svatantra. Master of all knowledge (My.).

ಸರ್ವತಸ್ sarva-tas. *From every quarter, from all parts; on all sides, everywhere;* wholly, entirely.

ಸರ್ವತಾಪನ sarva-tâpana. All-inflaming; Kâma. (R.).

ಸರ್ವತೋಭದ್ರ sarvatas-bhadra. Everywhere or on every side good or auspicious. 2, *a temple or palace of a square form and having an entrance opposite to every point of the compass.* 3, a square mystical diagram (painted on a cloth with various colours). 4, a kind of charade in which the same word answers several questions. 5, a particular kind of artificial verse, so contrived that the same meanings and syllables occur, whether the line be read backwards or forwards or in various other directions. 6, one of the vicchittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 7, *the nimb-tree, Ajadirachta indica* Juss. (= ನಿಮ್ಬ, etc.).

ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ sarvatas-bhadré. *The tree Guelina arborea* Roxb.

ಸರ್ವತೋಮುಖ sarvatas-mukha. Facing every quarter of the compass, turned everywhere; complete, unrestrained, unlimited. 2, *water.* 3, sky, heaven.

ಸರ್ವತ್ರ sarva-tra. Everywhere, in all places (ಎಪ್ಪಾ ಕಡೆಯು ಳ್ಳ G.); always, at all times. ಮೂಡಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). 2, all (Mhr.).

ಸರ್ವತ್ರಾಣ sarva-trâṇa. Almighty (B. 4, 13. 144. 145).

ಸರ್ವಥಾ sarvathâ. In all ways, by all means (ಸರ್ವಪ್ರಕಾರ Mr. 534); altogether, entirely, wholly, completely, mostly (ಎಷ್ಟಮಟ 534); assuredly, certainly (ಸರ್ವಸಮ್ಮತ 534); exceedingly; at all times. See B. 4, 201.

ಸರ್ವದಾ sarvadâ. Always, at all times (My.; B. 4, 17).

ಸರ್ವದೇಹವ್ಯಾಪಿ sarva-dêha-vyâpi. The vital air that is diffused through the body (ವ್ಯಾನ Mr. 51).

ಸರ್ವಧಾರಿ sarva-dhâri. N. of the twenty-second year of the cycle of sixty. (My.).

ಸರ್ವಧುರಾವಹ sarva-dhura-âvaha. *An ox fit for any kind of carriage or draught.*

ಸರ್ವಧುರೀಣ sarva-dhurîṇa. *An ox* (or other animal) *fit for any kind of carriage or draught.*

ಸರ್ವನಾಮ sarva-nâma. *A pronoun* (Śmd. 96. 97. 110. 116. 118. 120. 123. 134. 137. 200. 256; Kâvy. I, 2, 4-11. 17-19. 23-30).

ಸರ್ವನಿಯಾಮಕ sarva-niyâmaka. All-controlling (B. 4, 145).

ಸರ್ವಪತಿ sarva-pati. The lord of all; Śiva (Bp. 51, 18).

ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯ sarva-pâpa-kshaya. Destruction or removal of all sin. ನೀರೊಳಗೆ ಮುಣುಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗ ಲಿಸ್ಸಿ, ಬಾಹುಮನ ಪದವ (ಅಭಿಮುದಿರಾ Mr.).

ಸರ್ವಪಿತ sarva-pita. The father of all; Śiva (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಪುರುಷಾಧಿಪ sarva-purusha-adhipa. The ruler of all human beings; Śiva (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಪ್ರಕಾರ sarva-prakâra. Every way, mode or manner (My.).

ಸರ್ವಬನ್ಧು sarva-bandhu. A man who is equal to all one's relations (My.).

ಸರ್ವಭಕ್ಷ sarva-bhaksha. *Eating all kinds of food, omnivorous* (ಎಲ್ಲವಂ ತಿನ್ಬವಂ Mr. 234).

ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ sarva-bhakshaka. = ಸರ್ವಭಕ್ಷ. (Bp. 54, 11). 2, Agni (My.).

ಸರ್ವಭೂಮಿ sarva-bhûmi. The whole earth. See ಸಾರ್ವಭೌಮ.

ಸರ್ವಮಂಗಲ sarva-maṅgala. All-auspicious (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಮಂಗಲಾಸ್ಪದ sarvamaṅgala-âspada. An all-auspicious seat. 2, sarvamaṅgalâ-âspada, a seat of Pârvatî (J. 10, 35).

ಸರ್ವಮಂಗಳೆ sarva-maṅgalé. = ಸರ್ವಮಂಗಳೆ. She who is all-auspicious, *Durgâ, Pârvatî.* 2, N. (Rây. 7, after 14).

ಸರ್ವಮಯ sarva-maya. Made or consisting of all, all-containing, universal, comprehensive of all (Bp. 10, 54; 39, 12; 51, 18).

ಸರ್ವಮಾತೆ sarva-mâté. The mother of all, Pârvatî (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಮಾನ್ಯ sarva-mânya. Lands or villages exempt from all tax whatsoever (Bp. 27, 53; My.).

ಸರ್ವರಕ್ಷಕ sarva-rakshaka. All-protecting, all-saving; Śiva (Bp. 10, 54).

ಸರ್ವರಸ sarva-rasa. = ಸರ್ವರಸ. Fluids of all kinds; saltness, salt; *the resinous exudation of the tree Vatica robusta; resin.* See Mr. s. ಗುಗ್ಗುಳ.

ಸರ್ವಋತು sarva-ritu. Every season.

ಸರ್ವಋತುಕ sarva-rituka. Adapted to every season, habitable in.

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ sarva-lakshaṇa. = ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ. All attributes or qualities, all marks; all lucky marks or favourable signs.

ಸರ್ವಲಿಂಗಿ sarva-liṅgi. Having all the external marks (of the orthodox faith): *a heretic,* an imposter.

ಸರ್ವಲೆ sarvalé. (= ಸರ್ವಳೆ 2). *A lance, a javelin;* an iron club or cross.

ಸರ್ವಲೋಕ sarva-lôka. The universe. (My.).

ಸರ್ವವರ್ಮ sarva-varma. N. of the author of the kâtantra-sûtras or the grammar kalâpa. See ಆಖ್ಯಾತ.

ಸರ್ವವಿಷಯ sarva-vishaya. All the countries (of India). — ಸರ್ವವಿಷಯಭಾಷಾಜ್ಞಾ. The peculiar languages of all the countries (of India, Ch.). — ಸರ್ವವಿಷಯಭಾಷಾವಿ. -ಲಿಪಿ. The languages of all the countries and their style (Ch.).

ಸರ್ವವೇದ sarva-vêda. 1. *A Brâhmaṇa who has read the four vêdas;* having all knowledge.

ಸರ್ವವೇದ sarva-vêda. 2. Tbh. of ಸರ್ವವೇದಸ್. (ಸರ್ವಸ್ವದುಂ ಕೊಟ್ಟವಂ Mr. 261).

ಸರ್ವವೇದದ sarva-vêdas. *A man who gives away all his property to the priests employed by him at particular sacrifices.*

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ sarva-vyâpaka. All-pervading, ubiquitous. (My.; also ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ).

ಸರ್ವಶಕ್ತಿ sarva-śakti. All might, all power. 2, almighty; the almighty or universal soul (ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ Ilâ. Cm.; B. 4, 15).

ಸರ್ವಶೇಷ sarva-śêsha. Anything remaining out of a whole. (R.).

ಸರ್ವಸತ್ಯ sarva-satya. Complete truth. See Mr. s. ಸರ್ವಥಾ.

ಸರ್ವಸನ್ನಹನ sarva-sannahana. *A complete armament.*

ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ sarva-sannâha. = ಸಟ್ಟಸನ್ನಹಣ, ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ. A complete armament, the arming or assembling of foot and horse, elephants and chariots (ವೀರಮಾ Mr. 472). 2, *the supreme or universal soul* (see Ilâ. Cm. s. ಸರ್ವಶಕ್ತಿ).

ಸರ್ವಸಸ್ಯ sarva-sasya. *Bearing all kinds of corn.*

ಸರ್ವಸಾಧನ sarva-sâdhana. All-accomplishing; fulfilling all requirements. Feminine ಸರ್ವಸಾಧನಿ (Kâvy. I, 5, 1. 27. 41).

ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ sarva-sâdhâraṇa. Common to all. (My.; B. 4, 87. 180).

ಸರ್ವಸಾಧು sarva-sâdhu. In all respects good, virtuous, etc. (Nn. 150).

ಸರ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ sarva-sâmarthya. All power, ability or strength (My.).

ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ sarva-siddhi. Accomplishment of every object, attainment of all one's objects, universal success. (My.).

ಸರ್ವಸುಲಭ sarva-sulabha. Easy of access to all (My.).

ಸರ್ವಸುಹೃತ್ sarva-suhṛit. A universal friend (My.).

ಸರ್ವಸ್ವ sarva-sva. *The whole of a person's property or possessions;* whole substance or essence of anything. (Ćpr. 1, after 78; Śmd. 78).

ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರ sarva-svatantra. Quite self-dependent, quite independent, free or unrestrained (J. 13, 28).

ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ sarvasva-haraṇa. The seizure or confiscation of the whole of any one's property; seizure of the whole substance or essence. See ಕಿರಿ¹ ಕೊಳ್.

ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹಾರ sarvasva-apahâra. Taking away or stealing the whole of any one's property (My.).

ಸರ್ವಾಕರ್ಷಣ sarva-âkarshaṇa. Drawing the whole; taking away the whole. See ಗರಡಿ.

ಸರ್ವಾಂಗ sarva-aṅga. The whole body (Bp. 4, 41; 37, 24; 48, 11; 57, 61; J. 12, 31. 34). 2, having all members, perfect in limb. 3, all the vêdâṅgas collectively.

ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಷೌರ sarvâṅga-kshaura. Shaving the whole body with the exception of the pañćalikhĕs (My.).

ಸರ್ವಾಂಗೀಣ sarvâṅgîṇa. Spread over all the limbs. (Ćpr. 1, after 81).

ಸರ್ವಾಣಿ sarvâṇi. = ಪರ್ವಾಣಿ, etc. *Pirvali.*

ಸರ್ವಾತ್ಮ sarva-âtma. *The universal soul;* epithet of Śiva (Bp. 39, 12).

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ sarva-adhikâra. General superintendence; universal rule, etc. (My.).

ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ sarva-anubhûti. Universal experience. 2, all-perceiving. 3, *the plant Convolculus turpethum* R. Br.

ಸರ್ವಾನ್ನಭೋಜಿ sarva-anna-bhôji. *Eating all sorts of food* (whether clean or otherwise).

ಸರ್ವಾನ್ನೀನ sarvânnina. *Eating all sorts of food.*

ಸರ್ವಾಪರಾಧ sarva-aparâdha. All offences or transgressions (My.).

ಸರ್ವಾಪರಾಧಿ sarva-aparâdhi. One who has committed all sorts of offences (Bp. 32, 62).

ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ sarva-abhisâra. *An attack with a complete army.*

ಸರ್ವಾಯಸ sarva-ayasa. *Entirely made of iron.*

ಸರ್ವಾರ್ಥ sarva-artha. Having all objects or aims. 2, all matters; all objects.

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧ sarvârtha-siddha. One by whom all objects are effected; *Śâkyamuni, Buddha.*

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ sarvârtha-siddhi. = ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ. 2, N. of a king (My.).

ಸರ್ವೇಶ sarva-îśa. Lord of all; the universal soul; a universal monarch, a paramount lord; epithet of Śiva. (Bp. 1, 66; 39, 12; 51, 38).

ಸರ್ವೌಘ sarva-ôgha. *The assembling of a complete army.*

ಸರ್ಷಪ sarshapa. = ಸಂಡಪ, ಸರುಸಪ, ಸಾಸವಿ, ಸಾಸಿವೆ, ಸಾಸಿಪೆ, ಸಾಸುವೆ. *Mustard, Sinapis dichotoma* Roxb.; *Mustard-seed.*

ಸಲ್ sal. 1. = ಸಲು, ಸಲ್ಲು, (ಸಾಲ್ 1). To enter a place, to enter (ಸ್ಥಾನಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; Ćpr. 8, 7; Abh. P. 7, 15); to enter upon, to engage in, to undertake (Śmd. 58); to undergo, to be subjected to (Bp. 50, 49; 61, 57); to join, to associate one's self to (Bp. 37, 23; 48, 19; Bh. 1, 8, 84); to agree to, to be pleased with (Bp. 28, 23; 47, 62); to accrue, to arise (Bh. 1, 10, 30);—to enter upon a course: to pass, to be current (as money, etc.); to be used, to be in use; to pass by general consent, to be valid, proper or fit (ಸಲುವಳಿಯಾಗಿಸ್ Śmd. 19 Cm.; 24 Cm.; ಸಲುವ ಯಾಗು 27 Cm.; 207 Cm.; see 89. 109. 112. 248. 294; Riv. 5, 52); to be (241. 307; *cf.* Bp. 55, 12 s. ಸಲು); to pass (as time, Ćpr. 2, after 14 & 53; 3, after 68; Bp. 43, 14; 44, 5; Riv. 8, after 96); to pass, to depart from life (My. as ಸಸ್ಸು ಹೋಗು); to pass from one person to another, to be given (Bh. 1, 8, 59),

to be paid or liquidated (My. as ಸಲ್ಲು);—to become agreeable (Bh. 1, 8, 4);—to become or be well-known or famous (ಸದೃಶ್ಯಾತಿ Śmd. Dh.; Riv. 5, 28; Bh. 1, 8, 77; Kk. 26). P. p. ಸಲ್ಲ (Bp. 61, 57); ಸಲ್ಲಂ, ಸಲ್ಲದಂ (Śmd. 280); ಸಲ್ಲಳ (291); ಸಲ್ಲದು (Bh. 1, 8, 23). ಸಲ್ಲಿತು (Bp. 36, 48. 61; 52, 43), ಸಲ್ಲಿತ್ತು (41, 19). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕಸ್ಮತಂ (Śmd. 121). ಜೀನ ಮಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ವುದು (159). ಏಕೆ ನಿರ್ಣಾಪಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಗೊಡ ಪುಗೞ್ದೊಡಂ ಕೃತಿಯ ನ್ಯಮಾ? (177). ಸಲ್ಲ ವೀರನೊಳು ಧಮವುಗ್ಗೆ? (Sp.). ಬಲ್ಲಡಾನ್ತು ಸಲ್ಲ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ ಪಟ್ಟವನೆ ಗಡ್ದುಗೆ ಎಮ್ಬುದು (Kk. 26). ಬಲ್ಲವನ ದಾವಿದರು (i. e. -ರೂ) ಸಲ್ಲ ಬ್ದಾನಿಯೆ ಲೇಸು! (Sp.). See ತಪ-, ತುದಿ-, ಬದಿ-, ಮುನಿ-, ಮೆಯ್-, ಸಮ-, ಸವ-; ನಿಷ್ಪಜಿತೆ; Ch. v. 69; Bp. 21, 33; 22, 9; 43, 26; 51, 30; 55, 6; J. 1, 10; 2, 7. 23; 4, 5; Śm. 3. 5. 7. 13. 34. 63. 77. Cf. Tē. ಚನು, ಚಲ್ಲು; T. ಚಲ್ಲು, M. ಚಲ್ಲ. — ಸಲ್ಲ.= ಸಲ್ಲದು. It is unfit, improper, etc. ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಬುದರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ಉಮ್ಬ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಸಿವ್ವೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ.—ಕೊಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕನಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತನ್ನೆಯವನ ನನ್ನಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒನ್ನೆಯಾಗಿ ಮೋಗ ಸಲ್ಲ.—ಪೋಕನಿಗೆ ಶಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ.—ದುರಾಚಾರ ಪತ್ತರ ಮೋರಾಟ ಸಲ್ಲ.—ಮಿಗಿಲಾದವನ ಪತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾರಿನ ಪತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prvs.). — ಸಲ್ಲದವ. -ಆದ. An improper, useless man (ಎಮೆಗ Kk. 37; Śm. 40). — ಸದ್ ಸದ್. rep. (Bp. 47, 62).

ಸಲ್ sal. 2.= ಚುಲ್, etc. See ದುಜಿ-, ದುಜಿ-.

ಸಲ sala.= ಸಲವ 2, No. 1. Entering, entrance, ingress (ಪ್ರವೇಶ Śmd. II; Kk. 84). 2, a coming to pass: a time (My.). See *e. g.* ಒನ್ದು ಸಲ.

ಸಲಕಿ salaki. = ಸಲಗೆ. — ಸಲಕಿಜಾಯಿಪಕ್ಷಿ. The grey or spot-bill duck, Anas poecilorhyncha (Bd.).

ಸಲಕ್ಷಣ sa-lakshaṇa. Having the same marks (Śmd. 222), of the same species. 2; having marks, being distinguished by (A.). 3, having good marks; a good mark (ಲಕ್ಷಣ, ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ Nn. 26; Bp. 38, 43). Feminine ಸಲಕ್ಷಣೆ. ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಸಲಕ್ಷಣೆ (Śmd. 109 Mḍb., o. r. ಸಲ್ಲಕ್ಷಣೆ).

ಸಲಕ್ಷಣಪುರುಷ salakshaṇa-puruṣha. A fine looking man (My.).

ಸಲಗ salaga. A leading animal, the leader of a herd (especially an elephant, My.); a bull (ಗೂಳಿ Bhn. 24, o. r. ಸಲಗು). — ಸಲಗಾನೆ. -ಆನೆ. (ಯೂಥಪನಧ, ಯೂಥಪ, ಆನೆಗಳ ಹಿಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗಜ Sl. 269).

ಸಲಗೆ salagĕ. Tbh. of ಚದಾಕೆ. (Śmd. 359).

ಸಲಣ್ದು salaṇdu. The act of entering or going into, entrance, the act of taking possession. — ಸಲಣ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take possession of, to seize (ಆ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕೊಳ್ Śmd. II; Kk. 88).

ಸಲಪು salapu. = ಸಲವು 1, ಸಲಹು. To forward: to foster, to tend, to preserve, to bring up, to take care of (ರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; Riv. 2, 50).

ಸಲವು salavu. 1. = ಸಲಪು, etc. (My.; B. 5, 229).

ಸಲವು sal-a-vu. 2. (Śmd. 247). = ಸಲ No. 1. Entrance, etc. (Abh. P. 10, after 116; 11, 67). 2, = ಸಲವು, validity, force: valid reason, cause, account. ಸಲವಾಗಿ, on account of, for (My.). ಇದರ ಸಲವಾಗಿ (B. 5, 106).

ಸಲವೆ salavĕ. Washing and bleaching new cotton cloth (My.; Tē. ಚಲವೆ; Tē. ಚಲವೆ also: cold, etc., see ಚಲ 1).

ಸಲಹಾ salahā. = ಸಲವೆ, ಸಲ್ಲಾ. Counsel (My.; Mhr., H. ಸಲಾ, ಸಲ್ಲಾ).

ಸಲಹು salahu. = ಸಲಪು, etc. (Ćpr. 8, 81; Bp. 2, 2; 18, 13; 47, 45; 52, 33; Ć. Bp. 11, 10; Râm. 3, 2, 15; Bh. 1, 8, 15; J. 1, 2; 2, 50; 11, 35; My.). ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕೆಯಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಮೃಗವೂ (ಛೇಚ, ಗೃಹ್ಯಕ Sl. 181); ಸಲಹದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು (ಪಕ್ಷಿ, ಪುನಿಚ 380). ಸಲಹಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಸಲಹುವಿಕೆ salahuvikĕ. Fostering, etc. (ರಕ್ಷಣ, ತ್ರಾಣ Sl. 388).

ಸಲಹೆ salahĕ. = ಸಲಹಾ. (My.).

ಸಲಾಂ salâṁ. = ಸಲಾಮು. Safety, peace (the word used in salutation by and to most people, accompanied with the raising of the hand to the forehead; it well answers also to compliments, respects and thanks; C.; Mhr., H. ಸಲಾಮು). ಸಲಾಂ, ಸೆಟ್ಟರೇ! (B. 4, 168).

ಸಲಾಕಿ salâki. Tbh. of ಚದಾಕೆ. An iron rod or bar; a stem (of the sandal tree, My.); etc. ಪಚ್ಚಸಲಾಕೆ (Sl. 399; My.).

ಸಲಾಕೆ salâkĕ. = ಸಲಾಕಿ. (ಚದಾಕೆ G.). ದೂಪಸವನ್ನು ತಗೆಯುವ ಸಲಾಕೆ (ಉಬ್ಬಾಣ); ಉಕ್ಕಸಲಾಕೆಯರ ಸಲಾಕೆ (ಇಟ್ಟಿಗೆ, ತೂಲಿಕೆ G.). See ಕಬ್ಬಿಣ-.

ಸಲಾಕ್ಷಣ್ಯ sa-lâkshaṇya. A kind, a species (ರೂಪಕ, ಲಕ್ಷಣ ಛೇಚ Nn. 135).

ಸಲಾಖೆ salâkhĕ. Tbh. of ಚದಾಕೆ. See ಗುಣಕ್ಕೆ-.

ಸಲಾಮು salâmu. = ಸಲಾಂ. (C.). ಕಳಕುಬಿಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮು (Prv.). — ಸಲಾಮು ಮಾಡು. To make salâmu, to compliment by lifting the hand to the forehead (and uttering the term), to greet (C.). ದೊರೆಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ (B. 3, 63). — ಸಲಾಮು ಹೇಳು. To tell one's compliments or thanks (through any person, My.).

ಸಲಿಕಿ salliki. = ಸಲಿಕೆ. (S. Mhr.). ಕೊಡಲಿ ಗುದ್ದಲಿ ಸಲಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಒವಿಜೆಗಳು (B. 5, 74).

ಸಲಿಕೆ salikĕ. = (ಸಲೆ 2), ಸಲ್ಲಿಕೆ. Delivering over, paying, payment (My.).

ಸಲಿಕೆ salikĕ. = ಸಲಿಕಿ. Tbh. of ಚದಾಕೆ. An iron rod, a crow-bar (My.; Tē.); a kind of spade or hoe (My.). See B. 5, 79.

ಸಲಿಗೆ saligĕ. (fr. ಸಲೆ 1).= ಸಲುಗೆ, (ಸಲ್ಗೆ). Familiar intercourse, familiarity (My.); excessive familiarity, indulgence (in the intercourse with children, etc., My., also in ಸಲಿಗೆ ಕೊಡು); improper familiarity, freedom (Bp. 43, 40; My.; Mhr., H. ಸಲಾಖ, good terms with or together; amicable footing; friendly relation with a foreign power, is Arabic and not to be compared; Mhr. ಸಲಗ, ಸಲಗೀ, intimacy, familiarity, probably is taken from K.). ಆ ಮುನಿಗರು ಪದಪದ, ಸಲಿಗೆ ಯಿನ್ದ (ಅದರ ಸಲಗದ) ಅವಿದ್ದಂತ್ತ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಸನ್ನೋದಾಗಿ ಹತ್ತಿತು (B. 5, 133). ಅತನಿಗೆ ಚಕ್ಕನಿಸಿನ್ದ ಅದರ ಸಲಿಗೆಯೇ ಬಾಳ (5, 140). ಸಲ್ಲದ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೋದಮಿತು ಅಭಿ ಮಾನ.—ಸಲಿಗೇ ಕಾಯಿ ದೊಲ್ಲೆ ಮುಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗೆ.—ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಯಿ ತಲೆಗೇರಿತು (Prvs.).

ಸಲಿಗೆ saligĕ. = ಸಲಿಗೆ No. 2. A wire (My.).

ಸಲಿಲ salila. = ಸಲು. *Water.* 2, N. of a certain metrical foot (Ch.).

ಸಲಿಲಜ salila-ja. A lotus. (My.).

ಸಲಿಲಾಶ್ರಯ salila-āśraya. A tank, a lake (J. 2, 18).

ಸಲಿಸು salisu. = ಸಲ್ಲಿಸು. To cause to enter (Čpr. 2, after 49; 5, 30); to execute, to perform (Bp. 12, 45; 42, 16; 44, 18; 59, 24); to use, to employ (Śmd. 38; Mr. 8); to fulfil (as another's desire, Rām. 3, 8, 35; 18, 5; J. 19, 41. 44); to give (Bp. 3, 51; 7, 1; 27, 10), to grant (Riv. 13, 26; J. 5, 44. 47; Bhāgavata 10, 18, 8), to bestow, to show (Bp. 6, 3; 40, 40); to pay (J. 22, 17); to spend (as time, Bp. 24, 2).

ಸಲೀಲ sa-līla. Playful, wanton, sportive. (G.).

ಸಲು salu. = ಸಲೆ 1, etc. To enter, etc., etc.; to be (Bp. 55, 12); etc., etc. ಸಲುವಕ್ಕೆ (*i. e.* ಸಲುವ ಒಕ್ಕೆ, a fit pledge, 40, 11). ಮದ್ದಿಗೆ ಬಿಗಿಲೆ ಸಲುವದು (Sp.). — ಸಲು ಸಲು. rep. (Bp. 36, 25).

ಸಲುಗೆ salugĕ. = ಸಲಿಕೆ. (Bp. 6, 3; 40, 40; J. 6, 42. 55; 30, 47).

ಸಲುಪ salupa. Tbh. of ಸ್ಖಲ. (My.).

ಸಲುಫ salupha. = ಸ್ಖಲಿತ. (St. & Pl.).

ಸಲುವಳಿ salu-vaḷi. = ಸಲ್ವಳಿ, (ಸಲವಳಿ). Currency, general acceptance, use;—fitness, propriety (My.; see Śmd. Cm. s. ಸಲೆ 1). — ಸಲುವಳಿಕ್ರಯ. A proper or just price (My.). — ಸಲುವಳಿಮಾತು. A proper word (My.). — ಸಲುವಳಿಯಹುದು. -ಆಗು. To become or be fit or proper (ಆಗು Śmd. 73 & 76 Cm.; ಸಾರ್ 97 Cm.). — ಸಲುವಳಿವ್ಯವಹಾರ. Just transactions or trade (My.).

ಸಲುವು saluvu. = ಸಲಪ 2, No. 2. Cause, etc. ಸಲು ದಾಗಿ = ಸಲುವಾಗಿ (C.; B. 1, 24; 2, 32. 33; 3, 77. 78; 5, 104. 152; ಒಕ್ಕಲ G.).

ಸಲುಹ saluha. Entering; current, onward motion. See ಬಲ್ಲ.

ಸಲೆ salĕ. 1. Infinitive of ಸಲೆ 1. So that it passes: currently, perpetually, constantly (ಸಲ್ಲ Śmd. 395; ಸಲ್ಲದೆ 110 Mdb. Cm.); fitly, properly, nicely, well (ಚಿಕ್ಕಾಗಿ Śmd. Cm. 110 & 157; ಕೊಸಲ್ಲದೆ ಸುರಿ Bhn. 38; often the term is a mere expletive or pādapūraṇa, Čr. I, 19; II, 34). See Čpr. 1, 69; 8, 64: Bp. 27, 23. 77; 57, 53; Riv. 5, 122; 8, 112; 11, 68; J. 3, 3. 24. 31; 25, 63; Śm. 3. 4.

ಸಲೆ salĕ. 2. (= ಸಲಿಕೆ, etc.). Payment, the sum paid (My.). 2, that is come by (?): the number resulting from the multiplication of two or more numbers, product (My.; Is *this* a foreign term?). — ಸಲೆಗಣ. A square yard (My.). — ಸಲೆ ಹಾಕು. To find the area by multiplication (My.); to find the number of cubic feet by multiplication (My.). — ಸಲೆಯಡಿ. -ಆಡಿ. A square foot; a cubic foot (My.).

ಸಲೋಕ sa-lōka. Being in the same world. See ಸಾರೂಪ್ಯ.

ಸಲ್ಲ salla. See s. ಸಲೆ 1.

ಸಲ್ಲಕಿ sallaki. = ಶಲ್ಲಕಿ. *The gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb. See ಚಿಮಲ, ಚಿಮಲು.

ಸಲ್ಲಲಿತ sat-lalita. Very lovely, handsome or beautiful; very pleasant, wished for, desired or loved (Čh. v. 37; Bp. 9, 19; 22, 27; 35, 16; 39, 13; Riv. 11, 57; J. 4, 5; 18, 24); great beauty, etc. (Bp. 42, 24). ಸಲ್ಲಲಿತರು (ಪಾಠ Mr. 505).

ಸಲ್ಲಾ sallā. = ಸಲಾ, etc. Counsel (My.; Mhr., H.). 2, peace; truce (My.; Mhr., H.). ಮಗಮಾಡದ ಸಲಾಹ ಸಲ್ಲಾ ಮಾಡಿತ್ತೆ (ಸಕ್ಷಿ Sk. 262).

ಸಲ್ಲಾಪ sallāpa. = ಸಲಾಪ. (ಸಲಾಪಾಲಾಪ Hit., ಮಾತುಕತೆ ಸಲಾಪಾಲಾಪ Mr. 88; Bp. 4, 24; 19, 38; 45, 1).

ಸಲ್ಲಾಪಿ sallāpi. = ಸಲಾಪಿ. (Bp. 32, 2).

ಸಲ್ಲಿಕೆ sallikĕ. = ಸಲಿಕೆ. (My.). ಸಲ್ಲುವ ಕ್ರಾಸ್ತ ಸಲ್ಲಿಕೆ ದಾಖಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೀಸಲಾಯಿತು (Prv.).

ಸಲ್ಲಿಸು sallisu. = ಸಲಿಸು. (My.). Among the My. Liṅgavantas ಸಲ್ಲಿಸು means also 1, to serve up food. 2, to eat.

ಸಲ್ಲೀಲೆ sat-līlĕ. Great sport or amusement; great grace, beauty or loveliness (Bp. 40, 58; Č. Bp. 47, 2; Riv. 12, after 41; 13, after 61).

ಸಲ್ಲು sallu. = ಸಲೆ 1, etc. (My.; Bp. 38, 35). P. p. ಸಲ್ಲ; third person singular imperfect ಸಲ್ಲಿತು, ಸಲ್ಲ್ತು. ದಾಮಾಶೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲ ಬಹ್ಮ (ಸ್ಕಂದಪುರ್ಣ Sk. 268). ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತಾದರೆಗೆ ಫಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವು.—ಪರಾಕ್ರಮ ಮಾತಾಯದಲ್ಲಿ ಫಲದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವು.—ಪರಸು ಸಿಕ್ಕಿದವನ ಸಮಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವು.—ಸಲ್ಲುವ ದಾಖಲೆಗೆ ಸಲ್ಲದ ಅಕ್ಷರ ಮೀಸಲಾಯಿತು ಅಧಿಕಾರಿ.—ಸಲ್ಲುವ ಕ್ರಾಸ್ತ ಸಲ್ಲಿಕೆ ದಾಖಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೀಸಲಾಯಿತು.—ಸಲ್ಲುವ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಲ್ಲುಡಿ salluḍi. = ಸಲ್ಲುವಿನ. A climbing shrub with necklace-like fruits, *Maerua arenaria* Hook. f. & T. (Z.).

ಸಲ್ಲೆ sallĕ. = ಸಲಿಕೆ, ಸಲುಕೆ. (V. 5, after 39).

ಸಲ್ಲೇಖ sallēkha. = ಸಲ್ಲೇಖ. Tbh. of ಶಲ್ಲ್ 1. (Grl. 7, 54; Riv. 6, after 11). — ಸಲ್ಲೇಖನ ಶೌಚಾಲಯ. (ಶಲ್ಲ್, ಶಲಾ Sk. 290).

ಸಲ್ವಳಿ sal-vaḷi. (Śmd. 252). = ಸಲುವಳಿ.

ಸವ sava. P. p. of ಸವೆ, in ಸವ ಕೊಳ್ಳ (My.).

ಸವ sava. 1. Tbh. of ಸಮ 1. (G.; ಸಮಾಕ Śmd. 267 Cm; 400 Cm.). — ಸವಸ. = ಸಮಳ. ಸವಕಾಲ. -ಆಗು. To be or become equal, etc. (B. 3, 23; 4, 64). ಸವಕಳಿಯಕ್ಕ (G. 86). — ಸವಕೆ. -ಆಡಿ. Quite equal, etc.; in the very same manner (B. 3, 4. 39. 89; 5, 274). See ಒಕ್ಕೆ. — ಸವಟು. Level ground (ಆಟ G.). — ಸವ ಸವ. = ಸಮ ಸವ. (Śmd. 400; Śm. 34. 63).

ಸವ sava. 2. Tbh. of ಶಮ. (Śmd. 342).

ಸವ sava. 3. Tbh. of ಶ್ರಮ. (Śmd. 347).

ಸವ sava. 4. Pressing out the soma juice; a libation, oblation, *sacrifice;* the juice or honey of flowers. See ಬಾಣ.

ಸವ sava. 5. Begetting, bringing forth young; a generator; offspring. See ಪ್ರಸವ.

ಸವಗ savaga. 1. (Tbh. of ಕವಚ? or of ಚಮಚಾರ?). A suit of armour or mail (ಮೊಮ್ಮೆ ಮೀಸಲು Śm. 42; ಮೀಸಲು Bhn. 30; Śiv. 2, 108; J. 12, 49; Bh. 6, 4, 32; 10, 7, 6).

ಸವಗ savaga. 2. Tbh. of ಸವೀಧ.

ಸವಗಸನ್ನಹ savaga-sannaha. Tbh. of ಸವೀಧಕನ್ನಡ. (Śmd. 376).

ಸವಟು savaṭu. 1. = (ಸಟ್ಟು), ಸವ್ವಟು, ಸೌಟು 2. A ladle, a spoon (My.; B. 3, 46).

ಸವಟು savaṭu. 2. To dirty (v. t., as clothes, My.). 2, to become dirty (as clothes, My.; *cf.* ಚಟ್ಟು 2 f).

ಸವಟೆ savaṭe. (= ಸೌಟೆ? ಸೌಟ್ಟೆ?). — ಸವಟೆಯಾಯಿ. -ದಾಯಿ. (Śmd. 95).

ಸವಡ savaḍa. = ಜವಳ. — ಸವಡಗಟ್ಟು. -ಳಟ್ಟು. A double structure or wall; a wall built on the outer side of another to support it (My.). — ಸವಡವಿತ್ತಿ. = ಸವಡಗಟ್ಟು. (My.).

ಸವಡಿ savaḍi. 1. = ಜವಳ. A pair; a junction; confluence (J. 19, 49; see ಒಕ್ಕವಡಿ, ಮುಕ್ಕವಡಿ). See Bhn. s. ವಿವಸವಡಿ. — ಸವಡಿಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. Two or both feet (Bh. 2, 10, 13). — ಸವಡಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. Two or both hands (Bh. 10, 8, 7). — ಸವಡಿಸು. -ಇಸು. To put together, to join, to pair (?). ಸವಡಿಸ್ಬಂ (Śmd. 63). — ಸವಡಿಸುವಿ. Two words (Bh. 3, 6, 98). — ಸವಡಿವಾತು. -ಮಾತು. Two words (Bh. 8, 22, 28). — ಸವಡಿವೆರಳು. -ವೆರಳು. Two fingers (Bh. 8, 25, 2).

ಸವಡಿ savaḍi. 2. A person who turns water from a tank on rice-fields (My.; Il.).

ಸವಡಿಸು savaḍisu. To join, to comprise (Bh. 8, 27, 27).

ಸವಣ savaṇ. = ಸವಣ 1. — ಸವಣ್ಣಿಕೆ. A Jaina temple (ಬಸದಿ Ct. II, 100).

ಸವಣ savaṇa. 1. Tbh. of ಶ್ರವಣ. (Śmd. 346) and of ಶ್ರವಣ (*i. e.* ಶ್ರವಣ 345 Mḍb.). A Jaina (ಶ್ರವಣ, ವೈಸ, ಶ್ರವಣ IIIA.). ಪ್ರವೇಶಸ್ತ್ರಗಳೆನ್ದು ಸವಣರ್ಗ ಪೆಸರಾಯ್ತು (Śmd. 93). ಸವಣಂ ಬಳಸಂಗೊಳೆ (200). See Ćpr. 6, 95; Abh. P. 9, 13; Bp. 28, 37; 49, 9; 51, 36. 77; 52, 16. 20; 53, 10; Tbh. ತಟ್ಟು 1. — ಸವಣಬಳಗೊಳ. -ಕೊಳ. N. of a Jaina village in Mysore (My.). — ಸವಣಬೆಳಗೊಳ. = ಸವಣಬಳಗೊಳ. (My.).

ಸವಣ savaṇa. 2. = ಶ್ರವಣ 4. Pincers (My.).

ಸವಣಿಸು savaṇisu. = ಸವರಿಸು. Tbh. of ಸಂವರಿಸು. To prepare, to make or get ready, to arrange (My.; *cf.* ಸವಸಿಸು).

ಸವತಿ savati. = ಸವತೆ, etc. — ಸವತಿಕಾಯಿ. (ಉದ್ದಾರು G.; ವಾಲುಕಿ Ćb.).

ಸವತಿ savati. Tbh. of ಸಪತ್ನಿ. A rival wife (Ćpr. 6, 1; Bp. 18, 11; J. 18, 10; My.; Tć.; Mhr. ಸವತ). ಸವತಿಗೆ ಸವತಿ ಪುರುಡಿವಳ್ (Śmd. 159). ಸವತಿ ಗನ್ಣ ಸಾಯಲಿ! ಅಪ್ಪರೆ ಮುನ್ನೆ ಆಗುವವರು ಯಾರು?—ಸವತಿಗೆ ಮುನ್ನೆ ಆಗು ಅಪ್ಪ ಹಾಗೆ—ಸವತಿ ಸನ್ನವಳಲ್ಲ, ದಾಯಾದಿ ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ.—ದಪ್ಪತಿ ಇಲ್ಲದವನ್ದು, ಸವತೀ ಸಂಗತ ಜಗಳಾಡಿದಳು.—ಸವತೀ ಕಾಯಿ ಕಹಿಯಾದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡುವಳು?—ಸವ್ವೆ ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾಳು? (Prv.). — ಸವತಿಪಾಯ್. -ತಾಯ್. A step-mother. ಸವತಿಪಾಯ ಮಗನು (ದೈವೋತ್ಪ್ರೇಯ, ವಿಮಾತೃಜ Nr.). — ಸವತಿಮಗ. A step-son (My.). Feminine ಸವತಿಮಗಳು (My.). — ಸವತಿಮತ್ಸರ. The enmity between rival wives (My.).

ಸವತೆ savate. = ಸವ್ವೆ, etc. (My.). — ಸವತೇ ಕಾಯಿ. = ಸವತೀ ಕಾಯಿ. See Prv. s. Tbh. ಸವತಿ.

ಸವದು savadu. = ನವೆದು. P. p. of ನವ 2. (Bp.).

ಸವದೆ savade. = ಸವ್ವೆ. (My.). ಸಾಲಗಾರರನ ಮನೆಗೆ ಸವದೆ ಹೊತ್ತರೆ ಮೋಲಣ ಬಿತ್ತಿಗೆ ಸವುಡಾಯಿತು (Prv.).

ಸವನ savana. 1. *The act of extracting the juice of the sóma plant;* a libation; an oblation or sacrifice. 2, *bathing; any purificatory ablution.*

ಸವನ savana. 2. The act of bearing children, etc.

ಸವನ savana. 3. Tbh. of ಯಮುನ. Yama (ಯಮುನನು, ಯಮುನು Nn. 103).

ಸವನಿಸು savanisu. (fr. ನವ 3). = ನವುನಿಸು. To be acquired, found, got or gained; to come about; to occur (ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Śmd. 15. 125. 146. 341; Śiv. 4, 85).

ಸವಯಸ್ಯ sa-vayas. Coeval, cotemporary; a coeval, *a cotemporary, a friend of the same age.*

ಸವಯಿಸು savayisu. = ನವುಸು, etc. To destroy, etc. (Bp. 61, 14).

ಸವರ್ savar. To perish, etc. (ಪೀ, ತೀರ್ Bhn. 33, o. r. ನವೆ).

ಸವರಣೆ savaraṇe. = ನವರಣೆ, ನೌರಣೆ. (My.).

ಸವರಿಸು savarisu. 1. To cause to cut off the side branches of a branch, etc. (My.); to cause to chip (My.); to cause to cut down (J. 9, 22).

ಸವರಿಸು savarisu. 2. To have applied to, etc. (My.).

ಸವರಿಸು savarisu. = ನವರಿಸು. (My.). ತಿರುಪತಿಪಳ್ಳಿಗೆ ತಿರುಮಲ್ಲೀ ದಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಕೆಯ್ ನವರಿಸ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಸವರು savaru. 1. To cut off the side branches of a branch of a tree, the branches of a bush or bamboo (My.), or the bark of a tree (B. 3, 7). 2, to diminish prominences of the soil by cutting away a little at a time, to chip (My.). 3, to cut, to cut down (Bp. 53, 10; Rām. 5, 9, 12; Bh. 6, 4, 107; J. 12, 49; 20, 26; 22, 26).

ಸವರು savaru. 2. To rub in or apply to, as water, oil, medicine, polish, or ashes (My.; B. 4, 175; Tć. ಪಡುರು, ಪಡುರು, ಜವರು, ಜಪ್ಪರು). 2, to convey with a stick, knife, etc. any sticky substance to a vessel by rubbing the substance off on its brim (My.; B. 4, 40).

ಸವರುಂ savaruṁ. = ನವುಂ 1. To trim (as the hair with one's hand), etc.; to measure even with the striker (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಬೆದೆಯನ್ನು ನವರ್ ತೀಡುವಾಗ ಪಾರಿಯು ಕೆಯ್ ಕೊಡಿತು ಪಾಳದನ್ನ ಆಂಗೆಯ್ದುನ್ನಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕವಾಗಿ ಪಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವ ತೋಗಲು ಕೆಯ್ಗಾಲ (SL. 287).

ಸವರ್ಗ sa-varga. The syllable sa (Ćh.). 2, being of the same colour; like, resembling; of the same tribe or class. 3, belonging to the same class of letters, *i. e.* uttered by the same organs of speech. 4, homogeneous; a homogen. See Śmd. 13. 15. 16.

ಸವರ್ತಿ sa-varti. A person who moves or walks (Bp. 6, 12).

ಸವಸು savasu. 1. (fr. ನವ 3). To make ready, to prepare (Bh. 1, 8, 86).

ಸವಸು savasu. 2. (fr. ನವ 2). = ನವುಸು, etc. To cause to wear away, to exhaust, to spend (Bp. 18, 20).

ಸವಹೆ savahe. = ನರಲೆ, No. 1.

ಸವಳದೆ savaḷade. Daybreak, dawn (ಉದಯ Śmd. 400).

ಸವಳು savaḷu. = ಚವಳು, ಸವುಳು, q. v. (ಕಾಯಿ G.). ಸವಳ ನೀರು (B. 5, 74).

ಸವಳ್ತಡೆ (savaḷtu-aḍĕ). = ಸಮಳ್ತಡೆ. Daybreak, dawn, morning (ಉದಯ Śmd. 400). ಸವಳ್ತಡಿಂಗೆ, ಸವಳ್ತಡಿನ (401). 2, the next morning (ದೂಷಣ Ct. I, 31).

ಸವಾ savâ. = ಸವ್ವಾ. Having a fourth more; more by a fourth (My.; Mhr.). — ಸವಾಸೇರು. 1¼ sēru (in weight, My.). ಸೆಟ್ಟಿ ಸವಾಸೇರು, ಲಿಂಗ ಅವಿಸೇರು (Prv.).

ಸವಾಯಿ savâyi. Excess by a fourth; having the excess of a fourth (Mhr. ಸವಾಲ). — ಸವಾಯಿಮೂಢದರಾಯ. N. (B. 4, 216).

ಸವಾರ savâra. = ಸ್ವಾರ 2. Mounted upon or seated in (a horse, a coach, etc.; Mhr.); a man on horseback, a horseman (My.; Sl. 278; Mhr., H. ಸ್ವಾರ). — ಸವಾರಳಸೇರಿ. The office of troopers or native cavalry (My.).

ಸವಾರಿ savâri. 1. = ಸ್ವಾರಿ. Riding upon the back of any animal or in a carriage, riding; going, walking (My.). ಸವಾರೀ ಎತ್ತು, -ಕುದುರೆ, -ಬಣ್ಣಿ, etc.; ಕುದುರೇ ಸವಾರಿ, ಬಣ್ಣಿ-, etc. (My.). 2, the equipage, retinue or train of a great personage (Mhr., H. ಸ್ವಾರಿ); (the bamboo structure on carts, S. Mhr.). 3, the great personage singly; any person in the customary adulatory or complimentary style (My.; Mhr.).—See Sl. 274. 275.

ಸವಾರಿ sa-vâri. 2. A cloud (Abh. P. 13, 59); a stream (13, 61).

ಸವಾಲ್ savâl. ಸವಾಲು. A question, inquiry (My.; Sl. 56; Br.; Mhr., H.).

ಸವಾಷ್ಟಿ savâshṭi. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ. A woman whose husband is living (ಮುತ್ತೈದೆ G.; Mhr. ಸವಾಶೀಣ, ಸವಾಷ್ಟ).

ಸವಿ savi. 1. = ಸವೆ 2. To wear away, etc., to pass, as time (Bp. 25, 6; 27, 21).

ಸವಿ savi. 2. = ಸವೆ 1. To test by eating, to taste; to eat (ಪಾಪಪರೀಕ್ಷೆ Śmd. Dh.; Bp. 15, 25; 24, 29; 28, 31; 33, 17; 36, 46; Śiv. 4, 66. 93; J. 1, 7; 6, 15; 15, 46; C.; D. 4, 2; *cf.* ಜಪ್ಪರಿಸು 1, T. ಮುಚ್ಚೆ, M. ಮುದೆ). ವ್ಯಾಸಳ್ಳವರ ಸಂಗ ತಾ ಸಕ್ಕರೆ ಬೇಸು ಸವಿದನ್ತೆ (Sp.). ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಪಚ್ಚೇಸು ಸವಿದನ್ತೆ (Sp.). ಆಧಾರವಿಲ್ಲದವರ್ ಉದ್ಯುತಾನ್ನ ಸವಿಪಾನೆ? (Dp. 87). — ಸವಿ ಸವಿ. rep. (Grj. 2, after 106; Bp. 10, 49; J. 3, 37).

ಸವಿ savi. 3. P. p. of ಸವಿ 2, in ಸವಿ ಸವಿದು (Bp. 35, 2).

ಸವಿ savi. 4. = ಸಂವಿ. That has taste, that is palatable, savoury, sweet or nice; ambrosia; taste; sweetness (ಮಧುರ Mr. 218; ಇದ್ದು Kk. 72, Śm. 65; ಸೀ G.; Ćpr. 1, 51; 7, 40; 8, 56. 73. 82; Bp. 10, 49; 33, 17; 36, 46; 51, 49; 60, 42; My.; Tē. ಚವಿ; T. ಮುಚ್ಚೆ, M. ಮುದೆ). ದೂಮರಂ...ಮೂಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Ćpr. 7, 41). ಆಂ ಪುದೆ ಪಾಲ ಸವಿಯಂ ಕೆಸಱೊಳ್ ಇಹ ಬಳಿಸು? (Bp. 60, 42). ಜಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ರಸಾಯನದಲಿ ಏನು? (Dp. 167). ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿಸ್ಸ ದುಡ್ಡರೂ ಬುಡವಿಸ್ಸ ದುಡ್ಡರೂ ಸವಿ ಒನ್ನೆಲೆ.—ಕಬ್ಬು ದೋಣಾದರೆ ಸವಿ ದೊಂಕೇ?—ತಾಯಿಗಿಸ್ಸ ಹಿತದರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿಸ್ಸ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ ತಿಸ್ದ ಹೊರತು ತಿಳಿಯದು.—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.—ಮುಳ್ಳಳ ಪಾಯಿಗೆ ಮುಣ್ಣು ಸವಿ.—ಪಾಲೀ ಪಾಗೆ ಬಲವನ್ತಸಿಲ್ಲು, ಪಾಲಿನಕ್ಕಿನ್ತ (*i. e.* ಪಾಲಿಗಿನ್ತ) ಸವಿ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See ಕಣ್-, ಕಳ್-, ಮೆಯ್-. ಸವಿಯಾಗಿ ಮೂತಾಡುವವನು (ಕಳ್ಳ G.). — ಸವಿ ಕಿತ್ತಳೇ ಹಣ್ಣು. A sweet ripe orange (G. 155). — ಸವಿಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sea of ambrosia or milk. — ಸವಿಗಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. The son of the milk-sea, the moon (ಪದ್ಮಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 15. 16). — ಸವಿಗಲೆ. -ಕಲೆ. Sweet (amorous) art (J. 6, 34). — ಸವಿಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To make appear sweet; to please (v. t., Ćpr. 3, 101); to cause to taste. — ಸವಿಗಾಣು. -ಕಾಣು. To taste (My.). 2, to be pleased (B. 4, 53). — ಸವಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To taste (Bp. 18, 29). — ಸವಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to taste or eat (J. 6, 43). — ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To perceive the sweetness or flavor (of anything, My.). ಪಾಯೊಳಗೆ ತಿನ್ನುವ ವಸ್ತು ಇರುವಾಗ ಪ್ರಾಲಿಗೆಯೂ ಅಂಗಳೂ ಅದರ ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). — ಸವಿತುಟಿ. A sweet lip (ಇಸ್ಮುಟಿ G.). — ಸವಿಮುತ್ತು. -ತುತ್ತು. A sweet morsel (Grj. 8, 59). — ಸವಿಸೋಲು. -ಸೋಲು. To appear as or to be sweet or delicious. ಕೊಣ್ಣುವಗ ಸವಿಸೋಲಿತು ಇನ್ತಪ್ಪ ಕಾಯಿ (Bējaguḷaupadi). — ಸವಿನೀರು. Sweet, fresh, not salt water (B. 4, 101. 143; 5, 74). — ಸವಿನುಡಿ. A sweet word or speech (Grj. 2, after 106; J. 11, 10). — ಸವಿನೋಟ. A pleasant sight (Śs.; J. 6, 34). — ಸವಿನೋಡು. To taste, to relish, to eat (ಆಸ್ವಾದಿಸು G.; Bp. 3, 35; My.). — ಸವಿಪುಣ್ಣಿಲು. The lunar disk (ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ Ct. I, 28). — ಸವಿಮಾತು. A sweet word (My.; B. 4, 17). ಮುನ್ತ ಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತೆಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮುನ್ತವಿಲ್ಲದನ ಗಳೆತ ಗಳು ತನ್ನ ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ಸವಿಮಾತಿನವನು (ಪದಾನ್ಯ G.). — ಸವಿಮಾವು. A sweet mango (ಇಮ್ಮಾಜ, ಸಹಜಾತ G.). — ಸವಿಯೂಟ. -ಊಟ. A savoury, delicious meal (C.). ಸವಿಯೂಟಗಳನುಣ್ಣು ಬೆಮಿಸ ಬೇಡ! (Dp. 4). — ಸವಿಪಣ್ಣ್. -ಪಣ್ಣ್. A sweet ripe fruit (Śś. 76). — ಸವಿಪೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. Sweetness to increase; to increase in sweetness (Ćpr. 6, 85). — ಸವಿಪೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A pleasant name or word. ಉಕ್ಷಿಗಂ ಇಕ್ಷಿಗಂ etc. ಎನ್ಪು, ನುವಿಪ ಸವಿಪೆಸರ್ ಸೀಮಾತೀರ್ಥದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ (Kk. 69). — ಸವಿಪೇಟ. -ಪೇಟ. Sweet amorous play (J. 15, 43). — ಸವಿ ಸವಿ. rep. (B. 4, 32. 132). — ಸವಿಮಣ್ಣು. = ಸವಿಮಣ್. (My.). — ಸವಿ ಪಡು. To have a pleasing taste (C.). ಆದು ಗೋವಿ ಕೊಟ್ಟಿಯ ಹಾಗೆ ಸವಿ ಪಡುತ್ತವೆ (B. 3, 78). ಒಗದೊಗಲು ಸಹ ನಂಗಳಿಗೆ ಸವಿ ಪಡುತ್ತವೆ (5, 262). 2, a taste or desire (for anything) to arise or exist. ಒಮ್ಮೆ ಮುಗುದಕ್ಕಿದರೆ ಮುನ್ನೆ ಅದರ ಸವಿ ಪಡುತ್ತವೆ (B. 3, 78).

ಸವಿಗಾವಿ savi-gāra. A man who creates pleasant feelings, a jocose or witty man, etc. (ರಸಿಕ, ಜಾಣ, ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ, ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು G.).

ಸವಿತಾರ savitâra. Tbh. of ಸವಿತೃ. The sun (Mr. 34; Śmd. 104).

ಸವಿತೃ savitṛi. Generating, producing, causing. 2, *the sun.*

ಸವಿತ್ರಿ savitri. *A mother.*

ಸವಿಧ sa-vidha. Of the same kind or sort. 2, *near, proximate;* vicinity.

ಸವಿನಯ sa-vinaya. Having good behaviour or propriety, well-conducted, modest; good behaviour, propriety, modesty (Bp. 24, 2; 28, 48; 35, 3).

ಸವಿನಯಸ್ಥ savinaya-stha. A well-behaved, modest man (Bp. 38, 6).

ಸವಿಭವ sa-vibhava. Having greatness or dignity, great, etc. (Ćpr. 2, 91).

ಸವಿಸು savisu. 1. = ಸಮಿಸು, etc. (My.).

ಸವಿಸು savisu. 2. To cause to taste or eat (J. 7, 42; 15, 47).

ಸವಿಸ್ತಾರ sa-vistâra. Detailed, circumstantial; circumstantially, minutely (My.; B. 4, 92).

ಸವಿಸ್ಮಯ sa-vismaya. Astonished, surprised. ಸವಿಸ್ಮಯಂ, with surprise (My.).

ಸವಿಹ saviha. Tasting; flavour, as one of the five objects of sense. ಕಾಣ ಬಹುದು, ಕೇಳುಹ, ಪರಿಮಳಿಸುವ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ, ಮುಟ್ಟುಹ ಎಮ್ಬಿವು ವಿಷಯಂಗಳು (ರೂಪ ಶಬ್ದ ಗಂಧ ರಸ ಸ್ಪರ್ಶ Nr.).

ಸವುಂಗಂಧಿ savuṅgandhi. Tbh. of ಸೌಗಂಧಿ. See Mr. 117 s. ಸೌಗಂಧಿ.

ಸವುಟು savuṭu. ಸೌಟು. = ಸವಟು 1. A spoon, a ladle (ಕಂಚಿಕ Mr. 205; ಪರ್ವ, ಕಮ್ಬಿ, ಖಜಾಕೆ Sl. 310; My.). ಅಡಿಗೆಯ ಸವುಟು (ಪರ್ವ G.). ಮುರಿದ ಸವುಟು (ತರ್ಪ, ದಾರುಣ ಸ್ತ್ರ Sl. 310). ಅವುಟು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟಿನಿಪ್ಪ ಯೋಚನೆ ಬಾಗೆ.—ಸವುಟು ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅವುಟು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಬಸ್ತು (Prvs.).

ಸವುತೆ savutĕ. ಸೌತೆ. = ಸವತಿ, ಸವಟೆ, ಸವುನ್ತೆ. A kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಉದ್ದಾರು, ಕರ್ಕಟಿ Nr.; ದಾಲುಕ Mr. 148). See ಮುಳ್ಳು-, and *cf.* Mr.'s ಉದ್ದಾರು s. ಮೆತ್ತೆ. — ಸವುತೆಕಾಯಿ. A cucumber (My.). ಬಣ್ಣ ಸವುತೆಕಾಯಿ (ಉದ್ದಾರು); ಕಾಡುಸವುತೆಕಾಯಿ (ಕರ್ಕಟಿ Sl. 161). — ಸವುತೆಕಾಯಿಕೋಸುಂಬ್ರಿ. A kôsumbari made of cucumbers, curds, etc. (My.). — ಸವುತೆಗಿಡ. The cucumber plant (ಉದ್ದಾರು, ಕರ್ಕಟಿ Sl. 161; My.).

ಸವುದೆ savudĕ. ಸೌದೆ. = ಸವದಿ. Tbh. of ಸಮಿಧ್. Firewood, fuel (ಸಮಿಧ್ Nr.; My.). ಸವುದೆ ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಡಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾಳು?—ಸವುದೇ ಯೋಚೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು ಪೌದೇಲಿ ಕೂತ ಬಾಗೆ (Prvs.).

ಸವುಧ savudha. Tbh. of ಸೌಧ (on account of the metre in Nn. 94).

ಸವುನ್ತೆ savuntĕ. = ಸವುತೆ, etc. (ದಾಲುಕ, ಕರ್ಕಟಿ IIIA.).

ಸವುಸವ savusava. ಸೌಸವ. Smell; fragrance (ಕಮ್ಮು Śmd. II; Kk. 83; ಅಮೋದ Ćt. II, 94; ನಱು, ಸೊಡರು II, 45; ಸೊಡರು, ನಱು, ಮುಗುಮುಗಿಸಿತು, ಘ್ರಾಣ, ಘಾಸನೆ Kk. 55). 2, the nectar of flowers; honey (ಮುಕರನ್ದ Śm. 23). — ಸವುಸಗೋಲು. -ಕೋಲು. Who has fragrant arrows: Kâma (ಮುಕ್ಧ Kk. 8).

ಸವುಳು savuḷu. ಸೌಳು. = ಸವಳು, etc. Brackishness (C.; Mhr. ಸೂಳ). ಸವುಳುಕ್ಕ ನೆಲ (ತುರಗ, etc. Mr. 92). — ಸವುಳ ಕಾರ. = ಪವುಳುಕಾರ. (B. 4, 225, potash; My.). — ಸವುಳ ಗಿಡ. A plant that grows in brackish soil (B. 3, 48). — ಸವುಳುನೀರು. Brackish water (C.; B. 4, 119. 202). — ಸವುಳುನೆಲ. Brackish, saline soil, salt land (My.). — ಸವುಳುಪಾರ್ಧ. Any vegetable that grows in brackish soil (My.). — ಸವುಳುಪ್ಪ. -ಉಪ್ಪ. = ಪವುಳುಪ್ಪ. (C.; B. 4, 202). — ಸವುಳುಮಾಮಿ. = ಸವುಳುನೆಲ. (My.). — ಸವುಳುಮಣ್ಣು. = ಪವುಳು ಮಣ್ಣು. (ತುರಗ, ಊಪರ IIIA.; ಊಪರ, ತುರಗ Nr.; ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ G.; C.). ಸವುಳುಮಣ್ಣುಳ್ಳ ಭಾವು (ಊಪ, ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ Nr.). ಸವುಳುಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಳ (ತುರಗ, ತುರಗ); ಸವುಳುಮಣ್ಣಿನ ಘೂಮಿ (ತುರಗ, ತುರಗ G.).

ಸವೆ savĕ. 1. = ಸವಿ 2. To taste, to eat (Bp. 8, 16. 44).

ಸವೆ savĕ. 2. = (ಪವೆ 1), ಸಮೆ 1 q. v., etc. To be spent, etc., etc. (ಕ್ಷಯಮುಪ್ Bhn. 33; C.; Bp. 11, 14. 16; 16, 16; 27, 1. 15. 42. 47; 43, 22; 44, 29; 59, 14. 42; 61, 14. 39; Śśv. 1, after 15; 4, 57. 84; J. 20, 36; B. 4, 126). P. pa. ಸವದು, ಸವೆದು. ಸಯಬಟ್ಟೆಯಾದರೆ ಸವೆಯಬೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಸವೆ savĕ. 3. = ಸಮೆ 2. To be made ready, etc. (Ć. Bp. 5, 48; Râm. 1, 13, 1). ಲಲಿತೇಕ್ಷಣೆಯರಿಂ ಸವೆದ ಮೋಗರ (Râghâ. 17, 66). 2, to make ready, etc. (V. 14, 49).

ಸವೇಕ sa-vêśa. Dressed, ornamented. 2, *near, proximate.*

ಸವ್ಯ savya. *Left* (not right), left hand. 2, south, southern. 3, reverse, contrary, backward.

ಸವ್ಯಭಿಚಾರ sa-vyabhićâra. A reason or argument that is incompatible with the conclusion drawn from it; an allegation that proves too much; a too general middle term. (R.).

ಸವ್ಯವಹಾರ sa-vyavahâra. Intercourse (My.).

ಸವ್ಯಸಾಚಿ savya-sâći. Arjuna. (Śmd. 263; J. 2, 31; 5, 71).

ಸವ್ಯಾಕುಲ sa-vyâkula. Confused, overcome with fear, etc. (Bh. 3, 19, 13).

ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ savya-apasavya. Left and right, reverse and direct, wrong and right. (My.).

ಸವ್ಯೇಷ್ಠ savyê-stha. Standing on the left: *a charioteer.*

ಸವ್ಯೇಷ್ಠೈ savyê-sthṛi. = ಸವ್ಯೇಷ್ಠ. *A charioteer.*

ಸವ್ವಳಿ savvaḷi. (fr. a ಸಂಜಲಿ). The crest of a wave (Bp. 2, 3; J. 9, 24).

ಸವ್ವಾ savvâ. = ಸರ್ವ. (B. 5, 270).

ಸಶಂಕ sa-śaṅka. Fearful, doubtful, suspicious. (R.).

ಸಶರೀರ sa-śarîra. Having a body, embodied; together with the body. — ಸಶರೀರಸ್ವರ್ಗ. A svarga to which one goes together with the body, Indraloka (My.).

ಸಶಲ್ಯ sa-śalya. Pierced by a thorn or dart, pierced; thorny; troublesome. (R.).

ಸಶಿವ sa-śiva. Śiva-like, of like essence with Śiva (Bp. 1, 31; 24, 14; 61, 71).

ಸಸ sasa. Tbh. of ಶಶ. (G.).

ಸಸನೆ sasanĕ. = ಸಸಿನೆ 1. Still, uttering no sound, motionless (My.; *cf.* ಸದ್ದು 2). ಸಸನೆ ಇರದಾಜಿಪ ಬಿದ್ದಿಗೇರು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾಳು (Prv.).

ಸಸಂಭ್ರಮ sa-sambhrama. Filled with confusion or bewilderment, agitated; full of elation. ಸಸಂಭ್ರಮಂ, with perplexity, etc.; in fear; with elation (Rśv. 13, after 64).

ಸಸಾಕ್ಷಿಕ sa-sâkshika. Having witnesses, in the presence of witnesses (My., as ಸಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ).

ಸಸಿ sasi. To pull out, as corn, etc. (ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ Śmd. Dh.). 2, to dress cotton (ಕಾರ್ಪಾಸಕೋಧನ Śm. 11).

ಸಸಿ sasi. 1. Tbh. of ಶಶಿ. (Śmd. 335). The moon (ಚನ್ದ್ರ Śm. 16. 99; ಮೃಗಾಂಕ 11; Ćpr. 8, after 44; Bp. 28, 37). — ಸಸಿಗಲ್ಲ. -ಶಿಲೆ. The moon-stone (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ Śś.; Rśv. 1, after 135; Śśv. 3, 30; 3, after 35). — ಸಸಿಗೆರೆ. The curved line or pale streak of the young moon (Rśv. 8, 32). — ಸಸಿ ಜಡೆಯ. -ತಲೆಯ. Śiva (ವರಮೃತ್ಯುರ ಶೆ.). — ಸಸಿಮೊಗ. A moon-like face (Rśv. 2, 22). — ಸಸಿವದನ. = ಸಸಿಮೊಗ. (J. 6, 27).

ಸಸಿ sasi. 2. = ಸೂಸಿ. Tbh. of ಸಸ್ಯ. (Śmd. 668; 364. 368). Corn; a young plant (as of rice, etc., My.; ಸೀಳ್ದ ಸಸ್ಯ.

Hlâ.; ಸೀತ್ಯ Mr. 371; ಲತೆ Śm. 111; Śmd. 267; Ćpr. 1, after 101; 3, 103; 7, after 96; J. 19, 49). ಸಸಿಂದು ಸುದಿ (Śmd. 1).

ಸಸಿಕು sasiku. A certain feat of wrestlers (Ćpr. 5, 77).

ಸಸಿನ sasina. (fr. ಸಯ). Straightness, evenness; rectitude; propriety (ಸೌಧ, ನಿರುತ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ನಿರುತ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 162; Bp. 5, 41; 45, 36; 47, 45; 54, 15; 60, 48; Râm. 6, 51, 16. 17). ಸಸಿನದೂದು (ಋಜು, ಆರ್ಜವ, ಪ್ರಗುಣ Nr.).

ಸಸಿನೆ sasinĕ. 1. = ಸಸನೆ. — ಸಸಿನಿರು. -ಇರು. To be still (Bh. 4, 8, 18).

ಸಸಿನೆ sasinĕ. 2. Straightly; properly, nicely, exactly, etc. (Ćh. v. 325; Bp. 6, 11; 11, 21; 20, 7; 21, 37; 28, 29. 49; 32, 4; 43, 36; 48, 6. 22; 52, 10; 53, 64; 56, 57; 60, 19; 61, 40). ಇಷ್ಟಾಪ ಸಸಿನೆ (ಋಜು) ಮೂಡಿದವೆ ಕೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಆದು ಕೊರಡು (Nr.). ಸಸಿನೆ ಫಲವಾಗಿ (ತರು) ಕೆಡಲ್ ಓಜಿಗಗಳಕ್ಕು (Mr. 104); ಸಸಿನೆ ಗೆಲ್ದವ (ಜಪಾಪಹ 300). ಸಸಿನೆ ಮಾಡ್ಪುದು (ಸಾಧಗಿಸುವದು ಕಿ.).

ಸಸಿಲ್ sasil. A sort of fish (Rśv. 5, 115).

ಸಸೀಮ sa-sîma. Having the same boundary, *Conterminous, near.*

ಸಸೂತ್ರ sa-sûtra. According to the line or rule, properly, nicely (Râm. 5, 8, 82; My.).

ಸಸ್ತು sastu. P. p. of ಸಸಿ in Prv. s. ಬೆಸ್ತು.

ಸಸ್ಪೃಹೆ sa-sprihaṭĕ. The state of being filled with desire or longing (Bp. 18, 102).

ಸಸ್ಯ sasya. = ಶಸ್ಯ 2, ಸಸಿ 2, ಸೊಪ್ಪು. *Corn, grain; fruit.*

ಸಸ್ಯಕ್ರಿಯೆ sasya-kriyĕ. Work with regard to corn. See ಹದಗು.

ಸಸ್ಯಪಂಕ್ತಿ sasya-paṅkti. A furrow. See ಸಾಲ್ 2.

ಸಸ್ಯಮಂಜರಿ sasya-manjari. *An ear or spike of corn.*

ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ sasya-vriddhi. Growth of corn. See ಬೆಳೆ 1.

ಸಸ್ಯಶೂಕ sasya-śûka. *An awn or beard of corn.*

ಸಸ್ಯಸಂವರ sasya-saṁvara. *The tree Vatica robusta* (= ಶಾಲ).

ಸಸ್ಯೋದ್ಯುತ್ಪಾಟನ sasya-ûdi-utpâṭana. The pulling up (by the roots) of corn. See ಸಸಿ.

ಸಸ್ಯೋವಳಿ sasya-âvaḷi. All sorts of corn or grain (ಸಸಿಗಳ ಸಮೂಹ Śmd. 256 Cm.).

ಸಹ saha. 1. = ಸಹಾ, ಸಾ. *With, along with, together, together with;* also, too.

ಸಹ saha. 2. Bearing, bearing patiently, suffering, enduring. See *e. g.* ತಪಸ್ಸಹೇಶ-, ಸರ್ವಂ-.

ಸಹ saha. 3. = ಸಹಸ್. The month mârgaśîrsha (Sk.; Mr. 70).

ಸಹಕಾರ sa-hakâra. 1. Having the letter or sound ha.

ಸಹಕಾರ saha-kâra. 2. Acting with, co-operation; assistance. 2, *a sort of fragrant mango* (ಜೊತ, etc., ಮಾವು Mr. 112).

ಸಹಕಾರಿ saha-kâri. One who co-operates with another, an assistant, associate; co-operating, etc.

ಸಹಗಮನ saha-gamana. = ಸಾಗಮನ. The act of going with or accompanying; a woman's going with her deceased husband, *i. e.* burning herself with his dead body (My.).

ಸಹಚರ saha-ćara. Going with, accompanying, associating with; a male companion, etc. See ಸಾಹಚರ್ಯ.

ಸಹಚರಿ saha-ćari. *A female companion or friend; a wife.*

2, *the shrub Barleria cristata* (or B. prionitis), *yellow and blue Barleria* (ಕೆಮ್ಮುಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಸಹಚಾರಿ saha-ćâri. = ಸಹಚರಿ. A wife (Mr. 306).

ಸಹಜ saha-ja. = ಸಾಜ, q. v. Born or produced together; born of the same mother, uterine; cognate; innate, inherent, naturally belonging to, natural; co-existent. 2, true, proper; truth (My.; Bh. 1, 8, 11). 3, *a brother of whole blood.* 4, the natural state or disposition, nature, disposition, character (ಆತ್ಮ, ಸ್ವಭಾವ Nn. 464; Śm. 118).

ಸಹಜಗುಣ sahaja-guṇa. Natural disposition, inherent nature (My.).

ಸಹಜದೋಷ sahaja-dôsha. An offence, etc. that can be easily accounted for or explained (My.).

ಸಹಜಧಾತು sahaja-dhâtu. A true verbal theme, the verbal theme itself (ನಿಜಧಾತು Śmd. 250).

ಸಹಜವೈರ sahaja-vaira. Natural enmity (as that between an elephant and a lion, etc., My.).

ಸಹಜವ್ಯಂಜನ sahaja-vyaṁjana. A natural (final half) consonant (Śmd. 107 Mḍb.).

ಸಹಜಾತ saha-jâta. (Śmd. 379). Born together; born from the same mother, a brother (ಸಹೋದರ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311; J. 2, 39); twin-born; innate (Ćpr. 4, 90). See ಕಾಲಿನ್ಜ-.

ಸಹಜೀವಕೆ saha-jîvakĕ. A female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಸಹಣಿ sahaṇi. = ಸಾಪಣಿ, (ಸಾಪಣಿಗ). A groom (Rśv. 13, 5; 13, after 61; V. 6, 43; M. ಚಾಣಿ).

ಸಹದೇವ saha-dêva. = ಸಾದೇವ. The youngest of the five Pâṇḍava princes (ಕೌಜ್ಞೇಯ Mr. 264; Śmd. 116. 263; J. 5, 10; 7, 19; 10, 2).

ಸಹದೇವಿ saha-dêvi. The wife of Sahadêva. 2, a common weed, the ash-coloured flea-bane, Vernonia cinerea Less. (St. & Pl.). 3, *N. of another plant* (ಗಡ್ಡೆವಚ್ಚಲು, ಕಾಕಾರಿ Mr. 127; ದಡ್ಡೆವಚ್ಚಲ Hlâ.).

ಸಹದೇವೆ saha-dêvĕ. *N. of a plant* (= ದಡ್ಡೆವಚ್ಚಲು).

ಸಹಧರ್ಮಿ saha-dharmi. (Śmd. 379). Following the same duties or customs; possessing similar properties.

ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ saha-dharmiṇi. *A lawful or legitimate wife.*

ಸಹನ sahana. Enduring, *patient.* 2, enduring, bearing, endurance, patience, forbearance, toleration (ತಾಳ್ಮೆ, ಕ್ಷಮೆ G.). See ಉಜ್ಜು, ಸಯ್ತಿಸು.

ಸಹನಶೀಲ sahana-śîla. Of a patient, forbearing disposition (ಕ್ಷಮ Ćh.; My.).

ಸಹನೆ sahanĕ. = ಸಹನ No. 2. (Śl. 68. 320; My.).

ಸಹಪಂಕ್ತಿ saha-paṅkti. Being in the same line or row; the same row (My.; G. 217).

ಸಹಪಾಂಶುಕ್ರೀಡಿತ saha-pâṁśu-kriḍita. One who has played with another in the sand: a friend from childhood, a cotemporary (Ćpr. 4, after 24).

ಸಹಪಾನ saha-pâna. Drinking together (ಸಾಕೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯುವ Mr. 221).

ಸಹಪಾನಕ saha-pânaka. *Drinking together.*

ಸಹಭವ saha-bhava. Born together. 2, affection towards, love (ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, etc. Mr. 430).

ಸಹಭವೆ saha-bhavĕ. A sister of whole blood (ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ತಂಗಿ Nn. 109).

ಸಹಭೋಜನ saha-bhôjana. *Eating together;* joint possession. 2, the same dinner (Bh. 1, 8, 45).

ಸಹಭೋಜಿ saha-bhôji. (Śmd. 379). One who eats together with others.

ಸಹಮರಣ saha-maraṇa. Dying together, a widow's burning herself with the corpse of her husband. (R.).

ಸಹಮೂಲ saha-mûla. Along with the root (My.).

ಸಹಯೋಗ saha-yôga. Conjuncture: one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 112 seq.; in v. 61 the text has ಸಮ ಯೋಗ).

ಸಹವಾಸ saha-vâsa. = ಸಾಹಚರ್ಯ. Dwelling or living together; companionship; intercourse. (C.; J. 8, 44; B. 2, 25). ದು ರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು.—ವರವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು (Prvs.).

ಸಹವಾಸಿ saha-vâsi. = ಸಾಹಚರಿ, q. v. Living together; that abides with, that keeps the company of. 2, N. of a race or family (Abhâ. 1, 3).

ಸಹಶಯನ saha-śayana. Lying together with (My.).

ಸಹಸ್ರ sahas. = ಸಹ 3. *Strength, force, power.* 2, *the month mârgaśirsha* (November-December).

ಸಹಸ sahasa. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (ಸತ್ವ Bhn. 15).

ಸಹಸಾ sahasâ. With great force or precipitation, *precipitately,* quickly, inconsiderately; *on a sudden, suddenly; at once, instantly.* 2, never, by no means (Mhr.; B. 4, 61. 93. 124).

ಸಹಸಿ sahasi. Powerful, strong, mighty.

ಸಹಸಿಗ sahasiga. A powerful, strong or mighty man (Râm. 3, 6, 53).

ಸಹಸಿತನ sahasitana. The state of being strong (Grj. 2, after 105).

ಸಹಸ್ರ sa-hasta. Having hands; dexterous or *skilled in handling weapons.*

ಸಹಸ್ಯ sahasya. *The month pausha* (December-January).

ಸಹಸ್ರ sahasra. = ಸಾಯಿರ, ಸಾವರ, ಸಾವಿರ, ಸಾಸಿರ್, ಸಾಸಿರ. *A thousand.* ಸಮುಯುಕ್ತಾಗದ ಉರ್ಧ ಸಹಸ್ರವಿದ್ದರೂ ದೃರ್ಧ (Prv.).

ಸಹಸ್ರಕರ sahasra-kara. = ಸಹಸ್ರಕಿರಣ. (My.).

ಸಹಸ್ರಕಾಲ sahasra-kâla. A thousand years, many years (My.). ಬೀಸುವ ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿದರೆ (or ಮೊಣ್ಣೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರೆ) ಸಹಸ್ರಕಾಲ (ಬದುಕ ಬಹುದು, Prv.).

ಸಹಸ್ರಕಿರಣ sahasra-kiraṇa. Thousand-rayed: *the sun.*

ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ sahasra-damshṭra. Thousand-toothed: *a sort of sheat fish, Silurus pelorius.*

ಸಹಸ್ರದಲ sahasra-dala. = ಸಹಸ್ರಪತ್ರ. (Bp. 35, 13).

ಸಹಸ್ರಧಾರ sahasra-dhâra. Flowing in a thousand streams; having a thousand edges; the discus of Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಧಾರೆ sahasra-dhârĕ. A stream of water for the ablution of an idol (liṅga, etc.) conveyed through a vessel pierced with a multitude of little holes like a shower-bath (My.).

ಸಹಸ್ರನಯನ sahasra-nayana. Thousand-eyed: *Indra.*

ಸಹಸ್ರನಾಮ sahasra-nâma. The thousand names of any deity. 2, = ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ (My.).

ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ sahasranâma-pûje. Worshipping an idol by putting a thousand flowers, or tulasi- or bilva- leaves, on it, at each flower, etc. mentioning one of the idol's names (My.).

ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ sahasranâma-arćanĕ. = ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ. (My.).

ಸಹಸ್ರಪತ್ರ sahasra-patra. Having a thousand leaves: *a lotus.*

ಸಹಸ್ರಪತ್ರಾಸನ sahasrapatra-âsana. Brahmâ (My.).

ಸಹಸ್ರಪಾದ sahasra-pâda. Thousand-footed or thousand-rayed: the sun; Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಫಣ sahasra-phaṇa. Having a thousand hoods: the serpent vâsuki (Abh. P. 3, 129).

ಸಹಸ್ರಬಾಹು sahasra-bâhu. Having a thousand arms; Śiva; Kârtivirya; Bâṇa. See ಸಾವಿರ-.

ಸಹಸ್ರಮೌಲಿ sahasra-mauli. Thousand-crested: Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಲೋಚನ sahasra-lôćana. Thousand-eyed: N. of a vidyâdhara (Abh. P. 10, after 91).

ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯೆ sahasra-viryĕ. *A kind of dûrvâ or bent grass, Panicum dactylon.*

ಸಹಸ್ರವೇಧಿ sahasra-vêdhi. *A sort of sorrel, Oxalis monadelpha or Rumex vesicarius.* 2, *Asafoetida.* 3, a sort of cane, Calamus fasciculatus.

ಸಹಸ್ರಶಾಖೆ sahasra-śâkhĕ. N. of the sâmavêda (My.).

ಸಹಸ್ರಶಿಖರ sahasra-śikhara. Thousand-peaked: the Vindhya mountain. 2, the hills at Tirupati (My.).

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷ sahasra-śirsha. Thousand-headed, having a thousand heads (Bp. 38, 60).

ಸಹಸ್ರಾಂಶು sahasra-aṁśu. Thousand-rayed: *the sun.*

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ sahasra-aksha. Thousand-eyed: *Indra.*

ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ sahasra-aṅgi. The tree Careya arborea Roxb. (ಪೀಲು, ಉಗುಸಿ Mr. 146).

ಸಹಸ್ರಾಧಿಪತಿ sahasra-adhipati. The governor of a thousand villages, chief of a district (Sk.).

ಸಹಸ್ರಾಮ್ಬಕ sahasra-ambaka. = ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ.

ಸಹಸ್ರಾಮ್ಬಕಸೂನು sahasrâmbaka-sûnu. Arjuna (Śśv. 5, 53).

ಸಹಸ್ರಾವಧಿ sahasra-avadhi. By thousands (My.; B. 5, 92; Mhr.).

ಸಹಸ್ರಿ sahasri. Having a thousand; consisting of thousands; *amounting to a thousand.* 2, a body of a thousand men, etc. 3, the commander or prefect of a thousand.

ಸಹಸ್ರೇಕ್ಷಣ sahasra-ikshaṇa. = ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ. (Abh. P. 5, 80).

ಸಹಹೇತುಕ saha-hêtuka. Being connected with a reason (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಸಹಾ sahâ. Tbh. of ಸಹ 1. (C.; B. 2, 50; 3, 4; 5, 53. 60. 119).

ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿ saha-adhyâyi. A fellow student. (My.).

ಸಹಾಯ saha-aya. = ಸಾಯ 1. One who goes along with another, *a companion;* a follower, an adherent, an ally; a servant (ಸೇವಕ, ಅನುಗ, ಅನುಚರ, ಅನುಜೀವಿ, ಒಬ್ಬಾಡಿ Mr. 266). See Nr. s. ಬದ್ಧವಿ. 2, a helper, a patron. 3, aiding, aid, help, assistance, succour (ಕೆಲಸ Kk. 77; Śm. 57; ಜಲ Xn. 14; C.; Mhr.).— ಸಹಾಯ ಕೊಡು. To give assistance (My.).— ಸಹಾಯ ಮಾಡು. To furnish help, to lend aid, to give assistance or support (C.; B. 4, 2. 110). ಇವನ ಉನ್ನತಿಗೆ ಪಣ ತೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಬೇಳ (B. 3, 93).

ಸಹಾಯಗಾರ sahâya-gâra. A helper, an assistant (My.).

ಸಹಾಯತೆ sahâyatĕ. *Companionship,* association, friendship; assistance, help. 2, *a number of companions,* company of associates or followers.

ಸಹಾಯಿ sahâyi. A companion, an adherent; an assistant (Bp. 59, 39; 60, 62; J. 12, 28).

ಸಹಾಯಿಗ sahâyiga. = ಸಹಾಯಿ. (Grj. 6, 39; Bp. 22, 50).

ಸಹಿ sahi. = ಸಯಿ. Sign of approval, signature (My.). ಆ ಕರಾರಪ್ರಮೆಯು ಮೇಲೆ ಸಹೀ ಮಾಡಿಸಲು (B. 5, 221).

ಸಹಿತ sahita. Accompanied or attended by, associated or connected with, in company with, with, possessed of. ಸಹಿತಂ, with, along with, together with. See Śmd. 26, 31; Ch. v. 224; Bp. 37, 2; J. 4, 65; 5, 75.

ಸಹಿಷ್ಣು sahishṇu. Able to support, capable of enduring, disposed to bear, *forbearing, patient.*

ಸಹಿಷ್ಣುತೆ sahishṇutĕ. Ability to bear or support; *patience, forbearance,* resignation (ಕ್ಷಮೆ, ಕ್ಷಾನ್ತಿ, etc., ಸಯ್ರಣೆ Hlâ.).

ಸಹಿಸು sahisu. (= ಸಯ್ರಿಸು, q. v.), ಸಯಿಸು, ಸೋಸು 2. To bear, etc., etc. (ಶಾಳು G.; My.; Sk. 249. 386; B. 5, 12).

ಸಹೃದಯ sa-hṛidaya. Possessing a heart, *good-hearted, compassionate, amiable* (ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವಂ Hlâ.); with the heart, sincere; *intelligent;* a learned man.

ಸಹೆ sahĕ. ಸಹಾ. The earth. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 3, *a kind of kidney-bean, Phascolus trilobus* Ait. See ಮುಸಾ-, ಸರ್ಪಂ-; Nr. s. ಹೆಸರ್.

ಸಹೋಕ್ತಿ sahô-ukti. Speaking at the same time. 2, a figure of rhetoric, either employing a word in a double meaning, or connecting different ideas by using the word saha; a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 9-12).

ಸಹೋಢ saha-ûḍha. The son of a woman pregnant at marriage.

ಸಹೋಢಜ sahôḍha-ja. = ಸಹೋಢ. (Sk.; R.).

ಸಹೋತ್ಥ saha-uttha. Coming forth or originating together (Cpr. 4, 90).

ಸಹೋದರ saha-udara. Co-uterine: a brother of whole blood (ಸಹಜಾತ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311). See Śmd. 258.

ಸಹೋದರಿ sahôdari. A sister of whole blood (My.).

ಸಹೋದರೆ sahôdarĕ. = ಸಹೋದರಿ. (Bp. 3, 84).

ಸಹ್ಯ sahya. To be borne or endured, endurable, sufferable, tolerable (see ಅ-). 2, able to bear, adequate to, equal to. 3, strong, powerful. 4, sweet, agreeable (see ಪ್ರತಿ-). 5, N. of one of the seven principal ranges of mountains in India (ಭೂಮಿ, ಪರ್ವತ Nn. 101; see ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ). 6, health; a healthy man (ಆರೋಗ್ಯ, ಸೌಖ್ಯ 101). 7, wish, desire (ಮನೋರಥ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ 101). 8, adequacy; assistance.

ಸಳಿ salli. = ಚಳಿ 2, etc. Coldness, etc. (My.).

ಸಳೆ salĕ. = ಸೆಳೆ 3. To pull, etc. ಪಿಡಿದು ಸಳದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಳೆ (ಸಿರ್ಸಾರ, ಅಧ್ಯಬಳರ್ಕರ Sk. 393).

ಸಳೇಪ sa-lêha (-lêha). A man who licks with another, one who tries to outdo another, an antagonist (Grj. 2, after 106).

ಸಳ್ತು salṭu. See ಬದ್-.

ಸಳ್ಳ salla. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; T. ಸಳ್ಳು, to slacken, relent, etc.; *cf.* ಚಳ್ಳು).

ಸಳ್ಳು sallu. = ಸಳ್ಳ, etc. — ಸಳ್ಳುವಂ. -ಪು. To run loose: to escape (B. 3, 23).

ಸಾ sâ. Tbh. of ಸದ 1. (Śmd. 378).

ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ sâmyâtrika. (fr. ಸಂಯಾತ್ರಾ). *A merchant who trades by sea* (ಪೋತದ ವ್ಯವಹಾರಿ Mr. 407).

ಸಾಂಯುಗೀನ sâmyugîna. (fr. ಸಂಯುಗ). Relating to war or battle; *warlike, skilled in war.*

ಸಾಂವತ್ಸರ sâmvatsara. (fr. ಸಂವತ್ಸರ). Yearly, annual, perennial. 2, *an astrologer, an almanac-maker.*

ಸಾಂವತ್ಸರಿಕ sâmvatsarika. = ಸಾಂವತ್ಸರ. (Sk.; My.).

ಸಾಂಶಯಿಕ sâmśayika. (fr. ಸಂಶಯ). Dubious, doubtful; *in doubt, uncertain, irresolute.*

ಸಾಂಸರ್ಗಿಕ sâmsargika. (fr. ಸಂಸರ್ಗ). Contagious (as a disease, My.).

ಸಾಂಸಾರಿಕ sâmsârika. (fr. ಸಂಸಾರ). Worldly, belonging to the world (My.).

ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕ sâmsiddhika. (fr. ಸಂಸಿದ್ಧಿ). Effected naturally, belonging to nature, natural, innate (B. 5, 219).

ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ sâmsṛishṭika. The immediate result of actions (ಆಗಳ್ದುದ ಫಲ Mr. 72).

ಸಾಕ sâka. = ಶಾಕ 2, ಸಕೆ, etc. Heat (My.).

ಸಾಕಂ sâkam. *With, together with, at the same time* (ಕೂಡಿ Mr. 535).

ಸಾಕಲ್ಯ sâkalya. (fr. ಸಕಲ). *Totality, entireness, completeness;* the whole, entire, all (Śmd. 61).

ಸಾಕಲ್ಯವಚನ sâkalya-vachana. *A complete perusal.*

ಸಾಕಾರ sa-âkâra. Having form, having any shape or definite figure, figurate; having one's real form; a definite shape. See Bp. 1, 29; 20, 2; 26, 25; J. 26, 67; Dp. 1, 4; 61, 5.

ಸಾಕಿ sâki. N. of females among smârta and mâdhva Brâhmapas (My.). — ಸಾಕಮ್ಮ, -ಯಮ್ಮ. N. (My.).

ಸಾಕಿಸು sâkisu. To cause to bring up, etc. (C.).

ಸಾಕು sâku. 1. To bring up, to foster, to rear, to nurse, to keep, to protect, to preserve (ರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 78; Bp. 3, 79; J. 28, 16; C.; Tḍ.; *cf.* ಸಲಹು; Sk. ಪದ್, to foster). ಓತು ಸಾಕಿದ ಪಾಡಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). ಸಾಕಿದ ತಾಯಿ (ಧಾತ್ರಿ Sk. 451). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಳ್ಳವನಿಗೆ ಅಳ್ಳ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಸಾಕಿದ ಮಗ ಕಾಳ ಸೇರಿಸ್ಯಾಳೇ? (Prvs.).

ಸಾಕು sâku. 2. Bringing up, fostering, etc. — ಸಾಕು ಕೊಡು. To give to another person to bring up (My.). — ಸಾಕುತಂದೆ. A foster-father (My.). — ಸಾಕುತಾಯಿ. A foster-mother (My.). — ಸಾಕು ತೆಗೆ. To take and rear as a child; to adopt (My.). — ಸಾಕುಮಗ. A foster-son; an adopted son (My.). Feminine ಸಾಕುಮಗಳು. (My.). — ಸಾಕುಮಿಗ. A foster-animal, etc. (My.).

ಸಾಕು sâku. 3. (= a ಸಾಲ್ಯಾಂ, 3rd person singular future of ಸಾಲ್ 1). He, she or it is sufficient or enough, they are sufficient, etc. (C.). 2, sufficiency; sufficient, enough (C.). 3, enough! (an exclamation denoting disdain, ತಿರಸ್ಕಾರ Śm. 78; C.; ಉಡುಗ್, ಬಾರಣ, ನಿಃ, ನಿಷೇಧ Sk. 469). ಸಾಕೆಮ್ಮುದು (ಪ್ರಸವಾದನ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪರಿತ್ಯಾಗ Nr.). See Bp. 13, 29; 14, 10; 37, 12. 52; 40, 53; 42, 18; 49, 23; 50, 67. 72; Bh. 1, 8, 7. 8. 10; 1, 10, 29; J. 2, 19; 6, 35. ಧಳ್ಳವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು (Prv.). ನಿಗಳು ಹಗಲು ಒದರುವದಿಲ್ಲ; ಇರುಳು ಮಾತ್ರ ಒಸ್ಸು ಕೂಗಿದರೆ ಸಾಕು, ಯಾವತ್ತು ಕೂಗ ಹತ್ತಿ ಕಳಚಾಟಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 75). ಳ್ಳದ ಮೈಸ್ಸು ಕಿವಿಯು ಅಜಬಲ್ಲಿ (ದುಬ್ಬಿಸಲ್ಲಿ) ಪಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಮುನುಷ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತವೆ (4, 62; see also 4, 139). (In South

Canara ಸಾಕು is used in the sense of "he, she or it is likely", *e. g.* ಮದಿ² ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು). — ಸಾಕಾಗು. -ಆಗು. To become or be sufficient (C.; Sl. 230). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಿಕೆ (ವಿಧಾ, ಸಮೃದ್ಧಿ Sl. 389); ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವಿಕೆ (ಕುಸಂಲ 457). ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಿಟ್ಟು (B. 5, 129). 2, to become or be unnecessary, not to be required or desired, to go against one's will; to become or be disgustful (C.). — ಸಾಕು ಮಾಡು. To make or let be sufficient (My.). 2, to avoid, to give up (Sl.). ಪದಾರ್ಥಾದಿಗಳನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಿಯೋಜನ, ವಿಯುಕ್ತಿ); ಪತ್ನಿಗೆ ಸಾಕು ಮಾಡಿ ಸಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವುದು (ಸಂಯೋಜನ, ಸಂಯುಕ್ತಿ Sl. 393). 3, to cause to feel disgust, to trouble (ಸನ್ನನ್ನು or ಸನಗೆ, etc., My.). — ಸಾಕು ಸಾಕು. rep. (Bp. 11, 39).

ಸಾಕು sâku. 4. To throw (*cf.* ಹಾಕು, and Tu. ಸಾವಿ, ಪಾವಿ, a road). ಸಾಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನುಕ್ಷ, ಕ್ಷಿಪ್ತ Hlâ.; is ಸಾಕು an error of the copyist?).

ಸಾಕು sâku. 5. A pretence, pretext, excuse, palliation (Tē.; T. ಚಾಕ್ಕು; R.).

ಸಾಕೇಪ sâkêta. N. of the city Ayôdhyâ or Oude (My.).

ಸಾಕ್ಕಿ sâkki. = ಸಕ್ಷಿ. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Śmd. 346).

ಸಾಕ್ಷರ sa-akshara. *Having or containing syllables or letters.*

ಸಾಕ್ಷಾತ್ sa-akshât. Before the eyes, in sight of, in presence of, before. 2, *eye to eye, visibly, evidently, openly, manifestly;* truly, certainly (ಸೂನೃತ, ದಿವಿ Kn. 118). 3, visibly present, visibly manifested as, *like.* 4, a particular way of manifestation (ಪಾರ್ಶ್ವವಿಶೇಷ, ಪಾರ್ಶ್ವವಿಶೇಷಗಳು 118). 5, one's own sphere or country (ವಸ್ತುಯ ಸೀಮೆ 118). 6, disease (ಗದ, ರೋಗ 118). 7, a weapon (ವಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 118). — ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪುತ್ರ. A uterine brother (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ sâkshâta. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಾತ್. — ಸಾಕ್ಷಾತಮೊಮ್ಮ. The very Bŏmma, Bŏmma himself (Bp. 55, 33).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸು sâkshât-karisu. To place clearly before one's mind (My.); to see with one's own eyes (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ sâkshât-kâra. Perception with one's own eyes or mind (My.; ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತ sâkshât-kṛita. Perceived or experienced; done by self. (R.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ sâkshât-triyambaka. Śiva himself, the very Śiva (Bp. 54, 82).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಾತ್ಪರ sâkshât-parâtpara. The highest (God) himself (Bp. 51, 80).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ sâkshât-brahma. The very Brahma (Śśv. 5, 85).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು sâkshât-vishṇu. Vishṇu himself, the very Vishṇu (My.).

ಸಾಕ್ಷಿ sa-akshi. = ಸಕ್ಷಿ, ಸಾಕ್ಷಿ. Observing, witnessing, seeing. 2, attesting, testifying, giving evidence. 3, evidence, testimony. 4, an observer; an eye-witness; any witness (in law). ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವವರ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ?— ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಧುಮ್ಮಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಪಾಪಿಗೆ ಜುಮ್ಮಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಮುನ್ನೂರೇಳುರಂಗೆ ಮುಚ್ಚಮಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 35, 50; 53, 71; 54, 51; Bh. 3, 17, 15. — ಸಾಕ್ಷಿಚಾವಿತಾ. A list of witnesses (My.). — ಸಾಕ್ಷಿ ಪಟ್ಟಿ. = ಸಾಕ್ಷಿಚಾವಿತಾ. (My.). — ಸಾಕ್ಷಿಭತ್ಯ. Subsistence-money given to attending witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷಿಕ sa-akshika. = ಸಾಕ್ಷಿ. See ಅಗ್ನಿ-, ಸ-; Śśv. 5, 35.

ಸಾಕ್ಷಿಗಾರ sâkshi-gâra. A man bearing witness, a witness (My.).

ಸಾಕ್ಷಿದಾರ sâkshi-dâra. = ಸಾಕ್ಷಿಗಾರ. (My.; B. 5, 265).

ಸಾಕ್ಷಿವಾಙ್ಮೂಲ sâkshi-vâṅmûla. A deposition of evidence (My.).

ಸಾಕ್ಷಿವಿಚಾರಣೆ sâkshi-vichâraṇe. The examination of witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷಿಭೂತ sâkshi-bhûta. Established by testimony (Bp. 32, 3). 2, being witness, bearing witness to (My.).

ಸಾಗ sâga. = ಸಾಗು 2. — ಸಾಗ ಮಾಡು. = ಸಾಗು ಮಾಡು. (B. 5, 114). — ಸಾಗವಾಗು. = ಸಾಗು ಆಗು. (B. 5, 115).

ಸಾಗಡೆ sâgaḍe. The forest tree Sleichera trijuga (My.; Van Someren).

ಸಾಗಮಾನ sâgamâna. Tbh. of ಸಪಗಮನ. See ಯುಧಾಕ್ಷ-.

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಾಗು 3). The state of extending one's self and bending forwards. — ಸಾಗರ ಪೀಡು. To extend one's self and bend forwards (S. Mhr.).

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಗರ). *The ocean* (said to have been named sâgara by Bhagiratha who is said to have brought the waters of Gaṅgâ from heaven and led them to the sea, calling this sâgara after his ancestor king Sagara; another legend asserts that the bed of the ocean was dug by the sons of Sagara). 2, a kind of computation of time (Cpr. 9, 49; Abh. P. 1, after 66. 67 & 68). ಪಾಗಾರ ಪಾಡುವವನು ಸಾಗರ ಪಾಡುತ್ತಾನೆಯೆ? (Prv.).

ಸಾಗರಾಮ್ಬರೆ sâgara-ambarê. She who is ocean-clothed: the earth (Mr. 91).

ಸಾಗವಳಿ sâga-paḷi. = ಸಾಗುವಳಿ, q. v. (My.). ಸಾಗವಳಿ ಮಾಡೋಣ (ಕೃಷಿಮಾಡು G.).

ಸಾಗವಾನಿ sâgavâni. Made of or belonging to teak wood (My.; Mhr.).

ಸಾಗವಾನು sâgavânu. The teak tree or wood (My.; Mhr., H.).

ಸಾಗಿಸು sâgisu. To cause to go or go on (as a ship, B. 3, 119); ಪಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಕೈಪಡಗ G.);— to carry on, to cause to proceed or advance, to perform or do (as any kind of work, C.; B. 3, 18. 32; 4, 16. 134; 5, 285); to conduct (as any business or affairs, C.; B. 3, 74); to carry on (as commerce, C.; B. 3, 80); to manage (as a household, C.; J. 10, 23; as temples, Bp. 51, 52); to convey (any things, C.; J. 5, 72); to sustain, to maintain, to foster (as children, Bp. 24, 61; 39, 23; J. 32, 29), to nourish (as the belly, B. 1, 10; 2, 32). 2, to keep in or bring into a state of cultivation, to cultivate (as land). ತಾನು ಇಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ಕೂರಿಯುದಾಳ್ವ ಚಿಮೋ ಧೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ (B. 5, 85).

ಸಾಗು sâgu. 1. To go, to move forward, to proceed (as a ship, B. 3, 117. 119; as a person, J. 19, 31; 22, 41; C.; B. 3, 123; 4, 128); to proceed or advance (as work, C.; B. 5, 285); to go, to proceed

ಸಹಾಯಿ sahâyi. A companion, an adherent; an assistant (Bp. 59, 39; 60, 62; J. 12, 28).

ಸಹಾಯಿಗ sahâyiga. = ಸಹಾಯಿ. (Grj. 6, 39; Bp. 22, 50).

ಸಹಿ sahi. = ಸಂಜ್ಞೆ. Sign of approval, signature (My.). ಆ ಕಾಗದಕ್ಕೆಮೇಯ ಮೋಚಿ ಸಹೀ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 221).

ಸಹಿತ sahita. Accompanied or attended by, associated or connected with, in company with, with, possessed of. ಸಹಿತಂ, with, along with, together with. See Śmd. 26, 31; Ch. v. 224; Bp. 37, 2; J. 4, 65; 5, 73.

ಸಹಿಷ್ಣು sahishṇu. Able to support, capable of enduring, disposed to bear, *forbearing, patient.*

ಸಹಿಷ್ಣುತೆ sahishṇutĕ. Ability to bear or support; *patience, forbearance,* resignation (ಕ್ಷಮೆ, ಕ್ಷಾಂತಿ, etc., ಸಯ್ರಣೆ Hlâ.).

ಸಹಿಸು sahisu. (= ಸಯ್ರಿಸು, q. v.), ಸಯಿಸು, ಸೋಸು 2. To bear, etc., etc. (ತಾಳು C.; My.; Sl. 249. 386; B. 5, 12).

ಸಹೃದಯ sa-hṛidaya. Possessing a heart, *good-hearted, compassionate, amiable* (ಲೇಸವ್ವ ಮನದವಂ Hlâ.); with the heart, sincere; *intelligent;* a learned man.

ಸಹೆ sahĕ. Sdhâ. The earth. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 3, *a kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. See ಮುಸಾ-, ಸರ್ಪ-; Nr. s. ಹೆಸರ್.

ಸಹೋಕ್ತಿ saha-ukti. Speaking at the same time. 2, a figure of rhetoric, either employing a word in a double meaning, or connecting different ideas by using the word saha; a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 9-12).

ಸಹೋಢ saha-ûḍha. The son of a woman pregnant at marriage.

ಸಹೋಢಜ sahôḍha-ja. = ಸಹೋಢ. (Sk.; R.).

ಸಹೋತ್ಥ saha-uttha. Coming forth or originating together (Upr. 4, 90).

ಸಹೋದರ saha-udara. Co-uterine: a brother of whole blood (ಸಹಜಾತ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311). See Śmd. 258.

ಸಹೋದರಿ sahôdari. A sister of whole blood (My.).

ಸಹೋದರೆ sahôdarĕ. = ಸಹೋದರಿ. (Bp. 3, 84).

ಸಹ್ಯ sahya. To be borne or endured, endurable, sufferable, tolerable (see ಅ-). 2, able to bear, adequate to, equal to. 3, strong, powerful. 4, sweet, agreeable (see ಪ್ರತಿ-). 5, N. of one of the seven principal ranges of mountains in India (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ Nn. 101; see ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ). 6, health; a healthy man (ಆರೋಜ, ನೀರೋಗಿ 101). 7, wish, desire (ಮನೋರಥ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ 101). 8, adequacy; assistance.

ಸಳಿ salli. = ಚಳಿ 2, etc. Coldness, etc. (My.).

ಸಳೆ salĕ. = ಸೆಳೆ 3. To pull, etc. ಏಡಿದು ಸಳದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಳೆ (Śiśup. Ar., Aṣṭapradhâna Sl. 393).

ಸಳೀಪ sa-lîha (-lîha). A man who licks with another, one who tries to outdo another, an antagonist (Grj. 2, after 106).

ಸಳ್ತು saltu. See ಬಿದ್-.

ಸಳ್ಳ salla. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; T. ಸಳ್ಳು, to slacken, relent, etc.; *cf.* ಚಳ್ಳು).

ಸಳ್ಳು sallu. = ಸಳ್ಳ, etc. — ಸಳ್ಳುಬಿರಿ. -ಹರಿ. To run loose: to escape (B. 3, 23).

ಸಾ sâ. Tbh. of ಸಹ 1. (Śmd. 378).

ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ sâmyâtrika. (fr. ಸಂಯಾತ್ರಾ). *A merchant who trades by sea* (ಪೋತದ ವ್ಯವಹಾರಿ Mr. 407).

ಸಾಂಯುಗೀನ sâmyugîna. (fr. ಸಂಯುಗ). Relating to war or battle; *warlike, skilled in war.*

ಸಾಂವತ್ಸರ sâmvatsara. (fr. ಸಂವತ್ಸರ). Yearly, annual, perennial. 2, *an astrologer, an almanac-maker.*

ಸಾಂವತ್ಸರಿಕ sâmvatsarika. = ಸಾಂವತ್ಸರ. (Sk.; My.).

ಸಾಂಶಯಿಕ sâmśayika. (fr. ಸಂಶಯ). Dubious, doubtful; *in doubt, uncertain, irresolute.*

ಸಾಂಸರ್ಗಿಕ sâmsargika. (fr. ಸಂಸರ್ಗ). Contagious (as a disease, My.).

ಸಾಂಸಾರಿಕ sâmsârika. (fr. ಸಂಸಾರ). Worldly, belonging to the world (My.).

ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕ sâmsiddhika. (fr. ಸಂಸಿದ್ಧಿ). Effected naturally, belonging to nature, natural, innate (B. 5, 219).

ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ sâmsṛishṭika. The immediate result of actions (ಆಗಳಿಕೆಯ ಫಲ Mr. 72).

ಸಾಕ sâka. = ಶಾಕ 2, ಸಕೆ, etc. Heat (My.).

ಸಾಕಂ sâkam. *With, together with, at the same time* (ಸಹ Mr. 535).

ಸಾಕಲ್ಯ sâkalya. (fr. ಸಕಲ). *Totality, entireness, completeness;* the whole, entire, all (Śmd. 61).

ಸಾಕಲ್ಯವಚನ sâkalya-vachana. *A complete perusal.*

ಸಾಕಾರ sa-âkâra. Having form, having any shape or definite figure, figurate; having one's real form; a definite shape. See Bp. 1, 29; 20, 2; 26, 25; J. 26, 67; Dp. 1, 4; 61, 5.

ಸಾಕಿ sâki. N. of females among smârta and mâdhva Brâhmaṇas (My.). — ಸಾಳಮ್ಮ, -ಉಮ್ಮ. N. (My.).

ಸಾಕಿಸು sâkisu. To cause to bring up, etc. (C.).

ಸಾಕು sâku. 1. To bring up, to foster, to rear, to nurse, to keep, to protect, to preserve (ರಕ್ಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 78; Bp. 3, 79; J. 28, 16; C.; Tk.; *cf.* ಸಲುಮು; Sk. ಪದ್, to foster). ಓಲು ಸಾಕಿದ ದಾಸಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). ಸಾಕಿದ ತಾಯಿ (ಧಾತ್ರಿ Sl. 451). ಪೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಗ್ಗಿಸ್ಹರೆ ಆಳ್ಳ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಸಾಕಿದ ದುಗ ಕಾಳ ಸೇರಿಸ್ಯಾಳೇ? (Prvs.).

ಸಾಕು sâku. 2. Bringing up, fostering, etc. — ಸಾಳು ಕೊಡು. To give to another person to bring up (My.). — ಸಾಳುತಂದೆ. A foster-father (My.). — ಸಾಳುತಾಯಿ. A foster-mother (My.). — ಸಾಳು ತಗೆ. To take and rear as a child; to adopt (My.). — ಸಾಳುಮಗ. A foster-son; an adopted son (My.). Feminine ಸಾಳುಮಗಳು. (My.). — ಸಾಳುಮಿಗ. A foster-animal, etc. (My.).

ಸಾಕು sâku. 3. (= ಸಾಳ್ವುಂ, 3rd person singular future of ಸಾಲ್ 1). He, she or it is sufficient or enough, they are sufficient, etc. (C.). 2, sufficiency; sufficient, enough (C.). 3, enough! (an exclamation denoting disdain, ತಿರಸ್ಕಾರ Śm. 78; C.; ಅಲಮ್, ಬಾರದು, ನಿಜ, ನಿಷೇಧ Sl. 469). ಸಾಕೆಮ್ಮುದು (ಹಸ್ತಚಾಲನ, ಪಮರ್ಷಿ, ಪಂತ್ರಾಣ Nr.). See Bp. 13, 29; 14, 10; 37, 12. 32; 40, 32; 42, 18; 49, 23; 50, 67. 72; Bh. 1, 8, 7. 8. 10; 1, 10, 29; J. 2, 19; 6, 35. ಧಕ್ಷವಿಳ್ಳವಿದ್ದರೂ ಪಕ್ಷನೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು (Prv.). ಸಂಗಳು ಜಗಳು ಒದಲುವದಿಲ್ಲ; ಇರುಳು ಮಾತ್ರ ಒನ್ನು ಕೂಗಿದರೆ ಸಾಕು, ಯಾವತ್ತು ಕೂಗ ಪತ್ತಿ ಕಲಳಲಾಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ (B. 3, 75). ಳಳ್ಳದ ಪೈಸ್ಸು ಕಿಡಿಯು ಅವರಿಲ್ಲಿ (ಮುನ್ನಿಸಲ್ಲಿ) ಪೆದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಮನೆಯು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ (4, 62; see also 4, 139). (In South

Canara ಸಾಕು is used in the sense of "he, she or it is likely", *e. g.* ಮಳೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು). — ಸಾಕಾಗು. -ಆಗು. To become or be sufficient (C.; Sl. 230). ಸಾಕಾಯಿಸು ಇರುವಿಕೆ (ವಿಧಾ, ಸಮೃದ್ಧಿ Sl. 389); ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಣ್ಣಾಗಿ ರುವಿಕೆ (ಕುಶಲ 157). ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಒಟ್ಟು (B. 5, 129). 2, to become or be unnecessary, not to be required or desired, to go against one's will; to become or be disgustful (C.). — ಸಾಕು ಮಾಡು. To make or let be sufficient (My.). 2, to avoid, to give up (Sl.). ಪರಸೀಪುರುಷರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡುವ ವಿಧಿ (ವಿಯೋಗ, ವಿಯುಕ್ತ); ಪಣ್ಣಾಗಿ ಸಾಕು ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವ ದು (ಸಂಯೋಗ, ಸಂಯುಕ್ತ Sl. 393). 3, to cause to feel disgust, to trouble (ನಕ್ಷತ್ರವು or ಪಕ್ಷಿಗೆ, etc., My.). — ಸಾಕು ಸಾಕು. rep. (Bp. 11, 39).

ಸಾಕು sâku. 4. To throw (*cf.* ಹಾಕು, and Tu. ಸಾವಿ, ಪಾವಿ, a road). ಸಾಳದ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸುಳ್ಳ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ Hlâ.; is ಸಾಕು an error of the copyist?).

ಸಾಕು sâku. 5. A pretence, pretext, excuse, palliation (Tĕ.; T. ಚಾಕ್ಕು; R.).

ಸಾಕೇತ sâkêta. N. of the city Ayôdhyâ or Oude (My.).

ಸಾಕ್ಕಿ sâkki. = ಸಕ್ಷಿ. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Śmd. 346).

ಸಾಕ್ಷರ sa-akshara. *Having or containing syllables or letters.*

ಸಾಕ್ಷಾತ್ sa-akshât. Before the eyes, in sight of, in presence of, before. 2, *eye to eye, visibly, evidently, openly, manifestly;* truly, certainly (ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ, ವಿಭಕ್ತಿ Nn. 118). 3, visibly present, visibly manifested as, *like.* 4, a particular way of manifestation (ಸಾಕಾರವಿಶೇಷ, ಪಾ ತಾಕಾರವಿಶೇಷಂಗಳು 118). 5, one's own sphere or country (ತನ್ನ ಯ ಸೀಮೆ 118). 6, disease (ಗಡ, ರೋಗ 118). 7, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 118). — ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಹೋದ್ಭ. A uterine brother (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ sâkshâta. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಾತ್. — ಸಾಕ್ಷಾತಮೊಮ್ಮ. The very Bŏmma, Bŏmma himself (Bp. 55, 33).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸು sâkshât-karisu. To place clearly before one's mind (My.); to see with one's own eyes (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ sâkshât-kâra. Perception with one's own eyes or mind (My.; ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತ sâkshât-kṛita. Perceived or experienced; done by self. (R.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ರಿಯಂಬಕ sâkshât-triyambaka. Śiva himself, the very Śiva (Bp. 54, 82).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಾತ್ಪರ sâkshât-parâtpara. The highest (God) himself (Bp. 51, 80).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ sâkshât-brahma. The very Brahma (Śśv. 5, 85).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು sâkshât-vishṇu. Vishṇu himself, the very Vishṇu (My.).

ಸಾಕ್ಷಿ sa-akshi. = ಸಕ್ಷಿ, ಸಾಕ್ಷಿ. Observing, witnessing, seeing. 2, attesting, testifying, giving evidence. 3, evidence, testimony. 4, an observer; an eye-witness; any witness (in law). ಸಾಕ್ಷಿ ಜೀವದವರ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ?— ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಧುಮಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಪಾವಿಗೆ ಜುಮಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—ಮುನ್ನೂಜೀವದಂಗೆ ಮುಜ್ಜನಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 35, 50; 53, 71; 54, 51; Bh. 3, 17, 15. — ಸಾಕ್ಷಿಮಾಪಿತಾ. A list of witnesses (My.). — ಸಾಕ್ಷಿ ಪಟ್ಟು. = ಸಾಕ್ಷಿಮಾಪಿತಾ. (My.). — ಸಾಕ್ಷಿಖರ್ಚು. Subsistence-money given to attending witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷಿಕ sa-akshika. = ಸಾಕ್ಷಿ. See ಅಸ್ಮಿ-, ಸ-; Śśv. 5, 35.

ಸಾಕ್ಷಿಗಾರ sâkshi-gâra. A man bearing witness, a witness (My.).

ಸಾಕ್ಷಿದಾರ sâkshi-dâra. = ಸಾಕ್ಷಿಗಾರ. (My.; B. 5, 265).

ಸಾಕ್ಷಿವಾಙ್ಮೂಲ sâkshi-vâṅmûla. A deposition of evidence (My.).

ಸಾಕ್ಷಿವಿಚಾರಣೆ sâkshi-vichâraṇĕ. The examination of witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷಿಸಭೂತ sâkshi-bhûta. Established by testimony (Bp. 32, 3). 2, being witness, bearing witness to (My.).

ಸಾಗ sâga. = ಸಾಗು 2. — ಸಾಗ ಮಾಡು. = ಸಾಗು ಮಾಡು. (B. 5, 114). — ಸಾಗಜಾಗು. = ಸಾಗು ಆಗು. (B. 5, 115).

ಸಾಗಡೆ sâgaḍĕ. The forest tree Sleichera trijuga (My.; Van Someren).

ಸಾಗಮಾನ sâgamâna. Tbh. of ಸಮಗಮುಷ. See ಯುಧಾಶಕ್ತಿ-.

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಾಗು 3). The state of extending one's self and bending forwards. — ಸಾಗರ ಪೀಡು. To extend one's self and bend forwards (S. Mhr.).

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಗರ). *The ocean* (said to have been named Sâgara by Bhagîratha who is said to have brought the waters of Gangâ from heaven and led them to the sea, calling this sâgara after his ancestor king Sagara; another legend asserts that the bed of the ocean was dug by the sons of Sagara). 2, a kind of computation of time (Cpr. 9, 49; Abh. P. 1, after 66. 67 & 68). ಬಾಗಾರ ಹಾಕಿದವನು ಸಾಗರ ಹಾಕ್ಯಾನೆಲೆ? (Prv.).

ಸಾಗರಾಮ್ಬರೆ sâgara-ambarĕ. She who is ocean-clothed: the earth (Mr. 91).

ಸಾಗವಳಿ sâga-paḷi. = ಸಾಗುವಳಿ, q. v. (My.). ಸಾಗವಳಿ ಮಾಡೋರು (ಕೃಷಕರು G.).

ಸಾಗವಾನಿ sâgavâni. Made of or belonging to teak wood (My.; Mhr.).

ಸಾಗವಾನು sâgavânu. The teak tree or wood (My.; Mhr., H.).

ಸಾಗಿಸು sâgisu. To cause to go or go on (as a ship, B. 3, 119); ಹಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಪ್ರೇ ಹಡಗೆ G.);— to carry on, to cause to proceed or advance, to perform or do (as any kind of work, C.; B. 3, 18. 32; 4, 16. 134; 5, 285); to conduct (as any business or affairs, C.; B. 3, 74); to carry on (as commerce, C.; B. 3, 80); to manage (as a household, C.; J. 10, 23; as temples, Bp. 51, 52); to convey (any things, C.; J. 5, 72); to sustain, to maintain, to foster (as children, Bp. 24, 61; 39, 23; J. 32, 29), to nourish (as the belly, B. 1, 10; 2, 32). 2, to keep in or bring into a state of cultivation, to cultivate (as land). ಬಾನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ ಉಂಡಿಯುವಂಥ ಚಿರೋ ಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ (B. 5, 85).

ಸಾಗು sâgu. 1. To go, to move forward, to proceed (as a ship, B. 3, 117. 119; as a person, J. 19, 31; 22, 41; C.; B. 3, 123; 4, 128); to proceed or advance (as work, C.; B. 5, 285); to go, to proceed

in a given manner (as actions, B. 4, 134); to continue in time, to last (as a state of things, B. 4, 12); to come upon with grievous effect (as trouble; ನೀವೆಲ್ಲರು...ಕೂಡಿ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಕಾ ಟವೂ ಸಾಗದು B. 2, 30); to be brought about, achieved or accomplished (J. 5, 41; ನನ್ನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತವೆ My.). (Tě. సాగు; T. ಜಾಯ್, to happen, to succeed). — ಸಾಗ ಕಳುಹಿಸು. To send on, to set (a friend or a traveller) on his way by accompanying him a short distance (My.). — ಸಾಗ ಮಾಳು. To carry on (as work, My.). 2, to send on (as visitors, My.).

ಸಾಗು sâgu. 2. = ಸಾಗ. Advance, improvement: cultivation, tillage. (Tě.). — ಸಾಗು ಆಗು. = ಸಾಗ ಬಾಗು. Cultivation to take place (C.; B. 5, 118). — ಸಾಗು ಬೀಡು. Cultivation to fall off or be abandoned. ಸಾಗು ಬಿಟ್ಟ ಹೊಲ ಮಾಗಳ್ಕೆ ಬೀಜ (Prv.). — ಸಾಗು ಮಾಡು. = ಸಾಗ ಮಾಡು. To cultivate, to till (C.; B. 2, 19; 5, 93. 99). ಬೀಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡ (G. 127). — ಸಾಗು ಸಪ್ಪು. dupl. = ಸಾಗು. (My.).

ಸಾಗು sâgu. 3. To lengthen, to extend (v. i., as iron under the hammer; Tě.; see ಚಾಚು; *cf.* ಸಡಿ 1 ?). — ಸಾಗ ಬಡಿ. To elongate (as iron with the hammer, B. 4, 148). — ಸಾಗ ಬಡೆ. = ಸಾಗ ಬಡಿ. (My.).

ಸಾಗುಗ್ಯ sâgugya. (fr. ಸಗುಮ). Having lasting qualities, perpetual, eternal (ಸಾಮಾ, ಸಧಾ, ನಿತ್ಯವು Mr. 538).

ಸಾಗುವಳಿ sâgu-paḷi. = ಸಾಗವಳಿ. Cultivation (C.; G. 550; Tě. సాగుబడి, సాగుబళి, సాగుదళి, సాగుబుడి). — ಸಾಗುವಳಿಕಾಲ. The time to commence farming (My.). — ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡು. To cultivate, to till (My.). — ಸಾಗುವಳಿ ಯಾಗು. -ಆಗು. To come under cultivation, to be cultivated or tilled, cultivation to take place (C.; B. 4, 147; 5, 87).

ಸಾಗೂ sâgû. Sago. See ಸಬ್ಬು 2.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ sâṅkrâmika. (fr. ಸಂಕ್ರಾಮು). Contagious (as disease, My.).

ಸಾಂಖ್ಯ sâṅkhya. (fr. ಸಂಖ್ಯಾ). Relating to number or calculation, reckoning up, calculating; deliberating, reasoning. 2, N. of one of the divisions of philosophy (enumerating twenty-five tattvas or true principles, ascribed to Kapila). 3, a follower of the sâṅkhya system of philosophy. 4, N. (Bp. 38, 55; 43, 40). — ಸಾಂಖ್ಯತೋಟ್ಟ. N. (Bp. 50, 62).

ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ sâṅkhya-śâstra. The sâṅkhya system of philosophy; any treatise upon it. (My.).

ಸಾಂಖ್ಯಶಿವೈಕ್ಯ sâṅkhya-śivaikya. A man who has become one with Śiva by means of sâṅkhya (Bp. 50, 75).

ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ sâṅkhya-âyana. N. of a muni, and of the author of certain sûtras. (Bp. 3, 63. 64).

ಸಾಂಗ sa-aṅga. Having members or subdivisions. 2, comprising every subordinate part, complete in every part, finished, perfect. 3, together with the vedic aṅgas. See Bp. 4, 66; 7, 3; 18, 35; 24, 16. 27. 35. 89; 33, 6; 37, 10; 47, 13; 50, 41; 60, 3; ಆಪ್ತ.

ಸಾಂಗತ sâṅgaṭa. ಸಾಂಗಡ sâṅgaḍa. = ಜಂಗಾಲ 1, q. v. (My.).

ಸಾಂಗತ್ಯ sâṅgatya. (fr. ಸಂಗತಿ). A meeting, etc. (ಸಮಿತಿ, ಕೂಟ Mn. 141).

ಸಾಂಗು sâṅgu. A spear or a javelin altogether of iron (Mhr., H. ಸಾಂಗ; R.).

ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ sâṅga-upâṅga. Being with all its members, items, parts and appendages. 2, along with the vedic aṅgas and upâṅgas. See Bp. 18, 35; 31, 8; 43, 34; 44, 25; 56, 12; Bh. 1, 7, 41; J. 19, 54.

ಸಾಂಗ್ರಾಣಿ sâṅgrâṇi. A flat circular stone with a hole in its midst, used in gymnastic exercises (My.).

ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕ sâṅgrâmika. (fr. ಸಂಗ್ರಾಮು). Relating to war; warlike, martial. (R.).

ಸಾಚಾ sâčâ. True, real (My.; Mhr., H.). 2, a mould or matrice (My.; Mhr., H. ಸಾಂಚಾ).

ಸಾಜಿ sâji. *Crookedly, awry, obliquely.*

ಸಾಜಿತ್ಯ sâjitya. (fr. ಸಜಿತ). Friendship, fellowship (ಗೆಳೆ ತನ G.). 2, the office of a counsellor, ministership, ministry, administration (ನ್ಯಾಯ ಪೀಠಸ್ಥರ G.).

ಸಾಜೀಕೃತ sâji-kṛita. Made crooked; bent, inclined; seen crookedly, distorted, misrepresented. 2, distortion or perversion of mind, prejudice. (R.).

ಸಾಜ jâja. Tbh. of ಸಜಸ. (ಸಜಸ Kk. 94; ನಿಳ್ಳದ, ನಿಸದ, ನಜ್ಜಿ, ಬಲಂ, ಬೆಜಂ, ಜದ್, ಜಿಜಿ Śm. 34; Ŏpr. 9, 33).

ಸಾಂಜಲಿ sa-aṅjali. Being together with the aṅjali (in saluting, Śiv. 4, 101).

ಸಾಟಿ sâṭi. Likeness, similarity; like, equal (Grj. 6, 26; Si. 46; Śiv. 2, 17; 4, 85; My.; Tě. జాటుక, జాట్టు, జాటుదె, సాటి, సాటుదె, సాటిక; *cf.* ಜಾಟಿ 17).

ಸಾಟಿ sâṭi. 1. Tbh. of ಜಾಟಿ. Cloth. ಜಾಟಿ ಅಲ್ಲದವನು ಸಾಟಿ ಒಗವಾನೇ? (Prv.).

ಸಾಟಿ sâṭi. 2. Barter, exchange (My.; Tě. సాటా, సాటి, M. ಸಾಟ್ಟಿ; see Mhr., H. s. ಜಟ್ಟಿ). ಸಾಟಿಯ ಸಂಸಾರ, ಗೊಟ್ಟಿಯೆಳು ವ್ಯಾಪಾರ (Prv.). — ಸಾಟಿವ್ಯಾಪಾರ. Bartered merchandise (My.).

ಸಾಟೀನ್ sâṭin. (Satin), thick cotton cloth, a kind of drill (My.; Si. 223).

ಸಾಢ sâḍha. Overcome, conquered. See ಆಷಾಢ.

ಸಾಣೆ sâṇi. pl. = ಸಾಣೆ. — ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. = ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. (ಪಾಣೋಪದ G.). — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿ. = ಸಾಣೆ ಹಿಡಿ. ಕತ್ತಿಯ ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಯುವನ (ಅಸಿಧಾರಕ G.). — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. = ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. (G. 494).

ಸಾಣಿಗ sâṇiga. A man who grinds or sharpens tools (Tě. Bp. 47, 41).

ಸಾಣಿಗೆ sâṇigĕ. A sieve, a strainer (ಜರಡಿ G.; *cf.* ಚಾಳಿ). — ಸಾಣಿಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sieve-like eye (S. Mhr.). — ಸಾಣಿಗೆ ಹಾಳು. To sift, to strain (ಚಾಳಿಸು G.).

ಸಾಣಿಸು sâṇisu. = ಚಾಳಿಸು 1. To sift, to strain (S. Mhr.).

ಸಾಣೆ sâṇĕ. = ಸಾಣೆ. Tbh. of ಜಾಣ 1. (Śmd. 335. 364). A grindstone, a whet-stone (Bp. 37, 49; J. 12, 21; C.; Mhr. ಸಾಣ). ಸಾಣೇ ಗುಣ ಗನ್ನಡಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಕಾಣ್ಯದ ಗುಣ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ನೋಡು.—ಸಾಣೆಗೆ ತಾಳು ಮುಟ್ಟಿಸು! ಅಜ್ಜರೆ ಅಜ್ಜಿ ಪರದ ಮಾಗ ಕಾಣ್ಯ ಕೊಡ ದೇವು! ಅಜ್ಜ ಮಾಗ (Prvs.). See Mr. s. ಜೇ 2; Si. 345. 485. — ಸಾಣೆಕಲ್. ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. = ಸಾಣೆ. (Bp. 12, 10; C.). ಮುಟ್ಟಿಯಾ ಮುಣ್ಣನ್ನು ಇಟ್ಟು ತಾ ನೋಸಲೊಳಗೆ, ಕಿಟ್ಟಿಕೆ ಸ್ವರ್ಗವಪ್ಪು ಯುವರೆ? ಸಾಣೆಕಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೇಡೀನು? (Sp.). ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿಗೂ ಮೇಣು ತರೆಗೂ ಗಣ್ಣು (Prv.). — ಸಾಣೆಗದ್. -ಕಲ್. = ಸಾಣೆಕಲ್. (Bp. 27, 6). — ಸಾಣೆ ಹೇದು. To grind, to macerate. ವೀಣೆ ಮಾ ಲಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಾಣೆ ಹೇದುಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ಸಾಣೆಹಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To grind, to sharpen (J. 26, 60). — ಸಾಣೆ

ಹಿಡಿ. = ಸಾಣೆಏಡಿ. (My.). — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. To get ground or sharpened (My.).

ಸಾಣೆಗಾಯಿ sâṇe-gâya. = ಸಾಣಿಗ. (ಪಪ್ಪಡೂಜ, ಅಸಿಧಾರಕ Nr.; Sl. 336; My.).

ಸಾತಲೆ sâtalé. *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಸಾತಾನಿ sâtâni. = ಚಾತಾಳದನಿ, q. v. (My.; Tē.).

ಸಾತಾರೆ sâtâré. *N. of a town* (B. 4, 81; My.).

ಸಾತಿ sâti. 1. Tbh. of ಸ್ವಾತಿ. (Śmd. 368).

ಸಾತಿ sâti. 2. *Gaining, obtaining, acquisition.* 2, *gift, giving.*

ಸಾತಿ sâti. 3. *End, conclusion;* cessation; destruction; sharp pain.

ಸಾತಿಶಯ sa-atiśaya. Excessive; pre-eminent, excellent (Ūh. v. 203. 221).

ಸಾತಿಸಾರ sa-atisâra. *Afflicted with dysentery or diarrhœa.*

ಸಾತೀನ sâtîna. (fr. ಸತೀನ). *Pease, Pisum sativum* (ಬಟ್ಟಾಣಿಯ ಲೆ IIIā.).

ಸಾತೀಲಕ sâtîlaka. = ಸಾತೀನ. (Colebr.).

ಸಾತ್ತ್ವಿಕ sâttvika. (fr. ಸತ್ತ್ವ). = ಸಾತ್ವಿಕ. (Sk.).

ಸಾತ್ಯಕಿ sâtyaki. (fr. ಸತ್ಯಕ). Son of Satyaka and charioteer of Krishṇa (J. 7, 2; 8, 10. 29. 34).

ಸಾತ್ಯವತೇಯ sâtyavatêya. (fr. ಸತ್ಯವತಿ). *Vyâsa.*

ಸಾತ್ವತ sâtvata. Vishṇu or Krishṇa. 2, *Baladêva.* 3, N. of a people inhabiting a district in central India.

ಸಾತ್ವತಿ sâtvati. One of the four divisions of dramatic style. (Kâvy. IV, 2, 58. 60).

ಸಾತ್ವಿಕ sâtvika. = ಸಾತ್ತ್ವಿಕ. Real, substantial, essential, natural, genuine, true; honest, sincere, good, virtuous, excellent, amiable, gentle, pure (without the least admixture of passion), mild; vigorous, energetic; endowed with the sattvaguṇa (*i. e.* purity or goodness); belonging to or proceeding from this guṇa. 2, *natural indication of feeling or emotion* (bhâva), as a blush or change of colour, etc. See Ūpr. 6, 72; Bp. 39, 24; 47, 4.

ಸಾತ್ವಿಕತನ sâtvikatana. = ಸಾತ್ವಿಕತ್ವ. (My.).

ಸಾತ್ವಿಕತ್ವ sâtvikatva. Honesty, sincerity, goodness, etc. (My.).

ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ sâtvika-bhâva. = ಸಾತ್ವಿಕ No. 2. (Kâvy. IV, 2, 17; Sl. 67).

ಸಾತ್ವಿಕಿ sâtviki. = ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ. (Grj. 2, after 106).

ಸಾತ್ವೀಕ sâtvika. Tbh. of ಸಾತ್ವಿಕ. (My.; G.).

ಸಾದ sâda. 1. Tbh. of ಸಾಧು. (My.). ಸಾದ ಎತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಟು (Prv.).

ಸಾದ sâda. 2. = ಸಾದಾ 2, etc. — ಸಾದಕುಬುಸ. A class of Kurubas (My.). — ಸಾದಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Pure red (B. 5, 55).

ಸಾದ sâda. 3. Sitting, settling down, sinking; placing, putting; clearness, purity. See ನಿಷಾದ, ಪ್ರಸಾದ.

ಸಾದನ sâdana. Causing to sit or sink; destroying; placing, putting; sitting, settling; sinking; a house, a dwelling; rendering clear; calming. See ಉಪ-, ಪ್ರ-.

ಸಾದನೆ sâdanĕ. 1. = ಸಾಧನ. See ಪ್ರ-.

ಸಾದನೆ sâdanĕ. 2. Tbh. of ಸಾಧನ. (Śmd. 339).

ಸಾದರ sa-âdara. Having or paying respect, *respectful, considerate;* impassioned; respect (Bp. 20, 6; J. 18, 13); love (My.). ಸಾದರ, respectfully, considerately, reverently (Grj. 10, after 108); noticeably (Ūh. v. 334).

ಸಾದರಣ sa-âdarapa. = ಸಾದರ. (Bp. 45, 11).

ಸಾದರು sâdaru. Arrived, come; produced, issued, edited (My.; Mhr., H. ಸಾದರ).

ಸಾದಾ sâdâ. 1. = ಸದಾ. See Mr. s. ಸಾಗುನ್ಯ.

ಸಾದಾ sâdâ. 2. = ಸಾದ 2, ಸಾದು 2, ಸಾಧಾ, q. v. — ಸಾದಾ ಅಂಚು. A plain border (My.). — ಸಾದಾಕೆಮ್ಪು. Pure red (My.). — ಸಾದಾನಡಿಗೆ. = ಸಾದಾನಡೆ. (B. 3, 55; 5, 13). — ಸಾದಾನಡೆ. An ordinary pace or walk (My.). — ಸಾದಾಲಕೋಟೆ. A common (not fine) envelope (My.). — ಸಾದಾಲಗಾಡು. A common (unadorned) bridle (My.). — ಸಾದಾಸೀರೆ. A plain female cloth (My.).

ಸಾದಿ sâdi. ಸಾದಿನ್. One who sits or sits down (see ನಿಷಾದಿ); a charioteer; *a horseman, a rider;* one seated or riding on an elephant. 2, destroying.

ಸಾದಿತ sâdita. Sat; made to sit or sink; depressed; etc. See ಆ-.

ಸಾದಿನ sâdina. Tbh. of ಸಾದಿನ್. (ಪಣ್ಣಹಯುಕೇಜುವದ Mr. 247; My.).

ಸಾದಿಲವಾರು sâdilavâru. Any contingent charge (as of an office or school for ink, paper, pens, pencils, oil, etc., My.; Mhr., H.).

ಸಾದು sâdu. 1. = ಸಾಧ್ವ. (Tbh. of ಸಾಧ್ವ or ಸ್ವಾದು?). A fragrant substance, a perfume (ಗಧ್ಯಪ್ರಧ್ಯ Śm. 99; ಸಾಧ್ವ Mr. 336; Grj. 2, after 106; 3, after 91; Bp. 4, 35; 12, 11; Bh. 1, 12, 16; M. ಚಾನ್ದು, compound ointment of sandal, camphor, musk and saffron = T. ಮುಯಿಚ್ಚಾನ್ದು; T. ಚಾನ್ದು, sandal wood = ಚನ್ದನ; Tē. ಚಾದು, to macerate, to triturate in water, see ಚೇ 2).

ಸಾದು sâdu. 2. The black colour made of burnt rice or râgi with which females and children mark their foreheads (My.; Tē. ಚಾದು). — ಸಾದುಮೊಟ್ಟು. A round spot of ಸಾದು put on the forehead (My.; T. ಚಾನ್ದುಬೊಟ್ಟು).

ಸಾದು sâdu. 1. Tbh. of ಸಾಧು. Goodness, kindness (ಸುಜನ ಸತ್ವ Śm. 99); etc.

ಸಾದು sâdu. 2. = ಸಾದಾ 2, etc. — ಸಾದುಬುಟ್ಟಿನ. Plain roundness. ಸಾದುಬುಟ್ಟಿವಾಗಿಹುದು, ಪಕ್ಕತಾಗಲ್ಲ; ಬಾವ ಮೂಡಿದಕಲ್ಲು, ಧ್ಯಂಗೇಶಕಲ್ಲು; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೋದಲುಣ್ಣು, ಮೆಲುವಷ್ಟಕ್ಕಿಲ್ಲ (a tripod, Bĕḍagina ṭaupada).

ಸಾದೃಶ್ಯ sâdṛiśya. (fr. ಸದೃಶ). *Likeness, resemblance, similarity;* a likeness, a portrait. See ಫೋಟೋ 1; Śmd. 159; Kâvy. III, 3, B, 60.

ಸಾದೇವ sâ-dêva. Tbh. of ಸಪದೇವ. (Śmd. 379).

ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ sâdguṇya. (fr. ಸದ್ಗುಣ). Good, pure (ವಿಸ್ತರ, ಪವಿತ್ರ Kn. 140).

ಸಾದ್ಭುತ sa-adbhuta. Wonderful, etc. (Śśv. 4, 108).

ಸಾದ್ಯ sa-âdya. Having beginning. See ಆ-.

ಸಾಧಕ sâdhaka. Effective, accomplishing, fulfilling, completing, perfecting, finishing; that is effective, etc.; aiding, helping; help. 2, exercise, practice (C.; see ಶಕ್ತಿ-, ಗರುಡ-). 3, a skilful man. 4, one who practices (see ಶಕ್ತಿ-). ಬಾಧಕ ಏರುವಾಗ್ಗೆ ಸಾಧಕವೇನು?—ಸಾಧಕ (*i. e.* ಸಾಧಕ ವಿಷ್ಣ) ವಿಷ್ಣೆ, ಬಾಧಕ (*i. e.* ಬಾಧಕವಿಷ್ಣ) ಪ್ರಧ್ಯ (Prva.). — ಸಾಧಕ ಬಾಧಕ. Helpful and hurtful; that is helpful or hurtful (My.; Mhr.). — ಸಾಧಕ ಮಾಡು. To practice (with or on,

My.). ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕರ ಸಾಧಕ ದೂರವಲಿ! (ಸಮ್ಮ) ಹಾಡಿಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಸಾಧಕತಮ sâdhaka-tama. *Very effective.*

ಸಾಧನ sâdhana. = ಸಾಧನೆ 2. *The act of accomplishing, effecting, achieving, performing, executing.* 2, settling. 3, accomplishment, completion, complete attainment of any object. 4, a means of accomplishing or effecting, means of obtaining, efficient cause, *a means, an expedient* (ಉಪಾಯ Kn. 114); *an instrument, an agent.* 5, *an implement, a utensil, an apparatus* (ಗೃಹೋಪಸ್ಕರಣಂಗಳ್, ಮನೆ ಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು 114; ಗೃಹಕ್ಕೆ ಏನೇನ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ Mr. 501); any weapon (ಶುಚಾದಿಯುಪಕರಣ 501). 6, the instrumental case (in grammar). 7, *the penis.* 8, matter, materials, ingredient, *a substance, a thing;* a drug, medicine. 9, *property, wealth* (ಧನ, ಧನ 114; ಧನ 501). 10, *a component part of an army,* any military apparatus, force, army (ಪಡೆ, ಸೇನೆ 114). 11, aid, assistance, an assistant. 12, substantiation, proof, establishment of the truth, proving, demonstration. 13, a document (My.). 14, a reason or premise leading to a conclusion, middle term in a syllogism. 15, ಅಂಗಚರ್ಯೆ (ಅಂಗತ್ರಯಚರ್ಯೆಯಂ ಧರ್ಮ 114; 501). 16, accomplishing anything by magic or incantations, magic. 17, obtaining (ಪಡಿಯುವಳೆ Sl. 437); enforcement of payment or settlement (of a debt), *compelling the delivery of anything,* infliction of a fine. 18, good works as secondary means of obtaining purity and emancipation, the observance of moral and ceremonial duties (ಉತ್ತರಕಾರ್ಯ, ಒಳ್ಳಿತ ಕಾರ್ಯ 114; ಕಾರ್ಯ 501). 19, advantage, profit. 20, friendship. 21, the act of subduing, overcoming, mastering. 22, subduing by charms, stupefying, fascinating. 23, exercise, practice (My.). 24, conciliating, propitiating, worshipping. 25, expressing, denoting; a mark, a sign (ಆಕಳ್, ಕುರುಹು 114). 26, a man endowed with fame (ಜಸಯುತ, ಕೀರ್ತಿವಿಭವಸಮೃದ್ಧ ಪುರುಷ 114). 27, savor (ಅನ್ನಮುಮ್ಮುರುಸೆಂಜಯ, ಅನ್ನ ಮೊದ ಲಾದ ರುಚಿಗಳು 114; ಆಹ್ಲಾದಿರುಚಿಗಳ್ 501). 28, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 114). 29, a bodily organ; the three karaṇas called manas, vachana and kâya (ಕರಣತ್ರಯಂಗಳ್, ಮನ ವಚನ ಕಾಯವೆಂಬ ತ್ರಿಕರಣ 114). 30, *torture* (ಪೀಡೆ 501). 31, *killing, destroying.* 32, killing metals (*e. g.* mercury), depriving them by oxidation, etc. of their metallic properties for medicinal or alchemical purposes. 33, burning on the funeral pile, obsequies. 34, setting out, proceeding, *going.* 35, *going after, following.* 36, various modes of writing verses (ಬಂಧ Kn. 8). ಮೂಗಂ ಸದೃತ್ತ ಸಾಧನಂ (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 30; B. 3, 92; 4, 147. 190; 5, 123. — ಸಾಧನಂಗಯ್ಯು. -o-ಳುಮು. To give the (necessary) substances (Śśv. 2, 64). — ಸಾಧನ ಸಮ್ಮತ್ತು. Materials and means (My.).

ಸಾಧನೆ sâdhanĕ. = ಸಾಧನ Nos. 17 (J. 28, 22; My.) and 23 (My.). ಗರುಡಿಸಾಧನೆಯು ಮನೆ (ಪ್ರದರ್ಶನ, ಪಾಲಿಸಿರೆ Mr. 197). 2, = ಸಾಧನ No. 4 (B. 5, 39. 105). — ಸಾಧನೆ ಮಾಡು. To practice (with or on, My.). 2, to compel the delivery of anything (taken away), to recover (My.).

ಸಾಧಾ sâdhâ. = ಸಾದಾ 2, etc. Plain, simple; plain, mere, pure, etc. (Mhr., H.). — ಸಾಧಾಬಟ್ಟೆ. A plain cloth (B. 5, 229). — ಸಾಧಾಜೋಡು. A couple of plain dôtaras woven together (B. 3, 102). — ಸಾಧಾಜೋತರಜೋಡು. = ಸಾಧಾಜೋಡು. (B. 3, 102). — ಸಾಧಾಬಟ್ಟೆ. A plain cloth (B. 5, 217). — ಸಾಧಾಮನತನ. Pure poverty (B. 5, 193).

ಸಾಧಾರಣ sâdhâraṇa. (fr. ಸ-ಧಾರಣ). Belonging or applicable to many, *common to many or all, general, universal, common,* joint. 2, *equal, like, similar.* 3, middling, ordinary (My.; Mhr.). 4, generic. 5, a common rule or precept or one generally applicable. 6, specific character. 7, the forty-fourth year of the cycle of sixty (My.). ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, generally (My.; B. 3, 117); in an ordinary or common way (My.).

ಸಾಧಾರಣತೆ sâdhâraṇa-tai. Generally (B. 4, 96. 164).

ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮ sâdhâraṇa-dharma. Common or universal duty. (My.).

ಸಾಧಾರಣರೀತಿ sâdhâraṇa-rîti. An ordinary, common manner (B. 2, 1).

ಸಾಧಾರಣೆ sâdhâraṇĕ. = ಸಾಧಾರಣ (B. 5, 200).

ಸಾಧಿತ sâdhita. Effected, completed, finished, achieved, accomplished, succeeded; settled, fulfilled; substantiated, proved; made good, settled, discharged, recovered; obtained; fined; *amerced, punished by fine, made to pay; awarded* (as a punishment or fine); subdued, mastered; enabled to effect or obtain. See ಪ್ರ-.

ಸಾಧಿಷ್ಠ sâdhishṭha. Best, most excellent; very fit, most proper or right; *hardest, very hard or firm.*

ಸಾಧಿಸು sâdhisu. To accomplish, to effect, to perform, to do, to complete, to settle (Śmd. 6; B. 4, 13); to observe (J. 10, 15). 2, to substantiate, to prove, to establish; to vindicate (My.; Sl. 48). 3, to compel the delivery of anything (taken away), to recover (My.). 4, to obtain; to acquire (Ćpr. 8, 84; J. 2, 26; 10, 38; My.; B. 4, 20. 42). 5, to subdue, to overcome, to conquer (Ćpr. 7, 29; Śmd. 188. 260; Bp. 16, 15; Ć. Bp. 47, 11); to master (as any vidyâ, My.). 6, to practice. ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸುಖ ಸುಲಗ ಮನು ಮು (Prv.). 7, to charge (upon another, My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿ ಸುವನಲ್ಲಿಪ್ಪವನೆ ಳಮುಪೆಪ್ಪ; ಸರ್ವಸುಖಪೆದೆಯು ನರಳಲ್ಲಿ ನೆರಿಸ ಳಪ್ಪೆಯನ್ನಳ್ಳು (Sp.). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ (ಸಾಧಿತ Kn. 148). ಸಾಧನ ಮಾಡಿದ್ದು (ಸಾಧಿತ G.). See ಹೊಸ್ತು-.

ಸಾಧಿಸುವಿಕೆ sâdhisuvikĕ. = ಸಾಧಿಸುವ. (ಆರಾಧನ Sl. 438).

ಸಾಧಿಸುವ sâdhisuva. Accomplishing, effecting, fulfilling, carrying out, etc. ಜಗದು ಸಾಧಿಸುವ (ವೈರಮುಷ್ಟಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Mr.).

ಸಾಧೀಯಸ್ sâdhîyas. Better, more excellent; *more proper or right, very proper or right, very handsome; harder, firmer, very hard or firm.*

ಸಾಧು sâdhu. = ಸಾಧ 1, ಸಾಮು 1. Accomplished, perfect, excellent, good, eminent. 2, *virtuous, honourable, pious, righteous, faithful, honest;* mild or gentle in disposition (used also of beasts, My.). 3, correct, pure, classical (as a language, etc.). 4, *fit, proper, right.* 5, *pleasing, beautiful.* 6, *well-born, noble, of honourable or respectable descent.* 7, *a good or honest man;* a saint, a sage; a jina, a deified jaina saint or guru (see Mr. s. ವೈನ). 8, well; well done! good! indeed.

ಸಾಧುಜನ sâdhu-jana. Goodness (ಗುಣ Mr. 501). 2, a good, etc. person (My.).

ಸಾಧುವಾದ sâdhu-vâda. A cry of "good!" (My.).

ಸಾಧುವಾಹಿ sâdhu-vâhi. Carrying well: *a good horse, well-trained horse.*

ಸಾಧುವೃತ್ತಿ sâdhu-vṛitti. Good profession or means of living; good or excellent practice, moral and ritual observances. (My.).

ಸಾಧ್ಯ sâdhya. To be accomplished or effected, to be done; to be formed. 2, accomplishable, practicable, feasible, attainable, being within one's power (to get, etc., ಛಂದ, ಸಾಧ್ಯವಾದುದು Nn. 15; ಛಂದ Mr. 510). 3, to be proved or demonstrated. 4, to be inferred or concluded (in logic). 5, to be subdued or mastered, subduable, to be conquered, conquerable. 6, to be cured, curable (as a disease). 7, accomplishment, perfection. 8, an object to be accomplished (in law), the thing to be proved or established by proof, the matter in debate. 9, the major term in a syllogism, the subject of a proposition. 10, *a class of celestial beings.* ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧಿ sâdhya-siddhi. The effecting of what has to be done. 2, the establishing of what has to be proved. 3, the success of an undertaking, accomplishment. 4, proof, conclusion. (R.).

ಸಾಧ್ವಸ sâdhvasa. *Fear, terror.*

ಸಾಧ್ವಿ sâdhvi. A chaste or virtuous woman; *a faithful wife.*

ಸಾನ sâna. 1. Destroying; bringing to an end. See ಆಪ-.

ಸಾನ sâna. 2. Tbh. of ಶ್ವಾನ. (ಪಾಯ° ಕೆಂ. 31).

ಸಾನ sâna. 3. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.).

ಸಾನಂದ sa-ânanda. Possessed of joy, happy, delighted, enjoying happiness, endowed with happiness;—joy, happiness. See Bp. 2, 21; 8, 6; 35, 5; 43, 17; 53, 7; J. 11, 2; 28, 59. — ಸಾನಂದದೇವ. N. (Bp. 58, 60).

ಸಾನಬಾಗ sâna-bâga. = ಸಾನಮೋಗ. (My.).

ಸಾನಮೋಗ sâna-bôga. = ಪಾನಫೋಗ, etc. (My.).

ಸಾನಿ sâni. A second: a companion: a fellow, an associate, a colleague (in an office, etc., My.; Tē.; H.); also used in the feminine gender, see *e. g.* ಜೊತೆಸಾನಿ. — ಸಾನಿಗುಮಾಸ್ತ. A fellow-gumâsta (My.). — ಸಾನಿಪಾನಫೋಗ. A fellow-sânabhôga (My.).

ಸಾನು sânu. *Level ground on the top or edge of a mountain, table-land* (ಪಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 90. 108; ಗಿರಿಯ ಪ್ರಿಠ Mr. 97). 2, a summit; a point, end, top.

ಸಾನುಕೂಲ sa-anukûla. Friendly, well disposed; suitable, favourable; well equipped (My.).

ಸಾನುನಯ sa-anunaya. *Courteous, kind, civil, polite.*

ಸಾನುನಾಸಿಕ sa-anunâsika. Nasal (My.).

ಸಾನುಭವ sa-anubhava. Possessing fruition or experience; one who enjoys or experiences (Bp. 40, 82). 2, fruition, experience (3, 80; 6, 28; 8, 20).

ಸಾನುಭಾವ sa-anubhâva. = ಅನುಭಾವ No. 2 or 3. (Bp. 33, 2).

ಸಾನುಮತಿ sânu-mat. *A mountain.*

ಸಾನುಮತ sa-anumata. Assented to, concurred with; approbation, assent. See ಸೇರ್.

ಸಾನುಮತಿ sa-anumati. Approbation, assent (My.).

ಸಾನುಮಂತ sânu-manta. = ಸಾನುಮತ್. (ಪಟ್ಟ Mr. 96).

ಸಾನುಮಾನ sa-anumâna. Dependent on or associated with inference. (R.).

ಸಾನುರಾಗ sa-anurâga. Attached, passionate, impassioned. 2, affection, love, passion, desire (Bp. 24, 50; 35, 3; J. 3, 22).

ಸಾನುಸ್ವಾರ sa-anusvâra. Having the nasal mark anusvâra. (My.).

ಸಾಪೆ sâpe. = ಪಾಪೆ, q. v. (My.). Tbh. of ಸೇನೆ. (T. ಪೇಪ್ಪ, an army; a great many).

ಸಾಪ್ತ sâpta. 1. = ಸಪ್ತ 1. (My.). *Cf.* ಪಾಪ್ತ.

ಸಾಪ್ತ sâpta. 2. (Tbh. of ಪಾಪ್ತ?). Śiva (ಉಮೆಯರಾಳ್ವ, etc. Ct. II, 5; 3ನ Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಸಾಪ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Pârvati; N. (My.). — ಸಾಪ್ತಾಯಿ. -ಆಯಿ. = ಸಾಪ್ತಮ್ಮ. ಉಬ್ಬಿಕೆ ತಿಬ್ಬಿಕೆ ಮೂಗಾಯಿ, ಕಿಬ್ಬು ಹೊಡೆಕೆ ಸಾಪ್ತಾಯಿ (Prv.).

ಸಾಪ್ತ sa-apta. 3. A word with final ಸ್ (Śmd. 274. 323).

ಸಾಪ್ತಪನ sâptapana. (fr. ಸಪ್ತ ಪನ). *A sort of severe penance.*

ಸಾಪ್ತಿ sâpti. Tbh. of ಪಾಪ್ತಿ. (Śmd. 335).

ಸಾಪ್ತ್ವ sâptva. (ಪಾಪ್ತ್ವ). Consolation, consoling, comforting; *conciliation; conciliatory, pleasing or mild speech* (ಆಶ್ಚರ್ಯಮುಳುರ, ಸೊಗಸುವ ಮಾತು Nr.).

ಸಾಪ್ತ್ವನ sâptvana. (ಪಾಪ್ತ್ವನ). = ಸಪ್ತಪದಿ. *The act of appeasing or consoling; speaking kindly and in a conciliatory manner; friendly salutation and inquiry, courtesy, complaisance* (ಪ್ರಣತಿ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಸಪ್ತಪ್ಪುವ Hit.).

ಸಾಪ್ತ್ವವಾದ sâptva-vâda. Speaking in a kindly and affectionate manner. (R.).

ಸಾಪ್ತ್ವಿತ sâptvita. (ಪಾಪ್ತ್ವಿತ). Consoled, comforted. (R.).

ಸಾಪ್ತು sâptu. (Śmd. 48). = ಸಾಧು 1.

ಸಾಪ್ರತಿಪತ್ತಿಕ sâmpratipattika. (fr. ಸಪ್ರತಿಪತ್ತಿ). *Present perception of a result, immediate consequence. Cf.* ಸಾಂಪ್ರತಿಪತ್ತಿಕ.

ಸಾಪ್ರ sâmra. *Thick, close, dense, compact;* clustered together, collected, united in a mass; course, gross; strong, stout, robust (3ನ, ದಟ್ಟವು Nn. 6; ಛಂದ, ದಟ್ಟ 15; 3ನ Mr. 495); much, abundant, excessive, *vehement, intense;* unctuous, oily; viscid, smooth, soft, bland; pleasing, agreeable. 2, a thicket, a wood; a heap, a cluster. 3, a fragrance (ಸಾಮು Mr. 336).

ಸಾಪ್ರತ್ವ sâmratva. The state of being thick, etc. etc. See ಮುಪ್ಪಯಿಸು.

ಸಾಪ್ರಪದ sâmra-pada. N. of a vṛitta (Ōh.).

ಸಾಪ್ರಾನಂದ sâmra-ânanda. Excessive or great joy (Ūpr. 3, 93).

ಸಾಪ್ಸಾಯ್ಯ sâmsâyya. = ಸಪ್ಸಾಯ್ಯ. *Any substance mixed with ghee, etc., and offered as an oblation with fire* (= ಹವಿಸ್).

ಸಾಪ್ನಿಧ್ಯ sâmnidhya. (fr. ಸಪ್ನಿಧಿ). Nearness, vicinity, proximity; presence. (Bp. 19, 46; 23, 12; 24, 20; J. 10, 19. 20).

ಸಾಪ sâpa. 1. = ಸಾಪು. (B. 5, 116. 117).

ಸಾಪ sâpa. 2. Tbh. of ಪಾಪ. (Śmd. 335).

ಸಾಪತ್ನ sâpatna. (fr. ಸಪತ್ನಿ). Born from a rival wife, belonging to fellow-wives; a son of a rival wife (ಪಾಂಡವ Mr. 312; Bh. 1, 8, 6).

ಸಾಪತ್ನಿಕ sâpatnika. The state of being a rival wife. See ಕೃತ.

ಸಾಪತ್ನ್ಯ sâpatnya. The son of a rival wife. 2, a rival, an enemy, an adversary. 3, the state or condition of a rival wife; rivalry, ambition, enmity. (My.).

ಸಾಪಿಂಡ್ಯ sâpiṇḍya. (fr. ಸಪಿಂಡ). Connection by presenting obsequial offerings to the same Manes, consanguinity, kindred, kin. — ಸಾಪಿಂಡ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಂಡೀಶ್ರಾದ್ಧ or ಸಪಿಂಡೀಕರಣ. See s. ನಿಮಿತ್ತಶ್ರಾದ್ಧ.

ಸಾಪೆ sâpĕ. = ಚಾಪೆ. A mat (ಕಬ, ತಲಿಜಾಳ Si. 308; My.; Sl. 165).

ಸಾಪೇಕ್ಷ sa-apêksha. Having regard or respect to, dependent on. (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಸಾಪೇಕ್ಷೆ sa-apêkshĕ. See s. ಅಪೇಕ್ಷೆ, in G. = ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಸಾಪ್ತಪದ sâptapada. (fr. ಸಪ್ತಪದ). Belonging to seven steps, produced by or depending on seven steps.

ಸಾಪ್ತಪದೀನ sâptapadîna. Circumambulation of the nuptial fire by the bride and bridegroom in seven steps. 2, *friendship* (easily contracted), *intimacy*.

ಸಾಫ sâpha. = ಸಾಫ. (Čb. 20).

ಸಾಫಲ್ಯ sâphalya. (fr. ಸಫಲ). Productiveness, fruitfulness; profit, advantage; success. (Grj. 4, 41).

ಸಾಫಲ್ಯತ್ವ sâphalyatva. The state of having productiveness, etc. (Bp. 5, 51).

ಸಾಫ sâphu. = ಸಾಹ 1, ಸಾಫ. Clean (My.; Mhr., H. ಸಾಫ); free from moral impurity; pure; free from disease, clear of blemish; smooth, even; plain, clear, simple, fair (as a piece of composition, speech, etc. (Mhr., H.). 2, ruin, utter destruction (My.; Tĕ.).

ಸಾಬ sâb. = ಸಾಬೞು. (My.; see ರಾಜಾ-).

ಸಾಬೀತು sâbîtu. = ಸಾಬೂತು. Sound, firm; proved, established (My.; Mhr., H. ಸಾಬೀತ, ಶಾಬೂತ).

ಸಾಬೂತು sâbûtu. = ಸಾಬೀತು. (My.).

ಸಾಭಿಪ್ರಾಯ sa-abhiprâya. Having an aim or purpose, persevering, resolute; having a meaning or sense. (Kâvy. III, 3, B, 166; Râv. 6, after 132).

ಸಾಭಿಲಾಷೆ sa-abhilâshĕ. Desire, eagerness, wish, passion (J. 26, 6).

ಸಾಮ sâma. 1. Calming, tranquillizing, soothing; reconciling, conciliating, appeasing; *conciliation*, speaking kindly, kindness; gentleness, mildness (ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮ್ಮಿಸುಜ Mr. 4, 59; ಶಬ್ದಮ ಲೆ. II, 49). 2, negotiation, peaceable or conciliatory behaviour (as one of the four means of success against an enemy, ಸಂಧಾನ Mr. 267, see ಚತುರೋಪಾಯ). 3, *N. of one of the three principal vêdas* (arranged for chanting).

ಸಾಮ sâma. 2. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ. (My.; see ಸಾಮುದರ್ಗ). — ಸಾಮುಳುಸುವಿ. The weed Gendoeaulon glabrum Cass. (K.).

ಸಾಮಕಿ sâmaki. See Mr. s. ಚಾಮಕಿ.

ಸಾಮಗ್ರಿ sâmagri. (fr. ಸಮಗ್ರ). Entireness, wholeness, etc.; a collection or assemblage of implements or materials, apparatus, goods and chattels, furniture, effects, gear. (Čpr. 2, after 14; Kâvy. III, 3, B, 144; My.; B. 4, 12). — ಸಾಮಗ್ರೀಸಙ್ಗ್ರಹ. Preparation of all materials or things (My.).

ಸಾಮಜ sâma-ja. Arising from conciliation, produced by gentleness of conduct or kindness. (J. 6, 28). 2, produced by the sâmavêda. (J. 28, 8). 3, an elephant (ನಿರ್ವಾಣ, ಆನೆ Nn. 19; ಕವಲಿ, ಆನೆ 43; J. 6, 9. 28; 28, 8; 34, 11); N. of an asura.

ಸಾಮಜಾರಿ sâmaja-ari. The enemy of the elephant: a lion (Bp. 55, 22).

ಸಾಮಜಾಸುರ sâmaja-asura. The asura Sâmaja or Gajâsura (Bp. 46, 18).

ಸಾಮತಿ sâmati. Tbh. of ಸಾಮ್ಯತೆ. Likeness; a comparison, a simile (My.; Tĕ.).

ಸಾಮನಿ sâmani. = ಚಾಮುನಿ. (Colebr.).

ಸಾಮನ್ತ sâmanta. (fr. ಸಮನ್ತ). = ಸಾಮನ್ತ. Bordering, bounding, neighbouring. 2, a neighbour. 3, a neighbouring king; *a feudatory or tributary prince, the chief of a district* (paying tribute to a lord paramount); a leader, general, captain, champion. 4, neighbourhood. — See Bp. 61, 39.

ಸಾಮನ್ತಿ sâmanti. = ಸಾಮುನ್ತಿಗೆ, etc. ಹಳವೀ ಸಾಮುನ್ತಿ (ಹೇರು ಪುಷ್ಪಿಕೆ Sl. 139).

ಸಾಮನ್ತಿಗೆ sâmantigĕ. = ಸಾಮುನ್ತಿ, ಸಾಮನ್ತಿ, ಸಾಮನ್ತಿಗೆ, ಸೇವನ್ತಿ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ q. v. ಹಸರುಸಾಮುನ್ತಿಗೆ (ಹೇರುಪುಷ್ಪಿಕೆ, ಹಸರುಕುಳ್ಳಿಗೆ Sl. 139).

ಸಾಮರಸ್ಯ sâmarasya. (fr. ಸಮರಸ). Union of essence, essential union (Bp. 51, 20).

ಸಾಮರ್ಥ್ಯ sâmarthya. (fr. ಸಮರ್ಥ). Sameness of aim or object, sameness or oneness of meaning or signification. 2, adequacy, fitness, capacity, the state of being entitled. 3, *force, power, might, ability, capability, strength, energy, fortitude* (ಪ್ರಭಾವ, ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ, etc. Si. 293; Čpr. 2, 62. 71; Bh. 1, 8, 13. 25). 4, sense or force of words, signification (see ಶಬ್ದ-). 5, wealth. 6, interest, advantage.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆ sâmarthyatĕ. The state of having force, power, etc. (Grj. 10, 67).

ಸಾಮವರ್ಣ sâma-varṇa. Tbh. of ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ. (Śmd. 365).

ಸಾಮವಾಕ್ಯ sâma-vâkya. A conciliatory expression (My.).

ಸಾಮವಾಯಿಕ sâmavâyika. (fr. ಸಮವಾಯ). Belonging to an assembly or association, collective; relating to close or intimate connection. 2, a minister or counsellor (ಪ್ರಧಾನ G.). 3, the chief of a company or corporation.

ಸಾಮವೇದ sâma-vêda. = ಸಾಮ 1 No. 3. (C.).

ಸಾಮವೇದಿ sâma-vêdi. A Brâhmaṇa who studies the sâmavêda (Bp. 9, 43; 56, 27. 36); N. (15, 25; 24, 74; 57, 1. 2. 5).

ಸಾಮಾಜಿಕ sâmâjika. (fr. ಸಮಾಜ). Relating or belonging to an assembly. 2, *an assistant or spectator at an assembly*, member of an assembly.

ಸಾಮಾನ sâmâna. = ಸಾಮಾನು, q. v. (B. 5, 125. 240). ಸಾಮಾನ ತಾ ಇದ್ದವಗೆ ಗುಮಾನ ಏನು? (Prv.).

ಸಾಮಾನಿಕ sâmânika. Equal, of the same position (Čpr. 9, 53).

ಸಾಮಾನು sâmânu. = ಸಾಮಾನ. Instruments; apparatus, furniture; goods, chattels, things, articles (C.; B. 3, 66; 4, 60; 5, 122; Si. 84. 381; Br.; Mhr., H. ಸಮಾನ); a thing, an article (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯ sâmânya. (fr. ಸಮಾನ). = ಚಾಮಾನ್ಯ 2. *Common, general, universal, generic*, equal. 2, vulgar, ordinary, middling, common-place, insignificant, low (see ಕಾಮುಕ).

3, community, generality, universality. 4, totality, entireness. 5, common or generic property, specific property. 6, *kind, sort, genus or species.* 7, equality or sameness of meaning (Śmd. 144. 152). 8, = ಸಾಮ್ಯ 1, the connection of different objects by common properties (Kâvy. III, 3, B, 96 seq.).

ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ sâmânya-kâla. Time in general. See ಪೂರ್ವ.

ಸಾಮಾನ್ಯಖಂಡ sâmânya-khaṇḍa. A section of words that differ in form, but have the same meaning (Mr. 423 seq.).

ಸಾಮಾನ್ಯತೆ sâmânyatĕ. The state of being common, etc.; that of being low, etc. See ಸತ್ಯ-.

ಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮ sâmânya-dharma. Common or universal duty (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರವೇಶ sâmânya-pravĕśa. The occurrence of an astrologically unlucky moment (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯಬಲ sâmânya-bala. A common force, a force in general. See ಪಡೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಲಾಬಂಧ sâmânya-mâlâbandha. A common garland. See ಆದಾಂಗ.

ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣ sâmânya-lakshaṇa. A generic definition or sign, a definition comprising many individuals, a specific characteristic. (R.).

ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ sâmânya-âkṛiti. A common form, a form in general. See ಪೂರ್ವಕ.

ಸಾಮಾನ್ಯೆ sâmânyĕ. An ordinary woman (Bp. 40, 83). 2, one of the transcendental perceptions in the nyâya philosophy.

ಸಾಮಾಭಾಸ sâma-âbhâsa. Mere appearance of conciliation or negotiation (Čpr. 6, after 22).

ಸಾಮಿ sâmi. 1. *Half;* blamably.

ಸಾಮಿ sâmi. 2. = ಸಾವಿ. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (Śmd. 128. 368; Bp. 35, 27; 51, 7).

ಸಾಮಿಧೇನಿ sâmidhêni. (fr. ಸಮಿಧ್). *A particular prayer recited on adding fuel to the sacrificial fire.*

ಸಾಮಿಪಕ್ವ sâmi-pakva. Half-ripened (Čpr. 6, after 55).

ಸಾಮೀಪ್ಯ sâmîpya. (fr. ಸಮೀಪ). *Nearness, vicinity, proximity, contiguity;* nearness to the deity. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 30; 24, 83).

ಸಾಮೀಪ್ಯಪದ sâmîpya-pada. The state of being near to the deity (V. 14, after 106).

ಸಾಮು sâmu. Gymnastics, feats of strength (My.; Br.; H.). ಸಾಮುದ ತನಗೆ ಸಾಮು ಳಿಯತೆ ಯುಷ್ಟ ಮಾಮುದಮು ಯಾರಾಗ? (Prv.).

ಸಾಮುದ್ರ sâmudra. 1. (fr. ಸಮುದ್ರ 1). Oceanic, marine, sea-born. 2, a seafarer, a mariner. 3, *sea-salt.*

ಸಾಮುದ್ರ sâmudra. 2. (fr. ಸಮುದ್ರ 2). An impression or mark on the body, spot.

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಲಕ್ಷಣ sâmudrikâ-lakshaṇa. Characteristic spots, lines, etc. on any part of the body and their interpretation (My.).

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರ sâmudrikâ-śâstra. A treatise on the interpretation of spots, etc. upon the body (My.).

ಸಾಮುದ್ರಿಕೆ sâmudrikĕ. -ಕಾ. Spots, lines, etc. on the body and their interpretation (My.; ಮನುಷ್ಯನ ರೇಖೆ ಮುದ್ರಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು G.).

ಸಾಮೆ sâmĕ. = ಸಾವೆ 1, q. v. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ No. 5. (My.). ಸಾಮೇ ಕಾಮ (ಶ್ಯಾಮಳ Si. 164).

ಸಾಮೋದ್ಭವ sâma-udbhava. *An elephant.*

ಸಾಮೋಪಚಾರ sâma-upachâra. A mild and moderate application, operation or curative. 2, a mild, conciliating measure. (B. 4, 72; 5, 170).

ಸಾಮೋಪಾಯ sâma-upâya. A mild remedy, moderate measure, gentle means. 2, negotiation, as one of the upâyas or means of success against an enemy (My.).

ಸಾಮ್ಪರಾಯ sâmparâya. (fr. ಸಮ್ಪರಾಯ). Relating to war or battle, warlike. 2, belonging to the future. 3, contention, conflict. 4, the future, future life. (R.).

ಸಾಮ್ಪರಾಯಿಕ sâmparâyika. Relating to war, military, strategic; warlike; calamitous; relating to the other world or a future state, future. 2, *a war-chariot.* 3, *war, battle.*

ಸಾಮ್ಪ್ರತ sâmprata. (fr. ಸಮ್ಪ್ರತಿ). *Fit, proper, becoming.* 2, the present time. ಸಾಮ್ಪ್ರತ, ಸಾಮ್ಪ್ರತಂ, *at present, now.* (B. 4, 189. 214; 5, 265).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯ sâmpradâya. (fr. ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ). Custom, practice, a custom (C.; Bp. 5, 42; V. 9, 32; B. 4, 88).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯಿಕ sâmpradâyika. Relating to traditionary or popular doctrine or practice. (My.).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯಿಕಸ್ಥ sâmpradâyika-stha. A man carefully observant of the doctrines and customs of his forefathers (My.).

ಸಾಮ್ಬ sa-amba. Attended by Ambâ or Durgâ: Śiva (Bp. 9, 41). 2, N. of a Yâdava (J. 7, 2; 12, 12; 24, 69). — ಸಾಮ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸಾಮ್ಬೇಶ. Śiva along with Ambâ. (My.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಜ್ಯ sâmbrâjya. Tbh. of ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. (My.; Tĕ.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ sâmbrâṇi. 1. Tbh. of ಸಾಮ್ರಾಣಿ. Benzoin (M. ಸಾಮ್ರಾಣಿ, ಶಾಮ್ರಾಣಿ; T. ಚಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ; Tĕ. ಸಾಮ್ರಾಣಿ, ಸಾಮ್ರಾಣಿ); frankincense (ಕೋಪಾಲ My.). — ಸಾಮ್ರಾಣಿಎಣ್ಣೆ. An oil extracted from sâmbrâṇi (My.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ sâmbrâṇi. 2. N. of a country (Mr. 282); a horse of that country (Mr. 282; Rśv. 6, after 11; Bh. 7, 7, 46; Tĕ. ಸಾಮ್ರಾಣಿ).

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 1. (fr. ಸಮ). Evenness; *equality, parity, sameness,* equipoise; likeness, similarity (ಸಂ Śmd. Dh., Śm. 103; ಪೋಲ್, ಆಕ್ಟೆ, etc. Čt. I, 88; ತೋಟು, ಪೋಲೆ, ತೋಟೆ, etc. II, 25; ಪೋಲ್, etc. II, 32; ಬಾಗು, ಧಂಗಿ II, 101; ಪಡಿ, ಬಾಟಿ, ಬಾಗು, ಬದಲ್, etc. Śm. 35; ಬಾಗು 83; ತೋಟು 91; ಪಡಿ 95); a comparison, a simile; *harmony, tempo, equal time in music and dancing;* equability; impartiality, indifference; = ಸಾಮಾನ್ಯ No. 8, the connection of different objects by common properties (Kâvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮ್ಯ. (Bp. 51, 21; My.); My. also: fees that, for the performance of particular ceremonies, are to be given to pûjâris, purôhitas and gyînas.

ಸಾಮ್ಯತೆ sâmyatĕ. = ಸಾಮ್ಯ. Equality, sameness. ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆಯು ತೋರ ತಳ್ಳಬೇಕ್ಕಿ ಆ ವಸ್ತು (ಉಪಮಾನ G.).

ಸಾಮ್ಯತ್ವ sâmyatva. = ಸಾಮ್ಯತೆ. (ಬಾಗ Śm. 90).

ಸಾಮ್ಯಪ್ರತೀತಿ sâmya-pratîti. Notion of similarity (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಸಾಮ್ಯಾವಸ್ಥೆ sâmyâvasthè. *Equal state, equipoise.*

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ sâmrâjya. (fr. ಸಮ್ರಾಜ್). Complete or universal sovereignty, empire, dominion. (Čpr. 4, after 24; Bp. 21, 25; 54, 84; 61, 7; B. 4, 227).

ಸಾಮ್ರಾಣಿ sâmrâṇi. = ಸಾಮ್ರಾಣಿ 1. A kind of perfume.

ಸಾಯ್[1] **sây.** = ಸಾಯು. (ಕೆmd. 58). To die, to decease, to depart from life (ಮೃತ Śmd. Dh.; ಆದ್ದು, ಆದ್, ಬಿದ್, ಆದ Śmd. I; Čpr. 5, 74; Abh. P. 6, 62; 6, after 36; 8, 15; 13, 56; 16, after 71; Bp. 13, 14. 16. 17. 20; 14, 20; 15, 2; 22, 53; 24, 12; 32, 50; 35, 38; 42, 5; 43, 14; 46, 20. 23. 58; 49, 18; 50; 31. 37; 52, 8; 56, 16; 57, 32; 60, 24; J. 11, 34; 12, 44; 20, 14; 24, 1; 25, 59; T., M. ಚಾ; Tč. ಚಚ್ಚು; Tu. ಸಯ್, ಸೈ; the word may be connected with ಸಯ್ 2, or with ಸಯ್ 1 and ಚಾಚು). P. p. ಸತ್ತು. ಸತ್ತಂ (Śmd. 285). Present and future participle (instead of ಸಾಯ್ವ) frequently ಸಾವ, q. v. ಸತ್ತಾತ (ಪರಾಸು, ಉಪಸ ವ್ಯುಷ್ಟ, ಪ್ರಮೀತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, ಮೃತ IIIś.). ಸತ್ತಂ (ಮೃತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, etc. Mr. 394); ಪತಿ ಸತ್ತವಳು (ವಿಧವೆ 303). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ನು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ Nr.). ಸಾಯಲೆಬೇಡಿ, ತಾಪ್ ತೆಯನೆ ದರೆಯಂ? ಗಾಂಗೇಯ, ಕೇಳ್ (Śmd. 64 Mḍb.). ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ನಿನಗವೆತ್ತ ಣದು ಪೋಕ್ಷಮ್, ಅಯ್? ಸತ್ತು ಹೋಗದಿತ್ತೀವಮ್ ಇರಲು ಪೋಕ್ಷದ ಗೊಸ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಸತ್ಯವಪ್ಪ ಜಾದರೇ ಸತ್ತ ಹಾಗಿರ ಬೇಕು; ಸತ್ಯವಧಬ್ದಮುಮ್ ಉಸುರಿದರೆ ಸತ್ತವರಂಗತ್ತ ಹಾಗಳ್ಕು (Sp.). ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವರೆಮ್ಬು ಮಿಥ್ಯವಾ ನುದಿ ಯಾಕೆ? ಪಿತ್ತಿದರೆ ಬೀಜ ಬೆಳವನ್ತೆ ಗಿದ ತಾ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವುದೆ? (Sp.). ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯುಮೊದೆ ನಿರ್ಜರರು ಮಡಿಗುವರು; ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸತ್ತರೇಕ್? ದೇವದ ಕಚ್ಚ ಪರಿದನ್ತೆ! (Sp.). ಸಾಯರಾಜನೆನಲು ಬೆನ್ನು ಬಿಮುವಳೆ ಮೃತ್ಯು? (Dp. 4).

ಸಾಯ sâya. 1. Tbh. of ಸಹಾಯ. ಸಾಯವಿಲ್ಲದ ಗಾಯ ಸತ್ಯವಾ ದರೆ ಏನು? (Dp. 167).

ಸಾಯ sâya. 2. End, close, termination (see ಆಯ-). 2, *the close of day, evening.*

ಸಾಯಂ sâyam. *In the evening* (ಬಯ್ಗಿನಲ್ಲಿ Nr.).

ಸಾಯಕ sâyaka. *An arrow.* 2, *a sword.* ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ (ಕೆಯ್ದೆಡೆ Kk. 39).

ಸಾಯಂಕಾಲ sâyaṁ-kâla. Evening, eventide (ವಿಷಸಾಸ್ತಮಯ ಸಮಯ Mr. 66; ಸಾಯಂ Sl. 476).

ಸಾಯನ್ತನ sâyantana. Belonging to evening, vesper time. (Čpr. 8, after 4).

ಸಾಯರು sâyaru. Excise, custom (My.; Br.; Mhr., H.).

ಸಾಯಸ sa-âyasa 2. Exertion, trouble, difficulty, weariness (Bp. 55, 36; Abhâ. 1, 32).

ಸಾಯಾಹ್ನ sâya-ahna. Evening, eventide. (My.).

ಸಾಂಯಿ sâyi. 1. = ಸಾವಿ 2. Cream; any cream-like layer (Mhr. ಸಾಳು; see ಕಲ್ಯಾಣಿ-, ಕಾರ-).

ಸಾಂಯಿ sâyi. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. See ಗೋ-. — ಸಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 56, 41; 58, 10). — ಸಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 59, 6).

ಸಾಂಯಿರ sâyira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. ಸಾಯಿರ ಗಣ್ಣಾರ್, ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಣಿರ್, ಸಾಯಿರ ಮುನಿಗಳ್ (Śmd. 111).

ಸಾಯು sâyu. = ಸಾಯ್. (C.; ಪಮ G.). P. p. ಸತ್ತು. ಸತ್ತ ವನು (ಪರಾಸು, ಪರೇತ, ಪ್ರೇತ, etc. Sl. 297); ಸಾಯುವವು (ಪಂಚತೆ, ಶಾಲಧರ್ಮ, ವಿಪ್ರಾಸ್ತ, ಪ್ರಲಯ, ಆತ್ಯಯ, ಅಸ್ತ, ಶಾತ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ನಿಧನ 297); ಗಣ್ಣನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಣ್ಣನ ಪೆಸರಿಯಿಸ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ತೊಣ್ಣ ಪಾದರದ ಮಗನು (ಕುಣ್ಣ 193); ಗಣ್ಣನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಣನ ಪೆಸರಿಯಿಸ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ತೊಣ್ಣ ಪಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಳ 193); ಸತ್ತ ಕಡುವನ್ನು ಈದ ಆಳಳು (ವೇಪತ್ 321). ಸತ್ತ ವಿಷವಪಿಸ್ದ ಪತ್ತು ವಿಷವದ ತನ್ನ ಮಾವುದ ಕರ್ಮ (ವಿಧ್ವನ್ದೇ ಹಿಳ್); ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಬದಿಳ ಕೆಮ್ಮುಸೀರೆಯ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ); ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಬದಿಳ ಚಾರಪ್ಪರುಜನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಗುಪ); ಸತ್ತ ತಾಯಿ ತನ್ನೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಮುವ ಆಸ್ತ (ಪಿಣ್ಣ); ಗಣ್ಣ ಸತ್ತವಳು (ವಿಧವೆ, ವೆಧವೆ); ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಬದಿಳ ಕೂದಲುಳ್ಳವಳು (ಸಳೇತಿ G.). ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯು ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆಲೆ ಸತ್ತನು (B. 2, 28). ತಾಯಿ ತನ್ನೆಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಸ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಡಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಾವು ಆನ್ದೇ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು (2, 40). ವೀರಸೆಟ್ಟಿಯೆಮ್ಬು ದರ್ಮ ಕನು...ಸಾಯುವಾಗ (3, 14). ಕೋಪರ್ನಿಕಸನು (Copernicus) 71 ದರುಪದದಾಗಿ ಸತ್ತನು (5, 169). 2, power to be lost (as that of the foot, hand or tongue), use to be gone (as that of teeth), truth to be gone (as that of the tongue, *i. e.* of a promise, My.). ಸತ್ತ ಕುಜ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆಂಜೀತೇ?—ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಸಾರೆ.—ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ದನ್ಣ ತಾರಾಬು ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಸತ್ತ (*i. e.* ಸತ್ತವನ) ಮುಳ್ಳ ಎತ್ತ ಬಿದ್ದ ರೇನು? ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬಾನೆಮಾಲು, ಹೆತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಮೂನೆಮಾಲು.—ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಯಾಲು ಹಮ್ಮು.—ಸತ್ತವನ ಕಾಲು ತಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಸತ್ತವರ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದವರ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ.—ಸತ್ತು ಸಗ್ಗ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ, ಇದ್ದು ಜೈವಾ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.—ಸತ್ತವರ ಮನೇಲಿ ಕೆಟ್ಟವರು ಯಾರು? ಎನ್ದರೆ ಸತ್ತವನೇ ಕೆಟ್ಟನು.—ಸತ್ತವರಿಗೆ ಆತ್ತರೆ ಆತ್ತವರು ಸಾಯರೇ?—ಸತ್ತ (*i. e.* ಯಾರೂ ಸತ್ತನೆದ್ದು) ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಬೇಮು!—ಸಾಯುವ ತನಕ ಸಾಮು ಕಲಿತರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಮುವು ಯಾವಾಗ?—ಸಾಯದಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರ ಸೋಜಿಗ ಕಣ್ಣಿನ್ಸು.—ಸಾಮುವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಡಾದವನೇ ಜವರಾಯ.—ಸಾಯುವವರಿಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟವರಿಗೆ ನೆನ್ಪಿರಿಲ್ಲ.—ಸಾಯುವನೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಬಯ್ದಾಳು ಆಸ್ತ ಹಾಗೆ.—ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ದಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮಾಲು ಬೆಟ್ಟು ಮೇ ಲೀತೇ?—ಬಾತವರು ಬಮಕುವವಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವವಲ್ಲ.—ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅವ್ವ ಸತ್ತರೇನು?—ಲೆಕ್ಕವಿಸ್ದ ಹೊತ್ತವಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಸತ್ತವಕ್ಕೂ ಮುಕ್ಕವೇನು?—ಬೋಳವವರ್ಗಾ ಸತ್ತರೆ ಬೋಳ ಮಾತುವವರು ಯಾರು?—ಸಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವಳ್ಳು, ಬಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಮುಕಿದವನಿಲ್ಲ.—ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಾದು ಸತ್ತುಬ್ದೆ ತಿಳಿಯದು.—ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲ ಪ್ರಾಣದರೆ ಸಾಯೋ ದರಿಯನ್ತರ ಎಚ್ಚ ನಳ್ಳರು?—ಬೇದಾದರೆ ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ಬೇದಿದ್ದರೆ ತನ್ದೆ ಪ್ರಾಯ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ (Prvs.). See Sp. s. ಗುಗ್ಗರಿ 1.— ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಬ್ಬಿ. To have a hair-breadth escape, to recover from a dangerous disease (C.; B. 2, 31). — ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬಮಕು. = ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಬ್ಬಿ. (My.). — ಸಾಯು ಕೊಲ್ಲು. To murder, to kill (Sl. 365. 393). — ಸಾಯುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.-ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Slaughter (ಪ್ರಮಾಪಣ, ನಿಜರ್ಮಣ, ಮಾರಣ, etc. Sl. 297).

ಸಾಯುಜ್ಯ sâyujya. (fr. ಸಯುಜ್). Intimate union, identification, absorption into the divine essence. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 31; 53, 54; J. 5, 30).

ಸಾರ್ sâr. 1. = ಸರು, (ಸೇರ್). To come or go near or to, to approach; to be or become near; to join, to associate one's self to; to come to hand, to be obtained; to come about;—to come or go (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.);—to be applied or used (Śm. 29. 91). P. p. ಸಾರ್ದ. ಸಾರ್ದಂ (Śmd. 50. 55). ಸಾರ್ದ (*i. e.* ಸಾರ್ದಂ, Bp. 1, 25). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯಿಳ್ ಮುತ್ತಿದರ್, ಅತ್ತಿತ್ತಿತ್ತುತ್ತಂ ಸಾರ್ದರ್ ಇತ್ತಹಿತರ್ಗಳ್ (Śmd. 145). ಮರಣಂ ಸಾರ್ದಂ (156). ಇವೆ ಇವೆ ಸಾರ್ದೆ ಸಾರ್ದೆ ಗಣಾಳಿಗೆ ಪೇದ್ದಿ ಮುಹೂರ್ತಂ! (231). ಆರಯ್ದಾರುಂ ಸಾರರಿಂ! (277). ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ (ಸಜಪಾನ Mr. 221). ಇದು ಬಗ್ಗ ಸಾರ್ದ ಗಡಿ! (Râghè. 17, 68). See Čpr. 3, 45. 52; 5, 84; 6, 83; 8, 51. 71; Grj. 4, 68; 9, after 58; Bp. 43, 7;

44, 13. 30; 55, 5; 60, 50; Ć. Bp. 8, 12; Rāv. 4, after 14; 5, 21; 5, after 114; 5, 122; 9, 7; J. 4, 21. 58; 7, 16; 8, 5; 11, 40; 16, 11; 17, 2; 26, 4; 31, 30; Rām. 3, 2, 16; ಕೆರೆ-, ವಿಸರ್ಜಂ-, ಮೊಗೆ-.

ಸಾರ್ sâr. ಪ್ರ. = ಸರ್ 1, q. v. P. p. of ಸರಿ 1.

ಸರಿ sâr. (Tbh. of ಸಾರ). ಸಾರಿವ ಬೂದಿ (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc. Mr. 48).

ಸಾರ sâra. Scaffolding (My.; T.; Tē. ಚಾರದೆ, ಸಾರದೆ, ಸಾರುದೆ, ಚಾರ). — ಸಾರಕಟ್ಟು = ಸಾರ. (C.).

ಸಾರ sâra. Going, moving, proceeding (see ಆಸು-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ವಿ-, ಸಂ-). 2, essence, substance; *the substantial or essential part of anything* (ರಸ Ćt. I, 70); the best or choicest part (ಶ್ರೇಷ್ಠವು ಆಗುವದು Śmd. 367 Cm.); the quintessence; the matter (of a book, speech, etc.); real meaning, main point, real truth. 3, *marrow.* 4, *pith* (ಕೆಪ್ಪು Nn. 80; ಚಾರದೆ, ಕೆಪ್ಪು 28). 5, *the sap of trees and plants* (see ತರು-). ಮರದ ಸಾರ (ಕೆಪ್ಪು Śm. 87). 6, nectar. 7, the matter formed in a boil or ulcer, pus, any impure matter (ಮುಖ 80). 8, *semen virile* (ವೀರ್ಯವು 80). 9, *strength, power,* vigour, prowess, valour, heroism (ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ 80). 10, firmness, hardness. 11, worth, excellence, highest degree of perfection. 12, *wealth, goods, riches* (ವಸ್ತು 80). 13, a climax (in rhetoric), one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 54-56). 14, a compendium, summary, epitome. 15, water. 16, fresh butter. 17, steel. 18, impure carbonate of soda. 19, a fish (ಜಲಚರ, ಮೀನು 80). 20, sickness, disease; misery, etc. (ಮುಖ 80). 21, *propriety fitness.* 22, essential, substantial; vigorous, strong, hard, etc. (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 80). 23, *excellent;* good, sound, *best.* 24, real, true, genuine. 25, sound (as an argument), thoroughly proved. 26, a decree, a judgment: a verdict (Mhr.). ಸಾರ ಬಳ್ಳುವ ಸರ್ಜ್ಜ (Prv.). — ಸಾರಂಗಿಯು. -ಅಪಹು. Sap or essence to be lost (Abh. P. 7, 87).

ಸಾರಕ sâraka. Causing to go; cathartic, laxative. See ಉತ್-, etc.

ಸಾರಕೆ sârakĕ. = ಸಾರಿಕೆ, q. v. (ಪೆಕ್ಷಿಳಿ Śm. 28. 29).

ಸಾರಗ sâraga. = ಸಾರಂಗ. A spotted antelope, a sort of deer (My.; ಕೆಮ್ಮುಬಣ್ಣದ ಮಚ್ಚೆಲೆ ಜೋಡಿ, ಪಚ್ಚರ Sl. 169).

ಸಾರಗಾನ sâra-gâna. An excellent song (Bp. 1, 7).

ಸಾರಗುಣಿ sâra-guṇi. A person of choice qualities. See Sp. s. ವಾರಣಿಕ.

ಸಾರಗ್ರಾಹಿ sâra-grâhi. Extracting the essence or best part of anything. (My.; Sl. 410).

ಸಾರಘ sâragha. (fr. ಸರಘ). Coming from the bee: *honey.*

ಸಾರಂಗ sâraṅga. = ಸಾರಗ. *Of a variegated colour, variegated, spotted;* a variegated colour (ಚಿತ್ರವರ್ಣ Nn. 84; Mr. 508). 2, the spotted antelope; *a deer,* the spotted deer, Axis maculatus (Gz.; ಹುರಂಗ 34; ಪೃಷತ 508; ಪೃಂಗಿ Mr. 162). 3, a lion. 4, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 34). 5, *the ćâtaka bird, Cuculus melanoleucus* (ಚಾತಕ, ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ 34; ಚಾತಕ 508; ಪೃಂಗ, etc. Mr. 171). 6, a large bee. 7, a kind of horse (ಅಶ್ವಜಾತಿ 34; ಹುರಗಳು 508). 8, a cloud (ಅಭ್ರ, ಮುಗಿಲು 34; ಘನ 508). 9, a horn (ಪೃಂಗ, ಕೋಡು 34). 10, the eyes (ಕಂಗಳ್, ಕಣ್ಣುಗಳ್ 34). 11, camphor. 12, pleasing, beautiful (ಕಮನೀಯ, ಮನೋಹರ 34). 13, gold. ಕಂದು ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ); ಬಿಳಿದು ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಹುರು); ಬಿಳುಪು ಛಸಮಾವ ಸಾರಂಗ (ಸ್ಯಂಖ); ಕೆಪ್ಪನೆಯ ಗುಪ್ಪಸಾರಂಗ (ಪಚ್ಚರ Nr.). — ಸಾರಂಗ ಬಣ್ಣ. A variegated colour (B. 3, 55).

ಸಾರಂಗಧರ sâraṅga-dhara. Śiva (My.).

ಸಾರಂಗಿ sâraṅgi. A kind of fiddle. (My.; Tē.). ಸಾರಂಗಿ ಜಾಲಿಸುವ ಬಿಲ್ಲು (ಕೋಡಗ G. 164); ವೀಣೆ ಸಾರಂಗಿ ಮುಕ್ತಾದಪಗಳ ಧ್ವನಿ (ನಿಶ್ಚಣ, ನಿಶ್ಚಾಣ 288).

ಸಾರಜ್ಞ sâra-jña. Acquainted with the essence, etc. (My.).

ಸಾರಜ್ಞೆ sâra-jñĕ. A female who knows the essence, etc.: a female friend (ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, ಸಹಚರಿಕೆ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಸಾರಟಿ sâraṭi. = ಸಾರೆಟ್, ಸಾರೋಟ್. A "chariot", a gig, a buggy, etc. (My.; Tē.).

ಸಾರಣ್ sâraṇ. Nearness, proximity (Abh. P. 9, 38. 100).

ಸಾರಣ sâraṇa. Causing to go or flow. 2, dysentery, diarrhœa (ಬಾಯಿ Śmd. Dh.). 3, a term used in saṅgîta (Bp. 19, 8).

ಸಾರಣಿ sâraṇi. *A canal, a drain, a channel, a water-pipe.* 2, the camel on which the sâravâna sits (My.). See ಪರ ಕಣಿ, ಪರುಷಣಿ.

ಸಾರಣಿಕೆ sâraṇigĕ. A sieve, a strainer (ರಕ್ಷಿ, ಜಾಲರಿ Mr. 208).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. = ಸಾರವಣೆ. Applying to, plastering, smearing, smoothing (with cow-dung, water, etc., C.; Prll. 3, 4; Bp. 4, 3; 47, 14; Ć. Bp. 5, 5. 51; Rām. 1, 13, 5; V. 14, 51; J. 17, 27). — ಸಾರಣೆಗೆ ಯ್. To plaster, to smooth (Śāṅ. 2, 72).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. Tbh. of ಚಾರಣ. See ಆಕಾಸ-.

ಸಾರತಮ sâra-tama. Most excellent, etc. (My.).

ಸಾರತರ sâra-tara. Worthier, more or very excellent, etc. (Bp. 40, 80; My.).

ಸಾರಥಿ sârathi. (fr. ಸರಥ). *A charioteer,* a coachman.

ಸಾರಥಿತನ sârathitana. = ಸಾರಥ್ಯ. (J. 13, 21).

ಸಾರಥ್ಯ sârathya. The office of a charioteer, charioteering, driving. (J. 13, 9).

ಸಾರದೆ sâradĕ. Tbh. of ಚಾರದೆ. (ಚಾರದೆ Kk. 9; ಅಧಿಷ್ಠಪದನ ಆರನೆ Śm. 8). — ಸಾರದೆಯಾಳ್ವ. -ಳ್ವ. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Śm. 8).

ಸಾರಭಂಜಿಕೆ sârabhaṅjikĕ. = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ, q. v.

ಸಾರಮತಿ sâra-mati. Good disposition of mind (Bp. 54, 41. 65).

ಸಾರಮೇಯ sârameya. (fr. ಸರಮಾ). *A dog.* (Bp. 55, 45. 54). ಸಾರಮೇಯರಂಗಳ್, the two four-eyed brindled watch-dogs of Yama.

ಸಾರಯಸು sârayasu. = ಸರಿಸು. See s. ಸಾರವರಿ.

ಸಾರವ sârava. (fr. ಸರಯು). *Being on or belonging to the river Sarayu.*

ಸಾರವಣೆ sâravaṇĕ. = ಸಾರಣೆ. (ಸಾರಯಿಸುವ Śa.; Kk. 69; Abh. P. 12, 3; Mhr. ಸಾರವಣ).

ಸಾರವತಿ sâra-vati. N. of a plant (ಮಾಪರಿ Mr. 134).

ಸಾರವಾನ್ sâra-vân. One who has strength, etc.; a scholar (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸಾರವಾಪ sâravâna. A camel-driver, a caravanceer (My.; B. 4, 181; Mhr., H.).

ಸಾರವೆ sâravĕ. = ಸಾರ. (My.).

ಸಾರಸನ sârasana. (fr. ಸರಸನ). = ಸಾರಸನ. See Sl. s. ಉಪದಾರ.

ಸಾರಸ sârasa. (fr. ಸರಸ್ and ಸರಸ). Relating or belonging to a pond. 2, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ತತಪತ್ರ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ Nn. 49; ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿಛೇದ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ, ಪೆಣ್ಣು ಉಷ್ಟಣ Mr. 172). 3, a flamingo; a goose (ಹಂಸೆ 56; ಮರಾಲ Mr. 521). 4, *a lotus* (ಪಿಸಲು, ತಾವರೆ 56; ಉಮ್ಮಟ 521). 5, the tree Pterospermum acerifolium (ಬಿಟ್ಟಿಪಾವರೆ Mr. 117). 6, the gâvaṭe tree (ಗಾವಟೆ, ಗಾವಡೆಯ ಮರಸು 56; ಗಾವಡೆ Mr. 142). 7, death, Yama (ದೃತ್ಯು 56; ಶಾಲಖ್ 521). 8, a mountain (ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ 56; ಸಳಲಗಿರಿ 521). 9, nearness, proximity (ಸಮೀಪ, ಹತ್ತಿರ 56). 10, a shrewd, sharp man (ಧೂರ್ತ, ಚತುರನು 56). 11, = ಸಾರಸನ, a girdle or zone (ಮೇಖಲೆ, etc., ಉಡಿದಾರ Mr. 344; ಕಾಂಚಿ, ಒಡ್ಯಾಣ Cb.). — ಸಾರಸದಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. = ಸಾರಸ No. 2 or 3. ಸಾರಸದಕ್ಕೆಯ ಧ್ವನಿ (ಲಹ ಲಹ Sk.).

ಸಾರಸನ sârasana. = ಸಾರಸನ. *A woman's zone or girdle; a military belt or girdle* (ಪದುವಿನ ಪಟ್ಟಿ, ಒಡ್ಯಾಣ; ಪುರುಷನು ಆಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿದ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಸಾರಸವದನೆ sârasa-vadanĕ. A lotus-faced female (Bp. 46, 43).

ಸಾರಸಿ sârasi. *A female Indian crane.*

ಸಾರಸ್ವತ sârasvata. (fr. ಸರಸ್ವತಿ). Relating or belonging to the river Sarasvati. 2, relating to the goddess Sarasvati. 3, eloquent, learned. 4, N. of the country about the Sarasvati river. 5, N. of a muni. 6, N. of a particular class of Brâhmaṇas. 7, connected with saṁskṛita (ಸಂಸ್ಕೃತಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ G.; ಪ್ರಾಕೃತ B. 4, 128).

ಸಾರಸ್ವತಪುರ sârasvata-pura. N. of a town (J. 17 sum.; 17, 18-20. 50).

ಸಾರಾಂಶ sâra-aṁśa. Essence, substance; sap, pith; scope, purport; an abstract, epitome (ತಾತ್ಪರ್ಯ G.; B. 3, 93; My.; Mhr.).

ಸಾರಾಯ sârâya. 1. = (ಸರಾಯ, etc.), ಸಾರಾಯಿ. Spirituous liquor, arrack, gin (My.; Tĕ. ಸಾರಾ, ಸಾರಾಯಿ, ಸಾರಾಯು; T., M. ಚಾರಾಯ). ಸಾರಾಯ ಕುಡಿಯೋಣ (ಅಪ್ರತಪರ್ಣ, ಮುದ್ರಾ ಭಾಷ G.). — ಸಾರಾಯಗುತ್ತಿಗೆ. A tax levied on the sale of spirituous liquors (My.). — ಸಾರಾಯದ ಅಂಗಡಿ. An arrack shop, a gin shop (My.).

ಸಾರಾಯ sâra-âya. 2. = ಸಾರಾಂಶ. (Bp. 2, 36; J. 5, 48). ಊರಿಂಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಯಾರು ತೋರಿದವೇನು? ಸಾರಾಯವಾ ನಿಜವ ತೋರು ಬಾ ಗುರುವೆ ಯಾಜಪದೇನು? (Sp.).

ಸಾರಾಯಿ sârâyi. = ಸಾರಾಯ 1. (Sl. 348; B. 4, 25. 71). ಸಾರಾಯಿ ಮೂಸುವ ಗಜಂಗು (ಗಂಜೆ Sl. 108).

ಸಾರಾಸಗಟು sârâsagaṭu. In the gross; in the lump; indiscriminately (My.; Mhr. ಸರಸಗಟು).

ಸಾರಾಸಾರ sâra-asâra. Substantial and unsubstantial, valuable and worthless, real and vain; substance and emptiness, the fat and the lean, the good and the bad (My.; B. 5, 100; Mhr.).

ಸಾರಿ sâri. (fr. ಸಾರ್ 1). = ಸಾರೆ 1 No. 2. A going or coming: a time, a turn; time (C.; M. ಸಾರಿ; ಚಾಲ್, time; see ಬಂದ್ಸಾರಿ, ಮುಚ್ಚಾರಿ). ಪದಿನೆಟ್ಟು ಸಾರಿ ಬೆಳ್ಳೆ ಅಡಿಸುವದಕ್ಕು ಹೊತ್ತು (ಕಾಜೆ Sl. 40); ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುಪ್ಪಾವರಿಗ ಳಿಸ್ಸ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ನುಡಿಯ ಲ್ ವಸವದು (ಅಮ್ಮೀಡಿತ 56); ಎರಡು ಸಾರಿ ಮುಯಿ ಆವರಳು (ಪುನರ್ಭೂ, etc. 189); ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ೧ ಸಾರಿ ತೆಯುವ ಆಳಳು (ಜಿರ ಸೂತೆ, etc. 322); ದರುಬಕ್ಕೆ ಒಣ್ಣೀ ಸಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ್ಲು (ಪಾಮು ನ 434); ಒನ್ನು ಸಾರಿ (ಸಕ್ಕತ್, ವಿವರಣ 467). ದರುಬಕ್ಕೆ ಕಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ (B. 2, 42).

ಸಾರಿ sâri. 1. Going, moving, proceeding, resorting to, running, flowing. 2, having the essence or substance of. See ಆಫ-, ಪ್ರ-.

ಸಾರಿ sâri. 2. = ಚಾರಿ q. v., ಸಾಲೆ 4. A chess-man, etc. (ಚಾರಿ Nr.; Sl. 349; ಆಳರ್ Mr. 492; Bp. 43, 3. 13-15; Bh. 2, 13, 33. 46. 49. 50). See ನೆತ್ತ-, Nr. s. ಅಯ್ದಿಸು, and ಮುಟ್ಟಿಸಿ, etc.

ಸಾರಿಕೆ sârikĕ. = ಚಾರಿಕೆ, ಸಾರಕೆ. *The bird called Maina (either the Gracula religiosa or the Turdus salica).* 2, a female parrot (ಪೆಣ್ಣಿನ ಕೆಸ.; ಪೆಣ್ಣಿಳಿ Kk. 24). 3, a virtuous, chaste woman (ಕುಲಸ್ತಾನಿ, ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 305). 4, a piece or man at chess or backgammon; chess-playing. ತೊಣ್ಣಗೆದರ ಮನ ಸಾರಿಕೆ (ಶೆಮ್ಮ. 24).

ಸಾರಿಗಿ sârigi. = ಸಾರಿ. (B. 5, 189. 148).

ಸಾರಿಗೆ sârigĕ. = ಸಾರೆ 1 No. 1. (Sl. 165; *only* in Sl.). 2, a complex: a piece of land (My.).

ಸಾರಿದ sârida. Tbh. of ಚಾರಿದ. (ಶೆಮ್ಮ. 335 Mdb., q. v. ಚಾರಿದ = ಸಾರಿದ).

ಸಾರಿದ sârira. Tbh. of ಚಾರೀರ No. 3. (Bp. 19, 10).

ಸಾರಿವೆ sârivĕ. The creeper Ichnocarpus frutescens R. Br. (used as a substitute for Sarsaparilla).

ಸಾರಿಸು sârisu. = ಸಾರಯಿಸು. To smear (the ground, etc. of a house with a wash of cow-dung), to smooth, to clean (C.; Bp. 18, 31; 38, 10; 60, 4; B. 5, 135. 285; Mhr. ಸಾರವಿಸೇ). ಸಾರಿಸಿದಂ (ಶೆಮ್ಮ. 260). ಸಾರಿಸೋಣ (ಸಮ್ಮ ಟಾಸ G.). ಅರೋಗ್ಯರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಾಯ ಇರುವ ಮನೆ ಅಗಾಗ್ಗೆ ಆ ದಿನ ಸಾರಿಸಿ ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 4, 25).

ಸಾರೀರ sârira. Tbh. of ಚಾರೀರ. (ಶೆಮ್ಮ. 335).

ಸಾರು sâru. = ಸಾರ್ 1, q. v. P. p. ಸಾರಿ, once ಸಾರಿದು (Bh. 1, 14, 20). 3rd person future ಸಾರುಗುಂ (ಶೆಮ್. 29. 91). ಮುಂದಿಂದು ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಧ್ರುವಚಾರಿತ Mr. 50); ಈಗ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ದಶಂ (ಅರಾಮು 152). See Bp. 26, 31; 28, 24; 60, 46; Rây. 9, 23; Râm. 2, 7, 3; 3, 2, 14. 15. 28; Bh. 1, 10, 29; Dp. 172, 5.

ಸಾರೂಪ್ಯ sârûpya. (fr. ಸರೂಪ 1). Sameness or similarity of form, resemblance, conformity; assimilation to or conformity with the deity. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 31; Rây. 11, 67; J. 9, 13).

ಸಾರೂಪ್ಯಪದ sârûpya-pada. The state of being assimilated to the deity (Bp. 44, 32).

ಸಾರೆ sârĕ. 1. Being near, nearness, proximity; union (Bp. 50, 9; 51, 74; V. 4, 103; 9, 87). 2, = ಸಾರಿ, a time, a turn (B. 3, 75; 4, 43. 105. 202. 224; 5, 53. 268). — ಸಾರೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become near, to approach (Bh. 3, 16, 13); to be united (Ch. v. 136). — ಸಾರೆಹೋ. -ಬಾ. To come near, to approach (Abh. P. 5, 78; 14, after 65; Rây. 5, after 55 twice).

ಸಾರೆ sârĕ. 2. = ಸೆರೆ, ಸೇರೆ. The palm of the hand bent so as to receive or hold anything (My.). ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಸಾರೆ (Prv.). See ಒಣ್ಣಾರೆ.

ಸಾರಿಟ sârišṭ. = ಸಾರಿಷ್, etc. (Sl. 275).

ಸಾರೋಷ್ಟಿ sârôṣṭi. = ಸಾರಿಷ್, etc. (My.).

ಸಾರೋಷ್ಟ್ರಿಕ sârôshṭrika. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕ. (Colebr.).

ಸಾಱಿಸು sâṟisu. To cause to proclaim aloud, etc. (Bp. 44, 70; 51, 70; J. 7, 1. 31; 8, 3; 10, 47; 15, 49. 50; C.; see ಡಂಗುರ.).

ಸಾಱು sâṟu. (ಸಾಱ್). 1. To cry out, to proclaim aloud, to publish (ಘೋಷಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಚಾಟ್ಟು; Tě. ಚಾಟು; *cf.* ಕಾಱ್ 2). P. p. ಸಾಱಿ (Čpr. 6, 82). ಗಣ್ಣೆಯ ಬಾಜಿಸಿ ಸಾಱುವರು (ಪಕ್ಕಿಕ, ಧಾಣ್ಟಿಕ Nr.). ಸಾಱುವಿದರಿಂ ಸಕಲಸೈನ್ಯಂಗಳು (Prll. 3, 31). ಸಾಱಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಾವ ವಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 36, 28; 56, 24; J. 2, 62; 24, 63; 25, 44; 31, 75. — ಸಾಱು ಸಾಱು. rep. (Bp. 22, 22).

ಸಾಱು sâṟu. (ಸಾಱ್). 2. = ಸಾರ್ 2. A relish in a liquid state, well-seasoned sauce, broth, pepper-water (ರಸಾಧ್ಯ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಚಾಱು; Tě. ಚೇರು). ಸಾಱು ಪಥ್ಯಾಗಿದೆ, ನೀರು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.— ಆಮಗೇ ಗುಣ ಸಾಱಿನಲ್ಲಿ ಸೋಪು, ಮುಮಿಗೇ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ಸೋಪು.— ಹುರುಳೀ ಸಾಱಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕುದುರೆ ಕೈಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.— ಹುಳೀ ಸಾಱು ಮಾಡದವ ನಳಪಾಕ ಮಾಡ್ಯಾನೆಲೇ?— ಚೇಳೀ ಸಾಱಿಗಾದರೆ ಮೋಜಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.).

ಸಾಱುಹ sâṟuha. Proclaiming aloud, etc. ಸಾಱುವವ (ಘೋಷಕ Nr.).

ಸಾರ್ sâr. 1. = ಸಾರ 2. — ಸಾರ್ದ್. To approach (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.; Čpr. 2, 93; 6, after 69; 7, 17; Abh. P. 13, 45. 102; Grj. 3, 19).

ಸಾರ್ sâr. 2. = ಸಾಱು 2. ಸಾರ್ದ್ (J. 6, 44).

ಸಾರ್ಕೆ sârkĕ. Approach: nearness, proximity (ಆಗಿ Čt. I, 37; Riv. 5, after 52). — ಸಾರ್ಪಡು. -ಬರು. To come near, to approach (Śśv. 2, 9).

ಸಾರ್ಚು sârču. To make one's self to come or go near or to: to go near, to approach (Čpr. 7, 69; J. 28, 45). 2, to make go or come near or to; to apply to, to put to, on or in, to put (Abh. P. 13, 90; Grj. 10, after 61; Riv. 5, 73. 92; 6, 9; 6, after 11; 14, 29; J. 5, 11; 14, 26; 18, 21; see ಮುಡು.).

ಸಾರ್ಥ sa-artha. Having an object; having meaning, significant, important; serving a purpose, useful, serviceable; of like meaning or purport; having property, opulent, wealthy. 2, a wealthy man. 3, a company of traders, a caravan. 4, *a multitude of similar animals, a troop,* a multitude in general.

ಸಾರ್ಥಕ sa-arthaka. Full of meaning, important; serviceable, useful, advantageous; fruitful, yielding fruit (My.).

ಸಾರ್ಥಕತೆ sa-arthakatĕ. The state of being adapted to any purpose, useful, etc., etc. (My.).

ಸಾರ್ಥಕ್ಯ sa-arthakya. Completion, fulfilment; the use or end proper to the product (Mhr.; B. 5, 177).

ಸಾರ್ಥತೆ sa-arthatĕ. The state of being full of meaning, the fullness of meaning; the state of being opulent (Čpr. 3, 11; 4, 20).

ಸಾರ್ಥವಾಹ sârtha-vâha. *The leader of a caravan; a merchant.*

ಸಾರ್ಥಿಕ್ಯ sa-arthikya. = ಸಾರ್ಥಕತೆ. (My.).

ಸಾರ್ದ್ರ sa-ârdra. *Wet, moist, damp.*

ಸಾರ್ದ್ರತ್ವ sa-ârdratva. Wetness, etc. See ತೊಯ್.

ಸಾರ್ಧ sa-ardha. Joined with a half, plus one half, and a half. ಸಾರ್ಧಂ, *with, along with, together with* (ತಂತಿ Mr. 535).

ಸಾರ್ಪಿಷ sârpiṣha. (fr. ಸರ್ಪಿಸ್). *Containing ghee, cooked with ghee, dressed with ghee* (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದನ್ನ Mr. 216).

ಸಾರ್ವ sârva. (fr. ಸರ್ವ). Relating to all, general, universal; fit for all. (J. 5, 49).

ಸಾರ್ವಕಾಲ sârvakâla. (fr. ಸರ್ವಕಾಲ). Taking place at all times, suitable for all seasons. ಸಾರ್ವಕಾಲಂ, continually (J. 5, 49).

ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ sârvakâlika. (fr. ಸರ್ವಕಾಲ). Belonging to all times, suited to all seasons, everlasting. (Čpr. 9, 93; Sl. 385).

ಸಾರ್ವಜನೀನ sârvajanina. (fr. ಸರ್ವಜನ). Relating or belonging or suited to all men, universal, public. (My.).

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ sârvatrika. (fr. ಸರ್ವತ್ರ). Belonging to every place, universal, general, suited to all places or circumstances. (My.; B. 4, 87).

ಸಾರ್ವಭೌಮ sârvabhauma. (fr. ಸರ್ವಭೂಮಿ). Relating to or consisting of the whole earth, comprising the whole world, known throughout the world. 2, *a universal monarch, an emperor.* 3, N. of the elephant of Kubêra.

ಸಾರ್ವಭೌಮಕ sarvabhaumaka. An emperor (J. 26, 53), a governor general, a leader (Râm. 4, 2, 24).

ಸಾರ್ವಲೌಕಿಕ sârvalaukika. (fr. ಸರ್ವಲೋಕ). Prevailing throughout the whole world, common to all the world, known by every one, universal. (R.).

ಸಾರ್ವೈಕಾದಶಿ sârva-êkâdaśi. The ékâdaśi of the dark half of the month jyêshṭhâ (My.).

ಸಾರೂಪ್ಯತೆ sârahṭitĕ. Equality in rank or condition, equality in power, etc. See s. ಸಿದ್ಧ No. 22.

ಸಾಲ್ sâl. 1. = (ಸಲ್ 1), ಸಾಲು 1. To be joined or bound to, to become indebted, to be placed under a debt, to be obliged or under obligation (ಋಣ Śmd. Dh.); to be required, fit or proper (ಸಲುವಳಿಯಾಗು Śmd. 97; Čpr. 2, 46. 54; Abh. P. 9, 177. 191; Riv. 13, 15; J. 5, 60; 18, 21). P. p. ಸಾಲ್ದು. 2, to be all that is required, to be sufficient or enough, to suffice (Bp. 8, 23. 24; 50, 11; J. 9, 33; 23, 28; 26, 26; see ಸಾಳು 3; T., M., Tě. ಚಾಲು).

ಸಾಲ್ sâl. 2. = ಸಾಲು 2. (A joining, *i. e.*) a continuous line, a row; a furrow; a mass, a multitude (ಪಂಕ್ತಿ, ಆಲಿ Nr.; ಸಸ್ಯಪಂಕ್ತಿ Śmd. Dh.; ಆಲಿ, ಪಂಕ್ತಿ Kn. 138, o. r. ಸಮೂಹ; ಪೆರಳ್ಕೆ, ಧಮ್ಮು, ಕಡಲೆ, ಸಕ್ಲ, etc., ಕೈಡಣೆ Kk. 17; ಗೊಣ್ಣೆ, etc., ಕೈಡಣೆ Śm. 54; ಸಂಘ, etc., ಸಮೂಹ Śś.; ಳೀಲ್ Śm. 107. 114; T., M. ಚಾಲ್; Tě. ಚಾಲು). ಸಾಳ್ಗಳ್ (Čpr. 1, after 101; Č. Bp. 42, 13). See Bp. 61, 30; Č. Bp. 5, 48; 42, 14; J. 3, 7. 17. 21. 26; 7, 3; 12, 8; 17, 6; ಮುಚ್ಚಾಲ್. — ಸಾಲಿಡು. -ಇಡು. To form a line, to go or come in rows, to come uninterruptedly one after another; to form a mass; to amass (Abh. P. 9, 60; Grj. 2, after 106; Riv. 5, 116; 6, after 11; 6, 36; Śśv. 4, 42;

Râm. 6, 12, 26). — ಸಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a line, to be in rows; to form a mass or multitude, to be amassed (Rây. 2, 36; 5, after 19; 10, after 31; J. 21, 14). — ಸಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to form a row, to put in rows, to put one after the other (Rây. 8, 3; J. 23, 60; B. 4, 209). — ಸಾಲ್ಚಳಿ. -ತಳಿ. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (J. 3, 17). — ಸಾಲ್ವಡಿಗೆ. -ತೆಗೆ. To form a row; to form a mass or multitude (Grj. 4, 68). — ಸಾಲ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rây. 3, 24). — ಸಾಲ್ವಿನಿ. -ಮಿನಿ. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (Bp. 26, 41; Rây. 6, 9; 13, after 77; 13, 92). — ಸಾಲ್ಸುರಿ. A kind of rain (Rây. 8, 112).

ಸಾಲ್ sâl. = ಸಾಲು, ಸಾಲೆ 5. A year (My.; Br.; Mhr., H. ಸಾಲ). — ಸಾಲ್ ಅಚ್ಚೆರು. The end of a year (My.). — ಸಾಲ್ ಬಸಾಲ್. Every year (My.). — ಸಾಲ್ ಮುಜಕೂರು. The present year (My.). — ಸಾಲ್ ವಾರ್. Annual (My.).

ಸಾಲ sâla. Debt (of money, cloth, grain, etc.; ಅಪಮೃತ್ಯು, ಉದ್ಧಾರ, ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ Hlâ.; ಋಣ Kr.; ಆಧಿ ದೈವ, ಋಣ Nn. 122; ಋಣ, ಅಪಮೃತ್ಯು, ಉದ್ಧಾರ Mr. 346; ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ, ಉದ್ಧಾರ, ಕವ Sk. 209; C.). ಸಾಲ ತರೇ ಹೋದೆ, ಬಡ್ಡಿ ಬಣ್ಣೇ ಹೋದೆ.—ಸಾಲಪ್ಪೋ? ಶೂಲಪ್ಪೋ?—ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು.—ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ.—ಸಾವಿರ ತನಕ ಸಾಲ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೋಲ (Prvs.). ಆಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ದಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗಸ್ಬಿಲ್ಲ; ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). See Bp. 23, 38; 26, 61; Prv. s. ಕೋಲ.— ಸಾಲ ಕೇಳು. To ask for a loan (My.); to require payment of a debt, to call in a debt (My.). ಸಾಲ ಕೇಳಲೆ ಹೋಯಿತು, ಹೊಲ ನೋಡಲೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಸಾಲ ಕೊಡು. To lend (My.; Bp. 60, 17; B. 5, 98); to pay a debt (Bp. 42, 13). ಸಾಲದ ಕೊಡುವವನು (ಉತ್ತಮರ್ಣ Nr.). ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿವನು (ಉತ್ತಮರ್ಣ Sk. 300). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲದ ಕೇಳ ಹೊತ್ತಸಬಾಯ, ಕಟ್ಟಿ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಜಡಮೂತ್ರವು ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). — ಸಾಲ ಕೊಳ್ಳು. To borrow (Bp. 60, 17). ಸಾಲದ ಕೊಡ್ಡವನು (ಅಧಮರ್ಣ Nr.). 2, to receive a loan. ನಮ್ಮಿಗೆಯುಳ್ಳವ ತಾ ಕೊಡ್ಡುವನು ಸಾಲ ವನು; ನಮ್ಮಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬದಿಳ ಬೆಪ್ಪಾವಿಗೆಯ ಕುಡ್ಡುವನ್ಹಿಹನು (Sp.). — ಸಾಲ ತಿಡ್ಡು. To pay a debt (Bp. 42, 13). See Prv. s. ಸಾಲ ಮೂಡು. — ಸಾಲ ತೀರಿಸು. To discharge a debt (My.; B. 5, 111). ಸಾಲ ತೀರಿಸುವಿಕೆ (ನಿರರ್ಣತನ Sk. 437). See Prv. s. ಸಾಲ ಮೂಡು. — ಸಾಲ ತೀರು. A debt to be discharged. ಹೋಲುವದನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಲ ತೀರೀತೇ? (Prv.). — ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು. To contract debt, to borrow (My.). ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಣವನು (ಅಧಮರ್ಣ Sk. 300). — ಸಾಲದ ಮುಸುಡ್ಡ = ಸಾಲದವ. (ಋಣದ ನರಂ Śmd. 232 Cm.). — ಸಾಲದವ. -ಅವ. A debtor (My.); a creditor (My.). ಸಾಲದವನ ಮುಖ್ಖೆ ಇರು, ಆರಮನೆಯ ಹಿಣ್ಣೆ ಇರು (Prv.). — ಸಾಲ ಪಿಡು. To grant quittance of a debt, to quit a debt (of money or goods, My.). — ಸಾಲ ಬೀಳು. To get into debt (My.); a debt to come upon (one, My.). — ಸಾಲ ಮೂಡು. To contract debt, to borrow (My.). ಸಾಲ ಮೂಡಿ, ಓಲೆ ಮೂಡಿದ; ಓಲೆ ಮೂಡಿ, ಬಿಡ್ಡಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನು ತಿನ್ನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಸಾಲಾ ಮೂಡಿದವ ತಿಪ್ಪಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ.—ಸಾಲಾ ಮೂಡಿದವ ತೀರಿಸಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಮೂಲಾ ಮೂಡಿದವ ಉಣ್ಣು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸಾಲ ಮುಟ್ಟಿಸು. To pay a debt (B. 5, 112). — ಸಾಲ ಮುಟ್ಟು. dupl. ಸಾಲ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದಾಕೆ ಮೂಡು ಮನೆ ತಿರುಗಿದಳು (Prv.). — ಸಾಲ ಸಲ್ಲು. A debt to be discharged (My.). ಸಾಲ ಸಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಲು ಕಹಿ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಸಾಲ ಸೋಲ. = ಸಾಲ ಮುಟ್ಟು. (My.). — ಸಾಲ ಹರಿ. A debt to be discharged (My.; B. 5, 222). — ಸಾಲ ಹರಿಸು. To discharge a debt (My.).

ಸಾಲ sâla. 1. = ಪಾಲ 2. *The timber tree Valica robusta* W. & A.; its resin; etc.

ಸಾಲಿ sâla. 2. (fr. ಸಾಲೆ 1). A man who has a room or shop. See ಆಕ-, etc.

ಸಾಲಗಾತಿ sala-gâti. = ಸಾಲಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸಾಲಗಾರ sâla-gâra. A creditor (My.); a debtor (My.). ಸಾಲಗಾರನ ಮನೆಗೆ ನವದೆ ಹೊತ್ತರೆ ಮೀಲಣ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮ ವಾಯಿತು.—ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಪೆಣ್ಣಿತಿಯ ಕಾಟ (Prvs.).

ಸಾಲಗಾರ್ತಿ sala-gârti. A female creditor (My.); a female debtor (My.).

ಸಾಲಗ್ರಾಮ sâla-grâma. = ಶಾಲಗ್ರಾಮ, etc. (Râm. 5, 8, 69; J. 26, 46; 28, 24. 32. 34; 31, 78. 79; see ಪುಟ್ಟ-). 2, N. of a place of pilgrimage in Mysore (My.).

ಸಾಲಂಕಾರ sa-alaṅkâra. Together with ornaments, adorned with jewels and trinkets (J. 2, 27); the state of being so adorned (Râm. 6, 39, 7).

ಸಾಲಂಕಾರಕನ್ಯಾದಾನ sâlaṅkâra-kanyâ-dâna. The giving away in marriage of the female adorned with jewels and trinkets (My.; Mhr.).

ಸಾಲಂಕೃತಕನ್ಯಾದಾನ sa-alaṅkṛita-kanyâdâna. = ಸಾಲಂಕಾರ ಕನ್ಯಾದಾನ. (My.).

ಸಾಲಂಗುಳಿ sâla-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). A person who is wont to contract debt.

ಸಾಲಣ sâlaṇa. Tbh. of ಶಾಲಣ. (Śmd. 335).

ಸಾಲಪರ್ಣಿ sâla-parṇi. = ಶಾಲಪರ್ಣಿ. (ದಶಪ್ಪತಿ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ G.).

ಸಾಲಬಡಕ sâlabaḍaka. -ಪಡಗ. = ಸಾಲವಣಿಗ. (S. Mhr.).

ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ sâla-bhaṅjikè. = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ. (ಗೊಮ್ಮ G.).

ಸಾಲವಣಿಗ sâla-vaṇiga. (Śmd. 242). A man who contracts debt.

ಸಾಲಶೃಂಗ sâla-śṛiṅga. The coping of a wall. (ಕೋಟ್ಟಲು, ಹೂಡೆ G.).

ಸಾಲಾ sâlâ. Salep.

ಸಾಲಾಮಿಸರಿ sâlâ-misri. = ಸಾಲಾಮಿಸ್ರಿ. (My.).

ಸಾಲಾಮಿಸ್ರಿ sâlâ-misri. Salep of Misr or Egypt: salep, the tubers of several species of Orchis, especially Orchis mascula L. (My.; Tü., M.; St. & Pl.; Sl. 151; Mhr. ಸಾಲ ಮಿಶ್ರಿ).

ಸಾಲಾವಳಿ sâlâvaḷi. = ಸಲುವಳಿ. Fitness, suitableness (My.).

ಸಾಲಾವೃಕ sâlâ-vṛika. = ಶಾಲಾವೃಕ. *A dog.* 2, *a jackal.* 3, *an ape.*

ಸಾಲಿ sâli. Tbh. of ಸಾಲೆ 3. (S. Mhr.). ಆಡಿಗೆಸಾಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಆದವನು (ಕೌಕೋಗದ Sl. 304).

ಸಾಲಿಕೆ sâlikè. Business in a room or shop. See ಆಕ-, etc.

ಸಾಲಿಗ sâla-iga. (Śmd. 238). A debtor (ಋಣ 22; ಅಧಮರ್ಣ G.; My.). 2, a creditor (My.). ಸಾಲಿಗರ್ ಕಳುಗುಣ್ಣಂ ಮಿಗೆ ಬೇಡುವರ್ (Sk.). ಸಾಲವನು ತರುವಾಗ ಪಾಲು ಬೋಸುಣ್ಣನ್ನೆ; ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕುಣ್ಣಿಗೆ ಬೀದು ಕವಿಸ್ಕೆ (Sp.). ಸಾಲವನು ಕೊಮ್ಮುಗ ಪಾಲೋಗರುಣ್ಣನ್ನೆ; ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ನು ಎದ್ದಾಗ ಕೆಟ್ಟಬಿಯು ಕೇಲು ಮುಡಾದಕ್ಕೆ (Sp.). ಬೆಣ್ಣೆರವೆ ಮುಮಿಗವರು (*i. e.* -ರೂ) ಗುಣ್ಣಿಮ್ಮು ತೀರಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಬಣ್ಣೆಯ ಸೊಗವು ಬಿಗವರು (*i. e.* -ರೂ) ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಣಿಮ್ಮು ಕೊಪನು (Sp.).

ಸಾಲಿಗ sâliga. 1. (fr. ಸಾಲೆ 2). A weaver (ತಸ್ತುವಾಯ, ಕುವಿಸ್ಟಳ Hlâ.).

ಸಾಲಿಗ sâliga. 2. A man who has a room or shop. See ಆಳ್-, etc.

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ sâligrâma. Tbh. of ಶಾಲಗ್ರಾಮ. (My.; Mhr. ಶಾಲಿ-; see Prv. s. ಶಾಬಿ).

ಸಾಲಿಗ್ರಾವ sâligrâva. = ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ. (G.).

ಸಾಲಿತಿ sâliti. A woman who belongs to a man that has a shop or room. See ಆಳ್-.

ಸಾಲು sâlu. 1. = ಸಾಲ್ 1 No. 2 (without a P. p.). **To be sufficient, etc.** (C.). ಕಷ್ಟದವ ನುಡಿಯಲಿ ಏಳಿದು, ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ ಗಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಸಾಲದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲಿ ನ್ನೇನು? (Abhâ. 1, 5). ಯಾತಕದು ಹೊನ್ನೇನು? ಧಾತರದು ಸಾಲದೇ? (Sp.). ಉಣ್ಣ ಸಾಲದ ಕುಳಿನು (ಪಾಮನ, etc. Si. 197); ಆವ ಕಾಜ ಸಾಲದೇ ಇರುವದು (376); ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದದು (ಆಶ್ರಮಿಸಿ, ಶಾರದ 431). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಲುವದ್ದು ಜೊರನುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 221). ನಮ್ಮ ಜೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಲದ ಹಾಗಿದೆ (B. 5, 186).

ಸಾಲು sâlu. 2. = ಸಾಲ್ 2. **A line, etc.** (ಸೀತೆ Mr. 371; ವೀಥಿ, ಆಲಿ, ಆವಲಿ, ಪಂಕ್ತಿ, ಶ್ರೇಣಿ Si. 119; Bp. 28, 46; 60, 19; Râm. 1, 13, 2; C.). ನೇಗಿಲ ಸಾಲು (ಸೀತೆ, ಬಾಗಲುವಷ್ಟ ತಿ Illâ.; Nr.). ರೇವೆ, ರಾಜ ಎನ್ನೊಡೆ ಎಡೆಬಿಡು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು; ದೃಷ್ಟಾದಿ ಗಳ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದೆ ಎನ್ನೂ, ಎದ್ದುರು (Nr.). See Si. 284. 301. 302. 303. — ಸಾಲುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a line or row (Bp. 22, 6). — ಸಾಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (Bp. 26, 41; B. 2, 9; 4, 54. 83). — ಸಾಲುಮೋಪು. A row of trees (along roads, My.). — ಸಾಲುವರೆ. -ತಲೆ. A mass of heads (Râm. 3, 6, 10). — ಸಾಲುಮರ. = ಸಾಲುಮೋಪು. (My.).

ಸಾಲು sâlu. = ಸಾಲ್, etc. — ಸಾಲುಗುಜಸ್ತಾ. ಸಾಲುಗುದಸ್ತಾ. The past year (My.; Mhr.).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 1. See ವೆದರುಸಾಲೆ. (Mhr., H. ಸಾಲು, bark, rind; husk; the skin, of man or beast, as rubbed off; the dried rind of the mangosteen. Is ಸಾರ to be compared?).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 2. = ಶಾಲೆ 2, ಸೀರೆ, etc. Tbh. of ಚೀಲ (*cf.* ಪಾಪ). Cloth, etc. — ಸಾಲೆಯ. -ಆ 3. A weaver (ಕುವಿಲ್ಲಕ Mr. 377, o. r. ಸಾಳೆಯ). — ಸಾಲೆಯವ. -ಆವ. A weaver (especially of coloured cloth, My.). — ಸಾಲೆಕೋಗ. = ಶಾಲೆಕೋಗ, q. v. (My.). — ಸಾಲೆಹುಳಿ. A spider (ಲೂತೆ, ತನ್ನುವಾಯು, etc. Si. 171; Tĕ. ಸಾಲೆ = K. ಸಾಲೆಯ).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 3. ಸಾಲಾ. = ಶಾಲೆ 1, ಸಾಲಿ. (Sk.; Tbh. of ಶಾಲೆ Śmd. 335). A hall, a room, etc.; a school (C.; B. 1, 7; 5, 274). ಸಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಾಳೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತ ಗೋಲಿಯಾಟವದರಾದ ರೂ ಮೇಲು ಆಪ್ಪಾರೇ? (Prv.). 2, a man who has a room or shop. See ಆಳ್-, etc. — ಸಾಲೆಗೆ ಹಾಕು. To put to school (B. 5, 269. 274). — ಸಾಲೆ ಬರೆ. (*i. e.* ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆ). To write at school, *i. e.* to study (B. 4, 195). — ಸಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸು. To establish a school (B. 5, 272. 302). — ಸಾಲೆ ಹಾಕಿಸು. To have a school put or established (B. 5, 188. 302). — ಸಾಲೆ ಹಾಕು. To put or establish a school (B. 5, 270).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 4. = ಸಾಂ 2, etc. See ಬೆತ್ತ-.

ಸಾಲೆ sâlĕ. 5. = ಸಾಲ್, etc. — ಸಾಲೆ ಸಾಲ್. Yearly (My.; Mhr. ಸಾಲೋಸಾಲು). — ಸಾಲೆ ಹಾಲು. The present year (My.).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 6. Tbh. of ಶಾಲೆ 2. See ಗಡು- (s. additions), ಬೀರಿಗೆ-.

ಸಾಲೋಕ್ಯ sâlôkya. (fr. ಸಲೋಕ). The state of being in the same sphere or world (with another), residence in the same heaven (with any particular deity). See Grl. 3, after 69; Bp. 1, 30.

ಸಾಲ್ವ sâlva. N. of a demon-king who was slain by Krishna. (J. 7, 28; see ಆನು-).

ಸಾಲ್ವನುಜ sâlva-anuja. Sâlva's younger brother (J. 12, 36. 41).

ಸಾಲ್ವವರಜ sâlva-avaraja. = ಸಾಲ್ವಾನುಜ. (J. 33, 24).

ಸಾವ sâva. Present and future participle of ಸಾಯ್, frequently occurring instead of ಸಾಯ್ವ (Abh. P. 6, 72; Bp. 50, 55. 60; 58, 35; Bh. 1, 10, 29; J. 5, 54). ಸಾವೆಂ (Bp. 22, 18). ತಪ್ಪ ತಾ ಸಾವದಂ (ಸಮಯಪರೀಕ್ಷ Mr. 237); ಮುಕ್ಕಳು ಉಂಬೆ ಸಾವ ಸಿತಿ (ಧಿಸ್ಟ್ರಿ 303).

ಸಾವಕಾತಿ sâvakâti. A rich woman (My.).

ಸಾವಕಾರ sâvakâra. = ಸಾಹುಕಾರ, ಸಾಹುಕಾರ. A banker, a merchant; a rich man (My.; B. 2, 17; 4, 169; Mhr., H.). ಸಾವಕಾರರಾದರೇನು? ಸಾವು ತಪ್ಪಿಸ್ಯಾರೇನು?—ಹುಟ್ಟು ಕೋಲುಕಾಲಿನದು, ಕಟ್ಟು ಸಾವಕಾರದು (Prvs.).

ಸಾವಕಾರಕೆ sâvakârakĕ. The business of a sâvakâra (B. 5, 92; Mhr.).

ಸಾವಕಾರಿಕೆ sâvakârikĕ. = ಸಾವಕಾರಕೆ. (My.).

ಸಾವಕಾಶ sa-avakâśa. Having leisure, leisurely, slow, soft, easy; leisure, spare time; an interval; slowness, easiness (C.; B. 3, 4. 23; ತದ G.; M., Tĕ.). ಸಾವಕಾಶಮುಳ್ಳದು (ಅವಿಲಮ್ಬಿತ, etc. Si. 376).

ಸಾವಕಾಶಗತಿ sâvakâśa-gati. Slow manner. ಸಾವಕಾಶಗತಿ ಯಾದ ವಿಲಮ್ಬಿದಾನ (ವಿಲಮ್ಬಿತ Si. 63).

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 1. To make straight, proper or nice (ಸರಿಪಡಿಸು ಮಾಡ್ಸುವದು ಕೆ.; Abh. P. 5, 49. 53; 7, 28. see ಸರಿ 1).

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 2. To cease, to become quiet or still, etc. ಸಮ್ಮು, ಮೌನಾರ್ಥ Kk. 49, o. r. ಸಾವನಿಸು; *cf.* ಜಾಗು 2).

ಸಾವಧಾನ sa-avadhâna. Having attention, attentive, heedful, careful, cautious, wakeful; diligent; attention, carefulness, due heed; deliberation. (Bp. 43, 12; J. 27, 48; My.).

ಸಾವಧ್ಯ sâvadhya. (fr. ಸ-ವಧ). Killing, slaughter (ವಧೆ, ಕೊಲೆ Kn. 108).

ಸಾವನ್ತ sâvanta. Tbh. of ಸಾಮನ್ತ (Śmd. 128). See Bp. 5, 14; 9, 45; 59, 26.

ಸಾವನ್ತಿ sâvanti. = ಸಾಮನ್ತಿ, etc. (My.). ಪಳವೀ ಸಾಮನ್ತಿ (ಹೇದು ಪುಷ್ಪಕೆ Si. 139).

ಸಾವನ್ತಿಗೆ sâvantigĕ. The garden-flower Chrysanthemum Indicum Lin. (Sk. & Pl.; My.). — ಸಾವನ್ತಿಗೇ ಗಿಡ. (ಮಾಗಧಿ, etc. Si. 139).

ಸಾವಯವ sa-avayava. Composed of parts. 2, N. of a kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಸಾವರ sâvara. = ಸಾವಿರ. (My.).

ಸಾವರಿಸು sâvarisu. To recover strength, to recruit one's spirits, to regather pristine vigour, power, etc. (ಚೇತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು G.; Čb.; B. 3, 31; 5, 31; Mhr. ಸಾವರಣೇ).

ಸಾವಾಸ sâvâsa. Tbh. of ಸಹವಾಸ. (My.; G.).

ಸಾವಾಸಿ sâvâsi. Tbh. of ಸಹವಾಸಿ (Śmd. 379). A guard or attendant on the women's apartments (ಸೌವಿದ, ಸೌವಿದಿಲ್ಲ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯ, ಕಂಚುಕಿ Illâ.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯ Mr. 266); a house-servant (Bp. 31, 12; 47, 35; 59, 28). 2, an Ârya (ಆರ್ಯರ Mr. 478; Kn. 106). 3, the state of living together. ಆ ಪೈಕ್ಯದ ಸಾವಾಸಿ (Śmd. 11).

ಸಾವಿ sâvi. Tbh. of ಸ್ತ್ರೀ. (Śmd. 128; see ಗೋ-).

ಸಾವಿಗೆ sāvigĕ. = ಪಾವಿಗೆ, ಸೇವಿಗೆ, etc. Macaroni, vermicelli (of rice or wheat, C.; Sl. 314; Mhr., II. ಶೇವಯ). ಹಸುಬಸ್ಸ ರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿಪ್ಪರೆ ಪುಜಾರಯಮ್ಮ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದಷ್ಟನ್ನ (Prv.). — ಸಾವಿಗೆಪರಮಾನ್ನ. Vermicelli of wheat fried and mixed with milk, sugar, etc. (My.). — ಸಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ. = ಸಾವಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನ. (My.; B. 2, 50). — ಸಾವಿಗೆಯೊರಳು. -ಒರಳು. A perforated machine for making vermicelli (My.).

ಸಾವಿತ್ರ sāvitra. (fr. ಸವಿತೃ). Relating or belonging to the sun; descended from the sun; the sun; Śiva; etc. (Sk.; R.).

ಸಾವಿತ್ರಿ sāvitri. A cluster of solar rays. 2, N. of a verse of the ṛigvēda, addressed to the sun, the gāyatri (*i. e.* III, 62, 10). 3, N. of a wife of Brahmā. 4, N. of Umā (J. 31, 72). 5, N. of the wife of king Satyavat, daughter of Aśvapati; etc. 6, N. of a plant (ಜೇಷಪತ್ರ, ಗಾಷ್ಟಾಂ Mr. 132, *c. r.* ಸಾವಿತ್ರಿ).

ಸಾವಿರ sāvira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (Bp. 28, 40; 30, 10; 39, 45; 50, 53; 51, 73; 60, 19; 61, 57; C.; B. 4, 209; 5, 225). ಸಾವಿರದ (Bp. 40, 68). ಸಾವಿರದ (51, 66. 68). ಸಾವಿರಮನೆಳರ್ಗ್ಗಾಗ (10, 5). ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರಪಾದರೂ ಮನೆ ಮೆಣ್ಣತಿ ಶಾಸ್ತಾರ.—ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು, ಸಪ್ತಾಸ ಪಡೆಯ ಬೇಕು.—ಸಾವಿರ ತನಕ ಸಾಲು, ಆ ಮೇಲೆ ಕೋಲು.—ಸಾವಿರ ತೂಕ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾಗ ತೂಕ ಮುಚ್ಚು.—ಸಾವಿರ ದೆಕ್ಕು ಕೂಡಿದರೆ ಒಸ್ತು ಹುಲಿ ಆದೀತೇ?—ಸಾವಿರ ಜಾಂ ಗೋವಿನ್ದ ಎನ್ನ ಬಹುದು, ಒಬ್ಬ ಪಾಸಯ್ಯಗೆ ಛೆಟ್ಟೆ ನೀಜೋದು ಕಷ್ಟ.—ಸಾವಿರ ಹಾಡಿ ಹೋಯಿತು, ನೂರು ದೆರಸಿ ಬನ್ನು.—ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಡಿ, ಒನ್ನು ಮುದಿವೆ ಮಾತು.—ಸಾವಿರಸುಳ್ಳಿನ ಮಗ ಕೋಟಿ ಸುಳ್ಳು.—ಸಾವಿರ ಸುತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಗಣ್ಣು.—ಸಾವಿರ ದರುಪವಾದರೂ ಸಾವು ತಪ್ಪದು, ನೂರು ದರುಪವಾದರೂ ಬೇಡಿ ಆಗುವದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). ಸಾವಿರ ದಚ್ಚೆನೊಡೆಯ (ಸಾಹಸ್ರ G.). — ಸಾವಿರಕಾಲು. A kind of innocent articulate with a great number of feet which appears after the first rains and rolls itself firmly up into a ball when touched (My.). — ಸಾವಿರ ಕೋಡಿಗಳುಳ್ಳ ಮೀನು. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, etc. Sl. 87). — ಸಾವಿರ ಜಾಡೆಯ ಮೀಸ್. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, ಪಾರೀಣ Nr.). — ಸಾವಿರಾರು. -ಆರು S. Fully a thousand, a great number (C.; B. 2, 9; 3, 46. 47; 5, 108. 211). — ಸಾವಿರಾಳು. -ಆಳು. A thousand people, etc. ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಬೆಟ್ಟು (Prv.).

ಸಾವಿರು sāviru. = ಸಾವಿರ. ಸಾವಿರಿಷ್ಟ (B. 5, 270).

ಸಾವು sāvu. Death (ನಿಧನ, ಪ್ರಾಣ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ಪಂಚತ್ವ, etc. IIIā.; Mr. 394; ಮರಣ Nr.; ನಿರ್ಮಾಣ, ಮೃತಿ Nn. 79; ನಿರ್ಮಾಣ, ಮೃತ 90; ಸಂಸ್ಥೆ, ಮರಣ 137; ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತ 156; ಬರ್ಮಗೆ Śmd. II; ಬರ್ಮ Śm. 44; Abh. P. 8, 15; Bp. 13, 7; 22, 17. 18; Abhā. 2, 76; C.; B. 5, 155. 206; T. ಚಾ, ಚಾವು, Tē. ಚಾವು). 2, a corpse (ಶವ, ಮೃತ Nn. 64; ಶವ Mr. 521). ರೂಪಡದ ಸಾವು (ಮಣ್ಣಾದ Śmd. I). ಸಾವಿಂಗೆ ಸಮ್ಮತಿಗೆ ಆವುದನ್ತರವಯ್ಯ? ಸಾವು ತಾ ಸಮ್ಮತಿಯೊಳಲ್ಲ, ಕೋಪದ ತಾವುದೆ (*i. e.* ತವಿಸುವದೆ) ಸಮ್ಮತಿ (Sp.). ಹೊಟ್ಟುರ ಸಾವು ಗಗನಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ.—ಸಾವಕಾರರಾದರೇನು? ಸಾವು ತಪ್ಪಿಸ್ಯಾರೆ?—ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜಿದವನು ನೋವಿಗೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ?—ಪತ್ತಿ (*i. e.* ಪತ್ತು ಮುನ್ನಿಯ) ಸಾವು ಮುಮನೇ ಸಮಾನ.—ಮುನವದಾಯಿತ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತಿಪಸದಾಯಿತ ಸಾವಿಲ್ಲ (Prvs.; see Prv. s. ಸಾವಿರ). — ಸಾವು ನೋವು. Death and pain. ಸಾವು ನೋವುಂ ಜೀವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ (Bp. 28, 11). — ಸಾವು ಹುಟ್ಟು. Death and birth (Bp. 54, 21; Śāstrasāra in W. v. 1301).

ಸಾವುಕಾರ sāvukāra. = ಸಾಹುಕಾರ, etc. (C.; B. 3, 41; 4, 170). ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾವುಕಾರ (ಉತ್ತಮರ್ಣ G.).

ಸಾವೆ sāvĕ. 1. = ಸಾಮೆ. The grain Panicum frumentaceum (ಪ್ಯಾಮಾಳ, ಪ್ಯಾಮಳ IIIā.; ಪ್ಯಾಮಳ Mr. 373; My.). See Prv. s. ಸಜ್ಜಗೆ. — ಸಾವೆಮಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The sāvĕ grain (My.).

ಸಾವೆ sāvĕ. 2. = ಸಾಮು 1. (My.).

ಸಾವೇರಿ sāvēri. N. of a tune (J. 21, 56; My.; T.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗ sa-aṣhṭa-aṅga. With eight limbs or members, viz. the hands, breast, forehead, knees and feet; with humble prostration of the body, touching the earth with the eight members; such an humble prostration. (Bp. 1, 54; 4, 47. 58; 49, 36; 53, 28; J. 17, 47). ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಮಾಡಿದರೂ ಉಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗು. -ಎರಗು. To prostrate, touching the earth with the eight members (Bp. 23, 35; 41, 22; J. 11, 1).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ sāshṭāṅga-daṇḍapraṇāma. A daṇḍapraṇāma at which the eight members touch the ground (Bp. 30, 23; 37, 51; 44, 42).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ sāshṭāṅga-daṇḍapraṇāma. = ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ. (My.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರ sāshṭāṅga-namaskāra. A namaskāra at which the eight members touch the ground (My.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ sāshṭāṅga-praṇāma. A praṇāma at which the eight members touch the ground (Bp. 27, 31; 50, 12. 27; J. 13, 25).

ಸಾಸ sāsa. Tbh. of ಸಾಹಸ. (ಸಾಹಸ Śmd. 361; Čt. II, 11; ಅಪ್ಪ, ಆಪತ್ತು, ಸಾಹಸ Kk. 41; ಆಪತ್ತು, ಆಪ್ಪ Śm. 38).

ಸಾಸತ sāsata. Tbh. of ಶಾಶ್ವತ. (Śmd. 368).

ಸಾಸವಿ sāsavi. Tbh. of ಸರ್ಷಪ. ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವಿ (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸರ್ಷಪ IIIā.).

ಸಾಸವೆ sāsavĕ. = ಸಾಸವಿ. (ಸರ್ಷಪ Śmd. 336; ಸರ್ಷಪ, ತಪ್ಪಲ, ಕದಬ್ಬಳ Nr.; My.; T. ಐರುವಿ).

ಸಾಸಿ sāsi. Tbh. of ಸಾಹಸಿ. ಅಸಹಪಲುಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಚಾಯಲ್ಲಿ, ಜೇಸದವ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು; ಕವಿಗಳ ಸಾಸಿಗೆ, ಜೇಡಾ! (a syringe, Sp.).

ಸಾಸಿಗ sāsiga. = ಸಾಹಸಿಗ. Tbh. of ಸಾಹಸಿಕ, q. v. (ಸಮುದ್ರ Čt. I, 41; Abh. P. 9, 101; G. 1, 108; Rām. 3, 6, 48; see s. ತೆವರು 3).

ಸಾಸಿಮೆ sāsimĕ. = ಸಾಸವೆ, etc. The Indian mustard, Brassica Juncea, H. f. or T. (St. & Pl.; Z.).

ಸಾಸಿರ sāsira. = ಸಾಸಿರ (Śmd. 226). — ಸಾಸಿರಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Indra (ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಸಾಸಿರಗಿರಣ್ಯ. -ಕಿರಣ. The sun (ರವಿ Śr.). — ಸಾಸಿರಮಡಿ. Thousand-fold (Śmd. 227; Śāstrasāra in W. v. 1269; Grj. 4, 15). — ಸಾಸಿರಮನೆಯರ್. A thousand women (Śmd. 227).

ಸಾಸಿರ sāsira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (Śmd. 225. 226; Ōpr. 6, 37; T. ಆರಿರ). ಜೇದರ್ಕಳ ೨ ಸಾಸಿರ ಯುಗಂಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ೧ ದಿನವ (IIIā. I, 115). ಸುರರ ಎರಡು ಸಾಸಿರ ಯುಗಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ದಿನದ ಎನಿಸ್ಕುಂ (Mr. 71). — ಸಾಸಿರಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ದಿನಗ ದಿರ, etc., ಸಹಸ್ರಕ್ಷ Kk.).

ಸಾಸಿರ್ಮೆ sāsir-mĕ. (Śmd. 243). A thousand times.

ಸಾಸಿರ್ವರ್ sāsirvar. (Śmd. 227). A thousand persons. ಸಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಭವರ್ (227 Mdb.). ಪರಿಜಾಸಿರ್ವರುಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (121).

ಸಾಸಿವೆ sāsivĕ. = ಸಾಸಿಮೆ, etc. Mustard (Bp. 1, 65; My.; ಸರ್ಷಪ G.); a kind of dish (My.). — ಸಾಸಿವೆಕಾಳು. Mustard-seed; a grain of mustard-seed (ಕ್ಷುದ್ರಾಭಿಜನದ G.). ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿದ್ದು ಬೀದ ಉಡುಪರೆ ಅತಿಯಮ್ಬು ಉಣ್ಣೀನು.—ಸಾಸಿವೆಕಾಳು ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಪರಾಕ (Prvs.). — ಸಾಸಿವೆಗಡಮು. A disagreeable smell arising

from the burning of mustard (Č. Bp. 42, 32). — ಸಾಸಿವೆ ಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with mustard, etc. (My.).

ಸಾಸುವೆ sâsuvĕ. = ಸಾಸಿವೆ, etc. (ಸರ್ಪ, ರಾಜಿ Mr. 137; Sl. 304; My.). ಬಿಳೀ ಸಾಸುವೆ (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Sl. 304); ಕರಿ ಸಾಸುವೆ (ಕೃಷ್ಣ, etc., ದೊಡ್ಡ ಸಾಸುವೆ, ಹುಚ್ಚು ಸಾಸುವೆ 305).

ಸಾಸೆ sâsĕ. = ಸೇಸೆ. (Bp. 61, 22).

ಸಾಸ್ತ್ರ sâstra. Tbh. of ಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಸಾಸ್ನೆ sâsnĕ. *The dewlap of an ox.*

ಸಾಹ sâh. Bearing, enduring, able, overpowering, winning. See ತುರಾಸಾಹ, ಪೃತನಾಸಾಹ.

ಸಾಹ sâha. = ಸಹ. See ಉತ್ಸ-.

ಸಾಹಚರ್ಯ sâhachârya. (fr. ಸಹಚರ). *Companionship, fellowship, company, association, society.*

ಸಾಹಜಿಕ sâhajika. (fr. ಸಹಜ). Natural, co-existent (B. 4, 208).

ಸಾಹಣಿ sâhaṇi. The act of tending and training horses (Čpr. 9, 95).

ಸಾಹಣಿ sâhaṇi. = ಸಹಣಿ. A groom (Bp. 59, 28).

ಸಾಹಣಿಗ sâhaṇiga. = ಸಾಹಣಿ. (Bp. 9, 47).

ಸಾಹಸ sâhasa. = ಸಾಸ. Violence, force, rapine; *any act of aggression or oppression or hatred.* 2, punishment, chastisement, fine. 3, boldness, daring, courage, effort, prowess, valour, power, strength (ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 56; ಧೀರ, ಉದಯ 145; ಬಲ Śm. 108). 4, foolhardiness, rashness, temerity, inconsiderate hastiness, impetuosity.

ಸಾಹಸಗಾರ sâhasa-gâra. A valorous or daring or effort-making or reckless man (My.).

ಸಾಹಸಾಂಕ sâhasa-aṅka. Marked or characterized by daring or prowess (Śśv. 4, 53).

ಸಾಹಸಾರ್ಣವ sâhasa-arṇava. A man who is an ocean of valour (Śśv. 4, 85).

ಸಾಹಸಿ sâhasi. = ಸಾಸಿ. Violent, furious, ferocious. 2, bold, daring; impetuous; a person who displays boldness, courage, effort, valour, power or strength (My.; B. 4, 68; Riv. 5, 131). 3, foolhardy, rash, inconsiderate.

ಸಾಹಸಿಕ sâhasika. = ಸಾಸಿಗ, ಸಾಹಸಿಗ. *Using great force or violence,* violent, cruel, brutal, ferocious, rapacious. 2, impetuous; bold, daring; valorous, strong, powerful, vigorous, valiant (Čpr. 10, 100; Bh. 4, 2, 67).

ಸಾಹಸಿಗ sâhasiga. Tbh. of ಸಾಹಸಿಕ. A bold, daring, valorous, strong, powerful or valiant man (ಶೂರಗೆ Bhn. 18; Bp. 22, 2; 40, 45).

ಸಾಹಸ್ರ sâhasra. (fr. ಸಹಸ್ರ). Relating or belonging to a thousand; consisting of a thousand; etc. 2, *a multitude of thousands;* an army or detachment consisting of a thousand men.

ಸಾಹಾಯ್ಯ sâhâyya. (fr. ಸಹಾಯ). Friendship, fellowship, alliance, confederation. 2, help, succour. (R.).

ಸಾಹಿತ್ಯ sâhitya. (fr. ಸಹಿತ). Association, connection, combination, union, society, fellowship; associated with, etc. 2, literary composition, rhetorical composition, rhetoric, poetry. (Bp. 3, 42). 3, a collection of materials or means or rule for the production or performance of anything, a collection of materials or implements for cooking, travelling or working (Grj. 3, after 119; B. 4, 115; My.). ಅವಿರಲಭಕ್ತಸಾಹಿತ್ಯನು (Mr. 1). ತನುವಿನಿಸ್ಸಿನ್ನು, ಗುಣಂಗಳಿಸ್ಸಿರದು, ಸಾಹಿತ್ಯಂಗಳೆಂ ದೂದು, ಮುನಿವಂ ಪ್ರಾಣ್ಯಮುಲಭ್ಯವಿಸ್ಸದಿಯುಮು, ಸುಜಾತವ್ಯಂಗಳೆನ್ನಾಯು, ಸಜ್ಜನವಿಸ್ಸೆಂದಿ, ಸುತ್ತವಿಸ್ಸೆ ತಳರ್ದೆನ್ನಂಗಂ ಧುಜವ್ಯನ್ನ ಜೋಳ್ ತನಗಿನ್ನಾರ್ ಸಂ ಪ್ರಾಗವರ್ಮಸುಗೆ ದಾನಂ ಕಾಲಿ ದಾನಮ್ಮರಂ (one MS. of Čh. as its verse 25).

ಸಾಹಿತ್ಯಭೇದ sâhitya-bhêda. A particular figure of speech in rhetoric or poetry (ಶಾತ Nn. 76).

ಸಾಹುಕಾರ sâhukâra. = ಸಾವಕಾರ, etc. (My.). ಸಾಹುಕಾರರಿರುವ ದುಸೆ (ಪದ್ಯ, ಪಣಗಾದಿರುವ ಸ್ಥಳ, ಧನಿಕರಿರುವ ಊರ್ಪರಿಗೆ Sl. 109).

ಸಾಹೇಬ sâhêba. (= ಸಾಹಿ). A lord or master; a gentleman; Sir, etc. (My.; B. 5, 285; Mhr., H.).

ಸಾಹ್ಯ sâhya. (fr. ಸಹ). Conjunction, union, society, association, companionship. (R.).

ಸಾಳಗ sâḷaga. = ಸಾಳಂಗ. A kind of râga or musical mode (Čpr. 7, 97; Bp. 19, 11; J. 21, 58; Bh. 1, 12, 20; Sk. ಸಾಲಂಗ).

ಸಾಳಂಗ sâḷaṅga. = ಸಾಳಗ. (J. 21, 56).

ಸಾಳುವ sâḷuva. = ಸಾಳ್ವ. A kind of bird, a hawk used in hunting (P Râm. 3, 1, 32; Bh. 1, 20, 53; Tś. ಸಾಳುವ, ಸಾಳುವೆ).

ಸಾಳೆಯ sâḷĕya. = ಸಾಳೆಯ s. ಸಾಳೆ 2, q. v.

ಸಾಳೇರಿಮೃಗ sâḷêri-mṛiga. A porcupine (S. Mhr.; Mhr. ಸಾಳೆಪ್ಪರ).

ಸಾಳ್ವ sâḷva. = ಸಾಳುವ. (Śśv. 3, 33).

ಸಾಳಿಗೆ sâḷigĕ. = ಜಾದಿಗೆ, q. v. (ಉಡಿಗೆ Kk. 63).

ಸಿಂಹ simha. = ಸಿಂಪ್ಪ, ಸಿಂಗ 1, ಸಿಪ 2. *A lion.* 2, the sign of the zodiac Leo. 3, *pre-eminent, best;* a hero or any eminent person. ಸಿಂಹವಾದಮ್ಮು ಸಂಯಂಸರಾಜಿಸೋ? (Prv.).

ಸಿಂಹನಾದ simha-nâda. *A war-cry, a war-hoop.* See ಆಜ್ಞವಿಪ.

ಸಿಂಹನಾಶನಮೃಗ simha-nâśana-mṛiga. An animal that destroys lions. ಎಮ್ಮು ತಾಯುಗಳಿಸ್ಸಲೂ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿಸ್ಸಲೂ ಉಗ್ರವಾಗಿರುವ ಸಿಂಹನಾಶಮೃಗ (ಕರಥ Sl. 170).

ಸಿಂಹಪೀಠ simha-piṭha. = ಸಿಂಹಾಸನ. (ಪಟ್ಟವಳಿ Čt. II, 87; Bp. 51, 10).

ಸಿಂಹಪುಚ್ಚಿ simha-puchchi. *N. of a plant* (= ಕೆಸ್ತೀಪುಚ್ಚಿ, q. v.).

ಸಿಂಹಲ simhala. ಸಿಂಹಳ = ಸಿಂಪ್ಪಲ, ಸಿಂಗಳ. The island or country of Ceylon (Bp. 6, 18; 61, 30); N. of a king of Ceylon (Riv. 5, 130. 131; 6, 32; 7, 15).

ಸಿಂಹಲಲಾಟ simha-lalâṭa. The form of a lion's head on a bracelet (My.).

ಸಿಂಹವಾಹನ simha-vâhana. Śiva. — ಸಿಂಹವಾಹನೆ. Durgâ (My.).

ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರ simha-viṣṭara. = ಸಿಂಹಾಸನ. (Grj. 3, 116; 4, after 163).

ಸಿಂಹಸಂಹನನ simha-saṁhanana. Lion-shaped: *well-shaped, handsome.*

ಸಿಂಹಸೇನ simha-sêna. *N. of a king* (Śmd. 177).

ಸಿಂಹಾಗಾರ simha-âgâra. (Śmd. 283). A lion's den.

ಸಿಂಹಾಣಿ simhâṇi. = ಸಿಂಹಾಣ, (ಸಂಘಾತ), ಸಿಂಘಾಣ, ಸಿಂಹಾಣ. The mucus of the nose (Sk.; *cf.* ಸಿಂಬಳ).

ಸಿಂಹಾನ simhâna. *Rust of iron.* 2, the mucus of the nose.

ಸಿಂಹಾಸ simha-âsa. = ಸಿಂಹಾಸನ. See ಚಿತ್ತರಿ.

ಸಿಂಹಾಸನ simha-âsana. = ಸಿಂಪ್ಪಾಸನ. Lion-seat: *a throne* (ಮುತ್ತಿರ, ಅಸನ Nn. 91; ಧರ್ಮಪೀಠ Mr. 202; ಪಟ್ಟವಳಿ, ಗದ್ದುಗೆ

Kk. 26; Bp. 46, 52; 59, 57; Ü. Bp. 47, 16). ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ಸಿ ಲಿಕ್ಕೆ ಮಣೇಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏಜ್ಮಾನೇ? (Prv.).

ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿ simhâsana-adhipati. A king (My.).

ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢ simhâsana-ârûḍha. Sitting on a throne; a king (My.).

ಸಿಂಹಾಸನ್ದಿ simha-âsandi. = ಸಿಂಹಾಸನ. (Abh. P. 6, 169; 13, 101).

ಸಿಂಹಾಸ್ಯ simha-âsya. Lion-faced. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees.

ಸಿಂಹಿ simhi. A lioness. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees. 3, *the plant Solanum melongena*. 4, N. of the mother of Râhu.

ಸಿಂಹಿಕಾತನುಜ simhikâ-tanuja. Son of Simhikâ, Râhu (Mr. 39).

ಸಿಂಹಿಕೆ simhikĕ. ಸಿಂಹಿಕಾ. N. of the mother of Râhu. (Râm. 5, 1, 22). 2, (= ಸಿಂಹಿ No. 3?) ಚತ್ತರಕೆ, ರುಚಿ, ಸೊಗ್ಡಿ (Mr. 130).

ಸಿಂಹ್ವ simhva. Tbh. of ಸಿಂಹ. (B. 5, 241; Čb. 142. 158. 159).

ಸಿಂಹ್ವಲ simhvala. Tbh. of ಸಿಂಹಲ. (B. 5, 39).

ಸಿಂಹ್ವಾಸನ simhvâsana. Tbh. of ಸಿಂಹಾಸನ. (Čb. 158).

ಸಿಕ್ sik. = ಸಿಕ್ಕಿ, ಸಿಕ್ಕು 3. P. p. of ಸಿಕ್ಕು 1 or ಸಿಗು, in ಸಿಕ್ಕೊಳ್ (My.). ಬಂಗರವು ತಳ್ಳಿ ಹೋಗಿ, ಬುಡಮೊಳಗಿನ ಕೆಸ ರೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕೊಂಡ್ಲು, ಸಿಲ್ಲುತ್ತದೆ (B. 3, 118).

ಸಿಕತ sikata. = ಸಿಕತೆ. Sand (ಪ್ರಬೋ, ಮಾಲ, ಮರಾ, ಮಲಾ Śm. 36; ಮಾಳ Nn. 6); a sand-bank; an island with sandy shores.

ಸಿಕತಾಮಯ sikatâ-maya. Full of sand, *sandy*.

ಸಿಕತಾವತ್ sikatâ-vat. *Sandy*.

ಸಿಕತಿಲ sikatila. *Sandy*.

ಸಿಕತೆ sikatĕ. ಸಿಕತಾ. = ಸಿಕತ. Sandy soil (ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಣಿ Mr. 93); *sand, gravel;* a sand-bank, etc. (ಪ್ರಬೋ Čt. II, 10).

ಸಿಕರ sikara. Tbh. of ಶಿಖರ. (My.).

ಸಿಕಲ sikala. Polishing, furbishing, burnishing (Mhr. ತಿ ಳಲು, ಸಿಕಲು).

ಸಿಕಲಗಾರ sikala-gâra. = ಸಿಕಲಿಗಾರ. A polisher of tools, weapons, etc. (ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸುವವ, ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ G.; Mhr. ತಿ- and ಸಿ-).

ಸಿಕಲಿಗಾರ sikaligâra. = ಸಿಕಲಗಾರ. (S. Mhr.). ಬ್ಲಾಗಾಯಿಗೆ ಸಿಕ ಲಿಗಾರ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಸಿಕಲಿಗ್ಯ sikaligya. = ಸಿಕಲಿಗಾರ. (S. Mhr.).

ಸಿಕಾರ sikâra. Hunting; game (Mhr. ತಿಕಾರ).

ಸಿಕಾರಖಾನೆ sikâra-khânĕ. A menagerie, an aviary, etc. (B. 5, 251; Mhr. ತಿ-).

ಸಿಕಾರಿ sikâri. = ತಿಕಾರಿ, q. v. (My.).

ಸಿಕಿ siki. = ಸಿಕೆ, etc. — ಸಿಕಿಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. = ಸಿಕೆಯುಂಗರ. (My.).

ಸಿಕೆ sikĕ. = ಸಿಕಿ, ಸಿಕ್ಕೆ. A coining-die; the royal seal; the stamp produced by the coining-die or by a seal or stamp (Mhr., Ll. ತಿಕ್ಕಾ; My.; ಮುದ್ರೆ G.). — ಸಿಕೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. The royal seal (My.).

ಸಿಕ್ಕ sikka. Tbh. of ತಿಕ್ಕ. ಸಿಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಮುಕ್ಕಳಿಗಾಗ ಹೋ? (Prv.).

ಸಿಕ್ಕಟಿ sikkaṭi. = ಸಿಕ್ಕಟಿಸೆ, ಸಿಕ್ಕಣಿಸೆ. A comb (My.; Tē. ಚಿಕ್ಕಣಿ; T. ಚಿಕ್ಕು, ಚೀಪು; M. ಚಿಕ್ಕುಮುಡಿ; M. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿರಕ್ಕು, ಚೀಗ, to comb; ಚಿಕ್ಕುಮುಡಿ, to disentangle, comb out).

ಸಿಕ್ಕಟಿಗೆ sikkaṭigĕ. = ಸಿಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಸಿಕ್ಕಣಿಗೆ sikkaṇigĕ. = ಸಿಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಸಿಕ್ಕಿಸು sikkisu. = ಸಿಗಿಸು 2. To insert, to put in or on (My.). ಬಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕುಮಗೋ ಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಪಾಗೆ (Prv.). 2, to cause one's self to be caught, to be caught (My.). 3, to cause to become entangled or ensnared, to entangle, to ensnare (Bp. 42, 16).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 1. = ಸಿಗು, ಸಿಕ್ಕು 1, ಸಿಲಿಕು, ಸಿಲುಕು 1, ಸಿಲ್ಲು 1. To become entangled; to be caught; to fall into the hands of; to fall or be brought under the power of; to get among; to enter; to be found; to be obtained or got (G.; Tē., T., M.; Tu. ತಿಕ್ಕು, ಸಿಕ್ಕು). ಸಿಕ್ಕಿದ ಆಳಿ ಪೊಬವಣ್ಣನು, ಆಟ್ಟಂಗಳ ಬಸುಖೋಳ್ ಇರುರ್ (Bp. 12, 48). ಮಗಮ್ಮಗನಿಳರಮೊಳು ಸಿಕ್ ಸಿಕ್ಕಿದೆನು (18, 54). ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನ್ನೆ (24, 65). ಇಲೆಗೆ ಮೊದಲಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾ ಎಜಾನಂ ತೆಗಮು (27, 20). ಬಲೆಯಲ್ಲಿ...ದು ಸ್ಪೆರು ಸಿಕ್ಕಿ (27, 22). ಈ ಗೃಹದೇಲು ಸಿಕ್ಕಿದವಂಗೆ ಆಯುಮು ದುಕ್ಕಿ (30, 13). ಎನ್ನ ದೂತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂ (31, 15). ಎನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ! (32, 15). (ಕೇಸರಿ) ಆವಕ್ಕೆ (ಜಾಂಬವಲಂಗಳ್ಗೆ) ಸಿಕ್ಕದೆ (34, 24). ತಿಮಯೇ ಗನಿವ್ರೆಯೊಳ್ ಆವಿರವಂ ಸಿಕ್ಕಿರಲು (35, 47). ತಾವು ಸಿಕ್ಕಿದೆವೆನು (52, 14). ಭಕ್ತಿಹೀನರಿಗೇಕೆ ಸಿಕ್ಕುವರ್ ಈಶ್ವರೇಶ್ವರನು? (53, 20). ಹರಗಣಾಟ್ಟಾಟಾವಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದನ್ ಆ ಹರಿಯು (53, 68). ಈರ್ಮ ಪಾತ್ರಂಗಳ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ (54, 29). ಬ್ರಾಹ್ಮತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ (54, 39). ಆ ಸ್ಥಿರ ಮುನಿಯಂಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ (60, 16). ಈರ್ಮವಧಿಗಳ ತಮಿಳ್ ಸಿಕ್ಕಿದೆ (60, 47). ಸಿಕ್ಕಿದವು ಕಣ್ಣಾಮೋಳ್ ಮೂತುಗಳ್ (J. 19, 14). ಜೀವಗರ್ ಸಿಕ್ಕದೋಡಿದುದೊಸ್ಟೆರಲೆ (28, 52). ಇಮುವಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕರ್ ಪುಲಿ (1, 8, 21). ಸಿಕ್ಕಿದವು ಪೆಮ್ಮೆರಿಗಳ್ ಉರಗನ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ (3, 13, 33). ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ನಲಿ ಗಡಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಆರ್ಥಂ (Dp. 1). ಸಿಂಹನ ಜೀವರವನ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಮು (B. 4, 91). ಆವ್ಮೆಗಾಲು ಮಾ ಕಿದರೆ ರಬ್ಬಿ ಸಿಕ್ಕ್ಯಾಳೇ?—ಕುಣಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ.—ಬುಟ್ಟು ಇದ್ದವ ನಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯಾನು.—ನೇತಾಮುವನ ಪುತ್ರ ದೂತಾವಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೋತಾದುವದು ಸಿಕ್ಕ್ಯಾನು.—ಬಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ; ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ.—ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೇರ್ತನೆ ಹೇಬ್ದರೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯೇತೇ?—ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಗೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯೇತೇ?—ದಾರೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.—ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ದಕ್ಷಿ, ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಇಮುವೆ.—ಬಲೆಯಲ್ಲುಬೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಲೆಗೆ ಹೋಯಮು.—ಧರ್ಮ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು.—ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಉಣ್ಣ ಕುವಿದೇನು, ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ರಕ್ತ ಕುವಿದೇನು.—ಮುನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣ ಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.). ಪತ್ರಗಳ ಕೆಯ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ (ಅಥರ್ವ Śl. 439). See Bh. 1, 10, 38; J. 6, 30. 2, to cause to go or make go in, to insert, etc. (Bp. 21, 41; 55, 44; J. 28, 1). — ಸಿಕ್ಕಿ ಜೀಮು. To be caught; to fall into (another's) hands (My.).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 2. = ಸಿಕ್ಕುವಿ 2, (ಸಿಲುಕು 2), ಸಿಲ್ಲು 2. The state of being entangled, entanglement, intricacy (My.; Tē., T. ಚಿಕ್ಕು); impediment, hindrance, obstacle, trouble (J. 27, 42; My.). ಒಣ್ಣಕ್ಕೆ ಒಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕು ರಡೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಕೂಡಲು (ತೀರ್ಥನ್ನ, etc. Śl. 216); ಕೂಡಲುಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವ ಸಾಧನ (ಪ್ರಸಾಧನ, etc., ಪಾಪಬೆಗೆ, 231). — ಸಿಕ್ಕುಜಡೆ. -ತಲೆ. An entangled head of hair (My.). — ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸು. To disentangle (as hair or thread, My.). — ಸಿಕ್ಕು ಮಾಡು. To entangle (Dp. 53, 5).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 3. (= ಸಿಕ್). P. p. of ಸಿಗು (S. Mhr.). ಸಿಕ್ಕಿದರ ಸಂಗತಿ ಜಗಳಾಮುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಇವು (ಎತ್ತು, ಆಕಳು) ಬಹುತರದಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸೀದು ಉಣಿಮುತ್ತವೆ (3, 17). ಸಾಪ ಕಾರನ ಮುನೆಯ ಕಸ್ಸ ಕೊಪೆಮು, ಸಿಕ್ಕ ಬಮುಳು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗಿ (3, 41). ಒನ್ದು ದಿನ ಕಳವಿನ ಒಡವೆ ಸಹಿತ ಸಿಕ್ಕನು (3, 43). — ಸಿಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕು. rep. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಆದನ ಮೇಲೆ ಜಾತಿ ಮೇದಿ ಪತ್ತಿದನು (B. 4, 51).

ಸಿಕ್ಕೆ sikkĕ. = ಸಿಕೆ, etc. (ಮುದ್ರೆ Cb.).

ಸಿಕ್ತ sikta. Sprinkled, besprinkled; wetted, moistened; poured out; impregnated, engendered. See ಅಭಿಸಿಕ್ತ.

ಸಿಕ್ಥ sikthа. Boiled rice; a lump of boiled rice, a mouthful of boiled rice kneaded into a ball; bee's-wax; indigo. See ಘಕ್ತ-.

ಸಿಕ್ಥಕ sikthaka. = ಸಿಕ್ಥ. A lump of boiled rice, etc. (see ಘಕ್ತ-); *bee's-wax* (ಮುದ್ರಾ Mr. 358, c. r. ಮೋಣ).

ಸಿಗಸು sigasu. = ಸಿಗಿಸು 1. To have split (as wood, My.).

ಸಿಗಿ sigi. To split, as wood; to tear or rend with the teeth, as sugar-cane (My.; Tu. ತಿಗಿ, ತಿಗು, ತಿಗುದು, ಸಿಗುದು).

ಸಿಗಿಸು sigisu. 1. = ಸಿಗಸು. (My.).

ಸಿಗಿಸು sigisu. 2. (fr. ಸಿಗು). = ಸಿಕ್ಕಿಸು. (S. Mhr.).

ಸಿಗು sigu. = ಸಿಕ್ಕು 1. (S. Mhr.). P. p. ಸಿಕ್ಕು 3, q. v. ಮುದಾರಿ ಗೋಪಿಯರಲ್ಲಿ ಹಾವರವಾಸಿ, ಸಿಗನೇ? (Bp. 54, 40). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯರೂ ಜೋಳಗಳ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಸಿಗುವದುಣ್ಣು (B. 2, 18). ಕಾವ ಸ್ತ್ರಾಯಿಗಳು ಬಹು ತೀವ್ರ ಓಡುವವು, ಏನು ದೂವಿದರೂ ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗ್ಗುವಲ್ಲು (3, 40). ಆವವೀ ಕತ್ತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೇಗ ಸಿಗುವಲ್ಲು (3, 48). ನಿನಗೆ ಉಲ್ಲಿ ಸಿಗವಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಬದಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಕೆಯ್ಯದ ಇನ ಕೋ! (3, 78). ನನಗೆ ಈ ಗುಪ್ಪಮೊಳಗೆ ಜಾರಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (3, 123). ನಿಮಗೆ ಜಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ಕುದುರೆ ಇನ್ನು ಬ್ಯಾಗೆ ಸಿಗುವದು? (4, 79). — ಸಿಕ್ಕು ಬೀದು. = ಸಿಕ್ಕಿ-. ಆ ಹುಬಿಪ್ಪ ಬೀಡದುದಿದ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದು (B. 4, 112).

ಸಿಗುರಿ sigur. ಸಿಗುರಿಲಿ. = ಸಿಬುಮು, ಸಿನಮು, ಸಿವುಮು. A splinter, a shiver; that is pared off, rind (ಕೆಲ್ಲೆ Śm. 49; ಕಳ್ಳ 79; ಕೆಲ್ಲೆ Kk. 56; see ಚಿಪ್ಪು). ಕಳೆದ ಸಿಗುರ ಪಾಸ ಕಚ್ಚಿಸಕ್ಕವಿ... ಲಲಿತಮ್ ಆಪ ಕಸ್ಸದ ಸುವಿ (Abhâ. 1, 5, c. r. ಸಿಬುರ್ನ). — ಸಿಗುರಿ ಚಸ್ಸಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7). — ಸಿಗುರು ಬೀಮು. -ಏಮು. Splinters or shivers to rise or be raised (Bh. 5, 11, 39; Râm. 4, 3, 7).

ಸಿಗುಳು sigulu. = ಸಿಳ್ಳೆ 1, etc. ಸಿಗುಳಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಪಾರಿತ, ಘಿನ್ನ, ಘೀಪಿತ Sl. 382; *only* in Sl.).

ಸಿಗ್ಗಾಳಿ siggu-âḷi. (Śmd. 239). A person who is ashamed, a bashful person.

ಸಿಗ್ಗಿಗ siggiga. A daitya or râkshasa (ಮುಷ್ಟಿಗ, ದಕ್ಷಸ, ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳ Kk. 11*a*; *cf.* ಸೆಗರು? Tu. ಸೆಗ್ಗು, reproach, censure = ಅವಮಾನ, ನಿಕ್ಷೆ).

ಸಿಗ್ಗು siggu. (Śmd. 248). Shame, decency; modesty, bashfulness; timidity (My.; Tu.); disgust (My.). *Cf.* ಎಗ್ಗು 2; ಸೆಡ 3. — ಸಿಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To feel ashamed, to become bashful (Abh. P. 7, after 58; 9, 39; Bp. 18, 10). — ಸಿಗ್ಗಿಸ್ಪು. -ಒಸ್ಪು. = ಸಿಗ್ಗಾಗು. (Bp. 38, 19).

ಸಿಂಗ singa. 1. Tbh. of ಸಿಂಹ. A lion (ಸಿಂಹ Śmd. 348; Ct. I, 96; II, 23; ಕೇಸರಿ Śm. 83; Sl. 166). 2, Kâma (ಮುಷ್ಟಿಪ Śm. 7; ಮುಪನ 83). ಕರಗನ ಮುಷ್ಟಿ ಸಿಂಗನೇ? (Prv.). — ಸಿಂಗಕೇಸರ. N. of a plant (ಘತ್ರಪಾಪೆ Mr. 121, c. r. ಚತ್ರಪಾಪೆ; Sk. ಸಿಂಹಕೇಸರ, the plant Mimusops elengi). — ಸಿಂಗಮನ್ಷ ಂ. -ಅನ್ಷ ಂ. A lion-like man (Śmd. 192). — ಸಿಂಗವಿಕರದಳ್. -ತೇ ರದಳ್. Whose vehicle is a lion: Durgâ (ತೆಪೆ Kk. 5; ಸಿಂಗಿ Śm. 3). — ಸಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಸಿಂಗಪ್ರಾಸ. A kind of alliteration (Ch.). — ಸಿಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಸಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸಿಂಗವೇಟ್ಟೆ. -ಬೇಟ್ಟೆ. (Śmd. 387). A lion's-hunt.

ಸಿಂಗ singa. 2. Tbh. of ಶೃಂಗ (Śm. 83). A horn, etc. — ಸಿಂಗನಾದ. The sound of the horn of an antelope blown by jôgis (My.). — ಸಿಂಗಪಲ್ಲು. An irregular tooth (My.).

ಸಿಂಗಣಿಕೆ singaṇika. = ಸಿಂಗಳೀಕ. (J. 21, 18. 33).

ಸಿಂಗರ singara. Tbh. of ಶೃಂಗಾರ. (ಜಾಲು, ಶೃಂಗಾರ Nu. 34; ಶೃಂಗಾರ, ತಪ್ಪ 75; ಶೃಂಗಾರ 105). — ಸಿಂಗರಿಂಗೆಯ್. -ಂ-. To adorn, to decorate (J. 13, 7). ಸಿಂಗರಿಂಗೆಯ್ಯುವು (ಪ್ರತಿಕರ್ಮ, ಪ್ರಸಾಧನ, etc. Mr. 333). — ಸಿಂಗರಜೋಗಿ. Kâma (ಮುಷ್ಟಿಪ Kk. 8). — ಸಿಂಗರಪ್ಪಿಸು. -ಂ-ಪಿಡ್. To be embellished or adorned (Śśv. 5, after 57). — ಸಿಂಗರಪಿಡು. -ಪಿಡ್. = ಸಿಂಗರ ಪ್ಪಿಸು. (Śśv. 3, after 35).

ಸಿಂಗರಿ singari. Vishṇu in his lion-incarnation; N. (My.). See ಮುಗ್ಗೇಪಾಗಳ-.

ಸಿಂಗರಿಗ singara-iga. (Śmd. 233, c. r. ಸಿಂಗಾರಿಗ). A man who adorns.

ಸಿಂಗರಿಸು singarisu. Tbh. of ಶೃಂಗರಿಸು. To adorn, to embellish (Bp. 4, 32; 5, 13; Rśv. 4, 13; J. 4, 66; 6, 11).

ಸಿಂಗಳ singaḷa. Tbh. of ಸಿಂಹಲ (R.; T. ಚಿಂಗಳ).

ಸಿಂಗಳೀಕ singaḷika. = ಸಿಂಗಣಿಕ. A black monkey (Râm. 6, 30, 7. 16; My.; Tu. ಶಿಂಗಳೀಕ).

ಸಿಂಗಾಡಿ singâḍi. A bow (J. 16, 7; 29, 29; T. ಚಿಂಗಾಪಿ, ಚಿಂಗಾಣಿ; M. ಚಿಂಗಾಪಿ, a Turkish bow; Tu. ಸಿಂಗಾಣಿ, ಸಿಂಗಿಣಿ, made of horn; a bow made of horn, a bow).

ಸಿಂಗಾರ singâra. Tbh. of ಶೃಂಗಾರ (Śmd. 353; Ct. II, 56). ಕರಗ, ಈ ಹೊತ್ತು ಯಾಕೆ ಬಹಳ ಸಿಂಗಾರಗಿಕ್ಕಿದೆ? (B. 2, 7).

ಸಿಂಗಾರಿಸು singârisu. Tbh. of ಶೃಂಗಾರಿಸು. To adorn, 2, to be adorned or decorated (Prll. 3, 4; Râm. 6, 53, 7).

ಸಿಂಗಿ singi. Tbh. of ಶೃಂಗಿ (Śmd. 353; Bp. 58, 55). See ಉರಿ-. — ಸಿಂಗಿಮೊಪ್ಪಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ಸಿಂಘಣ singhâṇa. = ಸಿಂಘಾಣ, etc. (Colebr.). See ಸಿಙ್ಘಳ.

ಸಿಂಘಿನಿ singhini. *The nose.*

ಸಿಙ್ ಸಿಙ್. *The skirt of a web or dress.*

ಸಿಙ siṅa. = ಸಿಙ್. (ಪಡಿ Mr. 342).

ಸಿಙಯ siṅaya. *Cloth, a raiment* (ಬಾಸ, ಆಚ್ಛಾದನ, etc., ಸೀರೆ Mr. 341; see ಸೀರೆ).

ಸಿಂಜಾನ siṅjâna. Tinkling (Cpr. 1, after 101).

ಸಿಂಜಿ siṅji. Tinkling.

ಸಿಂಜಿತ siṅjita. Tinkled, tinkling; tinkling (G.).

ಸಿಂಜಿನಿ siṅjini. *A bow-string* (ಬಿಲ್ಲು ಪೆರೆ Mr. 294). 2, *tinkling rings worn round the toes, a tinkling ornament for the ankle* (ಪಾದಳಿಲಿ, ಕಾಲು ಕಡಗ Hlī.; ಪಂಕಳ, etc. Mr. 344).

ಸಿಂಜಿನಿಪ್ರಹರಣ siṅjini-praharaṇa. The twang of a bow-string. See ಬೀಡದ.

ಸಿಟ್ಟಿ siṭṭi. Tbh. of ಸೃಷ್ಟಿ (Śmd. 370; T.; see s. ಪೆಡಗು).

ಸಿಟ್ಟು siṭṭu. Anger, passion, wrath, rage (ಕೋಪ, ಕೈಪ್ರೀಪ, ಅಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ, ಮನ್ಯು, ಕ್ರುದ್ಧ Sl. 69; C.;

T. ಬಿಡ್ಡ, ಬೆಡ್ಡ; T., M. ಬೀಡ್ಡ; Tē. ಸೀಡ, ಬಿಡ್ಡು; see ತೀಡು 2, ಬೀಡು 3, ಸೀಡು 2, ಸೇಡು 2). ಸಹಜವಾದ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನು (ಕೈವಲ್ಯ ನ, ಆಯುರ್ವೇದ Sl. 361); ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳದು (ಅಭಿನೀತ 428). ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿ (ಜಣ್ಣೆ Dhw.). ಸಿಟ್ಟಿನವ (ಆಯುರ್ವೇದ G.). ಸಿಟ್ಟಿನವಳು (ಧಾಮಿನಿ, ಧಾಮು G.). ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಪಡಬೇಡಾಲೊ.—ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಂಡ್ದು ಮೂಗು ಪಾಪ್ತವ್ಳೆ ಪತ್ತೀತೇ?—ಸಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಕೇಡು, ಸಮಾಧಾನ ದವರಿಗೆ ಕೇಡು (Prvs.). — ಸಿಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To grow angry, etc. (ಮುಳಿ G.). ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವನು (B. 4, 94). ನೀವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳೇ ಸಿಟ್ಟಾಗುವಿರಿ (4, 190). ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಿಟ್ಟಾದನು (5, 63). — ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರು. To grow angry, etc. ತಾವು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರ ದಾರದು (B. 4, 124). — ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To provoke to wrath (G. 180). — ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳು. -ಏಳು. To grow angry, etc. (B. 2, 19. 31; 3, 49. 59; 4, 153). — ಸಿಟ್ಟು ಇಂಗು. Anger, etc. to abate (B. 3, 60; 5, 197). — ಸಿಟ್ಟು ಇಂಗಿಸು. To abate anger, etc. ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ಇಂಗಿಸಿದನು (B. 5, 47). — ಸಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. = ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು (My.). — ಸಿಟ್ಟುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to become angry, etc. (G. 154). — ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become angry, etc. ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ್ದ ಉಮಾದೇವಿ (ಮುನ್ನು, ಪೋಕ, ಪುಣ್ Sl. 69). — ಸಿಟ್ಟು ತಡ ಕೊಳ್ಳು. To keep down one's anger, etc. (B. 3, 81). — ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸು. To wreak vengeance for; to revenge one's self. ಮುಗಿದ ಕೊಲ್ಲ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ನು (B. 5, 46). ಇದರ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ನು (5, 68). — ಸಿಟ್ಟು ತುಮ್ಬಿಸು. To fill with anger, etc. (G. 410). — ಸಿಟ್ಟು ನುಂಗು. To swallow or suppress one's anger, etc. (B. 4, 16). — ಸಿಟ್ಟು ಬರಿಸು. To excite anger, to enrage (ಮುಳಿಯಿಸು G.). — ಸಿಟ್ಟು ಬರು. Anger, etc. to come or arise. ನುಮ್ಮ ನುಮ್ಮನ ಬಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವದೋ, ಹಾಗೆ ದನಕ್ಕೂ ಬರುವದು (B. 2, 19). ಗಣ್ಣನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಪ್ಪದನ್ನು ಕಣ್ಣು (3, 60). ಸಿಟ್ಟು ಬಪ್ಪದರ ಹಿಟ್ಟು ಮುಳ್ಳು!—ಸಿಟ್ಟು ಬಪ್ಪದೂ ಉಟ್ಟು ಏನಾ ಉಣ್ಣ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು. To remove or appease anger (ತಿಳುಪು G.). — ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡು. Anger to cease; to forsake wrath. ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಟ್ಟು ಆದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸು. To cause to become angry. ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to cause another's anger to come down upon one's self. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿ, ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಿರೋ? (B. 3, 84). — ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡು. To show anger or displeasure; to become angry with (C.). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಕಳೆ ತಪ್ಪ ನದರ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 6). ಏನೇ, ತಂಗ್ಗಿ, ಬೀಜಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೂವ ಕೊಯ್ದು ಬೇಕೇ? ಎನ್ನು, ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು (3, 80). ಕಮುತಿಗರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 43). ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡ ಬೇಡ! (4, 201). — ಸಿಟ್ಟು ಹಿಡಿ. To catch anger, to grow angry (B. 3, 40; 5, 28. 67). — ಸಿಟ್ಟೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To arouse anger; to enrage (My.).

ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಿ sittu-gāṟi. A passionate man (My.). ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಿ (ಜಣ್ಣ, ಆಶ್ಚರ್ಯಚೂಡಮಣಿ Sl. 361). — ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಿ ಅಳು. A passionate woman (ಶೋಭನ, ಧಾಮಿನಿ 182).

ಸಿಡತ sidata. A quick to-and-fro-movement of the muscles of the head (My.). ತಲೆ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ದು ಉಪೇಕ್ಷಣೇ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a jumping about from pride (My.).

ಸಿಡದು sidadu. = ಸಿಡಿದು. P. p. of ಸಿಡಿ 3. (C.).

ಸಿಡಿ sidi. 1. The state of being small, thin, fine or atomic (ಸೂಕ್ಷ್ಮ Śmd. Dh.; ಕಾರ ಬಾರದ ಹಾಂಗೆ ಇರ್ದ ಧಾರೆ Cm.; see ತೆಳ್, ಸಡಿ 2). — ಸಿಡಿಸೋನೆ. A very fine, light drizzle (Rām. 4, 6, 6).

ಸಿಡಿ sidi. 2. An iron hook (ಆಯುಸ Śmd. Dh.; Tē.; see ಸಡಿ 2); the hook-machine on which men of the Śūdra class are suspended in the air by a hook passed through the sinews of the back (the hook being attached to one end of a lever which is raised on the top of a high pole or fulcrum) and swung round (by means of a rope fixed to the lever's other end, C.; Tē.; T. ಬಿಡಿಲ್). — ಸಿಡಿ ಮರ. The lever to which the man is secured (My.). — ಸಿಡಿಯಾಟ. -ಆಟ. The ceremony of men being suspended on the sidi and swung about, which is performed on account of Mâri (My.). — ಸಿಡಿಯಾಡು. -ಆಡು. To perform that ceremony (My.). — ಸಿಡಿ ಹಬ್ಬ. The swinging feast (My.).

ಸಿಡಿ sidi. 3. To be scattered; to fly about; to be spattered, as mud, etc.; to snap, as parched grain; to burst forth spontaneously, as seed from over-ripe fruit, etc.; to move quickly from side to side, as muscles, as the head from pride; to start; to bounce (ಎತ್ತರ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಚಿಮ್? see s. ಪಡುಕು); to scatter over, to cover (J. 11, 38). ಸಿಡಿದು (ಎತ್ತರ G.). ಉಗುಳು ಸಿಡಿದ ನುಣ (ಆಯುರ್ವೇದ IIA.). ಕೆಸರ ದನ್ನು ಓಡುವಾಗ ಪಾಯೊಳಗಿನ್ದ ಸಿಡಿದ ಹಸಿ (ಪ್ರಬ್ಧಚಿನ್ತಾ G.). ಸಿಡಿದಂ, ಸಿಡಿದವಂ (Śmd. 260). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Sl. 44). ಬೆಣ್ಣೆದೆದು ಸಿಡಿದ ಮುಖಗಳ್ (J. 6, 6). ಸಿಡುಮರನನ್ ಎದೆಗೊಣ್ಮು ಸಿಡಿದರ್ ಕೆಲರ್ (16, 40). ಕೆಲಲೆ ಸಿಡಿಯುವಿರ್! ಪೋದೆ! (28, 45). ಆವ ಸಿಡಿದೋಟುಮಾ ತುರಂಗದ ಮೆಲ್ಲಕ್ ಅಯ್ದುವಂ (28, 53). ಬೀಳ್ದುದಿನ್ದ ಕೆಲ ಸಿಡಿದು ಬಪ್ಪಾ ವಿಧಮೆ (30, 19). See Rāv. 5, 46; 8, 109; Śiv. 3, 46; Bh. 1, 20, 54; J. 22, 33; 23, 25.

ಸಿಡಿ sidi. 4. = ಸಿಡಿದು. P. p. of ಸಿಡಿ 3, in ಸಿಡಿ ಸಿಡದು (C. Bp. 2, 4).

ಸಿಡಿ sidi. 5. The state of being scattered, etc;. that which is scattered or sputtered from the mouth; moving quickly from side to side (on account of pride, My.). 2, an iron spring-trap (J. 28, 47; My.). ಸಿಡಿ ಸುಂದ ಮೇಲೆ ಮುಣಿ ಏನು? (Prv.). — ಸಿಡಿದೆ. -ತೆ. = ಸಿಡಿಯುಣ್ಣ ಡೆ. (Bh. 2, 2, 104). 2, a head that moves quickly from side to side (on account of pride, My.). — ಸಿಡಿಯುಣ್ಣಡೆ. -ಉಂ-ತೆ. (Śmd. 204). A head that is flying about or bouncing. — ಸಿಡಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śiv. 3, 24; Bh. 3, 23, 10).

ಸಿಡಿ sidi. 6. End of thirst or desire: satiety, disrelish, dislike (? ಬಾಯಾಸ್ಯ Śmd. Dh.; *cf.* ಚಿಮ್ಮು 2). hopelessness, despair (? If this were the true meaning, the word would probably be = ಸಿಡಿ 7).

ಸಿಡಿ sidi. 7. (=ಸಿಡಿ 5?). (Fear, perplexity).—ಸಿಡಿಮಿ. Great agitation, alarm, consternation (ಕಾವ್ಯ, ಪದ್ಯಂ Śm. 50; ಪದ್ಯಂ Kk. 67; Tē. ಬಿಡಿಮು 2). — ಸಿಡಿಮಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become greatly alarmed (Grj. 2, after 106; 5, 88; Bp. 14, 19; 20, 60; 48, 9; 58, 42; Rāv. 5, after 55; 9, 24;

V. 34, 92; Śāv. 4, 88; Bh. 6, 4, 67; J. 8, 40; 31, 2). — ಸಿಡಿಮಿಡಿ ಬಡ್. Consternation to arise (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 163). — ಸಿಡಿಮಿಡಿಪಡ್ಚಿ. (ಪರಿಶಿ Sl. 176).

ಸಿಡಿ siḍi. 8. (= ಸಿದಿ 5). The fluid flowing from an elephant's temples when in rut (? ಗಜಕ್ರೀಧ ದಸ್ತು Śmd. Dh.).

ಸಿಡಿ siḍi. A ladder: a staircase (My.; Mhr., II. ಸಿಡಿ).

ಸಿಡಿಲ್ siḍil. 1. = ಸಿದಿಲು 1. To be scattered in different directions; to become loose (ವಿಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; Śm. 107; Čpr. 5, 5; Abh. P. 7, after 52; 11, after 143; 13, 69; Rāv. 5, 69). P. p. ಸಿಡಿಲ್ದು. ಸಿಡಿಲ್ದುದು (ಪ್ರಭ, ತಿಥಿಲ Hlā.).

ಸಿಡಿಲ್ siḍil. 2. = ಸಿದಿಲು 2, ಸಿಡ್ಲು 1. A shaft of lightning, a thunder-bolt (ಮೇಘಧಡ್ಡಿ Śmd. Dh.; ಮೇಘಾಸ್ತ್ರ Śm. 107; Tu. ತಿಡಿಲ್; *cf.* T. ಚಿಡಿ, splendour, and the terms s. ತಿಂಗಳ್?). ಭಗದರಂ ಸ್ವಸಚಿವನ ಮೊದಗು, ಅಲ್ಲಿಸ್ಪುರುತ್ತ ಸಿಡಿಯ ನುಡಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 43). ಜಡಜಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ವಾವಿಗೆಪೋಲ್ (Śmd. 220). ಆಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯಗಳಂ ತಪೆ ನುಂಗಿರ್ಪುಂ ಕಬ್ಬಿಲೆ, ಸಿಡಿಲ್ಗಳೆದಿಗುಂ (267). ಪೊಡೆದ ಸಿಡಿಲ್ (Bh. 1, 8, 31). See Čpr. 5, 5; Abh. P. 13, 75. 76; Grj. 9, after 58; Rāv. 6, after 11; 6, 54; Śāv. 3, 19; J. 7, 55; 13, 43; 15, 17; ಬಡಿ-. — ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ. A clap of thunder, thunder (J. 7, 31). ಪೊಡೆದ ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ (13, 1). — ಸಿಡಿಲ ದನಿ. = ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ. (ತೋದಗು Kk. 73). — ಸಿಡಿಲ ಧ್ವನಿ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. (ಸ್ಫೋಟ ಜಿಥು Hlā.). — ಸಿಡಿಲಸ್ಸ. -ಅಸ್ಸ 1. A man like a thunder-bolt. ಸಿಡಿಲಸ್ಸಂ ಸಿಂಗದಸ್ಸಂ ಪ್ರಥಮರಥ ಉರಗಾಸ್ತ್ರನಸ್ತ್ರ ಈ ಪ್ರಕಾರಿಂ ಪಂ (Śmd. 192). — ಸಿಡಿಲ ಮುಂ. A small thunder-bolt (Rām. 3, 6, 50). — ಸಿಡಿಲ ರವ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. (ತೋದಗು Śm. 84). — ಸಿಡಿಲ್ದನಿ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. ಗುಡುಗುಡು ಬಿಳಲಿಲೆನ್ದುರ್ಗ್ಗಡದ ಸಿಡಿಲ್ದನಿ ಪೋಲೆಯ (Rāv. 8, 113). — ಸಿಡಿಲ್ವಳಗು. -ವೆಳಗು. Lightning (ಮಿಂಚಿಗ್ಗಿಜ್ಜು Čt. II, 113).

ಸಿಡಿಲು siḍilu. 1. = ಸಿದಿಲ್ 1. P. p. ಸಿಡಿದ. (ಆಹಿಯು) ತಳ್ಕೆ ಸಿಡಿಲಿತು (Bh. 3, 13, 33).

ಸಿಡಿಲು siḍilu. 2. = ಸಿದಿಲ್ 2, etc. (C.). ತೋದಿಗುವ ಸಿಡಿಲಿನಬ್ಬಿ ರಭಸಂ? (Bh. 1, 19, 19). ಸಿಡಿಲುಗಳ ಗರ್ಜನೆ (3, 13, 20). ಮುದ್ದೇ ತಡಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತಡಿಸೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಸಿಜ್ಜಾದೇವಿ. — ಸಿಡಿಲೊಲ್ಲದ ಗಿದ. -ಒಲ್ಲದ-. (ಪಾತಳ, ತೀರ್ಥಲ Sl. 159).

ಸಿಡಿಸು siḍisu. To cause or make (water, mud, etc.) to fly about (and fall upon persons or things), to spatter, to bespatter (C.). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಹರವಿ, ಎಣ್ಣೆಯ ಸಿಡಿಸಿ (B. 4, 158). ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ಸಿಡಿಸಿ, ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದರು (5, 61). ಕೊಡುವ ಮೀರೆ ಪೆಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ, ಮೋರೆ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾನೆ (Prv.). 2, to cause to snap, etc. (see ಚಿಟ್ಟಿಸು).

ಸಿಡು siḍu. = ಸಿದುಕು 2. (*Cf.* Mhr. ಚಿಡಚಿಡಾ, peevish, cross; ಚಿಡನೇಣ, to take offence). — ಸಿಡುಗುಮ್ಮು. -ಕುಮ್ಮು. = ಸಿಡುಕು 1. (My.).

ಸಿಡುಕು siḍuku. 1. To be snappish: to chide, to scold (in an angry manner, My.).

ಸಿಡುಕು siḍuku. 2. = ಸಲುಕು 2, (ಸಲ್ಕು 2), ಸಲ್ಕು 3. Snappishness: peevishness, irascibility, wrath (My.). — ಸಿಡುಕ. -ಉ. A peevish, irascible, wrathful man (My.). — ಸಿಡುಕಿ. A peevish, etc. woman (My.). — ಸಿಡುಕು ಮೋರೆ. A peevish, sullen, wrathful countenance (My.).

ಸಿಡುಕುತನ siḍukutana. = ಸಿಡುಕು 2. (My.; B. 3, 104).

ಸಿಡುಬು siḍubu. The small-pox (My.); the vaccine. — ಸಿಡುಬಾಗು. -ಆಗು. = ಸಿಡುಬೇಳು. (My.). — ಸಿಡುಬು ಮಾಡು. To vaccinate, to inoculate (My.). — ಸಿಡುಬುಮೋರೆ. A pock-marked face (My.). — ಸಿಡುಬು ಹಾಕು. = ಸಿಡುಬು ಮಾಡು. (My.). — ಸಿಡುಬೇಳು. -ಏಳು. The small-pox to break out (My.).

ಸಿಡುಮುಬ್ಬು siḍumbu. (Śmd. 48). = ಸಿಡುಮ್ಮು. A (thorny) tree, a bush, a thicket (ಕುಟಿ Śs., *cf.* ಕುಟಜ; Rāv. 5, 118; Śāv. 4, 23; *cf.* the terms s. ಗಿದ).

ಸಿಡುಮ್ಬೆ siḍumbe. = ಸಿಡುಮ್ಮು. (ಕುಚ್ಚಮು Čt. II, 35).

ಸಿಡೆ siḍe. 1. = ಸೆಡೆ 1, q. v.

ಸಿಡೆ siḍe. 2. = ಸೆಡೆ 7, q. v.

ಸಿಡ್ಲು siḍlu. 1. = ಸಿದಿಲ್ 2, etc. (ಸ್ವರು Sl. 449; My.).

ಸಿಡ್ಲು siḍlu. 2. = ಸಿಳ್ಕು 2. Rheum of the eye. ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು (ಪೂಜೆ, ನೇತ್ರಮಲ, ಗಿಚಿ Sl. 206).

ಸಿಣ್ಡು siṇḍu. A disagreeable, nauseous, fetid smell (as of sheep, tigers, rancid butter, etc., My.; *cf.* ತೀವ್ರ 2?).

ಸಿಣ್ಡ್ರಿಸು siṇḍrisu. = ಜಿಟ್ಟಿಸು (in ಮೋಗ-). To put on a snappish, stern, grim or surly look, to frown (My.). 2, to cause (the face) to assume such a look (My.).

ಸಿತ sita. 1. Bound, tied, fastened; surrounded. See ಪ್ರ-.

ಸಿತ sita. 2. *Destroyed; brought to an end, finished, completed.* See ಅವ-.

ಸಿತ sita. 3. *White;* the colour white (ಶುಕ್ಲ, ಬಿಳಪು Nn. 32; ಕಲಧೌತ, ಬಿಳಪು 44; ಬಿಳಪು 80); silver.

ಸಿತಕೀರ್ತಿ sita-kirti. White, pure glory (Bp. 53, 57).

ಸಿತಗ sitaga. (= ಸಿತ್ತಗ?). A lewd, profligate man; a paramour; a whoremonger; an adulterer (ಸೊಣ್ಣಿ, ಪೊಲಪಿ, ಜೋಡ, ಬಾಣ್ಪಿ Śmd. II; ಬಾಣ್ಪಿ Čt. I, 16; ಜೋಡ, ಪರಕಿಗ, ಬಾಣ್ಪಿ, ಜಾರ Śs.; ಪೊಲಪಿ Kk. 84; ಬಾಣ್ಪಿ, ಜೋಡ 89; ಪೊಲಪಿ Śm. 57; V. 6, 7; Śāv. 2, 86; Bh. 1, 6, 11; *cf.* Mhr., II. ತಿಸ್ಸಳ, whorish, unchaste). 2, a wicked or vicious wretch (Tē. ಸಿತಕುಡು = ಕ್ಷುದ್ರುಡು). ಒಂಗಿರಾಗದುಂ ಸಿತಗಗ ಕಳ್ಪತಮುಂ (Śmd. 79). — ಸಿತಗಳಿ. A vicious elephant (ಬ್ಯಾಲು, ದುಷ್ಟಗಜ Hlā.). — ಸಿತಗಳ್. = ಸಿತಗ. (V. 9, 91). — ಸಿತಗಾನೆ. = ಸಿತಗಳಿ. (ಬ್ಯಾಲು Mr. 156).

ಸಿತಗತನ sitagatana. Profligacy; whoredom; adultery (ಜಾರು Śm. 117).

ಸಿತಗೆ sitage. (Śmd. 245). A lewd, profligate woman; a whore; an adulteress (ಜಾರು, ಪರ್ಪುರಂತಿ, ಜೋಡ, ಬಾಣ್ಪಿ Śmd. II; ಜೋಡ, ಬಾಣ್ಪಿ, ಪರಕಿಗಾತಿ, ಜಾರ Śs.; ಜೋಡ Čt. II, 99; ಜೋಡ, ಬಾಣ್ಪಿ Kk. 89; ಪರ್ಪುರಂತಿ, ಜಾರು 91; Śm. 75; ಜಾರಿಣಿ, ಜೋಡ, ಪರಕಿಗಾತಿ, ಬಾಣ್ಪಿ, ಜಾರ Kk. 29, Śm. 75). See Śmd. 244 s. ಜಕ್ಕಮ್ಮಯಿಲ್.

ಸಿತಚ್ಛತ್ರ sita-cchatra. A white umbrella. (R.).

ಸಿತಚ್ಛತ್ರಿ sita-cchatri. *A sort of dill or fennel, Anethum sowa* Roxb.

ಸಿತದೂರ್ವೆ sita-dūrve. White dūrvē grass (ಬಿಳಿಯ ಅರ್ಕಳ Mr. 109).

ಸಿತದ್ವಿಪೆ sita-dvipĕ. N. of one of the female elephants. See Mr. 59 s. ದ್ವಿಪ.

ಸಿತಪಕ್ಷ sita-paksha. The light half of a lunar month. (Kâvy. V, 30).

ಸಿತಯಶ sita-yaśa. A man of white, pure fame or glory (Bp. 29, 1).

ಸಿತರೋಚಿ sita-rôći. Having white light or splendour: the moon (ನಾಣ್ಯಂಳ, ಚಂದ್ರ Kn. 146). 2, good report (ಸುಕೀರ್ತಿ 146). 3, a good, virtuous man (ಸಜ್ಜನ 146). 4, an ascetic (ಮುನೀಶ್ವರ, ಯತಿ 146). 5, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 146).

ಸಿತವಾಹನ sita-vâhana. Having a white horse or white horses: Arjuna (J. 9, 1; 11, 1; 25, 19).

ಸಿತಶಿವ sita-śiva. *Rock-salt.*

ಸಿತಶೂಕ sita-śûka. *Barley.*

ಸಿತಹಯ sita-haya. = ಸಿತವಾಹನ. (ಇಷ್ಟಾಜ, etc., ಫಲ್ಗುನ Mr. 264; Bh. 8, 8, 37).

ಸಿತಾಂಶು sita-aṁśu. The moon; camphor. (R.).

ಸಿತಾಂಗ sita-aṅga. Śukra, the planet Venus (Mr. 38). 2, Śiva (Bp. 35, 24). 3, white limbs, a pale body (Bp. 3, 12).

ಸಿತಾತಪತ್ರ sita-âtapatra. A white umbrella (ಪೃಥ್ವೀರಾಜ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ Kn. 18).

ಸಿತಾತಪವಾರಣ sita-âtapavâraṇa. = ಸಿತಾತಪತ್ರ. (Cpr. 3, 51).

ಸಿತಾನನ sita-ânana. White-faced; Garuḍa. (R.).

ಸಿತಾಬ್ಜ sita-abja. A white lotus (ಪೃಥ್ವೀರಾಜ Mr. 504).

ಸಿತಾಭ್ರ sita-abhra. A white cloud. 2, *camphor.*

ಸಿತಾಮ್ಬರ sita-ambara. Clothed in white garments; an ascetic wearing white garments, *a Bauddha mendicant.*

ಸಿತಾಮ್ಬುಜ sita-ambuja. *A white lotus.*

ಸಿತಾಮ್ಭೋಜ sita-ambhôja. *A white lotus.*

ಸಿತಿ siti. 1. Binding, fastening. See ಪ್ರ-.

ಸಿತಿ siti. 2. = ಕೃ. (Sk.).

ಸಿತೆ sitĕ. *Candied sugar.*

ಸಿತೇತರ sita-itara. Other than white, *black.*

ಸಿತೇತರಗತಿ sitêtara-gati. Having a black course: *fire.*

ಸಿತೋತ್ಪಲ sita-utpala. A white water-lily (My.).

ಸಿದಗೆ sidigĕ. 1. = ಸೆದಗೆ. Tbh. of ಚಿತ್ಕೆ. A funeral pile (ಚಿತೆ, ಚಿತ್ಕೆ Mr. 398).

ಸಿದಗೆ sidigĕ. 2. Tbh. of ತಿಪಗೆ. A litter, a bier (Bp. 32, 43. 44). ಕುದುರೆಯಕ್ಕೆಜಡೇ, ಕವಸದ ಜಯ್ಯನೆದೇ, ಸುದತಿಯರೊಳಲುವೆಯಿಂ'ಯುತಿಪ ಆರಸು ತಾ ಸಿದಿಗೆ ಪೊಪನೆನ್ನೆ (Sp.).

ಸಿದುಗು sidugu. To search or feel about or for with the hand (ಪಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ವೆತಕು, ವೆತುಕು, ವೆದಕು, to search = ಅನ್ವೇಷಿಂಪು; ವೇಪು, to search = ವೆತುಕು, ವೇನ್ಪು, to grope for as with a drag under water; T. వేదు, to seek).

ಸಿದ್ಧ sidda. Tbh. of ಸಿದ್ಧ. (My.).

ಸಿದ್ದಾ siddâ. Tbh. of ಸಿದ್ಧಾ. — ಸಿದ್ದಾದೇವಿ. Durgâ; N. (My.). ಶಿದ್ಧ ವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು (Prv.).

ಸಿದ್ದಾಯ sidda-âya. Established revenue: tribute paid to a lord paramount (ಅಧಾರಗಡು, ಆಯ, ಧಾಗಛೇಯ, ಬಲಿ, ಕರ IIIÂ.; ಕರ, ರಾಜಾರ್ಥ Kn. 19, c. r. ರಾಜಾರ್ಥ, ಧರ್ಮಾರ; J. 17, 12; 29, 17; Tĕ.: tax, fee).

ಸಿದ್ದಿ siddi. 1. An Abyssinian (My.; Br.; Mhr. ಶಿದ್ದಿ).

ಸಿದ್ದಿ siddi. 2. Tbh. of ಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಸಿದ್ದಿಗೆ siddigĕ. = ಸಿದ್ದೆ. A leather-bottle (for ghee and oil, used in trade, My.; Tĕ. ಸಿದ್ದೆ; T. చిత్తి, చిత్తె; T. చుత్తి, M. చుత్తిగె, చుత్తిగె, an oil vessel). — ಸಿದ್ದಿಗೆಯುಯಾಡೆ. = ಸಿದ್ದಿಗೆ. (My.; Sl. 309).

ಸಿದ್ದೆ siddĕ. = ಸಿದ್ದಿಗೆ, q. v. (My.).

ಸಿದ್ಧ siddha. = ಸಿದ್ದ, ಸಿದ್ಧ, ಸಿದ್ಧು 1. *Accomplished, effected,* completed, finished, perfected, fulfilled (ನಿರ್ಣಯ Nn. 94). 2, obtained, acquired, gained. 3, succeeded, successful. 4, settled, established, substantiated, demonstrated, proved. 5, valid (as a rule of grammar or in law). 6, concrete: primitive (in grammar). 7, ready (as money); ready (as a person to act, an animal to be employed). 8, admitted to be true or right, true (ನಿಜ, ನಿಜವಾದದ್ದು 94). 9, adjudicated, decided, terminated (as a lawsuit). 10, paid, liquidated, settled (as a debt). 11, thoroughly prepared, concocted, compounded (as drugs, etc.). 12, cooked, dressed; matured, ripened, ripe. 13, subjugated, subdued, brought into subjection (by magical power). 14, thoroughly skilled or versed in. 15, perfected or sanctified (by penance, etc.). 16, emancipated (from worldly existence, etc.). 17, endowed with supernatural powers or faculties. 18, sacred, holy, pious, divine, immortal, eternal. 19, well-known, eminent, celebrated; illustrious, shining, splendid. 20, *a semi-divine being* (demigod) said to be specially characterized the eight siddhis, inhabiting the middle region (bhuvarlôka) between the earth and the sun. 21, an inspired sage or seer. 22, any holy or sanctified personage or great saint (especially one who has attained one or all of five purposes, viz. sâlôkya, sârûpya, sâmîpya, sâyujya and sârshṭitâ). 23, an adept in magical arts, a magician, an alchemist, etc. 24, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 94). 25, a lawsuit, judicial trial. 26, N. of the twenty-first of the astronomical yôgas. — ಸಿದ್ಧಪ್ಪ. -ಆಪ್ಪ. N. ನಿನ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕೊಡ್ಬಾನೆ? (Prv.). — ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. To have made ready or prepared (B. 5, 71). — ಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. To demonstrate, to prove (B. 5, 184); to judge, to decide (as a suit, 5, 273); to accomplish, etc.; to prepare.

ಸಿದ್ಧಕನ್ನಿಕೆ siddha-kannikĕ. A maiden of the siddhas or demigods (Bp. 30, 31).

ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ siddha-gaṅgĕ. The celestial Ganges. (R.).

ಸಿದ್ಧತೆ siddhatĕ. Perfection, completion; establishment or validity (of a rule or doctrine). (My.; B. 4, 65).

ಸಿದ್ಧಧಾತು siddha-dhâtu. Quicksilver (Sk.); ore (as gold, etc., My.). 2, a primitive verbal theme (My.).

ಸಿದ್ಧಪತ್ರೆ siddha-patrĕ. Hemp-leaves (for smoking, etc., My.). ಸಿದ್ಧಪತ್ರೆ ತಿವಧ್ಯಾನ, ಸಿದ್ಧೆ ಬಿದ್ದರೆ ಎಮ್ಮು ಕೊಟ್ಟಾ (Prv.).

ಸಿದ್ಧಪದವಿ siddha-padavi. A divine state (Cpr. 2, after 10).

ಸಿದ್ಧಪ್ರಯೋಗ siddha-prayôga. Perfect or great efficacy (Bh. 1, 3, 16).

ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ siddha-prasâda. Remnants of food left by a guru (Bp. 43, 63; 56 sum.; 56, 2. 23. 30).

ಸಿದ್ಧರಸ siddha-rasa. Quicksilver. (Bp. 57, 69). ಸಿದ್ಧರಸ ದೊರಕಿದರೂ ಮುಧ್ಯಾಕ್ಷ ದಂಡ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಿದ್ಧರಾಮ siddha-râma. N. (Bp. 10, 11; 53, 27). — ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 38).

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ siddha-liṅga. N. (My.). See Bp. 56, 9.

ಸಿದ್ಧವಟ siddha-vaṭa. N. of a place (Sk.).

ಸಿದ್ಧವಟಧಾಮ siddhavaṭa-dhâma. Śiva (Bp. 1, 2).

ಸಿದ್ಧವಟನಾಥ siddhavaṭa-nâtha. Śiva (Bp. 1, 5).

ಸಿದ್ಧಾ siddhâ. = ಸಿದ್ಧಾ, ಸಿದ್ಧೆ. — ಸಿದ್ಧಾದೇವಿ. = ಸಿದ್ಧಾದೇವಿ. Durgâ (My.); N. (Bp. 59, 8).

ಸಿದ್ಧಾನ್ತ siddha-anta. Established end; demonstrated conclusion of an argument, the true logical conclusion; *established truth, settled opinion or doctrine, dogma, axiom.* 2, any fixed or established text-book resting on conclusive argument, especially certain received treatises on astronomy, algebra, etc. ಶುದ್ಧಿಯನೆನಲ್ ಒಕ್ಕ ಲಿಗನಿಕ್ಕು, ಇಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು (Kk. 34). See Bp. 50, 70; 51, 12; 53, 7. 3, a theorem (Mhr.). — ಸಿದ್ಧಾನ್ತ ಮಾಡು. To demonstrate, to prove (B. 5, 168).

ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿ siddhânti. One who establishes or proves his conclusions. 2, one learned in scientific text-books. 3, an astrologer or astronomer (My.). 4, an experimentalist (Mhr.).

ಸಿದ್ಧಾನ್ನ siddha-anna. Dressed food, cooked victuals. (My.).

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ siddha-artha. One who has accomplished an aim or object. 2, *Buddha.* 3, N. of the father of the last and most celebrated Arhat of the present period of time with the Jainas. 4, *white mustard.*

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ siddha-arthi. N. of the fifty-third year in the cycle of sixty. (My.).

ಸಿದ್ಧಿ siddhi. = ಸಿದ್ಧಿ. Accomplishment, fulfilment, completion, perfection, complete attainment (of any object), performance. 2, success, prosperity. 3, settlement, establishment, substantiation, demonstration, proof, indisputable conclusion. 4, validity (of a rule or law). 5, certainty, truth, accuracy, correctness. 6, decision, adjudication, determination (of a lawsuit). 7, payment, liquidation (of a debt), acquittance. 8, the solution of a problem. 9, preparation, cooking, maturing, maturity. 10, readiness. 11, complete knowledge. 12, complete perfection or sanctification (by penance, etc.). 13, final emancipation. 14, the acquisition of supernatural powers by magical means; the supernatural faculty so acquired (eight are usually enumerated, viz. apiman, mahiman, laghiman, gariman, prâpti, prâkâmya, îśitva, vaśitva; see Mr. s. ಅಣಿಮೆ). 15, any marvellous skill or capability. 16, a magical shoe or slipper (supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes). 17, good effect or result, advantage. 18, understanding, intellect. 19, *a kind of medicinal root* (see ಮಿದ್ದಿ). — See Kâvy. III, 3, B, 144. — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯು. To bring to completion, to accomplish, to effect (ಶೈಕರಾಚಲೆಯು G.; B. 5, 55. 58. 199). ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯೋಟ (ಸಂಸ್ಕಾರ G.). — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರು. To bring near to completion, to almost accomplish (My.). 2, to accomplish (My.). — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೋಗು. To be accomplished or fulfilled (B. 5, 207).

ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ siddhi-gaṇêśa. N. of Gaṇêśa. ಇದ್ದ ಮುತ ಮಾಲ್ ತೊಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ? (Prv.).

ಸಿದ್ಧಿತ siddhita. Accomplished; obtained (Bp. 56, 9).

ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕ siddhi-pradâyaka. Epithet of Gaṇêśa (J. 1, 3).

ಸಿದ್ಧಿಸು siddhisu. To be accomplished, to be fulfilled, to be effected (Bp. 1, 26; 2, 57; 34, 14; 43, 74; 52, 50; 57, 89; My.).

ಸಿದ್ಧೆ siddhe. = ಸಿದ್ಧಾ, etc. One of the eight yôginis (Sk.). 2, a medicinal plant or root (= ಮುದ್ಧಿ, Sk.).

ಸಿದ್ಧೇಶ siddha-lśa. N. of Śiva (Bp. 1, 4).

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ siddha-lśvara. = ಸಿದ್ಧೇಶ. (My.). — ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರದಾಟವಿ. N. (Mr. in one MS. after 464).

ಸಿಧ್ಮ sidhma. = ಮಿಜ್ಜು, etc. *A kind of cutaneous disease, a blotch, pustule, scab* (ಮಿಜ್ಜು Mr. 385); *a kind of leprosy.*

ಸಿಧ್ಮಲ sidhmala. *Covered with blotches or pustules.*

ಸಿಧ್ಮಲೆ sidhmalê. *A blotch; a sort of leprosy.* 2, dried fish.

ಸಿಧ್ಯ sidhya. *N. of the asterism Pushya.*

ಸಿಧ್ರಕೆ sidhrakê. *A kind of tree* (ಮಿಲ್ಲಮರ Śl. 484).

ಸಿನಿ sini. = ಶಿನಿ.

ಸಿನಿಸುತ sini-suta. N. of Sâtyaki (J. 25, 19).

ಸಿನೀವಾಲಿ sinîvâli. The day preceding that of new moon; *the day on which the moon rises with a thin crescent of light scarcely visible* (ಮಿನ್ನೆಯ ಕಾಲ ಬಹಳ್ಳಿಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ Hlâ.; ಇನ್ನು ಇರ್ದ ಅಮಾವಾಸೆ Mr. 69).

ಸಿನ್ದ sinda. Tbh. of ಸಿಧ್ಮ (My.). ಸೂಳೆಯು ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಅನೆ ಕಟ್ಟಿ ದರೆ ಸಿನ್ದ (Prv.).

ಸಿನ್ದಿ sindi. Wild date-tree; the spirituous exudation of it, date-toddy (ತುಡಲು ಹೆಣ್ಣ G.; ಮುಧುರ ಚೆ. ; Mhr., II. ಶಿನ್ದಿ).

ಸಿನ್ದು sindu. = ಸೆನ್ದು 1. To rub out, to extinguish, to destroy *(cf.* ತಿಳ್ಕು? ತೀಡು 2). ರಧರ ಜವಣಾಳನ್ನಪ್ಪ ಳಕೆ ಕೋಮರೋದುನ್ನವ್ವದೆ ಪ್ರಾಚ್ಚಿದುವು, ಸಿನ್ದಿದುವು ವಿಧಿಸಿದುಂ (Abh. P. 13, 71).

ಸಿನ್ದು sindu. 1. = ಸಿನ್ಧ. (My.).

ಸಿನ್ದು sindu. 2. Tbh. of ಸಿನ್ಧು. — ಸಿನ್ದುಬಲ್ಲಾಳ. N. (Bp. 24, 73).

ಸಿನ್ದುಕ sinduka. *The small tree or shrub Vitex negundo* Lin.

ಸಿನ್ದುಕೆ sindukê. = ಸಿನ್ದುಳ. (ತೋಬೆಮತ್ತಿ Mr. 116).

ಸಿನ್ದುರ sindura. Tbh. of ಸಿನ್ಧುರ (Śmd. 339).

ಸಿನ್ದುವ sinduva. N. (Bp. 38, 57).

ಸಿನ್ದುವಾರ sinduvâra. *The small tree or shrub Vitex negundo* Lin. (= ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ).

ಸಿನ್ದೂರ sindûra. = ಮಿನ್ಧ 2, etc., ಸೆನ್ದುರ, ಸೇನ್ದೂರ. *Red lead, minium* (ಮಿನ್ಧ Mr. 102). — ಸಿನ್ದೂರದಬೊಟ್ಟು. A round mark (on the forehead) made with red lead (My.).

ಸಿನ್ಧ sindha. A kind of banner (Cpr. 7, after 81; Râv. 6, 70; J. 8, 38; 22, 5; 33, 26; Bh. 1, 12, 3).

ಸಿನ್ಧು sindhu. = ಸಿನ್ದು 2. *A river or stream of water* (ನದಿ Nn. 70). 2, *the river Indus.* 3, *the ocean, sea* (ಕಾಫರ, ಸಮುದ್ರ 70). 4, *the country around the Indus, Sindh, and its inhabitants* (ಜಜಪದಫೇಡ, ಪೇಶಫೇಡ 70). — ಸಿನ್ಧು ಬಲ್ಲಳಕಾಯ. N. (Bp. 11, 37).

ಸಿನ್ಧುಜ sindhu-ja. Ocean-born, sea-born, marine. 2, ambrosia (a Ch. MS. in its v. 24). 3, river-born, aquatic. 4, born or produced in Sindh. 5, *rock-salt.*

ಸಿನ್ಧುದೇಶ sindhu-dêśa. The country of Sindh (Śmd. 162; J. 32, 1. 50).

ಸಿನ್ಧುನದಿ sindhu-nadi. The river Indus (B. 4, 114).

ಸಿನ್ಧುಪಾರಜ sindhu-pâra-ja. *Born or produced on the further bank of the Indus or in the country traversed by it.*

ಸಿನ್ಧುರ sindhura. = ಸಿನ್ದುರ. *An elephant.* 2, the number 8 (see Mr. s. ಕೃತಮುಗ). 3, the asura Sindhura, Gajâsura (Bp. 54, 56).

ಸಿನ್ಧುರಂಗ sindhu-ranga. The arena of the ocean (J. 6 sum.).

ಸಿನ್ಧುರನಗರ sindhura-nagara. Hastinâpura (J. 6 sum.).

ಸಿನ್ಧುರಾಜ sindhu-râja. King of Sindh, Jayadratha. 2, king of rivers, the ocean (J. 25, 4).

ಸಿನ್ಧುಲವಣ sindhu-lavaṇa. Rock-salt. (R.).

ಸಿನ್ಧುಸಂಗಮ sindhu-saṅgama. *The mouth of a river or its point of junction with the sea.*

ಸಿನ್ಧೂತ್ಥ sindhu-uttha. Sindh-produced: *rock-salt.*

ಸಿನ್ಧೂರ sindhûra. = ಸಿನ್ದುರ. (ಪಾಗ, ಆನೆ Nn. 26).

ಸಿಪಾಯ sipâya. = ಸಿಪಾಯಿ. (B. 5, 39. 247).

ಸಿಪಾಯಿ sipâyi. A native soldier; policemen and attendants of kings and grandees who are belted and armed, peons, etc. (C.; B. 2, 5; 3, 124; Mhr., H. ಶಿಪಾಯಿ). ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುಮತೆ (Prv.). See Prv. s. ಆನೆ 2. — ಸಿಪಾಯಿಗಿರಿ. The profession of a soldier (My.; Mhr.).

ಸಿಪಿಲೆ sipilĕ. A wagtail (? J. 6, 39).

ಸಿಪ್ಪು sippu. (Śmd. 49). = ಚಿಪ್ಪು, ಸಿಮ್ಪು. An oyster-shell, etc. (ಶುಕ್ಲ ಚೆ. I, 75; Mhr. ಶಿಂಪು, ಶಿಂಪ್ಲಿ, ಶೀಪ; see ಸಿಂಪಿ, ಸಿಮ್ಪು). ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪೆ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಮುಕ್ತಿ); ತಲೆಯ ಸಿಪ್ಪೆ (ಕಪಾಲ IIIś.).

ಸಿಪ್ಪೆ sippĕ. The skin of fruits, the rind of sugar-cane, the fibrous coat of the cocoa and betel nut, the refuse of chewed sugar-cane (My.; *cf.* Sk. ಶಿಂಪಾ, ಸಿಮ್ಪಾ, ಸಿಮ್ಪಿ, a pod?). ಜಾಬೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ತಂದಿಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅಕ್ಷ.— ಸಿಪ್ಪೆ ಇದ್ದರೆ ಕಾಯಿ, ಮುಪ್ಪು ಆದರೆ ಮರಣ (Prvs.). — ಸಿಪ್ಪೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Rind, *i. e.* scales, to form, to become scaly (B. 4, 191).

ಸಿಬನ್ದಿ sibandi. = ಸಿಬ್ಬನ್ದಿ, q. v. (B. 5, 187. 218).

ಸಿಬರಿ sibaru. = ಸಿಗುರ್, etc. ಕಬ್ಬಿನ ಸಿಬರು (G. 539).

ಸಿಬಿ sibi. = ಶಿವಿ, etc. (Bp. 18, 19).

ಸಿಬ್ಬ sibba. = ಚಿಬ್ಬು, etc. Tbh. of ಸಿಪ್ಪೆ. (ಕಲಾಸ, ಸಿಪ್ಪೆ Sl. 200; Mhr. ಶಿಬ್ಬೀ(ಲ್ಲ)). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೆಯ್ಯೋಲೆ ಪಡ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಏಳುವ ಸಿಬ್ಬದ ಮುಚ್ಚಿಗಳು (ಪಡ್ಯಕ, ಮಿನ್ನು ಜಾಲಕ 270). -

ಸಿಬ್ಬನ್ದಿ sibbandi. = ಸಿಬನ್ದಿ. Irregular soldiery, armed peons; an establishment of clerks, peons and servants (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿಬನ್ದಿ).

ಸಿಬ್ಬು sibbu. = ಸಿಬ್ಬ, etc. ಸಿಬ್ಬು ಇದ್ದವನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಆಡೊಸ್ಬು ಹುಟ್ಟಬೇಡ? (Prv.).

ಸಿಬ್ಬೆ sibbĕ. = ಸಿಬ್ಬು, etc. ಸಿಪ್ಪೆ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಸಿಪ್ಪಲೆ Sl. 485).

ಸಿಮಿ simi. The sound of burning gently and hissingly (*cf.* ಚಮಿ ?). — ಸಿಮಿಸಿಮಿಗಡೆ. -ಆಡು. To burn gently with repeated hisses (Rām. 3, 5, 6). — ಸಿಮಿಸಿಮಿಸಿ ಮಿಸು. = ಸಿಮಿಸಿಮಿಗಡೆ. (Bh. 1, 20, 27; 8, 25, 12).

ಸಿಮ್ಪಡಿಸು simpaḍisu. = ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, ಸಿಮ್ಮಡಿಸು. To sprinkle; to besprinkle (G. 541). ನೀರ ಸಿಮ್ಪಡಿಸುವ ತೊಗರಿಕ ತಿತ್ತಿ (ನೀ ಕಪಾತ್ರ G.). ಸಿಮ್ಪಡಿಸೋದು (ಅಪಸೇಕ ಚೆ.).

ಸಿಮ್ಪಿ simpi. = ಚಿಮ್ಪಿ, etc. Tbh. of Mhr. ಶಿಂಪಾ (see s. ಸಿಪ್ಪೆ). An oyster-shell, etc. ನೀರೊಳಗಿನ ಸಿಮ್ಪಿ (ಶಮ್ಬು, ಶಮ್ಬುಕ, ಶಮ್ಬೂಕ, ಚಿಮ್ಪಿ, ಚಿಪ್ಪ).

ಸಿಮ್ಪಿಗ simpiga. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 2, etc. A tailor (My.; ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಜೋಡಿಯುವವ, ತುನ್ನಾರಿಯ, ಸೂಚಕ G.; B. 5, 84. 108). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕೈಕಸನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಾಣುಗರ್ ಎಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). — ಸಿಮ್ಪಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A very common grass, Panicum eruscorvi L. (? Z.).

ಸಿಮ್ಪಿಣಿ simpiṇi. Sprinkling (Cpr. 8, 4; Abh. P. 7, 159; Mhr. ಶಿಂಪಣೀ). — ಸಿಮ್ಪಿಣಿಯಾಡು. -ಆಟು. To sprinkle on one another (Cpr. 6, 50).

ಸಿಮ್ಪಿಸು simpisu. (fr. ಸಿಡಿ 3). To sprinkle; to besprinkle (ಸೂಸು Śm. 35; ಜಳಿಯು, ಸೂಸು Kk. 69; Cpr. 5, 119; 7, after 129; 7, 183; see ಚಿಮುಕು & ಚಿಮ್ಮು 1). ಸಿಮ್ಪಿಸುವುದು (ಜಳಿಯು Śś.). ಸಿಮ್ಪಿಸಿಸು (ಸೂಸಾಟಿ Śś.). ಸಿಮ್ಪಿಸಿದ ಪಶಿಗೆ ಸಿಮ್ಪಿಗೆ ಆದಳೀತೆ? (Prv.).

ಸಿಮ್ಪು simpu. = ಸಿಪ್ಪು, etc. A pearl-oyster, etc. (Grj. 2, after 71, twice; Bp. 12, 11). ಸಿಮ್ಪಿನ ಚೂರು (Cb. 131).

ಸಿಮ್ಪೆ simpĕ. = ಸಿಮ್ಪಿ, etc. (My.). ಕೂಸಿಗೆ ಪಾಲು ಪಾಕುವ ಸಿಪ್ಪು (ಒಳಲೆ G.).

ಸಿಮ್ಬಕ simbaka. N. (Bp. 47, 34; V. 32, 39).

ಸಿಮ್ಬಡಿಸು simbaḍisu. = ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, etc. (C.).

ಸಿಮ್ಬಳ simbaḷa. = ಸಿಮ್ಬ್ಳ, ಸುಮ್ಬಳ. The mucus of the nose, snot (My.; Sk. 205; ಸಂಕಥಾಸಾ G.; Te. ಚೀಮಿಡಿ, ಚೀಮಿಡಿ; Mhr. ಶೇಂಬುಡ). — ಸಿಮ್ಬಳ ತೆಗೆ. To blow the nose (My.).

ಸಿಮ್ಬಿ simbi. = ಸಿಮ್ಬೆ. A ring (of cloth) to be put under a vessel, etc. upon the head; a coil (of straw or of a creeper) for setting a vessel on the ground (ಸಿಪ್ಪಡು Śm. 65; Bp. 24, 61; My.; T. ಚಮ್ಬುಡಿ, ಚುಮುಳು, ಚುಮ್ಮಾಡು; Mhr. ಚುಂಬಳ). 2, the coil of a snake (My.). — ಸಿಮ್ಬಿ ಸುತ್ತಿ ತೊಳ್ಳು. To coil (as a snake, My.).

ಸಿಮ್ಬೆ simbĕ. = ಸಿಮ್ಬಿ. (ಸಿಪ್ಪಡು Kk. 65).

ಸಿಮ್ಬ್ಳ simbḷa. = ಸಿಮ್ಬಳ, etc. (My.).

ಸಿಮ್ಮಡಿಸು simmaḍisu. = ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, etc. (Cb. 152).

ಸಿಯ್ಯನೆ siyyanĕ. Sweetly (ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ಮುಲ್ಲನೆ Śmd. 389. 109; Śśv. 2, 49; *cf.* ಸಿಂ, ಸೀ 1).

ಸಿರ sira. 1. Tbh. of ಶಿರ. Any tubular vessel of the body, etc. (ಪರ, ಕಾಡಿ G.; B. 4, 74).

ಸಿರ sira. 2. Tbh. of ತಿರ (Śmd. 335; ತಿರಸ್ಸು, ಮುನ್ನೆ Nn. 162; ಕುನ್ನಿ Śś.).

ಸಿರಸ sirasa. Tbh. of ತೀಕ್ಷ್ಣ. (Bp. 9, 15; see Mr. s. ಧಪಲಾಯ).

ಸಿರಸಲ sirasala. = ಸಿಸ್ಸಲು, etc. — ಸಿರಸಲುಗಿಡ. (ತಿರಿಪ G.).

ಸಿರಿ siri. = ಸಿರಿಯ. Tbh. of ಶ್ರೀ (Śmd. 336; ಐತ್ಯರ್ಗೆ Ct. II, 117; Nn. 108; ಮುಣಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124; ಉಳುಮಿ, etc., ಇದ್ದಿರೆ Śm. 6; ಎರವು, ವೆಯ್ಸೆ, ಸೂರುಳು, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಣಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 149).

See Śmd. 159. 160. 296. 408; Čpr. 1, 97; 5, 46; Bp. 37, 32. ಸಿರಿ ಇದ್ದವಗೆ ಸರಿ ಬಪ್ಪರೆ ಹರಕ್ಷಾಪಾಸ್ಕೇ?—ಪೆಳ್ತೀ ಸಿರಿ ಪೋಕೆ ಯಲೇ ಕಾಣುವದು.—ಸಿರಿ ಒಲಿದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಪರಿ ಒಲಿದರೆ ಪೈಕು ಣ್ಣ.—ಹುಲ್ಲಿನ ಉರಿ, ಕಪಸಿನ ಸಿರಿ ನಿಲ್ಲದು (Prvs.). See Prv. s. ದಾನ 1. — ಸಿರಿಕಣ್ಣ. Śiva (Bp. 58, 17). — ಸಿರಿಕಣ್ಣಿ. Tbh. of ತ್ರೀಪುಣ್ಣಿ (Śmd. 376; Čt. II, 48; Kk. 19; Śm. 24). — ಸಿರಿಕಲ್ಲೆ. The sunflower, Heliotropium indicum Lin. (ಮುಘುಮುಖಿ, ಪಟ್ಟಣ Mr. 150). — ಸಿರಿಕಾಕ. A raven (ಪಕ್ಷಿಗಳು, etc., ಕಾಪ ಕಾಗೆ Mr. 170). — ಸಿರಿಕಾಳಗಿಡ. A strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla L. (St. & Pl.). — ಸಿರಿಕಾಳೆ. N. of a town (Bp. 50, 1). — ಸಿರಿಕುಪ. N. of a town (Bp. 26, 56). — ಸಿರಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. A kind of coloured silk cloth (Bp. 11, 26). — ಸಿರಿಗಣ್ಣ. Tbh. of ತ್ರೀಗಣ್ಣ. (ಪದ್ಮನ, ಮುಖುಮು, ತ್ರೀ ಮುಣ್ಣ, etc. Hlā.; Grj. 2, after 106). — ಸಿರಿಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. Excellent perfume (Čpr. 6, 92; 8, 87). — ಸಿರಿಗಡ. Wealth looked upon as an evil spirit (Čpr. 10, 120). — ಸಿರಿಗಿ. Tbh. of ತ್ರೀಗಿ. (Bp. 2, 45; 10, 13; 18, 9; 58, 34; 59, 3). 2, the Nukhta or comb duck, Sarcidiornis melanonotus (Bd.). — ಸಿರಿಗುರು. An excellent guru (Bp. 56, 8). — ಸಿರಿ ಗೆದು. -ಕೆದು. Wealth to be lost (Bp. 29, 28). — ಸಿರಿಧರ. Tbh. of ತ್ರೀಧರ. (Bp. 43, 41). — ಸಿರಿಪಣ್ಣೆತ. Tbh. of ತ್ರೀಪ ಣ್ಣೆತ. (Bp. 1, 10). — ಸಿರಿಪತಿಪಣ್ಣೆತಮ್ಮು. -ಆಯ್ಮು. = ತ್ರೀಪತಿಪಣ್ಣೆ ತ. (Bp. 9, 43). — ಸಿರಿಪರ್ವತ. = ತ್ರೀಪೈಲು. (Bp. 12, 32). — ಸಿರಿಯ ಕಮುಮಾಣ. A lotus (ಕೆಸರುಲ್ಲಿಗೆ, ತಾವರೆ, etc. Śa.); a beautiful upper story (ಮುಖ್ಯಳಿ Kk. 13). — ಸಿರಿಯ ಕಮ್ಮು. The moon (ಪಚ್ಚಿರ, etc., ಪತಿ Kk. 44). — ಸಿರಿಯರಸ. -ಅರಸ. Vishṇu (ಉಪೇಂದ್ರ Kk. 7; Śm. 5). — ಸಿರಿಯರಸಿ. -ಅರಸಿ. Lakshmī (ತ್ರೀಸತಿ Kk. 7). — ಸಿರಿಯ ವರ. Vishṇu (Bp. 1, 46). — ಸಿರಿಯಾಳ. N. of a merchant (Bp. 9, 33. 44; 15, 26; 24 sum.; 24, 3; 25, 11-48; 31, 23; 38, 58; V. 14, 6, etc.). — ಸಿರಿಯಾಳಕೆಟ್ಟಿ. = ಸಿರಿಯಾಳ. (Bp. 24, 4. 74; 25, 13. 14). — ಸಿರಿಯಾಳು. = ಸಿರಿಯಾಳ. (Bp. 37, 44). — ಸಿರಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A kind of coloured cloth (Bp. 11, 26). — ಸಿರಿವತ್ತ. -ಪತ್ತ. = ಸಿರಿವೃತ್ತು, q. v. — ಸಿರಿವರ. Tbh. of ತ್ರೀವರ. (Dp. 63, 3). 2, the holy fig tree (ಅಶ್ವತ್ಥ, etc., ಆರಳೆ Mr. 113). — ಸಿರಿವಲ್ಲಭ. Vishṇu (My.); N. (Bp. 56, 42). — ಸಿರಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An excellent woman (Čpr. 10, 128). — ಸಿರಿವೆಲು. -ಪೆಲು. = ತ್ರೀವೆಲು. ಸಿರಿವೆತ್ತ ಪೆಗ್ಗದೆಗಳ್ ಅಪ್ಪಕ್ಕರ್ ಅಪ್ಪಕ್ಕರ್ ಅಳ್ಳ (Mr. 268). — ಸಿರಿವೃತ್ತು. -ಪೃತ್ತು. = ಸಿರಿವತ್ತು. The three auspicious periods of the day: dawn, noon, sunset (ಮುಂಜಣ್ಣೆ Čt. I, 81, o. r. ಮುಂಜಣ್ಣಿ). — ಸಿರಿಸೋಮುಣಾಪ. N. of a liṅga (Bp. 43, 47). — ಸಿರಿಹರಿ. Vishṇu or Kṛishṇa (Dp. 4).

ಸಿರಿಗಿ sirigi. N. of a woman (Bp. 27, 39).

ಸಿರಿಯ siriya. = ಸಿರಿ. Tbh. of ತ್ರೀ (Śmd. 384).

ಸಿರಿಯದರ siriyadara. Tbh. of ತ್ರೀದ್ವಾರ (Śmd. 384).

ಸಿರಿಯದಾರ siriyadâra. = ಸಿರಿಯದರ. (Śmd. 384).

ಸಿರಿಯಬಾರ siriyabâra. = ಸಿರಿಯದಾರ. (Śmd. 384).

ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ sirivattige. = ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ, q. v.

ಸಿರಿವನ್ತ siri-vanta. (Śmd. 242). Tbh. of ತ್ರೀಮನ್ತ. A wealthy, etc. man (ತ್ರೀಮನ್ತ, ಉಚ್ಚೈರವನ್ತ Nr.; ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತ Mr. 233; My.). ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಪದ್ಮನ Hlā.). ಇವಗೆ ಯಾ ಕೆ ಸಿರಿವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು? (Prv.).—Feminine ಸಿರಿವನ್ತೆ (My.).

ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ sirivantige. = ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ. The half of an earthen pot used for parching or frying (ಮುಂಮೋಡು Śmd. II; Śm. 51; Kk. 80, o. r. ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ; Sk. roots ತ್ರೀ, ಶ್ರೀ, ಸ್ರೀ, ಪ್ರಾ, to cook, to boil, to burn, etc.; *cf.* ಪ್ರಾಣ).

ಸಿರಿಸ sirisa. Boldness; heroism; pride (ಆವಮು, ಕಮುವು, ಪರ್ವ Čt. II, 49).

ಸಿರಿಸ sirisa. Tbh. of ತ್ರೀಪ. The tree Acacia sirissa Buch. (ಬಾಗೆ Mr. 119; Čpr. 6, 49). ಸಿರಿಸದ ಮರ (ತ್ರೀಪ, ಧನ್ವೆಲ, etc. Nr.).

ಸಿರು siru. (= ಕವಲ್, bifurcation?). — ಸಿರುವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. A harelip (My.; T. ಕದರುವಮು).

ಸಿರೆ sirĕ. Tbh. of ತಿರ. (ಪಾಳಿವತ್ಯ, ಸಿರೆ Mr. 456).

ಸಿರ್ಕಾ sirkâ. Vinegar (Mhr., H. ತಿರಕಾ; Br. ಸಿರಕಾ, ಸಿರ್ಪಾ).

ಸಿರ್ಕು sirku. 1. = ಸಿಕ್ಕು 1, etc. To become entangled, impeded, etc. (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Śmd. Dh.).

ಸಿರ್ಕು sirku. 2. = ಸಿಕ್ಕು 2, etc. — ಸಿರ್ಕುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To obstruct, to impede (V. 32, 12).

ಸಿರ್ಸಲಿ sirsala. = ಸಿರಸಲು, ಸಿರಸ. Tbh. of ತಿರ್ಪ. A large tree, Albizzia lebbeck Benth. (Z.).

ಸಿಲ್ sil. = ಚುಲ್, etc. See ಮುಡಿಸಿಲ್.

ಸಿಲಿಕು siliku. = ಸಿಲುಕು 1, etc. To come in contact with, to fall on (as water, Bp. 42, 31).

ಸಿಲುಕಿಸು silukisu. To cause to be entangled, etc. (Bh. 3, 23, 10).

ಸಿಲುಕು siluku. 1. = ಸಿಲಿಕು, ಸಿಕ್ಕು 1, etc. To become entangled, to be caught, etc. (Bp. 6, 6; 18, 59; 31, 23; 61, 14; J. 2, 57; 10, 12. 17; Râm. 5, 8, 74; Bh. 3, 13, 29; *cf.* ಸಿರ್ಕು). ಸಿಲುಕಿದುದು ಜನಪ್ಪಿಲ್ಲ ಬಲುಗತ್ತಲೆಯು ಬಪ್ಪ ದೋ (Bh. 1, 16, 15). ಮರಗೂಪಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಹುಲಿಯ ಪೋಲ್ (1, 8, 53). ಧೂಪವಿಲಿಳ ಸಿಲುಕಿದರ್ ಆವಮಿರಿವ್ವಿದ ಬಗೆಗೆ (2, 13, 45). 2, to cause to go in, to insert, etc. (Râm. 3, 8, 69; T. చిలుకు).

ಸಿಲುಕು siluku. 2. = (ಸಿಕ್ಕು 2), ಸಿದುಕು 2, (ಸಿಲ್ಕು 2), ಸಿಲ್ಲು 3. Troublesomeness, viciousness. (Tk. చిలుగು, సిలుగు, చిరుపు, mischief, etc., *cf.* ಸೆದಗು; T. చిలుక్కు, intricacy; trouble, impediment; quarrel). — ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A troublesome, vicious, restive horse (ಪೂರ್ಣ Hlā.).

ಸಿಲುಕು siluku. = ಸಿಲ್ಲು. Balance in hand (of money, articles, etc., My.; Mhr., H. ತಿಲಾ).

ಸಿಲುಬೆ silubĕ. = ತಿಲುಬೆ. A crucifix, a cross (My.; Br., M. ಸಿಲುಬ; Syriac *šlibo;* H. ತಿಲಿಪ್; H. ತಿಲ್ಪ, crucifixion).

ಸಿಲುವ siluva. (= ಜೆಪುಸು 1, etc.). Thin, as boards, paper, sheets of metal; transparent, as water (My.).

ಸಿಲೆ silĕ. 1. Tbh. of ತಿಲ. A stone; a rock (Abh. P. 7, 57; 14, after 88).

ಸಿಲೆ silĕ. 2. = ಸೆಲೆ 2, q. v. See ಮಿಲ್ಲು.

ಸಿಲ್ಕು silku. 1. = ಸಿಕ್ಕು 1, etc., ಸಿರ್ಕು 1 (Śmd. Dh.). ತಗ ಓಂ ಸಿಲ್ಕಿದ (Śmd. 157). See Śmd. 264; Čpr. 9, 122; Grj. 4, 16; 5, 49; Bp. 9, 12; 40, 7; Rsv. 6, after 11; 13, 103.

ಸಿಲ್ಕು silku. 2. = ಸಿಕ್ಕು 2, etc. An object to entangle or catch game (Rsv. 5, after 114).

ಸಿಲ್ಕು silku. 3. = ಸಿಲುಕು 2, etc. Troublesomeness, etc. ಸಿಲ್ಕಾದ ಕುದುರೆ ಸೂಳಕ್ಕರ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕಂ (Mr. 270).

ಸಿಲ್ಕು silku. = ಸಿಲುಕು. (My.).

ಸಿಲ್ಲಿಮಿಲ್ಲಿ sillimilli. Insignificant, trivial, trifling (S. Mhr.).

ಸಿಳ್ಹ silha. Tbh. of ಸಿಳ್ಳ. (ಊಟ, ಭೋಜನ G.).

ಸಿವ siva 1. Tbh. of ತಿವ. See ಪಿವ. — ಸಿವರಾಮುಳ್ಳಿ. The prickly pear (St. & Pl.). — ಸಿವಮೊನ್ನಿ. = ಸಿವನ್ನಿ, q. v. (Z.).

ಸಿವ siva. 2. Tbh. of ಸಿಂವ. See Prv. s. ಪಸ್ಪಿ.

ಸಿವಂಗಿ sivaṅgi. The tiger-wolf, the hyena; a leopard used in hunting (ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾದನ Sl. 167; My.; Tē. ಜಿವ್ವಂಗಿ, ತಿವಂಗಿ, ತಿವ್ವಂಗಿ; T. ಜವಂಗಿ; M. ಚವಣ್ಣಿ).

ಸಿವಡಿ sivaḍi. = ಸಿವಡು, ಸಿವುಡಿ, ಸಿವುಡು. A coil or truss of palmyra-leaves (Bp. 31, 28; 53, 73); a bundle, a mass (Bh. 10, 1, 49).

ಸಿವಡು sivaḍu. = ಸಿವಡಿ, etc. A pad to be put under a load on the head or underneath a pitcher or vessel (My.). 2, a truss or bundle of straw or grass (B. 2, 19; 3, 123), or of betel-leaves (ಎಲೆಯ ಸಿವಡು G. 196).

ಸಿವನಿ sivani. (= ಸಿವನ್ನಿ?). ತಿಂಯ ಸಿವನೀ ದುರ (ಕಟ್ಟಲು Sl. 131).

ಸಿವನ್ನಿ sivanni. = ಸಿವಮೊನ್ನಿ s. ಸಿವ 1, ಸೀವನ್ನಿ q. v. The tree Gmelina asiatica Roxb. (Z.).

ಸಿವಮಿ sivaṟu. = ಸಿಗಱು, etc. (My.).

ಸಿವಿಗೆ sivigĕ. Tbh. of ತಿವಿಗೆ (Śmd. 342; Ōpr. 7, after 81; Abh. P. 15, after 183).

ಸಿವಿಲ್ sivil. "Civil" (My.; Sl. 55).

ಸಿವುಡಿ sivuḍi. = ಸಿವಡಿ, etc. A pad to be put under a load on the head or underneath a pitcher or vessel (Bp. 30, 48).

ಸಿವುಡು sivuḍu. = ಸಿವಡು, etc. A pad, etc. (ಸಿಮ್ಮಿ ಕೆಂ. 65; ಸಿಮ್ಮೆ Kk. 68; My.). 2, a truss or bundle. ಹುಲ್ಲಿನ ಸಿವುಡು (G. 547. 556).

ಸಿವುಮಿ sivuṟu. = ಸಿವಡು, etc. (My.).

ಸಿಸಕೆ sisavĕ. Tbh. of ತಿಂಪಡಾ. The tree Dalbergia sisu Roxb. (ಆಗುರು, ಕಪೀತನ, ಸಿಟ್ಟಿಕೆ, ಧನ್ವಗರ್ಭ G.).

ಸಿಸಿಲ್ sisil. N. of a fish (ನಲಮಿಸ, ಜಲಿಬಮು Nr., o. r. ನಡಮಿಸ).

ಸಿಸು sisu. Tbh. of ತಿಪು. (Bp. 47, 34).

ಸಿಸ್ತು sistu. = ತಿಸ್ತು. ಸಿಸ್ತು ಇಲ್ಲದ ಧೂಮಿಗೆ ಶಾಮಿರಾಯು ಕೂಡೀ ತೋ? (Prv.).

ಸಿಹಿ sihi. = ಸೀ 1. Sweetness (ದುಧುರ Nr.; My.). ಸಿಹಿ ಆಹುದು (ದುಧುರ, ಸ್ವಾದು Nr.). ಸಿಹಿ ಆದರೆ ಮುಲ್ಲುತ್ತಾನೆ, ಕಹಿ ಆದರೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಸಿಹ್ಲ sihla. = ಸಿಲ್ಹ. *Olibanum*, benzoin, Indian incense.

ಸಿಹ್ಲಕ sihlaka. *Olibanum.*

ಸಿಳ್ಳು sil̤lu. 1. Whistling (of men or birds, C.; Mhr. ತಿಳೂಳ, ತಿಟ್ಟೀ, ತಿದಳ, ತಿಳಿ). — ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕು. To whistle (C.).

ಸಿಳ್ಳು sil̤lu. 2. = ಸಿಡ್ಡು 2, ಸಿಳ್ಳೆ 2. Rheum of the eye (S. Mhr.).

ಸಿಳ್ಳೆ sil̤lĕ. 1. Bifurcation; a fork, as that formed by two branches (Tē. ಜಳ್ಳು, ಜಿಳ್ಳೆ). ಪಕ್ಕೀ ಸಿಳ್ಳೆಗಿದ (ಕೂರ್ಮತೀರ್ಥ, ಮುಧುರಕ್ಷ, ತೃಂಗ, ಪ್ರಸ್ವಾಂಗ, ಜೀವಕ Sl. 157). ದುರದ ಸಿಳ್ಳೆ (ಸರ್ಪಾಲೆ, ತೋಡು, ಡಾಣೆ ಮುಖ್ಯಾದ ಅಮುಖ 200).

ಸಿಳ್ಳೆ sil̤lĕ. 2. = ಸಿಳ್ಳು 2, etc. — ಸಿಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye full of rheum (S. Mhr.). — ಸಿಳ್ಳೆಮುಸುಡು. A face covered with rheum, a nasty face (Rām. 5, 8, 72; S. Mhr.).

ಸೀ si. 1. = ಸಿಹಿ, (ಸೀರಿಯ). Sweetness (C.; *cf.* ಸಿಯ್ಯಕ್ಕೆ; see s. ಜೇಷ್ and ತೀಪು; T. ತಿತ್ತಿ, ತೀ, ತೀಪು, ತೇಕ್ಕು, ತೇದು, M. ತಿತ್ತಿ, Tē. ತಿಮ್ಮೆ, ತೀಪು, ತೀಪ, sweetness). ಸೀ ಆಗಿ ಇರುವಿಕೆ (ಮುಧುರ Sl. 50); ಸೀ ಆದಮ (ಸ್ವಾದು 431; ಮುಧುರ 454). ಅವನ ಮಾಲು ಸೀ ಆಗಿ ಇರುವದು (B. 5, 15). ಈ ಮೊತ್ತು ಪರಿಳಿ ಸೀಯೇ? ಉಪ್ಪೋ? — ಕಬ್ಬು ಸೀಯನ್ನ, ಬುತಪರಿಯನ್ನರ ಆಗಿಯು ಬಾರದು. — ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಸೀಯೆನ್ನು, ಬಳ್ಳಿ ಸಹ ತಿನ್ನ ಬಾರದು. — ಜೇನು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು. — ಸಂಗತಿ ಸೀಯೋ? ಬಾಯೇ ಪಣ್ಣು ಸೀಯೇ? (Prvs.). — ಸೀಕರಣೆ. The pulp of ripe manges mixed with milk and sugar (J. C, 44; My.; B. 3, 94). — ಸೀಕಾಯಿ. A sweet fruit (Jūn. 22, 29). — ಸೀಕುಂಬಳ. A kind of pumpkin (Sl. 161). — ಸೀಗೆಣಸು. A prickly climbing plant, the Goa potato, Dioscorea aculeata L. (St. & Pl.). — ಸೀದೊಣ್ಣೆಬಳ್ಳಿ. -ತೊಣ್ಣೆ-. A climbing herb, Zehneria umbellata Thwait. (St. & Pl.; My.). — ಸೀನೆಯ್ಯ. = ಸಕ್ಕರೆ ಸಿಯ್ಯ. (My.). — ಸೀನೀರು. Drinking water (C.). — ಸೀಪಲ್ಯ. A vegetable dish without tamarind (My.; Sl. 310). — ಸೀಮಣ್ಣು. Soil without saltishness (Sl. 100). — ಸೀಮಾವು. A mango that is sweet also when unripe (My.). — ಸೀ ಮೊಸರು. Curds that are fresh and sweet (My.). — ಸೀರಸ. Pepper water without tamarind (My.). — ಸೀಸೋರೆ. The gourd Lagenaria vulgaris Ser. (ಮುಸ್ಸಿ, ಆದಾಮು Sl. 161; My.). — ಸೀಹಿಂಬಳೆ. A sweet lime (My.).

ಸೀ si. 2. = ತೀ 1. To be scorched or burnt, to be singed, to be parched (My.). P. p. ಸೀದು (Ōpr. 5, 182; Grj. 9, 22; 23, 20). ಮೂಗದ ವೃಣ ಸೀದು (Śiv. 3, 57). ಝಳಕೆ... ಅಮ್ಮುಜಜೆಸಳು ಸೀದವ (Bh. 1, 20, 54). ಪಕ್ಕಗಳ ಸುಣ್ಣಾ ಸೀದುದು;... ದೇಸಗೆಯುಗ್ರದೂ ಎನ್ನುಬೇಡ! (Rāv. 5, 46). ಗರಳುಮುಂದದ ಉರಿಯೊಳ್ ಎನೆ ಸೀಪುದು (J. 24, 4). ಸೀದು ಹೋದ ಅನ್ನ (ಫಿಸ್ಸಟೆ, ದಗ್ಧಿಕೆ Sl. 315). 2, to scorch, etc. (My.).

ಸೀ si. 3. The state of being scorched, burnt, etc. (Bp. 14, 9). — ಸೀತೆನೆ. A parched ear of corn (ಅ ಧೂಮ್ಯಾ Hlā.; ಉಷೆ Mr. 375, o. r. ಉಷ).

ಸೀ si. 4. (= ಜೇ; *cf.* ತೀವ್ರ). — ಸೀದುಮು. -ಪುದು. O. r. of ಎಪ್ಪುದು s. ಎ 13. (Śmd. II).

ಸೀಕರ sikara. = ತೀಕರ, etc. *Thin or drizzling rain, etc.*

ಸೀಕರಿ sikari. The state of being scorched, burnt, singed or parched. — ಸೀಕರಿಗೊಳ್. -ತೊಳ್. = ಸೀಕರಿಯಾಗು. (J. 21, 41). — ಸೀಕರಿ ಮಾಡು. To reduce to charcoal, to burn up (Rām. 5, 9, 13). — ಸೀಕರಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become scorched, to be burnt, etc. (Bp. 60, 15). — ಸೀಕರಿಪೋಗು. -ಪೋಗು. = ಸೀಕರಿಯಾಗು. (Abh. P. 7, 59; Grj. 8, after 77; Śiv. 2, 107; Bh. 4, 4, 55).

ಸೀಕು siku. That is scorched, burnt, singed, etc.; anything burnt at the inside bottom of a vessel in cooking (My.). ಒಗದ ಸೀಕು (ಫಿಸ್ಸಟೆ, ದಗ್ಧಿಕೆ Nr.). ಅನ್ನದ ಸೀಕು (ಫಿಸ್ಸಟೆ, etc. Sl. 315).

ಸೀಕು siku. = ಜೀಕು. "Sick" (My.).

ಸೀಗಡಿ sigaḍi. A very small kind of fish that is sold in a dried state (My.; ಗಡಿಕ, ಶಕುಲಾಭರ್ಣ Sl. 87; Tu. ಶೀಕೊಡೆ).

ಸೀಗುಡಿ siguḍi. = ಸೀಗೆಡಿ. (Rāv. 5, 115).

ಸೀಗುರಿ siguri. A kind of chowrie (ಚಾಮರ, ಪ್ರತೀಕಾರಕ Hlā.). See Grj. 2, after 106; Rām. 1, 13, 4; Bh. 3, 10, 51; J. 3, 17; 8, 38; 22, 5; 33, 26.

ಸೀಗುರಿಸು sigurisu. ಸೀಗುರಿಸಿತಲೆಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿ ಮುರಿಮುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 12, o. r. ಬಳ್ಳಿ ಮೂಲಿಮುದಕ್ಕುಂ; *cf.* ಸೂಗರಿಸು?).

ಸೀಗೆ sigĕ. A climbing prickly shrub the pods of which are used like soap for washing the hair, etc., Acacia concinna D. C. (ಶೈವಾ Mr. 150; C.; ಪದುಗಳಿಕೆ, ಧೂಂಧೇಣ, ಪಾತಳೆ G.; Tĕ. ಶೀಕಾಯಿ, ಸೀಕಾಯಿ; T. ಚೀಯಕ್ಕಾಯ್; M. ಚೀಕ್ಕಕಾಯಿ, ಚೀಯಕ್ಕಾಯಿ; see ಸೀಗೆಕಾಯಿ. Note: The soap-nut tree is often called ಸೀಗೆ, but not correctly; the soap-nut tree is ಅಬ್ಬಳಾಳ, etc.). ಇದನ ಪನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆ.—ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಮಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ.—ಮಾಮಿಯೊಳಗೆ ಸೀಗೆ ಇದ್ದ ಮಾಗೆ (Prvs.). — ಸೀಗೆಕಾಯಿ. The pod or berry of sigĕ (C.). — ಸೀಗೆಬಳ್ಳಿ. = ಸೀಗೆ. (C.). — ಸೀಗೆ ಬೇಲಿ. A hedge of sigĕ (My.). — ಸೀಗೆಸೊಪ್ಪು. The leaves of sigĕ (medicinally used, My.).

ಸೀಟು siṭu. 1. = ಸೀಳ್ವು, q. v. (My.; *cf.* ತೀಮು 2; Tĕ. ಜೀಳು, to creep or slide along the ground on the posteriors).

ಸೀಟು siṭu. 2. The act of rubbing the anus on the ground, etc. — ಸೀಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. Feet that rub or drag on the ground in walking (My.).

ಸೀಣ್ವು siṇṭu. = ಸೀಟು 1. To rub the anus: to move or slide along on the posteriors whilst sitting on the ground (as children or maimed persons do, ಗುದಸಮ್ಮರ್ದನ Śmd. Dh.).

ಸೀತ sīta. Tbh. of ತೀತ (Śmd. 335).

ಸೀತಲ್ sītaṛ. Anger, wrath (ಮುಳಿಸು, ಕೆಸುಗಣ್ಣು, ಸೆಣಸು, ಚಿನಿಸು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; ಕೋಪವಿಕಾರ Kk. 52; ಕೆಳ್ಳಿಸಿದುದು, ಧಯವಿಕಾರ Śs.; see ಸಿಟ್ಟು & ಸೀದರಿಸು).

ಸೀತಳ sītaḷa. Combined derangement of the three humours etc. (ಗ್ರಹಣಿ, ಸನ್ನಿ Mr. 387).

ಸೀತಾಕುಮಾರ sītā-kumāra. Lava or Kuśa (J. 20, 48. 59. 62).

ಸೀತಾಧುನಿ sītā-dhuni. N. of a river (Ūpr. 1, 79).

ಸೀತಾಪತಿ sītā-pati. Rāma (My.).

ಸೀತಾಫಲ sītā-phala. The custard-apple, Anona squamosa Lin., originally American, but now naturalized in India (C.; Tĕ., T., Mhr.).

ಸೀತಾರಮಾಣಿ sītā-ramāṇi. Sītā (J. 18 sum.).

ಸೀತಾರಾಮ sītā-rāma. Rāma; N. (My.).

ಸೀತಾಶ್ರೋತ sītā-śrōta. = ಸೀತಾಧುನಿ. (Ūpr. 1, 82).

ಸೀತಾಳ sītāḷa. = ಸೀತಾಳಿ 1. Tbh. of ತೀತಳೆ. The chicken-pox (My.). — ಸೀತಾಳಸಿಡುಬು. = ಸೀತಾಳ. (My.).

ಸೀತಾಳಿ sītāḷi. 1. = ಸೀತಾಳ. (My.).

ಸೀತಾಳಿ sītāḷi. 2. Tbh. of ತ್ರೀತಾಳಿ. (My.).

ಸೀತು sītu. P. p. of ಸೀಮು 1. (My.).

ಸೀರೆ sīrĕ. ಸೀತಾ. *A furrow, the track or line of a ploughshare* (ನಾಲು Mr. 371). 2, *N. of the wife of Rāmachandra, daughter of king Janaka;* N. 3, a kind of grass (ಮಾಪುಲ್ Mr. 110). See Śmd. 68, 155; Bp. 54, 39; J. 16, 34; 18, 4. 8. 23. 26. 39. 51. 60. ಬೆಳಗಾಗ ರಾಮನಾಮ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತ ಏನಾಗ ಬೇಕೆನ್ನ (Prv.).

ಸೀತೋದಾನದಿ sīta-udā-nadi. N. of a river (Ūpr. 3, after 9).

ಸೀತ್ಕಾರ sīt-kāra. A sound made in shivering with cold, sighing (Ūpr. 7, 151; Rāv. 9, 22; J. 28, 38). 2, a sound made in sexual enjoyment.

ಸೀತ್ಕೃತ sīt-kṛita. = ಸೀತ್ಕಾರ No. 2. (ಸುರತಮೋಳ್ Mr. 89).

ಸೀತ್ಯ sītya. *Ploughed, tilled.* 2, *corn, grain;* a young plant, as of rice, etc. (ಸಸಿ Mr. 371).

ಸೀಧು sīdhu. = ತೀಧು. (Sk.; G.).

ಸೀಧ್ರ sīdhra. The anus. (R.).

ಸೀನ್ sīn. 1. (Śmd. 59). = ಸೀನು 1. To sneeze (ಕ್ಷುತ ಕರಣ Śmd. Dh.; T. ಚೀನ್ಪು, Tĕ. ಚೀನು, M. ಚೀನ್ನು, ಚೀಂಬು, to blow the nose; T. ತುಮ್ಮು, ತುಮ್ಮು, to sneeze; Mhr. ತೀಕಣೇಂ, to sneeze; ತೀಕ, ಸೀಕ, a sneeze; ತೀಕರಣೇಂ, to blow the nose). P. pa. ಸೀನ್ದು, ಸೀನ್ದು (Śmd. 287 Cm.). ಸೀನ್ದಂ (275).

ಸೀನ್ sīn. 2. = ಸೀನು 2. Sneezing; a sneeze (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುತ, ಕ್ಷವ Nr.; ಕ್ಷುತ Mr. 387).

ಸೀನು sīnu. 1. = ಸೀನ್ 1. (C.). P. p. ಸೀತು, ಸೀನಿ. ಬಾವದರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.—ಸೀತರೆ ಬೀದುವ ದೂಗು ತಿದರಾತ್ರಿವರೆಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?—ಸೀನಿದರೆ ತ್ಸಾಸಣಾದೀತೇ?—ಸೀನಿದರೆ ಹೇಗು ಹೋದೀತೇ?—ನಗುವಿಯದ ಸೀನುವಾಗ್ಬೆ ದಗುವ ದುಗ! ಎದ್ದರೆ ನಿತ್ರಾನೇ? (Prvs.).

ಸೀನು sīnu. 2. = ಸೀನ್ 2. (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುತ, ಕ್ಷವ Sl. 200; ಕ್ಷುತ G.; Rām. 5, 3, 45; My.). ಕ್ಷಾರಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಸೀನು ಬಂದ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಸೀಪಿಸು sīpisu. To cause to suck (My.).

ಸೀಪು sīpu. = ಜೀಪು. To suck (My.). ಜೀಪ್ಪು (finger) ಸೀಪಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ್ಯಾತೇ? (Prv.).

ಸೀಬ್ sīb. A sound used in calling cats. — ಸೀಬ್ ಸೀಬ್. rep. (My.).

ಸೀಬರಿ sībari. — ಸೀಬಂಬಳ್ಳಿ = ಸೀಬರಿಜೀರು. (Z.). — ಸೀಬರಿ ಜೀರು. A scandent thorny shrub with needle-like leaves, Asparagus sarmentosus Lin. (Z.); also Asparagus racemosus Willd. (Z.).

ಸೀಬಿ sībi. The guava (My.; see ಜೀಬು; *cf.* H. ಸೇಬ್, ಸೇಬ್, an apple). — ಸೀಬಿಹಣ್ಣು. A ripe guava (My.).

ಸೀಬು sību. (*fr.* ಸೀಳ್ವು?). A bamboo-slit (Bp. 16, 21; B. 4, 122; My.). 2, twigs cut off from bamboos and put on the roofs of houses to protect them against monkeys (My.).

ಸೀಮ sīma. = ಸೀಮೆ. Force, ability, etc. (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ Bhn. 19, o. r. ಸೀಮೆ; Mhr. ಸೀಮಾ, excess, extravagance).

ಸೀಮನ್ sīman. = ಸೀಮೆ. (Śmd. 107; Sk.).

ಸೀಮನ್ನ simanta. *A separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line* (made for the first child, My.; ಬಮ್ಮುಲೆ Mr. 320; J. 18, 37).

ಸೀಮನ್ನಕರಣ simanta-karaṇa. The act or ceremony of parting the hair. (My.).

ಸೀಮನ್ನಪುತ್ರ simanta-putra. A first-born son (My.). Feminine ಸೀಮನ್ನಪುತ್ರಿ (My.).

ಸೀಮನ್ತಪ್ರಸ್ತ simanta-prasta. The ceremony of parting the hair connected with a meal (My.).

ಸೀಮನ್ತಮಣಿ simanta-maṇi. A jewel worn on the parting of the hair (J. 18 sum.).

ಸೀಮನ್ತರತ್ನ simanta-ratna. = ಸೀಮನ್ತಮಣಿ. (Śśv. 1, after 81).

ಸೀಮನ್ತರೇಖಾವಿಲಾಸ simanta-rêkhâ-vilâsa. The beauty of the simanta line (Ćpr. 1, after 94).

ಸೀಮನ್ತಿನಿ simantini. She who has hair-parting, *a woman*.

ಸೀಮನ್ತೋನ್ನಯನ simanta-unnayana. Arranging the parting of the hair, N. of one of the saṁskâras (observed by women in the sixth or eighth month of their first pregnancy, My.).

ಸೀಮೆ sīme. *Sīmā.* = ಸೀಮ, ಸೀಮಾಪ್. *A boundary, bound, border, limit, margin, frontier* (see ಅನ್ನೆಂ, ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, etc.); a mark, land-mark; a bank, shore, coast; the horizon; a field. 2, a country (not Sk.; My.; Tē., T.). 3, Europe (not Sk.; My.; Tē., T.). ಸೀಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಾದರೂ ಕರ ಕರೆ ಹಿಡ್ಕು (Prv.). — ಸೀಮೆಕೋಳಿ. A duck; a goose; a turkey (My.). — ಸೀಮೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Sago (My.). — ಸೀಮೆ ಯುಗಸೆ. -ಆಗಸೆ. The ring-worm shrub, Cassia alata Lin. (St. & Pl.). — ಸೀಮೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Kerosene oil (My.). — ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ. Chalk (My.; B. 4, 126).

ಸೀಯಾಳ siyāḷa. A tender cocoa-nut (B. 2, 41). 2, the water of an unripe cocoa-nut (Mg.).

ಸೀಯಿ siyi. = ಸೀ 1. (Sl. 124; *only* in Sl.).

ಸೀರ್ sīr. = ಈರ್ 3, ಸೀರು 1. A nit, an egg of a louse (ಲಕ್ಷೆ Nr.). ಸೀಗರ್ಳ್ (Śmd. 51). *Cf.* ಈರ್ 3.

ಸೀರ sīra. N. of a grâma. — ಸೀರಪಾದುಜ್ರಾಹ್ಮಣರು. N. of a class of Têlugu smârta Brâhmaṇas (My.).

ಸೀರ sīra. *A plough.* 2, the sun.

ಸೀರಣ sīraṇa. = ಜೀರಣಿ, etc., ಸೀರ್. A small chisel (My.).

ಸೀರಣಿ sīraṇi. See Mr. s. ಜಾಳಿಯ.

ಸೀರಣಿಗೆ sīruṇi or 2-aṇige. = ಈರಣಿಕೆ s. ಈರ್ 3. A comb for clearing the head of nits and lice (My.; ಪ್ರಕಾಶನಿ, ಕಂಕತಿಕೆ Sl. 231). — ಸೀರಣಿಗಳಸ. A common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z.).

ಸೀರಪಾಣಿ sīra-pāṇi. Plough-handed: *Balarâma.*

ಸೀರಾಂಗ sīra-aṅga. *A plough-share.*

ಸೀರಿ sīri. Having a plough: *Balarâma.*

ಸೀರಿಸು sīrisu. To cause to louse (My.).

ಸೀರು sīru. 1. = ಸೀರ್, etc. (My.; Tē. ಸೀರಿ, the louse called pediculus pubis).

ಸೀರು sīru. 2. = ಈರು 2. To clean from lice, to louse (My.).

ಸೀರೆ sīre. Tbh. of ಚೀರ (Śmd. 347. 364). Cloth; a garment in general (not sewed); a female's garment (not sewed, ಚೀಲ, ಚೀರ, ವಾಸಸ್, ಕರ್ಪಟ, ಆಚ್ಛಾದನ, ಅಮ್ಬರ, ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ, ಸಿಚಯ, ಪಟ Hlā.; ವಾಸ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಸ್ತ್ರ, ಪಟ, ಚೀಲ, ಸಿಚಯ, ಅಂಶುಕ, ವಸನ, ಅಮ್ಬರ Mr. 341; ಮೇಖಲೆ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 118; ಹುಟ್ಟುಗೆ Ćt. II, 78; ಹುಟ್ಟುಗೆ Śm. 72; ಜವಳಿ 112; ವಸ್ತ್ರ, ಚೀಲ, ವಸನ, etc. Nr.; ನೇತ್ರ Mr. 510). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಪಾಟವ); ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು (ಅಂಚಲು); ಹೊಸ ಸೀರೆ (ಅಹತ); ಹಬ್ಬದ ಸೀರೆ (ಪರ್ವಸ್ಥರ Hlā.). ಕಾರ್ಪಾಸ ವಾದರೆಯನ್ನು ಒ ಧಲಿಸಿನ್ದ ಆದ ನೂಲು ಸೀರೆ (ಧಾಲ); ತೆರಳೆಯ ಹುದು ಮುಳುದಾ ಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿಸುವ ಬಿಸಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ); ಮೃಗಂಗಳ ರೋಮಗಳಿನ್ದಾದ ಸೀರೆ (ರಾಂಕವ); ಹೊಸ ಸೀರೆ (ಅಹತ, ನವಾಮ್ಬರ, etc.); ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾವಾಸ); ಹೊಡಕೆಯ ಸೀರೆ (ಸಿತ, ಕ್ಲಾನ್ತ); ಸೀರೆಯ ಸೀಳ (ಪೈಶ್ಯ, ಅಯಾಮ, etc.); ಹಬ್ಬ ಯ ಸೀರೆ (ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ); ಮೂಸಿದ ಹಬ್ಬಿಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ); ಲೇಸದ ಸೀರೆ (ಸುಚೇಲಕ, ಪಟ); ಹೊಸ ನೂಲು ಸೀರೆ (ವರಾಟಿ, ಸ್ಫಟಿಕಾಕ, ಉಮಾಪಟ ಹುಟ್ಟಿಗೆ); ಪಚ್ಚಡಿಯೆಯ ಸೀರೆ (ಸಣ್ಣಲು, ವ್ರಸ್ಥದ ಪಟ, ಪಚ್ಚಡ); ಉಟುವ ಸೀರೆ (ಪರಿಧಾನ, etc.); ಸೀರೆಯ ಹೊರಪ ಹೂರ್ಣ (ಸಿಜ್ಜಾತ, ಪಟವಾಸಕ Nr.). ಕಾರು ನೂಲು ಕೈಯಿಜ ರೋ ಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ಕಾಲ್ಕು ವೆಜಸಕ್ಕು (Mr. 341); ಹೊಸ ಸೀರೆ (ಅಹತ); ಹೊಸತಬಿದಮು (ಪರಿಚ್ಛದ 342); ಒಳಗುಟುವ ಸೀರೆ (ಅನ್ತರ 531). ಸಿವಸನೋದ್ವಹನಮೆನ್ದು, ಮುಮುಟೆಯ ಮುಮ್ಮು ಸೀರೆ (Śmd. 239). ಸೀರೆ ಇಲ್ಲದೆನ್ದು ಹಾಳೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಾ ದಾಗೆ.— ನರಮನೇ ಬಳಗಿಗೆ ತವರ ಮನೇ ಸೀರೆಯೋ?—ಸೀರೆ ಆದರೆ ದಾರದ ಗಿತ್ತಿಗೆ ಆಗದೆ?—ಸೆರೆ ವರಮ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೀರೇ ಬ್ಯಾಡಾರ ಬೀಡ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೊಲ ಅನ್ನಳು (Prvs.). See Ćpr. 7, after 69; Bp. 22, 65; 28, 10; 53, 49; Sl. 222. 223. 459. — ಸೀರೆಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳ. A cloth-stealer (ಪಟಾಪಹಾರಿ Hlā.). — ಸೀರೆರೋಗ. A morbid issue of blood from the yôni (My.). — ಸೀರೆವರದ. -ವರದ. A cloth-merchant (ಪಟವಿಗ Śm. 67).

ಸೀರಿ sīri. = ಸೀರು 2, etc. A line, a streak, a stripe; full of lines or stripes (B. 3, 74).

ಸೀರಿಸು sīruṣu. 1. To be scattered, to be sprinkled, to fly about. P. p. ಸೀಜು (Ćpr. 4, 40).

ಸೀರಿಸು sīruṣu. 2. = ಚೀಱು 2, ಸೀಱು. To grow enraged, to become angry; to grow very contentious or quarrelsome (ಮುಳಲಜ Śmd. Dh., o. rs. ಮುಱಲು ಪ, ಮುಱಲುಲು; Bp. 26, 21; 56, 20; M. ಚೀಱ್ಱು, T. ಚೀಱ್ಚು, to hiss, rage, rail at one; see ಸಿಱ್ಱು); to rail at, etc. (see ಸೀಱು).

ಸೀರಿಸು sīruṣu. 3. = ಜೀಱು 3. Raging, fierceness. (M. ಚೀಱ್ಱಿ, ಚೀಱ್ಱು). — ಸೀಱ ಪ್ರಾಯ. = ಚೀಱ ಪ್ರಾಯ. (My.).

ಸೀರಿಸು sīruṣu. 4. = ಜೀಱ್, etc. To scream, etc. (Bp. 52, 13).

ಸೀರಿಸಿಡು sīruṣiḍu. A cascade (?). ಕರೆದಪ್ಪ ಸೀಱುವು ಗಳ್, ಪೆರ್ಮರಗಾಡೆಯಿಳ್ಕಿ, ಕಬ್ಬುಲಿವರ್ಪವ್, ಪೊಂಗಳ್ ವರಗಿಬ್ಬ ಸಿ, ಬಿಳ್ಚಯಲೊಳ್ ಸರಳಿಸುವ್ದ ಮುರುಮುರೀಱಿಜಲಪಾಪಂಗಳ್ (Abh. P. 7, 86).

ಸೀರಿಸುಮ್ಬು ಳ್ sīruṣumbuḷ. Being scattered, sprinkled, etc. (ಸೂಸಾಟು Śs.; Kk. 51; Śm. 61). — ಸೀರುಸುಮ್ಬು ವಾದು. -ಆದು. To sprinkle about (Rāv. 5, after 55).

ಸೀರ್ sīr. Being scattered, sprinkled, etc. — ಸೀರ್ಪನಿ. Spray or fine drops of water (Rāv. 2, after 8; 5, 69; V. 9, 49).

ಸೀರ್ಪಿ sīrpi. = ಸೀರಣಿ, etc. (My.).

ಸೀರ್ಪೆ sīrpe. A finger-ring (ಅಂಗುಲೀಯ Mr. 314).

ಸೀಲ್ sīl. Tbh. of ತೀಲ (Śmd. 365).

ಸೀಲೆ sīle. Tbh. of ಚೀಲ (Śmd. 347). ಸೀರೆಗಳ ಎರೆಗಳ ಧೃತಿ (ಮುರ್ಮರ Nr.).

ಸೀವಟ sīvaṭa. A squeezed mass or a mass (of fruits, food, etc., Bh. 3, 9, 21; Mhr. ಚೀವಟು, ಚೀವಟಾ).

ಸೀವನ sivana. *Sewing, stitching;* a seam, suture.

ಸೀವನಿ sivani. = ಸೀವನ್ನಿ. ಕಬ್ಬಾಯ ಸೀವನೀ ಮುರ (ಶ್ರೀವರ್ಣೆಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, etc. Sl. 131). 2, a needle (Sk.).

ಸೀವಣೆ sivaṇe. = ಸೀವನ್ನಿ. ಸೀವನೆಯು ಮುರ (ಗಮ್ಮಾರಿ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ, etc. Sl. 129).

ಸೀವನ್ನಿ sivanni. = ಸಿವನ್ನಿ, ಸಿವಮೊನ್ನಿ, (ಸೀವನಿ, ಸೀವಣಿ). Tbh. of ಶ್ರೀವರ್ಣೆ (ಗಮ್ಮಾರಿ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ, ಕಾಶ್ಮರಿ, ಮುಖವರ್ಣಿಕೆ, ಶ್ರೀವರ್ಣಿ, ಭದ್ರವರ್ಣಿ, ಕಾಶ್ಮರ್ಯ Nr.; ಕಾಶ್ಮರಿ Mr. 122). ಕಬ್ಬಾಯ ಸೀವನ್ನಿ (ಶ್ರೀವರ್ಣೆಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, ಕುಮ್ಮಿ, ಕೈವೆರ್ಯ, ಕಟ್ಟಿಲ Nr.).

ಸೀವರ sivara. Tbh. of ತೀಕರ (ಶೆಮ್ದ. 362; ತುಸ್ತುರ್ವಣಿ Ct. I, 75; ತುಣಾರ II, 88; ತಸ್ಕರ, ಜುಳಣ Kk. 13, Śm. 35). *Cf.* ಜೂವರ.

ಸೀವರಿಸು sivarisu. (ಸೀವರ್ + ಇಸು). To hiss, to puff, to pass the proper temper, to show disgust or disdain (Rām. 4, 3, 7; 5, 8, 45; 6, 12, 34; 6, 50, 40; Bh. 8, 24, 41; J. 5, 54; 8, 39; 17, 56; 19, 15; *cf.* ಸೀತರ್, ಸೀಪು 2).

ಸೀವು sivu. To adorn (ಭೂಷಣ Śmd. Dh.).

ಸೀಸ sisa. A kind of Kannaḍa metre (Čh.; Tē.; Tē. also: irritation, madness, see s. ಸಿಟ್ಟು).

ಸೀಸ sisa. 1. = ಸೀಸು. Lead (ಸೀಸಕ, ಸೀಗ, ಯೋಗೇಚ್ಛ, ದಪ್ಪ Nr.; ಸೀಸಕ, ಸೀಸವತ್ರ IIIā.; ಸೀಗ Nn. 26; C.; Sl. 334; B. 4, 106). ಸೀಸದ ಉಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲು ಒಡಿಯು ಬಮುದೇ?—ಸೀಸದಸ್ತ್ರ ಇಲಿ ತಿಪ್ಪರ ತಿದ್ದಣ್ಣನ ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತು (Prvs.). — ಸೀಸ ಬಾಳು. -ಬಾಳು. A leaden sword (? Bh. 8, 19, 40).

ಸೀಸ sisa. 2. = ಸೀಸೆ. (My.).

ಸೀಸಕ sisaka. 1. Tbh. of ತೀರ್ಪಕ (ಶೆಮ್ದ. 345). A helmet (ಪಿಲಿ Nn. 4; ತಲೆಯ ಟೊಪ್ಪಳಿ Kk. 43, Bhn. 9; Grj. 2, after 106; T. ಚಿತ್ತಗ). — ಸೀಸಕವನ್ನಿಕ್. -ಎ-ತಾಳ್. To put a helmet on (Rāv. 13, 70).

ಸೀಸಕ sisaka. 2. *Lead.*

ಸೀಸಪತ್ರ sisa-patra. *Lead.*

ಸೀಸು sisu. = ಸೀಸ 1. (ಸೀಸ G.; B. 4, 124. 209).

ಸೀಸೆ sisē. = ಸೀಸ 2. A bottle, a flagon (My.; B. 4, 225; Mhr., II. ತೀಸಾ).

ಸೀಹುಂಡ sihuṇḍa. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.*

ಸೀಳ್ sīḷ. 1. = ಸೀಳು 1. To split (v. t.), to be cleft, to divide, to part, to come into; to be rent;—to split (v. t.), etc. (ವಿದಾರಣ Śmd. Dh.; Tē. ಚೀಲು). P. p. ಸೀಳ್ದು. ಪೋದೆಸ್ದು, ಸೀಳ್ದ ಘಾಗಂ (Śmd. I). ಬಾಮಿಳಮುಸ್ದು, ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾಣ್ದ ಶಾಖಂ (I). ಉರ್ವೀಧ್ರವ್ರಜಂ ಸೀಳ್ದುದು...ಆ ಸ್ರೀಧ್ವಜೊಳ್ (Rāv. 5, 30). (ಕೇಸರಿ) ಕುಮ್ಮಿರಿದ ಪ್ರದೇಶಮಂ ಕೊನೆವುಗುರಿಂದೆ ಸೀಳ್ದು (5, 116). ಸಿಟ್ಟಿದರಂ ಸೀಳ್ದು, ...ಮುಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ದ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆಯು ಮುಚ್ಚಗುಂಗಳ್ (6, after 11). See Bp. 35, 49; 42, 4; 52, 33; 56, 29; Rāghē. 17, 69; Śāv. 4, 6; J. 4, 44; 5, 37; 16, 26; 26, 45. 55. 60-63.

ಸೀಳ್ sīḷ. 2. = ಸೀಳು 2. Splitting; a split, a fragment, a piece, a part, a division (ತಳ Śmd. Dh.). ಸೀಳ್ಗಳ್ (J. 4, 46). ಇದಿರ್ದರೆಯು ಏದಿಳ್ದು, ಪದಿರ್ದರೆಯು ಸೀಳಿಳ್ದು (fire, Sp.). — ಸೀಳಾಗು. -ಆಗು. To be divided, etc. (J. 25, 24).

ಸೀಳ್ sīḷ. 3. = ಸೀಳ್, ಜೀಳ್. A scream, a cry. (M. ಚೀಳ್, ಮೂಳೆ, a whistle, *cf.* ಸಳ್ಳು 1). — ಸೀಳಿಡು. -ಇಡು. To scream, etc. (Bp. 20, 13; V. 11, 63).

ಸೀಳ್ sīḷ. 4. = ಸೀಳ್ದು. P. p. of ಸೀಳ್ 1. — ಸೀಳ್ಕಿಡಹು. To split and throw to the ground (J. 19, 29).

ಸೀಳಿಸು sīḷisu. To cause to split, etc. (C.).

ಸೀಳು sīḷu. 1. = ಸೀಳು 2, ಸೀಳ್ 1. P. ps. ಸೀಳಿ (C.), ಸೀಳಿದು (= ಸೀಳ್ದು, Bp. 49, 10; 45, 27). ಸೀಳುವಡಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವದು (ಪಾರಿತ, ಫಿಸ್ಸ, ಛೇದಿತ, ಸಿಗುಳದ್ ಪಟ್ಟದು Sl. 382). ಆದಿಯುಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ ಆಮುದೇ? (Sl. 11). ಆವಗಮಿಸಿ, ಸಿಂಹದ ಸೀಳದನು (Bh. 3, 13, 30). ಮುಟ್ಟಿಲಿಯು ಸೀಳಿ, ಸಿಂಗದನಿಯಿದು (Rāghē. 17, 74). ಕತ್ತಿಲೀ ಬಾಯಲಿಬ್ಬ ಹುಲ್ಲ ನೆಕ್ಕಿ, ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಸೀಳಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). See Bp. 21, 43; 45, 32; 55, 24; B. 1, 21.

ಸೀಳು sīḷu. 2. = ಸೀಳ್ 2. (C.; ಸೂತ್ರವೇಧ್ಯನ, ವೇಧದು ಸುತ್ತಿದ ಸೂಲು, ಪಟ್ಟಿ G.). — ಸೀಳು ಆಗು. = ಸೀಳಾಗು. A splitting or division to take place, etc. ಸೀಳು ಆದರೂ ಆಳುವದು ಬಿಡ (Prv.). — ಸೀಳುದಾರಿ. A road that branches off, a by-path (My.). — ಸೀಳುದಾರಿ. = ಸೀಳುದಾರಿ. (My.; ದೃಷ್ಟ, ದುರಿಷ್ಟ, ವಿಪಥ, etc. Sl. 104).

ಸು su. = ಚು. See *e. g.* ಕೊಟ್ಟು, and *cf.* ಆಸು 2 (also *e. g.* in ಕರಸು 1 & 2).

ಸು su. 1. = ಸೂ, of which it may become a K. Tbh. *e. g.* in ಪ್ರಸು (ಪ್ರಸೂ).

ಸು su. 2. A prefix implying *good, well, excellent, excellently, beautiful, beautifully; excessive, excessively, much, very; readily, easily,* etc.

ಸುಕ suka. 1. Tbh. of ಶುಕ (ತೀರ Śm. 78).

ಸುಕ suka. 2. Tbh. of ಸುಖ (ಪರಿಣಾಮ Śm. 78; My.).

ಸುಕಂದಕ su-kandaka. *An onion.*

ಸುಕರ su-kara. Easy to be done, practicable, feasible, attainable; easy to be managed, doing well; good, beautiful, etc.; doing good, charity, benevolence. See Kāvy. I, 1*a*, 3; Bp. 3, 69; 4, 3; J. 2, 33.

ಸುಕರತೆ su-karatē. Charity, benevolence (Čpr. 2, 51).

ಸುಕರೆ su-karē. *A tractable cow.*

ಸುಕಲ su-kala. 1. *One who has a great reputation for liberality both in giving and using.*

ಸುಕಲ sukala. 2. Tbh. of ಶುಕ್ಲ (G.).

ಸುಕಲಾಪ್ರವೀಣ sukalā-pravīṇa. Conversant with the beautiful (sixty-four) fine arts (Kk. 101).

ಸುಕಲೆ su-kalē. ಸುಕಲಾ. A beautiful fine art; an auspicious mark (J. 11, 25).

ಸುಕವಿ su-kavi. A good or excellent poet (Śmd. 92. 238; Čh. v. 15; Kāvy. III, 2, B, 81; Abh. P. 1, 31; Bp. 1, 20).

ಸುಕವೀಂದ್ರ sukavi-indra. A superior poet (J. 25, 6).

ಸುಕಾಣ sukāṇa. = ಶುಕ್ಲಾಣ, etc., ಸುಕಾಣು. (B. 3, 118).

ಸುಕಾಣು sukāṇu. = ಸುಕಾಣ. (B. 3, 117. 118).

ಸುಕಾರ su-kāra. The syllable ಸು (Śmd. 268. 274 Cm.; 284).

ಸುಕಾರ್ಯ su-kārya. A good work (Bp. 39, 69).

ಸುಕಾಲ su-kāla. A time of plenty (My.).

ಸುಕಾಲಿಗ sukāliga. A Lambāḍi (My.; Tē. ಸುಕಾಲಿ, a sort of gypsies).

ಸುಕೀರ್ತಿ su-kīrti. Good report; celebration (ಆಚ್ಛರ, ತೀರ್ತಿ Kn. 75; ಒಳ್ಳಿತ ತೀರ್ತಿ 146).

ಸುಕುಮಾರ su-kumāra. A beautiful youth; a good son (Bp. 3, 19. 41; 50, 3). 2, *very soft or tender, delicate, smooth.* 3, one of the guṇas in rhetoric (Kāvy. III, 1, A, 3. 15-17).

ಸುಕುಮಾರತೆ su-kumāratĕ. Beauty (Grj. 4, 57).

ಸುಕುಮಾರಿ su-kumāri. A beautiful, good daughter (Pril. 3, 23).

ಸುಕುಲ su-kula. A good or virtuous family. (My.).

ಸುಕುಲದೀಪಕ sukula-dīpaka. One who makes a good family illustrious (Bp. 24, 40).

ಸುಕೃತ su-kṛita. Done well or properly; well made, well constructed; treated with kindness; virtuous, pious; fortunate, auspicious. 2, any good or virtuous act, kindness, bounty, friendliness, aid; *virtue, moral merit* (ಪುಣ್ಯ, ಸುಕೃತಿ Nn. 68); fortune, auspiciousness; reward, recompense. ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಕವಿದು ಆದರೂ ದುಷ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕವಿದು ಇಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 3, 60; 32, 62; 40, 66; 51, 26.

ಸುಕೃತಕರ್ಮಿ sukṛita-karmi. A person who performs good works (Bp. 54, 16).

ಸುಕೃತಿ su-kṛiti. Acting well or kindly; virtuous, pious, good; fortunate, *lucky*. 2, well-doing; kindness; virtue.

ಸುಕೇಶ su-kĕśa. Having beautiful hair.

ಸುಕೇಶಿ su-kĕśi. *N. of an Apsaras.*

ಸುಕ್ಕು sukku. 1. = ಸುರ್ಕು 1. To shrink, to shrivel up (Bp. 43, 84).

ಸುಕ್ಕು sukku. 2. = ಸುರ್ಕು 2, etc. Shrinkage, shrink; a wrinkle, fold, crease, indentation (Bp. 44, 26; My.; Tĕ. ಜುಕ್ಕು, ಸುಕ್ಕು). — ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To shrivel, to shrink; to grow wrinkled (My.; B. 5, 238).

ಸುಕ್ಷತ್ರತೇಜ su-kshâtra-tēja. Fine lustre belonging to the military class (Bh. 1, 10, 2).

ಸುಕ್ಷೇತ್ರ su-kshĕtra. An excellent field; an excellent place of pilgrimage (My.); etc. ಕ್ಷತ್ರವಾದರೂ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರಬೇಕು (Prv.).

ಸುಕ್ಷೇತ್ರತೆ su-kshĕtratĕ. The state of having excellent places of pilgrimage (Čpr. 1, 75).

ಸುಕ್ಷೇಮ su-kshĕma. Perfect health (Bp. 36, 44; My.).

ಸುಖ su-kha. = ಸುಱ 2, ಸೊಱ, ಸೊಗ. *Happiness, pleasure, delight, joy, comfort* (ಸೊಱ, ಸೊಗ Kk. 31; Śm. 76); ease, alleviation; easiness. 2, happy, joyful, delighted; agreeable, sweet; easy, practicable; meet, suitable. ಮಡಿಕಳು ಇಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಪಿಗಿಸ್ದ ದುರದ ಸೆರಗು ಸುಖ.—ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮುನಿಸೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಸುಖ ಕೊಡು. To give or afford pleasure (B. 4, 153). — ಸುಖಗೆಯ್. -ಂ-. To cause happiness or pleasure. ಸುಖಂಗೆಯ್ವುದಂ (ತಿವಕಾರಿ Mr. 230). — ಸುಖವಿಸ್ದಿರು. To be happy, etc. (B. 5, 128. 272). — ಸುಖವಿಸ್ದಿಕೆ. -ಂ-ತಳೆ. To get pleasure (Grj. 4, 86). — ಸುಖ ಪಡಿಸು. To cause to feel pleasure, to make happy (B. 4, 152). — ಸುಖ ಪಡು. To feel pleasure, to be happy (B. 3, 105; 4, 2). — ಸುಖ ಪೋಗಿಸು. = ಸುಖ ಪಡು. (B. 5, 58). — ಸುಖವಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get pleasure, to attain happiness. ಇರುಳಿನ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯದ ಪೋಲಿದರ್ಪದಂ ಸುಖವಡೆದವನೆ? (Śmd. 134).

ಸುಖಕರ sukha-kara. Causing happiness or pleasure; doing anything easily, done easily. (My.).

ಸುಖಜೀವಿ sukha-jīvi. A happy person or being (My.).

ಸುಖತರ sukha-tara. Uncommonly or very pleasant or agreeable (Bh. 1, 8, 35).

ಸುಖತರಂಗಿಣಿ sukha-taraṅgiṇi. A river of joy (Grj. 2, after 106).

ಸುಖದ sukha-da. Giving or affording pleasure, etc. (Sk.; R.).

ಸುಖದುಃಖ sukha-duḥkha. Pleasure and pain. (Bp. 51, 13). ಸುಖದುಃಖ ತಿಳಿಯದ ಮನುಷ್ಯ ನಮಕ್ಕಿನ್ನ ಕತೆ.—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖವೇ.—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖ ಪೇಳಿದರೆ ಕಂಕುಡಿಲ್ಲಿ ಏನು? ಅನ್ನವನ್ತೆ (Prvs.).

ಸುಖನಾಸಿ sukhanâsi. A small room in a temple in front of that wherein the idol is placed (Bp. 43, 41; My.).

ಸುಖಪ್ರದ sukha-prada. = ಸುಖದ. (My.).

ಸುಖಪ್ರಸವ sukha-prasava. = ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ. (My.).

ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ sukha-prasûti. An easy delivery or accouchement (Čpr. 3, after 92).

ಸುಖರೂಪ sukha-rûpa. Well, happy (ಕರ್ಣಾಟ G.; Mhr.).

ಸುಖವರ್ಚಕ sukha-varčaka. *Natron, alkali.*

ಸುಖವಸತಿ sukha-vasati. A pleasant place of residence (My.).

ಸುಖವಸ್ತಿ sukha-vasti. A person sojourning at a place without the connection of an estate (B. 5, 120).

ಸುಖವಾಸಿ sukha-vâsi. A person who keeps himself from all work, and simply lives for his pleasure or convenience (My.).

ಸುಖಸಂದೋಹ್ಯೆ sukha-sandôhyĕ. Easily milked: *a tractable and gentle cow.*

ಸುಖಸನ್ನಿ sukha-sanni. Sanni arising from sexual intercourse (My.).

ಸುಖಸ್ಪರುಶವಾತ sukha-sparuśa-vâta. A wind that is agreeable to the touch or refreshing (J. 19, 35).

ಸುಖಾನ್ತ sukha-anta. Ending in pleasure; friendly; pleasure (ಕಂ Mr. 493); subversive of pleasure.

ಸುಖಾವಹ sukha-âvaha. Bringing or conferring pleasure, delighting, pleasing. (My.).

ಸುಖಾಸನ sukha-âsana. A suitable or comfortable seat (Bp. 24, 22).

ಸುಖಿ sukhi. Possessing happiness or pleasure, happy, joyful, pleasant, comfortable, easy, enjoying comfort; a person who is happy, in good circumstances, etc. (Śmd. 109. 192; Bp. 40, 79; B. 5, 274). 2, a goat-herd (ಆಯ ಬೀದ, ಬಾಡಾಲ Mr. 239). 3, a religious ascetic.

ಸುಖಿಸು sukhisu. To feel pleasure, to be happy (B. 5, 54. 300).

ಸುಖೋದಯ sukha-udaya. The rising of pleasure (Čpr. 6, 86).

ಸುಖೋಪಭೋಗ sukha-upabhôga. Enjoyment or usufruct of pleasure (B. 4, 152).

ಸುಗತ su-gata. Well-gone; going well; passed, gone; well-bestowed. 2, *a Buddha* (ಬೌದ್ಧ Mr. 23).

ಸುಗತಿ su-gati. A fine, beautiful going or gait (Bp. 5, 24. 42; 17, 16. 21). 2, a good or happy condition (ಯೋಗ Mr. 514; Bp. 2, 29; 36, 28; 42, 8).

ಸುಗನ್ಧ su-gandha. Sweet-smelling, odoriferous, fragrant. 2, fragrance, odour, perfume (ಸುಗಂಧಿ, ಒಳ್ಳಿಸ ಪರಿಮಳ Na. 30). 3, sulphur.

ಸುಗನ್ಧತೈಲ sugandha-taila. Scented oil (My.).

ಸುಗನ್ಧಪಾಲ sugandha-pâla. N. of a plant (ಗೋಪಿ, ಕ್ಯಾಮೆ, ಅನನ್ತೆ, etc., ಸೊಗಡಿ, etc. Sl. 149; Tĕ. ಸುಗನ್ಧಿ, ಸುಗನ್ಧಬಾಳ, a plant and medical drug, Periploca indica).

ಸುಗನ್ಧಮುಸ್ತೆ sugandha-muste. A herb growing in the Himâlaya, the Indian spikenard, Nardostachys jatamansi D. C. (St. & Pl.).

ಸುಗನ್ಧರಾಜ sugandha-râja. The tuberose, Polianthes tuberosa (My.). — ಸುಗನ್ಧರಾಜನ ಗೆಡ್ಡೆ. The medicinal root of the tuberose (My.).

ಸುಗನ್ಧವಾಚೆ sugandha-vâce. A tall perennial plant, the greater galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.).

ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ sugandha-anila. Fragrant air: fragrance (ಆ ದೋಧ, ಸೌರಭ್ಯ Mr. 50).

ಸುಗಂಧಿ su-gandhi. *Sweet-smelling,* redolent with perfumes. 2, virtuous, pious. 3, a perfume, fragrance. 4, *a drug and perfume* (= ಏಲಬಾಲುಕ). 5, a kind of fragrant grass (both Cyperus rotundus and Scirpus kysoor). 6, N. of a town (Cpr. 3, after 9). 7, one who prepares perfumes (ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಾಣಿ G.). — ಸುಗಂಧಿಬಳ್ಳಿ. A twining shrub, the country sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.). — ಸುಗಂಧೀ ಹೂವು. (ಕಲ್ಹಾರ, ಸೌಗಂಧಿಕ G.).

ಸುಗಂಧಿಕ su-gandhika. Incense. 2, sulphur. 3, a sort of large rice. 4, the white lotus. 5, the red water-lily (ಕಲ್ಹಾರ, ಜಂಗಮಸಿದ್ Mr. 420).

ಸುಗಂಧಿತೆ su-gandhite. *Fragrance, agreeable scent, perfume.*

ಸುಗಂಧೆ su-gandhe. *The ichneumon plant* (= ರಾಸ್ನೆ).

ಸುಗಮ su-gama. Easy to be traversed or travelled over, easy of access; easy, practicable; plain, intelligible. ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಸುಗಮವಾಕ್ಯಂ (Kk. 100).

ಸುಗಹನ su-gahana. *Very thick or close, very impervious.*

ಸುಗಹನಾವೃತಿ sugahana-âvriti. An enclosure round a place of sacrifice to exclude profane access. (G.).

ಸುಗಾನ su-gâna. Good singing (ಆಣಿ Ct. II, 110).

ಸುಗಿ sugi. 1. To tear off; to strip off; to plunder; to peel (ಸುಂಗಿ Śmd. 80; Bp. 11 sum.; 11, 33. 36; 12, 11; *cf.* ಸುಲಿ 1, ಉಗಿ 1).

ಸುಗಿ sugi. 2. To fear (ಭಯು Śmd. Dh.; ಭಯುವಡ್ ಆಫ್ Kk. 72; ಆಗಿ 90; ಸೆಜೆ, ಆಳ್ಕು, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಆಗಿ, ಭಯುವಡ್ ಆಫ್ Śm. 40; ಆಂಜೆ 80; Cpr. 2, 52; 10, 60; Abh. P. 8, after 62; 13, 109; Grj. 4, 113; *cf.* ಉಗಿ 3).

ಸುಗುಡುತನ sugudutana. Desire, lust (Bp. 42, 17; Bh. 3, 14, 2). *Cf.* ಸೊಗಡು 2?

ಸುಗುಣ su-guna. Endowed with good qualities, possessed of merit; such a man. ಮುಳ್ಳುದಾಗಾರ್ತಿಯನ್ನೆ ಸುತ್ತಿ ಬಹಾಳೆ ಯೆಸ್ಸು, ಪೆಣ್ಣಿರ್ ಸುಗುಣರು (Kk. 28). 2, a good quality (G.). See Ch. v. 50; Bp. 39, 69; 44, 31; B. 4, 186.

ಸುಗುಣನಿಧಿ sugupa-nidhi. A receptacle or an ocean of good qualities (Bp. 30, 27; 53, 2).

ಸುಗುಣಿ su-gupi. Rich in good qualities or virtues; a person rich in good qualities (My.).

ಸುಗುಣೆ su-gupe. A female rich in good qualities (Bp. 41, 5).

ಸುಗೋಮಯ su-gômaya. Excellent cow-dung (Bp. 18, 34).

ಸುಗ್ಗ sugga. — ಸುಗ್ಗಂ (Śmd. 49).

ಸುಗ್ಗಲ suggala. — ಸುಗ್ಗಲದೇವಿ. N. (Bp. 51 sum.; 51, 2. 4. 10).

ಸುಗ್ಗಲೆ suggale. — ದೇವಿಸುಗ್ಗಲೆ (Bp. 51, 63).

ಸುಗ್ಗಿ suggi. (Śmd. 49). The season of spring (from the middle of March to that of May, ವೈತ್ರಮಾಸ Ct. I, 5; ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ, ಬಸಸ್ಸ, ದಸಸ್ಸ Śm. 20; Cpr. 6, 64; J. 10, 14; *cf.* T. ముళకాలు, the season of spring?). ಸುಗ್ಗಿ ಬಪ್ಪುದು (ದಸಸ್ಸ Kk. 16). ಪ್ರಸ್ಫುಲ್ಲದುಲ್ಲೀಸದಪ್ಪಪ್ಪದ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಮುಗಳಾಗರದ್ ಅಮ್ಮು ಸುಗ್ಗಿದೋಳ್ (Cpr. 7, 49). 2, the season of gathering a crop of any kind, especially the time of reaping the corn and grain, harvest (October-November, My.; ಪಮ್ಮು ಬರುವ ಕಾಲ G.). ಆಕ್ರೋಡದ ಪಣ್ಣಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಅಕ್ಷಿಸ ಕಾರ್ತಿಕಗಳಲ್ಲಿ (B. 3, 115). ಒಸ್ದು ಜೇಸ ನೋಣವು ಒಸ್ದು ಜಿಟ್ಟುಗೆ, ನೀಸು ಸುಗ್ಗಿ ಮೊಳಗೆ ಸಮ್ಮು ಬಾಗೆ ಆಕ್ಷಸಂಗ್ರಜ ಯಾಕೆ ಮಾಣಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ಜೇಸಗೆಯನ್ನು ಬ್ಯಾಗೆ ಕಳವಿ? ಎಸ್ದು, ಜೇದಾತು (5, 86). 3, plenty (My.; Mhr. సుగి, the period of the coming to maturity or of the abounding of the products of the earth, etc., season). 4, a feast (ಹಬ್ಬ Bhn. 13; Râm. 6, 44, 11). ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲದೇ ಭತ್ತದ ಸುಗ್ಗಿಯ?—ಸುಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಕೊಳಕೆ, ದುಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ.—ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕಲಿಲ್ಲ, ಆಷಾಢದಲ್ಲಿ ಸೊರಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸುಗ್ಗಿಕಾಲ. = ಸುಗ್ಗಿ No. 2. (My.; B. 4, 2; 5, 86). ಸುಗ್ಗಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗೆ ತಿಪ್ಪರೆ ಕಾತಿಕೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗಲಿ ತಿಪ್ಪಾನೇ? (Prv.). — ಸುಗ್ಗಿಗೆಳೆಯ. Spring's friend, Kâma (ಮುಕ್ಕಣ್ಣ Kk. 8; Śm. 7). — ಸುಗ್ಗಿಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಷಿ. Spring's bird, the cuckoo (ಪಿಕ Śś.). — ಸುಗ್ಗಿಪಡೆ. -ಪಡೆದೆ. To obtain plenty of— (V. 23, after 13).

ಸುಗ್ಗಿ suggi. O. r. of ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಸುಗ್ಗು suggu. Rice parched, ground and mixed with jaggory and cocoa-nut (My.). — ಸುಗ್ಗಿಸುಗ್ಗೆ. -ಉಗ್ಗೆ. A ball of suggu. (My.).

ಸುಗ್ರೀವ su-grîva. Handsome-necked. 2, N. of a monkey-king. (J. 18, 5. 8. 38).

ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ sugrîva-âjñe. Sugrîva's order: a very strict order (My.).

ಸುಂಕ sunka. Tbh. of ಪುಲ್ಕ. Toll, duty, customs (ಪುಲ್ಕ Nr.; Nn. 125; Mr. 484; Bp. 27, 52; C.; Te.; T. ಪುಂಗ). See Sp. s. ಕಂಕ. ಕಣ್ಣಾರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣಿವಿಡ್ಡರೆ ಬೆಂಕ.—ಬೆಂಕ ಆ ದಾದರೂ ಸುಂಕ ಆರಿಲ್ಲ.—ಜೋದಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.—ಮುಂಕ ಮುಗಡಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ?—ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ.—ಸರಕು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕದೇ?—ಪೇದು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವದೇನು? (Prvs.). — ಸುಂಕದ ಬೋಕದೇನ. N. (Bp. 58, 8). — ಸುಂಕದವ. -ಅ. A custom-house officer, a publican. ಸುಂಕದವ ಸುಳ್ಳು, ಕೋಮು ಟಿಗ (or ಬಣಜಿಗ) ಕಳ್ಳ.—ಸೂಳೆ ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು, ಸುಂಕದವ ತಿರುಗದೆ ಕೆಟ್ಟನು.—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖಮುಖವೇ?—ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖಮುಖ ಹೇದಾದರೆ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಏನು? ಅಕ್ಷಸಕ್ಷೆ (Prvs.).

ಸುಂಕಿ sunki. = ಸುಂಕ. ಬಣ್ಣಾಬಾಳಸುಂಕಿಯ ಬಾರುವಹ್ಯದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸುಂಕದೇದಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಸುಂಕಿಗ sunkiga. Tbh. of ಪುಲ್ಕಿಗ. (ಪುಲ್ಕಿಗ Ct. I, 9; V. 6, 37; Râm. 5, 8, 52; see Sp. s. ಕಂಕ).

ಸುಂಕು sunku. 1. = ಸುರುಂ 2, etc. A fold, a curl. — ಸುಂಕಿಸು. -ಇಸು. To curl (v. t., Śśv. 2, 68).

ಸುಂಕು sunku. 2. = ಸೊಂಕು 2, etc. Touch. — ಸುಂಕುಗಾಳಿ. An infectious air (My.). — ಸುಂಕುರೋಗ. An infectious disease (My.).

ಸುಂಕು sunku. Tbh. of ಪೂಕ. The bristle or beard of corn, an awn (ತಂಬಸು Mr. 372; Sl. 305; My.).

ಸುಚರಿತ su-čarita. Good conduct. 2, well conducted, well behaved; well managed.

ಸುಚರಿತೆ su-čaritĕ. *A well conducted or faithful wife.*

ಸುಚರಿತ್ರ su-čaritra. Good conduct. 2, well conducted.

ಸುಚರಿತ್ರತೆ su-čaritratĕ. The state of being well conducted, etc. (Čpr. 5, 121).

ಸುಚರಿತ್ರೆ su-čaritrĕ. *A well conducted or faithful wife.*

ಸುಚಾರತ್ವ su-čâratva. = ಸುಚರಿತ No. 1. See Čh. s. ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸುಚಾರಿತ್ರ su-čâritra. A good or an excellent story (Bp. 27, 76; 45, 55).

ಸುಚಿ suči. Tbh. of ಶುಚಿ (Šmd. 335; My.). (ಅಮೇಧ್ಯದ) ರುಚಿ ಕಣ್ಣ ಕಾಯಿ (ತಾನು) ಸುಚಿಯಾದರೂ ಬಿಡದು (Prv.).

ಸುಚೆತ su-čit. Good intellect (Bp. 28, 58).

ಸುಚಿತ್ತ su-čitta. A good mind (Bp. 27, 15).

ಸುಚಿತ್ತೆ su-čittĕ. A woman who has a good mind (Bp. 24, 1).

ಸುಚಿಂತ su-činta. A man without sorrowful thoughts (B. 4, 77).

ಸುಚೀಲಕ su-čîlaka. *Fine cloth.*

ಸುಜನ su-jana. A good or virtuous or benevolent man (ಬಿ, ಸಜ್ಜನ Kn. 16; ಸಜ್ಜನ, ಸುಮ್ಮದ್ 95; see Šmd. 114; Kk. s. ಅಂಗೀಕರಿಸು; Bp. 21, 4); a gentleman. 2, good, virtuous, respectable; kind, benevolent.

ಸುಜನತೆ su-janatĕ. = ಸುಜನತ್ವ. (Čpr. 8, 76; 9, 111).

ಸುಜನತ್ವ su-jannatva. Goodness, virtue, kindness, affability, gentlemanliness, kindness, benevolence, mildness (ಸಾಮು Šm. 99).

ಸುಜನಪ್ರಕೃತಿ sujana-prakṛiti. The disposition of proper men (ಸತ್ಯ Mr. 502).

ಸುಜನೋತ್ತಂಸ sujana-uttaṁsa. A crest of respectable persons: N. of a Kannaḍa poet (Šmd. 4. 109. 112. 133. 164).

ಸುಜಾಣ su-jâṇa. Knowing, intelligent, well-informed, sharp, ready (Bp. 51, 44; Mhr.).

ಸುಜ್ಞ su-jña. Intelligent, well-informed (B. 4, 223; 5, 213).

ಸುಜ್ಞಾನ su-jñâna. Knowing, understanding, knowledge (ಜ್ಞಾನ Nn. 52; ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನ 79; Bp. 37, 31; 50, 49; 57, 90).

ಸುಜ್ಞಾನದೂರ sujñâna-dûra. A man who is far from knowledge (Bp. 56, 44).

ಸುಜ್ಞಾನಿ su-jñâni. A well-informed, intelligent or wise person (Bp. 3, 23; 22, 53; 31, 1). ತಕ್ಕ ತಾನು ಆದೊಡೆ ಸು ಜ್ಞಾನಿ (Prv.).

ಸುಟಿ suṭi. Clever, able, powerful (My.; see ಜಾಟಿ).

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 1. P. p. of ಸುಡು 1.

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 2. To point at with the finger (ಅಂಗುಲಿನರ್ತನ Šmd. Dh.; Čpr. 10, after 89; Abh. P. 7, after 82; 15, 24. 25; T. ಜುಟ್ಟು).

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 3. (fr. ಸುರುಟು). Contracting, etc. — ಸುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟಳ್ಳ. -ಒ-. A kind of sensitive plant. ನಮುಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಣಾಳಿ, ಮಿಮಿರಿ, etc. ಎನ್ನಿಂದೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟಿಬಹ; ಸುಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕೂ, ಎಮ್ಮರು (Nr.).

ಸುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟು suṭṭumĕṭṭu. The index or forefinger (Mr. 354; Tč. ಜುಟ್ಟುಬ್ರೀಲು). ಪೆದ್ದೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟ ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ಬ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಸುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟಿಕಾಱ suṭṭumĕṭṭi-kâṟa. A man who uses the forefinger or points at (Čpr. 8, after 44).

ಸುಟ್ಟುರೆ suṭṭurĕ. = ಸಣ್ಣರ, ಸುಣ್ಣರ, ಸುಣ್ಣುರ, ಸುಣ್ಣುರೆ, ಸೊಣ್ಣರ. Turning round, whirling: a whirlwind, cyclone (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 7; Rêv. 5, 45; Tč. ಸುಳಿಗಾಳಿ, ಸುರ ಗಾಳಿ; T. ಮುರಿಕ್ಯಾಂಡ್ರು, ಮೂಲಾವಳಿ, ಮೂಲಾವಳಿಕ್ಯಾಂಡ್ರು, ಮೂಲಿ; Tč. ಜುಟ್ಟು, to go round; *cf.* ಸುಲಿ 1 & 3). — ಸುಟ್ಟುರೆಗಾಳಿ. A whirlwind, cyclone (ಕಾನ್ಯ IIIâ.).

ಸುಡ suḍa. That burns: fire. — ಸುಡಪಾಸ. A man who destroys fire, *i. e.* refuses to give it: a great miser (My.). — ಸುಡಪಾಸಿ, Such a woman (My.).

ಸುಡಾಳ su-ḍâḷa. Great lustre (Prll. 3, 25; Mhr. ಸುಢಾಳ, lustrous, clear; of good form, fashion).

ಸುಡಿಸು suḍisu. To cause to burn, to burn, to burn up; to have burnt (My.; B. 3, 53; Č. Bp. 47, 22). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಣೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊ ಣ್ಣೀತು (Prv.).

ಸುಡು suḍu. 1. To burn (v. t.); to roast; to bake; to fire off, as a gun; to consume;— to be consumed by fire; to burn (v. i.); to be very hot; to be effected with a sensation of heat, to feel excess of heat; to be roasted; etc.; to be consumed (ಜಾಪ Šmd. Dh.; ಜುಡುಗ Kk. 15, Šm. 12. 86; C.; T., M. ಮುಡು; Tu. ಸುಡು; Tč. ಜೂಡು, ಜೂಡು; see ಜೂಪು 1; ಕುಪ್ಪಟಿಗ). P. p. ಸುಟ್ಟು (C.). ಎಸಮು ಕಾಯ್ದುಂ ಬಿಸ್ಸಿರ್ ಮುಸಿ ಸುಡದು (Šmd. 216). ಸುಡುಗೆ! (282. 284). ಸುಟ್ಟುಂ (282. 284). ಸುಟ್ಟು ಆವಗು (ಧೂಪ IIIâ.). ಬಿಮು ಗೆಣ್ಣಾಜೊಳು ಸುಟ್ಟು ಆವಗು (ಧೂಪ Mr. 217). ಸತ್ತವನ ಸುತೆಸ್ಟು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ, etc.); ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಮಾನ (ಜೂಟ್ಟು Nr.). ಸುಡುವುದು (ದಗ್ಧ, ದಹ್ಯ Nn. 33). ಸುಡಲ್ ಬಿಟ್ಟು ದು (ಕ್ರಮ್ಯ, ಪ್ಲುಷ್ಟ, ಉಪಿತ, ದಗ್ಧ Sl. 381); ಸುಡುವ ಕಾತ್ರಗಳ ತಳ ದ ಮಸಿ (ಅಷಸ್ಕರ 449). ಪಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೆ ಪಥಿಕರ್ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸುಡಲಾ ದಿದೆ, ಅಗ್ನಿ ಹಿಮಸಮುದಯಮುಂಡಲ್ಲಪಥನತ್ವಣಿಪ್ ಆಗಿದು, ಏಂ ಪಲ್ಲಂ ಕರ್ಚಮುಜೊ? (Rêv. 9, 27). ತಳಮಂ ಸುಜೆ ನೆಲಪ್, ಅಖಿಯತರ ಅಳಮಲ್ಲುಜೆ ನಿಸ್ಪ ನಿಸ್ಪುರಂಗಳ್ (5, 42). ಜಡೆಗೋಡಿಯ ಕಾದುಗಳ ಸ್ವ ಸಜ ಕೊಟ್ಟೀ ಮಾಡಿ, ಮೋದಿಜ ಎರಡು ಕಲ್ಲುಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಸು ಮುತ್ತಾರೆ (B. 3, 112). ಆಪ ತಿಮ್ಮುವರರ....ರಕ್ತ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮುಯ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು (4, 41). ಈ ಮಾತು ಪೇದಾದ ವರ ಕಾಲಿಗೆ ಸುಡಲಿ! (5, 71). ಆಂಳೆ ಇಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೇ ಸುಟ್ಟಿತು.— ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲು.—ಬೆಂಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡ ದೇ?—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಜಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ ಸುಟ್ಟರೂ ರುಚಿ ಸುಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 8, 81; Bp. 32, 50; 36, 46; 50, 26. 32; 53, 52; 56, 34; Rêv. 5, 41; Bh. 1, 8, 64; J. 4, 23; 5, 40; 7, 64; 10, 16; B. 4, 62. — ಸುಡು ಸುಡು. rep. (Bp. 29, 29; 48, 9; J. 17, 54; Bh. 1, 8, 90).

ಸುಡು suḍu. 2. = ಸೊಡೆ, ಸೋಡೆ. Burning, etc. — ಸುಡುಗಡ. An evil spirit that burns: ignis fatuus (V. 38, 91). — ಸುಡುಗಾಡ. ಸುಡುಗಾಡು-ಆ 3. N. of Śûdra and Hôlêya men (My.). 2, = ಸುಡುಗಾಡು. (B. 5, 236; ಪಿತೃವನ ನನ, ಪ್ರೇತವನ G.). — ಸುಡುಗಾಡಿ. N. of Śûdra and Hôlêya women (My.). — ಸುಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. (Šmd. 204). A cemetery (ಪ್ರೇತವನ, ಪಿತೃವನ Mr.; Sl. 297; ಸೊಡಬಲಿ Čt. I, 13; C.). ಕಾಡೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸುಡುಗಾಡು ಬಿಡದು.—ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ ತಿರುಗಿ ಬಂದೀತೇ?—ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ, ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ (Prvs.). — ಸುಡುಗಾಡುಕೆಲಸ. A disagreeable business (My.).

— ಸುಡುಗಾಡುಮಾತು. A disagreeable word (My.). — ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ದ. = ಸುಡುಗಾಡ No. 1. (My.). — ಸುಡುನುಡಿ. A word that burns, a very unkind word (Ćpr. 8, after 79). — ಸುಡುಬುಲಿ. = ಸೊಡಬುಲಿ, q. v. — ಸುಡುಮಾಮು. (Śmd. 82). Roast meat (ಸುಟ್ಟಿಗೆ, ಕೋಳ್ಳುಸ Śs.; ಸುಟ್ಟಗೆ, ಕೊಟ್ಟಸ Śm. 32, o. r. ಸುಟ್ಟಿಗೆ).

ಸುಡುಕ suḍuka. Who has burnt. See ಬಾಲ-.

ಸುಡುವಿಕೆ suḍuvikĕ. Burning, etc. (ಓದ, ಪ್ಲೀಡ Sl. 389).

ಸುಡುಹ suḍuha. Burning, etc. (ಓದ, ಪ್ಲೀಡ Nr.; ಧಜಸ, ದಹನ Mr. 48).

ಸುಣ್ಟಗೆ suṇṭagĕ. (Śmd. 48). = ಸುಣ್ಟಿಕೆ. Roast meat (ಸುಡುಮಾಮು, ಕೊಟ್ಟಸ Śm. 32; ಶೂಲ್ಯ, ಧಗಿತ್ಯ Hlā.; ಶೂದಾಕ್ಯತ, ಶೂಲ್ಯ etc., ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ Nr.).

ಸುಣ್ಟರ suṇṭara. = ಸುಟ್ಟುರೆ, etc. — ಸುಣ್ಟರಗಾಳಿ. = ಸುಟ್ಟುರೆ ಗಾಳಿ. (My.; ಬಿಲಿಗಾಳಿ G.).

ಸುಣ್ಟಿ suṇṭi. Tbh. of ಸುಣ್ಠಿ (Śmd. 335. 338). Dry ginger; the common ginger, Zingiber officinale Rosc. (C.). See ಆಗುಳು-, ಕಳ್ಳು-, ಪಸಿ-. ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಆರೆಕಾಸಿನ ಸುಣ್ಟಿ (Prv.). — ಸುಣ್ಟಿಹುಲ್ಲು. The roussa or ginger grass, Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಸುಣ್ಟಿಗೆ suṇṭigĕ. = ಸುಣ್ಟಿಕೆ. (ಶೂಲ್ಯ Mr. 217; ಸುಡುಮಾಮು, ಕೋಳ್ಳುಸ Śs.; see Śm. s. ಸುಡುಮಾಮು). 2, the act of burning or roasting: that which is chiefly taken for roasting on a spit, the heart (J. 22, 23). — ಸುಣ್ಟಿಗೆಯಮಡಗು. -ಆಡಗು. The flesh of the heart (ಹೃದಯಮಾಂಸ Bhn. 62, o. r. ಸುಣ್ಟಗೆ-; Bh. 1, 8, 7).

ಸುಣ್ಟುರ suṇṭura. = ಸುಣ್ಟರ, etc. — ಸುಣ್ಟುರಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಟರಗಾಳಿ. (J. 13, 35).

ಸುಣ್ಟುರೆ suṇṭurĕ. = ಸುಣ್ಟುರ, etc. (Rśv. 13, 78). — ಸುಣ್ಟುರೆಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಟುರಗಾಳಿ. (Rśv. 6, after 11).

ಸುಣ್ಡ suṇḍa. Tbh. of ಹುಣ್ಡ. A musk rat (My.; T. ಮುಣ್ಡಾ; see ಮುಂಚಿರಿ, etc. s. ಮುಂಚು 1). — ಸುಣ್ಡೆಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸೊಣ್ಡೆಲಿ. A musk rat (ಛುಚ್ಛುಂದರ, ಗಂಧಮೂಷಿಕೆ Hlā.; My.).

ಸುಣ್ಡಲು suṇḍalu. = ತೊಣ್ಡಲು, etc., ಸುಣ್ಡಿಲ್, ಸುಣ್ಡಿಲು, ಸೊಣ್ಡಲು, ಸೊಣ್ಡಿಲು, ಸೊಣ್ಣಲು. Tbh. of ಹುಣ್ಡಾರ. An elephant's trunk (My.). — ಸುಣ್ಡಲಿರಿ. -ಇರಿ. = ಸುಣ್ಡೆಲಿರಿ. (My.).

ಸುಣ್ಡಾಲ suṇḍāla. = ಹುಣ್ಡಾಲ. An elephant (Bp. 18, 44).

ಸುಣ್ಡಿಲ್ suṇḍil. = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (Bp. 22, 15; J. 7, 47; 11, 18). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ, ವಾರಣವಸ್ತುವ ಅಗ್ರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). — ಸುಣ್ಡಿಲ ಮೊಗ. Gaṇêśa (ವಿಘಾಯಕ Kk. 5; ವಿನಾಕ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Śm. 4). — ಸುಣ್ಡೆಲಿರಿ. -ಇರಿ. = ಸೊಣ್ಡೆಲಿರಿ. A musk-rat (ಮುಚ್ಛುಂದರ Mr. 164; My.).

ಸುಣ್ಡೆಲ suṇḍila. = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (B. 5, 224).

ಸುಣ್ಡಿಸು suṇḍisu. To make evaporate, to reduce in boiling (My.).

ಸುಣ್ಡು suṇḍu. To evaporate (v. l., My.; T. ಮುಣ್ಡು).

ಸುಣ್ಡೆ suṇḍĕ. = ಸೊಣ್ಡೆ. The plant Solanum pubescens Lin. (My.; M. ಮುಣ್ಡೆ, T. ಮುಣ್ಡಿ).

ಸುಣ್ಣ suṇṇa. Tbh. of ಚೂರ್ಣ 1 (Śmd. 347; Mr. 265; Kk. 63; Śm. 66). Chunam, lime, quicklime (C.; J. 7, 29; 30, 35). ಸುಣ್ಣದ ಗಾರೆ ಮಾಡುವವನು (ಪಲಗಣ್ಣ, ಕೇವಳ Sl. 338). ಸುಣ್ಣ ಎಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮುಖದ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದವನ ಸಂಸಾರ ಮೂಳ ಕೊಳಗ ಎಣ್ಣೆ ಹೊರಿಬಹ್ಮ (Sp.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯದ ಹಾಗೆ.— ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದೆಸ್ಟು, ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದ.— ಸುಣ್ಣ ಜಜ್ಜಿ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ತಣ್ಣಗಾಪೀತೇ? (Prva.). — ಸುಣ್ಣಕಟ್ಟು. The fluid which gathers on the powder of dry ginger mixed with water, and is used medicinally (My.). — ಸುಣ್ಣಕಾಯಿ. A small metallic box for carrying lime in, to eat with betel leaf (My.). — ಸುಣ್ಣದ ಗೂಡು. A lime-kiln (My.). — ಸುಣ್ಣದವ. -ಆವ. A man who makes and sells chunam (My.). — ಸುಣ್ಣದ ಮೋಯಿ. = ಸುಣ್ಣದವ. (My.). — ಸುಣ್ಣಪಾವ. The basement of a pillar (My.).

ಸುಣ್ಣಗಾರ suṇṇa-gāra. A man who makes chunam (S. Mhr.).

ಸುತ suta. 1. Poured out; extracted, expressed. See ಆಹುತ.

ಸುತ suta. 2. Begotten, brought forth. 2, *a son.* 3, *a king.* ಸುತನಿಲ್ಲದವಳ ಧಾರ್ಮ್ಯ, ಸುತವಿಲ್ಲದವನ ಧನವೆ.— ಏತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿ ಏನು? (Prva.).

ಸುತತ್ವ su-tatva. A beautiful property. See s. ಸಾಮಿತ್ಯ.

ಸುತರಂಗೆ su-taraṅgĕ. She who has nice waves: the Ganges (J. 9, 24).

ಸುತರಾಮ್ su-tarâm. Better, more excellently; exceedingly; consequently (Sk.). 2, altogether, utterly; in all ways and respects (My.; Mhr.); never, by no means; not or none (My.; Mhr.).

ಸುತಲ su-tala. One of the seven divisions of the lower regions or regions under the earth peopled by the nâgas. (Mr. 32; J. 24, 12).

ಸುತಲಾಭ suta-lâbha. Acquisition of a son (J. 34, 42).

ಸುತಶ್ರೇಣಿ suta-śrêṇi. *The plant Salvinia cucullata* Roxb.

ಸುತಾತ್ಮಜ suta-âtmaja. A grandson.

ಸುತಾತ್ಮಜೆ suta-âtmajĕ. *A grand-daughter.*

ಸುತಾನ su-tâna. A nice tone (in music, J. 21, 58).

ಸುತಾಪಸಿ su-tâpasi. An excellent ascetic (ಒಳ್ಳೆಯ ತಪಸ್ವಿ Nn. 115).

ಸುತಾಪೃತಿ suta-âhṛiti. The act of taking away a son (Ćpr. 5, 29).

ಸುತಿ suti. Tbh. of ಶ್ರುತಿ. The vêda (ವೇದ Śs.; Bp. 26, 49; 40, 10; 50, 69; 55, 43; 57, 6); a quarter tone or interval (Bp. 19, 10). — ಸುತಿಗುಮು. -ಟುಮು. To produce the quarter tones (Rśv. 5, after 55).

ಸುತೆ sutĕ. ಸುತಾ. *A daughter.*

ಸುತ್ತ suttta. (infinitive of ಸುಳ್ತು 1). So that it, etc. is round about: around, about (J. 12, 10; C.). ಸುತ್ತ ಕೆಡವುವ ಬಾವುರ (ಪ್ರತೀಹಾರ Mr. 265). 2, since, from (S. Mhr.; Tc. ಸುತ), *e. g.* ಆವು ಸುತ್ತ, thence, from that time. — ಸುತ್ತ ಬರು. To come round about. 2, to go against. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಿ ಬಾಹುವರನಿಗೆ ಕ್ಷಮಾ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೆ ನಕ್ಷ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬಿಡ್ಡಿದೆ (B. 4, 45). ಹಿರಿಯರೇ, ನಿಮು ಗೇಜಾದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದೀ ತಿಳಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ನಕ್ಷ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೂ ಮಾತ ತಳ್ಳಕ್ಕೆಡೆನೆ? (4, 196). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ. All around, completely around. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಇರುವವರು (ಪರೀವಾರ Sl. 449). ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಳ್ಳಳು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೆರೆದು, ಆಯುವವು (B. 5, 64). ಆವರು ಪಟ್ಟಿಣದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ (5, 104). ಆ ಮುನುಗರೆಲ್ಲರು ಆವರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೆರೆದರು (5, 127). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮನೆ. The surrounding or neighbouring houses (My.). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತುಳು. = ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ. (My.). ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿರುವ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ಗಜ್ಜದನ

ನಮಗಿ (B. 5, 243). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ. = ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು. ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಸಮಿಾಪವಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಪ್ಪಗಳು (ಪಾಪ Sl. 116). — ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲುಂ. All around. ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲುಮ್ ಅಧ್ಯಕಾರಮಾಗಿರುತಿರಲ್ (J. 26, 13). — ಸುತ್ತಾ. = ಸುತ್ತ. (My.). ಊರ ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಜಾಗ ಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ ದೀಕು (Prv.).

ಸುತ್ತಲ್ suttal. ಸುತ್ತಲು. Around, round about; the state of being round about. (T. ಚುಟ್ಟಿಲ್). ಮನೇ ಸುತ್ತಲಿನ ಗೋಡೆ or ಸುತ್ತಲ ಗೋಡೆ (My.). — ಸುತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. = ಸುತ್ತಲೂ. ಸುತ್ತಲುಂ ದಿಗ್ವಿಜಯಮುಂ ದೂಡಿ (J. 29, 22). See J. 3, 18; 4, 19; ಸುತ್ತ-. — ಸುತ್ತಲೂ. -ಊ 7. All around (J. 13, 59; My.). ಕೋಟೇ ಸುತ್ತಲೂ ಆಗಿಯಲ್ ಪಟ್ಟು ನೀರು ನಿಲ್ಲ ಕಂದಕವು (ಪೇಯ, etc. Sl. 91). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಆರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ನಸು (ಅಭೀಷ್ವರ 250). ಪಡಗಳು ದಾರದನ್ನೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಿಲ್ (sic!) ಪಟ್ಟು ಗುಡಾ (457). — ಸುತ್ತಲೆ. -ಎ 3. Even around (G. 319). ಪಿಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತಲೆ ಮೂರು ಮೂರುದ್ದ ಎಲೆಗಳು ಜೋತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲೆ ಸರ್ವಗ್ರಹಗಳು ತಿರುಗುತ್ತವೆ (5, 168).

ಸುತ್ತಾಲೆ suttu-ālĕ (*i. e.* ālaya). The surrounding wall of a temple (ಪ್ರಾಕಾರ My.).

ಸುತ್ತಿ sutti. Tbh. of ಪುಕ್ಕೆ (Śmd. 349; II, 121; Kk. 82).

ಸುತ್ತಿಗೆ suttigĕ. A hammer (ಲೋಹಪೀಂಕ Mr. 383; C.; T. ಚುತ್ತಿ, ಚುತ್ತಿಯಲ್; M. ಚುತ್ತಿ, ಚುತ್ತಿಗೆ ತುತ್ತಿ; Tě. ಸುತ್ತೆ; Mhr. ಸುತಕೇ, an instrument for stone-splitters). ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಸ್ಸ ಹೊಡೆದರೆ ಕಲ್ಲುಗಳು ಒಡೆದು ಹೂರು ಚೂರಾಗುವನ್ನೆ (B. 4, 99). ಅದು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಸ್ಸ ಸಾಗ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ (4, 148). ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಣನ್ನು . . . ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಸ್ಸ ಹೊಡೆದು (4, 157). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಸ್ಸ ಬಡಿದು, ಸರಳ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (4, 158). ಸುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹರದ, ಉತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಯ್ದುನ.—ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಜೋಯಿತು, ಸುತ್ತಿಗೆ ಮುಣುಗಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಸುತ್ತಿಗೆ suttigĕ. Tbh. of ಸೂತ್ರಿಕೆ (Śmd. 345 Mdb.; 356).

ಸುತ್ತಿಸು suttisu. To cause to go round; to cause to wind or roll round or up; etc. (Rśv. 13, 82; My.).

ಸುತ್ತು suttu. 1. To surround, to encompass, to put around, to inwrap (ವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.; C.); to wind; to roll up; to make a coil of; to wrap up; to go or turn round; to go or walk about; to circumambulate (C.; Tě. ಚುಟ್ಟು; T., M. ಚುಟ್ಟಿ; M. also ಚುಟಿ). ಸಮುದ್ರವಿಷ್ಟಿ ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿ (ಅಣ್ಣದವೃತಧಾತ್ರಿ Śmd. 11 Cm.). ಅಲ್ಲಿಯ ಬೆಣ್ಣೆದಪ್ ಅಗ್ನಿ ಸುತ್ತಿದಂ (145). ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟಿದು (ನಿವೃತ, ವೇಷ್ಟಿತ, ವರಿವೃತ್ತ, ದಲಯಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ HIā.; ವರಿಷ್ಟಿತ, ನಿವೃತ Nr.). ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ವೇಷ್ಟಿತ, ದಲಯಿತ, ಸಂವೀತ, ರುದ್ಧ, ಆವೃತ Nr.). ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿವೃತ Sl. 377). ತಿರವ ಸುತ್ತೂದು (ಉಷ್ಣೀಷ Mr. 469); ಪರಿಯದೆ ಸುತ್ತುತಿಪ ಕತ್ತಲೆ (ಅವತಮಸ, ಸನ್ನದ್ಧಮಸ 67). ನೆರಿಗೆಯವರು ಸೂಲು ಸುತ್ತುವ ಆರಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Sl. 396); ಲತಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮಸ್ಯ (ಗ್ರಾಹ, etc. 88); ಬಸುಡಿಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಿರುವ ಮೂವಿಜೀಲ (ಗರ್ಭಾಶಯ, etc. 194); ಬುಟ್ಟಿಗಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಹಾರ (ಅಪೀಡ, etc. 230). ರವಿಶತಿರಂ ಜೋಡ್ಡವರ್ ಸದ್ಯರೂಪಂಗಳೊಳ್ ಒಪ್ಪವೆಟ್ಟಿತ್ತು ಸುತ್ತುತ್ತೆ ಒಡವರೆ (Rśv. 6, 12). ಸುಣ್ಣುರೆಯನ್ನೆ ಸುತ್ತಿ, ಪತ್ತಿ, ಪ್ರಾಣಾನ್ತಕನನ್ನೆ ಪಾಲ್ ದುದು ತುಂಗತುರಂಗದಮ್ ಇಳಾಧಿಪಾಧಿಪ (13, 78). ಕಾಪ್ಪನಮೊಳು ಪರಿವಾರದ ಉರಗವ್ಯ ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದರೇನು? (Dp. 63, 3). ಕೊಂಕಣ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ಊರು ಮೂಜು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರುಜಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡಿತ ದೀಕು (Prvs.). ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಣಿಯು ಸುರಳೀ ಸುತ್ತುವದಕ್ಕೂ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಚಾಚುವದಕ್ಕೂ ದೀಕಾದ ತ್ವ ಆಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (B. 5, 238). See Śmd. 345; Ūpr. 1, 107; 5, 51; Abh. P. 6, 57; Grj. 10, 98; Bp. 20, 21; 38, 15; 53, 16; Rśv. 6, after 11 twice; 6, after 115; 13, 91; J. 8, 39. — ಸುತ್ತಿ ಬರ್. To go round and come (Bp. 32, 26). 2, to surround. ಸುತ್ತಿ ಬರುವಿಕೆ (ಪರಿವರ್ತ, ವರಿಕ್ರಮೆ Sl. 394). 3, to go or move about. ಸುತ್ತಿ ಬಪ ಜೀವಗಳೆಲ್ಲ ಜಂಗಮುಮಳ್ಳು (Mr. 32). 4, to turn round, to wander, to rave. ಕಾಮುನ ಗರವಟಿಗೆವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪವು ಗಿಳಿಗಳ್ (Śmd. 81 Mdb.). ಮುಳ್ಳುಬಿಯೆನ್ದು ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪದು (Śmd. I). — ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು. rep. (Bp. 1, 36; 18, 61; 52, 12).

ಸುತ್ತು suttu. 2. That surrounds, encloses or is round about; an enclosure (Abh. P. 11, 85); the state of being surrounded; that of being round about (ವೇಷ್ಟಿತ, ವರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ದಲಯಿತ Mr. 431; Ūpr. 6, after 88; see ತೆರೆ-; ಉಗುರು-); circumferential extent, expansion, magnitude, compass (ವಾಣಾಮ, ವಿಶಾಲತೆ Hlā.; ಪರಿಣಾಮ, ವಿಶಾಲತೆ Mr. 456; T., M. ಚುಟ್ಟು); a wind (of cloth) round (the body, Ūpr. 6, 63); a coil, a roll, a cheeroot or cigar (My.; T. ಚುರುಟ್ಟು); a coiled metal ring (My.; Tě. ಚುಟ್ಟು; M. ಚುಟ್ಟಿ); a round, a walk round (My.; see Prv. s. ಸುತ್ತು 1); a turn (of the hand, *e. g.* in preparing a pill on a slab, My.). 3, the state of being circuitous: circuitous (My.); around, round about. Genitive ಸುತ್ತಣ. ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ತೆಪೆ (ತೇಮು Nr.). ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ ಪಟಪಟಿಪ್ತಿ ಉಳ್ಳು (Mr. 288). ದೆಸೆಗಳ ಸುತ್ತಣ ಅಮರರು (Bp. 37, 43). ಊರ ಸುತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂಸ್ಕಾಯ Sl. 445). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ Nr.). ಮಾತ್ರೆಯೊನ್ದು ಸುತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ವರಹಾ (Prv.). ಪಿಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಪಾವಕ್ರಿ ಇರುವದು (B. 3, 52). — ಸುತ್ತ. -ಆ 3. All around, completely around (Bp. 16, 20). — ಸುತ್ತಾ. -ಆ 5. To run or go around (the earth, B. 4, 68). — ಸುತ್ತಳತೆ. -ಆಳತೆ. Compass, perimeter, circuit, circumference (C.; B. 2, 23; 4, 146; ಪರಿಧಿ G.). — ಸುತ್ತಿರುಗು. (*i. e.* ಸುತ್ತು -ತಿರುಗು). To go around (the earth, B. 4, 68). — ಸುತ್ತಿಪ್. -ಇಪ್. To put round (Ūpr. 7, 91; 10, 45; Abh. P. 11, 149). — ಸುತ್ತುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To surround, to encompass, to encircle. ಪ್ರಾಲ್ಕ್ಯ ಕವಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ ಪಣ್ಣಿನ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಅಸಾ); ಏಮು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣ ಕೋಟೆ (ಜಕ್ಕಣಾಲ G.). 2, to be surrounded or encircled. ಪ್ರತಿ ಒನ್ದು ಮಹಾದ್ವೀಪವು ಪ್ರಾಲ್ಕ ಕವಿಗೂ ಸೀರಿನಿನ್ದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣಿರುವದಜಿನ್ದ (B. 4, 98). — ಸುತ್ತುಗೋಡ್ಡೆ. -ಕೋಡ್ಡೆ. A wall round a town (Bp. 26, 31). — ಸುತ್ತುಂಗಡಲು. -ಎ-ಕಡಲು. The ocean which surrounds. ಸುತ್ತುಂಗಡಲು ಪರಿದ ಕುಮುದ (ಆಸ್ಕರಿಪ Hlā.). — ಸುತ್ತುಕ್ಕುಲ್ಲು. Tassels which surround (Rśv. 6, after 11). — ಸುತ್ತುಕೆರೆ. -ತೆರೆ. A surrounding screen (ಅಪೀಡ Mr. 203). — ಸುತ್ತುಬೆಟ್ಟ. A surrounding mountain range (ಜಕ್ಕಣಾಲ, etc. Sl. 114). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತ. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು. (My.). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. (My.). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. All around (C.). ಪಿಡಾಲವದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ (B. 3, 114). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. (C.). 2, the state of being all around. ಯಲಚ್ಚಿಯ ಗಿಡಗಳು ಧರಮನ್ನ

ದಲ್ಲಿಯೂ ಆದರೆ ಸುತ್ತು ದುಷ್ಟಿನ ಸೆಳೆಯುಳ್ಳ ನಡುಗತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (B. 3, 29). ಸುತ್ತು ದುಷ್ಟಿನ ದುಷ್ಟಿ ಓಡಿ ಬಸ್ಸು (3, 72). — ಸುತ್ತುವರ್. -ಬರ್. To come or go round about. Frequently ಸುತ್ತುವರೆ, so that it, etc. goes about, *i. e.* round about (Bp. 16, 9. 10; 38, 10; 60, 50). — ಸುತ್ತುವಳವು. A surrounding enclosure, a compound, a wide compass (Râm. 1, 13, 9. 10; Bh. 1, 8, 70). — ಸುತ್ತುವಳಿಯು. Going or moving round in circles (? ತಿರುಪ್ಪ Mr. 82). — ಸುತ್ತುವೀಳೆಯ. Betel leaves circularly put on a plate (My.). — ಸುತ್ತು ಹಾಕು. To put round; to surround. ಹಬ್ಬಿಸ ಕಾಲಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಹಾವು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿತ್ತು (B. 2, 28). ಒಸ್ಸು ಇಲಿಯು ಒಸ್ಸು ತತ್ತಿರಿಯ ಪತ್ತರ ಜೋಲಿ ಮೆಯ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯಿನ್ದ ಆದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿತು (3, 21). — ಸುತ್ತೆಂ. I go round, I wander, I am bewildered (ಪ್ರಯೋಗಂ Śmd. 395 Cm.). — ಸುತ್ತೋಲೆ. -ಓಲೆ. (Śmd. 63). A coiled ôlè (?).

ಸುತ್ತುವಿಕೆ suttuvikĕ. Turning round, being giddy, etc. (ಪ್ರಯು, ಪ್ರಯೋ Sl. 359).

ಸುತ್ತ್ಲು suttlu. = ಸುತ್ತಲ್, etc. (My.).

ಸುತ್ಥಿಯ suttha*p*ĕya. A term with ಥ್ (Śmd. 23, c. rs. ಸುಥಣಿ, ಸತ್ಥಣಿ).

ಸುತ್ರಾಮ su-trâma. = ಸೂತ್ರಾಮು. Good protector: *Indra.*

ಸುತ್ವ sutva. 1. The syllable ಸು (Śmd. 268).

ಸುತ್ವ sutva. 2. An offerer of sôma juice. 2, *a student who has performed his ablutions* (subsequent or preparatory to a sacrifice).

ಸುದತಿ su-dati. A woman who has handsome teeth (Bp. 57, 7; J. 8, 17).

ಸುದನ್ತಿ su-danti. A female elephant with handsome tusks, that of the north-west quarter. See Mr. s. ದ್ವಿಪ.

ಸುದರಾಯಿಸು sudarâyisu. = ಸುಧಾರಿಸು. To rest, etc. (My.).

ಸುದರ್ಶನ su-darśana. Good looking, handsome. 2, *the discus of Vishṇu.* 3, easily seen. 4, a vulture. 5, the son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ಸುದಾ sudâ. = (ಶುಚಾ), ಸುದ್ಧಾ, ಸುದ್ಧಾ, ಸುಧಾ. Together with, along with; also; even (My.; Tĕ. ಸುದ್ದಾ; Mhr. ಸುದ್ಧಾಂ).

ಸುದಾಮ su-dâma. One who gives liberally. 2, N. of a poor Brâhmaṇa who came to Dvârakâ to ask Kṛishṇa's aid, and was raised to wealth by him. (My.). 3, a cloud. 4, the sea. 5, a mountain. See ಸೌದಾಮನಿ.

ಸುದಾಯ su-dâya. A good gift; a special gift given on particular solemn occasions (*e. g.* a nuptial present, etc., Sl. 266).

ಸುದಾಸ್ su-dâs. A liberal man. 2, N. of a king at whose court both Vasishṭha and Viśvâmitra appear to have acted as family priests. See ದಸಿಷ್ಠ.

ಸುದಿನ su-dina. *A fine day,* auspicious day, happy day; *fine weather.*

ಸುದಿನಾಹ sudina-aha. *A day of fine weather, a fine day.*

ಸುದೀನ su-dîna. Very poor or miserable (Bp. 32, 62).

ಸುದೀಪ್ತಿ su-dîpti. Great splendour (Bp. 3, 6).

ಸುದುರ್ಲಭ su-durlabha. Very difficult to be attained, quite unattainable, very scarce or rare. (R.).

ಸುದುಶ್ಚರ su-duśćara. Very difficult to be performed or attained; very arduous or painful. (R.).

ಸುದುಸ್ತರ su-dustara. Very difficult to be passed or crossed. (R.).

ಸುದೂರ su-dûra. *Very distant.*

ಸುದೃಢ su-dṛiḍha. Very firm or hard. (R.).

ಸುದೇಶ su-dĕśa. A good country (My.).

ಸುದೇಶೀಯ su-dĕśîya. Proper native dialect (Bhn. 2).

ಸುದೇಹ sudĕha. A man who has a beautiful body (Bp. 44, 31).

ಸುದೈವ su-daiva. Good fortune (ಆರಿಷ್ಟ ಚೆ.).

ಸುದ್ದ sudda. Tbh. of ಶುದ್ಧ. (My.; see Prv. s. ಕೆಟ್ಟ).

ಸುದ್ದಗೆ suddagĕ. Tbh. of ಶುದ್ಧಗೆ. Pure, unworked clay (My.).

ಸುದ್ದಯಿಸು suddayisu. Tbh. of ಶುದ್ಧಯಿಸು. (My.).

ಸುದ್ದಾ suddâ. = ಸುದಾ, etc. (B. 5, 61. 127).

ಸುದ್ದಿ suddi. Tbh. of ಶುದ್ಧಿ (Śmd. 335. 339). Purity, etc., etc. 8, clear or correct knowledge of circumstances;— circumstances that have come to light or become manifest: news, tidings, intelligence; rumour, talk (ವೃತ್ತಾನ್ತ G.; C.; Tĕ.; Râm. 3, 2, 17; 4, 3, 15; B. 2, 14; 3, 73. 83. 127; 4, 87; Sl. 282). ಬೀಮಣಾವಿನಿಲ್ ಆರಸಂ ಸುದ್ದಿಯುಂ ಕೇಳ್ದ್ ದಟ್ಟಿಂ (Śmd. 300). ಸುದ್ದೀ ತಿಳಿಸುವವಲು (ಅವಸರ್, ಚರ, ಸ್ಪಶ); ದುದ್ದಿ ಮಾತಾಡುವ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲು ದಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹೇಬೋಣ (ಉಪನ್ಯ); ದುದ್ದಿ ಮಾತಾಡುವ ಸುದ್ದಿ (ಜನಶ್ರುತಿ); ಸುದ್ದೀ ತರುವ ದುಸುದ್ಯ (ಕೈವಳಿಕ G.). ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ದಿ ಮೋದಲೂ ದುಮ್ಮ ಮಾತವೆ ಕೋಗ ಮೋಗದು.—ಪಣ್ಣಿಕ ಸುದ್ದೀ ಕೇಳೋಕೆ ಪಣ್ಣ, ನೋಡೋಕೆ ಧಯ.—ಪಾರಾ ಹೇದುವರಗೆ ಕೋಟಿಪ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವರಗೆ ಪೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಪಾದುವ ದನಿಗೆ ಪಾಯಿರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಬಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾವರೂ ಸಸ್ತೋವಿಷ್ಣ ಹೇದು!—ಸುಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿ ಕೂಡದು.—ಸುದಿನ ಹೇದಿದರ ಸುದ್ದಿ ಪೇರ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಸುದ್ದಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To ask for information (Abh. P. 10, 62).

ಸುದ್ಧಾ suddhâ. = ಸುದ್ಧಾ, etc. (B. 5, 63. 76).

ಸುಧನ್ವ su-dhanva. A good archer. 2, N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44; 11, 6, etc.).

ಸುಧರ್ಮ su-dharma. Keeping well to duty, attentive to duties; justice, virtue, morality (ವೃದ್ಧ, ಸದ್ಧರ್ಮ Nn. 16; ಧರ್ಮ 52).

ಸುಧರ್ಮೆ su-dharmĕ. *An assembly or council of the gods.*

ಸುಧಾ sudhâ. = ಸುದ್ಧಾ, etc. (B. 5, 104. 280. 283. 304). See another ಸುಧಾ s. ಸುಧೆ.

ಸುಧಾಂಶು sudhâ-aṁśu. Nectar-rayed: *the moon.* 2, one of the tongues of Agni or fire (Mr. 46).

ಸುಧಾಂಶುವಲ್ಲಭ sudhâṁśu-vallabha. The moon looked upon as a husband (Rây. 4, 14).

ಸುಧಾಕರ sudhâ-âkara. Mine of nectar: the moon (ಶುಮುಖ, ಪದ್ಮ Nn. 29; ಹಿಮ, ಪದ್ಮ 46; ಪದ್ಮ 69. 124. 150).

ಸುಧಾಕರಧರ sudhâkara-dhara. Śiva (Śiv. 4, 83).

ಸುಧಾನಿಧಿ sudhâ-nidhi. Nectar-receptacle: the moon (My. Amara).

ಸುಧಾಬ್ಧಿ sudhâ-abdhi. An ocean of nectar (Nn. 1).

ಸುಧಾಮ su-dhâma. N. of a mountain. 2, N. of a muni. 3, N. of a lôkapâla. 4, N. of a class of deities. See Râm. 1, 16, 16.

ಸುಧಾಮಯ sudhâ-maya. Consisting of nectar; made of plaster, etc.; a brick or stone building; a palace, mansion. (R.).

ಸುಧಾರಣೆ su-dhâraṇĕ. The state of being made straight, a revised, finished, polished, civilized or enlightened state (B. 4, 189. 208; Mhr. ಸುಧಾರಣಾ, adjusting, composing). 2, rest, repose; forbearance; getting through somehow or other, shift, making shift (My.).

ಸುಧಾರಿಸು su-dhârisu. = ಸುದಶಾಯಿಸು. To adjust, to compose; to make straight; to train; to finish; to polish; to civilize, to enlighten (B. 5, 208. 224; Mhr. ಸುಧಾರಣೇ); to get straight, to become conformable, civilized or enlightened (B. 3, 110; 4, 73. 128. 130. 162; Mhr.). 2, to rest; to forbear; to manage or get through somehow or other (My.).

ಸುಧಾರುದ್ಧರ sudhâru-dhara. Śiva (V. 9, 127).

ಸುಧಾರುಚಿ sudhâ-ruchi. -ರುಕ್. = ಸುಧಾಂಶು.

ಸುಧಾಶನ sudhâ-aśana. Whose food is nectar: a deity (Bp. 1, 41).

ಸುಧಾಶರನಿಧಿ sudhâ-śaranidhi. = ಸುಧಾಬ್ಧಿ. (Bp. 26, 11).

ಸುಧಾಸೂತಿ sudhâ-sûti. Born in the sea of ambrosia: the moon.

ಸುಧಾಸೂತಿಮೌಲಿ sudhâsûti-mauli. Śiva (J. 15, 15).

ಸುಧಿ su-dhi. ಸುಧೀ. Having a good understanding, *wise, clever, sensible; a wise or clever or intelligent man* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a good understanding, good sense, intelligence.

ಸುಧೀಮಣಿ sudhî-maṇi. A jewel of an intelligent man (Bp. 57, 54).

ಸುಧೀಮಾನ್ sudhî-mân. An intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸುಧೀರ su-dhîra. Very firm or resolute; very courageous (Bp. 36, 4).

ಸುಧೃತಿ su-dhṛiti. Very firm or energetic (Bp. 5, 46).

ಸುಧೆ sudhĕ. ಸುಧಾ. = ಸೊಡೆ. Well-being, welfare. 2, *the beverage or food of the gods, nectar, ambrosia;* the honey of flowers; milk; juice; water. 3, *lime, whitewash, mortar, plaster.* 4, *the milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.* 5, = ಆಲಸಣ್ಣಿ, q. v. 6, the plant Aletris hyacintholdes. 7, the emblic myrobalan (= ನೆಲ್ಲಿ). 8, the yellow myrobalan.

ಸುನತಿ sunati. = ಸುನ್ನತಿ. Circumcision (B. 4, 165; Mhr., H. ಸುನತ, ಸುನತಾ). ಸುನತೀ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣವನು (ಮರ್ಚಲ Čb.).

ಸುನಂದೆ su-nandĕ. A delighting woman; N. of the daughter of a merchant (Čpr. 3, after 76); N. of a queen (J. 33, 43).

ಸುನಯ su-naya. Good conduct; good policy. (Čpr. 6, 17).

ಸುನಾದ su-nâda. A pleasant sound (Bp. 28, 5).

ಸುನಾಮ su-nâma. Well named; a good or nice name. 2, N. of a vṛitta (Čh.). — ಸುನಾಮವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a nice name (Kk. 99).

ಸುನಾಯಾಸ suna (*i. e.* sunna)-âyâsa. Without trouble or difficulty, easily (My.; Tĕ.).

ಸುನಾಯಿ sunâyi. = (ಸನಾದಿ), ಸೊಣಾಯಿ. A sort of clarionet (Tĕ. ಸೊಣಾಯಿ, ಸೊಸ್ನಾಯಿ; R.).

ಸುನಾಯಿಸು sunâyisu. To explain, to tell (My.; Mhr. ಸುನಾವಣೇ).

ಸುನಾವಣೆ sunâvaṇĕ. = ಸುಣಾವಣೆ. Explaining; the reading and explaining (in a court) of a petition, etc. (My.; Br., Mhr. ಸುನಾವಣೇ).

ಸುನಾಸೀರ sunâsîra. *Indra.*

ಸುನಿಮೇಷ su-nimêsha. Beautiful twinkling of the eyes (J. 6, 25).

ಸುನಿಶ್ಚಿತ su-niśchita. *Well ascertained or determined, firmly decided,* resolved; commended, approved. (Čh. v. 163).

ಸುನಿಷಣ್ಣಕ su-nishaṇṇaka. *The potherb Marsilea quadrifolia.*

ಸುನೀತ su-nîta. Well-conducted, well-behaved; politic; N. of a king (J. 27, 42). 2, good conduct; good policy, prudence.

ಸುನೀತಿ su-nîti. Good conduct or behaviour; moral rectitude; good manners; just laws and rules; good policy. (Bp. 40, 86; Bh. 1, 8, 54).

ಸುನೀಲ su-nîla. Very black or blue.

ಸುನೀಲರತ್ನ sunîla-ratna. A fine sapphire (Nn. 2).

ಸುನುವಲಿ sunuvalli. The potherb Marsilea quadrifolia (ಏ ತುಣ್ಣ, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ Nr.).

ಸುಂದರ sundara. *Beautiful, handsome,* lovely, charming, agreeable. 2, beauty (ಸೌಂದರ್ಯ Śmd. 190 Cm.; ಕುಚ, ಚೆಲುವ Nn. 70). 3, N. of a vṛitta (Čh.). 4, N. of a class of deities (ಸುರಜಾಲಭೇದ, ದೇವದೆಗಳ ಭೇದ 70).

ಸುಂದರತೆ sundaratĕ. Beauty (Čidakhaṇḍânubhava 1, 8).

ಸುಂದರಾಂಗಿ sundara-aṅgi. A woman with beautiful limbs (My.).

ಸುಂದರಿ sundari. *A beautiful woman;* a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 70; ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301; see ವಾಚ-).

ಸುಂದು sundu. 1. To lie with (ಮುಟ್ಟುವ Śmd. Dh.; see ಮುಜಿಸುಂದು 1; *cf.* ಸುಸಿದ್ 2; T. ತುನ್ನು, to come near, see ಹೊಣೆ; ತುಂದು, to be thick together); to lie down, to repose, to sleep (ತುದುವ Śmd. Dh.; T. ತುಂಮು, to sleep; ತುಯಿಲ್, sleep).

ಸುಂದು sundu. 2. Coition. See ಮುಜಿಸುಂದು 2, ಸೂದಿ-.

ಸುಣ್ಣ sunna. Tbh. of ಹೊಣ್ಣ (Śmd. II; Kk. 83; *cf.* ಸುಣಾಯಸ; ಸೊಣ್ಣೆ 2).

ಸುಣ್ಣತಿ sunnati. = ಸುನತಿ. (Mg.; Br.).

ಸುಣ್ಣೆ sunnĕ. Tbh. of ಹೊಣ್ಣ. The anusvâra or binda (ಸೊಣ್ಣೆ Čb.).

ಸುಪಟ್ಟ su-paṭṭa. A fine badge of honor (Bp. 10, 42).

ಸುಪಥ su-patha. A good road; good course or way; good conduct. (Bp. 43, 58; 44, 38).

ಸುಪಥಿ su-pathi. *A good road.*

ಸುಪದ su-pad. A beautiful foot (Bp. 56, 7).

ಸುಪದವಿ su-padavi. Great dignity, high rank (Bp. 2, 24).

ಸುಪದಾರ್ಥ su-padârtha. A nice thing (Bp. 44, 60).

ಸುಪರ್ಣ su-parṇa. Well-winged: *Garuḍa.*

ಸುಪರ್ಣಕೇತು suparṇa-kêtu. *Vishṇu.*

ಸುಪರ್ಣಶಯನ suparṇa-śayana. A mound of earth in the form of a garuḍa (J. 34, 12).

ಸುಪರ್ಣವಾಹನ suparṇa-vâhana. Vishṇu or Krishṇa (J. 2, 42).

ಸುಪರ್ಣಿ su-parṇi. -ರ್ಣೀ. The mother of Garuḍa.

ಸುಪರ್ಣಿಜ suparṇi-ja. Garuḍa (Mr. 21).

ಸುಪರ್ಣಿತನುಜ suparṇi-tanuja. *Garuḍa.*

ಸುಪರ್ವ su-parva. *A god, a deity.*

ಸುಪರ್ವನಾಥ suparva-nâtha. Indra (Bp. 43, 42).

ಸುಪರ್ವಾಗ್ರಣಿ suparva-agraṇi. Śiva (Śśv. 4, 121).

ಸುಪಾತ್ರ su-pâtra. A good or suitable vessel (ಕಟಾಹ, ಒಳ್ಳೆಯ ಪಾತ್ರೆ Nn. 107).

ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ su-pârśvaka. *The tree Ficus infectoria.*

ಸುಪ್ತ supta. Slept; sleeping, asleep; paralyzed, numbed; insensible. 2, sleep, deep or sound sleep. 3, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಸುಪ್ತಿ supti. Sleep; sleepiness, drowsiness; numbness, etc. (ಶಯ್ಯೆ, ನಿದ್ರೆ Nn. 55). See ಒಜಗು 1. ಆಕ್ಷಿ ಮುದ್ರಿಸ ಸುಪ್ತಿ, ಬಜುಸಿಪಮು ಸ್ವಪ್ನದು, ಆಯಾಜೀಕ್ಷಿಸಲು ಜಾಗ್ರಂ (Mr. 317).

ಸುಪ್ತಿದೂರ supti-dûra. Far from sleep, knowing no sleep (Bp. 58, 40).

ಸುಪ್ಪತಿಗೆ suppatigĕ. = ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ. (My.).

ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ suppattigĕ. A sleeping mattress (My.; Sl. 230; C. Bp. 47, 40; ತಲ್ಪ, ತಲಿಗ Mr. 202; Mhr. ಸುಪೇತೀ, bedding).

ಸುಪ್ರತಾಪ su-pratâpa. Great glory or power (Bp. 5, 1).

ಸುಪ್ರತಿಭೆ su-pratibhĕ. Spirituous liquor. (R.).

ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ su-pratishṭhĕ. Good position; good reputation, fame; the establishment of a temple, idol, etc.; installation, consecration (Bp. 54, 1). 2, N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಸುಪ್ರತೀಕ su-pratîka. Having a beautiful shape or form, handsome (Bp. 59, 34). 2, *the elephant of the north-east quarter.*

ಸುಪ್ರಬಂಧ su-prabandha. A fine literary composition (J. 4, 8).

ಸುಪ್ರಭ su-prabha. Very bright or splendid, brilliant.

ಸುಪ್ರಭಾತ su-prabhâta. Well dawned, well shone forth. 2, an auspicious dawn or day-break, a beautiful morning (V. 9, 24). 3, a kind of morning prayer (My.).

ಸುಪ್ರಭೆ su-prabhĕ. *One of the tongues of Agni or fire.*

ಸುಪ್ರಯೋಗ su-prayôga. Good application, good management. 2, *dexterity, experience.* 3, close contact.

ಸುಪ್ರಯೋಗವಿಶಿಖ suprayôga-viśikha. A good marksman, a skilful archer. (G.).

ಸುಪ್ರಲಾಪ su-pralâpa. Discoursing well, *eloquence.*

ಸುಪ್ರಸನ್ನ su-prasanna. Well pleased, very gracious or favourable. (Bp. 2, 50; 36, 48).

ಸುಪ್ರಸಾದ su-prasâda. Extreme graciousness or kindness, great propitiousness. (Bp. 61, 80).

ಸುಪ್ರಸಾದಿ su-prasâdi. One who is fit to receive extreme kindness (Bp. 47, 37).

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ su-prasiddha. Very well known very famous or celebrated; greatly adorned (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಸುಪ್ರಾಸ su-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಸುಪ್ರೀತಿ su-prîti. An object of great favour or pleasure. (ಕಾಣಾಕ್ಷರದಾಸ್ಯಕರಂ) ಗಮಕೀಸಕ್ಷಾನಸುಪ್ರೀತಿ (Kn. 168).

ಸುಪ್ರೌಢಿ su-praudhi. Great skill (J. 34, 31).

ಸುಫಲ su-phala. Bearing good or much fruit, very fruitful, very fertile, very productive, very profitable. 2, good fruit; good reward (My.).

ಸುಫಲದಾತ suphala-dâta. One who gives good fruit or reward (Bp. 54, 15).

ಸುಬ subn. Tbh. of ಶುಭ (Śmd. 339 Mḍb.; My.; see ಸುಬ್ಬ).

ಸುಬುದ್ಧಿ su-buddhi. Good understanding (ವಾದಿರಾ Mr. 510; Bp. 40, 87). 2, of good understanding, wise, clever, intelligent, shrewd. 3, N. of a minister (J. 17, 13).

ಸುಬೆ subĕ. A province, a subhâ; the governor of a subhâ (Mhr., H. ಸುಭಾ).

ಸುಬೇದಾರ subê-dâra. The chief native officer of a taluk (My.). 2, a native officer in the army (My.). See Prv. s. ಸೂಳೆ.

ಸುಬೇದಾರಿಕೆ subê-dârikĕ. The office of a subêdâra (My.).

ಸುಬೋಧನೆ su-bôdhanĕ. Good instruction (My.).

ಸುಬೋಧೆ su-bôdhĕ. N. of a vocabulary. See Nr. s. ಬೆಗ್ಗಪಣ.

ಸುಬ್ಬ subba. (Tbh. of ಶುಭ್ರ). The white one: the serpent âdiśêsha (My.). — ಸುಬ್ಬಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬರಾಯ. The âdiśêsha (My.); N. (My.). — ಸುಬ್ಬರಾಯಷಷ್ಠಿ. A ceremony on the sixth day of the bright half of the month of mârgaśira when people throw milk, etc. into snake-holes or offer presents to brahmachâris in the name of subbarâya, and take only one meal (My.). — ಸುಬ್ರಾಯ. = ಸುಬ್ಬರಾಯ. (My.).

ಸುಬ್ಬಲು subbalu. Roughness (on the surface of cloth or the hairy skin of animals, My.).

ಸುಬ್ಬಲೆ subbalĕ. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. (Bh. 3, 13, 17).

ಸುಬ್ರತ su-brata. = ಸುವ್ರತ. (Bp. 38, 6; 39, 29; 44, 6; 53, 45).

ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ subramaṇya. Tbh. of ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ. A place of pilgrimage in South Canara where formerly Kârttikêya was worshipped, but which now is a place of worship of the serpent âdiśêsha (My.).

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ su-brahmaṇya. Kârttikêya. 2, one the sixteen priests employed at a solemn sacrifice. 3, N. of a district.

ಸುಭಕ್ತಿ su-bhakti. Good or true devotion or piety (Bp. 40, 86; 43, 9; 47, 4).

ಸುಭಗ su-bhaga. = ಸೂಳಗು. Possessing good fortune, very fortunate or prosperous, happy, blessed, auspicious, highly favoured. 2, *beautiful, lovely, pleasing, charming, pretty.* 3, *beloved, liked, amiable.* 4, *respectable, illustrious.* 5, beauty, etc. (ಗಾಜಿ, ಜೀಳ್ಕಟ್ಟು, ಸೂಳಗು, ಗಡಗಡಿ, ಸಿಂಪಿ Śm. 47).

ಸುಭಗತೆ su-bhagatĕ. Beauty, etc. (ಸೂಳಗು Kk. 54).

ಸುಭಗತ್ವ su-bhagatva. Beauty (Ćpr. 7, 155); prosperity.

ಸುಭಗಾಸುತ subhagâ-suta. The son of a favourite or much-loved wife. 2, *the son of an honoured or honourable mother.*

ಸುಭಗೆ su-bhagĕ. ಸುಭಗಾ. A favourite wife. 2, an honoured or honourable mother.

ಸುಭಟ su-bhaṭa. A great warrior, a valiant man (ಶೂರ Nn. 32; My.). 2, a good servant (My.).

ಸುಭದ್ರ su-bhadra. Very propitious or auspicious; very happy or fortunate. 2, N. of an elephant (Bp. 59, 33).

ಸುಭದ್ರಾಹರಣ subhadrâ-haraṇa. The seizure of Subhadrâ; N. of a work by Kêśirâja (Śmd. 408; the story is also in the âdiparva of the mahâbhârata).

ಸುಭದ್ರೆ su-bhadrĕ. ಸುಭದ್ರಾ. N. of the sister of Krishṇa and wife of Arjuna. She was forcibly seized and carried off by Arjuna from Dvârakâ after obtaining Krishṇa's leave. (J. 7, 24; 33, 3. 42).

ಸುಭಾನು su-bhânu. = ಸ್ವಭಾನು. The seventeenth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಸುಭಾವ su-bhâva. Of good properties, good, virtuous, eminent, auspicious, etc. (Bp. 55, 1); that is good, etc. (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26).

ಸುಭಾಷಿತ su-bhâshita. Spoken well or eloquently; speaking or discoursing well, eloquent. 2, a fine speech, eloquence; an elegant or accurate composition. (Abh. P. 6, 47). ಸುಭಾಷಿತವಿಲ್ಲದವ ಸಭಾಜಾಯಶ್ಚಾದರೇನು? (Prv.).

ಸುಭಾಷೆ su-bhâshe. A good promise (Bp. 44, 70).

ಸುಭಿಕ್ಷ su-bhiksha. Good alms, successful begging. 2, abundance of food (especially that given as alms); an abundant supply of provisions, plentifulness and cheapness of the necessaries of life. (My.).

ಸುಭಿಕ್ಷೆ su-bhikshe. *The tree Grislea tomentosa.*

ಸುಭೈತ್ರ su-bhaitra. A ship (ಪಡಗು Nn. 119).

ಸುಮಂಗಲ su-mangala. Very auspicious, bringing good fortune (ಫಲ್ಗು, ತುಳ Nn. 99).

ಸುಮಂಗಲಿ su-mangali. A woman who brings good luck. 2, a woman whose husband is alive (My.; see ವೀಧವ-).

ಸುಮಂಗಲಿತ್ವ su-mangalitva. The state of a woman whose husband is alive (My.).

ಸುಮಂಗಲೀಪ್ರಾರ್ಥನೆ sumangali-prârthane. A ceremony to appease the spirit of a deceased sumangali (My.).

ಸುಮತ su-mata. Well or kindly disposed, friendly. 2, a good mind or disposition (Bp. 39, 53).

ಸುಮತಿ su-mati. A good mind or disposition, benevolence, kindness, friendship (Bp. 6, 8; 38, 31; Śmd. 277). 2, well or kindly disposed; one who is well or kindly disposed (Bp. 55, 39; 61, 9); very wise. 3, N. of a minister (J. 11, 27. 31. 33).

ಸುಮಧುರ su-madhura. Very sweet or saccharine; very sweet or pleasing, very gentle or soothing. (R.).

ಸುಮನ su-mana. Very charming, beautiful, handsome; one who has a good or virtuous mind or disposition (ಕಮನೀಯಸ್ವಾಸ್ಥ, ಸಿದ್ಧಾಲಚಿತ್ತ Nn. 68). 2, a god, a deity (ದೇವಜಾತ, ದೇವತೆಗಳು 68). 3, a flower (ಲತಾಸ್ಥ, ಪುಷ್ಪ 68). 4, *wheat.* 5, opulence, etc. (ಐಶ್ವರ್ಯ 68). 6, wind (ವಾತ, ವಾಯು 68). 7, the thorn-apple.

ಸುಮನಸ su-manas. Good-minded, well-disposed, benevolent; happy; well pleased, satisfied. 2, *a god, a deity.* 3, a learned man, a teacher; a student of the vêdas, etc. 4, *a flower.* 5, *great-flowered jasmine, Jasminum grandiflorum.*

ಸುಮಮನಸ su-manasa. Tbh. of ಸುಮನಸ. A god, a deity (Mr. 8). 2, a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ, etc. 107; Bp. 38, 5). 3, N. of a son of Hamsadhvaja (J. 10, 44).

ಸುಮಲೆ su-male. *Great-flowered jasmine.*

ಸುಮನೋಗಣಿಕೆ sumanas-gaṇike. A whore of the gods (Bp. 41, 14).

ಸುಮನೋಜ್ಞ su-manôjña. Very agreeable to the mind, charming, fascinating, pleasing, lovely, beautiful (ಮನೋಹರ, ಕಮನೀಯ, etc. Mr. 107).

ಸುಮನೋನುರಾಗ sumanas-anurâga. Benevolent affection; redness of flowers (J. 30, 18).

ಸುಮನೋಬಾಣ sumanas-bâṇa. Kâma. 2, N. of a Kannada poet (Śmd. 2).

ಸುಮನೋರಜಸ್ sumanas-rajas. *The pollen of a flower.*

ಸುಮನೋರತ sumanas-rata. Delighted in flowers; devoted to the gods (J. 2, 10).

ಸುಮನೋವಿಶಿಖ sumanas-vishkha. An arrow of flowers (My.). 2, Kâma (My.).

ಸುಮನೋಹರ su-manôhara. Very captivating or agreeable, very charming or pleasing, beautiful (J. 15, 11). 2, Śiva (Bp. 12, 47). 3, sumanas-hara, a seizer of the gods, a râkshasa (J. 15, 11). 4, a flower-gatherer (J. 15, 11).

ಸುಮಹತ್ su-mahat. Very great, very large or abundant, very numerous. (Bp. 43, 61).

ಸುಮಹತ್ವ su-mahatva. Great majesty or importance (Bp. 38, 74).

ಸುಮಾಂಡವ್ಯ su-mâṇḍavya. The excellent ṛishi Mâṇḍavya (Mr. 258).

ಸುಮಾನ (su-mâna). = ಸುಮ್ಮಾನ. Pleasure, joy, delight (Bp. 3, 31; 6, 9; 16, 14; 36, 3; 50, 2. 42; 58, 18; My.; Te. ಸು ಮಾನ). 2, delighted in, taking pleasure in (Bp. 8, 37; *cf.* ಸುಮನಸ್).

ಸುಮಾನಸಾಶಿ sumâna-gâra. A happy man (My.); a beau, a sensual man (My.).

ಸುಮಾನಸಾಶಿಕೆ sumâna-gârike. A happy state (My.); lewdness (My.).

ಸುಮಾನಸಾರ್ತಿ sumâna-gârti. A happy woman (My.); a coquette, a sensual woman (My.).

ಸುಮಾರ sumâra. = ಸುಮಾರು, q. v. ನಿನ್ನೆ ಮುಪ್ಪರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಆದು ಆಯಿತು (B. 4, 52). ಮುಪ್ಪರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಿಲ್ಲಿ ಆಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನು (5, 49). ತಿಗಿನಜ್ಜಿನ್ನಾ ಆವು ಬಾಳ ಸುಮಾರ ಆದಾವು (5, 111). ಒನ್ನು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸುಮಾರಿದಲ್ಲಿ (5, 164).

ಸುಮಾರು sumâru = ಸುಮಾರ. Number; numerical amount (Mhr., H. ಸುಮಾರ). 2, excessiveness, immoderateness (Mhr., H.). 3, a conjectural estimate, conjecture or guess (C.; Mhr., H.). 4, nearness, aboutness (with application to time, space, objects or forms, and properties, C.; Mhr., H.); about (C.). 5, moderateness, reasonableness, tolerableness; middling, ordinary; mediocrity (C.; Mhr., H.). ನಂಗಳು ಸುಮಾರು ಎರ್ಡಾವರೆ ಘಂಟೆ ನಿಮು (B. 3, 74). ಆವು ಮಾಳಮಾಸದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೂ ಬಿಡುತ್ತವೆ (4, 39). ಸಕ್ ಗಂಜಿಂಸೇ ಇಸವಿಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (4, 68). ಸಕ್ ಗಂಜಿಎಸೇ ಇಸವೀ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (5, 182).

ಸುಮಾರ್ಗ su-mârga. An excellent way or method (ದೇವರ ಕಾರ್ಯದುಮಾರ್ಗ Śmd. 4 Cm.).

ಸುಮಾಲತಿ su-mâlati. N. of a vṛitta (Ch.).

ಸುಮಾಲಿ su-mâli. Well-garlanded; N. of a râkshasa (Râm. 5, 5, 3).

ಸುಮಿತ್ರ su-mitra. Good friend; N. of several persons. See ತಿನಿ.

ಸುಮಿತ್ರಾತನುಜ sumitrâ-tanuja. Lakshmaṇa (J. 10, 18).

ಸುಮಿತ್ರೆ su-mitre. -ತ್ರಾ. N. of one of the wives of Daśaratha (mother of Lakshmaṇa, etc.). (J. 18, 62).

ಸುಮಿತ್ರೋದಯ su-mitra-udaya. A good, beautiful sun-rise (J. 11, 47).

ಸುಮುಖ su-mukha. A good or beautiful mouth. 2, a handsome face. 3, a smile (ಸ್ಮೇರ, ನಗೆ Nn. 126). 4, having an excellent mouth, etc.; handsome-faced, lovely; pleasing, agreeable (Bp. 60, 47); joyful (37, 45). 5, a learned man (ಪಣ್ಡಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸ 126; ಪಣ್ಡಿತ Mr. 528).

6, a son; a child (ತಸೂಫವ, ಮುಕ್ಕಳು 126; ಪುತ್ರ 528). 7, Garuḍa (ಸುವರ್ಣ, ಗರುಡ 126; ಗರುಡ 528). 8, a high street (ರಾಜವೀಥಿ, ರಾಜಬೀದಿ 126). 9, ಪಣಭೇದ (Mr. 528).

ಸುಮುಖವೃತ್ತಿ sumukha-vṛitti. Pleasing conduct (Cpr. 2, 1).

ಸುಮುಖಿ su-mukhi. A handsome woman. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸುಮೇರು su-mêru. *The sacred mountain Mêru.*

ಸುಮ್ಪುರೆ (sumpu = śubha-uré ?). A term used in praising (ಕೊಣ್ಣಾಟಿಪ ಸ್ತುತಿ Bhn. 38).

ಸುಮ್ಬ sumba. Tbh. of ಪುಮ್ಬ (Śmd. 339, o. r. ಸುಬ = ಶುಭ). = (ಜೋಗ), ಸೊಮ್ಮ. A dull, sluggish and stupid man (ಪಾಮ್ಬ, ಆಲಸುಗೊಂಡ ಕೆಸ.). *Cf.* ಸೋಮೂರಿ.

ಸುಮ್ಬಳ sumbaḷa. = ಸಿಮ್ಬಳ. — ಸುಮ್ಬಳದ ಹುಪಿ. A kind of worm or insect (S. Mhr.).

ಸುಮ್ಬಳ sumbaḷa. White arsenic (Mhr., H. ಸೋಮುಲ). — ಸುಮ್ಬಳಕಾರ. White arsenic (S. Mhr.; B. 4, 124).

ಸುಮ್ಮ summa. = ಸುಮ್ಮನೆ, etc., when preceding those terms. (T. ಚುಮ್ಮಾ, M. ಚುಮ್ಮೆ). — ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮಗೆ. rep. of ಸುಮ್ಮಗೆ. (My.). — ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ. rep. of ಸುಮ್ಮನೆ. (My.). ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಜಾಗ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವದೋ, ಹಾಗೆ ಆಳಿಗೂ ಬರುವದು (B. 2, 19). ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕೆದರಿ ಜಗಳ ತೆಗೆದು (2, 31). ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣತನ ಕೆಡಿಸಿ ಹೋದರೆ (3, 29). ಹುಲಿಯ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿ ದಾಗ್ಯೂ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು (4, 37).

ಸುಮ್ಮಗೆ summagé. = ಸುಮ್ಮನೆ, q. v. (Śmd. 389. 397; My.). ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದರೆ ಒಡದಿಟ್ಟು (Prv.).

ಸುಮ್ಮನೆ summanĕ. = ಸುಮ್ಮಸೆ. Quietly; silently; quiet; silent (ಮೌನ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಉಸಿಳದೆ Śmd. 389; 109; C.; Mhr. ಸುದುಸಾದು); causelessly; without proper or just cause; without a particular cause; in an objectless manner, for nothing; uselessly; without the intention of getting labour done; without the intention of exacting remuneration (ಅಕಾರಣ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಬಿಜೆದೆ, ಅಲ್ಲದಜ 397; ಬಿಜೆದೆ 242 Cm.; ಸೋಪಂ, ಪಾಪಂ Cr. I, 14; ಕೆಮ್ಮನೆ Cr. II, 79; C.). ಸುಮ್ಮನೆ ಇವದನು (ತಪ್ಪಿಲೀಂತೀಲು, ತಪ್ಪಿಲೀಕ Nr.). ಸುಮ್ಮ ನಿರ್ಪುದು (ಸಮ್ಮು Śm. 63). ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿಪಲ್ಲಿ (ಜೋನ, ತಪ್ಪಿಲೀರುವ Nn. 155). ಸುಮ್ಮನೆ (ಜೋಪ, ತಪ್ಪಿಲೀಂ Si. 469). ಮಾತಾವದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಳೆ (ಮೌನ, ಅಘಾದಣ 247). ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದನು (ತಪ್ಪಿಲೀಂತೀಲು, ತಪ್ಪಿಲೀಕ 364). ಮಾನಸವೃತ್ತಿ ಗಳು ಕೊಬ್ಬಿ ತಲೆಗೆ ಏರಿ'ದಾಗ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಸ್ತಬ್ಧನಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (ಪ್ರಲಯ, ಸಪ್ಪದೀಪ್ಪತೆ 73). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರು ವಳೆ (ಕ್ಷಣ, ನಿರ್ವಾಣಶಪ್ಪತಿ 419). ಉದುರ ಎತ್ತಿನ ಬದಿ'ಯಲ್ಲಿ ಆ ಧ್ಯಾಸಕ್ಕೈಕ್ಕರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ' ಪಟ್ಟಿ ಎತ್ತು (ಕ್ರಾಸಂಗ್ಯ 320). ಚೇ ದಿಂ ತೆಗೆಮಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹುದೇ? (Si. 85). ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು (Prv.). ಆ ಹುಡುಗನು ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಲಿಲ್ಲ ಇಜ್ಜ ಲೆದ್ದಾ ತಕ್ಕೊಂಡ್ಯಾ, ಸುಮ್ಮನಾದನು (B. 2, 17). ಪ್ರಾಣ ನಿನಗೆ ಬೇಡವೆ ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿರೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಯೇನೆ? (2, 29). ಚಿಕ್ಕನ್ನಿಸಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ನೋಡಿ, ತಾಯಿ ತನ್ನಿಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರೇ ದುಷ್ಟತನ ಕಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (3, 43). ಚೇಳೆಯನ್ನು ನೋಡುತಿರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಆಟವಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವರು (4, 1). ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಬಾವು ಗುಂಜಿ ತೂಳ ಸಜ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾರೂ ಕಳೆಯುವದಿಲ್ಲ (4, 194). See Bp. 15, 6; 26, 58; 27, 3; 28, 35; 31, 5; 43, 70; 45, 35; 47, 0; 50, 22. 30; 58, 35; 61, 18; 6, 49; 21, 35; 26, 57; Dp. 16 palla. — ಸುಮ್ಮನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To quiet (v. t.); to silence (J. 12, 3; C.). — ಸುಮ್ಮನೇ. -ಏ 2. = ಸುಮ್ಮನೆ (with emphasis). ಪೈವದನ್ನು ನಮ್ಮ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂಪ್ರ ವಾರದು (B. 1, 17). ಸುಮ್ಮನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿವನು (2, 34). ಅವರು, ಈ ಹುಡುಗ ಸುಳ್ಳಸಿದ್ದಾನೆನ್ನು, ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಹೋದರು (2, 34). ಸ್ವಾಮಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ಪ್ರಾಣ ಪಾಪೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು (2, 47). ಎರಡನೆ ದನುಗಳ ಮಜ'ಗಳನ್ನು ಅದುಗಳ ಕೊಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಅವು ಸುಮ್ಮನೇ ಕೊಲೆ ಕುಣಿಸುವವು (3, 10). ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ನು, ಸುಮ್ಮನೇ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಿಸ್ತು ಕೊಣ್ಣನು (3, 20). ಪ್ರಾಯ ಗುರುಳ್ಳರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುತ್ತವೆ; ಸಾಕಿದವನು ಎಷ್ಟು ಹೊಡಿದರೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ದುಸ್ಸಿಸಿಸಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಸಜ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ (3, 40). ಕತ್ತೆಗಳು... ಸುಮ್ಮನೇ ಪಾಪೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 48). ಕುಮರೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಪತ್ತಗೊಟ್ಟಿತು (3, 125). ಸುಮ್ಮನೇ ಅದುವದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ (4, 175). ಸುಮ್ಮನೇ ದೇವರಿಗೆ ದೋಷ ಇವ ಜೀವ! (4, 178). See Bp. 47, 44. 57; 52, 8; 58, 56.

ಸುಮ್ಮಾನ (su-m-mâna). = ಸುಮಾನ. (ಆಸಕ್ತ G.; Bp. 48, 19; Bh. 1, 10, 24; 2, 13, 6; Râm. 6, 14, 33; J. 4, 7; 12, 5; 23, 51; 26, 57).

ಸುಮ್ಮಾನೆ summânĕ. A woman who delights or takes pleasure in (Grj. 3, after 91).

ಸುಯ್ suy. 1. = ಸುಂಯಿ, ಸೂಯ್ 1. To breathe; to sigh (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 51; 8, 22; Abh. P. 4, 54; Grj. 4, 67; Bp. 3, 17; 14, 17; 52, 12; Rsv. 5, 32; V. 9, 81; J. 25, 61; Râm. 3, 2, 18; C. Bp. 46, 20; see ಪಿಸು ಸುಯ್ 1). P. p. ಸುಯ್ದು. ಸುಯ್ಯಲ್ (Śmd. 85). ಸುಯ್ಯುಯ್ (86).

ಸುಯ್ suy. 2. = ಸೂಯ್ 2. Breath; a sigh (Cpr. 5, after 64; 5, 123; Grj. 4, 86; Rsv. 4, 9; 5, 86. 118; V. 32, 10; Śsv. 2, 94; see ಎಳೆ-, ನಲು-, ನಿಮು-, ಪಿಸು-2). ಬಿರಿಯುಗಳ ಸುಯ್ಯು ಕೊಡನೆಯೆ ಪಿರಿಯವ ವಿಪಸಂಗಳ್ ಅದುವು (Śmd. 119). — ಸುಯ್ಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. Fragrance of breath (Cpr. 1, 125; Grj. 7, 41). — ಸುಯ್ಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. The air of breath, breath (Cpr. 5, 129; 7, 64. 113; 8, 48; Rsv. 5, 32; J, 19, 16). — ಸುಯ್ಯೆಲಗ್ಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. = ಸುಯ್ಗಮ್ಮು. (Cpr. 1, 123). — ಸುಯ್ವೊತರ್. -ಪೊತರ್. Sighs to be manifested; to sigh (Cpr. 5, 132).

ಸುಯಿ suyi. = ಸುಯ್ 1. ಸುಯಿದ (J. 6, 2); ಸುಯಿದು (Dp. 32, 1).

ಸುಯಿದಾನ suyidâna. = ಸುವಿಧಾನ. Tbh. of ಸಂವಿಧಾನ. Attention, protection, care (Grj. 3, after 119; Bp. 16, 14. 18; 27, 62; J. 5, 10); watch (J. 7, 3. 12. 13; 14, 3; 24, 29); a watchman (Bp. 16, 13).

ಸುಯಿದಾನಿ suyidâni. = ಸುವಿಧಾನಿ. An attentive person; a watchman (Bp. 9, 46).

ಸುಯಿಲ್ suyil. = ಸುಂಯಿಲು, ಸುಮ್ಮು. Breath; a sigh (Grj. 1, 92; see ನಿಮು-).

ಸುಯಿಲು suyilu. = ಸುಂಯಿಲ್, etc. (Bp. 17, 19).

ಸುಯೋಧನ su-yôdhana. Fighting well: an epithet of Duryôdhana. (J. 2, 4. 17).

ಸುಯ್ಲು suylu. = ಸುಂಯಿಲ್, etc. (Abh. P. 4, 54; Bp. 35, 34; Râm. 6, 14, 20; Bh. 8, 23, 40; see ನಿಮು-).

ಸುರ sura. = ಸೂರ 2. *A god, a deity* (ಪಿಮುಗ್ಗುಳ, ಜೋಡಿ ಯ, ಅಗಸದಟ್ಟಿಗ, etc. Śm. 9). 2, the number 33 (ಮೂಜ ಪ್ರಮುಖ Mr. 348). 3, the sun. 4, the number 1 (Ch.). 5, N. of a certain metrical foot (Ch.). — ಸುರ

ಪೆಸ್. -ಪೆಸ್. An Apsara woman. ಪರಿಯೊಳ್ ನಾರದ ಮುನ್ದಿ ನಾಳಿ ಮುಸಾ ನಾವಂಗಳಂ ತಾಳನೇ? ಸುರವೆಣ್ಣಿನ್ದಲೆ ಪುಟ್ಟದನ್ನ ವನ ಪೊಳ್ ತಾಂ ಕೈಪಿಡೞಾಗನೇ? (Si. 63).

ಸುರಕರಿ sura-kari. An elephant of the gods (ಬೌದ್ಧ Śm. 10; Śmd. 251).

ಸುರಕುಜ sura-kuja. = ಸುರತರು. (Bp. 31, 18; Śśv. 5, after 57).

ಸುರಕುಮಾರ sura-kumâra. A son of a god (Abh. P. 5, 54).

ಸುರಕ್ತಿ su-rakti. Attachment, love (Bp. 44, 65).

ಸುರಕ್ಷಿತ su-rakshita. Well preserved or protected, carefully guarded, well kept; safe and sound; the state of being safe and sound. (B. 4, 6; 5, 2. 90; My.).

ಸುರಕ್ಷೆ su-rakshĕ. Good protection (Bp. 61, 70).

ಸುರಗಂಗೆ sura-gaṅgĕ. The celestial Ganges (Bp. 32, 35).

ಸುರಗಜ sura-gaja. An elephant of the gods. 2, Indra's elephant. (My.).

ಸುರಗಿ suragi. = ಸುರಂಗಿ. N. of a tree with very fragrant flowers (ಶಾಗ Mr. 126; My.; Śśv. 2, after 42; 3, after 35). — ಸುರಗಿಯ ಮರ. = ಸುರಗಿ. ದೇವದಾರು, ಪುನ್ನಾಗ, ಪುರುಷ, ತುಂಗ, ಕೇಸರ ಎನ್ವೊಡೆ ಸುರಪೊನ್ನೆಯ ಮರ; ಸುರಗಿಯ ಮರವೆನ್ಪ, ಕೆಲಮ್ಬರ್ ಎಮ್ಬರು (Nr.; *cf.* Si. 127).

ಸುರಗಿ suragi. = ಸುರಂಗಿ, ಸುರಗೆ. Tbh. of ಕ್ಷತ್ರಿಯ or ಭುರಿಕ್. (ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಅಸಿಧೇನುಗೆ, etc. Nr.; ಅಸಿಧೇನು, etc. Mr. 297; ಕದಂ ೧ Nn. 43; ಗೇಣ್ Ćt. II, 21; ಗೇಣ್ Kk. 40, Śm. 43. 96; Grj. 7, 52; Bp. 38, 10; 34, 32; 60, 45; 61, 25; Śśv. 3, 26; Bh. 3, 13, 26; see ನಿಮು-). — ಸುರಗಿ ಚಪ್ಪಡ. N. (Bp. 15, 27). — ಸುರಗಿಚಪ್ಪಡಯ. N. (Bp. 47. 34). — ಸುರಗಿಚಪ್ಪಡಯ್ಯ. N. (Bp. 33 sum.; 33, 5; 37, 7). — ಸುರಗಿಯ ಚಪ್ಪಡದೇವ. N. (Bp. 33, 19). — ಸುರಗಿಯ ಚಪ್ಪಡರಸ. N. (Bp. 8, 15; 33, 12). — ಸುರಗಿಯ ಚಪ್ಪಡರಾಯ. N. (Bp. 33, 1; 58. 5).

ಸುರಗಿಕಾಱ suragi-kâṛa. One who carries a knife or dagger (Bp. 9, 47; V. 6, 41).

ಸುರಗಿರಿ sura-giri. The mountain Mêru (ಮೇರು, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 29; ಪೊನ್ಮಲೆ, ರತ್ನಪರ್ವತ Śm. 10; Bp. 55, 23).

ಸುರಗುರು sura-guru. Preceptor of the gods: Brihaspati (Nn. 73; ಬೀಚ 73). See Śmd. 133.

ಸುರಂಗ suraṅga. 1. = ಸುರಂಗೆ, ಸುರುಂಗೆ. A hole made by burglars in a house-wall, etc., a mine (Sk.; ಸಕ್ಕಿ, ಕನ್ನ Mr. 226; Bp. 42, 22; My.; Mhr.; Tē. ಸೊರಂಗ). ಸುರಂಗಾ ಕೋಜವರ ಅವರಂಗಣಾಗಿಗೆ ಪೋಗ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಸುರಂಗ su-raṅga. 2. A good colour, bright colour, brilliance (Bp. 4, 37). 2, great love (8, 26; 22, 58; 57, 52; 61, 21). 3, a fine stage or arena (12, 15).

ಸುರಂಗಿತ su-raṅgita. Well coloured or tinted, bright (Bp. 49, 33).

ಸುರಂಗಿಪ su-raṅgi-da. A term used in saṅgita (V. 11, 9).

ಸುರಂಗಿಸು su-raṅgisu. To shine (Bp. 18, 94; 35, 2; 38, 47; 43, 56; 46, 52).

ಸುರಂಗೆ suraṅgĕ. = ಸುರಂಗ 1. A hole cut in a wall for the purpose of breaking into a house, etc. (Sk.).

ಸುರಚಾಪ sura-châpa. A rainbow (Abh. P. 1, 64; Si. 73).

ಸುರಚಿತ su-rachita. Well prepared, strung together, fastened or placed in or on (Ćh. v. 178).

ಸುರಜಾಲ sura-jâla. A host of gods, the gods (ದೇವತೆಗಳು Kn. 70).

ಸುರಜೈತ್ರ sura-jaitra. A conqueror or victor of the gods. See Śmd. s. ದೇವ 1.

ಸುರಜ್ಯೇಷ್ಠ sura-jyêshṭha. Oldest of the gods: *Brahmâ.*

ಸುರಂಜಿಸು su-raṅjisu. To shine (Bp. 28, 25; 43, 57).

ಸುರಟಿ surâṭi. A tune so called (My.; Tē. ಸುರಟಿ, T. ಜುರಟ).

ಸುರಣ surâṇa. = ಸೂರಣ. An esculent root, Arum campanulatum; Dioscorea purpurea; elephant's-foot yam (Mhr.). — ಸುರಣಗಡ್ಡೆ. = ಸುರಣ. (ಅಕೋರ್ಡ್ಡೆ, ಸೂರಣ G.).

ಸುರತ surata. 1. The town called Surat (B. 3, 20; 4, 28. 104). *Cf.* ಸೂರತ್; ಸೂರಟಿ.

ಸುರತ su-rata. 2. Much sported or dallied, playful; much enjoyed; compassionate, tender. 2, great delight or enjoyment. 3, *sexual intercourse, coition* (ಸುಱತ್ Ćt. II, 72; Kk. 30; Śm. 76). See ನೆರೆ 3.

ಸುರತಧ್ವನಿ surata-dhvani. Sound in coitu (ಅಳಸು Ćt. I, 54; Kk. 85).

ಸುರತರವ surata-rava. = ಸುರತಧ್ವನಿ. (ಅಳಸು Śm. 76).

ಸುರತರಸ surata-rasa. Semen virile (ಮುಳ್ಳ Mr. 508).

ಸುರತರು sura-taru. *A tree of the gods, a tree of svarga* (ಸಗ್ಗದ ಮರ Śm. 10; see ದೇವತರು, ಪಾರಿಜಾತ). 2, N. of a vṛitta (Ćh.). *Cf.* ಸುರಫೂಜ.

ಸುರತ್ನ su-ratna. A fine precious stone (ನೀಲ, ರತ್ನಧೇನ N. 30, o. r. ಒಳ್ಳೆಯ ರತ್ನ; ಮಾಣಿ, ರತ್ನಂಗಳು 67).

ಸುರಥ su-ratha. N. of a son of Hamsadhvaja (J. 10, 44; 13, 61).

ಸುರದೀರ್ಘಿಕೆ sura-dîrghikĕ. *The celestial Ganges.*

ಸುರದ್ರುಮ sura-druma. = ಸುರತರು No. 1. (Bp. 38, 49).

ಸುರದ್ವಿಷ್ sura-dvish. An enemy of the gods, *an Asura, a demon.*

ಸುರಧನು sura-dhanu. A rainbow (Ćpr. 4, 42).

ಸುರಧಾಮ sura-dhâma. Heaven, svarga (ಪೃತ್ಥ್ವ Mr. 485).

ಸುರಧೇನು sura-dhênu. A cow of the gods, the fabulous cow of plenty yielding all desires (ಸಗ್ಗದಾನು Śm. 10; Bp. 55, 23; 60, 45).

ಸುರನಗರ sura-nagara. N. of a village in Mysore (J. 31, 79).

ಸುರನದಿ sura-nadi. The celestial Ganges (Śmd. 79. 286; Bp. 55, 23; J. 19, 35; ಸಗ್ಗದಾಂ Ćt. II, 45).

ಸುರನಿಮ್ನಗೆ sura-nimnagĕ. *The celestial Ganges.*

ಸುರನಿಲಯ sura-nilaya. Heaven, svarga (My.).

ಸುರಪ sura-pa. Indra (ಮುಯ್ಗಣ್ಣ Ćt. II, 31; ಪುರಂದ್ರ, ಇನ್ದಿರ, etc. Kk. 11*a*; ಆಳ್ Mr. 503). 2, N. of a certain metrical foot (Ćh.). — ಸುರಪದ. The metrical foot ∪ ∪ — (Ćh.).

ಸುರಪಕೀಲ surapa-kîla. N. of a mountain (= ಇನ್ದ್ರಕೀಲ, Bp. 19, 29).

ಸುರಪತಿ sura-pati. *Indra* (ಇನ್ದಿರ, ಬಾಸವಾಳ್ಪ, ಸಗ್ಗದರಸು, etc. Śm. 9). — ಸುರಪತಿ ಗಿರಪತಿ. relt. (Grj. 6, 38).

ಸುರಪದವಿ sura-padavi. The rank of the gods (Bp. 41, 16).

ಸುರಪರಿಪು surapa-ripu. Garuḍa (Mr. 21).

ಸುರಪರ್ಣಿ sura-parṇi. = ಸುರಪುನ್ನೆ. The tree Rottleria tinctoria Roxb.

ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ sura-parṇikĕ. = ಸುರಪುನ್ನೆ. *The tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಸುರಪೊನ್ನೆ HlA.).

ಸುರಪರ್ವತ sura-parvata. *The mountain Mêru.*

ಸುರಪಶುಧೇನು sura-paśu-dhênu. = ಸುರಧೇನು. (ಸುರಭಿ Mr. 29).

ಸುರಪಾಶೆ surapa-âśĕ. The quarter of Indra, the east quarter (ಎಡಾಸು, ಮೂಡಪಿಶ್ಚು Kn. 38).

ಸುರಪುನ್ನಿಕೆ sura-punnikĕ. = ಸುರಪುನ್ನಾಗ. (Bp. 26, 36; Sk. ಸುರಪುನ್ನಾಗ).

ಸುರಪುರ sura-pura. The capital of Indra. 2, = ಸುರಪುಗರ (J. 6, 55; 9, 34). 3, N. of a metrical foot (Ch.). — ಸುರ ಪುರತ್ರಿಕ್ಷಾಸ್ಥ. Vishṇu's idol at Surapura (J. 34, 41).

ಸುರಪುರಿ sura-puri. The capital of Indra. (My.).

ಸುರಪುರೋಹಿತ sura-purôhita. Bṛihaspati (J. 5, 32).

ಸುರಭಿ su-rabhi. Agreeable, charming, pleasing; handsome; *excellent*, celebrated, famous; good, virtuous; wise, learned. 2, *sweet-smelling, fragrant.* 3, *a fragrance, a perfume* (ಸುಗಂಧ, ಒಳ್ಳಿತ ಪರಿಮಳ Nn. 30; ಗಂಧ Mr. 509). 4, beauty (ಸೌಂದರ, ಸೌಂದರ್ಯ 30, o. r. ಸುಂದರ; ಚೆಲುವು 509, o. r. ಚೆಲ್ಲು). 5, a charming man; a wise man (ಮನೋಜ್ಞ, ಜ್ಞಾನಿ 30, o. r. ಜ್ಞಾನ). 6, Sarasvatī (ಭಾರತಿ, ಸರಸ್ವತಿ 30). 7, a man rich in virtues or excellences (ಗುಣಾಗ್ರಣಿ, ಗುಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ 30). 8, *a cow* (ಪಸು 30; 509). 9, the fabulous cow of plenty (ಕಾಮಧೇನು 30; ಸುರಪಸುಧೇನು Mr. 29). 10, *spring* (ವಸಂತ 30). 11, Kâma (ಕಂದ್ರ, ಕಾಮನು 30). 12, a flower (ಉತ್ತಾನ, ಪುಷ್ಪ 30). 13, a forest (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ 30, o. r. ಅರಣ್ಯ). 14, food (ಅನ್ನ, ಅಶನ 30). 15, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರ 30; ಸುರೆ 509). 16, *the gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb.; gum olibanum. 17, a strong-smelling potherb, mint, Mentha sativa Willd. (ದುರುಗ 30; 509; Mr. 129). 18, another sort of fragrant plant or perfume (ಗಂಧ ಪಡಿ, ದುರ 129).

ಸುರಭಿಶರ surabhi-śara. Kâma (ಕಮ್ಮಂಗಗಣಿಯ ಲೆ. II, 16).

ಸುರಭೀರಸೆ surabhi-rasĕ. = ಸುರಭಿ No. 16. (Colebr.).

ಸುರಭೂಜ sura-bhûja. = ಸುರತರು. (ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ Nn. 92).

ಸುರಮ surama. = ಸುರುಮ. Sulphuret of antimony used as a collyrium (ಯಾಮುನ, ಸೌವೀರ, ಸ್ರೋತೋಜನ G.; Mhr., H. ಸುರಮಾ).

ಸುರಮಹೀಜ sura-mahîja. = ಸುರತರು. 2, the number 5 (Bp. 5, 64; see ದೇವತರು).

ಸುರಯಿ surayi. = ಸುರಗಿ. (Ûpr. 7, after 115; Rîv. 10, 2. 19; 10, after 31; V. 7, 14).

ಸುರರಮಣ sura-ramaṇa. Indra (Bp. 41, 18).

ಸುರರಾಜ sura-râja. Indra (Mr. 42; ವಿಕ್ರಾಂತ 57; Ûpr. 3, 103).

ಸುರರ್ಷಿ sura-ṛishi. *A ṛishi of the divine order, a divine sage*, as Nârada, etc.

ಸುರಲೋಕ sura-lôka. The world of the gods, *the heaven of Indra* (Abhâ. 1, 40).

ಸುರವರ sura-vara. Indra (Rîv. 9, 66; 12, 25. 26).

ಸುರವರ್ತ್ಮ sura-vartma. *The sky, the atmosphere.*

ಸುರವರ್ಧಕಿ sura-vardhaki. The carpenter of the gods, Viśvakarma (Ûpr. 1, 134).

ಸುರವಲ್ಲಭ sura-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಸುರವೈರಿ sura-vairi. An Asura, a Daitya (ಮಧು Mr. 509).

ಸುರಶತ್ರು sura-śatru. *An Asura, a demon.*

ಸುರಸ su-rasa. Well flavoured, juicy, savoury; sweet; elegant; a good rasa. 2, gum-myrrh. 3, Cassia bark. 4, fragrant grass. See ಸುರಸಾಲಯ.

ಸುರಸತಿ sura-sati. = ದೇವಸ್ತ್ರೀ, q. v. (ರಮ್ಭೆ, ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ Nn. 62).

ಸುರಸದ್ಮ sura-sadma. The abode of the gods, *the heaven of Indra.*

ಸುರಸರಿತ್ sura-sarit. River of the gods, *the Ganges.*

ಸುರಸಾಲಯ surasa-âlaya. The abode of all good rasas; an elegant abode (Śmd. 112).

ಸುರಸಿಂಧು sura-sindhu. = ಸುರಸರಿತ್. (Śmd. 67; Liîv. 3, 7).

ಸುರಸುಂದರಿ sura-sundari. A lovely celestial female, an Apsaras. (R.).

ಸುರಸೆ su-rasĕ. -ಸಿ. *A kind of plant* (= ರಾಸ್ನೆ). 2, the holy basil (ತುಲಸಿ, ಬಹುಮಂಜರಿ Mr. 129).

ಸುರಸ್ತ್ರೀ sura-strî. A celestial woman, an Apsaras. (R.).

ಸುರಹಯ sura-haya. Indra's horse (ಇಷ್ಟಾಸ ಉಚ್ಚ Mr. 41).

ಸುರಹರಿ sura-hari. N. of an author. ಸುರಹರಿಯು ಸುವಿಧಕ್ಕೆ (Mr. 4).

ಸುರಹೊನ್ನೆ sura-honnĕ. Tbh. of ಸುರಪುರ್ನಿ (Śmd. 374). The tree Rottleria tinctoria Roxb. from which a yellowish dye is prepared (ಪುನ್ನಾಗ, ಸುರಪುರ್ನಿಗೆ Hlâ.; ಪುನ್ನಾಗ Mr. 126; Bp. 45, 37; V. 4, 86). ಸುರಹೊನ್ನೆಯು ಮರ (ದೇವದಾರ, ಪುನ್ನಾಗ, ಪುರುಷ, ಮಂಗ, ಕೇಸರ Nr.; *cf.* Sl. 127). ಸುರ ಹೊನ್ನೆಯು ಪರ ಪಮರುಗಳ್ಕೆ (Śmd. 75). 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ಸುರಪೊನ್ನೆ).

ಸುರಳಿ surali. = ಸುರುಳಿ, ಸುರುಳಿ. A coil, a roll (My.; T. ಮುರುಗ್ಕಿ, ಮುರುಳ್; ಮುರುಳ್ಕಿ; M. ಮುರುಗ; Mhr. ಸುರಳಿ). ಕಾಯಿಗಳು ಮುಳುಗುವಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ತರಿಪದನ್ನು ಸುರಳಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು ಮುಳುಗುತ್ತವೆ (B. 5, 28). ಅನೆಯು ನೋಣ್ಣಿಯು ಸುರಳೀ ಸುತ್ತುವಷ ಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತವೆ (5, 238).

ಸುರಳಿತ suralita. Straight and smooth; fair and flowing; plain, regular; etc. (S. Mhr.; Mhr. ಸುರಳೀತ).

ಸುರಾಕಾರ surâkâra. Saltpetre or nitre (Mhr., H. ಸುರಾಖಾರ; R.; Tĕ. ಸುರಕ್ಷಾರ).

ಸುರಾಘಟ surâ-ghaṭa. A vessel to hold spirituous liquor (My.).

ಸುರಾಚಾರ್ಯ sura-âchârya. Preceptor of the gods, *Bṛihaspati.*

ಸುರಾಜ su-râja. *A good king.*

ಸುರಾತ surâta. Pleasure (? Râm. 3, 7, 39).

ಸುರಾದ್ರಿ sura-adri. The mountain Mêru (Bp. 8, 43).

ಸುರಾಧ್ವ sura-adhva. The sky (Śśv. 2, 38).

ಸುರಾಪಾನ surâ-pâna. The drinking of spirituous liquor. (My.). — ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡು. To drink spirituous liquor (My.).

ಸುರಾಮಂಡ surâ-maṇḍa. *The scum or froth of vinous liquor during fermentation, yeast, barm.*

ಸುರಾರಿ sura-ari. An Asura, a demon. (My.).

ಸುರಾಲಯ sura-âlaya. *The mountain Mêru.* 2, Indra's heaven.

ಸುರಾವಾಸ sura-âvâsa. Indra's heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 128).

ಸುರಾಷ್ಟ್ರ su-râshṭra. N. of the country Surat.

ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜ surâshṭra-ja. Born or produced in Surat. 2, *a sort of fragrant earth* (= ಮುರಂಡಿ).

ಸುರಾಸುರ sura-asura. Gods and demons (J. 18, 52).

ಸುರಾಹಾರ sura-âhâra. Nectar, ambrosia (ಅಮೃತ Nn. 4; Mr. 29).

ಸುರಿ suri. 1. To flow, to pour (v. l.), to drop, as tears (Ûpr. 5, 11; 10, 56; Râm. 5, 8, 89), as water from the eyes (Bp. 18, 46; 45, 54; 53, 28), as blood

(Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 22; 57, 60; Rśv. 5, 119), as rain (Bp. 2, 12; 51, 24; 55, 13; 59, 43; Rśv. 8, 112), as a rain of flowers (Bp. 22, 57; 44, 72; 61, 64; J. 3, 25), as a rain of stones or hailstones (Bp. 61, 11; Čpr. 7, 5; 10, 51), as a rain of sparks (J. 8, 39), as milk (Bp. 48, 30; 60, 35), as a dhārē or stream of honey (Bp. 26, 44), as scum from the mouth (Bp. 51, 53), as live coals (Bp. 61, 39), as feces in purging (see Prv. s. ಜೊನ ಜೊವನೆ), etc. (ಗಲನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಜುರ, ಜೊರಿ; *cf.* ಜುರಿ, ತೊರೆ 1, ಸೋರ್ 1). ತೊಡೆ ಸಂಳಲೆಯಿಟ್ಟಿದ ಪ್ರೇಲ್ ಕುಡಿಯಕ್ಕೆಗಳೆಸ್ಟ್ ಸುರಿವುವ ಇರ್ಕಲೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). ಗದಿ ಗದಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ನಿದ ಬಾರ್ದನ (220). ಅನೆಯು ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸುರಿವ ಪೀಕರವ್ (ಕರ ಪೀಕರ, ಬದುಳು Nr.). ಸುರಿದ ಹನಿ (ಪಿಸ್ಟ್ Mr. 418). ಸುರಿದದು (ನ್ನದ, ನ್ರದ Sl. 389); ದುದಿ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಧಪ್ಪಾಳನ 435); ಮೂತ್ರ ಸುರಿಯುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ತವೆ (ಅತ್ಯರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201); ರೋಗಿಷ್ಟ ಕೊದಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳದನು ಆಘದಾ ಕೊದಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣು (ಜುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ 202); ಜೊಲ್ಲುನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯ ಅಂದು (ನ್ಕಕ್ವನ್, etc. 214). ಕನಾ ಗುಡಿಸು! ಅಕ್ಕರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀಜೋ!?—ದೆವರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಜೊತ ಜೊವರೆ ಸುರಿಯುವದನು ಕದ ಕತನೆ ನವದಾನೇ? (Prvs.). **2**, to cause to flow, to pour (v. t.), to drop (v. t.), to shower, to discharge, to throw in profusion, to pour out, to shoot out, to hurl, as water or other fluids (Čpr. 6, 48; Bp. 59, 15; Rśv. 11, 68; J. 11, 38), as tears (Čpr. 6, 91), as blood (Bp. 54, 44), as a rain of fruits (Čpr. 2, 86), as pus (Bp. 39, 64), as arrows (J. 12, 30), as food for a dog (Bp. 61, 20), as gold (Bp. 40, 13), as corn (Č. Bp. 42, 15), as pearls (Rśv. 8, 5; J. 17, 47. 48; Bh. 2, 13, 5), as bundles of grass, etc. (Rśv. 6, 116), as sticks, etc. (My.). ದಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವದು (ಕ್ಷೀರ, ಪ್ರಾಧಾರ Nr.). ಬೀದಿಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಜಾವಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ದದಿ ಸುರಿವ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸುರಿ suri. 2. = ಸುರಿದು. P. p. of ಸುರಿ 1. — ಸುರಿ ತರ್. (*i. e.* ಸುರಿದು ತೊಣ್ಣು ಬರ್). To flow, as juice from an elephant's temples (Čpr. 9, 90); to drop, as flowers from the head (Śśv. 1, 45).

ಸುರಿ suri. = ಸುರು 2. Tbh. of Sk. ಛುರಿ, a knife. ಸುರಿಯ ಕತ್ತಿ (ಛುರಿಕೆ, ಅಸಿಧೇನುಕೆ, etc, ಸೂರುಕತ್ತಿ, ಜೂರಿ, ಚಾಕು, ಸುರಿಗ ಕತ್ತಿ Sl. 290).

ಸುರಿಗ surigi. = ಸುರಿಗೆ. See Sl. s. ಸುರಿ.

ಸುರಿಗೆ surigĕ. = ಸುರಗಿ, etc. Tbh. of ಛುರಿಕೆ (Śmd. 340; ಕ್ಷುರಿಕೆ, ಅಸಿಧೇನು, etc. Hlā.; ಪತ್ತಿಕೆ, ಪತ್ರ, ಅಸಿಧೇನು Mr. 207). ಸುರಿಗೆ ದೊಡದಾದುದು ಕಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು(ದು) ಅಮುಳ್ತದೆಮ್ಬುದು (Hlā.). See ಕಟ್ಟುಂಜುರಿಗೆ, ಕೆಮ್ಮುರಿಗೆ, ಪೋಂಜುರಿಗೆ.

ಸುರಿತಿ surīti. = ಸೂರತಿ, etc. Made or produced in Surat. ಪವಿಲ ಗಜ'ವೆರೆದ ನೆಲಗಿನಿಸ್ಟೆಸೆದ ತಳಿವರ್ಣ್ಣದ ಸುರತಿಯ ಸೆಲೆ (Rāghś. 17, 65).

ಸುರಿಯುವಿಕೆ suriyuvikĕ. Flowing, etc. (ನ್ನದ, ನ್ರದ Sl. 389).

ಸುರಿವು surivu. = ಸುರುವು. To pour (v. t.), etc. ಆ ರಸವನ್ನು ಒನ್ದು ಹರವಾದ ಹರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿವಿ (B. 4, 225).

ಸುರಿಸು surisu. To cause to flow, to pour (v. t.), etc. (= ಸುರಿ 1 No. 2, q. v.). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ (B. 3, 34). See Bp. 57, 83; B. 4, 74. 201; 5, 58.

ಸುರು suru. A sound produced in burning. (Mhr. ಸುರಾಸುರ, imitation of the hissing of gunpowder under explosion). — ಸುರು ಸುರನೆ. rep. (Bp. 50, 37).

ಸುರು suru. 1. = ಜುರು, q. v. (My.).

ಸುರು suru. 2. = ಸುರಿ. A sword (Rām. 6, 30, 16).

ಸುರುಗು surugu. A withered dry portion of a plantain leaf (My.; Tē. ಸುರುಗು, to wither, fade; *cf.* ಸೊರಗು).

ಸುರುಂಗೆ surungĕ. = ಸುರಂಗ 1, etc. A hole made underground for military purposes, a hole dug through the walls of a building for the purpose of house-breaking; *a mine*, an excavation, a breach, *a subterraneous passage*.

ಸುರುಚಿರ su-rućira. Very bright, beautiful or pleasing (Ch. v. 178. 308; Bp. 3, 9; 6, 16; 33, 9).

ಸುರುಚಿರಾಂಗ surućira-aṅga. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ಸುರುಟು suruṭu. = ಸುರುಟ್ಟು. To become shrivelled or contracted, to coil or roll up (My.; T. ಜುರುಟ್ಟು, to involve, roll up).

ಸುರುಟು suruṭu. A military salute (My.; H.).

ಸುರುಟ್ಟು suruṭṭu. = ಸುರುಟು. To contract (v. i.), to shrivel, etc. (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.).

ಸುರುಮೆ suruma. = ಸುರಮ. (My.; Br., H. ಸುರುಮಾ).

ಸುರುವು suruvu. = ಸುರಿವು. ನೀರೆಲ್ಲ ದುತ್ತೊನ್ದು ಪೀಸರಿನಿ ಒಯ್ದು ಸುರುವುತ್ತಾರೆ (B. 4, 54).

ಸುರುಳ್ suruḷ. To contract (v. i.), to shrivel, to shrink (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.); to fear (ಧಯದರ್ ಆರ್ Kk. 72; ಸೆದೆ, ಅಳ್ಳು, ಸುಗಿ, ಜೆಮರ್, ಬಳ್ಳು, ಆಗಿ, ಧಯದರ್ ಆರ್ Śm. 40). ಸುರುಳ್ದಂ (Śmd. 49). See Čpr. 2, 42; Grj. 1, 89; 4, after 104; 6, 6. 7. — ಸುರುಳಿಸು. ಸುರುಳಿ ಇಸು. To shoot so that fear is produced (Čpr. 5, 109).

ಸುರುಳಿ suruḷi. = ಸುರಳಿ, etc. (My.; *cf.* ಕುರುಳ್ 1). ಸುರುಳಿಯಾಡದ್ದು (ಸುಟ್ G.). — ಸುರುಳಿ ಮಾಡು. To make a roll or coil (My.). — ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತು. To roll up, etc. (G. 415).

ಸುರುಳೆ suruḷĕ. = ಸುರುಳಿ, etc. ಸುರುಳೆಯೆಱಗಿನ ಸಜೆಗಳು (B. 4, 158). — ಸುರುಳೆ ಮಾಡು. To make a roll (B. 4, 156); to roll up (4, 157). — ಸುರುಳೆ ಸುತ್ತು. To roll up. (ಪಾಸಿಗೆಯ) ಸುತ್ತಿಟ್ಟ ಸುರುಳೆಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿನು (B. 4, 154); to be coiled or curved. ಬಿಗಿದಿನ ಕೋಮುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಾಗಿ ಸುರುಳೆ ಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (3, 9).

ಸುರುಳ್ಚು suruḷću. To cause to contract, etc. (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.).

ಸುರೂಪ su-rūpa. Well-formed, handsome, beautiful. (My.).

ಸುರೂಪವೃತ್ತಿ surūpa-vṛitti. A beautiful state (Čpr. 6, 80).

ಸುರೆ sure. *Spirituous liquor*, toddy (ಕ್ಕ Śm. 112). ಸುರೆ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ದುಃ ಆಯ್ತೇದೇನು?—ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುರೇ ಚಲ್ಲಿದರೆ ಮೋದ್ಲೇ ಮೇಲೆ ಬೀಯುವದು (Prvs.). — ಸುರೆಗುಡುಕ. -ಕುಮುಕ. A drinker of spirituous liquor (Bh. 3, 20, 27).

ಸುರೇಖೆ su-rēkhĕ. A beautiful line or mark (Bp. 12, 43; 40, 20).

ಸುರೇನ್ದ್ರ sura-indra. Chief of gods: Indra.

ಸುರೇನ್ದ್ರಜಿತ್ surêndra-jit. *Garuḍa.*

ಸುರೇಭ sura-ibha. A celestial elephant, Indra's elephant (ಭಕ್ತಾಧೀನ, ಐರಾವತ Nn. 15).

ಸುರೇಶ್ವರ sura-îśvara. Indra. (J. 13, 33). 2, Śiva.

ಸುಪ್ sup. The sound of a whirlwind (S. Mhr.). 2, the sound produced when supping liquids (My.). — ಸುಪ್ ಸುಪ್. rep. (C.).

ಸುಪಿ supa. 1. (ಸುರ). (= ಸುಪ್ 2, ಸುಪ್ 3). — ಸುಪಿಸುಪ್ಪಿ. A kind of Bryonia, the woolly cucumber plant (My.; ಕೂತುರುಬುವದು Sl. 152).

ಸುಪಿ supa. 2. = ಸುಪ್ No. 2. — ಸುಪಿ ಸುಪಿ. rep. The repeated sound, or with the repeated sound, of supa in supping liquids (My.). — ಸುಪಿ ಸುಪಿನ್ನ ಕುಡಿ. To sup with the repeated sound of supa (My.). — ಸುಪಿ ಸುಪಿಸಿ. With the repeated sound of supa (My.).

ಸುಪಿ supa. 3. P. p. of ಸುಪ್ 1, in ಸುಪಿ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಸುಪ್ಪಿ supi. 1. To drink with a supping noise (C.; V. 40, 65. 69; Bh. 1, 10, 30; Tē. ಜುಪ್ಪು; T. ಉಪ್ಪಂಬು). ಜುಪು ಜುಪ್ಪೆನ್ನು ಸುಪ್ಪುವ (Bp. 59, 19). ಸುಪ್ಪದು, ಉಣ್ಣು ಬೇಳು; ಗೊಪ್ಪದು, ಮುಗಿ ಬೇಳು (Prv.).

ಸುಪ್ಪಿ supi. 2. P. p. of ಸುಪ್ 1, in ಸುಪ್ ಸುಪ್ಪದು (Bp. 15, 26).

ಸುಪ್ಪಿ supi. 3. (= ಸುಪಿ 1, etc.). — ಸುಪ್ಪಮುಳ್ಳು. A prickly shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (St. & Pl.).

ಸುಪಿದು supu. P. p. of ಸುಪ್ 1, in ಸುಪಿದು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸುಪುಕು supuku. The sound produced by supping. 2, a sup (My.; Tē. ಜುಪ್ಪಿಜುಪ್ಪಿಕು, at every sup). See Prv. s. ಮುಪುಕು 2. — ಸುಪುಕಿಪು. -ಇಪು. To produce a supping sound, to sup (Śāv. 3, 55). — ಸುಪುಕ್ಕೆ. -ಎನ್ನ. = ಸುಪುಕಿಪು. (V. 40, 65).

ಸುಪ್ಪಿನೆ supparane. With the sound of hard breathing (V. 9, 81); with snorting (J. 13, 35).

ಸುಕುರ್ surku. 1. = ಸುಕ್ಕು 1. To contract (v. i.), to shrivel, to shrink; to fade; to curl (ಸಂಕೋಚ Śmd. Dh.; Rāv. 9, 17; 11, 125).

ಸುಕುರ್ surku. 2. = ಸುಕ್ಕು 2, ಸುಂಕು 1, ಸೊಕ್ಕು 1. Contracting, shrivelling, shrinking; a wrinkle; a curl. ಜೇಷ್ಠಸುಕುರ್ (ಜೆರೆ Śm. 105). — ಸುಕುರ್‌ಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A contracted ear (Śāv. 3, 53). — ಸುಕುರ್‌ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrivel (Rāv. 5, after 55). — ಸುಕುರ್‌ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To shrink (v. t.), to lessen (Bp. 47, 12). — ಸುಕುರ್‌ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. (Śmd. 203). Curled hair. — ಸುಕುರ್‌ಬೆಳ್. -ಬೆದ್. To contract (v. i.), to be coiled, to bend (Rāv. 9, 29). — ಸುಕುರ್‌ಸುದು. -ಉಸುರ್. Suppressed breath (Abh. P. 11, 88).

ಸುರ್ವು survu. Exuberance, luxuriance; a mass (Ūpr. 8, after 44; *cf.* ಕೊಸುರ್ 2, ತುರಿಗು 2, ಸೊಕುರ್ 2). — ಸುರ್ವುಗಿಪು. -ತಿಪು. Luxuriance to be lost; to lose (one's) luxuriance (Ūpr. 5, after 64). — ಸುರ್ವುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow luxuriant (Ūpr. 1, after 101).

ಸುಲ್ sul. = ಚುಲ್, etc. See ಸುಂ 4?

ಸುಲ್ sul. = ಸುಲು. Tbh. of ಸುಲ್ಲು (Śmd. 368; ತಾವ್ಲು Śs.).

ಸುಲ sula. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 127; 5, 104. 108. 185; My.).

ಸುಲಕ್ಷಣ su-lakshaṇa. A good mark or characteristic, an auspicious mark, a recommending feature, a virtue, a grace. 2, having beautiful or auspicious marks, having an auspicious name, fortunate, having graces and excellencies. (J. 4, 8).

ಸುಲಗ್ನ su-lagna. An auspicious time (My.).

ಸುಲಂಗಿ sulaṅgi. A mining crowbar (? Mhr. ಸುರಂಗಿ; *cf.* ಸುರಂಗಿ?). ಕಬ್ಬಿಣದ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಸುಲಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸುಲತಾನ sulatâna. = ಸುಲ್ತಾನ. A sultan (My.).

ಸುಲತಾನಿ sulatâni. Relating to a Sultan (My.; Tē. ಸುರತಾಣಿ, ಸುಲತಾಣಿ). — ಸುಲತಾನಿರೂಪಾಯಿ. A kind of Rupee (My.). — ಸುಲತಾನಿವರಹ. A kind of pagoda (My.). — ಸುಲತಾನಿಹಣ. A kind of fanam (My.). — ಸುಲತಾನಿಹರಹಾರಿ. A kind of cess (My.).

ಸುಲದು suladu. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1 (My.). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟದೇ ಗುಣ (Prv.).

ಸುಲಭ su-labha. = ಸುಲುಪು, ಸುಳು, ಸುಳುಪ್ಪ. Easy to be obtained or effected, easy of acquisition or attainment, easy of access, attainable, feasible, easy. 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, N. of a prince (J. 27, 5). — ಸುಲಭ ಪಡಿದು. To become or be easy (B. 5, 100).

ಸುಲಲಿತ su-lalita. Sporting gracefully; greatly pleased or happy; very delicate or dainty; very pleasing, beautiful, charming, lovely, pure (ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ನಿರೂಪ Nn. 79; Śmd. 98; Bp. 19, 44; J. 6, 6). 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸುಲಾಲಿತ su-lâlita. Beauty, grace (Bp. 12, 44). — ಸುಲಾಲಿತೆ. A graceful woman (Grj. 3, after 91).

ಸುಲಾಲಿಸು su-lâlisu. To listen to very kindly, etc. ಸುಲಾಲಿಪುದು ಫಡರಕ್ಷಪತಿಯ ರಸಿಕರು! (Kk. 94).

ಸುಲಾವಣೆ sulâvaṇe. = ಸುಲಾವಣಿ. (My.).

ಸುಲಿ suli. 1. (= ಸುಗಿ 1). To tear or strip off; to flay, to skin; to peel, to pare; to shell, as beans, etc.; to plunder, to rob (ಕವರ್, ಇದ್, ಸೆಳೆ Śm. 63; ಸೆಳೆ 107; Bp. 35, 38; C.; M. ತೊಲ; Mhr. ಸೋಲಣೇ). P. pa. ಸುಲದು, ಸುಲಿದು. ಆವನನ್ನು or ಆವನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಲಿದರು (My.). ಸುಲಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಧಾನ್ಯ (ಮುದ್ದ, ಆದಿತ Sl. 306, sic!). ಪೆಣದ ಬುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳಗವ್ವೆ ಸುಲಿದವ್ವೆ (Prv.). ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಸ್ಸದಿ... ಸುಲಭವಾಗಿದರ್ ಲಲಿತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). ಪುಲಿಯ ತಲೆಯೋಲೆಯಿಟ್ಟು, ಸುಲಿದು ಚರ್ಮದ (Rāghẓ. 17, 70). ಮೀಲಿನ ತೊಗಟೆ ಸುಲಿದು (B. 3, 114). 2, to be excoriated (Bp. 38, 56; My.).

ಸುಲಿ suli. 2. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲಿ ಸುಲಿದು (Bp. 35, 39).

ಸುಲಿ suli. 3. The state of being stripped, peeled, bare or uncovered. — ಸುಲಿಪಲ್ಲ. An uncovered, shining tooth or such teeth (Abh. P. 3, 90; Bp. 3, 27; Rāv. 4, after 14; 5, after 19; 5, 51; J. 28, 9). — ಸುಲಿದಬ್ಬಲ್ಲ. -ಪಲ್ಲ. The potherb Marsilea dentata (ವಿಷಪ್ಪ, ಸುಲಿ ಪಲ್ಲಾಳ, ನೀರುಪಂಪಲಿ Sl. 159).

ಸುಲಿ suli. 4. A cow; kine (ಪಶ Śm. 107; *cf.* ಸುಲ್? ತುಲು 27).

ಸುಲಿಗೆ suligè. Plundering, robbery, pillage, booty (ಸುಗಿ Śm. 80; ಉಗಿ 81; C.). ಇಲ್ಲಿ ಬೊಡದ ಸುಲಿಗೆ

(B. 5, 69). ಸಿಕ್ಕ ಸುಲಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ದಣ್ಣೆಗಳ ನಂಗಡ ಕೊಟ್ಟು (5, 69). ಬೀಜಗಳು ಸುಲಿಗೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ದಾರಿಬೆನ್ನು, ಕಾದಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ತಪ್ಪಧಾರಿಯನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 105). ಬಲಿ ಮುದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಸುಲಿಗೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸುಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give as booty (Dp. 138, 5). — ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡು. To rob, to plunder. ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿ (B. 4, 10).

ಸುಲಿಸು sulisu. To cause to flay, etc., etc. (C.; Bp. 38, 15; B. 5, 108). ಸುಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ಸುದ್ದಿ ಬೇಡ ಕೊಡದು (Prv.).

ಸುಲಿಹ sulihа. Plundering, etc. (ಶಾಸನದ Śmd. II).

ಸುಲು sulu. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲು ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 5, 107).

ಸುಲು sulu. = ಸುಲ್. Tbh. of ಸುಲ್ಲ (Śmd. 364. 368). ಸುಲು ಬೆನ್ನು, ↑ಸುಲುಪ್ಪ್ (364).

ಸುಲುಭ suluba. Tbh. of ಸುಲಭ. Easy to be effected, etc. (My.). 2, thin, as cloth, etc. (My.).

ಸುಲೋಚನ su-lôčana. Fine-eyed; causing to see well; spectacles (My.; Tē.).

ಸುಲೋಭ su-lôbha. N. of a prince (J. 27, 5).

ಸುಲ್ತಾನ sultâna. = ಸುಲತಾನ. (My.; Tē. ಸುಲ್ತಾನು).

ಸುಲ್ವ sulva. = ಶುಲ್ಬ, ಸುಲ್, ಸುಲು.

ಸುವಚನ su-vačana. Good speech, *eloquence.*

ಸುವಯೋವಿದ su-vayas-vida. One who has attained the prime of life (ಜ್ಞಾಯುವಿದ Mr. 310).

ಸುವರ್ su-var. = ಸ್ವರ್.

ಸುವರ್ಚಲ su-varčala. N. of a country. See ಸೌವರ್ಚಲ.

ಸುವರ್ಣ su-varṇa. Of a good or beautiful colour, brilliant in hue, bright, golden, yellow; of a good tribe or caste. 2, a good colour. 3, *gold* (ಚಿನ್ನ Nn. 10; ಧಾರಾ 44). 4, *a particular weight of gold* (about 175 grains troy). 5, a gold coin. 6, = ಶುವರ್ಣ 2 (My.). — ಸುವರ್ಣವಸ್ತ್ರ. A kind of cloth or garment. See Mr. s. ಪಟ್ಟೆವಸ್ತ್ರ.

ಸುವರ್ಣಕ su-varṇaka. *The tree Cathartocarpus or Cassia fistula.*

ಸುವರ್ಣಕಾರ suvarṇa-kâra. *A goldsmith.*

ಸುವರ್ಣತಾಳ suvarṇa-tâḷa. A golden cymbal (Bp. 50, 14).

ಸುವರ್ಣನಾಭ suvarṇa-nâbha. = ಸ್ವರ್ಣನಾಭ. N. of a king (Cpr. 2, after 56).

ಸುವರ್ಣಪರ್ವತ suvarṇa-parvata. The mountain Mêru (My.).

ಸುವರ್ಣಮಾಲೆ suvarṇa-mâlĕ. N. of a queen (Cpr. 2, 11; 2, after 14).

ಸುವರ್ಣವಾದ suvarṇa-vâda. A good report (ಶ್ಲೋಕ, ಕಾಲು ಸವಾದ Nn. 76).

ಸುವರ್ಣಾದಾಯ suvarṇa-âdâya. The land revenue which is paid in gold coins or money (My.).

ಸುವರ್ಣಾಮ್ಬರ suvarṇa-ambara. A garment of a beautiful colour (Śśv. 3, after 35).

ಸುವಲ್ಲಿ su-valli. *The medicinal plant Vernonia anthelmintica* Willd. (= ಉದಲ್ಲುಜ).

ಸುವಹೆ su-vahĕ. *The small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, *the thorny shrub Mimosa octandra* Roxb. 3, *the shrub Cissus pedata* Lam.

ಸುವಾಂಛಿತ su-vâṅčhita. What is greatly desired, desire (J. 15, 22).

ಸುವಾದ್ಯ su-vâdya. A good musical instrument (ಶಠಪ, ಒಳ್ಳೆಯ ವಾದ್ಯ Nn. 161).

ಸುವಾರ suvâra. Tbh. of ಸುವಾರ. (Bh. 1, 6, 14).

ಸುವಾರಿ su-vâri. Good, fresh water (J. 17, 4).

ಸುವಾರ್ತೆ su-vârtĕ. Good news. (My.).

ಸುವಾಸ su-vâsa. An agreeable perfume, a fragrance. ಬಾಯಿಗೆ ಸುವಾಸವನ್ನು ತರುವ ತಾಮ್ಬೂಲ ಮುನ್ನಾದದು (ಮುಖವಾಸ G.).

ಸುವಾಸನೆ su-vâsanĕ. = ಸುವಾಸ. Fragrance (Bp. 33, 7; My.).

ಸುವಾಸಿಕ su-vâsika. Odoriferous (Mhr.; B. 3, 107).

ಸುವಾಸಿನಿ su-vâsini. = ಸವಾಷ್ಣಿ, ಸೋವಾಸಿನಿ, ಸೋಭಾಸಿನಿ, ಸೌಭಾಸಿನಿ. *A female dwelling in a comfortable or respectable abode; a woman married or single who resides in her father's house;* a half grown up girl; a term of courtesy for a respectable woman whose husband is alive (ಪಂಚಸಿ Amara; ↑ಅಚಿತ್ಪ್ರಭೆ IIiâ., Mr. 306; ಸೋಭಾಸಿನಿ IIiâ. Cm.; ಆಯಿ Kk. 27).

ಸುವಿಚಾರ su-vičâra. Good or deliberate consideration, good thoughts. (B. 4, 17; My.).

ಸುವಿಟ su-viṭa. A clever paramour, etc. (J. 8, 22).

ಸುವಿತರಣ su-vitaraṇa. Great liberality (Bp. 5, 47).

ಸುವಿದ su-vida. An attendant on the women's apartments. See ಸಾವಿದ.

ಸುವಿದಾನ suvidâna. = ಸುವಿಜಾನ.

ಸುವಿದಾನಿ suvidâni. = ಸುವಿಜಾನಿ. An attentive person (Bp. 7, 5).

ಸುವಿದಿತ su-vidita. Well known or understood, etc. (Kâvy. II, 2, B, 3).

ಸುವಿದ್ಯೆ su-vidyĕ. Good knowledge (ಕಾಣ್ಮಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯೆ Nn. 116).

ಸುವಿಧಿ su-vidhi. A good rule or ordinance. 2, one of the feats of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಸುವಿಭಕ್ತಿ su-vibhakti. Good inflection of nouns and of the persons of a tense. See s. ಸುರಭಿ.

ಸುವಿಶೇಷ su-viśêsha. Great distinction or importance: good tidings, good news (T.; My.).

ಸುವಿಹರಿಸು su-viharisu. To roam; to divert one's self (J. 28, 54).

ಸುವಿಹಿತ su-vihita. Well placed or deposited; well furnished or appointed, well provided, well arranged, well supplied; well done, well performed. (Kâvy. V, 967).

ಸುವೃತ್ತ su-vritta. Well rounded, beautifully globular or round; a disk (ಬಿಸ್ಸ, ಆತಿಬಿಳ್ಳೆಯ Nn. 69). 2, virtuous, good.

ಸುವೇಗ su-vêga. N. of a prince (J. 4, 26. 33, etc.; 8, 29).

ಸುವೇದಿಸು su-vêdisu. To become properly known (Bp. 39, 19).

ಸುವೇಲ su-vêla. Bowed or stooping greatly; humble, quiet. 2, N. of an aerial spirit (ಪಾರ್ಶ್ವ Abh. P. 12, 39). 3, N. of a mountain.

ಸುವೇಲಾಚಲ suvêla-âčala. = ಸುವೇಲ No. 3. (Abh. P. 12, after 39).

ಸುವೇಷ su-vêsha. Well dressed, well clad. (R.).

ಸುವ್ಯಕ್ತ su-vyakta. Very plain, manifest. (Bp. 57, 66. 85).

ಸುವ್ಯಾಕುಲ su-vyâkula. Greatly perplexed or bewildered (Bh. 3, 19, 29).

ಸುವ್ರತ su-vrata. = ಸುಬ್ರತ. Strict in observing a religious vow or obligation; virtuous. 2, a good vow.

ಸುವ್ರತೆ su-vratĕ. A virtuous wife. 2, *a cow easily milked* or one of tractable disposition.

ಸುವ್ವಲೆ suvvalĕ. = ಸುಬ್ಬಲೆ, ಸುವ್ವಾಲೆ, ಸುವ್ವಿ q. v. (Bh. 3, 13, 17).

ಸುವ್ವಾಲೆ suvvâlĕ. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. (My.; Tĕ.).

ಸುವ್ವಿ suvvi. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. A chorus used by two or more women (whose husbands are alive) when gently beating wheat at the beginning of investiture with the sacrificial thread (munji), marriages, etc. (My.), occasionally used also by other women when beating rice, etc. (Rîv. 5, 110; My.; Tĕ.). ಸುವ್ವಿ ಅನ್ನದೆ ತಿಳಿಯುದೇ ಒಸಕೇ ರಾಗ? (Prv.). — ಸುವ್ವಿ ಹೇಯು. To perform that chorus (My.). — ಸುವ್ವಿ ಸುವ್ವಿ. rep. (My.).

ಸುಶಬಲ su-śabala. N. of a râkshasa (Ŭ. Bp. 47, 21).

ಸುಶಬ್ದ su-śabda. A good or excellent term (Mr. 6).

ಸುಶವಿ su-śavi. = ಸುಜವಿ, etc. (Sk.; G.).

ಸುಶಿಕ್ಷಿತ su-śikshita. Well trained or taught, disciplined, well instructed, clever, skilful (ಮತುರ, etc., ಬಲ್ಲವ Mr. 224; B. 4, 189; 5, 274).

ಸುಶಿಕ್ಷೆ su-śikshĕ. Good instruction, training (B. 5, 196).

ಸುಶೀಮ su-śîma. = ಸುಜೀಮ. (Sk.; G.).

ಸುಶೀಲ su-śîla. Well-disposed, good tempered, having an amiable disposition. 2, excellence of temper or disposition (ಧಾತು, ೨೬೮ Nn. 82; Bp. 27, 16). See Bp. 54, 85; B. 5, 204). — ಸುಶೀಲೆ. A well-disposed, etc. female (Bp. 52, 4).

ಸುಶೀಲತೆ su-śîlatĕ. Excellence of temper or disposition, good morals, natural amiability. (My.).

ಸುಶೋಭಿತ su-śôbhita. Very handsome; elegantly embellished (Ŏb. 57; Mhr.).

ಸುಶ್ರಾವ್ಯ su-śrâvya. Distinctly audible; pleasing to the ear. (J. 1, 4).

ಸುಶ್ರುತ su-śruta. Well heard; versed in the vêdas. 2, N. of a purôhita (Ŏpr. 3, after 28).

ಸುಶ್ರೋಣಿ su-śrôṇi. Having beautiful hips. (J. 11, 7).

ಸುಶ್ಲೋಕ su-ślôka. Of good fame or reputation (Bp. 49, 2).

ಸುಷಮ su-shama (-sama). Very even; *very beautiful or handsome;* very pleasing; same, all. 2, a particular Jaina division of time (Abh. P. 1, after 67).

ಸುಷಮೆ su-shamĕ. *Exquisite beauty.*

ಸುಷವಿ su-shavi. = ಸುಜವಿ, ಸುನವಿ. *The gourd Momordica charantia* Lin.

ಸುಷಿ sushi. 1. = ಸೂಷೆ. A mother (ಜನನಿ, ಮಾತೃ, ಅಮ್ಮ, etc., ತಾಯಿ Mr. 309, o. r. ತಾಯಿ).

ಸುಷಿ sushi. 2. = ಶುಷಿ. (Sk.).

ಸುಷಿರ sushira. = ಶುಷಿರ, ಸುಸಿರ. *Full of holes, perforated,* hollow. 2, *a hole, a cavity.* 3, *a wind-instrument.*

ಸುಷಿರೆ sushirĕ. *A sort of perfume* (= ಪಚ್ಚೆ, ಪರಿ).

ಸುಷೀಮ su-shîma. = ಸುಶೀಮ. *Cold, frigid.*

ಸುಷುಪ್ತಿ su-shupti (-supti). Deep sleep, profound repose. (Ŏpr. 3, 96).

ಸುಷುಮ್ನ sushumna. = ಸುಷುಮ್ನೆ. (Mr. 52).

ಸುಷುಮ್ನೆ sushumnĕ. *A particular artery or vessel of the body* (lying between the vessels called iḍâ and piṅgalâ, and supposed to be one of the passages for the breath or soul).

ಸುಷೇಣ su-shêṇa (-sêna). Having a good army: N. of a monkey-chief and doctor (J. 21, 9. 19). 2, *the prickly shrub Carissa carandas* Lin. (= ಕರಮರ್ದಕ).

ಸುಷೇಣಿ su-shêṇi. *The plant Ipomoea turpethum* R. Br. (Convolvulus t.).

ಸುಷೇಣಿಕೆ su-shêṇikĕ. *A kind of dark Ipomoea turpethum.*

ಸುಷ್ಠು sushṭhu. *Well, excellently, beautifully.* 2, *much, very, exceedingly;* truly.

ಸುಷ್ಮ sushma. = ಶುಲ್ಬ. A rope, a cord (Colebr.).

ಸುಸಂಸ್ಕೃತ su-saṁskṛita. Well perfected or completed, well polished, highly finished; *highly seasoned,* well-cooked.

ಸುಸಂಗ su-saṅga. Good company or society (My.).

ಸುಸಂಗೀತ su-saṅgîta. A good song (Nn. 2).

ಸುಸಮ su-sama. = ಸುಜಮ. (Colebr.).

ಸುಸರ su-sara. Going or passing easily or without trouble (Bp. 3, 85); going together, agreeing with one another (28, 37); an associate, a friend (38, 52); going away with ease, escaping (Râm. 5, 8, 63).

ಸುಸವಿ su-savi. = ಸುಜವಿ, etc. (Sk.; G.).

ಸುಸಾಧ್ಯ su-sâdhya. Easily to be accomplished or effected; easily attainable, attainable (Bp. 39, 19).

ಸುಸಿರ susira. Tbh. of ಸುಷಿರ. A hole (Ŏpr. 8, after 44).

ಸುಸಿಲ್ susil. 1. Morning-time, dawn, day-break (ಪ್ರಥಾತಕಾಲ Śmd. II; see ಜೂಷ 1).

ಸುಸಿಲ್ susil. 2. Sexual embrace (ಸಮ್ಭೋಗ Śmd. II; ಸುರತ Ćt. II, 72, Kk. 30, Śm. 76; *cf.* ತೃಸ 1, ಸುಷ್ಮ 1; see Ćpr. 6, 84; 8, 78; Rîv. 2, after 8; 5, 101; 8, after 82; 11, 154; Śśv. 1, 40).

ಸುಸೂತ್ರ su-sûtra. Nicely strung: easily, without obstruction; easiness (My.; B. 4, 73. 133. 150).

ಸುಸ್ತಿ susti. Slowness, dilatoriness, delay (My.; Mhr., H. ಸುಸ್ತಾತ, ಸುಸ್ತಿ); laziness (My.; Br.; Mhr., H.).

ಸುಸ್ತಿಗಾರ susti-gâra. A slow, dilatory man; a lazy man (My.).

ಸುಸ್ತು sustu. Languidness (My.).

ಸುಸ್ಥ su-stha. Well situated, being well or in good condition, in health, faring well, well off, happy.

ಸುಸ್ಥತೆ su-sthatĕ. The state of being well or well-established, health, welfare, happiness, good or easy circumstances. (Ćpr. 4, after 18).

ಸುಸ್ಥಲ su-sthala. An excellent place (J. 19, 43).

ಸುಸ್ಥಿತಿ su-sthiti. Good condition, good circumstances or position, well-being, welfare; health. (Bp. 1, 25; 56, 3).

ಸುಸ್ಥಿರ su-sthira. Very firm or steady, stable; resolute, vigorous, etc. (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರ Nn. 80; Mr. 365; Bp. 4, 44; 27, 28; 48, 21; Śm. 1). 2, ಮೋಕ್ಷ (ಸ್ಥಿರ Nn. 20).

ಸುಸ್ನಿಗ್ಧ su-snigdha. Very shining or resplendent (Bp. 17, 23).

ಸುಸ್ವಪ್ನ su-svapna. A good or lucky dream. (My.).

ಸುಸ್ವಭಾವ su-svabhâva. A good, amiable disposition (B. 4, 5; 5, 292; Čb. 90).

ಸುಸ್ವರ su-svara. A pleasant note, sound or tone (Bp. 3, 79); of a good musical sound, well-sounding, melodious. (B. 3, 12).

ಸುಸ್ವಾದನ su-svâdana. Nicely tasting, eating or drinking (Kk. 1, c. r. ಸುಸ್ವಾದಿತ).

ಸುಸ್ವಾದಿತ su-svâdita. Greatly relished; greatly pleased (see s. ಸುಸ್ವಾದನ).

ಸುಹವಿ su-havi. A good oblation (J. 19, 11).

ಸುಹಿತ su-hita. Very fit or suitable; salutary, beneficial, good; very friendly, affectionate (Bp. 4, 63; 41, 30); satiated, satisfied.

ಸುಹೃತ್ತು su-hṛittu. Tbh. of ಸುಹೃದ್. (My.).

ಸುಹೃದ್ su-hṛid. ಸುಹೃತ್. Having a kind heart, cordial, friendly, affectionate. 2, *a friend; an ally* (ಕೆಳದಿ Hik.; Mr. 268); a well-disposed, good man (ಸಜ್ಜನ, ಪುಣ್ಯಜನ Nn. 95); an intelligent, wise man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸುಹೃದ su-hṛida. A friend. (R.).

ಸುಹೃದಯ su-hṛidaya. Good-hearted, well-disposed, affectionate. (My.).

ಸುಹೃದ್ಭಂಗ suhṛid-bhaṅga. Misfortune that befalls friends (J. 15, 38).

ಸುಹೃದ್ಭೇದ suhṛid-bhêda. The separation of friends. (My.).

ಸುಹೃದ್ಯ su-hṛidya. Cordial, tending to cheer (Bp. 26, 7).

ಸುಹೃಲ್ಲಾಭ suhṛid-lâbha. Acquisition of a friend or friends (My.).

ಸುಹೋತ್ರ su-hôtra. N. of several persons. See s. ಆತಿಥಿ.

ಸುಳ suḷa. Tbh. of ಶೂಲ. See ತಿಸುಳ.

ಸುಳಿ suḷi. Tbh. of ಶೂಲಿ. (ಈಶ್ವರ Śmd. I). See ತಿಸುಳಿ.

ಸುಳು suḷu. = ಸುಳುವು.

ಸುಳುವು suḷuvu. A sound, a noise (ಶಬ್ದ, ಸಪ್ಪಳ, ಉಲುಹು, ಕಟ್ಟುಲುಹು G.).

ಸುಳುವು suḷuvu. = ಸುಳು. Tbh. of ಸುಲಭ. Facility, lightness (My.; Tĕ.; T. ಜುಳುವು); refined, fine workmanship (My.; B. 4, 146); ingenuity (My.); cheapness (My.). — ಸುಳುವುಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person devoid of ingenuity. ಸುಳು ವುಗೇಡಿಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯೆನ್ನು ಬಾಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಸುಳ್ಳು suḷḷu. Falsehood, untruth, fiction; a lie (ದ್ವಯರ್ಥ Sl. 400; ಕೈತವ, ಕಪಟ 415; ಮೃಷಾ, ಅಲೀಕ Dhw.; C.; Tu.; M. ಜುಳ್ಳು, what is little, trifling, *cf.* ಜೊಳ್ಳು, etc.). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). ಸುಳ್ಳೇ ಬೆದಕಾಳಿ ಹಾಳುವದ ಬಿನ್ದ..ಬಹಳ ಹಾನಿಯಾಗುವದು (B. 4, 72). See Prv. s. ಸುಳ್ಳ. — ಸುಳ್ಳ. -ಆ 3. A liar (C.). ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು...ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ಹುದಿದನ್ತೆ (Sp.). ಈ ಹುಡುಗ ಸುಳ್ಳನಿದ್ದಾನೆ (B. 2, 34). ಸುಳ್ಳನ ಮನೇಲಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡದಲ್ಲ.—ಪೋಕನ ಮಾತು ತಾನು, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಜೊಳ್ಳು.—ಸರಸ ನಿದ್ದವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಸುಳ್ಳ ಹೋದರೆ ಹೊದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟೆ ಒಸ್ದು ಮೊದಿ ಸುಳ್ಳ (Prvs.). See Prv. s. ಸಾವಿರ; B. 3, 96. — ಸುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To lie (My.; B. 2, 10). — ಸುಳ್ಳಾಸೆ. -ಆಸೆ. False hopes (My.). — ಸುಳ್ಳುಅರಸ. A counterfeit pretender to the throne (B. 5, 69). — ಸುಳ್ಳು ಕಥೆ. A fable, a fiction, a fabrication (My.; B. 5, 127). — ಸುಳ್ಳು ಬರೆದು. Falsehood or truth (B. 5, 132. 179). — ಸುಳ್ಳುಹಾದಿ. False accusation, calumny (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Sl. 56; My.). — ಸುಳ್ಳುಹಾದಿಕಾರ. A calumniator, a whisperer (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ, ಸೂಚಕ Sl. 440). — ಸುಳ್ಳುಜ್ಞಾನ. False opinion, false conception, error (ವಿಪರ್ಯಯಜ್ಞಾನ G.). — ಸುಳ್ಳು ತಪ್ಪು. A groundless fault. ಸುಳ್ಳುತಪ್ಪು ಹೊರಿಸೋದು (ಅಧ್ಯಾರೋಪ G.). — ಸುಳ್ಳುತಿಳಿವಳಿಕೆ. = ಸುಳ್ಳುಜ್ಞಾನ. (ಅಜ್ಞಾನ, ಭ್ರಾನ್ತಿ G.). — ಸುಳ್ಳುತಿಳುವಳಿಕೆ. = ಸುಳ್ಳುತಿಳಿವಳಿಕೆ. (ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಜ್ಞಾನ G.). — ಸುಳ್ಳುದತ್ತಪುತ್ರ. A feignedly adopted son (B. 4, 217). — ಸುಳ್ಳುದೆವ್ವ. A demon of lie (B. 5, 169). — ಸುಳ್ಳುದೇವ. A false deity. ಸುಳ್ಳುದೇವರಿಗೆ ಕಳ್ಳ ಪೂಜಾರಿ (Prv.). — ಸುಳ್ಳು ನಿಮಿತ್ತ. A false cause, a false plea (B. 4, 196; My.). — ಸುಳ್ಳುನೆವನ. A false pretext or plea (B. 1, 14; My.). — ಸುಳ್ಳುಫಿರ್ಯಾದಿ. A false complaint, a false accusation (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ G.; My.). — ಸುಳ್ಳುಪ್ರೀತಿ. False, insincere love (G. 383). — ಸುಳ್ಳುಭ್ರಾನ್ತಿ. Vain confusion or delusion (ಸಾಮೀಕ್ಯತ G.). — ಸುಳ್ಳುಮನುಷ್ಯ. A fraudful man (B. 5, 222). — ಸುಳ್ಳು ಮಾಡು. To prove to be false or erroneous (My.; B. 5, 194). — ಸುಳ್ಳುಮಾತು. A lie, a falsehood (G.; B. 3, 96; 5, 9; ಗಾಳಿಮಾತು G.). — ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚು. To hide a lie (B. 3, 96). — ಸುಳ್ಳುವರ್ತೆ. A false report (B. 5, 10). — ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರ. The illusive affairs of life, etc. ಜೊಳ್ಳು ಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮುಳ್ಳಿಡಿದು, ಮಾಯೆಯೆನ್ನು ವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊಳ್ಳಿ;ಮುತಿಹರು (Sp.). — ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ. False witness (My.); a false witness (My.). — ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು. To tell a falsehood, to lie (C.; B. 3, 78). ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದವನು (ಹುಸಿಗ G.). ಗಾಳಿ ಸಾಳಿ ಎನ್ನು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು, ಹೋಗಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ದಿ.—ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು, ಒನ್ನು ಮದಿವೆ ಮಾಡು (Prvs.).

ಸುಳ್ಳುಗಾತಿ suḷḷu-gâti. = ಸುಳ್ಳುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸುಳ್ಳುಗಾರ suḷḷu-gâra. A male liar (My.).

ಸುಳ್ಳುಗಾರ್ತಿ suḷḷu-gârti. A female liar (My.).

ಸುಳ್ಳುತನ suḷḷutana. Falsity, untruth (G. 511; My.). ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಳ್ಳುತನವನ್ನು ಎರ್ಪಡಿಸಿಯವರಿಗೆ ತೋಪ್ಪಸ ತ್ತಿದನು (B. 5, 172).

ಸುಳಿ suḷi. 1. (= ಶುದ್ 4). To be turned round, to turn round (v. t.), to go round, to whirl, to revolve; to curl; to wander, to ramble, to roam, to move about; to move; to walk, to go; to be unsteady, to wave or fickle, to flicker, waver or fluctuate (ಪ್ರಮುಖ Śmd. Dh.; ಬಟ್ಟಿಸಿದರ್, ಸಂಚಲಿಸು; ಪರಿಭ್ರಮಣ Śm. 115; T. ಮುರಿ, ಮುದ್, ಮೂರ್, ಮುರಿದ್; Tu. ತುಳಿ, ಸುಳಿ; Tĕ. ಸುರಿ; Čpr. 1, 137; 4, 32; 6, 48; Čh. v. 17; Abh. P. 9, 81; 12, 90; Bp. 4, 1; 15, 13; 22, 7; 25, 5; Bh. 1, 10, 23; 1, 12, 15; 6, 2, 2; Rkv. 13, 45; J. 3, 2. 3. 8. 25; 4, 70; 5, 57; 6, 8; 8, 6; 9, 23; 12, 15; 19, 5). ಆವಳೊರ್ವ ಬೈಪ್ಪೆ ಅಲ್ಲವೆ ಬೇದಿಂದ ಕೆಲಸದ ಮಾಡುವ ಕಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುದಿವಳು (ಅಸಿಕ್ಷ Nr.). ಸುದಿವ ಅಟಿಯ (ಬಾತಮಣ್ಣಂ Mr. 50). ಸುದಿಯು ಒಬ್ಬ ತೆಂಂ (ಒಟ್ಟೆನೆ, ತಿಟ್ಟೆನೆ, etc. Ot. I, 15). ಗಾಳಿ ಸುದಿಯದ ಸ್ಥಳ (ನಿವಾತ Sl. 428). ಅವನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು ನಡಿಯುವಾಗ್ಗೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯು...ಎಷ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ಮುವ್ವಿನ ಗಿಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಹ ಸುದಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 5, 207). ನಾಮು ಮವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುದಿವದೇ ಜವರಾಯ (Prv.). ಎಲ್ಲರೂ ಹಿರಿಯರು ಬಲ್ಲ ಗುರುವರುಗಳೂ; ನಲ್ಲಳು ಮುನ್ನೆ ಸುದಿವರೆ ಬೋಳೆಮಗೆ ಒಲ್ಲದವರಾರು? (Sp.). — ಸುದಿದಾಟು. -ಆಟ. Roaming about. See Sp. s. ಆಳೆ 3. — ಸುದಿದಾಡು. -ಆಡು. To turn round (v. t.); to move about (C.; Śiv. 1, 10). ಸುದಿದಾಡುವ ಗುಂಪು; ಹುದಿ (ಪ್ರಮುಖ್ಯ ಮಠ); ಸುದಿದಾಡುವವಳು (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಳೆ G.).

ಸುಲಿ² suli. 2. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲಿ ಸುಲಿದು (Cpr. 2, 14; Bp. 11, 41; 42, 16; 43, 24; Riv. 6, after 11; 13, 85. 91). *Cf.* Mhr. ಸುಳಸುಳಣೇಲ, to swarm; to stir about busily.

ಸುಲಿ³ suli. 3. Turning round, whirling, curling, moving about, motion, waving (ಸುಲಿದ ಧಾತು Śmd. I; Ć. Bp. 42, 14). **2,** a whirl, a whirlpool, an eddy (ಜಲಾವರ್ತ Śmd. Dh.; I; Śm. 115; ಆವರ್ತ Hlā.; ಆವರ್ತ, ಜಲಪ್ರಮ Mr. 415; ವರ್ತ, ಆವರ್ತ Nn. 86; T. ಸುಲಿ; Tē. ಸುಳಿ; Cpr. 7, 91; Abh. P. 9, 81; Ć. Bp. 2, 3; J. 6, 3; 9, 24; 19, 5). ನೀರ ಸುಲಿ (ಆವರ್ತ Nr.). ಆಕೆಯ ಮುನ್ನಮ ನಮಿಯು,. . . ಮೋಸ ಮೋಹವ ಸುಲಿಯು (Jūs. 42, 63). **3,** a curl (T. ಸುಲಿ; Tē. ಸುಳಿ). ಹುಬ್ಬಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸುಲಿ (ಊರ್ಧ್ವ Nr.; see Sl. 419). ಕುಮುರಿಯ ಪುರಿಗೊಳು ಕವಸಿಸೊಳು ದೆಸ್ಸಿಕುರದೊಳು ಬೆಗಡೊಳುದರದೊಳ್ ತುಡಿಮೂಗು ತುಡಿಗಿವಿಯ ಮೊಪ್ಪಣ್ಣ ಕವಿಗಳೊಳ್ ಮುಚ್ಚದೊಳು ತಿಗದೊಳು ಮೊದಲ ಪಾಲ ದೊಳು ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಮಿನೊಳು ಮೇಣ್ ಗುಡದಗ್ರದೊಳ್ ಮುಚ್ಚಳಿತ್ತಿ ಯೊಳು ಪಾನು ಜಂಘೆಯೊಳು ಮೂತ್ರದ ಸ್ಥಾಳದೊಳು ಗಲ್ಲದೊಳು ನಿಜಾ ನನಮಿ ಸುಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ್ದ ಕಜ್ಜಮುಳ್ಳಂ (Mr. 280; see Mr. s. ದಶಧ್ವನಿ, ದೇವಮುನಿ and ದೋಷದೂಷಿ). **4,** the tender, still folded leaf of a plantain, cocoa or areca-nut tree (ನಸಿಯ ಸುಲಿ Śmd. I; ಮೊಳೆ Śm. 115; C.; B. 2, 37; Sl. 123; Tē. ಸುಳಿ). **5,** a vagrant, an idle or lazy man (ಕೆಲಸಗಳ್ಳ Śmd. I). **6,** deception, deceit, fraud (My.; M. ಚುಲಿಪ್ಪ, whirl; wriggling, untruth ಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಡುವದು, ಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು, ಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವದು (My.). — ಸುಲಿಗಾಳಿ. A whirlwind (Cpr. 9, 5; Abh. P. 9, 17; Bp. 61, 66; Bh. 10, 7, 2; J. 10, 7, 3). — ಸುಲಿಗುಣ್ಡಿ. A whirlpool. ನೀರುಗಳ ಸುಲಿಗುಣ್ಡಿ (ಆವರ್ತ Sl. 82, *only* in Sl.). — ಸುಲಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Curled hair (Cpr. 6, after 64; 7, 71. 103; Bp. 4, 29; J. 6, 27; Śm. 118). — ಸುಲಿಗುಳ್ಳಿ. -ಕುಳ್ಳಿ. = ಸುಲಿಗುರುಳ್. (ಉಲ್ಲಿಗೊಡಲು Ćb.). — ಸುಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take the form of an eddy, *i. e.* a circular form (Abh. P. 9, 81); to encircle, to encompass (Bh. 8, 24, 43); to assemble (v. l.) and form a round body (8, 26, 58); to eddy (v. l., Grj. 2, after 106). — ಸುಲಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head with curled hair (Bh. 1, 9, 12). — ಸುಲಿನಡಿಕೆ. One of the paces of a horse (ಪಲ್ಲಿನ Sl. 274). — ಸುಲಿನಾಭಿ. An eddy considered as a navel (J. 25, 4); an eddy-like navel (28, 18). — ಸುಲಿನೆತ್ತಿ. The fontanel (My.). — ಸುಲಿಮುಂಗುರುಳು. A front curl (ಲಲಾ, ಹೂರ್ಣಳಾಭ್ಯಲ Sl. 215). — ಸುಲಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಸುಲಿ No. 4. ಎಳೆವಾದಿಯ ಸುಲಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೃಣ್ಮಯಿ (Cpr. 7, after 92). — ಸುಲಿವರ್. -ಬರ್. To wander, to roam (Cpr. 5, after 64). — ಸುಲಿವರ್ಚಿದ್. -ವರ್ಚಿದ್. = ಸುಲಿನಾಫಿ. (Śa.). — ಸುಲಿವಾಡಿ¹. -ವಾಡಿ¹. The tender, still folded leaf of a plantain (Bh. 4, 4, 54). — ಸುಲಿಸುರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assemble (v. l.) and form round bodies (Bh. 8, 21, 15).

ಸುಲಿ³ವು sulivu. = ಸುಲಿಹು, ಸುಲಿ, ಸುಲಿವು, ಸುಲಿಹು. Turning or moving about, motion, going, waving (Bp. 40, 75; Bh. 1, 16, 15; 8, 27, 8; ತಿರುಗಾಟ G.; My.; see ನಸು-). **2,** a flickering shine (ಜಲಜಲಾಡುವ ಕ್ರಿಯಾ G.): a transitory perception, a glimpse, a slight notice, a slight sign (My.). ತುಮುಗ ಅನು ಗಣ ಗಣ ತಿಸ್ಸು, ಹೊಲ ಕಾಯುವವರ ಸುಲಿವ ಕಣ್ಣ ಕೂಪರೆ ಹೋ: ಳದ ನಿಲುವ ಪೆಣ್ಣು, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ಸುಲಿಸು sulisu. To cause to move or go (Bh. 8, 26, 6); to turn round (v. t., Rām. 4, 3, 9).

ಸುಲಿಹು sulihu. = ಸುಲಿವು No. 1. (Grj. 3, after 69).

ಸುಳಿ sulu. = ಸುಲಿವು No. 2. (My.).

ಸುಳಿವು suluvu. = ಸುಲಿವು No. 1. (J. 2, 54). **2,** = ಸುಲಿವು No. 2. (My.). ಕುಮುರಿಗಳು ಏಕಾದರೂ ಪೆಜಪ್ಪೆಯ ಸುಮಿವು ಕಣ್ಣಾರೆ (B. 3, 57). ಆ ಧ್ವನಿಯ ಸುಮಿವು ಹಿಡಿದು, ಕುರುಹನು ತನ್ನ ಕೋಲು ಪಿಸಾಟಿದನು (3, 124). ಅವನು ಪಾರಿಮಳ್ಳಿ ಒಬ್ಬರ ಸುಮಿ ವಾದರೂ ಕಾಣದೆ (3, 126). ಸುಮಿಳ್ಳ ವೇದಿವರ ಸುಳ್ಳಿ ವೇದಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸುಳಿಹು sulihu. = ಸುಲಿವು No. 1. (Bp. 25, 5).

ಸೂ sū. = ಸು 1. Bringing forth, bearing, producing. See *e. g.* ಪೃಥ್ವಿ-, ಪ್ರಜ್ಞಾ-, ವೀರ-.

ಸೂಕರ sūkara. *A hog, a pig.* ಸ್ಥಾಳದ ನಸ್ಕೋಲ ಸೂಕರಗೆ ತಿಳಿ ದೀತೇ? (Prv.).

ಸೂಕಳ sūkaḷa. = ಕೂಳಲು, etc. (ನಿಲ್ಲಾದ ಕುಮುರೆ Mr. 276).

ಸೂಕಳಿ sūkaḷi. (ಕೊಟ್ಟಿ Śm. 89).

ಸೂಕುಮ sūkuma. Tbh. of ಸೂಕ್ಷ್ಮ (Śmd. 336 Mdh.).

ಸೂಕುಳಿ sūkuḷi. (Śmd. 40). = ಸೂಕಳಿ (?).

ಸೂಕ್ತ sū-ukta. Well spoken, well or properly said. **2,** a vedic metrical prayer or hymn. (J. 8, 42; 27, 16). **3,** a good word (ಮಂಗಳ ಮಾತು G.).

ಸೂಕ್ತಿ sū-ukti. = ಸೂಕ್ತ. (Bp. 2, 11; 26, 49; 43, 74).

ಸೂಕ್ಷ್ಮ sūkshma. = ಸೂಕಳು. *Subtle, minute, atomic; little, small; thin, fine, attenuated, delicate;* exquisite, refined; nice; sharp, acute; subtle, crafty, artful, sly, ingenious; exact, precise, accurate, correct. **2,** an atom. **3,** the subtle all-pervading soul, *the supreme soul.* **4,** subtlety, minuteness; slyness, craft, ingenuity. **5,** fraud, cheating. **6,** fine thread, etc. **7,** a particular figure of rhetoric, one of the vāstavas (Kāvy. III, 3, B, 3. 30-34). — ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆಲಸ. = ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರ್ಯ. (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರ್ಯ sūkshma-kārya. A delicate work; a nice affair (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ sūkshma-darśi. *Sharp-sighted,* eagle-eyed; of acute discernment; acute, quick, intelligent.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ sūkshma-dṛishṭi. Sharp-sighted, etc. **2,** sharp sight (My.); acute discernment (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ sūkshma-dvāra-pravēśa. Entering a small, narrow passage. See ಸುಗುಳ್ಳ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ sūkshma-buddhi. Sharp wit, acute intellect, mental acumen. ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು (ಶುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿ Mr. 242). **2,** sharp-witted.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ sūkshma-śarīra. The subtile body which is invested by and the pattern of the grosser material frame. (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯಾಸಪಾನ್ನಗಜಕ್ರೀಧವಸ್ತು sūkshma-āyāsa-dāhānna-gajakrōdhavastu. See ಸಿರಿ 1. 2. 6. 8.

ಸೂಗರಿಸು sūgarisu. = ಸೂಸರಿಸು. To confuse, to bewilder (Bh. 8, 23, 40; *cf.* ಸೀಗುರಿಸು?).

ಸೂಗುರಿಸು sūgurisu. To wander, to grow

bewildered or confused (Grj. 6, 6). ಸೂಗುಂಬಿಸು ಬೆಸರ್ ವಿಷ್ಣು ಅಪಮ್ ಅಪಕ್ಕುಂ (Čt. II, 89). *Cf.* ಸುಂ 1?

ಸೂಚಕ sūčaka. Indicative, indicating, making manifest; betraying, informing; that indicates, etc. (Śmd. 259); indication, intimation (J. 17, 50). 2, a piercer; a needle, any implement for perforating or sewing. 3, *an informer, a tale-bearer, a spy* (ಪೇಳ್ವಿನು, ಪೇಳುವನ್ನಾಗಲು Nn. 122). 4, a teacher, an instructor (ಪೋಧಕ Mr. 526). 5, a festoon (ತೋರಣ 122). 6, a wood (ದನ, ಅಡವಿ 122; ದನ 526). 7, property, etc. (ವಿತ್ತ 526). 8, a dog (ಶುನಕ, ಶ್ವಾನ 122; ಶುನಕ 526). 9, a cat (ಬಿಡಾಲು, ಬೆಕ್ಕು 122; ಬೆಕ್ಕು 526). 10, a monkey (ಕಪಿ, ಮಾನಧ 122; ಕಪಿ 526). 11, Śiva (ತ್ರಿನೇತ್ರ, ಸದಾಶಿವ 122; ಈಶ 526).

ಸೂಚನ sūčana. The act of piercing or perforating, perforation. 2, pointing out, indicating, *indication, intimation.* 3, *informing against,* traducing, betraying. 4, indicating by signs or gestures, gesticulation. 5, hinting, hint. 6, *informing, information.* 7, teaching, showing, describing. 8, spying out, espying, seeing. 9, villainy, wickedness.

ಸೂಚನೆ sūčane. = ಸೂಚನ. (ಸಂಜ್ಞೆ Nn. 99; C.). Also: an index, a summary, the contents of a chapter, etc. (*e. g.* in the Bp.; My.). — ಸೂಚನೆಗೆಯ್. To indicate, to point out (Kâvy. I, 5, 48).

ಸೂಚಿ sūči. = ಸೂಚ, ಸೂಚಿ, ಸೂಚಿ. Piercing, perforating. 2, *a needle.* 3, *the point of a blade of grass, the point of a bud, a bristle, a quill, the sharp point of anything.* 4, a kind of military array, a sharp file or column. 5, a cone, a pyramid. 6, gesticulation. 7, dramatic action. 8, an index, table of contents, catalogue, list. — ಸೂಚಿ ಶಲ್. A magnet, a loadstone (ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಶಲ್ Čt. II, 117).

ಸೂಚಿಕಶಾವಾಯು sūčika-śâvāyu. Tbh. of ಸೂಚಿಶಾವಾಯು, q. v. (My.).

ಸೂಚಿತ sūčita. Pierced. 2, pointed out, indicated, intimated, hinted; made known, indicated by signs or gestures, communicated, told; ascertained, known. (J. 20, 44).

ಸೂಚಿಮುಖ sūči-mukha. The point of a needle (Bp. 3, 30; 31, 4).

ಸೂಚಿಸು sūčisu. To point out, to indicate, to intimate, to hint; to show, to make manifest; to tell (Čpr. 7, 42. 70; Śmd. 122; Bp. 24, 44; 37, 14; J. 2, 55; C.; B. 3, 27; 4, 24. 219; 5, 219. 235; ತಿಳಿಸು G.). ಸೂಚಿಪುದು, ಸೂಚಿಪಂತೆ (Śmd. 267). ರೋಷಮಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವದು (Prv.).

ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ sūčisuvike. = ಸೂಚನೆ. ಜಸ್ತಾಧಿಸಲಯಾದಿಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಆರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ (ಸಂಜ್ಞೆ Sl. 414).

ಸೂಚಿಸುಪ sūčisuba. Pointing out, indicating, etc. ತೆಯ್ದ ಶಬ್ದಮಂ ದೊಜಕಾಪಪದಿಂ ಆರ್ಥವಂ ಸೂಚಿಸುಪ (ಸಂಜ್ಞೆ Nr.).

ಸೂಚ್ಯ sūčya. *To be indicated or pointed out,* to be made known, communicable.

ಸೂಚ್ಯಗ್ರ sūči-agra. The point of a needle; *a thorn.* 2, needle-pointed, acuminated.

ಸೂಜಿ sūji. Tbh. of ಸೂಚಿ (Śmd. 338; ದಸನಸೂಜಿಕೆ Mr. 206; ಸೂಚಿ Sl. 484; Bp. 23, 14; My.; B. 4, 149). ಸೂಜಿಯಂ ತೊಡೆ (ಶಬ್ದಕ, ಸೂಜ್ಯಗ್ರ Sl. 408). ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ನ, ಬಿಂಗಡೆ ಶಬ್ದಂ ಶುಕ್ಲ ತೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಸೂಜಿಗೆ ಸೂಪ ಮುಖ್ಯ ತೊಟ್ಟಿ ಬಾಗೆ. — ಸೂಜಿಯಮಟ್ಟಿ ಜಾಲು, ಗುಜಾರಾಪಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿ (Prvs.). — ಸೂಜಿಕಣ್ಣು. The eye of a needle (My.). — ಸೂಜಿಕಲ್ಲು. = ಸೂಜಿಗಲ್ಲ್. (My.). — ಸೂಜಿಗಲ್ಲ್. -ಶಲ್. = ಸೂಚಿಶಲ್. A loadstone, a magnet (ಕಬ್ಬುನಗಲ್ ಕೆ.). — ಸೂಜಿಮೆಡೆ. The part of a needle that is above its eye (My.). — ಸೂಜಿಮೊನೆ. = ಸೂಜಿಕಣ್ಣು. (My.). — ಸೂಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. = ಸೂಜಿಮಲ್ಲಿ. (My.). — ಸೂಜಿಮುಲ್ಲಿಗೆ. The cared jasmine, Jasminum auriculatum (Tč. ಸೂಜಿಮುಲ್ಲಿಕೆ; My.).

ಸೂಜಿ sūji. = ಸೂಪ. (B. 4, 157 seq.). — ಸೂಜಿ ಪತ್ರ. = ಸೂಪ ಪತ್ರ. (B. 4, 171).

ಸೂಜ್ಞ sūjña. Tbh. of ಸುಜ್ಞ (B. 4, 109).

ಸೂಟಿ sūṭi. = ಜಾಟಿ. Smartness, quickness (ಕೆ ಗಾರ್ಥ Bhn. 24; Bh. 1, 7, 2; 3, 7, 19; 3, 18, 39; 3, 19, 36; 9, 2, 42; 10, 1, 6). 2, a device, a scheme, an expedient (My.).

ಸೂಟಿ sūṭi. A torch of wisps, etc. (Mhr. ಹುರಿ, ಪೂಪ; Ta. ಸೂಟಿ, ಸೂಟಿ). ಸೂಟಿಲೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಪಡ್ಡಾದರಕ್ಕೆ ಪೊಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೂಡಗ sūḍaga. = ಸೂದಿಗ. A bracelet (ಅಪಾಪ, ಚಾರಿಪಾರ್ಯ, ಕಟಿಪ, ಪಲುಪು Nr.; Bp. 4, 36; T. ಪೂಪಗ, Tč. ಸೂಪಿಗ; T. ಪೂಡ್, ಪೂಪು, to environ, surround, encompass; see ಪೂಂಪೂಪಗ).

ಸೂಡಾಯು sūḍâyu. = ಸೂಪಿಗ. (? Č. Bp. 47, 44).

ಸೂಡಿ sūḍi. = ಸೂಪು 2. A small bundle of grass (My.).

ಸೂಡಿಗ sūḍiga. = ಸೂಪಿಗ. (ಅಪಾಪ, ಚಾರಿಪಾರ್ಯ, ಪೂಪಾಲು Sl. 219).

ಸೂಡಿಸು sūḍisu. To cause to put on; to have put upon one's self (Abh. P. 3, 61).

ಸೂಡು sūḍu. 1. To put on the head, etc., as flowers, etc.; to receive, to obtain, etc. (ಕೆ ಪ್ಪಧಾರಣ Śmd. Dh., Śm. 92; ಮುಮುಪೂಡು Čt. I, 51; T. ಮುಡಿ, to put on; ಪೂಡು, to wear, bear; M. ಮುಡಿ, to put on the head; to tie a bundle like a hairlock; ಪೂಡು, to wear on the head). See Čpr. 3, 99; Abh. P. 3, 46; 16, after 42 twice; Bp. 1, 32; 2, 55; 24, 45; 54, 55; Śiv. 3, 9; 4, 109; J. 11, 41; 30, 18; 32, 9.

ಸೂಡು sūḍu. 2. = ಸೂದಿ. A bundle, as of grass, etc. (ಪೃಣಾದಿಪೂಡ Śmd. Dh.; ಪೃಣಪೂಡ Śm. 92; B. 4, 54; T. ಪೂಪು, M. ಮುಡಿ).

ಸೂಡು sūḍu. 3. (fr. ಸುಡು, Śmd. 250). Burning; cauterization. — ಸೂಪಿಸು. -ಇಸು. To apply a hot iron for cauterization. ಆಲಿಗೆ (to the dog called Âli) ಸನ್ನಿ ಮಿಣಿದರೆ ಗೈಬುಗೆ (to the owner of the dog called Gaibu) ಸೂಪಿಟ್ಟಿರು (Prv.).

ಸೂತ sūta. 1. = ಸೂಲು 1. Born, engendered, produced; birth; child-bearing, bringing forth (ಸಂಭವ, ಪುಟ್ಟಿಕೆಯು Nn. 32; ಪಡೆಪುದು Mr. 529). 2, quicksilver (ಬಾಧದ 32; ರಸ 529).

ಸೂತ sūta. 2. Impelled, sent, despatched; gone, departed. 2, *a charioteer* (ಸಾರಥಿ Nn. 32; Mr. 529). 3, a man of a mixed caste, *the son of a Kshatriya father and Brâhmaṇa mother.* 4, *a bard, an encomiast* (ವಪ್ಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮ, ವಪ್ಪಿಪಲ್ಲಿಗ 32; ವಪ್ಪಿ 529). 5, *a carpenter.* 6, an owner of a carriage, or one who rides in a carriage, or a warrior who fights from a chariot (ರಥಿ, ರಥಿ 32). 7, a teacher of the purâṇas (ಪೌರಾಣಿಕ, ಪುರಾಣಿಕ 32). 8, making known

(ಆಚ್ಛದನ 529, c. r. ಆಮುಚ್ಛದನ). 9, power, strength (ಶಕ್ತಿ 32). 10, a fisherman (ಜಾಲಿ, ಜಾಲಿಗಾರ 32, c. r. ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸುವವನು). 11, a kind of fight or war (ಆಪತ್ಸಾಗರ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಸೂತಕ sûtaka. Birth, production. 2, impurity from child-birth; the menses (ಹೆರಿಗೆ, etc. Ćt. II, 51). ಸತಿಯು ಸೂತಕ (ಜುಟು Kn. 133); ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ರಜಸ್ವಲೆ 91).

ಸೂತಕಾಗೃಹ sûtakâ-gṛiha. = ಸೂತಿಕಾಗೃಹ. (Colebr.).

ಸೂತಕಿ sûtaki. = ಸೂತಕೆ. (ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಪಡ್ಡಕ Kn. 123; J. 5, 58). 2, one who has been defiled by the touch of the wife of another (J. 4, 4).

ಸೂತಕೆ sûtakĕ. ಸೂತಕಾ. = ಸೂತಿಕೆ.

ಸೂತಪುತ್ರ sûta-putra. Karṇa. (My.).

ಸೂತಿ sûti. Birth, production, delivery, child-bearing, bringing forth; offspring, progeny. See *e. g.* ಪ್ರ-, ಬಹು-.

ಸೂತಿಕಾಗೃಹ sûtikâ-gṛiha. *A lying-in chamber.*

ಸೂತಿಕಾಭವನ sûtikâ-bhavana. *A lying-in chamber.*

ಸೂತಿಕಾವಾಯು sûtikâ-vâyu. = ಸೂತಿಕಾವಾತ. A wasting disease after child-birth (My.).

ಸೂತಿಕೃತಿ sûti-kṛiti. A midwife (ಸೂಲಗಿತ್ತಿ Mr. 308).

ಸೂತಿಕೆ sûtikĕ. ಸೂತಿಕಾ. A woman who has recently given birth to a child, a lying-in woman. See *e. g.* ನವ-, ಪ್ರ-.

ಸೂತಿಮಾಸ sûti-mâsa. The month of delivery, *the last month of gestation or pregnancy.* ಸೂತಿಮಾಸಂ ಮೊತ್ತಿನೊಳಗಕ್ಕು (Mr. 308).

ಸೂತೆ sûtĕ. A woman who has given birth to a child or one recently delivered. See ಬಡ-.

ಸೂತ್ಥಾನ su-utthâna. Good effort or exertion, active effort. 2, *making good effort, clever.*

ಸೂತ್ಯೆ sûtyĕ. *Expressing or drinking the sôma juice* (at a sacrifice).

ಸೂತ್ರ sûtra. = ಸೂನ್ಯ. *A thread, a string, a line, a cord;* fibre, wire; the sacrificial cord; the string or wire of a puppet or doll. 2, a short rule or precept, axiom, aphorism; any rule, law, canon, decree. 3, the art, trick, mystery, key, spring (of an ingenious piece of mechanism or a complicated business. See Ćh. Śmd. 6. 61. 152; ಬಾಣಸಿಂದು-. — ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆ. A puppet moved by strings, etc. (My.).

ಸೂತ್ರಧಾರ sûtra-dhâra. A stage-manager, a director or principal actor who arranges the plot of a drama and takes a leading part in the prelude (ಧಾರ Hit. Cm.). 2, the holder and manager of the strings of puppets (Mhr.). See Ćpr. 8, 93; Śiv. 4, 123. 3, a thread, etc. (ಧಾರ, ಸೂತ್ರ Kn. 12).

ಸೂತ್ರಧಾರಕ sûtra-dhâraka. = ಸೂತ್ರಧಾರ. (My.).

ಸೂತ್ರಧಾರಿ sûtra-dhâri. = ಸೂತ್ರಧಾರ. (My.).

ಸೂತ್ರನಾಭಿಬಳ್ಳಿ sûtra-nâbhi-balḷi. A small ornamental shrub, Rauwolfia serpentina Benth. (St. & Pl.).

ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ sûtra-pravêśa. Threading. See ಪೋಣಿ 3, ಪೋಣಿಸು 1.

ಸೂತ್ರಯನ್ತ್ರ sûtra-yantra. A thread-mechanism (Râm. 1, 13, 10). 2, a shuttle. 3, a weaver's loom.

ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ sûtra-vêshṭana. *A weaver's shuttle.*

ಸೂತ್ರಾಮ sûtrâma. = ಸುತ್ರಾಮ. (Sk.; Mr. 1a).

ಸೂತ್ರಾರ್ಥ sûtra-artha. The purport of a short rule. — ಸೂತ್ರಾರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ. -ಪೆಱ್. To obtain or have the purport of an (introduced) short rule (Ćh. v. 103).

ಸೂತ್ರಿಕ sûtrika. = ಸೂತ್ರಧಾರ No. 1. (Bp. 21, 31).

ಸೂತ್ರಿಕೆ sûtrikĕ. = ಸುತ್ತಿಗೆ. A thread, a string. See ಉದರ-. 2, a kind of dish or cake.

ಸೂತ್ರಿಸು sûtrisu. To tie, to bind; to thread, to string; to bring about (Abh. P. 3, 89); to use strings (Bh. 1, 12, 15); to place a measuring line (ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.).

ಸೂದ sûda. Cooking; *a cook* (ಸೂದಕಾರ, etc. Mr. 269). 2, *sauce, soup, seasoning.* 3, anything seasoned, a made dish. 4, destroying, destruction. 5, mud, mire. 6, sin.

ಸೂದಕರ್ಮ sûda-karma. A cook's work, cooking. (J. 26, 55).

ಸೂದನ sûdana. Destroying; *destruction, killing, slaughter.* See *e. g.* ನಮುಚಿ-, ಬಲ-, ಪಶ್ವಾದ-.

ಸೂದಾಗಾರ sûda-âgâra. = ಸೂದಾರ. A kitchen.

ಸೂದಾಧ್ಯಕ್ಷ sûda-adhyaksha. *A superintendent of cooking, an overseer of the kitchen.*

ಸೂದಾರ sûda-âra. 1. Tbh. of ಸೂದಾಗಾರ. (Bh. 4, 4, 38).

ಸೂದ್ರ sûdra. Tbh. of ಶೂದ್ರ. (My.).

ಸೂದ್ರಗಿತಿ sûdra-giti. A sûdra woman (My.).

ಸೂದ್ರಿತಿ sûdriti. = ಸೂದ್ರಗಿತಿ. (My.). ಪೆಣ್ಣಿರ್ದ ಮನೆಗೆತ್ತ ಮುಣ್ಣಿ ತೋಱರಾ ಯಾಕೆ? ಸತ್ತ ಸೂದ್ರಿತಿಯೊಪನಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೆ ಮಿಣ್ಣಿಲಿ ಯಾಕೆ? (Sp.).

ಸೂನ sûna. Born, produced. 2, blown, blossomed, budded. 3, bringing forth, parturition. 4, a blossom, a flower. See ಪ್ರ-.

ಸೂನಕ sûnaka. = ಸೂನ. See ಪ್ರ-.

ಸೂನಗಿ sûnagi. = ಸೂನಿಗಿ, ಸೂನುಗಿ. A kind of knife or sword (Bh. 7, 4, 10).

ಸೂನಂಗಿ sûnangi. = ಸೂಲಂಗಿ. (Tbh. of ಶೂಲಿಕೆ). The flower-stalk of the sugar-cane (My.; Sl. 164).

ಸೂನಿ sûni. A butcher. (R.).

ಸೂನಿಕ sûnika. = ಸೂನಿ. (Sk.).

ಸೂನಿಗಿ sûnigi. = ಸುನಗಿ, etc. (Bh. 3, 18, 29).

ಸೂನು sûnu. *A son;* a child, offspring; a daughter's son; a younger brother. 2, the sun. 3, *a daughter.*

ಸೂನುಗಿ sûnugi. = ಸೂನಗಿ, etc. — ಸೂನುಗಿಗತ್ತಿ. -ತ್ತಿ. = ಸೂನುಗಿ. (Rśv. 6, after 11).

ಸೂನೃತ sûnṛita. Agreeable, *pleasant and at the same time true;* brisk, lively (ವಿನೋದ, ಫಲದ Kn. 133; ಸತ್ಯಾನೃತ, ದಿಟ 118).

ಸೂನೆ sûnĕ. 1. Any place where animals are killed or sacrificed; any place or utensil in a house where animals are liable to be accidentally destroyed (see ಪಶು-); *a slaughter-house, shambles.* 2, *the uvula or soft palate.*

ಸೂನೆ sûnĕ. 2. A daughter.

ಸೂನೆಗಾರ sûnĕ-gâra. A butcher (ಕೈತವಸಿಗ, ಕೊಲಿಗ, ಮಾಂಸಿಗ Kr.; ಕೈತವಸಿಗ, ಕೊಲಿಗ, ಸೂನಿಗ Hit., c. r. ಕೊಳಗ; Bp. 24, 21; 25, 31).

ಸೂನ್ಮದ su-unmada. Quite mad, crazy. (Colebr.).

ಸೂನ್ಮಾದ su-unmâda. = ಸೂನ್ಮದ. (Colebr.).

ಸೂಪ sûpa. = ಸೂದ. Sauce, condiment, soup, broth; split peas; a cook.

ಸೂಪಕಾರ sûpa-kâra. = ಸುವಾರ. *A cook* (ಪಲ್ಲವ, ಸೂದ, ಭೂಪಗರ್ಳ ಆಡಿಗೆಯವರು Mr. 269).

ಸೂಪಕಾರಕಿ sûpa-kâraki. N. of a plant (ಕೊಣ್ಣಸು Mr. 121, c. r. ಸೂಪಕಾರಿಕೆ).

ಸೂಪಧೂಪನ sûpa-dhûpana. Asa fetida. (R.).

ಸೂಪಲಕ್ಕಿ sûparlakki. Tbh. of ಶೂರ್ಪಣಖಿ. (My.).

ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ sûpa-śâstra. A book on cookery (My.).

ಸೂಯ್[1] **sûy.** 1. = ಸುಯ್[1]. (Bp. 3, 13).

ಸೂಯ್[2] **sûy.** 2. = ಸುಯ್[2]. (J. 6, 32).

ಸೂಯ sûya. Expressing the sôma juice (as a sacrificial act, see ರಾಜ-).

ಸೂಯಾಪ sûyâpa. Tbh. of ಶೂಯವಾಪ (Śmd. 382).

ಸೂರ್[1] **sûr.** ಸೂರು. = ಚೂರು 2. (ಪಲೀಳ, ಸೀಸ್ರ, ಪಟಿಲ ಪ್ರಾಸ್ತ Nr., Hlâ.; ಪಲೀಳ Mr. 200; My.; Sl. 111; *cf.* the T. n. ಸೂಪಗ). ಸೂಗರ್ಳ್ (Śmd. 51; V. 39, 18). — ಸೂರಪಟ್ಟಿ. A long piece of wood fastened to the border of a shelving roof (My.).

ಸೂರ sûra. *The sun* (ಪೊದ್ದು Ct. I, 31).

ಸೂರಣ sûraṇa. = ಶೂರ್ಣ 2, ಶೂರಣ, ಸುರಣ, ಸುವರ್ಣ No. 6. (Nr.; ಕನ್ನ, ಸಣ್ಣ Mr. 137; ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.). ಸೂರಣದ ಪಲ್ಯ (ತಾವ್ Śmd. I).

ಸೂರತ sû (*i. e.* su)-rata. Well disposed towards, *compassionate, tender;* tranquil, calm.

ಸೂರತಿ sûrati. = ಸೂತಿ, etc. (My.).

ಸೂರತೆ sûratĕ. *A tractable cow.*

ಸೂರಸೂತ sûra-sûta. Charioteer of the sun: *Aruṇa, the dawn.*

ಸೂರಿ sûri. *A wise or learned man* (ವಿದ್ವಾಂಸ Śmd. 133, 294 Cm.; Mr. 223). — ಸೂರಿಜನ. Scholars (Nn. 3; Bhn. 2).

ಸೂರಿಗೆ sûrigĕ. = ಸುರಿಗೆ. See ಮೊಗ-.

ಸೂರಿಪಾನ sûripâna. = ಸೂರೆಪಾನ, ಸೂರ್ಯಪಾನ. A round and perpendicular parasol or fan, carried before a prince or an idol (My.; Tĕ. ಸೂರೆಪಾನು, ಸೂರ್ಯಪಾನು).

ಸೂರಿಯ sûriya. Tbh. of ಸೂರ್ಯ. (Râm. 3, 12, 24). — ಸೂರಿಯಸೂನು. Sugriva (Râm. 4, 4, 16).

ಸೂರು sûru. Tbh. of ಭೂರಿ. — ಸೂರುಳ್ತಿ. (ಭೂರಿ, ಅಸಿಫೇನುಳೆ, etc. Sl. 290).

ಸೂರುಳ್[1] **sûruḷ.** 1. = ಸೂರುಳು 1. To swear, to utter a solemn declaration (ಶಪಥ Śmd. Dh.; T. ಪೂಳು ಡು, M. ಶುಡಿಪು; T. ಪೂಳ್, an oath). P. p. ಸೂರುಳ್ದು (Ûpr. 8, after 60).

ಸೂರುಳ್[2] **sûruḷ.** 2. = ಸೂರುಳು 2. An oath (ಶಪಥ, ಶಪಥ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nr., Mr. 493; ಬಾಧ, ಧೃತ Nn. 64; Ûpr. 8, 61; see s. ಮುಚ್ಚಾಸಾಲ). — ಸೂರುಳಿಮು. -ಪು. To swear (Rév. 11, 167).

ಸೂರುಳಿಸು sûruḷisu. To swear, to utter with a solemn declaration; to make a solemn promise (Abh. P. 15, after 72; Bp. 43 sum.; Rév. 11, 166).

ಸೂರುಳು sûruḷu. 1. = ಸೂರುಳ್ 1. P. p. ಸೂರುಳಿದು (Bh. 1, 6, 8).

ಸೂರುಳು sûruḷu. 2. = ಸೂರುಳ್ 2. (ಸಿರಿ, ಪೆದನ್ನೆ Nn. 150; ಪೇಲೆ, ಧೃದನ್ನೆ 152, c. rr. ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರಮಾಣು; ಸಮ್ಯಾಧ, ಧೃತ 156; ಸಾನ್ಧ, ಧೃದಸ್ಥಾಳರಣ 162, c. r. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವುದು). ಸೂರುಳಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150, 156). — ಸೂರುಳು ಮಾಡು. To swear (Bh. 1, 6, 7).

ಸೂರೆಪಾನ sûrĕpâna. = ಸೂರಿಪಾನ. (My.).

ಸೂರಿ[3] **sûri.** = ಸೂರ[1]. — ಸೂರ ಮಾಡು. = ಸೂರ[1] ಕೊಡು. (G. 340).

ಸೂರೆ[3] **sûrĕ.** Plundering, pillaging, ransacking; plunder, spoil (Ûpr. 7, 101; Bp. 36, 2; Bh. 2, 4, 12; My.; Tĕ. ಜೂರ[1], T. ಜೂರ್ಪೆ; *cf.* ಸುರಿ 1). See ಕೆಯ್ಯೂರ[1], ಬಲ್ಲೂರ[1]. ಕೊಳ್ಳೆಯವರು ಕೊಳ್ಳೆಗತ್ತರು, ಸೂರೆಯವರು ಸೂರೆಗತ್ತರು (Prv.). — ಸೂರೆ ಕೊಡು. = ಸೂರೆಗುಡು. ನೆರೆ ಜಾಲಿಲೆರೆಯು ಸೊಪ್ಪು ಸೂರೆಯ ಕೊಪುವರಿರ್ವಳು ಮಾಮೆ ಮೆಚ್ಚಿಸಿಗೆ (Prll. 3, 30). — ಸೂರೆಗುಡು. -ಬುಡು. To give as spoil: to give lavishly, to lavish, to squander. ಎನಿಮುಮ್ ಆಸು ಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟಂ (Śmd. 73, 282). — ಸೂರೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಸೂರೆಗುಡು. (Bp. 54, 73; B. 5, 42). — ಸೂರೆಗೊ. -ಕೊಳ್. To plunder; to take or acquire by force (Bp. 4, 13; 24, 51; 25, 15; Rév. 13, 25; J. 5, 50; 13, 44; Bh. 2, 4, 8). — ಸೂರೆ ಮಾಡು. To plunder, to rifle, etc. (My.). — ಸೂರೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be plundered or ransacked. ಮುನೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂರೆಯಾಗುತ್ತಜೆ, ಹಿಮುಲ್ಲಿಗೆ ಒಪ್ಪಾ ಮುತ್ತಾನೆ.—ಊರೆಲ್ಲಾ ಸೂರೆಯಾಪ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prvs.). — ಸೂರೆಯಾಡು. -ಆಡು. = ಸೂರೆಗೊಳ್. (J. 10, 53). — ಸೂರೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To give up to be plundered or ransacked (J. 8, 3). — ಸೂರೆ ಹೋಗು. To be plundered. ತೋಮುವ ಕುಲಗಿರಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ, ತವಪೊಳಗಿರ್ಮ, ಬೇಡೊಣ್ಣ ಪಡಪ ನಿಸಿದರೆ ಬೆಳೆದ ಹೊಲ ಸೂರೆ ಹೋಪಹಾಗೆ (Sp.). ಸಿಟ್ಟು ಪಿಸ್ತು ಮಾಮು ಪಡಪಿಲೊಳಗೆ ವಟ್ಟ ಸೂರೆ ಹೋಯಮ್ತು.—ಸೂರೆ ಹೋಪರೂ ದನಿ ಪಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸೂರೆಕೊಡುವ sûrĕ-kâra. A man who gives lavishly or bestows with profusion (Bh. 7, 2, 9).

ಸೂರೆಗಾರ sûrĕ-gâra. A plunderer (Bh. 7, 17, 28; Dp. 138, 5).

ಸೂರ್ತಿ sûrti. = ಸುರತಿ, ಸೂರತಿ. Made or produced in Surat (My.; Tĕ.). *Cf.* ಸುರತ 1. — ಸೂರ್ತಿಮುತ್ತು. A fine pearl from Surat (My.). — ಸೂರ್ತಿರೂಪಾಯಿ. A Surat rupee (My.).

ಸೂರ್ಪ sûrpa. = ಶೂರ್ಪ. (ಮೋಜನ Mr. 209).

ಸೂರ್ಪಕರಣ sûrpa-karaṇa. = ಶೂರ್ಪಕರಣ. See ಕೇಡು.

ಸೂರ್ಮಿ sûrma. = ಸೂರ್ಮಿ. (ಮೋಪದ ಪ್ರತುಮೆ Mr. 28).

ಸೂರ್ಮಿ sûrmi. *A brass or iron image, statue or pillar.*

ಸೂರ್ಯ sûrya. = ಸೂರಿಯ. *The sun* (ನೇಸದ Śmd. I; ಪಗಲು ಮೋಜಗ Ct. I, 46; ಪೊದ್ದು, ನೇಸದ, ಆಗಸದರಸಿ, ನಿಗಳಗಿದಿರ, etc. Śm. 14, Kk. 11b). 2, the sun reckoned as one of the twelve Âdityas or emblems of the sun in the twelve months of the year; the sun moves through the sky in a chariot drawn by seven ruddy horses or mares (see ಸಪ್ತಾಶ್ವ). 3, N. of a peasant (Ûpr. 5, 86-88). 4, N. of a metrical foot (Ûh.). 5, the sun regarded as a planet. 6, the number 12. ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುದೆ ಪಲ್ಲಿದರೆ (or ಮುಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ) ಮೋಪೋ ಮೇಲೆ ಪೀಪುವಮು (Prv.).

ಸೂರ್ಯಕಾಂತ sûrya-kânta. Sun-crystal; *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ Hlâ.; ನೇಸಮುಗದ, ಬಿಸುಗದ Śa.).

ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ sûrya-kânti. Sun-light, sun-shine. 2, the sun-flower, a native of tropical America, Helianthus annuus Lin. (St. & Pl.; Mhr. ಸೂರ್ಯಕಾಳ್ಗ).

ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ sûrya-grahaṇa. A solar eclipse. (C.).

ಸೂರ್ಯಘಟಿಕಾಸಿಗಳ ಜಕ್ಕಣ್ಣ sûryaghaṭikâsigaḷa jakkaṇṇa. N. (Bp. 56, 41).

ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರವಾದ್ಯಗಳು sûrya-candra-vâdyagaḷu. Two kinds of tabours of which the one is round like the sun and the other has the form of the half moon (My.).

ಸೂರ್ಯತನಯ sûrya-tanaya. Śani, the planet Saturn. 2, Yama (My.). 3, Karṇa. 4, Sugrîva. 5, Varuṇa.

ಸೂರ್ಯತನಯೆ sûrya-tanayĕ. Daughter of the sun: *the river Yamunâ.*

ಸೂರ್ಯನಕ್ಷತ್ರ sûrya-nakshatra. That nakshatra in which the sun happens to be. (R.).

ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ sûrya-namaskâra. Prostration (on Sunday) to a kind of altar (piṭha) on which oblations are put in honour of the rising sun (My.).

ಸೂರ್ಯಪಾನ sûrya-pâna. Sun-drinking or enjoying. 2, the sun-flower (Z.). 3, = ಸೂರಿಪಾನ, q. v. (R.).

ಸೂರ್ಯಪುಟ sûrya-puṭa. An application of the sunbeams, a heating or drying (as of a chemical or medical preparation) by exposure to the sun (My.; Mhr.).

ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ sûrya-putra. = ಸೂರ್ಯತನಯ. (My.).

ಸೂರ್ಯಬಿಂಬ sûrya-bimba. The disk of the sun. (My.).

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ sûrya-maṇḍala. The orb or disk of the sun. (My.).

ಸೂರ್ಯಲೋಕ sûrya-lôka. The world or heaven of the sun, a region or space supposed to exist round the sun, constituting a heaven of which the sun is regent. (My.).

ಸೂರ್ಯವಂಶ sûrya-vaṁśa. The family or race of the sun, the solar race of kings, the royal dynasty of Râmachandra, king of Ayôdhyâ. (My.).

ಸೂರ್ಯವೃಕ್ಷ sûrya-vṛiksha. The plant Calotropis or Asclepias gigantea (ಎಕ್ಕದ ಸಸ Sl. 141).

ಸೂರ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತ sûrya-siddhânta. A celebrated astronomical text-book. (My.).

ಸೂರ್ಯತಪ sûrya-âtapa. The heat or glare of the sun, sun-shine (ಬಿಸಿಲ Śm. 15).

ಸೂರ್ಯವರ್ತ sûrya-âvarta. The plant Cleome viscosa. 2, a kind of sun-flower, Helianthus indicus. (R.).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ sûrya-asta. Sun-set. (My.; B. 5, 305).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯ sûrya-astamaya. Sun-set (My.).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನ sûrya-astamâna. Sun-set (My.).

ಸೂರ್ಯೇಂದ್ವಂಗಮ sûrya-indu-saṅgama. Conjunction of sun and moon, *the day of new moon.*

ಸೂರ್ಯೋದಯ sûrya-udaya. Sun-rise. (Bp. 37, 54; J. 7, 12; B. 5, 305).

ಸೂಲ್ sûl. = ಚೂಲ್ q. v., etc., ಸೂಲು 1. Pregnancy (especially of cows). ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪಡೆದ್ದುಕೆ, ಪ್ರತುಪನ್ನ ಸೂತಿ IIIé.). ಹಲವು ಸೂಲಾಳಿಗಳು (ಪಡೆದ್ದುಕೆ Mr. 181).

ಸೂಲ sûla. 1. Tbh. of ಸೂಚ 1. Child-bearing, bringing forth (it may, however, be the genitive of ಸೂಲು 1 in B. 2, 37). ಬಾಡಿಯಮು ಒಣ್ಣೀ ಸೂಲ, ಒಣ್ಣೀ ಗೊಸೆ ತಂಮುತ್ತಿವೆ (the comma is in the print, B. 2, 37).

ಸೂಲೆ sûle. 2. Tbh. of ಶೂಲ (Śmd. 335 Mḍb.; B. 2, 26).

ಸೂಲಗಾತಿ sûla-gâti. = ಸೂಲಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ sûla-gitti. A woman that assists other women in childbirth, a midwife (ಸೂತಿಕೈತ Mr. 305).

ಸೂಲಂಗಿ sûlaṅgi. = ಸೂಸಲಂಗಿ. (My.). ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಸೂಲಂಗಿ ಮೊಲು ಬಾಗೆ (Prv.).

ಸೂಲಿ sûli. See ಬಿಳೀ ಸೂಲಿಗ.

ಸೂಲಿಕೆ sûlikĕ. Tbh. of ಶೂಲಿಕೆ. A spear, a spike (Bh. 6, 3, 20).

ಸೂಲು sûlu. 1. = ಸೂಲ್, etc. (My.). ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೆಲ್ಲ? (Prv.). ಕತ್ತಿಗಳು ಸೂಲಿಗೆ ಒಣ್ಣೀ ಮುಖಾಯ ಕೊಮುವವು (B. 5, 17).

ಸೂಲು sûlu. 2. = ಉಸಲು, etc. Breath, etc. (Bh. 3, 19, 1; My.).

ಸೂಲೆ sûlĕ. Tbh. of ಶೂಲೆ. (My.).

ಸೂವ sûva. Tbh. of ಸೂಚ (Śmd. 342).

ಸೂಸೆ sûsĕ. = ಸೂಚಿ 1. A mother.

ಸೂಸಕ sûsaka. A trinket or other ornament for the forehead, a jewel or a golden or other trinket, etc. worn below the partition of the hair (ಪಚ್ಚಕಾಪ್ಪಿ, ಉದಾಲಿಕೆ Nr.; T. ಪಾಪ್ಪು, an ornament for the forehead; *cf.* ಸೂಸು 1). See Ćpr. 6, 47; 7, after 92; Grj. 3, after 91; 10, 43; Bp. 4, 40; 5, 25; 12, 20; Rśv. 8, after 5; 10, after 31; Râm. 1, 7, 14; 1, 13, 4.

ಸೂಸಲ್ sûsal. Breaking forth, appearance (of a smile, J. 30, 11); etc. 2, a kind of dish. ತಿಂಬಾದ ಎಣ್ಣೆಕೆ ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗೆ; ಸೂಸಲೆನ್ನಂ, ಎಡ್ಡುರು Nr.). — ಸೂಸ ಉಳಮುಂ. Rice flour pastry laid on a plantain or other leaf strewed with jaggery and sesamum powder, folded and boiled in steam; when ready and opened, it crumbles or falls into small pieces (My.).

ಸೂಸಿಕೆ sûsikĕ. The act of showing forth or exhibiting (Râm. 6, 55, 15).

ಸೂಸು sûsu. 1. To come forth, to break forth, to appear, to issue, as breath (Rśv. 5, 117), as sweetness in singing (Śśv. 2, 40), as laughter or smiles (Bp. 33, 18; J. 11, 10; 19, 21), as sounds of joy (Bp. 37, 21), as sparks from a fiery arrow (J. 13, 12), as fire (Bh. 1, 20, 60), as lustre from the eyes of women (J. 33, 22), as brain out of the head (Abh. P. 13, 69); to flow, as tears (Ćpr. 5, 131; Abh. P. 4, 25), as blood (Abh. P. 13, 47; Rśv. 13, 96; J. 25, 40), as honey-drops from a lily (Abh. P. 4, 25), as a stream of water (J. 8, 9); to shower (v. l.), as a rain of gold or of nectar (Bp. 9, 33; 23, 41); to drop, as water-drops or hoar-frost (Rśv. 9, 24. 29); to run over, as the water of a tank (Ćpr. 5, 42), to be shed, to spill, as the water of a vessel (Bp. 10, 2); to be shed, thrown off or cast, to drop, as the tail-feathers of a peacock in a gale (Ćpr. 2, 88), as points of the filament of flowers (Ćpr. 8, 103); to fall out of, as an eye ball out of its orbit (Abh. P. 13, after 54); to get loose, as the pole of a carriage (Abh. P. 13, 69); to become dishevelled,

as hair (J. 23, 20); to go away or disappear, as desire or fatigue (Bp. 29, 18; 50, 15); to be scattered or fly about, as sparks (Bh. 1, 20, 61); to spread about (v. l.), as fame (Bp. 54, 84); to disperse (v. l., Bh. 3, 13, 25). ಇರ್ಪಿಯಿಂ ತೀವಿ ಕಾಳ್ಕೆಸಗಂ ಸೂಸಿ (Śmd. 79). ಆಲಿದಳ್ಳುಮ್ ಇನ್ನ್ಗೋಪದುಂ ಸೂಸಿದುವ್ವಡಿಂ (142. 166). 2, to emit, as the moon does ambrosia (Śiv. 1, 41), as a face does beams (Rāv. 6, 133), as sighs (J. 10, 17); to cause to break forth, to let appear, as the nectar of a smile (J. 15, 45); to cause to flow, as water (Abh. P. 1, 103), as honey (Rāv. 2, 39); to cause to fall, to shower (v. t.), as a rain of dust (J. 10, 8), as rain (J. 15, 17), as arrows (J. 22, 13); to sprinkle about, as water-drops (J. 19, 34); to let drop, as a loose hair-knot its flowers (Rāv. 7, 17; J. 11, 19); to scatter or throw about, as fibres of the lotus-stalk (Rāv. 6, after 24); to throw, as ಕೆಸರು (J. 8, 12; ದಂ ತ್ಯಾಗ Śmd. Dh.; ಚಳಿಯ, ಸಿಮ್ಮಿಸು Kk. 69, Śm. 35; *cf.* ಸುರಿ 1). ಎತ್ತಂ ಸುಧಾಸೌಧಮಂ ಸೂಸುವ ಪನ್ನಂ ತಾನೆ ದೀಪ್ತಿ ಪೃಥ್ವಿಸಿದಪ್ ಆತಿಜವಂ ಧಾನ್ಯಸಂ (Śmd. 127). ಸೂಸುತುಂ ನವನವ್ಯಚ್ಛಜುಂಗಳಂ (280). ಅನಸದಲಿ ಉಮ್ಮುವದಮ, ಸೂಸುವದಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). — ಸೂಸಾಟ. -ಆಟ. Being scattered, sprinkled, etc.; scattering, sprinkling, etc. (ಸೀಮುಮ್ಬುಳ್ Śa.; Kk. 51; Śm. 61; ಸಿಮ್ಮಿಸುವ Śa.).

ಸೂಸು sūsu. 2. Being scattered, thrown about sprinkled, etc. (ಪಂಕ್ತಿಗಳ್ Ćt. I, 83); the act of showing forth or exhibiting (Rām. 5, 16, 44); etc. — ಸೂಸುಗೂದ್. -ಕೂದ್. Boiled rice that is thrown about (Rāv. 5, after 114). — ಸೂಸುಸೀರ್. Dropping water (Ćpr. 2, 20). — ಸೂಸುವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Spreading lustre (Rāv. 5, after 19).

ಸೂಸ್ತ್ರ sūstra. Tbh. of ಸೂತ್ರ. (My.; Tḳ.).

ಸೂಹು sūhu. = ಸೋ 2. To drive or scare away (My.). ಸೂಹಿಂತ್ತು (ಸೋಹುದು Ćt. II, 111).

ಸೂಳ್ sūḷ. ಸೂಳು. A loud sound, noise (*cf.* ಸುಳುವ್; Mhr. ಸೂರ, a note in music; a tune; air breathed through the nostril). See Bp. 6, 10; 28, 40; Bh. 1, 8, 1; ನಿಮು-, ಉಗ್ಗೆ-. — ಸೂಳ್ಗೆಯ್. To make a loud sound, to noise (J. 12, 5). — ಸೂಳ್ಕೆಟ್. A loud sound or noise to come about (J. 4, 30).

ಸೂಳ sūḷa. 1. Tbh. of ಶೂಲ. See ಸೂಳಪಾಣಿ.

ಸೂಳ sūḷa. 2. = ಸೂಳೆ. — ಸೂಳಗೇರಿ. = ಸೂಳೆಗೇರಿ. (My.). ತಾನು ಗರ್ ಆದರೆ ಸೂಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟು (Prv.).

ಸೂಳಪಾಣಿ sūḷa-gāṛa. = ಸೂಳೆಗಾಣಿ. (My.).

ಸೂಳಪಾಣಿಕೆ sūḷa-gāṛikĕ. = ಸೂಳೆಗಾಣಿಕೆ. (My.).

ಸೂಳಪಾಪಿ sūḷa-pāṛi. Tbh. of ಶೂಲಪಾಣಿ (Śmd. 376).

ಸೂಳಯಿಸು sūḷayisu. To make a loud sound (as certain musical instruments), to noise (Rāv. 6, after 11).

ಸೂಳಯ್ಸು sūḷaysu. 1. = ಸೂಳಯಿಸು, ಸೂಳವಿಸು 1. To noise, etc. (Grj. 10, after 79; J. 13, 18; Bh. 8, 23, 8).

ಸೂಳಯ್ಸು sūḷaysu. 2. = ಸೂಳವಿಸು 2. To beat (ಭೇರಿ Bhn. 31; Bh. 8, 23, 3).

ಸೂಳವಿಸು sūḷavisu. 1. = ಸೂಳಯಿಸು 1, etc. To noise (Bh. 3, 19, 43; 5, 11, 34; 6, 4, 101; 7, 10, 17; Rām. 5, 8, 38).

ಸೂಳವಿಸು sūḷavisu. 2. = ಸೂಳಯಿಸು 2. To beat (Bh. 7, 10, 17; 8, 24, 49; 8, 26, 15).

ಸೂಳೆ sūḷĕ. = ಸೂಳ 2. Tbh. of ಶೂದ್ರೆ. A harlot, a prostitute (ರೂಪಾಜೀವಿ, ವೇಶ್ಯೆ, ಗಣಿಕೆ, ಗಣ್ಯಾಂಗನೆ, ಕ್ಷುದ್ರೆ Hitā.; ವೇಶ್ಯೆ Mr. 305; ಗಣಿಕೆ, ಕಾಮುಕ Nn. 98; ಛೋಗ, ಕಾಮುಕ 113; ಬೋಧ Bhn. 63; ಉಚ್ಚುಳೆ Śi. 65; ವಾರಸ್ತ್ರೀ, ಗಣಿಕೆ, ವೇಶ್ಯೆ, ರೂಪಾಜೀವ 188; Ć. Bp. 47, 12; Bp. 42, 13; 53, 12; Bh. 3, 19, 19; Rām. 1, 5, 27; J. 6, 35; C.; M. ಜೂಳೆ, T. ಜೂಳ್ಕೆ; according to Śmd. 140 it *might* be a true Dravida word; *cf.* ಸುಳ್ 1?). ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ or ಸೂಳೆಯರ್ಗ್ಗೆ (Śmd. 140). ಸೂಳೆಯರ ಮೊತ್ತ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Hitā.). ಸೂಳೆಯರ ಗೃಹ (ವೇಶ್ಯಾಲಯ Mr. 193). ಪಾಟ್ಟಿಫಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆ ಉಚ್ಚುಳೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸೂಳೆಯರ ಬಾಳ್ವೆ (ವೇಶ Śi. 106); ಜನರಿಲ್ಲ ಬಯಮರಾಣ ಕೊಡರ್ ಮಟ್ಟಿ ನಲಿಯಾಡ ಸೂಳೆ (ಬಾರಮುಖ್ಯೆ 188); ಸೂಳೆಯರ ಗುಮ್ಮು (ಗಾಣಿಕ್ಯ 189); ಸೂಳೆಯರ ಅರೆತೊಡೆಗಳ ದಂಗೂ ಮುಮ್ಮುದ ಬಟ್ಟೆ (ಪಣ್ಣಾತೆ 224). ಅತ್ತಿಗಿದಳೂವಿಲ್ಲ, ಕತ್ತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಹತ್ತಿಯ ಹೊಲಕೆ ಸಿಗಿಯಿಲ್ಲ; ಸೂಳೆಗೆ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ (Sp.). ಅಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಚಾಲಿಯು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗಸ್ಟಿಲ್ಲ; ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಸುಮಂಗಾಮಿಗೆ ಮೋದ ಪೆಣ.—ಸೂಳೆ ತಿರಿ ಕೆಟ್ಟಳು, ಸುಂಕದವ ತಿರುಗದೆ ಕೆಟ್ಟನು.—ಸೂಳೆ ಬಚ್ಚರೆ ಅಮ್ಮಾ ಅಚ್ಚನ್ನೆ.—ಸೂಳೆ ಮುಖ್ಖಾಗಿ, ತೀಲ ಹಿಮು ಕೊಣ್ಣನ್ನೆ.—ಸೂಳೆ ಮುಖ್ಖಾಗಿ, ಕೊಡವಿಕೆ ಆದಳು.—ಸೂಳೆ ಮುಖ್ಖಾಗಿ, ಜೋಗತಿ ಆದಳು.—ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಪೆಣ್ಣ? ದೊರೆ ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ?—ಸೂಳೇ ಕೆಯ್ಯಿನ್ನ ಜೋಳಾ ಕುಟ್ಟಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬಾಡಿಗೆ ಕೆದಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆದಗು.—ಬೋಡಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.—ಸಕ್ಕೇ ಸೂಳೆಯ ಗಟ್ಟಿ, ಮುನೇ ಪೆಣ್ಣತಿಯ ಬಿಟ್ಟಿ.—ಸೂಳೆಯ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಿನ್ನ.—ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಸುಜೇದಾರ, ಪಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ ಪಡಾಲ್ದಾರ (Prvs.). See Śmd. s. K. ಕೂರ್ಮೆ; Prvs. s. ತಲ್ಲಿ, ಮಗಳು, ಮಾವು. — ಸೂಳೆಕ್ಕ. An associate of harlots (Ćpr. 8, 53). — ಸೂಳೆಗಯ್. To have intercourse with harlots (Bp. 11, 50; 12 sum.; 12, 2. 3. 49. 50. 51; 28, 19; V. 9, 32. 33. 34). — ಸೂಳೆಗಯ್ತೆ. -ಕೆಯ್ತೆ. Intercourse with harlots, whoredom (V. 9, after 3). — ಸೂಳೆಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಸೂಳಗೇರಿ. A street or an abode of harlots (ವೇಶ, ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮೂಹಯ Nr.; Ćpr. 8, after 4 & 44; Rām. 5, 8, 72). — ಸೂಳೆಮೊಳ್ಳಿಸಿದ. A shrub or small tree, Pavetta indica L. (St. & Pl.). — ಸೂಳೆಮಗ. A whore's son (My.). 2, a dancing-master (My.). — ಸೂಳೆಮನೆ. A harlot's house (My.). ಸೂಳೆಯ ಮನೆ (Bp. 28, 16).

ಸೂಳೆಗಾಣಿ sūḷĕ-gāṛa. = ಸೂಳಗಾಣಿ. A horemonger (My.).

ಸೂಳೆಗಾಣಿಕೆ sūḷĕ-gāṛikĕ. = ಸೂಳಗಾಣಿಕೆ. Whoredom (My.).

ಸೂಳೆತನ sūḷĕtana. The state of a whore (Bh. 8, 5, 9).

ಸೂರ್ sūr. ಸೂರಿ. A time, a turn; a season (ಬಾರಿ Śmd. I; Ćt. I, 45; M. ಪುದಿವ್ವಿ, *cf.* ಸುದಿ 1; Abh. P. 14, after 31); wandering about. ಈ ಸೂರ್ ಎಸ್ಟು, ಪರ ಮಾನವರ್ಗಂ (Śmd. 1). ಈ ಸೂರ್ನ (133). ಜನಲತೆಯೋಳಂ ಪದನೆರಮು ಸೂರ್ ಉಚ್ಚರಿಪುಮು (230). ಮೆ ಎಮ್ಮುವಳ್ಳುಮ್ ಎನೆ ಸುವ ಸೂರ್ಗೊಳ್ (242). ಫಲದಿಂ ಮುಮ್ಮೊದಿಂ ಸೂರ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಗ್ ಆಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿಕ್ಕಿದಂ ಬಾಮುಡಗ್ಗ್ಯಂ (223). ಮುನಿಮೊಳ್ ಸೂರ್ ತಮ್ ಆಯ್ತು (263). ಎರಮು ಮೂರು ಸೂರು ಸುತಿದ ಸುತಿ (ಅಮ್ಮೋ

ದಿತ Hlâ.). ಸೂದ್ಗಿಳ್ (Grj. 10, 55). ಬಲವು ಸೂದುದಕದೊಳ್ ಉಬುಲಿ ಸಕ ಸೆಕೆಹೊಗೆಮೊದಂ ಬಿಳದುಬದೆ ಕವ್ಮಳಿ? (Bp. 60, 48). ಸೂದುಗೆ (Bp. 60, 61); ಸೂದು'ಂಗೆ (18, 101). — ಸೂದಿಂ. -ಉದಿಂ. To know one's turn (Grj. 2, after 106; Rây. 5, after 19; Śiv. 1, after 79); to know the proper moment (Abh. P. 1, 118; Rây. 6, after 11); to know the time (in music, Rây. 5, after 19). — ಸೂದು ಸುನ್ದು. Coition by turns (Kâvy. II, 1, 24). — ಸೂದಿತಾಳ್. -ಆಳ್. The person who wandered about very much: king Naḷa (ನಳ Ct. I, 79). — ಸೂದುಗದೆ. -ಳದೆ. = ಸೂದ್ಗಿದೆ, q. v. ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಕರೆವದಂ ಸೂದುಗದೆವಡಪ್ ಎನಿಸು (Śm. 42). — ಸೂದುಸುದಿ. Talking by turns: conversation (ಸಲ್ಲಾಪ Hlâ., Mr. 88). — ಸೂದುಪಾಡು. Challenge by turns (Râm. 4, 3, 9). — ಸೂದುಪಾನ. Drinking by turns or repeatedly, carousing (ದುಧುಪಾನ, ದುಧುಕ್ರದು Nr.). — ಸೂದುಬಂಬ್ಗೆಗ. Bravery by turns: repeated or incessant bravery (Râm. 4, 2, 25). — ಸೂದುಮೂತು. Alternate or mutual speech (Bp. 22, 4). — ಸೂದುರಿ. -ಉರಿ. Fire or wrath appearing from time to time (Bh. 2, 10, 23). — ಸೂದುವಾತು. -ದೂತು. = ಸೂದುಮೂತು. (Râm. 6, 50, 12). — ಸೂದ್ಗಿರೆ. -ಳರೆ. = ಸೂದುಗರೆ. To call at (various) times: to make proclamation, to bear a verbal communication; to announce that a fight is acceptable or desired. ಸೂದುಕಾಯ್ತುನೆನ್ದು, ಸೂದ್ಗಿರೆದಂ (Śmd. I). ಸೂದ್ಗಿರೆದನೆ ನಚ್ಚಿ ಪೂದದಂ (Ct. I, 45, o. r. ಪೂದಂ). — ಸೂದ್ಗಿ[1] ವರ್. -ಬರ್. To come for one's turn (in any affair, Cpr. 3, after 83; 8, after 94; Abh. P. 15, after 62). ಪೆದಮುಟ್ಟದೆ ಸೂದ್ಗಿ[1] ದನ್ದು ಇದ್'ದುದೆಲಬ'ದಿಪಂ ಧುದಸ್ಥೈಕರಾಮುಪಾ (Śmd. 206). — ಸೂದ್ವಿದೆ. -ವದೆ. To obtain by turns (Cpr. 8, 69). — ಸೂದ್ಗಿರಿ. Rains that fall by turns (Rây. 8, 112). — ಸೂದುಪ್ಪಿಂ. rep. (Abh. P. 7, 141).

ಸೂಬಿಾಯತ sûḷ-âyata. The business of a messonger (Bh. 3, 19, 19).

ಸೂಬಿಾಯ್ತು sûḷ-âyta. A caller at (various) times: a crier, one who makes proclamation; a messenger; a herald (ಸೂದ್ಗಿರೆದಂ Śmd. I; Grj. 2, after 106; Bh. 3, 7, 99). ಆಯ್ತು, ಆಜ್ಞೆಯ ಗೂರ್ಚಸುವನ್ನೆ ಆಯ್ತು ಆರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಬಿಮುವ ಜಳ ಮ್ಯಾಯ್ತರ ಸೂದಿಾಯ್ತರ ಕರ್ಣಾಯ್ತರ ಕವಂಗಾಯ್ತರ ಅಮ್ಬುಳಾಯ್ತರ ರಥಸಂ (Śmd. 235. 289).

ಸೃಕ್ಕ sṛikka. = ಸೃಕ್ವ. (Colebr.).

ಸೃಕ್ವ sṛikva. *The corner of the mouth* (ಕಬಿಪಾಯಿ Mr. 318).

ಸೃಕ್ವಣಿ sṛikvaṇi. = ಸೃಕ್ವ. (Sk.).

ಸೃಗ sṛiga. *A short javelin or arrow.*

ಸೃಗಾಲ sṛigâla. = ಶೃಗಾಲ. (Sk.).

ಸೃಜ್ sṛij. Creating; a creator. See ವಿಶ್ವ-.

ಸೃಜಿಕಾಕ್ಷಾರ sṛijikâ-kshâra. = ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. (Colebr.).

ಸೃಜಿಯಿಸು = ಸೃಜಿಸು. (Śiv. 1, 17).

ಸೃಜಿಸು sṛijisu. To let go, to let loose; to emit. 2, to create, to produce, to make (Râm. 3, 2, 17).

ಸೃಣಿ sṛiṇi. *A hook for driving an elephant.* 2, a hatchet (ಮೋಹಿತ, ಕೊಡಲಿ Nn. 86).

ಸೃಣಿಕೆ sṛiṇikĕ. *Saliva, spittle, slaver.*

ಸೃಣೀಕೆ sṛiṇîkĕ. = ಸೃಣಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಸೃತ sṛita. Gone, proceeded, flowed, moved. See ಪ್ರ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಸೃತಿ sṛiti. Gliding, going, proceeding; *a road, a path.* See ಶು-, ಪ್ರ-.

ಸೃಪಾಟ sṛipâṭa. *A kind of measure.*

ಸೃಪಾಟಿ sṛipâṭi. *A kind of measure.* 2, = ಸ್ರುಚಿ-ವೇಣಿ (Sk. 497); = ಸ್ರುವಿ (G.).

ಸೃಪಾಟಿಕೆ sṛipâṭikĕ. The beak of a bird (Sk.). 2, = ಸ್ರುಚಿ (G.).

ಸೃಮರ sṛimara. *A kind of animal;* a young deer; ಪೆಣ್ಣ ಜವರಿಲ್ ಮೃಗ (Sk. 170).

ಸೃಷ್ಟ sṛishṭa. Let go, let loose; emitted; given away; abandoned, left; emanated; created, made; joined, attached, connected; *abundant, much, many;* ornamented, adorned; *ascertained.* ಸೃಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 94).

ಸೃಷ್ಟಣೆ sṛishṭaṇĕ. = ಸೃಷ್ಟನೆ. (My.).

ಸೃಷ್ಟವೆ sṛishṭaṇĕ. A making, fabrication, forgery, falsehood (My.). — ಸೃಷ್ಟನೆಪತ್ರ. A forged document (My.). — ಸೃಷ್ಟನೆಸಾಕ್ಷಿ. False witness (My.).

ಸೃಷ್ಟಿ sṛishṭi. = ಸಿಟ್ಟಿ. Letting go, letting loose, emission; giving away; emanation; *creation;* the expansion of Brahma constituting the universal system; nature, natural property or disposition. ಸೃಷ್ಟಿಯೆ ಬಾದು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ; ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ್ವರನ ಧಜಸಿದರೆ ಮುಷ್ಟಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೀಡಪ (Sp.). See Nn. s. ಸೃಗ 2.

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ sṛishṭi-karta. A creator, a maker (B. 4, 89. 144). ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಪಡಪ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮನು (ಬ್ರಹ್ಮ, etc. Dhw.).

ಸೃಷ್ಟಿಸು sṛishṭisu. = ಸೃಜಿಸು. (Bp. 1, 13; 51, 49).

ಸೆಕಳೆ sĕkaḷĕ. = ಸಗಳೆ, ಸೆಗಳೆ, ಸಗಳಿಕೆ, ಸೆಗಳಿಗೆ, ಸೆಗಳು. Heat; hot vapour, steam (ಉಷ್ಣ, ಬಾಷ್ಪ Mr. 47).

ಸೆಕೆ sĕkĕ. = ಶಾಕ 2, ಸಕೆ, ಸಪೆ, ಸಾಕ, ಸೆಪೆ, ಸೆಗೆ, ಸೆಕ್ಕ 1 q. v. (Partly Tbh. of ತಪೆ and of Mhr., H. ಶೇಕ). Heat (My.; Bp. 17, 19; Rây. 12, 13; Ć. Bp. 19, 31; ಗ್ರೀಷ್ಮ, ಉಳ, ಉಷ್ಣ, ಗಮ್ಮ G.; Tĕ.). ಸೆಕೆಯು ಪಡೆ (ಬಾಷ್ಪ, ಉಷ್ಣ Sl. 439). ಸೆಕೆ ಪುಟ್ಟಾಯಿತೆನ್ದು ಕವ್ಮಳಿ ಪೊದ್ದು ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಸೆಕೆನಾಡು. A hot country (B. 2, 2. 37. 51). — ಸೆಕೆಪಪ್ಪಳ. A kind of happaḷa (My.).

ಸೆಕ್ಕು sĕkku. = ಸೆಕ್ಕ್. To put in, to insert (Bp. 43, 25; Râm. 6, 45, 43; T. ದುರುಗು, ಮೊದುರು).

ಸೆಕ್ಕೆ sĕkkĕ. Insertion: a joint (?). ಪೊದೆಯು ಸಕ್ಕೆ or ಪೊದಸಕ್ಕೆ (Śmd. 195).

ಸೆಕ್ಕೆ sĕkkĕ. = ಚಕ್ಕೆ, etc. A chip, etc. (Bp. 43, 25. 36. 83). ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭದ ಸೆಕ್ಕೆ (ಸ್ತಂಭ Nr.).

ಸೆಕೆ sĕkkĕ. = ಸೆಕೆ, etc. (ಉಷ್ಣ, ಬಾಷ್ಪ Hlâ.; Bh. 4, 4, 55). ಪೆಣ್ಣೆ ಬೆಂಂಯು ಸೆಪೆಗೆ ತಣ್ಣಗಿರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಪೆಣ್ಣೆಪ್ಪ ಮುಗೆ ಎಷ ತಾಕಿ, ತಿಪಯೋಗಿ ಮುಣ್ಣುಮುಸಿಯುವ (Sp.).

ಸೆಗಣ sĕgaṇa. = ಸಗಣ 1, etc. Cow-dung, etc. ಕಮುವಿನ ಸೆಗಣ (ಎಡಣ Kk. 69).

ಸೆಗಣೆ sĕgaṇi. = ಸೆಗಣ, etc. ಕಮುವಿನ ಸಗಣಿ (ಎಡಣ ಕೆ.).

ಸೆಗಳ sĕgaḷ. = ಸಳಳೆ, etc. (ಜಳ, ಉಷ್ಣ Śm. 15). — ಸೆಗಳಗಣಿದ. -ಳವಿದ. The hot-rayed, the sun (ಬೆಂಗಣಿದ, etc., ಸೂರ್ಯ Śm. 14).

ಸೆಗಳಿಕೆ sĕgaḷikĕ. = ಸಳಳಿ, etc., ಸೆಗಳಿಗೆ. (Bh. 1, 5, 5).

ಸೆಗಳಿಗೆ sĕgaḷigĕ. = ಸೆಗಳಿಕೆ, etc. (ಉಮ್ಮ, ಮುಳ Kk. 115; Bh. 6, 5, 34).

ಸೆಗಳು sĕgaḷu. = ಸಳಳೆ, etc. (Bh. 3, 19, 18).

ಸೆಗೆ sĕgĕ. = ಸೆಕೆ, etc. (G.; Tĕ.).

ಸೆಜ್ಜೆ ಸಜ್ಜೆ. = ಸಜ್ಜೆ, etc. A tall and stout kind of grass cultivated for its grain, Holcus spicatus Roxb. (ಧಾನ್ಯ Śm. 87; Z.; My.).

ಸೆಜ್ಜೆ ಸಜ್ಜೆ. = ಸಜ್ಜೆ, etc. Tbh. of ಪಯ್ಯೆ (Śmd. 357). A place of rest or repose, a bed (ಪಯ್ಯೆ, ಪಜ್ಜೆ Kk. 30; ಪಜ್ಜೆ, ಪಯ್ಯೆ Śm. 76; ಪಯ್ಯೆ 87; Čpr. 6, after 86; 8, 41). 2, a linga-box; a box in general (Bp. 3, 26; 18, 31; 22, 7; 38, 47; 43, 26. 33; 47, 46; 54, 69). ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಪಯಸನಸ್ಥಾನ, etc. Hlā.; ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ Nr.). — ಸೆಜ್ಜೆಮುಮ್ಮು. -ತುಮ್ಮು. A box to become full (Bp. 22, 9). — ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ. = ಸಜ್ಜೆಮನೆ, ಸೆಜ್ಜೆಪನೆ. A sleeping-apartment, a dormitory (ಪಜ್ಜೆ Śm. 79). — ಸೆಜ್ಜೆಮೂಜ. An upstair-room used for sleeping (V. 5, 7). — ಸೆಜ್ಜೆಪನೆ. = ಸಜ್ಜೆಪನೆ, ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ. (Śmd. 387; Čpr. 7, after 69; 8, after 60 & 94; Grj. 2, after 106; Rāv. 11, after 1). — ಸೆಜ್ಜೆವಳ. (Śmd. 234). A guardian or superintendent of (a king's) sleeping-apartments; a man who has the charge of, or waits at, their door (ಪಯ್ಯಾಗ್ಗಪ ರಕ್ಷಳಕ್ಕೆ.; ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲಾತ Kk. 37; ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲಪ Śm. 46). — ಸೆಜ್ಜೆವಲ್ತಿ. (Śmd. 244. 246). A woman who is the superintendent of sleeping-apartments; etc. — ಸೆಜ್ಜೆವಳ್ಳ. = ಸೆಜ್ಜೆವಳ (Śmd. 234). — ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲು. -ವಾಗಿಲು. = ಸೆಜ್ಜೆವಳ. (Śm. 46). — ಸೆಜ್ಜೆವಾಲಿಲಾತ. -ವಾಗಿಲಾತ. = ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲು. (Kk. 37).

ಸೆಜ್ಜೆರ ಸಜ್ಜಿರ. A bed (Čpr. 8, after 4; 8, 26).

ಸೆಟೆ ಸೆಟ್ಟೆ. = ಸಟೆ 2, etc. To bend (v. i.). ಲಕ್ಕಾ ಎಮ್ಮು ಪಾರಿಜಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಹಿಂಗಪ್ಪಯನ್ನು ನಿಗಂಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಮೊಸಕ್ಕೆ ಸೆಟೆದಿರುತ್ತದೆ (B. 3, 114).

ಸೆಟ್ಟಿ ಸೆಟ್ಟಿ. = ಸಟ್ಟಿ, etc. Tbh. of ಶ್ರೇಷ್ಠಿ. A respectful compellation for a banker, merchant or tradesman, and for certain men of the arts of industry (potters and oil-millers, My.); the head or chief of a caste (My.); etc. (Bp. 9, 8; 24, 22; B. 2, 25; Mhr. ಶೇಟ). ಬಿದರುಚಟ್ಟೀ ಮಾಜಿ ದಾ ಕ್ಷಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಆದಾನೇ? ಆನೆ ಮಟ್ಟಿದೇ ಸನ್ನು, ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಸೆಟ್ಟಿಯ ಪಾದು ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು.—ಸೆಟ್ಟಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ಆಳೆಯುತ್ತಾನೆ, ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.—ಸೆಟ್ಟಿ ಸಂಗಾರವಾಗುವಾಗ್ಗೆ ಪಟ್ಟಿಲೆಲ್ಲಾ ಸೂದ್ ಹೋಯಿತು.—ಸೆಟ್ಟಿ ಸಜಾನೇರು, ಲಿಂಗ ಆಡೀನೇರು.—ಸೆಟ್ಟಿ ಪೆಡ, ಕುಮ್ಮಾರ ಪಾಡ.—ಪೇಟೆಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸೆಟ್ಟಿ.—ಒಟ್ಟಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ನರೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಬದ್ಕಾನೆ?—ಬೆಟ್ಟಿ ಬೆಸಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನು, ಸೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟಿಜನ್ನ ಆದರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗದೇ?—ಬಾಧವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ.—ಬಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಸರಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಡ (Prvs.). — ಸೆಟ್ಟಿ ಗಿಟ್ಟಿ. reit. ಸೆಟ್ಟೀ ಸಂಗಾ ಮಾತು, ಗಿಟ್ಟೀ ಸಂಗಾ ಮಾತ ಮಾರದು (Prv.).

ಸೆಟ್ಟಿತನ ಸೆಟ್ಟಿತನ. The state or business of a ಸೆಟ್ಟಿ; headship in a caste (My.). ಅತ್ತ ಕಣ್ಣಾಗ ಹೊತ್ತರೆ ಸೆಟ್ಟಿತನಾ ಮಾಡೀ ತೇ? (Prv.).

ಸೆಡ ಸೆಡ. 1. = ಸಟ 2, ನೆಡೆದು. P. p. of ಸಡೆ 1, in ಸೆಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸೆಡ ಸೆಡ. 2. = ನೆಡೆದು. P. p. of ಸಡೆ 2, in ಸೆಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸೆಡಕು ಸೆಡಕು. 1. = ಸಡಕು 2. (My.).

ಸೆಡಕು ಸೆಡಕು. 2. Pride, haughtiness, arrogance (Dp. 161, 8; My.; see ಕೆಡ್ಡು 5; T. also ಜಳುಪ್ಪು).

ಸೆಡವು ಸೆಡವು. 1. (= ಸಟ 1). Pride (Dp. 161, 4).

ಸೆಡವು ಸೆಡವು. 2. The state of being crooked or bent (My.).

ಸೆಡು ಸೆಡು. To be sewn, stitched together or united; to sew, etc. (ಸಮ್ಮಿತ Śmd. Dh.; see ತಟ್ಟು, ತಟ್ಟು 2, ತೇಪೆ).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 1. = ಸಟ 1, ಸಡೆ 1. To grow bulky or large, to increase (ಆಸ್ಫೋಟ್ಯ Śmd. Dh., c. r. ಸಿಡಿ; ಪ ಮುಗಿ Cm.; *cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಿಡಿ, ತಿಣ್ಣ, ತೆಪ್ಪ; M. ತಗು, to become stout, corpulent, thick, stiff; *cf.* also ಮಣ್ಣು 1). 2, to grow puffed up or proud (My.). 3, to become stiff, as a limb, a rope, etc. (My.). 4, to become erect from cold, as the hair of the body (My.).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 2. = ಸಟ 2, ನೆಟ. To grow crooked or bent, to bend; to shrink, to contract (ಪಕ್ಕ Śm. 91; Abh. P. 1, 76; Grj. 3, 22; Rāv. 9, 25; My.; *cf.* ಸಿಡಿ 1 & 2; Te. ಮುಡುಚು, shrinking, shrivelling; M. ಮಡಾಗು, T. ಮಡುಗು, to shrink, *cf.* ಕಿಡಿ; ನೆಡವು 1).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 3. (To shrink, to recoil?); to fear (ಭಯಪಡ್ ಆಪ್ Kk. 72; ಅಳ್ಳು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ಳು, ಸುರುಳ್, ಭಗಿ, ಭಯ ಪಡ್ ಆಪ್ Śm. 40; ಭೀರುತ್ವ 91; *cf.* ಸಿಗ್ಗು, ಸಿಂ 2, ಜಳ 1). See Abh. P. 7, 8; 9, 74; Grj. 4, 53; 9, after 58; Rāv. 6, 11; V. 9, 81; J. 28, 45; Bh. 3, 13, 16.

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 4. = ಸಟ 3. Crookedness. ಕಾಯ ಪಾಲಸದ ಯಂ ಕಟ್ಟುಕ್ಕೆ ಪಡ್ಡಪ್ಪ ಪೇ? (Si. 85).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 5. (= ಸಿಡಿ 7?). Fear, anxiety. — ಸೆಡವು. -ವು. To suffer fear, to undergo anxiety (Abh. P. 15, after 7).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 6. N. of a plant (ಬಿಡೆ Mr. 134).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. 7. = ಸಡೆ 2. A vessel for the reception of liquids or grain (ದಸಧಾನ್ಯಾಳಪರಿಣಾಪಕ್ಕೆ Śmd. Dh., c. r. ಸಿಡಿ).

ಸೆಡೆ ಸೆಡೆ. = ಪಡೆ. (S. Mhr.).

ಸೆಣಸು ಸೆಣಸು. 1. = ಸಣಸು, ನೆಳಸು 2. To be envious or jealous, to be filled with envious feelings (ಈರ್ಷೆ Śmd. Dh.; Čpr. 6, after 106; Abh. P. 5, 83; Grj. 4, 22; Bp. 42, 14; Śāv. 4, 122. 134; J. 4, 32; 7, 59; 14, 3; Abhā. 2, 31); to envy (with accusative, Abh. P. 1, 95; 17, 2). ಬಿರುದಗೆರ ಬಿರುದರ್ ಸೆಣಸುವರ್ (Śmd. 159). ಕಮಗಂ ಸೆಣಸುವ ಭಟರ್ ಆರ್ (177). See s. ಮುಡೆ 3. *Cf.* ತೆಣಸು? — ಸೆಣಸಾಟ. -ಆಟ. Unwillingness to be excelled. ಮುಂದೆ ಕೂಡೆ ನಂಗೆ ಸೆಣಸಾಟವೆದೇ? (Prv.).

ಸೆಣಸು ಸೆಣಸು. 2. Anger, wrath (ಕೋಪ, etc. Kk. 43; ಮುಳಿಸು, ಕಸುಗಣ್ಣು, ಒಡಸೊಡಸು, ಕಾಯ್ವು, ಕಿನಿಸು, ಕಡಿದ್, ಮುನಿಸು, ಸೀತಡ್, ಕೋಪ Śm. 39; ದಣ್ಣೆ Bhn. 27; Čpr. 1, 57; Abh. P. 13, 24; Śāv. 4, 121; J. 10, 42; Bh. 1, 8, 1; T. ಚಿಸ, ಚಮುಳ್ಳು, to be angry; ಚಿಸ, anger, wrath; *cf.* ಕಿನಿಸು 1 & 2; ಸಿಟ್ಟು?).

ಸೆಣಕೆ ಸೆಣಕೆ. 1. To be or become angry (ಕೆಣಕ Śmd. Dh.; *cf.* ಸಣಕೆ 1).

ಸೆಣಕೆ ಸೆಣಕೆ. 2. = ಸಣಕೆ 2. To wash (My.).

ಸೆಣ್ಕಲೆ ಸೆಣ್ಕಲಿಗೆ. = ಸಣ್ಣಿಗೆ. (B. 2, 37). — ಸೆಣ್ಣಿಗಮುಮ್ಮಳಾಮು. = ಸಣ್ಣಿಗೆ-. (S. Mhr.).

ಸೆಣ್ಣು ಸೆಣ್ಣು. = ಚೆಣ್ಣು, etc. A cluster, a tassel; a ball to play with (ಗೆಣ್ಣುಳ, ಕಣ್ಣುಳ Mr.; ಕರಗಣ್ಣುಗ

Ct. I, 104; *cf.* ಸೆಡು or ಸೆಡೆ 1). ಬಾಲಬಾಕ್ಯೆ, ಬಾಲಪಕ್ಯೆ ಎಸ್ಕೊಡೆ ಮುಖವು ಮೇಗಣ ಮುಖ್ತಿಸ ಸೆಣ್ಣು; ಮುಖ್ತಿಸ ದಕ್ಕೆ ಎಸ್ಕು, ಎಚ್ಚರು (Nr.). — ಸೆಣ್ಣಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To play with as with a ball (Bp. 36, 48).

ಸೆದಗೆ sĕdagĕ. = ಸದೆ 3. Trash, etc. (V. 37, 92).

ಸೆದಸೆ sĕdagĕ. = ಸಿದಿಗೆ 1. Tbh. of ಚಿತ್ತೆ. A funeral pile (ಚಿತೆ, ಚಿತ್ತೆ Hlå.).

ಸೆನ್ದವ sĕndava. Tbh. of ಸೈನ್ಧವ (Śmd. 357).

ಸೆನ್ದು sĕndu. 1. = ಸಿನ್ದು. To rub out, etc. (T. ಚಿದ, to destroy = ಅಬ್ 1; Tě. ಚೆದೆ, ruin; ಚೆದುಮು, to ruin; ಚೆರುಮು, to rub; *cf.* ಕರಿ 1, etc.).

ಸೆನ್ದು sĕndu. 2. Rubbing out, extinguishing, destroying, killing (ಒರಸು, ಪಂಜೆ Kk. 68; ಒರಸು Śm. 51). — ಸೆನ್ದುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A stick to kill with (Čpr. 5, 53).

ಸೆನ್ದುರ sĕndura. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ (Śmd. 357; Čpr. 2, 82; 8, 26; 8, after 73).

ಸೆಮ್ಬು sĕmbŭ. (= ಸಮ್ಬು?). N. of a plant (ಪತ್ಪಡಿ Mr. 150).

ಸೆಯ್ sĕy. = ಸಯ್ 1.

ಸೆರಗು sĕragu. Calamity, evil, mischief (Tě. ಚಿಱುಗು, ಚೆರುಪು, ಸಿಱುಗು; see ಸಿಱುಳು 2); sin, crime (Abh. P. 9, 196; 10, 19; 11, 7. 92; 13, 12. 47. 57; 16, 9). — ಸೆರಗ. -ಆತ. = ಸರಗ. A sinner (Śmd. 90 Mdb., o. r. ಸರಗ). 2, sin, crime (ಬಾತಳ Ct. I, 59, where probably ಬಾತಕ, or ಸೆರಗು, is meant).

ಸೆರೆ sĕrĕ. = ಸಾರೆ 2, ಸೇರೆ. The palm of the hand bent so as to receive or hold anything; a handful (My.; Bh. 2, 13, 50; B. 3, 50; Tě. ಚೇರೆ; T. ಚೆರಾಡುಲು, ಚೇರ್ಚು; see ಕೆಸುಸೆರೆ, ಮುಚ್ಚೆರೆ). ಆರ್ಯ ಕಡಮ್ಬು ಬಿತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ ಮುರಿಯದ್ದಾದ ಅಬಿಮಳಿ ಎಸಳದ ಸೆರೆಯುಂ (Śmd. 286). ಸಣ್ಣವರೂ ಚಿಮ್ಮಿಗ ಸೆರೆಯುತ್ತೆ ಕಡಿಮುದೆ ಮಿದ.—ಸೆರೇ ದರಮ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೀರೇ ಬ್ಯಾಡಾರ ಬೇಡ (Prvs.). — ಸೆರೆ ಬಿಗಿ. To join the two cup-palms for petition's sake (J. 18, 59). — ಸೆರೆಯು. -ಪರಿ. To become a palm bent so as to receive anything (Abh. P. 4, 39; 11, 135). — ಸೆರೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಸೆರೆ ಬಿಗಿ. (J. 19, 14). — ಸೆರೆವಿಡು. -ಪಿಡು. To let drop the (contents of a) palm (Śmd. 224).

ಸೆರೆ sĕrĕ. Tbh. of ಶಿರೆ. (ಶಾಳಿವತ್ರ, ಸಿರೆ Hlå. MS. 4, 98; Mr. 456). ಸೆರೆಯು ಸರ (ಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಾಯು, ಶಿರೆ Hlå.).

ಸೆರಿಗು sĕragu. = ಸಡಗು, ಸಡಂಗು, ಸೆಡಂಗು. Either end of a piece of cotton or silk cloth used as a garment; the loose end of a garment; that end which is put over the shoulder or head; the ornamental colored cross stripes near each of the ends (ಪಡೆ, ದಸ್ತಿ Nr.; ಅಂಚಲು Mr. 342; C.; Tě. ಚೆರಂಗು; T. ಚೆರಗು, a wing; see ಕೆಡೆ); cover, protection, refuge (Abh. P. 13, 70; C.). See ಒಡ್ಡಿಗು, ಒಳಸೆರಗು, ಕಡೆ-, ಕುಡಿ-, ಮುಡಿ-, ಮೇಲ್-; Čpr. 5, 22; Grj. 2, after 106; Bp. 47, 47; 52, 27; Rāv. 13, after 71; Rāghč. 17, 64. 65; J. 6, 55; 19, 16; 30, 20; Frll. 3, 29; B. 1, 25; 5, 159. ಮೇಲುಡು ಕುಬಡದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸೆರಿಗು (Śm. 71). ಸೀಡೆ ರು ಸೆರಿಗು (ಅಂಚಲು Hlå.). ಗುಡಿಯು ಮೇಲಿಗೆ ಕಳ್ಳು, ಸಡುರಂಗ ಬಾ ಕಳ್ಳು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆರಿಗು ಬಾ ಕಳ್ಳು; ದರವನು ಕೊಟ್ಟುಬಾತ ಬೇಡಿ (Sp.). ತಿಣಾ ಎಸ್ಕರೆ ಸೆರಿಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಾ, ಧಣಾ ಎಸ್ಕರೆ ಕೈರ ಬಾಸ ಪಡಿದು ಬಿಟ್ಟು (Prv.). — ಸೆರಿಗೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. = ಸೆರಗೊಡ್ಡು. To take the end of one's garment that is thrown over the shoulder, down under the shoulder, put both hands under it and stretch it forth as a sign of very humble petition (Čpr. 6, 87; C.).

ಸೆರಿಂಗು sĕringu. = ಸೆರಗು, etc. (Śmd. 48; Čpr. 4, 82; 10, 17; Bp. 11, 34; 14, 6; Śāv. 1, 40; 3, after 35; see ಕಡೆ-, ನಡು-, ಮುಂದಿರಿಂಗು). ಮೇಲುಡವ ಸೆರಿಂಗಿನ್ ಓಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Śmd. 135).

ಸೆರೆ sĕrĕ. 1. To narrow, to contract, to confine: to harass (see Si. s. ಚೇರ 2; T. ಚೆಱ್, to narrow, to contract; to destroy; to kill; see s. ಕೆಱ್).

ಸೆರೆ sĕrĕ. 2. = ಸಱೆ. (fr. ಕೆಱೆ, q. v.). Confinement, captivity, bondage; a hold, a prison (C.; T. ಚೆಱ್ಪಿ; ಕಾರೆ Hlå.; ಪ್ರಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಬನ್ಧಿ Nr.; ಬಳ್ಳನ್ದಿ Ct. I, 29; Čpr. 5, 36; Abh. P. 14, 43; 14, after 79; Grj. 3, after 103; J. 2, 5; 8, 3; Si. 322; see ಕೆಯ್-, ಪೆಗ್-). ಆ ಸಭೆಯ ಮದು ಅವನನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸದ ತನಕ ಸೆಱೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು (B. 5, 176). ಸೆಱೆಯ ಮನೆ (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ Nr.). ಸೆಱೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿ ಬೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸೆಱೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To fetter, to take prisoner. (ಸಿಲಿಯನ) ಸೆಱೆಗಟ್ಟು, ತನ್ದಪೆಂ (Rāv. 5, 130). — ಸೆಱೆಗೆಯ್. To confine, to hold fast or firm, to fetter (Čpr. 8, after 44; 10, 12; Abh. P. 1, 114; 9, after 191; Rāv. 6, after 11; Śāv. 2, 14; J. 8, 48). ಕುಳಂ ಪ್ರಾನವುಗೆ ಬೇಡ್ದಿ ಕಟ್ಟಂ ಪ್ರಳಂ ಸೆಱೆಗೆಯ್ದುವಾಗಿ ಉಳಾರದುಂ ವಿಳಬುದುಂ ಮೂಜ ದಾರದು (Śmd. 13). — ಸೆಱೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take prisoner, to imprison, to shut up (Čpr. 4, 15; Abh. P. 15, 45; J. 29, 49). — ಸೆಱೆ ಬಿಡಿಸು. = ಸಱೆ-. To release from confinement or prison (Bp. 40, 45; My.). — ಸೆಱೆ ಬಿಡು. Captivity to cease (J. 31, 63). — ಸೆಱೆಮನೆ. = ಸಱೆ-. A prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ Si. 298; ಗುಪ್ತಿ 426; J. 31, 26; B. 2, 25; 5, 57. 106; C.). — ಸೆಱೆಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರುವವನು (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಬನ್ಧಿ Si. 298). — ಸೆಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be enclosed, to grow captive, to be made prisoner, to get into prison (Čpr. 8, 62; J. 17, 20; 27, 3). ಹೊರೆಯುಳಗೆ (on account of—) ಒಬ್ಬ ಮುನಿಯಾಳು ಸೆಱೆಯಾಯಿತು (Prv.). — ಸೆಱೆಯಿರ್. -ಇರ್. To be imprisoned or shut up (J. 18, 8). — ಸೆಱೆಪ ಕೈ. -ಮುಕೈ. = ಸೆಱೆಮುಕೈ. (Čpr. 10, 111). — ಸೆಱೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take prisoner (Grj. 4, after 70; Śāv. 1, after 70; Bh. 2, 4, 12). — ಸೆಱೆಸಾಲೆ. A jail (ಕಾರಗೃಹ Mr. 197). — ಸೆಱೆ ಹಾಕು. To imprison (My.). — ಸೆಱೆ ಹಿಡಿ. = ಸೆಱೆವಿಡಿ. (C.; B. 4, 9. 217). — ಸೆಱೆ ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ. Taking prisoner (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Si. 434).

ಸೆರ್ಕು sĕrku. = ಸೆಱ್ಕು. To shove in, to put in, to insert, to tuck (the end of a garment) into another (part of the) garment (ಪಾಸ್ಯಾಕ್ಷರ ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; M. ಚರುಕು, ಚೋರುಗು; see ಮುಱ್ಕು 1; *cf.* ಸಿಱುಳು 1).

ಸೆಲದಿ sĕladi. = ಸೆಲ್ದಿ. A spider (Tě. ಚಿಲಂದಿ 2; T., M. ಚಿಲನ್ತಿ). — ಸೆಲದಿಸರ್. A spider's thread or web (Bp. 43, 38). — ಸೆಲದಿಪುಡು. A spider (Bp. 13, 19).

ಸೆಲನ್ದಿ sĕlandi. = ಸೆಲದಿ. (V. 9, 56; Śāv. 2, 73).

ಸೆಲವು sĕlavu. Leave, permission, order (J. 10, 47; 12, 14; Tě.; Tě. also: expenses, charges; expendi-

ture; dismissal; *cf.* ಸಡ್ 1). — ಸೆಲವುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get permission (J. 20, 56).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 1. Sound, noise; echo (M. ചലപ്പു, ചല; T. చల్పు; *cf.* ಕಲ್; T. చల్, a clap of thunder; *cf.* ಸೊಡ್ 1). ಶಬ್ದದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸೆಲೆ (ಪ್ರತಿಪ್ರುತ್, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ Sk. 60).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 2. A spring, a fountain-head (Tē. చెల, ಸಲ; see ಚಲುಮು). — ಸೆಲೆಹೊಡೆ. -ಬಿಡಿ. A spring to be opened (Bp. 18, 63).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 1. Tbh. of ತಿಲೆ (Śmd. 357; Abh. P. 12, 68).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 2. Tbh. of ತಿಪ No. 3. See ಚಿಟ್ಟು-.

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 3. Tbh. of ಚೀಲ. Cloth. See Rāghč. s. ಸುರಿತಿ.

ಸೆಲ್ಲಿಹ sĕllĕha. = ಸಲ್ಲಿಸ. ಸೆಲ್ಲಿಹಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಪಲ್ಲ, ಪಂಕ Nr.).

ಸೆಳ sĕḷa. = ಸೆಳಮು, etc. P. p. of ಸೆಳೆ 2, in ಸೆಳ ತೊಳ್ಳು (My.) and ಸೆಳ ಸೆಳಮು (Bp. 47, 47; 60, 48).

ಸೆಳತ sĕḷata. The act of pulling (My.). 2, spasm (of the muscles, My.). 3, the force or velocity of a stream (My.).

ಸೆಳದು sĕḷadu. = ಸೆಳೆದು. P. p. of ಸೆಳೆ 2. (C.; Dp. 32, 2; see ಸೆಳ-).

ಸೆಳವು sĕḷavu. The force or velocity of a stream (C.; B. 4, 38. 104).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 1. To cause to pull, etc. (My.).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 2. = ಸೆಣಸು 1. To be envious, etc. (J. 22, 35).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 3. To cause to cane or flog (My.).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 1. A twig, a small branch, a stick, a staff, a rod, also one for training or punishing children (ಚಾಲಿಕ್ಕಾದಣ್ಣ Śmd. Dh., Śm. 114; Čpr. 3, 83; J. 10, 12; Bh. 1, 12, 3; Tē. సెల; M. ചില്ലി, ചില്ല, a small branch; Tu. ಗೆಲ್ಲು, a branch, twig; *cf.* ಚಳ್ಳು, ಸಲ್ಲು; ಕೆಲ್ಲಿ?). ದಾರ ಸೆಳೆ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೋಡಪ, ತೋಟ್ಟ Nr.). ಸೆಳೆಗೆ ಹೆದರಿದ ದುಗು ಬಳಿಗೆ ಹದರ್‌ಲೆಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಸೆಳೆಗೊಮ್ಮು. -ತೊಡು. A slender branch (Śm. 118; Čpr. 7, 45; Grj. 3, after 103). — ಸೆಳೆಗೋಲ್. -ತೋಲ್. A slender stick (Bp. 31, 4). — ಸೆಳೆನಡು. A waist like a small rod, a thin, delicate waist (Śm. 118; J. 8, 19; 26, 11). — ಸೆಳೆಮಿಂಚು. A rod-like lightning (Rāv. 8, 4; Śāv. 1, 46. 51). — ಸೆಳೆವಿ ಪಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a small branch (J. 18, 25).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 2. To cane, to beat or flog with a stick (My.; *cf.* ಚಿಡಿ 4?).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 3. = ಸಳೆ. To draw or attract towards one's self, as a net (Bp. 27, 26), as a dear person (J. 13, 24; Bh. 1, 8, 61), as a military force (J. 18, 3), as the essence of poetical works (Čt. I, 1); to attract, to captivate, as people's eyes and mind (Bh. 1, 5, 8); to attempt to catch, as a reflected image (Prll. 3, 27); to take, as a drop (Rāv. 8, 117), as a bow (J. 25, 31); to levy forcibly, as tribute (Bh. 2, 3, 7); to take away, to rob, as grass (Čpr. 8, after 4), as a sword (Śāv. 3, 40), as a bow (Śāv. 4, 30) and all sorts of things (Bh. 2, 3, 6); to remove, as pride (J. 18, 2); to pull or take off or remove forcibly, as the end of a woman's garment from her breast (J. 25, 3), as the folds of a garment tucked in (J. 26, 19); to pull from an inclosure or sheath, as an arrow (J. 13, 36; Rām. 3, 8, 69), as a sword (J. 23, 61); to pull, as an ear (Čpr. 5, 64), as hair (Čpr. 6, 29), as the branch of a tree (Rāv. 9, 24); to pull up, to draw, as the reins (Rām. 3, 2, 22); to pull out, as pearls out of—(Rāghč. 17, 72); to pull or bend upwards (J. 28, 46); to pull or shake about, as clothes in washing (Bp. 60, 48); to draw up or suffer spasms, as the muscles of a limb or a limb (My.); to rush, to move forward with impetuosity, as the water of a stream or river (J. 6, 3; 9, 23; ಅಳದಡಿ ಇ Śmd. Dh., Śm. 114; ಉಬ್ಬಸ Śm. 86; ಸುಳಿ 107; ಕಡಿದ್, ಇದ್, ಸುಳಿ, ಪಂದುಮತ್ತ 63; ಪಂದುಮತ್ತ Kk. 71; ಕೆಡ್ Śmd. I; *cf.* ಪಳಕು 1 & 2. Remark: Sk. 89, 273. 319. 320 uses it = ಎಡ್, to draw, as a carriage, etc., which is unwarrantable). P. pa. ಸೆಳದು, ಸೆಳೆದು. ಸೆಳದು ತೊಟ್ಟಾರ್ದಂ (ಇಳಿಗೊಟ್ಟಾದು Čt. II, 96). ಪರಧರ್‌ದ ಸೆಳೆದು ತೊಳ್ಳು ಬಾಳಕನಲ್ಲಂ (Jm. 22).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 4. = ಸೆಳೆದು. P. p. of ಸೆಳೆ 3, in ಸೆಳೆ ಸೆಳೆದು (J. 6, 3).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 5. Pulling; pulling off; robbing. 2, the force of a stream or river (J. 25, 4; see ಪಡೆ-). — ಸೆಳೆಮುಂಡ. (Śmd. 385, o. r. ತೂಗುಮುಂಡ; Kk. 96). A cot that is pulled: a swinging cot (Čpr. 8, 8; Abh. P. 3, 75). — ಸೆಳೆಸೀರೆ. A woman's garment that is pulled off (Bh. 3, 2, 10). — ಸೆಳೆಸೂರೆ. Robbing and plundering (J. 10, 53).

ಸೆಳೆಯು sĕḷĕyu. Tbh. of ಪಲ್ಲ 1 (?). See Mr. s. ಜುಂ.

ಸೆಳ್ಳ sĕḷḷa. = ಚಳ್ಳಿ, etc. Cordia myxa Lin. ಸೆಳ್ಳದ ಮರ (ಪೇರು, ಸ್ಪೀಡ್ಯಾತಕ, etc. Nr.).

ಸೆಳ್ಳು sĕḷḷu. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಸೆಳ್ಳುಗುರ್. -ಬುಗುರ್. (Čt. II, 68; Śm. 118). A long (but nice pointed) nail (of women, Grj. 2, 87; 5, 61; 5, after 76; J. 15, 43; Rām. 6, 10, 12). ಪೇಡಪಿಂದು... ಸುಣ್ಣಿಟ್ಟಿದೊರಗಳ ಮೊಲೆ ಕೆಸ್ಸ ರಿಂದುಸಿಟ್ಟು, ಸೆಳ್ಳುಗುರ ಸ್ಥಳಿ ಒಲಿದೊಲಿದು ಮಿಸಿದು (Rāghč. 17, 66).

ಸೆಳ್ಳೆ sĕḷḷĕ. A wound made by scratching or a wale (ಚಪ್ಪರ ಗಾಯು, ಬಾಸುಂ G. 504).

ಸೇಕ sēka. 1. = ಸೆಕೆ, etc. Heat (Čpr. 2, 74; Bp. 46, 31; Tē.; Mhr., H. ಶೇಕ, warming one's self before a fire; fomentation of a limb with heated cloths, leaves, etc.; warming or fomenting another; a little fire of sticks and rubbish for warming one's self). See ಸಸು-.

ಸೇಕ sēka. 2. Sprinkling, besprinkling, moistening; aspersion; pouring out, effusion, emission; seminal effusion, impregnation; a libation, an offering; seminal fluid; a drop. See ಆಭಿಷೇಕ, ಉತ್ಸೇಕ, ನಿಷೇಕ.

ಸೇಕಡಾ sēkaḍā. Per hundred; an aggregate of one hundred (My.; Mhr., H. ಶೇಕಡಾ).

ಸೇಕದಾರ sêkadâra. = ಶೇಕದಾರ. (My.; Sl. 259).

ಸೇಕಪಾತ್ರ sêka-pâtra. A vessel for pouring out or holding water; *a baling-vessel, a bucket.*

ಸೇಕರಾವುತ sêka-râvuta. A boasting horseman (Mhr. ಶೇಖಿ, boasting, vaunting). ಸೇಕರಾವುತ ಎಲ್ಲಿ? ಗೋಕುರಾಷ್ಟಮಿ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಸೇಗುಡಸಿ sêguḍasi. = ಸೇಗುವಿ, etc. (Z.).

ಸೇಗುಡಿ sêguḍi. = ಸೇಗುವಿಕೆ, etc. (Z.).

ಸೇಗುಡಿಕೆ sêguḍikĕ. = ಸೇಗುವಣಿ, ಸೇಗುವಿ, ಸೇಗುವುಕೆ, ಸೇಗುಜೆರ್. A medical plant considered as one of the eight principal drugs (ಕಟುರೋಹಿಣಿ, ಮುಷ್ಕರ, ತ್ರಿಂಗ, ಪ್ರಸ್ಥಾಂಗ, ಜೀವಕ Nr. *b*; ಸೇಗುವಕೆ Nr. *a*).

ಸೇಗುಡುಕೆ sêguḍukĕ. = ಸೇಗುವಿಕೆ, etc. (Nr. *a*; ಪೃಷ್ಟಿಪರ್ಣಿ Mr. 139, c. r. ಸೇಗುವಿಕೆ).

ಸೇಗುಜೆರ್ sêgurĕr. = ಸೇಗುವಿಕೆ, etc. The shrub Cadaba indica Lam. (Z.).

ಸೇಚ sêča. = ಸೇಚನ. (Čpr. 6, 38). See ಆ-.

ಸೇಚಕ sêčaka. Sprinkling, a sprinkler; a cloud. (ಹೋಮ G.).

ಸೇಚನ sêčana. The act of sprinkling, watering, besprinkling, moistening, pouring out, shedding, aspersion, effusion; impregnating, engendering; dripping, oozing out. 2, *a baling-vessel, a bucket.* See ತಳ್ಳು, ತುಳುಕು1.—ಸೇಚನಗೆಯ್. -ಒ-. To sprinkle, to besprinkle (J. 19, 45; 34, 5).

ಸೇಚನಕ sêčanaka. = ಸೇಚನ. See ಆ-.

ಸೇಚನಿಕ sêčanika. The act of scattering or sprinkling (Čpr. 5, after 19).

ಸೇಚಿತ sêčita. Sprinkled, poured out, effused (Čpr. 1, 72).

ಸೇದು sêḍu. 1. = ಸೇದ್. (fr. ಸೆದೆ 2). Bending, shrinking, contraction (Bh. 3, 9, 24). — ಸೇದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrink, to contract (Čpr. 8, after 4; Grj. 9, after 58; Bh. 1, 19, 23; 3, 9, 23). ಆಡಬಿಯೊಳು ಮುದ್ದು ಮೊಡದು ಗಿಡ ಸೇದುಗೊಣ್ಡಿಪ್ಪು, ಮುಖಿಯೊಳಗೆ ಕಮುಲ ಬೆಳದಪ್ಪು ಪೆಣ್ಣಿನ ಮುಖಿಯ ಕೆಮ್ಮು! (Sp.). — ಸೇದುಗೊಳ್. -ಒ-ಕೊಳ್. = ಸೇದುಗೊಳ್. (Rāv. 9, 28). — ಸೇದು ಪದು. = ಸೇದ್ವಪು (Śmd. 28). To shrink, etc. — ಸೇದುವಡೆ. -ವಡೆ. = ಸೇದುಗೊಳ್. (Rāv. 8, 125).

ಸೇದು sêḍu. 2. = ಸಿಟ್ಟು. Anger, etc. (B. 4, 16).

ಸೇನೆ sêṇi. Tbh. of ಪೈರಣೆ (Śmd. 345 Mdb.; ಸಮೂಹ ಕೆ.; ಜಂಗುಳಿ, ಸೆರವಿ, ಗೊಣ್ಡಣೆ, ಪಿಣ್ಣು, etc., ಪೈರಣೆಕೆ Kk. 17; ಪಿಣ್ಣು, ಒಟ್ಟುಪೆ, ಕಿಕ್ಕಸ್ಸ, ತಣ್ಣು, ಪೊಣ್ಣು, etc., ಪೈರಣೆಕೆ Śm. 54; ಪಿಣ್ಣ, ಪೃಣ 96).

ಸೇಪ sêṭa. Tbh. of ಪೈರಪ (Śmd. 368; Bp. 34, 6).

ಸೇತು sêtu. A ridge of earth, a mound, a bank, a *causeway*, a dike, a dam, any raised piece of ground separating fields; a landmark; *a bridge* (ಬಾಂಧ, ಕಟ್ಟೆ Mr. 416; ಬಂಧ, ಕಟ್ಟೆ Hlā.; ಕಟ್ಟೆ, ಆಲಿ Sl. 104). 2, = ಸೇತುಬನ್ಧ (Śmd. 188). 3, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. or Tapia crataeva (ಬಾಂಧವಪಲಗ G.).

ಸೇತುಬನ್ಧ sêtu-bandha. The ridge of rocks extending from the south extremity of the Coromandel coast towards the island of Ceylon (supposed to have been formed by Hanumat as a bridge for the passage of Râma's forces against Râvaṇa, Sk.). 2, any causeway, bridge, etc.

ಸೇತುಬನ್ಧನ sêtu-bandhana. = ಸೇತುಬನ್ಧ No. 1. (My.).

ಸೇತುಯಾತ್ರೆ sêtu-yâtrĕ. A pilgrimage to the sêtubandhana (My.).

ಸೇತುವೆ sêtuvĕ. A bridge (My.; B. 4, 113. 204).

ಸೇತುಸ್ನಾನ sêtu-snâna. Bathing at sêtubandhana (My.).

ಸೇದಿ sêḍi. (= ಶೇದಿ). — ಸೇದಿಬಾವಿ. N. (Bp. 27, 35).

ಸೇದು sêḍu. 1. = ಸೇವ್. To draw up water (from a well hand over hand by means of a rope, My.; Tk. ಶೇದು; T. ಬಾದುಮು); to pull in (a string, as that of a paper kite, etc., My.; B. 4, 176); to draw in with the mouth, to drink (as blood, Bh. 3, 22, 48, or as another's life, Bh. 7, 1, 18); to snuff, to draw in with the breath (as snuff, the mucus of the nose, My.); to draw in (as breath, My.); to draw in a fluid (as roots, B. 3, 34); to draw or smoke (as a pipe, a shiroot, opium, etc., My.; B. 4, 40); to draw along, to drag (Bh. 3, 19, 46); to pull (as an elephant's trunk, J. 7, 47); to take away, to rob (as a cart, Râm. 1, 8, 31). 2, muscles, limbs or the tongue to draw up or suffer spasms (My.; ಇವಂಗೆ ಸೇದಿ ಹೋಗುವದು, not to be able to speak a word, My.); to throb and pain (as a wound, etc. in which pus is forming, My.); to be contracted or shrunk (as the belly, B. 3, 123). ಸೇದುವ ಬಾವಿ (ಉಪ್ಪು, ಪ್ರಮಿ, ಕೂಪ Sl. 90); ಸೇದುವ ಬಾವಿಲ್ ಪೆಸಯಿನ್ದ ನೀರೆತ್ತುವ ರಾಟೆ (343; see G. s. ರಾಟೆ). ಪ್ರಾಸಿಳವಿ ಸೇದುವ ಆಸಿಲಂ (ಪುರಶ Mr. 53). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮುಂಗಡಾದ.—ಸೇದಿದ ನೀರು ಮಾವಿಂದಿ ಮಾಕ್ಕಾ ದಕ್ಕಿ (Prvs.). (*Cf.* M. ಶೇಗು, ಶೇದು, to draw water, empty a well, bale out for irrigation).

ಸೇದು sêḍu. 2. Drawing, etc. — ಸೇದುಬಾವಿ. A well for drawing water (My.). ಸೇದುಬಾವಿ ಕಣ್ಣು, ಕ್ರಾಯಿ ಸಣ್ಣಿಕ್ಕಿದ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಗೆ (Prv.).

ಸೇದೆ sêḍĕ. Fatigue, weariness, distress (ಜಯದ್ರ Ct. I, 50; II, 37; Kk. 46; Śm. 59; Tk. ಬಾಡೆ, ಸೇಡೆ).

ಸೇದ್ಯ sêdya. Cultivation, tillage, farming (Tk.; R.; *cf.* ಕೆಯ್ 2).

ಸೇನ sêna. 1. Tbh. of ಪೈರಣ (Čpr. 6, 27).

ಸೇನ sa-ina. 2. Having a lord, possessing a master or leader (Sk.). 2, = ಸೇನಾ. (Sk.).

ಸೇನ sêna. 3. An officer who collects the revenue in a village (H. ಸೇನಾ).

ಸೇನಬೋವ sêna-bôva. = ಶಾನಭೋಗ, etc. The clerk of a village or of some villages (ಶಾನುಭೋಗ, ಉಪ್ಪರಜುವರ Hlā.; ಉಪ್ಪರಜುವಿ, etc. Mr. 358; Bp. 9, 42).

ಸೇನಾಂಗ sêna-aṅga. *A component part of an army.*

ಸೇನಾಧಿಪತಿ sênâ-adhipati. The leader of an army, a general (ಪಡೆವರ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ, etc., ಪಡವಾಯಿ Sl. 279).

ಸೇನಾನಾಯಕ sênâ-nâyaka. = ಸೇನಾನಿ. See Mr. s. ಉಪ್ಪಾವರ ಪ್ರಧಾನ.

ಸೇನಾನಿ sênâ-ni (*i. e.* ni). *The leader of an army, a commander, a general* (ಪಡೆವರ Śm. 45). *Skanda*, the god of war.

ಸೇನಾಪತಿ sênâ-pati. An army-chief, a general (ಬಲಿ, ಪ ಮುಖ Nn. 16; Čpr. 2, after 93).

ಸೇನಾಮುಖ sēnā-mukha. *A division or battalion of an army, a company consisting of three elephants, three chariots, nine horse and fifteen foot.*

ಸೇನಾರಕ್ಷ sēnā-raksha. Army-protector: *a guard, a sentinel.*

ಸೇನೆ sēne. ಸೇನಾ. = ಪಾನೆ, ನಾನೆ. *A host, an army, an armed force* (ಪಡೆ Kn. 114. 127; Śm. 90).

ಸೇನ್ದು sēndu. (Śmd. 48). = ಸೇದು 1. To draw water out (of a well, ಜಲಸಿಕ್ತ ದುಗ Śmd. Dd.).

ಸೇನ್ದೂರ sēndūra. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ. (ಭಾಗವಹ್ಮದ G.).

ಸೇಬು sēbu. An apple (My.; Sk. ಸೇವ; see H. s. ಸೀಬಿ).

ಸೇಮ sēma. Tbh. of ಕ್ಷೇಮ (Śmd. 346).

ಸೇರ್ sēr. = (ಸಾರ್ 1), ಸೇರು 1. To become or be close or near; to go to; to approach; to reach; to come; to belong to; to enter; to be included; to be connected with; to join; to side with, to join; to join, to have connection with (a female); to assemble, to meet, to be collected; to agree to, to concur with; harmony, concord or friendship to exist; to suit or agree with, as food; to be suitable or agreeable (ಸಾನುಮತ Śmd. Dh.; My. as ಸೇರು; T. ಚೇರ್, ಚೇರು; M., Tē. ಚೇರು); to obtain (Bp. 30, 14 as ಸೇದು). P. p. ಸೇರ್ದ (J. 31, 30).

ಸೇರಿಕೆ sērikĕ. Meeting, union, etc. (ಮೇಲಳ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮು Sl. 398); agreement, etc.

ಸೇರಿಗೆ sērigĕ. Being or coming near, approaching, etc. (ಉಪಸನ್ನ Mr. 457).

ಸೇರಿಸು sērisu. To join (v. t.); to put together; to put to; to attach; to cause to reach or arrive at; to put into; to make enter; to insert: to fix; to assemble (v. t.). ಸ್ಮೃತ್ತ ಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೂರಿನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಏಳತಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಗೊಳಿಸುವದು (ಏಳತಾಲ, etc. Sl. 62); ಹಿಡಿಗೋಲು ಮುಕ್ತಾದವು ಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ದವ ಸೇರಿಸಿ ತಕ್ಕ ಕೂಲಿ (ಆತರ 84); ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಂಗಡ್ಡಗಳು (ಅಂಜಲಿ 212); ಅನೇಕ ಪರಿಮಳ ದಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪ (ದ್ರವ್ಯಧೂಪ 227); ಹೊಡವನ್ನು ಸುಡುವ ಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಚಿತಿ (ಚಿತೆ, etc. 297); ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಳಲಿತ 379). ಇವನ್ನು ಆರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸ ಬಾರದು (B. 2, 8). ಹಲವು ಪ್ರಾಸ್ತಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು (4, 81). ವ್ಯಾಪಾರದೊಳಗೆ ಬಣ್ಣವಲವನ್ನು ಸೇರಿಸುವದು ಒನ್ನುವಿಧ ಉಣ್ಣು (5, 101). ಸಾಕಿದ ದುಗ ಪಾಳ ಸೇರಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Bp. 5, 42; 35, 54; 40, 40; 49, 15; Ō. Bp. 42, 24.

ಸೇರು sēru. 1. = ಸೇರ್, q. v. P. p. ಸೇರಿ. ಒನ್ದು ಸರಮಾಗಿ ದ ಹಾರಂ ಕಣ್ಣಿಕೆ; ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ ಸಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 338); ದನ್ದೆ ನಿಮಿಡಾಗಿರಲು ಸ್ವರ್ಗವದಕ್ಕು; ಸೇರಿಪ್ಪ ಕುಸುಮದಮ್ ಉತ್ತಂಸಮಕ್ಕುಂ (334). ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದಗಳ ಗುಮ್ಮು ಹೇಡಿಲ್ ಪಟ್ಟಿತು (Sl. 28); ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸೇರಿ ಕರೆಯಿಸುವದು (ಸಂಹೂತಿ 55); ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣು ಸೇರಿ ನೋಡುವಿನಿನ್ನ ಆಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಬ, ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72); ಹೋಣಿ ದುಷ್ಟಾದವುಗಳಿನ್ನ ಹಾಯ್ದು ಆಜೇ ದವಕ್ಕೆ ಸೇರ ತಕ್ಕ ದುಸ್ತರಜಲವುಳ್ಳ ಹೊದ್ ದುಷ್ಟಾದವುಗಳು (ಕಾವ್ಯ 83); ಈ ಪ್ರಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಧೂಮಿ (ಸೀದು 113); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರದೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಕೂದಲು (ತೀರ್ಥ್ಯ, etc. 216); ಬಣ್ಣೆಯು ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಆಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಮೇ ದವ ಬಳೆ (ಸೀಮಿ, etc. 276); ಅನೇಕರು ಸೇರಿ ಸ್ವೈತ್ರ ಮಾಸದವರು (ಚಾಕ್ಷಿಕ, etc. 292); ಎರಮು ಸೇನೆಗಳೂ ಮೊಮ್ಮೆಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಮುವ ಪ್ರಸ್ಪರ್ಧಯುದ್ಧ (ತುಮುಲ 294); ಮುರಕ್ಕೆ ಸೇರದೇ ಇರುವ ಕಬ್ಬಿಣ ನೇಗಲು (ನಿರೀಸ, ಕೂಟಿಕ 303); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಣು ಒತ್ತಾಗಿರುವನ್ದಾದು (ಘನ, ನಿರಪ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಸರ್ಪನ ಉಬ್ಬೆಯ ನಿರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಬ್ಬೆಯನ್ತೆ (Sp.). ಪಿತರೊಳಗೆ ಸೇರದಿವ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? (Dp. 167). ದಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಊರ ಸೇರಿರ್ದ, ಫಲವೇನು? (167). ದುರ್ಜನರ ಸೇರದಿರು, ಮನವೆ! (172). ನನಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಣು ಅಮವದು ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 16). ಗಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ ಮೊದಿಗಿನ್ದ ಬನ್ದು, ಆ ಗೂಡು ಸೇರಿತು (2, 6). ದೊಷ್ಟಪ್ಪನೆವ್ವವನು ಪಟೆಂಗದೊಳಗೆ ಸೇರಿ (2, 25). ಆದರು ಒಬ್ಬರಿ ಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ, ವಿಪಾಲು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಗಳಾಮುತ್ತಿದ್ದರು (2, 30). ಆ ಹುಚ್ಚು ಮಬ್ಬಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲ (2, 45). ಬೆಳ್ಳಗಳಿಗೆ ಹೊಲಸುತನ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (3, 31). ಎರವನೆಯವರು ಪದುಗೆ ಸೇರದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಪ್ತ ಎರವನೆಯವರಿಗೆ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (3, 105). ಬಣ್ಣ ದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ದೊಷ್ಟ ದೇಹಗಳು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ (4, 98). ಪ್ರಾಪ್ತ ಸಂಸಾರ ಬಿಟ್ಟು, ಆವವಿ ಸೇರಿ, ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾಯಿತು (4, 170). ಸೆಣ್ಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಣು (4, 194). ಬೌದ್ಧಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು ಜನರು ಬೇಜ್ ಯಾವ ಮತಕ್ಕೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ (4, 214). ಕೆಟ್ಟರೂ ಪಟ್ಟಣಾ ಸೇರ ಬೇಕು.—ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ಪ್ರಾಯಿಗೆ ಸಹ ಸೇರದು.—ಬೇಕು ಅಪ್ಪಾ ಪ್ಪಣ ಪ್ರಾಣ ಸೇರುವನೇ?—ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವಿಪ್ಪವರಾದರೆ ಪ್ರಾಣ ಸೇರುವನೇ?—ಸೇರದ ಗಣ್ಣಿನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು (Prvs.). See Bp. 11, 10; 26, 50; 28, 37; 30, 14; 43, 7; 48, 15; Rāv. 9, 23; J. 1, 5; 6, 42; 18, 23; Prv. s. ಹೋರು 1.—ಸೇರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to enter or come into (B. 2, 8; 5, 13). — ಸೇರು ಸೇರು. rep. (J. 25, 29).

ಸೇರು sēru. 2. Meeting, etc. — ಸೇರುವಡಿ. Friendly intercourse (Rām. 6, 51, 84).

ಸೇರು sēru. 1. A seer, a measure of weight or capacity that varies in various parts of the country (C.; Tē.; T. ಚೇರ್; M. ಶೇರ್; Mhr., H. ಶೇರ; B. 4, 40. 71; 5, 102). ಸೇರು ರಾಜ, ಮಣ ಬನ್ಯ.—ಸೇರು ಹೋದಿದ ಪ್ರಾಸು ಧಾರ ಹೊತ್ತೀತೇ?—ಸೇರು ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಮಾಪಾಟದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಸಟ್ಟು.

ಸೇರು sēru. 2. See Mr. s. ಪತಮುಲಿ.

ಸೇರುವಿಕೆ sēruvikĕ. Joining, etc. (ಸನ್ಧಿ, ಶ್ಲೇಷ Sl. 390). ಹೆಣ್ಣು ಪಮುವಿನ ಬಡಿಗೆ ಗಣ್ಣು ಪಮುವು ಕಾದುಕುರವಾಗಿ ಸೇರುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ 396); ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರುವಿಕೆ (ಯೋಗ, ಸಂಗತಿ 410).

ಸೇರುವೆ sēruvĕ. = ಸೇರ್ವೆ. Connection (Rām. 1, 6, 48; Bh. 1, 8, 72); company (J. 6, 22); assemblage, mass (Bp. 20, 35). (Tē. ಚೇರುವೆ). 2, a herd of cattle (My.). See ಉಳಿತ; ಸನ್ದು ಸೇರುವೆ. — ಸೇರುವೆಮಾಗು. -ಆಗು. To be joined together (J. 6, 34).

ಸೇರುವೆಗಾವಿ sēruvĕ-gāra. The native officer in charge of the public establishment for rearing cattle (My.).

ಸೇರೆ sēre. = ಸೆರೆ, etc. (ಪ್ರಸ್ಥತಿ Sl. 212; My.; Bp. 12, 28; J. 6, 21). ವೇದಪಾಠಸಮುಯದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಪ್ರಮಸ್ಕಾರವಿನಯಧಾವಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಗಿದ ಕೈಯ್ಯಳ ಸೇರೆ (ಪ್ರಣ್ಣಾಂಜಲಿ Sl. 246). See ಒಟ್ಟಿಕೆ.

ಸೇರಿಸು sēru. = ಸೀದು 2. To rail at, to scoff, to treat with derision or scorn (Bp. 36, 28; 45, 15).

ಸೇರ್ವೆ sêrvĕ. = ಸೇರುವೆ No. 2. (My.). (T. ಚೇರ್ಪು, mixture, commixture; a body of soldiers).

ಸೇರ್ವೆಗಾರಿ sêrvĕ-gâra. = ಸೇರುವೆಗಾರ. (My.; T. ಚೇರ್ವೆಕ್ಕಾರರ್, a commander of a body of soldiers).

ಸೇಲೆ sêlĕ. = ಶೇಲೆ, ಸಾಲೆ 2, etc., ಸೆಲೆ 3. Tbh. of ಚೇಲ. Cloth, etc. (Bp. 21, 11; 23, 36; My.).

ಸೇವ sêva. (Śmd. 25). Tbh. of ಶೇವ (P).

ಸೇವಕ sêvaka. Serving; worshipping; practising; servile, dependent; (service, devotion). 2, *a servant, an attendant, a follower;* a worshipper, a votary (ಅಳ್ Śmd. Dh.; Śm. 115; ಗಮುಚೇವ Mr. 157). Feminine ಸೇವಕಳು (B. 5, 286). ಸೇವಕನಿಗೆ ಬಾವಕತನವಿರ ಬಾರದು.—ಶಾರತಮ್ಯವಱಯದ ದವ ಮೊರೆಯಲ್ಲ, ಮೂತು ಮಿಾಱಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ (Prvs.). — ಸೇವಕವ ಗೌರವ್ಯ. N. (Bp. 59, 8).

ಸೇವಕಾವೃತ್ತಿ sêvaka-â-vṛitti. The business or functions of a servant (My.).

ಸೇವಗೆ sêvagĕ. (Śmd. 25). = ಸಾವಿಗೆ, etc., ಸೇವಿಗೆ. Macaroni, vermicelli (Bp. 19, 65; Râm. 5, 8, 69).

ಸೇವಧಿ sêva-dhi. = ಶೇವಧಿ. (Sk.).

ಸೇವನ sêvana. 1. The act of following, serving, service; devotion or addiction to, being fond of, fondness for, using, practising, adopting, enjoying, taking, trying. — ಸೇವನ ಮಾಡು. To use, to enjoy, to take (B. 4, 25. 149).

ಸೇವನ sêvana. 2. *The act of sewing, darning, stitching;* a sack.

ಸೇವನೆ sêvanĕ. = ಸೇವನ 1. Service; devotion or addiction to, etc. (Cpr. 4, 3; 6, 86; Bp. 13, 10; 26, 47; My.).

ಸೇವಂತಿ sêvanti. = ಸಾವುಂತಿ, ಸಾವುಂತಿಗೆ, etc. A kind of jasmine, Jasminum auriculatum Vahl. (ಮೂಗಱಿ, ಯೂಱಿಕೆ Mr. 123; Sk. ಸೇವುಂತಿಕಾ, ಸೇವುಂತಿಕೆ, ಸೇವತಿಕೆ, the Indian white rose, Rosa glandulifera).

ಸೇವಂತಿಗೆ sêvantigĕ. = ಸೇವಂತಿ, etc. Jasminum auriculatum (ಮೂಗಱಿ, ಯೂಱಿಕೆ Hlâ.; ಗುಜ್ಜಗೆ Śm. 26; Kk. 22; ಕಾತಿ Cţ. I, 38; ಪತಪತ್ರ, ಮೂಗಱಿ Nn. 49). ಮೂಗಱಿ, ಗಣಿಕೆ, ಯೂಱಿಕೆ, ಅಮ್ಮುಜ್ಜೆ ಎನ್ನದೆ ಸೇವಂತಿಗೆ; ಅದು ಪಿಜ್ಜಣ್ಣಮೂವದೆ ಜೇವುಪ್ಪುಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Grj. 5, 55; J. 3, 33; 8, 23. 2, the garden-flower Chrysanthemum indicum Lin. (My.; T. ಪಾವುಂದಿ; Tĕ. ಚೇವುಂತಿ, ಸೇವುಂತಿ, ಸೇವಂತಿ; M. ಪಾವುಂದಿ, ಚೆವ್ವಂತಿ, ಚೇವುಂತಿ; T. ಚೆವ್ವಂದಿ, Chrys. ind. with a red flower).

ಸೇವಳ sêvaḷa. = ಸೇವಾಳ. (G.).

ಸೇವಾವೃತ್ತಿ sêvâ-vṛitti. The functions of service (My.).

ಸೇವಾಳ sêvâḷa. Tbh. of ಶೇವಾಲ. (ಪಾವಂಕ Śm. 35). — ಸೇವಾಳ ಕಟ್ಟಿಕೆ. -ಕ-ಹೊರೆ. To be furnished with sêvâḷa (Abh. P. 5, 130; 12, 13).

ಸೇವಿ sêvi. Following, serving; practising, using; a servant. See ಸಂ-.

ಸೇವಿಗೆ sêvigĕ. = ಸೇವಗೆ, etc. (ಪಿಜ್ಜಟಗಳು Mr. 213, o. r. ಸೇವಗೆ; My.; Sk. ಸೇವಿಕಾ, a kind of sweetmeat).

ಸೇವಿತ sêvita. Followed; served, attended on; honoured, adored, worshipped; enjoyed, cherished, practised, used; infested or frequented by. (Mr. after 90).

ಸೇವಿಸು sêvisu. To serve, to honour, to worship (Śmd. 398; Śśv. 1, after 71; 1, 77; J. 4, 64; 5, 54; 14, 26; 19, 5; B. 4, 59; My.). 2, to enjoy, to use, to take, to eat or drink (Bp. 11, 11; 43, 78; 50, 4; 57, 78; 59, 11; J. 3, 8; My.; see Bp. s. ಬಂಯ್ದು ಜು).

ಸೇವೆ sêvĕ. ಸೇವಾ. *Service, attendance; worship, homage;* devotion or addiction to; use, practice, employment; resorting to, frequenting. ಸೇವೆಗೆಲ್ಲದ ಬಣ್ಣ, ಧಾವಕ್ಕೆಲ್ಲದ ಧಕ್ಕೆ (Prv.). — ಸೇವೆಗೆಯ್. To use, etc. (V. 4, 16). — ಸೇವೆ ಮಾಡು. To do service, to serve. ನಿಮಗೆ ಮುನ್ನವೆ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುವರು (Bp. 48, 23). ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ದಣ್ಣಿಕ್ಕೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ಸೇವ್ಯ sêvya. To be served or obeyed, to be worshipped or honoured, honourable, worthy; to be practised, to be used or employed or enjoyed; to be taken care of or guarded. See Cpr. 2, 41; Śmd. 174. 192. 296; Ch. v. 128; Nn. 3; Bp. 8, 38; 53, 41. 2, *the root of Andropogon muricatus.*

ಸೇವ್ಯಮಾನ sêvyamâna. Being served or waited on, being attended on. (Cpr. 1, 50).

ಸೇಸ sêsa. Tbh. of ಶೇಷ (Śmd. 335).

ಸೇಸಿ sêsi. Tbh. of ಶೇಷಿ. See ವಿಜಯ-.

ಸೇಸೆ sêsĕ. = ಪಾಸೆ, ಸಾಸೆ. Tbh. of ಶೇಷೆ (Śmd. 335; Tĕ. ಪಾಸೆ, ಸೇಸೆ; My.). See Rây. 8, 118; ವೀರ-. ಮುಡುವೆಗೆ ತಪ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಸೇಸೆಗೆ ತೀರಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಸೇಸೆಕಳ್ಚು. -ಇಕ್ಕು. To put or throw sêsĕ (Cpr. 6, 91; 7, 60. 121; Śmd. 63; Grj. 2, after 106). — ಸೇಸೆ ಆಕ್. To receive sêsĕ (Abh. P. 6, 47; Grj. 10, after 79). — ಸೇಸೆ ಕೆಯ್ಕೊಕ್. = ಸೇಸೆ ಆಕ್. (Ĕ. Bp. 47, 5). — ಸೇಸೆ ತಳಿ. To strew or throw sêsĕ (Abh. P. 3, 46; J. 24, 72). — ಸೇಸೆದಳಿ. -ತಳಿ. = ಸೇಸೆ ತಳಿ. (J. 11, 6; 29, 41; 33, 23). — ಸೇಸೆ ಸೂಸು. = ಸೇಸೆ ತಳಿ. (J. 8, 12).

ಸೇಳ್ sêḷ. = ಸೇಗು 1. — ಸೇಳ್ದಿಪು. = ಸೇಪು ಪಡು (Śmd. 28).

ಸೈ sĕy. say. = ಸಯ್.

ಸೈ sĕy. say. = ಸಯ್.

ಸೈಂಹಿಕೇಯ saimhikêya. (fr. ಸಿಂಹಿಕಾ). Simhikâ's child: *Râhu.*

ಸೈಕತ saikata. *Sandy; a sand-bank, an islet* (see Mr. s. ಪುಲಿನ).

ಸೈತವಾಹಿನಿ saitavâhini. (fr. ಸಿತ-ವಾಹಿನಿ). *The river Bahudâ.*

ಸೈತಾನ saitâna. Satan, the devil (My.; Mhr., H.).

ಸೈತ್ಯ saitya. Tbh. of ಶೈತ್ಯ. Prevalence of cold in the system. ಶೈತ್ಯವಾದವರಿಗೆ ಸೈತ್ಯವಾಗದೋ? (Prv.).

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ saiddhântika. (fr. ಸಿದ್ಧಾಂತ). One who knows the real truth. (Cpr. 1, 22. 26).

ಸೈನಿಕ sainika. (fr. ಸೇನಾ). Relating or belonging to an army, military, drawn up in martial array. 2, *a soldier.* 3, a body of forces in array. 4, N. of a vṛitta (Ch.).

ಸೈನ್ಧವ saindava. Tbh. of ಸೈನ್ಧವ (Śmd. 339).

ಸೈನ್ಧವ saindhava. (fr. ಸಿನ್ಧು). = ಸೈನ್ಧವ, ಸೈನವ. Produced or born in Sindh. 2, belonging to the sea, oceanic, marine, aquatic. 3, a man of the country of Sindh; the king of Sindh, Jayadratha (see ಮುಪ್ಪಡಮುಪ್ಪಯ್ಯ). 4, the country of Sindh (ಜೇವ Nn. 23). 5, a horse bred in Sindh; *a horse* (ಅಶ್ವ, ಕುದುರೆ 23; ಅಶ್ವ Mr. 504). 6, *a kind of rock-salt* (ಉಪ್ಪು, ಉಪ್ಪು 23; ಉಪ್ಪು 504). 7, the moon (ಚನ್ದ್ರ, ನೋಡುಗು 23; ಚನ್ದ್ರ 504). 8, a parrot (ಶುಕ, ಗಿಳಿ 23).

ಸೈನ್ಯ sainya. (fr. ಸೇನಾ). *A soldier.* 2, *an army.*

ಸೈರಣೆ sairaṇĕ. = ಸಯ್ರುಗೆ.

ಸೈರನ್ಧ್ರಿ sairandhri. = ಸೈರಂಧ್ರಿ, ಸೈಳೇನ್ಧ್ರಿ. A maid-servant or female attendant in the women's apartments; an inde-

pendent female artizan working in another person's house; *a female perfumer, a toilet-woman* (ಗಣ್ಡಕಾರಿಕೆ, ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ Hlā.; ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ Mr. 304; see Nr. s. ಮುಳರಿಕಾವಜ್ರ). 2, N. of Draupadī.

ಸೈರಿಕ sairika. (fr. ಸೀರ). Relating or belonging to a plough. 2, *a ploughman.* 3, a plough-ox.

ಸೈರಿನ್ಧ್ರಿ sairindhri. = ಸೈರನ್ಧ್ರಿ. (Celebr.).

ಸೈರಿಭ sairibha. *A buffalo.*

ಸೈರಿಸು sairisu. = ಸಯ್ರಿಸು.

ಸೈರೀಯಕ sairīyaka. *The shrub Barleria cristata.*

ಸೈರೇಯಕ sairēyaka. = ಸೈರೀಯಕ. (Sk.; ಗೋರಟೀ ಗಿಡ G.).

ಸೈಲು sailu. Slack, loose; not firm (B. 4, 92; 5, 298; Mhr. ಸೈಲ; *cf.* ಸಡ್ಲು 2).

ಸೈವ saiva. Tbh. of ಶೈವ (Śmd. 357).

ಸೈಳೇನ್ಧ್ರಿ sailēndri. Tbh. of ಸೈರನ್ಧ್ರಿ. (J. 6, 50; Bh. 4, 1, 7).

ಸೊ ಪ್ರ. Tbh. of ಶ್ವ and ಸ್ವ. See ಸೊತಸ್ಸ, ಸೊತಸ್ತಿಕೆ, ಸೊವಜ, ಸೊಸಮುಂಡ.

ಸೊಂಯಿ sōṁyi. = ಮುಂಯಿ, etc. (S. Mhr.).

ಸೊಕ sōka. Tbh. of ಸುಖ (Śmd. 355, c. r. ಸೊಗ; Ćt. II, 60; Kk. 31; Śm. 76; Ōpr. 4, 80; 8, 78. 83).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 1. = ಸುಕ್ಕು 2, etc. A wrinkle, etc. (My.).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 2. = ಸೊಕ್ಕು 1. To become mad, intoxicated, infatuated or rutty; to grow stupefied, bewildered or confused; to grow proud or arrogant (C.; Tē. ಜೊಳ್ಳು; see s. ಜೊಂಗುಳಿ and ಜೊಮ್ಮಿಸು 2; Abh. P. 11, 23; Bp. 1, 34; 31, 13; 56, 21; 59, 20; J. 7, 31; 11, 23; 29, 10. 25; 31, 27; Abhā. 2, 52). ಸೊಕ್ಕದಾತ (ಕ್ಷೀರ, ಮುತ್ತ Hlā.). ಸೊಕ್ಕದವಂ (ಮುತ್ತ Mr. 246). ಸೊಕ್ಕದವಸು (ಮೂರ್ಖತ); ಸೊಕ್ಕದವಳು (ವಾಣಿನಿ); ಇಕ್ಕದ ದುವದಿನ್ದ ಸೊಕ್ಕದ ಆನೆ (ಮದಳು, ಮದೋತ್ಕಟ Nr.). ಸೊಕ್ಕದ ಆನೆ (ಮದೇಭ Kn. 74); ಸೊಕ್ಕದವಸು (ಉನ್ಮತ್ತ 115). ಸೊಕ್ಕದಂ (ಮೂರ್ಖ Bhn. 65). ಸೊಕ್ಕ ನಡೆಯುವ ಧೃತ್ಯನವ ಕಪ್ರರಕ್ಕತ್ಯ (Dp. 54). ಸೊಕ್ಕದ್ದು ಉಳ್ಳವ್ರತೆ, ಉಕ್ಕದ್ದು ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯುವ್ರತೆ (Prv.). 2, to stupefy (My., in ಆವಿಳೆ ಸೊಕ್ಕಿತು).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 3. = ಸೊಕ್ಕು 2. Infatuation, intoxication, rut; stupefaction, torpor, loss of consciousness (Ōpr. 8, 78; *cf.* ಸೊಪ್ಪೆ 3); pride (Ōpr. 5, 121; C.; T. ಜೊಳ್ಳು; Tē. ಜೊಳ್ಳು, ಸುಳ್ಳು, ಸೊಳ್ಳು). ಸೊಳ್ಳು ಬನ್ದರೆ ನೆತ್ತರ ಕುಡಿದಾನು, ಸಿಳ್ಳು ಬನ್ದರೆ ಮುಸರೆ ತಿನ್ದಾನು (Prv.). 2, a substance that produces torpor (Bp. 42, 17). — ಸೊಕ್ಕಡಕೆ. -ಆಡಕೆ. A stupefying areca nut (My.). — ಸೊಕ್ಕಾನೆ. -ಆನೆ. = ಸೊಕ್ಕಾನೆ. An elephant in rut (J. 3, 24; 6, 39; 8, 20; 14, 6; 28, 2. 43). — ಸೊಕ್ಕಿ. -ಇ. To grow proud (Śmd. 204 Mdb.). — ಸೊಕ್ಕು. -ಇದು. Pride to abate or be humbled. ಸೊಕ್ಕಿದ್ದವನು (ಅತ್ಯಗರ್ವ G.). — ಸೊಕ್ಕು. -ಇದು. To abate or abandon pride (B. 5, 61). — ಸೊಳ್ಳುಗೋಗಿದೆ. -ಕೋಗಿದೆ. = ಸೊಳ್ಳುಗೋಗಿದೆ. A kōgile in ecstasy (on account of the vernal season, Ćt. II, 68). — ಸೊಳ್ಳುಜವ್ವನ. Mad, foolish, lusty youth (J. 6, 12; 16, 3; 28, 49). — ಸೊಳ್ಳುತಕ್ಕೆ. An embrace that causes stupor (J. 11, 17). — ಸೊಳ್ಳುದಕ್ಕೆ. -ತಕ್ಕೆ. = ಸೊಳ್ಳುತಕ್ಕೆ. (J. 15, 5). — ಸೊಳ್ಳುನೀರ್. The juice of rut, the ichor of a ruttish elephant (ಮದಜಲ Śe.; ಮದ, ದಾನ Sl. 269). — ಸೊಳ್ಳು ಪಡು. To manifest pride, to become proud (B. 3, 93). — ಸೊಳ್ಳೇಱು. -ಏಱು. Pride or insolence to arise (B. 4, 133).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 4. = ಸೊಂಕು 1. To touch, to come in contact with; to catch, to infect; to attack (Bh. 3, 13, 20). ಮುದ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಪ್ರಭಿಕ್ಷ, ಗರ್ವ, ಮುತ್ತ Nr.).

ಸೊಕ್ಕು sōkku. 5. = ಸೊಂಕು 2, etc. Touch; coitus (J. 26, 11).

ಸೊಕ್ಕುಹ sōkkuha. Becoming or being mad, etc. (ಮೂಢ, ಮುದ Nr.).

ಸೊಗ sōga. P. p. of ಸೊಗಸು 1, in ಸೊಗ ಸೊಗಸು (J. 3, 37).

ಸೊಗ sōga. Tbh. of ಸುಖ (Kk. 31; Śm. 76; Śśr. 3, after 35). — ಸೊಗವ್ವಡೆ. -ಎ-ಪಡೆ. To get joy (V. 23, 8).

ಸೊಗಡು sōgaḍu. 1. = ಸೊವಡು. A sharp smell; smell in general (ಪಸುಳು, ಘಾತ, ಸೊವಡು, ಕಮಂತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 23, c. r. ಸೊಗತ; J. 2, 24; 28, 2. 43; Bh. 3, 19, 37; *cf.* ಕಪ್ಪುರು?). — ಸೊಗಡುಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. = ಸೊಗಡು. (J. 18, 25).

ಸೊಗಡು sōgaḍu. 2. Touch, etc. ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ತನಗೆ ಔಷಧವ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಆ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರಿಸಿದ್ದಳ್ತಿ ಆವನು ಆವಳ ಹತ್ತರ ಹೋದಾಗ ಆವಳ ಸೊಗಡಿನಿನ್ದ ಆವನಿಗೆ ಜ್ವರ ಮುಟ್ಟಿ ಬೇಗನೇ ತೀರಿದನು (B. 5, 210). — ಸೊಗಡುರೋಗ. A disease caused by contact; a contagious disease (ಸ್ಪರ್ಶ, ಅಂಟು ರೋಗ G.).

ಸೊಗದಿ sōgadi. = ಸೊಗಡೆ, q. v.

ಸೊಗಡೆ sōgaḍe. (Tbh. of ಸುಗನ್ಧಿ). — ಸೊಗಡೇ ಜೇರು. (ಗೋಪಿ, ಶ್ಯಾಮ, ಪಾರಿವೆ, ಅನನ್ತೆ, ಉತ್ಪಲಪಾರಿವೆ, ಸುಗನ್ಧಬಾಲ, ಸೊಗಡಿ Sl. 149; ಶ್ಯಾಮ 443). 2, the medicinal shrub Withania somnifera Dunal. (St. & Pl.).

ಸೊಗಯಿಸು sōgayisu. = ಸೊಗಸು 1. To shine, to be or look beautiful or handsome, to appear to advantage, to be pleasant or agreeable; to appear (ಶೋಭೆ Śmd. Dh.; ಶೋಭನವಪ್ಪಾಗು 268; ಒಪ್ಪ ಮಾಗು 268 Cm.; Ōpr. 1, 69. 70. 105. 120. 135; 4, 72; Ōh. v. 4; Rāv. 2, 2; 5, 28; J. 1, 10; 3, 25; 28, 18; 29, 46; Rām. 1, 13, 9; Śm. 10. 11. 100). ಸೊಗಯಿಪುದು (ಇದ್ದ, ಸ್ಪಾದು Nr.). ಗಙಗದನೆ ಗುಡುಗುಡು ಎನುತುಂ ಪರಿದಪ್ಪೇನದ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Śmd. I; 65). ಸೊಗಯಿಸುಗುದು ಪಲ್ಲಿರಿಯಾಯ್? (221). ಕವಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸದ ಎಡೆಯೋಳ್ (268). ಪಿರಿಯ ವಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ನೆ ಮುನ್ನರಕೈಲಂ (266).

ಸೊಗಸ sōgasa. = ಸೊಗಸು 2. (Bp. 47, 41).

ಸೊಗಸು sōgasu. 1. = ಸೊಗಯಿಸು. (Bp. 37, 2; 42, 15; 45, 19; 47, 10; 50. 1; 51, 3; 53, 31; 59, 20; 61, 4; Prll. 3, 2; Rām. 1, 13, 7. 8; Bh. 1, 5, 5; J. 8, 31; 10, 42; 11, 18; 29, 35). ಸೊಗಸುವ ಗನ್ಧ (ಸುಗನ್ಧ); ಸೊಗಸುವ ಮೂಸು (ನಾಸ್ಯ); ಸೊಗಸುವ್ರದಾಗಿ ಆಯ್ದು ಪಾರದ ಧ್ವನಿ (ಕಲ Nr.).

ಸೊಗಸು sōgasu. 2. = ಸೊಗಸ. Shine; beauty, charm, excellence; agreeableness; happiness, pleasure, delight (ಆಯಮ್ಮು, ವಿಧದ Kk. 31; Śm. 76; My.; Tē. ಸೊಗಸು, ಸೊಗುಸು; T. ಜೊಗುಮು; M. ಜೊಳ್ಳ, ಜೊಂಗು; see s. ಜೊಳ್ಳ; *cf.* ಜೋಳ್ಳೆ No. 2, ಸೊಮ್ಮು; also

ಜೂಪ 17); beautifully (J. 8, 5). ಸೊಗಸಾದದು (ಸುಳ್ಳದ, ರುಚಿರ, ಸುಪದು, ಸಾಧು, ಶೋಭನ, ಕಾನ್ಯ, ಮನೋಹರ, ರುಚ್ಯ, ಮನೋಜ್ಞ, ಮಂಜು, ಮಂಜುಲ Sl. 368). ಸೊಗಸಿನ ರುಚಿ (ಶೃಂಗಾರ, ರುಚಿ, ಉಜ್ಜ್ವಲ, ಶೃಂಗಾರರಸ 66); ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣು ಸೊಗಸಿನಿಳ್ದ ಆಡುವಳೆ (ದ್ರವ, ಶೈಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ನಲಿ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಬೆಳಪಲುವೇಳ ಮುಖ್ಯವಿಷಯದು (Prll. 3, 1). ಆಲದ ಮರದ ನೆರಳಿನಿಳ್ದ ಜನು ಸೊಗಸು ಆಗುತ್ತವೆ (B. 2, 22). See Bp. 39, 25; Rām. 1, 13, 2; 2, 7, 4; 3, 2, 20; J. 3, 6. 30; 29, 49; 30, 19. — ಸೊಗಸುಗುಂದು. -ಕುಂದು. Pleasure to become less; to become deficient in pleasure (J. 18, 20). — ಸೊಗಸುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause pleasure (J. 18, 32; 21, 58). — ಸೊಗಸು ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get pleasure (J. 11, 17). — ಸೊಗಸುವೀಡು. -ಬೀಡು. Pleasure-ground (J. 2, 11).

ಸೊಗಸುಗಾತಿ sōgasu-gāra. A beau, a gay man (My.; Sl. 118; B. 3, 112; ನವಿಗಾತಿ, ಸುಖದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು G.).

ಸೊಂಕಿಲ್ sōṅkil. Touching, touch (Ōpr. 7, 94).

ಸೊಂಕು sōṅku. 1. = ಸೊಕ್ಕು 4, ಸೋಕು 1. To touch, to come in contact with; to come near; to taint, to infect (ಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh.; Ōpr. 6, 83; 7, after 70; 7, 94; 8, after 4; Bp. 35, 5; 38, 11; 39, 31; 40, 10; 55, 28. 35; 57, 16. 68; 58, 56; Bh. 3, 13, 16. 32; 6, 2, 2; Rāv. 4, 14; J. 3, 36; 8, 16; 11, 19; 21, 20; 30, 23; see ತನಿ-; Tē. ಮೆಸಲು, ಮೆಸುಲು; *cf.* ತೊಡಕು). ಬಿದ್ದಿದ್ದೆತ್ತಿಸವರ್ದಾಯು ಸಮ್ಮಳಮುಸ್ ತೊಣ್ಣುಗದೆದ ಪುಳಕಾಂಕಿಯಂ ಸೊಪ್ಪ ಬಲವನ್ನು ತೀವುವ ತಿಣ್ಣಾ ಗಾಳಿಯುಮ್ ಇನೇದುಮ್ ಮುಸುಕ್ಕಿಳಿಪುಮೇ? (Śmd. 24). ಚಿತ್ರಧವಗ್ರಹದ ಸೋಕೆ (164).

ಸೊಂಕು sōṅku. 2. = ಸುಂಕು 2, ಸೊಕ್ಕು 5, ಸೋಕು 2. Touching, touch, etc. (Ōpr. 4, 78; 7, 78; 8, 56. 66; Abh. P. 7, 47; 9, 153; Śāv. 5, 54; J. 2, 16; 6, 32; 25, 51; My.; see ಮುಯ್-). ಜಾಯುವಿನ ಸೊಂಕಿನೊಳು ತೀವಿನಿಸು (Śm. 94). — ಸೊಂಕುರೋಗ. An infectious disease (My.; T. ತೊತ್ತುವ್ಯಾಧಿ, ತೊಪ್ಪು-).

ಸೊಂಕುವಿಕೆ sōṅkuvikĕ. Touching, etc. (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟ Sl. 389).

ಸೊಜ್ಜಿಗೆ sŏjjigĕ. = ಸಜ್ಜಿಗೆ, etc. (My.).

ಸೊಟಕ್ sŏṭak. A sound produced in sneezing. — ಸೊಟಿಕ್ ಸೊಟಿಕ್. rep. (S. Mhr.).

ಸೊಟಕ sŏṭaka. = ಸುಟಕ, etc. (My.; Sl. 310).

ಸೊಟ್ಟ sŏṭṭa. = ಡೊಟ್ಟ, etc., ಸೊಟ್ಟ. Crookedness, curvedness (ಅಸ್ಥಜು, ಡೊಂಕು, ವಕ್ರ G.). — ಸೊಟ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bandy-leg (My.). — ಸೊಟ್ಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crump hand (My.). — ಸೊಟ್ಟಗೆರೆ. A crooked line (B. 3, 97). — ಸೊಟ್ಟಬಾಯಿ. A wry mouth (My.). — ಸೊಟ್ಟಮೋರೆ. A wry face (My.).

ಸೊಟ್ಟಗೆ sŏṭṭagĕ = ಡೊಟ್ಟಕೆ. Crookedly, crooked; crookedness (My.).

ಸೊಟ್ಟು sŏṭṭu. = ಸೊಟ್ಟ, etc., ಸೊರಟು (My.; ಅರಾಲ, ಡೊಂಕ G.). ರೋಗಿಪ್ಪ ಬೆಸ್ಸ ಅಘಮ ಮೋಱೆ ಸೊಟ್ಟು ಆದವ (ಸುಬ್ಬ G.). ಕೆಲವು ಜನರ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಸೊಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 223). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಅಡಿಕೆಕಾರು ಬೇಯುಮೇ? (Prv.).

ಸೊಟ್ಟೆ sŏṭṭĕ. = ಸೊಟ್ಟ. (Tē.). ಸೊಟ್ಟೆಯಾಗಿರುವದು (ಅರಾಲ, ವ್ಯಜಿಹ್ಮ, ಜಿಹ್ಮ, ಊರ್ಮಿಮತ್, ಋಜುತ, ನತ, ಅವಿದ್ಧ, ಕುಟಿಲ, ಘುಗ್ಣ, ವೇಲ್ಲಿತ, ವಕ್ರ Sl. 373); ಸೊಟ್ಟೆಯಾದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿ (ವಕ್ರದಾರು 111); ಕಾಲು ಗುಣ್ಣಾಗಿಯೂ ಸೊಟ್ಟೆಯಾಗಿಯೂ ನಿಲ್ಲೋಣ (ಮುಣ್ಣಾಲ 288). — ಸೊಟ್ಟೆಕೊಮ್ಮು. A bent horn. ಸೊಟ್ಟೆಕೊಮ್ಮಾಳಿಗಳು (ವಕ್ರಶೃಂಗ Sl. 321).

ಸೊಡ sōḍa. = ಸುಡು 2, etc. Burning. — ಸೊಡಬುಲಿ. A cemetery (Tē. I, 13, o. r. ಸುಡುಬುಲಿ). — ಸೊಡವಲಿ. -ಬುಲಿ. = ಸೊಡಬುಲಿ. (ದುಸಣವಟ್ಟಿ Kk. 78, o. r. ಸೋಡಬುಲಿ).

ಸೊಡರ್ sōḍar. = ಡೊಡರ್, ಸೊಡರು, ಸೊಡಲು. A lamp (ದೀಪ, ವ್ರತೀಪ Nr.; Ōpr. 1, 113; 4, 45; Abh. P. 3, after 75; 3, 149; Bp. 3, 6; 26, 26; 37, 25. 34; 51, 37; 60, 42; Rāv. 5, 52; J. 13, 39; 23, 50; 24, 50; 29, 10; 31, 62; T. ಮುಡರ್, Tu. ತುಡರ್; *cf.* ಜೂಪ 1, ಸುಡು 1; see ಕಣ್ಣಿಡರ್, ತಾಳ್-, ತುಡು-, ತೂಗು-, ಬಾಳ್-). ಗಾಳಿಲೆ ಸೊಡರ್ (Sk. 74). — ಸೊಡರಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Grains of rice charred at a lamp. (ತಿರುವಗೆ) ಪೆಣ್ಣು ಸೀರೆಯುಮ, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್, ಒಪ್ಪೆಯಗುದುಳುಲದಲಿ ತಪುವನು ಮುಟ್ಟಿ, ಸೊಡರಕ್ಕಿಯಲಿ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಬಲವಿನಲಿ ಪರಸಿ (Prll. 3, 26). — ಸೊಡಗಾಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. The smell of a burning lamp (J. 33, 18). — ಸೊಡಗುರಿ. -ಕುರಿ. The end of the flame of a lamp (Ōpr. 8, 99). — ಸೊಡಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The light of a lamp (J. 29, 10).

ಸೊಡರು sōḍaru. = ಸೊಡರ್. (Bp. 50, 54; J. 24, 26; Bh. 1, 16, 15; My.; ದೀಪ G.). See Sp. s. ಉಡು.

ಸೊಡಲು sōḍalu. = ಸೊಡರು. ಸೊಡಲ ಪ್ರಾಣ (My.).

ಸೊಡ್ಡಳ sŏḍḍaḷa. = ಸೊಡ್ಡಾಳ. Śiva (Bp. 54, 3). — ಸೊಡ್ಡಳವೀಡ. N. (Bp. 53, 15). — ಸೊಡ್ಡಳವೀಡವಾಯಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42). — ಸೊಡ್ಡಳವೀಡವಾಚರಸ. N. (Bp. 53, 31). — ಸೊಡ್ಡಳವೀಡವಾಚರಸಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 1). — ಸೊಡ್ಡಳವಾಚರಸ. N. (Bp. 54, 30). — ಸೊಡ್ಡಳವಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1). — ಸೊಡ್ಡಳವಾಚಿರಾಜ. N. (Bp. 47, 38; 54 sum.; 54, 34). — ಸೊಡ್ಡಳವಿರಂಗದೇವ. N. (Bp. 54, 27).

ಸೊಡ್ಡಾಳ sŏḍḍāḷa. = ಸೊಡ್ಡಳ. — ಸೊಡ್ಡಾಳವೀಡ. N. (V. 37, 83).

ಸೊಣಕ sŏṇaka. = ಸೊಣಗ. (My.). — ಸೊಣಕಪ್ಪಣಾಯಕ. The chief of father-dogs, a big dog. ಸೊಣಕಪ್ಪಣಾಯಕರು ಬಜ್ಜರು; ನಡದೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಣು, ದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಜ್ಜರದು (Prv.).

ಸೊಣಗ sŏṇaga. Tbh. of ಮುದಿಕ (Śmd. 364; ಪೇರಡಿ Čt. II, 59; V. 38, 50. 55).

ಸೊಣಗು sŏṇagu. = ಸೊಣಗ. (ಪೇರಡಿ, ಜಾಲಿಯು, ಕುಳ್ಳುರ, ಮುನಿಕೆ.).

ಸೊಣಡುಹ sŏṇaḍuha. Retreating, taking flight (Tē. ಸುಡುಗು, to take flight, retreat; ಮುಡುಗು, ಮುಣುಗು, ಸುಣುಗು, ಸುಸುಗು, to retire, withdraw, retreat; T. ಮುಣುಗು, to cringe, wheedle; to grow lean; *cf.* ಮುಣುಗು 1). ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಣಮುಹ (ಪ್ರಜ್ಞಾವ, ಉಜ್ಜಾಯ, ಸಜ್ಜಾಯ, ಅಪಕ್ರಮ, etc. Nr.).

ಸೊಣೆ sŏṇĕ. To strike with the fingers, etc. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.). 2, to point at a person with both forefingers and then put them to the corners of the mouth, as a sign of mockery (My.; *cf.* ಸುಟ್ಟು 2f). (T. ಮುಣ್ಣು, to project marbles by a flip; M. ಮೊಣ್ಣು, to rap with the knuckles, knock with the finger).

ಸೊಣ್ಣ sŏṇṇa. The hip, the loins, the waist (ಶಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Sl. 208; ಮುಳ್ಳಮು, ಮುಳ್ಳ, ಅಮಲುಗ್ಗ, ಡೊಂಕ, ನಡು 210; ಕಟಿ 414; ಮುಳ್ಳ 447; My.; Tē. ಮುಣ್ಣ, ಮೊಣ್ಣ, the joint of the hip; plural ಮುಣ್ಣು, ಮೊಣ್ಣು, the hips or loins; T. ಮುಣ್ಣು, the back; *cf.* ತುಮು 1, ಡೊಂಕ). ಬೆಟ್ಟದ ಸೊಣ್ಣ (ಕಟಿಕ,

ನಿತವ್ವು, ಬಿಟ್ಟ ಸಿಜ್ Si. 115); ಕದಪವನ್ನು ತೊಟ್ಟವರು ಸೊಣ್ಣದ ಮುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ತಂಗುವಟ್ಟಿ (ನಾರಸನೆ, ಅಭಿ ಕಾಂಗ 279). ಸೊಣ್ಣಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೆಣ್ಣಂಬ್ಲು, ಗಣ್ಣಲು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ರಾಗವಿಲ್ಲ.—ಗಣ್ಣು ವರರ ಕೆಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಣಾ ಮುಖಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ.—ಚಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕುಮಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಪನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ನಾಧಣ ದೂಡಿ, ಮುನಿಯ ಮುಖಶೀ ಸೊಣ್ಣ ಮುಖದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸೊಣ್ಣರ sŏṇṇara. = ಸುಟ್ಟುನೆ, etc. — ಸೊಣ್ಣರಗಾಳಿ. = ಸುಟ್ಟು ರಗಾಳಿ. (My.; G.).

ಸೊಣ್ಣೆ sŏṇṇi. Tbh. of ಪುಣ್ಯೆ. (My.; Tē.; Sk. 335; see ಆಗುಳು-, etc.).

ಸೊಣ್ಣ sŏṇḍa. = ಸುಣ್ಣ, ಸೊಣ್ಣಿ, ಸೊಣ್ಣೆ. Tbh. of ಪುಣ್ಣ. — ಸೊಣ್ಣೆಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಣೆಲಿ. The musk shrew, Sorex myosurus (Bd.).

ಸೊಣ್ಣಲು sŏṇḍalu. = ಸೊಣ್ಣಿಲು. (My.).

ಸೊಣ್ಣಿ sŏṇḍi. = ಸೊಣ್ಣ, etc. (B. 5, 238). ಸೊಣ್ಣೀ ಇಲಿ (ಮುಷ್ಟಿ ಸ್ಪರ, ವಿವಾಸ್ಪತಿ, ದೀರ್ಘಮುಸ್ಟಿ G.).

ಸೊಣ್ಣಿಲು sŏṇḍilu. = ಸುಣ್ಣಿಲು, etc. (My.; Sk. 269. 453). — ಸೊಣ್ಣಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಣಿಲಿ. (Mr. 278).

ಸೊಣ್ಣೆ sŏṇḍĕ. = ಸುಣ್ಣೆ. The plant Solanum pubescens Lin. (My.); the plant Solanum melongena (? ಚಿತ್ರರಟ್ಟಿ, ರುಜ, ಸಿಂಹಿಳೆ Mr. 130); the small tree or shrub Solanum verbascifolium Lin. (St. & Pl.).

ಸೊಣ್ಣೆ sŏṇḍĕ. = ಸೊಣ್ಣ, etc. (B. 4, 22). ಆನೆಯು ಸೊಣ್ಣೆಯ ತುದಿ (ಪಟ್ಟಿಕ); ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಣೆ (ಹಸ್ತ G.).

ಸೊಣ್ಣೆಲು sŏṇḍĕlu. = ಸೊಣ್ಣಿಲು, etc. (My.).

ಸೊತ sŏta. Tbh. of ಸ್ವತ. (My.).

ಸೊತನ್ತ್ರ sŏtantra. Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರ. (My.).

ಸೊತನ್ತ್ರಿಕೆ sŏtantrikĕ. Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರಿಕೆ. (Bp. 35, 26).

ಸೊತ್ತ sŏtta. = ಸೊತ್ತು, etc. (My.).

ಸೊತ್ತಿ sŏtti. = ಜೊತ್ತಿ. (My.).

ಸೊತ್ತು sŏttu. = ಜೊತ್ತು, etc., ಸೊತ್ತ. (My., T. ಜೊತ್ತು).

ಸೊತ್ತು sŏttu. (Tbh. of ಸ್ವತ್ತು). Property, goods (My.; Tē.).

ಸೊದೆ sŏdĕ. Tbh. of ಸುಧೆ (Śmd. 355; Nr.; Čt. II, 44; Kk. 10*b*; Grj. 2, 82). — ಸೊದೆಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The whiteness of chunam-plaster (Čpr. 3, 81).

ಸೊನ sŏna. Tbh. of ಸ್ವನ (J. 3, 4).

ಸೊನಾಯಿ sŏnāyi. = ಸುನಾಯಿ. (Tē.; R.).

ಸೊನೆ sŏnĕ. The watery juice that exudes from the stalk of the mango fruit and of the fruit of the marking-nut tree (My.; Tē.; M. ಚುನೆ, to ooze out; see ಜಿನಿ, ಜಿನೆ, ಜಿನಿ).

ಸೊನ್ತ sŏnta. Tbh. of ಸ್ವನ್ತ. (My.; Tē., T.).

ಸೊನ್ದಿ sŏndi. A profligate or unchaste person (male, female, or neuter, Śmd. 109; ಸಿಜಗ, ಪುಲಿ Śmd. II, o. r. ಸೊನ್ನೆ; *cf.* ಸುನ್ದ 1 & 2, and Sk. ಚುನ್ದಿ). See ಕಡು ಸೊನ್ದಿ s. ಒಳ್ಳೆದ್ದುಯುದ್.

ಸೊನ್ನ sŏnna. = ಸೊನ್ನೆ 1. (ಸ್ವರ್ಣ G.).

ಸೊನ್ನಗಾಣ sŏnna-gāṇa. A goldsmith (My.; ಒಳ್ಳಸಾಲೆಯುವರು, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಒಳ್ಳಸಾಲೆ G.; Mhr., H. ಸೋನಾರ).

ಸೊನ್ನಲಿಗೆ sŏnnaligĕ. (fr. ಸೊನ್ನೆ 2). = ಸನ್ನಲಿಗೆ. Roundness; what is round (ಬಟ್ಟೆಯು Kk. 48, o. r. ಸನ್ನಲಿಗೆ). — ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಪುರ. N. (Bp. 5, 42; 10, 10). — ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಪುರ. = ಸೊನ್ನಲಿಗೆಪುರ. (Bp. 53, 27).

ಸೊನ್ನಾರ sŏnnāra. Gilt, gilding (My.; Mhr., H. ಸೋನೇರಿ, golden).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. = ಸನ್ನೆ. A lever. — ಸೊನ್ನೆಕೋಲು. = ಸೊನ್ನೆ. (ಆಲೆ, ತಮುಮ್ಬು, ಸನ್ನೆಕೊಲು G.).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. 1. = ಸೊನ್ನ. Tbh. of ಸ್ವರ್ಣ (Śmd. 356). Gold (ಸ್ವರ್ಣ Čt. I, 32; II, 59; ಸುವರ್ಣ Kk. 47; ಕನಕದ Śm. 68. 99). — ಸೊನ್ನವರದ. -ವರದ. A dealer in gold, a money-changer (ಚಿನ್ನವರದ Śs.; ಪೊನ್ವರದ Kk. 35; Śm. 67; V. 4, 80). — ಸೊನ್ನೆಬೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The mountain Mēru (ಮೇರು Śs.). — ಸೊನ್ನೆಬೆಟ್ಟುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. 2. Tbh. of ಶೂನ್ಯ (Śmd. 19; Śs.; Kk. 48; Śm. 67). A cypher or dot representing the anusvāra (ಬಿನ್ದು, ಅನುಸ್ವಾರ Śmd. 19. 26; ಬಿನ್ದು Śm. 99); a cypher or zero (see Mr. s. ಸನ್ನ).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. 3. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (B. 3, 11; 5, 25). ಜಿಗ್ಗಳ ಎತ್ತಿಗೆ ಪರಿ! ಎನ್ನವ್ವು ಒನ್ದೇ ಸೊನ್ನೆ (Prv.).

ಸೊಪಪ sŏpaṭa. Tbh. of ಶ್ವಪಚ. (Bp. 57, 2). — ಸೊಪಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 25, 4; 57, 1).

ಸೊಪ್ಪ sŏppa. Tbh. of ಸ್ವಪ್ನ. (My.).

ಸೊಪ್ಪಳ್ sŏppaḷ. = ಸೊಪ್ಪಳ್, q. v.

ಸೊಪ್ಪಿ sŏppi. (= ಸೊಪ್ಪೆ?). — ಸೊಪ್ಪಿಯುಳ್ಳವುದೇದ. -ಉಳ್ಳದು ಜೇದ. N. (Bp. 58, 12).

ಸೊಪ್ಪಿಸು sŏppisu. To cause to slacken, languish or sink away (J. 13, 50). ಸೊಪ್ಪಿಳ್ಕಂ (Śmd. 269, adduced as a bad formation); ಸೊಪ್ಪಿಸಿದಂ (274).

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 1. To slacken: to repress, to check (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.).

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 2. Slackness; weakness; languishing, sinking away (*cf.* ಸೊಳ್ಳು 3; M. ಚುರುಗು, to be stupefied, slightly intoxicated, giddy; Tē. ಸೊರಗು, sweem, fainting; *cf.* also ಸೊರಗು). See ಗರ್-. ಪ್ರ, = ಬಾಯುರಪ್ಪ, q. v. (Čt. I, 66). — ಸೊಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು. To slacken (v. i., as cloth, paper, feathers, the lips, My.; Bh. 6, 4, 141; J. 11, 25); to lose cohesion (as a mark on the forehead, J. 10, 50); to grow weak (My.); to languish, to pine, to sink away, to droop (Abh. P. 4, 13; Grj. 4, 84). ಸೊಪ್ಪಾದಂ (ಆ ಪ್ಪಾದಂ); ಸೊಪ್ಪಾದುದು (ತೊದ್ದುದೆ, ಕುದಿಳದ್ Śmd. I). — ಸೊಪ್ಪು ಸೊದದು. refl. ಸೊಪ್ಪು, ಸೊದಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು. = ಸೊಪ್ಪಾಗು. (V. 31, 19).

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 3. = ಕೊಪ್ಪಲು, etc., ಸಪ್ಪು. Foliage; a vegetable, a herb, greens; covering, bark (G.; ತೊಪ್ಪಲು G.; Bp. 20, 14; 43, 36; 58, 43; M. ಪಪ್ಪು, ತೊಲೆ). ಮುರದ ಹೊಲಿಸೊಪ್ಪು (ಪೃಷ್, ದಟ್ಟು, ದಟ್ಟಲು Hlā.). ಮಾನಿನ ಸೊಪ್ಪು (Sk. 112); ಸೊಪ್ಪಿನ ಶಾಲು (ಶಪಥದ್ದು, ಶಲುವು 310); ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಣ್ಣು (ಫಾಣಿ 417); ಸೊಪ್ಪಸುಟ್ಟು ಬೀಜವನು (ಮಾಲ 341). ಆನೆ ತಿನ್ನಬೇದು ಸೊಪ್ಪು, ಇಮುವೆ ತಿನ್ನಬೇದು ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಸೊಪ್ಪರಿ. -ಆರಿ. To crush like foliage (J. 22, 25). — ಸೊಪ್ಪಳುವ ಗೊಲ್ಲು. A small sickle or knife for cutting vegetables (My.). — ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat the under-brush or bushes (for game). ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುವುದು (ಪಪ್ಪಳಂ Śm. 36). — ಸೊಪ್ಪಗುಟ್ಟುವ. -ಕುಟ್ಟುವ. Beating the bushes (ಪಪ್ಪಳಿಸಿದ.

II). — ಸೊಪ್ಪು ಮೀಸೋಗರ. Boiled and seasoned vegetables (My.). — ಸೊಪ್ಪು ಸಡಿ. Leaves and litter (My.). — ಸೊಪ್ಪು ಸೊಗಡು. refl. = ಸೊಪ್ಪು. (Bp. 16, 22; 43, 36). — ಸೊಪ್ಪು ಸೊಪ್ಪು. rep. (J. 28, 41).

ಸೊಪ್ಪುಳ್ söppuḷ. = ಸಪ್ಪಳ್, etc., ಸೊಪ್ಪಳ್, ಸೊಪ್ಪಳ. A sound, a noise (ಅಬ್ಬರ, ಧನಿ, ಸದ್ದ, ಗಾಬರ, ಗಾಬಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವನಿ Śm. 30; Kk. 25, o. r. ಸೊಪ್ಪಳ್; ಧನಿ Kk. 94; J. 30, 29; Rām. 6, 53, 86).

ಸೊಪ್ಪುಳ söppuḷa. = ಸೊಪ್ಪಳ್. (ಧ್ವನಿ G.).

ಸೊಪ್ಪೆ söppĕ. The straw of the various kinds of millet (B. 4, 42. 43; Tē. ಜೊಪ್ಪ).

ಸೊಬಗು sŏbagu. Tbh. of ಸುಭಗ (Śmd. 355). Beauty, charm, loveliness, etc. (ಚಕ್ಷುರ್ವ್ಯ, ಸುಭಗ Hlā.; ಗಾಣಿ, Čt. I, 14; ನೀತಿಕೆ I, 77; ನಿಡಿತೆ, ಗಾಣಿ, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಗಾಣಿ, ಜೊಳ್ಳು, ಗಡಗಂಡಿ, ನಿಡಿತೆ, ಸುಭಗ Śm. 47; Čpr. 5, 125. 134; 7, after 62; Grj. 4, 57; Prll. 3, 2. 4. 31; Bp. 26, 32; 44, 33; 50, 5; J. 2, 48; 6, 21; 28, 18; Čh. IV, 2, 60). ಸೊಬಗಿನಾಗ ರಮ್ ಎಲ್ಲಿದೂ (Śmd. 136). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಜೆನ್! (174). ಸೊಬ ಗಿದಿದ ತಪ್ಪದೂ (Kk. 100). See Sp. s. ಹೀನಸತ್ಸ. — ಸೊಬಗು. -ಆ S. = ಸುಗಾ. A beautiful, charming, etc. man (Bp. 1, 33; Rāv. 13, 104). — ಸೊಬಗುಮಾಡು. -ಪಡು. = ಸೊಬಗುಮಡೆ. (J. 30, 17). — ಸೊಬಗುಮಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty or charm (J. 6, 25). — ಸೊಬಗುಮಡೆಯ. -ಬೆಡೆ. = ಸೊಬಗುಮಡೆ. (Grj. 2, after 106; Bp. 11, 40).

ಸೊಂಪಾಗೆ sŏmpagĕ. Nicely, beautifully; nice, etc. (My.; ಚಕ್ಕಾಗಿ G.).

ಸೊಂಪು sŏmpu. = ಸಂಪು. Beauty, elegance, charm, grace (C.; B. 3, 37; Grj. 10, 115; Bp. 6, 8; 32, 39; Ō. Bp. 5, 5; Śāv. 1, 10; 2, 61; J. 2, 65; 6, 19. 32; 15, 17; 17, 4; 29, 28; Bh. 1, 5, 8; Tē.; T. ತುಪ್ಪ; *cf.* ಸೊಗಸು 2). ಬೆಳಗಿಮ್ಮಿನ ಸೊಂಪುನ್ (o. r. ಬೆಮ್ಮುನ್) ಅಳ್ವ ಜಾಮ್ಬೆದಿ (Śmd. 78). ದೇವೀಯಳಮುದರ ಸೊಂಪು (Kk. 3). — ಸೊಂಪುಗಡೆ. -ಆಡೆ. To shower beauty (Śāv. 2, after 42). — ಸೊಂಪು ದೀಪು. -ತೀಪು. Beauty to abound (J. 3, 24). — ಸೊಂಪುದೋರ್ಪು. -ತೋ ರ್ಪು. To exhibit beauty (J. 6, 19). — ಸೊಂಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty (Rāv. 10, after 29). — ಸೊಂಪುವೆಡೆ. -ಬೆಡೆ. = ಸೊಂಪುವಡೆ. (J. 3, 17).

ಸೊಂಪುವಿಲಿ sŏmpuḷi. Probably a mistake for ಪೊಂಪುವಿ, q. v. (ಬೆಮ್ಮು, ಆಡಂ, ಆಮ್ಮೆ, ಆಗ್ಗಳ, etc., ಅತಿಶಯ Śm.).

ಸೊಂಬು sŏmba. = ಸುಂಬು. (ಆಲಸ, ತೀತಳ, ಮುಸ್ಸ, ಜಡ, ಜಿಪ್ಪ, ಮುಷ್ಕರ Hlā.; ಜಾಮ್ಬು, ಆಲಸುಗೇಡಿ Kk. 38; ಜಾಮ್ಬು, ಆಲಸುಗಾಡಿ Śm. 47).

ಸೊಮ್ಮು sŏmmu. (fr. ಸ್ವಂ). Own, one's own; property, wealth, riches (Prll. 3, 30; Bp. 31, 29; 47, 56; Bh. 1, 8, 55; V. 40, 27. 34; Tē.; T. ಜೊಂ).

ಸೊಯಂ sŏyaṁ. Tbh. of ಸ್ವಯಂ. (Bp. 61 sum.; My.).

ಸೊಯಂವರ sŏyaṁvara. Tbh. of ಸ್ವಯಂವರ. (Rām. 3, 2, 17).

ಸೊರ sŏra. 1. Tbh. of ಸ್ವರ 2. (My.; Tē.).

ಸೊರ sŏra. 2. Tbh. of ಸುರ. (Ō. Bp. 33, 18).

ಸೊರಗು sŏragu. To wither, to grow dry or sapless (J. 19, 32); to languish, to sink away (Ō. Bp. 19, 31); to grow lean or meagre (C.; Tē. ಸುರುಗು, ಸೊರುಗು, ಸ್ರುಕ್ಕು; ಕೊರಗು G.; *cf.* ಸುಕ್ಕು 1, ಸುರುಗು, ಸೊಕ್ಕು 2, ಸೊಕ್ಕು 1). ಮುಖಗ ಅಪ್ಪು, ನೀನು ಇಷ್ಟು ಯಾಕೆ ಸೊರ ಗಿದ್ದೀ? ಎನ್ನು, ಆ ಸಪ್ಪ ಆಳಕನ್ನು ಕೇಳಿತು (B. 3, 22). ಜೋಪ್ಪಿಯು ಸೊರಗಿ, ಎಲುಪಿನ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರ ಉಬ್ಬಾಯಿತು (5, 94). ಮುಗನಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಪತ್ತಿದ ಚಿಕ್ಕೆಯುಳ್ಳ ದೂತ್ರ ಬಹಳ ಸೊರಗಿದನು (5, 209).

ಸೊರಚು sŏraṣa. Tbh. of ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ (Śmd. 356. 370).

ಸೊರಟು sŏraṭu. = ಸುಟ್ಟು 3, ಸೊಟ್ಟು, etc. The state of being contracted, shrivelled, as a leaf; that of being crooked, as a bamboo pole or wood (My.; see ಸುರುಟು, ಸುರುಟ್ಟು).

ಸೊರಟೆ sŏraṭĕ. N. of a plant (ಗೊರಟೆ Mr. 135).

ಸೊರಣೆ sŏraṇĕ. Tbh. of ಸ್ಮರಣ. (Ō. Bp. 19, 31).

ಸೊರಣ್ಟು sŏraṇṭu. (Śmd. 48). = ಸೊರಟು (?).

ಸೊರಪು sŏrahu. 1. (fr. ಸೊರ 1). To utter, to speak, to say (Bh. 3, 8, 13; 4, 3, 28; Rām. 4, 3, 9).

ಸೊರಪು sŏrahu. 2. Sounding, talking, prating, etc. — ಸೊರಪ. -ಆ 3. A loquacious man, etc. (ಗದುಪ Śmd. I, o. rs. ಸ್ವರಪ, ಸ್ವರಪುದ).

ಸೊರಪುಗಾಣಿ sŏrahu-gāṇa. A talkative man, etc. (ಪುಲ್ಲಿಗ Čt. I, 59).

ಸೊರೆ sŏrĕ. 1. = ಸೋರೆ 1. The bottle-gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (ಪುಗ್ಗಿಳಿ, ತುಮ್ಬಿ, ಆರಾಟು Mr. 148; ಕರಾಪ Kn. 107; when hollowed and dried, it is put also under the neck of a lute, Grj. 3, 98). See ಕ ಯ್ವೆ-. — ಸೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To fasten a gourd (to a lute, J. 22, 24).

ಸೊರೆ sŏrĕ. 2. The milk collected in the udder of cows or buffaloes (My.; see ಜೊರೆ 1). — ಸೊರೆ ಪಿಡು. To let down that milk, to give milk (My.).

ಸೊಕ್ಕು sŏrku. 1. = ಸೊಕ್ಕು 2. To grow intoxicated, etc.; to grow proud (ಉಚ್ಚಾಪ Śmd. Dh.; Rāv. 9, 51; Śāv. 2, 14).

ಸೊಕ್ಕು sŏrku. 2. = ಸೊಕ್ಕು 3. Infatuation, etc.; torpor, etc.; pride (Śmd. 250; Čpr. 8, 69; Grj. 2, 106; Rāv. 5, 128; *cf.* ಸುಕ್ಕು). 2. = ಸೊಕ್ಕುಮುಮ್ಮು (Rāv. 5, after 114). — ಸೊಕ್ಕಡಿ. -ಅಡಿ. To lose (one's) pride (Grj. 6, 80). — ಸೊಕ್ಕಾನಿ. -ಆನಿ. (Śmd. 93). = ಸೊಕ್ಕಾನಿ. — ಸೊಕ್ಕು ಗೆಸಡೆ. -ಕೆಸಡೆ. Musk (Rāv. 2, after 8). — ಸೊಕ್ಕುಗೋಣಿಡೆ. -ಕೋಣಿಡೆ. (Śm.). = ಸೊಕ್ಕುಗೋಣಿಡೆ. — ಸೊಕ್ಕುಮುಮ್ಮು. A powder used to stupefy (beasts or birds, Rāv. 5, 52; T., M. ಜೊಕ್ಕು ಪೊಡಿ).

ಸೊಗೆ sŏrga. Tbh. of ಸ್ವರ್ಗ 1. (My.). ಸೊಗಕ್ಕೆ ಜೋಡದೂ ಸೊಸೇ ಹಣ್ಣು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸೊಲ್ sŏl. 1. = ಸೊಲ್ಲು 1. To say, to speak, to tell. (T. ಜೊಲ್ಲು, ಜೊಲ್ಲು; M. ಜೊಲ್ಲು, ಜೊಲ್ಲು; Tē. ಜೊಲ್ಲು; *cf.* ಸದ 1). ಸೊಲ್ವ (J. 28, 20).

ಸೊಲ್ sŏl. 2. = ಸೊಲ್ಲು 2. A word (Śmd. 389 Cm.; Čt. II, 97; Abh. P. 3, 9; Bp. 9, 9; J. 4, 4; 6, 18; 21, 4; T. ಜೊಲ್, ಜೊಲ್, ಜೊಲ್ಲಿ; M. ಜೊಲ್; Tē. ಸೊಲ್ಲು).

ಸೊಲಗೆ sŏlagĕ. = ಸೊಲಿಗೆ, ಸೊಲ್ಲಗೆ, ಸೊಲ್ಲಿಗೆ. A measure of capacity, equal to one-fourth of a Kuḍava or of a baḷḷa (My.; Bp. 33, 13; Tē: ಸೋಲೆ; *cf.* Sk. ಪುಲಾಕ). ಸೊಲಗ ಅಳಯುಲಿಕ್ಕೆ ತೀಯುವರ ಳಕೆ ಅಳಯುವನೇ? (Prv.).

ಸೊಲಿಗೆ sŏligĕ. = ಸೊಲಸೆ, etc. (My.; ನಿಳುಂಬಳ Sl. 329; ಆಧಳ G.). ಆದವತ್ತು ಪಾಲ್ಕು ಸೊಲಿಗೆ (ಕುಲ್ಕು); ಮೂವತ್ತರಮ ಸೊಲಿಗೆ (ಧಾರ); ಹವಿಪಾಮು ಸೊಲಿಗೆ (ಮೂರ್ G.).

ಸೊಲ್ಲಗೆ sŏllagĕ. = ಸೊಲಸೆ, etc. (ನಿಳುಂಬಳ Nr.; see Mr. s. ಪಾಗ).

ಸೊಲ್ಲಿಗೆ sŏlligĕ. = ಸೊಲಸೆ, etc. (Bp. 1, 23; 27, 52). — ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಲ್. A solligĕ-ful of milk (Bp. 58, 24).

ಸೊಲ್ಲಿಸು sŏllisu. To speak, to say, to tell (ಪೀದ್ Śmd. 150. 385 Cm.; Ŏpr. 3, 62; Śm. 46); to cause one's self to be said, to be said (Śm. 49); to cause to speak, to have said or told. ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಛೇದವಪ್ ಆಪಾದಿಪ ಕೆಲಸಂಯ ತಾನ್ ಎಲ್ಲರಿಗಂ ಹಿರಿಯ! (Sp.).

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 1. = ಸೊಲ್ 1. P. p. ಸೊಲ್ಲಿ. See Bp. 2, 29; 40. 89; 45, 41; 54, 34, 58, 32; 61, 8.

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 2. = ಸೊಲ್ 2. (Bp. 47, 32; My.). ಪಲ್ಲು ಪಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗದ ಹಿಡಿಯುವದು ಬೇಳಕೊಳಗೆಲ್ಲ ರಾವಿಸೊಳು (a net, Sp.). — ಸೊಲ್ಲುವೆಣ್. -ವೆಣ್. Sarasvatī (ಶಾರದೆ Kk. 9). — ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲು. rep. (J. 16, 21). ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಾದರೆ ಸಾವೋ ದರಿಯನ್ನರ ಎಷ್ಟು ನಲ್ಲರು? (Prv.).

ಸೊವದು sŏvadu. = ಸೊಗದು 1. A sharp smell; smell in general (ಸೊಗದು, ಪಸುಳು, ಪ್ರಾತ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗಪ್ಪ Śm. 23, o. r. ಸೊಗದ; ನದು, ಸವುಸದ, ಮುಗಮುಗಿಸಿತು, ಪ್ರಾಸ್ತ, ಪಾಸನೆ Kk. 55, o. r. ಪ್ರಾತ; ನದು, ಸವುಸದ, ಕದುಪು Ćt. II, 45; Ŏpr. 9, after 102; Grj. 2, after 106; 9, 32; Śśv. 3, 45). ಸೊವದುವೆಸ್ದು or ಸೊವದೊಸ್ದು (Śmd. 63. 67).

ಸೊವಾಸಿನಿ sŏvāsini. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ. (ನದಾಪ್ಣಿ G.).

ಸೊಸಗೆ sŏsagĕ. N. of a female daitya. ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ, ವಗಾರ, ಭೈರವ, ಮುಯ್ಯಾರ, ಜೆಪ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ, ಭಗವತಿ, ಬಬಾರಿ, ಕಾಳಿ, ಮಹಾಕಾಳಿ, ದಣ್ಡಿ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಮಾರಿ, ಮಸಣಿ, ಸೊಸಗೆ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರಂಗಳ್ (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಸೊಸನ್ತ್ರ sŏsantra. Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರ. (My.).

ಸೊಸಮಯ sŏsamaya. Tbh. of ಸ್ವಸಮಯ. (Bp. 59, 52).

ಸೊಸಿ sŏsi. = ಸಸಿ 2. Young plants (My.).

ಸೊಸೆ sŏsĕ. Tbh. of ಸ್ನುಷೆ (Śmd. 368; Nr., Hlā., Sl. 184; C.). Plurals ಸೊಸೆವಿರ್ (Śmd. 120), ಸೊಸ್ಸಿರು (C.; B. 2, 20), ಸೊಸೆಯರು (My.). ಅತ್ತೆಗೆ ಒಸ್ದು ಮೂತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಒಸ್ದು ಅತ್ತೇ ಕಾಲು, ಒಸ್ದು ಸೊಸೇ ಕಾಲು. — ಅತ್ತೆಗೆ ಒಸ್ದು ಕಾಲು, ಸೊಸೆಗೆ ಹಲವು ಕಾಲು. — ನಿಯಮಿಸದಾಪದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ. — ಬಸವಾ! ಅಸ್ಸರೆ ಪಾಪ! ಅಸ್ಸರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮುಚ್ಚಗೆನೀರು ತಾ! ಅಸ್ಸ. — ಬಸೇ ದಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಳರ ತರೋದು? — ಮಗನಿಗೆ ಮಾಪ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು? — ಸೊಸೆ ಸತ್ತರೆ ಶೋಭನ, ಮಗ ಸತ್ತರೆ ಮನೆ ಹಾಯಿ. — ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಅತ್ತೆಗೆ ವರ ಪಾಸ. — ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹಸ್ಸರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ. — ಸೊಸೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇದ್, ಅತ್ತೆ ಆಗಸನ ಹತ್ತ ಹೋದನ್ತೆ. — ಸೊಸೆ ಬನ್ದರೇನು? ಅತ್ತೆ ಬನ್ದರೇನು? ಬಿಸಿನೀರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದರಿದ್ರ. — ಸೊಸೆ ಹೆತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಕಾರಾ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prvs. ಹೊಡ್ಡದ, ಮುಗ 1, ಮುಗಳ್, ಸೊಗರ್.

ಸೊಸ್ತ sŏsta. Tbh. of ಸ್ವಸ್ಥ. (My.; Dp. 1, 5).

ಸೊಳೆ sŏḷĕ. = ಸೊಳ್ಳೆ 1. (ಮೂಗಿನ ಸೊಳೆ, ಹೊಳೆ B. 4, 83; ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ G.).

ಸೊಳ್ಳೆ sŏḷḷĕ. 1. A nostril (My.; see ಹೊಳ್ಳೆ; Tē. ಸೊಳ್ಳು, empty). See Prv. s. ಮೂಗು.

ಸೊಳ್ಳೆ sŏḷḷĕ. 2. A musquito (My.; T. ತುಳ್ಳಲ್). See ಕಾಮು-. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಳ್ಳೆಕಾಟ (Prv.).

ಸೋ sŏ. 1. — ಸೋಪೊಣ್ಣೇ ಮರ. = ಮುತ್ತೇ ಮರ. (St. & Fl.).

ಸೋ sŏ. 2. = ಸೂಹು, ಸೋವು 1, ಸೋಹು 1. To drive off, to chase away, to scare away (Bp. 61, 90; Ć. Bp. 11, 9; Rāv. 5, 82; Śśv. 3, 42; J. 3, 6; 15, 3; 28, 41; Tē. ಚೋಪು). P. p. ಸೋದು (Ŏpr. 7, 110; Abh. P. 9, after 191). ಸೋದುದು (ಸೂಹಿತ್ತು Ćt. II, 111). ನಿಳಿ ಸೋವಾಳೆಗಳ್ಗ್ ಒಬ್ಬಗುಂ ಕೆಲವೆನೆಯೋಳ್ (Śmd. 231).

ಸೋಕು sŏku. 1. = ಸೊಂಕು 1, etc. (Rām. 3, 2, 18; 8, 45, 36; Tē.). ಸೋಕಿದ ಪ್ರಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಣಾತ ಬಲ್ಲುತೇ? — ಮೊದೇ ಸೋಕಿದ ಪ್ರಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಣರ ಬಲ್ಲುದೇ? — ಜೀಣಾಜ್ಞ ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸೋಕು sŏku. 2. = ಸೊಂಕು 2, etc. (Rām. 6, 45, 36; Tē.). See ದೆವ್ವ-. — ಸೋಕುರೋಗ. = ಸೊಂಕುರೋಗ. (My.).

ಸೋಗಿಲ್ sŏgil. A pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಮುಡಿಲ್ Ćt. II, 78; ತರೆಪುಡಿ, ಮುಡಿಲ್ Śk., Kk. 49; ಪುಡಿ, ಮುಡಿಲ್, ಮುಡಿಲ್ Śm. 71; Grj. 3, after 69).

ಸೋಗು sŏgu. = ಸೋಗೆ 2 No. 1. (My.).

ಸೋಗು sŏgu. = ಚೋಷ, ಚೋಷ. Tbh. of ಯೋಗ. An assumed character and guise, disguise (ಚೋಷ, ವೇಷ G.; Mhr. ಸೋಂಗ). ಮೋಯರ ಸೋಗಿನ್ದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗ ಹತ್ತಿದರು (B. 5, 40). See Prv. s. ನತ್ತರುಳುರು. — ಸೋಗು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. To assume the character and guise of—. ಜೀನೆಯವನ ಸೋಗು ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೆಳ್ಗೆ (B. 4, 76). — ಸೋಗು ಮಾಡು. To assume a false appearance. ಮುನ್ದಿಯ ಆದೆಯ ನ್ದ ಹಣವನ್ನು ಗದುನ ಜೀಳೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಆವಟಿದ ಸೋಗು (ಮುಖನೆ); ಉಪಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ G.). — ಸೋಗು ಹಾಳು. To put on the character and guise of—, to disguise one's self. ಆವರ ಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪುರುಷರ ಸೋಗು ಹಾಕ್ ಕೊಣ್ಡು (B. 5, 40). ತಾನು ಪಣಾ ಕಾಯುವವರ ಸೋಗ ಹಾಕ್ ಕೊಣ್ಡು (5, 186). ಆವನು ಕೆಸ್ಸರಿಯವರ ಸೋಗ ಹಾಕ್ ಕೊಣ್ಡು (5, 187). ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಕವಟಿನಿಸ್ದ ಸೋಗು ಹಾಕ್ ಕೊಣ್ಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ (ಅಭ್ಯವಸ್ಥನ್ದನ); ಜೆಂಗಸರ ಸೋಗು ಹಾಕ್ ಕೊಣ್ಡು ಕುಣಿದು ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ಚಾಯರಾಜೀವ); ಸೋಗು ಹಾಳುವ (ನರ್ಮಕೃತ್ G.).

ಸೋಗೆ sŏgĕ. 1. A line (made with black pigment) proceeding from the outer corner of the eye (ಕಣ್ಣಿನಿಗರೆ Śm. 82). — ಸೋಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye to the outer corner of which a line is put (Abhā. 2, 79).

ಸೋಗೆ sŏgĕ. 2. = ಕೋಕೆ, ಸೋಗು. The peculiar leaf of palms, sugar-cane and the screw-pine (ಅಡಕೆ ಮೊದಲಾದವರ ಪತ್ರ Śm. 82; My.; T. ತೋಗೆ; B. 3, 45; 4, 122; Sl. 164; J. 3, 5; Rāv. 5, 43; 10, after 31; *cf.* Mhr. ಸೋಗಾ, the skirt of a garment as trailing along or as hanging loosely). ಕುಡಿ ಕಳ್ಪಿಸಿಲು ಮೊಳ್ಕು ಆಯಾವೇ ಗಸಿ ರಸವ ಮೊಹಗಣ ಸೋಗೆಯಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). 2, a peacock's feather or feathers (Ŏpr. 2, 83; Abh. P. 7, 13; T. ತೋಗೆ). 3, a peacock's tail (ಕಲಾಪ, ಬರ್ಹ Hlā.; Mr. 169; T., M.). ನವಿಲ ಗಳಿಯ ಸೋಗೆ (ತಿಮ್ಮಾ, ಏಪ್ಪ, ಬರ್ಹ Nr.). 4, a ship's tail, *i. e.* its rudder. ಪಾಡಿಯ ಸೋಗೆ (ಅಂಪ್ಪ, ಕೋಟಿಪಾಪ್ಪ Hlā.) 5, a peacock (ಗಣ್ಣಾನವಿಲ್ Ćt. II, 89; ಮೋರ, ನವಿಲ್ Kk. 24; ಮೋರ, ನವಿಲ್ Śm. 29; ನವಿಲ್ 82; Ŏpr. 2, 83; Abh. P. 7, 13; Śśv. 1, 32;

J. 3, 25). ಕೆಳಗಿಡುವ ಸೋಗೆ (Śmd. 169). — ಸೋಗೆದುಂಬುಳ್ಳು. -ತುಂಬುಳ್ಳು. A turumbu decorated with peacock-feathers; a peacock considered as a turumbu (Śśv. 2, 61). — ಸೋಗೆಗಸವಿಲ್. A peacock (Čpr. 2, 79; Abh. P. 1, after 107; 3, 92).

ಸೋಪ್ಪು sôppu. Tbh. of ಶೋಫನ (G.).

ಸೋಪ್ಪಯ್ಯ sa-uppayya. *High, tall.*

ಸೋಪೆ sôpe. = ಸಪ್ಪಗೆ, etc. Meal ground coarse, etc. (My.; Mhr.; H. ಸೂಪ).

ಸೋಪಿಗ sôpiga. = ಸೋಪಾಗ, q. v. (ಅಕ್ಕಜ, ಅಕ್ಕಲಿಯ G.; Č. Bp. 47, 9; Râm. 6, 12, 3; J. 7, 19; 15, 29; Dp. 169, 3; My.; B. 2, 23; 3, 84. 90; 4, 54; 5, 198; see Prv. s. ಸಾಮು).

ಸೋಪೂಣ sôpûṇa. A club, a mace (My.; Mhr., H.).

ಸೋಪ್ಪು sôppu. 1. = ಬೊಪ್ಪು. See ಮುಗ್ಗೆಪ್ಪು.

ಸೋಪ್ಪು sôppu. 2. = ಸಪ್ಪು 1, etc. A spoon (My.).

ಸೋಪೆ sôpe. The lower part of the cheek, opposite to the corner of the mouth (My.). — ಸೋಪೆಜಕ. -ಜಕ. = ಸೋಪೆಜಕ. (My.). — ಸೋಪೆಜಕೆ. -ಜಕಿ. = ಸೋಪೆಜಕಿ. (My.). — ಸೋಪೆಜಕ. A man whose lower part of the cheek is torn (My.). — ಸೋಪೆಜಕಿ. Such a woman (My.).

ಸೋಪ್ಪ sôppa. = ಸುಪ್ಪು 2, etc. Burning, etc. — ಸೋಪ್ಪ ಬಿದಿ. A cemetery (ಮಸಣಬಟ್ಟಿಗೆ Śmd. II; ಮಸಣಬಟ್ಟೆ Kk. 78, o. r. ಸೊಪ್ಪಬಿದಿ). — ಸೋಪ್ಪಮಲಿವನೆಯ. -ಮನೆಯ. Whose residence are cemeteries: Śiva (ತಿಪ್ಪ Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ಸೋಪ್ಪಡೆ sôppaḍe. ಸೋಪ್ಪಂ. 1. Much, more, further (ಒಂದುಂ, ಬಾಪಂ Śmd. 393; ಒಂದುಂ, ಬಾಪಂ, ಉಣ್ಣಲಿಯುಮು II). 2, in vain, causelessly (ಬಾಪಂ, ಬಲ್ಲದು Śmd. 110; ಬಾಪಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Čt. I, 14; ಬಾಪಂ, ಉಣ್ಣಲಿಯುಮು, ಬಲ್ಲದು Kk. 89).

ಸೋಪ್ಪಡೆ sôppaḍe. 2. Letting go freely, setting at large (Mhr., H.). — ಸೋಪ್ಪಡಪತ್ರ. A bill of divorce (S. Mhr.; Mhr. ಸೂಟಿ ಪತ್ರ). — ಸೋಪ್ಪಡಮುಂಜಿ. The ceremony of loosening the string from the loins of a Brâhmaṇa, about sixteen years after binding it at the ceremony of investiture with the sacrificial thread (ಸಮಾವರ್ತನ Čb.; Mhr. ಸೋಪ್ಪ ಮುಂಜಿ). ಸೋಪ್ಪಡಮುಂಜಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರಿ (ಸ್ನಾತಕ G.).

ಸೋಪ್ಪಡಿ sôppaḍi. (= ಶೋಫನ 2). Remission of a debt, etc.; the sum remitted, abatement (My.; Mhr. ಸೂಟಿ). 2, release from bondage, freedom granted (My.; Mhr. ಸೂಟಿ).

ಸೋಪ್ಪ sôppha. Borne, suffered, endured; *patient, enduring.*

ಸೋಪ್ಪಿ sôppi. One who bears or suffers; patient, enduring; able, powerful. (R.).

ಸೋಪಾಂಗಿ sôpâṅgi. (= ಶೋಫನಗ). — ಸೋಪಾಂಗಿನಾಯಿ. An Arab greyhound (My.; Tč. ಶೋಫಾಂಗಿ).

ಸೋಪಿ sôpi. Tbh. of ಶ್ರೋಫಿ (Śmd. 345 Mḍb.).

ಸೋಪ್ತು sôptu. P. p. of ಸೋಪು 1.

ಸೋಪ್ಪಣ್ಣ sa-utkaṇṭha. Ardently longing, impatiently eager; regretful; bewailing, sorrowing. (ಉತ್ಕಂಠಿತ G.).

ಸೋಪ್ಪಾಸ sa-utprâsa. Excessive; exaggerated. 2, violent laughter. 3, *ironical exaggeration, sarcasm, sneering praise and covert censure* (ಬಯ್ಯುಳು, ಮುಸ್ಸ Hlâ.).

ಸೋಪ್ಪಾಸಹಸಿತ sôtprâsa-hasita. *Sarcastic laughter.*

ಸೋಪ್ಪನೆ sôpane. Tbh. of ಶೋಫನ. (My.).

ಸೋಪ್ಪರ sa-udara. Born from the same womb, co-uterine. 2, *a co-uterine brother, a brother of whole blood, an own brother.* ಅಣ್ಣಪ್ಪಲ್ಲ ತೆಳಿಪ್ಪಲ್ಲ ಗಣ್ಣನ ಸೋಪ್ಪರ (Prv.). — ಸೋಪ್ಪರಪತ್ತ. = ಸೋಪ್ಪರತ್ತ. (B. 4, 138). — ಸೋಪ್ಪರತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. = ಸೋಪ್ಪರತ್ತ. (ಮಾತುರಾನಿ Dhw.).—ಸೋಪ್ಪರತ್ತ. -ಅತ್ತ. A father's sister (My.); a mother's brother's wife (My.). ಸೋಪ್ಪರತ್ತಗೆ ಎನಸೆ ಬಸ್ಸರ ಚಿಕ್ಕವ್ವ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾಳೆ? (Prv.). — ಸೋಪರತ್ತ ಮಗ. A father's sister's son (ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ Sl. 189). — ಸೋಪ್ಪರಪತ್ತಿಗೆ. -ಅತ್ತಿಗೆ. (Bp. 40, 46). — ಸೋಪ್ಪರಮಾವ. A mother's brother, a maternal uncle (My.; ಮಾತುಲ Mr. 313; Sl. 192; ಮಾತುಲ, ತಾಯಿಯಣ್ಣ G.; B. 1, 25; 2, 35). ಕತ್ತಿಗೆ ಕುಮರೆ ಸೋಪ್ಪರಮಾವನೆ.—ದಣ್ಣೆಪಲ್ಲಿಯೂ ಸೋಪ್ಪರಮಾವನೇ? (Prv.). — ಸೋಪ್ಪರಮಾವನ ಮಗ. A maternal uncle's son (My.). — ಸೋಪ್ಪರಮಾವನ ಪೆಣ್ಣು. The wife of a maternal uncle, a maternal aunt (ಮಾತುಲಾನಿ, ಮಾತುಲಿ Nr.). — ಸೋಪ್ಪರಸೊಸೆ. A man's sister's daughter (My.); a wife's brother's daughter (My.). — ಸೋಪ್ಪರಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. A man's sister's son; a sister's son (ಭಗಿನೇಯ, ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 314; ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಭಾಗಿನೇಯ, ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಮಗನು, ಅಕ್ಕನ ಮಗ, ತಂಗಿಯ ಮಗ Sl. 192; My.); a wife's brother's son (My.).

ಸೋಪ್ಪರಿ sa-udari. A co-uterine sister (Bp. 14, 3). See ತಿಪ್ಪ.

ಸೋಪ್ಪರ್ಯ sa-udarya. *An own brother* (ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nr.; ಒಣ್ಣು ತಾಯಿಯ ಮಗ Sl. 192).

ಸೋಪಿಗೆ sôdige. Payment: tax (? Bp. 27, 52; *cf.* ಶೋಫನ).

ಸೋಪಿಸು sôdisu. Tbh. of ಶೋಫಿಸು. To clear away. ಈಸರಂ ಸೋಪಿಸದೆ ಪಿತ್ತಿಮೊಳ್ಳಂಗಳ ಪೋಲ್ (Śmd. 267). 2, to search or examine (the bushes when hunting, Śśv. 3, 49); etc.

ಸೋಪು sôdu. Tbh. of ಸ್ಯಾದು. (Dp. 76, 2).

ಸೋಪ್ಪ sôna. Tbh. of ಶ್ವಾನ. See Sp. s. ಬರ್ 1.

ಸೋಪ್ಪನೆ sônĕ. A thin, light, but long-continued rain, an incessant drizzle, an incessant rain (ಪಡ್ಡಲ್ Čt. I, 101; II, 113; ಜಿಪಿ Śm. 93; Grj. 9, after 58; T. ಚೋಣ್ಡಿ, Tč. ಸೋಣಿ; *cf.* ಚೋಣಿ, ಸೋಣೆ? ಸೋಣ್ 1?), as of nectar (Bp. 23, 41), of arrows (Bh. 3, 19, 36; J. 22, 36), of sparks (8, 39), of dust (10, 8), or of pearls (33, 45). See ಬರ್-.

ಸೋಪ್ಪಾದ sa-unmâda. Mad, Insane (Colebr.).

ಸೋಪಸ್ಕರ sa-upaskara. = ಸೋಪಸ್ಕರ. Materials, provision, necessary articles (My.; Tč.).

ಸೋಪಸ್ಕಾರ sa-upaskâra. A measure or means, an act, item adopted toward the finishing of— (ಸಾಧನ G.; Mhr.).

ಸೋಪಹಾಸ sa-upahâsa. Accompanied with derisive laughter, *sneering, jocular, sarcastic.*

ಸೋಪಾನ sôpâna. *Stairs, steps, a staircase, a ladder* (ತೇಫರ Kn. 48).

ಸೋಪು sôpu. (= ಸವಾದ). Anise-seed (My.; Tč.; T. ಚೋಪ್ಪು; Mhr., H. ಶೇಪ, ಶೋಪ). — ಸೋಪುಗಿಡ. The potherb anise, Pimpinella anisum Lin. (St. & Pl.).

ಸೋಪತಿ sôbati. A companion, fellow; match, the man or fellow for (B. 2, 25; Mhr. ಸೋಪತಿ).

ಸೋಪತು sôbatu. Company, society (My.; Mhr. ಸೋಪತ).

ಸೋಪಸ್ಕರ sôbaskara. Tbh. of ಸೋಪಸ್ಕರ. (My.).

ಸೋಪಾಣೆ sôbâṇe. Tbh. of ಶೋಫಣ. A song used on festive occasions at the end of each foot of which sôbâṇĕ occurs as a chorus (My.; Tč.).

ಸೋಪೆ sôbe. Tbh. of ಶೋಫ. (My.; Tč.; T. ಚೋಪ್ಪೆ, ಚೋಪ್ಪೆ).

ಸೋಮ sôma. A climbing plant, Sarcostema viminalis (or S. acidum R. Br.; ಪಲ್ಲಿ, ಲತಾಭೇದ Nn. 25; ಪಲ್ಲಿ Mr. 506). 2, *the intoxicating juice of the above plant.* 3, the above plant or its juice personified and deified. 4, ambrosia, nectar (ಅಮೃತ 25; ಸುಧೆ 506). 5, water (ಆಪ್ಯಸ, ಉದಕ 25; ವಾರಿ 506). 6, *the moon* (ಜಿ, ದರ್ಶ 25; ಸೋಮುಷ್ 506). 7, air, wind (ಸಮೀರ, ವಾಯು 25; ಸಮೀರ 506). 8, Kubêra (ಕೌಬೇರ, ಕುಬೇರ 25). 9, Yama (ಕಾಲ, ಯಮ 25; ಅನ್ತಕ 506). 10, Śiva (ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ 25; ಸೋಮಧರ 506). 11, a sage; an assemblage of sages (ಮುನಿ, ಎತಿ 25; ಮುನಿಸ್ತೋಮ 506). 12, the ruler at the beginning of a yuga (ಯುಗದ ಆಧಿಯ ಅವನಿಪ, ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅರಸು 25). 13, N. (C.). 14, camphor (ಕರ್ಪೂರ 25; 506). 15, the plant Cocculus cordifolius Dc. (ಅಮೃತ, ಜೀವನ್ತಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಅಮರ ವಲ್ಲಿ Mr. 145). 16, N. of a metrical foot (Ch.). 17, one of the vasus. — ಸೋಮಕುಣ್ಡ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 9, 86). — ಸೋಮಕುಷ್ಮ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). — ಸೋಮಬಳ್ಳಿ. A twining leafless shrub, Sarcostema brevistigma W. & A. (St. & Pl.). — ಸೋಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Śiva (Bp. 44, 6. 17); N. (My.). See ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ-. — ಸೋಮವಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. N. See ಪರಮ-.

ಸೋಮಕ sômaka. N. of a demon who stole the vêdas (Bp. 54, 10; My.).

ಸೋಮಜ sôma-ja. Moon-born; *the planet Budha or Mercury.*

ಸೋಮದೈವತ್ಯ sôma-daivatya. *Having sôma as a deity, presided over by the moon.*

ಸೋಮಧರ sôma-dhara. Śiva (ಸೋಮ Mr. 506).

ಸೋಮಧಾರಿ sôma-dhâri. Śiva (Bp. 47, 11).

ಸೋಮನಾಥ sôma-nâtha. Śiva, or his liṅga (Bp. 43, 16. 18; 44, 4; 53, 25. 27). 2, N. of an author (Bp. 1, 16). 3, N. (Bp. 48, 4). See ಸಿರಿ-.

ಸೋಮನೇಮಾಚೂಡ sôma-nêma-â-chûḍa. Whose crest is the half moon: Śiva (Bp. 8, 36; 37, 30).

ಸೋಮಪ sôma-pa. *One who drinks the sôma juice;* a Brâhmaṇa (Mr. 240).

ಸೋಮಪಾ sôma-pâ. A drinker of sôma juice; *a Brâhmaṇa;* the performer of a sacrifice.

ಸೋಮಪಾನ sôma-pâna. The drinking of the sôma juice. (My.).

ಸೋಮಪೀತಿ sôma-pîti. *A drinker of the sôma juice.*

ಸೋಮಪ್ರಮಾಥಿ sôma-pramâthi. One who crushes the stalks of the sôma plant between stones, sprinkles them with water, and places them on a sieve or strainer (whence, after further pressure, the acid juice trickles into a vessel, ಸೋಮರಸವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವವನು ಮುಸ್ಲಾದವುಗಳ ವ್ಯಯಕ್ಷ ಜಾತಿರ್ಯಗಳುಳ್ಳವನು Sl. 235).

ಸೋಮಯಜ್ಞ sôma-yajña. = ಸೋಮಯಾಗ No. 1. ಸೋಮಯಜ್ಞ ದೂರಿಪದನು (ದೀಕ್ಷಿತ G.).

ಸೋಮಯಾಗ sôma-yâga. A sôma sacrifice, an offering or libation of the sôma juice. 2, a great triennial sacrifice in which the sôma juice is drunk. (Sl. 234; G. 554).

ಸೋಮಯಾಜಿ sôma-yâji. A sôma sacrificer, one who has performed a sôma sacrifice (ದೀಕ್ಷಿತ, ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ಶರ್ಕರಾದವನು Sl. 234); N. See Bp. 55, 16. 33; 56, 36; 57, 80; ಬಸಪ್ಪ-.

ಸೋಮರಾಜಿ sôma-râji. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd. See ಪಾಪುಜಿಗೆ.

ಸೋಮರೋಗ sôma-rôga. A particular disease incidental to women. (Čb. 167).

ಸೋಮಲ sômala. Tbh. of ಸೋಮಮಾಲ. — ಸೋಮಲದೇವಿ. N. (Bp. 12, 43).

ಸೋಮಲತೆ sôma-latĕ. = ಸೋಮ No. 1. (Sl. 235; G. 554).

ಸೋಮಲಾಂಛನ sôma-lâṅčhana. Śiva (Bp. 25, 2).

ಸೋಮವಂಶ sôma-vaṁśa. The lunar dynasty or line of kings (in which came Yadu, Kṛishṇa, Bharata, Kuru, etc.). (My.).

ಸೋಮವತ್ sôma-vat. *Possessing sôma; lunar.*

ಸೋಮವಲ್ಕ sôma-valka. The tree Acacia catechu Willd. (= ಖದಿರ). 2, *another tree* (= ಕಳ್ಳಿಲ).

ಸೋಮವಲ್ಲರಿ sôma-vallari. *The plant Ruta graveolens* (or Asclepias acida R., or Cynanchum viminale). See ಹೊನ್ನ ಗನ್ನಿ s. ಹೊನ್ನ್.

ಸೋಮವಲ್ಲಿ sôma-valli. = ಸೋಮ No. 1. 2, *the shrub Cocculus cordifolius* DC.

ಸೋಮವಲ್ಲಿಕೆ sôma-vallikĕ. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಸೋಮವಾರ sôma-vâra. Monday. (C.; Bp. 2, 51; B. 1, 7).

ಸೋಮವಾರವ್ರತ sômavâra-vrata. A kind of religious observance performed in the evening and consisting of the worship of Śiva and Durgâ preceded by fasting every Monday. (My.).

ಸೋಮಸೂತ್ರ sôma-sûtra. A channel for conveying the water with which a liṅga, or another idol, has been bathed. (My.).

ಸೋಮಾರಿ sômâri. A sluggard, an idler (C.; B. 3, 69; 4, 2; Tĕ.; T. ಸೋಮ್ಮಬೋತ; see ಬೋಸು).

ಸೋಮಾರಿತನ sômâritana. Sluggishness, laziness (C.; B. 4, 1. 194; T. ಸೋಮ್ಮಬೋತನ).

ಸೋಮಾಲ sômâla. = ಸೋಮಲ. Resembling the moon, soft, bland, placid.

ಸೋಮಿ sômi. 1. A performer of a sôma sacrifice (Sk.).

ಸೋಮಿ sômi. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (My.).

ಸೋಮೀಶ sôma-îśa. Śiva (Bp. 53, 17. 21; Mr. 1. 7). See ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ-.

ಸೋಮೇಶ್ವರ sôma-îśvara. Śiva, or his liṅga (Bp. 51, 82; 53, 18. 19. 24; 57, 60. 64). 2, N. of a Kannaḍa poet. 3, N. See ಕೊಪ್ಪಾರ-. 4, sign for a long syllable (Ch.).

ಸೋಮೋದ್ಭವೆ sôma-udbhavĕ. *The river Narmadâ.*

ಸೋಯಿ sôyi. 1. = ಸೋಮಿ. (Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ). — ಸೋಯಿದೇವ. = ಸೋಮದಣ್ಣ. N. (Bp. 51, 78. 83). See ಎರಗೆಲಸದ-.

ಸೋಯಿ sôyi. 2. Opportuneness of circumstances (ಅಪೂರ್ವ Čb.; Mhr. ಸೋಯ).

ಸೋರ್ sôr. 1. = ಸೋರು 1. To drop, to drip, to trickle, to ooze, to flow, as cocoa-nut water (Ŏpr. 3, 15; J. 3, 27), as water drops (Ŏpr. 4, 46), as the juice of a ripe fruit (J. 3, 11), as ichor from an elephant's temples (Śiv. 3, 36. 57), as poetical essence (Mr. 2); to come forth, as entrails (Abh. P. 13, after 54; ಗಲಗ Śmd. Dh.; M., T. ಸೋರು; T. ಸೋರಿ, rain; blood; ಸೋರ್ಪೆ, blood; M. ಸೋರ, ಸೋರೆ, blood; *cf.* ಒಸರ್ 1, ಸುರಿ 1); to leak (C. as ಸೋರು). ಸೋರ್ದ (Ŏpr. 3, 15; Abh. P. 13, 54).

ಸೋರ್ sôr. 2. = ಸೋರು 2. Dropping, etc., leaking. — ಸೋರೋಟು. -ಓಡು. A leaking potsherd, *i. e.* one full of holes (Bp. 60, 46).

ಸೋರ್ sôr. 3. (= ಜೋಲ್ 1). To be or become loose or slack, etc. (ಜೋರ್ Śm. 103; T. ಜೋರ್).

ಸೋರ್ sôr. 4. = ಸೋರ್. The state of being loose, dangling, etc. (ಜಂಗಳ, ಜಡತ್, ಸಡಿಲ್ವುದು Śm. 49).

ಸೋರ್ sôr. 5. (= ಸೋರ್ 3 ?). To become free from pride (ಗರ್ವಹೀನ Śmd. Dh.; Śm. 103; T. ಜೋರ್, to wither, fade away = ಬಾಡು). ಸೋರ್ದರ್ Śmd. 50. 55). See ಒಳ್-.

ಸೋರ್ sôr. 6. To become wet or soaked (ನನೆ Śm. 103; *cf.* ತುಯ್ ?). ಸೋರ್ದುರ್ (Čpr. 4, 46).

ಸೋರಿಸು sôrisu. = ಜೋರಿಸು. To cause to drop, trickle or flow (My.). ಜೋಲ್ದು ಸೋರಿಸುತ್ತ ಮಾತಾಡು ದನ್ನ (ಅಮುಬ್ಬಿಕ್ಕತ G.).

ಸೋರು sôru. 1. = ಜೋರು 1, ಸೋರ್ 1. To drop, etc. (C.), as tears (Râm. 5, 9, 8), as blood (B. 1, 10). P. p. ಸೋರಿ. ಸೋರುವ ಮನೆಯನ್ನು ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿಪಿಯನ್ನು ಹೊರ ಬಿಡ ಬೇಕು.—ಸೋರುವ ಮನೆಯೂ ಬೊಬ್ಬಿಕುವ ಗಣ್ಣನೂ ಸರಿ.—ಸೋರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣ ಹೊಯ್ಯಲೆ (or ಸೀರು ಬಿಳ್ಳಿದರೆ) ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೆ ಹಳ್ಳ (Prvs.). ಮುಚ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಆನೆ (ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಗರ್ಜಿತ, ಮುತ್ತ Sl. 269); ಸೋರಿ ಹೋಪದು (ಸ್ಮಶ್ನ, ರೀಣ, ಸ್ರುತ, ಸ್ಖುಷ 379); ಸೋರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ಲೀಷ್ಟತ, ಪ್ರಾಕಾರ 390). ಮುಚ ದೇಹದಾಗ ಆನೆಗಳ ಗಣ್ಣಿಸ್ಥಳಗಳಿಗಿನ್ನ ಮದೋದಕವು ಸೋರುತ್ತದೆ (B. 4, 23; 5, 239). — ಸೋರಾಟ. -ಆಟ. Dropping, etc. (ಸ್ನವ, ಸ್ರವ Sl. 389).

ಸೋರು sôru. 2. = ಜೋರು 2, ಸೋರ್ 2. — ಸೋರು ಬಾರು. rel. = ಜೋರು ಬಾರು. (My.).

ಸೋರುಪ್ಪ (sôrû-uppu). Nitre, saltpetre (C.; B. 4, 159; Tč.; Mhr., H. ಸೋರಾ; ಅಕ್ಷರುಜಪ G.).

ಸೋರುವಿಕೆ sôruvikĕ. = ಸೋರುಪ. (ಪ್ಲೀಷ್ಟತ, ಪ್ರಾಕಾರ Sl. 390). ಮಸ್ತಿಗರ್ಭದೋಷದಿಪ್ಪ ರೇತಸ್ಸು ಕರಗಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸೋರುವಿಕೆ (ಮೋಹ 201).

ಸೋರುಹ sôruha. Dropping, etc. (ಸ್ರವ Nr.).

ಸೋರೆ sôrĕ. 1. = ಸೊರೆ 1. The bottle gourd (ತುಪ್ಪಿ, ಆಲಾಬು, ದುಪ್ಪಿಳೆ Hlî.; My.; Tč.; occasionally stone-vessels are made in the form of a sôrĕ, see ಕಲ್ಲು-, ಹುರೋ-). ಕಳುಹ ಪ್ರಸೇದಕ ಎನ್ನೊಡೆ ವೀರನೆಯು ಗಡಸರಿಗೆ; ಸೋರೆಯೆನ್ನೊಡ್ಡಿ, ಎಮ್ಮರು (Nr.). ಸೋರೆಯೊಳಗೆ ಮುಚ್ಚು ತುಪ್ಪಿ, ಮೇಲೆ ಹೂವಾರ ಗಣ್ಣ ಧರಿಸಿದನ್ನೇ (Dp. 30, 4). ಉಣ್ಣು ನಗಡಿಸ ಮೋಜು ಉಮುಚೆ ಕುಸೋರೆ (54, 4). — ಸೋರೆಕಾಯಿ. A fresh bottle gourd (My.). ಸೋರೆಕಾಯಿ ಉಪರೆ ಹಾಡೋದಾಗೆ ಆಗುದೇ?—ಕುಮಾರರಾ ದುಸು ಸೋರೆಕಾಯಿ ವಿಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸೋರೆಬುಡುಪೆ. A bottle gourd deprived of its pulp and tried, when it is used as a vessel and for the lute and in swimming (My.). ಸೋರೆಯಾ ಬುಡುಪೆಗಳು ಗೊಂಡೆಯು ಸರಳ್ಗಳ ವಿಣಿದು,...ಜೀರ್ಣೆಯಾ ದುತ್ತಿದರು (Rāghč. 17, 67).

ಸೋರೆ sôrĕ. 2. A kind of bird (Rîv. 5, 59).

ಸೋರ್ sôr. = ಸೋರ್ 4. Being loose, etc. — ಸೋರ್ ಮುರಿ. A loose knot or braid of hair (Čpr. 10, 11; Abh. P. 3, 73. 103; 7, 13; Čt. II, 68. 98; V. 4, 18; J. 8, 18).

ಸೋರ್ಗರ್ಳ್ sôrgaḷ. ಸೋರ್ಗರ್ಳಿನ ಗಣಿಕರಸ್ಸು (Čt. I, 60).

ಸೋರ್ಚು sôrču. = ಸೋರಿಸು. To cause to drop, etc. (ಗಲನ Śmd. Dh.).

ಸೋಲ್ sôl. = ಸೋಲು 1. To be defeated or overcome, not to win (ಪರಾಜಯ Śmd. Dh.; T. ಜೋರ್, ಜೋಡ್; M. ಜೋರ್). P. pa. ಸೋಲ್ತು (Śmd. 288; Čpr. 1, 118; Rîv. 13, 90; Bp. 27, 10), ಸೋಲ್ದು (J. 3, 7; 5, 60; 7, 44; 20, 31; 21, 1; 27, 51; Bh. 1, 8, 53). ಸೋಲ್ದೆನೇ? (J. 12, 36). ಸೋಲ್ಗುಂ (21, 14). ಸೋಲ್ತವಗೆ ರವಿ (ಗಣಿ) ಉಚಿತಂ (Mr. 365); ಸೋಲ್ತ ಜೊತ್ತು (ಆಫಿಡಂಗ 492). See Bp. 40, 6. 22; 50, 23. 2, to lose (v. t.), to forfeit (Bp. 44, 61. 65). — ಸೋಲದೆ ನುಡಿದವನು. A man who is overcome in argument (ಆಫರ, ಹೀನಪಾಡಿ Hlî.).

ಸೋಲ sôla. = ಸೋಲು 2. Defeat, loss (Čpr. 2, 19; 8, 70; 10, 6; Bp. 4, 16; 20, 23; 59, 11; 61, 58; Râm. 4, 3, 16; Rîv. 13, 61; T. ಜೋರ್). ತನ್ನ ಸೋಲಿದ ನುಡಿದು ಕೊಪ್ಪಂ (ಆಫರ Mr. 237). ಸೋಲಬಾಡಿ (ದುನ ಗುಟ್ಟುದು Čt. I, 47). See ಕಣ್-. — ಸೋಲು ಗೆಲು. Loss and gain, defeat and success (J. 11, 5; Dp. 67, 6). — ಸೋಲು ಗೆಲವು. = ಸೋಲು ಗೆಲು. (My.). — ಸೋಲಬ್ಬಡಿ. -ಒ-ಪಡಿ. To generate or cause defeat (Čpr. 6, 85).

ಸೋಲಿಸು sôlisu. To defeat, to overcome, to vanquish (ಆಪಜಯ Śmd. Dh.; Bp. 6, 4; 40, 62; 50, 22; Śîv. 4, 80; J. 12, 40; My.; B. 4, 37; 5, 246). ಸೋಲಿಪಡು (ಬಾಳಿಸು, Śm. 42; ಬಾಳಿಸು Kk. 73).

ಸೋಲು sôlu. 1. = ಸೋಲ್. To be defeated, etc. P. p. ಸೋತು (Bp. 27, 29; 40, 23; 50, 39; C.). ಸೋತವನು (ಪರಾಜಿತ Nr.). ಸೋತ ದೇಶ (ಆಫಿಡಂಗ, ಸೋಲ್ಕೆ Nn. 122). ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರಾಜಯ Sl. 296); ಸೋತು ಹೋಪವನು (ಪರಾಜಿತ, ಪರಾಧೂತ 296). ಸೋಲುವಂ (J. 10, 49). ಸೋಲವೆ ಗೆಲವು ಆಗದು, ಸೂಲವೆ ಬಿಚ್ಚೆ ಆಗದು.—ಗೆದ್ದರೆ ಬಲದರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಣು ಸೋತ.—ಗೆದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು, ಸೋತರೆ ಕಿವಿ ಮೂಗು.—ಸೋತವರಾದವಕ್ಕೆ ಸೋತವರು ಧಾತ ದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೋತಾರೇ?—ಮುಗ ಸೋತರೂ ಬಾಯಿ ಒಳಪ ಳಿತ.—ಮಾತು ಬಿದ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವರೇ ಬಾಣ (Prvs.). ಸೋತ ಪುರುಷ (a female who has lost, My. in children's language). ಸೋತ ಪುರುಷಗೆ ಸೋರೆಕಾಯಿ, ಗೆದ್ದ ಪುರುಷಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿ (Prv.). 2, to fail, to fall off in respect to vigour, etc. (Tč. ಸೋಲು). ನಿದ್ದೆಯು ಹೊತ್ತಾಯುವಸ್ಟರೆ...ಪರಗಳು ಸವಿಯಾಗುತ್ತವೆ, ಗೋಣು ಸೋಲುತ್ತವೆ (B. 4, 134). 3, to lose (v. t.), to forfeit (Râm. 3, 2, 13).

ಸೋಲು sôlu. 2. = ಸೋಲಿ. (My.). — ಸೋಲು ಗೆಲವು. = ಸೋಲು ಗೆಲು. (J. 12, 26).

ಸೋಲುವಿಕೆ sôluvikĕ. = ಸೋಲುವೆ. (My.).

ಸೋಲುವೆ sôluvĕ. Defeat, losing, loss (ಆಫಿಡಂಗ, ಪರಾಧೂತ Nr.; T. ಜೋಲ್ಪು, ಜೋರ್ಪ್ಪು, ಜೋರ್ಪ್ಪು).

ಸೋಲೆ sôlĕ. The skin or slough of a snake; the coat of an onion (My.; *cf.* Mhr. ಸೋಲಣೇ = K. ಸುಲಿ 1).

ಸೋಲ್ಮೆ sôlmĕ. = ಸೋಲುವೆ. (ಆಫಿಡಂಗ, ಸೋತ ದೇಶ Nn. 122).

ಸೋಲ್ಲುಗ್ಳ sa-ullugḷa. *Irony, sarcasm, ridicule.*

ಸೋವತ sôvata. Prey (? Abh. P. 14, 201; 15, after 56).

ಸೋವಸೇಯ sôvasêya. Auspicious, fortunate, etc. (ವಿವ, ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc. Mr. 26).

ಸೋವಾಸಿನಿ sôvâsini. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ (Śmd. 355. 364; ಅಮ್ಮ Śm. 73).

ಸೋವಾಸಿನಿ sôvâsini. (Śmd. 364). Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ (ಸುವಾಸಿನಿ Hlâ.).

ಸೋವಿ sôvi. (Śmd. 25). = Tbh. ಸೋವಿ ? or = ಸೋವೆ ?

ಸೋವಿ sôvi. = (ಸೋವಮಿ 2), ಸೋವಯಿ 1. (Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ). — ಸೋವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಸೋವಯಿದೇವ. N. (Bp. 51, 76. 80. 82). — ಸೋವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 59, 7).

ಸೋವು sôvu. 1. = ಸೋವ 2, etc. To drive off, etc. P. p. ಸೋವಿ (J. 6, 17; 28, 47). ಪ್ರಾಯ್ಶ್ಚ ಸೋವುವುದು (ಪದ Śmd. 1, o. r. — ಸೋವ್ವದು).

ಸೋವು sôvu. 2. = ಸೋಹೆ. Trace, mark, sign (Tu.). ಸೋವು ತಿಳಿದ ಮಾತ ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಾನೆ? (Prv.).

ಸೋವೆ sôvĕ. N. of a plant (ರಾಜ Mr. 120).

ಸೋಷ್ಣ sa-ushṇa. Hot (Rav. 5, 32. 40).

ಸೋಸ sôsa. Tbh. of ಶ್ವಾಸ. (Bp. 42, 26; Bh. 3, 13, 38).

ಸೋಸು sôsu. 1. Tbh. of ಶೋಧಿಸು. (My.). ತಳ ಸೋಸದೆ ಮುನೆ ಳ್ಚಿದರೆ (B. 3, 98). ಆ ಸತ್ವದೊಳಗೆ ಸೇರಿಗೆ ಎರಡುವರೆ ತೊಲೆಯನ್ನೆ ತಿಳಿಸುನ್ನಾ ಳೂಡಿಸಿ, ಸೋಸಿ ತೆಗೆಯುವರು (4, 71). ಮುನೇ ಳಿಟ್ಟುವುದ ಕ್ಕೆಕ್ಕ ಮೊದಲು ಪಣ್ಣಾಗಿ ತಳಾ ಸೋಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 120). ತಳ ಸೋಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲ ಅಗಿಯ ಬೇಕು (4, 151). ಕಟ್ಟೊಳಗಿನ್ದ ಕಬ್ಬಿ ಣ ಸೋಸಿ ತೆಗೆಯ ಬೇಕು (4, 152). ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಸೋಸ ಬೇಕು (5, 75). ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಕೊಲಿಮಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಸೋಸುವವರ ಪ್ರಮು (5, 123).

ಸೋಸು sôsu. 2. Tbh. of ಸಹಿಸು. To endure, to bear (Mhr. ಸೋಸಗೇ). ಎಲ್ಲರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪ ಸೋಸುವದಪ್ಪ'ನ್ದ ಬಜಿಗಾಲ ದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಳುವರು (B. 5, 103).

ಸೋಹ sôha. Tbh. of ಸೋಹಂ. The ego, the self; identity (Bp. 1, 63; 8, 57; 37, 53).

ಸೋಹಂ saḥ-ahaṁ. I myself; I am He (the universal soul).

ಸೋಹಂಭಾವ sôhaṁ-bhâva. The conception or realization of He (the universal soul) being I, and of I being He, the personal verification of pantheism (My.; Mhr.).

ಸೋಹಲ sôhala. = ಚೋಳರ 2. (G.; Mhr. ಸೋಳಕ್ಯ).

ಸೋಹು sôhu. 1. = ಸೋವ 1, etc. (Bp. 20, 14; Bh. 3, 13, 17; 7, 6, 81).

ಸೋಹು sôhu. 2. Beating, driving, chasing (Bh. 1, 7, 2; 3, 13, 25). — ಸೋಹುಮೃಗ. A hunting-animal (ಆಟ್ಟುಳಿ Mr. 380).

ಸೋಹೆ sôhĕ. = ಸೋವು 2. (Bh. 3, 13, 15; *cf.* ಜಾಡೆ ?).

ಸೌ sau. For some words with this initial syllable in writ see ಸಂ, ಸವ, and ಸವು, *e. g.* ಸಂಪರ ಣೆ = ಸೌರಣೆ, ಸವಳು = ಸೌಳು, ಸವ್ವಡೆ = ಸೌಡೆ, ಸವ್ವಸವ = ಸೌಸವ, ಸವ್ವಳು = ಸೌಳು.

ಸೌಕರ್ಯ saukarya. 1. (fr. ಸೂಕರ). Hoggishness, swinishness. (My.).

ಸೌಕರ್ಯ saukarya. 2. (fr. ಸುಕರ). Easiness of performance, practicability, etc. (Sk.).

ಸೌಕುಮಾರತೆ saukumâratĕ. = ಸೌಳುಮಾರ್ಯ. (Grj. 7, after 11).

ಸೌಕುಮಾರ್ಯ saukumârya. (fr. ಸುಕುಮಾರ). Youthfulness, tenderness, delicacy; softness, fineness. — ಸೌಕುಮಾರ್ಯ ಪ್ಪಿಡಿ. -ಬೆಡಿ. To get tenderness, etc. (V. 23, after 13).

ಸೌಖ್ಯ saukhya. (fr. ಸುಖ). Pleasure, happiness, felicity, ease, comfort, enjoyment. (J. 2, 6; C.). — ಸೌಖ್ಯವಿಪ್ಪ ಇರು. To be happy, etc. (B. 4, 2).

ಸೌಖ್ಯತರ saukhya-tara. Uncommonly pleasant, very gratifying (Ch. v. 222; Bp. 40, 78).

ಸೌಗತ saugata. (fr. ಸುಗತ). A Buddhist. (ಪಾಸ್ತಿಕ, ವೇದದಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು G.).

ಸೌಗನ್ಧ saugandha. (fr. ಸುಗನ್ಧ). Possessing a fragrant odour, sweet-scented, fragrant; fragrance.

ಸೌಗನ್ಧಿ saugandhi. = ಸವುಂಗನ್ಧಿ. (fem.). That is sweet-scented or fragrant; sandal wood.

ಸೌಗನ್ಧಿಕ saugandhika. Fragrant. 2, a dealer in perfumes. 3, *sulphur.* 4, *the white water-lily* (ಬಿಳ್ಳೆಯ್ದಾಳ್ Hlâ.). 5, *a kind of fragrant grass* (= ಕತ್ತೃಣ).

ಸೌಗನ್ಧಿಸು saugandhisu. To possess a fragrant odour (Bp. 57, 35).

ಸೌಚಿಕ sauchika. (fr. ಸೂಚಿ). *A tailor.*

ಸೌಜನ್ಯ saujanya. (fr. ಸುಜನ). Goodness, generosity, kindness, compassion, benevolence, clemency; friendship. (Bp. 24, 18; 47, 61; My.).

ಸೌಜನ್ಯವಿದೂರ saujanya-vidûra. Very far from kindness, etc., cruel (Śiv. 4, 127).

ಸೌಜ್ಞೆ saujñĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (Tu.; R.).

ಸೌದಾಮನಿ saudâmani. (fr. ಸುದಾಮನ್). *A particular kind of lightning; lightning.* 2, N. of an apsaras of Indra's heaven.

ಸೌದಾಮಿನಿ saudâmini. *A particular kind of lightning; lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಸೌದಾಸ saudâsa. (fr. ಸುದಾಸ). The first-born son of Nahusha (Abh. P. 2, 60).

ಸೌದೆ saudĕ. = ಸವುದೆ, etc.

ಸೌಧ saudha. (fr. ಸುಧಾ). = ಸವುಧ. *A plastered or white-washed mansion; any great mansion or house; a palace* (ದವಳಾರ Hlâ.; ಸುಧಾಧವಲಿತ, ನೆರೆಯು ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ Mr. 193; ಪಮ್ಮುರ್, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Nn. 94). 2, white, whiteness (ಆಮ್ಮರ್, ಬಿಳಿಮ 94); silver. 3, having nectar; nectar (ಪೀಯೂಷ, ಅಮೃತ 94). 4, truth, etc. (ನಿಜತ, ಸಸಿನ್, ನೀರಿತು 94). 5, mud (ಪಂಕ, ಕೆಸರು 94). 6, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 94).

ಸೌಧರ್ಮ saudharma. (fr. ಸುಧರ್ಮ). Heaven, svarga (Ûpr. 3, 77).

ಸೌನನ್ದಕ saunandaka. N. of a sword (Ûpr. 6, after 106).

ಸೌನಿಕ saunika. (fr. ಸೂನಾ). *A butcher.*

ಸೌನ್ದರ saundara. (= ಸೌನ್ದರ್ಯ). Beauty, loveliness, etc.; handsome, pleasing, etc. (ರಾಮು, ರೂಪು Nn. 24; ಸುಂದರ, ಸೌನ್ದರ್ಯ 30; ಚೆಲುವು 43; ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424; Ûpr. 3, 87; 6, 5; Grj. 4, 43). 2, N. of three different vṛittas (Ch.). 3, the lapis lazuli (ಜಾಲಜಾಯಮ, ವೈಡೂರ್ಯ Mr. 101). 4, N. of a rákshasa (Bp. 18, 20). — ಸೌನ್ದರಪಾಟಿ. N. (Bp. 60, 37). — ಸೌನ್ದರಪಾಟಿದೇವ. N. (Bp. 60, 39). — ಸೌನ್ದರಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 50, 31).

ಸೌನ್ದರಾಂಗಿ saundara-aṅgi. A beautiful woman (Ch. v. 36).

ಸೌನ್ದರಿ saundari. A beautiful woman (Ûpr. 5, 122; 6, 96; Ch. v. 101; Bp. 28, 21; 31, 22). 2, N. of a vṛitta (Ch.). 3, sandal wood (ಪನ್ನಗ Mr. 117, one MS. ಸವುಂಗನ್ಧಿ).

ಸೌನ್ದರಿಯ saundariya. Tbh. of ಸೌನ್ದರ್ಯ. (J. 11, 9; 26, 68).

ಸೌಂದರ್ಯ saundarya. (fr. ಸುಂದರ). Beauty, loveliness, gracefulness, elegance.

ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿ saundarya-śâli. A person endowed with beauty (My.). Feminine ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿನಿ (J. 27, 22).

ಸೌಪ್ತಿಕ sauptika. (fr. ಸುಪ್ತ). Connected with or relating to sleep. 2, *a night-attack, an attack on sleeping men* (ವಿತ್ತರದಿ ಕವಿದ ಕಾಳಗಂ Mr. 288).

ಸೌಬಲ saubala. (fr. ಸುಬಲ). Śakuni, son of Subala. (R.).

ಸೌಭ saubha. N. of Hariśchandra's city. 2, N. of a town of the Śâlvas. See ಸೌಭನಗರ.

ಸೌಭದ್ರ saubhadra. (fr. ಸುಭದ್ರಾ). Abhimanyu, son of Subhadrâ. (R.).

ಸೌಭದ್ರೇಯ saubhadrêya. Abhimanyu. (R.).

ಸೌಭನಗರ saubha-nagara. N. of a town (J. 7, 29).

ಸೌಭರಿ saubhari. N. of a muni. (J. 10, 16 seq.). 2, N. of a country (Sl. 312).

ಸೌಭಾಗಿನೇಯ saubhâginêya. (fr. ಸುಭಗಾ). *The son of a favourite wife or of an honoured mother.*

ಸೌಭಾಗ್ಯ saubhâgya. (fr. ಸುಭಗ). Auspiciousness, good fortune, fortunateness, good luck; blessedness; beauty, grace, charm; the happy and joyous state of wife-hood (as opposed to widowhood, consisting in the privileges of using pigments, wearing ornaments, etc.). 2, the fourth of the astronomical yôgas. 3, minium or red lead. See Śmd. 408; Čpr. 1, 126; 8, after 74; Bp. 9, 17; 39, 18; J. 1, 1.

ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ saubhâgya-vati. A woman possessing good fortune or blessedness; a married and unwidowed woman. (My.; B. 4, 87).

ಸೌಮಂಗಲ್ಯ saumaṅgalya. (fr. ಸುಮಂಗಲ). A very auspicious state (J. 5, 53).

ಸೌಮಿತ್ರಿ saumitri. (fr. ಸುಮಿತ್ರಾ). Lakshmaṇa, son of Sumitrâ and younger brother of Râma (J. 18, 4. 8. 57. 64).

ಸೌಮ್ಯ saumya. (fr. ಸೋಮ). *Belonging or relating to the moon, sacred to the moon;* resembling the moon. 2, *handsome, pleasing, good, mild, calm, gentle, soft, benign, placid* (ಜಾತ್ಯ, ಚೆಲುವಸು Nn. 74); auspicious. 3, handsomeness (ಚೆಲುವಿಕೆ Nn. 103). 4, *Budha or the planet Mercury, son of the moon* (ತಿಂಗಳಾಗ, ಬುಧ Śm. 17). 5, the forty-third year in the cycle of sixty (My.).

ಸೌಮ್ಯರೂಪ saumya-rûpa. A handsome, pleasing form (My.).

ಸೌಮ್ಯವತ್ಸರ saumya-vatsara. = ಸೌಮ್ಯ No. 5. (Bp. 61, 92).

ಸೌಮ್ಯವಾರ saumya-vâra. Wednesday. (My.).

ಸೌರ saura. (fr. ಸೂರ). Belonging or relating to the sun, solar. 2, a worshipper of the sun. 3, the planet Saturn. 4, a solar month. See Čpr. 7, 66; 10, 68.

ಸೌರಕೆ saurake. = ಸವರಕೆ, etc.

ಸೌರಭ saurabha. (fr. ಸುರಭಿ). Fragrant; fragrance. (Čpr. 8, after 4; Bh. 1, 10, 23; Śm. 1). 2, a bull, an ox (ಗೋವು, ವೃಷಭ, ಬಸವ Nn. 53).

ಸೌರಭೇಯ saurabhêya. *A bull, an ox* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಸೌರಭೇಯಿ saurabhêyi. *A cow.*

ಸೌರಭ್ಯ saurabhya. = ಸೌರುಭ, ಸೌರುಭ್ಯ. *Fragrance* (ಪರಿಮಳ Nn. 119). 2, the aggregate of the (four) principal tastes (ಕಟ್ಟುಕ್ಕಾಪ್ಪುಳಕಾಯ, ಕಾರ ಕಟು ಹುಳಿ ಒಗರುಗಳೆಬ್ಬ ಪಾಲ್ಮು ರಸಂಗಳು 119, o. r. ರುಚಿಗಳು; ಕಷಾಯ ಕಟು ತಿಕ್ತಗಳು Mr. 478). 3, a bull (ಗೋವು 119).

ಸೌರಮಾನ saura-mâna. Solar measurement of time (B. 5, 309. 310; My.).

ಸೌರಮಾನವರ್ಷ sauramâna-varsha. A solar year (B. 5, 309).

ಸೌರಮಾಸ saura-mâsa. A solar month. (B. 5, 309; My.).

ಸೌರಮ್ಭ saurambha. Tbh. of ಸರಮ್ಭ, q. v. (ಸರಮ್ಭ, ಸಂ ವೆಗ Mr. 438; ವಡಪ Čt. II, 44; J. 3, 41; 5, 17; 13, 19; Râm. 1, 16, 12).

ಸೌರಮ್ಭವತಿ saurambha-vati. A woman of pleasurable excitement, a charming woman (ವಡಪುಗಾತಿ, ಹೊಸಮುಗಾತಿ ತೆ ಕೆ.).

ಸೌರವರ್ಷ saura-varsha. = ಸೌರಸಂವತ್ಸರ. (B. 5, 309. 310; My.).

ಸೌರಸಂವತ್ಸರ saura-saṁvatsara. A solar year. (My.).

ಸೌರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ saura-saṅkrânti. Passage of the sun from one sign into another (B. 5, 309).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ saurâshṭra. (fr. ಸುರಾಷ್ಟ್ರ). = ಸೊರಟಿ. Belonging or relating to the district of Surat. 2, the district or country of Surat. (Bp. 53, 11. 13; 57, 58-60; 58, 34; J. 27, 2; 28, 1). — ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮವು. N. (Bp. 43, 31).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ saurâshṭraka. *Bell-metal, brass* (ಕಂಚು Nn. 85).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ saurâshṭra-nâtha. The lord of Surat (Bp. 5, 42; 53, 26).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ saurâshṭra-pati. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 20; 53 sum.; 53, 17).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರ saurâshṭra-pura. The town of Surat (Bp. 43, 35).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರಪತಿ saurâshṭrapura-pati. The lord of the town of Surat (Bp. 43, 16).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರರಾಗ saurâshṭra-râga. N. of a tune (My.).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ saurâshṭra-sômêśa. Sômêśa of Surat (Bp. 43, 17. 30. 70).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ್ವರ saurâshṭra-sômêśvara. Sômêśvara of Surat (Bp. 44, 1).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿ saurâshṭra-adhipati. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 18).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿ saurâshṭri. N. of a plant (ಪಿಣ್ಣಾಳಿ Mr. 147, one MS. ಪಿಣ್ಣಾಳಿ). 2, a sort of fragrant earth found in Surat.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕ saurâshṭrika. Belonging to Surat. 2, *a sort of poison.* 3, a kind of snake.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೀಶ saurâshṭrî-śa. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 47).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ್ವರ saurâshṭrêśvara. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ. (Bp. 43, 21).

ಸೌರಿ sauri. Tbh. of ಶೌರಿ (Śmd. 335; ಉದೇಶ್ವ Kk. 7; Śm. 5).

ಸೌರಿಕ saurika. 1. (fr. ಸೂರ). Celestial. 2, heaven, svarga. 3, the planet Saturn, śani. (G.).

ಸೌರಿಕ saurika. 2. (fr. ಸುರಾ). Spirituous, vinous. 2, a vender of spirituous liquor.

ಸೌರಿದ saurida. Tbh. of ಶೌರಿದ (Śmd. 335, o. r. ಪಾರಿದ).

ಸೌರಿಸು saurisu. = ಸವರಿಸು, etc.

ಸೌರುಭ saurubha. = ಸೌರುಭ್ಯ. (Bp. 53, 56).

ಸೌರುಭ್ಯ saurubhya. = ಸೌರಭ್ಯ, ಸೌರುಭ. Fragrance, odour (ಆಮೋದ, ಸುಗಂಧಾನಿಲ Mr. 50).

ಸೌರ್ಯ saurya. Solar. (Cb. 145).

ಸೌಲಭ್ಯ saulabhya. (fr. ಸುಲಭ). Easiness of acquisition or attainment; feasibility, facility. (My.).

ಸೌವರ್ಚಲ sauvarchala. (fr. ಸುವರ್ಚಲ). = ಸಂಚಳ 2. *Sochal salt*, prepared by fusing fossil salt with myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ). 2, *natron, alkali.*

ಸೌವರ್ಚಲವಣ sauvarcha-lavapa. = ಸೌವರ್ಚಲ. (ಸೌವರ್ಚಲ, ಉಪ್ಪು, ರುಚಕ Sl. 312; My.).

ಸೌವರ್ಣ sauvarna. (fr. ಸುವರ್ಣ). Made or consisting of gold, golden. (Bp. 4, 38; 56, 6; 57, 69).

ಸೌವಸ್ತಿಕ sauvastika. (fr. ಸ್ವಸ್ತಿ). Benedictive, salutatory. 2, *a family or domestic priest.*

ಸೌವಿದ sauvida. (fr. ಸುವಿದ). *A guard or attendant on the women's apartments.*

ಸೌವಿದಲ್ಲ sauvidalla. *A guard or attendant on the women's apartments.*

ಸೌವೀರ sauvira. (fr. ಸುವೀರ). N. of a country in the west of India; a man of that country. 2, *sour gruel* (ಅಮ್ಬಲ Hlā.; ಕದಿ Śmd. Dh.; see ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ). 3, the fruit of the jujube (see ಬೋರೆ). 4, antimony.

ಸೌಶೀಲ್ಯ sauśīlya. (fr. ಸುಶೀಲ). Excellence of disposition, good morals. (Cpr. 1, 29).

ಸೌಷ್ಠವ saushṭhava. (fr. ಸುಷ್ಠು). *Excellence, superior goodness or beauty, great ability* (ಶೋಭಾಗಿರ್ಪದು Hlā.; ಚೆಲು Mr. 451). 2, excess. 3, lightness, suppleness, fleetness.

ಸೌಸವ sausava. = ಸವುಸವ.

ಸೌಸ್ಥ sausthē. Tbh. of ಸಂಸ್ಥೆ, q. v. A town (ಪುರ, ಪಟ್ಟಣ N. 162). 2, a sleeping-place, a bed (ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಕೆ 162, c. r. ಶಯನಸ್ಥಲ). 3, an ordinance, etc. (ಕಟ್ಟಳೆ 162, c. r. ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ). 4, a thicket, etc. (ಪಲವು ಲತಾದೇ ವ್ಯಗುಲ್ಮ, ಪಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದಲು 162, --ಹಬ್ಬಿದ ಮುಳಿ ಗಳು). 5, swearing (ದೃಢಸ್ಥಾಕರಣ, ಸೂಡುಳು 162, c. r. ಪ್ರ ಮಾಣದ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ).

ಸೌಸ್ಥ್ಯೋನ್ನತಿ sausthā-unnati. Prosperity of living or business (Cpr. 1, 78).

ಸೌಹಾರ್ದ sauhārda. (fr. ಸುಹೃದ್). *Affection, friendship.*

ಸೌಹಿತ್ಯ sauhitya. (fr. ಸುಹಿತ). *Satiety, satisfaction;* fulness, completion; kindness, friendliness.

ಸೌಹೃದ sauhṛida. (fr. ಸುಹೃದ್). *Friendship.*

ಸೌಳು sauḷu. = ಸವುಳು.

ಸ್ಕನ್ದ skanda. Leaping; flowing. 2, *Kārttikēya*, the son of Śiva and god of war (ಗುಹ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕೇಯ Nn. 144). 3, a minister, etc. (ಪ್ರಧಾನರ್, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷರ್ 144); a prince, a king; a clever or learned man. 4, the body. 5, the bank of a river. 6, a kind of disease attacking children.

ಸ್ಕನ್ದಪಿಠ skanda-pīṭha. Śiva (Bp. 57, 23).

ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ skanda-purāṇa. N. of one of the purāṇas, a fragment of which, the kāśīkhaṇḍa, gives a description of the liṅgas near Benares. (Bp. 43, 76).

ಸ್ಕನ್ಧ skandha. *The shoulder;* the neck and throat (ತೆಂಕೋ ಧರ, ಕೊರಳು Nn. 144 as ಸ್ಕನ್ಧ). 2, *the part of the stem of a tree where the branches begin* (ಕುಡಾತದ ತೂಟು, ಮರದ ಪೆಗೆ Nn. 144 as ಸ್ಕನ್ಧ, c. r. ಎರಡು ಮರಗಳೊಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ; probably ಪಗೆ 1 is meant); a large branch or bough. 3, a branch or department of human knowledge; a section, chapter, division of a book. 4, a body of men, horses and elephants (ಭೋಟಿಕಪಸ್ತಿಮನುಷ್ಯಸಮುದಾಯಕ, ಕುದುರೆ ಆನೆ ಕಾಲಾಳ ಸಮೂಹ 144 as ಸ್ಕನ್ಧ; ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮೂಸಿಸರ ಸಂ ಘಾತ Mr. 476 as ಸ್ಕನ್ಧ); *a troop, multitude, quantity.* 5, the withers of an elephant (ಆನೆಯ Mr. 154). 6, a king, a prince; a wise man. 7, a sort of metre (*cf.* ಕನ್ನ).

ಸ್ಕನ್ಧಕ skandhaka. = ಸ್ಕನ್ಧ No. 7. A kind of metre (Ch.).

ಸ್ಕನ್ಧದೇಶ skandha-dēśa. Shoulder-region, the shoulder; *the part about the shoulders or withers of an elephant where the driver sits.*

ಸ್ಕನ್ಧಧಾನ skandha-dhāna. A royal city (ರಾಜಧಾನಿ Mr. 190).

ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ skandha-vāhaka. Carrying on the shoulders: *an ox trained to carry burdens;* one broken in for the plough, etc. (ಹೂಡುವೆತ್ತು Hlā.).

ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ skandha-śākhē. *A principal branch, the forked branch which issues from the upper stem of a tree* (ಮರದ ಪೆಗ್ಗೊಡ್ಡು Hlā.; ಮರದ ಪೆಗ್ಗೊಡ್ಡು Mr. 105).

ಸ್ಕನ್ಧಸ skandhas. = ಸ್ಕನ್ಧ. (Colebr.).

ಸ್ಕನ್ಧಾವಾರ skandha-āvāra. An army or a division of it attached to the person of a king. 2, *a royal capital, a royal residence.* 3, a camp.

ಸ್ಕನ್ಧಿಕ skandhika. = ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ. *An ox trained to carry burdens;* etc. (ಹೂಡುವೆತ್ತು Mr. 170).

ಸ್ಕನ್ನ skanna. *Fallen,* fallen down, descended; oozed out, trickled down; emitted, sprinkled; gone; dried up. See ಪ್ರ-.

ಸ್ಕಮ್ಭ skambha. (= ಕಮ್ಬ). Support, prop, fulcrum, pillar. See ವಿಷ್ಕಮ್ಭ.

ಸ್ಕಾನ್ದ skānda. (fr. ಸ್ಕನ್ದ). Relating to Kārttikēya.

ಸ್ಕಾನ್ದಪುರಾಣ skānda-purāṇa. = ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ. (Sk.; My.).

ಸ್ಖಲತ್ skhalat. Stumbling, tripping; blundering; faltering, stuttering; dropping, trickling. (A.).

ಸ್ಖಲನ skhalana. *The act of stumbling, slipping, tripping, falling, tottering; falling or deviating from the right course;* blundering, an error, a mistake, a blunder; blundering in speech or pronunciation; dropping, dripping, trickling, effusion, emission; dashing or clashing together, shock, collision; mutual striking or rubbing together. See ತಪ್ಪು 1.

ಸ್ಖಲಿತ skhalita. Stumbled, slipped tripped, fallen; dropped down (ಪ್ರಸ್ಖಲಿತ, ವಿಳಿಸಿದದು Mr. 300); shaking, tottering, unsteady; erring; stuttering, stammering, faltering, hesitating; agitated, disturbed; dropped, effused, emitted; trickling down; interrupted, stopped, obstructed; confounded; gone. 2, tumbling, falling; deviation from the right course; blunder, fault, error; deceit, treachery; *circumvention, strategem.*

ಸ್ಖಲಿತ್ಯ skhālitya. The state of being fallen from, deviated from the right course, etc. (My.). See ಅಸ್ಖಲಿ-.

ಸ್ತ sta. Tbh. of ಸ್ಥ-. (C.).

ಸ್ತನ stana. 1. = K. ತನ. See ಹೊಕ್ಕಸ್ತನ.

ಸ್ತನ stana. 2. *The breast of a woman;* the nipple of the breast; an udder or dug or breast of any female animal.

ಸ್ತನಂಧಯ stana-n-dhaya. Breast-sucking; *a male infant.* Feminine ಸ್ತನಂಧಯೆ.

ಸ್ತನಪ stana-pa. Breast-sucking; *a male infant.*

ಸ್ತನಪಯೋಗಂಧಿ stana-payas-gandhi. The weed Alternanthera sessilis, used as a potherb (ಮೊಸ್ಸಗನ್ನೆ Mr. 135).

ಸ್ತನಪೆ stana-pe. *A female infant.*

ಸ್ತನಯಿತ್ನು stanayitnu. Thunder; *a thunder-cloud; a cloud.*

ಸ್ತನಿತ stanita. Thundering; *thunder.* See ಮೊರಗು 2.

ಸ್ತನ್ಯ stanya. *Milk.* See ತೊರೆ 1.

ಸ್ತನ್ಯಪಾನ stanya-pâna. Drinking milk (My.).

ಸ್ತಪನ stapana. Tbh. of ಸ್ನಪನ. (My.).

ಸ್ತಬಕ stabaka. = ಸ್ತವಕ 1. *A cluster of blossoms,* a bunch of flowers, a nosegay, a tuft; a quantity, a multitude.

ಸ್ತಬ್ಧ stabdha. Fixed, firm, stiff, rigid, hard; immovable, motionless, numb, paralyzed; senseless, stupid, dull, insensible, indifferent; stopped, brought to a stand, blocked up; obstinate, stubborn, hard-hearted; coarse.

ಸ್ತಬ್ಧತ್ವ stabdhatva. *Fixedness, rigidity, immobility; stupor,* stubbornness.

ಸ್ತಬ್ಧರೋಮ stabdha-rôma. Stiff-bristled: *A boar, a hog.*

ಸ್ತಭ stabha. (= ಸ್ತುಭ). *A he-goat; a ram.* See ಮೋಸ್ತು.

ಸ್ತಮ್ಬ stamba. 1. *A clump of grass, etc.; any clump or bunch or cluster;* a bush, a thicket; *a shrub.*

ಸ್ತಮ್ಬ stamba. 2. Tbh. of ಸ್ತಬ್ಧ. (C.).

ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ stamba-kari. Forming clusters: *corn; rice* (ನೆಲ್ಲು Hlâ.).

ಸ್ತಮ್ಬಘನ stamba-ghana. = ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ. *A tool for cutting or eradicating clumps of grass, etc.*

ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ stamba-ghna. Clump-destroyer: *a tool for cutting or eradicating clumps of grass, etc.;* a sickle for cutting corn.

ಸ್ತಮ್ಬೇರಮ stambê-rama. Delighting in clumps of grass: *an elephant.*

ಸ್ತಮ್ಭ stambha. = (ಕಮ್ಬ), ಸ್ತಬ್ಧ 2. Fixedness, stiffness, rigidity (ಅನತ, ಬೆಂಬಿಡದ್ಧಾದು Kn. 76, c. r. ಬಾಗದುದು). 2, immobility; a prop, support, fulcrum. 3, *a pillar, a column, a post* (ಕಮ್ಬ 76); *a stem, a stock, a trunk.* 4, insensibility, stupor, stupefaction; numbness, paralysis, torpor; stupidity. 5, stoppage, obstruction, hindrance; suppression. 6, a particular faculty acquired by magical means, the supernatural suppression or arresting of any of the bodily feelings or forces of nature (ಪ್ರಕೃತಿ, ಶೀಲ 76). 7, a man (ಮನುಷ್ಯ, ಪುರುಷ 76). 8, a mountain (ತಿಮಿರಿ, ಪರ್ವತ 76). 9, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ತಮ್ಭನ stambhana. The act of fixing firmly, making stiff or hard or rigid, making like a post; paralyzing, stupefying, stunning, benumbing; propping or supporting, holding upright; stopping, making immovable, hindering, arresting, bringing to a stand, obstruction, suppressing; stopping of hemorrhage, staunching the flow of blood. 2, = ಸ್ತಬ್ಧ No. 8. See ತಡೆ 1.

ಸ್ತಮ್ಭನಮನ್ತ್ರ stambhana-mantra. A mantra by which stambhana is produced (My.).

ಸ್ತಮ್ಭನೆ stambhanê. = ಸ್ತಬ್ಧಸ. (My.).

ಸ್ತಮ್ಭಿಸು stambhisu. = ತಮ್ಬಿಸು. To fix firmly, etc.; to stop, etc. 2, to become fixed, immovable, etc. (Sl. 73).

ಸ್ತರ stara. Spreading, extending, expanding; covering, etc.; anything spread; a bed, couch. See ಎಸ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ಸಂಸ್ತರ.

ಸ್ತವ stava. Praising, celebrating, hymning; *praise, eulogium.*

ಸ್ತವಕ stavaka. 1. = ಸ್ತಬಕ. See Hlâ. s. ಹೂ 2.

ಸ್ತವಕ stavaka. 2. Praising; a panegyrist, praiser; praise, eulogium.

ಸ್ತವನ stavana. Praising; praise; a hymn. See ಸಂ-; Bp. 2, 35.

ಸ್ತವನೀಯ stavanîya. To be praised, praiseworthy, laudable. (Śmd. 301).

ಸ್ತಳ stala. Tbh. of ಸ್ಥಲ. (Nn. 31).

ಸ್ತಾನ stâna. 1. Tbh. of ಸ್ಥಾನ. (My.; Tê.).

ಸ್ತಾನ stâna. 2. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.; Tê.).

ಸ್ತಾರ stâra. Spreading; covering. See ವಿ-.

ಸ್ತಾವ stâva. = ಸ್ತವ. See ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಸ್ತಾವಕ stâvaka. A praiser, panegyrist, eulogiser, flatterer. (R.).

ಸ್ತಿಕೆ stikê. Tbh. of ಸ್ಥಿತಿ. See *e. g.* ಮೊಕ್ಕ-, ಮುಕ್ಕ-.

ಸ್ತಿಮಿತ stimita. = ತಿಮಿತ. Still, motionless, unmoved, steady, fixed, rigid, immovable, benumbed. 2, tender, soft; gratified, pleased. 3, *wet, moist;* moisture. See ತಡಪ 1; Bp. 8, 41.

ಸ್ತಿಮಿತಭಾವ stimita-bhâva. The state of being still, motionless, etc. See ತಡಪ 1.

ಸ್ತೀರ್ಣ stîrṇa. Spread, expanded, covered, strewn. See ವಿ-.

ಸ್ತುತ stuta. *Praised, eulogised,* hymned; flattered.

ಸ್ತುತಿ stuti. = ತುತಿ. *Praise, eulogy;* commendation, adulation, flattery. ಸ್ತುತಿ ತಿಳಿಯದವನಿಗೆ ಗತಿಯೆಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಸ್ತುತಿಗೆ ಯ್. To praise, to laud (Abh. P. 5, after 6; Bp. 35, 5). — ಸ್ತುತಿಪಡೆ. -ಪೆಜ್. To get praise (Bp. 38, 47).

ಸ್ತುತಿಪಾಠಕ stuti-pâṭhaka. *A panegyrist,* encomiast, bard, herald.

ಸ್ತುತಿಭೂಮಿ stuti-bhûmi. *A place at a sacrifice for priests to recite hymns.*

ಸ್ತುತಿಂಬಿಸು stutiṃbisu. = ಸ್ತುತಿಸು. To praise, to laud (Cpr. 7, 47); to hymn, to praise in song, to worship by hymns. ಯಾರಿಗಳ್ಳಿ ಪ್ರಾಪ್ತರದು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಂಬಿಸುವ ಬಾವ ಅಭಿಮಾನಿಂ ಸ್ತುತ್ಯಾ, ಉದು ಸಂಸ್ತಾವ (Nr.).

ಸ್ತುತಿಸು stutisu. = ತುತಿಸು, ಸ್ತುತಿಂಬಿಸು. (Bp. 19, 6; J. 11, 38; My.; B. 5, 204).

ಸ್ತುತ್ಯ stutya. To be praised, laudable, praiseworthy. (Bp. 8, 53; 17, 12; 38, 72).

ಸ್ತುಭ್ stubh. Stopping; one who stops; one who praises. See ಅನುಸ್ತುಭ್, ಪ್ರತಿಸ್ತುಭ್.

ಸ್ತುಭ stubha. (= ಸ್ತಭ). *A he-goat.*

ಸ್ತೂಪ stûpa. *A heap or pile of earth, any heap or pile or mound;* a Buddhist monument or tope, a kind of tumulus erected over sacred relics of Buddha.

ಸ್ತೃತ stṛita. Spread, spread out. See ವಿ-.

ಸ್ತೇನ stêna. *A thief, a robber.* See ಕಳ್ಳ 1.

ಸ್ತೇಮ stêma. (= ತೇಮ). *Wetness, moisture.*

ಸ್ತೇಯ stêya. *Theft, robbery;* anything stolen or liable to be stolen. See ಕಳ್ 2.

ಸ್ತೇಯಿ stêyi. A thief, a robber. (My.).

ಸ್ತೈನ್ಯ stainya. *Theft, thievery, robbery.*

ಸ್ತೋಕ stôka. (= ತೋಕ). *Little, small, short* (ಅಲ್ಲ Nn. 151; ತಜ್ಜಾದು Mr. 537); few; low. 2, a small portion, a drop. 3, a kind of body (ತನುಭೇದ, ಪರೀರದ ಭೇದ 151, probably: the state of being little-bodied). 4, a tail (ಪುಚ್ಛ, ಬಾಲ 151). 5, offspring, children (ಪುತ್ರರು, ಮಕ್ಕಳು 151). 6, penance (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 151). 7, the châtaka bird (ಸ್ತೋಕಕ Mr. 171).

ಸ್ತೋಕಕ stôkaka. *The châtaka bird, Cuculus melanoleucus.*

ಸ್ತೋತ್ರ stôtra. = ತೋತ್ತರ. *Praise, eulogium;* a hymn of praise, ode. See ಪರ್ಕಸು. — ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To praise (Grj. 4, after 48).

ಸ್ತೋಭನ stôbhana. Celebration, glorification, praise.

ಸ್ತೋಭನಕಾರಿ stôbhana-kâri. Causing to praise, producing approbation (Kâvy. III, 3, B, 2).

ಸ್ತೋಮ stôma. = ತೋಮ. Praise, eulogium; a hymn. 2, *a sacrifice, an oblation.* 3, *a heap, collection, assemblage, number, multitude, quantity, mass.*

ಸ್ತೌತ್ಯ stautya. (fr. ಸ್ತುತಿ). Praise, etc. (ಪರ್ಣ, ಸ್ತುತಿ Kn. 71; ಸ್ತುತಿ 82. 89; ಸ್ತುತ 142, c. r. ಸ್ತುತಿ). 2, prayer (ತಪ 52).

ಸ್ತ್ಯಾನ styâna. Collecting into a mass; *thickened, coagulated, congealed;* thick, bulky, gross; soft, bland, unctuous, smooth.

ಸ್ತ್ಯಾಯ styâya. Collecting into a mass, crowding together. See ಸಂ-.

ಸ್ತ್ರೀ strî. (Śmd. 103). *A woman,* a female; (a wife). 2, the feminine gender (Śmd. 108. 265; Kâvy. I, 2, 74-83; I, 5, 18-20). ಸ್ತ್ರೀಯರ್, ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗಳ್ or ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗಳ್ (Śmd. 140). ಸ್ತ್ರೀಯು ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ (Prv.). — ಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ಸ್ತ್ರೀ. (B. 5, 158. 210. 275; see ಕುಲ-, etc.).

ಸ್ತ್ರೀತ್ವ strîtva. Womanhood (Abh. P. 7, 14). 2, femininess, effeminacy. 3, *the feminine gender.*

ಸ್ತ್ರೀದಾನ strî-dâna. The gift of a woman (Grj. 3, 63).

ಸ್ತ್ರೀಧನ strî-dhana. A woman's peculiar property, *property belonging to a woman over which she has independent control.*

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮ strî-dharma. The duty of a woman; the laws concerning women; menstruation.

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಗೆ strî-dharmiṇi. *A woman during menstruation.*

ಸ್ತ್ರೀನಪುಂ strî-nap. The feminine and neuter gender; the state of (a word) being used both in the feminine and neuter gender (Śmd. 108).

ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸ strî-napuṁsa. = ಸ್ತ್ರೀನಪುಂ. (Śmd. 108. 109).

ಸ್ತ್ರೀಪಾಕ strî-pâka. Food dressed by a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸ strî-puṁsa. Wife and husband, *man and wife.*

ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ಧರ್ಮ strî-pun-dharma. The law (which regulates the duties) of man and wife, the mutual duties of husband and wife or of man and woman. (R.).

ಸ್ತ್ರೀಬುದ್ಧಿ strî-buddhi. The female understanding. (My.).

ಸ್ತ್ರೀರಂಜನ strî-raṁjana. Delighting women: betel. (R.).

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ strî-ratna. A jewel or gem of a woman, an excellent woman. (My.).

ಸ್ತ್ರೀರಾಗ strî-râga. A female râga, a râgiṇi (Bp. 19, 18).

ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯ strî-râjya. The kingdom of women. (J. 16 sum.).

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ strî-liṁga. The female organ. 2, the feminine gender (Śmd. 108. 112. 119. 120. 126. 147. 184. 187).

ಸ್ತ್ರೀವಶ್ಯ strî-vaśya. Subduing or seducing a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ strî-vâcaka. A feminine noun (Śmd. 187; Kâvy. I, 2, 7-11).

ಸ್ತ್ರೀವೇಷ strî-vêsha. The guise of a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ strî-saṁga. Attachment or addiction to women; intercourse with a woman. (My.).

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ್ರಹಣ strî-saṁgrahaṇa. The act of embracing a woman (improperly), adultery, seduction. (R.).

ಸ್ತ್ರೈಣ straiṇa. *Female, feminine.* 2, womanhood, femininenes. 3, the female sex. 4, the feminine gender (Kâvy. I, 2, 71-73 *b;* I, 4, 11. 12). 5, the nature of woman.

ಸ್ಥ stha. = ಸ್ಥ. Standing, staying, abiding, being situated, living, existing, being. See *e. g.* ಉನ್ನತ-, ಕುಲ-, ಸಜ್ಜನ್ಯ. 2, a place, spot, ground.

ಸ್ಥಗನ sthagana. The act of covering or concealing, concealment. (R.).

ಸ್ಥಗಿತ sthagita. *Covered; concealed, hidden.* See ಸಂ-.

ಸ್ಥಂಡಿಲ sthaṁḍila. *A piece of ground (levelled, squared and prepared for a sacrifice,* ಬಹುವಿಧದ ಗಂಡು ೫೪ Mr. 464). 2, a barren field. 3, a heap of clods. 4, a boundary, limit.

ಸ್ಥಂಡಿಲಶಾಯಿ sthaṁḍila-śâyi. *A devotee who sleeps on the bare ground* (or on the sacrificial sthaṁḍila, on account of a religious vow).

ಸ್ಥಪತಿ stha-pati. Ground-lord: *a sovereign, a chief, a king.* 2, *an architect.* 3, a master carpenter or mason. 4, *a performer of the bṛihaspatisava* (ಬೃಹಸ್ಪತಿಸವಂ Mr. 261). 5, a guard or attendant of the women's apartments.

ಸ್ಥಪುಟ sthapuṭa. Being in contracted or difficult circumstances. 2, *unevenly raised,* elevated and depressed, bent down. See ವಿಷಮೋನ್ನತ.

ಸ್ಥಲ sthala. ಸ್ಥಳ. = ತಳ 2, ಸ್ಥಳ. *Firm or dry ground, terra firma, dry land* (as opposed to water); *ground or land in general* (ನೆಲ Hlâ.). 2, a place, a spot, a site, a locality. 3, stead, place, lieu. 4, field, tract, district. 5, station. 6, a topic, a case, a subject (Bp. 26, 65; see ಪಟ್ಟ್ಯಲ). 7, shore, strand, beach. ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ನೆರೆದೇ ಆಸ್ಪದ (Prv.). 8, the number 18 (ಪದಿನೆಣ್ಮೆ Mr. 348).

ಸ್ಥಲಪಲ್ಲಟ sthala-pallaṭa. Change of place, transfer (My.). 2, confusion with regard to a place or places (My.).

ಸ್ಥಲವಂದಿಗ sthala-vaṁdiga. A man belonging to a place, a resident (My.).

ಸ್ಥಲವಂದಿಗ sthala-vaṁdiga. Tbh. of ಸ್ಥಲವಂದಿಗ. (My.).

ಸ್ಥಲವಾರ sthala-vâra. = ತಳವಾರ, etc. A man who screens or watches a place: a watchman, a beadle. See Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಸ್ಥಲವಾಸ sthala-vâsa. Place of residence (My.).

ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ sthala-śṛiṁgâṭa. *The herb Tribulus terrestris or lanuginosus* Lin. (ನೆಗ್ಗಿ Hlâ.).

ಸ್ಥಲಿ sthali. = ಸ್ಥಲ. *Firm or dry ground, etc., etc.* 2, a deity of the soil, local or tutelary divinity.

ಸ್ಥಲೀಕ sthalîka. = ಸ್ಥಲವಂದಿಗ. (Tḍ.; R.).

ಸ್ಥವಿರ sthavira. Fixed, firm, steady. 2, *old, aged* (ವೃದ್ಧ, ಹರೆಯ ಹೋದವರು Mr. 310).

ಸ್ಥವಿಷ್ಠ sthavishṭha. (fr. ಸ್ಥೂಲ). *Largest, most bulky, very corpulent.*

ಸ್ಥವೀಯಸ್ sthaviyas. Larger, more bulky, uncommonly corpulent. (R.).

ಸ್ಥಳ sthaḷa. = ಸ್ಥಲ, q. v.

ಸ್ಥಾಣು sthâṇu. = ತಾಣು. Standing, firm, fixed, stable, immovable, motionless. 2, *Śiva* (ತ್ರೈಕೇತ್ರ Nn. 162). 3, *a stake, a post.* 4, a peg, a pin; a pillar. 5, a branchless trunk or stem, *the trunk of a lopped tree* (ಕೊಡಮ 162). 6, a spear, a dart. See Mr. 200 s. ಮುಣ್ಣಿಗೆ.

ಸ್ಥಾಣ್ಡಿಲ sthâṇḍila. *A devotee who sleeps on the bare ground* (or on ground prepared for a sacrifice).

ಸ್ಥಾತೃ sthâtṛi. Who or what stands or stays, standing. See ಆಪ-.

ಸ್ಥಾನ sthâna. = ತಾಣ 2, etc., ಸ್ಥಾನ 1. *Standing, staying;* stay, continuance, the state of being fixed or stationary; state, condition; *a stationary state or condition* (as one of the three aims or results of state policy, a kind of neutral or middle state characterized by neither loss nor gain, failure nor success). 2, halt. 3, *a place, a spot, a locality, a site.* 4, situation, position; office, rank, degree, dignity. 5, *an attitude of the body* (*e. g.* in shooting). 6, *proper or right place.* 7, the place or organ of utterance of any letter. 8, a dwelling-place, *an abode, a house;* a country, region, district; a town, city. 9, *interval, opportunity, leisure.* 10, an object. 11, likeness, resemblance. See Ch. III, 2, B, 54. 55; III, 3, B, 171. ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಾನವೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಸ್ಥಾನಕ sthânaka. A place; an abode, see ಗೋಷ್ಠ-; a situation. 2, *a basin or trench for water at the foot of a tree.*

ಸ್ಥಾನದ sthâna-da. Vishṇu (Ch.).

ಸ್ಥಾನದೀಪಿಕೆ sthâna-dîpikĕ. = ತಾಣದೀಪಿಗೆ, q. v. (Śmd. 376; Cpr. 3, after 97).

ಸ್ಥಾನಪ್ರವೇಶ sthâna-pravêśa. Entering a place. See ಸಂ 1.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟ sthâna-bhrashṭa. = ತಾಣಭ್ರಷ್ಟ. Fallen or removed from any place or station, ejected from an office, displaced, out of place.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟತ್ವ sthâna-bhrashṭatva. The state of being fallen or removed from any place or station, etc. (My.).

ಸ್ಥಾನಮೃಗ sthâna-mṛiga. An alligator (ಮೊಸಳೆ); a fish (ಮೀನು); a tortoise (ಆಮೆ); a crab (ಏಡಿ Ch.).

ಸ್ಥಾನವ್ಯಕ್ತಿ sthâna-vyakti. Clearing out of or leaving a place. See ಉದಾ 1.

ಸ್ಥಾನವ್ಯಾಕುಲತೆ sthâna-vyâkulatĕ. Perplexity with regard to place or position (ಅದಿಕಾರ Śmd. I).

ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ sthâna-saṅgraha. Seizing or taking a place or position. See ಇಮ್ಮು ಕೆಯ್.

ಸ್ಥಾನಸ್ಥ sthâna-stha. Abiding in one place, *staying at home.*

ಸ್ಥಾನಾಂತರ sthâna-antara. Another place.

ಸ್ಥಾನಾಂತರಪ್ರಾಪ್ತ sthânântara-prapta. Brought or conveyed to another place. See ಆಪ್ತ 1.

ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ sthâna-apagamana. Going away or departing from a place. See ತಳರ್ವು.

ಸ್ಥಾನಿಕ sthânika. Local, topical. 2, any one holding an official post. 3, a paid servant in a temple who assists the pûjâri (My.).

ಸ್ಥಾನೀಕ sthânika. = ಸ್ಥಾನಿಕ No. 3. (My.).

ಸ್ಥಾನೀಯ sthânîya. Belonging or suitable to any place, prevailing in any place, local. 2, *a town.*

ಸ್ಥಾಪಕ sthâpaka. Causing to stand, establishing, founding; an establisher, a founder, an erector. See *e. g.* ಮೂಲ-, ಸೃಷ್ಟಿ-.

ಸ್ಥಾಪತ್ಯ sthâpatya. *A guard of the women's apartments.*

ಸ್ಥಾಪನ sthâpana. = ತಾವನೆ. The act of causing to stand, placing, fixing, establishing, erecting, founding, instituting; regulating, directing, appointing, arranging. See ಪೀಜ-, ಸಂ-; ನಮ 2. — ಸ್ಥಾಪನ ಮಾಡು. To establish, to found, etc. (B. 4, 138; My.).

ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ sthâpana-âchârya. An âchârya who establishes or has established (J. 2, 53; 34, 40).

ಸ್ಥಾಪನಿ sthâpani. *The plant Clypea hernandifolia* W. & A. See ಪಪರಮ 2.

ಸ್ಥಾಪನೆ sthâpanĕ. = ಸ್ಥಾಪನ. (Sk.; My.).

ಸ್ಥಾಪಿತ sthâpita. Caused or made to stand, fixed, established, placed; set up, erected; founded, instituted; appointed; ordered, regulated, ordained; settled, ascertained, certain; firm, steady. (Bp. 46, 3; My.; B. 5, 301).

ಸ್ಥಾಪಿಸು sthâpisu. = ತಾವಿಸು 2. To establish, to set up, to found, to institute, to erect; to place, to put, to locate, to set, to lay; etc. (ಪ್ರಾಸಾದಾ Śmd. Dh.; My.; B. 5, 172. 272. 302).

ಸ್ಥಾಪ್ಯ sthâpya. To be placed or deposited (adj.); to be fixed or established. 2, establishment (Bp. 54, 63). 3, the state of being established (57, 42). 4, an anchor (ಸಂ ಗಡ Mr. 407).

ಸ್ಥಾಮ sthâma. Fixity, stability. 2, *firmness, strength, vigour, power.*

ಸ್ಥಾಯಿ sthâyi. (= ತಾವಿ, etc.). Standing, staying, being, situated; abiding, stopping, fixed, stationary, enduring, continuing, permanent, constant, lasting; steady, firm, unchangeable, invariable; a term used also in saṅgîta (J. 21, 57).

ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ sthâyi-bhâva. A particular fixed or permanent condition of mind or body, *lasting feeling* (Kâvy. IV, 2, 13, as love, mirth, sorrow, etc. in poetical and dramatic composition, opposed to the vyabhichâri- or sañchâri-bhâva; *cf.* ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ).

ಸ್ಥಾಯುಕ sthâyuka. Stopping, stationary, steady, firm. 2, *the headman or overseer of a village.*

ಸ್ಥಾಲ sthâla. (= ಸ್ಥಾಲಿ). *A plate or dish;* a cooking-pot, caldron, or any culinary utensil. See ತಳಿಗೆ.

ಸ್ಥಾಲಿ sthâli. = ತಾಲಿ 1. *A pot,* a pan, a cooking-pot, caldron, kettle, boiler (ಪಡು, etc. Mr. 209); a particular vessel used in the preparation of sôma.

ಸ್ಥಾಲೀಪಾಕ sthâlî-pâka. A particular religious act performed by a householder, a cooked offering of rice, etc. (My.).

ಸ್ಥಾಲೀಪುಲಾಕನ್ಯಾಯ sthâlî-pulâka-nyâya. Judging of the whole by a part, for the whole kettle is boiled if a morsel is (Tĕ.; R.).

ಸ್ಥಾವರ sthâvara. Standing still, *not moving, not having the power of motion, fixed to one spot, fixed, stationary, firm, stable, immovable;* real (such as land or houses). — ಸ್ಥಾವರಸೊತ್ತು. Immovable property, property which ought not to be alienated; real estate (My.).

ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮ sthâvara-jaṅgama. Things stationary and movable or inanimate and animate; immovable and movable, as an article or property. (My.).

ಸ್ಥಾವಿರ sthâvira. *Old age.*

ಸ್ಥಾಸಕ sthâsaka. *Perfuming or smearing the body with fragrant unguents.*

ಸ್ಥಾಸ್ನು sthâsnu. Firm, stationary, immovable, stable; *durable, permanent, eternal.*

ಸ್ಥಿ sthi. = ಸ್ಥ. Standing, etc. See ಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಸ್ಥಿಕೆ sthikĕ. = ಸ್ಥಿತಿ. The state of standing or being.

ಸ್ಥಿತ sthita. Stood, stayed; standing; *risen, erect;* staying, resting, abiding; being, situated, existing; standing still, desisted, stopped; fixed, permanent, settled, steady, firm, immovable; steadfast; steady; being close at hand, ready. See ಉಪಸ್ಥಿತ, ಪದಸ್ಥ-, ಸಂ-; Kâvy. III, 3, B, 38.

ಸ್ಥಿತಿ sthiti. = ತಿ 1. Standing, *staying, abiding, being* (ಗಾದೆ Nn. 154); stay, residence; continuance in one state; stability, duration, continuance, fixedness, a firm position; continuance in life (of created things); *situation, state, position, condition* (ವಸ್ತ್ರಿದವ, ದೈವಸ್ಥ Mr. 486); good condition, well-doing, welfare; station, rank, dignity; permanence; continuance or steadfastness in the path of duty, *correctness of conduct,* propriety, good manners; *settled rule, sure or fixed decision,* ordinance, decree, axiom, maxim;—property, wealth (My.). ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದವ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.). See Nn. s. ಸ್ವಗ 2.

ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತ sthiti-karta. Who keeps created things alive or preserves them: Vishṇu (My.).

ಸ್ಥಿತಿಗತಿ sthiti-gati. State and course of life (B. 4, 59; My.).

ಸ್ಥಿತಿಚಿತ್ತಭ್ರಂಶ sthiti-citta-bhraṁśa. Loss of the stability or sound condition of the mind (as one of the saṁcâri-bhâvas, Kâvy. IV, 2, 16).

ಸ್ಥಿತಿರೀತಿ sthiti-riti. Conduct, carriage of a person; one's manners and morals (Mhr.; R.).

ಸ್ಥಿತಿವಂತ sthiti-vanta. A man possessing wealth (My.).

ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ sthiti-sthâpaka. Fixing in a (former) state or condition, having elastic properties, elastic. (B. 4, 140). 2, the capability of placing in or recovering a (previous) position or condition, elasticity.

ಸ್ಥಿರ sthira. = ತಿರ 2. *Firm, fixed, steady, steadfast; permanent, enduring, durable, lasting, imperishable, eternal* (ಸಹಾಪತ, ಉಪಸ್ಥಿರ Mr. 25); *immovable,* still, placid, calm, quiescent, cool, composed (ಎತ್ತಿಟ್ಟ, ಜಡುಳವಳ್ಳದಂ 230); constant, faithful, determined; certain, sure, convinced; firm, hard, solid, strong (ಕೋಟೆ, ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ Nn. 20; ನಾರ, ಸುಸ್ಥಿರ Nn. 80). — ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸು. -ಮಾಡಿಸು. To confirm, etc. (B. 5, 7). — ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸು. To make firm, to confirm, to strengthen, to corroborate (My.).

ಸ್ಥಿರಕುಕ್ಷಿ sthira-kukṣi. A stone (ಬಾಣಾಸ, etc., ಕಲ್ Mr. 96).

ಸ್ಥಿರಜೀವಿ sthira-jîvi. The silk-cotton tree (ಕಾಟ್ಟಿ, ಎಲವ Mr. 119).

ಸ್ಥಿರಂಜೀವಿ sthira-ṁ-jîvi. Long-lived (My.).

ಸ್ಥಿರತನ sthiratana. = ಸ್ಥಿರತೆ. (ಸ್ಥಿರಯು G.).

ಸ್ಥಿರತರ sthira-tara. More firm, etc.; *very firm or permanent, durable, eternal.*

ಸ್ಥಿರತೆ sthiratĕ. Firmness, stability, steadiness, steadfastness; fortitude. (Ĕpr. 1, 59).

ಸ್ಥಿರತ್ವ sthiratva. = ಸ್ಥಿರತೆ. See ಉ-.

ಸ್ಥಿರಪ್ರೇಮ sthira-prêma. *Firm or steady in affection;* a firm friend.

ಸ್ಥಿರಬಾಧವಲ sthira-bāḍhavala. Immovable stock, dead stock in trade (B. 5, 101).

ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿ sthira-buddhi. Steady-minded, resolute, calm, dispassionate; sedate, sober. 2, steadiness of mind, staidness, sedateness (My.).

ಸ್ಥಿರವಾರ sthira-vâra. Saturday (My.).

ಸ್ಥಿರಾಯು sthira-âyu. Long-lived, long-lasting. 2, the silk-cotton tree. See Mr. s. ಮೋಡಪ.

ಸ್ಥಿರೆ sthirĕ. = ತಿರೆ. A strong-minded woman. 2, *the earth.* 3, *the plant Desmodium gangeticum* Dec.

ಸ್ಥು sthu. = ಸ್ಥ. Standing, etc. See ದುಸ್ಥು.

ಸ್ಥೂರಿ sthurî. = ಸ್ಥೂರಿ. (Colebr.).

ಸ್ಥೂಲ sthula. *A sort of long tent;* a tent (ಗುಪ Hlâ.).

ಸ್ಥೂಪಿ sthûpĕ. *A post, a pillar.* 2, *an iron image, a statue.*

ಸ್ಥೂರಿ sthûri. A horse carrying loads on his back, a pack-horse; *a pack-bullock.*

ಸ್ಥೂಲ sthûla. = ತೂಳ. Strong, powerful; *stout, bulky, big, huge; great, large, thick* (ಎಲು, ಕೊಬ್ಬಿತು Nn. 14); *fat, corpulent;-clumsy,* coarse, gross, rough; not exact; doltish, stolid, thick-headed; *stupid, dull, ignorant.*

ಸ್ಥೂಲದಾರು sthûla-dâru. A cudgel; a palisade. See ತೂದ.

ಸ್ಥೂಲದೇಹ sthûla-dêha. The gross and material body (with which a soul clad in its subtile body is invested, opposed to liṅgaśarîra and sûkshmaśarîra). (My.).

ಸ್ಥೂಲಬುದ್ಧಿ sthûla-buddhi. Dull-witted, dull, stupid. 2, dulness, stupidity, dull sense (My.).

ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ sthûla-lakṣa. *Munificent, liberal, generous.*

ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ್ಯ sthûla-lakṣhya. *Munificent, etc.*

ಸ್ಥೂಲಶರೀರ sthûla-śarîra. = ಸ್ಥೂಲದೇಹ. (Sk.; My.).

ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ sthûla-śâṭaka. *Thick or coarse cloth.* See ಮುಟ್ಟಿಗೆ.

ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ sthûla-sûkshma. Mighty and subtle. 2, greatness and inferiority of position (My.); dulness and ingenuity (My.).

ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ sthûla-uccaya. *Incompleteness,* deficiency, defect. 2, *the middle pace of elephants* (neither quick nor slow, ನಿಮ್ಮಿಗಮನ ಆನೆಯ ನಡೆ Mr. 158).

ಸ್ಥೆ sthĕ. Standing, etc. See ನಿಸ್ಥೆ.

ಸ್ಥೈಮ sthêma. Firmness, stability, fixedness. (G.).

ಸ್ಥೇಯ sthêya. To be placed or fixed (adj.); to be settled or determined. 2, *an arbitrator, a judge.*

ಸ್ಥೇಯಸ್ sthêyas. (fr. ಸ್ಥಿರ). Firmer; *very firm or stable, eternal, permanent.*

ಸ್ಥೈರ್ಯ sthairya. (fr. ಸ್ಥಿರ). Firmness, stability, fixedness, steadiness; continuance; firmness of mind, resolution, constancy, calmness; patience; hardness, solidity. (Bp. 7, 6; 22, 24; ಸ್ಥಿರತನ, ಕಸುವು, ಧೈರ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರಿ G.).

ಸ್ಥೌನೇಯ sthaunêya. *A vegetable perfume.*

ಸ್ಥೌರಿ sthauri. *A pack-horse.*

ಸ್ಥೌರೀಯ sthaurîya. A pack-bullock (ಜೇಡಿಎತ್ತು Mr. 179).

ಸ್ಥೌಲ್ಯ sthaulya. (fr. ಸ್ಥೂಲ). *Stoutness, bigness, largeness,* bulk, size, thickness, coarseness, grossness, denseness; doltishness, density of intellect. See ಬೀಗು 2.

ಸ್ಥೌಲ್ಯತ್ವ sthaulyatva. = ಸ್ಥೌಲ್ಯ. See ಬೀಗು 2.

ಸ್ನಪನ snapana. = ಸ್ನಪನ. Causing to bathe, bathing, ablution; washing, sprinkling, wetting. See ಮಿಂ 1.

ಸ್ನವ snava. *Oozing, dripping, trickling.*

ಸ್ನಸೆ snasĕ. *A tendon, a muscle.* See s. Tbh. ಸೆದೆ.

ಸ್ನಾತ snâta. Bathed, washed, purified by ablution. 2, immersed: deeply engaged; see ನಿಷ್ಣಾತ. 3, one whose spiritual instruction is finished; an initiated householder.

ಸ್ನಾತಕ snâtaka. A Brâhmaṇa who has performed the ceremony of ablution required on his finishing his first âśrama or period of studentship as a brahmachâri and on becoming initiated into the second âśrama or order of a gṛihastha; *a Brâhmaṇa just returned from the house of his preceptor and become a married man or initiated householder.*

ಸ್ನಾನ snâna. = ತಾಣ 2, ಸಾನ 3, ಸ್ನಾನ 2. *Bathing, ablution* (ಜಳ G.); dipping in water, wetting, purification by bathing, religious or ceremonial ablution; the ceremony of bathing or anointing an idol. ಸ್ನಾನ ತಪ್ಪಿದರೆ ಜೋಡುಪ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸು. To bathe (v. t.), to wash, to cleanse. ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೊಳ್ಪಿಸ್ದರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಪದ (Sl. 357). — ಸ್ನಾನ ಮಾಡು. To bathe, to take a bath (Bp. 50, 2; My.; ಮಿಂ G.). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ (ಸ್ನಾತ G.). ಮರಣ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವನು (ಅಮಸ್ನಾತ, ಮೃತಸ್ನಾತ Sl. 357).

ಸ್ನಾನಘಟ್ಟ snâna-ghaṭṭa. Steps on the side of a river or large tank leading to the bathing place (My.).

ಸ್ನಾನಕಾಟಿ snâna-kâṭi. A small cloth put on by sannyâsis for bathing (My.).

ಸ್ನಾನೀಯ snânîya. *Fit for bathing or ablution, suitable for bathing.*

ಸ್ನಾಪನ snâpana. The act of causing to bathe; bathing, ablution (Bp. 18, 35).

ಸ್ನಾಯು snâyu. *A sinew, a tendon, a muscle.*

ಸ್ನಿಗ್ಧ snigdha. *Oily, oleaginous, unctuous,* greasy, fat, sticky, viscid, cohesive, adhesive; *emollient, smooth;* glossy, shining, resplendent; moist, wet; cooling; bland, kind, amiable; *attached,* loving, tender, affectionate, friendly, well affected; *a friend* (ಕೆಳೆಯ Mr. 268); lovely, agreeable; *coarse, thick, dense.*

ಸ್ನು snu. The level summit or edge of a mountain, *table-land.*

ಸ್ನುತ snuta. Trickled, dropped, *trickling, flowing, dropping, oozing.*

ಸ್ನುಷೆ snushĕ. = ಸೊಸೆ. *A daughter-in-law* (ಮಗನ ಪೆಣ್ಣಾತಿ Mr. 314).

ಸ್ನುಹ್ snuh. = ಸ್ನುಃ. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.*

ಸ್ನುಹಿ snuhi. = ಸ್ನುಹ್. *The milk-hedge plant* (ಮುಣ್ಣುಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಸ್ನೇಹ snêha. = ನೇಹ. Oiliness, unctuousness, fattiness, greasiness, lubricity, viscidity. 2, any unctuous or oleaginous substance, oil, grease, fat, an unguent. 3, a fluid of the body. 4, moisture. 5, blandness, tenderness, *love, affection, fondness,* attachment, friendship (ಉದ್ಗಿ ರೆ. I, 45). See ಉದ್ದು, ಒಡಲ್ 1, ಓ 4, ಕೊಡ್ 2. ಸ್ನೇಹದೆ ಮ್ಮುದದು ದೋಣಿ ಬಣ್ಣಿಯ ದಾಸಿರ ಜೀಕು (*i. e.* able to take in much).—ಬಲಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ, ದಾಯಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ (Prvs.). — ಸ್ನೇಹ ಬೀಯು. Attachment or friendship to come into existence or originate. ಅವನಿಗೂ ನಮಗೂ ಸ್ನೇಹ ಬೆತ್ತು (B. 5, 230; My.). — ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು. To form affection for, to cultivate or court friendship. ಒಳ್ಳೇ ಮ ಮಗರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ ಜೀಕು (B. 4, 1). ಧಾರ್ಮಿಕರ ಕೂಡ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೂಡ ಮಾತ್ರ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವದು (5, 167). ಬಣ್ಣಿಸ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ, ಇದ್ದ ಬಣ್ಣಿ ಕಳ ಕೊಣ್ಣಿ.—ಬಣ್ಣಿಸ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೆ ಜಂಗ ತಪ್ಪದು.—ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prv.). 2, to love. ಅವನನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು (My.).

ಸ್ನೇಹತನ snêhatana. Friendship (Ćb. 66).

ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ snêha-pâtra. *An oil-vessel, a leather bottle for oil.* 2, a worthy object of affection.

ಸ್ನೇಹಿತ snêhita. Anointed. 2, loved, beloved. 3, a loved one, a friend (ಮಿತ್ರ, ಸಖ Mr. 311). Feminine ಸ್ನೇಹಿತ (My.). ಪಣ್ಣಾಗುದ್ದರೆ ನಣ್ಣಾರು, ಕೆಟ್ಟಿರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು.—ಬಾಡಿ ಬಮುಕಿದರೆ ಉಳ್ಳ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟಿರೆ ಸ್ನೇಹಿತ (Prvs.).

ಸ್ನೇಹಿಸು snêhisu. To regard with affection, to love (My.; ಓ, ಕೂಡ್ G.).

ಸ್ಪಂದ spanda. = ಸ್ಪಂದನ. See ಪರಿ-.

ಸ್ಪಂದನ spandana. Throbbing, pulsation, palpitation, quivering, vibration, moving, motion; tremor, agitation; rapid motion, going. See ಅಳ್ಕಿಡಿ, ಕೆಮ್ಮು 2, ಮಿಸುಳು 1. 2, *a sort of tree (cf.* ಸ್ಪಂದನ?).

ಸ್ಪರುಸ sparuśa. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. See ಸುಖಸ್ಪರುಶವಾತ, ಸ್ಪರುಸ ಜೀವಿ.

ಸ್ಪರುಶನ sparuśana. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. (Kn. 155; Bp. 35, 23).

ಸ್ಪರುಶವೇದಿ sparuśa-vêdi. = ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. (My.).

ಸ್ಪರ್ಧಿ spardhi. Rivalling, emulating, competing; emulous, envious; proud, superb. See ಪ್ರ-.

ಸ್ಪರ್ಧಿಸು spardhisu. To contend or compete with, to contest, to vie with, to emulate, to rival; to be equal with; to envy; to challenge, to defy, to bid defiance to (J. 18, 3).

ಸ್ಪರ್ಧೆ spardhĕ. *Emulation, rivalry, competition;* envy, jealousy; defiance; equality with.

ಸ್ಪರ್ಶ sparśa. = ಪರಿಸ, ಪರುಸ 2, ಪರುಸ 1, ಸ್ಪರುಶ. Touching, touch, handling, contact; perception by touch, *the sense of touch;* the quality of tangibility; anything which touches or comes in contact; affection, morbid affection or influence, anything the contact or influence of which causes pain or disease, *disorder, sickness, morbid heat, fever.* See ಉಣ್ಣಾರು; ಶೆಮ್ದ 2. — ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡು. To touch; to

come in contact with (My.). ಯಾವಜಾಜಿಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಹುಡಿ ಬೇಡಿಹುದಿದ ಬಾಳಿಗಗೆ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ (B. 4, 112).

ಸ್ಪರ್ಶಕಾಲ sparśa-kâla. The time of an astrological conjunction (My.).

ಸ್ಪರ್ಶನ sparśana. = ಪರಿಸ್ಪ, ಪರುಷ್ಪ, ಸ್ಪರುಶಸ್ಪ. Touching, handling, taking hold of; touch, contact (see Mr. s. ನಿಗ್ರಹ; ಮುಟ್ಟಿಪ್ಪುದು, ಮುಟ್ಟುವುದು Kn. 155 as ಸ್ಪರುಶನ). 2, a battle (ರಣ, ಕಾಳಿಗ 155). 3, *air, wind.* 4, sense of touch; organ of sensation or feeling. 5, *gift, donation.*

ಸ್ಪರ್ಶನೀಯ sparśanîya. To be touched, fit to be touched, tangible, etc. (Cpr. 1, 107).

ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ sparśa-maṇi. A stone supposed to turn everything it touches to gold, the philosopher's stone. (My.).

ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ sparśavêdi. = ಪರಸ No. 2, ಪರುಸವೇದಿ, ಪರುಸವೇದಿ, ಸ್ಪರುಶವೇದಿ, (ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ, q. v.). The philosopher's stone (Bp. 19, 34; My.; Tî.).

ಸ್ಪರ್ಶಿಸು sparśisu. To touch (B. 4, 59; My.).

ಸ್ಪಶ spaśa. *A spy;* any secret messenger or emissary. See Nr. s. ಸಞ್ಚಾರಪುರುಷ. 2, *a fight, war, battle.*

ಸ್ಪಷ್ಟ spashṭa. Clearly perceived or discerned, distinctly visible, distinct, *clear, evident, manifest,* plain, apparent, intelligible; true, real.

ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥ spashṭa-artha. Clear in meaning, obvious, perspicuous, intelligible. 2, one of the pêḷikêṁ (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಸ್ಪಷ್ಟೇತರ spashṭa-itara. The reverse of clear: *indistinct, unintelligible.*

ಸ್ಪರ್ಶನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ spârśanapratyakśa. (fr. ಸ್ಪರ್ಶನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ). Tactile perception, perception by touch or feel. (R.).

ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ sprikkĕ. = ವೃಕ್ಕೆ. *The plant Trigonella corniculata* Lin.

ಸ್ಪೃತಿ sprîti. *The prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಸ್ಪೃಷ್ಟ sprishṭa. Touched, felt with the hand, handled; formed by complete contact of the organs of utterance; defiled. See ಅಸ್ಪೃ-.

ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ sprishṭi. *Touch, touching, feeling, contact.*

ಸ್ಪೃಹಕೆ sprihakĕ. = ಸ್ಪೃಹೆ. See ಸ-.

ಸ್ಪೃಹಯಾಲು sprihayâlu. Wishful, desirous, eager for, covetous, cupidinous. (G.).

ಸ್ಪೃಹೆ sprihĕ. *Desire, wish,* eager desire, longing; envy, covetousness. — ಸ್ಪೃಹೆಪಡು. -ಪೆಡು. To get eager desire (Śiv. 4, 133).

ಸ್ಪೃಸ್ಪೃ sprashṭṛi. *Who or what touches* or affects or acts upon. 2, bodily pain or sickness; *morbid heat.*

ಸ್ಫಟ sphaṭa. *A snake's expanded hood.*

ಸ್ಫಟಿಕ sphaṭika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಿಕ, ಪಳಿಕ, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. *Crystal;* quartz (ಪದಮರಾಸ್ಪ, ಇಂಡಾಪ್ಪ Mr. 101).

ಸ್ಫಟಿಕಸುಲೋಚನ sphaṭika-sulôčana. Spectacles of crystal (My.).

ಸ್ಫಟಿಕಾದ್ರಿ sphaṭika-adri. N. of a mountain (Cpr. 10, 50); the mountain Kailâsa (Sk.).

ಸ್ಫಟಿಕೆ sphaṭikĕ. = ಪಟಿಕ 1, ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Sulphate of alumina, alum.

ಸ್ಫಟಿ sphaṭĕ. = ಪೆಡೆ, ಪೆಡೆ. *The expanded hood of a cobra* (ಪೆಡೆ Ct. II, 91; ಫಣ, ಪೆಡೆ Mr. 401).

ಸ್ಫರಣ spharaṇa. *Trembling, quivering, throbbing,* vibration. See ಪೊಳಪು 1.

ಸ್ಫಟಿಕ sphâṭika. (fr. ಸ್ಫಟಿಕ). Made of crystal, crystalline. (Rśv. 13, 92).

ಸ್ಫಟಿಕಗ್ರಾವ sphâṭika-grâva. Crystal stone: crystal (Cpr. 1, 137).

ಸ್ಫಾತಿ sphâti. Swelling, intumescence; *increase, growth.*

ಸ್ಫಾರ sphâra. 1. Throbbing, quivering, vibration; twanging. See ವಿ-.

ಸ್ಫಾರ sphâra. 2. Swelling, increase, enlargement; large, increased, expanded, spreading, great; abundant (ಸ್ಫೀತ, ಅತ್ಯನ್ನತಫಣ Mr. 437).

ಸ್ಫಿಕ್ಕೆ sphikkĕ. = ಪಿಕ್ಕೆ (Śmd. 358).

ಸ್ಫಿಟ್ sphiṭ. = ಸ್ಫಿಟ್.

ಸ್ಫಿಜ್ sphij. ಸ್ಫಿಗ್. *A bullock,* hip.

ಸ್ಫಿರ sphira. Swollen, expanded; large; abundant, *much, many.*

ಸ್ಫೀತ sphîta. Swollen, enlarged, bulky, fat, big, large, thick (ಸ್ಥಾರ, ಅನನ್ನತಫಣ Mr. 437); abundant, much, many, numerous; successful, prosperous. See Bp. 19, 34; 43, 9; 61, 88.

ಸ್ಫುಟ sphuṭa. = ಪುಳ, (ಪೊಡ 2, ಪೊಡ 2). Burst, split open, broken, rent, torn, opened, expanded; *open, blossomed, blown;* clearly displayed, *clear; plain, distinct, manifest, evident.*

ಸ್ಫುಟನ sphuṭana. The act of breaking or rending suddenly, bursting, tearing open; disruption; breaking forth, expanding; opening, blossoming; becoming manifested or made public. See ಪೋರು 1, ವಿ 1.

ಸ್ಫುಟಿತ sphuṭita. Burst, etc.; budded, blown, blossomed; made clear, manifested, spread out; torn, destroyed. (R.).

ಸ್ಫುರ sphura. Trembling, throbbing. 2, swelling. 3, coruscating. 4, a shield. (Colebr.).

ಸ್ಫುರಣ sphuraṇa. Trembling, throbbing, pulsation, vibration; vibrating motion, quivering or throbbing of parts of the body (as of the lips, etc.); springing or breaking forth, starting into view, expansion; flashing, coruscation, scintillation, twinkling, glittering, sparkling; flashing on the mind, rising to mind, suggesting itself. See ಪ್ರಾಣ್ಪಟು, ಪ್ರಾಣರ್; ಮಿತ್ರ-, ಪರಿಸ-; Bp. 61, 59; B. 4, 135; ಪೊಳಪು 1.

ಸ್ಫುರಣಿ sphuraṇi. A grindstone (ಸಾಣೆ Mr. 299).

ಸ್ಫುರತ್ sphurat. Trembling, etc.; becoming clear or manifest; flashing, glittering, sparkling; flashing vividly on the mind; swelling, expanding. See ವಿ-; Śmd. 73. 120.

ಸ್ಫುರಿತ sphurita. Trembling, heaving, throbbing, thrilling, palpitating; shaken, agitated; flashing, glittering, gleaming; swelled, swollen; starting into view. 2, a throb, throbbing, tremor, quivering or twitching of the eyelids, etc., agitation or emotion of mind, etc.; notoriety (Mr. 491). See Śmd. 81. 152. 394; Dp. 8, 7. 9; 34, 26; 40, 19; 43, 10; 57, 53; ವಿ-.

ಸ್ಫುರಿಸು sphurisu. To shine (J. 11, 9). 2, to rise to mind, to suggest itself (My.). See ವಿ-.

ಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ sphurisuvikĕ. Rising to mind, etc. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ (ದಶ, ಕಾನ್ತಿ, ಇಚ್ಛಾಯುಕ್ತಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಶೇಷ Sl. 388).

ಸ್ಫುಲಿಂಗ sphuliṅga. *A spark of fire* (ಕಿಡಿಯುಬ್ಬಾಗೆ Mr. 47).

ಸ್ಫೂರ್ಜಕ sphûrjaka. *A sort of ebony tree, Diospyros embryopteris* Pers.

ಸ್ಫೂರ್ಜಥು sphûrjathu. *A clap of thunder* (ಮಜ್ರದ ಸುದಿ Mr. 44).

ಸ್ಫೂರ್ಜಿತ sphûrjita. Thundered; roar. See ಏ-.

ಸ್ಫೂರ್ತಿ sphûrti. Throb, palpitation, tremor, trembling, shaking, vibration; spring, bound, start; breaking forth visibly, becoming evident or apparent, manifestation, expansion; glittering, shining; flashing on the mind. See ಏ-; Sl. 230.

ಸ್ಫೇಷ್ಠ sphêshṭha. (fr. ಸ್ಫಿರ). *Most abundant, very much or abundant.*

ಸ್ಫೋಟ sphôṭa. Breaking, splitting open, bursting, cracking; disclosure; destroying, killing. 2, a swelling, boil, tumor. See ಮುಖ-, ಮಾಲ-, ಮುಖಾ-, ಏ-, ಸಂ-.

ಸ್ಫೋಟಕ sphôṭaka. = ಹೊಳಿಗೆ 2, ಹೋಳಿಗೆ. One who bursts or splits open. 2, *a swelling, a boil, a tumor, a pustule, a blister, a pimple* (ಮಿಬ್ಬ, etc. Mr. 384); small-pox (My.). 3, (if the meaning of ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ in the text be correct,) a sort of cake.

ಸ್ಫೋಟನ sphôṭana. Breaking or splitting asunder, splitting, breaking, cleaving, cracking; opening, making clear, disclosing, manifesting; winnowing grain, etc.; cracking the finger-joints, snapping the fingers. See ಪ್ರ-; ಬಾ 1.

ಸ್ಫೋಟಿಸು sphôṭisu. To crack the finger-joints, to snap the fingers (Grj. 6, after 67).

ಸ್ಫೋಟೆ sphôṭĕ. The expanded hood of a snake. (R.).

ಸ್ಫೋರಣ sphôraṇa. = ಸ್ಫಾರ. (Sk.; G.).

ಸ್ಮಯ smaya. Smiling at anything, wonder, surprise, astonishment. See ವಿ-; Śmd. 131; Bp. 43, 80; 49, 37. 2, pride, conceit, arrogance.

ಸ್ಮರ smara. Remembrance, recollection; loving recollection, love. 2, *Kâma.*

ಸ್ಮರಗೃಹ smara-gṛiha. = ಸ್ಮರಮನ್ದಿರ. (My.).

ಸ್ಮರಣ smaraṇa. = ನೆನಪು, ಸ್ಮರಣೆ. The act of remembering, recalling to mind, recollection, reminiscence; remembrance, retention in mind; thinking of or upon, being mindful of, bearing in mind; memory. 2, mental recitation of the names of a deity, calling upon a deity in supplication or adoration. 3, any act or thing to preserve the remembrance of, a memento. 4, tradition, traditional precept. 5, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 108 seq.). See Śmd. 203. 394; ಅಷ್ಟಾಂಗ; ಕೃತಿ 1.

ಸ್ಮರಣೆ smaraṇĕ. = ಸ್ಮರಣ. (ಜಾ, ಕನ್ನಡಿಗ Nn. 140; ಜೈ, ಅಜಿತ, ಹೋ, ಸದ್ಭಕ್ತಿ Mr. 537; J. 5, 51). ಸ್ಮರಣೆ ಮಟ್ಟಿದರೂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇದ ಬೇಕು (Prv.). 2, N. of a plant (see Mr. s. ಮುಟ್ಟಿ).

ಸ್ಮರಧ್ವಜ smara-dhvaja. The penis. (R.).

ಸ್ಮರಮನ್ದಿರ smara-mandira. *Pudendum muliebre.*

ಸ್ಮರಸಖ smara-sakha. The moon. (My.).

ಸ್ಮರಹರ smara-hara. Kâma's remover or destroyer: Śiva.

ಸ್ಮರಿಸು smarisu. To remember, to recollect, to bear in mind, to think of, to be mindful of; to recite mentally the names of a deity, to think or call upon a deity in supplication or adoration (Bp. 3, 43; 45, 54; 51, 22; My.).

ಸ್ಮಾರ smâra. Recollection, remembrance. See ಅಸ್ಮ-.

ಸ್ಮಾರ್ತ smârta. (fr. ಸ್ಮೃತಿ). Relating to memory. 2, recorded in the smṛitis, prescribed in the codes of traditional law, based on smṛiti; sanctioned by law, canonical, legal. 2, a Brâhmaṇa skilled in jurisprudence or traditional law; a Brâhmaṇa belonging to the sect of Śaṅkarâchârya, the teacher of the advaita vêdânta creed. 3, any act or rite enjoined by smṛiti. See ಪ್ರಮುಖ. ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ತ ಹೆಣ್ಣು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಪ್ಪ ಹೆಣ್ಣು.—ವೈಷ್ಣವರ ಮುಖ್ಯಳಿಗೆ ಆಚಾರದೇ ಬಾಗಾರ, ಸ್ಮಾರ್ತರ ಮುಖ್ಯಳಿಗೆ ಗಣ್ಯದೇ ಪಣ್ಣ (Prvs.).

ಸ್ಮಾಲ ಪಿಟ small ship. A small ship (ಪೋತ, etc. Sl. 85).

ಸ್ಮಿತ smita. Smiled; smiling. 2, *expanded, blown, blossomed.* 3, *a smile,* a gentle laugh. Feminine ಸ್ಮಿತೆ, she who smiles (A.).

ಸ್ಮೃತ smṛita. Remembered, recollected, called to mind; recorded, mentioned, said, declared; *termed, styled, named;* enjoined by smṛiti or traditional law.

ಸ್ಮೃತಿ smṛiti. *Remembrance, memory, reminiscence, recollection;* thinking of or upon. 2, what is remembered: tradition, law. 3, *the institutes or body of traditional or memorial law* (as handed down by Manu, Yâjñavalkya, etc.); *any particular law-book or code of laws; any particular law or rule of law, canon, legal text; a passage in a work treating of law.* 4, pensive or loving recollection, desire, wish. 5, understanding. 6, a kind of saṅchâribhâva (Kâvy. IV, 2, 16).

ಸ್ಮೃತಿಕರ್ತ smṛiti-karta. A legislator (My.).

ಸ್ಮೃತಿವಚನ smṛiti-vachana. A word or passage of a law-book (My.).

ಸ್ಮೇರ smêra. Smiling, laughing; a smile, a gentle laugh (ನಗೆ Kn. 126); expanded, opened, blown, blooming; proud; evident, apparent; appearance, manifestation. See Grj. 3, 117; J. 3, 18; 6, 46.

ಸ್ಯಚ syacha. Spreading out, amplification, expansion (ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಂಡು ಮಾಡ್ವುದು Mr. 447).

ಸ್ಯದ syada. Rapid motion, *speed, velocity,* rush.

ಸ್ಯನ್ದ syanda. Trickling, flowing; *moving rapidly;* a chariot.

ಸ್ಯನ್ದನ syandana. Trickling, oozing, dropping; flowing; going or flowing swiftly; quick, expeditious, swift. 2, *a chariot, a car* (ರಥ Kn. 11). 3, water (ಉದಕ 11). 4, a river (ಪಡಂಗಿಡೆ, ನದಿ 11). 5, air, wind. 6, *the tree Dalbergia ougeinensis* Roxb. (ಬಾಗಾಜ, ದೈವ್ಯಧೇಯ 11). 7, the tree Terminalia belerica Roxb. (ದೈವ್ಯ, ಬಾಲಂಯ ಮರ Kn. 110).

ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ syandana-ârôha. *A warrior who fights mounted on a chariot;* a charioteer (see Mr. s. ರಥಿ).

ಸ್ಯನ್ದಿ syandi. Trickling, oozing, dropping; flowing, rushing; going, moving. 2, a drop (Ûpr. 7, after 77). See ನಿಷ್ಯನ್ದಿ.

ಸ್ಯನ್ದಿನಿ syandini. *Saliva.*

ಸ್ಯನ್ನ syanna. Flowed, trickled, dropped; *flowing, dropping, trickling.*

ಸ್ಯಮನ್ತಕ syamantaka. The jewel worn by Kṛishṇa (given to Satrâjit by the sun and transferred by him to his

brother Prasêna, from whom it was taken by Jâmbavanta, and after much fighting and contention appropriated by Krishṇa). (My.; see Bhâgavata 10, 67).

ಸ್ಯಮಿಕ syamika. A cloud. 2, an ant-hill. 3, a kind of tree. 4, time. (R.).

ಸ್ಯಾತ್ syât. It may be, perhaps, perchance (ಅನೇಕಾನ್ತ, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದು; ಕ್ವಚಿದ್ಭೇದ, ಅಲ್ಪಭೇದ, ಅಲ್ಪಸಮ; ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯಾದಿ ಸದುನ್ನತಳೆಗಳು, ಒಳ್ಳಿದ ವಿದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕಳೆಗಳು Nn. 160).

ಸ್ಯಾದ್ವಾದ syât-vâda. Assertion of possibility. (My.).

ಸ್ಯಾದ್ವಾದಿಕ syât-vâdika. One who asserts possibility (ಪೋಕ್ಷ ಆದೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎನ್ನು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಾದ ಮಾಡುವ ಜಾಸ್ತಿಕ G.).

ಸ್ಯಾಲ syâla. = ಶ್ಯಾಲ. *A wife's brother.*

ಸ್ಯೂತ syûta. Sewn, stitched; joined; fabricated; pierced, penetrated. 2, *a sack, a bag.* See ಪ್ರಸೂ 1, ಸೆಯು.

ಸ್ಯೂತಿ syûti. Sewing, stitching; joining. 2, *needle-work.* 3, a sack. 4, lineage, family, offspring.

ಸ್ರಂಸನ sraṁsana. The act of falling; that of causing to fall, bringing down. See ಅಧಃ-.

ಸ್ರಂಸಿ sraṁsi. Falling down, slipping down; hanging down; being loosened. 2, *the pîlu tree* (see s. ಒಗಸ).

ಸ್ರಗು sragu. Tbh. of ಸ್ರಜ್. ದಣ್ಣೆ ನಿರಿಮಾಗಿಸಲು ಸ್ರಗುವಳ್ಳು (Mr. 334).

ಸ್ರಗ್ಧರೆ sraj-dharé. N. of a vṛitta (Ûh.; Mr. 366).

ಸ್ರಗ್ವತಿ sraj-vati. Panicum *italicum* Lin. (ಕೊರಲೆ Mr. 110).

ಸ್ರಗ್ವಿ sragvi. ಸ್ರಗ್ವಿನ್. Garlanded, wearing a garland, bearing a chaplet.

ಸ್ರಗ್ವಿಣಿ sragviṇi. N. of a vṛitta (Ûh.).

ಸ್ರಗ್ವಿಸರ sraj-visara. A multitude of garlands (Ûpr. 5, 119).

ಸ್ರಜ್ sraj. ಸ್ರಕ್. = ಸ್ರಗು, ಸ್ರಜ. *A chaplet, a wreath of flowers, a garland.*

ಸ್ರಜ sraja. Tbh. of ಸ್ರಜ್ (Śmd. 106).

ಸ್ರವ srava. = ಪ್ರವ 3. *Flowing, streaming, dropping, trickling, oozing.* 2, a drop. 3, a spring, fountain, torrent.

ಸ್ರವಣ sravaṇa. = ಪ್ರವಣ 1. Flowing, streaming, dripping, dropping, trickling, oozing. See ಒದ್ 1, ಒಸರ್ 1.

ಸ್ರವತ್ sravat. Flowing, streaming, oozing, dripping, dropping, slipping away.

ಸ್ರವತ್ಪರ್ಭೆ sravat-garbhé. *A woman that miscarries;* a cow miscarrying by accident.

ಸ್ರವನ್ತಿ sravanti. *A stream, a river.*

ಸ್ರವಿಸು sravisu. To flow, to ooze, to drip, to drop (My.).

ಸ್ರಷ್ಟೃ srashṭṛi. (fr. ಸೃಜ್). One who lets emanate; a creator; an author; *Brahmâ; Śiva.*

ಸ್ರಸ srasa. Falling, falling down or asunder, etc. See ವಿ-.

ಸ್ರಸ್ತ srasta. *Fallen,* dropped, fallen down, fallen from; hanging down; loosened; let go, relaxed; separated. (Ûpr. 10, 3).

ಸ್ರಾಕ್ srâk. (= ಪ್ರಾಕ್). *Quickly, speedily, instantly.*

ಸ್ರಾವ srâva, Flow, flowing, oozing, dripping, dropping. See ಗರ್ಭ-, ನಿ-, ಪ್ರ-.

ಸ್ರುಕ್ಕು srukku. Tbh. of ಸ್ರುಚ್. (Śl. 241).

ಸ್ರುಚ್ sruc. ಸ್ರುಕ್. *A sort of ladle used for pouring clarified butter on a sacrificial fire.*

ಸ್ರುತ srut. Flowing, dripping, trickling, etc. See ಪ್ರ-.

ಸ್ರುತ sruta. Flowed, trickled, *flowing, dropping, dripping,* fluid.

ಸ್ರುತಿ sruti. Flow, flowing, streaming, oozing. (R.).

ಸ್ರುವ sruva. *A sort of semicircular ladle used to pour clarified butter on a sacrificial fire;* a sôma ladle or spoon.

ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷ sruvâ-vṛiksha. *The plant Flacourtia sapida* Roxb.

ಸ್ರುವೆ sruvé. ಸ್ರುವಾ. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult. 2, the tree Boswellia thurifera.

ಸ್ರೋತ srôta. = ಸ್ರೋತಸ್. ಭೋಭೋರೆನೆ ಬಾಯ್ವುದು ಹಂಬುಗಣ್ಣೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Śmd. 231 Mdb.).

ಸ್ರೋತಸ್ srôtas. *A natural stream of water, current, flow or course of water; a rapid stream, a torrent, a river.* 2, *an organ of sense.*

ಸ್ರೋತಸ್ವತಿ srôtas-vati. *A river.*

ಸ್ರೋತಸ್ವಿನ್ srôtas-vin. Having a stream or current.

ಸ್ರೋತಸ್ವಿನಿ srôtas-vini. *A river.*

ಸ್ರೋತೋಂಜನ srôtas-aṁjana. *Antimony.*

ಸ್ರೋತೋವಹೆ srôtas-vahé. A river. (Colebr.).

ಸ್ರೋಸ್ರನ್ದಲ್ srôsrandal. A river (Ûpr. 5, 20).

ಸ್ವ sva. = ಸೊ. *Own, one's own.* 2, innate, native, natural, inherent, proper, peculiar, appropriate. 3, belonging to one's own family or tribe; *a kinsman.* 4, *self, one's own self, self-identity.*

ಸ್ವಂ svaṁ. = ಸೊಮ್ಮು. *Property, wealth, riches.*

ಸ್ವಕ svaka. *Own, one's own;* proper, peculiar.

ಸ್ವಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತ sva-kapôla-kalpita. Invented in one's own cheek: apocryphal; a story made out of one's own head (Tê.; My.).

ಸ್ವಕರ್ತೃ sva-kartṛi. One who acts (or experiences) of his own accord or himself (Śmd. 272).

ಸ್ವಕಾರ್ಯ sva-kârya. One's own business or duty or function. (My.).

ಸ್ವಕೀಯ svakîya. Own, one's own; of one's own, belonging to one's self; belonging to one's own family. (Ûpr. 4, 21; Bp. 39, 63; My.).

ಸ್ವಕೀಯಜನ svakîya-jana. Persons belonging to one's own family (My.).

ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರ sva-kshêtra. One's own place (My.). ಸಕ್ಷತ್ರಳ ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಳು (Prv.).

ಸ್ವಗ್ರಾಮ sva-grâma. One's own village. (My.).

ಸ್ವಂಗ svaṅga. Embracing, embrace. See ಅಭಿಷ್ವಂಗ, ಪರಿಷ್ವಂಗ.

ಸ್ವಚಿತ್ತ sva-chitta. One's own mind (Śmd. 267).

ಸ್ವಚ್ಛ su-achchha. = ಸುಚ್ಛ. Very transparent or clear, pellucid, crystalline; white; pure, stainless, free from filth. (C.; B. 1, 24; 3, 32).

ಸ್ವಚ್ಛತನ svachchhatana. = ಸ್ವಚ್ಛತೆ. (B. 5, 204).

ಸ್ವಚ್ಛತೆ svachchhaté. Great transparency; great purity. (J. 3, 10; ವೈಚಿತ್ರ್ಯ Ûb.).

ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ sva-ê-chhanda. One's own will, own choice, own fancy; independence. 2, *self-willed, independent,* uncontrolled; spontaneous; uncultivated, wild.

ಸ್ವಚ್ಛನ್ದಿ svaccchandi. Self-willed, wilful (Mhr.; B. 5, 24).

ಸ್ವಜನ sva-jana. One's own people. 2, *a kinsman, a relation.*

ಸ್ವಜಾತಿ sva-jâti. Own caste or tribe; *own kind or species.*

ಸ್ವತಃ svatah = ಸೊತ. Tbh. of ಸ್ವತಸ್. (My.; B. 4, 79. 184).

ಸ್ವತಃಪ್ರಮಾಣ svatas-pramâpa. Self-proved, self-evident. (R.).

ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧ svatas-siddha. Self-accomplished, self-made; self-existent; self-proved, self-demonstrated. (B. 4, 107. 126; My.).

ಸ್ವತನ್ತ್ರ sva-tantra. = ಸೊತನ್ತ್ರ, ಸೊಸನ್ತ್ರ. Self-dependent, self-reliant, *independent,* free, absolute. 2, self-willed, unrestrained, unruly, libertine. 3, no longer subject to parents, of age. 4, independence, etc. — ಸ್ವತನ್ತ್ರವಿಸ್ದ ಇರು. To be independent, free, etc. (B. 3, 113; 5, 265).

ಸ್ವತನ್ತ್ರಗಾರ svatantra-gâra. An independent man (My.). Feminine ಸ್ವತನ್ತ್ರಗಾತಿ (My.).

ಸ್ವತನ್ತ್ರತನ svatantratana. = ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವ. (ಯದ್ಯಪ್ಪಿ, ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯ ಸ್ವೈರಿತ G.; B. 5, 95. 115).

ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವ svatantratva. Self-dependence, self-reliance, independence; wilfulness. (My.; B. 5, 84).

ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ svatantra-vritti. *Acting self-reliantly, independent action* (ಒಂದನ್ನ ನೆಡದಂ Mr. 452).

ಸ್ವತನ್ತ್ರಾನ್ವಯ svatantra-anvaya. An independent character (in a sentence, Śmd. 174).

ಸ್ವತನ್ತ್ರಿಕೆ svatantrike. = ಸೊತನ್ತ್ರಿಕೆ, ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವ, q. v. (My.).

ಸ್ವತನ್ತ್ರೀಕ svatantrika. Independent, free (B. 5, 108).

ಸ್ವತಸ್ sva-tas. *By one's self, in one's self, of one's self, of one's own accord, in one's own nature.*

ಸ್ವತಾ svatâ. = ಸ್ವತಸ್. (My.; B. 5, 87. 98; Mhr. ಸ್ವತಾಂ).

ಸ್ವತೇವ svatê-iva. Of one's self indeed, of one's self, etc. (C.).

ಸ್ವತ್ತು svattu. (Tbh. of ಸ್ವತ್ವ). Property, wealth (My.; Sk. ಸ್ವದತ್, sva-vat, possessing property, wealthy).

ಸ್ವತ್ವ svatva. (= ಸೊತ್ತು, ಸ್ವತ್ತು). Independent being or condition. 2, own right or property, ownership, proprietorship, propriety, proprietary right. 3, selfness, individuality. (Sl. 243).

ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ sva-dakshipê. A gift or donation one has a claim to. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.).

ಸ್ವದನ svadana. *The act of tasting, eating.*

ಸ್ವದೇಶ sva-dêśa. Own country, native country. (My.; B. 4, 226; 5, 93. 301).

ಸ್ವಧರ್ಮ sva-dharma. Own duty; peculiar duty or occupation, office; the duties of one's own class or caste; peculiar property, peculiarity. ಸ್ವಧರ್ಮ ತಪ್ಪಿದರೂ ಅಧರ್ಮ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಸ್ವಧಿತಿ svadhiti. *An axe.*

ಸ್ವಧೆ sva-dhê. ಸ್ವಧಾ. One's own condition or nature. 2, manner, habit, custom, usage. 3, the food or oblation offered to the pitris. 4, *an exclamation used on presenting an oblation to the gods or pitris.*

ಸ್ವನ svana. = ಸೊನ. *Sound, noise; voice, speech.*

ಸ್ವನತ್ svanat. Sounding, resounding. (R.).

ಸ್ವನಿತ svanita. Sounded, *sounding, making a noise; rustling.* 2, a thunder-clap.

ಸ್ವನಿತೆ svanitê. = ಸ್ವನಿತ No. 1. (Sl. 60).

ಸ್ವನಿಮಿತ್ತ sva-nimitta. Own, peculiar cause or motive (Kâvy. III, 3, B, 135).

ಸ್ವನ್ತ su-anta. 1. Ending in ಸು (Śmd. 283; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಸ್ವನ್ತ su-anta. 2. Having a good end, terminating well.

ಸ್ವನ್ತ svanta. 3. = ಸೊನ್ತ. (Tbh. of ಸ್ವ). Own, belonging to one's self; proper, peculiar, etc. (C.; Tê.; M.). 2, the state or condition of belonging to one's self or being one's own. ಸ್ವನ್ತವಡನು (My.).

ಸ್ವಪಕ್ಷ sva-paksha. *One's own side, own party.* 2, being on one's own side: a friend.

ಸ್ವಪತಿ sva-pati. Self-owner or possessor. See ಸ್ವಾಪತೇಯ.

ಸ್ವಪರಚಕ್ರಜ sva-para-chakra-ja. *Arising from the army of one's own prince or from that of an enemy.*

ಸ್ವಪರಭಾವ sva-para-bhâva. Regard to meum et tuum; distinguishing between one's own things and the things of others; respect of persons; distinguishing between one's own (relations, family, etc.) and the multitude (Mhr.; R.).

ಸ್ವಪ್ನ svapna. = ಸೊಪ್ನ. *Sleep, sleeping.* 2, a dream, dreaming (see Mr. s. ಸುಪ್ತಿ). ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದಡ್ಡನಿಗೆ ಏಡಿ, ಗೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಹೊಳಲಿನಿಗೆ ನಾಳ ಸಲ್ಲ, ಮೂಳನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ. — ಮೂಳನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇಡಿಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಡಿಯ ತೀರದು. — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಿಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟು ತಿಳಿವಡಗೆ ದೋಗವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸ್ವಪ್ನಜ svapnaj. *Sleepy, drowsy,* sleeping, asleep.

ಸ್ವಪ್ನದೋಷ svapna-dôsha. Sleep-fault: pollutio nocturna. (R.).

ಸ್ವಪ್ನವಿಚಾರ svapna-vichâra. Interpretation of dreams. (R.).

ಸ್ವಪ್ನಸೃಷ್ಟಿ svapna-srishṭi. The creation of dreams or illusions in sleep. (R.).

ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆ svapna-avasthê. The state of dreaming; life as but a state of dreaming. (My.).

ಸ್ವಪ್ನೇನ್ದ್ರಿಯ svapna-indriya. Pollutio nocturna (My.).

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ sva-prakâśa. Self-resplendent, self-luminous, self-evident. (Abhâ. 1, 14).

ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ sva-pratishṭhê. Self-esteem, self-opinion, self-worship (My.).

ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನ sva-prayôjana. One's own object or purpose; one's own interest or profit (My.).

ಸ್ವಬನ್ಧ sva-bandha. One's own fetters. ಸಿಂಗಿಣ್ಣ ಮೂಡಿದವನ ಸ್ವಬನ್ಧ ಹೋಗಿತ್ತೇ? (Prv.).

ಸ್ವಬುದ್ಧಿ sva-buddhi. One's own mind, intellect or judgment (My.; B. 1, 12).

ಸ್ವಭಾನು sva-bhânu. Self-luminous, self-shining. 2, = ಸು ಭಾನು, the seventeenth year of the cycle of sixty (My.).

ಸ್ವಭಾವ sva-bhâva. Own state, *essential or inherent property, innate or peculiar disposition, natural state or constitution, natural temper, nature* (Kâvy. III, 3, B, 4; ಸಹಜ Śmd. 158 Cm.). ಕಬ್ಬಿಣಿಯನ್ನ ಪೊಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮುಸಲಾದಂ ಸ್ವಭಾವದುಳ್ಳು, ಅದು ರಸದುಸಿಳ್ಳ (Mr. 73). ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದ ನಿಧಾನಿಯ ಬಾಹುಬು. — ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದರೂ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿಯುಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸ್ವಭಾವತಃ svabhâva-tah. ಸ್ವಭಾವತಸ್ತು. From natural disposition, by nature, naturally. (My.; B. 4, 37).

(ಒಳ್ಳ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 138; ಒಳ್ಳಿತು 532). 2, may it be well! hail! health! (ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಸುವಿಕೆ 138; ಆಶೀರ್ವಾದ 532). 3, so be it! amen! (ಆಮೆನ್, ಶಿವ 138; ಕ್ರಾನ್ಸ್ 532). 4, an auspicious particle used at the beginning (of a letter, etc., ಅವಿ 532, o. r. ಆಫ್). 5, ಮಂಗಳ (138). See Śmd. 158.

ಸ್ವಸ್ತಿಕ svastika. Any lucky or auspicious object; a kind of mystical mark (shaped like a Greek cross with the extremities of the four arms bent round in the same direction); a particular symbol made with ground rice and shaped like a triangle. See Mr. s. ರಂಗವಲಿ. 2, *a mansion, palace or temple of a particular shape.*

ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ svastika-âsana. A particular mode of sitting practised by yôgis. See ಆಸನ 2.

ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ svastikĕ. The potherb Hingtsha repens (ಚಿಲಿಕೆ Mr. 149).

ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ svasti-vâčana. Invocation of blessings by the repetition of certain mantras at marriage and other happy ceremonies (My.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನ svasti-ayana. A prosperous journey; a means of attaining prosperity; the averting of evil by the recitation of mantras or performance of propitiatory rites. (R.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು svasti-astu. May it be well! (J. 26, 28).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾರವ svasti-ârava. The cry of "hail!" (Čpr. 10, 61).

ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ sva-strî. One's own wife; a wife, a woman of a good family and respectable conduct (ಹಳ್ಳಿ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 118, o. r. ಹಸ್ಲ ಸ್ತ್ರೀ).

ಸ್ವಸ್ಥ sva-stha. = ಸೊಸ್ತ, ಸ್ವಸ್ತ. Self-staying, self-abiding, relying upon one's self, confident, resolute, firm; self-sufficient, independent; contented. 2, well, healthy, comfortable, at ease, in health. 3, well-being, health (My.; B. 3, 28).

ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ svastha-čitta. A sound mind (My.); a mind at ease (My.; ಅಚ್ಚರ್ಗ Čb.).

ಸ್ವಸ್ಥತೆ svasthatĕ. Self-possession. 2, well-being, sound state, health (Sk.; My.; B. 5, 7. 70. 189).

ಸ್ವಸ್ರೀಯ svasriya. (fr. ಸ್ವಸೃ). *A sister's son.* 2, a wife's brother, a brother-in-law (ಶ್ಯಾಲಕ, ಮುಮ್ಮುನ Nn. 124; ಮುಮ್ಮುನ Mr. 489). 3, a daughter's husband, a son-in-law (ಜಾಮಾತೃ, ಅಳಿಯ 124; ಮಗಳನಿತ್ತ ಅಳಿಯ 489). 3, sense of devotion, great devotion (ಭಕ್ತಿರಸ 124; ಅತಿಭಕ್ತ 489). 4, bewilderment, etc. (ವಿಮೋಹ, ಮೋಹ 124); loss of consciousness, fainting (ಮೂರ್ಛೆ, ಮೂರ್ಛೆ 124); ignorance (ಅಜ್ಞಾತೆ, ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ 124). 5, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 124; ಮುಕ್ತ 489).

ಸ್ವಸ್ರೀಯ svasriyĕ. A sister's daughter (Colebr.).

ಸ್ವಹಸ್ತ sva-hasta. One's own hand (Sk.; My.; B. 4, 77). 2, own handwriting, autograph, signature.

ಸ್ವಾಗತ su-âgata. 1. Welcome, salutation, welcoming. See s. ಜೋಡಣೆಜೋಡಣಾದ. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸ್ವಾಗತ sva-âgata. 2. Come of one's self.

ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ svâčchandya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ). The power of following one's own will or fancy, *own will, free choice, independence.*

ಸ್ವಾಚ್ಛ್ಯ svâčchya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛ). Purity (Čpr. 5, 38).

ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯ svâtantrya. (fr. ಸ್ವತನ್ತ್ರ). The power of following one's own will, freedom of will, independence; free will. (My.; ಸ್ವತನ್ತ್ರತೆ G.).

ಸ್ವಾತಿ svâti. = ನಾಕ 1. An auspicious constellation; *the star Arcturus as forming the fifteenth lunar asterism.*

ಸ್ವಾತಿವರುಷ svâti-varusha. Rain that falls when the sun is in svâti (Bp. 51, 24).

ಸ್ವಾದ svâda. Taste, flavour, savour; tasting, eating, drinking; liking, relishing, enjoyment. (My.; Bp. 15, 26; B. 4, 71). ಕಾಮಿದ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೆ? (Prv.).

ಸ್ವಾದನೀಯ svâdanîya. To be tasted; tasty, savory. (Čpr. 1, 107).

ಸ್ವಾದಿಸು svâdisu. To be sweet or pleasant to the taste (ಸವಿಯಾಗು G.).

ಸ್ವಾದು svâdu. = ಸೋದು. *Sweet, pleasant to the taste, savory, tasteful, dainty, delicate.* 2, *pleasing, agreeable, lovely, charming, handsome.* 3, flavour, sweetness, relish. 4, a particular perfume or fragrant substance.

ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ svâdu-kaṇṭaka. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. 2, *the plant Asteracantha longifolia* Nees. 3, the herb Tribulus terrestris or lanuginosus (see ಪಿಲ್ಲಿಬೆ).

ಸ್ವಾದುಪನಸ svâdu-panasa. A sweet kind of jackfruit (ಬಳ್ಳೆ ಪಲಸು Śm. 26).

ಸ್ವಾದುರಸೆ svâdu-rasĕ. *A medicinal root* (= ಪಾಯುಸೋರಿ). 2, *spirituous liquor.*

ಸ್ವಾದ್ವಿ svâdvi. *A grape.*

ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ sva-adhishṭhâna. One of the čakras or mystical circles of the body, the umbilical region. See s. ಚಕ್ರ.

ಸ್ವಾಧೀನ sva-adhîna. Self-subject, self-dependent; independent, uncontrolled, free. 2, in one's own power or subjection, dependent on or belonging to one's own side or party, one's own subject or dependent. 3, at the control of, under. 4, in the custody of. 5, self-dependence, etc. (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 171. ಬಾಧ್ಯನ ಪರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಇರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡು. To bring under the control, power or dominion of, to subject; to take possession of. ಅವರು ಆ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ್ರು (B. 5, 187). ಆ ಪದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ್ರು (5, 201).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ sva-adhyâya. Going over any subject to one's self, self-reciting, self-reading, repeating or rehearsing to one's self; *repetition or study of the vêdas* (Bp. 53, 41). 2, *the vêdas.* 3, coitus (My.; see ಮೊಟ್ಟು-).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿ svâdhyâyi. One who recites or repeats to himself, a repeater or student of the vêdas. (R.).

ಸ್ವಾನ svâna. *Sound, noise.*

ಸ್ವಾನುಭವ sva-anubhava. One's own personal experience or observation. (Abhî. 1, 14; My.; ತನ್ನ ಅನುಭವ, ಮುಗಾ ಕೋಣ G.).

ಸ್ವಾನುಭಾವ sva-anubhâva. = ಸ್ವಾನುಭವ. (Dp. 8, 1).

ಸ್ವಾನ್ತ sva-anta. 1. Having the end in itself: *the mind.* (Bp. 31, 16; 36, 49; 61, 54). 2, one who has a mind— (Rêv. 6, after 32).

ಸ್ವಾನ್ತ svânta. 2. Sounded, making a noise.

ಸ್ವಾನ್ತೋತ್ಪಲ svânta-utpala. The mind looked upon as a water-lily (Čpr. 2, 53).

ಸ್ವಾಪ svâpa. *Sleep;* sleeping; dreaming, a dream; sleepiness, sloth; loss of sensation; numbness.

ಸ್ವಾಪತೇಯ svâpatêya. (fr. ಸ್ವಪತಿ). *Property, wealth.*

ಸ್ವಾಪಹ sva-apaha. Keeping back or removing for one's self, taking away for one's self. ಪರಧನಸ್ವಾಪಹ (ಪರಧನ ಪತಿಯನ್ನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು Nn. 151).

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ svâbhâvika. (fr. ಸ್ವಭಾವ). Belonging to one's own nature, natural, native, peculiar, inherent, constitutional; spontaneous. (My.; B. 3, 104; 4, 16. 172).

ಸ್ವಾಮಿ svâmi. = ಸಾಮಿ 2, ಸಾಮಿ 2, ಸಾವಿ, ಸೋಮಿ 2, (ಸೋಯಿ 1, ಸೋವಿ). A proprietor, an owner. 2, *a master, a lord* (ಒಡೆಯ Bhn. 19); a sovereign, king, monarch; a guru; a husband; a learned Brâhmaṇa; etc. 3, Śiva's son *Skanda* (Mr. 13). — ಸ್ವಾಮಿಮರ. The redwood tree, Soymida febrifuga Juss. (St. & Pl.). — ಸ್ವಾಮಿವಾರು. N. (My.; B. 3, 80).

ಸ್ವಾಮಿತ್ವ svâmitva. Ownership; mastership; lordship, sovereignty. (Kâvy. I, 2, 36-40; My.; B. 5, 95).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ svâmi-drôha. Hatred indulged against one's master, treachery to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿ svâmi-drôhi. One who is treacherous to his master (My.). ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯು ಮುನಿಗೆ ದಂಡಮುಖಾಂತರದ ದಾಗಲು (Prv.).

ಸ್ವಾಮಿಪಾಲವಿವಾದ svâmi-pâla-vivâda. A dispute between a master and the servant who tends his cattle. (R.).

ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ svâmi-bhakti. Devotedness to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿಸಂಬಂಧ svâmi-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Śmd. 161; Kâvy. I, 2, 36-40).

ಸ್ವಾಮ್ಯ svâmya. = ಸಾಮ್ಯ 2. Mastership, lordship, ownership; right or title to property; rule, supremacy, dominion. (My.).

ಸ್ವಾಯಂಭುವ svâyambhuva. (fr. ಸ್ವಯಂಭು). Relating to, or derived from, svayambhû; the son of svayambhû, epithet of the first Manu. (My.; see s. ವಿರಾಜ್).

ಸ್ವಾರ svâra. 1. Relating to sound or accent; sound. See ಅನು-.

ಸ್ವಾರ svâra. 2. = ಸಡಾಡ. (ಸಾಡಿ G.; ರಾಡುವ Ćb.; B. 5, 247; Mhr., IL.).

ಸ್ವಾರಸ್ಯ svârasya. (fr. ಸ್ವರಸ). Possession of natural savoriness, pathos, fire, nerve or excellence; goodness, excellence. (My.; see ಅ-).

ಸ್ವಾರಾಜ್ svârâj. (fr. ಸ್ವರ್-ರಾಜ್). The ruler of heaven: *Indra.*

ಸ್ವಾರಿ svâri. = ಸವಾರಿ 1. (My.; G. 266. 536; B. 5, 240).

ಸ್ವಾರೋಚಿಷ svârôćisha. (fr. ಸ್ವ-ರೋಚಿಸ್). N. of the second Manu. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಜಿತ sva-arjita. Self-acquired, acquired by one's own efforts. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥ sva-artha. One's own object or aim or wish; own advantage or interest, self-interest; (selfishness); — one's own property or substance; own meaning, inherent or real meaning (of a word, etc.); similar or same meaning, a pleonasm; independence. (Śmd. 164; Kâvy. II, 2, B, 13; Bp. 46, 49; My.). ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಸಿಲ್ಲದು. — ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದವನ ಆರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ಪ್ರಾಥಮಿಕಾಗಿ ದೇವ ಕೆಸ್ಸು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೂಡಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? — ಧಾರಾಳಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡದಿ ಳ್ಳ. — ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಟ್ಟಾರೆಲ್ಲಿ? — ಸ್ವಾರ್ಥರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪೆಟ್ಟು, ದೈವ್ಯದಂಗೆ ಉಸ್ಸ ಪೆಟ್ಟು (Prvs.).

ಸ್ವಾರ್ಥಪರ svârtha-para. Intent on one's own object or advantage, self-interested, selfish. (R.).

ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ svârtha-buddhi. Selfishness (My.; B. 3, 105).

ಸ್ವಾರ್ಥಲೋಲುಪ svârtha-lôlupa. Greedy after one's own advantage, very self-interested or selfish (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥೋಚ್ಚರಿತ svârtha-uććarita. A term that is uttered or used independently or by itself in its meaning (ತಪ್ಪ ರ್ಥದೋಳ್ ಸ್ವತಪ್ಪಂ Śmd. 261; ಸ್ವತಪ್ಪವಾಗಿ ತಪ್ಪರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Cm.).

ಸ್ವಾವಲಂಬ sva-âśrita. Dependent on one's self. (My.).

ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯ svâstya. (fr. ಸ್ವ-ಅಸ್ತಿ). Land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.).

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ svâsthya. (fr. ಸ್ವಸ್ಥ). Self-reliance, self-dependence, self-possession, fortitude, resoluteness, firmness. 2, sound state, health, prosperity, happiness, comfortableness, competence. 3, complacency, contentment, satisfaction. (R.).

ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ svâhâ-dêvi. The wife of Agni (My.).

ಸ್ವಾಹಾಪ್ರಿಯ svâhâ-priya. Agni. (R.).

ಸ್ವಾಹಾಭಿಧಾನ svâhâ-abhidhâna. The name of Svâhâ (J. 9, 3).

ಸ್ವಾಹಾಸ್ತನ svâhâ-stana. The breast of Svâhâ (Ć. Bp. 32, 44).

ಸ್ವಾಹೆ svâhe. ಸ್ವಾಹಾ. *Svâhâ, the wife of Agni,* a daughter of Daksha (ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಾರಿ Mr. 46). 2, *an exclamation used in making oblations to the gods: hail! blessing!*

ಸ್ವಿದ್ svid. *Hey? what? can it be that?* (a particle of interrogation or inquiry, often implying doubt or surprise).

ಸ್ವಿನ್ನತೆ svinnatĕ. The state of perspiring (Ćpr. 10, 42).

ಸ್ವೀಕರಣ svi-karaṇa. (= ಸ್ವೀಕಾರ, q. v.). Making one's own, appropriation; adopting; taking, accepting; assenting, agreeing; assent; promise. (Bp. 5, 17).

ಸ್ವೀಕರಿಸು svi-karisu. To make one's own, to take or receive as one's own, to adopt, to take, to accept (ಕೆಯ್ಕೊ ಳ್ Śmd. 4; ಅಂಗೀಕರಿಸು Cm.; see 116); to espouse, to accept in marriage (Bp. 4, 2); to embrace, as a system of faith (B. 4, 81); to take up, as new manners (4, 189); to receive, as a letter (4, 87); to take upon one's self, to undertake; to admit, to assume (in argument); to assent, to agree to. See Ćpr. 4, 1; Bp. 22, 64; 38, 33.

ಸ್ವೀಕಾರ svi-kâra. Making one's own, taking on one's self, appropriation; taking; adopting; assuming, assumption; claiming, claim; assent, agreement, consent; promise (ಆಪಾಶ Śmd. 160; see ಕೆಯ್ಕೊಳ್, ವರಯಿಸು); an admission, a confession (Mhr.). See ಪಕ್ಷ-, ಪಿತರ-.

ಸ್ವೀಕೃತ svi-kṛita. Appropriated, owned; accepted; admitted; acknowledged; adopted; claimed; agreed, assented to; promised (ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 377 Cm.). See Ćpr. 4, after 4; 9, 51; Bp. 29, 2; 36, 53; 38, 3.

ಸ್ವೀಕೃತಪುತ್ರ svîkṛita-putra. An adopted son (My.).

ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ svîkṛita-artha-vardhana. Thriving or succeeding in one's adopted object or affair. See ಕೃತಿ 1.

ಸ್ವೀಯ svîya. Own, relating or belonging to one's self; peculiar, characteristic. (My.).

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ svêććhâ-pradâna. Giving away according to one's inclination or at one's pleasure. See ಪ್ರದಾನ 1.

ಸ್ವಭಾವವಾದ svabhâva-vâda. The doctrine that the universe was produced and is sustained by the natural and necessary action of substances according to their inherent properties. (R.).

ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ svabhâva-siddha. Accomplished by one's own nature, natural, native, essential, spontaneous, not acquired. (My.).

ಸ್ವಭಾವಿಕ svabhâvika. = ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. See ಆ-.

ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ svabhâva-ukti. Description of natural or innate peculiarities or properties. (Grj. 2, after 106).

ಸ್ವಭಾಷೆ sva-bhâshè. One's own language (My.; B. 5, 196. 275).

ಸ್ವಭೂ sva-bhû. ಸ್ವಭು. Self-existent; *Brahmâ;* Vishṇu; Śiva.

ಸ್ವಮಹಾತ್ಮ್ಯ sva-mâhâtmya. = ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. Self-greatness, self-esteem, etc. (My.).

ಸ್ವಯಂ svayaṁ. = ಸಯಂ, ಸೊಯಂ. *Self* (myself, himself, herself, itself, one's self, etc.); by one's self, spontaneously, of one's own self, of one's own accord.

ಸ್ವಯಂವರ svayaṁ-vara. = ಸೊಯಂವರ. Self-choice: the election of a husband by a princess or daughter of a kshatriya at a public assembly of suitors held for the purpose.

ಸ್ವಯಂವರೆ svayaṁ-varè. *A maiden who chooses her own husband at a public assembly.*

ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃ svayaṁ-kartṛi. The agent indicated by a verb as doing (or experiencing) anything himself (Śmd. 273. 325).

ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃಕ svayaṁ-kartṛika. = ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃ. (Śmd. 273. 325).

ಸ್ವಯಂಕೃತ svayaṁ-kṛita. Self-formed, self-made, natural, spontaneous; done by one's self; done to or undertaken for one's self. (My.).

ಸ್ವಯಮ್ದತ್ತ svayaṁ-datta. Self-given; a child who has given himself to be adopted by adoptive parents. (R.).

ಸ್ವಯಮೇವ svayaṁ-êva. Of one's own self or accord (My.).

ಸ್ವಯಮ್ಪಾಕ svayaṁ-pâka. Cooking one's food with one's own hand; cooking; the food dressed (My.; Mhr.).

ಸ್ವಯಮ್ಪಾಕಿ svayaṁ-pâki. A cook (My.).

ಸ್ವಯಮ್ಪ್ರಕಾಶ svayaṁ-prakâśa. That shines by his or its own light (Mhr.; R.).

ಸ್ವಯಮ್ಪ್ರಭೆ svayaṁ-prabhè. N. of an apsaras. (RÂm. 4, 10 sum.).

ಸ್ವಯಮ್ಭು svayaṁ-bhu. = ಸಯಮ್ಭು. Self-existent; *Brahmâ.* (Bp. 57, 42).

ಸ್ವಯಮರ್ಜಿತ svayârjita. Tbh. of a ಸ್ವಯಮುಪಾರ್ಜಿತ. Acquired by one's self (My.). *Cf.* ಸ್ವಾರ್ಜಿತ.

ಸ್ವಯಿರ svayira. Tbh. of ಸ್ವೈರ. (Nn. 101).

ಸ್ವರ್ svar. The sun. 2, the sky, ether;—*heaven,* the world of the gods, abode of the deities; the heaven of Indra and temporary abode of the virtuous after death. 3, the mystical word svar, represented as produced from the sâmavêda and being one of the vyâhṛitis.

ಸ್ವರ svara. 1. Tbh. of ಸ್ವರ್. Heaven (ತ್ರಿದಿವ, ಸ್ವರ್ಗ Nn. 84). 2, welfare, etc. (ಸಮ್ಪದ, ಇಷ್ಟಯಾ 84). 3, final emancipation (ಅಮೃತ, ಮುಕ್ತಿ 84). 4, the mystical word svar (? ಪ್ರತ್ಯಾಹಿಕಾರ Mr. 500).

ಸ್ವರ svara. 2. = ಸದ 4, ಸೊದ 1. Sound, noise (ಧ್ವನಿ Kn. 84; ಅನಕ್ಷರಶಬ್ದ Mr. 500); *voice, articulate sound.* 2, tone, tune, music; *a primary musical sound, a note of the musical scale or gamut* (ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಸ್ವರ 84; ಏಮು ಸ್ವಾದ 500; see ಸಪ್ತಸ್ವರ; Sl. 61). 3, *an accent* (ಉದಾತ್ತಾದಿತ್ರಯಸ್ವರ 84; ಉದಾತ್ತ ಅನುದಾತ್ತ ಸ್ವರಿತ ಎಮ್ಬ ರಸ 500). 4, *a vowel* (Cn.; Śmd. 13. 43. 44. 62; Kâvy. I, 1*a*, 7-9; I, 1*b*, 1-5. 6-14; I, 2, 20-22; I, 3, 18-34. 69-74). 5, the (fifty-two) letters (ವರ್ಣಮಾಲೆ, ಅಕ್ಷರಸಂಗಳು 84; ಉಮ್ಮತ್ತೆರಡು ಸಂಖೆಯಕ್ಷರ 500). 6, the number 7 (ಏಮು Mr. 347). 7, nasal sound; snoring. ಉರಿಗೆ ಜೊರೆಯು ರೂಪು, ಸ್ವಾರಿಗೆ ಗುಂಪು ರೂಪು, ಬಾಯು ಕೊಣಿಗೆಗೆ ಸ್ವರ ರೂಪು, ಮುನುಜಗೆ ಧೀರತ್ವ ರೂಪು (Sp.). — ಸ್ವರಗೆ ಯ್. To sound, to cry, to sing, etc. (J. 3, 28).

ಸ್ವರಕರಣ svara-karaṇa. = ಸದಕರಣ. Sounding, etc.

ಸ್ವರಗಾರ svara-gâra. A man who intonates. ಸ್ವರಗಾರ ಪಾ ಬಿಚ್ಚಿ ರಾಗ, ಕೈಮ್ಮಗಾರ ಜೇಬಾ ತೆಗೆದ ರೊಕ್ಕ (Prv.).

ಸ್ವರಧಾತು svara-dhâtu. A base or verbal theme ending in a vowel (Śmd. 302).

ಸ್ವರಪ್ರಶ್ನೆ svara-praśnè. Inquiry into the future based on the sound of a person's breathing through the nose (My.).

ಸ್ವರಭಂಗ svara-bhaṅga. Interruption or indistinctness of utterance, broken articulation, cracking of the voice, hoarseness, fluttering of the voice, any defect in speaking, caused by emotion or morbid affections of the chest. (My.).

ಸ್ವರಭೇದ svara-bhêda. = ಸ್ವರಭಂಗ. 2, one of the sâttvika-bhâvas (KÂvy. IV, 2, 17).

ಸ್ವರಮಂಡಲ svara-maṇḍala. A number of reeds joined together and played on with the finger (Tê.; R.).

ಸ್ವರಲೋಪ svara-lôpa. Elision of a vowel or of vowels (KÂvy. I, 1*b*, 1-5).

ಸ್ವರವಾದಿ svara-vâdi. = ಸದವಾದಿ, q. v.

ಸ್ವರಸಂಧಿ svara-sandhi. The junction or coalition of vowels. (My.).

ಸ್ವರಾಂಗ svara-aṅga. Having the body, form or character of a vowel (Śmd. 20).

ಸ್ವರಾನ್ತ svara-anta. Ending in a vowel; a term with a final vowel (Śmd. 104. 105. 138. 152).

ಸ್ವರಿತ svarita. Sounded; sounded as a note, pitched; articulated; accented; having the mixed or circumflex accent. 2, the third or mixed tone between high and low (which is thought to correspond with the circumflex accent, see ಸ. ಸ್ವರ No. 3; Bp. 55, 51).

ಸ್ವರು svaru. *A slip of a wood from a sacrificial post.* 2, *a sacrifice.* 3, *a thunderbolt.* 4, *an arrow.*

ಸ್ವರುಚಿ sva-ruchi. One's own taste or inclination, own wish. 2, following one's own likings and desires, *self-willed, uncontrolled, wilful.*

ಸ್ವರೂಪ sva-rûpa. = ಸದಪ. One's own form or shape; one's visage, features; natural state or condition, essential properties; *natural character or appearance,* true constitution or purpose; one's natural constitution, nature; peculiar aim. 2, having a like nature or character; similar, like, identical. 3, *pleasing, handsome.*

4, *wise, learned.* See ಕೆmd. 9. 26. 142; Bp. 54, 58; 57, 60; ಪರಂಜ್ಯೋತಿ-. ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದರೂ ಸ್ವಧಾಪ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.—ನರಳದ ಸ್ವರೂಪ ಧಾಮು ಬಲ್ಲದು.—ನಿರೂಪ ಅದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪ.—ಮುತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪ ಕೋಡಿ ಬಲ್ಲದೇ? (Prvs.).

ಸ್ವರೂಪಕಥನ svarûpa-kathana. Relation or description of natural character, etc. (Kâvy. II, 1, A, 29).

ಸ್ವರೂಪನಾಶನ svarûpa-nâśana. Disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಭಂಗ svarûpa-bhaṅga. Disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಹೀನ svarûpa-hîna. A disgraced man; disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಾಭಾವ svarûpa-abhâva. Disfiguration. See ಆಭಾ 3.

ಸ್ವರೂಪಿ svarûpi. Having one's own form or character; having essential properties; identical. 2, that bears the natural form or qualities of; that is in the form of; that is a form. See ಕೆmd. 2; Bp. 1, 35.

ಸ್ವರ್ಗ svar-ga. 1. = ಸ್ವರ್ಗ 1, ಸೊರ್ಗ. *The heaven of Indra, the abode of the deities and of beatified mortals* (supposed to be situated on the mountain Mêru; ಕ್ಷಾಳ Nn. 154; ಕ್ಷಾಳ, ದೇವಾಗಾದ 71; ದೇವದೊಳ್ಳ 115; ಕ್ಷಾಳ, ಸುರಜಾಪ 128; ದೇವ ದೊಳ್ಳ Hlâ. s. ಪೆಸರು). 2, happiness, joy (ಸುಖ 154). 3, that exists from eternity (ಅನಾದಿ 154; this may belong to ಸ್ವರ್ಗ 2). 4, N. of a metrical foot (Ûh.). ಸ್ವರ್ಗದ ದಾರಿ ಒರಿಗೆ ನರಳದ ಧಾಮು.—ಸ್ವರ್ಗವು ತಪ್ಪಿತು, ಮುರ್ಗವು ತಪ್ಪಿತು.—ಸ್ವರ್ಗದೆಮ್ಮುವುದು ಮುರ್ಗದ ದಾರಿಯೋ? ತಾನು ನಾಯು ದೇಳು, ಸ್ವರ್ಗ ಪಡಿಯು ದೇಳು.—ದೂಳಿ ಮೂಡಬಾದೀತೇ? ಮೂಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ದಾದೀತೇ?—ನರಳದ ದಾರಿಂಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಜಾಲಿಯೇ?—ನರಳದಲ್ಲಿ ಳರುಣವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುರಣವಿಲ್ಲ.—ನರಳದಲ್ಲಿ ಛೇದವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ದೋಗವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಬಣ್ಣಿಸದೆ ಳರುಣವನು, ಪಣ್ಣಿಸದೆ ದೇವ ವನು, ಉಣ್ಣುಣ್ಣು ಸ್ವರ್ಗದಯ್ದುಲ್ಕೆ ಆದೇನ್? ದರ್ಶಾಳುತಾಳೆ? (Sp.). ಸಜ್ಜನರಿಂಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುಖವು ದುಷ್ಟರಿಂಗೆ ನರಳದ ದಾಹೆಯುಂ ಳೇಡಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಣಾಗುತ್ತವೆ (B. 5, 279).

ಸ್ವರ್ಗ svarga. 2. = ಸರ್ಗ (of which it is a wrong form). Creation (ಸೃಷ್ಟಿ Nn. 154). 2, nature; natural state (ಸ್ಥಿತಿ, ಇರವು 154).

ಸ್ವರ್ಗಕ svargaka. N. of a serpent (Bp. 46, 28).

ಸ್ವರ್ಗಮ svar-gama. Going to svar or the world of the gods: state of celestial felicity (Ûpr. 4, 73).

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ svarga-lôka. The celestial region; the heaven of Indra. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಜಾತರಯಳು (ಸ್ವರ್ದೇಳ್ಕೆ G.). ಸ್ವರ್ಗ ದೊಳ್ಳದ ಬಯಗ (ವಿಶ್ವಳಯರ Nr.).

ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ svarga-stha. One who abides in heaven; a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ದೇವತೆ G.).

ಸ್ವರ್ಗೌಕಸ svarga-ûkas. Having an abode in heaven: *a god, a deity.*

ಸ್ವರ್ಣ svarṇa. (fr. ಸುವರ್ಣ). = ಸೊಣ್ಣ, ಸೊಣ್ಣೆ 1. *Gold;* a gold coin. ಸ್ವರ್ಣ ವಿಷ್ಣರೆ ಮುರಣ ತಪ್ಪಿಪ್ಪುದೇ?—ಸ್ವರ್ಣದ ಪರಿಳ್ಳೆ ತಿಳಿಯು ವಿಷ್ಣರೆ ಮರಣದ ಪರಿಳ್ಳೆ ತಿಳಿಯುದೇ?—ಪೂರ್ಣವಿದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು (Prvs.).

ಸ್ವರ್ಣಕಾರ svarṇa-kâra. = ಸೊಣ್ಣಗಾರ. *A goldsmith.*

ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ svarṇa-kshîri. *A kind of sôma or moon-plant with yellow juice.*

ಸ್ವರ್ಣಗಿರಿ svarṇagiri. The mountain Mêru (ಸುವರ್ಣಪರ್ವತ Cb.).

ಸ್ವರ್ಣದಿ svar-nadi. = ಸ್ವರ್ಣಾ. *The celestial Ganges.*

ಸ್ವರ್ಣಧೇನು svarṇa-dhênu. A cow of gold (Bp. 55, 14).

ಸ್ವರ್ಣನಾಭ svarṇa-nâbha. = ಸುವರ್ಣನಾಭ. (Ûpr. 2, 53).

ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪಿ svarṇa-pushpi. *The pudding-pipe tree, Cassia fistula* Lin. (ಆರಗ್ವಧ, ರಾಜತರು, etc. ಳಕ್ಕೆ Mr. 114).

ಸ್ವರ್ಣಮಯ svarṇa-maya. Consisting of gold (My.).

ಸ್ವರ್ಧಾಮ svar-dhâma. The celestial abode, the heaven of Indra (J. 18, 3).

ಸ್ವರ್ಧುನಿ svar-dhuni. = ಸ್ವರ್ದಿ.

ಸ್ವರ್ಧುನಿಜೂಟ svardhuni-jûṭa. Śiva (Śiv. 5, 2).

ಸ್ವರ್ನದಿ svar-nadi. = ಸ್ವರ್ಣಾ. (ಸಗ್ಗದೊಳ್ದ, ಸಗ್ಗಿಗಜೆಮ್ಮ, ಬಾ ಜ್ಞೆದ Śm. 10).

ಸ್ವರ್ಭಾನು svar-bhânu. *Râhu.*

ಸ್ವರ್ಮಣಿ svar-maṇi. The sun (J. 20, 60).

ಸ್ವರ್ಲೋಕ svar-lôka. The celestial region, Indra's heaven. See Mr. s. ದೊಳ್ಳ.

ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ svar-vêśyĕ. *A courtezan of heaven, an apsaras.*

ಸ್ವರ್ವೈದ್ಯ svar-vaidya. Physician of heaven: *either of the two aśvins.*

ಸ್ವಲ್ಪ su-alpa. = ಸಲುಪ, ಸ್ವಲ್ಪು. *Very small or little; little, minute, trifling, insignificant;* very few. 2, insignificance. ಸ್ವಲ್ಪದ ಅರಸನಿಗೆ ಅಲ್ಪದ ಪ್ರಧಾನಿ (Prv.). — ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ. rep. (B. 5, 105. 171). — ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು. A little while (My.).

ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ svalpa-kshata. A slight wound. See ಮುಕ 2.

ಸ್ವಲ್ಪದಂಡ svalpa-daṇḍa. A small, short stick. See ಅಡಿ 3.

ಸ್ವಲ್ಪದಿವಸ svalpa-divasa. Very few days, a few days (My.).

ಸ್ವಲ್ಪದೂರ svalpa-dûra. A little way, not far (My.).

ಸ್ವಲ್ಪಮನುಷ್ಯ svalpa-manushya. An insignificant or mean man (My.).

ಸ್ವಲ್ಪವಿರಾಮ svalpa-virâma. A very short pause: a comma (B. 3, 5).

ಸ್ವಲ್ಪಶರೀರ svalpa-śarîra. *Having a very diminutive body, small in stature.*

ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಲಿ svalpa-aṅguli. *A small finger.*

ಸ್ವಲ್ಪು svalpu. Tbh. of ಸ್ವಲ್ಪ. (B. 3, 45; 4, 147. 186. 212; G. 557. 561; Ûb. 66. 167).

ಸ್ವವಶ sva-vaśa. Subject to one's own will, self-subdued, self-controlled; *ruled by one's own free will, independent, free.*

ಸ್ವವಿಕಲ್ಪ sva-vikalpa. One's own mistake, etc. (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಸ್ವಶ್ಯಾಲಕ sva-śyâlaka. One's own father's sister's son (J. 13, 23).

ಸ್ವಶ್ರೇಯಸ sva-śrêyasa. One's own good fortune (Bp. 61, 81).

ಸ್ವಸ svasa. Females connected with one's self and other people (ಆತ್ಮೀಯರಾಮಿನಿಯುಮ್ಯಾಪ್ತರ, ತಪ್ಪ ಸಮ್ಬಂಧವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು Nn. 167). 2, laughter, mirth (ಹಾಸ್ಯ 167).

ಸ್ವಸಮಯ sva-samaya. = ಸೊಸಮಯ. One's own congregation.

ಸ್ವಸೃ svasṛi. *A sister.*

ಸ್ವಸೇಯ svasêya. = ಸ್ವಸ್ರೀಯ. See ದ್ವೈಮಾತೃಸೇಯ, ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯ.

ಸ್ವಸ್ಥ svastha. Tbh. of ಸ್ವಸ್ಥ. (My.). ಸ್ವಸ್ಥವಿದ್ದವನ ಹಸ್ತ ಸೋಕಿ ದೆಳ್ಳೇ?—ಪ್ರಸ್ತದ ಉಟಿಳ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ (Prvs.).

ಸ್ವಸ್ತಿ su-asti. Welfare, health, prosperity, blessing; joy, happiness, bliss (ಭದ್ರ Nn. 138; Mr. 532); goodness

(ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 138; ಒಳ್ಳಿತು 532). 2, may it be well! hail! health! (ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಸುವುದು 138; ಆಶೀರ್ವಾದ 532). 3, so be it! amen! (ಆವಧಿ, ಈಡೆ 138; ಪ್ರಾಸ್ತ 532). 4, an auspicious particle used at the beginning (of a letter, etc., ಆದಿ 532, o. r. ಆಧಿ). 5, ಜವನು (138). See Śmd. 158.

ಸ್ವಸ್ತಿಕ svastika. Any lucky or auspicious object; a kind of mystical mark (shaped like a Greek cross with the extremities of the four arms bent round in the same direction); a particular symbol made with ground rice and shaped like a triangle. See Mr. s. ರಂಗವಲಿ. 2, *a mansion, palace or temple of a particular shape.*

ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ svastika-âsana. A particular mode of sitting practised by yôgis. See ಆಸನ 2.

ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ svastikĕ. The potherb Hingtsha repens (ಚಂಗೆ Mr. 149).

ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ svasti-vâchana. Invocation of blessings by the repetition of certain mantras at marriage and other happy ceremonies (My.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನ svasti-ayana. A prosperous journey; a means of attaining prosperity; the averting of evil by the recitation of mantras or performance of propitiatory rites. (R.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು svasti-astu. May it be well! (J. 26, 28).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾರವ svasti-âravа. The cry of "hail!" (Ćpr. 10, 61).

ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ svа-strî. One's own wife; a wife, a woman of a good family and respectable conduct (ಪತ್ನಿ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 118, o. r. ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ).

ಸ್ವಸ್ಥ svа-stha. = ಸೊಸ್ತ, ಸ್ವಸ್ತ. Self-staying, self-abiding, relying upon one's self, confident, resolute, firm; self-sufficient, independent; contented. 2, well, healthy, comfortable, at ease, in health. 3, well-being, health (My.; B. 3, 28).

ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ svastha-čitta. A sound mind (My.); a mind at ease (My.; ಅಧ್ಯಗ್ರ Čb.).

ಸ್ವಸ್ಥತೆ svasthatĕ. Self-possession. 2, well-being, sound state, health (Sk.; My.; B. 5, 7. 70. 189).

ಸ್ವಸ್ರೀಯ svasrîya. (fr. ಸ್ವಸೃ). *A sister's son.* 2, a wife's brother, a brother-in-law (ಶ್ಯಾಲಕ, ಮುಮ್ಮುನ Nn. 124; ಮುಮ್ಮುನ Mr. 489). 3, a daughter's husband, a son-in-law (ಜಾಮಾತೃ, ಅಳಿಯ 124; ಮಗಳಗಿತ್ತ ಅಳಿಯ 489). 3, sense of devotion, great devotion (ಭಕ್ತಿರಸ 124; ಅತಿಭಕ್ತಿ 489). 4, bewilderment, etc. (ಮೋಹ, ಮೋಹ 124); loss of consciousness, fainting (ಮೂರ್ಛೆ, ಮೂರ್ಛಿತ 124); ignorance (ಅಜ್ಞಾನ, ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ 124). 5, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 124; ಮುಕ್ತಿ 489).

ಸ್ವಸ್ರೀಯೆ svasrîyĕ. A sister's daughter (Colebr.).

ಸ್ವಹಸ್ತ svа-hasta. One's own hand (Sk.; My.; B. 4, 77). 2, own handwriting, autograph, signature.

ಸ್ವಾಗತ su-âgata. 1. Welcome, salutation, welcoming. See s. ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸ್ವಾಗತ svа-âgata. 2. Come of one's self.

ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ svâčchandya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ). The power of following one's own will or fancy, *own will, free choice, independence.*

ಸ್ವಾಚ್ಛ್ಯ svâčchya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛ). Purity (Čpr. 5, 38).

ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯ svâtantrya. (fr. ಸ್ವತನ್ತ್ರ). The power of following one's own will, freedom of will, independence; free will. (My.; ಸ್ವತನ್ತ್ರತನ G.).

ಸ್ವಾತಿ svâti. = ಸಾತಿ 1. An auspicious constellation; *the star Arcturus as forming the fifteenth lunar asterism.*

ಸ್ವಾತಿವರುಷ svâti-varusha. Rain that falls when the sun is in svâti (Bp. 51, 24).

ಸ್ವಾದ svâda. Taste, flavour, savour; tasting, eating, drinking; liking, relishing, enjoyment. (My.; Bp. 15, 26; B. 4, 71). ಇದಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೆ? (Prv.).

ಸ್ವಾದನೀಯ svâdanîya. To be tasted; tasty, savory. (Čpr. 1, 107).

ಸ್ವಾದಿಸು svâdisu. To be sweet or pleasant to the taste (ಸವಿಯಾಗು G.).

ಸ್ವಾದು svâdu. = ಸೋದು. *Sweet, pleasant to the taste, savory, tasteful, dainty, delicate.* 2, *pleasing, agreeable, lovely, charming, handsome.* 3, flavour, sweetness, relish. 4, a particular perfume or fragrant substance.

ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ svâdu-kaṇṭaka. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. 2, *the plant Asteracantha longifolia* Nees. 3, the herb Tribulus terrestris or lanuginosus (see ಸಿಣ್ಣಿಲ್).

ಸ್ವಾದುಪನಸ svâdu-panasa. A sweet kind of jackfruit (ಒಳ್ಳೆಪಲಸು Śm. 26).

ಸ್ವಾದುರಸೆ svâdu-rasĕ. *A medicinal root* (= ಬಾಯುಸೋಲೆ). 2, *spirituous liquor.*

ಸ್ವಾದ್ವಿ svâdvi. *A grape.*

ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ svа-adhishṭhâna. One of the čakras or mystical circles of the body, the umbilical region. See s. ಷಡ್ಚ.

ಸ್ವಾಧೀನ svа-adhîna. Self-subject, self-dependent; independent, uncontrolled, free. 2, in one's own power or subjection, dependent on or belonging to one's own side or party, one's own subject or dependent. 3, at the control of, under. 4, in the custody of. 5, self-dependence, etc. (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 171. ಬಾಧ್ಯನ ಪರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಇರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡು. To bring under the control, power or dominion of, to subject; to take possession of. ಆವರು ಆ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ (B. 5, 187). ಆ ಪಟಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ (5, 201).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ svа-adhyâya. Going over any subject to one's self, self-reciting, self-reading, repeating or rehearsing to one's self; *repetition or study of the vêdas* (Bp. 53, 41). 2, *the vêdas.* 3, coitus (My.; see ಜೊಮ್ಮಿ-).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿ svâdhyâyi. One who recites or repeats to himself, a repeater or student of the vêdas. (R.).

ಸ್ವಾನ svâna. *Sound, noise.*

ಸ್ವಾನುಭವ svа-anubhava. One's own personal experience or observation. (Abhâ. 1, 14; My.; ತನ್ನ ಅನುಭವ, ಮುಗಮ ಕೋಡ G.).

ಸ್ವಾನುಭಾವ svа-anubhâva. = ಸ್ವಾನುಭವ. (Dp. 8, 1).

ಸ್ವಾನ್ತ svа-anta. 1. Having the end in itself: *the mind.* (Bp. 31, 16; 36, 49; 61, 54). 2, one who has a mind— (Rây. 6, after 32).

ಸ್ವಾನ್ತ svânta. 2. Sounded, making a noise.

ಸ್ವಾನ್ತೋತ್ಪಲ svânta-utpala. The mind looked upon as a water-lily (Čpr. 2, 53).

ಸ್ವಾಪ svâpa. *Sleep;* sleeping; dreaming, a dream; sleepiness, sloth; loss of sensation; numbness.

ಸ್ವಾಪತೇಯ svâpatêya. (fr. ಸ್ವಪತಿ). *Property, wealth.*

ಸ್ವಾಪಹ svа-apaha. Keeping back or removing for one's self, taking away for one's self. ಪರಧನಸ್ವಾಪಹ (ಪರಧನ ಪರರಿಗೆ ಉಪಪರಿಸುವದು Nn. 151).

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ svâbhâvika. (fr. ಸ್ವಭಾವ). Belonging to one's own nature, natural, native, peculiar, inherent, constitutional; spontaneous. (My.; B. 3, 104; 4, 16. 172).

ಸ್ವಾಮಿ svâmi. = ಸಾಮಿ 2, ಸಾಮಿ 2, ಸಾಮಿ, ಸೋಮಿ 2, (ಸೋಮಿ 1, ಸೋಮಿ). A proprietor, an owner. 2, *a master, a lord* (ಒಡೆಯ Bhn. 19); a sovereign, king, monarch; a guru; a husband; a learned Brâhmaṇa; etc. 3, Śiva's son *Skanda* (Mr. 13). — ಸ್ವಾಮಿಮರ. The redwood tree, Soymida febrifuga Juss. (St. & Pl.). — ಸ್ವಾಮಿರಾಯ. N. (My.; B. 3, 80).

ಸ್ವಾಮಿತ್ವ svâmitva. Ownership; mastership; lordship, sovereignty. (Kâvy. I, 2, 36-40; My.; B. 5, 95).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ svâmi-drôha. Hatred indulged against one's master, treachery to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿ svâmi-drôhi. One who is treacherous to his master (My.). ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯು ಮುನಿಗೆ ಪಂಚಮುಖಾಪತಳದ ಬಾಗಲು (Prv.).

ಸ್ವಾಮಿಪಾಲವಿವಾದ svâmi-pâla-vivâda. A dispute between a master and the servant who tends his cattle. (R.).

ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ svâmi-bhakti. Devotedness to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿಸಂಬಂಧ svâmi-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Śmd. 161; Kâvy. I, 2, 36-40).

ಸ್ವಾಮ್ಯ svâmya. = ಸಾಮ್ಯ 2. Mastership, lordship, ownership; right or title to property; rule, supremacy, dominion. (My.).

ಸ್ವಾಯಂಭುವ svâyambhuva. (fr. ಸ್ವಯಂಭು). Relating to, or derived from, svayambhû; the son of svayambhû, epithet of the first Manu. (My.; see ಸ. ವಿರಾಜ್).

ಸ್ವಾರ svâra. 1. Relating to sound or accent; sound. See ಅನು-.

ಸ್ವಾರ svâra. 2. = ಸವಾರ. (ಸಾವಿ G.; ರಾಷ್ಟ್ರ Čb.; B. 5, 247; Mhr., H.).

ಸ್ವಾರಸ್ಯ svârasya. (fr. ಸ್ವರಸ). Possession of natural savoriness, pathos, fire, nerve or excellence; goodness, excellence. (My.; see ಅ-).

ಸ್ವಾರಾಜ್ svârâj. (fr. ಸ್ವರ್-ರಾಜ್). The ruler of heaven: *Indra.*

ಸ್ವಾರಿ svâri. = ಸವಾರಿ 1. (My.; G. 266. 536; B. 5, 240).

ಸ್ವಾರೋಚಿಷ svârôčisha. (fr. ಸ್ವ-ರೋಚಿಸ್). N. of the second Manu. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಜಿತ sva-arjita. Self-acquired, acquired by one's own efforts. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥ sva-artha. One's own object or aim or wish; own advantage or interest, self-interest; (selfishness); — one's own property or substance; own meaning, inherent or real meaning (of a word, etc.); similar or same meaning, a pleonasm; independence. (Śmd. 164; Kâvy. II, 2, B, 13; Bp. 46, 49; My.). ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಸಿಲ್ಲದು. — ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದವರ ಆರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ಕಾರ್ಯಕಾಗ ಬೇಕೆನ್ನು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮುಂದಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? — ಧಾನಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡಲಿ ಬ್ಲ. — ವ್ಯರ್ಥವಾದವನ್ನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡ್ಬಾರ್ದೆ? — ಸ್ವಾರ್ಥರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ಪೆಕ್ಕರಿಗೆ ಉಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.).

ಸ್ವಾರ್ಥಪರ svârtha-para. Intent on one's own object or advantage, self-interested, selfish. (R.).

ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ svârtha-buddhi. Selfishness (My.; B. 3, 105).

ಸ್ವಾರ್ಥಲೋಲುಪ svârtha-lôlupa. Greedy after one's own advantage, very self-interested or selfish (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥೋಚ್ಚರಿತ svârtha-uččarita. A term that is uttered or used independently or by itself in its meaning (ತನ್ನ ಅರ್ಥದೊಳ್ ಸ್ವತಸ್ಸಂ Śmd. 261; ಸ್ವತಸ್ಸಾಗಿ ತನ್ನರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸರ್ ಪಟ್ಟುದು Cm.).

ಸ್ವಾಶ್ರಿತ sva-âśrita. Dependent on one's self. (My.).

ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯ svâstya. (fr. ಸ್ವ-ಅಸ್ತಿ). Land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.).

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ svâsthya. (fr. ಸ್ವಸ್ಥ). Self-reliance, self-dependence, self-possession, fortitude, resoluteness, firmness. 2, sound state, health, prosperity, happiness, comfortableness, competence. 3, complacency, contentment, satisfaction. (R.).

ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ svâhâ-dêvi. The wife of Agni (My.).

ಸ್ವಾಹಾಪ್ರಿಯ svâhâ-priya. Agni. (R.).

ಸ್ವಾಹಾಭಿಧಾನ svâhâ-abhidhâna. The name of Svâhâ (J. 9, 3).

ಸ್ವಾಹಾಸ್ತನ svâhâ-stana. The breast of Svâhâ (Č. Bp. 32, 44).

ಸ್ವಾಹೆ svâhe. ಸ್ವಾಹಾ. *Srâhâ, the wife of Agni,* a daughter of Dakṣha (ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಾರಿ Mr. 46). 2, *an exclamation used in making oblations to the gods: hail! blessing!*

ಸ್ವಿದ್ svid. *Hey? what? can it be that?* (a particle of interrogation or inquiry, often implying doubt or surprise).

ಸ್ವಿನ್ನತೆ svinnatè. The state of perspiring (Čpr. 10, 42).

ಸ್ವೀಕರಣ svi-karaṇa. (= ಸ್ವೀಕಾರ, q. v.). Making one's own, appropriation; adopting; taking, accepting; assenting, agreeing; assent; promise. (Bp. 5, 17).

ಸ್ವೀಕರಿಸು svi-karisu. To make one's own, to take or receive as one's own, to adopt, to take, to accept (ಕೆಯ್ಕೊಳ್ Śmd. 4; ಅಂಗೀಕರಿಸು Cm.; see 116); to espouse, to accept in marriage (Bp. 4, 2); to embrace, as a system of faith (B. 4, 81); to take up, as new manners (4, 189); to receive, as a letter (4, 87); to take upon one's self, to undertake; to admit, to assume (in argument); to assent, to agree to. See Čpr. 4, 1; Bp. 22, 64; 38, 33.

ಸ್ವೀಕಾರ svi-kâra. Making one's own, taking on one's self, appropriation; taking; adopting; assuming, assumption; claiming, claim; assent, agreement, consent; promise (ಆಜ್ಞಾ Śmd. 160; see ಕೆಯ್ಕೊಳ್, ವರಯಿಸು); an admission, a confession (Mhr.). See ಅಸ್ವ-, ಪರಿವರ-.

ಸ್ವೀಕೃತ svi-kṛita. Appropriated, owned; accepted; admitted; acknowledged; adopted; claimed; agreed, assented to; promised (ಅಂಗೀಕರಿಸರ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 377 Cm.). See Čpr. 4, after 4; 9, 31; Bp. 29, 2; 36, 53; 38, 3.

ಸ್ವೀಕೃತಪುತ್ರ svikṛita-putra. An adopted son (My.).

ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ svikṛita-artha-vardhana. Thriving or succeeding in one's adopted object or affair. See ಕೆಲಸ 1.

ಸ್ವೀಯ sviya. Own, relating or belonging to one's self; peculiar, characteristic. (My.).

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ svêčchâ-pradâna. Giving away according to one's inclination or at one's pleasure. See ಬೀಡ್ 1.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣ svêchchhâ-maraṇa. Death of one's own will. 2, dying at one's own will.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣಿ svêchchhâ-maraṇi. One who has the power of fixing the time of his own death, an epithet of Bhîshma (J. 9, 30).

ಸ್ವೇಚ್ಛೆ sva-ichchhe. ಸ್ವೇಚ್ಛೆ. One's own wish or will, own inclination; self-will, wilfulness (ಸ್ವೈರ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆ Nn. 101; ಸ್ವೈರ Mr. 487). See Ćpr. 5, 60; Bp. 41, 6; 43, 82; J. 8, 13.

ಸ್ವೇದ svêda. Sweating, perspiring; *sweat, perspiration;* warmth, heat; vapour. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ವೇದಕರಣ svêda-karaṇa. Causing to sweat. See ಬೆಮರುಗ.

ಸ್ವೇದಜ svêda-ja. Sweat-produced, *engendered by heat and moisture, as insects and vermin.*

ಸ್ವೇದನ svêdana. Sweat, perspiration; sweating, causing to perspire; a diaphoretic, sudorific.

ಸ್ವೇದನಿ svêdani. *A frying-pan, an iron plate or pan for baking bread, etc.*

ಸ್ವೇದನಿಕೆ svêdanikĕ. = ಸ್ವೇದನಿ. *A frying-pan, etc.* (ಕನ್ನ, ಕಾನರಿ Mr. 211).

ಸ್ವೇದಬಿಂದು svêda-bindu. A drop of perspiration (Ćpr. 6, 72).

ಸ್ವೇದಭಾವ svêda-bhâva. Sweating, perspiring. See ಬೆಮರು.

ಸ್ವೈರ svaira. = ಸ್ವಯಿರ. *Following one's own fancy, self-willed, wilful.* 2, wilfulness, own inclination, self-will (ಸ್ವೇಚ್ಛೆ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆ Nn. 101 as ಸ್ವಯಿರ; ಸ್ವೇಚ್ಛೆ Mr. 487; J. 3, 28). 3, slow, lazy (ಮಂದ್ಯ 101; ಮಂದ 487). 4, ಲಕ್ಷಣ (101).

ಸ್ವೈರಚೆ svairatĕ. = ಸ್ವೈರಿತೆ. (Colebr.).

ಸ್ವೈರಿ svairi. ಸ್ವೈರಿನಿ. *Self-willed; wanton.*

ಸ್ವೈರಿಣಿ svairiṇi. *A loose or unchaste woman, a wanton woman.*

ಸ್ವೈರಿತೆ svairitĕ. *Wilfulness, independence.*

ಸ್ವೋದರ sva-udara. One's own belly.

ಸ್ವೋದರಪೂರಕ svôdara-pûraka. *Filling or nourishing only one's own belly, selfishly voracious* (= ಶುದ್ಧ ಕ್ಷುದ್ರ).

ಹ್

H

ಹ್ h. The fifty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). As an initial it is occasionally treated as a kind of spiritus lenis (see ಅ 10, ಆ 11, ಇ 14, ಈ 11, ಉ 8, ಊ 9, ಎ 12, ಏ 8, ಒ 5, ಓ 5, and *cf. e. g.* Sk. ಇಜ್ಜು = ಒಜ್ಜು). It often changes places with ವ (Śmd. 190. 191). About its connection with ಕ see *e. g.* ಉರುಪು 1, ಉಲುಪು, ಎದಪು, ಕೆದಪು, ಕೊದಪು 2, ತದಪು 2, ನೋಪು 1, (ಬದಪು); and about that with ಬ see *e. g.* ಹೆಬ್ಬಿದ್ದಿ, ಹೆಬ್ಬಾವು, ಹೆಬ್ಬುಲಿ, ಹೆಬ್ಬಿಗೆ, ಹೆಬೊಗೆ.

ಹ ha. 1. The letter ಹ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 8 (Mr. 349).

ಹ ha. 2. = ಪ 4 (see additions), (ಪ 4). A letter for the formation of verbal nouns. See *e. g.* ಇಳ್ಕುಪ, ಇರಿಸುಪ, ಇರುಪ, ಎಡಪುಪ, ಎದಗುಪ, ಒಡಪ, ಕುಟ್ಟುಪ, ಕೆಡಪ, ಕೆದುಪ, ಕೊಂಪುಪ, ಕೊಳುಪ, ಜಡಪ, ತಿಳ್ವರಿಸುಪ, ನಡಪ, ನಡಿಪ, ನುಡಿಸುಪ, ನುಡಿಪ, ನೆಗೆಪ, ನೆಡಪ, ನೋಡಿಸುಪ, ಪಡುಪ, ಪರೀಕ್ಷಿಸುಪ, ಪಿಡಿಪ, ಪುಟ್ಟುಪ, ಬರಪ, ಬಡಿಪ, ಬೆರಸುಪ, ಮುಟ್ಟುಗುಪ, ಮೂಡುಪ, ಸವಿಪ, ಸಾಧಿಸುಪ, ಸಾಪುಪ, ಸುಪುಪ, ಹುಟ್ಟಿಸುಪ, ಹುಟ್ಟುಪ.

ಹ ha. 1. Killing, destroying; removing, counteracting. See *e. g.* ಅಪ-, ವೀರ-, ದೃಶ್ಯ-

ಹ ha. 2. *Verily, indeed,* manifestly, evidently, etc.

ಹಂ ham. A particle used in lofty or great questions (ಉತ್ಕಟಪ್ರಶ್ನೆ, ಮೊದಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161; ಉತ್ಕಟಪ್ರಶ್ನೆ Mr. 533), great conceit (ಸಗರ್ವ, ಅತಿಗರ್ವ 161), option, etc. (ವಿಳಿ 533), anger (Sk.), and courtesy or respect (Sk.).

ಹಂಸ hamsa. = ಅಂಸ 2, ಹಂಸೆ, etc. *A goose, a gander, a swan,* a flamingo, a duck (ಮುಯಲು, ಹಂಸೆ Nn. 8; ಹಂಸೆ Mr. 505). 2, the universal soul; the soul (ಆತ್ಮನು 8; ಆತ್ಮ ಕ್ಕೆ 505). 3, Śiva (ಕಾಮುಕಿ, ತಿಪ 8; ಸಲ್ಲಿಂಪತಿಪ 505). 4, Brahmâ (ಪಾರಿಜೋಪ್ಯಪ, ಬ್ರಹ್ಮ 8). 5, Vishṇu (ಪಾರಿಜಿಂಪೆಪ್ಪ ಪನ, ವಿಷ್ಣು 8). 6, *the sun* (ಪಾರಿಜಾಸ್ಯಪ, ಸೂರ್ಯ 8; ಆರ್ಕ 505). 7, the moon (ಪಾರಿಜಕ್ಕಿಂ, ಪನ್ನ, 8; ಪತಿ 505). 8, N. of a râkshasa. (Bhâgavata 10, 25, 11. 35. 36). 9, Kâma. 10, an ascetic (ಮುನಿ, ಎತಿ 8). 11, an eminent or excellent man (ಮುಖ್ಯ 505). 12, a strong or able man (ಬಲ್ಲಿದ್ದ 505). 13, best, excellent; pre-eminence (ಮುಖ್ಯತೆ 8). 14, a lotus (ಪಾಂಜ, ಪಾಜತೆ 8). 15, pure (ಅಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 8). 16, a ray of light (ಮುಂಜಿ, ತೆಜಸ 8; ತೆಜಸ 505). 17, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 8; ನೇತ್ರ 505). 18, a horse (ಪಯ, ತುರುಗ 8; ಅಶ್ವ 505). See Ćh. v. 222. ಹಂಸನಪ್ಪಾ ಪಕ್ಷ ಇಲ್ಲ, ಕಂಸಪ್ಪಾ ರಾಕ್ಷಸನಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಂಸಕ hamsaka. A goose, a gander, a flamingo. 2, a *tinkling ornament for the ankle of a woman, an anklet* (ಅಸ್ಸಗೆ Hlâ.; ಸಂಜಾಪಿ Mr. 344). 3, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಹಂಸಕಾಂತೆ hamsa-kântĕ. *A female goose or swan.*

ಹಂಸಕೂಟ hamsa-kûṭa. = ಅಂಸಕೂಟ. N. of one of the peaks of the Himâlaya. 2, the hump on the shoulder of an ox.

ಹಂಸಕೇತು hamsa-kêtu. = ಹಂಸಧ್ವಜ. (J. 17, 17. 45. 50).

ಹಂಸಕೇಳಿ hamsa-kêḷi. N. of a vṛitta (Ćh.).

ಹಂಸಗತಿ hamsa-gati. Having a swan's gait. 2, N. of a vṛitta (Ćh.).

ಹಂಸಗಮನೆ hamsa-gamanĕ. A woman moving gracefully like a swan (My.). 2, N. of Brahmâ's wife (My.).

ಹಂಸತೂಲ hamsa-tûla. The soft feathers or down of a goose. (J. 2, 64).

ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪ hamsa-tûlikâ-talpa. The down bed of a goose (My.).

ಹಂಸಧ್ವಜ hamsa-dhvaja. N. of a king (J. 10, 37. 43. 49; 13, 12).

ಹಂಸನಾದ haṁsa-nâda. The cackling of a goose, cry of a goose or swan. (R.).

ಹಂಸಪದ haṁsa-pada. N. of a vṛitta (Ch.).

ಹಂಸಪಾದ haṁsa-pâda. = ಆಂಸಪಾದ. The foot of a goose. 2, a mark (+) which shows that something omitted in the line is inserted at the top (My.), at present represented also by a caret (^). 3, *vermilion.*

ಹಂಸಪಾದಿ haṁsa-pâdi. The plant Cissus pedata Lam. (ಪೃತಮುಣ್ಡಲಿ, ಮುರಾಲುಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ Mr. 141; ಗೋಧಾಪದಿ, etc. Sl. 151). 2, a prostrate herb, Coldenia procumbens Lin. (St. & Pl.).

ಹಂಸಪಿಣ್ಡಿ haṁsa-piṇḍa. = ಆಂಪಿಣ್ಡಿ. A flock of geese or swans.

ಹಂಸಮತ್ತ haṁsa-matta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಹಂಸಮಾಲೆ haṁsa-mâlĕ. A flock of geese or swans. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಹಂಸಯಾನೆ haṁsa-yânĕ. = ಹಂಸಗಮನೆ. (My.).

ಹಂಸರಥ haṁsa-ratha. Whose vehicle is a haṁsa: Brahmâ. (My.).

ಹಂಸರಾಜ haṁsa-râja. A king of geese. 2, N. of a Kannaḍa poet (Śmd. 377).

ಹಂಸಲೋಚನಶೋಭಿ haṁsa-lôčana-śôbhi. Shining with haṁsas that form (a pond's) eyes; Vishṇu (J. 15, 12).

ಹಂಸವಾಹನ haṁsa-vâhana. Borne on a haṁsa: Brahmâ. (My.).

ಹಂಸಾವಳಿ (haṁsa-âvaḷi). N. of a kind of sirĕ (Bp. 11, 25).

ಹಂಸಿ haṁsi. A female goose. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸೆ haṁsĕ. = ಹಾಂಸೆ, etc. ಹಲ್ಲ ಮೀಲಿನ ಕೆಮ್ಮು, ಕಲ್ಲ ಮೀಲಿನ ಹಂಸೆ, ಮುಲ್ಲಿಗೆಯರಳ ತನಿಗಮ್ಮು, ಹೊಸ ಮೀಪ ನಿಲ್ಲನು. ಹೋಪ ಮು (Sp.).

ಹಂಸೆ haṁsĕ. = ಆಂಸೆ, ಹಂಸೆ, ಹಂಸ. (ಮುರಾಲು Nn. 8. 17; Mr. 173; ಸಾರಸ Nn. 56). ಹಂಸೇ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗುಪ್ಪಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಂಹೋ haṁ-hô. Ho! hollo!

ಹ ha. A word used in ಆತಿಶೇಕ, in ವ್ಯರ್ಥ (ಬೇಡ ಮಾಡು ಎಲ್ಲಿ), and in ಪ್ರತಿಪ್ಪಿಸುವುದು (Nn. 163, c. r. ಒಬ್ಬೆ ಪ್ರತಿಪ್ಪಿಸು ಎಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಪ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಪ್ಪಿಸುವ).

ಹಕಾರ ha-kâra. The letter ಹ (Śmd. 11. 100).

ಹಕೀಕತು hakîkatu. Account, statement; affairs, events, facts (My.; Mhr., H.). — ಹಕೀಕತುನಾಮೆ. A written account of occurrences (My.; Mhr., H.).

ಹಕೀಮ hakîma. A physician (My.; Mhr., H.).

ಹಕ್ಕರಿಕೆ hakkarikĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. (ಪಂಪನ Mr. 292; Bp. 44, 51; Ö. Bp. 47, 44; J. 8, 38).

ಹಕ್ಕರಿಪಿಕೆ hakkaripikĕ. = ಹಸಮೆ. The plant Chrysopogon aciculatus Trin. (Andropogon aciculatum Roxb.; ಪಂಪಿನ, ಹೋರಪಟ್ಟಿ, ಕೇಪಿನ Sl. 153). See ಪಾಯಿ-, ಪಾಲು-. — ಹಕ್ಕಪಾಕೆಪಲ್ಲು. A milky herb, used as a vegetable, Lactuca remotiflora D. C. (Z.).

ಹಕ್ಕಲ hakkala. = ಹಕ್ಕಲು 1. ಗೋಧಿ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಬಮನರ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಮುಳ್ಳಕಸು ಳರ ಕೊಡ್ಡು ಹೋಗಿ, ಹೊಲಹೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಲುದನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 295).

ಹಕ್ಕಲು hakkalu. 1. ಹಕ್ಕಲ್. = ಬಾಕಲು, ಹಕ್ಕಲ. Gleanings (of corn, My.; Tĕ. ಪಡಿಗೆ, ಪಂಗ; see ಹಳ್ಳು 2; T. ಪೊಲುಳ್ಳು, to pick or peck up, from the ground, as grain, small stones, etc.). ಹಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಒಕ್ಕಲಲ್ಲಿ, ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಧಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ (Prv.). — ಹಕ್ಕಲಪಾಯ. -ಆಯ. ಹಕ್ಕಲಪಾಯು. = ಬಾಕಲಾಯು. To glean (My.). ಉಡುಪಿನೀಪಾಡಿಪತ್ತಮಿನ್ಕಲೂ, ಹಕ್ಕಲಪಾಯ್ದ ಧತ್ತಮಿನ್ಕಲೂ ಬಮುಳುವುದು (ಪಮನ Nr.).

ಹಕ್ಕಲು hakkalu. 2. ಹಕ್ಕಲ್. = ಅಕ್ಕಲು, ಅಂಗೆಲ, etc. (Bh. 6, 4, 44; My.).

ಹಕ್ಕಳು hakkaḷu. = ಪಮ್ಮುಳು. (My.).

ಹಕ್ಕಳೆ hakkaḷĕ. An incrustation, a crust or coat, as that of cow-dung smeared on a floor, of lime applied to a wall, of serum on a wound, of an exudation on the bark of a tree, etc. (S. Mhr.; T., Tĕ. ಪಕ್ಕು; *cf.* ಪಡೆ 4, ಪಕ್ಕು); lac or stick-lac incrusting small sticks (ಅಕ್ಕೆ Mr. 110, c. r. ಅಲಕ್ಕೆ). — ಹಕ್ಕಳೆಯೇಳು. -ಏಮು. An incrustation to rise or come off (S. Mhr.).

ಹಕ್ಕಿ hakki. 1. = ಅಕ್ಕಿ 1, ಪಕ್ಕಿ 1, etc. A bird (ಪಕ್ಷಿ, etc. Hlâ.; J. 7, 59; C.). ಹಕ್ಕಿಯ ಮುಖ (ಪಂಮು, etc. Hlâ.). ಹಕ್ಕಿಯಪ ಗುಮ್ಮ (ಪೆಂಗುಮ್ಮ Śmd. II). ಹಕ್ಕಿಯುಲ್ಲುದ್ದು ಹೋಗಿಪಲ್ಲು, ಮುಕ್ಕಳಿಲ್ಲುದ್ದು ಮುಡಿಯಲ್ಲು.—ರಾಗಿ ತಿನ್ನದ ದೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ನದ ಪಕ್ಕಿ (Prvs.). — ಹಕ್ಕಿಕೂಪಲು. The plumage or down of a bird (My.). — ಹಕ್ಕಿಗಡ. A quill (My.). — ಹಕ್ಕಿಗೂಡು. A bird's nest; a bird's cage (My.). — ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕೇ ಗಿಡ. (ಕೂರ್ಪಶಿಕ್ಕರ, etc. Sl. 157).

ಹಕ್ಕೆ hakki. 2. = ಪಕ್ಕೆ 2. A manner, etc. — ಹಕ್ಕೆ ಪಿಕ್ಕೆ. rcit. Wonderful ways: sleight of hand (My.).

ಹಕ್ಕು hakku. Crusted or dry mucus or rheum; a scab (My; see ಹಕ್ಕಳೆ). ಕಣ್ಣ ಹಕ್ಕು (ದೂಪಿಳೆ); ಕಣ್ಣ ಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ತಿಟ್ಟ, ಮಲ Nr.). — ಹಕ್ಕುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Such mucus, etc. to form or arise (My.).

ಹಕ್ಕು hakku. Right, title, a true, just, legal or prescriptive right or claim (My.; Mhr., H. ಹಕ್ಕ; B. 4, 12; 5, 263). 2, the share due (of the revenue or of the crops) of the hereditary district or village officers (My.; Mhr.). 3, province, peculiar business (My.; Mhr.).

ಹಕ್ಕುದಾರ hakku-dâra. The holder of a right, a man vested with any property, perquisite or privilege (My.); a holder of a share of the revenue or of the annual crops (My.; Mhr.).

ಹಕ್ಕುದಾರಿ hakku-dâri. = ಹಕ್ಕು. (My.).

ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆ hakku-dârikĕ. = ಹಕ್ಕುದಾರಿ. (My.).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. A place for reposing, etc.; a bed (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊಪ್ಪು, ತಾಣ, ನೆಲೆ, ಪೊದಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಜಾಡಮಿ, ಪೀಪು, ಇಮ್ಮುಡಿಲು, ಅಮುಡಿಲು, ಅಪ್ರಯ Śm. 58; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, etc., ಅಪ್ರಯ Kk. 64; Bh. 3, 21, 48. 49; B. 4, 42. 43). ಇಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕೆ (ಪಯಣಪಸಪ Mr. 25). ಪಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ (ಪೌಪೀಪ, ಪಯಣಪಸಪ Hlâ.). ಪಪಪ ಪಕ್ಕೆ (ಗೋಪೃ, ಗೋಪಸ್ಥಾಪಪ, ಪ್ರಪ G.). — ಹಕ್ಕೆಪಡೆ. -ಪಡೆ. The chief place for wild beasts to rest (Ćpr. 8, after 4).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. ಪಕ್ಕೇ ಮೂಗು (ಪಂಮು, ಪೆಕ್ಕೇಟಿ, ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು, ಪಕ್ಕೇ ಮುಖ Sl. 178).

ಹಗ haga. = ಹಸೆಯ 2, etc. A hole in the ground (for storing grain), a subterraneous granary (ಕ್ಷಿತಿಪ್ಪಾಪಸ, ಗುಪ್ತ Nr.; My.; *cf.* ಪಡಿ 3; ಪಳ್ಳ? ಆಗೆ 2? T. ಪ

ಯುಮ್ಮು, a pit; ಪಂಗು, a hole; ಪಗುರ್, to divide, separate, *cf.* ಪಗಿಪ?).

ಹಗರ hagara. = ಅಸುರ, ಹಸರು 1, ಹಸುವ, ಹಸುನು, ಹವುರ, ಹವುರು, ಹಾನ. The state of being light or not heavy, lightness; light (My.; *cf.* ಅಚ್ಚ 2); easy; (unimportant, mean).

ಹಗರಣ hagaraṇa. 1. (ಹಗರಿಣ). = ಅಸರಣೆ, ಅಂಗರಣೆ, ಅಂಸ್ರಾಣೆ, ಹಸರಣೆ, ಹಂಸರಣೆ. Vain talk, chatter, babble (Ō. Bp. 8, 12; Rām. 3, 4, 30; My.; see ಪದಮು). ಹಗರಣ ಮಾತಡೆ ಹಾದರ ಬಾರದು (Prv.).

ಹಗರಣ hagaraṇa. 2. = ಹಸರ, q. v. (*only* in Sl.). (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Sl. 406; ಲಘು 412; see also 869).

ಹಗರಣಗಾತಿ hagaraṇa-gāti. A female chatter-box (My.).

ಹಗರಣಗಾವಿ hagaraṇa-gāvi. A male chatter-box (My.).

ಹಗರಣಗಿತ್ತಿ hagaraṇa-gitti. = ಹಸರಣಗಾತಿ. ಹಗರಣಗಿತ್ತಿಯ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ತಗಣೆ ಕಡಿದರೆ, ಗುಣಾರ ಗತರ! ಗುಳ್ಳೆ ಎದ್ದಿತು! ಅಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ಹಗರಣಗಿತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮನೇ ಗಣ್ಣಿಗೆ ಉಪವಾಸ (Prvs.).

ಹಗರಣಿಗ hagaraṇiga. A babbler, a tattler, etc. (ಕೋಪಾಜ Ct. I, 93; Bp. 51, 53).

ಹಗರಣಿಸು hagaraṇisu. To talk idly. ಹಗರಣಿಪ ಗೃಹಳಮಂ (Sarpabhūshaṇa in B. 5, 320).

ಹಗರತ್ವ hagaratva. Lightness; briskness. ಜೊಗರ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಹಗರತ್ವ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಗರಣಿ hagaraṇi. (ಹಗರಿಣಿ). = ಹಸರಣ 1, etc. (My.).

ಹಗರು hagaru. 1. = ಹಸರ, etc. (My.; ಸುಗಮ, ಸುಲಭ G.).

ಹಗರು hagaru. 2. = ಅಸರು, ಅಪರು 4, ಅಮರು 4. The dandruff of the head (My.; T. also ಪೊಡುಗು).

ಹಗರಿ hagari. ಹಗರಿವಿ. = ಪಂಜಿ. A split of a bamboo. ಹಗರ್ಗಳ್ (Śmd. 53). ಹಗಱುಗಳನಿಕ್ಕಿ ಬಿಗಿದೊಡೆ ಕ್ರಾಯ ದಾಲಮುದು ಬದಿಳ ನೀಳಕೆ ಸಸಿನಮುಮದೇ? (Bp. 60, 48).

ಹಗರಿಕೆ hagarike. = ಹಕ್ಕಜಕೆ. The grass Andropogon aciculatum Roxb. (ಪಂಜಿನಿ, ಜೋರಪುಲ್ಲಿ, ಕೆಲಿನಿ, ನಮು ದಂಜ Nr.). ಹಗಱಿ ಹೂಡಿಂಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 147).

ಹಗಲು hagalu. ಹಗಲ್. = ಅಗಲು 3, ಪಗಲ್. The day-time; a day; in the daytime, by day (ದಿವಸ, ದಿನ, etc. Hāl.; ಅಹಸ್, ವಾಸರ Nn. 149; ಘಸ್ರ, ದಿನ, ಅಹಸ್, ದಿವಸ, ವಾಸರ Sl. 37; C.; Bp. 57, 48; 61, 11. 12). ಹಗಲೆನೆದ ಪದ್ಮಿನಿಕ್ಕೆ (Bh. 1, 5, 9). ಹಗಲಿಸಲ್ಲಿ (ದಿವಾ Sl. 472). ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಹಗಲುಸಿರುಳ? (Dp. 87). ಹಗಲು ಸತ್ತರೆ ಅಕ್ಕಯಿಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ ಸತ್ತರೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲ.—ಹಗಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಡ, ಇರುಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಡ.—ಇರುಳು ಕಣ್ಣಾ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದ.—ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಬಾದರಣಾ, ಇರುಳು ಗಣ್ಣನ ತಲೆಯ ಹೇಸು ತಗ ದಳಸ್ತೆ.—ತೋಗಲು ಸತಲಿ ಮುಚ್ಚಿ, ಹಗಲು ಸತಲಿ ಇರುಳು (Prvs.). — ಹಗಲಿನ ಬಾವಸೆ. (ಮಾಜಿನ ಸರಿ Bhn. 8). — ಹಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. -ಇರುಳು. Day and night; a day and a night; days and nights; by day and by night (ದಿವಾರಾತ್ರಿ G.; Bp. 31, 25; 47, 10). ಹಗಲಿರುಳಿನ ಆಯುಷ್ಯ ಗದ್ಯಾಗೆ (ಅಹೋರಾತ್ರ); ಹಗಲಿರುವಾವಧೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಅಲ್ಲಿಸ್ಥ ಮೇಲೆ ಬರರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hāl.). — ಹಗಲು ಇರಳು. (ಅಹರ್ನಿಶ G.). — ಹಗಲುಕೆಯ್ದಾ ಏಗೆ. A lamp lighted in the daytime and carried before great persons (Bh. 1, 7, 26). — ಹಗಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness that comes about in the daytime (Bp. 58, 50; Bh. 8, 23, 35). — ಹಗಲುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. A hole in a wall made by burglars in the daytime (Bp. 31 sum.; 31, 14). — ಹಗಲುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who robs in the daytime (My.). — ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. A torch carried before idols and great men when going in procession in the daytime (My.). ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವರು ಯಾರು? ಅಕ್ಕರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊನೇ ಹೊಲದ ಪರಳಪ್ಪ ಸಾಯಳ! ಅಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಗಲು ಬತ್ತಿ. A kind of firework (called Roman candles) which when lighted at night gives a brilliant white or blue or green or red flame (My.; Tē. ಪಗಲುವತ್ತಿ). — ಹಗಲುಮರ್ ಇರುಳುಂ. By day and by night, day and night (Bp. 44, 7). — ಹಗಲುರಾತ್ರಿ. Day and night (My.). — ಹಗಲುವಾಸ. = ಹಗಲಿನ ಪಾವಸೆ. (Bh. 1, 5, 5). — ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ. Day and night (B. 4, 108).

ಹಗಿನು haginu. = ಪಗಿವು, etc. Gum, etc. (ನಿರ್ಯಾಸ, ಕಷಾಯ Nr.; Bp. 43, 36). ಎಲವದ ಹಗಿನು (ಏಲ್ಕಿ, ಬಾಲ್ಮೀಲೀಕ್ಷ Nr.). ಹಗಿನಿನಲ್ಲಿ (Nn. 83 n. ರಸ).

ಹಗುರ hagura. = ಹಸರ, etc. (My.; ಸುಲಭ, ಪಳುರ G.). ಬಹಳ ಹಗುರ (ಲಘಿಷ್ಠ G.). ಕಷ್ಟರ ನೀರಿನಿಕ್ಷ ಹಗುರವಾಗಿರುವದ ಜ್ಞ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತವೆ (B. 4, 71). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಗುರಂ, ಹುಲ್ಲಿನ್ಗಂ ಹಗುರವಾ ಬೂರಲುವರಳೆಯದುಮ; ಹುಲ್ಲಿಂ ಬೂರಲುಕ್ಕಿಂ ನಿಲ್ಲ ದೆಮೆಲ್ಲರನು ಬೇಡುವಾತನೆ ಹಗುರಂ (Subhāshita kandapadya).

ಹಗುರತನ haguratana. The state of being light (ಲಘಿಮ G.).

ಹಗುರು haguru. = ಹಸುರ, etc. (My.; ಬಾಳಿದ G.). ಅಕ್ಕ ದಿಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ ಅದು ವಡಪಡವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ರಸವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಹಗುರಾದ ಅಕ್ಕರ (food) ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಜಡ ಅನ್ನದ ರಸ ತೀವ್ರವಾಗುವಲ್ಲಿ (B. 4, 32). ಹೊಗೆಯು ಪಲಿಸಿಕ್ಷ ಹಗುರಿರುವದು (4, 61). ಕೆಲವು ತೀರ ಹಗುರಾದ ಧಾತುಗಳು (minerals) ಗೊತ್ತಾದವು (4, 96). ಮುಚ್ಚಾಗದ ನೀರು ಉಪ್ಪಾಗಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ಸವಿನೀರಿನಿಕ್ಷ ಹಗುರಿರುತ್ತದೆ (4, 101). ಮಿಸುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ನು ಚೀಲವಿರುತ್ತದೆ; ನೀರ ಮೇಲೆ ಬರುವಾಗ ಪರೀರವನ್ನು ಹಗುರು ಮಾತುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆವು ತೆ ಚೀಲವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (4, 118). ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ... ಏನೇ ಹಗುರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರು ಮಾಡ ದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ (B. 5, 287).

ಹಗೆ hage. 1. = ಹಂಸೆ, ಹೆಂಸೆ 1, (ಹಿಂಸೆ). Manner, mode. See ಆ-, ಇ-, ಎ-, and *cf.* ಪಾಂಗು, ಬಗೆ 3.

ಹಗೆ hage. 2. = ಪಸೆ. Hatred, enmity (ಶತ್ರುತ್ವ, ವಿರೋಧ Nn. 97; ಕಲ್ಮು 105; C.). ಎಸ್ತಪ್ಪ ನಾದರೂ ಮಿತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎಸ್ತಳ್ಳುಮ್, ಅರಸು ಮುನಿದರೆಯಾ ಮಿತ್ರಿಯಕ್ಷಕಳ್ಳ (Bp.). ಮಿತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ಸ್ವಪಸ ಕಾತ್ರೆಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮಿತ್ರಲ್ಲಿ ದನ ಗಳೆತನಗಳು ತನ್ನ ಮುನ್ನೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Bp.). ಹಗೆ ಮಾಮವೆ (ಅವಮರ್ದ, ಪೀಡನ Sl. 206). 2, an enemy (ಅಧಿಯಾತಿ, ಅರಾತಿ, ಅಮಿತ್ರ, ರಿಪು, ವಿರೋಧಿ, ಅರಿ, ಶತ್ರು, etc. Hāl.; ರಿಪು, ವೈರಿ, ಶತ್ರು, ಅಮಿತ್ರ, ಆಹಂತ Nr.; ಅರಿ, ವಿರೋಧಿ, ಶತ್ರು, etc. Mr. 290; ಶತ್ರು, ವೈರಿ Nn. 39; ಕಣ್ಣಾಳ, ಅರಾತಿ 39; ಛಿದ್ರ, ಸವಸ್ಥ 65; ಬಾಧ, ಅರಾತಿ 64, sic!; ರಿಪು 75; ವೈಗ, ಅರಾತಿ 97; ಅರಿ 112; Bp. 8, 25; 56, 16; Bh. 1, 8, 30. 31. 35. 48; B. 2, 36). ಹಗೆಯು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Nn. 74). ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಏಪಿಸಿದ ವನು (ಪ್ರತಸ್ಯೃತ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ (ಪರ್ಣಾ) ಎತ್ತಿ ಹೋಪಲ್ಲಿ ಏಳ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪಪ್ರವ ಮಾಮುವವನು (ರಾಷ್ಟ್ರೀಗ್ರಾಹಿ); ಅವನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲುಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಅವನು ಅನ್ಯ

ಮುತ್ತ್ಯ, etc. ಎಸಿಸುಗು (Nr.). — ಹಗೆಗೊಳ್. = ಹಗೆಗೊಳ್. (J. 9, 22). — ಹಗೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. Becoming hostile, etc. (ಮರ್ಯಾದೆ, ವಿರೋಧದ Sl. 394). — ಹಗೆ ತೀರಿಸು. To satiate spite, to revenge one's self (My.). ಹಗೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ದ್ವೇಷಬುದ್ಧಿ, etc. Sl. 296); ಹಗೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437). — ಹಗೆ ಮುರಿಸು. To retaliate. ಹಗೆಯ ಮುರಿಸುವಿಕೆ (ದ್ವೇಷಬುದ್ಧಿ, etc. Nr.). — ಹಗೆಯ. -ಆ 3. = ಹಗೆಯ. (Rām. 4, 3, 24; ದ್ವಿ G.). ಹಗೆಯಂಬುದೊಳಗೆ ವಿರೋಧದ ಮುಟ್ಟಿಸುವ (ಛೇದ Nr.). — ಹಗೆಯವ. -ಆವ. An enemy (My.; Bp. 61, 14; Sl. 262. 282). ಹಗೆಯವನ ದಣ್ಣಿ ತಾರಾಬಲ ಕೇಳಿದರೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಮರಣ.—ಹಗೆಯವರ ಮುಳ್ಳಳನ್ನು ನೆಡವಲ್ಲಿ ಕೊಸ್ಸ ಹಾಗೆ.—ಹಗೆಯವರ ರಿಲ್ಲವೆನ್ನು, ಆಯುಧ ಮುಯ್ಯ ಬಾರದು (Prvs.). — ಹಗೆ ಸಾಧಿಸು. To accomplish (the aim of) one's hatred or enmity, to revenge one's self, to retaliate. ಹಗೆಯ ಸಾಧಿಸುವ (ದ್ವೇಷ ಬುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.). — ಹಗೆ ಹರಿ. Enmity to go or end (J. 7, 53; 23, 42).

ಹಗೆಗಾವಿ hagĕ-gāra. = ಪಗೆಕಾರ. (My.).

ಹಗೆತನ hagĕtana. = ಪಗೆತನ. (ದ್ವೇಷ, etc. Nr.; ವಿದ್ವೇಷ, ದ್ವೇಷ G.; Rām. 5, 8, 85; C.). ತಪ್ಪುವಿನ ಹಗೆತನದ ಚಿಕ್ಕೆ (ದ್ವೇಷ ಪಚನ್ನನ); ಬಹಳ ಹಗೆತನ (ಅನುಶಯ G.). ಹಗೆಗಳಿದ್ದವರು ಹಗೆತನ ಬಿಟ್ಟು, ಗೆಳೆಯರಾಗುವರು (B. 2, 36). — ಹಗೆತನ ಮಾಡು. To be actuated by unfriendly feelings; to fall out with. ಒಬ್ಬರು ದ್ವೇಷದವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ದ್ವೇಷದವರ ಕೂಡ ಹಗೆತನ ಮಾಡುವದು (B. 4, 161). ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮುಯ್ಯಾಗು (ಅನುಶಯ Nr.). — ಹಗೆತನ ಮುರಿ (or ಮುರಿ?). To retaliate. ಹಗೆತನದನ್ನು ಮುರಿಯೋಣ (ಪ್ರತೀಕಾರ G.).

ಹಗೆಯ hagĕya. 1. See s. ಹಗೆ 2.

ಹಗೆಯ hagĕya. 2. = ಅಗೆ 5, ಹಸ, ಹಸೇವು. (My.). ಹಗೆಯಮೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಕ್ರಾಮಿ ಹಾಳುವವರನ್ನಡಿಯಮು, ತೆಗೆಯುವವರನ್ನ ಡಿಯಮು (Prv.).

ಹಗೇವು hagēvu. = ಹಸೆಯು 2, etc. (My.; Sl. 75). ಬಲ್ಲಿದ ವನ ಹಗೇವು ತೆಗೆದೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prv.). ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ (My.); ಹಗೇವಿನ (Sl. 75).

ಹಗ್ಗ hagga. 1. = ಅಗ್ಗ 1. (My. occasionally).

ಹಗ್ಗ hagga. 2. = ಅಗ್ಗ 3. Tbh. of ಪ್ರಗ್ಗಹ (Śmd. 366). A rope (ಪ್ರಗ್ಗಹ Hāl.; Mr. 475; Nn. 121; ಪ್ರಗ್ಗಹ, ರಜ್ಜು Nr.; ಯೋಕ್ತ್ರ, etc. Hāl.; ಯೋಕ್ತ್ರ Mr. 371; ಅಗ್ಗಣಿ, ದಾಮು Kk. 70; ರಜ್ಜು, etc. Sl. 343; C.). ಕಾತೇ ಹೊಸದು ಹಗ್ಗ ಮಾಮಾಕ್ಕಾರೆ (B. 2, 42). ಹಗ್ಗ ಸುಟ್ಟರೆ ಹುರಿ ಹೋದೀತೇ?—ಸುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಮುಗ್ಗಿದ ಕಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಾದೀತೇ?—ಮುಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತೀರಿಯಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತೀರಿಯದೇ? (Prvs.). ಬಲುಹುರಿಯು ಹಗ್ಗ (Bh. 1, 10, 27).

ಹಗ್ಗಿ haggi. Tbh. of ಅಗ್ಗಿ (Śmd. 354; ಅಗಿಸಿ, ಅಗ್ಗಿ, etc., ಅಗಿಲ Śm. 11; ತುಳು Kk. 21).

ಹಗ್ಗು haggu. Low ground (My.; *cf.* T. ಪಡಂಗು, a hole made in the ground, see ಪಡಿ 3).

ಹಂಕರಿಸು haṅkarisu. Tbh. of ಅಹಂಕರಿಸು. (Rām. 6, 12, 34).

ಹಂಕಾರ haṅkāra. Tbh. of ಅಹಂಕಾರ. (My.; Tē.). ಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉಡಾಸೀನವೇ ಮದ್ದು (Prv.).

ಹಂಗ haṅga. The jay (Pr.), the Indian roller or jay (Gz.; ಜಾಜ, ತೀರಿಯ Sl. 172; ಅನಮಾಕ್ಷ Mr. 174; see ಹೊಂಗಾಗೆ). 2, the fork-tailed shrike (ಅಂಗಿಗ, ದ್ವಂಗ, ಫೂಮ್ಯಾಟಿ Nr.). ಹಂಗಂ (Śmd. 148).

ಹಂಗಡಿ haṅgaḍi. = ಹಂಗಿಡಿ, ಹಂಗಸು, etc. (My.).

ಹಂಗರಕ haṅgaraka. = ಹೊಂಗರಕ. (St. & Pl.).

ಹಂಗರಣಿ haṅgaraṇi. = ಹಗರಣ 1, etc. (My.).

ಹಂಗರಲು haṅgaralu. = ಹಂಗರು, ಹಸ್ಕರು, etc. An evergreen shrub, Dodonaea viscosa Lin. (My., the ಬನದುಜುವಿ of S. Mhr.); its leaves and wood are so dry that they easily burn when in the greenest state.

ಹಂಗರು haṅgaru. = ಹಂಗರಲು. (My.).

ಹಂಗಾಮಿ haṅgāmi. Entertained for the season or occasion (as a public servant), temporary, for the time being (My.; Br.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮಿ). 2, relating to the season. — ಹಂಗಾಮಿಸ್ಥಿತಿ. A temporary establishment of clerks, etc. (My.).

ಹಂಗಾಮು haṅgāmu. 1. The season (as of the products of the earth); the time at which any thing or business is most abundant (My.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮ).

ಹಂಗಾಮು haṅgāmu. 2. Uproar, tumult, riot; an assault, a setting upon with clamour and vociferation and furious manifestation (My.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮ).

ಹಂಗಿಗ haṅgiga. (Śmd. 233). A man who is bound by some favor rendered, a man under obligation (Bp. 24, 64).

ಹಂಗಿಗೆ haṅgigĕ. A woman under obligation (Čpr. 5, 131).

ಹಂಗಿಡಿ haṅgiḍi. = ಹಂಗಡಿ, etc. (Sl. 376).

ಹಂಗಿಸು haṅgisu. To remind a person of, or charge him with, neglecting his obligation or obligations (Bp. 12, 39; 18, 58; My.; Sl. 73). ಹಂಗಿಸಿದರೂ ಮುಂಗತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಬೆಳೆ ಹೋಗಬೈಸಿ ಉಣ್ಣಾ ದೇಕು, ಹಯನು (*i. e.* the haynu crop) ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣಾ ದೇಕು (Prvs.).

ಹಂಗು haṅgu. = ಹಂಸು q. v., (ಹಂಗಡಿ, ಹಂಗಿಡಿ). The state of being bound by some favor rendered, etc.; regard (Grj. 6, after 56; Bp. 3, 31; 10, 14; 11, 13; 61, 57; J. 24, 23; Bh. 3, 26, 5; C.). ಹಂಗಿಸರಮನೆ ನಿಶ್ಚ ಇಂಗದ ಗುಡಿ ದೇಕು; ಧಂಗಾಟ್ಟುವ್ವು ಬಿಸಿಯುಸ್ಸ-ಕ್ಕಲು ಹಂಗ ಳವೆ ದೇಕು (Sp.). ತೆಂಗಿನ ದೇಡಗೂ ಹಂಗ ಮಾಡದೆ ದೇಕು; ತೆಂಗಿನ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲೆಯ ಳವೆಯಲಿ ಹಿಂಗಡೀದಪ್ಪೆ (Sp.). ಜೀ ವದ ಹಂಗು ತೊಡದು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸದ ಕೃತ್ಯ (ಅತ್ಯಾಹಿತ G.). ಅತನು ಹಲವು ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊಟ್ಟೆದು ಕಾದಿ (B. 2, 10). ಶ್ರೀ ಗೃಹಸ್ಥನ ಹಾಗೆ ಮೋಕ್ಷೋಪದೇಶದ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗ ತೊಟ್ಟವರು ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 164). ಹಂಗು ಹರಿದ ಮೇಲೆ ತೊಂಗೇನು? ತೊವರೇನು?—ತೊವರವನಿಗೆ ಬಡಿದ ಹಂಗೇನು?—ಉಣ್ಣದ್ದು ಉಣ್ಣ ದಾಗೆ ಹೋದರೆ ವೈದ್ಯನ ಹಂಗೇನು?—ತುಣ್ಣು ಪಿಣ್ಣಾ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಗ್ಗಿಗೆ ಯಾಕ ಹಂಗು? ಏನು?—ಬಂಗಿ ತಾಮಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾಕದು?—ಮಾಣಿಯು ಗಾಣಿಸ ಹಂಗು ಹಣಾಜಿನಿಗೂ ದೇಕು.—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುತಲಿಲ್ಲ.—ಲಿಂಗ ಹರಿದ ಮೇಲೆ ಜಂಗಮನ ಹಂಗೇನು?—ಪದವಿ ದೇವುವವನಾದರೂ ಹರಿದ ಹಂಗು ದೇಕು (Prvs.). — ಹಂಗಾಳು. -ಆಳು. A person under obligation. ಹಂಗಾಳಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂ ಗಡೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ದೇಕು (Prv.). — ಹಂಗು ಸಿಂಗು. relt. (My.).

ಹಂಗುಳಿ haṅguḷi. (= ಹಂಸುಳಿ). A kind of seat or couch (ಅಸ್ಸಿ Nr.).

ಹಂಗುಳಿಗೆ haṅguḷigĕ. A stool or a low table (ಕಾಟ್ಯನ ಕೆ. II, 92; *cf.* ಅಷ್ಟಮಿಗೆ?).

ಹಂಗೆ haṅgĕ. = ಹಸೆ 1. See ಅ-, ಇ-, ಎ-.

ಹಚ್ಚಕ haccaka. See ಹರಿಹಚ್ಚಕ s. ಹರಿ 4, ಪರಿಹಚ್ಚರ s. ಪರಿ 1.

ಹಚ್ಚಗೆ haccagĕ. = ಪಚ್ಚೆ, etc., ಹಚ್ಚೆ. Greenness; green; yellowish; greenly (C.). ಗಿಳಿಗಳು ಬಹುವರ್ಣ ವಾಗಿ ಹಚ್ಚಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 2). ಈ ವಿಷಯದೊಳಗೆ ಆವಿವೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ (3, 77). ಹೋಳದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾಸಿಂಥಾಗಿ, ಗುದ್ದೆಗಳು ಹಚ್ಚಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ (3, 84). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲಿನಿಸ್ಸ ಹಚ್ಚಗಿರುವ ಬೇಸ (ಶಾಬ್ದಲ Sl. 102).

ಹಚ್ಚಡ haccaḍa. = ಪಚ್ಚಡ, q. v., etc., (ಪಚ್ಚಡಿ). (ಮುಪ್ಪಡಿ Mr. 342; ನೀಲಾಚ G.; C.; see Nr. s. ಪಚ್ಚಡಿಕೆ; Bp. 47, 25. 47). ಮುಂಜಾ ಗಾಳಿ ಇಳುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ಮುಸ್ಸಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ (ನೀಲಾಚ Sl. 224). ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು (G. 308). ಹೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಡವಿಲ್ಲ (B. 3, 91). ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇನು?—ಳವ್ಯಳಿಯವನ ಹೊಸದು, ಹಚ್ಚಡವನ ಹೆದರಿಸ ಬೇಡ (Prvs.).

ಹಚ್ಚಡಿಕೆ haccaḍikĕ. (Tbh. of Sk. ಪ್ರಚ್ಛಾದಿಕೆ, covering over, covering, enveloping, wrapping up, putting on). Covering, etc.; a cover, a wrapper; a cloth on which one lies down for sleeping and covers one's self with (ಹಲ್ಲು, ಪಂಚು ನ Nr.). ನಿನಗೇಲ ಪ್ರಚ್ಛದನವು ಎನ್ನಿಂದ ಹಚ್ಚಡಿಕೆಯು ಸೀರೆ; ಹಚ್ಚಡ ಮುಸ್ಸಾ, ಎಸ್ಸರು (Nr.).

ಹಚ್ಚಡಿಸು haccaḍisu. = ಪಚ್ಚಡಿಸು. ಹಚ್ಚಡಿಸುವಾಕೆ (ಪಚ್ಚಡಿಸು Smd. II).

ಹಚ್ಚನೆ haccanĕ. = ಹಚ್ಚಗೆ, etc. ಹಚ್ಚನೆಯ ವರ್ಣ (ಪಂಡಿ, ಪರಿ Nr.).

ಹಚ್ಚವಡಿ haccavaḍi. (= ಪಚ್ಚಡ). A cover, a wrapper (ಪ್ರಚ್ಛದ, ಉತ್ತರಚ್ಛದ HIÅ.).

ಹಚ್ಚಿಸು haccisu. 1. = ಕಿಚ್ಚಿಸು, (ಹಚ್ಚು 2), ಹತ್ತಿಸು 2, ಹೊತ್ತಿಸು 1. To kindle (v. t.), to light (My.).

ಹಚ್ಚಿಸು haccisu. 2. To cause to apply to, to have affixed or applied (My.; B. 3, 64). 2, to have planted (B. 3, 52. 79; 5, 203). 3, to put or join to (B. 4, 181).

ಹಚ್ಚಿಸು haccisu. 3. To mince, as vegetables (My.).

ಹಚ್ಚು haccu. 1. = ಅಚ್ಚು 2, (ಪತ್ತಿಸು, ಹತ್ತಿಸು 1). To apply to; to put to; to join, to affix, to attach; to fix (My.; B. 2, 80; 3, 30. 32. 88. 117. 125; 4, 21. 183; see ಪಟ್ಟು ಹಚ್ಚ ಕೊಳ್ಳು). ಮುಂಗೈ ಹಚ್ಚ ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟಾಗಿ ತೇಯಿಸಿದ ಗಂಧ (ಮಾಗಧ, ವಿಲೇಪನ Sl. 229), ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮುಂಗೆಯ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಾ ಹಾಗೆ.—ಹಚ್ಚಬೆಸ್ಸ ಬಚ್ಚಲು ಕಾಲು (Prvs.). See Prv. s. ಹೋಹು. 2, to put to (any work); to use or employ for (B. 3, 18; 5, 93. 97). 3, to supply with, to give (as a new book, B. 3, 1; 4, 1; as knowledge or information, ಗೊತ್ತು; ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚು also: to point out, B. 4, 20); to transfer (B. 5, 115). 4, to appoint (as a profession, etc., B. 4, 50. 178; 5, 144). 5, to plant (as trees, etc., B. 2, 22. 37; 3, 7. 13).

ಹಚ್ಚು haccu. 2. (= ಹಚ್ಚಿಸು 1). To kindle (v. t.), to light (My.; B. 3, 48; 4, 71. 215; see ಉರಿ-).

ಹಚ್ಚು haccu. 3. = ಹಂಚು 1, ಹೆಚ್ಚು 3. To cut into small pieces (J. 13, 18); to mince, as vegetables (My.).

ಹಚ್ಚು haccu. 4. = ಪಚ್ಚು ಗೆ, etc. (ಏಕಾಸ್ತ Ct. I, 89).

ಹಚ್ಚುವಿಕೆ haccuvikĕ. Applying to, etc. (ಸಮೂಲಚ್ಚು, ವಿಲೇಪನ Sl. 397).

ಹಚ್ಚೆ haccĕ. 1. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಚ್ಚೆ, ಹೆಚ್ಚೆ 1. Cane or ratan; tattoo. ಪಚ್ಚೆಯ ಮುರ (ಮಾನಸೋ, ಮಂಜುಳ, ವಿಮುಳ, ವೇಣಸ HIÅ.). ಬಾಳಮೂಡ ಪಚ್ಚೆಯ ಧೂಮಿ (ವೇಣಸ್ವತ್ Nr.). — ಪಚ್ಚೆ ಮುಚ್ಚಿಸು. To tattoo (My.). — ಪಚ್ಚೆತಿಲಕ. A tattooed perpendicular line on the forehead (My.). — ಪಚ್ಚೆಬೊಟ್ಟು. A tattooed round mark on the forehead (My.).

ಹಚ್ಚೆ haccĕ. 2. = ಹೆಚ್ಚೆ 2. A bamboo-split (My.).

ಹಜಂ hajaṁ. Concealment (My.; H.; ನಿಷ್ಠದ Sl. 455); digestion (My.).

ಹಜಾಮ hajāma. = ಅಜಾಮ. A barber (My.; Mhr., H.).

ಹಜಾಮತ್ hajāmat. Shaving (My.; Mhr., H.).

ಹಜಾರ hajāra. = ಅಜಾರ. A hall, a pavilion (C. Bp. 47, 33; My.; Tē. ಹಜಾರಂ).

ಹಜೀರ hajīra. = ಹಾಜರು. (B. 3, 269; Mhr., H. ಹಜರ, ಹಾಜರ).

ಹಜೂರು hajūru. = ಹುಜೂರು. Royal presence, the presence of a superior authority, as of a judge, collector, etc.; the principal collector's office (My.; M.; Mhr., H. ಹುಜೂರ). — ಹಜೂರುಕಚೇರಿ. The principal collector's office (My.). — ಹಜೂರುಜಮಾಬಂದಿ. The yearly jamābandi made by the principal collector (My.).

ಹಜ್ಜೆ hajje. = ಪಜ್ಜೆ, etc. (Bh. 1, 5, 5; Tē.). — ಹಜ್ಜೆಗೊಳಿಸು, -ಕೊಳಿಸು. To cause to step (Rāv. 6, after 12).

ಹಂಜಿ haṁji. (T. ಪಂಜಾಮು, the general name of the genera of Cyperus or different grasses = ಕೋರ್ಪೈ). — ಹಂಜಿಕಡ್ಡಿ. = ಹಂಜಿಹುಲ್ಲು. (My.; Sl. 89. 165). — ಹಂಜಿಪೊರಕೆ. A broom made of haṁji grass (My.). — ಹಂಜಿಮೀಸೆ. -ಮೀಸೆ. An awn of haṁji grass (My.). — ಹಂಜುಹುಲ್ಲು. = ಉಂಜಿಹುಲ್ಲು, ಉಂಜುಹುಲ್ಲು. (My.; ಧೂಪಿಕ, ಧೂಸ್ಯಕ Sl. 405).

ಹಂಜೆ haṁje. = ಪಂಜೆ. (Bp. 43, 8).

ಹಂಜಿಕೆ haṁjikĕ. 1. Sharing, dividing, distributing (My.).

ಹಂಜಿಕೆ haṁjikĕ. 2. = ಅಂಜಿಕೆ, ಹಂಜು 3. An expedient, a means, a scheme, a plan (C.; ಯುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿ, ಸಾಧನ, ಉಪಾಯ G.; B. 2, 38. 53; 3, 23; *cf.* ಪಸುಗೆ). — ಹಂಜಿಕೆ ಪೆಗೆ. To devise a plan (B. 1, 16; 5, 219). — ಹಂಜಿಕೆ ಮಾಡು. To make use of an expedient; to form or devise a plan (B. 2, 30; 4, 175; 5, 191).

ಹಂಜಿಕೆಗಾಱಿ haṁjikĕ-gāṟi. A contriver, etc. (My.).

ಹಂಜಿಗ haṁjiga. An elephant-driver (ಮಾವುತಿಗ Ct. I, 18).

ಹಂಜು haṁju. 1. = ಹಚ್ಚು 3, etc. ಮಾಂಸಮಯ ಹಂಜುಮು ಮಂಜಿಸಿಳ್ಳಂ (Mr. 380, o. rs. ಹಚ್ಚುಸಿಳ್ಳಂ, ಪಚ್ಚಸಿಳ್ಳಂ).

ಹಂಜು haṁju. 2. . ಅಂಜು 1, ಪಂಜು 1. To divide, to share, to distribute (C.). ಆ ಇಬ್ಬರು ಮುಳ್ಳು ಪಡೆಗೆ

ಅಮ್ಮು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಣು, ವೀಜಿಯನವರು (B. 2, 25). ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂರು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ! (5, 15). ಇದ್ದ ದಸ್ತು ಒತವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಣು, ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆವಮೊಳಗಿನದೊಸ್ಸು ದೇಗುಲದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು (3, 100). ಶ್ರೀಮನ್ಮಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಕಸ ಕೊಣ್ಣು, ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟು (5, 89). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಪ್ಪಿರಾದರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ.—ತಿರುಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬೀದಿ ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ.—ಹಂಚಿದ ವನಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಉಬ್ಬಿಯಲಿಲ್ಲ.—ಹಂಚಿದವಗೆ ಹಲ್ಲು ಬಾಯಿ (ಉದ್ದಿವ ನು, Prvs.).

ಹಂಚು hañcu. 3. = ಹಂಜಿಕೆ 2. (Bp. 51, 54).

ಹಂಚು hañcu. 4. = ಅಂಚು 2, ಹೆಂಚು. A tile; the half of a maḍakē used for eating and parching (My.). ಹಂಚಿನ ಓಡು (ಕರ್ನಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟ Nr.). ಹುರಿದ ಹಂಚು (ಅಮ್ಮುರೀಜ Mr. 211). ಹುರಿಯುವ ಹಂಚು (ಅಮ್ಮುರೀಜ, ಧಾನ್ಯ Sl. 308). ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಂಚು ಹಾಕುವದು (B. 3, 58). ಹಂಚು ಹೊಚ್ಚಿ, ಬೆಂಕಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಹಂಚು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (4, 121). ಹಂಚಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಕಸಿದರೆ ಕಸ್ತಿ ಆದೀತೆ?—ಹಂಚು ಕಾಣದಿದ್ದವಳು ಕಂಚು ಕಣ್ಣಾರೆ ಮಿನಕ್ಕೆ ಮೂಜಿಕಾವರ್ತಿ ಬೆಳಗಿ ಉಣ್ಣಳು.—ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಗುವವನಿಗೆ ಹರಿದಾಣವು ಯಾಕೆ?—ಹಂಚುವುದ ತನಿ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಗುಸ್ಯಾನು (Prvs.). See Sp. s. ಸಸ್ಯವದ.

ಹಂಜರ hañjara. = ಪಸ್ಪರ, etc. (My.).

ಹಂಜಿರ hañjara. Tbh. of ಪಂಜರ (Śmd. 342; My.). — ಹಂಜರವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. Tbh. of ಹಂಜರವಕ್ಕಿ (Śmd. 380).

ಹಂಜರಿಸು hañjarisu. Tbh. of ಪಸರಿಸು. (ಪಸರಿಸು Śm. 62; ಹಸರಿಸು Kk. 57).

ಹಂಜರಿ hañjara. = ಹಗಡ. A bamboo-split (My.). — ಹಂಜರಿಗೂಳಿ. -ಕೂಳಿ. A fishing-basket made of bamboo-splits (Riv. 5, after 114).

ಹಂಜಿ hañji. = ಪಂಜಿ. A ball or roll of cotton (ಪತ್ರಿಕೆ Mr. 207; My.). 2, = ಪತ್ತಿ, q. v. (My.). ನೂಲಬ್ಬೆಲ್ಲ ಹಂಜಿ, ಕಲಿತ ಬೈಲ್ಲ ಗಂಜಿ (Prv.). — ಹಂಜಿಬತ್ತಿ. = ಹಂಜಿ. (My.).

ಹಂಜೇ hañje. = ಅಂಜೇ. *A vocative particle used in addressing a female attendant or maid-servant* (in the drama).

ಹಟ haṭa. = ಆಟ 3. Tbh. of ಹಠ. Obstinacy; obstinate insisting upon (C.; Mhr.; B. 2, 49. 50). ನೀನು ಮೊಲೆ ಬೀದಿ ಹಟ ಮಾಡಿದಾಗ (B. 1, 24). ಹಟ ಹಿಡಿಯುವವನಿಗೆ ಅನೇಕಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖಗಳು ಉಣ್ಣಾಗುವವು (4, 190). ಹಟ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ, ಮತ ಮಾಜಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾ.—ಸಲಿವದ್ದವನಿಗೆ ಹಟವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹಟಬಡಿ. Obstinate insisting upon and contending for; importunity (S. Mhr.; Mhr. ಹಟಬಡಿ). — ಹಟಮಾರಿ. An obstinate, stubborn person (My.; B. 2, 49; 4, 76). — ಹಟ ಮಾರಿತನ. Obstinacy, stubbornness (My.; B. 2, 50). — ಹಟಮಾರಿ. An extremely stubborn person (My.; Mhr.). ಹಲುಮಾರಿಯು ಸಂಗಡ ಹಟಮಾರಿ ನೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಟಗಾತಿ haṭa-gāti. An obstinate, stubborn female (My.).

ಹಟಗಾರ haṭa-gāra. An obstinate, stubborn man (My.).

ಹಟಿಕೆ haṭikē. = ಹಟಿಕೆ, etc. See ಆಟಿಕೆ.

ಹಟಿಗೆ haṭigē. = ಹಟಿಕೆ, ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಆಟಿಗೆ.

ಹಟ್ಟ haṭṭa. = ಅಟ್ಟ 3. *A market*, a movable market.

ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ haṭṭa-vilāsini. = ಅಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ. Dallying in market-places: a wanton woman, a prostitute. 2, *a sort of perfume.*

ಹಟ್ಟಿ haṭṭi. = ಅಟ್ಟಿ 1, ಪಟ್ಟಿ q. v., ಪಟ್ಟಿ 3. (Bp. 60, 28. 29. 45; C.). ಬೀದಿಪಲಾಗ ಹಟ್ಟಿ (ಗೋಸ್ಥಾನಕ Nr.). ಹಟ್ಟಿಯು ಅಂಗಳ (ಅಂಗಣ, ಪತ್ಯರ, ಆಜರ Sl. 110). See ತುಪ್ಪ-. ಹಟ್ಟಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಮನ ಕಟ್ಟಿಸ್ಯಾನೇ?—ಹಟ್ಟೀಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ಪ್ರಯತ್ನಿಕೆ ಕೊಣ್ಣಾದ್ದಲ್ಲ.—ಪರಮಗತಿಯೆಮ್ಮದು ನೆರಮನೇ ಹಟ್ಟಿಯೋ?—ಬಿಟ್ಟು ಯಾಳು ಆವರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ವಾರದೇ?—ಮುಟ್ಟು ತಿಳದ ಪ್ರಾಯಿ ಹಟ್ಟೀಲಿ ಇದ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ಹಟ್ಟಿ haṭṭi. A petty market or fair (Sk.).

ಹಟ್ಟಿಕಾರಿ haṭṭi-kāra. A herdsman (ಗೋಪಾಲ, etc. Nr.). ಹಟ್ಟಿಕಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿ (ಭೋಜದ Mr. 187).

ಹಟ್ಟಿಕೆ haṭṭikē. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 342).

ಹಟ್ಟಿಗೆ haṭṭigē. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 2, ಪಟಿಕೆ, ಪಟಿಕೆ, (ಪಟ್ಟಿ), ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. An abode. See ಆಟಿಗೆ.

ಹಟ್ಟು haṭṭu. P. p. of ಪಡು.

ಹಟ್ಟೆ haṭṭe. = ಪಟ್ಟೆ 2, etc. Silk, woven silk.

ಹಟ್ಟೆಗಾರ haṭṭe-gāra. = ಪಟಿಗಾರ. A silk-weaver. ಹಟ್ಟಿಗಾರರ ಆಟ್ಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರದೇಪ್ಪನ Nr.).

ಹಠ haṭha. = ಪಟು. *Violence, force* (ಬಲುಮು Hlā.). 2, obstinate insisting upon.

ಹಠಯೋಗ haṭha-yōga. A particular mode of abstract contemplation, forcing the mind to abstain from external objects (as by standing on one leg, holding up the arms, etc.). (My.).

ಹಠಾತ್ haṭhāt. By force, forcibly, with precipitation, suddenly (My.). — ಹಠಾತ್ಕಾರ. Suddenness, etc. (My.).

ಹಡಕ haḍaka. = ಪಡುಕ. One who has or has had sexual intercourse. See ಕುಣ್ಣ-.

ಹಡಗ haḍaga. = ಪಡಗು, etc. (C.; B. 4, 223; 5, 128. 201). ಹಡಗದ ಪಾಳ (ಆರಿತ್ರ, ಕಪ್ಪ G.). ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ತೆಗದ ಉಪಯೋಗ ಏನಾದರೆಗೆ ಸಣ್ಣಾಯ.—ಹಡಗ ಮುಡಿದು ಹೋಯಿತು, ಮುಡಿದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು.—ಹಡಗ ಹಡಪಲ್ಲು, ಮುಡಿದ ರಾಣಿಯಲ್ಲು (Prvs.).

ಹಡಗು haḍagu. = ಪಡಗು, etc. A ship, etc. (ಯಾನ ಪಾತ್ರ, ಪೋತ Nr.; ಪೋತ, ಪೈತ್ರ, ಪ್ರವಹಣ Mr. 407; ತಾರಣ, ಪೈತ್ರ Nn. 28; ತರ್ಪು, ಸುಪೈತ್ರ 119; ಕೂಪ, ಪೈತ್ರ 152; ಪ್ರ, ತರಣಿ, ತರಿ Sl. 83; ಪ್ರಾಪ, ಯಾನಪಾತ್ರ G.; C.; B. 3, 116). ಹಡಗಿನ ಮುಖ (ಕೋಟಿಪಾತ್ರ Mr. 408); ಹಡಗಿನ ಪಿಸ್ಸು (ಮುಕ್ಕಣ 408); ಹಡಗಿನ ಆಡಿಪ ಆಟ್ಟಣಂ (ತರಣ 408); ಹಡಗಿನ ಇಪ್ಪೆಸೆ (ಮುಂಗ, ಪುರಿಂಗ 408). ಹಡಗು ನಡಿಸುವವನು (ಕರ್ಣಧಾರ, ಪ್ರಾವಿಳ Sl. 84); ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ಗಡ (ಪ್ರಾಪದಣ್ಣ, ಕ್ಷೇಪಣಿ 84). ಹಡಗುಗಳ ಧೇಪ (ಪಾಪು Ct. I, 77).

ಹಡಗು haḍagu. See ಪಡಗು.

ಹಡಣ haḍaṇa. (Śmd. 109).

ಹಡತ haḍata. The act of bearing or bringing forth (My.).

ಹಡದಿ haḍadi. = ಅರಿಪಿ, etc. (S. Mhr.; Tē. ಪಸುಪು).

ಹಡದು haḍadu. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡ.

ಹಡದೆ haḍadē. An annual allowance of grain or money to carpenters, washermen, barbers, etc., looked upon as their pay (My.).

ಹಡಪ haḍapa. = ಅಡಪ. A small bag, etc. (ವಿತ್ತರಪ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹ Mr. 285; Bp. 1, 46; 12, 10). ಹಡಗ ಹಡಪಲ್ಲು, ಮುಡಿದ ರಾಣಿಯಲ್ಲು (Prv.).

ಹಡಪಗಾರಿ haḍapa-gāra. A barber (ಕ್ಷಾವರಿಗ G.).

ಹಡಪವಳ haḍapa-vaḷa. = ಅಡಪವಳ. (Riv. 14, after 41).

ಹಡಪಾಳಿ hadapa-āḷi. A servant who prepares and furnishes the betel with its ingredients; a barber (ತಮ್ಮಂ Ct. I, 25; ಉದಯಾದಿ II, 117).

ಹಡಪಿಗ hadapiga. = ಅಡಪಿಗ. A man who carries his master's betel-nut pouch; a barber. (Bp. 47, 35; 59, 26).

ಹಡಬೆ hadabĕ. = ಅಡಬೆ. — ಹಡಬೆ ಬೀದು. To go stray and be vicious, as cattle (My.).

ಹಡಲ hadala. = ಪಡಲ, etc. Tbh. of ಪಡೋಲ. (ಕೋಪಾತ, ಪಡೋಲಿ Hiḷ.; My.).

ಹಡಲಿಗೆ hadalagĕ. = ಅಡ್ಡಿಗೆ q. v., ಹಡಲಿಗೆ, ಹಡ್ಲಿಗೆ, etc. Tbh. of ಪಡಲಿಗ (Śmd. 338). A flat round basket, etc. (My.).

ಹಡಲಿಗೆ hadaligĕ. = ಹಡಲಿಗೆ, etc. (My.).

ಹಡಹು hadahu. See ಹಡಗು.

ಹಡಿ haḍi. 1. = ಹಡೆ, etc. To get, etc. ಹಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬ್ಬ, ಪ್ಪಾದ್ಯ, ವಿಕ್ಷ, ಧಾವಿತ, ಆಸಾದಿತ, ಧೂತ Nr.). ದಳವು ದಪ್ಪವು ಆಗಲಪ್ಪು ಇದ ದೀಕು, ಕಾಸು ಮೂಡು ಕೈಯ ಹಡಿಯ ದೀಕು (Prv.).

ಹಡಿ haḍi. 2. = ಪಡಿ 3. A door. ಹಡಗೆ ಅಡ್ಡಲಿಕ್ಕುವ ಆಗುದ (ಆಗರ Nr.).

ಹಡಿಕಿ haḍiki. 1. A woman who has been embraced sexually (My.).

ಹಡಿಕಿ haḍiki. 2. A stinkard, a stinker (Bp. 51, 53).

ಹಡಿಕೆ haḍikĕ. (Śmd. 248). A disagreeable smell, stench (Abhâ. 2, 32). — ಹಡಿಕೆಪಾತ. Stench. ಮುಡಿಯೆ ಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಹಡಿಕೆಪಾತ ಪೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹಡಿಕೆ ಪಾಡು. To stink (Bp. 32, 54).

ಹಡು haḍu. = ಪಡು 3. To embrace sexually. P. p. ಹಟ್ಟು (My.).

ಹಡುಕ haḍuka. = ಹಡಕ. (My.).

ಹಡುಕು haḍuku. (= ಹಡಿಕೆ). An ill smell (*cf.* ಹಸು ಳು). — ಹಡುಳುಪಾತ. Stench, as of drains, closets, bad sores, urine, the mouth, etc. (My.).

ಹಡೆ haḍĕ. = ಪಡೆ 1, q. v. To get; to incur, etc.; to acquire, to gain, to obtain; to obtain as price, to fetch;—to bear, to give birth to (C.); to generate, to procreate (Bh. 1, 8, 57). P. pa. ಹಡದು, ಹಡದು (Bp. 38, 73; 40, 27). ಪರ್ಣಂಗಳ್ ಉತಾ ರಾಜ್ಯಾಪುರ್ಣತೆಯನ್ ಆ ಳಕಾರಮ್ಮುರೆಗಂ ಪಡೆವುವು (Śmd. 11 Cm.). ಆವಪಾನೊಬ್ಬನು ಪಡೆಯಲು ಪಟ್ಟೆ ವಿಷ್ಣುವನುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗುರುವಿನತ್ತ ನಿಷ್ಠೆ, ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮಗಳನ್ನು, ಪಡೆಯಲು ಪಟ್ಟೆ ಆಸುಕ್ಷೈಯನುಳ್ಳ ಆತನು ಸಮಾರ್ಯತ್ವನೆನಿಸುಗುಂ (Nr.). ಪುಣ್ಯವ ಪಡೆಯ ದೀಕೆನ್ನು, ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸಾದಿಳಂಗಳು (ನಿಯಮ, ವ್ರತ Nr.). ಪಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಅರಿಷ್ಟ Mr. 198). ಆಳ್ ಧಾಮ ಕೊಣ್ಮು, ಅಳ್ಳಗೆ ತಿಳುಹಿಸದೆ, ವಿನ ತುಮ್ಬಿದ ಬಿಬಿಳ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಒಸ್ತು ಳದೆಗೆ ಪೋಗಿ, ಪಡೆದಳು (B. 5, 158). ಪಡದ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಪಾಣಿತಪದ ದೆಪ್ಪಕ್ಕೆ ಏನಿಲ್ಲ ಪಡ ಮೊರೆಯುವದು (5, 304). ಪಡದದ್ದು ಪಡದಪ್ಪಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ, ಳದೆಗೆ ಬಪತಪ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪಾವು ಪಡದದ್ದು ದೀರಿ ಪೊಪ್ಪಳು.—ಳೂಸು ಕಾಸು ಪಡೆಯದು, ಪೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Bp. 28, 12. 19; 40, 45.

ಹಡೆಯುವಿಕೆ haḍĕyuvikĕ. = ಪಡೆಯುವಿಕೆ. Bearing, bringing forth, etc. (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ, ಪಡುವಿಕೆ Sl. 300).

ಹಡ್ಲಿಗೆ haḍligĕ. = ಅಡ್ಡಿಗೆ, ಪಡಲಿಗೆ, etc. (My.).

ಹಡ್ಲು haḍlu. = ಅಡ್ಲ 2, etc. Mud (My.).

ಹಣ haṇa. (= ಪಣೆ 1?). — ಹಣಳ್ಳು. The coarse stones or particles that in winnowing appear on the mōra (My.).

ಹಣ haṇa. = ಪಣ 2. Money (ಪಣ Nr.; C.); four aṇes and eight kâsus (My.); wealth. ಹಣದ ಬಿಚ್ಚಿ (ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ Sl. 299); ಹಣದ ಆಸ್ತಿ (ದ್ರವ್ಯ, ವಿತ್ತ, etc. 330). ಹಣಕ್ಕೊಡ್ಡಿಸವಿ ಪ್ಪಣಕ್ಕೊಸ್ಸು ಬೇಳೆಯು ತ್ರಿಣಯನ ಮುಳುಬೆಡಾದರಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಬೆಸಳೆಯುವ ಬಿಡಸು (see Sp. s. ಬೆಸಳೆ). ಹೊಸ್ಸು ಹಣವುಗ್ಗೆಸಗೆ, ಸಾಯುವಾಂಸು (Dp. 4). ಹಣವಿಲ್ಲ ರುಣ ಆಗುವದು, ಗುಣವಿಲ್ಲ ದೋಷ ಆಗುವದು.—ಹಣವುಳ್ಳವನ ಹೆಣ್ಣತಿಯಾದರೂ ರುಣವಿಲ್ಲದ್ದೇ ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಹಣವಿಲ್ಲವನಿಗೆ ಗುಣವಿಲ್ಲ, ಗುಣವಿಲ್ಲವನಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ.—ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣ್ಣಕ್ಕನ ಳದೆ.—ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಣ ಪಾಯ ಬಿಡುವ್ತದೆ.—ಹಣವಿಲ್ಲದವಗೆ ತಿರುಪತಿ, ಗುಣವಿಲ್ಲದಗೆ ಕಾಶೀರಿ.—ಹಣ ಳ್ಳುವವನ ಹತ್ತರ ಹೋಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೊಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿಲ್ಲರೂ ಳಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ಪ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.—ಮನವಿಲ್ಲದೆ ಳಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ದರಹವಿಲ್ಲ.—ಮೊಳ್ಳಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಬಾಗ್ಲೆ ಸ್ಥರೆ ಅಳ್ಳ ಸಾಣ್ಯಾಳೇ?—ಳತ್ತೆ ಚತ್ರಗಾಣಿನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟುಗಾಣಿನ ಮಿಣ್ಣ, ಬಿಡಣೆ ಪಾಸಪೋಗನ ಮಿಣ್ಣ (Prvs.). ದೊಪ್ಪ ಮನುಸುಳ್ಳರೂ ಶ್ರೀಮನ್ತರೂ ಆದಲಿಗೆ ಬಪಳ ಹಣವನ್ನು ಇಣಾಮು ಕೊಟ್ಟರು; ಆವಳ ದಯಗುಣಳ್ಕೆ ಹೊರವನಿಳಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪಟ್ಟು ಹಾಕಿ, ಆ ಹಣವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು (B. 5, 157). See Bp. 28, 5; 29, 15. — ಹಣವಡ್ಡ. -ಅಡ್ಡ. A haṇa and an aḍḍa, *i. e.* seven aṇes (My.). ಹಾಡಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣ ಹಾಗ), ಬೀಡಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಪರಿಯಳ್ಳೆ ಪಣ್ಣಿ ಹಣವಡ್ಡ.—ಹಾಡಿ ಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡಳ್ಕೆ ಕೊಣ್ಮು ಕೊಣ್ಣರು (Prvs.).

ಹಣಕಿಸು haṇakisu. = ಅಣಕಿಸು, ಅನಕಿಸು, ಹಣಕಿಸು (My.).

ಹಣಕು haṇaku. = ಹಣಕು, etc. To look slyly, to pry. ಹಣೀಲಿಲ್ಲದ್ದು ಹಣಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಹಣಕಿ ನೋಡು. To peep, to look slyly. ಆ ಮುಮುಕಿಯು ಮಿಟ್ಟಿದೆಯ ಳಗೆ ಹಣಕಿ ನೋಡಿ (B. 3, 51).

ಹಣಗಾತಿ haṇa-gāti. A wealthy woman (My.).

ಹಣಗಾರ haṇa-gāra. A wealthy man (My.). ಮಾತಿಮಗಾಪ್ಪ ಹಂಗು ಹಣಗಾಪ್ಪನಿಗೂ ದೀಕು (Prv.). ಹಣಗಾರಿರುವ ಸ್ಥಳ (ಪದ್ಮಿ Sl. 109).

ಹಣಜಿ haṇaji. = ಹಣಜೆ. See ಬಿಳೆ-.

ಹಣಜೆ haṇajĕ. N. of a plant (ಇಳ್ಳಳೆ Mr. 110; T. ಅರಿಕ್ಕ is = ಕಾಗದುಲ್ಲಿಗೆ). — ಹಣಜೆಹುಲ್ಲು. A common grass, Setaria verticillata Beauv. (Z.).

ಹಣತೆ haṇatĕ. = ಹಣತೆ, etc. (My.).

ಹಣಬೆ haṇabĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (My.).

ಹಣವಂತ haṇa-vanta. A rich man (My.; B. 3, 96).

ಹಣವು haṇavu. = ಪಣ. ಹಣವಿನ ಆಸೆ (Bp. 40, 56). ನಗ್ಗುದು ಬ್ಬಾರು ಹಣವಿನ ಗಗ್ಗರುವ ತಪಳ ಬೇಬೆಯದ್ದಂದಿ ನಡೆದರು; ಗಗ್ಗೆಲ್ಲ ತೆರ್ಪ ಮಾಮಿನ ನಗ್ಗಾರೆ ಗಗ್ಗಾರಿಗೆ ಗಾಣ (Subhâshita kandapadya).

ಹಣಾ haṇâ. (fr. ಹಣೆ 3). = ಹಾಣಾ. Beating. — ಹಣಾ ಹಣೆ. rcit. Mutual beating (My.). — ಹಣಾಹಣಿಜಗಳ. A quarrel accompanied with mutual beating (My.).

ಹಣಿ haṇi. 1. = ಪಣೆ 2, ಪಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಹಣಿಯಲ್ಲುದ ಮೊಳೆ ಬಳ್ಳಿ ನಿಮಗಳ್ (ಗುಲ್ಮ Nr.). — ಹಣಿಗೊಂಪು. -ಕೊಪ್ಪು. The forked branch which issues from that part of the stem (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಖೆ Nr.).

ಹಣಿ haṇi. 2. = ಪೆಣೆ 1, etc. To twist, etc. (*only* in Sl.). ಹಣಿಯುದ್ ಬಟ್ಟು ಇದೆ (ಪೇಣಿ, ಪ್ರಪೇಣಿ Sl. 216); ಕುದುಳು ಹಣಿದ ಇದೆ (ಇದೆ 415).

ಹಣಿ haṇi. 3. To beat (Grj. 2, after 106; Bh. 1, 6, 4; 8, 3, 8); to beat thin, to sharpen by beating, as a sickle (My.); to beat or cut off (RAm. 3, 7, 12). 2, to be hurt (B. 4, 131; Mhr. ಹಣಣೇ, to strike, beat; to cut up; to kill).

ಹಣಿ haṇi. 4. = ಹಣೆ 3, etc. The forehead (ಗೋಧಿ G.; B. 3, 24).

ಹಣಿಕಿಸು haṇikisu. = ಹಣಕಿಸು, etc. (My.).

ಹಣಿಕು haṇiku. = ಇಣಕು, ಹಣಕು, ಹಣಿಸು, ಹಣುಸು 1, ಹಣಂಗು, ಹಳುಂಗು, ಹಿಣಿಕು. To look slyly, etc. ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಹಣಿಕಿದರೆ ಆದೀತೆ? (Prv.). — ಹಣಿಕಿ ನೋಡು.= ಹಣಕಿ ನೋಡು, q. v. (My.; B. 5, 39).

ಹಣಿಗು haṇigu. = ಹಣಿಕು, etc. To look slyly, to lurk. ದ್ಯುಗಂಧ ಹಣಿಗಿದರೆ ಹರಿಣಂಗೆ ಗೆಲುವೆ? (Bh. 1, 8, 40).

ಹಣಿಗೆ haṇigĕ. = ಅಣಿಗೆ 1. A comb (ಕಂಚತ, ಕೇತಮಾರ್ಜನ Hlā.; ಪ್ರಸಾಧನ, ಕಂಚತಿಕೆ Nr.; ಕೇತಮಾರ್ಜನ, ಕಂಚತ Mr. 208; My.). 2, a comb, *i. e.* one of the clusters of fruits, round the fruit-stalk of a plantain (B. 2, 37). — ಹಣಿಗೆಯ. -ಆ 3. A man who makes combs for weavers (S. Mhr.).

ಹಣಿತೆ haṇitĕ. = ಹಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣೀತ. (Śmd. 345 Mḍb.; My.; ಮುಳ್ಳಳ Sl. 497).

ಹಣಿದ haṇida. (fr. ಹಣಿ 3). Beating, thrashing; a blow, blows (Bh. 10, 4, 48; RAm. 6, 18, 35). — ಹಣಿದ ಪಡಾಸು. -ಆಡು. To beat soundly, to thrash (Bh. 1, 8, 40; J. 18, 7; 25, 23).

ಹಣಿದ haṇida. (Tbh. of ಫಾಣಿತ). The inspissated juice of the sugar-cane; jaggery (ಫಾಣಿತ Hlā.). ಕಾವಲಿಯುಲಿ ಆಯ ಳ (ಫಳ್ಯಗಳು) ಆಯ್ದು ಹಣಿದವಳ್ಳಂ (Mr. 213).

ಹಣಿಸು haṇisu. 1. To cause to sharpen by beating (My.).

ಹಣಿಸು haṇisu. 2. = ಹಣಿಸು. ನೀರು ಹಣಿಸು (ಎದೆ G.).

ಹಣು haṇu. = ಹಣ್ಣು 2. — ಹಣು ಹಣ್ಣುಲು. = ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣುಲು (Bh. 8, 26, 8).

ಹಣುಗು haṇugu. 1. = ಹಣಿಗು, etc. To lurk, etc. (Bh. 2, 2, 105; 3, 13, 27).

ಹಣುಗು haṇugu. 2. Lurking. — ಹಣುಗುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a lurking expression (RAm. 6, 37, 15).

ಹಣುಂಗು haṇuṅgu. = ಹಣುಗು 1, etc. To lurk (Rāv. 5, 94).

ಹಣುಮಣಿಕ್ಕ haṇu-maṇikya. = ಹಲುಮಾಣಿಕ (s. ಹಲು 1). — ಹಣುಮಣಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. A thorny shrub or tree, Flacourtia sepiaria Roxb. (Z.).

ಹಣೆ haṇĕ. 1. = ಪಣೆ 2, ಹಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಪ್ರಧಾನ, ಸ್ಕಂಧ ಎನ್ನುವ ಮರದ ಹಣೆ; ಮರದ ಹಣೆಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). See Kn. s. ಸ್ಕಂಧ.

ಹಣೆ haṇĕ. 2. = ಪಣೆ 3. A haunt or lair of wild beasts (ಮೃಗಹಣೆ Kp. 52; ಮೃಗಮಿರ್ದ ತಾಣ Śm. 31; ಮೃಗ ಪಾಣ 96; Rāv. 5, after 80).

ಹಣೆ haṇĕ. 3. = ಅಡೆ 2, ಪೆಣೆ 1, ಹಣೆ 4. The forehead (ಆಲಿಕ, ಉದಾಟ, ಫಲ, ನೊಸಲು Mr. 318; ನೀಪಕ Hlā.; ಸ್ಫುಟಿಕೆ Mr. 179; ನೊಸಲ್ Śm. 96; ಉದಾಟ, ಆಲಿಕ, ಗೋಧಿ Sl. 214; Bp. 37, 14; 56, 6; J. 11, 41; B. 4, 83; C.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋದಾಮರ ಮುಂಗುರುಳು (ಫ್ರಮರಕ Sl. 215); ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ (ತಮಾಲಪತ್ರ, etc. 226); ಆನೆಯ ಹಣೆ (ಆದಗ್ರಹ, ಉದಾಟ 270); ಹಣೆಯ ಮೂಳೆ (ಪಂಪ 408). ಹಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದು ಹಣೆ ದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ದುಗ್ಗಲಿ ಕುಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಿಂಹಾಸನ ಏ ದ್ಯಾತೇ? (Prvs.). — ಹಣೆಬರಿಟ್ಟು. The form of the forehead (My.). — ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To affix to one's forehead, *i. e.* to use (said contemptuously, My.). ಇಷ್ಟವದು ಕಿ ಸಾವು ಕಾರಣ ಬದುಳು ತಕ್ಕೊಣ್ಣು, ಏನು ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನೆದ್ದುವನ್ನು ಮಣಿಯರು ಆರೋಡಿನ ತಕ್ಕಿಸಿತ್ತು (B. 4, 170). — ಹಣೆಗೆ ಬರು ಕೊಳ್ಳು. = ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಹಣೆಗೆ ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು. = ಹಣೆಗೆ ಬರು ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಹಣೆಬರಹ. The writ on (a person's) forehead: destiny, fortune (C.). — ಹಣೆವಾಸ. = ಹಣೆಬರಹ. (My.; ಪ್ರಾರಬ್ಧ Cb.). — ಹಣೆಬೊಟ್ಟು. An ornamental or sectarial round mark on the forehead (ಆಲಾಗ, ತಿಲಕ Sl. 409). — ಹಣೆಮುಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು (or ಮೆಟ್ಟು). To cause the forehead to join or touch another's feet (in greeting, Bp. 48, 30; 61, 60). — ಹಣೆಹಗ್ಗ. A rope tied to a bullock's forehead (by which it is guided, C.).

ಹಣ್ಟಿಗೆ haṇṭigĕ. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಆಹಾರಟ್ಟಿಗೆ.

ಹಣ್ಡ haṇḍa. 1. = ಹಣ್ಣ. (Śmd. 342 Mḍb.).

ಹಣ್ಡ haṇḍa. 2. (Tbh. of ಪಾಣ್ಡು?). — ಹಣ್ಡ ಬಣ್ಣ. rel. A certain colour of a pigeon (B. 3, 113).

ಹಣ್ಡಾ haṇḍā. = ಉಣ್ಡೆ (see additions), ಹಣ್ಡೆ. A large metal pot or boiler, an open-mouthed metal vessel in general (My.; Mhr.), exceptionally made of glass (B. 4, 225 as ಹಣ್ಡೆ). Locative ಹಣ್ಡಾದಲ್ಲಿ (My.).

ಹಣ್ಡಿ haṇḍi. A small cooking pot (My.; Mhr. ಹಣ್ಡೇ). — ಹಣ್ಡಿಬಾಳ. A man who eats his food from the haṇḍi in which it has been cooked: a voracious fellow (My.).

ಹಣ್ಡೆ haṇḍĕ. = ಹಣ್ಣಾ, etc. (My.; B. 4, 52). ಕಾಮನ ಹಣ್ಡೆ (G. 127); ಧೂಳಾದರ ಹಣ್ಡೆ (579). ಹಣ್ಡೆ ತುಬ್ಬು ನೀರು ಮಿಣ್ಡರೂ ದುಣ್ಡೇ ಕೂಡಲು ವೆಳೆಯದೇ ಇಲ್ಲ.—ಹಣ್ಡೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮುನ್ನೆ ಉಣ್ಣದೆ ಬಿಡಳು.—ಹಣ್ಡೇ ನೀರು, ದುಣ್ಡೇ ಆಡಿಗೆ.—ಹಣ್ಡೇ ಮಾಡಿ ಬೇಡ, ದುಣ್ಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಬೇಡ.—ಹಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ, ಹಿಣ್ಡೆಸಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಣ್ಡೇ haṇḍē. (= ಹಲೆ?). *A vocative particle used in addressing a female of inferior rank.*

ಹಣ್ಣಿ haṇṇi. = ಹಣ್ಣೆ. The sunflower, Heliotropium indicum Lin. (ಕ್ಷೀಪಸ್ಯನಿ, ಫಲಮಣ್ಣಿ Nr.).

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 1. = ಪಣ್ಣು 1. To make ready, etc. (Bp. 60, 21; J. 7, 29; 18, 60). ಹಣ್ಣಿದ ಆಸೆ (ಸಜ್ಜಿತ, ಕಲ್ಪಿತ Hlā.). ಹಣ್ಣಿಮುದು (ಆಸೆ, ಸಜ್ಜಿತ, etc. Mr. 156); ಆತಿಯುಪ್ಪಮಂ ಪಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿರೆ (ಪ್ರಾಜಿತ 466). *Cf.* ಹಸಿ 3.

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 2. = ಪಣ್ಣು 2, etc., ಪಣ್ಣು. A ripe fruit, etc. (ಪ್ರಸೂನ, ಫಲ Sl. 488; Bp. 18, 16; J. 6, 31; C.). ಪತ್ತಾ ಉದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್ Sl. 120); ದ್ರಾಕ್ಷೇ ಹಣ್ಣಿನ ಪೆಣ್ಣ (ಮಾಧ್ವೀಕ 347); ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಣ್ಣಿನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಿರುವ (ಸಿತ, ಪಕ್ವತ, ಪಾಕ, ತೇಜಿತ 378). ಹಣ್ಣು ಮಾಲೆ ಹಾಲಲ್ಲಿ ಪಿಡ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮೋಡದ ಒಸ್ಪು ಕಲ್ಲು, ಬಣ್ಣದ ಒಸ್ಪು ಹಣ್ಣು.—ಹಣ್ಣು

ತಿನ್ನದ ಸುಣ್ಣಗೆ ಆದ, ಸಿಪ್ಪೆ ತಿನ್ನದ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಣ.—ಹಣ್ಣೆಸ್ಸು, ಶಲಭ ಪೀಡದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೊನ್ನನ್ನು ಹಣ್ಣಾದ ಮರಗಳನು ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣ್ದು, ಮನದಲ್ಲಿ ಬಯಸದಿಪ ಅಣ್ಣಂಗ ಳಾರು? (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ರಿಣವ ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮುಣ್ಣುವಾರ್! (Sp.). — ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕು. To put to ripen, to make ripe (G. 10). — ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A ripe pod vegetable (My.). ಅವನನ್ನು ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ನೀರುಗಾಯಿ ಮಾಡಿದರು, they thrashed him soundly (My.). — ಹಣ್ಣುಬಾರು. -ಬಾದು. To become a ripe fruit or ripe (Sl. 380). — ಹಣ್ಣುಮುಪ್ಪಿಗ. A man broken and ripe with age, a very old man (My.). — ಹಣ್ಣುಮುಪ್ಪಿತಿ. Such a woman (My.). — ಹಣ್ಣು ಬರಿ. -ಪರಿ. To come up to maturity, to become ripe (B. 3, 37). — ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪುಳು. = ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪುಳು. (B. 3, 37). — ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪುಳು. = ಪಣು ಹಪ್ಪುಳು. relt. (Rām. 5, 8, 29; My.; B. 5, 296). — ಹಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. An old leaf, a full grown leaf. ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವಮು (Prv.).

ಹಣ್ಣುವ haṇṇuva. Making ready, equipping, etc. ಕಳ್ಳನ, ಸುಟ್ಟನ ಎಸ್ಟೊಡೆ ಆಕೆಯು ಹಲ್ಲಣಿಸುವುದು; ಹಣ್ಣುವಮೆನ್ನೂ, ಎಪ್ಪರು (Nr.).

ಹಣ್ಣೆ haṇṇe. = ಅಣ್ಣೆ 4, ಪಣ್ಣೆ. The sunflower (ಸಿರಣ್ಣೆ, ಮಧುಮೂರಿ Mr. 150; ತ್ರೀಪತ್ರಿನಿ, etc. Sl. 138). 2, the kitchen herb Celosia albida (My.; T. ಪಣ್ಣೆ). ಹಣ್ಣೇ ಸೊಪ್ಪ ಬೇಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹವಿಸನ್ನು ಮುಸು (Prv.).

ಹತ hat. An interjection of contemptuous or angry reproof (My.; Mhr.).

ಹತ hata. Struck, beaten; struck down, *killed, slain;* wounded, hurt; destroyed, ruined; impeded, checked; removed (Abh. P. 3, 60); *disappointed;* deprived of, bereft of, destitute of; miserable. 2, striking; killing; hurting.

ಹತಕ hataka. Miserable; *ill-bred, bad* (In general, ಕೆಟ್ಟವರ Mr. 239).

ಹತಾಹತಿ hatā-hati. Mutual striking (J. 27, 6. 10).

ಹತಿ hati. = ಆತಿ 2. Striking; killing; destroying; removing; a stroke, a blow. See *e. g.* ಉಪ-, ಪದ-, ಸಂ-; J. 3, 31; 12, 48.

ಹತೋಟಿ hatōṭi. = ಅತೋಟಿ. (Tbh. of ಹಸ್ತವರ್?). Subjection, control (My.).

ಹತೋದ್ಧೂತ hata-uddhūta. Raised by striking or blows (J. 22, 1).

ಹತ್ತ hatta. = ಹವ್ವ. The state of joining or fitting close; closely. 2, all, togother. — ಹತ್ತ ಕಟ್ಟು. To tie tightly, as a necklace, etc. (My.). — ಹತ್ತಕ ದಕು. An ear-ring which fits close to the ear (My.; Sl. 218). — ಹತ್ತ ಕಾಸು. To heat thoroughly (My.). — ಹತ್ತ ಕೆಡು. To be completely ruined or spoiled (My.). — ಹತ್ತ ತಪ್ಪಿ. To beat all (fruits) off (from a tree); to strike off all (that is above the level of the top in measuring, My.). — ಹತ್ತ ಸೇದು. To draw up all things at once (My.). 2, to draw tightly (My.). — ಹತ್ತೊನ್ನೆ. -ಒನ್ನೆ. = ಹತ್ತಕಡಕು. (My.).

ಹತ್ತ hatta. Tbh. of ಹಸ್ತ (Kmd. 378). See ಗಳ-, ತೋರ-, ಮು-, ಮೂ-, ಪರ-, ಪಬ್ಬ-.

ಹತ್ತಡಿ hattaḍi. = ಅತ್ತರಿ, ಹತ್ತಣ್ಣೆ, ಹತ್ತರಿ, ಹತ್ತಿ. A carpenter's plane (My.).

ಹತ್ತಣ್ಣೆ hattaṇṇe. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಹತ್ತರ hattara. = ಅತ್ತರ, ಹತ್ತಿರ, ಹತ್ತಿರು, ಹತ್ತಿರೆ, ಹತ್ತಿಲೆ, ಹತ್ರ. The state of joining: nearness, proximity; near; close by; by (C.). ಆರಸಿರುವ ಪಟ್ಟಣದ ಹತ್ತರವೇ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕ ಊರು ಶಾಮಾನಗರ Sl. 106); ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹತ್ತರವಿರುವ ಕೆಳಗಣ ಭೂಮಿ (ಉಪತ್ಯಕೆ 116); ಒಬ್ಬಕ್ಕೊಬ್ಬ ಹತ್ತರ ವಾಗಿ ಪೋಣಿಸರ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ಪಣ್ಣೆಗಳು (ಹಾರ, ಮುತ್ತಾರ 218); ಹತ್ತರದಲ್ಲುದ್ದು (ದೂರ 372). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹತ್ತರ ಬರ ಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 6). ಹಾರುವನು ಆದರು ಹತ್ತರ ಬನ್ನು (2, 28). ನೋಡು, ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಎನ್ಥಾ ಚೆರೋ ಹೂರಿ ಆವೆ! (2, 28). ಆ ಕುರು ದನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ (3, 124). ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ (3, 124). ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಪಾಗಿಲ ಹತ್ತರ ಕೂತು ಕೊಣ್ಣು (4, 176). ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಾತಿ, ಬದಿಕಿದ್ದರೆ ಅಳ್ಳ, ಒಳತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಗೆಣೆಯ.—ಮುತ್ತಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿ ಇದ್ದರೇನು? (Prvs.). See Prvs. s. ಸಲ್ಲ. ಪತ್ತರದಲ್ಲಿ (ಸಾರಸ, ಸಮಾಪ, ಹತ್ತಿರ Nn. 56).

ಹತ್ತರಿ hattari. = ಹತ್ತರಿ, etc. (My.).

ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ hattāhatti. Tbh. of ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ. Hand to hand fight (Bh. 4, 2, 62).

ಹತ್ತಿ hatti. 1. = ಅತ್ತಿ 2, ಪತ್ತಿ, etc. Cotton in the pod, or not cleared from the seed; cotton in general (ಪಿಡವ್ಯ, ಬಾಡರ, ಕರ್ಪಾಸ Hlā.; ಕಾರ್ಪಾಸ, ಪಿಡವ್ಯ, ಬಾಡರ Mr. 128; ಪಿಡುಲ Nn. 107; ತೂಲ Ct. I, 79; C.; B. 4, 26). ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡು (ತುಣ್ಣೆಳೀರಿ, ಸಮುಪ್ಪಾತ್ತೆ, ಕಾರ್ಪಾಸಿ, ಬದರೆ Nr.). ಹತ್ತಿಯಿನ್ನ ಅದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾಡರ Hlā.). ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹೊಲದೊಳಗೆ ಹತ್ತೀ ಬಿತ್ತಿದನು; ಮಯ್ದು ಬೆಳೆದು, ಹತ್ತಿ ಒಡೆದ ಬದಿಕ ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (B. 4, 175). ಹತ್ತಿ ನೂಲು ಬೇಕು, ಮುತ್ತಯ್ದು ಹಾಡ ಬೇಕು.—ಹತ್ತಿ ತೂಗುವಲ್ಲಿ ನೀ ಣಿಕ್ಕೆ ಉವಾಸ.—ಹತ್ತಿಗೂ ಮುತ್ತಿಗೂ ಹಾಕಿದ ಪಣ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಾರದು.—ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜಿಲ್ಲ, ನಿನಗೊನ್ನು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ.—ಹೊಲದ ಹತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲೇ! ನಿನಗೆ ಬೊದು ಉಣ್ಣ, ನನಗೆ ಮಾರುವ್ದ! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹತ್ತಿಕಾಯಿ. An unripe cotton pod (My.). — ಹತ್ತಿಕಾದು. Cotton seed (C.; B. 2, 19; 3, 17). — ಹತ್ತಿಗಿಡ. The Indian cotton plant, Gossypium herbaceum Lin. (ಕರ್ಪಾಸಿ G.; ತುಣ್ಣೆಳೀರಿ, etc. Sl. 150; My.). — ಹತ್ತಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. Ruin or waste of cotton. ಬತ್ತಿ ಹೆಪ್ಪ ವನು ಹತ್ತಿಸಿದ ಫಲವೇನು? ನಿತ್ಯ ನೆರಿಗೊಳವೆ ಧರಿಸುತಿರದೆ ಆ ಧರೆ ಹತ್ತಿಗೇಡೆನ್ನ (Sp.). — ಹತ್ತಿ ಪಿಡಿಸು. To pull off or pluck cotton (B. 4, 175); to dress cotton (My.). — ಹತ್ತಿಬೀಜ. = ಹತ್ತಿಕಾದು. (My.). — ಹತ್ತಿಬೆಳೆ. A cotton crop (C.; B. 4, 26).

ಹತ್ತಿ hatti. 2. Nearness, proximity. ಹತ್ತಿಗೆ ಆಯ್ದು ನ್ನು (Bp. 46, 8). *Cf.* ಹತ್ತ.

ಹತ್ತಿಗ hattiga. A man who is near, a companion (Bh. 7, 5, 2).

ಹತ್ತಿರ hattira. = ಹತ್ತರ, etc. (ಆರಾತ್, ಸಮಾಪ Sl. 467; ಅಭಿತಸ್, ಸಮಾಪ 470; Bp. 32, 28; J. 25, 58; 26, 21). ಸಮಾಪ ನಿಕಟ ಅನ್ನ ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟ, etc. ಎಮ್ಬಿವ ಹತ್ತಿರದ ಪೆಸರುಗಳು (371). ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರ್ಮಡಂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರುವ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಬಾಹಾಣ); ಕಾಸ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಿಡ ಸಮುಯದೊಳು ಸಮ್ಮುಖವೀ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲವಿ (ವಿಪ್ಪರು Nr.).

ಹತ್ತಿರು hattiru. = ಹತ್ತರ, etc. ಹತ್ತಿರಿದ್ದ ಜೋಡಿ ಇರುವಂ (ಪಂಸರ್ಮ, ಪಂಸಾರ Nr.). ಹತ್ತಿರಿಗೆ (Bp. 18, 61; 26, 25; 32, 58; 44, 10).

ಹತ್ತಿರೆ hattirĕ. = ಹತ್ತರ, etc. (ಸಮುದಾಯ, ನಿಕಟ, ಹಿರುಕ್ Nr.; ಸಾರಸ, ಸಮೀಪ, ಹತ್ತದಲ್ಲಿ Nn. 56; ವಕ್ಷ, ಸಮೀಪ 112; Bp. 39, 39).

ಹತ್ತಿಲೆ hattilĕ. = ಹತ್ತರ, etc. ನತ್ತದೆಮ್ಮುದು ತಾನು ಹಿತ್ತಲದ ಗಿಡ, ನೋಡ! ಮುತ್ತಲ್ಲಿ ನೋಡಿಯುಬಸವೆ, ತಾನಿರ್ದ ಹತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 1. = ಪತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು 1). To join (v. t.), to apply (Bp. 18, 60); to fix on (J. 4, 31); to cause to climb or ascend, to cause to mount or get upon (C.). ಇದನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಬೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಣನು (B. 3, 127).

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 2. = ಹಚ್ಚಿಸು 1, etc. To kindle, to light, as fire, a light (My.). See Sp. s. ಹತ್ತಿಗೆಡು.

ಹತ್ತು hattu. 1. = ಪತ್ತು 1, q. v. To stick to, to adhere; to join (v. t.), to touch (5, 292); to join (one), to follow (J. 22, 36); to apply one's self to (B. 5, 189. 203); to touch, to reach, as a shore (4, 223); to get to: to be got, as a wound (5, 161); to hit, as a ball, etc. (5, 161). 2, to be reached, arrived at or found, as a road, etc. (B. 3, 126; 4, 33. 114). 3, to be required; to take; to suffice (B. 3, 121; 4, 48. 86. 152; 5, 102-124. 141. 171. 226. 306). 4, to be of effect on: to hurt, as strokes, etc. (B. 5, 250). 5, to begin (C.; B. 1, 6. 11. 21; 2, 13. 14; 3, 75. 124; 5, 271). 6, to take root, to fix the root, to begin to grow (C.; B. 2, 22). 7, to rise (Bp. 56, 38); to ascend, to climb, to mount, to scale (C.; B. 3, 15. 21). ನಿಜಗುಣನಿಯು ತನಗೆ ಹತ್ತುವದ್ದು ರೊಟ್ಟೀ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಂಡ್ಡಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಆದರ ವೆಳವದಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಯ್ದು ವರ್ಷ ಹತ್ತುವದು (4, 48). ಎಣ್ಣಾ ದೊಡ್ಡ ಮರ ಬರ ಹತ್ತಿತು (1, 21). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಕವಚ ಹತ್ತಿ (3, 124). ಹೊಂಗಳಲ್ಲು ಹಚ್ಚ ದರೆ ಹತ್ತುವದು (2, 22). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಣಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಮಹಂ (ರಘು, ಸ್ಯಂದ್ರಾರೋಹ Mr. 247). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸವಾರ (ಆಶ್ವಾರೋಹ, etc. Sl. 278). ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಅವ್ವರೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಅವ್ವ.—ನಮುಮರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ.—ಬುದ ಹತ್ತಲಿಯದವರ ನಮು ಪತ್ತಾಯಿನೇ?—ಮರದ ಮಾಳಿಗೆಯೇಱದವರ ಗಡ್ಡಿ ಪತ್ತಾಯಿನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ಹತ್ತವಿಡಿ. — ಹತ್ತಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let mount (B. 3, 125; 5, 289). — ಹತ್ತಿಪರೆ ಮುರುಟುಜ. A species of plant (ತೀಳ್ಳಿ Mr. 145). — ಹತ್ತಿಹತ್ತು. -ಒತ್ತು. To press so as to join well, to press firmly (B. 3, 106; 4, 208); to suppress, as laughter (5, 143).

ಹತ್ತು hattu. 2. = ಪತ್ತು 2. Joining, etc.; climbing, scaling, etc. — ಹತ್ತುಗೋಡ್ಡೆ. -ಕೋಡ್ಡೆ. A fort for scaling (ತೆಮd. 386). — ಹತ್ತಸರು. -ಎಸರು. The water in a cooking pot when so far evaporated that it is nearly exhausted and sticky, as a sign that the rice, etc. is completely done. ಹತ್ತಸರಿಗೆ ಬರು, to be nearly done, as rice (S. Mhr.); to be at the point to die (S. Mhr.).

ಹತ್ತು hattu. 3. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten (ದಶ Mr. 347; Bp. 9, 21; 51, 68; J. 12, 34; 20, 50; 21, 19; 29, 22; C.). ಹತ್ತ ಜಂ (Bp. 35, 32; C.), ಹತ್ತರ, ಹತ್ತಕ್ಕೆ (C.). ಹತ್ತು ವೆರಳ್ (Bp. 53, 56). ಹತ್ತು ವೆರಳಾರಡೆ (48, 17). ಹತ್ತು ಕವೆ (B. 4, 51). ಹತ್ತು ಮುಡಿ (5, 83). ಹತ್ತರ ಕೂಡ ಹನ್ನೊಂದು, ಪದನೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ.—ಹತ್ತರ ಸಾಳ ಮುಮುದೇ ಸದೂಸ.—ಹತ್ತರ ಮಲ್ಲ ಕಬ್ಬಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಡ್ದ.—ಹತ್ತು ಜುಟ್ಟು (*i. e.* men) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ ಬಹುದು, ಎರಡು ತುಮುಬು (*i. e.* women) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ ಕೂಡದು.—ಹತ್ತು ದುಡಿಯು ವದು ಸನ್ನಿಸ್ಪ, ಮತ್ತೆ ಕೂತುವದು ನಿನ್ನಿಸ್ಪ.—ಹತ್ತು ಮುನ್ನಿಯ ಮಾತು ಎಸಾದ ಬೇವ, ರಾಮರಿಗೆ ಬೇವರಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾವ ಬೇವ.—ಹತ್ತು ಮುನ್ನಿಯ ಮುಳ್ಳಕ ತಾಯಿಗೆ ನತ್ತ ಮಗುವಿನ ನೆನಪು ಹೋಗದು.—ಹತ್ತು ಮುನ್ನಿಯ ತಾಯಿ ಬೀದೀಲಿ ಬಿದ್ದು ನತ್ತಳನ್ತೆ.—ಹತ್ತು ಮುನ್ನಿಯ ತಾಯಿ, ಹೊದಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸಾಯಿ!—ಹತ್ತು ಜನೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ನ ಒನ್ನು ಮುತ್ತು ಜನೆಯ ಬೇಳು.—ಹತ್ತು ಜನ ಎಮ್ಮುವದು ಮುತ್ತಿನ ಸದೂಸ.—ಹತ್ತು ಜನ ಹೋದರೂ ಮೃದಂಗಶಬ್ದ ನಿವರ್ಸಿ ಆಯಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಮುಗುವು. — ಹತ್ತಕ್ಕೊನ್ದು ಬೆವಗದೆ. -ಒನ್ದು. Release to one out of ten (My.). — ಹತ್ತತ್ತು. -ಅತ್ತು (*i. e.* ಹತ್ತು). Ten and ten (in a distributive sense (B. 4, 209). — ಹತ್ತನೆಯ. -ಅನೆಯ. Tenth. ಬಾಮುಕ್ಕೆನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಮುಮಂ ನೇದಾರ್ಗಳ್ (ತೆಮd. 288). ಹತ್ತನೇ ಅವತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಬಾಳ್ವದನು (ದಶಮಿ, etc. Sl. 196). — ಹತ್ತು ಅವತಾರ. The ten incarnations of Vishṇu (C.). Mr. enumerates them as follows: ಮುನ್ನ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನೃಹರಿ, ವಾಮನ, ವರಶುರಾಮ, ಹರಿ ರಾಮ, ರಾಮಚನ್ದ್ರ, ಬೌದ್ಧ, ಕಲ್ಕಿ (Mr. 19). — ಹತ್ತು ಹತ್ತು. Ten and ten (in distributive sense, J. 20, 50; 21, 19). 2, ten times ten. ಹತ್ತು ಹತ್ತುಗಳು ನೂಮು, ನೂಮು ಹತ್ತುಗಳು ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರ ಹತ್ತುಗಳು ಆಯುತ, ಹತ್ತು ಆಯುತಗಳು ಲಕ್ಷ (Sl. 327). — ಹತ್ತು ಹದಿನೈದ್ದು. Ten or fifteen (B. 2, 37); etc. — ಹತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು. Ten or fourteen (B. 3, 40); etc. — ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು. Ten or twelve (B. 2, 37; 3, 11. 13. 113); etc. — ಹತ್ತೆಣ್ಣು. -ಎಣ್ಣು. (ತೆಮd. 63). Ten or eight (B. 1, 19; 5, 125); etc. — ಹತ್ತೊಪ್ಪತ್ತು. -ಒಪ್ಪತ್ತು. Nineteen (C.). — ಹತ್ತೊಪ್ಪತ್ತು ಇವ್ವತ್ತು. Nineteen or twenty (B. 3, 100); etc.

ಹತ್ತು hattu. 4. = ಹೊತ್ತು 1, etc. To be kindled, etc. (My.). See Prv. s. ಬೆಗ.

ಹತ್ತು hattu. 5. = ಹೊತ್ತು 3, etc. To be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, etc. (My.).

ಹತ್ತುಗೆ hattugĕ. = ಪತ್ತುಗೆ. Connection, tie (ಕೆpr. 8, 82).

ಹತ್ತೆ hattĕ. Nearness, proximity; near. ಹತ್ತಗೆ ಆಯ್ದುನ್ದು (Bp. 18, 51). *Cf.* ಹತ್ತಿ. — ಹತ್ತೆ ಬರ್. To come near (Bp. 61, 74). — ಹತ್ತೆವಡಿ. -ಹಿಡಿ. To keep near. ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಡಿ'ದು, ಹತ್ತವಡಿದೋಲಯ್ಯ! ಚಿತ್ತದ ಪಡೆದು ಮುದವೇಂ! ಕೊಲ ಭಾಯಿಗ ಹತ್ತಿದವ್ಕಳ್ಳ (Sp.). — ಹತ್ತೆ ಸಾರ್. To come near (Grj. 8, 78; Bp. 2, 21; 60, 50; J. 30, 28).

ಹತ್ತೆಹ hattĕha. Proximity: dearness, friendship (Bh. 1, 6, 46, c. r. ಹತ್ತಯ).

ಹತ್ಯ hatya. Killing, slaying. See ಗೋ-, ಬ್ರಾಣ-, ಭ್ರೂಣ-.

ಹತ್ಯಾದೋಷ hatyā-dōsha. Sin or culpability of killing (J. 2, 24).

ಹತ್ಯಾರ್ hatyār. An instrument, a weapon (ಆಯುಧ, etc. Sl. 286; My.; Mhr., H. ಹತೇರ, ಹತ್ಯಾರ).

ಹತ್ಯಾರ hatyāra. = ಹತ್ಯಾರ್. (ಜೈ ಟೆb.; B. 5, 100. 101).

ಹತ್ಯೆ hatyĕ. ಹತ್ಯಾ. Killing, slaying, slaughter, murder. See ಬ್ರಹ್ಮ-.

ಹತ್ರ hatra. = ಹತ್ತರ, etc. (My.). ಸೂಸಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಡಾ, ಅತ್ತ ಆಗನಸ ಹತ್ರ ಹೋದಕ್ಕೆ (Prv.).

ಹತ್ರಿ hatri. = ಹತ್ತರಿ, etc. (My.).

ಹತ್ವ hatva. The letter ಹ (ಕೆmd. 341. 354. 369).

ಹದ hada. 1. = ಪದ, (ಹಸ). Proper or good state or condition; properness, propriety, proportionateness; proper way, way; the tempered state, or the tempering, or seasoning, of any food, etc.; (tanned state); the right degree of ripeness; sharpness (C.). ಹದ ಮಾಡಿದನ್ನ (ಕ್ಷುತ G.). ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮಾಡುವ ಹದವು ಹ್ಯಾಗಿದ್ದರೆ (B. 3, 45). ನೀಲಿಯು ಮಾಡುವ ಹದವು ಬಹು ಸೋಜಿಗವಾದದ್ದು (4, 54). ಚಿನ್ನವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಹದ ಹ್ಯಾಗಿದ್ದರೆ (4, 105). ಕುಬಿಸತ್ತು ಮೂಡು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ತೊಗಲು ಹದಾ ನೋಡಿ!—ಬೊಣ್ಣಾವ್ಯನ ಳತ್ತಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಕೊಯ್ಯುವದ್ದು ಹದವು (Prvs.). See ಎಳೆ-. ಪಾಲು ತುಪ್ಪ ಉನ್ನ ಮುಪ್ಪಾದವುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕೀ ಕೆಣ್ಣಿದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹದ ವಾಗಿ ಕುದಿಸುವದು (ಕೃತ Sl. 380). — ಹದಕ್ಕೆ ಬರು. To arrive at or reach a proper state, etc. ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಳಸಿತವಾಗಿ ತಕ್ಕದ್ದು ಹದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಹುವ್ವಿನ ಮುಗ್ಗು (ಕುಟ್ಟಿಲ, ಮುಕುಲ Sl. 124). — ಹದಗಳ್ಳಿ. An indurate lump or kernel in the flesh (My.). — ಹದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil the proper state, etc. ಹಲವು ಸಮುಗಾಣರು ಕೂಡಿ, ತೊಗಲು ಹದಗೆಡಿಸಿದರು (Prv.). — ಹದಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper state, condition or manner to be spoiled; to lose the proper state, etc. (used of food, rain, crop, work, words, etc., My.). — ಹದಗೆಯ್. To render proper, to make fit for use, etc. (ಕೆ. Bp. 47, 45). — ಹದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಹದಗೊಳಿಸು. (Bp. 21, 29). — ಹದದಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. An areca nut that has the right degree of ripeness (My.). — ಹದ ಮಾಡು. = ಹದಗೆಯ್. (My.). — ಹದವಿಡು. -ಇಡು. To temper; to sharpen. ಹದವಿಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ನಿತಿತ, ಕ್ಷುತ, ಪಾತ, ತೇಜಿತ Sl. 378). — ಹದವಿಲ್. -ಬಿಲ್. = ಹದವಿಲ್. (Bh. 3, 10, 21, where ಹದವಿಲು). — ಹದವಿಡಿಸು. -ಇಡಿಸು. To boil or vaporize (a thing) so long till it reaches the proper state and then take it from the fire (My.).

ಹದ hada. 2. = ಹದಿ 4, etc. Ten. — ಹದಪಾಲ್ಕು. Fourteen (ಈರೇಡು Ch.).

ಹದಗ hadaga. Tbh. of ಪತಂಗ 1. (T. ಹದಗ). ಹದಗದ ಹುಡಿ (ಪತಂಗ, ಪಲಘ Nr.).

ಹದಡು hadaḍu. = ಹದರ 3. The wrist (Bp. 46, 22). ಮುಂಗೆಯಿಟ್ಟಿನ ಕಿಲುಬೆರಳಿನ ತನಕ ಇರುವ ಹದಡು (ಕರಘ G.).

ಹದನ hadana. = (ಹದ 1), ಪದನು. Properness, etc. ಹದನವಿಲ್ಲದ ಕಡಿನ ಮುದನಗೂ ಆಸಾಧ್ಯ (Prv.). 2, sharpness; sharp (B. 1, 26; 3, 6; 4, 91; 5, 251). ಹದನ ಮಾಡಿದ್ದು (ತೇಜಿತ G.).

ಹದನು hadanu. = ಹದನ, (ಹಸನು). Properness, etc. ಸದ ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹದಣಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). 2, proper way: way, manner; true state, real circumstances: circumstances (Bp. 1, 55; 22, 16; 28, 43; 35, 43. 54; 37, 15. 23; 40, 10; 43, 67; 49, 15; ಕೆ. Bp. 47, 17; Bh. 1, 8, 10. 78; J. 4, 52; 16, 38; 18, 53; 25, 57). 3, sharpness (B. 2, 3. 5; 4, 36).

ಹದರು hadaru. = ಅದರು 3, ಹದರ 1. (My.).

ಹದಿ hadi. 1. (fr. ಪದಿ 1 through ಪೊದೆ 1). To lay stone or brick (as a cover or pavement). P. pa. ಪದಿದು, ಪದ್ದು (My.). ಕಲ್ಲೆ ಕಲ್ಲು ಪದಿಯುತ್ತಾರೆ (My.).

ಹದಿ hadi. 2. A layer of stone or brick in the ground (My.). — ಪದಿ ಕಟ್ಟು. To lay a foundation (My.).

ಹದಿ hadi. 3. To uncover or open by digging, to make a hole by digging (? ಪನ್ನವಿದರಾ ಕೆmd. Dh.; T. ಪದಂಗು, a hole made in the ground; ಪದಿ, to dig a hole in the ground; to dig for laying a foundation; *cf.* ಪಗ).

ಹದಿ hadi. 4. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಪದಿಪಾಲ್ಕನೆಯ. Fourteenth (B. 5, 301). — ಪದಿಪಾಲ್ಕು. Fourteen (Bh. 1, 8, 9). — ಪದಿಮೂಜನೆಯ. Thirteenth (B. 5, 298). — ಪದಿಮೂಜು. Thirteen (B. 5, 309). — ಪದಿಮೂಜುಲಕ್ಷ. Thirteen lacs (B. 4, 81).

ಹದಿಗಿಸು hadigisu. = ಅದುಗಿಸು 1, ಪದುಗಿಸು. To compress: to cause to get bruised (My.). 2, to mollify by pressing, as fruits (My.).

ಹದಿಜೆ hadijĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ (ಕೆmd. 370).

ಹದಿನ್ hadin. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಪದಿನಯ್ದು. Fifteen. ಪದಿನಯ್ದು ದಿನ (ಮೂಸಾರ್ಥ Nn. 112). ಪನ್ನಿ ಪದಿನಯ್ದು ಳೆದರೂ ಒನ್ದೂ ಪಯಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪದಿನಯ್ದು ನೂಱು. 1500 (B. 5, 271). — ಪದಿನಯ್ದು ಪದಿನಾಱು. Fifteen or sixteen (B. 3, 73). — ಪದಿನಾಱನೆಯ. Sixteenth (Sl. 31; B. 3, 88). — ಪದಿನಾಱು. Sixteen (ಳೆ Mr. 348; Sl. 195. 196). ಕುಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣು ಡೇಣ್ಣೆ, ಕುರುಪಗೆ ಪದಿನಾಱು ಡೇಣ್ಣೆ (Prv.). — ಪದಿನಾಱು ಕರ್ಮ. Sixteen acts or duties (Bp. 3, 52). — ಪದಿನೆಣ್ಣು. Eighteen (Bp. 23, 21). ತೀರ್ಥ ಮುತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಣ್ಣು ಮುನ್ನಿ ಪ್ರಧಾನ ರು (ಆಚ್ಯಾದಶಾಮೂರ್ತಿ Nn. 48); ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಣ್ಣು ಜಾತಿಗಳು (ದ್ವಿಜಾತಿಸಲು 71; see ಪದಿನೆಣ್ಣು ವರ್ಣ); ಪದಿನೆಣ್ಣು ಜಾತಿಗಳು (ಜಾತಿಸಮೂಹ 78). ಪನ್ನೆಲ್ಲೀ ಸೊಪ್ಪ ಬೀಯುದಪ್ಪಜಿಲ್ಲಿ ಪದಿನೆಣ್ಣು ಮುನಸು (Prv.). — ಪದಿನೆಣ್ಣು ಸಾವಿರ. 18000 (Bp. 50, 23. 42). — ಪದಿನೇಳು. Seventeen (Ch. v. 325).

ಹದಿಬದೆ hadibadĕ. Tbh. of ಪತಿವ್ರತೆ (ಕೆmd. 345 & 380 Mjb.).

ಹದಿಬದ್ಕೆ hadibadkĕ. Tbh. of ಪತಿವತ್ನಿ (ಸಹಜಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಣಿ Ct. I, 81).

ಹದಿಬದೆ hadibadĕ. Tbh. of ಪತಿವ್ರತೆ (ಕೆmd. 380; Ct. II, 44; Kp. 27; Sm. 73).

ಹದಿರ್ hadir. 1. ಹದಿರು. = ಪದರು, etc. A very young, quite unripe fruit (ಎಳೆಗಾಯಿ, ಮಿಡಿ, ಪೀಚು Sm. 22; My.; M. പയിങ്ങു; *cf.* ಪಯಿರ್, etc.; see ಎಳೆ-).

ಹದಿರ್ hadir. 2. ಹದಿರು. = ಪದನು. Way, manner. ಕುದುರೆಯಾ ಪದುರೆಯಾ ಪಡಿರೆಪದುನೆಪ್ಪಯ್ಯ! ಪದುಪನೇಪದೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ ಪಿಡಿದ ಪಾಳುವದು (Sp.).

ಹದಿರ್ hadir. 3. ಹದಿರು. (= ಪದನು). The wrist (Rām. 3, 4, 30).

ಹದುಗಿಸು hadugisu. = ಪದಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಹದುಗು hadugu. = ಪದುಗು. To bend (v. i.), etc. (My.).

ಹದುಳ haduḷa. = ಪದುಳ. Well-being, etc.; steadiness (ಪೆದ, ಭದ್ರ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಮಂಗಲ, ಪುಷ್ಕಲ, ಕುಶಲ, ಕ್ಷೇಮ, ಪಸ್ತ, etc. Nr.; ಕ್ಷೇಮ, ಕುಶಲ Nr.). ಹದುಳವುಳ್ಳದೂ (ವಿಕ್ರಮ, ಸ್ಥಿರ Mr. 236). ಕುದಿಯದಿಪ ಕೂಡಾಂಗೆ ಪದುಳವದ್ದುಂ ದೇಸು! ಹೃದಯಪೂರ್ವರುಗಳೊಲವಿನ್ಗೆ ಬಲ್ಲರ ಕಡನದೇ ದೇಸು! (Sp.). See Bp. 37, 34; 41, 29; 53, 67.

ಹದುಳಿಗ haduḷiga. = ಪದುಳಿಗ. A happy man (Bp. 23, 42; Rām. 1, 14, 4; 6, 12, 10).

ಹದುಳಿದ haduḷida. (= ಹದುಳಿರ್ದ). A steady, reliable man (ವಿಶ್ವಾಸ್ಯ, ಸ್ಥಿರ Hlā.).

ಹದುಳಿರ್ haduḷir. = ಪದುಳಿ. To recover one's strength; to grow firm or steady (see ಹದುಳಿದ).

ಹದುಳಿರಿಸು haduḷirisu. To cause one's self to cheer up or recover one's strength: to become tranquil or calm (Bp. 55, 5).

ಹದುಳಿಸು haduḷisu. = ಪದುಳಿಸು, q. v. (Bp. 31, 26; 36, 1; 47, 22; Bh. 4, 2, 63; 5, 3, 103; 7, 1, 7; 8, 23, 17).

ಹದ್ದು haddu. 1. = ಪದ್ದು, etc. A kite; a hawk or falcon; a vulture (ಪಕ್ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ, ಗೃಧ್ರ Nr.; ಪಕ್ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ, ಗೃಧ್ರ Mr. 175; C.; B. 2, 28; see ಕಪ್ಪಾರಿ-, ಕರೀ-, ರಣಹಾಳ್-, ಹಾಳ್-). ಹದ್ದು ಹಾಯಲಿಕ್ಕೂ ಕೋವಿ ಹೂಡಲಿಕ್ಕೂ ಮೋದು.—ಮುದ್ದು ಸುದುವಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿಗೇನು?—ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲದವ ಹದ್ದಿಗಸ್ತ್ರ ಕಡೆ.—ಸೀಸವನ್ನು ತಂದಿಕ್ಕಿದರೆ ತಿಪ್ಪಣ್ಣನ ಹದ್ದು ಕೊಲ್ಲುವುದೇ.—ಹಾವು ಕೊಲ್ಲು, ಹದ್ದಿನ ಮುಸ್ಸೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹದ್ದು haddu. 2. P. p. of ಪದಿ 1. (My.).

ಹದ್ದು haddu. A limit, a border; the end or extremity of (ಅವಧಿ, ಅವಧಿ Sk. 453; My.; Mhr., H. ಹದ್ದ). — ಹದ್ದುಬಸ್ತು. Settlement or demarcation of boundaries (My.).

ಹನ್ han. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹನ್ನೆರಡನೆಯ. Twelfth (C.). — ಹನ್ನೆರಡು. Twelve (ದಶ Mr. 347; B. 4, 125; C.; Bp. 5, 13). ಬೆಸರು ಹನ್ನೆರಡಾಗದ್ ಒನ್ದು ಗೇಣ್ ಉಳ್ಳ (Mr. 325). ಮೇಲ ಮುನ್ತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳು (G. 440). ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ರಾಮುಂಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮು ರಾಕ್ಷಸನೋ? ರಾವಣ ರಾಕ್ಷಸನೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧನ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯ ಮುಮುಂದೇ ಸೊನ್ನೆ ಮುಖದ ಹಾಗೆ.—ಮೂಜು ಫಾಮುದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಫಾಮುದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಪಾನು? (Prvs.). — ಹನ್ನೆರ್ದು. = ಹನ್ನೆರಡು. (B. 5, 33). — ಹನ್ನೊನ್ದನೆಯ. Eleventh (B. 5, 203). — ಹನ್ನೊನ್ದು. Eleven (ರುದ್ರ Mr. 347). ಹನ್ನೊನ್ದು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊನ್ದು ಕೇಳ ಬೇಡ.—ಹತ್ತರ ಕೂಡ ಹನ್ನೊನ್ದು, ವರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ (Prvs.). — ಹನ್ನೆರಮು. = ಹನ್ನೆರಡು. (G. 209. 465). — ಹನ್ನೆರ್ದುರ್. = ಹನ್ನೆರಡು. (B. 5, 36. 41. 69. 285. 307).

ಹನಗಾಣಿ hanagāṇi. = ಹೊನ್ನಗಣ್ಣಿ s. ಹೊನ್, q. v. (Z.).

ಹನನ hanana. The act of striking, killing, destroying, slaughter, destruction; wounding, hurting, injuring. 2, multiplication. See ಸಂ-; ಶಾಕ್ತ 4; Bh. 1, 8, 53.

ಹನಸು hanasu. (A saying, a diction): any vedic verse or stanza (My.; Tu. ಪನ್, to say, tell, recite; *cf.* ಪನ್ನ, ಆಪ್ 1).

ಹವಾಸು hanāsu. = ಆಪಾಸು. (St. & Pl.).

ಹನಿ hani. 1. = ಪನಿ 1. To fall in drops, to drop (ಬಿನ್ದುಪತನ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಪನೆ, ಪನಿ, to drizzle).

ಹನಿ hani. 2. = ಪನಿ 2, etc. A drop (ವಿಪ್ರುಟ್, ಬಿನ್ದು Hlā.; ಬಿನ್ದು Nr.; C.; Tu. ಪನೆ, dew; ಪನಿ, dew, drizzling rain). ಗಾಳಿಯೀಂ ಕೆದಪ್ಪದ ಪನಿ (ತೀರ್ಥ Mr. 44); ಅನಿಯು ಕರಡಿಂ ಕೆದರ್ದ ಸನ್ನ ಪನಿ (ದಮಯ 156). ಕೆದಪ ನಿಝರಜಲದ ಪನಿಗಳ್ (Rāghū. 17, 50). ಪನಿ ಕೂಡಿದರೆ ಪಳ್ಳ, ತೆನೆ ಕೂಡಿದರೆ ಭತ್ತ.—ಮುಂದೇ ಪನಿ ಬಿಟ್ಟಿರೂ ಮುರದ ಪನಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಪನಿ ಕಾಣಿತಸ್ಸು, ಪನಗೆ ನಿತ್ತರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 51, 24; B. 2, 49). — ಪನಿಯೋಗ. Joining or application of drops: presenting some tirtha in temples. ಎನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕವಿಯಿಂದಾದರೂ ಪನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕವಿಯಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹನಿ hani. 3. To become mature, ripe or ready (*cf.* ಪದ 1, ಪಣ್ಣು 1). ಪನಿಯುದು (ಪಕ್ವ, ಪರಿಣತ Nr.). ಪನಿಸು ಬೀದರಾಮುದು (ವಿಘಾಸೋನ್ಮುಖ, ಪಕ್ವ Nr.).

ಹನಿಕಿಸು hanikisu. = ಪನಿಸು. (My.).

ಹನಿಕು hanikku. = (ಪನಿ 1), ಪನುಕು. To fall in drops, to drop (My.).

ಹನಿಸು hanisu. = ಪನೆಸು 2. To present a liquid: to pour, as water, etc. (ದಸಾಪ ಕೊಡು Śmd. Dh.; C.).

ಹನು hanu. Anything which destroys or injures. 2, *the jaw.* 3, *a kind of drug, a sort of perfume* (= ಹಚ್ಚಿವಲಾಸಿನಿ; ಉತ್ತರಂ Mr. 121).

ಹನುಕು hanuku. = ಪನಿಕು. (My.). — ಪನುಳಲು. Dropping: small or fine rain, drizzle (My.).

ಹನುಮ hanuma. Tbh. of ಪನುಮನ್. (J. 12, 51; 13, 43; 21, 10; My.). ಪನುಮನ ಮುಸ್ಸೆ ಹಾಕುವ ಗುಬ್ಬಿಯೇ? (Prv.). — ಪನುಮನ ಪಕ್ಷಿ. The Mahratta woodpecker, Picus mahrattensis (Bd.; Gz.).

ಹನುಮತ್ hanu-mat. Having (large) jaws: N. of a monkey-chief, the ally of Rāmachandra in his war with Rāvaṇa, and son of the wind.

ಹನುಮನ್ತ hanu-manta. = ಆನುಮನ್ತ. Tbh. of ಪನುಮನ್ (Śmd. 108. 178; J. 18, 5; 19, 25; C.). — ಪನುಮನ್ತಜಯನ್ತಿ. The birthday of Hanumat, the day of full moon of the month Chaitra (My.). — ಪನುಮನ್ತನ ಕಾಂಠಿ. The square or round centre piece of a necklace, bearing the image of Hanumat (My.). — ಪನುಮನ್ತನ ಪಕ್ಷಿ. The hoopoe (S. Mhr.). — ಪನುಮನ್ತರಾಯ. King Hanumat. 2, N. (B. 5, 126). ಪನುಮನ್ತರಾಯ ಪಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಭೂಚಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯುಸಿ ವನಸ್ಸೆ.—ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಪನುಮನ್ತರಾಯ ಹೋಗ.—ಮೊದಲು ದೇವರು ಮೂಲೇಂಬಿದ್ದರೂ ಪನುಮನ್ತರಾಯಗೆ ಪೀಢೋತ್ಸವ (Prvs.).

ಹನೆ banē. = ಹೊನೆ. — ಹನೆಮರ. A tall tree, Pterocarpus indicus Willd. (St. & Pl.).

ಹನ್ತ hanta. = (ಪತ್ತು 2), ಪತ್ತ. A stair, a step; a flight of stairs (My.; Sk. 112). 2, closely (*only in Sk.*). ಕೊಠಳಲ್ಲಿ ಪನ್ತವಾಗಿ ಧಂಸರ್ ಪಟ್ಟು ಒಣಪ (ಗೃಹೋಪಯೋಗ, etc. Sk. 218).

ಹನ್ತ hanta. 1. Tbh. of ಪನ್ತ (Śmd. 342).

ಹನ್ತ hanta. 2. = ಪನ್ತ 1. A vow, etc. — ಪನ್ತ ಮುರ್. To break or frustrate a vow, etc. (Bp. 56, 16).

ಹನ್ತ hanta. 3. *An interjection indicating grief* (ಖೇದ Nn. 150; ಅತಿಖೇದ Mr. 533), *compassion* (ಕರುಣ 150), *joy* (ಸಂಭ್ರಮ 533, *q. v.* ಸಂಭ್ರಮ), goodness, good luck or benediction (ಒಳ್ಳು, ಒಳಿತ್ತು 150), or dislike (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಜೀವಿತ 150). 2, *an inceptive particle.* 3, a certain member of the body (ಶರೀರವಿಭೇದ, ಶರೀರದ ಅವಯವದ ಭೇದ 150; *cf.* ಪನುಗ).

ಹನ್ತವ್ಯ hantavya. To be struck or killed, deserving death. See ಅ-.

ಹನ್ತಿ hanti. = ಪನ್ತಿ, etc. A line, a row, etc. (ಪನ್ತಿ, etc. Śm.; Bh. 1, 7, 14; 1, 12, 16; Rām. 6, 12, 38; J. 12, 8). ಹನ್ತಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಊಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See ಪದಿ 1. — ಹನ್ತಿಕಾಳ್ಗ. A kuppaḷige that is used on a threshing floor (S. Mhr.). — ಹನ್ತಿಗಟ್ಟು, -ಳ್ಟು. To form a row (Bh. 6, 9, 16). — ಹನ್ತಿ ಮಾಡಸ್. A rope to which bullocks are tied in a row for treading out corn on a threshing floor (My.).

ಹನ್ತೃ hantṛ. A murderer, slayer; a destroyer. (R.).

ಹನ್ತೆ hantĕ. Pride (ಪಿಂಕ, ಗಬ್ಬು, ಮುಳುಗ್, ಗರ್ವ Kk. 57; ಹಮ್ಮು, etc., ಗರ್ವ Ks.; *cf.* ಪಸ್ಸ, ಪಪ್ಪ, ಹಮ್ಮು 2).

ಹನ್ದರ್ handar. = ಪನ್ದರ 5 (Śmd. 191), etc. A pandal, etc.

ಹನ್ದರ handara. 1. = ಪನ್ದರ 5, etc. (ಪನ್ದರ, ಪಪ್ಪರ Kn. 143; ಜಪಾತ್ರೆಯ, ಮುಣ್ಡಪ G.; C.). ಹಸ್ಪರದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು (ಪಂಚ್ಚದ G.). ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹಸ್ಪರವು ಎತ್ತರವಿದ್ದಪಜೆಸ್ಟ ಎದ್ದು ಬಿಜಾಗಲ್ಲಿ ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಲುಕಲಿಲ್ಲವು (B. 2, 16). ಮುಡುವೆ ಮುಂಜಿ ಮುಸ್ತಾದ ಸದೂಾರವನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೂ ಹನ್ದರಗಳಿಗೂ ಮಾವಿನ ತೋರಣ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು (2, 52).

ಹನ್ದರ handara. 2. = ಅನ್ದರ 2, ಹಂಗರು, ಹನ್ದರು. (My., not general).

ಹನ್ದರ handara. Tbh. of ಪಂಜರ 1. (My.).

ಹನ್ದರು handaru. = ಹನ್ದರ 2, etc. ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಹನ್ದಿ handi. = ಪನ್ದಿ. A hog; a pig, a swine (ಕೋಲ, ಕ್ರೌಞ್ಚ, ಪೂಳರ, ವರಾಹ, etc. Hlā.; C.). ನೀರೊಳಗಣ ಹನ್ದಿ (ತಂಕು Nr.). ಊರೊಳಗಿನ ಹನ್ದಿ (ಎಟ್ಟಿರ, ಗ್ರಾಮ್ಯಪೂಳರ Sk. 342). ಕಾಡ ಹನ್ದಿ (ಎಳ್ಕಲ Ct. II, 36). ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ (ಪೋತ್ರ, ಸೂಕ ರಾಸ್ಯ Nn. 151; ಪೋತ್ರ Mr. 487). ಹನ್ದಿ ಇಟ್ಟಂ or ಹನ್ದಿಟ್ಟಂ (Śmd. 63). ಹರಿಯು ಹನ್ದ್ಯಾದನ್ನು ಹರನು ತಿರುಮ್ಣನ್ನು ಹರನಜನ ತಿರವರಿದನ್ನು ಲಿಖಿತವನು ಬರೆದವರಾರು? (Sp.). ಹನ್ದಿಗೆ ಹಲವು ಮುಡಿ, ಸಿದನಿಗೆ (*i. e.* ಸಿಂಪನಿಗೆ) ಒಬ್ಬೇ ಮುಡಿ.—ಹನ್ದಿ ಹಾವರಿಗೆ ಕಗ್ಗಲ್ಲು ಕಣ್ಣಾರೆ ಭಯ.—ಹನ್ದಿಗೆ ತೊಳವರೆ ಕೆಸರು ವಿಷದು.—ಹನ್ದಿಯವರು ಹಾವರ ಮಾಡಿದರೆ ಪದುಕೆಯವರು ದನ್ದಾ ತೆತ್ತರು.—ಹನ್ದಿ ಪಡಿಸಲ್ಲು ತಿದರೂ ಒನ್ದೂ ಪಯಣಾಗಲಿಲ್ಲ.—ಹನ್ದೀ ಕೂಪ ಅಪಿ, ಕನ್ಯ ಪೇಲು ತಿನ್ದನು.—ಹನ್ದೀ ಮೇಲೆ ಕೊಡದ ಪೇಸಿಗೆಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ?—ಪನ್ನಸಿ ಮಾಡಿದರೂ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡದರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ?—ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹನ್ದಿ ಹಣವಪ್ಪ.—ಪೇಲೋಕೆ ಕೊಡಲ್ಲಿ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ (Prvs.). — ಹನ್ದಿಕೀದೆ. = ಕಿಱಿಕಾಸಾಡೆ. (St. & Pl.). — ಹನ್ದಿಕೀದಿ. The small screech-owl, said to grunt like a pig (My.). — ಹನ್ದಿಗೀದಿ. = ಹನ್ದಿಕೀದಿ. (My.). — ಹನ್ದಿಜೋಗಿ. A class of low-caste jōgis who feed and sell pigs (My.). — ಹನ್ದಿ ಮೀನು. N. of a sweet-water fish (My.). — ಹನ್ದಿಯ ಗೆಡ್ಡೆ. A pignut (ಕಾಡೇರು, ಗಾಂಗೇಯ Nr.).

ಹನ್ದು handu. = ಹೆನ್ದು. To move, etc. (My.). ಬಿಚ್ಚೆ ಹನ್ದಿದರೆ ಇಪ್ಪೆ ಹಾಳುವದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ಹನ್ದಾಡು. -ಆಡು. To move about (ಅಲ್ಲಾಡು My.).

ಹನ್ದೆ handĕ. = ಪನ್ದೆ. A coward (ಪಂಡ, ಭೀತ, ತ್ರಸ್ತ, ಭೀರು, ಕಾತರ Hlā.; ಭೀರು, ಭೀತ Mr. 283; ಕರೇಮು 487; ಪೇಡಿ Śm. 96; Bh. 1, 6, 34). ಆರಸಂಗಮ್ ಆರಸಿಗಂ ಪುಟ್ಟಿದ (o. r. ಪುಟ್ಟಿ) ರಾಜಸುತನೆನಿಸಿ ಹನ್ದೆಯುಂ ತೋಳ್ಬಿಯುಂ (Śmd. 138).

ಹನ್ನ hanna. *Passed as excrement, evacuated, exercted;* excrement, ordure.

ಹಪ್ತೆ haptĕ. A stated period at which a portion of a sum due is to be paid; the portion so paid, an instalment (My.; G. 175; Mhr., H. ಪದ್ರಾ).

ಹಪ್ಪಳ happaḷa. = ಪಪ್ಪಳ q. v., etc. (Rām. 5, 8, 69; C.; see Mr. s. ಮುಗ್ಧಳ). ಹಪ್ಪಳ ತಿನ್ನುವವರಾದರೆ ಸಪ್ಪಳ ನುಂಗ್ಯಾನೇ?—ಹಪ್ಪಳ ಮುಲಾಯೋಕೆ ಹೊಗ್ಗಾಲು ಹಾಳ ಬೇಕೇ?—ಪಡಗು ತಿನ್ನುವವನ ಮುಡಿಗೆ ಹಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಹಪ್ಪಳಕಾರ. A spicy substance, or an alkali (soda), used in the preparation of happaḷas (My.; B. 4, 225). — ಹಪ್ಪಳದ ಎಲೆ. A thick-leaved half-shrubby erect herb, Bryophyllum calycinum Salisb. (Z.). — ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ. = ಅಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ. Happaḷa and sapḍigĕ. ಮುನೇ ತಿಮ್ಮುವದನಿಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Prv.).

ಹಪ್ಪಳಿಗೆ happaḷigĕ. = ಹಪ್ಪಳ. (Ūpr. 8, 39).

ಹಪ್ಪು happu. A piece of flesh (see Mr. s. ಹಂಚು 1). ತಪ್ಪೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಯವಾಯಿಗೆ ಹಪ್ಪ (Prv.).

ಹಬಸಿ habasi. An Abyssinian (My.; B. 4, 46; 5, 245; Mhr., H. ಹಬಶೀ, ಹಬಶಿ).

ಹಬು habu. Tbh. of ಪ್ರಭು (Śmd. 345 Mḍb.).

ಹಬೆ habĕ. 1. Tbh. of ಪ್ರಭೆ (Śmd. 345; Ct. II, 55; ಳಳೆ, ಳವಿಸ್, ಮಿನುಗು, ಮಿಂಚು, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25).

ಹಬೆ habĕ. 2. = ಹಬೆ 1. Vapour: hot vapour, heat (My.; *cf.* ಆವಿ 1). ಹಬೆಗೆ ತಾಳದೆ, ಉರಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಸಕ್ಕೆ (Prv.).

ಹಬ್ಬ habba. Tbh. of ಪರ್ವ. A festival, a feast, a holiday (ಉತ್ಸವ Sk. 458; C.; Bp. 28, 22; 40, 35). ಹಬ್ಬ ಪಸರಾಗಿದ ಬೇಕು, ಹಾಲು ಉಡಾಯ ಬೇಕು.—ಹಬ್ಬದ ಮೊತ್ತಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಬನ್ದ.—ಹಬ್ಬ ಊಟ, ಬಾತ್ರೆ ನೋಟ.—ಹಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬೇ ಗನ್ನನೇ?—ಹಬ್ಬದ ಊಟ, ಪರಂಪಾನದ ವೀಳ್ಯ—ಊರಿಂಗೆ ಹಬ್ಬವಾದರೆ ಪ್ರಾಯಿಗೆ ತೊಲ್ಲೊಟ್ಟಿ.—ಬೊಪ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆಪೀತೇ?—ಹಬ್ಬ ಆರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.—ಸಿಟ್ಟು ಇದ್ದವ ಹುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಾರೆ ಆದು ಒಸ್ಟು ಹಬ್ಬ ವೇ!—ಹಾಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಬ್ಬ ಮಾಡು (Prvs.). See ಹೂವಿನ-. — ಹಬ್ಬಗುಳ್ಳ. A prickly shrub with yellow berries, the Indian nightshade, Solanum Indicum Lin. (Z.). — ಹಬ್ಬದ ಹೂವು. The flower of Artemisia indica (ಪದ್ಮ Kk. 23; Śm. 27). — ಹಬ್ಬ ಹಬ್ಬಿ. rep. (Bp. 42, 9). — ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. Feasts and full moons (My.).

ಹಬ್ಬಿಗ habbiga. A son-in-law, who is to be invited to every feast (ಅಳಿಯ Ct. I, 26).

ಹಬ್ಬಿಸು habbisu. To cause to spread or extend, etc. (Bp. 16, 20; My.).

ಹಬ್ಬು habbu. 1. = ಪರ್ಬು 1, etc. To spread (v. i.), to extend, etc.; to spread or run, as a creeper (C.; Bh. 1, 8, 1; 3, 13, 33). ಹಬ್ಬದ ಬಳ್ಳಿ (ವೀರು ಧ್, ಗುಲ್ಮಿನಿ Nr.). ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬದ ಹೊಡಮು (ಸಂಜ್ಞೆ Nn. 162). ಹಬ್ಬಿಣ (ಪ್ರಸರ B. 4, 97).

ಹಬ್ಬು habbu. 2. = ಪರ್ಬು 2, etc. The state of being spread, extended, lengthened or long. ಬೆಕ್ಕಿನ ಮೀದ್ ಹಬ್ಬು (B. 3, 30). — ಹಬ್ಬುಗಿದಿ. -ಕಿದಿ. Sparks that spread (Rām. 4, 3, 9).

ಹಬ್ಬುಗೆ habbugĕ. = ಪರ್ಬುಗೆ. Spreading, extension, vastness (ವಿಸ್ತಾರ Nr.; Bh. 1, 8, 9; 1, 20, 56; 3, 11, 16; 6, 2, 6; J. 2, 1; 28, 46).

ಹಬ್ಬುವಿಕೆ habbuvikĕ. Spreading, etc. (My.; ಮುರ್ಗೆ G.).

ಹಬ್ಬೆ habbĕ. Cane, Calamus rotang, rattan (see T. & M. s. ಪೆತ್ತ; *cf.* ಆಬ್ಬೆ; ಪಬ್ಬೆ No. 8; ಪ್ರಬ್ಬಲಿ). ಹಬ್ಬೆಯ ಗಿಡು (ವೇತಸ, ರಫ, ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ, ವಿಡುಲ, ತೀವ್ರ, ಬಾನೀರ, ಪಂಜುಲ Nr.). ನೀರೊಳಗಣ ಹಬ್ಬೆ (ಪರಿಪ್ಲವ, ವಿಡುಲ, ಜಾಲೇರು, ಉಮ್ಮುರೇಶ Nr.). ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ (ವೇತಸ, etc., ಪ್ರಬ್ಬಲಿಂಟು Sk. 128).

ಹಮರಹ hamaraha. With (My.; H.).

ಹಮಾಂ hamāṁ. All, together. — ಹಮಾಂಜೋಡು. All the tribes, all classes (My.; H.). — ಹಮಾಂಜಿನ್ಸು. All kinds of articles (My.; H.).

ಹಮಾಲ hamâla. A bearer (of a palanquin, etc.); a porter (B. 5, 256; Mhr., H.).

ಹಮೀರ hamîra. = ಅಮೀರ. An emir, a nobleman, a grandee; a valiant man (My.). ಹಮೀರಪ್ಪಾಜಿ ವೀರನು (ಪೂರ, ವೀರ, ವಿಶ್ವಾಸ್ಯ Sl. 283).

ಹಮೇಷಾ hameshâ. Always, ever (My.; Br.; Mhr., H. ಹಮೇಶಾ).

ಹಂಪ hampa. = ಪಂಪ No. 2. N. of a Kannada author (Śmd. 4).

ಹಂಪು hampu. = ಹಪ್ಪು. See Mr. s. ಪಂಪು 1. *Cf.* ಪಂಪು No. 1?

ಹಂಪೆ hampe. = ಪಂಪೆ, q. v. ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಪ್ಪುಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಲೇಸು.—ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗಬಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಪಿಗೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ? (Prvs.). — ಹಂಪುಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (My.). — ಹಂಪುಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಹಂಪೆಯಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. of a Śiva-liṅga at Hampe (Grj. 8, 47). — ಹಂಪೆವಿರೂಪಾಕ್ಷ. = ಪಂಪೆಯಾರ್ಯ. (My.).

ಹಂಬಲ hambala. = ಪಂಬಲ್ q. v., etc. (ಪಣ್ಡೆ G.; My.). ಆಹಾ! ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಹಪ್ಪುಳವಿಸ್ಸ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಪ್ಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಪ್ಪು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನಲ್ಲವೆ? (B. 2, 6). ಹಪ್ಪುಳ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮುಸುಕೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.—ಸೊರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸೊನೇ ಹಪ್ಪುಳ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಂಬಲಿಸು hambalisu. = ಪಂಬಲಿಸು, q. v. To feel desire, to long, etc. (C.; ಪಣ್ಡೆ ಮೂಡು, ಮುಟಿಸು G.). ಹಪ್ಪುಳಿಸುವಷ್ಟ (ಉಷ್ಟ G.). ಪಾಠೀ ನಡೆದು, ಪಣೆದು, ಮುಸ್ಸಂಜೆಕ್ಕೆ ಪೆಜ್ಜೆ ತಾಕಾಣದೆ, ಪಸಿವೆಯನ್ನ ಹಪ್ಪುಳಿಸುತ್ತ ಒಸ್ಸು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಣ್ಣನು (B. 3, 125). ಅಪ್ಪುಳಿಗೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಪ್ಪುಳಿಸುವದು ಯಾಕೆ?—ಹಪ್ಪು ಒಳ್ಳೇದೇ, ಸರಿ; ಸೆರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಾ ಹಪ್ಪುಳಿಸ ಬೇಕು.—ನಿಮ್ಮೀ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹಪ್ಪುಳಿಸಿದರೆ ಬಿನ್ನಿತೇನೆ?—ಬಹುದು ಹೊ ಬುವವನ ಸಂಗಡ ಹಪ್ಪುಳಿಸಿದರೆ ಇಹುದು ಸಿಹಿತೇನೆ? (Prvs.). ಮೈಹು ಸವಸ್ಸು ಕುದ್ದು ಹಪ್ಪುಳಿಸಿ ಕೊಣಿ ದೊಡ್ಡಯಿಸುವದು (ಅಕ್ಷರನೆ Sl. 57). See J. 19, 23; 24, 47; 26, 34. 2, to mind, to regard with attention, to heed (J. 28, 56).

ಹಂಬಲು hambalu. = ಹಂಬಲಿ, etc. (My.). ಅದ್ದು ತಾಗಿದರೂ ಹಪ್ಪುಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ತುಪ್ಪಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಪ್ಪುಳು ಹೋಗದು.—ಬೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೋದವನು ಪಂಢರದ ಹಪ್ಪುಳು ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಲೇಸು (Prvs.).

ಹಂಬು hambu. = ಅಂಬು 3. A creeper (ದಲ್ಲಿ Sl. 480; My.); a rope (for hanging). ಬೊಪ್ಪಿಸಾಕ್ಷಿ ಹಪ್ಪಿಗೆ ಕಾರಣ (Prvs.).

ಹಮ್ಮದ hammada. Loss of consciousness or of the control of the mental functions, fainting, swooning, stupor, torpor (ಪರವಸ, ಮುಚ್ಚಿ, ಮೂರ್ಛೆ Śs.; Ćpr. 5, after 19; *cf.* M. ಪರುಮ್ಬು, to be perplexed, ಪಮ್ಪರಿ, intoxication?). — ಹಮ್ಮದವ್ವೀಗು, -ಅ-ಪೋಗು. To be stupefied, to faint, etc. (from fear, grief, etc., Grj. 1, after 131; 4, after 120; Rśv. 5, after 55; Śśv. 2, 10; 4, 130). ಹಮ್ಮದವ್ವಿಸಿದಂ (ಮುಮೂರ್ಛದಂ Ćt. II, 111).

ಹಮ್ಮಯಿಸು hammayisu. = ಹಮ್ಮಯ್ಸು. To faint, to swoon, to be stupefied, etc. (Bp. 18, 8; Rśv. 13, after 104).

ಹಮ್ಮಯ್ಸು hammayisu. = ಹಮ್ಮಯಿಸು. (Râm. 3, 8, 71; J. 4, 22; 18, 54; 19, 16; 23, 51; 24, 44; 31, 53. 63).

ಹಮ್ಮಿಪಿ hammipi. = ಹಮ್ಮಿಪ್ಪಿ. A long and narrow money-bag or purse (B. 4, 169; Mhr. ಹಮಾಣಿ).

ಹಮ್ಮೀರ hammîra. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಹಮ್ಮು hammu. 1. To make ropes (ದಬ್ಬೆಕ್ಕೆಯ ಕೆಮ್ದ. Dh.; T. ದಮ್ಮು, to sew; ಪಮ್ಮು, ಪಮ್ಮು, to tack, or pin, a seam before it is sewed).

ಹಮ್ಮು hammu. 2. Pride, conceit (ಜಂಬಕಿಕ್ಕು ಂ Ćt. I, 44; ಪಕ್ಕೆ, etc., ಗರ್ವ Śs.; C.; Bp. 1, 58; 30, 10; 42, 17; 46, 15; 55, 33; T. ದಮ್ಮು, to extend = ದರ್ಪ; to increase; to rise, to get up = ಎದು; *cf.* ದುರ್ 1 & 2, and see ಪಕ್ಕೆ). ದಮ್ಮು ಮುಸಿದ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದುವಾದ.—ದಮ್ಮು ಳಿಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು, ಪಮ್ಮು ಳಿಳ ಕೊಣ್ಣ.—ಪಿಮ್ಮಗೆ ಒಡಿದರೆ ಪಮ್ಮು ಹೋಗದೆ? (Prvs.).

ಹಮ್ಮುಗಾತಿ hammu-gâti. A proud woman (My.).

ಹಮ್ಮುಗಾವಿ hammu-gâṿi. A proud man (My.).

ಹಮ್ಮುಗೆ hammugé. A rope, a band (Ć. Bp. 41, 46; Bh. 8, 24, 25). ಪಮ್ಮುಗೆಯು ಕುಣಿಕೆಗಳು (ಸಂಳಿಕ Mr. 292).

ಹಯ್ hay. A child. (T. ದಯ). See ಹಯ್ಕಳು.

ಹಯ haya. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 8). 2, the number seven (that being the number of the horses of the sun, ಏದು Mr. 347). See Prv. s. ಪಕ್ಷಿ.

ಹಯಗ್ರೀವ haya-grîva. N. of a daitya who seized and carried off the vêdas. (Bhâgavata 8, 23, 17). 2, N. of a form of Vishṇu.

ಹಯಘೋಷ haya-ghôsha. Neighing. See ↓ಳಿದ್.

ಹಯಜ್ಞತೆ haya-jñatê. Knowledge of horses and their management, horsemanship. (My.).

ಹಯತತಿ haya-tati. The number seven (Ćh.).

ಹಯಧ್ವನಿ haya-dhvani. Neighing. See ↓ಳಿದ್.

ಹಯನ hayana. *A covered carriage or palanquin* (ರಥದ ಹಂ Hil.).

ಹಯನಿಕರ haya-nikara. The number seven (Ćh.).

ಹಯನು hayanu. = ಪಯು 2, ಪಯ್ಸು, etc. Milk and all that is made of milk, as curds, butter, etc. (My.). 2, a milch cow. See Sp. s. ಗೊಪ್ಪು. 3, water: the crop that is raised by means of tank water of which the planting begins in January (My.). See Prv. s. ಮೊಗದ್ಸು. — ಹಯನುಗದ್ದೆ. Lands for raising the hainu crop (My.). — ಹಯನುಬತ್ತ. The paddy of the hainu crop (My.). — ಹಯನುಬೆಳೆ. The growing hainu crop (My.).

ಹಯಪರಿಕರ haya-parikara. A horse-girth. See ಪರಿ.

ಹಯಪುಚ್ಚೆ haya-puccheḷi. *The plant Glycine debilis* Lin.

ಹಯಪ್ರಾಸ haya-prâsa. A kind of alliteration (Ćh.).

ಹಯಮಂಡಲಿ haya-maṇḍali. A ring or circular motion of horses. See ಮಂಡಲಿ.

ಹಯಮಾರ haya-mâra. *The fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. See ಳಾರ.

ಹಯಮಾರಕ haya-mâraka. *The fragrant oleander.* See ಳಾರಿಕೆ.

ಹಯಮೇಧ haya-mêdha. The horse-sacrifice. (J. 2, 47. 55; 14, 31; 20, 2).

ಹಯರಕ್ಷೆ haya-rakshé. The guarding or watching of a horse or of horses (J. 10, 17).

ಹಯವದನ haya-vadana. (= ಹಯಗ್ರೀವ). N. of a form of Vishṇu (My.).

ಹಯವಾಹನ haya-vâhana. Rêvanta; Kubêra. (R.).

ಹಯವ್ರತ haya-vrâta. The number seven (Ch.).

ಹಯಾಗಮನ haya-âgamana. The arrival of a horse (J. 17, 19).

ಹಯಾರೂಢ haya-ârûḍha. Mounted on a horse; a horseman, a rider. (J. 7, 8; 29, 39; 31, 43).

ಹಯಾರೋಹ haya-âróha. *Mounted on horseback, a rider;* horsemanship, riding.

ಹಯಾರ್ಜುನರುಕ್ haya-arjuna-ruk. Shining like white horse (Bp. 38, 1).

ಹಯಿಲು hayilu. = ಅಯಿಲು q. v., ಅಯ್ಲು, ಹಯ್ಲು. Bewilderment, etc. (My.).

ಹಯಿವ hayiva. = ಹೈವ, q. v.

ಹಯ್ಕಳು haykaḷu. (fr. ಹಯ್). = ಹಕ್ಕಳು. Male or female children (My.; T. ಪಯಗಳ್; see ಪಸುಳೆ, etc.).

ಹಯ್ದ hayda. A boy (My.).

ಹಯ್ನ hayna. = ಪಯನು, ಪಯ್ನು. ದನ ಕಯುಗಳು ಬಹಳ ಇದ್ದವು, ಹಯ್ನವು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು (B. 4, 220). ಹಿಸ್ಸು ಸ್ಥಾಪನ ನೆರಣ ಮಗಳ ಕೆಲವ ಜನರಿಗೆ ಹಯ್ನವು ದೀಕ್ಷಾಗಿಲ್ಲ (5, 20).

ಹಯ್ನು haynu. = ಹಯ್ನ, etc. (C.). ಮೋಳಪಾ ಮೋನಪ್ಪೆ ಪೇಳೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ, ಕಾಯ್ಮೆಳಪಾ ಹಯ್ನಾಗಿ, ದೆಳಪಲದ ಹಪಣಾ ನೋಪು! (Sp.). ಆಳಪ ಹಯ್ನು ತುಸು, ಅಪಾಗ್ಯೂ ಬಹು ಆಕೋಗ್ಯತೆ (B. 1, 21).

ಹಯ್ಯಂಗವೀಣ hayya-ṅ-gavîna. = ಹೈಯಂಗವೀನ, q. v. (ನಪ ನೀತ, ದೆನ್ನೆ Mr. 183).

ಹಯ್ಲು haylu. = ಹಯಿಲು, etc. (My.).

ಹರ hara. 1. (fr. ಹರಿ 1). Spread, extent: broadness, breadth (C.). ಆಲದ ಎಲೆಗಳು ಹರವಿರುವಪರ್ಷ್ಟ ಪತ್ರಾವಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 22). ಒಗ್ಗೆಯ ಆಂಗಾಲು ಹರಪಾಗಿ, ಬಹು ಮಿತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (3, 64). ಒಸ್ಸು ಹರಪಾದ ಪಲಿಗೆ (4, 225). **2,** spreading, becoming public. See ಹರಪು.

ಹರ hara. 2. (fr. ಹರಿ 1). = ಹರಿತ, ಹರು, ಹರ್. Running, etc.; flowing. — ಹರವಾರಿ. = ಉರವಾರಿ. The way or distance a man can run, three English miles (My.; B. 3, 65; ಕೈಪ್ರತಿ G.; ತೆ. ಪರುಗು). ಎರಡು ಹರವಾರಿ (ಗಮ್ಯತಿ G.); ಸ್ವಾಲ್ಕು ಹರವಾರಿ (ಯೋಜನ G.). — ಹರವಾರಿಯುಳತೆ. -ಆಳತೆ. The measure or distance of a haradâri (Bp. 26, 32). — ಹರ ಸ್ವಾಳಿಗೆ. = ಹರಿ-. A gutter, etc. ನೀರ ಹರಸ್ವಾಳಿಗೆ (ಕಾಷ್ಠಾದುಬ್ಬಣಾ ಓಸಿ, ಪ್ರಣಾಲ G.).

ಹರ hara. 1. Bringing, conveying, carrying; taking, seizing; captivating; removing, taking away, depriving of; dividing; destroying; a seizer, etc. See ಕಾಮ-, ಪುರ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರಾಗ್ರ-, ಪ್ರಾಣ-, ಮುನೋ-, ವಾರ್ತಾ-, ಸರ್ವೇಪ-. **2,** *Śiva.* **3,** force, etc. (ಪ್ರಸರ, ಬಲುಹು Mr. 461; perhaps mistake for ಪಶ). **4,** sign of a metrically long syllable (Ch.; Mr. 363). **5,** the number eleven (Ch.). ಕಪುಗವಿಸ್ಥೆಯ ಹರನು ಹರುಗಿದ ತಾನುಟ್ಟಿನು, ಹೊಮ್ಮಿರಾಳಕ್ ಉಟ್ಟಾ ಆಪನು, ಗೋವಿಸ್ಥಕ್ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾಪಂ (Sp.). ಸಿರಿಯಿಪ್ಪವಗೆ ಸರೆ ಒಪ್ಪರೆ ಹರಪಾಪನೇ? (Prv.).

ಹರ hara. 2. Tbh. of ಪರ 1. See ಹರಪಸ.

ಹರ hara. 3. Every (My.; Mhr., H.).

ಹರಕತ harakata. = ಹರಕತ್ತು. ಹರಕತ ಮಾಡಿಪೀನ (ನಾನಾ Ch.).

ಹರಕತ್ತು harakattu. Opposition; any measure or act in prevention; hindrance (My.; Mhr., H. ಹರಕತ).

ಹರಕಾರ harakâra. A courier (Mhr., H. ಹರಕಾರ; Br., R.).

ಹರಕೆ harakĕ. = ಪರಕೆ 1, etc. A blessing, a benediction (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆತಿಸ್ Nr.; Bp. 4, 46; 5, 37; 32, 13. 43; 46, 17. 37; ಆತಿಸ್, ಆತೀರ್ವಾದ G.). **2,** a vow (My.; ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಣು ಕುಡಿ ಕೊಡು ಮುಟ್ಟಾದ್ದು ಕೊಡುವುದು S. Mhr.). — ಹರಕೆ ಕಟ್ಟು. To tie money or ornaments in cloth coloured with turmeric and put them before an idol, vowed as a gift in case of delivery or recovery (My.). — ಹರಕೆ ಕೊಡು. To give a blessing, to bless (B. 5, 126. 165): **2,** = ಹರಕೆ ತೀರಿಸು (My.). ಹರಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ಪರ ಯೋಜು ಸಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.—ಮೊರತಿದರೆ ಹರಕೇ ಕೊಡ ಬಹುದು (Prvs.). — ಹರಕೆಗೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Bp. 13, 7; 46, 43). — ಹರಕೆ ತೀರಿಸು. To make over to an idol what has been vowed (My.). — ಹರಕೆ ಮಾಡು. To make a vow, to vow (My.). — ಹರಕೆ ಹರಸು. = ಹರಕೆ ಮಾಡು. (My.).

ಹರಗಣ hara-gaṇa. A class of Kannaḍa metrical feet (Ch.).

ಹರಗಣಿ haraganḍe. The act of removing superfluous standing corn by means of the kuṇṭĕ (My.).

ಹರಗಿರಿ hara-giri. Kailâsa. (Bp. 44, 43; Bh. 1, 14, 5).

ಹರಗು haragu. 1. To do work with regard to corn (ಸಸ್ಯಕ್ರಯೆ Śmd. Dh.): to remove superfluous standing corn by means of the kuṇṭĕ (My.); to clean (a field) by removing the grass, weeds, etc. from it with the kuṇṭĕ before sowing (S. Mhr.). ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಲ ಹರಗುವ ದಕ್ಕೆ ಹಮ್ಮಿಸ್ತಾರೆ (B. 3, 18). ಆವಂಗೆ ಹೋದಾ ಪರಗುವದೂ ಪೆತ್ತು ದಮೂ ಆವಶ್ಯವಿಲ್ಲ (3, 111). ಆವರು ಆಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಗಿ, ಆವಪೊಳಗೆ ಬಿತ್ತರಾಗಿ (5, 129). ಪರಗದ ಹೊಲ (ಅಪ್ರಪ); ಪರಗಿದ ಹೊಲ (ಕೃಷ್ಟ); ಮೂಡು ಸಾರೆ ಪರಗಿದ ಹೊಲ (ತ್ರಿಪಲ್ಲು G.).

ಹರಗು haragu. 2. The act of doing work with regard to corn, etc. — ಹರಗುವಾಳ್. -ವಾಳ್. (Śmd. I). The iron used for it.

ಹರಟು haraṭu. To talk idly, to prate, to blab (My.; T. ಉರಟ್ಟು, ಉಲಟ್ಟು).

ಹರಟೆ haraṭĕ. = ಅರಟೆ. Idle talk, prate, jabber, babble (C.; T. ಉಲಟ್ಟು; see ರಟ್ಟೆ). ಪಾಲಸಕ್ಕಾಸಿಗೆ ಪಾಮುವ ರಟೆ ಯಾಕೆ?—ಒಡಪಿನ್ನ ಹರಟೆ ಉಗ್ಗಾಗುವದು (Prvs.). ಹರಟೆ ಯಿನ್ನ ಹೊತ್ತು ಳಕವೆ ಸ್ಥಾ (Dp. 29, 2). — ಹರಟೆ ಕೊಚ್ಚು. = ಪರಟು. (B. 4, 49. 194; 5, 96). — ಹರಟೆಮಲ್ಲ. A male great prater, etc. (My.). — ಹರಟೆಮಲ್ಲಿ. A female great prater, etc. (My.).

ಹರಟೆಗಾಡಿ haraṭĕ-gâḍi. An idle talker, a tattler, a prater (My.).

ಹರಡಿ haraḍi. = ಪರಡು 3, etc. The protuberant ends of the radius and ulna above the wrist; the ankle; the wrist. (My.). **2,** a bracelet for the wrist composed of alternate gold and coral beads (My.). — ಹರಡಿಗುಣ್ಣ. = ಪರಡು No. 2. (My.).

ಹರಡು haraḍu. 1. = ಪರಡು 2, etc. To spread, etc. (v. t., ಪ್ರಸಾರಣ, ಪ್ರಸಾರ Śmd. Dh.; My.); to spread,

etc. (v. l., My.). ಹರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ವಿಸ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ಪ್ರಸಾರ, ಎಸಾರ Sl. 361); ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಸ್ತರ 412).

ಹರಡು haraḍu. 2. = ಪರಡು 3. To scratch with the fingers or nails, to claw (ಉಗುರಿನಿಂದ ಕೆರ್ದು Smd. Dh.).

ಹರಡು haraḍu. 3. = ಪರಡು 4, ಹರಡಿ, ಹರಡೆ 2. The ankle (ಪಾದರಾಂಗಭೇದ, ಗುಳ್ಳು Smd. Dh.; ಘುಣ್ಣಕ, ಗುಳ್ಳು Hlā., Mr. 332; Bp. 39, 34; My. exactly = ಹರಡಿ No. 1). ಬಾಡದ ಹರಡುಗಳೆರಡೂ (ಘುಟಿಕೆ, ಗುಳ್ಳು); ಆ ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೂಳೆ (ಡಾಕ್ಟರ್ Nr.).

ಹರಡೆ haraḍe. 1. = ಪರಡೆ. The Numidian crane (ಕರ್ಕರೇಟು, ಕರೇಟು Nr.; ಗುಳ್ಳಿ Mr. 175; Bh. 1, 20, 53; 3, 4, 33; Tē. ಪೆಗ್ಗಡಿ). ಹರಡೇ ಹಕ್ಕಿ (ಕೋಹಪಕ್ಷಿ, ಕೊಕ Sl. 172).

ಹರಡೆ haraḍe. 2. = ಹರಡಿ, etc. ಪೆಚ್ಚೇ ಹರಡೆ (ಘುಟಿಕೆ, ಗುಳ್ಳು Sl. 207). 3, = ಹರಡಿ No. 2 (S. Mhr.).

ಹರಡೆ haraḍe. = ಆರಳೆ, ಆಲ್ಲೆ, ಹರೆ, ಹಲ್ಲೆ. The ink-nut tree (= ಆಣಲೆ My.; H.).

ಹರಣ haraṇa. 1. Taking; accepting, receiving; making an agreement (ಸ್ವೀಕೃತಿ, ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ, ಸಣ್ಣಾಸ ಮಾಡುವುದು Nn. 165). 2, seizing, carrying off or away, removing; *stealing;* withholding, annulling. 3, killing (ಕೊಲೆ 165). 4, disregarding; what is undesirable (ತಿರಸ್ಕೃಗೆ ಬಾರದುದು, ತಿರಸ್ಕೃಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯ 165). 5, *a nuptial present.* 6, a gift to a student at his initiation.

ಹರಣ haraṇa. 2. Tbh. of ಪ್ರಾಣ (ಸಂಸ್ಕೃತ 336; ಪ್ರಾಣ, ಜೀವ Nn. 165; Bp. 4, 63; 5, 66; 30, 24; 45, 3; B. 1, 25). ಹರಣ ಉದಾಯೋಪಾದರೆ ಮರಣಕ್ಕೆ ಆಂಜೆಸು.—ಪುರಾಣ ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಹರಣ ಉಡಾಸಲಿ! (Prvs.). — ಹರಣಕೆ ಹರಣ ತರ್. To give (one's) life for the life (of another, Bp. 13, 13). — ಹರಣ ಕೊಡು. To restore life (Bp. 46 sum.; 46, 78; 50, 61). 2, to give one's life (13, 13). — ಹರಣಂಗಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. To give up one's life, to die (Śāv. 3, after 35). — ಹರಣದ ಹರಣ. The life of life (Bp. 15, 31). — ಹರಣ ಪಡೆ. To obtain life (Bp. 32, 50; 37 sum.; 47 sum.; 50, 20). — ಹರಣವೀ. -ಕೆ. To restore life (Bp. 28, 68). — ಹರಣವೊದಗಿಸು. -ಒದಗಿಸು. To restore life (Bp. 54, 74). — ಹರಣ ಹಿಡಿ. To keep one's life, to remain alive (Bp. 42, 32).

ಹರಣದೇಹಾರ್ಥ haraṇa-dēha-artha. Life, body and property (Bp. 30, 17).

ಹರತಾಳ haratāḷa. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. Yellow orpiment (Čb. 170; Mhr.).

ಹರತೆ haratĕ. (= ಹರಸಣೆ). The act of removing superfluous standing corn by means of the kuṇṭĕ (My.).

ಹರದ haradu 1-23. = ಪರದ. A dealer, a trader, a merchant (ಪಣ್ಯಜೀವ, ವಣಿಕ್, ವ್ಯಾಪಾರಿಕ, ಸೆಗಡು, ವೈದೇಹ Hlā.; ವೈದೇಹಕ, ಸಾರ್ಥವಾಹ, ಸೆಗಡು, ವಾಣಿಜ, ವಣಿಕ್, ಪಣ್ಯಜೀವ, ಪಣಿಕ, ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ Nr.; Bp. 8, 9; 25, 27; Rām. 5, 8, 49). ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ಸುಡಿಯಾಸೆ ವೇತೆಗೆ, ವಿಡೆಯಾಸೆ ಬೂಪಂಗೊರದಂಗೆ, ಹಾವಶಕೆಯೆಡೆಯಾಟವಾಸೆ (Sp.). ಹರದನ ಕುದುರೆಗೆ ಹಲಸುಬೀನ.—ಹರದರ ಮಠಾತ ಎಷ್ಟು, ಹರವಿಯಲ್ಲಿ ತರೇ ಆದಂಗೆ ಸಿದ ಹಾಗೆ.—ವಾರದ ಬರದ ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಡವಿ ಹೇಡಿದ ಪಣಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು.—ಸುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹರದ, ಆತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮುಮ್ಮನ (Prvs.). — ಹರದನ ಹಳ್ಳಿ. N. of a village in Mysore (My.).

ಹರದಿಕೆ haradikĕ. Trade, traffic (ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಣಿಕ್ಕೆ Nr.).

ಹರದು haradu. 1. Trade, traffic (ವಣಿಜ್ಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಣಿಕ್ಕೆ Hlā.; ವಾಣಿಜ್ಯ Mr. 346). See ಎಲೆಹರದು. — ಹರದು ಗೆಯ್. = ಪರದು-. To trade (ವ್ಯೋಪಾರದಂ ಮಾಡು Smd. 240 Cm.).

ಹರದು haradu. 2. = ಹರೆದು. P. p. of ಹರೆ 1. (My.).

ಹರಪ್ರಿಯ hara-priya. Kubēra (Čpr. 9, 68).

ಹರಯ haraya. = ಪರಯ. Tbh. of ಪ್ರಾಯ (Smd. 336).

ಹರವಡಿ hara 1**-paḍi** 1. The state of becoming public or manifest; manifestation; display, parade (ಗಾಣಿಗ, ಮೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Kk. 33).

ಹರವರಿ hara 1**-pari** 3. = ಪರವಡಿ. (ಗಾರುಡ, ಮೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Śk.). ಹರಿಜನಗಳ ಹರವರಿ (Čpr. 5, 45).

ಹರವಸ hara-vasa. Tbh. of ವರವಸ (Smd. 342). Loss of self-control or consciousness, etc. (ಮುಚ್ಚಿ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಮುಚ್ಚಿ, ಮೋಗುಳಿ, ಮೂರ್ಛೆ Śm. 56; Čpr. 6, 84; 8, 71).

ಹರವಿ haravi. = ಪರವಿ, ಹರಿಬಿ, ಹರಿವಿ, ಹರುಬಿ, ಹರುವಿ. An earthen water-vessel of the form of the kōḍa, but larger (ಘುಟಿ, ಕರೀಡ Hlā.; ಘುಟಿ, ಕರಡ Mr. 209; ಘುಟಿ, ವರವಿ Nr.; ಆಲಂಜರ G.; G.; Bp. 10 sum.; 14, 12; 22, 64; 30, 14; 38, 33; 51, 57; 55, 29; Bh. 1, 10, 25. 30). ಹರವಿಯ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಒಸ್ಪು ಆಗಲು ನೋಡಿದರೆ ಸರಿ.—ಮುರು ಎಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಹರವಿಗೂ ದಿವ್ಯವೆ? (Prvs.). See Prv. s. ಪರವ.

ಹರವು haravu. (= ಪರಪು 1), ಹರ್ವ 1. To spread (v. l., My.). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರವಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸಮೃದ್ಧಿ ನ, ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ Sl. 337). ಹರವಿದಷ್ಟಾದ್ದು (ವೀರ್, etc. Dhw.). 2, to spread, to spread out (v. t., My.; B. 3, 106; 4, 158).

ಹರಸಮಯ hara-samaya. A śaiva congregation (Bp. 30, 22).

ಹರಸು harasu. = ಪರಸು, ಹರಿಸು. To bless (as a devotee blesses Śiva, Bp. 9, 36; as a yati a śivabhakta, 32, 14. 43; as a śivabhakta others, 32, 50; 46, 7. 10. 14. 15. 16; as Sītā Hanumat, Rām. 5, 8, 39; as parents their children, Prll. 3, 12. 26; Bh. 1, 10, 26; B. 1, 6; as a blind man his benefactor, B. 3, 124; as a king his relations, Bh. 2, 13, 10; see Bp. 32, 44; according to My. use the giver of a blessing always ought to be either older or of a higher position than the receiver of it). 2, to make a vow (Bp. 48, 18; Bh. 1, 13, 3; ವೀಪರಿಗೆ ಹರಸುವದು My.). ಹರಸೋದು ಹಪ್ಪೀನಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ಕೈಮಡು ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ.—ಪಕ್ಷ ಕಾರಿಗೆ ತಾನೇ ವರಣು ಮಾಡಿ ಹರಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹರಸುವುದು (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಆಶೀರ್ವಾದ Kn. 138).

ಹರಸು harasu. (= ಆರಸು?). — ಹರಸುಬಾದರೀ ನಿಷ. (ಬಾಳಿಲಿ, ಆಮೋಘಿ, ಕೃಷ್ಣವೃಕ್ಷ, etc. Sl. 134).

ಹರಹು harahu. 1. = ಪರಪು, (ಹರವು). To spread, to spread out or about (v. l. and v. t.; see Grj. 9, 62; Bp. 38, 50; Bh. 3, 23, 10). ಹರಹಿಜ್ಞಾದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸ್ತರ Nn. 108); ಹರಹಿಜುದು (ವಿಸ್ತಾಸ, ಪ್ರಸರ 115). ಹರಹಲ್ ಹಬ್ಬುದು (ವಿಸ್ತೃತ, ವಿಸ್ತೃತ, ತತ); ಆಗಲ್ಲೆ ಹರಹಲು ಹಬ್ಬುದು

(ಪ್ರಧಿಷ್ಟ, ಪ್ರಸ್ಥಿತ Nr.). ನಿನ್ನ ಮುನಿ ನೀನು ಮುನ್ನಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತು ಗಳ ಮೇಲೆ ಜಾನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹರಮುತ್ತೆನೆ (B. 3, 27).

ಹರಹು harahu. 2. Spreading, extension, expanse, vastness (Bh. 1, 12, 6; 3, 11, 16; Râm. 4, 7, 9; J. 33, 4). — ಹರಮಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become devoid of extension (ಅಪಳುಂಬಿತ, etc. Mr. 451).

ಹರಹು harahu. 3. (= ಪರಿವ, ಹರಿವು 1). Running, flowing, flow, current. ನೀರ ಹರಹು (ಅರ; ಧಾತೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಳ, ಪೆಣೆ Mr. 415). — ಹರಮುಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. A current to be checked. ಹರಮುಬತ್ತಿಮುದು, that by which a current is checked: a dam (ಅಧಾರ Mr. 416).

ಹರಳಿಗ haraḷiga. = ಪರಳಿಗ, q. v. (ಜಾರ Śmd. II).

ಹರಳು haraḷu. = ಪರಲ್, etc., ಹಳ್ಳು 1. A nodule, a pebble, a stone, grit (ಕರ್ಕರೆ Nr.; ಉಪಲ Nr.; My.; B. 4, 151). 2, that which bears kernels: the castor-oil plant, Palma Christi, Ricinus communis (My.). 3, the tree Terminalia tomentosa (? ಹೊನ್ನೆ Mr. 134). ಮೂತ್ರವ್ಯಾಧಿವಿಷ್ಟ ಹರಳು ಬೀಜದ ಕೋಗ (ಅಶ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ G.). ಮುರುಳನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹರಳು ಚೆಲ್ಲಿ ಬೇಕು.—ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಆರಲು ಆಡೀತೇ? (Prvs.). — ಹರಳಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಹರಳು No. 2 (playfully used). See Prv. s. ಜಗಲುವೀವವಿಗೆ. — ಹರಳುಗಿಡ. = ಹರಳು No. 2. (ವ್ಯಾಕ್ರಪುಷ್ಪ, ಗನ್ಧರ್ವಹಸ್ತಕ, ವಿರಣ್ಡ, ಧರ್ಮದಾನ, etc. Sl. 134. 148). — ಹರಳುಗುರಿಮನೆ. A tablet with fourteen holes for a game played with pebbles, etc. (My.). — ಹರಳುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A ring set with one or more precious stones (My.; Sl. 220). — ಹರಳುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. = ಹರಳುಂಗರ. (Bh. 1, 6, 37). — ಹರಳು ಹರಳು. rep. (B. 3, 45; 4, 204). — ಹರಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Castor oil; lamp oil (as it is frequently used for burning in lamps, My.; Sl. 134).

ಹರಳೆ haraḷe. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಹರಳ್ಚು haraḷcu. To cause hinderance or opposition to the eye, to annoy or trouble the eye (ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ Śmd. Dh.).

ಹರಾಬಿ harâbi. = ಅರಾಬಿ. Bread, etc. (My.; H.).

ಹರಾಮಿ harâmi. A wicked, vile woman (My.). 2, vile, base, villainous (Mhr., H. ಹರಾಮಿ).

ಹರಾಮು harâmu. Unlawful; wicked, wrong; vicious, vile (My.; Mhr., H. ಹರಾಮು); forbidden. — ಹರಾಮುಳುದುಡೆ. A vicious or restive horse (My.).

ಹರಾಮುತನ harâmutana. Wickedness, etc. (My.).

ಹರಿ hari. 1. = ಪರಿ 1 q. v., etc. To run; to flow; etc. (ಧಾವನ Śmd. Dh.; Bp. 32, 20; 45, 28; 57, 2; J. 22, 86; 28, 16; Bh. 2, 4, 9. 11; C.). ಹರಿದು ಮುತ್ತುದ (ಅಭ್ಯದನ್ಯಸ್ಯನ, ಆಧ್ಯಾಸಾದನ); ವೇಗದಿಸ್ಸ ಹರಿಣಾತನು (ತರಸ್ವಿ, ಸ್ವಂತ, ವೇಗಿ, ಪ್ರಬಲ, etc.); ಹರಿದು ಹೋಪಾತನು (ಅತಿಜವ, ಜಂಘಾಲ); ಒಡಿತು ಹರಿದ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್); ನೀರ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ಉದಕ ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ Nr.). (ಆನೆ) ಹರಿವುದು (ಸ್ಖಲದ್ಗತಿತ್ವ); ಸುತ್ತುಂಗತಲು ಹರಿದ ಕುದುರೆ (ಅಸ್ಖಲಿತ HIâ.). ಹಿಂದು ಬಾಪರ ಮೂಡಿ, ಹರಿದ ನೀರೊಳು ಮುದುಗೆ ಕರಗೋದೇ ಬಾಪ? (Bp.). ನಿಲ್ಲದೆ ಆತಿ ಹರಿದದ (ಜಂಘಾಲ, ವೇಗಿ Mr. 234). — ಹರಿ ಬಾತು. -ಆತು. To run about (in a battle, J. 25, 46); to move about (as blood in the body, B. 3, 35; 4, 133); to creep about (as a serpent, Dp. 63, 3; B. 3, 97; as an ant, B. 4, 64). ಹರಿಬಾಪುದ ಮುನಸು (ಚತ್ವರವಿನ್ಯಸ್ತ G.). — ಹರಿಯಿಸಿ. -ಇಸಿ. To beat (another) so that he runs away, to defeat, etc. ಹರಿಯಿಸಿದುದು (ಎದಿಸಿದುದು, ಕದಿಗಣಿಸಿದುದು, ಇದಿಸುಗೊಂಡುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.).

ಹರಿ hari. 2. = ಪರಿ 2. P. p. of ಹರಿ 1, in ಹರಿ ಹರಿದು (Bp. 32, 17; J. 26, 4). — ಹರಿ ತರ್. (*l. c.* ಹರಿದು ತೊಟ್ಟು ಬರ್). = ಪರಿ ತರ್. (Bp. 5, 28; 20, 14; 22, 11; 44, 6; 46, 12; 53, 16; J. 28, 54; Bh. 1, 5, 21; 1, 10, 27). ಸಿರಿಯು ಮುಡಿಯು ನ್ನ ಒಸರಿ ಹರಿ ತಪ್ಪ ಹಳ್ಳ (ನಿರ್ಝರ Mr. 97).

ಹರಿ hari. 3. = ಪರಿ 3, ಹರ 2, ಹರು. Running; a run; going; flowing. See ಜಲ-; IIIâ. s. ಪಯನ. — ಹರಿಕಣ್ಣಿ. = ಹರುಕಣಿ. A channel for (water) to run, a water-conduit (ಜಾನ, ನಾಲಕಣಿ IIIâ.); a water-trench. ಮುರಕ್ಕೆ ಪೀಡಿಪೆದ ಹರಿಕಣಿ (ಆಪಾಲ, ಆಲವಾಲ IIIâ.). — ಹರಿಗುಡು. -ಉಡು. To pay money for being ferried over a river. ಹರಿಗುಡುವುದು (ಆತರ IIIâ.). — ಹರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To run away (Bh. 4, 2, 19). — ಹರಿದಾರಿ. = ಹರದಾರಿ. (My.; Sl. 105). — ಹರಿನಾಳಿ. A waste-pipe, a gutter, a channel (ಪ್ರಣಾಲಿ IIIâ.; Mr. 422). — ಹರಿನಾಳಿಗೆ. = ಹರಣಾಳಿಗೆ, ಹರಿನಾಳಿ. (S. Mhr.). — ಹರಿಮಿಸ್ತರ. -ಉಸ್ತರ. The area of a run, *i. e.* of a haridâri (Bh. 2, 13, 32). — ಹರಿಮಿಡು. -ಇಡು. To run, to hasten (Cpr. 8, after 4). — ಹರಿಹಲಿಗೆ. A plank to the one end of which a rope is fastened and on which a boy sits and is pulled along (Bh. 1, 6, 2).

ಹರಿ hari. 4. = ಪರಿ 4, ಪರೆ 1, ಹರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints). To spread (v. t.), etc.; to disperse; to go away; to end (Bp. 45, 8. 47; J. 17, 28; 27, 38). ಗುರುರಾಯನುವದೇಶ ದೊರ ಕೊಣ್ಣೆತಾದೇ ಹರಿವುದು ಜಾವದೆನ್ನಲು ಪಜ್ರವೀಂ ಗಿರಿಯು ಹೊರಿವನ್ನೆ (Sp.). See Sp. s. ಕಜ್ಜ. — ಹರಿಪ ಪ್ಪಳ. (ಹರಿದ ಪಪ್ಪಳ). = ಪರಿಪಪ್ಪಳ. A straggling herb with bur-like flowers that stick to hands and clothes, Papalia cappacea Mog. (? Z.).

ಹರಿ hari. 5. (= ಪರಿವು 1). Spread, extent: a mass, a multitude, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಬಳಗ, ಬಮ್ಮಲ್, ಪರಿವ, etc., ಕೈಣಿಕೆ Kk. 17).

ಹರಿ hari. Green, greenish yellow, yellow. 2, *reddish brown, bay, tawny.* 3, of a shining white colour, white, bright (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 10; ಮುನ್ನ Mr. 495). 4, *the sun* (ಆರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ 10). 5, *the moon* (ಇನ್ದು 10). 6, *a ray of light* (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 10). 7, water (ದಾರಿ, ಉದಕ 10). 8, gold (ಸುವರ್ಣ 10). 9, *a horse* (ತುರಂಗಮ 10). 10, *a lion* (ಸಿಂಹ 10). 11, a parrot (ಪಚ, ಗಿಳಿ 10; ಗಿಳಿ 495). 12, *a peacock.* 13, a pigeon (ಪಾರಾವತ, ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕಿ 10). 14, *an ape* (ವಾನರ, ಕಪಿ 10). 15, *a frog* (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 10). 16, *a snake* (ಅಹಿ, ಸರ್ಪ 10). 17, the ocean (ಅಬ್ಧಿ 10). 18, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಶ್ಯ 10). 19, an arrow (ಉಮ್ಮು, ಬಾಣ 10). 20, a treasury (ಕೋಶ, ಧನ್ಯಾಧ 10). 21, a cart, a waggon (ಶಕಟ, ಬಣ್ಡಿ 10). 22, *Indra* (ಪುರೋಂ, ಇನ್ದ್ರ 10). 23, *Vishṇu, Kṛishṇa* (ಶಮುಡಾಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣು 10). 24, Śiva (ಭವೇಶ್ವ 495). 25, Brahmâ. 26, *Yama* (ಯಮ 10). 27, *Vâyu* (ಪವನ 10). 28, N. of the author of the girijâkalyâṇa (Grj. 10, 113. 114). 29, one of the divisions (varshas) into which the known continent is divided. 30, sign for a metrically short syllable (Ch.; Mr. 365). 31, the number eight (Ch.). See ಕವಿ-; Bp. 54, 43. ಮುನ್ನ ಧವಧವಸಿತ್ತಿ, ಎನ್ನ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾಡು, ಮುನ್ನ ಪಾಣ್ಣ ಪರಿಣಾಗದ ಪರ

ಯು ತಾಸೆತ್ತಣ ದೈವ? (Sp.). ನರಸಿಂಹಪ್ಪನವರಾರ ಹಿರಿಮಾವದದುಮುತ; ಉಗರಿಸ್ಪ ಪರಭ ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಹರಿಯೂರನಲಿಯವಸ್ಥವಾವ (Sp.). ಹಿರಿಯ ಬೋಜ್ಜನು ಕೆಂಪ, ಕಿರಿಯ ಹರಿ ತಾ ಕರಿಗ, ಪ್ರಧಪರನು ಪುಷ್ಪ ಧನಲಕ್ಷ್; ಇವರುಗಳು ಸರಿಯೆ ದೈವಕ್ಕೆ? (Sp.). — ಹರಿಗಪ್ಪಣ್ಣ. -ಅಪ್ಪಣ್ಣ. Appanna, the son of a certain Hari (Bp. 56, 55). — ಹರಿ ಸಿರಿ. relt. (Grj. 6, 38; Bp. 54, 5). — ಹರಿಬುವ್ವ. A meal on the fourth day of a marriage (of smârtas or mâdhvas) at which the son-in-law is looked upon as Vishṇu, is waited on only by his mother-in-law, plays tricks with his ôṇjal, etc. (My.).

ಹರಿಕಣ್ಠ hari-kaṇṭha. A peacock (ಧನಿಲ್ Mr. 168).

ಹರಿಕಥೆ hari-kathĕ. The story of Vishṇu or Kṛishṇa (related with music and singing). ನರೇ ಕಥೆಯು ಮುಸ್ಲೆ ಹರಿ ಕಥೆಯೇ? (Prv.).

ಹರಿಕಾನ್ತ hari-kânta. The sapphire (ಅಸಿಕಾನ್ತ, ನೀಲ Mr. 101).

ಹರಿಕಾಲಿ hari-kâḷa. = ಹರಿಕಾಲ. A runner, a courier (ಜಂಘಾಕಲಿಕ, ಜಂಘಿಕ Nr.); a swift, fleet man (ಜಂಘಾಲ, ಜವನ, ವೇಗಿ Hlâ.; ವೇಗಾಯಿಲ ಕೆ.). 2, a hawker, a chandler (ವಾರ್ತಾವಹ, ವೈದಧಿಕ Nr.). 3, a spy (ಉದಾಸ್ಥಿತ, ಚರಪೇದ Nr.).

ಹರಿಕೆ harikĕ. 1. = ಪರಕೆ 1, ಹರಕೆ. A vow (My.); etc. ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಯುವವನು ಹರಿಕೆ ಬೇಡಿದರೆ ಪಪ್ಪಿತೇ?—ತಿರಿಕೆಯು ಕೂಡು ತಿನ್ನು, ಹರಿಕೆಯು ಕೊಟ್ಟಾನಾದ (Prvs.).

ಹರಿಕೆ harikĕ. 2. = ಹಲಗು 3, ಹಲಕೆ. A kind of harrow (ಕೋಟೀಪ, ಕೋಪ್ಪಳೀವನ Hlâ.; *cf.* ಹರಗು 1).

ಹರಿಗಣ hari-gaṇa. A class of pure Kannaḍa feet (Ch.).

ಹರಿಗು harigu. = ಅರಸು 1, etc. A margin, etc. (Sl. 101; *only* in Sl.).

ಹರಿಗೆ harigĕ. = ಪರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ. A shield (ಪೆಟ್ಟಿಕ, ಫಲಕ, ಪರ್ಪ, ಆವರಣ Hlâ.; ಫಲಕ, ಫಲ, ಫರ, ಪರ್ಪ Nr.; ಫಲಕ, ಪೆಟ್ಟಿಕ, etc. Mr. 292; ದಸು, ಪೆಟ್ಟಿಕ Nn. 17; ಉಷ್ಟಣ Ct. II, 38; Kk. 40; Śm. 43; Grj. 7, 52; Bp. 61, 25).

ಹರಿಗೆಕಾಣ harigĕ-kâra. A man who carries a shield (Grj. 6, after 56).

ಹರಿಚನ್ದನ hari-candana. *A sort of yellow sandal-wood* (ಜುರ Mr. 335). 2, *one of the five trees of svarga* (see ದೇವ ತರು).

ಹರಿಣ hariṇa. *Greenish or yellowish white;* white. 2, *a deer, an antelope* (ಮೃಗ Mr. 162).

ಹರಿಣಧರ hariṇa-dhara. The moon (Bp. 5, 24).

ಹರಿಣಧರಧರ hariṇadhara-dhara. Śiva (Bp. 53, 46).

ಹರಿಣಪಕ್ಷ hariṇa-pakṣha. The light half of a month (Bh. 1, 3, 11).

ಹರಿಣಾಂಕ hariṇa-aṅka. The moon. (J. 25, 46). — ಹರಿಣಾಂಕ ಕುಲಜ. Arjuna (25, 46).

ಹರಿಣಿ hariṇi. *Greenish, green* (ನಿಳಿ ಹಸುರುಬ್ಬುಗಳ ಗಜಾಯುಷ್ಯಪ್ಪ ವರ್ಣ Mr. 444). 2, *a female deer or antelope,* a doe (ಮೃಗ, ಎರಳೆ Nn. 95). 3, *a kind of woman.* 4, *a golden image* (ಪಾಲಾಳಿಕೆ, ಪುತ್ಥಳಿ 95). 5, a heap, collection, multitude (ಪರು, ಸಮೂಹ 95; *cf.* K. ಹರು 1). 6, roundness (ವೃತ್ತ, ಬಟ್ಟಲು, ವೃತ್ತಪೇದ 95).

ಹರಿಣೇಪ್ಲುತ hariṇi-pluta. N. of a vṛitta (Ch.).

ಹರಿತ harit. *Green;* the colour green (ವರ್ಣ Nn. 93). 2, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 93). 3, beautiful (ರಮಣೀಯ, ಮನೋಜ್ಞ ಪದ 93). 4, *a point of the compass, a quarter, region* (ದಿಕ್ಕು 93). 5, authority, etc. (ಆಧಿಕಾರ 93).

ಹರಿತ harita. *Green;* the colour green (ವರ್ಣ Nn. 60); grassy, verdant.

ಹರಿತಕ haritaka. A green vegetable, *a pot-herb.*

ಹರಿತಭಾವ harita-bhâva. Greenness. See ಪಸುರ್.

ಹರಿತಾಯಮಾನ haritâyamâna. Becoming green or verdant (Cpr. 4, after 49).

ಹರಿತಾಲ haritâla. = ಆರಡಿಕ, ಆರಡಾಳ, ಆರಿಡಕ, ಆರಿಡಾಳ, ಹರತಾಳ, ಹರಿಡಕ. *Yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum* (ಹರಿತಾಲಕ, ಆಲ, etc., ಆರಿಡಾಳ Nr.). 2, a kind of pigeon of a yellowish green colour.

ಹರಿತಾಲಕ haritâlaka. = ಹರಿತಾಲ. *Yellow orpiment.* 2, a kind of pigeon.

ಹರಿತಾಲಿ haritâli. *The grass Panicum dactylon* Lin. (or Agrostis linearis Retz., ಮುರ್ಪ, ಅಡಕೆ Mr. 109).

ಹರಿದಶ್ವ harit-aśva. *The sun.*

ಹರಿದಳ haridaḷa. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. (ಹರಿತಾಲಕ, etc. Sl. 333).

ಹರಿದಾಸ hari-dâsa. A slave or worshipper of Vishṇu; a celebrator of Vishṇu in his incarnations who relates his exploits with music and chanting (My.).

ಹರಿದ್ರ haridra. Yellow colour (ಮಞ್ಜಿಷ್ಠವರ್ಣ, ಪೀತ Mr. 444).

ಹರಿದ್ರಾಂಗ haridrâ-aṅga. A body to which turmeric is applied (J. 9, 42).

ಹರಿದ್ರಾಭ haridrâ-âbha. Resembling turmeric, *of a yellow colour, yellow.*

ಹರಿದ್ರಾರಾಗ haridrâ-râga. Turmeric-coloured. 2, *unsteady in affection or attachment* (like the colour of turmeric which does not last, ಸ್ಥಿರಮುಳ್ಳದೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ಪಿದಪು Hlâ.; *cf.* ಪೀತರಾಗ).

ಹರಿದ್ರು hari-dru. *A kind of turmeric, Curcuma aromatica.*

ಹರಿದ್ರೆ haridrĕ. ಹರಿದ್ರಾ. = ಅರಸಿನ, etc. *Turmeric, Curcuma longa* Lin. (ಅರಿಸಿನ Mr. 180; *cf.* ಪಳದಿ). 2, the ink-nut tree (ಜೀವಕ, ತಿಮ, etc., ಆಡಿಕೆ Mr. 122).

ಹರಿದ್ವಾರ hari-dvâra. N. of a town and tirtha where the Ganges finally leaves the mountainous districts for the level plains. (B. 5, 152; My.).

ಹರಿನನ್ದನ hari-nandana. Indra's son, Arjuna (J. 25, 46).

ಹರಿನಮುಚಿಭಿದ್ hari-namuchibhid. The moon and Indra (Bp. 38, 1).

ಹರಿನಾದ hari-nâda. A lion's roar: a war-cry (J. 25, 46).

ಹರಿನಾಮ hari-nâma. The name or names of Vishṇu. See Prv. s. ಪಿಡಿದೆಳ್.

ಹರಿನೀಲ hari-nîla. The sapphire (Cpr. 1, 119).

ಹರಿನೀಲಮಣಿ harinîla-maṇi. = ಹರಿನೀಲ. (J. 26, 9).

ಹರಿನ್ಮಣಿ harit-maṇi. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.).

ಹರಿಪೀಠ hari-pîṭha. A throne (My.).

ಹರಿಪ್ರಾಸ hari-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ಹರಿಪ್ರಿಯೆ hari-priyĕ. *Lakshmi.*

ಹರಿಬ haribа. 1. (= ಹರಿ 5). A mass, a multitude, a number, a host, an assemblage (ತೆಱೆ, ಪಙ್ಕಿ, ಸಾಲ್, ತೋಪು, etc., ಸಮೂಹ ಕೆ.; Bh. 3, 19, 43. 45; 7, 1, 8).

ಹರಿಬ haribа. 2. (fr. ಹರಿ 17). Business, affair, work, concern (Cpr. 6, 26; Bh. 1, 5, 23; 4, 4, 45; 8, 3, 4; Râm. 4, 2, 25; J. 11, 12; 14, 4; 18, 26; 25, 46).

ಹರಿಬನ್ಧು hari-bandhu. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264).

ಹರಿಬಿ haribi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರಿಭಕ್ತ hari-bhakta. A worshipper of Vishṇu. (My.).

ಹರಿಮನ್ಥ hari-mantha. The tree Premna spinosa, the wood of which by attrition produces flame. See s. ಅತಿ ಮುಕ್ತಳ. 2, N. of a country.

ಹರಿಮನ್ಥಕ hari-manthaka. *The chick-pea, Cicer arietinum.*

ಹರಿಮಯ hari-maya. Made of, or full of, gold (J. 25, 46).

ಹರಿಯಕ್ಷ hari-akṣha. = ಪರ್ಯಙ್ಕ. (ಸಿಂಹ Mr. 159; Râm. 6, 19, 17).

ಹರಿಯಣ hariyaṇa. = ಪರಿಯಾಣ, etc. A plate-like vessel of metal or wood (Bh. 4, 4, 37; Râm. 6, 55, 38). ಮುರದ ಹರಿಯಣದೊಳ್ ಉಣ್ಣಂ (Śmd. 287).

ಹರಿಯಾಣ hariyâṇa. = ಹರಿಯಾಣ, etc. (Bp. 8, 14).

ಹರಿಯಿಸು hariyisu. = ಪರಿಯಿಸು. To cause to flow (My.).

ಹರಿಯುವಿಕೆ hariyuvikĕ. Running; flowing. ಕೀಲಿನ ಹರಿಯುವಿಕೆ (G. 319).

ಹರಿವಂಶ hari-vaṁśa. The family of Kṛishṇa. 2, N. of a poem in Saṁskṛita. 3, N. of a poem in Kannaḍa by Gupavarma (Śmd. 144).

ಹರಿವತ್ hari-vat. *Indra.*

ಹರಿವರ hari-vara. N. of a vṛitta (Ćh.).

ಹರಿವರುಷ hari-varusha. Tbh. of ಹರಿವರ್ಷ. (Ćpr. 3, after 32).

ಹರಿವರ್ಷ hari-varsha. One of the divisions of the known continent.

ಹರಿವಾಣ harivâṇa. = ಅರಿವಾಣ, ಹರಿಯಾಣ, etc. (C.; B. 4, 74; Tĕ.). ಬೆಸ್ಕದ ಹರಿವಾಣವಾದರೂ ಮುನ್ನೀರ ಗೋದಿಗೆ ಒಜಗ ಬೇಕು.—ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣುವರನಿಗೆ ಹರಿವಾಣ ಯಾಕೆ?—ಹುಟ್ಟದ ಊಟ, ಹರಿವಾಣದ ವೈಭವ (Prvs.).

ಹರಿವಾಲುಕ hari-vâluka. *A perfume, the fragrant bark of Feronia elephantum.*

ಹರಿವಾಸರ hari-vâsara. Vishṇu's day, the eleventh or twelfth lunar day when upavâsa, etc. is performed (J. 20, 26; My.).

ಹರಿವಿ harivi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರಿವಿಷ್ಟರ hari-viṣhṭara. A throne (My.).

ಹರಿವು harivu. 1. = ಪರಿವು. Running; flowing, streaming; current. ನದಿಯ ಹರಿವು (ಸ್ಕ್ರೀತಸ್ Nr.).

ಹರಿವು harivu. 2. (fr. ಹರಿ 4). = ಹರೆವು. Spreading, extending; increase; dispersing; going away; end; ruin (Bp. 27, 2; J. 26, 58; Bh. 1, 8, 30. 55; 7, 1, 2). — ಹರಿವೊಲೆ. -ಲೆ. An extensive, long fire-place built in the ground (My.).

ಹರಿವೇಗ hari-vêga. The velocity of the wind (J. 46, 25).

ಹರಿಶರ hari-śara. Having Vishṇu for an arrow: Śiva. (Śśv. 4, 122).

ಹರಿಶ್ಚನ್ದ್ರ hari-ś-candra. Having golden-coloured splendor. 2, N. of a king of the solar dynasty. See J. 2, 52; 11, 30; 18, 54; Mr. s. ಅಮರದ್.

ಹರಿಸ harisa. = ಹರುಸ. Tbh. of ಹರ್ಷ. (ಸನ್ನ, ಸನ್ನೀಕರಣ Śś.; see ಬೀಗು 2).

ಹರಿಸು harisu. 1. = ಹರಸು. To bless (B. 5, 190).

ಹರಿಸು harisu. 2. = ಅರಿಸು 3, ಪರಿಸು 1. To cause to run or flow (Bp. 21, 38; J. 4, 18. 27; 22, 25; Bh. 1, 10, 29; My.).

ಹರಿಸು harisu. 3. To cause to disperse, go away or end; to destroy. See *e. g.* ಸಾಲು-; Bp. 23, 22; 34, 31. 34; 54, 46; 57, 25. 28; Bh. 10, 6, 3.

ಹರಿಸು harisu. To remove, to take away, to carry off, etc.; to divide (ಭಾಗಿಸು Mr. 349). See *e. g.* ಆಜ-, ಪರಿ-, ಸಂ-.

ಹರಿಸೇವೆ hari-sêvĕ. Service or worship of Vishṇu. ಹಾರು ವರ ಮುನ್ನೀಲಿ ಹರಿಸೇವೆ ಆವರೆ ಮೂಡಿಸಾಯಿಗೆ ಓಜ್ಯಾಟ (Prv.).

ಹರಿಹ hariha. Running; flowing, streaming; current. ತೊಡೆಯ ಹರಿಹ (ಓಳ, ಪ್ರವಾಹ, ವೇಗ, ಧಾರೆ, ಸ್ಕ್ರೀತಸ್, ರಯ IIIÂ.).

ಹರಿಹಯ hari-haya. *Indra.*

ಹರಿಹರ hari-hara. The remover of Vishṇu: Śiva (Bp. 34, 45; 57, 27. 28).

ಹರಿಹು harihu. Running, run, velocity; flying. ಧಣ್ಣಿಯ (*i. e.* ಬಣ್ಣಿಯ) ಹರಿಹು (ಪಯಣ, ಪ್ರವಹಣ Mr. 284).

ಹರೀತಕಿ haritaki. *The yellow myrobalan tree, Terminalia chebula* (ಆಡೆಕಿ Kn. 63, c. r. ಆಳಿಕೆ).

ಹರು haru. = ಹರ 2, etc. Running; flowing. — ಹರು ಕಟ್ಟೆ. = ಹರಕಟ್ಟೆ. A channel to carry off water (ಮೋರಿ, ಸಾರಣೆ Mr. 422). — ಹರುಜಾರಿ. = ಹರಿಜಾರಿ. ಎರಡು ಹರುಜಾರಿ (ಗೋಧಿ ರುಜ G.).

ಹರುಬಿ harubi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರುಬು harubu. Tbh. of ಹರ್ಷ. A feast. ತಮಗು ಇಚ್ಛೆ ಹರುಬು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ? (Prv.).

ಹರುವಿ haruvi. = ಹರುಬಿ, etc. (My.).

ಹರುವು haruvu. = ಹರ್ವು 2. A way, a means, an expedient (Bh. 1, 8, 21; 8, 26, 22; My.; Tĕ.).

ಹರುಷ harusha. Tbh. of ಹರ್ಷ. (ಹರ್ಷ Kn. 155; ಸನ್ನಯ Ć. II, 64; Bp. 44, 70; 47, 30). ಪುರುಷನಾದರೆ ಹರುಷ ಬೇಡ (Prv.). — ಹರುಷ ತಾಳ್. To get joy, to begin to rejoice (Bp. 37, 24). — ಹರುಷವನ್ನುಡು. -ಂ-ಡು. To experience or feel joy (Bp. 11, 15; 37, 51; 52, 40). — ಹರುಷವೈದು. -ಂ-. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 4, 58; 60, 33). — ಹರುಷವೊಳ್ದು. -ಂ-ದು. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 36, 30). — ಹರುಷ ಪೊಡ್ದು. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 32, 45).

ಹರುಷಿತ harushita. Tbh. of ಹರ್ಷ. (Bp. 5, 58. 70; 21, 6; 22, 63; see ಕೋಪಿತ-). Feminine ಹರುಷಿತೆ (44, 42).

ಹರುಸ harusa. Tbh. of ಹರ್ಷ (Śmd. 335. 336).

ಹರೆ harĕ. 1. = ಪರೆ 1, ಪರಿ 4. To spread (v. t.), to extend;—to disperse, to go away; etc. (Bp. 21, 41; Râm. 3, 2, 24; Bh. 1, 5, 5; 8, 26, 56; B. 3, 125). P. pa. ಹರಡು, ಹರಿದು. ಹರಿದ ಕತ್ತಲೆ (ವ್ಯೋಮತಮಸ, ಆವರಣತಮಸ Nr.). ಹರಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಆವರಣತಮಸ, ಕವಿಯುವಾಪ ಕತ್ತಲೆ G.). — ಹರಿಧಳ್ಳಳ. (*i. e.* ಹರಿದ ಧಳ್ಳಳ). = ಪರಿಧಳ್ಳಳ. A creeping perennial herb, Blepharis molluginifolia Pers. (K.).

ಹರೆ harĕ. 2. = ಪರೆ 2. To begin to shine, to dawn (C., as ಬೆಳಗು-, ಪಜ್ಜೆ-).

ಹರೆ harĕ. 3. Dawn, break of day (C.).

ಹರೆತನ harĕtana. = ಹರೆಪನ. Youth (ತಾರುಣ್ಯ ಓಬ.).

ಹರೆಯ harĕya. = ಹರಯ. Tbh. of ತಾರುಣ್ಯ. The time of youth, the prime of life, maturity (Grj. 4, 57; Bp. 3, 41;

9, 38; 40, 15. 75; C.; B. 3, 51; 5, 238. 293). ಹರೆಯದ ಎತ್ತು (ಅರ್ಮಾಪ್ಟ, ಹೋರಿ, ಬಾತೋಪ್ಟ G.). See ಎಳೆಪರೆಯ, ನಡುಪರೆಯ. ಹರೆಯ ಹೋದವರ (ವೃದ್ಧ, ಸ್ಥವಿರ Mr. 310). ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹನ್ನಿ ಹಣವಪ್ಪ.—ಬಾಗೆ ಉಣಿಯುವ ಬಿಡ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬಪ್ಪರೆ ಬೆಡ್ಡಾಳೆ? (Prvs.). — ಹರೆಯದವ. -ಆವ. A young man (My.; B. 5, 147). — ಹರೆಯದವಳು. -ಆವಳು. A young woman (My.; ಯುವತಿ G.). — ಹರೆಯಮೀರಿಗುವ. -ಪೋಗುವ. The passing away of the prime of life, growing old, etc. (ಜ್ಞಾನಿ, ಬುದ್ಧಿರ Nr.). — ಹರೆಯಮ್ಮುವ. -ಆ-ಪವೆ. To become ripe (Grj. 5, after 76). — ಹರೆಯಮೈದೀಗು. -ಆ-ಪೋಗು. The prime of life to pass away, etc. ಹರೆಯಮೈದಿಪಾತ (ಪ್ರಥಮಯಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಯಾತಯಾಮ Hlā.). — ಹರೇಪವ. (*i. e.* ಹರೆಯದವ). A young man (ಯುವ Čb.). — ಹರೇಪವಳು. -ಆವಳು. A young woman (ಯುವತಿ Čb.).

ಹರೆವು harĕvu. = ಹರಿವು 2. Spreading; increase (see ಮುನಿಸು-); dispersion, going away; end.

ಹರೇಣು harēṇu. *A sort of drug or medicinal substance* (= ರೇಣುಕಾ). 2, *pease, pulse* (= ಕಡಾಯ; ಬಟಿಗಪ್ಪೇ ಕಾಯು G.).

ಹರೇತನ harētana. = ಹರೆತನ. (ಪ್ರಾಯ Čb.).

ಹರೆ haṟa. 1. = ಹರಿಯು, etc. P. p. of ಹರ್ 1, in ಹರ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 3, 37; 4, 78. 170; 5, 230).

ಹರೆ haṟa. 2. = ಪರ್ 4, etc. Flying; etc., etc. — ಹರಗಲ್. -ಳಲ್. ಹರಗಲು. = ಪರುಗೋಲ್, etc. A round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (My.). — ಹರಗಲುಪವ. A ferry for such a boat (My.). — ಹರಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹರಗೋಲು. = ಹರಗಲ್. (My.; ಪೂರ್ವ G.; B. 5, 298). ಕೆಸರಿಗೆ ಹರಗೋಲು ದೇಕೇ? (Prv.).

ಹರೆಕ haṟaka. 1. = ಹರಕು, etc. Rent or tattered or toused state; a tatter, a rag. — ಹರಕಬಟ್ಟೆ. A torn cloth (My.). — ಹರಕ ಬಡಕ. relt. (My.).

ಹರೆಕ haṟaku-aa. 2. = ಆಕರ 2. A man of whom anything is rent. See ಕಚ್ಚೆ-, ಸೋಟೆ-.

ಹರೆಕೆ haṟaki. = ಆಕರೆ, ಹರಾಕೆ. A woman of whom anything is rent. See ಕಚ್ಚೆ-, ಸೋಟೆ-.

ಹರೆಕು haṟaku. = ಅಕರು, ಪಕರು, ಪಕುಕು, ಹಕರ 1 q. v., ಹರಾಕು, ಹರುಕು, ಹರ್ಕು. (C.). ಹರಕನ್ನಿಲ್ಲಿ ಇಲಿ ಕವಿಯುತು (Prv.). ತಮ್ಮಾ, ಹೊಸ್ತು ಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನ ಹರಕ ಮೋಪರಾ ತನ್ನು ಕೊಮು (B. 3, 25). See Prv. s. ಮುರಿಕ. — ಹರಕುಬಟ್ಟೆ. A torn or tattered cloth. ಹರಕುಬಟ್ಟೆಯು ತುಣುಕು (ಕರ್ಪಟ G.). — ಹರಕುಜಾಜ್ಮದು. A tattered floor-cloth (B. 5, 126). — ಹರಕುತೋಗಲು. Rent leather (Dp. 54). — ಹರಕು ಹರಕು. rep. — ಹರಕು ಹರಕುಬಟ್ಟೆ. A cloth quite torn or tattered (C.). — ಹರಕುಪುಸ್ತಕ. A torn book (B. 4, 44). — ಹರಕು ಮಾತು. A speech that lacks coherency (ಅಪ್ರೀಲ, ತಿಳುಧಾ ಮಾ G.). — ಹರಕುಮೊರ. A worn out dust-fan (My.). — ಹರಕುವಸ್ತ್ರ. = ಹರಕುಬಟ್ಟೆ. (C.; B. 5, 76).

ಹರೆತ haṟata. = ಹರ್ತ, ಹರ್ತ. Cutting: sharpness (My.). ಹರತವಾದ ಹರಪ್ಪಳ್ಳ ಕೊಡ (ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರ Sl. 306).

ಹರೆದು haṟadu. = ಹರ್ದು. P. p. of ಹರ್ 1. (B. 1, 23). ತಿಪಾ ಎಸ್ಸರೆ ನಡಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಾ, ಭಪಾ ಎಸ್ಸರೆ ಪೈರವಾಸ ಹರದು ಬಿಟ್ಟ (Prv.).

ಹರಿ hari. 1. = ಅರ್ 2, ಪರ್ 1 q. v. To tear (v. t.), to rend, to break, to slit, etc.; to pluck (Grj. 2, after 106; Bh. 3, 13, 21; B. 3, 8; My.). ಪತ್ತಿಪ್ಪನ ಕೊರಳ ನೇಣ ಹರ್ದ ನಪಿ (ವೀರಾಕೆ Nr.). ಇಲಿಹರೆಯು ಏಳ್ಲು, ಹರ್ದರೆಯು ಸೀಳ್ಲು (fire, Sp.). 2, to cut, as a knife, etc. (C.). ಹರ್ದ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರವನೊಪ್ಪಲು ಬಹುದು (Dp. 172). 3, to be torn or rent; to be severed, to break (C.). ತಲೆ ಹರ್ದು ಅಮರ ಅಟ್ಟೆ (ಕುಬ್ಜ Nr.). ಹರ್ದೋಪ ಪರಿಯನ್ನರ ಎರ್ದಿಯ ಬಾರದು, ಮುರ್ದೋಪ ಪರಿಯನ್ನರ ಮೋಗ್ಗಿನ ಬಾರದು.—ತೆಪ್ಪ ಹರ್ದರೆ ದೋಪೆ.—ತೆಪ್ಪ ಹರ್ದರೆ ಮುಪ್ಪಿನ ನವನೇ ಸಾಯುವನೇನೋ? (Prvs.). ಹರ್ದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಟ್ಟಿಗೆ ಮರ ಮುತ್ತಾಳೆ (B. 5, 294). P. ps. ಹರಿದು, ಹರ್ದು.

ಹರಿ hari. 2. = ಪರ್ 2, ಹರಿ 1, etc., in ಹರ್ ಹರ್ದು (My.).

ಹರಿ hari. 3. = ಪರ್ 3. Tearing, etc.; the state of being torn, etc. — ಹರ್ಗಲ್ಲು. -ಳಲ್ಲು. A slit or split stone (Rām. 6, 37, 15). — ಹರ್ಗವಿ. -ಕವಿ. A break-poet: a paltry poet (Čh. v. 19; Grj. 1, 30). — ಹರ್ದಲೆ ಯ. -ತಲೆಯ. (Śmd. 95). A man whose head has been severed from the body.

ಹರಿ hari. 4. = ಹರ 2, etc. — ಹರ್ಗಲ್. -ಳಲ್. ಹರ್ಗಲು. = ಹರಗಲ್. (My.). — ಹರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹರ್ಗೋಲು. = ಹರ್ಗಲ್. (J. 12, 14; My.; ಉಮರ, ಪ್ಪದ, ಕೋಲು, ತೆಪ್ಪ Sl. 84; ಪೂರ್ವ 422).

ಹರಿಕಿ hariki. = ಹರಕೆ. See *e. g.* ಕವಿ-.

ಹರಿಕು hariku. = ಅರಕು, ಹರಕ 1, etc. — ಹರ್ಕ ಗಡ್ಡ. A toused, dishevoled beard (Bp. 58, 49).

ಹರಿತ harita. = ಹರಿತ. (My.; ಕೋಲ, ಪಾಲಿ, ಅತ್ತಿ, ಕೋಟಿ, ಆಯು, ಆಯುಧಗಳ ಪಾಯಿಧಾರೆ Sl. 291). ಹರ್ತವಾಗಿರುವ ಆಯುಧಾದಿಗಳು (ತೀಕ್ಷ್ಣ 420).

ಹರಿವು harivu. = ಪರ್ತ. Tearing, etc.; being rent or broken (Bh. 3, 13, 21).

ಹರಿವೆ harivĕ. = ಅರಿವೆ 4 (see corrections), ಹರುವೆ, ಹರುಹೆ, ಅರೆಕ. A common potherb, Amarantus oleraceus Willd. (C.). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹರ್ತವಾದರೂ ಹಾಳ ಪಾರದು (Prv.). — ಹರ್ತವಲ್ಲು. = ಹರ್ತವೆ. (C.). — ಹರ್ತವೊಪ್ಪ. = ಹರ್ತವಲ್ಲು. (C.).

ಹರಿಸು harisu. To cause to tear or rend (My.).

ಹರಿಯು haru. = ಪರು, etc. — ಹರುಗಲ್, -ಳಲ್. ಹರುಗಲು. = ಹರ್ಗಲ್ (My.). ಹರುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ಸಾಧ್ಯ); ಹರುಗಲೇ ಮುಟಾತ (ಪ್ರಾಪರೋಧ, ಪ್ರಾಪಿಕ Hlā.). — ಹರುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಹರುಗಲ್. (ಪ್ರ, ತರಣಿ, ತಂ Nr.). ಹರುಗೋಲುನ ಮೋಗ್ಗಯಿಸಿ ಕೊಳುವರಿ ತೊಪ್ಪಿಯ ಪಾಣ್ಯವರೂ (Prll. 12, 14). — ಹರುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹರುಗೋಲು. = ಹರುಗೋಲ್. (Bp. 32, 33; My.).

ಹರುಕು haruku. = ಅರುಕು, ಹರಕು, etc. — ಹರುಕ ಗಡ್ಡ. = ಹರ್ಕ ಗಡ್ಡ. (Bp. 20, 11). — ಹರುಕು ಕವಿ. A slit ear (My.). — ಹರುಕು ತುಟಿ. A slit lip (My.). — ಹರುಕು ಬಟ್ಟೆ. A torn or tattered cloth (My.; ಕಸ್ತ್ರ, ಕರ್ಪಟ Sl. 228). — ಹರುಕು ಮೂಗು. A rent nose (My.).

ಹರುವೆ haruvĕ. = ಹರ್ವೆ, etc. (My.). See ಮುರ-.

ಹರುಹೆ haruhĕ. = ಹರುವೆ, etc. See ಮುರ-.

ಹರ್ಕೆ harkĕ. = ಪರ್ 1. A drum (Rām. 3, 6, 8; 11, 1, 16). ಹರ್ಕೆಯ ಧ್ವನಿ (ತೂರ್ಯರವ, ಆನಕ್ಷರ Nr.). ಹರ್ಕೆಯ ಕುಮುಜು (ಪಣ್ಣ Mr. 525). (ಕೃಷ್ಣನ) ಧವಮಳ್ಳುವ ಹರ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯುವಳ್ಳು (Mr. 20).

ಹರ್ har. = ಹರ 2, etc. — ಹರ್ಷಾಳಿಗೆ = ಹರಕಾಳಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಹರ್ಕು harku. = ಹಲಕು, etc. ಪ್ರಳಯ ಆದ್ದರೆ ಹರ್ಕು ಮುಟ್ಟೀ ತೆ? (Prv.).

ಹರ್ತೆ harte. = ಹರತೆ, etc. — ಹರ್ತೆಕಾಯಿಮರ. The ink-nut tree (St. & Pl.).

ಹರ್ತ harta. = ಹರಿತ, etc. (My.).

ಹರ್ತ harta. Tbh. of ಹರ್ಷ. See Bp. 54, 4; ವಿಶ್ವ-.

ಹರ್ತವ್ಯ hartavya. To be taken away or removed, etc. See ಪಂ-.

ಹರ್ತೃ hartri. One who brings or conveys; one who takes or receives; one who seizes; a remover; a robber; a destroyer (My.).

ಹರ್ಮ್ಯ harmya. *A mansion, a palace,* any large building or residence of a man of wealth (ಸೌಧ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Nn. 94; ಮಾಡಿ Ct. I, 67).

ಹರಿಅಕ್ಷ hari-aksha. = ಹರಿಯಕ್ಷ. *A lion.*

ಹರ್ರ್ harr. A sound made by monkeys from disgust or anger (Grj. 1, after 131; Rsv. 5, after 55; 9, 29). *Cf.* ಹರ್.

ಹರ್ವು harvu. 1. = ಪರ್ವು 1, ಹರವು. (My., especially as v. t.).

ಹರ್ವು harvu. 2. = ಹರುವು. (My.).

ಹರ್ವೆ harve. = ಹರವೆ, etc. ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರ್ವೆಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ನದೂ ಗರ್ಭ ಹೋಗಿಬೇಕೆ? (Prv.).

ಹರ್ಷ harsha. = ಹರುಸ 2, ಹರಿಸ, ಹರುಷ, ಹರುಸ. Bristling, erection (of the hair, etc.). 2, thrilling, thrill, rapture, *delight, glee, joy, pleasure, gladness.* See ಆಸೆ, ಆಮೋಳಿ.

ಹರ್ಷಗರ್ಭ harsha-garbha. Filled with joy (Ūpr. 3, 84).

ಹರ್ಷಣ harshana. Causing to bristle or stand erect; bristling, becoming erect. 2, causing delight, gladdening, delightful. 3, the fourteenth of the astronomical yôgas. 4, a morbid affection of the eyes. See ರೋಹಣ-.

ಹರ್ಷಭಾವ harsha-bhâva. The state of being happy. See ಬೀಗು 2.

ಹರ್ಷಮಾಣ harshamâna. *Rejoicing, joyful, happy.*

ಹರ್ಷಾಬ್ಧಿ harsha-abdhi. An ocean of delight (My.).

ಹರ್ಷಾಶ್ರು harsha-aśru. Tears of joy (My.).

ಹರ್ಷಿತ harshita. = ಹರುಷಿತ. Bristled, become erect. 2, made glad or happy, gladdened, delighted, happy.

ಹರ್ಷಿಸು harshisu. To rejoice, to exult, to be glad or pleased (My.).

ಹರ್ಷೋತ್ಸವ harsha-utsava. Excess of happiness, abundance of joy (My.).

ಹಲ್ hal. = ಪಲ್, ಹಲು 1, ಹಲ್ಲು. A tooth (ದಶನ, ದ್ವಿಜ, ದನ್ತ, ರದ, ರದನ Hlā., Mr. 318; ದನ್ತ, ದ್ವಿಜ Nr.; ದ್ವಿಜ, ದನ್ತ Nn. 36; ದನ್ತ, ದಶನ Nn. 81; Bp. 54, 52). ಅಯ್ತು ಹಲ್ಲು ಹೋಗಿ (ಹೋದ ಮತ್, ದನ್ತಶನ Hlā.). ಕಚ್ಚರದಲುಬ್ಬರು, ಒಪ್ಪರದಿ ನಡೆದರು, ತಪ್ಪಿದರೆ ಹಲ್ಲು ಕಳೆದವರು; ಮಾಣಿಕ್ಯರ ಒಪ್ಪದಿಂ ನೋಡು! (Sp.). — ಹಲ್ಲು ಪಿ. To grind or gnash the teeth (from anger or fear, My.). — ಹಲ್ಲುಕುರು. A gum-boil (My.).

ಹಲ್ hal. A consonant. (My.). 2, the small oblique stroke at the root of a consonant, denoting that it has not the inherent short ಅ, or that it is but a half-letter (Mhr.). — ಹಲ್ಸಂಧಿ. -ಅನ್ತ. Ending in a consonant (My.). — ಹಲ್ಸಂಧಿ. The junction of consonants (in grammar, My.).

ಹಲ hala. 1. = ಪಲ 1, etc., ಹಲು 2. Much; many, etc. — ಹಲಬರ್. ಹಲಬರು. = ಪಲಬರ್, etc. Many or several persons (Bp. 38, 15; 44, 49; 56, 26; My.). — ಹಲವು. = ಪಲರ್, ಹಲಬರ್. (Bhâgavata 3, 2, 48). — ಹಲವಂಗ. -ಆಂಗ. = ಪಲವಂಗ. Various kinds or ways (Bp. 8, 44). — ಹಲವನ್ನಾಡು. -ಆಡು. To utter many words (Bp. 56, 19). — ಹಲವರ್. ಹಲವರು. = ಪಲಬರ್, etc. (C.; B. 2, 24). ಹಲವರ ನಂಗ ಕಲಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣ (Prv.). — ಹಲವರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. Many meanings (Mr. 465 s. ಪದಗಳು). — ಹಲವಿರುಳು. -ಇರುಳು. Many nights (ಗಣರಾತ್ರೆ Mr. 66). — ಹಲವ್ಮ. = ಪಲವ್ಮ, ಹಲು. (ಫಲಮುಖ್, ಪ್ರಾಯ Nr.; ಫಲಾಶ Nn. 162; Bp. 10, 42; ಅನೇಕ G.; C.). ಹಲಮಾನಿ (ಫಲಿತ Hlā.). ಹಲವನೀಡ ಆಳ್ಕ (ಪರೇಷ್ಟುಳೆ Nr.). — ಹಲವು ಕಾಲ. A long time (Bp. 57, 15). ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮುಮ್ಮಗುಡ (ಅನುಪಮ Nr.). ಹಲವು ಕಾಲಕೆ ಹರಸಿ ಪೆತ್ತರು (Pril. 3, 12). — ಹಲವು ಕೆಲವು. Some, several (ಕೆಲ ಕೆಲವು Śmd. 47. 53 Cm.; ಕತಿಪಯ Ct. I, 91). — ಹಲವು ಚಿತ್ರಾರ. Many pictures. ಹಲವು ಚಿತ್ರಾರ ಮುಸಿ ಸುಗಿತು (Prv.). — ಹಲವು ದೇವರು. Many gods. ಹಲವು ದೇವರು ನಮ್ಮಿ, ಹಾರುವ ಕೆಟ್ಟಿ; ಹಾರುವನನ್ನು ನಮ್ಮಿ, ಹಲವರು ಕೆಟ್ಟರು (Prv.). — ಹಲವು ಧಾನ್ಯ. Many kinds of corn or rice; much corn or rice (ಬಹುಧಾನ್ಯ Nn. 132). ಹಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಅಮಿರ್ದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ದೆಳವನ್ನ (ಕೆಯ್ಯಳ್) ಪ್ಪುಕ್ಕಮ್ ಎನಿಸ್ದು (Mr. 94). — ಹಲವು ಪದ. Many feet or syllables, etc. ಸಮಾನ ಪಿಂದಾನ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ಪದ್ಯಾಳ Hlā.). — ಹಲವು ಪದಾರ್ಥ. Many or several things, etc. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿದ ಎಮ್ಬುದಕ್ಕಿ ಪದಮ್ಬೆನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಲವು ವಿಧ. Various manners or kinds. ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಮಾದುದು (ಉಚ್ಚಾರದ, ಸೈಕಳೆದ Nr.). — ಹಲವು ಬಗೆ. = ಹಲವು ವಿಧ. ಹಲವು ಬಗೆ ಆದುದು (ಉಚ್ಚಾರದ, etc. Sl. 376). — ಹಲವು ಧಂಗ. Much discomfiture or trouble. ಮಾರುವಯ್ಯನ ನಂಗ ಹಲವು ಧಂಗ (Prv.). — ಹಲವು ಮುಳ್ಳಳು. Many children. ಹಲವು ಮುಳ್ಳಳ ಪಣ್ಣಿ (Sp.). ಹಲವು ಮುಳ್ಳಳ ಬಳ್ಳಿ, the shrub Asparagus sarmentosus Lin. (St. & Pl.). — ಹಲವು ಮೂಡು. Many words (Bp. 38, 24; 42, 37; J. 5, 62; 32, 17; Bh. 2, 13, 45). — ಹಲವು ಯೋಜನ. Many yôjanas (Bh. 1, 8, 93). — ಹಲವು ಲೋಕ. Many worlds (J. 2, 50). — ಹಲವು ವರ್ಣ. Various colours; a variegated colour (ಶಬಲ Mr. 444). — ಹಲವು ಸಮುಗಾಣರು. Many shoemakers. ಹಲವು ಸಮುಗಾಣರು ತೆಗಲು ಪಡಗೆಡಿಸಿದರು (Prv.). — ಹಲವುಸುರ್. -ಉಸುರ್. To utter many words (Bp. 27, 6; 40, 50; 45, 48). — ಹಲವು ಸೂಲ್. Many pregnancies. ಹಲವು ಸೂಲಾಳು (ಪರೇಷ್ಟುಳೆ, etc. Hlā.). ಹಲವು ಸೂಲಾಳಳು (ಪರೇಷ್ಟುಳೆ Mr. 181). — ಹಲವು ಸಲ್. Many times (Bp. 35, 11). — ಹಲವು ಹರವಿ. Many vessels (Bh. 1, 10, 25). — ಹಲವು ಹಳ್ಳ. Many brooks. ಹಲವು ಹಳ್ಳ ಕೊರಿ ಒನ್ದು ಹೊಲ ಆಯಿತು (Prv.).

ಹಲ hala. 2. (= ಪಲ 2). — ಹಲ ಹಲ. rep. A sound to imitate idle clamour (My.).

ಹಲ hala. 1. = ಪಲ. (My.). ಹತ್ತು ಹಲ ತಾಮ್ರಾಕೋಲು ಸೀಸ (Mr. 60). ಹಲಮೂಲ ಬೆಳ್ಳಿ (ಪಚಮೂಲ Sl. 495). ಹೊರೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುವ್ತದೆ, ಹೊರೆಯಿನ್ದ ಫಲವಾಗುವ್ತದೆ (Prv.).

ಹಲ hala. 2. *A plough.* ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಲವಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಳ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರ.—ನೆಲಳ್ಕೆ ಹಲ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ (Prvs.). 2, ugliness, deformity (ವೈರೂಪ್ಯ).

ಹಲಕು halaku. 1. To climb a tree (ಮೈಳ್ನಾ ಕೋಡು Śmd. Dh., o. r. ಮೈಳ್ನಾರೋಹಣ).

ಹಲಕು halaku. 2. A certain member of the body (ತಂತ್ರಾಂಗಭೇದ Śmd. Dh.); the lower part of the cheek (ಕಡಾಲದ ಕೆಳಗಿರುವ ಸ್ಥಾನ S. Mhr.; T. ಅಲಗು, the jaw-bones). See Râm. 6, 30, 30.

ಹಲಕು halaku. 3. = ಹಲಕೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಹಲಗತ್ತಿ halagatti. A shrubby creeper (the seeds of which are clothed with a silky wool) of the family Asclepiadeae, perhaps Toxocarpus Kleinii Wight. and Arn. (Z.).

ಹಲಗೆ halagĕ. = ಪಲಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ (Śmd. 25. 191. 338; ಫಲಕ Nn. 134). A plank, etc. (My.). ನನಗೆ ಇದ್ದ ಪಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮನೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Bp. 33, 13; 39, 62; 43, 3; Bh. 2, 13, 46; B. 5, 135. 2, a kind of tabor (S. Mhr.; Mhr. ಪಲಕೆ). — ಹಲಗೆಮಣೆಮಿಟ್ಟಿಲ್. -ಮಿಟ್ಟಿಲ್. A cradle with jewel-boards (Prll. 3, 27). — ಹಲಗೆಸೇರುವೆ. A ceiling of boards (My.).

ಹಲಗೆಕಾಱ halagĕ-kâra. A man who carries a shield (Bp. 16, 13).

ಹಲಜೆ halajĕ. The state of being like a board: flatness (B. 3, 24. 108; 5, 21. 174. 258). — ಹಲಜೆಮೂಗಿನವ. A flat-nosed man (ಅಡಿಪೆಕ್ಕು G.).

ಹಲದಂಡ hala-daṇḍa. The pole or shaft of a plough (ನೇಗಿಲ ಕೊಡು Nn. 7).

ಹಲದಿ haladi. = ಪಲದಿ, etc. Turmeric (Sk. ಹರಿದ್ರಾ). — ಹಲದಿ ಅವಮೆನ್ನೆ. A small tree, Erinocarpus nimmoanus Grah. (Z.).

ಹಲಧರ hala-dhara. Balarâma (J. 7, 2. 20).

ಹಲಪಿ halapi. A round potsherd used in the ಕುಣ್ಣಹಲಪಿಯಾಟ (S. Mhr.).

ಹಲಮುಖಿ hala-mukhi. N. of a vṛitta (Ch.).

ಹಲಸನ್ದಿ halasandi. = ಅಲಸನ್ದಿ, etc. (My.).

ಹಲಸನ್ದೆ halasandĕ. = ಹಲಸನ್ದಿ, etc. (My.).

ಹಲಸಿಗ halasiga. (fr. ಪಲಾಶ). A man who deals in medicinal leaves, a doctor (Śâstrasâra in W. v. 1647).

ಹಲಸು halasu. = ಪನಸು. Tbh. of ಪನಸ. The jack tree (C.; Bp. 19, 66; ಪನಸ Mr. 116) and its fruit. ಹಲಸು ತಿನ್ನದೆ ಹೊಲಸು ಹೊದೀತೇನ್? (Prv.). ಆದ ಶಾಲದಾಪಚೆಯು ಫಲಮಾ ಪ್ತಿನ ಹಲಸುಗಳು (Prll. 3, 3). — ಹಲಸಿನ ಮರ. The jack tree (C.). — ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು. A ripe jack fruit (C.; B. 5, 142). ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು (Prv.).

ಹಲಹು halahu. To blame (?) or to destroy (? Râm. 6, 51, 10).

ಹಲಾ halâ. *A vocative particle used in addressing a female friend* (in theatrical language).

ಹಲಾಕು halâku. Oppressed, overcome, spent through sickness, labour, etc., ruined, destroyed, lost (My.; Tĕ.; T. ಅಲಾಕ್ಕು; Mhr., H. ಹಲಾಕ).

ಹಲಾನ್ವಿತವೃಷಭಯುಗ್ಮ hala-anvita-vṛishabha-yugma. A pair of oxen yoked to the plough. See ಆರ್ 4.

ಹಲಾಯಿಸು halâyisu. To shake (v. t., My.; H.).

ಹಲಾಯುಧ hala-âyudha. Plough-weaponed: *Baladêva, Balarâma* (ರಾಮ, ಬಲದೇವ Nn. 24). 2, Râmachandra (Abh. P. 12, 11). 3, N. of the author of the abhidhânaratnamâlâ. ಹಲಾಯುಧನ ವಿಸ್ತರದ ಮಾಹಿತಿಕ್ಕೆ (Mr. 4). 4, N. of a śivabhakta (Bp. 25 sum.; 25, 1; 37, 44). 5, = ಹಲಮುಖಿ (Ch.).

ಹಲಾಲ್ಖೋರ halâl-khôra. A sweeper (C.; Mhr., H.).

ಹಲಾಹಲ halâhala. = ಪಾಲಹಲ. *A sort of deadly poison.*

ಹಲಿ hali. 1. = ಪಲಿ 1. (fr. ಫಲಿ). The fruit or embryo. — ಹಲಿಸದೆ. -ಬೀಳು. The embryo to leave, miscarriage to happen (S. Mhr.). ಹಲಿಸದೆಯೋಗ (ಗರ್ಭಪಾತ, ಗರ್ಭಸ್ರಾವ); ಹಲಿಸದೆಪಡಲು (ಸ್ರವಪ್ಪಳ್ G.).

ಹಲಿ hali. 2. A ploughman, an agriculturist. 2, *Baladêva.* 3, a large plough; a ploughshare. 4, a furrow. 5, agriculture. 6, the poisonous plant Methonica superba.

ಹಲಿಕೆ halikĕ. = ಪಲಿಕೆ 2, ಪಲಕು 3, ಪಲಿವೆ, q. v. A kind of harrow (ಕೋಟಿಪ Mr. 370).

ಹಲಿಗೆ haligĕ. = ಪಲಗೆ, etc. A plank, etc. (C.; Bh. 1, 10, 27; B. 4, 71. 121; Sl. 276. 281. 290. 349. 461). 2, a kind of tabor (S. Mhr.; see s. ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ). — ಹಲಿಗೆಬೆಲ್ಲ. A small flat cake of jaggery cut off from a large one (My.).

ಹಲಿಪ್ರಿಯ hali-priya. *The tree Naucleа cadamba* Roxb.

ಹಲಿಪ್ರಿಯೆ hali-priyĕ. *Spirituous liquor.*

ಹಲಿರಾಮ hali-râma. Baladêva (Mr. 19).

ಹಲಿವೆ halivĕ. = ಪಲಕು 3, ಪಲಿಕೆ, ಪಲುಪಿ, ಪಲುವೆ. A thick lengthy piece of wood with teeth or a kind of harrow that is drawn over ploughed land to level it and to cover seed when sown (My.; Tĕ. ಪಲುಗೊಡ್ಡು. The meaning attached to the S. Mhr. ಹಲಕು is as follows: ಕೆಸರು ಮುಪ್ಪಾದ್ದು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟು ಎಬ್ಬಿಯುವ ಗೋರ್ಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಇರುವ ಒಸ್ಟು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸಾಮಾನು).

ಹಲು halu. 1. = ಪಲ್, etc. A tooth (Bh. 1, 8, 94). — ಹಲುಗಿರಿ. -ತಿರಿ. = ಪಲ್ಗಿರಿ. To grin (Bp. 49, 21). — ಹಲುಗಿರಿಸು. -ತಿರಿಸು. To cause to grin (J. 25, 39). — ಹಲುಕಿಕ್. -ತಿಕ್. To gnash the teeth (Râm. 6, 39, 7). — ಹಲುಮೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To grin (Râm. 3, 4, 30). — ಹಲುಮಾಣಿಕ. = ಪಾಲುಮಾಣಿಕ್ಯ. A thorny shrub or tree, Flacourtia sepiaria Roxb. (or Flacourtia sapida, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕಂಕತ, ಸ್ವಾದುಕಾಷ್ಠಕ, ಗ್ರಂಥಿಲ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ Nr.; ಕಳಿಚೋಡ್ಲೆ Mr. 115, sic!). — ಹಲು ಮಾಣಿಕವುರ. (ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, etc., ಪಾಮಿಜೇಲು, ಮುಳ್ಳೇ ಜೇಲು Sl. 130). — ಹಲು ಮೊರೆ. = ಪಲ್ಮೊರೆ. To gnash or grind the teeth (Bh. 1, 10, 31). — ಹಲು ಹಲು ಪಡಿಸು. To strike the teeth together (Bh. 3, 10, 25).

ಹಲು halu. 2. = ಪಲು 1, etc. Much; many, etc. — ಹಲು ಮುಳ್ಳಿನ ತಾವರೆ ಬಳ್ಳಿ. A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.). — ಹಲುಪ್ಪ. = ಪಲುಪ್ಪ. (ಬಹು Nr.).

ಹಲುಬು halubu. = ಪಲುಮ್ಬು. To lament (Bp. 15, 21; Bh. 8, 27 sum.; J. 13, 56. 58; 19, 36; 20, 19. 20; 24, 1; 26, 34; 31, 61. 62).

ಹಲುಬೆ halubĕ. = ಪಲಿವೆ, etc. (My.).

ಹಲುವೆ haluvĕ. = ಪಲಿವೆ, etc. (My.).

ಹಲೆ halĕ. 1. = ಪಲಿ 1. ಆಳಸ್ಯಾತ್ ಹಲೆಪ್ರದಾಪಚಯು (ಅಡಚೋಡ್ಲೆ G.).

ಹಲೆ halĕ. 2. ಪಲಾ. Water; spirituous liquor; the earth.

ಹಲ್ಕಾ halkâ. Light; unimportant, insignificant; of little or low estimation or influence (My.; Br.; Mhr., H. ಪಲಾ).

ಹಲ್ಡೆ haldĕ. = ಅರಳೆ, ಅಲ್ಡೆ, ಹರಡೆ, ಹರ್ದೆ. (My.; H.).

ಹಲ್ಯ halya. To be ploughed or tilled, arable; *a ploughed field*, arable land. 2, ugliness; deformity.

ಹಲ್ಯೆ halyĕ. *A multitude of ploughs.*

ಹಲ್ಲ halla. = ಅಲ್ಲ 3. — ಹಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲ. = ಅಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲ. (My.; Tĕ.).

ಹಲ್ಲಕ hallaka. *A red water-lily, Nymphaea rubra.* See Nr. s. ಹುಟ್ಟು 1.

ಹಲ್ಲಾಣ hallaṇa. = ಪಲ್ಲಾಣ. (Śmd. 25). Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ (Śmd. 351. 375; Nr.; Hlā.; ಪಲ್ಲಾಣ, ಸೀವ Nn. 105; Bp. 58, 33; J. 8, 33).

ಹಲ್ಲಾಡಿಸು hallāḍisu. 1. = ಪಲ್ಲಾಡಿಸು. ಆನೆಯು ಹಲ್ಲಾಡಿಸುವುದು (ಕಲ್ಪನೆ, ಸಜ್ಜನೆ Kr.).

ಹಲ್ಲಾಡಿಸು hallāḍisu. 2. To go on or advance without stopping (Bh. 3, 18, 32. 35; Mhr. ಹಾಲಾಡೋದು, to move, to stir; to be agitated). ಹಲ್ಲಾಡಿಸಿತಪ್ಪೆ ನಿಲ್ಲದಮ್ಮಿದುಪಕ್ಕಂ (Bhn. 14).

ಹಲ್ಲಾರು hallāru. = ಹಲವರು s. ಹಲ 1. ಗೆದ್ದರೆ ಹಲ್ಲಾರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ತೋಳಿನಗರ ಗಣ್ಣು ಸೋತ (Prv.).

ಹಲ್ಲಿ hallĕ. An attack, onset (My.; Mhr., H.); escalade, scaling a fort (My.). — ಹಲ್ಲಿ ಏರು. = ಹಲ್ಲಿ ಹತ್ತು (My.). — ಹಲ್ಲಿ ಹತ್ತು. To scale, as a fort (My.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 1. = ಪಲ್ಲಿ. The small house-lizard, Lacerta gecko, Gecko swinhonis, Gecko subpalmatus (Bd.; ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, Nr.; ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, etc. Mr. 166; ಮುಸಲಿ, etc., ಗಪ್ಪಳಿ Sl. 171; C.). ಪಲ್ಲಿ ಓದೋದೇನು? ವೆದರು ಸೋದೋದೇನು? — ಪಲ್ಲಿ ಸಕುನ. The omen occasioned by a lizard (My.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 2. = ಪಲ್ಲೆ 1 No. 1, etc. (S. Mhr.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 3. That has teeth (? or is it connected with ಹಲ್ಲೆ 1? or with ಹಲಿಕೆ?). See ಗೋಣಿ.

ಹಲ್ಲು hallu. = ಅಲ್ಲು 3, ಹಲ್, etc. A tooth (ದ್ವಿಜ Sl. 413; C.), also of a saw (B. 4, 131; C.); a step of a ladder (B. 4, 150; C.); a spoke of a wheel (S. Mhr.). ಪಲ್ಲಿನ (B. 4, 131). (ಶುದ್ಧರೆಯ) ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಾಗಿರಲು ಹೊಲ್ಲು, ಬೆಳಿದಾಗಿರ್ದ ಪಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯವುದು, ಕೆಳಗಾದು ಮೇಲಾದು ಪಲ್ಲರಲು ಜಯಮಳ್ಳು, ಪೆಜ್ಜು ಕುಣ್ಣಾಗೆ ಪನ್ನಾಧಿಳಂ ಪನ್ನಹೀನಂ (Mr. 277). ಹಲ್ಲು ಇರುವಾಗಲೇ ಕಚ್ಚೆ ತಿನ್ನ ಬೇಕು.—ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿ ತೊಣ್ಣು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ತೊಣ್ಣ.—ಹಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ಜಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಹಾಗೆ.—ಹಲ್ಲು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಜಗಿದೇನು ಅನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹಲ್ಯಾಯದ ಮೂಳೆ ಹತ್ತು ರುವ್ವಿಯ ಮುಸಾಲೆ ತೆದಿಸಿತು.—ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ನು, ಹಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತಣ್ಣೆ.—ನಿಲಳದೆ ಇಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇದ್ದ ಹಲ್ಲು ಉಮರಿಸಿ ತೊಣ್ಣ.—ನುಂಗ ದಾರದ ತುತ್ತು ತುಟಿ ಎಸರಾದ ಹಲ್ಲೂ ಸದು.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ (Prvs.). See ಹೊಳ್ಳು. — ಹಲ್ಲ ಕಚ್ಚಿ. = ಹಲ್ಲುಕಚ್ಚಿ. ಹತ್ತದ ಹಲ್ಲ ಕಚ್ಚಿ ಒಬ್ಬನ ಹಲೇ ಹೊಡೆ (Prv.). — ಹಲ್ಲ ಪುಡಿ. = ಹಲ್ಲುಪುಡಿ. (G. 100). — ಹಲ್ಲು ಕಡಿ. To gnash the teeth (G. 322). — ಹಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. A tooth-pick (My.). — ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿ. To grin (B. 2, 12). — ಹಲ್ಲುಗಿರಿ. -ತಿರಿ. To grin (Abhā. 2, 71). — ಹಲ್ಲುಗಿರಿಕು. -ತಿರಿಕು. Grinning (Rām. 6, 37, 15). — ಹಲ್ಲು ತಿನ್ನು. To gnash the teeth (C.; B. 5, 139). — ಹಲ್ಲುನೋವು. The toothache (My.). — ಹಲ್ಲುನೋವುಮರ. A small tree, Wrightia tinctoria Br. (St. & Pl.). — ಹಲ್ಲು ಪುಡಿ. Toothpowder (My.). — ಹಲ್ಲುಬೇನೆ. The toothache (ಅಮರ G.). — ಹಲ್ಲುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. A man with prominent teeth (My.). — ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ. -ಉಬ್ಬಿ. A woman with prominent teeth (My.). ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ ನಕ್ಕರೂ ಕಾಣ ಬಾರದು, ಅತ್ತರೂ ಕಾಣ ಬಾರದು (Prv.). — ಹಲ್ಲುಮುದ್ದಿಗಿಡ. The tree Mimusops elengi Lin. (ಕೇಸರ, ಬಕುಲ, ಪದಳದ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ, ದ್ರಾವಿಡ್ಯಗಿಡ Sl. 137). — ಹಲ್ಲುಮುಖಿಳ. A man with broken teeth (My.). — ಹಲ್ಲುಸೂಲೆ. The toothache (My.). — ಹಲ್ಲುಹುಳು. An insect that infests the teeth and causes the toothache (My.).

ಹಲ್ಲೆ hallĕ. 1. = ಆಲೆ 4, ಪಾಲೆ 3, ಪಲ್ಲೆ 2, ಪಾಲೆ 3. The lobe of the ear (My.). 2, the round flat part or blade attached to a handle and used in turning dôsĕs (My.). 3, a horse- or bullock-shoe (My.).

ಹಲ್ಲೆ hallĕ. 2. (Tu. ಪಲ್ಲೆ). — ಹಲ್ಲೆಕಾಯಿಬಳ್ಳಿ. An immense climbing shrub bearing pods of extraordinary size, Entada monastachya Dec. (or Entada scandens Benth., St. & Pl.; the shrub is called ಕಡಪತ್ರಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ in My.).

ಹಲ್ಲೋಲ hallōla. = ಅಲ್ಲೋಲ. — ಹಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. = ಉಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. (Grj. 2, after 106).

ಹವ hava. 1. = ಹವಾ, q. v. (My.).

ಹವ hava. 2. *An oblation, an offering, a sacrifice,* a burnt-offering. See ಆಹವ 1.

ಹವ hava. 3. *Calling, call; challenging; order, command.* See ಆಹವ 2.

ಹವಣ havaṇ. = ಪವಣ್, ಪವಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (Bp. 4, 51; 26, 15; 39, 58; 51, 75).

ಹವಣಿ havaṇi. Agreeable, good (?). ಪವಣೆಯಾ ಬೋಸ್ಕೆ ಪವಣೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ ಕವಣೆಗಲ್ಲಪ್ಪು ಬೆಣ್ಣಾಗೆ ಬೆಳಪುವ ಪವಣ ನೋಮು (Sp. in one MS.).

ಹವಣಿಕೆ havaṇikĕ. Due consideration, deliberation; contemplation; thought; desire (B. 3, 27; 4, 181). ಗೆದಯು ವ ಪವಣಿಕೆ (ದೇವನ G.).

ಹವಣಿಗೆ havaṇigĕ. = ಪವಣಿಕೆ. (Bh. 7, 1, 4).

ಹವಣಿತು havaṇitu. That is well-measured, proper, agreeable, etc. ಪವಣಿತಾಗಿ ಬಾಜಿಸುವ (ಮಧ್ವ Nr.).

ಹವಣಿತ್ತು havaṇittu. = ಪವಣಿತು. ನಗೆ ಪವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ವಿಷವೆಂ (Nr.).

ಹವಣಿಸು havaṇisu. = ಅವಡಿಸು. To make ready, to prepare (Grj. 4, 74; My.; Sk. ಪ್ರಮಾ); to arrange; to make concise. ಪವಣಿಸಲ್ (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಅನುಷ್ಠಾ Mr. 446). 2, to deliberate; to think; to desire (B. 1, 12; 2, 13. 15; 3, 38. 101; Sk. ಪ್ರಮಾ also: to form a correct notion of, to understand; to conjecture). ಯುದ್ಧ ಮಾಡು ವಡಕ್ಕಾಗಿ ಪವಣಿಸೋಣ (ಪ್ರಪ್ಯುತ್ಪನ್ನ); ತೊಲ್ಲುವಡಕ್ಕೆ ಪವಣಿಸುವ ನಸ್ಸು ಜಯಿಸೋಣ (ಪನ್ನಾರಣ G.).

ಹವಣು havaṇu. = ಪವಣ್, etc. Measure; proper measure, manner or state, fitness, etc. (Bp. 16, 9; 44, 7. 40; C. Bp. 47, 43; Rām. 3, 2, 22; 6, 30, 13; My.); making ready, preparing (My.). ನಮಗೆ ಪವಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಳ್ಳಿ, ತಳ್ಳ ಬಂಡಿ (ಗಣ್ಣಿ, etc. Sl. 275). ಪವಣಾದುದು ಮೂಲಸದು ತುಣ್ಣಾಗೆದ್ದು ಉಪ್ಪು ವಿದಪಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲೂರದುಸಿಸಳ್ಳ (Mr. 218). ಬಾವಣಿ ಳಿಟ್ಟುವಡನಾಗದೂ ಪವಣು ಬೇಳು (Prv.).

ಹವನ havana. 1. The act of offering an oblation with fire; an oblation (to the gods), a burnt-offering, a sacrifice (ಅಗ್ನಿಗೆ ತೊಮುವ ಆಹುತಿ G.; My.). ಪವನದ ಹೊ ಉಣ್ಣಾ ಕ್ಷಣ ಪವನವಾಹೀತೇ? (Prv.).

ಹವನ havana. 2. The act of calling; challenging.

ಹವಸು havasu. = ಹೌಸ, q. v. ಹವಸುಳ್ಳದ (ವಿಠಾಸಿ Čb.).

ಹವಳ havaḷa. = ಪವಳ. Coral (ಪ್ರವಾಲ Nr.; ವಿದ್ರುಮ Nn. 130; ಪ್ರವಾಲ Sk. 331; C.). ನೀಚಳವಾದರೆ ಹವಳದ್ದು ಆಡೀತೇ? (Prv.). — ಹವಳಕ್ರಿಮಿ. The coral polyp (C.; B. 4, 172). — ಹವಳದ ಹುಳು. = ಹವಳಕ್ರಿಮಿ (C.; B. 4, 171). — ಹವಳಬಾಚ್ಚಿ. A coral bracelet (C.). — ಹವಳಬಂಡೆ. A coral rock (C.; B. 4, 171). — ಹವಳಮಲ್ಲಿಗೆ. A small tree with fragrant flowers, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Z.; ಮುಡ್ಡಾರ G.). — ಹವಳಸಿಂಗಳ್ಳಿಳ. A kind of brimstone (My.). — ಹವಳಾರತಿ. -ಆರತಿ. A waving-platter ornamented with coral (My.).

ಹವಳು havaḷu. = ಪವಳ. (ಪ್ರವಾಲ G.).

ಹವಾ havā. = ಹವ 1, ಹವೆ 2. Air, wind; weather; climate (My.; B. 5, 206; Mhr., H.).

ಹವಾಲತೆ havālate. = ಪವಾಣ್ತೆ. Transfer; the transfer of a debt from the original debtor to one who becomes responsible for it to the creditor (My.; H. ಹವಾಲಾ).

ಹವಾಲದಾರ havāla-dāra. = ಪವಾಲುದಾರ. (B. 5, 106).

ಹವಾಲು havālu. = ಪವಾಣೆ. Charge, trust, care; responsible custody: charge (to pay on account of) as committed (My.; Mhr., H. ಹವಾಲಾ).

ಹವಾಲುದಾರ havālu-dāra. A non-commissioned officer in the native army under the subēdāra, corresponding with serjeant (My.; Mhr. ಪವಾಲುದಾರ). 2, the chief of a company of armed men, peons, etc. (B. 5, 106; Mhr.). 3, the officer of a district under a subēdāra (Mhr.).

ಹವಾಲೆ havāle. = ಪವಾಲು. (My.).

ಹವಾಲ್ತೆ havālte. = ಪವಾಲತೆ. (My.).

ಹವಾಲ್ದಾರ havāl-dāra. = ಪವಾಲುದಾರ No. 1. (My.). See Prv. s. ಸೂಳೆ.

ಹವಿ havi. Tbh. of ಪವಿಸ್. (Bp. 39, 33). ಬೇಳ್ದ ಹವಿ (ಹುಚ, ಪಚಿಚ್ಚಿಕ IIIā.). — ಹವಿ ಕೊಡು. To offer a havi (Bp. 57, 18).

ಹವಿಪ್ರದಾನ havi-pradāna. The act of offering into fire or with fire. See ಬೇಳ್ 1.

ಹವಿರ್ಗೃಹ havis-gṛha. *Any house or chamber in which an oblation is offered,* a sacrificial hall.

ಹವಿರ್ಭಾಗ havis-bhāga. A portion or share of the oblation (J. 5, 44. 45; 8, 42).

ಹವಿಷ್ಯ haviṣya. Anything fit for an oblation; clarified butter; wild rice; rice mixed with ghee; a hymn in praise of oblations. (G.).

ಹವಿಸ್ havis. = ಹವಿ. *Anything offered as an oblation with fire,* clarified butter, grain, milk, sōma, etc. (ಪರು, ಬೇಳ್ದ ತುಪ್ಪುಗಳು Mr. 260); an oblation or burnt-offering in general.

ಹವಿಸ್ಸು haviss. Tbh. of ಪವಿಸ್. (My.).

ಹವೀಕ havīka. = ಹೈಗ, q. v.

ಹವೀಜ havīja. (B. 4, 177).

ಹವುದಾ havudā. = ಹೌದಾ, q. v. (My.).

ಹವುದು havudu. = ಆಹುದು, ಹೌದು. It becomes, it is; it is so; yes (My.). ಹವುದೆನ್ನರೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲೆನ್ನರೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಹವುರ havura. ಹೌರ. = ಹಸರ, etc. (My.).

ಹವುರಗೆ havuragе. ಹೌರಗೆ. Lightly (My.; Čb. 99).

ಹವ್ವರು havvaru. ಹೌರು. = ಹವರ, etc. (B. 4, 148).

ಹವೆ havе. 1. = ಹವಿ 2. (My.). ಸಕೆಯ ಹವೆ (ಪಾಪ್ಪ, ಊಜ್ಜ Sk. 439).

ಹವೆ havе. 2. = ಹವಾ. (B. 2, 49; 3, 36; 4, 26. 102).

ಹವೇಲಿ havēli. A large house, a villa, especially one of a rāja (My.; Br.; Mhr., H. ಪವೇಲಿ).

ಹವ್ಯ havya. Fit to be offered in oblations. 2, *an oblation or offering to the gods.* ಪ್ರಥಮವಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ಹವ್ಯವಾದರೂ ಗವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ (Prv.).

ಹವ್ಯಕವ್ಯ havya-kavya. Oblations both to the gods and to the spirits of deceased ancestors. (My.).

ಹವ್ಯಪಾಕ havya-pāka. *An oblation* (of rice, barley, etc.) *cooked with butter and milk for presentation to the gods; the vessel in which such an oblation is prepared.*

ಹವ್ಯವಾಹ್ havya-vāh. *Agni, fire.*

ಹವ್ಯವಾಹನ havya-vāhana. Bearing oblations, conveying oblations; *Agni, fire.*

ಹವ್ಯವಾಹನಸಖ havyavāhanasakha. Wind (J. 13, 9).

ಹವ್ಯಾಸ havyāsa. Desire, lust; any longing or itching (My.; Mhr., H.).

ಹವ್ವ havva. = ಹವ್ವಳೆ. ಈ ಆಕ್ಕಾಳ ವಿಕ್ರಾಳ ರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣು, ಹವ್ವ ಹಾಜಿ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು (B. 5, 132). See B. 5, 155.

ಹವ್ವಳೆ havvaḷe. = ಪವ್ವಳೆ. Suddenly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Śmd. 393). ಆ ಸಿಮಿಪದಲಿ ಬೆಣ್ಣು ಹವ್ವಳೆ ಹಾಜಿ (Bp. 15, 18). ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಕಣ್ಣಾಗ ಹವ್ವಳೆ ಹಾಜಿ, ಮೂರ್ಛಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಸತ್ತನು (46, 23). ಹವ್ವಳೆ, oh! woe to me! (ಧಯಧಾವಿತ Śmd. 393).

ಹಸ hasa. (= ಹಪ 1). Niceness, comeliness, charm, beauty; good manner, state or order; tillage; purity; ease (ಮನೋಹರ Śa.; ಅನು, ಲೇಸು, ಮೊಳ್ಕಳಿಕೆ, ಗಟ್ಟು, ಎಪ್ಪ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಮೊಳ್ಕಳಿಕೆ, ಮೊಳ್ಕ, ರಮ್ಯ, ಲೇಸು, ಎಪ್ಪ, ಅನು, ಮನೋಹರ Śm. 55). — ಹಸಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty to be lost (Bp. 39, 64). — ಹಸಗೆಡು. -ಒ-ಕೆಡು. Ease to be lost (V. 9, 100). — ಹಸ ಮಾಡು. To put in a proper state; to till; to clean, to purify (My.). ಕಾಡು ಹಸ ಮಾಡು (ಕೇಡು G.).

ಹಸ hasa. 1. Tbh. of ಪಸು. A cow (My.). ಕಡಿಯುವ ಹಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಒಡೆಯುವ ಎತ್ತ ಕಪ್ಪ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಸ ಕಡಿ. A cow and a calf (My.).

ಹಸ hasa. 2. *Laughter,* laughing, a laugh; derision.

ಹಸತ್ hasat. Laughing, smiling. See ಹಸನ್ಮುಖ.

ಹಸನ hasana. = (ಹಪವ), ಹಸ q. v., ಹಸಮು. (Bp. 22, 47; ಸ್ವಚ್ಛ Čb.; ನಿರ್ಮಲ G.). — ಹಸನ ಮಾಡು. = ಹಸ ಮಾಡು. To clean (B. 3, 83), etc. ಒಟ್ಟು ಹಸನ ಮಾಡು (ತೆಗ್ಗು); ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡೋಣ (ಪಸ G.).

ಹಸನ hasana. Laughing, laughter, a laugh. See ನಗು; Śmd. 393; Bp. 37, 24.

ಹಸನಿ hasani. *A portable fire-place, a chafing dish.*

ಹಸನು hasanu. = (ಹಪನು), ಹಸ q. v., ಹಸವ. Beauty, etc. (ಅಸದೃಶ, ನಿರ್ಮಲ, ಅಮಲ, ಸ್ವಚ್ಛ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ G.; My.; Bp. 28, 12; 40, 24; 46, 57; 61, 80; Bh. 1, 8, 48; Sk. 222). ಹಸನಾಗಿಜೆ ಬಮಳು (Dp. 4). ಮೊಸರು ಕಡೆಯಲು ಬಿಸ್ಸೆ ಯೆಸನು ತೋಯುವ ತೆರದಿ ಹಸನುಳ್ಳ ಗುರೂಪದೇಶದಿಂ ಮುಕ್ತ ಪಥ ವಾಗದಿಹುದೆ? (Sp.). ಹಸನಾದ ಹಲ್ಲು (G. 546). ಬಾಪಾವೀ ಚಲ್ಲು

ಸುಟ್ಟು, ಕರಟೂಡಿ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಅವ ಡ್ಡ ಹಲ್ಲು ಹಸಕ್ಕಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವವು (B. 3, 20). ವ್ಯಸನವಿದ್ದವ ಹಸನು ಆಗನು.—ಹುಸಿ ಹೇದಾದರೂ ಹಸಕ್ಕಾಗಿರ ಬೇಕು.—ಹಲ್ಲು ಹ ಸಕ್ಕಾಗಿರ ಬೇಕು, ಹಾಲು ಉಂಡಿಯ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸನು ಮಾಡು. = ಹಸ ಮಾಡು. (My.). ಹಸನು ಮಾಡಿಸ್ದು (ನಾಶೋಕ್ತ); ಹಸನು ಮಾಡಿದ ಕಾದು (ಪೂಜ G.). ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂಗಾಲಿನ್ದ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (B. 3, 31). ಒಬ್ಬನು ಒನ್ದು ಸಾರೆ ಹೊಲ ವನ್ನು ನೇಗಲು ಹೊಡಿದು ಹಸನು ಮಾಡಿ, ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಬಳಿಕ (5, 115). ಮನೆಯ ಸಾರಿಸಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 155). ಧಾನ್ಯಗಳ ನ್ನು ತೂರಿದು ಒರಸಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ ಇಮುತ್ತಿದ್ದಳು (5, 283). ಮನೆ ಯೊಳಗಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿ ಹಸನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ (5, 286).

ಹಸನ್ತಿ hasanti. *A portable fire-place, a chafing dish* (ಹಸ ನ್ತಿಕೆ, ಬೆಸಳಿಗೆ Mr. 210).

ಹಸನ್ತಿಕೆ hasantikĕ. = ಹಸನ್ತಿ. *A portable fire-place, etc.*

ಹಸನ್ಮುಖ hasat-mukha. A smiling countenance (My.).

ಹಸರ್ hasar. = ಹಸರು. — ಹಸರಾಣಿ. = ಹಸರಾಣಿ, etc. (My.). — ಹಸರಾಣಿಬಳ್ಳಿ. A creeping or twining weed, Convolvulus arvensis Lin. (Z.). — ಹಸರಾಣಿ. = ಹಸರಾಣಿ, ಹಸರಾಣಿ, ಹಸರುಣಾಣಿ. Articles of trade that come from trees, creepers or vegetables, as leaves, fruit, etc. (My.). — ಹಸರಾಣಿಕಟ್ಟಾಯ. A tax levied on such articles (My.).

ಹಸರ hasara. = ಹಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ (Śmd. 345 Mḍb.).

ಹಸರಿಸು hasarisu. = ಹಸರಿಸು, etc. To spread (v. i.), to extend in all directions (ಹಸರಿಸು Kk. 57; Abhâ. 2, 74). ಹಸ ರಿಸಿದುದು (ಸಮ್ಮೋರ್ಧನ, ಅಭಿಜ್ಞಾಪ್ತಿ Nr.).

ಹಸರು hasaru. = ಪಸರ 2 q. v., etc. Green colour, etc. (C.). ಕೆಮ್ಮುಗೂಡಿದ ಹಸರು (ಧೂಮಲು, ಧೂಮ್ರ Mr. 448). — ಹಸರುಕಾಯಿ. A green head of plants; an unripe fruit; a bud (ಕ್ಷಾರಕ, ಚಾಲಕ Sl. 128). — ಹಸರುಗೆಮ್ಮು. -ಕೆಮ್ಮು. Reddish-brown (ಕಪಿಶ, ಪ್ಯಾಪ Mr. 448). — ಹಸರುಹಾವು. — The venomous snake Trimeresurus carinatus (Bḍ.). — ಹಸರುಹೂಲಿಗ. A kind of green venomous coluber, Coluber gramineus Shaw, or Trimeresurus gramineus Günther (Bḍ.). — ಹಸರುಸಿರು. Ground covered with young green grass (ಶಾದ್ವಲ, ಹರಿತ Hlâ.). — ಹಸರುಬಣ್ಣ. The colour green (C.; Sl. 51). — ಹಸರುಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ. The green pigeon, Columba hurriala B. MSS. (ಹಾರೀತ Nr.). — ಹಸ ರುಮಿಳಿದ. The green pigeon (Bḍ.; Pr.). — ಹಸರುಮುಗ್ಗು. A tender flower-bud, an unblown flower (My.; ಕ್ಷಾರಕ, ಚಾಲ ಕ Sl. 123; ಚಾಲ, ಕ್ಷಾರಕ 456). — ಹಸರುಮುಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹಸರುಮುಲ್ಲಿಗೆ (ಪೀತಮಾಗಧಿ, ಹೇಮ ಪುಷ್ಪಿಕೆ Sl. 139). — ಹಸರುರತ್ನ. An emerald (ಮರಕತ Cb. 73). — ಹಸರುಹಾಣಿ. = ಹಸರಾಣಿ, etc. (My.). — ಹಸರುಸಾ ಮುನ್ತಿಗೆ. = ಹಸರುಮುಲ್ಲಿಗೆ. (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Sl. 130). — ಹಸರುಹಾ ವು. Any snake of a green colour (C.).

ಹಸಲು hasalu. = ಅಸಲ್, ಅಸಲು. (My.). See Prv. s. ಮುಚ್ಚಾಲಿ.

ಹಸಲೆ hasalĕ. = ಪಸಲೆ, q. v. (ಪಾಪ, ಪಪ್ಪ Nr.).

ಹಸವು hasavu. = ಹಸಿವು, etc. Hunger (B. 5, 133).

ಹಸವು hasavu. = ಪಸುವು, etc. A cow (My.).

ಹಸಾದ hasâda. = ಪಸಾದ, etc. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. (Bp. 11, 29; 35, 56; 37, 3; 39, 41. 50; Bh. 1, 8, 78; 1, 9, 11; RAm. 4, 2, 12).

ಹಸಿ hasi. 1. = ಪಸಿ 3, etc. Greenness; freshness; moisture (of the ground, etc.); rawness; the state of being not boiled or heated (as milk or ghee); (green, etc.); a substance that is green, fresh, moist, etc. (ಪ್ರವಪ್ರಭ್ಯ Śmd. Dh., Śm. 109; ಉನ್ನ, ಕ್ಲಿನ್ನ Hlâ., Mr. 448, but originally, and probably wrongly, ಹುಸಿ; C.). ಕೆಲವು ನೀರು ಕಾಲುವೆಗಳಿಗಿನ್ದ ಒದು ಮು ಹಾಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ಹಸಿಯಾಗಿ, ಬಿತ್ತಿದ ಪಯ್ರಿಗೆ ಬಹಳ ಉಪ ಯೋಗವಾಗುವದು (B. 4, 184). ಸೊಸಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹಸ್ಸರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ.—ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆರಿಸಿ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸಿಕಟ್ಟಿಗೆ. Green wood (My.). — ಹಸಿಗೋಡೆ. A mud wall that is not yet dry. ಹಸಿಗೋಡೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಸಿಹಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. Raw flour of rāgi (My.). — ಹಸಿ ಬಿಸಿ. That is raw and that is boiled. ಹಸಿ ಬಿಸಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮುನಸೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಹಸಿಬೆಣ್ಣೆ. Fresh cow-dung (My.). — ಹಸಿಮಜ್ಜಿಗೆ. (ಹೇಮನ್ತ, ನಿಶ್ಶಾನ, ತೇದನ, ಪಳಿದ್ಯ Sl. 313). — ಹಸಿಮದ್ದು. A rain that moistens the soil in a small degree, but does not wet it thoroughly (S. Mhr.). — ಹಸಿಮಾಂಸ. Raw flesh (My.). — ಹಸಿಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Raw rice. ಮುಚ್ಚಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಸಿಯಕ್ಕಿ ತಿನ್ಬಾರದು (Prv.). — ಹಸಿಯ ಬಿಳೆ. -ಅಡಿಕೆ. Green, unboiled areca-nuts (My.). — ಹಸಿಯ ತುರುಕ. A Turk full of freshness or vicious vigor (My.; Abhâ. 2, 53). — ಹಸಿಯ ಪಚ. A green stick (Bp. 57, 37). — ಹಸಿಯ ಫಲ. A green unripe fruit (ಶಲಾಟು, ಆಮಫಲ Nr.). — ಹಸಿಯ ಮೂಂಸ. = ಹಸಿಮಾಂಸ. (G. 116). — ಹಸಿಯ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A young green chilli pod (My.). — ಹಸಿ ಯ ರಸ. Immature juice (G. 113). — ಹಸಿಯಲ್ಲು. -ಅಲ್ಲು. Green ginger (ಅರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). — ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಣ. Green ginger (ಪಾಲಿ, ಆರ್ದ್ರಕ Nn. 31). — ಹಸಿಯ ಹೊಲೆಯ. An outcaste full of vicious vigor (Bp. 55, 18; 56, 49). — ಹಸಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A green young leaf. ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಗೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ಸ್ಪಗಾದುತ್ತದೆ (Prv.). — ಹಸಿಸುಣ್ಣ. Moistened lime (My.). — ಹಸಿಸೊಪ್ಪು. = ಹಸಿಯ ಸುಪ್ಪು. (My.; ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Sl. 311). — ಹಸಿಹುರುಳು. Moist herpes (ಪಾಮು G.). ಹಸಿಹುರುಳು ಪತ್ತಿದವ (ಪಾಮುಪ G.). — ಹಸೀ ಕಾಯಿ. A green unripe fruit (ಶಲಾಟು G.; B. 4, 32). — ಹಸೀ ಬೇರು. A green, fresh root (B. 4, 71).

ಹಸಿ hasi. 2. = ಅಸಿ 5, etc., (ಹಸೆ). — ಹಸಿಕಲ್ಲು. = ಅಸಿಕಲ್ಲು. (My.). ಹಸಿಕಲ್ಲು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಸಿ hasi. 3. = ಪಸಿ 1. To hunger, to crave food (ಕ್ಷುಧ Śmd. Dh.; ಕ್ಷುತ್ತು Śm. 109; C.; Bp. 8, 43; 14, 10. 17). P. ps. ಹಸಿದು, ಹಸ್ತು. ಹಸಿದಾತ (ಕ್ಷುದ್ಯತ್, ಬುಭುಕ್ಷಿತ, ಜಿಘತ್ಸು, ಕ್ಷುಧಿತ Hlâ.). ಹಸಿದವನು (ಕ್ಷುಧಿತ, etc.); ಹಸಿ ದಿರಲಾಪದವನು (ಅಮ್ಮೂನ, etc. Nr.). ಹಸಿದ ಕೋಡಿಯ ಮುಚ್ಚೆ ಕಾದು ಒದಗಿತು.—ಹಸಿದ ಬೆಳ್ಳ ಪತ್ತಿಗೆ ಇಪ್ಪಿಸಿತು.—ಹಸಿದ ಬಾರು ವನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು, ಉಣ್ಣಾ ತುರುಳನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು.—ಹಸಿದು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನು, ಉಣ್ಣಾ ಳ್ದು ತಿನ್ನು.—ಹಸಿದು, ಹಲುಬು; ಉಣ್ಣು, ಮಾಡು.—ಹಸಿದು ಹೊಟ್ಟೆ ತೋಡಿಸಿದರೆ ಮನೆದು ಕತ್ತಿ ತೋಡಿಸಿದ.—ಕಾಯಿ ಹಸಿತಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹದಿಸಿತ್ತು (Prvs.).

ಹಸಿಕೆ hasikĕ. (= ಹಾಸಿಕೆ No. 2). A certain cloth of an ascetic. ತಪಸ್ವಿಯ ಹಸಿಕೆ (ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ, ಪರಿಧಿ, ಪರ್ಯಾಣ Hlâ.).

ಹಸಿಗೆ hasigĕ. = ಪಸುಗೆ, etc. Dividing, etc. (Bh. 1, 8, 79); division or sharing of the produce between the cultivator and landlord (My.).—ಹಸಿಗೆಪಟ್ಟಿ. A list or account of the division of the produce (My.). — ಹಸಿಗೆಮುನ್ಷಿ. A clerk who keeps the account of such divisions (My.).

ಹಸಿಗೆ hasigĕ. A toll (as of vegetable, grain) exacted by official personages from the venders (My.; Br. ಪಸಿಕೆ; Mhr. ಫಸಕೆ).

ಹಸಿತ hasita. Laughed, laughing, smiling; expanded, blossomed, blown (ವಿಕಸನ, ಜೃಂಭಿತ, etc. ಆದಳ್ವುದು Mr. 107); laughter, a laugh; smiling, a smile (ಮುಗುಳ್ನಗೆ Mr. 330). See ಏ-; Bp. 6, 27; 28, 40.

ಹಸಿತಯಶಸ್ hasita-yaśas. Expanded, far-spread glory or fame (Kâvy. V, 18).

ಹಸಿಬೆ hasibĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. (My.; Mhr. ಹಸುಡೀ, a long and double money-bag). — **ಹಸಿಬೆಚೀಲು.** = ಹಸಿಬೆ. (My.).

ಹಸಿರು hasiru. = ಹಸರು, etc., (ಪಾಲಾಶ, ಹರಿತ್, ಶ್ಯಾಮ Mr. 443).

ಹಸಿವಿ hasivi. = ಪಸಿ 2, etc. Hunger (B. 3, 121; 5, 262).

ಹಸಿವು hasivu. = ಹಸವು, ಹಸಿವಿ, etc. Hunger (ಅಪಥಾಯ, ಬುಭುಕ್ಷೆ, ಕ್ಷೆ, ಜಿಘುಕ್ಷೆ, ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುಧೆ Hlâ.; Nr.; Sl. 317; Cpr. 3, 35; Bp. 9, 9; 24, 55; 27, 48; Bh. 1, 10, 32; My.; B. 4, 123). ಎಣಿಯದರ್ ಹಸಿವು (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುಧೆ, ಬುಭುಕ್ಷೆ Mr. 235). ಪಶುವಿದ್ದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಹಸಿವಿದ್ದರೆ ಊಟ (Prv.). — **ಹಸಿವು ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು.** To get hungry. ಹಸಿವುಗೊಣ್ಣವನು (ಬುಭುಕ್ಷಿತ, ಕ್ಷುಧಿತ, etc. Sl. 358).

ಹಸಿವು hasivu. = ಹಸುವು, etc. A cow. ಹಸಿವಿನ ಹಾಲು etc. (ಗಸ್ಯ Sl. 315; *only* in Sl.).

ಹಸಿವೆ hasivĕ. = ಹಸಿವಿ, etc. (My.; ಅಪಥಾಯ G.). ಹಸಿವೆಗೆ ಬಾಯ್ಗುವಿ ಬೇವ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಬಾಸಿಗೆ ಬೇಡ (Prv.).

ಹಸು hasu. = ಪಸು 2, etc. — **ಹಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು.** = ಪಸು ಗೂಸು (My.). — **ಹಸುಮಕ್ಕಳ್. -ಳು.** Young children (ತರಳ, ಬಾಲಕರ್ Nn. 63; My.).

ಹಸು hasu. = ಪಸು. A cow (My.). ಒಳ್ಳೆಯ ಹಸು (ಗೋಮುತಲ್ಲಿಳೆ Hlâ.). ಉಮ ಹಸುವಂ ಪಡ್ಗನ ಎಮ್ಮುದು (Hlâ.). ಬಂಜೆಹಸು (ವಶೆ Sl. 460). See ಎಳಗಸ್ತಿ-; Bh. 3, 13, 21.

ಹಸುಕು hasuku. A sharp smell (ಕಾತ, ಸೊಪಡು, ಕಂಠಾತ್ತಾಪ ಗಚ್ಛ ಕೆಂ. 23), a disagreeable smell of certain leaves or unripe fruits (My.), the smell of raw meat, etc. (*cf.* ಹಪುಳು). ಅವುದೊಸ್ಮ ಹಸುಕು ಕಾಮುವಮುಣ್ಣು, ಉದು ಎನ್ನ ಅಮುಗಸ್ಥಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — **ಹಸುಕುಕಾತ.** = ಹಸುಕು. (My.).

ಹಸುಗೆ hasugĕ. = ಪಸುನೆ, etc. (Bh. 1, 8, 64; 1, 10, 5).

ಹಸುಬ hasuba. = ಪಸುಬು, etc. (Kmd. 148; My.). — **ಹಸುಬನ ಹಕ್ಕಿ.** (ಹಾರೀತ, ಹಸರುಬುಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ Sl. 177).

ಹಸುಬೆ hasubĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. (My.).

ಹಸುಮ್ಬ hasumba. (Kmd. 48; not in Mdb. MS.). = ಹಸುಬು, etc. ಗಿಳಿ ಹಸುಮ್ಬುಗಳ ಗಬ್ಬಿಯಸ್ತಿಪ್ಪ ದರ್ಪ (ಹರಿತೆ Mr. 444).

ಹಸುಮ್ಬೆ hasumbĕ. (Kmd. 48). = ಹಸುಬೆ, etc.

ಹಸುರು hasuru. ಹಸುರ್. = ಪಸುರ್ 2 q. v., etc. Green colour, etc. (ಪಾಲಾಶ, ಹರಿತ, ಹರಿತ್ Hlâ.; ಹರಿತ Nr.; G.; B. 3, 30). ಹಸುರ ಪಾಳದ ಕಾವು (ಕಡಮ್ಬು Kmd. 352 Cm.). ಹಸುರಾದ ಪಾಳವು (ತಿಗ್ಳು); ಹಸುರಾಗಿದ್ದ ಎಲೆ (ತೋಕ್ಷ್ಮ); ಬಾಲುಷ್ಯಣ ಬಿಸ್ಸ ಹಸುರಾಗಿರ್ದ ಭೂಮಿ (ಶಾದ್ವಲ Nr.). ಕೆಮ್ಮು ಹಸುರಕ್ಕುದು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮುಲ Hlâ.). (ಕುಮುರಿ) ನೆಲ್ ಹಸುರ್ (*i. e.* ಶ್ಯಾಮ, see Mr. s. ಹಸಿರು) ಇರಲ್ ಮುಂಜಸಳ್ಳು (Mr. 276). ಹಸುರ ಕಡ್ಡಿ (ಮುಳ್ಳ G.). — **ಹಸುರಂಗಿ. -ಅಂಗಿ.** A green coat or jacket (Bh. 3, 13, 19). — **ಹಸುರಿಮೆ. -ಉಮೆ.** Greenness or freshness to disappear (Bp. 18, 30). — **ಹಸುರುಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ.** A green bodice (Râghâ. 17, 65). — **ಹಸುರುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು.** Reddish-brown (ಕಪಿಶ, ಪ್ಯಾವ Mr. 443). — **ಹಸುರುಬಣ್ಣ.** A green colour (My.). — **ಹಸುರುಬಳೆ.** A wrist-ring of green glass (My.). — **ಹಸುರುಪಾಳೆಕಚೇರಿ.** The green spearmen's office (My.). — **ಹಸುರುಬಿಳಕು** = ಪಸುರ್ಬಿಳಗು. (G.). — **ಹಸುರುಬಿಳಿ.** A green crop (G. 323). — **ಹಸುರುಬಾಕೆ.** A green garment of women. ಬಸದು ಬಣ್ಣ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಬಾಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — **ಹಸುರುಬಾವು.** = ಹಸರುಬಾವು. (My.). — **ಹಸುರು ಹಿಣ್ಣು.** (Women) to express the juice of certain herbs with the hands upon the head of men to decoy or allure them (My.). — **ಹಸುರುಹುಲ್ಲು.** Green grass. ಹಸುರು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವವಗೆ ದೊಸರಕ್ಷ ಆಗದೇ? — ದೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ನ, ಹಸುರುಹುಲ್ಲು ಹಿಣ್ಣಿದನನ್ನೆ (Prvs.). — **ಹಸುರೆಲೆ. -ಎಲೆ.** A young green leaf or such leaves (ಪಲ್ಲವಿರ್ G.). — **ಹಸುರುಗರ್ನೆ. -ಕರ್ನೆ.** A moderate-sized tree, Dalbergia lanceolaria (Van Someren).

ಹಸುವು hasuvu. = ಹಸ 1, ಹಸವು, ಹಸಿವು. Tbh. of ಪಸು. A cow (ಆನ್ವಿ Mr. 180; My.). ಹಸುವಿನ ಸಗಣಿ (ಗೋಮಯ, etc. Sl. 315). ಹಸುವುಗಳು (Sl. 460).

ಹಸುಳ hasuḷa. = ಪಸುಳ. A (male) child (Bp. 25, 16; B. 5, 4).

ಹಸುಳೆ hasuḷĕ. = ಪಸುಳೆ. (ಅರ್ಭಕ, ಅರ್ಭ Nr.; Bp. 11, 17; 24, 65; ಹೂಜೆ Bhn. 23). See Śmd. 109.

ಹಸುಳೆತನ hasuḷĕtana. = ಪಸುಳೆತನ. (Bh. 5, 1, 39).

ಹಸೆ hasĕ. = ಪಸೆ 1, (ಪಾಸೆ). A layer: a bed; a beautiful seat (Grj. 7, after 11; 10, after 97; J. 31, 18; 34, 33; My.; *cf.* ಆಸೆ); a spot on the ground decorated with flowers or colours (My.). ಹಾಜ ರಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು. — ಹಸೆ ಬರುವಾಗ್ಳೆ ಹಸೇ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಬಿತ್ತು. — ಹಸೆ ಇದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? — ಹಸೆ ಕೊಟ್ಟವನ ಹಸೆ ಕಮ್ಮು ಕೊಣ್ಣು ಹೋದ. — ಬೆಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುತ್ತಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — **ಹಸೆಮಗಲಿ.** An artificially raised spot to put the ornamented seat upon (My.). — **ಹಸೆಮಣೆ.** A plank used to form a hasĕ (My.); the ornamented seat itself (My.; ಅಸ್ಥಿ Sl. 485).

ಹಸ್ತ hasta. = ಪತ್ತ. *The hand* (ಕರ, ಕೆಯ್ Nn. 19; ಕರ, ಕಯಿ, ಕೆಯ್ಯಿ 131). 2, *an elephant's trunk.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 131). 4, *a measure of length from the elbow to the tip of the middle finger.* 5, *the fore-arm, cubit.* 6, *the thirteenth lunar asterism* (ಮುಷ್ಕಭೇದ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 131). 7, *quantity, abundance, mass* (at the end of compounds with words signifying "hair"; see ಕೇಶಹಸ್ತ and ಹಿಮ್ಮುಡಿ). 8, a bamboo (ವೃಕ್ಷಾರ, ಬಿದಿರ್ 131). 9, N. of a rākshasa (Abh. P. 13, 12). See Mr. s. ಕೋಪ and ಪ್ರಾಪಿಳ. ಹಸ್ತದ ಗುಣ ಸ್ವಸ್ಥವಾದ ಮೇಲೆ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಸ್ವಸ್ಥವಿದ್ದವನ ಹಸ್ತ ನೋಡ ಬೇಕು (Prvs.). — **ಹಸ್ತಕಡಗ.** A bracelet for the wrist (Bp. 61, 27; My.).

ಹಸ್ತಕ hastaka. A mass of hair (ಮುಡುಪು Mr. 320). 2, a position of the hands. 3, a mate, an associate, the hand of (B. 4, 81; Mhr.).

ಹಸ್ತಕಂಕಣ hasta-kaṅkaṇa. (Śmd. 386; Kk. 96). A bracelet for the wrist.

ಹಸ್ತಕೌಶಲ hasta-kauśala. Skilfulness of hand, manual dexterity.

ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯ hasta-kauśalya. = ಹಸ್ತಕೌಶಲ. (My.).

ಹಸ್ತಕ್ರಿಯೆ hasta-kriyĕ. Any manual performance. (R.).

ಹಸ್ತಗತ hasta-gata. Gone into the hands of; come to hand, fallen into one's possession, procured, gained, obtained; fallen into the power, charge or care of. (My.; B. 5, 44; Mhr.).

ಹಸ್ತಗುಣ hasta-guṇa. Luck, quality of affecting, in a good or evil manner, the things touched, the works done, or the persons, business, etc. with whom or which connection is held, as supposed to inhere in every human agent:—the power or principle to which is referred, as the source and spring, the prosperousness or wretchedness, the successfulness or unsuccessfulness which attends and characterizes him through his course of life (Mhr.; My.).

ಹಸ್ತಚಾಪಲ್ಯ hasta-châpalya. = ಹಸ್ತಲಾಘವ. (Sk.; R.).

ಹಸ್ತತಲ hasta-tala. The palm of the hand.

ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕ hastatala-âmalaka. An Emblic myrobalan fruit on the palm of the hand (Ŭpr. 3, 68).

ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕನ್ಯಾಯ hastatalâmalaka-nyâya. The manner of an Âmalaka on the palm of the hand; *i. e.* indisputable (My.).

ಹಸ್ತದೋಷ hasta-dôsha. A slip of the hand, a mistake committed by the hand. (My.).

ಹಸ್ತಪರೀಕ್ಷೆ hasta-parikshĕ. Examination (of the lines) of the hand (by a chiromancer, My.).

ಹಸ್ತಬಿಂಬ hasta-bimba. *Perfuming or smearing the body with unguents.*

ಹಸ್ತಭೂಷಣ hasta-bhûshaṇa. An ornament of the wrist, a bracelet (ಕಂಕಣ Nn. 45).

ಹಸ್ತಮರ್ದನ hasta-mardana. Crushing or bruising with the hand. See ತಮುಡ್ಡಿ 1.

ಹಸ್ತಲಾಗ hasta-lâga. A respectful catch or hold of the hand of a râja to lead him (My.).

ಹಸ್ತಲಾಘವ hasta-lâghava. Lightness of hand, manual readiness, dexterity; sleight of hand, legerdemain. (My.).

ಹಸ್ತವರ್ತಿ hasta-varti. Being or remaining in the hand, seized, held, caught hold of. See ಹತೋಟಿ.

ಹಸ್ತವಾರಣ hasta-vâraṇa. Restraining the hand (of another); *warding off a blow.*

ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ hasta-vibhûshaṇa. = ಹಸ್ತಭೂಷಣ. (ಕಂಕಣ, ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವಷ್ಟು ಆಭರಣ Nn. 127).

ಹಸ್ತವಿಮರ್ದನ hasta-vimardana. = ಹಸ್ತಮರ್ದನ. See ತಮುಡ್ಡಿ 2.

ಹಸ್ತಶುದ್ಧಿ hasta-śuddhi. Successful practice, as that of a skilful physician (My.).

ಹಸ್ತಸೂಚನ hasta-sûchana. Indication by signs of the hand. See ಕೆಯ್ವಾಸು.

ಹಸ್ತಸೂತ್ರ hasta-sûtra. A bracelet worn on the wrist, *a cord used as an amulet worn round the wrist at nuptials*, etc. (ಮುಂಗೆಯ್ಯಲಿಪ ಸರ್ವಾಭರಣಂ Mr. 340).

ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ hasta-akshara. One's own sign manual, autograph signature, handwriting (ಕೆಯ್ಬರಹ G.; My.).

ಹಸ್ತಾಂತರ hasta-antara. That is in hand or charge: a treasury (My.).

ಹಸ್ತಾಂತ್ರ hasta-antra. = ಹಸ್ತಾಸ್ತ್ರ. ಹಸ್ತಾಸ್ತ್ರ ಬಾಳಯುವಡೆ ಹುಸ್ತಳ ಏಕು ಮಾಡಿತು? (Prv.).

ಹಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ hasta-anvêshaṇa. Seeking for or searching with the hand or hands. See ತಡಪು 3, ಸಿಡುಗು.

ಹಸ್ತಾಭರಣ hasta-âbharaṇa. Adorned with the nakshatra called hasta (J. 31, 10). 2, an ornament for the wrist, a bracelet (31, 10).

ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ hastâ-hasti. Hand to hand (Sk.). See ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ.

ಹಸ್ತಿ hasti. Having hands, having a trunk; *an elephant* (ಆನೆ Nn. 144). 2, N. of a king, the founder of Hastinâpura.

ಹಸ್ತಿತ hastita. Thrown. See ಉಪ-.

ಹಸ್ತಿದಂತ hasti-danta. The tusk of an elephant; ivory (My.; B. 4, 24).

ಹಸ್ತಿನಖ hasti-nakha. *A raised mound of earth or masonry protecting the access to the gate of a city or fort* (furnished with an inner staircase, etc., ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಕಟ್ಟು Hilâ.). See Nr. s. ಮುಣ್ಣು.

ಹಸ್ತಿನಾಪುರ hastinâ-pura. N. of a city founded by king Hasti (Hastin), the capital of the kings of the lunar race (about fifty-seven miles north-east of Delhi on the banks of a channel of the Ganges). (J. 2, 2. 4; 13, 7).

ಹಸ್ತಿನಾವತಿ hastinâ-vati. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (J. 2, 11. 13; 4 sum.; 24, 81).

ಹಸ್ತಿನಿ hastini. *A female elephant.* 2, a woman of a particular class (having thick lips, thick hips, etc., Grj. 7, after 11).

ಹಸ್ತಿಪಕ hasti-paka. An elephant-driver or rider; *an elephant-keeper.*

ಹಸ್ತು hastu. P. p. of ಹಸಿ 3. (My.). ಹಸ್ತಿರುವಡಲು (ಕ್ಷುಧಿತ, etc. Sl. 358). ಮೂತು ಕೊಣ್ಣು ಹೋದವ ಉಣ್ಣು ಬ್ಯಡ, ಮೂಡಿಕ್ಕ ಕೊಣ್ಣು ಹೋದವ ಹಸ್ತು ಬ್ಯಡ (Prv.).

ಹಸ್ತೋದಕ hasta-udaka. Hand-water, *i. e.* the water which at meals is poured upon the left hand that had been on the leaf-plate whilst the right was conveying some morsels of food to the mouth (My.).

ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ hasta-unmukti. Loosening from or with the hand. See ಏಳಿಲ್.

ಹಸ್ತ್ಯ hastya. Belonging to the hand, done with the hand, manual; given with the hand. (R.).

ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ hasti-ârôha. *An elephant-rider, an elephant-driver.*

ಹಸ್ರು hasru. = ಹಸರು, etc. (My.). — ಹಸ್ರುಗಣ. N. of a plant (ಲಿಪಿ Mr. 121).

ಹಹಹ ha-ha-ha. (= ಆಹಹ). Ha, ha, ha! (My.; Mhr.).

ಹಳ hala. (*Cf.* ಪಳಪಳಿ). — ಹಳ ಹಳ. rep. Unsteady shine or motion (Bp. 5, 33). — ಹಳ ಹಳಿಕೆ. = ಹಳ ಹಳ. (Bh. 8, 23, 5; 8, 24, 53).

ಹಳಚಿಕೆ halachikĕ. Flash, glitter, shine (ಹೊಳಪು, ಬೆಳಗು, Ct. I, 23).

ಹಳಚು halachu. = ಪಳಚು, etc. To strike against, etc. (Bp. 51, 70; 61, 27; Bh. 4, 2, 56; 6, 3, 1; 8, 21 sum.; 8, 23, 10; 10, 7, 2; RAm. 3, 6, 14; 5, 9, 5; 6, 10, 9; see ಹಲು ಹಲು-).

ಹಳದಿ haladi. = ಅಳದಿ, ಪಳದಿ. The colour of turmeric, yellow, greenish yellow (ಅಜಾತ, ಪೀತ Sl. 427; ಶ್ಯಾಮ, ಹರಿತ್ 443; C.; B. 1, 5). See ಅಮ್ಬೆ-. — ಹಳದಿಮಾನಿಕುಮ. A small cultivated tree, yielding a red dye, the Indian

mulberry tree, Morinda citrifolia Lin. (St. & Pl.). — ಹಳದಿಬಣ್ಣದ ಹಾವು. The venomous snake Trimeresurus erythrurus (Bj.). — ಹಳದಿಮೆದೆ. -ಎದೆ. (ಜೋಳ್ಕ, ಪರಿತಮುದ Sl. 304). — ಹಳದಿವರ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour yellow (Bp. 12, 17). — ಹಳದೀ ಗಡ. The long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಹಳದೀ ಗೋರಟೆ. (ಕುರಣ್ಣಕ, ದಸ್ರ ದಸ್ತಿ, ಸಪುದರ G.). — ಹಳದೀ ಚಕ್ಕಣ. (ಪರಿಚಕ್ಕಡ Sl. 228). — ಹಳದೀ ಚಕ್ಕಡ. (ಕಾರಾಸ್ತುಸಾರ್ಯ G.). — ಹಳದೀ ನೀರುಳ್ಳಿ. (ಲತಾ ಕ್ಕ, ಮುಮ್ರುಮು, ಪರಿತಪರಾಣ್ಣ Sl. 159). — ಹಳದೀ ಬಣ್ಣ. The colour of turmeric (B. 3, 52; 4, 209; 5, 252; ಪರಿದ್ರಾಫ G.). ಹಳದೀ ಬಣ್ಣವಳ್ಳದು (ಪರಿಣಿ, ಪರಿತ Sl. 419). — ಹಳದೀ ಸಾಮುಸ್ತಿ. (ಪೀಠಮೂಗಧಿ, ಪೇಮುಪುಷ್ಪಿಕೆ Sl. 139). — ಹಳದೀ ಸಾಮುಸ್ತಿಗೆ. = ಹಳದೀ ಸಾಮುಸ್ತಿ. (My.).

ಹಳದು haḷadu. = ಹಳದಿ. (ಆವದಾತ G.; B. 3, 99; Mhr. ಹಳದ).

ಹಳವಣ್ಣ haḷavaṇṇa. Inquietude; painful restlessness; great perturbation (S. Mhr.; Mhr. ಹಳಹಳ, ಹಳಹಾಳ).

ಹಳವಳಿಸು haḷavaḷisu. To become unquiet and anxious, to become painfully restless, to be greatly perturbed (Rām. 6, 47, 38; J. 13, 59; 21, 4; 23, 27; Mhr. ಹಳಹಳಣೇ).

ಹಳಸು haḷasu. = ಹಲಸು. (ಪಸನ, ಕರ್ಣಾಕಳ Nr.).

ಹಳಹಳ haḷahaḷi. = ಹಳವಣ್ಣ. (ಉಮ್ಮಳ, ಚಿಕ್ಕೆ G.).

ಹಳಹಳಿಸು haḷahaḷisu. = ಹಳವಳಿಸು. (Bh. 3, 9, 25).

ಹಳಿ haḷi. (= ಹಳುಕು). A bit, a piece, a lump, as of sugar-candy or camphor (My.; *cf.* ಹಣಿ 3).

ಹಳಿಗ haḷiga. (ಹಲಿಗ?). (The cripple, *cf.* ಹಲುವ? or the derided one, *cf.* ಹಲಿ 1?). The three-legged attendant of Śiva (ಧೃಂಗಿ ರಿ. I, 65).

ಹಳಿದಿಸು haḷidisu. = ಹಳಯಿಸು, etc. To lament.

ಹಳಿದಿಸುವ haḷidisuva. Lamentation (ವಿರಾಜ, ಪಂಪೇಪಪ Nr.).

ಹಳುಕು haḷuku. (= ಹಳಿ). A bit, a piece, a lump (My.; Tk. ಪಲುಕು). See ತನಿ-; Rām. 6, 53, 88; Bh. 8, 24, 24. — ಹಳುಕುವೆರಸು. -ವೆರಸು. A bit, etc. to be mixed with (Bh. 21, 5).

ಹಳುಂಗು haḷuṅgu. = ಹೊಗೆಸು, etc. To look slily or cautiously, etc. (Grj. 1, after 131).

ಹಳುವರ haḷuvara. Tenderness, delicateness, leanness (Rām. 6, 51, 64; Mhr. ಹಳವಸ, ಹಳವಾರ).

ಹಳುವಾಯಿ haḷuvāyi. A mode in saṅgīta (Bp. 19, 15; V. 11, 9).

ಹಳ್ಳ haḷḷa. = ಪಳ್ಳ. Depth; etc. (C.; Bp. 44, 5; Rāghav. 17, 56; Sl. 83. 91. 112. 115). ಒಸ್ಸು ಪಾಯು ಮೂಂಸದ ಕರಣಿಯಸ್ಸು ಕಳ್ಳ ಕೊಣ್ಣು, ಹಳ್ಳಾ ಡಾಸುವಾಗ (B. 2, 4). ಕುಲ್ಗಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳದ ನೀರು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು (5, 45). ಗಿರಿಯ ಮುದಿಯಿನ್ನ ಒಸರಿ ಹರಿ ತಪ್ಪ ಹಳ್ಳ (ನಿಮ್ಮಿರ Mr. 97). ಒಡಿತು ಹರಿದ ಹಳ್ಳ (ಸ್ತೋತಸ್ Nr.). ಸೋರುವ ಮಣೇಲಿ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳದ ಕೊಡೆ ಹಳ್ಳ.— ಹಣಿ ಕೊಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ, ತೆಗೆ ಕೊಡಿದರೆ ಬತ್ತ (Prvs.). — ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ. dupl. (My.). — ಹಳ್ಳ ಹಳ್ಳ. dupl. (My.).

ಹಳ್ಳಿ haḷḷi. = ಪಳ್ಳಿ 1. A settlement, etc. (Rām. 3, 2, 16; Bh. 1, 8, 93; C.). ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿ (ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಘೋಷ); ಬೇವರ ಹಳ್ಳಿ (ಪಳ್ಳಿಕ, ಪಟುಕಾಲಯ Nr.). ಪಟ್ಟಿಣಾದಿರಿಂದ ಹಳ್ಳಿ (ಘೋಷ Mr. 187). ಹಳ್ಳೀ ಗಮುವನಿಗೆ ಹುಳ್ಳೀ ಕಷ್ಟಾಯ.— ಹಳ್ಳಿ ಹಾಡಾಡರೇನು? ಪಿಳ್ಳಿ ಪುಸ್ಸಾದರೇನು?—ಹಳ್ಳೀ ಕುಮುಂಗೆ ಗಾಜೇ ಮೂಕೆಳ್ಳ.—ಹಳ್ಳೀ ಬೇವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿಯೇ ಪೀಪ.—ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವಗೆ ಆಗಾಜೇ?—ರಾಘವಿಲ್ಲದೆ ನಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ (Prvs.). — ಹಳ್ಳಿಗಾಪಿಸನ. -ಆಸ. A rustic (My.). — ಹಳ್ಳಿಗಾಮು. -ಕಾಮು. A hamlet surrounded by a forest, a hamlet without civilization (My.; Sl. 113). — ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿ. dupl. (My.). — ಹಳ್ಳಿಸರಮು. N. of a plant (ಜೋಡಮುಡ್ಡಿಕ Mr. 142).

ಹಳ್ಳಿಕಾತಿ haḷḷi-kāti. A female villager (Bh. 2, 2, 78).

ಹಳ್ಳಿಕಾಪಿ haḷḷi-kāra. A male villager (Rām. 3, 6, 8).

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 1. = ಹರಳು, etc. (My.). — ಹಳ್ಳುಗುಣಿಮುಗಿ. = ಹರಳುಗುಣಿಮುಗಿ. (My.).

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 2. = ಅಳ್ಳು 3, etc. — ಹಳ್ಳಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. = ಅಳ್ಳಯ್ಯ. (Bp. 61, 1. 6). See ಎದುಹಳ್ಳಿ.

ಹಲಿ haḷa. 1. = ಪಲು 2, etc. Oldness: old, etc. — ಹಲುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ಪಲುಗನ್ನಡ. (My.).

ಹಲಿ haḷa. 2. (ಹಳ). = ಪಲು 2. Weeds, useless shrubs (My.).

ಹಲಿಕು haḷaku. Decay; that is decayed or rotten, etc. (ಪೊಟ್ಟಿ Śmd. II).

ಹಲಿಚು haḷaču. = ಹಪಸು. (S. Mhr.).

ಹಲಿತು haḷatu. = ಹಪುಮು. (My.). ಹೊಸತು ಮುಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಹಳತು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ (Prv.).

ಹಲಿದು haḷadu. = ಪಲುಮು, etc., ಹಪುತು. That is old, etc. (ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್, ಪುರಾಣ, ಕ್ರಶ್ನ, ಪ್ರತನ, ಪುರಾತನ HlA.; ಅಪಸ್ಯ, etc. Mr. 435; ಪುರಾಣ, ಜರತ Nn. 136; Bp. 32, 22; My.). ಹಲಿಪಾದುಮು (ಫೆನ, ಜರತ Nn. 15; ಜರತ, ಪುರಾಣ 146). ಹಲಿಪಾದಷ್ಟಾದ್ದು (ಜೀರ್ಣ, etc. Dhw.). ಹಲಿಪಿನಲ್ಲಿ (Nn. 15). ಹಲಿಮು ಮಾಪ್ ಹೊಸದಿಲ್ಲ, ಬಳೆದು ಮಾಪ್ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಲಿಬ haḷaba. An old man; an old inhabitant; an old servant; one of the ancients, an ancestor (My.; B. 4, 157. 217).

ಹಲಿಮೆ haḷamĕ. = ಪಲಮೆ (see additions). Antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (Rām. 6, 45, 39).

ಹಪಯಿಗೆ haḷayigĕ. = ಪಪಯಿಗೆ, etc. (ವೈಜಯನ್ತಿ, ಪತಾಕೆ, ಕೇತು, ಕೇತನ, ಧ್ವಜ HlA.). ಹಪವಿಗೆಯ ತಲೆಮೊಗದ ಕೆಳಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುಂಚ (ಉಪಕ್ಲಪ್ತ, ಅಪಮೂಲ HlA.).

ಹಪವಿಗೆ haḷavigĕ. = ಪಪಯಿಗೆ, etc. (ಪತಾಕ, ಕೇತು, ಕೇತನ, etc. Mr. 287; ಚಿಕ್ಕೆ ರಿ. I, 53; Grj. 4, after 120; Bp. 56, 13. 17; 58, 49). — ಹಪವಿಗೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A flag-staff (Bh. 6, 5, 13).

ಹಲಿವು haḷavu. = ಹಪುವು, etc. (ಪುಹಾರಣ್ಯ G.).

ಹಲಿಸು haḷasu. = ಪಪಸು, ಹಪುಮು. To spoil (v. t.), to become foul or old (My.). ಹಪಸಿ ಹೋದದು (ಯಾತ ಯಾಮು, ಜೀರ್ಣ Sl. 443). ಪಾಯು ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹಪಸಿತ್ತು (Prv.). — ಹಪಸಲು. Spoiling: that which is spoiled (My., in ಹಪಸಲಕ್ಕ, ಹಪಸಲುಹಿಟ್ಟು).

ಹಲಿ haḷi. 1. = ಪದಿ 1. To revile, etc. (C.; Bp. 59, 54; B. 1, 4; 2, 14; 3, 19; 4, 181). ಹದಿದ ನುಡಿ (ಪರುಷಗಾನ, ವ್ಯತಯವಾದ Mr. 86).

ಹಲಿ haḷi. 2. = ಪದಿ 2, etc. Blame, rebuke, calumny, etc. (My.). — ಹಲಿ ಹದಿ. dupl. (Abh. P. 16, 56).

ಹಲಿವು haḷivu. = ಹದಿ 2, etc. (ಗಡಿಕ Nr.; Rām. 6, 53, 6.

108). ನಿಜವು ಮುನ್ನವು ಗರ್ಹ್ಯ ಎನ್ನಿಪ ಪರಿಎನೋ ಅಪ್ಪವು (Nr.).

ಹಲಿಸು halisu. To cause to reprehend or chide, etc.; to cause one's self to be blamed or chidden, etc. (C., with ಕೊಳ್ಳು). ಪರಿಸಿ ಕೊಪ್ಪವನು (ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನ, ದಕ್ಷವೃ); ಪರಿಸಿ ಕೊಪ್ಪ ನುಡಿಯ ನುಡಿವಂ (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕವ್ವದ Nr.).

ಹರಿವ haluva. = ಪರುವ, etc., ಪರುವ. (J. 10, 7; 21, 4; Rām. 3, 2, 16; Bh. 1, 3, 93). ನೆರಲು ನೇರ ಬೀಳ್ಕುಲು, ಪರುವಕ್ಕೆ ಪೋಪ ಪಾಗೆ (Prv.).

ಹರಿವು haluvu. = ಪರು 1, etc., ಪರವು, ಪರುವ. A forest, a jungle (Bh. 1, 3, 21; 3, 5, 16; B. 2, 28; 3, 63; 4, 205).

ಹರಿ³ halĕ. = ಪರ³, etc., ಪರ 1. Oldness: old, etc.— ಪರ³ಗಂಚುಗನ್ನಡಿ. -ಕಂಚು-ಕನ್ನಡಿ. An old bell-metal mirror (Ūpr. 9, 5).— ಪರ³ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ಪರಗನ್ನಡ.— ಪರ³ಗನ್ನಡದ ಅರಿ. The old Kannaḍa character (Bp. 5, 53).— ಪರ³ಗಾರಾಟಿಕ. -ಕಾರಾಟಿಕ. A low class of Karṇāṭaka Brāhmaṇas (My.).— ಪರ³ಚಿಂದಿ. An old rag (My.).— ಪರ³ದಿಗ. Old manner, etc. (ಜೈನ G.).— ಪರ³ದಾರಿ. An old road (My.).— ಪರ³ನೀರು. Water not fresh, stale water (My.).— ಪರ³ಬೆಣ್ಣೆ. N. (My.).— ಪರ³ಬಟ್ಟೆ. An old garment (My.). See Prv. s. ಹಾವು.— ಪರ³ಮಗ. A house-slave (My.).— ಪರ³ಮಾತು. An old, former word (My.).— ಪರ³ಯ. -ಅ s. ಪರವು, q. v. (Bp. 59, 29).— ಪರ³ಯ ತುಮುಬಟ್ಟೆ. (ಗೋಪ್ಯೇನ Nr.).— ಪರ³ಯದು. -ಅದು. That is old, etc. (ಚರ, ಪೌರಾಣ Nn. 165).— ಪರ³ಯ ನೆಲ್ಲು. = ಪರುನೆಲ್, q. v.— ಪರ³ಯ ಸಾಲು. A debt contracted by one's deceased father (My.; Bp. 26, 61).— ಪರ³ಯ ಸೀರೆ. (ಪಟ್ಟಿಜ್ಞರ IIIಓ.; ಪಟ್ಟಿಜ್ಞರ, ಪಟ್ಟಿಣವಸ್ತ್ರ Nr.). ಮೂಸಿದ ಪರ³ಯ ಸೀರೆ (ಸಕ್ತಳ, ಕವರಿಟ Nr.).— ಪರ³ಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. An old bullock. ಪರ³ಯೆತ್ತು ಪೋದ³ಯಲ್ಲಿ ಪೂಡಿ ನೋಡು (Prv.).— ಪರ³ವಾತು. -ಮಾತು. = ಪರ³ವಾತು. A tradition, a legend (ಆಧಾರಿವಾರ್ತೆ, ಐತಿಹ್ಯ IIIಓ.).— ಪರ³ವಾತೆರ್. = ಪರ³ವಾತು. (Bp. 32, 22).— ಪರ³ (*i. e.* ಪರ³ಯ) ಗಣ್ಣ. The old husband. ಪಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಪರ³ೀ ಗಣ್ಣನೇ? (Prv.).— ಪರ³ೀದು. = ಪರ³ಯದು. (C.; ಪುರಾಣ, etc. Sl. 374; B. 4, 187).— ಪರ³ೀ ಪ್ರಾಣ್ಯ. An ancient coin (B. 5, 212).— ಪರ³ೀ ಬಟ್ಟೆ. = ಪರ³ಬಟ್ಟೆ. (ಪಟ್ಟಿಜ್ಞರ Sl. 223).— ಪರ³ೀ ರೊಟ್ಟಿ. Bread not fresh, stale bread (B. 3, 111).

ಹರಿ³ದು halĕdu. (ಪರದು, etc.). That is old, etc. (C.; B. 3, 79. 111). ಪರ³ದಹುದು (ಪುರಾಣ, ಪ್ರಥಮ, ಪ್ರಸ್ತ, ಪುರಾತನ, ಚರನ್ತನ Nr.).

ಹಲ್ಗಿ halgi. = ಪಲ್ಗಿ. The putting of full-grown fruits (cocoa-nuts and pods) into smoke for preservation (ಪೂಪೆಯೊಳ್ ಪಣಂ ಪುಟ್ಟಿ ಕ್ರಮೆ ಕೆಮ್ಮದ I, o. r. ಪುಟ್ಟಿ-).

ಹಾ hā. *An interjection expressing grief* (ದುಃಖ Nn. 140), *pain, weariness,* disgust (ಜಿಡ್ಡು, ಜುಗುಪ್ಸೆ 140), command (ಸಮ್ಬೋಧೆ, ಜಿಡ್ಡುವುದು 140), remembrance (ಸ್ಮರಣೆ, ನೆನಪುದು 104), laughter (ನಗೆ, ನಗುವುದು 104), stopping (ಜಿಡ್ಡು ಎಮ್ಮುದು, ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು 104), joy or surprise, and anger or reproach. See Grj. 8, 67; Bp. 11, 3; 14, 31; 28, 12; 36, 6; 45, 7; 46, 22; J. 13, 50. 53. 60.— ಹಾ ಹಾ. rep. (Grj. 8, 67; Bp. 45, 7). See ಹಾಹಾ separately.— ಹಾಹಾರವ. The sound of ಹಾ ಹಾ (Ūpr. 5, 17; Bp. 46, 34).

ಹಾಂ hāṁ. = ಹಾಂವು, etc. (Bh. 3, 23, 40; C.).

ಹಾಂ hâṁ. Ah! yes! (B. 5, 144. 149. 150; Mhr.).

ಹಾಂವು hâṁvu. = ಪಾಂ, ಪಾವು. A snake (ಋಷ್ಯಶೃಸ, ವಿಷಧರ, ಸರೀಸೃಪ ರೆಂ.; C.).

ಹಾಂಸೆ hâṁsĕ. = ಪಾವಸೆ, etc., ಹಂಸೆ. (My.).

ಹಾಕಸು hâkasu. = ಹಾಕೆಸು. (C.). ಬೇಡಿ ಹಾಕಸಿ ಕೊಣ್ಡಸ್ಥ ವನು (ಸ್ಯಂಖಲಿತ Dhw.).

ಹಾಕಿಸು hâkisu. = ಹಾಂಕ್ಕಿಸು. To cause to put, to have put (as big stones, etc. Bp. 16, 10; as a cloth, B. 5, 39), to have put or poured (as milk, B. 2, 13), to cause to put or establish (as a school, B. 5, 188. 302), to lay out, to plan, to plant (as a garden, Sl. 118), etc. ಮೋಜಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (ಆವಶ್ಯಕ್ಕ); ಮೋಜಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ನಿಷ್ಕಾಮಿತ G.). See ಅಹ್ಕು-.

ಹಾಕು hâku. = ಅಕು 1, ಹಾಂಕ್ಕಿಸು, ಹಾಯ್ಕು. To put (as fishes into a basket, Sl. 86; as the hand into the pocket, B. 3, 62; as money into a box, 4, 52; as medicine into a bottle, 4, 226); to put on (as clothes, B. 3, 82; as a turban, 3, 80; as ornaments, 5, 76); to put or establish (as a school, B. 5, 270; as a shop, 5, 273); to lay out, to plan, to plant (as a garden, Sl. 118); to sow (ಬಾಲಿಸಲ್ಲಿ ಪರ³ದೆಯೊಡರೂ ಹಾಕ ಬಾರದು Prv.); to give (as bread to a cow, B. 2, 19; as rice, ಸೂಳುವವನು ಹಾಕನು, ಮೋಕೆಯವನು ಕೊಡನು Prv.); to put or pour (as milk, Sl. 241; as water, B. 5, 201); to cast or throw (as a mirror, B. 3, 82; as stones, etc., C.); to bring forth (as beasts bring forth young, C.); ಕಣ್ಣ ಹಾಕಿದ ಆಳು ವೇಷತ್ ಎನಿಸುಗು Nr.; ಆವತ್ತೋಳ್ ಎಮ್ಮು ವದು ಕನ್ನು ಹಾಕಿದ ಪಸುವು Sl. 321); to place or write (as numbers on the dial-plate of a clock, B. 3, 87); to apply (as the hand to a work, B. 5, 206; as the mind, ದ್ರವ್ಯ ಗಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎನ್ದಿಗೂ ಮುನ್ನು ಹಾಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, 5, 206); to appropriate, to devote (as wealth, B. 5, 204); to put (as to school, B. 5, 269; as to learn any science, 5, 82. 214); to employ, to perform (as magical art, môha, G. 572; as spying, hŏṅṅa, B. 3, 21). ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಳುವ ಸಿಮ್ಮಿ (ಒಳಲೆ); ಮೆದ್ಯೋಳಗೆ ಕವಡವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಪ್ರಾಭೃತಕಾರಿ); ಕವಡವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಸಕ್ತದ್ಯ G.). ಹಾಳುವದಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಗಮ್ಮದನ ಕೋಳವೇ?— ಎನ್ನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮುನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗುಣ.— ಬಿಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂ ಮರಿ ಹಾಕೀತೇ?— ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮುನೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಳುತ್ತಾನೆ (Prvs.). Remark: ಹಾಳು is frequently used in a pleonastic manner, *e. g.* ಪ್ರಾಯಗ ಳನ್ನು ಒನ್ದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ, ಓಡಿ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಆವನ್ನು ಏಡಿಮು, ಹಾದರಿಗೆ ಒಯ್ದು, ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು (3, 23). ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಳುವ ಮೋಡವ ಸರವಣೆ (ಸ್ಯಂಖಲ, etc. Sl. 271); ಪರ್ವಗ ಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಳುವ ಗೂಟ (ಪಿಪಾಕ); ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಳುವ ಕೆರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (323); ಆರಿಸಿ ಹಾಳುವದು (ಪರಿಮಾರ್ಜನ, ಮಾರ್ಜನ, etc. 297).

ಹಾಕುವಿಕೆ hâkuvikĕ. Putting, throwing, etc. (ಕ್ಷೇಪ, ಪ್ರೇಷಣ Sl. 390). ಈಚಿಗೆ ತೆಗವು ಹಾಳುವಿಕೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಬಿ ವು ಹಾಳುವಿಕೆ (ಪಿಪಾಕ, ಆಪ್ಯವಹರಣ 393); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಳುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಹುಟ್ಟು ಹಾಳುವಿಕೆ (ಪ್ರಸವ 458).

ಹಾಗೆ hâge. = ಬಾಗ, ಬಾಗು. One aṇe two kâsus (C.); one-fourth. ಈವತ್ತು ಹಾಗ ಬಾಲು ನೀರು ಬೆರಸಿದ ಮುಜ್ಜಗೆ (ತಕ್ರ, ಬಾ ಬಾಮ್ಮು Sl. 316). ಹಾಗದ ಕೋಡಿ ಮುದ್ದಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ನು.—ಹಾಗೆದ ಕೋಡಿ ಮುದ್ದಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ನು.—ಹಾಗದ ಗೋಧಿ ಮುದ್ದಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ನು.—ಅದು ಹಾಗ, ಕೂರಿ ಮುದ್ದಾಗ.—ಊಟ ಹಾಗ, ಮಲಗಾರ ಮುದ್ದಾಗ.—ಘಾಣಾಕಾರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ?—ಸಾವಿರ ತೂಕ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾಗ ತೂಕ ಮುಚ್ಚು.—ಸೂಜ ಚಿನ್ನವಾದರೆ ಹಾಗದ ಕಾಸು (Prvs.). See ನೆಲ-; Bp. 28, 5; 29, 15. 28; Prv. s. ಹಾಗಲಬಾಣಿ.

ಹಾಗಲ್ hâgal. ಹಾಗಲು. = ಹಾಗಲ. A winding plant with bitter fruit, Momordica charantia Lin. (ಕರ್ಕೋಟಕಿ, ಪೀತಪುಷ್ಪಿ Mr. 146; ಕಾರವೆಲ್ಲ, ಕಟ್ಟಿಲ್ಲಕ, ಸುಜವಿ Nr.; T. ಹಾಗಲ್, M. ಪಾವಲ್). See ಮುಮಹಾಗಲ್.

ಹಾಗಲ hâgala. = ಹಾಗಲೆ. (My.; Sl. 160). — ಹಾಗಲಕಾಯಿ. The Momordica fruit (C.; ಕಟ್ಟಿಲ್ಲಕ, ಸುಜವಿ G.). — ಹಾಗಲುನಿಪ. = ಹಾಗಲ. (ಕಾರವೆಲ್ಲ, etc. Sl. 160; My.). — ಹಾಗಲುಬಳ್ಳಿ. = ಹಾಗಲ. (C.). — ಹಾಗಲುಬಾಣಿ. -ಪಾಣಿ. N. of a place. ಹಾಗಲುಬಾಣಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀವರೆ ಹಾಗಳ್ಕೊಡ್ಡಿದ್ದಿಮ್ಮೆ ತಪ್ಪರೆ ನಿಸ್ಸಿದ ನಿಮ್ಮುದರಿಗೆ ಮುಜ್ಜಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಯಾ?—ಹಾಗಲುಬಾಣಿಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹಾಗಲುಹಣ್ಣು. A ripe Momordica fruit (C.; B. 2, 38).

ಹಾಗು hâgu. = ಹಾಗ, etc. — ಹಾಗೂ ವೀಸ. A hâga and a vîsa, *i. e.* 1 aṇe 5½ kâsus (My.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವೀಸ.—ಮುಗ್ಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ವೀಸ ಗುನೆಸು! ಆಸ್ಪ.—ಬೇಗನ ಪತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹಾಗೆ hâge. = ಅಹಗೆ, etc., ಹಾಂಗೆ. In that manner or way, thus, so; like; as; as if; likewise; so that; without cause, for nothing (ಪೋರ್ Śmd. 19 Cm.; ಪತ್, ಬಾ, ಯಥಾ, ತಥಾ, ಇದ, ಏದಂ Sl. 473). ಆಳಳ ಕೊಳಗು ಕುದುರೆಯ ಕೊಳಗಿನ ಹಾಗಲ್ಲು, ಸೀಳಿರುತ್ತೆ (B. 1, 21). ಕಣಕೆ ನಸ್ಸ ಕೆಮ್ಮಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (3, 13). ಆವರ ದನಗಳಿಗೆ ಒಸ್ಟು ಕದೆಯಲ್ಲಿ ಮೇವು ನಿಕ್ಕದ ಹಾಗಾಯಿತು (4, 218). ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮುಖ್ಯವಳಿ ಇಲ್ಲದ್ದಹಾಸ್ಪ (5, 127). ನೀವು ಬೇರೆದ ಹಾಗೆ (Bp. 14, 25). ಆ ವಿಮಲಸುಜ್ಞಾನಿ ಕೇಳದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾ (22, 53). ಕೊಟ್ಟೆಯಾದ ಆರ್ಥವನ್ನು ಪುರಯಿಸಿ ಬಾಳ್ಕನಮನ್ಮಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ತನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ ಪದ (ಅಧ್ಯಾಹಾರ, etc. Sl. 48). ಬಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದ ಹೊಚ್ಚರ್ ಪಟ್ಟು ಮನೆಯ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಬೇರಿ (ನಿಕುಂಜ, ಕುಂಜ 117). ತುಮಿಟು ಮುದ್ದಾದ ಕೇತಪಾತದ ನಡಿವೆ ಕಡೆಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಸು ಕೊಣ್ಣಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಳ 229). ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೇಲಳ್ಕೆದ್ದು ಬಿದ್ದ ಕುದುರೆ (ಉಪಾಧ್ಯತ್ಯ, etc. 274). ಬೇರೆದ ಹಾಗೆ ಮಾತುವವನು (ಪಪಕೇಸ್ಥಿತ, ಅತ್ಯಪ 359). ಮನಸ್ಸು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಡ್ಡಳಾಗಿ ಇರುವದು (ಮಮತ್ಯಕ್ಕೆ, etc. 386). ಪಾಲಾಗಿದ್ದದು ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮನದಾದ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದದು ಮತಿಳಿಯದ ಹಾಗೂ ಬೀಜವು ವೃಕ್ಷವಾದ ಹಾಗೂ ಒಸ್ಟು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದದು ಮತ್ತೊಸ್ಟು ಬಗೆಯಾಗುವ ವಿಶಾರವಿಶೇಷ (ಪರಿಣಾಮ 392). ಆದ ಆ ಹಾಗೆ ಇರುವಿಕೆ (ಅನುಮಾರ, etc. 893). ಹೀಗಾಯಿತೊ? ಹಾಗಾಯಿತೊ? ಎಮ್ಮುವದು (ತಂಪದನ್ನ Dhw.). ಹಾಗೆ ಕುನೆಯುವ ಬಿಡ್ಡಿ ಪರಿಯಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ಬಿಡ್ಡಾಳೇ?—ಬೇಗನ ಪತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಮಾತಿಯದ. — ಹಾಗೂ. -ಳೂ 7. So also, likewise also; (and). ಆವನು ನಿಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಆವನ ಸಿಟ್ಟು ಸಹ ಬೇಗ ಇದ್ದಯುವದು (B. 3, 60). ತಿಂಗಿ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರ ಬಾರದು, ಹಾಗೂ ನಮಗೆ ಹೋದ್ ಹೋದ್ಸ ಬಾರದು (3, 67). ಇದು ಬಹಳ ವಿಶೆಯುವದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಬಹಳ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೆಯುವದಿಲ್ಲ (3, 107). ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇವರ ಆವ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು; ಹಾಗೂ, ಇವರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಾಗಲೆಸು, ವಿಪಾಲು ವೈದರನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (4, 3). ಆ ಮಣ್ಣಾಜೊಳಗೆ ತೆಗಿಸಿದ್ದು ವಿಷ್ಯಯೂ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳೂ ಎಷ್ಟಿಗೂ ಅಧಿ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊಸ್ಪತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯವರು ಇದ್ದು ಉತ್ತಮುಷ್ಟಿತಿಗೆ ಎಸ್ಟೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (4, 210). ಎತ್ತು, ಹಾಗೂ ಆಳಳ, ಪರೀಕಿಸ್ಪ ಮೊತ್ತವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ (5, 18). ಆವನು ತನ್ನ ಗ್ರಸ್ಥಜೊಳಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಆವಯವಗಳ ಕಲ್ಪಿತಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇರಿ'ದ್ದಾನೆ (5, 93). ಆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ, ದಾಮಿಗೇ ಕೊಡೋಣ ಹಾಗೂ ದಾಮಿಗೇ ಇಸ ಕೊಳ್ಳೋಣ ಎನ್ನು, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 113). ಆವನು ಸುಮ್ಮನೇ ಹೋಮು, ಸಂಗಟಿಗಳನ್ನು ಆನುಷೋಗಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕದ್ದುಬುತ್ತ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು (5, 69). — ಹಾಗೇ. -ಏ 2. Even in that manner or so, etc.; without another cause or object. ಹಾಗೇ (without my ring) ನಿನ್ನ ಬೆರಳು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು! (B. 3, 34). ಎಜ್ಜೀ ಜೀವಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಹೀಗೇ ಉಣ್ಣು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಸುಲ ವಾಗಿ ಫಾಲ್ಕು ಕದೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಆವರ ಅಂಜಿಕೆಯಿಸ್ಪ ಜನರು ಪಸ್ಪಗಳನ್ನು ಹಿಡ ಕೊಣ್ಣು ಎಷ್ಟಷ್ಟಿದಿಸ್ಪ ಇರುವರು ಅಲ್ಲಿ ಬೇ ಹಾಗೇ ತಿರುಗಾಡಿದರೆ ಬಡುತ್ತಿ ಬರುವ ಧರವಸವು ಆವರಿಗೆ ಇರುವ ದಿಲ್ಲ (5, 104). ಆದ್ದಿನಿಸ್ಪ ಆವರ ಕದೆಗೆ ಬಿಸ್ಪ ಅಧಿಕಾರವು ಇನ್ನಿಸ ತನಕ ಹಾಗೇ ಉಣ್ಣು (5, 188). ಎಜ್ಜೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ (Prv.). — ಹಾಗೆಯೇ. -ಏ 2. = ಹಾಗೇ. (My.). ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗುವದು (Prv.). — ಹಾಗ್ಹಾಗೆ. = ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ. ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಧರ್ಮಗೊಡ್ಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬರುವವೋ, ಹಾಗ್ಹಾಗೆ ಅವನು ಮೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳುವನು (B. 5, 85).

ಹಾಂಗೆ hâṅge. = ಹಾಗೆ, etc. (ಪೋರ್ Śmd. 148 Cm.; ಆಸ್ತಿರೆ 353; ಆಸ್ತ 362 Cm.; Bp. 8, 44; 27, 36; 47, 70). ಇಚ್ಛೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಂಗೆ (ಯಥೇಷ್ಟಂ Śmd. 140 Cm.). ರಸಮಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಆಟ್ಟು ಮುದುರ (ಪಿಚ್ಚಿಲ); ಜೆಂಗೆ ಆಹುದು, ಹಾಂಗೆ ಎಮ್ಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ವಂ ಯಥಾಯಥಂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಾಂಗೂ. = ಹಾಗೂ. ವಿಲಮ್ಬಿತ ಎಮ್ಬುದು ಆಲಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಹಾಂಗೂ ಹೋಲು ಪಿಪ್ಪಲ್ಲಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹ ವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ (Dhw.).

ಹಾಜಿ hâji. = ಹಾಜಿ 1, etc. (ಜಲಸೀರಿ, ಕೈದಾಲ, ಕೈದಲ Sl. 95).

ಹಾಜರಿ hâjari. = ಹಾಜರು, etc. Present (My.; Mhr., H. ಹಾಜಿರ). — ಹಾಜರಿಗೈರುಹಾಜರಿ. -ಗೈರು-. Present and absent (My.). — ಹಾಜರಿಗೈರುಹಾಜರಿಪಟ್ಟಿ. A list or roll of the names of the persons of an establishment used to ascertain who are present and who are absent (My.). — ಹಾಜರಿಜವಾಬು. A ready answer; a repartee; that answers readily (My.; Mhr., H. ಹಾಜಿರಜವಾಬು).

ಹಾಜರು hâjaru. = ಹಜರ, ಹಾಜರಿ. Present; ready (My.). — ಹಾಜರುಹಾಮಿನಾಮು. A security for the appearance of, bail (My.; Mhr., H. ಹಾಜಿರಜಾಮಿನ).

ಹಾಂಜೆ hâṁje. = ಹಾಜೆ, etc. (G.).

ಹಾಟಕ hâṭaka. *Gold.* 2, the thorn-apple.

ಹಾಟಕಗಿರಿ hâṭaka-giri. Mêru (My.).

ಹಾಟಕೇಶ್ವರ hâṭaka-îśvara. N. of a liṅga at Śṛṅgiri (Bp. 53, 52); N. of a liṅga in pâtâlaloka (J. 24, 14). — ಹಾಟಿ ಕೇಶ್ವರಮೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 5).

ಹಾಡು hâḍu. (fr. ಹಡು). The emitted seminal fluid (My.).

ಹಾಡ hâḍa. = ಹಾಡು 2.

ಹಾಡಕಾಲಿ hâḍa-kâḷa. = ಹಾಡುಕಾಲಿ. ಸ್ವರ್ಗಕೋಳದ ಹಾಡ ಕಾಲಿ (ತುಮ್ಬುರ G.).

ಹಾಡಗ hâḍaga. = ಪಾಡಗ, (ಹಾಡಂಗ). N. of a plant (ಸಾರವಿ Mr. 134).

ಹಾಡಂಗ hâḍaṅga. — ಪಾಡಂಗದುಡ. The tree Cordia wallachii G. Don. (Z.).

ಹಾಡಿಕೆ hâḍikĕ. Singing (ಗಾನ, ಸಂಗೀತ G.). ಬೀಡಿಕೆಯೆತ್ತು ಆದರೆ ಹಾಡಿಕೆಯಿಸ್ಸ ಬನ್ನಿತೇ?—ಹಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಹಾಡಿಕೆ ತಿಳಿಯುವನೇ? (Prvs.).

ಹಾಡಿಯ hâḍiya. = ಹಾಡಿಯ, etc. (Bp. 40, 35).

ಹಾಡಿಸು hâḍisu. = ಹಾಡಿಸು. To cause to sing (C.).

ಹಾಡು hâḍu. 1. = ಆಡು 4, ಪಾಡು 1. To sing (C.; Bp. 43, 32; 47, 39; 59, 24). ಹಾಡುವದು (ಗೀತ Sl. 64). ಹಾಡೋ ತಮ್ಮ! ಹೂಡೋ, ಮೊಮ್ಮ!—ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಓದಲಿಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೇ?—ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡೋ, ತಸದಾಯಿತಾಸ!—ಹಾಡುವ ವರೆಗೂ ಹಾಡು! ಕಡೇಲಿ ಕದಾ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗು!—ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ ವನ ಹಾಡಿದರೆ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prvs.). — ಹಾಡು ಹಾಡು. rep. (Bp. 35, 3). ಹಾಡುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ರಾಗ, ಉಗುಡುತ್ತಾ ಉಗುಡುತ್ತಾ ರೋಗ (Prv.).

ಹಾಡು hâḍu. 2. = ಆಡು 5, ಪಾಡು 2, ಹಾಡ. Singing; a song (ಗೀತ, ಗಾನ Hlā.; Mr. 75; Sl. 61; Bp. 55, 45; C.; B. 4, 136). ಗಳಿಪೀ ಹಾಡಿಗೆ ತಪ್ಪುವೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.). ರಾಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಡು, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದನ ಜೊರೆತನ ಹಾಡುವ ಗೂಗೆಯನ್ನಕ್ಕಳ್ಳಿ (Sp.). — ಹಾಡು ಹಾಡು. To sing a song (Bp. 22, 48).

ಹಾಡು hâḍu. 3. = ಪಾಡು 3, etc. Manner, mode (My.; B. 2, 30; 3, 7). 2, suffering, trouble (My.; B. 2, 12. 47).

ಹಾಡುಕಾರ hâḍu-kâra. = ಹಾಡುಕಾರ, ಹಾಡುಗಾರ, q. v. (ಗಾಯಕ G.). ಸ್ವರ್ಗದೋಳಿನ ಹಾಡುಕಾರ (ಗಣ್ಣದರ್ G.).

ಹಾಡುಗಾರ hâḍu-gâra. = ಪಾಡುಂಗಾರ, ಹಾಡುಕಾರ, etc. A singer, a minstrel (My.; Sl. 292).

ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ hâḍu-gârikĕ. Singing (My.; ಗೀತ, ಗಾನ Sl. 61).

ಹಾಣಾ hâṇâ. = ಹಣಾ. (Mhr. हाणणें, to strike, beat; *cf.* ಹಣೆ 3). — ಹಾಣಾಹಾಣಿ. (Kmd. 220, *c. v.* ಹಣಾಹಣಿ). Mutual or vehement beating (Bp. 21, 19). 2, a mêlée (ಬೆರಸುವದು Bhn. 18; Bh. 6, 7, 15).

ಹಾತು hâtu. A hand (My.; Mhr. हात). — ಹಾತುಬೇಡಿ. A handcuff, a manacle (My.; Mhr.).

ಹಾತೆ hâtĕ. = ಆತೆ. (My.). — ಹಾತೆಮುಡಿ. = ಆತೆಮುಡಿ. (My.).

ಹಾದರ hâdara. = ಪಾದರ. Adultery; fornication (C.). ಹಾದರದ ಫಾರಿ (ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪುಂಶ್ಚಲಿ, etc. Mr. 304); ಹಾದರದ ಮನೆ (ಅಸತೀಸದನ 198). ಗಣ್ಣನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಣ್ಣನ ಜೆಸೆಯಿಸ್ಸ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಕುಣ್ಣ Sl. 193). ಹಾದರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ.—ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ.—ವಾದಾ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ, ಹಾದರ ಕಳಿತು ಕೊಣ್ಣಾ.—ಹಣ್ಣಿಯವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ತಮುಟೆಯವರು ದಣ್ಣಾ ತೆತ್ತರು.—ಹಣವಿದ್ದವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಡೀಲಿ ಹೋಗುವವರು ದಣ್ಣ ತೆತ್ತರು.—ಹೊನ್ನಿದ್ದವುನ ತೊಸ್ಸು ಮುಚ್ಚತು, ಮುಚ್ಚಳಿದ್ದವುನ ಹಾದರ ಮುಚ್ಚತು (Prvs.). ಹಾದರದ ಕಥೆಯನ್ನು (the Râmâyaṇa) ನೋದಿದರೆ ಪಥೆಯನ್ನು (the Bhârata) ಆದರಿಸಿ, ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಮೂಡಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). See Prvs. s. ದಣ್ಣಾ and ಹಗರಣ 1. — ಹಾದರಗಟ್ಟು. -ಳ್ಳು. To accuse of adultery (My.). — ಹಾದರಗಳ್ಳ. -ಳ್ಳಿ. An adulterer (My.). — ಹಾದರದ ಬೆಳ್ಳಿ. A bundle of adultery, *i. e.* a place where adultery abounds (My.). — ಹಾದರಮಾಡು. -ಆಡು. To commit adultery (Bp. 54, 40; My.). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರಮಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಣನ ತಲೆಯ ಹೇಸು ತಿಗಬಳ್ಳಿ (Prv.).

ಹಾದರಗಿತ್ತಿ hâdara-gitti. An adulteress; a fornicatress (ಜೋಡಿ, ಜಿದೆಗಾತಿ, ಪಾಪ್ಪೆ, ಸಿತಗೆ, ಚಾರೆ Śm. 75; ಪುಂಶ್ಚಲಿ, ಧರ್ಮಿಣಿ, ಬನ್ನಕಿ, ಅಸತಿ, ಕುಲಟೆ, ಇತ್ವರಿ, ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಚಾರಸುಲೆ Sl. 185; ಕುಲಟೆ Ćb.; Bp. 40, 55; C.). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗನು (ಪಾಪ್ಪಕನೇಯ, ಬನ್ನುಲ, ಅಸತೀಸುತ, etc. Sl. 190). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕರೆ ಪಕ್ಷರವೊಳಗೆ, ಗರ್ಭಿಯ ಕರೆ ಪತ್ರಾವಳಿ ತೆಗೆಯುವವ ಕ್ಕೆ.—ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಪತಿನೆಣ್ಣು ಪೆಸರು.—ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಪಸೇ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು.—ಕಳ್ಳಗೆ ಕಪುಸಾಲಿಗೆ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಾಲಿಗೆ.—ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಾದರೆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು?—ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಸುಪೇದಾರ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ ಪವರ್ದಾರ (Prvs.).

ಹಾದರರತನ hâdararatana. Adultery (My.).

ಹಾದರಿ hâdari. = ಪಾದರಿ 1. Tbh. of ಪಾಲಿಕ (Śmd. 364 Mḍb.). — ಹಾದರಿಯ ಮರ. (ಪಾಲಿಲಿ, ಆಯೋಳೆ, etc. Nr.). 2, a large tree Mimusops kauki Lin. (Sl. & Pl., = ಪಾತಲಿಮರ). — ಹಾದರಿಯ ಹೂ. (ಧಾತಕಿ Nr.).

ಹಾದರಿಗ hâdariga. = ಪಾದರಿಕ. An adulterer; a fornicator; a paramour (ಚಾರ, ಉಪಪತಿ Hlā.; Mr. 243; Bp. 11, 51; ಅಮರ. ಕಾಮಾಶ್ಚ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ G.).

ಹಾದರಿಗಿತಿ hâdariga-iti. (Śmd. 246). = ಹಾದರಗಿತ್ತಿ.

ಹಾದಿ hâdi. = ಪಾದಿ 1. A road, a way (ಸ್ವಗತ್ಪಥ, ಮಾರ್ಗ Nn. 42; ಆಯನ, ವರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ, ಅಧ್ವ, ವರ್ತ್ಮ, ಪದವಿ, etc. Sl. 104; Riv. 9, 26; C.). ನೀರು ಹರಿಯುವ ಹಾದಿ (ಜಲ ಮಾರ್ಗ Sl. 82); ೧೦೦ ಹಸ್ತದರಿಮಾಣವಾದ ಹಾದಿ (ಶಲ್ಯ 103); ಹಾದಿಗಳಿಸ್ಸ ಈಡಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಚ 393). ಹಾದಿಯಾ ಕಳ್ಳಗೆಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾಡಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಅದೇ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು, ಗಡಳಿಗರು ನೆರೆಮೂರಿಗೆ ಹಾಲು ಮಾಡಿಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (B. 2, 13). ಸುಮ್ಮನೇ ನಾನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು (2, 47). ಒಮ್ಮೆ ಬೆಸ್ಸ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟೆ ಜೇಡಾದ ಬಬಳ ಕತ್ತಗಳು ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 48). ಒಸ್ಸು ಹಾದಿಯೇಗುಬದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು (3, 100). ಆತನನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರ ಜೇಳಿಸ್ಸು, ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣರು (4, 56). ನೀನು ಆವನ ಹಾದಿಗೆ ಹೋಗ ಜೇಡ (4, 139). ಆವರು ಅಗನೆದಾಗಲಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒನ್ನು ಆನೆ ಹಾದೀ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಣು ನಿನ್ನಿತ್ತು (5, 48). ನಾನು ನನ್ನ ಜರೋ ಹಾದಿಗೆ ತಪ್ಪನು, ನಾನು ತ ರೋ ಹಾದೀ ಹಿಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ನಾಗರೊಲ್ಲದು; ಆವಹಾ, ಏನು ಮಾಡ ಜೇಳು? (5, 197). ಹಾದೀ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಹಣಾ ಕೊಡ ಜೇಕಾಗುತ್ತದೆ (5, 300). ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದ ನನ್ನು ಅಪ್ಪ! ಅನ್ನರೆ, ನೀನು ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಿ, ಮಗನೆ? ಅನ ಹಾಗೆ.—ಜೋಧಳನಾದರೆ, ಸಾಧಳ ಮಾಡಲಿ! ಹಾದಿಗೆ ಏನು ಅಬ್ಬಿ?—ಜೇ ದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾದಿ ತಿಳಿಯದೇ?—ಮಾಡಿಗರ ಮನೆಲಿ ಪರಮಾ ನ್ನವಿದ್ದರೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೆ ಏನು?—ಸೇದಿದ ನೀರು ಹಾದೀಲಿ ಆರ್ಕಾರೇ? (Prvs.). — ಹಾದಿಖರ್ಚು. The expenses of a journey, travelling expenses (B. 5, 159). — ಹಾದಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To commence to go, to go (My.). — ಹಾದಿಜಗಳ. A road-quarrel (in which one has no personal concern, My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಣು ಕೊಣ್ಣರು (Prv.). — ಹಾದಿ ನಡೆ. To go along the road, to walk on a road (My.). ಹಾದಿ ನಡೆಯೋಣ (ಎಡಿ Ćb.). ಹಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಹಾದಿಸಲು ಸಲ್ಲ, ಕುಣ್ಣಾನ ಕೂಡ ಹಾದಿ ನಡಿಯಲು ಸಲ್ಲ (Prv.). ನೀರಾಗೆ ನಡೆಯುವದು, ಮೈಗಪು ತಾನಲ್ಲ; ಹಾದಿಲಿ'ಯಿದು, ಹಾದಿ ನಡೆಯುವವನು (a boat, Bĕḍaguṭaupadi). — ಹಾದಿ ನೋಡು. To look out for, to wait for, to wait, to look forward to (My.). ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ ಬರುವ ತನಕ ನಾನು ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತಳಿ (B. 2, 7). ಕುಮರ ಗಳು ತಮ್ಮಪ್ಪಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾದೀ ನೋಡ ಜೇಳು (4, 61). ಆ ಕ್ಕನು ತಪ್ಪ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿ, ಆವರ ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತ ಕೂತಿ ದ್ದಾಳೆ (4, 137). ಶಾಸ್ತ್ರಮನಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಾವಿನ ಹಾದೀ ನೋಡ ಪತ್ತ ವರು (5, 155). — ಹಾದಿಕಾಳ. A man who sits by the road-

side (on festive occasions) and asks alms from them who pass by him (My.). — ಹಾದಿಮನ. -ಅದ. A man of the road, a wayfarer. ಬೀದಿಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಮನದ ಸಂಗತ ಜಗ್ಗಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಾದಿಮೋಕ. A man who goes on a road, a wayfarer. ಹಾದಿಮೋಕನ ತಲೆ ಕಟ್ಟೀ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ (*i. e.* he is killed and offered to that deity as a nara-bali, a custom that prevailed in former times, Prv.).

ಹಾದಿಕಾಪಿ hâdi-kâṛa. A traveller (ಅಷ್ಟಗ G.; C.; B. 2, 22; 3, 44; 4, 180).

ಹಾದು hâdu. P. p. of ಹಾಯು (C.).

ಹಾನ hâna. The act of leaving or quitting. (Abh. P. 6, 66).

ಹಾನಿ hâni. Abandonment, relinquishment; neglect; loss, want, privation, absence; decrease, deficiency, diminution; detriment, damage, harm, destruction, extinction, hurt (ಅಮರ, ಅಮಮ Sl. 392; Ch. v. 37; J. 7, 26; 10, 24; Bp. 40, 73; B. 4, 24). ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ದೂ ನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ.—ತನಗೆ ಬಪ್ಪ ಹಾನಿ ಆರ್ಘದಿನ್ದ ಹೋಯಿತು.—ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೊಡಾಗ್ಯೂ ಹಾನಿ ಬರುವದು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ? (Prvs.).

ಹಾನು hânu. = ಅಹನು, ಆನು 4. See ಹಾನೆ; ಇದ್ದಾನು.

ಹಾನೆ hânu-ge 3. = ಆನೆ 1. See ಇದ್ದಾನೆ.

ಹಾನೆ hâne. = ಹಾನಿ. A pot. ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾನೆಹಾಲು, ಪೆತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ದೂನಹಾಲು (Prv.).

ಹಾನ್ತಿ hânti. — ಹಾನ್ತಿಹುಲ್ಲು. A common fodder-grass, Anthistiria ciliata Lin. (Z.). See ದೂರ-.

ಹಾಪಿತ hâpita. Caused to be relinquished, made to give up; abandoned, left; omitted; lost. See ವಿ-.

ಹಾಪೆ hâpe. = ಅಗಪೆ, etc. (My. among Brâhmapas who speak a corrupt Tamil).

ಹಾಮಜಿ hâmaji. — ಹಾದುಜಿಬಳ್ಳಿ. (ವಿಷ್ಣುಕ್ರೀನಪ್ರಿಯೆ, ಧೃಷ್ಟಿ, ವಾರಾಹಿ, ವಿಜಯೆ, ವಾರಾಹಿಲತೆ Sl. 159).

ಹಾಯ್ hây. 1. = ಪಾಯ್ 1 q. v., etc. To jump over; etc., etc. (Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 88. 93; 2, 13, 28; 3, 13, 25. 27. 30. 31. 33; J. 7, 45. 52; 28, 6). P. p. ಹಾಯ್ದು (exceptionally also in the common language). ಹಾಯ್ದಿತು (B. 3, 94). ದೋಣಿ ದುಸ್ತಾದವುಗಳನ್ನ ಹಾಯ್ದು ಆಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ನೇರ ತಕ್ಕ ದುಸ್ತರಜಲವುಳ್ಳ ಹೊದ್ದ ದುಸ್ತಾದವುಗಳು (ಶಾಕ್ಯ Sl. 83); ಹೊದ್ದ ಹಾಯ್ದು ಪಾಟಿಸುವ ಪಡಗಿನವರಿಗೆ ತೊಡುವ ದುಡುರೀ ದೊಕ್ಕ (ಅಡಿ 84); ಕಡೆ ಹಾಯುವ ದಾರಿ (ಅಮಘ, ಅಮಘ 105); ಹಾಯ್ದು ಒಮವಿಕೆ (ಧಲ್ಲಿತ 274); ಗೂಳಿ ಹಾಯ್ದು ಹಿಮ್ಮಾರಿಸಿದ ಅಳಲು (ಸಕ್ತಿ ಸಿ 321). ನೀರ ನದೆ ಹಾಯ್ದ ತೆಪ್ಪ (ಉಮಮ Mr. 416).

ಹಾಯ್ hây. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. Crossing; going; propriety: pleasurable, nice, pleasant (as a meal, a place, sleep, etc. My.). — ಹಾಯ್ಗಡ. -ಕಡ. A place where a river is forded (My.). — ಹಾಯ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. To let loose (Râm. 6, 19, 17).

ಹಾಯ್ hây. 3. A sail (My.; M. ಪಾ, ಪಾಯ್, a mat; a sail; a sheet of paper; T. ಪಾಯ್, a sail; a mat).

ಹಾಯನ hâyana. *A year.* 2, *a ray.* 3, *a sort of red rice.*

ಹಾಯಿ hâyi. 1. = ಪಾಯ್ 1, etc. P. p. ಹಾಯಿದು (My.; B. 5, 35).

ಹಾಯಿ hâyi. 2. = ಹಾಯ್ 2, etc. (Te. ಹಾಯಿ = ಸುಖ, ಸೌಖ್ಯ). — ಹಾಯಿಹೋಹು. -ಹೋಹು. To appear, *i. e.* to be, agreeable. ತಮಿಗೆ ದೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿತವಾಗಿ ಹಾಯಿಹೋಹುವ ಪಾಪ (ಕಲಿ Sl. 61).

ಹಾಯಿಕು hâyiku. = ಪಾಕು, etc. (Bp. 43, 13; Râm. 5, 8, 72; 6, 10, 11; Bh. 1, 8, 15; 2, 12, 50; 8, 24, 24).

ಹಾಯಿಸು hâyisu. = ಪಾಯಿಸು, ಪಾಯ್ಸು, ಪಾಸು 3. To cause to go (B. 5, 300); to cause to go forward, to stretch forward, to extend (B. 3, 114; My.); to cause to pass over or cross (My.); etc.

ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ hâyisuvikĕ. Causing to go, etc. See ಕಡೆ-.

ಹಾಯು hâyu. = ಪಾಯ್ 1, etc. P. p. ಪಾದು (C.). ಅಲ್ಲದ ಮುನೆಪ್ಪು ಅಪಾಪಸೋಪಕ್ಷಣ ಕಳ್ಳು ಪಾಪಸ್ಸೆ (Sp.). ಎಲೋ, ಮುಪು ಗಾ! ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನೆತ್ತರ ಪಾಯುತ್ತವೆ (B. 2, 47). ಆಮುಗಳು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು, ಆದರನ್ನು ಪಾಯುತ್ತವೆ (5, 24). ಹೋತಿನ ಕೋಪುಗಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಪಾದಿರುತ್ತವೆ (3, 9). ಆದಂಬ್ಬರು..ಒನ್ದು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾವಿನ ತೋಪಿನೊಳಗಿನ್ದ ಪಾದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು (3, 37). ನಮ್ಮ ಪಾಗಿಲು ಮುನ್ದೆ ಪಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (3, 38). ದೋಣಿ[1] ನೀರ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಪಾದಿರುತ್ತವೆ (3, 74). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪಾವ ಹೊಳ್ಳುದಿ (ಗಣ್ಣಿವೆ); ಪಾತವಿನ್ದ ಯಾವನ ಹೊಳ್ಳುದಿ ಪಾದಿರುತ್ತದೋ, ಆವನು ಮಣ್ಣಿಲ (G.). ತಲೆ ಗಟ್ಟಿಯೆನ್ದು, ಕಳ್ಳು ಪಾಯು ಪಾರದು (Prv.). See Prv. s. ನದ್ದು. — ಪಾಪಾಟಿ. -ಆಟಿ. Mutual butting (My.); fording (My.). — ಹಾಪಾದು. -ಆದು. To butt with horns (My.); to pass over, to cross (My.; B. 1, 16).

ಹಾಯುವಿಕೆ hâyuvikĕ. Passing over, etc. (ಉಷ್ಣೀಷ Sl. 178). See ಕಡೆ-.

ಹಾಯ್ಕಿಸು hâykisu. = ಪಾಕೆಸು. (Bp. 28, 27; J. 11, 33; see ಕೆಪೆ-).

ಹಾಯ್ಕು hayku. = ಪಾಕು. (Bp. 18, 14; 21, 35. 43; 22, 10; 24, 59; 30, 15; 32, 26; 42, 35; J. 10, 30; 13, 63; 14, 18; Bh. 2, 13, 46. 50). See ಇದ್ದಾಯ್ಕು.

ಹಾಯ್ಸು hâysu. = ಪಾಯಿಸು, etc. To cause to go or proceed, to drive (Bp. 21, 39); etc.

ಹಾರ್ hâr. = ಪಾರ್, ಪಾರು 1. To look for; to investigate, etc. 2, to desire (Grj. 9, after 58; Bp. 23, 34). ಆನನ ಎಸ್ಟೊದೆ ಪತ್ರುಪಣಾತ್ಮಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ದು, ದೇವತಾಬಾಹಿಗಳಂ ಪಾರುತೆ ಮುಗಾರಿಗಳಂ ಪೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಅನನ Nr.). — ಪಾರ್ಪ. = ಪಾರ್ಪ, etc. A Brâhmapa (My.). ಪರ್ಪಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಪಾಪರ ಗರ್ಪವು ಯಾಕೆ?—ಪುರ್ಪ ಪೇದ್ದರೆ ಪಾರ್ಪ ಓಡ್ಡಾನು (Prvs.). See Sp. s. ಪೋಪೆ. — ಪಾರ್ಪಿ. = ಪಾರ್ಪಿ. A Brâhmapa woman (My.; see Sp. s. ತಿಳಿ 4).

ಹಾರ hâra. = ಪರ್ಪರ, etc. (Bh. 1, 7, 1; see ಕೆಯ್ಯಾರ No. 1).

ಹಾರ hâra. = ಅರ 3. Taking; conveying; seizing; carrying away or off; robbing; removing, depriving of; obtaining, holding, retaining; captivating, charming; throwing, casting; offering; loss, waste. 2, *a string of pearls; a necklace of sixty-four or hundred and eight strings;* any necklace. See Mr. s. ಪವಾಪಲಿ; Sl. 217. 218. 230.

ಹಾರಕ hâraka. = ಹಾರಕು. The grain Paspalum scrobiculatum Lin. (ಉಷ್ಣಾಳ, ಕೋದ್ರವ Mr. 378; ಕೋದ್ರವ, ಕೋದ್ರವ, etc. Sl. 304). ಹಾರಕ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ (ಕೌದ್ರವೀಣ Sl. 301). — ಹಾರಕವಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಹಾರಕ. (My.).

ಹಾರಕ hâraka. Taking; bringing; conveying; seizing; etc. See ಮುನ್ನ-.

ಹಾರಕು hâraku. = ಹಾರಕ. (ಕೋದ್ರವ, ಕೋದ್ರವ Nr.).

ಹಾರಕು ಬೆಳೆದ ಕೆಯಿ (ಕೌಪ್ರವೀಣ Nr.). ಹಾರಕಿನ ಕೆಯಿ (ಕೌಪ್ರವೀಣ Hlā.). ಹಾರಳಂ ಬೆಳದ ಕೆಯಿ (ಕೌಪ್ರವೀಣ Mr. 94).

ಹಾರಯಿಸು hârayisu. = (ಆರಂಭಿಸು), ಹಾರಯ್ಸು, ಹಾರವಿಸು. (My.).

ಹಾರಯ್ಕೆ hârayké. (= ಆರಯ್ಕೆ, etc.). Wish, desire (ದೋಷದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಮನೋರಥ, ಕಾಮು, ಅಭಿಲಾಷ, etc. Sk. 70; ಕೃಷ್ಣೆ, ಸ್ಪೃಹೆ 420; ಕೃಷ್ಣೆ, ಸ್ಪೃಹೆ 433). ಹಿತವಾಗಲೆ ದ್ದು ಹಾರಯ್ಕೆ (ಆತಿಸ್ 463).

ಹಾರಯ್ಸು hârayisu. = (ಆರಯ್ಸು), ಹಾರಯ್ಸು, ಹಾರಯಿಸು. To look for; to get a longing after; to desire. ಧನವನ್ನು ಹಾರಯ್ಸುವರಳು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕ, ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವಳು Sk. 185); ಪಣ್ಣಾಗಿ ಹಾರಯ್ಸರ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಪ್ರಾರ್ಥಿತ, ಆರ್ಥಿತ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು 381). ವರರ ಮುಖವ ನೋಳಿ, ಮುಸಲಿ ಹಿಂದು ಚಿನ್ತಿಸಿ, ವರರ ಪಡವಿಗೆ ಪರುಜ ಮಿಗೆ ಹಾರಯ್ಸಿ (Akrūraniti 32). See Grj. 4, after 104; 5, 81; Rām. 6, 14, 21; 6, 44, 52; J. 7, 40; 13, 5; 18, 9; 27, 18.

ಹಾರವ hârava. See s. ಹಾರು 2.

ಹಾರವ hâ-rava. The sound or cry of ಹಾ (Ūpr. 5, 11. 12; Abh. P. 14, 101).

ಹಾರವಗಿತ್ತಿ hârava-gitti. See s. ಹಾರು 2.

ಹಾರವಲಿಯ hâra-valaya. An encircling necklace (J. 2, 8). 2, ಹಾ-ರವ-ಲಯ. destruction connected with the cry of ಹಾ (2, 8).

ಹಾರವಾಣ hâravâṇa. 1. Tbh. of ಹಾರಾವತ. (My.).

ಹಾರವಾಣ hâravâṇa. 2. = ಹಾರಿಯಾಳ q. v., etc. (My.).

ಹಾರವಿಸು hâravisu. = ಹಾರಂಭಿಸು, ಹಾರಯ್ಸು, etc. (Bp. 4, 13; 5, 42. 48; 12, 20. 23; 44, 15; 54, 65; 61, 64; Rām. 4, 2, 10; 5, 1, 5).

ಹಾರಹೂರೆ hârahûré. *A grape* (ದ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಹಾರಿ hâri. Taking; conveying; bringing; carrying away; removing, taking away; seizing, robbing; obtaining, acquiring; *captivating, charming, delighting; pleasant; agreeable, beautiful.*

ಹಾರಿಕೆ hârikĕ. She who brings, takes, seizes, removes, etc. See ಕುಟ್ಟಿ-.

ಹಾರಿದ್ರ hâridra. (fr. ಹರಿದ್ರಾ). *Yellow;* yellow colour.

ಹಾರಿಯಾಳ hâriyâḷa. = ಪಾರುವಾಣ 1, ಹಾರವಾಣ 2, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ. Tbh. of ಪಾರಿಭದ್ರ. — ಹಾರಿಯಾಳದ ಮರ. The coral tree, Erythrina indica Lam. (ಪಾರಿಜಾತ, ಪಾರಿಭದ್ರ, ಮುಡ್ಡಾರ, ನಿಮ್ಬುತರು Nr.).

ಹಾರಿವಾಳ hârivâḷa. = ಹಾರಿಯಾಳ, etc. The coral tree (ಮುಡ್ಡಾರ, ಪಾರಿಭದ್ರಕ Hlā.).

ಹಾರಿಸು hârisu. = ಪರಿಸು. See ಸಂ-.

ಹಾರೀತ hârīta. *A kind of pigeon of a yellowish green colour, Columba hariola Buch.* (ಹೊಡಿಸು Hlā.).

ಹಾರೀತಕ hâritaka. = ಹಾರೀತ. (Ūpr. 6, after 86).

ಹಾರು hâru. 1. = ಹಾರ್, etc. (Bp. 3, 80; 11, 11; 35, 54). ಹಾರುಪುದು (ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ Mr. 235). ಹಾರಿಬೇಡುದಂ (ಆರ್ಥಿ, ಯಾಚಕ, ಮಾರ್ಗಣಾಳ, ವನಿಪ Mr. 235). — ಹಾರುವ. = ಹಾರ್ವ, etc. A Brâhmaṇa (Bp. 57, 36; Rām. 5, 8, 49; C.; B. 2, 10). ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.—ಕುಮರೇ ಹಿಂಡಿರ ಬೇಡ, ಹಾರುವನ ಮುಂಡಿರ ಬೇಡ.—ಹಾರುವನ ಬಮಳು ಮಗನಿಗೆ, ಸಿಟ್ಟಿಯ ಬಮಳು ಅಳಿಯನಿಗೆ.—ಹಾರುವರ ಮನೇಲಿ ಹರಿಸೇವೆ ಆವರ ಮೂದಲಾಯಿಗೆ ಓಡ್ಯಾಟ.—ಹಾರುವನ ಮೋಡಿಯವರೂ ನೀರಿನಿಸ್ಸ ತೊಳೆಯಬಿಷ್ಟರೆ ಪಾಪದ ಇಷ್ಟಿರೇ?—ವೀರನ ಪೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೋಡೆಯೇ?—ಹೊಲೆಯನ ಪಾಯಸ ಹಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ?—ಹಸಿದ ಹಾರುವನನ್ನು ತೊಗ ಬಾರದು, ಉಣ್ಣಿ ತುರುಕನನ್ನು ತೊಗ ಬಾರದು.—ಹಲವು ದೇವರನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಹಾರುವ ಕೆಟ್ಟ; ಹಾರುವನನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಹಲವರು ಕೆಟ್ಟರು.—ಹಾರುವನಿದ್ದ ಊರು ಹಾಡು, ಏಡಿಯಿದ್ದ ಕೆರೆ ಹಾಡು.—ಹಾರುವ ಮಾತುದದು ಪಿಣ್ಣಾಕ್ಕೆ, ಹೊಲೆಯ ಮಾತುವದು ಹೆಣ್ಣಾಕ್ಕೆ.—ಹಾರುವನ ಬೊಟ್ಟು ಹರದಾರಿ ದೂರ.—ದಾರುವರ ಮನೆ ಮೋಸಗಿತ್ತಿಗೆ ನೀರೇ ಪಿಚ್ಚಣ (Prvs.). — ಹಾರುವಕುಲ. The Brâhmaṇa tribe or caste (Bp. 3, 80). — ಹಾರುವಗಚ್ಚೆ. -ಕ್ಚೆ. The end of a garment put into regular folds and tucked in behind, as is done by Brâhmaṇas (My.). — ಹಾರುವಗಿತ್ತಿ. = ಪಾರ್ವತಿ. A Brâhmaṇa woman (My.). — ಹಾರುವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Mr. Brâhmaṇa (ವ್ಯವಹಾರಿ, ಭೂದೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Sk. 232). ಹಾರುವರಯ್ಯನ ಸಂಗ ಬಲವು ಭಂಗ (Prr.). — ಹಾರು ಹಾರು. rep. (Bp. 6, 26). — ಹಾರೋಕ್. ಹಾರೋಕ್ಕು. = ಹಾರುವ. ಹಾರುವನು. (My.). ನೋರೆಕಾಯಿ ಆವರೆ ಹಾರೋಕಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prr.). — ಹಾರೋಕ್ಕುಸ್ಸಿ. A dog of a Brâhmaṇa, a mean Brâhmaṇa. ಪೋದನಿಗೆ ನೀರಿ ಕೊಣ್ಣು, ಹಾರೋಕ್ಕುಸ್ಸಿ ನೋಟು ಮೋದ (Prv.). — ಹಾರೋಕ್ಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where Brâhmaṇas live (My.).

ಹಾರು hâru. 2. = ಪಾರು 1. Looking for; looking after; desiring. — ಹಾರ. -ಅ 3. = ಹಾರವ. See ಹಜ್ಜಾರ. — ಹಾರವ. -ಅವ. A Brâhmaṇa. ಅಧ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗದ್ದ ಎಮನೆ ಹೊತ್ತಿತು (Prv.). — ಹಾರವಗಿತ್ತಿ. A Brâhmaṇa woman. ನೀರೆ ಆವರೆ ಹಾರವಗಿತ್ತಿಗೆ ಆಗಬೇ? (Prv.). — ಹಾರವಯ್ಯ. Mr. Brâhmaṇa. ಆಸೆಗಾಡಿ ಹಾರವಯ್ಯ ಗೋನಿಯೊಳಗೆ ಮೂಗಳ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಹಾರು hâru. = ಪಾರು. See ಕವಳಿಗೆ-.

ಹಾರುವ hâruva. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರುವಗಿತ್ತಿ hâruva-gitti. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರುವಾಣ hâruvâṇa. = ಹಾರಿಯಾಳ, etc. (My.).

ಹಾರೆ hârĕ. = ಆರೆ 5. See ಇಷ್ಟಾರೆ.

ಹಾರೆ hârĕ. = ಪಾರೆ, etc. A crowbar (ಫಣಿ Mr. 371; My.; Bp. 23, 34; Ū. Bp. 47, 42); a short hoe (S. Mhr.; Tē. ಪಾರೆ). ಹಾರೆ ಕೋಟಿಯ, ಗುದ್ದಲಿ ಬೊಜ್ಜು, ಗೆಯ್ಯುವವಗೆ ಒಕ್ಕೆಯ್.—ದಾಮರ ಬಾದದಾಗೆ! ಹಾರೆ ಸುಂಗು!—ಹಾರೇ ಕೆಲಸ ಪನ್ನಿಪ್ಪ ಎದೆಯ, ಉಣ್ಣಿನ ಮೋಸೆಗೆ ಪಾನು ಒದೆಯ (Prvs.). — ಹಾರೆಕಾಲು. The spoke of a wheel (My.). — ಹಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A crowbar (ಅಮರ ಮುಖ, ಕೂಲಿಕೆ Mr. 158).

ಹಾರೋ hârŏ. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರ್ hâr. = ಪಾರು 1, etc. ಹಾರ್ವರ್ದು (Bp. 59, 36).

ಹಾರಿಸು hârisu. = ಪಾಡಿಸು. (Ūpr. 25, 81).

ಹಾರ್ಕೆ hârkĕ. Jumping, a jump, etc. (Rām. 6, 30, 13; B. 4, 37. 212; ಅಂಕಣ G.).

ಹಾರ್ಕಿಸು hârkisu. = ಆರ್ಕಿಸು 2, ಪಾರ್ಕಿಸು. To cause to jump or jump over (My.; B. 5, 62); to cause to fly (My.); to cause to fly down, to throw (as a horse does a rider, My.; B. 4, 184); to remove (as a fault, My.; B. 4, 200); to cause to copulate (My.); to cause to explode, to discharge, to fire (as gunpowder or fire-arms, My.; B. 4, 200; 5, 112. 192).

ಹಾರ್ಕು hârku. 1. = ಆರ್ಕು 5, ಪಾರ್ಕು 1 q. v. To jump; to run; to run or go away; etc. (Bp. 23, 18;

36, 28; 46, 23; 52, 13; 56, 20; 59, 24; J. 20, 47; Bh. 2, 13, 44. 50; C.); to be discharged or fired (as fire-arms, My.). ಹಾಯುವುದು (ಪಯಸ್ಸ Hlā.). ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕ (ಸದ್ಗೀನ); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಯುವ ಪಕ್ಕ (ಉದ್ಗೀನ Nr.). ಹಾಯಿ ಬೀಯುವ ಮಾನು (ಪ್ರೌಢಿ, etc. Sl. 87); ಹಾಯುವ ಸ್ವಭಾವದವರ ನು (ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು, ಉತ್ಪತಿತ್ಸು 360); ದಕ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಗಳು ಹಾಯುವ ಸಮಯ ಗೂಳಿ ಬಸವು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, etc. 396); ಹಾಯಿ ಹೋಗುವುದು (ಪ್ರಥಗ 410). ಆಮು ಬಿಟ್ಟಿದನೊಬ್ಬ ಹಾಯಿ ಬಹುಬೆಳ್ಳಿ, ಹಾಯಿ ಬಹುಬೆಳ್ಳು, ಎನ ಬೇಳು; ಮುಖಾರ್ಜನು ಗೆಲು ಬಾರದಯ್ಯ! (Bp.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವು ಆದಾಗ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇನೆ ಬಣ್ಣಾಗ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತಪ್ಪಗಳ ಪರಿಣ ಹಾಯುವುದು (B. 1, 25). ಹಾಯುವ ಕಾಗೆ ಹೋರ್ಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿದೇ (or ಬಲ್ಲುದೇ)?—ಹಾಯುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋಧಿ ಕಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಗೋಡೆ ಹಾಯುವರು ಬೇರೆ ಹಾದಿನೇ?—ಜಗ ಲೀ ಹಾಯುವರು ಗಗನಾ ಹಾರ್ಯಾನೇ?—ನವಳಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮುಂದೆ ಹಾಯಿ ಹೋಗಿ ಬಹುದೇ?—ಬಾಗಾರ ಹಾದಿಯವನು ಸಾಗರ ಹಾರ್ಯಾನೇ?—ದಾರಿ ಹಾರಿ ಬಿದ್ದವರು ಹಾದಿ ಹಾದಿ ಹೋಗರೇ?—ಮುಖಿಗೆ ಬೆದರಿ, ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಹಾಯಿದ ಹಾಗೆ.—ತೀರದ ಕಾರ್ಯ ಹಾಯಿದರೂ ಆಗದು (Prvs.). ಗುಣ್ಣು ಹಾದು (G. 184). — ಹಾಯಿ ತೆಗೆದು. To cause or make (somebody) to open (a door) suddenly (Bp. 50, 19). — ಹಾಯಿ ತೆಗೆ. To cause (a door) to fly open (Bp. 28, 49; 43, 47); to open a door completely (My.). — ಹಾಯಿ ಬಿಡಿ. To open (a door) completely (My.). — ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ. -ಆಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to jump or move quickly about. ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾಯಿಸಿಸುವಿಕೆ ಮುದ್ರಾದದು (ಅಂಗಿಳ Sl. 66). — ಹಾಯಾಡು. -ಆದು. To jump about, to run about, to fly about, etc. (B. 2, 2. 5; 3, 10. 68; 5, 86). — ಹಾಯಾಡುವಿಕೆ. -ಆಟುವಿಕೆ. Flying about, etc. ಹಾಯಾಟುವಿಕೆ (ಪ್ರಪೀಕ್ಷ, ನಿಗೆಯುವಿಕೆ Sl. 178). — ಹಾಯ್ದಾಡು. -ಆದು. = ಹಾಯಾಡು. (B. 3, 80). ಬೇಡ ಅದರೂ ಹಾಯ್ದಾಡೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಾಯಿ hāyi. ಪ. = ಹಾಯು 2, ಹಾರ್. Running; jumping; flying; throbbing; copulating. See ಎರೆ-. — ಹಾಯಿಗಾಲಿ. -ಕಾಲಿ. A woman who has feet that run about: a gad-about (My.). — ಹಾಯಿಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. A game at which boys form two parties each of which makes a heap of sand in its front, when one of a party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (My.; ಪಚ್ಚಾಯಿ Kk. 71; ಪಚ್ಚಾಯಿ Śm. 56, o. r. ಪಂಡುಯಿ). ಹಾಯಿಗುಪ್ಪೆಯಾಟ ಆದು, to play that game (My.). — ಹಾಯಿಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Copulation, coitus (Ōpr. 8, after 56). — ಹಾಯಿಮಾನು. (ಪ್ರೌಢಿ, ಪಥಂ Sl. 87).

ಹಾಯಿವಿಕೆ hāyuvikĕ. Jumping, leaping over, etc. (ಆತಿ, ಲಂಘನ Sl. 467).

ಹಾರ್ hār. = ಹಾಯು 2. — ಹಾರುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. = ಹಾಯಿಗುಪ್ಪೆ. (Bp. 32, 37).

ಹಾರ್ದ hārda. (fr. ಹೃದ್). *Affection, love, kindness.*

ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ hārdikya. A N. of Kritavarma. (J. 13, 35).

ಹಾರ್ಯ hārya. To be taken, to be taken away (adj.). See ಆ-, ಪರಿ-. 2, the dividend.

ಹಾರ್ವ hārva. See s. ಹಾರ್.

ಹಾರ್ವಿತಿ hārviti. See s. ಹಾರ್.

ಹಾರ್ಸ hārsa. A horse (Sl. 272).

ಹಾಲ್ hāl. = ಹಾಲ್ 1, ಹಾಲಿ, ಹಾಲು. Milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut; vaccine matter (My. as ಹಾಲು; ಬಾಧಸ್ಯ, ಕ್ಷೀರ, ಮುಗ್ಧ, ವಯಸ್, ಪೀಯೂಷ Hlā.; Bp. 28, 65; 50, 35; 53, 15; 57, 80; 60, 49. 60). ಹಾಲಾ! ಆಯಾರ್! ಇನಿಮು, ಗಜಾ! (Śmd. 69). ಕಾಗುಳ ಹಾಲ ಕಡೆದ ಆಳಳು (ಪ್ರೌಢಿಮಳಿ); ನಿನ್ನೆ ಕಡೆದ ಹಾಲಿಪ್ಪಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವ (ಪೈಯಂಗವೀಕ್ಷ Nr.). ಅಳುಗಳು ಕಡಿದ ಹಾಲ್ (ಕ್ಷೀರ, etc. Mr. 182). — ಹಾಲೆಯರಿಗಾಯಂಬಳಿ. A climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (St. & Pl.). — ಹಾಲುತ್ತ. = ಹಾಲುತ್ತ. (My.). — ಹಾಲ್ಕಡಿಕೆ. -ತೆಂಗಿ. = ಹಾಲ್ತೆಂಗಿ. (My.). — ಹಾಲ್ಕಡ್ಡಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಹಾಲುಕ್ಕಿ, etc., ಹಾಲುಕ್ಕಿ. (My.).

ಹಾಲ hāla. = ಹಾಲಿ, etc. (B. 5, 247). — ಹಾಲಹಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಹಾಲುಕ್ಕಿ, etc. A small kind of owl of which the cry is ominous (Bd.).

ಹಾಲ hāla. (fr. ಹಲ). A plough. 2, Balarāma. (Colebr.).

ಹಾಲಹಲ hālahala. = ಹಲಾಹಲ, ಹಾಲಾಹಲ No. 1. (Bp. 58, 55. 62).

ಹಾಲಹವಾಲು hālahavālu. Distressful condition; the woefulness of disgrace, fatigue, hunger, etc. (My.; Mhr., H.).

ಹಾಲಾಹಲ hālāhala. = ಹಾಲಹಲ, etc. A sort of deadly poison (Bp. 58, 46. 64). 2, spirituous liquor. 3, *a kind of lizard* (*cf.* ಪಲ್ಲಿ 1).

ಹಾಲಿ hāli. (= ಹಾಲೆ 4?). — ಹಾಲಿಕಾಯಿ. The fruit of ಹಾಲಿಬಳ್ಳಿ (Z.). — ಹಾಲಿಬಳ್ಳಿ. A creeper common in hedges, Leptadenia reticulata Wight. (Z.).

ಹಾಲಿ hāli. A present; present (My.; Tē.; see ಹಾಲು).

ಹಾಲಿಕ hālika. Relating to a plough, agricultural; *a ploughman, an agriculturist.*

ಹಾಲಿಗೆ hāligĕ. (Śmd. 25).

ಹಾಲಿವಾಣ hālivāṇa. = ಪವಳವಾಣ, etc. The coral tree (ಪಾರಿ ಭದ್ರ, etc. Sl. 127; My.).

ಹಾಲು hālu. = ಹಾಲ್, etc. Milk; etc. (C.; Bp. 14, 8; 28, 37; Bh. 1, 10, 25. 30; Sl. 315). ಕುಡಿಯ ಹಾಲು (ಅವಿ ಮೂಸ Hlā.). ಆಳಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊಸರಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗದ್ಯ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪವಾಗಿನ್ನು ಮೊಸರ ಮೊಸ್ರು ಪಡಿತ್ತಡೆನ್ನ ಒಡೆದುದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ Nr.). ಹಾಲಿನ ಕಡಲು (ಕ್ಷೀರೋದ Sl. 81). ಕಾಯಿಸರ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಒಡದನ್ನೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವುದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ 240). ಅರ್ಧ ಬಾಳವಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು (ಫಾಣಿತ 312). ನಿನ್ನೆಯ ಮಿಕ್ಷ ದಲ್ಲಿ ಆಳಳಿನ ಮೆಸೆಯಿನ್ನ ಕಡೆದು ಒಣ್ಣಾದ ಪಟ್ಟು ಹಾಲಿನಿಪ್ಪ ಮುಟ್ಟಿದ ತುಪ್ಪವ ಬೆಣ್ಣೆಯೂ (ಪೈಯಂಗವೀಕ್ಷ 316). ಆದಿದ ಉಣ್ಣದ ಹಾಲಿ ನಪ್ಪಣಿ ಸುಲಭವಾಗಿರ್ದ...ಕಪ್ಪದ ಸುದಿ (Abhā. 1, 3). ಹಾಲಿನೊಟಿದ ಪಟ್ಟು (Dp. 4). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಿಸರೆಮ್ಮುದನು? (Dp. 76). ಹಾಲಿನಿಪ್ಪ ತೆನೆ ರುಚಿ.—ಹಾಲಿಪ್ಪಾಗಲೇ ಪಟ್ಟು ಮಾಮು.—ಹಾಲು ಕಣ್ಣಾಲಿ ಬೆಳ್ಳು, ಕೂದು ಕಣ್ಣಾಲಿ ಕಾಯಿ.—ಆಳಳು ಕಡಿವಾಡಿ ಹಾಲು ಕಬ್ಬೆ?—ನೀಗಲು ಉತ್ತರೆ ಮೊಲ, ಹಾಲು ಇಪ್ಪರೆ ಗೋವ.—ಹೋದೀ ಪನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಪ್ಪು, ಕೂದೀ ಮುನ್ನಕ್ಕೆ ಕಾಂಗಿ ಹೆಪ್ಪು.—ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಬ್ಬೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ?—ಬಾರೀ ಹಾಗೆ ಬಲು ವಸ್ತವಿಲ್ಲ, ಹಾಲಿನಕ್ಕೆನ್ನ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.—ಪಾಲು ಮೊದ್ದ ಪಡವರೂ ಹಾಲು ಬಿಟ್ಟಾರೇ? (Prvs.). See ಮುಲ್ಲಿ-. — ಹಾಲು ಕಾಗದ. White paper (My.). — ಹಾಲುಕ್ಕಿ. -ಉಕ್ಕಿ 1. = ಹಾಲುಪಕ್ಕಿ, etc. A small owl, called pingalā in Mahratta (Pr.). ಹಾಲುಕ್ಕಿ ಅದರೆ ಹಾಲು ಕಡಿದೀತೇ? (Prv.). — ಹಾಲುಣ್ಣ. -ಉಣ್ಣ. Milk and boiled rice (My.). — ಹಾಲು ಮಣಿ. A common white glass-bead (My.). — ಹಾಲಿಗ. -ಆದ. A seller of milk, a milk-man (My.). — ಹಾಲುಗಬ್ಬುಳ. = ಹಾಲುಗುಬ್ಬುಳ. (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು G.). — ಹಾಲುಗು ಮುಖ. A class of Kurubas who keep cattle, sell milk and cultivate the soil (My.). — ಹಾಲುಗಿಣ್ಣು. = ಗಿಣ್ಣು 1. (My.;

ಕೂರ್ಗ Sl. 312). — ಹಾಲುಗುಮ್ಮಳ. -ಕುಮ್ಮಳ. (ಕುಟುಮುಮ್ಮಿ G.). — ಹಾಲುಧಾನ್ಯಾಮರ. (ಕ್ಷೀರವಿ, ಮುನ್ನೆಕೆ Sl. 146). — ಹಾಲುನ್ನೆ. -ಉನ್ನೆ. A wart (My.). — ಹಾಲುಪೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ. (ಕ್ಷೀರವಿ, ಮುನ್ನೆಕೆ Sl. 146; My.). — ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿಗಿಡ. = ಹಾಲುಪೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ. (My.). — ಹಾಲುಬಳ. A milk-white superior kind of ಬಳ (for writing, My.). — ಹಾಲುಬಳ್ಳಿ. The creeper Argyrea malabarica Chois. (Z.). 2, = ರಾಜಾಬಳ, etc., ಹಾಲಿಯ ಗಿಡ, ಪಾಲೆ 2. (Sl. 132). — ಹಾಲುಬೆಳ್ಳಿ. White, pure silver (My.; Tē. ಪಾಲಬೆಣ್ಣೆ). — ಹಾಲುಮುಪ್ಪಿ. A kind of incense (My.; ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಣಾಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯವನಪ್ರಿಯ, ತುಮುರಿನ ಮುಪ್ಪಿಯೆಂಬ ಧೂಪ, ಅಸ್ಸು ಗಮೊಕ Sl. 227). — ಹಾಲುಮೊಸರು. Excellent curds. ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಮುಚ್ಚಗೆಸೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲುಮೊಸರು (Prv.). — ಹಾಲುವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಪಾಲ್ಪಕ್ಕಿ q. v., etc., ಪಾಲಕ್ಕಿ. A small owl etc. (ಸಿಂಗಳಿ, ಧಾಸ, ಕೆಳುಸ್ತ Mr. 174). — ಹಾಲುಸಮುದ್ರ. The milk-sea (G. 56). — ಹಾಲುಸೋರೆ. A sweet kind of sōrē fruit (My.). — ಹಾಲುಹಳ್ಳಿಪಾಕೆ. A milky herb, Lactuca heynisna D. C. (Z.). — ಹಾಲುಹುರಳಿ. N. of a plant (ಕುರಾಲಿ Mr. 148). — ಹಾಲೋಗರ. -ಓಗರ. Boiled rice mixed with milk (Dp. 55, 1). ಹಾಲೋಗರದ ಬಾಯಿಸ (ವ್ಯಂಜನ Mr. 215). ಕೋಗರ ಮನೇಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮನೇಲಿ ಹಾಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆ ಏನು?—ಕೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ದಾಲೋಗರ, ವೈದ್ಯ ಬೇದಿದ್ದು ಪಾಲೋಗರ (Prvs.).

ಹಾಲು hālu. Now; current (Mhr., H. ಹಾಲ; Tē. ಹಾಲ್, ಹಾಲು). See ಸಾಲೆ-.

ಹಾಲುಪಾಣ hāluvāṇa. 1. Tbh. of ಪಾರಾವತ. A dove (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Sl. 171; My.).

ಹಾಲುಪಾಣ hāluvāṇa. 2. = ಪಾರುವಾಣ 1, etc. The coral tree (My.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 1. (= ಪಾಲೆ 1). (Tē. ಪಾಲ, milky; milk-white). — ಹಾಲೆಮಕ್ಕಿ. = ಹಾಲುವಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 2. = ಆಲೆ 6, ಪಾಲೆ 2 q. v. The tree Mimusops kauki (My.). 3, the tree Alstonia sholaris (St. & Pl.). See ಕಿರಿಯ-. — ಹಾಲೆಯ ಗಿಡ. = ಹಾಲೆಯ ಮರ. (ರಾಜಾಬಳ, etc. Sl. 132). — ಹಾಲೆಯ ಮರ. = ಹಾಲೆ No. 1. ರಾಜಾಬಳ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಕೆ Nr.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 3. = ಪಾಲೆ 3, etc. The lobe of the ear (ಲಮ್ಬಿಕೆ, ಪತ್ರಾಪ್ರಯ Mr. 319; My.).

ಹಾಲೆ hālĕ. 4. (= ಹಾಲಿ?). A species of creeper (? ಜಿಕೆ Mr. 110).

ಹಾಲೆ hālĕ. 1. Tbh. of ಪಡೋಲ. A species of cucumber or gourd (ಕೋಶಾತಕಿ, ಪಡೋಲ Mr. 123; ಕಾಡ್ಲೆಗೆ 149).

ಹಾಲೆ hālĕ. 2. The vinous juice of the palm, *spirituous liquor.*

ಹಾವ hâva. Calling, a call. 2, *any feminine or coquettish gesture tending to excite amorous sensations, blandishment, dalliance,* the airs and arts of lovers.

ಹಾವಡಿಗ hâvu-aḍiga. (Śmd. 289, o. r. ಪಾವಡಿಗ). = ಪಾವಡಿಸ, etc. A man who plays with snakes, a snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ, ಆಹಿತುಣ್ಡಿಕ Hlā., Nr.; ಸರ್ಪತುಣ್ಡಿಕ Mr. 391; Rām. 5, 8, 50). ಹಾವಡಿಗನಿಗೆ ಹಾವಿನಿಷ್ಟಲೇ ಮರಣ.—ಲೇವಡೀ ರುಚಿ ಹಾವಡಿಗ ಬಲ್ಲನೇ? (Prvs.).

ಹಾವಭಾವ hâva-bhâva. Actions and postures expressive of sentiments, gestures and movements exhibiting the passions, gesticulation (Mhr.; J. 33, 22).

ಹಾವಸೆ hâvasĕ. = ಪಾವಸೆ, etc. The aquatic plant Vallisneria octandra, etc. (ಪೇಡಾಲ, ಪೇದಲ, ಜಲಕೂಳ, ನೀಲಿಕೆ Hlā., Nr., Mr. 421; ಪೇಡಾಲ Kk. 13, Śm. 35; Bp. 20, 11; Bh. 1, 5, 5). ನೀರ ಪಾವಸೆ (Śmd. 162). ಪಾವಸೆ (o. r. ಪಾವಸೆ) ಕವಡೊವಂ ನೀರ್ ತಿರಿದುದು (o. r. ತಿರಿವುದು, 293).

ಹಾವಳಿ hâvaḷi. (fr. ಪಾಗು 3 No. 2 -ಅಳಿ). Trouble, harass, annoyance, molestation (My.; B. 2, 18; J. 20, 47; 24, 24; 30, 38). ಜಗನೇ ಉಪಜ್ರಾ ನೋಡಬೇಕೇ? ಜಟೀ ಪಾವಳೀ ನೋಡಬೇಕೇ?—ರಾಯರು ಸತ್ತ ಪಾವಳಿ.—ಸನ್ಯೆ ಸೆರೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ನ ದುಂಡಿ ಗಣ್ಯುಗಳ್ಳರ ಪಾವಳಿ.—ಗಣ್ಣ ಇಲ್ಲದ ಗಯ್ಯಾಳಿ, ದಣ್ಣು ಇಲ್ಲದ ಪಾವಳಿ (Prvs.).

ಹಾವಾಡಿಗ hâvu-âḍiga. = ಪಾವಡಿಸ. (ಕಾತಿಕ, ಸರ್ಪೋಪ ಜೀವಿ Nn. 10, o. r. ಪಾವಡಿಗ; ಕಾತಿಕ, ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ Sl. 406; My.).

ಹಾವಿಸೆ hâvigĕ. = ಪಾವುಗೆ 1, etc. (ಅನುಪದೀನ, ಪಾದುಕ Mr. 205, o. r. ಪಾವುಗೆ; My.). ಮರದ ಹಾವಿಗೆ (ಪಾದುಕೆ, etc. Sl. 344).

ಹಾವು hâvu. = ಏವು 4, ಪಾವ, ಪಾಂ, ಹಾಂವ. A snake, a serpent (ವಿಷಧರ, ಪನ್ನಕೋಕ, ಪವನಾಶನ, ಸರ್ಪ, ಸರೀಸೃಪ, ಉರಗ, ವ್ಯಾಲ, ಭುಜಗ, ಭುಜಂಗ, ಕುಮ್ಭಿನಸ, ದನ್ದಶೂಕ, ಫಣಿ, etc. Hlā.; ಸರ್ಪ Nn. 55; Sl. 78. 416; Bp. 48, 8; 51, 56; J. 7, 59; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 40. 41; C.; B. 2, 8. 26; 3, 97). See *e. g.* ಅರ-, ಅರೆವಾವು, ಊಸರವಳ್ಳಿಹಾವು, ಪಾಸು-, ನೀರಹೇ-, ಬಳೆವಡಸ-, ಬಿಲ್ಲೂದಿ-, ಹೆಬ್ಬಾವು, etc. ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಅತಿರ್ವಾದ, ದೀರ್ಘವೃದ್ಧ); ತಲ್ಲೆಗಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಜಿಹ್ವಗ); ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣ, ಫಣೆ, ಫಡೆ); ಹಾವಿನ ವಿಷ (ವಿಷ, ಗರಲ, ಗಡ); ಹಾವಿನ ಒಡಲು (ಫೋಗ); ಹಾವಿನ ಪಾಡೆ (ಅತಿನಿ, ದಂಷ್ಟ್ರೆ); ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ನಿರ್ಲಯನಿ, ನಿರ್ಮೋಕ, ಕಂಚುಕ); ಉರದ ಹೆರೆ (ಉದಮುಮ್ಮೆ, ಉದಮೀಳೆ, ದಮ್ಮಿ, ಉದವೇಹಿಳೆ Hlā.). ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ಕಂಚುಕ, ನಿರ್ಮೋಕ); ಹೆರೆ ಉಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ); ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣೆ); ಹಾವುಗಳ ಆರಸು (ವಾಸುಕಿ Nr.). ಹಾವಿನ ಮುಖ (ಕಾತಿಕ, ಆಹಿಮುಖ Nn. 10); ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ಮೂಲಿಕ, ನಿರ್ಮೋಕ 44; ಕವಚ, ವರೂಥ 88). ಹಿರಿಯ ಹಾವು (ಅಜಗರ, etc. Mr. 400). ಪ್ರಾಗಯೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸರಣಾರದ ಹಾವುಗಳು (ಪ್ರಾಗಗಳು Sl. 76); ಹಾವುಗಳ ಉಸುರು (ಫೋಗವಿಷ 425); ಕವಿ ಹೊಗುವ ಹಾವು (ವೃಣಿ 485). ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರದರೆ ವಿಷ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಹಾವಿನ ಕೂಡೆ ಕಳ್ಳೆಗೆ ಸರಸವೇ?—ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಡಬಿಟ್ಟೆ ಒರಸಿದರೆ ಹೋದೀತೇ?—ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ, ಬಡಾಯಿ.—ಹಾವು ಕೊಸ್ಸು, ಪಡ್ಡಿನ ದುಷ್ಟೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ.—ಹಾವು ಮುಪ್ಪಾದರೆ ಏಡ ಮುಪ್ಪೇ?—ಹಾವು ಪಡದಮ್ಮ ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು—ಹಾವಡಿಗನಿಗೆ ಹಾವಿನಿಷ್ಟಲೇ ಮರಣ.—ಬೇದಿನ್ನ ಮತ್ತ ವಸ್ತ್ರವಿಯದವ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ.—ಮುಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದೀತೇ?—ಕುಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಹಾವು ಕವಿಯದು.—ಪಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ; ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prr. s. ಹುತ್ತ. — ಹಾವ ರಾಣಿ. = ಹಾವುರಾಣಿ. A kind of skink (ಉರಗಸರ Mr. 165). — ಹಾವಿನಲ್ಲಮುದೇವಿ. -ಅಲ್ಲಮ-. N. (Bp. 59, 8). — ಹಾವಿನ ಹಾಡು. N. of a town (Bp. 55, 26), of a village (My.). ಹಾವಿನ ಹಾದಿ ಕಲಿದೇವ, N. (Bp. 55, 53). ಹಾವಿನ ಹಾದಿ ಕಲ್ಲಯ್ಯ, N. (Bp. 9, 44; 58, 7). — ಹಾವುಕಣ್ಣಿನ ಗಿಡ. (ಕಾಳುಂ, ನಕುಲೇಷ್ಟ, ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ, etc. Sl. 150). — ಹಾವುಜಿಗಿ. (ತಳ್ಳಕ Sl. 405). — ಹಾವುಮೀನು. A kind of muscle shell (ಮುಣ್ಡಾಮು, ವೀರ್ಘಕೋಚಿಕೆ Nr.); a kind of gymnotus (My.); a big leech (ಮುಣ್ಡಾಮು, etc., ಹೆಬ್ಬಗಣಿ Sl. 90); another water-animal (ಗ್ರಾಹ, ಆಪಾಹ Sl. 88). — ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ. Colocynth, Cucumis colocynthis Lin. (Citrullus colocynthis Schrad., ವಿಶಾಲೆ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಣಿ Nr.; My.; Bh. 3, 17, 15; ಬಿಂಬಿಕ್ಷ್ವಾಕ್ಷಿ, ಕಾರುಣಿ Mr. 146). ಹಾವುಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ (ವಿಶಲ್ಯ Sl. 446). — ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆಬಳ್ಳಿ. = ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ. (My.). — ಹಾವುರಾಣಿ. = ಹಾವ ರಾಣಿ. A kind of skink (My.), Mabouia quadrilineata

(Bd.); the skink Eumeces isodactylus (Bd.); the skink Eumeces taprobanensis (Bd.); the three-streaked tiliqua, Tiliqua trivittata (Bd.); the red-bellied tiliqua, Tiliqua rubiventris (Bd.); the beautiful tiliqua, Tiliqua pulchra (Bd.). ಹಾವುರಾಣಿ (ಸರಪ, ಕೃಷ್ಣಾಸ Sl. 170). — ಹಾವುರಾಣೆ. = ಹಾವುರಾಣಿ. (My.). — ಹಾವೇರಿ. -ಏರಿ. N. of a village (My.; B. 3, 30).

ಹಾವುಗಾವಿ hâvugâvi. (= ಹಾವಡಿಗ, etc.). A snake-catcher and exhibiter, etc. (ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ, ಗಾರುಡಿಗ G.).

ಹಾವುಗೆ hâvugĕ. 1. = ಅವಿಗೆ, ಅವುಗೆ, ಪಾವಿಗೆ, etc. Tbh. of ಪಾದುಕ (ಕೆmd. 342. 352. 364 Mdb.). A shoe, etc. (ಪಾದುಕೆ, ಅನುಪಾದೀನ Hlâ.; ಪಾದುಕೆ Nr.; Bp. 12, 12; My.).

ಹಾವುಗೆ hâvugĕ. 2. (Tbh. of ಪಾಪಕ?). Evil, wrong, wickedness, sin, guilt (?). See ಹಾವುಗೆಗಾಪ.

ಹಾವುಗೆಗಾಪ hâvugĕ-gâra. An evil-doer (?): the keeper of a gaming house (ಸಭಿಕ, ದ್ಯೂತಕಾರಕ Hlâ.).

ಹಾವೆ hâvĕ. = ಅಹವೆ, ಆವೆ 1. See ಇಷ್ಟಿಕೆ.

ಹಾಶ hâśa = ಪಾಶ. See ಪಾಸ 1.

ಹಾಸ hâsa. = ಹಾಸು 2. — ಹಾಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಪಾಸುಗಲ್ಲು. (My.; B. 4, 177).

ಹಾಸ hâsa. 1. Tbh. of ಪಾಶ (ಕೆmd. 335) or ಪಾಶ (342). A tie, etc. (Rây. 5, after 85; Bh. 3, 13, 27).

ಹಾಸ hâsa. 2. *Laughing, laughter; mirth, merry-making, joy;* derision. See ಚಪ್ಪ-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-; Ôpr. 2, 57; 5, 98; J. 2, 49; Kâvy. V, 70.

ಹಾಸಕ hâsaka. A laugher; one who causes laughter, a buffoon, etc. See ಪರಿ-.

ಹಾಸಂಗಿ hâsaṅgi. = ಪಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾಪಕ. (ಅಕ್ಷ, ಪೀಠಪ್ಪ, ಪಾಪಕ Nr.; ಅಕ್ಷ, ದುಸ್ಸುಫಿ Nr.; ಆಳರ್ದ Mr. 492; J. 6, 31; Bp. 43, 4; Bh. 2, 13, 33. 50). ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ (ಆಳರ್ದ Nn. 134).

ಹಾಸರ hâsara. = ಪೀಸರ, q. v. — ಹಾಸರಕತ್ತೆ. = ಪೀಸರಕತ್ತೆ. ಪೀಸಜಿಗ್ರಾ, ಹಾಸರಕತ್ತೆ ಆಡಿಸಿದ.—ಪೀಸದೊಗುತ್ತಪೆನ್ದು, ಹಾಸರಕತ್ತೀ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದನಸ್ಟೆ (Prva.).

ಹಾಸಲ್ ಕಲಂ hâsal kalaṁ. The produce or pith of speech: essence, substance, abstract; briefly, shortly (My.; H. ಹಾಸ್ಲಿ ಕಲಾಂ).

ಹಾಸಲು hâsalu. = ಹಾಸಿಲು. Revenue (Mhr., H. ಹಾಸಿಲ); postage (My.; Mhr., H.); custom, toll, duty (My.).

ಹಾಸಿಕೆ hâsikĕ. = ಪಾಸಿಕೆ, etc. A bed (ಪಯಸ್ಸ, ಔಪೀಠ Nr.; ತಲ್ಪ, ಪಯಸ್ಸಲು Nn. 118; ಪ್ರತಲ್ಪ, ತಲ್ಪ 162; ಸಾಸ್ಥ, ಪಯಸ್ಯಾಸ್ಥಲ 162, o. r. ಪಯಸ್ಸಲು). 2, (= ಹಸಿಳೆ), what is spread or thrown over anything, a cover (ಉತ್ತರಚ್ಛದ Mr. 203). See Bp. 43, 78; B. 5, 283.

ಹಾಸಿಕೆ hâsikĕ. = ಹಾಸ 2. Laughter, etc. (Colebr.).

ಹಾಸಿಗೆ hâsigĕ. = ಅಸಿಗೆ, ಹಾಸಿಕೆ, etc. A bed (ಪಯಸ್ಸ, ಪಯಸೀಯ, ಪಯಸ್ಸ Sl. 230; ತಲ್ಪ, ಪಯಸ್ಸ 439; ಔಪೀಠ, ಪಯಸ್ಸ 455; J. 24, 5; C.; B. 1, 25; 4, 154). ಹಾಸಿಗೆಯ ಆಚಳ (ಸಿಮ Sl. 334); ಪರ್ಣದ ಹಾಸಿಗೆ (ಸಂಸ್ಕೃತ 448). ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚ ಬೇಕು.—ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ಜೋಪ ಮಾಡ್ಯಾಳೇ?—ಹಾಸಿಗೆ ಅದರ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ?—ಹಾಸೀಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಜೀವನು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದರೂ ಕೊಲ್ಲಾನು.—ಹಸಿವಿಗೆ ಚಾಪ್ಪುವಿ ಜೀವ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಜೀವ (Prva.).

ಹಾಸಿಲು hâsilu. = ಹಾಸಲು. (B. 4, 87).

ಹಾಸು hâsu. 1. = ಅಸು 4, ಪಾಸು 1. (ಕೆmd. 191). To spread; to lay (C.; Bp. 29, 18; 52, 5). ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾಸುವ ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲು (ಅಸ್ತರಣ, ಪರಿಸ್ತೋಮ, etc. Nr.). ಆ ಪಣ್ಣಿತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಸಿಸಿ ಪಾಸಿಗೆ ಪಾಸದಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). ತನ್ನ ಮುನೆಯ ಮುಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಚಾಪೆ ಪಾಸಿ ಕೊಣ್ಣು (4, 183). ಕೆಂಪಿಯ ನೀರು ಕಾಲುದಿಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಒಯಿದು ಪಾಸಿದರೆ ಧೂಮಿಯು ಪಸಿಯದಾಗಿ (B. 4, 184); ಕೊಡೋದು ಒನ್ದು ಕಾಸು; ಕೋಣೆ ತುದ್ದು ಪಾಸು!—ಪಾಸಿಗೆ ಪಾಸ ಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ಜೋಪ ಮಾಡ್ಯಾಳೇ?—ಪಾಸ ತಪ್ಪಿದರೂ ಪಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prva.). See Sl. 223. 250. 271. ಒಬ್ಬನನ್ನ ತಾ ಪಾಸಿ, ಸಿದ್ದನನ್ನ ತಾ ಪೊತ್ತು, ಒಬ್ಬನನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ನಡೆದಾತನಿಗೆ ವಿಧಿ ಮುಚ್ಚಿದೆ ಒಪುವದು (Sp.). — ಪಾಸು ಪಾಸು. rep. (B. 4, 154).

ಹಾಸು hâsu. 2. = ಅಸು 5, ಪಾಸು 2, ಪಾಸ. That is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ, ತಲಿನ Hlâ.; ಪಯಸ್ಸ, ಪಯಸೀಯ, ಪಯಸ್ಸ Nr.; ತಲ್ಪ ಕೆm. 110; Bp. 12, 9; 39, 39; 43, 71; Bh. 1, 8, 6). ಪಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪುಸುವಿಲ್ಲದ ಮಾಯು, ಪಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗಳೆತನ ಮೋಟಿಕೆಯಂ ಬೀಸಿ ಕರೆದಪ್ಪೆ (Sp.). 2, the threads which are extended lengthwise in the loom (and crossed by the woof), the warp (C.; T., M. ಪಾ, ಪಾವು; Te. ಪಾಗೆ, ಪೇಗ). ಸೂರು ಪಾಸು (ತಪ್ಪ, ಸೂತ್ರವಾಪ Sl. 483). 3, a chequered cloth or board for drafts, dice, etc. (My.). — ಹಾಸಕಲ್ಲುಗಲ್ಲು. -ಆಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಪಾಸಕಲ್ಲು. A slab, an artificial flag (My.). — ಹಾಸಿಕಟ್ಟು. -ಇಕ್ಕು. To prepare the warp (My.). — ಹಾಸಿನ ನೂಲು. The warp in a twisted state (My.). — ಹಾಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. An extensive climber, Clematis gouriana Roxb. (Z.). — ಹಾಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಪಾಸಗಲ್ಲು. A slab, an artificial flag (My.; ಪಾಸಕಲ್ಲು G.). — ಹಾಸುಗೆಯಿಸು. To spread, to lengthen (C. Bp. 53, 20). — ಹಾಸುನಲಿ. (or ಹಾಸುನಳಿ?). An instrument used in preparing the warp (S. Mhr.). — ಹಾಸು ಬಟ್ಟೆ. = ಪಾಸುಗಲ್ಲು. (My.). — ಹಾಸುಮರೆ. A frame used in preparing the warp (My.). — ಹಾಸು ಹೊಸಟ್ಟು. Warp and woof, *i. e.* close connection or fellowship (Bh. 1, 8, 34). — ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯು. = ಹಾಸಿಕಟ್ಟು. (S. Mhr.). 2, to move one way and the other, to wag (the head, used *e. g.* of bears when rising, S. Mhr.; B. 3, 108; 5, 259).

ಹಾಸು hâsu. 3. = ಹಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಹಾಸು hâsu. = ಪಾಸು. Tbh. of ಪಾಶ. A tie, a fetter, etc.; a tie for the neck of dogs (ಪಾಸು Ct. II, 59; ಕುಚ್ಚಿಡಗೊಡಲು ಬಚ್ಚಿದ ಕೆm. 110; Bp. 34, 24; C. Bp. 53, 20; J. 28, 41. 46; Bh. 3, 13, 21). — ಹಾಸುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To remove a dog's tie (ತಿವಿ ಕೆm. 31. 109). — ಹಾಸುಕೋಲ್. -ಕೋಲ್. A stick tied to a dog's neck by means of which the dog is fastened at home or led about (ಕೊಡಗ ಕೆm. 97).

ಹಾಸುಗೆ hâsugĕ. = ಹಾಸಿಕೆ No. 2. That is spread or thrown over anything, a cover (ಪ್ರಚ್ಛದ, ಅಸ್ತರಣ Hlâ.).

ಹಾಸೆ hâsĕ. = ಹಸೆ, etc. A beautiful seat (My.).

ಹಾಸ್ತಿಕ hâstika. (fr. ಹಸ್ತಿ). An elephant-rider or driver. 2, *a herd of elephants.*

ಹಾಸ್ಯ hâsya. To be laughed at, laughable, ridiculous. 2, *laughter, laughing, mirth, the comic sentiment (rasa) in poetry* (Kâvy. IV, 1, 9. 30-34. 52. 57; ಸ್ವಪ್ನ Nn. 167; ಸ್ವಪ್ನ Ct. II, 104); jest, amusement. 3, ridicule, derision.

ಛಾಪೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲ.—ದೇವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ, ದೇವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಛಾಪೆ (Prvs.).

ಹಾಸ್ಯಗಾರ hâsya-gâra. A jester, a buffoon, a merry-andrew; a derider, a mocker, a scoffer (C.; ಪರಿಹಾಸಕ G.).

ಹಾಸ್ಯರಸ hâsya-rasa. The sentiment of humour, sense of humour, comic vein. (My.).

ಹಾಸ್ಯವಾಚ್ hâsya-vâč. A ridiculous word (Ch. v. 40).

ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ hâsya-âspada. A laughing-stock, a butt for derision. (My.).

ಹಾಹಾ hâhâ. *An interjection expressing grief* (ಪೊಳ Nn. 153), *surprise*, pain (ಆಲ, ಆ 153, c. r. ಜೇವ ಎಚ್ಚಣ್ಣಿ), and counteraction or opposition (ವ್ಯತಿಪ್ರಯೋಗ Mr. 533). 2, *a gandharva* (ಜೇವರಭೇದ, ಗಣ್ಣದರ ಭೇದ 153). See ಹಾ ಹಾ s. ಹಾ; Bp. 48, 13; 50, 30.

ಹಾಹಾಕಾರ hâhâ-kâra. A general lamentation (J. 26, 63; My.; Mhr.).

ಹಾಹಾರವ hâhâ-rava. The sound or cry of ಹಾಹಾ (Bp. 37, 21).

ಹಾಹೆ hâhe. = ಹಾಸೆ, q. v. (Grj. 4, after 120; 7, after 11; C. Bp. 47, 14). ಬರುವಿನ ಹಾಹೆ (ತೊದರ್ Śm. 51). ಬರಿವಿನ ಹಾಹೆ (ತೊದರ್ Kk. 67). ಕಣ್ಣಿ ಹಾಸೆ (ತಾರೆಕೆ, ಕಣ್ಣಿ ದೊಸ್ಪೆ Nr.). 2, a sail (ಪಡ Mr. 408; *cf.* ಹಾಯ್ 3).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಹಾಳೆ 1, No. 2. A sheet of glass (B. 4, 225).

ಹಾಳ hâḷi. = ಹಾಳೆ. — ಹಾಳೆಹಪ್ಪ. = ಹಾಳೆಹಪ್ಪು. (ಗೃಹ್ಯ, ಜಲ್ಲ G.).

ಹಾಳೆ hâḷe. 1. = ಹಾಳಿ. The broad spathe at the bottom of an areca-palm branch, used as a vessel, etc. (My.; Tē., Tu. ಪಾಲೆ; M. ಪಾಣು, ಪಾಳೆ; T. ಪಾಳೈ). 2, a sheet of paper, the leaf of a book, a sheet of glass, any broad leaf to eat from, etc. (My.). ಸೀರೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದು, ಹಾಳೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ.—ಸೋಣೇ ಮುಂ ಹಾಳೀಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಪಾನಿಗೆ ಪಾನಿಯೇ (Prvs.). See ಕಯು-.

ಹಾಳೆ hâḷe. 2. = ಆಳೆ. See ಇಷ್ಟಾಳೆ.

ಹಾಳೆ hâḷe. = ಹಾಳಿ. — ಹಾಳೆಹಪ್ಪ. The tawny eagle, Aquilla fulvescens (Bd.). See ರಣ-.

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಪಾಡ್, ಹಾಡು, ಹಾಯು. Ruin; desolation; a waste. ಹಾಡಾಡುದು (ಪೊಸ್ಕ, ಇರಲ Nr.). — ಹಾಯಿ. -ಆತ. A ruined, miserable being. See ಹಾಡ್ಡಿಹಾಯಿ. — ಹಾಡ್ಡಿಕೆ. = ಪಾಡ್ಡಿಕೆ. — ಹಾಡ್ಡಿಕೆಹಾಯಿ. The miserable being at the houses in ruins: a dog that lives on stolen things or by stealth (ಮುಚುಗುಣಿಪಾಯ್ Śmd. I; ಮುಚುಗುಣಿ Ct. II, 81); a dog in general (ಸೋಗಾ, ಸಾನ, ಕುಳ್ಳುರ, ಪ್ರಾಯ್ Śm. 31).

ಹಾಳಿ hâḷa. = ಪಾಡ್, etc. — ಹಾಡಿಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To pull down and bring to ruin. ಆ ಧಣ್ಯವಾದ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳಗಿನ ದುಷ್ಟಿರಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಗೆಡಹಿ (B. 4, 10).

ಹಾಳಿತ hâḷata. = ಪಾಡಿತ. Propriety, fitness; proper dimension; due proportion; the state of being suitable to or fitting, as a coat (My.; B. 4, 92. 141). ಹಾಡಿತ ತಿಳಿಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೂಳಪ್ಪ ಏನು ಮಾಜ್ಯಾನು? (Prv.).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಪಾಡಿ. Regularity, regular or proper order, etc. (Bp. 26, 38; Bh. 7, 1, 26). — ಹಾಡಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Proper order or way to be lost (Bp. 26, 28).

ಹಾಳಿತ hâḷita. = ಹಾಡಿತ. ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷ ಪಾಪತಕ್ಕೆ ಪೇಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (Prv.).

ಹಾಳಿಯು hâḷu. = ಪಾಡ್, etc. (C.). ಕಾಲು ಮೂಡಿದರೆ ಹಾದು (Prv.). — ಹಾಡಿಹಾಗು. -ಆಗು. To go to ruin; to be destroyed; to become waste (Bp. 57, 47; 60, 17; 61, 8). ಸುಳ್ಳಿಸಿದ್ದ ಧನವಸ್ತುರಾಶಿಗಳೂ ಕಟ್ಟಿಕಡೆಗೆ ಆವರು ನಿಜವಾಗಿ ಹಾಡಿಹಾಗುವರು (B. 3, 96). ಕಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ, ದೇವರೋಳ ಹಾಡಿಹಾಗಿತೇ?—ಲೋಳ ಹಾಡಿಹಾದರೆ ಧಾಳ ಹಾಡಿಹಾಗಿತೇ? (Prvs.). See Nr. s. ಹಾಡ್. — ಹಾಡುಭೂಮಿ. A desert (B. 3, 66; 5, 36. 131). — ಹಾಡುಗೋಡೆ. A dilapidated wall. ಕತ್ತೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಹಾಡುಗೋಡೆ.—ಕತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಹಾಡುಗೋಡೆ (Prvs.). See B. 2, 2; 3, 27. — ಹಾಡುತೋಟ. A waste, unproductive garden. ಹಾಡುತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀಯುಬಿಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಹಾಡುದೇಗುಲ. A temple in ruins (B. 3, 100). — ಹಾಡು ಧಾನ್ಯ. Blighted or empty grain (ಪುರಾಳ, ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯ Hlā.). — ಹಾಡುಬಟ್ಟೆ. A desolate road. ದೊಡ್ಡರೂಪಿನ ಹಾಡು ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾಸ್ತರ Nr.). — ಹಾಡುಬಾವಿ. A well out of repair and not used. ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾಡುಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಾಡು ಬೀಯು. = ಹಾಡಿಹಾಗು. (Bp. 23, 10). — ಹಾಡು ಭೂಮಿ. Waste land (Dp. 148). — ಹಾಡುಮಣ್ಣು. Earth of ruined mud-forts, etc. deprived of all sterility (S. Mhr.). — ಹಾಡುಮನೆ. = ಹಾಡ್ಮನೆ. A dilapidated, desolate or empty house. ಹೋಯಿಗೆ ಹಾಡುಮನೆ ಆದರೇನು? ಕೂಡು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ (Prv.). — ಹಾಡು ಮಾಡು. To ruin; to destroy; to waste (C.; Bp. 52, 7; B. 3, 23; 5, 86). ಹಾಡು ಮೂಸುಮನು (ಪ್ರಮಾಣ, ಸಂಜ್ಞಾದನ, ಮೂರಣ, ಛಾಪ, etc. Sl. 297). — ಹಾಡುಮಾತು. A useless word (My.). — ಹಾಡುಹೋಪ್. A forehead without a sectarian mark (My.). — ಹಾಡುಹ್ಯಲು. A desolate place (B. 5, 252). — ಹಾಡುಹರಟೆ. Idle, useless talk. ಬಾಲ ಸಚ್ಚಾಸಿಗೆ ಹಾಡುಹರಟೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಹಾಡುಹುಲ್ಲು. Useless grass. ಪಾಡ್ಯೇ ಗಿಡ ನಟ್ಟರೆ ಹಾಡುಹುಲ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹಾಡುಹೊಟ್ಟೆ. An empty stomach (My.); the bad, miserable belly (My.). — ಹಾಡೂರ್. -ಊರ್. -ರು. A desolate, deserted village, a village in ruins. ಧ್ವಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯುವ ಹಾಡೂರ ಸ್ವಾಮಿಯಂ ಕಡೆಯ! (Sp.). ಧನ ಕನಕವುಳ್ಳವನೆ ವಿಸರನಸ್ತ ಕ್ಕು; ಧನ ಕನಕ ಹೋದ ಮನುವಿನ ಹಾಡೂರ ಪುಸರನಸ್ತಕ್ಕು (Sp.). ರಾಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಡು, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದನ ಮೊದಲಿನ ಹಾಡೂರ ಗೂಗೆಯನ್ನಕ್ಕು (Sp.). ಕಾಲಕೂಟದ (ಕಾಳ-) ವಿಷ, ಪಲ್ಲು, ನಮ್ಮಿದ ಹಗೆಯು, ಹಾಡೂರ ಮಜಿಜ, ನಸುಗುಪ್ಪಿ, ತಿಗುಳ ಗಾಳಿ ಜೇಡ (Sp.). ಹಾಡೂರಿಗೆ ಹೋದುಸುತ್ತಿಗೆ.—ಹಾಡುಮನೆಗೆ ಹಾಡೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಹಾಳಿಯಕನ hâḷutana. = ಪಾಡ್ತನ. (My.).

ಹಿಂ hi. (= ಅಹಯ್, ಅಹಿಂ, ಇಂ, ಹೀ 2). Thou becomest or art. See ಇಷ್ಟಿ.

ಹಿಂ hi. *For, because, on account of; assuredly, certainly; indeed, surely; but.*

ಹಿಂಸಕ himsaka. Injurious, detrimental, mischievous hostile, malignant, ferocious, savage. 2, a man who hurts, harms or injures (My.); one who murders, kills, slays or destroys (My.).

ಹಿಂಸಕಪ್ರಾಣಿ himsaka-prāṇi. A ferocious, noxious being or animal, a beast of prey (B. 5, 246).

ಹಿಂಸನ himsana. The act of hurting, injuring, injury; killing; slaying. See ಸಿ-.

ಹಿಂಸಾಕರ್ಮ hiṁsâ-karma. Any injurious or hostile act. 2, *magic applied to the ruin or injury of an enemy, employment of spells and mystical texts* (especially those of the atharvavêda) *for injurious purposes.*

ಹಿಂಸಾಯಷ್ಟಿ hiṁsâ-yashṭi. A staff that hurts (J. 30, 47).

ಹಿಂಸಾಲು hiṁsâ-âlu. Disposed to injure, injurious, mischievous, hurtful, murderous. (R.).

ಹಿಂಸಿಸು hiṁsisu. To hurt, to harm, to wound, to injure; to kill, to slay, to destroy (My.).

ಹಿಂಸೆ hiṁsĕ. ಹಿಂಸನ. Injuring, *injury, mischief,* hurt, harm, wrong. 2, molesting, annoying, harassing, tormenting (= ಪೀಡನ My.). 3, *killing, slaying, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlâ.; Mr. 476; Nn. 118; ಒದಸು, ಸೆಸ್ಟು Kk. 68; ಗೋಘ್ನಮ್ಮಿಂ 70; ಗೋಘ್ನಮ್ಮಿಂ ಕೆಸ). 4, theft, robbery, spoliation (ಕಳವು 476; ತಸ್ಕರ, ಕಳವು 118). 5, a sword (ಸಿಸ್ತ್ರಂಜ, ಮಚ್ಚ 118).

ಹಿಂಸ್ರ hiṁsra. *Injurious, mischievous, hurtful, destructive, murderous; cruel,* fierce, savage; a man who kills or murders (ಕೊಲುವವನು Hlâ.; Mr. 236).

ಹಿಂಸ್ರಪಶು hiṁsra-paśu. *A beast of prey.*

ಹಿಕ್ hik. = ಹಿಜ್ಜೆ, etc., ಹೆಕ್, ಹೆಗ್ 2. The state of being behind, etc. — ಹಿಕ್ಕಟ್ಟು. The backside or back part (ಹಿಂಗಡೆ, ಪಿನ್ನಿಡ G.) of a ship (B. 3, 118), of a carriage (4, 6); the state of being later, as rain (S. Mhr.). ಹಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ತಲೆ (ಪೆಡಪಲೆ G.).

ಹಿಕಮತ್ತು hikamattu. Skill, cunning; art, trick (My.; Mhr., H. ಹಿಕಮತ). ಮುಗ್ಧಾನ್ನವನ್ನು ಹಿಕಮತ್ತಿನಿಂದ ಜಯಿಸ ಬೇಕು (Prv.).

ಹಿಕಮತ್ತುಗಾರ hikamattu-gâra. A clever or cunning man (My.).

ಹಿಕ್ಕಲು hikkalu. A separation: a small branch-channel in gardens or rice-fields (My.).

ಹಿಕ್ಕು hikku. = ಹಿಕ್ಕು. To separate: to comb (C.; B. 1, 6). ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಕ್ಕಿದಳು (ಕಂಕತ); ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಕ್ಕುವ ಆನೆಜಡ್ಡಿನ ಪಣಿಗೆ (ಪ್ರಸಾಧನ G.).

ಹಿಕ್ಕೆ hikkĕ. = ಹಿಕ್ಕೆ, etc. The dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (Bp. 9, 12; Râghĕ. 17, 68; My.).

ಹಿಕ್ಕೆ hikkĕ. *Hiccough.*

ಹಿಕ್ಕೆರಿ hik-kĕri. = ಇಕ್ಕೆರಿ. (My.).

ಹಿಗೆ higĕ. (ಹಗೆ 1, etc.). Manner. See ಇಹಿಗೆ.

ಹಿಗ್ಗ higga. = ಹಿಕ್, etc. — ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. Backwards and forwards (My.).

ಹಿಗ್ಗಲಿಸು higgalisu. To separate or disjoin, as the legs, to straddle; to open wide, as an eye with the fingers; to open, as the mouth of a bag, of a bullock, or of the yôni (My.).

ಹಿಗ್ಗಿಸು higgisu. To separate or disjoin one from another, as two boards by inserting a chisel or as the double tail of a hasp (My.); to slacken, as the bandage of a bundle of wood (My.).

ಹಿಗ್ಗು higgu. (fr. ಹಿರಿ2). To separate (v. i.), to be disconnected (as the cracked earth, J. 7, 46; as a cracked vessel, My.; as a dilapidated wall, My.). 2, to extend (v. i., as the skin of animals, My., B. 3, 64; as Indian rubber, My.). 3, to distend or swell (from joy), to grow elated, to begin to rejoice (C.; Bp. 15, 14; 25, 15; 27, 77; 28, 14; 30, 22; 32, 24; 47, 31; 49, 20; 57, 43; J. 8, 32; 13, 25; 24, 60; 28, 16. 19; Dp. 65 palla; B. 3, 6. 43. 126). ಹಿಗ್ಗಿದವ ಮುಗ್ಗಾನಿಸು, ತಗ್ಗಿದವ ಬಯ್ಯಾನಿಸು (Prv.).

ಹಿಂ hiṅ. ಹಿಙ್. = ಏಂ (ಏಙ್), etc. ಹಿಕ್, ಹಿನ್, etc. — ಹಿಂಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The end of a garment tucked behind into the waist-band (Bp. 27, 18). — ಹಿಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The place behind, the backside (Grj. 6, after 56). 2, the outside of the embankment of a tank (My.). — ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿ. The state of having the hands tied behind the back. — ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿ ಕಟ್ಟು. To tie the hands behind the back (My.). — ಹಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಹಿಂಗಡೆ. The backside, the place behind (ಪೆಡಪಲೆಟ್ಟು, ಪೆಡಪು, ಪೆಡಿಗು, ಪಿನ್ನಿಡ ಕೆಸ; C.; Bp. 5, 44; B. 5, 249). — ಹಿಂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The eyes behind: a summerset at which the heels turn backward (My.; *cf.* ಮುಂ ಗಣ್ಣು). — ಹಿಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The early dawn (My.). 2, the darkness that begins after the moon has set (My.). — ಹಿಂಗರಿ. The tail of a bird (B. 3, 114; 4, 191). — ಹಿಂಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಹಿಂಗಾರು. (S. Mhr.). — ಹಿಂಗಾರು. -ಕಾರು. The latter rain (My.). — ಹಿಂಗಾರುಪಯಿರು. The latter growing crop (of navaṇĕ, kaḍalĕ, etc., My.). — ಹಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಉ. The hind leg of a quadruped (C.; B. 3, 11; 4, 99). ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ (ಆನೆ Mr. 158). 2, the hind part of the foot (My.; Ĉ. Bp. 47, 14). — ಹಿಂಗೈಯ್. -ಕೈಯ್. The back of the hand (ಪೆಡಗೈಯ್ G.); the backside (My.).

ಹಿಂಗಡಿಸು hiṅgaḍisu. = ಎಂಗಡಿಸು, q. v. (Bp. 24, 21).

ಹಿಂಗಳ hiṅgaḷa. = ಇಂಗು, ಹಿಂಗು. — ಹಿಂಗಳದ ಗಿಡ. = ಇಂಗು. Ferula asafoetida (St. & Pl.).

ಹಿಂಗಿಸು hiṅgisu. = ಏಂಗಿಸು. To cause to go back, to remove, etc. (Bp. 26, 12; 51, 26); to cause to fail (ಅಗಲ್ Śmd. 176 Mjb. Cm.). ಬಯ ಹಿಂಗಿಸು, to remove one's hunger (My.).

ಹಿಂಗು hiṅgu. 1. = ಏಂಗು, q. v. To go back, etc. (Bp. 8, 44; 18, 58. 74; 24, 64; 31, 8; 36, 14; 43, 34; 54, 78; 55, 15; Bh. 1, 10, 37; 3, 17, 36; J. 26, 20; 30, 23). ಹಿಂಗಿದುದು (ಪಿಟ್ಟು ಹೋದುದು Bhn. 39). ಕಡೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಪ್ಪ ದ್ಯಳಮುಖ್ಯಿ ಹಿಂಗುವವರ್ ಒಡೆಯನಲ್ಲದೆ ಭಟರಲ್ಲೆ ಮುನಿವಿಜಿಸಲು (Dp. 148). ನಮ್ಮ ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ಹಿಂಗುದಮಿಲ್ಲ (B. 4, 101). ತರಲಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ; ಬಜಿ ಮ್ಯಾಗೆ ಹಿಂಗಿಕ್ಕುಂ?—ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆಕ್ಕ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ಹಿಂಗು hiṅgu. 2. = ಇಂಗು 1. To be imbibed etc. (My.).

ಹಿಂಗು hiṅgu. = ಇಂಗು. *The plant Asafoetida, the resin of its root, Ferula asafoetida.* ಹಿಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂಗು ಹಚ್ಚಿದಹಾ (Prv.).

ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸ hiṅgu-niryâsa. The concrete juice of Asafoetida. 2, *the nimb-tree, Azadirachta indica* Juss.

ಹಿಂಗುಪತ್ರಿ hiṅgu-patri. *A drug composed of a leaf resembling that of Asafoetida.*

ಹಿಂಗುರು *hiṅguru.* A kind of bird (Rśv. 5, 59; Śśv. 3, 33).

ಹಿಂಗುಲ *hiṅgula.* A preparation of mercury with sulphur, *vermilion* (ಪಂಚಮಾಮೃ, ಶಬ್ದಚಿಂತ್ಯ, ಇಂಗಲೀಕ Mr. 102).

ಹಿಂಗುಲಿ *hiṅguli. The egg-plant, Solanum melongena.*

ಹಿಂಗುಲಿಕ *hiṅgulika.* = ಇಂಗುಲಿಕ, q. v.

ಹಿಂಗುಲು *hiṅgulu. Vermilion.*

ಹಿಂಗೂಲಕ *hiṅgūlaka.* = ಇಂಗುಲಿಕ, q. v.

ಹಿಂಚಿಕು *hiñciku.* = ಹಿಂಸಿಕು, q. v. ಕರಡಿಗಳು ಊದರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಸಕಿ (B. 3, 109; 5, 259).

ಹಿಂಚುಕು *hiñcuku.* = ಹಿಂಚಿಕು, ಹಿಂಸುಕು, etc. (ಆಪ್ತಂಕು, ಒತ್ತು G.).

ಹಿಂಜರಾ *hijarā.* = ಹಿಜರಿ. (Mhr., H.; R.).

ಹಿಂಜರಿ *hijari.* The Mahomedan era, commencing with the day after the flight of Mahomed, viz. on the 16th of July, 662 A. D. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಹಿಂಜಾರ *hijāra.* = ಹಿಂಜರು, etc. (My.).

ಹಿಂಜಾರು *hijāru.* = ಇಜಾರ, ಇಜಾರು, ಹಿಜಾರ. (My.).

ಹಿಂಜ್ಜಲ *hijjala.* = ಇಜ್ಜಲ. The tree Barringtonia acutangula Gaertn. (Sk.; ಹೊಂಗರಾಣಿ Nr.; ನೀರ ಬೆತ್ತ G.).

ಹಿಂ *hiṁ.* ಹಿಂಗ್ಲ್. = ಹಿಂದ್, ಹಿಂದ್ದೆ, etc. — ಹಿಂಜರಿ. To shrink back, to retreat, to withdraw, to recoil (My.; B. 3, 98). — ಹಿಂಜರಿಕೆ. A backward motion (S. Mhr.).

ಹಿಂಜು *hiñju.* 1. = ಹಿಂಜು. To be behind, etc. (Rāghē. 17, 71; Bh. 8, 28, 10; My.). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಜು, ನೀರಿಗೆ ಹಿಂಜು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಜು, ಮಿಣಾಕ್ಕೆ ಹಿಂಜು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಜು, ದಣ್ಣಿಗೆ ಹಿಂಜು (Prvs.).

ಹಿಂಜು *hiñju.* 2. = ಹಿಂದ್ದು. — ಹಿಂಜು ಮುಂಜು. The state of being behind or later and in advance or sooner (My.).

ಹಿಂಜೆ *hiñje.* = ಹಿಂದ್ದೆ. Afterwards (Bp. 36 sum.).

ಹಿಂಜರಿ *hiñjari.* = ಹಿಂಜರಿ. Silver (ಜೈಕ್ಕಿ Ct. II, 80).

ಹಿಂಜೀರ *hiñjīra. A rope or chain for fastening an elephant's foot.*

ಹಿಂಜು *hiñju.* = ಹಿಂಜು 1. To separate, to disentangle, etc. (My.; B. 5, 122).

ಹಿಟ್ಟಗಾಣಿ *hiṭṭagāṇi.* A common creeping plant with sky-blue flowers, Commelina communis Lin. (Z.).

ಹಿಟ್ಟು *hiṭṭu.* = ಇಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, etc. Flour, meal (C.; B. 5, 134); powder. 2, porridge (especially of rāgi, My.). 3, food (My.). ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಸಕ್ಕು); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಬು, ದಧಿಸಕ್ತು); ಹಿಟ್ಟು ನವುಸು ಮಾಳಿ (ಮುಜೀದ, ಪಿಷ್ಟವರ್ಗ Nr.). ಕುಂಕುಮ ಮುಸ್ಸಾದ ಅಂಗರಾಗದ ಹಿಟ್ಟು (ಗರ್ದ, ಪುಷ್ಪಾಂಜು ಪ್ರ Sl. 225); ಹಿಟ್ಟು ತೊಡಿಸುವ ಮಾನ (ಮುಜೀದ, etc. 309); ಹಿಟ್ಟು ಮೂಡುವ ಪಟ್ಟಿಸು (ಅಧ್ಯಸ್ಥ, ಅಧಮರ್ಣತ, ಪ್ರತಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕುಟ್ಟುವ ಪಟ್ಟಿಸು 379). ತಂಗಿ ಬಾವಮಾವರ ತಂಗಳ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೇ? — ಬೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಹಿಟ್ಟಿಗೆ. -ಆಗಿ. A cake (ಪೂಪ, ಅಪೂಪ, ಪಿಷ್ಟಕ, ಹಿಟ್ಟು ಕಲಿಸಿ ಮಾಡುವ ದೋಸೆ ಎಲೆಯಷ್ಟ ಕಜ್ಜಾಯ ಮುಸ್ಸಾದವು Sl. 314). — ಹಿಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Any soft kind of stone (My.). — ಹಿಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ. Food and raiment (My.). — ಹಿಟ್ಟುಬಳಪ. A soft kind of pot-stone (My.). — ಹಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿ. Forced labour for which some food is given, as when villagers are forced to drag an idol-car, etc.; food given by the gavuḍa or villagers to a peon who is sent on an errand (My.).

ಹಿಟ್ಟುಳಿ *hiṭṭuḷi.* N. of a plant (ಶಿವಾಭೀಷ Mr. 131).

ಹಿಡ *hiḍa.* 1. = ಹಿಡಿಕೆ, etc. A testicle. — ಹಿಡ ಬಡಿ. To castrate, to geld (by beating or compression, My.). — ಹಿಡ ಮೂಡು. = ಹಿಡ ಬಡಿ. (My.). — ಹಿಡಪ್ಪೆಡೆ. -ಬೆಡೆ. = ಹಿಡ ಬಡಿ. (My.).

ಹಿಡ *hiḍa.* 2. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1. — ಹಿಡ ಕೊಳ್ಳು. To seize, to lay hold on, etc. (C.; B. 2, 53; 3, 7. 71; 5, 12. 85. 104). — ಹಿಡ ತರಿಸು. = ಪಿಡಿ ತರಿಸು, ಹಿಡಿ ತರಿಸು. (My.; B. 5, 223). — ಹಿಡ ತರು. = ಪಿಡಿ ತರ್, ಹಿಡಿ ತರ್. To seize or take and bring (C.; B. 3, 108; 4, 79; 5, 258).

ಹಿಡಕ *hiḍaka.* A seizer. See ತಡೆ-.

ಹಿಡತ *hiḍata.* = ಹಿಡಿತ. The act of seizing or grasping; hold (My.). 2, parsimony; parsimonious (used of the hand, My.).

ಹಿಡದು *hiḍadu.* = ಹಿಡಿದು. P. p. of ಹಿಡಿ 1. (My.). ಸ್ವಪ್ನ ದಲ್ಲಿ ದಣ್ಣಿಗೇ ಏಟು, ಗೊಣ್ಣೆ ಹಿಡದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಿಡಲು *hiḍalu.* = ಹಿಡ್ಲು. A broom (My.).

ಹಿಡಿ *hiḍi.* 1. = ಪಿಡಿ 1, q. v. To seize, etc., etc. (C.); to take, to remove (as a person who is at the point of death out of the house to a place before it, My.); to gain, obtain or have (value, as money, My.); to be able to be received (see Prvs.); to press, to shampoo (any limb, My.); to produce an effect on (as medicine, ದೋಷಕ್ಕೆ or ಆವನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಹಿಡಿಯುತು, My.); to agree with (ಆ ಊರಿನ ನೀರು ನನಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಹಿಲ್ಲ, My.); to exact (as unpaid labour). ಬಿಟ್ಟ ಹಿಡಿಯು ದಮು (ವಿಟ್ಟು, ಆಟು Sl. 79). ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರ (ಫಲಿನ); ಆಕಸ್ಮ ಹಿಡಿದ ರಾವು (ರಾಗಿ); ಇಂದಿಯ ಹಿಡಿಯಲಸುಗೆಯ್ದ ವೆಳ್ಳ (ಜಾವಳ, etc. IIIಚಿ.). ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ (ಜಾಗಿ); ಮಿಟ್ಟು ತುಟಿ ಹಿಡಿವುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರರ್ಗ); ಮೃಗಂಗಳ ಹಿಡಿದ ಬಲೆ (ಜಾಗರ); ಗಣಾಪಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಬಾವಪಟ್ಟವೇಷ್ಟನಗಳು (ಶಟಿಯಸ್ತ್ರ); ದಂತ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದವು ಹಿಡಿದು ಜಾಡಿಸುವ (ಸುಪಿಡ Nr.). ಹಿಡಿವುದು (ಗ್ರಹ, ಆಳರ್ಗಣ Nn. 33). ಹಿಡಿದು ನೆಳ್ಳವು (ಉರ್ದು ಕೆಂ. 86). ಬಾಗಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಯುವಿಕೆ (ಪ್ರಹ್ಲಾದಿ Sl. 249); ಆಯಸುತನಕ್ಕೆ ಗುರುತಾಗಿ ಹಿಡಿಯು ತಕ್ಕ ಘನಪ್ರ ಕೊಡೆ (ಧತ್ರ, etc. 268); ಮುಖ ಹಿಡಿದ ಆನೆ (ಮುಖೋತ್ಕಟ 269); ಪಿಶಾಸಿ ಹಿಡಿಯುವವನು (ಪಶಾಕ, etc. 281). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ಯಗೆ ಹಿಡಿಯುವ (boring holes) ಯ್ರಸರಾಕ ಮುಸ್ಸಾದನು (ಅವಧ 399). ಆ ಬಾತ್ರೆ ಅಷ್ಟು ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ನನಗೆ ಜಳ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ಆವನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು or ಆಯುಷು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ನನಗೆ ಆಗತ್ಯ ಹಿಡಿಯಿತು (= ನನಗೆ ವೇಕಾಯಿತು, My.). ಹಿಡಿದದು ತಪ್ಪಿತು, ಮುಟ್ಟಿದನು ಮುಡಿಯಿತು. — ಹಿಡಿಯುವ ದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಸಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ನೆಲವಿಲ್ಲ (or ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ). — ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ಬೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? — ಸಂಜೆ ಮೊಸ್ಸಾವರೆ ಮುಂದೆ ಏನೀತೆ? — ತಡಗು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದು. — ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಬಾಹಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಗುಣಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಕೀತೆ? — ಮೂಸದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿಕೀತೆ? (Prvs.). See Bp. 23, 24; 36, 13; 40, 74; 42, 32; 51, 48; 53, 16. 49; J. 6, 31; 11, 2; Bh. 1, 8, 31. 74; 1, 10, 27. 37; 1, 20, 60; 3, 13, 30. ಸಕ್ಷಿಯೊಳಗೆ ಪಕ್ಷ ಕುಮರೆಯನ್ನು ಮೂಲಿಂಕ್ಷೆ ಹಿಡಿಯು ವೇಳೆಸ್ಸು, ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನು (B. 3, 70). ಸಾಧಾರೋಪಮಗಳು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಹಿಡಿದು ಎನ್ನು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತನಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (3,

103). ತತ್ತಿಯನ್ನು ಒಡಿದು ಮರಿಯು ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಶಾಲ್ಮಲಿ ಮರದ ಹೊರಮುದಿದು (4, 193). ಮುಯ್ಯಲಿಯಿಂದ್ದ ಕಾರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಳೆಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೆ ಮರದ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ? (5, 227). ಸ್ವಲ್ಪ ಮರ್ಯಾ ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಲೆಯೊಳಗೆ ಕಲಿಯುವುದು (5, 271). ಈ ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರ ಸಾಲೆಯೊಳಗಾದರೂ ಒಸ್ಟು ಹುಡುಗಿಗೆ ವರುಷಕ್ಕೊಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂ ಬಾಯಿಗಳಿದ್ದ ಸಾವಿರ ಹಣವನ್ನು ಸೂದು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಪ್ಪ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ (5, 276). — ಹಿಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Mutual seizing and pulling (My.). — ಹಿಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To take and play (Bp. 14, 4). 2, to seize and pull one another (My.). — ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ. rep. (Bp. 28, 9; 56, 28).

ಹಿಡಿ hiḍi. 2. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1, in ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು (Bp. 38, 38; 47, 32; 51, 71; My.; see Prll. s. ಆತ್ಮ). —ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಹಿಡ ಕೊಳ್ಳು s. ಹಿಡ 2. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವನ್ನು ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು (ಮುಷ್ಟಿಬಂಧ್ಯ, ಸಂಗ್ರಾಮ Sl. 391). — ಹಿಡಿ ತರಿಸು. = ಹಿಡ ತರಿಸು s. ಹಿಡ 2. (Bp. 55, 30). — ಹಿಡಿ ತರು. -ತರ್. = ಹಿಡ ತರು s. ಹಿಡ 2. (Bp. 9, 25; 14, 23; 60, 24; My.). ಹಿಡಿ ತಪ್ಪಿ ಕಾಯಿ ಮೊಲ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). ಮುಷ್ಟಿಬಗ್ಗನ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ ತರ ಬಹುದು (Dp. 172).

ಹಿಡಿ hiḍi. 3. = ಪಿಡಿ 3 q. v., ಹಿಡು 2. (My.; ಸ್ವರು, ಮುಷ್ಟಿ Hlē.; ಸ್ವರು, ಮಲ್ಲಾಡಿಮುಷ್ಟಿ Nr.; ಮುಷ್ಟಿಬಂಧ್ಯ, ಸಂಗ್ರಾಮ Sl. 391; Bp. 23, 9). ಮಲ್ಲನ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (ಮೇಖಲೆ Nr.). ಹಿಡಿ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊದ (ರತ್ನಿ Sl. 212); ಚಾಪಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಲಿ ಬೆರಳು ಳ ಹಿಡಿಯಿದ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊದ (ಆರತ್ನಿ 212); ಕತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿಡಿ (ಖಡ್ಗ 289); ಪಲಿಗೆಯ ಹಿಡಿ (ಸಂಗ್ರಾಮ 290). 6, a weapon of the athletae, etc. (= ಮಲ್ಲಮುಷ್ಟಿ No. 2, Bp. 31, 3). ಮುತ್ತಯ್ಯನ ಕೆಯ್ಯ ಫಿಕ್ಷ ಮೂಜು ಹಿಡಿ ಸಾಕು. — ಪಕ್ಕ ವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕದೇನು? (Prvs.). — ಹಿಡಿಕಾಳು. A handful of grain. ಹಿಡಿಕಾಳಿಗೆ ಆಸೆ, ಪಡಿಕಾಳು ಳಕ ಕೊಣ್ಣಾ (Prv.). — ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. = ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. To cause a fist to be formed, to make a fist, to form into a fist, to close or clench. ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯಿದ ಕೆಯ್ಯ ಕುಮಿತ (ಮುಷ್ಟಿ); ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯಿದ ಮೊದಿಸು (ರತ್ನಿ Hlē.). 2, to seize or grasp (Bp. 3, 25). — ಹಿಡಿಗವಡೆ. -ಆಟ. A certain play with cowries (Bh. 1, 6, 1). — ಹಿಡಿಗೆಯ್. 1. To close or clench. ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 323). — ಹಿಡಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 2. The closed hand (J. 25, 54). — ಹಿಡಿಮೋಳ್. = ಮೊಣ್ಣ ಮೋಳ್. (St. & Pl.). — ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬು. So that the fist or hand is filled: a handful (B. 4, 127). ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ ನುಡಿ ಹಸಕ್ಕಾಗಿ (or ಹಣ್ಣಾಗಿ) ಇರ ಬೇಕು.—ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೆ ಬಹಪಕ್ಷವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬು ಗಡ್ಡಳ್ಳಿ ಬಹಪಕ್ಷವೇ? (Prvs.). — ಹಿಡಿಮೃಗ. A beast that has been taught to seize wild animals (Bh. 3, 18, 21). — ಹಿಡಿಯಾಳ್. -ಆಳ್. A captive (Bh. 1, 19, 18). — ಹಿಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be seized, to be taken prisoner, to be brought into subjection (Bp. 18, 53; 53, 20). ಹಿಡಿವಡೆ ಪದಸು (ಅಭಿಪಕ್ಷ, ಆಭಿಗ್ರಸ್ತ Nr.). — ಹಿಡಿವದ. A handful of gold coins. ಮೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಣನ ಪತ್ತರ ಹಿಡಿವದಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಹಿಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize firmly, to grasp (Cpr. 9, 12). — ಹಿಡಿಸರಳು. An instrument for boring holes (My.). — ಹಿಡಿಸೂಡಿ. A bundle of grass comprising only a handful. See Prv. s. ಹೊರ 3. — ಹಿಡಿಸ್ಯಾಲು. An auger, a drill (S. Mhr.; Tē. ಪಿಡಿಸಾನಿ). — ಹಿಡಿಹಿಮ್ಮೆ. See Mr. s. ತ್ರಿಪತ್ತಿಕೆ. — ಹಿಡಿಹುಲ್ಲು. A handful of grass. ಮುದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಜಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಹಿಡಿಹೆ ದ್ವಾರ. A Hebbâra who is only a handful, *i. e.* very insignificant. ಹಿಡಿಹೆದ್ವಾರನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದಷ್ಟು ಗಾತ್ರ (Prv.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 4. = ಪಿಡಿ 4. — ಹಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಹಸ್ತಿನಿ, ಪಡೆ Hlē.; ಕರಿಣಿ, ಭೀಮಳೆ, ಪಡೆ Nr.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 5. = ಹಿಡಿಕೆ, etc. (Tē. ಪಿಡಿ). — ಹಿಡಿಹೋರಿ. A steer that has still its testicles (ಆರ್ಷಭ್ಯ Mr. 178).

ಹಿಡಿಕಿ hiḍiki. 1. A woman who seizes. See ತಲೆ.

ಹಿಡಿಕಿ hiḍiki. 2. = ಹಿಡಿಕೆ. A handle, a hilt (B. 3, 11; 5, 25).

ಹಿಡಿಕು hiḍiku. = ಹೆಣ 1, ಹಿಡಿ 5, ಹಿಡಿಗು. A testicle. (T. ಪಿಮ್ಮಲು, ಪುಮಳ್ಳು). ಹಿಡಿಕು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr. a).

ಹಿಡಿಕೆ hiḍikĕ. = ಹಿಡಿಕೆ 2. The fist. ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಆಳದ ಮೊದ (ಸರತ್ನಿ); ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಮುಳುಗಿಕೆಯ ಮಟ್ಟು ಆಳದ ಮೊದ (ಆರತ್ನಿ Nr.). 2, a handle, a hilt (ಕಾಳ G.). ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುಷ್ಟಾದವುಗಳ ಹಿಡಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಜಾರು (ಮೇಖಲೆ G.).

ಹಿಡಿಗಲು hiḍigalu. A broom (My.).

ಹಿಡಿಗು hiḍigu. = ಹಿಡಿಕು, etc. ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr. b).

ಹಿಡಿತ hiḍita. = ಹಿಡಪ (My.).

ಹಿಡಿಂಬ hiḍimba. A rākshasa slain by Bhîma. (Bh. 1, 9, 16. 19).

ಹಿಡಿಂಬಕ hiḍimbaka. = ಹಿಡಿಂಬ. (Bh. 1, 9, 16).

ಹಿಡಿಂಬಪತಿ hiḍimbā-pati. Bhîma. (ಭೀಮಸೇನ G.). 2, Hanumat.

ಹಿಡಿಂಬಿ hiḍimbi. = ಹಿಡಿಂಬೆ. (Bh. 1, 9, 16. 24).

ಹಿಡಿಂಬೆ hiḍimbĕ. ಹಿಡಿಂಬಿ. Hiḍimba's sister, who changed herself into a beautiful woman and married Bhîma. 2, the wife of Hanumat.

ಹಿಡಿಯಿಸು hiḍiyisu. = ಪಿಡಿಯಿಸು. To castrate, to geld. ಹಿಡಿಯಿಸದ ತಕ್ಕ ಮೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ Hlē.).

ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ hiḍiyuvikĕ. Seizing, etc. (Sl. 392. 400. 434. 442).

ಹಿಡಿಸು hiḍisu. = ಇಡಿಸು 3, ಪಿಡಿಸು. To cause to seize, to cause to lay hold of or on (Bp. 29, 33; 60, 22); to cause to occupy (as a place of being) (39, 15); to cause one's self to occupy (as a place of being): to enter, to go into (C.); to make go into one's self: to hold, to have capacity for (as a vessel, a cart, a ship, C.); to make go into, to fill into; to cause to shampoo (My.). ಆ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಕರಿಯು ಮೋಜಿ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ (B. 3, 95). ಆ ಹಡಗುಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಣಾಗ ಒಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇರುವವು (3, 117). ಒಳಗೆ ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯವು ಜನರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹತ್ತು ಪಕ್ಷವು ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿಸುವಷ್ಟು ದಡಗಳು (5, 299). ಒಸ್ಟು ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಮೇ ಲಾದರೆ ಬಹಳ ಎತ್ತುಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು (4, 160). ಅದನ ತಲೆಯು ಗಗನಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಅದನು ಉಮಾಮಹೆ ಸನ್ನ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಸಮಾ ಹಿಸುತ್ತಾಳೆ (5, 142).

ಹಿಡಿಹ hiḍiha. Seizing, grasping, etc. (ಪೀಡನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಗ್ರಹಣ, ನಿಗ್ರಹ Mr. 439).

ಹಿಡು hiḍu. 1. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1. — ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳು. = ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳು s. ಹಿಡಿ 2, etc. (B. 2, 32. 42; B. 4, 63. 176; 5, 240. 254). ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳುವುದು (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Sl. 388).

ಹಿಡು hiḍu. 2. = ಹಿಡಿ 3, etc. Hold, etc.

ಹಿಡುವಳಿ hiḍu-vaḷi. Possession, ownership (of land, My.).

ಹಿಡುವಳಿದಾರ hiḍuvaḷi-dâra. A possessor, an owner (My.).

ಹಿಡುಹು hiḍuhu. The act of seizing, catching or hitting (used of an arrow, Bh. 7, 4, 42).

ಹಿಡ್ಲು hiḍlu. = ಹಿಂಡಲು. A broom (My.).

ಹಿಣನಿ hiṇani. = ಹಿಂಸೆ, etc. ಎತ್ತಿನ ಹಿಣನಿ (ಕಳುಪ, ಕಳುಪ Sl. 430).

ಹಿಣಿ hiṇi. = ಇಣಿ, ಪಿಣಲ್ 2, ಹಿಣಲ್ 1, ಹಿಳಲು, ಹಿಳಿಲ್. A bull's or bullock's hump (ಅಂಕಕೂಟ, ಕಳುಪ Hlâ.; M. ಪൂಞ്ഞ; T. ಪಿಜಲ್).

ಹಿಣಿಕು hiṇiku. = ಹೆಣಕು, etc. — ಹಿಣಿಕೆ ನೋಡು. = ಪಣಿಕೆ ನೋಡು. (My.).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 1. ಹಿಣಿಲು. = ಹಿಂಸೆ, etc. (ಕಳುಪ, ಕಳುಪ Nr.; ಕಳುಪ Mr. 179). ಗೂಳಿಯ ಹಿಣಿಲು (ವೈಜಾಳ, ಕಳುಪ Nr.). ಗೂಳಿಯ ಬಿಸ್ಸ ಹಿಣಿಲು (ಕಳುಪ Nu. 143, o. r. ಹಿಳಿಲು).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 2. ಹಿಣಿಲು. = ಪಿಣಲ್ 1, ಹೆಣಲು, ಹೆರಲು, ಹೆರಳ್ಳಿ, ಹೆಳಲು. The string of a bow (Bh. 8, 22, 27); a braid of hair (ಕಬಪಣ್ಣ ರ್ಟ. I, 74; ಬಾಶ Mr. 320; Râm. 1, 16, 52); a peacock's tail (J. 13, 51). ಗಣ್ಣು ಮಿಗದುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲು (ಕೆmd. 282, o. r. ಕಣ್ಣುಮಿಗ-). See ಚಿಳಿಣಿಲು.

ಹಿಣ್ಟೆ hiṇṭĕ. = ಪಿಟ್ಟ, etc. A lump, a clod (My.).

ಹಿಣ್ಡಿ hiṇḍi. The oil-seed from which the juice has been expressed, the refuse of oil-seed, an oil-cake (ಪಿಣ್ಯಾಕ Kr.; ತೈಲಳ Mr. 378; C.; Bp. 24, 68; B. 2, 19). **2,** a kind of chutney made of the emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ My.).

ಹಿಂಗ್ಡಲೆ hiṇḍile. A coiled serpent (ಬಪ್ಪಗ, ಕುಣ್ಣಲಿ, ಮುರಿಪ ಫಣಿ Mr. 400, o. r. in two MSS. ಹಿಣ್ಣಲೆ).

ಹಿಂಗ್ಡಲ hiṇḍira. *Cuttle-fish bone, Os sepiae.*

ಹಿಂಡು hiṇḍu. = ಪಿಂಡು. To press with the fist or between the palms of the hands, etc. in order to extract the juice, oil, etc., to squeeze out (ಮುಷ್ಟಿಸಿಪ್ಪೀಡನ Kmd. Dh.; ಸಂಪೀಡನ Kṁ. 96; Ĕ. Bp. 11, 11; My.); to wring, as a wet cloth (My.); to squeeze through (cloth, etc., My.); to squeeze or pinch, as the ears (My.); to extract, as milk, to milk (B. 1, 21; 4, 220; 5, 285); to give milk, as buffaloes, etc. (B. 1, 15. 18); to squeeze, to oppress with hardships, to harass (Bh. 1, 10, 31. 35; J. 31, 26). ಹೊನ್ನೇ ಹಿಣ್ಡಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಯುವದೇ? — ಬೋಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ನ, ಪಸುರುಹುಳ್ಳು ಹಿಣ್ಡಿದನಸ್ತೆ (Prvs.).

ಹಿಂಡ್ಡು hiṇḍu. = ಪಿಂಡ್ಡ, q. v. A collection, a multitude, etc. (ಗೋಸಮೂಹ Kmd. Dh.; ಪುಮುಮಸ್ಸೆ Kṁ. 90; ಳಬಾಪ, ಸಂಮತ Sl. 439; Grj. 2, after 106; 6, after 56; Bp. 51, 54; Bh. 3, 13, 18; C.; B. 4, 37). ಪುಮುವಿನ ಹಿಂಡ್ಡ (ಗೋಪ್ಯಸ್ಸ, ಗೋಧನ, ಧನ Hlâ.). ವಾಪಸತಿಯರ ಹಿಂಡ್ಡ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Mr. 305). ಪಮುಗಳ ಹಿಂಡ್ಡ (ಸಮೂಹ Sl. 318); ಗಿಣಿಗಳ ಹಿಂಡ್ಡ (ಶಾಕ 181); ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡ್ಡ (ಪಪ್ಪಿಳ 269); ಆಳಳ ಹಿಂಡ್ಡ (ಗೋಳಯು, ಗೋಧನ 318); ಎತ್ತುಗಳ ಹಿಂಡ್ಡ (ಬೆಳ್ಳಿಳ 318); ಎಳೆಕುಮಗಳ ಹಿಂಡ್ಡ (ಪಾಳ್ಳಿಳ 318). See Prv. s. ಪಣ್ಣಿ. — ಹಿಂಡ್ಡಾಳ್ಳ್. -ಆಳ್ಳ್. A herd of cows (J. 9, 19). — ಹಿಂಡ್ಡಿಗೆ ಬಿಗಿ. To fasten together into one mass (Bhaktisâra 85). — ಹಿಂಡ್ಡುಕೊಪ. A number of small pieces of cloth. ಪಣ್ಣಕೋಲಿನ ಮುಡಿಗೆ ಹಿಂಡ್ಡುಕೊಪದ ಕಟ್ಟಿ, ಮುಗ್ಡೆಯರ ಕಣ್ಣು ಪ್ರಮಿಸುವ ಯೋಗಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಬೋದ್ಯೇ? (Sp.). — ಹಿಂಡ್ಡುಗಂಳಣ. -ಳಂಳಣ. = ಪಿಂಡ್ಡುಗಂಳಣ, q. v. (Kmd. 336; Kk. 98). — ಹಿಂಡ್ಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a herd, to come together in crowds, etc. (B. 2, 2. 18; 3, 56. 67). — ಹಿಂಡ್ಡುಗರೆ. -ಕರೆ. A heap or number of arrows (J. 22, 20). — ಹಿಂಡ್ಡುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To come together in crowds, to assemble in numbers, etc. (C.; B. 5, 105). — ಹಿಂಡ್ಡುಪರೆ. -ಬರೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23). — ಹಿಂಡ್ಡು ಹಿಂಡ್ಡು. rep. (Bp. 28, 21). — ಹಿಂಡ್ಡುಹೊಳಪು. The shine of a large number (Bh. 3, 13, 18). — ಹಿಂಡ್ಡೇಳು. -ಏಳು. To rise in numbers (Grj. 4, 45). — ಹಿಂಡ್ಡೊಡೆ. -ಬಿಡೆ. To separate from or leave the herd. ಹಿಂಡ್ಡೊಡದ ಆಳಳು ಕಣ್ಣ ಕಡೆ (Prv.).

ಹಿಂಡ್ಡುಳಿ hiṇḍuḷi. N. of a plant (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 147, one MS. ಹಿಣ್ಡುಳಿ).

ಹಿಂಡ್ಡೆ hiṇḍĕ. Tbh. of ಪಿಣ್ಡ. — ಹಿಂಡ್ಡೆಕೂಡು. A meal at the sapiṇḍîkaraṇa (My.). ಹಿಂಡ್ಡೆಕೂಡು ಮುಂಡ್ಡೆಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಹಿಂಡ್ಡೆಲ್ಲಿ hiṇḍĕli. (= ಹಿಂಡ್ಡುಳಿ?). — ಹಿಂಡ್ಡೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ. The fruit of a creeper of the cucumber tribe, perhaps Cucumis trigonus Roxb. (Z.).

ಹಿತ hita. Put, placed, laid, imposed; held, taken, seized. **2,** *suitable, proper, fit,* worthy; advantageous, beneficial, profitable, useful, good; salutary, wholesome, agreeing with. **3,** friendly, affectionate, kind. **4,** a friend, a benefactor. **5,** advantage, profit, benefit, service, good, welfare (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 84). ಹಿತವು (ಪಳ್ಯ Kk. 38). ಪರಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ.— ಮುಮುದೇ ಮುನೀಲಿ ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿ, ಹಿತದ ಪದವ ಬಾಗೆ (Prvs.). See Kmd. 158. 365; Bp. 38, 7; 40, 90; B. 4, 17; 5, 206.

ಹಿತಕರ hitakara. Doing what is fit or proper, doing a service, performing a kindness, friendly, favourable, beneficial; a benefactor. (Ch. v. 222; Bp. 40, 80).

ಹಿತಕಾರಕ hita-kâraka. Doing what is good, beneficial, salubrious, etc. (C.; B. 3, 37).

ಹಿತಕಾರಿ hita-kâri. Doing services, performing kindnesses or benefits, befriending, useful, beneficial, auspicious. (Bp. 16, 25; My.). ಪಾರಿ ಪದಯಪಕಾರಿ, ಪಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ, ಪಾರಿ ಸಕಲರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿವರೇ ಪಾರಿಯೇ ಮಾರಿ (Sp.).

ಹಿತಬಾರಿ hitabâri. = ಹಿತಕಾರಿ, q. v. (My.).

ಹಿತರಸಸ್ವೀಕಾರ hita-rasa-svîkâra. The making one's own of pleasant fluids. See ಹೀರ್ 1.

ಹಿತವತ hita-vat. Friendly, favourable, doing good, useful.

ಹಿತವನ್ತ hita-vanta. Tbh. of ಹಿತವತ್. One who confers benefits, a benefactor, a friend (C.; B. 5, 179). ತಾಯಿ ಸಿನ್ನ ಹಿತವನ್ತರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ನ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). Feminine ಹಿತವನ್ತೆ (My.).

ಹಿತಶತ್ರು hita-śatru. Hostile to the weal or advantage of (Mhr.); a secret enemy (My.).

ಹಿತಶತ್ರುತ್ವ hita-śatrutva. Secret enmity (My.).

ಹಿತಾವಹ hita-âvaha. Bringing benefit, etc., salutary, salubrious (B. 4, 31).

ಹಿತಾವಂಸೆ hita-âśaṁse. *Benediction.*

ಹಿತೈಷಿ hita-éshi. Wishing well, desiring another's welfare, kindly disposed, benevolent. (My.).

ಹಿತೋಪದೇಶ hita-upadésha. Friendly advice, good counsel, salutary instruction. 2, N. of a popular collection of stories and fables. (C.; B. 4, 196).

ಹಿತ್ತಲ್ hittal. ಹಿತ್ತಲು. = ಪಿತ್ತಲ್, etc., ಹಿತ್ತಲ, ಹಿತ್ತಿಲ್. A back-yard (C.; Bp. 31, 5; B. 1, 9; 4, 25; Sl. 116). ಹಿತ್ತಲು ಗಿಡ ಮುಪ್ಪಲ್ಲ, ಮುಕ್ಕಳ ಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲ.—ಒಲಪ್ಪಗಾತಿಗೆ ಮುನಿಮೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೋರಿ ಮಾತ ನೋಡಿದ (Prvs.). — ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ್. A back-yard gate (Bp. 61, 20). — ಹಿತ್ತಲ ಮನೆ. A building in the back-yard (Bp. 42, 31).

ಹಿತ್ತಲ hittala. = ಹಿತ್ತಲ್, etc. (ನಿಮ್ಮುಟಿ, ಪಿತ್ತಿಲ್ Nn. 142; ನಿಮ್ಮುಟಿ Mr. 480; B. 5, 135. 203).

ಹಿತ್ತಳಿ hittaḷi. = ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (Sl. 332).

ಹಿತ್ತಳೆ hittaḷé. = ಪಿತ್ತಲ 1, etc. Brass (ಆರಕೂಟ, ರೀತಿ Hlā., Nr.; Sl. 332).

ಹಿತ್ತಾಳಿ hittáḷi. = ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (B. 1, 18; 4, 141; ಪುಷ್ಪಕ Mr. 527; ಆಕೂಟ G.). ಮಯ್ಯಿಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕವಿ ಮಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳಿ (Prv.).

ಹಿತ್ತಾಳೆ hittáḷé. = ಇತ್ತಾಳೆ, ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (ಪುಷ್ಪಕ, ರೀತಿಕೆ Nn. 123; ಆರಕೂಟ, ರೀತಿಕೆ Mr. 98, o. r. ಹಿತ್ತಾಳಿ; My.).

ಹಿತ್ತಿಲ್ hittil. ಹಿತ್ತಿಲು. = ಹಿತ್ತಲ್, etc., ಹಿತ್ತ್ಲು. (ನಿಮ್ಮುಟಿ Hlā.).

ಹಿತ್ತ್ಲು hittlu. = ಹಿತ್ತಿಲ್, etc. (My.).

ಹಿದುಕು hiduku. 1. = ಪಿಸುಕು, etc., ಜೆಪಕು 1. To squeeze the soaked pulse called avarĕ with the fingers and thus remove its skin (My.).

ಹಿದುಕು hiduku. 2. = ಜೆಪಕು 2. The state of being freed from one's skin by squeezing (My.). — ಹಿದುಳದಡೆ. -ಆದರೆ. = ಜಪಳದಡೆ. (My.).

ಹಿನ್ hin. = ಏಂ (ಪಿಜ್), etc., ಹಿಱ್, ಹಿಂ (ಹಿಜ್), ಹಿಂ (ಹಿಞ್), ಹಿನ್ದೆ, etc. — ಹಿನ್ತಿರಗು. = ಹಿನ್ತಿರುಗು. (Üb. 57). — ಹಿನ್ತಿರುಗು. = ಹಿನ್ದಿರುಗು. (My.). — ಹಿನ್ದೆಗೆ. = ಹಿನ್ದೆಗೆ. (My.). — ಹಿನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. The hinder part of the head (My.). — ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸು. -ತಿರಿಗಿಸು. To turn back (v. t.); to turn round (v. t., My.). ರೂಪದರ್ಶಿವಿಜಯಗಳ ಪೆಸರಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಳೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ Sl. 392). — ಹಿನ್ದಿರಿಗು. -ತಿರಿಗು.= ಹಿನ್ತಿರಿಗು. To turn back; to return; to turn round (My.). — ಹಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. = ಹಿನ್ತಿರುಗು, ಹಿನ್ದಿರಿಗು. (My.). ಗಗನದ ಹಿನ್ದಿರುಗಿ ನೋಡದಾಗಿ (B. 4, 70). ಹಿನ್ದು ಮಾಡಿಕೆಗೆ ಜೀವಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಸಿಂಹದ ಹಿನ್ತಿರುಗಿ, ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು (4, 212). — ಹಿನ್ದಿರುಗುವಿಕೆ. -ತಿರುಗುವಿಕೆ. Turning back, etc. (ಸಾಧನ, ನಿಘಂಟು Sl. 437). — ಹಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ಹಿನ್ತೆಗೆ. To draw back, to flinch (My.). ಯಾವ ಕಬ್ಬ ಬಿನ್ದಡಿ ಹಿನ್ದೆಗೆಯದನು (My.). — ಹಿನ್ದೆಸೆ. The direction that is behind (Bp. 25, 45; 27, 74; 39, 40; 42, 36. 84; 57, 88). — ಹಿನ್ನೆಲೆ. = ಪಿನ್ನೆಲೆ. Back ground (Bh. 3, 19, 12).

ಹಿನ್ತಾಲ hintâla. *The marshy date tree, Phoenix* (or Elate) *paludosa.*

ಹಿನ್ತಾಲಿ hintâli. The Talipot or fan-palm (ಆರಟಾಳ, ತ್ರಿತಾಳೆ Mr. 359).

ಹಿನ್ತೆ hintĕ. = ಪಿನ್ತ್ಯ, etc., ಹಿನ್ದೆ. (Śmd. 285 Cm.).

ಹಿನ್ದ hinda. = ಹಿನ್ದು, etc. — ಹಿನ್ದಗದೆ. -ಆದೆ. Subsequent time; afterwards (ಆನು G.). ಹಿನ ಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಾತ್); ಹಿನ್ದಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮುನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾರ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ G.). ಮೊದಲು ಸುಳ್ಳು ಹೇದು, ಹಿನ್ದಗದೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇನು ಪೆಸ್ಸ? (B. 3, 83). ಇನ್ದಾದ್ದೆನ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಸ್ಕು, ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಣು, ಹಿನ್ದಗದೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಬನ್ದಾಗ, ತನ್ನಿನ್ದಾಗದೆಸ್ಕು, ಜೀವಿ ಬಾರದು (4, 34). — ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ. (*i. e.* ಹಿನ್ದಕೆ ಹಿನ್ದಕೆ). rep. (Bp. 22, 31; J. 19, 29). — ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ.= ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ. (Bp. 27, 13).

ಹಿನ್ದಲ hindala. = ಹಿನ್ದಳ. (My.).

ಹಿನ್ದಳ hindaḷa. = ಹಿನ್ದಣ s. ಹಿನ್ದು. (My.).

ಹಿನ್ದು hindu. = ಪಿನ್ದು q. v., etc., ಹಿಂದು 2. That which is back (in place), behind, and previous, past; that which is afterwards or hereafter (ಪಿನ್ದು Śmd. 64; Bp. 24, 19); the direction behind; past time; subsequent time; behind, etc. Genitive: ಹಿನ್ದಣ (Bp. 57, 23; 61, 34; J. 2, 57; 7, 30; 13, 48; 15, 30; 19, 24; 25, 8. 16), ಹಿನ್ದಣದ (Bp. 4, 61), ಹಿನ್ದಲು, ಹಿನ್ದಳ, ಹಿನ್ದಿನ (My.); Dative: (ಹಿನ್ದಣಕೆ), ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ (Bp. 22, 15; 44, 22; B. 2, 18; 3, 59; 4, 112. 126. 132; 5, 70. 206), ಹಿನ್ದಳೆ (Bp. 11, 20; 26, 29; 40, 8; J. 13, 35); Ablative: ಹಿನ್ದಿನ್ದ (B. 3, 23. 41. 42. 85; 4, 110), ಹಿನ್ದಿನ್ದ (B. 3, 71. 122), ಹಿನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 4, 187; 5, 253). ಹಿನ್ದ ನೆಳೆವುದು (ಪಾಣಿನಿ); ಪಡೆದು ಹಿನ್ದಣ ಮುದ್ರೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlā.). ನೇಣಿಯು ಹಿನ್ದಿದ್ದ ಆರೆಸೆಲೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). ಹಿನ್ದಣ ಧಾಗ (ಪಾಣಿನಿ, ಪಿನ್ದು Nn. 134). ಪಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ದೆ ಕೆಳಗಣ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (ಪ್ರೋವಣ್ಣ Sl. 84); ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಿರುಗದೇ ಇರುವವನು (ಅನಿವರ್ತಿ 202); ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡವನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಳೆ (ನಿಯೋಗತನ 437); ಕಳವ ಪರುಷ ಪರುಷ ಎನ್ಬುದು, ಅವಕ್ಕನ್ತೂ ಹಿನ್ದಣ ಸಂಬನ್ಧರ ಪರಾರಿ ಎನ್ಬುದು (476); ಹಿನ್ದಣ ವಿನ (ಋಗ್ವೇದಾನುಸ್ 477; ಹೃನ್ 477). ಹಿನ್ದ ಪಿಡಿವುದು (ಪಾಣಿನಿ Mr. 484). ಹಿನ್ದಿನವ (B. 4, 190). ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ (B. 3, 126). ಹಿನ್ದಕ್ಕೂ ಮುನ್ದಕ್ಕೂ (4, 156). ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುನ್ದು, ಕವಿಯಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು.—ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಪಾಸಮಟ್ಟಿದ ದಡೆ ತಿರುಮುನ್ತ್ರ ಹೇದಿರ್ಪಾನು.—ಹಿನ್ದಿನ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೋಜನವು, ಮುನ್ದಿನ ಕೋರಾನ್ನ ಬೋಯಿತು.—ಹಿನ್ದಿನಿನ್ದ ಆನೆ ಬೋಗ ಬಹುದು, ಮುನ್ದಿನಿನ್ದನು ಬೋಗ ಬಾರದು (Prvs.). — ಹಿನ್ದಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To go or come after, to follow (My.). — ಹಿನ್ದಾಗು. -ಆಗು. To be or or remain behind; to flinch (My.). — ಹಿನ್ದಾಡು. -ಆಡು. To speak behind a person. See Prv. s. ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. — ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಳ್. -ಇಕ್ಕು. To place behind one's self, to shelter, to protect (Bh. 6, 5, 30). — ಹಿನ್ದಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To place behind or back (Bp. 18, 5). — ಹಿನ್ದುಳದೆ. = ಹಿನ್ದುಗದೆ. (Sl. 285). — ಹಿನ್ದುಗದೆ. -ಳದೆ. = ಹಿನ್ದುಗದೆ. A place that is behind; subsequent time (My.). ಹಿನ್ದುಗದೆಯಲ್ಲಿ (ಪಿನ್ತೆ Śmd. 52 Cm.). See Sl. 110. 209. 284. — ಹಿನ್ದುಗಳೆ. -ಳೆ. = ಹಿನ್ದುಗಳೆ. To flinch (J. 23, 11); to transgress, to reject (27, 30). — ಹಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಹಿನ್ದುಗೊಳ್. To go or come after, to follow (Bp. 28, 57; J. 28, 6). — ಹಿನ್ದುಭಾಗ. A portion or part that is behind (Sl. 285). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು. = ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. That is behind and in front (Rām. 6, 50, 10). 2, the hind part being in front, reversed position, etc. (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಙ್ಮುಖ Mr. 437). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿಸು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಙ್ಮುಖ Nr.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುವ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಙ್ಮುಖ Hlā.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು (ವಿಪರೀತ Nn. 151). ಮೊದಲಾದ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ಯೋಜನೆಯುಳ್ಳವನು (ವೀಳಾದರ್ಶಿ Sl. 233). ಎನ್ನೂ ವಿಜಿದ ರಾಪ್ತರ ಕುಮಾರೆ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿ ವಿಜಿದ (Prv.). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. To be circumspective or cautious, to hesitate (B. 5, 38. 55. 205). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. =

ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. (B. 5, 178. 246). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದ ನೋಡದ ದಡ (ದವಲ G.). — ಹಿನ್ದುದು. -ಉಂಡು. To remain or stay behind (J. 10, 46; 11 sum.; 17, 30).

ಹಿನ್ದು hindu. = ಹಿನ್ದೂ. (Tbh. of ಸಿನ್ಧು). A Hindoo (C.; Mhr., H. ಹಿನ್ದು). — ಹಿನ್ದುಜನ. Hindoos (My.). — ಹಿನ್ದುದೇಶ. India (My.).

ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನ hindu-sthâna. North India; India (My.; B. 2, 41; 3, 58; 4, 114; 5, 160).

ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನಿ hindu-sthâni. Relating to North India: a language containing many Samskṛita terms, Samskṛita tadbhavas, Persian and Arabic words, etc. (C.; B. 4, 129).

ಹಿನ್ದೂ hindû. = ಹಿನ್ದು. — ಹಿನ್ದೂಜನ. = ಹಿನ್ದುಜನ. (B. 3, 41; 4, 205). — ಹಿನ್ದೂಮಹಾಸಾಗರ. The Indian ocean (B. 4, 101).

ಹಿನ್ದೆ hindĕ. = ಹಿನ್ದೆ, etc., ಹಿಕ್, etc., ಹಿಂಬಿ, ಹಿನ್ದ, ಹಿನ್ದು. The direction behind; past time; subsequent time; behind, after, toward the back part or rear, in the rear, at the back, backwards; in former times, ago; later in time, after, afterwards (ಪಶ್ಚಾತ್, ಆನು Sl. 468; C.; Bp. 18, 53; 55, 17; 61, 57; J. 10, 33; 11, 2. 35; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39). ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಪಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯದನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವದನು (ಪಾಣ್ಡವಾಶ್ವ Kr.). ಆಫಮುಖವಾಗದೇ ಹಿನ್ದೆ ತಿರಿಗಿದವನು (ವರಾಹ್ಮಿ, ವರಾಹನ Sl. 362); ಹಿನ್ದೆ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾದು (ಆನುಗ, etc. 374). ಆ ಬಾಬ್ರೀ ಎಲೆಗಳ ನಮದೆ ಗಿವಡೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದದಿ ಹಿನ್ದೆ ಒನ್ದು ಹೊಸ ಸುದಿ ಏಮಿತ್ತರೆ (B. 2, 37). ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಹಿನ್ದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜೋಕೆ ಮಾಡಿ ದ್ದು ದೊಷ್ಟ ಮಾತಲ್ಲ (4, 200). ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷ ಗಳ ಹಿನ್ದೆ (4, 214). ಹಿನ್ದೆ ಬಯ್ಯ ವಾರದು, ಮುನ್ದೆ ಹೊಗದು ವಾರ ದು.—ಹಿನ್ದೆ ಹೋದರೆ ಹೇಡಿ, ಮುನ್ದೆ ಬನ್ದರೆ ಗವಿ.—ಹಿನ್ದೆ ಮದಿ, ಮುನ್ದೆ ಆದಿ (Prvs.). ನೀನು ಹೋಗು ಮುನ್ದೆ; ನಾನು, ಇದೇ, ನಿನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 4, 138). — ಹಿನ್ದೆ ಬೀಡು. To remain behind (My.); to become of less use (B. 5, 227). — ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ. = ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು. 3, backwards and forwards (Bp. 26, 30). — ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡು. = ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. (B. 3, 59; 4, 13. 37. 48; 5, 70). — ಹಿನ್ದೆಯಟ್ಟು. -ಉಟ್ಟು. To go or come after, to follow (Bp. 54, 38). — ಹಿನ್ದೆಯಾಡು. -ಆದು. To backbite, to calumniate (My.). ಹಿನ್ದೆಯಾಡುವ ನುಡಿಯು ಘೋರವಿಷ, ಮುನವರ! (Dp. 172). — ಹಿನ್ದೆಯಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. To place behind one's self (My.). — ಹಿನ್ದೆ ಹತ್ತು. To follow (Bp. 28, 9). — ಹಿನೆ ಹೋಗು. To go or come after (Bp. 56, 58).

ಹಿನ್ದೋಲ hindôla. A swing, a hammock. 2, one of the râgas (Cpr. 7, after 62).

ಹಿನ್ನಿ hinni. (= ಪಿನ್ನಿ?). The feathered part of an arrow (ಈತಿರಿ, ಪುಂಖ Nr.).

ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ hipparigĕ. = ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ. N. of a town (Bp. 24, 4).

ಹಿಪ್ಪಲಿ hippali. (Śmd. 49). = ಪಿಪ್ಪಲಿ (342; Hlś.; ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಗಧ Nn. 47; ಕಣೆ, ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಗಧ Mr. 138; Sl. 145). ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೀಡು (ತಿರ G.). — ಹಿಪ್ಪಲಿಕಡಿಗೆ. The mulberry, Morus indica (My.). — ಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. A shrubby climber, wild and cultivated, the long pepper, Piper longum Lin. (St. & Pl.; Z.).

ಹಿಪ್ಪಿ hippi. (fr. ಹಿಪ್ಪ). = ಹಿಪ್ಪೆ 1, ಹೀದೆ. (My.). ಮಧ್ಯದ ಹಿಪ್ಪಿ (ಕಣ್ಣಾ, ನಗ್ನಜ Sl. 346); ಗಾಣದ ಎಳ್ಳುಹಿಪ್ಪಿ (ಪಿಣ್ಯಾಕ 406).

ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆ hippirigĕ. = ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ. — ಹಿಪ್ಪಿರಿಗಳ್ಳಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 12).

ಹಿಪ್ಪಿಲಿ hippili. = ಹಿಪ್ಪಲಿ. (R.).

ಹಿಪ್ಪೆ hippĕ. 1. = ಹಿಪ್ಪಿ, etc. The refuse or residue of what is squeezed out (Râm. 6, 46, 26; Te. ಪಿಪ್ಪಿ; M. ಪೀರ; T. ಪಿಪ್ಪಿ); the refuse or residue of what has been used in the manufacture of spirits. ಕಣ್ಣು ನಗ್ನಜು ಎನ್ನದೆ ಪೀಜಸಂಜ್ಞಕಮ್ ಆದ ಸುರಾರಮ್ಭವ್ಯರ್ಥ; ಆದರ ಹಿಪ್ಪೆಯೆನ್ದೂ, ಎದ್ದರು (Nr.).

ಹಿಪ್ಪೆ hippĕ. 2. = ಇಪ್ಪೆ 1. The tree Bassia latifolia (My.; ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುಪುಷ್ಪ, etc. Sl. 127). ಹಿಪ್ಪೇ ಮುವ್ವಿನ ಹೆಣ್ಣಿ (ಮಧ್ವಾಸವ, etc. Sl. 347).

ಹಿಮ್ him. = ಹಿಮ್ಮೆ, etc., ಹಿನ್ದು. — ಹಿಮ್ಮಲು. Help, refuge (My.). — ಹಿಮ್ಮಳಿ. A plain hollow silver ring worn by women on the wrist behind the kaḍaga (My.). — ಹಿಮ್ಮುದಿ. The time afterwards (Râm. 4, 2, 40); the place behind, the rear (Râm. 6, 50, 12). — ಹಿಮ್ಮಗ್ಗ. = ಹಿಮ್ಮಗ್ಗ (My.). — ಹಿಮ್ಮಗ್ಗು. To bend backwards (v. l., Sl. 288). — ಹಿಮ್ಮಗ್ಗ. Weight in the back part (of a cart, C.). — ಹಿಮ್ಮಾಲು. A hind tail: the state of being like a tail behind a person, following. — ಹಿಮ್ಮಾಲು ಮಾಡು. To follow. ಅವನ ಹಿಮ್ಮಾಲು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (My.). — ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸು. To follow. ಅವನನ್ನು ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸು (My.). ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸಿ ಹೋಗು ವಿಕೆ (ಸಾಧನ, ಆನುಭವ್ಯಕ್ತಿ Sl. 437). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. The heel (ಪಾಷ್ಣಿ F G.). — ಹಿಮ್ಮೆದಿ. = ಪಿಮ್ಮೆದಿ. (My.). — ಹಿಮ್ಮಗ್ಗ. The hind part or portion (My.; B. 3, 99; 4, 82); the rear (J. 14, 12). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. = ಹಿಮ್ಮುಡಿ. (Rāghś. 17, 74; B. 5, 297). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. The heel (My.). ಹಿಮ್ಮುಡಿಯ ಗೂಟ ಕಟ್ಟುವ ಸಜ್ಜ (Prv.). — ಹಿಮ್ಮುಡು. = ಹಿಮ್ಮುಡಿ. ಕಾಲು ಹಿಮ್ಮುಡು ಒರೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಜಾಡಿಕೆ G.). — ಹಿಮ್ಮುದಿ. = ಹಿಮ್ಮುಡಿ. (My.). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. A back knot of hair (ಜಡ್ಡ, ಪಕ್ಷ, ಪಾಶ Hlś.). — ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸು. To cause to turn back or retreat (My.). — ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು. To step or go backwards, to turn back, to retreat, to flinch (ಪೆಜ ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; Śm. 64). See Bp. 6, 7; 11, 3; 14, 7; 22, 33; Bh. 8, 23, 24; J. 5, 20; 7, 44; 11, 4; 16, 22). — ಹಿಮ್ಮೇಳ. The music and singing in the rear of a company of dancing girls (My.). ಹಿಮ್ಮೇಳ ಇದ್ದರೆ ಮುಮ್ಮೇಳ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮೇಳ (Prv.).

ಹಿಮ hima. = ಹಿಮ. *Cold, frigid,* frosty, cool, dewy. 2, *frost, hoar-frost, ice, snow, dew, cold, coldness, coolness* (ಅಮ್ಮಿಲ್ Kk. 24; ಶುಶಿರ್, ಹಿಮ, ಜಳ, ಅಮ್ಮಿಲ್ Śm. 16; ಶುಶಿರ್ 105; ತಿರ Nn. 46; ತುಷಾರ, ಮುಮು 81). 3, the cold season, cold, winter. 4, the Himâlaya mountain (ಹಿಮವಜಲ, ಹಿಮುಪರ್ವತ 46; ಶುಭ್ಯಪ್ರಿಪೇಜ 81). 5, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 46). 6, a king (ನೃಪ, ಆರಸು 46). 7, the moon (ಸುಧಾಕರ, ಜಡ್ಡ 46). 8, nectar, etc. (ಅಮೃತ 46). 9, water (ಜಲ, ಉದಕ 46; ಆಗಿ, ಉದಕ 81). 10, camphor (ಘನಸಾರ, ಕರ್ಪೂರ 81). 11, white (ಶುಕ್ಲ, ಪಿಳಿದು 46). 12, red (ಪಾಟು, ಕಾವಿ 81). 13, fame (ಕೀರ್ತಿ F 46). 14, the state of being chief (ಮುಖ್ಯತ್ವ 46). — ಹಿಮಗಿರಿ. -ಪರ್ವತ. The cool-rayed: the moon (ಜಡ್ಡ ಪೆ.). — ಹಿಮಜ್ವಲಿ. -ಲಿ-ಜಳಿ. Snow to obtain or get (Bp. 1, 38).

ಹಿಮಕರ hima-kara. The moon (ಜಡ್ಡ Mr. 36; ಅಮೃತಕರ, ಜಡ್ಡ ನು Nn. 35). 2, camphor.

ಹಿಮಕರಕಾನ್ತ himakara-kânta. = ಜಡ್ಡಕಾನ್ತ. (My.).

ಹಿಮಕರಭೂಷಣ himakara-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 20, 38).

ಹಿಮಕಿರಣ hima-kiraṇa. The moon (Bp. 43, 45).

ಹಿಮಕಿರಣಕಾಂತ himakiraṇa-kânta. = ಹಿಮಕರಕಾಂತ. (Bp. 3, 12).

ಹಿಮಕಿರಣಕಲಾಧರ himakiraṇa-kalâdhara. Śiva (Bp. 26, 45).

ಹಿಮಕೃತ್ hima-kṛit. The moon. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಹಿಮಗಿರಿ hima-giri. The Himâlaya mountain.

ಹಿಮಗಿರಿನಂದನೆ himagiri-nandanĕ. Pârvati (Bp. 2, 37).

ಹಿಮಗು hima-gu. Cold-rayed: the moon. 2, the moon-stone (ಪಚ್ಚಕಾಸ್ತು Mr. 102).

ಹಿಮಘರ್ಮ hima-gharma. A cold fever, ague (ಶೀತಜ್ವರ Mr. 387).

ಹಿಮಘೃಷ್ಟಿ hima-ghṛishṭi. Cool-rayed: the moon.

ಹಿಮಘೃಷ್ಟಿಶೇಖರ himaghṛishṭi-śêkhara. Śiva (Bp. 53, 15).

ಹಿಮಚೂರ್ಣ hima-cûrṇa. Camphor (Grj. 2, 89).

ಹಿಮನಗ hima-naga. The Himâlaya mountain.

ಹಿಮನಗಸುತೆ himanaga-sutĕ. -ಸುತಾ. Pârvati.

ಹಿಮನಗಸುತೇಶ himanagasutê-śa. Śiva (Bp. 24, 52).

ಹಿಮನಗಾತ್ಮಜೆ himanaga-âtmajĕ. Pârvati (Bp. 8, 30; 25, 43).

ಹಿಮಪ್ರಭ hima-prabha. The moon (Abh. P. 0, 74).

ಹಿಮಭಾನು hima-bhânu. The moon (Bp. 37, 31).

ಹಿಮವತ್ hima-vat. Having frost or snow, snowy, icy, freezing, snow-clad. 2, *the Himâlaya mountain.*

ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ himavat-parvata. = ಹಿಮೋತ್ಪರ್ವತ. The Himâlaya mountain (My.).

ಹಿಮವತ್ಪನಗ himavat-naga. The Himâlaya.

ಹಿಮವನ್ನಗಜೆ himavannaga-jĕ. Pârvati (Bp. 8, 40).

ಹಿಮವಾರಿ hima-vâri. Dew-water: water distilled from various flowers (ಪನ್ನೀರ್ Mr. 336).

ಹಿಮವಾಲುಕ hima-vâluka. Camphor (ಪಚ್ಚಿ, ಮುಂಪ್ಪ, ಪನ್ನೆ Mr. 330).

ಹಿಮವಾಲುಕೆ hima-vâlukĕ. *Camphor.*

ಹಿಮಸಂಹತಿ hima-saṁhati. *A mass of ice or snow.*

ಹಿಮಸಂಘಾತ hima-saṅghâta. *A mass of ice or snow.*

ಹಿಮಾಂಕು hima-aṁśu. Cool rayed: *the moon.* 2, camphor.

ಹಿಮಾಂಕುಶೇಖರ himâṁśu-śêkhara. Śiva. 2, sign for a metrically long syllable (Ch.).

ಹಿಮಾಚಲ hima-âchala. The Himâlaya mountain (ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ Nn. 46, c. r. ಹಿಮವಾದ್ರಿ).

ಹಿಮಾಚಲತನುಜೆ himâchala-tanujĕ. Pârvati (My.).

ಹಿಮಾಚಲನಂದನೆ himâchala-nandanĕ. Pârvati (Bp. 1, 62).

ಹಿಮಾದ್ರಿ hima-adri. The Himâlaya mountain (ಶುಳಿದೆರಟ್ಟು, etc. Ct. II, 10).

ಹಿಮಾನಿ himâni. *A mass of snow, a collection of ice and snow.*

ಹಿಮಾಲಯ hima-âlaya. Abode of snow: the Himâlaya mountain. (J. 2, 32; 5, 35).

ಹಿಮಾವತಿ himâ-vati. *A kind of sôma or moon-plant.*

ಹಿಮಾಹ್ವಯ hima-âhvaya. Called after ice: camphor. (R.).

ಹಿಮಿಕೆ himikĕ. Hoar-frost, cold dew (ಮಂಜಿನ ಹನಿ G.).

ಹಿಮೆ himĕ. ಹಿಮವ. The cold season, winter; etc.

ಹಿಮೋತ್ಪರ್ವತ himôtparvata. Tbh. of ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ. (My.).

ಹಿಮ್ಪು himpu. = ಹಿಮ್ಪು, etc. (Râm. 6, 55, 39).

ಹಿಮ್ಮಪ್ಪಿ himmappi. = ಜಮ್ಮಾಡಿ. (My.).

ಹಿಮ್ಮತ್ತು himmattu. Protection, patronage, aid (My.; Br.; Mhr., II. ಹಿಮಾತಿತ).

ಹಿಯ್ hiy. = ಹೀ 1, q. v. — ಹಿಯ್ಯಾಳಿ. -ಳಿಕೆ. A despicable being (Bh. 8, 15, 7). — ಹಿಯ್ಯಾಳಿಕೆ. = ಹೀಯಾಳಿಕೆ. (Râm. 6, 50, 12). — ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸು. = ಹೀಯಾಳಿಸು. (My.).

ಹಿರಣ್ಮಯ hiraṇ (*i. e.* ಹಿರಣ್ಯ)-maya. Made of gold, *golden.*

ಹಿರಣ್ಯ hiraṇya. *Gold.* 2, *wealth, riches, property.* 3, N. of a khêchara (Cpr. 5, 88. 90; 6, 28).

ಹಿರಣ್ಯಕ hiraṇyaka. N. (Śmd. 203). 2, = ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ. See ಹಿರಣ್ಯಕಶರ.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು hiraṇya-kaśipu. N. of a king of the daityas, whom Vishṇu as narasiṁha tore to pieces. (Ć. Bp. 47, 8; Dhâgavata 7, 1, 34. 35).

ಹಿರಣ್ಯಕಹರ hiraṇyaka-hara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ hiraṇya-garbha. *Brahmâ.*

ಹಿರಣ್ಯನಗರಿ hiraṇya-nagari. N. of a town in svargalôka (Bh. 3, 12, 16).

ಹಿರಣ್ಯನಾಭ hiraṇya-nâbha. The mountain Mainâka. (My.).

ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು hiraṇya-bâhu. Golden-armed: *the river Sôṇa.*

ಹಿರಣ್ಮಯ hiraṇya-maya. = ಹಿರಣ್ಮಯ. (My.).

ಹಿರಣ್ಯರೇತಸ್ hiraṇya-rêtas. *Agni;* Śiva.

ಹಿರಣ್ಯವಾಹ hiraṇya-vâha. The river Sôṇa. (My. Amara). 2, Śiva.

ಹಿರಣ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ hiraṇya-śrâddha. Money distributed at a śrâddha (My.).

ಹಿರಣ್ಯಸುಬಾಹು hiraṇya-subâhu. = ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು. (ಪೋಣಸದಿ Mr. 414).

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ hiraṇya-akṣha. N. of a daitya, twin brother of Hiraṇyakaśipu; he was killed by Vishṇu in his varâhâvatâra. (Ć. Bp. 47, 5; Bhâgavata 7, 1, 34).

ಹಿರಣ್ಯೆ hiraṇyĕ. *One of the seven tongues of fire* (Mr. 46).

ಹಿರಳೆ hiraḷĕ. = ಇಳೆ, ಈಳೆ, ಪೀರಿಳೆ, ಹಿಳ್ಳೆ 2, ಹೀರುಳೆ, ಹೆರಳೆ, ಹೆಳರಳೆ, ಹೇರುಳೆ. A kind of bitter sour orange (ಕಂಚಿ My.; ಕಂಚೀ ಕಾಯಿ G.).

ಹಿರಿ hiri. 1. = ಪಿರಿ. Extensiveness, etc., etc. — ಹಿರಿ ತೀಯರು. Old and young (My.). — ಹಿರಿಯ. = ಪಿರಿಯ. That is extensive, large, big, great, superior, etc., and of advanced age (ಕೃಷ್ಣ, ಉರು, ಗುರು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಪೃಥು, ಪೃಥು, ಮಹತ್, ವಿಶಾಲ, etc. Hlḍ.; My.); extensively, greatly, much, etc. (Bp. 24, 54; 55, 4; 57, 82; 61, 64). ಹಿರಿಯ ಸತ್ವ (J. 25, 58). ಹಿರಿಯ ಬಾಸದ ದೂರಿ (Sp.). ಹಿರಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪುದು (ಕಾಯ, ಪ್ರಕಾಯ, ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ನಿತಾಪ್ತ, ಪೃತ, ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ, ಆತಿಶೇಷ); ಹಿರಿಯಪ್ಪ ಪೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರಕಾಶತೆ); ಸಮಾನ ಹಿರಿಯಾಪ ಪಲವು ಪದಂಗಳು (ಪದ್ಯ); ಹಿರಿಯಾಗಿ ಪೇಚಿಸುವುದು (ಸಪಶ್ರಾಳಣ); ಹಿರಿಯ ಮಾಮಜ (ಪ್ರಾಸ, ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಸ್ತಾರ); ಹಿರಿಯನೀಡು (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ಬಹುಪ್ರಯ Hlḍ.). ಹಿರಿಯಾಪ ಪಾಸ (ಪಾಸೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142, c. r. ದೆಗ್ಗಳದ ಪಾಸ). ಪರರ ಮುಯಿಪ ಕೆಲ್ಸ, ಮುಸದರಿ ಹಿರಿಯ ಪಜ್ಜಿಸಿ (Akrûranîti 32). Plural ಹಿರಿಯರ್ಕ. ಒಬ್ಬಳೆಕ್ಕಿಸ್ಸ ಹಿರಿಯರಪ್ಪ ವಿಸ್ತು (ಪೀರಿಳ್ಳಿ, ತಿಮಿ, etc. Hlḍ.). See Bp. 35, 38;

38, 28; 44, 61; 45, 7; Bh. 1, 8, 94. — ಹಿರಿದು ಕಿರಿದು. That is old or young (Bp. 40, 15); that is big or small (B. 3, 39). — ಹಿರಿಬಸಳೆ ಬಳ್ಳಿ. A climbing potherb of two different species, Basella lucida or cordifolia Willd. (St. & Pl.). — ಹಿರಿಮಗ. An elder son; the oldest son (My.; B. 4, 3). Feminine ಹಿರಿಮಗಳು (My.). — ಹಿರಿಮನೆ. A superior pupil, the monitor in a school (My.). — ಹಿರಿಮದ್ದಿನ ಗಡ್ಡೆ. A medicinal shrub, Withania somnifera Dunal. — ಹಿರಿ ಮೊಸ್ಕೇ ಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಹಿರಿಯ. = ಹಿರಿದು. 1, Genitive of ಹಿರಿ. 2, ಹಿರಿಯ 3, a great, eminent or noble man; a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (ಉಪಾಧ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಮುಪ್ಪಾತ್ಮ, ಉಪಾಧ ಹಿಱಿ.; ಮೂರಿನ ಹಿಱಿ., Nr.). ನರ್ತಕನ ಹಿರಿಯ (ಮೂರಿನ Mr. 83). ತನ್ನಿಕ್ಕಿಲೂ ಹಿರಿಯನು (ಮುಂ ಲಿಳ, ಆಗ್ರಜ Nn. 44, c. r. ತನ್ನಿಕ್ಕಿವ). — ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. = ಹಿರಿಯಕ್ಕ. The eldest of the elder sisters (ಅತ್ತಿಕೆ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಕಣಜ. A spacious corn-bin, etc. (Bp. 53, 18). — ಹಿರಿಯ ಕಳಿವಿಣ್ಣು. A large ripe Carissa berry (R.). — ಹಿರಿಯಕ್ಕ. = ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. (My.). ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಜಾಳಿ ಮುನ್ನೇ ಮುಳ್ಳ ಳಗೆಲ್ಲ (Prv.). — ಹಿರಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The eldest of the elder brothers (My.). — ಹಿರಿಯ ತಳಿಗೆ. A large metal plate (ಸ್ಥಾಲ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಮುಪ್ಪಿ. (ರಾಮ Sl. 170). — ಹಿರಿಯ ಶಾಣಿಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 65. 74). — ಹಿರಿಯ ಪೀಠ. A large pedestal or seat (Bp. 57, 53). — ಹಿರಿಯ ಬಸದಿ. A large Jaina temple (Bp. 52, 32). — ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೀಮು. A large missile (ಬಿಟ್ಟಿ ಬಿಡಿಟ್ಟೀಮು Śmd. II). — ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆ. High price or value. ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮುಡಾಪಾಡ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಮೊಬ್ಬಿಲಿಮರ. A tall Babool tree (Bp. 20, 10). — ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತ. A senior devotee (Bp. 55 sum.; 55, 4. 57). — ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತೆ. A senior female devotee (Bp. 57, 56). — ಹಿರಿಯ ಭವನ. A large mansion (Bh. 1, 8, 70). — ಹಿರಿಯ ಮಗ. = ಹಿರಿಮಗ. (B. 3, 15). Feminine ಹಿರಿಯ ಮಗಳು (B. 5, 158). — ಹಿರಿಯಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. (J. 27, 11). — ಹಿರಿಯರ್. ಹಿರಿಯರು. Eminent persons; elders; ancestors (Bp. 28, 47; 37, 2; 57, 8; J. 16, 28; My.). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡು (ಆಪ್ತುಷ್ಟಾನ, etc. Nr.). ಹಿರಿಯರ ಹೇಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ತಳ್ಳ ಆಧಿ (ಐತಿಹ್ಯ Sl. 236); ಹಿರಿಯರ ಬುದ್ಧಿ (ಅನುಭಾವ 459). ತನ್ನವರ ನುಡಿಯೆನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿಸಲಿನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಗಾಗುವಿತರ್ ಅಲ್ಲಿವು (Abhâ. 1, 4). ಬಲ್ಲಿನೆನ್ನೆ ಮುಬ್ಬರೆಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಛೇಷವನಬಾಡೊಡೆ ಕೆಟ್ಟಾಯ ಪಾಣಿಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ! (Sp.). ಇಡಿಯುಳ್ಳ ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಬೆಡಯುಳ್ಳ ಸರ್ವಾನಿಗೆ ನಮಗುತ್ತ ನಮಿಸಿ ಸಯಮಿಷ್ಟಿಷ್ಟ ಬಿನು ಬಿಡದೆ ಕೊಡ ಫಲ್ಕ (Sp.). — ಹಿರಿಯರುಗಳು. = ಹಿರಿಯರು. (ಅರ್ಜುನ, ಪೀಠ ಭೂಮುಜರು Nn. 78). — ಹಿರಿಯ ಲಿಂಗ. A big linga (Bp. 57, 58). — ಹಿರಿಯವ. -ಅವ. A man who is older (My.; G. 319). — ಹಿರಿಯ ಹೂಲು. A large pike or stake (Bp. 39, 51). — ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ. A great festival (Bp. 28, 21). — ಹಿರಿಯ ಹಾವು. A large snake (ಆಗರ, ಪಯು, ಹಾವಸ, etc. Mr. 400). — ಹಿರಿಯಳು. An elder female; the oldest female (My.). ತನ್ನಿಕ್ಕಿಲು ಹಿರಿಯಳು (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ Nn. 128). — ಹಿರಿಯಳಕೆ. -ಅಳೆ. = ಹಿರಿಯಳು. (My.). — ಹಿರೋಪೆ. *f. c.* ಹಿರಿಯ ಬಂಡೆ. The French rocks (My.).

ಹಿರಿ hiri. 2. To separate into portions, to break up, to pull to pieces, to demolish (Bp. 27, 48; 49, 42. 46; 51, 52. 64; 53, 29; My.; T. ಪಿರಿ, to separate, disunite, disjoin, etc.; see ಪಿಳ್ಳು); to pull (a thing) out of (a bundle, fire, etc., My.; B. 2, 12); to pull from a sheath, to unsheathe (My.; B. 5, 47); to take from (a string, as a pearl or pearls, My.). 2, to be broken up or demolished (My.); to fall out of (a bundle, etc., My.); to fall from (a string, My.). ಬೆಸ್ಸ ಮನಗೆ (or ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ಹಿರಿಪಡ್ಡೇ ದಾಳ (Prv.).

ಹಿರಿ hiri. 3. = ಹಿರಿದು. P. p. of ಹಿರಿ 2, in ಹಿರಿ ಹಿರಿದು (Bp. 27, 48; 49, 42; 51, 52. 67).

ಹಿರಿಯತನ hiriyatana. Exalted state or position, greatness, dignity (My.; B. 5, 219; Bp. 28, 33; 38, 22). — ಹಿರಿಯತನಗೆಡು. -ಕೆಡು. An exalted position to be lost (Bp. 56, 19).

ಹಿರುಕ hiruk. *Without, except.* 2, *in the midst of, amongst.* 3, *near.* 4, below.

ಹಿರೆ hirĕ. = ಹಿರಿ 1, etc. — ಹಿರೆಮಗ. = ಹಿರಿಯ ಮಗ. (My.). — ಹಿರೆಯ ಅಕ್ಕ. = ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. (ಅತ್ತಿಕೆ G.). — ಹಿರೆಯ ಅಣ್ಣ. = ಹಿರಿಯಣ್ಣ. (ಅಗ್ರಿಯ, ಅಗ್ರೀಯ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ G.). — ಹಿರೆಯ ಮಗ. = ಹಿರಿಯ ಮಗ. (B. 1, 1). — ಹಿರೆಮಣ್ಣಿತಿ. = ಹಿರೇ ಮಣ್ಣಿತಿ. The wife first married by a man (My.). ಹಿರೆಮಣ್ಣಿತಿ ಬಳ್ಳಿಯನೆ ಸ್ವರಕೆ, ಕಬ್ಬಾಯನಳು ಕೆಟ್ಟುವಳೆನ್ನು, ಪೇಳು ಪೇರ್ಪಾ? (Prv.). — ಹಿರೇ ಅಣ್ಣ. = ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ. (B. 2, 42). — ಹಿರೇ ಕಣಿಗಿನ ಮರ. A middle-sized tree, Garcinia xanthochymus Hook. *f.* — ಹಿರೇ ಕುದುರೆ. A big horse. ಪಾಸು ತಿಮ್ಮೀಮು ಪಲ್ಲೇ ಸಣ್ಣ, ಹಿರೇ ಕುದುರೆ ಪೇಳ್ದೆ (Prv.). — ಹಿರೇ ಬದಸ. Euphorbia hirta Willd. (Z.). — ಹಿರೇ ಮಗಳು. An elder daughter; the oldest daughter. ಎಮ್ಮೇ ಕಲು ಸಾಯು ಪೇಳು, ಹಿರೇ ಮಗಳ ಗಣ್ಣ ಸಾಯು ಪೇಳು (Prv.). — ಹಿರೇ ಮರ. A lofty tree, Ailanthus excelsa Roxb. (St. & Pl.). — ಹಿರೇ ರೋಗ. A dysenteriical epidemic of cattle (S. Mhr.); a kind of leprosy (S. Mhr.). — ಹಿರೇ ಮಣ್ಣಿತಿ. = ಹಿರೆಮಣ್ಣಿತಿ. (Sl. 183).

ಹಿರೆಯತನ hirĕyatana. = ಹಿರಿಯತನ. (My.; G. 483).

ಹಿರ್ರನೆ hirranĕ. Elatedly, greatly, in ಹಿರ್ರನೆ ಹಿಗ್ಗು (B. 3, 43. 80).

ಹಿಲಮೊಳಕೆ hilamŏḷkĕ. *The pot-herb Hingtsha repens* Roxb. (see Sl. 162).

ಹಿಲ್ಲಿ hilli. = ಪೀಲಿ q. v., ಪೀಲಿ.

ಹಿವ hiva. Tbh. of ಹಿಮ (Śmd. 347; Śm. 16; ಕಪ್ಪರ ಲೆ. I, 49). — ಹಿವಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. Cool-rayed: the moon (Kk. 44).

ಹಿಷಾರೆ hishârĕ. = ಇಷಾರೆ. (My.).

ಹಿಸಕು hisaku. = ಇಸಕು, ಇಸುಕು, ಪಿಸುಕು, ಪಿಸುಂಕು, ಹಿಸಕು, ಹಿಚುಕು, ಹಿಮುಕು 1, ಹಿಸಿಕು, ಹಿಸುಕು. To squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My.).

ಹಿಸಾಬು hisâbu. Numbers, practical arithmetic; computation, calculation; an account; a register of debts, costs, etc. (My.; Mhr., H. ಹಿಸೇಬ, ಹಿಸೋಬ, ಹಿಸಾಬ).

ಹಿಸಿ hisi. (= ಹಿಳಿ). To burst (v. i., as a jack fruit, a very tight jacket, My.; as a female breast, J. 11, 17); to crack (as a wall, a cooking vessel, My.). 2, to squeeze (a ripe fruit) so as nearly to separate (it) into two pieces (My.).

ಹಿಸಿಕು hisiku. = ಹಿಸಕು, etc. (My.; Sl. 381).

ಹಿಸುಕು hisuku. = ಹಿಸಕು, etc. (My.).

ಹಿಸುಕುವಿಕೆ hisukuvikĕ. Squeezing, etc. (ಮರ್ದನ, ಸಂಮರ್ದನ Sk. 395).

ಹಿಸುಪ hisupa. = ಪಿಸುಪ. Tbh. of ಪಿಸುಪ (Śmd. 342. 364; Râm. 6, 44, 10).

ಹಿಸುಪಿಕೆ hisupikĕ. Slander, etc. (Bh. 6, 1, 19).

ಹಿಸ್ಸೆ hissĕ. A share, part (My.; Sk. 330; Mhr., H. ಹಿಸ್ಸಾ).

ಹಿಸ್ಸೆದಾರ hissĕ-dâra. A shareholder (My.; Mhr., H. ಹಿಸ್ಸೇದಾರ).

ಹಿಹಿಹಿ hihihi. Imitation of the sound of giggling (My.; Mhr.).

ಹಿಳ hiḷa. A crack (ಮುರಡಿಯಳು Mr. 385, o. r. ಮುಡಿಮುಳು Mr. 385; see ಬೆಳ್ಳು).

ಹಿಳಲು hiḷalu. = ಹೊರೆ, etc. A bull's or bullock's hump (My.; ಪಡ, ಪಡ್ಡಾಸ್ಥಳ್ಳಪ್ರದೇಶ Sk. 319).

ಹಿಳಿ hiḷi. (= ಹಿಸಿ). To crack, to burst, to split (v. i., ದಲಪಾರ್ಥ Śmd. Dh.; ಬಿರಿ Śmd. I; T. ಪಿಡ್, ಪಿಳ್, ಪಿಳಿ; see ಬೆಳ್ಳು). ಹಿಳ್ಳಿನ ಹಿಳಿದುದು (Śmd. Dh.). See Bh. 1, 20, 54. 57; 3, 2, 2.

ಹಿಳಿಗೆ hiḷigĕ. = ಬೆದಗೆ, etc., ಹಿಳ್ಗಿ, ಹಿಳ್ಗಿ. Tbh. of ಪಿಳಿಪ (or ಪೆಳಿಪ, ಪೆಳಿಪೆ). A basket (ಕಾರಾಗೃಹ, ಪಿಬ Nr., o. rr. ಪಿಳಿಪ, ಪೆಳಿಪೆ).

ಹಿಳಿಲ್ hiḷil. ಹಿಳಿಲು. = ಹೊಳಲು, etc. (ಕಳುಪ Nn. 143; My.).

ಹಿಳುಕು hiḷuku. = ಪಿಳುಕು, ಪಿಳ್ಳು q. v. (Bh. 6, 4, 141; 8, 23, 25. 44). ಅಪ್ಪಿನ ಹಿಳುಕು (ಪ್ರಮಾ Nr.). ಪೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಳುಕು (ಕರ್ಣಿ, ಪ್ರಮಾ Mr. 295).

ಹಿಳು hiḷgu. = ಪಿಳಗು. To break, to crack, to burst (v. i., ಬಿರಿ, ಹಿಳಿ Śmd. I Mdh.).

ಹಿಳ್ಗೆ hiḷgĕ. = ಹಿಳಿಗೆ, etc. See s. ಹಿಳ್ಗಿ.

ಹಿಳ್ಳನೆ hiḷḷanĕ. With a cracking noise; crack! ಹಿಳ್ಳನೆ ಹಿಳಿದುದು (Śmd. Dh.).

ಹಿಳ್ಳಿ hiḷḷi. = ಹಿಳ್ಳಿ 1. A branch, a shoot, a rootlet. — ಹಿಳ್ಳಿಯೊಡೆ. -ಪಡೆ. Shoots to break forth. ಹಿಳ್ಳಿಯೊಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಬ್ಬ Nr.).

ಹಿಳ್ಳಿ hiḷḷĕ. 1. = ಹಿಳ್ಳಿ. — ಹಿಳ್ಳಿವಡೆ. -ವಡೆ. Rootlets to spread. ಹಿಳ್ಳಿವಡೆದ ಗಡ್ಡೆ (ಅಡಯಾಪ Nr.).

ಹಿಳ್ಳಿ hiḷḷĕ. 2. = ಹೆರಳೆ, etc. (My.).

ಹಿಳ್ಳಿ hiḷḷĕ. 3. (= ಜೆರೆಗೆ 1, etc.; *cf.* ಬೆಳ್ಳು?). — ಹಿಳ್ಳಿಕೋಲು. = ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲು. A small piece of wood or a piece of a stick used in the game of tip-cat (My.).

ಹಿಂಡು hiṇḍu. = ಪಿಂಡು. To squeeze out, to deprive of juice or moisture or essence, etc. (ದಸಮಂ ಹಿಣ್ಡು Śmd. I; ನಿಷ್ಪೀಡನಪರ Śmd. Dh.; Grj. 6, 5; 9, 18; 10, 74; J. 31, 26).

ಹೀ hi. 1. = ಹೆಯ್. (M. ಹೀ, excrements; fie, for shame = ಛೀ; *cf.* ಪೀ; vedic Sk. ಹೀಯತೇ, to blame, abuse, treat disrespectfully or with contempt; *cf.* Sk. ಹೀ). — ಹೀಗಳೆ. -ಳ್ತೆ. To scoff, to revile. ಹೀಗಳೆದು ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಅಷ್ಟಂಗ ಪ್ರ, ಪಂಗಿನ ಪ್ರಗುಡಣ Sk. 78). — ಹೀಗಳೆ. -ಳ್ತೆ. = ಹೀಗಳೆ. — ಹೀಗಳೆದುವಿಕೆ. -ಳೆದುವಿಕೆ. Scoffing, etc. (ಅಪಭಾ, ಆಕ್ಷೇಪ, ನಿರಾಕಾರ, ಪರಿಹಾಸ, ಅಪಹಾಸ, ಉಪಹಾಸ್ಯಕ್ರಿಯೆ, ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಕುತ್ಸೆ, ನಿಂದೆ Sk. 57). — ಹೀಯಮಾಳಿಕೆ. -ಳಿಕೆ. = ಹೀಯಮ್ಯಾಳಿಕೆ. Scoffing, etc. (ನಿಂದೆ, ಜುಗುಪ್ಸೆಯೂ G.; not My.). — ಹೀಯಮಾಳಿಸು. -ಳಿಸು. To address with contumelious language, to treat with opprobrious and contemptuous language, to scoff, to revile (My.; B. 4, 34; ನಿಂದಿಸು G.). — ಹೀಯಾಳಿ. (ಹೀಯಮಾಳಿ). Scoffing: disrespectful, rough or cruel treatment (ಕಾಲ್ಬ ದ' Bhn. 20; text corrupt, one MS. ಹೀಯಮಾಳಿ). — ಹೀಯಾಳಿಗೆ ಮಸು. -ಕೆಮಸು. To let fall or drop scoffing words, to scoff, to revile (Bh. 7, 1, 26). — ಹೀಯಾಳಿಸು. = ಹೀಯಮಾಳಿಸು. (Bp. 21, 23; Bh. 8, 13, 1).

ಹೀ hi. 2. = ಈಗ 7, (ಹೀ). See ಇಷ್ಟೀ (*e. g.* B. 1, 7. 15; 2, 48).

ಹೀ hi. *An interjection expressing surprise: ah! ah!,* and fatigue, despondency or sorrow: ah! alas! (Sk., Mhr. ಹೀಹೀ = ಹಿಹಿಹಿ, q. v.).

ಹೀಗ hig. = ಪೀಗ. — ಹೀಗ್ಗಾಯಿ. = ಪೀಕ್ಷಾಯಿ. (Z.).

ಹೀಗೆ higĕ. = ಇಹಗೆ, etc. In this manner, thus (ಇನ್ತು Śmd. 385 Cm.; ಏವಂ Sk. 469; C.; B. 1, 24; 2, 53). ಹೀಗ್ಯಾಕೆ? (B. 5, 146). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಆಫಿಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕೆ ದ್ದು ಗೊತ್ತು (ಪಾಲು Sk. 64); ಹೀಗೆ ಸಜಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ನು, ಆಫೀಸರ ಬಿಸ್ಟ ವಿಧಿಸಿ ಬೇಡುವಿಕೆ (ಆಚ್ಚೆ, etc. 265); ಹೀಗಾವೀತೆಯನ್ನು ಕಾಯುಸ್ (ಶಿಲು, ಹೀಗಚ್ಚೆ, ಹೀಗಲ್ಲುವ 470). — ಹೀಗೆಯೆ. -ಏ 3. Even in this manner, in the very manner (ಏವಂ Sk. 103. 189); ಹೀಗೆಯೆ ಸರಿ ಎನ್ನುವಿಕೆ (ಏವಂ 475). — ಹೀಗೆಯೇ. -ಏ 2. In this very manner; without a particular or plausible cause (B. 3, 123). ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾತ ಬೇಕೆನ್ನು ಬೇಡೋಕ್ಕ ಬಾದ ವಿಧಾನ (ಕಳ್ಳ, etc. Sk. 248). — ಹೀಗೇ -ಏ 2. = ಹೀಗೆಯೇ. (B. 2, 28; 5, 104). ಇದು ಹೀಗೇ ಸರಿ ಎನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ (ಸೂಪಂ Sk. 469). ಹೀಗೇ ಬಾಯಾಡಿಸುವವಳು ಆದಷ್ಟೇ ಕಾದು ಕೊಡ್ಡಿಕೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೆ? (Prv.). — ಹೀಗೇಕ್ಷ. -ಏ 3. In this manner? thus? ಹಾಗೆ ಉಳ್ಳವಿದ್ದರೆ ಹಾಗೇಕ್ಷ? ಹೀಗೇಕ್ಷ? (ಅಹೇಕ್ಷ, etc. Sk. 472).

ಹೀಂಗೆ hiṅgĕ. = ಇಹಂಗೆ, etc., ಹೀಗೆ q. v. (ಇನ್ತು Śmd. 61. 65 Cm.; My.).

ಹೀಚು hīcu. = ಈಚು 2, ಪಿಂಚು 2 q. v. (ಎಳೆಗಾಯಿ, ಎಳಸಿ, ಪಚಿಂ Śm. 22; My.; B. 3, 90). — ಹೀಚುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಹೀಚು. (G. 142).

ಹೀಜು hīju. 1. = ಈಜು 1. To swim (My.).

ಹೀಜು hīju. 2. = ಈಜು 2. Swimming (My.).

ಹೀಜು hīju. 3. = ಪಿಂಜು 1, etc. To rend (v. t., as cloth); to be rent (as cloth, My.).

ಹೀಡೆ hīḍĕ. = ಈಡೆ, ಹಿಪ್ಪೆ, etc. The refuse or residue of what has been squeezed out (My.).

ಹೀನ hīna. *Left, forsaken, relinquished, abandoned,* deserted, neglected; excluded, shut out from; deprived of, free from, devoid of, destitute of, without, bereft of; feeble; *deficient, defective,* faulty, inferior, insufficient; deducted, subtracted, minus; *mean, base, vile, bad, low; avaricious.* 2, a forsaken man, etc., etc.; that is bad, etc. (see *e. g.* ಒಳಿಪು-). ಹೀನನ ಸಂಗ ಮಾಡಿದಿಗೆ ಆಗದು, ಮಾಡಿದು ಸಂಗ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದು. — ಹೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ. — ಹೀನವಾದವರ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prvs.). See ಗರ್ವ-, ನಿ-, ನಿಶ್ಚಯ-, ಪಿ-, ಪ್ರಜ್ಞಾ-. — ಹೀನಕೆಲಸ. A low occupation; a base act (My.).

ಹೀನಜಾತಿ hīna-jāti. Low-born, of low caste, outcast, degraded, vile (J. 10, 39). 2, a low caste (My.). 3, an inferior kind (My.).

ಹೀನತನ hīnatana. Meanness, baseness. ಅನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ?

ತ್ವನಿಗೆ ಸೋಲುವು ಯಾಕೆ? ಪಾಪಿಗೆ ಪೀನತನ ಯಾಕೆ? ಧರ್ಮಿಗೆ ಹೀನತನ ಯಾಕೆ? (Sp.).

ಹೀನತೆ hinatĕ. = ಹೀನತ್ವ. The state of being deprived of or devoid of, etc. (Bp. 44, 65; see ಧೈರ್ಯ-, ವಿ-).

ಹೀನತ್ವ hinatva. Defectiveness, deprivation, destitution, the state of being without, absence of. See ವಿ-.

ಹೀನದಶೆ hina-daśĕ. A hapless, miserable state (My.).

ಹೀನಯಿಸು hinayisu. To degrade by contumelious language (My.).

ಹೀನವಾದಿ hina-vâdi. *Overcome in argument, worsted, silenced; cast in law;* making a defective statement, insufficient or inadmissible (as a witness).

ಹೀನಸರ hina-sara. Tbh. of ಹೀನಸ್ವರ, q. v.

ಹೀನಸ್ವರ hina-svara. A defective or bad, disagreeable voice (My.; ಉಪ್ಪಸ, ಹೀನಸರ Nn. 164).

ಹೀನಾಂಗ hina-aṅga. Deficient in limb, crippled, maimed, mutilated, imperfect, defective. (R.).

ಹೀನಾಯ hina-âya. Defective gain: want (ಕೊರತೆ G.); dishonour (My.). ಅಪ್ಪ ಹೊಡದ್ದಕ್ಕಿನ್ನ ಅಳ್ಳ ಅನ್ನದ್ದು ಹೀನಾಯವಾಯಿತು (Prv.).

ಹೀನೋಪಮೆ hina-upamĕ. N. of a simile (Kâvy. III, 8, B, 75 seq.).

ಹೀರ್ hir. 1. = ಪೀರ್, ಹೀರು. To suck, etc. (ರಸಾಸ್ವಾದನ ಕೆಸೆದ. Dh.; ಹಿತರಸ್ಸೀಕಾರ ಕೆಸೆ. 104). P. p. ಹೀರ್ದ.

ಹೀರ್ hir. 2. (Tbh. of ಹೀರೆ?). An ornament (ಭೂಷಣ ಕೆಸೆದ. Dh.; ಕೆಸೆ. 104).

ಹೀರ hira. A thunderbolt. 2, a diamond (Cpr. 7, 129). 3, a snake. 4, a necklace. 5, a lion. 6, Śiva. 7, N.

ಹೀರಕ hiraka. *A diamond.*

ಹೀರಾವಳಿ hira-âvaḷi. A necklace of diamonds (Bp. 4, 37).

ಹೀರಿ hiri. 1. = ಈರಿ 1. See ಇಪ್ಪತ್ತೀರಿ.

ಹೀರಿ hiri. 2. = ಹೀರೆ. ಹೀರಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ (ಕೋಪಾತಿ G.).

ಹೀರು hiru. = ಹೀರ್ 1, etc. P. p. ಹೀರಿ (C.). ರಕ್ತವನ್ನು ನೋಯಿಸದೆ ಹೀರಿ ತೊಳ್ಳುಳ್ಳ ಜನ್ತು (ರಕ್ತಪೆ, ಜಗಣಿ Sl. 89); ಆನೆಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಲುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ (ಮಹಾಮಯ, etc. 90). ಹೀರಿ ತೊಳ್ಳುವಮ (G. 298). ಜೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿ ತೊಣ್ಣು (B. 3, 35). ಎಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮೆಲ್ಲ ಮೇಲಿರುವ ಹಲವು ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ನ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಗಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ತೊಣ್ಣು (3, 36).

ಹೀರುಳೆ hiruḷĕ. = ಹಿರಳೆ, etc. See s. ಜೇರುಳೆ.

ಹೀರೆ hirĕ. = ಈರೆ, ಹೀರಿ 2. The vegetable Luffa acutangula Roxb. or Cucumis acutangulus Lin. (C.; T. ಪೀರ, ಪೀರ್ಕು; Tu. ಪೀರೆ; Te. ಬೀರೆ; see Mr. s. ಜಾಲಿನಿ). ಕಾಡ ಹೀರೆ (ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಫೀಲ್ಡಿಕ Nr.; ಫೀಲ್ಡಿ, ಕೋಪಾತಿ Nr.). See ಕಯ್ಯಿರೆ, ತುಪ್ಪ ಹೀರೆ. — ಹೀರೇ ಕಾಯಿ. The fruit of the Luffa (ಫೀಲ್ಡಿಕ, ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಮಾಜಾಲಿ G.). — ಹೀರೇ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb whose half grown fruit is a very good vegetable, Luffa acutangula Roxb. (C.).

ಹೀಲ hila. N. of a plant (ಜಂಗಡಿ Mr. 119). 2, semen virile.

ಹೀಲಿ hili. A peacock's tail (ಪ್ರಮಲಾಪ, ತಿಪ್ಪಾ Hlā.; Mr. 109; ಮುಲ, ಪೀರಿ Kn. 22, o. r. ಹಿಲ್ಲಿ); a feather of a peacock's tail (Bp. 18, 2); an eye in a peacock's tail. ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು (ಪೀರಿ, ಪಕ್ಷ Kn. 69).

ಹೀಹಾಳಿ hihâḷi. See s. ಹೀ 1.

ಹು hu. 1. = ಪು 1. See *e. g.* ಕಡುಮು, ಕುಮುಮು, ತಗಮು, ತಿಮು ಮು 2, ಬಲುಮು.

ಹು hu. 2. = ಪು 2. See *e. g.* ಕೆಮಮು, ಕೊಮಮು, ತಮಮು 1, ತಿಮು ಮು 1, ಸಲುಮು.

ಹುಂ hum. ಹುಮ್ಮಿ. An imitative sound expressive of remembrance, *doubt, interrogation,* assent, anger, aversion, reproach, fear. *Cf.* ಹೂಂ.

ಹುಕುಂ hukum. A command, an order (My.; B. 5, 7; Mhr., II. ಹುಕೂಮು). — ಹುಕುಂ ಪ್ರಾಮು. A written order (My.); a written award upon a suit settled; a decree (Mhr., II.).

ಹುಕ್ಕಾ hukkâ. A smoking apparatus, a hooka (My.; Mhr., II.).

ಹುಕ್ಕುಂ hukkum. = ಹುಕುಂ. (My.; Sl. 399).

ಹುಕ್ಕುಮು hukkumu. = ಹುಕ್ಕುಂ. (My.; B. 5, 159. 269).

ಹುಗಳು hugaḷu. = ಹುಗುಳು, etc. (My.).

ಹುಗಿ hugi. = ಉಗಿ 7. To inter, to bury (C.; *cf.* ಪೂಡಿ 1, ಪೂಡ್). ಹುಗಿದಿಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯ (ಉದಪಧಿ G.). ನಿಳ್ಳ ಬಮುಳು ತಳ್ಕಿಣ್ಣು ಹೋಗಿ, ಒನ್ನು ಹೊಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿದಿಟ್ಟಿರು (B. 3, 41). ನರಿಗಳು ಹುಗಿದ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೆದಬಿ ತಿಗಮು ತಿನ್ನುವವು (3, 75). ಆತನ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಬಮುಸಮಾರಂಭದಿಂದ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹುಗಿದು (4, 215). ಆತರು ಅಂದು ಕೊಣ್ಣು, ಹಣವನ್ನು ನೆಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿದಿಮುವರು (5, 90).

ಹುಗಿತ hugita. = ಉಗಿತ. The act of burying or interring (My.).

ಹುಗಿಲು hugilu. To state of being rent or split (*cf.* ಉಗಿ 2). — ಹುಗಿಲುಗಳಿ. -ಳಿ. To split and remove (Bh. 1, 7, 3).

ಹುಗಿಸು hugisu. 1. = ಪುಗಿಸು, etc. To cause to enter (Bp. 43, 50; 45, 19).

ಹುಗಿಸು hugisu. 2. To cause to inter or bury (My.; B. 5, 55).

ಹುಗು hugu. = ಪುಸು 1, etc. To enter (Bp. 15, 10; 26, 53; 36, 52; 43, 40. 41. 44; 45, 27; 49, 8; 53, 48; 54, 8. 38; 57, 39; 58, 53; 60, 26; Bh. 3, 13, 26). P. p. ಹೊಕ್ಕು. ಉಮಿ ಕಳ್ಳನೊಳು ಹೊಕ್ಕು (Sp.). ಉರಿ ಬನ್ನು ಬೀಲಿಯನು ಪರಮ ಹೊಕ್ಕವ ಕಣ್ಣೆ (Sp.). ಹೊಕ್ಕನು ತಾನವರ್ ಆಸಿಲಯನು (Bh. 3, 13, 24). (ಮಬ್ಬಿನ) ಛಿದ್ರವನ ಛಿದ್ರಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕದು ಮಾಣಿಗಿನ ನಗಪ್ಪರವ (3, 13, 31). ವನವೀಧಿಗಳ ವಳಯವ ಹೊಕ್ಕು ಮರಳೆಮು ಬಿಲ್ಲ ವಿಪಹಿಂಗಳು (1, 5, 10). (ಛಿದ್ರವನ್) ಅಸುರನ ಹೊಕ್ಕು, ತಿವಸು (1, 10, 38). — ಹುಗು ಹುಗು. rep. (Bp. 53, 48).

ಹುಗುಳು huguḷu. = ಪುಸುಳ್, ಹುಗಳು. A blister, a vesicle, a boil, a sore (ಪಟಿಕ, ಸಕ್ಕೋಟಿಕ, ಗಜ್ಜ Hlā.; ಎಸಕ್ಕೋಟಿ, ಪಟಿಕ Nr.; ಹೊಕ್ಕೆಗೆ Kk. 46; Bh. 1, 6, 14; My.). ಕಾಲು ಹುಗುಳು (ಪಾದಸಕ್ಕೋಟಿ, ಎಪಾಡಿಕೆ Nr.). — ಹುಗುಳೇದು. -ಏಮು. Blisters or sores to arise (Bp. 19, 20. 21. 22. 24).

ಹುಗ್ಗಿ huggi. = ಪುಜ್ಜ q. v., etc. (Bp. 2, 53; 14, 18; 15, 23; 38, 17. 18; Bp. 38, 2; ಉಪ್ಪಿಳೆ, ಪಾಯಸ, ಯಮಾಗು, ಪ್ರಾಗ್ G.; C.). ಯವದಮು ಹುಗ್ಗಿ, a hedge-podge of barley (ಪಚ್ಚಕ Nr.). ಹುಗ್ಗಿ ತಿಪ್ಪಾಕ್ಷಿಗೆ ಹುಗ್ಗಿ ಬನ್ನ ಹಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.). — ಹುಗ್ಗಿಮ ಹುಗ್ಗಳವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6).

ಹುಗ್ಗಿಗ huggiga. A proud, arrogant man (Bh. 3, 9, 36; 4, 9, 59; see ಹುಗ್ಗು).

ಹುಗ್ಗೆ huggĕ. = ಹುಗ್ಗಿ. ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗೆ (ತಿಲೌದನ Nr.).

ಹುಂಕಾರ huṅ-kâra. Uttering a menacing sound; any roaring, bellowing. (J. 13, 36).

ಹುಚ್ಚಂಗಿ huccaṅgi. = ಉಚ್ಚಂಗಿ, q. v. (My.). — ಹುಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಹುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗ. (My.). — ಹುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗ. N. of a Durgi at Huccaṅgi (My.).

ಹುಚ್ಚತನ huccatana. = ಹುಚ್ಚುತನ. (ದುರುಳ್ತನ G.).

ಹುಚ್ಚಿ huccĕ. = ಹೆಚ್ಚಿ, etc. A stupid or mad female (My.); N. (My.). ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಆತ್ತೇ ಮನೆ ಏನು? ತವರ ಮನೆ ಏನು? (Prv.).

ಹುಚ್ಚು huccu. = ಹೆಚ್ಚು q. v., etc. Foolishness, folly, madness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಪ್ರಮ Sl. 70; B. 4, 133; C.); the state of growing wild, as plants; excess. ಹುಚ್ಚು ಹೋಯಿತು, ಒಸಕೆ ತಾ! ಆಸ್ಪ.—ಹುಚ್ಚಲ್ಲ, ವಿಚ್ಚಲ್ಲ, ತಿದಳೀತೆ.—ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದೆ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದೆ ಆಗದು, ಮನೆಗೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು.—ಹುಚ್ಚು ಇಟ್ಟುಕೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?—ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?—ಹೆಚ್ಚಿ ಹೇಟಾದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). —ಹುಚ್ಚ. -ಆ 3. A stupid or mad man (C.; ಉನ್ಮತ್ತ G.); N. (C.). ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚನನ್ನ ತಿರುಗಾಡುವದು ತರವಲ್ಲ (B. 3, 125). ಇವನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಚ್ಚ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ (4, 53). ಮುಟುಕಿದ್ದ ಆವನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿ (5, 73). ಹುಚ್ಚ ಹೋದವನ್ಹೇ ಜಾರಿ.—ಹುಚ್ಚಗೆ ನಕ್ಕ ಜಾರಮ, ಪಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕೊಚಿತ ಜಾರದು.—ಎಲ್ಲರೂ ಸಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ಸಕ್ಕ.—ಸುಟ್ಟಾವರೂ ಹುಚ್ಚಗೆ ಬೀಳು (Prvs.). — ಹುಚ್ಚರಾಯ. Hanumat (My.); N. ಕೆಟ್ಟ ಮುಖ'ವವರೆಲ್ಲಾ ಹುಚ್ಚರಾಯನ ಗುಡಿ ನೆರಿ! (Prv.). — ಹುಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Foolish behaviour, silly conduct (C.; B. 3, 72). — ಹುಚ್ಚುಳಗ್ಗಲಿ. (ಆರುಮೇದ, ವಿಚ್ಚಿದಿರ Sl. 134). — ಹುಚ್ಚುಳುಬ್ಬು. = ಕಾಳುಬ್ಬು. (My.). — ಹುಚ್ಚುಕುರಿಮರಿ. A foolish lamb (B. 2, 45). — ಹುಚ್ಚುಕೆಲಸ. A foolish business or work (My.). — ಹುಚ್ಚುಕೋಪ. Excessive anger (My.). — ಹುಚ್ಚುಗಾಳಿ. A violent wind (My.). — ಹುಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become mad or bewildered (Abhâ. 2, 89). — ಹುಚ್ಚತ ಳೆನ ಳನ. The herb Heliotropum supinum Lin. var. malabarica (K.). See ಬಿಳೆ-. — ಹುಚ್ಚು ತಿಳಿ. Madness to cease (My.). — ಹುಚ್ಚುತಿಳುವಿಕೆ. Foolish notions (My.; B. 5, 190). — ಹುಚ್ಚುತೊಣ್ಣೆ. (ಕಾಕಾಂಗಿ, ಕಾಳಕಾಸಿಕೆ G.). — ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ. A mad dog (C.; B. 2, 53). — ಹುಚ್ಚುಪಡದಲು. (ಕಾಬಳ, ಪಚ್ಚೋಲು, ತಿಳ್ಳಕ, ಪಚು Sl. 161). — ಹುಚ್ಚು ಪುಚ್ಚು. relt. (My.). — ಹುಚ್ಚುಪ್ರೀತಿ. Excessive love, silly affection (My.). — ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸು. To remove folly, etc. (B. 4, 57). — ಹುಚ್ಚುಬುದ್ಧಿ. A foolish mind; unreasonableness (My.). — ಹುಚ್ಚುಬೇವುಮರ. = ತುರಳಬೇವುಮರ. (St. & Pl.). — ಹುಚ್ಚು ಮುಂ'. A foolish young (B. 2, 45). — ಹುಚ್ಚುಮಳೆ'. Excessive, heavy rain (My.). — ಹುಚ್ಚು ಮಾಡು. To make a fool of (another, My.). — ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೆ. A foolish widow. ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೇ ಪ್ರಯಾಣ ಆವಲಚ್ಚೇ ಕೇಡು (Prv.). — ಹುಚ್ಚು ಸವ್ವೆ. The wild kind of the sword-bean, Canavalia ensiformis var. virosa W. & A. (K.). — ಹುಚ್ಚು ಸಾಸುವೆ. (ಕ್ಷಿಪ, ಕ್ಷುದ್ರಧಾಪಿ ಜಪಸ, ರಾಜಿಕೆ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕೆ, ಅಸುರಿ Sl. 305). — ಹುಚ್ಚು ಹಚ್ಚು. Foolishness or madness to join (v. l.) or to seize (My. with dative; B. 2, 53). ಆವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿತು (B. 5, 209). — ಹುಚ್ಚು ಹಠಳು. (ವಿಚಳೆ Sl. 446). — ಹುಚ್ಚು ಹಾರುಡ. A foolish Brâhmaṇa (B. 4, 180). — ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿ. Foolishness or madness to seize (My. with dative; Dp. 20 palla). ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನು? (B. 5, 94). ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು (ಉಚ್ಚತ್ತ, ಉನ್ಮಾದವನ್ Sl. 203); ಔಷಧಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಂಡಿದ ಪ್ರಾಯ (ಆಲಳ್ F 342). — ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚು. rep. Great excess (My.). — ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ಕಾಡೆಳ್ಳು. (St. & Pl.; ತಿಲಪಿಜ, ತಿಲಪೋಜ, ನಿಷ್ಪಲತಿಲ Sl. 305). — ಹುಚ್ಚೇಟು. -ಏಟು. Madness to increase (My.). — ಹುಚ್ಚೋಟ. -ಓಟ. A very fast run (My.).

ಹುಚ್ಚುತನ huccutana. = ಪೆಚ್ಚುತನ, ಹುಚ್ಚತನ. Madness; foolishness (My.; B. 5, 209).

ಹುಜತ್ತು hujattu. Perverse wrangling, objecting; any such objection or difficulty made; any mean, unfounded, unreasonable pretence in endeavouring to shuffle off or decline (My.; Mhr., H. ಹುಜತ). 2, a government receipt (Mhr., H.).

ಹುಜೂರ್ hujûr. ಹುಜೂರು. = ಹಜೂರು, q. v. (B. 4, 20; My.).

ಹುಂಜ huñja. = ಉಂಜ, ಪುಂಜ, etc. A cock (My.; ಪರ ಣಾಯುಧ G.).

ಹುಂಜ huñja. = ಉಂಜ, ಪಿಂಜ. A quantity or skein of cotton yarn (My.; Te., T. ಪುಂಜ).

ಹುಂಜು huñju. = ಹುಂಜ, etc. (My.). ಕೋಳಿ ಹುಂಜು (ಪ ಣಾಯುಧ G.). — ಹುಂಜುಪದಿ. A kind of border of a cloth (B. 3, 103). — ಹುಂಜು ಹಪ್ಪು. = ಹುಂಜು ಹಾಯಿ. (My.). — ಹುಂಜು ಹಾಯಿ. A cock to tread (a hen, My.).

ಹುಟ್ಟ huṭṭa. 1. = ಹುಟ್ಟಿ, etc. See ಬೀಳ-.

ಹುಟ್ಟ huṭṭa. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. — ಹುಟ್ಟುಗಡಿದ. -ಕಡಿದ. = ಹುಟ್ಟುಕಡಿದ. (B. 3, 50). — ಹುಟ್ಟುಗುರುತ. -ಕುರುತ. = ಹುಟ್ಟುಕುರುತ. (ಜಾತ್ಯಕ್ಷ G.). — ಹುಟ್ಟುನಡಿಗೆ. The natural paces of a horse (B. 3, 55). — ಹುಟ್ಟಾ. From one's very birth (B. 4, 153).

ಹುಟ್ಟಾವಳಿ huṭṭâvaḷi. = ಹುಟ್ಟುವಳಿ. (B. 5, 116. 127).

ಹುಟ್ಟಿ huṭṭi. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಪುಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟಿ 1, ಹುಟ್ಟು 4. A comb (of wax in which bees store their honey, Bh. 7, 7, 41; My.; see ಬೀಳ-). (ಜೇನರು) ಕೊಟ್ಟು ಬಹ ಕಾಲದಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಪೂರ್ಣಲಿಂಯವೆ (ಕೊರ) ಹುಟ್ಟಿಯು ಒಳಗೆ ಜೇನಿಟ್ಟು ವರಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದವನ್ನ (Sp.).

ಹುಟ್ಟಿಗೆ huṭṭigĕ. (ಸಂ. ಉಡು 1). = ಹುಟ್ಟುಗೆ. A man's raiment (Bp. 11, 33), a woman's cloth (ಸೀರೆ ಕೆಂ. 72; Bp. 11, 33; ಮುಗುಲು, ಪುಟ್ಟಗೆಗೆ, ಉಳ್ಳುಡಿಗೆ, ದಸನ ಕೆಂ.). ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ (ಸ್ಥಳಪಾಲಿಕ Nr.). ಹುಟ್ಟಿಂ (s. r. ಹುಟ್ಟಿಂ) ಹುಟ್ಟಿಗೆಯುಂ (ಕೆಮd. 84).

ಹುಟ್ಟಿಸು huṭṭisu. = ಪುಟ್ಟಿಸು. To cause to be born, to create, to produce, to originate (Bp. 40, 51; 50, 64; 54, 6; C.; B. 3, 54; 4, 35; 5, 80). ಗಣ್ಣನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಹಾವರದ ಮಗನು (ಗೋ ಬಳ Sl. 193); ಕವಿಯು ಒರೆಗೊಣ್ಣ ಅನ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮುಖ (ಆರಮೆ 239); ಯಾವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನೋ, ಆವನು (ಪಣ್ಣಾಲ 337); ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಆಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವವಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಯುವಳೆ (ವಿಚಿತ್ರ, etc. 397).

ಹುಟ್ಟಿಸುಹ huṭṭisuha. Creating, etc. ಜಗದುದ್ಭವ ಕೊಳಗೆ ವಿರೋಧದ ಹುಟ್ಟಿಸುವ (ಧೇವ Nr.).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಪುಟ್ಟು 1 q. v. To arise, to come into existence, to be born, etc. (ಆವ ತಾನು ಕೆmd. 66 Cm.; ಉಪದಿಸುಗು 84 Cm.; Bp. 27, 16; 30, 28; 42, 5; 61, 37; Bh. 3, 8, 3; J. 10, 20; Dp. 4; C.; B. 2, 7; 4, 28). ಒಂದ ಹುಟ್ಟುವನು (ಸೋವಮರ್, ಸಮಾ, etc.); ಆಗಳ ನ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಲು (ಪರ್ಣಾ); ಬಿಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಲ್ಲಾ ಆ ಒಗನ (ಆ ಕೆಟ್ಟಿಟು, etc.); ಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮೋಸಾದಿರೂಪವಾಗಿ ಇಹುದು

(ಆಕೃತ); ಬಿತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಯಿ (ವೀಡಾಕೃತ, etc.); ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಣು ಮಿ' (ಡಾವಿಕೈರ); ಕೆಚ್ಚಲಿ ಆಪ್ಪ ಬಿಸ್ಸುಗೆ (ಹಲ್ಲುಳ, etc.), ಆದು ಜಲದೊಳಾದಮೂ ಸ್ಥಲದೊಳಾದಮೂ ಹುಟ್ಟುವುದು (Nr.). ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಬತ್ತಲೆ, ಸಾಯುವಾಗ ಕತ್ತಲೆ.—ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಸನ್ನ ಮಗ, ಉಣಿಗೆಟ್ಟೆ ಕಪ್ಪ.—ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಸುಮಗಾದು ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ; ದುಕ್ಕ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿದೀತು?—ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೊಲೆಯೂರು, ಬೆಳೆದದ್ದು ಮೊಲೆಯೂರು, ಇದ್ದದ್ದು ಈ ಊರು, ಎದ್ದದ್ದು ಕಾಷ್ಠೂರು.—ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ, ಬೆಳದಾಗ ಪಾಯಾದಿ.—ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ, ಪೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟ (Prvs.). ಹುಟ್ಟುವದು (ಪ್ರಸೂನ, ಉತ್ಪತ್ತಿ Nn. 25; ಸೂತ, ಸಮ್ಭವ 32; ಉದ್ಭವ 82; ಧನ Bhn. 17). ಹುಟ್ಟುವಣ್ಣಾದು (ಭೂತ, ಜನಿತ Nn. 78; ಧಾದ, ಸಮುದ್ಭವ 100).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 2. = ಪುಟ್ಟು 2 q. v., ಹುಟ್ಟ 2. Birth, etc. (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಜನ್ಮ G.; My.). ಸಾವು ಹುಟ್ಟುಗಳು (Bp. 54, 21). ಹುಟ್ಟುಗಳು (54, 34). See ಕಡೆ-. — ಹುಟ್ಟಿದ'. -ಆದ'. = ಹುಟ್ಟುಗೆದು. (My.). — ಹುಟ್ಟುಕಪ್ಪದ. A male born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಕಪ್ಪದಿ. A female born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. A male born blind (My.). ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಿಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟು ತಿಳಿದವಗೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.—ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾಲು ತಿಳು ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ.—ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾದುಹಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಿ. A female born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಗುಣ. A natural or innate disposition. ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಬೆಟ್ಟು, ಕೊಟ್ಟು ಗುಣ ಬನ್ನೀತೆಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ. -ಕುರುಡ. = ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. (Bp. 47, 65). — ಹುಟ್ಟುಗೆದು. -ಕೆದು. Birth, i. e. race or family, to be destroyed (Bp. 31, 22). — ಹುಟ್ಟುಚಾಳಿ. A natural habit. ಹುಟ್ಟುಚಾಳಿ ಗಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿದರೂ ಬಿಡದು (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಬಂಜೆ. A woman born barren (Dp. 84; My.). — ಹುಟ್ಟುಬುದ್ಧಿ. Natural perception or ideas, natural propensity, instinct (My.; B. 4, 110). ಹುಟ್ಟುಬುದ್ಧಿ ಸುಟ್ಟಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ. A natural mole or freckle (ಜುಮುಲ, ಕಾಲಳ, ಪಿಪ್ಪ, ತಿಲಳ, ತಿಲಕಾಳಳ Sl. 199). — ಹುಟ್ಟುಮನೆ. The house in which one has been born. ಹುಟ್ಟುಮನೆ ಏಕಾದಶಿ (on which strict fasting is observed), ಕೊಟ್ಟ ಮನೆ ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ (on which during the night only a slight repast is taken, Prv.). — ಹುಟ್ಟೂರು. -ಊರು. A native place, birth-place (My.).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 3. = ಉಟ್ಟು 2, ಪುಟ್ಟು 3. A wooden ladle or spoon; a paddle (ಪಜಳೆ, ದರ್ವಿ, etc. Mr. 205; ಪಾಲೆದಣ್ಣ, ಗದ್ದೆ 416; My.; B. 5, 149. 156). ಪಾಲೆಯ ಪಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅರಿತ್ರ, ಕೇನಿಪಾತಕ Nr.). ಪತಗದನ್ನು ಪಡೆಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಪೌಡಾದಣ್ಣ); ಪಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಕ್ಷೇಪಣಿ G.). ಹುಟ್ಟು ತಿರುವಾಗ ಕೆಯ್ ಸುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೇ?—ಹುಟ್ಟು ಕೋಲುಕಾಲಿನದು, ಕಟ್ಟು ಸಾವರಾಜಿನದು (Prvs.). ಉಟ್ಟುಗೆಯ ದುಡಿಮನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Sp.). — ಹುಟ್ಟು ಹಾಕು. To use a paddle (with a boat, My.).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 4. = ಹುಟ್ಟ, etc. See ಜೇನ-.

ಹುಟ್ಟುಗೆ huṭṭugĕ. = ಹುಟ್ಟಿಗೆ. (Ain Ct. II, 78).

ಹುಟ್ಟುವಳಿ huṭṭu-vaḷi. = ಹುಟ್ಟುವಳಿ. Produce, the produce of a garden or field, that of any trade; the amount of an assessment (My.; B. 5, 85. 91. 304). ಬಾಧದ ಹುಟ್ಟುವಳಿ (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Sl. 424).

ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ huṭṭuvikĕ. = ಹುಟ್ಟುಹ. (ಜನುಸ್, ಜನನ, ಜನ್ಮ, ಜನಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಉದ್ಭವ Sl. 47; ಅಧ್ಯುದಯ Ch.; B. 2, 22). ಮುಳ್ಳು ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ (ಪ್ರಜೆ Sl. 413).

ಹುಟ್ಟುಹ huṭṭuha. = ಪುಟ್ಟುಹ. Coming into existence, springing up, being born, etc. ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ (ಪುನರ್ಭವ Nn. 114).

ಹುಡಕು huḍaku. = ಹುಡುಕು, etc. (My.; B. 5, 105; Mhr. ಹುಡಕಣೀಲ, to search). ಹುಡಕೋಣ (ಮೃಗ, ಮೃಗಯಣ Ch.).

ಹುಡಗ huḍaga. = ಹುಡುಗ, etc. (My.; Sl. 196; ತದುಗ Ch.).

ಹುಡಗತನ huḍagatana. = ಹುಡುಗತನ. (My.; Sl. 195).

ಹುಡಗಿ huḍagi. = ಹುಡುಗಿ, etc. (My.). ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ (ಬಾಲೆ, etc. Dhw.).

ಹುಡದಿ huḍadi. A game at which boys push, shove and beat one another (often played in moonshine, S. Mhr.; Mhr. ಹುಡ್ದಾ, ಹುಡ್ಡಣೀ, ಹುಡುತು).

ಹುಡಿ huḍi. = ಪುಡಿ. Powder; dust; etc. (C.; B. 1, 18). ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹಳದೀ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿ (ಖಣ್ಣ); ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹುಡಿ (ಸುಮಸೋದಜ G.). ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ (ಧೂಲಿ, etc. Mr. 254). ಆಚವಿಯೊಳು ಮುಖ' ಹೊಡದು ಗಿಡ ಸೇದುಗೊಂಡ್ಡು, ಮುಡಿಯೊಳಗೆ ತಮುಲ ಬೆಳದದ್ದು ಪೆಣ್ಣಿನ ಸುಡಿಯ ನೆಪ್ಪು! (Sp.). — ಮುಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. To reduce to powder or dust by beating, etc. (Grj. 2, after 106; Bp. 51, 72; Bh. 8, 24, 45). ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿದ ದೂಳಿ (ಧೂಳಾ, ಕೆಸ್ಸಿದ Nr.). — ಹುಡಿಮಣ್ಣು. Earth in a dry and fine state, dust (My.). — ಹುಡಿ ಮಾಡು. To have reduced to dust (Bp. 49, 42). — ಹುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to powder or dust (Bh. 7, 7, 46; My.). — ಹುಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to powder or dust (Bp. 23, 25). — ಹುಡಿ ಹುಡಿಗೆಯ'. = ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡು. (J. 25, 47). — ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to very fine powder or dust (Bp. 45, 31; 52, 48; Bh. 2, 4, 6). — ಹುಡಿ ಹುಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to very fine powder or dust (Bh. 3, 18, 38).

ಹುಡಿಕು huḍiku. = ಹುಡುಕು, etc. (Bp. 23, 9; B. 5, 140). ಹುಡಿಕೆ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ವಿಚಯನ, ಮಾರ್ಗಣ, ಮೃಗಣೆ, ಮೃಗ Sl. 398). ಹಿಡಿಯುವದು ದೆಬ್ಬಾಳು, ಪಡೆಯುವದು ಪಡಿಚತ್ತ; ಹುಡುಕಿ ನೋಡುವದು ದರಮೆಯ್ಯ, ಬೋಯಿಸಗೆ ಕೊಡುವದೆನ್ನ ತಿಳಿ (Sp.). — ಹುಡಿಕಿ ತೆಗೆ. = ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. (B. 5, 173. 174. 227).

ಹುಡಿಗಿ huḍigi. = ಹುಡುಗಿ, etc. (C.; B. 1, 6). ಚಿಕ್ಕ ಹುಡಿಗಿ (ಬಾಸು, ಬಾಲೆ Sl. 65); ಮುಡುವೆಯಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಣು ದರುವಗಳ ಹುಡಿಗಿ (ಕನ್ಯೆ, ಕುಮಾರಿ); ಮೆಯ್ ನೆರೆಯದೇ ಇರುವ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ (ಗೌರಿ); ಹೊಸದಾಗಿ ಮೆಯ್ ನೆರೆದ ಹುಡಿಗಿ (ಮುಗ್ಧೆಮ, etc. 184); ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿಯರ ಗುಮ್ಮು (ಯೌವತ); ಮುಡುವೆಯಾಗದೆ ಹುಡಿಗಿಯಾಗಿರುವವಳು ಹೆತ್ತ ಮಗನು (ಅಪಾಢ 189); ಪೆಣ್ಣುಹುಡಿಗಿ (ಬಾಲೆ); ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ (ತರುಣಿ 196).

ಹುಡಿಗೆ huḍigĕ. = ಹುಡುಗಿ, etc. (B. 2, 14).

ಹುಡು huḍu. Seeking (? see ಹುಡುಕಳಿ).

ಹುಡು huḍu. *A ram.*

ಹುಡುಕಿಸು huḍukisu. To cause to seek (as a lost book, etc., My.). 2, to cause to search or examine (B. 4, 169).

ಹುಡುಕು huḍuku. = ಪುಡುಕು, ಹುಗಕು, ಮುಡಿಕು. To search or feel for with the hands (Bp. 50, 3; 51, 78); to go in search of, to seek, to seek for, to search for, to try to find (My.). 2, to search, to examine (see ಹುಡುಕಿಸು No. 2). ಇದೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (B. 2, 6). ದೋಷವನ್ನೇ ಹುಡುಕುವವನು (ದೋಷೈಕದೃಕ್, ಪರದೋಷಜ್ಞ Sl. 366); ಹುಡುಕಲ್ ಪಟ್ಟರುವದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, ಅನ್ವಿಷ್ಟ, ಮಾರ್ಗಿತ, ಮೃಗಿತ 383). — ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. = ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. To seek and

(after finding) to take (My.); to find (in arithmetic, My.); to discover (B. 4, 220. 222; 5, 177. 179. 181. 184. 189. 220. 224). ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯೋಣ (ಸಾಧನ G.).

ಹುಡುಕುವಿಕೆ huḍukuvikĕ. Seeking (ದ್ಯುಗ Sl. 409). ವಿಷಯವ್ಯಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಜೀವಾಪ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಿಕೆ (ಉಪಾಶಾ 70); ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನನ್ನು ಪ್ರಧ್ಯೆಯಿಸ್ದ ಹುಡುಕುವಿಕೆ (ಪರಿಭಾಷೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಗವೇಷಣೆ 245).

ಹುಡುಕುಳಿ huḍu-kuḷi. (ಕೆmd. 239; o. r. in Mḷb. ಬಾಡು ಕುಳಿ). A man who seeks (?).

ಹುಡುಕ್ಕ huḍukka. A small hourglass-shaped drum (see ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯ; Čpr. 3, after 94).

ಹುಡುಗ huḍuga. = ಉಡುಗ, ಹುಡಗ. A boy (to the age of about sixteen years, C.; B. 1, 18; Tē. ಬುಡತ, ಬುಡುತ, a little one or child; ಬುಡತಡು, ಬುಡುತಡು, a male child; see ಪುಟ್ಟ). ಬ್ರಾಯದ ಹುಡುಗರು (ಪಂಪಭಾ, ತರುಣ, ಯುವ Sl. 196); ಹುಡುಗರ ಗುಮ್ಮು (ಮೂಡಾದ್ಯ 401); ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಬ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ ತನಿಪ (416). ಹುಡುಗ ನೆನ್ನಿನಲ್ಲು, ಹುಲ್ಲು ಜೆಂಕಿಯಲ್ಲ.— ಹುಡುಗ ವಿನ್ನಿನಲ್ಲು, ಗಿಡಗ ವಕ್ಷಿಯಲ್ಲ (it being a ಹಡ್ಡು, Prvs.). 2, a child, whether male or female (S. Mhr.; B. 5, 276; see ಗಂಡು-, ಹೆಣ್ಣು-). — ಹುಡುಗಾಟ. -ಆಟ. Boyish, futile play or behaviour (C.; B. 4, 111). — ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಹುಡುಗಾಟ. (C.; B. 2, 34).

ಹುಡುಗತನ huḍugatana. = ಹುಡಗತನ. Childhood (of males to the age of about sixteen years, My.). 2, boyish behaviour, boyishness, childishness (My.).

ಹುಡುಗಿ huḍugi. = ಉಡುಗಿ, ಹುಡಗಿ, ಹುಡಿಗಿ, ಹುಡಿಸಿ. A girl (to the age of about sixteen years, C.; B. 5, 127. 276).

ಹುಡುಗು huḍugu. 1. Boyishness. ಹುಡುಗು ಗಣ್ಣಿನಲ್ಲು, ಗುಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲು (Prv.). — ಹುಡುಗುದರಾರು. A boyish, unjust rule or government (My.).

ಹುಡುಗು huḍugu. 2. = ಉಡಿಸು 1, etc. To sweep (B. 5, 283. 285).

ಹುಡುಗು huḍugu. 3. Sweeping. — ಹುಡುಗು ಮಾಡು. To sweep (B. 5, 286).

ಹುಡ್ huḍ. = ಹುಣ್ಣು, etc.

ಹುಣಸೆ huṇasĕ. = ಹುಣಿಸಿ, etc. (C.). ಹುಣಸೆ ಮುಚ್ಚಾದರೆ ಹುಳಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಲ?—ಗಣಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಬೀಜ, ಹುಣಸೆಗೆ ಹುಳಿ ಬೀಜ (Prvs.). — ಹುಣಸೆಕಾಯಿ. An unripe tamarind fruit (My.). — ಹುಣಸೆಕಾಯಿತೊಕ್ಕು. A kind of tamarind chutney (My.). — ಹುಣಸೆಗಿಡ. The tamarind tree (ಅಮ್ಮಿಕೆ G.). — ಹುಣಸೆ ಗೊಜ್ಜು. A thick mess of boiled or raw tamarind used as a condiment (My.). — ಹುಣಸೆಬೀಜ. A tamarind stone (My.). — ಹುಣಸೆಬೀಜದ ಸಜ್ಜ. A kind of paste made of tamarind stones and used by blanket-weavers (My.). — ಹುಣಸೆಮರ. = ಹುಣಸೆಗಿಡ. (My.). — ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್ಣು. A ripe tamarind fruit (Bp. 18, 16). — ಹುಣಸೆಸಜ್ಜ. = ಹುಣಸೆಬೀಜದ ಸಜ್ಜ. (My.). — ಹುಣಸೆಸಾರು. A sauce made of tamarind (My.). — ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು. = ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್ಣು. (My.). — ಹುಣಸೆ ಹುಳಿ. Tamarind (My.). 2, tamarind dissolved in water (My.).

ಹುಣಿಚಿ huṇiči. = ಹುಣಸೆ, etc. See ಹುಳಿ-.

ಹುಣಿಮೆ huṇimĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (My.; ಹುಣ್ಣಿಮೆ G.).

ಹುಣಿಸಿ huṇisi. = ಪುಣಿಸೆ, ಹುಣಸೆ, ಹುಣಿಚಿ, ಹುಣಿಸೆ. The tamarind, Tamarindus indica Lin. (ತಿನ್ನಿಡಿ, ಚಿಂಚ, ಅಮ್ಮಿಕೆ Nr.).

ಹುಣಿಸೆ huṇisĕ. = ಹುಣಿಸಿ, etc. (C.). ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಮ್ಮಾನೇ? (Prv.). — ಹುಣಿಸೆಮರ. = ಹುಣಸೆಮರ. (C.; ತಿನ್ನಿಡಿ, etc. Sl. 132; G.).

ಹುಣುಮೆ huṇumĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಡಿ huṇḍi. (fr. ಉಡು, ಉಳ್ 1). A hamlet (My.).

ಹುಣ್ಡಿ huṇḍi. = ಉಣ್ಡಿ. A bill of exchange (C.; B. 5, 221; Mhr. ಹುಣ್ಡೀ). — ಹುಣ್ಣಾಳತ. -ಆಳತ. (*i. e.* ಆತಳತ). Trade in bills of exchange (My.). — ಹುಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. A box for money received (in a temple or at a custom-house, My.). — ಹುಣ್ಡೀ ಕಾಗದ. = ಹುಣ್ಡಿ. (My.). — ಹುಣ್ಡೀ ಚೀಟು. = ಹುಣ್ಡಿ. (My.).

ಹುಣ್ಣ huṇṇa. = ಹೂಣ್ಣು. ಕಾಲಿಗೆ ಆದ ಮತ್ತದ ಹುಣ್ಣ (ಪ್ಲೀವದ G.).

ಹುಣ್ಣಮೆ huṇṇamĕ. = ಪುಣ್ಣಮೆ, etc., ಹುಣಿಮೆ, ಹುಣುಮೆ. Full moon (ಪುಣರ್ಮೆ Nr.; Sl. 39; J. 13, 57; 16, 3; My.).

ಹುಣ್ಣವೆ huṇṇavĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (ಪುರ್ಣಮೆ ಕೆm. 19). ಚಪ್ಪ ಅಕ್ಕಿದ ಹುಣ್ಣವೆ (ಅನುಮತಿ); ತುಬ್ಬಿದ ಹುಣ್ಣವೆ (ರಾಳೆ Hlā.).

ಹುಣ್ಣಿಮೆ huṇṇimĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.; Čb. 114).

ಹುಣ್ಣಿವೆ huṇṇivĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (C.; B. 2, 17; ರಾಳೆ G.). ಕಳೆಯಿಲ್ಲದ ಪಚ್ಚನಿನ್ನ ಕೂಡಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ಅನುಮತಿ G.).

ಹುಣ್ಣು huṇṇu. = ಉಣ್ಣು 2, ಪುಣ್, etc. A sore, an ulcer, an abscess; etc. (ಆರುಸ, ಪ್ರಣ Hlā.; ಪ್ರಣ, ಕೆಮರ್, ಆರುಸ್ Nr.; Sl. 200; C.; Tu. ಪುಂಡಿ). ಹುಣ್ಣಿನ ಹೊಳ್ಳು (ಏಸ್ಕೋಟ್ಟು, ಏಟಿಕ Sl. 200); ವಿಷ್ಣೋದಸ್ಥದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹುಣ್ಣು (ಧರಸ್ಥರ 200); ಹುಣ್ಣು ಮಾಯುವದು (ಅಮರ್ಥರ 458). ಅನಸದ ಹುಣ್ಣು (ಉಪಾ Mr. 386). ಹುಣ್ಣು ಮಾಯದೂ ಹುಣ್ಣಿನ ಳಲೆ ಮಾಯದೇನೆ?—ಹುಣ್ಣು ಮಾಯು ಜೀಳು, ಕಣ್ಣು ಜೆಳಗ ಜೀಳು.—ಅಂಗಯ್ದುಣ್ಣಿಗೆ ಕಸ್ತಿ ಯಾಕೆ?—ಪಾರ್ಥರ ಹುಣ್ಣಾಗುವಾಗ್ಗೆ ಕಾಗೇ ಪಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣು.—ಪಾಯಿಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು (Prvs.). See ಪ್ರಣ-; Prv. s. ಜೆಂಕ. — ಹುಣ್ಣೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A female buffalo that has a sore or wound. ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಹುಣ್ಣೆಮ್ಮೆ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಹುಣ್ಣುಮೆ huṇṇumĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.). ಕಾಮುಕ ಹುಣ್ಣು ಮೆಗೆ ಕಳಕ ನೀರು (Prv.).

ಹುಣ್ಣುವೆ huṇṇuvĕ. = ಹುಣ್ಣವೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಮೆ huṇmĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಯಾ huṇyā. = ಪುಣ್ಯ. (ಪುಣ್ಯ Čt. II, 58; *cf.* ಹೂಸ್ಯ).

ಹುತ huta. 1. *Offered with fire, poured forth in the fire, burnt as an oblation, sacrificed.* 2, an oblation, a sacrifice.

ಹುತ huta. 2. Called, summoned, invited.

ಹುತಭುಜ್ಪ್ರಿಯೆ hutabhuj-priyĕ. *The wife of Agni.*

ಹುತಭುಜ್ huta-bhuj. ಹುತಭುಕ್. Oblation-eater: *Agni;* fire.

ಹುತವಹ huta-vaha. Oblation-bearer: *Agni;* fire (ಇಷ್ಟಸಿ, etc., ಅನುಗಾಬ್ದ Mr. 48). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಹುತವಹಾಂಬಕ hutavaha-ambaka. Śiva (Bp. 35, 44).

ಹುತವಹಾಹಾರ hutavaha-āhāra. Fire. (ಇಷ್ಟಸಿ, etc., ಅನುಗಾಬ್ದ Mr. 48).

ಹುತಾಶನ huta-aśana. Oblation-eater: *Agni*; fire. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಹುತ್ತ hutta. = ಉತ್ತ 3, ಪುತ್ತ, etc. A white ant hill (ವಾಮುಂಜೂರ, ಪಾಕು, ವಲ್ಮೀಕ Nr.; ವಲ್ಮೀಕ Kn. 128; Sl. 104; Bp. 18, 91; 44, 48; C.; B. 2, 9). ಹುತ್ತ ಬಡಿದರೆ ಪಾಪ ಸಾಯುವನೇ?—ಗದ್ದಲು ಹುತ್ತವಿಕ್ಕಿ, ಪಾವಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿತು.—ಚೀಬಿನ ಹುಸ್ರವನ್ನಲಿ'ಯುದರ ಪಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಪಾಕದ ಪಾಗೆ (Prvs.). See Dp. s. ಕಲಕು 1. — ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣು. Elephantiasis. ಕಾಲಿಗೆ ಆದ ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣು (ಶ್ಲೀಪದ G.).

ಹುತ್ತು huttu. = ಹುತ್ತ, etc. (ಪವಿತ್ರಾಕುಟಿ, ಪಾಕು, ವಲ್ಮೀಕ, ವಾಮುಂಜೂರ Hlā.; ವಲ್ಮೀಕ Nn. 71; ವಾಮುಂಜೂರ, ವಲ್ಮೀಕ Mr. 401; C.; B. 3, 67; Bh. 1, 20, 59. 60). — ಹುತ್ತನೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To make (one) ascend a white ant hill (in war, as a sign that his life is to be spared, Rām. 3, 6, 43). — ಹುತ್ತುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A kind of elephantiasis (ಪದಿನಾಲ್ವಿಕ Mr. 385).

ಹುದಿ hudi. = ಪುದಿ 1, q. v. To enter, etc. (Bh. 2, 13, 44; 3, 9, 24; Rām. 5, 8, 67).

ಹುದಿಗಿಸು hudigisu. = ಪುದುಗಿಸು q. v., etc. See Sp. s. ಕೊಡೆ 1.

ಹುದು hudu. = ಪುದು q. v., etc. (Bh. 1, 8, 6; M. ಪುದು).

ಹುದುಗ huduga. A cover (ಗರ್ಭಜೋಳಗಿನ ತೆಪವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ, ಜರಾಯು G.).

ಹುದುಗಿಸು hudugisu. = ಹುದಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಹುದುಗು hudugu. 1. = ಪುದುಗು. To be covered or hidden (Bh. 1, 15, 6); to hide (v. t.), to conceal one's self (3, 9, 24; 3, 13, 29. 38; 8, 23, 40; My.); to conceal, to guard (ಗೋವಪನ Śmd. Dh.). ಹುದುಗಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಸಂಗೂಪ, ಸಂಕಲಿತ Sl. 379). See Rnē. s. ಆಮ್ಮು 1.

ಹುದುಗು hudugu. 2. Entering: joining, meddling (Bp. 40, 10); partnership (40, 44); guarding, protection (38, 73).

ಹುದುವು huduvu. = ಹುದು, etc. (Bh. 1, 8, 48; My.).

ಹುದ್ದೆ huddĕ. An office, a post (My.; B. 5, 268; Mhr., H. ಹುದ್ದಾ). — ಹುದ್ದೇದಾರ. One holding a public charge; an officer (My.; B. 5, 268; Mhr.). — ಹುದ್ದೇದಾರಿ. Relating to a huddēdāra; the business of a huddēdāra (My.; B. 5, 274).

ಹುನ್ನರ hunnar. = ಉನ್ನರ್. An art; a resource or power of skill; any ability (as subsisting in) for contriving, devising (My.; Mhr. ಹುನರ).

ಹುನ್ನಾರಿ hunnar-gāra. An artful, skilful man (My.).

ಹುನ್ನಾರ್ hunnār. = ಹುನ್ನರ್. (My.).

ಹುಬ್ hub. = ಹುವ್ವ್, etc. A flower. — ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. -ಹಳ್ಳಿ. N. of a town (C.; B. 3, 28. 103; 4, 28).

ಹುಬ್ಬು hubbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, etc. The eye-brow (ಪ್ರು Nr.; Sl. 214; ಪ್ರೂ, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317; C.; B. 4, 83; Bp. 46, 57; Rām. 6, 10, 11; J. 6, 17; 13, 51). ಹುಬ್ಬಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸುದಿ (ಊರ್ಧ್ವ Nr.). — ಹುಬ್ಬೆಕ್ಕು. -ಎಕ್ಕು. = ಪುಬ್ಬಿಕ್ಕು. (My.). — ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. To knit the brows, to frown (My.; Sl. 74. 214). ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ Hlā.). ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕಿಸಿ ನೋಡುವ (ಪ್ರಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ, ಭ್ರಕುಟಿ Nr.). — ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟು ಮಾಡು. = ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. (My.; B. 4, 56).

ಹುಬ್ಬೆ hubbĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಪುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪುಬ್ಬ (Śmd. 356; C.). ಹುಬ್ಬೇ ಮಣಿ ಆಬ್ಬೇ ಮಾಲು (Prv.).

ಹುಮ್ಮಸ hummas. Pride, arrogance (My.; Tē. ಮುಮ್ಮುಸ್ಸು; *cf.* Mhr., H. ಹುಮತ, ಹುಮ್ಮತ, boldness, courage, spirit); joy (My.).

ಹುಮ್ಮನೆ hummĕnĕ. Scolding, etc. (ಜಂಗಿ ಕೆ. I, 44; *cf.* Sk. ಹುಂ).

ಹುಯ್ huy. 1. = ಉಯ್ 4, etc. The husk of rice or corn. ಧಾನ್ಯದ ಹುಯ್ (ತುಷ Nr. *a*, ಉಯ್ Nr. *b*).

ಹುಯ್ huy. 2. = ಪುಯ್, etc. To beat, etc. (My.). P. ps. ಹುಯ್ದು, ಹೂಡು (My.).

ಹುಯಿ huyi. = ಹುಯ್ 2, etc. P. p. ಹುಯಿದು (My.).

ಹುಯಿಲು huyilu. = ಪುಯ್ಯಲ್ 2, ಹುಯ್ಯಲ್ 1, ಹೊಂಬಾಲು 1. Vociferation, etc. — ಹುಯಿಲಿಡು. -ಇಡು. To cry or roar out (My.). — ಹುಯಿಲುಚಪುಳಿ. A loud-sounding rambourine (My.).

ಹುಯಿಸು huyisu. = ಪೊಂಬಿಸು, etc. To cause to beat, etc.; to cause to pour (My.). ಎಲೆಗಾಗಿ ಪಾಪಾ ಹುಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ (Prv.).

ಹುಯ್ಯಲ್ huyyal. 1. ಹುಯ್ಯಲು. = ಹುಂಬಾಲು, etc. (Bp. 23, 20; 45, 48; 46, 30). — ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಹುಯ್ಯಲಿಡು. (My.). ಕಳ್ಳಗೆ ಸಸ್ಪ ಕೊಟ್ಟು, ಒಡಗೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕಿದ (Prv.). — ಹುಯ್ಯಲಿಡು. -ಇಡು. To cry or roar out (Bp. 14, 46).

ಹುಯ್ಯಲ್ huyyal. 2. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, etc., ಹೊಂಬಾಲು 2. Beating (C. Bp. 8, 12).

ಹುರ hura. 1. = ಹುರಿ 2, etc. — ಹುರಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಗಡ್ಲೆ. (C. 32). — ಹುರಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಿಗಡ್ಲೆ. (My.). — ಹುರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಹುರಿಗಾಯಿ. (My.).

ಹುರ hura. 2. = ಹುರು. Roughness (see ಹುರಕು). — ಹುರ ಬರಕ. relt. The state of having many inequalities on the surface, roughness (B. 4, 47; 5, 238). — ಹುರ ಬಡಕು. = ಹುರ ಬರಕ. (My.).

ಹುರ hura. Tbh. of ಪುರ 1. A town, etc. See ಗೋಕ, ಜಪ.

ಹುರಕಲು hurakalu. = ಉರಕಲು, ಹುರಿಕಲು, ಹುರುಕಲು. Parched corn or pulse (mixed with salt, etc., My.).

ಹುರಕು huraku. = ಉರಕು, ಹುರುಕು. The state of the skin having many inequalities on its surface (from uncleanliness, etc.), roughness of the skin (My.). 2, a kind of herpes (S. Mhr.; see ಬಾಡ-). — ಹುರಕು ಬರಕು. = ಹುರ ಬರಕು. (My.).

ಹುರದು huradu. = ಹುರಿದು. P. p. of ಹುರಿ 1. (My.). ಹುರದ ಕಾಯಿ (ರಾಜ G.). See Prv. s. ಕುರುಚ ಕುಮರಿ.

ಹುರಪಳಿಸು hurapaḷisu. To be singed, seared or parched (B. 3, 27; 5, 165; Mhr. ಹುರಪಳಣೇ).

ಹುರಮಂಜಿ huramañji. = ಹುರುಮಂಜಿ. (S. Mhr.).

ಹುರಳಿ huraḷi. = ಉರಳಿ 2, etc., ಹುರುಳಿ, ಹುಳ್ಳಿ, ಹುಳ್ಳಿ. The seed of the pulse Dolichos uniflorus Lam., horse-gram (C.). *Cf.* ಹುಲುವರ; see ಹಾಲು; Prv. s. ಕುರುಚ ಕುಮರಿ.

ಹುರಿ huri. 1. = ಉರಿ 5, ಪುರಿ 1. To parch, as grain,

pulse, etc.; to roast, as coffee, pulse, etc. (ಸಿದ್ಧಾಪರಣ Śmd. Dh.; Râm. 5, 8, 75; C.). P. ps. ಹುರಿದು, ಹುರಿದು. ಹುರಿದ ಹಂದು (ಫ್ರಾಕ್ಟ್, ಅಮ್ಮಂಕೀಪ Mr. 211). ಹುರಿ ಯುವ ಹಂದು (ಅಮ್ಮಂಕೀಪ, etc. Sl. 308); ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಫ್ರಾಕ್ಟ್, ಫ್ರಾಕ್ಟ್ಯದ 314). ಹುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳವಿಲ್ಲ, ಹುಡಿಕ್ಕ ಕಟ್ಟಿ ಸಲಿಕ್ಕೆ ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ.—ಒಕಳಲ್ಲಿ ಹಕಳು ಹುರಿದರೆ ಆಕಳು ಆಡೀ ತೇ?—ಉಮ್ಮೀಗವಿಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ನಳು.—ಕಟ್ಟೀ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೊಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹುರಿ huri. 2. = ಉರಿ 6, ಫುರಿ 2, ಹುರ 1. Parching, etc. — ಹುರಕ್ಕಿ. Parched rice (C.). — ಹುರಿಗಡಲು. -ಕಡಲು. = ಫುರಿಗಡಲು. (My.). — ಹುರಿಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Parched Bengal gram (Râm. 5, 8, 29; My.). — ಹುರಿಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಿಗಡಲೆ. (My.). — ಹುರಿಗಾಪಲಿ. -ಕಾಪಲಿ. A parching, roasting or frying pan (ಅಮ್ಮಂಕೀಪ, ಫ್ರಾಕ್ಟ್ಯ Hlâ.). — ಹುರಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಉರಿಗಾಯಿ, ಹುರಗಾಯಿ. Parched corn or pulse (mixed with salt, etc., My.). — ಹುರಿಯೋಸುಗಡಲೆ. - -ಕಡಲೆ. Parched Bengal gram mixed with chillies (Ć. Bp. 47, 42). — ಹುರಿಯೋಲ್ಲಿ. -ಓಲಿ. The half of an earthen pot used for parching, roasting or frying (ಸಿಂಧುನ್ಯಾಗೆ Śmd. II; Kk. 80; Śm. 51; My.). — ಹುರಿಸಕ್ಕರೆ. A kind of sugar (B. 3, 45). — ಹುರಿಹಂದು. = ಹುರಿಯೋಲ್ಲಿ. (ಅಮ್ಮಂಕೀಪ, ಫ್ರಾಕ್ಟ್ಯ Nr.; My.). — ಹುರಿಹಿಟ್ಟು. Flour made of parched paddy (My.). ಬೆಂ ಸದು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದ ಹುರಿಹಿಟ್ಟು (ಕರಡ್ಡು Sl. 314).

ಹುರಿ huri. 3. = ಉರಿ 4, ಫುರಿ 3. Twisting; twisted state (Bp. 47, 30); twist, cord, twine, etc. (ಸು ಳಿಕೆ Ćt. I, 66; C.; B. 2, 26). ಹುಮುಚ್ಚಿದ ಒಣ್ಣನು, ಬಿಡಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯನು.—ಹಗ್ಗ ಸುಟ್ಟರೆ ಹುರಿ ಹೋಪೀತೇ? (Prvs.). ಹುರಿಯು ಬಿದ ಆಡಂಬಿಳಿ (Śmd. 286). — ಹುರಿಗಾಪಿ. -ಕಾಪಿ. A cord made of coir (B. 4, 121). — ಹುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To twist and fix (Bp. 18, 38). See another ಹುರಿಗೊಳಿಸು s. ಹುರಿ 4. — ಹುರಿನೂಲು. Twisted cotton threads (G. 337). — ಹುರಿ ಬಲಿ. To be well twisted (Bh. 4, 4, 10). See another ಹುರಿ ಬಲಿ s. ಹುರಿ 4. — ಹುರಿ ಮಾಡು. To twist (C.; B. 2, 2). — ಹುರಿ ಹೊಸೆ. To twist cords, etc. (My.).

ಹುರಿ huri. 4. = ಫುರಿ 4, etc. Strength, refreshment, spirit, courage, valour. — ಹುರಿ ಕಟ್ಟಿಸು (*i. e.* ಕಟ್ಟಿಸು). To establish courage in one's self: to become courageous (Râm. 6, 11, 26; 6, 26, 30). — ಹುರಿಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To encourage (My.; G. 337). — ಹುರಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To become endowed with courage (Bh. 8, 26, 56). — ಹುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To strengthen, to nourish, to sustain (Bp. 51, 45); to encourage (My.). — ಹುರಿಮುಟ್ಟಿಸು. -ಮುಟ್ಟಿಸು. To encourage (My.); to stimulate (B. 5, 187; ಪ್ರೇರಿಸು G.). — ಹುರಿಮುಟ್ಟು. -ಮುಟ್ಟು. To become courageous (B. 4, 217). 2, to encourage (My.). — ಹುರಿ ಬಲಿ. Courage to grow firm (Râm. 4, 2, 25; Bh. 6, 7, 15). — ಹುರಿ ಮಾಡು. To encourage (My.). — ಹುರಿಯೇಗು. -ಏಗು. Strength to be created; to gain strength, to become strong. ನಂ ಹುರಿಯಾವರೆ ಕಾಂದಾಪೀತೇ? (Prv.). — ಹುರಿಯೇ ಸು. -ಏಸು. To increase in strength (Bh. 8, 21, 8); to grow spirited (8, 25, 3). — ಹುರಿಹಲ್ಲು. A firm, strong tooth. ಸುಂಕಗಸು ಹುರಿಹಲ್ಲು (orig. ಹುರಿಹಲು) ಮೆಂಕಾ ಬೆಲೆದೆಲ್ಲ ಕಳೆ ಯು ಸುಂಕ ಪಸುಗುಸ್ಸಿ ಂ ಆಸು ಸೊಂಕರೆ ಬಿಡಪ (Sp.).

ಹುರಿ huri. 5. The back-bone, the spine (B. 4, 46. 82; 5, 248). ಬೆನ್ನ ಹುರಿದು ಕೆಳಗೆ ಇಡಿದ ಮೂಳೆ ಎಲುಬು (ತ್ರಿಪ); ಬೆನ್ನ ಹುರಿ (ಹಂಪ, ಬೆನ್ನೆಲುಬು G.).

ಹುರಿಕಲು hurikalu. = ಹುರಕಲು, etc. (My.).

ಹುರಿಮಿಗ huriḍiga. = ಫುರುಡಿಸ. An envious man (ಈರ್ಷ್ಯಾಲು, ಕುಜನ Hlâ.; Mr. 243).

ಹುರಿಡು huriḍu. = ಫುರುಡು 1, etc. See ಹುರಿಮಿಗ.

ಹುರಿಯಿಸು huriyisu. To cause to parch, etc. (Bp. 27, 49; My.).

ಹುರಿಯೇ ಹುರಿ huriyē huri. An interjection used in hooting (Bh. 3, 1, 31; Mhr. ಹುರ್ರೇ ಹುರ್ರೇ, ಹುರಡೇ ಮಾಡು).

ಹುರಿಸು hurisu. = ಹುರಿಯಿಸು. (My.).

ಹುರು huru. = ಹುರ 2. — ಹುರು ಬರಳು. = ಹುರ ಬರಳು. (C.; B. 1, 15; 4, 70).

ಹುರುಕಲು hurukalu. = ಹುರಕಲು, etc. (My.).

ಹುರುಕು huruku. = ಹುರಕು, etc. Roughness of the skin (My.). 2, a kind of herpes (B. 3, 80; T. ಫೀಪು, ಫೀಪುಗು, scab; see ಪಸಿ). ಹುರುಕಿನ ಗುರುಳೆಗಳು (ವಿಜಯಕೆ G.). — ಹುರುಕ. -ಆ 3. A man whose skin is rough (from uncleanness, etc. (My.).

ಹುರುಡಿಸು huruḍisu. = ಫುರುಡಿಸು q. v., etc. (Bp. 59, 3; My.). ಹುರುಡಿಪಾ ಸತಿಯು ಹುಡಿಗಾತಿರ್ (Kk. 26). ಹುರುಡಿಪ ಸತಿಯ ಹುಡಿಗಾತಿರ್ಯಮಳ್ಳಂ (Śm. 73).

ಹುರುಡು huruḍu. = ಫುರುಡು 1 q. v., etc. (Bh. 7, 5, 33; Râm. 4, 1, 10; My.).

ಹುರುಪು hurupu. = ಹುರುಕು No. 1. (My.). — ಹುರುಪು. -ಆ 3. = ಹುರುಕ. (My.).

ಹುರುಮಂಜಿ hurumaṇji. = ಹುರುಮಂಜಿ, ಹೊರುಮಂಜಿ. A particular red ochre (My.; Mhr., H. ಹುರಮಾಜಿ). — ಹುರುಮಂಜಿ ಬಣ್ಣ. The colour of that ochre (My.).

ಹುರುಳ್ huruḷ. ಹುರುಳು. = ಫುರುಳಿ 1, q. v. (Grj. 7, 32; Bh. 6, 4, 109; My.). ಆತ್ಮೀ ಹಣ್ಣು ಕೆಮ್ಮಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹುರುಳುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see what is true or good (Abhâ. 2, 84). — ಹುರುಳುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the power of (Bh. 4, 4, 10; 8, 24, 11); to deprive of strength (Râm. 1, 5, 27).

ಹುರುಳಿ huruḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (C.). ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನು ಪರನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಹಿಡಿಯುವರರು ಮೂಡು ಮುನ್ನಿ (Prv.). See Prv. s. ಕುದುರ ಕುದುರೆ. — ಹುರುಳಿಕಟ್ಟು. The water in which horse-gram has been boiled (My.). — ಹುರುಳಿಯೆಸರು. -ಎಸರು. = ಹುರುಳಿಸಾಪು. (My.). — ಹುರುಳಿಸಾಪು. Seasoned broth or pepper-water of horse-gram (My.). ಹುರುಳಿಸಾರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕುಮುದ್ರೆ ಕೈಯ ಕೆಲಸ ಮಾಗೆ (Prv.). — ಹುರುಳಿಹಾಲು. The white fermentation of steeped gram. ಹುರುಳಿಹಾಲಿಗೆ ಬಣ್ಣವರಗೆ ಕು ಮುದ್ರೆ ಬೆಲೆ ಯಾಪೆ? (Prv.).

ಹುರೇ hurē. = ಹುರಿಯುನ of ಹುರಿ 1. ಹುರೇ ಮುಖಿ (ಅಮ್ಮಂಕೀಪ, ಫ್ರಾಕ್ಟ್ಯ Sl. 308); ಹುರೇ ಸೊಪ್ಪೆ (ಅಮ್ಮಂಕೀಪ, etc. 308).

ಹುರೇ hurē. (Hurra!). — ಹುರೇಗುಟ್ಟು. -ಎಟ್ಟು. To cry out from joy (My.).

ಹುಲಿಲೆ hulalē. = ಹುಲಲೆ, etc. (My.).

ಹುಲುರ hurbu. = ಫುರುರ, etc. ಎರಡು ಹುರಿಗಳ ನಡು (ಕೊಡಗ Hlâ.).

ಹುಳಿ hurḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (ಕುಲಪ್ಪ G.; My.).

ಹುಲ್ hul. = ಫುಲ್, etc. Grass; straw (Bp. 28, 19; 60, 27; see ಕೆಂ).

ಹುಲಬು hulabu. = ಹುಲುಬು. To come to light, to be detected (as a crime, S. Mhr.; see ಪುಲಬು and ಪುಲಿ).

ಹುಲಸು hulasu. = ಹುಲುಸು. (My.).

ಹುಲಿ huli. 1. = ಪುಲಿ 1. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ, ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಶ್ವೇಪಿ, etc. Hlā.; ವ್ಯಾಘ್ರ, etc. Mr. 159; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಪಡುವರ Nn. 18; Bp. 18, 70; 42, 5. 12; Bh. 1, 8, 21. 53; 8, 13, 44; C.). ಹುಲಿಯು ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಡಸಲು ಪಟ್ಟು ರಭ (ದ್ವೈಪ, etc. Nr.). ಹುಲೀ ಕೊಡೆ ನಂಗೆ ನೆಣಸಾಬಿದೇ?—ಹುಲೀ ಬನ್ನಾಕ್ಕೆ ನಂ ಮೊಯ್ ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣಾ ಹಾಗೆ.—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯು ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯು ಹಾಗೆ.—ಸಾವಿರ ಬೆಳ್ಳು ಕೊಡಿದರೆ ಒನ್ದು ಹುಲಿ ಆದೀತೇ?—ಪೇಲು ಬನ್ದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ (Prvs.). — ಹುಲಿಕ್ಷಾಯ. = ಹುಲಿಳ್ಳು. (My.). — ಹುಲಿಳ್ಳು. = ಪುಲಿಳ್ಳು No. 2. A game with fifteen small stones and three big ones that represent tigers and to which small lost stones are given as tribute (My.). — ಹುಲಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A tiger's eye. — ಹುಲಿಗಣ್ಣು ಉಬು. -ಆಲು. The procumbent herb Crotolaria bifaria Lin. (Z.). — ಹುಲಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. A tiger to join (v. i.). ಬಡವ ಬಟ್ಟಿಯು ಹೋಗಲೊಡನೆ ಸಂಗಡವೇನೆ? ಬಡವನದೆನ್ದು ಹುಲಿಗೂಡಿ ಬರುವಾಗ ನುಡಿಸುವರಿಲ್ಲ (Sp.). — ಹುಲಿಗೆಜ್. -ಕೆಜ್. = ಪುಲಿಗೆಜ್. (Bp. 51, 81; 53, 21). — ಹುಲಿಗೆಜ್ಜರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 44, 6). — ಹುಲಿಚರ್ಮ. = ಹುಲಿತೊಗಲು. (My.). — ಹುಲಿತೊಗಲು. A tiger's skin (My.). — ಹುಲಿದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. = ಹುಲಿತೊಗಲು. (C.; B. 4, 37. 155). — ಹುಲಿಮುನಿಯಾಟಿ. -ಆಟಿ. = ಹುಲಿಳ್ಳು. (S. Mhr.). — ಹುಲಿಮರಿ. A young tiger. ಹುಲಿಮರಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇದೀತೇ? (Prv.). — ಹುಲಿಮುಖ. = ಪುಲಿಮುಖ, q. v. (Rām. 1, 13, 2; 6, 11, 2). — ಹುಲಿಯುಗುರು. -ಉಗುರು. = ಪುಲಿಯುಗುರ್, q. v. (Pril. 3, 25; My.; B. 4, 38). — ಹುಲಿವೇಷ. The guise of a tiger. ನರಿ ಹುಲಿವೇಷ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣಾರೂ ನಾಚಿಕೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹುಲಿ huli. 2. = ಕೊರೆ 5. (?). See ನರ-. (ತೆ. ಪುಲಿಪಿರಿ, ಪುಲಿ ಪುರಿ, a wart).

ಹುಲಿಗಲಿ huligali. = ಹುಲಿವಿಲಿ. (ತಿನಿಸ, ಸ್ಸಿಸ್ಸಿಸ, ಸೀಮಿ, ರಥಪ್ಪು, ಆತಿಮುಳ್ಳಿ, ಮಂಜುಳ Sl. 127).

ಹುಲಿಗಿಲಿ huligili. = ಹುಲಿಗಿಲು, etc. (ಪರವಿಲ್ಲ, etc. Sl. 133; My.).

ಹುಲಿಗಿಲು huligilu. = ಪುಲಿಗಿಲ್, ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಹುಲಿಗಿಲಿ. The Indian beech, frequently planted on roadsides, Pongamia glabra Vent. (ಪರವಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕಮಾಲು, ಅರಸ, ಅರಲ Nr.; ಸಕ್ಕಮಾಲು, ಅರಲ Mr. 123; M. ಪಪ್ಪು).

ಹುಲಿಗೆ huligĕ. = ಹುಲಿಗಲಿ. (ತಿನಿಸ, etc. Sl. 127).

ಹುಲಿವಿಲಿ hulivili. = ಹುಲಿಗಲಿ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಸ, ಸ್ಸಿಸ್ಸಿಸ, etc. Nr.).

ಹುಲಿವೆ hulivĕ. The timber tree Terminalia paniculata (Van Someren; My.).

ಹುಲಿಸು hulisu. To increase in bulk, to thrive, to grow rich (as a crop, My.; *cf.* ಹುಲುಸು; ಪುರ 1?).

ಹುಲು hulu. = ಪುಲ್, etc., ಹುಲ್ಲು. Grass; straw (Bp. 16, 22; 43, 72). — ಹುಲುಗಜ್ಜು. -ಕಜ್ಜು. To gnaw grass (Bp. 32, 26). — ಹುಲುಗುಡಿಕ್. A grass-hut (Bp. 18, 7). — ಹುಲುಜೇಡ. An insignificant huntsman (Sk. 30). — ಹುಲುಮುನ್ನೂರ್ಕ. A petty chief (Bp. 21, 40). — ಹುಲುಮನುಷ. An insignificant man (J. 18, 53). — ಹುಲುರಕ್ಕಸ. A contemptible demon (Bh. 1, 14, 5). — ಹುಲುಸೂಳಿ. -ಊಟ. A trifling or mean meal (Bp. 61, 19). — ಹುಲುಸೆಳೆ. A twist of grass (Bh. 6, 1, 8). — ಹುಲುಸರವಿ. A string of grass or straw (Bp. 16, 21). — ಹುಲುಸೂಳ. A worthless charioteer (J. 13, 9).

ಹುಲುಗಿಲು hulugilu. — ಹುಲುಗಿಲುಹುಲ್ಲು. The reed Amphidonax karka Lindl. (St. & Pl.).

ಹುಲುಬು hulubu. = ಹುಲಬು. (S. Mhr.).

ಹುಲುವರ huluvara. Horse-gram (ಪುರಳೆ Mr. 374, o. r. in two MSS. ಹುಲುವಗ; Te. ಉಲವಲು, ಉಲುವಲು, horse-gram).

ಹುಲುಸು hulusu. = ಹುಲಸು. Increase in bulk, richness of a crop (Bh. 6, 8, 13; My.; *cf.* ಹುಲಿಸು); rich augmentation in bulk, as of rice when boiling (My.); thriving state (Bh. 10, 7, 53).

ಹುಲ್ಲಾಳಿ hullāḷi. — ಹುಲ್ಲಾಳಿಕ್ಕಿ. (ವೀರಣ, ವೀರತರ Sl. 164). — ಹುಲ್ಲಾಳಿವೀರ. (ಉತ್ತಿರ, ಅಧಮ, ಚಾಮುಣ್ಡಳ, etc. Sl. 164).

ಹುಲ್ಲು hullu. = ಉಲ್ಲು, ಪುಲ್, etc. Grass; straw (ಪದ, ತೃಣ Nn. 35; ಪರ್ಣ, ತೃಣ 93; ಪುಲ 123; ತೃಣ, ಆರ್ಜಾನ Sl. 165; C.). ಎಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲು ಮಮ್ ಆರ್ಜಾನ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಗುರಂ, ಹುಲ್ಲಿನ್ದಂ ಹಗುರವಾ ಬೂರಲುದರಳಿಯಮು; ಹುಲ್ಲಿಂ ಬೂರಲುಕನ್ದಂ ನಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನು ಬೇಮುಮಾತನೆ ಹಗುರಂ (Subhāshita kandapadya). ಹುಲ್ಲಿನ ಉರಿ ಕನಸಿನ ಸಿರಿ ನಿಲ್ಲದು.—ಹುಲ್ಲು ಕೆಡವಿದ ಉಣ್ಣು ಒನ್ದು, ಗೋಣಿ ಕೊಡವಿದವ ಪಸಿದು ಒನ್ದ.—ಬಾದದ ಮೂ ಹುಲ್ಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಆದರೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇನೆ?—ಹುಲಿಮರಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ತೆಗು 1. — ಹುಲ್ಲಡಕ. -ಅಡಕ. A heap of grass or straw (ತೃಣ, ತೃಣ, ಸಂಚಯ Sl. 165). — ಹುಲ್ಲುಕಡಲು. A small herb, Curculigo brevifolia Ait. (Z.). — ಹುಲ್ಲುಕಟ್ಟು. A tie made of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. A small piece of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಕೆಲಸ. = ಹುಲ್ಲೊಕ್ಕಲ್. (My.). — ಹುಲ್ಲುಮಾಣ. Grass-fodder (Bp. 22, 27). — ಹುಲ್ಲುಗಡ್ಡೆ. -ಕಡ್ಡೆ. Grass and thorns (My.). — ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆ. A paddy-field overgrown with grass (B. 4, 79). — ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. Pasture-lands belonging to government (My.). — ಹುಲ್ಲುಚೆಣ್ಡಿನ ಆಟ. A play with balls made of grass (S. Mhr.). — ಹುಲ್ಲುಚಾಪೆ. A grass-mat (My.). — ಹುಲ್ಲುತೆರಿಗೆ. A tax levied from those who bring their cattle to graze on government pasture-lands (My.). — ಹುಲ್ಲುಬಣವೆ. A stack of hay or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಬನ್ಣಿ. = ಹುಲ್ಲುತೆರಿಗೆ. (My.). — ಹುಲ್ಲುಮನೆಯ. A man in charge of public straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಮನೆ. A house with a roof of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಮಾನು. (ಸಲುಮಾನ, ಬಲಿಮಾನು Sl. 87). — ಹುಲ್ಲುಮೂಟೆ. = ಹುಲ್ಲಡಕ. (ತೃಣ; Sl. 165). — ಹುಲ್ಲುಮೆದೆ. = ಹುಲ್ಲುಬಣವೆ. (My.; ತೃಣ Sl. 165). — ಹುಲ್ಲುರಾಶಿ. (ತೃಣ Sl. 165). — ಹುಲ್ಲುವಾಮು. (ತೃಣ Sl. 165). — ಹುಲ್ಲುಹೊರೆ. A load or bundle of grass or straw (My.; ತೃಣ Sl. 165). — ಹುಲ್ಲೊಕ್ಕಲ್. -ಒಕ್ಕಲ್. The act of bullocks treading out straw that has been thrashed (My.).

ಹುಲ್ಲೆ hullĕ. = ಪುಲ್ಲೆ. A male or female antelope or deer (ಏಣ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, ಮೃಗ Hlā.; Mr. 162; ಮೃಗ, ಹರಿಣ Nr.; J. 28, 32; Bh. 3, 13, 29; Rāghś. 17, 66. 68; My.). ಹುಲ್ಲೆಯು ಪರ್ವಾ ಕೊಳಗು ಮೆಡಲಾಪದು (ಪಾಕೃಯ Nr.). ನಲ್ಲೀ ಇಂದು ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹುಲ್ಲೆಕಣ್ಣು. = ಪುಲ್ಲೆ. (My.). — ಹುಲ್ಲೆಗಣ್ಣು. = ಹುಲ್ಲೆಕಣ್ಣು. (Sl. 169).

ಹುವ್ವಾಡಿಗ huvvu-vâḍiga. (or huvvu-âḍiga?). = ಹೂವಾಡಿಗ. A florist, a dealer in flowers (ಮೂಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮೂಲಿಕ Sl. 249; My.).

ಹುವ್ವು huvvu. = ಉವ್ವಿ, ಉಗಿ, ಉಗುವ, ಪುವ್ವಿ q. v., etc., ಹುಬ್ಬ. A flower, etc. (ಸುಮನಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಪ್ರಸೂನ, ಕುಸುಮ Sl. 124. 438; Bp. 22, 32; 58, 22; C.; B. 5, 76. 129). ಹುವ್ವ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿ (ದಲ್ಲರಿ, etc. Sl. 122). — ಹುವ್ವರಿಸೆ. -ಅರಿಸೆ (ನೂಪ, ಪೂಪ, ಕ್ರಮುಕ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಪಾರು (Sl. 131; *cf.* ಹೂವರಸಿ). — ಹುವ್ವಿನ ಪಚ್ಚಡ. Muslin interwoven with flowers (My.).

ಹುಷಾರ hushâra. = ಹುಷಾರು. (Ćb. 9. 73).

ಹುಷಾರಿ hushâri. Smartness, intelligence; wariness; smart, etc. (= ಹುಷಾರು, My.; Mhr., H. ಹುಶಾರಿ).

ಹುಷಾರು hushâru. Smart, sharp; attentive, alert, watchful; fresh, brisk (as through good feeding for a time); fresh-feeling (as after recovery or during convalescence, My.; Br.; Mhr., H. ಹುಶಾರ).

ಹುಸ್ hus. = ಉಸ್, etc. A sound used in scaring away animals (My.).

ಹುಸಿ husi. 1. = ಪುಸಿ 1, q. v. To become or prove untrue or false; etc. (ಅನೃತ Śmd. Dh.; Bp. 6, 2; 13, 16; 31, 23; My.). ಸತ್ಯರು ಹುಸಿಹೋಜೆ, ಒತ್ತಿ ಹರಿವಡೆ ತರಲಿ, ಉತ್ತಮರು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಲೋಕವಿಸ್ಥಿತ್ಯ ಬದುಳುವದುಮೆ? (Sp.). See Sp. s. ಬಂಯ್ಗು.

ಹುಸಿ husi. 2. = ಪುಸಿ 2, q. v. A falsehood, a lie; etc. (ಅನೃತ, ಕೂಟ Nr.; ಅನೃತ, etc. Mr. 86; ಅಪಾಪ್ಪ, ಪುಸಿ Kn. 158; Ćpr. 3, 35; Bp. 56, 49; Bh. 1, 8, 48; Dp. 24, 4; My.). ಹುಸಿಯಾದೊಡೆ ವೇದರ ಪಾಪವಾಗಿ (Śmd. 120). ಹುಸಿಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಸುಖದ ಸುರಿ (ಆಹತ, ಮೃಷಾಧಿಕಾರ Nr.). ಬಲ್ಲೆನೆ ಮುನ್ನವ ಮೂಡು ಎಲ್ಲವ ಹುಸಿ, ಕಾಣೆನೆ ಬಲ್ಲೆ, ಬಲ್ಲೆನೆನ ವೇದ; ಸುಮ್ಮನಿರ ಬಲ್ಲವನೆ ಬಲ್ಲ (Sp.). ಹುಸಿ ವೇದಿದರೂ ಹಸಕ್ಷಾಗಿರ ವೇಳು (Prv.). — ಹುಸಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. An unripe, unsubstantial fruit (My.). — ಹುಸಿಗುಣ್ಣು. A missing shot (S. Mhr.). — ಹುಸಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An impotent hand (Ćpr. 4, 19). — ಹುಸಿನಗು. A false, hypocritical laugh (My.). 2, a gentle smile (My.). — ಹುಸಿನುಡಿ. A lie (ಅನೃತ Nr.). — ಹುಸಿಪಳ. Unsubstantial fruits that drop before ripening (My.). — ಹುಸಿಮದ್ದು. Badly charged and insufficient powder (My.). — ಹುಸಿಮೂತು. = ಹುಸಿನುಡಿ. (My.). — ಹುಸಿಯು ಹೊರೆಯು. A lying Hŏlĕya (Bp. 55, 18). — ಹುಸಿಹೂ. A flower that drops without producing fruit (My.).

ಹುಸಿಗ husiga. = ಪುಸಿಗ. (ಸುಳ್ಳು ವೇದುವವನು G.).

ಹುಹು huhu. A cry expressive of shivering from cold (Riv. 9, 22; My.; Tē. ಹೂಹೂ). *Cf.* ಉಹುಹು.

ಹುಳಕ hulaka. See ದೊಡ್ಡ-, ಸಣ್ಣ-.

ಹುಳಿ hulí. 1. To be or turn sour (T., M. ಪುಳಿ). ಹುಳಿತವು (ಪುಳ್ಳ, ಉಪ್ಪು Sl. 428).

ಹುಳಿ hulí. 2. = ಪುಳಿ, etc., ಹುಳು. Acidity, sourness (ಉಪ್ಪು, ಉಪ್ಪು Nr.; Sl. 50; ಉಪ್ಪು Kn. 119; ಉಪ್ಪು Mr. 218; C.); a sour substance (Bp. 28, 37). See Prvs. s. ಹುಣಸೆ. — ಹುಳಿಗುಡಿ. See Mr. s. ಭೋಜರಾಮ್ಲಿ. — ಹುಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. = ಹುಳಿಹುಡಿಮನು ಗಿಡ. (St. & Pl.). 2, a cultivated potherb, Rumex vesicarius Lin. (Z.). — ಹುಳಿದೇಗು. -ತೇಗು. Sour belching: the heart-burn (My.). — ಹುಳಿದೋಸೆ. A dôsĕ made of leavened dough (My.). See Prv. s. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ. — ಹುಳಿಪದಾರ್ಥ. A sour substance (B. 4, 140). — ಹುಳಿಪಲ್ಯ. Boiled vegetables mixed with tamarind, etc. (My.). — ಹುಳಿಪೇಲು. (ಸ್ವಾದುಳಿಣ್ಣಿಳ, ಏಕಂಳತ, ಸ್ವಾದಾಮ್ಲಕ, ಗ್ರಂಥಿಲ, ವ್ಯಾಪ್ಯಕಾಪ್ Sl. 130). — ಹುಳಿಮರ. = ಹುಣಿಸೆಮರ. (St. & Pl.). — ಹುಳಿಮಾವು. A sour mango (My.). — ಹುಳಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with tamarind, chillies, oil, etc. (My.). — ಹುಳಿಯಮ್ಮಳಿಗೆ. -ಅಮ್ಮಳಿಗೆ. = ಹುಳಿಯಮ್ಮಲಿ. (Bp. 15, 26). — ಹುಳಿಯಮ್ಮಲಿ. -ಅಮ್ಮಲಿ. An amball mixed with any sour substance (My.; G. 107). — ಹುಳಿಸಾಮು. Pepper-water (My.). ಹುಳಿಸಾಮು ಮೂಡದವರ ಕಳವಾಳ ಮೂಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಹುಳಿಸೊಪ್ಪು. Boiled vegetable-leaves mixed with tamarind, etc. (My.). — ಹುಳಿಹಣ್ಣು. (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಮುಕ್ತ, ಉಪ್ಪು ವೇತಸ, ಶತವೇಧಿ Sl. 157). — ಹುಳಿಹಣ್ಣು. Ripe tamarind (My.); (ತಿಕ್ತಿಡೀಕ, ಮುಕ್ತ, ಮೃಕ್ಷಾಮ್ಲ Sl. 310). — ಹುಳಿಹುಳ್ಳಿ. Sorrel (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಮುಕ್ತ, ಉಪ್ಪುವೇತಸ, etc. Nr.; Tē. ಪುಳ್ಳಿ ಪ್ರವ್ಳ). — ಹುಳಿ ಹಿಡಿ. To turn sour, as milk or juice (My.). — ಹುಳಿಹುಡಿಮನು ಗಿಡ. A troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (St. & Pl.). — ಹುಳಿ ಹುಳಿ. rep. (B. 1, 18).

ಹುಳು hulu. = ಹುಳಿ 2. — ಹುಳುಗೋಳಿ. A climbing herb with fleshy stem and leaves, Vitis setosa Wall. (Z.). — ಹುಳುಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. = ಹುಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ No. 2. See ಆವಸಿ. — ಹುಳುಮುಚ್ಚಗೆ. A fleshy leafless plant with quadrangular stems, Caralluma fimbriata Wall. (Z.).

ಹುಳ್ಳಿ hulli. = ಹುರಳಿ, etc. (C.). See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಹುಳ್ಳೆ hullĕ. = ಪುಳ್ಳೆ q. v., etc. (ಏಪ, ತರ್ಪಣ, ತರ್ಪಣ, ಏಪಸ್, ಸಮಿಧ್, ಇಧ್ಮ Hlā.).

ಹುಳಿ hula. = ಪುಳಿ 1, etc. A worm, etc. (Bp. 18, 40; C.; B. 2, 11; 3, 120). ಹುಳಿ ತಿನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ಅವರೆ ಮುಂಗೆ ಸೆನೆಯ ದೇ? (Prv.). — ಹುಳ ಹಪ್ಪು. To be attacked or injured by worms (B. 4, 72. 140). — ಹುಳಿ ಹುಪ್ಪಡಿ. rcit. (C.).

ಹುಳಿಕಲು hulakalu. = ಹುಮಕಲು. (My.).

ಹುಳಿಕು hulaku. = ಹುಮಕು, etc. — ಹುಳಿಕುಗೋಡೆ. A wall of which the plaster is in a bad state (My.). — ಹುಳಿಕುನೆಲ. A floor that is out of repair (My.).

ಹುಳಿತು hulatu. P. p. of ಹುಳಿ (My.).

ಹುಳಿವು hulavu. = ಹುಳ, etc. ಹುಳಿವಿನ, ಹುಳಿವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಹುಳಿ hulí. = ಪುಳಿ, ಹುಳು 2. To get worm-eaten, to rot, to decay (Bp. 57, 48; My.). P. p. ಹುಳಿತು (My.).

ಹುಳು hulu. 1. = ಉಳಿ 3, ಉಳಿ 4, ಹುಳ, etc. A worm, etc. (ಕೃಮಿ, ಕೀಟ, ನೀಲಂಗು, ಪುಳ Hlā.; ನೀಲಂಗು, ಕ್ರಿಮಿ Nr.; ಕ್ರಿಮಿ Sl. 221; ಕ್ರಿಮಿ, ಕ್ರಸ Kn. 121). ಬೆಡರಿಸಿದ್ದ ಹುಳ್ಳಿದ ಹುಮಗಳು (ಸ್ವೇದಜ Sl. 376). — ಹುಳಿಕಡಿ. = ಉಳಿಕಡಿ. Ringworm (My.). — ಹುಳಿಕಡ್ಡಿ. = ಉಳಿಕಡ್ಡಿ, ಹುಳಿಕಡಿ. (My.). — ಹುಳಿಗಲುಗುಮುಳ್ಳು. A reed, Amphidonax karka Lindl. (St. & Pl.). — ಹುಳು ಬೀಳು. Worms or insects to fall upon or attack. ಬೆಳೆಗೆ ಹುಳು ಬಿತ್ತು (My.).

ಹುಳು hulu. 2. = ಹುಳ, etc. ಹುಳುವುದು (Bp. 22, 18; Bh. 4, 4, 18). P. p. ಹುಳುತು (My.).

ಹುಳುಕಲು hulukalu. = ಹುಳಕಲು. The state of being worm-eaten or decayed (My.).

ಹುಳುಕು hulukku. = ಉಳುಕು, ಪುಳುಕು, ಹುಳಕು. The

state of being worm-eaten, decayed, etc.; baseness (Bh. 2, 13, 14; My.). ಹಣವಿದ್ದರೆ ಹುಳಿಯು ಮುಪ್ಪತ್ತನೆ (Prv.). — ಹುಳಿಯುನೀತಿ. Unsound, base precepts (My.). — ಹುಳಿಯುಮನಸ್ಸು. A corrupt, base mind (My.). — ಹುಳಿಯುಮರ. A rotten tree (My.). — ಹುಳಿಯುಮೋರೆ. A pock-marked face (Dp. 59, 1; My.). — ಹುಳಿಯುಹಲ್ಲು. A carious tooth (My.).

ಹುಳಿತು huḷutu. P. p. of ಹುಳು 2. (My.).

ಹೂ hū. 1. = ಪೂ 1. Flowers to be produced, etc. ಹೂತುದು (ಹೂ ಆದುದು ಕೆಂ.).

ಹೂ hū. 2. = ಊಽ, etc., ಪೂ 2, etc., ಹುವ್ವು, etc., ಹೂವು. (ಕೆಂಮಂ. 95, c. r. ಪು). A flower, a blossom (ಪುಷ್ಪ, ಪ್ರಸವ, ಕುಸುಮ, ಪ್ರಸೂನ, ಸುಮನಸ್ Hiḷe.; ಪ್ರಸೂನ, ಉತ್ಪಾದ್ಯ Kn. 25; Bp. 19, 65; C.; B. 3, 106; 4, 2); albugo (Bp. 18, 66; My.). ಹೂವಿನ ರಜ (ರಜಸ್, ಪರಾಗ); ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, ಮಾಲೆ, ದಾಮ); ತುಪ್ಪಿಟ್ಟಿನ ಹೂ (ಗರ್ಭಾ); ಜಪ್ಪ ವಿರಚನೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷ್ಯ); ಹೂವಿನ ತೊಡವು (ವೃನ್ತ); ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು (ಸ್ತಬಕ, ಗುಚ್ಛ, etc.); ಹೂವಿನ ತೋಟ್ಟಿ (ಪುಷ್ಪವಾಟಿ); ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ (ದುಕೂಲ, ಮಡಿ); ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೋರಕ, etc.); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪ್ರಾಲಮ್ಬ); ಹೂವಿಟ್ಟೆಯ ಆಕಾರದ ಛೇದದ ಮೊಸೆಯ ಆಮ್ಲುಗಳು (ಅರ್ಘಪದ್ಮ, etc.); ಪಣ್ಣೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಪ್ಪಪ್ಪಳ); ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಹೂ (ಉದಾಮಾ); ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯುವ ಮರ (ಪಾನಸವೃಕ್ಷ Hiḷe.). ಹೂವಿನ ಮೊಳ (ಪರಾಗ, etc. Nr.). ಹೂವಿನ ಬೆಲ್ಲೆ (ಕುಟ್ಮಲ Nn. 52). ಹೂವಿನ ಗಿಡು (Bp. 38, 9). ಯಾತಕದು ಹೂವೇನು? ಫಲವದು ಸಾಲದೇ? (Sp.). ಬೇನು ಬಿಲ್ಲುವೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ಹೂ ಮಾಲೆ'ದ ಆಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮಾಲೆ'ದನ್ತೆ.—ಹೂ ಮಾಲೆ'ದ ಊರಲ್ಲಿ ಹುರಿ ಮಾಲೆ ಮಾರದು.—ಹೂವಿಗೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹೂಸಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ.—ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರ ಬೇಕು.—ಪಾಪಿಷ್ಠ ಹೂ ಪ್ರಾಣಿಸಬಾರಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹೂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Albugo (My.). — ಹೂಗಾಯ. = ಊಗಾಯ. A slight wound (My.). — ಹೂಗಿಡು. A flowering plant (Bp. 38, 10). — ಹೂಗೊಂ ಚಲ್. A flower-bunch (Bh. 7, 7, 43). — ಹೂಚಮರಿ. Flowers with some hair of the tail of the Bos grunniens. ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂಚಮರಿಗಳು (ತೀರ್ಥಳ Mr. 334). — ಹೂಚೆಂಡು. A bouquet (My.). — ಹೂತಿಂಗಣ. A scarlet flower, the Indian shot, Canna indica Lin. (St. & Pl.). — ಹೂತಿಂಗಳು. (ಹಗಲಿ Mr. 147). — ಹೂದುಂಬಿಗಳು. -ತುಂಬಿಗಳು. A multitude of flowers (Râm. 6, 49, 35). — ಹೂದುಂಬುಡು. -ತುಂಬುಡು. A bundle of hair adorned with flowers (Râm. 1, 16, 52). — ಹೂದೋಟ. -ತೋಟ. A flower garden (Bp. 22, 7. 25; B. 3, 80). — ಹೂಬಣ್ಣ. Any light colour (My.). — ಹೂಬಾಣ. A kind of firework (My.). — ಹೂ ಬಿಡು. To produce flowers, to begin to blossom (C.; B. 3, 20. 106; 4, 27). — ಹೂಬಿಸಲು. A moderate evening sunshine (My.). — ಹೂ ಮಳೆ. A shower of flowers (Bp. 61, 64; Râm. 5, 9, 6); a flower-like, light rain (My.). — ಹೂಮಾಲೆ. A chaplet or garland of flowers. ಮಾಲ್ಗೆಯಲ್ಲಿಳ್ಳುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc.); ತುಪ್ಪಿಟಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹ ಹೂಮಾಲೆ (ಗರ್ಭಾ); ಜಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಳ್ಳಿ ನೇಯುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಪ್ಪಪ್ಪಳ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಯುವ ಹೂ ಮಾಲೆ (ಉದಾಮಾ Nr.). ಕೋತೀ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹೂಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೂ ಮುಡಿಸು. To tie flowers on the head. ಹೂಸಡಿದ್ದರೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿನ್ನ ಹೆಣ್ಣು (Prv.). 2, to tie flowers on the head of a woman who has arrived at the fifth month of her first pregnancy (My.). — ಹೂವಡಿ. -ಅಡಿ. A cloth made of flowers to adorn a male idol (My.). — ಹೂವಂಗಿಸೇವೆ. Adoring an idol by adorning it with a cloth of flowers (My.). — ಹೂವರಸೆಮರ. -ಅರಸೆ-. The portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; T. ಪೂವರಸು). — ಹೂವಾಗು. -ಆಗು. Flowers to be produced; to begin to blossom (see s. ಹೂ 1; B. 2, 51); albugo to be produced. — ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ. The season of spring (ಸುಗ್ಗಿ ಬಸ್ಪಮು, ಬಸನ್ತ, ವಸನ್ತ Kk. 18; ಸುಗ್ಗಿ, ಬಸನ್ತ, ವಸನ್ತ Śm. 20). — ಹೂವೀಳ್ಯ. Flowers and betel distributed by a muttaydĕ to appease the spirit of a deceased muttaydĕ (My.). — ಹೂಸರ. A flower-arrow, *i. e.* an arrow without power (Bh. 8, 26, 36). — ಹೂಸೀರೆ. A garment made of flowers for an idol of Durgâ or Lakshmi (My.). — ಹೂಸಜ್ಜ ಡ. Muslin interwoven with flowers (My.). — ಹೂಹಾರ. = ಹೂಮಾಲೆ. (Dp. 30, 4).

ಹೂ hū. 3. = ಹೂಮ, ಹೂನ್ದ. A particle expressing consent or assent: yes, ah, well (My.; Mhr. ಹೋ; *cf.* ಹೂಂ). ಊಟ ಆದ್ದರೆ ಹೂ, ಓಟ ಆದ್ದರೆ ಊಹೂ (Prv.). — ಹೂಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter hû as a sign of consent or assent (My.).

ಹೂಗಾವಿ hû-gâra. A cultivator and seller of flowers (G. 27. 338. 342. 412. 576).

ಹೂಂ hûṁ. hûṁ. = ಹೂಮ್. A particle used to express reproach (ತಿರಸ್ಕಾರ, ಜಜ್ಜಿವಲ್ಲಿ Nn. 154), menace, roaring, interrogation (ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ 154), and occurring in demoniacal incantations (ಗ್ರಹಾರಂಗಮುನ್ನ ವಿವರ, ಗ್ರಹವಿಷಯವಾದಪ್ಪಾ ಮುನ್ನಗಳ ವಿವರ 154). It is also used as a particle of assent (Śk.; see ಹೂ 3, and *cf.* ಮಂ).

ಹೂಂಕರಣಿ hûṁ-karaṇi. The roaring of fire (Bh. 8, 25, 6).

ಹೂಂಕರಿಸು hûṁ-karisu. To cry out angrily or menacingly (Ū. Bp. 32, 39; 47, 37).

ಹೂಂಕಾರ hûṁ-kâra. The uttering of a sound of aversion (Bp. 5, 16); the roaring of warriors (Rây. 13, 76).

ಹೂಂಕೃತ hûṁ-kṛita. A (roaring) sound of brave or bold men (ಫೀರರೊಳ್ Mr. 89).

ಹೂಂಕೃತಿ hûṁ-kṛiti. An angry or menacing cry (Ū. Bp. 47, 36); the roaring of warriors (Bh. 8, 25, 7; 8, 26, 36).

ಹೂಜಿ hûji. = ಕೂಜ 1, ಮುಜಿ. A water-jug of earth or metal, a goglet (My.; B. 5, 142. 143. 296). ಬೆಸ್ಸದ ಹೂಜ (ಪ್ಪಂಗಾರ, etc. Sl. 268). ಒಜ್ಜ ಒಕ್ಕಲು ಉಪ್ಪು, ಹೂಜ ಧಾನ್ಯದೊಳ್ಳು, ಗಾಡಿಯನ್ನು ದೋಚದೊಳಗಲ್ಲು, ಅಮ್ಮಲಿ ಫೋಜನೆ ಉಲ್ಲ (Sp.).

ಹೂಜೆ hûje Envy, jealousy (see ಪುರುಷ 1, etc.).

ಹೂಜೆ hûje. = ಹೂಜ, etc. (B. 3, 94). ಹೊನ್ನ ಹೂಜೆ (J. 34, 38). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಲ್ಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೂಜೆಗಾರ್ತಿ hûje-gârti. An envious or jealous wife (ಪುರುಷನ ಸತಿ Kk. 28; Śm. 73).

ಹೂಟ hûṭa. (fr. ಹೂಡು). Joining, uniting, tying to, yoking. ಹೂಟದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ Hiḷe.). 2, arrangement: a plan, a means, an expedient, a scheme (ಉದಾಮ My.). 3, ಹಚ್ಚ (Śm. 69).

ಹೂಟಗಾರಿ hûṭa-gâra. A contriver, a schemer, etc. (My.).

ಹೂಟಿ hûṭi. = ಹೂಟ Ko. 1. Tying to, yoking; the state of being yoked. See ಎಡ-. — ಹೂಟಿಗಾಣ. The piece of wood that is inserted in the strap which

is tied to the yoke of a cart (ಬಣ್ಣಿಯು ಸಗಣ್ಣಿ ಳಿಟ್ಟುವ ಮಿಣೆ ಯುಳ್ಳಿ ಸೇರಿಸಿದ ಳಿಟ್ಟುಗೆಯು ತುಣ್ಣು S. Mhr.). — ಹೂಟೆ ಹಾಮು. Unyoking to take place (S. Mhr.).

ಹೂಡಿಸು hûḍisu. = ಹೂಡಿಸು. To cause to put to (Bp. 57, 80), etc.; to cause to put together, to have collected (Bh. 2, 4, 11); etc.

ಹೂಡು hûḍu. = ಊಡು 2, ಹೂಡು 1 q. v., etc. To join (v. t.), to unite; to put together, as stones for a fire-place; to join together, as dice (for a throw, Bh. 2, 13, 46); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, etc. (C.; B. 2, 23; 5, 14); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc.; to fix, as an arrow (J. 7, 62; 12, 39; 13, 42); to shut, as a door (J. 8, 48); to arrange, to make ready, to place properly, as cannons (B. 4, 217); etc. (ಹೋಹನ Śmd. Dh.). ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಕಂಧಿಳ, ಸ್ಕಂಧವಾಹಳ Hlâ.; Mr. 179). ರಥದ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ರಾಹನ, ಧೋರಣ, ಯುಗ್ಯ, ಯೂನ, ವತ್ಸ Hlâ.). ನೊಗನ್ನು ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಯುಗ್ಯ); ಬಣ್ಣಿ ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಶಾಳಿ); ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ರಥ್ಯ Nr.). ಹಯುದಿನ್ನ ಹೂಡಿದ ರಥ (ಆಥ್ಯಸ್ಯ Mr. 284). ಉತ್ತಮವಾಜಿ (*i. e.* ವಾಜಿಯುನ್ನು) ಹೂಡಲಿ ಬಡದೂಳ್ಕೆ! (Râm. 3, 2, 19). ಹೂಡಿದನು ಹೊಕ್ಕೇರಿನಲಿ ಪಯುಧ (3, 2, 20). ಹೂಡು ಬಣ್ಣಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಂಗಳ ಹೊಯ್ದು (1, 10, 29). ನೇಗಲಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಎತ್ತು (G. 50). ಹೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತೀಯದಿದ್ದರೆ ನೋಡ ಲಿಕ್ಕೂ ತೀಯದೇ? — ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ, ದೂಡಿದರೆ ಮನೆ, ಕೂಡಿದರೆ ಗಣ್ಣ. — ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರಿಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ವಿತ್ತೋದು ನಮ್ಮಿಚ್ಛೆ. — ಊರ ಮುಚ್ಚೆ ನೇಗಲು ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ ಒನ್ನೊಂದು ಮಾತು. — ಭರಾ ನೋಡದೆ ಳಿಟ್ಟಿತು, ಹೊರಾ ಹೂಡದೆ ಳಿಟ್ಟಿತು. — ಪದ್ದು ಬಾಲಲಿಕ್ಕೂ ಕೋವಿ ಹೂಡಲಿಕ್ಕೂ ಜೋಡು. — ಹೂಡುವ ಎತ್ತು ಕೆಟ್ಟು, ಆಡುವ ಹೋರಿ ಚತ್ತ. — ಹದಿಯೆತ್ತು ಹೂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿ ನೋಡು (Prvs.).

ಹೂಡೆ hûḍé. = ಹೂಡೇವು. A circular bastion-like structure of stones, etc. at some distance from a village in which peasants endeavoured to secure themselves in the time of a sudden attack from marauders (C.; Tê. ಊಡೆದು, T. ಊಡ್ಚು; *cf.* ಹೂಡು and ಊಡು 3).

ಹೂಡೇವು hûḍévu. = ಹೂಡೆ. (My.). ಹುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳ ವಿಲ್ಲ, ಹೂಡೇವು ಳಿಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಡ್ಯಾಮುತ್ತಿದ್ದ (Prv.).

ಹೂತ್ hûn. = ಹೂಣು. To bury one's self in or enter a mêlée: to enter with power or forcibly (ಸತ್ಕಾಣಿ ಒಳ ಹುಗು Bhn. 53). — ಹೂತಿ ಹುಗು. To enter (a mêlée) so that one is as it were buried (in it), to enter (it) deeply (Bh. 2, 3, 40; 7, 5, 62; J. 12, 42; 20, 45; 23, 43).

ಹೂಣ hûṇa. A barbarian, a Hun (Sk.; ಶಾಮುಮುನುಷ್ಯ G.); a European (My.).

ಹೂಣಭಾಷೆ hûṇa-bhâshé. European language (My.).

ಹೂಣಶಕ hûṇa-śaka. The era of Europeans (My.).

ಹೂಣಿ hûṇi. (= ಹೂಣ್ಕೆ). A vow (Bp. 17, 5).

ಹೂಣಿಕೆ hûṇikĕ. Valour, prowess (Bh. 9, 2, 15).

ಹೂಣಿಗ hûṇiga. A bold, daring, valorous man (ನಾಹಹಿಗ Bhn. 18; Bh. 6, 7, 15; 7, 6, 62; 7, 10, 57; 7, 16, 18).

ಹೂಣಿಗತನ hûṇigatana. Prowess, bravery (Bh. 7, 16, 14. 25).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 1. (= ಹೂಡಿಸು). To make one's aim; to offer as an aim (Bh. 1, 7, 6; 4, 3, 34); to fix the mind upon (with an evil design, Râm. 5, 1, 4). 2, to make a vow or vows (C. Bp. 38, 20; Râm. 5, 8, 37; 6, 30, 18).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 2. A promise, a vow (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Kk. 41; Śm. 38).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 3. To cause to bury (My.).

ಹೂಣು hûṇu. = ಊಣು, ಹುಡ್, etc. To bury (My.). — ಹೂಣಂಡಿಸು. -ವಿಸು. To beat (enemies with so many weapons) that they are buried (under them, C. Bp. 42, 28). — ಹೂಣಿಸು. -ವಿಸು. To bury (My.).

ಹೂತ hûta. Called, summoned, invited. See ಹುಡು.

ಹೂತಿ hûti. Calling; invocation; *calling defiantly, challenging.* See ಸಂ-.

ಹೂತು hûtu. 1. = ಹೂಡು 1. P. p. of ಹೂ 1, q. v. (Bh. 3, 11, 16).

ಹೂತು hûtu. 2. P. p. of ಹೂಮು. (My.).

ಹೂದು hûdu. P. p. of ಹುದ್ 2. (My.).

ಹೂನು hûnu. = ಹೂ 3. (S. Mhr.).

ಹೂನ್ದು hûndu. = ಹೂನು. (S. Mhr.).

ಹೂನ್ಯ hûnya. = ಪುಣ್ಯ, ಪುಣ್ಯ, ಪುಣ್ಯ. (ಸಮ್ಮು, ಪುಣ್ಯ ಕೆಸ.; Śm. 34).

ಹೂನ್ಯವನ್ತ hûnya-vanta. (Śmd. 242, o. r. ಪುಣ್ಯವನ್ತ). A virtuous man, etc.

ಹೂಮ್ hûm. *A particle expressive of doubt or consideration, of interrogation,* of assent, of anger, menace, aversion, repulse, of reproach, contempt; a magical or mystical monosyllable. *Cf.* ಹುಂ, ಹೂಂ 3, ಹೋ.

ಹೂರ hûra. = ಪುರ, ಪುರ, ಹೂರಣ 1. A stream, a river (ಹೋಳ ೪ Kk. 13).

ಹೂರಣ hûraṇa. 1. = ಹೂರ, etc. (ಹೋಳ್ದ ಕೆಸ.).

ಹೂರಣ hûraṇa. 2. = ಹೂರ್ಣ. Tbh. of ಪೂರ್ಣ. The filling or stuffing of cakes. — ಹೂರಣಾಳಯ. A stuffed kadabu (C.). — ಹೂರಣಹೋಳಿಗೆ. A stuffed hôḷigĕ (My.).

ಹೂರಿಗೆ hûrigĕ. Tbh. of ಪೂರಿಕೆ, q. v. (Bp. 14, 11; 24, 55; Bh. 1, 15, 7; Râm. 5, 8, 69). ಬಡಗದ ಅಕ್ಕ ತಿನ್ನುವರ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಯ್ತಿಗೆಯನ್ನ ಹೂರಿಗೆ ಆರೀತೇ? — ಹೋದರು ಮುಣ್ಣ ಹೂರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prvs.).

ಹೂರ್ಣ hûrṇa. = ಹೂರಣ 2. (My.). ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಹೂಲಿ hûli. N. of a straggling shrub (My.; ಕರ್ನಾಟಿಯನಿ Mr. 122). See ಎಲು-, ಕಲ್ಲೆ-. — ಹೂಲಿಜೆಣ್ಣು. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (K.).

ಹೂಲಿ hûli. A popular commotion; an alarm, a clamorous stir, a row, a storm (Mhr. ಹೂಲು, ಹೂಳ್). — ಹೂಲಿ ಎಬ್ಬಿಸು. To raise an alarm, etc. (B. 3, 126; G. 336. 548).

ಹೂವಡಿಗ hûvaḍiga. = ಭಾವಡಿಗ. (My.).

ಹೂವಾಡಿಗ hûvâḍiga. (or hûvâḍiga?). = ಹುವ್ವಾಡಿಗ. (My.).

ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ hûvâḍiga-itti. A female florist (My.).

ಹೂವು hûvu. = ಹೂ 2, etc. A flower, etc. (C.; B. 3, 20; G. 441). ಹೂವಿನ ಗಿಡ (B. 2, 5). ಹೂವುಗಳು (3, 35). See Prvs. s. ನಾರು. — ಹೂವುಗಣ್ಣು. = ಹೂಗಣ್ಣು. (My.). — ಹೂವು ಬಿಡು. = ಹೂ ಬಿಡು. (My.).

ಹೂಸಕ hûsaka. Smearing, etc. (ತೊಡಪ Bhn. 26).

ಹೂಸರುಳಿ hûsaruḷi. = ಉಸಿರವಳ್ಳಿ, etc. (C.).

ಹೂಸರುಳ್ಳಿ hûsaruḷḷi. = ಹೂಸರುಳಿ, etc. (My.).

ಹೂಸು hûsu. 1. = ಪೂಸು 1, q. v. To smear, etc. ಮುಮ್ಮಯ ಹೂಸಲೆಸ್ವು, ಮೂಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ಪತಿವ್ರ Nr.). ಮೆಯ್ಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ (B. 1, 24).

ಹೂಸು hûsu. 2. = ಉಸು 1, ಪೂಸು 3. To break wind downwards, to fart (ಅಧೋವಾಯು Śmd. Dh.; C.). ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿನ್ನ ಪಜ್ಜು.—ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಕೊಟ್ಟ ದ್ಯು ಫಲ.—ಹೂಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ ನಾಡಿದು.—ಅನೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ಮುಸಬ್ಬಿ ದೆ.—ಬಾತಿದ್ದವಗೆ ಹೂಸಿದಪ್ಪು ಬಾಸಿ.—ಹೂಸಿದವಳು ಯಾರನ್ನಾದರೆ ಮೂಸಿದ ಬಟ್ಟೆಯವಳೇ (Prvs.).

ಹೂಸು hûsu. 3. = ಉಸು 2. A fart (C.). ಕೆಮ್ಮಿನಿನ್ನ ಹೂಸು ಮುಸಿಸಿದ.—ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೂಸಿನ ನಾತ ಹೋದೀತೇ?—ಹೂವಿಗೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹೂಸಿಗೆ ಬಡತನವಲ್ಲ.—ತಂಬು ಊದಿದವಗೆ ಹೂಸಿನ ಪಥವಿ ಏನು? (Prvs.). — ಹೂಸುಮಗ್ಗಿ. -ತಗ್ಗಿ. A shrub or small tree, Clerodendron phlomoides Lin. (Z.). — ಹೂಸುಬಟ್ಟೆ. = ಹೂಸುಮಗ್ಗಿ. (Z.).

ಹೂಹೂ hûhû. *N. of a gandharva.*

ಹೂಹೆ hûhĕ. A child; a puppet (ಪಸುಳೆ Bhn. 23; Bh. 3, 15, 22; *cf.* ಬಾಹೆ).

ಹೂಹೆ hûhĕ. Tbh. of ಊಹ. (ಊಹ, ಊಹೆ, ತರ್ಕ, etc. Nr.; ಸೂಹೆ, ತರ್ಕ Nr.; Bh. 3, 7, 10; My.).

ಹೂಳ್ hûḷ. = ಪೂಡ್, etc. To bury, etc. P. p. ಹೂಡ್ದು (Bp. 29, 30; 55, 28).

ಹೂಳು hûḷu. = ಉಮ್ಮು, ಹೂಡ್, etc. To cover; to bury (C.). 2, to sink into, as a foot, etc. into mud (My.). 3, to be filled up, as a channel (My.). P. p. ಹೂಡ್ (Bp. 32, 20), ಹೂತು (My.). ಚಪ್ಪನದ ಗಿಡವ ಪರಿವಾಣ ಬಿರ್ಳ ಆದನ್ನು ಕಡಿದು, ಕೊರಮಗಳನ್ನು ಬಾಸಿ, ನೆಲದೊಳಗೆ ಹೂದುತ್ತಾರೆ (B. 3, 79). ಹೊಸ ಹೂಡ್ ಸುಮನ ಸ್ಥಲ (ಕ್ಷಣಾನ, ಪಿತ್ಯದನ SI. 297). ಕೊರಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೂಡ್, ಮುಗಿಲ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹಾಡು! ಅದ್ದನ್ತೆ (Prvs.). 4, to be filled into. ಕೂಡಿದುರ್ಜನರಾದರದಂಗೆ ಮೀರಿ ಕೆಳಗೆನ್ನದಲೆ ಪುರವಿ ಹೂಡ್ ತುಮ್ಬಿರುತಿಹುದು ಸರ್ವಾಂಗದಲಿ ವಿಷ (Jain. 42, 72). — ಹೂಡ್ಸು. -ಸಿಸು. To bury (Bp. 38, 1; My.).

ಹೃಚ್ಛಯ hṛid-śaya. Lying or abiding in the heart; *love, Kâma.*

ಹೃಚ್ಛಯ್ಯ hṛid-śayya. Abiding in the heart (Bp. 36, 4).

ಹೃಚ್ಛಲ್ಯ hṛid-śalya. Heart-spear: heart-piercing (Bp. 5, 2).

ಹೃಚ್ಛೂಲ hṛid-śûla. Heart-pang, any acute internal pain, pain in the chest. (J. 18, 57).

ಹೃಚ್ಛೋಕ hṛid-śôka. Heart-ache. (My.).

ಹೃಜ್ಜನನ hṛid-janana. Kâma (Mr. 22).

ಹೃಣೀಯೆ hṛiṇîyĕ. = ಪ್ರಣೀಯೆ. *Censure, reproach;* shame bashfulness.

ಹೃತ hṛita. Taken; taken away, seized; captivated; accepted;—that which is taken; a portion, share. See ಉ-, ಸಂ-.

ಹೃತಿ hṛiti. Taking; taking away, seizure, robbing, robbery; destruction. See ಆಪ-, ಉ-.

ಹೃತ್ಕಮಲ hṛid-kamala. A lotus-like heart; the heart looked upon as a lotus (Grj. 3, 16. 33; Bp. 33, 6).

ಹೃತ್ಕಂಪ hṛid-kampa. Heart-throb, tremor of the heart; anxiety, etc. (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಹೃತ್ಕುಮುದ hṛid-kumuda. = ಹೃತ್ಕಮಲ. (J. 1, 1).

ಹೃತ್ತಾಪ hṛid-tâpa. Mental distress (My.).

ಹೃತ್ತು hṛittu. Tbh. of ಹೃದ್ (R.; G.).

ಹೃತ್ಪಯೋಜ hṛid-payôja. = ಹೃತ್ಕಮಲ. (Nn. 1).

ಹೃತ್ಪ್ರಮೋದ hṛid-pramôda. Mental delight (Ŏpr. 10, 61).

ಹೃತ್ಸಮುದ್ಭೂತ hṛid-samudbhûta. Heart-born: Kâma (Ŏpr. 5, 121).

ಹೃದ್ hṛid. (ಹೃತ್). *The heart; the mind,* the soul, the faculty or seat of thought and feeling;—the interior or the body, breast, chest, bosom.

ಹೃದ hṛida. Tbh. of ಹೃದ್ (R.; G.).

ಹೃದಯ hṛidaya. = ಎದೆಮು. *The heart; the mind,* the soul, the faculty or seat of thought and feeling; the interior of the body, breast, chest, bosom; *the interior or centre* or essence of anything; true knowledge; science.

ಹೃದಯಂಗಮ hṛidaya-n-gama. Going to the heart, heart-stirring, thrilling, *affecting, touching, moving, dear, beloved; an apposite or appropriate speech* (ಮುನಿಪ್ಪಿ ಬಿಡ ಮಾತು Nr.). See ಮುನಪ್ಪುಗು; Kâvy. IV, 2, 59.

ಹೃದಯಭೇದಕ hṛidaya-bhêdaka. Heart-piercing, heart-rending (B. 4, 20).

ಹೃದಯವಲ್ಲಭ hṛidaya-vallabha. A dearly beloved husband or gallant (Bp. 42, 35).

ಹೃದಯಶೂನ್ಯ hṛidaya-śûnya. A heartless, unfeeling man. See Sp. s. ಪದುಳ.

ಹೃದಯಶೂಲ hṛidaya-śûla. = ಹೃಚ್ಛೂಲ. (My.).

ಹೃದಯಸ್ಥಾನ hṛidaya-sthâna. *The breast, the chest.*

ಹೃದಯಾನಿಲ hṛidaya-anila. The vital air of the interior (ಪ್ರಾಣ Mr. 51).

ಹೃದಯಾಲು hṛidaya-âlu. *Good hearted, affectionate, kind.*

ಹೃದಯೇಶ hṛidaya-îśa. Heart-lord, a husband; Vishṇu;—ಹೃದಯೇಶ, N. of a metrical foot (Ŏh.).

ಹೃದ್ಗತ hṛid-gata. Gone to the heart; seated in the heart: come to mind; conceived, designed; believed, cherished, feelingly remembered. (My.).

ಹೃದ್ಭವ hṛid-bhava. Kâma (Abh. P. 9, 82).

ಹೃದ್ಯ hṛidya. Proceeding from or produced in the heart, hearty, cordial; *dear to the heart, beloved, cherished, desired;* affectionate, kind; *pleasant, agreeable, charming;* savory.

ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯ hṛidya-vidya. A man of pleasant knowledge. ಸಂತೊಳ್ಳೆ ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯರಂ (Śmd. 109).

ಹೃದ್ಯಾರ್ಥ hṛidya-arthu. *To the point, pertinent, congenial.*

REFRENCE

ಹೃದ್ರೋಗ hṛid-rôga. Heart-disease, heart-ache, heart-burn; sorrow, grief, anguish. (My.).

ಹೃದ್ವಲ್ಲಭ hṛid-vallabha. A husband (Čpr. 8, 7).

ಹೃದ್ವೇಗ hṛid-vêga. Mental activity, mental effort (Čpr. 3, after 66).

ಹೃಲ್ಲೇಖ hṛid-lêkha. Heart impression: knowledge, reasoning. 2, heart-scratch: *heart-ache, heart-sorrow,* etc. (ವಿ ರಜ Hlâ.).

ಹೃಷಿತ hṛishita. = ಹೃಷ್ಟ. (Sk.; G.).

ಹೃಷೀಕ hṛishîka. *Any organ of sense.*

ಹೃಷೀಕಸಂಚಯ hṛishîka-saṁčaya. The organs of sense collectively (Śśv. 2, 90).

ಹೃಷೀಕೇಶ hṛishîka-îśa. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಹೃಷ್ಟ hṛishṭa. = ಪುಷ್ಟ. Having the hair of the body bristling or thrilling (with delight or rapture), *enraptured, delighted, rejoiced, pleased, glad, joyous.*

ಹೃಷ್ಟತೆ hṛishṭatĕ. Delight, pleasure (J. 5, 72).

ಹೃಷ್ಟಮಾನಸ hṛishṭa-mânasa. *Rejoiced in mind, glad in heart, happy.*

ಹೆಕ್ hĕk. = ಹಿಕ್, etc., ಹೆಗ2, ಹೆಜ. The state of being behind, etc. — ಹೆಕ್ಕತ್ತು. The back or nape of the neck (My.).

ಹೆಕ್ಕಳ hĕkkaḷa. The state of being or becoming large or of increasing (see ಪೆಗ 1, etc.): flood-tide (of the sea, Râm. 1, 15, 43); excessive abundance; excellence (of power, Râm. 4, 3, 1; of a shower of flowers, 5, 9, 6; of swords, Bh. 3, 18, 35); inflation, conceit, pride (Bh. 8, 24, 50; J. 16, 31). *Cf.* ಹೆಗ್ಗಳ, etc. — ಹೆಕ್ಕಳವಿಸು. -ಇಸು. To employ a superabundance (of words, Grj. 1, 28).

ಹೆಕ್ಕಳಿಸು hĕkkaḷisu. = ಪೆಕ್ಕಳಿಸು. To grow inflated, to act overbearingly, etc. (Bh. 4, 2, 56; Râm. 4, 6, 4; 6, 44, 31; J. 5, 29; 31, 27).

ಹೆಕ್ಕು hĕkku. 1. = ಪಿಕ್ಕು, etc. To comb (My.).

ಹೆಕ್ಕು hĕkku. 2. To pick up, to take up one by one (My.; M. ಹೆಪ್ಪುಕ್ಕು; Tu. ಪೆಜ, ಪೆಜ್ಜು; see ಪಕ್ಕಲು 1; Prv. s. ಮೂಡೆಕ್ಕ); to pick off (Bh. 3, 21, 22).

ಹೆಗ್ hĕg. 1. = ಪೆಗ, etc. Largeness, etc. — ಹೆಗ್ಗಜ್ಜುಗ. A large gajjuga (My.). 2, ಪಾಲಿಂ, ಅಡೀಳಿ, ಶಾಪಸ್ಥಾಂ, etc. (Sl. 135). — ಹೆಗ್ಗಟ್ಟಿಕತ್ತಿಗೆ. -ಕತ್ತಿಗೆ. A large hatchet of female demons (ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ Śmd. II; Kk. 77). — ಹೆಗ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A strong band or knot (C.; B. 4, 122). — ಹೆಗ್ಗಡಜ. -ಕಡಜ. A big wasp (My.). ಆಲಿ, ಪ್ರಧಾನ, ಪ್ರಶ್ನಿಕ ಎಜ್ಜಿಯ ಪತ್ನಿ; ಹೆಗ್ಗಡಸಿಕ್ಕು, ಸುಮೋಢೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು (Kr.). — ಹೆಗ್ಗಡತಿ. -ಕಡತಿ. The wife of a headman or gavuḍa; a mistress (My.). ಹೆಣ್ಣಾತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಆದರೆ ಗಣ್ಣ ಮುಂದಾಲಿಗಿಸ್ಸ ಕಡೆ (Prv.). — ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ. -ಕಡಿತಿ. = ಹೆಗ್ಗಡತಿ. (My.; see Prv. s. ಗಡ್ಡಿ). — ಹೆಗ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, etc. A headman, a chief, a master (Bp. 9, 48; My.). 2, an epithet of the blanket-weavers and shepherds of the Kuruba caste (My.). — ಹೆಗ್ಗಣ. = ಪೆಗ್ಗಣ. A bandicoot (ಉಪ್ಪುಡ, ಪುಣಕ Hlâ.; ಪೀಢ್ಕಾದೇಹಿ, ಮೂಷಿಕ Sl. 170; Abhâ. 2, 72; C.). ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಾಜ್ಞಿ ಪೀಠಸಹಿತಾಗಿರುವ ಕಾಗದೇ ಧಕ್ಷಿಣ ಗಣೇಶಂ ಹೆಗ್ಗಣೆಂ ನಮೋ (Śś. 94). ಹೆಗ್ಗಣ ಪರಪೇಚಕ್ಕೆ ಹೋಪರೂ ನೀಲಾ ಕೊಂಡೋಪುದು ಬಿಡದು.— ಆರದುನೀ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದಾಡಿದ ಹಾಗೆ.— ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು, ಕೂಸಿದವಳಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು (Prvs.). — ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Great darkness (My.; ಸಪ್ತಮುನ Sl. 76). — ಹೆಗ್ಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A great thief; a great idler. — ಹೆಗ್ಗಳ್ಳಎತ್ತು. A very lazy bullock. ಹೆಗ್ಗಳ್ಳಎತ್ತಿಗೆ ಪರಿ! ಎಕ್ಕಡ್ಡು ಒಕ್ಕೇ ಸೊಕ್ಕೆ (Prv.). — ಹೆಗ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A large or thick forest (My.; ಮುಣಾರಣ್ಯ, ಅರಣ್ಯಾನಿ Sl. 118; ಶಾಪ್ತಾರ 450). — ಹೆಗ್ಗಾಣ. A large oil-mill of stone worked by two oxen (My.). — ಹೆಗ್ಗಾಣಿಗ. A class of oil-men who work the heggâṇa (My.). — ಹೆಗ್ಗಾಜ. -ಕಾಜ. The king-crow (? ದ್ಯಾಧ್ರಾಟಿ, ಫರದ್ವಾಜ Hlâ.; ಫರದ್ವಾಜ Mr. 170; see ಪರಿಯ). — ಹೆಗ್ಗಾವರಿ. -ಕಾವರಿ. A large plate or pan for baking or frying (Bp. 45, 28). — ಹೆಗ್ಗಾಳ. -ಕಾಳ. A large metal horn (C. Bp. 5, 7; Bh. 6, 2, 4; see ಜೋಗ್ಗು-). — ಹೆಗ್ಗಿತ. A large, tall tree. ಕಾಪಿಲ್ಲ ಕನುಗಾಯಿ, ಕಾಪಿಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿತವು, ಆವಿದ ಮೂಡು ನಿಜವಿಲ್ಲ; ಮುಲಕಾಣ ಕಾಮು ಸಾಕು! (Sp.). — ಹೆಗ್ಗಿರಿ. A large mountain (Râm. 6, 45, 61). — ಹೆಗ್ಗುದ್ದಲಿ. -ಕುದ್ದಲಿ. A large bullock-hoe used in weeding and stirring crops in the field (My.). — ಹೆಗ್ಗುಮ್ಮಟಿಕಾಯಿ. -ಕುಮ್ಮಟಿಕಾಯಿ. A large pumpkin (Sl. 161). — ಹೆಗ್ಗುರುಬಿಕೆ. -ಕುರುಬಿಕೆ. = ಹೆಗ್ಗುರುಬಿಗೆ. (ಮೂಲಿಕೆ, etc. Sl. 142). —ಹೆಗ್ಗುರುಬಿಗೆ. -ಕುರುಬಿಗೆ. The bow-string hemp, Sanseviera roxburghiana Schult. (ಮೂಲಿಕೆ, ದೇವಿ, ಮಧುವನಿ, ಕೋರಲೆ, ತೇಜಸಿ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಮಧುಲಿಕೆ, ಮಧುಪ್ರಿಯಿ, ಧನುಪ್ರಿಯಿ, ಗೋಕರ್ಣ, ಪೀಲುವರ್ಣ Nr.). — ಹೆಗ್ಗುಮುಡು. = ಹೆಗ್ಗುಮುಡಿ. (My.). — ಹೆಗ್ಗುರುಡಿ. -ಕುರುಡಿ. A prominent sign or mark (My.; Sl. 113). — ಹೆಗ್ಗೊಳ್ಳ. A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini Willd. and another sort (ವೃಹತಿ, ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕ Nr.; ನಿಮಿಷ್ಟಿಕೆ, ಸ್ವಪಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ವೃಹತಿ, ಕಣ್ಣಿಕಾರಿಕೆ, etc. Sl. 144). ಹೆಗ್ಗೊಳದ ಹಣ್ಣು (ಪಾಕರಿತ Nr.). — ಹೆಗ್ಗೊಗಟೆ. -ಕೊಗಟೆ. (ಮುಷ್ಟಿಕಪರ್ಣಿ, ಪತ್ರಿಪರ್ಣಿ, etc. Sl. 135). — ಹೆಗ್ಗೊಳಿ. A large bull (Bp. 32, 24). — ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲು. -ಕೆಚ್ಚಲು. A large udder. ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲಾವ (ಪೀನೋನ್ನಿ, ಪೀನಪಯಸ್ಸಿ Hlâ.). ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲ ಆಳಳು (ಪೀನೋನ್ನಿ, etc. Sl. 322). — ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A large, or the main, branch of a tree (Bh. 3, 1, 30). ಮುರದ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಮು (ಸ್ಕಂಧಶಾಖೆ, ಶಾಖೆ Hlâ.; Mr. 105). ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಮಾದರೂ ಸುಗ್ಗೇ ಮುರದ್ದಾಗದು (Prv.). — ಹೆಗ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಮು. (My.). — ಹೆಗ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. A large fire-brand (Râm. 5, 8, 54). — ಹೆಗ್ಗೊರಡು. Globe amaranth, Gomphrena globosa Lin. (ಅಮ್ಲಾನ, ಮುಷಾನಪ Nr.). — ಹೆಗ್ಗೊರಸ್ಸಿ. (ಕುರವಕ Sl. 139).

ಹೆಗ್ಗ hĕgg. 2. = ಹೆಕ್, etc. — ಹೆಗ್ಗತ್ತು. -ಕತ್ತು. The back or nape of the neck (ಅಡಮು, ಧಾಟಿ, ಶ್ಯಕಾಟಿಕೆ Sl. 213; ವಜ 319).

ಹೆಗಲ್ hĕgal. = ಪೆಗಲ್, etc. The shoulder (Bp. 44, 7. 13; 47, 41; 50, 1. 13; Tu. ಪುಗಲ್, ಪುಗ್ಲಲ್); the shoulder or neck of an ox (ಸ್ಕಂಧದೇಶ, ವಜ Hlâ.); the withers of an elephant (ಸ್ಕಂಧ, ಅಸನ Hlâ.). ಗಜದ ಹೆಗಲ್ (ಸ್ಕಂಧ, ಅಸನ Mr. 154). — ಹೆಗಲು ಎಟ್ಟುಣ್ಣಾ. N. (Bp. 56, 41). — ಹೆಗಲೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join the neck (of an ox) to, to yoke (an ox, Bp. 56, 6).

ಹೆಗಲು hĕgalu. = ಹೆಗಲ್, etc. (ಸ್ಕಂಧ, ಘುಣಿವಿಸ್, ಅಂಸ Sl. 209; Râm. 3, 6, 5; C.; B. 3, 127). ಜೀವಧಪಸಿಂಹ ಹೆಗಲು (ಸ್ಕಂಧಪ್ರದೇಶ, ವಜ Nr.). ಹೆಗಲಿಂಗೆ (Bp. 57, 33). — ಹೆಗಲಾಗು. -ಆಗು. The neck of oxen to swell (My.). — ಹೆಗಲುಬಾಳಿ. A shoulder-beater: a ruthless man (Râm. 4, 3, 3).

ಹೆಗ್ಗಣ hĕggaṇa. See s. ಹೆಗ 1.

ಹೆಗ್ಗಳ **hĕggaḷa.** = ಎಗ್ಗಳ, etc. (*cf.* ಹೆಳ್ತಳ). ಹೆಗ್ಗಳದ ಧಾಗ್ಯವ ಗದ್ದಾಗೇರಿ ಹೋಗುವಾಗ (Dp. 38, 2).

ಹೆಗ್ಗು **hĕggu.** = ಎಗ್ಗು 2, etc. (My.).

ಹೆಂ **hĕṁ.** = ಪೆಂ (ಪೆಜ್), etc. A female; a woman. — ಹೆಂಗಳ್. Women (J. 3, 11; 30, 4. 5). — ಹೆಂಗಳು. = ಹೆಂಗಳ್. (Sl. 109. 208. 410. 418. 422). — ಹೆಂಗಳ್ಳ. -ಕ್ಕ. A robber of females (Râm. 6, 47, 22). — ಹೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಂಗೂಸು, etc. A woman (ಧಾಮಿನಿ, ಅಂಗನೆ, ಸ್ತ್ರೀ etc. Mr. 301, o. r. ಹೆಂಗುಸು; Bp. 20, 20). — ಹೆಂಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Murder of women (J. 16, 15).

ಹೆಂಗಸು **hĕṁgasu.** (abbreviation of ಹೆಂಗೂಸು). A female; a woman (ವಧು, ಸ್ತ್ರೀ Sl. 433; ವನಿತೆ 426; C.). ತಮ್ಮಾ, ಆ ಹೆಂಗಸು ತರೆಯು ಮೀಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಅದುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಣನಸನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಬಾರದು.—ಗಣ್ಣಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟಿನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.). 2, a wife (In certain clear cases, C.). ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಗಣ್ಣನಸನ್ನೂ ದುಷ್ಟಳನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನೋಲ ಪಡಿಸುವಳು (B. 3, 32). ಕೆಟ್ಟುವವನಿಗೆ ಎಣಿಸಿದ ಹೆಂಗಸು (Prv.). Plural ಹೆಂಗಸರು (C.; B. 4, 165; 5, 140. 283). ಹೆಂಗಸರ ತಲೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿ.—ಹೆಂಗಸರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲದು, ಗಣ್ಣನಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಸು ನಿಲ್ಲದು.—ಹೆಂಗಸರ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ (Prvs.).

ಹೆಂಗುಸು **hĕṁgusu.** (abbreviation of ಹೆಂಗೂಸು). = ಹೆಂಗಸು. (Bp. 24, 64; J. 7, 59; Bh. 4, 4, 88; see Mr. s. ಪೆಂಗೂಸು).

ಹೆಂಗೆ **hĕṁgĕ.** 1. = ಹಗೆ 1, etc. Manner, mode. See ಎಂಗೆ.

ಹೆಂಗೆ **hĕṁgĕ.** 2. = ಎಂಗೆ, etc. How? (Bp. 9, 25; 31, 8; 36, 13; My.). ಹೆಂಗೆ ಆಹುದು, ಹಾಗೆ ಎಮ್ಬುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಥಂ ಯಥಾಯಥಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಹೆಚ್ಚರಿ **hĕccara.** = ಎಚ್ಚರಿ, etc. (My.).

ಹೆಚ್ಚರಿಕೆ **hĕccarikĕ.** = ಎಚ್ಚರಿಕೆ. (Dp. 91, 1 seq.; My.; Tē.).

ಹೆಚ್ಚರಿಸು **hĕccarisu.** = ಹೆಚ್ಚರಿ, etc. (My.).

ಹೆಚ್ಚಳ **hĕccaḷa.** Elation: pride, conceit (My.).

ಹೆಚ್ಚಳಿಸು **hĕccaḷisu.** To become elated: to begin to rejoice (J. 26, 19).

ಹೆಚ್ಚಿಕೆ **hĕccikĕ.** = ಹೆಚ್ಚಿಕೆ 1. (C. 550).

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ **hĕccigĕ.** 1. = ಪೆರ್ಚಿಕೆ 1, etc. Increase, growth, moreness, advancement, etc. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ (ಪರರಿಂಗೆ) ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ (ಸ್ಥಾನ Nr.). 2, greatly, to a great extent, much, more (C.; B. 2, 1; 3, 40; 4, 1. 16. 180; 5, 223. 283). 3, extra, beyond what is expected, appointed or due (C.; B. 3, 15). ಎಮ್ಬು ನೋಡಿಬಾಗ್ಯ ಸಾಕಾಗದೆ, ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ನು, ಆಬೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಒಡವೆ (ಅನೇಷಣೆಗಳ C.).

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ **hĕccigĕ.** 2. A small flat square basket of bamboo (My.).

ಹೆಚ್ಚಿನತನ **hĕccinatana.** Increase, etc. (ಸಮುಚ್ಚಯ G.).

ಹೆಚ್ಚಿಸು **hĕccisu.** = ಪೆಚ್ಚಿಸು, etc. To cause to increase or grow, to augment, to multiply, etc. (Bh. 1, 8, 18; C.). ಶತ್ರುವರ್ಗಾಶ್ರಯಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ನು, ವೈಶಕಾರಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತ ಮುಗ್ಗಾದಿಗಳಂ ಪೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆಸನ Nr.). ಪೆಚ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗುಣಿತ, ಆವತ, ಗುಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು Sl. 377).

ಹೆಚ್ಚು **hĕccu.** 1. = ಎಚ್ಚು 3, ಪೆಚ್ಚು 1, ಪೆರ್ಚು 1 q. v. To increase (v. i.), etc. (Bp. 22, 33; 23, 4; 24, 46; 30, 7; 32, 44; 40, 41. 76; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 84; C.). ಪೆಚ್ಚಲು ನಚ್ಚುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧಿ, ಪ್ರೌಢ Nr.). ತಿಮಂಗಿಲುವೆಮ್ಬಿ ಮಾನು ತಿರಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ ನೀರು ಪೆಚ್ಚುವದು (Sl. 88); ಶತ್ರುವಿಗಿನ್ನಲೂ ತಾನು ಪೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ವೃದ್ಧಿ 263); ಅಳತೆ ಪೆಚ್ಚಿದ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳು (ನಿರಿಕ್ತ. ಉವಚಿತ 377); ಪೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ಕಾಪ್ಯೆ, ಉತ್ಕರ್ಷ 416). — ಪೆಚ್ಚು ಪೆಚ್ಚು. (*i. e.* ಪೆಚ್ಚುತ್ತ ಪೆಚ್ಚು). (B. 5, 301; My.).

ಹೆಚ್ಚು **hĕccu.** 2. = ಎಚ್ಚು 4, ಪೆಚ್ಚು 2, ಪೆರ್ಚು 2 q. v. Increase, etc., etc.; more, excessive, etc. (Bp. 28, 47; 40, 4; C.). ಪೆಚ್ಚು ನೀರೆಡೆದು (Prll. 3, 26). ನಿತ್ಯವೂ ನಚ್ಚಿನಲೂ ದೇವರಾಜನ ಪಚ್ಚೆರವಣಿಪ್ಪು ಪೆಚ್ಚು (Sl. 44); ಮೀರಿದಚ್ಚು ಪೆಚ್ಚು ಮಾತಾಯುವಿಕೆ (ಅತಿಶಾಪ, etc. 57); ಪತ್ತಡಾಗ್ಯ ಪೆಚ್ಚು ಗುಣ ಸರ್ ಪಟ್ಟು ದಶಸ್ಥಾನಗಳ ಲೆಕ್ಕಗಳು (ದಶಗುಣೋತ್ತರ 327); ಧನು ಪೆಚ್ಚಾದವನು ಎಮ್ಬು ಚಿತ್ತಾನ್ನತ್ಯ (ಮಾನ, etc. 68); ಗುಣವಿಲ್ಲದೂ ರೂಪವಿಲ್ಲದೂ ಚಾತುರ್ಯವಿಲ್ಲದೂ ಪೆಚ್ಚಾದವರು (ವರಾರೋಹೆ, ಉತ್ತಮೆ, etc. 182); ಪೆಚ್ಚಾದ ಬಲ (ವಿಕ್ರಮ, ಅತಿಶಕ್ತಿ 293); ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಚ್ಚ ಪ್ರಯೋಜನ (ಲಾಭ, ಅಧಿಕಫಲ 324); ಪೆಚ್ಚಾದವು (ಪ್ರಥೂತ, ಪ್ರಮುಖ, ಬಹುಲ, ಸ್ಫಿರ, etc. 370); ಪೆಚ್ಚಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ 390). ನೀರು ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಯುವದು (G. 97). ನುಚ್ಚಾದರೂ, ಪೆಚ್ಚನ್ನ, ಧಾವಿನ ಬೇಳು.—ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಪೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಗ್ಗಿಗೆ ಸಾಲಿಗೆ ಪೆಚ್ಚು.—ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೆ ಪೆಚ್ಚು, ನಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಪೆಚ್ಚು.—ಸ್ವಾತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪೆಚ್ಚು, ಕೈನವರಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಪೆಚ್ಚು (Prvs.).— ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. Increase and decrease; difference; inequality; variation; more or less, about (My.). ಯುಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಬಾರದಷ್ಟೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತ ಇರುವ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ (ಸದಸ್ಯ, ವಿಧಿವರ್ತ Sl. 237). — ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. = ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. (C.; ಕೈಪಮ್ಮು G.). ಐಂಗಾರಕ್ಕೂ ಹಿತ್ತಾಳೆಗೂ ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಏನು? (B. 1, 19). ನವತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರ ಬೊಳಗಿನ ಬಲವು ತರದ ತಾವಸು ನಿವಾರಣವಾಗಿ, ಸುಖವಾಗುವದು (B. 4, 190). — ಪೆಚ್ಚು ಕುಸ್ಸು. = ಪೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. (Bp. 4, 45; 6, 1; 40, 61; 54, 11; Bh. 1, 8, 31). ಯೋಗವಿಧಾನದ ಪೆಚ್ಚು ಕುಸ್ಸುಗಳ ನೋಡುವವರು ಸಮಸ್ಯೆಸಿಸುಗು (Nr.). See Mr. s. ಪಚ್ಚು. — ಪೆಚ್ಚು ಗುಣಿಸುಗೆ. = ಪರಳುಗುಣಿಸುಗೆ. (My.). — ಪೆಚ್ಚು ಗುಣಿಸು. To multiply (My.). — ಪೆಚ್ಚು ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To increase (v. t., ವರ್ಧಿಸು, ಪೆಚ್ಚಿಸು G.; B. 5, 97. 98. 186). — ಪೆಚ್ಚು ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To increase (v. i., B. 5, 98). — ಪೆಚ್ಚು ತಿಳಿ. To know more (My.). 2, to estimate higher (B. 4, 199). — ಪೆಚ್ಚು ಪಾರುಪತ್ಯ. Unwarrantable, improper superintendence (My.). — ಪೆಚ್ಚು ಮುಗ್ಗಿ. The multiplication-table that begins with 11×11 (My.; *cf.* ಸರಮುಗ್ಗಿ). — ಪೆಚ್ಚು ಮಾಡು. To increase (v. t., G.; B. 3, 124). — ಪೆಚ್ಚು ಪೆಚ್ಚು. rep. (B. 5, 117). — ಪೆಚ್ಚುದು. -ಉದು. To remain (B. 5, 85). — ಪೆಚ್ಚೆಚ್ಚು. -ಎಚ್ಚು. rep. ಪೆಚ್ಚೆಚ್ಚಗೆ, excessively (B. 2, 16).

ಹೆಚ್ಚು **hĕccu.** 3. = ಹಚ್ಚು 3, etc. To cut up small, to mince, as vegetables, the kernel of the cocoanut, sugar-cane, etc. (C.; B. 1, 8; 2, 5. 42; 4, 177); to cut into small pieces, as a body (J. 26, 67). ಪೆಚ್ಚದ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ನುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನವೇ? (Prv.).

ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ *hĕccu-gārikĕ.* Exaltation. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ಮಾತು ಪೀಪಿ ಕೊಳ್ಳುವ್ಯಾಕೆ (My.).

ಹೆಚ್ಚುಗೆ *hĕccugĕ.* = ಹೆಚ್ಚಳ 1, etc. Increase, growth, augmentation, swelling, etc. (ವಿಜಾಸ, ಹೆಮಾಗೆ Nn. 115; ಶುಕೂಲ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ 141; ಆತಿ, ಪ್ರಕರ್ಷ Sk. 467; Bh. 1, 8, 48). ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಸಮೃದ್ಧಿವೇದ Nn. 84); ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ 141).

ಹೆಚ್ಚುಲಿ *hĕcculi.* — ಹೆಚ್ಚು ಲಿಯುಲ್ಲು. A grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (St. & Pl.).

ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ *hĕccuvikĕ.* Increasing, etc. (ಸಮೃದ್ಧಿ G.; ಸ್ಫೀತಿ, ವೃದ್ಧಿ Sk. 389).

ಹೆಚ್ಚೆ *hĕccĕ.* 1. = ಹಚ್ಚೆ 1, etc. Tattoo (My.).

ಹೆಚ್ಚೆ *hĕccĕ.* 2. = ಹಚ್ಚೆ 2. A bamboo-split (My.).

ಹೆಜ್ *hĕj.* = ಹೆಗ 1, etc. Largeness, etc. — ಹೆಜ್ಜಾಜಿ. Arabian jasmine, Jasminum sambac Ait. (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Sk. 139). — ಹೆಜ್ಜಾಲಿ. A large babool tree. ಜಾಮಿಯ ನಿಡದಮಿಯಲಿ ಹೆಜ್ಜಾಲಿಯ ದುರ ತಾನು ಹುಟ್ಟ ಬೆಳೆಯಲು ಮುತ್ತಂ ತೂದಿರು ಹೆಚ್ಚಿದ ರಾನಿಲಿ ಜಾಮುವನಪ್ಪ್ ಆಳಾಗಿ ಬಹುದೆ? (Subhâshita kandapadya). — ಹೆಜ್ಜಾವೆ. N. of a plant (ಹೆಜಾ Mr. 110, o. r. ಹೆಜ್ಜಾತಿ). — ಹೆಜ್ಜಗಾಕೆ. A large leech (My.; ದು ಜ್ಞಾರದು, ಪೀಳ್ಗೆಗೋಜಿತೆ Sk. 90). — ಹೆಜ್ಜೇನು. Superior honey deposited in large combs (My.). ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗಮದು ಹೆಜ್ಜೇನು ಸವಿದಷ್ಟೆ (Sp.).

ಹೆಜ್ಜೆ *hĕjjĕ.* = ಪಜ್ಜೆ, etc. A foot-step: a foot-print, the mark of a foot, track (Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 15; C.; B. 3, 44). 2, the foot (ಪಪ, ಆಪ್ತ Sk. 431; C.; B. 3, 103; 5, 238. 258). — ಹೆಜ್ಜೆಯಳತೆ. -ಅಳತೆ. The measure of a foot (My.). — ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ. rep. (J. 30, 23).

ಹೆಂಚು *hĕñcu.* = ಹೆಂಚು 4, etc. A tile; etc. (My.; Sk. 111; Tē. ಬೆಲು, ಬೆಂಚು, a potsherd). — ಹೆಂಚಿನ ಮನೆ. A house with a tiled roof (My.). — ಹೆಂಚುಚೂರು. A potsherd (ವರಾರೆ Sk. 451). — ಹೆಂಚುಮನೆ. A tiled roof (Sk. 111).

ಹೆಟ್ಟ *hĕṭṭa.* 1. Dregs of castor-oil (ಎರಣ್ಣೆಹೆಟ್ಟ ಕೆಂ. 89). *Cf.* ಪಜ್ಜ 2.

ಹೆಟ್ಟ *hĕṭṭa.* 2. (ಹೂಳು ಕೆಂ. 89).

ಹೆಟ್ಟ *hĕṭṭa.* 3. = ಪಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಮೋದ್ದ ಕೆಂ. 89).

ಹೆಟ್ಟ *hĕṭṭa.* 4. = ಎಟ್ಟ, etc. A bush-harrow (My.).

ಹೆಟ್ಟ *hĕṭṭa.* Tbh. of ಪೃಷ್ಠ (ಕೆಂd. 353).

ಹೆಟ್ಟಿಗೆ *hĕṭṭigĕ.* A stout beam (My.). ಬಟ್ಟಿಹಲೆಯುವ ಗಾಡರ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊತ್ತಾನೆಲ್ಲ? — ಮುಟ್ಟ ಸೋಲ ಮೀಳಾಡರ ಹೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಷ್ಟ ಆಡಿಸಲ್ಲ? (Prvs.).

ಹೆಟ್ಟಿಗೆ *hĕṭṭigĕ.* = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. A dove-cot (ಕಪೋತ, ವಿಟಂಕ Mr. 200).

ಹೆಟ್ಟು *hĕṭṭu.* 1. = ಪೆಟ್ಟು 1. To beat, to give a blow, as with the hand, a staff, a hammer, etc. (My.). ಹೆಟ್ಟಿರದು ಹಾಯುವದು, ಗುರಿಗೆ ತಾಗಲ್ಲು; ಪಟ್ಟಿಂಗೆ ಹೆಟ್ಟುವದು, ಬೆರಗಾ ತಪ್ಪಗಲ್ಲು (an arrow, Bēḍaguḍaupadi). 2, to push or put into, to insert (as a stone, etc. to shut a hole, etc.); to put (My.). ಉಟ್ಟ ಹಾಯುವದಲ್ಲಿ ಕೆಲಾ ಹೆಟ್ಟುವ ತಾಗಿ.—ಆಗುಳು ಸುಲಗಿಂಕ್ಕೆ ಪೀರಿದವನ ಹಾಯುಲ್ಲಿ ಕಲು ಹೆಟ್ಟಿದ.— ಉಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಉಟುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ ತಂಡೆ, ಕೊಲ್ಲ ಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಪಾದನ ತಂಡೆ!— ಮುಳ್ಳು ತೆಗದು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). 3, to push the penis into the vagina (My.). — ಹೆಟ್ಟಾಟ. -ಆಟ. Mutual striking or pushing or wrangling. ಬಡ್ಡಿ ಬಣ್ಣಾಟ, ಪೀಡು ಹೆಟ್ಟಾಟ, ತಲೆದೊಟ್ಟ ವರದು ಸುಮ.— ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗತ ಹೆಟ್ಟಾಟ ಮಾತ ಮಾತದು (Prvs.).

ಹೆಟ್ಟು *hĕṭṭu.* 2. = ಪೆಟ್ಟು 2, etc. A stroke, a blow (My.).

ಹೆಟ್ಟುಗೆ *hĕṭṭugĕ.* A female friend (ಗಳತಿ, ಸಖಿ ಕೌ. I, 15; Kk. 29; Sm. 74); an affectionate or beloved woman, a wife (ಕಾಮಿನಿ ಕೌ. II, 78; ಪನಿತೆ Sk.; Bp. II, 33; Śāstrasāra in W. v. 1565).

ಹೆಟ್ಟೆ *hĕṭṭĕ.* = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಮೋದ್ದಕ, ಮೋದ್ದ Hlā.).

ಹೆಡ *hĕḍa.* = ಪೆಡೆ, etc., ಪೆಡೆ 1. The state of being behind, etc. — ಹೆಡಕಟ್ಟು. Hind-binding. — ಹೆಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು. To restrain by binding the arms to the back, to pinion (My.). — ಹೆಡಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. Hind-point. — ಹೆಡಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. To pinion (Rām. 6, 44, 11). — ಹೆಡತಲೆ. = ಪೆಡತಲೆ. The back of the head (Bp. 46, 13; Rām. 5, 3, 58; Dp. 4; C.). ಹೆಡತಲೆಯ ಕೂದಲೆ (ಆಡುಮು, ಧಾಟಿ, ಕೈವಾಟಿಕೆ Nr.). ಹೆಡತಲೆ ಯೊಳಗಿರುವ ನರ (ಮುಸ್ಕೆ Sk. 205). — ಹೆಡಮುರಿಕೆ. = ಪೆಡಮುರಿಗೆ. — ಹೆಡಮುರಿಕೆ ಬಿಗಿಸು. To cause to pinion (B. 4, 169). — ಹೆಡಮುರಿಗೆ. Turning round or twisting (the arms) to the back, pinioning (G. 577). — ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟು. To pinion (B. 3, 126).

ಹೆಡ *hĕḍa.* = ಪೆಡಗೆ, etc., ಪೆಡ 2. Tbh. of ಪಿಟಿ. A basket, a box. — ಹೆಡಗೊಟ್ಟಿಗೆ. -ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಪೆಡಗಿಗೊಟ್ಟಿಗೆ q. v., ಪೆಡಗೊಟ್ಟಿಗೆ.

ಹೆಡಕು *hĕḍaku.* The back or nape of the neck (ಧಾಟಿ, ಆಡುಮು, ಕೈವಾಟಿಕೆ Hlā.; ಕೈವಾಟಿಕೆ Mr. 327; ಪಡ್ಕ G.; Rām. 5, 1, 2; 6, 39, 6; B. 4, 211); the hind part of a fort (Rām. 4, 6, 20).

ಹೆಡಗೆ *hĕḍagĕ.* = ಪೆಡಗೆ, etc. A basket (ವಿಜಯ Mr. 208, o. rs. ಪೆಡಗೆ, ಪೆಡಗೆ; Bp. 23, 7; 49, 44; 56, 9; C.; B. 5, 135). — ಹೆಡಗಿಗೊಟ್ಟಿಗೆ. -ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. (ಕೆmd. 386, o. rs. ಹೆಡಗೊಟ್ಟಿಗೆ, ಪೆಡಗೆ ಗೊಟ್ಟಿಗೆ). A basket-like fort (?).

ಹೆಡಸು *hĕḍasu.* (= ಪೆಡಸು). Dandruff (S. Mhr.).

ಹೆಡಿಗೆ *hĕḍigĕ.* = ಪೆಡಗೆ, etc. (My.; ಕಾಣ್ಣಾಲು, ಪಿಟಿ Sk. 307; see Mr. s. ಪೆಡಗೆ; Sp. s. ಕಾಮಾಗಾಣಿ). — ಪೆಡಿಗೆಗುಮ್ಮ. A basket considered as a devil. ದವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಣ್ಣ, ಕವಿ ಕಾಣದ್ದು ಪೆಡಿಗೆಗುಮ್ಮ ಕಣ್ಣ (Prv.).

ಹೆಡೆ *hĕḍĕ.* 1. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ. The expanded hood of a cobra (ಸ್ಫಟಿ, ಫಣ Sk. 78; Bp. 11, 12; 51, 59; 58, 48; Bh. 1, 20, 61; C.; B. 2, 8). ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣ, ಫಣಿ, ಫಟೆ Hlā.; ಸ್ಫಟಿ Nr.).

ಹೆಡೆ *hĕḍĕ.* 2. = ಪೆಡ, etc. — ಹೆಡಗೊಟ್ಟಿಗೆ. -ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. (Kk. 99). = ಪೆಡಗೊಟ್ಟಿಗೆ, etc.

ಹೆಡೆಗೆ *hĕḍĕgĕ.* = ಪೆಡಗೆ, etc. (Bp. 56, 12; Bh. 1, 10, 25; My.).

ಹೆಡ್ಡ *hĕḍḍu-gā.* = ಎಡ್ಡ 2. A dull, stupid man, a fool (ಅಜ್ಞ, ಮೂಢ, ಅಪಶಾಸನ, ಮೂಖರ್, ವೈಳೇಮು, ಜಾಲಿ ಪ Nr.; ಗಾಮಿಲು, ಗಾಮ್ಮು, ಎಗ್ಗ ಕೆಂ.; C.; B. 3, 51). ಸಿರಿ ಧರಣ್ಣ ಲ್ಲಾಗಲು ಮುಖ್ಯಯಜನರ ಜಾಣ; ಕೊಲಿತೆಯಾಗಿ, ಯಜಮಾನನೆಸಗಿಲ್ಲ ಸ್ಸು, ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚ (Sp.). ಹೆಚ್ಚಜಾನರೂ ಹೊಚ್ಚ ಮಡೆ ಲೇಸು.— ಹೆಚ್ಚನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚರೆ ಮುಚ್ಚನಿಗೆ ಜಾಣ ಅಚ್ಚ ಹಾಗೆ.— ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಲ ಕಡೆ, ಹೆಚ್ಚನಿಗೆ ಒಚ್ಚೀ ಕಡೆ (Prvs.). — ಹೆಚ್ಚ ಜಾಣೋಪದ. N. (Bp. 56, 33).

ಹೆಡ್ಡತನ hĕḍḍatana. = ಎಡ್ಡತನ 2. Stupidity, foolishness (ಮುದ ಕೆಂ. 99; My.). ಒಡ್ಡನ್ನಿ ಮೂಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ ಹೋಪ ಪೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮುಖಾಲಕ್ಷ್ಯ.

ಹೆಡ್ಡತಿ hĕḍḍati. = ಎಡ್ಡತಿ. A stupid, foolish woman (My.).

ಹೆಡ್ಡಯ್ಸು hĕḍḍayisu. To flout, to treat with contempt (Rām. 3, 3, 23; Mhr. ಹೆಡ್ಡಾಯಿಸೇ).

ಹೆಡ್ಡು hĕḍḍu. = ಎಡ್ಡು 2. Stupidity, foolishness (My.; see ಆಡಿ-). — ಹೆಡ್ಡಾಟಿ. -ಆಟಿ. Stupid, foolish behaviour (My.). — ಹೆಡ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A stupid, foolish person. ಹೆಡ್ಡಾಳಾದರೂ ಒಡ್ಡಾಳಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೆಡ್ಡೆ hĕḍḍĕ. = ಹೆಡ್ಡತಿ. (My.).

ಹೆಣ್ hĕṇ. = ಪೆಣ್, etc. A female; a woman (J. 2, 61). ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಣಾದೊಡಂ (Śmd. 148). ಹೆಣ್ಗಳ್ (Bh. 1, 8, 35). ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ Mr. 313); ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವರಂ (ಭಾಷಾತಾ 313). — ಹೆಣ್ಣಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. A female swan, a goose (ಪರಮೆ, ಪರಮೆ Hlā.; ಪರಮೆ Sl. 175). — ಹೆಣ್ಣಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಬಸೆ Śmd. 342; ಏಸಿ Ct. I, 102; ಹೆಣ್ಣಾನೆ, ಕರೀಣಾ Kn. 120; ಕರೀಣಾ Sl. 420). — ಹೆಣ್ಣಾಮೆ. -ಆಮೆ. A female turtle (ಕೂರ್ಮಿ Nr.; ಕಮಠಿ, ಮುಂ Nr.; ಮುಂ Mr. 411). — ಹೆಣ್ಣೀಮೆ. -ಏಮೆ. = ಹೆಣ್ಣಾಮೆ. (ಮುಂ Hlā.). — ಹೆಣ್ಣೊಣ್ಣೆ. -ಒಣ್ಣೆ. A female camel (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ, ಉಷ್ಟ್ರಿ Kn. 85).

ಹೆಣ hĕṇa. 1. = ಪೀಣ. A corpse; a carcass (ಪ್ರೇತ, ಪರೇತ, ಶವಾದ, ಪಡ Hlā.; ಶವಾದ, ಪಡ Nr., Sl. 207; ಪ್ರೇತ, ಶವಾದ Mr. 395; ಮೃತ, ಶವಾದ Kn. 11; Bp. 21, 17; 32, 53; 46, 36. 60. 78; 54, 74; C.). ಪ್ರಾಣ ತೊಲಗಿದ ಹೆಣವು ಕಟ್ಟಿಗಂಜುವು ಬುಂಟೆ? (*i. e.* ಬಲ್ಲುದೆ? Dp. 87). ಹೆಣ ಸುಟ್ಟಿರೂ ರುಣ ಸುತಲಿಲ್ಲ. — ಹೆಣ ಹೊರಿದವನಿಗೆ ಕೇಳದು ಬಾಡಿಯೇ? — ಹೆಣದವರು ಹೆಣಕ್ಕೆ ಅತ್ತರೆ ಕೊರದ ದುಃಖಿಗೆ ಅತ್ತ. — ಹಣು ಕಟ್ಟಿವರು ಹೆಣವಾದರೂ ಹೊರುವರೇ? — ನೋಡಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಬೇಸು ಮಾಣಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇಸು? — ನೋಡಿ ಕೂತರೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋರ್ತು ಹೆಣ ಬೀಳಿಸೀತೇ? — ಸಣಸುವರಾದರೆ ಹೆಣ ನೋಡಿ ಹೆದರ್ಕಾನೇ? — ಸುಮಾಗಾಗಿ ಹೋದ ಹೆಣ ತಿರುಗಿ ಬಪ್ಪೀತೇ? — ರಾಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ, ಕಾಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ. — ಹಣವೆಲ್ಲರೆ ಹೆಣ ಬಾಯ ಬಿಡುತ್ತದೆ. — ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣಕ್ಕಿನ್ನ ಕಡೆ. — ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲದವನ ಹೆಣವ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prvs.). — ಹೆಣ ಪತ್ತ. -ಅತ್ತ (*i. e.* ಅಧಮ). A good-for-nothing man; a coward (My.). — ಹೆಣತಿನ್ನುವಂ. -ತಿನ್ನುವಂ. A corpse-eater, a demon (Bh. 10, 3, 11). — ಹೆಣದೆಮು. -ದೆಮು. An open space between corpses (Bh. 10, 3, 14). — ಹೆಣಮಯ. Full of corpses (J. 27, 7). — ಹೆಣಮುಂಡೆ. A good-for-nothing woman (My.). — ಹೆಣಮೋಡಿ. A lifeless, spiritless, stupid fellow (My.).

ಹೆಣ hĕṇa. 2. P. p. of ಹೆಣೆ 1. — ಹೆಣೆಯೊಳ್ಳು. To intertwine (v. t., as creepers, snakes, etc., My.). 2, to plait, etc. (My.).

ಹೆಣಗಿಸು hĕṇagisu. = ಪೆಣಗಿಸು. To cause to fight (My.).

ಹೆಣಗು hĕṇagu. = ಪೆಣಗು. To wrangle, to quarrel, to fight, to strive (Bp. 18, 37; 58, 39; Bh. 2, 2, 97. 101. 105; J. 22, 29; C.; B. 3, 99). ಜುಟ್ಟುಗುದಡಿಸ ಸಂಗಡ ಹೆಣಗ ಬಾರದು. — ಬೋಣವೇ ಪಾಪ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಣಗೋದೇ ಆರ್ಥ. — ಹಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಪತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವನ ಪತ್ತರ ನಿಲ್ಲರಾಗದು. — ಮಾಣಗದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prvs.). — ಹೆಣಗಾಟ. -ಆಟ. Quarrel, fight (My.). — ಹೆಣಗಾಡು. -ಆಡು. = ಹೆಣಗು. (C.; B. 2, 40).

ಹೆಣೆ hĕṇe. = ಹೆಸೆ 1, etc. To plait, etc. (My.).

ಹೆಣೆಕೆ hĕṇekĕ. = ಎಣೆಕೆ 2, ಹೆಸೆಕೆ. (My.).

ಹೆಣೆಗೆ hĕṇegĕ. Plaiting, etc.; that is plaited, etc. (My.). — ಹೆಣೆಗೆಲಸ. Work done by plaiting, etc. (My.); the art of plaiting, etc. (My.).

ಹೆಣೆಲು hĕṇelu. = ಹೆಸೆಲ್ 2, etc. A braid of hair, braided hair (Rām. 6, 53, 32).

ಹೆಣೆ hĕṇĕ. 1. = ಎಣೆ 2, ಪೆಣೆ 1, etc. To intertwine (v. t.), etc., to plait, as mats, baskets, etc.; to braid, as the hair; to work in meshes or knit, as nets; to rattan, as a chair (Bp. 47, 30; C.; B. 2, 42). P. ps. ಹೆಣಪು, ಹೆಣೆಪು, ಹೆಣ್ಪು. 2, to intertwine (v. i.), to be joined, etc.

ಹೆಣೆ hĕṇĕ. 2. = ಎಣೆ 1, ಪೆಣೆ 2. Joining together; the state of being joined, etc. See Nn. 144 s. ಸ್ಥಳ No. 2. — ಹೆಣೆ ಕಟ್ಟು. To tie a row of cattle to the pillar in the middle of a threshing floor so as to tread out corn (My.).

ಹೆಣ್ಣ hĕṇṭa. = ಹೆಣ್ಣೆ 1, etc. — ಹೆಣ್ಣ ಹೊಡೆ. = ಹೆಣ್ಣೆ ಹೊಡೆ. (S. Mhr.).

ಹೆಣ್ಣೆ hĕṇṭĕ. 1. = ಎಟ್ಟ, etc. A bush-harrow. — ಹೆಣ್ಣೆ ಹೊಡೆ. = ಎಟ್ಟ ಹೊಡೆ, q. v. (My.).

ಹೆಣ್ಣೆ hĕṇṭĕ. 2. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಕೋಪ್ಪ Nr., Sl. 302; ಪೆಟ್ಟ ಕೆಂ.; ಪೆಟ್ಟ ಕೆಂ. 64; My.). ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಣೆ (ಕೋಪ್ಪ G.). 2, an unburnt brick (B. 4, 121). ಕೊಯಿಲೇ ಮೀರಲೆ ಹೆಣ್ಣೇ ಬಾಕಿ, ಮೋಪ್ಪೇ ಮೀರಲೆ ಏಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prv.). — ಹೆಣ್ಣಗುದ್ದ. = ಹೆಣ್ಣಗೊಡ್ಡ. (My.). — ಹೆಣ್ಣಗೊಡ್ಡ. ದಪ. -ಕೊಡಪಿ. A large wooden hammer for breaking clods in fields (My.); a kind of harrow (ಕೋಪ್ಪಕೆಲಸ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ Nr.). — ಹೆಣ್ಣಗೊಡ್ಡ. A kind of lizard or chameleon (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ, ಓತಿಕ್ಯಾಟ Sl. 170; My.).

ಹೆಣ್ಣ hĕṇṇa. 1. = ಪೆಣ್ಣ. A female, a woman; a wife. Plurals ಹೆಣ್ಣರು (C.), ಹೆಣ್ಣಿರು (B. 4, 214), ಹೆಣ್ಣರ್, ಹೆಣ್ಣಕ್ಕು. ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಪಣ್ಣು, ಗಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಮುಸೆ ಬಣ್ಣು. — ಹೆಣ್ಣಾಯಮು ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣರ ಗೊಡವೆ ಏಸು? — ಮುಳ್ಳಿಲ್ಲ ಮುಸೆಯಾರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣರು? (Prvs.). ಹಮ್ಮು ತಿಗಳೆಕ್ಕಲು, ಸತಿ ಪತಿಗಳೆನೆ ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆ ಪೆಸರಸಿಕ್ಕುಂ (Mr. 24). ಹೆಣ್ಣಾಸೆಯವನ ಗಣ್ಣೂ ಬಲ್ಲುದೇ? ಗಿಣ್ಣಿಸೀರೆಯಳಗೆ ತಂದಿಮಾಸ ಹೆಣ್ಣಯಮು ಕಣ್ಣಾಕಾರು? (Sp.). — ಹೆಣ್ಣರು ಮಕ್ಕಳು. A wife and children; wives and children (C.; B. 4, 153).

ಹೆಣ್ಣ hĕṇṇa. 2. (fr. ಹೆಂ). Vinous liquor or toddy extracted from the wild date tree (My.; B. 2, 14), etc. (ಮೇದಕ, ಜಗಲು Nr.; ಸುರ, ಪಂಪ್ರಿಯ, ಜಾರ, ಪರಿಸ್ರುತ್, ಪರುಣಾತ್ಮಜ, ಗನ್ಧೋತ್ತಮ, ಪ್ರಸನ್ನ, ಇರ, ಕಾಮ್ಬಂ, ಪಾನಸ್ರುತ, ಮುದಿರೆ, ಕಳ್ಳು, ಮದ್ಯ Sl. 347; ಸುರೆ, ಪಾರುಣಿ 420; ಇರೆ 451). ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಳಲು (ಸುರೋದ Sl. 81); ಹೆಣ್ಣಾ ಮಾಡುವವನು (ಕಾಣ್ಡೆಕ, ಮುಣ್ಣಹಾರಕ 339); ಏಣ್ಪೇ ಹುಟ್ಟಿಸ ಹೆಣ್ಣ (ಮಧ್ವಾಸವ 347); ಬಾಕ್ಷೇ ಪಣ್ಣಿಸ ಹೆಣ್ಣ (ಮಾಧ್ವೀಕ 347); ಅರೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಲ್ಲ ಕಳಗುಟ್ಟು ಪಿಂ ನಿಸ್ಸ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣ (ಮೈರೇಯ 348); ಪತ್ಯವಾದ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಸ್ಸ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣ (ಆಸವ, ತೀಥು, etc., ಸಾರಾಯಿ, ಕಳ್ಳು, ಬ್ರಾಂದಿ 348); ಹೆಣ್ಣ ಮಾಡುವವನು (ಸಕ್ಕಾಸ, ಆಪಿಣದ 348); ಹೆಣ್ಣದ ಮೇಲಣ ಪೆ (ಕಾರೋತ್ತಮ, ಸುರಾಮಣ್ಣ 348); ಹೆಣ್ಣ ಕುಡಿಯುವ ಜಿಟ್ಟು (ಪದ

(348). ಹೆಣ್ಣ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಏಬ್'ದ್ದು ಕುಣ್ಣಿ ಬಡ ಕೊಣ್ಣರೆ ಇಬ್'ವೀತೇ? (Prv.). — ಹೆಣ್ಣದ ತಿತ್ತಿ. A small liquor bottle made of one skin (My.). — ಹೆಣ್ಣದ ಪಕಾರಿ. A large leather bag for carrying toddy on a horse or a donkey (My.). — ಹೆಣ್ಣದ ಬುಡುಡೆ. A toddy bottle made of a sôrekâyi (My.).

ಹೆಣ್ಣಿತಿ hĕṇḍati. = ಹೆಣ್ಣಿತಿ, etc. A wife (ಪಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಲತ್ರ, ಧಾರ್ಮ್, ವಧು, etc. Hiâ., Mr. 306; ತಲ್ಲ, ಪಾರ Nr., Sl. 439; ದ್ವಿತೀಯ Hiâ.; ಧಾರ್ಮ್, ಜಾಯೆ, etc. Dhw.; Bp. 47, 4; C.). ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು); ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ (ಮಾತುಲಾನಿ, etc. Nr.). ಬಸುರಿ ಹೆಣ್ಣಿತಿ (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Hiâ.). ಮಗನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ (ಸ್ನುಷೆ Mr. 314). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಹೆಣ್ಣಿತಿ (ಪತ್ನಿ, ಪಾಣಿಗ್ರಹೀತಿ, ದ್ವಿತೀಯ, ಜಾಯೆ, etc. Sl. 183). ಆ ಸಾವೇಜಿನು ಎರ್ಡನೇ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣನು (B. 5, 203). ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಬೆಗ್ಗವತಿ ಆದರೆ ಗಣ್ಣ ಮೂರಿದಾಯಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ.—ಕೆಯ್ಯಿದ್ದರೆ ಆರ್ಥ, ಪತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ.—ನೋಡೋ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಜೇಡೋ ಮೂಬಿ'ಯ ತಪ್ಪ.—ಬಡವನ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಎಲ್ಲರ ಆತ್ತಿಗೆ.—ಮುದ್ದಿಲ್ಲಾ ಮೂಬಿನೆಯ ಹೆಣ್ಣಿತಿಗೆ.—ಮುಖ ಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿತಿಗಿನ್ನ ಮುರದ ನೆರಳು ಸುಖ.—ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಮಳ ಸನ್ನೆನ್ನೇ? ಎನ್ನು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಬೆನೆಯವರು ಉಣ್ಣರೋ? ಎನ್ನು, ಕೇಳ ಬೇಡ.—ಸಾಯುವೆನೆನ್ನರೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಬಯ್ದಾಳು ಅನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರರಾದರೂ ಮನೇ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಕಾಸ್ತಾರ.—ಸೋರುವ ಮನೆಯನ್ನೂ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು.—ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ, ಬದಿತಿದ್ದರೆ ಆಳ್ಳ, ಒಳತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಗೆಣೆಯ.—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ನೋಡು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಣಿತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.—ಸಸ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ಸಖ್ಯ, ಮನೇ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯ ಬಿಟ್ಟು.—ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿ, ಪಾಪುವ ನೀರು ಶ್ಯಬಸು.—ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿತಿ ಮುದ್ದು, ಹೆಣ್ಣಿತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮುದ್ದು (Prvs.).

ಹೆಣ್ಣೆ hĕṇḍĕ. 1. = ಎಣ್ಣೆ. Cowdung (ಗೋಮಯ Sk.; Te. ಪೆನ್ನೆ, ಪೇಡ; T. ಪಿಟ್ಟು, a lump of beast's dung). — ಹೆಣ್ಣೆ ಮೂಗಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. (ವರೋಟ್ಟು, ತೈಲಪಾಯಿಕೆ Sl. 175).

ಹೆಣ್ಣೆ hĕṇḍĕ. 2. = ಪಿಟ್ಟು, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Mr. 371; G. 57). — ಹೆಣ್ಣೆ ಗೊಡತಿ. -ಕೊಡತಿ. = ಹೆಣ್ಣೆಗೊಡತಿ. (S. Mhr.).

ಹೆಣ್ಣಿಗ hĕṇṇiga. = ಅಣ್ಣೆಗ. An impotent man; a coward (My.).

ಹೆಣ್ಣಿಗತನ hĕṇṇigatana. Impotency; cowardice (My.).

ಹೆಣ್ಣು hĕṇṇu. = ಹೆಣ್, etc. A female; a woman (Bp. 18, 91; C.; B. 5, 289). ಹೆಣ್ಣಂ ಗಣ್ಣು ನೇರಿ ನೋಗಸಿನ್ನ ಆ ಮದುವೆ (ಪ್ರವ, ಕೇಳಿ, etc. Sl. 72); ಸ್ವಯಂವರದ ಹೆಣ್ಣು (ಸ್ವಯಂವರೆ, etc. 183); ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಣ್ಣು (ತರುಣಿ, ಯುವತಿ 184); ಕಾಮುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣು (ಕಾಮಿನಿ 485). ಹೇಡವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಣುಗ ಬೆಳೆದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). ಹೆಣ್ಣೆ ಚಿಂತೆಯ ನವೆಗೆ ತನ್ನಿಗರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಹೆಣ್ಣಿದ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕೆ, ತಿಪಯೋಗಿ ಮುಣ್ಣು ಮುಸಿಯಾದ (Sp.). ಯಾತಗಣೆಯದು ಬಗತು ಆತು ಫಲವಾದನ್ನು, ಹೋತು ಹೆಣ್ಣುಲಿಯ ನಿಲ್'ದನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತ ನೆಮ್ಮು! (Sp.). ಆವಯೊಳು ಮದ' ಹೊದದು ಗಿದ ನೇಮುಗೊಣ್ಣನ್ನು, ಮುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ವೆಳವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಮ್ಮು! (Sp.). ಸುಣ್ಣ ವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯೆ, ಬಣ್ಣ ವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದಹ್ಗೆ (Sp.). ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಜಂಗಾರ, ಗೋದಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಸುಣ್ಣ.—ಹೆಣ್ಣಿನ ನೆಲೆ ಕುದುರೆಯ ನೆಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ್ಣು ದೂರವಿಸ್ಸ ತರ ಬೇಕು, ಪಸ ಹತ್ತರವಿಸ್ಸ ತರ ಬೇಕು.—ಹೆಣ್ಣು ಹೊಮ್ಮಣ್ಣಗೆ, ಆದರಾಭ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಗೆ.—ಹೆಣ್ಣು ಹಡದವನ ಮನೆ ತಣ್ಣಗೆ, ಗಣ್ಣು ಹಡದವನ ಮನೆ ಸುಣ್ಣಗೆ.—ಹೆಣ್ಣು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು, ಎತ್ತು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು.—ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿಯೇ? ಬೆಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟಿಯೇ?—ಹೆಣ್ಣು ತಬ್ದಿಯೇ? ಮುಣ್ಣು ತಬ್ದಿಯೇ?—ಹೆಣ್ಣು ಒಳ್ಳೇದೇ ಸರಿ, ಕಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಣು ತೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.—ಹೆಣ್ಣಾದರೇನು? ಮುಣ್ಣಾದರೇನು? ಪುಣ್ಯವಿಸಾಸ ಸಿಕ್ಕದು.—ಎಣ್ಣೆದ್ದು ಮುಣ್ಣು ಆಯಿತು, ಹೆತ್ತದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಆಯಿತು.—ಪುಣ್ಯ ಮಾತದೆ ಕೆಟ್ಟು, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟು—ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ನನ ಹೆಣ್ಣು? (Prvs.). ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೊನ್ನನ್ನು ಮಣ್ಣಾದ ಮರಗಳು ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕಣ್ಣು ಮುಸದಲ್ಲಿ ಬಯಸದಿಪ ಅಣ್ಣಗಳಾರು? (Sp.). — ಹೆಣ್ಣಾಮ. -ಆಮ. A female goat (My.). — ಹೆಣ್ಣಾಳು. -ಆಳು. A kûli woman (C.). — ಹೆಣ್ಣು ಆಮೆ. A female turtle (ಕಮಠಿ, etc. Sl. 90). — ಹೆಣ್ಣುಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡ. The shrub Calotropis procera R. Br. (Z.). — ಹೆಣ್ಣು ಎರುಬುಹುಲು. (ತಿ, ಗಣ್ಣಾದವಿ Sl. 90). — ಹೆಣ್ಣು ಎಮ್ಮೆ. (ಕರ್ಕರಿ G.). — ಹೆಣ್ಣು ಒಣ್ಣೆ. A female camel (C.; B. 3, 66). — ಹೆಣ್ಣುಕಾಣೆ. The small roller in a sugar-mill (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕಪ್ಪೆ. A female frog (ಭೇಕಿ, ಮಡ್ಡಾಪ್ಪಿ Sl. 90). — ಹೆಣ್ಣುಕರಡಿ. A she-bear (C.; B. 3, 109). — ಹೆಣ್ಣುಕಡಿ. A female calf (G. 104). — ಹೆಣ್ಣುಕುಡಿಕೆ. The part of a clasp which is hooked on (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ. A mare (ಅಶ್ವಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ. A mare (ಪ್ರಸು, ಅಶ್ವಿ Sl. 463). — ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು. A female child (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿ. A she-monkey (My.; Sl. 52). — ಹೆಣ್ಣುಕೋಡಿ. A hen (My.). — ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಣು. A female and male; a female or male (B. 5, 291). — ಹೆಣ್ಣುಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. A she-frog (ಭೇಕಿ, etc. Nr.; ಮಡ್ಡಾಪ್ಪು Hiâ.). — ಹೆಣ್ಣುಗಡಿ. -ಕಡಿ. A she-calf (C.; B. 5, 19). — ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ. = ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ. (ಚಟಕೆ Sl. 172). — ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ. A female sparrow (B. 2, 6). — ಹೆಣ್ಣುಗೇ ಣ್ಡಾದ್ಯಗ. A female rhinoceros (B. 5, 250). — ಹೆಣ್ಣುಗೊ ರಲು. -ಕೊರಲು. A woman's voice (My.). — ಹೆಣ್ಣುಜಿಗಿ. A female antelope (ಹರಿಣಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಜಲಪಕ್ಷಿ. A she-crane (ಲಕ್ಷ್ಮಣಕ್ಕೆ Sl. 175). — ಹೆಣ್ಣುತೋಳ. A she-wolf (B. 3, 86). — ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆ. A female deity (My.). ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು (ಮಾತೃಕೆ Nn. 136). — ಹೆಣ್ಣುನರಿ. A she-fox (B. 3, 75). — ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿ. A bitch (ಶುನಕಿ, ಸರಮು Hiâ.; ಶುನಿ, ಸರಮು Nr.; B. 3, 40). — ಹೆಣ್ಣುನೀಲಿ. The common indigo shrub, Indigofera tinctoria Lin. (St. & Pl.). — ಹೆಣ್ಣು ಪತಂಗ. (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪತ್ತಿಕೆ Sl. 175). — ಹೆಣ್ಣುಪಸು. A cow (Sl. 396). — ಹೆಣ್ಣುಪಾರಿವಾಳ. A she-pigeon (B. 3, 113). — ಹೆಣ್ಣುಪಾಮು. A woman's state of life (My.). — ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. Female children (C.; B. 3, 32. 33; 4, 5; 5, 274); women (S. Mhr.; B. 5, 43). ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಕ ಳಿಯದ ಬಂಬ್ಲಿ, ಪಾಪುಗೆ ಜೋಗಳ ಳಿಯದಬಂಬ್ಲಿ (Prv.). — ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. A woman (B. 5, 156. 291). — ಹೆಣ್ಣುಮರಿ. A female young animal. ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣುಮರಿ' (ಚಟಕೆ Nr.). — ಹೆಣ್ಣುಮೀನು. (ಪೈಟ್ಟಿ, ಶಫರಿ Hiâ.). ಮೀನಿನೊಳು ಹೆಣ್ಣುಮೀನು ಪೈಟ್ಟಿ, ಶಫರಿ Mr. 409). ಮುಮ್ಮರದೆಮ್ಮೆ ಅಡಿಪಾಡೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮೀನು (ಶಂಗಿ Nr.). — ಹೆಣ್ಣುಮೇಕೆ. A she-goat (My.). — ಹೆಣ್ಣು ವೇಷ. The apparel or guise of a woman (My.; Sl. 64). — ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹ. A lioness (B. 4, 212). — ಹೆಣ್ಣುಸುಸ್ತ. = ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹ. (B. 5, 242). — ಹೆಣ್ಣು ಸೋಗು. = ಹೆಣ್ಣುವೇಷ. ಹೆಣ್ಣು ಸೋಗ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣು ಕುಣಿಯುವ ಪುರುಷನು (ಶೈಲಾಲಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಹಂದಿ. A sow (My.). — ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗ. A girl (B. 5, 276). ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರು ಆಡುವ ಆಟಕ್ಕೆ (G. 10). — ಹೆಣ್ಣುಹುಲಿ. A tigress (C.; B. 4, 37). — ಹೆಣ್ಣುಹುಳ್ಳೆ. A spotted doe (My.; Sl. 168). — ಹೆಣ್ಣುಹುಳು. A female insect (B. 4, 113).

ಹೆಣ್ಣುಗ hĕṇ-uga. (Kmd. 240 Mdb.). A pimp.

ಹೆಣ್ಣುತನ hĕṇṇutana. = ಪೆಣ್ತನ. (Bh. 4, 4, 86).

ಹೆಣ್ಣುಂಡ hĕṇḍu. P. p. of ಪಡೆ 1. (My.).

ಹೆತ್ hĕt. = ಹೆಳ್, etc., ಹೆದೆ. — **ಹೆತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ.** A grandfather (My.). — **ಹೆತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ.** A grandmother (My.). — **ಹೆತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ.** A grandfather (Bp. 32, 19). **ಹೆತ್ತಯ್ಯಗೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯನವ ಮುತ್ತಯ್ಯಗೆ ಒಬ್ಬನೇ?** (Prv.). — **ಹೆತ್ತವ್ವ. -ಅವ್ವೆ.** = ಹೆತ್ತಮ್ಮ. (My.). — **ಹೆತ್ತಾತ. -ತಾತ.** = ಹೆತ್ತಪ್ಪ. (My.). — **ಹೆತ್ತೀಗು. -ತೀಗು.** The timber tree Naucléa cordifolia Roxb. (Z.).

ಹೆತ್ತು hĕttu. 1. P. p. of ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 1.

ಹೆತ್ತು hĕttu. 2. P. p. of ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 2.

ಹೆದ್ hĕd. = ಪೆರ್ 1, etc., ಹೆತೆ, etc. — **ಹೆದ್ದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು.** 8. Gross, superficial flatness. **ಆ ಮುದವನ್ನು ಹೆದ್ದಟ್ಟು ಕೆತ್ತು** (My.). 2, superficiality (In **ಹೆದ್ದಟ್ಟುಕೆಲಸ**, My.). — **ಹೆದ್ದನಿ.** A loud voice (B. 51, 54; My.). — **ಹೆದ್ದರೆ.** An extensive barren tract (My.). — **ಹೆದ್ದಾರಿ.** A great road, a high-road (ನಿಗಮು, ಪೆರ್ಜಟ್ಟೆ Nn. 40, c. r. ಹೆಜ್ಜಟ್ಟೆ; My.). **ಉದ್ದು ಉದುಳಿದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ದಾಟೀತೇ?** (Prv.). 2, either head of two parties (My.). — **ಹೆದ್ದಿಕ್ಕೆ. -ತಿಕ್ಕೆ.** Much or excessive food (My.). — **ಹೆದ್ದಿಕ್ಕಿನಿ. -ತೀನಿ.** = ಹೆದ್ದಿಕ್ಕೆ. (My.). 2, one who eats all kinds of food or is omnivorous (ಸರ್ವಾಶಿನಿ, ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ Hlā.). — **ಹೆದ್ದುಮ್ಮಿ. -ತುಮ್ಮಿ.** A very large black bee (My.). — **ಹೆದ್ದುಮ್ಮೆ. -ತುಮ್ಮೆ.** A large tumbō plant (My.). — **ಹೆದ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ.** A great wave, a billow (ಊರ್ಮಿ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಉಲ್ಲೋಲ, ಕಲ್ಲೋಲ, ಉಪರಿ Hlā.; ಉಲ್ಲೋಲ, ಕಲ್ಲೋಲ Nr.). — **ಹೆದ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ.** A large or principal head (Bp. 38, 59; 54, 6). — **ಹೆದ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ.** = ಪೆರ್ತೊಡೆ. The thigh (ಊರು, ಸಕ್ಥಿ Hlā.; ಊರು Nr.; Bh. 3, 13, 33). — **ಹೆದ್ದೊರೆ. -ತೊರೆ.** = ಪೆರ್ತೊರೆ. A large stream or river (Bp. 32, 32; 60, 46; Rām. 5, 8, 75).

ಹೆದರಿಕೆ hĕdarikĕ. Fear (C.; B. 3, 57. 85; 4, 18. 181; 5, 205).

ಹೆದರಿಸು hĕdarisu. To frighten, to intimidate (C.; B. 4, 199). **ಕಬ್ಬುಳಿಯನವನ ಹೊಡಪು, ಹೆಣ್ಣವನವನ ಹೆದರಿಸ ಬೇಳು** (Prv.).

ಹೆದರು hĕdaru. 1. (= ಪೆದರ್ 1). To be alarmed or frightoned, to fear (ಅಂಜು Śmd. 296 Cm.; Bp. 16, 1; 18, 46; 22, 1; 28, 55; 32, 26; 36, 1; 39, 35; 54, 38. 52; J. 16, 47; Bh. 1, 8, 2; C.; B. 3, 51). **ಹೆದರುವವನು** (ಭೀರು, ಅತಂಕಕರಿಲ Nn. 146). **ಹೆದರುವವನು** (ತ್ರಸ್ನು, ಭೀರು, ಭೀರುಕ, ಭೀಲುಕ Sl. 360). **ನರಪಶ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವ ಶುಲ್ಕೇ ಪಶ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ?—ಪ್ರಲಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವ ಬಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ?—ಮದ್ದಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಹೋದ್ಕಂ ಹಾದ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮೂಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೆದರ್ಯಾಳೇ?—ಸಾವಿಗಂಜದವನು ನೋವಿಗೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ?—ಸೆರೆಗೆ ಹೆದರಿದ ಮಗು ಬಳೆಗೆ ಹೆದರ್ಯೇತೇ?—ಸಣಸುವನಪ್ಪಾದರೆ ಹೆಣ ನೋಡಿ ಹೆದರ್ಯಾನೇ?** (Prvs.).

ಹೆದರಿಕೆ hĕdarru. 2. (= ಪೆದರ್ 2). Alarm, fright, fear (J. 2, 89). — **ಹೆದರ್ದೆ. -ಎದೆ.** A timid heart (Bh. 3, 13, 38).

ಹೆದೆ hĕdĕ. = ಎದೆ 2, ಪೆದೆ. A bow-string (ತಿರು, ತಿಪುರ, ಬಿಲ್ಲ ಞಾರಿ Śm. 43; ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ Sl. 288; Bp. 61, 25; J. 12, 41; 16, 14; 20, 14; Bh. 3, 13, 21). **ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ** (ಚಾಪ, ಮೌರ್ವಿ Nn. 73; ಧನು, ಮೌರ್ವಿ 27; ಗುಣ, ಮೌರ್ವಿ 78; ಸಿಂಜಿನಿ Mr. 294).

ಹೆದೆಯು hĕdĕya. Tbh. of ಹೃದಯ (Śmd. 353; ಎದ್ದೆ, ಹೃದಯ ಕೆಸ.).

ಹೆದ್ದ hĕdda. = ಹೆದ್ದನ. A long and stout lever applied to the hind wheels of an idol-car in order to move it forwards (My.).

ಹೆದ್ದನ hĕddana. = ಹೆದ್ದ. (My.).

ಹೆನ್ hĕn. = ಪೆನು, ಪೆರ್ 1, etc. — **ಹೆನ್ನರ.** A principal artery (ಕರ್ಣಾರ Mr. 398). **ಕೊರಳ ಹೆನ್ನರ** (ಕರ್ಣಾರ Hlā.).

ಹೆನ್ದ hĕnda. = ಪೆದ್ದ. Largeness, etc. (Bp. 28, 33).

ಹೆನ್ದು hĕndu. = ಹನ್ದು. To move (v. i.), to shake; to draw back (v. i., Bp. 29, 15; 38, 19; 41, 26; 44, 13; 50, 23; 54, 14; 56, 48; 59, 42).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 1. = ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 2. To thicken, etc. (Sl. 314; *only* in Sl.).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 2. (fr. ಹೆಱ್ 2). (Śmd. 191). A flux that is put into another to alter its form or state, especially into boiled milk to cause it to turn or curdle (for which purpose either curds or buttermilk of a previous day is used, My.; ಅಮಿಕ್ಕೆ Hlā.; C.). **ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒಕ್ಕೀ ಬೋಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪ.—ಹೊಪ್ಪೆ ಬರುವಲೇ ಹೆಪ್ಪಿಗೆ?** (Prvs.). See Sp. s. ಆಳಿ 3. **ಕಾಯ್ದು ಹಾಲೊಳಗೆ ಹೊಸದು ಹಾಕಿ ಮೂಡಿದ ಹೆಪ್ಪ** (ಅಮಿಕ್ಕೆ G.). — **ಹೆಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು.** To be turned, as milk (My.); to congeal. — **ಹೆಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು.** = ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕು. (My.). — **ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ.** Throwing one flux into another to alter its form or state (ಅತಂಚನ, ಪ್ರತೀವಾಪ Sl. 486). — **ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟು.** = ಹೆಪ್ಪಾಗು. **ಕಾಯಿಸಿದ್ ಮಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಒಡನೆನ್ನ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು** (ಅಮಿಕ್ಕೆ Sl. 240). — **ಹೆಪ್ಪು ಕೊಡು.** To add one flux to another to alter its form or state. **ಹೆಪ್ಪು ಕೊಡುವದು** (ಅತಂಚನ, ಪ್ರತೀವಾಪ Nr.). — **ಹೆಪ್ಪುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು.** To congeal (B. 2, 49). — **ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕು.** To put in a flux to curdle or turn boiled milk (C.; B. 1, 15). **ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ಮೊಸರು ಕಡಗೋಳೇ?—ಒಡಿ ಹೋಗುವ ಒಣ್ಣಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕ್ಯಾಳೇ?** (Prvs.). **ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕೋಣ** (ಅತಂಚನ G.).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 3. Sod, sward, grass turf (My.).

ಹೆಱ್ hĕb. = ಪೆರ್ 1, etc. — **ಹೆಬ್ಬಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು.** A large mould or type (Bp. 40, 61). — **ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ.** A high-road (ನಿಗಮು, ಪೆರ್ಜಟ್ಟೆ Nn. 40, c. r. ಹೆದ್ದಾರಿ). — **ಹೆಬ್ಬನ್ನಿ. -ಅನ್ನಿ.** = ಪೆರನ್ನಿ. A large hog (Rām. 3, 8, 20. 22; Bh. 3, 13, 31). — **ಹೆಬ್ಬಿರಿಕ. -ಅರಿಸಿನ.** (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೇಯಕ, ಹರಿದ್ರಕ, etc. Sl. 146). — **ಹೆಬ್ಬುಡ. -ಅಡ.** A large drum (Bp. 56, 14; Rām. 6, 26, 28; 6, 44, 51; 6, 45, 61; My.). — **ಹೆಬ್ಬಲ್. -ಅಲ್.** A large tooth (J. 28, 46). — **ಹೆಬ್ಬಲು.** = ಪೆರ್ಬಲು. A large force or army (Bh. 1, 8, 6; 6, 2, 6; Rām. 4, 3, 1). — **ಹೆಬ್ಬಲಸು. -ಅಲಸು.** The jungle jack-tree and its fruit, Artocarpus pubescens Willd. (St. & Pl.; My.). — **ಹೆಬ್ಬಾಗಲು.** = ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ್. See Prv. s. **ನಡುವಿರುಳು.** — **ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ್. ಹೆಬ್ಬಾಗಲು.** = ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್. A large gate or door, the principal gate or door (ಪ್ರಧಾನ ಗೋಪುರ Hlā.). **ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಮುನ್ನು** (ಮುಖ, ಸಿಂಹದ್ವಾರ Hlā.). **ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮುಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಪಡಿಮೂಡಿದ ಮುನ್ನಣ ರಾತಿ** (ಪಸ್ತಿನಮ Nr.). **ತಿಪ್ಪೆಯಿಲ್ಲ ಸುಸುಗಾಡಿನ ಪೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಲ್ಲ ಬಾಳನೇ?** (Prv.). — **ಹೆಬ್ಬಾಡ. -ಆಡ.** The head Brāhmaṇa of a caste (My.). 2, one of a class of vaishṇava Brāhmaṇas (My.). See ಹಿಂ-. — **ಹೆಬ್ಬಾರ. -ಆರ.** = ಹೆಬ್ಬಾಡ No. 2. (My.). — **ಹೆಬ್ಬಾರು. -ಆರು.** = ಹೆಬ್ಬಾರ. (My.). — **ಹೆಬ್ಬಾರೆ.** (-ಆರೆ = ಧಾರ?). — **ಹೆಬ್ಬಾಕುಳಿ.** (ಗಾಡೂಲ, ಪ್ಲೀಹ, ಜ್ಯಾಕ್ಷ್ಯ, ಹೊಟ್ಟ ಹುಳಿ Sl. 167). — **ಹೆಬ್ಬಾಕ್.**

Vulgar form of ಹೆಬ್ಬಕ್[1] (My.). — ಹೆಬ್ಬಾವರ್. A bat (ಚತುಶ್ಚ, ಆಖುವರ್ತ್ತ Nr. *b*). — ಹೆಬ್ಬಾವು. -ಹಾವು. = ಪೆರ್ಂಪಾವು. A large snake; the boa, Python reticulatus (Bd.; ತಿಲ್ಲ, ಗೋಣಾಸ, ಬಾಹಸ, ಆಜಗರ, ಶಯು Hlā.; ಆಜಗರ, ಶಯು, ಬಾಹಸ Nr.; ಗೋಣಾಸ, ತಿಲ್ಲ, ಶಯು, ಬಾಹಸ, ಪಾಸಂಪಾವು Sl. 77; C.; B. 2, 26). — ಹೆಬ್ಬಾವರ್. = ಹೆಬ್ಬಾವರ್. (Nr. *a*). — ಹೆಬ್ಬಾಳ್. -ಆಳ್. A superior man, etc. (ಮಹೋತ್ಸಾಹ, ಮಹೋದ್ಯಮ, ಮಹೋತ್ಸವ, ಮಹಾಮನಸ್ Hlā.). — ಹೆಬ್ಬಿದರ್. ಹೆಬ್ಬಿದಿರು. = ಪೆರಿದರ್. A tall and thick bamboo (Bh. 1, 20, 57; My.). — ಹೆಬ್ಬುದ. An extensive bottom (Rām. 6, 10, 28). — ಹೆಬ್ಬುರುಲಿ. The common Indian grey quail (Bd.; Pr.). — ಹೆಬ್ಬುಲಿ. -ಹುಲಿ. = ಹೆಬ್ಬುರಲಿ. A large, or royal, tiger (Rāghā. 17, 74; Dp. 61, 4; C.; B. 5, 245). ಪ್ರಾಸು ಹುಲಿ ಆದರೆ ನಸ್ಸ ಅನ್ನಾ ಹೆಬ್ಬುಲಿ (Prv.). ಒಕ್ಕಲಿಗನೋದಲ್ಲ (*i. e.* ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದು ಅಲ್ಲದ್ದು), ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯು ಗಿಡವು ಬನವಲ್ಲ; ಇವು ಮೂರು ಲೆಕ್ಕವೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). — ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. = ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟು. A great mountain (J. 6, 17; 23, 21). — ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. The thumb; the great toe (My.; Sl. 211). — ಹೆಬ್ಬೆರಳು. = ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. (ಆಂಗುಷ್ಠ G.; Sl. 211; C.). — ಹೆಬ್ಬೆರಗು. Great astonishment (Bp. 61, 28). — ಹೆಬ್ಬೆಸರಾಟ. (? ನಷ್ಟಿ, ದಷ್ಟಿ Hlā.). — ಹೆಬ್ಬೆಳಸು. A large crop (Bh. 6, 8, 13). — ಹೆಬ್ಬೇಳು. A kind of bôvu timber-tree (My.). — ಹೆಮ್ಮೆಗೆ. -ಮೊಗೆ. = ಪೆಮ್ಮೊಗೆ. Excessive, dense smoke (Bp. 44, 21). — ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟು. = ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. (C.; B. 3, 44). ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಪೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಆಂಗುಷ್ಠತರ್ಜನ್ಯಾದಿಗಳೊಪನೆ ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ಕ್ರಮವಿಷ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಾಭಿಸಂಜ್ಞೆಗಳಕ್ಕು, ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುವೆ ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟು ನಡುವಣ ಪೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಆಳದರೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟು ಅನಾಮಿಕೆ ಕೂಡಿ ಆಳಮೊದ ಗೋಕರ್ಣ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟು ಕಿರುಬುರಳೆಗೂಡಿ ಆಳದಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು; ಹೆಮ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಮೂಲಂ (ಪ್ರಜಾಪತೀರ್ಥ Nr.).

ಹೆಬ್ಬು hĕbbu. (= ಹೆವೆ?). — ಹೆಬ್ಬುಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea atropurpurea Roxb. (St. & Pl.).

ಹೆಮ್[1] hĕm. 1. = ಪೆ- 1, etc. — ಹೆಮ್ಬೆರಿ. -ಪೇರಿ. A great coward (J. 17, 54). — ಹೆಮ್ಮರ. = ಪೆಮ್ಮರ. A large tree. 2, the tree Calosanthes indica Blum. ಮಾಹ್ಲಿಕರ್ಣ, ಪಲ್ಪೈಣ, ನಟ, ದೀರ್ಘವೃಕ್ಷ, ಪೋಣಕ, etc. Nr.; Sl. 135). 3, a lofty tree furnishing a fragrant resinous gum, Ailanthus malabarica D. C. (St. & Pl.). ಹೆಮ್ಮರನಿರ್ಲಕ್ಷ? ಆದರ್ಶವೆತ್ತಲಯುವೇ? ಬರ್ಬಾರಮುಂ? ಸಕ್ಷೆ ಸಾವಿರ ಕಾರಾಳಿನ ಸತ್ಯಮ್, ಅಯ್! (Si. 11). ಅಲಘೆಮ್ಮರನಕ್ಷೆ (*i. e.* ಅಲಘ ಪೆ-) ಜೋಲು ಪೆರೆಗಳ ಪಿಟ್ಟು, ಪಾಲಿಗೆ ಕೊವ ಪುಷ್ಪಿಯಲ್ಲ; ಮಹಿಷಾಯ ಪಾಲವಸ್ತಕ್ಕು (Sp.). See Bh. 1, 10, 37; 1, 20, 55; 3, 1, 30; 3, 9, 24; 3, 13, 32; Rām. 6, 10, 28; Prv. s. ಪೆರಿದ. — ಹೆಮ್ಮಕ್ಕೆರು. = ಪೆಮ್ಮಕ್ಕೆ. (Sl. 161). — ಹೆಮ್ಮರಮಮಿಗರ್. -ಮಮಿಗರ್. A mass of hemmaras (Bh. 3, 23, 10). — ಹೆಮ್ಮರೆ. = ಪೆಮ್ಮರೆ. A large deer or doe. — ಹೆಮ್ಮರೆಪಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk of a large doe (Bp. 18, 17). — ಹೆಮ್ಮಾರಿ. A very bad or wicked woman (Dp. 54, 4); Durgā (My.). — ಹೆಮ್ಮಾರಿಮೊಗ. A face like that of Durgā (C. Bp. 47, 14). — ಹೆಮ್ಮಾಸ್. -ಸು. A large fish; a sort of large fish (ಮುದ Nr.; ಪಾಗು, ಮುಷ್ಕ, ಶೃಂಗಿ Mr. 409). ಶೃಂಗಿ ಮುಷ್ಕರವಾಗುಸ ಸಪ್ತಾಶ್ವರರ ಕಳ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವ ಹೆಮ್ಮಾಸು (Nr.). — ಹೆಮ್ಮುಷ್ಟಿಗೇ ಸಿಪ. (ವಕ್ಷಳ, ಶಕ್ಷ, ಇಷ್ಟಜಿ G.). — ಹೆಮ್ಮೆಳ್ಳೆ. A sort of cucumber, Cucumis madraspatanus (ಚಿತ್ರೆ, ಗಜಾಕ್ಷಿ, ಗೋಪಮುಖ್ಯ Nr.). — ಹೆಮ್ಮೊರಡಿ. A large hillock (Rām. 6, 45, 61).

ಹೆಮ್[2] hĕm. 2. = ಪೆಣ್, etc. — ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳು. Women (Bh. 6, 7, 31).

ಹೆಮ್[3] hĕm. 3. A certain sound originating in the belly of a horse. — ಹೆಮ್ ಹೆಮ್. rep. (S. Mhr.).

ಹೆಮ್[4] hĕm. 4. = ಜೊಮ್ 1. — ಹೆಮ್ಮುಗುಳು. A medicinal garden plant with yellow heads of flowers, Spilanthes acmella Lin., var. oleracea Cl. (Z.; the name is also used for the wild-growing variety, Z.).

ಹೆಮಿಕೆ hĕmikĕ. = ಎಮಿಕೆ 2. (My.).

ಹೆಮ್ಪು hĕmpu. = ಪೆಮ್ಪು. Greatness, etc. (Grj. 2, after 106; 3, after 69; 7, 14; Bp. 36, 29; 38, 6; 46, 47; 47, 49; 53, 24; 59, 54; 61, 77; Rām. 6, 46, 2; 6, 50, 10). — ಹೆಮ್ಪುದ್. -ಆದ್. Grandeur to be lost (Rām. 6, 53, 67). — ಹೆಮ್ಪೇಱು. -ಏಱು. To grow, or begin to appear, grand (Grj. 5, 4).

ಹೆಮ್ಮೆ hĕmmĕ. = ಎಮ್ಮೆ 2, ಪೆರ್ಮೆ, q. v. Greatness, etc.; pride, vanity, self-conceit (ಪೆರ್ಮೆ Ct. II, 76; ಪ್ರಭುತೆ Mr. 459; ಉದಾಮ 498; Bp. 30, 19; 42, 17; J. 32, 47; C. in the sense of "pride"; B. 2, 12. 39; B. 4, 9. 73); elation, joy. ಹಿರಿಯವ್ವ, ಪೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರಭುತೆ, ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ Hlā.). ಪೆಮ್ಮೆಯವನಿಗೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಯೂ ದೊರಕದು (Prv.). — ಹೆಮ್ಮದಿ. -ಆದಿ. = ಪೆರ್ಮಾದಿ. See ಧೂರ್ತಾಲ-. — ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To elate, to fill with delight. (ಜಾಲಿ) ಒಮ್ಮೆ ಮುದು ಕಾರಾವನೀವನಸ್ಸ್, ಒಮ್ಮೆ ಮೋಹಿನಿದೇವಿಯಸ್ಸು, ಮುತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಸ್ಸುದ ಸ್ ಆತಿಸುವ ಕೆಳವಿಯರ ತಣ್ಣಾವಸು ಪೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸುತ, ಸುಖಮುಖದ ಸು ಹೊಲಿ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ (Prll. 3, 30). — ಹೆಮ್ಮೆಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಹೆಮ್ಮೆಗಾರಿ hĕmmĕ-gāri. A proud, vain, conceited man (My.).

ಹೆರಲ್ hĕral. ಹೆರಲು. = ಎರಲ್ 2, ಎರಳ್ 2, ಹಿಂಗಲ್ 2, etc. A braid of hair (My.).

ಹೆರಸು hĕrasu. To cause to scrape, etc. (My.).

ಹೆರಳ್ hĕraḷ. ಹೆರಳು. = ಹೆರಲ್, etc. (My.). — ಪೆರಳುಜಾಗರ. A gold-ornament resembling a braid of hair and furnished with gĕjjĕs, worn over a braid of hair (My.). — ಪೆರಳು ಹಾಳು. To braid the hair (C.; B. 5, 283).

ಹೆರಳು hĕraḷu. ವೀಣೆಯ ಪೆರಳು (ಶಳುಧ, ಪ್ರಸೇವಕ); ವೀಣೆಯ ತನ್ನಿ ಪೆರಳು ಮೊದಲಾದ ಪರಿಭ (ಶೋಲಪ್ಪುಳ Sl. 63).

ಹೆರಳೆ hĕraḷĕ. = ಪಿರಳೆ, etc. (My.; Sl. 130). — ಪೆರಳೆಕಾಯಿ. (ಅಂಜೀ ಕಾಯಿ G.).

ಹೆರೆ[1] hĕrĕ. 1. To scrape, as the surface of a wall, floor, fruit, bamboo-slit, etc. (ಕೆ. Bp. 53, 20; My.; see s. ಉಜುಗೊಳೆ); to shave, as the head (My.); to make a pen or pencil (My.); to grub, as grass (My.; *cf.* ಪರಪು 1 & 3). ಪೆರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಪೆಸ್ಟು, ಗೊಂಡಿ ಪೆರೆದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೆರೆ[2] hĕrĕ. 2. = ಎರೆ 3, ಪೆರೆ, etc. The slough of a serpent (ನಿರ್ಮೋಕ, etc. Mr. 400; ಕಂಚುಕ, ನಿರ್ಮೋಕ Nr.; C.; B. 2, 27). ಹಾವಿನ ಪೆರೆ (ನಿಲ್ಮೋಯನ, ನಿರ್ಮೋಕ, ಕಂಚುಕ Hlā.; ಮೂರಿಕ, ನಿರ್ಮೋಕ Kn. 44; ಕದಪ, ಮುಖರ 88). ಉರ್ದಾದ ಪೆರೆ (ಉಪಜಿವ್ಯ Hlā.). ಪೇಪದ ಎಸೆಗಳೆಯುವೆ ಇಷ ಪೆರೆ (ಉಪಜಿವ್ಯ, ಉಪಜೀವಿಕೆ Mr. 401). ಪೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Nr.). ಪೆರೆ ಹೋದ ಉರುಗಗಾರಗಳ ತಾ ಪಲ್ಲದ ಪೆ? ಪರಪ್ಪಾಪಮೋಪೆಯಜಿಯವಾ ಗುರುಗಳು ಸಿರಿಯ ತೋಪೆದೇಸು? (Sp.). ಪೆರೆಗೆ ಪೆಪರಿದರ ಹಾವಿಗೆ ಪೆಪವನೇ? (Prv.).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 3. = ಎರೆ 1. Black grease for wheels (My.). — ಹೆರೆಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A horn or hollow piece of bamboo in which such grease is kept (C.).

ಹೆರೆಗೆ hĕrĕgĕ. — ಹೆರೆಗಪಾಲೆ. (ಶಂಗಿ, ದ್ವಿಪಥ, ದ್ವಿಪ Sl. 150).

ಹೆರ್ hĕr. ಹೆರ್ದು. 1. = ಪೆರ್ 1. To get, etc.; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸವ, ಪ್ರಸೂತ Nn. 120; Bp. 57, 15; C.). P. p. ಪೆತ್ತು. ಪೆತ್ತ ಮನೆ (ಆರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ IIIâ.). ಪೆತ್ತವಳಿದ್ದ ಮನೆ (ಆರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Nr.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೆಱುವ ವಳು (ಜಾತಾಪತ್ಯೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ Sl. 187). ಪೆತ್ತಾ ಕೆಯು ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದರೆ (from sorrow) ನೆರೆಮನೆಯಾಳೆಯು ಒಲೆ ಉರಿಯುತು.—ಪೆತ್ತವಳಿಗೆ ಬೆಗ್ಗಣ ಮುಮ್ಮು, ಕೂಡಿದವಳಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುಮ್ಮು.—ಪೆತ್ತ ತಾಯಿಸ ತಿಮ್ಮುದವಳು ಆತ್ತೆಗೆ ಏಟ್ಯಾಳೇ?—ಪೆಣ್ಣು ಪೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಣು ತೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.—ಪೆಱಲಾಱದವಳು ಪೆತ್ತರೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಪೇಲು.—ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೆಱಲಿಕ್ಕೆ ಕತಿಮೆ ಯೇ?—ಆಮಿ ಪೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಮಿ ಪೆತ್ತವಳು ಮುಲುಸು ಕಲಿಸಿದಳ ನ್ತೆ.—ಪೊತ್ತು ಏಱಿದರೆ ತೊತ್ತು (i. e. ಸೂಳೆ) ಪೆತ್ತವಳಾದಾಳೇ? (Prvs.). — ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ. = ಪೆತ್ತಮ್ಮ. (Bp. 61, 34; see Prv. above). — ಪೆತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. The mother who bore one. ಉತ್ತರೆಯು ಬಱತರೇ, ಪೆತ್ತಮ್ಮ ತೊಱೆದರೇ, ಸತ್ಯರೂ ತಪ್ಪಿ ನವೆದರೆ ಲೋಕ ತಾನೆತ್ತ ನೇರುವದು? (Sp.). — ಪೆತ್ತರು. = ಪೆತ್ತವರು. ಪಲ ವು ಕಾಲಕೆ (ತಿಱುದಂ) ಪರಸಿ ಪೆತ್ತರು (Prll. 3, 12). — ಪೆತ್ತವ. -ಅವ. A father (My.). — ಪೆತ್ತವರು. -ಅವರು. Parents (C.). ಪೆತ್ತವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು, ಪಿತ್ತಿದವರಿಗೆ ಬೆಳೆ, ಎತ್ತಿದಕ್ಕನ ಕೆಯ್ ಬಡಿಗೆ ಯೆ.—ಪೆತ್ತವ ಪೆಟ್ಟು ಪೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ? (Prvs.). — ಪೆತ್ತವಳು. -ಅವಳು. Also: the mother who bore one (My.). — ಪೆತ್ತೆವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. = ಪೆತ್ತಮ್ಮ. (Bp. 15, 36). — ಪೆತ್ತಾತ. -ಅತ. = ಪೆತ್ತವ. ಪೆತಾತಪ್ ಆರ್ಯನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ದೇವೇಪ್ಪ, ಮತ್ತೆ ದೂತುಲನು ಹರಿಯಿರೆಯಭಿಮನ್ಯು ನತ್ತಸೇಳಯ್ಯ? (Sp.).

ಹೆರ್ hĕr. ಹೆರ್ದು. 2. = ಪೆರ್ 2. To thicken, to congeal, as clarified butter or ghee and curds (C.; Tu. ಪೇರು). P. p. ಪೆತ್ತು. ತುಪ್ಪಂ ಪೆದಲು (ತೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ Mr. 183). ಪೆತ್ತ ತುಪ್ಪ (ತೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ IIIâ.). ಪೆತ್ತ ಮೊಸರು (My.). — ಪೆತ್ತುಪ್ಪ. = ಪೆತ್ತ ತುಪ್ಪ. Congealed ghee. ಬತ್ತಿ ಪೆ ತ್ತುಪ್ಪವನು ಪತ್ತಿಸಿದ ಫಲವೇನು? ನಿತ್ಯ ನೆರೆಗೊಳದೆ ಭಜಿಸುತಿರಲಾ ಭಾಜೆ ಪತ್ತಿಗೇತು (Sp.).

ಹೆರಿ hĕrĕ. = ಪೆಱ. Another, other (Bp. 40, 24; C.). ಪೆಱರ ವಶವಾತ (ಪರವಶ, ಪರಾಧೀನ, ನಿಷ್ಕೃ, ಪರವಶ, etc.); ಪೆಱರಿ ಕ್ಕೆದ ಕೂದಿಸುದ್ದು (ಪರಾಕ್ಷ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದಿ); ಇರ್ದ ಎದೆಯಲಿರ್ದ ಪೆ ಱರ್ಗೆ ಮುನಿದದಂ (ಗೋಪ್ಯಕ್ಕೆ IIIâ.). ಪೆಱರಿನ್ನ ಮೇಲೆದ್ದುಂ (ಆಮಂ ಕಾರಿ Mr. 230); ಪೆಱರ್ ಆರಿಕ್ಕಿಮುದ ತಿಮ್ಮುದಂ (ಪರಾಕ್ಷ, ಪರೋಕ್ಷಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ 231). ಪೆಱರ ಬುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳಿಗವ್ವೆ ಸುಲಿವನ್ತೆ.—ಪೆಱರ ದಾ ಯಲ್ಲಿಳ್ಳವದ ತನ್ನವರ ಕುಡ್ಲೇಲಿಕ್ಕಿದನ್ತೆ (Prvs.). — ಪೆಱವರು. -ಅವರು. Others (C.; B. 3, 7. 37. 105).

ಹೆಱಿಗು hĕṟagu. = ಹೊಱಗು, etc. Outer side; outside (My.; *cf.* ಪೆಱ 1).

ಹೆಱಿಗೆ hĕṟigĕ. Bringing forth, delivery (used only of women, My.; not of animals, as Sl. 322 does). — ಪೆಱಿಗೆಕಾಲ. (A woman's) time of delivery (My.). — ಪೆ ಱಿಗೆತಿಂಗಳು. The last month of gestation (ಸೂತಿಮಾಸ, ದೌಹ ನಸ Sl. 146). — ಪೆಱಿಗೆಮನೆ. A lying-in chamber (My.).

ಹೆಱು hĕṟu. Bringing forth (?). — ಪೆಱುವ್ವಳಿ. -ಬ.. (Śmd. 204). A ring that is worshipped in the room of delivery in order to accelerate it (?).

ಹೆಱುವಿಕೆ hĕṟuvikĕ. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ Sl. 390; ಗರ್ಭವೋದಭ 458).

ಹೆಱುಹ hĕṟuha. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ Nr.).

ಹೆಱ್ಱೆ hĕṟṟĕ. 1. = ಹೆಱ್, etc. The state of being back; backwards. — ಪೆಱ್ಱೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To go or come back, to retreat (Bh. 7, 5, 44; Râm. 4, 6, 10; J. 22, 40). — ಪೆಱ್ಱೆ ಸಾರ್. = ಪೆಱ್ಱೆದೆಗೆ. (Bh. 8, 25, 18). — ಪೆಱ್ಱೆ ಹೀಗು. = ಪೆಱ್ಱೆ ದೆಗೆ. (Bp. 33, 8; J. 18, 31).

ಹೆಱ್ಱೆ hĕṟṟĕ. 2. = ಪೆಱ್. The crescent; the moon (Ŏpr. 9, 88). — ಪೆಱ್ಱಾಣಾಮು. -ಕಾಣು. To see the moon (Râm. 1, 15, 43). — ಪೆಱ್ಱೆವಲೆಯದ. -ವಲೆಯದ. = ಪೆಱ್ಱೆವಲೆಯ. (Bp. 28, 26). — ಪೆಱ್ಱೆಯಮ್ಮು. -ಅಮ್ಮು. = ಪೆಱ್ಱೆಯಮ್ಮು. (ಅರ್ಧ ಚನ್ದ್ರ IIIâ.).

ಹೆರ್ hĕr. = ಪೆರ್ 1, etc. — ಪೆಱೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. = ಪೆಱೊಗೆ. Excessive, dense smoke, a mass of smoke (ಧೂಮ್ಯ, ಧೂಮ ಸಂಘತಿ IIIâ.).

ಹೆಲ್ಲಣಿ hĕllaṇĕ. (= ಪೊಲ್ಲಣಿ). Badness, etc. (ನಿಷ್ಟುರ, ನಿಷ್ಕಾರ Ks.). See Kk. 57 s. ನಿಷ್ಟುರ.

ಹೆಸರಣೆ hĕsaraṇĕ. Tbh. of ಪ್ರಸಾರಣಿ. The creeping plant Paederia foetida Lin. (ಸರಣಿ, ಪ್ರಸಾರಣಿ, ಕಟುವ್ಯರೆ, etc.; Nr.).

ಹೆಸರಿಸು hĕsarisu. = ಪೆಸರಿಸು. To name, etc. (Bh. 2, 13, 49).

ಹೆಸರು hĕsaru. ಹೆಸರ್. = ಪೆಸರ್ q. v., etc. A name, etc. (ಗೋತ್ರ, ನಾಮ Nn. 16; ಸಂಜ್ಞೆ, ನಿಜನಾಮ 99; ಸದಾಪ್ಯ ಯ, ಸಂಜ್ಞೆ 159; ನಾಮ 162; ಆಪ್ಯಯ, ಆಖ್ಯೆ, ಆಪ್ಯೆ, ಅಭಿಧಾನ, ನಾಮಧೇಯ, ನಾಮ Sl. 55; ಸಂವಿತ್ 430; ಪ್ರಾಪುಸ್ 470; Bh. 3, 13, 21; J. 18, 7; C.; B. 5, 64). ಇಂಗಿನಿಲೆಯ ಹೆಸರು ಕಾರವಿ ದಾಪ್ಪಿಲೆ; ಬವಗಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಕದ್ಮಾಣ ಕಲುಕುಟಿಗ ಕಂಚುಗಾರಹೆಸರ್ದ ಅಯ್ಯರ ಹೆಸರು ಕಾರು ತಿಳ್ದಿ (Nr.). ಪಾದ ದೇವ ಧರ್ಮಾದಕ ಈ ಮು ಮಿಂ ಹೆಸರ ಕವಿಯೊಳು ಪುಜಾವಧಸ (IIIâ.). ಪಾತಳನ ಹೆಸರೆ ಮೂಮಿ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಯಾತಕ್ಕು ಬೇಡ! (Sp.). ಹೆಸರು ಕ್ಷೀಣಸಾ ಗರಭಟ್ಟಿ, ಮುಚ್ಚಗೇ ನೀರಿಗೆ ತತ್ತಾರ (Prv.). ಹೆಸರ್ದೆ (G. 332, My. as ಹೆಸರಲಿ). — ಹೆಸರಾಗು. -ಆಗು. To become noted or famous (C.; B. 2, 10; 4, 28. 30). — ಹೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಹೆಸ ರಿಡು. (My.). — ಹೆಸರಿಗೆ ಬದು. = ಹೆಸರಾಗು. (C.; B. 2, 25). — ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. In name only (C.; B. 5, 64). — ಹೆಸರಿಡು. -ಇಡು. To put or give a name, to name (C.). ಆತನಸ್ಸನ ಜೊಳ್ ಅತ್ಯದಿಗೆ ಆಖಿಲವಿಘದಿ ಹೆಸರಪ್ಪಿನು, ಮಾಮೆಮೆವ್ವ ನವೀಕ ಕಾವುದನು (Prll. 3, 24). ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಚೆಯೆನ್ನು, ಹೆಸರಿಡ ಬೇಕು (Sl. 66). ಆ ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗ ಳು ಇವೆ ಪಟ್ಟಿವೆ (B. 5, 308). — ಹೆಸರು ಕಟ್ಟು. = ಹೆಸರಿಡು. (My.). ದೈವದಿನ್ದ ಆನಿಸ್ಟವಾದ ಹೆಸರು ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ಪ್ರಸ್ಥಟ ನ್ಯ, ಕಮರ್ಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ದ್ರಾವ್ಯಣ Sl. 433). — ಹೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊ ಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To get a name, to become famous or celebrated (Bp. 53, 39; My.). — ಹೆಸರು ವದೆ. = ಹೆಸರುವದೆ. (My.). — ಹೆಸರು ಬೀಡು. A name to accrue to or be obtained (C.). ಈ ಹೆಸರು ಬೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿತೆನ್ನರೆ (B. 4, 30). — ಹೆಸರುವದೆ. -ವದೆ. To get a name; to become known, celebrated or praised (Bh. 1, 8, 48). — ಹೆಸರುವಾಸಿ. A good condition of name: fame, notoriety, reputation (My.; ಯಶಸ್, ಕೀರ್ತಿ, ಸಮುಜ್ಞೆ Sl. 56; ಪ್ರಥೆ, ಖ್ಯಾತಿ 389). ಪೆಱ್ದ ಹೆಸರುವಾಸಿ (ವಿಶ್ರಾವ, ಪ್ರತಿಪತ್ಯಾತಿ 397). — ಹೆಸರು ಹೊಸ್ಮು. To get a name, to become noted or famous (C.; B. 4, 220). 2, to get the name of, to be called (My.). — ಹೆಸರು ಮೀ: ಗು. A name to go or disappear (Bp. 36, 34; My.). 2, fame to spread about: to become noted or famous (My.).

ಹೆಸೞ್ hĕsaṟ. ಹೆಸೞಿ. = ಪೆಸಱ್, q. v. (ಮುಷ್ಕ Kr.; Mr. 374; C.). ಹೆಸಱು ಬೆಳೆದ ಕೆಯಿ (ಮಾಷೀನ); ಕಾಡ ಹೆಸಱು (ಮುಷ್ಕ

ದರ್ಶ, ಶಾಳಮುದ್ಗ, ಸಹ Nr.). ಹೆಸರು ಕೆಯಿ (ಮೂರ್ಗಿಕ Hlâ.). ಹೆಸರು ಕೆಯ್ (ಮೂರ್ಗಿಕ Mr. 93). ಪೃಷ್ಣಿಯೆನ್ನು, ಉದುರ್ ಕಡಲೆ ಹೊಟ್ಟು ಗೋದುಮೆ ಹೆಸರು ಹೊದರಾದುದನಿಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿ ಕೂಡ್ (ಶೆಮ್. I). See ಕಾಪ-. — ಹೆಸರುಕಾಯಿ. Green gram. See Prv. s. ಮುಣ್ಣಹೋಡು. — ಹೆಸರುಗಿಡ. The hĕsaru plant (My.). — ಹೆಸರುಬೇಳೆ. Split green gram (My.).

ಹೆಳಲು hĕḷalu. = ಹಿರಲ್ 2, etc. A braid of hair (C.). — ಹೆಳಲುಜಂಗಾಡ. = ಹೆರಳುಜಂಗಾಡ. (My.). — ಹೆಳಲು ಹಾಕು. = ಪೆರಳು ಹಾಕು. (C.; B. 1, 6).

ಹೆಳ್ಕೆ hĕḷgĕ. = ಹಿಳಿಗೆ, etc., ಪೆಡಗೆ, etc. A basket: a snake-basket (ಹಾವ್ಪಡೆಗೆ Ct. I, 45, o. rs. ಹಿಳ್ಕೆ, ಪೇಳ್ಕೆ).

ಹೆಳ್ಳೆ hĕḷḷĕ. A lump of earth, a clod (ಪೆಟ್ಟು, ಪೆಳ್ಳೆ G.).

ಹೆಳವ hĕḷava. = ಪೆಪವ. A lame man, a cripple (ಪಂಜ, ಪಂಗು, ಪ್ರೌಢ Hlâ., Mr. 388; ಪ್ರೌಢ, ಪಂಗು Nr.; Bp. 42, 2; J. 17, 43; C.; B. 5, 278). ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದ ಪೆಪವನು (ಕುರಳ, ಕುರಳ Sl. 198). ಪೆಪವನಿಗೆ ಧಾನೀರಭಿಮೋ? ಕಳುಪದಗೆ ಆರಮನೆಯೊಳ್?—ಪೆದವ ಪೆಪ್ಪುರದ ಪಣ್ಣು ಬಯಸಿವರೆ ಗಾಳಿ ಗುದ್ದಿ, ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ (Prvs.).

ಹೆಳವಿ hĕḷavi. = ಪೆಪವಿ. A lame, crippled woman (My.).

ಹೆಳವು hĕḷavu. The state of being lame or crippled (My.).

ಹೆಳ್ತೆ hĕḷte. (fr. ಹಿಂ). = ಪೆದವು. — ಪೆಪ್ಗಾಲು. -ಕಾಲ್-ಆ 3. A man who cannot use his feet. ಪೆಪ್ಗಾಲು (ಶೆಮ್. 95, o. r. in Mḍb. ಹಿಪ್-). — ಪೆಪ್ಗಾಲಿ. -ಕಾಲಿ. A woman who cannot use her feet. ಪೆಪ್ಗಾಲಿ (ಶೆಮ್. 198, o. r. in Mḍb. ಹಿಪ್-).

ಹೇ hê. = ಹೇ 1. Madness, etc.

ಹೇ hê. *A vocative particle: oh! ho!* a particle of respectful calling (Mhr.); a particle used in vociferating or challenging: hallo! ho there! an interjection expressing envy or ill-will or disapprobation.

ಹೇಕರಿಸು hê-karisu. ಹ್ಯಾಕರಿಸು. To neigh (as a horse, B. 3, 56. 57; 5, 13).

ಹೇಕುಳಿ hê-kuḷi. = ಹೇಂಕುಳಿ q. v., etc. ಹೇಕುಳಿಯದು (ಆ ಬರ್ಸ Mr. 185). — ಹೇಕುಳಿಗೊಳ್. To become mad. ಮುಪ್ಪಿನ ಪುರುಷಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ಪಾಯಿ (ಆಬರ್ಸ, ಯೋಗತ Nr.).

ಹೇಗ hêga. A mad, foolish man (Bp. 51, 10. 52).

ಹೇಗೆ hêgĕ. = ಎಹಸೆ, etc. How? (Bp. 19, 32; 20, 20; 22, 54; 49, 12).

ಹೇಂಗೆ hêṅgĕ. = ಹೇಗೆ, etc. (Bp. 25, 22).

ಹೇಟು hêṭu. = ಏಟು 1. A blow (My.).

ಹೇಟೆ hêṭĕ. = ಹೇಣ್ಟೆ, ಹ್ಯಾಟೆ. A hen (of fowls, My.; T. ಪೇಟು, ಪೇಡ್ಪೆ; see s. ಪೆಣ್).

ಹೇಡಿ hêḍi. = ಏಡಿ 2. (ಶೆಮ್. 109). A timid person, a coward (ಪಂಡ, ಕಾತರ, ಭ್ರಸ್ತ, ಭೀತ Mr. 233; ಪಡ್ಡೆ, ಪೈಶ್ಯಗೊಣ್ಡ ಶೆಮ್. 96; J. 12, 18; C.; M. ಪೇಡಿಕ್ಕ, to be afraid; see ಉತಿಪೇಡಿ; ಪೋಟು 1); an effeminate man, a hermaphrodite (ಉಭಯವ್ಯಂಜಕ, ಪೋಟೆ Hlâ.; ಕ್ಲೀಬ Sl. 359). ಪೇಡಿ ಬಲ್ಲನೆ ರಣದ ಸಾಹಸದ ಪಾರ್ಯವನು? (Dp. 76). ಪೇಡಿಯು ಪೆಸ್ಸು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಪೇಸಿಯ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಲ್ಲ.—ಪೇಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗ, ಬೋಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗ.—ಹಿಸ್ಟೆ ಹೋದರೆ ಪೇಡಿ, ಮುಪ್ಪೆ ಬಪ್ಪರೆ ಗರ್ (Prvs.).

ಹೇಡಿತನ hêḍitana. Cowardice (Rām. 6, 35, 26; My.). ಪೇಡಿ ಕೊಣ್ಣದ್ದು ಪೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೇಣ್ಟೆ hêṇṭĕ. = ಹೇಟೆ. (My.).

ಹೇತ್ hêt. A sound used in fields when scaring away birds (S. Mhr.).

ಹೇತಿ hêti. *A weapon.* 2, *light, splendor.* 3, *flame.* 4, *a ray of light.*

ಹೇತು hêtu. P. p. of ಪೇಳು 1.

ಹೇತು hêtu. Impulse, motive; *cause, ground, reason,* object, purpose; a logical reason, the reason for an inference; any logical deduction or argument, *proof;* reasoning, logic; excuse, sophistry; a particular figure of speech, a brief speech giving a reason; one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 21-29). See Śmd. 156. 158. 159. 268. 272. ಪೇತುವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತು ಬಾರದು.—ಸರಸಕಾವಣ್ಡಿದ್ದಾ ವಿರಸಕ್ಕೆ ಪೇತು (Prvs.).

ಹೇತುಕ hêtuka. Belonging to a motive or cause, causal, instrumental; causing, producing; cause, active cause, instrument. (Kâvy. IV, 2, 30).

ಹೇತುಕರ್ತೃಕ hêtu-kartṛika. The agent indicated by a verb as causing something to happen (Śmd. 325).

ಹೇತುಕ್ರಿಯೆ hêtu-kriyĕ. Causal action (ಕಾರಣಕ್ರಿಯೆ Śmd. 277 Cm.; ನಿಮಿತ್ತಮುವ್ಪ ಕ್ರಿಯೆ vṛitti).

ಹೇತುಗರ್ಭ hêtu-garbha. That has involved within itself its reason, meaning, etc.; that has some involved sense, as an act, etc. (Mhr.; R.).

ಹೇತುಪ್ರಯೋಗ hêtu-prayôga. Causal form (of verbs, Kâvy. I, 5, 44-46).

ಹೇತುಮತ್ ಹೇತು-mat. = ಪೇತುಮತ್. Having a reason or cause, proceeding from a cause; having a logical reason or the reason for an inference; accompanied by arguments; controverted by arguments.

ಹೇತುರೂಪಕ hêtu-rûpaka. One of the rûpakas (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಹೇತುವತ್ hêtu-vat. = ಪೇತುಮತ್.

ಹೇತುವದಾಖ್ಯಾನ hêtuvat-âkhyâna. A branch of the hêtu in poetical composition (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಹೇತುವೆ hêtuvĕ. = ಪೇತು. (C.; R.).

ಹೇತೂಪನ್ಯಾಸ hêtu-upanyâsa. The assignment of reasons or motives, statement of an argument. (R.).

ಹೇತೂಪಮೆ hêtu-upamĕ. One of the upamĕs or similes (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಹೇದೆ hêdĕ. A demon (ಭೂತ Śmd. II; see s. ಪೇ 1; *cf.* ಪೇತು).

ಹೇನ್ hên. ಹೇನು. = ಪೇನ್ 2. A louse (ಮುಸ್ತಳಮ್ಮಗ, ಪಟ್ಟಿದ Mr. 166; ಯೂಕ G.; C.; ಲಿಕ್ಷೆ Sl. 485). ಪೇನಿನ ಪತ್ತಿ (ಪೀಕ G.). ಪೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಖಿದ ಹೂವಿನಾ ಪಂಮುಳದ? (Dp. 76). ಪೇನು ಕುಳ್ಳುದಕ್ಕೆ ಉಮ್ಪು ಪೇಳ್ದೇ?—ಪೇನು ಪೆಳದರೆ ಆನೆ ಆಪೀತೇ?—ಪೇನೆ ನಿಪ್ಪರೂ ಪೇನಿನ ಕಾಟ ನಿಲ್ಲುಲಿಲ್ಲ.—ಜಗಲೆಲ್ಲಾ ಮಾದರಾವಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಣಾನ ತಲೆಯ ಪೇನು ತೆಗವಳಕ್ಕೆ.—ಸೀನಿದರೆ ಪೇನು ಪೋಪೀತೇ? (Prvs.). (ಪೋಗ) ಜಪೆಮು ಕಟ್ಟಿದ ಮುಸ್ತ ಒಣ ನೆ ಬಪ್ಪದು ಮಾತು; (ಆ ಮೇಲೆ) ಗುಪಿಗುಪಿಸಿ ಪೇನು (ಜಪೆಮಲ್ಲಿ) ಪಂಯಲು, ಪೋಪಿಮ್ಮ ಕಮ ಸಗುವನಮ್ಮ (Sp.).

ಹೇನೆ hênĕ. = ಏನೆ, (ಅಹೆಂ, ಅಹೆನೆ). See ಇದ್ದೇನೆ.

ಹೇಮ hêma. 1. *Gold.* 2, *a horse of a dark or brownish colour.* ತುರಗದಣರಂ ಕಂಬಾಗೆ ಪೇಮುಸಕ್ಕ (Mr. 275). ಪೇಮುವಿ

ಳ್ಳವಿದ್ದರೆ ಕಾಮುಕ್ಕೆ ಕವಿಮೆಯೇ?—ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದ ಹೇರು ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋದುಕ್ಕೆ ತಗ್ಗೆ ತೀರಿಸಿದ.—ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇರುವ ಆಶೆ ಬಿಡ (Prvs.).

ಹೇಮ hêma. 2. (fr. ಹಿಮ). Winter; cold, the cold season. See ಹೈಮ 2.

ಹೇಮಕುಕ್ಷಿ hêma-kukshi. Having a golden belly: Brahmâ (Mr. 9).

ಹೇಮಕೂಟ hêma-kûṭa. Golden-peaked: *a mountain-range to the north of Himálaya.*

ಹೇಮಗರ್ಭ hêma-garbha. = ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ. Brahmâ (Bp. 46, 18).

ಹೇಮದುಗ್ಧ hêma-dugdha. A kind of sôma or moon-plant with yellow juice (= ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ Sk.; ಹುಳುಳಿ, ಅಕ್ಕಿಪೆಡೆ Mr. 129). 2, the glomerous fig-tree.

ಹೇಮದುಗ್ಧಕ hêma-dugdhaka. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಹೇಮನಗ hêma-naga. = ಹೇಮಾದ್ರಿ (P).

ಹೇಮನಗಧಾಮ hêmanaga-dhâma. Śiva (Śśv. 5, 25).

ಹೇಮನ್ತ hêmanta. *Winter, the cold season* (comprising the months saha and sahasya Mr. 70, from middle of November to middle of January; ಆಯ್ಕಿಲ್, ಮುಂಜಗಾಲ Ct. II, 85).

ಹೇಮಪರ್ವತ hêma-parvata. *The mountain Méru.*

ಹೇಮಪುಷ್ಪ hêma-puṣpa. = ಹೇಮಪುಷ್ಪ. (IIIâ. MS.).

ಹೇಮಪುಷ್ಪ hêma-pushpa. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Michelia champaca Lin.

ಹೇಮಪುಷ್ಪಕ hêma-pushpaka. *The tree Michelia champaca* Lin.

ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ hêma-pushpikĕ. *The golden or yellow jasmine.* See Nr. s. ಹೊಪ್ಪಣ್ಣ.

ಹೇಮಪ್ರಭ hêma-prabha. N. (Abh. P. 3, 57. 60).

ಹೇಮಮೃಗ hêma-mṛiga. A golden deer (being a transformation of the rákshasa Márîcha). (My.; *cf.* ಹೊಮ್ಮಾನ್).

ಹೇಮಲಮ್ಬ hêma-lamba. = ಹೇವಿಲಮ್ಬಿ. N. of the thirty-first year of the cycle of sixty.

ಹೇಮಾಂಗ hêma-aṅga. A golden body. 2, having a golden body: Garuḍa; a lion; the mountain Méru; Brahmâ; Vishṇu. (R.).

ಹೇಮಾದ್ರಿ hêma-adri. *The mountain Méru.*

ಹೇಮಾಮ್ಬರ hêma-ambara. A garment of yellow silk (J. 26, 69).

ಹೇಮಾಸನ hêma-âsana. A golden seat (Ópr. 5, 7).

ಹೇಯ hêya. To be gone. 2, to be left or abandoned, to be avoided; that is to be left or abandoned (ಸಜ್, ಬಿಡು ಪುದು Kn. 84, c. r. ತೊಜೆಮುದು; ಹೇಪ, ತೊಱವಿ, c. r. ತೊಜೆ ಪುದು 95); that is very distant (ಅತಿದೂರ Nn. 137). 3, grief (ದುಃಖ 137). 4, anger (ನಿಷ್ಠುರ, ಕೋಪ 137). 5, option or volition (ಮನೋವಿಕಲ್ಪ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ 137). 6, that is perceptible to the eye, etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಶ್ಯ 137). 7, that is near (ಆಸನ್ನ, ಸಮೀಪ 137). 8, an object of disease (Bp. 40, 75). 9, an object of sorrow (J. 23, 62). 10, dislike, etc. (ಹಾ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 140). — ಹೇಯಪುರುಷ. -ಉರುಷ. A disgusting man (ಅರೋಚಕ Śmd. 72 Cm.).

ಹೇರ್ hêr. = ಪೇರ್, etc. Largeness, etc. — ಹೇರಡವಿ. -ಅಡವಿ. = ಪೇರಡವಿ. A large forest or jungle (ಮಹಾರಣ್ಯ Kr.; Bh. 1, 5, 20; 6, 4, 107; J. 12, 15). — ಹೇರಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪೇರಾನೆ. A large elephant (Bp. 26, 15; Bh. 2, 3, 42). — ಹೇರಾಳ್. -ಆಳ್. = ಪೇರಾಳ್. A great soldier (Bh. 3, 18, 33). — ಹೇರಿಟ್ಟಿ. -ಇಟ್ಟಿ. A large lance or spear (Ŏ. Bp. 47, 37). — ಹೇರುರ. -ಉರ. = ಪೇರುರ. A large, broad chest (Ŏ. Bp. 47, 14). — ಹೇರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. = ಪೇರೊಡಲ್. A large belly (Bp. 51, 54; J. 4, 46).

ಹೇರಕ hêraka. = ಹೇರಿಕ. *A spy, a secret emissary or agent* (IIIâ. MS. ಹೇರಿಕ).

ಹೇರಮ್ಬ hêramba. *Gaṇéśa.* 2, a buffalo.

ಹೇರಮ್ಬಜನಕ hêramba-janaka. Śiva (Śśv. 4, 102).

ಹೇರಳ hêraḷa. = ಹೇರಾಳ. Largeness, greatness, muchness, abundance; much, many (C.; ಜಾಳ G.; B. 4, 147).

ಹೇರಳೆ hêraḷĕ. (ಪೇರಿಳೆ s. ಪೇರ್), ಹೆರಳೆ, etc. (My.; ಬಾಯ ಪತ್ರ, ಕಾರಂಗ Sl. 130; ತುಪ್ಪಳೆ G.). See ಹೇರುಳೆ.

ಹೇರಾಸಿ hê (*i. e.* hêr)-râsi. A large heap: abundance, muchness (Râm. 6, 45, 61; My.). — ಹೇರಾಸಿ ದೂರಾಸಿ. relt. (My.).

ಹೇರಾಳ hêrâḷa. = ಹೇರಳ. (Bp. 23, 33. 38; Bh. 1, 10, 21; 1, 12, 6; Râm. 6, 30, 14; J. 8, 27; 16, 42; Tĕ.; T. ಏರಾಳ). ಧಾರಾಳಿದ್ದವನ ಪತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು (Prv.).

ಹೇರಿಕ hêrika. = ಹೇರಳ, ಹೇರಿಗ. A spy, etc.

ಹೇರಿಗ hêriga. Tbh. of ಹೇರಿಕ (Śmd. 337 Mḍb., one MS. ಹೋರಿಕ = ಹೋರಿಗ; ಯಥಾರ್ಥದರ್ಶ, ಮನುಷ್ಯ, ಸ್ವಪ, ಹೇರಿಕ IIIâ.; ಸ್ವಪ Nr.; ಯಥಾರ್ಥದರ್ಶ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅಪಸರ್ಪ, ಚಪ, ಸ್ವಪ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ, ಹೇಹಿನಪ Kr.; ಹೇಹಿನಪ Śmd. II).

ಹೇರುಳೆ hêruḷĕ. = ಹೇರಳೆ, etc. A kind of lime or bitter, sour orange (ಕಾಡು Mr. 112, c. r. ಹೀರುಳೆ).

ಹೇಲ್ hêl. = ಪೇಲು 2, etc. ಪೇಗರ್ಗಳ್ (Ŏ. Bp. 47, 46).

ಹೇಲಿಸು hêlisu. = ಪೇಲಿಸು 2, q. v. (My.; Bh. 2, 4, 8. 9).

ಹೇಲು hêlu. 1. = ಪೇಲು 2 q. v. To lift up or take and put upon, etc. (C.; J. 13, 39). ಹೇಲುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥಿರಿ, ಧೈರ್ಯವಾಹ್ಯ IIIâ.). ಹೇಲುವ ಕುದುರೆ (ಧೈರ್ಯ, ಸ್ಥಾರಿ); ಧಾರಕ್ಷಮಂಗಳಾಗಿ ಹೇಲುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ, ಧೌರೇಯ, ಧುರೀಣ, ಧುರಸ್ಥರ Nr.). ಹೇರಿಹೆತ್ತು (ಸ್ಥಾರೀಯ Mr. 179). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹೇಲಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 9). ಒಮ್ಮೆ ಅವಿದೇ ಕತ್ತೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಜ್ಜೆ ಹೇಲಿದ ಬಯಿಳ (3, 48). ದಿನೆ ಗುಣಾರ ಮುಪ್ಪಾದ ಪಣ್ಣಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಣ್ಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಲು ತ್ತಾರೆ (3, 66). ಸೆಲದ ಮೇಲೆ ಗಡ್ಡಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಮುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮುಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಲಿ, ಮೊದಲನೇ ಅಸ್ತರ್ಸು ಮಾಡುವರು (4, 121). ಮೇಲೆ ಒಸ್ತು ದಪ್ಪವಾದ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಲಿ (4, 158). — ಹೇಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to put upon one's self. ಆನೆಗಳು ಒಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹೇಲಿಗೊಡುತ್ತವೆ (B. 5, 239). — ಹೇಲಿಕಾಱ. -ಆಱ. The profession of loading, etc. ಪಿಸಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಲಿಕಾಱ ಳಲ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಹೇಲು hêlu. 2. = ಪೇಲು 3, ಹೇಱ್. A load, especially a bullock-load (ಚರ Mr. 350; Bp. 9, 8; 23, 33; C.; Mhr. ಹೇಲ). ತಟ್ಟಿಹೇಲಿತ್ತು (ಪಾವರಳ Mr. 350). ಪೇಲು ನುಂಗುವವ ಸೇರು ಬಿಚ್ಚಾನೇ?—ಹೇಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವದೇನು?—ಬಣ್ಣೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಹೇಲು ಹೆಣ್ಣಾಟ, ತರಕೊಟ್ಟೆ ದನ ಮುನುಷ.—ಸಾಡಎತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಲು (Prvs.).

ಹೇಲು hêlu. 3. = ಪೇಲು 1. To spread about, to display (as beauty, Prll. 8, 31), to manifest (as grief, Bh. 1, 8, 3).

ಹೇಲನ hêlana. The act of disregarding, slighting, disrespect, contempt; sporting amorously. See ಅವಹೇಲನ.

ಹೇಲಿ hêli. The sun. (R.).

ಹೇಲಿಕೆ hêlikĕ. See ಪ್ರ-. (*Cf.* ಹೇಳಿಕೆ?).

ಹೇಲು hêlu. 1. = ಏಲು 1, ಪೇಲ್ 1, q. v. To void excrements, to cack (C.). P. p. ಹೇತು. ಹೇರೋಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಹಸ್ಸೀ ಕಾಟ.—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಹೊಲ್ಲುಗೆ ಯಾಕೆ ಬೆಕ್ಕೆ?—ದೈವ ದೊಷ್ಟಾದರೂ ಪಕ್ಕಿ ಹೇಲದೆ ಬಿಡದು.—ಸೂರೋ ಹೆಣ್ಣಾತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೇರೋ ಮೂರಾಯ ತಸ್ಸ.—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ನೋತು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಣತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.—ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮುಂಗಳಕ್ಕಸ್ಟ ಆಸ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಕೂತರೂ ಸ್ಥಾನ ಹೋದೀತಕ್ಕ? ಹೇತವಕ್ಕಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚು.—ದನ್ಣಾ ತೆತ್ತದನೂ ಉಣ್ಣು ಹೇತದನೂ ಒಕ್ಕೇ.—ಕಮುದುಕೇಲಿ ಹೇತು, ಸ್ಥಾನ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ನ.—ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಮ್ಬಿ ಹೇತ.—ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಧೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಲು hêlu. 2. = ಏಲು 2, ಪೇಲ್ 2. Ordure; cacking (C.; Sl. 205). ಹಸ್ಸೀ ಕೂಡಾದಿ, ಕಸ್ಸ ಹೇಲು ತಿನ್ದ.—ಪಾಲಪ್ಪಾಗಿರು ವಾಗ ಹೇಲು ತಿನ್ದರೆ ಪ್ರಾಯ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಿನ್ನ ಬಮುದೆ?—ಹೇಲು ಉಳ್ಳ, ಧಟ್ಟ ಹೇತದ್ದು.—ದನ್ಣೆಗೇ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಯೊ ಕುಣ್ಟೆಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಣು, ಹಾಲಾತು.—ಮುಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವಳು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಟ್ಟಾ ಳೆ?—ಮುಂಗಸ ಕೊನ್ದು, ಮುಮ್ಗಲ್ಲಾ ಹೇಲು. — ಹೇಲುಕಸ. A common herb, a native of America, Ageratum conyzoides Lin. (Z.). — ಹೇಲು ಬರು. Cacking to come, a call of nature to happen. ಹೇಲು ಬನ್ದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ (Prv.).

ಹೇಲೆ hêlĕ. *Disrespect, slight, contempt* (ಪರಿಭವ, ಜವ್ಞೆಯ Nn. 108). 2, *wanton sport, amorous dalliance,* manner or gesture of lovers, play, sport, pastime, pleasure, delight (ಸಿಂಗಾರ, ಶೃಂಗಾರ 108). 3, wealth, etc. (ಸಿರಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ 108). 4, *opportunity, etc.,* facility, ease (ಪ್ರಸ್ತಾಪ 108).

ಹೇವ hêva. Disgust at or repugnance to what is to offend one's sensibilities or moral feelings (Bp. 55, 15; Tĕ. ಏವ; see s. ಎಡ್ರಾಸಿ). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಾ ಗಜುಗ ಬೆಳವಾ ಕಣ್ಣಾ (Dp. 54). — ಹೇವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An unblushing person. ಹೇವಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ಮಾನವಿಯೇನು? ಬರಸೆಯೇನು? (Prv.).

ಹೇವ hôva. = ಹೇಹ, q. v. Sorrow, grief (Śśv. 4, 29; Râm. 3, 2, 26); sickness.

ಹೇವಮಾರಿ hôva-mâri. A person full of sickly or foolish obstinacy (Bh. 8, 8, 29).

ಹೇವರಿಸು hêvarisu. To feel aversion, to recoil, to shrink (Bh. 8, 25, 17; J. 2, 61; Tĕ. ಏವರಿಂಚು).

ಹೇವಲಿಮ್ಬಿ hêvilambi. ಹೇವಿಳಮ್ಬಿ. Tbh. of ಹೇಮುಲಮ್ಬಿ. (My.).

ಹೇವೆ hêvĕ. = ಏವೆ 1, (ಅಹೆವ, ಅಹೆವೆ). See ಇಪ್ಪೇಟೆ.

ಹೇಷ hêsha. = ಹೇಷೆ. (Sk.; R.).

ಹೇಷಾರಸಿತ hêshâ-rasita. The loud sound of neighing (V. 5, 22).

ಹೇಷಿ hêshi. Neighing; a horse. (R.).

ಹೇಷಿತ hêshita. Neighing. See ತುರಗ.

ಹೇಷಿಸು hêshisu. To neigh (B. 5, 13).

ಹೇಷೆ hêshĕ. ಹೇಷಾ. *Neighing* (of horses), whinnying, braying.

ಹೇಷ್ಯ hêshya. Tbh. of ಏಷ್ಯತ್. A portent, an omen of ill, a sign of coming calamity (My.; Tĕ.).

ಹೇಸರ hêsara. = ಹಾಸರ. Tbh. of ಪೇಸರ. A mule (Tĕ. ಏಸ ದ, ಪೇಸಡ; T. ಪೇಜರಿ). — ಪೇಸರಕತ್ತೆ. = ಪೇಸರಗತ್ತೆ. (C.). — ಪೇಸರಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A mule (ಪಕ್ಕಿವಿ, ಕಾಜಿತರ Mr. 186; My.).

ಹೇಸಿ hêsi. A disgustful female (My.). ಪೇಸಿಯು ಪಾಪ ಸಪ್ಯಾಸಿಗೆ ಪತ್ತಿತು.—ಪೇಸಿ ಮುಮ್ಮಿಗೆಗೆ ಆಂಜಳು, ಪಾಸಿ ಪಾಪಿಗೆಗೆ ಆಂಜಳು.—ಪೇಡಿಯು ಪೆನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಪೇಸಿಯು ಸಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಪೋಗಲು ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಸಿಕತ್ವ hêsikatva. Disgust, etc. (Jns. 42, 63).

ಹೇಸಿಕೆ hêsikĕ. = ಪೇಸಿಕೆ, ಪೇಸಿಸಿ. Aversion, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಛಗಿ Nr.; ಛೃಣಿ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Kn. 104; ಜುಗುಪ್ಸೆ 150; C.); nastiness; a nasty, disagreeable object, an object that causes disgust (Bp. 40, 81; Abhâ. 2, 80; C.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ಘಾತ. A nauseous smell (Bp. 46, 59; My.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ಮಾತು. A disgustful word (Bp. 40, 33; My.).

ಹೇಸಿಗೆ hêsigĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (C.). ಮೊದ್ದ ಪಸು ಉಣ್ಣಾರೆ ಮುಮ್ಬು, ಬುದ್ಧವನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಪರನೇ ಯಜಮಾನನೆನ್ನು, ಪರರ ಹೇಸಿಗೆ ತೆಗೆಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಹಸ್ಸೀ ಮೇಲೆ ಕೂತವ ಹೇಸಿಗೆಗೆ ಆಂಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಹೇಸಿಗೆಗಿಡ. A prickly shrub, native of America, now growing wild everywhere, Lantana aculeata Lin. (Z.). — ಹೇಸಿಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. (My.). — ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. To soil, to dirty, to make filthy (My.).

ಹೇಸು hêsu. 1. = ಪೇಸು 1. To feel aversion, to have a dislike, to recoil (ಜುಗುಪ್ಸೆ ಕೆmd. Dh.; Bp. 18, 34; 21, 19; 24, 55; 42, 9; 51, 43; 56, 18; 57, 78; J. 2, 60; 33, 45; 16, 15; 20, 54; Bh. 1, 8, 73; C. with dative). ಎಂಜಲಿಗೇ ಪೇಸದವಳು ತಂಗಳಪ್ಪಾ ಬಿಬ್ಬಾಳೇ?—ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಪೇಸ.—ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪೇಸದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಪೇಸ್ಯಾಳೇ? (Prvs.). — ಪೇಸಿ ಪೋಗು. To feel aversion (as the mind, My.).

ಹೇಸು hêsu. 2. = ಪೇಸು 2, ಹೇಸಿಕೆ. (My.). — ಪೇಸುಮಗ. A nasty son (My.). — ಪೇಸುಮಾತು. A disgustful word (My.). — ಪೇಸುಮುಂಡ್ಗೆ. A nasty widow (My.).

ಹೇಸುತನ hêsutana. Nastiness (My.).

ಹೇಹ hêha. = ಹೇಯ, ಪೇಹ. That is to be left or abandoned (ಪೇಯ, ತೊರಿವಿ Nn. 93, c. rs. ತೊಪ್ಪುವು, ಪೇಯ). 2, grief (ಮುಸು 93). 3, disease (ಗದ, ವ್ಯಾಧಿ 93). 4, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 93). 5, a flag (ಪತಾಕೆ 93). 6, calling (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆಪ್ಪು 93; *cf.* ಪಾಪ).

ಹೇಳಿಗೆ hêligĕ. = ಪೇಳಿಗೆ, etc. A basket; a snake-basket (ಸರ್ಪದರ್ಶಕ Mr. 391; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 39). ಪೇಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರ ಪೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೂಡದೇ? (Prv.).

ಹೇಳ್ಳೆ hêlgĕ. = ಪೇಳಿಗೆ, etc. See ಪೆಳ್ಗೆ.

ಹೇಳಿಕೆ hêlikĕ. = ಪೇಜಿಕೆ. Saying; telling, ordering (C.; B. 5, 150. 233); order, command (J. 30, 54; 32, 6; C.; B. 3, 103). ಹಿಂದಿನ ಹೇಜಿಕೆಯಿಪ್ಪ ಸದ್ದು ತಪ್ಪ ಳಧ (ಪಾಪಿಷ್ಠ SL. 236). — ಹೇಜಿಕೆಮಾತು. Rumour, hearsay (C.). ಹೇಜಿಕೆಮಾತಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮುನಿದ (Prv.).

ಹೇಳಿತು hêlitu. (*i. e.* ಹೇಜಿದುದು). The condition of having been said. ಇಜಿಜೋಳ್ ಸಾಳ್ಯುಸಲ್ಲ ಹೇಜಿ ತಿಳ್ಪಿನ ಪೇಳ (Śmd. 61 Cm.).

ಹೇಳಿವು hêlivu. Rumour, report (ಸಿದ್ಧಾದ Nr.).

ಹೇಳಿಸು hêlisu. = ಪೇಜಿಸು. To cause to say or tell, to have told, etc. (My.); to have one's self called, to be called (D. 5, 36); to have (or

ಳ್ಳವಿದ್ದರೆ ಕಾಮುಕ್ಕೆ ಕಾಮುಮೆಯೇ?—ಪ್ರೇಮವಿದ್ದ ಹೇಮು ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋದುಳ್ಕೆ ತಣ್ಣೆ ತೀರಿಸಿದ.—ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲವಿದ್ದರೂ ಹೇಮುವ ಆಶೆ ಬಿಡ (Prvs.).

ಹೇಮು hêma. 2. (fr. ಹಿಮು). Winter; cold, the cold season. See ಹೈಮು 2.

ಹೇಮುಕುಕ್ಷಿ hêma-kukshi. Having a golden belly: Brahmâ (Mr. 9).

ಹೇಮುಕೂಟ hêma-kûṭa. Golden-peaked: *a mountain-range to the north of Himâlaya.*

ಹೇಮುಗರ್ಭ hêma-garbha. = ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ. Brahmâ (Bp. 46, 18).

ಹೇಮುದುಗ್ಧ hêma-dugdha. A kind of sôma or moon-plant with yellow juice (= ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ Sk.; ಹುಳುಳ, ಆಕ್ಕಹೆಡೆ Mr. 129). 2, the glomerous fig-tree.

ಹೇಮುದುಗ್ಧಕ hêma-dugdhaka. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಹೇಮುನಗ hêma-naga. = ಹೇಮುಶೈಲ (?).

ಹೇಮುನಗಧಾಮು hêmanaga-dhâma. Śiva (Śśv. 5, 25).

ಹೇಮುನ್ತ hêmanta. *Winter, the cold season* (comprising the months saha and sahasya Mr. 70, from middle of November to middle of January; ಆಯ್ಕಿಲ್, ಮುಂಜಗಾಲ Ct. II, 85).

ಹೇಮುಪರ್ವತ hêma-parvata. *The mountain Mêru.*

ಹೇಮುಪುಪ್ಪ hêma-puṛpa. = ಹೇದುಪುಪ್ಪ. (Hlâ. MS.).

ಹೇಮುಪುಷ್ಪ hêma-pushpa. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Michelia champaca Lin.

ಹೇಮುಪುಷ್ಪಕ hêma-pushpaka. *The tree Michelia champaca* Lin.

ಹೇಮುಪುಷ್ಪಿಕೆ hêma-pushpikĕ. *The golden or yellow jasmine.* See Nr. s. ಹೊಪ್ಪುನ್ನ.

ಹೇಮುಪ್ರಭ hêma-prabha. N. (Abh. P. 3, 57. 60).

ಹೇಮುಮೃಗ hêma-mṛiga. A golden deer (being a transformation of the râkshasa Mârîcha). (My.; *cf.* ಹೊಮ್ಮುಬಿ).

ಹೇಮುಲಮ್ಬ hêma-lamba. = ಹೇವಿಲಮ್ಬಿ. N. of the thirty-first year of the cycle of sixty.

ಹೇಮುಾಂಗ hêma-aṅga. A golden body. 2, having a golden body: Garuḍa; a lion; the mountain Mêru; Brahmâ; Vishṇu. (R.).

ಹೇಮುಾದ್ರಿ hêma-adri. *The mountain Mêru.*

ಹೇಮುಾಮ್ಬರ hêma-ambara. A garment of yellow silk (J. 26, 69).

ಹೇಮುಾಸನ hêma-âsana. A golden seat (Cpr. 5, 7).

ಹೇಯು hêya. To be gone. 2, to be left or abandoned, to be avoided; that is to be left or abandoned (ಸತ್, ಬಿಸು ಪದು Nn. 84, o. r. ತೊಜೆಮುದು; ಜೀವ, ತೊಜಿವಿ, o. r. ತೊಜೆ ಪದು 95); that is very distant (ಅತಿಪಾತ Nn. 137). 3, grief (ದುಃಖ 137). 4, anger (ಕಿಪ್ಪುರ, ಕೋಪ 137). 5, option or volition (ಮನೋವಿಕಲ್ಪ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ 137). 6, that is perceptible to the eye, etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟ 137). 7, that is near (ಆಸನ್ನ, ಸಮೀಪ 137). 8, an object of disease (Bp. 40, 75). 9, an object of sorrow (J. 23, 62). 10, dislike, etc. (ಜಾ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 140). — ಹೇಯುಪುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. A disgusting man (ಅಸಹ್ಯಪಡೆ Śmd. 72 Cm.).

ಹೇರ್ hêr. = ಪೇರ್, etc. Largeness, etc. — ಹೇರಡವಿ. -ಅಡವಿ. = ಪೇರಡವಿ. A large forest or jungle (ಮಹಾರಣ್ಯ Nr.; Bh. 1, 5, 20; 6, 4, 107; J. 12, 15). — ಹೇರಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪೇರಾನೆ. A large elephant (Bp. 26, 15; Bh. 2, 3, 42). — ಹೇರಾಳ್. -ಆಳ್. = ಪೇರಾಳ್. A great soldier (Bh. 3, 16, 33). — ಹೇರಿಟ್ಟಿ. -ಇಟ್ಟಿ. A large lance or spear (Ĉ. Bp. 47, 37). — ಹೇರುರ. -ಉರ. = ಪೇರುರ. A large, broad chest (Ĉ. Bp. 47, 14). — ಹೇರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. = ಪೇರೊಡಲ್. A large belly (Bp. 51, 54; J. 4, 46).

ಹೇರಕ hêraka. = ಹೇರಿಕ. *A spy, a secret emissary or agent* (Hlâ. MS. ಹೇರಿಕ).

ಹೇರಮ್ಬ hêramba. *Gaṇêśa.* 2, a buffalo.

ಹೇರಮ್ಬಜನಕ hêramba-janaka. Śiva (Śśv. 4, 102).

ಹೇರಳ hêraḷa. = ಹೇರಾಳ. Largeness, greatness, muchness, abundance; much, many (C.; ಬಹಳ G.; B. 4, 147).

ಹೇರಳೆ hêraḷĕ. (ಪೇರೀಳೆ s. ಪೇರ್), ಹಿರಳೆ, etc. (My.; ದಾಡಿಮ ಪತ, ಪ್ರಾರಂಗ Sl. 130; ಕೆತ್ತಳೆ G.). See ಹೇರುಳೆ.

ಹೇರಾಸಿ hê (*i. e.* hêr)-râsi. A large heap: abundance, muchness (Râm. 6, 45, 61; My.). — ಹೇರಾಸಿ ದೂರಾಸಿ. redt. (My.).

ಹೇರಾಳ hêrâḷa. = ಹೇರಳ. (Bp. 23, 33. 38; Bh. 1, 10, 21; 1, 12, 6; Râm. 6, 30, 14; J. 8, 27; 16, 42; Tĕ.; T. ಏರಾಳ). ಧಾರಾಳವಿದ್ದವನ ಪತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು (Prv.).

ಹೇರಿಕ hêrika. = ಹೇರಕ, ಹೇರಿಗ. A spy, etc.

ಹೇರಿಗ hêriga. Tbh. of ಹೇರಿಕ (Śmd. 337 Mḷb., one MS. ಹೋರಿಕ = ಹೋರಿಗ; ಯಥಾರ್ಥದರ್ಶಿ, ಮುಸ್ಪಜ್ಞ, ಸ್ವಪ, ಹೇರಿಕ Hlâ.; ಸ್ವಪ Nr.; ಯಥಾರ್ಥದರ್ಶಿ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಆಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ವಪ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ, ಜೀಹಿನವ Nr.; ಜೀಹಿನವ Śmd. II).

ಹೇರುಳೆ hêruḷĕ. = ಹೇರಳೆ, etc. A kind of lime or bitter, sour orange (ಕಾಡು Mr. 112, o. r. ಹೀರುಳೆ).

ಹೇರ್ಪು hêṛpu. = ಹೇಪು 2, etc. ಹೇರ್ಗಳ್ (Ĉ. Bp. 47, 46).

ಹೇರ್ಪಿಸು hêṛpisu. = ಪೇರ್ಪಿಸು 2, q. v. (My.; Bh. 2, 4, 8. 9).

ಹೇಪು hêpu. 1. = ಪೇಪು 2 q. v. To lift up or take and put upon, etc. (C.; J. 13, 39). ಹೇಪುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥಿರ, ದೃಢವಾಹ್ಯ Hlâ.). ಹೇಪುವ ಕುದುರೆ (ದೃಢಕ್ಕ, ಸ್ಥಿರ); ಧಾರಕ್ಷಮಂಗಳಾಗಿ ಹೇಪುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ, ಧೌರೇಯ, ಧುರೀಣ, ಧುರಂಧರ Nr.). ಹೇರಿಪೆತ್ತು (ಸ್ಥಾರೀಯ Mr. 179). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅತುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹೇಪಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 9). ಒಮ್ಮೆ ಆವಿದೇ ಕತ್ತೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪೆ ಹೇಪುವ ಬಯಿಳ (3, 48). ದೇವೆ ಗುದಾರ ಮುಕ್ತಾದ ದಣ್ಣೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಣ್ಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಪು ತ್ತಾರೆ (3, 66). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗಡ್ಡಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಪಿ, ಮೊದಲೇ ಅಕ್ಕಸ್ತು ಮಾಡುವರು (4, 121). ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪು ದಪ್ಪವಾದ ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೊಪ್ಪ ಹೊಪ್ಪ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಪೇಪಿ (4, 158). — ಹೇಪಿಗೊಮು. -ಕೊಮು. To allow to put upon one's self. ಆನೆಗಳು ಒಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಹೇಪಿಗೊಮುತ್ತವೆ (B. 5, 239). — ಹೇಪಿಗಾಟಿ. -ಆಟಿ. The profession of loading, etc. ಸಿದಾಟಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಪಿಗಾಟಿ ಕಳ ಕೊಣ್ಣ (Prv.).

ಹೇಪು hêpu. 2. = ಪೇಪು 3, ಹೇಪ್. A load, especially a bullock-load (ಪತ Mr. 350; Bp. 9, 8; 23, 33; C.; Mhr. ಹೇಲು). ತಪ್ಪಿಹೇಪಿತ್ತು (ಪಾಪರಿಕ Mr. 350). ಹೇಪು ಸುಂಗುವವ ಸೇರು ಬಿಪ್ಪಾಕೇ?—ಹೇಪು ಒಪ್ಪಿಸವ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವವೇನು?—ಬಣ್ಣೆ ಬಣ್ಣಾಟಿ, ಹೇಪು ಹೆಪ್ಪಾಟಿ, ತಲೆಮೆಣ್ಣೆ ವರ ಮುಸುಬು.—ಸಾವಯತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಪು (Prvs.).

ಹೇರಿಸು hêṛu. 3. = ಪೇಪು 1. To spread about, to display (as beauty, Prll. 3, 31), to manifest (as grief, Bh. 1, 8, 3).

ಹೇಲನ hêlana. The act of disregarding, slighting, disrespect, contempt; sporting amorously. See ಅವಹೇಲನೆ.

ಹೇಲಿ hêli. The sun. (R.).

ಹೇಲಿಕೆ hêlikĕ. See ಪ್ರ-. (*Cf.* ಹೇದಾಳಿ?).

ಹೇಲು hêlu. 1. = ಏಲು 1, ಪೇಲ್ 1, q. v. To void excrements, to cack (C.). P. p. ಹೇತು. ಹೇಲೋಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಪನ್ನೀ ಕಾಟ.—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಹೊದ್ದುಗೆ ಯಾಕೆ ಬೆಕ್ಕೆ?—ದೃಷ್ಟ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಲದೆ ಬಿಡದು.—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಲೋ ಮೂಡಾಯ ತಪ್ಪ.—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ನೋಡು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಣತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.—ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಹಾಗೆ.—ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದಕ್ಕಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚು.—ದನ್ಣಾ ತೆತ್ತವನೂ ಉಣ್ಣಾ ಹೇತವನೂ ಒನ್ದೇ.—ಪಮುಮನೇಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ.—ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಮ್ಬ ಹೇತ.—ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಧೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೀದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಲು hêlu. 2. = ಏಲು 2, ಪೇಲ್ 2. Ordure; cacking (C.; Sk. 205). ಪನ್ನೀ ಕೂರಾತಿ, ಕನ್ದ ಹೇಲು ತಿನ್ದ.—ಡಾಲಪ್ಪಾಗಿರು ಪಾಗ ಹೇಲು ತಿನ್ದರೆ ಪ್ರಾಯ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಿನ್ನ ಬಮುದೇ?—ಹೇಲು ಉಲ್ಲ, ಧಿಟ್ಟ ಹೇತದ್ದು.—ದನ್ಣೆಗೇ ಮೇಲೆ ಪಾಯಿನ ಕುಣ್ಣೆ ಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಣು, ಪಾಲಾತು.—ಮಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವರು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಮ್ಬಾಳೀ?—ಮಂಗನ ಕೊನ್ದು, ಮುಮ್ಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಲು. — ಹೇಲುಕಸ. A common herb, a native of America, Ageratum conyzoides Lin. (Z.). — ಹೇಲು ಬರು. Cacking to come, a call of nature to happen. ಹೇಲು ಬನ್ದವರ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ (Prv.).

ಹೇಲೆ hêlĕ. *Disrespect, slight, contempt* (ಪದ್ಯ, ಜಿಪ್ಪದು Nn. 108). 2, *wanton sport, amorous dalliance,* manner or gesture of lovers, play, sport, pastime, pleasure, delight (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 108). 3, wealth, etc. (ಸಿರಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ 108). 4, *opportunity, etc.,* facility, ease (ಪ್ರಸ್ತಾವ 108).

ಹೇವ hêva. Disgust at or repugnance to what is to offend one's sensibilities or moral feelings (Bp. 55, 15; Tĕ. ಏವ; see s. ಎಡ್ಡಾಸಿ). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳವಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). — ಹೇವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An unblushing person. ಹೇವಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿಯೇನು? ದರಸೆಯೇನು? (Prv.).

ಹೇವ hêva. = ಹೇವ, q. v. Sorrow, grief (Śśv. 4, 29; Râm. 3, 2, 26); sickness.

ಹೇವಮಾರಿ hêva-mâri. A person full of sickly or foolish obstinacy (Bh. 8, 8, 29).

ಹೇವರಿಸು hêvarisu. To feel aversion, to recoil, to shrink (Bh. 8, 25, 17; J. 2, 61; Tĕ. ಏವರಿಸು).

ಹೇವಿಲಿಮ್ಬಿ hêvilimbi. ಹೇವಿಳಿಮ್ಬಿ. Tbh. of ಹೇಮುಲಮ್ಬಿ. (My.).

ಹೇವೆ hêvĕ. = ಏವೆ 1, (ಅಹೆವ, ಅಹೆವೆ). See ಇದ್ದೇವೆ.

ಹೇಷ hêsha. = ಹೇಷೆ. (Sk.; R.).

ಹೇಷಾರಸಿತ hêshâ-rasita. The loud sound of neighing (V. 5, 22).

ಹೇಷಿ hêshi. Neighing; a horse. (R.).

ಹೇಷಿತ hêshita. Neighing. See ಕುಚೇಲ.

ಹೇಷಿಸು hêshisu. To neigh (B. 5, 13).

ಹೇಷೆ hêshĕ. ಹೇಷಾ. *Neighing* (of horses), whinnying, braying.

ಹೇಸ್ಯ hêshya. Tbh. of ಏಸ್ಯ. A portent, an omen of ill, a sign of coming calamity (My.; Tĕ.).

ಹೇಸರ hêsara. = ಹಾಸರ. Tbh. of ಪೇಸರ. A mule (Tĕ. ಏಸ ಪ, ಪೇಸಪ; T. ಪೇಜರಿ). — ಹೇಸರಕತ್ತೆ. = ಪೇಸರಗತ್ತೆ. (C.). — ಪೇಸರಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A mule (ಪಕ್ಕವಪಿ, ಬಾಜುತರ Mr. 186; My.).

ಹೇಸಿ hêsi. A disgustful female (My.). ಪೇಸಿಯು ಬಾಪ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹತ್ತಿತು.—ಪೇಸಿ ಮುಮ್ಡಿಗೆಗೆ ಆಜಾಳು, ಪಾಸಿ ಪಾಪಿಗೆಗೆ ಆಜಾಳು.—ಪೇಪಿಯು ಪಿಸ್ಸು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಪೇಸಿಯು ನಿಪ್ಪಣಕ್ಕೆ ಪೋಗಲು ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಸಿಕತ್ವ hêsikatva. Disgust, etc. (Jás. 42, 63).

ಹೇಸಿಕೆ hêsikĕ. = ಪೇಸಿಕೆ, ಪೇಸಿಗೆ. Aversion, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಛಗೆ Nr.; ಛುಣಿ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 104; ಜುಗುಪ್ಸೆ 150; C.); nastiness; a nasty, disagreeable object, an object that causes disgust (Bp. 40, 81; Abhâ. 2, 80; C.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ನಾತ. A nauseous smell (Bp. 46, 50; My.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ಮಾತು. A disgustful word (Bp. 40, 33; My.).

ಹೇಸಿಗೆ hêsigĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (C.). ಹೊತ್ತವನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಮುಮ್ಡ, ಬಿತವನು ಉಣ್ಣಾರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಪರನೇ ಯಜಮಾನನೆನ್ನು, ಪರರ ಹೇಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಪನ್ನೀ ಮೀರೆ ಕೂತವ ಹೇಸಿಗೆಗೆ ಆಂಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಹೇಸಿಗೆಗಿಡ. A prickly shrub, native of America, now growing wild everywhere, Lantana aculeata Lin. (Z.). — ಹೇಸಿಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. (My.). — ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. To soil, to dirty, to make filthy (My.).

ಹೇಸು hêsu. 1. = ಪೇಸು 1. To feel aversion, to have a dislike, to recoil (ಜುಗುಪ್ಸೆ Śmd. Dh.; Bp. 18, 34; 21, 19; 24, 55; 42, 9; 51, 43; 56, 18; 57, 78; J. 2, 60; 33, 45; 16, 15; 20, 54; Bh. 1, 8, 73; C. with dative). ಎಂಜಲಿಗೇ ಹೇಸದವರು ತಂಗಳಕ್ಕಾ ಪೆಪ್ಪಾಳೇ?—ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಯಾದವಕ್ಕೂ ಹೇಸ.—ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಸದವರು ಮುಸರೆಗೆ ಪೇಸ್ಯಾಳೇ? (Prvs.). — ಹೇಸಿ ಹೋಗು. To feel aversion (as the mind, My.).

ಹೇಸು hêsu. 2. = ಪೇಸು 2, ಹೇಸಿಕೆ. (My.). — ಹೇಸುಮಗ. A nasty son (My.). — ಹೇಸುಮಾತು. A disgustful word (My.). — ಹೇಸುಮುಂಡೆ. A nasty widow (My.).

ಹೇಸುತನ hêsutana. Nastiness (My.).

ಹೇಹ hêha. = ಹೇಯ, ಹೇಪ. That is to be left or abandoned (ಹೇಯ, ತೊರಿಪಿ Nn. 93, o. ra. ತೊಡ್ಪುದು, ಹೇಪ). 2, grief (ದುಃಖ 93). 3, disease (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 93). 4, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 93). 5, a flag (ಪತಾಕೆ 93). 6, calling (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆಪುದು 93; *cf.* ಮಾಪ).

ಹೇಳಿಗೆ hêḷigĕ. = ಪೇಳಿಗೆ, etc. A basket; a snake-basket (ಸರ್ಪ ಪರ್ಯಾಳ Mr. 391; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 39). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವ್ವರೆ ಹೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೊಡವೇ? (Prv.).

ಹೇಳ್ಳೆ hêḷḷigĕ. = ಹೇಳಿಗೆ, etc. See ಪೆಳ್ಳೆ.

ಹೇಳಿಕೆ hêḷikĕ. = ಪೇಜಾಕೆ. Saying; telling, ordering (C.; B. 5, 150. 233); order, command (J. 30, 54; 32, 6; C.; B. 3, 103). ಹಿರಿಯರ ಹೇದಾಳಿಯಿನ್ನ ಸಮ್ಬ ತಳ್ಳ ಕಳೆ (ಜಿಪಿಳ್ಳ SL. 236). — ಹೇದಾಳಿಮಾತು. Rumour, hearsay (C.). ಹೇದಾಳಿಮಾತಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮುನಿದ (Prv.).

ಹೇಳಿತು hêḷitu. (*i. e.* ಹೇದುಮದು). The condition of having been said. ಇದಕ್ಕೋಳ್ ಸಾಳಮ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಹೇದಾ ತಿಳ್ಪಿನ ಹೇತ (Śmd. 61 Cm.).

ಹೇಳಿವು hêḷivu. Rumour, report (ನಿಘಾಪ Nr.).

ಹೇಳಿಸು hêḷisu. = ಪೇದಾಸು. To cause to say or tell, to have told, etc. (My.); to have one's self called, to be called (B. 5, 36); to have (or

consider something) ordered to one's self, to make one's mind up for (4, 19). See Bp. 42, 4; 58, 28. ಮನಸ್ಸಿನ ಹೇಡಿಸಿ ಕೊಳುವ (ಆನುಜ್ಞೆ Nr.). ತಂಬೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದ ಎಸ್ಟು, ಹೇಡಿಸಿದ ಅವ್ವಿಗನ ಮಗ (Prv.).

ಹೇಳು hēḷu. = ಐಮು 3, ಸೇಮ್, ಸೇಮು. To say, to speak; to name; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to order, to command (Bp. 5, 54. 55; 10, 4. 7; 11, 4. 5; 12, 29. 49; 13, 3; 14, 25; 22, 31. 52; 23, 6. 10; 24, 36. 58; 28, 10; 31, 12; 37, 37; 40, 9. 90; 41, 19; 50, 20; 53, 44; 55, 7. 35; 56, 26; Râm. 1, 13, 7; 3, 2, 22; Bh. 1, 19, 19; 2, 4, 7; 2, 13, 34. 46; C.; B. 2, 30). ಹೇಡಿ ಕಳುಹಿದ ಮಾತು (ಸಣ್ಣೀಶವಾಕ್, ವಾಚಿಕ); ಪುಣ್ಯಂಗಳೆರಮುಂ ಪರೀಕ್ಷವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಹೇಡುಗುವನು; ಮೂಲ್ಯ ಮೊರಕಡಿದ್ದಡೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇಡುವ ಪಾಪ್ರವು (ಆನುಳ್ಳು); ಅವಳೊರ್ವ ವೈಧೆಯುಳ್ಳದೆ ಹೇಡಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳ್ ಸುಬಿದಳು (ಅಸಿ ೬ Nr.). ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರ ಹೇಡುವದು (ಲಿಂಗ Nn. 117); ಹೇಡುವದು (ಪಾ, ಸಮ್ಬೀಧೆ 140). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಹೇಡುವದು (ವಿಧ್ಯಾಧಿಕಂಸನ, etc. Sl. 56); ಕಣೆ ಮುಣ್ಣಾದ ಕಳುನಗಳನ್ನು ಹೇಡುವದು (ವಿಪ್ರಕ್ಷಿತೆ, etc. 188); ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರಗಳನ್ನು ಹೇಡಿ ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗುವದು (ಅಭಿಷಾಷ, etc. 249); ಆದೋಷನೆಯನ್ನು ಹೇಡುವ ಮುನ್ನ (ಮುನ್ನಿ, etc. 257); ಹೇಡಿದ ಮಾಗೆ ಮಾಡುವದು (ದಶನೀಕ್ಷಿತ, etc. 359); ಪಾಪ ಹೇಡುವದು (ಕರ್ಣೀಜಪ, etc. 366); ಹೇಡಿಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಉಕ್ತ, ಧಾಪಿತ, ಉದಿತ, ಜಲ್ಪಿತ, ಆಖ್ಯಾತ, ಆಫಿಹಿತ, ಲಪಿತ 383). ಹೇಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ, ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿ ತನಕ ಬರುವದು?—ಹೇಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಪಾರದ ವಿದ್ಯೆ, ಕೇಳಿ ಕಲಿತಾನೇ?—ಹೇಡಿದರೆ ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ಹೇಡದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪೆ ಧಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.—ಹೇಡುವವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ.—ಹೇಡುವವರು ಹೆಚ್ಚರಾದರೆ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಮತಿ ಇಲ್ಲವೇ?—ಹೊರೆ ಹೇಡಿದನೆನ್ನರೆ ಮುರದ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ?—ಮುಚ್ಚಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಡಿದ.—ಮಣಿಯಗಾರನಿಗೆ ಮಣಿ ಸುಮ ಹೇಡಿದರೆ ಮಣಿಯಿಸ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). ಮೂರ್ಖರಿಂಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನು ಪೂರ್ತಾಲ ಹೇಡಿದರೆ ಗೋರ್ಕಲ್ಲು ಮೇರೆ ಮಡಿಗಡಿದರಾ ಕಳ್ಳು ನೀರ ಕುಡಿಯಲಹುದೆ? (Sp.). ತನ್ನೆ ತಾಯಿಗಳ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ, ಅವರು ಹೇಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳು! (B. 1, 25). ಆಳೆ ಸಭೆಗೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒಸ್ದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಹೇಡಿದ್ದಾಳೆ (1, 26). ಪಾವಿನ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೋಗರು ಎನ್ನು, ಹೇಡಿದನು (2, 8). ಈ ಮಾತು ನೆನಪಿ ಇರಲಿ! ಎನ್ನು, ಹೇಡಿದನು (5, 10). — ಹೇಡಿಕೆ. -ಆಟ. Telling, ordering; talk (My.). ದನೇ ಹೇಡಿಕೆ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಿಕೆ (Prv.). — ಹೇಡಿ ಕಳಿಸು. ಹೇಡಿ ಕಳುಹಿಸು. To send word (My.) ತಾ ಹೋದರೆ ಮುಚ್ಚಿಗಿಲ್ಲ, ಹೇಡಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಮೊಸರು ಕೊಟ್ಟಾರೇ? (Prv.). 2, to communicate intelligence. ಹೇಡಿ ಕಳುಹಿಸುವದು (ಸಣ್ಣೀಶ Dhw.). — ಹೇಡು ಹೇಡು. rep. (Bp. 37, 15; 41, 5; Râm. 3, 5, 4).

ಹೇಳುವಿಕೆ hēḷuvikĕ. Saying; telling; etc. ಸಮಾ ಧಾನವಾಗಿ ಒಡಬ್ಬುವಿಕೆ ಹೇಡುವಿಕೆ (ಸಾಮು Sl. 263); ಹೀಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳಿ ದೇಳೆನ್ನು, ಆಧಿಕಾರದಿನ್ನ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಡುವಿಕೆ (ಸಿರ್ದೇಶ, etc. 265).

ಹೇಳ್ವಿಕೆ hēḷvikĕ. = ಹೇಡುವಿಕೆ. ಜಿಸರ ಹೇಡ್ವುಕೆ (ಕಂದವಸ್ತಿ, ಜನಪ್ರತಿ Sl. 55); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದೇ ಮೊದಲೆನ್ನು, ಹೇಡ್ವುಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ 442).

ಹೈ hay. *A vocative particle* (used in calling or vociferating): oh! ho! hallo! ho there! — ಹೈ ಹಸಾದ. Oh! kindness or welfare! (Bh. 1, 8, 78; Râm. 6, 20, 23; J. 16, 21).

ಹೈಗ haiga. = ಹವ್ಯಕ. A class of smârta Brâhmanas, inhabitants of the Tulu country and of some western places in Mysore (My.).

ಹೈಡಿಮ್ಬ haiḍimba. Relating to Hiḍimba (Bh. 1, 9, 25).

ಹೈಡಿಮ್ಬಿ haiḍimbi. N. of a son of Ghaṭôtkaca (J. 2, 44. 67; 4, 29).

ಹೈತಕ haitaka. (fr. ಪಿತ್ತ). Marks on the skin (gâdari) arising from bile (S. Mhr.).

ಹೈತಿಗ haitiga. Tbh. of ಹೈತ್ಯಳ (Śmd. 338 Mḍb.).

ಹೈತಿಗೆ haitigĕ. = ಹೈತಿಗ. (Śmd. 338).

ಹೈದಕ haidaka. = ಹೈತಕ. (S. Mhr.).

ಹೈದರ್ haidar. N. of Tippu Sultan's father (B. 5, 160). — ಹೈದರಾಬಾದು. -ಆಬಾದು. The country and town of the Nijâm (My.; B. 3, 30).

ಹೈನ hayna. = ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೈನು haynu. ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೈಮ haima. 1. (fr. ಹೇಮ 1). *Golden, made of gold;* of a golden, yellow colour.

ಹೈಮ haima. 2. (fr. ಹೇಮ 2). Wintry, cold, frigid, freezing; hoar-frost, dew. See ಕುಳಿರ್.

ಹೈಮನ haimana. Wintery, cold; winter, the cold season. (R.).

ಹೈಮನ್ತ haimanta. (fr. ಹೇಮನ್ತ). Wintery, cold; the winter season, the cold season. (My.).

ಹೈಮವತ haimavata. (fr. ಹಿಮವತ್). Snowy, covered with snow; belonging to the Himâlaya mountains. (Cpr. 3, after 32). 2, Bhâratavarsha or India. (My.).

ಹೈಮವತಿ haimavati. *Pârvati.* 2, *a kind of white orris root or vacc.* 3, *a kind of sôma or moon-plant with yellow juice.* 4, *yellow myrobalan.* 5, the Ganges.

ಹೈಮಾಮ್ಬರ haimâmbara. (fr. ಹೇಮಾಮ್ಬರ). Krishna (J. 25, 2).

ಹೈಯಂಗವೀನ hayas-ṅ-gavina. = ಹಯ್ಯಂಗವೀನ. *Clarified butter prepared from yesterday's milking* (ಹೊಸತುಪ್ಪ Illâ.). 2, *butter prepared only a day before it is used, fresh butter* (ನವನೀತ, ಬೆಣ್ಣೆ Mr. 183).

ಹೈರಣ್ಯ hairaṇya. (fr. ಹಿರಣ್ಯ). Gold (ಗಾಂಗೇಯ, ಧೂಮಾಶ Nn. 44).

ಹೈರಣ್ಯನಗರಿ hairaṇya-nagari. N. of a town (Bh. 3, 12, 7).

ಹೈರಣ್ಯವತ hairaṇyavata. N. of a division of the world (Cpr. 3, after 32).

ಹೈರಾಣು hairâṇu. Distressful condition, bewilderment, confusion, perturbation, trouble (My.; Mhr., H. ಹೈರಾಣ, perturbed, etc.).

ಹೈರೋಡ್ hay-rôḍ. A high-road (My.; ಧನ್ಯಾಪಥ, etc., ಆಗಲವಾದ ದಾರಿ Sl. 105).

ಹೈವ haiva. (=ಹೈಗ?). N. of a tribe (ಹೈವಳ Mr. 382).

ಹೈವಳ haivaḷa. = ಹೈವ, q. v.

ಹೊ hŏ. = ಹೋ 2. A particle used in astonishment (My.) and in the endeavour of stopping people or animals (My.). — ಹೊ ಹೊ. rep. (My.).

ಹೊಕ್ಕರಣಿ hŏkkaraṇĕ. = ಒಕ್ಕರಣಿ. Tbh. of ಪುಕ್ಕರಣಿ (Śmd. 350. 365; Nr.; Illâ.; Râm. 1, 7, 6).

ಹೊಕ್ಕರಿ hŏkkari. Spitting out, vomiting (Râm. 6, 39, 16; *cf.* ಒಕ್ಕರಿಸು).

ಹೊಕ್ಕಲ hŏkkaḷa. = ಒಕ್ಕಲ್ 1. ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮೂರು, ಕುಗ್ಗೆಹು ಹೊಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂರು (Prv.).

ಹೊಕ್ಕಳಿ hökkaḷa. = ಹೊಕ್ಕುಳು, etc. (My.).

ಹೊಕ್ಕಳಿಯ hökkaḷiya. = ಹೊಕ್ಕುಳ್, etc. The navel (ನಾಭಿ Sl. 441; My.). — ಹೊಕ್ಕಳಿಯಕುಡಿ. The navel-string or umbilical cord (My.). — ಹೊಕ್ಕಳಿಬಳ್ಳಿ. = ಹೊಕ್ಕಳಿಯಕುಡಿ. (My.).

ಹೊಕ್ಕು hökku. 1. A boil, etc. (ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಿಕ Sl. 200; *only* in Sl.).

ಹೊಕ್ಕು hökku. 2. The threads that cross the warp in weaving, the woof of a loom (My.; see ಮಾನು-).

ಹೊಕ್ಕು hökku. 3. = ಹೋಕ್ಕು. P. p. of ಹೋಗು.

ಹೊಕ್ಕುಳಿ hökkuḷa. = ಹೊಕ್ಕುಳು, etc. (G. 70. 173. 193. 286. 346).

ಹೊಕ್ಕುಳಿಯ hökkuḷiya. ಹೊಕ್ಕುಳ್. = ಹೊಕ್ಕುಳು, etc. (My.; ನಾಭಿ Sl. 485; Tē. ಪೊಕ್ಕಲಿ; see ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುಡಿ). ಹೊಕ್ಕುಳು ಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಣಿಲು, ತುಣ್ಣಿ Nr.). **2,** the perpendicular dash put under a letter to make it an aspirate, *e. g.* ದ the aspirate ಧ (My.; Tē. ಪೊಕ್ಕಲಿ).

ಹೊಗರು högaru. = ಹೊಗರ್, q. v. Shine, etc. (Grj. 3, after 69; Rām. 1, 5, 30; 6, 10, 12; Bh. 7, 3, 72). — ಹೊಗರಲಗು. -ಆಲಗು. A shining blade (J. 13, 18). — ಹೊಗರೆಚ್ಚು. -ಎಚ್ಚು. To exhibit brightness or intensiveness (Grj. 7, after 11). — ಹೊಗರೇಳು. -ಏಳು. Lustre to rise; to become full of lustre (Bh. 8, 13, 22). — ಹೊಗರೊಗು. -ಒಗು. = ಹೊಗರೊಗು, q. v. (Bh. 6, 3, 20; J. 13, 20; Rām. 6, 13, 6).

ಹೊಗಲತೆ högalatē. = ಹೊಗಳ್ತೆ. Praising, praise (ಸ್ತವ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸ್ತುತಿ, ನುತಿ Nr.; Bp. 47, 38).

ಹೊಗಲಿಕೆ högalikē. = ಹೊಗಳ್ಕೆ, q. v. (My.; Tē. ಪೊಗಳಿಕೆ).

ಹೊಗಲಿತು högalitu. = ಹೊಗಳ್ದು, ಹೊಗಳು. P. p. of ಹೊಗಳು 1 (ಹೊಗಳ್, Rām. 5, 1, 7).

ಹೊಗಲಿಸು högalisu. = ಹೊಗಳಿಸು. To cause to praise (My.). ಬೆಳೆ (*i. e.* the first crop) ಹೊಗಳಿಸಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು, ಹಯನು (the second or haynu crop) ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು (Prv.).

ಹೊಗಳಿಯ högaḷu. 1. = ಹೊಗಳ್ 1, etc. To praise (Bp. 4, 36; Bh. 2, 13, 28; C.). ಹೊಗಳುವ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಪೊಗಿತ, ಪೊಂಕ, ಪಸ್ತ, ಸ್ತುತ, etc. Sl. 384). ಹೊಗಳುವಪ್ಪಿ ಮಗಳು ಬಗಳಾಪೋದು ಬಿದುವರಿಲ್ಲ.—ಬಗಳೋಪ್ಪನು ಹೊಗಳುನು, ಹೊಗಳೋಪ್ಪನು ಬಗಳನು.—ಹೊಗಳುವವನ ಹೊಗಳಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೆಲ್ಲಿ?—ಹಿಲ್ಲೆ ಬಯ್ದು ಬಾರದು, ದುಷ್ಟ ಹೊಗಳು ಬಾರದು (Prvs.).

ಹೊಗಳಿಯ högaḷu. 2. = ಹೊಗಳ್ 2. Praise; renown. ಹೊಂಸನ್ನು ಎದುರಿಗಾದು, ಹೊಗಳಿಸನ್ನು ಹಿಂದ್ಹಾದು (Prv.).

ಹೊಗಿಸು högisu. = ಹೊಗಿಸು, etc. To cause to enter (Rām. 3, 7, 52; Bh. 1, 8, 83; Bhāgavata 10, 18, 2; C.; R. 5, 43).

ಹೊಗು högu. = ಹೊಸು 1, etc. To enter in, to enter (Bp. 14, 6. 33; 56, 14; Bh. 1, 8, 19. 91; 1, 10, 32; 7, 4, 2; Rām. 6, 39, 18; J. 8, 39; 12, 42; 13, 55). P. p. ಹೊಕ್ಕ. ಹೊಕ್ಕರು ಪದುವದನು (Bh. 1, 8, 93). ತಿರಿ ಹೊಗುವ ಮಾಪು (ಪೃಥಿ Sl. 485). ತಪದ ಮಾಪುವೆನ್ನಿಲ್ಲಿ, ಗುಹೆಯು ಹೊಕ್ಕರ ಬೇಡ! ತಪದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತ ಪಿತರಿಲು ತಪವಾತವರಾರ ಕಣ್ಣಾಲ್? (Sp.). ಹೊಕ್ಕ ದುಸಿ ಬಾಯಿ, ಇಪ್ಪ ದುಸಿ ಬೋಯಿ.—ಬಾಸ್ಪ ಪಪದವ್ನು ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು (Prvs.).

ಹೊಗೆ högĕ. 1. = ಪೋಸೆ 1. To smoke, to emit smoke (ಧೂಪಧೂಮನಿರ್ಗಮಪ್ರವೃತ್ತಿಯಹು Śmd. Dh.; Rām. 3, 6, 50; 3, 7, 13; My.). P. pa. ಹೊಗದು, ಹೊಗೆದು. **2,** to create smoke (Bh. 1, 8, 30). **3,** to be kindled into anger, to look sullen (as the face, Bh. 1, 8, 91).

ಹೊಗೆ högĕ. 2. = ಪೋಸೆ 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1. In ಹೊಗೆ ಹೊಗೆದು (J. 8, 39).

ಹೊಗೆ högĕ. 3. = ಪೋಸೆ 3. Smoke (ಧೂಮ Śmd. Dh.; Bp. 44, 27; 57, 16; Bh. 1, 20, 56; J. 8, 39; C.); steam, vapour (My.). ಹೊಗೆಯೋಗದ ಹಕ್ಕಿ (ಕಲಿಂಗ, ಪೃಂಗ, ಧೂಮಪ್ಯಾಯಿ Nr.). ಬಿಸಿಲು ಸೆಳೆ ಮುಚ್ಚಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊಡಿಮದಕ್ಕೆ ಒಣಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಕ್ಕಾದು (ಸನ್ಧಾಪಿತ, ಸನ್ಧಪ್ತ, ಧೂಪಾಯಿತ, ಧೂಪಿತ Sl. 382). ಹೊಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ, ತಗ್ಗು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಚಳಿ.—ಬೆಗೆ ಪತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ಯ ಬೇಕ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ಹೊಗೆ ಕಡ್ಡಿ. The ribs or veins in a leaf of tobacco (My.). — ಹೊಗೆಗಣ್ಣಿ. An opening to let out smoke (My.). — ಹೊಗೆ ಕೊಡು. To apply smoke to (My.). **2,** to overlay with a very thin covering of gold or silver by a chemical process (My.). — ಹೊಗೆಬಂಡಿ. A railway carriage (C.; B. 4, 103. 164). — ಹೊಗೆಬತ್ತಿ. A cheroot, a cigar (My.). — ಹೊಗೆಸುಪ್ಪು. = ಹೊಗೆಬತ್ತಿ. (My.). — ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ. The tobacco plant, Nicotiana tabacum Lin. (My.). — ಹೊಗೆ ಸೊಪ್ಪು. Tobacco (My.). — ಹೊಗೆಹಡಗ. A steamer (B. 4, 104. 164; My. as ಹೊಗೆಹಡಗು). — ಹೊಗೆ ಹಾಕು. To create smoke (My.). ಹೋಗು ಆಕ್ಷಣಾಪಿಡಿ, ಹೊಗೆ ಹಾಕು!—ಹೋಗ ಬೇಡ! ಹೊಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ (Prvs.). — ಹೊಗೆಹುಡಿ. Powder made of the veins of tobacco leaves, taken with betel leaves, etc. (My.).

ಹೊಂ hŏṁ. = ಪೊಂ (ಪೊನ್), etc. Gold; a gold coin. ಹೊಂಗಳ್ (Bp. 23, 35; 28, 15. 16). — ಹೊಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A golden ferrule (Bp. 61, 26). — ಹೊಂಗಠಾರಿ. -ಕಠಾರಿ. A golden dagger (Bp. 26, 12). — ಹೊಂಗಣ್ಣಿ. A golden bell (V. 38, 69). — ಹೊಂಗಮ್ಬುಗೆ. -ಕಮ್ಬುಗೆ. A golden kambugĕ (Bh. 6, 3, 20). — ಹೊಂಗರಿ. A gold-coloured feather (Bh. 3, 13, 22). — ಹೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. A gold pinnacle (Rām. 1, 7, 14; J. 21, 21); a gold vase or pot (Bh. 10, 4, 15). —ಹೊಂಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. The blue jay, Coracias indica (ನೀಲಕಣ್ಠ, ಚಾಷ Nr.). — ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ. A small spherical bell of gold (J. 5, 11; Bh. 1, 12, 12). ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ ಮುಂಗಜ್ಜೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಹೊಂಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Work in gold (Bh. 10, 4, 14). — ಹೊಂಗೇಡಿಗೆ. -ಕೇಡಿಗೆ. A gold-coloured kēḍigĕ (J. 3, 35). — ಹೊಂಗೇಸರ. -ಕೇಸರ. Gold-coloured filament (J. 15, 10). — ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. A golden kŏppa-rigĕ (Bh. 1, 12, 16; 10, 4, 15). — ಹೊಂಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. A golden branch (Bh. 6, 4, 88). — ಹೊಂಗೋಟೆವಿನೆಸೀಳ್. -ಕೋಟೆ-ವಿನೆ- ಕೊನೆ. The point of a merlon of a gold fort (J. 3, 21).

ಹೊಂಗರ hŏṁgara. = ಹೊಂಗೆರ. The Indian coral tree, planted as a support for betel pepper, Erythrina indica Lam. (St. & Pl.).

ಹೊಂಗರಕ hŏṁgaraka. = ಹೊಂಗರತ, ಹೊಂಗೆರ. (St. & Pl.). ಹಂಗುರಾ ಹೊಸದರ ಹೊಂಗರಳಸ ಮರ ಕೆಳೆಲಾಗೇ?—ಹಂಗೊಲ್ಲರ

ಹಾಳಲ್ಕೆ ತಿಳಿಯಬಿದ್ದರೂ ಹೊಂಗರಳೆಯ ಕೆತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.).

ಹೊಂಗಿಯ hŏṅgiya. = ಹೊವಸ್ಯಾ. The leopard cat, Felis bengalensis (Gz.).

ಹೊಂಗು hŏṅgu. = ಪೊಂಗು 1. To swell; to boil over (Bp. 44, 27; 59, 1); to boil, to suffer boiling (Grj. 9, 21); to be elated, to exult, to be overjoyed (Grj. 3, 7; Bp. 24, 10; 26, 12; Bh. 1, 4, 25; 7, 1, 22).

ಹೊಂಗೆ hŏṅgĕ. = ಬಂಗೆ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿಪಸ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮ, ರಥದ್ರು, etc., ಮುಂಗಲಿ Sl. 127). 2, the Indian beech, Pongamia glabra Vent. (ಡಬಲ್ಲಿ, ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಂಜ, ಕರಂಜಕ, ಮುಂಗಲಿ Sl. 133; St. & Pl.). 3, the tree Xantochymus pictorius Roxb. (ತಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ತಮಾಲ, ತಾಪಿಚ್ಛ Sl. 138). ಮುಂಗಸ ಬಾಯುಪಚ್ಚ ಹೊಂಗೇ ಮುದ್ದ ಮೀಕೆ (Prv.). — ಹೊಂಗೆ ಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Oil made from hŏṅgĕ seeds (My.).

ಹೊಚ್ಚಿಸು hŏccisu. = ಹೊದ್ದಿಸು 2. To cause to put on (My.). 2, to put on, as tiles or grass on a roof (with dative, My.); to put on (another), as a kambaḷi or duppaṭi (with dative, My.).

ಹೊಚ್ಚು hŏccu. = ಹೊದಿಸು, etc. To put on, as tiles (C.; B. 4, 122); to cover (My.). ಬಳ್ಳಿಗಳಿದ್ದ ಹೊಚ್ಚಲ ಮನ್ನು ಮನೆಯ ಮಾಗೆ ಇರುವ ಮೀರಿ (ನಿಘಂಟು, ಶಬ್ದ, ಅಣಾಗ್ಯಪ Sl. 117). 2, to hide one's self, to enter deeply (J. 13, 18).

ಹೊಂಚಿಕೆ hŏṅcikĕ. Lurking, etc. (Sl. 288).

ಹೊಂಚು hŏṅcu. 1. = ಅಂಚು 3, ಪೊಂಚು. To look after, to wait for expectantly (Bh. 1, 19, 20); to exert one's self secretly, not publicly (ಸಂಳೇ ತೀಡ್ಕೊಟ್ಟಗ ಕೆಮd. Dh.); to inspect narrowly, to espy (J. 16, 7; Rām. 6, 50, 28); to keep out of sight, to lurk (J. 15, 18; 26, 10); to lie hid, to lie in wait, to be on the look-out, as robbers, thieves or animals (My.; Sl. 260); to spy (v. i., My.).

ಹೊಂಚು hŏṅcu. 2. Lying hid, etc. — ಹೊಂಚುಜಾಗ. A concealed place in which robbers or thieves lie hid (My.). — ಹೊಂಚು ನೋಡು. To spy clandestinely (My.). — ಹೊಂಚು ಹಾಕು. To lie in wait, to be on the look-out (C.; B. 3, 31. 67; 5, 31).

ಹೊಂಚುಗಾರ hŏṅcu-gāra. A man who lies in wait or is on the look-out; a spy (My.).

ಹೊಂಚುವಿಕೆ hŏṅcuvikĕ. = ಹೊಂಚಿಕೆ. Being on the look-out for, etc. ದಣ್ಣಿನೊಡನೆ ಬಾಣ್ಯ ಮಾಡಿ ಸಮುಯ ಹೊಂಚುವಿಕೆ (ಅಸಪ Sl. 262).

ಹೊಟಲ hŏṭala. — ಹೊಟಲೆಕೆ. N. of a town (Bp. 51, 1. 3. 52. 62).

ಹೊಟ್ಟ hŏṭṭa. A deaf man (My.; T. ಪೊಟ್ಟ, blindness).

ಹೊಟ್ಟಗೆ hŏṭṭagĕ. = ಹಟ್ಟಗೆ, etc. See ಅಟ್ಟ.

ಹೊಟ್ಟು hŏṭṭu. = ಪೊಟ್ಟು. Chaff (ಬುಸ or ಬುಸ, ಕದಂಗದ Hlā.; Mr. 372; C.; G. 366); husk of rice or corn (ತುಷ, ಧಾನ್ಯತ್ವಚ್, ಸಿಪ್ಪೆ Sl. 306; C.); a pod emptied of its contents (My.; ಶಮಿ, ತಿಪ್ಪಿ, ಸಿಪ್ಪೆ Sl. 306). ಹೊಟ್ಟು ಕುಟ್ಟು, ಕೆಮ್ಮೆಲ್ಲ ಗುಂಡಿ (Prv.). — ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter chaff, to speak nonsense (Bh. 4, 2, 54).

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 1. A cover, a lid (*cf.* ಪೊದೆ 1, etc.?). ಕಣ್ಣಿ ಹೊಟ್ಟೆ (ನೇತ್ರಪ್ಪದ, ವಡ್ಡರ Nr.).

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 2. = ಪೊಟ್ಟೆ 1, etc. A hole in a tree Nn. 43, as c. r. of ಹೊಟ್ಟೆ in one MS.). — ಹೊಟ್ಟೆಮಾರಿ. A babool tree full of holes. (See Sp. s. ಸಿಮಾರಿ, c. r. ಪೊಳ್ಳುಮಾರಿ).

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 3. = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc. The belly (ಜಠರ, ಉದರ, ಕುಕ್ಷಿ, ಕುಕ್ಷಿ, ಗರ್ಭ Hlā.; Mr. 327; ಪಿಣ್ಣಿ, ಕುಕ್ಷಿ, Nr.; Sl. 209; ಗರ್ಭ Sl. 441; ಕುಕ್ಷಿ Nn. 5; ಉದರ 64; C.); the body of a vessel (C.; B. 3, 94). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ತಿಮ (ಫ್ರೂಣ, ಗರ್ಭ Nr.). ಹೊಟ್ಟೆಯಿನ್ನ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೂ ದೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪಿಡ್ಡದ್ದೂ ನೋವ ವೇಳು.—ಹೊಟ್ಟೇ, ನಿನ್ನಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟೆ.—ಸೂಜಿಯದ್ದು ದಾರ, ಗುಡಾಣದದ್ದು ಹೊಟ್ಟೆ.—ಕಣ್ಣು ತಾಣದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಿಸು? ಮುಳಯೇಸು?—ಮುಚಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು.—ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿದದು.—ಹೆಟ್ಟು ಬೆಸ್ಸು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ.—ರಾಮಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅರಶಾಸಿನ ಮುಚ್ಚಿಗೆಯೇ? (Prvs.). See Bp. 9, 8; 50, 11; 55, 17; 59, 4. 17.— ಹೊಟ್ಟುರಕ್ಕ. -ಉರಕ್ಕ. An envious man (My.). — ಹೊಟ್ಟುರಕ್ಕೆ. -ಉರಕ್ಕೆ. An envious woman (My.). — ಹೊಟ್ಟುರಿ. -ಉರಿ. Envy (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟು. 1. To restrain the appetite, to live very frugally (My.). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, constipation to take place (with dative of person, My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಟ್ಟು. 2. Constipation (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡಿತ. Gripe in the intestines (B. 2, 25). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡುಬು. A kind of filled cake (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡಿತ. Purging (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡಿ. The bowels to purge (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. Envy (ಅಸೂಯಾ, ಈರ್ಷ್ಯೆ Sl. 68; ಅಸೂಯೆ G.; C.; B. 4, 51). ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನವ (G. 40. 117). ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಮಾಡು (G. 40). — ಹೊಟ್ಟೆಕೂಡ್ರ. Expense for food (B. 5, 270). — ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗ. -ಆಗು. To agree with the stomach (Bp. 14, 9). — ಹೊಟ್ಟೆ ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. There being nothing (or no food) for the stomach. ಎದುರು ನಿಮಸದಿದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುವ್ತೆಕೆ (B. 4, 2). ಇದ್ದ ಮಣ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದು (5, 90). ಕದಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸಚ್ಚು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 103). ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಪಾಪಣಗಾಗ (or ಸಲ್ಲಿ) ಹುಟ್ಟೇ ಕದಿಯ ಮುಯಿಪದ ಮಾಗೆ.—ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ್ದೆಲ್ಲೇ ಏಕಾದಶಿ (Prvs.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬರು. Pregnancy to take place (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕು. To give to eat (C.; B. 2, 24. 38; 5, 141); to administer medicine for alluring or killing (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೋಧಿ. A kind of good wheat the grain of which is thick (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಜಾಸು. = ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡಿ. (C.; B. 4, 41). — ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬು. So that the belly becomes full, till the stomach is filled (C.; B. 5, 206). — ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬು. The belly to be filled (Bp. 33, 18; My.). ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಹುಸಿ ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳು.—ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಲ್ಲ.—ಹೊಟ್ಟು ಸೀಪಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ತೇ? (Prvs.). 2, to fill the belly (C.; B. 1, 10; 2, 48).— ಹೊಟ್ಟೆ ನುಡಿ. The belly to gripe (My.). — ಹೊಟ್ಟೆನೋವ್ಕ. A pain in the belly or stomach (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು.

Obtaining for the body: means of subsistence (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಬರು. The belly to grow big (from gluttony, My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ. A male glutton (My.). Feminine ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕಳು (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನ. Gluttony (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆ. Belly-ache (ಗುಡಕಾನ Mr. 386). — ಹೊಟ್ಟೆಯುಬ್ಬುವ ವೇದ. -ಉಬ್ಬು-. N. (Bp. 56, 34). — ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾ. To beat upon (another's) belly: to take away the means of subsistence (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯಿಡು. -ಇಡು. Premature birth or miscarriage to happen (used only of cattle, My.). ಹೊಟ್ಟೆಯಿಡುವ ಆಳಳು (ಆದಿಪರ್ವ, ಸ್ವರ್ಗಾರೋ Sl. 321). — ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. The belly to burn from sickness or distress (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. Burning of the belly from sickness or distress (My.). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ್ಹಾರಿ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ (Prv.). — ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೀಳು. Envy to be produced (My.); sorrow to be produced (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕು. To put into one's belly: to keep to one's self, to conceal and forgive (B. 4, 16. 201). — ಹೊಟ್ಟೆಕೂಡಿ. = ಹೊಟ್ಟೆನೋಟ. (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಸಾಗಿಸು. = ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆ. (B. 1, 10; 5, 99). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ. A man whose belly is always in an empty state, one who can always eat, a glutton (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನ. Gluttony (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆ. A man who cares only for sustaining or nourishing his belly (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆ. To sustain or nourish the belly, to support life (My.). ಪೋಕ್ಕವರಗೆ ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಡ್ಬುವವನು (ಅತ್ಮಬ್ಬರಿ, ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ Sl. 358). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೀ ಪಾಲು ಹೊರೆಯುವವ ಮುನ್ನಾರ ಸಲ ಮುವನು? (Prv.).

ಹೊಟ್ಟೆಗ hŏṭṭĕga. A gorbellied, corpulent man (ಪಿಡಣ್ಣೆಲು, ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ, ಪುಣ್ಣಿಲು, ಉದರಿಲು Hlā.; ಪುಣ್ಣೆಲು Mr. 388).

ಹೊಟ್ರೆ hŏṭrĕ. = ಹೊಟ್ಟೆ, q. v., etc. (My.).

ಹೊಡ hŏḍa. 1. = ಪೆಡ, etc., ಪೆಡ, ಹೊಡೆ 7. The state of being behind, etc. — ಹೊಡ ಮುಗುಚು. To turn backwards (v. l., Bp. 46, 22).

ಹೊಡ hŏḍa. 2. = ಪೊಡೆ 4, ಹೊಡೆ 4. Extension, etc. — ಹೊಡಗುಳು. -ಕುಳು. Extension-seizure: expansion, prolixity, diffuseness (Bh. 5, 11, 39; 6, 4, 28).

ಹೊಡ hŏḍa. 3. Beating. — ಹೊಡವಣ್ಣು. N. of a play at which balls are struck with a stick (My.; Bh. 1, 8, 8).

ಹೊಡ hŏḍa. 4. =ಹೊಡಮು, ಹೊಡೆ 2, ಹೊಡೆದು. P. p. of ಹೊಡೆ 1, in ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 2, 45; 5, 114) and in ಹೊಡ ಹೊಡಮು (Bp. 21, 18; J. 22, 44). ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು also: to take away, to carry off; to rob (My.).

ಹೊಡೆ hŏḍa. 1. = ಪೊಡ 1 q. v., ಪೊಡೆ. — ಹೊಡ ಮುಮು. = ಪೊಡ ಮುಮು, q. v. (Bp. 12, 23; 13, 24). — ಹೊಡವಡಿಕೆ. -ಮುಡಿಕೆ. =ಪೊಡವಡಿಕೆ, q. v. (ಪಮುಸ್ಕೃ, ದಸ್ವಕೆ Hlā.). — ಹೊಡವಡಮು. -ಮುಮು. = ಪೊಡವಡಮು. To take leave in going away (ಉದ್ಯಾನ, ಸೀತರಣ Nr.; is ಹೊಡವಡಮು meant?).

ಹೊಡೆ hŏḍa 2. = ಪೊಡ 2, q. v. — ಹೊಡವಂರುಮು. = ಪೊಡವಂರುಮು. To make one's appearance, etc. (Rām. 3, 6, 50; 6, 11, 10; 6, 20, 5; 6, 30, 14; J. 23, 17; 29, 28); to make one's appearance (amongst a host and come to a mōlēe with it, ಜಾಪು ಪೆರಮು Bhn. 16; Bh. 6, 8, 18).

ಹೊಡಕು hŏḍaku. See Bhn. 16 s. ಪೊಡು 1.

ಹೊಡಕೆ hŏḍakĕ. The elephant grass (My.).

ಹೊಡಗು hŏḍagu. = ಸೊಡರು, ಸೊಡುಮು. A hole (My.).

ಹೊಡತ hŏḍata. Beating; a stroke, a blow (Bp. 52, 9; C.; B. 2, 31. 43; 4, 37. 212; Sl. 380).

ಹೊಡದು hŏḍadu. = ಪೊಡೆದು. P. p. of ಪೊಡೆ 1. (Bp. 9, 13; 45, 10; 49, 42; 50, 60; C.).

ಹೊಡಸು hŏḍasu. = ಪೊಡಸು, etc., ಪೊಡಿಸು. To cause to beat or strike, etc. (Bp. 38, 57; 54, 46; My.). ಪಡ್ಮಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಪೊಡಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕಡಸು (ಕಪ್ಪ ಕವಾಪರ Nr.).

ಹೊಡಹ hŏḍaha. One who beats. ಕಾಳಗದ ಬಟ್ಟೆಮುಂ ಪತ್ತಿ ಪೊಡಮಂ (ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ, ರಘಕ Mr. 247).

ಹೊಡಿ hŏḍi. = ಪೊಡೆ 1, etc. To beat, etc. (C.). ಆಪ ಸಿಸ ಮುಪ್ಪೆ ಪೊಡಿಯುಲ್ ಪಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿ ಭಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳು (ರೋಪ್ಯ Sl. 330); ಕೆಲಸ್ತಾಳ ಪೊಡಿಯುವನು (ಪಾಣಿಪಾಪ, etc. 340); ಕುಮುರೆ ಪೊಪಡಾವಪುಗಳ ಪೊಡಿಯುವ ಚಾಟಿಕೋಲು (ಕಪೆ 344); ಪೊಡಿಯುಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಆಪಪ 377). ಪೊಡಿಯು ಬೀಳೆಪ್ಪುವಗೆ ಕೂಪ ಮುಗೆಯೇ ಕೊರಮು.—ಮೂಪುಪವರ ಮುಸ್ಸಿ, ಪೊಡಿಯುವವರ ಪಿಸ್ಸಿ ಸಿಲ್ಲ ಬೇಕು.—ಪವುವೆಪ್ಪರೆ ಬಯುಟ್ಟಾನೆ, ಆಲ್ಲೆಪ್ಪರೆ ಪೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.).

ಹೊಡಿಸು hŏḍisu. = ಪೊಡೆಸು, etc. (C.; B. 3, 40. 49; 4, 20; 5, 28. 222). ಪೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಣಪ್ಪ (ಪಪ G.).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 1. = ಪೊಡೆ 1, q. v., etc. To strike, etc. (Bp. 21, 42; 50, 6; 52, 8; 57, 37; J. 11, 38; Bh. 1, 8, 8; 1, 10, 37; C.; B. 4, 157); to devour, to eat (Bh. 1, 10, 30; My.). P. ps. ಹೊಡದು q. v., ಹೊಡೆದು. ಅತ್ಯಾವಗಳ ಹೊಡೆದ ಸಜ್ಜಳ (ಆಕೆ Nr.). ಕೆಲವು ಅಮುಗಳಲ್ ಒಪ್ಪೊಟ್ಟಿಲಿಯು ದುರಸಿದ್ದ ನಿಪ್ಪಿಗೆ ಆತನು ಹೊಡೆದು (Bp. 20, 14). ಹೊಡೆದ ಗಾಳಿ (22, 8). ತಲೆಯಂ ಹೊಡೆದು (28, 24). ಹೊಡೆದ ಸಿಡಿ (Bh. 1, 8, 31). ಆವಯೊಳು ಮುದಿ ಹೊಡದು (see Sp. s. ಸೇಮುಗೊಳ್). ಪೆತ್ತವ ಪೆಟ್ಟು ಪೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ಸೋಯುವೆಳ್? (Prv.). — ಹೊಡದಾಟ. -ಆಟ. Beating, striking; mutual beating, fighting (ಪ್ರಯಾಣ G.; C.; B. 5, 1). — ಹೊಡದಾಡು. -ಆಡು. To beat; to beat mutually, to fight (C.; B. 1, 16).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 2. = ಹೊಡ 4, etc., in ಹೊಡ ಹೊಡೆದು (B. 4, 97).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 3. The principal top-beam in a roof (My.).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 4. = ಪೊಡೆ 4, ಹೊಡ 2. Extension, etc. — ಹೊಡೆಗೆಡಮು. -ಕೆಡಮು. To throw down to the full length or headlong (Bp. 37, 70). — ಹೊಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಪೊಡೆಗೆಡೆ, q. v. (Bp. 2, 14).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 5. — ಹೊಡೆ ಮುರಳು. To grow (ಮೆಳೆ Dhn. 16; see another ಹೊಡೆ ಮುರಳು s. ಹೊಡೆ 7).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 6. = ಪೊಡೆ 3, No. 3. An ear of corn just before fully shooting forth; the calyx of the kĕdagĕ just before fully opening (C.; ಕೇದಗೇ ಹೊಡೆ G. 347). 2. = ಹೊಡೆಮುಳ್ಳು (ಪಕ್ಷಾಪ Mr. 372). — ಹೊಡೆಬಾಂಡಿ. A shrub or low tree with very large white spines, Acacia latronum Willd. (Z.; *cf.* ಹೊಟ್ಟೆಬಾಂಡಿ s. ಹೊಟ್ಟೆ 2?). — ಹೊಡೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice of not fully grown grain. — ಹೊಡೆಯಕ್ಕಿಮುಯ್ಯುಳು. -ಮುಯ್ಯುಳು. A dish made of not fully grown rice-grain, etc. (Bp. 18, 17). — ಹೊಡೆ ಜಾಮು.

An ear of corn to begin to shoot forth (C.). — ಹೊಡೆ ಮುಳ್ಳು. Grass which bears ears (ತೃಣಧಾನ್ಯ. ನೀವಾರ Hlā.).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 7. = ಹೊರ 1, etc. — ಹೊಡೆ ಮುರಳು. To turn backwards (v. l., Bh. 6, 7, 18).

ಹೊದೆ hŏḍĕ. = ಹೊದ 1, etc. Tbh. of ಪುಟ. A cover, a wrapper. See ಕೆಂಪೊದೆ.

ಹೊಡೆಕೆ hŏḍakĕ. = ಹೋರ್ಕೆ. Fighting; a fight (Bh. 1, 6, 1; J. 10, 42).

ಹೊಡೆ hŏḍi. An imitative sound used where fighting takes place (ಕಾದುವಲ್ಲಿ Ct. I, 37).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. = ಹೊಣೆ. Bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (ಪ್ರತಿಭು, ಲಗ್ನಳ Hlā.; ಲಗ್ನಳ, ಜಾಮೀನ G.; Bp. 27, 54; C.). ಮುಂಚಕ್ಕೆ ಮಗೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?—ಹೊಣೆಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Sā. s. ಪೇಚ 2. — ಹೊಣೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become bail, to give security for (ಜಾಮೀನ ಆಗು G. 64). ತಿಂದಾದರೆ ಹೊಣೆಯಾಗು!

ಹೊಣೆಕಾರ hŏḍĕ-kāra. A surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಳ, ಪ್ರತಿಭು Mr. 238).

ಹೊಡೆಗಾರ hŏḍĕ-gāra. = ಹೊಣೆಕಾರ. (ಪ್ರತಿಭು, ಲಗ್ನಳ Nr.; ಲಗ್ನಳ, etc., ಜಾಮೀನ್ದಾರ Sī. 349; Bh. 1, 9, 11; C.).

ಹೊಣ್ಣು hŏṇṇu. = ಹೊಡಮು. P. p. of ಹೊಡಮು. (Bp. 26, 31; My.).

ಹೊಣ್ಣ hŏṇḍa. A pit, a hole; an artificial pond; deepness, as of a well (My.; ಊರವರು ಬಹಿಸುವ ನೀರಿನ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆ G.). ನೀರಿನ ಹೊಣ್ಣ (ಕಟ್ಟೆ, ಕುಣ್ಣ G.).

ಹೊಣ್ಣೆ hŏṇḍĕ. — ಹೊಣ್ಣೆಮರ. The small tree Corbera Odollam Gaert. (St. & Pl.).

ಹೊತ್ತಕೆ hŏttagĕ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Śmd. 95. 349).

ಹೊತ್ತಮು hŏttaṃu. = ಪೊತ್ತಮ್, etc. At day-break (Bp. 29, 29).

ಹೊತ್ತಾಟಿ hŏttāṭĕ. = ಪೊತ್ತಮ್, etc. Day-break; at day-break (C.; ಮುಂಜಾನೆ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.). ಹೊತ್ತಾಟಿಗೆ (My.). See Sp. s. ಬಯ್ಯು.

ಹೊತ್ತಿಕೆ hŏttigĕ. = ಹೊತ್ತಗೆ. (Bp. 57, 29; B. 4, 188).

ಹೊತ್ತಿಸು hŏttisu. 1. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. To kindle, to light (as fire or a lamp, Bp. 10, 25; C.; B. 4, 157; 5, 186).

ಹೊತ್ತಿಸು hŏttisu. 2. = ಹೊದ್ದಿಸು 2. To put on one's self, to assume (Bh. 10, 8, 10).

ಹೊತ್ತಿಸು hŏttisu. 3. To cause to burn at the bottom of the cooking vessel, to bake too much (as bread, B. 5, 186).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 1. = ಪೊಸ್ತು 1, etc. To be kindled, etc. (Bp. 50, 35; Bh. 8, 20, 7; My.). ಮುಂಚುಮುದೆ ಆದರೆ ಮೆಂಕೆ ಹೊತ್ತದೆ?—ಮುಚ್ಚಡಾದರೆ ಗಚ್ಚ ಹೊತ್ತದೆ?—ಆಪ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರದ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗಚ್ಚ ಮಾನೆ ಹೊತ್ತಿತು (Prvs.).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 2. = ಪೊತ್ತು 6, ಪೊಸ್ತು 2, etc. The sun (☉); time (C.; ಕಾಲ Sī. 455); a day (In ಈ ಹೊತ್ತು, C.; B. 4, 20). ಈ ಹೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33). ಬಂದ್ಹಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ); ಹೊತ್ತು ಪೀಡುವುದು (ಸೂತಿಮಾನ, ಪೈಚಾಚನ Hlā.). ಹಣಿ ಇನ್ನು ಬಾರಿ ಎದೆಯಿಳ್ಳದಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಲ); ತಳ್ಳ ಹೊತ್ತು (ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಅವಸರ Nr.). ಕೆಟ್ಟ ಸಾಲದ ಕೇಳ ಹೊತ್ತಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ಬೇಳ್ಳ ಹೊತ್ತೆನ್ನುವನ? (76). ಸೋಲ್ವು ಹೊತ್ತು (ಆಘಿಯಂಗ Mr. 492). ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒದಗಿದವನೇ ನೆಣ್ಣಿ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗಿದವನೇ ಬಣ್ಣ (Prv.). See Bp. 14, 9; 22, 7; J. 20, 29; Bh. 2, 13, 43; B. 2, 34. 40. 45; 3, 17; 5, 100. 242. 294. — ಹೊತ್ತಿಳಿ. -ಇಳಿ. The sun to go down lower and lower (afternoon, My.). — ಹೊತ್ತು ಕಳೆ. = ಹೊತ್ತುಗಳೆ. (C.; B. 4, 2). — ಹೊತ್ತುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಪೊತ್ತುಗಳೆ. To spend time; to lose time (J. 14, 4; 30, 26; C.; B. 1, 12; 3, 68. 77. 95; 5, 293). ಹೊತ್ತುಗಳೆಮೋಸ (ಯಾವಸ G.). — ಹೊತ್ತು ದೂಡು. To delay, to procrastine, to be dilatory (My.). — ಹೊತ್ತು ಮಾಡು. Time to be passed (for doing any business, My.). ಹೊತ್ತು ಮಾಡಾದರೆ ತೊತ್ತು ಪೆತ್ತವಳಾದಾಳೇ? (Prv.). — ಹೊತ್ತು ಮುಮ್ಮುಗು. The sun to set (C.). — ಹೊತ್ತು ಮೂಡು. The sun to rise (C.). — ಹೊತ್ತು ಸಾಧಿಸು. To obtain or seize the proper moment; to look out or watch for an opportunity (B. 4, 20. 42. 80; My.). — ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟು. The sun to rise (My.). — ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ. From time to time (J. 26, 6; C.; B. 1, 12; 3, 21; 4, 24). — ಹೊತ್ತೇರು. -ಏರು. The sun to rise higher and higher (before noon, My.). ಸಚ್ಚಿದಸ್ವರೂಪಾನಾಥ್ಮಯಸ್ವರುವವರು ಒಂದೊತ್ತು ತಪ್ಪು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತೇರಿ ಕೆಲ್ಲು ಕಾದನ್ನೆ (Sp.). — ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ. -ಒತ್ತಿಗೆ. = ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ. (B. 2, 45).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 3. = ಪೊಸ್ತು 3, etc. To be burnt at the bottom of the cooking vessel, etc. (C.). ಅವಳು ಆ ಹೊತ್ತಿದ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ (B. 5, 186). ಹೊತ್ತಿದ ಅನ್ನ (ಭಿಸ್ಟಿ G.).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 4. That is burnt at the bottom of a cooking vessel, etc. (ದಗ್ಧಿಳೆ, ಸುಟ್ಟ ಅನ್ನ G.).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 5. = ಪೊತ್ತು 7, ಪೊಸ್ತು 4. P. p. of ಹೊರು. (C.). — ಹೊತ್ತು ಬರ್. To take upon the head and come (Bp. 32, 56). — ಹೊತ್ತು ಹಾಯ್ಕು. To carry on the head and put or throw down (Bp. 49, 44).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 6. = ಹೊದ್ದು 1, etc. P. p. of ಹೊದೆ 1. — ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳು. To put on, as clothes (B. 3, 91; 5, 88. 260. 297).

ಹೊತ್ತುಣ್ಬಲೆ hŏttuṇṭalĕ. At day-break (My.), early (B. 1, 21).

ಹೊತ್ತುಣ್ಬೆಲ್ಲ hŏttuṇṭlĕ. = ಹೊತ್ತುಣ್ಬಲೆ. (My.).

ಹೊತ್ತರು hŏttaru. = ಪೊತ್ತಮ್, etc. The break of day. ಹೊತ್ತರುಸಲ್ಲಿ ವ್ರಗೇ ಪ್ರಾತರ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಹೊದಕುಳಿ hŏdakuḷi. = ಪೊದಕುಳಿ. Affliction, etc. (ಸಪ್ತಾಪ Bhn. 64). — ಹೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. (Bp. 53, 67; J. 8, 40; Bh. 1, 8, 3).

ಹೊದಕೆ hŏdakĕ. = ಪೊದಕೆ, etc. A cover, a covering, a wrapper (ಪ್ರಾವಾರ, ಕವ್ಚುಲ Nr.; Bp. 55, 11; C.; B. 5, 254). ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ Nr.). 2, a thatch, a roof. ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ (ಅಚ್ಛಾದನ, ಚಟ್ಟಿ Hlā.).

ಹೊದಗಿಸು hŏdagisu. = ಪದುಗಿಸು q. v., etc. (My.).

ಹೊದರು hŏdaru. (= ಪೊರ 3, etc.). The hollow of a tree (B. 2, 2; 3, 74); a hole in the ground (4, 192).

ಹೊದಲು hödalu. ಹೊದಲ್. = ಪೊದಲ್, etc. A bush, etc. (ಉಲಪ, ಸ್ವಪ್ಪ, ಗುಲ್ಮ, ವೀರುಧ್, ವಿಟಪ Hlā.; Bh. 1, 20, 27. 55. 60; 3, 13, 26. 33; Śm. 85; My.). ನೆಯ್ಗೆಗೊಣ್ಣೆದ ಹೊದಲ್ (ಗುಲ್ಮ, ವೀರುಧ, etc. Mr. 108). ಲತೆಯು ಹೊದಲು (ಗುಂ ೫, ಅತಿಕಾಸಮೂಪ Nn. 133); ಪಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಪಬ್ಬಿದ ಹೊದಲು (ಪಲವು ಅವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ, ಪಬ್ಬಿದಷ್ಠಾ ಮೊಳಗಳು 162). 2, a mass, a large number, a host, a herd (Bh. 6, 2, 4; 7, 17, 25). — ಹೊದಲ್ಕಳ್ಳು. -ಇಳ್ಳು. To form a herd (Bh. 3, 13, 16). — ಹೊದಲುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a mass, to assemble (v. l., Bh. 6, 7, 7). — ಹೊದಲುಪಿವಿ. -ಪಿವಿ. A great striking or cuffing (Rām. 4, 3, 9). — ಹೊದಲ್ಪಡು. -ಪಡು. To grow massive, numerous or abundant, to crowd (Rām. 1, 7, 14; 5, 9, 15; 6, 45, 3; Bh. 2, 2, 108).

ಹೊದಲ್ hödalu. = ಹೊದಲು. (Sk. 305; *only* in Sk.).

ಹೊದಸು hödasu. = ಪೊದಸು, etc. To put over; to put on; to cover; etc. (My.). ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊದಸಲು ಪಟ್ಟಿ ರಥ (ದ್ವೈಪ, ದ್ವೈಯಾಪ್ಯ Nr.).

ಹೊದಿ hödi. = ಪೊದೆ 1, etc. To put on, as a cloth (Bp. 47, 47); etc. ಹೊದಿಯುವ ಬಟ್ಟೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ Sk. 222).

ಹೊದಿಕೆ hödikĕ. = ಹೊದಕೆ, etc. A cover, etc. (My.; ಆಸ್ತರ್ಣ, ವ್ಯವಧಿ, ಅವಧಾರಣ, ಆಪಿಧಾನ, etc. Sk. 31). ಹುಲಿಯ ತೊಗಲು ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ರಥ (ದ್ವೈಪ, etc. Sk. 275); ಮರದ ಪಲಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಣಿ (ಪಾರದ 276); ಗುಡಾರ ಮುಂತಾದ ಹೊದಿಕೆ (ವಂಚಾಪ 439). 2, a roof. ಮನೇ ಹೊದಿಕೆ (ಛದಿಸ್, ಪಟಲ Sk. 457).

ಹೊದಿಸು hödisu. = ಹೊದಸು, etc. (Bp. 15, 21; C.). ಪಿಳಿಯ ಕಬ್ಬಳಿಯಿಸ್ಸ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವ (ಪಾಣ್ಡುಕಬ್ಬಲಿ Nr.). ಕಬ್ಬಳಿಯಿಸ್ಸ ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತೇರು (ಕಾಪ್ಪಲ); ಬಟ್ಟೆಯಿಸ್ಸ ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತೇರು (ವಾಸ್ತ Sk. 276); ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ 381). ಹಪ್ಪ ವದನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು (G. 308). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೇನು ಹೊದಿಸ್ಯಾಳು?—ಹಪ್ಪ ವ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಟ್ಟು ಹೋದೀ ತೆ? (Prvs.).

ಹೊದೆ hödĕ. 1. = ಪೊದೆ 1, etc. To put on; to put over; to wrap round; to cover (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; ಆವರಣ Śm. 98; Bp. 42, 4; My.). P. pa. ಹೊದದು, ಹೊದೆದು, ಹೊದ್ದು, ಹೊತ್ತು. ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋಪಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ವೀತ (Sp.). ಮೆಯ್ ಮುಳಿ ಹೊದ್ದಿರುವ ವಸ್ತ್ರ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Sk. 224). ಶಾಲು ಹೊದ್ದವರಾವರೂ ಮಾಲು ಬಿಚ್ಚಾರೇ?—ಅಂಗಡೀ ಮಾಲು, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ (Prvs.). — ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳು. To put on, etc. (C.; B. 2, 33; 3, 25; 4, 135). ಹೊದ್ದು ಕೊದ್ದು ಸೀರೆ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Nr.).

ಹೊದೆ hödĕ. 2. = ಪುದೆ, etc. A quiver (ತರಕೋಶ Śmd. Dh.; ಮೊಣೆ Śm. 98; Bh. 3, 13, 22). ಕಣೆಯ ಹೊದೆ (ಮೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Kk. 40). 2, a bush, a thicket (My.; ಗುಲ್ಮ Sk. 413; ಗುಲ್ಮ, ಸ್ವಪ್ಪ 442). — ಹೊದೆಮೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. A quiver's hold (ತೂಣ, ತರಾಶ್ರಯ, ತರಫ, etc., ಮೊಣೆ Mr. 295).

ಹೊದ್ದಿಕೆ höddikĕ. 1. = ಒದ್ದಿಕೆ, ಕೂರ್ಮಣೆ, etc. Joined state, union; concord, friendship (My.).

ಹೊದ್ದಿಕೆ höddikĕ. 2. = ಹೊದಿಕೆ. A cover, a wrapper (My.).

ಹೊದ್ದಿಗೆ höddigĕ. = ಕೂರ್ಮಣೆ, etc. Union (see Nn. 105 s. ಹೊದ್ದುಗೆ). 2, that is joined to or appended: an appendage, something subordinate or inferior (ಉಪಸರ್ಜನ, ಉಪಾಗ್ರ Mr. 451).

ಹೊದ್ದಿಸು höddisu. 1. = ಪೊದ್ದಿಸು. To join (v. l., Bh. 6, 7, 21); to put to, to affix, to attach (J. 30, 70). ಕೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಳ ಮರಂ (ಗೋವಾಪಸಿ Nr.).

ಹೊದ್ದಿಸು höddisu. 2. = ಹೊಚ್ಚಿಸು, ಹೊತ್ತಿಸು 2. To put on, as cloth, tiles, etc. (My.).

ಹೊದ್ದು höddu. 1. = ಪೊದ್ದು 1, ಹೊತ್ತು 6, ಹೊದೆದು. P. p. of ಹೊದೆ 1.

ಹೊದ್ದು höddu. 2. = ಪೊದ್ದು 2, etc. To join (v. l.); to come in contact with; to go or come near; etc. (Bp. 20, 7; 32, 45; 43, 82; 52, 23; 55, 7; 61, 37; Bh. 1, 8, 93; 6, 7, 21; Rām. 6, 45, 3; J. 6, 47; 22, 29; 25, 55). ಇವಳೋಳ್ ಪಿಶಿಪ್ ಆಘಿದಂಪಿಸುವ ಮುಪಿಯ ಪಟ್ಟ ಹೊದ್ದಿರದ್ (Mr. 5). ತಪ್ಪ ತಾನದಿ'ದವನ ಮುಸ್ಸ ಹೊದ್ದದು ಮಾಮೆ; ಉಸ್ಸತದ ವ್ಯ ಗಜದೇಪಿ' ಬಪ್ಪವನು ಕುಸ್ಸಿಗಂಬುದನೆ? (Sp.). ಮುತ್ತು ನೀರಲಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಮುತ್ತೆ ನೀರಪ್ಪದೇ? ಸತ್ಯವನಲಿ'ದ ಜ್ಞಾನಿ ಸಂಸಾರವನು ಮುತ್ತೆ ಹೊದ್ದುವನೆ? (Sp.).

ಹೊದ್ದುಗೆ höddugĕ. = ಕೂರ್ಮಣೆ, etc. Union, etc. (ಸಂ ಪರ, ಪೊರ್ಮಗೆ Nn. 105, c. r. ಹೊದ್ದಿಗೆ).

ಹೊನ್ hön. = ಪೊನ್, etc. Gold (ಹೇಮ, ಸ್ವರ್ಣ, ಜಾತರೂಪ, ಸುವರ್ಣ, ಧರ್ಮ, etc. Hlā.; ಕಲಧೌತ Hlā.; ಸ್ವರ್ಣ, etc. Mr. 109; Cpr. 6, 82; Bp. 45, 37; 55, 14; 58, 31; Bh. 2, 13, 46); a gold coin, the half of a varaha (1 Rupee 7 As. 4 cash, My. as ಹೊಸ್ಸು; Bp. 28, 3. 12; 29, 15; 40, 35). ಹೊಸ್ಸುಳ್ಳದ (ಧನವತ್, ಅಸ್ತಿಮತ್ Hlā.; ಧನಾಢ್ಯ Mr. 237). ಹೊಸ್ಸ ವ್ರತಿಮೆ (ಪರಿಣಿ, ಹಿರಣ್ಮಯಿ); ಹೊಸ್ಸು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಆಕರಿಷ್ಯ Hlā.). ಹೊಸ್ಸನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಆಜ್ಞಾಗ್ರಿಬಿಟ್ಟಿದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೊಸ್ಸಂ ಕುಮುವೆಡೆಗೆ ಕಳ್ಪತರು (Śmd. 75). ಹೊಸ್ಸ ಬಯಕೆ (ಸಕ್ಷೇವ, ಉಪನಿಧಿ Mr. 56). — ಹೊಸಗಣಸೆ. = ಪಸಗಣಸೆ, ಹೊಸಗಣ್ಣೆ, ಹೊಸಗೊಣಸೆ, ಹೊಸ್ಸಗಣ್ಣೆ q. v., ಹೊಸ್ಸಗೋಸೆ. (My.; ಪ್ರಾಪ್ಪಿ, etc. Sk. 156). — ಹೊಸಗಣ್ಣೆ. = ಹೊಸಗಣಸೆ, etc. (G.). — ಹೊಸಗೊಣಸೆ. = ಹೊಸಗಣಸೆ, etc. (My.). — ಹೊಸ್ಸಳಿಗೆ. -ತಳಿಗೆ. = ಪೊಸ್ಸಳಿಗೆ. A gold plate (Rām. 1, 17, 22; 3, 6, 58). — ಹೊಸ್ತಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಪೊಸ್ತಾವರೆ. A gold-coloured lotus (Grj. 2, 65). — ಹೊಸ್ತೇರ್. -ತೇರ್. -ರು. = ಪೊಸ್ತೇರ್. A gilt chariot (Bh. 3, 18, 41; J. 12, 15; Rām. 3, 2, 20). — ಹೊಸ್ತೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಪೊಸ್ತೊಡವು. A gold ornament (Cpr. 6, 96). — ಹೊಸ್ತೊಟ್ಟಿ. A golden trough (Rām. 1, 13, 10). — ಹೊಸ್ತ. -ಆ 3. = ಪೊಸ್ತ. N. of a Kannada author (Śmd. 4); N. (C.; B. 4, 75). — ಹೊಸ್ತಗಣ್ಣೆ. -ಕಣ್ಣೆ. = ಹೊಸಗಣಸೆ, etc. A common weed, used as a potherb, Alternanthera sessilis R. Br. (C.; ಪ್ರಾಪ್ಪಿ, ಮುಸ್ಸಾಪ್ಪೆ, ಸೋಮುಪಲ್ಲರಿ, ಪಮುಸ್ಥೆ Nr.; ಸ್ವಸಪಮೋ ಗಣ್ಣಿ Mr. 135; T. ಪೊನ್ನಾಗಣಿ; Tu. ಪೊಣಂಗಣಿ, ಪೊನ್ನಾಕಳ್ಳಿ). — ಹೊಸ್ತ ಗುಬ್ಬೆ. A golden knob or head (Grj. 6, after 56). — ಹೊಸ್ತಗೋಸೆ. = ಹೊಸ್ತಗಣ್ಣೆ. (My.). — ಹೊಸ್ತಚ್ಚೆ. -ಅಚ್ಚೆ. A golden boiler (Rām. 1, 16, 53). — ಹೊಸ್ತ ತಪ್ಪಲಿಗರ್. N. (Bp. 58, 8). — ಹೊಸ್ತದೇವ. N. (Bp. 9, 41). — ಹೊಸ್ತಧೇನು. A cow of gold (Bp. 55, 15). — ಹೊಸ್ತನ್ನಣ. -ಅನ್ನಣ. = ಪೊಸ್ತನ್ನಣ. A golden palankeen (Rām. 1, 16, 13). — ಹೊಸ್ತ ಪುತ್ತಳಿ. A golden puppet (Bp. 12, 6). — ಹೊಸ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). — ಹೊಸ್ತ ಬಟ್ಟಲ್. A gold cup (Bp. 30, 4). — ಹೊಸ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಹೊಸ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 45, 37; My.). — ಹೊಸ್ತವರೆ. -ಅವರೆ. A common shrub with clusters of yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (Z.). — ಹೊಸ್ತಾ

ಯುಗ. -ಆಯುಗ. A gold sword-handle (Râm. 3, 6, 5; Bh. 3, 10, 7). — ಹೊನ್ನಾರತಿ. -ಆರತಿ. A waving-platter filled with gold, or a gold waving-platter (Bp. 12, 35). — ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. = ಹೊನ್ನವರೆ. (My.). 2, a tall tree, Acacia xylocarpa Willd. al. Xylia dolabriformis Bent. (St. & Pl.). — ಹೊನ್ನೊಪ್ಪು. -ಊವು. A round gold plate on which there is the form of a flower and from which pearls pendulate; by a gold stalk it is fastened to the upper part of the ear (My.).

ಹೊನಗ್ಯಾ hŏnagyâ. = ಹೊಂಗೆಯ. (S. Mhr.).

ಹೊನಲ್ hŏnal. ಹೊನಲು. = ಪೊನಲ್. A stream (ಪ್ರರ Śm. 35; ಹೂರ Kk. 13; ಹೂರಣ Śs.; as of blood, Bp. 32, 20; J. 7, 43; Râm. 6, 30, 40; as of poison, Bh. 2, 14, 61; as of molten lac, Bh. 1, 8, 88; as of a shower of flowers, Râm. 5, 9, 6); current (as of a stream, Bp. 20, 22). ಹೊನಲುಪ್ ಇಚ್ಚಗೆ ಮಾಡುವ ಕತಲು (ಕೂವಕ, ವಿಪಾರಕ Nr.). ಕಾವ ಹೊನಲ್ (ಕಾದ್ವಿರ Śs.).

ಹೊನಹು hŏnahu. (= ಪಿನಪು; *cf.* ಪದಪು). Charm, etc.

ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ hŏnahu-gârti. A charming woman (ಪದಪುಗಾರ್ತಿ, ಸೌಂದರ್ಯವತಿ Śs.; ಪದಪುಗಾರ್ತಿ Kk. 29; Śm. 74).

ಹೊನೆ hŏnĕ. = ಪನೆ. A large forest tree, Pterocarpus marsupium; (it stains yellow if wetted; the bark when wounded yields a red gum resin, the Kino, Van Someren).

ಹೊನ್ತ hŏnta. Tbh. ಪಕ್ಕ. A path, a way (Tč. ಪಿನ್ತೆ).

ಹೊನ್ತಕಾಱ hŏnta-kâra. A man fertile in ways or expedients, a clever, able man (Bp. 37, 10).

ಹೊನ್ತಕಾಱಿ hŏnta-kâri. = ಹೊನ್ತಕಾಱ. (Bh. 7, 4, 12).

ಹೊನ್ತಗಾರ hŏnta-gâra. = ಹೊನ್ತಕಾಱ. (My.).

ಹೊನ್ದರಿ hŏndari. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ಹೊನ್ದಸು hŏndasu. = ಹೊನ್ದಿಸು. ಹೊನ್ದಸೋಣ (ಸಾಧನ Čb.).

ಹೊನ್ದಿಕೆ hŏndikĕ. = ಒನ್ದಿಕೆ, etc., ಪೊದುಗೆ, etc. Joining, fitting, combination; fitness; intimacy, friendship, good terms (My.). ನ್ಯಾಯನೀತಿಯನ್ನು ಬೇದಿ ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಯ, ನ್ಯಾಯ Sl. 389); ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸರಿಯಾದ ವಿಳುವಿಕೆ (ಯುಕ್ತ 410).

ಹೊನ್ದಿಗೆ hŏndigĕ. = ಒನ್ದಿಗೆ, etc., ಹೊನ್ದಿಕೆ. (My.).

ಹೊನ್ದಿಸು hŏndisu. = (ಒನ್ದಿಸು), ಪೊನ್ದಿಸು, ಹೊನ್ದಸು. To join (v. t., as limbs for greeting, Bp. 58, 58; as planks, C.; B. 4, 121); to attach (as copper plates to a ship, C.; B. 4, 140); to collect, to procure (as money, My.); to make fit or proper (as a price, My.); to settle (as a bargain, My.); to cause to obtain (Sl.). ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕದನ್ನು ಹೊನ್ದಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಯುಕ್ತಕವಾದ ಕೃತ್ಯ (ಉಪಾಯ Sl. 263).

ಹೊನ್ದಿಸುವಿಕೆ hŏndisuvikĕ. Causing to obtain, etc. (Sl. 387. 389).

ಹೊನ್ದು hŏndu. 1. = ಪೊದು 1, q. v., etc. To join, (v. i.); to touch (as sin, Bp. 55, 7; My.); to go nigh, to approach (Bp. 22, 28; My.); to join, to associate one's self to, to attach one's self to (Bp. 48, 15; My.); to agree, fit or suit (ಈ ಮಾತು ಆವಕ್ಕೆ or ಆಲ್ಲಿಗೆ ಹೊನ್ದುವದಿಲ್ಲ, My.); to be on agreeable, good terms (ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪೊನ್ದಿದರೆ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡ ಬೇಕು B. 5, 85; ಆವರ್ಬರಿಗೆ ಹೊನ್ದುವದಿಲ್ಲ, these two do not agree together, My.); to devolve on (as work; ಈ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನ ಹೊನ್ದಿ ಆದೆ, My.). **2,** to obtain, to get (C.; B. 4, 175; 5, 40); to experience (as joy, grief, My.); to suffer (as misfortune, loss, death, My.). ಹೊನ್ದದೆ ಇರುವ ಮಾತು (ಅಬದ್ಧ, ಅನರ್ಥ Sl. 59); ಕೇದಾರ್ಯನದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮುಮುಕುಷುವಾಗುವಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿನ್ದ ಅವ್ವನೆಯನ್ನು ಪೊನ್ದಿದವನು (ಸದಾವತ್ಸ, ಉಪಾಸುಜ್ಞ 235); ಪಿತೃವ್ಯನನ್ನು ಪೊನ್ದಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವದಕ್ಕೆ: ಸ್ಕರ ಮೂವಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (ನಿವಾವ, ಪಿತೃದಾನ 243); ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕ ದನ್ನು ಹೊನ್ದಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಯುಕ್ತಕವಾದ ಕೃತ್ಯ (ಉಪಾಯ Sl. 263); ಕೇಳುವವನ್ಗೆ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಯಾಚಿತಕ 300); ದೃಷ್ಟಿ ಹೊನ್ದುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ದರ್ಶನ್ಗು, ದರ್ಶನ 360); ಆವತ್ತು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಆವನ್ನ, ಆಪತ್ಪಾಪ್ತ 364); ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಕೃತ 377); ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸಮಾಸಾದ್ಯ 379); ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವದು (ಲಬ್ಧ, ಪ್ರಾಪ್ತ, ವಿನ್ನ, ಆಸಾದಿತ, etc. 383).

ಹೊನ್ದು hŏndu. 2. = ಪೊನ್ದು 3. To die (ಮರಣ Śmd. Dh.).

ಹೊನ್ದುಗೆ hŏndugĕ. = ಪೊದುಗೆ, etc. Joining, etc. ಹೊನ್ದುಗೆಯಾಗದಿರ್ (ಆಗಲ್ Śmd. 176 Cm.).

ಹೊನ್ದುವಿಕೆ hŏnduvikĕ. Joining, etc.; obtaining. ಮುಸಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವೈದವನ್ನು ಸಮುಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಕೆಲಸದಿನ್ದ ತೀರಿ ಪಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ಹೊನ್ದುವಿಕೆ (ವೈರಶುದ್ಧಿ, etc. Sl. 296).

ಹೊನ್ನಿ hŏnni. (fr. ಹೊನ್). N. of men. **2,** N. of women (My.). — ಹೊನ್ನಿತಣ್ಣಿ. N. of a man (Bp. 47, 37). — ಹೊನ್ನಿದೇವ. N. of a man (Bp. 44, 4). — ಹೊನ್ನಿವಳ್ಳು. A common weed used as a vegetable, Celosia argentea (Z.).

ಹೊನ್ನು hŏnnu. = ಪೊನ್, q. v. Gold, etc. (Bp. 29, 32; C.). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದವು (ಕೃತ Nr.). ಮುಳ್ಳು ಮಾಡಿದ ಪಾವ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? ಹೊನ್ನಿನ ಪುಣ್ಯವುದು ವೇಕ್ (Sp.). ಹೊನ್ನು ಪಣ್ಣಿನ ರೀತಿ ತೀರಿಪಾಕ್ಷಣದಿ ಮುನ್ನುಪಾರ್ (Sp.). ಹೊನ್ನು ಪಡವನ್ಗೆನಗೆ (Dp. 4). ಹೊನ್ನಿದ್ದವ್ಮನ ತೊನ್ನು ಮುಚ್ಚುತು, ಮುಕ್ಕಳಿದ್ದವ್ಮನ ಪಾದರ ಮುಚ್ಚುತು.—ಹೊನ್ನು ಳ್ಳವನಿಗೆ ಮಾಡ ಬಾರ್ಯ.—ಪೆನ್ನ ವತ್ತಳಿ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ?—ವೆನ್ನು ಬಿಡದ ಪಿಶಾಚಿ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಪೆನ್ನ ವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮುದಾಮೀತೇ?—ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಕಳ್ಳ-. — ಹೊನ್ನುಪಾಕ. A woman who longs only for money (Bp. 40, 55).

ಹೊನ್ನೆ hŏnnĕ. (fr. ಹೊನ್). = ಪುನ್ನಿಕೆ, ಪೊನ್ನೆ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (ಪೀತಸಾಲ, ಆಸನ Hlā.; Mr. 114). **2,** = ಕಾಲಿಪರ್ನಿ (Mr. 131; mistake for ಸುರಪರ್ನಿ?). **3,** = ಪರಳು. (Mr. 134). See Bp. 45, 37; BAghč. 17, 54, where ಹೊನ್ನೆ is different from ಸುರಹೊನ್ನೆ). —ಹೊನ್ನೆಯ ಮರ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (ಜೀವರಗ Śmd. 338; ಪೀತಸಾಲಕ, ಸರ್ಜಕ, ಆಸನ, ಪ್ರಿಯಕ, ಜೀವಕ Nr.; Sl. 132). 2, a large timber tree yielding a red dye, Rottlera tinctoria Roxb. (St. & Pl.; M. ಪುನ್ನೆ, Tč. ಪುನ್ನೆ; Sk. ಪುನ್ನಾಗ; S. Mhr. ರಕ್ತದ ಹೊನ್ನೇ ಮರ; see ಸುರ

ಹೊನ್ನೆ No. 1). — ಹೊನ್ನೆಹುಳು. The fire-fly (ಇಸ್ತ್ರಗೋವಿ, ಮಿಣ್ಣೀಚಿ, ಮಿಣ್ಣಕಿರಿಂಗಣ, ತಮೋಹುಳು G.).

ಹೊಪ್ಪಳ *hŏppaḷa.* (fr. ಪೊಪ್ಪು 2). A blister occasioned by a burn (My.).

ಹೊಪ್ಪಳಿಸು *hŏppaḷisu.* To blister (v. t., Grj. 9, after 27; My.).

ಹೊಪ್ಪೆ *hŏppĕ.* Either of the two divisions (whether equal or not) into which a nut or fruit is broken, slit or cut (My.; *cf.* the terms s. ಪೀಚು).

ಹೊಮ್ *hŏm.* 1. = ಪೊಮ್ಮು 1, etc., (ಪೆಮ್ಮು 4). Gold. — ಹೊಮ್ಮಚ್ಚಿಲ್. = ಪೊಮ್ಮಚ್ಚಿಲ್. A golden cup (Bp. 50, 12). — ಹೊಮ್ಮಣ್ಣ. = ಪೊಮ್ಮಣ್ಣ. (Śmd. 193). A yellowish, brown or tawny colour (ಕಪ್ಪು, ಪಿಂಗಲ Nr.; ಬಭ್ರು, ಕಾಂಚನವರ್ಣ Kn. 125; J. 25, 5). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಮಣ್ಣ (ಕದಾಶ, ಕಪಿಲ, ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಕಪ್ಪು, ಪಿಂಗಲ); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಮಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc. Nr.). ಹೊಮ್ಮಣ್ಣದ ಗೋವರ್ಣ (ಸಮಧರ, ಪೀತಶಬಲಗೌ Hit.). ಸೇವನ್ತಿಗೆ ಹೊಮ್ಮಣ್ಣಕೂಡೊದೆ ಬೇಕುಪ್ಪಸಿಗೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹೊಮ್ಮರಣೆ. A gold jar or vase (Bh. 8, 21, 4). — ಹೊಮ್ಮರಹ. A golden writ (Bh. 1, 12, 13; 8, 21, 12; 8, 23, 10). — ಹೊಮ್ಮಡಿ. -ಪಡಿ. 1. A kind of gold cloth (Bh. 10, 4, 14). — ಹೊಮ್ಮುಡಿ. 2. To gild (Bh. 6, 4, 35). — ಹೊಮ್ಮಾಡಿ. = ಪೊಮ್ಮಾಡಿ. A kind of plantain (B. 2, 38). 2, the half-opened flower-sheath of the cocoa and betel-nut tree (My.). ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಾಡಿ ಬಂದುಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಮ್ಮಾಡಿಕುಸುರಿ. The very young nuts of the hŏmbāḷĕ (My.). — ಹೊಮ್ಮಿಸವ. Gold soldering (Râm. 1, 13, 9). — ಹೊಮ್ಮುಣ್. Gold dust (Bp. 23, 30). — ಹೊಮ್ಮುರಾಲು. A gold-coloured goose. ಕರುಣಿಸ್ದವಿ ಪರನು ದುರಾದ ತಾನುಟ್ಟಿನು, ಹೊಮ್ಮುರಾಲ್ಗ ಆಜ್ಞಾಪನು, ಗೋವಿನ್ದ್ಗ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾಪು (Bp.). — ಹೊಮ್ಮುಡಿ. = ಪೊಮ್ಮುಡಿ. (Râm. 3, 8, 14. 37, etc.; J. 18, 4; see ಪೇಮುಮ್ಮಗ). *Cf.* ಹೊಮ್ಮುಗ. — ಹೊಮ್ಮುದಿ. = ಪೊಮ್ಮುದಿ. A shower of gold (Bp. 9, 33; 57, 83). — ಹೊಮ್ಮಾಪ. A golden self-moving car (Bp. 27, 6; 34, 20). 2, = ಪೊಮ್ಮಾಪ. — ಹೊಮ್ಮಳಿ. A gilt leather-rope (Ö. Bp. 41, 46). — ಹೊಮ್ಮುಗುಳು. = ಹೆಮ್ಮುಗುಳು. A medicinal garden plant with yellow heads of flowers, Spilanthes acmella Lin. var. oleracea Clarke; the name is also used for the wild-growing variety (ದಸುಮಾಲಿಗ Mr. 141; My.). — ಹೊಮ್ಮುಗಾಗ. A golden quiver (Bh. 8, 25, 4). — ಹೊಮ್ಮುಗ. = ಹೊಮ್ಮುದಿ. (Râm. 6, 51, 84).

ಹೊಮ್ *hŏm.* 2. = ಪೊಮ್ 2. — ಹೊಮ್ಮುದಿ. = ಪೊಮ್ಮುದಿ, q. v. (Râm. 6, 45, 8; 6, 52, 6; Bh. 1, 13, 61; 6, 6, 34).

ಹೊಮ್ಮಿಸು *hŏmmisu.* To cause to rise, etc. See ಹೊಮ್ಮು.

ಹೊಮ್ಮು *hŏmmu.* = ಪೊಣ್ಮು, etc. To rise, to break out, to come forth (as chicken-pox, small-pox or vaccine-pox, My.); to egress (Râm. 6, 14, 21). See ಹೊಮ್ಮಿಸು.

ಹೊಯ್ *hŏy.* 1. = ಪೊಯ್ 1, etc., ಹೊಯ್ಯು. To beat, etc.; to cast, to pour (Bp. 37, 44; 45, 6; 50, 7; 52, 9. 10; 61, 28; J. 20, 51, 26, 6; Bh. 1, 5, 8; 1, 10, 29; 2, 4, 6. 8; 2, 13, 47. 48; 3, 13, 34; C.; B. 1, 28). ಕಾಯ್ದು ಪಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಂಸಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಮಾನೊನ್ನು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಿಪ್ಪ ಚಿನ್ನ ಒದೆದುಮು (ಅಮುಕ್ತ Nr.). ಘಜದ ಹೊಯ್ (ಬಾಪತ್ಯ ಳಿಸು Bhn. 32). ಅಮುಗಾಲು ಮುದಿ ಹೊಯ್ದುರೂ ಮುಪ್ಪುಗಳ್ಕೆ ಮೂಲ್ಕೀ ಎಲೆ.—ತುರ್ಪು ಹೊಯ್ದುರೂ ಪಪ್ಪಲು ಹೋಗದು.—ಬಿಸ್ಸೀ ಮೇಲೆ ಮುದಿ ಹೊಯ್ದುರೆ ಪಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬರುದದು.—ಸೋರುವ ದುಸ್ಸೀಲಿ ಉಪ್ಪ ಹೊಯ್ದುರೆ ಪಳ್ಳದ ಕೂಪೇ ಪಳ್ಳ (Prva.). — ಹೊಯ್ದಾಡು. -ಆಟ. = ಪೊಯ್ದಾಡು. (Bh. 1, 10, 37; My.). 2, to pour about (My.).

ಹೊಯ್ *hŏy.* 2. = ಹೊದ್ದು. P. p. of ಹೊದ್ದ್ 1, in ಹೊಯ್ ಕೊಳ್ಳು (My.). See Dp. s. ಮುಗ್ಗಿ.

ಹೊಯ್ *hŏy.* 3. = ಪೊಯ್ 2, etc. A stroke, a blow (Bh. 1, 10, 36); casting, etc. ಹೊಯ್ಕುಪ್ಪಿ. A club for beating (Bh. 1, 7, 16). — ಹೊಯ್ಕೆಯ್. = ಹೊಯಿಕೆಯ್, q. v. (Bh. 2, 13, 27). — ಹೊಯ್ಗುದುಮು. -ಕಮುಮು. = ಹೊಯಿಗಮುಮು, q. v. (My.). — ಹೊಯಿನ್ನೀರ್. = ಪೊಯಿನ್ನೀರ್. Water that is poured (My.). — ಹೊಯ್ಹಾಲು. Milk that is poured or put (into the mouth of children, My.).

ಹೊಯಿ *hŏyi.* 1. = ಪೊಯ್ 2, ಹೊಯ್ 1, etc. To beat, etc.; to cast (as types, C.; B. 4, 209), to pour. P. p. ಹೊಯಿದು. See Sp. s. ಪರಿ 4; Bp. 21, 10; 37, 42. 44. ಬಾಯ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಬಿಟ್ಟು.—ಮುನ್ನ ಹೊಯಿದು ಅಪ್ಪಲಿ ಕಾಸಿದರೆ ಉಪ್ಪೆಕಾದೀತೇ? (Prva.). — ಹೊಯಿಪಾಟಿ. -ಆಟಿ. Beating, etc. (ಹೊಪಡಾಟಿ G. 580). — ಹೊಯಿಪಾಮು. -ಆಮು. = ಹೊಯ್ದಾಮು. (Bhâgavata 3, 2, 48; G. 219). — ಹೊಯಿ ಹೊಯಿ. rep. (Bp. 37, 42).

ಹೊಯಿ *hŏyi.* 2. = ಹೊಯ್ 3, etc. Beating; casting; pouring. — ಹೊಯಿಕೆಯ್. = ಹೊಯ್ಕೆಯ್. Casting or moulding-work: a cast (of something else), a counterfeit, a likeness; likeness (ಸರಿ, ಹೊರೆ, ಪಡಿ, ಪಾಸಿಟಿ, ಎರೆ, ಹೋಲಿ, etc., ಸಮಾನ ಕೆಸ.). — ಹೊಯಿಗಮುಮು. -ಕಮುಮು. = ಹೊಯ್ಗಮುಮು. A cake of which the dough is poured into a vessel and boiled in steam (Ö. Bp. 47, 42). — ಹೊಯಿಗಾಲುಕ್ಕ. (-ಕ್ಕಲ್ಲಿ). See Mr. 216 s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಹೊಯಿಗೆ *hŏyigĕ.* Sand (My.; *cf.* ಪುಡಾಕ್?). ಹೊಯಿಗೆಲಿ ಬರೆದು, ಉಪ್ಪಲಿ ಪಾಕ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೊಯಿತ *hŏyita.* Beating; a stroke, a blow (My.).

ಹೊಯಿಲು *hŏyilu.* 1. = ಹುಯಿಲು, etc. Calling out, vociferation; noise (My.).

ಹೊಯಿಲು *hŏyilu.* 2. Beating, etc.; a stroke, a blow (Bp. 52, 9. 20; My.; see ಪೊಯ್-); the beating, *i. e.* the current or flow of a river or stream (My.).

ಹೊಯಿಸಣ *hŏyisaṇa.* N. of a country. (ಕುಮರಿ) ಹೊಯಿಸಣದೇಶ್ ಉಪಿಸರ್ (ಘಮಿಜ Mr. 282).

ಹೊಯಿಸು *hŏyisu.* = ಪೊಯಿಸು, etc. To cause to beat (as a drum, etc., My.); to cause to cut off (as a head, C.; B. 4, 80); to cause to beat, *i. e.* to cause to create (as a sound, Bp. 26, 22); to cause to cast or pour (My.).

ಹೊಯ್ಯು *hŏyyu.* = ಹೊಯ್ 1, etc. ಹೊಯ್ಯುವದು (C.). ಸಿಟ್ಟು ಏನು ಮಾಯುತ್ತಾನೆ? ಆಳಿಯುತ್ತಾನೆ, ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಹೊಯ್ಲು *hŏylu.* = ಪೊಯಿಲ್, etc., ಹೊಯಿಲು 2. Beating (as of a drum, Râm. 3, 68); a stroke, a blow (Bp. 50, 6. 7; 52, 10. 13. 16. 18; Bh. 1, 19, 19; 3, 19, 50; 5, 3, 99). ಮಾಡರಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಬೆದ್ದು ಸತ್ತ (Prv.).

ಹೊಯ್ಸು höysu. = ಹೊಂಡಿಸು, etc. To cause to beat (as a drum, Rām. 1, 13, 12; 5, 1, 5); to cause to beat or cut in, to cause to engrave (Bp. 50, 56); to cause to cast or pour (55, 14).

ಹೊರ höra. 1. P. p. of ಹೊರೆ 1, in ಹೊರ ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 4, 199).

ಹೊರ höra. 2. = ಪೊರೆ 4, etc. Joining, etc. See ಹೊರ ಕುಳಿ.

ಹೊರಕ höraka. One who nourishes. See ಹೊಟ್ಟೆ-.

ಹೊರಕುಳಿ höra-kuḷi. A person who joins others, *i. e.* depends on others (for his sustenance, ವರಜಾತ, ವಕ್ಕಲಿಗ Hlā.).

ಹೊರಜಿ hörji. = ಹೊರಜೆ, ಹೊರ್ಜೆ. A stout and long rope used in drawing an idol-car on festive occasions (My.).

ಹೊರಜೆ hörjé. A cord put round the neck of an elephant, etc. (Ō. Bp. 47, 44; T. ಪುರಜೆ, ಪುರೋಜೆ).

ಹೊರಟು höraṭu. = ಹೊರಡು 2. A hump (Bp. 50, 31; *cf.* the terms s. ಪೊಟ್ಟೆ 2; T. ಪೊಬ್ಬಲ್, greatness = ಪೆರುಮೈ). — ಹೊರಟಿ. -ಆ 3. A hump-backed man. — ಹೊರಟಿಪಾಣ್ಣಿ. N. (Bp. 50, 31). — ಹೊರಟಿ ಬೆನ್ನು. A back with a hump (Bp. 20, 11; 50, 31).

ಹೊರಡು höraḍu. 1. = ಪೊರಳಿ, etc. To roll; to welter; to cause to roll, etc. (ಪರುಟುವನ, ಪರಿಟುವನಮೆನ್ನು, ಪೊರಳ್ದುವುದು Śmd. Dh.).

ಹೊರಡು höraḍu. 2. = ಹೊರಟು. A hump. ಗಡು ಎನ್ನೊಡೆ ಕುಬ್ಜ, ಬೆನ್ನ ಹೊರಡುಂ (Nr.).

ಹೊರದು höradu. = ಹೊರೆದು. P. p. of ಹೊರೆ 1. (My.).

ಹೊರಸು hörasu. A cot, a couch (ಪಟ್ಟ Mr. 202; B. 2, 30; 4, 75). ಎಣ್ಣೆನ್ನು, ಹೊರಸಿನ ನಿಮ್ನೋನ್ನತ ಊರೆಯ ಸುಲಿಯುಮ್ ಅಳ್ಕಂ (Śmd. I).

ಹೊರಳಿ höraḷi. = ಪೊರಳಿ. A heap, a mass, an assemblage (ಸಮೂಹ Śe.; ಪೊಳ್ಕಳ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಒಟ್ಟೆಲ್, ಒಗ್ಗು, etc. Kk. 17; ಗೊದ್ದಣಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಬಳಗ, ಪೊತ್ತ, etc., ಪ್ರಣಿಕೆ Śm. 54; Bp. 58, 50; Bh. 1, 20, 55. 60; J. 13, 12). — ಹೊರಳಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A mass to be formed: to assemble (Bh. 6, 7, 19). — ಹೊರಳಿಗಿಡಿ. -ತಿ. Amassed sparks (Bh. 8, 25, 12). — ಹೊರಳಿಗೆದು. -ಕೆದು. To disperse (v. l., Bh. 3, 18, 42). — ಹೊರಳಿದೞ. -ದೞ. Amassed corpses (Rām. 6, 30, 8).

ಹೊರಳಿಸು höraḷisu. = ಪೊರಳ್ಚು, ಹೊಳ್ಚಿಸು. To cause to roll, etc., to roll about (C.); to have rolled (My.). ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರದು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿದ ಗೋಧಿಯ ತುಳಿಗಳ ಜೊತೆ (Čb. 136).

ಹೊರಳು höraḷu. = ಪೊರಳು, etc., ಹೊಳ್ಳು 2. To roll; to welter, to wallow (Bp. 45, 27; 40, 26; 52, 15; Bh. 4, 4, 15; 6, 8, 12; Rām. 6, 30, 14; J. 8, 40; C.; B. 4, 82). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿನೆಡ್ಡರೆ ತಂಗಿಸ ಕಾಯಿಯಮ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಆತ್ಮ.— ಕತ್ತೆ ಏಸ್ಟು ಬಾಮು, ಹೊರಳಿಯೂ ಬಾಯಿ (Prvs.). ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆ ಉಚಿತ ಎನಿಸುಗು, ಇದು ಹೊರಳು ಪುಡು (Nr.). — ಹೊರಳಾಮು. -ಆಡು. To roll about; to welter, to tumble about (as a horse, a donkey, etc., C.; Sl. 274; B. 3, 24; 4, 47). — ಹೊರಳ್ಚಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to roll about, etc. (G. 98). — ಹೊರಳ್ಚಾಡು. -ಆಡು. = ಹೊರಳಾಮು. (G. 78; Čb. 89; B. 5, 21. 250).

ಹೊರಳುವಿಕೆ höraḷuvikĕ. Rolling, etc. (G. 550).

ಹೊರಳೆ höraḷĕ. 1. = ಹೊಳ್ಳೆ 1. A nostril (B. 3, 65; 4, 22; see ಪುರೆ).

ಹೊರಳೆ höraḷĕ. 2. Money of one head of accounts transferred to another in order to be returned (My.).

ಹೊರಿಕೆ hörikĕ. = ಪೊರೆ 5, etc., ಹೊರಿಸೆ. The scale or coat of an onion; a thin layer or scale of a stone, a lamina, a stratum, a layer (My.).

ಹೊರಿಗೆ hörigĕ. = ಹೊರಿಕೆ, etc. (My.; Rām. 3, 6, 8).

ಹೊರಿಸು hörisu. = ಪೊರೆಯಿಸು. To have one's self nourished, to depend on somebody for one's sustenance. ದೈವಮ್ಮಂಗಿಸಿ (*i. e.* ದೈವಂ ಪೊಂಸಿ) ಇರ್ಪವರು (ಯುದ್ಧವಿದ್ಯ, ದೈವವರ Hlā.). 2, to cause to nourish.

ಹೊರುಕುಳಿ hörukuḷi. = ಪೊರ್ಕುಳಿ, q. v.

ಹೊರುಮಂಜ hörumanja. = ಮುರುಮಂಜ, etc. (S. Mhr.).

ಹೊರೆ hörĕ. 1. = ಪೊರೆ 1, q. v. To nourish, etc. (ಪೋಷಣ Śm. 103; Bh. 1, 10, 5. 15; C.); to invigorate, to refresh (Bh. 1, 5, 10). ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಅತ್ಮಪ್ಪುರಿ, ಕುಟ್ಟಿಪ್ಪುರಿ); ಹೊರೆವಾತನು (ಪೋಷ್ಯ, ಭರ್ತೃ); ಹೊರೆಯರ್ ವಿಟ್ಟುದು (ಪೋಷ್ಯ, ಪುಷಿತ Nr.). ತನ್ನ ಬಸಿದು ಹೊರೆವರ (ಅಮ್ಮಂಗ, ದಿದಂಳ Hlā.). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಮ್ಬುವವನು (ಅತ್ಮಪ್ಪುರಿ, etc. Sl. 358; see ಹೊರ ಕೊಳ್ಳು s. ಹೊರ 1). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವ ಮುನ್ನಾರ ಸಲಹುವನು? (Prv.).

ಹೊರೆ hörĕ. 2. = ಪೊರೆ 3, q. v. To join (v. t.); to come near; to come upon (Bh. 1, 8, 73; Rām. 6, 50, 10);—to join (v. t.), to apply to, to put to (Rām. 1, 13, 5). ಸೀರೆಯ ಹೊರೆವ ಜೋರ್ (ಪೆಣ್ಣಾಸ, ಪೆಣ್ಣಾಸೆ Nr.). See ಹೊರೆ-.

ಹೊರೆ hörĕ. 3. = ಪೊರೆ 4, etc. Joining; a joining, a web or piece of cloth (B. 3, 103); nearness, neighbourhood, vicinity (ಸಮೀಪ Śm. 103; Bp. 28, 18; 50, 20; Bh. 10, 8, 7; J. 7, 62); side (ಪಕ್ಕ Śm. 103). ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾಸ್ಪಿತ, ಉಪಶಲ್ಯ, ಪರ್ಯಂತ, ಪರಿಸರ, ಳಿ Hlā.).

ಹೊರೆ hörĕ. 4. = ಪೊರೆ 5, etc. The skin or slough of a serpent (My.; Sl. 77. 78); a layer or coat of a plantain tree (Bp. 35, 88; My.); a fold (ಪದರ Śm. 103).

ಹೊರೆ hörĕ. 5. = ಪೊರೆ 7. Wrongness, fault, deceit (Bp. 40, 60; Bh. 1, 8, 76). — ಹೊರೆ ಹೊಗು. To feel a choking sensation (Bh. 7, 1, 39).

ಹೊರೆ hörĕ. 6. = ಪುರಿ, 4, etc. Invigoration, spirit, courage, etc. (Bh. 3, 5, 10; 8, 21, 3. 5; 8, 23, 4). — ಹೊರೆಗುಂದು. -ಕುಂದು. To become spiritless or discouraged (Bh. 1, 14, 25). — ಹೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. To grow full of spirit, etc. (Bh. 6, 6, 34; 8, 21, 4).

ಹೊರೆಹ hŏrĕha. Nourishing: invigorating, reviving. ಕಟ್ಟಿ ಗಡ್ಡದ ಹೊರೆಹ (ಪ್ರಯೋಧನ, ಅನುಬೋಧ Nr.).

ಹೊರೆ hŏra. = ಹೊರ 2. The outside; outside; to the ouside; forth. Datives ಹೊರಕ್ಕೆ (My.; Sl. 85. 393), ಹೊರಯಿಕೆ (Bp. 33, 18). — ಹೊರಉಸುರು. Breath exhaled (S. Mhr.). — ಹೊರಕವೆ. The outside. ಪಕ್ಷವಾಲಿಕೆ ತಳಿರು ಹೋರಣ ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪ ಮುಪ್ಪಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ:ಸ್ಕರ ದಾಳು ಹೊರಕವೆಗೆ ಕಾಣುವನ್ನ ಎರಡು ಕಮ್ಮುಗಳನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ್ ದಟ್ಟಿ ದ್ವಾರುಷ್ಟನದ ಚಾಳಿಟ್ಟಿ (ಹೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ Sl. 112). 2, a public privy (My.). 3, evacuation of the bowels (My., in ಹೊರಕವೆಯಾಗು). — ಹೊರಕುಟಿ. An outer or other connection, etc. (ಅನ್ಯರ Mr. 531; Nn. 77). — ಹೊರಕೆಯ್. The outside (Bh. 8, 25, 4; My.). 2, another hand (Bp. 15, 10). 3, the upper part of the hand (Bp. 21, 43). — ಹೊರಗವೆ. -ಕವೆ. The outside (C.; B. 5, 261). — ಹೊರಗಾರು. -ಳ್ತು. To go far outside: to jut, to project (Bp. 20, 12). — ಹೊರಗುಡಿ. A tent that is outside (a wood, Bh. 3, 18, 34). — ಹೊರಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. To throw to the outside: to allow to burst forth or come out (as a laugh or fear (B. 5, 143. 164). — ಹೊರಚೆಲ್ಲು. To pour out (My.). 2, to flow over, to be spilt (C.; G. 67). — ಹೊರಚಪ್ಪರ. So far as the outside (B. 3, 34). — ಹೊರಚವರೆ. The outer side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Sl. 214). — ಹೊರಜಾರುಕು. To push outside, to remove (Bp. 21, 30). — ಹೊರಜಾಹಿರು. To make public (My.). — ಹೊರಜಾಹಿರು. To become public (My.). — ಹೊರಜಾಳೆಯು. A camp that is outside (C. Bp. 42, 13; Bh. 3, 18, 34). — ಹೊರಜಾಗಿಲು. The outer door or gate (My.; Sl. 112; ಆಲಿಕ್ಕ, ಹೋರಣ G.). — ಹೊರಜಾವರೆ. The outside (Bh. 3, 17, 42). — ಹೊರಟಿಳಿ. To come forth (B. 3, 31. 36. 68. 75; 4, 22. 40. 49. 113. 119); to sally; to escape (Bh. 1, 8, 21). 2, to come out, to become public (My.), to be detected (My.; G. 226). — ಹೊರಡುಗ್ಗಿಲು. The outside (C.; B. 4, 70). — ಹೊರಡುಬ್ಬಿ. The outer space about (a house, etc., My.). — ಹೊರಡುವಿಸು. -ವಡಿಸು. = ಹೊರಡುವಿಸು, q. v. (Bp. 50, 21. 22). — ಹೊರಡುವಿ. -ವರಿ. To flow forth (Bh. 3, 19, 12). — ಹೊರಡುಮಂಡು. = ಹೊರಡುಮಂಡು, q. v. (My.). — ಹೊರಡುಮುಚ್ಚಳ. A small annual plant, Biophytum sensitivum D. C. (Z.). — ಹೊರಡುಮೆಯ್. = ಹೊರಡುಮೆಯ್. The outside (C.; B. 4, 140). — ಹೊರಡುವಡಿಸು. -ವಡಿಸು. = ಹೊರಡುವಿಸು, etc. (Bp. 42, 19; 43, 52). ಹೊರಡುವಡಿಸಲು ದಟ್ಟಿವಡಸು (ನಿಷಾಸಿತ, ಅವಕ್ಷಿಪ್ತ Nr.). — ಹೊರಡುವು. -ನಮು. = ಹೊರಡುಮು, q. v. (Bp. 18, 53). P. pa. ಹೊರಡುವಟ್ಟು, ಹೊರಡುಮ್ಟು (Bp. 12, 48; Rām. 4, 3, 4. 5). ಕೋಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥ ಉವಳ ಹೊರಡುಮ್ಟು ಹಕ್ಕಾಕಾರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ವಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಪಕ್ಕ, ಪುಟಿಫೇದ, ಕೋರಮ Nr.). — ಹೊರಡುಣ್ಣಿಸು. = ಹೊರಡುವಿಸು, etc. ಬಣ್ಣಿಯನ್ ಊರ ಹೊರಡುಣ್ಣಿಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). — ಹೊರಿ ವಳಯ. = ಹೊರಿ ವಳೆಯು, etc. (Rām. 6, 13, 3; Bh. 1, 6, 1). — ಹೊರಿ ವಳೆಯು. = ಹೊರಿ ವಳೆಯು. Environs, surroundings; the state of being about in a circle. ಹೊರಿ ವಳೆಯದ ಕಾಡುವನ್ನು (ಪರಿಷ್ಕ, ಪರಿವರ Nr.). — ಹೊರಿಜಾಣ್. = ಹೊರಿಜಾಣ್, etc. A buttock; the posteriors, the buttocks (ನಿತಮ್ಬ Nr.). ಹೊರಿಜಾಣಿಲಿ ಇಪ್ಪ ಉಂಟೆಗಳೆಲವು (ಉಪಾಸ್ಥದ Nr.). — ಹೊರಿವಳ್ಳಿದ. -ಉಳ್ಳಿದ. A guard-house outside a town or near the borders of a country (My.). — ಹೊರಿ ಮೊಲು. A stake outside (the town, Bh. 6, 1, 7). — ಹೊರಿ ಸುಳ್ಳು. = ಹೊರಿ ವಳೆಯು. (My.; G.). — ಹೊರಿ ಸೂಸು. = ಹೊರಿ ಸೂಸು, q. v. (Bh. 1, 20, 60). — ಹೊರಿಸೊಪ್ಪ. The outer foliage; the rind. ಮುಪ್ಪದ ಹೊರಿಸೊಪ್ಪ (ಪ್ರಪ್ರ, ದಲ್ಲು, ದಲ್ಲುಲು Hlā.). — ಹೊರಿ ಹೊಮ್ಮಿಸು. To cause to arise, come forth or spring up; to produce or create. (ಪಾಲೆ) ತಪ್ಪು ದಪ್ ಆದಿಸುವ ಕೆಳಿಪಿಸುರ ತಣ್ಣಿದನು ಪೆಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ, ಸುಖುಮುಖದ ಹೊರಿ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ (Pril. 3, 30). — ಹೊರಿ ಹೊಮ್ಮು. To rise; to come forth; to break out (as chicken-pox, etc., My. = ಹೊರಮ್ಮು); to sprout, to shoot. ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊರಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ವಸ್ತ್ರ ಪ್ರಪ್ರ ಫರಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ದಲ್ಲುರಿ, ಮುಂಜರಿ Nr.). — ಹೊರಿ ಹೊರಿಗೆ. rep. (Bp. 25, 27. 31; 26, 22; 28, 26). — ಹೊರಿ ಹೊರಿಡು. To go forth, to egress (C.; Bp. 26, 31; B. 5, 59. 144. 262). — ಹೊರಿಡಾಯು. -ಆಯು. = ಹೊರಿಡುಮ್ಟು. (My.).

ಹೊರಿಗು hŏragu. = ಹೊರಿಗು, etc., ಹೊರಿಗು, ಹೊರಿಗೆ, ಹೊರಿಮ್ಟು. The outside (Bp. 37, 46; 60, 6). Declension: ಹೊರಿಗಣ, ಹೊರಿಗಿನ, ಹೊರಿಗಿನ್ನ (C.; B. 2, 6), ಹೊರಿಗಿನ್ನ (C.; B. 4, 83). ಬಾಗಿಲು ಹೊರಿಗಣ ತೋರಣ (ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ); ಹೊರಿಗಣ ಬಾಗಿಲಿನ್ನು, ಎಡ್ಡರು (Nr.). ಮುಣಿಕಟ್ಟಿನ ತೊಡಗಿ ತೆಲು ಕುಣಿಕೆವರ್ಗ್ಯದವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯು ಹೊರಿಗು (ಕರಪ್ಪ, ಮೋಗೆಮ್ Nr.). ಕುಡಿಕಲ್ಲಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು ಆಡಿದವೇ ತನಿರಸದ, ಹೊರಿಗಣ ಸೋಗೆ ಆಗಿದನ್ನೆ? (Sp.). ಹೊರಿಗಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯು ಬಹುದು, ಒಳಗಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರಾರು (Prv.). — ಹೊರಿಗತ್ತ ನೂಕು. -ಅತ್ತ-. To push far away (Bp. 18, 34). — ಹೊರಿಗಿನ ಆಚರಣೆ. External practice or observance of established rules (B. 5, 279). — ಹೊರಿಗಿನ ಸಾಲು. A loan taken from strangers (My.); a loan taken by strangers (My.).

ಹೊರಿಗೆ hŏragĕ. = ಹೊರಿಗೆ. etc. The outside (Bp. 57, 32); outside, without (Bh. 1, 8, 70; 2, 13, 32; ಬಹಿಸ್, ಬಾಹ್ಯ Sl. 475; C.). ದನ್ನಿಗಪ್ ಅಸುವದಮ್ಮ ಹೊರಿಗೆ ಯಾರುವರು (Dp. 1). ಬೆಳ್ಳು ವಜಾರವನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಹೊರಿಗೆ ತರಿಯುವವು (B. 3, 30). ಒಳಗಿನ ಪತ್ತಿ ಹೊರಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ (4, 27). ಹೊರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರಿ ನನ್ನ ಮನೇ ಹೊಕ್ಕು ಹೋಗು! ಅನ್ನ ದಾಗೆ.—ಹೊರಿಗೆ ಫತ್ತಿ, ಒಳಗೆ ಕತ್ತಿ.—ಹೊರಿಗೆ ನೋಟಿವರೆ ಕೋಟೆ, ಒಳಗೆ ನೋಟಿವರೆ ಹೋಟೆ (Prvs.). ಊರ ಹೊರಿಗೆ, ಮುನೆಯ ಹೊರಿಗೆ, etc. (C.). — ಹೊರಿಗಾಗು. -ಆಗು. = ಹೊರಿಗಾಗು. To become or be outside: to be excluded. ಆಕಾಶ ಹೊರಿಗಾದ ವಜಪೂಜ (ಅಪ್ಪರವರ್ಜಿತವಜಪೂಜ Nn. 82). 2, to become free or exempt from, to be liberated from (as from trouble, offence, etc., My.). 3, to be absent or fail. ತ್ರೀ ಗುರುಷ್ಟಿರಪ್ಪತ್ತಿಯಿಮ ಹೊರಿಗಾಗಿ ಕೋಟಿವಿಧಂಗಳೆಂ ಪ್ರತಿಮೋಗ ದಲಿ ಪರಪ್ಪತ್ತಿಯೇ ದಾನಿಮೆಜೆ ನಿಕ್ಕಲುವ (Bp. 39, 24). 4, to have to go to some outer part of the house: (a woman) to get her courses (My.). — ಹೊರಿಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put out of anything; to put outside, to put out of caste (Bp. 18, 10; My.); to treat contemptuously. ಹೊರಿಗಿಕ್ಕುಲು ದಟ್ಟಿವನು (ಅವಜ್ಞೆನ, ಧಿಕ್ಕ್ರಿಯ, etc. Nr.). — ಹೊರಿಗೆಡಿ[1]. -ವಡಿ[1]. To drag outside (Bp. 28, 27).

ಹೊರಿಗೆಱ್ಱು hŏragĕṟṟu. = ಹೊರಿಗು, etc. — ಹೊರಿಗಾಗಿ ಬರು. To come outside or round (a village, etc., without touching it, My.).

ಹೊರಿದು hŏradu. = ಹೊರಿಟ್ಟು. P. p. of ಹೊರಿಡು. (C.).

ಹೊರಿಡಿಸು hŏraḍisu. To cause to go outside or out of; to turn out; to cause to start (My.). ಪದನಿಸೆಳ ಹೊಳ್ಳ ಬರುವ ನೀರನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಿಡಿಸುವ ಪಾತ್ರ (ನೀಳಪಾತ್ರ, etc. Sl. 85).

ಹೊರಿಡು hŏraḍu. To go outside or out of; to come forth; to egress; to set out; to

start; to come forth or appear, as a boil (My.). P. ps. ಹೊರಟು, ಹೊರ್ಟು. ವೇದಪಾಠಸಮುಯದಲ್ಲಿ ಪಾಯಿಸ್ದ ಹೊರಮಟ ತುಸ್ಸುಬಿಗಳು (ಪ್ರಪ್ಯಪಿನ್ದು SI. 248); ಯಾರದರು ಹಗೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವರ್ಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಯಕವಾಗಿ ಹೊರಮಟ್ಟಾ ನೋ, ಆಕ್ಕಾವನು (ಅಪ್ಪಮಿತ್ರ, etc. 282); ಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಟ ಆರಸಿನ ಪ್ರಯಾಣ (ಯಾತ್ರೆ, etc. 201); ದಣ್ಣು ಧಾನ್ಯದ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿದು (ಪ್ರತಕ್ಕ 201); ಹೊರಟ ಹಾಳ್ದ ಪಟ್ಟವನು (ನಿಶ್ಚಾಸಿತ, ಆವಕ್ಕಪ್ಪ 304); ಒಪ್ಪಡಿಸ್ದ ಈಚಿಗೆ ಹೊರಟಿದು (ಉಪ್ಪಾಪ್ತ, ಉಪ್ಪಗತ 380); ಬಿಸಿಲು ನೆಳೆ ಮುಪ್ಪಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊರಟುವನ್ತೆ ಒಣಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಪ್ಪಾದು (ಸಪ್ತಾಪತ, ಸಪ್ತಪ್ಪ, etc. 382). ರಾಮನು ತಪ್ಪ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಹೊರಟು (B. 3, 49). ಊರು ಮೂರು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಡ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೊರಿಡುವಿಕೆ hŏraḍuvikĕ. Going outside, etc. ದಣ್ಣಿತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ (ಯಾತ್ರ SI. 262); ಪತ್ರಗಳೆಯುರಾಗಿ ದಣ್ಣಿತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ (ಆಭಿಜೇಣ 391); ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ (ಪ್ರವಹ, ಬಹಿರ್ಗಮನ 393).

ಹೊರಿತು hŏratu. = ಹೊರ್ತು. That is outside, that is excepted: being left alone; being not that; being not present; except; without. ಈ ಮಾತು ಹೊರಿತು ವೇಱೆ ಯಾವದಾದರೂ ಹೇಳು! (My.). ಪಡಗ ಟಿವರ್ಗಂಗಳ್ ಹೊರಿತಾಗೆ (ಪಟವರ್ಗಮ್ ಉದಾಯೆ Śmd. 78 Cm.). ಕವಿ ಗೋಳು ಹೊರಿತಾಗಿ ವೆನ್ನೆ ತೋಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಅವನ ಪಾಂಡ್ಯಿತ್ಯಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರಿತು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತು ಬರುವದಿಲ್ಲ (My.).

ಹೊರಿಬಿಗ hŏrabiga. = ಹೊರಬೆಗ. (Bh. 10, 6, 9; J. 23, 10).

ಹೊರಿಮೆ hŏramĕ. That is outside or in the rear. ಸೇನೆಯ ಹೊರಮೆ (ವ್ಯತಿಸರ Nr.).

ಹೊರಿಸು hŏrasu. A kind of pigeon (ಜೀವಂಜೀವ, ಕಪಿಂಜಲ, ಚಕೋರ, ಹಾರೀತ, ದಂಜುಲ, ಕಪೋತ Hlā.; ಕಪೋತ, ಚಕೋರ, ಜೀವಿ, ಹಾರೀತ, ಕಪಿಂಜಲ Mr. 172). *Cf.* T. ಪುರಿವ, ಪುರಿವು, ಪುರಾ, a dove.

ಹೊರಿಗೆ hŏrigĕ. = ಪೊರ್ಸೆ, (ಹೊರ್ಸೆ). Business, work (Bh. 5, 4, 118; 6, 6, 19; 7, 1, 5; 8, 26, 8; G.).

ಹೊರಿಗೆವಾಳ hŏrigĕ-vāḷa. A servant (RAm. 5, 1, 34; 6, 50, 31).

ಹೊರಿಸು hŏrisu. = ಏಱಿಸು, ಪೊರ್ಸು. To put on the head (of another, My.), to put on (another, RAm. 5, 8, 53); to cause to carry, to have carried (G.); to lay on, to impose (as a business, My.); to impute (as blame, crime, etc., My.). ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪರ ಪರಿಯ ಆಸ್ತವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸಂಗಡಲೇ ಬನ್ದ (B. 4, 77). ತಾವ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಹೇಡಿಯ ಪು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿತಂಸನ, ಆಭಿಶಾವ SI. 56); ಆಪಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಅವಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಿಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ 392). ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸೋಣ (ಆರೋಪಣ G.). ಅವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿದನು (My.). ಅವಳಿಗೆ ಮಾತು ಹೊರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 2, 292).

ಹೊರು hŏru. ಹೊರ್ಪೆ. = ಪೊರ್, ಪೊರು. To take upon or bear on the head, to carry on the head, etc.; to carry about (in the heart, as another's dear feet, Bp. 36, 31); to take upon one's self (as a vow, 27, 62), to impute or attribute to one's self (as a fault, 30, 32); to assume or adopt (as a name, 54, 45); to obtain or fetch (as price, see Mr. below);—to come upon (somebody, as a fault, *e. g.* ಅವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊತ್ತಿತು, My.); —to impute (to another, see ಆಪರಾಧ-). P. p. ಹೊತ್ತು (q. v.; C.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ, ಸ್ಥಪ್ತ Mr. 346). ಮಾಸುಪ್ಪರ ಹೊರುವವಂ (ವಹಿಳ Mr. 381). ಪಣ್ಣಾಗಿ ಹೊರಲುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ವಿನೀತ, etc. SI. 272). ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಅವಯವೊಳಗಿನ ವೇಣು ತಿಪ್ಪಿದರೆ ಮೆಯ್ಗೊಟ್ಟು ಕಮುಮಳ್ಳ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಪ್ಪತ (an unwarrantable form for ಹೊರುವತ) ಇಹುದು (Dp. 148). ಹೊರೆ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಆಳು ವೇದ, ಆಪ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಪೆಣ್ಣಾತಿ ವೇದ.—ಮಣ್ಣು ಹೊರುವವನು ತಲೆಗೆ ವೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಣನ್ತೆ.—ಲೆಕ್ಕವಿಸ್ದ ಹೊತ್ತವಳ್ಕ್ಕಿ ಮುಪ್ಪಿನಿಸ್ದ ಸತ್ತವಳ್ಕೂ ಮುಕ್ಕವೇನು?—ಬತ್ತ ಕತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಆತ್ತೆ ಆಡಿಗೆ ಮಾಡ ಳೇ?—ಧರವಿಸ್ದ ಹೋಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೊರ್ಲೇ ಹೊತ್ತಿಯಾ? ಅನ್ದ.—ಪಾವಪಾದರೆ ಪಾರವಾದ ಹೊರ್ಲೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 10 sum.; 10, 6; 18, 51; 21, 8; 29, 18. 20; 30, 4; 44, 5; 50, 35; 55, 28; 57, 32.

ಹೊರ್ಲೆ[3] hŏrĕ. = ಪೊರ್[3]. A load (for the head, as of wood, Bp. 30 sum.; 30, 4; 38, 57; C.; B. 2, 30; as of leaves, B. 4, 42; etc.), a burden (in general). ಪ, the burden: bulk, etc. (ಮಾತ್ರೆ, ಪೊರ್ Nn. 157). ತಲೆಹೊರ್ಲೆ (ವಿಪನ, ವೀಪಧ, ಧಾರ, ಪರ್ಯಾಪಾರ Hlā.). ಬಣ್ಣೆಯ ಹೊರ್ಲೆ (ಆಚಿತ, ಶಾಲಿ ಧಾರ Nr.). ಹೊರ್ಲೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಳುವವನು (ಧಾರೋಪಜೀವಿ Nn. 86). ಹೊರ್ಲೆ ಹೊತ್ತವನ ತುರ್ ಮುರ್ಲೆಯಾದರೆ ಹೋದೀತೆ?—ಬರ್ಲೇ ಮಾತಿನವ ಹೊರ್ಲೆ ಹೊತ್ತಾನೇ?—ಹತ್ತದ ಹಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊರ್ಲೆ (Prvs.; see Prvs. s. ಸವದೆ, ಸವ್ವದೆ & ಹೊರು). ಹೊರ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರುವ ಕರ್ಣಾಪ್ಪ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ, etc. SI. 273); ಹೊರ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರುವವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಬಲುವಾದ ಹೋರಿ (ಜಾತೋಕ್ಷ 319). See Sarpabhûshaṇa s. ಮಸ್ಸರ. — ಹೊರ್ಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie into a load, to make a bundle of (Bp. 21, 8). — ಹೊರ್ಲೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut down to the full extent (Bh. 7, 17, 25). — ಹೊರ್ಲೆಯಾಳು. -ಆಳು. A porter, a carrier (RAm. 1, 16, 10).

ಹೊರ್ಲೆ-ಕಾರ hŏrĕ-kāra. A porter (ಧಾರವಾಡ, ಧಾರವ Nr.).

ಹೊರ್ಜಿ hŏrji. = ಹೊರಜಿ, etc. (My.).

ಹೊರ್ತು hŏrtu. = ಹೊರಿತು. (C.; ಮಪತ್ತೇ, ವಿನವ G.). ಇದರ ಹೊರ್ತು ಓದುವ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನದೊಸ್ಸು ಪುಟ ಪಡಿದಿತ್ತು (B. 1, 23). ಇದರ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ನೆನಪುಗ್ಯೋ? (3, 2). ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೊರ್ತು ಎರವನೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗುದ್ದಲ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಆಡುಗಳು ವಿಹರಿಸುತ್ತವೆ (3, 10). ಕಬ್ಬಿನ ರಸದ ಹೊರ್ತು ತಾಳೇ ಮರದ ರಸದಿನ್ದಲೂ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 47). ಯಾರಾದರೂ ಬನ್ನು, ಈ ಮನೆ ಪಣ್ಣಿನ್ದ ತಾನೇ ಆಗಿದೆ ಹೊರ್ತು ಮನುಷ್ಯಸಮಿರ್ತವಲ್ಲಿನ್ದು, ಹೇಗಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅವನ್ನು ನಮ್ಮು ದರೋ? (4, 58). ವಿಸ್ತರಿಸ ಸ್ವತಸಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥವೇ ಹೊರ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತಿಯಿನ್ದ ಉಣ್ಣಾಗದು (4, 107). ಮೂರು ಕಾಲ್ಕು ಗಜಗೆ ಮೇಲೆ ಹೊಳಗೆ ಒಣಾದದ ಹೊರ್ತು ನಿನಗೆ ಬಸಿವೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 136). ಅನೇಕ ಜನರು ಬೆಲೆಲೇ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮನೋಪರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊರಕೆಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಬಯಕ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ದ್ರವ್ಯಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೊರ್ತು ಇದಕ್ಷ ಉಗಲಿ ಆದಾಯೋತ್ಸ್ಕರವಾಗಿ ಅಲ್ಲ (5, 76). ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಷ್ಟದ ಹೊರ್ತು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ (5, 77). ಕಾಡುಗಳನ್ನು ನಪ್ಪೆಯೊಳಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಬರುವಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ ಬರುವ ದೇ ಹೊರ್ತು ಅದಕ್ಕೊಳಗೇನೂ ಮಜ್ಜು ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 121). ಆ ನದುಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಗೇ ಹೊರ್ತು ದೇಕಾದಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ (5, 127). ಕಾಲಿನ್ನು ಅರೆಯುವ ಕೆಲಸವು ಅವನ ಹೊರ್ತು

ವರ್ಗನೆಯವರನ್ನ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 129). ಕೆಲಸದ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (5, 132). ಇಷ್ಟಾ ಮಾತುಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೊರ್ತು ಉಬ್ಬಿತಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವವಿಲ್ಲ (5, 160). ಬಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊರ್ತು ಕೋಳ್ಳ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.—ನೀವು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀರೇ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋದೀರೇ?—ನೋಣ ಕೂತರೆ ದ್ರಣ ಹೊರ್ತು ಮೇಣ ಜೀವಿಸೀತೇ?—ಬಾಯಸವಾದರೂ ಆಯಾಸದ ಹೊರ್ತು ಸಿಕ್ಕದು.—ಏರಿಯಾದಿ ಮಾತಿದ ಹೊರ್ತು ಬಾಯಾದಿ ಕೇಳ.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಬ್ಬು ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಗತಿ ಇಲ್ಲ.—ಘೃತವಾದರೂ ಘುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹೊರ್ತು ಫಲಿತ ತಪ್ಪದು.—ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಣ ಕೂಸಾದರೂ ಅತ್ತ ಹೊರ್ತು ಹಾಲು ಕೊಡರು (Prvs.). — ಹೊರ್ತು ಮಾಡು. To except, to exempt (ವಿನಾಯಿಸು, ಬಿಡು G.).

ಹೊರ್ದುಗೆ hŏrdugĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining; that is appended: something subordinate or inferior (ಉಪಾಗ್ರ, ಉಪಸರ್ಜನ IIIâ.).

ಹೊಲ್ hŏl. = ಪೊಲ್ 2, q. v. Meanness, badness, etc. ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿದದಂ (ಕವ್ವಡ, ಗರ್ಹ್ಯವಾಡಿ IIIâ.; ಗರ್ಹ್ಯವಾಡಿ Mr. 240). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲು ಕೆಯ್ಯುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಅಧಮ್ಯ IIIâ.). — ಹೊಲ್ಲಂ. -ಅಂ. = ಪೊಲ್ಲಂ. A mean, bad man. ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ ಹೊಲ್ಲನದ ಜನರಿಂಗೆ; ಉಲ್ಲದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಅಧಿಕಂಗೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳಿದೆಯು ಜೀಕು (Sp.). — ಹೊಲ್ಲಹ. -ಅಹ. Mean, bad, improper, disagreeable, etc. (Bp. 18, 40; 21, 14). ಹೊಲ್ಲಹ ಕಾತ (ದುರ್ಗಸ್ಥ); ಹೊಲ್ಲಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc. Kr.). ಹೊಲ್ಲಹ ವಸ್ತು (ಅವದ್ಯ, ಅಣಕ, ದಪಸದ, ಅಧಮು IIIâ.). — ಹೊಲ್ಲಹವನು. -ಅವನು. A mean, contemptible man (ಕಟ್ಟರ, ಕುತ್ಸಿತ IIIâ.).

ಹೊಲ hŏla. 1. = ಹೊಲೆ, etc. — ಹೊಲಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಹೊಲೆಗೇರಿ. (My.). ಊರಿದ್ದ ಕಡೆ ಹೊಲಗೇರಿ.—ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು (Prvs.).

ಹೊಲ hŏla. 2. = ಹೊಲಿದು. P. p. of ಹೊಲಿ, in ಹೊಲ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 5, 124).

ಹೊಲ hŏla. 3. = ಪೊಲ. A plough-field; a corn land (ಪಲಾ, ಕ್ಷೇತ್ರ Sl. 418; C.; Bp. 18, 12. 70; 60, 22. 23; Bh. 1, 8, 48; 3, 13, 16); etc. ಹೊಲ ಬಿಲ್ಲದುದು (ಕಲ, ಸಮ್ಪಾದ್ಯ Nr.). ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹುಲಿಯ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ನುಸಿಯ ಕಾಟ.—ಹೊಲ ಪಡ್ಡ ಗಾಯಿತು, ಒದೆಯನ ಕಣ್ಣು ಕೆದ್ದುಗಾಯಿತು.—ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಬಾದಾಯಿತು, ಹಿಡಿಸೂಡಿಗೆ ಬಡಿದಾಟ.—ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬಿ ಹೊಲದ ಹೊಗ ಬಾರದು, ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿ ಸೀರಿದಾಯ ಬಾರದು.—ಹೊಲದ ಪತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲೇ! ನಿನಗೆ ಮೊಱ ಉದ್ದ, ನನಗೆ ದೂರು ಉದ್ದ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ.—ಹೊರಾ ಬಿತ್ತಿ ನೋಡು, ಬೆರಾ ಸಾರಿಸಿ ನೋಡು!—ನೇಗಲು ಮುನ್ನರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು.—ಹೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿ ಉಗ್ಗೇ?—ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊರಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.—ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಗೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? (Prvs.). — ಹೊಲ ಮಾಡು. To till the ground (C.; B. 5, 81). ಹೊಲ ಮಾಡುವವ (ಕರ್ಷಕ G.). — ಹೊಲವನರೆ. -ಅನರೆ. = ಅವರಿಬ್ಬಿ. (St. & Pl.). — ಹೊಲಮೇರೆ. A boundary, a limit (ಅವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಸೀಮು, etc. IIIâ.; ಸೀಮು, ಅಧಾಟಿ Mr. 188). — ಹೊಲಹೊಲಸವಚಳ. (RAm. 5, 8, 50; ತಚಳ, a cutter?).

ಹೊಲಗೆ hŏlagĕ. = ಹೊಲಿಗೆ. (C.; B. 5, 294).

ಹೊಲತಿ hŏlati. = ಪೊಲತಿ. A low-caste woman (Bp. 57, 57; My.).

ಹೊಲಬಿಗ hŏlabiga. = ಪೊಲಬ್ಬಿಗ. A circumspective, clever man (Bp. 35, 35).

ಹೊಲಬು hŏlabu. = ಪೊಲಬು. A way; a manner, a modo, a circumstance (Bp. 25, 7; RAm. 3, 2, 20; Abhâ. 1, 31); proper manner. ಹೊಲಬುಸಲ್ಲಿಯವ ಮಾತು ತಲೆಪಾಗಿಸೆವ್ವನ್ನೆ, ಹೊಲಬಿಲ್ಲದು ಒಳ್ಳೆ ಸುಬಿದರೆ ಆ ಮಾತು ಫಲವಕ್ಕದನ್ನೆ (Sp.). ಹೊಲಬುಸಲ್ಲಿಯವ ಗುರುವು, ತಿಳಿಯಬಲ್ಲಿಯವ ತಿಕ್ಕ, ನೆಲೆಮಾಸರಯ್ಯನುವದೇತರ್ ಅಕ್ಕಳನು ಕೊಳಸು ಪೊಕ್ಕನ್ನೆ (Sp.). — ಹೊಲಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಪೊಲಬುಗೆಡು. The way (or direction) to be lost; to become bewildered (ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ Śmd. Dh.). — ಹೊಲಬುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the ways or rules: to transgress ad libitum (Bh. 3, 8, 14). — ಹೊಲಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಹೊಲಬುಗಿಡು. (Bp. 40, 26). — ಹೊಲಬುವದ್ದ. -ತಪ್ಪ. = ಪೊಲಬುದ್ದಪ್ಪ. (Dp. 158, 1).

ಹೊಲಸ hŏlasa. = ಹೊಲಸು. (B. 5, 83. 205. 293).

ಹೊಲಸತನ hŏlasatana. = ಹೊಲಸುತನ. (B. 5, 31).

ಹೊಲಸು hŏlasu. = ಪೊಲಸು. Nastiness; nasty matter, filth, impurity; dirtiness; nasty (ಅಪಕರ, ಕಶ್ಮಲ, ಮಲಿನ G.; C.; B. 1, 6; 3, 32; 4, 24. 225. 226; Dp. 54); disagreeableness (disagreeably, Bp. 4, 25). ಜಡಗಮೊಳಗಿನ ಹೊಲಸು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾತಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೊಚ್ಚೆ (ಆಪ್ತಿ); ಹೊಲಸು ಪ್ರಾಮಿಣ ಮೇಣ (ಶುಚಿ G.). — ಹೊಲಸುಮಾತು. An obscene word (My.).

ಹೊಲಸುತನ hŏlasutana. The state of being nasty, impure, etc. (C.; B. 3, 31).

ಹೊಲಿ hŏli. = ಪೊಲ್ 1. To sew (Bp. 18, 29; 23, 3; Č. Bp. 47, 46; C.; B. 5, 275). ಬಾವರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುವದನು (ದಾ ದೂಷ್ಯತ್, etc. Sl. 338); ಬಾರವಿದ್ದ ಹೊಲಿಯರ್ ಪಟ್ಟಿದು (ಭಾತ, ಸ್ಯೂತ, ಉತ 382). ಹೊಲಿಯುವದನ ಬಲಕ್ಕಿರ ದೇವ, ಆದುವದನ ಎಡಕ್ಕಿರ ದೇವ (Prv.). ಹೊಲಿಹೋಣ (ಸೇವನ G.).

ಹೊಲಿಗೆ hŏligĕ. = ಪೊಲಿಗೆ, ಹೊಲಗೆ. Connection (Ch. v. 19); sewing; needle-work (C.; B. 5, 146. 277). ಭಾತ ಸ್ಯೂತ ಎಬ್ಬಿವು ನೂಲನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.).

ಹೊಲಿಸು hŏlisu. To cause to sew, to have sewed (C.; B. 1, 26; 2, 7).

ಹೊಲು hŏlu. P. p. of ಹೊಲಿ, in ಹೊಲು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಹೊಲೆ hŏlĕ. = ಪೊಲೆ q. v., ಹೊಲ 1. The lochia (ರಜಸ್, ಕುಣ್ಪ, ಆರ್ತವ, ಮುಟ್ಟು Sl. 188; My.). ಮೂರೆ ಕೆದಲು (ನಿಷ್ಕಲೆ Mr. 302). ಹೊಲೆಯಾದವರು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ, ಮಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, ಮುಟುಮುಟಿ, ಉಮಚ್ಚೆ Sl. 188); ಹೊಲೆ ಸಿಸ್ತು ಹೋದ ಮುಡಕೆಯಕ್ಕಾದಳು (ನಿಷ್ಕಲೆ, ವಿಗತಾರ್ತವೆ 188); ಮೂಗಳ ಹೊಲೆ (ರಜಸ್ 464). 2, taint, pollution, defilement; impurity; meanness, etc. (C.). ಮುಟ್ಟಾದ ಹೊಲೆಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟೋದು ಜಗದೊಳ್ಳ; ಮುಟ್ಟು ಬೇಡೆನ್ನು, ಹೊಲಗುದ ಮಾರ್ಗ ತಾ ಮುಟ್ಟದನೆಲ್ಲಿ? (Sp.). ಎಂಜಲು ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಸಂಬೆಗತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಅಂಜಿಕೆಮೆಚ್ಚು ಧಯವಿಲ್ಲ ವ್ಹಾಸವೆಮ್ಬ ಅಂಜನವಿರಲು (Sp.). ಜಗಮುಕ್ಕೆ ಕುಲವಿಲ್ಲ, ಗಂಗಗೆಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ.—ಹೊಲೆಯಿನ್ನ ಹುಲಜಾಗುತ್ತವೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ನ ಸ್ತ್ರೈಣವಾಗುತ್ತದೆ.—ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮಾತು ಹೊಲೆಗಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). — ಹೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. To have one's self intermixed with pollution (of caste), to be defiled (Bp. 55, 6; 57, 38). 2, to defile (55, 9. 12). — ಹೊಲೆಗಸ್ತ. -ಕ್ಷ. A vulgar lute, a lute of the Caṇḍâlas (ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ, ಕಸ್ಕೋಲಬೀಣೆ, ಚಣ್ಡಾಲವಲ್ಲಕಿ Nr.). — ಹೊಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be ruined by any pollution (as a house, My.). — ಹೊಲೆಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಹೊಲಗೇರಿ. A street of pollution or filth: a street or place where outcasts or Hŏlĕyas live (Dp. 30, 28; 49, 30; C.).

— ಹೊಲೆಪಾಟು. A bad state or mode. See Sp. s. ಮೈಲಿ. — ಹೊಲೆಮನಸ. An impure, base mind (Abhâ. 2, 82). — ಹೊಲೆ ಮನೆ. A room appropriated to a woman in her courses (My.); a lying-in chamber (My.). — ಹೊಲೆಯ. -ಅ 3. = ಪೊಲೆಯ, q. v. A low-caste man, a Hölêya (ದಿವಾಕ್ಷರಿ Hlâ., Mr. 479; ಚಣ್ಡಾಲ, ಪ್ಲವ, ಮಾತಂಗ, ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಜನಂಗಮ, ನಿಷಾದ, ಶ್ವಪಚ, ಅಸ್ಪೃಶಾಸಿ, ಚಾಣ್ಡಾಲ, ಪುಕ್ಕಸ Nr.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಪೊಲೆಯ Nn. 152; Bp. 21, 44; 56, 49. 50; Bh. 8, 25, 40; 6, 3, 48; Dp. 24; C.; B. 5, 123). ಕೊಲುವ ಕೆಯ್ಯೊಳು ಪುಟ್ಟಿ, ಮೆಲುವ ಬಾಯೊಳು ಮುಸ್ಸ; ನಲಿ ಬಾನವೆರೆದ ಮುನಿಮೊಳು ಪುಟ್ಟಿಪನು ಹೊಲೆಯಮಗು ಕಸ್ಸ (Sp.). ಹೊಲೆಯನ ಬಾಯನ ಬಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ?—ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬಿ ಹೊಲುವ ಹೊಗ ಬಾರದು, ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿ ನೀರಿಗಿಯ ಬಾರದು.—ಹೊಲೆಯನ ಇಷ್ಟ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಯ ಕೇಡು.—ಹೊಲೆಯ ಹೊತ್ತು ಆಯ, ಕಳ್ಬಿಲಿಗ ಕಾರ್ಯ ಆಯ.—ಬಾರುವ ಮಾಮುವ ದು ಪಿಣ್ಣಕ್ಕೆ, ಹೊಲೆಯ ಮಾಮುವದು ಪೆಣ್ಣಕ್ಕೆ (Prvs.). — ಹೊಲೆಯರ ಕಾಗೆ. A raven (Pr.). — ಹೊಲೆಯರ ಹೊಲೆಯ. A very low Hölêya (Bp. 56, 48). — ಹೊಲೆಯಮ. -ಆದ. A nasty man (My.). 2, a Hölêya (ಚಣ್ಡಾಲ, etc. Sl. 341; ಮಾತಂಗ 409). — ಹೊಲೆಯಾಗಿರು. -ಆಗಿ -ಇರು. (A woman) to be in (her) courses (My.). — ಹೊಲೆಯಾಳು. -ಆಳು. A low-caste servant. ಹೊಲೆಯಾಳಿಗೆ ಒಸ್ಸು ಮನೆಯೊಳು ಸೆಡ್ಡಾಯಿತು (Prv.). — ಹೊಲೆಯೂರು. -ಊರು. A nasty village (*i. e.* the yôni). See Prv. s. ಮುಟ್ಟು 1. — ಹೊಲೆ ಹೊರೆ. Impurity to be attached (Bh. 6, 3, 48).

ಹೊಲ್ಲ hölla. 1. = ಹೊಲ್ಲ. Meanness, impropriety, etc. (Bp. 40, 47. 49; Bh. 7, 1, 9). ಆಳ ಹೊಲ್ಲ ಅಡಿಸ, ಕೆಳೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೋಪಗನ, ಅದು ಕೋಪದಪೋಪರೊಳೆ ಹೊಲ್ಲ, ಮೂರ್ಖನ ಗೆಳೆತನ ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ವೀಪಂಗೆ ಕೊಡೆ ಹೊಲ್ಲ, ಅಡಿಂಗೆ ಮದ್ ಹೊಲ್ಲ, ವೀಪುಮ್ಬುವಂಗೆ ಬಿರಿ ಹೊಲ್ಲ, ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಕ್ಷಾಪ ಸುಖ ಸಲ್ಲ (Sp.). ಆವಿ ಹುಸಿಯುಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾತುರ ನೆಣ್ಣಿ ಬರ ಹೊಲ್ಲ, ಮೂಸನಿಗೆ ಕ್ಷಾಪ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಅದ್ಭುತ ಇರದಿರೆ ಹೊಲ್ಲ, ಕರಿಯು ಪೆದಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಅರ್ಯರೊಳಗಿರ ಹೊಲ್ಲ, ಹೊರಗಳಿಗೆ ಸರಿಮಾತು ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಎಷ್ಟಪ್ಪಪಾದರೂ ಮುಸ್ಸಿಯಾ ಪಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎಷ್ಟಕ್ಕುಮ್ ಅರಸು ಮುನಿದರೆ ಆ ಮುಸ್ಸಿಯನ್ನಳಸಲ್ಕು (Sp.).

ಹೊಲ್ಲ hölla. 2. (fr. ಹೊಲ್ 1 = a ಹೊಲೆ). Joining, uniting (T. ಪಲ್ಲಿ). — ಹೊಲ್ಲಾಹೊಲ್ಲಿ. (Śmd. 220, o. r. in Mdb. MS. ಹೊಲ್ಲಾಹೊಲ್ಲ). A close fight.

ಹೊಲ್ಲಮೆ höllamĕ. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, etc. Badness, etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಯ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲಯಿಸು höllayisu. To join (v. t.f). ಹೊಲ್ಲಯಿಸದಂ or ಹೊಲ್ಲಿಸದಂ (Śmd. 189).

ಹೊಲ್ಲವೆ höllavĕ. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, etc. (ಅಪಕಾರ, ಪ್ರೋಹ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲಹ höllaha. = ಹೊಲ್ಲಹು, ಹೊಲ್ಲೆಹ, ಹೊಲ್ಲೆಹು. Badness, impropriety, contumeliousness; reproach, blame. ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹವಪ್ ಇಕ್ಕುವ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ, ಅಧ್ಯಾಖ್ಯಾನ Nr. *a*). (For another ಹೊಲ್ಲಹ see s. ಹೊಲ್).

ಹೊಲ್ಲಹು höllahu. = ಹೊಲ್ಲಹ, etc. ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿದ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Nr. *a*).

ಹೊಲ್ಲಿಯ hölliya. (ಹೊಲ್ಲೆಯ). = ಹೊಲ್ಲೆಯ. See Kk. s. ಪೊಲ್ಲಣ.

ಹೊಲ್ಲೆಹ hölléha. = ಹೊಲ್ಲಹ, etc. (ಪಾತಕ Nn. 138; Bp. 38, 32; 47, 44; 51, 50; Bh. 2, 13, 35). — ಹೊಲ್ಲೆಹಗೆಯ್. To perpetrate bad, savage actions. ಹೊಲ್ಲೆಹಗೆಯ್ವವರು (ಸ್ಥಳಂಸ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಗಳ್ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲೆಹು hölléhu. = ಹೊಲ್ಲಹು, etc. (Bh. 1, 8, 59; 3, 1, 28). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುವ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ, etc. Nr. *b*). ಹೊಲ್ಲೆಹ ಪರ್ಮ (ತಪಿಪಿಸ್ಟ Hlâ.) ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿದ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Nr. *b*).

ಹೊಸ hŏsa. 1. = ಒಸ, ಪೊಸ, q. v. Newness, freshness, etc. (Bp. 43, 24; 47, 10; C.; B. 2, 4. 22. 37; ಆಪರ್ ಆಫಿನದ G.). — ಹೊಸ ಆಗಸ. A new washerman. ಹೊಸ ಆಗಸ ಗೋಣೀ ಒಗದ (Prv.). — ಹೊಸ ಅತ್ತೆ. A new mother-in-law. ಹೊಸ್ತಲು ದಾಟುವಾಗಲೇ ಹೊಸ ಅತ್ತೆಯಸ್ಸ ತರ ಬೇಕಸ್ಟ ಜಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಸ ಒಲುಮೆ. New or novel love (Bp. 27, 7). — ಹೊಸ ಕಣೆ. A new arrow (J. 13, 20). — ಹೊಸ ಗತಿ. A new way (J. 22, 46). — ಹೊಸ ತುಪ್ಪ. Fresh ghee (ದೈವಿಕ ಗವೀಸ Hlâ.). — ಹೊಸ ನೀರು. Fresh water, *i. e.* water lately come into a tank or to-day brought home (C.). ಹೊಸ ನೀರು ಬಸ್ಸು, ಹದ್ ನೀರು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಪೋಯಿತು (Prv.). — ಹೊಸ ಪೇಟೆ. A new market-place; N. (My.). — ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ. New cloth (ಅಪಾಪತ, etc. Sl. 221). — ಹೊಸ ಬೆಣ್ಣೆ. Fresh butter (Bp. 42, 2). — ಹೊಸ ಮುಡಿ. Newly washed clothes (Bp. 21, 9). — ಹೊಸ ಮುಡಿಕೆ. A new vessel (Bp. 55, 29). — ಹೊಸ ಮನೆ. A new house (Dp. 4). ಹೊಸ ಮನೆ ಹೊಗುತ್ತಾ ಕಾಗೆ (that has a bad omen) ಕೊಂಬಿಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಸ ಮುಸೆ. = ಪೊಸ ಮುಸೆ, q. v. (Bh. 6, 2, 6). — ಹೊಸ ಮೂತು. A new word; news (My.). — ಹೊಸ ಮೋಹ. New (not old) love. ಪಲ್ಲ ಮೀಲಿನ ಕೆಮ್ಪು, ಕಲ್ಲ ಮೀಲಿನ ಹಂಸೆ, ಮುಲ್ಲಿಗೆಯರಳ ತನಿಗಮ್ಪು, ಹೊಸ ಮೋಹ ನಿಲ್ಲವು; ಕ್ರೋಮು! (Sp.). — ಹೊಸ ರೊಟ್ಟಿ. Fresh bread (B. 3, 111). — ಹೊಸ ವರ. A new gift (Bp. 23, 13). — ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ. New cloth (ಸೂತನಾವ್ಯರ Nn. 27). — ಹೊಸ ವೈದ್ಯ. A new doctor. ಹೊಸ ವೈದ್ಯನಿಗಿನ್ನ ಪರ್ಮೇ ರೋಗಿ ವಾಸಿ (Prv.). — ಹೊಸ ಸೀರೆ. New cloth, a new garment (ಅಪತ Hlâ.; ಅಪಾಪತ, ನವಾವ್ಯರ, etc. Nr.). — ಹೊಸ ಹೊಸ. rep. (B. 2, 22. 40; 3, 90).

ಹೊಸ hŏsa. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1, in ಹೊಸ ಹೊಸದು (Bp. 14, 17; 18, 28).

ಹೊಸ hŏsa. 3. P. p. of ಹೊಸೆ 2, in ಹೊಸ ಹೊಸದು (Bp. 16, 21; 57, 18).

ಹೊಸಕು hŏsaku. = ಉಸಕು, ಉಸಗು, ಉಸುಕು 2, ಒಸಗು, ಹೊಸಗು. To rub anything between the hands or with the foot (My.; *cf.* ಹೊಸೆ 1).

ಹೊಸಗು hŏsagu. = ಹೊಸಕು, etc. (My.).

ಹೊಸಗೆ hŏsagĕ. 1. = ಒಸಗೆ 1, ಒಸಗೆ, ಪೊಸಗೆ, ಹೊಸಗೆ 1. Joy; etc. (My.). 2, = ಮುಖಕಾನ್ತಿ (My.).

ಹೊಸಗೆ hŏsagĕ. 2. = ಒಸಗೆ 2, ಹೊಸಗೆ 2. Report, news, tidings (My.).

ಹೊಸತಿಲು hŏsatilu. ಹೊಸತಿಲ್. = ಪೊಸನ್ತಿಲ್, etc. A door-sill, a threshold (ಗೃಹಾವಗ್ರಹ, ದೇಹ Hlâ.; ದೇಹ Mr. 199). — ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made by burglars under a threshold (Bp. 31, 5).

ಹೊಸತು hŏsatu. = ಪೊಸತು 1, etc. That which is new, fresh, novel, etc.; newness, etc. (ನವ್ಯ, ನವ, ನವೀನ, ನೂತನ, ಅಭಿನವ, ನೂತ್ನ Hlâ.; Bp. 25, 27; 26, 53; 32, 22; 38, 52; 47, 18; 60, 19; Bh. 6, 2, 1; My.). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಬೆಳಿ (ಅರುಣ); ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ಪಲ್ಲವಿ, ಮುಂಜರಿ Nr.). ಹೊಸ

ಜಾಗಿ ಮುಖ ಹೊಳೆ (ಅಂಕುರ Sl. 110); ಹೊಸತಾದದು (ಪಾರಿಜ 431). ಹೊಸತು ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಹದುಳ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ (Prv.). — ಹೊಸ ತು ಹೊಸತು. rep. (Bp. 8, 43).

ಹೊಸದು hösadu. 1. = ಹೊಸತು, etc. (ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, ಆಧಿಸದ, ನವ್ಯ, etc. Sl. 374; C.). ಹದುಳ ಎಸಾ ಹೊಸಬಿಲ್ಲ, ಬಿಳಿದು ಎಸಾ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹೊಸ ಹೊಸದು. rep. (B. 5, 269). ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, etc. Sl. 359).

ಹೊಸದು hösadu. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1, in ಹೊಸ ಹೊಸದು. See Bp. s. ಹೊಸ 2.

ಹೊಸದು hösadu. 3. P. p. of ಹೊಸೆ 2 (My.; see Bp. s. ಹೊಸ 3).

ಹೊಸಬ hösaba. = ಹೊಸಮ್ಬ. A new man (Bp. 21, 20; C.; B. 4, 157; 5, 46).

ಹೊಸಬಿಗ hösabiga. A wonderful man (Bh. 7, 4, 2).

ಹೊಸಲು hösalu. = ಒಸಲು, ಹೊಸತಿಲು, etc. (My.).

ಹೊಸಿಗೆ hösigĕ. 1. = ಹೊಸಗೆ 1, etc. Joy; etc. (My.). — ಹೊಸಿಗೆಪ್ರಸ್ಥ. = ಹುಟುಹಾಸ್ತಿ (My.). — ಹೊಸಿಗೆಹಾಗಿಗ. Distribution of cakes at the ಹುಟುಹಾಸ್ತಿ (My.).

ಹೊಸಿಗೆ hösigĕ. 2. = ಹೊಸಗೆ 2, etc. Report, etc. (My.).

ಹೊಸಿಲು hösilu. = ಹೊಸಲು, etc. (My.).

ಹೊಸೆ hösĕ. 1. = ಹೊಸೆ 1. To churn; to rub, to generate fire by friction. P. ps. ಹೊಸದು, ಹೊಸೆದು. ಕಡ್ಡ ಹೊಸೆದ ಕೋಲು (ಆರಣ್ಯ IIIA.). ಯಾಗಾಗ್ನಿಯ ಹೊಸೆದ ಮರಂ (ಆರಣ್ಯ Nr.). ಹೊಸದ ಕೋಲ್ (Bp. 18, 28). ಹಸಿದು ಸಮಿಧಿಯ ತನ್ನು ಹೊಸದರುಗ್ಗೇ ಕಡ್ಡು? ವಿಷಯಗಳುಳ್ಳ ಮನುಜಂಗೆ ಗುರುಳರುಣ ವಚರ್ತಿಯುಮುದೇ? (Bp.).

ಹೊಸೆ hösĕ. 2. = ಹೊಸೆ 3. To twist, etc. (C.; Bp. 42, 2; B. 2, 42). P. ps. ಹೊಸದು, ಹೊಸೆದು, ಹೊಸ್ತು.

ಹೊಸ್ತಲ höstala. = ಹೊಸ್ತಲು. (G. 72. 189. 270. 499).

ಹೊಸ್ತಲು höstalu. = ಹೊಸತಿಲು, etc. (B. 4, 199). ಬಾಗಿಲು ಹೊಸ್ತಲು (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣ, etc. Sl. 110). ಹೊಸ್ತಲು ಬಾಯಿವಾಗ ದೇ ಹೊಸ ಅತ್ತೆಯನ್ನ ವರ ದೇಳದ್ದ ಬಾಗೆ (Prv.).

ಹೊಸ್ತಿಲು höstilu. ಹೊಸ್ತಿಲ್. = ಹೊಸತಿಲು, etc. (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣ, ದೇವರ Nr.; J. 5, 68; My.). ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯೋಜನ ಎದ್ದರೆ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲೇ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ಹೊಸ್ತು höstu. 1. = ಹೊಸತು, etc. That is new, etc.; newness, etc. (My.; ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, etc. Sl. 374). ಹೊಸ್ತಾಗಿ ಪದ್ದದು (ನೂತನ, etc. Dhw.). ಹೊಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಸ ಗೋದೇ ಓಗದ, ಪದಿವಾದೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಒಗೆಯುವದೇ ಪ್ರಯಾಸ (Prv.; cf. the Prv. s. ಹೊಸ ಆಗಸ).

ಹೊಸ್ತು höstu. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 2. (My.; Sl. 381).

ಹೊಳ hölа. = ಹೊಳದು, ಹೊಳೆದು. P. p. of ಹೊಳ 1, in ಹೊಳ ಹೊಳೆ (Bp. 27, 23; Rām. 3, 6, 43; Bh. 1, 17, 10; J. 2, 40; 6, 10; 11, 10; 15, 10).

ಹೊಳಕಿಸು hölakisu. To cause to appear (Rām. 6, 54, 27.).

ಹೊಳಕು hölaku. 1. To make one's appearance, to appear, to become manifest (Bh. 1, 7, 32; Rām. 3, 6, 43. 58; 3, 7, 15; 6, 11, 2; 6, 30, 14; 6, 50, 28).

ಹೊಳಕು hölaku. 2. Lustre, shine (*cf.* ಪೊಬಿಳುಪ್). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಕು ಕಣ್ಣೀಂಟೇ? (Prv.).

ಹೊಳಚು hölачu. To pare off (Bp. 43, 25; see s. ಉಳಿ 4).

ಹೊಳತ hölata. Lustre, shine (My.).

ಹೊಳದು höladu. = ಹೊಳೆದು. P. p. of ಹೊಳೆ 1. (Bp. 27, 23; 25, 5).

ಹೊಳಪಿಸು hölapisu. 1. = ಪೊಳಂಬಿಸು, ಹೊಳಿಸು. To brandish (as a sword, My.).

ಹೊಳಪಿಸು hölapisu. 2. To make bright, to scour, to furbish (My.).

ಹೊಳಪು hölapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. Radiance, etc. (C.; B. 4, 124. 225). ಬಾಹ ಹೊಳಪು (ಸುಜನ, ವರಮುಕೋಪ Sl. 32).

ಹೊಳಲೆ hölalĕ. = ಒಳಲೆ. (My.).

ಹೊಳವು hölavu. = ಹೊಳಪು. (My.).

ಹೊಳಸು hölasu. = ಪೊಳಂಬಿಸು, etc. To cause to roll, to cause to welter (Bh. 3, 18, 14); to cause to move about or to and fro (6, 3, 2).

ಹೊಳಹು hölahu. 1. = ಪೊಳಪು, etc. Radiance, etc. (ಸ್ಫುರಣ. ಸ್ಫುರಣ Nr.; Rām. 3, 4, 25; J. 12, 20; 30, 10; Bh. 1, 15, 19; 6, 2, 6). — ಹೊಳಹುಗುಡು. -ಕೆಡು. Radiance to be destroyed: to become gloomy (ನಿಷ್ಪ್ರಭ Nr.). — ಹೊಳಹು ನುಡಿ. Bright, cheering speech (ಪಾಪ್ಪ Mr. 84).

ಹೊಳಹು hölahu. 2. = ಪೊಳಪು 2. A swing, a hammock (ಪ್ರೇಖ, ಪೊಳಪು Nr. 129).

ಹೊಳಹು hölahu. 3. The neck of a lute. ವೀಣೆಯ ಹೊಳಹು (ಪ್ರಣಾಲ, ವಿವರಣ Nn. 7).

ಹೊಳಿವಿಕೆ hölivikĕ. Shining, shine (Čb. 106).

ಹೊಳಿಸು hölisu. = ಹೊಳಪಿಸು 1, etc. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಳಿಸು (ಝಳಪಿಸು G.).

ಹೊಳೆ hölĕ. 1. = ಪೊಳೆ 1. To be radiant or bright, to shine (Bp. 18, 2; 26, 13; 32, 6; 61, 66; Rām. 1, 13, 6; 6, 30, 9; Bh. 4, 4, 36; 6, 3, 18; J. 13, 51; C.; Sl. 176; B. 1, 18). P. ps. ಹೊಳದು q. v., ಹೊಳೆದು. ಹೊಳದ ಆರಳೆ (Prll. 3, 25).

ಹೊಳೆ hölĕ. 2. = ಪೊಳೆ 2. To roll: to fail (as a promise, J. 4, 2).

ಹೊಳ್ಳಿಸು hölḷisu. = ಹೊರಳಿಸು, etc. To cause to roll (v. t., My); to roll (v. t., My.). 2, to cause to escape one's grasp (Bh. 6, 4, 34; 7, 4, 54).

ಹೊಳ್ಳು hölḷu. 1. = ಪೊಳ್ಳು, q. v. Hollowness; etc. 2, a worthless person (Bp. 21, 40; 56, 20). ಮುದ್ದ ಹೊಳ್ಳು (Bh. 1, 19, 23. 25). — ಹೊಳ್ಳಾಗು. -ಆಗು. To become worthless or vain (as abstract meditation, Bh. 3, 5, 21); to become hollow or empty (My.). — ಹೊಳ್ಳುಜಾತ. -ಆ ಟ. The dealing out of harmless blows (Bh. 1, 13, 5). — ಹೊಳ್ಳುಳಗೆ. A hollow, strengthless arrow (Bh. 8, 23, 44). — ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ಳೆ. = ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. To despise, to scorn. ಬಳ್ಳು ದೂರಿಪ್ಪ ಹೊಳ್ಳುಗಳೆಯುವ್ಯಾತೆ (Prv.). 2, deprive of

strength (Bh. 8, 23, 19). — ಹೊಳ್ಳುಮಾತು. -ಮಾತು. = ಪೊಳ್ಳು ಮಾತು. An empty, vain word (Bh. 8, 22, 27). — ಹೊಳ್ಳು ಮಾಡು. -ಮಾಡು. To run about to no purpose (Bh. 1, 14, 34); to fly fruitlessly (8, 25, 17). — ಹೊಳ್ಳೆದೆ. -ಎದೆ. Cowardice (J. 23, 10). — ಹೊಳ್ಳೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Barren sesamum (ತಿಲಪಿಜ, ತಿಲಬೀಜ, ದನ್ಶತಿಲ Ilik., Kr.).

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. 2. = ಹೊರಳು, etc. To roll, etc. (My.). — ಹೊಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. To roll about (v. i.), etc. ಹೊಳ್ಳುವ ನುಜರು ತಾನ್ಹ ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮುಳ್ಳಿದಿದು, ದೂಯೆಯೆಮ್ಬುವಳ ಒಲೆಮೊಳು ಹೊಳ್ಳಾಟುವಿಪರು (Sp.).

ಹೊಳ್ಳುಗ hŏḷḷuga. = ಹೊಳ್ಳೆಗ. A man destitute of strength, a weak man (Bh. 8, 24, 40).

ಹೊಳ್ಳೆ hŏḷḷĕ. 1. = ಹೊರಳೆ 1. A nostril (C.; B. 4, 83).

ಹೊಳ್ಳೆ hŏḷḷĕ. 2. = ಒಳ್ಳೆ 2. — ಹೊಳ್ಳೆಯಾಪ್ಪ. A kind of amphisbaena (My.).

ಹೊಳ್ಳೆಗ hŏḷḷĕga. = ಹೊಳ್ಳುಗ. (J. 4, 21).

ಹೊಂಬಲ್ hŏlbal. ಹೊಂಬಲು. = ಪೊಂಬಲ್, etc. A town (Bp. 40, 36; 57, 47; Râm. 3, 2, 10; C, 58, 6).

ಹೊಂಬೆ hŏlbĕ. = ಪೊಂಬೆ 1. A river (ನದಿ Nn. 11, 40; C.). ಹೊಂಬೆಯ ಬೇಗ (ಸ್ಕೋತಸ್ Sl. 465). ಹೊಂಬೆಯು ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಮುಂ (ನದೀ ಮಾತೃಕ Mr. 94). ಹೊಂಬೆ ಬಾಬಿದ ಮೀಲೆ ಅಮ್ಬಿಗನ ಮಿಣ್ಣಾ.— ಹೊಂಬೆಗೆ ಬಾಳುವಮಾದರೂ ಆಳೆದು ಬಾಳ ಬೇಕು.— ಹೊಂಬೆಗೆ ಇದ್ದಾ ಮೀಲೆ ಚಳಿಯೇನು? ಮುಂಬೆಯೇನು?— ಹೊಂಬೆಗೆ ನಿನಗೆಯು ಬ ಳ್ಳು ಮುಂಬೆಗೆ ನಿನಮೀಕೆ?— ಹೊಂದೇ ದರ್ಯಸ್ತರ ಒಟ್ಟಿ, ಹೊಂದೇ ದರ್ಯಸ್ತರ ಮೂರು.— ಹೊಂಬೆ ಮೂಗಾದರೆ, ಅಕ್ಷ ಕೆರಾ ಳಳಮುವಮು ನ್ಯೆ? — ಹೊಂದೇ ನೀರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾಪ್ಪಣಾಮಳನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ?— ಮುಂಬೆಗೆ ಹೆದವೆ, ಹೊಂದೀಲಿ ಬಾಂದ ಹಾಗೆ (Prva.). ಹೊಂಬೆಯ ನೀರೊಬ್ಬಿನೇ ಆಳೆಯ ಬಮುವೆಬ್ಬರೇ ಆಳೆಯ ಬಮುವೆಬ್ಬು ಎನ್ನ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನ ಳಳೆಯಬಳಲ್ಲ (Sp.). — ಹೊಂಬೆಮುಳ್ಳು. A spinous shrub growing in salt marshes, the holly-leaved acanthus, Acanthus ilicifolius Lin. (St. & Pl.). — ಹೊಂಬೆನೆಕ್ಕಮರ. = ಪಾಮುಬ್ಬೀಳೆಮರ. (St. & Pl.). — ಹೊಂಬೆಬಾನಾಳದ ಮರ. A valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz. (Z.). — ಹೊಂಬೆ ಹಳ್ಳ. dupl. (G. 106; 5, 298).

ಹೋ hô. 1. = ಪೋ, q. v. Going, etc. — ಹೋಗಾಟ. -ಕಾಲ. The time of going or going away: death (My.).

ಹೋ hô. 2. = ಹೊ. A common particle used in stopping (ಪಶಾಧರಣಾರ್ಥ Śmd. 393; ಮಾ, ನಿಲಿಸುವದು, ಬೇಡ ಮುಂದು Nn. 140; Bp. 9, 32; 55, 52; Śiv. 1, after 79), in rejoicing (Bp. 17, 14), in fear (26, 28), in pain (38, 10) or sorrow (50, 7). — ಹೋಯೆಂದ್. -ಎಂದ್. To utter ಹೋ (Bp. 28, 60. 63). — ಹೋ ಹೋ. rep. (Bp. 8, 17; 22, 30; 44, 10; 52, 13).

ಹೋ hô. A particle used in calling (Sk.; ಸಮ್ಬೋಧೆ Mr. 537), challenging (Sk.), surprise (Sk.), and remembering (ಸ್ಮರಣೆ 537).

ಹೋಕ hôka. = ಪೋಕ, q. v. A goer, etc. See ಚಲ-, ತಿಣ್ಣ-, ಪಾಪಿ-, ಪಾಪಿ-.

ಹೋಕು hôku. The state of anything being gone: a defect, a fault (My.; T. ಪೋಳ್ಚು). ಹೋಕಳ್ಳದ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿರಬೂ ಬೇಡ (Prv.).

ಹೋಕೆ hôkĕ. Going: a way, a passage, a means (My.; Tu. ಓಕೆ, ಪೋಕು, ಪೋಕೆ; T. ಪೋಗ್ಚೆ; M. ಪೋಕ್ಕು).

ಹೋಗಿಸು hôgisu. = ಪೋಗಿಸು. To cause to go, etc. (My.).

ಹೋಗು hôgu. 1. = ಪೋಗು 1 q. v., etc. To go; etc. (C.); to go on (Bp. 50, 49); to go near, to embrace sexually (see Sp. below). ಹೋಗ ಬಾರದು ದು (ಗಮನ, ಕಲಿಲ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ Nr.). ಹೋಗ ಬಾರದನ್ನಾದು (ಅಕ್ಷರ, ಅನಂಗಜ Kn. 75). P. p. ಹೋಗಿ (C.); relative P. p. ಹೋದ; relative present participle ಹೋಗುವ (C.), ಹೋದ (Bp. 28, 37; 45, 34), ಹೋದ q. v.; 3rd person singular imperfect ಹೋಯಿತು (C.), ಹೋಯಿತ್ತು (Bp. 14, 9), ಹೋಯ್ತು (C.); 3rd person imperative ಹೋಗಲಿ (Bp. 51, 30; C.); 2nd person plural imperfect once ಹೋ ಪಿರಿ (Bp. 23, 36, instead of the old form ಹೋದಪಿರಿ). In *common* language ಹೋಗು is frequently joined to a P. p. ಅವರಿರು ಬೆನ್ದು ಹೋದರು (Bh. 1, 8, 39). ಎದ್ದಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ, etc. Sl. 71); ಪರಗು ಬಾಚಿ ಹೋದದು (ಅತಿಪ್ರ 85); ರೋಗದಿನ್ದ ಮುಖಲಾಗಿ ಮೊಗ್ಗಿ ಹೋದವರು (ಸ್ಮಟ್ಟಿ 203); ಸತ್ತು ಹೋದವರು (ಮೃತ 243); ಸೋತು ಹೋದವರು (ಪರಾಜಿತ, etc. 200); ನೀರು ಹೋದ ಅನ್ನ (ಭಿಸ್ಸಟಿ, etc. 315); ಳಳು ಹೋದವು (ಪ್ರಾಕ್ 475).— ಬಾಸಿಯನ್ನು ಹೋಗುವಗೆ ಎೀನ ಪತ್ತರು ಳೆಯ್ಕಿ, ಹೇಸಿ ತೊಲಗುವಳು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಅಯುಷ್ಯ ಪ್ರಾಪಣಾಗುವದು (Sp.). ಹೋಗು! ಅಯ್ಯೋದಿಲ್ಲ, ಹೊಗೆ ಬಾಳುತ್ತೇನೆ.— ಹೋಗಿನಿದ್ದ ಊರಿಗೆ ಆಗಬಿದ್ದ ಬೀಡು.— ಹೋದ ಪುಟ್ಟ, ಬನ್ದ ಪುಟ್ಟ, ಪುಟ್ಟನ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲ.— ಹೊದರೆ ಕಾಸು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾಸು, ಇದ್ದರೆ ಬಾಸು.— ಹೋದರೆ ಒಸ್ಸು ಳಲ್ಲು, ಬನ್ದರೆ ಒಸ್ಸು ಹುಣ್ಣು.— ಹೋದ ಒತಿಲೆ ಹೊಡಿತ ಮು.— ಹೋದೆಯಾ, ಏದೆ? ಅನ್ದರೆ ಬನ್ದ ಬೆಳಕಿನ ಳಣ್ಣೆಯಿನ್ದ.— ಧ್ಯಾನ್ತಿ ಹೋದರೂ ಥಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.— ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಹುಳು ಹೋ ಏೀತೇ?— ಮುಳ್ಳುಕೊಸೆಯಬ್ಬು ಅಪ್ಪದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ.— ಮಾತು ಬಾಣ್ಣಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ (Prva.). — ಹೋಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow or permit to go (C.; B. 5, 85. 194). — ಹೋಗ ಬರು. To go and come (B. 5, 226). — ಹೋಗ ಬಿಡು. To let go (Bp. 59, 13; 60, 15. 25). — ಹೋಗ ಡಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To remove; to make away with, to destroy, to kill; to dissipate (My.; Sl. 225. 297. 352). ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಳಲಿತ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಾ (Prv.). — ಹೋಗಳಾಡು. -ಆಡು. To let go; to lose; to dissipate; to retract (a word), to fall in (a promise, My.). — ಹೋಗುಂಡಿಸು. -ಡಿಸು. = ಹೋಗಗೊಡು. (My.). — ಹೋಗ ಹೋಗು. = ಹೋಗು ಹೋಗು. (Bp. 18, 4; B. 5, 305). — ಹೋಗಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಹೋಗಳಾಡು. (My.). ಮುಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮುಂಡಿಗಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮುಳ್ಳಳ್ಳು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ (Prv.). — ಹೋಗಾಡು. -ಆಡು. To throw away, to scatter, to squander, to dissipate (ಪ್ರಯಾ ದತ್ಯಜನ Śmd. Dh.; My.; Mhr. ಹೋಗಾಡಣೇ). ಉಮ್ಮುರುಳು ಮಾಣಾಡಿ, ಇದ್ದ ವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮುರದ ಮುಂಡಿಯುಣೇದೆ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). 2, to abandon, to quit. ಒಂದು ಹೋಗಾಡಿದರು (*i. e.* -ದು), ನುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (*i. e.* -ದು), etc. (see Sp. s. ನೀಗಾಡು). 3, to lose (Bp. 21, 47; 22, 40; 42, 28; 54, 30. 41; 58, 44). 4, to discharge (as an obligation, Bh. 8, 24, 42). — ಹೋಗು ಹೋಗು. rep. (Bp. 12, 3; 28, 10; 37, 13; 60, 6; B. 3, 100; 4, 5. 67. 150. 218).

ಹೋಗು hôgu. 2. = ಪೋಗು 2. Going; not coming about, failure. See ಆಗು-. — ಹೋಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಕೆಲ ಡೊಡೆ. (My.).

ಹೋಗುವಿಕೆ hôguvikĕ. Going, etc. (Sl. 195. 254.

298. 390. 393. 395. 398. 399. 416; B. 5, 309). ತೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾತಿ Sl. 424); ಆಗಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅಥರ್, ನಿಘಂಟು 429); ಇನ್ನು ಬಾರದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅಸ್ತ, ಆದರ್ಶ 475).

ಹೋಲಿ hôḷi. = ಪೋಲಿ. Resemblance, likeness, similarity (ಸಂ, ಹೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ಹೋಲಿಕೆ, ಹೊಯಿಕೆಯರ್, ಸಂಗತ, etc., ಸಮಾನ ಕೆಸ.).

ಹೋಲೆ hôḷe. = ಪೋಲೆ. The hollow of a tree (see Nr. s. ಪೋಲೆ and ಹೋಲಿಲಿ); a hollow, empty state (My.). ಹೊಲಿಗೆ ಸೋಲಿಸರ ಕೊಲೆ, ಒಳಗೆ ಸೋಲಿಸರ ಹೋಲೆ (Prv.). ಮರದ ಹೋಲೆ (ನಿಮ್ಮಹ G.).

ಹೋಲ್ತ hôta. = ಪೋತ, etc., ಹೋತು q. v., ಹೋಮ್ತ. (My.; ಸ್ತುಥ, etc. Sl. 323; see ತಿಣ್ಣೆ-). ಹೋತನಿಗೆ ಗಡ್ಡವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಮರಿಯು ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೂಲೆ.— ಮೂರಿಯು ಮನೆಗೆ ಹೋತ ಕೆಣ್ಣು ಕೊಡದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹೋತ hôta. Tbh. of ಹೋತ್ಯ. See ಮೀಥೋತ್-.

ಹೋತಾರ hôtâra. Tbh. of ಹೋತೃ (ಕೆmd. 104).

ಹೋತು hôtu. = ಹೋತ, etc. A he-goat (ಸ್ತುಥ, ಸ್ತಥ, ಥಾಗ, ದಸ್ತ, ಥಗಲಿ, ಆಜ Nr.; ಸ್ತಥ, ಥಾಗ, etc. Mr. 184; ಆಜ Nn. 47; S. Mhr.; B. 3, 9; 5, 23; see Sp. s. K. ಯಾತ). ಹೋತಿನ ಗಡ್ಡ ನೂತನರೆನ್ನು, ಕೊಯಿದರೆ ಕೊಡತಿ ಅವಿತೇ? (Prv.).

ಹೋತೃ hôtṛi. = ಹೋತ, ಹೋತಾರ. An offerer of an oblation or burnt-offering; *a priest who at sacrifice invokes the gods or recites the hymns of the ṛigvéda, a priest conversant with the ṛigvéda.*

ಹೋತ್ರ hôtra. Anything intended or fit for offering with fire (generally clarified butter); the clarified butter so offered; an oblation with fire, a burnt-offering, a sacrifice. See ಅಗ್ನಿ-.

ಹೋತ್ರಿ hôtri. A sacrificing priest; the priest who offers the oblation. See ಅಗ್ನಿ-.

ಹೋದ hôda. = ಪೋದ. Relative P. p. of ಹೋಗು 1.

ಹೋನ್ತು hôntu. = ಹೋತು, etc. A he-goat (ಆಜ, ಸ್ತುಥ, ದಸ್ತ, ಥಾಗ, ಥಗಲಿ, ಥಗ Hlå.).

ಹೋಬಳಿ hôbaḷi. A division of a talook (My.). — ಹೋಬಳಿಶಾನುಭೋಗ. The accountant of a hôbaḷi (My.).

ಹೋಬಳಿದಾರ hôbaḷi-dâra. A chief of armed peons (My.; T. ಓಬ್ಬದ್ದೆ = ಕಾವಲು, custody).

ಹೋಮ hôma. = ಹೋಮು, etc. (My.).

ಹೋಮ hôma. The act of making an oblation to the gods by casting clarified butter into the fire, accompanied with reciting mantras; an oblation of clarified butter, an oblation with fire, a burnt-offering; *a sacrifice.* ಹೋಮ ದುಷ್ಟೆ ಹೋದಳಿಯೂ ಫಾಮು ಪುಣ್ಯ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೇನೆ?— ಹೋಮು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ಉಂಟು ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?— ತೀರಾವಧಿಷ್ಟ ಹೋಮವೂ ಮಾಡಿ, ಗುಮಾನ ಪುಟ್ಟಿ.— ಪೀಡುವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮುವಿದ್ದರೆ ಪೋಥನ.— ಪೀಡು ಪುಣ್ಣ, ಹೋಮು ವಿಮಾನ, ಪ್ಯಾಸನ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಮುರಾಯಿತು.— ಪ್ರೀಡುವಿದ್ದ ಪೀಡು ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮುಳ್ಳೆ ಪಣ್ಣೆ ತೀರಿಸಿದ.— ಸ್ನಾನ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಮುವ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿದೇನೇ? (Prvs.). — ಹೋಮು ಹವನ. dupl. (My.).

ಹೋಮಕರಣ hôma-karaṇa. The act of making a hôma. ಫಾಮುಳರಣ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಮುಳರಣ (Prv.).

ಹೋಮಕುಂಡ hôma-kuṇḍa. A hole in the ground for receiving the consecrated fire for an oblation. (My.).

ಹೋಮಧೇನು hôma-dhênu. A cow the milk of which is used for oblations (ಮೂಡೇದು Hlå.; Mr. 180).

ಹೋಮಶಾಲೆ hôma-śâle. A chamber or place for keeping the sacred fire for oblations. (My.).

ಹೋಮಾಗ್ನಿ hôma-agni. Sacrificial fire, the fire for an oblation. (My.).

ಹೋಮಾನಲ hôma-anala. = ಹೋಮಾಗ್ನಿ. (Râm. 1, 16, 47).

ಹೋಯಿತು hôyitu. = ಹೋಯಿತ್ತು, ಹೋಯ್ತು. Third person neuter singular of the imperfect of ಹೋಗು 1. (Bp. 50, 40; 55, 6. 15; C.).

ಹೋಯಿತ್ತು hôyittu. = ಹೋಯಿತು, etc. (Bp. 14, 9).

ಹೋಯ್ತು hôytu. = ಹೋಯಿತು, etc. (C.).

ಹೋರಿ hôri. A bull calf, an uncastrated young male of the ox kind, a young bull (ತಗರ್ಕ, ದಸ್ತ Hlå.; Bp. 4, 53; C.; B. 3, 17; Tu. ಹೋರಿ). ಹಿಂದಿಯಿಸರ್ ತಳ್ಳ ಹೋರಿ (ಅರ್ಥಪ್ಪ); ಆಮು ಪುಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಹೋಪತ್, ಪದ್ಮಪತನ Hlå.). ತಿದ್ದರ್ ಆದ ಹೋರಿ (ದಮ್ಮು, ದಸ್ಥತ); ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುಪ್ಪಿ ಸುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಳ್ಳ ಹೋರಿ (ಅರ್ಥಪ್ಪ, ಪಣ್ಣಾತಮೊಳ್ಳಗ್); ತಿದ್ದಲೆಸ್ಟು, ನೋಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಪ್ರಥ್ವಾಪ್, ಯುಗಪರ್ಶ್ವಗ); ಮೂಗುನೀಗ್ ಇಕ್ಕಿದ ಹೋರಿ (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Nr.). 2, a bullock (Bp. 56, 28; Bh. 1, 10, 29; ಅರ್ಥಪ್ಪ, ಪರೆಯುದ ಎತ್ತು G.). ಉತ್ತದುದ ಹೋರಿ (ಫಾದ್ಯು Mr. 179). ಹೋರಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಲ ಮೂಡ ಹಾದರು, ಪೋರಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೀಜ[1] ಆಗ ಹಾದರು.— ಹೋರಿ ನಡೆಯುವಿದ್ದರೆ ಪಾರಿ ಉದ್ದ ಉದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಎಮ್ಮೆಹೋರಿ, ಕಾಡುಹೋರಿ, ಗೂಳಿಹೋರಿ, ತಿದ್ದುಹೋರಿ, ಬಲುಹೋರಿ, ಹಿಮಿಹೋರಿ. — ಹೋರಿಕಾಲು. -ಕಟ್ಟು. A bull calf (Sl. 319). — ಹೋರಿಯಮೆ. -ಆಮೆ. Cowdung (ಗೂಳಿಯುದು ಕೆm. 33).

ಹೋರಿಕೆ hôrike. ಹೋರಿಗೆ hôriga. See s. ಪೋರಿಗ.

ಹೋರಿಸು hôrisu. = ಪೋರಿಸು, q. v. (My.).

ಹೋರು hôru. 1. ಹೋರ್. = ಕಿರು 1, ಪೋರ್ 1. To wrestle; to fight; to altercate (Bp. 18, 11; 21, 36; 58, 34; J. 10, 31; 13, 55; 22, 29; My.). ಹೋರಿ ಬಾದುವ ದಕ್ಷಿಣ ಸೇರಿ ಬಾರಿ ಬೇಳು.— ಹೋರುವ ಮುಖ್ಯ ಹೊರಿಗೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಲ್ಲಿ?— ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿ, ಫಾಮುವ ತೀರು ಕ್ಷಜಿಸು!— ಸೋರುವ ಮನೆಯ ಸ್ಥಿ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಣಿತಿಯನ್ನು ಮೂರ ಮೆಚ ಬೇಳು (Prvs.).— ಹೋರಟ. -ಆಟ. Fight, strife; a fight, a battle, a combat (ಪೋರ್ ಕೆF Bhn. 25, c. r. ಹೋರ್ಕೆF; Ôpr. 8, 55; Râm. 4, 2, 36; 6, 50, 21; Bh. 1, 8, 2; 9, 2, 15; J. 22, 7). — ಹೋರಾಟ. -ಆಟ. Mutual fight (with the hands); strife, contention, altercation (My.; ಹೋರಟ, ಜಗಳ G.). ಶೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೋರಾಟ ಬಾ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಣಾ.— ಸೀರುಳ್ಳಿಯವರ ಸಂಗತ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹೋರಾಟಿಲ್ಲ ಫಾಮವೇ?— ಮರಾಟಿರ ಪತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prvs.). ಹೋರಾಡು. -ಆಡು. To wrestle, to fight; to altercate (My.). ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ಮೊಮ್ಮಿಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡುವ ದೃಶ್ಯವಯುಕ್ತ (ಮುಮುಲು Sl. 294). — ಹೋರ್ಯಾಡು. -ಆಡು = ಹೋರಾಡು. (My.). ಫಾಮುವ ಕಾಗೆ ಹೋರ್ಯಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲುದೆ? Prv.).

ಹೋರು hôru. 2. = ಪೋರ್ 3, (ಹೊರು). A hole (B. 4, 91; ತೂರು G.).

ಹೋರುಕುಳಿ hôru-kuḷi. = ಪೋರ್ಕುಳಿ, q. v.

ಹೋರೆ hôre. ಹೋರಾ. (fr. the Greek). The rising of a zodiacal sign; part of the duration of a sign; an hour; a mark, line; a particular scientific work or science. (My.).

ಹೋಲಿ[3] hôre. (= ಹೊಲಿಗೆ). Business, work (My.).

ಹೋಲಿಗ hōḷiga. A servant (Śāstrasāra in W. v. 1207; Bh. 1, 13, 5).

ಹೋಲೀವು hōḷīvu. = ಹೋದ್. ಹೋದೀವು ಇಲ್ಲದೆ ಮರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮಕವಕಿ ಮೂಡು ಮೊಟ್ಟು ವಘೂತಿ ಪಕ್ಷಿಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ನ.—ಹೋದೀವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಗೋವೆ ಸಾರಿಸಿದರು (Prvs.).

ಹೋರ್ಕೆ hōrkĕ. = ಹೋರ್ಕೆ, q. v.

ಹೋಲ್ hōl. = ಹೋಲ್ 1, etc. To be like, to resemble. ಹೋಲ್ದೆ (Dp. 67, 3. 5).

ಹೋಲಿಕೆ hōlikĕ. = ಹೋಲ್ಕೆ. Resemblance, similitude, likeness (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ Nr.; ಸಾಮ್ಯ Nr.; ಉಪಮೆ Dhw.; My.). ತಪ್ಪುವಸಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಆದ ವನು (ಅನೇಪಮೂಳ Sl. 363). See Prv. s. ಮಾತು.

ಹೋಲಿಸು hōlisu. = ಹೋಲಿಸು, etc. To cause to resemble; to make analogous; to compare (Bp. 25, 11; 26, 41; 30, 6; 34, 10; 37, 67; 50, 85; 54, 12; J. 17, 59). ಒಬ್ಬನ್ನು ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸು, or ಒಬ್ಬನ್ನು ಒಬ್ಬಂ ನಂಗಡ ಹೋಲಿಸು (My.).

ಹೋಲು hōlu. = ಹೋಲ್, etc. (Bp. 38, 61; 40, 13; 55, 18; Bh. 4, 4, 83. 84; 8, 4, 31; C.). ತಕ್ಕೆಯ ಹೋಲುದಾತನು (ಪಿತೃ ಸನ್ನಿಧ, etc. Nr.). ಆರಿಸಿದಷ್ಟೆಯನ್ನು ಹೋಲಿ ಮೆಣ್ಣುಕೋಟಿಯ ಮುಖದಕ್ಕೆ ಕೆಮ್ಮಾದ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Sl. 52); ತಕ್ಕೆಯನ್ನು ಹೋಲಿದವನು (ಪುರೋಜವ, ಪಿತೃಸನ್ನಿಧ 355). ತಕ್ಕೆಯನ್ನು ಹೋಲು, ತಕ್ಕೆಗೆ-, or ತಕ್ಕೆಯೊಡನೆ- (My.). ಕೂಸು ಕಾಸು ಹೋಲದು, ಹೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.). ಹುಲಿಯ ಆಕಾರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಂಹನನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ (B. 4, 35). ತುಳುವು ಮಲೆಯಾಳ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ (4, 180). ಹಾಲುಬ್ಬು ಹಂಸವನು ಹೋಲ ಬಲ್ಲನೆ ಯೋಗಿ? ಮೇಲಣ ಪಥವನೆದಾಯಿಂದೆ ಗಿಣಿಯೋವಿ ಕಾಯಿ ಗೆಡವನ್ನೆ (Sp.).

ಹೋಲುವಿಕೆ hōluvikĕ. = ಹೋಲಿಕೆ. (B. 3, 47; 5, 15). ಸಂ ಹೋಲುವಿಕೆ (ಅನುಹಾರ, ಅನುಕಾರ Sl. 393).

ಹೋಲುವೆ hōluvĕ. = ಹೋಲ್ವೆ. Resemblance, etc. (ಅನುಹಾರ, ಅನುಕಾರ Nr.; ಪ್ರತಿಕಾರ, ಸಾದೃಶ್ಯ Nr.).

ಹೋಲ್ವಿಕೆ hōlvikĕ. = ಹೋಲುವಿಕೆ. (ಪ್ರತಿಕಾರ, ಸಾದೃಶ್ಯ Sl. 448; ಅನು, ಸಾದೃಶ್ಯ 468; ಉಪಮೆ 469).

ಹೋಷು hōshu. Ardour, eagerness; consciousness, as opposed to insensibility (Mhr., H. ಹೋಷ; R.).

ಹೋಸ್ hōs. = ಉಸ್, etc. A sound used in scaring away animals (My.).

ಹೋಹ hōha. Relative present participle of ಹೋಗು 1 (Bp. 5, 36). ಹೋಪೆ (2nd person singular of the future, Bp. 44, 65); ಹೋಪದು (46, 47); ಹೋಪುದು (28, 16; 32, 13; 41, 17; 44 sum.; 44, 43; 46, 13. 47; Bh. 4, 6, 25), ಹೋಪಳ್ (11, 33), ಹೋಪರ್ (56, 24), ಹೋಪರ್ (18, 91), ಹೋಪವು (17, 4; 5, 35; 60, 24). ಹೋಪಂ (let us go, 47, 50). ಮುಸ್ಸೆ ಹೋಪವನು (ಪ್ರಯೋಗ, ಅಗ್ರಸರ, etc.); ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಪವನು (ಮಂದಗಾಮಿ, ಮುಸ್ಸರ); ಪರಿದು ಹೋಪಾತನು (ಅತಿಜವ, ಜಂಘಾಲ); ಸ್ವದೇಪವಿಷ್ಟ ಪರದೇಪಕ್ಕೆ ಹೋಪುದು (ಬಹಿರ್ಗಮನ); ತಾನು ಪಗೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹೋಪಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಚಾಪ್ಲಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಹೋಪವೆ (ಹೋಪವೆ Śmd. 195 Mdb. Cm.). ಕಾಲವು ಆತಿಗಳನು ಹೋಪಲ್ಲಿ ಕಾಲಾತಿಶ್ಯವು Nn. 182); ಕಾಳಿಗಳ್ಕೆ ಹೋಪಲ್ಲಿ (ಸಮರಪ್ರವೇಶ 151). ಹೋಪಾಗ (Bp. 12, 7; Siṅgirāja 28, 32). See Sp. s. ಮಾಡಿ.

ಹೋಹು hōhu. = ಹೋಪು. To be zealously active in going, to be willing to go. ಪತ್ತಿರ್ದ ಹೋಪದ ಇರುವಂ (ಪಂಸಮೆರ Nr.).

ಹೋಳ hōḷa. N. of a rishi (J. 33, 39).

ಹೋಳಕ hōḷaka. The painted sand-grouse, Pterocles fasciatus (Bd.; Mhr. ಹೋಳಾ, a bird, ringed turtle). See ಕಳ್ಳು-.

ಹೋಳಿ hōḷi. N. of a female demon (rākshasī), a paramour of Kâma (Mhr.; My.); the hōḷi festival observed on account of her death for the last three or four days terminating with the full moon of the phâlguna month when Kâma is burnt in effigy (My.; see ಕಾಮನ ಸುಡುವದು); the red liquid (ಓಕಳಿ) sprinkled at that festival. *Cf.* Sk. ಹೋಲಾಕಾ, ಹೋಲಿಕಾ. — ಹೋಳಿಯಾಟು. -ಆಡು. To sprinkle or squirt ôkaḷi upon one another at the hōḷi feast. ಹೋಳಿ ಯಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನ ದಾರದೇ? (Prv.). — ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ. The hōḷi feast (C.). — ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ. The full moon of ಫಾಲ್ಗುನ (C.; B. 2, 51; *cf.* ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ).

ಹೋಳಿಕೆ hōḷikĕ. = ಹೋಳಿಗೆ 1. ಹೋಳಿಕೆಯೂ ಪಾಲಿಗೆಯೂ ಸಮ ಪಾಗಿರ ದೇಕು (Prv.).

ಹೋಳಿಗೆ hōḷigĕ. 1. = ಪೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಳಿಕೆ. A kind of cake (ಪೂಪ, etc. Sl. 314; G.; C.). ಯಜಮಾರ್ಥವಾದ ಹೋಳಿಗೆ (ಪ್ರಯೋಜಾಪ Nr.). ಹೋಳಿಗೆ ಹುಗ್ಗಿ ಎದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ಗುಗ್ಗರಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ.—ನಮ್ಮ ಮಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹೋಳಿಗೆ ತಿಪ್ಪಾನೆನ್ನರೆ ಮಾಳುವವರು ಯಾರು?—ಪಾರಿಯ ಮೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಆಮೇಧ್ಯವ ಹೋಳಿಗೆ.—ಪಾಳೆ, ಪಾಳೆ! ಎನ್ನು, ಸುಳ್ಳು ಬೇಡಾ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ.—ಪಾಳೆ ಮಾಳಮ್ಮ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾವಮ್ಮ.—ನಿರಮುನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ಮಜ್ಜಾ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಏನು?—ಬೆಬ್ಬದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹುಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನಲಿಕ್ಕೆ ಕಮ ಇಲ್ಲ.—ಹುಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಹೋಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ಊಟಾ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಹೋಳಿಯಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನ ದಾರದೇ?—ಕೋದಿಯಾಗಲಿ ಹೋಳಿಗೆಯಾಗಲಿ ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವಗೆ ಬೇಪೆನ್ನಿಲ್ಲ (Prvs.). ಹುಪ್ಪವನ್ನು ಕನಸಿಸಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 35); ಅಕ್ಕಿಯ ಹಿಟ್ಟಿನ ಹೋಳಿಗೆ (ಉಪೂಪ G.). — ಹೋಳಿಗೆಮಣಿ. An iron plate to bake a hōḷigĕ on (My.).

ಹೋಳಿಗೆ hōḷigĕ. 2. = ಹೋಳಿಗೆ (Śmd. 31). Tbh. of ಪೋಳಿಕೆ (Śmd. 31. 358). A blister, etc. (ಮುಗುಳು Kk. 46).

ಹೋಳ್ hōḷ. = ಹೋದ್, etc. To cleave, etc. P. p. ಪೋಳ್ದು (Bp. 52, 28).

ಹೋಲಲ್ hōḷal. ಹೋಲಲು. = ಪೋಲಲ್. The hollow of a tree (ನಪ್ಪೊಡ, ಕೋಟರ Nr.; Mr. 105). ಮರದ ಹೋಲು (ನಪ್ಪುಟಿ, ಕೋಟರ Hlā.; ನಪ್ಪುಟಿ, ಕೋಟರ Kn. 142, s. v. ಹೋಟಿ). 2, a hollow, a pitfall, a trap (ಹೋಲು Mr. 380).

ಹೋಳಿಗೆ hōḷigĕ. = ಹೋಳಿಗೆ 2, q. v.

ಹೋಳ್ದು hōḷidu. = ಹೋಳ್ದು. P. p. of ಹೋಳ್. (Bp. 53, 71).

ಹೋಳ್ಸು hōḷisu. To cause to split, etc. (Bh. 6, 4, 86).

ಹೋಳು hōḷu. 1. = ಹೋಳ್, etc. (ತುಣ್ಣು ಮಾಡು G.).

ಹೋಳು hōḷu. 2. = ಪೋಳ್ 2, etc. A split, a piece, a slice, a part (C.; ತುಣ್ಣು G.). — ಹೋಳಿ ಮುಂಗೈ. One division or side of the body (B. 3, 21). — ಹೋಳಾಗು. -ಆಳ್. To be divided into parts (Rām. 3, 6, 13). — ಹೋಳು

ಮಾಡು. To split, to divide into pieces or parts (as fruits or nuts, C.; B. 1, 8; 2, 42).

ಹೌ hau. For some Kannada and foreign words with this initial syllable in writ see ಹವ.

ಹೌದ haudа. A basin made for the water of a jet-d'-eau: an uncovered receptacle of masonry for water: a basin or tank; a reservoir (Mhr., H.). ನೀರಿನ ಹೌದ ಮುಚ್ಚಾವದು (ಆಚಮು G.).

ಹೌದಾ haudâ. = ಹವುದಾ, ಹೌದೆ. An uncovered box or chair upon an elephant, for the convenience of the riders (My.; Mhr.).

ಹೌದು haudu. = ಹವುದು, etc. (C.; B. 1, 25; 4, 168; 5, 137). ಹೌದು, ಬಸದಾ, ಹೌದು; ಆಲ್ಲ, ಬಸದಾ, ಆಲ್ಲ (Prv.).

ಹೌದೆ haudе. = ಹೌದಾ. ಸವುವೇ ಹೊದ್ದೆ ಹೊತ್ತು ತೊಣ್ಣು, ಹೌದೇಲಿ ಕೂತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೌರ haura. = ಪವುರ, etc.

ಹೌವು hauvu. Earnest desire; earnest hope (B. 4, 62; Mhr., H. ಹಾವ, ಬಾಂಛ).

ಹೌಸ hausa. = ಪಡಸು. Inordinate desire; ambition, eagerness, lust, fire (My.; Mhr., H.).

ಹ್ನವ hnava. Secreting, hiding, concealment; a denial. See ಅಪ-, ನಿ-.

ಹ್ನುತಿ hnuti. = ಹ್ನವ. See ಅಪ-.

ಹ್ಯಸ್ hyas. *Yesterday.*

ಹ್ಯಸ್ತನ hyastana. Hesternal, belonging to yesterday.

ಹ್ಯಸ್ತನದಿನ hyastana-dina. *Yesterday.*

ಹ್ಯಾಗೆ hyâgе. = ಎಹಂಗೆ, etc. In what manner? how? (C.; Śmd. 14 Cm.; Śi. 469. 470. 474; B. 1, 24; 4, 174; 5, 128). — ಹ್ಯಾಗನ್ನದೆ. -ಅನ್ನದೆ. If one says (or asks) how? 2, if I say (or tell) how? *i. e.* that is to say, namely (C.; B. 4, 215; 5, 38. 95; Śi. 274. 315. 401. 403). — ಹ್ಯಾಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. Somehow; in one way or another (C.). ಆ ಮುದುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಬನ್ನು ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 39). ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prv.). — ಹ್ಯಾಗೂ. -ಊ 7. = ಹ್ಯಾಗಾದರೂ. (My.). ಬರೆಯುಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯು ಬಹುದು, ಸುಮ್ಮೀದು ಹ್ಯಾಗೆ? (Prv.). 2, however, at all events (C.). ಹ್ಯಾಗೂ ಹುಬ್ಬಿಹಳಗೆ ಆಯ್ದು ದಿನ ಸಾಲೆ ಇರುವ ವಿಲ್ಲ (B. 1, 25). — ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ. rep. (B. 5, 57).

ಹ್ಯಾಂಗೆ hyâṅgе. = ಹ್ಯಾಗೆ, etc. (C.).

ಹ್ಯಾಟೆ hyâṭṭе. = ಹೇಟೆ, etc. (My.).

ಹ್ರಣೀಯೆ hraṇîyе. = ಹ್ರೀಣಿಯೆ. (Colebr.).

ಹ್ರದ hrada. 1. A ray of light. See ತಜಹ್ರದೆ.

ಹ್ರದ hrada. 2. A large or deep piece of water, *a lake, a pool* (ಜೋಡುನಾಲೆಯು, ಮಾಮು Hlâ.; Mr. 416).

ಹ್ರದಿನಿ hradini. 1. Lightning.

ಹ್ರದಿನಿ hradini. 2. *A river.*

ಹ್ರಸಿಷ್ಠ hrasishṭha. (fr. ಹ್ರಸ್ವ). *Shortest, smallest.*

ಹ್ರಸ್ವ hrasva. *Short, small, little,* dwarfish. 2, prosodically or metrically short. 3, a dwarf. 4, a short vowel, a vowel containing only one mâtrâ. See Śmd. 14. 17. 19. 150. 213. 222. 223. 236. 275. 285. 289. 355. 358; Kâvy. I, 1*a*, 10. 11; I, 2, 47-49. 84-89; I, 3, 64-74; I, 4, 13. 14. 19. 21.

ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕೆ hrasva-gavêdhukе. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಹ್ರಸ್ವತೆ hrasvatе. Shortness (of a vowel, Śmd. 188. 284. 364. 379).

ಹ್ರಸ್ವತ್ವ hrasvatva. = ಹ್ರಸ್ವತೆ. (Śmd. 189. 365 Cm.).

ಹ್ರಸ್ವಮೂರ್ತಿ hrasva-mûrti. Short in stature, small in figure, dwarfish. (R.).

ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರ hrasva-akshara. A short letter, a letter with a short vowel (Śmd. 71).

ಹ್ರಸ್ವಾಂಗ hrasva-aṅga. *N. of a medicinal plant* (= ಚಿಗದ).

ಹ್ರಸ್ವಿ hrasvi. A small bird (ಕಿಚುಪಕ್ಷಿ Mr. 175).

ಹ್ರಾದ hrâda. *Noise, sound.*

ಹ್ರಾದಿ hrâdi. ಹ್ರಾದಿನಿ. Making a sound or noise.

ಹ್ರಾದಿನಿ hrâdini. *Indra's thunderbolt.* 2, *lightning.* 3, a river.

ಹ್ರಾಸ hrâsa. Sound, noise. 2, shortening, diminution, abatement, decrease, decline, deterioration, detriment; paucity, scarcity. (R.).

ಹ್ರೀ hrî. *Shame, bashfulness, modesty.*

ಹ್ರೀಣ hrîṇa. *Ashamed, bashful, modest,* shy, timid.

ಹ್ರೀತ hrîta. *Ashamed, bashful, modest.*

ಹ್ರೀವೇರ hrîvêra. *A kind of Andropogon, a drug and perfume* (ಕರಿಯು ಬಾಳ Hlâ.).

ಹ್ರೀವೇಲ hrîvêla. = ಹ್ರೀವೇರ. (Sk.).

ಹ್ರೇಷೆ hrêshе. *Neighing* (of a horse).

ಹ್ಲನ್ನ hlanna. Glad, pleased, delighted, happy. See ಪ್ರ-.

ಹ್ಲಾದ hlâda. Pleasure, joy. See ಪ್ರ-.

ಹ್ಲಾದಿನಿ hlâdini. = ಹ್ರಾದಿನಿ. Indra's thunderbolt. 2, *lightning.* 3, *the gum olibanum tree, Boswellia serrata* (= ಗಜ ಭಕ್ಷ್ಯ).

ಹ್ವ hva. Crooked, curved, bent. See ಪ್ರ-.

ಹ್ವರ hvara. (ಹ್ವರಪು). Crookedness; the state of being bent (towards). See ಋಜ-.

ಹ್ವಲ hvala. Moving, shaking, trembling. See ವಿ- (for which *cf.* also ಹ್ವರ).

ಳ್ ḷ

ಳ್ ḷ. The fifty-fifth letter of the Alphabet (Śmd. 11. 12. 21). It forms the final of many words, *e. g.* ಒಳ್, ತಳ್ (Mḍb. ತಳ್), ಎಮ್ಮುಳ್, ಕರುಳ್, ಕುರುಳ್, ತಿರುಳ್, ಮುಗುಳ್ (59), ಮುಳ್ (139), ನುಸುಳ್, ಬಗುಳ್, ಪೇಳ್, ಮುಸುಳ್, etc. About its reduplication when final see 84. 205. 214. It takes the place of ಟ್ (31) and ರ್ (29. 397), and changes into ಣ್ (ಉಣ್ಣು fr. ಉಳ್, ಪೊಣ್ಮು fr. ಪೊಳ್, 291. 292); *cf.* ಮುಣಿದ್ = ಮುಳಿದ್. In the Kannaḍa of the present day it represents also the ancient letter ೞ್. *Cf.* also the different forms of ಪೊಳೆ.

ಳ ḷa. The letter ೞ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 9 (Mr. 349).

ಳ ḷa. A very common substitute for Saṁskṛita ದ್, when it is called *kshaḷa* (Śmd. 12. 13. 44. 45). This kshaḷa changes places with the ancient letter ೞ್ in several words (30).

ಳಕಳ್ ḷaka-ḷ. ಳಕಳೆ. (Śmd. 139).

ಳಕಾರ ḷa-kâra. The letter or syllable ೞ (Śmd. 11. 12. 25).

ಳತ್ವ ḷatva. = ಳಕಾರ. (Śmd. 361. 369).

ಳಾನ್ನ ḷa-anta. A term with final ೞ (Śmd. 53. 332).

ಳಾವಿ ḷâḷa. = ಬಾವಿ.

ಳಾವಳಿ ḷâḷa-lipi. The Ḷâḷa character (Bp. 5, 53).

ಳೊಳ್ ḷoḷ. 1. = ಪೊಳ್ 1, etc. — ಳೊಳಪ್ಪಿದ್ದ್. = ಬೊಳಪ್ಪಿದ್ದ್, etc. (My.).

ಳೊಳ್ ḷoḷ. 2. = ಪೊಳ್ 2. — ಳೊಳ್ ಳೊಳ್. A sound to imitate the barking of dogs (C.).

ಳೊಳಳ ḷoḷa. = ಪೊಳ. A term to imitate the murmuring of running water and the sound of the water in a cocoa-nut when shaken. — ಳೊಳ ಳೊಳ. rep. (My.).

ೞ್ ḻ

ೞ್ ḻ. The fifty-sixth letter of the Alphabet. At present it is obsolete, and usually represented by ಳ್. The many Kannaḍa words in which it ought to occur, are enumerated in Śmd. 32-37. It arises from ಟ್ (30), ರ್ (30), ದ್ (28. 140. 217. 222. 275), ತ್ (30), ರ್ (30), and the so-called kshaḷa (30). When it began to fall into disuse, its substitute became ರ್ (ಗ); see Śmd. 50, and *e. g.* ಆರ್, ಉರು, ಉರು 1, ಎರು, ಬೆರು 2. In course of time the ರ್ was converted into the letter it preceded, *e. g.* ಉರು became ಉಣ್ಣು, ಎರು ಎಣ್ಣು, ಬೆರು ಬೆಣ್ಣು, (ಎರ ನು ಎಣ್ಣಿನು); *cf.* ಎದ್ದು = ಎತ್ತು; ಎದ್ದಿರ್ = ಎತ್ತಿರ್. See also s. ನ್. (In T. and M. the ರ್ is still in common use).

ೞಿಕಾರ ḻa-kâra. The letter or syllable ರ್ (Śmd. 11. 58. 217; Kâvy. I, 3, 98-103).

ೞಾನ್ನ ḻa-anta. A term with final ರ್ (Śmd. 330).

ADDITIONS.

ಅಕ್ a-k. 1. *Add:* ಅಕ್ಕಡೆ. That bank or side of a river (My.; *cf.* ಇಕ್ಕರೆ s. ಇ 3).

ಅಕೈತವ a-kaitava. Free from deceit or fraud (J. 10, 41).

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka2-sâlĕ. — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. *Add:* ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯವರ. -ಅಪ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. (ಸೊಪ್ಪಗಾಣಿ, etc. G.).

ಅಕ್ಕಳೆ akkaḷĕ. A cockroach (Tu. ಎಕ್ಕಲು, ಎಕ್ಕಲೆ). — ಅಕ್ಕಳೆಹುಳು. A cockroach (My.).

ಅಕ್ಕಿ akki. — ಅಕ್ಕಿಗಞ್ಜಿ. *Add as the first meaning:* Water in which raw rice has been washed, used, when sweet, as a drink and medicine (C.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. — ಅಕ್ಕಾದು. *Add:* to perish; to lose one's strength. *After* Râm. 5, 8, 74 *insert:* Bh. 3, 6, 13; 3, 12, 47.

ಅಕ್ರಾಳ akrâḷa. — ಅಕ್ರಾಳವಿಕ್ರಾಳ. Frightful, hideous (Mhr., also ಅಕರಾಳವಿಕರಾಳ; *cf.* Sk. ಕರಾಲ). See s. ಪದ್ಮ.

ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ akshaya-tritiyĕ. = ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ, ಅಕ್ಷತದಿಗ (s. ಅಕ್ಷ). A festival, the third day of the bright half of the month vaiśâkha, which is the first day of the satyayuga; the fruits of meritorious actions performed on this day are permanent (My.).

ಅಕ್ಷುದ್ರ a-kshudra. (= ಅಕ್ಕುಲ?). Not small; not mean or base.

ಅಕ್ಷೀಣ a-kshûṇa. Unbroken, uncurtailed, whole, sound (Ćpr. 3, after 102; 4, after 88; 6, 104).

ಅಗ a-ga. 2. *Add:* 4, N. (J. 20, 27).

ಅಗಡು agaḍu. *Add:* (= ಅಗದು). — ಅಗಡುದನ. Vicious cattle (Râm. 4, 3, 3). — ಅಗಡುಮೋರೆ[ಪು]. A savage face (Râm. 6, 13, 6).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. *After* J. 20, 8 *add:* Râm. 6, 4, 39.

ಅಗಲ್ agal. *Add to No. 5:* Ćpr. 6, 55.

ಅಗಲ agala. *Read:* = ಅಕ್ಕಲು, ಅಗಲು 2, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು, ಪಕ್ಕಲು 2.

ಅಗಲ್ಕೆ agalkĕ. *Add:* ಅಗಲ್ಕೆಗಞ್ಜಿ. -ತಞ್ಜಿ. The fire (*i. e.* affliction) of separation (Ćpr. 8, 4).

ಅಗಲ್ದು agalḍu. *Add:* See Ćpr. 5, 10.

ಅಗಳ agaḷ. Exceeding of bounds, surpassing, greater or larger (Mhr. ಅಗಳಿ). — ಅಗಳಜ್ಜಿ. A sort of wide breeches that reach to the knees, worn by peasants (S. Mhr.).

ಅಗಳು agaḷu. *Add:* See Prv. s. ಸಂ 4.

ಅಗು agu. 2. *Read:* (My.; Tĕ.).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. *Insert before* Abh. P. 3, 54: Ćpr. 4, 46; 5, 10.

ಅಗುರ್ವು agurvu. *Insert before* Abh. P. 7, 114: Ćpr. 4, 44. 48; 5, 46; 6, 4; 10, 65. 80. — ಅಗುರ್ವಾದ. *Add:* See Ćpr. 5, after 64. — ಅಗುರ್ವಾದಿಪ[ನ]. -ದಿಪ[ನ]. = ಅಗುರ್ವಾದ. (Abh. P. 7, after 114).

ಅಗೌಕಸ aga-ûkasa (*i. e.* ûkas). Whose home are trees: a monkey (Śiv. 3, 34).

ಅಗ್ಗರಣಿ aggaraṇĕ. *Add:* See Ćpr. 9, after 102.

ಅಗ್ಗಿ aggi. — ಅಗ್ಗಿಮೋರಿ. *After* A fire-face *insert:* ; a deity (Śiv. 5, 9).

ಅಗ್ಗಾಣಿ aggrâṇĕ. = ಅಗ್ಗರಣಿ, ಬಿಗ್ಗರಣಿ. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hôtra. *Add:* 2, the sacred fire (Sk.; Sl. 24).

ಅಂಕಪೀಠ aṅka-piṭha. The thigh regarded as a seat (Śiv. 1, 76).

ಅಂಕುಶ aṅkuśa. *Add:* 2, a certain feat of wrestlers (Ćpr. 5, 77).

ಅಂಗ aṅga. 1. — ಅಂಗಗಟ್ಟು. *Add:* Bh. 4, 4, 7. — ಅಂಗಗಡ. -ವಡ. To get or assume a body (Śiv. 1, after 79).

ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗ aṅga-pratyaṅga. The major and minor members of the body (Ćpr. 3, after 102; 4, after 88).

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. *Add:* Bh. 3, 18, 43.

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ aṅgâra-sphôṭaka. *Add:* Or perhaps: a blister occasioned by the touch of a live coal.

ಅಂಗುಲಿಕ aṅgulika. = ಅಂಗುಲ. (J. 5, 65; Sk. ಅಂಗುಲೀಯ).

ಅಂಘಸ್ aṅghas. = ಅಂಹಸ್. (Sk.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. = ಅಂಹ್ರಿ. (Sk.).

ಅಚಿನ್ತ್ಯ a-ćintya. *Add:* Abh. P. 16, after 13.

ಅಚ್ಚ aćća. 1. — ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ. *After* (Śmd. 44. 45. *insert:* 98. — ಅಚ್ಚ ಪಣ್ಣ. A fine ripe fruit (Śiv. 1, 51).

ಅಚ್ಚರಸಿ aććarasi. *Before* Rav. 2, 22 *insert:* Ćpr. 4, 67. 79. 83.

ಅಚ್ಚರಿ aććari. 1. — ಅಚ್ಚರಿಯಡು. *Add:* Ćpr. 9, 6. — ಅಚ್ಚರಿಯಪ್ಪು. -ಪ್ಪಿಸು. To spread surprise (Śiv. 5, 58). — ಅಚ್ಚರಿಪಡ[ಪು]. -ಪಿಡ[ಪು]. To become or be surprised (Abh. P. 12, 96).

ಅಚ್ಚರ್ಯ aććarya. *Add:* Dp. 116, 28.

ಅಚ್ಚಿ aćći. 4. = ಹಚ್ಚಿ. A sound made in sneezing (C.).

ಅಚ್ಚಿಗ aććiga. *Add:* Ćpr. 8, after 65; Abh. P. 12, 96; Śiv. 4, 17; J. 27, 29.

ಅಚ್ಚು aćću. 1. — ಅಚ್ಚಿನಚ್ಚು. *Before* Abh. P. 14, 70 *insert:* Ćpr. 8, 80.

ಅಚ್ಚು aćću. 2. *Add:* Dp. 116, 5.

ಅಚ್ಯುತಕಲ್ಪ aćyuta-kalpa. N. of a certain region (Abh. P. 16, after 78; 16, 75).

ಅಜ aja. *Add:* No. 2.

ಅಜಜ aja1-ja. Nârada (V. 7, 58).

ಅಜಭೇದನ aja2-bhêdana. A wolf (Śiv. 3, 34).

ಅಜಿ aji. — ಅಜಿನ. *Add:* See Bh. 6, 7, 17.

ಅಜಿತಂಜಯ ajita-ṅ-jaya. N. of a king (Čpr. 4, 88; 5, after 2).

ಅಜಿತಸೇನ ajita-sēna. N. of the son of Ajitañjaya (Čpr. 4, 88; 6, after 25).

ಅಜಿತಸೇನೆ ajita-sēnĕ. N. of the wife of Ajitañjaya (Čpr. 4, 88; 5, 11).

ಅಜೀರ್ತಿ a-jirti. Indigestion (J. 12, 45; My.).

ಅಂಜೆ aṅjĕ. — ಅಂಜಿಸು. *Add:* Čpr. 1, after 101.

ಅಂಜಲಿಪುಟ aṅjali-puṭa. *Add:* Šāv. 1, after 79.

ಅಂಜೆ aṅjĕ. *Add:* The word very probably is ಅಂಜೆ; see Mr. s. ಕುಸುರಿ.

ಅಟ aṭa. 1. — ಅಟಮಟ. *Insert* Rām. 3, 6, 45 *before* My.

ಅಟಿಸು aṭisu. *Add:* = ಆಡಿಸು 2, etc.

ಅಟಿ aṭĕ. *Insert* ಅಡಕೆ *after* ಅಡ 1.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. *Add:* See ಒತ್ತಟ್ಟು.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. — ಅಟ್ಟುಮುರ್. -ಇರ್. To be haughty or conceited (or backward, reserved, coy, V. 14, 110).

ಅಟ್ಟಳಿ aṭṭaḷĕ. *Add:* Čpr. 1, 112.

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. *Add:* Dp. 122 pallavi.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 3. *Add:* 2, the body (Rāv. 5, 95. 117; My.).

ಅಡ aḍa. 1. *After* ಅಡಗಿ 1 *insert:* ಉಗ್ಗಡ, ಜೂಜಾಡ.

ಅಡ aḍa. 4. — ಅಡಜಿಸು. *Add:* See Čpr. 6, after 40.

ಅಡ aḍa. 6. — ಅಡಗೊಟ್ಟು. -ಕೊಟ್ಟು. To cut down in fronting (others, Bh. 7, 3, 76). — ಅಡತೆ. An inferior kind or state: dejection (Bh. 3, 19, 42). — ಅಡುಮು. *To* ಅಡುತುರ್ *add:* Čpr. 5, 10. 69; 10, after 80.

ಅಡಕ aḍaka. *Add:* 11, a compact (in ಕಬ್ಬಡಕ).

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 1. — ಅಡಕಲ್ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್. One to be piled upon another (Čpr. 1, 76. 132). — ಅಡಕಲ್ಕೊಟ್ಟು. -ಬೊಟ್ಟು. A raised ornamental mark on the forehead (Čpr. 6, 66).

ಅಡಕು aḍaku. 1. *Add after* See: Rām. 1, 5, 29.

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 1. *Add after* See: ಒಳಡಂಗು Čpr. 4, 46; 5, 43.

ಅಡಣೆ aḍaṇĕ. = ಅಡಿ, etc. See ಉಗ್ಗಡಣೆ.

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. *Add:* Čpr. 7, 80.

ಅಡಪು aḍapu. 2. *Add:* 2, a certain attitude in dancing (Rāv. 5, after 19).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. *Read:* (Šmd. 50). (Union): an accumulation, a heap, a mass (Šāv. 1, 84). 2, foundation, basis (for the mind, Šāv. 1, after 81). 3, confidence, trust, faith (ಅಂಕೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Šm. 66; *cf.* ಅಡಪು 6). 4, a true representation, an image (Šāv. 4, 35). *Cf.* ಅಡಪು 2.

ಅಡವಿ aḍavi. — ಅಡವಿವಾಣ. -ವಾಸ. A jungly place (J. 12, 42).

ಅಡಿ aḍi. 2. — ಅಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To strike, *i. e.* to shampoo, the feet (Čpr. 6, after 80). — ಅಡಿಮಳಿರ್. -ಮಳಿರ್. The feet regarded as young shoots (Abh. P. 1, 76). — ಅಡಿ ಪೊಡ್. To fall under or into (Dp. 14, 3).

ಅಡಿಕು aḍiku. = ಅಡಕು 1. (Rām. 6, 5, 17).

ಅಡಿಸು aḍisu. *Add:* 1.

ಅಡಿಸು aḍisu. 2. = ಅಟಿಸು, ಅಣಿಸು, (ಅಡಿಸು). Verb of ಅಡ 1. See ಅರ್ಜಡಿಸು, ಉಗ್ಗಡಿಸು.

ಅಡುತುರ್ aḍurtu. See ಉಡುಮು s. ಉಡ 6.

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. *After* ಅಡ್ಡೆ 3 *insert:* ಎಡ್ಡ 4. — ಅಡ್ಡತರಕ್ಕೆಪರ್. -ತರ್. To bring (back) to the cross (or side) position (Čpr. 3, 51). — ಅಡ್ಡಸರಿ. *Add:* Rām. 2, 2, 43. — ಅಡ್ಡಮ್ಮುರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To run across or over (Čpr. 1, 80).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 3. *Add:* Dp. 145, 4.

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu. *Add:* Bh. 2, 1, 75.

ಅಣಲ್ aṇal. 3. ಅಣಲು. = (ಅನಲು), ಅಉಲ್ 2. Heat (My.).

ಅಣಸು aṇasu. *Add to* No. 1: V. 5, after 14.

ಅಣಿ aṇi. 2. *To No. 2 add:* Dp. 134, 1; 136, 7; 142, 1; 170, 2; *and to No. 3 add:* See ಪೆರಣಿ, ಬಿಲ್ಲಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. 3. *After* = ಆಣಿ 5, etc. *add:* ಆಣಿ 4; *and insert* ಉರಬಿಣಿ *before* ಉರಪಡಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. *Put a full stop after* = ಆಣಿ.

ಅಣಿಲ್ aṇil. *Add:* Tu. ಪಡಿಲ್.

ಅಣಿಸು aṇisu. (fr. ಅಣಿ 5). = ಅಡಿಸು 2, etc. See ಉರಪಡಿಸು.

ಅಣುಗು aṇugu. Affection, tender liking, love (*cf.* ಅಳುಪು 2, ಅಯಿಗು 2). ಎಷ್ಟಣುಗಿಸಗ್ರಪಡೂಡ (Čpr. 5, 10).

ಅಣೆ aṇĕ. 3. *Add:* See Čpr. 10, after 81; Bh. 7, 3, 76; Dp. 84, 3 (where the meaning may be "to remove").

ಅಣ್ಟಲು aṇṭalu. = ಅಣ್ಣರು? — ಅಣ್ಟಲಾಡು. -ಾಡು. To run so as to touch, to run up to (or ಅಣ್ಟಲಾಡು. -ಾಡು, to tremble for fear that one might come in contact with, Rām. 6, 19, 30).

ಅಣ್ಣು aṇṇu. 2. — ಅಣ್ಣುಪುರುಳೆ. Spear grass (Mr. H. Haigh).

ಅಣ್ಣಲೆಯಿಸು aṇḍaḷĕyisu. To harass (Čpr. 1, 106).

ಅಣ್ಣು aṇḍu. 1. — ಅಣ್ಣುಗೊಳ್. *Add after* (Grl. 1, 104): to go near, to approach (Šāv. 4, after 6; 4, 10. 11).

ಅಣ್ಣೆ aṇḍĕ. A cooking-pot; an open-mouthed metal vessel in general (Mhr. ಹಣ್ಣೆ). See ಬೆಳ್ಳಣ್ಣೆ.

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 1. — ಅಣ್ಣೆವಾರ್. *Add:* V. 9, 82.

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. *Add:* Čpr. 6, 92; J. 6, 12.

ಅಣ್ಮು aṇmu. 1. *To* ಅಣ್ಮು *add:* Abh. P. 10, 58.

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. *Add:* Čpr. 10, after 94; 10, 97.

ಅತನು a-tanu. *Add:* Čpr. 1, 77; 4, 42.

ಅತನುಹರ atanu-hara. He who removes Kâma: Šiva (Šāv. 4, 81).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. *Add:* See Nr. s. ಎಡೆವಿಡು s. ಎಡೆ 1.

ಅತಿಕ್ರಾಂತ ati-krānta. Passed, elapsed (Abh. P. 15, after 16).

ಅತಿತರ ati-tara. *Add:* See Čpr. 5, 96.

ಅತಿಪಾತ ati-pāta. *Add:* See Nr. s. ಎಡೆವಿಡು s. ಎಡೆ 1.

ಅತಿರಥ ati-ratha. *Add:* Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72.

ಅತಿರಸ ati-rasa. *To* No. 2 *add:* V. 9, 78.

ಅತಿರಾಗ ati-râga. Excessive affection, etc. (Čpr. 4, 18).

ಅತಿರಾಗತೆ ati-râgatè. The state of being very red, full of feeling or passion, etc. (Čpr. 7, 96. 147).

ಅತುಚ್ಛ a-tučča. Not small, great (Čpr. 5, 18).

ಅತ್ತ atta. 3. = ಅಲ್ಲಿ. See ಪೂರ್ವತ್ತ.

ಅದಟು adaṭu. 3. *Before* Č. Bp. 47, 10 *insert:* Grj. 5, 89.

ಅದಟುತನ adaṭutana. = ಅದಟು 3. (Râm. 5, 8, 23).

ಅದವು adavu. — ಅದವುದು. *Add:* Čpr. 9, 74.

ಅದಿರ್ adir. 1. *Add:* See Čpr. 4, 46.

ಅದಿರ್ adir. 2. — ಅದಿರ್ಗನ್ನಿ. *Add:* Grj. 7, after 34; 7, 36. 38.

ಅದಿರ್ಪು adirpu. 1. To frighten (Čpr. 2, after 49; 5, 19; Abh. P. 10, after 156).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. *Put No.* 2 *to it.*

ಅದೃಶ್ಯಾಂಜನ adṛiśya-aṅjana. An ointment which renders invisible (Čpr. 8, 20).

ಅದೆ adè. 4. *Add to No.* 2: Dp. 18 pallavi.

ಅದ್ದರಿಸು addarisu. (fr. ಅದ್ರು). To make tremble, to frighten (My.).

ಅದ್ದಲಿಸು addalisu. = ಅದ್ದರಿಸು. (Râm. 2, 3, 42; 6, 38, 12).

ಅದ್ದಿಸು addisu. = ಅದ್ದಲಿಸು. (Râm. 6, 38, 15).

ಅದ್ರಿಜಾತೆ adri-jâtè. = ಅದ್ರಿಜೆ. See Nn. 13 s. ಸತ್ಯ 1.

ಅದ್ರಿಮಥನ adri-mathana. Indra (or Skanda, J. 2, 41; see ಕ್ರೌಂಚಮಾರ್ದನ).

ಅಧಃಕರಿಸು adhaḥ-karisu. To put down, to cast down, to lower (Grj. 2, after 106).

ಅಧಃಕೃತ adhaḥ-kṛita. Put down, cast down. (Čpr. 3, after 9).

ಅಧರತೆ adharaṭè. The state of being lower (Čpr. 3, after 9).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ adhika-prasaṅga. Meddling, officious interposition, impertinence (Tč., My.).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗಿ adhika-prasaṅgi. An impertinent fellow (Tč., My.).

ಅಧಿಕ್ಯಕ adhikyaka. *Add:* Śmd. 102.

ಅಧಿದೇವ adhi-dêva. A presiding or tutelary male deity. See ಅಧಿದೈವತ.

ಅಧಿಭೂತ adhi-bhûta. The spiritual or fine substratum of material or gross objects; the supreme soul; nature; (a master; a being). See ಅಧಿಭೌತಿಕ. Feminine ಅಧಿಭೂತೆ; see ಕರ್ಮಾಧಿಭೂತೆ.

ಅಧಿರಾಜತ್ವ adhi-râjatva. Supremacy, imperial dignity (Râm. 2, 2, 41).

ಅನತಿದೂರ an-atidûra. A small distance (Čpr. 5, after 109).

ಅನಭಿಜ್ಞಾತ an-abhijñâta. Not perceived, unknown (Čpr. 6, 21).

ಅನಾದಿ an-âdi. *Add:* See s. ಸ್ವರ್ಗ 1.

ಅನಾಧಾರತೆ an-âdhâratè. *Add:* See Čpr. 5, 37.

ಅನಾಯುಧ an-âyudha. Weaponless; having no implements. See Čpr. 5, 75.

ಅನಾಹುತ an-âhuta. Not sacrificed; uninvited; unexpected. 2, calamity, loss, damage, ruin (My.; Kôâkapi ಆನಾಹುತ).

ಅನಿಂದಿತ a-nindita. Irreproachable, not despised, pious, virtuous. (Grj. 7, 20).

ಅನಿರಂತರ a-nirantara. Not continuous, etc.; not constant, not incessant (Čpr. 1, 114).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. *Add:* Čpr. 5, 124; Abh. P. 11, after 82.

ಅನುಗಡಿಸು anu-gaḍisu. 2. To stroke, to rub lengthwise; to strike;—to push back, to slight (Bh. 5, 3, 41).

ಅನುಜಿಂಯಿ anu-jâyi. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಅನುದ್ಗತ an-udgata. Not risen, etc. — ಅನುದ್ಗತಶ್ರುತ್ಯಿ. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಅನುಪಮಾನ an-upamâna. = ಅನುಪಮ. (Čpr. 2, 86).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. *Add:* 2, to enjoy carnally (Abhâ. 2, 90. 98; My.).

ಅನುರಕ್ತತೆ anu-raktatè. = ಅನುರಾಗತೆ. (Čpr. 4, 23; 8, 16).

ಅನುರಾಗತೆ anu-râgatè. Attachment, affection, love; passion (Rêv. 11, 94).

ಅನುವಶ anu-vaśa. Obedience to the will of another; obedient to the will of another (Abh. P. 16, after 39).

ಅನುವಿಸು anuvisu. *Add:* Abh. P. 10, 213.

ಅನುಸಂಧಾನ anu-sandhâna. *Add:* the act of fixing (an arrow on a bow-string, Grj. 8, after 45).

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. *Add:* See Dp. 159 pallavi; 159, s. 14.

ಅನ್ತಃಕರಿಸು antaḥ-karisu. To inclose, to comprise (Čpr. 5, 3).

ಅನ್ತರ antara. *Add:* 30, the story of a building. See ಮೊದಲ ಅನ್ತರ.

ಅನ್ತರ್ದಾಹಕ antar-dâhaka. A man who causes internal heat (Bh. 2, 1, 60).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhâna. *Add:* Grj. 8, 35.

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. *Add:* Bh. 4, 2, 50.

ಅನ್ತೆ antè. 1. *Put a full stop after* said.

ಅನ್ದ anda. — ಅನ್ದಕೂ. *Add:* Bh. 3, 19, 23.

ಅನ್ದು andu. 3. *Add:* See Grj. 5, 37.

ಅನ್ಧಸುಲೋಚನೆ andha-sulôčanè. N. (Čpr. 5, 82).

ಅನ್ಯಪುಟ್ಟ anya-puṭṭa. Tbh. of ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. (Čpr. 5, 98; Grj. 7, 41).

ಅಪ apa. 2. — ಅಪಪ. *Add: Cf.* Mhr. ಪಡಾವ, *and put a dash before* ಅಪಾ.

ಅಪಗತತನ್ದ್ರ apagata-tandra. Remote from or without lassitude or fatigue (Čpr. 6, 6).

ಅಪಚಯ apa-čaya. *Add to No.* 2: See Grj. 5, 51; 8, after 20; ಪ್ರಜ್ಞಾಪಚಯ.

ಅಪದೆಸೆ apa-dèsè. *Add:* pitiful state (Bh. 3, 19, 37).

ಅಪರಂಜಿ (apa-raṅji). *Add:* Abhâ. 3, 9.

ಅಪರಾಂಗ apara-aṅga. The hind part, the back (Rêv. 5, 92).

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitè. N. of one of the wives of Daśaratha (Abh. P. 7, 14).

ಅಪರ್ಯುಷಿತ a-paryushita. Not stale; fresh (My.).

ಅಪವರ್ತನ apa-vartana. Turning away; taking away; transferring from one place to another;—abbreviation, abridging;—reduction of a fraction to its lowest terms (My.);—division without remainder (My.);—divisor.

ಅಪಸಾರಿತ apa-sârita. Removed, put away, thrown aside. (Abh. P. 1, 62).

ಅಪಹ apa-ha. *Add:* removing.

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. *Add:* Čpr. 5, 133.

ಅಪಹಾರಿ apa-hâri. One who takes away, etc. (Šâv. 1, 75).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. *Add:* ಅಪಾರ್ಥ°, without any object, vainly (Šâv. 4, 91).

ಅಪೂತ (a-pûta). Entire, whole (S. Mhr.; Tu. ಅಪೂಟು; see ಪೂಟು 1).

ಅಪೂರ್ವತರ apûrva-tara. Uncommonly wonderful, quite new (Šâv. 1, after 79).

ಅಪೂರ್ವಿಗ apûrviga. Tbh. of ಅಪೂರ್ವಿಳ. One who has not formerly come (Grj. 9, 90).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. *Add:* Čpr. 5, after 121.

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appaysu. *Add:* Čpr. 4, 4; 10, after 126.

ಅಪ್ಪಳಿಸು appaḷisu. *Add:* Čpr. 10, 97.

ಅಪ್ಪು appu. 1. — ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ. To become connected with and to fall. ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದನು, he did (so) occasionally (S. Mhr.).

ಅಪ್ಪು appu. 3. — ಅಪ್ಪ ೪೦೪. *Add:* Abh. P. 1, after 71; 6, after 40.

ಅಪ್ರಮತ್ತ a-pramatta. Not careless, careful, attentive, vigilant, sober. (Čpr. 6, after 13).

ಅಪ್ರಮತ್ತತೆ a-pramattatè. The state of being careful, etc. (Čpr. 10, 100).

ಅಬ್ಜಜಾನ್ಧ abjaja-andha. = ಅಬ್ಜಭವಾನ್ಧ. (Šâv. 1, 71).

ಅಬ್ಜಿನೀಕಾನ್ತ abjini-kânta. = ಅಬ್ಜಿನೀವರ. (Šâv. 1, 83).

ಅಬ್ದಕಾಲ abda-kâla. The rainy season (Čpr. 4, 29).

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. *After* ಅಮ್ಮು 2 *insert:* , ಅಳಿಪ 1.

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇè. *Add:* Râm. 6, 13, 2.

ಅಬ್ಬು abbu. = ಅಮ್ಬು 3, ಹಬ್ಬು 2, ಹಮ್ಬು. Extension, largeness (J. 6, 27).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbûji. *Add: Cf.* ಬೂಜಿ, etc.

ಅಭಿಘರಿಸು abhi-gharisu. To cause to trickle down, to sprinkle, to drop upon (as ghee), to besprinkle (Dp. 170, 1).

ಅಭಿಜಾತಕೆ abhi-jâtatè. Nobility; fitness, propriety. (Čpr. 5, 121).

ಅಭಿಜ್ಞಾತ abhi-jñâta. Recognized, perceived, known, recollected, acknowledged. See ಅನಭಿಜ್ಞಾತ.

ಅಭಿದ್ಯೋತಿಸು abhi-dyôtisu. To become manifest or appear clearly (Čpr. 9, 130).

ಅಭಿನಮಿಸು abhi-namisu. To bow, to bend, to salute (J. 21, 50; 23, 18).

ಅಭಿನಯಿಸು abhi-nayisu. *Add:* Čpr. 4, 67.

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-niviša. Application, perseverance, intentness, study, affection, devotion; determination; tenacity, adherance. (Čpr. 9, 120).

ಅಭಿಭವಿಸು abhi-bhavisu. To overcome, to overpower; to attack; to humiliate (Abh. P. 14, 92).

ಅಭಿರಾಮ abhi-râma. *Add:* Abh. P. 15, 50.

ಅಭಿವಾಸಿಸು abhi-vâsisu. To perfume (Čpr. 1, 123).

ಅಭಿಶಿಕ್ಷಿಸು abhi-ikshisu. *Add:* Čpr. 5, 122.

ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ abhira-palli. = ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ. See Nr. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitrîṇa. A soldier who faces the enemy valiantly. (Čpr. 10, after 55).

ಅಭ್ಯರ್ಥನ abhi-arthana. Petition, request; wish, desire (Šâv. 4, 70).

ಅಭ್ಯವಹೃತಿ abhi-avahriti. Eating; food (Abh. P. 7, after 47).

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-âgata. *Add:* Abh. P. 7, after 47.

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ṅ-kasha. *To No.* 1 *add:* Čpr. 1, 121.

ಅಭ್ರಮೂಪತಿ abhramû-pati. = ಅಭ್ರಮುಪಲ್ಲಭ. (Čpr. 5, after 42).

ಅಭ್ರಾಗಮ abhra-âgama. Approach of clouds: the rainy season (Čpr. 4, 43).

ಅಮರಗೆ amara-gè. River of the gods: the Ganges (Čpr. 10, 28).

ಅಮರಾಯಿ amarâyi. A mango-grove (My.; Mhr. ಅಮ್ಬರಾಈ, ಅಮರಾಈ).

ಅಮರ್ತ್ಯತೆ a-martyatè. Immortality. (Čpr. 4, 90).

ಅಮಿರ amira. *Add:* = ಹಮೀರ.

ಅಮೃತಮಹಾಲು amṛita-mahâlu. The government department for rearing cattle (Mr. H. Haigh; ಸರಕಾರದವರು ಕಾವಿಸಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವ ಸ್ಥಳ, Râmasvâmi šâstri).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. — ಅಮ್ಬುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A port or embrasure through which arrows are shot (Čpr. 5, 103). — ಅಮ್ಬುವೀಡು. -ಬೀಡು. A shooting of arrows (Čpr. 6, after 30).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. *Read:* = ಆಬ್ಬು, ಹಬ್ಬು 2, ಹಮ್ಬು.

ಅಮ್ಬು ambu. — ಅಮ್ಬರಿಸು. *Add:* to flow (Abh. P. 6, 49; 13, 47).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-čara. *Add:* a fish (Šâv. 1, 33).

ಅಮ್ಬುಜಾಕ್ಷ ambuja-aksha. Lotus-eyed: Râma (Râm. 3, 4, 25), etc.

ಅಮ್ಮ amma. — ಅಮ್ಮಜ್ಜಿ. *Add:* a grandmother (Mr. E. Rice).

ಅಮ್ಮಿ ammi. *Add:* 1.

ಅಮ್ಮಿ ammi. 2. (fr. ಅರೆ 2). (= ಉಮ್ಮಿ, q. v.). Grinding, bruising;—a stone to grind or bruise things upon. — ಅಮ್ಮಿಕಲ್ಲು. A stone to grind or bruise things upon (My.); a stone used to remove juice (ಅಮ್ಮಿ Mr. 206, o. r. in one MS. ಉಮ್ಮಿಕಲ್).

ಅಮ್ಮು ammu. 1. *Add:* Bh. 4, 4, 2; 4, 11, 11; Râm. 3, 8, 22; 6, 51, 10; J. 30, 23.

ಅಯ್ ay. 5. — ಅಯ್ಯರು. *Add:* Čpr. 2, 9.

ಅಯಿಲು ayilu. *Read:* = ಆಯ್ಲು, (ಆಯಲು), ಹಯಿಲು, ಹಯ್ಲು.

ಅಯ್ಮೊಗ aymôga. In the prints of J. 23, 40 this word probably is a mistake for ಎಯ್ಮೊಗ, a porcupine (see ಎಯ್ಮುಗ s. ಎಯ್ 2).

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyaṅgâr. *Add:* See Prv. s. ಶೆಸಮ್ಬು 2.

ಅರಗು aragu. 1. *After* ಅರುಗು *add:* , ಹರಗು.

ಅರಣೆ araṇè. 2. = ಅರಳೆ 3 (?). See Čpr. 1, 134.

ಅರದ arada. *Add:* 2, a chariot (Čpr. 10, after 86; Tk.).

ಅರದಾಪರದಾ aradā-paradā. Importunity (Mr. H. Haigh).

ಅರಲ್ aral. 2. — ಅರಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. Who has flowers for arrows: Kâma (Ûpr. 8, after 4; V. 5, after 14).

ಅರಸು arasu. — ಅರಸುಗೆಯ್. To make the king, *i. e.* to rule (Ûpr. 2, 53; 4, after 28).

ಅರಸುಜನ arasujana. — ಅರಸುತನಗೆಯ್. To rule (Abh. P. 10, 173).

ಅರಳಿ araḷi. 1. *After* ಅರಸಿ *insert:* , ಅರುಳಿ.

ಅರಳು araḷu. 3. — ಅರಳೀಡು. -ಪಡು. To become like parched grain (Grj. 9, 21).

ಅರಳೆ araḷe. 1. — ಅರಳೆರೆ. *Add:* Abh. P. 3, 141.

ಅರಿ ari. 2. — ಅರಿಪ್ಪೆಯ್ದು. -ಪೊಯ್ದು. = ಅರಿಪೊಯ್ದು. (Bh. 6, 7, 17). In Ûpr. 5, 104 the term appears as ಅರೆಪ್ಪೆಯ್ದು.

ಅರಿ ari. 5. *Add* No. 1 *to* ಪರಿ, *and after* ದುಸ್ಥರಿ *insert:* , ಸುಸ್ಥರಿ (s. ಸುಸ್ಥ 2).

ಅರಿಸು arisu. 1. *Add:* See Abh. P. 3, 156.

ಅರುಳಿ aruḷi. = ಅರಳಿ 1. (Šâv. 3, 32).

ಅರೆ are. 6. — ಅರೆನರೆ. *Add:* Ûpr. 10, after 94.

ಅರೆ are. 7. — ಅರೆಕಾಲ್. *Add:* ಅರೆಕಾಲು. — ಅರೆಗುನ್ದು. -ಗುನ್ದು. To become a little less (J. 11, 37). — ಅರೆಗೆಲಸಿ. One who has not finished his work (Râm. 2, 2, 37). — ಅರೆಮಿಟ್ಟ. A half-opened eye (Râm. 2, 2, 33). — ಅರೆಮೈಯ. -ಮೈ-ಆ3. Šiva (V. 5, 13).

ಅರೆ are. 1. — ಅರೆನೀಲ್ಬಣ್. -ಪಣ್. A ripe rose-apple (Šâv. 3, 7).

ಅರ್ ar. 2. *Add:* ಅರಪರ್ (Ûpr. 7, 48).

ಅರಿ arṛa. 2. *Add:* Ûpr. 3, 73; 4, 17; 10, 122.

ಅರಿಪು arṛaḍu. *Add:* Râm. 6, 19, 30.

ಅರಿಮ್ಬಂ arṛambaṁ. In a drying up or exhausting manner (? Ûpr. 4, 48).

ಅರಿ arṛi. 2. Knowledge, etc. — ಅಱಿವುಗೆ. -ಮುರುಳ್. A person bewildered by knowledge (Ûpr. 4, 59).

ಅರಿಕೆ arṛikĕ. 1. *Add:* See Bh. 4, 4, 10; Sp. s. ಸರಿಜ್ಞ (under ಸರಿ 4); Abhâ. 2, 28.

ಅರಿಕೆಕಾರಿ arṛikĕ-kâra. A man who knows (Râm. 6, 14, 22).

ಅರಿತ arṛita. — ಅಱತ ಸಱತ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ಅರಿಯಮೆ arṛiyamĕ. *Add:* Ûpr. 4, 2; Abh. P. 8, 45; 11, 54.

ಅರಿವು arṛivu. *Add:* Ûpr. 6, 84.

ಅರಿವೆ arṛivĕ. 4. = ಪಱವೆ (the plant, My.).

ಅರಿ arṛĕ. 5. — ಅಱಯಮ್ಬು. *Add:* Abh. P. 7, 58.

ಅರ್ತಿಗ artiga. A man who loves or desires (Abh. P. 7, 9. 11).

ಅರ್ಥಿತ arthita. Asked, desired, requested; wish, desire, supplication. See ಪ್ರಾರ್ಥಿತ.

ಅರ್ದಿಸು ardisu. To distress, to torment, to hurt, to kill (Šâv. 5, 50).

ಅರ್ದುರ್ ardu. *Add the number* 1.

ಅರ್ದುರ್ ardu. 2. = ಅರ್ದ್ರು 2, etc. To plunge (v. t.), to dive (Ûpr. 5, after 39).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. *Dele* (R.). *and add:* (Ûpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72).

ಅರ್ಬಿ arbi. *Add:* = ಅರ್ಬಿ.

ಅರ್ಭ arbha. = ಅರ್ಭಕ. A child. See Nr. s. ಪಸುಳೆ.

ಅರ್ವಿ arvi. = ಅಱ್ಬಿ. (Ûpr. 10, 82).

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kṛiti. — ಅಲಂಕೃತಿಪಡು. -ಪಡು. To be decorated (Šâv. 1, 55).

ಅಲತಿಕೆ alatikĕ. *Add:* V. 4, 43.

ಅಲಪ alapa. (fr. ಅಲೆ 1). Moving about, motion, stir (Ûpr. 1, 94; 2, after 93).

ಅಲಮ್ಬು alampu. *Add:* Ûpr. 10, 7.

ಅಲರ್ alar. 2. — ಅಲರಮ್ಬು. *Add:* V. 4, 106. — ಅಲರ್ಬಿಲ್. -ಪಿಲ್. A bow of flowers (Ûpr. 6, 67; V. 4, 83). — ಅಲರ್ಪೊನ್. -ಪೊನ್. A flower regarded as gold (Šâv. 2, after 42).

ಅಲರ್ಕೆ alarkĕ. = ಅಲರಿಕೆ. Blooming, etc.; vigor (Ûpr. 8, 98).

ಅಲಱು alarṛu. *Add:* Ûpr. 9, 81; Abh. P. 3, 137; 9, 16.

ಅಲುಪ್ತ a-lupta. Not cut off, undiminished; permanent, constant (Šâv. 1, after 81).

ಅಲೆ alĕ. 2. *Add as No. 1:* Moving (see ಕಣ್ಣಲೆ 2).

ಅಲ್ಪತೆ alpatĕ. Smallness, minuteness; inferiority, insignificance. (Ûpr. 8, 12).

ಅಲ್ಲ alla. 1. *Add:* ಅಳಲ ಕೊಳಗು ಕುದುರೆಯು ಕೊಳಗಿಸಿ ಮಾಗಳ್ಳ, ಸೀಳಿರುತ್ತವೆ (B. 1, 21). See Sp. s. ಮೂಜ, ಮುಜ್ಜಿ and ಹೊಜ್; Prv. s. ಹೂಸು 3; B. 5, 76 s. ಹೊಜ್ಜು; J. 6, 6.

ಅಲ್ಲದೆ alladĕ. *Add:* See Nr. s. ಕಾಳೆಗ.

ಅಲ್ಲು allu. 2. *To* ಅಲ್ಲಾಡು 1, *No.* 2 *add:* J. 23, 21.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. *Add:* = ಪಲ್ಲೋಲ.

ಅವಕ್ರಿಯೆ ava-kriyĕ. = ಅವಕಾರ. (Ûpr. 8, after 89).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. *Add:* = ಅವಗಳಿಸು, *and add:* Bh. 3, 10, 39.

ಅವಗಯ್ಸು avagaysu. = ಅವಗಯಿಸು. (Ûpr. 1, 97).

ಅವಗಳಿಸು ava-gaḷisu. = ಅವಗಡಿಸು 1. (Abhâ. 2, 47).

ಅವಗಾಹ ava-gâha. 1. — ಅವಗಾಹದಿಂ ಇರ್. To plunge or dive into (Šâv. 2, 100).

ಅವಘಟಿತ ava-ghaṭita. An impediment (Abh. P. 5, 75).

ಅವಚಯ ava-čaya. Gathering, especially flowers, etc. (Ûpr. 1, after 81).

ಅವಟಯ್ಸು avaṭaysu. = ಅವಟಿಯಿಸು. (Ûpr. 2, 9).

ಅವಡು avaḍu. = ಅವ್ವಡು 1. (Bh. 3, 19, 43).

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *Add:* See Hiḷ. s. ಅವ್ಯಕ್ತಿಕ್ಯ

ಅವನಿ avani. — ಅವನಿದಾನ್ಯಾರಿ. *Add:* ಅವನಿ-ದ (earth-giver) -ಅನ್ನಾರಿ.

ಅವರಂಗೆಬಾದು avaraṅgabâḍu. The town of Aurungabad. See Prv. s. ಸುರಿರಿ.

ಅವಿರಹಿ a-virahi. A person not separated from his beloved ones, etc. (Ûpr. 2, 50).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. *Add:* Bp. 39, 35.

ಅವುಂಕು avuṅku. 1. *Add:* Čpr. 10, 73.

ಅವುಡು avuḍu. *Add:* See Prv. s. ಸವುಡು.

ಅವುಡಲ avuḍala. *After* ಅವುಣ್ಣು *insert:* ಊದಲು.

ಅವುಡು auḍu. 1. *Add:* = ಆಡಮು.

ಅವೇತ avēta. Gone away, past. 2, joined with. See ಸದು ವೇತ.

ಅವ್ರತಿಕ a-vratika. A man who does not observe religious rites or obligations, etc. (Abh. P. 7, 51).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. *Add:* Čpr. 1, 123.

ಅಷ್ಟಗುಣ ashṭa-guṇa. Eight-fold; the eight qualities. (Čpr. 9, after 56).

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ashṭa-akshari. A (vaishṇava) mantra consisting of eight syllables, either ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ, or ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ (C.).

ಅಷ್ಟಿ ashṭi. *Add:* 2, pervasion; accumulation. See ಸದುಷ್ಟಿ.

ಅಸ ása. 3. — ಅಸ ಕಟ್. *Add:* to go beyond (Abh. P. 13, after 109).

ಅಸ ása. 4. — ಅಸದನ. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ಅಸದಳ asadaḷa. *Add:* Čpr. 9, 88.

ಅಸಮಾಸ್ತ್ರ asama-astra. Having an odd number (*i. e.* five) of arrows: Kâma (Čpr. 6, 67).

ಅಸಲ್ asal. *Add:* = ಹಸಲು.

ಅಸಿದನೆ asidu-anĕ. 1. Thinly, minutely, nicely (Čpr. 8, after 4; 8, after 44).

ಅಸು asu. — ಅಸುಂಗೊಳ್. *Add:* Čpr. 10, 80.

ಅಸುಕೆ asukĕ. — ಅಸುಕೆದಳಿರ್. -ಚಳಿರ್. = ಅಸುಗೆದಳಿರ್. (Čpr. 6, after 64).

ಅಸುರ asura. *Add:* 4, a Bael leaf or Bael leaves (ಪೆಜ್ಜ ದತ್ತ Mr. 117).

ಅಸೆ aśĕ. 2. = ಪಸೆ 1, ಹಸೆ. — ಅಸೆಮುಗೆ. = ಹಸೆಮುಗೆ. (Dp. 116, 4).

ಅಸ್ತು astu. = ಅಸಿದು (s. ಅಸಿ 6, My.).

ಅಸ್ತುಕಾರ astu-kâra. Assenting, agreeing, consent (My.). ಅಸ್ತುಕಾರ ಪಡಿಸು, ಅಸ್ತುಕಾರ ಪಡು (My.).

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ a-spṛiśya. Not to be touched, intangible. (Abh. P. 9, 178).

ಅಸ್ಪೃಷ್ಟ a-spṛishṭa. Untouched. (Čpr. 5, after 22).

ಅಸ್ವಸ್ಥ a-svastha. Not in good health, not one's self, sick. (My.).

ಅಳ್ al. 2. — ಅಳ್ದಳಿರ್. -ಚಳಿರ್. Shaking young foliage (Čpr. 7, 99). — ಅಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. An oscillating wave (Čpr. 7, 84).

ಅಳ aḷa. 2. — ಅಳದಡಿಸು. *Add:* Čpr. 9, 96. — ಅಳದಡಿ. -ಪಡಿ. To break power (Čpr. 10, after 94). — ಅಳಣಮು. -ಅಮು. Strength to be dried up or go out (Čpr. 8, 78; Šâv. 1, 44).

ಅಳಂಕೆ aḷaṅkĕ. = ಅಳ್ಕೆ (?). — ಅಳಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To embrace (? Čpr. 7, 37).

ಅಳಿರ್ aḷar. 1. *Add:* See Čpr. 6, 84; Šâv. 3, 30.

ಅಳಲೆ aḷalĕ. — ಅಳಲೆಪಂಡಿತ್ತನ. A doctor who knows only one or two common remedies for all diseases and who therefore for whatsoever disease prescribes ಅಳಲೆ ಕಾಯಿ (Mr. E. Rice); a quack doctor (Mr. H. Haigh).

ಅಳವಿ aḷavi. — ಅಳವಿದಪ್ಪ. -ದಪ್ಪ. To go beyond the proper bounds, to grow excessive (Čpr. 5, after 19).

ಅಳಿ aḷi. — ಅಳಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the black humble bee, a black colour (Sp. in W. v. 1105).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. *Add:* See Abh. P. 3, 77; Šâv. 3, 36; ಮು ಯ್ಯುಳಿಪ.

ಅಳಿಲ್ aḷil. The state of being slack or loose (J. 10, 50; *cf.* M. s. ಅಳಿ).

ಅಳಿಸು aḷisu. 3. = ಅಳಿಪ 1. See ಕಸುವಳಿವಂ s. ಕಸುವ್ 2.

ಅಳುಪು aḷupu. 1. *Add:* Râm. 3, 8, 21; Abhâ. 2, 39.

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurkĕ. *Add:* Čpr. 10, 92; Abh. P. 7, 58; 11, after 103; Šâv. 1, 34; 4, 38. 91.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. — ಅಳ್ಳಿದ. *Add:* Abh. P. 13, after 26.

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 2. — ಅಳ್ಳೆಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. Striking the aḷḷĕs (Râm. 6, 26, 28).

ಅಳಲ್ aḷal. 2. *After* ಆದಲು 2 No. 3 *insert:* ಆಗಿ 3. — ಆದುಬಿ. -ಉರಿ. Grief-fire: excessive grief (Šâv. 1, 32). — ಆದಲೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. Sorrow and joy (Čpr. 5, 31).

ಅಳಿಲ್ಲು aḷalḷu. *Add:* Čpr. 5, 10.

ಅಳಿಕ aḷika. *Add:* 2, a good-for-nothing man Čpr. 6, 39).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. *To* Ruin, destruction *add:* (Abh. P. 15, 50).

ಅಳ್ಕಿಜ aḷkija. — ಅಳ್ಕಿಜಪ್ಪದು. *Add:* V. 8, after 3.

ಅಳ್ಕಿರ್ aḷkar. 2. *Add:* Čpr. 1, 86.

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. — ಅಳ್ಕಾದು. *Add:* Čpr. 5, after 109; 10, after 87; 10, 98; Šâv. 2, 17.

ಅಳ್ದು aḷḷdu. 2. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಅಳ್ವು aḷvu. 1. *Add:* to burn excessively (Abh. P. 7, 94).

ಆಕರುಣ âkaruṇa. *Add:* Čpr. 6, 63.

ಆಕರ್ಣನೀಯ â-karṇaṇiya. To be heard or listened to (adj. Čpr. 1, 107).

ಆಕಳಿ âkaḷi. = ಆಯುಳಿ. The residue (of fruits, betel-leaves, beasts, etc.) left after the best ones have been selected (My.).

ಆಕಳಿಸು â-kaḷisu. ಆಕಲಿಸು. (fr. ಆಳುಣ). To lay hold of, to seize; to bind, to confine (Čpr. 5, 18).

ಆಕುಲತೆ â-kulatĕ. = ಆಕುಲತ್ವ. See Čpr. 5, after 19; ಬಕ್ಕಣ ಕುಲತೆ.

ಆಕೃಷ್ಟ â-kṛishṭa. Drawn, pulled, attracted. (Čpr. 10, 1).

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ â-kshipta. To reviled, abused *add:* (ಪಡಿ, ಕೆಟ್ಟದು Hiâ. MS.).

ಆಗುಳಿಸು âguḷisu. *Add:* Čpr. 6, 23.

ಆಘ್ರಾಣಿಸು â-ghrâṇisu. *Add:* Dp. 14, 5.

ಆಂಕೆ âṅkĕ. *Add:* See Čpr. 5, 36. — ಆಂಕೆಗೆಯ್. To lean or bend to (v. t., Šâv. 4, 134). — ಆಂಕೆಯಾಳ್. -ಆಳ್. A soldier that meets (in opposition or encounters, Čpr. 5, 105).

ಆಚ ā̊ca. *Add:* Šiv. 3, 32.

ಆಟಿಕೆ āṭikĕ. *Add:* ಜಜ್ಜಾಟಿಕೆ.

ಆಟಿಸು āṭisu. *Add:* Abh. P. 12, 17.

ಆಡಿಗ āḍiga. *Add: Cf.* ಮೂಡಾಡಿಗ?

ಆಡಿಗಾವಿ āḍi-gāvu. = ಆವಿಗ. See Dp. 159, 10.

ಆಡಿತನ āḍitana. *Add:* ಒಡಗಾಡಿತನ.

ಆಡು āḍu. 2. — ಆಡುಬೆಟ್ಟಿಲು. *Add:* Râm. 2, 2, 36; Čpr. 2, 79.

ಆಣ āṇa. (fr. ಆಳ್ 1). Holding; hold (in ಒಜ್ಜಾಣ?).

ಆಣತಿ āṇati. *Add:* Čpr. 10, 36.

ಆಣಿ āṇi. 4. = ಅರಕೆ 3. See ಉಮಾಣಿ.

ಆಣ್ಕೆ āṇkĕ. (= ಆಳಕೆ 1, ಆಳ್ಕೆ). Rule, authority (Čpr. 6, 88).

ಆತುರಿಯ ātuṛiya. = ಆತುರ. (Bh. 2, 1, 59).

ಆತ್ಮಜ್ಞತೆ ātma-jñatĕ. Knowledge of the universal soul;—self-knowledge, true wisdom (Čpr. 2, 32).

ಆತ್ಮವಿಗುಪ್ತ ātma-vi-gupta. Hidden in self (Šiv. 4, 98).

ಆತ್ರೇಯ ā-trêya. *Add to No.* 3: Čpr. 1, 33.

ಆದಲೆ (ಆ13-talĕ). *Add:* Čpr. 1, after 125; 8, after 42.

ಆದಿಕಮಠ ādi-kamaṭha. The tortoise supposed to uphold the world. — ಆದಿಕಮಠದಬ್ಬರದ. -ಕ-ಬರದ. Down to the ādikamaṭha (Šiv. 1, 54).

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ādhyâtmika (fr. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ). Relating to self; relating to the senses, organs or faculties, by which the objects of human cognizance are apprehended (Mhr.); relating to the supreme soul or spirit; spiritual. (My.; see s. ತಾಪತ್ರಯ).

ಆನ್ ān. 2. *Add:* Čpr. 10, 98, 99.

ಆನನ್ದಬಾಷ್ಪ ānanda-bâshpa. Tears of joy (Šiv. 1, after 79).

ಆಪಿಲ ānila. *Add to No. 1:* ; wind (Mr. 53).

ಆನೆ ānĕ. 2. — ಆನೆವರಿದು. -ದ-ದು. To run after the manner of elephants (Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104).

ಆಪನ āpana. *Add:* 2, pepper (ಶಿ Šmd. Dh.).

ಆಪಾದನ ā-pādana. *Add:* Čpr. 6, 44.

ಆಬ್ರ ābra. = ಆಮ್ರ. See Prv. s. ಮೋಸಗಿತ್ತಿ.

ಆಯತಿಕೆ āyata-ikĕ. — ಆಯತಿಕೆಬಿಟ್ಟ. One of the feats of wrestlers (Šiv. 4, 75).

ಆಯಾತ ā-yâta. Come, arrived, approached, attained. (Čpr. 1, 141).

ಆಯುಧಶಾಲೆ āyudha-šālĕ. *Add:* Bh. 8, 8, 7.

ಆಯ್ಕುಳಿ āy-kuḷi. *Before* ಆಯುಳಿ *insert:* ಆಳಿ.

ಆರತಿ āraṭi. 2. — ಆರತಿಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The shine of a waving-lamp (Râm. 3, 6, 58).

ಆರನಾಲಾಮ್ಬು āranâla-ambu. = ಆರಣಾಲ. (V. 6, 30).

ಆರರ ārara. = ಆರ 1. A place (My.). 2, = ಆರ. A door (My.).

ಆರೆಕಾವಿ āre-kâvu. *Add:* Čpr. 9, after 102; Grj. 6, after 56.

ಆರಿಕೆ āṛikĕ. *Add:* ಉಮಾರಿಕೆ.

ಆರಿಲ್ āṛil. (?). ಆತ್ತಾಲಿಂಗನಕ್ಕು ಪೆನ್ನತಿಯುಮಾನ್ ಆರಿಲಾನಿಯೋಳ್ ಇಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯುಂ (Čpr. 9, 94).

ಆರಿಸು āṛisu. 1. *Add:* Čpr. 5, 41.

ಆರು āṛu. 1. *Insert after* Tu.: ; Tu. also ಆಱು, *and before* Bp. 1, 25: Čpr. 4, 40.

ಆರು āṛu. 5. *Add:* J. 11, 38.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ārtvijya. *Add:* J. 16, 29.

ಆರ್ಬುದ ārbuda. — ಆರ್ಬುಡಿಸು. *Add:* Č. Bp. 31, S. 11. 51.

ಆರ್ಮ ārma. (?). See Čpr. 1, 8; 4, after 60.

ಆಲಿ āli. 2. — ಆಲಿನೀರ್ದೞಿ. -ದಳಿ. A tear (Čpr. 5, 131).

ಆಲಕೆ ālikĕ. (= ಆಲುಕೆ?). The vessel by means of which another vessel is filled (My.).

ಆವಗೆ āvagĕ. = ಆವಸೆ, etc. (Čpr. 9, 80).

ಆವರಿಕೆ āvarikĕ. *Add:* 1, *and:* See Prv. s. ಸಜ್ಜಿಗೆ.

ಆವರಿಕೆ āvarikĕ. 2. = ಆವರ. Covering, enclosing. See ಸೀರಾವರಿಕೆ.

ಆವಿಷ್ಕೃತ āvis-kṛita. *Add:* Čpr. 1, 126 (originally ಆವಿಷ್ಕೃತ).

ಆಶಾಪ್ಯ āśâpya. The state of hoping or expecting (to get the object hoped for, Čpr. 8, 2).

ಆಶ್ರಿತವತ್ಸಲ āśrita-vatsala. Affectionate towards dependants. 2, love shown to dependants (Mr. H. Haigh; ಆಶ್ರಿತ ವತ್ಸಲ ವರದಲ್ಲಿಯು ಪ್ರೀತಿಯು Râmasvâmi Šâstri).

ಆಶ್ವಮೇಧಿಕ āśvamêdhika. (fr. ಆಶ್ವಮೇಧ). (A story) belonging to the horse-sacrifice (J. 2, 2).

ಆಸ āsa. Impossible (= ಆಸಾಧ್ಯ My.; see Prvs. s. ಮುಸಾಡ and ಮುಸಿ).

ಆಸ āsa. 2. *Add:* ಸಿಂಬಾಸ.

ಆಸ್ವ ā-sva. One who has property or possesses (Čpr. 2, after 52).

ಆಹತ ā-hata. *Add:* 8, one of the feats of wrestlers (Šiv. 4, 75).

ಆಹಾರ್ಯಕ ā-hâryaka. The ornamentative part of the drama, the dress, decorations, etc. (Čpr. 5, after 51).

ಆಹೃತಿ ā-hṛiti. *Add:* taking away, robbing (see ಸುವಾಹೃತಿ).

ಆಳ್ āḷ. 2. — ಆಳ್ವಸ. *Add:* Čpr. 6, after 106.

ಆಳತಿ āḷati. *Add:* Čpr. 7, 97.

ಆಳು āḷu. 2. — ಆಳುಕಾಗಿಸಿ ಪಡ್ಕ. = ಪಾಳುಪಡ್ಕ, q. v. (My.).

ಇಂ im. 7. = ಇನು, ಇನ್ನು. An ablative particle: from that place or time, thence (put to the past relative participle). ನೆಗಪ್ಪಂ ಬಂದ್ಪೆ (Čpr. 9, 130). ಅದಾವಿಂ ಬಂದಾಯ (Abh. P. 1, after 67). ಆರ್ಪಸಿವಿಂ ಬಂದ್ಪೆ (15, after 9). ಪೋವಿಂ ಬಂದಾಯ (15, after 10). ಆಯ್ದಂ ಬಂದಾಯ (16, after 8).

ಇಕ್ಕಲಿಸು ikkalisu. To join, to be joined (Bh. 3, 19, 26; 5, 2, 4; *cf.* ಇಜಿ 1, ಇಜಿಸು 2, etc.).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 4. = ಪಿಕ್ಕೆ, etc. Dung (Dp. 173, 2).

ಇಗಳ ligaḷa. 2. *Add:* Šiv. 3, 32.

ಇಜ್ ij. — ಇಜ್ಜಟಿ. -ಸುಟಿ. A two-fold, *i. e.* very great, rogue (? Bh. 3, 19, 46).

ಇಜ್ಜಲ ijjala. *Add:* = ಪಿಜ್ಜಲ.

ಇಟ್ಟಳ iṭṭaḷa. *To No. 1 add:* Čpr. 5, 104, *and to No. 2:* Čpr. 9, 93.

ಇಟ್ಟು iṭṭu. 1. — ಇಟ್ಟಿಡ. *Add to No. 1:* Čpr. 6, 32.

ಇಡಮು iḍaṟu. *Add:* = ಎಡರು 4, etc.

ಇಡಿ iḍi. 3. *To No. 1 add:* J. 15, 9.

ಇಡಿಕೆ iḍikĕ. The state of being joined; excess. See ಮುಂಜಿಕೆ.

ಇಡಿಸು iḍisu. 2. *Add:* Čpr. 5, 105.

ಇಡು iḍu. 2. — ಇಡುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Cocoanuts broken on a stone before a temple as an offering to the deity (Mr. H. Haigh; ದೇವಿಗೆ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಡು ಹೊಡೆಯುವದು, Râmaswâmi Śâstri). — ಇಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śâv. 3, 24).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. — ಇಡುಕುವದು. = ಇಡುಕಾಟ. (Čpr. 8, after 4).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. *Add:* Râm. 3, 6, 57.

ಇಡ್ರು iḍru. = ಇಡರು. (My.).

ಇತ್ it. — ಇತ್ತಡ. *Add:* Râm. 3, 9, 4. — ಇತ್ತಿಗ. *Add:* Bh. 2, 13, 50.

ಇತು itu. *Add:* 3, = ಇದು 2, in ಹೋಗುತು, q. v.

ಇದು idu. *Add:* 1.

ಇದು idu. 2. = ಇದು No. 3. An anomalous termination of the past participle instead of ದು 2 (on ಇ 4), *e. g.* ಕೇಳಿದು (= ಕೇಳ್ದು, Râm. 3, 8, 71; 3, 9, 4; 6, 40, 10), ಬಾಡಿದು (= ಬಾಡಿ, Râm. 6, 51, 5), ತೂಳಿದು (= ತೂಳ್ದು, Abhâ. 12, 59), ಬದಿಲಿದು (= ಬದಿಲ್ದು, Râm. 2, 7, 3; ದುರಳಿದು (= ದುರಳ್ದು, Bh. 2, 4, 13); ಸಾರಿದು (= ಸಾರ್ದು, Bh. 1, 14, 3. 20); ಸೀಳಿದು (= ಸೀಳ್ದು, Bp. 45, 27; 49, 10; Bh. 4, 10, 36); ಸೂದುಳಿದು (= ಸೂದುಳ್ದು, Bh. 1, 6, 3); ಹೋರಿದು (= ಹೋರ್ದು, Bh. 1, 14 sum.; 7, 4, 42); and ಹೋದ್ದಿದು (= ಹೋದ್ದು, Bp. 53, 71).

ಇದ್ದು iddu. *After* B. 3, 19 *add:* It may be specially remarked that the subjunctive mood which appears in B. 1, 20, is used there in the sense of the present, viz. ನಿನಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು, if I could write, also I would have written with you (*i. e.* would write with you, on the coming feast-day). See also 1, 26.

ಇನಿ ini. — ಇನಿಪಾಲ್. -ಪಾಲ್. Sweet, delicious milk (V. 9, 90). — ಇನಿವಿ. *Add:* Čpr. 5, 83.

ಇನಿತ್ತು initṭu. *Add:* Čpr. 3, 62.

ಇನಿಸು inisu. *Add:* Abh. P. 3, 49. 50.

ಇನ್ನಮಿ intaṟu. (= ಅನ್ನಮಿ). ಇನ್ನದ್ದಂ, subsequently, in consequence (Čpr. 9, 119).

ಇನ್ದಿರೆ indirĕ. — ಇನ್ದಿರೆಯರಸ. -ಅರಸ. Vishṇu (Dp. 122, 21).

ಇಪ್ಪಿಳ indoḷa. (= ಇನ್ಪಿಳ. Tbh. of ಇನ್ಪಿಳಲಿ). ಇಪ್ಪಿಳದ ನುಣ್ಣಿಸಿ (Čpr. 6, 64). If ಇಪ್ಪಿಳ were a Tbh. of ಇನ್ಪಿಳಲಿ, the ಇಪ್ಪಿಳ, ಇಪ್ಪಿಳೀಳ in page 143 of the Śabdamaṇidarpaṇa probably would be the same word.

ಇಪ್ಪಿಳೀಳ indoḷa. (= ಇಪ್ಪಿಳ; Śmd. 143).

ಇಪ್ಪವಪ್ಪಳ indra-nandana. = ಇಪ್ಪಸ. (Rây. 13, 60).

ಇನ್ನಂ innaṁ. 1. *Add:* Plural ಇನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 9).

ಇನ್ನು innu. *Add before* ಇನು: ಇಂ 7. It is most probable that in the ancient language there was no ಇನ್ನು, the double ನ್ನ happening on account of ಇಂ 7 being followed by a vowel.

ಇಮ್ im. 1. — ಇಮ್ಮೊನೆಗಾಣ್. -ಹೊಸೆ-ಕಾಣ್. To show, or have, two points (Čpr. 10, 80).

ಇಮ್ im. 2. — ಇಮ್ಮಿರಿ. To grow nicely or well enlarged (Čpr. 4, 48).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. — ಇಮ್ಬುಡಿ. -ಉಡಿ. To know or observe a pleasing manner (V. 9, 9). — ಇಮ್ಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty to be lost: to lose beauty (Čpr. 9, 5).

ಇರಸು irasu. *Add: Cf.* ಎರಕೊಳ್ಳು s. ಎರ 3, and the T. s. ಎರ 1 No. 1.

ಇರಿ iṟi. 1. *After* ಮುಚ್ಚಿಡಿ *add:* ಸುತ್ತಿಡಿ.

ಇರಿ iṟi. 3. — ಇರಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. The business of piercing, etc. (Bh. 4, 3, 12).

ಇರಿತ iṟita. *Add:* See ಉಬ್ಬಿದ್ದತ, ಬೊಬ್ಬಿದ್ದತ, ಮೊಳ್ಳಿದ್ದತ.

ಇರಿಮುಬ್ಬು iṟumbu. *To No. 1 add:* closeness (Śâv. 3, after 35).

ಇರ್ iṟ. 1. — ಇರ್ಪಾಯು. -ಪಾಯ್ -ಆ 3. = ಇರ್ಪಾಯುಪಕ್ಷಿ (or the ಛೇದುಣ್ಣ, Śâv. 3, 35). — ಇರುಗಿಳಿ. = ಇರುಪಿಳಿ. (V. 9, after 71). — ಇರುಗಿಸು. *Add:* See ಪರಿಗುರಿಸು s. ಪರಿ.

ಇಕುರ್ iṟku. 5. — ಇಕುರ್ ಪಡು. To be straitened or distressed (Čpr. 5, 81).

ಇಕ್ಕೆ iṟkĕ. — ಇಕ್ಕೆಮಲೆ. -ಬೆಟ್ಟು. A mountain of resort (Čpr. 8, after 4).

ಇಲಾಕೆ iḷâkĕ. *Add:* See Mr. s. ಎಲಾಕೆ.

ಇಲಿ iḷi. 2. — ಇಲಿಕಪ್ಪಡಿ. A kind of mouse or rat-trap (My.).

ಇಸು isu. 2. *Dele* only in P., *and at the end add:* ಮುರಿ ಅಸಡೆ (Bp. 58, 53).

ಇಸು isu. 3. *After* ಏಮ್ *insert:* ಏಸು 1.

ಇಳಿದು iḷidu. The state of wasting away, diminution, decay, etc. (ಕ್ಷೀಣ; see s. ಇಳಿಪಳಿಯ). — ಇಳಿದಾಗು. -ಆಗು. To grow worn out, to grow wan (Čpr. 9, 5).

ಇಳಿ iḷi. *To* ಇಳ್ದು *add:* Čpr. 5, 110.

ಇಳಿ iḷi. 4. — ಇದಾ ಕೆಯ್. *Add:* to put into shade (Abh. P. 16, 26). See Čpr. 2, 42).

ಇಳಿಕೆ iḷikĕ. — ಇದಾಳಿಗೆಯ್. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಇಳಿಲ್ iḷil. Diminution, decrease, decline (Čpr. 7, 150).

ಇಳಿಸು iḷisu. 2. *After* ಇದಾಸುಸೊಲಯು *add:* See ಪರಿಯು (s. ಪರಿ 1).

ಈ ī. 7. *After* ಇ 9, *No. 2 insert:* ಈಇ 2.

ಈಗಡು ī-gaḍu. 1. *Add:* ತೀರುವಿಕೆ (Čpr. 9, 119).

ಈಡು īḍu. 1. — ತಡಿದ. *Add:* Čpr. 5, after 64; 8, after 4.

ಈಡು īḍu. 3. — ತಡಿದ. *Add:* to pain (the mind) greatly (Bh. 3, 19, 37). — ತಡಿಪಡಿಸು. -ಒಡಿಸು. To rub well (Čpr. 5, 63).

ಈರ್ īr. 1. — ಈರೊಪ್ಪು. -ಒಪ್ಪು. Two or both hosts (Ćpr. 10, after 74; 10, 83).

ಈರಿ īri. 1. *After* ಇಂದ್ *add:* ಕ್ಕಿರಿ 1.

ಈರ್ಪು īrpu. *Add:* See V. 4, 95; 6, 3; Śśv. 4, 60. 115.

ಉಕ್ಕವಿಸು ukkavisu. (?). (Ćpr. 9, 106).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. *Add:* to cause to rise (as the sea, Ć. Bp. 31, 52).

ಉಗಿಸು ugisu. *Add:* = ಒಗಿಸು 2.

ಉಗು ugu. 3. — ಉಗು ಹರ್. *Add:* Ćpr. 9, 76.

ಉಗುಳಿ ugul. 2. *Add:* Śśv. 3, 45.

ಉಗುಳಿ ugul. 3. P. p. of ಉಗುಹ್ 1. — ಉಗುಟ್ಟಿರ್. To emit, to let drop (Ćpr. 10, 11).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. (Tbh. of ಉಜ್ಜಡಿಸು). To rub over, to make smooth, to oven. ಕೆಲಸನುಗ್ಗಡಿಸ (Ćpr. 6, after 86). ಕೆಲಸುಗ್ಗಡಿಸಪ್ಪ (10, 9).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. *Add:* Dp. 170, 4.

ಉಗ್ರಕರ ugra-kara. The sun (Ćpr. 5, 50).

ಉಜ್ಜಲಿಸು ud-ćalisu. *Add:* See Ćpr. 5, after 39.

ಉಜ್ಜಾರಿಸು ud-ćârisu. To utter, etc. (Râm. 3, 8, 70).

ಉಜ್ಜು ujjū. 1. *Put the number* 1 *to* ಉಜ್ಜುಗ.

ಉಜ್ಜೆಟ್ಟಿ ud-ćhêṭṭi. Cutting off or out, extirpation, destruction (Ćpr. 4, 92).

ಉಜ್ಜಾವಸ ujćêhvâsa. *Put the No. 1 to the last word* ಸುಮ್.

ಉಜ್ಜ್ವಳಿಕೆ ujjaḷikĕ. Splendor, radiance, beauty (Ćpr. 4, 85).

ಉಜ್ಜ್ವಳಿಸು ujjaḷisu. To blaze up, to flame; to shine (Ćpr. 1, 73; 8, 79).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. *Add:* Ćpr. 8, after 71.

ಉಜ್ಜೃಂಭಿಸು ud-jṛimbhisu. To gape; to open; to become visible, to come forth; to expand, to open, to blow (Ćpr. 7, after 62).

ಉಂಜ ujća. *Add:* See ಉಜುಜಕ್ಕ.

ಉಡಿ uḍi. 1. *Add:* Ćpr. 5, after 30 & 64; 10, 11.

ಉಡಿ uḍi. 2. — ಉಡಿಗಡ್ಡಿ. -ಕಟ್ಟು. To tie fragments, *i. e.* to restore to a good state, to repair (Ćpr. 5, 53).

ಉಡುಗು uḍugu. 1. *Add:* Ćpr. 5, 10. 99.

ಉಡುಪೋದಯ uḍupa-udaya. Moon-rise (Ćpr. 6, 93).

ಉಡೆ uḍĕ. 1. — ಉಡೆಪಡೆ. *Add:* Abh. P. 3, 180.

ಉಡೆ uḍĕ. 2. *After* ಉಳ್ಳಡೆ s. ಉಳ್ 2 *add:* ಗಡ್ಡೆ, ತಳಿರು ಮೆ, ಪೀಡುಮೆ.

ಉಡ್ಡಿಗೆಕಾರ uḍḍigĕ-kâra. A man who stamps or impresses (V. 6, 41).

ಉಡ್ಡೆ uḍḍĕ. — ಉಡ್ಡೆಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A kind of kaḍubu. See Prv. s. ಮೆಣ್ಣು.

ಉತುಂ utuṁ. *Add immediately after it:* (fr. ಉಱು).

ಉತ್ಕಟಿಸು. utkaṭisu. *Add:* 2, to become furious (Śśv. 3, 63).

ಉತ್ಕಂಠೆ ut-kaṇṭhĕ. The state of longing for a beloved person or thing, etc. (Ćpr. 3, 74).

ಉತ್ಕಂಪಿ ut-kampi. Trembling; agitating, causing to tremble. (Ćpr. 2, 59).

ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ ut-kshêpaṇa. Throwing upwards, tossing; sending, sending away; vomiting; etc. See Sl. s. ಮಾಳು ವಿಕೆ.

ಉತ್ತಮತೆ uttamatĕ. Excellence, superiority; goodness. (Ćpr. 9, 105).

ಉತ್ತರಕ್ಷಣ uttara-kshaṇa. The next moment (My.).

ಉತ್ತರಾಯಿ uttarâyi. Discharged from the obligation (of a favour, etc.; Mhr. ಉತರಾಈ; Bh. 4, 2, 50. 51).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. *Add:* Ćpr. 5, after 44.

ಉತ್ತರೋತ್ತರತೆ uttara-uttaratĕ. Constant continuation, succession (Ćpr. 4, 25).

ಉತ್ತವಳಿಸು uttavaḷisu. To make efforts, to strive, to struggle (? Ćpr. 3, 47).

ಉದ್ತಾರ ud-târa. *To the meaning of No. 4. add:* (My.).

ಉದ್ತಾರಕ ud-târaka. *Add:* Râm. 3, 8, 70.

ಉದ್ಸಾಹಿಸು utsâhisu. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಉದಕ udaka. *Add:* = ಉದುಳ, *and as No. 2 add:* broth, pepper-water (My.).

ಉದುಕ uduka. Tbh. of ಉದಳ. (My.).

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 3, 5, 9).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. *Add:* J. 11, 14.

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. *Add:* = ಉಗ್ಗಡಿಸು, *and as No. 2 add:* to rub over, to stroke.

ಉದ್ದ udda. — ಉದ್ದಳ. -ಉಳ. Having long thighs (? Ćpr. 5, 55).

ಉದ್ದಾಮತೆ uddâmatĕ. The state of being unrestrained, etc. (Ćpr. 7, 79).

ಉದ್ಧವ ud-dhava. *Add:* 3, N. of a messenger (Ćpr. 6, after 18).

ಉದ್ಭ್ರಮ್ಯತ್ ud-bhrâmyat. Whirling, flourishing (Ćpr. 5, 56).

ಉದ್ಯಾನಮಹತ್ತರ udyâna-mahattara. The overseer of a garden, a gardener (Ćpr. 2, 87).

ಉದ್ವೇಜಿಸು ud-vêjisu. To hurt the feelings, etc. (Ćpr. 4, 21).

ಉನ್ನಾಳ ud-nâḷa. Having high stalks (Ćpr. 7, 60).

ಉನ್ನಿದ್ರತೆ ud-nidratĕ. Sleeplessness. (Ćpr. 5, 124).

ಉನ್ಮಕರಂದ ud-makaranda. Excellent nectar or honey of flowers (Śśv. 2, 47).

ಉನ್ಮೃಗ ud-mṛiga. A large wild beast. See ಮದುಪೋನ್ಮೃಗ.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. *Add:* to prepare; to furnish with (Râm. 3, 2, 20).

ಉಪಚೀಯಮಾನ upa-ćîyamâna. Being collected or filled. (Ćpr. 2, after 21).

ಉಪಜಾಪ್ಯ upa-jâpya. To be whispered into the ears of another (adj.; Ćpr. 8, 89).

ಉಪಢೌಕಿತ upa-ḍhaukita. Gone to; brought near; presented as an offering, offered as a respectful gift; carried out, accomplished; a respectful offering or present. (Ćpr. 6, 31).

ಉಪದೇಶ upa-dêśa. — ಉಪದೇಶಂಗುಡು. -ಒ-ಳ್ಪು. To give instruction, to teach; to prescribe (Ćpr. 5, 113).

ಉಪಪ್ರದಾನ upa-pra-dâna. Delivering over, presenting; a present, a bribe. (Ćpr. 9, 119).

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lālisu. *To No. 2 add:* Bh. 3, 2, 6.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. *Add:* 2, to calm, to mitigate, to make quiet, to bring to an end (Śāv. 4, after 24).

ಉಪಶಾಂತಿ upa-śānti. *Add:* Čpr. 7, 22.

ಉಪಹತಿ upa-hati. — ಉಪಹತಿಗೆಯ್. To do harm to (Śāv. 4, after 24).

ಉಪಾಂಶುತೆ upāṁśutĕ. The sate of uttering prayers in a low voice (? Čpr. 9, 119).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. — ಉಪಾಯನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To make a present, to present (Śāv. 2, after 42).

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. This word probably is formed of ಉಮಿ 3, abandoning, and ಪಯಣ; if so, it ought to appear in large type.

ಉಪ್ಪರ uppara. — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. *Add:* See Čpr. 7, after 81. — ಉಪ್ಪರಪಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. Grand state (? Čpr. 1, 106).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. *To No. 2 add:* Bh. 8, 19, 38.

ಉಬ್ಬರ ubbara. — ಉಬ್ಬರಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Abundant sparks (Bh. 6, 2, 6). — ಉಬ್ಬರಪ್ಪರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To flow abundantly (Čpr. 2, 84).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. *Add:* Bh. 2, 1, 77; 5, 3, 102.

ಉಬ್ಬಾಳು ubbāḷu. = ಉಬ್ಬು 2. (Rām. 6, 24, 1; 6, 50, 12).

ಉಬ್ಬಿ ubbi. A female who has something prominent or projecting. See ಪಲ್ಲುಬ್ಬಿ.

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. — ಉಬ್ಬ. -ಆಟ. A male who has something prominent or projecting. See ಪಲ್ಲುಬ್ಬಿ. — ಉಬ್ಬಿಆಟ. -ಆಟ. Excessive stabbing (Rām. 6, 19, 30).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ಉಮುರಿ umuri. (= ಉಸುರು 1). See Čpr. 9, 129.

ಉಮ್ಬ umba. *Add No.* 1.

ಉಮ್ಬ umba. 2. That is eaten (= ಉಣ್ಬ ಕೂಟ, Śāstrasāra in W. v. 1258).

ಉಮ್ಮಚ್ಚ ummačča. (?). See Čpr. 6, after 13.

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. *Add:* (= ಉಮ್ಮ 2).

ಉಯ್ uy. 1. *Add the number* 1 *to* ಒಯ್.

ಉರ ura. 3. = ಉರಿ 2, etc. — ಉರಕೊಳ್ಳಿ. A flaming firebrand (Abh. P. 4, 39). — ಉರಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಕೊಳ್ಳಿ. (My.). 2, a passionate person (My.).

ಉರಕೆ uraka. A man who burns or suffers from excess of heat. See ಹೊಟ್ಟುರಕೆ s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರಕಿ uraki. A woman who burns or suffers from excess of heat. See ಹೊಟ್ಟುರಕಿ s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರವಣಿ uraṇi-aṇi. 1. *Add:* Čpr. 10, 70.

ಉರಿ uri. 2. *Insert* ಉರ 3 *before* ಉರು 2. — ಉರಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಕೊಳ್ಳಿ. (My.). — ಉರಿವೆಳಗು. -ವೆಳಗು. Blazing shine (V. 10, 12).

ಉರಿಪು uriṕu. *Add the number* 1 *to* ಉರುಪು.

ಉರಿಪ uripa. = ಉರಿಪ 2, etc. Burning; heat (Śāv. 3, after 35).

ಉರುಬು urubu. To blow strongly with the mouth (ಊದು My.). ಕುಟ್ಟಿದಾಜಿದ ಬಿಸ್ಸಿ ಉರುಬಿ ಉರುಬಿ ಸೋಸುವಳು (Prv.).

ಉರುಲ್ urul. Mr. 370 (My. MS.) has ಉಡುಲ್ (ಪಕ್ಷಿ, ಪುಲ್ಲು, instead of ಉರುಲ್). This form of the word may have existed at Mr.'s time, and if so, would connect the word clearly with M. ಉಡು¹ s. ಉರಲ್ 1.

ಉರುಳ್ urul. 1. — ಉರುಳಿಸು. ಉರುಳಿ-ಇಸು. To shoot arrows so that (an opponent) is overturned (Čpr. 5, 109).

ಉರುಳಿ uruḷi. *Add:* See ಪಂಜುರುಳಿ; *and add:* 4, the state of being round or curled. — ಉರುಳಿಗುರುಳ್ -ಕುರುಳ್. A lock, a ringlet of hair (Čpr. 3, 60).

ಉರುಳಿಗ uruḷiga. N. of a bird (Śāv. 3, 33).

ಉರುಳಿಪು uruḷiṕu. *Add:* Rām. 5, 9, 4.

ಉರುಳ್ಪು uruḷpu. *Add:* Čpr. 5, 36.

ಉರೋಬಂಧ uras-bandha. A certain feat of wrestlers (Śāv. 4, 75).

ಉರ್ಗಿಳಿ urgiḷi. *Add:* Śāv. 2, after 42.

ಉರ್ಗು urgu. *Add the number* 1 *to it, and add:* Čpr. 1, 48; ಬೆಳ್ಕಸಮುಜ್ಜು, ಧರಮುಜ್ಜು, ವಿಸ್ಮಯಮುಜ್ಜು.

ಉರ್ಗು urgu. 2. Being, state; occasion (Čpr. 9, 13).

ಉರ್ಗುಕು urguku. — ಉರ್ಗುಳ್ಗೊಳ್. *Add:* to be obstinate (Bh. 4, 10, 40).

ಉರ್ಚು urču. *Add the number* 1 *to it.*

ಉರ್ಚು urču. 2. To burn, to glow (Abh. P. 7, 103).

ಉರ್ತು urtu. *Add to* ಉಮುಜು: s. ಉವ 6.

ಉರ್ಬು urbu. 2. *Add as a new meaning:* mass, great multitude (Abh. P. 14, 7). — ಉರ್ಬಿ. -ಆದ. Swelling to disappear: flood or the flowing in of waters to cease: to begin to ebb (V. 9, 24).

ಉರ್ವಿಸು urvisu. *Add:* Čpr. 9, 78.

ಉರ್ವಿರುಹ urvi-ruha. A tree. See ವಿಜೋರ್ವಿರುಹ.

ಉರ್ವೀಶ್ವರ urvi-śvara. A king.

ಉರ್ವೀಶ್ವರೀಯ urvīśvarīya. Relating or belonging to the king (Čpr. 10, 22).

ಉರ್ವು urvu. 1. *Add:* See ಪುರ್ವು.

ಉರ್ವು urvu. 2. — ಉರ್ದಿಚ್. -ಎಚ್. To rise, to go upward (Čpr. 5, 42). Čpr. MS. 4, 47 has ಉರ್ದಿರುಗ instead of ಉರ್ದಿಚ್ಚು.

ಉಲಿಪು ulipu. *Add:* Čpr. 3, 48; Śāv. 3, 49.

ಉಲ್ಲಪನ ud-lapana. Speaking loud; sounding (Čpr. 5, 113).

ಉಷೆ uśĕ. 2. *Add:* See ಸೀಜೆ (s. ಸೀ 3).

ಉಸಿರ್ usir. 2. *After* ಉಸುರು 2 *add:* ಸೂಜು 2. — ಉಸಿರಿಪು. -ಇಪು. = ಉಸುರಿಪು. (Śāv. 4, 88).

ಉಸುರ್ usur. 2. — ಉಸುರಾಳಿ. -ಆಳಿ. Dried-up state of respiration: exhaustion (Rām. 6, 24, 18).

ಉಳ್ uḷ. 2. — ಉಳ್ಳಲರ್. *Add:* Śāv. 4, 90; V. 9, 8.

ಉಳಿ uḷi. 4. *Add: Cf.* ಹೊಳಪು.

ಉಳ್ಕು uḷku. 3. *Add:* Čpr. 6, 16; Śāv. 4, 71.

ಉಳ್ಕೆ uḷkĕ. The state of being. See s. ಸತ್ವ 1.

ಉಳಿ uḷi. 2. *After* ಆದ ಊದಿ *add:* ಪೆಜಪ್ಪದಿ. — ಉಳಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. Time of (continually) remaining or staying

(Sp. In W. v. 1108). — ಉಬ್ಬಸಕ್ಕುರ್ದ. *Add:* A constant descent of water, a waterfall. — ಉಬ್ಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Remaining light (Šāv. 4, 114).

ಉಮಿಮೆ ulumĕ. *Add the number* 1.

ಉಮಿಮೆ ulumĕ. 2. = ಉಬವೆ. (My.).

ಉಮ್ಮಿ ullgu. *Add:* Čpr. 6, after 106, *and add: Cf.* ಒಗುರ್ No. 2.

ಊಟ ûṭa. In Dp. 54, 3 ತಾಲಳೂಟ *may be read instead of* ತಾದ ಳೂಟ.

ಊಡಿಸು ûḍisu. *Add:* to cause to relish (Čpr. 5, 63).

ಊಡು ûḍu. 2. *Add to No. 2:* Čpr. 5, 48; 6, after 86.

ಊಣ್ಣ ûṇṭa. = ಊಟ. See ನೀರೂಣ್ಣ.

ಊಮು ûdu. 2. *To No. 1 add:* (Šāv. 2, *after* 42).

ಊರ್ಮಿ ûrmi. *Add:* 4, human infirmity (as grief, illusion, hunger, thirst, decay, death). See ಷಡೂರ್ಮಿ.

ಊಸರವಳ್ಳಿ ûsaravaḷḷi. *Add: Cf.* ಒಳ್ಳಿ 2.

ಋಕ್ಷ ṛiksha. *Add:* 4, N. of a mountain. See ಸಪ್ತಋಕ್ಷಾಚಲ.

ಋಕ್ಷರಾಜ ṛiksha-râja. N. of the father of Vâli and Sugriva (Râm. 4, 2, 15. 18).

ಋಕ್ಷಾಜಿನ ṛiksha-ajina. A bear-skin (Čpr. 4, 31).

ಋತುಷಟ್ಕ ṛitu-shaṭka. The six seasons (Čpr. 2, after 61).

ಎ ĕ. 13. *Read:* = ಏ 7, ಕೆ 2.

ಎಕ್ಕ ĕkka. 1. *Add:* Šāv. 3, 32.

ಎಕ್ಕತುಳ ĕkka-tuḷa. *Add:* Čpr. 10, 83.

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. Alone, solitary (Čpr. 7, 97; Mhr. ಏಕಲ್ಯ).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. *Add:* Abh. P. 7, 106.

ಎಗ್ಗ ĕggu. *Add:* Čpr. 10, 109. 110.

ಎಗ್ಗು ĕggu. *Add:* Čpr. 5, 111.

ಎಚ್ಚರಿ ĕččaṛ. 1. *Add:* Čpr. 8, 71.

ಎಚ್ಚರಿ ĕččaṛ. 2. *Read:* = ಎಚ್ಚರಿ, ಎಚ್ಚರು 2, ಪೆಚ್ಚರಿ, ಹೆಚ್ಚರಿ, ಹೆಚ್ಚರು.

ಎಚ್ಚು ĕčču. 2. *Add:* = ಎಚರ್ 2.

ಎಚ್ಚು ĕčču. 5. = ಎಸು 1. (Čpr. 10, 80).

ಎಂಜಲಿಸು ĕñjalisu. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಎಟ್ಟ ĕṭṭa. *Read:* = ಎಟ್ಟನೆ, ಪೆಟ್ಟ 4, ಪೆಣ್ಣ, ಹೆಟ್ಟ 1.

ಎಡ ĕḍa. 1. — ಎಡಪಿಚ್ಚ. -ಪಿಚ್ಚ. = ಎಡಪಿಸು, etc. (Čpr. 8, 103). — ಎಡವಂಸು. -ಪಂಸು. To cause one's self to run from a place: to run away, to retreat (Bh. 3, 19, 36).

ಎಡ ĕḍa. 2. — ಎಡಗೆಯ್ಯಾತ. *Add:* According to Mr. E. Rice all mâdigas from the ಎಡಗೆಯ್ಯಾತ are ಎಡಗೆಯ್ಯ ಪದು. See ಬಲಗೆಯ್ಯುವ (s. Additions). — ಎಡಗೊಟ್ಟು. -ಕೊಟ್ಟು. The left, *i. e.* to the left, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಎಡಪಳ್ಳ. -ಪಳ್ಳ. The left side (V. 7, 80).

ಎಡ ĕḍa. 3. — ಎಡಪರ್. A middle-born, *i. e.* second, son or daughter (My.). — ಎಡಪಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. *Add:* Abhâ. 3, 9.

ಎಡ ĕḍa. 4. = ಎರೆ 1, etc. (*cf.* ಇರಿ 1). A couple, etc. — ಎಡಪಟ್ಟಿ. -ಪಟ್ಟಿ. = ಎಗೆಪಟ್ಟಿ. (Abh. P. 4, 6).

ಎಡಪು ĕḍapu. *Add:* Abh. P. 9, 7.

ಎಡಮ್ಬಡಂ ĕḍambaḍam. (?). (Čpr. 6, 87).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. — ಎಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Work at the place or at the places (V. 5, 80). — ಎಡೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A counter-arrow (J. 12, 39). — ಎಡೆಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To join at a place: to join together (v. t., Čpr. 6, after 64). — ಎಡೆಗುಡು. *Add:* Čpr. 8, after 79. — ಎಡೆ ದುಡಗು. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಎಡೆದೂಡು. An evasive word (Čpr. 6, 24). — ಎಡೆಪಟ್ಟ. -ಬಟ್ಟ. The midway (V. 6, after 8). — ಎಡೆಪೆರ್. -ಪಿರ್. The middle finger (Čpr. 6, 62).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 3. (= ಅಡೆ 5?). To be got (?). See Prv. s. ದಾನೆ. If ಎಡೆ were = ಅಡೆ 5, the ಎಡೆಯು s. ಹಾರೆ would be = ಎಡೆಯುಡು, *i. e.* ಉಡೆಯುಡು.

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 3. *Add:* Čpr. 8, 30; Abh. P. 3, 39.

ಎಣಿಕೆ ĕṇikĕ. — ಎಣಿಕೆದಪ್ಪ. -ತಪ್ಪ. Consideration to fail: to be inconsiderate (Čpr. 8, after 79).

ಎಣೆ ĕṇĕ. 1. *Read:* = (ಎಣೆ 4), ಎಣ್ಣ, (ಪೆಣೆ 2), (ಹೆಣೆ 2).

ಎಣ್ಣು ĕṇṇu. *Add:* Dp. 126, 1.

ಎಣ್ಣೆ ĕṇṇĕ. — ಎಣ್ಣೆಗಣ್ಣು. A (hair-)knot to which oil is applied (Šāv. 3, 10).

ಎತ್ತು ĕttu. 1. *Add:* B. 1, 24.

ಎತ್ತು ĕttu. 2. — ಎತ್ತುಗುಪಿ. -ಕುಪಿ. A raised point (Bh. 3, 8, 6).

ಎಬ್ರಾಸಿ ĕbrâsi. *After* ಏಸಿಕೆ *Add:* ಏಸ, ಪೇಸ.

ಎನಸು ĕnasu. 2. *Add:* ಎನಸುಂ (Čpr. 7, 94; 10, 11).

ಎಮ್ ĕm. 2. *To* ಎಮ್ಮತ್ತು *add:* ಎಮ್ಮುತ್ತು ಪಾಲ್ಕು ಪಿಸ್ಸಣಾ (Čpr. 5, after 76).

ಎಮೆ ĕmĕ. — ಎಮು ಇಳ್ಕು. *Add:* Čpr. 4, 91.

ಎರಲೆ ĕralĕ. — ಎರಲಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. An antelope's eye (Čpr. 8, after 72).

ಎರಲೆ ĕral. — ಎರಲ್ದೊಸೆ. *Add:* Čpr. 5, 42.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. *Add:* = ಪರೆ 3.

ಎರಿಕ ĕraka. 2. *Add:* Čpr. 5, 22.

ಎರಿಕೆ ĕrakĕ. 2. — ಎರಿಕೆಪಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A wing-hill: a hill near a mountain (Čpr. 10, 82).

ಎರ್ ĕr. (*fr.* ಎಸು). The state of being all or one mass. — ಎರ್ಕಯ್ಸು. To make or collect into a mass, to pile (Čpr. 9, after 102).

ಎಱುಗ ĕṛugu. *Add the number* 1.

ಎಱುಗ ĕṛugu. 2. = ಎಚ್ಚು 2. (V. 5, after 14).

ಎರ್ದೆ ĕrdĕ. — ಎರ್ದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Heart-fire (heart-sorrow, Čpr. 5, 10). — ಎರ್ದೆಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. To cause the heart to fail, to disconcert (Čpr. 8, 74).

ಎಲೆ ĕlĕ. 2. — ಎಲೆಮುಂಗರ್. -ಮುಂಗರ್. A mass of leaves (Šāv. 3, after 35). — ಎಲೆಮರೆ. -ಮರೆ. Concealment by leaves (Čpr. 7, 105). — ಎಲೆವಿಜ್ಜಗೆ. -ವಿಜ್ಜಗೆ. A fan of leaves (Čpr. 5, 131; 8, 91).

ಎಲ್ಲೆ ĕllĕ. *Add:* Bh. 3, 18, 35.

ಎಸಕ ĕsaka. *Add:* Čpr. 1, 41; 7, after 62; Šāv. 4, 90.

ಎಸಡಿ ĕsaḍi. *Add:* Abh. P. 15, after 37.

ಎಸರ್ ĕsar. *After* ನೀರೆಸರ್ *add:* , ಪತ್ತೆಸರು.

ಎಸರ್ಪುದು ĕsarpudu. (ſ). (Čpr. 5, 27).

ಎಹಗೆ ĕh-hagĕ. *After* ಮೀಗೆ *insert:* , ಮೀಂಗೆ.

ಎಳ ĕḷa. — ಎಳವುರ್. -ಬುರ್. Childly proficiency (V. 2, 2).

ಎಳೆ ĕḷĕ. 2. — ಎಳಿಗಣ್. -ಕಣ್. A delicate, fine eye (J. 30, 22). — ಎಳಿಗಸ್ಸದವಕ್ಕಿ. -ಕ್ಕಸದವಕ್ಕಿ. A young parrot (V. 2, 31). — ಎಳಿಗಮುಂಕೆ. -ಕಮುಂಕೆ. Tender Hurialle grass (Čpr. 8, after 4). — ಎಳಿಗಾರ್. -ಕಾರ್. The newly arrived rainy season (Čpr. 4, 38). — ಎಳಿಗೊಂಗು. *Add:* Čpr. 1, after 101; 5, 132. — ಎಳಿನೀರ್. = ಎಳನೀರು. (Čpr. 10, 54). — ಎಳಿಮುತ್ತು. *Add:* Šśv. 5, 7. — ಎಳಿಮಂಜೆ. -ಮಂಜೆ. A young goose or swan (V. 9, 25). — ಎಳಿಯಮ್ಬಲು. -ಯಮ್ಬಲು. Weak, watery gruel (V. 2, 13). — ಎಳಿವಲಸು. -ವಲಸು. A young jack tree (Čpr. 7, 86). — ಎಳಿವಸಿಜ್. -ಬಸಿಜ್. A delicate womb (Abh. P. 3, 100. 101). — ಎಳಿವಳಿಕು. -ವಳಿಕು. Fine crystal (Čpr. 1, 111). — ಎಳಿವಳುಕು. -ವಳುಕು. = ಎಳಿವಳಿಕು. (Šśv. 5, 3).

ಎಳಿರ್ ĕḷ. 3. — ಎಳ್ತರ. *Add:* Čpr. 5, 81.

ಎಳಿತು ĕḷatu. — ಎಳತು. *After* Dragging-play *add:* decoy (Râm. 4, 1, 14), *and after* fainting *add:* (Râm. 3, 8, 69).

ಎಳಿಲ್ ĕḷal. *Add the number* 1, *and before* Grj. 2, after 106 *insert:* Čpr. 10, 82.

ಎಳಿಲ್ ĕḷal. 2. P. p. of ಎಣಿ 1. — ಎಳಿಲ್ತರ್. To hang down (Čpr. 4, 47).

ಏಕವಾರ ēka-vâra. (ಏಕಪಾರ). *Only once, at once, at one time, suddenly.*

ಏಕಾಹಿಕ ēkâhika. Occurring daily, unremitting (as fever, My.).

ಏಣೀಸಮೂಹ ēṇi-samûha. A herd of antelopes (Čpr. 1, 137).

ಏಱಿಸು ēṟisu. *Add:* Čpr. 6, 67. 77.

ಏಱು ēṟu. 1. — ಏಱಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಏಱಾಟ. (Râm. 6, 30, 30).

ಏಱು ēṟu. 2. *Add:* greatness, grandeur. See ಮಾಡಿ ಯೇಱು. — ಏಱುಜನ್ವಸ. = ಏಱುಜನ್ವಸ. (Šśv. 3, after 35).

ಏಱು ēṟu. 5. *Add:* Čpr. 8, after 44; Râm. 6, 19, 30.

ಏಲವಾಲುಕ ēlavâluka. *Add:* See ಳ್ಳಂಗಡಲೆ.

ಏವ ēva. *Add:* = ಪೇದ; *and add:* Abh. P. 6, 2.

ಏವಯ್ಸು ēvaysu. To be disgusted or vexed (Čpr. 3, 47; 5, after 64; Tĕ. ಏವಗಿಂಪು).

ಏಸು ēsu. 2. — ಏಸುವೆಸ. -ವೆಸ. Shooting-performance (Čpr. 6, 80). — ಏಸುವೆಸಪ. -ವೆಸಪ. Order to shoot (Čpr. 5, 113).

ಏಳಿದ ēḷida. — ಏಳಿದಂಗೆಯ್. *Add:* Čpr. 9, after 108.

ಏಳಿಸು ēḷisu. *Add:* Čpr. 10, 5. 20.

ಏಳು ēḷu. 1. *To* ಎದ್ದು *add:* Bp. 32, 45. 58; 61, 37.

ಒಕ್ಕಣೆ ŏkkaṇĕ. *Add:* Dp. 130, 73.

ಒಕ್ಕಲಿಗ ŏkkaliga. *Add:* Čpr. 5, 86.

ಒಕ್ಕಲ್ತನ ŏkkaltana. = ಒಕ್ಕಲತನ. (Čpr. 5, 86).

ಒಗತನ ŏgatana. *Add:* Dp. 95 pallavi.

ಒಗಿಸು ŏgisu. *Add the number* 1.

ಒಗಿಸು ŏgisu. 2. = ಉಗಿಸು. To cause to become loose, to cast (as a slough, Čpr. 9, 71).

ಒಗ್ಗರಿಸು ŏggarisu. *Add:* Dp. 135 *a*, 16; 170, 7.

ಒಗ್ಗು ŏggu. 2. — ಒಗ್ಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. An assemblage to be destroyed: to part, to become separated (Grj. 6, after 56).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 3. *Add:* to turn or lead towards (Čpr. 9, after 102).

ಒಜ್ ŏǰ. — ಒಜ್ಜಿಜಗು. *Add:* Čpr. 3, 45; 6, 8.

ಒಜ್ಜ ŏǰǰa. (= ಉಜ್ಜ 1 ?). (Râm. 3, 6, 55).

ಒಜ್ಜತ ŏǰǰata. *Add:* Čpr. 10, 114; Šśv. 2, 89. 91; Bh. 7, 3, 76. — ಒಜ್ಜತಂಗುಮು. -ಕ-ಳುಮು. To give pleasure (Čpr. 8, after 72).

ಒಜ್ಜು ŏǰǰu. (= ಒಜ್ಜಿಸು). To join (v. t., Râm. 3, 6, 55; ವುಜ್ಜು in the print).

ಒಜ್ಜರ ŏǰǰara. *Add:* Čpr. 7, after 81 (where it appears to be = ಬಾಗರಗೆ 2), *and before* ದುಜ್ಜರಕ್ಕೆ *insert:* , ದುಜ್ಜರ. *Add also: Cf.* ಒಜರ.

ಒಟ್ಟಯಿಸು ŏṭṭayisu. *Add:* to pile up (Čpr. 5, after 61).

ಒಟ್ಟಳ ŏṭṭaḷa. Tumult (Čpr. 5, 104).

ಒಟ್ಟಲ್ ŏṭṭal. = ಒಟ್ಟಿಲ. *Add:* Čpr. 9, 80.

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 1. *To No. 1 add:* Šśv. 2, 58.

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 2. — ಒಟ್ಟುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Accumulation or mass of fire (Râm. 6, 4, 31).

ಒಡತಿ ŏḍati. *Add:* Dp. 130, 20.

ಒಡನ್ ŏḍan. — ಒಡಗಾಡಿ. *Add:* Čpr. 5, 122.

ಒಡಮ್ ŏḍam. — ಒಡವ್ಪಡು. 2. *Add:* Čpr. 7, after 77.

ಒಡಮೆ ŏḍamĕ. *Add:* Čpr. 5, after 86.

ಒಡರಿಸು ŏḍarisu. *Add:* Čpr. 5, 104; 8, after 79; 9, 114. 119.

ಒಡರ್ ŏḍar. *Add:* Čpr. 6, 80.

ಒಡಲ್ ŏḍal. — ಒಡಲ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To present the body (Čpr. 4, 47).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. — ಒಡೆಯಿಳ್ಚು. *Add:* Čpr. 5, after 41.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 2. — ಒಡೆ ತುಡಿ. To crush by trampling on (Bh. 5, 3, 83). — ಒಡೆ ಪಾಯ್. To pass over so as to crush (Bh. 5, 3, 104).

ಒಡೆಯ ŏḍĕya. *Add:* Dp. 64, 3; 98 pallavi; 109, 3; 115, 9; 135*a*, 6. 17.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 4. — ಒಡ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A massive, stout person. See Prv. 3. ಪೆಡ್ಡಾಳು. — ಒಡ್ಡುಗರ್. -ಕರ್. = ಒಡ್ಡುಂಗರ್. (Čpr. 5, 104). — ಒಡ್ಡುಂಗರ್. *Add:* Šśv. 3, after 35. — ಒಡ್ಡೋಲಗ. *Add:* Čpr. 2, 59.

ಒಣ ŏṇa. 2. — ಒಣವಡಿ. A gift of dried, *i. e.* uncooked, rice (Mr. H. Haigh). 2, = ಒಳವಡಿ, ಹೊಳವ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯರ ಫಾಗ (Râmasvâmi Śâstri).

ಒಣರ್ ŏṇar. *Add:* Čpr. 10, 56.

ಒತ್ತರಿಸು ŏttarisu. *Add:* Čpr. 8, 70.

ಒತ್ತು ŏttu. 5. — ಒತ್ತು ಬರ್. To come near: to afford help (Śāv. 4, 106).

ಒತ್ತು ŏttu. 6. *Add No. 2 to* ಮೊತ್ತು.

ಒತ್ತು ŏttu. 7. *Add No. 5 to* ಮೊತ್ತು.

ಒದವು ŏdavu. *Add the number* 1.

ಒದವು ŏdavu. 2. Getting, obtainment (Čpr. 1, 107).

ಒನ್ದಿಗ ŏndiga. A man who is together with or has. See ಮುಕ್ಕಳಿನ್ದಿಗ.

ಒನ್ದುಗೆ ŏndugĕ. Union, combination; getting (Čpr. 5, after 19).

ಒಪ್ಪರ ŏppara. *Add the number* 1.

ಒಪ್ಪರ ŏppara. 2. (ŏppu2-ara, *i. e.* ūra 1 ?). (Quite properly); propriety. See Sp. s. ಪರ್.

ಒಪ್ಪು ŏppu. 2. — ಒಪ್ಪಳಿಯಿನಿ. -ಪಿನಿ. To agree (Dp. 154, 7).

ಒಮ್ ŏm. — ಒಮ್ಮತ್ತು ಪಣವರು. The left-hand castes (Mr. E. Rice). See ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಣವರು (s. Additions).

ಒರಲೆ ŏralĕ. N. of a bird (Śāv. 3, 33).

ಒರೆ ŏrĕ. 3. *To No. 1 add: cf.* ಪುರೆ 3, *and to No. 5 add:* Śāv. 2, after 42.

ಒರೆ ŏrĕ. 4. — ಒರೆಪರ್. = ಒರೆಗರ್. (Čpr. 1, 46).

ಒರೆಪ ŏrĕpa. Applying to, rubbing on (Čpr. 1, 46).

ಒರಿಲಿಕೆ ŏrilikĕ. Crying from pain, screaming. See ಕಟ್ಟಿಪರಿಕೆ.

ಒರ್ ŏr. — ಒಗುರಿಪು. *Add:* V. 7, 56. — ಒರ್ಪರ. -ಪರ. A wreath (V. 4, 80).

ಒರ್ಪು ŏrpu. 1. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಒಲ್ ŏl. 3. Pleasure, delight. — ಒಲ್ಲಮ್ಮಾಲ್. -ಆಲ -ಬಾಲ್. Delightful milk (Čpr. 4, 48; *cf.* Śmd. sūtra 172).

ಒಲಹು ŏlahu. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ಒಲುವೆ ŏluvĕ. *After* ಪಂಜು *add:* , *and* ಸಿವಗೆ 2

ಒಲೆ ŏlĕ. 2. *To No. 4 add:* to cause to go to one side (Bh. 5, 3, 103).

ಒಲ್ಲನೆ ŏllanĕ. *Add:* Abh. P. 13, after 84.

ಒಲ್ವು ŏlvu. = ಒಲವು. (Čpr. 8, 30).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 1. *Add:* Čpr. 5, 31. 66.

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 2. *Add: Cf.* T. ಪದಂಗು, to speak.

ಒಸಯಿಸು ŏsayisu. To grow joyful, to be delighted (? Čpr. 7, after 94).

ಒಸರ್ ŏsar. 3. P. p. of ಒಸರ 1. — ಒಸರ್ಪರ್. To drip (v. l., Čpr. 128).

ಒಳ್ ŏl. 2. — ಒಳ್ಳಾಸ. -ಆಸ. A nice cloth to gird the loins (Č. Bp. 31, 9). — ಒಳ್ಳಳರ್. -ಪಳರ್. Beautiful young foliage (V. 4, 34). — ಒಳ್ಳಿಯು. A beautiful form (Śāv. 5, 9). — ಒಳ್ಳಿಯು. Fine, bright lightning (Śāv. 5, 8). — ಒಳ್ವರ್ಪ. -ಪರ್ಪ. A fine stone (Čpr. 6, 49). — ಒಳ್ವಳೆ. -ಪಳೆ. A nice ring (Śāv. 3, 10).

ಒಳ್ ŏl. 3. — ಒಳ್ಪಳೆ. To undertake (Čpr. 2, 85). — ಒಳ್ವಿಡೆ. *Add:* See Čpr. 4, 47.

ಒಳ ŏḷa. 1. — ಒಳಪೆಯ್. 1. *Add:* the inside (My.). — ಒಳಪೆಯ್. 2. *Add:* Čpr. 1, after 101; 1, 122. 139; 2, 2. 6. 65; 4, 85; 6, after 13. — ಒಳ ತೊಡಕು. Entanglement in or among (see s. ಜೆರಳುವಾಳಿ). — ಒಳ ಪುಗು. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಒಳ ಪೊಯ್. To pour or cast into (Čpr. 1, after 101). — ಒಳ ಸೊಸರ್. *Add:* See Čpr. 5, 19; 6, 80; 7, 77; Abh. P. 11, after 51; Śāv. 4, 115. — *After* (Bp. 51, 80) *add:* Dative also ಒಳಕೆ (Dp. 102, 3).

ಒಳಗು ŏḷagu. *Add:* Čpr. 5. 42. — ಒಣಗಾಮು. -ಆಮು. The interior to dry: to wither in the mind, to languish (V. 31, 33; Śāv. 4, 91). — ಒಳಗುಮೆಪ್ಪು. *Add:* Bh. 5, 3, 49. — ಒಳಗು ಮಾಡು. To subdue, to put into shade (Čpr. 1, 130).

ಒಳತು ŏḷatu. *Add:* See Prv. s. ಮೞ್ತಿ.

ಒಳಮಿ ŏḷaru. *Add:* Čpr. 5, 76.

ಒಳಲೆ ŏḷalĕ. *Add:* = ಮೊಳಲೆ.

ಒಳು ŏḷu. 1. — ಒಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Good or true Kannaḍa (Subhāshitanītikanda).

ಒಳ್ತು ŏḷtu. = ಒಳಿತು, etc. (V. 4, 28).

ಒಳ್ಪು ŏḷpu. *Add:* Čpr. 2, 65; 5, 115.

ಓ ō. 2. *After* Prv. s. ಕೊಳಲ್ಲಿ 1 *add:* ; Dp. s. Tbh. ಳಳ್ಳಿಸ.

ಓ ō. *Add:* See Dp. 71.

ಓಕುಳಿ ōkuḷi. — ಓಕುಳಿ ಆಟು. *Add:* Čpr. 5, 66.

ಓಗಟೆ ōgaṭĕ. *Add:* See Mr. s. ಪ್ರಶಲ್ಲಿಕೆ.

ಓಗಡಿಸು ōgaḍisu. *Add:* Čpr. 9, 81.

ಓಜ ōja. *Add:* In the Bombay Indian Antiquary (November, 1891, p. 393, note 23) Dr. E. Hultzsch remarks that the intermediate Pāli form *upajjha* proves that *ōja* must be derived from the Saṁskṛita *upādhyāya*.

ಓಜರ ōjara. *A mistake for* ಒಜ್ಜರ. See J. 33, 8.

ಓರ್ ōr. 1. — ಒರ್ತ್ತ. -ಅತ್ತ. One, or a, mode or way (Čpr. 4, 47). — ಒರೊರ್ಮೆ. *Add:* Čpr. 9, after 56.

ಓರಣಿಸು ōraṇisu. *Add:* Bh. 7, 7, 44.

ಓಲಗ ōlaga. — ಓಲಗಸಾಲೆ. = ಓಲಗಶಾಲೆ. (Čpr. 5, after 113).

ಓಲಗಿಸು ōlagisu. *Add:* Čpr. 3, 90.

ಓವರಿ ōvari. *Add:* Čpr. 1, 120; 8, after 64.

ಓವಿ ōvi. = ಓಮು 2, etc. See ತಲೆಯೋವಿ.

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. *Add:* Čpr. 4, 11.

ಔಮ್ಯ aumya. (fr. ಉಮಸ). A field of flax (Čpr. 1, 89).

ಂಂ ṁṁ. *Read:* or ಙ (*i. e.* the K. consonant ಙ in Čpr., Hlā. and Abh. P. MSS.) or ಞ್ಞ (in Vōpadēva's grammar). *After* ತೞಜ್ಞ್ಞಾ *insert:* ಮುಞ್ಞಿಂಬಾಯಿ, ಮುಞ್ಞೀದನೆ, ಸಿಞ್ಞಿಸ್ಸ.

ಕ್ k. *Add:* About the very frequent dialectical interchange of ಕ and ಚ್ (or ಪ್) see *e. g.* ಕಮು 2, ಕಮ್, ಕಂ, ಕಂಡು 2, etc.

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 1. *Add:* Grj. 6, after 36.

ಕಕ್ಕು kakku. 1. — ಕಳ್ಳಕ್ಕಾಲ್. *Add:* V. 4, 33.

ಕಖ್ಖವಡ kakhkhavaḍa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಕಱ್ kaṟ. *Read:* = ಕಱು, ಕಸ್.

ಕಱಕ್ಕನೆ kaṟakkane. *Read:* = ಕಱ್ಱನೆ, ಕಸಕ್ಕನೆ 2.

ಕಱಾಕೞೆ kaṟâkaṟi. *Add:* 2, hair against hair, pulling each other's hair (Sk.; Ćpr. 10, 70).

ಕಱ್ಱುಟು kaṟṟuṭa. *Add:* Ćpr. 6, 8.

ಕಱಿಕೆ kaṟaki. *Add:* See ಸುಱ್ಗುಟಿಕೆ.

ಕಱುಕ್ತ kaṟu-ukta. = ಕಱೊಕ್ತ. (Ćpr. 5, 106).

ಕಱ್ಱಣೆ kaṟṟaṇe. (= ಕಱ್ಲಜೇಲ?). (V. 3, 43).

ಕಱ್ವು kaṟṟu. 1. — ಕಱ್ವುಬಾಳೆ. -ಆಬಾಳೆ. A daring, fierce, wild understanding (Śśv. 5, 19). — ಕಱ್ವುಳವಿ. -ಆಳವಿ. Great power, etc. (Bh. 3, 19, 23). — ಕಱ್ಯಾಯು. *Add:* Ćpr. 6, 30. — ಕಱ್ಯಾಳ್. *Add:* Ćpr. 10, after 85. — ಕಱ್ವುಮಾಡೆ. -ಇಮಾಡೆ. = ಕಱ್ವುಬಾಡೆ. (Bh. 2, 1, 75). — ಕಱ್ವೊಬಿಲಿಕೆ. -ಒಬಿಲಿಕೆ. Excessive screaming (Râm. 6, 24, 15).

ಕಱ್ವು kaṟṟu. 3. *Add:* checkmate (My.).

ಕಱ್ವೆ kaṟṟe. 1. *Before* Mr. 416 *insert:* ಸೇತು, ಬಾರಣ. *Add:* See ಪೊಂಗಱ್ವೆ.

ಕಡಕ kaḍaka. = ಕಡಿಕ. That cuts. See ಮುರಗಡಕ.

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 1. *Add:* Ćpr. 5, 42.

ಕಡತಿ kaḍati. (fr. ಕಡೆ 1). = ಕಡಿತಿ. A woman of a side or position. See ಪಗ್ಗಡತಿ.

ಕಡಪ kaḍapa. (?). (Ćpr. 1, 134).

ಕಡಬು kaḍabu. *Add:* See ಪೊಂಗಡಬು.

ಕಡಹ kaḍaha. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಕಡಿ kaḍi. 7. *Add:* Ćpr. 5, after 39. — ಕಡಿಗಡಿ. -ಕಡಿ. A cut-off piece. — ಕಡಿಗಡಿಯ. -ಅ. One who is a cut-off piece (Abh. P. 15, 60). — ಕಡಿಗೊಮ್ಮುಗೊಳ್. -ಕೊಮ್ಮು-ಕೊಳ್. To lay hold of cut-off pieces of branches (Ćpr. 5, after 64).

ಕಡಿತಕಾಯಿ kaḍita-kâra. One who cuts or hews (Bh. 6, 4, 107).

ಕಡಿತಲೆ kaḍitale. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಕಡಿತಿ kaḍiti. = ಕಡತಿ. See ಪಗ್ಗಡತಿ.

ಕಡಿದು kaḍidu. *Add:* See ಕಮುಗಡಿದು.

ಕಡು kaḍu. 1. — ಕಡುಗಡಿದು. -ಕಡಿದು. Very great or large (Ćpr. 5, 41). — ಕಡುಗಣ್ಣಿ. *Add:* Ćpr. 5, 15. — ಕಡುಗಣ್ಣಿತನ. Excessive fondness (Ćpr. 8, after 4). — ಕಡುಗಮ್ಮು. *Add:* Ćpr. 5, after 64. — ಕಡುಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A big, or full, udder (Ćpr. 4, 48). — ಕಡುಗೆಮ್ಮು. *Add:* Ćpr. 5, 48. — ಕಡು ಮುಳಿ. *Add:* Ćpr. 5, after 106. — ಕಡುವಡಿ. -ಮುಡಿ. A heavy rain (Bh. 3, 9, 26). — ಕಡುವಿಸ್ತರ. -ವಿಸ್ತರ. Great skill (Abh. P. 10, 22). — ಕಡುವೆಂಕೆ. -ವೆಂಕೆ. Excessive heat (Ćpr. 5, 51). — ಕಡುವೆಚ್ಚಿತು. *Add:* Abh. P. 1, 76.

ಕಡುಬು kaḍubu. *Add:* ಉಣ್ಣೆಗಡುಬು, ಸೂಸಲು-.

ಕಡೆ kaḍe. 1. — ಕಡೆಗಡೆಸು. *Add:* Abh. P. 12, 84. — ಕಡೆಗಣ್ಣಿ. -ಕೆಣ್ಣಿ. The end, or side, of the cheek. See s. ಪಾಸಲ್. — ಕಡೆಯುಮ್ಮಿಸು. -ಉಮ್ಮಿಸು. To bring to an end, to finish (Ćpr. 8, after 71). — ಕಡೆಯುಮ್ಮು. -ಉಮ್ಮು. To come to a close, to end (Ćpr. 10, 125). — ಕಡೆವಾಯ್. 2. *Add:* Ćpr. 5, 64. — ಕಡೆಸಿಗೆಂದು. To make or create a final restraint or stop (Ćpr. 5, 104).

ಕಡ್ಡತನ kaḍḍatana. (fr. ಕಡ್ಡ 1). The state of being bold, etc. (Râm. 2, 2, 43).

ಕಡ್ಡಾಯ kaḍḍâya. *Add:* Dp. 145, 4; 148, 3.

ಕಣ್ kaṇ. 1. — ಕಣ್ಣಲ್. *Add:* V. 9, 74. — ಕಣ್ಣುಮುಟ್ಟು. -ಮುಮುಟ್ಟು. The eye to be employed to its full extent or scrutinously (V. 5, after 22). — ಕಣ್ಣೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. 2. Perplexed, puzzled sight (Ćpr. 10, 82). — ಕಣ್ಬಸ. Eye-power: the faculty of vision (Ćpr. 5, 78). — ಕಣ್ಬೆಟ್ಟು. *Add:* Ćpr. 5, 120. — ಕಣ್ಬೊಳಪು. -ಪ್ಪೊಳಪು. = ಕಣ್ಬೆಳಪು. (Ćpr. 10, 14). — ಕಣ್ಮಲರ್. 2. *Add:* Ćpr. 2, 79. — ಕಣ್ಮಿಟೆ. *Add:* Ćpr. 4, 71.

ಕಣಲಿಗೆ kaṇaligĕ. See Râm. 6, 44, 8.

ಕಣಿ kaṇi. 6. See ಮುಂಕಣಿ.

ಕಣಿಲೆ kaṇilĕ. = ಕಬಿಲೆ, etc., q. v. (Dp. 170, 2).

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. 2. Sight, look. See ಕಸುಗಣ್ಣು 2.

ಕಣ್ಬಕಿಫಲ kaṇbaki-phala. = ಕಣ್ಬಳಫಲ. See Nr. s. ಪಳಸು.

ಕಣ್ಬಳಿಸು kaṇbaḷisu. *Add:* Ćpr. 2, 42.

ಕತಕ kataka. 1. *Add:* Ćpr. 7, 8.

ಕತಕ kataka. 2. *Add:* = ಗಡಕ.

ಕತ್ತರವಾಣಿ kattaravâṇi. ಕತ್ತರವಾಣಿಯೊಳ್ ಎಡಗುವ ಚತ್ತಡೆ ಕವಿ ತಪ್ಪ ಜಲವಿಪಂಗಳ ಪೋಲ್ ಎತ್ತಂ ಕವಿ ತಸ್ಪುವ ಭೂಪೃತ್ಪನಯಂಗಾಗಿ ಬಿಡರಂ ಎಚ್ಚ ಪರಂಗಳ್ (Ćpr. 6, 33).

ಕತ್ತರಿಸು kattarisu. *Add:* Ćpr. 6, 63.

ಕತ್ತಳಿಕೆ kattaḷikĕ. (?). ಒರೆಯಿಸ್ಪಿದುವ ಆರೆಪೊಯ್ಲು (or ಆರಿ ಪೊಯ) ಕತ್ತಳಿಕೆ (Ćpr 5, 104).

ಕತ್ತಿಗೆ kattigĕ. *Add:* Ćpr. 5, 36.

ಕದ kada. 2. — ಕದಕ್ಕಡಿಸು. *Add:* Ćpr. 10, 11.

ಕದಡಿ kadaḍi. = ಕರಡಿ 1. A bear (Bh. 3, 13, 16).

ಕದಮ್ಪು kadampu. *Add:* Ćpr. 3, 51.

ಕದಳೆ kadaḷe. Tbh. of Sk. ಕದಲ, a plantain tree (?). See J. 21, 11.

ಕದುಪು kadupu. *Add:* Ćpr. 7, after 81.

ಕದುಬು kaḍubu. *Add:* *Cf.* ಗಡಬು.

ಕನಕಪ್ರಭಮಹಾರಾಜ kanaka-prabha-mahârâja. King Kanakaprabha (Ćpr. 2, after 21).

ಕನಕಪ್ರಭೆ kanaka-prabhĕ. N. of a woman (Ćpr. 5, after 121).

ಕನರ್ kanar. 2. — ಕನರೊಸರ್. -ಒಸರ್. An acrid, bitter young shoot (Ćpr. 2, 84).

ಕನಲ್ kanal. 1. *To* P. p. ಕನಲ್ದು *add:* Ćpr. 5, 10.

ಕನಲ್ kanal. 2. — ಕನಲ್ಗಿಡಿ. -ಕಡಿ. A fiery spark (Ćpr. 5, 104).

ಕನ್ದಿಸು kandisu. *Add:* Ćpr. 1, *after* 101.

ಕನ್ದು kandu. 6. — ಕನ್ದುಗ. -ಬುಗ. Discoloration by scorching to be produced (Ćpr. 5, 132).

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 1. *Add:* Ćpr. 1, 132.

ಕನ್ಯಾಕೆ kanyâkĕ. = ಕನ್ಯಕೆ. (Sk.).

ಕಬಲಿತ kabalita. Swallowed as a mouthful, eaten (Ćpr. 2, after 52).

ಕಮನೀಯತೆ kamanīyatĕ. Loveliness, beauty; desirableness. (Čpr. 6, 58).

ಕನ್ನೆ kannĕ. *Add:* ಮಸುಗನ್ನೆ.

ಕಬ್ಬಿ kabbi. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಕಮ್ಬಳ kambaḷa. 2. A buffalo-race (Tu.). See Prv. s. ದರ್ಣಾದ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. 4. See ಜೋಡು- s. ಜೋಡು 3.

ಕಮ್ಮರಿ kammari. (ಕಮ್ಮರೆ?). — ಕಮ್ಮರಿಯೋಟ. -ಟ. (Čpr. 10, 124).

ಕಯ್ಪೆ kaypĕ. *Add:* Abh. P. 7, 126.

ಕರ kara. 4. — ಕರಕರೆ. *Add:* Rām. 6, 12, 4.

ಕರಗು karagu. *Add:* Čpr. 4, 51.

ಕರಂಜಿ karañji. = ಕರಜೆ, etc. — ಕರಂಜಾಯ. = ಕರಜಾಯ. (V. 9, 78).

ಕರಣೆ karaṇĕ. *Read:* = ಕಣ್ಣಿ, ಗರಣೆ.

ಕರಹ karaha. = ಕರಗ. Tbh. of ಕರಳ. (Cpr. 6, after 86).

ಕರಿ kari. 3. — ಕರಿಯಾಲಿ. *Add:* V. 3, 5.

ಕರಿ kari. 4. See ಮೂಜಗರಿ.

ಕರಿ kari. *Add:* 3, N. of a tree (ಪಣ್ಣಿ Mr. 118).

ಕರಿಂಕು kariṅku. — ಕರಿಂಕಾಯಿಸು. -ಪಡಿ. To grow scorched, etc. (Čpr. 5, 132).

ಕರೆ karĕ. 6. *Add:* Čpr. 6, 63; ಮುಳ್ಳಗರೆ.

ಕರೆ karĕ. 9. = ಕಲೆ 4. Calling, etc. See ನಿಲೆಕರೆ s. ನಿರೆ3; (ಗೊಲ್ಲಗರೆ?).

ಗರೆತ karĕta. Calling, sounding. See (ಗೊಲ್ಲಗರೆತ), ಮಜಗರೆತ s. ಮಜ 1.

ಕರಿ karḷi. 2. — ಕರಿಗನ್ನು. -ಕನ್ನು. Black colour to fade (V. 29, 26). — ಕರಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A black stone (Čpr. 9, 80).

ಕರುಳು karuḷu. 2. See ಕರುಚು, which appears to be its P. p. The meaning is not clear. T. ಕರು (P. p. ಕರುಚು) means: to grow or turn black; to grow angry. Of this the second meaning is perhaps connected with that of K. ಕರು, but is not identical.

ಕರುಚು karuttu. (P. p. of ಕರು 2). See Čpr. 5, 36; 6, 28; Abh. P. 3, 50; 4, 17; 5, 98; 9, 104; 13, 51. 90; Grj. 1, 99. 110; 2, 88; Rāv. 6, 82; 8, 105; Śiv. 3, 50; 4, 6. 10.

ಕರ್ kar. 1. — ಕಮ್ಮರ್ನ. *Add:* Čpr. 5, 69. — ಕವಿರ್ಕ. *Add:* Čpr. 6, 13. — ಕವಿರ್ಮಿಂಚ. -ಮಿಂಚ. Gloomy sunshine (Čpr. 9, 78). — ಕಪ್ಪುರ್ಗ. -ಪ್ಪುಗ. Black smoke (Čpr. 8, 19).

ಕರ್ಕಡೆ karkaḍĕ. *Add:* Čpr. 10, 80.

ಕರ್ತರಿ kartari. *Add:* 4, one of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಕರ್ದುಂಕು karduṅku. *Add:* Čpr. 5, after 89.

ಕರ್ಪಡ karpaḍa. *Add:* See ಪದ್ಮಗರ್ಪಡ.

ಕರ್ಪು karpu. *Add:* Čpr. 6, 85. — ಕರ್ಪಾಯ. -ಪಿಸ. To grow black, etc. (Čpr. 6, 61).

ಕರ್ಬು karbu. *Add:* See ಪಲ್ಗರ್ಬು.

ಕರ್ವರ karvara. = ಕರ್ಬುರ. (Grj. 4, 31).

ಕಲಂಕು kalaṅku. *Add:* See ನಲು-; Abh. P. 5, 98.

ಕಲುಹೆ kaluhĕ. *Add:* Bh. 3, 19, 21.

ಕಲ್ಪಿ kalpi. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. *Add:* See ಪೊಂಗವಡಿಕೆ.

ಕವಡು kavaḍu. 1. *Add:* Rām. 2, 2, 43.

ಕವತೆ kavatĕ. 1. *Add:* Rām. 6, 19, 30.

ಕವಲ್ kaval. 2. — ಕವಲ್ಬಡೆ. -ತಡೆ. The head of a bifurcation (Čpr. 8, after 4).

ಕವಲು kavalu. — ಕವಲುಮನ. A mind divided into two (Dp. 159, 7).

ಕವ್ವರೆ kavvarĕ. — ಕವ್ವರೆಗೊಳ. *Add:* Čpr. 5, after 64.

ಕಸರಿಕೆ kasarikĕ. *Add:* Bh. 4, 4, 55.

ಕಳ್ kaḷ. 2. *To* ಕಳ್ನು *add:* Čpr. 5, after 86.

ಕಳ kaḷa. 3. — ಕಳಪಕೆ. *Add:* Rām. 6, 24, 16. — ಕಳಪಳಸು. *Add:* Čpr. 8, after 79.

ಕಳ kaḷa. 2. = ಕಳು 1, No. 8. — ಕಳಪಾಪಿಣಿ. A woman who speaks sweetly (Čpr. 3, 62).

ಕಳಕಳ kaḷakaḷa. — ಕಳಕಳಿಸು. To clamour, etc. (Čpr. 5, after 39 & 64).

ಕಳಚು kaḷaču. *Add to No. 4:* to be removed (Bh. 8, 5, 10) *and:* See ಪೂಗಳಚು.

ಕಳಸ kaḷasa. — ಕಳಸಮ್ಮೆಡ. -ಪ್ಪಿಡ. To carry a water-vessel (V. 9, after 21).

ಕಳಹು kaḷahu. 1. *Add: Cf.* ಕಮ್ಮಳ and Tu. ಕಮಪ್ಪುಮಿ.

ಕಳಿ kaḷi. 3. — ಕಳಿದಣ. *Add:* Jnv. 2, 16.

ಕಳಿಂಗ kaḷiṅga. The black-bird, a singing bird with a fine note, Merula musica (Coorg).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. — ಕಳ್ಳಡಮ. A counterfeit coin (Abhā. 3, 9).

ಕಲಿಲ್ kaḷal. 5. *Add:* Čpr. 8, after 67.

ಕಲಿಲ್ಲು kaḷalču. *Add:* Čpr. 6, 86.

ಕಲಿ kaḷi. 1. *Add:* See ಪಮುಗಲಿ.

ಕಲಿಪು kaḷipu. To cause to go away, to remove (Čpr. 5, 51); to pass or move over, to cross (6, after 88).

ಕಲ್ಕಲಿ kaḷkaḷa. (= ಕದಕಲು s. ಕದ 1). — ಕಲ್ಕದಗಲುಡ. -ಡ. To get quite out of the original position (Čpr. 10, after 86).

ಕಲ್ತಲಿಸು kaḷtaḷisu. *Add:* Čpr. 7, 106.

ಕಾಕತಾಳೀಯ kāka-tāḷīya. = ಕಾಕತಾಳೀಯ್ಯ. (Čpr. 1, 48; 7, 22; Sk.).

ಕಾಕು kāku. — ಕಾಕುಮನುಜ. A perverse brute (Bh. 3, 8, 21).

ಕಾಕೋದರಾದ್ರಿಕ kākôdara-adri-ḷa. Vishṇu (Dp. 61, pallavi).

ಕಾಂಜಿಕ kāṅjika. *Add:* See Śmd. s. ಪಂ 4.

ಕಾಡು kāḍu. 2. *Read:* T. also ಕಪ, ಕವಮು, ಕಪ್ಪಿ. — ಕಾಪ ಮಾಪ. The Loris or sloth monkey (My.).

ಕಾಣಿಕೆ kāṇikĕ. *Add:* Rām. 4, 1, 22; Dp. 135a, 20; 140, 11. 14. 20. See ಮಾಡಗಾಣಿಕೆ?.

ಕಾಣ್ಕೆ kāṇkĕ. *Add:* Čpr. 5, 90.

ಕಾತಿಕೆ kātikĕ. N. of the month of āshāḍha (June-

July, Tu. ಕಾರ್ತಿಕ) when the horse-radish (ಮುಗ್ಗ) is scarce. See Prv. s. ಮುಗ್ಗಿಕಾಲು.

ಕಾಬ kâba. = ಕಾವ. (Bh. 3, 7, 3; 3, 8, 8; 7, 7, 23).

ಕಾಯ್ kây. 4. — ಕಾಯ್ಮುಗುಳ್. -ಮುಗುಳ್. A mass of unripe fruits (Abh. P. 12, 9).

ಕಾರ್ kâr. 1. — ಕಾರಡವಿ. -ಅಡವಿ. A dark jungle (Dp. 160, 1). — ಕಾರ್ಕತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. A black scabbard (V. 4, 103).

ಕಾರಣೆ kâraṇe. *Add:* = ಗಾರಣೆ; *and add:* Râm. 6, 55, 12.

ಕಾರೆ kârĕ. = ಕಾರಿ 2, etc. See ಮುಂಗಾರೆ.

ಕಾಲಿ kâlĕ. See ಕೆಂಗಾಲಿ.

ಕಾಲ್ kâl. 1. — ಕಾಲ್ಗಟ್ಟು. *Add:* Čpr. 10, after 85. — ಕಾಲ್ಮುದಿ 2, 1. *Add:* Bh. 5, 11, 40; see ಪೀಪಾಲಿ. — ಕಾಲ್ಮೊದಿ. -ಪ್ರೊದಿ. = ಕಾಲ್ಮೊದಿ. (Čpr. 5, after 39).

ಕಾಲ್ kâl. 2. *Add:* V. 4, 16. 28.

ಕಾಲ್ kâl. *Add:* ಮುಳ್ಳುಕಾಲ್.

ಕಾಲಯುಕ್ತಿ kâla-yukti. The fifty-second year of the cycle of sixty (My.).

ಕಾಲಶೇಯ kâlaśêya. (fr. ಕಲಿ). *Buttermilk.*

ಕಾಲಾವಧಿ kâlu-âvadhi. (*i. e.* a wrong form of ಆವಧಿ). Scaffolding (My.).

ಕಾಲಿಮೆ kâlime. Blackness. (Čpr. 4, 43).

ಕಾಲು kâlu. 1. — ಕಾಲುಳ್ಳ. 1. *Add:* Bh. 5, 3, 47. — ಕಾಲು ನದ. *Add:* 2, a cow (My.).

ಕಾಲೋದಕ kâla-udaka. N. of a dark piece of water; N. of an ocean. See Čpr. 1, 72; 1, after 73; 10, after 105.

ಕಾವ kâva. *Add:* = ಕಾಬ.

ಕಾವಣ kâvaṇa. *Add:* Čpr. 8, after 73; V. 4, 50.

ಕಾವು kâvu. 2. *Add:* Čpr. 1, 93, *and:* Mhr. ಕಾವನ್ನು.

ಕಾಶ್ಮರ್ಯ kâśmarya. = ಕಾಶ್ಮರಿ. See Nr. s. ಸೀದನ್ನಿ.

ಕಾಸಿ kâsi. 1. *Put a dash before* ಕಾಸಿಜಾವಳಿ.

ಕಾಹುರ kâhura. *Add:* 2, an excited, bewildered man (Bh. 2, 1, 60).

ಕಾಲಿ kâḷi. 1. — ಕಾಡ್ಗಿ. A wild boar, a wild hog (Č. Bp. 31, 49). — ಕಾಡ್ಬಿರ. *Add:* Čpr. 5, 123.

ಕಾಡಿಸು kâḷu. 1. — ಕಾಡುಗಡೆ. *Add:* See Sp. s. ಹೋಳು.

ಕಿಂಕಲ kiṅkala. *Add:* (fr. ಕಿಂ).

ಕಿಡಿ kiḍi. 1. — ಕಿಡಬ್ಗ. -ಬ್ಗ. A sparkling colour (Čpr. 9, 94).

ಕಿಡು kiḍu. 2. — ಕಿಡು ತರ್. To approach (Čpr. 4, 2).

ಕಿನಿಸು kinisu. 2. *Add: Cf.* ಸಿನಸು 2.

ಕಿನ್ನಘ್ನ kinna-ghna. The eleventh of the periods called karaṇas. (My.).

ಕಿರಿಕು kiriku. Displaying or showing the teeth. See ಹಲ್ಲುಗಿರಿಕು.

ಕಿರಿಸು kirisu. To cause to display or show the teeth. See ಹಲುಗಿರಿಸು.

ಕಿರಿ kiṟi. — ಕಿಱಾದಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A small distance (Čpr. 6, after 88). — ಕಿಱಿಮನ. (Čpr. 10, 98).

ಕಿರು kiṟu. 1. — ಕಿಱುಕೆರೆ. -ಚೆರೆ. A very small pond (V. 3, 10).

ಕಿಲಕಿಂಜಿಕ kila-kiñcika. *Add:* Čpr. 5, 121.

ಕಿವಿ kivi. *Add:* Tu. also: ಚಿರಮು. — ಕಿವಿಗುವಿಕೆ. -ಉವಿಕೆ. The ear considered as a cup (Čpr. 7, 16).

ಕಿವುಡು kivuḍu. — ಕಿವುಡುಮಾಡಿಸು. -ಮಡಿಸು. To make deaf (Čpr. 5, 45).

ಕಿಶೋರ kiśôra. *Add:* 2, the young of any animal; *and after* ಶುಕ್ಲಾಲು- *add:* , ಮುಳ್ಳಕಿ-.

ಕಿಸರು kisaru. *Read:* = ಕಿಸುರು, ಸೀಸು 2.

ಕಿಸು kisu. 2. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. 1. *Add:* Čpr. 8, after 44; 10, 117.

ಕಿಸು kisu. 3. *Add:* = ಗಿಸು.

ಕಿಸುರ್ kisur. 2. — ಕಿಸುವೇರ್ಗ. -ಚೇರ್. A disgustful root (Čpr. 8, 19).

ಕಿಲ್ kiḷ. 1. — ಕಿಳ್ತಲೆ. The head downwards. — ಕಿಳ್ತಲೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ. relt. (Čpr. 5, 102).

ಕೀಚಿ kiṟa. A screamer or screecher. See ಹಲ್ಲಿ-.

ಕೀರಿಸು kiṟisu. To raise a painful cry (Râm. 6, 19, 20).

ಕೀರು kiṟu. 1. *Read:* (= ಚೀಱ್, etc., ಸೀಳು 4).

ಕೀರು kiṟu. 2. *Add:* = ಸೀಳು 2; *and:* Čpr. 10, after 99; *and: cf.* ಚೀಳು 3.

ಕೀಸು kisu. 3. *Add:* (ಸೀಳು 2).

ಕೀಲಿ kiḷi. 1. — ಕೀಲಿಕ್ಕಿಟ್ಟ. A downcast look (Bh. 3, 19, 1).

ಕುಂಸಲ್ kuṁsal. "Council" (My.).

ಕುಕ್ಕುಡಿಗ kukkuḍiga. (?). (Čpr. 10, 79).

ಕುಕ್ಕುರಿಸು kukkurisu. It ought to be ಕುಕ್ಕುಱಿಸು; see Čpr. 10, 86. *For* Bh. 3, 20, 16 *read* Bh. 3, 26, 16. 44).

ಕುಗ್ಗು kuggu. 2. A becoming low, etc. (Dp. 65, pallavi).

ಕುಜ್ಜೆ kujjĕ. *Add:* Tu. ಗುಜ್ಜೆ.

ಕುಂಜು kuñju. *Add: Cf.* ಕೊಣಪು 1.

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 1. *After* See *add also:* ಅಡಿಗುಟ್ಟು, ಮುಮುಳು ಗುಟ್ಟು.

ಕುಡಿ kuḍi. 5. *Add:* = ಗುಡಿ 2. — ಕುಡಿನೋಟ. *Add:* Bh. 7, 5, 2.

ಕುಡು kuḍu. 2. *Add: Cf.* ಕೊಡಪ.

ಕುಡು kuḍu. 3. — ಕುಡುಮಿಂದು. *Add:* Čpr. 4, 46; 9, 92. — ಕುಡುಪುಳ್ಳ. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ಕುಡುಕು kuḍuku. 3. *Add:* See Čpr. 8, after 4 (where it means "food, aliment").

ಕುಡುಹಿ kuḍuhi. A drinker. See ಸುರೆಗುಡುಹಿ.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 2. *Add: Cf.* ಗೊರಸು.

ಕುಂಟ್ಸು kuṇṭsu. To grow blunt, to be impaired in force (Râm. 6, 24, 17).

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 1. *After* is simply used for removing weeds *add:* , etc.

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 3. = ಕೊಣ್ಟ್ಲು. See Prv. s. ಮುಣ್ಡೆ.

ಕುತೂಹಲಿತ kutûhalita. Curious, wonderful (Čpr. 10, after 2).

ಕುತ್ತ kutta. *Add:* See Čpr. 8, after 67.

ಕುತ್ತಿಗೆ kuttigĕ. 2. (= ಕುತ್ತು 2). The act of beating. See ತಲೆಗುತ್ತಿಗೆ.

ಕುತ್ತು kuttu. 2. *Add:* Dp. 127, 7.

ಕುತ್ತು kuttu. 3. — ಕುತ್ತುಂಗಾಯ. *Add:* a beating, stabbing or pricking leaf of the kuravaka or of the kĕtaki (Čpr. 7, after 115; Abh. P. 2, after 13).

ಕುದು kudu. = ಕುದಿ 2. See ಕುದುಗುಳಿ.

ಕುದುಕು kuduku. 1. *Add: Cf.* ಗುದಿ 4.

ಕುದುಗುಳಿ kudu-guḷi. An angry person (Čpr. 5, 5).

ಕುದುರೆ kudurĕ. — ಕುದುರೆಗಾಮು. -ಕಾಮು. = ಕುದುರೆಗಾವುದ. (J. 4, 13).

ಕುದುರೆಗಾರಿ kudurĕ-gāṛa. *Add:* Bh. 3, 19, 11.

ಕುದೆ kudĕ. *Add: Cf.* ಗೊದೆ 1.

ಕುಂಡ kunda. 2. (= ಕುಪ್ಪ 2). — ಕುಂಡಗಾಲು. A maimed foot: limping, halting (ಕುಂಟೆ ಕೊಣ್ಣು ನಡೆಯುವದು, Râmasvâmi Śâstrî).

ಕುಂಡಣ kundaṇa. *Add:* Dp. 113, 1.

ಕುಂಡಣಿಗೆ kundaṇigĕ. *Add:* See Sp. in W. v. 1102.

ಕುಪ್ಪ kuppa. 2. (?). See Čpr. 7, 63.

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 18.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 1. (ಕುಪ್ಪಳಿಂಸು). See Čpr. 7, 71.

ಕುಪ್ಪಿಗೆ kuppigĕ. What in Râm. 6, 44, 8?

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. *Add:* 3, a ball of clay (My.). See ಒಲೆ ಗುಪ್ಪ.

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 1. *Add:* Čpr. 5, 53.

ಕುಮ್ಮೆ kumbĕ. *Add:* 2, a parapet (Mr. E. Rice).

ಕುಮ್ಭ kumbha. *Read:* = ಕುಮ್ಮ 2, ಗುಮ್ಮ.

ಕುಯ್ kuy. *Add:* Dp. 80, 3.

ಕುಯೋನಿ ku-yôni. A base womb, the womb of a low woman. (Čpr. 7, 21. 22).

ಕುರವ ku-rava. A bad or harsh sound. 2, perhaps a mistake for ಕುರರ (Čpr. 5, after 39).

ಕುರುಣೆ kuruṇĕ. Tenderness (T. ಕರುಣೈ). — ಕುರುಣೆ ಪಡು. -ಮಾಡು. A tender, feeble young one (Čpr. 8, after 4).

ಕುರುಧರೆ kuru-dharĕ. See Čpr. 1, 78; 3, 12.

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 1. *After* Té. ಕುರುಲು *insert:* Tu. ಕುರು ಎಳ್ದ.

ಕುರ್ರಿ kurri. 3. — ಕುರ್ರಾಗಿಸಿದ. -ಕೊಂದ. To slaughter or kill sheep (Dp. 150, 4). — ಕುರ್ರಾದು. 2. *Add:* Čpr. 10, after 74.

ಕುರುಕು kuruku. *After* (Śmd. 48) *insert:* , ಕೊಱಕು, etc.

ಕುರುಪು kurupu. — ಕುರುಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕುರುಪೊಪ್ಪು. (Ú. Bp. 31, 53).

ಕುರುಬ kuruba. 1. *Add:* See ಕೊಣಮ, ಸಾಮಕುರುಬ, and ಹಗ್ಗದ.

ಕುಲ್ kul. = ಕೆಲ್ 2, etc. See ಮುಗುಲ್.

ಕುಲತ್ಥ kulatthа. A kind of pulse, Dolichos uniflorus. See ಹುರ್ಳಿ, and *cf.* ಕುಲ್ತಿ.

ಕುಲಧರ kula-dhara. See Abh. P. 1, 69; 1, after 70. — ಕುಲಧರಪರಾಧ. -ಅಪರಾಧ. (1, after 68).

ಕುಲಾಲಿ kulâli. *After* o. r. -ಹುರಳಿ *put:* Mr. 148.

ಕುಲಿಕ kulika. *Add:* = ಗುಳಿಕ.

ಕುಲ್ಯ kulya. *Add:* 9, a measure of eight drôṇas. See ಸೊಲಿಗೆ.

ಕುಸಿ kusi. 2. *Add:* Čpr. 4, 47.

ಕುಸುಂಕುರ್ kusuṅkur. (?). (Čpr. 8, after 101).

ಕುಸುಮಿಸು kusumisu. To flower (Čpr. 2, 82).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 1. *Add:* See Čpr. 9, 78.

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 3. — ಕುಳಿರ್ವಳುವಡಪ್ಪೆ. -ಬಿಳ-. A cool white arbour (Čpr. 5, 131).

ಕುಳು kuḷu. *Add:* See ಮೊಡಗುಳು s. ಮೊಡ 2.

ಕುಳಿ kuḷa. 1. *Add: Cf.* ಗುಜು 2.

ಕೂಟಪಾಲಕ kûṭa-pâlaka. A bilious fever, fever, as a disease happening to elephants;—a potter's kiln. See Čpr. 6, 19.

ಕೂಟ್ಪಣಿ kûṭpaṇi. *Add:* Čpr. 8, after 64.

ಕೂತು kûtu. 1. *Add: Cf.* ಗುಡಿ 4.

ಕೂದಲ್ kûdal. *After* M. ಕೂಪ್ಪಲ್ *add:* ; Tu. ಕುಜಲ್.

ಕೂನಿ kûni. 1. *Add:* = ಗೂನಿ.

ಕೂರಿಸು kûrisu. 1. *Add:* Čpr. 8, after 61.

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 1. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಕೂರುಮ kûruma. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ಕೂಸು kûsu. *After* ಮಸು- *add:* ಪೆಣ್-.

ಕೂಸುತನ kûsutana. *Add:* ಗಣ್ಣಗೂಸುತನ, in which the meaning is "the state of being a person".

ಕೂಲಿತನ kûḷatana. *Add:* Dp. 107, 2.

ಕೃತಕ kṛitaka. *Read:* = ಕತಕ 2, ಗತಕ.

ಕೃತಕೃತ್ಯತೆ kṛita-kṛityatĕ. The full discharge of any duty or realisation of any object, accomplishment, attainment, success. (Čpr. 5, 27; 6, 80).

ಕೃತಿ kṛiti. — ಕೃತಿಪಡಿ. -ಪಡಿ. To (compose and) recite a literary work (Čpr. 1, 49).

ಕೃಷ್ಣಲೋಹ kṛishṇa-lôha. Iron. ಆಯುಸ್ಕಾಕ್ಷದ ಒಡಂಬಿಡದ ಕೃಷ್ಣ ಲೋಹದ ತೆಱದಿಂ (Čpr. 7, 21).

ಕೆಚ್ಚು kĕccu. 4. — ಕೆಚ್ಚುಮನ. A firm, courageous disposition (Bh. 7, 3, 76).

ಕೆಚ್ಚು kĕccu. 5. *For cf.* ಸೆಚಳು *read: cf.* ಸೆಚಳು 2.

ಕೆಡಸು kĕḍasu. = ಕೆಡಪು. See ಹೀಣಾಳಿಗೆಡಸು.

ಕೆಡಹು kĕḍahu. *Add:* Dp. 14, 3.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. *Read:* = ಕಡೆ 6, ಗೆಡೆ 2; *and after* ಬಾಸು-, *add:* ಪೆಳ್ಕಂ.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 3. — ಕೆಡೆಸುವಿ. 1. *Add:* Dp. 151, 5.

ಕೆಣಕು kĕṇaku. *For cf.* ಸೆಣಸು *read: cf.* ಸೆಣಸು 1.

ಕೆನ್ kĕn. — ಕೆನ್ನಳದಾನೆ. -ಪನೆ. A bed of red young leaves

(Čpr. 5, 131). — ಕೆಳ್ಕಂಗು. -ಕೆಂಗು. = ಚಿಕ್ಕಂಗು. (My.). — ಕೆಳ್ನಾಯಿ. A red, wild jungle-dog (My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. 1. — ಕೆಬ್ಬೆಹೋಗು. Mildew (My.).

ಕೆಮ್ kĕm. — ಕೆಮ್ಮಸಿದ್. *Add:* Čpr. 6, 58. — ಕೆಮ್ಮರದ್. *Add:* Čpr. 6, 62.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. *Add:* 7, side (see ಒಂಗೆಯ್, ಪೊಱ-). — ಕೆಯ್ಗುಪ್ಪ. -ಕೆಮ್ಮ. A small mace (? Râm. 6, 55, 11). — ಕೆಯ್ಗೋಲು. -ಕೋಲು. A walking stick (Dp. 113, 2). — ಕೆಯ್ನೀರ್. Hand-water, water for the hand (Čpr. 6, 72). — ಕೆಯ್ಪೊಡೆ. *Add:* Čpr. 1, 106. — ಕೆಯ್ಮಿಗು. *Add:* Čpr. 6, 72; 9, 106. — ಕೆಯ್ಮಾಡು. *Add:* Čpr. 9, 94. — ಕೆಯ್ಯಾರ್. *Add:* Čpr. 10, 83. — ಕೆಯ್ವತ್ತಿ. -ವತ್ತಿ. A wick or candle in the hand (Abhâ. 12, 44). — ಕೆಯ್ವತ್ತಿಕಸು. *Add:* 3, to come about, to arrive, to be got (Bh. 10, 8, 10). — ಕೆಯ್ವಾಡ. 2. *Add:* Čpr. 2, 72. — ಕೆಯ್ವಾಂ. An eulogist (Râm. 6, 53, 37). — ಕೆಯ್ವೆಂ. -ವೆಂ. 2. See Čpr. 5, 63. — ಕೆಯ್ವೇರ್. *Add:* Bh. 10, 8, 10.

ಕೆಯ್ kĕy. 4. *Add: Cf.* ಪಸಿ (ಪೇಸು). — ಕೆಯ್ಮಯ್. *Add:* Čpr. 7, after 151. — ಕೆಯ್ಮಯ್. 2. Trimming-work, decoration (Čpr. 7, after 151).

ಕೆಯ್ kĕy. 5. *Add: Cf.* also ಪಳಿ 6, ಪಳ್ 1.

ಕೆಯ್ kĕy. 6. Work. See ಕೆಯ್ಮಯ್ 2 s. ಕೆಯ್ 4, ಪೂಕೆಯ್ಮಯ್, ಪೊಱಕು-.

ಕೆಯ್ತ kĕyta. *Add:* ಬಾಯಿಗೆಯ್ತ, ಸೂಳೆಗೆಯ್ತ.

ಕೆಯ್ಮೆ kĕymĕ. *Add:* Râm. 1, 5, 29.

ಕೆಯ್ಸು kĕysu. *Add:* ; to make, to do, etc.; *and after* See *add:* ಎರೆಕಯ್ಸು, ಬಲಂಗೆಯ್ಸು.

ಕೆರಣ್ಚು kĕraṇṭu. 2. The act of scratching. — ಕೆರಣ್ಚುಪಡೆ. -ಪಡೆ. A head full of scratches (V. 11, 60).

ಕೆಲೆ kĕlĕ. *Add:* See ದಕ್ಷಿಗೆಲೆ.

ಕೆಸಮು kĕsaṃu. *Add:* See ಪಳಮು 2.

ಕೆಳ kĕḷa. — ಕೆಳಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಕಿಬ್ಬಡೆ, q. v.

ಕೆಳಮು kĕḷamu. (= ಕೆಳವು?). The state of being adequate to the end proposed, sufficiency (?). ಆಪ್ತಜ್ಞರಿಗೆ ಪೇಳ್ದುದು ಕೆಳಮು ದಲಂ! (Čpr. 2, 32; T. ಕೆಲುಮು, ಕಲುಮು, to be full; to learn; to be sufficient; to germinate; see s. ಕೆಯ್ 5).

ಕೆಳ್ kĕḷ. 2. — ಕೆಳಿಸಿಗೊಳ್. *Add:* 2, to hold in play (Bh. 7, 4, 19).

ಕೆಳಲ kĕḷala. *Add:* Čpr. 7, 41.

ಕೆಳಮಿ kĕḷaṃu. *Add:* = ಗಳಿಮಿ.

ಕೆಳವಣ kĕḷavaṇa. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ಕೆಳೆ kĕḷe. *Strike the sign of interrogation, and add:* See ಸೂಳೆ-.

ಕೊಕ್ಕರಿಕೆ kokkarikĕ. A starting or falling back, recoil; aversion (Čpr. 9, 112; 10, 108).

ಕೊಗ್ಗಿ koggi. See Čpr. 6, after 64.

ಕೊಂಗ koṅga. *Read:* = ಕೊಗ್ಗ, ಮಂಗ, etc.

ಕೊಚ್ಚು koccu. 2. *Add:* Bh. 7, 3, 76.

ಕೊಚ್ಚು koccu. 7. = ಕೊಯ್ದು. To remove, to take away. See Prv. s. ಮೊಸ ಪಿಡಿದು.

ಕೊಂಜ koñja. *Add:* 2, a low, mean man. See Prv. s. ಅಜ್ಜ.

ಕೊಡ koḍa. 1. — ಕೊಡಗೂಸುತನ. -ಕೂಸುತನ. The state of being a maiden (Čpr. 8, 50).

ಕೊಡಗು koḍagu. *Read:* (fr. ಕುಡು 3 ? or fr. ಕುಡಿ 5 ?).

ಕೊಡಲು koḍalu. = ಕರುಳ್, etc. (My.; Bh. 8, 24, 7; T. ಕುಡಲ್).

ಕೊಡುವಳಿ koḍuv-aḷi. Giving (in marriage, etc., My.).

ಕೊಡೆ koḍĕ. 1. — ಕೊಡೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A leaf (of the lotus) that resembles an umbrella (Čpr. 5, after 39).

ಕೊಣ್ಚು koṇṭu. *Read:* = ಕುಣ್ಚಿ 3, (ಕೊರಚು).

ಕೊತ್ತಳ kottaḷa. *Add:* Čpr. 5, 105.

ಕೊತ್ತು kottu. 2. *Read: cf.* ಗುತ್ತಿ, ಗೊಚೆ.

ಕೊನ್ತಗಾರ kunta-gâra. = ಕೊನ್ತಕಾರ. (Grj. 6, after 56).

ಕೊರಗು koragu. 1. *Add:* Čpr. 9, 58.

ಕೊರೆ kore. 1. *Add:* Mhr. ಫೋಡ್ಸರೇ.

ಕೊರ್ವಿಡು korvidu. — ಕೊರ್ವಿಡ. *Add:* a babbler.

ಕೊರ್ವಿಸು korvisu. = ಕೊರ್ಪಿಸು. To cause to increase, etc. (Čpr. 5, 113).

ಕೊಲ್ kol. 2. *Read:* = ಕಲ್ 3, ಕುಲ್, ಕೊಲ್ 3.

ಕೊಲಪ kolapa. A certain class of people (Râm. 5, 8, 51).

ಕೊಲೆ kolĕ. — ಕೊಲೆಗಾರ. *Add:* Bh. 7, 3, 76.

ಕೊಲೆಗಾವಿ kolĕ-gâṿi. *Add:* Râm. 6, 12, 4.

ಕೊಸರು kosaru. 2. *Add:* Râm. 6, 45, 28.

ಕೊಸೆ kosĕ. 3. The penis (ತಿಷ್ಣ, according to the late Śrînivâsa Âchâri; Tc.: the tip or end). 2, = ಬಲ or ಕೊಮ್ಮ (according to the same authority).

ಕೊಳ್ koḷ. 1. — ಕೊಣ್ಣಾಟ. *Add:* Čpr. 8, 53.

ಕೊಳ koḷa. — ಕೊಳಗಾಂ. -ಕಾಂ. The watchman of a tank (Bh. 3, 10, 52).

ಕೊಳರ್ koḷar. — ಕೊಳರ್ಪ್ಪೆ. *Add:* Bh. 3, 10, 53.

ಕೊಳ್ಳ koḷḷa. 1. *Add:* See Mr. s. ಪಳ್ಳ.

ಕೋಟಲೆ kôṭalĕ. *Add:* Čpr. 8, 55. 81.

ಕೋಟಿಮತ್ kôṭi-mat. Furnished with a point. (Čpr. 6, 5).

ಕೋಡು kôḍu. 4. *After* Bp. 24, 45 *add:* ; see Śmd. s. ತಿರುಪ 1.

ಕೋಡು kôḍu. 5. *To No. 2 add: cf.* ಕೊಟ್ಟು 1. — ಕೋಡುಮಂಗರ್. -ಂ-ಪರ್. = ಕೋಡುಮಂಗಲ್ಲು. (Čpr. 5, after 76; 10, 82).

ಕೋರಯ್ಸು kôraysu. (= ಕೋರಯಿಸು). (To be dazed or dazzled): to be confused or bewildered (Čpr. 10, 60).

ಕೋರಿಕೆ kôrikĕ. *Add:* Dp. 51, 1.

ಕೋಲ್ kôl. 2. ಕೋಲ್ಲು. — ಕೋಲ್ಮಾಗುರು. The huge teacher (of the Pâṇḍus), Drôṇa (Bh. 7, 18, 46); the

word might be referred also to ಕೋಲು, and mean "arrow-teacher").

ಕೋಲುಗಾಪಿ kôlu-gâṛa. = ಕೋಲುಕಾಪಿ. (Dp. 145, 1).

ಕೋಳು kôḷu. — ಕೋಳು ಹೋಗು. = ಕೋಳುಹೋಗು. (Bh. 3, 8, 21).

ಕೌಲವ kaulava. The third karaṇa, or astronomical period. (My.).

ಕ್ಷಮ kshama. *Add:* 3, friendly; favourable; —bearable, tolerable. See ಸಹನಶೀಲ.

ಕ್ಷಮತ್ವ kshamatva. = ಕ್ಷಮತೆ. See s. ಸಮ್ಯಸು.

ಕ್ಷಮಿಸು kshamisu. *After* ಆಪರಾಧ- *put:* ದಣ್ಣ-, *and add:* See Bh. 3, 6, 80; Dp. 120, 2. 6; 150, 1.

ಕ್ಷಮೆ. kshamĕ. *Add:* See ಸಮ್ಯತೆ, *and* B. 4, 45 s. ಸುತ್ತ.

ಕ್ಷರತ kshara. Flowing, streaming, dropping, melting away, etc. (Čpr. 9, 100).

ಕ್ಷಿತಿವ್ಯುದಾಸ kshiti-vyudâsa. A cave within the earth. See Mr. s. ಜಗ.

ಕ್ಷುದ್ರ kshudra. *Add:* = ಕುದ್ರ.

ಕ್ಷೀಣ kshûṇa. = ಕ್ಷುಣ್ಣ. See ಆ-.

ಖಜ್ಜೆಯ khajjĕya. A churning-stick; a ladle (? Čpr. 6, after 80).

ಖಟತ್ಕಾರ khaṭat-kâra. The sound of tramping or trampling (Čpr. 10, 67).

ಖಂಡ್ರಿಸು khaṇḍṛisu. *Add:* Dp. 94.

ಖಪುಷ್ಪ kha-puṣpa. A flower in the sky (a term for anything impossible, Čpr. 8, 14).

ಖೊಪ್ಪರ khŏppara. *Add:* As in Mr. 299 ಖೊಪ್ಪರ ದಣ್ಣೆ immediately stand before ಧ್ವಜ ಕಾಟಾಸ, it is possible that ಖೊಪ್ಪರ and ದಣ್ಣೆ mean "the staff or pole of a banner".

ಗ್ ಗ. *Add: Cf.* also ಗೇಳು = ಜೇಳು.

ಗಂಗಾದ್ವಾರ gaṅgâ-dvâra. The door of the Ganges: the place where the Ganges enters the plains. (Čpr. 1, after 129).

ಗಂಗೆಬಾಳ (gaṅgĕ1-bâḷa). Long hair, a long tail (? Bh. 6, 4, 35).

ಗಜ gaja. — ಗಜಾಟ. *Add:* Bh. 3, 10, 52; 8, 9, 38. — ಗಜ ಬಜಾಕೆ. = ಗಜಾಟ. (Bh. 8, 25, 9).

ಗಜರು gajaṛu. 1. *Add:* Čpr. 10, 102; Bh. 8, 25, 9.

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭi. — ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು. Firm, hard, certain (S. Mhr. according to Z.).

ಗಡಣಿಸು gaḍaṇisu. *To No. 2 add:* Čpr. 5, 105. 123; 8, 103.

ಗಡಿ gaḍi. 3. *Add:* Čpr. 4, 8; Abh. P. 4, after 53.

ಗಡಿಸು gaḍisu. 2. *Before* ಆವಗಡಿಸು 1 *put:* ಆವುಗಡಿಸು.

ಗಡುಬು gaḍubu. *Add:* Dp. 145, 2.

ಗಣ್ಣಲ್ gaṇṭal. *Add:* Čpr. 4, 47.

ಗಣ್ಣ gaṇḍa. — ಗಣ್ಣ ಗೂಸುತನ. Manliness (Čpr. 8, after 67).

ಗಣ್ಡಿಕೆ gaṇḍikĕ. *Before* ಬಲ್ಗಣ್ಡಿಕೆ *insert:* ಪೂರಗಣ್ಡಿಕೆ.

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. — ಗಣ್ಡು ಮಗ. -ಮಾಣಿಗ. = ಗಣ್ಡುಡ (?). ಗಣ್ಡು ಮಗ ಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಂಬಲ (Śmd. 282, o. r. ಕಣ್ಣು ಮಗ-). — ಗಣ್ಡು ಬೆಸ. -ಬೆಸ. A firm injunction (? Čpr. 8, 68).

ಗದ gada. — ಗದಬಡಿಸು. To tremble (? Râm. 6, 24, 17; but perhaps from Mhr. ಗದಮುದಗೇಲ, to be sultry and oppressive; to swelter).

ಗದಗದಿತ gadagadita. Tbh. of Sk. ಗದ್ಗದಿತ. Stammered, sobbed; stammering, etc. (Râm. 2, 2, 24).

ಗದಡು gadaḍu. *Add:* See ಸಾಸಿಪೆ-.

ಗಂಧಿಕಾಪಿ gandhi-kâṛa. A seller of perfumes and medical drugs (Dp. 145, 15).

ಗನ್ನ ganna. — ಗನ್ನಗತಕ. *Add:* Bh. 5, 3, 5. 26.

ಗಭಸ್ತಿಮತ್ gabhasti-mat. Shining; the sun. See ಜ್ಞಾಪಶಾ ಪಿತ್ಯ.

ಗಮ gama. — ಗಮುಸಾಲೆ. A kind of fragrant rice (My.).

ಗರ gara. *After* ಗರಗರಿಕೆ *put:* ಸಪಗರ 1.

ಗರುವತನ garuvatana. The state of being proud or arrogant (Dp. 128, 2).

ಗರಿ gari. *Add:* the leaf of a flower (My.).

ಗರ್ಭದೀಕ್ಷೆ garbha-dikshĕ. The rite of a husband's keeping the head unshaven during his wife's pregnancy (C.).

ಗವ gava. *Add:* (= ಕವ 2).

ಗರ್ವಿಕರಿಸು garvikarisu. To be or become proud or haughty (Bh. 5, 3, 6).

ಗಲ್ಲಿಸು gallisu. *Add:* Dp. 155, 3.

ಗಸಗಿ gasagi. (Tbh. of ಘರ್ಷಣೆ?). Pounding, etc. (?). — ಗಸಣಿಮುದಿ. A pounding, vehement rain (?). See Râm. 4, 6, 6.

ಗಳ gaḷa. — ಗಳಜತ್ತ. *Add:* Śiv. 4, 75.

ಗಲಿಹತನ gaḷahatana. = ಗಲಪ 2. (Bh. 8, 10, 38).

ಗಲ್ಲಿಯಿಸು gaḷḷiyisu. *Add:* Čpr. 7, 118.

ಗಾಡಿಸು gâḍisu. *Add to No. 2:* Bh. 3, 10, 52; 8, 23, 9.

ಗಾಢಿಕೆ gâḍhikĕ. (= Sk. ಗಾಢತ್ವ). Intensity, closeness; firmness, hardness; excess. See ಸ-.

ಗಾಣ gâṇa. 1. *Add:* Čpr. 7, 97.

ಗಾಡಿಗೆ gâḍigĕ. *Add:* See ಕಾಗಾಡಿಗೆ.

ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯ gâruhastya. Tbh. of ಗಾರ್ಹಸ್ತ್ಯ. (Bh. 5, 3, 34).

ಗಾಢು gâṛu. — ಗಾಢುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Excessive darkness (Dp. 128, 3).

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ gârhasthya. *Add:* = ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯ.

ಗಾಹು gâhu. — ಗಾಹುಗತಕ. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಗಾಳಿ gâḷi. — ಗಾಳಿಗೋಪುರ. *Add:* Dp. 143, 6.

ಗಿಲಿ gili. 2. *For cf.* ಕಿಡೆ *read: cf.* ಕಿಡೆ 3.

ಗಿಲ್ಲು gillu. = ಗಿಣ್ಣು, q. v. (Bangalore).

ಗಿಳಿ giḷi. — ಗಿಳಿವಣ್ಣ. -ವಣ್ಣ. The colour of the parrot: green colour (Sp. in W. 1105).

ಗೀಡು giḍu. 3. *After* ಗಿಡ್ಡು, etc. *add:* , (ಪೀಡು 1).

ಗೀರ gira. An imitative sound. — ಗೀರಗುಟ್ಟು. -ಶುಟ್ಟು. To breathe heavily or heavingly, as children do when their nose does not afford a free passage for the breath (My.).

ಗೀರಿ giṛa. = ಗೀಣಿ 2, ಸೀಣಿ (S. Mhr.).

ಗೀಳ್ gīḷ. *After* ಚೀಳ್ *add:* , ಸೀಳ್ 3.

ಗುಜು guju. — ಗುಜುಗುಜು. *Add:* Râm. 2, 2, 26. — ಗುಜು ಗುಜುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Čpr. 10, 102).

ಗುಜ್ಜು guj̱ju. 2. — ಗುಜ್ಜುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become small, to shrink (Čpr. 8, 73).

ಗುಂಜು guñju. 3. *To No. 2 add:* = ಜುಂಗು.

ಗುಡಿ guḍi. 1. — ಗುಡಿಗಟ್ಟು. *Add:* Čpr. 8, after 4.

ಗುಡಿ guḍi. 2. *After* Rāv. 13, 50 *add:* ; T., M., Tē., Tu. ಕೂಡಿ).

ಗುಡು guḍu. 3. = ಸುಡುಸು 4. — ಗುಡುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಡುಗು 3. See Prv. s. ಬಡವಾರ.

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. — ಗುಣ್ಡಿಪ್ಪಗು. -ಪ್ಪಗು. To enter a pit or pool (Čpr. 7, 139).

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 2. — ಗುಣ್ಡಂಚು. -ಉಂಚು. The round (coloured) border of a dōtra (My.).

ಗುನಗು gunagu. (= ಜುನಗು). The rear (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 1. *Add:* Rām. 6, 5, 19.

ಗುಮ್ಮು gummu. 5. — ಗುಮ್ಮಿದು. -ಇದು. = ಗುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Rām. 6, 30, 6).

ಗುಲ್ಫ gulpha. *For* ಜರದು *read:* ಜರದು 3.

ಗುಲೆ gulē. 1. *Add:* Čpr. 10, 82.

ಗುಳು gulu. 3. — ಗುಡುಗುಡಿಸು. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಗೂದೆ gūdĕ. 2. *Add:* Mhr. ಗುಳ್ಳೆ, the rectum protruding at stool.

ಗೂರ್ಮಿಸು gūrmisu. 1. *Add:* Abh. P. 12, 18.

ಗೃದ್ಧ gṛiddha. Desirous of, eagerly longing for. (Čpr. 10, 87).

ಗೆಣ್ಣು gĕṇṭu. *Add:* See Śmd. 215 s. ಮುಗುಡಿ.

ಗೆಲ್ gĕl. 1. — ಗೆಲವರ್. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಗೆಲಿ gĕli. *Add:* Dp. 14, 7.

ಗೆಲ್ಲು gĕllu. *Add:* P. p. ಗೆದ್ದು, q. v.

ಗೊಗ್ಗರ gōggara. (= ಸೊಗಸೆ). A loud bellow. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು... ಗೊಗ್ಗರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬೇ ಸಮಸ್ತ ಒಡಮುತ್ತವೆ (Kanarese Fifth Reading Book, Department of Public Instruction, Bombay, Mangalore, 1885, p. 18).

ಗೊಡ್ಡು gōḍḍu. — ಗೊಡ್ಡ. -ಆ 3. A useless man. ಬಾಡ್ತಿಸದ ಮೂಸಸರಂ ಸುಮ ಸಕ್ಕ ಗೊಡ್ಡರಂ! (Čpr. 8, 81).

ಗೊಡ್ಡೆಯ gōḍḍĕya. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಗೊರೆ gōrĕ. = ಕೊರೆ 1. To snore. See Prv. s. ಸುಯ್ 1.

ಸೊಱಪರಿಸು gōčarisu. *Add:* Rām. 2, 2, 26.

ಗೋಣ್ gōṇ. — ಗೋಣ್ಮಂಗ. -ಮುಂಗ. = ಗೋಣ್ಮಂ 2. (Čpr. 10, 70).

ಗೋನಾಳಿ gōnāḷi. *Add:* Bh. 4, 4, 54; Rām. 2, 2, 38.

ಗೋಂಡೆ gōṇḍĕ. *Add:* See Čpr. 2, 24; ಪಡೆ-.

ಗೋರೆ gōrĕ. *Add:* See ಪಂರೆ.

ಸೊಱವತಿ gōvati. (fr. ಗೋಱ 1). A herds-woman (Śāstrasāra in W. v. 1259).

ಸೊಱಸಗೆ gōsagĕ. A mistake for ಗೋಱಸಗೆ? See Čpr. 8, 98.

ಗೋಳಿ gōḷi. The upper part of bamboos, etc. (My.).

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. *Read:* Diarrhœa, dysentery (ಪೆರ್ಮಲ Mr. 387; My.), *and dele:* or small-pox or a sort of insanity (ಸೀತಳ, ಸನ್ನಿ Mr. 387).

ಘನ ghana. *Add:* See Mr. s. ಸಾರಂಗ.

ಘರ್ಮರ್ತು gharma-ritu. The hot season (Čpr. 10, 28).

ಘಳಘೊಣ್ಟೆ ghaḷaghōṇṭĕ. See s. ಪಲುಮೂಣಿಕೆ.

ಘಾಟನ ghāṭana. (= ಘಟ್ಟನ?). See ಸಂ- (*in* Additions).

ಘಾಣ್ಟಿಕ ghāṇṭika. (fr. ಘಣ್ಟೆ). A bell-ringer; *a man who rings a bell and proclaims aloud* (ಪಕ್ಕಿಕ, ಗಣ್ಟೆಯು ಬಾರಿಸಿ ಸಾರುವವನು Nr.).

ಘಾತಕತನ ghātakatana. Mischievousness (Dp. 57, 1).

ಘಾತಾಳಿ ghātāḷi. *Add:* Rām. 2, 2, 38.

ಘಾರಾಘಾರಿ ghārāghāri. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಘಾಸಿ ghāsi. *Add:* Bh. 4, 2, 62.

ಘುರು ghuru. — ಘುರು ಘುರು. *Add:* Abh. P. 4, 108.

ಘೂರ್ಣಿಸು ghūrṇisu. *Add:* See ವಿ-.

ಘೃತಪಾಕ ghṛita-pāka. Dressing with clarified butter, an article of food boiled or fried in ghee (My.).

ಘೃಷ್ಟಿ ghṛishṭi. *Add:* 4, a ray (My. Amara; see ಏಸು-).

ಚಕ್ಕ čakka. 2. *Add:* = ಸಕ್ಕ.

ಚಕ್ರಿಕ čakrika. *A bard who chants in chorus, ringing a bell in presence of idols.* See Nr. s. ಘಾಣ್ಟಿಕ.

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 2. *To* Mhr. ಸಾಟು *add:* , ಸಾರಾ.

ಚಟ್ಟು čaṭṭu. 2. *Add: Cf.* ಸಟುಮು 2.

ಚಡಿಸು čaḍisu. = ಚಡ್ಡಿಸು. See ಸಡು-, s. ಸಡು 1.

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 1. *Add: Cf.* ಸಡೆ 1.

ಚತುರ čatura. *After* ಚಡುರು *add:* , ಚಿಡುರು.

ಚತುರ್ದಶಮನು caturdaśa-manu. *Add:* Abh. P. 1, 69.

ಚನ್ gān. 2. *Add: Cf.* also ಜಿಸಿ (ಜೇಸಿ).

ಚನ್ದಾವರ čandāvara. N. of a small town near Honnāvara in North Canara. See Prv. s. ಸೂಸೆ.

ಚನ್ದ್ರ čandra. 1. — ಚನ್ದ್ರ ಮುಲ್ಲಿಗೆ. The red jasmine (a plant whose flower blooms only in the evening, Mr. H. Haigh; ಕೆಮ್ಪುಗಿರುವ ಒಂದು ಬಗೇ ಮುಲ್ಲಿ. Rāmasvāmi Śāstri).

ಚನ್ದ್ರಹಾಸ čandra-hāsa. *To No. 3 add:* Dp. 151, 10.

ಚನ್ದ್ರೋಪಲ čandra-upala. The moon-gem. (Bh. 1, 20, 54).

ಚರ್ಮ čarma. *Read:* = ಚಮ್ಮು, ಸಮು 2, ಸಮ್ಮು.

ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ čarma-paṭṭikĕ. *Read:* = ಚಮ್ಮುಟ್ಟಿಗೆ, ಸಮುಟಿಗೆ.

ಚಲದಿ čaladi. *Add: Cf.* ಸಡಕ 2.

ಚಳಿಯಿಸು čaḷiyisu. = ಚಳಿಸು. To cause to lose one's power or greatness, to humble (Abh. P. 13, 133).

ಚಳ್ಳು čaḷḷu. *Add:* Tu. ಗಳ್ಳು, a branch, twig, *and add: cf.* ಸಚ್ಚಿಗೆ; see s. ಸಳೆ 1.

ಚಾಪು čāpu. *Add:* = ಚಾಪ.

ಚಾರುತ್ವ čāruṭva. Loveliness, beauty. (Čpr. 10, after 17).

ಚಾಲನಿ čālani. *Add: Cf.* ಸಾಣಿಗೆ.

ಚಾಳಿಸು čāḷisu. *Add:* Čpr. 10, 5.

ಚಾಳಿಸು čāḷisu. 1. *Add:* = ಸಾಣಿಸು, *and add:* See Dp. 135b, 9.

ಚಾಳು čāḷu. = ಚಾಲು. (Dp. 127, 3).

ಚಿಕ್ಕ čikka. *Add:* Regarding the T. *cf.* ಚಿಗುರ್ 2.

ಚಿಗುರು čiguru. 2. — ಚಿಗುರುಮೊಡೆದು. -ಮೊಡೆದು. Shoots to appear: to shoot, to sprout (Rām. 2, 4, 19).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 1. *Add: Cf.* ಸಿಡಿ 1.

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 2. *Add: Cf.* ಸಿಡಿ 6.

ಚಿಟ್ಲಿಸು čiṭlisu. *Read:* (= ಸಿಡಿಸು, ಸಿಟ್ಟಿಸು).

ಚಿತ್ಯೆ čityĕ. *Add:* = ಸಿದಿಗೆ 1.

ಚಿನುಮಯ činumaya. *Add:* Dp. 90, 2; 98, 5; 107, pallavi.

ಚಿನ್ತಿತಾರ್ಥ čintita-artha. That which is thought about or desired (Dp. 157, pallavi).

ಚಿನ್ನವಾರಿಕೆ činna-vārikĕ. The business of a shroff (Dp. 107, 2).

ಚಿಪ್ಪಳು čippaḷu. Pinching a person's ear or other limb with a cracked cocoanut shell: pinching, teasing, tormenting (Tu.). — ಚಪ್ಪಳು ಮಾಳು. To pinch, to tease, to torment (Tu.). — ಚಪ್ಪಳಿಕಾಸು. -ಬೆಡ್ಸು. = ಚಪ್ಪಳು ಮಾಳು. (Dp. 145, 2).

ಚಿಬ್ಬು čibbu. *After* ಸಿಬ್ಬಿ *insert:* , ಸಿಬ್ಬಿ.

ಚಿಮ್ಪಿ čimpi. *Put* ಸಿಮ್ಪು *in parenthesis.*

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 21.

ಚಿರಂತ್ನ čiraṇṭi. *Add:* See ಮುತ್ತಯ್ದೆ.

ಚಿರತೆ čiratĕ. Long duration. (Čpr. 10, 110).

ಚಿರಿಚು čiriču. *Add: Cf.* Tu. ಚಿರ್.

ಚಿತ್ರ čitra. *Add:* = ಸಿತ್ರೆ.

ಚೀರಣ čīraṇa. *Read:* = (ಜಾಕ), ಚೀರಾಣ, ಚೀರಾಣ, ಸೀರಣ, ಸೀರಾಣ.

ಚೀರ್ čīr. *Read:* = ಕೀಚು 1, ಚೀಚು 1, ಸೀಚು 4.

ಚೀರಿಕೆ čīrikĕ. Screaming, etc. (Rām. 6, 19, 29).

ಚೀರಿಸು čīrisu. 3. *Add:* = ಸೀಚು 3.

ಚೀಳು čīḷu. To scream (Dp. 127, 3).

ಚುಂಯಿ čuṃyi. *Read:* = ಚುಯ್, ಚೊಂಯಿ, ಸೊಂಯಿ.

ಚುಲ್ čul. *For* ಸುಲ್ *read* ಸುಲ್ 2.

ಚೂಟಿ čūṭi. Remission (from study, labour, service); leave or liberty granted (My.; Mhr., H. ಸುಟ್ಟಿ; Mhr. ಸೂಟ, remission (of a debt, etc.): the sum remitted, abatement;—release from bondage, freedom granted; see s. ಸೂಟಪ 2).

ಚೂಡಕ čūḍaka. A gold ornament worn by women (especially when married and their husband is alive) on their braided hair (C.; Dp. 122, 21).

ಚೂಪು čūpu. 1. *Add:* Tu. ಚೂಮ್ಪು, to point at, aim.

ಚೂರ್ಣ čūrṇa. 2. *Read:* = ಸುಣ್ಣ, ಸೂರಣ.

ಚೂರ್ಣಿ čūrṇi. *Read: the picking out or selection of an unanswerable argument.*

ಚೆಯ್ čĕy. 2. *Read:* = ಸಯ್ 1, ಸಯ್.

ಚೆರುಕು čĕruku. *Read:* (Te. ಚೆರುಪು, ಚೆಮುಪು).

ಚೈತನ್ಯ čaitanya. *Add:* See Nn. 99 s. ಸಂಜ್ಞೆ.

ಚೊವ್ವ čŏvva. See Čpr. 9, after 102.

ಛತ್ರಕಾಣೆ čhatra-āṇĕ. See ಸೀಗೆಕಂ.

ಜಕ್ಕ jakka. 1. — ಜಕ್ಕಸೊಪ್ಪಿ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಜಗಳ jagaḷa. — ಜಗಳಸಗ್ಗು. A knot of quarrel. — ಜಗಳಗಟ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To create a quarrel (Dp. 157, 2).

ಜಗ್ಗು jaggu. 1. *To No. 1 add:* ; to sink, to be diminished, to grow less (as the water of a river, My.; Te. ಸಗ್ಗು, ಸ್ರಗ್ಗು).

ಜಂಗು jaṅgu. 1. Rust of iron: of brass or copper (Mhr., H.). ಜಂಗಾದ ಬಾಣ ಜಜ; ಆದು ಜಂಗು ಪಿಡ್ಸುವದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಗೆಯು ನ್ನ ಪಿಡಿಯು ಬೆಳಗುವದಕ್ಕೆ ಜಂಗು ಪತ್ತುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 25, edition of 1886).

ಜಂಗು jaṅgu. 2. To become rusty, to grow covered with verdigris (Mhr. ಜಂಗಡೇದ). ನನ್ನ ತಮ್ಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಜಂಗುತ್ತದೆ? (B. 1, 25, edition of 1886).

ಜಂಗು jaṅgu. *Add: No.* 3.

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ಜಂಜಡ jaṅjaḍa, *Add:* Rām. 2, 2, 20; Bh. 3, 14, 15.

ಜಜೆ jaje. *Add:* , ಸಜೆ 2.

ಜಡಿ jaḍi. 6. *Read: cf.* ಕಡಿ 3, ಸಂ 4.

ಜಡೆ jaḍĕ. — ಜಡೆಜಾರಿದ. The flowery gold ornament tucked along the braid of hair of a female (C.).

ಜಂತ್ರೆ jantrĕ. — ಜಂತ್ರೆಕಂಬ್ಬಿ. = ಜಂತ್ರಿಕಂಬ್ಬಿ. (S. Mhr.).

ಜಂತ್ರಿ jantri. An index; a table of contents (My.; Mhr. ಜಂತ್ರಿ); any string of annals, memoirs (Mhr.).

ಜಂಪು jampu. 2. *Add: Cf.* K. ಜೊಂಪು.

ಜಂಬ್ಬಾಸವಾರಿ (jamba 2-savāri). Pomp-ride: the state procession of a rāja on the vijayadaśamī (My.).

ಜಯ jayĕ. ಜಯದ. *Add:* 3, the third, eighth, or thirteenth lunar day (tithi). (My.).

ಜರಗಿಸು jaragisu. *Put* ಸರಿಸು, ಸರಿಸಿಸು, ಸರುಸಿಸು *in parenthesis.*

ಜರಗು jaragu. 1. *Put* ಸರಳು 1, ಸರುಳು *in parenthesis.*

ಜರಿ jari. 1. *Read:* = ಸರಿ 1.

ಜರಿ jari. 3. *Read:* = ಸರಿ 2, etc.

ಜರಿ jari. *Add:* = ಸರಗೆ No. 3.

ಜರುಗು jarugu. 1. *Add:* Rām. 6, 5, 19.

ಜರುಹು jaruhu. *Add:* Bh. 3, 14, 19.

ಜಲ್ಲಿ jalli. 3. *Add:* See ಜಕ್ಕಜಲ್ಲಿ.

ಜವಳ javaḷa. *Add:* = ಸವಡ.

ಜವ್ವುಗು javvugu. — ಜವ್ವುಗೇರಿಸು. -ಏಳಿಸು. To make moranasy (Čpr. 10, 38).

ಜಾಗ jāga. *Add:* an emerald. See ಪುಸ್ಪ.

ಜಾಗು jāgu. 2. *Add: Cf.* ಸಾಜಗಿಸು 2.

ಜಾತೋಕ್ಷ jāta-ukṣa. *Add:* See Nr. s. ಎಂದಿಳು.

ಜಾಹಗೀರು jāhagīru. = ಜಹಗೀರು. (My.).

ಜಾಳು jāḷu. — ಜಾಳುನುಣ. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 2. *Add:* Grj. 9, after 58.

ಜುಂಜು juṃju. 3. = ಜುಂಜುರು, (ಸುಂಜು 3). — ಜುಟಜುಟಿಕೆ. -ಚಕೆ. = ಜುಟಜುರುಚಕೆ. (C. Bp. 31, 9).

ಜುಣುಗು juṇugu. 1. *Add:* See ಸೋಣಹುಹ.

ಜುರ್ರು jurru. The sound produced when a liquid is supped (see s. ಸುರ್ 1). — ಜುರು ಜುರ್ರು. rep. ಜುರು ಜುರ್ರೆನ್ನು ಸುರ್ಪುತ (Dp. 59, 19).

ಜೂಡಿ jûḍi. *Add: Cf.* ಸೋಡಿ; ಜೂಜ್ (s. Additions).

ಜೂಪರಿ jûpaṛa. *Add: Cf.* ಸೀದರ.

ಜೆಂಗಿ jĕṅgi. *Add: Cf.* ಜಂಗು.

ಜೋಗಪ್ಪೆ jôgapĕ. = ಜೋಗಪೆ, etc. (Dp. 140, 6).

ಜೋವನಿ jôvani. (= ಜೀವನಿ?). See ಮುಮು-.

ಜೋರು jôru. 1. *For* ಸೋರು *read:* ಸೋರು 1.

ಜೋರು jôru. 2. *Add:* = ಸೋರು 2.

ಜೋಳಿ jôḷi. *Add:* See ಸಮು-.

ಜೋಳಿಸು jôḷisu. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಜ್ಞಾನತೆ jñânatĕ. = ಜ್ಞಾನ. See ಮಿಥ್ಯಾ-.

ಝಳಪ jhaḷapa. Glitter, shine (Bh. 6, 2, 6).

ಟಂಕೆ ṭaṅkĕ. *Add:* See ತಕೆ.

ಟವಳಿಕಾರ ṭavaḷi-kâra. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ಟವಳಿಗಾರ ṭavaḷi-gâra. = ಟವಳಿಕಾರ, etc. (Dp. 22, 2).

ಠಾಯ ṭhâya. = ಠಾವು. (Bh. 5, 3, 96).

ಠಸೆ ḍhagĕ. 2. *Add:* Bh. 7, 7, 52. 68.

ಡಂಬಕತನ ḍambakatana. The state of possessing pride, etc. (Dp. 37, 1).

ಡಾಳಕೆ ḍâḷikĕ. = ಡಾಳ. — ಡಾಳಿಕೆಗುಂದು. -ಕುಂದು. Lustre, etc. to fade (Râm. 4, 6, 9).

ಡಿಳ್ಳು ḍiḷḷu. = ಡಿಳ್ಳಿಸು. ಡಿಳ್ಳಿಯೂಡಿದೆವೆ (V. 29, 26).

ಡೆಂಡನಿಸು ḍĕṇḍanisu. *Add:* Bh. 3, 10, 38.

ಡೊಗ್ ḍŏg. = ಡೊಂಕು 2. — ಡೊಗ್ಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bent leg. See Prv. s. ಪಪ್ಪಳ.

ಡೊಮ್ಬಿಗಾವಿ ḍŏmbi-gâra. = ಡೊಮ್ಬಿಗಾಣ. (Dp. 142, pallavi).

ಢವಳ ḍhavaḷa. A deranged, disorderly man (Bh. 2, 1, 60; Mhr. ಢವಳಾ, confusion, disorder).

ಢಾಳು ḍhâḷu. — ಢಾಳ. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ತಂ tan. = ತನ್ 2, etc. He, etc. ತಂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಂ (J. 4, 16).

ತಕ್ಕಿಸು takkisu. = ತಕ್ಕೈಯ್ಸು, etc. (Râm. 6, 45, 28).

ತಕ್ಕು takku. 1. *Add:* Čpr. 10, 83.

ತಗಹು tagahu. 2. *Add:* Râm. 2, 2, 33.

ತಗೆ tagĕ. 1. *Add:* Čpr. 9, after 102; 10, 30. 84.

ತಗ್ಗು taggu. 2. *Add:* Dp. 65, pallavi.

ತಂಕ taṅka. = ತನ್ಕ, etc. See Prv. s. ಸನಿ 2.

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. *Add: Cf.* also ಸಡು.

ತಡ taḍa. 1. — ತಡಬ್ಬಿಯ. *Add:* Čpr. 10, 83.

ತಡ taḍa. 5. — ತಡವರಿಸು 1. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ತಡಹು taḍahu. 1. *Add:* Bh. 8, 7, 28.

ತಣ್ಡಸ taṇḍasa. *Add: Cf.* ಸಣ್ಡಿಲ.

ತತ್ತವಣೆ tattavaṇĕ. Probably a kind of Tbh. of ತತ್ತ್ವ (Bh. 5, 3, 76).

ತದೆ tadĕ. *Add:* See s. ಬಿಲೆ.

ತನ್ tan. 2. *Add:* = ತಂ.

ತನಿ tani. — ತನಿಸುಸಿದ್. A full coitus (Śâv. 3, after 35).

ತಪ್ಪು tappu. 2. — ತಪ್ಪಾಡು. -ಆಡು. To utter falsehood, to lie. See Sp. s. ಸಪ್ಪಗೆ.

ತಮ್ಪು tampu. *Add:* See ಮುಲಮುಜದಮ್ಪು.

ತಮ್ಬಿಸು tambisu. *Add:* Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭಿಸು.

ತರಿ tari. *Add No.* 1.

ತರಿ tari. 2. Wet land (My.; H.).

ತಲೆ talĕ. — ತಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. *Add:* 2, = ತಲೆಕಟ್ಟು No. 3. (Dp. 154, 2). — ತಲೆದೂಗಿಸು. *Add:* Čpr. 9, 60. — ತಲೆ ಮುಮು. *Add:* Čpr. 10, 83. — ತಲೆವಡ್ದು. -ವಡು. To seize or attack the head (Čpr. 10, 70; *cf.* ತಲೆಪೆಟ್ಟು).

ತವಕಿಗ tavakiga. *Add:* Bh. 8, 8, 31.

ತವು tavu. 3. P. p. of ತವು 1. — ತವ ತರ್. To waste away, to perish (Čpr. 9, 79).

ತಳ taḷa. 1. — ತಳತನ್ನ. *Read:* The army under one's hand or command (Čpr. 10, after 94). — ತಳವಟ. *Add:* Bh. 7, 18, 46. — ತಳವರ್. The action at hand: the available form of action (Čpr. 10, after 94).

ತಳಪ taḷapa. *Add:* Bh. 6, 2, 6; Râm. 6, 44, 8.

ತಳರು taḷaru. = ತಳರ್ 1. P. p. ತಳರ್ದ (Č. Bp. 31, 25).

ತಳಿ taḷi. 1. *To No.* 2 *add:* Bh. 6, 7, 17.

ತಳಿಪ taḷipa. Sprinkling. See ಪನ್ನೀರ್ತಳಿಪ.

ತಳಿಸು taḷisu. 2. *Add:* Dp. 106, 9.

ತಳಿಸು taḷisu. 3. To cause to appear. See ಸಮು-.

ತಾಕುಳ tâkuḷa. *Add to* J. 27, 7: , q. v. ಕಾಳುಳ.

ತಾಗಡಿಗ tâgaḍiga. A man full of ardour or passion (*cf.* ತಾಗುಳ). See ಕಣಾಗಡಿಗ.

ತಾಗು tâgu. 4. — ತಾಗು ಬಾಗು. *Add:* Bh. 5, 3, 49.

ತಾಣ್ಡಿಳಿಸು tâṇḍiḷisu. = ತಾಣ್ಡಿರಿಸು, q. v.

ತಾರಕಿತ târakita. Starry, star-spangled. (Čpr. 10, 49).

ತಾರಯ್ಸು târaysu. *Add:* Čpr. 10, 36.

ತಾರ್ târ. 1. ತಾರಿಸು. *Add:* Bh. 1, 19, 38.

ತಾರಿಸು târu. 1. *Add:* Čpr. 9, 80.

ತಾಳವಟ್ಟ tâḷavaṭṭa. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ತಿಗುಳ tiguḷa. *Add:* See Prv. s. ಕಿತ್ತಿ.

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 1. *Add: Cf.* ಸಡೆ 1.

ತಿನಿಹು tinihu. Food (Bh. 10, 3, 13).

ತಿನುಹಿ tinuhi. An eater. See ಜೋಣಿನುಹಿ.

ತಿಮುರು timuru. = ತಿಗುರು 1, ತಿಮರು 1, ತಿವುರು. (Dp. 116, 10. 12. 13. 15. 17. 19. 22. 24. 25. 27. 32).

ತಿರಳು tiraḷu. *Add: Cf.* ಜೀಗುರಿ

ತಿರು tiru. 1. — ತಿರುವಾಯ್. *Add:* Abh. P. 5, 93.

ತಿರುಪು tirupu. 1. *Add:* See Mr. s. ಸುತ್ತುವಳೆಯು, and ಮೊದ್ದು ತಿರುಪು.

ತಿವುರು tivuru. = ತಿಮುರು, etc. (Dp. 130, 47. 48. 50).

ತೀಡು tîḍu. 1. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ತುಚ್ಛೀಕರಿಸು tuccīkarisu. To consider as vain or idle, to despise, to contemn (My.).

ತುಚ್ಛೀಕಾರ tuccīkāra. The act of considering as vain or idle, contempt (My.).

ತುಟ್ಟ tuṭṭa. — ತುಟ್ಟ ತುಡಿ. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ತುಟ್ಟಿಸು tuṭṭisu. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ತುಡಿಕೆ tuḍikĕ. *Add: Cf.* the terms s. ತೋಟಿ.

ತುಡುರು tuḍuru. To frighten away (S. Mhr. according to Z.).

ತುತ್ತು tuttu. 2. — ತುತ್ತುಗೊಳ್. *Add:* J. 12, 39 (a Bangalore print has ತುತ್ತುಗೊಳ್).

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. ತುಯ್ಯಲು. *Add:* See ಹೊಡೆಯುಕ್ಕಿದು ಯ್ಯಲು s. ಹೊಡೆ 6.

ತುರಂಗಿ turaṅgi. *Add:* Čpr. 10, 81; 10, after 86.

ತುಲಿ tuli. 4. *Read:* (= ಸುಲಿ 1).

ತುಲಿಲ್ tulil. 2. — ತುಲಿಲ್ಲಿಲ್. *Add:* Čpr. 10, 97.

ತೂಳ್ tûḷ. *Add:* Č. Bp. 31, 10.

ತೂಳ tûḷa. (= ಹೂಣಿ, etc.). See Č. Bp. 31, 55.

ತೂಳು tûḷu. 2. *To No. 3 add:* Râm. 4, 1, 22.

ತೂಳ್ದು tûḷdu. *Add:* Čpr. 10, 89.

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 2. *To No. 2 add:* Râm. 3, 7, 41.

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 2. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ತೆಗದು tĕgadu. *Add:* Bp. 3, 84.

ತೆಗಹು tĕgahu. *Add:* See ಬಿಸಿಯುಸಿಗಹು.

ತೆಗಲ್ tĕgal. 2. *Add:* See Mr. s. ಸದ್ಯಾಧ.

ತೆತ್ತಿಗ tĕttiga. *To No. 2 add:* Bh. 7, 5, 2.

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 2. *Add:* Râm. 6, 19, 27.

ತೆಬ್ಬರಿಸು tĕbbarisu. (?). (Čpr. 10, 73).

ತೆಮ್ಬು tĕmbu. — ತೆಮ್ಬಿಲರ್. *Add:* Čpr. 2, 72.

ತೆರಿ tĕṟi. 1. — ತೆರ್ದಾರಿ. -ಲಿ-ತಿರಿ. To turn about in (various) ways or dexterously (Čpr. 10, 84).

ತೆರಿಪು tĕṟipu. — ತೆರಿಪುದೆ. -ಪುದೆ. To gain room (Čpr. 10, after 74).

ತೆರಿಲೆ tĕṟilĕ. 3. *Add:* See ದಾಮ್ಬೆದ್[1] 2, ಮುಡಿಪೆದ್[1] (s. ಮುಡಿ 2).

ತೆಲುಂಗ tĕluṅga. *Add:* Grj. 2, after 106.

ತೆವರು tĕvaru. 2. *Add:* Râm. 2, 2, 25; Č. Bp. 31, 50.

ತೇಪೆ têpĕ. *Add: Cf.* ಸೆಮು.

ತೇರ್ têr. *Add:* J. 6, 30 (in chess).

ತೈತಿಲ taitila. N. of the fourth karaṇa or astronomical period. (My.).

ತೊಂಗು toṅgu. 2. Suspension, suspense. See Prv. s. ಜೊಂಗು.

ತೊಂಚ toṅca. — ತೊಂಚ ಜೊಂಚ. Tauntingly. (Dp. 95, 3).

ತೊಡಗು toḍagu. 1. *Add:* 4, = ತೊಗೆದು 1, No. 4. See Prv. s. ಜಸಿ 3.

ತೊರೆ toṟĕ. 1. *Add: Cf.* ಸೊರೆ 2.

ತೊಳೆ toḷĕ. 2. *Add:* Čpr. 5, 23.

ತೊವಿಲ್ toḷal. 2. Moving round, getting perplexed, etc. See ಕಣ್ಣೊವಿಲ್ 2 (*in* Additions).

ತೋಯಭೃತ್ toya-bhṛit. Water-bearing: a cloud (Čpr. 9, 76).

ತೋರ toṟa. *Add: Cf.* ತೊರೆ 2. — ತೋರಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A large spark (Čpr. 10, 85). — ತೋರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large branch (Čpr. 9, after 102).

ತೋರ್ tôr. *To* ತೋರ್ *add:* Čpr. 1, 46.

ತೋಹು tôhu. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ತೋಹು tôhu. 2. *To No. 1 add:* Bh. 5, 3, 47.

ತೋಳ್ tôḷ. — ತೋಳ್ವೆರಗು. *Add:* Expedition of the arms *(and dele the sign of interrogation).*

ದಟ್ಟವಿಸು daṭṭavisu. = ದಟ್ಟಯಿಸು. (Râm. 6, 4, 31).

ದಣ್ಡಾದಣ್ಡಿ daṇḍâ-daṇḍi. Stick against stick: single-stick, cudgelling, fighting with sticks and staves. (Čpr. 10, 70).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 1. — ದಣ್ಡೆದಲಗೆ. (?). (Bh. 6, 4, 36).

ದನಿ dani. — ದನಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. The voice to be spoiled: to become hoarse, etc. (My.).

ದನ್ದುಗ danduga. *Add:* busy preparation, bustle (Abh. P. 13, after 11). — ದನ್ದುಗಮಾಡಿಸು. -ಮಾಡಿಸು. To trouble, to annoy (Dp. 149, 10).

ದಯ daya. — ದಯತೋರ್ಪು. -ತೋರ್ಪು. To show compassion, etc. (Dp. 154, 8).

ದಾಸ್ಯ dâsya. Servitude, slavery, service. (My.; see ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿ).

ದಾಹಾನ್ತ dâha-anta. The end of burning, of desire, or of thirst. See ಸಿರಿ 6.

ದಾಳಿ dâḷi. — ದಾಳಿಕೂಳೆ. *Add:* Râm. 6, 19, 28.

ದಾಳಿಗಾರ dâḷi-gâra. A revolter (a brief history of the Indian People, Department of Public Instruction, Bombay, p. 134).

ದಿಗಿಲು digilu. — ದಿಗಿಲುಗೊಳಿಸು. -ತೊಳಿಸು. To alarm, to fill with anxiety (Dp. 138, 3).

ದಿಪ್ಪೆಕಾರ dippĕ-kâra. A rude, naughty fellow (Dp. 48, 1).

ದೀಹ dîha. *Add:* Bh. 3, 13, 16.

ದುಡ್ದು duḍḍu. *Add:* Dp. 145, 4.

ದುಣ್ಡಿ duṇḍi. = ದುಣ್ಡು. A round stone, a bowlder (S. Mhr.).

ದುನ್ದುಗಾಲಿಕೆ dundu-gâḷikĕ. *Insert after* My. *in the parenthesis:* a brief history of the Indian People, Department of Public Instruction, Bombay, p. 132.

ದುಮುಕು dumuku. *Add:* Dp. 77, 4.

ದುರಭಿಹಿತ dur-abhihita. An unfriendly declaration or statement (Čpr. 9, after 108).

ದುರ್ವ್ಯಾಲಪತಿ dur-vyâlapati. A wicked big snake (J. 24, 20).

ದುಷ್ಮಾನ dushmâna. An enemy; the public foe (Mhr., H. ದುಶ್ಮನ್). See Prv. s. ಜೀಕುಮನ್ನ.

ದೂವೆ dûvĕ. 1. — ದೂವೆದೊನ್ನು. -ತೊನ್ನು. A female scullion (Čpr. 10, 128).

ದೃಪ್ಯತ್ dṛipyat. Being proud or arrogant. (Čpr. 10, 58).

ದೆಸೆ dĕsĕ. 2. — ದೆಸೆ ಬಿಡ್ಡಂ. *Cf.* Čpr. 10, 89. — ದೆಸೆದಲಿಗೆಯ್. -ಗೆಯ್. To make a dĕsĕballi: to kill (Čpr. 9, after 102).

ದೇಸ dêśa. — ದೇಸದ ಪೇಟೆ. A section or faction of a native town connected with the ಪದಿನೆಣ್ಮ ವಣದವರು or Right hand Castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ನಗರ್ತಪೇಟೆ (s. Additions).

ದೊಡ್ಡಿದ dŏḍḍida. A great man (Râm. 2, 2, 48).

ದೊಡ್ಡೆ dŏḍḍĕ. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ದೊನ್ನೆ dŏnnĕ. *Add:* Dp. 135*a*, 22.

ದೊಮ್ಮಳಿಸು dŏmmaḷisu. *Add:* = ದೊರ್ಮಳಿಸು.

ದೊರ್ಮಳಿಸು dŏrmaḷisu. = ದೊಮ್ಮಳಿಸು. ಆ ನದುಯುದೊಳ್ ಆನ್ನಿ ಪಿರಾಮುಖಕ್ಕೆ ದೂರದೆ ಆವ ಬಕ್ಕಟಿಬಯಲ್ದಾಣದೊಳ್ ದೊರ್ಮಳಿಸಿ ನಿಂದ ಬಹುಜನಂಗಳ್ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ, ತಮ್ಮೊಳ್ ಇನ್ತೆಸ್ಗರ್ (Abh. P. 11, after 185).

ದೋರ್ಭಂಗ dôr-bhaṅga. Destruction of the arm (Abh. P. 8, 29).

ದೋಹಿಲ್ dôhil. *Add:* See ಪರವರಿ.

ದ್ವಿತಯವಾಕ್ dvitaya-vâk. Abuse. See s. ಮುರ್ವಿಗಾಪ and ಪದಿ 1.

ದ್ವಿಷತೆ dviṣhatĕ. Hostility, enmity, hostile behaviour, hating. (Bh. 5, 3, 71).

ದ್ವೀಪ dvîpa. *Add:* 3, a place of refuge, shelter. See ಕಮ್ಮು-.

ಧಗ dhaga. — ಧಗಧ್ಗನಿಸು. -ಽ-ಧಗಿಸು. = ಧಗಧಗಿಸು. (Śâstrasâra in W. v. 1258).

ಧಗುವಟ್ಟಿ dhapuvaṭṭi. = ಪಗಾವಟ್ಟಿ, ಧಗುವಟ್ಟಿ. (Bh. 3, 6, 29).

ಧರ್ಮ dharma. *Add:* Dp. 19, 3; 23, pallavi; 23, 3; 26, 1; 41, pallavi; 55, 1; J. 17, 13.

ಧುರ್ಯ dhurya. *For* ದೊಡೆ, ಧೂರ್ಯ *read:* = ದೊಡೆ, ಧೂರ್ಯ.

ನಗರಶೋಧನೆ nagara-śôdhanĕ. = ನಗರಶೋಧನ. (J. 8, 22).

ನಗರ್ತ nagarta. — ನಗರ್ತಪೇಟೆ. A section or faction of a native town connected with the ಒಬ್ಬತ್ತು ವಣದವರು or Left-hand Castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ದೇಸದ ಪೇಟೆ (s. Additions).

ನಗೆ nagĕ. 3. — ನಗೆಪೆಣ್ಣು. = ನಗೆವಣ್. (Dp. 95, 2).

ನಗ್ಗು naggu. 1. *Add:* ; for T. ನೆರಂ see ನೆಗ್ಗು 2.

ನಟಕು naṭaku. *Read:* = ನಟಿಕೆ q. v., ನಟುಕು, ಕೊಟಕ್.

ನಡಿವಳಿತ naḍĕ-paḷita. = ನಡವಳಿತ. (My.).

ನನೆ nanĕ. 4. — ನನೆವಿಲ್ಲ. *Add:* Abh. P. 7, 131.

ನಮಕ್ namak. Salt (Mhr., Persian ನಮಕ್). — ನಮಕ್ ಹರಾಂ. Ungrateful (My.; Mhr. ನಿಮಕಹರಾಮ).

ನಮುಚಿಭಿದ್ namuchi-bhid. = ನಮುಚಿಸೂದನ. See ಪರಿ-.

ನರ nara. — ನರಗುಜ್ಜಿ. -ಳುಜ್ಜಿ. Man considered as a sheep (Abhâ. 2, 1. 22).

ನರಾನ್ತಕ nara-antaka. N. of a râkshasa. (Râm. 6, 30, 30).

ನರ್ಚು narču. 2. = ನಚ್ಚು 2, etc. (Čpr. 10, 56; Abh. P. 10, 219).

ನರ್ಮಕೃತ್ narma-kṛit. A jester; a mime (ಸೋಗು ಹಾಕುವವನ G.).

ನಾಗಗಿರಿವಾಸ nâga-giri-vâsa. (= ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ). Kṛishṇa (Dp. 143, 7).

ನಾಟಿ nâṭi. *Read:* = ನಟ್ಟಿ 2, ನೇಟಿ.

ನಾಡಾಡಿ nâḍu-âḍi. *Add:* Bh. 3, 13, 41.

ನಾಮ nâma. *Add:* See Dp. 121, 1 seq.

ನಿಡು niḍu. — ನಿಡುಸುರಿ. A long knife, a sword (ಗೇಣ್ Čt. I, 8).

ನಿಪ್ಪಸರ (nip-pasara?). *Add:* Dp. 139, 2.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apêkshĕ. *Add:* Čpr. 1, 46.

ನಿರವಿಸು niravisu. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ನಿರಾಳ nirâḷa. *Add:* Abhâ. 12, 59.

ನಿರ್ಮಮತೆ nir-mamatĕ. Unselfishness, disregard of worldly interests, indifference towards. (Abhâ. 12, 61).

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. *Add:* to make an end of (Bh. 5, 3, 82).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. *Add:* Bh. 5, 3, 33.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. *Add:* See Prv. s. ಪತ್ತು 3.

ನಿಸ್ಸಾಳ nissâḷa. *Add:* Čpr. 10, 67; Bh. 8, 25, 9.

ನೀಟಕೆ nîṭaki. *Add:* the forehead (ಪರಕೆ Hlâ.).

ನೀತಿ nîti. *Add:* Bh. 5, 3, 1 seq.; J. 17, 33; 21, 27; 30, 48; Dp. 64, 3; 70, 7; 112, 6; 159, 6. 11; B. 1, 14 (Mangalore, 1886).

ನೀತಿಪಥ nîti-patha. The path of justice (J. 17, 13).

ನೀರ್ nîr. — ನೀರಿಂ. *Add:* 3, water to descend, *i. e.* urine to be discharged in excess (in diabetes, My.). — ನೀರ್ಗೆ. *Add:* Grj. 2, after 106.

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. — ನುಗ್ಗು ಮಾಡು. To crush, etc. (Čpr 9, after 102).

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. — ನುಸುಳುಗಣ್ಣಿ. *Add:* Bh. 5, 3, 47.

ನೃಪಕೂಟ nṛipa-kûṭa. *Add:* See the other reading s. ಸನ್ಧಿ.

ನೆಕ್ಕರ nĕkkara. N. of a village near Kûsara-gôḍu in South Canara (Dp. 130, 73).

ನೆಗಹು nĕgahu. 2. *Add:* 2, elation (Bh. 3, 2, 2).

ನೆರಹು nĕrahu. *Add:* Râm. 2, 2, 41 (to make preparations).

ನೆಲಿಕೆ nĕlĕ. 3. — ನೆಲೆ[1] ಕೊಳ್ 2. (ನೆಲೆ[1] is here perhaps = ನೆಲ 1).

ನೈವೇದ್ಯ naivêdya. *Add:* Dp. 135*a*, 17; 168, 5.

ನೊರಜು nŏraju. *Add:* Bh. 3, 19, 24.

ಪ pa. 4. = ಪ 2. An afix to form nouns. See ಇರಪ, ಒರಪ, ಬಿರಪ.

ಪಕ್ಕ pakka. *Add:* 7, seed, as that of the tamarind (S. Mhr. according to Z.). — ಪಕ್ಕಮಟ್ಟು. -ಮಟ್ಟು. A hill at the side or foot of a mountain (Čpr. 10, after 87).

ಪಕ್ಕರಕೆ pakkaragĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. See ಪಿಡ್ಡುಕ್ಕರಗೆ s. ಪಿಡು[1].

ಪಕ್ಕಿ pakki. 2. = ಪಕ್ಕ 2.

ಪಗರು pagaru. The wrist or the lower part of the palm of the hand (V. 31, after 23; Z.). See s. ಪದಮು (*in* Additions).

ಪಗರಣ pagaraṇa. *Add:* = ಪಗರಣ (see Additons).

ಪಚ್ಚಳ paccaḷa. = ಪಚ್ಚಳ 1? See Čpr. 10, 79.

ಪಚ್ಚೆ paccĕ. *After* ಪಸಿ 1 *put:* ಪಸು.

ಪಂಜು paṁju. 2. *Add:* See Mr. s. ಪಂಜು 1.

ಪಟಲಕ paṭalaka. *Before* (ಪಟ್ಟಳಿಗೆ) *put:* ಅಪ್ಪಿಗೆ.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. *To No. 1 add:* See Prv. s. ಕಿವಿ 1.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 2. *After* etc. *add:* , ಪಟ್ಟಿ.

ಪಡಕ paḍaka. *After* ಅಸಬುಡಕ *put:* , ಸಾಲುಪಡಕ.

ಪಡಗ paḍaga. (Tbh. of ಪಡಾಕಿ). A flag, a banner (Čpr. 10, after 86; Tč. ಪಡಗ).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. — ಪಡಲಿಪು. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ಪಡಿ paḍi. 1. *Add:* See ಸೇರು, ಪರಡಿ.

ಪಡೆ paḍĕ. 1. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಪಣತೆ paṇatĕ. *Read:* = ಪಣತೆ, ಪಣತ, ಪಣಿತೆ.

ಪಣಿದ paṇida. = ಪಣೆವ. — ಪಣಿಪಣ್ಬೆಯಲ್. -ಲ-ಪೊಯ್. To beat soundly (Čpr. 10, 81).

ಪಣೆ paṇĕ. 2. *Add:* Čpr. 10, 69.

ಪಣೆ paṇĕ. 5. *Add: Cf.* ಪಣೆ 3 (to strike).

ಪಣ್ಪಿಸು paṇpisu. *Add:* Bh. 5, 3, 93.

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. *Add:* = ಪಣ್ಣು 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. *Add No.* 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 2. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. To kindle, etc. (Dp. 1, 35).

ಪತ್ತು pattu. 3. *After* ಪತ್ತು 3 *insert:* ಪದ 2.

ಪತ್ತು pattu. 5. = ಪೊತ್ತು 1, etc. See ಪತ್ತಿಸು 2.

ಪತ್ತುಗೆ pattu-gĕ. *Read:* = ಪತ್ತಿಗೆ, ಪತ್ತುಗೆ.

ಪತ್ತೆ pattĕ. = ಪತ್ತೆ. Infinitive of ಪತ್ತು 1: so that it joins: near. — ಪತ್ತ ಸಾರ್. To come near (Čpr. 9, after 96; 10, after 94 & 99).

ಪದಪು padapu. *Add: Cf.* ಪೊಪ್ಪಡಮು.

ಪದರಿ padaru. *Add:* Dp. 42, 1, *and add: Cf.* ಪಗರಣ 1.

ಪದ್ದು paddu. *Add:* Čpr. 10, 88.

ಪನ್ pan. 2. — ಪನ್ನಿದಲ್. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಪನ್ತ panta. 1. *Read:* = ಪನ್ನ್ತ, ಪನ್ತ 2.

ಪನ್ಥ pantha. *Read:* = ಪನ್ತ 1, ಪೊನ್ತ.

ಪನ್ನ panna. *Add: Cf.* ಪನ್ತ, ಪಮ್ಮು 2.

ಪನ್ನ panna. 1. *Add:* 4, an ashṭaka of the ṛigvêda (My.; Tč. a verse in a chapter of the vêda).

ಪಯ paya. 2. *Add:* = ಪಯಸ್ಸು.

ಪರಡು paraḍu. 4. *Read:* = ಪರವಿ, ಪರಡು 3, ಪರವೆ 2.

ಪರಿ pari. 4. *After the parenthesis add:* , ಪರಿ 4.

ಪರಿವಾರ pari-vâra. = ಪರಿವಾರ. See Sl. 449 s. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ.

ಪರುಟವ paruṭava. *Add:* Râm. 6, 55, 12.

ಪರ್ಪಿ pari. 6. *Add:* See s. ಪೊರೆ.

ಪರ್ವಿ parivu. *Add:* = ಪರ್ವು.

ಪರ್ಬು parbu. 1. *Read:* = ಪರ್ವ 1, ಪಬ್ಬು 1, ಪರ್ವ 1.

ಪರ್ಬು parbu. 2. *Read:* = ಪರ್ಬುಗೆ, ಪರ್ವ 2, ಪಬ್ಬು 2.

ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ pari-astikĕ. *A cloth worn round the loins.* See Hiâ. s. ಪಲ್ಲೆ.

ಪರ್ವ parva. *After* ಪಬ್ಬ *put:* , ಪರುಬು.

ಪರ್ವು parvu. 2. *Read:* = ಪರ್ಬು 2, ಪಬ್ಬು 2.

ಪಲ pala. 1. *Read:* = ಪಲವ (Śmd. 211), ಪಲ 1, ಪಲವ, ಪಲು 2.

ಪಲ pala. 2. *Add:* (= ಪಲ 2).

ಪಲ pala. *Add:* = ಪಲು 1.

ಪಲ್ಲಣಿಸು pallaṇisu. *Add:* = ಪಲ್ಲಣಿಸು 1.

ಪವಣಿಗೆ pavaṇigĕ. *Add:* = ಪವಣಿಕೆ.

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. To form a correct notion of, to know well (Čpr. 10, 25).

ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸು pavitri-karisu. To purify, to cleanse (Čpr. 9, after 56).

ಪವುತಿ pavuti. *Read:* = ಪೌತಿ. Deceased, defunct (My.; Br., Il. ಫವುತಿ).

ಪಸದನ pasadana. — ಪಸದನಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To decorate (Rśv. 13, after 59).

ಪಸುಳ pasuḷa. *Read:* = ಪಸುಳೆ, ಪಸುಳ, *and add: Cf.* ಪಯಸ್, etc.

ಪಸುಳೆತನ pasuḷĕtana. *Add:* = ಪಸುಳೆತನ.

ಪಸೆ pasĕ. 1. *Read:* = ಅಸೆ 2 (see Additions), ಪಸೆ.

ಪಳಕನೆ paḷakanĕ. *Add: Cf.* ಪಳ, ಪಳಚಿಕೆ.

ಪಳಮೆ paḷamĕ. = ಪಜಮೆ. Antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (My.; M., T.).

ಪಳಿ paḷi. 2. *Read:* = ಪದಾವ, ಪದಾ 2, ಪದಾವ.

ಪಳಿ paḷi. 3. *Add: Cf.* ಪಣೆ 3?

ಪಳಿಯು paḷu. 1. *Read:* = ಪದುವ, ಪದುವ, ಪದುವ.

ಪಳಿಯು paḷu. 2. *Read:* = ಪಜಿ 5, ಪದಿ 2.

ಪಳಿಕೆ paḷĕ. — ಪಜಿಪುಣ್ಣಕೆ. -ಪುಣ್-ಳಕೆ. The scar of an old wound (Čpr. 10, 62).

ಪಾಂಗು pâṅgu. *Add: Cf.* ಪಗೆ 1, etc.

ಪಾಜಿ pâji. *Add:* See Dp. 149, 1.

ಪಾಟಲಿತ pâṭalita. *Add:* Čpr. 1, after 101.

ಪಾಡು pâḍu. 2. *Add:* See ಸೂಡು.

ಪಾಠ್ಯ pâḍya. *Read:* = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿದ, ಪಾಡಿಯ.

ಪಾತಿವ್ರತೆ pâtivratĕ. *Add:* See Râm. 2, 2, 44 (where ಪಾತಿ ವ್ರತೆಯರು).

ಪಾಪೆ pâpĕ. *Add:* = ಪಾಪೆ.

ಪಾಪ pâpa. *Add:* See ಘಾಪ.

ಪಾಪ pâpa. — ಪಾಪ ತಿಪ್ಪು. To rectify sin (Dp. 150, 5).

ಪಾಪಕ pâpaka. Bad, evil, wicked; evil, wrong, wickedness, sin. See ಪಾಪುಗೆ 2.

ಪಾಪಕ್ಷಯ pâpa-kshaya. *Add:* See W. v. 1256; (Vivêka-chintâmaṇi, Madras, 1867, p. 422).

ಪಾಪನಾಶನ pâpa-nâśana. Destruction or removal of sin (Dp. 180, 53). 2, a remover of sin (134, 11).

ಪಾಪನಿವರ್ತಕ pâpa-nivartaka. Abolishing or removing sin (Vivêkachintâmaṇi p. 515).

ಪಾಪಪರಿಹಾರ pâpa-parihâra. Taking away or removing sin (C.; see Bp. 60, 57).

ಪಾಪಮುಕ್ತಿ pâpa-mukti. Liberation from sin, remission of sin (Vivêkachintâmaṇi p. 422).

ಪಾಪವಿಮುಕ್ತ pâpa-vimukta. Freed from sin, liberated from all crime (Vivêkachintâmapi p. 499).

ಪಾಯ್ pây. 2. *Before* ಪಾಯು 2 *insert:* ಪಾಯ್ 2.

ಪಾಯಕು pâyaku. = ಪಾಕು 1. (Bh. 6, 8, 52).

ಪಾರ್ pâr. *Read:* = ಪಾರ್, ಪಾರು 1.

ಪಾರು pâru. 1. *Read:* = ಪಾರ್, ಪಾರು 2.

ಪಾರು pâru. *Add:* = ಪಾರು.

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 1. *Read:* = ಪಾರವಾಣ 2, ಪಾರಿಯಾಳ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರುವಾಣ, ಪಾಲಿವಾಣ, ಪಾಳುವಾಣ 2.

ಪಾರ್ವಿತಿ pârva-iti. *Add:* = ಪಾರ್ವತಿ.

ಪಾಲ್ pâl. 1. *Add:* See T., M. s. ಪೀರ್.

ಪಾಸು pâsu. 1. *After* T. ಪಾಪು *put:* , M. ಪಾಗು.

ಪಾಲಿ pâḷi. — ಪಾಡಾಯ್ತು. -ಂ-ಪಡು. To get ruined, to perish (Ćpr. 10, 55).

ಪಾಲಿ pâḷi. *Add:* = ಪಾಡಿ.

ಪಿಕ್ಕು pikku. *Read:* = (ಪಿಂಕಿಸು 1), ಪಿಕ್ಕು, ಪೆಕ್ಕು 1. *Add:* See ಪಿರಿ 2.

ಪಿಂಚಣ pinčan. "Pension" (My.). — ಪಿಂಚಣ್ದಾರ. A male pensioner (My.). — ಪಿಂಚಣ್ದಾರಳು. A female pensioner (My.).

ಪಿಟ piṭa. *Read:* = (ಪಟ್ಟಿ), ಪಟ, ಪಟೆ 2.

ಪಿಂಡ piṇḍa. *Read:* = ಪಿಣ್ಣ, ಪಿಂಜ್ಜ, ಪಿಂಜ್ಜೆ.

ಪಿಂಡಿವಳ piṇḍivaḷa. = ಪಿಣ್ಣಿವಾಳ, etc. (Ćpr. 10, 80).

ಪಿನ್ pin. — ಪಿನ್ನೆದೆ. -ತೊಡೆ. The hind thigh (Ćpr. 10, 80).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. *Read:* = ಪೆಮ್ಪು, ಪಿಮ್ಪು.

ಪಿರಿಕಿ piriki. *Read:* = ಪಿರಿಕೆ, ಫಿರಕ.

ಪಿರಿಕೆ pirikĕ. = ಪಿರಿಕಿ, etc. (My.).

ಪಿಸಿ pisi. 2. = ಪಿಸುಕು 2. To tear, to unravel (S. Mhr. according to Z.; *cf.* ಪಿಸಿ).

ಪಿಸುಕು pisuku. *Add No.* 1.

ಪಿಸುಕು pisuku. 2. = ಪಿಸಿ 2. (S. Mhr. according to Z.).

ಪಿಲಿ pili. *Add:* Ćpr. 10, 97.

ಪಿಲಿಕ್ಕೆ pilikĕ. *Read:* = ಇಕ್ಕೆ 4, ಪಿಕ್ಕೆ, ಪಿಲ್ಕೆ.

ಪುಗು pugu. 2. — ಪುಗು ತರ್. *Add:* Ćpr. 9, 108.

ಪುಟ puṭa. *Read:* = ಪೊಟ 1, ಪೊಟ 1, ಪೊಟೆ.

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. *Add:* N. (see Prv. s. ಪೋಗು 1).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. *Read:* See ಅಸ್ಯ-, ಪರ-.

ಪುಣ್ pup. — ಪುಣ್ಕುಲು. -ಪುಲು. Nasty stuff of a wound (Ćpr. 10, 108).

ಪುಣಿಸೆ puṇisĕ. *Read:* = ಪುಣಿಸೆ, ಪುಣಿಸಿ, ಪುಣಿಸೆ.

ಪುಣ್ಣಮೆ puṇṇamĕ. *After:* = ಪುಣ್ಣಿಮೆ, *insert:* , ಪುಣಿಮೆ, ಪುಣಾಮೆ.

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ puṇyâha-vâčana. *Add:* the consecration or hallowing of a house; a ceremonial purification (Tĕ.); the purification of a house or temple after defilement or before use (Mr. E. Rice).

ಪುದಿ pudi. 1. *Add:* Ćpr. 10, 58. 60. 69. 98.

ಪುನ್ನಾಗ pun-nâga. *Add to No.* 5: See s. ಪೊನ್ನೆಯ ಮರ 2.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. *Read:* = ಪುಯಲ್, ಪುಯ್ಯಲ್ 2.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. *Read:* = ಪುಂಕಿಲು, ಪುಯ್ಯಲ್ 1.

ಪುರಿ puri. 4. *Read:* = ಪೊರೆ 2, ಪುರಿ 4, ಪೊರೆ 6.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. *After* of a tree *put:* , etc.

ಪುರುಳಿ puruḷĕ. *Read:* = (ಪುರುಳೆ 2), ಪುಳಿ, ಪೀಚಳೆ, ಪುಚಕೆ.

ಪುಲ್ pul. *Read:* = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಪುಲ್, ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು.

ಪುಲಿ puli. 1. *Add: Cf.* ಪೂಲಿ?

ಪುಸ್ pus. *Add:* See Prv. s. ಪಳ್ಳಿ.

ಪೂಟು pûṭu. *Add No.* 1.

ಪೂತು pûtu. 1. *Add:* = ಪೊತು 1.

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. *Add:* 8, the vital air that moves continually (ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ Mr. 53).

ಪೂರಿ pûri. *Read:* = ಪೂದು, ಪೂಣಿ, ಪೂಣು, ಪೂದ್, ಪೂದು.

ಪೆಟ್ಟ pĕṭṭa. *Read:* = ಪೆಟ್ಟ, ಪೆಟ್ಟ, ಪೆಟ್ಟ 3, ಪೆಟ್ಟ, ಪೆಟ್ಟ 2, ಪೆಟ್ಟ 2, ಪೆಳ್ಳಿ.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ pĕṭṭigĕ. *Read:* = ಪೆಟ್ಟಯ, (ಪೆಡಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, ಪೇಳ್ಗೆ.

ಪೆಡ pĕḍa. *Read:* = ಪಿಂ (ಪಿಜ್), etc., ಪೆಡ, ಪೆಜ್ 1, ಪೊಡೆ 1, ಪೊಡೆ 7. — ಪೆಡಗುವಿಗಟ್ಟು. -ಳಟ್ಟು. = ಪೆಡಗುವಿ ಳಟ್ಟು. To pinion (Ć. Bp. 31 sum.; 31, 52).

ಪೆಡಗೆ pĕḍagĕ. *Read:* = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಪೀಳಿಗೆ, ಪೀಳ್ಗೆ, ಪೆಡಗೆ, ಪೆಡಿಗೆ, ಪೆಡೆಗೆ, ಪೆಳ್ಗೆ, ಪೇಳಿಗೆ, ಪೇಳ್ಗೆ.

ಪೆಣ್ pĕṇ. *After* ಪೆಂಣ್ಣು *add:* , ಪೆಮ್ 2.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 1. *Read:* = ಎಣೆ 2, ಪಣೆ 2, ಪೆಣೆ, ಪೆಣೆ 1.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 2. *Read:* = ಎಣೆ 1, ಪೆಣೆ 2.

ಪೆಣ್ಣ pĕṇṇa. *Add:* = ಪೆಣ್ಣ 1.

ಪೆಮ್ಪು pĕmpu. *Read:* = ಪಿಮ್ಪು, ಪಿಮ್ಪು, ಪೆಮ್ಪು.

ಪೆರಪರಿಸುಹ pĕraparisuha. (fr. ಪರ್ಪರಿಕೆ). Becoming rough or unsmooth (?). ಮುಯ್ಯ ಚೆಚ್ಚಿ ಪೆರಪಂಸು ಪಂ (ಸಂಭವ Mr. 463).

ಪೆರ್ pĕr. 1. — ಪೆರ್ಮೆದೆ. *Add:* Ćpr. 9, 93. — ಪೆರ್ಮೆದೆ. *Add:* excessiveness (V. 31, 56).

ಪೇ pê. 1. *Add: Cf.* ಪೇಡೆ.

ಪೇರು pêru. 1. *Read:* = ಪೀಡ್ (ಪೀಡು), ಪೇಡಾ 3; *and add:* Bp. 30, 28; Ć. Bp. 31, 4.

ಪೇರು pêru. 2. *Add:* V. 6, after 8.

ಪೇರು pêru. 3. *Read:* = ಪೇಡ್, ಪೇಡು 2.

ಪೇವಡಿ pêvaḍi. A kind of yellow paint (S. Mhr.; Mhr.).

ಪೊಕ್ಕುಲ್ pokkuḷ. *Before* ಪೊಳ್ಕುದು *insert:* , ಪೊಳ್ಕುದು.

ಪೊಗಲ್ pogaḷ. 2. *Add:* = ಪೊಗಡು 2.

ಪೊಗಲ್ತಿ pogaḷtĕ. — ಪೊಗಡ್ತಿವೆಜ್. -ವೆಜ್. = ಪೊಗಡ್ತಿವೆ. (Abh. P. 7, 130).

ಪೊಂ pŏṁ. ಪೊಜ್. — ಪೊಂಗೇದಗ. *Add:* Abh. P. 2, after 13.

ಪೊಂಗು pŏṁgu. 1. *Add:* = ಪೊಂಗಸು, *and add:* Ćpr. 4, 47.

ಪೊಡ pŏḍa. 2. *Add:* = ಪೊಡ 2.

ಪೊಡಪ್ಪು pŏḍarpu. *Add:* Ćpr. 8, 68.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 3. *Read:* = ಪೊಟ್ಟ 2, etc., ಪೊಡೆ 6.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 4. *Add:* = ಹೊಡೆ 2, ಹೊಪೆ 4.

ಪೊಣರ್ಕೆ pŏṇarkĕ. *Add:* = ಪೋಣಕೆ.

ಪೊತ್ತಿಸು pŏttisu. *Read:* = ಪತ್ತಿಸು 2, ಪಚ್ಚಿಸು 1, ಪಚ್ಚು 2, ಪತ್ತಿಸು 2, ಪೊತ್ತಿಸು 1.

ಪೊತ್ತು pŏttu. 1. *Read:* = ಪತ್ತು 5, ಪಕ್ತು 4, ಪೊಕ್ತು 1.

ಪೊನ್ pŏn. *After:* ಪೊಮ್ 1 *insert:* , ಪೆಮ್ 4, *and add:* *Cf.* ಪೋಗರ್.

ಪೊನ್ನ pŏn-a 3. *Add:* = ಪೊನ್ನ (s. ಪೊಗ್).

ಪೊಮ್ pŏm. 1. — ಪೊಮ್ಮಜಿ. *Add:* Dp. 101, 3.

ಪೊಮ್ pŏm. 2. *Add:* = ಪೊಮ್ 2, *and add:* *Cf.* ಪೊಪ್ಪಳ.

ಪೊಯ್ pŏy. 2. *Add:* = ಪೊಯ್ 3, ಪೊಂಯಿ 2.

ಪೊಯಿಸು pŏyisu. *Read:* = ಪೊಯ್ಸು, ಪುಂಯಿಸು, ಪೊಂಯಿಸು, ಪೊಯ್ಸು.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 4. *Read:* ಪೊರ 2, ಪೊರೆ 3.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 5. *After* ಪೆರೆ *insert:* , ಪೊರಿಕೆ, ಪೊರಿಸೆ.

ಪೊರಿಗು pŏṛagu. *After* ಪೋಪೆ (145) *insert:* , ಪೆಱಸು.

ಪೊರಿಬಿಗ pŏṛabiga. *Add:* = ಪೊರಬಿಗ.

ಪೊರಿಸು pŏṛisu. *Read:* To cause to take upon the head; to cause to carry, to have carried; to put upon; to impose, as a charge; to impute, as a blame, etc.

ಪೊರ್ದುಗೆ pŏrdugĕ. *Read:* = ಪೊರ್ದಿಕೆ 1, ಪೊರ್ದಿಸೆ 1, ಪೊರ್ದುಸೆ, ಪೊರ್ದಿಕೆ, ಪೊರ್ದಿಸೆ, ಪೊರ್ವುಸೆ, ಪೊರ್ದುಸೆ.

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. *Add:* = ಪೊಲಬಿಗ.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ pŏsantil. *After* ಪೊಸಲು, *insert:* , ಪೊಸಿಲು.

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 1. *After* ಪೊಳಪ್ಪು, *insert:* , ಪೊಳವು.

ಪೊಳಯಿಸು pŏḷayisu. *Read:* = ಪೊಳಪಿಸು 1, ಪೊಳಸು.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 2. *Add:* = ಪೊಳೆ 2.

ಪೊಱಿಕು pŏḷaku. *Add:* *Cf.* ಪೊಳಕು 2.

ಪೊಱಿತ್ತು pŏḷtu. *Read:* see ಪುಗ್ಗು, ಪೊಱರ್.

ಪೋಲಿ pŏḷ. *Add:* Č. Bp. 31, 10, *and add:* *Cf.* ಪೊಪ್ಪೆ.

ಪೌರೋಹಿತನ paurôhitana. = ಪೌರೋಹಿತ್ಯ. (Bh. 5, 3, 86).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravêšisu. *Add in the parenthesis:* A brief history of the Indian People (Bombay, Department of Public Instruction, Mangalore 1885), pages 113. 119. 124. 129. 130. 136.

ಪ್ರೀತಿಕರ prîti-kara. Causing pleasure; inspiring love or affection; pleasing, agreeable. (Dp. 103, 1).

ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ phaṇi-giri-vâsa. (= ಫಾಗಗಿರಿವಾಸ). Krishna (Dp. 134, 1).

ಬಗ್ಗುರಿ baggurı. (= ಬಗ್ಗರಿ?). See Č. Bp. 31, 11.

ಬಚ್ಚಾಲು baččâlu. Tbh. of ಬಜ್ ಆಲು (s. ಬದ, C.; Br.).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭĕ. 2. — ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. -ಳುತ್ತ. = ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. (Râm. 2, 2, 39).

ಬಡಿ baḍi. 3. — ಬಡಿಗಳ್ಳು. *Add:* Dp. 14, 3; *and after* bandicoots *add:* or mice.

ಬಡಿಗೆಕಾವಿ baḍigĕ-kâṿa. A staff-bearer (Grj. 6, after 56).

ಬಡಿಸು baḍisu. 2. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ಬದ್ದುಗೆ baddugĕ. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಬಸ್ದುಗೆ bandugĕ. *Add:* See Nr. s. ಮಟ್ಟು 1.

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. — ಬಮ್ಬಲ್ಲರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to run en masse or in a body (Čpr. 9, 96).

ಬಲ bala. — ಬಲಗೆಯ್ಯುವರು. *Add:* According to Mr. E. Rice all hŏlĕyas are ಬಲಗೆಯ್ಯುವರು, and all mâdigas ಎಡಗೆಯ್ಯುವರು. *Cf.* ಒಯ್ಯತ್ತು ಪಣವರು and ಪಡಿನೆಲ್ಲ ಪಣವರು (s. Additions).

ಬರ್ bar. 1. — ಬರ ಸೆಳೆ. *Add:* Râm. 4, 1, 23.

ಬಱಿ baṛa. — ಬಱಿ ಸಿಡಿ. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ಬರ್ದು bardu. 1. *Add:* Čpr. 10, 113.

ಬರ್ದು bardu. 3. *Add:* *Cf.* ಎಳವರ್ದು.

ಬವಣೆ bavaṇi. — ಬವಣೆಬಡು. -ಪಡು. To whirl, to be confused, etc. (Abhâ. 2, 47).

ಬಳೆ baḷĕ. 1. *In the note read:* Čpr. MS.

ಬಳ್ಕು baḷku. *Add:* Čpr. 10, 11.

ಬಳ್ವಳ baḷvaḷa. = ಬಳ್ಪಳ. (Čpr. 5, 128).

ಬಱಿಪು baḷapu. 2. *Add:* Bh. 5, 3, 83.

ಬಱಿಲಿದು baḷalidu. *Add:* See ಇದು 2.

ಬಱಿ baḷi. 3. *Add:* *Cf.* ಬಗರ್; T. ಪಱಿಗು, to speak.

ಬಾಜಿಸು bâjisu. *Add:* Čpr. 9, after 56.

ಬಾಡು bâḍu. 3. Withering, etc. — ಬಾಡುಮೋಡಿ. A downcast face (Bh. 3, 10, 38).

ಬಾಯ್ bây. — ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ. *Add:* See Prv. s. ಪಸಿವೆ.

ಬಾರ bâra. *Add No.* 1.

ಬಾರ bâra. 2. = ಬರಹ. (My.; see ಪರೆ-).

ಬಾರಿಸು bârisu. 2. *Add:* Râm. 6, 35, 36.

ಬಾಳ bâḷa. 3. *Add:* Dp. 135*b*, 9.

ಬಾಳ್ bâḷ. 2. — ಬಾಳ್ಗಟ್ಟು. *Add:* Čpr. 9, after 102. — ಬಾಳ್ವಡೆ. *Add:* Č. Bp. 31, 14.

ಬಾಳಿಸ್ವೆ bâḷvĕ. — ಬಾಳ್ವೆಗಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To ruin welfare (Č. Bp. 31, 10).

ಬಿಂಕ biṅka. *Add:* Abh. P. 7, 131.

ಬಿಚ್ಚತ bičča. *Add:* Čpr. 9, after 108; 10, 53. 84.

ಬಿಚ್ಚಲಿಸು biččalisu. *Add:* Čpr. 10, 82.

ಬಿಜ್ಜರ bijjara. (fr. ಬಿರಿ 1). — ಬಿಜ್ಜರದ. With a burst, etc. (Čpr. 9, 76).

ಬಿದ್ದ bidda. 2. — ಬಿದ್ದಮ್ಬಿದ್. -ಂ-. To be penetrated (Čpr. 10, 80).

ಬಿಮ್ಮು bimmu. *Add:* Abhâ. 7, 14; 11, 29.

ಬಿರು biru. 1. — ಬಿಡುಬಿದ್. *Add:* Râm. 4, 6, 6.

ಬಿರ್ದು birdu. 1. *Add:* Čpr. 10, 108.

ಬಿರ್ದು birdu. 1. *Add:* Čpr. 10, 88.

ಬಿಲ್ bil. S. — ಬಿಲ್ಲವಿದ್ಯೆಗ. -ವಿದ್ಯೆಗ. A clever archer (Öpr. 10, 71). — ಬಿಲ್ಲುಕೆ. *Add:* Öpr. 10, 68.

ಬಿಲು bilu. — ಬಿಲುಬಿಂಡ್. The string of a bow (Bh. 8, 22, 27).

ಬಿಲ್ಲೆ bille. — ಬಿಲ್ಲೆಹೆಂಚು. Small common tiles (My.).

ಬಿಸಡು bisaḍu. — ಬಿಸುಡು, etc. — ಬಿಸಿಬಿಸ್ಟುಡ್. -ಂ-. To come ad libitum (Öpr. 9, 69). — ಬಿಸಿಬಿಸ್ಟುಬಿಂಬಿಸು. -ಂ-ಸಂಬಿಸು. = ಎಸೆಬಿಸ್ಟುಬಿಂಬಿಸು. (Öpr. 10, 95).

ಬಿಸುವ್ದ bisavanda. *Add:* Öpr. 10, 119.

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. — ಬಿಸಿಲುಮಳ್. -ಮಳೆ. Rain intermixed with sunshine (Rām. 4, 6, 6).

ಬಿಸುಪು bisupu. *Add:* V. 29, 26; Ĉ. Bp. 31, 4.

ಬಿಡು biḍu. S. To discharging (an arrow) *add after* Abh. P. 9, 69: see ಅಮ್ಮುಬಿಡು.

ಬಿಡೆ biḍe. *Add:* Öpr. 9, 67. — ಬಿಡೆಬಿರಿ. *Add:* Abh. P. 7, 86.

ಬಿಯ biya. *Add:* Bh. 8, 10, 38.

ಬಿರ bira. — ಬಿರಾಡ್ಡ. *Add:* Öpr. 9, 92.

ಬಿರಿವ್ bir. ಬಿರಿಯು. 1. *Add:* Öpr. 10, 14.

ಬಿರಿವ್ bir. ಬಿರಿಯು. S. *Add:* extensiveness, largeness. — ಬಿರಿಯಮು. -ಅಮು. Largeness to come about: to be large (Öpr. 9, 94).

ಬಿರಿಸರ hirisara. — ಬಿರಿಸರಿಡ್ಡಿಸರು. -ಂ-ಟ್ಟಿಸರು. To end (Rāv. 5, after 19).

ಬಿರಿಸು hirisu. S. — ಬಿರಿಸುಬಿಸರಿ. A sort of cake (Dp. 170, 5).

ಬಿರಿವ್ bil. ಬಿರಿಯು. 1. — ಬಿರಿಯ ಕೆಸಮು. = ಬಿರಿಸರಿಡಮು. (Rām. 6, 19, 27).

ಬಿರಿಯಲ್ biḷal. *Add:* Öpr. 10, 69.

ಬು bu. *Add: Cf.* ಭು. — ಬು ಬು. rep. (Śāv. 4, after 24).

ಬುಡ buḍa. *After* from the spout of a vessel *insert:* or by purging (see Prv. s. ಮೂಗ ಮೂಲಕ).

ಬುತ್ತಿ butti. *Add:* Öpr. 10, 111.

ಬೂಜು bûju. *Add: Cf.* ಅಬ್ಬೂಜು.

ಬೂರಲ bûrala. = ಬೂರಸ್, etc. See s. ಪರಾಜ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. *Read:* = ಬೇಸ್ಪ, ಬೇಸ್ಪು, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vâra. *Read:* = ಬೇಸ್ಪವಾರ, ಬೇಸ್ಪುವಾರ, ಬೇಸ್ಪವ್ವಾರ.

ಬೆಕ್ಕನೆ bêkkanè. Amazingly (Dp. 144, 6).

ಬೆಕ್ಕಸ bêkkasa. — ಬೆಕ್ಕಸಮುಮಾ. *Add:* Öpr. 9, 69.

ಬೆಂಕೆ bênkè. *After* See *insert:* ಅಮುಬೆಂಕೆ.

ಬೆಟ್ಟ bêṭṭa. 1. *After cf.* ಬೆಟ್ಟ *add:* and see s. ಪರ್ವತ.

ಬೆಟ್ಟ bêṭṭa. S. — ಬೆಟ್ಟಬೇಸರಿ. *Add:* Öpr. 9, 78.

ಬೆಟ್ಟ bêṭṭa. — ಬೆಟ್ಟಸಕ್ಕೆಬದ. -ಕ್ಕೆಬದ. A variety of ಕಕ್ಕೆಬದ (Öpr. 5, 58).

ಬೆದರ್ bêdar. S. — ಬೆದರುಕಲ್. -ಮಳೆ. A shocking rain (Rām. 4, 6, 6).

ಬೆಬ್ಬಳಿಸು bêbbaḷisu. (ಬೆಬ್ಬರಿಸು). = ಬೆಬ್ಬರಿಮು. (V. 31, after 28).

ಬೆಮರ್ bêmar. S. — ಬೆಮರುಸಾಲೆ. = ಬೆಮರುಸಾಲೆ. (My.).

ಬೆರಸು bêrasu. 1. *After* Prv. s. ಸರಸ *add:* , ಮಾಮಾಸಿ, ಮೊಸಳಮು.

ಬೆಲಗಸೆ bêlagasè. (?). ಮೊಗಸೆಯಿಮ್ಮಡಿಯ ಕೆಲ ಭಕ್ಷಾದಿ ಪಾಯಸದ (Öpr. 8, 47).

ಬೆಸ bêsa. = ಬೆಸಕೆ, etc. Soldering; compactness. See ಮುಂಬೆಸ.

ಬೆಸಲೆ bêsalè. *Add:* Öpr. 10, after 80.

ಬೆಸು bêsu. *Add:* Rām. 4, 6, 6.

ಬೆಸುಗೆ bêsugè. To *No. 1 add:* Rām. 4, 6, 6.

ಬೆಹನೆತನ bêhanitana. Harmoniousness, harmony (? Öpr. 10, 86).

ಬೆಳ್ bêḷ. 1. — ಬೆಳ್ಗಾಲು. -ಕಾಲು. (? Öpr. 9, after 102). — ಬೆಳ್ಗಡ. *Add:* Öpr. 10, 119. — ಬೆಳ್ಚಿರಿ. *Add:* Öpr. 10, 98. — ಬೆಳ್ಳಾಂಬಲೆಕ್ಕ. -ಸಾಂ-ಲೆಕ್ಕ. An ear-ornament consisting of a white leaf-fold (Öpr. 10, 45). — ಬೆಳ್ಳಕೆಕೆ. -ಅಕೆಕೆ. (? Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳಾಕ್. *Add:* See Öpr. 10, 99.

ಬೆಳರ್ bêḷar. S. — ಬೆಳರಸು. *Add:* Öpr. 9, 94.

ಬೆಳ್ಳಿ bêḷḷi. *Add:* Tu. ಬೆಳ್ಳಿ.

ಬೆಳ್ಗೆ bêḷgè. — ಬೆಳ್ಗೆಚ್ಚಿರು. -ಕ್ಕಿರು. To be consumed by wild fire (Öpr. 9, 75).

ಬೇಣ್ಟೆಗಾರಿಕೆ bêṇṭè-kâriki. = ಬೇಟೆಕಾಕೆ. (Grj. 2, 38).

ಬೇಣಾರಿ bêṇâri. Tbh. of ಬ್ಯಾಪಾರಿ. (Mhr.).

ಬೇರ್ bêr. — ಬೇರಾಮ್. *Read:* A root to descend: to root.

ಬೇರ bêra. S. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. Figure, image (My.; Tk.).

ಬೇಸ್ತ bêsta. Tbh. of ಬ್ಯಾಪಸ್ತ.

ಬೇಸ್ತು bêstu. = ಬೇಸ್ತ.

ಬೇಸ್ತುವಾರ bêstu-vâra. = ಬೇಸ್ತವ್ವಾರ. (My.).

ಬೇಳ್ bêḷ. S. — ಬೇಳಾರು. *Add:* Öpr. 10, 55.

ಬೇಳುವ bêḷuva. = ಬೇಸುವ. (Dp. 145, 1).

ಬೊಟ್ಟು bôṭṭu. 2. *Add:* See Prv. s. ಅಂಗುಲ.

ಬೊಂಬಾಳ bômbâḷa. Huge, vast; large; lavish; streaming with;—loud (as sound, Bh. 5, 3, 96; Mhr. ಬಂಬಾಳ).

ಬೋಳವಿಸು bôḷavisu. *Add:* Rām. 6, 50, 12.

ಬೋಳ bôḷa. *Read:* = ಬಾಳ 2, ಬೋಳಮು.

ಬೋಲವು bôḷu. — ಬೋಲುಮುಂಡಿಗೆ. A hammer without a handle. See Prv. s. ಅಂಬರಿಸು.

ಭಯಭಾವಿತ bhaya-bhâvita. Manifestation of fear. See Śmd. 398 s. ಪ್ರಸ್ಫುಟ.

ಭಾಂಕಾರ bhâṅ-kâra. A sound imitating that of the nisâḷa (Öpr. 10, 67).

ಭಾನುಸುತ bhânu-suta. = ಭಾಪುಪುತ್ರ. (Bh. 8, 8 sum.).

ಭಾಸ್ಕರ bhâs-kara. *Add:* 5, the air that is drawn up into the right nostril (Mr. 53).

ಭೀಮ bhîma. *Add:* 11, N.

ಭೂಗೃಹ bhû-gṛiha. An underground room. (Öpr. 10, 26).

ಭೂತಬಲಿ bhûta-bali. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ಭೃಂಗಿಳ bhṛingi-ḷa. *Read:* s. ಅಷ್ಟಚಿರಿ No. 1.

ಭೇದಿಸು bhêdisu. *Add to No. 2:* to discern, to perceive (Bh. 8, 13, 15).

ಭ್ರಮಿಸು bhramisu. *Add:* Öpr. 10, 44.

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. *Add:* = ಮುಗ್ಗಿಸು.

ಮಗ್ಗು maggu. 1. *After* to be destroyed (T. ಮುಗಿ); *add:* to shrink or shrivel, as grain or pulse exposed to the sun's rays (My.); *and after* to become strengthless, *insert:* as men.

ಮಂಕು mahku. *Add:* Dp. 14, 1.

ಮಜ್ಜ majja. *Add:* = ಮಜ್ಜೆ.

ಮಣ್ಣಲಿಸು mapḍalisu. *Add:* Öpr. 1, 93; 9, 81.

ಮಣ್ಡಿ mapḍi. 1. *Read:* (= ಮುಳಿ, etc.).

ಮಣ್ಡಿಸು mapḍisu. *Add:* Bh. 6, 8, 52.

ಮಣ್ಡೆ mapḍe. *Add:* Tu. ಮುಣ್ಡೆ, the skull; the head.

ಮದಗ madaga. *Add:* Dp. 154, 2.

ಮದವಳಿಗ mada-valiga. *Add:* Ö. Bp. 36 sum.

ಮದಿಲ್ madil. *Add:* (Ir. ಮಲ್ 1 & 21).

ಮನೋಹರ manas-hara. *Add to No. 2:* Dp. 170, 6.

ಮನ್ತಾನಸ್ತ mantâna-sta. = ಮುಳಪಟ್ಟ. See Prv. s. ಸಣ್ಣಪ.

ಮನ್ತ್ರಿತ mantrita. Spoken, consulted, deliberated; advised; consecrated with mantras, enchanted, charmed. (J. 34, 1).

ಮಣ್ಡಾಣಿಲರಗಳೆ mandâṇila-ragaḷe. N. of a metre (Öpr. 4, 63 seq.).

ಮನ್ದಿವಾಳ mandivâḷa. *Add:* Dp. 136, 6.

ಮನ್ದು mandu. *Add: Cf.* T. ಮುನ್ದು, an open common-field.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. *Add:* Dp. 60, pallavi.

ಮಯಿಲಿಗೆ mayiligè. = ಮುಯ್ಲಿಗೆ. (Dp. 106, 6).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. = ಮರಳ್ಚು. (Bh. 8, 9, 36).

ಮರಳು maraḷu. 4. *Add:* ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಮುಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಳಿಟ್ಟ ಕೊಣ್ಣ ಯಾಗ (Prv.).

ಮರಿಡ maraḍa. *Read:* = ಮೊಸಳು, ಮುದಲು (ಮುಳಸು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. — ಮರುಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to act foolishly, etc. (Dp. 102, pallavi).

ಮಱಿ maṟa. 2. — ಮಱಿಸು[1]. = ಮಱಿಸು[2], etc. (My.).

ಮಲ್ mal. = ಮುಳ 1, etc. — ಮಲ್ಲು. = ಮುಲಮುಲಿ. (W. v. 1238).

ಮಸಣಿಸು masaṇisu. (To become a member of the cemetery, *i. e.*), to die (S. Mhr. according to K.).

ಮಸೆ masè. 1. To *No. 2 add:* Öpr. 5, 63.

ಮಸೆ masè. 2. — ಮಸೆಗಾರ[1]. *Add:* Bh. 3, 19, 38.

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. *After* See *insert:* ಅಣ್ಣಸ.

ಮಹಾಲಯ mahâ-âlaya. *Read:* = ಮುಳಲು, ಮುಳಲು 1, ಮುಳಲ 1, (ಮುಳಲ 2).

ಮಱಿಸು maṟisu. *Add:* = ಮುಱಿಸು.

ಮಾರ್ಗಪಕ mârgapaka. A beggar, solicitor, mendicant. See Mr. s. ಜಾಡು 1.

ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ mâhêndri. (Ir. ಮುಳೇನ್ದ್ರ). The energy of Indra. See Mr. s. ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಮಿಂಚ miṁja. *Before* ಮಿಸು *insert:* = .

ಮಿಣ್ಡೆ miṇḍi. *Add:* Dp. 127, 2.

ಮಿಣ್ಣಗೆ miṇṇagè. Gently (? Dp. 135a, 5).

ಮಿಣ್ಣನೆ miṇṇanè. = ಮಿಣ್ಣಗೆ. (Dp. 130, 21).

ಮಿತಿ miti. — ಮಿತಿಗಟ್ಟು. -ಳಿಟ್ಟು. To determine the quantity; to arrange (Dp. 108, 16).

ಮಿಮಮ್ mim. 1. — ಮಿಮಮ್ಮು Ori. *Add:* Rām. 3, 7, 41.

ಮಿಸಲ್ misal. ಮಿಸಲು. *Add:* Dp. 102, 1. 2; Bh. 8, 8, 8.

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. *Add:* Dp. 13, 1.

ಮುಕ್ಕುರಿಕು mukkuriku. 1. *Add:* Bh. 6, 9, 38.

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. *Add:* Falling, sinking (Dp. 65, pallavi).

ಮುಂ muṁ. ಮುಱ್. — ಮುಱಿಸು. *Add:* Dp. 148, pallavi.

ಮುಚ್ಚು muccu. 2. — ಮುಚ್ಚು ಮುಂ[1]. *Add:* Dp. 135a, 7.

ಮುಚ್ಚುವು muccuvu. -ರ್ಚ್. *Add:* P. p. ಮುಚ್ಚುವ್ವ (Kēmā. II).

ಮುಡಿ muḍi. 1. *Add:* Öpr. 6, after 86.

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. *Add:* Dp. 134, 23; 140, 17.

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. — ಮುಣ್ಡ ಮೋಡಿಸು. *Add:* Dp. 47, 2.

ಮುನ್ mun. 2. *Add:* See ಮುನ್ನ s. ಮುಱ್.

ಮುರಿವು murivu. *Add:* Rām. 2, 2, 24.

ಮುರುಕು muruku. 4. *Read:* = ಮುಱಿವ್ 2, ಮುಱಿಯು, ಮುಱಿವ್ 2.

ಮೆಡಿಸು mèḍisu. = ಮೆಡು. (S. Mhr. according to K.).

ಮೆಡು mèḍu. = ಮೆಟ್ಟು 1. To put on, as a shoe, etc. (S. Mhr. according to K.).

ಮೆಯ್ mèy. — ಮೆಯ್ಗುಣ. -ಲಕ್ಷಣ. The sign or characteristic of bodies (Bh. 4, 10, 16). — ಮೆಯ್ಗೊಳ್. -ತಳೆ. To take a body, to be embodied (Bh. 5, 4, 13). — ಮೆಯ್ಸಿರಿ. -ಡಿಗ. The compactness, firm build or strength of the body (Öpr. 10, 84).

ಮೇ mê. 2. *After* ಮೇಗಡೆಯ *put:* -ಲಕ್ಷಿಸು.

ಮೇಲಣ mêḷa. *After* ಮೇಲಾಗ್ಯ *put:* -ಳ್ಳಿ.

ಮೊಗೆ mogè. 1. *Add:* Dp. 155, pallavi.

ಮೊಣ್ಡ moṇḍa. — ಮೊಣ್ಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಮುಣ್ಡಗತ್ತಿ. (My.).

ಮೊದಲ್ modal. *Before* ಮುಲು *insert:* =.

ಮೊಡಿ moḍi. *Add:* Rām. 4, 1, 3.

ಮೊರ್ತೆ mortè. — ಮೊರ್ತೆಯಾಯಿ. *Add:* (My.).

ಮೊಱವು moṟu. 1. *Add:* Öpr. 10, 86.

ಮೊಱಿಕೆ moṟikè. *Add:* = ಮುಱಿ[2]; *and add:* Tu. ಮೊರ್ಕೆ.

ಮೊಱಸ moṟasa. — ಮೊಱಸ ಮೊರ್ತು. *Add:* Dp. 14, 1; 102, 2.

ಮೊಳಲ moḷa. *Add:* = ಮೊಳ್ಕ. (Tbh. of ಮುಳಲ್).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêchha. *Read:* a Mahomedan.

ಯಜಿಸ್ yaji. *Put* (*before* Tbh.

ಯುಕ್ತಿ yukti. *Before* ಯುಗಾದಿ *insert:* ಯುಗಾದಿ.

ಯೋಗ್ಯತ್ವ yôgyatva. = ಯೋಗ್ಯತೆ. (Öpr. 10, 18).

ರಕ್ಷೆ rakshé. *Add:* ರಕ್ಷ.

ರಂಗು raṅgu. — ರಂಗಾರು. -ಆರು. = ರಂಗೇರು. To grow passionate (S. Mhr.).

ರಚಿಸಲಾರು racisalāru. *Add:* V. 9, after 21.

ರಣ raṇa. — ರಣಭೀರು. A man afraid of war (Bh. 3, 3, 30). — ರಣಶೂರ. A man impetuous in battle (Rām. 6, 19, 19).

ರಥಾಂಗಧರ rathāṅga-dharu. *Add:* See Ōpr. 7, 37.

ರಥಿನಿ rathini. A number of carriages or chariots. (Ōpr. 10, 21).

ರಭಸಿಗ rabhasiga. A man who is violent, impetuous, etc. See ರಭ-.

ರಮಣೀಯಕತೆ ramaṇīyaté. Pleasantness, agreeableness, delightfulness, beauty, charm. (Ōpr. 10, after 59).

ರಸದಾಳಿ rasa-dāḷi. — ರಸದಾಳಿಯವನು. *Add:* Dp. 27, 2.

ರಸಮಣಿ rasamaṇi. *Add:* Rām. 6, 24, 16.

ರಸಾಡಿಸು rasāḍisu. *Add:* Ōpr. 10, 16.

ರಿಂದ rinda. Angry; petulant (Mr. H. Haigh, H.).

ರಿಪರ್ ripar. ರಿಪಾರ್ ripār. Lath-work or lathing of a roof (Mhr.; Mhr. ರಿಪ, a lath).

ರುಕ್ಷ rukṣha. *Add:* Ōpr. 10, after 86.

ರೆಕ್ಕು rékku. *After* instead of *insert:* chemically.

ರೆಗ್ಗ régga. — ರೆಗ್ಗಾಯ. *After* Bp. 9, 37 *add:* ; Tk. ರೆಗ್ಗು, a sort of ounce or lynx.

ರೆಂಜ್ಜ rénjra. (= ರೆಂಜ್ಜ?). Bother, trouble (Mr. H. Haigh).

ರೆಂಬೆ rembé. *Add:* Grj. 6, after 36.

ರೆಂಬೆಲೆದನು rembélédanu. — ರೆಂಬೆಲೆಮನು. *Add:* Ōpr. 10, 7.

ರೆಕ್ಕೆ ಯ lakkumi. Tbh. of ರೆಕ್ಕೆ. (Dp. 130, 71; 134, 12).

ರೆಗ್ಗೆ laggé. 2. *Instead of* Ō. Bp. sum. *read:* Č. Bp. 42 sum.

ರೆಟ್ಟಿಸು laṭṭisu. *Add:* Bh. 3, 12, 40.

ರೆಟ್ಟಿ ಕ್ಕ laṭṭitana. Knavery (Dp. 24, 2).

ರೆಟ್ಟೆ ಯ laṭṭé-arka. *A green onion.*

ರೆಟ್ಟೆರಗಳೆ laḷita-ragaḷé. A kind of metre (Ōpr. 6, 102 seq.).

ರೆಟ್ಟುವೇಗ laḷu-vēga. Excessive impetuosity or force (Bh. 3, 3, 103).

ರೆಖೆ lékhé. *Add:* ರೆಕ್ಕ.

ರೆಟ್ಟಲೆ léḷalé. *Add:* Ōpr. 10, 4.

ರೆಟ್ಟಾಕ್ಷಾಯ vaka-nyāya. The crane's way; cunning, hypocrisy (the crane stationing itself cunningly by a pool apparently absorbed in meditation till it sees a fish on which to dart; Ōpr. 1, 46).

ರೆಟ್ಟಾಂಗಿ vajra-aṅgi. *Add:* Dp. 19, 6.

ರೆಟ್ಟ vaṭṭa. *Add No.* 1.

ರೆಟ್ಟ vaṭṭa. 2. (Tbh. of ರೆಟ್ಟ). See ಅಲ-, ಮಲ-.

ರೆಟ್ಟಾರೆಟ್ಟ vaṭṭāvaṭṭa. (?). (Bh. 3, 3, 104).

ರೆಟ್ಟಾರ vaṭṭāra. See s. ರೆಟ್ಟಾರಿ.

ರೆಟ್ಟಾರಿ vaṭṭāri. *Add:* See Hbh. s. ರೆಟ್ಟಾರ, and observe that ರೆಟ್ಟಾರಿಕೆ appears also as ರೆಟ್ಟಾರಿಕ್ಕ, q. v.

ರೆಟ್ಟಿಕೆಯ vayas-adhika. *Add:* Ōpr. 10, after 86.

ರೆಟ್ಟಿಸು varisu. *Add:* J. 3, 24. 25. 28-39. 42.

ರೆಟ್ಟ vall. 1. *Add as No. 1:* Tax, etc.

ರೆಟ್ಟಿಸಾಳ್ಳ vārija-akṣha. *Add:* Dp. 102, 4.

ರೆಟ್ಟಾರ vāruva. *Add:* Ōpr. 3, 51.

ರೆಟ್ಟಾಲಿಲ್ಲ vāla-khilya. *Add:* See Abh. P. 7, after 118.

ವಿಗಡಿಸು vigaḍisu. *To No. 2 add:* Bh. 2, 1, 38.

ವಿಗ್ರಹ vi-graha. *Read:* = ವಿಕ್ರ 3, ವಿಗ್ರ.

ವಿಘಾತಿಸು vighātisu. To strike down, to destroy, to afflict, etc. (Dp. 114, 6).

ವಿಚಾರಿಸು vichāṛisu. *Add:* Bh. 5, 3, 29.

ವಿಜೃಂಭಿಸು vijṛiṃbhisu. *Add:* Bh. 5, 3, 41; 8, 26, 39.

ವಿಭಕ್ತಿ vibhakti. (?). (Rām. 6, 19, 27).

ವಿಲುಲಿತ vi-lulita. *Add:* Ōpr. 6, after 37.

ವಿವಿಕ್ತ vi-vikta. *Add:* See ವಿಜನ.

ವಿಶಿಷ visiṣha. *Read:* = ವಿಶಿಖ, ವಿಶಿಖಿ.

ವಿಸ್ಮಯ vi-smaya. — ವಿಸ್ಮಯಗೊಳ್ vonn. *Add:* Ōpr. 9, 95.

ವಿಸ್ಮಾಪನ vi-smāpana. Causing wonder or surprise, exciting astonishment. See ವಿಸ್ಮಯ.

ವೇಧಿಸುವ್ವು vēḍhisuvu. *Add:* Bh. 2, 1, 75.

ವೇಧೆ vēḍhé. 2. *Add:* Bh. 3, 3, 47.

ವೇಷ್ಟಿಸು vēṣhṭisu. *Add:* Ōpr. 10, 9.

ವ್ಯವಹರಿಸಿ vi-ava-harisi. = ವ್ಯವಹರಿಸಿ. (Rām. 2, 2, 26).

ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ śabda-anuśāsana. *To No. 3 add:* This grammar was completed by Bhaṭṭākalaṅka in 1604 A. D.

ಶರ್ಕರೆ śarkarĕ. *Add:* ಶರ್ಕರ.

ಶಲ್ಯಕ śalyaka. *Read:* ಶಲ್ಲ 1.

ಶಾಲಿನಿ śālini. *Add to No 1:* ; a woman who is endowed with (J. 27, 22).

ಶುಷ್ಕಿಸಿ śuṣkisi. = ಶುಷ್ಕಿಸು. (Ōpr. 10, 110).

ಶುಷ್ಯಿಸಿ śuṣhyisi. Becoming dry, drying up. (Ōpr. 9, 88).

ಶೈಲಿ śaili. A short explanatory rule; a special or particular interpretation (Sk.). 2, a way, style, fashion (Mhr.; Mysore print).

ಶ್ವೇತಗತ śvētita. = ಶ್ವೇತಿಸು.

ಷಡೂರ್ಮಿ shaḍ-ūrmi. The six human infirmities (Abhā. 12, 61).

ಷಡ್ಬಲ shaḍ-bala. Six powers (Ōpr. 9, after 117).

ಸಂವ್ಯಾನ sam-vyāna. A covering; cloth, clothes, garment; an upper garment. (Ōpr. 10, 34).

ಸಂಸ್ಮರಣತ್ವ sam-smaraṇatva. Reminding, putting in mind (Ōpr. 9, 117).

ಸಕಲೆ sakalĕ. = ಸಕಲೆ, etc. (Rām. 6, 4, 31).

ಸಖತನ sakhatana. = ಸಖ್ಯ. (Dp. 99, 1).

ಸಗಾಢ sa-gāḍha. *Add:* Bh. 3, 26, 44.

ಸಗಾಢಿಕೆ sa-gāḍhikĕ. *Add:* Grj. 6, after 36.

ಸಂಕ saṅka. 1. *Add:* Ōpr. 10, 14.

ಸಂಕಲೆ saṅkalĕ. *Add:* Ōpr. 10, 74.

ಸಂಕೃತ saṅ-kṛita. = ಸಂಸ್ಕೃತ. (Ōpr. 9, 181).

ಸಂಗೆಯಿಸು saṅ-gaḷisu. *Add:* See Ōpr. 5, 48. 64; 7, 140.

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. *Add:* See ಪರಿಘರ್ಷಣ (s. Additions).

ಸಂಘಟ್ಟನ saṅ-ghaṭṭana. = ಸಂಘಟ್ಟನೆ (?). See Grj. 2, after 106.

ಸಂಜನಿಸು saṅ-janisu. *Add:* Rām. 2, 2, 41.

ಸಂಜೆ saṅjĕ. — ಸಂಜೆವಣ್ಣು. *Add:* Ōpr. 10, 59.

ಸಟ *saṭa.* 1. *Add:* It is possible that this word is not Kannaḍa, but a Tbh. of ಜಡ. See also ಜಟ್ಟಿ (s. Additions).

ಸಟತನ *saṭatana. Add:* It is possible that this word is not Kannaḍa and its meaning is the same as that of ಜಡತ್ವ, coming from ಸಟ 1.

ಸಡಗರ *saḍagara.* 2. *Add:* Dp. 130, 22. 52; 151, 5.

ಸಡ್ಡಕ *saḍḍaka. Add:* = ಜಡ್ಡಕ.

ಸಣೆ *saṇi.* = ಸಣೆ 2. (?). See Dp. 95, 2.

ಸತ್ಯ *satya. Read:* ಸತ್ಯನ, ಸತ್ಯ, ಸತನ 64.

ಸತ್ಯಯುಗ *satya-yuga.* = ಸತ್ಯ No. 7. See ಆತ್ಮಯುಗಪ್ರಧಿ (s. Additions).

ಸಥಿ *sathi. Read:* Tbh. of Mhr. ಸಂಜ್ಞ, q. v. above.

ಸಂದಿಸು *sandisu. To No. 2 add:* Ćpr. 10, 9.

ಸಂನಿಪಾತ *sam-ni-pāta. Add:* Ćpr. 10, 116.

ಸಪ್ತಮದ *sapta-mada. Add:* In the number for October (p. xxxv) of the Mysore ವಿಲಾಸಿನಿ ಪತ್ರಿಕೆ the following verse is quoted from Pampa's Rāmāyaṇa:

ಳುಬಾಹುವಿನಿಪ್ಪ ದಶಮುಖವಿನಿಪ್ಪ ಸಹಸ್ರಮುಖವಿನಿಪ್ಪ ಸಪ್ತ ಮದ |
ಬಾಳಮುಖವಿನಿಪ್ಪ ಜಟಿಮುಖವಿನಿಪ್ಪ ಳಲಮುಖವಿನಿಪ್ಪ ಪಿಠಾರ ॥
ಬಲಮುಖವಿನಿಪ್ಪ ರಜ್ಜಮುಖ ದಿಪ್ಪ ಸಿಪ್ಪ ಪಿಠಾ ಚಾರಮು |
ಗ್ಗಲಿಸಲ ಪಿಠಪ್ಪಸಿಪ್ಪಮಿಪ್ಪಂತಿರಲ್ ಪಿಠಾರಮಲ್ಲದೆಗೆ? ॥

ಸಪ್ತಲೆ *saptalé. Add No.* 2, *before* the soup-nut plant.

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ *sapta-vyasana. Add:* V. 5, after 38.

ಸಪ್ತಾಂಗ *sapta-aṅga. Add:* See Ćpr. 10, after 125.

ಸಮ *sama.* — ಸಮಭಿಷ್ಟ 1. *Add:* Ćpr. 5, 53.

ಸಮಮ್ಮ *samam-ṭu. Add:* Ćpr. 6, 82.

ಸಮರಥ *sama-ratha. Add:* Ćpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72.

ಸಮವಾಯಿ *sam-avāyi. Add:* Ćpr. 9, after 128.

ಸಮಾಶ್ರಿತ *sam-āśrita. Add:* Ćpr. 10, 8.

ಸಮಿದ್ಧ *sam-iddhana. Put* 2, *before* fuel, firewood.

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲತ *sam-ujjvalat.* Shining very brightly. (Ćpr. 10, 23).

ಸಮುತ್ಪ್ಲುತ *sam-ut-pluta.* Jumping or leaping up or upwards (Ćpr. 9, 78).

ಸಯ್ *say.* 1. *Add:* = ಕೆಯ್ 2. — ಸಯ್ದು ಮಡು. -ಕೆಯಮ. = ಸಯ್ದು ಮಡು. (Bh. 3, 19, 22).

ಸರತಿ *sarati. Add:* Dp. 101, 2.

ಸರದ *sarada. Add:* Ćpr. 10, 50.

ಸರಿ *sari.* 5. *Add:* Ćpr. 5, 126.

ಸಲುಗೆ *salugé. Add:* Dp. 67, 2.

ಸಲ್ಲತೆ *sal-latè.* A beautiful creeper (Dp. 82, 2).

ಸವಗ *savaga.* 1. *Add:* Bh. 3, 19, 36.

ಸವರು *savaru.* 1. *Add:* See Bh. 4, 10, 36; Ć. Bp. 31, 50. 52. 53.

ಸವಿ *savi.* 4. — ಸವಿಗಲ್ಲ. *Add:* Dp. 25, 3.

ಸಸಿ *sasi.* — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. *Add:* 2, to grind, to sharpen (see G. s. ಸಸಿಯಾಗು).

ಸಾಯು *sāyu. Put a dash after the* Prv. ಸತ್ತ (*i. e.* ಸತ್ತವನ) ಮುಂಚೆ ಎತ್ತ ಮಿಣ್ಣಿದಳು?

ಸಾರಿಸ *sārita.* Caused to go, pushed, etc. See ಆಗು- (s. Additions).

ಸಾರಣೆ *sāraṇè. Add:* Rām. 6, 55, 12.

ಸಾರಿಸು *sārisu. Add as No. 1:* = ಸಾರಿಗ No. 1. See Rām. 6, 55, 11.

ಸಾಲ *sāla.* — ಸಾಲು ತಿಪ್ಪಿ. *Add:* Dp. 94, 2.

ಸಾಳಗ *sāḷaga. Add:* Bh. 3, 3, 98.

ಸಿಂಹಾಸನ *simhāsana. After* Jaimini *insert:* Śaṃpra.

ಸಿಂಗರಿಗ *singara-iga. Add:* Ć. Bp. 37 *sam.*

ಸಿಡ *siḍa. Add:* See s. ಜಡ 6.

ಸಿಡುಕು *siḍuku.* 2. *Add:* Dp. 135*a*, 6.

ಸಿದುಗು *siduguṃ. After* = ಜಡ್ಡುಗುಂ *insert:* , *cf.* ಮೆಯಲು 2.

ಸಿನ *sina.* See G. s. ಮಾಸಿ. It is evidently a mistake for ಸಿಡ್ಡ.

ಸಿರಿ *siri.* — ಸಿರಿಮಂಚ. A splendid bed (Grj. 2, after 106). — ಸಿರಿಮುಡಿ. A beautiful braid of hair (J. 34, 1. 2).

ಸೀಳಿಸು *sīḷisu. Add:* Ć. Bp. 31, 55.

ಸುಕು *suku.* = ಸುಕ್ಕು. — ಸುಕಳಾಕ್ಷಿ. -ಬಾಕ್ಷಿ. = ಸುಗ್ಗಿ ಸುಕ್ಷಿ. (Dp. 170, 6; *cf.* Tk. ಸುಕಿದು, ಸುಕಿದು, ಸುರಿದು, a sort of cake).

ಸುತ್ತು *suttu.* 2. — ಸುತ್ತು ಬೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A surrounding hedge (V. 4, 33).

ಸುಧಾಧವಳಿತ *sudhā-dhavalita.* Whitewashed, plastered, stuccoed. 2, = ಸೌಧ, q. v.

ಸುಧಾರಿಕೆ *su-dhārikè.* = ಸುಧಾರಣೆ. Forbearance (ಸ್ಮರಣೆ G., where ಸುಮಾರಿಕೆ is wrong).

ಸುಬಲ *su-bala.* Very powerful. 2, N. of a king of Gāndhāra. See ಶಕುನಿ.

ಸುಯ್ದಾನ *suyidāna. Add:* Bh. 5, 3, 50.

ಸುರುಟು *suruṭu. Add No.* 1.

ಸುರುಟು *suruṭu.* 2. A roll (Dp. 134, 7).

ಸುರೆ *surè. Add:* See s. ಆಸವ, ಕಳ್ಳು 1 and ಮದ್ಯ 2.

ಸುವೀರ *su-vīra.* Having many heroes; having excellent offspring; an eminent hero; etc.; N. of a people. See ಸೌವೀರ.

ಸುಸಿಲ್ *susil.* 2. *Add:* See ಜಡ-.

ಸುಳಿ *suḷi.* 3. — ಸುಳಿಗಾಲ. = ಸುಳಿಗಾಲ. (Dp. 170, 1).

ಸುಳಿಸು *suḷisu. Add:* Ć. Bp. 31, 28.

ಸೂಚಿ *sūchi. Add:* Grj. 6, after 56; Ć. Bp. 31, 25; Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104.

ಸೂಡಗ *sūḍaga. Add: Cf.* Sk. चित, a kind of bracelet.

ಸೂತಪುತ್ರ *sūta-putra.* = ಸೂತಪುತ್ರ. (Bh. 3, 18, 5).

ಸೂಸಕ *sūsaka.* — ಸೂಸಕವಿಕ್ಕು. -ಕ-ಹಿ. To make the sūsaka (Ćpr. 9, after 93).

ಸೃಷ್ಟಿಪಾಲಕ *sṛishṭi-pālaka.* The protector or cherisher of the universe (Dp. 150, 4).

ಸೆಳೆ *seḷè. Add:* = ಸೆಳ್ (see Additions).

ಸೆಟ್ಟ *seṭṭa. Put a dash after* ಅಲಸಿಕ್? *of the first proverb.*

ಸೆಟ್ಟಿಗಾಲ *seṭṭi-gāla.* = ಸೆಟ್ಟಿ (?). (Dp. 137, 4).

ಸೇರುವೆ *sēruvè. Add:* See Dp. 130, 58.

ಸೇವಂತಿ *sēvaṃti.* N. of a country (Rām. 6, 5, 16).

ಸೊಪ್ಪ ಸೊಪ್ಪು. *Add:* Dp. 102, 4.

ಸೊಂಪು ಸೊಂಪು. — ಸೊಂಪುಗೆ. -ಯಾ. Beauty or charm to be lost (Dp. 14, 5).

ಸೋಮವಾರ ಸೋಮ-ವಾರ. *Add:* See Dp. 164, 1.

ಸೋರು ಸೋರು. 1. *Add:* Dp. 158, pallavi.

ಸೋಹೆ ಸೋಹೆ. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಸ್ಥಾಲ್ಯಸ್ಥ sthaalyastha. *Read:* See ಸ್ಥಾಲ 2, where Sm. 82 has ಸ್ಥಾಲ್ಯಸ್ಥ.

ಸ್ಮಾನ ಸ್ನಾನ. *Add:* See Dp. 9, 1 seq.; 15, 1 seq.

ಹ ha 2. *Add:* ಮಿಸಲು, ಮಿಸದು.

ಹಗರಣ hagaraṇa. 1. *Add:* Dp. 18, pallavi; 52, 4.

ಹಗರಣ hagaraṇa. = ವಿವಾದ. (Rām. 3, 4, 30).

ಹಚ್ಚ್ hach. = ಅಚ್ಚ್ 4. A sound made in sneezing.

ಹಚ್ಚಿಸು haḍḍisu. 1. *Add:* = ಹಚ್ಚಿಸು 2. (see Additions).

ಹಂಜಿ hanji. *Add:* Dp. 84, 3.

ಹಪಿ hapi. 3. *Add: Cf.* ಹಪ್ 3 ?

ಹಪಿದ hapida. *Add:* = ಹಪಿಲ, *and in the parenthesis put:* Bh. 8, 8, 8.

ಹದಡು hadaḍu. *Add:* ಮಲಸು, according to G.'s definition of ಕಲಸು, is "the metacarpus"; the Bp. leaves it doubtful. V. that has the Bp.'s story, uses, instead of ಮಲಸು, ಮಗಡು (31, after 28), which appears to be a term of dubious character. ಹಡಿ, ಹಡಲು 3 and ಹಡಿಕೆ 2 may be compared. ಹಡಲ್ 3 could also mean "the metacarpus".

ಹದಿನ್ hadin. — ಹದಿನ್ಮಣ ಹಸಲಮಣ. The right-hand easter (Mr. H. Ries). *Cf.* ಒಡ್ಡುಮಣ ಹಸಲಮಣ (s. Additions).

ಹನಸು hanasu. *Read: cf.* ಹಸ್ಕ 2 (s. Additions), ಅಸ್ 1.

ಹಂಬೆ hambe. The core or interior stalk of the plantain tree, of which curries and other things are made (Tu.; Dp. 170, 1).

ಹಮ್ಮಾರ hammāra. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಹಮ್ಮು hammu. 1. *Add:* See Rām. 6, 19, 27.

ಹರದಿ haradi. = ಹರಿ. (Ir. ಹೆಣ್ಣು, she who is dear, etc. ?). A woman; a bride; a wife (Dp. 116, 31; 128, 4).

ಹರಪ haraṇa. 2. — ಹರಪಾಯ್ತು. -ಅಲಿ. To obtain or restore life (V. 31, after 24).

ಹರಿದಾಸ hari-dāsa. *Add:* Dp. 68, 1 seq.

ಹರಿದಿ haridi. = ಹರಿ. (Dp. 116, 31).

ಹರಿದಿನ hari-dina. = ಹರಿವಾಸರ. (Dp. 135a, 18, 20).

ಹರಿದಿವಸ hari-divasa. = ಹರಿದಿನ. (Dp. 135a, 14).

ಹರೆ harĕ 1. — ಹರಿಸು. (i. e. ಹರಿಯು ಅವನ್ನು). = ಹರಿಸು, q. v. (Bh. 2, 1, 77; 3, 10, 39). — ಹರೆಯಿಸು. (i. e. ಹರಿಯು ಅವನು). To have (a multitude) cut so that it disperses (Bh. 5, 3, 102).

ಹರೆ hasĕ. — ಹರೆಯಾಗು. *Add:* Dp. 130, 44.

ಹಳ haḷa. — ಹಳ ಹಳ್ಳಿ. *Add:* Rām. 6, 19, 28.

ಹಳಸು haḷasu. *Add:* Dp. 135b, 2; 158, 3.

ಹಾಡುಗ hāḍuga. (Ir. ಹಾಡು in the sense of "to settle"). A settler: an inhabitant (Bh. 2, 19, 2).

ಹಾಸಣ hāsaṇa. — ಹಾಸಣಾಯಿ. *Add:* Bh. 2, 2, 15.

ಹಾಹೊರಿ hāhōri. To long for (S. Mhr. according to K., who thinks the word is a corruption of ಆಹಾರಿಸು).

ಹಿಕ್ಕಳ hikkaḷa. (Ir. ಹಿಗ್ಗು = ಹಿಗ್ಗು 1, No. 3). Swell, elation, intensity (Rām. 6, 88, 60).

ಹಿಗ್ಗು higgu. *Add No.* 1.

ಹಿಗ್ಗು higgu. 2. Swell, elation, joy (Dp. 65, pallavi; Bombay, Ankalipi, p. 28).

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. — ಹಿಟ್ಟುರಿಟ್ಟು. -ಅಲಿಟ್ಟು. To bruise or break into fine parts, to pound (Bh. 2, 1, 76).

ಹಿಟಕಾರಿ hiṭa-kāri. *Add:* Rām. 6, 44, 31.

ಹಿಂದು hindu. — ಹಿಂದುಗಲಿ. *Add:* Dp. 103, 2.

ಹಿಂಡಿಲ hiṇḍila. *Add:* (= ಇಣ್ಡಿಲ).

ಹಿರಿ hiri. 1. — ಹಿರಿಯಾಣ್ಡಿಗ ಗಿಡ್ಡ. *After* Withania somnifera Dunal. *put:* (St. & Pl.).

ಹಿರೆ hirĕ. — ಹಿರೆಕಳಸಿಗ ಮರ. *After* Garcinia xanthochymus Hook. f. *put:* (St. & Pl.).

ಹಿಳುಕು hiḷuku. *Add:* Bh. 3, 10, 38.

ಹೀ hī. 1. — ಹೀಯಾಳಿ. *Add:* Bh. 3, 11, 39.

ಹೀನ hīna. — ಹೀನಯಾಳಿ. A base practice or habit (My.). — ಹೀನಮಾರಿ. A bad, disfiguring curl (or vile deed). ಹೀನಮಾರಿ ಮಣ್ಣಾಸಿದರೆ ಮಣ್ಣಾಸಿಲ್ಲದೆ? (Prv.).

ಹೀಲಿ hīli. *Add:* = ಹೀರಿ.

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 2. *Add:* ಬಾಳಿನ ಕೆಲಸದ ಹುಟ್ಟು ಬಾಳ (Prv.).

ಹುದಿ hudi. *Add:* Dp. 115, 2 (to cover, to hide).

ಹುರಿಗೆ hurige. (ಹುರಿಗೆ). = ಹೆಣ್ಣಾಕೆ (?). See Rām. 4, 3, 3.

ಹುಲು hulu. — ಹುಲುಜಾಲಿಯ. A petty, or contemptible, leader or chief (Bh. 2, 19, 2).

ಹುಸಿಕ husika. = ಹುಸಿಗೆ, etc. (Dp. 115, 3).

ಹುಳಿ huḷi. 2. — ಹುಳಿರಿಯು. -ಳಿಯು. To mingle an acid with (Abhā. 11, 16). — ಹುಳಿರಿಸು. -ಳಿಸು. To add a sour substance (Dp. 170, 1).

ಹುಳುತು huḷutu. *Add:* Dp. 17, 5 (having become mangy).

ಹೂಂಕೃತ hūṁ-kṛita. *Add:* Bh. 9, 2, 15.

ಹೆಕ್ಕೆ hekkĕ. Tbh. of ಸಿಕ್ಕೆ. (Śmd. 355).

ಹೆಡ ḥeḍa. — ಹಿಡಿರಿಯು. -ಳಿಯು. The arms backward. — ಹಿಡಿರಿಯು ಳಿಸು. To pinion (Dp. 39, 2).

ಹೆಮ್ hĕm. 4. — ಹೆಮ್ಮಲ್. = ಹೆಮ್ಮಲ್. (Rām. 4, 1, 14).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 1. *Add:* Dp. 170, 3.

ಹೆರೆ hĕrĕ. 3. Refined crystals, as of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಹರಿ (Dp. 170, 2).

ಹೇಡಿ hēḍi. *Add:* Dp. 24, 2; 159, 15.

ಹೇವ hēva. *Add:* = ಜುಗು.

ಹೊಟ್ಟ hoṭṭa. *Add:* Tu. ಕೊಟ್ಟ, dumb.

ಹೊಟ್ಟು hoṭṭu. — ಹೊಟ್ಟುರಿಟ್ಟು. *Add No.* 1. — ಹೊಟ್ಟುರಿಟ್ಟು. 2. To reduce to chaff (Bh. 5, 3, 104).

ಹೊಡೆ hŏḍa. 2. — ಮಾವಳರು. *Add:* Bk. 3, 6, 80; Dp. 154, 8.

ಹೊಡೆ hŏḍi. *Add: Cf.* ಅಡಿ?

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. *Add:* Dp. 110, 2.

ಹೊಡ್ಡ hŏḍḍa. *Add:* Dp. 151, 6.

ಹೊದಕುಳಿ hŏdakuḷi. — ಮಾಬಳಲಿಸು -ಬಡಿಸು. To be greatly grieved (RAm. 2, 2, 39).

ಹೊದಸು hŏdasu. *Add:* RAm. 2, 2, 27.

ಹೊಮ್ಮು hŏmpu. Rising, swelling. — ಮಾಮ್ಮು ತರುಬು. Swelling and returning (or ebbing, Bk. 5, 3, 95).

ಹೊರವು hŏravu. A joining: luxuriance. ಬಳೆ ಮಣ್ಣು ಆದಿ ಮರ ಅಂ. ಮಾವಮಾಡಿ or ಮಾವಮಾ ಬೆಳೆದಿ (My.).

ಹೊರಾತು hŏrāṭu. *Add:* Dp. 52, 2; 145, 8; 151, 11; 156, 3; 169, 5.

ಹೊಲಬು hŏlabu. — ಮಾಲಬುಗೆಡು. *Add:* Bk. 5, 41, 13. — ಮಾಲಬುಸು. *Add:* Dp. 146 pallavi; 155, 5.

ಹೊಳಕು hŏḷaku. *Add:* 2, to peep, to stare (Dp. 107, 3).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 1. *Put No.* 1 *to* ಬೆಳಕು.

ಹೊಳ್ಳಿಸು hŏḷḷisu. *Add:* Bk. 4, 10, 35.

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. — ಮಾಳ್ಳುಬಡು. *Add:* Bk. 3, 19, 38.

ಹೊಳ್ಳೆಯ hŏḷḷĕya. This appears to be a mistake for ಮಾಳ್ಳೆಯ (ಮಾಳ್ಳೆಯ) in Bk. 4, 10, 35.

ಹೊಱಕ್ಕೆ hŏṟakke. = ಹೊಕ್ಕೆ, etc.

ಹೊಱದಿದು hŏṟidu. = ಹೊದರ್, ಹೊಱದು. P. p. of ಹೊಱದು, ಹೊದರು 1. (Bk. 1, 14 sum.; 7, 4, 42).

ಳಳ ḷa-ḷa. — ಳಳ ಮಾಡು. To move about (ಸಮಾಡು Ch.; It is an expression that has been taken from R.).

CORRECTIONS.

ಅ s. 16. *For* ಅಂತ *read* ಅಂತ 4, *and for* ಅಸ 1 *read* ಅಸ.

ಅಂಕತೆ aṅkati. *For* Illess *read* illness.

ಅಕ aka. *The numbers for* ಅಕ 1 *and* ಅಕ 2 *ought to be smaller.*

ಅಕೆಂ akĕ. *For* kĕ *read* kṛ 2.

ಅಕ್ಕಲು akkalu. *For* ಪಕ್ಕಲು *read* ಪಕ್ಕಲು 2.

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 1. *Dele it.*

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 2. *Dele the number* 2 *after it.*

ಅಕ್ಕಿ akki. 1. *For* ಪಕ್ಕಿ *read* ಪಕ್ಕಿ 1.

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. *For* ಅಕ್ಕಳಿಸು 2 *read* ಅಕ್ಕಳಿಸು.

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 1. *Dele the number* 1 *after* ಅಕ್ಕೆ.

ಅಕ್ಕೆ ಕೃತೀಯ akshe-tṛitīyĕ. *Dele the meaning given, and put instead:* Tth. of ಅಕ್ಷಯದೃತೀಯ. (My.).

ಅಗಉ agaḍu. — ಅರಿಸಲಿಬು. *For* Straight *read* Strait.

ಅಗರಣೆ agaraṇĕ. *Dele* Upbraiding.

ಅಗರು agaru. *For* ಪರಿದು *read* ಪರಿದು 2.

ಅಗಲ್ agal. *For* ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯ ಮೊ *read* ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯ ಮೊ.

ಅಗುಣ್ಡಲೆ agundalĕ. *For* ಅಗುಳ ಲೆಯದಿಯು *read* ಅಗುಣ್ಡಲೆಯ ದಿಯು, *and for* ಶಂಖಾಕೃತಿಯ ಸಣ್ಣ ಂ *read* ಶಂಖಾಕೃತಿಯ ಸಣ್ಣ ಂ.

ಅಗುರ್ವು agurvu. *For* ಒಳ್ಳೆಮಾ *read* ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾ.

ಅಗುಸೆ agusĕ. *For* (My) *read* (My.).

ಅಗುಳು aguḷu. *Dele the sign of interrogation after* ಅಕ್ಷರು 3.

ಅಗುಳಿ aguḷi. *For* ಕ್ಷಿಪ್ರ *read* ಕ್ಷಿಪ್ರ.

ಅಗೆ agĕ. 5. *For* ಪರಿದು *read* ಪರಿದು 2.

ಅಗ್ಗ aggʌ. 1. *For* ಪಗ್ಗ *read* ಪಗ್ಗ 1, *and for* Prv. s. ಪಗ್ಗ 1 *read* Prv. s. ಪಗ್ಗ.

ಅಗ್ಗ aggʌ. 3. *For* ಪಗ್ಗ *read* ಪಗ್ಗ 2.

ಅಗ್ಗಿಕೆ aggʌikĕ. *For* ಅಗ್ಗಿಕೆ *read* ಅಗ್ಗಿಕೆ.

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. *For* (J. 20. 29) *read* (J. 20, 29).

ಅಂಗಿಕರಣ aṅgi-karaṇa. *For* ಒಪ್ಪ ಕೊಂಡ *read* ಒಪ್ಪ ಕೊಂಡ.

ಅಂಗೈಪಡೆ aṅgʌipaḍĕ. *Dele it.*

ಅಚ್ಚ accʌ. 1. *For* ಅಚಿಬ್ಬಾ *read* ಅಚ್ಚಿಬ್ಬಾ, *and for* (My) *read* (My.).

ಅಚ್ಚಿ accʌi. 3. *For* R. *read* My.

ಅಚ್ಚು accʌu. 2. *For* ಪಚ್ಚು *read* ಪಚ್ಚು 1.

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ದು accʌuḷa-ʌydu. *For* ಅಚ್ಚಿದು *read* ಅಚ್ಚಿದು.

ಅಚ್ಚೆ accʌĕ. 2. *For* = ಪಚ್ಚೆ *read* = ಪಚ್ಚೆ 1.

ಅಂಟಿಕೆ aṇṭikĕ. *For* ಪಂಟಿಕೆ *read* ಪಂಟಿಕೆ 2.

ಅಂಟು aṇṭu. 1. *For* ಪಂಟು *read* ಪಂಟು 2.

ಅಂಟು aṇṭu. 2. *For* ಪಂಟು *read* ಪಂಟು 4.

ಅಂಡಿದಾರ aṇḍi-dāra. *Dele it.*

ಅಡ adʌ. 5. *For* ಪರ್ಸಾಡಿ ಮಾತ್ರಾರ್ಥಿ *read* ಪರ್ಸಾಡಿ, ಮಾತ್ರಾರ್ಥಿ.

ಅಡ್ಡ adʌḍḍʌ. 2. *For* Ör. 2, 46 *read* Ör. II, 48, *and for* an upper *read* an upper.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. *For* ಅಟ್ಟುಮಟ್ಟಾ *read* ಅಟ್ಟುಮಟ್ಟಾ.

ಅಡವಿ aḍavi. *For* ಅಪವಿದು ಬಕ್ಕೆ *read* ಅಪವಿದು ಬಕ್ಕೆ.

ಅಡಿಕ್ aḍik. *For* (My.) *read* (My. occasionally).

ಅಡಿಗು aḍigu. *For* ಅಪಗು *read* ಅಪಗು.

ಅಡು aḍu. 4. *For* ಅಪಪ್ಪಿ *read* ಅಪಪ್ಪಿ.

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. *Under* ಅಡ್ಡಣೆ *for* (B.) *read* (R.). *For* ಅಪ ಪೀಠವು *read* ಅಡ್ಡಪೀಠವು.

ಅಡ್ಡಪಿಗೆ aḍḍapigĕ. 1. *Dele the No.* 1.

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. *For* ಅಪ ಯಾರು *read* ಅಡ್ಡಿಯಾರು.

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍligĕ. *Put it and the English in small type.*

ಅಣೆ aṇĕ. 2. *For* ಪಣೆ *read* ಪಣೆ 3.

ಅಣೆ aṇĕ. 4. *Dele* ಪಣೆ 3.

ಅಣೆ aṇĕ. 5. *Dele* ಮಂಪಣೆ.

ಅಣ್ಣು aṇṭu. 2. *Put a full stop after* (Tě.).

ಅಣ್ಣೆ aṇḍĕ. 2. *Dele* etc. , *and dele* ಮೊಣ್ಣದ ಅಣ್ಣ (? Mr. 299). See ಮೊಣ್ಣಕ್ಕೆ.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 1. *For* ಒಪಣೀಪವನ್ನು *read* ಒಪಣೀಪವನ್ನು.

ಅಣ್ಣು aṇṇu. 2. *For* ಅಣ್ಣ *read* ಅಣ್ಣ.

ಅತಿವಕ್ರಿ) ati-vakṛi. *Put it before* ಅತಿವಕ್ರಿ.

ಅತ್ತರ್ altar. *Put it before* ಅತ್ತರ.

ಅತ್ತಿ atti. 2. *For* ಪತ್ತಿ *read* ಪತ್ತಿ 1.

ಅತ್ತೆ attĕ. *For* (C). *read* (C.). —

ಅದರು adaru. 3. *For* Unripe state of fruits (My.) *read* A very young, quite unripe fruit (My.).

ಅದಿರ್ adir. 2. *For* ಮಾಗುಳು ಮು *read* ಮಾಗುಳ್ಳು ಮು.

ಅದುರು aduru. 4. *For* ಪಗರು *read* ಪಗರು 2.

ಅಪ್ಪಣಿ adgaṇi. *For* goldsmiths' *read* goldsmiths.

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lŏka. *For* Nu. 23 *read* Nu. 22.

ಅನನ್ಯ an-anya. *Put* ಅನನ್ಯನ ಪ್ರಥ *before* ಅನನ್ಯಮ್ಮ *with a dash after it.*

ಅನಿತು anitu. *For* ಅಮ್ಮ ಪೀಮ್ ಂ (231) *read* ಅಮ್ಮ ಪೀಮ್ ಂ (231).

ಅನ್ತರ antara. *For* See ಪಕ್ಕೆ *read* See ಪಕ್ಕೆ , *and for* ಅಪ್ಪ ರಕೆ *read* ಅನ್ತರದ.

ಅನ್ತರದಾಮರೆ *For* antara-dāmarĕ *read* antara-tāmarĕ.

ಅನ್ತರ್ಯು antaru. *For* ಅನ ಪ್ಪ ಂ *read* ಅನ್ತರ್ಪ ಂ , *and for* ಅನ್ತರ್ಪ *read* ಅನ್ತರ್ಪ.

ಅನ್ತರ್ವಸಕ antar-vasika. *Put a dash after* ಂ. ೯. ಪೆಬ್ಬ.

ಅನ್ತಾ antā. 2. *For* ಪಾಲ *read* ಪಾಲ್ಲ.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antē-vāsi. *Put a* Chāṇḍāla *in italics.*

ಅನ್ದ anda. *Under No.* 4 *for* ಒಪ್ಪು ಪಾತಿಗೆ *read* ಒಪ್ಪು ಪಾತಿಗೆ.

ಅನ್ದು andu. 1. *For* ಒನ್ದಪ್ಪ ಅಪಪ್ಪು *read* ಒನ್ದಪ್ಪ ಅಪಪ್ಪು.

ಅನ್ದು andu. 3. *For* ಅಪು ಪಪ್ಪು *read* ಅನ್ದಪಪ್ಪು.

ಅಪರಾಧ apa-rādha. *Put* ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು ಮಿಸು *and* ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು *after* ಅಪರಾಧ ಕೆಲಸ.

ಅಪ್ಪ appa. 1. *For* ಅಪ್ಪ ಮಾಡಬಹ್ಮ *read* ಅಪ್ಪ ಮಾಡಬಹ್ಮ.

ಅಪ್ಪಣೆ appaṇe. *For* ಸಂತೆಯಲ್ಲಿನ ಪದಾರ್ಥ ಮಾರುವ ಪದಾರ್ಥ *read* ಸಂತೆಯಲ್ಲಿನ ಪದಾರ್ಥ.

ಅಬುಗು abugu. *For* ಅಬ್ಬರು *read* ಅಬ್ಬರು 1.

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. *For* ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಸು *read* ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಸು.

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. *For* ಪೀಡಾಯು *read* ಪೀಡಾಯ್ತು.

ಅಮ್ abm. *For* See ಅಮ್ಮ *read* See ಅಮ್ಮ 1.

ಅಮ ama. *For* ಮಾಂ 4 *read* ಮಾಂ 3.

ಅಮರೆ amarē. *Dele* ಅಮಾ.

ಅಮರ್ಚು amarchu. *For* ಅಮರ್ಚಿರ ಪ್ರಾಂ ರಿಂ *read* ಅಮರ್ಚಿರ ನಿಷ್ಠಂ, *and for* ಮಿಷ್ಠ ಮಿಷ್ಠ *read* ಮಿಷ್ಠ ಮಿಷ್ಠ.

ಅಮಿಳು amiḷu. *For* (My) *read* (My.).

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ *For* amushya-ayaṇa *read* amushya-ayana.

ಅಮ್ಬು ambu. 1. *For* ಮಾಡಿ ಇರಿದ *read* ಮಾಡಿ ಇರಿದ.

ಅಮ್ಬ್ಲಿ ambla. *For* ಅಮ್ಲ *read* ಅಮ್ಲ.

ಅಮ್ಮು ammu. *Add No.* 1 ; *and dele the half parenthesis after* Bh. 8, 22, 42.

ಅಯ್ಕಿಲ್ aykil. *For* ಅಯ್ಕಿಲ್ಲಗಳಂ *read* ಅಯ್ಕಿಲ್ಲಗಳಂ.

ಅಯ್ದು aydu. 2. *For* ಅಯಿದಲ್ಲಿ *read* ಅಯ್ದಲ್ಲಿ.

ಅರ ara. 2. *For* ಅರೆ 8 *read* ಅರೆ 7.

ಅರಿ ari. 1. *Dele* = ಅರಿ.

ಅರಿ ari. 2. *For* ಅಂಜಿಸಯ್ದು, -ಜಿಸಯ್ದು *read* ಅಂಜಿಸಯ್ದು, -ಜಿಸಯ್ದು.

ಅರಿ ari. 5. *For* ಅರಿ *read* ಅರಿ 1.

ಅರಿವೆ arivē. *Dele it.*

ಅರಿಸು arisu. 3. *For* ಅರಿಸು *read* ಅರಿಸು 2.

ಅರೆ arē. 2. *For* ಮಾಣ್ಕಾ ಕತ್ತರಿಸಿ *read* ಮಾಣ್ಕಾಸಿ ಕತ್ತರಿಸಿ.

ಅರ್ಚ್ arch. 1. *For* ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ *read* ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ.

ಅರ್ಜಕ ārjaka. 2. *For* ಹೊಲ *read* ಹೊಲ 2.

ಅರ್ಜಿಕೆ ārjikē. 1. *For* ಆಕ್ಷೇಪಣೆ *read* ಆಕ್ಷೇಪಣೆ.

ಅರ್ಜಿ ārji. 2. *Change the No.* 2 *into No.* 3 *(on account of* ಅರ್ಜಿ 2 *in Additions), and for* ಅರ್ಜಿ *read* ಅರ್ಜಿ 1.

ಅರ್ಜಿಕೆ ārjikē. 1. *For* J. 26, 57 *read* J. 26, 67.

ಅರ್ಬಿ arbi. *Dele the meaning given, and read:* A remaining, *i. e.* constant, descent of water, a waterfall (ಅರ್ಬಿಯದುರ್ದ ಮೆಂದ್ II; T. ಅರುವಿ, Tu. ಅರ್ಬಿ). See ಪೆರರ್ಬಿ.

ಅಲ್ al. 1. *For* That place, that direction *read* Place, direction, *and for* that state *read* state.

ಅಲ ala. 3. *Dele* or ಗಾಸುರು?, *and dele* or ಗಡಿಸು?

ಅಲರು alaru. 2. *For* ಪುಲಾಸರ *read* ಪುಲಾಸರ.

ಅಲುಗು alugu. 1. *For* (ಎಲುಗು?) *read* (ಎಲುಗು).

ಅಲ್ಲಿ. *For* alli. = ಅರಿ 2, etc. Locative of ಅರ್ 1 *read:* a-li-(i)-i. = ಅರಿ 2, etc., *and for* in *read* In.

ಅಲ್ಲೋಲ allōla. *Dele the full stop after* ಅಸುಸ್ಥ.

ಅವಣಿಸು avaṇisu. *Put it in small type.*

ಅವತಾರ ava-tāra. *For* ಅವತ್ಕಟ್ಟಾವತಾರ *read* ಅವತ್ಕಟ್ಟಾವತಾರ.

ಅವನಿಪತಿ avani-pati. *For* ಪರಿಪಾಲ *read* ಅವನಿಪಾಲ.

ಅವರೋಧನ ava-rōdhana. *For* 3, *read* 2, .

ಅವು avu. 4. *For* ಮೂರಾರುವರ್ಷಂ ಒಳವು ಪಡೆವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸ್ಮರ್ಥರ್? (282) *it is preferable to read* ಮೂರಾರುವರ್ಷಂ ಒಳವು ಅಪಡೆವಂತೆ ಮಾಡಲಸ್ಮರ್ಥರ್? (282).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ aṣṭāvadhāni. *For* ಸಿರಿಯೆಂದ *read* ಸಿರಿಯ ಅಂದ.

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಪ್ರಧಾನ aṣṭāvadhāna-pradhāna. *For* ಅಷ್ಟಸಿ ನ *read* ಅಷ್ಟ ನ್ಯಸ.

ಅಸಿ asi. 5. *For* ಮಸಿ *read* ಮಸಿ 2.

ಅಸಿಪರ್ಸಿ asi-parsi. *Dele perhaps* = ಅಸಿ, *and put instead* ; see ಸಿಸ್ಸಲು.

ಅಸುರ್ asur. 2. *For* ಅಸುರು *read* ಅಸುರು.

ಅಹ aha. *For* ಏನು ಪರಿಸರಿಸಬ್ಬಂದ *read* ಏನು ಪರಿಸರಿಸಬ್ಬ ಬಂದ.

ಅಳ್ al. 4. *For* (ಮಳ್ 2) *read* (ಮಳ್).

ಅಳಿ ali. 3. *For* See ಳಿಸಿ s. ಳಿಸು 5 *read* See ಳಿಸಿ 2 s. ಳಿಸು 1.

ಅಳ್ಕೆ alkē. *Dele the comma after* ಅರಿಕ್ಕ.

ಅಳಿ alli. 2. *Dele* (J. 13, 24).

ಅಳಿಕು alku. 1. *Dele the dash before* ತ್ತಿ.

ಅ ā. 4. *For* ಪಡೆ ಬಾರು *read* ಪಡೆ ಬಾರ್ಪ.

ಆಕರ್ಷ ā-karsha. *Under No.* 6 *for* ಪ್ರತಿಶ *read* ಪ್ರತಿಶ.

ಆಕೆ ākē. 1. *For* ಭಾಗ್ಯಬ್ಬಳ್ಳಿಕೆ *read* ಸಾಗ್ಯಬ್ಬಳ್ಳಿಕೆ.

ಆಗು āgu. 1. *At the bottom of p.* 146, *first column, for* ಆಗಿಸಲಾರಂ *read* ಆಗಿಸಲ್ಕಾರಂ.

ಆಗುಹ āguha. *For* ಬಂದು *read* ಬಂದ್ದು.

ಆಚಿಕೆ āchikē. *Dele* ಮಚ್ಚಾಚಿಕೆ.

ಆತ್ಮ ātma. *Last line of the bottom, for* ಮನಿಸ *read* ಮನಿಸ್ಸ.

ಆದಾನು *For* ā-dānu *read* ādānu.

ಆಧಾರ ā-dhāra. *For* Mr. 4, 16 *read* Mr. 416.

ಆನೈಗ ānaiga. *For* ಪಟ್ಟಿಕಂದ *read* ಪಟ್ಟಿಕಂದ.

ಆಯುಷ್ಯೆರ್ದ್ಧಿ āyus-vṛiddhi. *Read* = ಆಯುಸ್ಸಾರ್ದ್ಧಿಗ್ಗೆ.

ಆರೆ āre. 3. *For* ಆರೆ *read* ಆರೆ 2.

ಆರ್ ār. 2. *For* ಆಪಾದನು *read* ಆಪಾದನು.

ಆರು āru. 5. *For* ಆರು *read* ಆರು 1.

ಆರ್ಕ ārka. *At the head of p.* 167 *for* ಆರ್ಕ *read* ಆರ್ಕ.

ಆಲ āla. 1. *For* ಆರೆ 1 *read* ಆರೆ 1.

ಆಲ āla. 2. No. 3 *for large extensive read large, extensive.*

ಆಲಿಸು ālisu. *For* ಆಲಿಸಿಕ್ಕೆ *read* ಆಲಿಸಿಕ್ಕೆ.

ಆಲೆ āle. 1. *For* ಆಲ 2 *read* ಆಲ 1.

ಆಲೆ āle. 4. *For* ಮಲ್ಲೆ *read* ಮಲ್ಲೆ 1.

ಆಲೆ āle. 6. *For* ಆಲೆ *read* ಆಲೆ 2.

ಆವರಿ āvari. *For* = ಆವರಿ, etc. *read* = ಆವರಿ 2. Covering, enclosing. See ಕಲ್ಲಾವರಿ.

ಆವರಿಕೆ āvarikē. *Add No.* 1, *and for* ಆವರಿ, etc. *read* ಆವರಿ, etc.

ಆವಿಕೆ āvigē. *For* ಆವರಿಗೆ *read* ಆವಿಗೆ 1.

ಅವೇಕಿಕಿ. *For* a-vēkiki *read* a-vēdiki.

ಅಸು ಕಿಸು. 4. *For* ಮಾಸು *read* ಮಾಸು 1.

ಅಸು ಕಿಸು. 5. *For* ಮಾಸು *read* ಮಾಸು 2.

ಅಸ್ಥಾಲ್ಯ ästhaulya. *For* ಸ್ಥಿ *read* ಸ್ಥಿ 1.

ಅಹಾರ ā-hāra. *For* ಕೊಡುವ ಕೊಡ್ಲು *read* ಕೊಡ್ಲು ಕೊಡ್ಲು.

ಅಹಾರಿಸು āhārisu. *Dele it.*

ಆಳೆ ā̤u4-ḍe. *For* ಮಾಳೆ *read* ಮಾಳೆ 2.

ಇಂ im. 4. *For* ಏಂ ಮುಂತಾದವು *read* ಏಂ ಮುಂತಾದವು, *and for* ಡ 2, ಡ 2, *etc. read* ಡ 2, ಡ 2, *etc.*

ಇಕ್ *ik. At the bottom for* ಅಂಕಿ *read* ಅಂಕ್ಷ.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. *For* ಸಿಂಡಿಯು *read* ಸಡಿಯು.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. *At the bottom, for* ಮುಂಡಿಸ *read* ಮುಂಡಿಸ್ಸ.

ಇಂಗು ingu. 1. *For* ಬೀರು *read* ಬೀರು 2.

ಇಡಿ iḍi. 1. *Dele* J. 15, 9.

ಇದ್ದಲ್ idḍal. *For* ಅಂಬುಸ್ಸಿಲ್ಲ ಲ್ಲ ಲು *read* ಅಂಬುಸ್ಸಿಲ್ಲ ಲ್ಲು.

ಇನ್ತಾ 1. *For* in4-tā3 *read* in4-tā3.

ಇನ್ನವು indavu. *For* ಪಿಲ್ಲ ಯಮಿನ ಳ *read* ಪಿಲ್ಲ ಯಮಿನ್ನ ಳ.

ಇಪ್ಪೆ ippe. 1. *For* ಒಪ್ಪೆ *read* ಒಪ್ಪೆ 2.

ಇಮ್ im. 1. *For* twice *read* twice.

ಇರ್ ir. 1. *For* ಪ್ರತಿಮಿಸ್ಸ *read* ಪ್ರತಿಮಿಸ್ಸ, *and for Cf.* ಇಮು *read Cf.* ಇಮು 1.

ಇರುಳ್ iruḷ. *For* ಇರುಳಡಿ (s. ಇರುಳಕ್ಕ) *read* ಇರುಳಡಿ.

ಇಸು isu. 2. *Dele* only in P.

ಈಚಲ್ īcal. 1. *For Cf.* ಈಚ *read Cf.* ಈಚ.

ಈನ್ in. 2. *After* ಈಪ್ಪೆ(ಲ್) *for* (ಮೈ. 214. 143, or ಇಪ್ಪೆ(ಲ್) *read* (ಮೈ. 214, or ಇಪ್ಪೆ(ಲ್)), *and after* ಈಪ್ಪೆ(ಲ್) *for* (ಮೈ. 214. 143, or ಇಪ್ಪೆ(ಲ್) *read* (ಮೈ. 214, or ಇಪ್ಪೆ(ಲ್)).

ಈರ್ ir. 1. s. ಈರಾಮು, *for* ಅಪ್ಪ *read* ಅಪ್ಪ.

ಈವಿಗೆ *For* ಟ್ಟಿಗೆ. *read* ಟ್ಟಿಗೆ.

ಉಗಿ ugi. 3. *For* ಉಗಿ *read* ಉಗಿ 1.

ಉಚ್ಚಣ್ಣ ud-caṇḍa. *For* ಎಚಾಡ್ಡ *read* ಏಚಾಡ್ಡ

ಉಡಗು uḍagu. 1. *For* ಮುಂಬಾರು *read* ಮುಂಬಾರು 2.

ಉಡಿ uḍi. 1. *For* ಮುಂಬಿ? *read cf.* ಮುಂಬಿ 1 & 3 *with* ಮೊಲ ಟ್ಟಿನ.

ಉಣಿಸಿಗ upisiga. *For* ಅಮಾಯಸೆಕಾರ *read* ಅಮಾಯಸೆಕಾರಿ.

ಉತ್ಕಲಿ utkali. *For* ಮುಂಡೇಲು *read* ಮುಂಡೇಲು.

ಉದ್ದ udda. s. ಉದ್ದಳಿ *for* ಉದ್ದತೆ *read* ಉದ್ದತೆ.

ಉದ್ದಿಟ್ಟು uddiṭṭu. *For* ಉಡಿಟು *read* ಉದ್ದಿಟ್ಟು.

ಉದ್ಧವರ (s. 229 *above*). *For it read* ಉದ್ಧವರ.

ಉದ್ಧಸ ud-nata. *For* ಉದ್ಧತ *read* ಉದ್ಧತ.

ಉದ್ಧಬ್ಧ ud-naddha. *For* ಸನುಬ್ಬಿಸ್ಸ *read* ಸನುಬ್ಬಿಸ್ಸ.

ಉಪ್ಪಯಾಪ uppayapa. *For* ಉಪ್ಪ ಯಾಪ? *read* ಉಪ್ಪ ಯಾಪ, *and dele the sign of interrogation before* ಏಂದರಾಪ.

ಉಪ್ಪರ uppara. *After* ಉಪ್ಪ ರಗಾಲಿ *dele* -ಗಾಲಿ.

ಉಪ್ಪು uppu. 1. *For* ಉಪ್ಪ ಕ *read* ಉಪ್ಪ ಕ್ಕ.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbuṭṭe. *Add No.* 1.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. *For* ಗುಬ್ಬ *read* ಗುಬ್ಬು, *and for* ಮುಬ್ಬ *read* ಮುಬ್ಬ 1.

ಉರಕು uraku. *Dele* Itch.

ಉರ್ಬು urbu. 3. *For* ಉಬ್ಬಟೆ *read* ಉಬ್ಬಟೆ 1.

ಉರ್ವಿನಂ urvinaṁ. *Put it before* ಉವಾಸ.

ಉಸಕು usaku. *Put it before* ಉಸಕ್ಕಣಿ.

ಉಳಿತೆ uḷitē. *Put it before* ಉಳಿದು.

ಉಳಿಗ uḷiga. 1. *For* ಬಿಟ್ಟಾರಿ *read* ಬಿಟ್ಟಾರಿ.

ಊಕೆ ūkē. 2. *For* ಒಯಿರ್ *read* ಒಯ್ದರ್.

ಊಕ ūka. 2. *For* ಊಯು 4 *read* ಊಯು 3.

ಊರ್ ūr. *For* ಳಮಾಯ್ ಇರ್ ಉಗಿಗಿಸ್ಸ *read* ಳಮಾಯ್ ಇರ್ ಉಗಿಗಿಸ್ಸ.

ಊರು ūru. *Second column at the top, for* ಸಿಸ್ಸ ಳಿ ಒಟ್ಟು *read* ಸಿಸ್ಸ ಳಿ ಒಟ್ಟು.

ಋಜು ṛju. *For* ರುಜ್ಜು 1 *read* ರುಜ್ಜು.

ಏಕಾರ ē-kāra. ಏಕಾರವಿಧಿ. ēkāra-vidhi. ಏಕಾರಾನ್ತ ēkāra-anta. *Put all in large type.*

ಏಕ್ಕ ēkka. 2. *For* ಯಿಕ್ಕ No. 3 *read* ಯಿಕ್ಕ No. 2.

ಏಕ್ಕೆ ēkkē. *For* ಯಿಕ್ಕ No. 2 *read* ಯಿಕ್ಕ No. 1.

ಏಗಡಿ ēgaḍi. *For* ದೀರು 6 *read* ದೀರು 2.

ಏಚ್ಚಡಿ ēccaḍi. *For* ಏಚ್ಚ ರಚ್ಚು *read* ಏಚ್ಚ ಡಚ್ಚು.

ಏಚ್ಚು ēccu. 3. *For* ಮೆಚ್ಚು *read* ಮೆಚ್ಚು 1.

ಏಚ್ಚು ēccu. 4. *For* ಮೆಚ್ಚು *read* ಮೆಚ್ಚು 2.

ಏಚ್ಚ ēja. *For* ಯಜ *read* ಯಜ್ಞ.

ಏಟ್ಟು ēṭṭu. 2. *For* ಕೆಟ್ಟು *read* ಕೆಟ್ಟು 2.

ಏಡೆ ēḍe. 1. s. ಎಡೆಯಲ್ *for* ಏಕಡಾರಿ *read* ಏಕಡಾರಿ.

ಏಡೆ ēḍe. 2. *For* ಮೆಡೆ *read* ಮೆಡೆ 1.

ಏಡೆ ēḍe. 2. *For* ಮೆಡೆ *read* ಮೆಡೆ 1.

ಏಡ್ಡೆ ēḍḍe. *For* ಕೆಡ್ಡೆ *read* ಕೆಡ್ಡೆ 1.

ಏರೆ ērē. 1. *For* ಎರಯುಳ್ಳವೊಲು *read* ಎರಯುಳ್ಳವೊಳ್ಳು, *and for* ಅಂಗರಚ್ಛಾಯು *read* ಅಂಗರಚ್ಛಾಯು.

ಏರೆ ērē. 4. *For* ಎಡೆಗಳ *read* ಎಡೆಗಳ.

ಏರೆ ērē. 5. *For* ಕೆರೆ *read* ಕೆರೆ 2.

ಏರ್ದೆ ērde. *For* ಛಿಸಮುಎಂಕಿಗಾಯ್ *read* ಛಿಸ್ಸ ಮುಎಂಕಿಗಾಯ್.

ಎಸಗು ēsagu. 2. *For* ಛಿಸ 2 *read* ಛಿಸ 1.

ಎಹಗೆ ē11-hagē. *For* ಮೆಂಗೆ *read* ಮೆಂಗೆ 2.

ಎಹೆಂಗೆ. *For* ē11-hēṅgē *read* ē11-hēṅgē 2.

ಎಳ ēḷa. *For* ಎಳೆಕ್ಕಾರಿಗ್ *read* ಎಳಕ್ಕಾರಿಗ್.

ಎಳೆ ēḷe. 2. *For* ಎಳೆದಿಲಾದು. A delicate bud *read* ಎಳೆ ದಿಲಾದು (*or* ಎಳೆದಿಲಾಗು). A delicate, very small fruit.

ಎರಿಸು ēḷisu. *For* Bh. 4, 4, 39 *read* Bh. 4, 4, 59.

ಏಕಾನ್ತ. *For it read* ಏಕಾನ್ತ.

ಏಲ ēla. *In page* 293 *for it read* 209.

ಏವ ēva. *For* Abh. 10, 209 *read* Abh. P. 10, 209.

ಏಸ್ ēs. 1. *Read* Bp. 31, 10; 42, 2, *and dele* 13, 44; 33, 48; 37, 42; 61, 37, *and* s. ಏಸ್ಕಾಯ್ *dele* 5, 6.

ಏಸು ēsu. 1. *After* See Bp. 16, 29 *dele* 16, 63, *and* 48 sam.

ಐಂಗುಡ aiṅguḍa. *For* (fr. ಇಂಗುಡ) *read* (fr. ಇಂಗುಡ).

ಐಲೇಯ ailēya. *For* (= ಏಲಾಲು) *read* (= ಏಲಾಲುಗ).

ಒ ō. 5. *Dele* (ಒಂಭ).

ಒಜ್ಜಯ ōjjaya. *Dele* ಒಜ್ಜ ಯ, *and for* (ಒಜ್ಜ) *read* (ಒಜ್ಜ 1).

ಒಜ್ಜೆ ಒಜ್ಜೆ. *Dele* ಮತ್ತೆ.

ಒಟ್ಟಿಲ್ ಒಟ್ಟಿಲ್. 1. *Dele it.*

ಒಟ್ಟಿಲ್ ಒಟ್ಟಿಲ್. 2. *Dele the No. 2, and after* ಕೊ. 54 *put:* ; ಪರೆ Mr. 350.

ಒಡ ಒಡ. 1. s. ಒರೆ ಹುಬ್ಬು 1 *for* ಹಣ್ಣು ಒಡ ಹುಬ್ಬಿಸಲು *read* ಹಣ್ಣು ಒಡ ಹುಬ್ಬಿಸಲು.

ಒಡೆ ಒಡೆ. 1. *For* ಒಣ್ಣಿನ್ ಬಡಿ ಎಣ್ಣಲಂ *read* ಒಣ್ಣಿನ್ ಬಡಿ ಎಣ್ಣಲಂ.

ಒದಮು ಒದಮು. 1. *Put a semicolon after* which is suddenly pulled.

ಒದ್ದಿಕೆ ಒದ್ದಿಕೆ. *For* ಮೊಣ್ಣಿಕೆ *read* ಮೊಣ್ಣಿಕೆ 1.

ಒಂದು ಒಂದು. 2. s. ಒಣ್ಣಾರು *for* ಮಣ್ಣ ಸೂಯಾರ್ಳಳ್ಳ್ *read* ಮಣ್ಣ ಸೂಯಾರ್ಳಳ್ಳ್. — s. ಒಣ್ಣಾಗೊಣ್ಣ. *For* ಒಣ್ಣಾಗೊಣ್ಣ *read* ಒಣ್ಣಾಗೊಣ್ಣ.

ಒಪ್ಪ ಒಪ್ಪ. *For* ಒಪ್ಪರಾಣ್ಣ. -e-ಳುಮ *read* ಒಪ್ಪರಾಣ್ಣ. -e-ಳುಮ್ಮ.

ಒಪ್ಪು ಒಪ್ಪು. 1. *For* ಧಾಮಾಡ *read* ಧಾಮಾಡಡ.

ಒಂಯಿ ಒಯಿ. 2. *For* ಮೊಲಯ *read* ಮೊಲಯ 1.

ಒರಸು ಒರಸು. 2. *Put* ಸಲ್ಲ ಕೊ. 51 *in the following parenthesis after* ಕೊ.

ಒರ್ವ ಒರ್ವ. *For* ಒಕ್ಕ (ಪಡೆಯ್ದ) *read* ಒಕ್ಕ (ಪಡೆಯ್ದ).

ಒಲೆ ಒಲೆ. 1. *For* ಒಲೆ 1 *read* ಒಲೆ.

ಒಸರು ಒಸರು. *For* ಮಸೆ *read* ಮಸೆ 2.

ಒಳ ಒಳ. 1. *At the bottom for* ಳುಮ ಮಸೆ *read* ಳುಮ್ಮ ಮಸೆ.

ಒಳಿದ್ ಒಳಿದ್. *Put it after* ಒಳಿತು.

ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆ. 2. *For* ಬೊಳ್ಳೆ *read* ಬೊಳ್ಳೆ 2.

ಓ ಓ. 3. *For* ಇಗೆ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ *read* ಇಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ.

ಓಲಗ ಓಲಗ. 1. *For* ಒಲಗಂ ಮರಿ *read* ಒಲಗಂ ಮರಿ.

ಕಕ್ಕು kakku. 1. *For* ಕಳ್ಳಸಡ್. -ಡ್ 3 *read* ಕಳ್ಳಸಡ್. -ಡ್ 4.

ಕಕ್ಷೀಸ್ kakṣīs. *For* ಕಕ್ಷಿಸ್ *read* ಕಕ್ಷಿಸ್.

ಕಟ್ಟಿಸು kaṭṭisu. *The meanings in small type are to appear in large type.*

ಕಡಮೆ kaḍamĕ. *On page* 342 *for* ಮುಂಡಪಡಿಸ್ *read* ಮುಂಡಪಡಿಸ್.

ಕಡು kaḍu. 1. *For* ಕೆಂಡಿ 1 *read* ಕೆಂಡಿ.

ಕಡೆಯ kaḍĕya. *Dele the comma after* ಮಂಗಳ.

ಕಡ್ಲೆ kaḍlĕ. *For* ಕಡ್ಲೆ ಕಿಡು *read* ಕಡ್ಲೆ ಕಿಡ್ಡು.

ಕಪ kapa. 3. *Dele* ಮಂ, ಮರಾ.

ಕಪಿ kapi. 5. *For* ಮಡುಮ *read* ಮಡುಮ.

ಕಪಿಸು kapisu. *Dele* ಕಮಾರಿಮಾ.

ಕಪ್ಪ kappa. *For* ಕಪ್ಪ *read* ಕಪ್ಪ 1.

ಕಪ್ಪಿಕೆ kappikĕ. *For* ಒಣ್ಣು ಸಡಮ್ *read* ಒಣ್ಣು ಸಡಮ್.

ಕಪ್ಪು kappu. *For* ಗಣ್ಣುಗೊಂಡ್ಡು *read* ಕಣ್ಣುಗೊಂಡ್ಡು, *and* (s. ಕಣ್ಣುಮಡ್ಡು) *for* alley *read* alley.

ಕದ್ kad. *For* ಕಣ್ಣಡ್ *read* ಕಣ್ಣಡ್.

ಕದಪು kadapu. *Dele* ಗದಡ?

ಕದಮ್ಬ kadamba. *For* ಕದಮ್ಬ *read* ಕದಮ್ಬ.

ಕನಸು kanasu. *For* ಮುಂಡಪ *read* ಮುಂಡಪ, *and dele* (sees in his dream).

ಕನ್ನಡಿ kannaḍi. *Dele* ಮುಖದ್ದು.

ಕಪಾಲಿಕೆ kapālikĕ. *For* ಕಪಾಲ *read* ಕಪಾಲ 1.

ಕಬ್ಬಿ kabbi. *For the guava tree read the tree* Gardenia gummifera.

ಕರ kara. 1. *For* ಅಮೆ *read* ಅಮ್ಮೆ.

ಕರಪ karapa. 3. *For* ಸಾಮಾನ್ಯ *read* ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಕರಿ kari. 3. *Put* ಕಲಿಂದ ತಿರಿ *after* ಕರಿಂದ ಮಾಡಿ.

ಕರು karu. 3. *Dele it.*

ಕರುತ್ತು karuttu. *Dele it.*

ಕರೆ karĕ. 1. *On page* 376 *for* ಒ. ಅಲು *read* ಒ. ಅಲ್ಲ.

ಕರ್ಕಿ karki. 3. *For* ಮೈಯ *read* ಮೈಯರಾಣಿಸ್, *and for* ಮೆಲಿ ಬೈಸ್ *read* ಮೆಲಿಬೈಸ್.

ಕರ್ಕು karku. 2. *For* ಕರಿಯ 1 *read* ಕರಿಯ.

ಕರ್ಪೂ. *For* karul *read* karūl.

ಕರ್ಪೂರ karpūra. *Read:* A kind of aromatic paddy.

ಕಲಭ kalabha. *For* ಮಲ್ಲ ಮಾಡಿ *read* ಮಲ್ಲ ಮಾಡಿ.

ಕಷ್ಟ kaṣṭa. *For* 5, *read* 3, .

ಕಳ್ಳಿಡಿ kaḷḷiḍi. *Put it after* ಕಳವೆಯು.

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. *For* ಸಲ್ಲ *read* ಸಲ್ಲ, *and* s. ಕಳ್ಳಾಟ, *for* ಮಾಯಾವಿ *read* ಮಾಯಾವಿ.

ಕಲಿಲ್ kalil. 3. *For* ಕಲಿಯಾಡಿ *read* ಕಲಿಯುಡಿ.

ಕಾ kā. 2. *For* etc. *read* etc.

ಕಾಗಿ kāgi. s. ಕಾಗಿಣಿಕಾಳ, *for* ಧೂಮಾಮಯ್ಯಳ *read* ಧೂಮಾ ಮಯ್ಯಳ.

ಕಾಡೆ kāḍĕ. 4. *Dele* = ಕೆಡ, etc.; *and read:* Just then, afterwards (S. Mkr.; Te. ಅಡೆ, at, near, by; *cf.* ಕೆಡ, ಕೆಲ).

ಕಾಡಿಗೆ kāḍigĕ. *For cf.* ಕಾಡಿ, ಕಾಡಿಗೆ *read cf.* ಕಾಡಿ, ಕಾಡಿಗೆ.

ಕಾಡು kāḍu. 2. s. ಕಾಡ ಮಾಡಲು *for* ಮಾಡುವ್ಯಳ *read* ಮಾ ಮಾಡುವ್ಯಳ.

ಕಾಣ್ಮೆ kāṇmĕ. *Dele the sign of interrogation before* ಒಣ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ.

ಕಾರಪೆ kārapĕ. *For* ಕಾರಂ No. 3 *read* ಕಾರಂ 1 No. 3.

ಕಾರಾಗಾರ. *For* kārā-agāra *read* kārā-āgāra.

ಕಾಸು kāsu. 2. *For* ಮೊಣಿಯಲು *read* ಮೊಣಿಯಲ್ಲ.

ಕಾಲು kālu. 1. *Put* ಕಾಲುಸ್ಕ್ಕ *after* ಕಾಲಿಸ್ಕೆಲ.

ಕಿಕಿ kiki. *For* ಕಿಕಿಯನ್ನು *read* ಕಿಕಿಯನ್ನು.

ಕಿಟ್ಟು kiṭṭu. 3. *For* Tbh. ಮಡಿ 2 *read* Tbh. ಮಡಿ 3.

ಕಿರಿಕು kiṟaku. *For* ಗಿಣಕು *read* ಗಿಣಕು 2.

ಕಿಲ್ kil. *For* ಕೆಡ 1 & 2 *read* ಕೆಡ.

ಕಿಲಿ kili. *Dele* (ಅಕೆ).

ಕುಂ kuṁ. *For* ಸುಂ 1, ಸುಂ *read* ಸುಂ 2, ಸುಂ 1.

ಕುಚ್ಚು kuccu. *For* ಗುಚ್ಚ, ಗುಚ್ಚ *read* ಗುಚ್ಚ, ಗುಚ್ಚ.

ಕುಡಿ kuḍi. 5. *Dele* 2, a flag, a banner (Te., T., M., Te. ಕೊಡಿ; see ಅಚ್ಚಕುಡಿಯ, ಮುಳುಗಾಡಿಯ).

ಕುಪಿಕೆ kupikĕ. *For* ಗುಂಪಿಕೆ 1 *read* ಗುಂಪಿಗೆ 1.

ಕುಪ್ಪಿ kuppi. *Dele* See Prv. s. ಮುಪ್ಪಿ.

ಕುಪಿಸ kupisa. *For* ಕ್ಕಪಿಸಲ್ *read* ಕ್ಕಪಿಸಲ್.

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. *For* ಸುಪ್ಪ *read* ಸುಪ್ಪ 1.

ಕುಲ್ಲಾ kullā. *For* ಒಲಾಲ್ಲ *read* ಒಲಾಲ್ಲ.

ಕುವರ kuvara. 2. *For* ಸುಖದು *read* ಸೌಖ್ಯ 2,

ಕುಸುರಿ kusuri. *For* ಆಕೆ 1 *read* ಆಕೆ.

ಕೂಗುರಿ kûguri. *For* ಕೂರುಕೆ ಆಯರಿಗಳು *read* ಕೂರುಂಡು ಆಯರಿಗಳು.

ಕೂಸು kûsu. 1. *For* ಸೂಸ್ಯ 1 *read* (ಸೂಸ್ಯ 1).

ಕೂಸು kûsu. *For* ಆಯು ಪೋಲುದು *read* ಆಯು ಪೋಲ್ವುದು.

ಕೆದೆ kêdê. 1. *For* ಪಾರಿಜಾಯ ಪಾರಿಜಾ[ತ] *read* ಪಾರಿಜಾಯ ಪಾರಿಜಾ[ತ].

ಕೆಯ್ kêy. 3. *Put* ಕೆಯ್ಯಿಸು *before* ಕೆಯ್ವರ್.

ಕೆಯ್ kêy. 4. *For* (ಸಂಯೆ) *read* (ಸಂಯೆ 1).

ಕೇಳ್ kêl. *Dele the sign of interrogation in the parenthesis.*

ಕೊಂಡಲ್ kôḍal. *For* ಗಿಂಡಲ್ *read* ಗಿಣ್ಣಕೊಂಡಲ್.

ಕೊಡೆ kôḍê. 1. *For* ಆಯು ಆಪ ರ *read* ಆಯು ಆಪ್ಪ ರ.

ಕೊರಕಂಡಿ. *For* (kôra.) *read* (kôra-).

ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ kôḷisuvikê. *Dele* ಸುಟ್ಟಕ್ಷ-.

ಕೊಲಬಸು kôḷabu. — ಕೊಲಬಸುವಂತು. *For* Dubois *read* Dubois.

ಕೋಡಿಸು kôḍisu. 2. *Dele* (= ಮಾಡಿಸು), *and dele also* ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂತಾದವು.

ಕೋಲಾಟ kôlâṭa. *For* = ಕೋಲಾಟ *read* = ಕೋಲಾಟ.

ಕ್ಷಮೆ kshamê. *For* ಸುಮಾರ್ *read* ಸುಧಾರ್.

ಕ್ಷೀರಕ್ kshîrik. *For* ಅಂಬೆಯಂದಿನಿಟ್ಟು *read* ಅಂಬೆ 2.

ಗಜಿಗ gajjiga. *Read* ಗಜ್ಜಿಗ gajjiga.

ಗಜ್ಜು gajju. *For* = ಗೊಜ್ಜು *read* (= ಗೊಜ್ಜು).

ಗಜ್ಜ gajjâ. *Put* ಗಜ್ಜಿಗು *before* ಗಜ್ಜಿಗುಜ್ಜಿಕ ಏಳ್ದಿ.

ಗಡು gadu. *For* ಸುಡುಂಡ *read* ಸೆಡುಂಡ.

ಗಡಿ gaḍi. 1. *Put* ಗಡಿಗಾರಿಗ *after* ಗಡಿಗಾಡಿ.

ಗಡಿ[3] gaḍi. *Put* ಗಡಿ[3]ಯಾ *after* ಗಡಿ[3]ಗಳನು.

ಗಾಂಗೇಯ gângêya. s. *No.* 6, *for* ಬಂಡಿ *read* ಬೈಡಿ.

ಗಾಜ gâja. *For* ಮಾಜ *read* ಮಾಜ.

ಗಿಳಿಯ giḷiyu. 2. *For* ಸೀಳು *read* ಸೀಳು 1.

ಗುಜ್ಜ guṭṭu. *For* ಮುಜ್ಜ 3 *read* ಮುಜ್ಜ 4.

ಗುಡ್ಡ guḍḍa-ಪ್ರ. 1. *For* ಬಡಿಯು *read* ಬೀಡಿಯು.

ಗುಜ್ಜಕ gutsaka. *For* ಗುಜಕ *read* ಗುಜ್ಜಕ.

ಗುಲ್ gul. *For* ಗುಲ್ಲುಕ್ಕಿನ *read* ಗುಲ್ಲುಲ್ಲುಕ್ಕಿನ.

ಗೊಡ್ಡ gôḍḍa. *For* ಗೊಡ್ಡ ಗೊಡ್ಡ ಮಜ್ಜ *read* ಗೊಡ್ಡ ಗೊಡ್ಡ. rep.

ಗೊಡ್ಡು gôḍḍu. *For* Albinia *read* Albinia.

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. *Dele* or small-pox, or a sort of insanity.

ಘಮ್ಮನೆ ghaṇmanê. *For* ಘಮ್ಮನೆ *read* ಘಮ್ಮನೆ.

ಘನ ghana. *For* ಸಾಕ್ಷ Mr.; 510 *read* ಸಾಕ್ಷ Mr. 510.

ಘೋಟಕದಾಢ್ಯ ghôṭa-âḍhya. *For* house *read* horse.

ಚಚ್ಚು ಕಟ್ಟು. *For* ಸಚ್ಚ *read* ಸಚ್ಚ 1.

ಚಚ್ಚು ಕಟ್ಟು. 1. *For* see T. ಚಚ್ಚು *read* see T. ಚಚ್ಚು.

ಚಂಡ chanda. 3. *Put a comma after* ಭಂಡ.

ಚಮತ್ಕರಿಸು ಚಮತ್-karisu. *For* to be astonished *read* to grow wonderful; to cause surprise.

ಚಮಾರ ಚರಮಾಪ. *For* ಚಾಮ್ಲ *read* ಚಾಮ್ಲ.

ಚಲದಿ ಚಳದಿ. *Dele* = ಚಿಲ್ಲ.

ಚಲಮೆ ಚಲಮೆ. *Put it before* ಚಲಮಾಡಿ, *and for cf.* ಸಚ *read cf.* ಸಚ 2.

ಚಲಿಸು ಚಲಿಸು. *Dele* = ಚಿಲಿಸು.

ಚಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿ. *For* ಮುಲ್ಲಿಲ್ *read* ಮುಲ್ಲಿಲ್.

ಚವ ಚವು. 2. *Read* = ಸಚು 2, ಸಚು, ಸಚ್ಚು 1.

ಚಾಕು ಚಾಕು. *For cf.* ಸಚಿ *read cf.* ಸಚಿ 1.

ಚಾಲಕ್ ಚಾಲಕ್. *Put it before* ಚಾಲಕಿ.

ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ. *Dele cf.* ಚಿಕ್ಕಾ 3.

ಚಿಂಚೆ ಚಿಂಚೆ. *For* ಚಿಂಚೆ 2 *read* ಚಿಂಚೆ.

ಚಿದಕು ಚಿದಕು. 1. *For* ಚಿಂಚಳು 1 *read* ಚಿಂಚಳು 1.

ಚಿದಕು ಚಿದಕು. 2. *For* ಚಿಂಚಳು 2 *read* ಚಿಂಚಳು 2.

ಚುಚುಂದ್ರಿ ಚುಚುಂದರಿ. *For* ಛುಚುಂದ್ರಿ ರ *read* ಛುಚುಂದ್ರಿ ರ.

ಚುರಿಚೆ ಚುರಚೆ. *Put a comma after* ಚಿಲ್ಲು.

ಚೆಕ್ಕು ಚೆಕ್ಕಿಸು. 1. *Dele* ಚಾಲೆಂಜಿಯು-, *and for* ಚಾಲೆಂಜ್ಞ- *read* ಚಾಲೆಂಜ್ಞ-.

ಚೆಯ್ cheṇ. 2. *For* ಸಚಿ[3] *read* ಸಚಿ[3] 1.

ಛರಿ chhûri. *Put it after* ಛುಲಾಯ್ಕೆನೆ.

ಜಂಘಾಣಿಲ jaṅghâ-aṇila. *Dele it.*

ಜಡಿಸ jaḍita. *Put it in big type.*

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 2. *For* ಜಜ್ಜು 4 *read* ಜಜ್ಜು 3.

ಜಪೆ japê. *For* ಜಪೆ *read* ಜಪೆ 1.

ಜರಠ jaraṭha. *For* ಜರಿಜಾಲುದು *read* ಜರಿಜಾಲುದು.

ಜರಡು jaraḍu. *For* ಜಾಳ್[3] *read* ಜಾಳು.

ಜರಿಹ jaraha. *For* ಜರಜಕ್ಕೆ *read* ಜರಜಕ್ಕೆ.

ಜಲಕ್ಷಾಲನ jala-kshâlana. *For* To wash or cleanse *read* Washing or cleansing.

ಜವಳಿ javaḷi. *For* ಸವಡಿ *read* ಸವಡಿ 1.

ಜವಳಿವಜ್ಜೆ. *For it read* ಜವಳಿಮಜ್ಜೆ.

ಜವ್ವನಿ javvani. *Dele* See ಜಜ್ಜ-.

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 2. *For* ಜಿಗಿಲ *read* ಸಂಜಿಗಿಲ.

ಜುಮ್ jum. *For* ಜುಮಜ್ಜ *read* ಜುಮುಜ್ಜು *and for* (ಜೋಗಿ) *read* (ಜೋಗಿ 2).

ಜುರು juru. *Dele* ಜುರು ಜುರ್ರು.

ಜುಲಮಾನ julamâna. *For* ಜುರಮಾನ *read* ಜುರಮಾನು.

ಜೆಂಬಳಿ jêmbaḷi. *For* ಜೆಮ್ಮಳಿಯಾರ *read* ಜೆಮ್ಮಳಿಯರು.

ಜೆಲ್ಲೆ jellê. *For* (ಜಿಲ್ಲೆಸು (G.). *read* (ಜಿಲ್ಲೆಸು G.).

ಜೇನ್ jên. *For cf.* ಸೀ *read cf.* ಸೀ 1.

ಜೋಡಿಸು jôḍisu. *For* ಸುಜ್ಜು *read* (ಸುಜ್ಜು).

ಜೋಸರಗಿತಿ jôsaragiti. *For* ಜೋಸರಗಿತಿ *read* ಜೋಸರಗಿತಿ.

ಝಲಮ್ಮನೆ jhalammanê. *For* = ಝಲಮ್ಮನೆ *read* = ಝಲಮ್ಮನೆ.

ಝಾವಿಕೆ jhâvikê. *Put it after* ಝಾಡಿಸು.

ಡಬ್ಬನೆ ḍabbanê. *For* = (ಡಬ್ಬಸಿ) *read* (= ಡಬ್ಬಸಿ).

ತಗುಪೆ taguṇê. *For* ತಗುಪುಡು *read* ತಗುಪುಡುಮು.

ತಗ್ಗಲ್ taggaḷi. *For* ತಗಿಲ್ *read* ತಗಿಲ್.

ತಡ taḍa. 1. *For* see s. ಪಟ 2 *read* see s. ಪಟ 1.

ತಪ್ಪಲಕ tapḷaka. *For* (*cf.* ತಪ್ಪಲ) *read* (*cf.* ತಪ್ಪಲ).

ತಪ್ಪಲೆ tapḷê. *For* ಮುಂಡಿಲೆ *read* ಮುಂಡಿಲೆ.

ತತ್ತರಿ tat-tarî. *After* (Gr. 6, 3) *put* —

ತಡೆ taḍê. *For* ಸಡೆ *read* ಸಡೆ 1.

ತನಿ tani. 2. *For* ತಪ ಸೋಪಂ (or -ಸೋಪಂ) *read* ತನಿ ಸೋಪಂ.
ತನ್ದು tandu. 1. *For* ತದು *read* ತದು 1.
ತನ್ದೆ tandé. *For* ತಜ್ಜ ಬಾಪಿ *read* ತಜ್ಜ ಬಾಪಿ.
ತನ್ಮ tam. *For* ತಜ್ಜ ಮುಖ ಉಬ್ಬ *read* ತಜ್ಜ ಮುಖ್ಯ ಉಬ್ಬ.
ತರ್ tar. *For* (ಬ) *read* ಬಾ 2, *and for* ಮುಪ್ಪರ್ *read* ಮುಪ್ಪರ್ಗ.
ತರ tara. 1. *Dele* (ತೆ).
ತಲ್ಲಣ tallapa. *For* ತಲ್ಲಳ *read* ತಲ್ಲುದ.
ತವೆ tavé. 1. *For* ಸಡೆ *read* ಸಡೆ 2.
ತಳ taja. 2. *For* ಪಳ 2 *read* ಪಳ್ 2.
ತಳೆ talé. 1. *For* ಬಾಣ್ಮಿಡ್ಡಳೆ *read* ಬಾಣ್ಮಿಡ್ಡಳೆ.
ತಾವಿರ್ tār. 3. *For cf.* ಸಾಡ್ *read cf.* ಸಾಡು 1.
ತಾಳವಟ್ಟ (tāḷa-varta). *Dele* Abh. P. 18, after 54.
ತಾಳ್ಮೆ tāḷmé. *For* ಸುಮಾರಿ *read* ಸುಧಾರಿ, *and for* ತಾಳ ಬಾಜ್ಞ *read* ತಾಳ್ಮೆ ಬಾಜ್ಞ.
ತಾಯಿ tāḷu. 2. *For* ಳದಿ *read* ಳದಿ.
ತಿಗುರು tiguru. 1. *For* ಮುಂದು *read* ಮುಂದ್ಕೆ.
ತಿರುಗು tirugu. *For* ಮೊರಸು ತಿರಗ *read* ಮೊರಸು ತಿರುಗ.
ತೀರ್ಥ tirtha. *For* ಉಥ್ *read* ಉಥ್.
ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. *Dele* (ಮುಯ್ಯಲು).
ತುರಿ turi. 2. *For* Tl. ಮುರಿದೆ *read* Tl. ಮುರಿದೆ.
ತುರು turu. 2. a. ಮುರುಮುಚ್ಚಿ *for* a. r. -ಮುಚ್ಚಿ *read* -ಮುಚ್ಚಿ.
ತುರಿಲ್ turil. 3. *For* ಮುರಿ 1 *read* ಮುರಿ.
ತೆಳ್ಳಗೆ tellagé. *For* ತೇಲಗ *read* ತೇಲಗ.
ತೊಡೆ todé. 3. *For* (ಸಿಪ್ಪು, ಕೈಯರಿ) *read* (ಸಿಪ್ಪು, ಕೈಯರಿ).
ತೊಳ್ಳೆ tollé. *For* (ಸೊಳ್ಳೆ) *read* (ಸೊಳ್ಳೆ 1).
ತ್ರಾಸ tirasa. *For* ಅಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿರಿ *read* ಅಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿರಿ.
ದನ್ತಿ dantī. *For* ಅರೆ ಉಬ್ಬುಚ್ಚ *read* ಅರೆ ಉಬ್ಬುಚ್ಚ.
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತ dākshiṇya-vanta. *For* ದಾಕ್ಷಿಣಾಳಿ *read* ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾಳಿ.
ದಾರೆ dāré. 1. *For* ಪ್ರಾಧಾನ *read* ಪ್ರಾಧಾನ.
ದಾವಗೆ dāvagé. 1. *For* ಮಡಾ *read* ಮಡಾ.
ದಿಗಿಸು digisu. *For* ದಿಗಿಂಸು *read* ದಿಗಿಂಸು.
ದುಃಸನ್ಧಾನ. *For* duḥ-santhāna *read* duḥ-sandhāna.
ದುರದೃಷ್ಟ dur-adṛishṭa. *For* ಮುಂ ಸುರದೃಷ್ಟಾದುದೆ *read* ಮುಂ ಸುರದೃಷ್ಟಾದುದೆ.
ದೂದವ dūdava. *For* A go-between, a gossip *read* A messenger, an envoy.
ದೇವ dēva. *On page* 804 *at the bottom for* ಮುಖ *read* ಮುಖ್ಯ.
ದೊಡ್ಡಿ dōḍḍi. *For* ದೊಡ್ಡಿಕ್ಕಿ *read* ದೊಡ್ಡಿಕ್ಕಿ.
ಧನ್ಯ dhanya. *Put all the meanings of No.* 3 *in common type.*
ನಗೆವಡಿ. *For* nagé-vaḍi *read* nagé-paḍi 1.
ನಗೆವಳಿ. *For* nagé-vaḷi *read* nagé-paḷi.
ನಟ naṭa. *For* ೮೪ *read* ೮೪ 1.
ನದು nadu. *For* ಕೆ. 48 *read* ಕೆ. II, 48.
ನವಲ್ naval. *For* ಮಳ ಳ *read* ಮಳ್ಳ.
ನಾಗಲೋಕ *For* ಪಾತಾಳದಿಂದ ಮದು *read* ಪಾತಾಳದ ಎಳ್ಳ ಮದು.
ನಿಮಿರ್ಚು nimirchu. *For* ನಿಮಿರಿಸಿಗೆ *read* ನಿಮಿರಿಸಿಗೆ.
ನಿಲ್ಲ ni-alé. *Observe that the numbers are out of order.*
ನೀಡು niḍu. 2. *For* Śmd. 291 *read* Śmd. 891.
ನೀರಿಲ್ nīl. *For* ಬಾಲಾಪತೀರ್ಥರ *read* ಬಾಲಾಪತೀರ್ಥರ.
ನೆಲೆಯುವಿಕೆ nilèyuvikè. *For* ಮುಖ್ಯಾಪಧ್ಯಾಗಳ್ಳಿ *read* ಮುಖ್ಯಾಪಧ್ಯಾಗಳ್ಳಿ.
ಪೆಸ ನೆಸರ. *For* ಒಚ್ಚಿಸ್ಸು *read* ಒಚ್ಚಿಸ್ಸು.
ಪ್ p. *Read:* It becomes ಪ್, *e. g. in* ಮುಪ್ಪುಮ್ಮಾರು (3), ಕಪ್ಪಾಸಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ (78), ಅಮುಪ್ಪಿಯ, ಮುಂಮುಪ್ಪುದು (204), ಮಿಪ್ಪ ಮುಪ್ಪುದು (205); and ಪ್, *e. g. in* ಬಾಳೆಪ್ಪಾರು (3), ಎಳೆಕಪ್ಪಿಸಾಳ ಲ್, ಎಳಪಿಸ (81), ಪಪುಚಾರ್ಯಪ್ಪಾರು (82), ಮುಂಗಪಪ (307).
ಪಚ್ಚುಗೆ paṭṭugé. *For* ಪಚ್ಚು 1 *read* ಪಚ್ಚು 4.
ಪಟ್ಟೆ paṭṭé. *For* ಪಟ್ಟೆ *read* ಪಟ್ಟೆ 1.
ಪಟ್ಟೆಸಣಪಂಗಳ್ paṭṭe-sinaṅgaḷ. *Instead of it read:* ಪಂ ಪಸಣಪಿಗಳ್ paṭṭe-sinaṅgaḷ.
ಪಣಂ paṇḍu. 1. *For* ಪಂಡು *read* ಪಂಡು 2.
ಪಣೋಲಿ paṭōḷi. *For* ಪೂಳಿ *read* ಪೂಳಿ 2, *and for* ಮಾಡಿ *read* ಮಾಡಿ 1.
ಪತ್ತಿ patti. *For* ಗಿಪತ್ತ *read* ಗಿಪತ್ತ.
ಪತ್ತೆ pattè. 3. *For* ಮುಸಲಪತ್ತೆ *read* ಮುಸಲಪತ್ತೆ.
ಪದಲಿಗೆ padalige. *For it read:* ಪಪುರಿ padalagé.
ಪಪ್ pap. 2. *For* ಪಪ್ಪ *read* ಪಪ್ಪ 2.
ಪಪವಧಿತಿ papa-vadhiti. *For it read:* ಪಪವಧಿಸಿ papa-vadhiṭi.
ಪತ್ತಿ patti. *For* ಪತ್ತಿ *read* ಪತ್ತಿ 1.
ಪತ್ತಿಸು pattisu. 1. *Read:* = ಪತ್ತಿಸು 1, (ಪಪ್ಪು 1), *and for* 7 *after* 92 *read* 7 *after* 96; *and dele* Ep. I, 38.
ಪತ್ತು pattu. 1. *Dele* to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled, *and for* ಬ್ಗ *read* in.
ಪತ್ತು pattu. 3. *For* ಪಪ *read* ಪಪ.
ಪತ್ರವಳ್ಳಿ patra-valli. *For* ಕೆಪಪ್ಪಗಳ್ಳಿ *read* ಕೆಪಪ್ಪಳ್ಳಿ.
ಪದ pada. *For* ಪಪ *read* ಪದ 1.
ಪದಿರ್ padir. *Dele* ಪಪರ್.
ಪದೆ padé. 3. *For* ಮುಪದೆ *read* ಮುಪದೆ.
ಪದ್ದು paddu. *For* ಪಪ್ಪು *read* ಪಪ್ಪು 1.
ಪನ್ದರ್ pandar. *For* ಪಪ್ಪರ *read* ಪಪ್ಪರ 1.
ಪರಮು paradu. 3. *For* ಪರಪು *read* ಪರಪು 1.
ಪರಿಯುವಾಗ. *For it read* ಪರಿಯುವಲ್ಲಾಗ.
ಪರಿಸು parisu. 1. *For* ಪರಿಸು *read* ಪರಿಸು 2.
ಪರೀಪ್ಸಿತೆ parīpsitè. *For* ಸಪಪಾಳಿಗಳು *read* ಸಪಪಾಳಿಗಳು.
ಪರ್ಪಿ parpi. 1. *For* ಅರ್ಪಿ 2 *read* ಅರ್ಪಿ 3.
ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ. *For* pari-vapti *read* pari-apti.
ಪಲ್ pal. *For* ಪಪು *read* ಪಪು 1.
ಪಲ್ಲಿ palli. *For* ಪಲ್ಲಿ *read* ಪಲ್ಲಿ 1.
ಪವಿತ್ರ pavitra. *For* ಸಾಪಪ್ಪ *read* ಸಾಪಪ್ಪ.
ಪವಮಾರಿ pavi-māri. *For* ಅಂಗಿರಿ *read* ಅಂಗ್ಲಿರಿ.
ಪಸು pasu. *For* ಪಪ, ಪಪಪ್ಪ *read* ಪಪ 1, ಪಪಪ್ಪ.
ಪಸಿ pasi. 1. *For* ಪಪಿ 1 *read* ಪಪಿ 2.
ಪಸುಗೆ pasu-gé. *For* Ōpr. 8, after 87; *read* Ōpr. 8, after 87.
ಪಪಿ paja. 2. *For* ಪಪ *read* ಪಪ 1.
ಪಪಿ pali. 1. *For* ಪಪ *read* ಪಪ 1, *and for* upraid *read* upbraid.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pāñcajanya. *For* 8, *read* 3, .
ಪಾಪಾಳ pāpa-āḷa. *For* ಫಿಪಾಗಾಡಿ *read* ಫಿಪಾಗಾಡಿ.
ಪಾಪ pāda. s. ಪಾದಗಾಳಿಕೆ *for* gurn *read* guru.
ಪಾದುಕ pāduka. *For* ಪಾಪ್ಪಗೆ *read* ಪಾಪ್ಪಗೆ 1.
ಪಾಶ್ಚಿಮದ್ವಾರ pāṇiya-dvāra. *For* ಪಶ್ಚಿಮದಾರ *read* ಪಾಶ್ಚಿಮದ ಬಾಗಿಲು.
ಪಾಯ್ pāy. 1. *For* ಪಾಮ್ *read* ಪಾಯ್ 1.
ಪಾರಾವತ pārāvata. *For* ಪಾರಿವಾಣ *read* ಪಾರಿವಾಣ 1, *dele* ಪಾರಿವಾಣ, *and for* ಪಾಯುವಾಣ *read* ಪಾಯುವಾಣ 1.
ಪಾರಿಸು pāṟu. 1. *For* ot jump *read* to jump.
ಪಾಲೆ pālĕ. 3. *For* ಪಲ್ಲೆ *read* ಪಲ್ಲೆ 1.
ಪಾವಸೆ pāvasĕ. *For* ಪಾಪೆ *read* ಪಾಪೆ 1.
ಪಿಚ್ಚಡನಗ piṭṭa-ṇaṇiga. *For* south-eastern *read* south-western.
ಪಿಚ್ಚಹ್ಮ piṭṭhanda. *For* ಪಿಚ್ಚಸ *read* ಪಿಚ್ಚಹ್ಮ.
ಪಿಂಜು piñju. *For* ಪಿಂಜು *read* ಪಿಂಜು 1.
ಪಿಂಜು pinjju. 1. *For* (ಪಿಂಜು 2) *read* (ಪಿಂಜು 3).
ಪಿಡಿ piḍi. 2. *Read:* = ಪಿಡಿಮು, ಪಿಡಿ 2, ಪಿಡಿ 3, ಪಿಡಿ 1.
ಪಿಂಡೆ piṇḍĕ. *For* ಮುಡೆ *read* ಮುಡ್ಡೆ.
ಪಿಡುಪ piḍupa. *Read:* = ಪಿಡುಪಿ, ಪಿಡುಪಾ, ಪಿಡುಪಾ.
ಪಿಡುಕು piḍuku. *For* ಪಿಡುಕು *read* ಪಿಡುಕು 1.
ಪಿಲಿ piḷi. *Dele* (see Bh. s. ಪಿಲಿ).
ಪೀರ್ pīr. *Read:* = ಪೀರ್ 1, ಪೀರು.
ಪುಗು puguṃ. 1. *For* ಪ್ರಮುಖವಸ *read* ಪ್ರಮುಖವಸ.
ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. *For* ಮುಟ್ಟಿ 1 *read* ಮುಟ್ಟಿ.
ಪುಣ್ಯಾರ್ puṇḍarya. *For* ಪುಂಡಾರ್ಯ *read* ಪುಂಡಾರ್ಯ.
ಪುಣ್ಯ puṇya. *For* ಕಣ್ಣು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗ್ಯಾರೆ *read* ಕಣ್ಣು ಕೆಟ್ಟಿ ಹೋಗ್ಯಾರೆ.
ಪುತ್ರಿಕೆ putrikĕ. *For* ಪುತ್ರಿ ಪಿಸು *read* ಪುತ್ರಿ ಪಿಸ್ಸು.
ಪುದುಗಿಸು pudugisu. *Dele* ಪುದಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು.
ಪುದುಗು pudugu. *For* ಪುದುಗು *read* ಪುದುಗು 1.
ಪುದುರು pudurru. *Dele* etc.
ಪುದೆ pudĕ. *For* ಪುಡೆ *read* ಪುಡೆ 2.
ಪುಯ್ puy. *For* ಪುಯ್ *read* ಪುಯ್ 2, *for* ಪೊಯ್ *read* ಪೊಯ್ 1, *and for* ಪೊಂಯ್ *read* ಪೊಂಯ್ 1.
ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. *For* ಪುಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪೋದಂ *read* ಪುಯ್ಯಲ್ಲಿ ಅರಿಯದೆ.
ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. *For* ಪುರುಗ್ಗಳ್ *read* ಪುರುಳ್ಗಳ್.
ಪುಲಿ puli. 1. *For* ಪುಲಿ *read* ಪುಲಿ 1.
ಪುಲಿ puḷi. 1. *For* ಪುಣು *read* ಪುಣು 1.
ಪೂರ್ pūrṇa. *For* ಪೂರಣ *read* ಪೂರಣ 2.
ಪೆಡೆ pĕḍĕ. *Read:* = ಪೆಡೆ 1.
ಪೆಣ pĕṇa. *Read:* = ಪೆಣ 1.
ಪೆತ್ತು pĕttu. *Read:* = ಪೆತ್ತು 1 and 2.
ಪೆರೆ pĕrĕ. *For* ಪೆರೆ *read* ಪೆರೆ 2.
ಪೆರ್ pĕṟṟu. ಪೆಱ್ಱು. 1. *For* ಉಪಯೋ *read* ಉಪಯೋಗಿ.
ಪೆರ್ಕೆ pĕṟkĕ. *Read:* = ಪೆಱ್ 2.
ಪೆರ್ pĕr. 1. *For* ಪೆಗ *read* ಪೆಗ 1, *and for* ಪೆಮ್ *read* ಪೆಮ್ 1.
ಪೆರ್ಮಾಗೆ pĕrmāgĕ. 1. *For* ಪೆಱ್ಱಿಕೆ *read* ಪೆಱ್ಱಿಕೆ 1.
ಪೆಱ್ಱಿ pĕṟṟi. 2. *For* ಪೆಱ್ಱ *read* ಪೆಱ್ಱ 2.
ಪೊಂಡೆ pŏṇḍĕ. 1. *For* ಪೊಡೆ *read* ಪೊಡೆ 1.
ಪೊತ್ತಿಯ pŏttiya. *For* (ಪೊತ್ತಿ 1?) *read* (ಪೊತ್ತಿ ?).
ಪೊತ್ತು pŏttu. 4. *Read:* = ಪೊತ್ತು 3.
ಪೊದೆ pŏdĕ. 1. *For* ಪೊದೆ *read* ಪೊದೆ 1.
ಪೊದ್ದಿಸು pŏddisu. *Read:* = ಪೊದ್ದಿಸು 1.
ಪೊನ್ pŏn. *For* ಪೊಮ್ *read* ಪೊಮ್ 1.
ಪೊಯ್ಲು pŏylu. *For* ಪೊಂಯಿಲು *read* ಪೊಂಯಿಲು 2.
ಪೊರೆ pŏrĕ. 3. *For* ಪಂಚಪ್ಪೊರೆ *read* ಪಂಚಮುಪ್ಪೊರೆ.
ಪೊರ್ದಿ pŏṟṟu. 2. — ಪೂರಿಯು. *Add:* (The form of ಪೊರಪ ದ್ದು has been only presumed from ಪೊರಪದ್ದಿಸು).
ಪೊರ್ಪಿಸು pŏṟṟisu. *Dele* to lade, to load.
ಪೊಲ್ pŏl. 1. *Dele* ಪೊಲೆ 1.
ಪೊಲ pŏla. *For* ಪೊಲಿ *read* ಪೊಲ 3.
ಪೊಲೆ pŏlĕ. *Read:* = ಪೊಲೆ.
ಪೊಲ್ಲ pŏlla. *Read:* = ಪೊಲ್ಲ 1.
ಪೊಸ pŏsa. *Read:* = ಪೊಸ 1.
ಪೊಸತು (pŏsa-atu). 1. *For* ಪೊಸಮು *read* ಪೊಸಮು 1, *and for* ಪೊಸ್ತು *read* ಪೊಸ್ತು 1.
ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 1. *Read:* = ಪೊಳೆ 1.
ಪೊಳ್ಳು pŏḷḷu. *Read:* = ಪೊಳ್ಳು 1.
ಪೋರ್ pōr. 2. *Dele* ಪೋರು 2.
ಪೋಲಿಕೆ pōlikĕ. *For* ಪೋಲ್ಗೆ *read* ಪೋಲ್ಗೆ 1.
ಪೋಳ್ಗೆ pōḷgĕ. *Read:* = ಪೋಲ್ಗೆ 1.
ಪ್ರನೇವ pra-nēva. *For* Nr. 2, *read* No. 2.
ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ pra-hēḷikĕ. *For* ಪ್ರಹೆಳ್ಗೆ *read* ಪ್ರಹೆಳಿಕೆ.
ಪ್ರಾಣ pra-aṇa. *For* ಪರಣ *read* ಪರಣ 2.
ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍĕ, *Read:* = ಬಕ್ಕುಡಿ 2.
ಬಗರಿ bagari. *For* = ಬಾಗರಿ 1 *read* = ಬಾಗರಿ.
ಬಡ baḍa. 2. s. ಬಡ ಬಾಣ *for* ತೆಳುಬಾಣ *read* ತೆಳುಬಾಣ.
ಬಡಿ baḍi. 4. *For* ಬರಿ 2 *read* ಬರಿ 1.
ಬಣಂಬ್ಬೆ bapambĕ. *Before* ಬಾಣದ *put:* =
ಬದನೆ badanĕ. 1. *For* ದೋಗರು *read* ದೋಗಾಮಾ-.
ಬದಲ್ badal. *For* ಪಚ್ಚೆರಮು ಮೈಬಾಗಳ *read* ಪಚ್ಚೆರಮು ಮುಮ್ಮು ಗಳ.
ಬದ್ದಿಗ baddiga. *Dele* See ಕೆರೆಬದ್ದಿಗ s. Additions.
ಬಂದಿ bandi. 1. *For* ಬಂಧಿಖಾನೆ *read* ಬಂದಿಖಾನೆ, *and for* ಬಂಧಿ ವಿಧಿ *read* ಬಂದಿವಿಧಿ.
ಬರ್ bar. 1. *Put a full stop after* to suffice for, *and for* ಬಸ್ಸು *read* ಬಸ್ಸು.
ಬರೆ barĕ. 1. *For* (ಬ್ಯವಹಾರ 201) *read* (ಬ್ಯವಹಾರ 201).
ಬರಾಟೆ barāṭĕ. *For* ಪೊಳೆ ವಿಷಯಂಗಳಿಂಗ್ *read* ಪೊಳೆ ವಿಷಯ ಯಂಗಳಿಂಗ್.
ಬರ್ಬರ barbura. *For* ಬಬ್ಬುಳಿ 1 *read* ಬಬ್ಬುಳಿ.
ಬಸುರಿಂ basuṃ. s. ಬಸುಮು ಪಿಂಡ್ *for* ಪಿಂಡ ಬಸುಮು *read* ಪಿಂಡ ಬಸುಮು.
ಬಹ baha. *For* ಮೊಮಾಪ ಶಬ್ದಂಯನ್ನು *read* ಮೊಮಾಪ್ಪ ಶಬ್ದಂ ಯನ್ನು.
ಬಹಳ bahaḷa. *Read:* See Nr. s. ಬಳ್ಳು.
ಬಳೆ baḷĕ. *For* ಬಳೆಗಳ್ ಗುಬ್ಬಳ್ಳಿಕೆ *read* ಬಳೆಗಳ್ ಗುಬ್ಬಳ್ಳಿಕೆ.
ಬಳ್ಳಿ baḷḷi. *Add:* 2, a series (in algebra, Mhr. ಪಳ್ಳಿ); a series of the simple and compound letters of the alphabet (B. Aṅkalipi 18, seq.; R. 1, 17).

ಬಲಿ² bal. *For* ಬಾಗ್ಗೆ ಬಾಗ್ಗವಿಸಿಲ್ಲದ *read* ಬಾಗ್ಗೆ? ಬಾಗ್ಗವಿಸಿಲ್ಲದ (*i. e.* ಬಾಗ್ಗವ ಇಸದು ಇಲ್ಲದ).

ಬಲಿ bala. 1. *For* = ಬಾ 2, *etc. read* = ಬಾ 1, *etc.*

ಬಲಿ² bali. 1. *Read* = (ಬಾ 2), ಬಲಿ 2, ಬಾ 1, ಬಲು 1.

ಬಲಿ² bali. 3. *Read* = ಬಲಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬಲಿಕೆ, ಬಲ್ಲ.

ಬಲಿು balu. 1. *Read* = ಬಾ 1, *etc.*

ಬಾಕಲು bâkalu. *Read* = ಬಕ್ಕಲು 1.

ಬಾಡಲ bâdala. *Put dash after it.*

ಬಾಡಿಗ bâdiga. *For* ಬಾಸಿಗ *read* ಬಾಸಿಗ 2.

ಬಾದಿ bâdi. 2. *For* ಮೀ *read* ಮೀ 1.

ಬಾನೆ bânè. *For s.* ಬಾಂದಲು *read s.* ಬಾಂದಲು.

ಬಾಲ bâla. *For* ಪಕ್ಷ ಬಾಲಕ್ಕೆ *read* ಪಕ್ಷ ಬಾಲಕ್ಕೆ.

ಬಾಸಿಗ bâsi-ga. *For* ಬಾಸಿಗ *read* ಬಾಸಿಗ 2.

ಬಾಲಿ² bâli. 2. *For* ಬಾಲ್ಗವಿಸಿಲ್ಲದ *read* ಬಾಲ್ಗವಿಸಿಲ್ಲದ (*i. e.* ಬಾಲ್ಗವ ಇಸದು ಇಲ್ಲದ).

ಬಿಗಿ bigi. 3. *Put* ಬಗಿ ಮಾಡು *before* ಬಿಗಿದಿರು.

ಬಿಗಿತು bigitu. *For* ಬಿಗಿ *read* ಬಿಗಿ 1.

ಬಿಜ್ಜು bijjiu. 1. *For* ಬಜ್ಜ ಪದ್ಯ *read* ಬಜ್ಜ ಪದ್ಯ.

ಬಿದ್ದುನ bidduna. *Read* = ಬಿದ್ದನ 1.

ಬರಹಿ barahi. (*after* ಬಿರಿದ p. 1120). *For it read* ಬಿರಿದೆ.

ಬಿಲಿ² bili. ಬಿಲಿದು. 2. *Dele* See Prv. s. ಬಲ್ಲು.

ಬಿಲಿ² bili. ಬಿಲಿದು. 3. *For* Abh. 7, after 84, *read* Abh. P. 7, after 84.

ಬುಗಡಿ bugadi. *For* See Prva. s. ಬಗಡಿ and ಬೆಗಡಿ 1 *read* See Prv. s. ಬೆಗಡಿ 1.

ಬುಜ bujja. *For* ಸಮಾಧಿಸ್ಥ *read* ಸಮಾಧಿಸ್ಥ.

ಬೃನ್ದ brinda. *For* ಬೃ *read* ಬೃನ್ದ.

ಬೆಚ್ಚ ಳಿಸು bèccalisu. *Put a comma after* transitive.

ಬೆಜ್ಜು bèjjiu. 2. *Read:* 2. scare-crow.

ಬೆಟ್ಟ bètta. 1. *For* ಗ್ರಾಮ *read* ಗ್ರಾಮ.

ಬೆಡಗು bèdagu. *For* ಬೇಳಕೆ *read* ಬೇಡಿ.

ಬೆಹುರ bèruu. 1. *For* ಅಂಬಿದು *read* ಅಂಬಿದು.

ಬೆಸೆ bèsè. 1. *Dele* See *before* ಬೇರಿಡೆಸು, *and put* ಬೇರಿಡೆಸು *under No.* 1 *just after* ಪೆರ್ಮುಸು.

ಬೇಡ bèda. 1. *Dele* ಮೈಲ್ಲ *after* J. 28, 52.

ಬೇಳ್ bèl. 3. *For* ಬೇಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ *read* ಬೇಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ.

ಬೊಕ್ಕೆ bokkè. 1. *For* ಪರಿ *read* ಪಕ್ಕೆ.

ಬೊಗುಳು bôguḷu. 1. *For* ಬೊಗಳು *read* ಬೊಗಳು 1.

ಭಕ್ತ ಸಿಕ್ತ ಳ bhakta-sikthaka. *For* A lump or *read* A lump of.

ಭಾಗಿನೇಯ bhâginêya. *For* (fr. ಭಾಗಿನಿ) *read* (fr. ಭಗಿನಿ).

ಭಾವ bhâva. 1. *For* ಭಾವ ಮಾಯ್ಕ ದು. = ಬಾವ ಮಾಯ್ಕ ದು *read* ಭಾವಮಾಯ್ಕ ದು. = ಬಾವಮಾಯ್ಕ ದು.

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ. *Read:* bhûta-saṁjñè.

ಭೂಭುಜ bhûbhuja. *For* ಭೂಭುಜಾ *read* ಭೂಭುಜಾ.

ಭೃಂಗ bhṛiṅga. *The last two numbers ought to be* 9, *and* 10,.

ಮಖಿತೇಶ್ವರ makhitêsvara. *For* = ಮಕ್ಕೆ ಧರ, *etc. read* = ಮಕ್ಕೆ ಧರ.

ಮಗುಮ್ಮ magumma. *For see* Mr. s. ಮಮ್ಮ² *read see* Mr. s. ಮಮ್ಮ 1.

ಮಂಜಿ manji. 2. *For* ಮಾಮಾಗು 2 *read* ಮಾಮಾಗು.

ಮಡಿಕೆ maḍigè. 1. *Dele* (= ಮಡ್ಕೆಗೆ).

ಮಣಿಲ್ mapal. *For* ಮಾಲೆ, ಮಾಲೆ *read* ಮಾಲೆ 2, ಮಾಲೆ 2.

ಮಣ್ಣಂಡಿ mapḍali. *Put a particular kind of snake in common type.*

ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರ. *For* matsyka-îsvara *read* matsyaka-îsvara.

ಮದು madu. *For* Prv. s. ಮಾಮರ *read* Prva. s. ಮಾಮರ and ಮಾಮರಸ್ವ ದ.

ಮಧು madhu. *Read* = ಮಾಧು 1.

ಮನ manu. 2. s. ಮನಕೆಯಿ, *for* -ಟಿ *read* -ಟಿ.

ಮಯ್ಮೆ maymè. *For* (= ಮಾಯ್ಮೆ) *read* (= ಮಾಯ್ಮೆ).

ಮರೆ marè. *Put* ಬಂಬಸು ಮರೆ ಮ್ಮಗ (ಪಾಮ 170) *before* ಮರೆಯು ಅಗರು.

ಮಲ mala. 3. *Put a full stop after* ಮಾಯಕ್ಕ *instead of the comma.*

ಮಲಗು malagu. 1. *For* ಕ್ರಮ ಪರಿಪಾ *read* ಕ್ರಮ ಪರಿಪಕ್ಕ.

ಮಲ್ಲಲ್ಲಿ² mallalli. *For* ಅಲಿ² *read* ಅಲಿ².

ಮಸೆ masè. *For* Bp. 1, 14 *read* Bp. 44, 1.

ಮಸುಳು masuḷu. *Put a full stop after* P. p. ಮಾಸುಗ.

ಮಸ್ಕು masku. *For* ಮಾಸಿ *read* ಮಾಸಿ 2.

ಮಹರಾಜ maha-râja. *For* ಮಾಹಾರಾಜ *read* ಮಾಹಾರಾಜ.

ಮಹಾಲೇಪ mahâ-lêpa. *For* ಧರಲೇಪ್ಪ *read* ಧರಲೇಪ್ಪ, *and dele the comma after* ಮೊಪ್ಪಿದುವುದಾದರೆ.

ಮಾಮಲ mâmala. *For browny, read brumay.*

ಮಾಱು mâṟu. 1. *For* to, conceal *read* to conceal, *and for* M, ಮಾಱುವು *read* M. ಮಾಱುವು.

ಮಾನಸ mânasa. *Put a semicolon after* with a mind, *and dele the semicolon after* (Tbh. of ಮಾನಸು).

ಮಾಮ್ಯ mâmya. *For* ಬಚ್ಚಲುಮನೆ ಮಾಮ್ಯ *read* ಬಚ್ಚಲುಮನೆ ಮಾಮ್ಯ.

ಮಾರಿ mâri. *For* ಮಾಮರಾ- *read* ಮಾಮರಾ-.

ಮಾರ್ಜಾಲ mârjaṇi. *For* ಸ- *read* ಸಮ್ಮ-.

ಮಾರ್ಮ mârma. *For* (ಮಾಱ್ಮ) *read* (ಮಾರ್ಮ).

ಮಾಲಿಡಿ mâlidi. *For* ಮಾಮಲು *read* ಮಾಮರು.

ಮಾಸಿಗ. *For* mâ-ṟ-ṭiga *read* mâ-ṟ-ṭiga.

ಮಾಸಾರ್ಧ mâsa-ardha. *For* ಮಾಸಾರಂಭ *read* ಮಾಸಾರಂಭ್ಯ.

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ mâhâtmyè. *Read* = ಮಾಮಾತ್ಮ್ಯ.

ಮಾಳ mâḷa. 1. *Read* (= ಮಾಳ 1? Mhr. ಮಾಳ, a loft).

ಮಾಳಿಗೆ mâḷigè. *For* ಮಾಮ್ಮೀ ಮೇಲಣ *read* ಮಾಮ್ಮೀ ಮೇಲಣ.

ಮಿಂಕು miṅku. 2. *For* ಕೆಲವು ಮಾರುವವರ *read* ಕೆಲವು ಮಾರುವವರ ಪೋಲ್.

ಮಿಟ್ಟೆ mitṭè. 2. *For* or jutting out (T.) *read* or jutting out (Te.).

ಮಿನು minu. *For* ಮಿಂಚು ಮಿಂಚುವ. Great sparkling, *etc. etc. read* ಮಿಂಚು ಮಿಂಚುರು. To shine brightly. Present relative participle ಮಿಂಚು ಮಿಂಚುವ (*cf.* ಮಾಮುವ). ಮಿಂಚು ಮಿಂಚುವ ದೇವರಾಜ್ಞಿಗೆ (Kr. 38).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. *For* ಮಾಮುರುವ ಅಲು *read* ಮಾಮುರುವ ಅಲು.

ಮುಗಿಲ್ mugil. *For* ಮಾಮಂಡಲು *read* ಮಾಮಂಡಲ್ಲ.

ಮುಗುಳ್ mugul. *For* Mr. 384 *read* Mr. 384, *and for* ಸ್ಮ, Hik. *read* ಸ್ಮ Hik.

ಮುಂಗುಲಿ muṅguli. *For* 24. 34 *read* 24, 34.

ಮುಚ್ಚ ಳ muccaḷa. *For s.* ಅಚ್ಚಳ *read s.* ಅಚ್ಚಳ.

ಮುಚ್ಚು muccu. 2. *For* Ram. *read* Rām.

ಮುಚ್ಚುವಿ muccuvi. *For* ೆmd. 2 *read* ೆmd. II.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 1. *For* Bp. 21, 10 *read* Bp. 21, 20, *and for* ಮುಟ್ಟು = ಮುಟ್ಟ *read* ಮುಟ್ಟು = ಮುಟ್ಟ.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. *Read:* (= ಮೋಕ್ಷ No. 6).

ಮುಡಿ muḍi. 2. *The* ಮುಡಾರಿಟ್ಟು *put to* ಮುಡಿ ಳಿಟ್ಟು 1 *is to be put to* ಮುಡಾಳಿಟ್ಟು 2; *and for* ಮುಡಿಮಳೆ. = ಮುಡಿ 3 *read* ಮುಡಿಮಳೆ. = ಮುಡಿ No. 4.

ಮುಣ್ಣಸ muṇṇasa. *For* S. 128 *read* S, 128.

ಮುಣ್ಣು muṇṇu. *For* ದ್ಧನ ಎಸರು *read* ದ್ಧನ ಎಸ್ಳು.

ಮುತ್ತ muttaṃ. *For* s. ಮುತ್ತ 1 *read* s. ಮುತ್ತ.

ಮುತ್ತು muttu. 1. *For* ಮುಳ್ಳುಕ್ *read* ಮುಳ್ಳುಕ್ಳು.

ಮುತ್ತು muttu. *For* ತೊಕೆ ಗೆ ಯಾಕೆ *read* ತೊಕ್ಕಿಗೆ ಯಾಕೆ.

ಮುದಿಷ್ಟ mudiṣṭa. (?). *For* ತಮಾನವರೆ *read* ತಮಾನವಾದ.

ಮುದ್ದಲು muddalu. *For* Ön. 9, 68 *read* Ön. 9. 68.

ಮುದ್ದೆ muddè. *For* ಮುದ್ದ ಮೂಡವಣಕ್ಕೆ *read* ಮುದ್ದ ಮೂಡುವಣಕ್ಕೆ.

ಮುದ್ರೆ mudrè. *For* ಮುದ್ರೆಯುಂಗರುವ *read* ಮುದ್ರೆಯುಂಗರುವ.

ಮುನ್ mun. 1. *For* etc. *read* etc.

ಮುನಿ muni. 1. *For* ಇವಿಡೆಯುಲಿದುಗ *read* ಇವಿಗಿಡೆಯುಲಿದುಗ.

ಮುನಿ muni. 2. *For* ಮುಟ್ಟಿಗೆ *read* ಮುಟ್ಟಿಗೆ.

ಮುನ್ನು muntu. s. ಮುನ್ನ No. 2, *for* Sp. s. ನವಮಾಸು *read* Sp. after No. 3.

ಮುನ್ನು mundu. 2. s. ಮುನ್ನುಡಿ *for* B. 5, 385 *read* B. 5, 385; s. ಮುನ್ನುಡಿ *for for* cart *read for a* cart; s. ಮುನ್ನ *for* ಅಗ್ರಜ *read* ಅಗ್ರಜ, *and for* ಮುನ ಪತ್ನಿಯಂ *read* ಮುನ್ನ ಪತ್ನಿಯಂ.

ಮುನ್ನೆ munnè. 1. *For* ಮುಂದು 1 *read* ಮುಂದು 2.

ಮುನ್ನ munna. *For* ನವಯಂ ಬಗೆ *read* ನವಯಮಂ ಬಗೆ.

ಮುಮ್ mum. 1. *For* ಮುಮ್ಮಾಮು 3, ಮುಮ್ 2 *read* ಮುಮ್ಮಾಮು s. ಮುಮ್ 2.

ಮುರಜ muraja. *For* one of vīṇāhittiṭittras *read* one of the vīṇāhittiṭittras.

ಮುರಿ muri. 1. *For* ಮುಣ್ಣಗ *read* ಮುಣ್ಣಗ.

ಮುರಿ muri. 3. *For* on wrist *read* on the wrist.

ಮುರುದಾಂಗಿ murudā-ṅigi. *For it read* ಮುರುದಾರಂಗಿ murudāra-ṅigi.

ಮುರುವು muruvu. *For* (Prva.) *read* (Prv.).

ಮುಡಿವ muṛava. *For* ತಾಳೆ ಮಣ್ಣು *read* ತಾಳೆಮಣ್ಣು.

ಮುರಿಸು muṛisu. *For* ಮಡು ಮಡು *read* ಮಡು ಮಡು.

ಮುರುಕು muṛuku. 1. *For* ಮುಡಾಗಳು ಭಿತ್ತ, ತೆಳು, ಮಣ್ಣ, ಆರ್ಥ Sl. 32) *read* ಮಡಾಗಳು (ಭಿತ್ತ, ತೆಳು, ಮಣ್ಣ, ಆರ್ಥ Sl. 32).

ಮುಲುಕು muluku. 1. *For* ಮುಡಿಲ್ 2 *read cf.* ಮುಡಿಲ್ 2.

ಮುಸುಕಿ musuki. *Put it in small type.*

ಮುಸುಗು musugu. *For* Sarvabhūshaṇa *read* Sarpabhūshaṇa.

ಮುಸುಕಿ musuṛi. *Put* (*before* ಮುಣ್ಣಗಡ್ಡಿ.

ಮುಸ್ಲಿಮು mustalidu. *For* ಮೂಡಿಮು *read* ಮೂಡಿಮ್ಮು.

ಮುಳ್ಳು muḷḷu. *For* ಮುಳ್ಳಣ್ಣ *read* ಮುಳ್ಳ ಮಣ್ಣ, *and for* ಮುಳ್ಳುಮಣ *read* ಮುಳ್ಳುಮಣ್ಣ.

ಮುಡಿಮಳೆ muḍimaḷè. *For* ಮುಡಾಳೆ *read* ಮುಡಾಳೆ.

ಮುಡಿಮಗು muḍimagu. 1. *For* 52, 15. 7 *read* 52, 15. 17.

ಮೂಲ mūḷa. 1. s. ಮೂಲಾಲಕ್ಷ *for* ಮೂಳ್ಳಕೆ *read* ಮೂಳ್ಳಕ್ಕೆ; s. ಮೂಲಾರಿ *for* ಮೂಲಾಸಿಲೆಯ *read* ಮೂಲಾರಿಶಿಲೆಯ; s. ಮೂಲ ಪತಿ *for* ಬಾಲಾಯಂ *read* ಬಾಲಾರಿಯಂ, *and* s. ಮೂಲಪತಿಸು *for* -ಪತಿಸು *read* -ಪತಿಸು.

ಮೂಲಗತ್ತ mūlagatana. *Dele the* — .

ಮೂಲಿ mūḷi. *For* ಮೂಲೆ 1 *read* ಮೂಲೆ.

ಮೂಲು muḷu. 2. *For* ಮೂಲೆ 1 *read* ಮೂಲೆ.

ಮೂಲಿಲಿ mūḷiru. *Read:* ಮೂಲಿಣ (Ōk. v. 326); s. ಮೂಲಿ ವಿಧ *for cf.* ಮೂಲಿ ವಿಧಿ *read cf.* ಮೂಲಿವಿಧಿ; *put* ಮೂಲಿಯಂ ಸೂಡ್ *before* ಮೂಲಿ ಳಿಟ್ಟು; *and for* ಮೂಲ್ಡೆರಿಚ್ಚಿ. -ಎಕೆ. *read* ಮೂಲ್ಡೆರಿಚ್ಚಿ. -ಎಕೆ-ಳಿಚ್ಚಿ.

ಮೂಳಿರ್ mūṛiṅè. *For* ಮೂಲ್ಯಾರ್ *read* ಮೂಳಿಗರ್.

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mūla-vyādhi. *For* ಅಶರ್ಸ್ *read* ಅಶರ್ಸ್.

ಮೃದು mṛidu. *Put a* comma *after* ಮೂದು.

ಮೆಕ್ಕಾ. *For* mèkkā *read* mèkkā.

ಮೆಚ್ಚು mèccu. 3. *For* Bhn. 58. ಮೂಲಿ *read* Bh. 5 s. ಮೂಲಿ.

ಮೆಟ್ಟು mèṭṭu. 2. *For* Grj. 10, after 82, 10, 85 *read* Grj. 10, after 82; 10, 85.

ಮೆತ್ತು mèttu. *Put* to cover *in big type.*

ಮೆಡಳು. *For* mèḍaḷu *read* mèḍaḷu.

ಮೆಯ್ mèy. ಮುಯ್ಯ ಮಾಳಿಸ್ಸು *read* ಮುಯ್ಯ ಮಾಳಿಸ್ಸು.

ಮೆರವಣಿಗೆ. *For* mèṛa-vaṇṇigè *read* mèṛa-vaṇṇigè.

ಮೆರೆ mèṛè. 1. *For* ಮುಂಗರು ಸುಮ್ಮನೆ *read* ಮುಂಗರುಂ ಸುಮ್ಮನೆ.

ಮೆಲ್ mèl. 1. *For* ಮುಳ್ಳಗಳು *read* ಮುಳ್ಳಗಳು.

ಮೆಲ್ mèl. *Dele the full stop after* sweet sound , *and* s. ಮುಲ್ಯಾಸು *take* J. *and put it before* 11, 24.

ಮೆಲ್ಲನೆ mèl-anè 1. *For* ಪೂರಪ್ಪಿಯ್ಯುವುದು *read* ಪೂರ ಪೂಯ್ಯ ಪ್ಪುದು , *and for* 57. 75. 82 *read* 57, 75. 82.

ಮೆಲ್ಲು mèllu. *For* ಮೆಲ್ *read* ಮೆಲ್ 1.

ಮೆಳೆ mèḷè. *For* ಉಚ್ಚಳ್ಳಮಾಲು *read* ಉಚ್ಚಳ್ಳಮಾಲು, *and dele the comma after* ಅಂಬರಿಕ್ಕೆ.

ಮೆರಿಸು mèḷisu. *For* ಳಿರ್ದ *read* ಳಿರ್ದ.

ಮೇಗಗು mègagu. *For* ಮೇಲ್ 1 *read* ಮೇಲ್.

ಮೇಟಿ. *For* mèṭi *read* mèṭi ; *and put a* semicolon *after* ಮೇಟಿ.

ಮೇಣಿ mèṇi. *For* ಮಿಟಿ *read* ಮೀಟಿ.

ಮೇಣ mèṇa. *For* Bees, wax *read* Bees-wax.

ಮೇದಿನೀಶ. *For* mèdini-śa *read* mèdini-śa.

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ *For* mèdini-śvara *read* mèdini-śvara.

ಮೇಧ್ಯ mèdhya. *For* fresh *read* free.

ಮೇಲ್ mèl. *For* ಳೆಗರಿಂ ಗೊಂಡುವುದು ಅಥವಾ *read* ಳೆಗರಿಂ ಗೊಂಡುವುದು ಅಥವಾ , *for* ಗೊಂಡೀ ದೊಟ್ಟು *read* ಗೊಂಡೀ ದೊಟ್ಟು *and* (s. ದುಲ್ಲಿ) *for* B. 182 *read* B. 4, 182.

ಮೇಲು mèḷu. s. ಮೇಲುಗಟ್ಟಿ *dele* -ಗಟ್ಟಿ *for* ಗಟ್ಟಿ. (*as* ಗಟ್ಟಿ, *not* ಕಟ್ಟಿ, *means* "banner" *in K.*).

ಮೇಲುದು mèḷ-udu. *Put* the end of a female's garment that is laid over or covers the breast *in big type.*

ಮೇಳಮ್ಮ mèḷamba. *After* ಬಾವಿ, etc. *put a* comma.

ಮೊಗ mòga. *For* Sarvabhūshaṇa *put* Sarpabhūshaṇa, *for* ಮೊಗ ಅಚ್ಚಿಸು. = ಮೊಗ ಅಚ್ಚಿಸು *read* ಮೊಗ ಅಚ್ಚಿಸು. = ಮೊಗ ಅಚ್ಚಿಸು, *and for* ಮೊಗಮುಚ್ಚಿಗು *read* ಮೊಗಮುಚ್ಚಿಗು.

ಮೊಗೆ mògè. 1. *Dele cf.* ಮೊಗ 2.

ಮೊಟ್ಟೆ mòṭṭè. *At the end dele* See Bp. 21, 15; 29, 18.

ಮೊಣ್ಣ mòṇṇa. *For* ಮೊಟ್ಟ 1 *read* ಮೊಟ್ಟ 1.

ಮೊಣ್ಣ ಮೊಣ್ಣು. *For* ಮಣ್ಣ ೆಯಂ. = ಮಣ್ಣ ೆಯಂ; *read* ಮಣ್ಣ ೆಯಂ. = ಮಣ್ಣ ೆಯಂ.

ಮೊತ್ತ mótta. 1. *Put a comma before* ತೈಕರೆ ; *for* Tl. ದೊತ್ತ, bulk, lump *read* T. ದೊತ್ತ, bulk, lump, *and for* ಮುಮುಮು *read* ಮುಮುಮು.

ಮೊದಲ್ módal. *For* ಅಮಾಜೆ ಪೀಗಾಬಂಗಿಂ ಪ್ರಸಾದ ಎಮ್ಮುಮು *read* ಅಮಾಜೆ ಪೀಗಾಬಂಗಿಂ ಪ್ರಸಾದ ಎಮ್ಮುಮು.

ಮೊದಲು módalu. *For* ಅಕ್ಕಿನ ತಿಮಗ ದೊಡ್ಡಿಗಮು *read* ಅಕ್ಕಿನ ತಿಮಗ ದೊಡಲು ಗಿಮ್ಮ.

ಮೊರೆ mórè. 1. *For* ದೊಡಮಾಳ್ದರ *read* ದೊಡಮ ಮಳ್ದರ.

ಮೊಸರ್ mósar. *For* (ಅಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಒಱೆ) *read* (ಅಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಪಱೆ).

ಮೊರು mórlu. *For* ಮೊಱೇ 1 *read* ಮೊಱೇ.

ಮೊಲ್ಗಾಗು mólgagu. 1. *For* M. ಮುಮಾಮ್ಮ *read* M. ಮುಮಾಮ್ಮ.

ಮೋಕ್ಷ mókṣha. *For* *existance read* *existence.*

ಮೋಕೆ móke. *Read:* (Musa sapientum Roxb.).

ಮೋಪು mópu. *Dele the full stop before* firmness *and put a semicolon instead of it.*

ಮೋಸುಗಾರಿ mósu-gárlge. *Read:* (G. 174. 229).

ಮೋಹ móha. *The second No. 2 ought to be No. 3; and for* to become full of affection *read* to become full of affection.

ಮೋಹಿತ móhita. *Put a comma after* deluded.

ಯಂಜಿ. *For* manji *read* manji.

ಯ್ y. *Put a semicolon after* ಯಮುನ = ಜಮುನ.

ಯಕ್ಷ yakka. *For* ಎಕ್ಷ ಮುಖ್ಯನು *read* ಯಕ್ಷ ಮುಖ್ಯನು.

ಯಜಮಾನ್ತ yajamána. *For* Feminine *read* Feminine.

ಯಜುರ್ವೇದ. *For* yajur-véda *read* yaju-véda.

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. *Dele the comma after* yat-kiñchit *and put a full stop in its stead.*

ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸಮಗಮನ yatháśakti-ságamána. *Dele the full stop after* ságamána; *and dele the* (*after* on the pile, *and put a comma in its stead.*

ಯದುನೃಪಾಲ. *For* yadu-nṛipála *read* yadu-nṛipála.

ಯದ್ಗತ್ಕಿ ಯದ್-ಗಿಂಚಿತ್. *For* ಮತ್ತ ಆತ್ಮ *read* ಮತ್ತ ಆತ್ಮ.

ಯಭಾನ yabhana. *Put a full stop before the parenthesis.*

ಯಭಾಸ್ವ yabhasva. *Read:* Know carnally! (My.).

ಯವಕೆ yavaké. *For* ಯವರ ಗಿಜಕ್ಕಿ *read* ಯವರ ಗಿಜಕ್ಕಿ.

ಯಶಸ್ಕಿಕೆ yashṭikè. *For* ಶ- *read* ಶಷ್ಟ-.

ಯಾಕೆ yákè. *Dele* My.;

ಯಾತ yáta. *Put* (*after* good; *and for* ಒಯ್ಯುವು *read* ಒಯ್ಯುವು.

ಯಾದವೇಂದ್ರಾಗ್ನಿ. *For* yadavéndr-ágni *read* yádavéndr-ágni, *and for* sea-animal *read* sea-animals.

ಯಾದವೇಶ್ವರಿ. *For* yadavéśv-ari *read* yádavéśv-ari.

ಯಿಂಗಿ. *For* yingi *read* yingi.

ಯಿನ್ನ. *For* yenna *read* yénna.

ಯೀರಪಿಂಗ *For* yérapiga *read* yérapiga.

ರಕ್ಷಣ rakshana. *For* ರಕ್ಷಂ 2 *read* ರಕ್ಷಂ 1.

ರಂಗಭೂಮಿ raṅga-bhúmi. *For* ಸ್ಥಾನ್ಗ *read* ಸ್ಥಾನ್ಗ.

ರಂಗವಲಿ raṅga-valli. *For* ಮಾಳಿಕೆ *read* ಮಾಳಿಕೆಗಳ್.

ರಜತಾಚಲ rajata-áchala. *Dele* =.

ರಜನೀಕರ. *For* rajani-saṅkara *read* rajani-saṅkara.

ರಂಜನೆಗಳು ranjanu. *For* the passions of feelings *read* the passions or feelings.

ರಟ್ಟಿ raṭṭi. *For* ಅರಿ *read* ಅರಿಸ್ಸ.

ರಟ್ಟೆ raṭṭè. *For* ಬಾಣ್ಣ ಭೂಮಿಯ ಬಾಯಲು *read* ಬಾಣ್ಣ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಲು.

ರಡೀಕ್ಷಕ್ಕೆ raḍa-ukṣhiké. *For* 64 *read* 54.

ರಮಣ ramaṇa. *For* ರಮಾಕ್ಷಣವ *read* ರಮಾಕ್ಷಣವ.

ರಮ್ಪಿಗೆ rampigè. *For* ಆಂ 2 *read* ಆಂ 3.

ರವಳಿ ravaḷi. *For cf.* ರಪ್ಪ *read cf.* ರಪ್ಪ.

ರವಳಿ ravaḍi. *Dele it.*

ರವೆ ravè. *Read:* Tl. ರವೆ, ಆದಿ.

ರಸಾಳ rasa-dáḷi. *Put* ರಸಾಳಕ್ಕಿಯ *before* ರಸಾಳಕ್ಕಿಗಳ್.

ರಸವತಿ. *For* rasavati *read* rasa-vati.

ರಸಸಿಂದೂರ rasa-sindúra. *For* cinnabara *read* cinnabar.

ರಾಕ್ಷಸ rákshasa. *For* rape *read* rape.

ರಾಘವ raghava. *For* Ch. 56 *read* Ch. v. 56.

ರಾಜವಿಧಿ. *For* rájavíḍi *read* rája-víḍi.

ರಾಜಿ rájì. 1. *For A strip read: A stripe.*

ರಾಟಿರ rátara. *Read:* a water-wheel.

ರಾತ್ರಿಶಾಲ *For* rátrikála *read* rátri-kála.

ರಾಧಾಪುತ್ರ. *For* radhá-putra *read* rádhá-putra.

ರಾಮೇಶ್ವರ. *For* rámésvara *read* ráma-śvara.

ರುಚಿ ruchi. *Correct the irregularities in the leading numbers.*

ರುಚಿಕರ ruchi-kara. *For* No. 6 *read* No. 5.

ರುಜ ruja. *Dele* ರುಜಾ-.

ರೂಢಿ rúḍhi. *For* Kávy. VI, 1 *read* Kávy. V, 1.

ರೂಪ rúpa. *For* ರೂಪಧಾರಿ *read* ರೂಪಧಾರಿ.

ರೋಮಿ rómi. *For* ಪಾಯಿಧಾರಿ *read* ಪಾಯಿಧಾರಿ.

ರೌಕುಳ raukuḷa. *Dele the semicolon after* J. 27, 7, *and put a comma in its stead.*

ಲಿಂ l. *For* ಬಂಧಿ *read* ಬಂಧಿ, *and for* ಲಿಂ 2 *read* ಲಿಂ.

ಲಂಕೇಶ ಗೃಹಿಣಿ. *Dele the comma after* ಭೀಷಣಿ.

ಲಕ್ಷಿ lakṣi. *For* Mr. *read* Mkr.

ಲಕ್ಕಿ lakki. *Put a semicolon after* e. r. ದೊಕ್ಕೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ. *For* lakṣmí-lóla *read* lakṣhmí-lóla.

ಲಗ್ನಿ lagni. *Dele it.*

ಲತಿಕಾಗೃಹ latiká-gṛiha. *Put a full stop after =* ಬಾಗಿಲು-

ಲತೆ late. *For* Kmd. 89 *read* Km. 89, *and for* Kmd. 83 *read* Km. 83.

ಲಂಬಜ. *For* lambaja. 1. *read* lambaja. 1.

ಲಯ laya. *Dele*) *after* Hik., *and* (*before* Mr.

ಲವ lava. *For* a little *read* a little.

ಲವಂಗ lavaṅga. *For* ಲವ No. 6 *read* ಲವ No. 7, *and* a. ಲವಂಗಪತ್ರಿಯಂತಿರುವ *for* Panicum *read* Panicum.

ಲಾಲ್ lál. *For* ಅಧಿಕಾರವು *read* ಅಧಿಕಾರವು.

ಲಾವ lava. *For* Bd. *read* Bj.

ಲಾವಣಿ lávaṇi. 2. *For* A *read* An.

ಲಿಂಗ liṅga. *For* kayyiḍi *read* kíyyiḍi, *and instead of the semicolon put a full stop after the first* proverb.

ಲಿಂಗವನ್ತ liṅga-vanta. *For* Gáṇigha *read* Gáṇigas, *for* Gauḍas *read* Gavuḍas, *and for* Čálukyas *read* Čálúkyas.

ಲಿಮ್ಬೆ limbè. *Put it in big type.*

ಲೆ. *For* l-ಕೆ *read* l-ಕೆ.

ಲೇಸು lésu. *For* ಲೇಸಂ (2, 3, 13) *read* ಲೇಸಂ (22, 13).

ಲೊಟ್ಟೆ lóṭṭè. ಪ. *Put*) *after* T. ಲಬಡಾಸ್ಯ, *and read:* See ಲೊಟ್ಟೆ ಪಲ್ಲಿ No. 2 and ಲೊಟ್ಟೆಪ್ಪ.

ಲೋಕಾಲೋಕ lôka-alôka. *Put No. 2 before the meaning that appears in italics.*

ಲೋಧಿಕೆ lôdhikê. *Dele* No. 1.

ವ್ v. *Put the* with *in* with ವ್ (or ಮ್) *in italics, and for* ಒಮ್ಮಕ್ಕಿಯಾಗಿ *read* ಮಿಮ್ಮಕ್ಕಿಯಾಗಿ.

ವಚನೀಯತೆ vachaniyatê. *Put a semicolon after* report.

ವಜಾರ vajâra. *For* ಚಾಲಿ1-ಆರ 7 *read* ಚಾಲಿ-ಆರ 7.

ವಟುತನ vajutana. *Dele the full stop before the parenthesis.*

ವಡಂಗ vaḍaṅga. *For* ಚಾಯು *read* ಚಾಯು-.

ವಡಿಗ vaḍiga. *Read:* (= ಬಡಿಗ). *Add:* If the literal meaning of ಬಡಿ be "one who puts or gives", compare ಬಡಿಸು 2, ಬಡಿ 2.

ವಡೆಗೆ vaḍigê. *Dele* ವಂಗೆ.

ವಣ vaṇa. *For* a grave *read* a grove.

ವಣೆಕಾರ vaṇê-kâra. *Put a full stop before* (ಕೆಂದ. 144).

ವಣ್ಣಿ vaṇṇi. *For* ೬ನ್ನು *read* ೬ನ್ನು 2.

ವಂದರಿ vandari. *Put it in large type.*

ವಂದರೆ vandarê. *Put it in large type.*

ವರ್ಹಭೇದ varha-bhêda. *For* ಪಭೇದ 3 *read* ಪಭೇದ 2.

ವರ್ಹಾಭ್ರಿ. *For* varhâ-bhri *read* varhâ-bhri.

ವಲ್ಕಿನಿ valkini. *Read:* said to be of cooling properties.

ವಲ್ಗು valgu. *Dele* ಮಲ್ಗು *in the parenthesis.*

ವಾಕ್ಯಂಸ್ಕೃತ vâkya-vâsṭjana. *For* saṁskrita *read* saṁskṛita.

ವಾಂಛಿಸು. *For* vâṁchhisi *read* vâṁchhisu.

ವಾಟ vâṭa. ಪ್ರ. *For* T., M. ಚಾಟ *read* T., M. ಚಾಟ್ಟ.

ವಾಟಿಕೆ vâṭike. *For* ಕ್ಷ್ಮ *read* ಕ್ಷ್ಮ-.

ವಾಡೆ vâḍe. 1. *Read:* = ಒಡೆ 2, q. v.

ವಾಡ vâḍa. *Put it in large type.*

ವಾಡಿಕೆ vâḍikê. *Read:* (Ir. ಬಾಡಿ 1).

ವಾಪಿತಿಲ. *For* vâpi-tila *read* vâpi-tila.

ವಾಪಿತ್ವರ *For* vâpi-tivara *read* vâpi-tivara.

ವಾಪನ vâpana. 1. *For* ಚಾನ *read* ಚಾನ.

ವಾಯುವಲಂಗ. *For* vâyu-valaṅga *read* vâyu-valaṅga.

ವಾರ vâra. ಪ್ರ. *For cf.* ಆರ್ ?? *read cf.* ಆರ ?? or ಒಂಗ?

ವಾರಗಿತ್ತಿ *For* vâra-gitti *read* (vîragê-itti).

ವಿಕಸ vi-kâsa. *Put a comma after* as a flower.

ವಿಕಿರತೆ. *Read:* vi-kirat.

ವಿಕೀರ್ಣ vi-kîrṇa. *For* ಕೀರ್ಣ 1 *read* ಕೀರ್ಣ 1.

ವಿಕ್ರಾಂತ vi-krânta. *Put a comma after mighty.*

ವಿಗಡ vigaḍa. *Put a semicolon after* Bp. 5, 40.

ವಿಘ್ನ vi-ghna. *Dele* See ಘ್ನಾಂಬ.

ವಿಚಾರಿಸು vi-châri-su. *Dele* 27 *after* Bp. 34, 8.

ವಿಜೃಂಭಣೆ vi-jṛimbhaṇa. *For* exhibit courage *read* exhibiting courage.

ವಿಜ್ಞಾನದ *Read:* vijñâ (i. e. ವಿಜ್ಞ) -ânra.

ವಿಜಾಪಿಸು vitâpisu. *For* Râm. 6, 50, 5, 18 *read* Râm. 6, 50, 5. 18.

ವಿದರಿ. *Read:* vi-dari.

ವಿಧಿ vi-dhi. *Read:* (= ಬೆದರಿ 1).

ವಿನಿಮಯ vi-pari-aya. *Put a dash after* exchange, barter.

ವಿಪುಲಾಧಿನಾಯಕ vipulâ-dhinâyaka. *Dele the full stop after* Vipulâ.

ವಿಭೀಷಕ vi-bhêdaka. *Read:* or pleroes.

ವಿಮಯ vi-maya. *For* (ವಿಮೋದ) *read* (= ಮೈಮೋದ).

ವಿಮಾನ vi-mâna. 2. *For* as conveyance *read* as a conveyance.

ವಿರೋಚ vi-rôka. *Put a semicolon after* Shining.

ವಿರೋಜಿತೆ vi-lôlatê. *For* Bp. 3, 33 *read* 2, 33.

ವಿವಂಧ vivandha. *For* Tbh. of ವಿವಧ *read* = ವಿವಧ, q. v.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ vishvâmitra-darbhê. *Dele the comma after* darbha grass.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ vishvâmitra-sṛishṭi. *Dele* (*before* the sen.

ವಿಷಮಾಯುಧ vishama-âyudha. *For* Kama *read* Kâma.

ವಿಷ್ಣು vishṇu. *Dele the full stop after* = ವಿಷ್ಣು.

ವಿಷ್ಣುಕಾಂತಿ vishṇu-kânti. *For* on road-side *read* on road-sides.

ವಿಸರಿ vi-sâri. *Put a semicolon before* gliding along.

ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗ vi-sphuliṅga. *Put a full stop before* (Bp. 53, 53).

ವಿಹಗ vihu-ga. *Read:* 2, a cloud.

ವಿಹಂಗರಾಜರಥ. *For* vihaṅga-râja-ratha *read* vihaṅgarâja-ratha.

ವಿಹಾರ vi-hâra. *Read:* a Buddhist or Jaina temple or convent.

ವೀಕ್ಷಣ vi-îkshaṇa. *Put a comma before* sight.

ವೀಧ್ರ vîdhra. *For* (*cf.* ಬೀಳ್) *read* (*cf.* ಬೀಳ್).

ವೀಸ vîsa. *For* Tu. ಎಸ, ಎಸಲು *read* Tu. ಎಸಲ, ಎಸಲು.

ವೃತ vṛita. 1. *For* ಸುತ್ತಿ *read* ಸುತ್ತಿದ.

ವೃಷಾಕಪಾಯಿ vṛishâkapâyi. *For* vṛishâkapi *read* vṛishâkapi.

ವೆಗ್ಗಳತನ vêggaḷatana. *Put a full stop after* ವೆಗ್ಗಳೆ.

ವೆಂಕ vêṅka. *Put a full stop after* ಮೆಂಕಿ.

ವೆಡ್ಡಯ್ಯು vêḍḍayyu. *Put it in small type.*

ವೆಂಗಿ vêṅgi. *For* Tê. *read* Tê.

ವೆದ vêda. *Dele* See Prv. s. root.

ವೆದಪೆ vêdapê. *Dele No.* 1.

ವೆಷ vêsha. *For* ಯಾಷ *read* ಯಾಷ 2.

ವೈಖರಿ vaikhari. *Dele the* T. *before* Tê.

ವೈಜಾಯುಷ vaijâyusha. *Read:* (Ir. ವಿಜಾಯುಷ).

ವ್ಯವಚ್ಛೇದ vi-avachchhêda. *For* deviding *read* dividing.

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ vi-utkramaṇa. *Read:* (Kâvy. III, 8, B, 16).

ವ್ಯೂಢ vi-ûḍha. *For* ಮೂಢಂಜ್ಞ *read* ಮೂಢಂಜ್ಞ.

ವ್ಯೋಮ vyôma. *Read:* (= ನೋಮ).

ಶಂಕುಯಂತ್ರ. *For* saṅku-yantra *read* śaṅku-yantra.

ಶಕ್ತ śaṇḍha. *Read:* a bull at liberty.

ಶಪಿಸುವಿಕೆ. *Read:* śapisuvikê.

ಶಬ್ದಗ್ರಹ śabda-graha. *For the air read the ear.*

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ śabda-manjari. *For* ಶಬ್ದಾರ್ಥಮಂಜರಿ *read* ಶಬ್ದಾರ್ಥಮಂಜರಿ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ śabda-artha. *Read:* (ಅರ್ಥ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ Kn. 156).

ಶಬ್ದರ śambara. *Read:* = (ಶಂಬರ), ಸಂಬರ 1.

ಶಯ śaya. *Read:* (*cf.* ಶಯ್ಯೆ 3, ಶಯ್ಯೆ 3).

ಶರಜನ್ಮ śara-janma. *Read:* in a thicket of reeds.

ಶಶಿಪುರಾಧಿಪಸೋಮ. *For* śaśipura-adhipa-sômâdi *read* śaśipura-adhipa-sômâdi. *Put a full stop before* H.

ಶಾಕ. *For* śâka, 2 *read* śâka. 2.

ಶಾಂತಿ śânti. *Read:* indifference.

ಶಾರಿದ śârida. *For* Mdb. *read* Mḍb.

ಶಾಲಪರ್ಣಿ. *For* śâlaparṇi *read* śâla-parṇi.

ಶಾಲು ślāu. *For* also ಶಾಲ್ಗ read also ಶಾಲ್ಗ.

ಶಾಲ್ಮಲಿವೃಕ್ಷ ślālmali-vṛkṣa. *Put the English meaning in italics.*

ಶಿಖರಿ śikhari. *For* (see ಅಸ್ಪುಟಿ) *read* (see ಶಬಲಿತ).

ಶಿಖಿ śikhi. *For* (ಸಂಖ್ಯಾ 1) *read* (ಸಂಖ್ಯಾ 4).

ಶಿರ śira. *For* ಶಿರೋಜ್ ಅಧ್ಯ *read* ಶಿರೋಜ್ ಅಧ್ಯ.

ಶಿರಸಿ śirasi. *For* porfound *read* profound.

ಶಿವ śiva. *For* ಶೈವಾಗಮ ಪರಮು ಶಿವ *read* ಶೈವಾಗಮ ಪರಮು ಶಿವ.

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ śiṣṭācāra. *Put it after* ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ.

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ. *For* śīghragāmi *read* śīghra-gāmi.

ಶೀತಾಂಶು. *For* śīta-aṁśu *read* śīta-aṁśu.

ಶುಚಿರೋಚಿಸ್ಸಿನ śuci-rōciṣsina *Put a full stop after* The moon.

ಶುದ್ರಾವ. *For* śūdrava *read* śudrava.

ಶೃಂಗಾರಿತ śṛṅgārita. *Dele* (Bp. 44, 70).

ಶೃಂಗಿಸಿ śṛṅgiṣi. *Put* A cow *in italics.*

ಶೇಷಕರಣ śēṣa-karaṇa. *For* leave remaining *read* serving, etc.

ಶೈತ್ಯ śaitya. *For* ಶೀತ್ಯ *read* ಶೀತಲ.

ಶ್ಯಾಮ śyāma. *For* ಸಾಮ *read* ಸಾಮ 1.

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 2. *For* See Prva. *read* See Ep.

ಶ್ರೀನಿವಾಸಿದೀಕ್ಷ. *Read:* śrīnivāsi-dīkṣa. Vishṇu, one of the attendants on Śiva.

ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ śrī-mudrā. *Put a comma after* of a śaṅkha.

ಶ್ರೀವತ್ಸಲಿಂಗ. *For* śrīvatsi-liṅga *read* śrīvatsi-liṅga.

ಷಟ್ಕರ್ಮ ṣaṭ-karma. *For* ಯಟ್ಕರ್ಮ *read* ಯಟ್ಕರ್ಮ.

ಷಡ್ಗ್ರಂಥ ṣaḍ-granṭha. *Dele the comma after* shrub.

ಷಷ್ಠಿ ṣaṣṭhi. *For* ಬಷ್ಠಿ *read* ಬಷ್ಠಿ 1.

ಸಂ. *Read* sam *instead of* sm.

ಸಂವರ್ತನ sam-vartana. *For* ಪ್ರಳಯ *read* ಪ್ರಳಯ.

ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ saṁsarga-abhāva. *For it read* ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ saṁsarga-abhaya.

ಸಂಹತಜಾನುಕ saṁhata-jānuka. *For* Knock-need *read* Knock-kneed.

ಸಂಕು saṅku. 1. *For* ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಯಜ್ಞ *read* ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಯಜ್ಞ.

ಸಂಕೆ saṅkē. 2. *For* ಬಜ್ಞ *read* ಬಜ್ಞ.

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ saṅkhyā-vāci. *For* ಏಕಿಸ್ಸ *read* ಏಕಿಸ್ಸ.

ಸಂಗ saṅ-ga. 2. — ಸಂಗಿಸ್ಸ -ಅಸ್ಸ. *For* see ವಿಧ- *read* See ವಿಧ-.

ಸಜ್ಜನರ sajjanara. *Dele the comma before* Mr.

ಸಜ್ಜೀಕಾರ sajjīkāra. *For* ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ನ *read* ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ನ.

ಸಪ್ಪಿಸು sappisu. *For* after *read* after.

ಸಪ್ತ sapta. 1. *For* ಅ Bhu. 29. 29 *read* ಅ Bhu. 29.

ಸಪಿ sapi. *For* = ಸುಗ್ *read* ಸಪಿ.

ಸಪ್ತಶಾರ್ಥಕ saptaśārthaka. *For* ಶೇಂಗೆಯ 1 *read* ಶೇಂಗೆಯ 2.

ಸಪ್ಪು saddu. *For* ಸಪು ಶೇಗಡೆ *read* ಸಪ್ಪು ಶೇಗಡೆ.

ಸಪ್ಪಳಾಕ್ಷರ sapyakshāra. *Read* (= ಸಪ್ಪಿ ಸರಾ).

ಸಪ್ಪಿಗರ್ sadhryak. *For* ಸಪ್ಪಿಗರಾಗಿ, ಸಪ್ಪಿಗರಿಗೆ *read* ಸಪ್ಪಿಗರಾಗಿ, ಸಪ್ಪಿಗರಿಗೆ.

ಸಪಾದು samadu. *After* R. 5, 231, *dele* My.

ಸಪ್ತ ಸ santasa. s. ಸಪ್ತ ಸಪ್ತಮಿಯು *for* Opr. 2, after 96 *read* Opr. 2, after 91.

ಸಪ್ತಿ sauti. 1. *For* ಯಾಜ್ಞ ಯೋಗ *read* ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಯೋಗ.

ಸಪ್ತಯ sandaya. *For* T. ಸಪ್ತಯ *read* T. ಸಪ್ತಯ.

ಸಪ್ತರಿ sandari. *For* ಗಿಲಿ *read* ಗಿಲ್ಲಿ.

ಸಪ್ಪು sandu. *For* ಸಪು ಅಜಾಯು *read* ಸಪ್ಪು ಅಜಾಯು, *and for* ಧಾರಿಷ್ಟ ಸಪ್ಪಿಸು *read* ಧಾರಿಷ್ಟ ಸಪ್ಪಿಸು.

ಸಪ್ಪಿಧಾನ sam-dhāna. *For* ಸಪ್ತಿಧಾನ ಸಪ್ತಿ No. 2 *read* ಸಪ್ತಿಧಾನ ಸಪ್ತಿ No. 2.

ಸಪ್ತಿ sam-dhi. *For* ಸಪಿ *read* ಸಪ್ತಿ.

ಸಪ್ತನದ್ಧ. *For* sim-naddha *read* sam-naddha.

ಸಪ್ತಿ sauni. *Dele* ಗ್ರಂಥ.

ಸಪರ್ಯ saparya. *For* Bp. 39, 27, 53 *read* Bp. 39, 27. 53.

ಸಪ್ತಮಿತ್ರ. *For* sapata-mitri *read* sapta-mitri.

ಸಪ್ತತಿ saptati. *Before* the soap-nut plant *put* 2, .

ಸಪ್ಪಳ sappaḷa. *Dele the dash after* A sound of noise to be produced.

ಸಮಾನಪ್ರಾಯ samāna-prāya. *For it read* ಸಮಾನಪ್ರಾಯ samāna-prāya.

ಸಮಿಧಾನ sam-idhāna. *Before* fuel, firewood *put* 2, .

ಸಮುಚ್ಚ sam-uccha. *Put it before* ಸಮುಚ್ಚಿತ.

ಸಮುನ್ನತ sam-unnata. *For* 38. 49 *read* 36, 49.

ಸಮೃದ್ಧಿ sam-ṛiddhi. *For* thriving *read* thriving.

ಸಮ್ಪಿಗೆ. *For* sampige *read* sampigè, *and for* ಅಧಾರಗಳಿಗೆ *read* ಅಧಾರಗಳಿಗೆ.

For ಸಂಪ್ರಾಣಕ್ಷ, ಸಂಪ್ರಾಣಕ್ಷ್ಯ, ಸಂಪ್ರಾಣಕ್ಷ್ಯ *read* ಸಮ್ಪ್ರಾಣಕ್ಷ, ಸಮ್ಪ್ರಾಣಕ್ಷ್ಯ, ಸಮ್ಪ್ರಾಣಕ್ಷ್ಯ.

ಸಮ್ಪೂರ್ಣ sam-pūrṇa. *For* Ök. *read* Kāvy.

ಸಮ್ಮತಿ sam-mati. *Put a full stop before the parenthesis.*

ಸಮ್ಮುಖ sam-mukha. *Put a full stop after* in the presence of.

ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ sam-mūrchhana. *For it read* ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ sam-mūrchhana.

ಸರಲದ್ರವ sarala-drava. *For Picea read* Pinus.

ಸರಿ sari. 6. *For* That fallen down *read* That has fallen down.

ಸರ್ವ sarva. 1. *For* ಕೊ. *read* ಕೊ.

ಸರ್ವತ್ರಗ sarva-gāmika. *For* habitable in *read* habitable in —.

ಸರ್ವ savaṇa. 1. *Dele the full stop before* (Gnd. 346).

ಸವರಣೆ savaraṇè. *Read:* = ಸವರಿಗೆ 2, ಸವರಿ.

ಸವಿನ savina. *For* (Ir. ಸವಿ) *read* (Ir. ಸವಿ 1), *and for* ಸವಿಸುವುದು *read* ಸವಿಸುವುದು.

ಸಸಿಮ sa-sima. *For Conterminous read* conterminous.

ಸಸ್ಯಾದಿನಿಷ್ಪತ್ತಿ sasya-ādi-niṣpatti. *For* of corn *read* of corn, etc.

ಸಹಜತ್ವ sahajatva. *For* (Grj. 2, after 105) *read* (Grj. 2, after 106).

ಸಹಸ್ರಲಿಂಗ sahasra-liṅga. *For* sahasa-liṅga *read* sahasra-liṅga.

ಸಹಾಯಗಿಣಿ. *For* sahāyagiṇi *read* sahāyagiṇi.

ಸಹಿತ. *For* jāja *read* sāja.

ಸಾಧನ sādhana. *For* ಶಾಖಾಹಿಮಾಚಲದಲ್ಲಿ *read* ಶಾಖಾಹಿಮಾಚಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧನ.

ಸಾಮಗ್ರಿ sāmagri. *For* year *read* gear.

ಸಾಮಾನು sāmānu. *For* ಸಾಮಾನ್ಯ *read* ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಸಾಮಾನ್ಯಖಪ್ಪರ sāmānya-khappara. *For it read* ಸಾಮಾನ್ಯಖಪ್ಪರ sāmānya-khappara.

ಸಾಮ್ಯ sāmya. 1. *For* Kāvy. III *read* Kāvy. III.

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 2. *For* pâjâris *read* pâjâris.

ಸಾರ್ sâr. 1. *For* ಅತ್ಯತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ *read* ಅತ್ಯತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ.

ಸಾರ sâra. *Read* 21, propriety, fitness.

ಸಾರಿ sâri. *Dele* ಮುಮ್ಮಾರಿ.

ಸಾರ್. *For* sâr. 2 *read* sâr. 2.

ಸಾರ್ವಭೌಮಕ. *For* sarvabhaumaka *read* sârvabhaumaka.

ಸಾಲ sâla. 2. *For* (Ir. ಸಾಲೆ 1) *read* (Ir. ಸಾಲೆ 3).

ಸಾಲಗಾತಿ. *For* sâla-gâti *read* sâla-gâti.

ಸಾಲಪುಡಕ. *For* sâlapuḍaka. -ಪುಡಗ *read* sâla-paḍaka.

ಸಾಲಿಗ sâla-iga. *For* ಸಾರಿಗರ್ *read* ಸಾರಿಗರ್.

ಸಾಲು sâlu. 1. *For* ಮೂಡಮಾಡಿಲ್ಲ *read* ಮೂಡಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 2. *Before* ಸುಮ್ಮು *put* (.

ಸಾಸಿಗ sâsiga. *For* G. 1, 108 *read* Grj. 1, 108.

ಸಿಂಹಪೀಠ simha-pîṭha. *For ti read* ಸಿಂಹಪೀಠಿ simha-pîṭhi.

ಸಿಂಹಾಗಾರ simha-âgâra. *For* (Śmd. 283) *read* (Śmd. 383).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 1. *For* (1, 8, 21) *read* (Bh. 1, 8, 21).

ಸಿಗು sigu. *For* ಕಿಬ್ಬಿ ಅನ್ನುವಲ್ಲಿ *read* ಕಿಬ್ಬಿ ಅನ್ನುವಲ್ಲಿ.

ಸಿಡಿ siḍi. 6. *Put a semicolon before* hopelessness, despair *(instead of the full stop).*

ಸಿಡಿಯು siḍiku. 2. *For* Active. -ಅ *read* Active. -ಅ 3.

ಸಿಡಿತ್ತರೆ. *For* sita-rôḍi *read* sita-rôḍi.

ಸಿತ್ತರ. *For* sita-itara *read* sita-itara.

ಸಿದಿಗೆ siḍigè. *For* ಸಿಡಿಗೆ ಮರಕ್ಕೆ *read* ಸಿಡಿಗೆಮರಕ್ಕೆ.

ಸಿದ್ಧ siddha. 2. No. 20 *for* characterized the eight siddhis *read* characterised by the eight siddhis.

ಸಿದ್ಧಿ siddhi. *For* = ಸಿದ್ಧಿ *read* = ಸಿದ್ಧಿ 2.

ಸಿದ್ಮ. *For* sidhmala *read* sidhmala.

ಸಿಂಪ್ಲಿ simpi. *After* ಮಿಳ್ಳೆ *put* G.

ಸಿಂಬಿ simbi. *For* the ground *read* the ground.

ಸಿವುಡು sivuḍu. *For* A pad, etc. *read* A pad etc.

ಸೀ si. 1. — ಅಳವಡಿ. *For* manges *read* mangoes.

ಸೀಗೆ sigè. *For* ಜಾತಿ G. *read* ಜಾತಿ G.

ಸೀತಳ sîtaḷa. *Dele* ಗ್ರಹಣಿ.

ಸೀತೆ sîtè. *For* Śmd. 68, 155 *read* Śmd. 68, 155.

ಸೀರ್ sîr. *Dele Cf.* ಶೀರ್ 2.

ಸೀರಿದು sîru. 2. *Put* to roll at, etc. *in large type.*

ಸೀಳ್ sîḷ. 1. *For* to come into *read* to come in two.

ಸುಂಕ suṅka. *For* ಮಂಲ್ ಮಂಗಿಸುವ *read* ಮಂಲ್ಲೇ ಮಂಗಿಸುವ.

ಸುಟ್ಟುಸ್ಟಿ suṭṭusṭi. ಸುಟ್ಟುಸ್ಟಿಯಾಟ suṭṭusṭi-âṭa. ಸುಟ್ಟುಸ್ಟಿ suṭṭusṭi. These words *and their meanings are to be put in large type.*

ಸುಂದರಿ sundarî. *For* a. ಸ್ತ್ರೀ *and* ಅಳ್ಳೆ *read* ಸುಂದರಿ.

ಸುನ್ನತಿ sunnati. *For* Mg. *read* My.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ su-prasiddha. *Put a comma after very well known.*

ಸುಭಿಕ್ಷೆ. *For* su-bhikshè *read* su-bhikshè.

ಸುಮರು sumaru. *For* ಭಾರಿ *read* ಭಾರಿ.

ಸುಮ್ಮನೆ summanè. *For* ಸುಮ್ಮನೇ ಆಯಾಸದಲ್ಲಿ *read* ಸುಮ್ಮನೇ ಆಯಾಸದಲ್ಲಿ.

ಸುರಗಿ suragi. — ಸುರಗಾಪ್ಸರಂ. *For* (Bp. 47, 34) *read* (Bp. 47, 34).

ಸುರಣ suraṇa. *For* elephant's-foot yam *read* elephant's foot-yam.

ಸುರತ su-rata. 2. *For* See ಸೆ 3 *read* See ಸೆ 1.

ಸುರಿ suri. 1. *For* (ಅಚ್ಚಿ, ಮೂಲಕೃತ್ಯ 201) *read* (ಅಚ್ಚಿ, ಮೂಲಕೃತ್ಯ 201).

ಸುರ್ಕು surku. 2. — ಸುರ್ಕಾಸುರ. *For ti read* ಸುರ್ಕಾಸುರ್.

ಸುವಾಸಿನಿ su-vâsini. *For* ಆಯಿ *read* ಆಯ್ದು.

ಸುಲಿ suli. 1. *After* ಸೊಲಿಯು *insert* I.

ಸುಲಿ suli. 3. a. No. 6 *after* wriggling, untruth *put*), *and* a. ಸುಳಾಳಿ *dele* J. 10, 7, 3.

ಸೂಡಿಸು sûḍisu. *For* ಸೂಡಿಸುವರು *read* ಸೂಡಿಸುವರು.

ಸೂಟಿ sûṭi. *Put its second meaning also in large type.*

ಸೂತ್ರ sûtra. *After* a complicated business *put*), *and after* See Ôh. *put a semicolon.*

ಸೂಡಾರ. *For* sûḍa-âra. 1 *read* sûḍa-âra1.

ಸೂರೆ sûrè. — ಸೂರ್ ಮೀಸಾರು. *For* ಮಾಡಿಸಿಸಿದ *read* ಮಾಡಿಸಿಸಿದ.

ಸೂಲ್ sûl. *For* ಪ್ರಮಾದಪ್ರಸಿದ್ಧ *read* ಪ್ರಮಾದಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಸೂಳೆ sûḷè. *For* ಗಂಡಸ್ತಿಗೆ *read* ಗಂಡಸ್ತಿಗೆ.

ಸೂಲಿಕೆ. *For* sûlikè *read* sûlikè.

ಸೂಸಲ್ sûsal. *Dele*) *after* Kr., *and put a comma after* other leaf.

ಸೆಜ್ಜ sèjja. *For* ಸೆಜ್ಜ ಮಂಡಿಯಾಗ *read* ಸೆಜ್ಜ ಮಾಡಿಯಾಗ.

ಸೆಟೆ sèṭṭè. *For* ಒಣಕ್ಕೆ *read* ಒಣಕ್ಕೆ.

ಸೆಟ್ಟ sèṭṭi. *For* ಮಾಮ್ಮಾದ ಮಾಲ *read* ಮಾಮ್ಮಾದ ಮಾಲ.

ಸೆದಿಗು sèḍigu. *For* ಸೀಡಿಯು ಸೆಗರು *read* ಸೀಡಿಯು ಸೆಗರು.

ಸೆಲದಿ sèladi. *For* Tk. ಚಂದಿ 2 *read* Tk. ಚಂದಿ.

ಸೆಳ sèḷa. *For* P. p. of ಸೆಳೆ 2 *read* P. p. of ಸೆಳೆ 3.

ಸೆಳದು sèḷadu. *For* P. p. of ಸೆಳೆ 2 *read* P. p. of ಸೆಳೆ 3.

ಸೆದು sèdu. *For* to thorb and pain *read* to throb and pain.

ಸೆಣಾಂಗ. *For* sèṇa-aṅga *read* sèṇa-aṅga.

ಸೆಂದು sèndu. *For* Śmd. Dd. *read* Śmd. Dh.

ಸೆರಿಸು sèrisu. *For the colon after* to insert *put a semicolon, and for* ಬಿದ ಸೆರಿಸಿ ಶಬ್ದ *read* ಬಿದ ಸೆರಿಸಿ ಶಬ್ದ.

ಸೆರು sèru. 1. *For* ಕಚ್ಚಿದ ಪೆರಿಯು *read* ಕಚ್ಚಿದ ಪೆರಿಯು.

ಸೆರೆ sèrè. *Dele the* (*before* Sl. 248.

ಸೈಂಧವ saindhava. *For* ಸೈಂಧವ *read* ಸೈಂಧವ.

ಸೊಕ್ಕು sokku. 3. *For cf.* ಸೊಕ್ಕು 3 *read cf.* ಸೊಕ್ಕು 2.

ಸೊಗಸು sogasu. *Put* beautifully *in large type.*

ಸೊತ್ತು sottu. *For the comma after* My. *put a semicolon.*

ಸೊಂಪೆ sompè. *For* ಸಣ್ಣ ಕೊಲು *read* ಸಣ್ಣ ಕೊಲ್ಲು.

ಸೊಪ್ಪು soppu. 2. *For* ಮಾಮಾಳ್ *read* ಮಾಮಾಳ್.

ಸೊರಟೆ sŏraṭe. *For* ಗಿಲಕೆ *read* ಗಡಿ.

ಸೊಲಗೆ sŏlage. *For* ಅಕೆ ಅಳಯುವುದೇ? *read* ಅಕ್ಕೆ ಅಳ ಯುವುದೇ?

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 1. *For* 40. 89 *read* 40, 89.

ಸೋಮಕ sŏmaka. *For* demom *read* demon.

ಸೋಮಯಾಜಿ sŏma-yāji. *For* ಯಾಜ್ಞ- *read* ಯಾಜ್ಞ-.

ಸೋಯಿ sŏyi. 1. — *For* ಸೋಲಿಯಿಲ್ಲ *read* ಸೋಲಿಯಿಲ್ಲ.

ಸೋರೆ sŏre. 1. — ಸೋರೆಯಾದುದು. *For* tried *read* dried.

ಸೌವೀರ sauvīra. *Put* the fruit of the jujube *in italics.*

ಸ್ಥಂಡಿಲ sthaṇḍila. *For* ಡಿಲಗಳು 2. *read* ಡಿಲಗಳು 1 & 2.

ಸ್ಥಳವಂಟ್ಟಿಗೆ sthaḷa-vaṇṭige. Possession or ownership of a place. *(Insert this after* ಸ್ಥಳವಂಟ್ಟಿಗ).

ಸ್ಮಾಸ sṃāsa. *For* (Prv.) *read* (Prva.).

ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. *For* sparśavēdi *read* sparśa-vēdi.

ಸ್ಫುರಣ sphuraṇa. *For* earuseation *read* coruscation.

ಸ್ವರೂಪ svarūpa. *For* ಸರೂಪ *read* ಸರೂಪ 2.

ಹ್ h. It often changes places with ಶ (ಶೌ. 190. 191). About its connection with ಸ *has to appear in large type.*

ಹಕ್ಕಿ hakki. 1. *Dele* ಪಕ್ಷಿಯೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ (*for*ಬರ್ಥದ ಶೌ. II).

ಹಕ್ಕೆ hakke. *For* ಬೇಕಾದ *read* ಬೇಕಾದ.

ಹಗರ hagara. *For* ಬಾಲ *read* ಬೇಲ.

ಹಗೆತನ hagĕtana. — ಪರಸ್ಪರ ಮಾಡಿ. *For* (or ಮಾಡಿ) *read* (or ಮಾಡಿ).

ಹಚ್ಚಕ haccaka. *For* ಪಚ್ಚಕ್ಷರ *read* ಪಚ್ಚಕ್ಷರ.

ಹಚ್ಚಲಿಕೆ haccalike. *For* ಪ್ರಚ್ಚಲಿಯ *read* ಪ್ರಚ್ಚಲಿಯ.

ಹಜ್ಜು haṇṇu. 1. *For* ಪತ್ರಿಸು *read* ಪತ್ರಿಸು 1, *and after* ವಿಶೇಷಣ Sl. 229) *put a full stop instead of the comma.*

ಹಂಜಿ haṇji. — *For* ಮಂಜಾಯಲ್ಲು *read* ಮಂಜಾಯಲ್ಲು,

ಹಂಜೆ haṇje. *For* ಮಾಲ್ಲಿಕ *read* ಮಾಲ್ಲಿಕೆ.

ಹಣ್ಣು happu. 2. *For* ಮಾಣ್ಯೀರಕ *read* ಮಾಣ್ಯೀರ.

ಹತ್ತ hatta. *For* all, together *read* all together.

ಹತ್ತರ hattara. *Put* (*after* ಬಳ್ಳ ಇಂದು.

ಹತ್ತಿರೆ hattire. *For* ಹತ್ತಣಲ್ಲಿ *read* ಹತ್ತಣಲ್ಲಿ.

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 1. *For* ಪತ್ರಿಸು *read* ಪತ್ರಿಸು 1.

ಹತ್ತು hattu. 1. *For* to touch (5, 292) *read* to touch (Bp. 5, 292), *and* 2. *No. 3 for* 3, 102-124 *read* 3, 102. 124.

ಹತ್ತು hattu. 3. *For* ಹತ್ತರ ಇಂದ *read* ಹತ್ತರ ಇಂದ, *for* ಹತ್ತರ ಸಾವ *read* ಹತ್ತರ ಸಾವ, *for* Ten and ten (in a distributive sense (B. 4, 209) *read* Ten and ten (in a distributive sense, B. 4, 209), *and* 4. ಹತ್ತು ಹತ್ತು *for* in distributive sense *read* in a distributive sense.

ಹನಿ hani. 2. *Dele*) *after* B. 2, 49.

ಹನೆ. *For* hanĕ *read* hanĕ.

ಹನ್ನಿ handi. *For* ಪಚ್ಚಿದ *read* ಪಚ್ಚಿದ

ಹಯಅರ್ಜುನಕ haya-arjuna-ruk. *For* Shining like white horse *read* Shining like a white horse.

ಹರಗಿರಿ haragiri. *Dele the full stop after* Kallina.

ಹರದ haradu1-a2. *For* ಬರೆಗ *read* ಅರಗಿಗ, *and for* ಬಣ್ಣ *read* ಬಣ್ಣ.

ಹರಸು harasu. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 1; *and for* ಕೆಟ್ಟ *read* ಕೆಟ್ಟ.

ಹರಿಕಾಮ್ಬಿ hari-kāṃbi. *For* ಅಂಬಿಗ *read* ಅಂಬಿಗ.

ಹರುಷ harusha. *For* ಹರುಷಪ್ಪಿದರು. -ಂ- *read* ಹರುಷಪ್ಪಿದರು. -ಂ-ಕ್ಕೂ.

ಹರಿ hari. 1. *For* ಅಂ 2 *read* ಅಂ 3 (*see* ಅಂ 2 *a. Additions*).

ಹರಿವೆ harive. *For* (*see corrections*) *read* (*see Additions, and for* ಅರಿ *read* ಹರಿ.

ಹರುಕು haruku. *Dele* (*before* Sl. 223.

ಹರ್ಷ harṣa. *For Cf.* ಪರ್ಷ *read Cf.* ವರ್ಷ.

ಹಲ್ಲಿ halli. *For* ಪಲ್ಲಿ ಎಂದು *read* ಪಲ್ಲಿ ಎಂದು.

ಹಲ್ಲು hallu. *In* Prv. *for* ಪಲ್ಲು ಇಗಿದಲ್ಲು *read* ಪಲ್ಲು ಮಿಗಿ ದಲ್ಲು.

ಹವ್ಯವಾಹನಮಖ. *For* havyavāhanamakha *read* havya-vāhana-mukha.

ಹಸನ್ನ hasanna. *For* ಪಸಲು ಬಾಡಿಲ್ಲ *read* ಪಸಲು ಬಾಡ ದಿಲ್ಲ.

ಹಸರ್ hasar. *For* ಪರಾಜಿತಳಲ್ಲ್ಯಾದು *read* ಪರಾಜಿತಳಾಗಿ ಳ್ಳಾದು.

ಹಸುರು hasuru. *For* ಪಚ್ಚ್ಚ *read* ಪಚ್ಚ್ಚ

ಹಸ್ತ hasta. *For* ಪ್ರಶ್ನಾರ *read* ಪ್ರಶ್ನಾರ.

ಹಳುಕು haḷuku. *For* Bh. 21, 8 *read* Bh. 8, 21, 5.

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 2. *For* See ಎದುಸಲೆ *read* See s. ಎದುಸಲೆ.

ಹಳಯಿಗೆ haḷayige. *For* ಪಚಾರಿಂದ *read* ಪಚಾರಿಂದ.

ಹಳಿ haḷi. *For* ಟಾರ್ *read* ಟಾರ್, *and for* ಪರ್ (*i. e.* ಪರ್ಂಬ) *read* ಪರ್ (*i. e.* ಪರ್ಂಬ).

ಹಳಿದು haḷidu. *For* (ಪಾಡು, etc.) *read* (= ಪಾಡು, etc.).

ಹಾ hā. *For* 104 *read* 140 , *and for* ಶಿಲ್ಪಿಸುಟ್ಟು *read* ಶಿಲ್ಪಿ ಸುಟ್ಟು.

ಹಾಕು hāku. *Dele*) *after* (as beasts bring forth young, C., *for* ಮಾಡಿ ಪಾಕ್ಕಿಸಿ *read* ಮಾಡಿ ಪಾಕ್ಕಿಸಿ, *and for* ಮಾಡಿದರ *read* ಪ್ರಯೋಗ.

ಹಾಜರಿ hājari. *For* ಪಾಜ್ಞದಾನ *read* ಪಾಜ್ಞದಾನ.

ಹಾದರಿಗ hādariga. *Dele the full stop after* ಅಭಿಗ *and put a comma in its stead.*

ಹಾದಿ hādi. *For* vooo *read* voo, *and in the proverb for* ಅಡ ಮಾಗಿ *read* ಅಡ ಮಾಗಿ.

ಹಾಯು hāyu. *For* ಮಿಕ್ಕಾ ಸಿಲ್ಲ *read* ಮಿಕ್ಕಾ ಸಿಲ್ಲ.

ಹಾಯ್ಕು. *For* hayku *read* hāyku.

ಹಾರು hāru. 1. *For* ಪಡಾವಿ ಮಿಸಿ *read* ಪಡಾವಿ ಮಿಸಿ.

ಹಾರು hāru. 2. *For* ಗಿಚ್ಚಾಂಡಿಳಿಗಿ *read* ಗಿಚ್ಚಾಂಡಿಳಿಗಿ.

ಹಾರೆ hāre. *For* ಪಾರೆ, etc. *read* ಪಾರೆ 2, etc.

ಹಾವಿನು hāvinu. *For* (ಶೆ. 25, 81) *read* (ಶೆ. 25. 81).

ಹಾವಿ hāvi. *For* A present *read* At present.

ಹಾಲೆ hāle. 2. *Put* (*before* ಮಾಲಿಕ, ಫಲಾಷ್ಟಕ.

ಹಾವು hāvu. *For* ಪಾಲ್ಗಿ *read* ಪಾಲ್ಗಿ, *for* ಪಾಲಿಗ *read* ಪಾ ಲಿಗ, *for* ಪಾಲಿಂಬರು *read* ಪಾಲಿಂಬರು, *and for* ಅಪಾಲ *read* ಅಪಾಲ.

ಹಾವುಗಾವಿ *For* hávugávi *read* hávu-gávi.

ಹಾಸಿಲು ಹೆಟ್ಟು. *For* deprived of all sterility *read* deprived of all fertility.

ಹಿಂಸಕ hinsaka. *Put a comma after* mischievous.

ಹಿಂದ hinda. *For* The state of having the hands tied behind the back *read* The state of having the hands turned round (and tied) behind the back.

ಹಿಂಬ್ಬು hiṃbu. *For* ಹಿಂಬ್ಬ ಸಂಜಾ *read* ಹಿಂಬ್ಬಸಂಜಾ.

ಹಿಂಪಡತ hiṃpaḍata. s. No. 2 *dele the* (*before* My.

ಹಿಂಪಿನು hiṃpinu. *For* (as a place of being) (39, 15) *read* (as a place of being, 39, 15).

ಹಿಂಪೆಲ್ hiṃpel. 1. *For* ಪ್ರಾಣಾ *read* ಪ್ರಾಣಾ.

ಹಿಂಪೆಲ್ hiṃpel. 2. *For* ಸಾಲ್ಮಾಲಿಸುವು *read* ಸಾಲ್ಮಾಲಿಸುವು *and put* See ಪಲ್ಲಂಬಲು *at the end of* ಹಿಂಪೆಲ್ 1.

ಹಿಂಪಾರ. *For* hitakara *read* hita-kara.

ಹಿತ್ತಲ್ hittal. *For* etc *read* etc.

ಹಿತ್ತಾಳ hittāḷa. *For* ಉಳಿಲು *read* ಉಳಿಲು.

ಹಿದುಕು hiduku. 1. *For* ಹಿಂದುಕು *read* ಹಿಂದುಕು 1 (see Additions).

ಹಿಂದ hinda. *For* ಹಿಂದ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಿ *read* ಹಿಂದ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಿ.

ಹಿಂದೆ hindé. *For* ಹಿಂದೆ ಮೀಸಲು *read* ಹಿಂದೆ ಮೀಸಲು.

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 1. *For* ಉಂಟಾಯಿತು *read* ಉಂಟಾಯಿತು.

ಹುಡಿಕು huḍiku. *For* ಮಾಡಿಕ *read* ಮಾಡಿಕ.

ಹುಡುಗ huḍuga. *For* ಕಾಣ್ಮ (416) *read* (ಕಾಣ್ಮ 416).

ಹುಡ್ಡಿ huḍḍi. *For* (Ir. ಉಡಿ, ಉಡ್ 1) *read* (Ir. ಉಡಿ or ಉಡ್ 1).

ಹುತವಹಸಾಹ huṭavaha-dhāra. *For* Fire *read* Fire-wood.

ಹುಲ್ಲು hullu. *For* ಮುಲ್ಲು ಕೀಲಾಯ *read* ಮುಲ್ಲು ಕೀಲಾಯಿತು, *and for* ಕ್ಕು, ಸಂಡಿ *read* ಕ್ಕು ಸಂಡಿ.

ಹುವ್ವು huvvu. *Dele* (*before* Sl. 131.

ಹೂ hū. 2. *For* (ಸಂಗಾ) *read* (ಸಂಗಾ), *and for* ಪಚ್ಚೆಯಂ ಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ ಮಿಂ *read* ಪಚ್ಚೆಯಂಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ ಮಿಂ.

ಹೂಡಿ hūḍi. *For* ಹೂಡಿ *read* ಹೂಡಿ.

ಹೂರ್ಷ hūrṣa. *For* (Prvs.) *read* (Prv.).

ಹೃದ hṛid. *For* the interior or the body *read* the interior of the body.

ಹೃಲ್ಲಭ hṛillabha. *For* hrid-vallabha *read* hṛid-vallabha.

ಹೆಡೆ heḍe. 1. *For* ಪಡೆ *read* ಪಡೆ.

ಹೆಂಜ heṃja. 1. *For* ಮೀಸ ಮೀಸಾಯಿತು *read* ಮೀಸ ಮೀಸಾಯಿತು, *and for* ಕೆಂಪು *read* ಕೆಂಪು.

ಹೆಣ್ಣ heṇḍa. 1. *For* ಸಿಕ ಸಿಕಾರಿಗೆ ಸಿಣ್ಣಂಗೆ ಸಿಂಡಿಕಣ್ಣಂ *read* ಸಿಕ ಸಿಕಾರಿಗೆ ಸಿಣ್ಣ ಸಿಣ್ಣಂಗೆ ಸಿಂಡಿಕಣ್ಣಂ.

ಹೆಣ್ಣ heṇḍa. 2. *For* ಅಲ್ಲಂ *read* ಅಲ್ಲಂ. *For* (ಮಾಣಿಕ್ಯ ೪ 347) *read* (ಮಾಣಿಕ್ಯ ೪ 347).

ಹೆಣ್ಣು heṇṇu. *For* ಪೆಣ್ಣಿನ ಮುಡಿಗೆ ಎಡ ಜಾತಿ, ತಿರುಪೆಲ್ಲಿಗೆ ಮು ಸ್ಸಲ್ಮಾನರಿಂದ *read* ಪೆಣ್ಣಿನ ಮುಡಿಗೆ ಎಡ ಜಾತಿ, ತಿರುಪೆಲ್ಲಿಗೆ ಮುಸ್ಸಲ್ಮಾನರಿಂದ, *and after* ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ಪೆಣ್ಣು ಮಾಡು *put* (.

ಹೆತ್ತ hett. *For* ಪೆರ *read* ಪೆಗ 1.

ಹೆದ hed. *For* B. 51, 54 *read* Bp. 51, 54.

ಹೆಮ್ hem. 1. *Dele the sign of interrogation after* ಆದಾ ಪ್ಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ, *for* ಮೀಸಲು ಪಡಿಸಿ *read* ಮೀಸಲುಪಡಿಸಿ, *and for* ಮುಖ್ಯ ಮಾಡಿದರು *read* ಮುಖ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಹೆರೆ herḍe. 2. *For* ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ *read* ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ.

ಹೆರ್ her. 1. *For* ಮೂಲಕ್ಕೆ *read* ಮೂಲಕ್ಕೆ.

ಹೇಳಕೆ hēḷakē. *Dele the semicolon before* Kr.

ಹೇರಳೆ hēraḷe. *Put* = *after it.*

ಹೇಳಿಸು hēḷisu. 1. *For* ಪ್ರಾಣಿಸು *read* ಪ್ರಾಣಿಸು.

ಹೇಸಿಕೆ hēsike. *For* ಪ್ರೇಸಿ *read* ಪ್ರೇಸಿ, *and for* ಭಾಸ *read* ಭಾಸ.

ಹೈಸು haysu. *Read:* = ಮಾಯ್ಸು q. v., etc.

ಹೊಗು hōgu. *Put a full stop before* ಪ್ರಾಪ್ತಿ?

ಹೊಗೆ hōge. 2. *For* ಹೊಸೆ 1. -in *read* ಹೊಸೆ 1, in.

ಹೊಚ್ಚೆ hōcce. 2. *Put* (*before* Kn. 43.

ಹೊಡೆ hōḍe. 1. — ಮೀಮಾಂಸೆ. -ಪಾತ್ರೆ. = ಮೀಮಾಂಸೆ.

ಹೊಡೆ hōḍe. *After* ತಾಯಾದರೆ ಮೀಸಲಿದಳಿಗೆ *put:* (Prv.).

ಹೊಣ್ಣ hōṇṇa. *For* Tbh. ಸಿಣ್ಣ *read* Tbh. of ಸಿಣ್ಣ.

ಹೊಯ್ hōy. 1. *For* J. 20, 51, 26, 6 *read* J. 20, 51; 26, 6.

ಹೊರೆ hōre. 6. *For* = ಭುಂ, 4 *read* = ಭುಂ 4.

ಹೊರಗು hōragu. *For* ಮೀಮಾಂಸೆ *read* ಮೀಮಾಂಸೆ.

ಹೊರಗೆ hōragē. *For* ಪೊಗರಿ, etc. *read* ಪೊಗರಿ, etc., *and for* ಅಣ್ಣ *read* ಅಣ್ಣ.

ಹೊರಣೆ hōraṇe. *For* ಶಾಲಾಕ್ಷ *read* ಶಾಲಾಕ್ಷ.

ಹೊಲ hōla. 3. *For* ಕೀಲಾಯ ಮುಷ್ಟಿಂ *read* ಕೀಲಾಯ ಮುಷ್ಟಿಂ.

ಹೊಲೆ hōle. *For* See Sp. s. ಮುಳಿ *read* See Sk. s. ಮುಳಿ, *and* s. ಮೀಸಲಿದಳು *for* ಮುಸಿದಳಾಳು *read* ಮುಸಿದಳಾಳು.

ಹೊಸ್ತು hōstu. 1. *For* ಒರಿಸು *read* ಒರಿಸು.

ಹೊಳ hōḷa. *For* ಹೊಳ 1 *read* ಹೊಳೆ 1.

ಹೊಳದು hōḷadu. *For* Bp. 25, 5 *read* Bp. 35, 5.

ಹೊಳಹು hōḷahu. 2. *For* ಪ್ರಕಾ *read* ಪ್ರಕಾ.

ಹೊಳ್ಳು hōḷḷu. 1. *For* deprive of strength *read* to deprive of strength.

ಹೊಲಿ hōḷe. *For* Kn. 11, 40 *read* Kn. 11. 40.

ಹೊಱಿ hōṟi. *For* ಪಚ್ಚೆಪಸ್ಸ *read* ಪಚ್ಚೆಪಸ್ಸ.

ಹೊಱಹ hōṟha. *For* ಮೀಸಲು (11, 33) *read* ಮೀಸಲು (Bp. 11, 33), *for* ಅಣ್ಣಿಗ್ರಾಮ *read* ಅಣ್ಣಿಗ್ರಾಮ, *and for* Kn. 131) *read* (Kn. 132).

ಹೊಲಿಯ hōḷi. *For* = ಪೊಲಿ, etc. *read* = ಪೊಲಿ 1, etc., *and for* ಪೊಲಿ *read* ಮೀಸಲು.

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR LIBRARY. Sangamwadi Math, VARANASI. RCC NO-324 Acc No. 2036